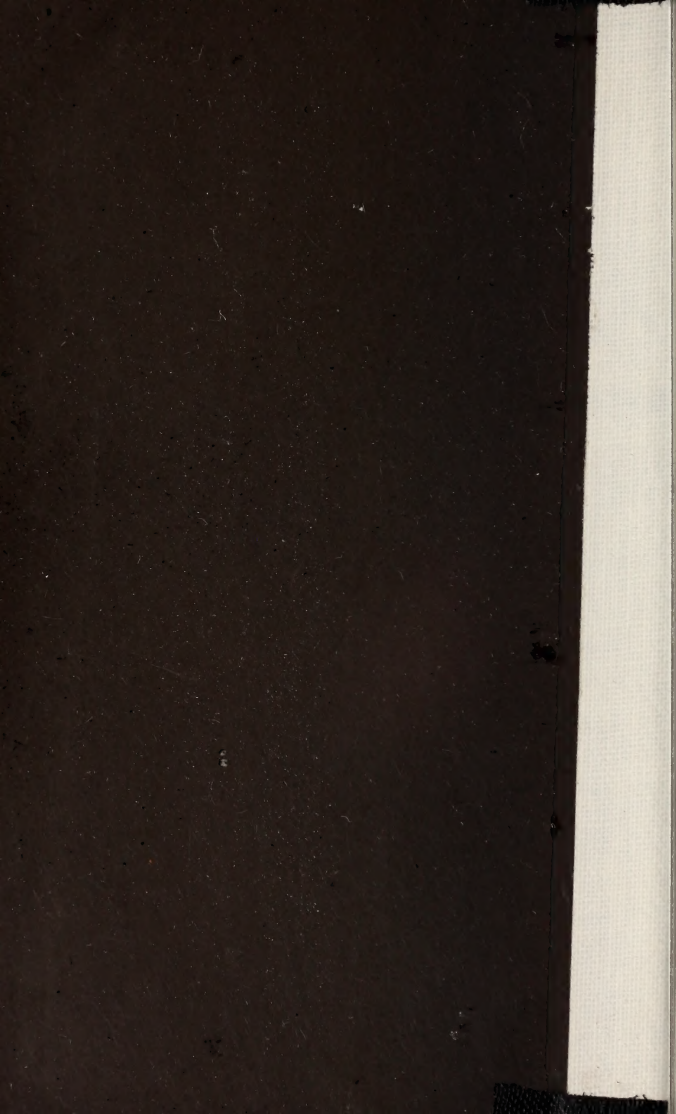

3 1761 09703399 7

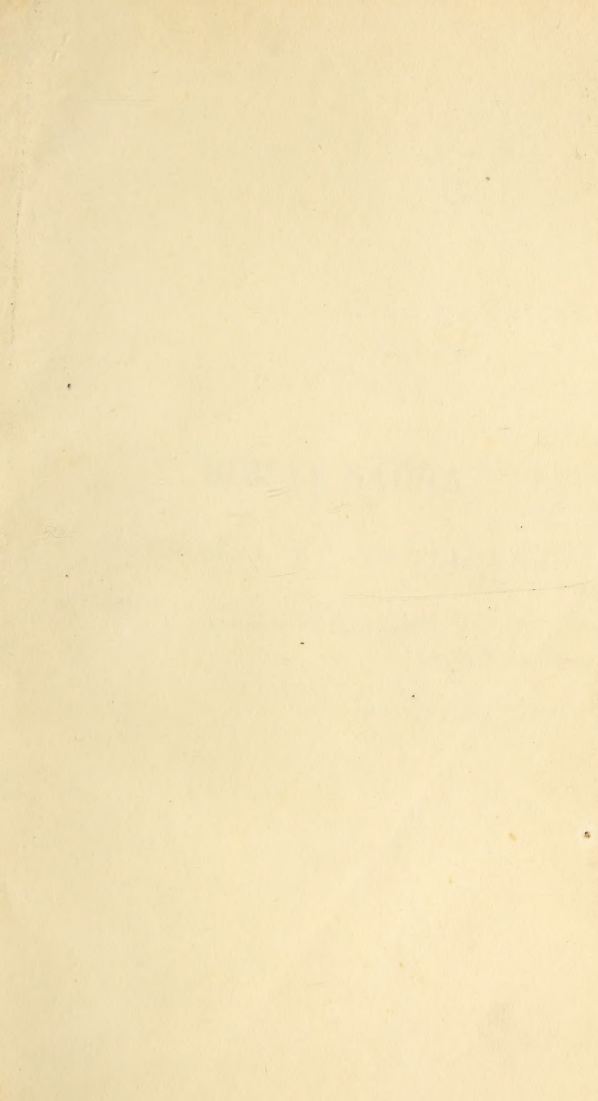

John W. W. W.

Trin. Coll. Dublin.

Digitized by the Internet Archive
in 2014

BIBLIA SACRA
HEBRAICA ET ANGLICANA,
PAGINIS INTERPOSITIS.

No. 13, Paternoster Row, May 1, 1820.

THIS Edition of the HEBREW BIBLE was undertaken as a branch of a more extended work, embracing the Holy Scriptures in several languages, each language having its respective Editor. The present Volume owes its character for accuracy to the talent and assiduity of HENRY JACOB, Esq. (*Editor of the Cambridge Grammar*) and JUDAH D'ALLEMAND, Esq. and that their attention and ability might not be frustrated, the work has been carefully printed under the immediate eye of the Publisher.

No. 15, Paternoster Row, May 1, 1820.

ספר

עשרים וארבעה

BIBLIA HEBRAICA

VERSIBUS, CAPITIBUS ET SECTIONIBUS
INTERSTINCTA ;

NOTISQUE MASORETARUM

KERI ET CHETIB,

INSTRUCTA.

AD EDITIONEM HOOGHTIANAM

ACCURATISSIME ADORNATA.

ADJICIUNTUR VARIE LECTIONES

PENTATEUCHI

HEBRÆI ET HEBRÆO-SAMARITANI.

LONDINI:

TYPIS ET SUMPTIBUS SAMUEL BAGSTER,
IN VICO DICTO PATERNOSTER ROW.

ANNO ERÆ JUDAICÆ 5593.
M.DCCC.XXXIII.

Bible
Polyg
1833

Bible. Polyglot
THE Biblia Polyglotta

ENGLISH VERSION

OF THE

POLYGLOTT BIBLE;

CONTAINING

THE OLD AND NEW TESTAMENTS:

WITH A COPIOUS AND

ORIGINAL SELECTION OF REFERENCES

TO

PARALLEL AND ILLUSTRATIVE PASSAGES,

EXHIBITED IN A MANNER HITHERTO UNATTEMPTED.

LONDON:

PRINTED FOR SAMUEL BAGSTER, No. 15, PATERNOSTER ROW;

AT THE WAREHOUSE FOR BIBLES, NEW TESTAMENTS, PRAYER BOOKS, AND PSALTERS,
IN ANCIENT AND MODERN LANGUAGES:

Multæ terricolis linguæ, Cœlestibus una.—ΠΟΛΛΑΙ μὲν θνητοῖς ΓΛΩΤΤΑΙ, μία δ' Ἀθανάτοισιν

M.DCCC.XXXIII.

11190
20/12/90 b

PREFACE

TO

THE ENGLISH VERSION

OF THE

POLYGLOTT BIBLE.

THE Plan of this POLYGLOTT BIBLE displays an arrangement in a FOLIO size, with eight of the Various Languages on the same opening, or in several distinct Pocket Volumes,* of which this is one; or of any two Languages, being combined in one Pocket Volume. It became an important consideration in what way *each part* could be employed, so as to make it, in either mode of publication, most useful in promoting the design of the whole; namely, the attainment of Languages, and the advancement of Scriptural Knowledge. Not only, therefore, is the *form* in which the English Volume now appears *altogether different from any thing which has before been given to the public*, but its *originality* will be found pre-eminently to consist in a *laborious and entirely new Selection and Arrangement of References*, in which it has been endeavoured faithfully to exhibit the Scripture as its own expositor.

The greatness of the advantages that must accrue to a sincere and diligent reader of the Sacred Pages, from having constantly before him a reference to similar and illustrative passages, carefully investigated, and suitably applied, must be obvious to every one; and has been well understood by many pious and able men, to whose diligent and useful labours the Public is unspeakably indebted.

References, however, have hitherto been printed, almost exclusively, in the margins of Bibles of a *large* size; and the benefit resulting from them has, in consequence, been very much restricted;—the only small Bible with References, in the English Language, being that published by Mr. Canne, the defects of which are many; for though he was a diligent student of the Scriptures, and his work was at that time eminently serviceable, yet, as he was not in possession of those helps, for the accomplishment of the task which he had undertaken, that are now afforded by many valuable editions and comments which have been printed in different languages since his time,—and being, therefore, under the necessity of relying chiefly on his own industry, it is not surprising that he should have been less successful than he would otherwise have

been. His references are often only remotely applicable: he seems frequently to have been guided more by similarity of expression than by illustration: the errors in the letter-press are numerous: many of the Marginal Readings are omitted: the Chronology is altogether left out: and all the References in this, as in the larger Bibles, are placed in the margin of the text; by which they are rendered liable to be cut in binding, or worn away by use, or bound so into the back of the book as not to be easily read.

On all these accounts, it has long appeared exceedingly desirable, that a NEW Bible of convenient size for the Pocket, *original in its plan, purpose, and execution*, should be published; in which a MORE APPROPRIATE and ACCURATE selection, adaptation, and arrangement of References might be introduced; both for the assistance of Private Readers, and to facilitate the ready examination and quotation of passages, which the Preacher, or the Biblical Student, may have an immediate occasion to cite, or to consult.† And no opportunity to supply this desideratum seemed more suitable, as the English language is of necessity a part of the present plan, for diffusing the Original Text and its most important Versions.

Convenience and utility were, however, to be equally consulted in *all the parts* of the undertaking. If the size of the book were too large, or the page too crowded, so as to be made wearisome to the eye, its convenience would be lessened; and if, in the limits which these considerations imposed, great care were not employed in *examining and applying* the References, its utility would, in a great degree, be destroyed. On mature deliberation, therefore, it appeared best to adopt the plan here presented to the notice of the Public; in which the Marginal Readings and References are all contained in a MIDDLE COLUMN, between two of text; and the number introduced is sufficient, except in a few pages only, completely to fill that column.

The Chronology is always placed at the top of this middle column, where it denotes the Date of the writing or transaction contained in the text, at the beginning of the page.

* The Languages that this Plan embraces are, Hebrew, Samaritan, Syriac, Greek, Latin, Italian, Spanish, French, German, and Portuguese; and the reader is referred to the Publisher for a fuller detail of particulars.

† The publisher begs to call attention to another edition of this Bible, to which is added, in opposite pages, an immense assemblage of parallel passages and comprehensive notes, illustrative and explanatory of scripture subjects.

PREFACE TO THE ENGLISH VERSION

The Marginal Readings contained in the folio and quarto Bibles are *all* introduced; the idioms of the original languages which are preserved in many of them, and also the various senses of particular words or phrases, being in most instances instructive, and in all worthy to be known. But it has not been thought necessary, in giving these readings, to insert such words as are repeated in the text, and which would therefore have fruitlessly occupied a portion of the space allotted to references.

The Various Readings are referred to by letters of the *Greek* alphabet, placed immediately *before* the words for which they are to be substituted; and the References by *Italic* letters, which are placed above the line, and generally *after* the *first* or *second* word of a verse, or clause of a verse, when they are intended to illustrate the whole of that verse or clause: but when the principal force of the illustration rests on a *single word*, the letter of reference is placed immediately *after* that word. This has been the general rule; and the exceptions have either been unavoidable, or are quite immaterial.

The use of *ye* for *the*, and of *&* for *and*, has been resorted to, whenever by so doing a line could be saved. This was found necessary *in order to preserve a correspondence of the pages of the English text with those of the other languages*: and every Reader must be so accustomed to these characters, that it is hoped no disadvantage can result from the employment of them.*

To secure the greatest possible accuracy, a faithful person, well conversant with the Scriptures, but otherwise unconnected with the Work, has been employed diligently to examine every Reference after the Printer's revisions had been completed, that the labour and design of the Editor might not be frustrated by any accidental oversight or mistake of the compositor, or of the correctors of the press.

In referring to several relations of the same facts, by different Writers in the Sacred Volume, (as in the histories recorded by the Four Evangelists, and in those contained in the Books of Kings and Chronicles,) the corresponding chapters, or parts of chapters in each, having been once noted at the beginning of the history or subject, it has not been thought necessary to repeat those references in the subsequent verses, except where something material is to be noticed. Thus also in the prophecy of Obadiah, which relates chiefly to the destruction of the Edomites, the prophecies of Isaiah, Jeremiah, Ezekiel, and Amos, on the same subject, having been once pointed out at the commencement, are not again referred to. And so in the history of our Lord's temptation, given in the fourth chapter of the Gospel by St. Matthew, reference being made from the first verse to the fourth chapter of that by St. Luke, where the same history is recorded, no further reference is made to that chapter in the subsequent verses; the connection of the whole being obvious, and the comparison easy. More

space has been thus retained for the illustration or confirmation of the subjects of sentences individually, which are comprised in the particular parts of the history or discourse.

For a similar reason, where the same identical words, or nearly so, might be found in a great number of texts, a few of these only have been selected;—illustration, not repetition, having been the object in view.

The References, therefore, which fill the middle column have all been diligently considered and applied with a particular attention to this specific end, that none which were superfluous might be introduced, while the most material purposes to be answered by References might nevertheless be effectually secured. Few references occupy more than a single line; and *the whole together, (Independent of the Work entitled, "SCRIPTURE HARMONY") form a body of illustration of Scripture by Scripture, containing more than sixty thousand lines, the compilation of which has taken between three and four years to complete.*

WHETHER the latitude or the limits of such an undertaking be considered, it is proper that the principles on which it has been conducted should be so far explained, as that the Reader may be apprised of what he is to expect from it, and in what branches of religious inquiry it may most materially assist him.

In that grand enunciation of the dignity and design of the Sacred Volume, which is given by the Apostle Paul, (2 Tim. iii. 16, 17.) we are told, that "**ALL SCRIPTURE IS GIVEN BY INSPIRATION OF GOD, AND IS PROFITABLE FOR DOCTRINE, FOR REPROOF, FOR CORRECTION, FOR INSTRUCTION IN RIGHTEOUSNESS; THAT THE MAN OF GOD MAY BE PERFECT, THOROUGHLY FURNISHED UNTO ALL GOOD WORKS.**" But it must be evident, that the Scripture could not be effectually profitable for these great ends, nor make the man of God PERFECT,† if it were not perfect itself; if its different parts were at variance with each other: if, notwithstanding all the variety or matter, and multiplicity of detail, which such a book required, the doctrines revealed, and the moral duties enjoined, were not substantially and essentially the same throughout; and if all the parts did not concur in the plan of the whole. To exhibit, then, the harmony of the Sacred Writers, on the subjects of which they treat, has been the primary design of this selection. And as there are some subjects of leading importance, in which all the rest are included, and by means of which the harmony and perfection of the Inspired Pages are written, as with the beams of the sun; to these, especial care and attention have been devoted.

1. It has appeared an object of the first magnitude, that the reader of the Holy Scriptures should be assisted by references

* For the same reason, it has been found necessary to leave blank a part of the page at the end of most books, both in the Old and New Testaments. This adds much to the beauty of the work; and enables the Bookseller to publish every part of his Polyglott in the order in which they are usually arranged in the English Bible, or in that of the Hebrew Scriptures, or to adopt any other arrangement he may find convenient.

† "ΑΠΤΙΟΣ, perfectus, integer, sanus, incolumis, consentaneus, consummatus. Hedericus.

from text to text, to have constantly in view the connection of all the divine attributes, and the holy uniformity of God in his government, both of his Church, and of the world. A display of the true character and perfections of God is, without dispute, one chief design of the Inspired Volume. Here, as in Isaiah's miraculous vision, may Jehovah be seen, sitting upon a throne, high and lifted up; his train fills the temple, and the Sacred Writers, like the Seraphim, cover themselves, and cry one to another, and say, **HOLY, HOLY, HOLY, IS THE LORD OF HOSTS, THE WHOLE EARTH IS FULL OF HIS GLORY.** It is this which gives to the Scripture its superlative grandeur. By it, God is known; his will is promulgated; his purposes are revealed; his mercy is announced; and he is everywhere exhibited as worthy of the supreme adoration, love, service and praise, of all his intelligent creatures. Little do those who neglect their Bibles think what refined delight they lose, by thus turning away their eyes, from the most sublime, the most glorious, and the most beatifying object of contemplation, that the whole universe affords.

II. But this manifestation of the Divine character and government is not presented to us as a matter of mere speculation, in which we have no immediate and personal interest. The holy Scriptures are designed to promote the Glory of God BY THE SALVATION OF MAN. The peculiar purpose of the whole is, to turn men from darkness to light, and from the power of Satan to God; to raise them from the ruins of the Fall, and to put them in possession of the blessings of Redemption; to lead them from sin to holiness; to conduct them through a state of conflict and trial on earth, to a state of rest and felicity in heaven; and so to assist and direct them in all possible conditions in life, that they may not fail of these great ends, except by their own wilful rejection of the counsel of God against themselves. The salvation of his own soul should therefore be the grand concern of every reader of the Scripture. Here, the immortality of the soul is brought to light, and placed in unquestionable evidence. Here, its defection from original purity is clearly demonstrated; the means of its restoration are set forth; and its future destiny is declared. It is an awful responsibility which they incur who wilfully neglect this holy book, and devote all their time, and the powers of their minds, to terrestrial, and subordinate objects. They slight the pearl of greatest price, which is no where else to be found; and seem as if they were determined to frustrate, as far as respects themselves, all that Divine wisdom and goodness have done to rescue the immortal mind of man from spiritual ignorance, error, vanity, vice, and ruin. Those, however, who are seeking to enjoy the blessings which the Gospel reveals, will, as they are able, search the Scriptures; and such persons will receive great help from having references at hand, to assist their inquiries. "It were to be wished," says Bishop Horsley, "that no Bibles were printed without References. Particular diligence should be used in comparing the parallel texts of the Old and New Testaments. . . It is in-

"credible," he adds, "to any one who has not made the experiment, what a proficiency may be made in that knowledge which maketh wise unto salvation, by studying the Scriptures in this manner, WITHOUT ANY OTHER COMMENTARY, OR EXPOSITION, THAN WHAT THE DIFFERENT PARTS OF THE SACRED VOLUME MUTUALLY FURNISH FOR EACH OTHER. Let the most illiterate Christian study them in this manner, and let him never cease to pray for the illumination of that Spirit by which these books were dictated: and the whole compass of abstruse philosophy, and recondite history, shall furnish no argument with which the perverse will of man shall be able to shake this learned Christian's faith."* So great and perfect is the coincidence of every part of the Word of God in the grand and merciful design of the whole!

III. This is more apparent, and the harmony and perfection of the Holy Scriptures are rendered more peculiarly evident and distinct, by the constant reference of all its writers to our Lord and Saviour Jesus Christ. TO HIM GIVE ALL THE PROPHETS WITNESS. Acts x. 43. The things which were written in the law, of Moses, and in all the Prophets, and in the Psalms, concern HIM; (Luke xxiv. 27, 44.) and would come to nothing if he were separated from them. He is the bright and morning star; the true light that must lighten every man who comes to see the glory of Divine Revelation. Rev. xxii. 16. John i. 9. It has therefore been a chief design of this Work to connect and to exhibit the testimony which all the Sacred Penmen bear to the adorable Immanuel; to the proper and unequivocal Divinity of his nature, the necessity of his mediation, the reality and design of his incarnation, his spotless and exemplary life, his unparalleled sufferings, his vicarious death, the verity of his resurrection and ascension into heaven, the sufficiency of his righteousness, the prevalence of his intercession, the spirituality of his kingdom, his sovereignty in the Church, his constant care and love of his people, and the certainty of his second coming to raise the dead and judge the world in righteousness;—grand and sublime truths, in which every individual of the human race is deeply and eternally interested.

IV. The chief purpose of Christ's mission being that such as believe on him might be saved from sin, which is the transgression of the Divine law, and from the punishment due to it; it has been thought important frequently to connect those texts which speak of transgressions, with those in which the law concerning them is to be found, and in which punishment is threatened; and sometimes with those in which the atonement is set forth, and pardon is proclaimed; or in which sanctification is promised, or enforced; and these again with such as relate to the future happiness and glory which are promised to the faithful, or punishment and misery denounced against the impenitent. A small body of divinity is sometimes comprised in a few texts connected together in this way. Thus, from those words in

PREFACE TO THE ENGLISH VERSION

Ezek. xliii. 49. *Ye shall bear the sins of your idols.* The Reader is referred first to Numb. xiv. 31. as a parallel passage, shewing God visiting sin upon the transgressors themselves; then to Numb. xviii. 23. to shew the typical visitation of it upon the Levitical priesthood; then to Isaiah liii. 11. to shew the prophetic declaration of its being laid on Christ; and, lastly, to 1 Pet. ii. 24. to shew the actual fulfilment of that prophecy, and the end to be answered by it: for there we are told, that *He that judgeth righteously, "his own self, bare our sins in his own body on the tree, that we, "being dead to sin, should live to righteousness."*

V. The concurrence of the Old and New Testament with each other, and the relation of the types before and under the Mosaic law, to their completion under the Gospel, have been studiously regarded, so as to render it evident, that, whatever variations may have been made in the form and administration of external worship, true religion, under the former dispensations, was always essentially the same as true religion under the present; that "he is not a Jew "which is one outwardly; neither is that "circumcision which is outward in the "flesh: but he is a Jew which is one inwardly; and circumcision is that of the "heart, in the spirit, and not in the letter; "whose praise is not of men, but of God. "For in every nation, he that feareth God, "and worketh righteousness, is accepted of "him." Rom. ii. 28, 29. Acts x. 35. In this, the revelation made before the institution of the Levitical priesthood, that made during its continuance, and that which has been made since its termination, all agree. The Mosaic ritual was the shadow of good things to come; so were the priesthood and kingdom of Melchisedec: and the body is Christ, who is essentially the same, both in his person and in his government, *yesterday, to-day, and for ever.* Heb. xiii. 8.

VI. But the instruction diffused through the Scriptures, respecting the gracious and indispensable operations of the Holy Ghost the Sanctifier, has not been forgotten: and the references on this article will shew, that, as to his sacred influence on the minds of the Inspired Penmen, we are indebted for all the truths they have taught us; so to his influence on the minds of those who receive and regard them, must such persons be indebted for all they have learned, or can learn, of them. His work completes the great design of the whole; and his assistance and blessing are distinctly promised to all who sincerely ask them.

VII. As the Scriptures harmonize in their primary and general objects, so do they with regard to the particular subjects comprehended in their plan. Historical accounts are verified by other coincident ones, or by accounts of the persons or places to which they refer. The prophecies of one Prophet, concerning events which were to take place, relating either to kingdoms, families, individuals, or the world at large, are consistent with those pronounced by other Prophets. The accounts of the Jewish polity under its various vicissitudes, are confirmed by the writings of the Prophets who lived during or after those vicissitudes; while the former tend reciprocally to establish the authenticity of the latter. The

histories of the Four Evangelists have a regular connection and parallelism, especially those of Matthew, Mark, and Luke. The recital of the transactions of the Apostles, after the ascension of our Lord, strongly authenticates the Apostolic Epistles: and Archdeacon Paley has well shewn the confirmation which the Epistles of St. Paul derive from the circumstances recorded by St. Luke, in his book of the Acts. Prophecies are connected with their accomplishments, as far as those accomplishments are included in the Scripture History. Promises and threatenings are connected with their respective fulfilments; precept with example, and with supplication; and the prayers of believers with the answers they have received. All these relations have been carefully regarded in this compilation.

VIII. Further, the Scriptures are not merely intended to lead men to godliness: they are intended also to exemplify it. Repentance, Faith, Hope, Charity, and Devotion, are here exhibited in the most perfect models; and it has therefore entered into the design of this Work to shew the corresponding emotions and conduct of the Saints, both of the Old Testament and the New, when under the influence of those dispositions, contemplations, and emotions, which are most peculiarly characteristic of true piety; and also to connect, the devotional parts of Scripture with the occurrences which gave rise to them, as far as they can be ascertained. Thus is Religion known by its fruits: not as a thing merely of times and circumstances: but a living principle in the mind, which times and circumstances call into action, and contribute to display.

IX. The aphoristic and poetical parts of the Sacred Writings are also connected, so as to illustrate and enforce each other; that the Reader may be constantly impressed with those momentous truths, and that sublime language with which they abound, and which afford perpetual food for the best exercises of the understanding, and the finest emotions of the heart; at once furnishing materials for the most rational entertainment, and the most solid instruction. In this respect, the Scriptures will be found to resemble the garden of Eden, in which the Lord GOD has made to grow every tree that is pleasant to the sight, and good for spiritual food. But no Cherubim or flaming sword are here to prohibit access to the Tree of Life. The children of the second Adam may freely, and without fear or interruption, now put forth their hands to its soul-reviving fruit, and take, and eat, and live for ever.

X. The agreement of the Sacred Writers with each other will be found not only to exist in the subjects on which they treat, but to extend to their own individual characters. It will appear that they were all animated by the same Spirit; that they were all *holy* men, speaking as they were moved by the Holy Ghost, calling men to holiness, as the indispensable requisite to the enjoyment of everlasting happiness;—men, nevertheless, of like passions with ourselves, conscious of their own natural infirmity and sinfulness, and of the mercy of God through Christ Jesus, as their only refuge from his just displeasure. In short, they were men fearing God; loving God; loving his cha-

racter, his laws, his will; admiring his great and wonderful purposes, and voluntarily, deliberately, and determinedly devoting themselves to his service, whatever it might cost them, and to whatever it might expose them. On all these accounts, they are held forth as examples, whose faith, patience, and practice, Christians are to follow. 1 Cor. xi. 1. Heb. xiii. 7. Ja. v. 16.

It is thus that the Scriptures are PROFITABLE to all the purposes for which they are destined, and are calculated to make the man of God PERFECT, and thoroughly furnished unto all good works. To the Inspired Pages at large may be applied the remarks of the excellent Bishop Horne (on the Psalms). "Indited under the influence of Him, to whom all hearts are known, and all events foreknown, they suit mankind in all situations, grateful as the manna which descended from above, and conformed itself to every palate. The fairest productions of human wit, after a few perusals, like gathered flowers, wither in our hands, and

"lose their fragraney; but these unfading plants of Paradise, become, as we are accustomed to them, still more and more beautiful; their bloom appears to be daily heightened, fresh odours are emitted, and new sweets extracted from them. He who hath once tasted their excellencies, will desire to taste them yet again; and he who tastes them oftenest will relish them best."

Happy in having laboured to facilitate the acquaintance of the Christian with this invaluable treasure, the Editor has now only to implore the blessing of Him by whom its exhaustless stores have been bestowed on sinful man; and to hope that his feeble endeavours may be instrumental in advancing the Reader's edification, and in their humble measure, tend to promote, that happy state of things, so long foretold, and so ardently to be desired, in which THE EARTH SHALL BE FILLED WITH THE KNOWLEDGE OF THE GLORY OF JEHOVAH AS THE WATERS COVER THE SEA. Is. xi. 9. Hab. ii. 14.

T. C.

ADVERTISEMENT.

IN a day when general literature is widely spread and religious knowledge is extensively diffused, it is not necessary to apologize for calling the attention of the possessor of this volume, to another Work that has been prepared by the same Publisher entitled "BAGSTER'S COMPREHENSIVE BIBLE."

The plan of the book may be briefly stated in the following particulars:

- I. The SACRED TEXT is the Authorized Version.
- II. The VARIOUS READINGS are fully and faithfully printed from the Standard Edition.
- III. The CHRONOLOGY; in which great care has been taken to fix the dates of particular transactions, which has but seldom been done with any degree of exactness, in the editions of the BIBLE hitherto published.
- IV. Another distinguishing feature of this Work is the copious exhibition of PARALLEL PASSAGES;—viz. The WHOLE OF THE PARALLEL PASSAGES which are found in the following Works:—Mr. John Canne's Bible, 4to. London, 1700; Bishop Wilson's Commentary, edited by Crutwell, 3 vols. 4to. Bath, 1785; Dr. Adam Clarke's Commentary, 8 vols. 4to. London, 1817...25; Rev. J. Brown's Self-Interpreting Bible, 2 vols. 4to. London, 1824; Rev. Thomas Scott's Commentary, 6 vols. 4to. London, 1824; to which are added those contained in the middle column of this small Volume.
- V. FOUR THOUSAND NOTES, exclusively philological and explanatory.
- VI. An Index of the Principal Subjects in the Holy Scriptures.
- VII. An Index of the 4000 Subjects illustrated by the Notes.
- VIII. An Index of the Chronology and Events of the Bible, with Synchronisms of Ancient History.

From the immense mass of materials furnished by Ancient Versions, Jewish Rabbis, Christian Fathers, Roman Catholic Writers, and from the many learned and liberal Protestant Commentators of every denomination, it will be evident that the difficulty consisted in selection, compression, and abridgement; but it is hoped, that this "COMPREHENSIVE BIBLE" will be found to contain the *essence* of Biblical research and criticism that lie dispersed through an immense number of learned and bulky volumes.

The Work appears in four forms:—I. On Crown sized paper:—II. On larger paper with larger type:—III. The preceding type on Royal Paper:—IV. On writing paper, with four inches of margin for students, to supersede the expense and necessity of interleaving.

ORDER

OF THE

BOOKS OF THE OLD AND NEW TESTAMENTS.

	<i>Chaps.</i>		<i>Chaps.</i>		<i>Chaps.</i>
GENESIS	50	II. Chronicles	36	Daniel	12
Exodus	40	Ezra	10	Hosea	14
Leviticus	27	Nehemiah	13	Joel	3
Numbers	36	Esther	10	Amos	9
Deuteronomy	34	Job	42	Obadiah	1
Joshua	24	Psalms	150	Jonah	4
Judges	21	Proverbs	31	Micah	7
Ruth	4	Ecclesiastes	12	Nahum	3
I. Samuel	31	Song of Solomon	8	Habakkuk	3
II. Samuel	24	Isaiah	66	Zephaniah	3
I. Kings	22	Jeremiah	52	Haggai	2
II. Kings	25	Lamentations	5	Zechariah	14
I. Chronicles	29	Ezekiel	48	Malachi	4

MATTHEW	28	Ephesians	6	To the Hebrews	13
Mark	16	Philippians	4	Epistle of James	5
Luke	24	Colossians	4	I. Peter	5
John	21	I. Thessalonians	5	II. Peter	3
The Acts	28	II. Thessalonians	3	I. John	5
Epistle to the Romans	16	I. Timothy	6	II. John	1
I. Corinthians	16	II. Timothy	4	III. John	1
II. Corinthians	13	Titus	3	Jude	1
Galatians	6	Philemon	1	Revelation	22

THE CHRONOLOGICAL ORDER,

With the Abbreviations used in the References.

<i>B. C.</i>		<i>B. C.</i>		<i>B. C.</i>	
1491	Genesis	1004	I. Kings, I.—XI.	623	II. Chron. X, &c.
	Job	1004	II. Chron. I.—IX.		II. Kings
1491	Exodus	1000	Proverbs	590	Jeremiah
1490	Leviticus	975	Ecclesiastes	588	Lamentations
1451	Deuteronomy	897	I. Kings, XII, &c.	587	Obadiah
1451	Numbers	862	Jonah	574	Ezekiel
1427	Joshua	800	Joel	534	Daniel
1406	Judges	787	Amos	520	Haggai
1312	Ruth	750	Micah	520	Zechariah
1055	I. Samuel	740	Hosea	509	Esther
1018	II. Samuel	713	Nahum	457	Ezra
1015	I. Chronicles	698	Isaiah	434	Nehemiah
	Psalms	630	Zephaniah	397	Malachi
1013	Song of Solomon	626	Habakkuk		

VARIÆ LECTIONES

PENTATEUCHI

HEBRÆI ET HEBRÆO-SAMARITANI.

GENESIS.

אשיני. ¹⁶ אל, ואל. והרנך בעצב, והריוך בעצבון. ¹⁸ תצמיה תצמח. ¹⁹ עץ, עפר. ²⁰ האדם, אדם. הוא, היא. ²¹ כחנות, כיתנות. ²² לעולם, לעולם. ²⁴ הכרבים, הכרובים.

CAP. IV. ד

VER. 4. ומחלבהן, ומחלביהן. מנחמו, מנחמו. ⁷ תשיב, תשיב. לא [תשיב]. ⁸ אחיו, לא. רבץ, רבץ. ⁹ תשיב לפתח. ¹⁰ צעקים, צעק. ¹¹ דמי, דמי. ¹² חסך, חסך. ¹³ מנשא, מנשא. ¹⁴ אסתר, אסתר. ¹⁵ נור, נור. ¹⁶ וילד, וילד. ¹⁷ ויקרא, ויקרא. ¹⁸ וילד, וילד. ¹⁹ וילד, וילד. ²⁰ וילד, וילד. ²¹ וילד, וילד. ²² וילד, וילד. ²³ וילד, וילד. ²⁴ וילד, וילד. ²⁵ וילד, וילד. ²⁶ וילד, וילד.

CAP. V. ה

VER. 3. וילד, וילד. ⁴ מאת, מאת. ⁵ וילד, וילד. ⁶ וילד, וילד. ⁷ וילד, וילד. ⁸ וילד, וילד. ⁹ וילד, וילד. ¹⁰ וילד, וילד. ¹¹ וילד, וילד. ¹² וילד, וילד. ¹³ וילד, וילד. ¹⁴ וילד, וילד. ¹⁵ וילד, וילד. ¹⁶ וילד, וילד. ¹⁷ וילד, וילד. ¹⁸ וילד, וילד. ¹⁹ וילד, וילד. ²⁰ וילד, וילד. ²¹ וילד, וילד. ²² וילד, וילד. ²³ וילד, וילד. ²⁴ וילד, וילד. ²⁵ וילד, וילד. ²⁶ וילד, וילד. ²⁷ וילד, וילד.

CAP. I. א

VER. 1. בראשית, בראשית. ¹¹ מורע, מורע. עץ, ועץ. ¹⁴ מאורת, מאורת. השמים, השמים. [להאיר על הארץ]. להבריל, להבריל. לאתת, לאתת. ¹⁵ למאורת, למאורת. ¹⁶ ויעש, ויעש. המארת, המאורת. הגדל, גדול. ואת, האת. ²⁰ יעופף, יעופף. ²¹ התנינִים, התנינים. הרמשת, הרמסת. למינהם, למינהם. ²² ירב, ירב. ²⁴ ודיתו ארץ, ודיתו ארץ. ²⁶ כדמותנו, כדמותנו. ²⁸ וכבשדה, וכבשורה. חיה, חיה. ³⁰ רומש, רומש.

CAP. II. ב

VER. 2. השביעי, הששי. ⁴ תולדות, תולדות. בהבראם, בהבראם. ארץ ושמים, שמים וארץ. ⁷ ויצר, ויצר. ⁹ האדמה, האדמה. ¹¹ הסבב, הסבב. ¹² ההוא, ההוא. ¹⁴ חרקל, חרקל. ¹⁹ אלהים, אלהים. ²¹ תחתנה, תחתנה. ²³ מאיש, מאיש. ²⁴ והיו, והיו. ²⁵ ערומים, ערומים. האדם, האדם.

CAP. III. ג

VER. 2. הנחש, הנחש. ³ העץ, העץ. ⁶ להשכל, להשכל. ⁷ ערמס, ערמס. ⁸ ויחבא, ויחבא. ⁹ איכה, איכה. ¹⁰ קלך, קלך. ¹² הוא, הוא. ¹³ השיאני, השיאני.

למשפחתיהם, למשפחתיהם. ²⁰ עלת, עלות. ²¹ אסף לקלל עור, אסף עור לקלל. אסף, אסף. ²² וקר חם, קר וחם. וקין וחרף ויזם, קין וחרף ויזם.

CAP. IX. ט

VER. 2. ומוראכם וחתכם, ומוראכם וחתכם. וחתכם. נתנו, נתנו. ³ כל, הכל. ⁵ ואך את, ואת. חיה, חיה. ויזם, ויזם. אחיו, ואחיו. ⁶ הארץ, ארץ. ⁷ שרצו, ושרצו. ¹⁰ בבהמה, ובבהמה. ¹¹ יצרת, יצרת. בשר, בשר. ¹² וביניכם, וביניכם. ¹⁵ וביניכם, וביניכם. ¹⁶ וראיתיה לזכר, וראיתיה לזכר. ¹⁸ היצאים, היצאים. ¹⁹ ומאלה, ומאלה. ²¹ אהלה, אהלו. ²³ וישמו, וישמו. ²⁴ ויקץ, ויקץ. ²⁸ אחר, אחרי. ²⁹ ויהי ויהיו.

CAP. X. י

VER. 1. וילדו, וילדו. אחר, אחרי. ² ומדי, מדי. ותבל ומשך, תובל ומושך. ³ ורפת, רפת. ⁴ אלישה, אליש. ודרנים, ודרנים. ⁵ בארצות, בארצות. ⁶ ופוט, ופוט. ⁷ וסבתה, סבתה. וסבתא, וסבתא. ⁸ ילד, הילד. נמרד, נמרד. ⁹ גבור, גבור. ¹¹ ההוא, ההוא. ¹² הוא, הוא. ¹³ ענמים, ענמים. ¹⁵ צידן בכר, צידן בכור. ¹⁷ הערקי, הערקי. ¹⁸ נפצו משפחות, נפצה משפחה. ¹⁹ הכנעני מצידן באכה גררה עד עזה באכה סרמה ועמרה ואדמה וצבים עד לשע, הכנעני מנהר מצרים עד הנהר הגדול נהר פרת ועד הים האחרון. ²⁰ למשפחתם ללשנתם בארצות בגויהם; למשפחתם ללשנתם בארצות לגויהם. ²² וילד, וילד. ²³ עוץ וחול וגתר ומש, חוץ וחול וגתר ומשא. ²⁵ ילד, ילד. ²⁷ הדורים, הדורים. ²⁸ עובל, עובל. ²⁹ אושר, אושר. ³¹ למשפחתם, למשפחתם. ללשנתם, ללשנתם.

עשרים. ותשע, ושבע. ²⁸ שנים, ושנים. שלש וחמשים. שנה, ונמאה שנה, שנה. וילד, וילד. ²⁹ ממעשנו, ממעשנו. ³⁰ חמש ותשעים שנה, חמש מאות שנה. שנה, וחמש מאות שנה, שנה. וילד, וילד. ³¹ ויהי, ויהי. שבע ושבעים, שלש וחמשים. ושבע, ושש. ³² וילד, וילד.

CAP. VI. ו

VER. 2. שבת, שבת. ³ לעלם, לעולם. ⁴ הנפלים, והנפלים. וילדו, וילדו. ⁵ מחשבת, מחשבות. ⁷ ועד, עד. עשיתם, עשיתם. ⁹ תמים, ותמים. ¹⁰ וילד, וילד. ¹³ משחיתם, משחיתים. ¹⁴ עשה, עשי. ¹⁵ חמשים, וחמשים. ¹⁶ ושלשים, ושלשים. ¹⁷ לשחת, לשחית. ¹⁹ החי, מכל בשר, החיה ומכל הבשר. להחית, להיות. ²⁰ מהעוף למינהו; ²¹ מן העוף. מכל ומכל נאשר. רמש, רמש. ²² למינהו למיניהם.

CAP. VII. ז

VER. 1. יהוה, לנה, אלהים אל נח. ² המהורה, המהורה. איש ואשתו, זכר ונקבה. הוא שנים, היא שנים [שנים]. ³ גם, גם. ⁴ השמים, השמים. ⁵ וכל, וכל. ⁶ המהורה, המהורה. ⁷ אלהים, יהוה. ⁸ נפתחו, נפתחו. ⁹ נפתחו, נפתחו. ¹⁰ ויהי, ויהי. ¹¹ שש, שש. ¹² נפתחו, נפתחו. ¹³ ויש, ויש. ¹⁴ הבשר, הבשר. ¹⁵ ונקבה, ונקבה. ¹⁶ ויהי, ויהי. ¹⁷ ויהי, ויהי. ¹⁸ ויהי, ויהי. ¹⁹ ויהי, ויהי. ²⁰ ויהי, ויהי. ²¹ ויהי, ויהי. ²² ויהי, ויהי. ²³ ויהי, ויהי.

CAP. VIII. ח

VER. 2. מעינת, מעינת. וארבת, וארבות. ³ הלוך, הלוך. ⁴ אררט, אררט. ⁵ הלוך, הלוך. ⁶ הלוך, הלוך. ⁷ יצא, יצא. ⁸ וישלח, וישלח. ⁹ וישלח, וישלח. ¹⁰ וישלח, וישלח. ¹¹ וישלח, וישלח. ¹² וישלח, וישלח. ¹³ וישלח, וישלח. ¹⁴ וישלח, וישלח. ¹⁵ וישלח, וישלח. ¹⁶ וישלח, וישלח. ¹⁷ וישלח, וישלח. ¹⁸ וישלח, וישלח. ¹⁹ וישלח, וישלח. ²⁰ וישלח, וישלח. ²¹ וישלח, וישלח. ²² וישלח, וישלח. ²³ וישלח, וישלח. ²⁴ וישלח, וישלח. ²⁵ וישלח, וישלח. ²⁶ וישלח, וישלח. ²⁷ וישלח, וישלח. ²⁸ וישלח, וישלח. ²⁹ וישלח, וישלח. ³⁰ וישלח, וישלח. ³¹ וישלח, וישלח. ³² וישלח, וישלח.

29 אַבְרָם, אַרְרָם. 30 וְלֹד, יֹד. 31 שְׂרִי, שְׂרִי וְאֵת מִלְכָּה. כְּלָתוֹ, כְּלָתוֹ. אַבְרָם, אַבְרָם [וְנָחֹר]. בְּנוֹ, בְּנוֹ. וַיֵּצֵא, וַיֵּצֵא. וּמֵאֵתָם, וּמֵאֵתָם [וּמֵאֵתָם].

CAP. XII. יב

2 VER. 2 הָיָה, הָיָה. 3 וַאֲבֵרְכָה, וַאֲבֵרְכָה. וּמְקַלֵּךְ, וּמְקַלֵּךְ. מִשְׁפַּחַת, מִשְׁפַּחַת. מִשְׁפַּחַת, מִשְׁפַּחַת. 5 אֶרֶץ, אֶרֶץ. 6 מוֹרָה, מוֹרָה. 7 וַיֹּאמֶר, וַיֹּאמֶר [לֹא]. 8 אֱהִלָּה, אֱהִלָּה. 9 הָלֹךְ, וְנִסְעוּ, הָלֹךְ, וְנִסְעוּ. 11 אֵת, אֵת. 12 אֶתְךָ, אֶתְךָ. וְאֶתְךָ, וְאֶתְךָ. 13 אֵת, אֵת. 14 הָיָה, הָיָה. 15 בֵּית, בֵּיתָה. 16 הַיְיִטֵּב, הַיְיִטֵּב. וּבִקְרָ, וּבִקְרָ [מִקְנֶה]. כְּבֹד, כְּבֹד. וְחִמְרִים, וְחִמְרִים. וְעַבְדִּים, וְעַבְדִּים. וְשִׁפְחוֹת, וְשִׁפְחוֹת. וְאֶחָת, וְאֶחָת. 18 הָיָה, הָיָה. 19 לִמְדָה, לִמְדָה. הָיָה, הָיָה. 20 לוֹ, לוֹ [וְלֹשֶׁם עִמּוֹ].

CAP. XIII. יג

3 VER. 3 אֱהִלָּה, אֱהִלָּה. 4 בְּרֵאשִׁיטָה, בְּרֵאשִׁיטָה. 6 נִשְׂאָה, נִשְׂאָה. יָחֹר, יָחֹר. 7 יֵשֶׁב, יֵשֶׁב. 8 אַבְרָם, אַבְרָם. תְּהִי, תְּהִי. 9 הֵלָא, הֵלָא. הַשְׂמָלָה, הַשְׂמָלָה. וְאִמְנָה, וְאִמְנָה. הַיְמִין, הַיְמִין. וְאִשְׁמָאֵלָה, וְאִשְׁמָאֵלָה. 10 מֶלֶךְ, מֶלֶךְ. כֻּלּוֹ, כֻּלּוֹ. צִעַר, צִעַר. 14 צִפְנָה, צִפְנָה. 18 וַיֹּאדָה, וַיֹּאדָה. בָּאֵלָנִי, בָּאֵלָנִי.

CAP. XIV. יד

1 VER. 1 אֲרִיךְ, אֲרִיךְ. כְּדִלְעֹמֶר, כְּדִלְעֹמֶר. כְּדִלְעֹמֶר, כְּדִלְעֹמֶר. 2 שְׁנָאֵב, שְׁנָאֵב. וְשִׁמְאֵב, וְשִׁמְאֵב. מֶלֶךְ, מֶלֶךְ. צַבִּיִּים, צַבִּיִּים. וְשִׁמְאֵב, וְשִׁמְאֵב. מֶלֶךְ, מֶלֶךְ. 4 כְּדִלְעֹמֶר, כְּדִלְעֹמֶר. כְּדִלְעֹמֶר, כְּדִלְעֹמֶר. 5 כְּדִלְעֹמֶר, כְּדִלְעֹמֶר. כְּדִלְעֹמֶר, כְּדִלְעֹמֶר. 6 רִפְאִים, רִפְאִים. בְּעִשְׁתֵּרֶת, בְּעִשְׁתֵּרֶת. 7 הָיָה, הָיָה. בְּהֶרֶם, בְּהֶרֶם. פֶּאֶרָן, פֶּאֶרָן. 8 צַבִּיִּים, צַבִּיִּים. הָיָה, הָיָה. 9 כְּדִלְעֹמֶר, כְּדִלְעֹמֶר. כְּדִלְעֹמֶר, כְּדִלְעֹמֶר. 10 בָּאֵת, בָּאֵת. חֲמֹר, חֲמֹר. בָּאֵת, בָּאֵת. חֲמֹר, חֲמֹר. 11 רֶכֶשׁ, רֶכֶשׁ. שֵׁם, שֵׁם. הָרָה, הָרָה. 12 וְאֵת, וְאֵת. [כָּל]. רֶכֶשׁוֹ, רֶכֶשׁוֹ. וְלִכְנֵי, וְלִכְנֵי. 13 וַיֵּגֶד, וַיֵּגֶד. בָּאֵלָנִי, בָּאֵלָנִי. אֲשַׁכֵּל, אֲשַׁכֵּל. עֵנֶר, עֵנֶר. 14 וַיֵּרָק, וַיֵּרָק. 16 הֶרֶכֶשׁ, הֶרֶכֶשׁ. וְרֶכֶשׁוֹ, וְרֶכֶשׁוֹ. 17 כְּדִלְעֹמֶר, כְּדִלְעֹמֶר. כְּדִלְעֹמֶר, כְּדִלְעֹמֶר. 19 וַיִּבְרַכְהוּ, וַיִּבְרַכְהוּ [אֵת אַבְרָם]. 21 תָּן, תָּן.

בִּאֲרֻצְתָם, בִּאֲרֻצְתָם. 32 מִשְׁפַּחַת, מִשְׁפַּחַת. וּמֵאֵלָה, וּמֵאֵלָה. נִפְרְדוּ, נִפְרְדוּ. אַחֵר, אַחֵר.

CAP. XI. יא

3 VER. 3 וְהַחֲמֹר, וְהַחֲמֹר. לְחִמְרָה, לְחִמְרָה. 4 נִפְרָץ, נִפְרָץ. 5 לְרֵאֶת, לְרֵאֶת. 6 יוֹמָה, יוֹמָה. 7 שִׁפְתָם, שִׁפְתָם. יִשְׁמְעוּ, יִשְׁמְעוּ. אִישׁ, אִישׁ. 8 לְבִנְתָּה, לְבִנְתָּה. [אֵת]. הָעִיר, הָעִיר. [וְאֵת]. הַמִּגְדֹּל, הַמִּגְדֹּל. 9 יְהוּה, יְהוּה. [אֵת]. 10 וַיּוֹלֵד, וַיּוֹלֵד. אַחֵר, אַחֵר. 11 וַיּוֹלֵד, וַיּוֹלֵד. וַיִּבְנוּ, וַיִּבְנוּ. [וַיְהִי כִּי יָמִי שָׁם שָׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמָת]. 12 וְשִׁלְשִׁים, וְשִׁלְשִׁים. [וּמֵאֵת]. וַיּוֹלֵד, וַיּוֹלֵד. 13 וַאֲרַבְעָה, וַאֲרַבְעָה. וַיִּלְשָׁ, וַיִּלְשָׁ. וַיּוֹלֵד, וַיּוֹלֵד. וַיִּבְנוּ, וַיִּבְנוּ. [וַיְהִי כִּי יָמִי אַרְפַּכְשָׁד שָׁמְנָה וְשִׁלְשִׁים שָׁנָה וַאֲרַבְעָה מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמָת]. 14 וְשִׁלְשָׁה, וְשִׁלְשָׁה. וַיְהִי, וַיְהִי. שָׁנָה, שָׁנָה. [וּמֵאֵת]. שָׁנָה, שָׁנָה. וַיּוֹלֵד, וַיּוֹלֵד. 15 וַאֲרַבְעָה מֵאוֹת, וַאֲרַבְעָה מֵאוֹת. וַיִּלְשָׁ, וַיִּלְשָׁ. וַיּוֹלֵד, וַיּוֹלֵד. וַיִּבְנוּ, וַיִּבְנוּ. [וַיְהִי כִּי יָמִי שִׁלְשָׁה וְשִׁלְשִׁים שָׁנָה וַאֲרַבְעָה מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמָת]. 16 וְשִׁלְשִׁים, וְשִׁלְשִׁים. [וּמֵאֵת]. וַיּוֹלֵד, וַיּוֹלֵד. 17 שִׁלְשִׁים, שִׁלְשִׁים. וַאֲרַבְעָה מֵאוֹת, וַאֲרַבְעָה מֵאוֹת. וַיּוֹלֵד, וַיּוֹלֵד. וַיִּבְנוּ, וַיִּבְנוּ. [וַיְהִי כִּי יָמִי עֶבֶר אַרְבַּע שָׁנִים וַאֲרַבְעָה מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמָת]. 18 שָׁנָה, שָׁנָה. [וּמֵאֵת שָׁנָה]. וַיּוֹלֵד, וַיּוֹלֵד. 19 וּמֵאֵתָם, וּמֵאֵתָם. וַיּוֹלֵד, וַיּוֹלֵד. וַיִּבְנוּ, וַיִּבְנוּ. [וַיְהִי כִּי יָמִי פֶלֶא תִשַׁע וְשִׁלְשִׁים וּמֵאֵתָם שָׁנָה וַיָּמָת]. 20 וְשִׁלְשִׁים, וְשִׁלְשִׁים. [וּמֵאֵת]. וַיּוֹלֵד, וַיּוֹלֵד. 21 וּמֵאֵתָם, וּמֵאֵתָם. וַיּוֹלֵד, וַיּוֹלֵד. וַיִּבְנוּ, וַיִּבְנוּ. [וַיְהִי כִּי יָמִי רַעֲוֹ חֲשֵׁשׁ וְשִׁלְשִׁים וּמֵאֵתָם שָׁנָה וַיָּמָת]. 22 שָׁנָה, שָׁנָה. [וּמֵאֵת שָׁנָה]. וַיּוֹלֵד, וַיּוֹלֵד. 23 מֵאֵתָם, מֵאֵתָם. וַיּוֹלֵד, וַיּוֹלֵד. וַיִּבְנוּ, וַיִּבְנוּ. [וַיְהִי כִּי יָמִי שְׂרֹג שִׁלְשִׁים שָׁנָה וּמֵאֵתָם שָׁנָה וַיָּמָת]. 24 וְעֶשְׂרִים, וְעֶשְׂרִים. וְשִׁבְעִים, וְשִׁבְעִים. וַיּוֹלֵד, וַיּוֹלֵד. 25 תִּשַׁע [עֶשְׂרֵה], תִּשַׁע. שָׁנָה, שָׁנָה. וּמֵאֵת, וּמֵאֵת. וְשִׁשִּׁים, וְשִׁשִּׁים. וַיּוֹלֵד, וַיּוֹלֵד. וַיִּבְנוּ, וַיִּבְנוּ. [וַיְהִי כִּי יָמִי נָחֹר שְׁמֹנֶה וַאֲרַבְעִים שָׁנָה וּמֵאֵת שָׁנָה וַיָּמָת]. 26 וַיּוֹלֵד, וַיּוֹלֵד. 27 וְאֵלָה, וְאֵלָה.

הלילה מעשת מעשות. : הלילה.
הלילה. צדיקים. צדיקים. ²⁶ הצדיקים.
הצדיקים. ²⁹ ואמר. ואמר (אלו).
אעשה. אשחית. ³⁰ אעשה. אשחית.
³³ שב למקומו. שוב למקומו.

CAP. XIX. יט

VER. 1 וישתחו. וישתחו. ² ואמר.
הואמר. ברחוב. ברחוב. ⁵ לו. אלו.
ונדעה. ונדע. ⁶ אלהם. אלהם.
הפתחה. הפתח. סגר. סגר. ⁷ תרעו.
תרעו. ⁸ ארציאה. ארציאה. האל.
האלה. קרתי. קורתי. ⁹ גש. גשה.
האחד. אחד. לגור. לגר. וישפט.
וישפט (גם). שפוט. שפט. נרע.
¹⁰ האנשים. האנשים.
¹² האנשים. המלאכים. עד. עוד.
ובניך. בניך. הוצא. הוציא. המקום.
המקום (הזה). ¹³ משחיתים. משחיתים.
לשחית. להשחית. ¹⁵ הנמצאת.
הנמצאות. ¹⁶ ויחזיקו. ויחזיקו. האנשים.
האנשים. ויצא. ויצא. ¹⁸ אלהם.
אלהם. ²⁰ קרבה. קרובה. והוא. והיא.
אמלטה. אמלט. הלא. הלא. הוא.
היא. ²² צוער. צער. ²³ יצא. יצאה.
²⁵ האל. האלה. ²⁶ נציב. נציב. כל.
פני ארץ. פני כל הארץ. קיטר. קיטור.
בקיטר. בקיטור. ²⁹ בשחת. בהשחת.
החפכה. בהפך. האפכה. בהפכו. ³⁰ מצוער.
מצער. בצוער. בצער. בנחיו. בנחיו (עמו).
³² לכה. לכי. אבינו. תבינו. ³³ תשקין.
ותשקין. הוא. ההוא. ³⁴ הן. הנה.
³⁵ ותשקין. ותשקין. ובקמה. ובקומה.
³⁶ ותהרין. ותהרנה. ³⁷ ותקרא. ותקרא.
[את]. ³⁸ הוא. היא. ותקרא. ותקרא [את].

CAP. XX. כ

VER. 1 ארצה. ארץ. ² הוא. היא.
³ על. על [אודתו]. והוא. והיא. בעלת.
בעלת. ⁵ הלא. הלא. : הוא. היא.
גם [הוא]. גם. ובנקין. ובנקין.
⁶ בחלם. בחלום. אותך. מחשו. אתך.
מחמאה. ⁷ השב. השב [את]. ⁸ וייראו.
וייראו [כל]. ⁹ יעשו. יעשו. ¹¹ אברהם.
אברהם [כי יראתו]. ¹² אמנה. האמנם.
אחתי. אחתי [היא]. אבי [הוא]. אבי.
¹³ התעו. התהי. אבי. אבי [ומאריך].

הרמתי [את]. יהוה. האלהים. ²³ שרך.
שרג. ואם. אם. אני העשרתי. אני.
אעשרתי. ²⁴ ענר. אשכל. ענר. אשכול.
פו

CAP. XV.

VER. 1 הרבה. ארבה. ² הולך. עריר. הלך.
עריר. ³ יורש. ירש. ⁵ השמימה. השמים.
⁹ קחה. קח. ¹⁰ בתך. בתור. איש. איש.
[את]. בתור. בשרו. הצפר. הצפרים.
¹³ ידע. יודע. ¹⁴ עברו. יעבדו. ברכש.
ברכש. ¹⁵ תקבר. ותקבר. ¹⁶ רביעי. ישובו.
הרביעי. ישוב. ¹⁸ הגדל. הגדול. ¹⁹ הקדמוני.
הקדמוני. ²¹ הגרשני. הגרשני [נאת החוץ].

CAP. XVI. י

VER. 5 ובינך. ובינך. ⁶ שפחתך. שפחתך.
ותעניה. ותענה. ⁸ אי. אי. באת. באתי.
⁹ גברתך. ותעני. גברתך. ותענה. ידיה.
¹⁰ ורעך. ורעך. ¹¹ הנך. הנך.
וקראת. וקראת [את]. עניך. עניך.
¹² פרא. פרי. ¹³ ראי. ראה. : ראי. ראה.
¹⁴ קרא. קראה. ¹⁵ אברם. אברם [את].
¹⁶ את. ית.

CAP. XVII. י

VER. 1 תשעים [שנה]. תשעים. ודיה.
והי. ² אותך. אתך. ⁵ עוד [את]. עוד.
⁶ והפתי. והפיתי. ¹⁰ וביניכם. וביניכם.
¹¹ ודיה. ודיה. וביניכם. וביניכם. ¹³ ילדי.
ילדי. ¹⁴ ערלתו. ערלתו [ביום השמיני].
ההוא. ההיא. ¹⁶ וברכתיו. וברכתיו.
מלכי. ומלכי. ¹⁷ מאה. מאת. יולד. אוליד.
¹⁸ לו. לו. ¹⁹ אבל. אבל [הנה]. לזרעו.
ולזרעו. ²⁰ נשיאם. נשיאים. ²¹ האחרת.
ואחרת. ²⁴ שנה. בהמלו. שנים. בהמולו.
[את]. ²⁵ בהמלו. בהמולו. ²⁶ נמול. נמל.

CAP. XVIII. יח

VER. 1 באלני. באלוני. ² וישתחו. וישתחו.
³ בעיניך. בעיניכם. תעבר. תעברו. עבדך.
עבדכם. ⁴ תשענו. תשעינו. ⁵ ואקחה.
ואקח. לבכם. אחר. לבכם. ואחר. ⁷ לעשות.
[אתו]. לעשותו. ⁸ ובן. ואת בן. ¹⁰ הוא.
והיא. ¹⁵ : לא. לה. צחקת. צחקתי.
¹⁶ האנשים. האנשים. ¹⁷ מאברהם.
מאברהם [את]. ¹⁸ גוי. גוי. ¹⁹ ידעתי.
ידעתי. יצוה. יצוה [אברהם]. אברהם.
אברהם. ²⁰ ועקת. צעקת. ²⁴ צדיקים.
צדיקים. הצדיקים. הצדיקים. ²⁵ חללה.

CAP. XXIV. כד

3 VER. יושב, יושב. 4 כי, כי נאם.
8 אחר, אחר. חשב, חשב.
11 אל, על. השאבת, השאבות.
12 הקרה, הקרה. 13 יצאת, יצאות.
14 הנער, הנערה. כדך, כדך. הכחת,
הוכחת. אדני, אדני (אברהם). 15 לדבר,
לדבר (אל לבו). 16 והנער שבת, והנערה
שובת. העינה, העין. 17 הגמאיני,
הגמאיני. 18 ותר, ותורר. 19 להשקות,
להשקות. לשחת, לשחת. 20 ותער,
ותורר. אל השקת, על השקות. הבאר,
הביר. 21 משתאה, משתה. מחריש,
ומחריש. 22 לשחת, לשחת. משקלו,
משקלו (וישם על אפה). 23 את, אתי.
25 מספוא, מספה.
* גס, וגס. ללן, ללן. 26 וישתחו,
וישתחו. 27 אדני, אדני (אברהם).
28 הנער ותנך, הנערה ותנך. 30 כראת,
כראות. הצמידים, הצמידים. 31 בוא, בא.
32 ומספוא, ומספה. 33 וישם, וישם.
* ויאמר, ויאמרו. 35 וכסף, כסף.
ועברם ושפחת וגמלים, עבדים ושפחות
גמלים. 36 זקנתה, זקנתו. 37 בארצו,
בארצו. 38 אס, אס (לא). אס, אס. אולי.
41 תנקה, תנקה. נקי, נקי. ואבא, ואבא.
אנכי, אני. 43 השקני, השקני. מכרך,
מכרך. 44 הוא, היא. הכיח, הכיח.
45 העינה, העין. השקני נא, השקני נא
[מעט מים מכרך]. 46 ואשת, ואשתה.
47 את, אתי. ואשים, ואשים. 48 ואשתהוה,
ואשתהו. 49 מיין, הימין. שמאל, השמאל.
50 רע (און), רע. טוב, וטוב. 52 וישתחו,
וישתחו. 53 העבד, עבד. ומגדנת,
ומגדנות. 54 ויקמו, ויקמו. שלחני,
שלחוני. 55 ויאמר, ויאמרו. הנער,
הנערה. עשור, חדש. אחר, ואחר.
56 אלהם, אליהם. הצליח, הצליח
[את]. לאדני, אל אדני. 57 לנער ונשאלה,
לנערה ונשאל. 58 אליה, לה. 59 מנקתה,
מינקתה. 60 את היי, אתי הוי. זרעך,
זרעך. שנאי, איביו. 62 בא מבוא, בא
במדבר. יושב, יושב. 63 גמלים, הגמלים.
65 הלוח, הלוח. 67 ויבאה ויביאה. אמו,
אמו.

מולדת. תעשי, תעשי. 14 אבימלך,
אבימלך (אלף כסף). צאן, וצאן. ושפחת,
ושפחות. 16 לך, לך. לכל, ולכל. אתך,
אתך. כל ונכחת, הכל ונוכחת.
17 ואמהותיו, ואמהותיו. 18 יהוה, אלהים.

CAP. XXI. כא

7 VER. היניקה, היניקה. ילחי, ילחי.
לח. 8 יצחק, יצחק (בנו). 10 גרש,
גרש (נאח). 12 בקלה, בקולה. 13 האמה,
האמה (הזאת). לגוי, לגוי (גדול).
14 שם, שים. 15 השיחם, השיחים.
16 הרחוק, הרחוקה. קלה, קולה. 17 מה
לך, מלך. אל קול, את קול. 18 והחזיק,
וחזק. ידך, ידך. 20 רבה, רבי. 22 ההוא,
ההיא. ופיכל, ופי כל. 23 השבעה,
השבע. ולנכרי כחסף, ולנכרי כחסף.
גרתה, גרת. 24 אשבע, השבע. 25 והוכח,
ויוכיח. 28 אברהם (נאח), אברהם. כבשת,
כבשות. הצאן, צאן. 29 אל אברהם,
לאברהם. כבשת, הכבשות. לבדנה,
לבדנה. 30 ויאמר, ויאמר (אברהם).
כבשת, הכבשות. 32 ופיכל, ופי כל.
33 וישע, וישע (אברהם). עולם, העולם.

CAP. XXII. כב

2 VER. יחידך, יחידך. המורה,
המורה. לעלה, עלה. 3 עלה, העלה.
5 ונשתחוה ונשובה, ונשתחו ונשוב.
8 השעה, שעה. 9 העצים, ועצים.
12 אל, על. תעש, תעשה. יחידך, יחידך.
13 אחר, אחר. לעלה, עלה. 14 אברהם,
אברהם (נאח). 16 יחידך, יחידך (ממני).
17 בך, בך. וירש, וירש. 18 גוי, גוי.
בקלי, בקולי. 20 אחרי, אחר. הוא, היא.
22 פלדש, פילדש. 23 ילד, הוליד. 24 ראומה,
רומה. הוא, היא. * ואת, האת.

CAP. XXIII. כג

3 VER. מאה, מאה. 2 ארבע, הארבע
[אל עמק]. הוא, היא. ולבכתה,
ולבכותה. 4 ואקברה, ואקברה (נאח).
5 לו, לא. 7 וישתחו, וישתחו. 8 יש,
ישת. צדור, צדור (נחתי). 9 קבר, קבר,
12 וישתחו, וישתחו. 13 לו, לי. שמה,
שם. 14 לאמר לו, לאמר. 15 מאת,
מאות. 16 לעשרן, לעשרן. 17 על פני.
נבלו, גבולו. 18 באי, בעי. 19 הוא, היא.

והבאת. ואכלה. ואכל⁷ הביאה. הבא.
ואברככה. ואברכך. בקלי. בקולי⁹. שבנים.
טובים. ¹⁰ בעבר. בעבור. ¹¹ הן. הנה.
שער. שעיר. ¹² והבאתי. והבאת. ¹³ אך.
אף. בקלי. בקולי¹⁵. הגדל. החמדת. הגדול.
החמדות. ¹⁶ ערת. עורות. צוארו.
צוארו. ¹⁹ שבה. שבע. ²⁰ הקרה. הקרא.
²¹ ואמשך. ואמושך. ²² וימשהו.
והמשהו. חקל. חקל. ²³ שער. שעירות.
²⁴ אתה. האתה. ²⁵ הגשה. הגישה.
ואכלה. ואכל. ²⁷ ראה. ראו. שדה.
השדה [מלא]. ברכו. ברכו. ²⁸ ותירש.
ותירשו. ²⁹ וישתחוו. וישתחוו. הוה.
הוי. ³¹ ויעש. ויעס. יקם. יקם. בעבר.
בעבור. ³² ללו. ללו. ³³ אפוא [הוא]. הפו.
גם. וגם. ³³ יהיה. יהיה. ³⁴ ויהי.
³⁵ ויקח. ויקח [את]. ³⁶ הכי. הכי. ברת.
בכורתי. אצלת. הצלת. ³⁷ ולכה. ולך.
³⁸ הוא. היא. קלו. קלו. ³⁹ הנה. הן.
ומשל. משל. מעל. ממעל. ⁴⁰ תרד.
תאדר. עלו. עלו. ⁴² הגדל. הגדול.
⁴³ בקלי. בקולי. ⁴⁵ שוב. שב. ⁴⁶ קצח. קצחי.

CAP. XXVIII. כח

VER. 2. ביתה. בית ⁴ אברהם. אברהם
[אברך]. לרשך. לרשת. אלהים. יהוה.
⁹ עשו [אל ישמעאל]. עשו. נביות. נבאות.
¹⁰ וילך. ללכת. ¹¹ מראשתיו. מראשתו.
¹² השמימה. השמים. ¹⁴ וצפנה. וצפונה.
משפחת. משפחות. ¹⁶ ויקץ. ויקץ.
¹⁸ מראשתיו. מראשתו. ¹⁹ לו. לוה.
לראשנה. לראשונה. ²⁰ יעקב. יעקב.

אנכי הולך. אני הלך.

CAP. XXIX. כט

VER. 1. ארצה. ארץ. ² ההוא. ההיא.
והאבן. ואבן. ³ שמה. שם. העדרים.
הרעים. למקמה. למקומה. ⁷ ויאמר.
ויאמר [לחם]. ⁸ העדרים. הרעים. ⁹ הוא.
היא. ¹¹ קלו. קלו. ¹² ותגד. ותגיד.
¹³ ויביאהו. ויבאהו. ¹⁹ שבה. שב. ²¹ ואבואה.
ואבוא. ²³ אליה. אליה [יעקב]. ²⁴ לכן. לכן
[לה]. שפחה. לשפחה. ²⁵ הוא. היא. הלא.
הלא. ²⁶ במקומו. במקומינו. ²⁷ ונתנה.
ואתן. ³² ותקרא. ותקרא [את]. ³³ ותקרא.
ותקרא [את]. ³⁴ לוה. לוי. אלי. לי. קרא.
קראה. ³⁵ אודה. אודי.

VER. 2. זמר. זמרון. ³ ילד. הוליד.
אשורם. אשורים. ולשושם. ולשואים.
⁴ ועפר וחנק. ואפר וחנק. ⁵ ליצחק. ליצחק
[בנת]. ⁶ מתנת. מתנות. קדם. קרמה.
⁸ ושבע. ושבע [ימים]. עמיו. עמו. ⁹ עפרן.
עפרן. צדה. צדה. ¹⁰ שמה קבר. שם קבור.
¹² תלדת. תולדת. המצרית. ומצרית.
¹³ בשמתם. בשמותם. ברכ. בכור. נבית
וקרד ואדבאל. נבאות וקרד ואדבל. ¹⁵ חדר
ותימא. חדר ותימה. נפש. ונפש.
¹⁶ שמתם נחציהם ובטירתם. שמתם
נחצותם ובטירותם. נשיאם. נשיאים.
¹⁷ וימת. וימות. עמיו. עמו. ²¹ ליהוה. אל
יהוה. הוא. היא. ²³ גיים בבטנך. גיים
בבטנך. צעיר. הצעיר. ²⁴ תומם.
תאמים. ²⁵ הראשון. הראשון. ²⁶ ויקרא.
ויקראו. ²⁷ ויעקב. ויעקב. ²⁸ ציד. צידו.
²⁹ ויוד. ויוד. ³⁰ הלעיטני. העלפני. האדם.
האדם. ³² הולך. הלך. בכרה. בכורה.
³³ השבעה. השבע. ³⁴ עדשים. עד שים.

CAP. XXVI. כו

VER. 1. הראשון. הראשון. ³ גור. גר.
הארצת האל. הארצות האלה. השבעה.
השבעה. ⁴ הארצת האל. הארצות
האלה. גוי. גוי. ⁵ אברהם. אברהם
[אברך]. בקלי. בקולי. חקות. חקתי.
⁷ לאשתו. על אשתו. הוא. היא. אשתי.
אשתי [היא]. יהרגני. יהרגני. הוא.
היא. ⁸ כי. כאשר. ⁹ הוא. היא. הוא.
היא. ¹¹ העם. עמו. ¹² ההוא. ההיא.
הוא. ההוא. ההיא. ¹³ הולך. הלך.
¹⁵ הנארת. הנארות. ¹⁸ וישב. וישב.

באר. בארות. בימי. עבדי. משמת.
משמות. ²¹ אחרת. אחרת. ²² ויחפר.
ויחפרו. אחרת. אחרת. רחבות. רחבות.
²⁶ ופיכל. ופיכל. ²⁷ אלהם. אליהם. ²⁸ תחי.
תחיה. בינותינו ביננו. ביותנו ביננו.
²⁹ רעה. רע. אתה עתה. עתה אתה.
³¹ וישכימו. וישכמו. לאחיו. לרעהו. ³⁴ אילן
החתי. אילן החתי. ³⁵ ותהיין. ותהינה.

CAP. XXVII. כז

VER. 1. ותכנין. ותכניה. מראת.
מראות. הגול. הגדול. ³ תלך. תליך.
וצודה. וצוד. צידה. ציד. ⁴ והביאה.

עשות. ²⁹ עמכם, עמך. אניכם, אניך.
נכספתה, נכספת. ³¹ כי, כה. ³³ לכן,
לכן [ויחבש]. האמהות, השפחות.
³⁴ ותשמים, ותשימים. ³⁵ לוא, לא. נשים,
הנשים. ויחפש, ויחבש. ³⁶ מה, ומה.
³⁷ כי, וכי. ³⁸ ואילי, אילי. ³⁹ מידי [חבקשנה],
מידי. גנבתי, גנבות. וגנבתי, וגנבות.
⁴⁰ חרב, חרף. ⁴² לולי, לו לא. יגיע, יגע.
ויוכח, ויוכיח. ⁴³ בנתי, בנותי. ולבנתי,
ילבנותי. לבניתי, לבניהם. ⁴⁵ וירמה,
וירמה. ⁴⁷ שדורותא, שדורותה.
⁴⁹ והמצפה, והמצבה. ⁵⁰ בנתי, בנותי.
בנתי, בנותי. ⁵¹ יריתי, יראת. ⁵³ ישפשו
בינינו, ישפשו בינינו. אניכם, אברהם.

CAP. XXXII. לב

ver. 1. ולבנותי, ולבנותי. אתכם, אתם.
וישב, וישב. למקום, למקומו. ⁴ ארצה,
ארץ. ⁶ צאן, וצאן. ⁹ האחת, האחר.
לפליטה, לפלטה. ¹⁰ לארצך, אל ארצך.
ואישיבה, ואישיב. ¹² אם, אם. בנים,
הבנים. ¹³ אישיב, אישיב. ¹⁶ מיניקות,
מינקות. אתנת, אחנות. ועירם, ועירם.
¹⁸ הראשון, הראשון. ¹⁹ הוא, היא.
²⁰ גס, וגס. גס, וגס. ²¹ יעקב, יעקב.
[בא]. ²³ הוא, ההוא. ילדיו, ילדיו. יבק,
היבק. ²⁴ זאת את, [כל]. ³¹ פניאל, פנו
אל. ³² צלע, צלוע. ³³ הנשה, הנשא.
הנשה, הנשא.

CAP. XXXIII. לג

ver. 2. ילדיה, ילדיה. ראשנה,
ראשונה. ³ וישתחוי, וישתחוי. ⁵ וישא
[את], וישא. ⁶ ותנשן, ותנשנה. וילדיה
ותשתחוי, וילדינה ותשתחוינה. ⁹ יהי,
יהי. ¹⁰ כראת, כראות. ¹¹ הבאת, הבאתי.
¹³ עלות, עאלת. ופקום, ופקתים.
¹⁴ אתנהלה, אתנהלה. אבא, אבוא.
¹⁷ סכתה, סכותה. סכת, סכות. ¹⁸ שלם,
שלום.

CAP. XXXIV. לד

ver. 3. הנער, הנערה. על, אל.
הנער, הנערה. ⁴ אל [חמור], אל.
⁵ וחריש, וחריש. ¹⁰ וסחרה, וסחרה.
סחרה, וסחרה. ¹² מאד, מאד. מדר, ומת'
ואתנה, מאד ומתנה ואתן. הנער, הנערה.
¹³ שמא, שמא. ¹⁴ לעשות, לעשות [את].

ver. 1. באחותה, באחותה. בקלי, בקולי.
⁸ נפתלי, נפתלי. אחתי, גם, אחותי וגם.
ותקרא, ותקרא [אח]. ¹⁴ בנד, בנד.
¹⁵ דורא, דורי. עמך, עמך. בנד, בנד.
¹⁶ תבוא, תבוא [הלילה]. הוא, ההוא.
¹⁸ ותקרא, ותקרא [את]. ²⁰ זבולן, זבולן.
²⁵ ולארצי, ואל ארצי. ²⁹ מקנך, מקנך.
³¹ לי, לי [את]. ארעה, ארעי. ³² אעבר,
אעברה. הסר, הסר. נקר, נקר. ופלוא
ונקר, הפלוא ונקר. ³³ תבוא, יבוא. נקר,
נקר. ³⁴ הן, לו יהי כדברך. והן לא יהיה
כדברך. ³⁵ והפלוא, והפלוא. ³⁶ בינו,
בינם. ³⁶ הנותרת, הנותרת. [ויאמר]
מלאך אלהים אל יעקב בחלום ויאמר יעקב
ויאמר להני ויאמר שא נא עיניך וראה את
כל העתודים העלים על הצאן עקדים
נקרים וברדים כי ראיתי את כל אשר לכן
עשה לך אנכי האל בית אל אשר משחת
שם מצבה ואשר נדרת לי שם נדר ועתה
קום צא מן הארץ הזאת ושוב אל ארץ
אביך ואישיב עמך. ³⁷ בהן, בהם.
³⁸ בשקתות, בהשקות. תבאן, תבאהן.
בבאן, בבאהן. ³⁹ ויחמו, ויחמנה. אל,
על. ותלדן, ותלדנה. ⁴⁰ אל עקר, אל עקור.
⁴¹ והיה, והיה. ושם, ושם. ⁴² ובהעטיף,
ובהעטיפ. ושם, ושם. ⁴³ ועבדים, עבדים.

CAP. XXXI. לא

ver. 1. הכנר, הכנור. ² איננו, אינם.
³ אבותיך, ולמולדתך, אבתך ואל מולדתך.
⁵ איננו, אינם. כתמל, כתמול. שלשים,
שלשום. ⁶ ואתנה ידעתך, ואתך ידעתך.
⁷ והחלף, והחלף. אלהים, יהוה. להרע,
להרע. ⁹ אלהים, יהוה. אניכם, אניכן.
¹⁰ וארא, ואראה. דעתדים, העתודים.
נקרים, נקקרים. ¹² וראה, וראה [את].
העתודים, העתודים. ¹³ אשר, ואשר.
עתה, ועתה. ¹⁵ מכרנו, מכבנו. אכל, אכל.
¹⁶ אלהים, יהוה. אלהים אליך, אליך.
¹⁷ בניו ואת נשיו, נשיו ואת בניו.
¹⁸ רכשו, רכשו. ¹⁹ לנו, לנו. ²⁰ על, עד. בלי,
בלתי. ²⁴ בחלם, בחלום. ²⁶ בנתי, בנותי.
²⁷ נחבאת, נחבת. ובשרים, ובשרים.
ובכנור, ובכנר. ²⁸ ולבנתי, ולבנותי. עשו,

הנן, הדר, חדר, מדישבאל, מדישבאל.
40 למשפחותם למקמתם בשמותם,
למשפחותם למקומותם בשמותם.
43 למשבתם, למשפחותם.

CAP. XXXVII. לו

1 ver. מגורי, מגרי. 2 הלדות, תולדת.
3 ועשה, ויעש. כחנת, כיתות. 4 אדיו,
בניו. לשלם; לשלום; 5 ויוסף, ויוסיפו.
7 חסבינה, חסנדה. ותשתחוו;
ותשתחווהו. 8 המלך, המלך. משול;
משל. ויוסף, ויוסיפו. חלמתו, חלמו
10 אל אביו ואל אדיו, לאביו ולאדיו.
הבוא, הבא. 13 לכה, לך. 14 ראה,
וראה. והשבני, והשיבני. 15 איש, האיש.
16 אנכי, אני. 17 שמעתי, שמעתי. אחר,
אחרי. בדת; בדות; 19 הלזה, הלז.
20 ונהרגהו ונשלכהו, נהרגהו ונשלכהו.
הברות, הבורות. אכלתהו, אכלתו. ידיו,
ידיה. 21 ויצלהו ויצלו. 22 אלהם, אליהם.
23 ויפשימו, ויפשמו. כחנת, כיתנתו.
כחנת, כיתנת. 24 ויקחהו ויקחו. הברה,
הבור. רק, ריק. 25 ולש, ולש. חולכים,
חלכים. 27 ונמכרנו, נמכרנו. תהי, תהיה.
בשרנו, ובשרנו. 31 כחנת, כיתנת.
הכנת, הכיתנת. 32 כנת, כיתנת.
ויביאו, ויביאוו. הכנת, הכיתנת.
הוא, היא. 33 ויכרה, ויכרה. כחנת,
כיתנת. בני, בני [היא]. אכלתהו, אכלתו.
35 אל בני אבל, על בני אבל. 36 והמדינים
מכרו אתו אל מצרים, והמדינים מכרו
את יוסף מצרימה.

CAP. XXXVIII. לח

1 ver. חירה, חירא. 3 ויקרא, ויתקרא.
5 והיה בכזיב, ויהי בכזבה. 6 בכור,
בכור. 8 והקם, והקים. 10 יהוה, יהוה.
[את]. 12 וחירה, וחירא. 13 לתמר, לתמר.
[כלתו]. 14 ותכס, ותתכס. והוא, והיא.
16 הבה, הבא. הוא, היא. 18 לך, לך.
חתמך, חתמך. 21 מקמה, המקום.
הוא, ההיא. 23 נהיה לבז, נהי לבז.
שלחתי, שלחתי. [את]. 24 כמשלש,
כמשלשת. לזונים, לזנים. 25 הוא, היא.
החתמת והפתילים, החתים והפתיל.
27 תאומים, תאמים. 28 ראשנה;
ראישון; 29 עליך, עלינו. ויקרא, ויתקרא

הוא, היא. 15 כמנו להמל, כמונו להמול.
16 לעם, כעם. 18 בן [חמור], בנו. 21 וישב,
ישבו. רחבת, רחבות. בנתם, בנותם.
22 יאתו, יאתו. 23 מקנהם, מקניהם.
נאותה, נאות. 25 השלישי, השלישי. 27 בני,
ובני. אחותם, אחתם. 28 את, את.
29 * ואת [כל], ואת. * * ואת, את.
30 להבאישיני בישב, להבישיני ביושב.
והכני, והכני. 31 הכנינה, הכנינה.
יעשה, יעשו. אחותנו, אחתנו.

CAP. XXXV. לה

2 ver. הסרו, הסירו. בתכם, בתוככם.
והחליפו, והחלפו. 3 ונקומה, ונקום.
4 האלה, האילה. 5 סביבותיהם,
סביבותיהם. 7 נללו, נללו. 8 דברה,
דבורה. בכות, בכית. 9 אתו, אתו.
[אלהים]; 10 שמך, עור, עור שמך.
17 בהקשתה, בהקשותה. לך, לך.
16 ותקרא, ותקרא [את]. בנימין;
בנימים; 19 הוא, היא. 20 הוא, היא.
21 אהלה, אהלו. מהאלה, מהאלה.
22 ההוא, ההיא. 23 ובלון, ובלון.
24 בני, ובני. ובנימין; ובנימים; 26 ילד,
ילד. 27 הוא, היא. 29 עמיו, עמו.

CAP. XXXVI. לו

1 ver. תלדות, תולדת. 2 * * בת, בן.
3 בשמת, מדהל. נביות, נבאות;
4 ובשמת, ומדהל. 5 יעיש, יעוש.
6 ויך אל ארץ, ויך מארץ [כנען].
יעקב, יעקב. 7 מגוריהם, מגריהם.
9 תלדות, תולדת. 10 אלה, ואלה.
בשמת, מדהל. 11 אומר צפ, ואמר וצפו.
13 נחת, נחת. בשמת, מדהל. 14 * בת,
בן. יעיש, יעוש. 15 תומן, תימן.
אומר, אמר. קנו; [אלוף קרה] קנו;
17 ואלה, אלה. נחת, נחת. ורע, ורע.
בשמת, מדהל. 19 אלופיהם, אלופיהם.
[עשו]. 20 אלה, ואלה. ישבי, יושבי.
21 ורשון, ורשון. 22 * לושן, לשן.
23 שפו, ושפו. 24 ואיה, איה. הימם,
האימים. 25 רשן, רשון. 26 ויתרן,
יתרן. 27 אלה, ואלה. ווען, ווען.
28 אלה, ואלה. עוץ וארן; חוץ וארן;
30 רשן, רשון. לאלפיהם, לאלופיהם.
35 מדין, המדיני. 39 חנן, חנן עכבור

מלאה ושבות : מליאות ושבות :
 23 צנמות, צנימות, שדפות, ושדיפות.
 אחריהם : אחריהן : 24 וחבלען, וחבלענה.
 הרקת, הרקות, השבות, השבות.
 25 הגיד, אנד. 26 פרת השבת, הפרות
 השבות. 27 והרעת
 העלת, והרעות העלות. 28 פרעה,
 שדפות, הרקות ושדיפות. 29 פרעה,
 פרעה [את]. 31 אחרי, ואחרי. 32 ועל
 השנות, ועלה שנית. לעשותו :
 לעשותו : 33 ירא, יראה [לו]. וישיתתו
 וישתתו. 34 יעשה, ויעש. וחמש,
 ויחמש. 35 ויקבצו, ויקבץ. האכל
 [שבע]. השבות הבאת, השבות הבאות.
 ושמרו : ישמרו : 36 תהיין, תהינה
 39 אותך, אתך. 42 רבד הזהב, רביד זהב.
 43 ויקראו, ויקרא. ונתון, ונתן. 45 צפנת
 פענח, צפינתי פענח. פומי פרע כהן אן,
 פומיפרע כהנאן. 48 אכל, האכל. שנים
 השנים. היי, היה [השבע]. 50 ילד, ילדו.
 פומי פרע כהן און : פומיפרע כהנאן :
 51 יוסף, יוסף [את]. 52 את [כל] את.
 53 ותכלינה, ותכלינה. היה, היו.
 54 ותחלינה, ותחלינה. הרעב, הרעב
 רעב, הרעב. 55 אשר, ואשר. תעשו :
 תעשון : 56 כל פני, פני כל. בהם, בהם
 [בר]. וישבר, וישביר. 57 הארץ,
 הארצות.

CAP. XLII. מב

1 ver. לבניו, אל בניו. התראו :
 תתראו : 2 הנה, אני. 4 בנימין,
 בנימים. 6 : הוא, והוא. עם, העם.
 7 : אלהם, אליהם. הכרהו, הכירהו.
 9 אלהם, אליהם. 10 ועברך, עברך.
 11 נחנו, אנחנו. 12 אלהם, אליהם.
 14 אלהם, אליהם. אלכם, אליכם.
 16 אחם : אחם. נויאמרו לא יוכל הנער
 לעזב את אביו ועזב את אביו ומת :
 18 אלהם, אליהם. 19 אחד, האחד.
 הביאו, והביאו [את]. 20 תביאו, תביאון.
 תמותו, תמותון. 21 צרת, בצרת.
 : אליני, עלינו [כל]. 22 אמרתי, דברתי.
 24 אלהם, אליהם. : אלהם, אליהם.
 25 ולהשיב, ולהשיב [את]. אל שקו, על
 סקו. 27 מספוא, מספה. 28 הנה, הנה

[את]. 30 ואחר, ואחרי [כך]. ויקרא,
 ותקרא.

CAP. XXXIX. לש

1 ver. הורדהו, הורידהו. שמה, שם.
 2 בבית, בית. 4 בעיניו, בעיני [אדניו].
 וכל, וכל [אשר]. 5 הפקד, הפקד. 6 אשר
 [לו], אשר. אוכל, אכל. 8 מה בבית,
 מאומה בביתו. 9 אותך, אתך. את,
 אתי. 10 : יום, ויום. 11 כהיום, כיום.
 ויבא, ויבא [יוסף]. מלאכתו, מלאכתו
 [בבית]. 12 בבגדו, בבגדיו. בגדו, בגדיו.
 13 בגדו, בגדיו. וינס, וינס [ויצא].
 15 הרימתי, הרמי. בגדו, אצלי בגדיו בדי.
 16 בגדו, בגדיו. בוא, בא. 18 כהרימי,
 כהרמי. בגדו, בגדיו. 22 האסורם,
 האסורים. 23 ואשר, וכל אשר.

CAP. XL. מ

2 ver. האופים, האפים. 5 כפתרון,
 כפתרנו. 8 אלהם, אליהם. 9 שר, סר.
 בחלומי, בחלמי. 10 שריגם, ושריגם
 שריגים והיא כאפרחת. הבשילו, הבשלו.
 13 ונתת, ונתתה. הראשון, הראשון.
 15 גנב גנבתי, גניב גנבתי. 16 בחלומי,
 בחלמי. 17 מן, מעל. 19 ותלה אותך,
 ותלא אותך. עץ, העץ. 20 הולדת, הולדת.
 21 ויתן, ויתן [את]. 22 תלה, תלא.

CAP. XLI. מא

2 ver. עלת, עלות. ובריות, ובריות.
 ותריענה, ותריענה. 3 ודקות, ודקות.
 4 ודקת, ודקות. יפת, יפות. והבריות,
 והבריות. וייקץ, ויקץ. 5 ושבת :
 ושבות : 6 ושדפת, ושדיפות.
 7 והמלאות, והמלאות. וייקץ, ויקץ.
 8 חלמו, חלמיו. פותר, פתר. אותם, אתם.
 9 את, אל. 10 אתי, אתם. 11 ונחלמה
 ונחלים. כפתרון, כפתרנו. 13 תלה :
 תלא : 14 וירצחו, וירצחו. 15 תשמע
 החשמע. 16 אלהים, אלהים [לא]. 17 אל,
 את. הנני, והנני. 18 עלת, עלות. ויפת
 ויפות. ותריענה, ותריענה. 19 כהנה
 כהן. 20 הראשנות, הראשונות.
 הבריות : והבריות : 21 וחבאנה
 וחבאהן. קרבנה, קרבנה. : קרבנה
 ומראהן, קרבנה ומראהן. ואיקץ :
 ואקץ. 22 וארא, ואראה. עלת, עלות.

ביגון, ביאנון. ³² אבי, אביו. ³³ יעל.
יעלה. ³⁴ ברע, ברעה.

CAP. XLV. מה

VER. ¹ הוציאו, הוציאו. מעל, מעליו.
² קלו, קולו. וישמעו, וישמעו. ⁶ הרעב,
רעב. ⁷ לשום, לשים. שארית, שארית
לפליטה, פליטה. ⁸ וישמיני, וישמיני.
¹⁰ וצאנך, צאנך. ¹² בנימין, בנימין.
פי, פי. ¹³ כבודי, כבדי. ¹⁴ צוארי, בנימין
צואר בנימים. ובנימן, ובנימים.
צואריו, צוארו. ¹⁵ עלהם, עליהם.
¹⁶ והקל, והקול. ¹⁷ באו, ובאו. ¹⁸ ואחזה,
ואחז. ¹⁹ צויתה, צויתי. ²⁰ ועינכם,
ועיניכם. תחס, תחוס. ²² חלפת
שמלת, חלפת שמלות. ולבנימן,
ולבנימים. * חלפת שמלה, חלפת
שמלות. ²³ מטוב, מטוב [ארץ]. אחנת
נשאת, אחנות נשאות. ²⁴ אלהם,
אליהם. תרגו, תתרגו. ²⁵ ארץ, ארצה.
²⁶ האמין, האמין. ²⁷ אלהם, אליהם.
²⁸ ואראנו, אראנו.

CAP. XLVI. מו

VER. ¹ בארה, באר. ³ מרדה, מרדת.
⁴ ידיו, ידיו. ⁵ נשעה, נשיהם. ⁷ בנתיו
ובנות, בנתו ובנות. ⁸ בכר, בכור.
⁹ וחצר, חצרן. ¹⁰ וצחר, וצחר.
¹² ושלח, שלח. חצרן, וחמול; חצרן
וחמואל. ¹³ ופוח, ופוח. ויוב, ושמן; ופוח
ישוב, ושמן. ¹⁴ זבלון, זבלון.
¹⁵ ובנותיו, ובנותיו. ¹⁶ צפון, צפון.
שוני, ושוני. ואצבן, ערי, ואצבן עדי.
ואראלי, ואראלי. ¹⁹ ובנימן, ובנימים.
²⁰ פוטי, פוטי כהן אן, פוטיפרע כהנאן.
²¹ בנימן, בנימים. גרא, גרה. אחי,
אחים. וחפים, ואפים. ²² ילד, ילדה.
ארבעה עשר, ארבע עשרה. ²⁴ ויצר
ושלם, יצר ושלום. ²⁵ שבעה,
שבע. ²⁷ ילד, ילדו. ²⁸ להורת,
להורות. ויבאו, ארצה, ויבאו ארץ.
²⁹ וירא, ויראה. * צואריו, צוארו.
* צואריו, צוארו. ³⁰ ראיתי, [את]
ראיתי. ³¹ ואמרה, ואמר. ³⁴ מנעורינו,
מנעורינו. רעה, רעי.

CAP. XLVII. מז

VER. ¹ ויאמר, ויאמר [אליו]. ² לקח

[הוא]. * אל, על. ²⁹ ויגדו, ויגדו. הקרת,
הקרת. ³² אנחנו, אדום, אדום אנחנו.
האחר, והאחד. ³⁵ ויהי, ויהי. המה,
הם. ³⁶ אלהם, אליהם. בנימן, בנימים.
³⁸ ביגון, שאולה, ביאנון, שאלה.

CAP. XLIII. מג

VER. ² שבו, שובו. ³ * העד, העיד.
⁷ שאל, שאל. ונגד, ונגד. הידוע,
הידוע. ⁸ שלחה, שלח. ⁹ הביאתיו,
הביאתיו. ¹⁰ לולא, לולא. התממהנה,
התממהנה. ¹¹ אלהם, אליהם. ולש,
ולוש. ושקרים, ושקרים. ¹² משגה
הוא, משגה היא. ¹³ שובו, ושובו.
¹⁴ אחר, האחר. בנימן, בנימים.
¹⁵ בנימן, בנימים. מצרים, מצרימה.
¹⁶ את בנימן, ואת בנימים. ¹⁸ בית,
ביתה. השב, המושב. ולקחת, לקחת.
²¹ ונפתחה, ונפתח. ונשב, ונשב.
²² הורדנו, לקחנו. ²³ אביכם, אבתיכם.
אלהם, אליהם. ²⁴ מספוא, מספה.
²⁵ בוא, בא. ²⁷ העורנו, עורנו. ²⁸ חי,
חי [ויאמר ברוך האיש ההוא לאלהים].
וישתחו, וישתחו. ²⁹ בנימן, בנימים.
³⁰ אל, על. החדרה, חדרה. שמה,
שם. ³² וישמון, וישמו. הוא, היא.
³³ הבכור, כבדתו, הבכיר, כבירתו.
כצרתו, כצירתו. אל, על. ³⁴ משאות,
משאת. אלהם, אליהם. בנימן,
ממשאות, בנימים ממשאת.

CAP. XLIV. מד

VER. ³ המה, הם. ⁴ הרחיקו, הרחקו.
אלהם, אליהם. ⁶ אלהם, אלהם.
⁷ ויאמרו [אליו], ויאמרו. ⁸ * כסף,
הכסף. השיבנו, הושבנו. ⁹ ומת, וגם
ימת גם. ¹⁰ נקים, נקואים.
¹¹ * איש, [את] איש. ¹² בנימן,
בנימים. ¹³ שמלחם, ועמם, שמלחם
ויעמסו. וישבו, וישבו. ¹⁵ כמי,
כמוני. ¹⁶ * מה, ומה. האלהים,
והאלהים. ²⁰ ילד, וילד. ואחיו, אחיו.
²¹ הורדה, הורידה. ²³ תספון, תוסיפון.
²⁴ אבי ונגד, אביו ונגד. ²⁵ שבו, שובו.
²⁶ לראות, לראות [את]. ²⁷ אלינו, אלינו.
²⁸ האחר, אחר. ²⁹ וקרה, וקראהו.
³⁰ אתנו, אחי. ³¹ הנער, הנער [אתנו].

דגליו. יבא שילה, יבוא שלה. יקחת, יקחתו. ¹¹ אסרי, אסורי. עיר, עירו. אתנו, איתנו. לבשו, לבשו. סוּחָה, כסותו. ¹² חלילי, חלילי. ¹³ אני, אניות. על, עד. ¹⁴ חמר, חמר. חמר, חמר. ¹⁵ מנחה, מנחה. טוב, טובה. ¹⁷ יהי, יהיה. שפיץ, שפפון. ¹⁹ יגורנו, יגורנו. והוא יגד, הוא יגד. ²⁰ שמנה, שמן. ²¹ שלחה, שלוחה. שפר, שופר. ²² בנות, צעדה. בני, צעירי. ²³ ורבו, ויריבו. ²⁴ זרע, זרוע. ²⁵ ואת, ואל. מעל, ממעל. ²⁶ אביך, אביך. [ואמך]. הורי, הרי. תהיין, תהיינה. ²⁷ בנימין, בנימים. עד, עדי. ²⁸ אותם, איש [אשר], אתם איש. ²⁹ אותם, אתם. אלהם, אלהם. ³⁰ עפרן, עפרון. ³¹ שמה, שם. שמה, ושם. ³³ עמו, עמו.

CAP. L.

VER. 3. מצרים, מצרימה. ⁵ השביעי, השבעני. ⁶ השביעך, השבעך. ⁸ ואחיו, אחיו. ¹¹ הארץ, הכנעני. ארץ, הכנען. שמה, שמו. מצרים, למצרים. ¹² בניו, לו. ¹³ עפרן, עפרון. ¹⁴ וישב, וישוב. ¹⁵ לו, לא. והשב, השב. ¹⁶ אל, על. ¹⁷ תאמר, תאמרון. אנא, אנד. ¹⁸ לעבדים, לעדים. ¹⁹ אלהם, אליהם. תיראו [כן], תיראו. ²⁰ אלהים, והאלהים. לטבה, לטובה. עשה, עשו. להחיות, להחיות. ²¹ אותם, אתם. על, אל. ²³ בני שלשים, בנים שלישים. ילדו, ילדו. ²⁴ ואלהים, והאלהים. ²⁵ והעלחם, והעליתם. מזה, מזה. ²⁶ וישם, וישם.

לקח, עמו. ³ אחיו, אחי. [יוסף]. רעה, רעי. אבותינו, אבותינו. ⁴ מרעה, מרעי. ⁶ הוא, היא. ויש, ויש. ⁷ ויבא, ויבא. ⁹ מגורי, מגרי. ימי, ימי. ¹³ ותלה, ותלה. ¹⁵ כנען, כנעך. כסף, כסף. ¹⁶ ואתנה, ואתן. לכן, לכן. ¹⁷ מקנהם, מקניהם. ¹⁸ ההוא, ההוא. ¹⁹ ונדיה, ונדי. והאדמה, והאדמה. ²⁰ עלהם, עליהם. ²¹ העביר, העביר. לערים, לעבדים. ועד, עד. ²⁴ בתבואת, בתבואת. ²⁵ החיתנו, החייתנו. ²⁶ לדם, לדה. ²⁸ ויהי, ויהי. ²⁹ ועשית, ועשית. ³¹ השבעה, השבע. וישתחו, וישתחוו.

CAP. XLVIII. מח

VER. 1. אחר, אחר. ³ בלוח, בלוח. ⁴ מפרך, מפרך. ⁵ ושמעון, וששמעון. ⁷ מפרן, מפרן. [אדם]. רחל, רחל. [אמך]. ארץ, הארץ. לבא, לבוא. אפרת, אפרתה. היא. ⁸ אלה, אלה. ¹⁰ כבדו, מוקן. כברה, מוקנה. יוכל, יכל. ¹² ושתחו, ושתחוו. ¹⁴ את, את. ¹⁵ מעורי, מעורני. ¹⁶ המלאך, המלך. הנערים, הנערים. ¹⁷ אביו, אביו. ¹⁸ הבכר, הבכור. ²⁰ לאמור, לאמר. ישמך, ישמך. ²² אחד, אחת.

CAP. XLIX. מט

VER. 3. בכרי, בכורי. ⁴ פחו, פחות. תותר, תותר. ⁵ כלי, כל. ⁶ בסדם, בסודם. בקהלם, ובקהלם. החר, החר. כבדו, כבדו. וברצנם, וברצונם. ⁷ ארוה, אדיר. ועברתם, וחברתם. ⁸ ירך, ירך. ⁹ גור, גר. וכלבא, וכלביה. ¹⁰ רגליו, רגלי.

EXODUS.

CAP. I. א

וינחז. ויזעקו. ויצעקו. ²⁴ נאקתם.

נאקתם. * את. ואת

CAP. III. ג

¹ ver. הרבה : הרבה : ² מלאך יהוה

אליו. אליו מלאך יהוה. בלבת. בלבת.

³ אסרה. אסור. חגדל. הגדול. ⁴ יהוה.

אלהים. ⁵ נעליך. נעלך. רגליך. רגלך.

עומד. עמד. הוא. היא. ⁶ אביך.

אבתיך. * אלהי. ואלהי. ⁷ ראה. ראו.

מכאביו. מכאובו. ⁸ וארד. וארדה.

ולהעלותו. ולהעלותו. ההוא. ההיא.

והחתי. החתי. והפרזי. והפרזי. [והגרשני].

¹⁰ לכה. לך. והוצא. והוצא. ¹¹ אוציא.

אוציא. ¹³ אנכי. אנכה. אבותיכם.

אבותיכם. אלהים : אלהים : ¹⁴ לבני.

אל בני. ¹⁵ * אלהי. ואלהי. לעלם.

לעולם. לדר דר : לדר דר : ¹⁶ זקני.

זקני [בני]. אלהים. אלהים. ויצחק. ויצחק.

¹⁷ ואמר. ואמרה. והחתי. החתי.

והפרזי. הפרזי. [והגרשני]. והחתי. החתי.

¹⁸ לקלך. לקולך. הענריים נקרה עלינו.

[ועתה]. העברים נקרא עלינו. ¹⁹ ולא.

הלוא. ²⁰ נפלאתי. נפלאותי. ²¹ תלכי.

ריקם : תלטון ריקם : ²² ושאלה אשה.

ושאל איש [מאה רעהו ואשה מאת

רעותה]. משכנתה. משכנתה. ומגרת.

ומגירת. ושמלת. ושמלות.

CAP. IV. ד

¹ ver. יאמינו. יאמנו. בקלי. לקולי.

² מוה. מה זה. ⁵ יאמינו. יאמנו.

* אלהי. ואלהי. ⁶ ויוציאה. ויוציאה

[מחיקו]. ⁷ ויוציאה. ויוציאה. שבע.

שבע. ⁸ יאמינו. יאמנו. לקל האת.

הראשון והאמינו לקל האת. לקול האות.

הראשון והאמינו לקול האות. ⁹ יאמינו.

יאמנו. ישמעון לקלך. ישמעו לקולך.

* והיו. יהיו. ¹⁰ משלשם. משלשום.

ver. שמעון לוי. ושמעון ולוי.

יששכר זבולן ובנימין : ויששכר וזבולן

בנימים : ⁵ ויהי. ויהיו. ⁹ חנה. הן.

¹⁰ נתחכמה. נתחכם. תקראנה. תקראנו.

¹¹ וישמו. וישמו. ענחו. ענוחם. ויבן.

ויבנו. מסכנות. מסכנת. פתח. פיתון.

¹² ירבה. יסרה : ¹³ ויעבדו. ויעבדו.

¹⁴ בחמר. בחימר. ¹⁵ למילדת העברית.

למילדות העבריות. ¹⁶ הוא וחיה : היא

וחיתה : ¹⁷ ותיראן. ותיראנה. המילדת.

המילדות. ותחיין. ותחינה. ¹⁸ מלך מצרים.

פרעה. למילדת. למילדות. עשיתן. עשיתן

[את]. ותחיין. ותחינה. ¹⁹ ותאמרן. המילדת.

ותאמרנה המילדות. המצרית העברית.

המצריות העבריות. אלהן. אליהן.

²⁰ למילדת וירב. למילדות וירבו.

²¹ המילדת. המילדות. ²² הילד. הילד

[לעברים]. היארה תשליכה. היארה

תשליכון.

CAP. II. ב

³ ver. הצפינו. הצפנהו. לו. לו [אמו].

בסוף. בסף. ⁴ ותחצב. ותחיצב. לדעה.

לדעת. ⁵ הלכת. ההלכת. הסוף. הסף.

⁶ ותפתח ותראהו. ותפתחה ותרא. עליו.

עליו [בת פרעה]. ⁷ * לך. לך. העברית.

העבריות. * לך. לך. ⁹ לה בת. להבת.

חיליכי. חילך. והינקחו. ואינקחו. שברך.

שברך. האשה. האשה [את]. ותניקרו :

ותניקרו : ¹⁰ הילד ותבאהו לבת. הנער

ותביאהו אל בת. ותקרא. ותקרא [את].

משיתוהו. משיתיו : ¹⁴ ושפס. ולשופש.

¹⁶ ותולדה. ותולדה. הרחשים. הרחשים.

להשקות. להשקות [את]. ¹⁹ ותאמרן.

ותאמרנה. דלה דלה. דלא דלא. ²⁰ ואיו.

ואיד. ²¹ ויאל. ויאל. צפרה. צפורה.

למשה : למשה [לאשה]. ²³ ויאנהו.

משפחות, משפחות. ²⁵ הלוים, הלוים.
למשפחותם, למשפחותם. ²⁷ ממזרים,
מארץ מצרים. ³⁰ ישמע אלי פרעה;
ישמעני פרעה.

CAP. VII. 1

VER. 4. אלכם, אליכם. בשפטים,
במשפטים. ⁵ וידעו, וידעו [כל]. * את, את
[עמי]. ⁸ ויאמר, וידבר. ⁹ אלכם, אליכם.
לכם, לכם [אות את]. והשליך, והשליך. יהי,
ויהי. ¹⁰ אל, לפני. ¹² וישלכו, וישלכו.
לחנינם, לחנינים. משתם, משתם.
¹³ אלהם, אליהם. ¹⁴ ויאמר, וידבר.
לשלח, לשלח [את]. ¹⁵ הנה, הנה
[הוא]. המימה, המים. ¹⁸ * היאר, היאר;
היאר, נייך משה ואהרן אל פרעה ויאמרו
אליו יהוה אלהי העברים שלחנו אליך
לאמר שלח את עמי ויעבדני במדבר והנה
לא שמעת עד כה אמר יהוה בואת
חדע כי אני יהוה הנה אנכי מכה במטה
אשר בידי על המים אשר ביאר ונהפכו
לדם והדגה אשר ביאר תמות ובאשי היאר
ונלאו מצרים לשחות מים מן היאר. ¹⁹
קח, קח [את]. ונטה, ונטה [את].
נהרם על, נהרותם ועל. ויהי דם, ויהי
דם. ²⁰ במטה, במטה. ²² בלטיהם,
בלטיהם. אלהם, אליהם. ²⁴ לשחת,
לשחת. ²⁵ וימלא, וימלא. ²⁶ *
וירבת. ²⁸ * 3. בניתך ובחדר. בניתך
ובחדר. משכנך, משכנך. משחך,
משחך. ובנית, ובנית. ובמשארותיך,
ובמשארותיך. ²⁹ * 4. ובכה, ובך. הצפרדעים;
הצפרדעים [ויבא משה ואהרן אל פרעה
וידברו אליו כה אמר יהוה שלח את עמי
ויעבדני ואם מאן אתה לשלח הנה אנכי
נפק את כל גבולך בצפרדעים ושרץ היאר
צפרדעים ועלו ובאו בניתך ובחדר
משכנך ועל משחך בבחי עבדך ובעמך
ובחנורך במשארתך ובך ובעמך ובכל
עבדך יעלו הצפרדעים].

CAP. VIII. 1

VER. 1-5. הנהרות על, הנהרות ועל.
מצרים; מצרים [ויאמר משה אל אהרן
נטה את ידך במשך ותעל הצפרדע על
ארץ מצרים]. ⁷ * 3. החרשמים, החרשמי
[מצרים]. בלטיהם, בלטיהם. ויעלו [את].

¹¹ ישום, ישום. הלא, הלא. ¹² עם,
אם. ¹⁴ הלא, הלא. בלבו, בלבו.
¹⁵ פידו, פידו. ¹⁷ האחת, האחת.
¹⁸ יתר, יתר. ¹⁹ שב מצרים, שב
מצרימה. ²⁰ החמר, החמר. ארצה,
ארץ. ²¹ ראה, ראה [את]. ²³ בכרך,
בכרך. ²⁵ צפרה, צפרה. ממנו,
ממנה. למולת, למולת. ²⁸ האחת,
האחת. ²⁹ ויך, ויך. ³⁰ האחת,
האחת. ³¹ ויאמן, ויאמן.

CAP. V. 1

VER. 2. בקול, בקול. ³ נא דרך שלשת
ימים במדבר, נא המדברה דרך שלשת
ימים. בדבר, בדבר. ⁴ אלהם, אליהם.
הפריעו, הפריעו. ⁵ עם, עם.
מסבלתם; מסבלותם. ⁶ שטריו,
שוטריו. ⁷ תאספון, תאספון. הלבנים,
לבנים. שלשם, שלשום. וקששו, וקששו.
⁸ שלשם, שלשום. ⁹ ויעשו, ויעשו.
ואל, ולא. ¹⁰ ויאמרו, וידברו. ¹³ אצים,
אצוים [בעם]. החבן, החבן [נתן לכם].
¹⁴ עלהם, עליהם. שלשם, שלשום.
¹⁷ נזבחה, ונזבחה. ¹⁸ עבדו, ועבדו. לבנים,
הלבנים. ¹⁹ תגרע, יגרע. ²⁰ מאת,
מאת [פני]. ²¹ אלהם ירא, אליהם יראה.
ביום, בידו. ²² הרעתה, הרעתה. * למה,
ולמה.

CAP. VI. 1

VER. 1. עתה תראה, אתה תראה [את].
² אלהים, יהוה. ³ וארא, ואראה. * אל,
ואל. ⁵ נאקת, נאקת. ואזכר, ואזכר.
⁶ סבלת, סבלות. ובשפטים, ובמשפטים.
⁷ המוציא, המוציא. סבלת, סבלת.
⁹ קשה; קשה [ויאמרו אל משה חזל
נא ממנו ונעבדה את מצרים כי טוב לנו
עבד את מצרים ממותנו במדבר].
¹⁴ אלה, ואלה. בכר, בכור. חצר,
חצר. משפחת, משפחות. ¹⁵ וצחר,
וצחר. משפחת, משפחות. ¹⁶ לתלרתם,
לתולדתם. וקהת, קהת. ¹⁷ בני, ובני
למשפחתם; למשפחותם. ¹⁸ וחברון,
חברון. ¹⁹ משפחת, משפחות. לתולדתם;
לתולדתם. ²⁰ משה, משה [ואת מרים
אחתם]. שבע, שש. ²² ואלצפן, ואלצפן.
²⁴ אסיר, אסיר. ואביאסף, ואביסף.

בארץ: ⁷ ממקנה, ממקנה [בני].
⁸ מלא, מלא, השמימה, השמים.
⁹ ועל, על, אבעשת, אבעשת.
¹⁰ השמימה, השמים, אבעשת, אבעשת.
¹¹ בהרשמים, בהרשמים. ¹² אלהם,
 אליהם. ¹⁴ אל, על, כמני, כמוני. ¹⁵ ואך
 אותך, ואכה אתך. ¹⁶ הראתך, הראתך.
¹⁸ למן היום, למיום. הוסדה, הוסדה.
¹⁹ מקנך, מקנך. עליהם, עליהם. ומתו;
 ומתו [ויבא משה ואהרן אל פרעה ויאמרו]
 אליו כה אמר יהוה אלהי העברים שלח
 את עמי ויעבדני כי בפעם הזאת אני שלח
 את כל מגפתי על לבך ובעבדך ובעמך
 בעבור תדע כי אין כמוני בכל הארץ כי
 עתה שלחתי את ידי ואכה אתך ואת
 עמך בדבר ותכחד מן הארץ ואולם בעבור
 זאת העמדתיך בעבור הראתך את כחי
 ולמען ספר שמי בכל הארץ עורך
 מסתולל בעמי לבלתי שלחם הנני ממטיר
 כעת מחר ברד כבד מאד אשר לא היה
 כמהו במצרים למיום היסדה ועד עתה
 ועתה שלח העז את מקנך ואת כל אשר
 לך בשדה כל האדם והבהמה אשר ימצא
 בשדה ולא יאסף הבייתה וירד עליהם
 הברד ומתו: ²¹ אל, על. ²³ קלת,
 קולות. ²⁴ ברד, הברד. בכל ארץ, בארץ.
²⁵ בכל ארץ, בארץ. ועד, עד. ²⁷ אלהם,
 אליהם. ²⁸ מהית קלת, מהיות קולות.
 ואשלחה, ואשלח. תספן, תוספן.
²⁹ אפרש [את], אפרש. הקלות, והקולות.
³⁰ יהוה אלהים; אדני יהוה: ³¹ נכתה,
 נכו. ³² אפילת, אפלות. ³³ הקלות, הקולות
 ומטור, והמטור. ³⁴ המטור והברד והקלה,
 הברד והמטור והקולות.

CAP. X.

VER. 1. ¹ שתי, שתי. ² ולמען, למען.
 אתתי, אתותי. יהוה; יהוה [אלהיכם];
³ ואמרת אל פרעה כה אמר יהוה אלהי
 העברים עד מהי מאנת לענות מפני שלח
 את עמי ויעבדני: ⁴ כי אם מאן אתה
 לשלח את עמי הנני מביא מחר ארבה
 בגבולך: ⁵ וכסה את עין הארץ ולא
 יכל לראות את הארץ ואכל את יתר
 הפלטה הנשארת לכם מן הברד ואכל את
 כל עשב הארץ ואת כל פרי העץ הצמח

ויעל. ⁴ ואשלחה, ואשלח. ⁵ ופרעה,
 אל פרעה. להכרית, להכרית. ומנחך,
 ומנחך [ומעבדך ומעמך]. ⁶ כדברך,
 כדברך. ⁹ מן החצרות, ומן החצרות.
 השדה; השדות. ¹⁰ חמרים, חמרים.
 חמרים חמרים. ¹¹ והכבד, והכבד.
 אלהם, אליהם. ¹² את, את [יך].
 מטך, במטך. והיה לכנס, והיה לכנס.
¹³ הכנס, הכנס. ¹⁴ בלשיהם,
 בלשיהם. הכנס, הכנס. ¹⁵ בהרשמים,
 בהרשמים. הוא, הוא. אלהם, אליהם.
¹⁶ הנה, הנה [הוא]. יוצא המימה,
 יוצא המים. שלח, שלח [את].
¹⁷ משליח, משליח. ¹⁹ פרת,
 פרות: . האת, האות. הוה; הוה [ויבא]
 משה ואהרן אל פרעה ויאמרו אליו כה
 אמר יהוה שלח את עמי ויעבדני כי אם
 אינך משלח את עמי הנני משלח בך
 ובעבדך ובעמך ובנחך את הערב ומלאו
 בתי מצרים את הערב וגם האדמה אשר
 הם עליה והפילתי ביום ההוא את ארץ
 גשן אשר עמי עמד עליה לבלתי היות שם
 ערב למען תדע כי אני יהוה בקרב הארץ
 ושמתי פדות בין עמי ובין עמך למחר
 יהיה האות הזה: ²⁰ כבד, כבד [מאד].
 ובכל, בכל. תשחת, ותשחת. ²¹ אל
 משה, למשה. ²² נובח, נובח.
²³ נלך, נלכה. ותבחו, ותבחו.
²⁴ תרחיקו, תרחקו. ²⁵ יוצא,
 אצא. מעבדיו, ומעבדיו. ²⁷ מעבדיו,
 ומעבדיו.

CAP. IX.

VER. 1. ¹ ודברת, ואמרת. ² מחזיק,
 מחזק. ³ הויה במקנך, הויה במקנך.
 בחמרים בגמלים, ובחמרים ובגמלים.
⁴ והפלה, והפלא. ⁵ יהוה, יהוה [את].
 בארץ; בארץ [ויבא משה ואהרן אל]
 פרעה ויאמרו אליו כה אמר יהוה אלהי
 העברים שלח את עמי ויעבדני כי אם מאן
 אתה לשלח ועורך מחזק בם הנה יד יהוה
 היה במקנך אשר בשדה בסוסים
 ובחמרים ובגמלים בבקר ובצאן דבר כבד
 מאד והפלא יהוה בין מקנה ישראל ובין
 מקנה מצרים ולא ימות מכל לבני ישראל
 דבר מחר יעשה יהוה את הדבר הזה

3 דברו דברו [נא]. עדת. עדת [בני].
בעשר. בעשור. אבת. אבות. 4 ושיכנן
הקרב. ושיכנו הקרוב. במכסת נפשת.
במכסות נפשות. 5 הכבשים. הכשבים.
6 עדת. עדת [בני]. 7 המשקוף. המשקף.
10 והנחר. והנחר. 11 ומקלכם בידכם.
ומקליכם בידכם. 12 ועד. עד. 13 לאת.
לאות. עלכם. עליכם. בהנח. בהנחות.
15 הראשון. הראשון. ההוא. ההוא.
: הראשון. הראשון. עד. ועד. השבעי.
השביעי. 16 וביום הראשון. ביום
הראשון. 17 המצות. המצות. צבאותיכם.
צבאתיכם. : ושמרתם. ושמרתם.
[ועשיהם]. 18 בראשן. בראשון. מצת.
מצות. האחד. אחד. 19 ההוא. ההוא.
20 כל. וכל. 21 אלהם. אלהם. וקחו. קחו.
למשפחותיכם. למשפחותיכם. 22 אל
המשקוף. על המשקף. ואל. ועל. לא.
אל. המשקוף. המשקף. לבוא.
23. הוואת. הוואת [בחדש חזה]. : ויקד.
25 ויקדו. 28 ואהרן. ואת אהרן. 29 מבכר.
מבכור. עד. ועד. 31 כדברכם. כדברכם.
33 מתים. מתים. : צורת בשמלתם.
צירות בשמלותם. 35 ושמלת. :
ושמלות. : 37 סכתה. סכותה. רגלי.
רגלוי. 38 ערב רב. ערברב. 39 ענת.
ענות. גרשו. גרשו. ממצרים. מצרים.
40 ישראל. ישראל [ואבותם]. ישבו. ישבו.
[בארץ כנען ובארץ]. במצרים. מצרים.
42 לילה. לילה. לדרתם. : לדרותם. :
43 ואהרן. ואל אהרן. 44 וכל. כל. כסף
ומלתה. כספו ומלת. 46 תוציא. תוציאו.
תוצה. תוצה. 48 אחך. אתכם. יקרב
לעשותו. הקרב לעשותו.

CAP. XIII. יג

3. ver. זכור. זכרו. יצאתם. יצאתם [בזו].
ממצרים. מארץ מצרים. 4 אתם יצאים.
ואתם יוצאים. 5 יהוה. יהוה [אלהיך].
והחתי. החתי. והאמרי. והאמרי [הפתי
והגרשתי]. והחוי. החוי. 6 שבעת. שש.
מצת. מצות. 7. ולא. לא. גבולך.
גבולך. 9 והיה. והיו. ידך. ידך. חוצאך.
חוציך. 11 ובאך יהוה. יביאך יהוה
[אלהיך]. ארץ. הארץ. 12 יהיה. יהיו.
13 חמר. חמור. : חסדה. חסדו.

לכם מן השדה : 6 ומלאו בתך ובתי
כל עבדך ובתי כל מצרים אשר לא ראו
אבתך ואבות אבתך מיום היותם. על
הארמה עד היום הזה : 3 לענת
לענות. שלח. שלח [את]. 4 בגבולך :
בגבולך. : 5 יוכל לראת. יכל לראות.
: ואכל. ואכל [את כל עשב הארץ].
: את. ואת. כל. כל [פר]. 8 וישב.
וישיב. אלהם. אליהם. 9 ובקננו. ובקננו.
ובבנותנו. ובבנותנו. 10 אלהם יהי. אליהם
יהיה. 11 לא כן. לכן. ויגרש. ויגרשו.
12 נטה. נטה [את]. : את כל. ואת כל
[פרי העץ]. 13 מפה. ידו. נשא. נשאה.
17 שא. שאו. והעתי. והעתי. ליהוה.
אל יהוה. 19 ימה. ים. 21 נטה. נטה
[את]. : חשך. : החשך. : 24 אל משה.
למשה [ולאהרן]. 25 ועלת. ועלות. 28 לך.
לך [נך]. חסף. חוסף. ראחך. ראוחך.
29 אסף. אוסף.

CAP. XI. יא

1. 1. ver. אחרי. ואחרי. 2. 2. דבר.
דברו. זהב. : זהב [ושמלות]. : 3. 3. ויחן
[יהוה]. ונתתי. העם. העם [הזה].
: מצרים. מצרים [והשאלים]. 4 וכחצית
הלילה אני יצא בתוך ארץ מצרים : 5 ומת
כל בכור בארץ מצרים מבכור פרעה הישב
על כסאו ועד בכור השפחה אשר אחר
הרחם ועד בכור כל בהמה : 6 והיתה
צעקה גדלה במצרים אשר כמוה לא
נהיחה וכמוה לא חסף : 7 ולכל בני
ישראל לא יחרץ כלב לשנו למאיש ועד
בהמה למען חרע אשר יפלא יהוה בין
מצרים ובין ישראל : : גם. וגם. גדול.
גדל. העם. : העם : [ויאמר משה אל
פרעה כה אמר יהוה בני בכרי ישראל
ואמר אליך שלח את בני ויעברני ותמאן
לשלוה הנה יהוה הרג את בכך בנך] :
4 כחצית. כחצית. יצא. יצא. בתוך. בתוך
[ארץ]. 5 עד. ועד. הרחם. הרחם. וכל.
ועד. : בכור. בכור [כל]. 6 בכל ארץ
מצרים. במצרים. כמהו. כמהו. וכמהו.
וכמהו. 7 חרעו. חרע. יפלא. יפלא.
8 והשתחו. וישתחו.

CAP. XII. יב

9. ver. חדשים ראשון. החדשים ראשון.

ובמחלות: 31. גאה, גוי. 32. ויצא
ווצאדו. וילנ, וילנ [רדך]. 23. לשנת
לשחות. 24. וילנ, וילן. 25. ויצעק, ויצעק
[משה]. ויורו, וידאו. 26. שמוע
שמוע. 27. אילמה ושם, אילים ובאילים.
עינת, עינות.

CAP. XVI. r

VER. ¹ מַלְאִים, מַלְאִיִּם, אֵלִים, אֵלִים.
² וַיִּלְכְּדוּ וַיִּלְכְּדוּ. ³ אֵלֵהֶם, אֵלֵהֶם. ⁴ הִלְכָּךְ
 בְּתוֹרָתִי הִלְכוּ בְּתוֹרָתִי. ⁵ יוֹם, יוֹם;
 וַנִּהְיֶה וַנִּהְיֶה. תְּלוֹנֵה, תְּלוֹנֵה. ⁸ מְלִינֵם,
 מְלִינֵם. וַנִּהְיֶה וַנִּהְיֶה. ¹² תְּלוֹנֵה,
 תְּלוֹנֵה. אֵלֵהֶם, אֵלֵהֶם. ¹³ הִשְׁלֵךְ
 הִשְׁלֵךְ. ¹⁵ אֵלֵהֶם, אֵלֵהֶם. ¹⁹ אֵלֵהֶם,
 אֵלֵהֶם. יוֹתֵר, יוֹתֵר. ²⁰ וַיִּתְּרוּ וַיִּתְּרוּ
 עִלֵּהֶם, עִלֵּהֶם. ²¹ כִּפִּי, לִפִּי. וְחֹם,
 וְחֹם. ²² וַיִּגְדְּלוּ וַיִּגְדְּלוּ. ²³ אֵלֵהֶם, אֵלֵהֶם.
 הִבְקֵר; הִבְקֵר; ²⁵ תִּמְצָאֶהוּ, תִּמְצָאֶהוּ.
²⁹ לָכֵן, לָכֵן [אֵת]. מִמְּקוֹמִי מִמְּקוֹמִי.
 הִשְׁבִּיעִי; הִשְׁבַּע; ³⁰ וַיִּשְׁבַּח וַיִּשְׁבַּח.
 הִשְׁבִּיעִי; הִשְׁבִּיעִי; ³¹ כִּצְפִּיחִת, כִּצְפִּיחִת.
³² מִלֹּא, מִלֹּא. בְּהוֹצִיאִי, בְּהוֹצִיאִי. ³³ שְׂמֹחַ
 מִלֹּא, שֵׁם מִלֹּא. וְהִנֵּה, וְהִנֵּה. ³⁴ אֵל,
 אֵת. וַיִּנְהָגוּ וַיִּנְהָגוּ. הִעֲדָה, הִעֲדָה.
³⁶ הָאִפֶּה, הָאִפֶּה.

CAP. XVII.

1. VER. ברפידים, ברפידים. לשותת.
 2. תנו, תנה. מדה, מדה, ומוה.
 3. ויאמר, ויאמרו. למה
 4. וסקלני, וסקלוני. 5 קח
 6. בחרב, בחורב. ויצא, ויצא.
 7. נסחם, נסחם. 8 ברפידים, ברפידים.
 9. אהרן, ואהרן. עלו, עלו. 11 ידו
 12 וישימו, וישימו. וישימו.
 13 עמו, עמו. ויכס, ויכס. 16 כס יד
 כסא, דר, ודר.

CAP. XVIII. יח

20. VER. צפורה, צפורה. שלוחיה; שלוחיה. 6 אל משה, למשה. 7 וישתחוו וישתחוו (למשה). ויבאו, ויבאוו. אדות, אדות. 12 וכל זקני, ומוקני. 13 ער, ועד. 14 יושב, ישב. בקר עד ערב; הבקר ועד הערב. 15 יבא, יבאו. 16 בא, באו. והורעת, והורעתיו. 18 עשהו, עשותו. 19 בקלי אפיצד, בקולי אפיצד. היה, הוי.

15 מבכר מבכור ועד עד * בכור
בכור [אדם] בני בני 16 ויהי והיו
[לך] ידכה ולטופטפת ירך ולטטפות
הוציאנו הוציאתך 17 בראתם בראותם
18 המדבר מדבר וחמשים וחמשים
19 עצמות עצמות עצמות השביע השביע
20 מסכת מסכת [יוסף] באחם
באתם [אשר] 21 הדרך דרך 22 ימיש
ימוש האש אש

CAP. XIV. ד

³ VER. וישבו, וישבו. צפן, צפון.
⁴ וְהִזְקִיתִּי וְהִזְקִיתִּי. ⁵ לִבִּי, לִבִּי. אֵל, אֵל.
⁷ וְשִׁלְשַׁם, וְשִׁלְשִׁים. ⁸ יִצְאִים, יִצְאִים.
⁹ וְיִשְׁגּוּ אוֹתָם, וְיִשְׁגּוּ אוֹתָם. וְחִלּוֹ,
 וְחִלּוֹ. צָפֹן, צָפֹן. ¹⁰ הַקָּרִב, הַקָּרִב.
¹¹ עֵינֵיהֶם, עֵינֵיהֶם [וְיִרְאוּ]. נֹסֵעַ, נֹסֵעִים.
¹² הָאֵל, הָאֵל. הָדָל, הָדָל [נָא]. מִמַּחֲנֵה,
 מִמַּחֲנֵה. ¹³ אֲשֶׁר, אֲשֶׁר. חֲסָדוֹ, חֲסָדוֹ.
¹⁴ תִּחְרְשׁוּן, תִּחְרְשׁוּן. תִּחְרְשׁוּן, תִּחְרְשׁוּן.
¹⁸ יִדְרֶה, יִדְרֶה [כָּל]. בִּפְרָעָה, בִּפְרָעָה [וּבְכָל].
 חִילוֹ. ²⁰ וְחִשְׁדָּה, וְחִשְׁדָּה. ²⁴ אֵל, אֵל.
²⁵ וְיִסֵּר, וְיִסֵּר. וְיִנְהַגּוּ, וְיִנְהַגּוּ.
²⁶ וְיִנְהַגּוּ, וְיִנְהַגּוּ. וְיִנְהַגּוּ, וְיִנְהַגּוּ.
²⁷ בָּקָה, בָּקָה. וְיִשְׁבּוּ, וְיִשְׁבּוּ.
²⁸ וְיִשְׁבּוּ, וְיִשְׁבּוּ. וְיִשְׁבּוּ, וְיִשְׁבּוּ.
²⁹ חֲמֹה, חֲמֹה. וְיִמְנֹה, וְיִמְנֹה.
³¹ וְיִמְנֹה, וְיִמְנֹה. וְיִמְנֹה, וְיִמְנֹה.

CAP. XV. מו

1. VER. ישר ישר. אשרה אשרו.
גא, גוי. ² וזמרת יה וזמרתה.
³ איש מלחמה, גבור במלחמה. ⁴ וחילו
ידי, וחילו ירא, שלשיו שלשיו. ⁵ תהמת
יסימו, תהומות יסמו. במצולת,
במולות. ⁶ נאדרי נארי. ⁷ גאונך, גאנך.
הרנך, הרונך. ⁸ קפאו תהמת, קפו
תהומות. ⁹ תמלאמו, תמלאמו.
¹⁰ נשפת, נשבה. ¹¹ כמכה באלם, כמוך
באלים. כמכה נאדך, כמוך נארי, נורא,
נוראה. פלא, פלאה. ¹² ארץ,
הארץ. ¹³ וז, זה, נהלת, נחלת.
¹⁴ ירגון, וירגו. ¹⁵ אימחה, חימה.
בגל, ובגדל. ירמו, ירמאו. וז, זה.
¹⁶ תבאמו, תביאמו. אדני, יהוה. ידיך,
¹⁷ יך. לעלם ועד, עלם ועוד. ¹⁸ עלהם,
עליהם. ¹⁹ ותצאן, ותצאנה. ובמחלת,
במחלת.

5 VER. אבת. אבות. על שלשים, ועל שלשים. ⁸ זכור. שמור. לקדשו; לקדשו: ¹⁰ תעשה, תעשה [בן]. ובהמתך, בהמתך. ¹² יארכו, יארכו. ¹⁷ לא, ולא. לא, ולא. רעך, רעך [שדה]. ועבדו, עבדו. ושורו, שורו. לרעך; לרעך: ויהיה כי יביאך יהוה אלהיך אל ארץ הכנעני אשר אתה בא שמה לדשחה והקמת לך אבנים גדולות ושדת אתם בשדי; וכתבת על האבנים את כל דברי התורה הזאת; והיה בעברכם את הירדן תקימו את האבנים האלה אשר אנכי מצוה אתכם היום בהר גריזים; ובנית שם מזבח ליהוה אלהיך מזבח אבנים לא תניף עליהם ברזל; אבנים שלמות תבנה את מזבח יהוה אלהיך והעלית עליו עלות ליהוה אלהיך; וזבחת שלמים ואכלת שם ושמחת לפני יהוה אלהיך; החרר הוא בעבר הירדן אחרי דרך מבוא השמש בארץ הכנעני היושב בערבה מול הגלגל אצל אלון מורא מול שכם: ¹⁸ ראים, שמע. הקולות, הקולות. ואת הלפידים ואת קול השפר, ואת קול השופר וראים את הלפידים. ויראו [כל]. ¹⁹ סשה, משה [הן הראנו יהוה אלהינו את כבודו את גדלו ואת קולו שמענו מתוך האש היום הוה ראינו כי ידבר אלהים את האדם וחי; ועתה למה נמות כי חאלנו האש הודלה הזאת אם יספים אנחנו לשמע את קול יהוה אלהינו עוד ומתנו; כי מי כל בשר אשר שמע קול אלהים חיים מדבר מתוך האש כמונו וחי; קרב אתה ושמע את כל אשר יאמר יהוה אלהינו]. דבר אתה עמנו, ואתה הדבר אלינו [את כל אשר ידבר יהוה אלהינו אליך]. ונשמעה, ושמענו [ועשינו]. אלהים, האלהים. ²¹ האלהים; האלהים [וידבר יהוה אל משה לאמר שמעתי את קול דברי העם הזה אשר דברו אליך היטיבו כל אשר דברו; מי יתן והיה לבכם זה להם ליראה יישיב להם את מצותי כל הימים למען יישיב להם ולבניהם לעלם; נביא אקים להם מקרב אתהם כמוך ונתתי דברי בסיו דברי

40 והוחרתה אתהם, והוחרת אתם. התורה והודעת, התורה חודעת. הדרך, הדרך [אשר]. ²¹ תחזה, תחזה [לך]. עליהם, עליהם. שרי, שרי. עשרת; עשרות: ²² הגדל ביאן, הגדול ביאן. ²³ על מקמו יבא, אל מקומו יבא. ²⁴ אמר; אמר: ²⁵ ויאמר משה אל העם לא אוכל אנכי לבדי שאת אתכם; יהוה אלהיכם הרבה אתכם והנכם היום כנכובי השמים לרב; יהוה אלהי אבותיכם יסוף עליכם ככם אלף פעמים ויברך אתכם כאשר דבר לכם; איכה אשא לבדי טרדכם משאכם וריבכם; הבו לכם אנשים חכמים ונבונים וירעים לשבטיכם ואשימם בראשיכם; וענו ויאמרו טוב הדבר אשר דברת לעשות: ²⁵ ויבחר משה אנשי חיל מכל ישראל ויקח את ראשי שבטיהם אנשים חכמים וירעים. על העם, עליהם. שרי, שרי. עשרת; עשרות [ושמרתם לשבטיהם]; ויצו את שפטיהם לאמר שמעו בין אחיכם ושפטו צדק בין איש ובין אחיו ובין גרו; לא תכירו פנים במשפט קטן כגדול השמעון לא תגורו מפני איש כי המשפט לאלהים הוא והדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי ושמעתי; ויצו אתם את כל הדברים אשר יעשון: ²⁶ ושפטו, ושפטו. הקשה, הגדול. ישפטו, ישפטו. CAP. XIX. ט

2 VER. מרפדים, מרפדים. ⁴ ראיתם, ראיתם [את]. ואבא, ואבא. ⁵ שמוע, שמוע. בקלי, בקלי. ⁶ קדוש, קדוש. ⁹ בעב, בעב. יאמינו, יאמינו. ¹⁰ שמלתם; שמלותם: ¹¹ השלש, השלשי. על, אל. ¹² העם, החר. סביב, סביב [ואל העם]. לאמר, תאמר. ¹³ סקול, סקול. ירה, ירה. ירא יראה. היבל המה, היובל הם. ¹⁴ שמלתם; שמלותם: ¹⁵ ימים, הימים. ¹⁶ בהית, בהיות. קלת, קלות. וקל שפר, וקול השופר. ¹⁸ עליו יהוה, יהוה עליו. ¹⁹ השפר, הולך. השופר הלך. ²⁰ למשה, אל משה. ²² בהם, בס. ²³ לעלת, לעלות. הערתה, הערת. ²⁴ לעלת, לעלות. ²⁵ משה, משה [מן ההר]. אלהם; אלהם:

אליהם את כל אשר אצוני : יהיה האיש אשר לא ישמע אל דבריו אשר ידבר בשמי אנכי אדרש מעמו : אך הנביא אשר יויד לדבר דבר בשמי את אשר לא צויתיו לדבר ואשר ידבר בשם אלהים אחרים ומת הנביא ההוא : וכי תאמר בלבבך איך נודע את הדבר אשר לא דברו יהוה : אשר ידבר הנביא בשם יהוה לא יהיה הדבר ולא יבוא הוא הדבר אשר לא דברו יהוה בידון דברו הנביא לא תגור ממני : לך אמר להם שובו לכם לאהליכם ואתה פה עמד עמדי ואדברה אליך את כל המצוה החקים והמשפטים אשר תלמדם ועשו בארץ אשר אנכי נתן להם לרשתה :²² ויאמר וידבר. כה תאמר לאמר דבר.²³ תעשוק תעשו.²⁴ את צאנך ואת נקרך בכל המקום מצאנך ומבקרך במקום. אזכיר אזכרתי. שמי שמי [שמה].²⁵ עליה ותחלה : עליו ותחלה :²⁶ במעלה במעלות. עליו : אליו :

כב. CAP. XXII.

1. 2. VER. והכה והכהו. דמים : דם :¹ 2. 3. 4. דמים. דם. 3. 4. שיה שיה [עד כל בהמה]. חיים חיים [אחד]. 4. 5. כי יבער וכי יבער. בעירה בעירו. אחד. אחר [שלם שלם משדחו כתבואחה ואם כל שדה יבעה]. מישב מיישב. ומישב. ומיישב. 5. 6. ומצאה קצים ומצא קוצים. חשדה שדה. המבער המבעיר. 6. 7. כי וכי. וגנב וגנב. ישלם ושלם [אחד]. 7. 8. אם ואם. 8. 9. שלמה. שמה. אברה. האברה. האלהים יבא יהוה יבוא. ירשיען אלהים ירשיענו האלהים. ישלם [אחד]. 9. 10. כי וכי. וכל או כל. 10. 11. שבעה שבועות. 11. 12. ואם אם. ישלם ושלם. 12. 13. יבאה. יביא. לא ולא. 13. 14. או מרת ומרת. 14. 15. בא ובא. 16. 17. אם ואם. הבתולות : הבתולות :¹⁹ 20. לאלהים לאלהים [אחרים]. יחרם [בלתי ליהוה לבדו] : יחרם :²⁰ 21. חונה חונה. תלחצנו תלחצו. תענון : תענו :²¹ 22. תענה תענו. שמע ושמע. 23. 24. וחרה וחרה. עני. עני. כנשה כנשיא. תשימון תשימנו. 25. 26. חבלת תחבל [את]. שלמת שולמת. תשיבנו תשיבנה. 26. 27. הוא כסותה היא כסותו. : הוא היא. לער לעורו. אני : אנכי :²⁸ 29. מלאך מליחך. 29. 30. לשך לצאנך. לשוך ולצאנך. אמו ביום עמו וביום. תחננו תחננו. 30. 31. תהיו תהיו. לכלב תשלכון השליך תשלך.

כג. CAP. XXIII.

1. VER. תשת תשית. להיות להיות. 2. לרשת לרעות. רב לנשת ריב לנשות. להשת : להשות :⁴ חמרו חמרו [או כל בהמתו]. 6. אבינך אבינך. ונקי ונקיא. אצדיק הצדיק. 8. לא אל. יעור יעור [ענין]. 9. תלחץ תלחצו.

אליהם את כל אשר אצוני : יהיה האיש אשר לא ישמע אל דבריו אשר ידבר בשמי אנכי אדרש מעמו : אך הנביא אשר יויד לדבר דבר בשמי את אשר לא צויתיו לדבר ואשר ידבר בשם אלהים אחרים ומת הנביא ההוא : וכי תאמר בלבבך איך נודע את הדבר אשר לא דברו יהוה : אשר ידבר הנביא בשם יהוה לא יהיה הדבר ולא יבוא הוא הדבר אשר לא דברו יהוה בידון דברו הנביא לא תגור ממני : לך אמר להם שובו לכם לאהליכם ואתה פה עמד עמדי ואדברה אליך את כל המצוה החקים והמשפטים אשר תלמדם ועשו בארץ אשר אנכי נתן להם לרשתה :²² ויאמר וידבר. כה תאמר לאמר דבר.²³ תעשוק תעשו.²⁴ את צאנך ואת נקרך בכל המקום מצאנך ומבקרך במקום. אזכיר אזכרתי. שמי שמי [שמה].²⁵ עליה ותחלה : עליו ותחלה :²⁶ במעלה במעלות. עליו : אליו :

כא. CAP. XXI.

1. VER. ואלה אלה. 2. עבד עבדך. ובשבעת ובשביעית. 3. בגפו יבא בגפו. בגפיו יבוא בגפיו. 4. לאדניה לאדניו. בגפו : בגפיו :⁵ ואם אם. 6. לעלם : לעולם : רעה רעה [היא]. יערה העירה. 9. ייערנה ייערנה. 10. אם ואם. וענתה וענותה. 14. יוד יוד. 15. ומכה מכה. 18. יריב יריבון. והכה והכי. רעהו [באבן או באבן] רעהו. 20. אמתו [בשבט] אמתו. נקם נקם : מות יומת :²¹ יקם יומת. 22. ויצאו ילדיה ויצא ולדה. ענוש ענש. 25. כויה מכה. : כויה מכה. 27. יפל יפל. 28. גח שור יכה שור [או כל בהמתו]. סקול סקל. השור הבהמה. : השור הבהמה. נקי נקיא :²⁹ שור נגח הוא מחמל שלשם בהמה מכה היא מהמול שלשום. השור יסקל הבהמה תסקל. 30. פרוץ פרוץ. 31. יגח יכה. בת [יגח] בת. 32. יגח השור תכה הבהמה. והשור יסקל : והבהמה תסקל :³³ בר בור. שמה שם. חמור חמור [או כל בהמה] :³⁵ איש איש [או כל בהמתו]. רעהו רעהו [או את כל בהמתו].

יִסְרוּ, יִסְרוּ. ¹⁶ וּנְחַת, וּנְחַתָּהּ. הָאֵרֶן,
הָאֵרֶן. הָעֵדוּת, הָעֵדוּת. ¹⁷ אֲרֻכָּה, אֲרֻכָּה.
רַחְבָּהּ, רַחְבּוֹ. ¹⁸ שְׁנַיִם טְרָבִים, שְׁנֵי
טְרָבִים. ¹⁹ וַעֲשֵׂה, יַעֲשֵׂה. תַעֲשֵׂה, תַעֲשֵׂה.
הַטְּרָבִים, הַטְּרָבִים. קִצְתּוֹ, קִצְתּוֹ.
²⁰ הַטְּרָבִים, הַטְּרָבִים. אִישׁ, אֶחָד.
אֶחָד, אֶחָד. הַטְּרָבִים, הַטְּרָבִים.
²¹ וּנְחַת, וּנְחַתָּהּ. הָאֵרֶן, הָאֵרֶן.
הָאֵרֶן, הָאֵרֶן. הָעֵדוּת, הָעֵדוּת. אֲשֶׁר אֵתָּן
אֵלֶיךָ, הָעֵדוּת. ²² הַטְּרָבִים, הַטְּרָבִים.
הָעֵדוּת, הָעֵדוּת. אוֹחַךְ, אֶחָד. ²³ קִמְתּוֹ,
קִמְתּוֹ. ²⁶ טַבַּעַת, טַבַּעוֹת. וּנְחַתָּהּ
וּנְחַתָּהּ. הַטַּבַּעַת, הַטַּבַּעוֹת. הַפֶּאֶת,
הַפֶּאֶת. ²⁷ תַּהֲיֵין הַטַּבַּעַת לְבָתִּים, תַּהֲיֵינָהּ
הַטַּבַּעוֹת בָּתִּים. ²⁸ וְנִשְׂא בָם, וְנִשְׂאוּ
בָהֶם. ²⁹ וַעֲשִׂיתָ, וַעֲשִׂיתָ [אֹתָם]. וְקִשְׁתּוֹ
וּמִנְקִיתּוֹ, וּמִנְקִיתּוֹ וְקִשְׁתּוֹ. יִסֵּךְ בָּהֶן,
יִסֵּכוּ בָהֶם. ³⁰ וּנְחַת, הַנְּחַתָּהּ. מִנֹּרָה,
מִנֹּרָה. תַעֲשֵׂה, תַעֲשֵׂה [אֹתָם]. יִרְכֶּה
וְקִנָּה, יִרְכִּיז קִנְיָה. ³² יִצְאִים, יִצְאִים.
קִנְיָה, קִנְיָה. מִנֹּרָה, קִנְיָה. מִנֹּרָה, קִנְיָה.
קִנְיָה, מִנֹּרָה. ³³ גְּבֻעִים, גְּבֻעִים. הָאֶחָד,
אֶחָד. גְּבֻעִים, גְּבֻעִים. הָאֶחָד, אֶחָד.
כֵּן, כֵּן [תַעֲשֵׂה]. הַיִּצְאִים, הַיִּצְאִים.
הַמִּנֹּרָה, הַמִּנֹּרָה. ³⁴ וּבִמִּנֹּרָה,
וּבִמִּנֹּרָה. ³⁵ הַקִּנְיָה, הַקִּנְיָה. וְקִנְיָה,
הַיִּצְאִים, הַיִּצְאִים. הַמִּנֹּרָה, הַמִּנֹּרָה.
³⁶ וְקִנְיָה, וְקִנְיָה. אֶחָד, אֶחָד.
³⁷ וְהָעֵלִיתָ, וְהָעֵלִיתָ. וְהָאֵרֶן, וְהָאֵרֶן.
עַל עֵבֶר, אֶל חֶבֶר. ³⁸ וּמִחֻתְתִּיהָ,
וּמִחֻתְתִּיהָ. ³⁹ יַעֲשֵׂה, יַעֲשֵׂה. אֹתָהּ,
אֹתָהּ.

CAP. XXVI. כו

1. VER. יריעת, יריעות. ותכלת, תכלת. ותלת, ותולעת. טבים, כרובים. 2. היריעת, היריעות. 3. חמש היריעת תהיין חברת אשר, וחמש היריעות תהיין חברות אחת. אחדה, אחת. יריעת, היריעות [תהיין]. : חברת אשר, חברות אחת. : אחתה, : אחת. 4. ללאת, ללאות. מקצה בחברת, בקצה במחברת. הקיצונה, הקצונה. 5. ללאת, ללאות. : ללאת, ללאות. מקבילת הלאות, מקבילות הלאות. אשר, אחת. אחתה, : אחת. 6. היריעת, חיריעות. אשר, אחת.

11 והשבעת, והשבעית. אבינ, אבינ.
 לויחך, ולויחך: 12 שורך וחמך וינפש
 בן אמתך, עבדך ואמתך כמך וכל
 בהמך. 13 ובכל, וכל. תזכירו לא ישמע,
 חוזר ולא ישמע. 15 צויתך, צויתך.
 ריקם: ריקם: 17 אל, את. הארץ
 הארון. 19 בית, ביתה. אמו: אמו נבי
 עשה זאת כזבח שכח ועברה היא לאלהי
 עקב: 20 מלאך, מלאכי. 21 בקלו, בקולו.
 חמר, חמר. 22 שמוע, שמוע בקולו
 ועשית, שמע שמוע בקולם ועשיתם
 [אתם]. 23 האמרי והחתי, הכנעני והאמרי
 והחתי. והפרזי והכנעני החזי והיבוס,
 [והגרשני] והפרזי והחזי והיבוס. 26 לא
 ולא. 27 תבא בהם, תבוא בהן. אלך,
 עלך. 28 את החזי את הכנעני ואת
 החתי, את הכנעני ואת האמרי ואת
 החתי [ואת הגרשני ואת הפרזי ואת
 החזי ואת היבוס]. 31 ושתי, ושאתי.
 גבולך, גבולך. וגרשתמו, וגרשתים.
 32 יחיד, יחיד.

CAP. XXIV. כד

[illegible]

CAP. XXV. כה

VER. 3. וְכַסֵּף. כֶּסֶף. ⁴ וְחִכְלָה. חִכְלָה. חִכְלָה.
⁵ וְעֶרְתָּ אֵילִם. וְעֶרְתָּ אֵילִים. : וְעֶרְתָּ.
⁶ שָׁמֶן לְמֶאֱרָ בְּשָׁמִים. וְשָׁמֶן
⁷ אֲבִנִי. וְאֲבִנִי. לְאֶפֶס.
⁸ בְּתוֹכֶם. : בְּתוֹכֶם. : ⁹ אוֹחֶךָ.
¹⁰ וְעֶשׂוֹ. אֶחָד [בְּהֵרָא]. תַּעֲשׂוּ. : תַּעֲשׂוּ.
¹¹ קִמְתּוֹ. : קִמְתּוֹ. : ¹² שְׁבַע. שְׁבַע. שְׁבַע.
¹³ שְׁבַע. שְׁבַע. שְׁבַע. : שְׁבַע. שְׁבַע. שְׁבַע.
¹⁴ שְׁבַע. שְׁבַע. שְׁבַע. : שְׁבַע. שְׁבַע. שְׁבַע.
¹⁵ שְׁבַע. שְׁבַע. שְׁבַע. : שְׁבַע. שְׁבַע. שְׁבַע.

העריבים יקטירנה קטרת חמיד לפני יהוה
לדרכתם: לא העלו עליו קטרת זה
ועלה ומנחה ונסך לא חסכו עליו: וכפר
אהרן על קרנתו אחת בשנה יכפר עליו
חמאת הכפרים אחת בשנה יכפר עליו
לדרכתם קדש קדשים הוא ליהוה: ³⁷
• זהב, זהב [טהור].

CAP. XXVII. כו

1. VER. ועשית [את], ועשית. המזבח,
מזבח. קמתו: קומתו: ² תהיין
תהיין ³ ומחתתיו ומחתתיו ⁴ טבעת
טבעת. קצותיו: קצתו: ⁵ אתה, אתה.
⁷ והובא והבאת. בדיו, הדים. בטיבת,
בטיבות. צלעת, צלעות. ⁸ לחת, לחות.
כן, וכן. ⁹ נגב, נגבה. ¹⁰ ועמדיו ועמודיו.
ווי [העמדים], וויהם. ¹¹ צפון, צפונה.
ארץ ועמדו, נאמה עמודיהם. ווי
[העמדים], וויהם. ¹² ים, ימה. עמדיהם,
עמודיהם. ¹³ עשרה: עשרה: [נחשת]: ¹⁴
וחמש, חמש. עמדיהם, עמודיהם.
¹⁵ שלשה: שלשה [נחשת]: ¹⁶ ולכתף,
ולפאת. עשרה, עשרה [אמה]. עמדיהם,
עמודיהם. ¹⁷ שלשה: שלשה [נחשת]: ¹⁸
עמדיהם, עמודיהם. ¹⁹ ארבעה: ארבעה
[נחשת]: ²⁰ בחמשים וקמך, באמה
וקומה. נחשת: נחשת: ²¹ [ועשית
את]. לכל, כל. וכל יתדותיו ובכל יתדותיו.
יתרת, יתדות. נחשת: נחשת: [ועשית
בגדי תכלת וארגמן ותולעת שני לשרת
בהם בקדש]: ²² להעלות, להעלות.
הערת, העדות. לדרכתם, לדרכתם.

CAP. XXVIII. כז

1. VER. הקרב, הקרב. לכהן, לכהן.
² חכמי, חכם. לכהן, לכהן. ³ יעשון,
יעשון. וכתנת, כיתנת. ואבנט, ואבנט.
לכהן, לכהן. ⁴ תולעת, תולעת.
⁵ האפר, האפר. תולעת, תולעת.
⁶ כתפת חברה, כתפת חברה. אל, על.
⁷ קצותיו והבר: קצתו יחבר: ⁸ שהם,
שהם. עליהם, עליהם [את]. ⁹ שמות,
שמות. משמותם, משמותם. ¹⁰ שמות,
שמות. מסכת, מוסכת. ¹¹ כתפת
האפר, כתפת האפר. זכרון, זכרון.
[הנה]. כתפיו לזכרון: כתפיו לזכרון:
¹² משבצת, משבצות. ¹³ שרשרת,

אחתה, אחת. ¹⁴ יריעת, יריעות. ¹⁵ יריעת,
יריעות ¹⁶ ורחב ארבע באמה, וארבע
אמות רחב. לעשת, לעשתה. יריעת:
היריעות: ¹⁷ היריעת, היריעות.
היריעת, היריעות. ¹⁸ חמשים ללאת,
ללאת חמשים. הקיצנה בזבחת, הקיצנה
במזבחת. ללאת, ללאת [תעשה].
¹⁹ בללאת, בללאת. ²⁰ על, על. ²¹ אל, על
אל. לכסותו: לכסותו: ²² ערת אילם,
עורת אילם. ²³ ערת, עורות. ²⁴ הקרש,
הקרש [האחד]. ואמה, אמה. ²⁵ משלבת
אשה, משלבות אחת. אחתה, אחת.
²⁶ קרש, קרשים. ²⁷ הקרש, הקרשים.
²⁸ צפונה [תעשה]. קרש:
קרשים: ²⁹ למקצעת, למקצעות.
³⁰ ויהיו תאמם, יהיו תאמים. ויהיו
יהיו. תמים על, תאמים אל. המקצעת,
המקצעות. ³¹ אדנים [תחת] הקרש
האחד, אדנים. ושני, שני. ³² אדנים
[תחת] אדנים. ³³ הקרש, לקרש. ³⁴ בריחם,
בריח. ³⁵ בריחם, בריחים. ³⁶ בריחם,
בריחים. ³⁷ התיכן, התיכן. מזבח,
מזבח. ³⁸ לבריחם, לבריחים. הבריחם,
הבריחים. ³⁹ הראית, הראת. ⁴⁰ יעשה,
יעשו. כרובים, כרובים: ⁴¹ שמה,
שם. ⁴² ונתת, ונתתה. הערת, העדות.
⁴³ המנרה, המנורה. צלע, ירך. והשלחן,
ואת השלחן. צפון, צפונה:

Commata X. quæ hic leguntur
in Textu Samaritano, habet Textus
Hebraeus in principio Capituli XXX.
quo in loco dabuntur Variationes.

[ועשית מזבח מקטיר קטרת עצי שמים
תעשה אתו: אמה ארכו ואמה רחבו
רבוע יהיה ואמותיו קומתו ממנו קרנתיו:
וצפת אתו זהב טהור את גגו ואת
קירתיו סביב ואת קרנתיו ועשית לו זר
זהב סביב: ושתי טבעות זהב תעשה לו
מתחת לזר על שתי צלעותיו תעשה על
שני צדיו והיו לבתים לבדים לשאת אתו
בהם: ועשית את הדברים עצי שמים
וצפת אתם זהב: ונתתה אתו לפני
הפרכת אשר על ארון העדות אשר אועד
לך שמה: והקטיר עליו אהרן קטרת
סמים בבקר בבקר בהסיובו את הנרות
יקטירנו: ובהעלות אהרן את הנרות בין
כ

והיות על אהרן ועל בגדיו ועל בניו ועל
בגדי בניו ועל קדש הוא ובגדיו ובניו
ובגדי בניו אתו] סביב: ²² החלב
והאלהיה, החלב את האלהיה: יתרת,
יתרת. הכלית, הכליות. ²⁵ והקשרת,
והקשרת [אתם]. ניהוח [לפני יהוה],
ניהוח. ²⁶ אשר, מאשר. ²⁸ ליהוה,
ליהוה [ולקחת משמן השמחה ומן הדם
אשר על המזבח והיות על אהרן ועל
בגדיו ועל בניו ועל בגדי בניו ואת
בגדיו ואת בניו ואת בגדי בניו
אתו:] ²⁹ בהם, בס. ³⁰ יבא, יבוא.
³¹ במקם קדש, במקום קדוש. ³² מועד:
³³ ואכלו אחם, מועד יאכל אתם:
בהם למלא, בס למלא [בס]. ³⁵ אחכה,
אחך. חמלא, חמלא [את]. ³⁸ חמיד:
חמיד [עלח חמיד:]. ⁴⁰ ועשרן, ועשרון.
רבע, רבעית. רביעת, רבעית. ⁴¹ וכנסכה,
וכנסכו. לה לריח, לו ריח. ⁴² לכם שמה,
לך שם. ⁴³ ונעדתי שמה, ונדרשתי שם.
ונקדש בכבדי, ונקדשו בכבודי:

Commata X. quæ hic leguntur in
solo Textu Hebræo, sunt in Textu
Samaritano inter commata 35 et 36
capitis XXVI. Hic loci dantur Va-
riationes Textus Samaritani a Textu
Hebræo; præcipue, in sequenti Com-
matis Sexti comparatione.

CAP. XXX. ל

1. VER. ועשית מזבח מקטר קמרת
עצי שטים תעשה אתו: ² אמה ארכו
ואמה רחבו רבוע יהיה ואמתים קמחו
ממנו קרנתיו: ³ וצפית אתו זהב טהור
את גגו ואת קירתי סביב ואת קרנתיו
ועשית לו זר זהב סביב: ⁴ ושתי
שבצת זהב תעשה לו מתחת לזר על שתי
צלעתי תעשה על שני צדיו חזיה לבתים
לבדים לשאת אתו בהמה: ⁵ ועשית את
הבדים עצי שטים וצפית אחם זהב:
⁶ ארץ העדת [לפני הכפרת אשר על
העדת, ארון העדות. ⁷ והקשיר עליו
אהרן קשרת סמים בבקר בבקר בהשיבו
את הנרות יקשירנה: ⁸ ובהעלת אהרן
את הנרת בין הערבים יקשירנה קשרת
חמיד לפני יהוה לדריכים: ⁹ לא תעלו
עליו קשרת זרה ועלה ומנחה ונסך לא
תסכו עליו: ¹⁰ וכפר אהרן על קרנתיו

שרשרות. מגבלת, מגבלות. עבת, עבות.
שרשרת העבתה, שרשרות העבתות.
המשבצות: ¹⁵ המשבצות. ¹⁷ מורים [אבן]. מורים.
¹⁹ ואדלמה: ואדלמה. ²⁰ ושדם,
שדם. וישפה, וישפה [מוסבת]. משבצים,
משבצות. במלואתם: במלואתם.
²¹ תהיין תהינה. שמת, שמות. שמחם,
שמוחם. חותם, חתם. ²² תהיין לשני,
תהינה לשנים. ²³ שרשת גבלת, שרשרות
גבלות. עבת, עבות. ²⁴ שתי, שתי
[משבצות זהב ושתי]. ונתת את [שתי].
ונתתה את. ²⁵ על [שני], על. ²⁶ עבתה,
עבתות. הטבעת אל, הטבעות על.
²⁷ קצות, הקצות. העבתה, העבתות.
האפד, האפוד. ²⁸ שתי, שתי. אל עבר,
על חבר. ²⁹ יזה, יזה. ³⁰ לזכרון, לזכרון.
חמיד, חמידה: ³¹ [ועשית את
הארים ואת חתמים]. ונתת אל, ונתתה
על. האורים, הארים. חמיד, חמידה:
³² תהרא, תהרה. ³³ רמני, רמוני. שני,
שני [ושש משור]. ופעמוני, ופעמוני.
³⁴ פעמן, פעמן. ³⁵ פעמן, פעמן.
³⁶ מתנת, מתנות. ³⁷ ושבצת, ושבצת.
[את]. הכתנת, הכיתנת. ואבנט, ואבניש.
³⁸ כתנת, כיתנות. אבנשים, אבנישים.

CAP. XXIX. כט

1. VER. ואילם, ואילים. ² חלת מצת
בלולת, וחלות מצות בלולת. ³ מצות
[משחים בשמן]. מצות. ⁴ ונתת אותם
על, ונתתה אחם אל. האילם, האילים:
⁵ הכתנת, הכיתנת [והגרת אתו אבניש
והלבשת אתו]. ⁶ והאפד [ואת האפד].
האפוד. ⁷ האפד, האפוד. ⁸ ונתת,
ונתתה. ⁹ כתנת, כיתנות. ¹⁰ אבנט,
אבנישים. מגבעת, מגבעות. ¹¹ לפני
לפני [יהוה פתח]. ¹² קרנת, קרנות.
¹³ היתרת [על], יתרת. הכלית, הכליות.
¹⁴ ערו, עורו. הוא, היא. ¹⁵ וסמכו,
וסמך. ¹⁶ ונתת, ונתתה. ¹⁷ וניהוח,
ניהוח. ¹⁸ וניהוח, וניהוח. ¹⁹ הנך,
הנך. ²⁰ הנך, הנך. ²¹ הנך, הנך.
הדם אשר על המזבח ומשמן המשהה

אליהם [הרבה]. ונחלו לעלם; ונחלוה לעולם: ¹⁵ לחת הערת, לוחת העדות. : לחת, לוחת. ¹⁶ וחלחת, וחלוחות המה, הם. הלחת; הלוחות: ¹⁸ גבורה, גברה. : ענות, עונות. ¹⁹ ומחלת, ואת המחלות. מירד, מיירו. הלחת, הלוחות. תחת, בתחתית: ²⁰ וישרת, וישרפחו. ויטחן, ויטחנהו. ²² ברע, פרוע. ²⁴ ואשליכהו, ואשליכהו. ²⁵ פרע, פרוע. פדעה, פרעו. לשמצה בקמיהם; לשמצו בקומיהם: ²⁷ עברו, ועברו. קרבו; קריבו: ²⁸ אלפי, אלפים. ²⁹ ירכם, ירכם. ³⁰ אכפרה, אכפר. חטאתם; חטאתים: ³¹ אנא, הנה. ³² חטאתם, חטאתם [שא]. מחני [נא], מחני. ³⁴ אל על. הנה, והנה. סקד, פקודי. עלהם, עליהם.

CAP. XXXIII. לג

1. VER. משה, משה [לאמר]. ² האמרי, והאמרי. וזהותי, וזהותי [ההרגשתי]. החוי, והחוי. ⁵ וכליחך, וכליחך. הורד, הוריד. ⁷ והיך, והיך. מבקש, מבקש. יצא, יצאו. ⁸ והבישו, והבשו. ⁹ כבא, כבאו. האהלה, האהל. ¹⁰ וראה, וראו. עמד, עמדו. וקם, וקמו. ¹¹ ימיש, ימוש. ¹³ רכך, רכך. הלכים, הלכים. חעלנו, חעלנו. ¹⁶ אפוא, אפוא. ונפלינו, ונפלינו. ¹⁸ כבדך, כבדך. ²⁰ לראת [את], לראות. ²² כבדך, כבדך. בנקרת, בנקירות. ²³ והסרת, והסרת.

CAP. XXXIV. לד

1. VER. לוחת, לוחת. כראשונים, כראשונים. הלחת, הלוחות. : הלחה, הראשונים, הלוחות הראשונים. ² והיך, והיך. ³ ירא, יראה. גם הצאן והבקר, וגם צאן ובקר. ⁴ ויפסל, ויפסל [משח]. : לוחת, לוחת. כראשונים, כראשונים. וישכם [משח], וישכם. : לחת, לוחת. ⁷ [צר, נצר, לא, לו]. על, ועל. שלשים, שלשים. רבעים, רבעים; רביעים: ⁸ וישתחוו, וישתחוו: ⁹ לעוננו, לעוננו. ¹⁰ נפלאה, נפלאות. ¹¹ שמר, שמור. האמרי, והכנעני והחתי, הכנעני והאמרי והחתי [ההרגשתי]. ²² עליה, עליו. ¹³ מזבחתם,

אחת בשנה מרם חטאת הנפלים אחת בשנה יספר עליו לדרתכם קדש קדשים הוא ליהוה: ¹³ הקדש, הקדש [נשקל קדש]. גרה, גרה [הוא]. : השקל [מחצית השקל], השקל. ¹⁴ יתן, יתנו [את]. ¹⁶ ונתת, ונתתה. על, אל. ¹⁸ ונתת, ונתתה. : ונתת, ונתתה. שמה, שם. ¹⁹ ורחצו אהרן ובניו ממנו, ורחצו ממנו אהרן ובניו. ²⁰ ימות, ימותו. ²¹ ורחצו, ורחצו. ימות, ימותו. חק, חקת. לדרתם; לדורתם: ²³ מר דרוך, מדרור. וקנמן, וקנמן. ²⁶ העדת, העדות: ²⁷ ואת, ואת. את. ואת המנרה, את המנורה. : ואת, ואת [כל]. כליה, ואת, כליה: ²⁸ את. ²⁸ ואת הכיור, את הכיור. ³² יסך, יוסך. ובמתכנתו, ובתכנתו. : קדש, וקדש. ³⁴ ויאמר, ויאמר. משה, משה [לאמר]. וחלבנה, וחלבנה. ולבנה, ולבנה. בבר, בבר. ³⁵ אתה, אתה. וקח ממלת, וקח ממלחת. ³⁶ ממנה, ממנו. : ממנה, ממנו. הערת, העדות. שמה, שם. ³⁷ לך, לכם.

CAP. XXXI. לא

2. VER. אורי, אורי. ⁴ לחשב מחשבת, ולחשב מחשבות. ⁶ ציחך, ציחך. : ציחך, ציחך. ⁷ הארץ לעדת ואת, הארון לעדות את. ⁸ ואת, ואת. : ואת, ואת [כל]. ואת המנרה, את המנורה. : ואת, ואת. ⁹ : ואת, ואת. ¹⁰ ואת, ואת. השרד, השרת. ¹¹ ואת, ואת. ציחך, ציחך. ¹² ויאמר, ויאמר. ¹³ הוא, הוא. וביניכם, ובינכם. ¹⁴ הוא, הוא. ההוא, ההוא. ¹⁷ הוא, הוא. ¹⁸ ככלתו, ככלתו. סיני, סיני [את]. לחת העדת לחת אבן, לוחת העדות לוחת אבנים.

CAP. XXXII. לב

2. VER. אלהם, אליהם. פרקו, פרקו [את]. ⁶ וישכמו, וישכמו. עלת ויגשו, עלות ויגשו. ⁷ משה, משה [לאמר]. ¹⁰ בהם, בם. אותך, אותך. גדול, גדול [ובאהרן התאנף יהוה מאד להשמידו ויחפל משה בעד אהרן]. ¹¹ יחרה, יחר. מארץ מצרים, ממצרים. וביד חזקה; ובזרוע נטויה: ¹⁹ ולכלתם, ולכלותם. ¹³ ולישראל, וליעקב. אלהם,

לעשת, מחשבות לעשות. ³³ מחשבת, מחשבות. ³⁴ ולהורות, ולהורות. ³⁵ כל, בכל. בתולעת, ובתולעת. עשי, עשו. מלאכה, המלאכה. מחשבת, מחשבות.

CAP. XXXVI. לו

¹ VER. יְהוָה, יהוה [בהם]. ותבונה [בהמה], ותבונה. לעשת, לעשות. ² לקרבה, לקרב. לעשת, לעשות. ³ לעשת, לעשות. ⁴ המה, הם. ⁵ ויאמרו, וידברו. לעשת, לעשות. ⁶ יעשו, יעשה. ויכלא, ויכל. ⁷ והותר, והותרו. ⁸ חכם, חכמי. המשכן, המשכן [עשו]. יריעת, יריעות. ותכלת, תכלת. כרבים, כרובים. ⁹ היריעת, היריעות. ¹⁰ היריעת, היריעות. יריעת, היריעות. ¹¹ ללא, ללאות. מקצה, בקצה. כן, וכן. הקיצונה, הקצונה. ¹² ללא, ללאות. ללא, ללאות. מקבילת הללאת, מקבילות הללאת. ¹³ היריעת, היריעות. ¹⁴ יריעת, יריעות. ¹⁵ יריעת, יריעות. ¹⁶ היריעת, היריעות. ¹⁷ ללא, ללאות. היריעה, היריעה [האחת]. הקיצנה, הקצונה. ¹⁸ להיות, להיות. ¹⁹ ערת, אילם, עורת אילים. ²⁰ עורות, אמות, אמות. הקרש, הקרש. [האחד], ואמה, אמה. ²¹ ירת, ידות. משלבת, משלבות. ²² נגב, נגבה. ²³ צפון, צפונה. ²⁴ למקצעת, למקצעות. ²⁵ תואמם, תאמים. ויחדו יהיו תמים, ויחדו יהיו תאמים. ²⁶ המקצעת, המקצעות. ²⁷ יעש, יעשו. האחת, האחד. ²⁸ בריחם, בריחים. ²⁹ לקרשי, לקרשי [צלע]. ³⁰ התיכן, התיכון. ³¹ טבעתם, טבעתיהם. לבריחם, לבריחים. ³² הבריחם, הבריחים. ³³ ויעש, ויעש. הפרכת, פרכת. כרבים, כרובים. ³⁴ ואת, את.

CAP. XXXVII. לו

¹ VER. הארץ, הארץ. קמתו, קומתו. ² טבעת, טבעות. ³ טבעת, טבעות. ⁴ השני, השני. ⁵ בטבעת, בטבעות. צלעת הארץ, צלעות הארץ. ⁶ ארכה,

מזבחתיהם. מצבתם, מצבתיהם. ואת אשוריו, ואשוריהם. ⁷ אחר, אחר. ⁸ והונך, והונך. בנך, בנך. ⁹ אשר צויתך, כאשר צויתך. כי בחדש האביב, כי בו. ¹⁰ מקנך חורב, מקנך חורב. ¹¹ חסדה, חסדנו. כל, וכל. בכור, בכור [אדם]. בנך, בנך. ריקם, ריקם. ¹² שבעת, שבעות. האסף, האסף. ¹³ האדן, הארון. ¹⁴ אוריש, אורש. נויים, גוים [רבים]. גבןך, גבולך. בעלחך, לראות, בהעלותך להראות. ¹⁵ בית, ביתה. ¹⁶ עם, לפני. וארבעים, וארבעים. הלחות, הלחות. ¹⁷ סיני, סיני. לחת העדת ביד [משד], לוחת העדות ביד. ¹⁸ אלהם, אלהם. ¹⁹ הנשאים, הנשאים. ²⁰ הנשיאים, אלהם. ²¹ אלהם, אלהם. ²² נגשו, נגשו. ²³ את, את [כל]. יצוה, יצוהו. ²⁴ חשיב, חשיב [משד]. וחשיב.

CAP. XXXV. לה

¹ VER. אלהם, אלהם. לעשת, לעשות. ² תעשה, יעשה. ³ תבערו, תבעירו. משבתיכם, מושבתיכם. ⁴ יביא, יביא. וכסף, כסף. ⁵ ותכלת, תכלת. ⁶ וערת, וערת אילים. ⁷ וערת, וערת אילים. ⁸ יבאו, יעשו, יבאו ועשה. ⁹ את, את. ¹⁰ את, את. ואת, ואת. את, את. ¹¹ את, את. ואת, ואת. ¹² את, את. ואת, ואת. ¹³ את, את. ואת, ואת. ¹⁴ את, את. ואת, ואת. ¹⁵ את, את. ואת, ואת. ¹⁶ את, את. ואת, ואת. ¹⁷ את, את. ואת, ואת. ¹⁸ את, את. ואת, ואת. ¹⁹ את, את. ואת, ואת. ²⁰ את, את. ואת, ואת. ²¹ את, את. ואת, ואת. ²² את, את. ואת, ואת. ²³ את, את. ואת, ואת. ²⁴ את, את. ואת, ואת. ²⁵ את, את. ואת, ואת. ²⁶ את, את. ואת, ואת. ²⁷ את, את. ואת, ואת. ²⁸ את, את. ואת, ואת. ²⁹ את, את. ואת, ואת. ³⁰ את, את. ואת, ואת. ³¹ את, את. ואת, ואת. ³² את, את. ואת, ואת.

חברת, חרות, קצוות, קצחיו. ⁶ מסבת
משבצת, מוסבת משבצות, מפתחת,
מפתחות. ⁷ וישם, וישמו, כחפת האפר,
כחפות האפור. ⁸ ויעש, ויעשו, אפר,
האפור. ⁹ עשו, עשה, רחבו, נפול. ¹⁰
רחבו. ¹¹ ואחלמה, ואחלמה. ¹²
¹³ משבצת, משבצות, במלאתם,
במלאותם. ¹⁴ שמת, שמות, שמהם,
שמוחם, חתם, חותם. ¹⁵ שרשרת,
גבלת, שרשרות גבלות, עבת, עבות.
¹⁶ משבצת, משבצות, טבעת, טבעות.
הטבעת, הטבעות. ¹⁷ ויתנו, ויתנו
[את]. הענתת, ענתות. הטבעת,
הטבעות. ¹⁸ קצות, הקצות, העבת,
העבנות. המשבצת, המשבצות. כחפת
האפר, כחפות האפור. ¹⁹ טבעת, טבעות.
וישימו, וישמו, אל עבר האפר, על חבר
האפור. ²⁰ טבעת, טבעות, כחפת
האפר, כחפות האפור. ²¹ האפר, האפר,
האפר. ²² האפר, האפור, יוח, יוח.
להיות. ²³ האפר, האפור, משה,
[וייעשו את הארים ואת התמים כאשר
צוה יהוה את משה]. ²⁴ ויעש, ויעשו.
מעיל [האפן]. המעיל. ²⁵ תחורא, תחרה.
²⁶ שני, שני [ושש]. ²⁷ פעמני, פעמוני.
הפעמונים [בתוך הרמנים]. הפעמונים.
²⁸ הרמנים, הרמונים. ²⁹ פעמן,
פעמין [והב]. ³⁰ ורמן, ורמן. ³¹ פעמן,
פעמין [והב]. ³² ורמן, ורמן. ³³ הכתנת,
הכיתנת. ³⁴ המגבעת, המגבעות.
³⁵ האבנש, האבניש ותילת, תכלת.
³⁶ משכן, המשכן. ככל אשר, כאשר.
³⁷ בריחו ועמדיו ואדניו. ³⁸ בריחו ועמדיו
ואדניהם. ³⁹ האילם, האילים, ערת,
עורות. ⁴⁰ הערת, העדות. ⁴¹ את, את.
ואת. ⁴² המנרה, המנורה. ⁴³ את, את.
נרת, נרות. ⁴⁴ ואת, את. ⁴⁵ את, את.
ואת. הכיר, הכיור. ⁴⁶ את עמידה, ואת
עמודיה. מיתריו ויתדחיה, מיתריה ואת
יתדחיה. ⁴⁷ את, את.

CAP. XL. מ

VER. 1. הראשון, הראישון. משכן,
המשכן. ² הארן, הארון. הפרכה,
כר

ארכי, רחבה, רחבו. ³ כרבים, כרובים.
⁴ הכרבים, הכרובים. קצוות, קצחיו.
⁵ והיו הכרבים, והיו הכרובים. איש אל
אחיו, אחד אל אחד. ⁶ הכרבים,
הכרובים. ⁷ קמתו, קומתו. ⁸ ויצק
[לו], ויצק. טבעת, טבעות. הטבעת,
הטבעות. הפאת, הפאות. ⁹ הטבעת,
הטבעות. ¹⁰ יסך, יסך. ¹¹ יסך, יסך.
¹² חמנרה, חמנרה. ירכה, וקנה, ירכה.
¹³ קניה. ¹⁴ יצאים, יצאים. ¹⁵ קני מנרה,
קנה מנורה. ¹⁶ קני מנרה, קנה מנורה.
¹⁷ גבעים, גביעים. האחד, אחד.
¹⁸ גבעים, גביעים. היצאים, היצאים.
המנרה, המנורה. ¹⁹ ובמנרה,
ובמנורה. גבעים, גביעים. ²⁰ היצאים,
היצאים. ²¹ וקנתם, וקנתם. אחת,
אחד. ²² ומחתייה, ומחתייה. ²³ קמתו,
קומתו. ²⁴ טבעת, טבעות.

CAP. XXXVIII. לה

VER. 1. ארכי, רחבו, רחבו. ² רחב,
קמתו, קומתו. ³ הסירת, הסירות.
חמורקת את המולגת, המורקות ואת
המולגות. המחחת, המחחות. ⁴ טבעת,
טבעות. ⁵ במיבעת, במבעות. צלעת,
צלעות. ⁶ לוחת, לוחות. ⁷ במראת,
במראות. ⁸ נב, נבנה. ⁹ עשרים
[נחשת], עשרים. ¹⁰ צפון, צפונה.
¹¹ ים, ימה. באמה, אמה. העמדים
וחשוקיהם, העמודים וחשוקיהם.
¹² עמדיהם, עמודיהם. ¹³ והאדנים
לעמדים, ואדנים לעמודים. ווי [העמודים
וחשוקיהם] ווייהם. כל עמדי, לכל עמודי.
¹⁴ ועמודיהם, ועמודיהם. ¹⁵ היתרת,
יתדות. ולחצר, ולחצר. ¹⁶ פקודי,
פקדי. הערת, הערות. ¹⁷ אורי, אורי.
¹⁸ הוזהב, זהב. תשע, תשעה. ¹⁹ פקודי,
פקדי. וחמשה, חמשה. שקל, נשקל.
הקדש. ²⁰ שקל. ²¹ כנר, הכנר.
אדנים, האדנים. ²² וחמשה, חמשה.
²³ ל, למזבח. ²⁴ יתרת, יתדות.
²⁵ יתרת, יתדות.

CAP. XXXIX. לש

VER. 1. ויעש, ויעשו. האפר, האפור.
² וקצץ פתלים, וקצצו פתלים. תולעת,
החולעת. ³ כחפת עשו, כחפות עשה.

הארון. ²¹ הארון הארון. ²² ויתן וישם.
צפנה צפונה. ²³ עליו אליו. ²⁴ המנרה.
המנורה. ²⁵ ויעל ויעל [את]. הנרת.
הנרות. ²⁷ סמים סמים [לפני יהוה].
²⁹ שם שם [לפני]. משכן המשכן.
³⁰ הכיר הכיור שמה שם. ³¹ ורחצו
וירדו. ואהרן אהרן. ³³ את את. את
[כל]. ³⁷ העלו העלו. ³⁸ לילה
בו בלילה.

הכפרת. ⁴ המנרה המנורה. ⁵ הערת
העדות. ⁶ משכן המשכן. ⁷ ונתת
ונתתה. הכיר הכיור. ונתתה.
⁸ ונתת ונתתה. ¹¹ הכיר הכיור.
¹⁴ והלבשת אחם כחנת. והלבשתם
כיתנות. ¹⁵ להיות להיות. ¹⁷ הראשון
הראשון. השנית השנית [לצאתם]
ממצרים. ²⁰ הערת העדות. הארון
הארון. הארון הארון. הארון.

LEVITICUS.

CAP. I. א

⁶ שלמים השלמים. ⁸ רמו הדם. ⁹ ואה.
את. ¹⁰ הכלית הכליות. עלה עלה.
היתרת היתרת. הכלית הכליות
¹¹ והקטירו והקטיר. ¹³ אהרן אהרן
[הכהנים]. ¹⁵ הכלית הכליות. עלה
עליהן. היתרת היתרת. הכלית
הכליות. ¹⁶ ניחת ניחת [ליהוה].

CAP. IV. ד

VER. ¹ מהנה מהנה. מהן. ³ המשיח
המשח. ⁵ המשיח המשח. אשר
מלא את ידו. ⁶ פעמים פעמים
[באצבעו]. ⁷ דם [השר] הים. ⁸ על
את. ⁹ הכלית הכליות היתרת היתרת.
¹² והוציא והוציאו. אל על. ושרף
ושרפו. עצים העצים. ¹⁴ ונודעה ונודע
המשיח המשח. ¹⁶ המשיח המשח.
¹⁷ הכהן הכהן [את]. והוה והוה [מן
הדם]. הפרתה פרתה [הקדש]. ¹⁸ יתן
יתן [הכהן]. קרנת קרנות. המזבח
מזבח [קפירת הסמים]. ²⁰ עלהם
עליהם. ²¹ הראשון הראשון הוא.
²² העשינה תעשיהן. ²⁴ וסמך
וסמך [את]. ישחף ישחפו. הוא.
הוא. ²⁵ קרנת קרנות. ²⁷ בעשתה
בעשותה. ממצות מכל מצות.
²⁸ חשא חשא [עליה]. והביא והביא
[את]. תמימה נקבה. נקבה תמימה
²⁹ במקום במקום [אשר ישחפו את].
³⁰ קרנת קרנות. המזבח המזבח.
[העלה]. ³¹ הוסר הלב יסיר החלב.
³² כבש כשבה. ³³ ישחף ישחפו.

VER. ¹ ויקרא ויקרא. אלהם.
אליהם. ומן. קרבנכם. קרבניכם.
³ לרצנו לרצונו. ⁴ וסמך וסמך [את].
⁶ והפשיט והפשטו. ונתח ונתחו.
⁷ הכהן הכהנים. ⁸ את את. ורחץ
ירחצו. הכהן הכהן. הכל וכל.
עלה עלה [הוא]. ניחת ניחת. ¹⁰ הצאן
הצאן [עלה]. קרבנו קרבנו [ליהוה]. או
מן. ומן. העוים לעלה העוים. וקריבנו.
וקריבנו [אל פתח אהל מועד יקריב אתו].
¹¹ צפנה צפונה. ¹² ונתח ונתחו.
ועד יעד. ¹⁴ מן בני מבני. ¹⁵ ונמצה
ונמצא. על אל. ¹⁶ מראחו בנצחה
מרתו בנצחו. אתה אתו. ¹⁷ לא
ולא.

CAP. II. ב

VER. ¹ לבנה לבנה. [מנחה היא].
² משם מלא ממנה מלא. לבנה
לבונה. ⁴ תקרב תקרב. מצת בלולת
מצות בלולת. ⁵ המחבת מחבת.
⁶ פחות פחת. הוא היא. ⁷ מנחת
מנחה. ¹¹ הקטיר תקריבו. ¹³ מנחת
מנחת. מנחתך. מנחתך. קרבך
קרבך. ¹⁴ קלי קלי. ¹⁵ ונתת ונתתה.
לבנה לבונה. הוא היא. ¹⁶ לבנתה
לבונה.

CAP. III. ג

VER. ² וסמך וסמך [את]. ⁴ הכלית
הכליות. עלה עלה. היתרת היתרת.
⁵ האש האש [אשר על המזבח].

בלולת הלוות בללות. ¹⁵ עד בקר; עד בקר: ואם נדר און ואם נדר און.

In Superiori Textûs Samaritani columna non inseruntur verba (medium legis) ex Polyglottis Lond. in quibus, inter com. 15 et 16, edita fuerunt ex Polyglottis Parisinis; quia non ad Textum pertinent.

¹⁸ האכל, אכל. ¹⁹ ישרף והבשר, ישרף הבשר. ²⁰ ההוא, ההוא. ²¹ ונפש, או נפש. שיקץ, שיקץ. ההוא, ההוא. ²⁴ מלאכה, המלאכה. ²⁵ יקריב, יקריבו. ²⁷ נפש, הנפש. ההוא, ההוא. ²⁹ דבר אל בני ישראל, ואל בני ישראל חדר. ³⁰ תביאנה תביאנה. אתה, אתה. ³⁶ חקת, חק. ³⁷ למנחה ולחטאת, ולמנחה ולחטאת. ולמלאים, ולמלאים.

CAP. VIII. ח

⁶ VER. ויקרב, ויקריב. ⁷ הכחנת, הכיחנת. באבנט, באבנט. האפד, האפד. האורים, האורים. ⁹ וישם, ויהן. ¹¹ הכיר, הכיר. ¹³ ויקרב, ויקריב. כחנת, כיתנות. אבנט, אבנטים. ¹⁴ ויסמך, ויסמכו. ¹⁶ יתרת, יתרת. הכלית, הכליות. חלבהן, חלבהן. ¹⁷ עור, עור. ¹⁸ ויקרב, ויגש. ²¹ ואת הטרעים, והטרעים. ²² ויקרב, ויקריב. האיל, איל. ²³ תנך, תנך. ²⁴ ויקרב, ויקריב. בהון, בהון. ²⁵ ואת, את. יתרת, יתרת. הכלית, הכליות. חלבהן, חלבהן. ²⁸ אשה [הוא], אשה. ²⁹ ויניפה, ויניפה. ³⁰ על, ועל. ³¹ מועד, מועד. ³³ ירכם, ירכם. ³⁴ לעשת, לעשות.

CAP. IX. ט

² VER. והקרב, והקריב. ³ בני, בני. ⁵ אל פני, לפני. ⁶ תעשו וירא, תעשו וירא. ⁷ המזבח, מזבח. ¹⁰ הכלית, הכליות. ¹² ומצא, ומצא. ¹³ [על] המזבח, המזבח. ¹⁵ ויקרב, ויקריב. ¹⁷ ויקרב, ויקריב.

³⁴ קרנת, קרנות. המזבח, מזבח [העלה]. ³⁵ יוסר, יסיר. הכהן, אתם, הכהן.

CAP. V. ה

¹ VER. לוא, לא. ² אשר, כי. ⁴ להרע או להיטיב, להרע או להטיב. בשבעה, בשבעה. ⁵ יאשם, יחמא. והתודה, והתודה [את]. ⁶ מן, תת. מחטאתו; על חטאתו [אשר חמא ונסלה לו]. ⁷ תגיע, חשיג. את, על. ⁸ ראשונה, ראשון. ומלק, ומלק [הכהן]. ⁹ על, אל. ימצה, ימצא. הוא, היא. ¹¹ עשירת האפה, עשירת האפה. ישם, יצק. לבנה, לבונה. הוא, היא. ¹² וקמץ, וקמץ [הכהן]. המזבח, המזבח. הוא, היא. ¹⁶ יוסף, יוסף. ¹⁷ כי, אחת. תעשינה, תעשינה. ²⁰ וידבר, ודבר. ²² בהנה, בהן. ²³ הגולה, הגול. העשק, העשוק. ²⁴ מכל, מכל [דבר]. וחמשתיו, וחמשתו. ²⁵ לאשם, ואל הכהן, לאשם.

CAP. VI. ו

⁹ VER. צו, צו. הוא, היא. מוקדה, המוקדה. ¹⁰ מדר, מדר. ¹² בבקר, בבקר. ¹⁴ שלמים, שלמים. ¹⁵ ממונה, ממונה. ¹⁶ הלבנה, הלבנה. ¹⁷ יאכלו, יאכל. קדש, קדש. ¹⁸ מאשי, מאשי [יהוה]. הוא, היא. ¹⁹ עשירת האפה, עשירת האפה. ²⁰ למנחה, בערב; בין הערבים. ²¹ מחבת, המחבת. תפני, תופני. ²² והכהן, הכהן. המשיח, המשיח. ²⁵ תקשר, תקשר. ²⁶ קדש, קדש. ²⁷ עליה תכבס, עליו יכבס. ²⁸ קדש, קדש. ²⁹ הוא, היא. ³⁰ יובא, יבוא.

CAP. VII. ז

² VER. יורק, יורק. ³ הקרב, הקרב. ⁴ נואת כל החלב אשר על הקרב. ⁵ הכלית, הכליות. ⁶ יתרת, יתרת. ⁷ הכלית, הכליות. ⁸ הקריב, יקריבו. ⁹ מחבת, המחבת. ¹¹ יקריב, יקריבו. ¹² התודה, לתודה. בלולת, בללות. חלת, חלת.

קדישים. ⁴⁵ יהודה, יהודה [אלהיכם].
להיות, להיות. קדישים, קדישים. ⁴⁶ ולכל
נפש, לכל הנפש. ⁴⁷ ובין השנה, בין
השנה.

CAP. XII. יב

VER. ². תוריע, תוריע. ³ ימול, ימול
[את]. ⁴ ברמץ, ברמץ. הבא, הבא.
⁷ עליה, עליה [הכהן]. ממקד, ממקד.
או לנקבה, ולנקבה. ⁸ לעלה, לחשאת.
לחשאת, לעלה.

CAP. XIII. יג

VER. ³. וראה, וראה. ⁴ הוא, הוא.
⁵ וראה, וראה. ⁶ הכהן [את], הכהן.
ולא פשה, לא פשה. הוא, הוא. ⁷ הראתו,
הראתו. ⁸ הוא, הוא. ⁹ נגע, נגע.
¹¹ הוא, הוא. יסגנו, יסגנו. ¹² פרה,
פרה. ¹⁵ הוא, הוא. ¹⁷ וראה,
וראה. ¹⁸ בו [בערו], בו. ²⁰ מראה,
מראה. ושרת, ושרת. הוא, הוא.
²¹ יראה, יראה. שבעה, שבעה. ²² ואם,
אם. ²³ השחי, הוא. השחץ, הוא.
²⁴ בערו, בערו. ²⁵ נהפך, הפך. הוא,
הוא. הוא, הוא. ²⁶ יראה, יראה.
והוא, והוא. ²⁷ וראה, וראה. הכהן,
הכהן. ²⁸ והוא, והוא. הוא, הוא. ²⁹ הוא,
הוא. ³⁰ הוא, הוא. הכהן, הכהן. הוא,
הוא. ³² חננע, חננע. ³³ והתגלה,
והתגלה. ³⁴ ושרת, ושרת. הוא, הוא.
³⁶ וראה, וראה. ³⁸ בחרת, בחרת. לבנת,
לבנת. ³⁹ בחרת, בחרת. בחרת, בחרת.
לבנת, לבנת. לבנות, לבנות. ⁴² בקדחת,
בקדחת. ⁴³ אתה, אתה. ⁴⁵ פרמץ, פרמץ.
יעשה, יעשה. ⁵¹ ממארת, ממארת.
⁵² השתי, השתי. ממארת, הוא.
ממארת, הוא. ⁵⁵ עינו, עינו. הוא,
הוא. ⁵⁶ הכבס, הכבס. וקרע, וקרע.
⁵⁷ הוא, הוא. ⁵⁹ צרעת, צרעת.

CAP. XIV. יד

VER. ¹. וידבר [יהודה], וידבר. ⁴ ולקח,
ולקח. ואזב, ואזב. ⁵ ושחש,
ושחשו. על, אל. ⁶ את הצפר, ואת
הצפור. האזב, האזב. אותם, אחם.
הצפר, הצפור. הצפר, הצפור.

כפו, כפו. ¹⁸ ומצאו, ומצאו.
¹⁹ והכליות ויותר, והכליות ויותר.
²⁰ וישמו, וישם. ויקטר, ויקטר.
²¹ צוה, צוה [יהודה את]. ²² אל, על.
מעשרת מעשרות. ²³ וירא, וירא.
²⁴ וירא, וירא.

CAP. X. י

VER. ¹. וישמו עליה, וישמו עליה.
ויקריבו, ויקריבו. ² אותם, אתם.
³ בקרבי, בקרבי. ⁴ אלצפן, אלצפן.
אלהם, אליהם. ⁵ וישם, וישם. וישמו, וישמו.
בכתנתם, בכתנתם. ⁶ ולאלעזר
ולאיהמר, ואל אלעזר ואל איהמר.
אל, לא. ⁹ חשת, חשתה. ¹⁰ ולהבדיל,
להבדיל. ¹¹ ולהורות, ולהורות. ¹² הוא,
הוא. ¹³ הוא, הוא. ¹⁴ ואת, את.
¹⁵ ולבניך, ולבניך [ולבנתך]. ¹⁶ הנותרם,
הנותרים. ¹⁷ הוא, הוא. ¹⁸ אכול, אכול.
¹⁹ אתי, אתה.

CAP. XI. יא

VER. ¹. אלהם, אליהם. ³ מפרסת,
מפרסת. שסע, שסע [שח]. פרסת,
פרסת. ⁵ יפרס, יפרס. ⁶ הוא,
הוא. ⁷ יגר, יגר. ⁹ את,
את. ¹⁰ וקשקשה, וקשקשה [במים].
ובנחלים, ובנחלים. ¹² כל, וכל. ¹³ יאכלו,
יאכלו. ¹⁵ את, את. ¹⁶ השחק, ואת
הנץ למינהו, השאף למינו ואת הנץ.
¹⁸ הרחם, הרחם. ¹⁹ האנפה,
והאנפה. הדוכיפת, הדגיפת. ²⁰ כל,
וכל. ²¹ העוף, העוף. לא, לו. בהן, בהם.
²² למינו, למינהו. ²³ למינהו, למינהו.
²⁵ בגדיו, בגדיו [ורחץ].
²⁶ הוא מפרסת, הוא מפרסת.
ושסע, ושסעה. שסעת, שסע. ²⁷ הולך,
הולך. ²⁸ את נבלתם, מנבלתם. המה,
הם. ²⁹ והעכבר והצב למינהו,
והעכבר והצב למינו. ³⁰ והלשאה,
והלשאה. ³¹ בכל, מכל. במתם, במותם.
³² במתם, במותם. יבא, יבא.
³⁵ וריים יתן, וריים יתן. ³⁶ מעין,
מעין [מים]. ³⁷ על [כל], על. זרע, זרע.
³⁸ יתן, יתן. זרע, זרע. ⁴² הולך,
הולך. גחון, גחון. ⁴³ ונשמתם, ונשמתם. ונשמתם, ונשמתם. ⁴⁴ קדישים,

הנלי. ²³ המשכב הוא, המשכבה היא. : הוא, ²⁴ איש, אישה. וההי, וההיה. ושמו, ישמא. וכל, כל. ²⁵ הוא, היא. : ²⁷ וכל הנוגע בה, כל הנגע בהם. ²⁹ אותם, אתם. ³¹ והזרתם, והזרתם. ימותו בשמאתם, ימותו בשמאת. בשמאת.

CAP. XVI. י

VER. 2. יבא, יבוא. הארץ, הארץ. : על אל. ³ יבא, יבוא. ⁴ כתנת, וכיתנת. ובאבנש, ובאבניש. את, את. [כל]. ⁷ השעירים, השעירים. ⁸ השעירים, גולות, השעירים גולות. ¹⁰ יעמד, יעמיד. ¹² חפניו, חופניו. ¹⁴ על אל. ¹⁵ על אל. ¹⁸ עליו, עליו. : המזבח, המזרח. ³² וכפר, וכפר. ³³ ועל, ועל. על.

CAP. XVII. י

VER. 4. הביאו, הביאו. [לעשות אתו, עלה או שלמים ליהוה לרצונכם לריח ניחח וישחטו בחוץ ואל פתח אהל מועד לא זביאו]. לחקרי, להקריבו. עמו, עמיו. ⁵ והביאם, והביאום. אותם, אתם. : ⁶ יהוה, יהוה. [אשר]. ⁷ לשעירים, לשעירים. ⁸ ואלהם, ואלהם. יעלה, יעשה. ¹⁰ הגר חגר, הגר [אשר] יגור. ונתתי, ונתתי. [את]. אתה, אתו. עמה, עמו. : ¹³ מבני, מבית. בתוכם, בתוכם. ¹⁴ כי נפש, כינפש. אכלי, אכלו. ¹⁵ נפש, הנפש. הערב [ושחר], הערב. :

CAP. XVIII. יח

VER. 2. אלהם, אליהם. ³ ובחקתיהם, ובחקתיהם. ⁵ וחי, וחי. ⁷ הוא, היא. ⁸ הוא, היא. : ⁹ אחותך, אחותך. שרותך, שרותך. : ¹¹ אחותך, אחותך. הוא, אחתך היא. ¹² הוא, היא. : ¹³ תגלה [כי], תגלה. הוא, היא. : ¹⁴ אל, ואל. הוא, היא. : ¹⁵ הוא, היא. ¹⁶ הוא, היא. : ¹⁷ הוא, היא. : ¹⁸ אל, על. ²¹ להעביר, להעביר. ²² הוא, היא. : ²³ לשמאה, לה. לשמאה. ²⁵ ותקא, ותקא. ישיבה, יושביה. ²⁶ ושמרתם, ושמרתם. [אתם], ושמרתם. התועבות, התועבות. ²⁷ התועבת האל, התועבות האלה. ²⁹ התועבת, התועבות. העשת,

השחטמה, השחוטמה. המים, מים. ⁷ הצפר, הצפור. ⁹ גברת, גבירת. ¹⁰ תמימים, תמימים [בני שנה]. אחד שמן, שמן. : ¹³ ישחט, ישחט. האשם, כאשם. ¹⁴ ונתן [הכהן], ונתן. חנק, חנק. : ¹⁶ השמן [באצבע], השמן. ¹⁷ חנק, חנק. : ¹⁸ בהן, בהן. : ¹⁹ בהן, בהן. ²⁰ המזבחה, המזבחה [לפני יהוה]. ²² והאחר, ואחר. ²⁴ אתם [הכהן], אתם. ²⁵ חנוך, חנק. : ²⁸ חנק, חנק. : ²⁹ מן השמן, בשמן. ³⁰ מן בני, מבני. ³¹ וכפר [הכהן], וכפר. ³⁶ יבא, יבוא. ואחר, ואחר. : ³⁷ וראה, וראה. [הכהן], בקיר, בקירות. שקערות ויקרקת, שקערות ויקרקות. אדמדות ומראה, אדמדות ומראה. ³⁹ בקיר, בקירות. ⁴¹ יקצע, יקצע. הקצו, הקיצו. ⁴² יקח ושת, יקחו ושתו. ⁴³ אחר הלץ, אחר הלצו. הטוח, הטוח. : ⁴⁴ פשה, פרח. ממארת [הוא], ממארת. ⁴⁵ ונתן, ונתנו. ⁴⁷ יכבס, יכבס. ⁴⁸ יבא, יבוא. פשה, פרח. ⁴⁹ ולקח, ולקחו. ואזב, ואזוב. : ⁵⁰ הצפר, הצפור. ⁵¹ האזב ואת שמי התולעת, שני התולעת ואת האזוב. : ⁵² הצפר, הצפור. : ⁵³ הצפר, הצפור. : ⁵⁴ הצרעת, וצרעת. ⁵⁷ להורת, להורות. הפהר, הפהור.

CAP. XV. טו

VER. 2. אלהם, אליהם. ³ החתים, חתים. מזוב, מזובו. [שמו] הוא כל ימי זב בשרו או החתים בשרו מזוב. הוא, היא. : ⁸ וכבס, וכבס. ¹⁰ והנשא אותם, והנשא אתם. ¹¹ וידיו, וידו. וכבס, וכבס. ¹³ ורחץ, ורחץ. [את]. ¹⁵ והאחר, ואחר. ¹⁶ ממנו, ממנה. ¹⁸ איש, אישה. ¹⁹ זבה, זבה. : ²¹ וכל, וכל. ²² כלי

בעמו :² הקרב, הקרוב. לאמו ולאביו
ולבנו, לאביו ולאמו לבנו. ולאחיו;
לאחיו :⁴ בעמיו, בעמו. ⁵ יקדחה,
יקדחו. שרפת, שרפה. ⁶ קדשים,
קדשים. יחלו, יחלו [את]. מקריבם,
מקריבם. קדשו, קדשים :⁷ ונה, ונה.
קדש, קדש. ⁸ וקדשו, קדשו.
קדש, קדש. מקדשם, מקדשם :
⁹ לזנות, לזנות. ומלא [את], ומלא.
¹¹ נפשת, נפשות. יבא, יבא. ¹⁴ ונה,
וונה. מעמיו, מעמו. ¹⁵ בעמיו, בעמו.
¹⁷ להקריב, להגיש. אשר, אשר [יהיה].
חרם, חרם. ²⁰ בעינו, בעינו. ²¹ יגש
[להקריב], יגש. את לחם אלהיו לא
יגש להקריב :²² [לחם אלהיו], לא יגש
להקריב לחם אלהיו :²³ יבא, יבא.

CAP. XXII. כב

VER. 3. אלהם, אליהם. ההוא, ההוא.
⁵ שרץ, שרץ [שמא]. ⁶ ושמא, ושמא.
⁸ יאכל, יאכל. ¹¹ וילד, וילד. ¹² הוא,
היא. ¹³ כנעוריה, כנעוריה. ¹⁴ חמשייתו,
חמשייתו. ¹⁵ ישראל [את], ישראל
¹⁶ אותם, אתם. ¹⁸ אלהם, אליהם.
הגר, הגר [הגר]. נדבותם, נדבתם.
¹⁹ לרצונם, לרצונם. ²¹ לנרבה, נרבה.
או בצאן, ובצאן. כל, וכל. ²³ תעשה,
תעשו. ²⁴ ומעוך, מעוך. ²⁵ משחחם,
משחחם. ²⁸ או שה, ושה. ²⁹ לרצונם
תזבחו : לרצונם תזבחו : ³⁰ לא, ולא.
³¹ ושמרתם, ושמרתם [את]. אתם [אני]
יהוה : אתם : ³² מקדשם, מקדשם :
³³ המוציא, המוצא.

CAP. XXIII. כג

VER. 2. אלהם, אליהם. ³ תעשה,
יעשה. הוא, היא. ⁴ אלה, ואלה.
⁵ הראשון, הראשון. עשר, עשר [יום]
⁷ הראשון, הראשון. ⁸ ביום, וביום.
¹⁰ אלהם, אליהם. עמר, העמר.
¹¹ לרצונם, לרצונם. ¹² הניפכם,
הנפכם. ¹³ ונסכה, ונסכו. רביעת,
רביעת. ¹⁴ הביאכם, הביאכם. משבחים,
משבחים. ¹⁵ הביאכם, הביאכם.
חמימת, חמימות. ¹⁶ השביעת,
השביעת. ¹⁷ שטים, שטים [חלות].
בכורים, בכרים. ¹⁸ שבעת, שבעה.

העשות. ³⁰ התועבת, התועבות.
בהם, בהן [כי].

CAP. XIX. יט

VER. 2. אלהם קדשים, אליהם קדשים.
⁴ האלילים, האלילים. ⁵ לרצונם,
לרצונם. ⁷ האכל, האכל. ⁸ ואכלו,
ואכלו. ההוא, ההוא. ⁹ ובקצרכם,
ובקצרכם. ¹³ : לא, ולא. ¹⁴ ממשל,
ממשל. ¹⁵ תעשו, תעשה. : לא, ולא.
תשפט, תשפט [את]. ¹⁶ בעמך, בעמך.
¹⁷ תוכיח, תוכח. ולא, אל. ¹⁸ תקם,
תקום. ¹⁹ שדך, ושדך. שעמנו,
שעמנו. ²⁰ והוא, והוא. חפשה,
חפשי תחיה, תחיה [לו]. יומתו, יומה.
²³ וערלתם, וערלתם [את]. ²⁴ הרביעת
יהיה, הרביעת יהיו. הלולים, הלולים.
²⁵ להוסיף, להאסף. ²⁶ : לא, ולא.
תענונו, תענונו : ²⁷ לא תקפו, ולא
תקיפו [את]. תשחיתו, תשחיתו. זקנך,
זקנכם : ²⁸ ושרש, ושרש. קעקע,
קעקע. ³¹ האבת, האבות. ³³ אחד,
אתכם.

CAP. XX. כ

VER. 2. תאמר, תדבר. מבני, מבית.
³ ולחל, ולחל. ⁵ לזנות, לזנות.
⁶ האבת, האבות. לזנת, לזנות.
ההוא, ההוא. אתו, אתו. עמו :
⁷ [והתקדשם], עמו : קדשים,
קדשים. כי, כי [קדוש]. ⁸ את, את [כל].
⁹ רמיו, רמו. ¹³ שניהם מות יומתו,
מות יומתו שניהם. ¹⁴ הוא, היא.
¹⁸ מקרה הערה והוא, מקור הערה
והיא. ¹⁹ וערות, ערות. אמך, אביך.
אביך, אמך. שארו הערה, שאר הערה.
²⁰ דדתו, דדתו [את]. עררים ימותו :
עררים ימותו : ²¹ הוא, היא. עררים,
עררים. ²² אתכם הארץ, הארץ אתכם.
²³ בחקת הגוי, בחקות הגוי. ²⁵ לשהר,
לשהור. למא, למא. ²⁶ קדשים,
קדשים. כי [קדוש], כי. ואבדל, ואבדל.
²⁷ כי, אשר. אוב או ידעני, אוב
וידעני. באבן ירמו אתם, באבנים
הרגמום.

CAP. XXI. כא

VER. 1. אלהם, אליהם. בעמיו :

וכי ימך. הקרב, הקרוב. ²⁸ מצאה.
מצא. ביבל, ביובל. ³⁰ לא חמה, לו
חומה. ביבל, ביובל. ³¹ חמה, חומה.
יחשב, יחשבו. וביבל, וביובל. ³³ ביבל,
ביובל. הוא, היא. ³⁴ ימכר, ימכרו. הוא,
היא. ³⁵ ימוך, ימך. והחוקה, וחוקה.
והי, וחי [אחך]. ³⁷ ובמריבת,
ובחרבית. ³⁹ ימוך, ימך. ⁴⁰ היבל,
היובל. ⁴⁴ ועבדך ואמתך, ועבדך ואמתך.
תקנו, תקנהו. ⁴⁵ תקנו, תקנהו. הולידו,
הולדו. ⁴⁶ לעלם, לעולם. העבדו,
תעבדו. ⁴⁷ תושב, ותושב. ⁵⁰ המכר,
המכר. היבל, היובל. ⁵² היבל, היובל.
⁵⁴ היבל, היובל. ⁵⁵ אותם, אתם.

CAP. XXVI. כו

1. VER. אילים, אילים. ³ בחקתי,
בחקותי. ⁵ בציר, בצר. זרע, הזרע.
⁹ והקמתי, והקמתי. ¹² והתהלכתי,
והתהלכתי. ¹³ מהית, מדיות. ואשבר
מפרת עלכם, ואשברה משות עולכם.
קוממיות, קוממיות. ¹⁵ ואם בחקתי,
אם בחקותי. ¹⁶ בהלה, בחלה. ומדינת,
ומדינות. ¹⁹ עזכם, עזיכם. ²⁰ הארץ,
השדה. ²¹ קרי, בקרי. תאבו, תבוא.
²² והשלחתי, ושלחתי. ²⁴ אף, גם.
²⁶ במשקל, במשקל. ³⁰ גלולכם,
גלליכם. ³¹ והשמות, והשמות.
מקדשיכם, מקדשכם. ניהחכם,
ניחחכם. ³³ והיקתי, והיקתי.
³⁴ השמה, אשמה. והרצת, והרצתה.
³⁵ השמה, אשמה. ³⁶ בארצת, בארצות.
עלה, עלי. מנסת, מנוסת. ³⁸ איביכם,
איבכם. ³⁹ בארצת איביכם, בארצות
איביכם. ⁴⁰ בקרי, קרי. ⁴² יעקב,
יעקב. ⁴³ ותרץ, והרצתה. בהשמה,
באשמה. וביען, ביען. ⁴⁴ בארץ,
בארצות. לכלחם, לכלוחם. ⁴⁵ ראשנים,
ראשונים. ⁴⁶ והתורת, והתורות.

CAP. XXVII. כז

2. VER. אלהם, אלהם. נפשת,
נפשות. ⁴ הוא, היא. ⁷ עשרה, עשרת.
⁹ יקריבו, יקריב. ¹⁰ יחליפנו, יחלפנו.
ותמורתו, ותמורתו. ¹¹ יקריבו, יקריב.
¹² אתה, אתו. ¹³ יגאלנה, יגאלנו.
¹⁴ יקדש, יקדיש. ¹⁵ חמישית, חמישת.

ואולם, ואילים. שנים, שנים [חמישים].
¹⁹ שנה, שני. שלמים, השלמים.
²⁰ כבשים, הכבשים. ²² ובקצרכם,
ובקצירכם. בקצרך, לקצר. ²⁷ הנפרים,
נפרים. ³⁰ והאבדת, ואבדתי. ההוא,
ההיא. עמה, עמיה. ³¹ כל, וכל.
משבתים, מושבתים. ³² תשבתו,
תשבתו. ³⁵ הראשון, הראשון. ביום,
וביום. יהיה, יהיה. הוא כל, הוא וכל.
³⁷ ביומו, ביויו. ³⁸ שבת, שבתות.
ומלכד, ומלכד [כל]. מתנותיכם,
מתנותיכם. ³⁹ הראשון, הראשון.
⁴⁰ הראשון, הראשון. כפת, כפות.
וענף, וענפי. עבת, עבות. ⁴² בסכת,
בסכות. ⁴³ בהוצאי, בהוצאי.
אותם, בהוצאי אתם. ⁴⁴ מעדי,
מועדי.

CAP. XXIV. כד

2. VER. צו, צו. להעלות, להעלות.
³ העדת, העדות. אתו, אתה. אהרן,
אהרן [ונבית]. ⁴ המנרה, המנורה.
חמיר, עד בקר. ⁶ אותם, שתיים, אתם.
שתי, המרה, המהור. ⁷ ונתת, ונתתה.
לבנה, לבונה. ⁹ ואכלה, ואכלוה.
קדש, קדוש. קדשים, הוא, קדשים.
היא, ¹⁰ הישראלי, ישראלי. ¹¹ שלמית,
שלומית. ¹² ויניחהו, ויניחהו. ¹⁴ הוצא,
הוציא. ¹⁶ רגום, רגם. ¹⁷ שם, השם.
²² לכם, לך.

CAP. XXV. כה

2. VER. אלהם, אלהם. ⁴ השביעת,
השביעת. ⁵ את, ספית, ואת ספתי.
תקצור, תקצר. נזירך, נזירך. ⁶ ולעבדך,
ולאמתך ולשכירך ולתושבך, ולעבדך
ולאמתך ולשכירך ולתושבך. ⁸ שבתה,
שבתות. ⁹ שבתות, שבתות. ⁹ השבעי,
השבעי. ¹⁰ ישיבה, יושביה. תשבו,
תשובו. ¹¹ ספיתיה, ספחיה נזירה.
נזירה. ¹³ בשנת, ובשנת. תשבו,
תשובו. ¹⁴ תמכרו, תמכרו. ²⁰ השביעת,
השביעת. תבואתו, תבואתו.
²¹ ועשת, ועשתה. התבואה, תבואתה.
²² חשמינת, חשמינית. התבואה,
התבואה. החשיעת, החשיעת. בוא,
בא. ²³ לצמחת, לצמחת. ²⁵ כי ימך,

LEVITICUS.

17 אֵם, וְאֵם: הַיּוֹבֵל, הַיּוֹבֵל. 18 * הַיּוֹבֵל, הַיּוֹבֵל. 25 גֵּרָה [יְהוּדָה].
 הַיּוֹבֵל. * הַיּוֹבֵל, הַיּוֹבֵל. וְנִגְרַע, וְנִגְרַע. 26 אֵךְ, אֵךְ [כָּל]. 27 חֲמִשָּׁתוֹ,
 19 חֲמִשִּׁית, חֲמִשִּׁית. 21 בִּיּוֹבֵל, בִּיּוֹבֵל. 30 מִפְּרִי, וּמִפְּרִי. 31 חֲמִשִּׁיתוֹ,
 22 יְקִישׁ, יְקִישׁ [אִישׁ]. 23 מִכְּסֵּת, וְחִמְשִׁיתוֹ, וְחִמְשִׁיתוֹ.

NUMERI.

CAP. I. א

VER. 2. * רֹאשׁ [כָּל], רֹאשׁ. לְמִשְׁפַּחְתָּם, לְמִשְׁפַּחְתָּם. 3 חֲפָקְדוֹ, חֲפָקְדוֹ. 9 חֵלֶן, חֵלֶן.
 10 גְּמִלְאֵל, גְּמִלְאֵל. 11 לְבִנְיָמִן, לְבִנְיָמִן. 13 פְּנֵעִיאל, פְּנֵעִיאל. 16 אֲבוֹתָם, אֲבוֹתָם.
 18 הַקְּהִילוֹ, הַקְּהִילוֹ. 20 בְּכֹר, בְּכֹר. לְמִשְׁפַּחְתָּם, לְמִשְׁפַּחְתָּם.
 22 לְגִלְגָּתָם, לְגִלְגָּתָם. 23 פְּקֻדֵיהֶם, פְּקֻדֵיהֶם. 24 לְמִשְׁפַּחְתָּם, לְמִשְׁפַּחְתָּם.
 26 לְמִשְׁפַּחְתָּם, לְמִשְׁפַּחְתָּם. 27 פְּנֵעִיאל, פְּנֵעִיאל. 28 פְּקֻדֵיהֶם, פְּקֻדֵיהֶם.
 30 פְּקֻדֵיהֶם, פְּקֻדֵיהֶם. 32 פְּקֻדֵי, פְּקֻדֵי. 34 לְמִשְׁפַּחְתּוֹ, לְמִשְׁפַּחְתּוֹ.
 34 לְמִשְׁפַּחְתּוֹ, לְמִשְׁפַּחְתּוֹ.

CAP. III. ג

VER. 2. * הַבֶּכֶר, הַבֶּכֶר. 3 לְכֹהֵן, לְכֹהֵן.
 4 וְאֲבִיהוּא [לְפָנֵי יְהוָה]. 5 וְיִדְבָר, וְיִדְבָר. 6 לְפָנֵי, לְפָנֵי.
 9 נְחוֹנִים, נְחוֹנִים. 10 נְחוֹנִים, נְחוֹנִים. 12 מִבְּנֵי, מִבְּנֵי.
 * יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל [פְּרוּיָהּ יְהוֹי]. 13 הַתִּי, הַתִּי.
 15 לְמִשְׁפַּחְתָּם, לְמִשְׁפַּחְתָּם. 16 צֹוֶה, צֹוֶה. 17 בְּשִׁמּוֹחַ, בְּשִׁמּוֹחַ.
 18 וְקָהָת, וְקָהָת. 19 לְמִשְׁפַּחְתָּם, לְמִשְׁפַּחְתָּם. 20 לְמִשְׁפַּחְתָּם, לְמִשְׁפַּחְתָּם.
 21 מִשְׁפַּחַת, מִשְׁפַּחַת. 22 * פְּקֻדֵיהֶם, פְּקֻדֵיהֶם. 23 לְגִרְשׁוֹנֵי, לְגִרְשׁוֹנֵי.
 24 לְגִרְשׁוֹנֵי, לְגִרְשׁוֹנֵי. 25 מִכְּסָּהוּ, מִכְּסָּהוּ. 27 הַחֲבֵרֹנִי, הַחֲבֵרֹנִי.
 * מִשְׁפַּחַת, מִשְׁפַּחַת. 31 הָאָרֶץ, הָאָרֶץ. 32 הָאָרֶץ, הָאָרֶץ.
 33 * מִשְׁפַּחַת, מִשְׁפַּחַת. 35 אֲבִיהוּל, אֲבִיהוּל. 36 וְעִמְדֵי, וְעִמְדֵי.

CAP. II. ב

VER. 2. * דָּגְלוֹ, דָּגְלוֹ. 7 מִשְׁחָה, מִשְׁחָה. 9 רֹאשְׁנָה, רֹאשְׁנָה.
 12 וְהַחֹנִים, וְהַחֹנִים. 13 פְּקֻדֵיהֶם, פְּקֻדֵיהֶם.

CAP. V. ה

2. VER. צו, צו. 3 עד, ועד. ישמאו
[אח], ישמאו. 4 אותם, אחם. 6 ישראל
ישראל [לאמר]. ההוא, ההיא. 10 ידיו
איש, יהיה ואיש. 12 אלהם, אליהם
13 והוא, והיא. 14 והוא, והיא.
15 עשירת, עשרית. * עליו, עליה.
: עליו לבנה, עליה לבנה. הוא, היא.
16 והעמדה, והעמידה. 17 קדשים,
קדשים. 18 הוא, היא. המרים, המארים.
19 המרים, המארים. 21 בשבעה,
בשבעה. אוהך, אוחד. ולשבעה,
ולשבעה. עמד, עמד. צבה, צבא.
22 לצבות, לצבת. 23 האלת, האלות.
26 וקמץ, והרים. 27 והיתה, והיה.
28 הוא, היא. ונורעה, ונורע. 29 אשר,
ואשר. 31 ההוא, ההיא.

CAP. VI. ו

2. VER. אלהם, אליהם. 3 משרת,
משרת. ויבשים, ויבשים. 5 הימים,
הימים. קדש, קדוש. 6 יבא, יבוא.
7 ולאחת, ולאחות. במתם, במותם.
8 קדש, קדוש. 10 יבא, יבא. 11 הכהן,
וכהן. 12 הראשנים, הראשונים. 15 חלת
בלולת, חלות בללות. 19 חורע, חורע.
אחר, אחרי. 20 אותם, אתם. לכהן,
לכהן [יהוד]. 23 אמור, אמר. 25 יאר,
יאר. 27 ושמו, ושימו.

CAP. VII. ז

2. VER. המשת, המשות. 3 עגלת,
עגלות. ושני, ושנים. הנשאים, הנשיאים.
אותם, אתם. 5 אותם, אתם. 6 העגלת,
העגלות. אותם, אתם. 8 ארבע העגלת,
ארבעת העגלות. 9 עלהם, עליהם.
10 הנשאים, הנשיאים. הנשיאים,
הנשיאים. 12 הראשון, הראשון.
16 שער, ושער. 17 אילם, אילים.
19 הקרב, הקרב. 22 שער, ושער.
23 אילם, אילים. עתדים, עתודים.
24 חלן, חלון. 25 קרבנו, וקרבנו.
28 שער, ושער. 29 אילם, אילים. עתדים,
עתודים. בן חלן, נב חלון. 31 קרבנו,
וקרבנו. 34 שער, ושער. 35 אילם,
אילים. עתדים, עתודים. 37 קרבנו,
וקרבנו. 40 שער, ושער. 41 אילם,

36 לפני, את פני. ואהרן, אהרן.
שמרים, שמרי. המקדש, הקדש.
39 פקודי, פקדי. משה [ואהרן], משה.
למשפחתם, למשפחותם. 40 בכר, בכור.
שמותם, שמותם. 41 בכר, בכור.
43 ויהי, ויהיה. שמות, שמות. 46 פדוי,
פדוי. מבכור, מבכורי. 48 פדוי העדפים,
פדוי העדפים. 49 הפדויים, הפדויים.
פדוי, פדוי. 50 בכור, בכורי. 51 הפדויים,
הפדויים.

CAP. IV. ד

2. VER. למשפחתם, למשפחותם. 3 בא,
הבא. 5 תורדו, ותורידו. ארן העדת,
ארון העדות. 6 ופרשו, ופרשו [עליו].
בגד, בגד. 7 הקערת, הקערות. הכפת,
הכפות. המנקות, המנקות. 8 עליהם,
עליהם [כסוי]. ושמו, [את], ושמו.
9 מנרת, מנורת. מחתית, מחתית.
12 בס, בהם. אותם, אתם. 14 המחחת,
את המולגת, המחחות ואת המולגות.
המזוקת, המזוקות. בדיו, בדיו [ולקחו]
בגד ארגמן וכסו את הכיור ואת כנו
ונתנו אתם אל מכסה עור תחש ונתנו
על המוש. 15 לכסה, לכסות. ואת
[כל], ואת. משא, משאי. 19 וזאת,
וזאת. ימות, ימותו. את, אל. אותם,
אתם. איש [איש], איש. ואל, ועל.
22 למשפחתם, למשפחותם. 23 עד,
ועד. אותם, אתם. 24 הגרשני, הגרשוני.
25 יריעת, יריעות. מכסהו ומכסהו.
ומכסהו מכסה. 26 המשכן, ומשכן.
27 הגרשני, הגרשוני. עלהם, עליהם.
28 הגרשני, הגרשוני. 29 למשפחתם,
למשפחותם. 32 ובשמת, ובשמות
את, את [כל]. 34 למשפחתם ולבית,
למשפחותם לבית. 36 למשפחתם,
למשפחותם. שבע, ושבע. 37 פקודי,
פקדי. 38 ופקודי, ופקדי. ולבית, לבית.
40 למשפחתם, למשפחותם. 41 פקודי,
פקדי. 42 ופקודי, ופקדי. למשפחתם,
למשפחותם. 44 למשפחתם, למשפחותם.
45 פקודי, פקדי. למשפחתם ולבית,
למשפחותם לבית. 49 אותם, אתם.
אשר, כאשר.

CAP. X. י

2. VER. הצוצרות, הצצרות. ⁶ תימנה
צפונה. ⁷ ובהקהיל, בהקהל. ⁹ בחצרות,
בחצרות. ¹⁰ שמזחכם, שמחזיכם.
חדשכם, חדשיכם. בחצרות, בחצרות.
לפני, לפני. [יהודה]. : אלהיכם;
אלהיכם [וידבר יחזה אל משה לאמר
רב לכם שבת בהר הזה: פנו וסעו לכם
ובאו הר האמרי ואל כל שיניו בערבה
בהר ובשפלה בנגב ובחוף הים ארץ
הכנעני והלבנון עד הנהר הגדול נהר
פרת: ראו נחתי לפניכם את הארץ באו
ורשו את הארץ אשר נשבעתי לאבותיכם
לאברהם ליצחק וליעקב להת לורעם
אחריהם:] ¹¹ הערת, העדות:
¹² פארן, פראן: ¹³ בראשנה,
בראישונה. ¹⁴ בראשנה, בראישונה.
¹⁶ חלן, חילן: ¹⁸ מחנה, מחנה לבני.
²³ במליאל, גמלא. ²⁴ בנימן, בנימים.
גדעני, גדעני: ²⁵ המחנת, המחנות.
עמישי, עמי שדי: ²⁶ פנעאל, פנעאל.
²⁹ לחבב, לחובב. לכה, לך. והטבנו,
והטיבנו. ³¹ חנתנו, חנתינו. ³² והטבנו,
והטיבנו. ³³ לחור, לחר. ³⁵ הארץ,
הארון. ³⁶ ובנהה, ובמנוחה.

CAP. XI. יא

4. VER. יאכלנו, יאכלנו. ⁵ הקשאים,
הקשויים. ⁶ עינינו, עינו: ⁸ במדנה,
במדוכה. ¹⁰ למשפחתיו, למשפחותיו.
¹¹ מצתי, מצאתי. לשוכ, לשים.
¹² הירתי, היתי. ילדתיו, ילדתי. תאמר,
תאמך. על, אל. ¹³ ונאכלה, ונאכל:
¹⁵ את, אתה. אם, ואם. ¹⁷ ואצלתי,
והצלתי. ¹⁸ יאכלנו, יאכלנו. ²⁰ לזרע,
לזרע. ²¹ רגלי, רגלתי. ²² ובקר, והבקר.
²³ עתה, אתה. היקר, היקראך.
²⁴ מוקני, וקני. ²⁵ ויאצל, ויצל. יספו,
יאספו: ²⁶ מידך, מודר. עליהם, עליהם.
והמה, והם. ²⁷ ומידך, ומודר.
²⁸ מבדחיו, מביחוריו. ³¹ שלום, שלוי.
• על, אל. סבינות, סביבת. ³² יום, היום.
השל, השלוי. וישמחו, וישחשו. שמוח
סבינות, שחומה סביבת. ³⁴ ויקרא [את]
ויקרא. ³⁵ חצרות, החצרות

אילים. עתדים, עתודים. ⁴³ קרבנו,
וקרבנו. ⁴⁶ שעיר, ושעיר. ⁴⁷ אילם,
אילים. עתדים, עתודים. ⁴⁹ קרבנו,
וקרבנו. ⁵² שעיר, ושעיר. ⁵³ אילם,
אילים. עתדים, עתודים. ⁵⁴ גמליאל,
גמלאל. ⁵⁵ קרבנו, וקרבנו. ⁵⁸ שעיר,
ושעיר. ⁵⁹ אילם, אילים. עתדים, עתודים
גמליאל, גמלאל. ⁶⁰ החשיע, החשעי.
בנימן, בנימים. ⁶¹ קרבנו, וקרבנו. אחת,
אחד. שניהם, שניהן. ⁶⁴ שעיר, ושעיר.
⁶⁵ אילם, אילים. עתדים, עתודים.
⁶⁷ קרבנו, וקרבנו. ⁷⁰ שעיר, ושעיר.
⁷¹ אילם, אילים. עתדים, עתודים.
⁷² פנעאל, פנעאל. ⁷³ קרבנו, וקרבנו.
⁷⁶ שעיר, ושעיר. ⁷⁷ אילם, אילים.
עתדים, עתודים. פנעאל, פנעאל.
⁷⁹ קרבנו, וקרבנו. ⁸² שעיר, ושעיר.
⁸³ אילם, אילים. עתדים, עתודים.
⁸⁴ קערת, קערות. ⁸⁵ כסף, הכסף.
⁸⁶ מלאות, מלאות. ⁸⁷ אילם, אילים.
⁸⁸ אילם, אילים. עתדים, עתודים.
⁸⁹ ארץ הערת, ארון העדות. הכרבים,
הכרובים.

CAP. VIII. ח

2. VER. בהעלותך, בהעלותך. הנרת,
הנרות. ⁴ המנרה, המנורה. ירכה עד
פרחה, ירכיה ועד פרחיה. הוא, היא.
: המנרה, המנורה: ⁷ הוה, הוי.
¹⁵ את, את [עברת]. ¹⁶ המה, הם.
פטרת כל רחם בכור [כל], כל בכור
פטר רחם. מבג, בני. ¹⁷ הכתי,
וביזו.

CAP. IX. ט

1. VER. הראשון, הראשון. ² במועדו,
במועדיו: ³ • תעשו, יעשו. במועדו,
במועדיו. ⁴ לעשת, לעשות. ⁵ בראשון,
בראשון. ⁶ ויהי, ויהי. לעשת,
לעשות. ⁷ ההמה, ההם. במועדו,
במועדיו. ⁸ אלהם, אליהם. ¹⁰ רחקה,
רחקה. ¹³ והאיש, ואיש. • ההוא,
ההיא. במועדו, במועדיו. ¹⁴ וכמשפטו,
וכמשפטיו. ¹⁵ הקים, הוקם. הערת,
העדות. ¹⁹ משמרת, משמבת. ²⁰ מספר,
במספר. ²² ובהעלותו, ובהעלותו. ²³ יחנו,
יחנה

CAP. XII. יב

VER. 2. הלא, הלא. ⁵ ענן, הענן.
⁶ אתורע בחלום, התודע ובחלום.
⁸ ומראה, במראה. ותמנת, ותמונת.
¹¹ תשת, תשית. ¹² תהי, תהיה.
¹⁵ נסע, נסעו. האסף, האספה.
¹⁶ פארן, פראן: ויאמר משה לבני ישראל באתם עד הר האמרי אשר יהוה אלהינו נתן לנו: ראה נתן יהוה אלהיך לפניך את הארץ עלה רש כאשר דבר יהוה אלהי אבתך לך אל תירא ואל תחת: ויקרבו אל משה ויאמרו נשלחה אנשים לפנינו ויחפרו לנו את הארץ וישיבו אתנו דבר את הדרך אשר נעלה בה ואת השרים אשר נבוא עליהן וישוב הדבר בעיני משה:.

CAP. XIII. יג

VER. 2. 3. תשלחו, תשלח. ³ פארן, פראן. המה: הם: ⁸ ⁹ הושע, יהושע.
⁹ ¹⁰ בנימין, בנימים. ¹⁰ ¹¹ סורי: סורא: ¹⁵ ¹⁶ גאואל, גואל. מכי: מכי: ¹⁶ ¹⁷ לתור, לתר. להושע, ליהושע. ¹⁷ ¹⁸ אתם [משה], אחם. לתור, לתר. אלהם, אליהם. ¹⁸ ¹⁹ הוא, היא. הרפה, הרפא. ¹⁹ ²⁰ הוא, היא. יושב בהנה הבמחנים אם במצרים: יושב בהן המחבנים או במצרים: ²⁰ ²¹ הוא, היא. בכורי בכורות. ²¹ ²² ויעלו, וילכו. [ויבאו] לבא חמת: לבוא חמתה: ²² ²³ ויבא, ויבאו. הענק, ענק. ²³ ²⁴ אשכול, אשכול. זמורה, זמרה. וישאהו, וישאו. הרמנים, הרמונים. ²⁴ ²⁵ קרא, קראו. האשכול, האשכל. ²⁵ ²⁶ וישבו מתור, וישבוו מתר [את]. ²⁶ ²⁷ פארן, פראן. ²⁷ ²⁸ הוא, היא. גדלת, וגדלות. ילי, הענק, ילידי ענק. ²⁹ ³⁰ יושב, יושב. והחתי, והחתי. [והחוי]. יושב, יושב. ³⁰ ³¹ ויהם, ויהם. אל, על. ויאמר ויאמר [לו]. יכול נוכל, יכל נכל. ³¹ ³² לעלות, עלות. ³² ³³ ויצאו, ויצאו. לתור, לתר. הוא, היא. אנשי אנשים. ³³ ³⁴ הנפילים, הנפלים. כהנבים, כהגבים. בעיניהם, בעיניהם.

[וירגנו בני ישראל באהליהם ויאמרו בשנאת יהוה אתנו הוציאנו מארץ מצרים לתת אתנו ביד האמרי להשמידנו אנה אנחנו עלים ואחינו המיסו את לבבנו לאמר עם גדול ורב ממנו ערים גדולות ובצרות בשמים וגם בני ענקים ראינו שם: ויאמר משה לבני ישראל לא תערצון ולא תיראון מהם יהוה אלהיכם ההלך לפניכם הוא ילחם לכם ככל אשר עשה אתכם במצרים לעיניכם ובמדבר אשר ראית אשר נשאך יהוה אלהיך כאשר ישא איש את בנו בכל הדרך אשר הלכתם עד באכם עד המקום הזה וברבר הזה אינכם מאמינים ביהוה אלהיכם ההלך לפניכם בדרך: לתר לכם מקום להחנותכם באש לילה להראותכם בדרך אשר תלכו בה ובענן יומם:.

CAP. XVI. יד

VER. 1. ויבנו, ויבן. ² אלהם, אליהם. ⁴ נתנה, נתן. ונשובה, ונשוב. ⁶ התרים, האתרים. ⁷ לתור, לתר. ⁸ ארץ, הארץ. הוא, היא. ⁹ תיראם, תיראום: ¹⁰ לרגום, לרגם. ¹¹ יאמינו, יאמנו. ¹² ואורשנו, ואורישנו. אחד, אחד. [ואת בית אביך]. ¹⁴ עלהם ובעמד, עליהם ובעמוד. ¹⁵ והמתה, והמת. ¹⁸ חסד, חסד. [ואמת]. ופשע, ופשע. [וחמאה]. לא, לו. על שלשים, ועל שלשים. ¹⁹ נשאתה, נשאת. הנה, אנה: ²⁰ כדברך, כדברך: ²² כבדי, כבודי. ²³ לאבתם, לאבתם. [לתת להם]. ²⁴ והביאתיו, והבאתיו. וירשנה, וירשנה: ²⁵ יושב, יושב. המורבר, המדבר. ²⁷ המדה מלינים, הם מלינים. ²⁸ אלהם, אליהם. ²⁹ הלינתם, הלינתם. ³¹ והביאתי, והבאתי. ³³ ונחיתכם, ונחיתכם. ³⁵ ימותו, ימותו: ³⁶ לתור, לתר. וישבו, וישבו. וילנו, וילנו. ³⁸ לתור, לתר. ⁴⁰ ועלינו, עלינו. השאנו, השאנו. ויאמר יהוה אל משה אמר להם לא תעלו ולא תלחמו כי אינני בקרבכם ולא תנגפו לפני איביכם: ⁴¹ והוא, והיא. הצלח, הצלח: ⁴⁵ ההוא, ההוא. [לקראם וירדפו אתם]

22. 7. מלנים. המטות.
המטות. העדת; העדות: 23. 8. שקדים;
שקדים: 24. 9. ויצא. ויצא. המטות.
המטות. 25. 10. תלונתם. תלונתם.
ימותו: 28. 13. הקרב. הקרב.
ימות. ימות.

CAP. XVIII. יח

2. VER. הקרב. הקריב. העדת;
העדות: 3. ימות. מותו. 7. עבדה
מתנה. עבדה ומתנה. 9. מקדש. מקדשי.
ישיבו. יאשמו. 16. ופדיו. ופדיו.
17. לריח. ריח. 24. נתתי. נתתיו. בתוך.
ובתוך. 26. אלהם. אלהם. בנהלחכם.
בנהלחכם. ממנו. ממנו. [את].
27. תרומתכם. תרומתכם. אתם.
אתם. [את]. 30. אלהם. בהרימכם. אלהם.
בהרימכם. 31. וביחכם. וביחכם.
בהרימכם בהרימכם.

CAP. XIX. יט

2. VER. אשר. ואשר. על. עול:
3. ושחט. ושחט. 5. עורה. עורה. 7. ורחץ.
ורחץ. [את]. יבא. יבא. 8. ורחץ. ורחץ.
[את]. 9. משה. משה. הוא:
הוא: 11. ושמא. ושמא. 12. ויטה.
ויטה. 13. האדם. האדם. 14. ופתל.
ופתל. 15. ונתן. ונתן. 16. ועל. ועל.
17. המטה. המטה. 20. ואיש. ואיש.
הוא. הוא. 21. להם. להם. ומוז.

CAP. XX. כ

1. VER. הראשון. הראשון. 3. ולו.
ולו. 5. ותאנה. ותאנה. 10. נוציא.
נוציא. 11. וחשת. וחשת. 13. המה.
הם. הם. [בם]. [בם]. [ויאמר משה ארני יהוה]
אתה החלת להראות את עבדך את גדלך
ואת ידך החזקה: אשר מי אל בשמים
ובארץ אשר יעשה כמעשיך וכגברתיך
אעברה נא ואראה את הארץ הטובה
אשר בעבר הירדן ההר הטוב הזה
והלכנו: ויאמר יהוה אל משה רב לך
אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה: עלה
אל ראש הפסגה ושא עיניך ימה וצפונה
ותימנה ומזרחה וראה בעיניך כי לא
תעבר את הירדן הזה: וצו את יהושע

כאשר תעשינה הרברים. החרמה:
חרמה [וישובו אל המחנה].

CAP. XV. טו

2. VER. אלהם. אלהם. 3. בנדבה.
נדבה. במעדיכם. במעדיכם. 4. המקריב.
המקריב. [את]. 5. רביעית. רביעית.
6. בלולה. בלולה. 11. כנבשים. כנבשים.
12. כמספר. כמספר. כמספר:
במספרם: 14. יעשה: 15. הקהל. יעשה
הקהל: 16. ולגר. ולגר. 18. אלהם.
אלהם. ערסתכם. ערסתכם.
21. ערסתכם. ערסתכם. למן.
24. ונסכו. ונסכו. לחטאת: לחטאת:
25. הוא. הוא. 27. והקריבה. והקריבה.
29. ישראל. ישראל. 30. ההוא. ההוא.
עמה: עמה: 31. כי. כי. [את]. מצותו
מצותו. ההוא. ההוא. 35. רגם. רגמו.
36. ויצאו. ויצאו. 38. אלהם. אלהם.
ציצית. ציצית. 39. והיו. והיו. לציצת.
לציצות. אתו. אתו. חתורו. חתורו.
40. קרשים. קרשים.

CAP. XVI. טז

1. VER. בני. בני. 2. קרא. קרא.
3. אלהם. אלהם. קרשים. קרשים.
5. וידע. וידע. והקריב. הקריב. 9. ולעמד.
לעמד. 10. ויקרב. ויקרב. 11. הנעדים.
הנעדים. תלנו. תלנו. 13. עלינו. עלינו.
14. ונרם. ונרם. האנשים. האנשים.
15. חמור. חמור. 17. עליהם. עליהם.
מחותר. מחותר. 18. עליהם. עליהם.
וישימו עליהם. וישימו עליהם. 19. וירא.
ויראה. 22. הרוחות. הרוחות. בשר.
הבשר. 26. סורו. סורו. 30. בריאה. בריאה.
בריה. בריה. ופצחה. ופצחה. 31. ככלתו.
ככלותו. 34. לקלם. לקלם. 35. החמשים.
חמשים. מקריב. מקריב.

CAP. XVII. טז

2. 37. VER. המחותר. המחותר.
3. 38. בנפשתם. בנפשותם. רקעי.
רקעי. הקריבם. הקריבים. ויהיו. ויהיו.
39. 4. אלעזר. אלעזר. [בן אהרן]. וירקעם.
וירקעם. 42. 7. וירא. וירא. 46. והולך.
הולך. מהרה. מהרה. 50. 15. וישב. וישב.
17. 2. נשיאיהם. נשיאיהם. 3. 18. אבותם.
אבתם: 4. 19. לכם שמה: לך שם:
לה

ובמשענותם. ומדבר, ממדבר.
¹⁹ נחליאל ומנחלאל, נחלאל ומנחלאל.
²⁰ ונשקפה, הנשקה. הישימן, הישמון:
 ויאמר יהוה אל משה קומו סעו ועברו
 את מדל ארני ראה נתתי בידך את סיוחן
 מלך חשבון. האמרי ואת ארצו החל רש
 והתגר בו מלחמה: היום הזה החל תת
 פהך וידאחך על פני העמים תחת כל
 השמים אשר ישמעו את שמעך ורגזו
 וחלו מפניך. ²¹ סיוחן, סיוחן. האמרי,
 האמרי [דברי שלום]. ²² בארצך,
 בארצך [בדרך המלך נלך לא אסור ימין
 ושמאל]. לא נשקה, לא אמה. וברם,
 וברם: [אכל בכסף השבירי ואכלתי].
 לא נשתה מי באר בדרך המלך נלך עד
 אשר נעבר גבולך: ומים בכסף תהן לי
 ושתיתי רק אעברה ברגלי: [כאשר עשו
 לי בני עשו היושבים בשעיר והמואבים
 היושבים בער]: ²³ סיוחן, סיוחן.
 בגבול, בגבולו ויאמר יהוה אל משה
 ראה החלתי תת לפניך את סיוחן ואת
 ארצו החל רש לחשת את ארצו:
 : סיוחן, סיוחן. יהצה, יהצה. ²⁴ ישראל,
 ישראל ואת בניו ואת כל עמו. וירש,
 וירשו. ²⁶ סיוחן, סיוחן. הוא, היא.
 נלחם, הנלחם. הראשון, הראשון.
²⁷ באר, באר. ²⁸ סיוחן, סיוחן. ער, ער.
²⁹ פלישם, פלישם. בשבית, בשבי.
 אמרי, האמרי. ³⁰ אבר, אברה. דיבן,
 דיבן. נפה, הנפה. אשר עד, אשר על.
³¹ בארץ, בער. ³² יעור, יעור. וירש,
 וירשו. ³⁴ לסיוחן, לסיוחן. יושב, יושב.
³⁵ אתו, אתו ואת בניו.

CAP. XXII. כב

1. ver. בערבות, בערבת. וידו:
 וידו: ⁴ ילחכו, ילחך. הקהל, הקהל
 [הזה]. ההוא, ההוא: ⁵ פתורה,
 פתרה. עמו, עמו. : הנה, הן. : הנה,
 והנה. ממלי, ממולי: ⁶ ואשר, ואת
 אשר. יואר, ויאר: ⁷ וקסמים,
 וקסמיהם. ⁹ מי, מה. ¹⁰ צפר, צפור.
¹¹ חנה העם הוצא, הן עם יצא. עתה,
 ועתה. ¹² עמדם, לא, עמם ולא.
¹⁴ ויקומו, ויקמו. ¹⁸ מלא, מלוא. וזהב,
 או זהב. גדולה, גדלה: ¹⁹ ואדמה,

בן נון והקהו ואמצהו כי הוא יעבר לפני
 העם הזה והוא ינחל אתם את הארץ
 אשר תראה: וירבר יהוה אל משה
 לאמר רב לכם סוב את הדר הזה פנו
 לכם צפונה: ואת העם צוי לאמר אתם
 עברים בגבול אדומים בני עשו היושבים
 בשעיר ויראו מכם ונשמרתם מאד: אל
 תחטרו בם כי לא אתן לכם מארצם ירשה
 עד מדרך קף רגל כי ירשה לעשו נתתי
 את הר שעיר: אכל חשבירו מאתם
 בכסף ואכלתם וגם מים חכירו מאתם
 בכסף ושתייתם. ¹⁵ וירעו, וירעו.
 מצרים, המצרים. ¹⁶ קלנו, קולנו.
 ויצאנו, ויצאינו. ¹⁷ נעברה, נעבר.
 באר, בור. נשה, נסור. ושמאל, ושמאל.
 גבולך, גבולך: ¹⁹ מימך, מימך.
 אעברה, אעבר: ²¹ נתן, נתון. בגבול,
 בגבול. ²⁴ עמיו, עמו. יבא, יבוא. פי,
²⁶ והפשוט, והפשוט. ומת,
 ומת. ²⁷ ויעלה, ויעלה.

CAP. XXI. כא

2. ver. נתן, נתון. והדומת, והדומת.
³ הכנעני, הכנעני [בדרו]. אתהם, אתם.
⁵ העליתני, הוצאתני. ⁸ שרף, שרף.
 נס, הנס. הנשוק, הנשך. ⁹ איש,
 האיש. ¹⁰ באבת, באבות: ¹¹ מאבת,
 מאבות. במדבר, במדבר. ממורת,
 מורה. השמש, השמש: ויאמר יהוה
 אל משה אל תצור את מואב ואל תחטר
 בם כי לא אתן לך מארצו ירשה כי לבני
 לוש נתתי את ער ירשה: ¹² ור:
 ור: [וידבר יהוה אל משה לאמר אתה
 עבר היום את גבול מואב את ער וקרבת
 מול בני עמון אל תצורם ואל תחטר בם
 כי לא אתן מארץ בני עמון לך ירשה כי
 לבני לוש נתתה ירשה: ¹³ משם
 נסעו ויסעו מנחל ור. מעבר ארנון,
 בעבר ארנון. אשר, אשר [על]. במדבר,
 המדבר. הוצא, מנחל, הוצא מנחל.
 : ארנון, ארנון. ¹⁴ מלחמת, מלחמות.
 ארנון, ארנון: ¹⁵ ואשר הנחלים אשר,
 אשר הנחלים ואשר. ער, עיר. ¹⁶ הוא,
 היא. למשה, אל משה. אסף, אספה
 [לי]. ואתנה, ואתן. ¹⁷ עלי, עלי.
¹⁸ מרדה, מרודה. במשענותם,

נפשי. כנגת, כנגות. נפע, נפדה.
7 מאנג, מגוג. ותנשא מלכותי; ותתנשא
מלכותי. 8 מוציא, נדחו. כתועפת,
כתעפת. 9 כארי, מאריה. וכלביא,
וכלביה. 10 קראתיך, קראתי לך. בך,
ברך. פעמים; רגלים. 12 הלא, הלא.
13 מלא, מלוא. וזהב, או זהב. לעבר,
עבר. 14 יהוה, יהוה [אלם]. אדבר;
אדברה. 14 הולך, הולך. לכה, איצחק.
לך ואיצחק [את]. 15 בער, בעור.
16 מחוה, שדי יחזק, מחזי שדה יחזי.
17 פאתי, פתי. וקרקע, וקדקד. 18 ירשה,
ירושד. 19 ירשה, שעיור, ירושה עשו.
20 עדי אבד, עד יאבד. 22 מה אשור,
מאשור. תשבך, תושבך. 23 יהוה,
יהוה. 24 יצים, יוציאם. וענו, יענו.
25 וענו, ויענו. עדי אבד, עד יאבד.
ושב למקומו, וישב למקומו.

CAP. XXV. כה

1. VER. לונות, להונות. 2 ותקראן,
ותקראנה. 3 ויצמד, ויצמד [מבני].
4 קח את כל ראשי העם והוקע אותם
ליהוה נגד השמש וישב, אמר ויהרגו
את האנשים הנצמדים לבעל פעור
וישוב. 5 איש, איש [את]. 6 והמה,
והם. 7 ויקח, היקח. 8 אחר, אחרי.
9 המתים, המיתים.
12 שלום, שלום. 14 איש ישראל,
האיש הישראלי. לשמעני, לשמעוני.
15 כובי, כובית. אמות, אמת. 17 צור,
צורו. אותם, אחם. 19 המגפה,
המגפה.

CAP. XXVI. כו

1. VER. ויאמר, וידבר. 3 ירחו, ירחו.
4 היצאים, היוצאים. 5 בני, ובני.
החנכי, החנוכי. הפלאי, הפלואי.
6 לחצר, לחצרן. 7 משפחת,
משפחות. 8 ובני, בני. 9 דתן, דתן.
קרואי, קריאי. הצו, הועדו. בהצחם,
בהועדתם. 10 אתם, ואת קרח, אתם.
הארץ. 12 את, את [קרח ואת].
14 למשפחתם, למשפחת [השמעוני].
משפחת השמעני, משפחות
השמעוני. 15 השוני, השוני. 16 לעי,
לעדי. הערי, הערי. 17 לארד,
לארד.

ואדע. 20 ויבא, ויבא [מלאך].
22 אלהים, יהוה. הולך, הולך. 23 להסתה,
להשתחה. 24 במשעול, במשעאל.
25 להכתה; להכותה. 26 ויוסף, ויוסף.
ושמאל; ושמאל. 28 לבלעם, אל
בלעם. 29 התעללה, התעללה.
30 ההסכן, הסכן. 31 שלפה, שלופה.
וישחח, וישתחוו. 32 שלוש, שלש.
לשמן, לשמן. ירם הדרך, הרע ורכך.
33 לפני, מלפני. אתכה הרגתי ואותה,
אתך הכיתי ואתה. 34 רע, רעה.
35 אתה, אתה [תשמר]. תדבר, לדבר.
37 הלא, הלא. 38 היכל, היכל. בפך,
בפי. אתה, אתה [אשמר]. אדבר;
לדבר. 39 ויבאו, ויבאהו. הצות,
חיות. 41 משם, משם [את].

CAP. XXIII. כג

1. VER. בנה, עשה. מובחת, מובחות.
3 לבלק, אל בלק. עלתך, עלתך. יקרה
יהוה, יקרא אלהים. 4 ויקר, וימצא
[מלאך]. אל, את. המובחת, המובחות.
ואעל, ואעלה. 5 וישם, וישם [מלאך].
6 עלתו, עלתיו. 7 מן ארם, מארם.
8 קבה, קבו. 9 צרים, צורים. 10 רבע,
מרבע. חמת, חמות. 11 בך, בך.
12 הלא, הלא. בפך, בפי. 13 אחר [אשר].
אחר. 14 מובחת, מובחות. 15 התיצב,
התיצב [כה]. עלתך, עלתך. אקרה,
אקרא. 16 ויקר, ויקרא [מלאך]. 17 והנו,
והנה. עלתו, עלתיו. לו, אליו. 18 קום,
קומה. ושמע, ושמעה. צפר, צפור.
19 ודבר, דבר. 20 הנה בך, הן לבך.
וברך, אברך. 21 הביש אוי, אביש עון.
בישראל, בישראל. 22 כתועפת, כתעפת.
24 כלביא, כלביה. וכארי, וכאריה.
25 גס, וגם. בך, בך. 26 הלא,
הלא. כל, כל [הדבר]. יהוה, האלהים.
27 לכה, לך. 28 הישמן, הישמן.
29 מובחת, מובחות. אלים, אלים.
30 אמר, דבר. במובח; על המובח.

CAP. XXIV. כד

1. VER. נחשים, הנחשים. 3 בער,
בעור. חזין, חזין. 4 [נאם שמע אמרי אל].
חזין, יחזק. יהוה, עינים. עין.
5 משכנחך, ומשכנחך. 6 נפיו,

הקדוֹן ומשפחת הקדוֹן ומשפחת
המוֹשֵׁי הוֹלֵךְ הוֹלֵךְ. ⁶³ פקודי
פקדי ירחוֹ ירחוֹ. ⁶⁴ מפקודי
מפקדי ימחוֹ ימחוֹ.

CAP. XXVII. כו

1. VER. נעה וחגלה ומלכה ונעה
חגלה מלכה. ² הנשיאִים הנשיאִים.
3 * מת מת [אבינו] הוֹי הוֹי. ⁴ חנה
חנה אחזה אחזה [נחלה]. ⁵ ויקרב
ויקרב. ⁶ ויאמר וידבר. ⁷ דברת נח
דברת נתון להם. ⁸ ויהי אביהם אביהם.
9 נחלה נחלה ונתתם. ¹⁰ נחלה נחלה.
11 הקרב הקרב וירש אתה וירש
אתו. ¹² ויאמר וידבר משה משה
[לאמר]. ¹³ וראיתך וראית. עמך
עמך. ¹⁴ כאשר אשר מרים מרים
[את]. פי פי. ¹⁵ הרוחת הרוחות.
בשר הבשר. ¹⁶ יבא יבוא רעה.
רעי. ¹⁷ איש איש. ¹⁸ וצויתך
וצוית. ¹⁹ לעיניהם לעיניהם. ²⁰ למען
ישמעו ולמען ישמעו. ²¹ האורים
האורים. ²² פיו יצא פיו יצא. פיו יבא
פיו יבא. ²³ ידיו ידו משה משה
ויאמר אליו עינך הראות את אשר
עשה יהוה לשני המלכים האלה כן
יעשה יהוה לכל הממלכות אשר אתה
עבר שמח לא הירא כי יהוה אלהיכם
הוא הנלהם לכם.

CAP. XXVIII. כז

2. VER. צו צו. אלהים אלהים
לאשוי לאשה במועדו במועדו.
3 האשה האש עלה עלה. ⁴ אחד
האחד. ⁵ ועשירית ועשירית. בשמן
[כתיר]. בשמן רביעת רביעת.
6 העשית העשויה. ⁷ רביעת רביעת.
10 בשבתו בשבת. ונסכה ונסכה.
13 ועשרן ועשרן. ¹⁴ יהיה יין. לפר
לפר [האחד]. ושלישית ושלישית.
רביעת רביעת. לכבש לכבש [האחד].
חדש החדש. ¹⁵ יעשה ונסכו. יעשו
ונסכיהם. ¹⁶ ובחדש הראשון בחדש
הראשון. ¹⁷ יאכלו תאכלו. ¹⁸ הראשון
הראשון. ²¹ עשרון ועשרון. * עשרון
[תעשה] עשרון. ²² ושעיר ושעיר.
לחטאת. לחטאת.

לארודי. לאראלי. לארולי. האראלי.
18 משפחת [בני] משפחות.
20 למשפחתם למשפחותם. ²¹ לחצרן
לחצרן. החצרני לחמול החצרני
לחמול. החמולי. החמואלי.
22 משפחת משפחות. ²³ למשפחתם
תולע למשפחתם לתולע. לפה
לפואה. הפוני. הפואי. ²⁴ לשוב
לשוב. הישבי לשמרן הישבי לשמרן.
השמרני. השמרוני. ²⁵ משפחת
משפחות. ²⁶ למשפחתם למשפחותם.
האלני האלוני. ²⁷ משפחת חבולני
משפחות זבול. ²⁸ למשפחתם
למשפחתם. ²⁹ גלעד [לגלעד] גלעד.
31 ואשראלי ואשרואל. האשראלי
האשרואלי. ³³ הוֹי הוֹי. ³⁴ ופקדיהם
לפקדיהם. ³⁵ אלה ואלה. למשפחתם
למשפחתם. השתלחי השותלחי.
לתחן לתחם. התחני. התחמי.
36 ואלה אלה. לערן לערן. הערני.
העדני. ³⁷ משפחת משפחות.
למשפחתם למשפחותם. ³⁸ בנימן
למשפחתם בנימים למשפחותם.
לאשב לאשבאל. האשבלי האשבאלי.
39 לשפופם לשופם. החופמי. ⁴⁰ ניהיו
בני בלע ארד ונעמן. החופמי. ונעמן.
לארד. הנעמי. הנעמי. ⁴¹ בנימן
למשפחתם ופקדיהם בנימים
למשפחתם לפקדיהם. ⁴² למשפחתם
למשפחותם משפחת משפחות.
* למשפחתם למשפחותם. ⁴³ משפחת
משפחות. לפקדיהם ופקדיהם.
44 למשפחתם למשפחותם. הימנה
לישוי הימני לישוה. הבריעי. ⁴⁵ לבני
בריעה. הבריעי. ⁴⁷ משפחת משפחות.
48 למשפחתם למשפחותם. ⁴⁹ לשלם
לשלום. השלומי. השלומי. ⁵⁰ משפחת
משפחות. למשפחתם למשפחותם.
51 פקדי פקדי. שבע ושבע. ⁵⁵ יחלו
יתחלו. ⁵⁶ תחלק יחלק. ⁵⁷ פקדי
הלוי למשפחתם פקדי הלויים
למשפחותם. הגרשני הגרשני.
58 * משפחת משפחות [בני]. * משפחת
החברני משפחת ומשפחת החברוני
ומשפחת. * משפחת המושי משפחת

CAP. XXX. ל

3. VER. שבעה שבועה. דברו. דברו.
היצא. היוצא. 5 נדה ואסרה. נדריה
ואסרה. והחרש. וחרש. וכל אסר
ואסרה. יקום. יקומו. 6 הניא. הניא
[ינא]. יקום ויהוה. יקומו יהוה. הניא.
הנא. 8 וקמו. וקמו [כל]. ואסרה.
ואסרה. יקומו. יקומו. 9 יניא. הניא.
אותה. אתה. נדה. נדריה. ואת או.
11 בשבעה. בשבועה. 12 והחרש
והחרש. הניא. הנא. אסר. אסרה.
יקום. יקומו. 13 יפר. יפיר. יקום.
יקומו. 14 שבעה. שבעה. לענת
לענות יפרנו. יפירנו. 15 החרש. חריש.
והקם. והקם. הקם. הקם. * החרש
חריש. 16 יפר. יפיר. עונה. עונו. 17
* בין. ובין. בית. נבית.

CAP. XXXI. לא

2. VER. אחד. ואחר. עמך. עמך.
6 וחצרות. וחצרות. 9 מקנהם.
מקניהם. 11 חמלקו. חמלקו. המלקו.
12 יבאו. ויבאו. * ואל. ואל [כל].
המלקו. המלקו. ידו. ידיו.
13 ויצא. ויצא. 14 פקודי. פקדי. 15 משה.
משה [למה]. נקבה. 16 הן. נקבה הנהו.
18 החיו. חיו. 19 הנו. חנו [לכם].
נגע. הנגע. ושביכם. ושביכם.
20 תחמאו. תחמאו. 21 ויאמר
משה אל אלעזר הכהן אמר אל אנשי
הצבא הבאים למלחמה זאת חקת
התורה אשר צוה יהוה. 22 אך את
הזהב ואת הכסף ואת הנחשת ואת
הברזל ואת הברדל ואת העופרת. 23 כל
דבר אשר יבוא באש תעבירו באש ומהר
אך במי נדה יתחמא וכל אשר לא
יבוא באש תעבירו במים. 24 וכנסתם
בגדיכם ביום השביעי וטהרתם ואחר
תבאו אל המזנה. 22 * את. את.
ואת. * את. את. ואת. * את. את.
העפרת. העפרת. 23 יבא. יבוא.
* יבא. יבוא. 26 מלקו. המלקו.
27 המלקו. המלקו. היוצאים.
28 היוצאים. היוצאים. אחד. אחת.
המאות. מאות. הצאן. הצאן [מכל]
הבהמה. 29 תקו. תקו. הכהן.

24 תעשו ליום. ליום תעשו. ימים.
הימים. רח. לרח. עלה. עלה. יעשה
ונסכו. יעשו ונסכיהם. 26 וביום
הבכורים בהקריבכם. ביום הבכורים
בהקריבכם. 27 עולה. עלה [אשה]. לרח.
רח. איל. ואל. שבעה כבשים בני
שנה. כבשים בני שנה שבעה [חמישים]
יהיו לכם. 28 שני. ושני. 29 עשרון.
ועשרון. 30 שער. ושער. אחד. אחד
[לחמאת]. 31 ומנחתו. ומנחתה.

CAP. XXIX. כט

3. VER. שני. ושני. 4 אחד. עשרון.
5 חמאת. לחמאת. 6 ונסכיהם. ונסכיה.
7 כל. וכל. 8 איל. ואל. 9 שני. ושני.
10 עשרון. ועשרון. 11 שער. ושער.
* חמאת. לחמאת. ונסכיהם. ונסכיה.
12 השביעי. השביעי [הזהב]. 13 אילם.
אילים. יחיו. יהיו [לכם]. 14 פרים.
הפרים. שני. ושני. האילים. האילים.
15 כבשים. הכבשים [ונסכיהם].
16 חמאת. לחמאת. מנחתה ונסכה.
ומנחתה ונסכיה. 17 אילם. אילים.
18 לאילם. לאילים. 19 חמאת. לחמאת.
ונסכיהם. ונסכיה. 20 אילם. אילים.
21 לאילם. לאילים. 22 ושער. ושער
[עוים]. חמאת אחד. אחד לחמאת.
ונסכה. ונסכיה. 23 אילם. אילים.
24 מנחתם. ומנחתם. לאילם. לאילים.
25 חמאת. לחמאת. מנחתה ונסכה.
ומנחתה ונסכיה. 26 אילם. אילים.
27 לאילם. לאילים. 28 ושער. ושער
[עוים]. חמאת אחד. אחד לחמאת.
ונסכה. ונסכיה. 29 אילם. אילים.
30 לאילם. לאילים. 31 ושער. ושער
[עוים]. חמאת אחד. אחד לחמאת.
מנחתה. ומנחתה. 32 אילם. אילים.
33 ונסכיהם. ונסכיהם. לאילם. לאילים.
כמשפסם. כמשפסו. 34 ושער.
ושער [עוים]. חמאת אחד. אחד
לחמאת. מנחתה ונסכה. ומנחתה
ונסכיה. 35 ביום. וביום. 37 מנחתם.
ומנחתם. 38 ושער. ושער [עוים].
חמאת אחד. אחד לחמאת. ונסכה.
ונסכיה.

הכהן [את]. ³⁰ וממחצת, וממחצית.
¹ מן, ומן. ² מן, ומן. ³² המלקוח.
המלקח. ³⁶ היוצאים. ³⁷ חמש, חמשה.
הצאן, צאן. ⁴³ מחצת, מחצית.
³⁸ הבקר, ובקר. ⁴⁴ ובקר, והבקר.
שבעת, ושבעת. ⁴⁷ ממחצת, ממחצית. ⁵⁰ ונקרב, ונקריב.
ללוים, אל הלוים. ⁵² ויהי [כל], ויהי. ⁵⁴ ויבאו, ויביאו.

CAP. XXXII. לב

VER. 1. גִּדְּ, גִּדְּ. [ולחצי שבט המנשה].
יעזר, יעזר. ² ראובן, ראובן. [וחצי
שבט המנשה]. ³ ודיבן, ויעזר, ודיבן
ועזר, ושבים, ושבמה. ⁴ הוא, היא. ⁵ אל, ואל.
⁶ לבני גד, לבני ראובן, לבני ראובן, ולבני גד [ולחצי
שבט המנשה]. ⁷ תנואן, תניאו.
¹⁴ אל, על. ¹⁵ תשובן, תשובין.
¹⁶ גדרת, גדרות. ¹⁷ הביאנם, הביאונם.
¹⁸ התנחל, התנחלו. ¹⁹ הירדן, לירדן.
²⁰ תשוב, תשובין. ²¹ תשוב, תשובין.
²² תשוב, תשובין. ²³ השאתכם, השאתיכם.
²⁴ וגדרת, לצנאכם, ודוצא, וגדרות.
לצנאכם, ודוצא. ²⁵ תעשו, תעשו.
²⁶ ויאמר בני גד, ובני ראובן, ויאמרו בני
ראובן, ובני גד [וחצי שבט המנשה].
²⁷ נשינו, מקננו, ונשינו, ומקנינו.
²⁸ אבות, האבות. ²⁹ אלהם, אליהם.
גד, ובני ראובן, ראובן, ובני גד [וחצי
שבט המנשה]. ³⁰ בתכם, בתוככם.
³¹ גד, ובני ראובן, ראובן, ובני גד [וחצי
שבט המנשה]. ³² נחנו, אנחנו. ³³ גד,
ולבני ראובן, ראובן, ולבני גד. ³⁴ דיבן, דיבן.
המנשה. ³⁵ עשרת, עשרת. ³⁶ עשרת, עשרת.
יעזר, ויגבהה, יעזר, ויגבהה. ³⁷ אלעל, אלעל.
גדרות. ³⁸ בעל, בעל. ³⁹ וילכדה, וילכדה.
⁴⁰ חותיהם, חותים.

CAP. XXXIII. לג

VER. 3. הראשון, הראשון.

CAP. XXXIV. לד
VER. 2. צו, צו. צו, צו. ³ נגב, נגבה.
⁴ תוצאתיו, תוצאתיו. ⁵ מעצמון, מעצמונה.
⁶ ים, ימה. ⁷ יפה, יפה. ⁸ ימה, ימה.
⁹ הגבל, הגבל. ¹⁰ חמת, חמת. ¹¹ חמתה, חמתה.
¹² הגבל, הגבל. ¹³ חמתה, חמתה.

ימיתנו. ²⁰ אַן, הוּא. ²² הַדָּפֶן, הַדִּיפֹן.
²⁵ הַרְצָה, הַמִּכָּה. הַגְדֹּל, הַגְדֹּל.
²⁸ הַגְדֹּל, הַגְדֹּל. הַגְדֹּל, הַגְדֹּל.
³² הַכֶּהֶן, הַכֶּהֶן. הַכֶּהֶן, הַכֶּהֶן. ³³ אַתֶּם,
 אַתֶּם [יְשׁוּבִים]. ³⁴ תִּשְׁמָא, תִּשְׁמָא.

לֹ. CAP. XXXVI.

1. VER. מִשְׁפַּחַת, מִשְׁפַּחַת.
 הַנְּשָׂאִים, הַנְּשָׂאִים. אֲבוֹת, אֲבוֹת.
 3 וְנוֹסֵף, וְנוֹסֵף. וְנוֹסֵף, וְנוֹסֵף.
 4 הַיֵּבֶל, הַיֵּבֶל. 6 אֲבִיהֶם, אֲבִיהֶם.
 7 תִּסְבֶּה, תִּסְבֶּה. 8 תְּחִידָה, יְהִידָה. אִישׁ,
 אִישׁ [אֶת]. 9 תִּסְבֶּה, תִּסְבֶּה. לְמִשְׁפַּחָה, לְמִשְׁפַּחָה.
 מִשְׁפַּחָה, 11 וְתַחֲיִידָה, וְתַחֲיִידָה. תִּרְצָה
 וְתַחֲלָה, וְתַחֲלָה. וְנִעָה, וְנִעָה. מִלְּכָה
 וְתַרְצָה, 12 מִמִּשְׁפַּחַת, מִמִּשְׁפַּחַת.
 13 יִרְדִּי יִרְחוּ, יִרְדִּי יִרְחוּ.

הַגְבֹּל. ¹¹ צִפּוֹנָה. צִפּוֹן. צִפּוֹנָה.
 מִשְׁפָּחָה, הַגְבֹּל. מִשְׁפָּחָה. ¹² הַגְבֹּל,
 הַגְבֹּל. עַל. ¹³ וְהִיוּ תִרְצָאֵת, וְהִיוּ
 תִרְצָאֵת. לְגַבְלָתָהּ, לְגַבְלָתָהּ. ¹⁵ יִרְחוּ,
 יִרְחוּ. ²⁰ לְמִשְׁפַּחָה, לְמִשְׁפַּחָה. ²¹ בְּנִימָן, בְּנִימָן.
 בְּנִימָן, אֶלְדֶּר. כְּסֹלֶן, כְּסֹלֶן. ²² לְמִשְׁפַּחָה,
 לְמִשְׁפַּחָה. ²³ הַנִּיָּאֵל, הַנִּיָּאֵל. אֶפְדֹּר, אֶפְדֹּר.
 לֹ. CAP. XXXV.

1. VER. עַל. אֵל. יִרְחוּ, יִרְחוּ. צִוִּי,
 צִוִּי. ³ וּמִגְרִישֵׁיהֶם, וּמִגְרִישֵׁיהֶם. וּלְרִכְשֵׁם,
 וּלְרִכְשֵׁם. ⁴ וְחֻצָּה, וְחֻצָּה. ⁵ נִגְבִּי,
 נִגְבִּי. יֵם, יֵם. צִפּוֹן, צִפּוֹנָה. לְהֵם,
 לְהֵם. ⁶ לְנֶסֶךְ, לְנֶסֶךְ. ⁸ נִחְלֹף, נִחְלֹף.
¹⁰ אֱלֹהִים, אֱלֹהִים. אֶרֶץ, אֶרֶץ.
¹¹ רִצָּה, רִצָּה. ¹² יִמּוֹת, יִמּוֹת.
¹⁷ יִמּוֹת, יִמּוֹת. ¹⁸ אֵן, אֵן. ¹⁹ יִמְחֲנוּ, יִמְחֲנוּ.

DEUTERONOMIUM.

וּבְצִרּוֹת. ²⁹ אֲלֵכֶם, אֲלֵכֶם.
³² מֵאֲמִינִים, מֵאֲמִינִים. ³³ לְחֹרֶם,
 לְחֹרֶם. לְהַנְתִּיכֶם, לְהַנְתִּיכֶם. לְרִאשֹׁתֶיךָ,
 לְרִאשֹׁתֶיךָ. ³⁵ נִשְׁבַּעְתִּי [לְחַת], נִשְׁבַּעְתִּי.
³⁶ אֲשֶׁר, כִּי. ³⁷ תְּבֹא, שָׁם. תְּבֹא,
 שָׁמָּה. ³⁸ יָבֹא, יָבֹא. חֹק, חֹק.
³⁹ וּבְנִיכֶם, וּבְנִיכֶם. אֲשֶׁר, לֹא יָדְעוּ הַיּוֹם
 וְעַתָּה. ⁴⁰ וְעַתָּה, וְעַתָּה. ⁴¹ לִיהוָה, לִיהוָה.
 לְעֹלָם, לְעֹלָם. ⁴³ וְאֶדְבַּר, וְאֶדְבַּר.
 יְהוָה, יְהוָה [אֱלֹהֵינוּ]. וְתוֹדוֹ, וְתוֹדוֹ.
⁴⁴ הָאֲמִירִי, הָעֲמִילִי [וְהַכְנַעְנִי]. תַּעֲשִׂינָהּ,
 תַּעֲשִׂינָהּ. ⁴⁵ בְּקֻלָּם, בְּקֻלָּם.

ב. CAP. II.

1. VER. וּפָן, וּפָן. וּפָנָה, וּפָנָה.
 3 סָב, סָב. צִפּוֹנָה, צִפּוֹנָה. ⁴ צִוִּי,
 צִוִּי. הַיְּשׁוּבִים, הַיְּשׁוּבִים. ⁵ מֵאֲרָצָם,
 מֵאֲרָצָם [יִשְׂרָאֵל]. ⁶ תִּשְׁבְּרוּ, תִּשְׁבְּרוּ.
 תִּכְרוּ, תִּכְרוּ. ⁷ יִדְךָ, יִדְךָ. הַגְדֹּל,
 הַגְדֹּל. דָּבָר, דָּבָר. וְאֶשְׁלַח מַלְאֲכִים
 אֵל מֶלֶךְ אֲדוֹם, אֲדוֹם. אֶעֱבְרָה בָּאֶרֶץ, בָּאֶרֶץ.
 אֶשְׁבָּה בְּשָׂדֶה, בְּשָׂדֶה. וּבְכֶרֶם, וּבְכֶרֶם. מִי בֹרֵךְ
 רִדְךָ, רִדְךָ. נֶלֶךְ, נֶלֶךְ. לֹא נִסּוּר, לֹא נִסּוּר. וְשִׁמְאֵל, עַד
 אֲשֶׁר, עַד. נֶבֶלֶךְ, נֶבֶלֶךְ. וְאִמְרוּ, וְאִמְרוּ. לֹא תַעֲבֹר בִּי

CAP. I. א

1. VER. פֶּאֶרֶן, פֶּאֶרֶן. וְחֻצֹתָיִךְ,
 וְחֻצֹתָיִךְ. ² מִחֶרֶב, מִחֶרֶב. ³ אֱלֹהִים,
 אֱלֹהִים. ⁴ הַכְתּוּ, הַכְתּוּ. סִיחֹן, סִיחֹן.
 • יוֹשֵׁב, יוֹשֵׁב. יוֹשֵׁב, יוֹשֵׁב. בְּעִשְׁתֹּרֶת, בְּעִשְׁתֹּרֶת.
 בְּעִשְׁתֹּרֶת. ⁵ הַוָּאֵל, הַוָּאֵל. ⁶ בְּחֶרֶב,
 בְּחֶרֶב. ⁷ שְׂכָנֶיךָ, שְׂכָנֶיךָ. וּבְנִגְבִּי, וּבְנִגְבִּי.
 הַגְדֹּל, הַגְדֹּל. ⁸ רִאשֹׁתֶיךָ, רִאשֹׁתֶיךָ. נִשְׁבַּע
 [לְיְהוָה], נִשְׁבַּעְתִּי. לְחַת, לְחַת. לְחַת,
 לְחַת. ⁹ אֲלֵכֶם, אֲלֵכֶם. ¹¹ אֲבוֹתֵיכֶם, אֲבוֹתֵיכֶם.
 וְהָיָה, וְהָיָה. ¹² וּמִשְׁאֲכֶם, מִשְׁאֲכֶם. ¹³ וּבְנִיכֶם,
 וּבְנִיכֶם. וְאֲשִׁמְךָ, וְאֲשִׁמְךָ. ¹⁵ אֲחֵיכֶם,
 אֲחֵיכֶם. ¹⁶ הָהוּא, הָהוּא. שְׂמֵךְ, שְׂמֵךְ. ¹⁷ כְּדֹלֶךְ,
 כְּדֹלֶךְ. תִּקְרִיבֶנּוּ, תִּקְרִיבֶנּוּ. ¹⁸ הָהוּא,
 הָהוּא. ¹⁹ וְנִסַּע מִחֶרֶב, וְנִסַּע. וְנִסַּע,
 מִחֶרֶב, וְנִסַּע. וְנִסַּע, וְנִסַּע. ²⁰ אֲלֵכֶם,
 אֲלֵכֶם. ²² וְיִחְסְרוּ, וְיִחְסְרוּ. וְיִשְׁבּוּ,
 וְיִשְׁבּוּ. נִכָּה, אֲלֵיהֶם; נִכָּה, אֲלֵיהֶם.
²⁴ אֲשֶׁכֶּךָ, אֲשֶׁכֶּךָ. ²⁵ וְיִוְרִידוּ, וְיִוְרִידוּ.
 וְיִשְׁבּוּ, וְיִשְׁבּוּ. ²⁶ לְעֹלָם, לְעֹלָם.
²⁸ אֲחֵינוּ, אֲחֵינוּ. וְאֲחֵינוּ, וְאֲחֵינוּ. וְרַם,
 וְרַם. גְּדֹלָת, גְּדֹלָת. וְעִרִים, וְעִרִים. גְּדֹלָת

ההיא. ¹⁹ נשיכם ומספכם ומקנכם
מספכם ונשיכם ומקניכם. ²⁰ וירשו
וירשו. ²¹ יהושוע יהושע. יהוא
ההיא. הראת, הראות. את, את. [כל].
* יהוה [אלהיכם]. יהוה. ²² תיראום
תיראום. ²³ ההוא, ההיא. ²⁴ החלות,
החלת. וכנבורתך. וכנבורתך.
²⁵ והלבנון. והלבנון. ²⁷ עלה, עלה
[אל]. ²⁸ וצו, וצו. ינחל אותם
ינחל אתם.

CAP. IV. ד

1. VER. תחזי, תחזי. ² תספוי
תספוי. * אתכם, אתכם [היום]. ⁵ ראה,
ראו. ⁶ הוא, היא. ישמעון, ישמעון.
הכם, הכם. ⁷ קרבים, קרבים
⁸ צדיקים, צדיקים. ⁹ ושמר, ושמר.
¹⁰ בחרב, בחורב. ואשמעט, ואשמעט.
¹¹ לב, לבב. ¹³ לחות, לוחת. ¹⁴ ההוא
ההיא. לעשתכם, לעשותכם. ¹⁵ בחרב,
בחורב. ¹⁷ תעוף, תעוף. ¹⁹ השמימה,
השמים. ²¹ דברים [וישבע] דברים.
²⁵ תוליד, תולידו. אלהיך, אלהים.
²⁶ העידתי, העדתי. תאריך, תאריך.
²⁸ ירחון, ירחון. ²⁹ ובקשתם, ובקשת.
ומצאת, ומצאתו. ³⁰ בקלו, בקולו.
³² ראשנים, ראשונים. הנדיה, הן
היה. ³³ אלהים, אלהים [חיים].
³⁴ במסת, במסת. ובמופתים, במסות
באותות ובמופתים. ובמוראים, ובמוראים.
לעיניך. לעיניכם. ³⁶ קלו, קולו.
הגדולה, הגדולה. ³⁷ בורעו, אחריו
ויוצאך, בורעם אחרים ויוצאך. בכחו
הגדל, ובכחו הגדול. ³⁹ והשבת אל,
והשיבת על. ⁴¹ יבדיל, יבדל. מורחה
שמש. מורח השמש. ⁴² רוצה,
הרצח. מהמל שלשם, מהמל שלשום.
האל, האלה. ⁴³ המישר, המישור.
⁴⁵ העדת, העדות. ⁴⁶ סיון, סיון. יושב,
ישב. ⁴⁷ שמש, השמש. ⁴⁸ שיאך,
שיאון. ⁴⁹ הערבה, הערבה [ים
המלח].

CAP. V. ה

1. VER. אלהם, אליהם. לעשתם.
לעשותם. ² בחרב, בחורב. ⁵ אנכי

סן בחרב אצא לקראתך. ⁸ ונעבר
ונעברה. הישבים, היושבים. מאלה
ומעצין, מאלות ומעציון. גבר, ונפן
ונעבר, גבר ונפנה ונעברה. ⁹ תצר,
תצור. גם [מלחמה]. בו. ¹⁰ האמים,
האימים. כענקים. ¹¹ רפאים יחשבו
אף הם כענקים. כענקים. והמאבים,
והמאובים. אמים. ¹² החרים,
החרי. ושמידום, ושמדם [יהוה].
מפניהם, מפניהם [ויירשום]. תחתם,
תחתיהם. ¹³ עתה קמו, ועתה קמו
[סעו]. ונעבר, ונעברה. ¹⁷ וידבר,
ויאמר. ¹⁹ תצור, תצורם. ²⁰ הוא,
היא. והעמנים, והעמונים. ²¹ ושמידם,
וישמדם. וירשם, וירשום. תחתם.
תחתיהם. ²² הישבים, היושבים.
ויירשם, וירשום. תחתם, תחתיהם.
²³ הישבים, היושבים. היצאים,
היוצאים. תחתם, תחתיהם. ²⁴ סיון,
סיון. ²⁵ אהל, אהל. ישמעון, ישמעון
[את]. ²⁶ ואשלח, ואשלחה. קדמות,
קדמות. ²⁷ ושמואל, ושמואל.
²⁸ תשברני, תשברני. ²⁹ הישבים,
היושבים. ³⁰ הישבים, היושבים. אעבר,
אעברה. ³¹ סיון, סיון. העברנו,
העברנו. ³² סיון, סיון. יחצה,
יחצה. ³³ ונך, ונכה. בנו, בניו.
³⁴ ונלכר, ונלכדה. ההוא ונחרם, ההיא
ונחרימה. עיר, עירי. והנשים, הנשים.
השארנו, השאירנו. ³⁶ לפנינו, בידנו.
³⁷ יבק, היבק, צוה, צונו.

CAP. III. ג

1. VER. ונפן ונעל, ונפנה ונעלה.
² לסיון, לסיון. יושב, ישב. ³ ונכה,
ונכנו. ⁴ ונלכר, ונלכדה. ההוא, ההיא.
⁵ ערים בצרת, הערים בצרות. ⁶ ונחרם,
אוחם, ונחרימה אתם. ונחרם, ונחרים.
⁷ בוני, בוני. ⁸ ההוא, ההיא. עד, ועד.
¹⁰ המישר, המישור. ¹¹ הלה, הוא, הלא
היא. ¹² ההוא, ההיא. על, על [שפת].
¹⁴ יאיר, ויאיר. ארגב, הארגב. הגשורי
והמעכתי, הגישורי והמכעתי. ¹⁶ וגבל,
וגבול. ¹⁷ ועד, עד. ¹⁸ ואצו, ואצוה. ההוא,

שמר. ¹⁸ יהוה יהוה [אלהיך]
השבה השובה. ¹⁹ להרף להרף.
יהוה יהוה: ²⁰ [והיד]. חזרת
והחקים העדות החקים. ²¹ ויציאנו
ויציאנו. ²² אותות ומפתים אותות
ומפתים. ²³ ואותנו ואותנו. נשבע
נשבע [יהוה]. ²⁴ לחיתנו כדיום
ולחיתנו כיום.

CAP. VII. ז

2. VER. ¹ החסר החסר. ועברו
ועבר. והרה וחר. ⁵ תעשו תעשה.
תצו ומצבתם תשברו ואשיריהם
תחצון ומצבתיהם תשברון ואשיריהם.
ופסיליהם ופסליהם. ⁶ קרוש קדש.
בך ובך. ⁸ מאהבת מאהבות. השבעה
השבעה. ⁹ מצותו מצותיו. ¹⁰ אל
על. לשנאו אל לשנאו על. ¹¹ ואת
את. לעשחם לעשחם. ¹³ דגך
ותירשך ויצהריך דגך תירשך ויצהריך.
ועשתרת ועשתרות. נשבע נשבע
[יהוה]. ¹⁷ איכה איך. ¹⁹ המסת
הגדלת המסות הגדלות. והאתה
האתות. והורע והורוע. הוצאך
הוציאך. ²² האל מפניך האלה
מלפניך. כלחם כלוחם. ²³ מהומה
מהמה. חשמדם חשמדם. השמידם:
²⁴ והאבדת ואבדת. בפניך לפניך.
השמדך השמידך. ²⁵ פסיל פסיל.

CAP. VIII. ח

2. VER. ענתך לנסחך ענוחך לנסוחך.
לדעת [את] לדעת. מצותו מצותיו.
³ ויאכלך ויאכילך. ידעון ידעו. ⁴ ורגלך
ורגליך. ⁷ טובה טובה [ורחבה]. עינת
ותהמת יצאים עינות ותהומות יצאים.
⁸ וגפן ותאנה גפן תאנה. ¹⁰ על אל
השבה השובה. ¹² שבים טובים.
¹³ ירבין ירבון. ¹⁵ הגדל הגדול. שרף
ועקרב שרוף עקרב. המוציא המוצא.
¹⁶ המאכלך המאכילך. ידעון ידעו.
ענתך ענותך. נסחך להישבך נסוחך
להסיבך. ¹⁸ למען ולמען. לאבתך
לאבתך [לאברהם ליצחק וליעקב].
²⁰ מאבך מאבד.

CAP. IX. ט

1. VER. לבא לבוא וזעמים ועצומים.

ואנכי. ובינכם ובינכם. ההוא ההוא.
דבר דברי. ⁸ כל. וכל. ⁹ תשתחווה
תשתחוו. שלשים שלשים. ¹⁰ מצותו
מצותי. ¹² לקדשו לקדשו. ¹⁴ תעשה
תעשה [בו]. ועבדך עבדך. ושורך
שורך. ¹⁵ ויצאך ויצאך. ובורע
ובורע. ¹⁶ יאריכו יאריכו. ¹⁷ ולא
¹⁸ לא. * ולא. ¹⁹ לא. * ולא. ²⁰ לא.
²¹ לא. * ולא. לא. אשתך בית.

* רעך. ולא תתאוה בית רעך [null].
[spat. ולא תחמד אשת. והמור
והמורו. לרעך לרעך: [והיה כי
יביא יהוה אלהיך אל ארץ הכנעני אשר
אתה בא שמה לרשתה והקמת לך אבנים
גדולות ושרת אתם בשר: וכתבת על
האבנים את כל דברי התורה הזאת:
והיה בעברכם את הירדן חקמו את
האבנים האלה אשר אנכי מצוה אחכם
היום בחר גרירים: ובנית שם מזבח
ליהוה אלהיך מזבח אבנים לא תניף
עליהם ברזל אבנים שלמות תבנה את
מזבח יהוה אלהיך והעלית עליו עולות
ליהוה אלהיך וזבחת שלמים ואכלת שם
ושמחת לפני יהוה אלהיך: החר ההוא
בעבר הירדן אחרי דרך מבוא השמש
בארץ הכנעני היושב בערבה מול הגלגל
אצל אלון מורא מול שכם: ^{19, 22} האש
האש [חשך]. העץ והערפל עץ וערפל.
לחת לוחת. ^{21, 24} כבדו כבודו. ואת
את. קלו קולו. ^{23, 26} כמונו כמונו.
^{24, 27} ואת ואתה. ^{25, 28} הסיבו
הסיבו. ^{26, 29} את [כל] את.
^{28, 31} והחקים החקים. ^{29, 32} חסרו
חסורו. ^{30, 33} תלכו תלכו.

CAP. VI. ו

2. VER. חקתי חקיו. מצוך מצוך.
[היום]. יארן יארן. ³ חרבון
חרבה. ⁴ שמע שמע. אחד אחד.
⁷ בניתך בנית. ובלכתך בלכתך.
ובשכך בשכך. ⁸ ידך ידך. לששפת
לששפות. ⁹ מזוות ביתך מזוות ביתך.
¹⁰ גדלת ושבת גדלות ושבות. ¹¹ ובתים
בתים. וברת בורות. ¹² יהוה יהוה
[אלהיך]. ¹⁴ תלכו תלכו. סביבותיכם:
סביבותיכם. ¹⁵ יחרה יחר. ¹⁷ שמור

מים: משם נסעו ויהנו בעברנה: משם
נסעו ויהנו בעציון גבר: משם נסעו
ויהנו במדבר צן היא קדש: משם
נסעו ויהנו בדר ההר: וימת שם אהרן
ויקבר שם ויכהו אלעזר בנו תחתיו:
ההוא ההיא. ⁹ לו: לו: ¹⁰
הראשונים הראשונים. לא, ולא.
העם העם [ההוא]. ¹¹ לשמר
ולשמר. יהוה, יהוה [אלהיך]. ¹⁵ אותם
אתם. ¹⁷ ואדני האדנים וארון
האדונים. הגדל הגבר. הגדול והגבור.
²⁰ אתו, ואתו. ²¹ הגדלה הגדלות.
הנוראת הנוראות.

CAP. XI. יא

1. VER. וחקתיו ומשפטיו ומצותיו.
חקתיו ומצותיו ומשפטיו. ² את, את.
ואת. וזרעו, ואת זרעו. ³ ואת, את.
לפרעה [מלך מצרים], לפרעה. ⁶ וחבלם,
וחבלם [ואת כל האדם אשר לקח].
⁷ הראת, הראות. הגדל הגדול. ⁸ את
[כל], את. מצוך, מצוה אתכם. עברים,
באים. ⁹ תאריכו, תאריכו. לתת [להם].
לתת. ולזרעם, לזרעם. ¹⁰ אתה בא
אתם באים. הוא, היא. ברגלך ברגלך.
¹¹ ובקעת, ובקעת. ¹² ארץ, הארץ.
מרשית, מראשית. שנה, השנה:
¹³ ולעבדו, לעבדו. ¹⁴ ונתת, ונתן.
ארצכם, ארץ. יורה, יורא. דגנך
ותירשך, דגנך תירשך. ¹⁵ ונתת.
¹⁷ מדורה, מהר. המטה המובה.
¹⁸ ידכם, ידיכם. לשופט, לשפוט.
¹⁹ בביתך ובלכתך, בבית בלכתך. ובשכנך,
בשכנך. ²⁰ מוזות ביהך, מוזות. חך.
²¹ ירבו, ירבו. ²² אתכם, אתכם [היוס].
לעשותה, לעשותה. ²³ וחורש, וחורש.
מלפנים, מלפניך. ועצמים מכם:
ועצומים מכם: ²⁴ מן, ומן.
גבלכם, גבולכם: ²⁵ בפניכם, לפניכם.
ומוראכם, ומראכם. ²⁷ חשמעך,
חשמעך. ²⁸ חשמעך, חשמעך.
²⁹ הר גרים, הרגיריים. ³⁰ הלא המה,
הלא הם. הישב היושב. אלוני מרה:
אלון מורא [מול שכם]. ³¹ לבא,
לבוא. ³² ואת, ואת [כל].

גדלת ובצרת, גדלות ובצרות. ³ יכניעם,
יכנעם. והאבדתם, ואבדתם. ⁴ בהדף,
בהדף. מלפניך, מפניך. מורשם,
מורשם. ⁵ יהוה [אלהיך], יהוה.
מורשם, מורשם. נשבע [יהוה], נשבע.
⁷ אל, ואל. יצאת, יצאתם. ⁸ ובחרב,
ובחרב. ¹⁰ עמכם, אליכם. ¹¹ לחת
[האבנים לחות], לוחת. ¹² להם, להם
[עגל]. ¹³ קשה, קשי. ¹⁴ אותך, אתך.
¹⁵ ואפן וארד, ואפנה וארדה. ¹⁶ וארא,
ואראה. ¹⁷ ואחפש, ואחפשה. הלחת,
הלחות. ¹⁸ ואחנפל, ואחנפלה.
כראשנה, כראשונה. חמאתכם,
חמאתכם. ²⁰ ואחפלל, ואחפלה.
ההוא, ההיא: ²¹ חמאתכם,
חמאתכם. ואשרף, ואשרפה. ואכת,
ואכתה. היטב, הייטב. ואשלך,
ואשליכה. הירד, היורד. ²² ובקברת,
ובקברות. ²³ בקלו, בקולו: ²⁴ ממים,
ממים. דעת, דעתו. ²⁵ ואחנפל,
ואחנפלה. ²⁶ ואחפלל, ואחפלה.
ואמר, ואמרה. חשחת, חשחית.
ביר חוקה, בידך החוקה: ²⁸ יאמרו,
יאמרו [עם]. מבלי, מבלי. להביאם,
להביא אתם. אותם, אתם. להמחם,
להמיתם. ²⁹ הוצאת, הוצאת
[ממצרים]. הגדל ובזרעך, הגדול
ובזרעך.

CAP. X.

1. VER. ההוא, והיא. כראשנים,
כראשונים. ² ואכתב, ואכתבה. הלחת,
הלחות. הלחת הראשנים, הלחות
הראשונים. ³ ואעש, ואעשה. ואפסל,
ואפסלה. לחת, לוחת. כראשנים ואעל,
כראשונים ואעלה. הלחת, הלחות.
⁴ הלחת, הלחות. הראשון, הראשון.
אליכם, עמכם. ⁵ ואפן וארד, ואפנה
וארדה. ואשם, ואשימה. הלחת,
הלחות. ⁶ ונבני ישראל נסעו מבאר
בני יעקן מוסרה שם מת אהרן ויקבר שם
ויכהו אלעזר בני תחתיו: [ונבני ישראל
נסעו ממסרות ויהנו בבני יעקן. ⁷ משם
נסעו הגדגה ומן הגדגה ישתבה ארץ
נחלי מים: משם נסעו ויהנו הגדגה
משם נסעו ויהנו בישתבה ארץ נחליה

CAP. XII. יב

1. VER. תשמרון, השמרו. ² המקמות, המקומות. ³ מזבחתם, מזבחתיהם. ⁴ תעשון, תעשו. ⁵ יבחר, בחר. לשום, לשים. לשכנו, לשכינו. ובאת, ובאתם. ⁶ הרומת ירכם, הרומתיכם. ובכרת, ובכרות. ⁷ ירכם, ירכם. ⁸ תעשון, תעשו. ⁹ אלהיך, אלהיכם. לך, לכם. ¹¹ יבחר, בחר. לשכן, לשכן. [את]. שמה, שם. עולתיכם, עלתיכם. מעשרתיכם ותרמת ירכם, ומעשרתיכם ותרומתיכם. ¹² ועבדיכם ואמהתיכם, עבדיכם ואמהתיכם. ¹³ מקום, המקום. ¹⁴ יבחר, בחר. תעשה, תעשה. [את]. ¹⁶ תאכלו, תאכלו. ¹⁷ לאכל, לאכלך. דגנך ותירשך, דגנך ותירושך. ובכרת, ובכרות. יך, יך. ¹⁸ יבחר, בחר. ועבדך, עבדך. יך, יך. ²⁰ אלהיך, אלהים. גבולך, גבולך. ²¹ יבחר, בחר. לשום, לשכן. [את]. צויתך, צויתך. ²² השמא, השמא. [בך]. יחדו יאכלנו, יאכלנו יחדו. ²⁶ יבחר, בחר. שמר, שמור. ושמעת, ושמעת. [ועשית]. מצוך, מצוך. [היום]. הטוב הישר, הישר והטוב. ²⁹ אותם, אותם. ³⁰ השמדם, השמדם. איכה, איך. ³¹ כי, כי. [את].

CAP. XIII. יג

1. 32. VER. מצוה, מצוה. אתכם, מצוה. [היום]. חסף, חסיפ. תגרע, תגרעו. ³ 4. חולם, חולם. ⁴ 5. תלכו, תלכו. תיראו, תיראו. תשמרו ובקלו תשמעו, תשמרון ובקולו תשמעון. תדבקו, תדבקו. ⁵ 6. חלם, חלם. ⁶ 5. חלם, חלם. אלהיכם, אלהיך. המוציא אתכם, המוציא. ⁷ 6. אודך, אודך. [בן אבך או]. ⁸ 7. הקרובים, הקרובים. הרחוקים, הרחוקים. ⁹ 8. לו, לו. ⁹ 8. לא, לא. ¹⁰ 9. תהרגנו, תהרגנו. בראשונה, בראשונה. ¹¹ 12. ויראו, ויראו. יספו, יספו. [עוד]. ¹⁴ 15. הישב, הישב. ¹⁶ 14. ההוא, ההוא. החרים, החרים. ¹⁸ 19. הישר, הישר. [והטוב].

CAP. XIV. יד

1. VER. קדוש, קדש. יהוה, יהוה.

[אלהיך]. ³ תאכל, תאכלו. ⁴ ואת, ואת. ⁵ ואת, ואת. ⁶ מפרסת, מפרסת. ⁷ ממעלי, ממעלה. וממפרסי, וממפרסי. הפרסה [השסועה], הפרסה. המה, הם. ⁸ הוא, הוא. [ושסע שסע פרסה]. ולא גרה, והוא גרה. [לא יגור]. ⁹ את, את. ¹² מהם, מהם. [את]. והפרס והעוניה, ואת הפרס ואת העוניה. ¹³ והראה, ואת הראה. האיה, האיה. ¹⁵ השחק, השחק. [למינו]. הנץ, [למינו]. הנץ. ¹⁶ את, את. הכוס, הכוס. [את השלך]. והתנשמת, ואת התנשמת. ¹⁷ והקאת, ואת הקאת. הרמה, [את השלך]. והרמדה, ¹⁸ והרמדה, ואת הרמדה. והדוכפת והעשליף, ואת הדוכפת ואת העשליף. ¹⁹ יאכלו, יאכלו. [מהם]. ²¹ מכר, מכר. קדוש, קדש. ²² היצא, יוצא. ²³ שנה, שנה. ²³ ואכלת, ואכלת. יבחר, בחר. [יהוה אלהיך]. לשכן, לשכן. [את]. דגנך, דגנך. ובכרת, ובכרות. ²⁴ יבחר, בחר. לשום, לשכן. [את]. ²⁵ יבחר, בחר. ²⁶ ובין, בין. ²⁷ לו, לו. ²⁸ מקצה, מקץ. תוצא, תוצא. ההוא והנחת, והוא והנחת. ²⁹ יך, יך.

CAP. XV. טו

1. 2. VER. שמוע, שמוע. משה, משה. ישה, ישה. ואת, את. ⁴ בך, בך. יהוה, יהוה. [אלהיך]. ⁵ שמוע, שמע. ⁷ באחד, באחת. בארץ, בארץ. תכפץ, תכפץ. ⁸ תפתח, תפתח. והעביש, והעביש. ⁹ קרבה, קרובה. השבע, השבעה. ¹⁰ נתון, נתן. לבך, לבבך. יך, יך. ¹¹ אביו, אביו. תפתח, תפתח. ולאביו, ולאביו. ¹² 13. ריקם, ריקם. ¹⁴ אשר, אשר. ¹⁸ לא, לא. ¹⁹ בבקר, בבקר. תנו, תנו. ²⁰ יבחר, בחר. ²¹ עור, עור. [או].

CAP. XVI. טז

1. VER. יבחר, בחר. יהוה, יהוה. [אלהיך]. לשכן, לשכן. ³ תאכל, תאכל.

אותם, מורשם. ¹³ תמים, תמים.
¹⁴ אחה יורש אותם, אחם ירשים אתם.
 מעננים, המעננים. קסמים, הקסמים.
¹⁵ מקרבך מאחריך כמני, מקרב אחריך
 כמוני. ¹⁶ בחרב, בחורב. אסף, אוסף.
 האש, אשו. ¹⁹ דברי דבריו. ²¹ איכה
 נדע, איך נודע. ²² ולא, לא. יבא,
 יבוא. בודן, בודין. תגור, תגורו.

CAP. XIX. יט

2. ver. שלושה שלש. ³ חכין, חכן.
⁴ מתמל שלשים; מתמול שלשום;.
⁵ יבא, יבוא. ונדה, ונדה. אחה,
 אחת [מן]. ⁷ תבדיל, תבדל. ⁸ גבולך
 גבולך. ⁹ לעשחה, לעשותה. וללכת,
 ללכת. ¹⁰ נקי, נקיא. ¹¹ וכי, כי. אחת,
 אחת [מן]. האל; האלה; ¹² ומת;
 והומת; ¹³ דם הנקי, הדם הנקיא.
¹⁴ ראשנים, ראשינים. ¹⁵ המאח,
 חטא. ¹⁶ כי, וכי. ¹⁷ האנשים, אנשים.
 יהיו, יהיה. ¹⁸ היטב, הייטב. ²⁰ ויראו
 ויראו. יספו, יוסיפו. לעשות עוד, עוד
 לעשות. ²¹ ולא, לא. רגל, רגל.

CAP. XX. כ

1. ver. אינך, אינך. עם, ועם.
³ אלהם, אליהם. תחפזו ואל תערצו
 תערצו ואל תחפזו. ⁴ להושיע, ולהושיע.
⁵ וישב, וישוב. ⁶ וישב, וישוב. ⁷ וישב,
 וישוב. ⁸ ויספו, ויוסיפו. וישב, וישוב.
 ימם, ימים. ⁹ ככלת, ככלות. ¹⁰ אל,
 על. וקראת, וקראתה. ¹⁵ הרחקת,
 ורחוקות. ¹⁷ החרים, החרים. החתי,
 הכנעני. הכנעני, והחתי [והגרגש].
 החוי, והחוי. ¹⁹ אל, על. תכרת,
 תכרית. לבא, לבוא. ²⁰ הוא עשה, היא
 עשתה.

CAP. XXI. כא

2. ver. ושפטיך, ושפריך. אל, על.
³ הקרבה, הקרובה. ההוא, ההיא.
 אשך, ואשר. ⁴ והוררו, והורידו.
 ההוא, ההיא. ⁵ לשרתו, לשרת. פיהם,
 פים. ⁶ ההוא הקרבים, ההיא הקרובים.
⁷ שפכה, שפכו. ⁸ נקי, נקיא. ⁹ הנקי,
 הנקיא. ¹¹ בשביה אשת, בשביו אשה.
 ולקחת, ולקחתה. ¹⁵ תהיין, תהייה.
 האחת, אחת. והאחת, ואחת. הבכר

תאכלו. תאכלו. ⁴ גבולך
 גבולך. בערב, בין הערבים. הראשון,
 הראשון. ⁵ לא, ולא. באחד, באחת.
⁶ אם [אל], אם. המקום, במקום. יבחר,
 בחר. לשכן, לשכן [את]. שם, שם [שם].
⁷ יבחר, בחר. ⁸ עצרת, חג. תעשה,
 תעשה [כל]. מלאכה; מלאכת [עבדה].
⁹ שבעת, שבעות. מהחל, מהחלך.
¹⁰ יך, ירך. ירכך, ברכך. ¹¹ ועבדך,
 עבדך. יבחר, בחר. לשכן, לשכן [את].
¹² במצרים, בארץ מצרים. ¹³ הסכת,
 הסכות. ¹⁴ ועבדך, עבדך. ¹⁵ יבחר,
 בחר. יהוה, יהוה [אלהיך]. ¹⁶ שלושה
 שלש. יבחר, בחר [בו]. יראה, יראו.
 ריקם; ריקם; ¹⁹ לא, ולא.
 צדיקם; צדיקים; ²² שגא, שגאה.

CAP. XVII. יז

2. ver. באחד, באחת. ³ וישחזו,
 וישחזו. צוית; צויתו; ⁴ והגד
 והגידו. היטב, הייטב. ⁵ ההוא,
 ההיא. ⁶ שנים, שני. או, או [על פ].
⁷ בראשנה, בראשונה. ⁸ בין, ובין.
 ריבת, ריבות. יבחר, בחר. אלהיך [בו];
 אלהיך; ⁹ השפט, השופט. ודרשת,
 ודרשו. ¹⁰ יבחר, בחר. יהוה, יהוה
 [אלהיך]. ¹¹ ועל, ועל [פ]. לא, ולא.
¹⁹ בודין, בודין. או אל השפט, ואל
 השופט. ¹³ ויראו, ויראו. וידון,
 וידו. ¹⁴ תבא, תבוא. וישבתה,
 וישבת. ¹⁵ שום, שים. ¹⁶ אמר,
 האמר. חספון, חוספון. ¹⁹ בו, בה.
 לעשתם; לעשותם; ²⁰ רום, ראם.
 סור, סר. ושמואל, ושמואל. על, על
 [כסא].

CAP. XVIII. יח

1. ver. אשך, אשה. ³ הזרע והלחיים,
 הזרע והלחם. ⁴ דגנך, רגנך. ⁵ לשרת,
 לפני [יתוה] אלהיך לשרתו ולברך. בשם
 [יהוה], בשמו. ⁶ יבא, יבוא. מאחד,
 מאחת. יבחר, בחר. ⁸ יאכלו, יאכל.
 ממכרו, ממכרו. ⁹ כתועבת, כתועבות.
¹⁰ מעון ומנחש ומכשף; מעין מנחש
 מכשף; ¹¹ חבר, חבר. ושאל, שאל.
 וידעני, וידעוני. ¹² יהודה, יהודה
 ואלהיך [התועבת, התועבות. מורש

קדיש. ^{20, 21} ידך ידך. ^{22, 23} וכי
כי. ^{23, 24} ליהוה [אלהיך] ליהוה.
^{24, 25} תבא תבא. ^{25, 26} תבא תבא.

CAP. XXIV. כד

1. VER. אשה אשה [ובא אליה]
3 : האיש בעלה. ⁴ הראשון
הראשון. הוא. היא. תחמיא תחמיא.
5 נקי נקי. ⁸ ולעשות לעשות. ככל
ככל [התורה]. צויתם צויתם. ¹⁰ תשה
תשא. תבא תבא. עבשו עבשו.
11 נשה נשא. בו בו [הוא]. יוציא
יוצא. בעבשו בעבשו.
13 בשלמתי בשלמתי. ¹⁴ מעד מעד.
16 : אבות האבות. יומתי יומתי.
18 אלהיך [משם] אלהיך. ²¹ חולל
חלל. ²² מציד [לעשות] מציד.

CAP. XXV. כה

2. VER. השפט השופט. ³ יסף
יסף. : יסף להכות יסף להכותו.
ונקלה ונקל. ⁵ יבא עליה יבוא אליה.
6 והיה והיה [הבן]. ¹¹ האחד אחד.
ושלחה ושלחה [את]. במבשיו
בבשרו. ¹² וקצתה וקצת. ¹³ גדולה
גדלה. ¹⁴ גדולה גדלה. ¹⁵ יאריכו
יאריכו. ¹⁷ זכור זכר.

CAP. XXVI. כו

2. VER. מראשית וכל מראשית יבחר
בחר. לשכן לשכן [את]. ⁵ עצום
ועצום. ⁶ וירעו וירעו. ויענונו
ויענונו. ⁷ קלנו קלנו. ⁸ ויוצאנו
ויוציאנו. ⁹ ויבאנו ויביאנו.
12 השלישת השלישית. ונתתה ונתתה
13 ולגר לגר. מצותך מצותך. ¹⁴ באני
באוני. ¹⁵ השקפה השקף. ¹⁶ אותם
אחם. ¹⁷ ומצותי [ומשפטי] ומצותי.
בקלו בקולו. ¹⁸ האמיד האמיד.
19 ולשם לשם. ולהיתך ולהיתך.

CAP. XXVII. כז

1. VER. שמר שמר. ³ תבא תבא.
4 בדר עיבל בהרגיזים. אותם אותם
6 עולת עלות. ⁸ הישב הישב.
9 נהיית נהית. לעם לעם [קדש].
10 מצותו מצותיו. חקיו חקתי

לשניאיה. ¹⁶ הבכור לשנואה.
הבכור. ¹⁷ הבכר הבכור. אנו לו
אנו ולו. ¹⁸ ומורה ומורא. ¹⁹ ותפשו
ותפש. ואל אל. מקמו מקמו.
20 זקני אנשי. ומדה ומורא. בקלנו
בקולנו. וסבא וסובה. ²¹ ויראו
ויראו. ²² וכי כי. עץ העץ. ²³ קבור
קבר. חלוי חלוי.

CAP. XXII. כב

1. VER. שיו שיו [או את כל בהמתו].
2 אחו. אחו [מעמד]. ³ וכן כן.
לחמרו לחמורו. ⁴ או או [את]. שורו
שורו [או את כל בהמתו]. הקם הקים.
6 ביצים ביצים. הביצים הביצים. ⁹ תקדש
תקדש. ¹⁰ תחוש תחוש. ובחמרו
ובחמור. ¹¹ שעמנו שעמנו. ¹⁴ והוצא
והוציא. ואקרב ואקרב. ¹⁵ הנער
הנערה. ¹⁶ הנער הנערה.
17 שם שם [לה]. ופרשו
18 והוא ההוא. האיש האיש
[ההוא]. ¹⁹ לשלחה לשלחה. ²⁰ הדבר
[הזה] הדבר. ²¹ הנער הנער.
הנערה. ²² בעלת בעלת.
23 נער נערה. ²⁴ ההוא
ההוא. ²⁵ הנער הנערה.
26 הנערה הנערה. ²⁷ הנער הנערה.
נער נערה. ²⁸ הנער הנערה.
נער נערה. ²⁹ הנער הנערה. ענה ענה.

CAP. XXIII. כג

1. 30. VER. לא לא. ¹ יבא פצוע
יבא פצע. שפכה שפכת. ² יבא
יבוא. : יבא יבוא. ³ יבא יבוא.
4. 5. מפתח מפתח. ⁶ 7. 8. אדמי
אדומי. : לא לא. ⁹ יולד יולד.
יבא יבוא. ¹⁰ מקרה מקרי. ויצא
[אל] ויצא. יבא יבוא. ¹¹ 12. והיה
לפניה ערב ירחץ במים וכבא השמש יבא
אל תוך המחנה. כי אם רחץ בשורו
במים ובא השמש ואחרי כן יבוא אל
המחנה. ¹³ 14. תהיה יהיה. שמה
דוץ. שם הוציאה. ¹⁵ 16. מחנה
ומחרתה הוציאה וחפרת. ¹⁷ 18. תהיה
קדשה תהיה קרישה יהיה קדש יהיה

57 היוצת, היצאת. אינך, אינך.
 58 הכתבים, הכתובים. 59 יהוה, יהוה.
 [אלהיך]. מכתך, מכתך. גדלת, גדלות.
 60 מדות, מדות. ודבק, ודבק. 61 הוא, הוא.
 הוה, השמדך; השמידך; 62 שמעת,
 שמעתם. אלהיך; אלהיכם; 63 להשיב,
 להשיב. ישיש, ישיש. 64 אתכם, אתכם.
 65 וכליו, כליו. ודבון, ודבון. וריון,
 66 תאמין, תאמין. 68 מצרים, באניות,
 מצרימה באניות. לך, לכם. הסף,
 תוסיפון. לראתה, לראותה. לאיבך,
 לאיביכם. 69. 1. בחרב; בחרוב.

CAP. XXIX. כט

1. 2. ver. 1. אלהם, אליהם. 2, 3. הגדלת,
 הגדלות. האחת, האחת. 4, 5. שלמתיכם,
 שמלתיכם. ונעלך, ונעליכם. בלתה,
 בלו. רגלך; רגליכם; 6, 7. סיחן, סיחון.
 7, 8. לנחלה, נחלה. 8, 9. תשכילו,
 תשכלו. 10, 11. נשיכם, ונשיכם.
 מחנך, מחנך. עד, ועד. 11, 12. לעבך,
 להעבך. 16, 17. שקוציכם, שקציהם.
 18, 19. בשרורות, בשרירות. הרה, הרוחה.
 19, 20. סלה, לסלה. יעשן,
 יחר. ורבעה, ורבעו. 20, 21. הכתובה,
 הכתובים. 21, 22. יבא, יבאו. וראו,
 וראה. ההוא, ההיא. חלה, חלא. 22, 23.
 תורע, תוריע. תצמה, תצמיה. 23, 24.
 וצביים, וצבאים. 23, 24. מה, ומה.
 24, 25. עמם בהוציא, עמכם בהוצאו.
 26, 27. ההוא, ההיא. 27, 28. וישלכם,
 וישלכם. אחרת, אחרת. 28, 29. הנסתרות,
 הנסתרות. והנגלת, והנגלות.

CAP. XXX. ל

1. ver. 1. והשבת אל, והשיבות על.
 הדיחך, ירחיך. 2 בקלו, בקולו. 3 שבותך,
 שובתך. 5 וירשתה [והישבתך], וירשתה.
 8 יהוה, יהוה [אלהיך]. 9 ידך, ידך.
 בהמתך, אדמתך. אדמתך, בהמתך.
 לשבה, לשובה. לשוב, לשיש. 11. הוא,
 היא. רחקה, הוא; רחוקה היא;
 12 הוא, היא. השמימה, השמים.
 13 הוא, היא. 14 לעשתו, לעשותו;
 15 לפיך [היום], לפיך. 16 ללכת,
 וללכת. מצותיו וחקיו, חקיו ומצותיו.
 18 האריכן, תאריכון. אחוה, ענה, אתם

12 הר גזים, הרגרים. ויהודה,
 יהודה. ויוסף ובנימין; יוסף ובנימין;
 13 וזבולן, וזבולן. 16 ואמר, ואמר.
 17 ואמר, ואמר. 18 ואמר, ואמר.
 19 ואמר, ואמר. 20 ואמר, ואמר.
 21 ואמר, ואמר. 22 ואמר, ואמר.
 23 ואמר, ואמר. 24 ואמר, ואמר.
 25 נקי ואמר, נקיא ואמר. 26 את, את
 [כל]. לעשות אותם ואמר, לעשותם
 ואמר.

CAP. XXVIII. כח

1. ver. 1. שמע, שמע. לעשות,
 לעשות. גוי, גוי. 2 והשיגך, והשיגך.
 7 הקמים, הקאמים. אחד, אחד.
 ובשבעה, ובשבע. 8 יצו, יצוה.
 באסמך, באסמך. ידך, ידך. 9 קדוש,
 קדש. 10 ויראו, ויראו. 11 והותרך,
 והותרך. לשובה, לשוב. 12 לתת,
 לתת [את]. ולנך, לנך. ידך, ידך.
 14 מצוה [אתכם], מצוה. ושמאל,
 ושמאל. 15 לשמר [לעשות את כל],
 לשמר. 18 אדמתך, אדמתך [ופרי
 בהמתך]. 20 המארה את חמהומה,
 המרה ואת המהמה. ידך, ידך.
 השמדך, השמידך. אבך, האבדך.
 21 כלתו, כלותו. 22 יכנה, יכ. ורפוך,
 ירפוך. אבך; אבדך; 24 השמדך;
 השמידך; 25 אחד, אחד. ובשבעה,
 ובשבע. לזעור, לזעור. ממלכות,
 ממלכת. 26 לכל עוף, לעוף. יכנה,
 יכ. ובהרס, ובהרס. יכנה, יכ.
 29 תצליח [את], תצליח. ורכך, ורכך.
 אך, רק. 30 ישגלה, ישכב עמה.
 33 פרי, ופרי. יגיעך, יגיעך. 37 לשמה,
 למשל, לשם ולמשל. 38 הוציא, הוציא.
 39 תאגר, תאגר. התלעת; התולעת;
 40 הסוך, תסך. ישל, ישל. 41 תוליד,
 תוליד. 42 ירש, יורש. 45 השמדך,
 השמידך. 46 ובערים, ובערים. על,
 עול. 49 יראה, יראה. 51 השמדך,
 השמידך. תירוש, ותירש. ועשתרת,
 ועשתרות. 52 חמתך הגבהה, חומתך
 הגבהות. 53. לך [יהוה אלהיך], לך.
 יציק, יציקו. איבך; איבך; 55 איבך,
 איבך. 56 הצנ, הצניגה. ובגדה, בגדה.

עברים. ²⁰ בקלו, בקולו. להם; להם;.

לא. CAP. XXXI.

2. ver. אלהם, אליהם. אמר, האמר.

3. עבר, חזר. יהושע, ויהושע.

4. עבר, חזר. ⁷ תבוא, תביא.

5. הנחילה אותם; הנחילה אתם;.

6. אותם, אתם. במעד, במועד.

7. לראות, להראות. יחד, תקרא, בחר.

8. יקרא. ¹² וירא, ויירא. ¹³ אלהיכם,

אלהיהם. אתם, הם. ¹⁵ וירא, ויראה.

9. שמה, שם. ועונני והפר, ועונני

והפרו. ¹⁷ והיה לאל, והיו לאלה.

10. הלא, הלא. ¹⁸ הסתר, הסתר, אסתר,

הסתר. פני, פני [מדם]. עשה, עשו.

11. פנה, פנו. ¹⁹ שימה, שימה, ושימה

בפם. ²⁰ לאבתיו, לאבתיו [לחת להם].

והפר, והפרו. ²¹ תמצא, תמצאנה.

הארץ, הארמה. נשבעתי, נשבעתי

[לאבתיו]. ²⁶ לקח, לקחו. ²⁷ היחם,

הייתם. ²⁸ הקהלו, הקהלו. ²⁷ וקראת,

וקרתה.

לב. CAP. XXXII.

1. ver. פי, פי; ² תול, ותול.

2. כשערים, כשערים. ³ שם, בשם.

3. הבו, והבו. לאלהינו; לאלהינו;

4. הַצֹּרֶךְ, הצור. ⁵ שחת לו לא בניו

מומם, שחתו לא לו בני מוס. ⁶ הַל

יהודה, הליהוה. ויכנך; ויכנך; ⁷ זכר

ימות, זכרו יומת. שנות דר, שנת דור.

ויגדך, ויגידך. ⁸ בהנחל, בהנחל.

גבלת, גבולת. ⁹ נחלתו; נחלתו

[ישראל]. ¹⁰ ימצאהו, ימצאהו, מדבר

המדבר. ובהו לל, ובתהלות. ישמן,

ישמנהו. יבונהו, ויבנהו. יצרנהו

כאישון, ויצרנהו כאישון. ¹¹ יער, יער.

על, ועל. יקחהו, ויקחהו. ¹³ במותי

ארץ, במתי הארץ. ויאכל תנובת,

יאכילהו תנופת. וינקהו, וינקהו.

מחלמיש, מחלמש. ¹⁴ המאת, המת.

חלב, המת. חמר; עמר [יאכל יעקב

וישבע]. ¹⁵ וישמן, ישמן. אלוה,

אלה. וינבל, וינבלו. ישעתו; ישועתו;

¹⁶ יקנאהו, ויקנאהו. בתועבת,

ובתועבות. ¹⁸ חשי, חשא. מחלך;

²⁰ אסתירה, אסתיר. אראה,

מהלך.

ואראה. תהפכת המה, הפכות הם

אמן. האמן. ²¹ בהבליהם, באבליהם

²² ותיקך, ותוקר. שאול, שאל. ותאכל

תאכל. ויבלה, ויבולה. ותלהם, תלהם.

²³ עלימו, עליהם. חצי, וחצי. ²⁴ מוי

מזה. ולחמי, לחמו. וקשב מירי,

קשף מורים. בהמת, בהמות. וחל,

זהל. ²⁵ ומחזרים, ומחזרים. וינק

וינק. ²⁶ אפאיהם, אפי הם. אשניתה

אשנית. ²⁷ לולי, לו לא. אויב, איבי.

צרימו, צרינו. ידנו, ידנו. ²⁸ עצות

המה, עצותיהם. ²⁹ לו, ולא. ישכילו,

וישכלו. יבינו, ויבינו. ³⁰ איכה, איך.

לא [כי], לא. ³¹ פלילים; פללים;.

³² ומשדמרי, ומשדמורת. ענבמו,

ענביהם. רוש, ראש. אשכלת מורה,

ואשכלי מורות. ³³ תנינם, תנינים.

אכור; אך זר; ³⁴ הלא, הלא. כמוס,

כנוס. באוצרתי; באוצרותי; ³⁵ לי

ליום. עתדת, עתידות. ³⁷ ואמר אי,

ואמרו איה. ³⁸ זבחימו, זבחיהם.

ישתו, וישתו. נסיכם, נסכם. ויעורכם

ויעורכם. יהי, יהיו. ³⁹ ואני, ואנכי.

⁴⁰ שמים, השמים. ⁴¹ שנותי, שנותי.

⁴² פרעות, פרעת. ⁴³ יקום, יקום.

אדמתו, אדמת. ⁴⁴ והושע, ויהושע.

⁴⁵ לדבר, מדבר. את [כל], את. ⁴⁶ אלהם,

אליהם. לכל על כל. לעשות, ולעשות.

⁴⁷ תאריכו, תאריכו. ⁴⁹ נבו, נבא.

ירחו, וירחו. ⁵⁰ ומת, ומות. עמך,

עמך. עמיו; עמו; ⁵¹ אותי, אתי.

לג. CAP. XXXIII.

2. ver. פארן, פארן. ואתה מרבנת,

ואתו מרבנות. מימינו, מימנו. ³ אף

חבב, אב חובב. כל, וכל. לרגלך ישא,

לרגלך ושאו. ⁵ עם יחד, העם יחדו.

⁶ ואל ימת, אל ימות. מתו, מאתו.

⁷ תביאנו, תביאנה. ידיו רב, ידו רב.

⁸ ואורך, ואריך. חסידך, חסידך.

נסיחו, נסיתו. חריבהו, וחריבהו.

⁹ ראיתו, ראיתי. הכיר, הכיר. אמרתך,

אמירתך. ¹⁰ ותורתך, ותורתך. קשורה,

קשרה. ¹¹ ידיו, ידו. מהנים, מחני.

מן יקומון; מי יקימו. ¹² לבנימך,

ולבנימים. ידך, יד יד. לבטח [עליו],

לַבְּמוֹז. חֶפֶץ, וְחֹפֶף. כְּתִפּוֹ, כְּתִפְתּוֹ. אֲשֶׁר־
¹⁴ גֵּרֶשׁ, גֵּרוּשִׁי. ¹⁵ הָרִי, הָרִי. גִּבְעוֹת, גִּבְעוֹת.
 גִּבְעָה. ¹⁶ וּמְלֹאָה, וּמְלֹאָה. שְׂכִנִּי, שְׂכִנִּי.
 שָׁכַן. ¹⁷ שׁוֹרֶה, שׁוֹר. רֹאשׁ, רֹאשׁ.
 אֶרֶץ, אֶרֶץ. *וְהֵם, הֵם. ¹⁹ הָרִי, הָרִי.
 שֵׁם, וְשֵׁם. יִנְקָה, יִנְקָה. וְשִׁפְנִי, וְשִׁפְנִי.
²⁰ כְּלָבִיא, כְּלָבִיָּה. וְשִׂרְפָה, שִׂרְפָה. אֶף.
 וְגַם. ²¹ מַחֲקֶק, מַחֲקֶק. עִם, עִם.
²² גֹּרֶה, גֹּרֶה. יִנְקָה, יִנְקָה. ²³ רִצּוֹן, רִצּוֹן.
 יֵם, יֵם. יִרְשָׁה, יִרְשָׁה. ²⁴ יְהִי, יְהִי.
 רָגְלוֹ, רָגְלוֹ. ²⁵ מִנְעֹלָה, מִנְעֹלָה.
 דְּבֹאֵךְ, דְּבֹאֵךְ. ²⁶ וּבִגְאוֹתָהּ, וּבִגְאוֹתָהּ.
²⁷ מַעֲנֶדָה, מַעֲנֶדָה. זֹרַעַת, זֹרַעַת.
 הַשֹּׁמֵד, הַשֹּׁמֵד. ²⁸ אֵל, אֵל. וְתִירוֹשׁ, וְתִירוֹשׁ.
 וְתִירוֹשׁ. אֶף, אֶף. וְאֶף, אֶף. ²⁹ אֲשֶׁר־

אֲשֶׁר־ נוֹשֵׁעַ, הַנוֹשֵׁעַ. גְּאוֹתָךְ, גְּאוֹתָךְ.
 בְּמוֹתֵימוֹ, בְּמוֹתֵימוֹ.
 CAP. XXXIV. לֵד
 1. ver. נְבוֹ, נְבֹא. יִרְחוּ, יִרְחוּ. אֶרֶץ
 אֶת, הַגִּלְעָד עַד הַיָּם. ² וְאֶת, כָּל נִפְתָּלִי
 וְאֶת אֶרֶץ אֲפֵרַיִם וּמְנַשֶּׁה וְאֶת כָּל אֶרֶץ
 יְהוּדָה עַד אֶרֶץ מִנְחֵה מִצְרַיִם עַד
 הַנְּהַר הַגָּדוֹל נְהַר פָּרָת וְעַד הָאֲחֵרֹן;
³ וְאֶת הַנֶּגֶב וְאֶת הַכּוֹכַב בִּקְעַת יִרְחוֹ
 עַד הַתְּמָרִים עַד צֶעֱרָה; הָאֲחֵרֹן.
⁴ נִשְׁבַּעְתִּי, נִשְׁבַּעְתִּי [לֹאבְחִיד]. הָרִאשִׁית,
 הָרִאשִׁית. ⁶ בְּנֵי, בְּנֵי. ⁷ בְּמוֹתָ, בְּמוֹתָ.
 כְּחַתָּה, כְּחַתָּה. ⁹ יְדִי, יְדִי. ¹⁰ נְבִיא
 עוֹד, עוֹד נְבִיא. ¹¹ הָאֲחֵת, הָאֲחֵת.
¹² הַמּוֹרָא, הַמּוֹרָא.

QUONIAM τὸ קרי cum vocibus in quibus litera vel deficit vel redundat, propter marginis angustiam è regione Textus adjici non potuit, fini libri illud juxta ordinem librorum Veteris Testamenti subjungere visum fuit.

בראשית GENESIS.

צביים 8, xiv. 2. וצבאים, וצבים 19. x. הוצא lege הוצא CAP. viii. ver. 17. ודגער 16 : הדגרה, הדגער 14. xxiv. 6 in deficit & in fine. xx. 6. צבים
לגשר, לגער 57 : הגשרה, הגער 55 : ויושם, וישם 39 : הגשרה, הגער 28 : הגשרה
וישתחו, וישתחו 29 : ה redundantat צירה 3. xxvii. 3. גוים, גיים 23. xxv.
הגשרה, הגער 12, 3 bis. xxxiv. צוארו, צוארו 4. xxxiii. באגר, בגר 11. xxx.
וישתחו, וישתחו 28. xliii. אסירי, אסורי 20. xxxix. יעוש, יעיש 14, 5. xxxvi.
סותו, סותה 11. xlix.

שמות EXODUS.

השלי, השלו 18: תלנו, תלנו 7: וילנו, וילנו xvi. 2 מה זה, מה זה CAP. iv. 2 ועמיו, ועמדו 11 xxvii. כסותו, כסיחה 26: בעירו, בעירה 4 xxii. לו, לא 8 xxi. מידיו, מידו 19: ברעו, ברעה 17 xxxii. משבשתיו, ממשבשתו 28 xxviii. בריחו, קצותיו יקצוותו 4 xxxix. קצותיו, קצוותו 8 xxxvii. בריחו, בריחיו.

ויקרא LEVITICUS.

יִקְרָתוֹ, יִקְרָחָה 5. xxi. יִדְּיוֹ, יִדְּיוֹ 21. xvi. לֹא, לֹא 21. xi. יִדְּיוֹ, יִדְּיוֹ 22. ix. cap. לֹא, לֹא 30. xxv. וּנְסָכּוֹ, וּנְסָכָה 13. xxiii.

במדרג NUMERI.

CAP. i. 16 קריא וקריא. iii. 51 הפדים הפדים. x. 36 ובנחה ובנחה. xi. 11 in וילינו וילינו. xiv. 36 עניו עניו. xii. 3 השליו השליו. 32 et צ inter א deest מצחי
 וילינו. xv. 24 in deficit לחמה et ש inter ת. xvi. 11 תלונו תלונו. xxi. 32 ויהי ויהי. xxxiv. 4 תניאון תניאון. xxxii. 7 קריאי קריאי. xxvi. 9 וירש וירש

אלה הדברים DEUTERONOMIUM.

CAP. ii. 33 בניו, בניו. v. 10 מצותו, מצותי. vii. 9, viii. 2 מצותי, מצותו. xi. 12 in deest א inter ו et ש. xxi. 7 שפכו, שפכה. xxii. 15 bis, 16, 24, 25, 27, 29 הנער, הנערה. 20, 26 לנער, לנערה. 23, 28 נער, נערה. xxvii. 10 מצותיו, מצותי. xxviii. 27 ובעפלים, ובעפלים. 30 ובשחורים, ובשחורים. 57 in הוצת הוצת deficit א inter צ et ת. xxix. 22 וצבים, וצבים. xxxii. 13 in כמותי כמותי redundat vau. xxxiii. 2 אשרה, אשרה. 9 בניו, בניו.

LIBER JOSUÆ. ספר יהושע

בשלוח iv. 18. מאדם, באדם 16: וביניו, ובינו iii. 4. אדוהי, אדוהי CAP. ii. 13. חקעו 9: ויאמר, ויאמרו 7: כשמעכם, בשמעכם vi. 5. ענרם, עברנו v. 1. כעלות, בינו viii. 11. וזא, וזאה vii. 21. בעלות, בעלות 15: הלוך, הולך 13: חקעי, et ibid. in אכרות vau redundant. ix. 7. בעי, בעיר 16: לעי, לעיר 12: ביניו, ושפלו, ושפלתה xi. 16. in בידך x. 8. redundant. xv. 4. והיה, והיו 47: הגרול, הגבול 48: ושוכו, ושוכו 53: וינום, וינום 63: in יוכלו redundant vau prius. xvi. 3. חצאתו, חצאתיו xviii. 12, 14, 19. והיה, ושחצמה, ושחצומה xix. 22. העמונה, העמוני 24: חוצאות, חוצאותיו 19: והיו

xxii. 7 גולן, גלון 27: ראשנה, ראשנה 10. xxi. גולן, גלון 8. xx. והיו, והיו 29
in 8: וארבה, וארב 3. xxiv. ב. et ב deficit jod inter בנינו in 25: בעבר, מעבר
redunda! 15: ה' מעבר, בעבר

LIBER JUDICUM. ספר שופטים

Cap. i. 27 מ & inter deest צמחי in 19: בצענים, בצענים 11. iv. ישבי, ישב 27
מלכה, מלכה 8. ix. וינסו, וינסו 21: צליל, צלול 13. vii. ובאו, ובאו 5. vi. et
xiii. 17 in ואשימה, ואשימה 3. xii. ורעותי, ורעיתי 37. xi. מלכי, מלוכי 12
21, 25: לי, לה 18. xvi. redundat aleph in 18: redundat jod דברך
ואת, ואתי 2. xvii. והמישני, והמישני 26: כטוב, כיטוב 25: האסורים, האסורים
xx. 13 post אבו adde 19. xx. בעלות, בעלות 25: ויבל, ויבל 21: להשיבה, להשיבו 3. xix.
לריר, לרור 22: ויצו, ויצו 20. xxi. בני

LIBER I. SAMUELIS. ספר שמואל א

Cap. i. 17 in חסדיו, חסדיו 9: ולא 3. ii. et ש & deficit שלחך in 17
ועינו 2. iii. לא dubium an legendum לו 16. et עליו, עליו 16. et מריבו, מריבו 10
עפלים 9: במחורים, בעפלים 12, 6. v. יד, יך 13. iv. בעניו, בעניו 18: ועינו
viii. 3 ויעלהו, ויעלה 9. vii. טהריכם, עפליכם 5: טהרי, עפלי 4. vi. טהורים
in 7. x. הגנה, הגג 26: מבנימין una voce מבן ימין 1. ix. בדרכיו, בדרכו
6: כשמעו, כשמעו 6. xi. למשפחתו, למשפחתו 21: redundat jod
xiv. 27 אמרו, אמר 19: ויחל, ויחל 8. xiii. ויאמרו, ויאמר 10. xii. כחום
xvii. 7 ויאמר, ויאמרו 16. xv. השלל, שלל: ויעט, ויעש 32: ותאונה, ותאונה
6: ויאבהו, ויאבהו 1. xviii. שזה, זה 34: ממערות, ממערת 23: ועץ, וחץ
xix. 18, עבדיו, עבדו 22: דרכיו, דרכו 14, עון, עון 9: באלפיו, באלפו 7: לשור
לא יעשה, לו עשה 2 מניית, מניית 1. xx. ניות, ניות 23. בניית, בניית 23, 22, 19
ברבנתו, ברבנתו et: באלפיו, באלפו 12. xxi. החצים, החצי 38: אל, על 24
לורא, לרור 18: אוני, אוני 17: redundat vau ושאול in 14: אליו, אלו 13. xxii.
in 5. xxiv. ואנשו, ואנשו 5. xxiii. דואג, דויג 22. et ibidem
jod posterius, 9 מהמעה, מן מהמעה 19: ואת 3. xxv. כלבו, כלבי et
in 8: עשויות, עשויות et: אביגיל, אבוגיל 13: ב. et ב deficit jod inter בנינו
in 8: מראשתי, מראשתי 16, 11, 7: סביבתי, סביבתי 16, 5. xxvi. ותבאת
והגורו 8: יסף, יסף 4. xxvii. הנית, הנית 22: redundat jod posterius
et: ברבנתו, באלפיו, באלפו 5. xxix. redundat vau קסומי in 8. xxviii. והגורי
בברבנתו, הוירד, הורד 24: בניו, בניו 6. xxx.

LIBER II. SAMUELIS. ספר שמואל ב

Cap. i. 8 in 16: בנגדו, בנגדו 11: ואומר, ואמר 8. ii. 23
לוש 15: תחתיו, תחתו 12: לאביגיל, לאביגיל 3: ויולדו, וילדו 2. iii. תחתו, תחתו
והמבי et: מהוציא, מהוציא et: היית, הייתה 2. v. מובאך, מובאך 25: ליש
בנהר 3. post viii. 3 וילד, וילד 23. vi. כשמעך, כשמעך 24: שנאו, שנאו 8: והמביא
המלאכים in 1. xi. א. redundat aleph in 17: ישראל, בישראל 9. x. מרה
1, 4 redundat aleph in 24: ויראו המוראים in 24: redundat
22: שמלתו, שמלתו 20: בעניו, בעניו 9: ראש in aleph redundat
32: ויתלוש in ו 8. xiii. במלכן, במלכן 31: ותקרא, ויקרא 24: והגני
xiv. 7 שים, עמיהוד, עמיהוד 37: עניו, עניו 34: כי אם 33: שומה, שימה
יהוצייתה 30: עבדך, עבדו 22: עשית, עשיתי 21: מהרבת, מהרבת 11: שים

בעברות 28 כי, כי, אם 21 : אנעך, אנועך 20 : ישוב, ישיב 8 xv. והציתות
 בעוני 12 כי, וכי : כה, כי 10 : תחתיו, תחתו 8 : והלחם, ולחלחם 2 xvi. בערבות
 באחד, באחת 12 xvii. איש, ישאל post 23 לו, לא 18 : קללתי, קללתי : בעני
 בנפשו 13 ולו, ולא 12 : נפצות 8 : לעזור, לעזר 3 xviii. בערבות, בעברות 16
 לו, לא 7 xix. כן. adde על post 20 : בחיו, בחיו 18 : לאהלו, לאהלו 17 : בנפשי
 העבירו, ויעבירו 41 : הירדן, בירדן 32 : בעניו, בעינו 19 deficit חמרו in 14
 23 : ויקהלו, ויקהלו 14 : ועלו, ועלו 8 : deest עינו in 6 : ויחר, ויחר 5 xx.
 redund. שבעתים in 9 : יתן, יתן 6 : לנו, לי 4 xxi. ושוא, ושוא 25 : הכרתי, הכרי
 תלום 12 : בתחלת, תחלת, ה redundant הפלחים in : והמה, והם : dat jod
 8 xxii. שמעא, שמעי 21 : מרן, מרן 20 : וישבי, וישבו 16 : שמה, שם : תלאום
 רגלי 34 : דרכי, דרכו 33 : משפמי, משפמו 23 : ויהם, ויהם 15 : ותנעש, ותנעש
 ואחריו, ואחרו 9 : אחת, אחד : העצני, העצנו 8 xxiii. מגרל, מגרל 51 : רגלי
 מבר, מבאר 15, 16 : שלשה, שלשים 13 : ואחריו, ואחרו 11 : גבורים, גבורים : דורו, דדי
 חצרו 35 : איש, אשר 21 : הארי, האריה ibid : חל, חי 20 : השלשה, השלשי 18
 האורנה 16 : רחמו, רחמו 14 xxiv. redundat jod. נשאי in voce 37 חצרי
 בעניו, בעינו 22 : ארונה, ארניה 18 : האורנה

LIBER I. REGUM. ספר מלכים א

ii. 24. אלהים, אלהיך 47 : יהיה, יהי 37 : אל, על 33 : עבך, עבדך 27 CAP. i.
 in רגלי, רגלי 17 v. האחד, אחד 7 iv. et ב. redundat jod inter ב. וישיבני
 21 vi. יציע, יציעו 6, יציע, יציעו 10, 16 : מירכתי in : היציע, היציעו 10, 6 : יציע, יציעו 5
 וקו, וקה 23 : השבכה, שבכה 20 vii. משפמי, משפמו 38 : ברתוקות, ברתוקות
 בנית, בנית 48 : דברך, רברך 26 viii. האלה, האל 45 : מסטרה, ומסטרחה 56
 12 : וידברו, וידבר 7 : ויבא, ויבאו 3 xii. תדמר, תמר 18 : וישתחו, וישתחו 9 ix.
 שישק, שושק 25 : אתן, את 2 xiv. מלבו, מלבר 33 : ויבא, ויבאו 21 : ויבא, ויבאו
 ובשגב 34 : ובחמאחו, ובחמאחו 26 xvi. המלך, מלך 18 : וקדשי, וקדשו 15 xv.
 מן בהמה 5 xviii. והוא, והוא et היא, הוא 15 : חת, חתן 14 xvii. ובשגוב
 אחד, אחת 4 xix. ברכו, ברכו 42 : redundat jod ובדברך in : מהבהמה 36
 13 xxii. אבי, אבי 29 : מביא, מבי 21 : ספרים, הספרים 8 xxi. מעלי, מעל 41 xx.
 נשברו, נשברה et : עשה, עשר 49 : ידך, ידך 34 : דברך, דברך

LIBER II. REGUM. ספר מלכים ב

ii. 16. שכנך, שכניכי 3 : לך, לך 2 iv. ויכו, ויכו iii. דגאיות, דגאיות
 23 : אח, אחי 23, 16 : בנך, בניכי et : נשיך, נשיכי 7 : מוצקת, מוצקת 4
 non legitur : נא 18 : אמנה, אבנה 12 : בסוסיו, בסוסו 9 v. כפו, כפו 34 : הולכת
 דביונים, חריונים 25 : איכו, איכה 13 : והוזירו, והוזירה 10 vi. מאן, מאן 25
 1 viii. בחפום, בהחפום 15 : המון, ההמון 13 : בשדה, בחשדה 12 vii.
 שמשוהו 33 : שלשו, שלשה 25 : להגיד, לגיד 15 ix. שנים, שנה 17 : לו, לא 10
 2 : ראטה, וראטה 1 xi. למוצאות, למחזאות 27 x. והיתה, והיה 36 : שמשוה
 20 : מונחתיו, מונחתו 18 : המאות, המאות 15, 10, 9, 4 : המומחים, הממוחים
 6 xiii. המפקדים, הפקדים et : ידי, יד 12 : מימן, בימן 10 xii. המלך, מלך
 7 : יומת, ימות 6 : redundat jod posterius in 2 xiv. החטיא, החטיא
 6 xvi. המלך, מלך 25 xv. ויבא, ויבאו 13 : לאהלו, לאהלו 12 : מלה, המלה
 13 xvii. מוסך, מוסך 18 : את, ואת 17 : ויצוה, ויצוהו 15 : ואדומים, וארומים
 31 : ומספרים, וספרים 24 : וידא, וידא 21 : שני, שנים 16 : נביא, נביאו
 23 xix. כימי רגליהם שניהם et : צואתם, דריהם 27 xviii. אלהי ספרים, ספרים

xx. 4. צבאות, יהוה post 31 : להשאות, להשות 25 : קצו, קצה et : ברב, ברב
xxii. 5. שמעה, שמעיו xxi. 12. יקחו, יקה 18 : נכחו, נכתה 13 : חצר, העיר
ובירה 36 : ממך, במלך 33 : בן, בני 10. xxiii. 10. בית, בבית et : ויחננו, ויחנה
חמוטל, חמיטל 18 : אילי, אולי 15 : עשרת, עשרה 14 : עלו, עלה 10. xxiv. 10.
אמות, אמה 17 : וליוגבים ולגבים 12. xxv.

ESAIAS. ישעיה.

Cap. 8 in deficit jod inter ע et 15 : מלכם, מלכם 16 : מזה לכם, מזה לכם
ועתודותיהם, ועתידותיהם 13 : ולשמו, ולשימו x. לו, לא 2. ix. 29. ושאג
et תשכבנה, תשגלנה 16. xiii. מודעת, מידעת 5. xii. 5. בית, כביר 32 : כביר, כאביר
xvi. 3. redundant vau. xviii. 4 in אשקומה et : עשו, הביאו 3. xvi.
xxvi. 20 in במו, במי 10. xxv. 10. בחוניו, בחיניו 13 : כחים, כחיים 12. xxiii.
יעבור, עבר et : שוש, שיש 15. xxviii. 15 in יעבור et : redundant jod
xxix. 11. post הספר, ספר, יורע et 6. xxx. 6. עורים, עורים 32 : בה, בה
et : צואתם, תראיהם 12. xxxvi. 12. והכרמל, וכרמל 15 : עניים, עניים 7. xxxii.
xlii. 20. ונראה, ונרא xli. 23. ואכלו, ואכול 30. xxxvii. 30. מימי גלגלים, שיניהם
redundat vau : 24. lxiv. 17 in יסגור et : למשיסה, למשוסה 24 : ראות, ראת
הוברי, הברו 13. xlvii. 13. עצתי, עצתו 11. xlv. 11. אושר, מאתי 2. xlv.
5 : התפתחי, התפתחו 2. lii. 2. ופצחו, ופצחו 13 : ונצורי, ונצורי 6 : לו, לא 5. xlix.
lv. 10. ותחת, הספרד תחת 13. lv. 13. הנה, הן 15. liv. 15. משלו, משלו
redundat. lx. 21 in vau במותי et : 14. lviii. 14. נוב, נוב 19. lvii. 19. צפו
אל, על 7 : ומרק, ומרק 4. lxv. 4. לא, לא 9. lxiii. 9. וצנף, וצנף 3. lxii. 3.
lxvi. 17. אחת, אחד.

JEREMIAS. ירמיה.

Cap. i. 5 in אצרך, redundant vau. ii. 15. נצתה, נצתה 16 : נצתו, נצתו
33 : ילדתי, ילדתי 27 : וגורןך, וגורןך 25 : נפשה, נפשו 24 : אעבור, אעבור 20
דברתי in 5 : redundant jod et : קראתי 4 : שכבת, שגלת 2. iii. למדת, למדת
etiam redundant jod : 7. ותרא, ותרא 19 : תקראי, תקראי 7
v. 7. ואת, ואתי 30 : שמעת, שמעתי et : אוחילה, אוחולה 19 : תקעו, ותקעו 5. iv.
יאבדו 21 : ביר, בור 7. vi. 7. יורה, ויורה 24 : מיונים, מיונים 8 : אסלו, אסלו
הוציא 22. vii. 22. מאש תם, מאש תם 29 : תלכי, תלכי et : תצאו, תצאי 25 : ואבדו
in 15 : וסוס, וסוס 7 : במרוצתם, במרוצתם 6 : יוציאו, יוציאו 1. viii. 1. הוציאי
ארץ 13. x. א. deest ותשנה in 17 : שחוט, שוחט 7. ix. 7. א. est pro ה מרפה
וראי et : שאו, שאי 20 : ושית, ושית 16. xiii. 16. א. deest יושבת, וישובתי 17 : הארץ
: ואליל, ואליל 14 : צעיריהם, צעיריהם 3. xiv. 3. redundant jod et : למדתי in 21 : וראו
11 : בא, באה 9 : אלמנותי, אלמנותי 8 : לזעה, לזעה 4. xv. 4. ותרמית, ותרמית
: יראה, ירא 8. xvii. 8. לדיגים, לדיגים 16. xvi. 16. דברך, דברך 16 : שריתך, שריתך
: שמוע, שומע 23 : העם, עם 19 : וסורי, וסורי 13 : ימי, ימי 11 : כדרכי, כדרכי 10
16 : שבילי, שבילי 15 : הרע, הרעה 10 : והנה הוא, והנה הוא 3. xviii. 3. בו, בה 24
11 : החרסות, החרסות 2. xix. 2. יהיו, יהיו 23 : שוחה, שוחה 22 : שריקות, שריקות
12 : וחי, וחי 9. xxi. 9. מביא, מביא 15 : א. est loco in להרפה 12 : posterius
: יושב, יושבתי 23 : נושבו, נושבה 6 : ועבדיו, ועבדיו 4. xxii. 4. מעלליהם, מעלליהם
et : לזעה, לזעה 9. xxiv. 9. רברו, דברי 18. xxiii. 18. נהנת, נהנתי et : מקננת, מקננתי
xxv. 3 in האלף positum pro ה 7 : redundant vau : 13. xxv. 13. האלף
xxvii. 1 in מיכה, מיכה 18 : הוצאת, הוצאתה 6. xxvi. 6. והבאתי, והבאתי

redundat vau prius: 20 in יוניה etiam redundat vau. xxviii. 1.
היורע, היורע: 23 לזועה, לזועה: 18 שבותכם, שביחכם: 14. xxix. בשנה, בשנה.
ימים: 38 post הלבת, הלבתי: 21 xxxi. א. redundant שאסך: 16 xxx.
בשנה, בשנת: 1 xxxii. השרמות, השרמות: 40 קי, קוה: 39 באים adde
לכל, לכל: 8 xxxiii. החשיא, החשי: 35 ובתורחך, ובתורחך: 23 ועינו, ועינו
הכליא: 4 xxxvii. לזועה, לזועה: 17 ויכבשום, ויכבשום: 11 xxxiv. אשיב, אשוב
ante אה: 16 סחבות, הסחבתי: 11 ריחה, ריחה: 2 xxxviii. ואיה, ואיו: 19 הכלוא
מביא, מבי: 16 non legitur: 12 xxxix. רגלך, רגלך: 22 non legitur: אשר
כמוהם: 17 xli. העשה, העש: 16 עיפי, עופי: 8 ante דבר: 3 xl.
ובא, ובאה: 11 שפרירו, שפרירו: 10 xliii. התעיתם, התעיתם: 6 xlii.
כמיש: 7 הלוהית, הלוהית: 5 צעיריה, צעיריה: 4 xlviii. הרבית, הרביתי: 11 xlv.
מופעת: 21 וזעקי, וזעקי: et הללו, הלילי: 20 ושבי, שבי: 18 יחדו, יחד: et כמוש
in: 28 תהלת, תהלה: 25 xlix. הנם, הנם: 44 נמצא, נמצאה: 27 מיפעת
et: 36 vau posterius redundat: אשוב, אשוב: 39 עלם, עלם: 36
תשמחי: 11 צאו, יצאו: 8 שובבום, שובבים: et היו, היה: 1. 6 שבות, שבת
אשיותיה: 15 ותצהלו, ותצהלי: et תפושו, תפוש: et תעלו, תעלו: et תשמחו
li. 3 posterior אריצים, אריצים: 44 לה lege quoque יד: 29 אשיותיה
et: 13 non legitur: ירך: 34 שכנת, שכנתי: 13
11: 1 lii. הדיחני, הדיחנו: et בלעני, בלענו: et הציגנו, הציגנו
המלכים, מלכים: 32 הכלוא, הכליא: 31 קומת, קומה: 21 אחד, האחד: 20 בבית
היו, היו: 93

יְחִזְקִאל EZECHIEL.

[illegible]

24, 26, 31 ואלמו, ואלמו: 22 וחלוני, וחלוני: et וחמרו, וחמרו: 24, 26, 31, 34, 36, 37 אלו, אלו: 25 ולאילמו, ולאילמו: 26 ועלותי, ועלותי: 29 ולאמו, ולאמו: 15 ואחיקהא, ואחיקהא: 31, 34, 37 מעלו, מעלו: xli. 8 מוסדות, מוסדות: 15 המביא, המביא: 14 תורתיו, תורתיו: et ומתחת הלשכות, ומתחת הלשכות: xlii. 9 תורתו, תורתו: et תורתו, תורתו: xliii. 11 צורתו, צורתו: 16 ולבשו, ולבשו: 15 ידיו, ידיו: et יכפרו, וכפרו: 26 והאריאל, והאריאל: 16 ומהאריאל, ומהאריאל: 15 למשפט, למשפט: 24 תורותיו, תורותיו: et לשפט, לשפט: 5 redundant vau: 3 in לאכול, לאכול: 15 יצא, יצא: xlv. 9 יהיה, יהיה: 5 חמשה, חמשה: xlv. 3 ושפטהו, ושפטהו: 15 בצאתו, בצאתו: 11 עמדו, עמדו: xlvii. 10 בירכתם, בירכתם: 19 יעשו, יעשו: 12 בתוכו, בתוכו: 21 יעביר, יעביר: 14 בתוכו, בתוכו: xlviii. 8 יהיה, יהיה: 16 תבואתו, תבואתו: 18 scribitur sed non legitur: 16 posterius חמש

HOSEAS. הושע

Cap. vi. 10 שערוריה, שערוריה: viii. 12 in אכתוב, אכתוב: et רבו, רבו: ix. 16 בלי, בלי: x. 10 עונותם, עונותם.

JOEL. יואל

Cap. iv. 1 אשוב, אשוב.

AMOS. עמוס

Cap. viii. 4 עניו, עניו: ix. 6 מעלותיו, מעלותיו: ונשקעה, ונשקעה: 8 עניו, עניו: viii. 4

OBADIAS. עובדיה

Cap. i. 11 שעריו, שעריו.

JONAS. יונה

Cap. i. 14 in נקא, נקא: 14 redundant vau

MICHAS. מיכה

Cap. i. 3 in במותי, במותי: 8 שילל, שילל: 10 החמלשתי, החמלשתי: 15 exstat אבי, אבי: iii. 2 רעה, רעה: 15

NACHUM. נחום

Cap. i. 3 in וגדול, וגדול: ii. 1 in לעבור, לעבור: 6 in בהליכותם, בהליכותם: 6 in vau quoque redundant. iii. 4 יכשלו, יכשלו.

HABAKUK. חבקוק

Cap. iii. 4 עזו, עזו: 14 פרוו, פרוו.

SOPHANIAS. צפניה

Cap. ii. 7 שבתם, שבתם.

HAGGÆUS. חגי

Cap. i. 8 ואכבדה, ואכבדה.

ZACHARIAS. זכריה

Cap. i. 4 in מעלילהם, מעלילהם: 16 וקו, וקו: ii. 8 אלו, אלו: iv. 2 ואמר, ואמר: v. 9 in וחשנה, וחשנה: ix. 8 in מצבה, מצבה: 8 est יקפאון, יקפאון: 6 חשכנה, חשכנה: xiv. 2 חבצור, חבצור: xi. 2 א, א: pro

תהלים PSALMI.

עננים : עננים ix. 13. ואתה , ואת vi. 4. הושר , הושר v. 9. PSALMUS
חלכאים et : ידכה , ודכה 10 : דרכוי , דרכו x. 5. א. loco est מורה in 21 : עניים
redundat jod חסידך in 10. xvi. נודי , נודו i. xi. ענוים , עניים 12 : חל כאם
xxiv. יגל , יגל i. xxi. וצפונך , וצפונך 14 : סבבוני , סבבוני xvii. 11.
redundat vau צרופה in 2. xxvi. דורשו , דרושו 6 : נפשי , נפשו
xxvii. ליריתון xxxix. רדפי , רדופי 21. xxxviii. מירדי , מיורדי 4. xxx.
liv. הרב , הרבה li. 4. וצורם , וצרים 15. xlix. ואשר , אשר 3. xli. ליירותן
lviii. 8. יצפוני , יצפוני 7. lvi. ישימות , שיימות 16. lv. ישיב , ישוב
lxvi. 7. וענני , ועננו 7. lx. יגיעון , יגיעון 16 : חסרי , חסרו 11. lix.
et : תחליני , תחליני et : תעלנו et : הראיתי , הראיתנו 20 : חושה , חישה 12. lxxi.
16 : ישוב , ישיב 10 : שפכו , שפכה et : נמיו , נמיו 2. lxxiii. ניין , ניין 17. lxxii.
12 : ירותון , ידותון lxxvii. 1. חוקך , חוקך 11 : ועתה , ועת 6. lxxiv. הוא , היא
lxxix. 10. redundat jod ושילוך in 20 : אזכיר , אזכיר
redundat aleph אשמור in 29 : תרום , תרים 18. lxxxix. שבית , שבות 2. lxxxv.
ci. 5. ולו , ולא c. 3. עולחה , עלחה xcii. 16. שחא , שת 8. xc.
in 40 : דברו , דבריו 28 : רגלו , רגליו cv. 18. כחי , כחו cii. 24. redundat vau.
in 147 : וידעי , וידעו cxix. 79. וענני , ועננו cviii. 7. חסדיו , חסדו cvi. 45.
שביחנו , שבותנו uti 161 in redundat jod ומדברך in 161. lxxvi. 4.
cxxxix. 6. למעניהם , למענותם cxxix. 3. א. pro est שנא in 2. cxxvii.
ידעת 13 : ימושו , ימשו 11 : יכסמו , יכסמו xl. 10. ולו , ולא 16 : פלאיה , פלאיה
vau וגדול in 8 : וגדולתך , וגדולתך clv. 6. ידעתי .
clviii. 2. צבאו , צבאו clvii. 19. דברו , דברו

משלי שלמה PROVERBIA SALOMONIS.

מפניים iii. 15 חסירו, חסירו : 8 pro יצפן, ויצפן ii. 7 כשאוה, כשאוה CAP. i. 27
 חריב, חרוב : 30 רעך, רעך : 28 redundat vau posterius : 27 in מפניים :
 ברגלו, ברגלו : בעיניו, בעיניו : 13 vi. 16 יכשולו, יכשולו : iv. 16 ולענים, ולענים : 34
 אהבה : 17 viii. 16 redundat vau posterius חועבות in : 16 מדינים, מדינים : 14
 ישרם, ושרם : 3 xi. 14 redundat jod מצאי in posteriore : 35 אהב :
 עניים, עניים : 21 xiv. 14 יחכם, וחכם : et הולך, הולך : 20 xiii. 14 ישיב, ישיב :
 חמוש, חמיש : 13 xvii. 14 שפתו, שפתו : 27 עניים, עניים : 19 xvi. 14 ופי, ופי :
 ימות, יומת : 16 לו, לא : 7 xix. 14 ומדינים, ומדונים : 19 ובא, יבא : xviii. 17 וקר :
 redundat jod באישון in : 20 נכריה, נכרים : 16 ושאל, ישאל : 4 xx. 19 גרל, גרל :
 29 מדינים, מדונים : 9, 19 xxi. 9 חמרוק, חמרוק : 30 מבהלת, מבהלת : 19
 et פהיר in : 11 redundat vau, uti : 8 ונסתר, ויסתר : 3 xxii. 3 דרכו, דרכו :
 5 xxiii. 5 ארחתו, ארחתו : 25 שלשים : שלשום : 20 ו : redundat פול in : 14
 ישמח : et ויולד, יולד : et יגיל, יגיל : et גיל, גיל : 24 יעוף, ויעוף : et התעף, התעף :
 17 xxiv. 17 בכוס, בכים : 31 מדינים, מדונים : 29 חצרנה, חצרנה : 26 ישמח :
 24 xxv. 24 מדינים, מדונים : 24 redundat jod posterius אויבך :
 15 : 10 xxvii. 10 בשפתו, בשפתו : 23 מדינים, מדונים :
 8 xxviii. 8 דור, דור : 2 ואבדן, ואבדה : 20 מדינים, מדונים :
 10 xxx. 10 אדניו, אדניו : 16 in prius : 3
 4 xxxi. 4 הליכות, הילכות : 27 בלילה, בלילה : 18 נמשע, נמשע : 17 אי, או : xxxi.

כ' JOBUS.

ויראה.

CANTICUM CANTICORUM. שִׁיר הַשִּׁירִים

redundat jod. iv. 9 באחת, באחד.

רוֹת RUTH.

אלי. iv. 4 ואדע, ואדעה, 5 קניתי, קניתי 6 in priore לנאל redundat vau.

אִיבָה THRENI.

et : ואינם, אינם 7 : ולא, לא 5 : ואין, אין 3 : הביטח, הביטח v. 1 : יושבת, יושבתי

קהלת ECCLESIASTES.

etiam ה redundat. xi. 9. ובמראה, ובמראי. xii. 6. ירחק, ירחק.

LIBER ESTHER. מגלת אסתר

13: ביהודיים in 7 nec non etiam redundat jod ultimum: יהודיים in

in היהודיים et eodem 13 עתידים, עתודים ix. 15 redundat jod ultimum
in היהודיים 18 in היהודיים 19 redundat vau in הפרושים 27 וקבלו, וקבל.
x אחשוורוש, אחשוורש.

DANIEL. דניאל

CAP. i. 4 in מאום redundat א. ii. 4 in לעבדיך redundat jod : 5 לכשריא, 26 ונהורא, ונהורא 22 כשריא, כשריא 10 הודמנתון, הודמנתון 9 לכשריא
in האיתוך ut 29 in רעיוניך redundat jod posterius : quoque in
eodem 29 ut 31, 37, 38 redundat in אנתה : sic super est vau quod
est, 33, 41, 42 ubique bis, in voce מנהון 38 דאריך, ארע, ארעא 39 דיירין, דאריך 40
קיתרם in 5, 7, 10, 15 וקיימן, וקאמן 3. iii. 3 in 10 וסומפוניא, ספניא 10
redundat jod : tum 12 in עלך redundat jod, ut
eodem 12, 18 in לאלהיך 19 אשתני, אשתנו 21 in פטיסיהון redundat jod
prius : 25 רביעיא, רביעיא 26, 32 עליא, עליא 28 גשמיהון, גשמיהון 29
שלח, גשמיהון, גשמיהון 28 עלאה, עליא 26, 32 רביעיא, רביעיא 25
כשריא, כשריא ל posterius עללין in 4. iv. 4 in דאריך, דאריך 31 שלו
5 in אורין, אורין 9 redundat jod : 13, 14 in אנושא, אנושא 14, 21, 22, 29
עליא, עליא 14 : 15 bis, in אנתה ונתחיהו et eodem 16 ac dein 21 מרי, מריא 16
et rursus 16 in רבת, רבת et : אנתה, אנתה 19 in לעריך jod redundat : 22, 24, 29
דיירי, דארי 32 ולעלאה, ולעליא 31 וחשאך, וחשיך 24 redundat jod :
et ibid : et אדרי, אדרי et : כלא, כלא et v. 5 נפקה, נפקו 7, 30
כשריא, כשריא 7, 30 posterius עללתי uti 10 in 8 והמניכא, והמנוכא 7, 16, 29
et eodem 10 חויך, חויך 13, 18 in אנתה et : 14, 16 in עלך
redundat jod : et iterum 16 חוכל bis, תכול 18, 21 עליא, עליא 19
וועין, וועין et 23 jod in קדמך uti 23 in אנתה et : 22, 23 עליא, עליא 21
וועין, וועין et 21 in אנתה redundat jod : 17, 21 in אנתה et : 24
redundat jod : 24 in קדמך redundat jod : 26 דאריך, דאריך 27
וועין, וועין et 27 in אנתה redundat jod : sic etiam 5, 19 in שניה
6 in גביה 7, 19 in ברגליה 7, 8, 20 in קדמיה 19 ושמריה et : 7
præterea 7, 23 vau redundat in בנייהון et : אהעקרו legendum
ונפלו 20 redundat vau : כלהון in 19 רבנן, רבון et : אלפין, אלפין 10
אהעקרה redundat vau : 25 ונפלה ix. 5 in הורם, הורם 11. viii. 11
ab initio : 12 redundat jod in דבריו 18 in ה 24 פקחה et : ויתגרה, ויתגרו et :
וישב 18 : ויום, ויום 12 מעוה, מעוה et : ויתגרה, ויתגרו et : ויגרו, ויגרו
xi. 10 וישב 18 : ויום, ויום 12 מעוה, מעוה et : ויתגרה, ויתגרו et : ויגרו, ויגרו
ה. pro א est בחמא in 44 יכר, הכר 39 וישב

ESRA. עזרא

CAP. ii. 1 in נבוכדנצור redundat vau posterius : 46 שלמי, שלמי 50
4 ולו, ולא 2. iv. 2 ויעל, ויעל et : מכונותיו, מכונותו 3. iii. 3 נפוסים, נפוסים
11 in דהיא, דהוא et : ארכויא, ארכוי 9 כנותיו, כנותו 7 ומבהלים, ומבלהים
כשרא, כשרא 12. v. 12 ושוירא, ושוירא 12 et : אשכלו, אשכלו 12 redundat jod
15 in אלה et : 17 ושיציא et : 15. vi. 15 in אלה et : 17 ושיציא et : 15
vii. 18 redundat jod in עלך et : 25 אהוד, אהוד et : 26 דינין, דינין
הנתונים et : ואצוה, ואוצוה 17 וחור, וחור 14 יעאל, יעאל 13. viii. 13
12 in עולם, עולם 2. x. 2 ויעשו 37 כלוהו, כלוהו 35 ורמות, ורמות 20
redundat jod : 20 ורמות, ורמות 35 ורמות, ורמות 20 redundat jod :
43 נשאו, נשאי 44 ידי, ידו 43

NEHEMIAS. נחמיה

ויעמידו 15 : ר ante & deficit in 5. iii. והביאותם, והבאותם 9. CAP. i. ויעמר redundantat jod בצחחיים in 7. iv. אחריו, אחרי 31, 30 : זכי, זכי 20 : ויעמר alterutrum : 9 in ונשוב redundantat vau. v. 7 in נשאים redundantat : & 9 in ויאמר redundantat jod. vii. 3 in etiam redundantat jod : 43 להודיה, להודיה redundantat vau. ix. 17 : אתה, את 6. ix. נפשכים, נפשכים 52 : להודיה 16 : למליכי, למלכי 14 : ועני, וענו 9. xii. ירוחן, ירוחן 17. xi. נבי, נבי 20. x. דאנ in 16. xiii. ראשי, ראש 46 : & redundantat in 38 : לעדוא, לעדיא redundantat vau prius. & redundantat in 25 : אשוריות, אשוריות

LIBER I. CHRONICORUM. ספר דברי הימים א

עליה 51 : עיות, עיות 46 : & redundantat in 11. CAP. i. וחולק 20 : וצחר, וצחר 7. iv. הודיהו, הודיהו 24. iii. ישבו, ישבו 55. ii. ישוב, ישיב 1. vii. צוף, צוף 20 : בני, בנו 11. vi. המעונים, המענים 41 : וחולק 4. ix. ופנואל, ופנואל 25. viii. יחבה, יחבה 34 : בריות, בריות 31 : יעוש, יעש 10 : השלישים, השלושים 11. xi. יעאל, יעאל 35 : פטורים, פטורים 33 : בני מן, בנימן 15 : החרפי, החרופי 5 : ויזאל, ויזאל 3. xii. ויעאל, ויעאל 44 : ולו, ולא 20 : מחצצרים in 24. xv. חורם, חורם 1. xiv. השלישים, השלושים 18 : גרותי, גריתו redundantat & posterius. xvi. 38. ירוחן, ירוחן. xviii. 10 vau redundantat in 24. xxiv. שלמות, שלמות 9. xxiii. בני, בנו 7. xxii. יעיר, יעיר 5. xx. לשאלו, ושלמות 25. xxvi. שרמי, שרמי 29 : לבן ימיני, לבנימיני 12. xxvii. ושלומית redundantat vau : 16 הוא הוא.

LIBER II. CHRONICORUM. ספר דברי הימים ב

CAP. i. 16 in bis est & pro. iii. 17 in הימיני redundantat jod in medio. iv. 11 חורם, חורם. v. 12 in מחצצרים redundantat & posterius : 13 in מחצצרים redundantat & posterius. vii. 6 in מחצצרים etiam redundantat & posterius. viii. 10 in הנציבים redundantat jod prius : 18 in אוניות redundantat vau prius. ix. 29 יעדו, יעדו. xi. 18 ante בן pro. xiii. 14 in מחצצרים redundantat & posterius : 19 עפרין, עפרין. xvii. 8 ירב, ורב 27. xxiv. 3 in וירא deficit jod alterum ante. xxv. 9 in למאות redundantat vau. xxvi. 3 in יכילה redundantat jod in medio : 7 in הערביים redundantat jod posterius : 11 יעאל, יעאל : 21 דיאל, דיאל 14 : ויעאל, ויעאל 13 : לועה, לועה 8. xxix. החפשיה, החפשות : 28 in מחצצרים redundantat & posterius. xxxi. 12, 13 in כונניהו redundantat vau prius. xxxii. 21 ומיציא, ומיציא. xxxiv. 5 redundantat jod in מבחוחים : 25 in חוקהה redundantat vau : 22 : וישבו, וישבי 9 : בחרבותיהם, בחר בתיהם 6 : והכנו, והכנו 4 : המבנים, המבנים 3. xxxv. 14 in למעול redundantat vau in medio. xxxvi. 14 in כשדיים redundantat jod posterius.

סדר ספרי תנך

כרעת היהודים

ORDO LIBRORUM.

נחום	NAHUM.	בראשית	GENESIS.
חבקוק	HABAKUK.	שמות	EXODUS.
צפניה	ZEPHANIAH.	ויקרא	LEVITICUS.
חגי	HAGGAI.	במדבר	NUMERI.
זכריה	ZACHARIAH.	דברים	DEUTERONOM.
מלאכי	MALACHIA.	יהושע	JEHOSUAH.
תהלים	PSALMI.	שופטים	JUDICUM.
משלי	PROVERBIA.	שמואל	SAMUEL.
איוב	JOB.	מלכים	REGUM.
שיר השירים	CANTI. CANTI.	ישעיה	JESAIAH.
רות	RUTH.	ירמיה	JEREMIAH.
איכה	THRENI.	יחזקאל	EZECHIEL.
קהלת	ECCLESIASTES.	הושע	HOSEA.
אסתר	ESTHER.	יואל	JOEL.
דניאל	DANIEL.	עמוס	AMOS.
עזרא	EZRA.	עובדיה	OBADIAH.
נחמיה	NEHEMIAH.	יונה	JONAH.
דברי הימים	LIBER CHRON.	מיכה	MICHAH.

1877

1877

1877

1877

1877

1877

1877

1877

1877

1877

1877

1877

1877

1877

1877

1877

1877

VETUS TESTAMENTUM

HEBRAICUM ET ANGLICANUM.

CAP. I. א

1 הַרְאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת
 2 הָאָרֶץ: וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְחָשֶׁךְ
 3 עַל־פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל־פְּנֵי
 4 הַמַּיִם: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי־אוֹר:
 5 וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת־הָאוֹר כִּי־טוֹב וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים
 6 בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ: וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר
 7 יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לַיְלָה וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם
 8 אֶחָד: מַ: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם
 9 וַיְהִי מִבְּדִיל בֵּין מַיִם לַמַּיִם: וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־
 10 הָרָקִיעַ וַיַּבְדֵּל בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת לָרָקִיעַ
 11 וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לָרָקִיעַ וַיְהִי־כֵן: וַיִּקְרָא
 12 אֱלֹהִים לָרָקִיעַ שָׁמַיִם וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם
 13 שֵׁנִי: מַ: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם
 14 אֱלִמְקוֹם אֵיחָד וַתֵּרָא הַיַּבְשָׁה וַיְהִי־כֵן: וַיִּקְרָא
 15 אֱלֹהִים לַיַּבְשָׁה אֶרֶץ וּלַמְּקוֹת הַמַּיִם קָרָא יַמִּים
 16 וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תִּרְשָׁא
 17 הָאָרֶץ דָּשָׁא עֵשֶׂב מִזִּירִיע זֶרַע עֵץ פֶּרִי עֵשֶׂה פֶרִי
 18 לְמִינוֹ אֲשֶׁר זֶרַע וְזֶרַעְכֶּם עַל־הָאָרֶץ וַיְהִי־כֵן: וַתּוֹצֵא
 19 הָאָרֶץ דָּשָׁא עֵשֶׂב מִזִּירִיע זֶרַע לְמִינֵהוּ וְעֵץ עֵשֶׂה־
 20 פֶרִי אֲשֶׁר זֶרַע־בּוֹ לְמִינֵהוּ וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב:
 21 וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם שְׁלִישִׁי: מַ: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
 22 יְהִי מְאוֹרֹת בְּרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהַבְדִּיל בֵּין הַיּוֹם וּבֵין
 23 הַלַּיְלָה וְהָיוּ לְאוֹת וּלְמוֹעֲדִים וְלַיָּמִים וּשְׁנָיִם:
 24 וְהָיוּ לְמַאוֹרֹת בְּרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל־הָאָרֶץ
 25 וַיְהִי־כֵן: וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־שְׁנֵי הַמַּאֲוֹרֹת
 26 הַגְּדֹלִים אֶת־הַמַּאֲוֹר הַגָּדוֹל לְמַמְשִׁלַּת הַיּוֹם
 27 וְאֶת־הַמַּאֲוֹר הַקָּטָן לְמַמְשִׁלַּת הַלַּיְלָה וְאֵת
 28 הַזִּכְּכִים: וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִים בְּרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם
 29 לְהָאִיר עַל־הָאָרֶץ: וְלַמִּשְׁלַל בָּיוֹם וּבַלַּיְלָה
 30 וְלַהַבְדִּיל בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ וַיֵּרָא אֱלֹהִים
 31 כִּי־טוֹב: וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם רִבְעִי: מַ:
 32 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרָצוּ הַמַּיִם שָׂרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה

וְעוֹף יַעֲרֹף עַל־הָאָרֶץ עַל־פְּנֵי רָקִיעַ הַשָּׁמַיִם:

1 וַיֵּבְרָא אֱלֹהִים אֶת־הַתַּנִּינִים הַגְּדֹלִים וְאֵת כָּל־
 2 נֶפֶשׁ הַחַיָּה הַרְמִשֹּׁת אֲשֶׁר שָׂרָצוּ הַמַּיִם לְמִינֵהֶם
 3 וְאֵת כָּל־עוֹף כָּנָף לְמִינֵהוּ וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב:
 4 וַיַּבְרֶךְ אֹתָם אֱלֹהִים לֵאמֹר פְּרוּ וּרְבוּ וּמִלְאוּ אֶת־
 5 הַמַּיִם בַּיָּמִים וְהָעוֹף יִרְבַּע בָּאָרֶץ: וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־
 6 בֹקֶר יוֹם חֲמִישִׁי: מַ: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ
 7 נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ בְּהֵמָה וְרֶמֶשׂ וְחוּר־אָרֶץ
 8 לְמִינָהּ וְהִי־כֵן: וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־חַיַּת הָאָרֶץ
 9 לְמִינָהּ וְאֶת־הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ וְאֵת כָּל־רֶמֶשׂ
 10 הָאֲדָמָה לְמִינֵהוּ וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב: וַיֹּאמֶר
 11 אֱלֹהִים נַעֲשֵׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדֹמֹתֵינוּ וְיִרְדּוּ
 12 בְּדֹגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְכָל־חַיַּת הָרֶמֶשׂ
 13 אֶת־הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ זָכָר
 14 וּנְקֵבָה בָרָא אֹתָם: וַיַּבְרֶךְ אֹתָם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר
 15 לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ וּמִלְאוּ אֶת־הָאָרֶץ וּכְבִּשְׁוּ
 16 וְיִרְדּוּ בְּדֹגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְכָל־חַיַּת הָרֶמֶשׂ
 17 עַל־הָאָרֶץ: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה נָתַתִּי לָכֶם אֶת־
 18 כָּל־עֵשֶׂב: זֶרַע זֶרַע אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ וְאֵת־
 19 כָּל־הָעֵץ אֲשֶׁר־בּוֹ פֶּרִיעַץ זֶרַע וְרַע לָכֶם יִהְיֶה
 20 לְאֹכְלָהּ: וְלִכְלִי־חַיַּת הָאָרֶץ וְלִכְלֵעוֹף הַשָּׁמַיִם
 21 וְלִכְלֵי רֶמֶשׂ עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־בּוֹ נֶפֶשׁ חַיָּה אֶת־
 22 כָּל־יֶרֶק עֵשֶׂב לְאֹכְלָהּ וַיְהִי־כֵן: וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת־
 23 כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה־טוֹב מְאֹד וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־
 24 בֹקֶר יוֹם הַשְּׁשִׁי: מַ:

CAP. II. ב

1 וַיַּכְלֵךְ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל־צִבְּאָם: וַיַּכְלֵךְ אֱלֹהִים
 2 בָּיוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בְּיוֹם
 3 הַשְּׁבִיעִי מִכָּל־מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיַּבְרֶךְ אֱלֹהִים
 4 אֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בּוֹ שָׁבַת מִכָּל־
 5 מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר־בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת: מַ: אֵלֶּה
 6 הַיּוֹדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאָם בְּיוֹם עֲשׂוֹתָם

THE FIRST BOOK OF MOSES,

CALLED

GENESIS.

YEAR BEFORE THE COMMON YEAR OF CHRIST, 4004.

JULIAN PERIOD, 710.

CYCLE OF THE SUN, 10.

DOMINICAL LETTER, B.

CYCLE OF THE MOON, 7.

INDICTION, 5.

CREATION FROM TISRI OR SEPT. 1.

CHAP. I.

IN the beginning ^a God created ^b the heaven and the earth.

2 And the earth was ^c without form, and void; and darkness *was* upon the face of the deep. And the Spirit ^d of God moved upon the face of the waters.

3 And God said, ^e Let there be light: *f* and there was light.

4 And God saw the light, that *it was* good: and God divided ^g the light from the darkness.

5 And God called the light ^h Day, and the darkness he called Night. And the evening and the morning were ⁱ the first day.

6 And God said, ^j Let there be a ^k firmament in the midst of the waters, and let it divide the waters from the waters.

7 And God made the firmament, ^l and divided the waters which *were* under the firmament from the waters which *were* above ^m the firmament: and it was so.

8 And God called the firmament Heaven. And the evening and the morning were the second day.

9 And God said, ⁿ Let the waters under the heaven be gathered together unto one place, and let the dry land appear: and it was so.

10 And God called the dry land Earth; & the gathering together of the waters called he Seas: and God saw that *it was* good.

11 And God said, Let the earth ^o bring forth ^p grass, the herb yielding seed, and the fruit-tree yielding ^q fruit after his kind, whose seed *is* in itself, upon the earth: and it was so.

12 And the earth brought forth grass, and herb yielding seed after his kind, and the tree yielding fruit, whose seed *was* in itself, after his kind: and God saw that *it was* good.

13 And the evening and the morning were the third day.

14 And God said, Let there be ^r lights in the firmament of the heaven, to divide the ^s day from the night; and let them be for signs, and ^t for seasons, and for days, and years:

15 And let them be for lights in the firmament of the heaven, to give light upon the earth: and it was so.

16 And God made two great lights; the greater light ^u to rule the day, and the lesser light to rule the night: *he made* the stars also.

17 And God set them in the firmament of the heaven, to give light upon the earth.

18 And to ^v rule over the day and over the night, and to divide the light from the darkness: and God saw that *it was* good.

19 And the evening and the morning were the fourth day.

20 And God said, Let the waters bring forth abundantly the ^w moving creature

B. C. 4004.

a Pr. 8. 23.

Jno. 1. 1, 2.

Heb. 1. 10.

b Job 38. 4.

Ps. 33. 6.

Is. 40. 26.

Je. 51. 15.

Zec. 12. 1.

Ac. 14. 15.

Ro. 1. 20.

Col. 1. 16.

^β living soul.

^γ let fowl fly.

^δ face of the

firmament

of heaven.

c Job 26. 7.

Je. 4. 23.

d Job 26. 13.

Ps. 104. 30.

e Ps. 33. 9.

Mat. 8. 3.

f 2 Co. 4. 6.

Ep. 5. 14.

^ε between

the light &

between the

darkness.

g Ps. 74. 16.

Is. 45. 7.

^η and the

evening was

& the morn-

ing was.

h Job 37. 18.

i Je. 10. 12.

^θ expansion.

k Pr. 8. 28.

l Job 38. 8.

m Mat. 6. 30.

^κ tender

grass.

n Ec. 7. 29.

Ep. 4. 24.

o Lu. 6. 44.

^λ creepeth.

^μ seedling

seed.

p ch. 9. 3.

q Ps. 136. 7.

^ν between

the day and

between the

night.

^π a living

soul.

r Ps. 104. 19.

^ρ for the

rule of the

day.

s Je. 31. 35.

t Ex. 20. 11.

Is. 58. 13.

Heb. 4. 4.

^σ created to

make.

^τ creeping.

that hath ^β life, and fowl ^γ that may fly above the earth in the ^δ open firmament of heaven.

21 And God created great whales, and every living creature that moveth, which the waters brought forth abundantly, after their kind, and every winged fowl after his kind: and God saw that *it was* good.

22 And God blessed them, saying, Be fruitful, and multiply, and fill the waters in the seas; and let fowl multiply in the earth.

23 And the evening and the morning were the fifth day.

24 And God said, Let the earth bring forth the living creature after his kind, cattle, and creeping thing, and beast of the earth after his kind: and it was so.

25 And God made the beast of the earth after his kind, and cattle after their kind, and every thing that creepeth upon the earth after his kind: and God saw that *it was* good.

26 And God said, Let us make man in our image, after our likeness; and let them have dominion over the fish of the sea, and over the fowl of the air, and over the cattle, and over all the earth, and over every creeping thing that creepeth upon the earth.

27 So God created man in his own image,ⁿ in the image of God created he him; male and female created he them.

28 And God blessed them, and God said unto them, Be fruitful, and multiply, and replenish the earth, and subdue it; and have dominion over the fish of the sea, and over the fowl of the air, and over every living thing that ^λ moveth upon the earth.

29 And God said, Behold, I have given you every herb ^μ bearing seed, which *is* upon the face of all the earth, and every tree, in the which *is* the fruit of a tree yielding seed; ^ρ to you it shall be for meat.

30 And to every beast of the earth, and to every fowl of the air, and to every thing that creepeth upon the earth, wherein *there is* ^π life, I have given every green herb for meat: and it was so.

31 And God saw every thing that he had made, and, behold, *it was* very good. And the evening and the morning were the sixth day.

CHAP. II.

THUS the heavens and the earth were finished, and all the host of them.

2 And ² on the seventh day God ended his work which he had made; and he rested on the seventh day from all his work which he had made.

3 And God blessed the seventh day, and sanctified it; because that in it he had rested from all his work which God created ^σ and made.

4 These *are* the generations of the heavens and of the earth when they were

created, in the day that the LORD God made the earth and the heavens,

5 And every plant of the field before it was in the earth, and every herb of the field before it grew: for the LORD God had not caused it to rain upon the earth, and there was not a man to till the ground.

6 But γ there went up a mist from the earth, and watered the whole face of the ground.

7 And the LORD God formed man δ of the α dust of the ground, and ϵ breathed into his f nostrils the breath of life; and man became a living soul.

8 And the LORD God planted h a garden eastward in Eden; and there he put the man whom he had formed.

9 And out of the ground made the LORD God to grow every tree that is pleasant to the sight, and good for food; the i tree of life also in the midst of the garden, and the k tree of knowledge of good and evil.

10 And a river went out of Eden to water the garden; and from thence it was parted, and became into four heads.

11 The name of the first is Pison: that is it which compasseth m the whole land of Havilah, where there is gold;

12 And the gold of that land is good: there is bdellium and the onyx stone.

13 And the name of the second river is Gihon: the same is it that compasseth the whole land of κ Ethiopia.

14 And the name of the third river is Hiddekel: ϵ^o that is it which goeth λ toward the east of Assyria. And the fourth river is Euphrates.

15 And the LORD God took μ the man, and ν put him into the garden of Eden, to dress it and to keep it.

16 And the LORD God commanded the man, saying, Of every tree of the garden ν thou mayest freely eat:

17 But of the tree of the knowledge of good and evil, θ thou shalt not eat of it: for in the day that thou eatest thereof thou π shalt surely die.

18 And the LORD God said, *It is not good that the man should be alone; ϵ^o I will make him an help ρ meet for him.*

19 And out of the ground the LORD God formed every beast of the field, and every fowl of the air; and α brought them unto Adam σ to see what he would call them: and whatsoever Adam called every living creature, that was the name thereof.

20 And Adam gave ϕ names to all cattle, and to the fowl of the air, and to every beast of the field; but for Adam there was not found an help meet for him.

21 And the LORD God caused a α^z deep sleep to fall upon Adam, and he slept: and he took one of his ribs, and closed up the flesh instead thereof;

22 And the rib, which the LORD God had taken from man, ψ made he a woman, and b brought her unto the man.

23 And Adam said, *This is now bone ϵ^o of my bones, and flesh of my flesh: she shall be called ω Woman, because she was taken out of β Man.*

24 Therefore shall a man leave d his father and his mother, and shall cleave unto his wife: and they shall be one flesh.

25 And they were both naked, the man and his wife, and were not ashamed.

CHAP. III.

NOW the ϵ^o serpent was more f subtle

B. C. 4004.

β yea, because, &c.
 γ or, a mist which went up from.

δ dust of the ground.

α ch. 2. 17.

b Jno. 8. 44.

c 1 Ti. 2. 14.

d ch. 3. 19.

Ps. 103. 14.

Is. 64. 8.

1 Co. 15. 47.

e Job 33. 4.

f Is. 2. 22.

g 1 Co. 15. 45.

h Eze. 31. 8, 9.

i ch. 3. 22.

Pr. 3. 18.

Re. 2. 7.

κ a desire.

k ver. 17.

l ch. 2. 25.

m or, things to gird about.

n ch. 25. 18.

θ wind.

π Je. 23. 24.

Am. 9. 2, 3.

κ Cush.

σ Da. 10. 4.

λ or, eastward to Assyria.

p 1 Jno. 3. 20.

μ or, Adam.

ν ver. 8.

π eating thou shalt eat.

ρ Job 31. 33.

Pr. 28. 13.

σ ch. 3. 1, 3.

11. 17.

Ro. 6. 23.

1 Co. 15. 56.

θ dying thou shalt die.

t 1 Co. 11. 9.

1 Ti. 2. 13.

ρ as before him.

u Ps. 8. 6.

σ or the man.

ϕ called.

v Is. 65. 25.

Mi. 7. 17.

w Mat. 13. 38.

Jno. 8. 44.

1 Jno. 3. 8.

x Is. 7. 14.

Mat. 1. 23.

Lu. 1. 35.

y Ro. 16. 20.

Ep. 4. 8.

Re. 12. 7, 8.

z ch. 15. 12.

α 1 Co. 14. 34.

x or, subject to thy husband.

ψ builded.

b Pr. 18. 22.

c Ep. 5. 30.

ω Isha.

β Ish.

d Mar. 10. 7.

γ cause to bud.

e Re. 12. 9.

f 2 Co. 11. 3.

than any beast of the field which the LORD God had made. And he said unto the woman, β Yea, hath God said, Ye shall not eat of every tree of the garden?

2 And the woman said unto the serpent, We may eat of the fruit of the trees of the garden:

3 But of the fruit of the tree which is in the midst of the garden, God hath said, α Ye shall not eat of it, neither shall ye touch it, lest ye die.

4 And the serpent δ said unto the ϵ woman, Ye shall not surely die:

5 For God doth know that in the day ye eat thereof, then your eyes shall be opened; and ye shall be as gods, knowing good and evil.

6 And when the woman saw that the tree was good for food, and that it was pleasant ζ to the eyes, and a tree to be desired to make one wise, she took of the fruit thereof, and did eat; and gave also unto her husband with her, and he did eat.

7 And the eyes of them both were opened, and they knew that they were naked: i and they sewed fig-leaves together, and made themselves η aprons.

8 And they heard the voice of the LORD God walking in the garden in the θ cool of the day: and Adam and his wife π hid themselves from the presence of the LORD God, amongst the trees of the garden.

9 And the LORD God called unto Adam, and said unto him, Where art thou?

10 And he said, I heard thy voice in the garden, and I was afraid, ρ because I was naked; and I hid myself.

11 And he said, Who told thee that thou wast naked? Hast thou eaten of the tree, whereof I commanded thee that thou shouldst not eat?

12 And the man said, σ The woman, whom thou gavest to be with me, she gave me of the tree, and I did eat.

13 And the LORD God said unto the woman, What is this that thou hast done? And the woman said, The serpent beguiled me, and I did eat.

14 And the LORD God said unto the serpent, Because thou hast done this, thou art cursed above all cattle, and above every beast of the field: upon thy belly shalt thou go, and ν dust shalt thou eat all the days of thy life:

15 And I will put enmity between thee and the woman, and between ω thy seed and ϵ^o her seed: γ it shall bruise thy head, and thou shalt bruise his heel.

16 Unto the woman he said, I will greatly multiply thy sorrow, and thy conception: in sorrow thou shalt bring forth children; and thy desire shall be χ to thy husband, and he shall α rule over thee.

17 And unto Adam he said, Because thou hast hearkened unto the voice of thy wife, and hast eaten of the tree of which I commanded thee, saying, Thou shalt not eat of it: cursed is the ground for thy sake; in sorrow shalt thou eat of it all the days of thy life:

18 Thorns also and thistles shall it bring γ forth to thee; and thou shalt eat the herb of the field:

19 In the sweat of thy face shalt thou eat bread, till thou return unto the ground; for out of it wast thou taken: for dust thou art, and unto dust shalt thou return.

20 And Adam called his wife's name

CAP. III.

וַיִּהְיֶה אֱלֹהִים אֶרֶץ וַשְׁמַיִם׃ וְכָל עֵץ הַשָּׂדֶה
 טָרֵם יִהְיֶה בָאָרֶץ וְכָל עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה טָרֵם׃ וַיֹּאמֶר
 אֱלֹהִים לֵאמֹר׃ יִהְיֶה הָאָדָם עַל-הָאָרֶץ וְאָמַר
 אֵין לֵעָד אֶת-הָאָדָמָה׃ וְאֵד עֲשֵׂה מִדְּבָרְךָ
 וְהִשְׁקֵה אֶת-פְּלִטִי הָאָדָמָה׃ וַיִּצְרֵה יְהוָה
 אֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם עֵצֶר מִדְּבָרָמָה וַיִּשְׁחֵה
 בְּאֶזְרוֹ נִשְׁמַח דָּאִים וְהָיָה הָאָדָם לְנֶשֶׁם חַיָּה׃
 וַיִּפְּטֵר יְהוָה אֱלֹהִים בְּרִבְעוֹן מִקְדָּם וַיִּשְׁם
 שֵׁם אֶת-הָאָדָם אֲשֶׁר יָצָר׃ וַיִּצְלַח יְהוָה
 אֱלֹהִים מִדְּבָרָמָה כִּי-עָצָה נִחְמַד לְמַרְאֵה
 וְטִיב לְמַאֲכָל וַעֲצֵי הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגֵּן וְעֵץ הַיָּדַעַת
 טִיב וְרָע׃ וַיִּהְיֶה יָצָא מַעַד לְהַשְׁקוֹת אֶת-הַגֵּן
 וּמַשְׁם יִשְׂרָאֵל וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים׃ שֵׁם
 הָאָדָם פִּישָׁן וְהָיָה הַסֹּבֵב אֶת-פְּלִאָרֶץ הַחַיִּילָה
 אֲשֶׁר-שֵׁם תְּהֵבֵב׃ וַיִּתֵּב הָאָרֶץ הַהִיא טִיב
 שֵׁם הַבְּלָח וְאֵבֶן הַשֵּׁחִם׃ וְשֵׁם-הַנֶּחֱרֵר הַשְּׁנִי
 בִּיחֹן הִוא הַסֹּבֵב אֶת-פְּלִאָרֶץ כֹּשׁ׃ וְשֵׁם-
 הַנֶּחֱרֵר הַשְּׁלִישִׁי הַחֵמֶל הִוא הַחֵלְכָה לְרִמָּה
 אֲשֶׁר וְהַנֶּחֱרֵר הַרְבִּיעִי הִוא פֶּרֶת׃ וַיִּשְׁחֵה יְהוָה
 אֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם וַיַּנְחֵהוּ בְּגִלְגָּן לְעִבְרָה
 וְלִשְׁמֶרָה׃ וַיִּצֹר יְהוָה אֱלֹהִים עַל-הָאָדָם
 לֵאמֹר מִכֹּל עֵץ-הַגֵּן אָכַל תֹּאכַל׃ וּמִעֵץ הַיָּדַעַת
 טִיב וְרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בְיוֹם אָכַלְתָּ מִמֶּנּוּ
 מוֹת תָּמוּת׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים לֹא-טִיב
 הָיִיתָ הָאָדָם לְבָדוּ אֶעֱשֶׂה-לּוֹ עֵצֶר כְּנָגְדּוֹ׃
 וַיִּצְרֵה יְהוָה אֱלֹהִים מִדְּבָרָמָה כִּלְחִית
 הַשָּׂדֶה וְהָיָה פְּלִיעוֹף הַשָּׁמַיִם וַיֵּבֵא אֶל-הָאָדָם
 לְרִאשִׁית מַדְּיָקָרָא-וְכָל־אֲשֶׁר יִקְרָא-לּוּ הָאָדָם
 נֶשֶׁם חַיָּה הִוא שְׁמוֹ׃ וַיִּקְרָא הָאָדָם שְׁמוֹת
 לְכָל-הַבְּהֵמָה וּלְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְכָל חַיַּת הַשָּׂדֶה
 וְלָאָדָם לֹא-מִצָּא עֵצֶר כְּנָגְדּוֹ׃ וַיִּפְּטֵר יְהוָה
 אֱלֹהִים׃ וְהַרְבֵּה עַל-הָאָדָם וַיִּשְׁלַח וַיִּשְׁחֵה אֶת-
 מַצְלָעָיו וַיִּסְתֵּר בְּשֹׁר תַּחְתָּהּ׃ וַיִּבֶן יְהוָה
 אֱלֹהִים אֶת-הַצֵּלַע אֲשֶׁר-לָקַח מִדְּבָרָם לְאִשָּׁה
 וַיֵּבֵאהָ אֶל-הָאָדָם׃ וַיֹּאמֶר הָאָדָם נָא
 הִפָּעִם עִצָּם מִעֲצָמִי וּבָשָׁר מִבָּשָׁרִי לְזֹאת
 יִקְרָא אִשָּׁה כִּי מֵאִשׁ לְקָחָהּ-זֹאת׃ עַל-כֵּן
 יַעֲזֹב-אִישׁ אֶת-אָבִיו וְאֶת-אִמּוֹ וְיִבָּק בְּאִשְׁתּוֹ
 וְהָיוּ לְבָשָׁר אֶחָד׃ וְהָיוּ שְׁנֵיהֶם שְׁרוּמִים
 הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ וְלֹא יִתְבָּשְׁשׁוּ׃

וַיִּקְדָּשׁ הָיָה עֲרוֹם מִכֹּל חַיַּת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר עָשָׂה
 יְהוָה אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר אֶל-הָאִשָּׁה אָף כִּי-אָמַר אֱלֹהִים
 לֹא תֹאכְלוּ מִכֹּל עֵץ הַגֵּן׃ וַיֹּאמֶר הָאִשָּׁה
 אֶל-הָבָה מִשְׁרִי עֵץ-הַגֵּן נֹאכַל׃ וּמִשְׁרִי הָעֵץ
 אֲשֶׁר בְּתוֹךְ-הַגֵּן אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ
 מִמֶּנּוּ וְלֹא תִנְעֹז בּוֹ כִּי-תִקְחֶמָהוּ׃ וַיֹּאמֶר
 הָבָה אֶל-הָאִשָּׁה לֹא-מוֹת תָּמוּת׃ כִּי יָדַעַת
 אֱלֹהִים כִּי בְיוֹם אָכַלְתֶּם מִמֶּנּוּ וְנִסְתַּחְתְּהוּ עֵינֵיכֶם
 וְהָיִיתֶם כְּבָאֱלֹהִים יָדַעַת טִיב וְרָע׃ וַיִּהְיֶה
 כִּי טִיב הָעֵץ לְמַאֲכָל וְכִי תִאֲחַד-הָיָה לְעֵינִים
 וְנִחְמַד הָעֵץ לְהַשְׁכִּיל וְנִתְקַח מִשְׁרִי וְהֹאכַל
 וְנִתָּן בְּסִלְיִישָׁה עָשָׂה וַיֹּאכַל׃ וַתִּפְקֹדְהָ
 עֵינֵי שְׂבִיתָם וַיִּנְדְּעוּ כִּי עֲרוֹמָם הֵם וַתִּתְפַּרֵּץ
 עֲלֶיהָ תֹאכְלָה וַיַּעֲשֵׂה לָהֶם חֲלָה׃ וַיִּשְׁמַע יְהוָה
 קוֹל יְהוָה אֱלֹהִים מִתְּהֵלֶה בְּגֵן הָעֵדֶן הַהִיא
 וַתִּתְחַבֵּא הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי יְהוָה אֱלֹהִים
 בְּתוֹךְ עֵץ הַגֵּן׃ וַיִּקְרָא יְהוָה אֱלֹהִים אֶל-
 הָאָדָם וַיֹּאמֶר לוֹ אַיֶּכָּה׃ וַיֹּאמֶר אֶת-קוֹלִי
 שָׁמָעִיתִי בְּגֵן וַיֹּאמֶר כִּי-עֵינִים אָנֹכִי וְאַחֲבֵא׃
 וַיֹּאמֶר מִי הִנִּיד לָךְ כִּי עֵרִים אַתָּה הַמִּדְּהֵעַן׃
 אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לֵבְלָתִי אָכַל-מִמֶּנּוּ אָכַלְתָּ׃ וַיֹּאמֶר
 הָאָדָם הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּה עִמָּדִי הִיא בָרָה
 לִי מִדְּהֵעַן וְאָכַל׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים לְאִשָּׁה
 מַדְּנָתָה עֲשִׂיתָ וְהֹאמֶר הָאִשָּׁה הַבָּהֶשׁ הַשִּׁינִי
 וְאָכַל׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים אֶל-הָבָה כִּי
 עֲשִׂיתָ וְזֹאת אֲרֹר אֶתָּה מִכָּל-הַבְּהֵמָה וּמִכָּל
 חַיַּת הַשָּׂדֶה עַל-כֵּן תִּלְוֶה וְעֵשֶׂר תֹּאכַל כִּי-יָמִי
 חַיֶּיךָ׃ וְאֵיבָה אִשָּׁה בִּיחֹף וְבִין הָאִשָּׁה וּבִין וַיִּרְעָה
 וּבִין וַיִּרְעָה הִוא יִשְׁוֹפֶה רֹאשׁ וְאֶתָּה תִּשְׁוֹפֶנּוּ
 עֵקֶב׃ ׀ אֶל-הָאִשָּׁה אָמַר הַרְבֵּה אֲרָבָה
 עֲצָבוֹךָ וְתִלְוֶיךָ בְּעֶבֶד תִּלְוֶיךָ בְּגִים וְאֶל-אִשְׁחִי
 תִּשְׁוֹמָתְךָ הִוא יִשְׁוֹפֶה׃ ׀ וְלָאָדָם אָמַר
 כִּי שְׁמִיעִתָּ לְקוֹל אֲשֶׁרֶף וְהֹאכַל מִדְּהֵעַן
 אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לֵאמֹר לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ אֲרֹרְהָ
 הָאָדָמָה בְּעֵבֶרְךָ בְּעֵבֶרְךָ בְּעֵבֶרְךָ וְהֹאכְלָה כֹּל יְמֵי
 חַיֶּיךָ׃ וְקוֹץ וְחֶרֶב תִּקְחֶנּוּ לָךְ וְאָכַלְתָּ אֶת-
 עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה׃ בְּזִיעַת אֶפְרֶיךָ תֹּאכַל לֶחֶם עַד
 שְׁוִבְךָ אֶל-הָאָדָמָה כִּי כִמְצָה לְקַחְתָּ כִּי-עֵשֶׂר
 אֶתָּה וְאֶל-עֵשֶׂר תִּשְׁוֹב׃ וַיִּקְרָא הָאָדָם

למך שני נשים שם האחת עדה ושם השנית
צלה: ותלד עדה את־יבל הוא היה אבי יעב
אבל ומקה: ושם אחיו יובל הוא היה אבי
צלה תשע בנור וענגב: וצלה גסה הוא יצלה
את־יובל מן למש פל־חש נחש וצלה
ואחות היובל־קין בעמה: ויאמר למך לנשיו
עדה וצלה שמען קולי נשי למך האונה אמרת
כי איש דרגתי לפעמי וילד לדברתי: כי
שבועתם יסמקו ולמך שבועים ושבועה: וילד
אדם עוד את־אשתו ותלד בן ותקרא את־שמו
שטר כי שותלי אלהים נרע אחר תחת היבל
כי הרגו־קין: וילשת גסה הוא ילד־בן ויקרא את־שמו

CAP. V. ה. אנוש או החול לקרא בשם יהוה: ה. אדם
נה סקר תולדות אדם ביום ברא אלהים אדם
בדמות אלהים עשה אותו: ונר ונקבה בראם
ויברך אותם ויקרא את־שםם אדם ביום
הבראם: ויהי אדם שלשים ומאת שנה וילד
בדמותו בצלמו ויקרא את־שמו שת: ויהיו
מי־אדם אחרי הולידו אחישת שמנה מאת
שנה וילד בנים ובנות: ויהיו פלימי אדם
אשר־חי תשע מאות שנה ושלשים שנה
וימת: ה. ויהישת חמש שנים ומאת שנה
וילד את־אנוש: ויהישת אחרי הולידו את־
אנוש שבע שנים ושלשים מאות שנה וילד
בנים ובנות: ויהיו פלימי־ששת שנים וילד
שנה ותשע מאות שנה וימת: ה. ויהיו
אנוש ותשעים שנה וילד את־מקן: ויהיו
אנוש אחרי הולידו את־מקן חמש עשרה שנה
ושמנה מאות שנה וילד בנים ובנות: ויהיו
פלימי אנוש חמש שנים ותשע מאות שנה
וימת: ה. ויהיו מקן שבעים שנה וילד
את־מהלאל: ויהיו מקן אחרי הולידו את־
מהלאל ארבעים שנה ושמנה מאות שנה וילד
בנים ובנות: ויהיו פלימי מקן עשר שנים
ותשע מאות שנה וימת: ה. ויהיו מהלאל
חמש שנים וששים שנה וילד את־ער: ויהיו
מהלאל אחרי הולידו את־ער שלשים שנה
ושמנה מאות שנה וילד בנים ובנות: ויהיו
פלימי מהלאל חמש ותשעים שנה ושמנה
מאות שנה וימת: ה. ויהיו ער שנים

שם אשתו חדה כי הוא היתה אם
21 פל־הי: ויעש יהוה אלהים לאדם ולאשתו
22 בתנות עור וילבשם: ה. ויאמר יהוה
אלהים הן האדם הזה פאחד ממנו לרשת
מבד ורע ושמח: פרי־שלח ידו ולקח גם מעץ
23 החיים ואכל וחי לעלם: וישלחו־יהוה אלהים
מזרעו־לעבר את־האדם אשר לקח משם:
24 ויגרש את־האדם וישכן מקדם לגרעו־את
הפרגים ואת לחש הרוב המתהפכת לשמר
את־דרך עץ החיים: ה. CAP. IV.

1 והאדם ידע את־חווה אשתו ותהר ותלד את־מקן
2 ותאמר מקני איש את־יהוה: ותסח ללדת את־
אחיו את־הבל ויהי־הבל לעה צאן ולמן היה עבר
3 ואדמה: ויהיו מקץ ימים ונבא מן־מסרי
4 האדמה מנחה ליהוה: והבל הביא גסה הוא
מבכרות צאנו ומחל־בן וישע יהוה אל־הבל
5 ואל־מנחתו: ואל־מנחתו לא שעה
6 ויהר למן מאד ויפלו פניו: ויאמר יהוה
אל־מקן למח חרה לך ולמח נפלי פקדו:
7 הלא אסתיב שאת ואם לא תיטיב לפח
חטאת רבץ ואלף השוקתו ואסח תמסל־בו:
8 ויאמר מקן אל־הבל אחיו ויהיו בנותם בשנה
9 ויבם מקן אל־הבל אחיו ויברכו: ויאמר יהוה
אל־מקן אי הבל אחך ויאמר לא ידעתי
10 השמר אחי אבני: ויאמר מה עשית קול
11 דמי אחיך צעקים אלי מן־האדמה: ועתה
ארו אסח מן־האדמה אשר פקדתה את־פיה
12 לקחת את־דמי אחיך מקד: כי תעבר את־
האדמה לאתסח תת־פקדו־לך גע וגד קהיה
13 בארץ: ויאמר מקן אל־יהוה גדול עוני משואו:
14 הן ברשע אחי היום מעל פני האדמה ומפניך
אסתר ויהי־יני גע וגד בארץ ויהי פלימי־צא
15 הרגני: ויאמר לו יהוה לכן פל־הרגי מן
שבועתם קם וישם יהוה למקן אות לבגדי הכות
16 אתו פלימי־צא: ונצא מקן מלפני יהוה וישב
17 בארץ־נור קדמת־ענן: ויבד מקן את־אשתו
ותהר ותלד את־חנוך ויהי בנה עיר ויקרא
18 שם חנוך בשם בנו חנוך: וילד לחנוך
את־עריר ועיריר ילד את־מחויאל ומחויאל ילד
19 את־מתושאל ומתושאל ילד את־למך: ויחוללו

Eve; β because she was the mother of all living.^a

21 Unto Adam also, and to his wife, did the LORD God make coats of skins, and δ clothed them.

22 And the LORD God said,^c Behold, the man is become as one of us, to know good and evil: and now, lest he put forth his hand, and take also of the tree of life,^d and eat, and live for ever;

23 Therefore the LORD God sent him forth from the garden of Eden,^e to till the ground from whence he was taken.

24 So he drove out the man: and he placed at the east of the garden of Eden, cherubims,^f and a flaming sword^g which turned every way, to keep the way^h of the tree of life.

CHAP. IV.

AND Adam knew Eve his wife; and she conceived, and bare θ Cain, and said, I have gotten a man from the LORD.

2 And she again bare his brother κ Abel. And Abel was λ a keeper of sheep, but Cain was a tiller of the ground.

3 And μ in process of time it came to pass, that Cain broughtⁱ of the fruit of the ground an offering unto the LORD.

4 And Abel, he also brought^j of the firstlings of his flock,^k and of the κ fat thereof. And the LORD had^l respect unto Abel, and to his offering:

5 But unto Cain, and to his offering, he had not respect. And Cain was very wroth, and his countenance fell.

6 And the LORD said unto Cain, Why art thou wroth? and why is thy countenance fallen?

7 If thou doest well, shalt thou not τ be accepted? and if thou doest not well,^m sin lieth at the door: And χ unto thee shall β be his desire, and thou shalt rule over him.

8 And Cain talked with Abel his brother: and it came to pass, when they were in the field, that Cain rose up against Abel his brother, and ν slew him.

9 And the LORD said unto Cain,^r Where is Abel thy brother? And he said, I know not: *Am I my brother's keeper?*

10 And he said, What hast thou done? the voice of thy brother's ψ blood ϕ crieth unto me from the ground.

11 And now *art* thou cursed from the earth, which hath opened her mouth to receive thy brother's blood from thy hand:

12 When thou tillest the ground, it shall not henceforth yield unto thee her strength; a fugitive and a vagabond shalt thou be in the earth.

13 And Cain said unto the LORD, My punishment ω is greater than I can bear.

14 Behold, thou hast driven me out this day from the face of the earth; and from thy face shall I be hid; and I shall be a fugitive and a vagabond in the earth; and it shall come to pass, η that every one that findeth me shall slay me.

15 And the LORD said unto him, Therefore whosoever slayeth Cain, vengeance shall be taken on him seven-fold. And the LORD set a mark upon Cain, lest any finding him should kill him.

16 And Cain^s went out from the presence of the LORD, and dwelt in the land of Nod, on the east of Eden.

17 And Cain knew his wife; and she conceived, and bare ζ Enoch: and he builded a city, and called the name of

B. C. 4003.

β Chavah,

i. e. living.

γ Lemech.

α Ac. 17. 26.

δ Is. 61. 10.

ϕ i. 3. 9.

ϵ ver. 5.

δ Re. 2. 7.

ϵ ver. 19.

ζ Ps. 80. 1, &c.

99. 1.

η 1 Ch. 21. 16.

θ He. 10. 20.

ι whetter.

κ or, I would

slay a man

in my

wound, &c.

λ or, in my

hurt.

μ i. e. gotten,

or, ac-

quired.

ν Hebel,

λ a feeder.

μ at the end

of days.

ν Sheth, i. e.

appointed,

or, put.

ι Nu. 18. 12.

κ Enosh.

ρ or, to call

themselves

by the

name of

the LORD.

De. 26. 17.

Ps. 116. 17.

Is. 44. 5.

Joel 2. 32.

1 Co. 1. 2.

σ sheep, or,

goats.

θ Le. 3. 16, 17.

ι He. 11. 4.

τ or, have the

excellency.

μ ch. 1. 27.

1 Co. 11. 7.

2 Co. 3. 18.

ν Mal. 2. 15.

ϕ 1 Jn. 3. 12.

χ or, subject

unto thee.

ψ Job 25. 4.

Jn. 3. 6.

1 Co. 15. 39.

1 Jn. 3. 12.

Jude 11.

τ Ps. 9. 12.

σ He. 9. 27.

ψ bloods.

ι He. 12. 24.

Re. 6. 10.

ω or, mine

iniquity is

greater

than that

it may be

forgiven.

Mat. 12. 31.

ν Job 15. 20, 24.

Pr. 28. 1.

ϕ 2 Ki. 13. 23.

24. 20.

Ps. 51. 11.

β Kenan.

γ Maleleel.

δ Jared.

ϵ Chanoch.

the city, after the name of his son, Enoch.

18 And unto Enoch was born Irad: and Irad begat Mehujael: and Mehujael begat Methusael: & Methusael begat γ Lamech.

19 And Lamech took unto him two wives: the name of the one was Adah, and the name of the other Zillah.

20 And Adah bare Jabal: he was the father of such as dwell in tents, and of such as have cattle.

21 And his brother's name was Jubal: he was the father of all such as handle the harp and organ.

22 And Zillah, she also bare Tubal-cain, an δ instructor of every artificer in brass and iron: and the sister of Tubal-cain was Naamah.

23 And Lamech said unto his wives, Adah and Zillah, hear my voice; ye wives of Lamech, hearken unto my speech: for ζ I have slain a man to my wounding, and a young man η to my hurt:

24 If Cain shall be avenged seven-fold, truly Lamech seventy and seven-fold.

25 And Adam knew his wife again; and she bare a son, and called his name Seth: ν For God, *said she*, hath appointed me another seed instead of Abel, whom Cain slew.

26 And to Seth, to him also there was born a son; and he called his name Enos: π then began men ρ to call upon the name of the LORD.

CHAP. V.

THIS is the book of the generations of Adam. In the day that God created man, in μ the likeness of God made he him;

2 Maleⁿ and female created he them; and blessed them, and called their name Adam, in the day when they were created.

3 And Adam lived an hundred and thirty years, and begat α son in his own likeness,^p after his image; and called his name Seth:

4 And the days of Adam, after he had begotten Seth, were eight hundred years; and he begat sons and daughters.

5 And all the days that Adam lived were nine hundred & thirty years:^q and he died.

6 And Seth lived an hundred and five years, and begat Enos:

7 And Seth lived, after he begat Enos, eight hundred and seven years, and begat sons and daughters:

8 And all the days of Seth were nine hundred and twelve years: and he died.

9 And Enos lived ninety years, and begat β Cainan:

10 And Enos lived, after he begat Cainan, eight hundred and fifteen years, and begat sons and daughters:

11 And all the days of Enos were nine hundred and five years: and he died.

12 And Cainan lived seventy years, and begat γ Mahalaleel:

13 And Cainan lived, after he begat Mahalaleel, eight hundred and forty years, and begat sons and daughters:

14 And all the days of Cainan were nine hundred and ten years: and he died.

15 And Mahalaleel lived sixty and five years, and begat δ Jared:

16 And Mahalaleel lived, after he begat Jared, eight hundred and thirty years, and begat sons and daughters:

17 And all the days of Mahalaleel were eight hundred ninety and five years: and he died.

18 And Jared lived an hundred sixty and two years, and he begat Enoch :

19 And Jared lived after he begat Enoch eight hundred years, and begat sons and daughters :

20 And all the days of Jared were nine hundred sixty and two years : and he died.

21 And Enoch lived sixty and five years, and begat γ Methuselah :

22 And Enoch δ walked with God after he begat Methuselah three hundred years, and begat sons and daughters :

23 And all the days of Enoch were three hundred sixty and five years :

24 And Enoch walked with God ; and he was not,^e for God took him.

25 And Methuselah lived an hundred eighty and seven years, and begat δ Lamech :

26 And Methuselah lived after he begat Lamech seven hundred eighty and two years, and begat sons and daughters :

27 And all the days of Methuselah were nine hundred sixty and nine years : and he died.

28 And Lamech lived an hundredeighty and two years, and begat a son ;

29 And he called his name ϵ Noah, saying, This *same* shall comfort us concerning our work and toil of our hands, because of the ground / which the LORD hath cursed.

30 And Lamech lived after he begat Noah five hundred ninety and five years, and begat sons and daughters :

31 And all the days of Lamech were seven hundred seventy and seven years : and he died.

32 And Noah was five hundred years old : and Noah begat ζ Shem, Ham, and Japheth.

CHAP. VI.

AND it came to pass,^k when men began to multiply on the face of the earth, and daughters were born unto them,

2 That the sons of God saw the daughters of men,^l that they were fair ; and they m took them wives of all which they chose.

3 And the LORD said, "My Spirit shall not always strive with man, for that he also is flesh :^o yet his days shall be an hundred and twenty years.

4 There were giants in the earth in those days ; and also after that, when the sons of God came in unto the daughters of men, and they bare *children* to them, the same became mighty men, which were of old, men of renown.

5 And God saw p that the wickedness of man was great in the earth, and that every q imagination r of the thoughts of his heart was only evil s continually.

6 And it repented the LORD that he had made man on the earth, and it grieved him at his heart.

7 And the LORD said, I will destroy man, whom I have created, from the face of the earth ; Aboth man, and beast, and the creeping thing, and the fowls of the air ; for it repenteth me that I have made them.

8 But Noah found grace in the eyes of the LORD.

9 These are the generations of Noah : Noah was a just man, and μ perfect in his generations, and Noah walked with God.

10 And Noah begat three sons, Shem, Ham, and Japheth.

11 The earth also was corrupt before God, and the earth was filled with violence.

12 And God looked upon the earth, and, behold, it was corrupt ; for all flesh had corrupted his way upon the earth.

B. C. 3317.

a 1Pe. 4. 7.

a or, from the earth.

β nests.

γ Gr. Mathusala.

b ch. 6. 9.

17. 1.

De. 13. 4.

2 Ki. 20. 3.

Ps. 16. 8.

Am. 3. 3.

Mal. 2. 6.

c He. 11. 5.

δ Lamech.

d Ps. 93. 3, 4.

Am. 9. 6.

e ch. 7. 8, 9.

a Gr. Noe ;

i. e. rest,

or, comfort.

f ch. 3. 17.

4. 11.

g ch. 6. 10.

7. 13.

1 Ch. 14. 34.

h ch. 1. 28.

i He. 11. 7.

j 1 Pe. 3. 20.

2 Pe. 2. 5.

k Le. XI.

ζ seven, seven.

l Job 31. 1.

m De. 7. 3, 4.

Ezr. 9. 2.

Ne. 13. 26, 27.

2 Co. 6. 14.

n Ne. 9. 30.

Is. 4.

63. 10.

Je. 11. 7, 11.

1 Pe. 3. 20.

o Ps. 78. 39.

p Ps. 14. 2.

53. 2.

Ro. 3. 9.

η blot out.

θ or, the

whole imagination.

The Hebrew word

signifies not only

the imagination, but

also the purposes

& desires.

q ch. 8. 21.

De. 29. 19.

Eze. 8. 9, 12.

Mat. 15. 19.

κ every day.

λ from man unto beast.

μ or, upright.

ν or, on the seventh day.

r ch. 8. 2.

Pr. 8. 28.

Mat. 24. 38.

1 Th. 5. 3.

π or, flood-gates.

13 And God said unto Noah,^a The end of all flesh is come before me ; for the earth is filled with violence through them : and, behold, I will destroy them a with the earth.

14 Make thee an ark of gopher-wood : β rooms shalt thou make in the ark, and shalt pitch it within and without with pitch,

15 And this is the fashion which thou shalt make it of : The length of the ark shall be three hundred cubits, the breadth of it fifty cubits, and the height of it thirty cubits.

16 A window shalt thou make to the ark, and in a cubit shalt thou finish it above ; and the door of the ark shalt thou set in the side thereof : with lower, second, and third stories shalt thou make it.

17 And, behold, I, even I, d do bring a flood of waters upon the earth, to destroy all flesh, wherein is the breath of life, from under heaven ; and every thing that is in the earth shall die.

18 But with thee will I establish my covenant : and thou shalt come into the ark ; thou, and thy sons, and thy wife, and thy sons' wives, with thee.

19 And of every living thing of all flesh, two^e of every sort shalt thou bring into the ark, to keep them alive with thee ; they shall be male and female.

20 Of fowls after their kind, and of cattle after their kind ; of every creeping thing of the earth after his kind ; two of every sort shall come unto thee, to keep them alive.

21 And take thou unto thee of all food that is eaten, and thou shalt gather it to thee ; and it shall be for food for thee and for them.

22 Thus did Noah ; f according to all that God commanded him, so did he.

CHAP. VII.

AND the LORD said unto Noah, Come thou and all thy house into the ark ; for j thee have I seen righteous before me in this generation.

2 Of every k clean beast thou shalt take to thee by ζ sevens, the male and his female ; and of beasts that are not clean by two, the male and his female.

3 Of fowls also of the air by sevens, the male and the female ; to keep seed alive upon the face of all the earth.

4 For yet seven days, and I will cause it to rain upon the earth forty days and forty nights ; and every living substance that I have made will I η destroy from off the face of the earth.

5 And Noah did according unto all that the LORD commanded him.

6 And Noah was six hundred years old when the flood of waters was upon the earth.

7 And Noah went in, and his sons, and his wife, and his sons' wives, with him, into the ark, because of the waters of the flood.

8 Of clean beasts, and of beasts that are not clean, and of fowls, and of every thing that creepeth upon the earth,

9 There went in two and two unto Noah into the ark, the male and the female, as God had commanded Noah.

10 And it came to pass, after ν seven days, that the waters of the flood were upon the earth.

11 In the six hundredth year of Noah's life, in the second month, the seventeenth day of the month, the same day were all the fountains^g of the great deep broken up, and the π windows of heaven were opened.

ושלשים שנה ומאת שנה ויולד את־חֲנוֹךְ׃
 19 ויחַיֶּה אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־חֲנוֹךְ שְׁמֹנֶה מֵאוֹת
 20 שָׁנָה וַיֻּלֵּד בָּנִים וּבָנוֹת׃ וַיְהִי פְלִימִיר שְׁתַּיִם
 21 וְשֵׁשִׁים שָׁנָה וַחֲשֵׁעַ מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמָת׃ ס וַיְהִי
 חֲנוֹךְ חֹמֶשׁ וְשֵׁשִׁים שָׁנָה וַיֻּלֵּד אֶת־מֶתוֹשֶׁלַח׃
 22 וַיִּתְחַלֵּף חֲנוֹךְ אֶת־הָאֱלֹהִים אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־
 מֶתוֹשֶׁלַח שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַיֻּלֵּד בָּנִים וּבָנוֹת׃
 23 וַיְהִי פְלִימִי חֲנוֹךְ חֹמֶשׁ וְשֵׁשִׁים שָׁנָה וְשֵׁשִׁים
 24 מֵאוֹת שָׁנָה׃ וַיִּתְחַלֵּף חֲנוֹךְ אֶת־הָאֱלֹהִים וַאֲלֵנֹו
 25 פִּי־לִקְחָהוּ אֱלֹהִים׃ ס וַיְהִי מֶתוֹשֶׁלַח שִׁבְעַת
 26 וּשְׁמֹנִים שָׁנָה וּמֵאֶת שָׁנָה וַיֻּלֵּד אֶת־לֶמֶךְ׃ וַיְהִי
 מֶתוֹשֶׁלַח אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־לֶמֶךְ שְׁתַּיִם וּשְׁמֹנִים
 שָׁנָה וְשִׁבְעַת מֵאוֹת שָׁנָה וַיֻּלֵּד בָּנִים וּבָנוֹת׃
 27 וַיְהִי פְלִימִי מֶתוֹשֶׁלַח חֲשֵׁעַ וְשֵׁשִׁים שָׁנָה וַחֲשֵׁעַ
 28 מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמָת׃ ס וַיְהִי לֶמֶךְ שְׁתַּיִם וּשְׁמֹנִים
 29 שָׁנָה וּמֵאֶת שָׁנָה וַיֻּלֵּד בֶּן׃ וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ נֹחַ
 לֵאמֹר הִנֵּה נִחְמָשׁוּ מִמַּעַשְׁוֹ וּמִשְׁעַבְדֹו יִדְּעוּ מִן־
 30 הָאָדָמָה אֲשֶׁר אָרְבָה יְהוָה׃ וַיְהִי־לֶמֶךְ אַחֲרֵי
 הוֹלִידוֹ אֶת־נֹחַ חֹמֶשׁ וַחֲשֵׁעִים שָׁנָה וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת
 31 שָׁנָה וַיֻּלֵּד בָּנִים וּבָנוֹת׃ וַיְהִי פְלִימִי־לֶמֶךְ שִׁבְעַת
 32 וְשִׁבְעִים שָׁנָה וְשִׁבְעַת מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמָת׃ ס וַיְהִי־
 נֹחַ בְּרַחֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַיֻּלֵּד נָח אֶת־שֵׁשׁ אֶת־
 חָם וְאַתְרֹפֶת׃

שְׁלֹשָׁה בָנִים אֶת־שֵׁשׁ אֶת־חָם וְאַתְרֹפֶת׃ וַיִּשְׁחָתוּ
 הָאָרֶץ לִפְנֵי הָאֱלֹהִים וַתִּמְלֹא הָאָרֶץ חָמָס׃ וַיֵּרָא
 אֲלֵהֶם אֶת־הָאָרֶץ וַהֲנִה נִשְׁחָתָה כִּי־שִׁחִיתוּ כָּל־
 בָּשָׂר אֶת־דְּרָכֹו עַל־הָאָרֶץ׃ ס וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
 לְנֹחַ קֵץ כָּל־בָּשָׂר בָּא לִפְנֵי כִי־מָלְאָה הָאָרֶץ חָמָס
 מִפְּעֻלָּתָם וְהִנֵּנִי מַשְׁחִיתָם אֶת־הָאָרֶץ׃ עֲשֵׂה לְךָ
 תֵּבַת עֲצֵי־גִפְרִית קָנִים תַּעֲשֶׂה אֶת־הַתֵּבָה וְכִסְתָּהּ
 אֹתָהּ מִבַּיִת וּמִחוּץ בִּפְּקָר׃ וְהִנֵּה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה
 אֹתָהּ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אַמָּה אָרְכָּה הַתֵּבָה וְחֲמִשִּׁים אַמָּה
 רָחְבָּהּ וְשְׁלֹשִׁים אַמָּה קוֹמָתָהּ׃ צִוְּהוּ תַּעֲשֶׂה
 לַתֵּבָה וְאֶל־אַמָּהּ תִּכְלֶנָּה מִלְּמַעַל וּפֶתַח הַתֵּבָה
 בַּצִּדָּה תַּעֲשֶׂה תְּחִימָה שְׁנַיִם וְשֵׁשִׁים תַּעֲשֶׂה׃
 וְאֶל־הַקֵּץ מֵבִיא אֶת־הַמַּבּוּל מִלֵּם עַל־הָאָרֶץ
 לִשְׁחַת כָּל־בָּשָׂר אֲשֶׁר־וּ רַחֲחִים מִפְּעֻלַּת הַשָּׁמַיִם
 כָּל־אֲשֶׁר־בָּאָרֶץ יָגוּעַ׃ וַתִּקְרָאֵתִי אֶת־בְּרִיתִי אִתָּךְ
 וּבָאתִי אֶל־הַתֵּבָה אִתָּהּ וּבִגְוָה וְאִשְׁתְּךָ וְנִשְׁי־בְנֶיךָ
 אִתָּךְ׃ וּמִכָּל־חַיִּי מִכָּל־בָּשָׂר שְׁנַיִם מִכָּל־חַיָּה
 אֶל־הַתֵּבָה לְחַיֹּות אִתָּךְ זָכָר וּנְקֵבָה יְהִי׃ מִדְּעוּף
 לְמִינֵהוּ וּמִכָּל־בְּהֵמָה לְמִינָהּ מִכָּל־רֶמֶשׂ הָאֲדָמָה
 לְמִינֵהוּ שְׁנַיִם מִכָּל־בָּיָא אֶלֶךְ לְחַיֹּות׃ וְאִתָּה
 מִדְּלֶךְ מִכָּל־מִאֲכָל אֲשֶׁר יֵאָכֵל וְאִסַּפְתָּ אֵלֶיךָ וַהֲדִי
 לְךָ וְלָחֶם לְאֹכְלָהּ׃ וַיַּעַשׂ כֹּחַ כָּל־אֲשֶׁר צִוְּהָ אֹתוֹ
 אֱלֹהִים כֵּן עָשָׂה׃

CAP. VII.

וַיֹּאמֶר יְהוָה לְנֹחַ בָּא־אִתָּהּ וְכָל־בְּיֹחֶיךָ אֶל־הַתֵּבָה
 כִּי־אֶחָדָה רִאִיתִי צָדִיק לִפְנֵי דְהֹר הַזֶּה׃ מִכָּל־
 הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה תִּקְחֶדָה שְׁבָעָה שְׁבָעָה אִישׁ
 וְאִשְׁתּוֹ וּמִכָּל־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר לֹא טְהוֹרָה הִוא שְׁנַיִם
 אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ׃ בָּם־מִדְּעוּף הַשָּׁמַיִם שְׁבָעָה שְׁבָעָה
 זָכָר וּנְקֵבָה לְחַיֹּות זָרַע עֲלֵפְנֵי כָל־הָאָרֶץ׃ כִּי־
 לַיָּמִים עוֹד שְׁבָעָה אֲנִי מִמְּטִיר עַל־הָאָרֶץ
 אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה וְיָחִיתִי אֶת־כָּל־
 הַיָּקוֹם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי מִכָּל־פְּנֵי הָאֲדָמָה׃ וַיַּעַשׂ
 כֹּחַ כָּל־אֲשֶׁר־צִוְּהוּ יְהוָה׃ וְלֹחַ בְּרַחֲשׁ מֵאוֹת
 שָׁנָה וַתִּמְבּוּל הָיָה מַיִם עַל־הָאָרֶץ׃ וַיָּבֵא נֹחַ
 וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וְנִשְׁי־בְנָיו אִתּוֹ אֶל־הַתֵּבָה מִפְּנֵי מַי־
 הַמַּבּוּל׃ מִן־הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה וּמִכָּל־בְּהֵמָה אֲשֶׁר־
 אִינֶנָּה טְהוֹרָה וּמִכָּל־דְּעוּף וְכָל־אֲשֶׁר־רֶמֶשׂ עַל־
 הָאֲדָמָה׃ שְׁנַיִם שְׁנַיִם בָּיָא אֶל־נֹחַ אֶל־הַתֵּבָה
 זָכָר וּנְקֵבָה כַּאֲשֶׁר צִוְּהָ אֱלֹהִים אֶת־נֹחַ׃ וַיְהִי
 לְשִׁבְעַת הַיָּמִים וּמִי הַמַּבּוּל הָיָה עַל־הָאָרֶץ׃

CAP. VI.

וַיְהִי כִּי־הִחֵל הָאָדָם לְרַב עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה וּבָנוֹת
 יָלְדוּ־לָהֶם׃ וַיֵּרָא בְּנֵי־הָאֱלֹהִים אֶת־בָּנוֹת הָאָדָם
 כִּי טֹבֹת הָנָּה וַיִּקְרְוּ לָהֶם נָשִׁים מִכָּל־אֲשֶׁר בָּחָרוּ׃
 3 וַיֹּאמֶר יְהוָה לֹא־יִדְּוֹן הָאָדָם לְעֵלִים בָּשָׂם
 הִוא בָּשָׂר וְהִיוּ יָמֵיו מָהָה וְעֲשָׂרִים שָׁנָה׃
 4 הַנְּפִלִים הָיוּ בָּאָרֶץ בַּיָּמִים הָהֵם וּבָם אֲחֻרִּי־בֶן
 אֲשֶׁר יָבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים אֶל־בָּנוֹת הָאָדָם וַיֻּלְּדוּ
 לָהֶם הַנְּפִלִים הַנְּפִרִים אֲשֶׁר מַעֲלֹם אֲנִשְׁי־הַשָּׁם׃ פ
 5 וַיֵּרָא יְהוָה כִּי רַבָּה רַעַת הָאָדָם בָּאָרֶץ וְכָל־יִצְרֵל
 6 מִחֻשְׁבֹּת לִבּוֹ כִּי רַע פְּלִהִים׃ וַיִּחָם יְהוָה׃
 כִּי־עָשָׂה אֶת־הָאָדָם בָּאָרֶץ וַיִּתְעַב אֵל־לְבֹו׃
 7 וַיֹּאמֶר יְהוָה אִמְחֶה אֶת־הָאָדָם אֲשֶׁר־בָּרָאתִי מִעַל
 פְּנֵי הָאֲדָמָה מִאָדָם עַד־בְּהֵמָה עַד־רֶמֶשׂ וְעַד־עוֹף
 8 הַשָּׁמַיִם כִּי נִחְמָתִי כִי־עָשִׂיתָם׃ וְלֹחַ מַצָּא חַן
 בְּעֵיני יְהוָה׃
 9 אֶלֶּה הַדּוֹלֹת נֹחַ נֹחַ אִישׁ צָדִיק תָּמִים הָיָה
 10 בְּדֹרֹתָיו אֶת־הָאֱלֹהִים הִתְחַלֵּף־לָם׃ וַיֻּלֵּד לָם

בשנת שש מאות שנה לחינת נח ולדו של
בשבע עשר יום לדו ביום הזה נבקעו כל
מענות תחת רבה וארבת השמים נפתחו:
ויהי הנשם על הארץ ארבעים יום וארבעים
לילה: בעצם היום הזה בא נח ושם יתם ונפת
בני גת ואנשת נח ושלשת נשי בניו אתם אל
התבה: חמה וכל החיה למינה וכל הבהמה
למינה וכל הרמש הרמש על הארץ למינהו
וכל העוף למינהו כל צפור כל כנף: ויבאו
אל נח אל התבה שנים שלים מפל הפשר אשר
בית חיים: והפאים זכר ונקבה מפל בשר באו
פאשר ציה אחו אלהים ויספר יהוה בעדו: ויהי
הפועל ארבעים יום על הארץ וירבו המים ושאו
את התבה ותרם מעל הארץ: ויגברו המים
וירבו מאד על הארץ ותקף התבה על פני המים:
והמים גברו מאד מאד על הארץ ויכשו כל החיים
הגבולים אשר תחת פל השמים: חמש עשרה
אמה למעלה גברו המים ויכשו הקרים: ויגלו
כל בשר הרמש על הארץ בעוף ובבהמה ובחיה
ובכל השרץ השרץ על הארץ וכל האדם: כל
אשר נשמת רוח חיים באפו מפל אשר בדרך
מתו: וימח את כל היקרים אשר על פני האדמה
מאדם עד בהמה עד רמש עד ערפון השמים
וימחו מן הארץ וישאר אך נח ואשר אתו
בתבה: ויגברו המים על הארץ חמשים ומאת
יום: לא ישבתו:

אלה התבה כי מים על פני כל הארץ וישלח נח
ויקחה ויבא אלה אליו אל התבה: וידל עוד
שבעת ימים אחרים ויספ שלח את היונה כח
התבה: ותבא אליו היונה לעת ערב והנה עוד
בית מרח פסיד וידע נח כי קללו המים מעל הארץ:
וייחל עוד שבעת ימים אחרים וישלח את היונה
ולא יספה שוב אליו עוד: ויהי באחת וישי
מאות שנה בראשון באחד לדו של חרבו המים
מעל הארץ ויסר נח את מנסה התבה וירא
והנה חרבו פני האדמה: ובחדש השני בשבעה
ועשרים יום לדו נבשר הארץ: ס ויבר
אלהים אל נח לאמר: צא מן התבה אתה
ואשתך ובניך ונשי בניך אתך: כל החיה אשר
אתך מפל בשר בעוף ובבהמה ובכל הרמש
הרמש על הארץ הוצא אתך ושרצו בארץ
ופרו ורבו על הארץ: ויצא נח ובניו ואשתו
ונשי בניו אתו: כל החיה כל הרמש וכל העוף:
כל רמש על הארץ למשפחותיהם יצאו מן
התבה: ויבן נח מזבח לדוה וקח מפל
הבהמה הפודה ומפל העוף הפדור וניעל עלת
במזבח: וירח דוה את ריח הניחח ויאמר דוה
אל נח לא אספ לקלל עוד את האדמה בעבור
האדם כי יצר לב האדם רע מנעורו ולא אספ
עוד להכות את פלתי פאשר עשיתי: עד פלימי
הארץ ורע וקציר וקר דלם וקץ ודוה ויום וליה
לא ישבתו:

CAP. IX. ט

CAP. VIII. ח

ויזכר אלהים את נח ואת פלחיה ואת כל
הבהמה אשר אתו בתבה ויעבר אלהים רוח
על הארץ וישבו המים: ויסכרו מענות תחת
וארבת השמים ויפלא הנשם מן השמים:
וישבו המים מעל הארץ הלך ושוב ויחסרו
המים מקצה חמשים ומאת יום: ותמח התבה
בחדש השני בשבעה עשר יום לדו של הרי
אררט: והמים היו הלך וחסרו עד החדש
העשירי בעשירי באחד לדו של נרא ראשי הקרים:
ויהי מקץ ארבעים יום ויפתח נח את חלון התבה
אשר עשה: וישלח את העלב ויצא יצא ושוב
עד יבשת המים מעל הארץ: וישלח את
היונה מאתו לראות הנה המים מעל האדמה:
ולא מצאה היונה מנוח לכת רגלת ונשב אליו

ויברך אלהים את נח ואת בניו ויאמר להם פרו
ורבו ומלאו את הארץ: ומוראכם וחתכם דוה
על פלחית הארץ ועל פלעוף השמים בכל
אשר תרמש האדמה ובכל דג דגם בידכם נתתי:
כל רמש אשר הוא חי לכם יהיה לאכלה כד
עשב נתתי לכם את כל: אך בשר בנש דמו
לא תאכלו: ואך את דמכם לנשמתכם אדרש
מיד פלחיה אדרשנו ומיד האדם מיד איש
אחיו אדרש את נפש האדם: שפך דם האדם
באדם דמו ישפך: כי בעלם אלהים עשה את
האדם: ואתם פרו ורבו ושרצו בארץ ורבו
בה: ס ויאמר אלהים אל נח
ואל בניו אתו לאמר: ואני הנינ מקים
את בריתי אתכם ואת דוהכם אחרים:

12 And the rain was upon the earth forty days and forty nights.

13 In the self-same day entered Noah, and Shem, and Ham, and Japheth, the sons of Noah, and Noah's wife, and the three wives of his sons with them,^a into the ark;

14 They, and every beast after his kind, and all the cattle after their kind, and every creeping thing that creepeth upon the earth after his kind, and every fowl after his kind, every bird of every ^β sort.

15 And they went in unto Noah into the ark, two and two of all flesh, wherein is the breath of life.

16 And they that went in, went in male and female of all flesh, as God had commanded him: and the LORD shut him in.^b

17 And the flood was forty days upon the earth; & the waters increased, & bare up the ark, & it was lifted up above the earth.

18 And the waters prevailed, and were increased greatly upon the earth; and the ark went upon the face of the waters.

19 And the waters prevailed exceedingly upon the earth; ^c & all the high hills, that were under ye whole heaven, were covered.

20 Fifteen cubits upward did the waters prevail; & the mountains ^d were covered.

21 And all flesh died that moved upon the earth, both of fowl, and of cattle, and of beast, and of every creeping thing that creepeth upon the earth, and every man: ^f

22 All in whose nostrils was ^γ the breath of life, of all that was in the dry land, died.

23 And every living substance was destroyed which was upon the face of the ground, both man, and cattle, and the creeping things, and the fowl of the heaven; and they were destroyed from the earth: and Noah ^h only remained alive, and they that were with him in the ark.

24 And ^j the waters prevailed upon the earth an hundred and fifty days.

CHAP. VIII.

AND God^k remembered Noah, and every living thing, and all the ^o cattle that was with him in the ark: and God made a wind^p to pass over the earth; and the waters asswaged;

2 The fountains^q also of the deep and the windows^r of heaven were stopped, and the rain from heaven was restrained;

3 And the waters returned from off the earth ^s continually: and after the end of the hundred and fifty days the waters were abated.

4 And the ark rested in the seventh month, on the seventeenth day of the month, upon the mountains of Ararat.^a

5 And the waters ^λ decreased continually until the tenth month: in the tenth month, on the first day of the month, were the tops of the mountains seen.

6 And it came to pass, at the end of forty days, that Noah opened^c the window of the ark which he had made:

7 And he sent forth a raven, which went forth ^μ to and fro, until the waters were dried up from off the earth.

8 Also he sent forth a dove from him, to see if the waters were abated from off the face of the ground:

9 But the dove found no rest for the sole of her foot, and she returned unto him into the ark, for the waters were on the face of the whole earth: then he put forth his hand, and took her, and ^ν pulled her in unto him into the ark.

B. C. 2318.

a ch. 6. 18.

β wing.

b De. 33. 27.

Ps. 46. 2.

91. 9.

c Pr. 3. 23.

d Job. 12. 15.

Ps. 104. 6.

2 Pet. 3. 6.

e Je. 3. 23.

f ch. 1. 22.

g Job. 22. 15. 17.

γ the breath

of the spirit

of life.

h families.

i Le. 1. XI.

k Ez. 14. 14. 20.

l Mal. 3. 17. 18.

m a savour

of rest.

n Le. 1. 9.

o Is. 65. 5.

p Ez. 20. 41.

q 2 Co. 2. 15.

r ch. 8. 3.

s ch. 3. 17.

6. 17.

γ or, though.

t ch. 6. 5.

u Job 15. 14.

v Je. 17. 9.

w Ro. 1. 21.

x ch. 9. 11. 15.

θ as yet all

the days of

the earth.

y ch. 19. 29.

z Ex. 2. 24.

aa Ps. 106. 4.

ab Ps. 36. 6.

ac Ex. 14. 21.

ad Pr. 8. 28.

ae Job 38. 37.

af Mat. 8. 27.

ag in going

and re-

turning.

ah Is. 54. 9.

ai Je. 33. 20. 25.

aj ver. 7. 19.

ak ch. 10. 32.

al Ps. 8. 6.

am Hos. 2. 18.

an Ja. 3. 7.

ao v De. 12. 15.

ap 14. 4. &c.

aq Ac. 10. 12. 14.

ar 1 Tim. 4. 3. 4.

as x ch. 1. 29.

at y Ro. 14. 3.

au z Le. 17. 10. 14.

av 19. 26.

aw De. 12. 23.

ax 1 Sa. 14. 34.

ay a Je. 51. 27.

az λ were in

going and

decreasing.

b Ex. 21. 12. 23.

c ch. 6. 16.

d μ in going

forth and

returning.

e d Le. 24. 17.

f 1 Ki. 2. 5. 6. 32.

g ch. 1. 27.

h v caused her

to come.

i f ver. 11. 17.

ch. 6. 18.

10 And he stayed yet other seven days, & again he sent forth ye dove out of ye ark:

11 And the dove came in to him in the evening; and, lo, in her mouth was an olive-leaf, plucked off: so Noah knew that the waters were abated from off the earth.

12 And he stayed yet other seven days, and sent forth the dove, which returned not again unto him any more.

13 And it came to pass, in the six hundredth & first year, in the first month, the first day of ye month, ye waters were dried up from off the earth: and Noah removed the covering of the ark, and looked, and behold, the face of the ground was dry.

14 And in the second month, on the seven and twentieth day of the month, was the earth dried.

15 And God spake unto Noah, saying, 16 Go forth of the ark, thou, & thy wife, and thy sons, and thy sons' wives with thee.

17 Bring forth with thee every living thing that is with thee, of all flesh, both of fowl, and of cattle, and of every creeping thing that creepeth upon the earth; that they may breed abundantly in the earth, & ^e be fruitful, and multiply upon ye earth.

18 And Noah went forth, and his sons, and his wife, and his sons' wives with him:

19 Every beast, every creeping thing, and every fowl, and whatsoever creepeth upon the earth, after their ^δ kinds, went forth out of the ark.

20 And Noah builded an altar unto the LORD; and took of ^ε every clean beast, and of every clean fowl, and offered burnt-offerings on the altar.

21 And the LORD smelled a ^ζ sweet savour: ⁱ and the LORD said in his heart, I will not again ^k curse the ground any more for man's sake; ^η for the ⁱ imagination of man's heart is evil from his youth: neither will I again ^m smite any more every thing living, as I have done.

22 While ^θ the earth remaineth, ^θ seed-time and harvest, and cold and heat, and summer and winter, and day and night, shall not cease.

CHAP. IX.

AND God blessed Noah and his sons, and said unto them, ^k Be fruitful, and multiply, and replenish the earth.

2 And the fear of you, ^μ and the dread of you, shall be upon every beast of the earth, and upon every fowl of the air, upon all that moveth upon the earth, and upon all the fishes of the sea; into your hand are they delivered.

3 Every ^ν moving thing that liveth shall be meat for you; even as the ^ξ green herb have I given you ^ν all things.

4 But flesh ^ζ with the life thereof, which is the blood thereof, shall ye not eat.

5 And surely your blood of your lives will I require; at the hand of every beast will I require it, and at the hand of man; at the hand of every man's brother will I require the life of man.

6 Whoso sheddeth man's blood, ^δ by man shall his blood be shed: ^ε for in the image of God made he man.

7 And you, be ye fruitful, and multiply; bring forth abundantly in the earth, and multiply therein.

8 And God spake unto Noah, and to his sons with him, saying,

9 And I, behold, I establish^f my covenant with you, & with your seed after you:

10 And^a with every living creature that *is* with you, of the fowl, of the cattle, and of every beast of the earth with you; from all that go out of the ark, to every beast of the earth:

11 And I will establish my covenant with you; neither shall all flesh be cut off any more by the waters of a flood; neither shall there any more be a^u flood to destroy the earth.

12 And God said, This *is* the token^s of the covenant which I make between me and you, and every living creature that *is* with you, for perpetual generations:

13 I do set^a my bow in the cloud, and it shall be for a token of a covenant between me and the earth.

14 And it shall come to pass, when I bring a cloud over the earth, that the bow shall be seen in the cloud:

15 Andⁱ I will remember my covenant, which *is* between me & you, & every living creature of all flesh; & the waters shall no more become a flood to destroy all flesh.

16 And the bow shall be in the cloud; and I will look upon it, that I may remember^k the everlasting covenant between God and every living creature of all flesh that *is* upon the earth.

17 And God said unto Noah, This *is* the token of the covenant, which I have established between me and all flesh that *is* upon the earth.

18 And the sons of Noah, that went forth of the ark, were Shem, & Ham, & Japheth: and^m Ham *is* the father of θ Canaan.

19 These *are* the three sons of Noah:ⁿ & of them was the whole earth overspread.

20 And Noah began to be an husbandman, and he planted^o a vineyard:

21 And he drank of the wine,^p and was drunken; and he was uncovered within his tent.

22 And Ham, the father of Canaan, saw^q the nakedness of his father,^r and told his two brethren without.

23 And Shem and Japheth took a garment, and laid *it* upon both their shoulders, and went backward,^s and covered the nakedness of their father; and their faces *were* backward, and they saw not their father's nakedness.

24 And Noah awoke from his wine, and knew what his younger son had done unto him:

25 And he said,^t Cursed *be* Canaan; a servant of servants shall he be unto his brethren.

26 And he said, Blessed *be* the LORD God of Shem; & Canaan shall ξ be his servant.

27 God shall π enlarge Japheth,^v and he shall dwell in the tents of Shem; and Canaan shall be his servant.

28 And Noah lived after the flood three hundred and fifty years.

29 And all the days of Noah were nine hundred and fifty years; and he died.

CHAP. X.

NOW these *are* the generations of the sons of Noah: Shem, Ham, and Japheth; & unto them were sons born after the flood.

2 The sons of Japheth; Gomer, and Magog, and Madai, and Javan, and Tubal, and Meshech, and Tiras.

3 And the sons of Gomer; Ashkenaz, and Riphath, and Togarmah.

4 And the sons of Javan; Elishah, and Tarshish, Kittim, and ρ Dodanim.

B. C. 2348.

a ch. 8. 1.

Ps. 145. 9.

b Je. 2. 10.

Ze. 2. 11.

c Ps. 72. 10.

d 2 Pet. 3. 7.

e Mi. 5. 6.

f Mi. 7. 2.

g ch. 17. 11.

h Eze. 1. 28.

Re. 4. 3.

10. 1.

y Gr. Baby-

lon.

j or, he went

out into

Assyria.

k or, the

streets of

the city.

i Le. 26. 42, 45.

De. 7. 9.

1 Ki. 8. 23.

Ne. 9. 32.

Ps. 106. 45.

Eze. 16. 60.

Lu. 1. 72.

j 1 Ch. 1. 12.

k ch. 17. 13, 19

2 Sa. 23. 5.

Is. 55. 3.

Je. 32. 40.

He. 13. 20.

l Tzidon.

m ch. 15. 18, 21.

Nu. 34. 2, 12.

Jos. 12. 7, 8.

n ch. 10. 1, 6.

o Chanaan.

p ch. 10. 32.

1 Ch. 1. 4.

q Azzah.

r De. 20. 6.

28. 30.

Pr. 24. 30.

Ca. 1. 6.

1 Co. 9. 7.

p Pr. 20. 1.

Lu. 21. 34.

1 Co. 10. 12.

Tit. 2. 2.

q Hab. 2. 15.

Re. 3. 18.

r Ps. 35. 20.

40. 15.

70. 3.

Ob. 12. 13.

s Arpach-

shad.

t Ex. 20. 12.

Ga. 6. 1.

1 Pet. 4. 8.

u Shelah.

v De. 27. 16.

Jo. 9. 23, 27.

Ju. 1. 28, 30.

2 Ch. 8. 7, 8.

w 1 Ch. 1. 19.

x i. e. division.

y or, servant

to them.

z or, per-

suade.

v Ep. 2. 13.

or, as some

read it,

Rodanim.

o lip.

p words.

q or, east-

ward.

5 By these were the isles^b of the Gentiles divided in their lands; every one after his tongue, after their families, in their nations.

6 And the sons of Ham; Cush, and Mizraim, and Phut, and Canaan.

7 And the sons of Cush; Seba,^c & Havilah, & Sabtah, & Raamah, & Sabtechah; & the sons of Raamah; Sheba, & Dedan.

8 And Cush begat Nimrod;^d he began to be a mighty one in the earth:

9 He was a mighty hunter^e before the LORD: wherefore it is said, Even as Nimrod the mighty hunter before the LORD.

10 And the beginning of his kingdom was γ Babel, and Erech, and Accad, and Calneh, in the land of Shinar.

11 Out of that land δ went forth Asshur, and builded Nineveh, and ζ the city Rehoboth, and Calah,

12 And Resen, between Nineveh and Calah: the same *is* a great city.

13 And Mizraim begat Ludim, and Anamim, and Lehabim, and Naphtuhim,

14 And^j Pathrusim, and Casluhim, (out of whom came Philistim,) and Caphtorim.

15 And Canaan begat η Sidon his first-born, and Heth,

16 And the Jebusite, and the Amorite, and the Gargasite,

17 And the Hivite, and the Arkite, and the Sinite,

18 And the Arvadite, and the Zemarite, and the Hamathite: & afterward were the families of the Canaanites spread abroad.

19 And the borderⁱ of the Canaanites was from Sidon, as thou comest to Gerar, unto κ Gaza: as thou goest unto Sodom, and Gomorrah, and Admah, and Zeboim, even unto Lasha.

20 These *are* the sons of Ham, after their families, after their tongues, in their countries, and in their nations.

21 Unto Shem also, the father of all the children of Eber, the brother of Japheth the elder, even to him were *children* born.

22 The children of Shem; Elam, and Asshur, & λ Arphaxad, & Lud, & Aram.

23 And the children of Aram; Uz, and Hul, and Gether, and Mash.

24 And Arphaxad begat μ Salah; and Salah begat Eber.

25 And unto Eber^u were born two sons; the name of one was ν Peleg; for in his days was the earth divided; and his brother's name was Joktan.

26 And Joktan begat Almodad, and Sheleph, and Hazarmaveth, and Jerah,

27 And Hadoram, and Uzal, and Diklah,

28 And Obal, and Abimeael, and Sheba,

29 And Ophir, and Havilah, and Jobab:

all these *were* the sons of Joktan.

30 And their dwelling was from Mesha, as thou goest unto Sephar, a mount of the east.

31 These *are* the sons of Shem, after their families, after their tongues, in their lands, after their nations.

32 These *are* the families of the sons of Noah, after their generations, in their nations: and by these were the nations divided in the earth after the flood.

CHAP. XI.

AND the whole earth was of one σ language, and of one ϕ speech.

2 And it came to pass, as they journeyed from χ the east, that they found a plain in the land of Shinar; and they dwelt there.

1 ומצרים ופוש וקנען: ובני כוש סבא וחווילה
 וסבתה ורעמה וסבתה ובני רעמה שבא ודדו:
 2 וכוש ילד את נמרוד הוא החל להיות גבר בארץ:
 3 והאחיה גבר צד לפני יהוה עליו יאמר נמרוד
 4 גבור צד לפני יהוה: ותהי ראשית ממלכתו
 5 בגל וארד ואפן וכלנה בארץ שניער: מן הארץ
 6 שהוא יצא אשור ובין אתניניו ואת חזקה עיר
 7 ואת כלח: ואת רסן בין גינה ובין כלח הוא
 8 העיר הגדלה: ומצרים ילד את לחים ואת
 9 עננים ואת לחים ואת נפתחים: ואת פתחים
 10 ואת פסלחים אשר יצאו משם פלשמים ואת
 11 פפתים: ס וקנען ילד את צינן וכוך
 12 ואת חית: ואת חביוס ואת האמרי ואת
 13 הגרשני: ואת חתני ואת הערקי ואת הסיני:
 14 ואת הארורי ואת הצמרי ואת החמתי ואחר
 15 כפצו משפחות הפנעני: ויהי גבול הפנעני
 16 מצידון באמה גררה עד עזה באמה סדמה
 17 ועמרה ואדמה וצבים עד לשע: אלה בני נחם
 18 למשפחתם ולשונתם בארצות גויהם: ס
 19 ולשם ילד גם הוא אבי כל בני עבר אחי יפת
 20 הגדול: בני שם מילם ואשור וארפכשד ולח
 21 וארם: ובני ארם עוץ וחול וגתר ומש:
 22 וארפכשד ילד את שלח ושלח ילד את עבר:
 23 ועבר ילד שני בנים שם האחד פלג כי בימיו
 24 נפלגה הארץ ושם אחיו קנען: וקנען ילד
 25 את אלמור ואת שלח ואת חצמר ואת
 26 ירח: ואת חרום ואת אמל ואת דלקה:
 27 ואת עובל ואת אבימאל ואת שבא: ואת
 28 אופר ואת חווילה ואת יובל כל אלה בני
 29 קנען: ויהי מושבם במשא באמה ספדה הר
 30 הקדם: אלה בני שם למשפחתם ולשונתם
 31 בארצות לגויהם: אלה משפחות בני נחם
 32 לחולתם בגויהם ומאלה נפרדו הגוים בארץ את
 33 המבול: ס

CAP. XI. יא

1 ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים:
 2 ויהי בנסעם מקום וימצאו בקעה בארץ
 3 שניער ושבו שם: ויאמרו איש אל רעהו
 4

10 ואת כל גפוש החיה אשר אתכם בעוף בבהמה
 11 ובכל חית הארץ אתכם מפל יצא החבה לכל
 12 חית הארץ: ותקמתי את בריתי אתכם ולא
 13 יפרת כל בשר עוד ממי המבול ולא יהיה עוד
 14 מבול לשחת הארץ: ויאמר אלהים זאת אות
 15 הברית אשר אני נתן ביני וביניכם ובין כל גפוש
 16 החיה אשר אתכם לדת עולם: את קשתתי
 17 נתתי בענן והיתה לאות ברית ביני ובין הארץ:
 18 ותהי בענני ענן על הארץ ובראתה הקשת בענן:
 19 ותכתתי את בריתי אשר ביני וביניכם ובין כל גפוש
 20 חיה בכל בשר ולא יהיה עוד המים למבול לשחת
 21 כל בשר: והיתה הקשת בענן וראייתה לכל
 22 ברית עולם בין אלהים ובין כל גפוש חיה בכל
 23 בשר אשר על הארץ: ויאמר אלהים אל נח
 24 זאת אות הברית אשר תקמתי ביני ובין כל בשר
 25 אשר על הארץ: ס
 26 ויהיו בני נח הנצאים מדהתבה שם ותם ויפת
 27 וחס הוא אבי ננען: שלשה אלה בני נח
 28 ומאלה נפצה כל הארץ: ויחל נח איש האדמה
 29 ויפס פרס: וישת מדיין וישפר ויחל בתוך
 30 אחיה: וירא חם אבי ננען את ערות אביו ויגד
 31 לשני אחיו בחוץ: וישח שם ויפת את השמלה
 32 וישמו על שכם שניהם וילכו אחריה ויכסו את
 33 ערות אביהם ופניהם אחריה וערות אביהם לא
 34 ראו: וימקץ נח מיניו וידע את אשר עשה לו בנו
 35 הקטן: ויאמר ארור ננען עבד עברים יהיה
 36 לאחיו: ויאמר ברוך יהוה אלהי שם ויהי ננען
 37 עבד למו: יפת אלהים לפת וישפן באחלישם
 38 ויהי ננען עבד למו: ויחיו נח אחר המבול שלש
 39 מאות שנה וחמשים שנה: ויהי כל ימי נח
 40 תשע מאות שנה וחמשים שנה וימת: ס

CAP. X. י

1 ואלה תולדות בני נח שם חם ויפת ויחלדי להם
 2 בנים אחר המבול: בני יפת גמר ומגוג ומדי
 3 ויון ותבל ומשך ותיס: ובני חם גמר אשכנז
 4 וריפת ותנרמה: ובני יון אלשע ותרשיש כוס
 5 ודדנים: מאלה נפרדו איי הים בארצותם
 6 איש לשנו למשפחתם בגויהם: ובני חם פוש

פני תברא אביו בארץ מולדתו בארץ כנענים:
 ויקח אברהם ויחזור להם נשים שם אשתאברהם
 שרי ושם אשתחזור מלכה בתחור אבירמלכה
 ואבן יסדה: ויהי שרי עקרה אין לה ולד:
 ויקח אברהם אשתאברהם בנו ואת לוט בןחזור
 בנו ואת שרי פלחו אשת אברהם בנו ויצאו אלהם
 מארץ כנענים ללכת ארצה פלנץ ויבאו עדחורן
 וישבו שם: ויהי ימי חורחמש שנים ומאתים
 שנה וימת אברהם בחורן:

CAP. XII. יב

ד ד ד ד ד

ויאמר יהוה לאברהם לך לך מארצה וממולדתך
 ומבית אביך אלחארץ אשר אראך: ואעשה
 לגוי גדול ואברכה ואגדלה שמך יהיה ברכה:
 ואברכה מברכה ומללה אור ויברכו בך כל
 משפחות האדמה: וילך אברהם פאשר דבר
 אליו יהוה וילך איתו לוט ואברהם בןחמש שנים
 ושבעים שנה בצאתו מחרן: ויקח אברהם את
 שרי אשתו ואתלוט בןחזור ואתפלרנשם
 אשר רכשו ואתהנפש אשרעשו בחורן ויצאו
 ללכת ארצה פלנץ ויבאו ארצה פלנץ: ויעבר
 אברהם בארץ עד מקום שכם עד אלון מורה
 והנעני אן בארץ: וירא יהוה לאברהם ויאמר
 לזרעך אתן אתחארץ הזאת ויגן שם מזבח
 ליהוה הנראה אליו: ויעתק משם החורחמקדש
 לביתאל ויש אלהה ביתאל מים ודעי מקדש
 ויגן שם מזבח ליהוה ויקרא בשם יהוה: ויסע
 אברהם הלך ונסע הנגבה: פ
 ויהי רעב בארץ ויוד אברהם מצרימה לגור שם
 פריכר הרעב בארץ: ויילך פאשר הקריב לבוא
 מצרימה ויאמר אלשרי אשתו הפנימא ידעתי
 כי אשה יפתמראה את: ויהי פיראוי אתך
 הפנימא ואמרתי אשתו זאת והרני אותי ואתך
 יחיו: אמרימא אחתי את למען יסבילי בעבורך:
 ויהיה נפשי בנלך: ויהי לבוא אברהם מצרימה
 ויראו הפנימא אתהאשה פרישה הוא מאד:
 וירא אותה שרי פרעה ויהללו אותה אלפרעה
 ותקח האשה בית פרעה: ולאברהם דמיסב
 בעבורה ויהיו צאריבקר וחמלים נערים

הבה לנפנה לבנים ונשרפה לשרפה ויהי להם
 חלבנה לאבן ויחמר היה להם לחמר: ויאמרו
 הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים
 ונעשה לנו שם פרינפון עלפני כדחארץ:
 ויחר יהוה לראות אתדעיו ואתחמגל אשר בנו
 בני האדם: ויאמר יהוה הן עם אחד ושפה
 אחת לכלם וזה החלם לעשות ועתה לאיבצר
 מהם כל אשר יזמו לעשות: הבה נרדה ונבלה
 שם שפתם אשר לא ישמעו איש שפת רעהו:
 ויפץ יהוה אתם משם עלפני כדחארץ ויחזלו
 לבנת העיר: עלפן קרא שמם בבל פרישם בבל
 יהוה שפת כדחארץ ומשם הפיצם יהוה עלפני
 כדחארץ: פ
 אלה תולדת שם שם בןמאת שנה ויולד את
 ארפכשד שנתים אחר המבול: ויחישם אחרי
 חוליו אתארפכשד חמש מאות שנה ויולד
 בנים ובנות: פ וארפכשד חי חמש ושלשים
 שנה ויולד אתשלח: ויחי ארפכשד אחרי
 חוליו אתשלח שלש שנים וארבע מאות שנה
 ויולד בנים ובנות: פ ושלח חי שלשים שנה
 ויולד אתעבר: ויחישלח אחרי חוליו אתעבר
 שלש שנים וארבע מאות שנה ויולד בנים ובנות:
 פ ויחישעבר ארבע ושלשים שנה ויולד את
 פלג: ויחישעבר אחרי חוליו אתפלג שלשים
 שנה וארבע מאות שנה ויולד בנים ובנות: פ
 ויחישפלג שלשים שנה ויולד אתרע: ויחישפלג
 אחרי חוליו אתרע תשע שנים ומאתים שנה
 ויולד בנים ובנות: פ ויחי רעו שתיים
 ושלשים שנה ויולד אתשרוג: ויחי רעו אחרי
 חוליו אתשרוג שבע שנים ומאתים שנה ויולד
 בנים ובנות: פ ויחי שרוג שלשים שנה ויולד
 אתחזור: ויחי שרוג אחרי חוליו אתחזור
 מאתיים שנה ויולד בנים ובנות: פ ויחי חזור
 תשע ושלשים שנה ויולד אתפרח: ויחי חזור
 אחרי חוליו אתפרח תשע ושלשים שנה ומאת
 שנה ויולד בנים ובנות: פ ויחיתרח שבעים
 שנה ויולד אתאברהם אתחזור ואתחורן: ואלה
 תולדת אברהם תברא חוליו אתאברהם אתחזור
 ואתחורן ויהיו חוליו אתלוט: וימת חור על

3 And β they said one to another, Go to, let us make brick, and λ burn them thoroughly. And they had brick for stone, and slime had they for mortar.

4 And they said, Go to, let us build us a city, and a tower^d whose top may reach unto heaven; and let us make us a^e name, lest we be scattered^f abroad upon the face of the whole earth.

5 And the LORD came down^g to see the city and the tower, which the children of men builded.

6 And the LORD said, Behold, the people is one, and they have all one language; and this they begin to do: and now nothing will be restrained from them, which they haveⁱ imagined to do.

7 Go to, let us go down, and there confound^k their language, that they may not understand one another's speech.

8 So the LORD scattered them abroad from thence upon the face of all the earth: and they left off to build the city.

9 Therefore is the name of it called Babel; ^l because the LORD did there confound the language of all the earth: and from thence did the LORD scatter them abroad upon the face^m of all the earth.

10 These are the generations of Shem: Shem was an hundred years old, and begat Arphaxad two years after the flood:

11 And Shem lived after he begat Arphaxad five hundred years, and begat sons and daughters.

12 And Arphaxad lived five and thirty years, and begat Salah:

13 And Arphaxad lived after he begat Salah four hundred and three years, and begat sons and daughters.

14 And Salah lived thirty years, and begat Eber:

15 And Salah lived after he begat Eber four hundred and three years, and begat sons and daughters.

16 And Eber lived four and thirty years, and begat ζ Peleg:

17 And Eber lived after he begat Peleg four hundred and thirty years, and begat sons and daughters.

18 And Peleg lived thirty years, and begat Reu:

19 And Peleg lived after he begat Reu two hundred and nine years, and begat sons and daughters.

20 And Reu lived two and thirty years, and begat κ Serug:

21 And Reu lived after he begat Serug two hundred and seven years, and begat sons and daughters.

22 And Serug lived thirty years, and begat Nahor:

23 And Serug lived after he begat Nahor two hundred years, and begat sons and daughters.

24 And Nahor lived nine and twenty years, and begat λ Terah:

25 And Nahor lived after he begat Terah an hundred and nineteen years, and begat sons and daughters.

26 And Terah lived seventy years, and begat Abram,^b Nahor, and Haran.

27 Now these are the generations of Terah: Terah begat Abram, Nahor, and Haran; and Haran begat Lot.

28 And Haran died before his father Terah, in the land of his nativity, in^e Ur of the Chaldees.

29 And Abram and Nahor took them wives: the name of Abram's wife was

B. C. 2247.

 β a man

said to his

neighbour.

 γ burn them

to a burn-

ing.

a ch. 17. 15.

b ch. 22. 20.

c. ch. 16. 1.

18. 11.

21. 1, 2.

Ps. 113. 9.

Lu. 1. 36.

d De. 1. 25.

e Ps. 49. 11. 13.

Pr. 10. 7.

Dan. 4. 30.

f ver. 9.

Ps. 92. 9.

Lu. 1. 51.

g ch. 18. 21.

h ch. 12. 1.

i Ps. 2. 1.

k Ps. 55. 9.

Ac. 2. 6.

l Co. 14. 23.

m ch. 11. 31.

15. 7.

Ne. 9. 7.

Is. 41. 2.

Ac. 7. 3.

He. 11. 8.

n ch. 17. 6.

24. 35.

o ch. 18. 18.

28. 4.

p *i. e. confu-*

sion.

o Nu. 24. 9.

p Ps. 72. 17.

Ac. 3. 25.

Ga. 3. 8.

q Ac. 17. 26.

r He. 11. 8.

s De. 11. 30.

Ju. 7. 1.

t ch. 10. 18, 19.

uch. 17. 1-18. 1.

v ch. 13. 15.

17. 8.

26. 3.

28. 13.

Ps. 105. 9. 11.

Ro. 9. 8.

Ga. 3. 16.

4. 28.

x ch. 13. 4, 18.

26. 25.

33. 20.

y Lu. 3. 35,

Phalec.

y ch. 28. 19.

z *Di. Jos. 7. 2.*

ch. 21. 33.

a *in going*and *jour-*

neying.

k Lu. 3. 35,

Saruch.

l Lu. 3. 34,

Thara.

a ch. 20. 2.

26. 7.

b Jos. 24. 2.

1 Ch. 1. 26.

c Mat. 5. 28.

d Ps. 105. 14.

Pr. 6. 29.

He. 13. 4.

e ch. 15. 7.

Sarai;^a and the name of Nahor's wife Milcah,^b the daughter of Haran, the father of Milcah, and the father of Iscah.

30 But Sarai was barren; ^c she had no child.

31 And Terah took Abram his son, and Lot the son of Haran his son's son, and Sarai his daughter-in-law, his son Abram's wife; and they went forth with them from Ur^d of the Chaldees, to go into the land of Canaan: and they came unto Haran, and dwelt there.

32 And the days of Terah were two hundred and five years: and Terah died in Haran.

CHAP. XII.

NOW the LORD had said untoⁱ Abram, Get thee out of thy country, and from thy kindred, and from thy father's house, unto a land that I will shew thee:

2 And I will make of thee a great^m nation, and I will bless thee, and make thy name great;ⁿ and thou shalt be a blessing:

3 And I will bless them^o that bless thee, and curse him that curseth thee; and in thee shall all families of the earth be blessed.^p

4 So Abram departed, as the LORD had spoken unto him; and Lot went with him: and Abram was seventy and five years old when he departed out of Haran.

5 And Abram took Sarai his wife, and Lot his brother's son, and all their substance that they had gathered, and the souls that they had gotten in Haran: and they went forth to go into the land of Canaan;^r and into the land of Canaan they came.

6 And Abram passed through the land unto the place of Sichem,^s unto the plain of Moreh. And the Canaanite^t was then in the land.

7 And the LORD appeared^u unto Abram, and said, Unto thy seed will I give this land:^v and there builded he an^x altar unto the LORD, who appeared unto him.

8 And he removed from thence unto a mountain on the east of Beth-el,^y and pitched his tent, having Beth-el on the west, and η Hai on the east; and there he builded an altar unto the LORD, and called^z upon the name of the LORD.

9 And Abram journeyed, θ going on still toward the south.

10 And there was a famine in the land: and Abram went down into Egypt to sojourn there; for the famine was grievous in the land.

11 And it came to pass, when he was come near to enter into Egypt, that he said unto Sarai his wife, Behold now, I know that thou art a fair woman to look upon:

12 Therefore it shall come to pass, when the Egyptians shall see thee, that they shall say, This is his wife: and they will kill me, but they will save thee alive.

13 Say, I pray thee, thou art my^a sister: that it may be well with me for thy sake; and my soul shall live because of thee.

14 And it came to pass, that, when Abram was come into Egypt, the Egyptians beheld the woman that she was very fair.

15 The princes also of Pharaoh saw her, and commended her before Pharaoh;^c and the woman was^d taken into Pharaoh's house.

16 And he entreated Abram well for her sake: and he had sheep, and oxen, and he-asses, and men-servants, and maid-servants, and she-asses, and camels.

17 And the LORD plagued Pharaoh and his house with great plagues, because of Sarai, Abram's wife.

18 And Pharaoh called Abram, and said, What is this that thou hast done unto me? ^a why didst thou not tell me that she *was* thy wife?

19 Why saidst thou, She is my sister? so I might have taken her to me to wife: now, therefore, behold thy wife, take *her*, and go thy way.

20 And Pharaoh commanded ^c his men concerning him: and they sent him away, and his wife, and all that he had.

CHAP. XIII.

AND Abram went up out of Egypt, he, and his wife, and all that he had, and Lot with him, into the south.^s

2 And Abram *was* very rich,^h in cattle, in silver, and in gold.

3 And he went on his journeys from the south even to Beth-el, unto the place where his tent had been at the beginning, between Beth-el and Hai;

4 Unto the place of the altar,ⁿ which he had made there at the first: and there Abram called^o on the name of the LORD.

5 And Lot also, which went with Abram, had flocks, and herds, and tents.

6 And the land was not able^q to bear them, that they might dwell together: for their substance was great, so that they could not dwell together.

7 And there was a strife between the herdmen of Abram's cattle, and the herdmen of Lot's cattle: and the Canaanite and the Perizzite dwelled^r then in the land.

8 And Abram said unto Lot, Let there be no strife,^s I pray thee, between me and thee, and between my herdmen and thy herdmen; for we *be* brethren.^t

9 Is not the whole land before^u thee? Separate thyself, I pray thee, from me: If *thou wilt* take the left hand, then I will go to the right; or if *thou depart* to the right hand, then I will go to the left.^x

10 And Lot lifted up his eyes, and beheld all the plain of Jordan, that it *was* well watered every where, before the LORD destroyed^y Sodom and Gomorrah, *even* as the garden^b of the LORD, like the land of Egypt, as thou comest unto Zoar.^c

11 Then Lot chose him all the plain of Jordan; and Lot journeyed east: and they separated^d themselves the one from the other.

12 Abram dwelled in the land of Canaan, and Lot dwelled in the cities of the plain, and pitched his tent toward Sodom.

13 But the men of Sodom *were* wicked, & sinners^e before the LORD exceedingly.

14 And the LORD said unto Abram, after that Lot was separated from him, Lift up now thine eyes, and look from the place where thou art, northward, and southward, and eastward, and westward:

15 For all the land which thou seest, to thee will I give it, and^f to thy seed for ever.

16 And I will make thy seed as the dust of the earth: so that if a man can number the dust of the earth, then shall thy seed also be numbered.

17 Arise, walk through the land, in the length of it, and in the breadth of it; for I will give it unto thee.

18 Then Abram removed his tent, and came and dwelt in the *e* plain of Mamre,^g which *is* in Hebron, and built there an altar unto the LORD.

B. C. 1918.

a ch. 20. 10.

26. 10.

Ex. 32. 21.

b ch. 11. 2.

Is. 11. 11.

Zec. 5. 11.

c Pr. 21. 1.

d De. 29. 23.

Ho. 11. 8.

e ch. 19. 22.

f De. 3. 17.

g Jos. 3. 16.

h ch. 12. 9, &c.

i ch. 24. 35.

1 Sa. 2. 7.

Job 1. 10.

Ps. 112. 3.

Pr. 3. 9, 10.

10. 22.

Mat. 6. 33.

i ch. 15. 20.

h Jos. 12. 4.

l De. 2. 10, 20.

β or, the

plain of Ki-

riathaim.

γ or, plain

of Paran.

m ch. 21. 21.

Nu. 12. 16.

n ch. 12. 7, 8.

Ps. 42. 1, 2.

84. 10.

o Ps. 116. 17.

145. 18.

p 2 Ch. 20. 2.

q ch. 36. 7.

r ch. 34. 30.

s Ph. 2. 14.

He. 12. 14.

t men, bre-

thren.

u ch. 11. 27.

v ch. 19. 17, 30.

w ch. 20. 15.

x 1 Pe. 3. 8. 12.

y ch. 13. 12.

Nu. 16. 26.

1 Tim. 6. 9.

z ch. 19. 25.

1 Jn. 2. 15.

a ch. 13. 18.

b ch. 2. 10.

Is. 51. 3.

Joel 2. 3.

c ch. 14. 2.

η or, led

forth.

θ or, in-

structed.

d Pr. 27. 10.

e De. 34. 1.

f Is. 41. 2, 3.

g ch. 18. 20.

Eze. 16. 49.

2 Pe. 2. 7, 8.

h 1 Sa. 30. 8, 18.

i 1 Sa. 18. 6.

k ch. 12. 7.

l 2 Sa. 18. 18.

m He. 7. 1.

n Ps. 110. 4.

He. 5. 6.

7. 3, 11.

o Mi. 6. 6.

p ver. 22.

Ps. 24. 1.

50. 10.

κ plains.

q ch. 35. 27.

r He. 7. 1. 10.

CHAP. XIV.

AND it came to pass in the days of Amraphel king^b of Shinar, Arioch king of Ellasar, Chedorlaomer king of Elam, and Tidal king of nations;

2 That these made war with Bera king of Sodom, and with Birsha king of Gomorrah, Shinab king of Admah,^d and Shemeber king of Zeboim, and the king of Bela, which is^e Zoar.

3 All these were joined together in the vale of Siddim,^f which is the salt sea.

4 Twelve years they served Chedorlaomer, and in the thirteenth year they rebelled.

5 And in the fourteenth year came Chedorlaomer, and the kings that *were* with him, and smote^g the Rephaims^h in Asheroth-karnaim, andⁱ the Zuzims in Ham, and the Emims in β Shaveh-kiriathaim;

6 And the Horites in their mount Seir, unto γ El-paran,^m which *is* by the wilderness.

7 And they returned, and came to Enmishpat, which is Kadesh, and smote^h all the country of the Amalekites, and also the Amorites, that dwelt^p in Hazezon-tamar.

8 And there went out the king of Sodom, and the king of Gomorrah, and the king of Admah, & the king of Zeboim, & the king of Bela, (the same *is* Zoar;) and they joined battle with them in the vale of Siddim,

9 With Chedorlaomer the king of Elam, and with Tidal king of nations, and Amraphel king of Shinar, and Arioch king of Ellasar: four kings with five.

10 And the vale of Siddim *was* full of slime-pits; and the kings of Sodom and Gomorrah fled, and fell there: and they that remained fled^u to the mountain.

11 And they took all the goods of Sodom and Gomorrah, and all their victuals, and went their way.

12 And they took Lot, Abram's brother's son, (who dwelt^v in Sodom,) and his goods, and departed.

13 And there came one that had escaped, and told Abram the Hebrew:^a for he dwelt in the plain of Mamre the Amorite, brother of Eshcol, and brother of Aner: and these *were* confederate with Abram.

14 And when Abram heard that his brother was taken captive, he *η* armed his θ trained servants, born in his own house, three hundred and eighteen, and pursued them^q unto Dan.

15 And he divided himself against them, he and his servants, by night, and^s smote them, and pursued them unto Hobab, which *is* on the left hand of Damascus.

16 And he brought back^t all the goods, and also brought again his brother Lot, and his goods, and the women also, and the people.

17 And the king of Sodom^u went out to meet him, (after his return from the slaughter of Chedorlaomer, and of the kings that *were* with him,) at the valley of Shaveh, which is the king's^v dale.

18 And^w Melchizedek king of Salem brought forth bread and wine: and he *was* the^x priest of the most high^y God.

19 And he blessed him, and said, Blessed *be* Abram of the most high God,^z possessor of heaven and earth;

20 And blessed *be* the most high God, which hath delivered thine enemies into thy hand, And he gave him^z tithes of all.

21 And the king of Sodom said unto

בְּחֶבְרוֹן וַיִּבְרָשִׁים מִצָּדָה לַיהוָה :

CAP. XIV. ד

וַיְהִי בַיּוֹם אֲמֹרֶפֶל מֶלֶךְ שִׁנְעַר אֶרֶץ מֶלֶךְ אֱלֶסָר
פְּדוּלְעֶמֶר מֶלֶךְ עֵילָם וַתְּדַעַל מֶלֶךְ גּוֹיִם : עֲשׂוּ
מִלְחָמָה אֶת־בְּרַעַל מֶלֶךְ סֹדִם וְאֶת־בְּרַשַׁע מֶלֶךְ
עַמְבָּרָה שְׂנָאֵב : מֶלֶךְ אֲדָמָה וְשִׁמְבָּאֵל מֶלֶךְ צִבְיִים
וּמֶלֶךְ בִּלְעַל הַיַּאֲדָעַר : כָּל־אֵלֶּה חֲבָרִי אֶל־עֶמֶק
הַשְּׂדֵיִם הָהֵם הָיָה יָם הַמֶּלַח : שְׁתֵּים עָשָׂרָה שָׁנָה
עָבְדוּ אֶת־פְּדוּלְעֶמֶר וַיִּשְׁלַע־עֲשָׂרָה שָׁנָה מִדָּוָה
וּבְאַרְבַּע עָשָׂרָה שָׁנָה בָּא פְּדוּלְעֶמֶר וְהַמֶּלְכִים
אֲשֶׁר אִתּוֹ וַיַּגִּפוּ אֶת־רִפְאִים בַּעֲשֵׂייתָם קִרְיָתִים וְאֶת־
הַיִּזְיוֹם בָּהֶם וְאֶת־הָאִיִּמִּים בְּשָׂדֵה קִרְיָתִים : וְאֶת־
חֲזוֹי בְּהֶרֶם שִׁנְעַר עַד אֵיל פֶּאֶרְן אֲשֶׁר עַל־
הַמִּדְבָּר : וְשִׁבְי וַיֵּבֵא אֶל־עֵין מִשְׁפָּט הָיָה קָדֵשׁ
וַיַּגִּפוּ אֶת־כָּל־שָׂדֵה הָעֵמֶלֶק וְגַם אֶת־הָאֲמֹרִי
הַיֹּשֵׁב בְּחֻצָּצֵן הַחֹמֶר : וַיֵּצֵא מֶלֶךְ־סֹדִם וּמֶלֶךְ־
עַמְבָּרָה וּמֶלֶךְ אֲדָמָה וּמֶלֶךְ צִבְיִים וּמֶלֶךְ בִּלְעַל הָיָה
צֶעֶר וַיַּעֲרְבוּ אִתָּם מִלְחָמָה בַּעֲמֶק הַשְּׂדֵיִם : אֵת
פְּדוּלְעֶמֶר מֶלֶךְ עֵילָם וַתְּדַעַל מֶלֶךְ גּוֹיִם וְאֲמֹרֶפֶל
מֶלֶךְ שִׁנְעַר וְאֶרֶץ מֶלֶךְ אֱלֶסָר אַרְבַּעָה מֶלְכִים
אֶת־הַחֲמִשָּׁה : וַעֲמַק הַשְּׂדֵיִם בְּאֵרַת בְּאֵרַת חֹמֶר
וַיִּגְסוּ מֶלֶךְ־סֹדִם וַעֲמָרָה וַיַּפְּלוּ שְׁמֵיהָ וַיִּנְשְׂאוּ
הָרָה נָסוּ : וַיִּקְחוּ אֶת־כָּל־כֶּסֶם סֹדִם וַעֲמָרָה
וְאֶת־כָּל־אֲבָלָם וַיִּלְכּוּ : וַיִּקְחוּ אֶת־לוֹט וְאֶת־רַבְשָׁו
בְּנֵי־אֲחִי אַבְרָם וַיִּלְכּוּ הָיָה יֹשֵׁב בְּסֹדִם : וַיֵּבֵא
הַפְּלִיט וַיֹּגֵד לְאַבְרָם הָעֶבְרִי וְהָיָה שֹׁכֵן בְּאֵלֵי
מִמְרָא הָאֲמֹרִי אֲחִי אֲשֶׁכֶל וְאֲחִי עֶזֶר וְהָם בָּעֵלִי
בְּרִית־אַבְרָם : וַיִּשְׁמַע אַבְרָם כִּי נִשְׁבָּה אֲחִיו וַיִּרְץ
אֶת־חֲנִיכָיו יְלִידֵי בֵיתוֹ שְׂמֹנֶה עָשָׂר וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת
וַיִּרְדָּף עַד־דֵּן : וַיִּחַלֶּק עֲלֵיהֶם לָלֶזֶת הָיָה וַעֲבָדוּ
וַיִּגְסוּ וַיִּרְפָּסוּ עַד־חֻבָּה אֲשֶׁר מִשְׁמָאל לְדִפְשֶׁק :
וַיָּשׁוּב אֵת כָּל־הָרֶכֶשׁ וְגַם אֶת־לוֹט אֲחִיו וְרַבְשָׁו
הַשִּׁבִּי וְגַם אֶת־הַנָּשִׁים וְאֶת־הָעָם : וַיֵּצֵא מֶלֶךְ־
סֹדִם לִקְרָאתוֹ אַחֲרֵי שׁוּבוֹ מִחֻבָּה אֶת־פְּדוּלְעֶמֶר
וְאֶת־הַמֶּלְכִים אֲשֶׁר אִתּוֹ אֶל־עֶמֶק שֹׁהֵה הָיָה עֶמֶק
הַמֶּלֶךְ : וּמִלְכֵי־צִדְקָל מֶלֶךְ שְׁלֹם הוֹצִיָּא לַחֵם וְגִין
וְהָיָה כָהֵן לֹאֵל עֲלִיֹן : וַיִּבְרָכֵהוּ וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ אַבְרָם
לֹאֵל עֲלִיֹן הֵנָּה שְׁמִים וְאַרְץ : וַיְבָרֶךְ אֶל־עֲלִיֹן

17 וַיִּשְׁלַח וַתֵּלֶכְתָּ וַיִּמְלִים : וַיַּנְפֵּעַ יְהוָה : אֶת־פְּרַעֲזָה
וַיִּנְעִים דָּוִלִים וְאֶת־בֵּיתוֹ עַל־דָּבָר שׁוּרֵי אֲשֶׁת אַבְרָם :
18 וַיִּקְרָא פְּרַעֲזָה לְאַבְרָם וַיֹּאמֶר מַה־זֹּאת עָשִׂיתָ לִּי
19 לָמָּה לֹא־הִגַּדְתָּ לִּי כִּי אֲשִׁיתָהּ הָיָה : לָמָּה אֲמַרְתָּ
אֲחֹתִי הָיָה וְאָקַח אֹתָהּ לִי לְאִשָּׁה וַעֲתִידָה הִנֵּה
20 אֲשִׁיתָהּ קַח וְלֹךְ : וַיֵּצֵא עֲלֵיו פְּרַעֲזָה אֲנָשִׁים
וַיִּשְׁלַחוּ אֹתוֹ וְאֶת־אִשְׁתּוֹ וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁרֶלָּהּ .

CAP. XIII. ג

1 וַיַּעַל אַבְרָם מִמִּצְרַיִם הָיָה וְאִשְׁתּוֹ וְכָל־אֲשֶׁרֶלָּהּ
2 וְלוֹט עִמּוֹ הִנְגִּדָה : וְאַבְרָם בָּבַר מֵאֹד בְּמִקְדָּה
3 בַּפֶּסֶף וּבְחֻבָּה : וַיִּלָּךְ לְמִסְעָיו מִנֶּגֶב וַעֲדַת־בֵּית־אֵל
עַד־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־הָיָה שָׁם אֵלֶּלֶה בְּתוֹלַדָּה בֵּין
4 בֵּית־אֵל וּבֵין הָעֵי : אֶל־מָקוֹם הַמְּזֻבָּח אֲשֶׁר־
עָשָׂה שָׁם בְּרַאשִׁיתָה וַיִּקְרָא שָׁם אַבְרָם בָּשֵׁם
5 יְהוָה : וְגַם לְלוֹט הִחֲלָה אֶת־אַבְרָם הָיָה צֶאֱן
6 וּבָקָר וְאֵהָלִים : וְלֹא־נָשָׂא אִתָּם הָאָרֶץ לְשִׁבְתָּהּ יַחְדָּו
7 כִּי־הָיָה רַב־וָשֶׂם רָב וְלֹא יָכֹל לְשִׁבְתָּהּ יַחְדָּו : וַיְהִי־
רֵב בֵּין רֵעֵי מִקְנֵה־אַבְרָם וּבֵין רֵעֵי מִקְנֵה־לוֹט
8 וַהֲפָנְעִל וַתִּפְרֹץ אִזּוֹ יֹשֵׁב בְּאַרְץ : וַיֹּאמֶר אַבְרָם
אֶל־לוֹט אֲלֵיכָּה הִנֵּה מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינָךְ וּבֵין רֵעֵי
9 וּבֵין רֵעֵיךָ כִּי־אֲנָשִׁים אֵתִים אֲנָחְנוּ : הֲלֹא כָל־
הָאָרֶץ לִפְנֵיהָ חֲפֹרָה נָא מַעֲלֵי אִסְדָּה־שְׁמָאל
10 וְאִמְנָה וְאִסְדָּה־יָמִין וְאִשְׁמָאֵלָה : וַיִּשְׁאֲדָלוּ
אֶת־עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת־כָּל־כְּפַר הַיַּרְדֵּן כִּי כָלָה מִשְׁקָהָ
לִפְנֵי שְׁחֵת יְהוָה אֶת־סֹדִם וְאֶת־עַמְבָּרָה כִּי־
11 יְהוָה פָּאֶרֶץ מִדְּבָרִים בְּאֵכָה צָעַר : וַיִּבְחָרְלוּ
לוֹט אֶת כָּל־כְּפַר הַיַּרְדֵּן וַיִּשְׁעַ לוֹט מִקֶּדֶם וַיִּפְרֹדוּ
12 אִישׁ מַעַל אֲחִיו : אַבְרָם שָׁב בְּאַרְץ־פְּנִינָן וְלוֹט
13 יֹשֵׁב בְּעֵרֵי הַכְּפָר וַיֵּאֱחָל עַד־סֹדִם : וְאַנְשֵׁי סֹדִם
14 רָעִים וְחַטָּאִים לַיהוָה מֵאֹד : וַיְהוָה אָמַר אֶל־
אַבְרָם אַחֲרֵי הַפְּרָדָלוּת מַעֲמֹו שָׂא נָא עֵינֶיךָ
וַיֵּרָא מִן־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־אִתָּה שָׁם צִפְנָה וְנִגְבָּה
15 וַתִּבְרָכָה וַיֹּמַר : כִּי אֶת־כָּל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־אִתָּה
16 רֹאֵה לָךְ אֲתִתֶנָּה וְלוֹרְשָׁה עַד־עוֹלָם : וְשִׁמְתִּי
אֶת־וְרֹשָׁה בְּעַפְרַי הָאָרֶץ אֲשֶׁר : אִסְיֹכֶל אִישׁ
17 לְמִנּוֹת אֶת־עַפְרַי הָאָרֶץ גַּם וְרֹשָׁה יִמְנָה : קוֹם
הַחֲזִילְךָ בְּאֶרֶץ לְאַרְבָּה וּלְרַחֲבָה כִּי לָךְ אֲתִתֶנָּה :
19 וַיֵּאֱחָל אַבְרָם וַיָּבֵא וַיֹּשֵׁב בְּאֵלֵי מִמְרָא אֲשֶׁר

לאמר לנעך נתתי את הארץ הזאת מנח
מצרים עד הנחל הגדול הנפרדת: אתה וילך ואת
הנחל ואת הנקדמי: ואת הנחל ואת הנפרד ואת
הנפרדים: ואת הארץ ואת הנפרד ואת
הנפרד ואת הנפרד: ם

CAP. XVI. י

ושלי אשרת אברהם לא ילדה לו וקה שפחה
מצרים ושמה חגר: ותאמר שרי אל אברהם
הזה לא עצני יהיה מלכת באנא אל שפחתי
ואני אבנה מפנה וישמע אברהם לקול שרי:
ותמלח שרי אשת אברהם את חגר המצרית
שפחתה מלך עשר שלים לשבת אברהם בארץ
פגנץ ותמן אתה לאברהם אישה לו לאשה:
ויבא אל חגר ותראה כי הרחיה ותקל
בגרתה בעיניה: ותאמר שרי אל אברהם חמסי
עלך אנכי נתתי שפחתי בחיקך ותראה כי הרחיה
ואכל בעיניה ושפט יהיה ביני וביניך: ויאמר
אברהם אל שרי הנה שפחתך בידך עשירה
השוב בעיניך ותענייה שרי ותברח מפניה:
וימצאה מלך יהיה עליו הפנים במדבר על
העין בדרך שור: ויאמר חגר שפחת שרי אי
מזה באת ואנה תלכי ותאמר מפני שרי גברתי
אנכי ברחתי: ויאמר לה מלך יהיה שובי
אל אברהם ותעני תחת ידי: ויאמר לה
מלך יהיה הרבה ארצה אתו וקדך ולא יספר
מך: ויאמר לה מלך יהיה הגדול הרב וילך
בן ומקראת שמו ישמעאל פרשע יהיה אל ענין:
והוא יהיה פרא אדם ידו בכל יד כל בו ועלפני
כל אחיו ישפן: ותקרא שם יהיה היצר אליה
אתה אל ראי כי אמרה הנם הלא ראיתי אחרי
ראי: עלכן קרא לפאר פאר לחי ראי הנה בן
קדש יבין בך: ותלך חגר לאברהם בן ומקרא
אברהם שם בן אשר ילדה חגר ישמעאל:
ואברהם בן שמונים שנה ושש שנים בלדת חגר
את ישמעאל לאברהם: ם

CAP. XVII. י

ויהי אברהם בן תשעים שנה ותשע שנים וירא

אשר מן צדק בידו ויפקדו מעשר מכל:
21 ויאמר מלך סדם אל אברהם תלך הנפש והרכש
22 קח לך ויאמר אברהם אל מלך סדם הרמתי יד
23 אליהם אל עליו קנה שמים וארץ: אם
מחוט ועד שורף זבל ואם אקח מכל אשר לך
24 ולא תאמר אני העשיתי את אברהם: בלעדי
כן אשר אכלו הנשים וחלל האנשים אשר הלכו
אתי ער אשכל וממלא הם יקחו חלקם: ם

CAP. XV. טו

1 אתר הדברים האלה היה דבר יהודה אל אברהם
בפנתו לאמר אליהם אברהם אנכי מן קד
2 שרף הרבה מאד: ויאמר אברהם אדני יהודה
3 כח תתן לי ואנכי הולך עירי ובדמשק ביתי
4 הוא דמשק אלעזר: ויאמר אברהם הן לי לא
5 נתתה ורע והנה בדיתי ירש אתי: והנה דבר
יהודה אליו לאמר לא ירשך זה כראם אשר יצא
6 ממעריך הוא ירשך: ויצא אתו החוצה ויאמר
הבשר נא השלימה וספר הפונכים אסתיכל
7 לספר אתם ויאמר לו כה יהיה וקדך: והאמן
8 ביהודה ויחשבה לו צדקה: ויאמר אליו אני יהיה
אשר הוצאתך מאר פשדים לכת לך את הארץ
9 הזאת לרשקה: ויאמר אדני יהודה בפה אדע כי
10 ארשקה: ויאמר אליו קחה לי עגלה משלישת
11 וען משלישת ואיל משלש וחר וגול: וקחלו
את כל אלה ויבחר אתם בדרך וימן איש בחרו
12 לקראת רעהו ואת העפר לא בחר: ויחד העפר
13 על הפגרים וישב אתם אברהם: ויהי השמש
לבו ואברהם נפל על אברהם והנה אימה השכה
14 גלה נפלת עליו: ויאמר לאברהם ידע הלא כי
גרי יהיה ורעה פארץ לא להם ועבדים ועני אתם
15 ארבע מאות שנה: וגם אתה וי אשר יעבדו
16 בן אנכי ואחריו יצא פרש גדול: ואתה
תבוא אל אנתך בשלום תמנן בשנה טובה:
17 וחרו רביעי שובי הנה כי לא שלם עון האמרי
18 עדיה: ויהי השמש באה ועלטה היה והנה
העור עשן ופני אש אשר עבר בין הגוים
האלה: פנים ההוא פרט יהיה את אברהם ברח

Abram, Give me the β persons, and take the goods to thyself.

22 And Abram said to the king of Sodom, I^a have lift up mine hand unto the LORD, the most high God, the δ possessor of heaven and earth,

23 That^c I will not take from a thread even to a shoe-latchet, and that I will not take any thing that is thine, lest thou shouldest say, I have made Abram rich :

24 Save only that which the young men have eaten, and the portion of the men which went with me, Aner, Eshcol, and Mamre ; let them take their portion.^d

CHAP. XV.

AFTER these things the word of the LORD came unto Abram in a^a vision, saying, δ Fear not, Abram : I am thy^b shield, and thy exceeding^m great reward.

2 And Abram said, Lord GOD, what wilt thou give me, seeing I go^p childless, and the steward of my house is this Eliezer of Damascus ?

3 And Abram said, Behold, to me thou hast given no seed : and, lo, one born in my house^q is mine heir.

4 And, behold, the word of the LORD came unto him, saying, This shall not be thine heir ; but he that shall come forth out of thine^r own bowels, shall be thine heir.

5 And he brought him forth abroad, and said, Look now toward heaven, and tell the stars,^s if thou be able to number them. And he said unto him,^t So shall thy seed be.

6 And he believed in the LORD ; and he^v counted it to him for righteousness.

7 And he said unto him, I am the LORD that brought thee^x out of Ur of the Chaldees, to give thee this land to inherit it.

8 And he said, Lord GOD,^y whereby shall I know that I shall inherit it ?

9 And he said unto him, Take me an heifer of three years old, and a she-goat of three years old, & a ram of three years old, and a turtle-dove, and a young pigeon.

10 And he took unto him all these, and divided^b them in the midst, and laid each piece one against another : but^c the birds divided he not.

11 And when the fowls came down upon the carcases, Abram drove them away.

12 And when the sun was going down, a deep sleep^d fell upon Abram ; and, lo, an horror of great darkness fell upon him.

13 And he said unto Abram, Know of a surety that thy seed shall be a stranger in a land that is not their's, and shall serve them ; and they shall afflict^e them four hundred years :

14 And also that nation, whom they shall serve, will I^f judge : and afterward shall they come out with great^g substance.

15 And thou shalt go to thy fathers in peace ; and thou shalt be buried in a good old age.^h

16 But in the fourth generation they shall come hither again ; for the iniquity of the Amorites is not yet^m full.

17 And it came to pass, that, when the sun went down, and it was dark, behold, a smoking furnace, and a^k burning lamp that passed between those pieces.

18 In the same day, the LORD made a covenant with Abram, saying, Unto thy seed have I given this land, from the river of Egypt unto the great river, the river Euphrates :

B. C. 1913.

 β souls.

a Ex. 6. 8.

b ver. 19.

c ch. 21. 33.

c Est. 9.15, 16.

d 1 Ti. 5. 18.

e c. 21. 9.

f Ga. 4. 24.

g ch. 20. 18.

h ch. 30. 3, 9.

i be builded

by her.

i ch. 46. 2.

Nu. 12. 6.

Da. 10. 1.

Ac. 10. 11, 22.

k Lu. 1. 13.

l De. 33. 29.

Ps. 3. 3.

Da. 11.

91. 4.

119. 114.

Pr. 30. 5.

m Ps. 142. 5.

La. 3. 24.

He. 13. 5.

n 1 Sa. 1. 6, 8.

Pr. 30. 23.

o ch. 31. 53.

1 Sa. 24. 15.

2 Ch. 24. 22.

p ch. 30. 1.

Is. 56. 5.

Ac. 7. 5.

q Pr. 29. 21.

r ch. 17. 16.

s 1 Pe. 3. 7.

t that which

is good in

thine eyes.

u afflicted

her.

t De. 1. 10.

He. 11. 12.

u Ro. 4. 18.

v Ro. 4. 3, 6, &c

Ga. 3. 6.

Ja. 2. 23.

x ch. 12. 1.

y Ju. 6. 17.

2 Ki. 20. 8.

Lu. 1. 18.

z ch. 25. 18.

a 1 Pe. 2. 18.

n i. e. God

shall hear.

b Je. 34. 18, 19.

c Le. 1. 17.

d ch. 2. 21.

1 Sa. 26. 12.

Job 4. 13.

e Ex. 12. 40.

f Ex. 6. 6.

g Ex. 12. 36.

h ch. 21. 20.

i ch. 25. 18.

k Pr. 5. 21.

l ch. 25. 8.

Job 5. 26.

i. e. the well

of him that

liveth and

seeth me.

m Ma. 23. 32.

1 Th. 2. 16.

n a lamp of

fire.

19 The Kenites, and the Kenizzites, and the Kadmonites,

20 And the Hittites, and the Perizzites, and the Rephaims,

21 And the Amorites, and the Canaanites, and the Girgashites, and the Jebusites.

CHAP. XVI.

NOW Sarai, Abram's wife, bare him no children : and she had an handmaid, an^a Egyptian, whose name was^b Hagar.

2 And Sarai said unto Abram, Behold now, the LORD^c hath restrained me from bearing : I pray thee,^d go in unto my maid ; it may be that I may^e γ obtain children by her. And Abram hearkened to the voice of Sarai.

3 And Sarai, Abram's wife, took Hagar her maid, the Egyptian, after Abram had dwelt ten years in the land of Canaan, and gave her to her husband Abram to be his wife.

4 And he went in unto Hagar, and she conceived : and when she saw that she had conceived, her mistress was^f despised in her eyes.

5 And Sarai said unto Abram, My wrong^g be upon thee : I have given my maid unto thy bosom ; and when she saw that she had conceived, I was despised in her eyes : the LORD judge^h between me and thee.

6 But Abram said unto Sarai,ⁱ Behold, thy maid is in thy hand ; do to her^j δ as it pleaseth thee. And when Sarai^k dealt hardly with her, she fled from her face.

7 And the angel of the LORD found her by a fountain of water in the wilderness, by the fountain in the way to Shur.^l

8 And he said, Hagar, Sarai's maid, whence camest thou ? and whither wilt thou go ? And she said, I flee from the face of my mistress Sarai.

9 And the angel of the LORD said unto her, Return to thy mistress, and^m submit thyself under her hands.

10 And the angel of the LORD said unto her, I will multiply thy seed exceedingly, that it shall not be numbered for multitude.

11 And the angel of the LORD said unto her, Behold, thou art with child, and shalt bear a son, and shalt call his nameⁿ Ishmael ; because the LORD hath heard thy affliction.

12 And he will be a wild^o man ; his hand will be against every man, and every man's hand against him ; and he shall dwell^p in the presence of all his brethren.

13 And she called the name of the LORD that spake unto her, Thou^q δ God seest me : for she said, Have I also here looked after him that seeth me ?

14 Wherefore the well was called Beer-lahai-roi : behold, it is between Kadesh and Bered.

15 And Hagar bare Abram a son ; and Abram called his son's name, which Hagar bare, Ishmael.

16 And Abram was fourscore and six years old, when Hagar bare Ishmael to Abram.

CHAP. XVII.

AND when Abram was ninety years old and nine, the LORD appeared to

Abram, and said unto him,^a I am the Almighty God:^o walk before me, and be thou β perfect.

2 And I will make my ^d covenant between me and thee, and will multiply thee exceedingly.

3 And Abram fell on his face: and God talked with him, saying,

4 As for me, behold, my covenant is with thee, and thou shalt be ^e a father of many γ nations.

5 Neither shall thy name any more be called Abram, but ^f thy name shall be Abraham; ^g for ^h a father of many nations have I made thee.

6 And I will make thee exceeding fruitful, and I will make ^k nations of thee, and kings shall come out of thee.

7 And I will establish my covenant between me and thee, and thy seed after thee, in their generations, for an everlasting covenant,ⁱ to be a God unto thee, and to thy seed after thee.

8 And I will give unto thee, and to thy seed after thee, the land ζ wherein thou art a stranger, all the land of Canaan, for an everlasting ^m possession; and ⁿ I will be their God.

9 And God said unto Abraham, Thou shalt keep my covenant, therefore, thou, and thy seed after thee, in their generations.

10 This is my covenant, which ye shall keep, between me, and you, and thy seed after thee; Every man-child among you shall be circumcised.

11 And ye shall circumcise the flesh of your foreskin; and it shall be a token ^q of the covenant betwixt me and you.

12 And θ he that is eight days old shall be circumcised among you, every man-child in your generations; he that is born ^r in the house, or bought with money of any stranger, which is not of thy seed.

13 He that is born in thy house, and he that is bought with thy money, must needs be circumcised: and my covenant shall be in your flesh for an everlasting covenant.

14 And the uncircumcised man-child, whose flesh of his foreskin is not circumcised, that soul shall be cut off ^s from his people; he hath broken my covenant.

15 And God said unto Abraham, As for Sarai thy wife, thou shalt not call her name Sarai, but μ Sarah shall her name be.

16 And I will bless her,^u and give thee a son also of her; yea, I will bless her, and ν she shall be a mother of nations; kings of people shall be of her.

17 Then Abraham fell upon his face, and laughed,^v and said in his heart, Shall a child be born unto him that is an hundred years old? and shall Sarah, that is ninety years old, bear?

18 And Abraham said unto God, O that Ishmael might live before thee!

19 And God said, Sarah thy wife shall bear thee a son indeed; and thou shalt call his name Isaac: and I will establish my covenant with him for an everlasting covenant, and with his seed after him.

20 And as for Ishmael, I have heard thee: Behold, I have blessed him, and will make him fruitful, and will multiply him exceedingly: γ twelve princes shall he beget: and I will make him a great nation.

21 But my covenant will I establish

B. C. 1898.

a ch. 18. 14.

Ex. 6. 3.

Da. 4. 35.

Ep. 3. 20.

b ch. 21. 2.

c ch. 48. 15.

1 Ki. 2. 4.

2 Ki. 20. 3.

β or, upright

or, sincere.

ch. 6. 9.

De. 18. 13.

Job 1. 1.

d ch. 9. 9.

Ps. 105. 8, 11.

Ga. 3. 17, 18.

e ch. 13. 16.

22. 17.

γ multitude

of nations.

f Ne. 9. 7.

δ i. e. father

of a great

multitude.

g Ro. 4. 17.

h ver. 16, 20.

ch. 35. 11.

i ch. 28. 13.

Le. 26. 12.

He. 11. 16.

k ch. 13. 18.

14. 13.

ζ of thy so-

journings.

l ch. 19. 1.

m ch. 48. 4.

De. 32. 8.

n Ex. 6. 7.

Je. 24. 7.

Eze. 37. 23.

Re. 21. 3.

o He. 13. 2.

1 Pe. 4. 9.

p ch. 43. 24.

q Ac. 7. 8.

Ro. 4. 11.

η stay.

θ a son of

eight days.

κ ye have

passed.

λ hasten.

r Ex. 12. 44.

s Ex. 4. 24.

Jos. 5. 2, &c.

μ i. e. Prin-

cess.

t Ju. 5. 25.

ν she shall

become

nations.

u ch. 18. 10.

v ver. 14.

2 Ki. 4. 16.

x ch. 17. 19, 21.

Ro. 9. 9.

Ga. 4. 23.

y ch. 18. 12.

21. 6.

z Ro. 4. 19.

He. 11. 11, 12.

a ch. 31. 35.

b ch. 21. 6.

Ps. 126. 2.

c Lu. 1. 15.

d 1 Pe. 3. 6.

e Nu. 11. 23.

Je. 32. 17.

Mat. 19. 26.

f ch. 25. 13, &c.

g 2 Ki. 4. 16.

with Isaac, which Sarah shall bear unto thee at this set time ^b in the next year.

22 And he left off talking with him, and God went up from Abraham.

23 And Abraham took Ishmael his son, and all that were born in his house, and all that were bought with his money, every male among the men of Abraham's house, and circumcised the flesh of their foreskin in the self-same day, as God had said unto him.

24 And Abraham was ninety years old and nine, when he was circumcised in the flesh of his foreskin.

25 And Ishmael his son was thirteen years old when he was circumcised in the flesh of his foreskin.

26 In the self-same day was Abraham circumcised, and Ishmael his son;

27 And all the men of his house, born in the house, and bought with money of the stranger, were circumcised with him.

CHAP. XVIII.

AND the LORD appeared unto him in the ^k plains of Mamre; and he sat in the tent-door in the heat of the day:

2 And he lift up his eyes and looked, and, lo, three men ^l stood by him: and when he saw *them*, he ran to meet them from the tent-door, and bowed himself toward the ground.

3 And said, My Lord, if now I have found favour in thy sight,^o pass not away, I pray thee, from thy servant:

4 Let a little ^p water, I pray you, be fetched, and wash your feet, and rest yourselves under the tree:

5 And I will fetch a morsel of bread, and η comfort ye your hearts; after that ye shall pass on: for therefore κ are ye come to your servant. And they said, So do, as thou hast said.

6 And Abraham hastened into the tent unto Sarah, and said, λ Make ready quickly three measures of fine meal, knead *it*, and make cakes upon the hearth.

7 And Abraham ran unto the herd, and fetched a calf tender and good, and gave *it* unto a young man; and he hastened to dress *it*.

8 And he took butter,^r and milk, and the calf which he had dressed, and set *it* before them; and he stood by them under the tree, and they did eat.

9 And they said unto him, Where is Sarah thy wife? And he said, Behold, in the tent.

10 And he said, I will certainly return unto thee ^v according to the time of life; and, lo, Sarah^x thy wife shall have a son. And Sarah heard *it* in the tent-door, which was behind him.

11 Now Abraham and Sarah were ^z old and well stricken in age; and *it* ceased to be with Sarah^a after the manner of women.

12 Therefore Sarah ^b laughed within herself, saying, After I am waxed ^c old shall I have pleasure, my ^d lord being old also?

13 And the LORD said unto Abraham, Wherefore did Sarah laugh, saying, Shall I of a surety bear a child, which am old?

14 Is any thing too hard for the LORD?^e At the time appointed I will return unto thee, according to the time of life,^f and Sarah shall have a son.

15 Then Sarah denied, saying, I laughed

בשנה האחרת: ויכל לגבֹר אתו ויעל אליהם
 מעל אברהם: ויחם אברהם את־ישמעאל בנו
 ואת פ־לִידוֹ בִּיתוֹ ואת פ־מִקְנֵהוּ בֶסֶף פ־זָכָר
 באֲנָשֵׁי בֵית אֲבִיהֶם ויָמַל אֶת־בָּשָׂר שְׂרָתָם בְּעֵצִים
 הַיּוֹם הַהוּא פָּאֶשֶׁר דָּבָר אֱלֹהִים: וְאַבְרָהָם
 בְּרִית־שָׁשִׁים וַתֵּשֶׁע שָׁנָה בְּהַמְלוֹךְ בָּשָׂר עָלָהּ:
 וישַׁמְעֵאל בְּנֹו בְרִשְׁלֹש עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּהַמְלוֹךְ אֶת־
 בָּשָׂר עָלָהּ: בְּעֵצִים הַיּוֹם הַהוּא נָמוֹל אֲבִרָהָם
 וישַׁמְעֵאל בְּנֹו: וְכָל־אֲנָשֵׁי בִיתוֹ יָלִיד וּמִקְנֵהוּ
 בֶסֶף מֵאָה בָרֶגֶב נָמְלוּ אִתּוֹ:

פ פ פ פ
 CAP. XVIII. יח

וירא אליו יהוה בלילי ממזג והוא ישב פתח
 האהל ביום: וישא שניו וירא והנה
 שלשה אנשים נשבים עליו וירא וירץ לקראתם
 מפתח האהל וישתחוו ארצה: ויאמר אדני
 אם לא מצאתי חן בעיניך אל תא תעבר מעל
 עבדך: יקדנא מעשר־מים ורחצו רגליכם והשעמו
 תחת הידן: ואקחה פת־לחם וסעדו לפניכם אחר
 תעברו פרע־לכן עברתם על־עבדכם ויאמרו פן
 תעשה פאשר דברת: וימהר אברהם האהלה
 אל־טוֹרָה ויאמר מִתֵּי שְׁלֹש סִימִים קָמַח סִלֹּת
 לוֹשִׁי וְעֵשִׂי עֲנוֹת: ואל־הִבָּקֶר רַץ אֲבִרָהָם
 וישח בֶּרֶךְ ושוב ויהן אל־הַבָּשָׂר וימהר
 לעשות אתו: וישח חֲמֵאָה חֶלֶב וּבָרֶדֶבֶקֶר
 אֲשֶׁר עָשָׂה ויהן לפניכם והוא־עֹמֵד עליהם תחת
 היץ ויאכלו: ויאמרו אליו אתה טוֹרָה אֲשֶׁתֶּךָ
 ויאמר הנה באהל: ויאמר שוב אשוב אליך
 כעת הִנֵּה וְהִנֵּה־בֶן לטוֹרָה אֲשֶׁתֶּךָ וטוֹרָה שִׁמְעֵת
 פתח האהל והוא אחריו: ואֲבִרָהָם וטוֹרָה וְזִנִּים
 באִים בָּיָמִים חֲדָל לְהַיּוֹת לטוֹרָה אִחָה בָּנָשִׁים:
 ויחזק טוֹרָה בְּקִרְבָּהּ לֵאמֹר אַחֲרִי בְלִית הִתְחַלִּי
 עֲדָה וְאַדְנִי זָקֵן: ויאמר יהוה אל־אֲבִרָהָם לֵמַח
 חָה צִחָקָה טוֹרָה לֵאמֹר הֵאָח אֲמֵנָם אֵלֶּךָ וְאַנִּי
 זָמַנְתִּי: הִפְלֵא מִדְּוָה דָּבָר לְמוֹעֵד אֲשֶׁב אֵלֶיךָ
 בְּשַׁת יוֹרָה וְלִטוֹרָה בֶּן: וְחִדָּשׁ טוֹרָה: לֵאמֹר

יהוה אל־אֲבִרָהָם ויאמר אליו אֲבִרָהָלָךְ
 לִפְנֵי יְהוָה חָמִים: וְאַתָּה בְּרִיתִי בֵּינִי וּבֵינֶךָ
 וְאַרְבֶּה אוֹתָךְ בְּמֵאֵד מְאֹד: ויפל אֲבִרָהָם עַל־פָּנָיו
 וידבר אֱלֹהִים לֵאמֹר: אֲנִי הִנֵּה בְרִיתִי אִתָּךְ
 וְהָיִיתָ לֵאב הַכּוֹזֵן גּוֹיִם: וְלֹא־תִקְרָא עוֹד אֶת־שִׁמְךָ
 אֲבִרָהּ וְהָיָה שִׁמְךָ אֲבִרָהָם כִּי אֲבִדְהֶמֶן גּוֹיִם
 וְנִתְחַד: וְהִפְרַתִּי אִתָּךְ בְּמֵאֵד מְאֹד וְנִתְחַד לְגוֹיִם
 וּמְלָכִים מִמֶּךָ יֵצְאוּ: וְהָקַמְתִּי אֶת־בְּרִיתִי בֵּינִי
 וּבֵינֶךָ וּבֵין וְהָעָם אֲחֵרָךְ לְדוֹרָתָם לְבְרִית עוֹלָם
 לְהַיּוֹת לְךָ לֵאלֹהִים וְלִהְיוֹת אֲחֵרָךְ: וְנָתַתִּי לְךָ
 וְלִהְיוֹת אֲחֵרָךְ אֶת־אֶרֶץ מִצְרַיִם אֶת פ־אֶרֶץ
 פִּלְשֵׁת לְאֻדָּתָ עוֹלָם וְהָיִיתִי לָהֶם לֵאלֹהִים: וַיֹּאמֶר
 אֱלֹהִים אֶל־אֲבִרָהָם וְאַתָּה אֶת־בְּרִיתִי תִשְׁמֹר אִתָּהּ
 וְהָעָם אֲחֵרָךְ לְדוֹרָתָם: וְאַתָּה בְּרִיתִי אֲשֶׁר תִּשְׁמֹר
 בֵּינִי וּבֵינֶיכֶם וּבֵין וְהָעָם אֲחֵרָךְ הַמּוֹל לָכֶם כָּל־
 זָכָר: וְנִמְלָתָם אֶת בָּשָׂר עָרְלָתְכֶם וְהָיָה לְאוֹת
 בְּרִית בֵּינִי וּבֵינֶיכֶם: וּבְרִשְׁמֵנָת יָמִים יְמוֹל לָכֶם
 כָּל־זָכָר לְדוֹרְתֶיכֶם יָלִיד זָיִת וּמִקְנֵת־כֶּסֶף מִלֵּל בֶּן
 נָכָר אֲשֶׁר לֹא מוֹרֶשֶׁת הוּא: הַמּוֹל: יְמוֹל יִלֵּד
 בְּיָחֶד וּמִקְנֵת כֶּסֶף וְהָיָה בְּרִיתִי בִּנְשָׂרְכֶם
 לְבְרִית עוֹלָם: וְעַל זָכָר אֲשֶׁר לֹא־יְמוֹל אֶת־
 בָּשָׂר עָרְלָהּ וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מִמִּצְיָה אֶת־
 בְּרִיתִי הַפֶּךְ: ס וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־אֲבִרָהָם
 שְׂדֵי אֲשֶׁתֶּךָ לֹא־תִקְרָא אֶת־שִׁמְיָהּ שְׂדֵי כִי שְׂדֵרָה
 שְׁמִיה: וּבְרַכְתִּי אוֹתָהּ וְגַם נָתַתִּי מִמֶּנָּה לָךְ בֶּן
 וּבְרַחֲמֶיהָ וְהָיָה לְגוֹיִם מִלְכֵי עַמִּים מִמֶּנָּה יִהְיוּ:
 ויפל אֲבִרָהָם עַל־פָּנָיו ויחזק וַיֹּאמֶר בְּלִפְנֵי הַלֵּב
 מְאֹד־שָׁנָה וְיָלֵד וְאִם־טוֹרָה הִבַּת־הַשָּׁשִׁים שָׁנָה
 חָלָד: וַיֹּאמֶר אֲבִרָהָם אֶל־הָאֱלֹהִים לוֹ יִשְׁמְעֵאל
 וְהָיָה לִפְנֶיךָ: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־טוֹרָה אֲשֶׁתֶּךָ
 יִלְדָת לָךְ בֶּן וְתִקְרָאתָ אֶת־שִׁמּוֹ יִצְחָק וְהָקַמְתִּי
 אֶת־בְּרִיתִי אִתּוֹ לְבְרִית עוֹלָם לִירְעוֹ אַחֲרָיו:
 וְלִישְׁמְעֵאל אִתּוֹ שִׁמְעִיתָּ הִנֵּה בְרַכְתִּי אוֹתוֹ וְחִפְרִיתִי
 אִתּוֹ וְהָרַבְתִּי אוֹתוֹ בְּמֵאֵד מְאֹד שְׁנִים־עָשָׂר
 נְשִׂאִים יִלְדוּ וְנִתְחַמוּ לְגוֹי גָּדוֹל: וְאַתָּה בְּרִיתִי אִתָּם
 אֶת־יִצְחָק אֲשֶׁר הָלַד לָךְ: טוֹרָה לְמוֹעֵד הַהוּא

לא צחקתי כי יראה ולאמר לא כי צחקתי:
 16 ויקמו משם האנשים וישקפו עלפני סדם
 17 ואברהם הלך עמם לשלחם: ויהיה אמר המכסה
 18 אני מאברהם אשר אני עשה: ואברהם הוה
 19 יהיה לני גדול ועצום ונברכבו כל גווי הארץ:
 20 כי ידעתיו למען אשר יצא את בני ואר
 21 ביתו אחיו ושמו דן יהיה לעשות צדקה
 22 ומשפט למען הבא יהיה על אברהם את אשר
 23 דבר עליו: ויאמר יהיה ועתה סכם ועמרה כי
 24 רבה חסדכם כי כבדה מאד: אברהם
 25 ואברהם הכעיקתה הבאה אלי עשו: בלה ואם
 26 לא אדעה: ויפנו משם האנשים וילכו סדמה
 27 ואברהם עודנו עמד לפני יהיה: ויגש אברהם
 28 ויאמר האף תספה צדיק עדרשע: אולי יש
 29 חמשים צדיקים בתוך העיר האף תספה ולא
 30 חסא למקום למען חמשים הצדיקים אשר
 31 בקרבה: חללה לה מעשות. בדבר הזה להמית
 32 צדיק עם רשע: והיה כצדיק ברשע חללה לה
 33 השפט כל הארץ לא יעשה משפט: ויאמר
 34 יהיה אם אמצא בכם חמשים צדיקים בתוך
 35 העיר ונשאתי לכל המקום צדיקים: וישן
 36 אברהם ויאמר הנהנא הואלי לדבר אל אדני
 37 ואני עפר ואפר: אולי יסרין חמשים הצדיקים
 38 חמשה החשיות בחמשה אותם העיר ויאמר
 39 לא אשחית אם אמצא שם ארבעים וחמשה:
 40 ויסף עוד לדבר אליו ויאמר אולי ימצאון שם
 41 ארבעים ויאמר לא אעשה בעבור הארבעים:
 42 ויאמר אלני יח לאדני ואברהם אולי ימצאון
 43 שם שלשים ויאמר לא אעשה אם אמצא שם
 44 שלשים: ויאמר הנהנא הואלי לדבר אל
 45 אדני אולי ימצאון שם עשרים ויאמר לא
 46 אשחית בעבור העשרים: ויאמר אלני יח
 47 לאדני ואברהם אף הפעם אולי ימצאון שם
 48 עשרה ויאמר לא אשחית בעבור העשרה: וילך
 49 יהיה פאשר פלה לדבר אל אברהם ואברהם
 50 שב למקומו:

בשער סדם וירא לו שנים לקראתם וישתחו
 אפים ארצה: ויאמר הנה צא אדני סדו נא
 אל בית עבדכם ולנו ורחמי רחמים והשבתם
 רחלכם לדרככם ויאמרו לא כי ברחוב הלך:
 ויספרם מאד ויסרו אליו ויבאו אל ביתו וישע
 להם משתה ומצות אפה ויאכלו: מרם ישעבו
 ואנשי העיר אנשי סדם נספו על חפזת מנער
 ועד זקן כל העם מקצה: וינראו אל לוט
 ויאמרו לו איה הצעירים אשר באו אליך
 הלילה הוציאם אלינו ונדעה אתם: ויבא
 אלהם לוט הפתחה והולת סנן אחיו:
 ויאמר אלני אחי תרעו: הנהנא לי שתי
 בנות אשר לא ידעו איש איצידנא אתהן
 אלים נעשו להן פסוב בשניכם רק לאנשים
 האל אלתעשו דבר קרעלן באו בצל קרתי:
 ויאמרו גשלהארה ויאמרו האחד בא לגור
 וישפט שפוט עתה ברע לה מהם ויספרו באיש
 בלוט מאד ויגשו לשבר הולת: וישלחו האנשים
 את דם ויבאו את לוט אליהם הביתה ואר
 הולת סנני: ואת הצעירים אשר פתח הבית
 הפו בסננים מקמן ועד גדול וילאו למצא
 הפתח: ויאמרו האנשים אל לוט עד מילה פה
 חתן ובנה ובתך וכל אשר לה בעיר הוצא מן
 המקום: כי משחיתים אנהנו את המקום הזה
 כי גדלה צעקתם אתפני יהיה וישלחני יהיה
 לשחתה: ויצא לוט ודבר אל חתניו לקחי
 בנותי ויאמר קומו צאו מן המקום הזה כי
 משחית יהיה את העיר והיו כמצחק בשני
 חתניו: וכמו השחר עלה ויציצו המלאכים
 בלוט לאמר קום קח את אשתך ואת בנותי
 בנתך הנמצאות פתח הספה בשן העיר:
 ויתחממהו: ויחיוקי האנשים בגדו ויבד אשתו
 ובד שתי בנותי בנותי בחמלת יהיה עליו ויצאהו
 וינחהו מחוץ לעיר: ויהי כהוציאם אתם
 החוצה ויאמר המלאך על נפשו אל חבניס אחריך
 ואל תעמוד בגל הפנך חתה המלאך פן תספה:
 ויאמר לוט ואלהם אלהם אדני: הנהנא מצא
 עבדך חן בשניך ותגדל חסדך אשר עשית

not; for she was afraid. And he said, Nay; but thou didst laugh.^b

16 And the men rose up from thence, and looked towards Sodom: and Abraham went with them to bring them on the way.^c

17 And the LORD said, Shall I^d hide from Abraham that thing which I do;

18 Seeing that Abraham shall surely become a great & mighty nation, & all the nations of the earth shall be^e blessed in him?

19 For I know him, that he will command his children^f and his household after him, and they shall keep the way of the LORD, to do justice and judgment; that the LORD may bring upon Abraham that which he hath spoken of him.^g

20 And the LORD said, Because the^h cry of Sodom and Gomorrah is great, and because their sin is very grievous;

21 I will go down^m now, and see whether they have done altogether according to the cry of it, which is come unto me; and if not,ⁿ I will know.

22 And the men turned their faces from thence, and went toward Sodom; but Abraham stood yet before the LORD.

23 And Abraham^p drew near and said, Wilt^q thou also destroy the righteous with the wicked?

24 Peradventure there be fifty righteous within the city: wilt thou also destroy and not spare the place for the fifty righteous that are therein?

25 That be far from thee to do after this manner, to slay the righteous with the wicked: and that the righteous should be as the wicked, that be far from thee.^r Shall not the Judge of all the earth do right?

26 And the LORD said,^s If I find in Sodom fifty righteous within the city, then I will spare all the city for their sakes.

27 And Abraham answered and said, Behold now, I have taken upon me to speak unto the Lord, which am^t but dust and ashes:

28 Peradventure there shall lack five of the fifty righteous: wilt thou destroy all the city for lack of five? And he said, If I find there forty and five, I will not destroy it.

29 And he spake unto him yet again, and said, Peradventure there shall be forty found there. And he said, I will not do it for forty's sake.

30 And he said unto him, Oh let not the Lord be angry, and I will speak: Peradventure there shall thirty be found there. And he said, I will not do it, if I find thirty there.

31 And he said, Behold now, I have taken upon me to speak unto the Lord: Peradventure there shall be twenty found there. And he said, I will not destroy it for twenty's sake.

32 And he said, Oh let not the Lord be angry, and I will speak yet but this once:^u Peradventure ten shall be found there. And he said, I will not destroy it for ten's sake.^v

33 And the LORD went his way, as soon as he had left communing with Abraham: and Abraham returned unto his place.

CHAP. XIX.

AND there^w came two angels to Sodom at even; and Lot sat in the gate of Sodom: and Lot seeing them, rose up to meet them; and he bowed himself with his face toward the ground;

2 And he said, Behold now, my lords,

B. C. 1898.

a He. 13. 2.

b Ps. 44. 21.

Pr. 12. 19.

c Ac. 15. 3.

Ro. 15. 24.

3 Jn^x. 6.

d Ps. 25. 14.

Am. 3. 7.

Jn^y. 15. 15.

e Lu. 24. 28.

f ch. 12. 3.

22. 18.

Ps. 72. 17.

Ac. 3. 25.

Ga. 3. 8.

g ch. 18. 8.

h De. 4. 9, 10.

6. 7.

Ps. 78. 5. 8.

Ep. 6. 4.

i 1 Sa. 2. 30.

k ch. 13. 13.

19. 13.

l J. 19. 22.

m ch. 11. 5.

Ex. 3. 8.

n Jos. 22. 22.

Ps. 139. 1.

Je. 17. 10.

Lu. 16. 15.

o Le. 18. 22.

20. 13.

De. 23. 17.

Ro. 1. 24.

1 Co. 6. 9. 11.

Jude 7.

p Je. 30. 21.

He. 10. 22.

Ja. 5. 17.

q Nu. 16. 22.

r Job 8. 3.

34. 17.

Ps. 58. 11.

94. 2.

s Ro. 3. 8.

t Ex. 2. 14.

2 Pe. 2. 7. 8.

u Is. 10. 22.

Je. 5. 1.

Eze. 22. 30.

v Job 4. 19.

w 2 Ki. 6. 18.

Ac. 13. 11.

y ch. 18. 20.

z 1 Ch. 21. 15.

Is. 36. 10.

a Nu. 16. 26.

Je. 51. 6.

Re. 18. 4.

b Ex. 9. 21.

2 Ch. 36. 16.

Is. 23. 22.

Lu. 17. 28.

24. 11.

β are found.

γ or, punishment.

c Ju. 6. 39.

d Ps. 34. 12.

Ro. 9. 16.

e 1 Sa. 19. 11.

1 Ki. 19. 3.

f ver. 26.

g Job 33. 23.

h ch. 18. 22.

turn^a in, I pray you, into your servant's house, and tarry all night, and wash your feet; and ye shall rise up early, and go on your ways. And they said, Nay;^e but we will abide in the street all night.

3 And he pressed upon them greatly; and they turned in unto him, and entered into his house:^g and he made them a feast, and did bake unleavened bread, and they did eat.

4 But before they lay down, the men of the city, even the men of Sodom compassed the house round, both old and young, all the people from every quarter:

5 And they called unto Lot, and said unto him, Where are the men which came in to thee this night?ⁱ bring them out unto us, that we may know them.

6 And Lot went out at the door unto them, and shut the door after him;

7 And said, I pray you, brethren, do not so wickedly.^o

8 Behold now, I have two daughters which have not known man; let me, I pray you, bring them out unto you,^s and do ye to them as is good in your eyes: only unto these men do nothing; for therefore came they under the shadow of my roof.

9 And they said, Stand back. And they said again, This one fellow came in to sojourn,^t and he will needs be a judge: now will we deal worse with thee than with them. And they pressed sore upon the man, even Lot, and came near to break the door.

10 But the men put forth their hand, and pulled Lot into the house to them, and shut to the door.

11 And they smote the men that were at the door of the house, with^x blindness, both small and great; so that they wearied themselves to find the door.

12 And the men said unto Lot, Hast thou here any besides? son-in-law, and thy sons, and thy daughters, and whatsoever thou hast in the city, bring them out of this place:

13 For we will destroy this place, because the^y cry of them is waxen great before the face of the LORD; and^z the LORD hath sent us to destroy it.

14 And Lot went out, and spake unto his sons-in-law, which married his daughters, and said,^a Up, get ye out of this place; for the LORD will destroy this city. But he seemed as one that mocked^b unto his sons-in-law.

15 And when the morning arose, then the angels hastened Lot, saying, Arise, take thy wife, and thy two daughters, which β are here; lest thou be consumed in the γ iniquity of the city.

16 And while he lingered, the men laid hold upon his hand, and upon the hand of his two daughters; the LORD being merciful^d unto him: and they brought him forth, and set him without the city.

17 And it came to pass, when they had brought them forth abroad, that he said, Escape^e for thy life;^f look not behind thee, neither stay thou in all the plain; escape to the mountain, lest thou be consumed.

18 And Lot said unto them, Oh, not so, my lord:

19 Behold now, thy servant hath found

grace in thy sight, and thou hast ^a magnified thy mercy, which thou hast shewed unto me in saving my life; and I cannot escape to the mountain,^d lest some evil take me, and I die:

20 Behold now, this city ^{is} near to flee unto, and it is a little one: ^e Oh, let me escape thither, (^{is} it not a little one?) and my soul shall live.^h

21 And he said unto him, See, I have accepted ^β thee ⁱ concerning this thing also, that I will not overthrow this city, for the which thou hast spoken.

22 Haste thee, escape thither; for ^j I cannot do any thing till thou be come thither: therefore the name of the city was called ^δ Zoar.

23 The sun was ^ζ risen upon the earth when Lot entered into Zoar.

24 Then the LORD rained upon Sodom, and upon Gomorrah, brimstone ^m and fire from the LORD out of heaven;

25 And he overthrew those cities, and all the plain, and all the inhabitants of the cities, and that which grew ^p upon the ground.

26 But his wife looked back from behind him, and she became ^q a pillar of salt.

27 And Abraham gat up early in the morning to the place where ^r he stood before the LORD:

28 And he looked toward Sodom and Gomorrah, and toward all the land of the plain, and beheld, and, lo, the smoke of the country went up as the ^s smoke of a furnace.

29 And it came to pass, when God destroyed the cities of the plain, that God remembered Abraham, and sent Lot out of the midst of the overthrow,^u when he overthrew the cities in the which Lot dwelt.

30 And Lot went up out of Zoar, and dwelt in the ^v mountain, and his two daughters with him; for he feared to dwell in Zoar: and he dwelt in a cave, he and his two daughters.

31 And the first-born said unto the younger, Our father is old, and ^w there is not a man in the earth to come in unto us after the manner of all the earth:

32 Come, let us make our father drink wine, and we will lie with him, that we may preserve seed of our father.

33 And they made their father drink wine that night:^x and the first-born went in, and lay with her father; and he perceived not when she lay down, nor when she arose.

34 And it came to pass on the morrow, that the first-born said unto the younger, Behold, I lay yesternight with my father: let us make him drink wine this night also; and go thou in, and lie with him, that we may preserve seed of our father.

35 And they made their father drink wine that night also: and the younger arose, and lay with him; and he perceived not when she lay down, nor when she arose.

36 Thus were both the daughters of Lot with child by their father.^y

37 And the first-born bare a son, and called his name Moab: the same ^z is the father of the Moabites ^z unto this day.

38 And the younger, she also bare a son, and called his name Ben-ammi: the same ^z is the father of the ^h children of Ammon unto this day.

B. C. 1898.

a 1 Ti. 1. 14.

b ch. 16. 7, 14.

c ch. 26. 6.

d 1 Sa. 27. 1.

e ch. 12. 13.

f Job 33. 15.

g Ps. 105. 14.

h Pr. 3. 5. 7.

i Ps. 119. 175.

j Is. 55. 3.

k thy face.

l ch. 4. 7.

m Job 42. 8, 9.

n Je. 14. 10.

o ch. 32. 26.

p Ex. 32. 10.

q De. 9. 14.

r Mar. 6. 5.

s married to an husband.

t 1 Ch. 21. 17.

u i. e. little.

v gone forth.

w or, simplicity, or sincerity.

x 2 Ki. 20. 3.

y 2 Co. 1. 12.

z 1 Ti. 1. 13.

a De. 29. 23.

b Job 18. 15.

c Ps. 11. 6.

d Is. 13. 19.

e Je. 49. 18.

f 50. 40.

g La. 4. 6.

h Eze. 16. 49.

i Am. 4. 11.

j Zep. 2. 9.

k Mat. 11. 23.

l 2 Pe. 2. 6.

m Jude 7.

n ch. 31. 7.

o 35. 5.

p Ps. 51. 4.

q Ps. 107. 34.

r Lu. 17. 32.

s 1 Sa. 7. 5.

t Job 42. 8.

u Ja. 5. 16.

v ch. 18. 22.

w Re. 19. 3.

x Ps. 145. 20.

y Ex. 32. 21.

z Jos. 7. 25.

a ch. 34. 7.

b ver. 17. 19.

c Ne. 5. 15.

d Ps. 36. 1.

e Pr. 16. 6.

f ch. 11. 29.

g Pr. 23. 31. 33.

h ch. 47. 6.

i as is good in thine eyes.

j Le. 18. 6, 7.

k Hab. 2. 15.

l Pr. 12. 1.

m 25. 12.

n Re. 3. 19.

o De. 2. 9, 19.

p 23. 3.

q ch. 12. 17.

r 1 Sa. 1. 6.

s Ne. 13. 1.

t Is. 11. 14.

u Zep. 2. 9.

CHAP. XX.

AND Abraham journeyed from thence toward the south country, and dwelled in Kadesh and ^b Shur, and so journeyed in Gerar.^c

2 And Abraham said of Sarah his wife, She ^{is} my sister: and Abimelech king of Gerar sent, and took Sarah.

3 But ^d God came to Abimelech in a dream by night, and said to him, Behold, thou art but a dead man, for the woman which thou hast taken; for she ^{is} ^e ^f a man's wife.

4 But Abimelech had not come near her: and he said, LORD,^g wilt thou slay also a righteous nation?

5 Said he not unto me, She ^{is} my sister? and she, even she herself, said, He ^{is} my brother: In the ^h integrity ⁱ of my heart, and innocency of my hands, have I done this.

6 And God said unto him in a dream, Yea, I know that thou didst this in the integrity of thy heart; for I also ^j withheld thee from sinning ^k against me: therefore suffered I thee not to touch her.

7 Now, therefore, restore the man ^l his wife; for he ^{is} a prophet, and he ^m shall pray for thee, and thou shalt live: and if thou restore ⁿ her not, know thou that thou shalt surely die, thou, and all that are thine.

8 Therefore Abimelech rose early in the morning, and called all his servants, and told all these things in their ears: and the men were sore afraid.

9 Then Abimelech called Abraham, and said unto him, What hast thou done unto us? and what have I offended thee, that thou hast brought on me and on my kingdom ^o a great sin? thou hast done deeds unto me that ought not ^p to be done.

10 And Abimelech said unto Abraham, What sawest thou, that thou hast done this thing?

11 And Abraham said, Because I thought, Surely the fear of God ^q is not in this place; and they will slay me for my wife's sake.

12 And yet indeed she ^{is} my ^r sister; she ^{is} the daughter of my father, but not the daughter of my mother; and she became my wife.

13 And it came to pass, when God caused me to wander from my father's house, that I said unto her, This ^{is} thy kindness which thou shalt shew unto me; at every place whither we shall come, say of me, He ^{is} my brother.

14 And Abimelech took sheep, and oxen, and men-servants, and women-servants, and gave ^s them unto Abraham, and restored him Sarah his wife.

15 And Abimelech said, Behold,^t my land ^{is} before thee: dwell ^u where it pleaseth thee.

16 And unto Sarah he said, Behold, I have given thy brother a thousand ^v pieces of silver; behold, he ^{is} to thee a covering of the eyes, unto all that are with thee, and with all ^w other: thus she was reproved.

17 So Abraham prayed unto God: and God healed Abimelech, and his wife, and his maid-servants; and they bare ^x children.

18 For the LORD^y had fast closed up all the wombs of the house of Abimelech, because of Sarah, Abraham's wife.

עמלי לחיות את נפשי ואנכי לא אוכל להמלט
 20 והנה פתח בתי דרעה ומתי: הנה לא העיר
 הנאת קרבה לנוט שמה והוא מצער אמלטה
 21 לא שמה הלא מצער הוא ותתי נפשי: ויאמר
 אליו הנה נשאתי פניך גם לדבר הזה לבנותי
 22 הפני את העיר אשר דברת: מהו המלט
 שמה כי לא אוכל לעשות דבר עד באה שמה
 23 עליך קרא שם העיר צוער: השמש יצא על
 24 הארץ ולוט בא צערה: ויהיה המסיר על סוס
 ועל עמרה גפרית ואש מאת יהוה מן השמים:
 25 והפך את הערים האל ואת פליהפך ואת כל
 26 יושבי הערים וצמח הארבה: ותבט אשתו
 27 מאחרי וותי נציב מלח: וישכם אברהם בבקר
 28 אליהמלום אשר עמד שם את פני הנה: וישלח
 ערפני סוס ושמרה ועל פלפני ארץ הפך וירא
 29 והנה עלה קיסר הארץ פקיסר הכבשן: ויהי
 בשחת אלהים את עיר הפך וחפר אלהים את
 אברהם וישלח את לוט מיתוך הפלח בחסד את
 30 הערים אשר ישב בהן לוט: ויעל לוט מצוער
 וישב בהר ושתי בתיו עמו כי רא לשבת בצוער
 31 וישב במערה הוא ושתי בתיו: ותאמר הבכירה
 אליהצעירה אבנינו זמן ואיש אין בארץ לבוא
 32 עלינו כדרך פליהארץ: לכה נשקה את אבנינו
 33 יין ונשכבה עמו ונחיה מאבנינו זרע: ותשקן
 את אביהן יין בלילה הוא ותבא הבכירה
 ותשכב את אביה ולא ידע בשכבה ובקומה:
 34 ויהי ממוחת ותאמר הבכירה אליהצעירה הן
 שכבתי אמש את אבני נשקנו יין גם הלילה ובא
 35 שכני עמו ונחיה מאבנינו זרע: ותשקן גם
 בלילה הווא את אביהן יין ותקם הצעירה
 36 ותשכב עמו ולא ידע בשכבה ובקומה: ותהרין
 37 שתי בנות לוט מאביו: ותלד הבכירה בן
 ותקרא שמו מואב הוא אבי מואב עד היום:
 38 והצעירה גם היא ילדה בן ותקרא שמו בן עמי
 הוא אבי בני עמון עד היום: ס

עשרה: ועתה השבעה לי באלהים הנה אמר
 השקר לי ולגני ולנכדי בחדש אשר עשיתי עמך
 תעשה עמדי ועם הארץ אשר נתתה לי: ויאמר
 אברהם אלני אשבע: והוכח אברהם את
 אבימלך: על אדות פאר הפלים אשר גזלו עבדי
 אבימלך: ויאמר אבימלך לא ידעתי מי עשה
 את הדבר הזה וגם אלה לא ידעתי: לי וגם אלני
 לא שמעתי בלתי היום: ויבא אברהם צאן ובקר
 ויתן לאבימלך ויורתי שניהם ברית: ויצב
 אברהם את שבע כבשת הצאן לבדן: ויאמר
 אבימלך אל אברהם מה הנה שבע כבשת
 האלה אשר הצבת לבדנה: ויאמר כי את שבע
 כבשות תתן ממדי בעבור תהיה לי לעדה כי
 חסרתי את הדבאר הזה: עלכן קרא למקום
 ההוא פאר שבע כי שם נשבע שניהם: ויורתי
 ברית בבאר שבע וגם אבימלך וסכל שר
 צבאו וישבו אל ארץ פלשתים: וישע אשל
 בבאר שבע ויקרא שם בשם הנה אל עולם:
 ויגר אברהם בארץ פלשתים ימים רבים: פ

CAP. XXII. כב

ויחי אחר הדברים האלה והאלהים נסה את
 אברהם ויאמר אליו אברהם ויאמר הנני:
 ויאמר מר לא אתה בלבד אתי תהיה ואשר אהבת
 אתי יצחק ואת הארץ הזאת והעלה שם
 לעדה על אתר ההרים אשר אמר אליך: וישלם
 אברהם בפקדו ובחש את חמלו ויבא את שבע
 נערי אלו ואת יצחק בנו ויבא עליו עולה וגם
 וילך אל המקום אשר אמר לו האלהים: ביום
 השלישי וישא אברהם את שניו ויגא את
 המקום מרוק: ויאמר אברהם אל נערו שבר
 לכם פה עסקחמו ואתן והפער בלכה ערפה
 וינשתחו וינשבה אליכם: ויבא אברהם את
 עצי העלה וישם על יצחק בנו ויבא בידו את
 האש ואת הפאכלת וילכו שניהם יחדו:
 ויאמר יצחק אל אברהם אבי ויאמר אבי ויאמר
 הנני בני ויאמר הנה האש והעצים ואתה השנה

לשנה פאשר דבר: ויחור ותלך שנה לאברהם
 בלוקמני למועד אשר דבר אתו אלהים: ויקרא
 אברהם את שם בנו הנולד לו אשר קראה שנה
 יצחק: וימל אברהם את יצחק בנו כדשמת
 ימים פאשר צה אתו אלהים: ואברהם כד
 מאת שנה בחדל לו את יצחק בנו: ותאמר
 שנה יצחק עשה לי אלהים בלשמע יצחק לי:
 ותאמר מי מלל לאברהם הינקה בני שנה כד
 ילדתי בן לוקמני: וגבל הילד וגמל וישע
 אברהם משנה גזל ביום הנפל את יצחק:
 וירא שנה את בנה המצוי אשר קראה
 לאברהם מצחק: ותאמר לאברהם גרש האמה
 הזאת ואת בנה כי לא ירש בן האמה הזאת
 עם בני עם יצחק: וירע הדבר מאד בעיני אברהם
 על אדות בנו: ויאמר אלהים אל אברהם אל
 ורע בעיניך על הנער ועל אמהו פלא אשר תאמר
 אלהי שנה שמע בקול כי בוצחק קרא לך ורע:
 וגם את בנה אמה לני אשימני כי ורשע הוא:
 וישלם אברהם: בפקדו ויבא להם חמולת מים
 ויתן אליהם שם על שם אמה ואת הילד
 וישלח ותלך ותמע במדבר פאר שבע: ויכלו
 המים מיד החמולת ותשקף את הילד תחת אחד
 השמים: ותלך ותשב לה כנער הרחק במשחית
 קשת כי אמה אלא אמה במות הילד ותשב
 מנע ותשא את קלה ותבך: וישמע אלהים
 את קול הנש ויקרא מלאך אלהים אל הילד מן
 השמים ויאמר לה מה לך הגר אלתראי כי
 שמע אלהים אל קול הנער פאשר הוא שם:
 קומי שני את הנער ותחזקי את ידך בו כילני
 גזל אשימני: ויפקח אלהים את עיניה ותרא
 באר מים ותלך ותמלא את החמולת מים ותשק
 את הנער: ויהי אלהים את הנער ויגבל וישב
 במדבר ויהי רבה קשת: וישב במדבר פאר
 ותקחלו אמו אשה מארץ מצרים: פ
 ויהי בעת ההוא ויאמר אבימלך וסכל שר צבאו
 אל אברהם לאמר אלהים עמך בכל אשר אהיה

CHAP. XXI.

AND the LORD^a visited Sarah as he had said, and the LORD did unto Sarah as^c he had spoken.

2 For Sarah^c conceived, and bare Abraham a son in his old age, at the set time of which God had spoken to him.

3 And Abraham called the name of his son that was born unto him, whom Sarah bare to him,^f Isaac.

4 And Abraham circumcised his son Isaac, being eight days old, as God had commanded him.^h

5 And Abraham was an hundred years old, when his son Isaac was born unto him.

6 And Sarah said, God hath made me to laugh,ⁱ so that all that hear will laugh with me.

7 And she said, Who would have^j said unto Abraham, that Sarah should have given children suck? for I have born him a son in his old age.

8 And the child grew, and was weaned: and Abraham made a great feast the same day that Isaac was weaned.

9 And Sarah saw the son of Hagar the Egyptian,^o which she had born unto Abraham, mocking.

10 Wherefore she said unto Abraham, Cast out this bond-woman and her son:^p for the son of this bond-woman shall not be heir with my son, even with Isaac.

11 And the thing was very grievous in Abraham's sight,^q because of his son.

12 And God said unto Abraham, Let it not be grievous in thy sight, because of the lad, and because of thy bond-woman: in all that Sarah hath said unto thee, hearken unto her voice; for^u in Isaac shall thy seed be called.

13 And also of the son of the bond-woman will I make a^v nation, because he is thy seed.

14 And Abraham rose up early in the morning, and took bread, and a bottle of water, and gave it unto Hagar, putting it on her shoulder, and the child, and sent^w her away: and she departed, and wandered in the wilderness of Beer-sheba.

15 And the water was spent in the bottle, and she cast the child under one of the shrubs.

16 And she went, and sat her down over against him a good way off, as it were a bow-shot: for she said, Let me not see the death of the child. And she sat over against him, and lift up her voice, and wept.

17 And^y God heard the voice of the lad: and the angel of God called to Hagar out of heaven, and said unto her, What aileth thee, Hagar? fear not;^z for God hath heard the voice of the lad where he is.

18 Arise, lift up the lad, and hold him in thine hand; for^b I will make him a great nation.

19 And God opened her^e eyes, and she saw a well of water; and she went, and filled the bottle with water, and gave the lad drink.

20 And God was with the lad;^e and he grew, and dwelt in the wilderness, and became an archer.^f

21 And he dwelt in the wilderness of Paran;^g and his mother^h took him a wife out of the land of Egypt.

22 And it came to pass at that time, that Abimelech, and Phicol the chief

B. C. 1897.

a 1 Sa. 2. 21.

Lu. 1. 68.

b ch. 26. 28.

28. 15.

39. 2.

Jos. 1. 5. 9.

c ch. 17. 19.

18. 10. 14.

d ch. 24. 3.

Jos. 2. 12.

e if thou shalt lie unto me.

f He. 11. 11.

g ch. 17. 19.

h Ex. 12. 43.

Le. 12. 3.

Ac. 7. 8.

i Ps. 126. 2.

Is. 54. 1.

k ch. 31. 44.

1 Sa. 18. 3.

l Nu. 23. 23.

Ps. 86. 10.

Ep. 3. 20.

m ch. 33. 8.

n ch. 31. 48. 7.

Jos. 22. 27.

o ch. 16. 1. 15.

Ga. 4. 22.

p Ga. 4. 30.

q ch. 17. 18.

r i. e. the well of the oath.

ch. 26. 33.

s or, tree.

t De. 16. 21.

Ju. 3. 7.

2 Ki. 17. 16.

u ch. 4. 26.

v Ps. 90. 2.

Is. 40. 28.

w Ro. 9. 7. 8.

He. 11. 18.

x ver. 13.

y ch. 16. 10.

z Jno. 8. 35.

a De. 8. 2.

b Ch. 32. 31.

Pr. 17. 3.

He. 11. 17.

Ja. 1. 12.

1 Pe. 1. 7.

c behold me.

y Ex. 3. 7.

z Ps. 107. 4. 6.

a 2 Ch. 3. 1.

b ver. 13.

c Nu. 22. 31.

2 Ki. 6. 17. 20.

Lu. 24. 16. 31.

d Jno. 19. 17.

e ch. 17. 20.

f ch. 25. 27.

g Nu. 10. 12.

h ch. 24. 4.

27. 46.

28. 2.

i behold me.

j or, kid.

ver. 2. 8. 13.

captain of his host, spake unto Abraham, saying, God is with thee^b in all that thou doest:

23 Now, therefore,^d swear unto me here by God,^β that thou wilt not deal falsely with me, nor with my son, nor with my son's son: but according to the kindness that I have done unto thee, thou shalt do unto me, and to the land wherein thou hast sojourned.

24 And Abraham said, I will swear.

25 And Abraham reproved Abimelech because of a well of water, which Abimelech's servants^g had violently taken away.

26 And Abimelech said, I wot not who hath done this thing: neither didst thou tell me, neither yet heard I of it but today.

27 And Abraham took sheep and oxen, and gave them unto Abimelech; and both of them^k made a covenant.

28 And Abraham set seven ewe-lambs of the flock by themselves.

29 And Abimelech said unto Abraham, What^m mean these seven ewe-lambs, which thou hast set by themselves?

30 And he said, For these seven ewe-lambs shalt thou take of my hand, that they may be aⁿ witness unto me that I have digged this well.

31 Wherefore he called that place, Beer-sheba; ^γ because there they sware both of them.

32 Thus they made a covenant at Beer-sheba: then Abimelech rose up, and Phicol the chief captain of his host, and they returned into the land of the Philistines.

33 And Abraham planted a^δ grove^{*} in Beer-sheba, and called there on the name of the LORD, the everlasting God.^z

34 And Abraham sojourned in the Philistines' land many days.

CHAP. XXII.

AND it came to pass, after these things, that God did tempt^a Abraham, and said unto him, Abraham: and he said, ^ζ Behold, here I am.

2 And he said, Take now thy son, thine only son Isaac, whom thou lovest, and get thee into the land of^a Moriah; and offer him there for a burnt-offering upon one of the mountains which I will tell thee of.

3 And Abraham rose up early in the morning, and saddled his ass, and took two of his young men with him, and Isaac his son, and clave the wood for the burnt-offering, and rose up, and went unto the place of which God had told him.

4 Then on the third day Abraham lifted up his eyes, and saw the place afar off.

5 And Abraham said unto his young men, Abide ye here with the ass; and I and the lad will go yonder and worship, and come again to you.

6 And Abraham took the wood of the burnt-offering, and^λ laid it upon Isaac his son; and he took the fire in his hand, and a knife: and they went both of them together.

7 And Isaac spake unto Abraham his father, and said, My father: and he said, Here I am I, my son. And he said, Behold the fire and the wood; but where is the^θ lamb for a burnt-offering?

8 And Abraham said, My son, God will provide himself a lamb^a for a burnt-offering: so they went both of them together.

9 And they came to the place which God had told him of; and Abraham built an altar there, and laid the wood in order, and bound^d Isaac his son, and^d laid him on the altar upon the wood.

10 And Abraham stretched forth his hand, and took the knife to slay his son.

11 And the angel of the LORD called unto him out of heaven, and said, Abraham, Abraham: ^e and he said, Here am I.

12 And he said, Lay not thine hand upon the lad, neither do thou any thing unto him: ^f for now I know that thou fearest God,^g seeing thou hast not withheld thy son, thine only son, from me.

13 And Abraham lifted up his eyes, and looked, and, behold, behind him a ram caught in a thicket by his horns;^h and Abraham went and took the ram, and offered him up for a burnt-offering in the stead of his son.

14 And Abraham called the name of that place ^ζ Jehovah-jireh: as it is said to this day, In the mount of the LORD it shall be seen.^k

15 And the angel of the LORD called unto Abraham out of heaven^l the second time,

16 And said, By myself have I^m sworn, saith the LORD; for because thou hast done this thing, and hast not withheld thy son, thine only son;

17 That in blessing I will bless thee, and in multiplying I will multiply thy seed as the stars^o of the heaven, and as the sand which is upon the ^η sea-shore; and thy seed shall possess the gate of his enemies:

18 And in thy seed shall all the nations of the earth be blessed;^p because thou hast obeyed^q my voice.

19 So Abraham returned unto his young men; and they rose up, and went together to Beer-sheba: and Abraham dwelt at Beer-sheba.

20 And it came to pass after these things, that it was told Abraham, saying, Behold, Milcah, she hath also born children unto thy brother Nahor;

21 Huz^r his first-born, and Buz^t his brother, and Kemuel the father of Aram, 22 And Chesed, and Hazo, and Pildash, and Jidlaph, and Bethuel.

23 And Bethuel begat^u ^θ Rebekah: these eight Milcah did bear to Nahor, Abraham's brother.

24 And his concubine, whose name was Reumah, she bare also Tebah, and Gaham, and Thahash, and Maachah.

CHAP. XXIII.

AND Sarah was an hundred and seven and twenty years old: *these were the years of the life of Sarah.*

2 And Sarah died in Kirjath-arba;^{*} the same is Hebron^v in the land of Canaan: and Abraham came to mourn for Sarah, and to weep for her.

3 And Abraham stood up from before his dead, and spake unto the sons of Heth, saying,

4 I am a stranger^e and a sojourner with you: give me a possession of a burying-place with you, that I may^f bury my dead out of my sight.

5 And the children of Heth answered Abraham, saying unto him,

B. C. 1872.

a Jno. 1. 29.

Re. 5. 6.

β a prince of God.

b ch. 13. 2.

14. 14.

c Ps. 118. 27.

Jno. 10. 17, 18.

d He. 11. 17.

Ja. 2. 21.

e Ex. 3. 4.

f 1 Sa. 3. 10.

f Mi. 6. 7, 8.

γ full money.

g ch. 26. 5.

1 Sa. 15. 22.

Ps. 25. 12.

147. 11.

Mal. 4. 2.

ζ ears.

h 1 Co. 10. 13.

2 Co. 1. 9, 10.

i ch. 34. 20, 24.

κ i. e. the LORD

will see, or

provide.

k Ps. 22. 4, 5.

Da. 3. 17, & c.

2 Co. 1. 9, 10.

l ver. 11.

m Ps. 105. 9.

Is. 45. 23.

Lu. 1. 73.

He. 6. 13, 14.

n 2 Sa. 24. 24.

o De. 1. 10.

Je. 33. 22.

η lip.

p ch. 12. 3.

q 1 Sa. 2. 30.

Je. 7. 23.

r ch. 25. 9.

49. 30.

50. 13.

Ac. 7. 16.

s Job 1. 1.

t Job 32. 2.

u ch. 24. 15.

θ Rebecca.

Ro. 9. 10.

v Je. 32. 10.

x Jos. 14. 15.

Ju. 1. 10.

y ver. 19.

ch. 13. 18.

2 Sa. 5. 3.

κ gone into days.

z ver. 35.

ch. 13. 2.

Ps. 112. 1-3.

a ch. 15. 2.

b ver. 10.

ch. 39. 5.

c ch. 47. 29.

d De. 6. 13.

e 1 Ch. 29. 15.

Ps. 39. 12.

105. 12.

He. 11. 9.

1 Pe. 2. 11.

f Ac. 7. 5.

g ch. 6. 2, & c.

De. 7. 3.

2 Co. 6. 14.

6 Hear us, my lord: thou ^β art a mighty prince^b among us: in the choice of our sepulchres bury thy dead: none of us shall withhold from thee his sepulchre, but that thou mayest bury thy dead.

7 And Abraham stood up, and bowed himself to the people of the land, even to the children of Heth.

8 And he communed with them, saying, If it be your mind that I should bury my dead out of my sight, hear me, and entreat for me to Ephron the son of Zohar,

9 That he may give me the cave of Machpelah, which he hath, which is in the end of his field: for ^γ as much money as it is worth he shall give it me, for a possession of a burying-place amongst you.

10 And Ephron dwelt among the children of Heth. And Ephron the Hittite answered Abraham in the ^δ audience of the children of Heth, even of all that went in at the gateⁱ of his city, saying,

11 Nay, my lord, hear me: the field give I thee, and the cave that is therein, I give it thee; in the presence of the sons of my people give I it thee: bury thy dead.

12 And Abraham bowed down himself before the people of the land.

13 And he spake unto Ephron, in the audience of the people of the land, saying, But if thou wilt give it, I pray thee, hear me: I will give thee moneyⁿ for the field; take it of me, and I will bury my dead there.

14 And Ephron answered Abraham, saying unto him,

15 My lord, hearken unto me: the land is worth four hundred shekels of silver; what is that betwixt me and thee? bury therefore thy dead.

16 And Abraham hearkened unto Ephron; and Abraham weighed to Ephron the silver, which he had named in the audience of the sons of Heth, four hundred shekels of silver, current money with the merchant.

17 And the field of Ephron,^r which was in Machpelah, which was before Mamre, the field, and the cave which was therein, and all the trees that were in the field, that were in all the borders round about, were made sure

18 Unto Abraham for a possession, in the presence of the children of Heth, before all that went in at the gate of his city.

19 And after this, Abraham buried Sarah his wife in the cave of the field of Machpelah, before Mamre: the same is Hebron in the land of Canaan.

20 And the field, and the cave that is therein, were made sure^v unto Abraham, for a possession of a burying-place, by the sons of Heth.

CHAP. XXIV.

AND Abraham was old, and ^κ well stricken in age: and the LORD had blessed^z Abraham in all things.

2 And Abraham said unto his eldest servant^a of his house, that ruled^b over all that he had, Put,^c I pray thee, thy hand under my thigh;

3 And I will make thee swear^d by the LORD, the God of heaven, and the God of the earth, that thou shalt not take^e a wife unto my son of the daughters of the Canaanites, among whom I dwell:

8 ויאמר אברהם אלהים וראוהו השן
9 לעלה בני וילכו שניהם יחדו: ויבא אל המקום
10 אשר אמרו האלהים ויבן שם אברהם את
המזבח וישך את העצים ויעקב את יצחק בנו
11 וישם אותו על המזבח ממעל לעצים: וישלח
אברהם את ידו ויגח את המאכלת לשחוט את
12 בנו: ויקרא אליו מלאך יהוה מן השמים
13 ויאמר אברהם: אברהם ויאמר הנני: ויאמר
אל השלח ידך אלהיך ואל תעש לו מאומה
כי עתה ידעתי כי ירא אלהים אתה ולא חשכת
14 את בנו את יחידך ממני: וישא אברהם את
עינו וירא והנה ליל אחד נאחו פסבד בקרניו
וילך אברהם ויגח את האיל וישלחו לעלה
15 תחת בנו: ויקרא אברהם שם המקום הווא
יהוה: ויקרא אשר יאמר היום בחר יהוה וראה:
16 ויקרא מלאך יהוה אל אברהם שנית מן השמים:
17 ויאמר בני נשבעתי באסי יהוה כי יען אשר עשית
את הדבר הזה ולא חשכת את בנו את יחידך:
18 כי בך אברכה והרבה ארצה את זרעך ככוכבי
השמים וכחול אשר על שפת הים וירש וירשך
19 את שער אבינו: והתברכו בנרעך כל גוי הארץ
20 עלבד אשר שמעת בקלי: וישב אברהם אל
נשריו ויקמו וילכו יחדו אל באר שבע וישב
אברהם בבאר שבע: ס

וידבר אל בני חת לאמר: ברוחשב אנכי עמכם
חני לי אהות קבר עמכם ואקברה מתו מלפני:
וייעני בני חת את אברהם לאמר לו: שמענו
יארני נשיא אלהים אתה בחוננו במבחר קברינו
קבר את מרתך איש ממנו את קברו לא יכלה
מפך מקבר מת: ויגס אברהם וישתחו
לעסד הארץ לבני חת: וידבר אדם לאמר אם
יש את נפשכם לקבר את מתי מלפני שמענו
ופעננו בעפרון בן צחר: ויהללי את מערת
המקפלה אשר לו אשר בקצה שדה בלסח מלא
יתנה לי בחיכם לאהות קבר: ועפרון ישב בתוך
בני חת ויבן עפרון וחתו את אברהם באוני
בני חת לכל באי שרשרו לאמר: לא יארני
שמענו השדה נתתי לך והמשרה אשר בו לך
נתתה לעני בני עמי נתתה לך קבר מתך:
וישתחו אברהם לפני עסד הארץ: וידבר אל עפרון
באוני עסד הארץ לאמר אה: אם אתה לי שמענו
נתתי כסף השדה קח ממני ואקברה את מתי
שמע: ויבן עפרון את אברהם לאמר לו:
יארני שמענו ארץ ארבע מאות שקל כסף בני
יבנה מדהווא את מתך קבר: וישמע אברהם
אל עפרון וישלם אברהם לעפרון את הכסף אשר
דבר באוני בני חת ארבע מאות שקל כסף עבר
לסחר: ויגס: שדה עפרון אשר במקפלה אשר
לפני מברא השדה והמשרה אשר בו וכל העץ
אשר בשדה אשר בכל גבולו סביב: לאברהם
למקרה לעני בני חת בכל באי שרשרו:
ואחר כך קבר אברהם את שרה אשה אל
משלת שדה המקפלה על פני מברא הוא חברון
בארץ כנען: ויגס השדה והמשרה אשר בו
לאברהם לאהות קבר מאת בני חת: ס

CAP. XXIV. כד

1 ואברהם זקן בא בימים ויהוה ברוך את אברהם
2 בכל: ויאמר אברהם אל עבדו וקן ביתו המשל
3 בכל אשר לו שים נא דף תחת ירכי: ואשבועה
ביהוה אלהי השמים ואלהי הארץ אשר לא תקח
אשה לבני מבנות הכנעני אשר אנכי יושב בקרב:
4 כי אל ארצי ואל מולדתי תלך ולקחת אשה

ס פ פ פ ה 5
CAP. XXIII. כג

1 ויהי דמי שרה מאה שנה ושנים שנה ושבע
2 שנים שני חיי שרה: ותמות שרה בקרית
ארבע הוא חברון בארץ כנען ויבא אברהם לספר
3 לשרה ולבנותיה: ויגס אברהם מעל פני מתו

את הנדני נא לי היש בית־אבנך מקום לני ללון :
 ותאמר אלו בית־חואל אנכי בְּרַמְלָה אֲשֶׁר לְיָדָה 24
 לנחור : ותאמר אלו בְּסִתְנָן בְּסִמְסוּא רב 25
 עַמְנִי בְּסִמְקוֹם לָלֶן : ויִקַּח הָאִישׁ וַיִּשְׁתַּחֲוֶה 26
 ליהוה : ויאמר בְּרַק יְהוֹה אֱלֹהֵי אֲדָנִי אֲבִירָם 27
 אֲשֶׁר לֹא־עָשָׂה חֲסִדוֹ וְאִמְתּוֹ מֵעַם אֲדָנִי אֲנִי
 בְּדֶרֶךְ בְּנֵי יְהוֹה בֵּית אֲמִי אֲדָנִי : וַתֵּרֶץ הַנַּעֲמָה 28
 וַתִּפֹּד לַבֵּית אִמָּהּ פְּדָרִים הָאֵלֶּה : וּלְרַבְּקָה אִחָהּ 29
 וַיִּשְׁמוּ לָבֶן וְיָרִץ לָבֶן אֶל־הָאִישׁ הַחוּצָה אֶל־הָעֵץ :
 וַיְהִי כִּרְצוֹן אֶת־דִּפְּקוֹם וְאֶת־הַצְּמִידִים עַל־יָדֵי 30
 אֲחֻתּוֹ וַיִּשְׁמְעוּ אֶת־דְּבָרֶי רַבְּקָה אֲחֻתּוֹ לֵאמֹר
 כְּדֹדְכֶר אֵלֵי הָאִישׁ וַיָּבֵא אֶל־הָאִישׁ וַהֲנֵה עֹמֵד 31
 עַל־הַנְּמִלִּים עַל־הָעֵץ : וַיֹּאמֶר בּוֹא בְּרַק יְהוֹה 32
 לְפָנֶיךָ תַּעֲמֹל בְּחוּץ וְאֲנִי פָנִיתִי הַבַּיִת וּמָקוֹם
 לַנְּמִלִּים : וַיָּבֵא הָאִישׁ הַבַּיִתָּה וַיִּפְתַּח הַנְּמִלִּים 33
 וַיִּתֵּן תֶּבֶן וּמִסְפּוֹא לַנְּמִלִּים וּמִלֵּם לְרוּחַ רִגְלֵי
 וַיִּגְדֵּל הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אִתּוֹ : וַיִּשָּׂם לַפָּנִי לְאָחֵל 34
 וַיֹּאמֶר לֹא אֲכַל עַד אִסְדִּיפְתִּי דְּבָרִי וַיֹּאמֶר דְּבָר :
 וַיֹּאמֶר עַבֵּד אֲבִירָם אֲנִי : וַיְהוֹה בְּרַק אֶת־ 35
 אֲדָנִי מֵאֵד וַיִּגְדֵּל וַיִּתְּקֵל צֶאֱן וַיִּבְרֶה וַיִּכְסֶּה וַיְהִי
 וַעֲבָדָם וַיִּשְׁפָּחוּ וּנְמִלִּים וְחֻמְרִים : וַתֵּלֶד שָׂרָה 36
 אִשְׁתִּי אֲדָנִי בֶן לְאֲדֹנִי אֲחֵר וַתִּקְרָה וַיִּתְּקֵל אֶת־
 כָּל־אֲשֵׁרֶלָּהּ : וַיִּשְׁעַנֵּי אֲדָנִי לֵאמֹר לֹא־תִקַּח 37
 אִשָּׁה לְבָנִי מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי אֲשֶׁר אֲנִי יֹשֵׁב
 בְּאַרְצוֹ : אִם־לֹא אֶל־בִּית־אָבִי תִקַּח וְאֶל־ 38
 מִשְׁפַּחְתִּי וְלִקְחַת אִשָּׁה לְבָנִי : וַאֲמַר אֶל־ 39
 אֲדָנִי אֵלֵי לֹא־תִקַּח הָאִשָּׁה אֲחֵר : וַיֹּאמֶר 40
 אֵלֵי יְהוֹה אֲשֶׁר־הִתְחַלַּכְתִּי לַפָּנִי יִשְׁלַח מַלְאָכּוֹ
 אִתְּךָ וְהַצְּלִית בְּרַכָּה וְלִקְחַת אִשָּׁה לְבָנִי 41
 מִמִּשְׁפַּחְתִּי וּמִבְּנוֹת אָבִי : אִזּוֹ תִּקַּח מֵאֵלֵתִי כִי־ 42
 תָּבוֹא אֶל־מִשְׁפַּחְתִּי וְאִם־לֹא יִהְיֶה לָּךְ וְהָיִיתָ
 בְּנִי מֵאֵלֵתִי : וְאֵלֵּא הַיּוֹם אֶל־הָעֵץ וַאֲמַר יְהוֹה 43
 אֱלֹהֵי אֲדָנִי אֲבִירָם אִם־יִשְׁחָד נָא מַצְלִית דְּרָכִי
 אֲשֶׁר אֲנִי הֹלֵךְ עָלֶיהָ : הִנֵּה אֲנִי נֹכַח־ 44
 עַל־עֵץ הַפִּים וְהִנֵּה הַעֲלָמָה הִיצְאָה לִשְׂאֹב
 וְאִמְרָתִי אֵלֶיהָ תִּשְׁקֹוּרֶנָּה מַעֲשִׂים מִפְּדָה :

לְבָנִי לִיצְחָק : וַיֹּאמֶר אֵלֵי הָעֶבֶד אוֹלֵי לֹא־תִאֲבֹה 5
 הָאִשָּׁה לְלֶכֶת אֲחֵר אֶל־הָעֵץ הֵלֵאתָ הַהֶשֶׁב 6
 אֲשִׁיב אֶת־בְּנִי אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־צִמַּאת מִשָּׁם :
 וַיֹּאמֶר אֵלֵי אֲבִירָם הַשָּׂמִיר לָךְ פָּדִימָשִׁיב אֶת־בְּנִי 6
 שָׁמָּה : יְהוֹה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לְפָנֵי מִבְּנוֹת
 אֲבִי וּמִצָּרַץ מוֹלֶדְתִּי וְאֲשֶׁר דְּבָר־לִי וְאֲשֶׁר נִשְׁבַּע 7
 לִי לֵאמֹר לְזִרְיָה אִתְּךָ אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת הוּא
 יִשְׁלַח מַלְאָכּוֹ לְפָנֶיךָ וְלִקְחַת אִשָּׁה לְבָנִי מִשָּׁם :
 וְאִם־לֹא תִאֲבֹה הָאִשָּׁה לְלֶכֶת אֲחֵרָה וְנִשְׁלַחַת 8
 מִשְׁבַּעְתִּי וְאִתּוֹ כִּן אֶת־בְּנִי לֹא תִשָּׁב שָׁמָּה : וַיִּשָּׂם 9
 הָעֶבֶד אֶת־יָדוֹ מִתַּח יָדֵי אֲבִירָם אֲדָנִי וַיִּשְׁבַּע 10
 לִי עַל־הָעֶבֶד הַזֶּה : וַיִּקַּח הָעֶבֶד עֲשָׂרָה גִּמְלִים
 מִמִּמְלֵי אֲדָנִי וַיִּלָּךְ וְכֹל־טוֹב אֲדָנִי בִּידוֹ וּנְקָם 11
 וַיִּלָּךְ אֶל־אֲבִירָם בְּבָרִים אֶל־עֵד נָחוֹר : וַיִּבְרַךְ
 הַנְּמִלִּים מִחוּץ לָשֵׁר אֶל־בָּאֵר הַפִּים לֵשֶׁת עֶבֶד 12
 לֵשֶׁת צִמַּת הַשְּׂאֵבֶת : וַיֹּאמֶר יְהוֹה אֱלֹהֵי אֲדָנִי
 אֲבִירָם הַקְּדוֹנָה לַפָּנִי הַיּוֹם וַעֲשֵׂה־חֲסִד עִם־ 13
 אֲדָנִי אֲבִירָם : הִנֵּה אֲנִי נֹכַח עַל־עֵץ הַפִּים 14
 וְנִבְנוֹת אֲנִי הָעֵד וְצִמַּאת לִשְׂאֹב מִן־ : וְהִנֵּה 15
 הַנַּעֲמָה אֲשֶׁר אִמְרָה הַשְּׂרָבָה בְּרַק וְאִשְׁתָּהּ
 וְאִמְרָה שָׂתִיה וְגַם־נְמִלָּה אִשְׁקָה אֹתָהּ הַכֹּחֵל 16
 לַעֲבֹדָה לִיצְחָק וְכֵּן אֲנִי פִּרְשִׁיתָּ חֲסִד עִם־אֲדָנִי :
 וַיְהִי־וְהוּא טָרִם פָּנָה לְדֹרֵה וַהֲנֵה רַבְּקָה יֹצֵאת 17
 אֲשֶׁר יָלְדָה לְבַחְוָאל בְּרַמְלָה אִשְׁתִּי נָחוֹר אֲחִי 18
 אֲבִירָם וְכֵּן עַל־שִׁכְמָה : וַהֲנַעֲמָה טֹבַת מְרָאָה 19
 מֵאֵד בְּתוֹלָה וְאִישׁ לֹא יָדָעָה וַתִּבְרַךְ הַנַּעֲמָה וְהַמִּלָּה 20
 בְּיָדָה וַתַּעַל : וַיִּרְץ הָעֶבֶד לְקִרְאָתָהּ וַיֹּאמֶר 21
 הַנְּמִיאוּנִי נָא מַעֲשִׂים מִפְּדָה : וַתֹּאמֶר שְׂתִיה 22
 אֲדָנִי וְתִסְמְרוּ וַתִּפֹּד פָּדָה עֲלֵיהָ וַתִּשְׁקָהּ :
 וַתִּבֹּל לְחֻשְׁתּוֹ וַתֹּאמֶר גַּם לְגִמְלָה אֲשָׂאֵב עַד 23
 אִם־פָּנִי לִשְׂתִּית : וְתִסְמְרוּ וַתַּעַר פָּדָה אֶל־הַשְּׂקָה
 וַתַּעַר עוֹד אֶל־הַבָּאֵר לִשְׂאֹב וַתִּשָּׂאֵב לְכָל־נְמִלָּו :
 וְהָאִישׁ מִשְׁתָּאֵה לָּהּ מִחֲרָשׁ לְעֵת הַהַצְּלִית יְהוֹה 24
 בְּרַב־וֹ אִם־לֹא : וַיְהִי כִּאֲשֶׁר פָּנִי הַנְּמִלִּים לִשְׂתִּית 25
 וַיִּקַּח הָאִישׁ גַּם וַתֵּב בָּקַע מִשְׁקָלוֹ וַיִּשְׂבֵּי אֲמִידִים
 עַל־יָדֶיהָ עֲשָׂרָה וַתֵּב מִשְׁקָלָם : וַיֹּאמֶר בְּחִמִּי 26

4 But thou shalt go unto my^a country, and to my kindred, and take a wife unto my son Isaac.

5 And the servant said unto him, Peradventure the woman will not be willing to follow me unto this land: must I needs bring thy son again unto the land from whence thou camest?

6 And Abraham said unto him, Beware thou, that thou bring not my son thither again.

7 The LORD God of heaven,^d which took me^f from my father's house, and from the land of my kindred, and which spake unto me, and that sware unto me, saying, Unto thy seed will I give this land, he shall send his angelⁱ before thee; and thou shalt take a wife unto my son from thence.

8 And if the woman will not be willing to follow thee, then thou shalt be clear^k from this my oath: only bring not my son thither again.

9 And the servant put his hand under the thigh of Abraham his master, and sware to him concerning that matter.

10 And the servant took ten camels, of the camels of his master, and departed; (for ^β all the goods of his master were in his hand;) and he arose, and went to Mesopotamia,^m unto the city ofⁿ Nahor.

11 And he made his camels to kneel down without the city, by a well of water, at the time of the evening, *even* the time that^γ women go out to draw water.^p

12 And he said, O LORD God of my master Abraham,^q I pray thee, send me good speed^r this day, and shew kindness unto my master Abraham.

13 Behold, I stand *here* by the^s well of water; and the daughters of the men of the city come out to draw water:

14 And let it come to pass, that the damsel to whom I shall say, Let down thy pitcher, I pray thee, that I may drink; and she shall say, Drink; and I will give thy camels drink also: *let the same* be she that thou hast appointed for thy servant Isaac; and thereby^t shall I know that thou hast shewed kindness unto my master.

15 And it came to pass, before he had done^v speaking, that, behold, Rebekah came out, who was born to Bethuel, son of Milcah, the wife of Nahor, Abraham's brother, with her pitcher upon her shoulder.

16 And the damsel *was*^δ very fair to look upon, a virgin, neither had any man known her; and she went down to the well, and filled her pitcher, and came up.

17 And the servant ran to meet her, and said, Let me, I pray thee, drink a little water of thy pitcher.

18 And she said, Drink, my lord: and she hastened, and let down her pitcher upon her hand, and gave him drink.

19 And when she had done giving him drink, she said, I will draw water for thy camels also,^a until they have done drinking.

20 And she hastened, and emptied her pitcher into the trough, and ran again unto the well to draw water, and drew for all his camels.

21 And the man, wondering^b at her, held his peace, to wit whether the LORD had made his journey prosperous or not.

22 And it came to pass, as the camels had done drinking, that the man took a

B. C. 1857.

ach. 11. 25. &c.

22. 20.

28. 2.

^γ or, *jewel*

for the

forehead.

b Ez. 16. 11, 12.

1 Pe. 3. 3.

c ch. 22. 23.

d Ezra 1. 2.

Da. 2. 44.

Jon. 1. 9.

Re. 11. 13.

e ver. 52.

Ex. 4. 31.

34. 8.

Ne. 8. 6.

Ps. 95. 6.

f ch. 12. 1, 7.

13. 15.

De. 1. 8.

34. 4.

Ac. 7. 5.

g Ex. 18. 10.

Ru. 4. 14.

h ch. 32. 10.

Ps. 98. 3.

Lu. 1. 68.

i Ex. 23. 23.

33. 2.

Ps. 34. 7.

Is. 63. 9.

He. 1. 14.

k Jos. 2. 17. 20.

l ch. 29. 5.

^β or, *and*.

m De. 23. 4.

Ju. 3. 8, 10.

Ac. 2. 9.

n ch. 11. 31.

o ch. 26. 29.

Ju. 17. 2.

Ru. 3. 10.

Ps. 115. 15.

^γ that *women* which

draw water

go forth.

p Ex. 2. 16.

1 Sa. 9. 11.

q ver. 27.

ch. 26. 24.

Ex. 3. 6.

Mat. 22. 32.

r Ne. 1. 11.

Pr. 3. 6.

s ver. 43.

t Ps. 132. 3-5.

Jn^δ. 4. 34.

Ep. 6. 5-7.

uv. 1. ch. 12. 2.

13. 2.

Pr. 10. 22.

22. 4.

v Ps. 18. 35.

Ju. 6. 17, 37.

2 Ki. 20. 9.

y Is. 65. 24.

Da. 9. 21.

^δ good of

countenance.

z ver. 3.

a 1 Pe. 4. 9.

b Lu. 2. 19, 51.

c ver. 12.

d ch. 39. 3.

Ezra 8. 21.

Ne. 1. 11.

Ps. 90. 17.

Ro. 1. 10.

golden ^η ear-ring of half a shekel weight, and two bracelets^δ for her hands of ten shekels weight of gold;

23 And said, Whose daughter art thou? tell me, I pray thee; is there room in thy father's house for us to lodge in?

24 And she said unto him, I am the daughter of Bethuel,^ε the son of Milcah, which she bare unto Nahor.

25 She said moreover unto him, We have both straw and provender enough, and room to lodge in.

26 And the man^ε bowed down his head, and worshipped the LORD.

27 And he said, Blessed be the LORD God^ς of my master Abraham, who hath not left destitute my master of^h his mercy and his truth: I being in the way, the LORD led me to the house of my master's brethren.

28 And the damsel ran, and told *them* of her mother's house these things.

29 And Rebekah had a brother, and his name *was*ⁱ Laban: and Laban ran out unto the man, unto the well.

30 And it came to pass, when he saw the ear-ring, and bracelets upon his sister's hands, and when he heard the words of Rebekah his sister, saying, Thus spake the man unto me; that he came unto the man; and, behold, he stood by the camels at the well.

31 And he said, Come in,^ο thou blessed of the LORD; wherefore standest thou without? for I have prepared the house, and room for the camels.

32 And the man came into the house: and he ungirded his camels, and gave straw and provender for the camels, and water to wash his feet, and the men's feet that *were* with him.

33 And there was set *meat* before him to eat: but he said,^f I will not eat until I have told mine errand. And he said, Speak on.

34 And he said, I am Abraham's servant.

35 And the LORD hath blessed my master greatly,^u and he is become great;^u and he hath given him flocks, and herds, and silver, and gold, and men-servants, and maid-servants, and camels, and asses.

36 And Sarah, my master's wife, bare a son to my master when she was old: and unto him hath he given all that he hath.

37 And my master made^z me swear, saying, Thou shalt not take a wife to my son of the daughters of the Canaanites, in whose land I dwell:

38 But thou shalt go unto my father's house, and to my kindred, and take a wife unto my son.

39 And I said unto my master, Peradventure the woman will not follow me.

40 And he said unto me, The LORD, before whom I walk, will send his angel with thee, and prosper thy way; and thou shalt take a wife for my son of my kindred, and of my father's house:

41 Then shalt thou be clear from *this* my oath, when thou comest to my kindred; and if they give not thee *one*, thou shalt be clear from my oath.

42 And I came this day unto the well, and said, O LORD God^ς of my master Abraham, if now thou do prosper^a my way which I go;

43 Behold, I stand by the well of water,

and it shall come to pass, that when the virgin cometh forth to draw water, and I say to her, Give me, I pray thee, a little water of thy pitcher to drink;

44 And she say to me, Both drink thou, and I will also draw for thy camels: let the same be the woman whom the LORD hath appointed out^e for my master's son.

45 And before I had done speaking in mine heart,^a behold, Rebekah came forth with her pitcher on her shoulder; and she went down unto the well, and drew water: and I said unto her, Let me drink, I pray thee.

46 And she made haste, and let down her pitcher from her shoulder, and said, Drink; and I will give thy camels drink also. So I drank, and she made the camels drink also.

47 And I asked her, and said, Whose daughter art thou? And she said, The daughter of Bethuel, Nahor's son, whom Milchah bare unto him: and I put the earring upon her face,ⁱ and the bracelets upon her hands.

48 And I bowed down my head,^l and worshipped the LORD, and blessed the LORD God of my master Abraham, which had led me in the right way^p to take my master's brother's daughter unto his son.

49 And now if ye will deal^q kindly and truly with my master, tell me: and if not, tell me; that I may turn to the right hand, or to the left.

50 Then Laban and Bethuel answered and said, The thing proceedeth from the LORD; ² we cannot speak^u unto thee bad or good.

51 Behold, Rebekah^{is} before thee; take her, and go, and let her be thy master's son's wife, as the LORD hath spoken.

52 And it came to pass, that when Abraham's servant heard their words, he worshipped the LORD,² bowing himself to the earth.

53 And the servant brought forth jewels^γ of silver, and jewels² of gold, and raiment, and gave them to Rebekah: he gave also to her brother and to her mother precious^a things.

54 And they did eat and drink, he and the men that were with him, and tarried all night: and they rose up in the morning, and he said, Send me away unto my master.

55 And her brother and her mother said, Let the damsel abide with us ^δ a few days, at the least ten; after that, she shall go.

56 And he said unto them, Hinder me not,^e seeing the LORD hath^f prospered my way; send me away, that I may go to my master.

57 And they said, We will call the damsel, and inquire at her mouth.

58 And they called Rebekah, and said unto her, Wilt thou go with this man?⁸ And she said, I will go.

59 And they sent away Rebekah their sister, and her nurse,^h and Abraham's servant, and his men.

60 And they blessedⁱ Rebekah, and said unto her, Thou art our sister, be thou the mother of thousands of millions, and let thy seed possess the gate of those which hate them.

61 And Rebekah arose, and her damsels, and they rode upon the camels, and followed the man: and the servant took Rebekah, and went his way.

B. C. 1857.

a ch. 16. 14.

25. 11.

β or, to pray.

β Jos. 1. 8.

Ps. 1. 2.

77. 12.

119. 15.

143. 5.

c Pr. 19. 14.

d 1 Sa. 1. 13.

Ne. 2. 4.

e Jos. 15. 18.

Ju. 1. 14.

f 1 Ti. 2. 9.

g ch. 18. 6.

h ch. 38. 12.

1 Th. 4. 13.

i Eze. 16. 10. 12

k 1 Ch. 1. 32.

l ver. 26.

m Nu. 22. 4.

25. 17.

Ju. VI.

n Job 2. 11.

o 1 Ki. 10. 1.

Ps. 72. 10.

p Ps. 32. 8.

48. 14.

107. 7.

Pr. 3. 6.

Is. 48. 17.

q ch. 47. 29.

Jos. 2. 14.

r Je. 25. 23.

s Is. 60. 6.

t Ps. 118. 23.

u ch. 31. 24.

2 Sa. 13. 22.

Ac. 11. 17.

v Ps. 17. 14.

x ver. 26, 48.

Ps. 95. 6.

y Ju. 6. 3.

γ vessels.

z Ex. 3. 22.

11. 2.

12. 35.

a ch. 15. 15.

49. 29.

Job 5. 26.

b ch. 35. 29.

49. 33.

c De. 33. 13. 16

2 Ch. 21. 3.

Ezr. 1. 6.

d ch. 23. 16.

8 or, a full

year, or,

ten months.

e ch. 45. 9.

f Jos. 1. 8.

Is. 48. 15.

g Ps. 45. 10.

h ch. 35. 8.

i ch. 22. 17.

Ru. 4. 11. 12.

r or, Hadad.

1 Ch. 1. 30.

k ch. 17. 20.

62 And Isaac came from the way of the well^a Lahai-roi; for he dwelt in the south country.

63 And Isaac went out ^β to^b meditate in the field at the even-tide: and he lifted up his eyes, and saw, and behold, the camels were coming.

64 And Rebekah lifted up her eyes, and when she saw Isaac, she lighted^c off the camel.

65 For she had said unto the servant, What man is this that walketh in the field to meet us? And the servant had said, It is my master: therefore she took a vail,^d and covered herself.

66 And the servant told Isaac all things that he had done.

67 And Isaac brought her into his mother Sarah's tent,^e and took Rebekah, and she became his wife; and he loved her: and Isaac^h was comforted after his mother's death.

CHAP. XXV.

THEN again Abraham took a wife, and her name was^k Keturah.

2 And she bare him Zimran, and Jokshan, and Medan, and Midian,^m and Ishbak, and Shuah.ⁿ

3 And Jokshan begat Sheba,^o and Dedan.^r And the sons of Dedan were Ashurim, and Letushim, and Leummim.

4 And the sons of Midian; Ephah,^s and Ephra, and Hanoth, and Abidah, and Eldaah. All these were the children of Keturah.

5 And Abraham gave all that he had unto Isaac.

6 But unto the sons of the concubines, which Abraham had, Abraham gave gifts, and sent them away^v from Isaac his son (while he yet lived), eastward, unto^y the east country.

7 And these are the days of the years of Abraham's life which he lived, an hundred threescore and fifteen years.

8 Then Abraham gave up the ghost, and died in a good^a old age, an old man, & full of years; and was gathered^b to his people.

9 And his sons Isaac and Ishmael buried him in the cave of Machpelah, in the field of Ephron the son of Zohar the Hittite, which is before Mamre;

10 The field which Abraham purchased of the sons of Heth: ^d there was Abraham buried, and Sarah his wife.

11 And it came to pass after the death of Abraham, that God blessed his son Isaac: and Isaac dwelt by the well Lahai-roi.

12 Now these are the generations of Ishmael, Abraham's son, whom Hagar the Egyptian, Sarah's handmaid, bare unto Abraham.

13 And these are the names of the sons of Ishmael, by their names, according to their generations: the first-born of Ishmael, Nebajoth; and Kedar, and Adbeel, and Mibsam,

14 And Mishma, and Dumah, and Massa, 15 ^ζ Hadar, and Tema, Jetur, Naphish, and Kedemah:

16 These are the sons of Ishmael, and these are their names, by their towns, and by their castles; twelve^k princes according to their nations.

17 And these are the years of the life of Ishmael, an hundred and thirty and seven years: and he gave up the ghost and died, and was gathered unto his people.

44 וַתֹּאמֶר אֵלַי בְּסִמְתָּהּ שָׂתָהּ וְגַם לְיִמְלִיק אֲשָׁאֵב
45 הָיָא הָאִשָּׁה אֲשֶׁר־הָיָה יְהוָה לְבָרָאָתָּי: אֲנִי
סָרַם אֲבִלָּה לְבַר אֶלְפִי וְהָיָה רַבָּקָה יִצְחָק
וְכִדָּה עַל־שִׁכְמָהּ וְהָיָה הָעֵינָה וְהַשָּׂאֵב וְאָמַר
46 אֵלֶיהָ הֲשִׁקֵּנִי נָא: וְהַמְזִיר וְהַזִּיר בָּדָה מִעֲלִיהָ
וְהַאֲמַר שָׂתָהּ וְגַם לְיִמְלִיק אֲשָׁרָה וְאִשָּׁתָהּ וְגַם
47 הַנְּמִלִּים הִשְׁקָתָהּ: וְאֲשָׁאֵל אֹתָהּ וְאָמַר בְּתִמִּי
אֵלַי וְהַאֲמַר בְּתַחְוָאֵל בְּרַחֲוֹר אֲשֶׁר יִלְדֶּה־לָּהּ
מִלָּפָה וְאִשָּׁם הַנָּזִם עַל־אִשָּׁה וְהַמְּמִידִים עַל־יָדֶיהָ:
48 וְאֵלֶיהָ וְאִשְׁתַּחֲוֶה לַיהוָה וְאָבִיד אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי
אֲדֹנִי אַבְרָהָם אֲשֶׁר הִנְחֵל בְּרָךְ אִמִּית לְקַחַת
49 אֶת־בְּתִילָתִי אֲדֹנִי לְבָנוּ: וְעִשָּׂה אִם־יִשְׁלָם
עֲשִׂים חֶסֶד וְאִמְתָּה אֶת־אֲדֹנִי הַצִּיר לִי וְאִם־לֹא
50 הַצִּיר לִי וְאִמְתָּה עַל־יָמִין אִי עַל־שְׂמָאל: וַיַּעַן
לְבָן וּבַחְוָאֵל וְאָמְרוּ מִי־יָדָה יִצְחָק הַדָּבָר לֹא
51 נִכְלָה דָּבָר אֵלֶיהָ רַע אִרְסֻב: הַהִדְרָבָקָה
לְפִנְיָהּ קָח וְלָךְ וְהָיָה אִשָּׁה לְבָרָאָתָּיָהּ כַּאֲשֶׁר
52 דָּבָר יְהוָה: וְהָיָה כַּאֲשֶׁר שָׁמַע עַבְדֹּה אַבְרָהָם
53 אֶת־דְּבָרֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחֲוֶה אֶרְצָה לַיהוָה: וַיּוֹצֵא
הָעַבְדֹּה בְּלִיָּסָף וּכְלִי תֵּבַב וּבְנָיִים וַיָּתֵן לְרַבָּקָה
54 וַיְמַדְּנָהּ נִתָּן לְאִחֶיהָ וְלִמְתָּהּ: וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׂרְנוּ
הוּא וְהַאֲשִׁטִּים אֲשֶׁר־עִמּוֹ וַיִּלְּנוּ וַיְקֻמוּ בַּבֶּקֶר
55 וַיֹּאמְרוּ שְׁלַחְנִי לְאֲדֹנִי: וַיֹּאמְרוּ אִחֶיהָ וְאִמְתָּה הַשֵּׁב
56 הַנֶּעֱצָר אִתְּנוּ יָמִים אִי עֲשׂוֹר אַחֵר הַלָּךְ: וַיֹּאמְרוּ
אֲלֵהֶם אֶל־הַאֲחֵרִי אֹתִי וַיְהִי הַצִּלִּית דְּרָמִי
57 שְׁלַחְוִנִי וְאִלָּה לְאֲדֹנִי: וַיֹּאמְרוּ נִקְרָא לְעַלְיָ
58 וְנִשְׁאֲלָהּ אֶת־סִפָּהּ: וַיִּקְרָאוּ לְרַבָּקָה וַיֹּאמְרוּ
אֵלֶיהָ הַחֲלִי עִם־דָּאִישׁ הַזֶּה וְהַאֲמַר אֵלָּה:
59 וַיִּשְׁלָחוּ אֶת־רַבָּקָה אֲחֹתָם וְאֶת־מִנְתָּהּ וְאֶת־
60 עַבְדֹּה אַבְרָהָם וְאֶת־אֲנָשָׁיו: וַיְבָרְכוּ אֶת־רַבָּקָה
וַיֹּאמְרוּ לָהּ אַחֲתָנוּ אִתְּ הָיָה לְאֶלְפִי רַבָּבָה וַיִּירַשׁ
61 וַיִּלְכֵּךְ אֶת־שָׂעַר שְׂנָאִיו: וְהָיָה רַבָּקָה וְנַעֲרֹתֶיהָ
וְהַרְפָּגָה עַל־הַנְּמִלִּים וְהַלְכָהּ אַחֲרֵי הָאִישׁ וַיִּקָּח
62 הָעַבְדֹּה אֶת־רַבָּקָה וַיִּלְכֵּךְ: וַיִּצְדָּק בְּנֵי מְזֻזָּה
63 בָּאֵר לְחֵי רָאִי וְהוּא יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב: וַיֵּצֵא
יִצְחָק לְשִׁית בְּשָׂדֵה לַפְּנוֹת עָרֹב וַיֵּשֶׁב עֵינֵי

CAP. XXV. כה

וַיִּקָּח אַבְרָהָם וַיִּקָּח אִשָּׁה וְשָׁמָּה קְטוּרָה: וְהָיָה
1 לוֹ אֶת־זִמְרֹן וְאֶת־קִשְׁטָן וְאֶת־מִדְוֶן וְאֶת־מִדְוֶן
2 וְאֶת־יִשְׁבָּק וְאֶת־טִישִׁת: וַיִּקְטָן יֶלֶד אֶת־שִׁבְלָה
וְאֶת־דִּין וְגַם דִּין הָיָה אֲשִׁירָם וְלִשְׁוֹשִׁם וְלֵאמִים:
3 וְגַם מִדְוֶן עִשָּׂה וְעַסְרִי תִּזְקֶה וְאִלְדָּה
4 כְּלָלָה בְּנֵי קְטוּרָה: וַיָּתֵן אַבְרָהָם אֶת־כָּל־
5 אֲשֶׁר־לּוֹ לְיִצְחָק: וְלִבְנֵי הַפְּלִגְשִׁים אֲשֶׁר לְאַבְרָהָם
6 נָתַן אַבְרָהָם מִתְּנֵת וַיִּשְׁלָחֵם מִעַל יִצְחָק בְּנוֹ
7 בְּעֶרְוֵה חַי קְדָמָה אֶל־אֶרֶץ קְדִם: וְאֵלֶיהָ יָמִי
8 שְׁנֵי־חַיִּי אַבְרָהָם אֲשֶׁר־הָיָה מֵאֵת שְׁנָה וּשְׁבַעִים
9 שָׁנָה וְחֹמֶשׁ שָׁנִים: וַיָּגַע וַיָּמָת אַבְרָהָם בְּשִׁנְיָה
10 מִזְרָה וְקָן וּשְׁבַע וְהָאִסָּף אֶל־עַמּוּיוֹ: וַיִּקְבְּרוּ
11 אֹתוֹ יִצְחָק וַיִּשְׁמָעֵאל בְּלִיּוֹ אֶל־מִסְרַת הַמִּנְכָּלָה
אֶל־שָׂדֵה עֶפְרַיִם בְּרַחֲוֹל הַחֲמִי אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי
12 מִמְרָא: הַשָּׂדֵה אֲשֶׁר־קָנָה אַבְרָהָם מֵאֵת בְּנֵי
13 חַיִּי שָׁמָּה קֶבֶר אַבְרָהָם וְשָׂרָה אִשְׁתּוֹ: וַיְהִי אַחֲרָיִ
14 מוֹת אַבְרָהָם וַיְבָרֵךְ אֱלֹהִים אֶת־יִצְחָק בְּנוֹ וַיֵּשֶׁב
יִצְחָק עִם־בָּאֵר לְחֵי רָאִי:
15 וְאֵלֶיהָ הַחֲלִי עִם־דָּאִישׁ הַזֶּה וְהַאֲמַר אֵלָּה:
16 הִנֵּה הַמְּצֻרִית שִׁפְחַת שָׂרָה לְאַבְרָהָם: וְאֵלֶיהָ
17 שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׁמָעֵאל בְּשִׁמְתָם תְּקוּלָתָם כְּכֹר
יִשְׁמָעֵאל נִכְוֹת וְקָדֶר וְאֶדְרָאֵל וּמִבְשָׁם: וּשְׁמַעֲמֵ
18 וְדוּמָה וּמִשְׁאֵן: חֲדָד וְחִימָא יִשׁוּר נִשֵּׁי וְקְדָמָה:
19 אֵלֶיהָ הָאֵם בְּנֵי יִשְׁמָעֵאל וְאֵלֶיהָ שְׁמֵתָם בְּחַצְרוֹתָם
20 וּבְמִסְרֹתָם שְׁנֵים־עָשָׂר נְשִׂאִים לְאִמְתָּם: וְאֵלֶיהָ
21 שְׁנֵי חַיִּי יִשְׁמָעֵאל מֵאֵת שְׁנָה וּשְׁלֹשִׁים שְׁנָה וּשְׁבַע
שָׁנִים וַיָּגַע וַיָּמָת וְהָאִסָּף אֶל־עַמּוּיוֹ: וַיִּשְׁכְּנוּ

44 וַתֹּאמֶר אֵלַי בְּסִמְתָּהּ שָׂתָהּ וְגַם לְיִמְלִיק אֲשָׁאֵב
45 הָיָא הָאִשָּׁה אֲשֶׁר־הָיָה יְהוָה לְבָרָאָתָּי: אֲנִי
סָרַם אֲבִלָּה לְבַר אֶלְפִי וְהָיָה רַבָּקָה יִצְחָק
וְכִדָּה עַל־שִׁכְמָהּ וְהָיָה הָעֵינָה וְהַשָּׂאֵב וְאָמַר
46 אֵלֶיהָ הֲשִׁקֵּנִי נָא: וְהַמְזִיר וְהַזִּיר בָּדָה מִעֲלִיהָ
וְהַאֲמַר שָׂתָהּ וְגַם לְיִמְלִיק אֲשָׁרָה וְאִשָּׁתָהּ וְגַם
47 הַנְּמִלִּים הִשְׁקָתָהּ: וְאֲשָׁאֵל אֹתָהּ וְאָמַר בְּתִמִּי
אֵלַי וְהַאֲמַר בְּתַחְוָאֵל בְּרַחֲוֹר אֲשֶׁר יִלְדֶּה־לָּהּ
מִלָּפָה וְאִשָּׁם הַנָּזִם עַל־אִשָּׁה וְהַמְּמִידִים עַל־יָדֶיהָ:
48 וְאֵלֶיהָ וְאִשְׁתַּחֲוֶה לַיהוָה וְאָבִיד אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי
אֲדֹנִי אַבְרָהָם אֲשֶׁר הִנְחֵל בְּרָךְ אִמִּית לְקַחַת
49 אֶת־בְּתִילָתִי אֲדֹנִי לְבָנוּ: וְעִשָּׂה אִם־יִשְׁלָם
עֲשִׂים חֶסֶד וְאִמְתָּה אֶת־אֲדֹנִי הַצִּיר לִי וְאִם־לֹא
50 הַצִּיר לִי וְאִמְתָּה עַל־יָמִין אִי עַל־שְׂמָאל: וַיַּעַן
לְבָן וּבַחְוָאֵל וְאָמְרוּ מִי־יָדָה יִצְחָק הַדָּבָר לֹא
51 נִכְלָה דָּבָר אֵלֶיהָ רַע אִרְסֻב: הַהִדְרָבָקָה
לְפִנְיָהּ קָח וְלָךְ וְהָיָה אִשָּׁה לְבָרָאָתָּיָהּ כַּאֲשֶׁר
52 דָּבָר יְהוָה: וְהָיָה כַּאֲשֶׁר שָׁמַע עַבְדֹּה אַבְרָהָם
53 אֶת־דְּבָרֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחֲוֶה אֶרְצָה לַיהוָה: וַיּוֹצֵא
הָעַבְדֹּה בְּלִיָּסָף וּכְלִי תֵּבַב וּבְנָיִים וַיָּתֵן לְרַבָּקָה
54 וַיְמַדְּנָהּ נִתָּן לְאִחֶיהָ וְלִמְתָּהּ: וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׂרְנוּ
הוּא וְהַאֲשִׁטִּים אֲשֶׁר־עִמּוֹ וַיִּלְּנוּ וַיְקֻמוּ בַּבֶּקֶר
55 וַיֹּאמְרוּ שְׁלַחְנִי לְאֲדֹנִי: וַיֹּאמְרוּ אִחֶיהָ וְאִמְתָּה הַשֵּׁב
56 הַנֶּעֱצָר אִתְּנוּ יָמִים אִי עֲשׂוֹר אַחֵר הַלָּךְ: וַיֹּאמְרוּ
אֲלֵהֶם אֶל־הַאֲחֵרִי אֹתִי וַיְהִי הַצִּלִּית דְּרָמִי
57 שְׁלַחְוִנִי וְאִלָּה לְאֲדֹנִי: וַיֹּאמְרוּ נִקְרָא לְעַלְיָ
58 וְנִשְׁאֲלָהּ אֶת־סִפָּהּ: וַיִּקְרָאוּ לְרַבָּקָה וַיֹּאמְרוּ
אֵלֶיהָ הַחֲלִי עִם־דָּאִישׁ הַזֶּה וְהַאֲמַר אֵלָּה:
59 וַיִּשְׁלָחוּ אֶת־רַבָּקָה אֲחֹתָם וְאֶת־מִנְתָּהּ וְאֶת־
60 עַבְדֹּה אַבְרָהָם וְאֶת־אֲנָשָׁיו: וַיְבָרְכוּ אֶת־רַבָּקָה
וַיֹּאמְרוּ לָהּ אַחֲתָנוּ אִתְּ הָיָה לְאֶלְפִי רַבָּבָה וַיִּירַשׁ
61 וַיִּלְכֵּךְ אֶת־שָׂעַר שְׂנָאִיו: וְהָיָה רַבָּקָה וְנַעֲרֹתֶיהָ
וְהַרְפָּגָה עַל־הַנְּמִלִּים וְהַלְכָהּ אַחֲרֵי הָאִישׁ וַיִּקָּח
62 הָעַבְדֹּה אֶת־רַבָּקָה וַיִּלְכֵּךְ: וַיִּצְדָּק בְּנֵי מְזֻזָּה
63 בָּאֵר לְחֵי רָאִי וְהוּא יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב: וַיֵּצֵא
יִצְחָק לְשִׁית בְּשָׂדֵה לַפְּנוֹת עָרֹב וַיֵּשֶׁב עֵינֵי

מחוללה עד שור אשר על פני מצרים באכה
אשרה על פני כל אחיו נפל:
ויהי חולדת יצחק בראבהם אברהם חולד
אית יצחק: ויהי יצחק ברארבעים שנה
במתו את רבקה בת בתואל הארמי משן ארם
אחות לבן הארמי לו לאשה: ויעלה יצחק
לדורו לנכח אשתו כי עקרה היא ויעלה
לו יהודה ויחיה רבקה אשתו: ויחריצו הבנים
בקרבה ותאמר אספן לפה קד אגבי ותלך
לדרש את יהודה: ויאמר יהודה לה שני גוים
בבטן ושני לאמים ממעך: פרו ולאם מלאם
אמץ ורב עבד צעור: וימלאו ימיה ללדת
ויהיה תומס בבטנה: ויצא הראשון אדמוני
כלו באהרת שער ויקראו שמו עשו: ואחר
כן יצא אחיו וקרו אחות בעקב עשו ויקרא
שמו יעקב ויצחק בראשנים שנה בלדת אחם:
ויגדלו הנערים ויהי עשו איש דע ציד איש
שדה ויעקב איש פס ישב אהלים: ויאבה יצחק
את עשו מיריד בסיו רבקה אהבת את יעקב:
ויגד עקב נוד ויבא עשו מן השדה והוא
צורף: ויאמר עשו אל יעקב הלעשני נא מן
האדם האדם הזה כי צורף אגבי על בן קרא
שמו אדום: ויאמר יעקב מכרה כיום את
בכרתך לי: ויאמר עשו הנה אגבי חולך
למות ולמה זה לי מכרה: ויאמר יעקב השבעה
לי כיום וישבע לו וימכר את בכרתו ליעקב:
ויעקב נתן לעשו לחם ויניד עשוי ויאכל
וישית ויקם וילך ויבא עשו את הבכרה: פ
CAP. XXVI. כו
ויהי רעב בארץ מלכו הרעב הראשון אשר
היה בימי אברהם וילך יצחק אל אבימלך מלך
פלשתיים ויבא אליו ויהיה ויאמר אל
הנה מצרמה שכן בארץ אשר אמר אלקי:
פר בארץ הזאת ואדמה עפה ואברכה כן לך
ולנעך אמר את פלד הארץ האל ותקמתי את
השבעה אשר נשבעתי לאברהם אביך: ותדביתי
את זרעך ככוכבי השמים ונתתי לנעך את

פלד הארץ האל ותקמתי בנעך כל
הארץ: עקב אשר שמע אברהם בקלי וישמר
משמירתי מצותי חקותי ותורתי: וישב יצחק
בנער: וישאלו אנשי המקום לאשתו ויאמר
אחתי היא כי ירא לאמר אשתו פחדתני
אנשי המקום על רבקה כי ישובת מזה: הוא:
ויהי כן אכרלו שם הימים וישקף אבימלך
מלך פלשתיים בעד החלון וירא והנה יצחק
מצחק את רבקה אשתו: ויקרא אבימלך ליעקב
ויאמר אף הנה אשקף הוא ואף אמרת אחתי
הוא ויאמר אליו יצחק כי אמרתי פחדתני
עליך: ויאמר אבימלך מה זאת עשית לנו
פמעט שכב אחד העם את אשתך והבאת
עלנו אנשים: ויצו אבימלך את פלדכם לאמר
הנע בעש הזה ובאשתו מות ימות: ויחזע
יצחק בארץ הזאת וימצא בשנה ההוא מאה
שערים ויברכה יהודה: ויגדל האיש וילך חלף
וגדל עד כרמל מאד: ויהיו מקנה צאן
ומקנה בל ובעדה רבה וימנעו אתו פלשתיים:
ויכלה בארץ אשר חפר עבדו בימי אברהם
אביו סתמים פלשתיים וימלאום עפר: ויאמר
אבימלך אל יצחק לך מעלנו כרעמית ממנו
מאד: וילך משם יצחק ויחזן בגד-נער
וישכב שם: וישב יצחק ויחפר את בארות
המים אשר חפרו בימי אברהם אביו ויסתמום
פלשתיים אחרי מות אברהם ויקרא להן שמות
בשמות אשר קרא להן אביו: ויחפרו עבד יצחק
בנחל וימצאו שם באר מים חיים: וירבו רעי
גור עסדע יצחק לאמר לנו המים ויקרא
שם הבאר עשוק כי התעשקו עמו: ויחפרו
באר אחרת וירבו גם עליה ויקרא שמה שטנה:
וישתק משם ויחפר באר אחרת ולא רבו עליה
ויקרא שמה רחובות ויאמר כי שמה הרוב
יהיה לנו ופרנו בארץ: ויגל משם באר שבע:
ויבא אליו דוד בליה הזאת ויאמר אגבי אלהי
אברהם אביך אל תירא קראתך אגבי וברכתך
והרבותי את זרעך בעבור אברהם עבדי: ויבן
שם מזבח ויקרא בשם דוד ויששם אהלו

18 And they dwelt from ^a Havilah unto Shur, that is before Egypt, as thou goest toward Assyria: and he ^b died in the presence of all his brethren.

19 And these are the generations of Isaac, Abraham's son: Abraham begat Isaac:

20 And Isaac was forty years old when he took Rebekah to wife, ^c the daughter of Bethuel ^d the Syrian of Padan-aram, the sister to Laban the Syrian.

21 And Isaac entreated the LORD ^e for his wife, because she was barren: and the LORD was entreated of ^f him, and Rebekah his wife conceived.

22 And the children struggled together within her: and she said, If ^g it be so, why am I thus? And she went to inquire ^h of the LORD.

23 And the LORD said unto her, Two nations are in thy womb, and two manner of people shall be separated from thy bowels; and the one people shall be stronger than the other people; and the elder shall serve ⁱ the younger.

24 And when her days to be delivered were fulfilled, behold, there were twins in her womb.

25 And the first came out red, all over like a hairy garment; and they called his name Esau.

26 And after that came his brother out, and his hand took hold on Esau's heel: ^j and his name was called Jacob: and Isaac was threescore years old when she bare them.

27 And the boys grew: and Esau was a cunning ^k hunter, a man of the field; and Jacob was a plain man, dwelling in ^l tents.

28 And Isaac loved Esau, because ^m he did eat of his venison; ⁿ but Rebekah loved Jacob.

29 And Jacob sod pottage: and Esau came from the field, and he was faint:

30 And Esau said to Jacob, Feed me, I pray thee, ^o with that same red pottage; for I am faint: therefore was his name called ^p ^q Edom.

31 And Jacob said, Sell me this day thy birth-right.

32 And Esau said, Behold, I am ^r ^s at the point to die; and what profit ^t shall this birth-right do to me?

33 And Jacob said, Swear to me this day; and he sware unto him: and he sold his birth-right ^u unto Jacob.

34 Then Jacob gave Esau bread and pottage of lentiles; and he did eat ^v and drink, and rose up, and went his way. Thus Esau despised ^w his birth-right.

CHAP. XXVI.

AND there was a famine in the land, beside the first famine ^x that was in the days of Abraham. And Isaac went unto Abimelech ^y king of the Philistines, unto Gerar.

2 And the LORD appeared unto him, and said, Go not down into Egypt; dwell in the land which I shall tell thee of.

3 Sojourn ^z in this land, and I will be with thee, ^a and will bless thee: for unto thee, and unto thy seed, I will give all ^b these countries; and I will perform the oath ^c ^d which I sware unto Abraham thy father;

4 And I will make thy seed to multiply as the stars of heaven, and will give unto thy seed all these countries; and in thy seed ^e I shall all the nations of the earth be blessed;

5 Because that Abraham obeyed my

B. C. 1773.

a 1 Sa. 15. 7.

b ch. 22. 18.

c ch. 20. 2, 13.

d Pr. 29. 25.

e ch. 24. 67.

f ch. 28. 5.

g 1 Sa. 1. 11.

h Lu. 1. 13.

i Ch. 5. 20.

j 2 Ch. 33. 13.

k Ezr. 8. 23.

l Ps. 145. 19.

m Pr. 10. 24.

n Ro. 9. 10.

o 1 Sa. 22. 15.

p Eze. 20. 31.

q 36. 37.

r ch. 20. 9.

s ch. 27. 29.

t Ps. 60. 8.

u Is. 63. 1-6.

v Ob. 1. 16.

w Mal. 1. 2-4.

x Ro. 9. 10, 12.

y Ps. 105. 15.

z Pr. 6. 29.

a ^γ found.

b ^δ went going

c ^ε Ho. 12. 3.

d ^ζ or, hus-

e ^η bandry.

f ^θ Ec. 4. 4.

g ^ι ch. 27. 3.

h ^κ He. 11. 9.

i ^λ venison

j ^μ was in his

k ^ν mouth.

l ^ξ ch. 27. 19.

m ^ο Ex. 1. 9.

n ^π with that

o ^ρ red, with

p ^σ that red

q ^τ pottage.

r ^υ i. e. red.

s ^φ going to

t ^χ die.

u ^ψ Job 21. 15.

v ^ω Mal. 3. 14.

w ^α ch. 27. 36.

x ^β 36. 6.

y ^γ He. 12. 16.

z ^δ ^μ living.

a ^ε v. 12. 23.

b ^ζ 1 Co. 15. 32.

c ^η Ps. 106. 24.

d ^θ Mat. 22. 5.

e ^ι Ac. 13. 41.

f ^κ i. e. con-

g ^λ tention.

h ^μ y ch. 12. 10.

i ^ν i. e. hatred.

j ^ξ z ch. 20. 2.

k ^ο p. i. e. room.

l ^π a Ps. 39. 12.

m ^ρ He. 11. 9.

n ^σ 13. 16.

o ^τ b ch. 28. 15.

p ^υ Is. 43. 2, 5.

q ^φ c ch. 13. 15.

r ^χ 15. 18.

s ^ψ 22. 16.

t ^ω d Ps. 105. 9.

u ^α Mi. 7. 20.

v ^β e Ps. 27. 1, 3.

w ^γ Is. 41. 10.

x ^δ 51. 12.

y ^ε f ch. 22. 18.

z ^ζ Ps. 72. 17.

a ^η g ch. 35. 1.

voice, ^b and kept my charge, my commandments, my statutes, and my laws.

6 And Isaac dwelt in Gerar.

7 And the men of the place asked ^c him of his wife: and he said, ^d She is my sister: for he feared ^e to say, ^f She is my wife; lest, ^g said he, the men of the place should kill me for Rebekah, because she was fair to look upon.

8 And it came to pass, when he had been there a long time, that Abimelech, king of the Philistines, looked out at a window, and saw, and, behold, Isaac was sporting with Rebekah his wife.

9 And Abimelech called Isaac, and said, Behold, of a surety she is thy wife: and how saidst thou, She is my sister? And Isaac said unto him, Because I said, Lest I die for her.

10 And Abimelech said, What is this thou hast done ^h unto us? One of the people might lightly have lien with thy wife, and thou shouldest have brought guiltiness upon us.

11 And Abimelech charged all ⁱ his people, saying, He that toucheth ^j this man, or his wife, shall surely be put to death.

12 Then Isaac sowed in that land, and received ^k ^l in the same year an hundred-fold: and the LORD blessed him.

13 And the man waxed great, and went forward, ^m and grew until he became very great.

14 For he had possession of flocks, and possession of herds, and great store of ⁿ servants. And the Philistines ^o envied him.

15 For all the wells which his father's servants had digged, in the days of Abraham his father, the Philistines had stopped them, and filled them with earth.

16 And Abimelech said unto Isaac, Go from us; for thou art much ^p mightier than we.

17 And Isaac departed thence, and pitched his tent in the valley of Gerar, and dwelt there.

18 And Isaac digged again the wells of water which they had digged in the days of Abraham his father; for the Philistines had stopped them after the death of Abraham: and he called their names after the names by which his father had called them.

19 And Isaac's servants digged in the valley, and found there a well of ^q springing water.

20 And the herdmen of Gerar did strive with Isaac's herdmen, saying, The water is our's: and he called the name of the well Esek; ^r because they strove with him.

21 And they digged another well, and strove for that also: and he called the name of it ^s ^t Sitnah.

22 And he removed from thence, and digged another well; and for that they strove not: and he called the name of it ^u Rehoboth; and he said, For now the LORD hath made room for us, and we shall be fruitful in the land.

23 And he went up from thence to Beer-sheba.

24 And the LORD appeared unto him the same night, and said, I am the God of Abraham thy father; fear not, ^v for I am with thee, and will bless thee, and multiply thy seed, for my servant Abraham's sake.

25 And he ^w builded an altar there, and

called upon the name of the LORD, and pitched his tent there: and there Isaac's servants digged a well.

26 Then Abimelech went to him from Gerar, and Ahuzzath one of his friends, and Phichol^b the chief captain of his army.

27 And Isaac said unto them, Wherefore come ye to me, seeing ye hate^d me, and have sent me away^e from you?

28 And they said, ¶ We saw certainly that the LORD was with thee: and we said, Let there be now an oath^f betwixt us, *even* betwixt us and thee, and let us make a covenant with thee;

29 That *thou* wilt do us no hurt, as we have not touched thee, and as we have done unto thee nothing but good, and have sent thee away in peace: thou *art* now the blessed^g of the LORD.

30 And he made them^h a feast, and they did eat and drink.

31 And they rose up betimes in the morning, and sware one to another; and Isaac sent them away, and they departed from him in peace.

32 And it came to pass the same day, that Isaac's servants came, and told him concerning the well which they had digged, and said unto him, We have found water.

33 And he called it *η* Shebah: therefore the name of the city is *θ* Beer-sheba unto this day.

34 And Esau was forty years old when he took to wife Judith the daughter of Beeri the Hittite, and Bashemath^m the daughter of Elon the Hittite:

35 Which were *κ* a grief of mind unto Isaac and to Rebekah.

CHAP. XXVII.

AND it came to pass, that when Isaac was old, and his eyes were dim,^o so that he could not see, he called Esau his eldest son, and said unto him, My son: and he said unto him, Behold, *here am I*.

2 And he said, Behold now, I am old, I know not^q the day of my death:

3 Now therefore take, I pray thee, thy weapons, thy quiver and thy bow, and go out to the field, and take *λ*me some venison;

4 And make me savoury meat, such as I love, and bring *it* to me, that I may eat; that my soul^r may bless thee before I die.

5 And Rebekah heard when Isaac spake to Esau his son. And Esau went to the field to hunt for venison, and to bring *it*.

6 And Rebekah spake unto Jacob her son, saying, Behold, I heard thy father speak unto Esau thy brother, saying,

7 Bring me venison, and make me savoury meat, that I may eat, and bless thee before the LORD, before my death.

8 Now therefore, my son, obey my voice,^s according to that which I command thee.

9 Go now to the flock, and fetch me from thence two good kids of the goats: and I will make them savoury meat^a for thy father, such as he loveth:

10 And thou shalt bring *it* to thy father, that he may eat, and that he may bless thee before his death.

11 And Jacob said to Rebekah his mother, Behold, Esau my brother is a hairy^b man, and I *am* a smooth man:

12 My father peradventure will^c feel me, and I shall seem to him as a deceiver; and I shall bring a^d curse upon me, and not a blessing.

B. C. 1800.

a 1 Sa. 25. 24.

2 Sa. 14. 9.

Mat. 27. 25.

b ch. 21. 22.

c ch. 25. 28.

Pr. 23. 3.

Lu. 21. 34.

β desirable.

d Ju. 11. 7.

e ver. 16.

γ seeing we saw.

f ch. 21. 23.

δ if thou shalt, &c.

g ch. 24. 31.

Ps. 115. 15.

h ch. 19. 3.

31. 54.

i 1 Ki. 13. 18.

14. 2.

Is. 28. 15.

Zec. 13. 4.

k Ex. 20. 7.

Job 13. 7.

κ before me.

η i. e. an oath.

θ i. e. the well of the oath.

l ver. 12.

m ch. 36. 2.

κ bitterness of spirit.

n ver. 16.

o ch. 48. 10.

1 Sa. 3. 2.

Ec. 12. 3.

p 2 Sa. 14. 5.

Pr. 12. 19. 22.

Ep. 4. 25.

q Pr. 27. 1.

Lu. 12. 40.

Ja. 4. 14.

λ hunt.

r He. 11. 20.

s Ca. 4. 11.

Ho. 14. 6.

t ver. 25.

c. 48. 9. 49. 28.

De. 33. 1.

u He. 6. 7.

v De. 33. 13. 28.

2 Sa. 1. 21.

Ps. 133. 3.

Mi. 5. 7.

x ch. 49. 8.

y Nu. 24. 9.

Zec. 2. 8.

z ver. 13.

a ver. 4.

b ch. 25. 25.

c ver. 22.

d ch. 9. 25.

De. 27. 18.

μ trembled with a great trembling greatly.

ν hunted.

e ver. 25.

13 And his mother said unto him, Upon me^a be thy curse, my son: only obey my voice, and go fetch me *them*.

14 And he went, and fetched, and brought *them* to his mother: and his mother made savoury meat,^c such as his father loved.

15 And Rebekah took β goodly raiment of her eldest son Esau, which *were* with her in the house, and put them upon Jacob her younger son:

16 And she put the skins of the kids of the goats upon his hands, and upon the smooth of his neck:

17 And she gave the savoury meat, and the bread, which she had prepared, into the hand of her son Jacob.

18 And he came unto his father, and said, My father: and he said, Here *am I*; who *art* thou, my son?

19 And Jacob said unto his father, I *am* Esau thy first-born; ⁱ I have done according as thou badest me: arise, I pray thee, sit and eat of my venison, that thy soul may bless me.

20 And Isaac said unto his son, How *is it* that thou hast found *it* so quickly, my son? And he said, Because^k the LORD thy God brought *it* ζ to me.

21 And Isaac said unto Jacob, Come near, I pray thee, that I may feel^l thee, my son, whether thou *be* my very son Esau, or not.

22 And Jacob went near unto Isaac his father; and he felt him, and said, The voice *is* Jacob's voice, but the hands *are* the hands of Esau.

23 And he discerned him not, because his handsⁿ were hairy, as his brother Esau's hands: so he blessed him.

24 And he said, *Art* thou my very son Esau? And he said, ^p I *am*.

25 And he said, Bring *it* near to me, and I will eat of my son's venison, that my soul may bless thee. And he brought *it* near to him, and he did eat: and he brought him wine, and he drank.

26 And his father Isaac said unto him, Come near now, and kiss me, my son.

27 And he came near, and kissed him: and he smelled the smell of his raiment, and blessed^r him, and said, See,^s the smell of my son *is* as the smell of a field which the LORD hath blessed:

28 Therefore God give thee of^t the dew of heaven, and the fatness of the earth, and plenty of corn and wine:

29 Let people serve thee, and nations bow down to thee: be lord over thy brethren, and let thy mother's sons^v bow down to thee: cursed *be* every one that curseth thee; ^y and blessed *be* he that blesseth thee.

30 And it came to pass, as soon as Isaac had made an end of blessing Jacob, and Jacob was yet scarce gone out from the presence of Isaac his father, that Esau his brother came in from his hunting.

31 And he also had made savoury meat, and brought *it* unto his father, and said unto his father, Let my father arise, and eat of his son's venison, that thy soul may bless me.

32 And Isaac his father said unto him, Who *art* thou? And he said, I *am* thy son, thy first-born, Esau.

33 And Isaac μ trembled very exceedingly, and said, Who^z where *is* he that hath taken ν venison, and brought *it* me, and I have eaten of all before^e thou camest, and

26 ויכרישם עבר יצחק באר : ואבימלך חלף :
 אליו מנר ואלות מרעהו ופיל שור צבאו :
 27 ויאמר אלהם יצחק מדוע באתם אלי ואתם
 28 שונאתם אתי והשלחתי מאתכם : ויאמרו
 ראו ראינו כי ידעת ידועה : עמך ונאמר יהי נא
 אלהינו כיונותינו בעיני ובידך ובכרתך ברית עמך :
 29 אסרעשעה עמנו רעה כאשר לא נגענך
 וכאשר עשינו עמך רק טוב ונשלחך בשלום
 30 אתה עתה ברך ברך יהוה : ויעש להם משתה
 31 ויאכלו וישתו : וישכמו בפקר וישבעו איש
 לאחיו וישלחם יצחק וילכו מאתו בשלום :
 32 ויהי : כיום ההוא ויבא עבדו יצחק ויגד לו
 על אדות הפאר אשר חפרו ויאמרו לו מצאנו
 33 מים : ויקרא אתה שבעה עלינו שם העיר
 34 באר שבע עד היום הזה : ׀ ויהי
 עשו ברארענים שנה ובקח אשה את יחזית
 בת בארי הקהני ואת גשמת בת אילן הקהני :
 35 ויהיו כרת רוח יצחק ולרבקה : ׀

CAP. XXVII. כ

1 ויהי כיוון יצחק והכנין עינו מאת ויקרא
 את עשו : בנן הפל ויאמר אליו בנן ויאמר
 2 אליו הנני : ויאמר ההדג גננתי לא ידעתי
 3 יום מותי : ועתה שאגה בלך חלוק וישתנה
 4 ויבא השדה וצדה לי צידה : ועשה לי
 מסעמים כאשר אהבתי והביאה לי ואכלה
 5 בעבור תברכה נפשי במים אמות : וברכה
 שמישת בדבר יצחק אל עשו בנן וילך עשו
 6 השדה לצוד ציד להביא : וברכה אמרה אל
 יעקב בנה לאמר הנני שמישתי את אביך מנר
 7 אל עשו אחיך לאמר : הביאה לי ציד ועשה
 לי מסעמים ואכלה ואברכנה לפני יהוה לפני
 8 מותי : ועתה בנן שמע בקלי כאשר אני מצה
 9 אתך : לך נא אלהי צאן וקח לי משם שני
 10 גדי עזים טובים ואעשה אתם מסעמים לאביך
 11 כאשר אהב : ותבאת לאביך ואכל בערב אשר
 יברכה לפני מותו : ויאמר יעקב אל רבקה אמר
 הן עשו אתי איש שער ואנכי איש חלק :

ועשו: וירא עשו כי ברח יצחק את יעקב ושלח 6
 אתו פדנה ארם לקחתלו משם אשה בברכו
 אתו ויצו עליו לאמר לא תקח אשה מבנות
 כנען: וישמע יעקב אל אביו ואלאמו וילך 7
 פדנה ארם: וירא עשו כי רעות בנות כנען
 בעיני יצחק אביו: וילך עשו אל ישמעאל 9
 וישח את מחלתו בתישמעאל בראבדהם
 אחות בנות על נשיו לו לאשה:

ס ס ס

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה: וישבע 10
 במקום וילך שם כי בא השמש וישח מאבני 11
 המקום וישם מראשתי וישב במקום ההוא:
 ויהלם ויהם סלם מצב אצרה וראשו מניע 12
 השמימה ויהם מלאכי אלהים עלים וירדם בו:
 ויהוה יהוה נצב עליו ויאמר אני יהוה אלהי 13
 אברהם אביך ואלי: יצחק הארץ אשר אתה שוכן
 עליה לך אתננה ולורקך: ויהי זרעך קשפר 14
 הארץ ופרצת ימה וקרמה וצפנה וגבנה וגרר
 בקך כל משפחות האדמה ובורקך: ויהוה אני 15
 עמך ושמרתך בכל אשר תלך ותשבתך אל
 האדמה הזאת כי לא אעבדך עד אשר אס- 16
 עשיתי את אשר צויתך לך: ויניח יעקב 17
 משנתו ויאמר אכן יש יהוה במקום הזה ואני
 לא ידעתי: וירא ויאמר מה נזרה המקום הזה:
 אין זה כי אסבית אלהים וזה שער השמים:
 וישכם יעקב בפקד וישח את האבן אשר ישם 18
 מראשתי וישם אתה מצבה ויצק שמן על-
 ראשה: ויקרא את השם המקום הזה בית אל 19
 ואמלם לו שם דעיר לראשנה: וידר יעקב גדר 20
 לאמר אם יהיה אלהים עמדי ושמרני בדרך
 הזה אשר אני הולך ונתת לי לחם לאכל וגבר 21
 ללבי: ושבתי בשלום אל בית אבי ויהי ויהוה
 לי לאלהים: והאבן הזאת אשר שמתי מצבה 22
 יהיה בית אלהים וכל אשר תתן לי עשו
 אעשרני לך:

CAP. XXIX. כט

וישא יעקב וגליו וילך ארצה בני קדם: 1
 וירא ויהוה באר פשה ויהוה שם שלשה ערר 2

ואכל מפל בשרם תבוא ואבנכהו בספרה: 34
 ויהי: משמע עשו את דברי אביו ויצעק
 צעקה גדלה ומרה עד מאד ויאמר לאביו
 ברכני בסגני אבי: ויאמר בא אחיך במרמה 35
 וישח ברכך: ויאמר הכי קרא שמו יעקב
 ויעבדני זה פעמים את בנותי לקח והנה עתה
 לקח ברכי ויאמר והלא אצלת לי ברכה: ויצן 37
 יצחק ויאמר לעשו הן ביר שמתני לך ואת-
 כל אחיו נתתי לו לעבדים ודגן וחירש סמכותי
 ולבד אפוא מה אעשה בן: ויאמר עשו אל- 38
 אביו הברכה אחת הוא לך אבי ברכני בסגני
 אבי וישא עשן קלו ויבך: ויצן יצחק אביו
 ויאמר אליו הנה משמני הארץ יהיה משבחך 40
 ומפול השמים מעל: ועל חרפת חתיה ואת
 אחיך תעבד ויהי פאטור פלדי ופרקת עלו מעל 41
 צוארה: וישם עשו את יעקב על הברכה
 אשר ברכו אביו ויאמר עשו בלבו קרבי ימי אבל 42
 אבי ואחרה את יעקב אחי: ויצד לבלה את
 חברי עשו בנה הפול והשלח וחקרא ליעקב בנה 43
 חקשן ותאמר אליו הנה עשו אחי מתבונם
 לך לחרקך: ועתה בני שמע בקלי וקום ברח 44
 לך אל לבן אחי חרנה: וישבת עמו ימים
 אחדים עד אשר תשוב חמת אחיך: עד שוב 45
 אחיך מפקד ושבתי את אשר צויתך לו
 ושלחתי ולקחתך משם כמה אשפל בשמיכם
 ויום אחד: ותאמר רבקה אלי יצחק קצתי בחי 46
 משני בנות חת אם לקח יעקב אשה מבנות חת
 פאלה מבנות הארץ לפה לי היום:

CAP. XXVIII. כח

ויקרא יצחק אל יעקב ויברך אתו ויצוהו ויאמר 1
 לו לא תקח אשה מבנות כנען: קום לך פדנה 2
 ארם ביתה בת אל אבי אפק וחדלך משם
 אשה מבנות לבן אחי אפק: ואל שדי ברח 3
 אתך ויפך ויבך ויהי ליתל עמים: ויחדלך
 את צרפת אברהם לך ולורקך אבדך לשתך
 את ארץ מגד אשר נתן אלהים לאברהם:
 ושלח יצחק את יעקב וילך פדנה ארם אל- 4
 לבן ברחמאל הארמי אחי רבקה אם יעקב

have blessed him? yea,^a and he shall be blessed.

34 And when Esau heard the words of his father, he cried with a great and exceeding bitter cry, and said unto his father, Bless me, *even* me also,^b O my father!

35 And he said, Thy brother came with subtlety,^d and hath taken away thy blessing.

36 And he said, Is not he rightly named Jacob? ^β for he hath supplanted me these two times: he took away my birth-right;^e and, behold, now he hath taken away my blessing. And he said, Hast thou not reserved a blessing for me?

37 And Isaac answered and said unto Esau, Behold, I have made him thy lord,^g and all his brethren have I given to him for servants; and with corn and wine have I ^ζ sustained him: and what shall I do now unto thee, my son?

38 And Esau said unto his father, Hast thou but one blessing, my father? bless me, *even* me also, O my father! And Esau lifted up his voice, and ⁱ wept.

39 And Isaac his father answered and said unto him, Behold, thy dwelling shall be ^θ the fatness of the earth, and of the dew of heaven from above:

40 And by thy sword shalt thou live, and ^t shalt serve thy brother: and it shall come to pass when thou shalt have the dominion, that thou ^a shalt break his yoke from off thy neck.

41 And Esau ^ρ hated Jacob because of the blessing wherewith his father blessed him: and Esau said in his heart, The days of mourning ^r for my father are at hand, then will I slay ^μ my brother Jacob.

42 And these words of Esau her elder son were told to Rebekah. And she sent and called Jacob her younger son, and said unto him, Behold, thy brother Esau, as touching thee, doth ^a comfort himself, *purposing* to kill thee.

43 Now therefore, my son, obey my voice; and arise, flee thou to Laban my brother,^ρ to Haran:

44 And tarry with him a few days, until thy brother's fury turn away;

45 Until thy brother's anger turn away from thee, and he forget *that* which thou hast done to him: then I will send, and fetch thee from thence. Why should I be deprived also of you both in one day?

46 And Rebekah said to Isaac, I am weary of my life ^b because of the daughters of Heth: if Jacob take a wife of the daughters of Heth, such as these *which* are of the daughters of the land, what good shall my life do me?

CHAP. XXVIII.

AND Isaac called Jacob, and blessed him, and charged him, and said unto him, Thou shalt not take a wife of the daughters of Canaan.^h

2 Arise, go to Padan-aram,ⁱ to the house of Bethuel,^k thy mother's father; and take thee a wife from thence of the daughters of Laban,^l thy mother's brother.

3 And God Almighty bless thee, and make thee fruitful, and multiply thee, that thou mayest be ^μ a multitude of people;

4 And give thee ^a the blessing of Abraham, to thee, and to thy seed with thee; that thou mayest inherit ^v the land where-in thou art a stranger, which God gave

B. C. 1760.

a Ro. 11. 29.

b Pr. 1. 31.

c He. 12. 17.

d ch. 27. 35.

e 2 Ki. 10. 19.

f Mal. 2. 10.

g 1 Th. 4. 6.

β i.e. a sup-

planter.

c ch. 25. 26.

f ch. 27. 43.

g ver. 29.

2 Sa. 8. 14.

γ were evil

in the eyes.

δ ch. 36. 3.

is called

Bashemath.

ζ or, sup-

ported.

h Hos. 12. 12.

γ called,

Acts 7. 2.

Charran.

i Is. 65. 14.

θ or, of the

fatness.

k ch. 41.

Nu. 12. 6.

Job 4. 13.

l ch. 25. 23.

Ps. 60. 9, 10.

Ob. 18. 20.

m Ju^o. 1. 51.

He. 1. 14.

n 2 Ki. 8. 20.

2 Ch. 21. 8.

o ch. 26. 24.

Ex. 3. 6.

Mat. 22. 32.

p ch. 4. 5.

37. 4. 8.

q ch. 13. 16.

r ch. 50. 3.

κ break

forth.

s ch. 32. 6.

Ob. 10.

t ch. 18. 18.

u Job 20. 12.

Ps. 64. 5.

v Jos. 1. 5.

Ju. 6. 16.

w Ps. 121. 5. 8.

x ch. 35. 6.

y He. 13. 5.

z ch. 11. 31.

a Ex. 3. 5.

Jos. 5. 15.

b ch. 26. 35.

c Nu. 7. 1.

λ the house

of God.

d Ju. 1. 23, 26.

Hos. 12. 4.

e 2 Sa. 15. 8.

f De. 26. 17.

g ch. 35. 7, 14.

h ch. 24. 3.

i Hos. 12. 12.

k ch. 25. 20.

l ch. 24. 29.

m Le. 27. 30.

μ assembly

of people.

n ch. 12. 2.

v of thy so-

journings.

π lift up his

feet.

ρ children.

unto Abraham.

5 And Isaac sent away Jacob: and he went to Padan-aram, unto Laban, son of Bethuel the Syrian, the brother of Rebekah, Jacob's and Esau's mother.

6 When Esau saw that Isaac had blessed ^ε Jacob, and sent him away to Padan-aram, to take him a wife from thence; and that as he blessed him he gave him a charge, saying, Thou shalt not take a wife of the daughters of Canaan;

7 And that Jacob obeyed ^f his father and his mother, and was gone to Padan-aram;

8 And Esau seeing that the daughters of Canaan ^γ pleased not Isaac his father:

9 Then went Esau unto Ishmael, and took unto the wives which he had, ^δ Mahalath the daughter of Ishmael, Abraham's son, the sister of Nebajoth, to be his wife.

10 And Jacob ^h went out from Beer-sheba, and went toward ^η Haran.

11 And he lighted upon a certain place, and tarried there all night, because the sun was set: and he took of the stones of that place, and put *them* for his pillows, and lay down in that place to sleep.

12 And he ^k dreamed, and, behold, a ladder set up on the earth, and the top of it reached to heaven: and ^m behold, the angels of God ascending and descending on it.

13 And, behold, the LORD stood above it, and said, I *am* the LORD God of Abraham thy father,^o and the God of Isaac: the land whereon thou liest, to thee will I give it, and to thy seed;

14 And thy seed ^ν shall be as the dust of the earth; and thou shalt ^κ spread abroad to the west, and to the east, and to the north, and to the south: and in thee and in thy seed ^ε shall all the families of the earth be blessed.

15 And, behold, I *am* with thee,^ρ and will keep ^ω thee in all *places* whither thou goest, and will bring thee again ^π into this land; for I will not leave ^θ thee, until I have done *that* which I have spoken to thee of.

16 And Jacob awaked out of his sleep, and he said, Surely the LORD is in ^a this place, and I knew *it* not.

17 And he was afraid, and said, How dreadful is this place! this *is* none other but the house of God, and this *is* the gate of heaven.

18 And Jacob rose up early in the morning, and took the stone that he had put for his pillows, and set it up for a pillar, and poured oil ^ε upon the top of it.

19 And he called the name of that place Beth-el: ^λ but the name of that ^d city was called Luz at the first.

20 And Jacob vowed a vow, saying, If God will be with me,^ρ and will keep me in this way that I go, and will give me bread to eat, and raiment to put on,

21 So that I come again to my father's house in peace; then shall the ^f LORD be my God:

22 And this stone, which I have set for a pillar,^g shall be God's house: and of all that thou shalt give me, I will surely give the tenth ^m unto thee.

CHAP. XXIX.

THEN Jacob ^π went on his journey, and came into the land of the ^ρ people of the east.

2 And he looked, and, behold, a well in the field, and, lo, there were three flocks of sheep lying by it;^b for out of that well they watered the flocks: and a great stone was upon the well's mouth.

3 And thither were all the flocks gathered: and they rolled the stone from the well's mouth, and watered the sheep, and put the stone again upon the well's mouth in his place.

4 And Jacob said unto them, My brethren, whence be ye! And they said, Of Haran^d are we.

5 And he said unto them, Know ye Laban the son of Nahor? And they said, We know him.

6 And he said unto them, *Is he well?*^e And they said, *He is well;* and, behold, Rachel his daughter cometh with the sheep.

7 And he said, Lo, *is it* yet high day, neither *is it* time that the cattle should be gathered together: water ye the sheep, and go and feed them.

8 And they said, We cannot, until all the flocks be gathered together, and *till* they roll the stone^k from the well's mouth; then we water the sheep.

9 And while he yet spake with them, Rachel came with her father's sheep: for she kept them.

10 And it came to pass, when Jacob saw Rachel the daughter of Laban his mother's brother, and the sheep of Laban his mother's brother, that Jacob went near, and rolled the stone from the well's mouth,^m and watered the flock of Laban his mother's brother.

11 And Jacob kissed Rachel, and lifted up his voice,ⁿ and wept.

12 And Jacob told Rachel that he was her father's brother,^o and that he was Rebekah's son:^p and she ran and told her father.

13 And it came to pass, when Laban heard the *μ* tidings of Jacob his sister's son, that he ran to meet him, and embraced him, and kissed^q him, and brought him to his house. And he told Laban all these things.

14 And Laban said to him, Surely thou art my bone^r and my flesh. And he abode with him *v* the space of a month.

15 And Laban said unto Jacob, Because thou art my brother, shouldest thou therefore serve me for nought? tell me, what *shall* thy wages be?

16 And Laban had two daughters: the name of the elder was Leah, and the name of the younger was Rachel.^v

17 Leah was tender-eyed; but Rachel was beautiful and well-favoured.

18 And Jacob loved Rachel; and said, I will serve thee seven years for Rachel thy younger daughter.

19 And Laban said, *It is* better that I give her to thee, than that I should give her to another man: abide with me.

20 And Jacob served^z seven years for Rachel; and they seemed unto him but a few days, for the love he had to her.^y

21 And Jacob said unto Laban, Give me my wife, for my days are fulfilled, that I may go in unto her.

22 And Laban gathered together all the men of the place, and made a feast.^b

23 And it came to pass in the evening, that he took Leah his daughter, & brought

B. C. 1760.

a ch. 30. 9.
46. 13.

b Ps. 23. 2.
Ca. 1. 7.

c Eze. 34. 14.
β place.

d Ju. 14. 12.
d ch. 27. 43.

e Is there
peace to
him?

f ch. 43. 27.
f ch. 35. 22.

g yet the day
is great.

h ver. 20.
De. 21. 15.

i Ps. 127. 3.
i ch. 30. 1.

j i.e. see a
son.

k Mar. 16. 3.
Lu. 24. 2.

l De. 26. 7.
1 Sa. 1. 20.

m Lu. 1. 25.
n i.e. hear
ing.

o Ex. 2. 17.
n ch. 33. 4.

p i.e. joined.
Nu. 18. 24.

q ch. 13. 8.
14. 14. 16.

r ch. 24. 28.
x i.e. praise.

ch. 49. 8.

λ Heb. stood
from bear-
ing.

μ hearing.
q Ro. 16. 6.

r Ju. 9. 2.
2 Sa. 5. 1.

19. 12.
v a month of
days.

s ch. 29. 31.
t 1 Co. 3. 3.

Ja. 4. 5.
u Job 5. 2.

v Ru. 4. 11.
w 1 Sa. 1. 5.

π be built by
her.

x Hos. 12. 12.
y Ca. 8. 7.

z ch. 16. 3.
a Ps. 35. 24.

43. 1.
La. 3. 59.

p.i.e. judging.
σ wrestlings
of God.

τ i.e. my
wrestling.

b Ju. 14. 10.
Jno. 2. 1, 2.

v.i.e. a troop
or com-
pany.

c ch. 49. 19.

her to him; and he went in unto her.

24 And Laban gave unto his daughter Leah, Zilpah^e his maid, for an handmaid.

25 And it came to pass, that in the morning, behold, it was Leah: and he said to Laban, What is this thou hast done unto me? Did not I serve with thee for Rachel? Wherefore then hast thou beguiled me?

26 And Laban said, It must not be so done in our country, *β* to give the younger before the first-born.

27 Fulfil her week,^e and we will give thee this also, for the service which thou shalt serve with me yet seven other years.

28 And Jacob did so, and fulfilled her week: and he gave him Rachel his daughter to wife also.

29 And Laban gave to Rachel his daughter, Bilhah^f his handmaid, to be her maid.

30 And he went in also unto Rachel, and he loved also Rachel^g more than Leah, and served with him yet seven other years.

31 And when the LORD saw that Leah was hated, he^h opened her womb: but Rachel was barren.ⁱ

32 And Leah conceived, and bare a son, and she called his name *ζ* Reuben: for she said, Surely the LORD hath looked^j upon my affliction: now, therefore, my husband will love me.

33 And she conceived again, and bare a son; and said, Because the LORD hath heard that I was hated, he hath therefore given me this son also: and she called his name *η* Simeon.

34 And she conceived again, and bare a son; and said, Now this time will my husband be joined unto me, because I have born him three sons: therefore was his name called *θ* Levi.

35 And she conceived again, and bare a son; and she said, Now will I praise the LORD: therefore she called his name Judah; *κ* and *λ* left bearing.

CHAP. XXX.

AND when Rachel saw that she bare Jacob no children,^k Rachel envied^l her sister; and said unto Jacob, Give me children,^m or else I die.

2 And Jacob's anger was kindled against Rachel: and he said, *Am* I in God's stead, who hath withheldⁿ from thee the fruit of the womb?

3 And she said, Behold, my maid Bilhah, go in unto her; and she shall bear upon my knees, that I may also *π* have children by her.

4 And she gave him Bilhah her handmaid^o to wife: and Jacob went in unto her.

5 And Bilhah conceived, and bare Jacob a son.

6 And Rachel said, God hath^p judged me, and hath also heard my voice, and hath given me a son: therefore called she his name *ρ* Dan.

7 And Bilhah, Rachel's maid, conceived again, and bare Jacob a second son.

8 And Rachel said, With *σ* great wrestlings have I wrestled with my sister, and I have prevailed: and she called his name *τ* Naphtali.

9 When Leah saw that she had left bearing, she took Zilpah her maid, and gave her Jacob to wife.

10 And Zilpah, Leah's maid, bare Jacob a son.

11 And Leah said, A troop cometh: and she called his name *υ* Gad.^e

25 ללאה בתו שפחה: ויהי בפקד ויהיה הוא לאה
ויאמר אליהן מה זאת עשית לי הלא ברחל
26 עבדתי עפרה ולמה רפייתי: ויאמר לכן לא
יעשה כן במקומי לתת הצעירה לפני הבכירה:
27 מלא שבע ואת ונתנה לך בסאת זרע בעברה
אשר תעבר עמדי עוד שבע שנים אחרות:
28 ויעש יעקב כן וימלא שבע ואת ויתקל את
29 רחל בתו לו לאשה: ויהי לכן לרחל בתו את
30 בלהה שפחתו לה לשפחה: ויבא גם אל רחל
ויאהב בסאת רחל מלאה ויעבר עמו עוד
31 שבע שנים אחרות: וירא יהוה כרשומה לאה
ויפסח את רחמיה ורחל עקרה: ויהיה לאה
32 ויתקל בן ותקרא שמו ראובן כי אמרה כיראה
יהוה בעיני כי עתה אהבני אישי: ויהיה עוד
33 ויתקל בן ותאמר כרשמע יהוה כרשומה
אני ויתקל בסאתה ותקרא שמו שמעון:
34 ויהיה עוד ויתקל בן ותאמר עתה הפעם יליה
אישי אלי כיראתי לו שלשה בנים עלי כרא
35 שמו לו: ויהיה עוד ויתקל בן ותאמר הפעם
אודה את יהוה עלי כרא קראו שמו יהודה
ויהי עוד מלדת:

CAP. XXX. ל

1 ויהיה רחל כי לא ילידה ליעקב ותקרא רחל
באחיה ותאמר אלי יעקב הבה לי בנים ואם
2 אין מתה אני: ויחרא אף יעקב ברחל ויאמר
הנה את אלהים אני אשר נמצע ממך פרי רבון:
3 ותאמר הנה אמותי בלהה בא אליה ותלד על
4 ברי ואבנה גם אני ממנה: ויתקל את
5 בלהה בלהה ותלד ליעקב בן: ותאמר רחל
6 דבני אלהים וגם שמע בקלי ויתקל בן עלי כן
7 קראה שמו דן: ויהיה עוד ותלד בלהה שפחת
8 רחל בן שני ליעקב: ותאמר רחל נפתלי
9 אלהים: נפתלי עם אחותי בסילתי ותקרא
10 שמו נפתלי: ויהיה לאה כי עמדה מלדת ותקח
את זלפה שפחתה ויהי אמה ליעקב לאשה:
ויתלד ולמה שפחת לאה ליעקב בן: ותאמר

צאן רבנים עליה כי מרהבאר הווא ישקו
3 והעדרים והאנן בלהה על פי הבאר: ויבאסר
שפחה כל העדרים וגללו את האנן מעל פי
הבאר והשקו את הצאן והשיבו את האנן
4 על פי הבאר למקמה: ויאמר להם יעקב אחי
5 מאין אתם ויאמרו מחרן אבהו: ויאמר להם
הידעתם את ילדי בן דוד ויאמרו ידענו:
6 ויאמר להם השלוס לו ויאמרו שלום והנה
7 רחל בתו באה עם הצאן: ויאמר הן עוד היום
בדול לאעת האסח המקנה השקו הצאן ולכו
8 רשע: ויאמרו לא נוכל עד אשר יאספו כל
העדרים וגללו את האנן מעל פי הבאר והשקו
9 הצאן: עודנו מרבר עמם ורחל באה עם
10 הצאן אשר לאבדה כי רעה הוא: ויהי באשר
ראה יעקב את רחל בת לכן אחי אמו ואת
צאן לכן אחי אמו ויפש יעקב וגל את האנן
מעל פי הבאר וישק את צאן לכן אחי אמו:
11 וישק יעקב לרחל וישא את קלו ויבך: ויבך
12 יעקב לרחל כי אחי אביו הוא וכי בדרבה הוא
13 והערץ ופניו לאבדה: ויהי כשמש לכן את
שמע: יעקב בראחו ויבך ויבך ויבך ויבך
לו וינשק לו ויביאה אל ביתו ויסר ללכן את
14 כל הבדים האלה: ויאמר לו לכן אף עצמי
15 ובשרי אהה וישב עמו חרש ימים: ויאמר לכן
ליעקב הבקאות אהה ועברתי חנם הנדה
16 לי מה מפשרתה: וילבן שתי בנות שם הנדה
17 לאה ושם הנפשה רחל: ועיני לאה רבות
18 ורחל היתה יפה תאר ויפת מראה: ויאהב
יעקב את רחל ויאמר אעבד שבע שלים ברחל
19 בתך הקטנה: ויאמר לכן טוב תמי אמה לך
20 מתמי אמה לאיש אחר שבה עמדי: ויעבר
יעקב ברחל שבע שנים ויהי בעיניו כמים
21 אחרים באהבתו אמה: ויאמר יעקב אל לכן
הבה את אשתי כי מלאי ימי ואבואה אליה:
22 ויאסח לכן את כל אנשי המקום ועש משתה:
23 ויהי בשר ויחא את לאה בתו ויבא אמה אליו
24 ויבא אליה: ויהי לכן לה את זלפה שפחתו

11 לאה בָּנָה וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ בֶּן־יִשְׂרָאֵל וַתֵּלֶד וַלְפָאֶה
12 שְׁפָתָהּ לֵאמֹר בֶּן שָׁנִי לַעֲקֵב׃ וַתֹּאמֶר לֵאמֹר
13 בְּאִשִּׁי כִּי אֲשֻׁרֶנִּי בְּנֹת וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ אֲשִׁיר׃
14 וַיֵּלֶד רְאִיבֶן בִּימֵי קְצִיר־חֲשִׁים וַיִּמְצָא וַיְדָאִים
15 בַּשָּׂדֶה וַיָּבֵא אֹתָם אֶל־לֵאָה אִמּוֹ וַתֹּאמֶר רַחֵל
16 אֶל־לֵאָה תִּירְנָה לִי מִדֹּדַי בְּנֶה׃ וַתֹּאמֶר לָהּ
הַמֶּעַט מִדֹּדֶיךָ אֲתִיאֲשִׁי וְלָקַחְתָּ גַם אֶת־דֹּדַי
17 בְּנִי וַתֹּאמֶר רַחֵל לָמָּה יִשְׁפַּךְ עַמְּךָ הַלָּלָה תַּחַת
18 דֹּדַי בְּנֶה׃ וַיָּבֵא יַעֲקֹב מִן־הַשָּׂדֶה בָּעֶרְבַּ
וַחֲמֵצָא לֵאמֹר לִקְרָאֹתוֹ וַתֹּאמֶר אֵלַי תָּבוֹא כִּי שָׂכָר
19 שְׂכָרְךָ־יִהְיֶה בְּדֹדַי בְּנִי וַיִּשְׁכַּב עִמָּהּ בַּלַּיְלָה הוּא׃
20 וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶל־לֵאָה וַתֵּהָרֶה וַתֵּלֶד לַעֲקֵב
21 בֶּן חֲמִשִּׁי׃ וַתֹּאמֶר לֵאמֹר רָצָה אֱלֹהִים שְׂכָרִי
אֲשֶׁר־נָתַתִּי שְׂפָתַי לְאִשִּׁי וַתִּקְרָא שְׁמוֹ יִשְׂשָׁכָר׃
22 וַתֵּהָרֶה עוֹד לֵאמֹר וַתֵּלֶד בְּרִשְׁתִּי לַעֲקֵב׃ וַתֹּאמֶר
23 לֵאמֹר וּבְרִנִּי אֱלֹהִים׃ אֵתִי וְגַם מִוֶּדֶם הַפֶּסַח
וַיִּזְכְּלֵנִי אִשִּׁי כִּי־יָלַדְתִּי לוֹ שֵׁשֶׁה בָּנִים וַתִּקְרָא
24 אֶת־שְׁמוֹ וַיִּבְּרָן׃ וְאַחַר יָלְדָה בֵּת וַתִּקְרָא אֶת־
25 שְׁמָהּ דִּינָה׃ וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת־רַחֵל וַיִּשְׁמַע
26 אֵלֶיהָ אֱלֹהִים וַיַּפְתָּה אֶת־רַחֲמָהּ׃ וַתֵּהָרֶה וַתֵּלֶד
27 בֶּן וַתֹּאמֶר אִסְכָּה אֱלֹהִים אֶת־חַרְפִּתִּי׃ וַתִּקְרָא
אֶת־שְׁמוֹ יוֹסֵף לֵאמֹר יִסְכֵּף דִּינָה לִי בֶן אָחִי׃
28 וַיֵּלֶךְ אֲשֶׁר יָלְדָה רַחֵל אֶת־יוֹסֵף וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב
29 אֶל־לֵבָן שְׁלַחְנִי וְאֶלְכָה אֶל־מִקְוֵי וְאֶרְצִי׃ הִלָּה
אֶת־נַשִּׁי וְאֶת־יָלְדֵי אֲשֶׁר עִבְדִּיתִי אִתְּךָ בָּהֶן
וְאֶלְכָה כִּי אֲתָה יֹדֵעַ אֶת־עֲבָדְתִּי אֲשֶׁר עֲבַדְתָּךְ׃
30 וַיֹּאמֶר אֵלָיו לָבָן אִסְכָּה מִצְאִיתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ מִחֲשָׁתִי
וַיַּבְרַכְנִי דִּינָה בְּיָלְדָה׃ וַיֹּאמֶר קִבְּהָ שְׂכָרְךָ עָלַי
31 וְאֲתָנָה׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲתָה יֹדֵעַ אֵת אֲשֶׁר
עֲבַדְתָּךְ וְאַתָּה אֲשֶׁר־הָיָה מִקְנֶה אֲתָּה׃ כִּי מִעַתָּה
אֲשֶׁר־הָיָה לְךָ לְפָנַי וַיִּפְרָץ לֵבָב וַיִּבְרַךְ דִּינָה אִתְּךָ
לְיָגֵל וַעֲשָׂה מִתְּנֵי אֲשֶׁרָה גַם־אֶנֶּכִּי לְבֵיתִי׃
32 וַיֹּאמֶר מֶה אֲתִּיבָלְךָ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לֹא־תִתְּנִילִי
מֵאִמָּה אִם־תַּעֲשֶׂה־לִּי הַדָּבָר הַזֶּה אֲשׁוּבָה אֶרְעָה
33 צֹאנְךָ אֲשִׁמְרֵ׃ אֲעֲבֹר בְּכָל־צֹאנְךָ הַיּוֹם הַזֶּה
מִשָּׁם מִלְּפָנֶיךָ נֶדָה וְשָׁלוֹא וְכָל־שְׂדֵה־חוּס
בְּפִשְׁבִּים וְשָׁלוֹא וְנֶדָה בְּעֹגֹם וְהָיָה שְׂכָרִי׃

לא CAP. XXXI.

1 וַיִּשְׁמַע אֶת־דִּבְרֵי בְנֵי־לָבָן לֵאמֹר לָקַח יַעֲקֹב אֶת
2 פְּלִאֲשֶׁר לְאִבֵּנוֹ וּמֵאֲשֶׁר לְאִבֵּנוֹ עָשָׂה אֵת כָּל
3 הַכָּבֶד הַזֶּה׃ וַיֵּרָא יַעֲקֹב אֶת־פָּנֵי לָבָן וַיֵּהָרֶה
4 אֵינִי עֹמֵד בְּתַמּוֹל שְׁלֹשִׁים׃ וַיֹּאמֶר דִּינָה אֵלַי
יַעֲקֹב שׁוּב אֶל־אֶרֶץ אֲבוֹתֶיךָ וְלִמְוֹלֶהָ וְאֶחָדָה
5 עִמָּךְ׃ וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב וַיִּקְרָא לְרַחֵל וּלְלֵאָה הַשְׂדָּה
6 אֶל־צֹאנָן׃ וַיֹּאמֶר לָהֶן רֵאֵה אֲנִי אֶת־פָּנֵי אֲבִיכֶן
7 כִּי־אֵינִי אֵלַי כְּתָמֵל שְׁלֹשִׁים וְאַחֲרַי אֲבִי הָיָה
8 עִמָּךְ׃ וְאַחֲמָה יִדְעָהּ כִּי בְכֹל־פָּנֵי עֲבָדִיתִי אֶת־
9 אֲבִיכֶן׃ וְאַבְיָהֶן תֵּהֵא לִי וְתִחַלְכֵּה אֶת־מִשְׁפַּחְתִּי
עֲשֹׂרֶת מִנִּים וְלֹא־יִתְּנֵנִי אֱלֹהִים לְחָרֵץ עִמָּךְ׃
10 אִם־כִּהֵּן יֹאמְרוּ נָקָדִים הָיָה שְׂכָרְךָ וַיֵּלֶד לָהּ
11 חֲצֹאן נָקָדִים וְאִם־כִּהֵּן יֹאמְרוּ עֲקָדִים הָיָה שְׂכָרְךָ
12 וַיֵּלֶד לָהּ חֲצֹאן עֲקָדִים׃ וַיַּעַל אֱלֹהִים אֶת־מִקְנֶה־

12 And Zilpah, Leah's maid, bare Jacob a second son.

13 And Leah said, γ Happy am I, for the daughters δ will call me blessed: and she called his name δ Asher.

14 And Reuben went in the days of wheat-harvest, and found mandrakes in the field, and brought them unto his mother Leah. Then Rachel said to Leah, Give me, I pray thee, of thy son's mandrakes.^c

15 And she said unto her, *Is it* a small matter^d that thou hast taken my husband? and wouldest thou take away my son's mandrakes also? And Rachel said, Therefore he shall lie with thee to-night for thy son's mandrakes.

16 And Jacob came out of the field in the evening, and Leah went out to meet him, and said, Thou must come in unto me; for surely I have hired thee with my son's mandrakes. And he lay with her that night.

17 And God hearkened^e unto Leah, and she conceived, and bare Jacob the fifth son.

18 And Leah said, God hath given me my hire, because I have given my maiden to my husband: and she called his name ζ Issachar.^f

19 And Leah conceived again, and bare Jacob the sixth son.

20 And Leah said, God hath ended me *with* a good dowry; now will my husband dwell with me,^g because I have born him six sons: and she called his name η Zebulun.

21 And afterward she bare a daughter, and called her name θ Dinah.

22 And God rememberedⁱ Rachel, and God hearkened to her, and opened her womb.

23 And she conceived, and bare a son; and said, God hath taken away^k my reproach:

24 And she called his name κ Joseph; and said, The LORD shall add to me another son.

25 And it came to pass, when Rachel had born Joseph, that Jacob said unto Laban, Send me away,^l that I may go unto mine own place,^m and to my country.

26 Give me my wives and my children, for whom I have served thee, and let me go: for thou knowest my serviceⁿ which I have done thee.

27 And Laban said unto him, I pray thee, if I have found favour^o in thine eyes, tarry: for I have learned by experience that the LORD hath blessed me^p for thy sake.

28 And he said, Appoint me thy wages,^q and I will give it.

29 And he said unto him, Thou knowest how I have served thee,^r and how thy cattle was with me.

30 For it was little which thou hadst before I came, and it is now μ increased unto a multitude; and the LORD hath blessed thee ν since my coming: and now, when shall I provide for mine own house^s also?

31 And he said, What shall I give thee? And Jacob said, Thou shalt not give me any thing: if thou wilt do this thing for me, I will again feed and keep thy flock:

32 I will pass through all thy flock to-day, removing from thence all the speckled and spotted cattle, and all the brown cattle among the sheep, and the spotted and speckled among the goats: and of such shall be my hire.^t

B. C. 1747.

a Ps. 18. 24.

37. 6.

β tomorrow.

Ex. 13. 14.

γ in my hap-

piness.

b Ca. 6. 9.

Lu. 1. 48.

c i. e. happy.

c Ca. 7. 13.

d Nu. 16. 9, 13.

Is. 7. 13.

Eze. 16. 47.

e Ex. 3. 7.

1 Sa. 1. 20.

Lu. 1. 13.

f i. e. an

hire.

g ch. 49. 14.

De. 33. 18.

1 Ch. 12. 32.

h ch. 31. 9, 12.

ch. 29. 34.

i i. e. dwell-

ing.

j i. e. judg-

ment.

k ch. 29. 31.

1 Sa. 1. 19.

l 1 Sa. 1. 6.

Is. 4. 1.

m ver. 30.

n ch. 13. 2.

24. 35.

26. 13, 14.

Job 42. 12.

o i. e. adding.

n ch. 24. 54.

o ch. 31. 55.

p ch. 31. 6.

q Ex. 3. 21.

Ne. 1. 11.

Da. 1. 9.

Ac. 7. 10.

r Ps. 49. 16.

Ez. 4. 4.

1 Ti. 6. 4.

s ch. 4. 5.

t De. 28. 54.

λ as yester-

day and the

day before.

u ch. 39. 3, 5.

Ps. 1. 3.

Is. 61. 9.

v ch. 28. 15.

x ch. 29. 15.

y Mat. 24. 45.

Tit. 2. 10.

μ broken

forth.

ν at my foot.

z ver. 2, 3.

a ver. 41.

b 1 Ti. 5. 8.

c ver. 41.

Nu. 14. 22.

Ne. 4. 12.

Job 19. 3.

Zec. 8. 23.

d ch. 20. 6.

Job 1. 10.

Ps. 37. 28.

105. 14.

e ch. 31. 8.

33 So shall my^a righteousness answer for me β in time to come, when it shall come for my hire before thy face: every one that *is* not speckled and spotted among the goats, and brown among the sheep, that shall be counted stolen with me.

34 And Laban said, Behold, I would it might be according to thy word.

35 And he removed that day the he-goats that were ring-straked and spotted, and all the she-goats that were speckled and spotted, and every one that had *some* white in it, and all the brown among the sheep, and gave *them* into the hand of his sons.

36 And he set three days' journey betwixt himself and Jacob: and Jacob fed the rest of Laban's flocks.

37 And Jacob took him rods of green poplar, and of the hasel and chesnut-tree; and piled white strakes in them, and made the white appear which *was* in the rods.

38 And he set the rods, which he had piled, before the flocks in the gutters in the watering-troughs, when the flocks came to drink, that they should conceive when they came to drink.

39 And the flocks conceived before the rods, and brought forth cattle ring-straked,^e speckled, and spotted.

40 And Jacob did separate the lambs, and set the faces of the flocks toward the ring-straked, and all the brown in the flock of Laban: and he put his own flocks by themselves, and put them not unto Laban's cattle.

41 And it came to pass, whensoever the stronger cattle did conceive, that Jacob laid the rods before the eyes of the cattle in the gutters, that they might conceive among the rods.

42 But when the cattle were feeble, he put *them* not in: so the feebler were Laban's, and the stronger Jacob's.

43 And the manⁱ increased exceedingly, and had much cattle,^m and maid-servants, and men-servants, and camels, and asses.

CHAP. XXXI.

AND he heard the words of Laban's sons, saying, Jacob hath taken away all that *was* our father's; and of *that* which *was* our father's hath he gotten all this glory.^r

2 And Jacob beheld^s the countenance of Laban, and behold, it *was* not^t toward him λ as before.

3 And the LORD said unto Jacob, Return unto the land of thy fathers, and to thy kindred; and I will be^v with thee.

4 And Jacob sent and called Rachel and Leah to the field unto his flock,

5 And said unto them, I see your father's countenance, that it *is* not toward me as before; but the God of my father hath been with me.^z

6 And ye know, that with all my power I have served^a your father.

7 And your father hath deceived me, and changed my wages^c ten times: but God suffered him not to hurt me.^d

8 If he said thus, The speckled shall be thy wages; then all the cattle bare speckled: and if he said thus, The ring-straked shall be thy hire; then bare all the cattle ring-straked.

9 Thus God hath taken away the cattle of your father, and given *them* to me.

10 And it came to pass at the time that the cattle conceived, that I lifted up mine eyes, and saw in a dream, and, behold, the β rams which leaped upon the cattle were ring-straked, speckled, and grised.^b

11 And the angel of God^c spake unto me in a dream, saying, Jacob: and I said, Here am I.^a

12 And he said, Lift up now thine eyes, and see, all the rams which leap upon the cattle are ring-straked, speckled, and grised: for I have seen^f all that Laban doeth unto thee.

13 I am the God of Beth-el,^g where thou anointedst the pillar, and where thou vowedst a vow unto me: now arise, get thee out from this land, and returnⁱ unto the land of thy kindred.

14 And Rachel and Leah answered and said unto him, Is there yet any portion or inheritance for us in our father's house?

15 Are we not counted of him strangers? for he hath sold us,^k and hath quite devoured also our money.

16 For all the riches which God hath taken from our father, that is our's, and our children's: now then, whatsoever God hath said unto thee, do.

17 Then Jacob rose up, and set his sons and his wives upon camels;^m

18 And he carried away all his cattle, and all his goods which he had gotten, the cattle of his getting, which he had gotten in Padan-aram, for to go to Isaac his^o father in the land of Canaan.

19 And Laban went to shear his sheep: and Rachel had stolen the δ images^p that were her father's.

20 And Jacob stole away ζ unawares to Laban the Syrian, in that he told him not that he fled.

21 So he fled with all that he had; and he rose up, and passed over the river^r, and set his face^s toward the mount Gilead.

22 And it was told Laban on the third day, that Jacob was fled.

23 And he took his brethren with him, and pursued after him seven days' journey; and they overtook him in the mount Gilead.

24 And God came to Laban the Syrian in a dream^t by night, and said unto him, Take heed that thou speak not to Jacob either η good or bad.

25 Then Laban overtook Jacob. Now Jacob had pitched his tent in the mount; and Laban with his brethren pitched in the mount of Gilead.

26 And Laban said to Jacob, What hast thou done, that thou hast stolen away unawares to me, and carried away my daughters, as captives^u taken with the sword?

27 Wherefore didst thou flee away secretly, and θ steal away from me; and didst not tell me, that I might have sent thee away with mirth, and with songs,^v and with tabret, and with harp?

28 And hast not suffered me to kiss my sons^w and my daughters? thou hast now done foolishly in so doing.

29 It is in the power of my hand to do you hurt: but the God of your father spake unto me yesternight, saying, Take thou heed that thou speak not to Jacob either good or bad.

30 And now, though thou wouldst needs be gone, because thou sore longedst after thy father's house, yet where-

B. C. 1739.

a ver. 19.
Ju. 18. 24.

β or, he
goats.

b ch. 30. 39.
c ch. 48. 16.

d ch. 44. 9.

e Ex. 3. 4.
1Sa. 3. 4, &c.
Is. 58. 9.

f Ex. 3. 7.
Ps. 139. 3.

g ch. 28. 18.
h ver. 19.

i felt.

j ver. 3.
ch. 32. 9.

k Ex. 20. 12.
Le. 19. 32.

l ch. 29. 27.
Ne. 5. 8.

m ch. 24. 10.
n 1 Co. 6. 5.

o ch. 28. 21.

p teraphim.
Ju. 17. 5.

q 1Sa. 19. 13.
Ho. 3. 4.

r the heart
of Laban.

s Ex. 22. 10.
r ch. 15. 18.

t ch. 46. 28.
2Ki. 12. 17.

u ver. 7.
Ps. 124. 1, 2.

v Ex. 53.
y ch. 20. 3.

z Job 33. 15.
 η from good
to bad.

a Ex. 3. 7.
1Ch. 12. 17.

b 1Sa. 30. 2.
 θ hast stolen
me.

c ch. 26. 28.
d Job 21. 11, 12.

e Jos. 22. 27.
24. 27.

f 1Ki. 19. 20.
g ch. 28. 18.

h Chald. the
heap of
witness.

i Heb. the
heap of
witness.

j i. e. a bea
con, or,
watch-
tower.

k Ju. 11. 29.
1Sa. 7. 5.

l fore hast thou stolen^a my gods?

m 31 And Jacob answered and said to Laban, Because I was afraid: for I said, Peradventure thou wouldst take by force thy daughters from me.

n 32 With whomsoever thou findest thy gods, let him not live:^d before our brethren discern thou what is thine with me, and take it to thee. For Jacob knew not that Rachel had stolen them.

o 33 And Laban went into Jacob's tent, and into Leah's tent, and into the two maid-servants' tents; but he found them not. Then went he out of Leah's tent, and entered into Rachel's tent.

p 34 Now Rachel had taken^k the images, and put them in the camel's furniture, and sat upon them. And Laban γ searched all the tent, but found them not.

q 35 And she said to her father, Let it not displease my lord that I cannot rise up^j before thee; for the custom of women is upon me. And he searched, but found not the images.

r 36 And Jacob was wroth,ⁱ and chode with Laban: and Jacob answered and said to Laban, What is my trespass, what is my sin, that thou hast so hotly pursued after me?

s 37 Whereas thou hast searched all my stuff, what hast thou found of all thy household-stuff? set it here before my brethren, and thy brethren, that they may judgeⁿ betwixt us both.

t 38 This twenty years have I been with thee; thy ewes and thy she-goats have not cast their young, and the rams of thy flock have I not eaten.

u 39 That which was torn of beasts I brought not unto thee; I bare the loss of it;^q of my hand didst thou require it, whether stolen by day, or stolen by night.

v 40 Thus I was; in the day the drought consumed me, and the frost by night; and my sleep departed from mine eyes.

w 41 Thus have I been twenty years in thy house; I served thee fourteen^r years for thy two daughters, and six years for thy cattle: and thou hast changed my wages^s ten times.

x 42 Except^v the God of my father, the God of Abraham, and ^u the fear of Isaac, had been with me, surely thou hadst sent me away now empty. God hath seen my affliction^z and the labour of my hands, and rebuked^a thee yesternight.

y 43 And Laban answered and said unto Jacob, These daughters are my daughters, and these children are my children, and these cattle are my cattle, and all that thou seest is mine: and what can I do this day unto these my daughters, or unto their children which they have born?

z 44 Now, therefore, come thou, let us make a covenant,^c I and thou; and let it be for a witness^e between me and thee.

a 45 And Jacob took a stone,^s and set it up for a pillar.

b 46 And Jacob said unto his brethren, Gather stones; and they took stones, and made an heap: and they did eat there upon the heap.

c 47 And Laban called it κ Jegar-sahadutha: but Jacob called it λ Galeed.

d 48 And Laban said, This heap is a witness between me and thee this day. Therefore was the name of it called Galeed;

e 49 And μ Mizpah; ^k for he said, The

10 וַיִּבְרָכֵם וַיִּסְתָּרְלֵם: וַיְהִי בַשָּׂטָח יָחַם הַצֹּאֵן וַאֲשָׁא
 עֵינֵי וַאֲרָא בַחֲלוֹם וְהִנֵּה הָעֵתִידִים הָעֹלָמִים עַל-
 11 הַצֹּאֵן עֲקָרִים נָקִדִּים וּבְרָדִים: וַיֹּאמֶר אֵלֵי מִלֶּאכָה
 12 הָאֵלֹהִים בַּחֲלוֹם יַעֲקֹב וַאֲמַר הִנֵּנִי: וַיֹּאמֶר שֹׂא
 נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵהוּ פְלִי הָעֵתִידִים הָעֹלָמִים עַל-הַצֹּאֵן
 עֲקָרִים נָקִדִּים וּבְרָדִים כִּי רָאִיתִי אֶת פְּלִאֲשֹׁר
 13 לָבוֹן עֹשֶׂה לָךְ: אֲנִיכִי הָאֵל בֵּית־אֵל אֲשֶׁר מִשְׁדָּחַת
 שָׁם מִצְבֵּה אֲשֶׁר גִּדְּרָתָ לִי שָׁם בְּרַעְיָה קֹדֶם
 צֵא מִן-הָאָרֶץ הַזֹּאת וְשׁוּב אֶל-אָרֶץ מִוְלָדְךָ:
 14 וְהָיָן רַחֵל וְלֵאָה וְהַאֲמִרְנָה לוֹ הַעֲדוּ לָנִי חֶלֶק
 15 וְנִחַלְתָּ בְּבֵית אָבִינוּ: הֲלוֹא נִכְרִיתוֹת מִחֻשְׁבֵּנוּ לוֹ
 16 כִּי מִכְרָנָהּ וַיֵּאֱבֹל בַּסֶּבֶל אֶת-כִּסְפֵּנוּ: כִּי כָל-
 הָעֶשֶׂר אֲשֶׁר הֵצִיל אֱלֹהִים מֵאֲבִינוּ לָנוּ הוּא וּלְבָנֵינוּ
 17 וְעַתָּה כָּל־אֲשֶׁר אָמַר אֱלֹהִים אֵלֶיךָ עֲשֵׂה: וְיָקֻם
 יַעֲקֹב וַיֵּשֶׁא אֶת-בָּנָיו וְאֶת-נָשָׁיו עַל-הַנֶּמְלִים:
 18 וַיִּהְיֶה אֶת-פֶּלֶם־מִקְנֵהוּ וְאֶת-פֶּלֶס־כֶּשֶׁוֹ אֲשֶׁר רָכַשׁ
 מִקְנֵהוּ קִנְיָנוּ אֲשֶׁר רָכַשׁ בַּשֶּׂן אַרְבֹּם לָנוּאֵל-
 19 יִצְחָק אָבִיו אֲרָצָה כְּנָעַן: וּלְבָן הָלָךְ לָנוּאֵל אֶת-
 צִאֲנוּ וַתִּנָּבֵן רַחֵל אֶת-הַתְּרָפִים אֲשֶׁר לְאָבִיהָ:
 20 וַיִּנָּבֵן יַעֲקֹב אֶת-לֵב לָבוֹן הָאֲרָמִי עַל-בְּלִי הַיָּד לוֹ
 21 כִּי בָרַח הוּא: וַיִּבְרַח הוּא וְכָל-אֲשֶׁר-לוֹ וַיָּקֻם
 וַיַּעֲבֹר אֶת-הַנָּהָר וַיֵּשֶׁם אֶת-עֵינָיו הַר הַנֶּלְעָד:
 22 וַיַּצֵּד לָלָבוֹן כִּדּוֹם הַשְּׁלִישִׁי כִּי בָרַח יַעֲקֹב: וַיִּקַּח
 23 אֶת-אֲחֵיו עִמּוֹ וַיַּחֲדֵף אֹחֲרָיו הֶרֶף שְׁבַע־יָמִים
 24 וַיִּבְרַח אֹתוֹ בְּהַר הַנֶּלְעָד: וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֶל-לָבוֹן
 הָאֲרָמִי בַחֲלוֹם הַלַּיְלָה וַיֹּאמֶר לוֹ הַשְׁמֹר לָךְ פֶּן-
 25 תִּדְבֹר עִם-יַעֲקֹב מִפּוֹב עֵדְרָע: וַיֵּשֶׁב לָבוֹן אֶת-
 יַעֲקֹב וַיַּעֲקֹב תַּקַּע אֶת-אֶהֱלוֹ בְּדֹר וּלְבָן תַּקַּע
 26 אֶת-אֲחֵיו בְּהַר הַנֶּלְעָד: וַיֹּאמֶר לָבוֹן לַיַּעֲקֹב מִה
 עֲשִׂיתָ וַתִּנָּבֵן אֶת-לְבָבִי וַתִּנְהַל אֶת-בְּנֹתַי פְּשִׁבוֹת
 27 חָרִב: לָמָּה נִהַפְּתָא לְבָרַח וַתִּנָּבֵן אֹתִי וְלֹא-
 הַנִּדְתָּ לִּי וַאֲשַׁלְּחֶךָ בְּשִׁמְחָה וּבְשָׂרִים בְּתָח וּבִכְבוֹד:
 28 וְלֹא נִשְׁתַּמְנִי לְנִשְׁקָ לָבְנִי וּלְבָנֹתַי עִתָּה הַסִּבְלַת
 29 עֲשֹׂו: יִשְׂרָאֵל יְדִי לַעֲשׂוֹת עִמָּכֶם רַע וְאֵלֹהֵי
 אֲבִיכֶם אָמַם אֵלֵי לֹאמַר הַשְׁמֹר לָךְ מִדְּבַר
 30 עִם-יַעֲקֹב מִפּוֹב עֵדְרָע: וְעַתָּה הֲלֹךְ הַלַּמָּתָ

מִי־נִכְסֶיךָ נִכְסֵיכֶם לָבוֹן אֲבִיךָ לָמָּה נִנְבֵּת אֶת-
 אֵלֶיךָ: וַיַּעַן יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר לָבוֹן כִּי רָאִיתִי כִּי
 אֲמִרְתִּי פֶן-תִּגְזַל אֶת-בְּנוֹתַי מִמֶּנִּי: עֵם אֲשֶׁר
 תִּמְצָא אֶת-אֱלֹהֶיךָ לֹא יִחַדְתָּ גִדְּרָ אֲחִינוּ הַפֶּרֶקֶת
 מִה עֲבַדְתָּ וְחִדְלָךְ וְלֹא יָרַע יַעֲקֹב כִּי רַחֵל נִנְבֵּתָם:
 וַיָּבֵא לָבוֹן בָּאֵל-יַעֲקֹב וּבָאֵל לֵאָה וּבָאֵל בָּאֵל
 הָאֲמִרְתָּ וְלֹא מִצָּא וַיֵּצֵא מִמָּהוּ לֵאָה וַיָּבֵא בָאֵל
 רַחֵל: וְרַחֵל לָקְחָה אֶת-הַתְּרָפִים וַתִּשְׁמַם בְּכֹר
 הַנֶּמֶל וַתִּשָּׁב עֲלֵיהֶם וַיִּמְשַׁשׁ לָבוֹן אֶת-פֶּלֶם־הָאֵהוּ
 וְלֹא מִצָּא: וַתֹּאמֶר אֶל-אֵבֶה אֵל-יִדְדֹר בְּעֵינֵי
 אֲדָנִי כִּי לֹא אוּכַל לָקֹדֶם מִפְּלֶךָ פֶּרֶדֶךָ נָשִׁים לִי
 וַיַּחֲפֹשׁ וְלֹא מִצָּא אֶת-הַתְּרָפִים: וַיִּחַדְדֵּי יַעֲקֹב
 וַיַּרְבֵּ בְלָבוֹן וַיַּעַן יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר לָבוֹן מִה־פִּשְׁעִי כֹה
 תִּפְאֲלִי כִּי רָלָקְתָּ אֹחֲרִי: כִּי־מִשְׁנַשְׁתָּ אֶת-פֶּלֶס־כֶּשֶׁוֹ
 מִה־מִּצְאָתָּ מִכֹּל פֶּלֶם־בִּיתְךָ שֵׁם כֹּה גִדְּרָ אֲחִי
 וְאִחָךְ וַיִּזְכֹּרוּ בֵּין שְׁנֵינוּ: זֶה עֲשִׂיתִם שָׁנָה אֲנִיכִי
 עֲפֹךְ רַחֲלֶךָ וְעֹפֹךְ לֹא שָׁכֵל וְאֵילֵךְ צִאֲנוּ לֹא
 אֲכַלְתִּי: טָרַפְתָּ לֹא־הִבְאֵתִי אֵלֶיךָ אֲנִיכִי אֲחַפְּזָה
 מִיְדִי תִּבְקַשְׁתָּהּ נִנְבֵּתִי יוֹם וַיִּנְבֵּתִי לַיְלָה: הִיָּיתִי
 בָּיוֹם אֲכַלְתִּי חֶרֶב וְקִרַח בְּלַיְלָה וַתִּדְּרַן שְׁתֵּי מַעֲיָנִי:
 וְהָיָה עֲשִׂיתִם שָׁנָה בְּבִיתְךָ עֲבֹדְתָה אֶבְרָעָה עֲשִׂיתָה
 שָׁנָה בְּשְׁתֵּי בְנֵיכָךְ וְשֵׁם שְׁנֵים בְּצִאֲנוּךָ וַתִּחַלֶּךְ
 אֶת-מִשְׁכַּרְתִּי עֲשִׂיתָ מִנִּים: לֹא־לִי אֱלֹהֵי אֲבִי
 אֱלֹהֵי אֲבֹתָם וַפִּחַד יִצְחָק הָיָה לִי כִּי עִתָּה יָקֻם
 שְׁלַחְתָּנִי אֶת-עֵנִי וְאֶת-יָגִיעַ פִּנֵּי רֵאָה אֱלֹהִים
 וַיִּזְכֹּר אָמַם: וַיַּעַן לָבוֹן וַיֹּאמֶר אֶל-יַעֲקֹב הַבְּנוֹת
 גְּבוֹתִי וְהַבְּנִים כָּל־וְהַצֹּאֵן צִאֲנִי וְכָל אֲשֶׁר-אִתָּה
 רֵאָה לִי־הוּא וּלְבָנָי מִה־אֲעִשֶׂה לְאֵלֶּה הַיּוֹם אוֹ
 לְבָנֵיהֶן אֲשֶׁר יִלְדוּ: וְעַתָּה לָכֵן נִכְרַתָּה בְּרִית
 אֵנִי וְאִתָּה וְהָיָה לְעַד בֵּינִי וּבֵינֶךָ: וַיִּקַּח יַעֲקֹב
 אֶבֶן וַיְרִמֶה מִצְבֵּה: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְאֲחֵיו לָקְחוּ
 אֲבָנִים וַיִּקְחוּ אֲבָנִים וַיַּעֲשִׂיגָל וַיֵּאֱבֹלוּ שָׁם עַל-
 הָאֵל: וַיִּקְרְאוּ לָבוֹן יַגֵּר שְׁחֵרוּתָא וַיַּעֲקֹב קָרָא
 לוֹ בִּלְעָד: וַיֹּאמֶר לָבוֹן הֲלֹא הָיָה עַד בֵּינִי וּבֵינֶךָ
 הַיּוֹם עַל-כֵּן קָרָא-שְׁמוֹ בִּלְעָד: וְהַמִּצְבָּה אֲשֶׁר
 אָמַר יִצְחָק הָיָה בֵּינִי וּבֵינֶךָ כִּי נִסְתַּר אִישׁ מִרְעֵהוּ:

16 חֲלִים מָאֲתִים וְאִלִּים עֲשִׂוִּים : גְּמִלִים מִיִּנְקוּת
 בְּנֵיהֶם שְׁלֵשִׁים פְּרוֹת אַרְבָּעִים וּפְרִים עֲשָׂרָה
 17 אֶחָת עֲשִׂוִּים וְעִרִם עֲשָׂרָה : וַתֵּן בְּדַעְבְּדִי
 עֲדָר עֲדָר לְבָדוּ וַיֹּאמֶר אֶל־עַבְדִּי עֲבָדוּ לִפְנֵי וְרוּחַ
 18 תִּסְמֹנוּ בֶּן עֲדָר וּבֶן עֲדָר : וַיֵּצֵא אֶת־הָרֶאשִׁון
 לֵאמֹר בְּנִי וַתִּשָּׂאָה עֲשֹׂו אֶחָד וַתִּשָּׂאָה לֵאמֹר לִמִּי
 19 אֶחָד וַיֵּצֵא חֲלָף וְלִמִּי אֶחָד לִפְנֵי : וַאֲמָרְתָּ
 20 לְעַבְדְּךָ לֵיעֲקֹב מִנְחָה הוּא שְׁלֹחָה לְאֹתִי לְעֲשֹׂו
 וַיִּהְיֶה בַּסְּדוּמָא אֲחֵרֵנִי : וַיֵּצֵא גַם אֶת־הַשְּׁלִשִׁי גַם
 21 אֶת־הַשְּׁלִשִׁי גַם אֶת־כִּלְהֹלִים אֲחֵרֵי הָעֲרִים
 לֵאמֹר פִּדְבָּר הוּא תְּרַבְּרוּן אֶל־עֲשֹׂו בְּמִצְאֲכֶם
 22 וְאִמְרֹתֶם גַּם הִנֵּה עֲבָדָה יַעֲקֹב אֲחֵרֵנִי
 23 בֶּן אֲרָאָה פְּנִיו אֲנִי יֵשָׁא פְּנִי : וַתַּעֲבֹר הַמִּנְחָה
 24 עַל־פְּנֵיו וְהוּא לָן בְּלִילָה הָיָה בַּמָּקוֹם : וַיָּקָם
 25 בְּלִילָה הוּא וַיִּשָּׂא אֶת־שֵׁת נָשִׁיו וְאֶת־שֵׁתוֹ שְׂשֻׁכָּיו
 26 וְאֶת־אֶחָד עֲשָׂר יְלָדָיו וַיַּעֲבֹר אֶת־מַעְבַּר יָבֹק :
 27 וַיִּקְרָאֻם וַיַּעֲבֹרם אֶת־הַנָּחַל וַיַּעֲבֹר אֶת־אֲשֵׁרֵלוֹ :
 28 וַיִּתְּתֵר יַעֲקֹב לְבָדוּ וַיֹּאבֶק אִשָּׁו עִמּוֹ עַד עֲלוֹת
 29 הַשָּׁמֶר : וַיֵּרָא בִּי לֹא יָכֹל לֹא וַיִּנָּע בְּחִירְקוֹ וַתִּמְלַע
 30 בַּחֲרִיךְ יַעֲקֹב בְּהֶאֱבֹקוֹ עִמּוֹ : וַיֹּאמֶר שְׁלֹחֵנִי בְּנִי
 31 לְהָלֶה הַשָּׂמֶר וַיֹּאמֶר לֹא אֲשַׁלְּחָה בְּנִי אֶם־בְּרַכְתֵּנִי :
 32 וַיֹּאמֶר אֲנִיו מִה־שִּׁכְּךָ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב : וַיֹּאמֶר
 33 לֹא יַעֲקֹב אָמַר עוֹד תִּשְׁכָּח בְּנִי אֶם־יִשְׂרָאֵל בְּיָשְׁרֵית
 34 עִם־אֱלֹדִים וְעִם־אֲנָשִׁים וַתִּזְכָּר : וַיִּשָּׂא יַעֲקֹב
 35 וַיֹּאמֶר הַיָּדִידָה נָא שְׁמֹךְ וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶה תִּשְׁאֵל
 36 לְשִׁמִּי תִבְרַךְ אֹתוֹ שֵׁם : וַיִּקְרָא יַעֲקֹב שֵׁם הַמָּקוֹם
 37 בְּנִיָּאל בְּיָרְאִיתִי אֱלֹדִים בְּנִים אֶל־פָּנָיו וַתִּגָּל
 38 בְּנֵשִׁי : וַתִּרְחֹלֵהוּ הַשָּׁמֶשׁ פָּאֲשָׁר עָבַר אֶת־פְּנוֹיָל
 39 וְהוּא צָלַע עֲלִירְקוֹ : עַל־כֵּן לֹא־יֵאכְלוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
 40 אֶת־גִּיד הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עַל־כַּף הַחֹף עַד הַיּוֹם הַזֶּה
 41 כִּי נָעַל בְּכַחֲרֵךְ יַעֲקֹב בְּיַד הַנֶּפֶשׁ :

CAP. XXXIII. 卅三

וַיִּשְׂא יַעֲקֹב עֵינָיו וַיִּרְא וְהִנֵּה עֶשֶׂן בָּא וְשָׁמָּה אֲרָבָע
מֵאוֹת אֶלֶף וַיַּחֲזֵק אֶת-הַיְלָלִים עַל-לֵאָה וְעַל-רָחֵל
וְעַל שְׁנֵי הַשִּׁפְחוֹת: וַיֵּשֶׁם אֶת-הַשִּׁפְחוֹת וְאֶת-
לִיְרֵהָן רֵאשִׁיטָהּ וְאֶת-לֵאָה וְיִלְדוּ אֶחָדִים וְאֶת-
רָחֵל וְאֶת-יוֹסֵף אֶחָדִים: וְהָיָה עֵבֶר לִפְנֵיהֶם

50 אִם-תִּשְׁמַע אֶת-בְּנֹתַי וְאִם-תִּקַּח נָשִׁים עַל-בְּנֹתַי
 אֵין אִישׁ עִמָּנוּ רָאָה אֱלֹהִים עַד בְּיָנִי וּבִקְנִי׃
 51 וַיֹּאמֶר לָבָן לַעֲקֹב הַזֶּה׃ הִנֵּה הוּא הַזֶּה הַמִּצְבָּה
 52 אֲשֶׁר יָרִיתִי בְּיָנִי וּבִקְנִי׃ עַד הִנֵּה הוּא וְעַד
 הַמִּצְבָּה אִם-אֵנִי לֹא-אֶעֱבֹר אֶלֶּיָּךְ אֶת-הַנֵּל הוּא
 וְאִם-אֶתֶּדָּה לֹא-תֶעֱבֹר אֵלַי אֶת-הַנֵּל הוּא וְאֶת
 53 הַמִּצְבָּה הַזֹּאת לְרֵעָה׃ אֵלָּוֹ אֲבָרְתָם וְאֵלָּוֹ נָחוּר
 יִשְׁפָּטוּ בְּיָמֵינוּ אֱלֹהֵי אֲבֹתָם וַיִּשָּׁבַע עֲקֹב בְּשֹׁחַד
 54 אֱבֹנֵי יִצְחָק׃ וַיִּזְבֹּחַ עֲקֹב וַיִּבְרַח מִדָּר מִדָּר וַיִּקְרָא לְאֵדֹו
 לְכָל-לֶחֶם וַיֹּאכְלוּ לֶחֶם וַיֵּלֶנּוּ בַּדֶּרֶךְ׃

CAP. XXXII. לב

וַיִּשְׁפֹּם לָבָן בְּבֶקֶר וּבְשֵׂשֶׁן לִבְנֵי וּלְבִנְתָּיו וַיִּבְרַךְ
 אֹתָם וַיֵּלֶךְ וַיָּשָׁב לָבָן לְמִקְמוֹ : וַיִּשְׁקֹב חֲלָה
 לְדָוִד וַיִּשְׁפָּעֵרֻהוּ מֵאִמְתּוֹ אֵלֶּיּוֹ : וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב
 בְּאֵשׁ רָאִם מִמֶּנּוּ אֲלוֹהִים יְיָ וַיִּקְרָא שְׁמֵי הַמָּקוֹם
 הַהוּא מַתָּנִים :

8 7 5 5 5

וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים לִפְנֵי אֱלֹהֵשׁוּ אֲחִיו אֶרְצָה
 שִׁעִיר שָׂדֶה אָדָם: וַיָּצֵא אֹתָם לֵאמֹר כֹּה תֹאמְרוּן
 לְאֲדָנִי לֵעֲשׂוֹ כֹה אָמַר עֲבָדְךָ יַעֲקֹב עִם־לָבָן בְּרִי
 וְאָחִיר עֲדָתָה: וַיְהִי־לִי שׁוֹר וְחֲמֹר צֶאֱן וְעֶבֶד
 וְשִׁפְחָה וְאֲשֻׁלָּחָה לְחֵבֶד לְאֲדָנִי לְמַעַן־הֵן בְּיָנֶיךָ:
 וַיָּשֻׁבוּ הַמַּלְאָכִים אֶל־יַעֲקֹב לֵאמֹר בָּאנוּ אֶל־אֲחִיךָ
 אֶל־עֵשׂוֹ וְכֵן הִלְךְ לִקְרֹאתָךְ וְאַרְבַּע־מֵאוֹת אִישׁ
 עִמּוֹ: וַיִּרְאֵהוּ יַעֲקֹב מֵאֹד וַיָּצֵר לוֹ וַיַּחַץ אֶת־הַעֲצִים
 אֲשֶׁר־אִתּוֹ וְאֶת־הַצֶּאֱזָן וְאֶת־הַבָּקָר וְהַמִּמְלִים לִשְׁנֵי
 מַחֲנֵה: וַיֹּאמֶר אֶסְבִּיאוּ עִשְׂוֹ אֶל־הַמַּחֲנֶה
 הָאֶחָד וְהַפָּהוּ וְהִידֵה הַמַּחֲנֶה הַשֵּׁנִי לְפָלִיטָה:
 וַיֹּאמְרוּ יַעֲקֹב אֱלֹהֵי אֲבִי אַבְרָהָם וְאֱלֹהֵי אֲבִי יִצְחָק
 יְהוָה הָאֵל אֵלֵינוּ שָׁבוּ לִאֲרִצְךָ וְלִמְנוּחֶיךָ וְאִמְצִיכָה
 עִמָּךְ: קָמֹנֵי מִפְּלִי הַחֲסִידִים וּמִפְּלִי הָאֲמֹת אֲשֶׁר
 עָשִׂיתָ אֶת־עֲבָדֶיךָ כִּי בִמְקוֹלִי עָבְרְתָה אֶת־הַיַּרְדֵּן
 הַזֶּה וְעַתָּה הֵייתִי לִשְׁנֵי מַחֲנֵה: הַצִּילֵנִי נָא מִיַּד
 אֲחִי מִיָּד עֵשׂוֹ כִּי־יָרִיב אֲנִי אִתּוֹ פְּרִיבֹאוּ וְהַפְּלִי
 אִם־עַל־בָּנִים: וְאַתָּה אֲמֹרֶת הַיָּסֵב אֵיטִיב עִמָּךְ
 וְשִׁמְתִי אֶת־זֶרְעֶךָ כְּחוֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא־יִסָּפֵר מִרְבּוֹ:
 וַיֵּלֶךְ שָׁם בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּחַץ מִן־הַבָּא בֵּין מַחֲנֶה
 לִעֲשׂוֹ אֲחִיו: שִׁים מֵאֲתִים וְחֲמִישִׁים עֶשְׂרִים

LORD watch between me and thee, when we are absent one from another.

50 If thou shalt afflict my daughters, or if thou shalt take *other* wives beside my daughters, no man *is* with us : see, God *is* ^a witness betwixt me and thee.

51 And Laban said to Jacob, Behold this heap, and behold *this* pillar, which I have cast betwixt me and thee ;

52 This heap *be* witness, ^b and *this* pillar *be* witness, that I will not pass over this heap to thee, and that thou shalt not pass over this heap and this pillar unto me, for harm.

53 The God of Abraham, and the God of Nahor, the God of their father, ^c judge betwixt us. ^d And Jacob sware by the fear ^e of his father Isaac.

54 Then Jacob ^f offered sacrifice upon the mount, and called his brethren to eat bread : and they did eat bread, and tarried all night in the mount.

55 And early in the morning Laban rose up, and kissed his sons and his daughters, and blessed ^g them : and Laban departed, and returned unto his place. ^h

CHAP. XXXII.

AND Jacob went on his way, and the angels of God ⁱ met him.

2 And when Jacob saw them, he said, This *is* God's ^k host : and he called the name of that place ^l Mahanaim. ^m

3 And Jacob sent messengers before him ⁿ to Esau his brother, unto the land of ^o Seir, the ^p country of Edom.

4 And he commanded them, saying, Thus shall ye speak unto my ^q lord Esau : Thy servant Jacob saith thus, I have sojourned with Laban, and stayed there until now :

5 And I have oxen, and asses, flocks, and men-servants, and women-servants ; and I have sent to tell my lord, that I may find grace ^r in thy sight.

6 And the messengers returned to Jacob, saying, We came to thy brother Esau, and also he cometh to meet thee, and four hundred men with him.

7 Then Jacob was greatly afraid and distressed : ^s and he divided the people that *was* with him, and the flocks, and herds, and the camels, into two bands :

8 And said, If Esau come to the one company, and smite it, then the other company which is left shall escape.

9 And Jacob said, ^t O God of my father Abraham, and God of my father Isaac, the LORD which saidst unto me, ^u Return unto thy country, and to thy kindred, and I will deal well with thee :

10 I am ^v not worthy of the least of all the mercies, ^w and of all the truth, ^x which thou hast shewed unto thy servant : for with my staff I passed over this Jordan ; and now I am ^y become two bands.

11 Deliver me, ^z I pray thee, from the hand of my brother, from the hand of Esau : for I fear him, lest he will come and smite me, and the mother ^a with the ^b children.

12 And thou ^c saidst, I will surely do thee good, and make thy seed as the sand of the sea, which cannot be numbered for multitude.

13 And he lodged there that same night : and took of that which came to his hand a present ^d for Esau his brother :

14 Two hundred she-goats, & twenty he-goats, two hundred ewes, & twenty rams,

B. C. 1739.

a Ju. 11. 10.
1 Sa. 12. 5.
Je. 42. 5.
b ver. 45, 48.
c Jos. 24. 2.
d ch. 16. 5.
e ver. 42.
f or, killed beasts.
g ch. 28. 1.
h Nu. 24. 25.
i Pr. 21. 14.
j my face.
k Job 42. 8, 9.
l Ps. 91. 11.
m He. 1. 14.
n De. 3. 16.
o caused to pass.
p Jos. 5. 14.
q Ps. 34. 7.
r 103. 21.
s 148. 2.
t Lu. 2. 13.
u i. e. two hosts.
v Hos. 12. 3, 4.
w ascending of the morning.
x Jos. 21. 38.
y Nu. 14. 31, 32.
z De. 2. 5.
a field.
b Lu. 18. 1.
c 1 Co. 15. 58.
d Pr. 15. 1.
e ch. 33. 8, 15.
f ch. 35. 10.
g Ki. 17. 34.
h a prince of God.
i Hos. 12. 3, 4.
j u ch. 31. 24.
k 33. 4.
l v ch. 35. 3.
m Ps. 107. 6.
n x Ju. 13. 18.
o l i. e. the face of God.
p y Ps. 50. 15.
q 91. 15.
r z Ex. 24. 11.
s 33. 20.
t De. 5. 24.
u 34. 10.
v Ju. 6. 22.
w 13. 22, 23.
x Is. 6. 5.
y Ju. 1. 18.
z Col. 1. 15.
a He. 11. 27.
b a ch. 31. 3, 13.
c u I am less than all, &c.
d b ch. 24. 27.
e Ps. 86. 5.
f c Ps. 61. 7.
g 85. 10.
h d Job 8. 7.
i Ps. 18. 35.
j e Ps. 59. 1, 2.
k v upon.
l f Hos. 10. 14.
m g ch. 28. 13, 15.
n h ch. 32. 6.
o i Pr. 18. 16.
p k ch. 18. 2.
q 42. 6.
r 43. 26.

15 Thirty milch camels with their colts, forty kine, and ten bulls, twenty she-
asses, and ten foals.

16 And he delivered *them* into the hand of his servants, every drove by themselves ; and said unto his servants, Pass over before me, and put a space betwixt drove and drove.

17 And he commanded the foremost, saying, When Esau my brother meeteth thee, and asketh thee, saying, Whose *art* thou ? and whither goest thou ? and whose are these before thee ?

18 Then thou shalt say, *They be* thy servant Jacob's ; it is a present sent unto my lord Esau : & behold, also he *is* behind us.

19 And so commanded he the second, and the third, and all that followed the droves, saying, On this manner shall ye speak unto Esau, when ye find him.

20 And say ye moreover, Behold, thy servant Jacob *is* behind us. For he said, I will appease ^a him with the present that goeth before me, and afterward I will see his face ; peradventure he will accept of ^b me.

21 So went the present over before him : and himself lodged that night in the company.

22 And he rose up that night, and took his two wives, and his two women-servants, and his eleven sons, and passed over the ford Jabbok. ^c

23 And he took them, and ^d sent them over the brook, and sent over that he had.

24 And Jacob was left alone ; and there wrestled ^e a man with him until the ^f breaking of the day.

25 And when he saw that he prevailed not against him, he touched the hollow of his thigh ; and the hollow of Jacob's thigh was out of joint, as he wrestled with him.

26 And he said, Let me go, for the day breaketh. And he said, I will not let ^g thee go, except thou bless me.

27 And he said unto him, What *is* thy name ? And he said, Jacob.

28 And he said, Thy name shall be called no more ^h Jacob, but ⁱ Israel : for as a prince hast thou power with ^j God and with men, ^k and hast prevailed.

29 And Jacob asked *him*, and said, Tell me, I pray thee, thy name. And he said, Wherefore *is* it *that* thou dost ask ^l after my name ? And he blessed him there.

30 And Jacob called the name of the place ^m Peniel : for I have seen God face to ⁿ face, and my life is preserved.

31 And as he passed over Peniel the sun rose upon him, & he halted upon his thigh.

32 Therefore the children of Israel eat not of the sinew which shrank, which *is* upon the hollow of the thigh, unto this day : because he touched the hollow of Jacob's thigh in the sinew that shrank.

CHAP. XXXIII.

AND Jacob lifted up his eyes, and looked, and behold, Esau came ^a and with him four hundred men. And he divided the children unto Leah, and unto Rachel, and unto the two handmaids.

2 And he put the handmaids and their children foremost, and Leah and her children after, and Rachel and Joseph hindermost.

3 And he passed over before them, and bowed himself to the ground ^b seven times, until he came near to his brother.

4 And Esau ran to meet him, and embraced him,^b and fell on his neck,^c and kissed him : and they wept.

5 And he lifted up his eyes, and saw the women and the children ; and said, Who are those *β* with thee ? And he said, The children which God hath graciously given ^a thy servant.

6 Then the handmaidens came near, they and their children, and they bowed themselves.

7 And Leah also with her children came near, and bowed themselves : and after came Joseph near and Rachel, and they bowed themselves.

8 And he said, What *γ* meanest thou by all this drove which I met ? And he said, These are to find grace ^a in the sight of my lord.

9 And Esau said, I have enough, my brother ; keep ^δ that thou hast unto thyself.ⁱ

10 And Jacob said, Nay, I pray thee, if now I have found grace in thy sight, then receive my present at my hand : for therefore I have seen thy face,^j as though I had seen the face of God, and thou wast pleased with me.

11 Take, I pray thee, my blessing^m that is brought to thee ; because God hath dealt graciously with me, and because I have *ε* enough.^p And he urged him,^q and he took it.

12 And he said, Let us take our journey ; and let us go, and I will go before thee.

13 And he said unto him, My lord knoweth that the children *are* tender,^r and the flocks and herds with young *are* with me ; and if men should over-drive them one day, all the flock will die.

14 Let my lord, I pray thee, pass over before his servant : and I will lead on softly, *η* according as the cattle that goeth before me and the children be able to endure, until I come unto my lord unto Seir.^u

15 And Esau said, Let me now *θ* leave with thee *some* of the folk that *are* with me. And he said, *κ* What needeth it ? let me find grace in the sight^v of my lord.

16 So Esau returned that day on his way unto Seir.

17 And Jacob journeyed to Succoth,^z and built him an house, and made booths for his cattle : therefore the name of the place is called *λ* Succoth.

18 And Jacob came to Shalem,^a a city of *μ* Shechem, which *is* in the land of Canaan, when he came from Padan-aram ; and pitched his tent before the city.

19 And he bought^b a parcel of a field, where he had spread his tent, at the hand of the children of *ν* Hamor, Shechem's father, for an hundred *π* pieces of money.

20 And he erected there an altar,^c and called it *ρ* El-elohe-Israel.

CHAP. XXXIV.

AND Dinah^ε the daughter of Leah, which she bare unto Jacob, went out^k to see the daughters of the land.

2 And when Shechem the son of Hamor the Hivite, prince of the country, saw her,ⁱ he took her, and lay with her, and defiled *τ* her.

3 And his soul clave^k unto Dinah the daughter of Jacob, and he loved the damsel, and spake *φ* kindly unto the damsel.

4 And Shechem spake unto his father Hamor, saying, Get me this damsel^l to wife.

5 And Jacob heard that he had defiled

B. C. 1739.

a 1 Sa. 10. 27.

2 Sa. 13. 22.

b ch. 32. 28.

c ch. 45. 14.

β to thee.

d ch. 48. 9.

Ps. 127. 3.

e ch. 49. 7.

f Jos. 7. 15.

Ju. 20. 6.

2 Sa. 13. 12.

g De. 23. 17.

γ what is all

this band

to thee ?

h ch. 32. 5, 16.

δ be that to

thee that

is thine.

i Pr. 16. 7.

k ch. 13. 9.

l ch. 43. 3.

2 Sa. 3. 13.

m 1 Sa. 25. 27.

2 Ki. 5. 15.

n Ex. 22. 17.

o Pr. 26. 25.

α all things.

p Ph. 4. 18.

q 2 Ki. 5. 16, 23.

r 1 Ch. 22. 5.

s Jos. 5. 9.

η according

to the foot

of the work,

βc. and ac-

cording to

the foot of

the children

t Ga. 4. 12.

u ch. 32. 3.

βset or place

κ Wherefore

is this ?

v ch. 34. 11.

Ru. 2. 13.

2 Sa. 16. 4.

x ch. 29. 30.

y 2 Ki. 5. 1.

z Jos. 13. 27.

Ju. 8. 5.

λ i.e. booths.

α Jno. 3. 23.

μ called

Acts 7. 15.

β Sychem.

b ch. 23. 17.

Jos. 24. 32.

ν called

Acts 7. 16.

Emmor.

π or lambs.

c ch. 35. 7.

d ver. 15. 17.

e God *γ^o* God

of Israel.

e Pr. 1. 12, 13.

f ch. 23. 18.

g ch. 30. 21.

h Tit. 2. 5.

i Ju. 14. 1.

2 Sa. 11. 2.

τ humbled

her.

k Ru. 1. 14.

l 1 Sa. 18. 1.

φ to the

heart of

the damsel.

l Ju. 14. 2.

m ch. 49. 5. 7.

Dinah his daughter : now his sons were with his cattle in the field ; and Jacob held his peace^a until they were come.

6 And Hamor the father of Shechem went out unto Jacob, to commune with him.

7 And the sons of Jacob came out of the field when they heard it : and the men were grieved, and they were *ν* very wroth, because he had wrought folly^f in Israel, in lying with Jacob's daughter, which thing ought not to be done.^g

8 And Hamor communed with them saying, The soul of my son Shechem longeth for your daughter : I pray you give her him to wife.

9 And make ye marriages with us, and give your daughters unto us, and take our daughters unto you.

10 And ye shall dwell with us : and the land shall be before you ; *ξ* dwell and trade ye therein, & get you possessions therein.

11 And Shechem said unto her father and unto her brethren, Let me find grace in your eyes, and what ye shall say unto me I will give.

12 Ask me never so much dowryⁿ & gift, and I will give according as ye shall say unto me : but give me the damsel to wife.

13 And the sons of Jacob answered Shechem and Hamor his father deceitfully,^o and said, Because he had defiled Dinah their sister :

14 And they said unto them, We cannot do this thing, to give our sister to one that is uncircumcised ; for that were reproach^s unto us :

15 But in this will we consent unto you : If ye will be as we *be*, that every male of you be circumcised,^t

16 Then will we give our daughter unto you, and we will take your daughters to us, and we will dwell with you and we will become one people.

17 But if ye will *not* hearken unto us to be circumcised : then will we take our daughter, and we will be gone.

18 And their words pleased Hamor, and Shechem, Hamor's son.

19 And the young man deferred not to do the thing, because he had delight^u in Jacob's daughter : and he *was* more *h* honourable^y than all the house of his father.

20 And Hamor and Shechem his son came unto the gate of their city, and communed with the men of their city, saying

21 These men *are* peaceable with us therefore let them dwell in the land, and trade therein ; for the land, behold, *it* is large enough for them ; let us take their daughters to us for wives, and let us give them our daughters.

22 Only herein^d will the men consent unto us for to dwell with us, to be one people, if every male among us be circumcised, as they are circumcised.

23 Shall not their cattle, and their substance, and every beast of their's,^e *λ* our's ? only let us consent unto them and they will dwell with us.

24 And unto Hamor and unto Shechem his son hearkened all that^f went out of the gate of his city ; and every male was circumcised, all that went out of the gate of his city.

25 And it came to pass on the third day when they were sore, that two of the sons of Jacob, Simeon and Levi, Dinah's brethren, took each man his sword, and *π* came

וַיִּשְׁתַּחֲוּ אֶרְצָה שְׁבַע פַּעַמִּים עַד-נִשְׁתַּחוּ עַד-אֲחִיו׃
 4 וַיִּרְץ עִשָׂו לִקְרָאתוֹ וַיִּחְבְּקוּהוּ וַיִּפֹּל עַל-צַוְאָרְיוֹ
 5 וַיִּשְׁקְחוּ וַיִּבְכּוּ׃ וַיִּשָּׂא אֶת-עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת-
 6 הַנָּשִׁים וְאֶת-הַיְלָדִים וַיֹּאמֶר מִי־אֵלֶּה לָךְ וַיֹּאמְרוּ
 7 הַיְלָדִים אֲשֶׁר-רָבְנוּ אֵלֶיהֶם אֶת-עֵבֶדְךָ׃ וַתַּגִּיד
 8 הַשְׁפָּחוֹת הַנָּחַ וְיִלְדֵיהֶן וַתִּשְׁתַּחֲוּ׃ וַתֵּנֶשׂ זֶם לֵאמֹר
 9 וְיִלְדֵיהֶן וַתִּשְׁתַּחֲוּ וְאַחֲרֵי כֵן יִסָּף וְיִרְחַל וַתִּשְׁתַּחֲוּ׃
 10 וַיֹּאמֶר מִי לָךְ כִּלְיִם-מִתְנַהֵּה הִנֵּה אֲנִי פִגְשָׁתִּי
 11 וַיֹּאמֶר לְמַצְאִיתִי בְּעֵינֵי אָדָם׃ וַיֹּאמֶר עֲשֵׂה יֶשֶׁר-
 12 לִי רַב אֱלֹהֵי יְהוָה לֹךְ אֲשֶׁר-לָךְ׃ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל-
 13 נָא אִם-נָא מִצְאִיתִי הֵן בְּעֵינֶיךָ וְלִקְחָתָּ מִנְּחָתִי
 14 מִדָּי כִּי עַל-כֵּן רָצִיתִי פִּיךָ פָּרָתָּ פָּנֵי אֱלֹהִים
 15 וַתִּרְצֵנִי׃ קָחָנָא אֶת-בְּרִכְתִּי אֲשֶׁר הִבֵּאתָ לָךְ כִּי-
 16 חֲנִנִי אֱלֹהִים וְכִי שִׁלֵּל־לִי וַיִּפְצְרוּ וַיִּקְחוּ׃ וַיֹּאמֶר
 17 נִסְעָה וְנִלְכְּהָ וְנִלְכְּהָ לְנִיחָה׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו אָדָם
 18 יֹדֵעַ כִּי-הֵילָכִים רַבִּים וְהִצָּאן וְהִבָּקֶר עֲלוֹת עֲלֵי
 19 וְהִפְקֹדֶם נִים אֲחֹר וְכֹחוֹ כִּלְיִם-הָצֵאן׃ יַעֲבֶרְנָה אָדָם
 20 לִפְנֵי עַבְדִּי וְאִנִּי אֶתְהַלֵּלָה לֵאמֹר לִרְגֵל הַמִּלְאָכָה
 21 אֲשֶׁר-לִפְנֵי יִרְגֵל הַיְלָדִים עַד אֲשֶׁר-אָבֵא אֶל-אָדָם
 22 שְׂמִירָה׃ וַיֹּאמֶר עֲשֵׂה אֲצִיגְהָנָא עִמָּךְ מִן-הָעֵם
 23 אֲשֶׁר אֲתִי וַיֹּאמֶר לָכֵה הִנֵּה אֶתְמַצְאִיתִי בְּעֵינֵי אָדָם׃
 24 וַיִּשָּׁב בַּיּוֹם הַהוּא עִשָׂו לְדָרְכֹו שְׂמִירָה׃ וַיַּעֲקֹב
 25 נָסַע סָפְתָה וַיָּבֶן לוֹ בַּיִת וַיִּמְלֶנָּהוּ עֲשֵׂה סָפְתָה עַל-
 26 בֶּן קָרָא שֵׁם-הַמָּקוֹם סָפְתָה׃ ׀ וַיִּבְנֶה
 27 יַעֲקֹב שָׁלֹם עִיר שָׁלֹם אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנָעַן בְּנָאוֹ
 28 מִשְׁפַּח אָרָם וַיָּחֵן אֶת-פָּנָיו הָעִיר׃ וַיִּקָּן אֶת-חֵלְקָתָהּ
 29 הַשְּׂדֵה אֲשֶׁר נִשְׁחַד-שָׁם אֲחֵלֹו מִדֹּ בְּנֵי-חֲמוֹר אֲבִי
 30 שָׁלֹם בְּמִמָּה קָשִׁימָה׃ וַיַּצְבֵּשֶׁם מִזֶּבֶחַ וַיִּקְרָאוּ לוֹ
 31 אֵל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ ׀

1 וַתִּצָּא רֵינָה בַת-לֵאָה אֲשֶׁר יִלְדָה לִי-יַעֲקֹב לְרֵאוֹת
 2 בְּבִנוֹת הָאֶרֶץ׃ וַיֵּרָא אֹתָהּ שָׁלֹם בֶּן-חֲמוֹר הַחִי
 3 וַיִּשָּׂא הָאֶרֶץ וַיִּקַּח אֹתָהּ וַיִּשְׁכַּב אִתָּהּ וַיַּעֲבֹה׃
 4 וַתִּדְבַּק בְּנִשְׁוֹ בְּרֵינָה בַת-יַעֲקֹב וַתֵּחַבֵּב אֶת-הַנְּשִׁים
 5 וַיִּדְבַּר עַל-לֵב הַנְּשִׁים׃ וַיֹּאמֶר שָׁלֹם אֶל-חֲמוֹר
 6 אָבִיו לֵאמֹר קָח־לִי אֶת-הַיְלָדָה הַזֹּאת לְאִשָּׁה׃

1 אתו מצבת אבן ויסף עליה נסך ויצק עליה
 15 שמן: ויקרא יעקב את שם המקום אשר דבר
 16 אתו שם אלהים בית-אל: ויסע מבית אל וידר
 עוד כנרת הארץ לבוא אפרתה ותלד רחל ותקש
 17 בלדקה: ויהי בהקשתה בלדקה ותאמר לה
 18 המלדת אלי תירא כי רבם דוד לך בן: ויהי
 בצאת נפשה כי מתה ותקרא שמו בראון ואביו
 קרא-לו בנימין: ותקם רחל ותקבר בדרך
 20 אפרתה הוא בית לחם: ויצב יעקב מצבה על
 21 קברתה היא מצבת קברת-רחל עד-היום: ויסע
 22 ישראל ויש אהלה מהלכה למגדל-עדר: ויהי
 בשפן ישראל בארץ חזווא וילך ראובן וישפב
 את בלחה פלגש אביו וישמע ישראל
 23 ויהי בני-יעקב שנים עשר: בני לאה בכור יעקב
 24 ראובן: ושמעון ולוי ויהודה ויששכר וזבולן:
 25 בני רחל יוסף ובנימין: ובני בלחה שפחת רחל
 26 דן ונפתלי: ובני זלפה שפחת לאה גד ואשר
 27 גלה בני יעקב אשר ילדו בפני אדם: ויבא
 יעקב אל-יצחק אביו ממזא קרית הארבע הוא
 28 חברון אשר-גרשם אברהם ויצחק: ויהי ימי
 29 יצחק מאת שנה ושמונים שנה: ויגוע יצחק
 וימת ויאסף אל-עפיו זקן ושבוע ימים ויקברו
 30 אתו עשו ויעקב בניו:

CAP. XXXVI. לו

1 ואלה תולדות עשו הוא אדם: עשו לךח את-
 2 נשיו מבנות פנץ את-עדה בת-אילון ואת-
 3 אהליבמה בת-עלה בת-צבטון החוי: ואת-בשמת
 4 בת-ישמעאל אחות נכוות: ותלד עדה לעשו
 5 את-אליפז ובשמת ילדה את-רעואל: ואהליבמה
 ילדה את-יעיש ואת-יילם ואת-קרח אלה בני
 6 עשו אשר ילדו לו בארץ פנץ: ויבא עשו
 את-נשיו ואת-בניו ואת-בתיו ואת-פל-נפשות
 ביתו ואת-מקנהו ואת-פל-בהמתו ואת-פל-קנינו
 אשר רכש בארץ פנץ וילך אל-ארץ מפתן יעקב
 7 אחיו: כי-היה רבותם רב משנת יחודו ולא יכלה
 8 ארץ מגוריהם לשאת אתם משכן מקניהם: וישב
 9 עשו דבר שטור עשו הוא אדם: ואלה תולדות

1 ואת-חמור ואת-שכם בנו הרגו לסירחב ויקחו
 2 את-דינה מבית שכם ויצאו: בני יעקב באו על-
 3 דהללים ויבאו העיר אשר שפא אחותם: את-
 4 צאנם ואת-בָקָרם ואת-חמוריהם ואת אשר בער
 5 ואת אשר בשדה ללקוחו: ואת-פלחולם ואת-
 6 פלספם ואת-נשיהם שבו ויבאו ואת כל-אשר
 7 בבית: ויאמר יעקב אל-שמעון ואל-לוי עברתם
 8 אתי להבאשלי בישב הארץ פנץ עני ובדרי ואני
 9 מתי מספר ונאספו עלי והפגני ונשמותי אני
 10 וביתי: ויאמרו הכן וזה יעשה את-אחותנו: פ

CAP. XXXV. לה

1 ויאמר אלהים אל-יעקב קום עלה בית-אל ושב-
 2 שם ועשה שם מזבח לאל הנראה אליך בדרך
 3 משני עשו אדוק: ויאמר יעקב אל-ביתו ואל
 4 פל-אשר עמו וחסר את-אלהי הנגר אשר בתוכם
 5 והפדיו והחליפו שמלותיכם: ונקומה ונעלה
 6 בית-אל ואעשה שם מזבח לאל הענה אתי ביום
 7 צאתי ויהי עמדי בדרך אשר הלכתי: ויתנו אל-
 8 יעקב את פל-אלהי הנגר אשר בדם ואת-הנזמים
 9 אשר באוניהם וישמן אתם יעקב תחת האלה
 10 אשר עס-שכם: ויפסו ויהי תחת אלהים על-
 11 הערים אשר סביבותיהם ולא רדפו אחרי בני
 12 יעקב: ויבא יעקב לחם אשר בארץ פנץ הוא
 13 בית-אל הוא וכל-העם אשר-עמו: ויבן שם
 14 מזבח ויקרא למקום אל בית-אל כי שם נגלו אליו
 15 האלהים בנדרו משני אחיו: ותמת דברה
 16 מינקת רבקה ותקבר מתחת לבית-אל תחת האילון
 17 ויקרא שמו אילון בקרת: פ

1 ויבא אלהים אל-יעקב עוד בבואו משפן אדם
 2 ויברך אתו: ויאמר-לו אלהים שמך יעקב לא
 3 יקרא שמך עוד יעקב כי אם-ישראל יהיה שמך
 4 ויקרא את-שמו ישראל: ויאמר לו אלהים אני
 5 אל שדי פתח ורבה כח וקח גוים ידך מפני
 6 ומלכים מולצדך וצאו: ואת-הארץ אשר נתתי
 7 לאברהם וליצחק לך אתגנה ולעזק את-הנף אתן
 8 את-הארץ: ויפל מעליו אלהים במקום אשר
 9 דבר אתו: ויצב יעקב מצבה במקום אשר-דבר

upon the city boldly, & slew all the males.

26 And they slew Hamor & Shechem his son with β the edge^a of the sword, and took Dinah out of Shechem's house, & went out.

27 The sons of Jacob came upon the slain,^b and spoiled the city, because they had defiled their sister.

28 They took their sheep, and their oxen, and their asses, and that which *was* in the city, and that which *was* in the field,

29 And all their wealth, and all their little ones, and their wives took they captive, and spoiled even all that *was* in the house.

30 And Jacob said to Simeon and Levi, Ye have troubled me,^c to make me to stink among^f the inhabitants of the land, among the Canaanites and the Perizzites: and I *being* few^d in number, they shall gather themselves together against me, and slay me; and I shall be destroyed, I and my house.

31 And they said, Should he deal with our sister as with an harlot?

CHAP. XXXV.

AND God said unto Jacob, Arise, go up to Beth-el, and dwell there;^e and make there an altar unto God, that appeared unto thee when thou fleddest^p from the face of Esau thy brother.

2 Then Jacob said unto his^q household, and to all that *were* with him, Put away the strange gods^r that *are* among^s you, and be^y clean, and change your garments:

3 And let us arise, and go up to Beth-el; and I will make there an altar unto God, who answered me in the day^z of my distress, and was with me^a in the way which I went.

4 And they gave unto Jacob all the strange gods which *were* in their hand, and all their ear-rings^b which *were* in their ears; and Jacob hid them under the oak which *was* by^c Shechem.

5 And they journeyed: and the terror of God^d was upon the cities that *were* round about them, and they did not pursue after the sons of Jacob.

6 So Jacob came to Luz, which *is* in the land of Canaan, that *is*, Beth-el, he and all the people that *were* with him.

7 And he built there an altar, and called the place El-beth-el: because there God^e appeared unto him, when he fled from the face of his brother.

8 But Deborah, Rebekah's nurse, died, and she was buried beneath Beth-el, under an oak; and the name of it was called η Allon-bachuth.

9 And God appeared unto Jacob again, when he came out of Padan-aram, and blessed him.

10 And God said unto him, Thy name *is* Jacob: thy name shall not be called any more Jacob, but Israel shall be thy name: and he called his name Israel.^f

11 And God said unto him,^g I am God Almighty: be fruitful and multiply; a nation and a company of nations shall be of thee, and kings shall come out of thy loins;

12 And the land which I gave^h Abraham and Isaac, to thee I will give it, and to thy seed after thee will I give the land.

13 And God went up from him,ⁱ in the place where he talked with him.

14 And Jacob set up a pillar^p in the place where he talked with him, *even* a pillar of stone; and he poured a drink-offering thereon, and he poured oil thereon:

15 And Jacob called the name of the

B C. 1732.

β mouth.

a De. 32. 42.

γ a little piece of ground.

b ch. 49. 7.

c ch. 30. 24.

1 Sa. 4. 20.

d La. 2. 12.

δ i.e. the son of my sorrow.

e i.e. the son of the right hand.

f Jos. 7. 25.

g Ex. 5. 21.

1 Sa. 13. 4.

27. 12.

h ch. 48. 7.

i Ru. 1. 2.

4. 11.

mi. 5. 2.

Mat. 2. 6.

i De. 4. 27.

Ps. 105. 12.

k 1 Sa. 10. 2.

l Mi. 4. 8.

m ch. 49. 4.

1 Ch. 5. 1.

1 Cor. 5. 1.

n ch. 46. 8.

o Ps. 47. 4.

p ch. 27. 43.

28. 13, 19.

q ch. 15. 19.

r Jos. 24. 15.

Ps. 101. 2. 7.

s ch. 13. 18.

t Jos. 14. 15.

15. 13.

u ch. 25. 9.

v ch. 25. 8.

Job 5. 26.

x ch. 31. 19.

Jos. 24. 23.

1 Sa. 7. 3.

y Ex. 19. 10.

z ch. 32. 7, 24.

Ps. 107. 6.

a ch. 28. 20.

31. 3, 42.

b Ex. 32. 3, 4.

Hos. 2. 13.

c Ju. 9. 6.

d Ex. 23. 27.

De. 11. 25.

Jos. 2. 9.

2 Ch. 14. 14.

e ch. 25. 30.

f ch. 26. 34.

z i.e. the God of Bethel.

g ch. 28. 13.

h 1 Ch. 1. 35.

η i.e. the oak of weeping.

i ch. 32. 28.

o souls.

k ch. 17. 1.

48. 3, 4.

Ex. 6. 3.

l ch. 12. 17.

13. 15.

28. 13.

m ch. 13. 6, 11.

n ch. 17. 22.

o De. 2. 5.

p ch. 28. 18.

κ Edom.

place where God spake with him, Beth-el.

16 And they journeyed from Beth-el; and there was but γ a little way to come to Ephrath: and Rachel travailed, and she had hard labour.

17 And it came to pass, when she was in hard labour, that the midwife said unto her, Fear not;^c thou shalt have this son also.

18 And it came to pass, as her^d soul was in departing, (for she died,) that she called his name δ Ben-oni: but his father called him ϵ Benjamin.

19 And Rachel died,^e and was buried in the way to Ephrath,^h which *is* Beth-lehem.

20 And Jacob set a pillar upon her grave: that *is* the pillar of Rachel's grave κ unto this day.

21 And Israel journeyed, and spread his tent beyond the towerⁱ of Edar.

22 And it came to pass, when Israel dwelt in that land, that Reuben^m went and lay with Bilhah his father's concubine: and Israel heard *it*. Now the sons of Jacob were twelve:ⁿ

23 The sons of Leah; Reuben, Jacob's first-born, and Simeon, and Levi, and Judah, and Issachar, and Zebulun:

24 The sons of Rachel; Joseph, and Benjamin:

25 And the sons of Bilhah, Rachel's handmaid; Dan, and Naphtali:

26 And the sons of Zilpah, Leah's handmaid; Gad, and Asher: these *are* the sons of Jacob, which were born to him in Padan-aram.

27 And Jacob came unto Isaac his father unto^o Mamre, unto the city of Arbah,^k which *is* Hebron, where Abraham and Isaac sojourned.

28 And the days of Isaac were an hundred and fourscore years.

29 And Isaac gave up the ghost, and died, and was^z gathered unto his people, *being* old and full of days: and his sons Esau^v and Jacob buried him.

CHAP. XXXVI.

NOW these *are* the generations of Esau, who *is* Edom.^a

2 Esau took his wives of the daughters of Canaan;^f Adah the daughter of Elon the Hittite, and Aholibamah the daughter of Anah, the daughter of Zibeon the Hivite;

3 And Bashemath, Ishmael's daughter, sister of Nebajoth.

4 And Adah bare to Esau,^k Eliphaz; and Bashemath bare Reuel;

5 And Aholibamah bare Jeush, and Jaalam, and Korah. These *are* the sons of Esau, which were born unto him in the land of Canaan.

6 And Esau took his wives, and his sons, and his daughters, and all θ the persons of his house, and his cattle, and all his beasts, and all his substance, which he had got in the land of Canaan; and went into the country from the face of his brother Jacob:

7 For their riches were more than that they might dwell together; and the land wherein they were strangers could not bear^m them, because of their cattle.

8 Thus dwelt Esau in mount Seir.^o Esau *is* Edom.

9 And these *are* the generations of Esau the father of κ the Edomites in mount Seir.

10 These *are* the names of Esau's sons; Eliphaz the son of Adah the wife of Esau,

Reuel the son of Bashemath the wife of Esau.

11 And the sons of Eliphaz were Teman, Omar, β Zepho, and Gatam, and Kenaz.

12 And Timna was concubine to Eliphaz, Esau's son; and she bare to Eliphaz, ^a Amalek: these were the sons of Adah, Esau's wife.

13 And these are the sons of Reuel; Nahath, and Zerah, Shammah, and Mizzah: these were the sons of Bashemath, Esau's wife.

14 And these were the sons of Aholibamah, the daughter of Anah, the daughter of Zibeon, Esau's wife: and she bare to Esau, Jeush, and Jaalam, and Korah.

15 These were dukes of the sons of Esau: the sons of Eliphaz, the first-born son of Esau; duke Teman, duke Omar, duke Zepho, duke Kenaz,

16 Duke Korah, duke Gatam, and duke Amalek: these are the dukes that came of Eliphaz in the land of Edom; these were the sons of Adah.

17 And these are the sons of Reuel, Esau's son; duke Nahath, duke Zerah, duke Shammah, duke Mizzah: these are the dukes that came of Reuel in the land of Edom: these are the sons of Bashemath, Esau's wife.

18 And these are the sons of Aholibamah, Esau's wife; duke Jeush, duke Jaalam, duke Korah: these were the dukes that came of Aholibamah, the daughter of Anah, Esau's wife.

19 These are the sons of Esau, who is Edom, and these are their dukes.

20 These are the sons of Seir ^d the Horite, who inhabited the land; Lotan, and Shobal, and Zibeon, and Anah,

21 And Dishon, and Ezer, and Dishan: these are the dukes of the Horites, the children of Seir in the land of Edom.

22 And the children of Lotan were Hori & κ Hemam: & Lotan's sister was Timna.

23 And the children of Shobal were these; λ Alvan, and Manahath, and Ebal, Shepho, μ and Onam.

24 And these are the children of Zibeon; both Ajah and Anah: this was that Anah that found the mules in the wilderness, as he fed the asses of Zibeon his father.

25 And the children of Anah were these; Dishon, and Aholibamah the daughter of Anah.

26 And these are the children of Dishon; ν Hemdan, and Eshban, and Ithran, and Cheran.

27 The children of Ezer are these; Bilhan, and Zaavan, and π Akan.

28 The children of Dishan are these; Uz, and Aran.

29 These are the dukes that came of the Horites; duke Lotan, duke Shobal, duke Zibeon, duke Anah,

30 Duke Dishon, duke Ezer, duke Dishan: these are the dukes that came of Hori, among their dukes in the land of Seir.

31 And these are the kings that reigned in the land of Edom, ^a before there reigned any king over the children of Israel.

32 And Bela the son of Beor reigned in Edom: and the name of his city was Dinhabah.

33 And Bela died, and Jobab the son of Zerah of Bozrah reigned in his stead.

34 And Jobab died, and Husham of the land of Temani reigned in his stead.

35 And Husham died, and Hadad the

B. C. 1716.

β or, Zephi,
1 Ch. 1. 36.

α Ex. 17. 8, 14.
Nu. 24. 20.
1 Sa. 15. 2.

γ 1 Ch. 1. 50.
Hadad Pai.

After his death was an aristocracy.

b Ex. 15. 15.

δ or, Aliah.

ϵ Edom.

η of his father's sojournings.

c ch. 17. 8.
23. 4.
28. 4.
36. 7.

He. 11. 9. 16.

d ch. 14. 6.
De. 2. 12, 22.

e 1 Sa. 2. 22, 24
1 Co. 1. 11.
5. 1.
11. 18.

θ or, pieces.

κ or Homam.

λ or, Alian.

μ or, Shephi.

f ch. 44. 20.

g Ju. 5. 30.
2 Sa. 13. 18
Eze. 16. 16.

h ch. 49. 23.
Ps. 38. 19.
69. 4.

Tit. 3. 3.

ν or Amram.

i ch. 42. 6. 9.
43. 26.
44. 14.

π or, Jakan.

k Ps. 118. 22.
Lu. 19. 14, 27.

l ch. 44. 14.
46. 29.
50. 18.

m ch. 27. 29.

n 1 Ch. 1. 43.

o Ac. 7. 9.

p Da. 7. 28.
Lu. 2. 19, 51.

q 1 Sa. 17. 17.
Lu. 20. 13.

son of Bedad, who smote Midian in the field of Moab, reigned in his stead: and the name of his city was Avith.

36 And Hadad died, and Samlah of Masrekah reigned in his stead.

37 And Samlah died, and Saul of Rehoboth ^{by} the river reigned in his stead.

38 And Saul died, and Baal-hanan the son of Achbor reigned in his stead.

39 And Baal-hanan the son of Achbor died, and γ Hadar reigned in his stead: and the name of his city was Pau; and his wife's name was Mehetabel, the daughter of Matred, the daughter of Mezahab.

40 And these are the names of the ^b dukes that came of Esau, according to their families, after their places, by their names; duke Timnah, duke δ Alvah, duke Jethethi,

41 Duke Aholibamah, duke Elah, duke Pinon,

42 Duke Kenaz, duke Teman, duke Mibzar,

43 Duke Magdiel, duke Iram: these be the dukes of Edom, according to their habitations in the land of their possession: he is Esau, the father of ζ the Edomites.

CHAP. XXXVII.

AND Jacob dwelt in the land η where-in his father was ^c a stranger, in the land of Canaan.

2 These are the generations of Jacob. Joseph, being seventeen years old, was feeding the flock with his brethren; and the lad was with the sons of Bilhah, and with the sons of Zilpah, his father's wives: and Joseph brought unto his father their ^e evil report.

3 Now Israel loved Joseph, more than all his children, because he was the ^f son of his old age: and he made him a coat of θ many colours.⁵

4 And when his brethren saw that their father loved him more than all his brethren, they hated ^h him, and could not speak peaceably unto him.

5 And Joseph dreamed a dream, and he told ⁱ his brethren; and they hated him yet the more.

6 And he said unto them, Hear, I pray you, this dream which I have dreamed:

7 For, behold, we were binding sheaves in the field, and, lo, my sheaf arose, and also stood upright; and, behold, your sheaves stood round about, and made obeisance ⁱ to my sheaf.

8 And his brethren said to him, Shalt thou indeed reign over ^k us? or shalt thou indeed have dominion over us? And they hated him yet the more for his dreams, and for his words.

9 And he dreamed yet another dream and told ⁱ his brethren, and said, Behold, I have dreamed a dream more; and behold, the sun, and the moon, and the eleven stars, made obeisance ⁱ to me.

10 And he told ⁱ it to his father, and to his brethren: and his father rebuked him, and said unto him, What is this dream that thou hast dreamed? Shall I and thy mother and thy brethren indeed come to bow down ^m ourselves to thee to the earth?

11 And his brethren envied ^o him; but his father ^p observed the saying.

12 And his brethren went to feed their father's flock in Shechem.

13 And Israel said unto Joseph, Do not thy brethren feed the flock in Shechem come, and I will ^q send thee unto them. And he said to him, Here am I.

בשדה מואב ושם עירו עות: וימת הדר וימלך: 56
 תחתיו שמלה ממשורה: וימת שמלה וימלך: 57
 תחתיו שאול מרחבות הדד: וימת שאול: 58
 וימלך תחתיו בעל חנן דרעבור: וימת בעל 59
 חנן דרעבור וימלך תחתיו הדר ושם עירו
 פעו ושם אשתו מדישבאל בת משר בת מי
 דרוב: ואלה שמות אלוף עשו למשפחותם: 60
 למקמתם בשמותם אלוף חמנע אלוף עלה
 אלוף יתו: אלוף אהליבמה אלוף אלה אלוף 61
 פין: אלוף חנן אלוף תמן אלוף מנצר: 62
 אלוף מנדיאל אלוף עירם אלה אלוף אדום: 63
 למשבתם בארץ אדום הוא עשו אבן אדום:

פ פ פ ט 9
 CAP. XXXVII. לו

וישב יעקב בארץ מנצר אביו בארץ כנען: 1
 אלה הלזרות יעקב יוסף דרשבע עשרה שנה 2
 היה רעה את אחיו בצאן והוא נער את בני
 בלחה ואת בני זלפה נעמי אביו ויבא יוסף את 3
 דבתם רעה אל אביהם: וישראל אהב את יוסף 4
 מפליגיו מן בן יעקב הוא לו ועשה לו כחנת
 פסים: וירא אדיו כי אלו אהב אביהם מפלי 5
 אדיו וישנא אתו ולא יכלו דברו לשלם:
 ויחלם יוסף חלום ויבד לאדיו ויוספו עוד שנה 6
 אתו: ויאמר אליהם שמעו נא חלום הדר 7
 אשר חלמתי: והנה אבחנו מאלמים אלמים
 בתוך השדה והנה קמה אלמתי וגם נצבה והנה 8
 חסביה אלמתיכם ותשתחוין לאלמתי: ויאמרו 9
 לו אדיו המלך המלך עלינו אם משול תמשל
 בנו ויוספו עוד שנה אתו על חלמתי ועל דבריו: 10
 ויחלם עוד חלום אחר ויוספו אתו לאדיו ויאמר 11
 הנה חלמתי חלום עוד והנה השמש והיחם
 ואחד עשר כוכבים משתחוים לי: ויוספו אל 12
 אביו ואלאדיו ויגשרו אביו ויאמר לו מה
 חלום הדר אשר חלמתי הבוא נבוא אני ואפון 13
 ואחיו להשתחוות לך ארצה: ויקראו אדיו 14
 ואביו שמר את הדבר: וילכו אדיו לעות 15
 את צאן אביהם בשכם: ויאמר ישראל אל 16
 יוסף ולוא אחי רעים בשכם לך ואשלחך

עשו אבן אדום דבר שער: אלה שמות בני 10
 עשו אלוף דרעדה אשת עשו רעאל דרעמה 11
 אשת עשו: ויהיו בני אלוף תמן ואמר צפו 12
 ונעמתם וקנו: וחמנע: היתה פלגש לאליו 13
 דרעשו ותלד לאליו את עמלק אלה בני עדה 14
 אשת עשו: ואלה בני רעאל נחת ורח שמה 15
 וימיה אלה היו בני בשמת אשת עשו: ואלה 16
 היו בני אהליבמה בת ענה בת צבעון אשת עשו
 ותלד לעשו את יעיש ואת יעלם ואת קרח: 17
 אלה אלוף בני עשו בני אלוף בכור עשו אלוף 18
 תמן אלוף ואמר אלוף צפו אלוף חנן: אלוף 19
 קרח אלוף בעתם אלוף עמלק אלה אלוף אלוף
 בארץ אדום אלה בני עדה: ואלה בני רעאל 20
 דרעשו אלוף נחת אלוף ורח אלוף שמה אלוף
 מזה אלה אלוף רעאל בארץ אדום אלה בני 21
 בשמת אשת עשו: ואלה בני אהליבמה אשת
 עשו אלוף יעיש אלוף יעלם אלוף קרח אלה 22
 אלוף אהליבמה בת ענה אשת עשו: אלה בני 23
 עשו ואלה אלוף הם הוא אדום: ס אלה 24
 בני שער הדר יבני הארץ לוסן ושובל וצבעון
 וענה: ודשון ואצר ודישון אלה אלוף הדר בני 25
 שער בארץ אדום: ויהיו בני לוסן חרי וחימם 26
 ואחוח לוסן חמנע: ואלה בני שובל עלון 27
 ומנחת ועיבל שפו ואונם: ואלה בני צבעון 28
 ואיה וענה היא ענה אשר מצא את חימם 29
 במדבר ברעו את החמרים לצבעון אביו: ואלה 30
 בני ענה דשון ואהליבמה בת ענה: ואלה בני 31
 דישון חמון ואשון ויתרן וכן: אלה בני אצר 32
 בלחן וצעון ועקן: אלה בני דישון עין וארן: 33
 אלה אלוף הדר אלוף לוסן אלוף שובל אלוף 34
 צבעון אלוף ענה: אלוף דשון אלוף אצר אלוף 35
 דישון אלה אלוף הדר לאלפיהם בארץ שער: פ 36
 ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני 37
 מלך מלך לבני ישראל: וימלך באדום בעל דר 38
 בעור ושם עירו דנהבה: וימת בלע וימלך 39
 תחתיו יגב דרבה מבערה: וימת יגב וימלך 40
 תחתיו חשם מארץ התימן: וימת חשם 41
 וימלך תחתיו הדר דר ביד המפה את מדון 42

יַעֲקֹב שָׁמְלִיחֵי וַיָּשֶׁם שֶׁן בְּחֻמֵּי וַיַּחֲבֹּל עַל-
בְּנוֹ יָמִים רַבִּים: וַיָּקָמוּ כָל-בָּנָיו וְכָל-בְּנֹתָיו
לְקַדְּמוֹ וַיִּמָּאֵל לְהַתְנַחֵם וַיֹּאמֶר כִּי אֶחָד אֶל-בְּנֵי
אָבִל שְׂאֵלָה וַיִּבְרַךְ אֹתוֹ אֲבִיו: וְהַמְדִּילִים מִכְּרוּ
אֹתוֹ אֶל-מִצְרַיִם לְשׁוֹמֵיפֶל סָרִיס פְּרֻעָה שֶׁר
הַפְּזֻזִים: ס

CAP. XXXVIII. לו

וְהָיָה בְּעֵת הַהִוא וַיֵּרָד יְהוֹדָה מֵאֵת אֲחִיו וַיֵּשֶׁב
עַד-אִישׁ עַדְלָמִי וַיִּשְׁמוּ יְהוּדָה: וַיֵּרָאשֶׁם יְהוֹדָה
בְּתֹאשֶׁת בְּנֵעֻזִּי וַיִּשְׁמוּ שִׁשִּׁי וַיָּקָחָהּ וַיֵּבֶא אֵלֶיהָ:
וַתַּהַר וַתֵּלֶד בֶּן וַיִּקְרָא אֶת-שְׁמוֹ שֵׁר: וַתַּהַר עוֹד
וַתֵּלֶד בֶּן וַתִּקְרָא אֶת-שְׁמוֹ אוֹנָן: וַתִּסָּקֶף עוֹד
וַתֵּלֶד בֶּן וַתִּקְרָא אֶת-שְׁמוֹ שִׁלָּה יְהוּדָה בְּנֻב
בְּלִדְתָּהּ אֹתוֹ: וַיִּבְקַח יְהוֹדָה אִשָּׁה לְעַר בְּנוֹרָה
וַיִּשְׁמָה מִכּוּר: וַיְהִי עַד בְּנוֹר יְהוּדָה רַע בְּעֵינֵי
יְהוּדָה וַיִּמְחָהוּ יְהוּדָה: וַיֹּאמֶר יְהוֹדָה לְאוֹנָן כֹּה
אֶל-אִשֶּׁת אֲחִיךָ וַיְבִים אֹתָהּ תְּהָאֵם וְרַע לְאֲחִיךָ:
וַיֵּרַע אוֹנָן כִּי לֹא לוֹ יִהְיֶה הַדָּבָר וַיִּהְיֶה אִם-בָּא
אֶל-אִשֶּׁת אֲחִיו וַשָּׂחַת אֶרְצָה לְבָלְתִּי תִקְוָרַע
לְאֲחִיו: וַיֵּרַע בְּעֵינֵי יְהוּדָה אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּמָּת בֶּם
אֹתוֹ: וַיֹּאמֶר יְהוֹדָה לְחָמֹר בָּלְתוּ שְׁבִי אֶל-מִנְחָה
בֵּית-אֲבִיךָ עַד-יִגְדַּל שִׁלָּה בְנִי כִּי אֶמֶר פְּזֻזִית
בֵּית-הוּא כְּאֲחִיו וַתֵּלֶךְ הָמָר וַתֵּשֶׁב בֵּית אֲבִיהָ:
וַיָּרֻב הַיָּמִים וַתָּמָת בְּתִשְׁבֹּעַ אִשֶּׁת-יְהוֹדָה וַיִּנָּחַם
יְהוֹדָה וַיֵּלֶךְ עַל-בָּנָיו צֹאנֹה הוּא וְיְהוֹדָה רַעֲיוֹ
הַעַדְלָמִי הַמִּנְחָה: וַיֵּצֵד לְחָמֹר לֵאמֹר הִנֵּה חֲמִידָה
עִלָּה תִמְנָחָה לָנוּ צֹאנִי: וַתִּסֵּר בְּגָדִי אֶל-מִנְחָתָה
מִשְׁלִיךָ וַתִּכְסֵּם בַּצִּיָּף וַתַּחַשְׁלֵף וַתֵּשֶׁב בַּפֶּתַח
עֵינִים אֲשֶׁר עַל-דֶּרֶךְ הַמִּנְחָה כִּי רָאִתָּה כִּי-גִבַּל
שִׁלָּה וַהֲלוֹא לֹא-תִתְּנֶה לוֹ לְאִשָּׁה: וַיִּרְאָהּ יְהוֹדָה
וַיַּחֲשֹׁבָה לִזְנוּהָ כִּי כִסְתָה פָנֶיהָ: וַיֵּשֶׁ אֵלֶיהָ אֶל-
דֶּרֶךְ וַיֹּאמֶר הֲדַדְיָא אֲבִיךָ אֲלֶיךָ כִּי לֹא יָדַע כִּי
בָלְתוּ הוּא וַתֹּאמֶר מַד-תִּתֶּנֶּךָ לִּי כִּי תִבֹּא אֵלַי:
וַיֹּאמֶר אָנֹכִי אֲשַׁלַּח פְּדִי-עֲוֹנוֹ מִן-הַצֹּאן וַתֹּאמֶר
אִם-תִּתֶּנָּה עָרְבוֹן עַד-שְׁלֹחָהּ: וַיֹּאמֶר מַד-
הָעָרְבוֹן אֲשֶׁר אֶתֶּנֶךָ וַתֹּאמֶר חֲתָמָךְ וַתִּתְּלֶהָ
וַיִּמָּסֶף אֲשֶׁר בִּידָהּ וַיִּתְּנָהּ וַיֵּבֶא אֵלֶיהָ וַתַּהַר לוֹ:

14 אֵלֶיהֶם וַיֹּאמֶר לוֹ הֲנִי: וַיֹּאמֶר לוֹ קִדְיָא רֵאָה
אֶת-שְׁלֹמֹם אֲחִיךָ וְאֶת-שְׁלֹמֹם הַצֹּאן וַתִּשְׁבְּנִי דִבְרָה
15 וַיִּשְׁלַחְהוּ מֵעֵמֶק חֲבִיזִין וַיֵּבֶא שְׂכָמָה: וַיִּמְצְאוּהָ
אִישׁ וְהָיָה תַעֲזָה בַּשָּׂדֶה וַיִּשְׁאַלְהוּ הָאִישׁ לֵאמֹר
16 מַד-תִּבְקָשׁ: וַיֹּאמֶר אֶת-אֲחִי אָנֹכִי מִבְּקָשׁ
17 הַיְדָדְיָא לִּי אִשָּׁה תָם רָעִים: וַיֹּאמֶר הָאִישׁ
בְּסַעֲי מִיָּה כִּי שְׂמִיעָתִי אֲמִירִים נִלְכָּה דִתְנוּהָ וַיִּלְכֹּד
18 יוֹסֵף אַחֵר אֲחִיו וַיִּמְצָאֵם בְּדִתָּן: וַיִּרְאֵהוּ אֹתוֹ
מִדָּחַק וּבְסוֹרֵם וַיִּקְרַב אֲלֵיהֶם וַיַּחֲנִיכֵם אֹתוֹ
19 לְהַמִּיתוֹ: וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל-אֲחִיו הִנֵּה בַעַל
20 הַחֲלָמוֹת הַלְלוּהָ כֹּה: וַשָּׂחָה לָנוּ וַיִּבְרָחְהוּ
וַיִּשְׁלַחְהוּ בְּאֶחָד הַבָּחוֹרִת וַאֲמָרְנוּ חִידָה רָעָה
21 אֲבָלְתָהוּ וְנִרְאָהּ מִדִּיּוּהִי הַלְמִיתִיו: וַיִּשְׁמַע
רְאוּבֵן וַיַּצְלִיחַ מִיָּדָם וַיֹּאמֶר לֹא נִפְגַּע בְּנַפְשִׁי:
22 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם רְאוּבֵן אֶל-תִּשְׁפֹּכִידֶם הַשְׁלִיכוּ
אֹתוֹ אֶל-הַבּוֹר הַזֶּה אֲשֶׁר בְּמִדְבָּר וְעַד אֶל-תִּשְׁלַחְהוּ
בּוֹ לְמַעַן הַצִּיל אֹתוֹ מִיָּדָם לְחַשְׁבוֹ אֶל-אֲבִיו:
23 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר-בָּא יוֹסֵף אֶל-אֲחָיו וַיִּשְׁפֹּשׁוּ אֶת-יוֹסֵף
אֶת-כַּתְּמֻלָּתוֹ אֶת-פִּתְחַת הַפָּסִים אֲשֶׁר עָלָיו:
24 וַיִּקְרָהוּ וַיִּשְׁלַח אֹתוֹ הַבָּרָה וַתִּבּוֹר לֹק אֵין בּוֹ מִים:
25 וַיִּשְׁבֵּה לְאֶבְלָחֶם וַיִּשְׁאֹף עֵינֵיהֶם וַיִּרְאֵהוּ וַהֲוָה
אֶרְחַת יִשְׁמַעְאֵלִים בָּאָה מִבְּלָעַד וַיִּמְלִיכֶם נְשָׂאִים
נִכְאָה וַיִּצְרִי לָשׁ הַלֹּכִים לְחֹזֶר מִצְרַיִם:
26 וַיֹּאמֶר יְהוֹדָה אֶל-אֲחָיו מַד-בָּצַע כִּי נִדְרָג אֶת-
27 אֲחִינוֹ וְכִסְיוֹ אֶת-דָּמוֹ: לֹא וַנִּמְכְּרֵנוּ לְיִשְׁמַעְאֵלִים
וַיְדַע אֶל-הַתִּירָבוֹ כִּי-אֲחִינוֹ בְּשׁוֹרְנוֹ הוּא וַיִּשְׁמַעְנוּ
28 אֲחָיו: וַיַּעֲבְרוּ אֲנָשִׁים מִדֵּינִים סָחָרִים וַיָּמָשְׁכוּ
וַיַּעֲלֵו אֶת-יוֹסֵף מִן-הַבּוֹר וַיִּמְכְּרוּ אֶת-יוֹסֵף
לְיִשְׁמַעְאֵלִים בְּעֶשְׂרִים בָּסָף וַיָּבִיאוּ אֶת-יוֹסֵף
29 מִצְרַיִם: וַיֵּשֶׁב רְאוּבֵן אֶל-הַבּוֹר וַהֲוָה אֶת-יוֹסֵף
30 בְּבוֹר וַיִּקְרַע אֶת-בְּגָדָיו: וַיֵּשֶׁב אֶל-אֲחָיו וַיֹּאמֶר
31 הַגִּלְדִּי אֵינִי וְאֲנִי אֶבְדָּה אֶנְרָא: וַיִּקְרָהוּ אֶת-
פִּתְחַת יוֹסֵף וַיִּשְׁחָטוּ שְׂעִיר עִזִּים וַיִּסְבְּלוּ אֶת-
32 הַפִּתְחַת בָּדָם: וַיִּשְׁלַחוּ אֶת-פִּתְחַת הַפָּסִים
וַיָּבִיאוּ אֶל-אֲבִיהֶם וַיֹּאמְרוּ זֹאת מִצְאֵנוּ הַכֶּרֶם
33 הַפִּתְחַת בְּנֶדֶךְ הוּא אִם-לֹא: וַיַּפְדָּה וַיֹּאמֶר פִּתְחַת
34 בְּנֵי חִידָה רָעָה אֲבָלְתָהוּ מִלֶּחֶם מִלֶּחֶם יוֹסֵף: וַיִּקְרַע

14 And he said to him, Go, I pray thee, see β whether it be well with thy brethren, and well with the flocks; and bring me word again. So he sent him out of the vale of β Hebron, and he came to Shechem.

15 And a certain man found him, and, behold, he was wandering in the field: and the man asked him, saying, What seekest thou? ϵ

16 And he said, I seek my brethren: tell δ me, I pray thee, where they feed their flocks.

17 And the man said, They are departed hence; for I heard them say, Let us go to Dothan. And Joseph went after his brethren, and found them in ϵ Dothan.

18 And when they saw him afar off, even before he came near unto them, they conspired δ against him to slay him.

19 And they said one to another, Behold, this ϵ dreamer cometh.

20 Come now, therefore, and let us slay him, δ and cast him into some pit; and we will say, Some evil beast hath devoured him: and we shall see what will become of his dreams.

21 And Reuben heard it, and he delivered him out of their hands; and said, Let us not kill him.

22 And Reuben said unto them, Shed no blood, δ but cast him into this pit that is in the wilderness, and lay no hand upon him; that he might rid him out of their hands, to deliver him to his father again.

23 And it came to pass, when Joseph was come unto his brethren, that they stripped Joseph ϵ out of his coat, his coat of many ζ colours δ that was on him:

24 And they took him, and cast him into a pit: η and the pit was empty, there was no water in it.

25 And they sat down to eat θ bread: and they lifted up their eyes and looked, and, behold, a company of θ Ishmeelites came from Gilead, with their camels bearing spicery and η balm and myrrh, going to carry it down to Egypt.

26 And Judah said unto his brethren, What profit is it if we slay our brother, and conceal θ his blood?

27 Come, and let us sell him to the Ishmeelites, and let not our hand θ be upon him; for he is our brother, and our flesh. And his brethren λ were content.

28 Then there passed by Midianites, μ merchantmen; and they drew and lifted up Joseph out of the pit, and sold Joseph ν to the Ishmeelites for twenty π pieces of silver: and they brought Joseph into Egypt.

29 And Reuben returned unto the pit; and, behold, Joseph was not in the pit; and he rent ν his clothes.

30 And he returned unto his brethren, and said, The child α is not; and I, whether shall I go?

31 And they took Joseph's coat, β and killed a kid of the goats, and dipped the coat in the blood:

32 And they sent the coat of many colours, and they brought it to their father; and said, This have we found: know now whether it be thy son's coat or no.

33 And he knew it, and said, It is my son's coat; an evil beast ϵ hath devoured him: Joseph is without doubt rent in pieces.

34 And Jacob rent his clothes, and put sackcloth δ upon his loins, and mourned

B. C. 1729.

β see the peace of thy brethren, &c
a 2 Sa. 12. 17.
b ch. 35. 27.
c Ju. 4. 22.
d Ki. 6. 19.
e Ca. 1. 7.
f Heb. chamberlain, or, courtier.
g Es. 1. 10.
h or, chief marshal.
i Heb. chief of the slaughtermen or executioners.
j 2 Ki. 6. 13.
k Ps. 31. 13.
l 37. 12, 32.
m 94. 21.
n Mat. 21. 38.
o 27. 1.
p Jno. 11. 53.
q Ac. 23. 12.
r master of dreams.
s Pr. 1. 11, 16.
t 27. 4.
u ch. 42. 22.
v Mat. 27. 28.
w or, pieces.
x he ver. 3.
y 1 Ch. 2. 3.
z De. 25. 5.
aa Mat. 22. 24.
ab Ps. 35. 7.
ac La. 4. 20.
ad Pr. 30. 20.
ae Am. 6. 6.
af q ver. 28, 36.
ag Je. 8. 22.
ah was evil in the eyes of the LORD.
ai ch. 4. 10.
aj Job 16. 18.
ak the days were multiplied.
al 1 Sa. 18. 17.
am 2 Sa. 12. 9.
an hearkened
au Ju. 6. 3.
av Ps. 105. 17.
aw Zec. 11. 12.
ax Mat. 27. 9.
ay Ac. 7. 9.
az Jos. 15. 10.
ba Ju. 14. 1.
bb the door of eyes, or of Enajim.
bc y Nu. 14. 6.
bd Ju. 11. 35.
be Job 1. 20.
bf Joel 2. 13.
bg Pr. 7. 12.
bh ch. 42. 13, 36.
bi Je. 31. 15.
bj b ver. 23.
bk ch. 44. 28.
bl a kid of the goats.
bm 2 Ki. 19. 1.
bn Es. 4. 1.
bo Is. 32. 11.
bp Jon. 3. 5.
bq e ver. 25.

for his son many days.

35 And all his sons and all his daughters α rose up to comfort him; but he refused to be comforted: and he said, For I will go down into the grave unto my son mourning. Thus his father wept for him.

36 And the Midianites sold him into Egypt, unto Potiphar, an γ officer of Pharaoh's, and δ captain of the guard.

CHAP. XXXVIII.

AND it came to pass at that time, that Judah went down from his brethren, and turned in to a certain Adullamite, whose name was Hirah.

2 And Judah saw there a daughter of a certain Canaanite, whose name was Shuah; and he took her, and went in unto her.

3 And she conceived, and bare a son; and he called his name Er.

4 And she conceived again, and bare a son; and she called his name Onan.

5 And she yet again conceived, and bare a son; and called his name Shelah: and he was at Chezib, when she bare him.

6 And Judah took a wife for Er his first-born, whose name was Tamar.

7 And Er, Judah's first-born, was wicked in the sight of the LORD; ϵ and the LORD slew him.

8 And Judah said unto Onan, Go in unto η thy brother's wife, and marry her, and raise up seed to thy brother.

9 And Onan knew that the seed should not be his: and it came to pass, when he went in unto his brother's wife, that he spilled it on the ground, lest that he should give seed to his brother.

10 And the thing which he did θ displeased the LORD: wherefore he slew him also.

11 Then said Judah to Tamar his daughter-in-law, Remain a widow at thy father's house, till Shelah my son be grown: for he said, Lest peradventure he die also, as his brethren did. And Tamar went and dwelt in her father's house.

12 And κ in process of time the daughter of Shuah, Judah's wife, died; and Judah was comforted, and went up unto his sheep-shearers to Timnath, he and his friend Hirah the Adullamite.

13 And it was told Tamar, saying, Behold, thy father-in-law goeth up λ to Timnath to shear his sheep.

14 And she put her widow's garments off from her, and covered her with a veil, and wrapped herself, and sat in μ an open place, ϵ which is by the way to Timnath: for she saw that Shelah was grown, and she was not given unto him to wife.

15 When Judah saw her, he thought her to be an harlot; because she had covered her face.

16 And he turned unto her by the way, and said, Go to, I pray thee, let me come in unto thee; (for he knew not that she was his daughter-in-law.) And she said, What wilt thou give me, that thou mayest come in unto me?

17 And he said, I will send thee ν a kid from the flock. And she said, Wilt thou give me a pledge, till thou send it?

18 And he said, What pledge shall I give thee? And she said, Thy signet, η and thy bracelets, and thy staff that is in thine hand. And he gave it her, and came in unto her; and she conceived by him.

19 And she arose, and went away, and

laid by her vail from her, and put on the garments^b of her widowhood.

20 And Judah sent the kid by the hand of his friend the Adullamite, to receive his pledge from the woman's hand; but he found her not.

21 Then he asked the men of that place, saying, Where *is* the harlot, that was openly *β* by the way-side? And they said, There was no harlot in this place.

22 And he returned to Judah, and said, I cannot find her; and also the men of the place said, *that* there was no harlot in this place.

23 And Judah said, Let her take it to her, lest we *γ* be shamed: *δ* behold, I sent this kid, and thou hast not found her.

24 And it came to pass about three months after, that it was told Judah, saying, Tamar thy daughter-in-law hath played the harlot; *κ* and also, behold, she *ς* with child by whoredom. And Judah said, Bring her forth, and let her be burnt.^m

25 When she was brought forth, she sent to her father-in-law, saying, By the man, whose these *are, am* I with child: and she said, Discern.ⁿ I pray thee, whose *are* these, the signet, and bracelets,^o and staff.

26 And Judah acknowledged *them*, and said, She hath been more^q righteous than I; because that I gave her not to^r Shelah my son. And he knew her again no^s more.

27 And it came to pass in the time of her travail, that, behold, twins *were* in her womb.

28 And it came to pass, when she travailed, that *the one* put out his hand: and the midwife took and bound upon his hand a scarlet thread, saying, This came out first.

29 And it came to pass, as he drew back his hand, that, behold, his brother came out: and she said, *ζ* How hast thou broken forth? *this breach be* upon thee: therefore his name was called *η* Pharez.^u

30 And afterward came out his brother, that had the scarlet thread upon his hand: and his name was called Zarah.

CHAP. XXXIX.

AND Joseph was brought down to Egypt; and Potiphar,^a an officer of Pharaoh, captain of the guard, an Egyptian, bought him of the hands of the Ishmeelites, which had brought him down thither.

2 And the LORD was with^a Joseph, and he was a prosperous man; and he was in the house of his master the Egyptian.

3 And his master saw that the LORD was with him, and that the LORD made all that he did to prosper^b in his hand.

4 And Joseph found grace^c in his sight, and he served him: and he made him overseer^d over his house, and all that he had he put into his hand.

5 And it came to pass from the time that he had made him overseer in his house, and over all that he had, that the LORD blessed the Egyptian's house^e for Joseph's sake; and the blessing of the LORD was upon all that he had, in the house,^f and in the field.

6 And he left all that he had in Joseph's hand; and he knew not ought he had, save the bread which he did eat. And Joseph was a goodly^g person, and well favoured.

7 And it came to pass after these things,

B. C. 1729.

a Job 31. 1.

Ps. 119. 37.

b 2 Sa. 14. 2, 5.

c 2 Sa. 13. 11.

d Pr. 1. 10.

β or, in

Enajim.

e Le. 20. 10.

f Pr. 6. 29, 32.

g 2 Sa. 12. 13.

Ps. 51. 4.

γ Ec. 28. 16.

γ become a

contempt.

g Pr. 6. 33.

Ro. 6. 21.

Ep. 5. 12.

h Pr. 22. 14.

i Pr. 7. 13.

k Ju. 19. 2.

Ho. 3. 3.

l Ec. 7. 26.

m Le. 21. 9.

n De. 22. 21.

2 Sa. 12. 5.

o ch. 37. 32.

p ver. 18.

q Ec. 22. 5.

r *ε* great.

q 1 Sa. 24. 17.

r ver. 14.

s Job 34. 31, 32.

Ro. 13. 12.

Tit. 2. 11, 12.

t Ex. 23. 1.

u Ps. 37. 14.

120. 3.

Pr. 12. 19.

ζ or, where-

fore hast

thou made

this breach

against

thee?

η *ε. a breach*

u Nu. 26. 20.

1 Ch. 2. 4.

Mat. 1. 3.

v Pr. 6. 34, 35.

Ca. 8. 6.

w ch. 41. 14.

Ps. 105. 18.

g extended

kindness

unto him.

x Ex. 12. 36.

Ps. 106. 46.

Pr. 16. 7.

Da. 1. 9.

Ac. 7. 10.

y ver. 2. 3.

z ch. 37. 36.

Ps. 105. 17.

a 1 Sa. 16. 18.

18. 14, 28.

Ac. 7. 9.

b Jos. 1. 7, 8.

1 Ch. 22. 13.

Ps. 1. 3.

c ver. 21.

1 Sa. 16. 22.

d ch. 24. 2.

e ch. 30. 27.

f Ne. 1. 11.

g Pr. 16. 14.

19. 19.

h De. 28. 3. 6.

i ch. 39. 20, 23.

k 1 Sa. 16. 12.

17. 42.

that his master's wife cast her eyes^a upon Joseph; and she said, Lie^c with me.

8 But he refused,^d and said unto his master's wife, Behold, my master wotteth not what *is* with me in the house, and he hath committed all that he hath to my hand;

9 There *is* none greater in this house than I; neither hath he kept back any thing from me but thee, because thou *art* his wife: how then can I do this great wickedness,^e and sin^f against God?

10 And it came to pass, as she spake to Joseph day by day,^g that he hearkened not unto her, to lie by her, or to be with her.

11 And it came to pass about this time, that Joseph went into the house to do his business; and *there* was none of the men of the house there within.

12 And she caught him^h by his garment, saying, Lie with me: and he left his garment in her hand, and fled,ⁱ and got him out.

13 And it came to pass, when she saw that he had left his garment in her hand, and was fled forth,

14 That she called unto the men of her house, and spake unto them, saying, See, he hath brought in an Hebrew unto us to mock^j us: he came in unto me to lie with me, and I cried with a *δ* loud voice:

15 And it came to pass, when he heard that I lifted up my voice and cried, that he left his garment with me, and fled, and got him out.

16 And she laid up his garment by her, until his lord came home.

17 And she spake unto him^k according to these words, saying, The Hebrew servant, which thou hast brought unto us, came in unto me to mock me:

18 And it came to pass, as I lifted up my voice, and cried, that he left his garment with me, and fled out.

19 And it came to pass, when his master heard the words of his wife, which she spake unto him, saying, After this manner did thy servant to me, that his wrath^l was kindled.

20 And Joseph's master took him, and put him into the^m prison, a place where the king's prisoners were bound: and he was there in the prison.

21 But the LORD was with Joseph, and shewed *θ* him mercy, and gave himⁿ favour in the sight of the keeper of the prison.

22 And the keeper of the prison committed to Joseph's hand all the prisoners that were in the prison; and whatsoever they did there, he was the doer of *it*.

23 The keeper of the prison looked not to any thing *that was* under his hand; because the LORD^o was with him, and *that* which he did, the LORD^p made *it* to prosper.

CHAP. XL.

AND it came to pass after these things that the butlers^q of the king of Egypt and his baker had offended their lord the king of Egypt.

2 And Pharaoh was wroth^r against two of his officers, against the chief of the butlers, and against the chief of the bakers.

3 And he put them in ward in the house of the captain of the guard, into the prison; the place where Joseph was bound.

4 And the captain of the guard charge Joseph with them, and he served them and they continued a season in ward.

5 And they dreamed a dream both

וַיֹּאמֶר אֶל־אֵשֶׁת אֲדָמִי הֵן אָדָם לֹא־עָשָׂה אִתִּי מִדְּבַר
בְּנִית וְכָל אֲשֶׁר־יָשְׁלוּ בְּתֵן בְּדִי׃ אֵינֶנּוּ גְדֹל בְּנִית׃
הִנֵּה מִמֶּנִּי וְלֹא־חָשַׁךְ מִמֶּנִּי מֵאוֹמֶה בִּי אִם־אוֹתָהּ
בְּאֶשֶׁר אֶת־אִשְׁתּוֹ וְאִךְ אֶעֱשֶׂה הַרְעָה הַגְּדֹלָה
הַזֹּאת וְחִטָּאתִי לֹא־הֵינִי׃ וַיְהִי כִּדְבַר־הַזֶּה אֱלֹהִים
יֹסֵף יָוֵם וְלֹא־שָׁמַע אֱלֹהִים לְשׁוֹבֵב אֲצִלָּה לְהוֹיֵת
עִמָּה׃ וַיְהִי בִּדְרוֹם הַיָּדָה וַיָּבֵא הַבִּיתָה לְעִשְׂוֹת
מִלֹּאכְתּוֹ וְאִין אִישׁ מֵאֲנָשֵׁי הַבִּית שָׁם בְּבִית׃
וַתַּחֲשֹׁתֶהוּ בְּגִדָּהּ לֵאמֹר שִׁכְבָּה עִמִּי וַיַּעֲבֹב בְּגִדָּהּ
בְּדֶה וַיִּגַּס וַיֵּצֵא הַחוּצָה׃ וַיְהִי כִּדְבָרֹתֶיהָ כִּרְעוֹב בְּגִדָּהּ
בִּידָהּ וַיָּגַס הַחוּצָה׃ וַתִּקְרָא לְאִנְשֵׁי בֵיתָהּ וַתֹּאמֶר
לָהֶם לֵאמֹר רְאוּ הֵבִיא לִנִּי אִישׁ עֲבָדִי לְצַחֵק בְּנִי
כִּי אֵלֵי לְשׁוֹבֵב עִמִּי וַאֲקָרָא בְּקוֹל גְּדֹל׃ וַיְהִי
כִשְׁמֹעָהּ בְּיַד־רֵמְתִּי קוֹל וַאֲקָרָא וַיַּעֲבֹב בְּגִדָּהּ אֲצִלָּה
וַיָּגַס וַיֵּצֵא הַחוּצָה׃ וַתִּפְחַן בְּגִדָּהּ אֲצִלָּה עַד־בֹּא
אֲדָמִי אֶל־בֵּיתָה׃ וַתִּדְּבַר אֵלָיו בְּדִבְרֵים הָאֵלֶּה
לֵאמֹר כִּי אֵלֵי הָעֶבֶד הָעֶבְרִי אֲשֶׁר־הֵבֵאתָ לִנִּי לְצַחֵק
כִּי׃ וַיְהִי בְּדִרְיָמִ קוֹל וַאֲקָרָא וַיַּעֲבֹב בְּגִדָּהּ אֲצִלָּה
וַיָּגַס הַחוּצָה׃ וַיְהִי כִשְׁמֹעַ אֲדָמִי אֶת־דְּבָרֵי
אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר דִּבְרָה אֵלָיו לֵאמֹר בְּדִבְרֵים הָאֵלֶּה
עָשִׂה לִּי עֲבָדָה וַיְהִי אַפּוֹ׃ וַיִּקָּה אֲדָמִי יוֹסֵף אֹתוֹ
וַיַּתְּחִלּוּ אֶל־בֵּית הַסֹּהַר מְקוֹם אֲשֶׁר־אֲסֹרִי הַמֶּלֶךְ
אֲסֹרִים וַיְהִי־שָׁם בְּבֵית הַסֹּהַר׃ וַיְהִי יְהוָה אֵת
יוֹסֵף וַיְהִי אֵלָיו חֶסֶד וַתֵּתֵן חָלֹם בְּעֵינָיו עוֹר בֵּית
הַסֹּהַר׃ וַיִּהְיֶה עוֹר בֵּית־הַסֹּהַר בְּיַד־יוֹסֵף אֶת־כָּל־
הָאֲסֹרִים אֲשֶׁר בְּבֵית הַסֹּהַר וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשִׂים
שָׁם הוּא הָיָה עֹשֶׂה׃ אֵין עוֹר בֵּית־הַסֹּהַר רָאָה
אֶת־כָּל־מֵאוֹמֶה בְּדִי בְּאֶשֶׁר יְהוָה אֱתוֹ וַאֲשֶׁר־הוּא
עֹשֶׂה יְהוָה מִצִּלָּה׃ פ

CAP. XL. מ

וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חִסְאוֹ מִשְׁכַּח מֶלֶךְ
מִצְרַיִם וַתֹּאמֶר לְאֲדָמִיתָם לִמְלֶךְ מִצְרַיִם׃ וַיִּקְרָא
פַּרְעֹה עַל שְׁנֵי כְרִיסָיו עַל עוֹר הַמִּשְׁתָּקִים וְעַל עוֹר
הָאוֹרִים׃ וַיִּהְיֶה אֹתָם בְּמִשְׁמֹר בֵּית עוֹר הַפְּחָדִים
אֶל־בֵּית הַסֹּהַר מְקוֹם אֲשֶׁר יוֹסֵף אֲסֹר שָׁם׃
וַיִּפְקֹד עוֹר הַפְּחָדִים אֶת־יוֹסֵף אֹתָם וַיִּשְׁרַת אֹתָם
וַיְהִי יָמִים בְּמִשְׁמֹר׃ וַיַּחֲלֹמֶה חֲלוֹם שְׁנֵיהֶם

וַיִּהְיֶם וַיִּתְּלוּ וַתִּסָּר צַעֲפָה מִצִּלָּהּ וַתִּלְבַּשׁ בְּגָדִי
וַיִּשְׁלַח יְהוָה אֶת־בְּנֵי הָעֲזִים בְּדִי
רַעְיוֹ הַעֲדֹלָמִי לְקַחַת הָעֶבְדִּים מִיַּד הָאִשָּׁה וְלֹא
מִצִּלָּהּ׃ וַיִּשְׁאַל אֶת־אִנְשֵׁי מְקוֹמָהּ לֵאמֹר אֵיךְ
הַקִּשְׁטָה הוּא בְּעֵינֵים עַל־הַדָּקֶךְ וַיֹּאמְרוּ לֹא־הָיְתָה
בְּיָד קִדְשָׁה׃ וַיִּשָּׁב אֶל־יְהוָה וַיֹּאמֶר לֹא
מִצִּלָּתָהּ וְכֵם אִנְשֵׁי הַמְּקוֹם אָמְרוּ לֹא־הָיְתָה
בְּיָד קִדְשָׁה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה תִּקְחֵה לָהּ פֶּן מִיָּדָהּ
לָבוֹ הִנֵּה שִׁלְחָתִי הַבְּנִי הַזֶּה וְאֵתָהּ לֹא מִצִּלָּתָהּ׃
וַיְהִי כִשְׁמֹעֶשׁ הָרָשִׁים וַיָּבֹד לַיהוָה לֵאמֹר וְנִתְּהָ
תָמִר פִּלְתָּהּ וְכֵם הִנֵּה הָרָה לְנוֹנִים וַיֹּאמְרוּ יְהוָה
הוֹצִיאָהּ וַתִּשְׁוֹף׃ הוּא מוֹצֵאת וְהוּא שִׁלְחָהּ
אֶל־חִמְיָהּ לֵאמֹר לֹאִישׁ אֲשֶׁר־אֵלֶּה לוֹ אֲנִי הָרָה
וַתֹּאמֶר הַכִּרְנָה לִּי הַחֲתֻמָּת וַתַּחֲתִילֵם וַתַּמְסֶה
הָאֵלֶּה׃ וַיִּפֹּךְ יְהוָה וַיֹּאמֶר כִּדְבָרָה מִמֶּנִּי כִּי־עַל־
כֵּן לֹא־נִתְּתָהּ לְשִׁלָּה בְנִי וְלֹא־יִסָּף עוֹד לְרַעְיָהּ׃
וַיְהִי בַּעֲשֵׂת לְדָתָהּ וַתִּהְיֶה תְּאוֹמִים בְּבִטְנָהּ׃
וַיְהִי בְּלִדְתָהּ וַיִּתְּרֶךְ וַתִּקַּח הַמִּלְּדָה וַתִּקְשֹׁר עַל־
יָדָי שְׁנֵי לֵאמֹר זֶה יֵצֵא רֹאשֶׁנָּה׃ וַיְהִי כִשְׁמִיעוֹ
יָדוֹ וַתִּהְיֶה יָצָא אֹתוֹ וַתֹּאמֶר מִדֶּה־פְרָצָתָ עֲלֶיךָ פָּרָץ
וַיִּקְרָא שְׁמוֹ פָּרָץ׃ וְאַחֲרֵי יָצָא אֹתוֹ אֲשֶׁר עַל־יָדוֹ
הַשָּׁמַיִם וַיִּקְרָא שְׁמוֹ קָרַח׃ ס

CAP. XXXIX. לט

וַיִּוֹסֶף הַיָּדָה מִצְרַיִמָה וַיִּקְלְהוּ פוֹטִיפֶר כֹּהֵן פַּרְעֹה
עוֹר הַפְּחָדִים אִישׁ מִצְרִי מִיַּד הַיִּשְׁמֵשָׁאִים אֲשֶׁר
הוֹרְדוּ שָׁמָּה׃ וַיְהִי יְהוָה אֶת־יוֹסֵף וַיְהִי אִישׁ
מִצִּלָּה וַיְהִי בְּבֵית אֲדָמִי הַמִּצְרִי׃ וַיֵּרָא אֲדָמִי
כִּי יְהוָה אֱתוֹ וְכָל אֲשֶׁר־הוּא עֹשֶׂה יְהוָה מִצִּלָּהּ
בְּיָדוֹ׃ וַיִּמְצָא יוֹסֵף הֵן בְּעֵינָיו וַיִּשְׁרַת אֹתוֹ
וַיַּפְקְדוּהוּ עַל־בֵּיתוֹ וְכָל־יִשְׁרָלוֹ בְּתֵן בְּדִי׃ וַיְהִי מֵאֹד
הַסִּלְקִי אֹתוֹ בְּבֵיתוֹ וְעַל כָּל־אֲשֶׁר יִשְׁרָלוֹ וַיִּבְרַךְ
יְהוָה אֶת־בֵּית הַמִּצְרִי בְּגִלְלִי יוֹסֵף וַיְהִי בִּרְפַת יְהוָה
בְּכָל־אֲשֶׁר יִשְׁרָלוֹ בְּבִית וּבִשְׂדֶה׃ וַיַּעֲבֹב כָּל־אֲשֶׁר־
לוֹ בְּיַד יוֹסֵף וְלֹא־יָדָע אֹתוֹ מֵאוֹמֶה כִּי אִם־הוֹלֵחִם
אֲשֶׁר־הוּא אוֹכֵל וַיְהִי יוֹסֵף יִפְהָ תָרָר וַיִּפְהָ מִצִּלָּהּ׃
וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַתִּשָּׂא אִשְׁת־אֲדָמִי
אֶת־עֵינֶיהָ אֶל־יוֹסֵף וַתֹּאמֶר שִׁכְבָּה עִמִּי׃ וַיִּמָּאֵן

אֵישׁ חַלְמוֹ בְּלֵילָה אֶחָד אִישׁ כַּסְתְּרוֹן חֲלָמוֹ
הַמִּשְׁקָה הַזֹּאתָ אֲשֶׁר לִמְלֶךְ מִצְרַיִם אֲשֶׁר אֶסְתִּיר
בְּבֵית הַסֹּהַר: וַיָּבֹא אֵלָיוֹם יוֹסֵף בְּבֹקֶר וַיֵּרָא
אֲלֵהֶם וְהֵם זִנְעִים: וַיִּשְׁאַל אֶת־סִרְסִי פֶרְעָה
אֲשֶׁר אֵתוֹ בְּמִשְׁמַר בֵּית־אֲדֹנָיו לֵאמֹר מִדּוֹעַ פְּנִינִם
רָעִים הָיוּ: וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו חֲלֹם חֲלָמְנוּ וַתֵּר
אֵין אֵתוֹ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף הֲלוֹא לֵאלֹהִים
פְּתָרִים סִפְרִיתָ לִּי: וַיִּסְפֹּר שִׁיר־הַמִּשְׁקִים אֶת־
חֲלָמוֹ יוֹסֵף וַיֹּאמֶר לוֹ בְּחֻלְמוֹי הִנֵּה גֹן לִפְנֵי:
וּבְנֶפֶץ שְׁלֹשָׁה שָׁרִיגִם הוּא כְּסִלָּח עֲלֵתָה נֹצֵה
הַשָּׂעִלִי אֲשֶׁר־לְחֵית עֲנָבִים: וְכֹס פֶּרְעָה בִּידֵי וַיִּקַּח
אֶת־הָעֲנָבִים וַיִּשְׁחַט אֹתָם אֶלְכֹס פֶּרְעָה וַתֵּן
אֶת־הַכֹּס עַל־רֶגֶל פֶּרְעָה: וַיֹּאמֶר לוֹ יוֹסֵף זֶה
פְּתָרְנִי שְׁלֹשַׁת הַשָּׁרִיגִם שְׁלֹשַׁת יָמִים הֵם: בָּעֵד:
שְׁלֹשַׁת יָמִים יֵשֵׁא פֶּרְעָה אֶת־רֹאשׁוֹ וַתִּשְׁבֹּק עַל־
כֶּבֶד וְתִתֵּן כֹּס פֶּרְעָה בְּיָדוֹ בְּמִשְׁפַּט הָרֹאשִׁין
אֲשֶׁר הָיִית מִשְׁקָהוּ: כִּי אִם־זָכַרְתִּי אֶתָּה פֶּאֶשֶׁר
יֵשֵׁב לָךְ וַעֲשִׂיתָ לָּא עֲדֹתִי חֶסֶד וְהוֹפְרָתִי אֶל־
פֶּרְעָה וְהוֹצֵאתִנִי מִכַּדְּבִית הַזֶּה: כִּי־גָבַב בְּגָבִי
מֵאֶרֶץ הָעִבְרִים וְגַם־פָּה לֹא־עָשִׂיתִי מֵאוֹמֶה כִּי־
שָׂמוּ אֹתִי בְּבוֹר: וַיֵּרָא שִׁיר־הָאֲמִים כִּי־טוֹב פָּתַר
וַיֹּאמֶר אֶל־יוֹסֵף אֶת־אֲנִי בְּחֻלְמוֹי הִנֵּה שְׁלֹשָׁה
סֵלִי זֶה עֲלִירָאִשִׁי: וּבִסֵּל הָעֲלִיִּין מִכֵּל מֵאֲכָל
פֶּרְעָה מַעֲשִׂיהָ אִסָּה הָעוֹף אֲכָל אֹתָם מִכֶּהֱסֵל
מִעַל רֹאשִׁי: וַיַּעַן יוֹסֵף וַיֹּאמֶר זֶה פְּתָרְנִי שְׁלֹשַׁת
הַסֵּלִים שְׁלֹשַׁת יָמִים הֵם: בָּעֵד: שְׁלֹשַׁת יָמִים
יֵשֵׁא פֶּרְעָה אֶת־רֹאשׁוֹ מִעֲלֵיהָ וְתִלָּה אוֹתָהּ עַל־רֶגֶל
וְאֲכָל הָעוֹף אֶת־בָּשָׂרָהּ מִעֲלֶיהָ: וַיְהִי בַיּוֹם
הַשְּׁלִישִׁי יוֹם הַלָּדֹת אֶת־פֶּרְעָה וַיַּעַשׂ מִשְׁתָּה
לְכָל־עַבְדָּיו וַיֵּשֵׂא אֶת־רֹאשׁוֹ עַל הַמִּשְׁקִים וַתֵּר
רֹאשׁ עַל הָאֲמִים בְּתוֹךְ עַבְדָּיו: וַיִּשָּׁב אֶת־שֵׁר
הַמִּשְׁקִים עַל־מִשְׁקָהוּ וַתֵּן הַכֹּס עַל־רֶגֶל פֶּרְעָה:
וְאֵת שֵׁר הָאֲמִים חֲלָה פֶּאֶשֶׁר פָּתַר לָהֶם יוֹסֵף:
וְלֹא־זָכַר שִׁיר־הַמִּשְׁקִים אֶת־יוֹסֵף וַיִּשְׁכַּחְהוּ:

עַל־הָאֵר: וְהִנֵּה מִכֶּהֱיָאֵר עֲלֹת שִׁבַּע פָּרוֹת וַיֹּסֶף
מִרְאָה וּבְרִיאַת בָּשָׂר וַתִּרְעֶנָּה בָּאָדָם: וְהִנֵּה שִׁבַּע
פָּרוֹת אַחֲרוֹת עֲלוֹת אַחֲרֵיהֶן מִכֶּהֱיָאֵר רְעוֹת מִרְאָה
וְתָקוּת בָּשָׂר וַתַּעֲבֹדְהָ אֶצֶל הַפָּרוֹת עַל־שִׁפְת
הָאֵר: וַתֹּאכְלֶנָּה הַפָּרוֹת רְעוֹת הַמִּרְאָה וְתָקוּת
הַבָּשָׂר אֵת שִׁבַּע הַפָּרוֹת יָפֶת הַמִּרְאָה וּתְבִרִיאַת
וַיִּקַּץ פֶּרְעָה: וַיִּשָּׁן וַיִּהְיֶה שְׁנִית וְהִנֵּה שִׁבַּע
שִׁבְלִים עֲלוֹת בִּקְנָה אֶחָד בְּרִיאוֹת וְשִׁבָּה: וְהִנֵּה
שִׁבַּע שִׁבְלִים הָקוֹת וַתִּדְּוֹתָן קָדִים לְמִחוֹת אַחֲרֵיהֶן:
וַתִּבְלַעְהָ הַשִּׁבְלִים הָקוֹת אֶת־שִׁבַּע הַשִּׁבְלִים
הַבְּרִיאוֹת וַתִּמְלֹאֹת וַיִּקַּץ פֶּרְעָה וְהִנֵּה חֲלֹם:
וַיְהִי בְּבֹקֶר וַתִּפְסַע רִחוֹ וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא אֶת־כָּל־
תַּרְמָגֵי מִצְרַיִם וַאֲת־כָּל־תַּחֲכֻמֶּה וַיִּסְפֹּר פֶּרְעָה
לָהֶם אֶת־חֲלָמוֹ וַאֲיִשְׁפֹּתֵר אוֹתָם לְפֶרְעָה:
וַיְדַבֵּר שֵׁר הַמִּשְׁקִים אֶת־פֶּרְעָה לֵאמֹר אֶת־חֲסִיִּי
אֲנִי מִקְבִּיר הָיוּ: פֶּרְעָה קָצַף עַל־עַבְדָּיו וַיִּתֵּן
אֹתוֹ בְּמִשְׁמַר בֵּית שֵׁר הַסִּבְחִים אֹתוֹ וְאֵת שֵׁר
הָאֲמִים: וַתִּחְלָמָה חֲלֹם בְּלֵילָה אֶחָד אֲנִי וְהוּא
אִישׁ כַּסְתְּרוֹן חֲלָמוֹ חֲלָמוֹ: וְשֵׁם אֹתָנִי נֵר עַבְדִּי
עַבְדִּי לְשֵׁר הַסִּבְחִים וְכִסְפָּרוֹ וַיִּסְפְּרוּ וַיִּסְפְּרוּ אֶת־
חֲלָמְהֵנִי אִישׁ בְּחֻלְמוֹ פָּתַר: וַיְהִי פֶּאֶשֶׁר פְּתָרְלִנִי
כֵּן הָיָה אֹתִי הָשִׁיב עַל־פְּנֵי וְאֵתוֹ תִּלָּה: וַיִּשְׁלַח
פֶּרְעָה וַיִּקְרָא אֶת־יוֹסֵף וַיִּרְעֶנָּה מִכַּדְּבִיר וַיַּגִּל
וַיַּחֲלֵף שִׁמְלֹתָיו וַיָּבֹא אֶל־פֶּרְעָה: וַיֹּאמֶר פֶּרְעָה
אֶל־יוֹסֵף חֲלֹם חֲלָמְכִי וַתֵּר אֵין אֵתוֹ וַאֲנִי
שִׁמְעָתִי עֲלֶיךָ לֵאמֹר תִּשְׁמַע חֲלֹם לְפִתָּה אֹתוֹ:
וַיַּעַן יוֹסֵף אֶת־פֶּרְעָה לֵאמֹר בִּלְעָדִי אֱלֹהִים יַעֲנֶה
אֶת־שָׁלוֹם פֶּרְעָה: וַיְדַבֵּר פֶּרְעָה אֶל־יוֹסֵף בְּחֻלְמוֹ
הִנֵּנִי עֹמֵד עַל־שִׁפְת הָאֵר: וְהִנֵּה מִכֶּהֱיָאֵר עֲלוֹת
שִׁבַּע פָּרוֹת בְּרִיאוֹת בָּשָׂר וַיָּפֶת תֹּאֵר וַתִּרְעֶנָּה
בָּאָדָם: וְהִנֵּה שִׁבַּע־פָּרוֹת אַחֲרוֹת עֲלוֹת אַחֲרֵיהֶן
כָּלוֹת וְרְעוֹת תֹּאֵר מֵאֹד וְתָקוּת בָּשָׂר לֹא־רִאֲתִי
מִכֶּה בְּלֵאֲרֹץ מִצְרַיִם לֹד: וַתֹּאכְלֶנָּה הַפָּרוֹת
הָקוֹת וַתִּרְעוּת אֵת שִׁבַּע הַפָּרוֹת הָרֹאשִׁינֹת
הַבְּרִיאַת: וַתִּמְלֹכָה אֶל־קִרְבָּנָה וְלֹא נִדַּע כִּי־בָא
אֶל־קִרְבָּנָה וּמִרְאֵיהֶן רַע פֶּאֶשֶׁר בְּתַחֲלָה וַאֲיִקַּץ
וַאֲרָא בְּחֻלְמוֹי וְהִנֵּה שִׁבַּע שִׁבְלִים עֲלוֹת בִּקְנָה

וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים וּפֶרְעָה חֲלֹם וְהִנֵּה עֹמֵד
כֹּס

of them, each man his dream^a in one night, each man according to the interpretation of his dream, the butler and the baker of the king of Egypt, which were bound in the prison.

6 And Joseph came in unto them in the morning, and looked upon them, and, behold, they were sad.^b

7 And he asked Pharaoh's officers that were with him in the ward of his lord's house, saying, Wherefore γ look ye so sadly^c to-day.

8 And they said unto him, We have dreamed a dream, and *there is no*^d interpreter of it. And Joseph said unto them, *Do not interpretations belong*^e to God? tell me *them*, I pray you.

9 And the chief butler told his dream to Joseph, and said to him, In my dream,^f behold, a vine was before me;

10 And in the vine were three branches: and it was as though it budded, and her blossoms shot forth; and the clusters thereof brought forth ripe grapes:

11 And Pharaoh's cup was in my hand; and I took the grapes, and pressed them into Pharaoh's cup, and I gave the cup unto Pharaoh's hand.

12 And Joseph said unto him, This is the interpretation of it:^g The three branches are three days:

13 Yet within three days shall Pharaoh δ lift up thine head,^h and restore thee unto thy place: and thou shalt deliver Pharaoh's cup into his hand, after the former manner when thou wast his butler.

14 But ζ think on me when it shall be well with thee, and shew kindness,ⁱ I pray thee, unto me; and make mention of me unto Pharaoh, and bring me out of this house:

15 For indeed I was stolen away out of the land of the Hebrews; and here also have I done nothing^j that they should put me into the dungeon.

16 When the chief baker saw that the interpretation was good, he said unto Joseph, I also was in my dream, and, behold, I had three κ white baskets on my head:

17 And in the uppermost basket there was of all manner of λ bake-meats for Pharaoh; and the birds did eat them out of the basket upon my head.

18 And Joseph answered and said, This is the interpretation thereof: The three baskets^k are three days:

19 Yet within three^l days shall Pharaoh μ lift up thy head from off thee, and shall hang thee on a tree; and the birds shall eat thy flesh^m from off thee.

20 And it came to pass the third day, which was Pharaoh's birth-day,ⁿ that he made a feast unto all his servants: and he lifted ν up the head of the chief butler and of the chief baker among his servants.

21 And he restored the chief butler unto his butlership again; and he gave the cup^o into Pharaoh's hand:

22 But he hanged the chief baker; as Joseph had interpreted^p to them.

23 Yet did not the chief butler remember Joseph, but^q forgot him.

CHAP. XLI.

AND it came to pass, at the end of two full years, that Pharaoh^r dreamed; and, behold, he stood by the river.

2 And, behold, there came up out of the river seven well-favoured kine, and fat-fleshed; and they fed in a meadow.

B. C. 1718.

a Job 33. 15, 17

b Da. 4. 5.

c fat.

d γ are your

faces evil?

e Ne. 2. 2.

f ch. 41. 15.

g Da. 2. 11, 28.

h Da. 4. 5, 19.

i 7. 28.

j 8. 27.

k Ex. 7. 11.

l Is. 29. 14.

m Da. 2. 2.

n Ju. 7. 13.

o i Co. 1. 19.

p j ch. 40. 2.

q k ch. 40. 5.

r l ch. 41. 25.

s Da. 2. 36.

t or, reckon.

u m 2 Ki. 25. 27.

v Je. 52. 31.

w remember

me with

thee.

x n Sa. 20. 14, 15

y 1 Ki. 2. 7.

z Lu. 23. 42.

aa η made him

run.

ab o 1 Sa. 2. 8.

ac Ps. 105. 20.

ad p 1 Sa. 24. 11.

ae Ps. 59. 3, 4.

af Da. 6. 22.

ag q Ps. 25. 14.

ah Da. 5. 16.

ai θ or, when

thou hear-

est a dream

thou canst

interpret it.

aj r ch. 40. 8.

ak Da. 2. 30.

al 2 Co. 3. 5.

am κ or, full of

holes.

an λ meat of

Pharaoh,

the work

of a baker,

or, cook.

ao s ch. 41. 26.

ap t ver. 13.

aq u ver. 1.

ar μ or, reckon

thee, and

take thy

office from

thee.

as v 1 Sa. 17. 44.

at 2 Sa. 21. 10.

au x Mat. 14. 6.

av Mar. 6. 21.

aw ν or, reck-

oned.

ax π come to

the inward

parts of

them.

ay y Ne. 2. 1.

az z ver. 19.

ba a Ps. 31. 12.

bb Ec. 9. 15, 16.

bc Am. 6. 6.

bd ρ or, small.be δ Es. 6. 1.

bf Da. 2. 1.

bg c ver. 8.

bh Da. 4. 7.

3 And, behold, seven other kine came up after them out of the river, ill-favoured and lean-fleshed, and stood by the other kine upon the brink of the river.

4 And the ill-favoured and lean-fleshed kine did eat up the seven well-favoured and fat kine. So Pharaoh awoke.

5 And he slept and dreamed the second time: and, behold, seven ears of corn came up upon one stalk, β rank and good.

6 And, behold, seven thin ears, and blasted with the east wind, sprung up after them.

7 And the seven thin ears devoured the seven rank and full ears. And Pharaoh awoke, and, behold, it was a dream.

8 And it came to pass in the morning, that his spirits^f was troubled; and he sent and called for all^g the magicians of Egypt, and all the wise men thereof; and Pharaoh told them his dream; but *there was none* that could interpretⁱ them unto Pharaoh.

9 Then spake the chief butler unto Pharaoh, saying, I do remember my faults this day.

10 Pharaoh was wroth^j with his servants, and put me in ward in the captain of the guard's house, both me and the chief baker.

11 And we dreamed a dream in one night, I and he;^k we dreamed each man according to the interpretation of his dream.

12 And *there was* there with us a young man, an Hebrew, servant to the captain of the guard; and we told him, and he interpreted to us our dreams; to each man according to his dream he did interpret.

13 And it came to pass, as he interpreted to us, so it was; me he restored unto mine office, and him he hanged.

14 Then Pharaoh sent and called Joseph, and they η brought him hastily out of^o the dungeon: and he shaved himself, and changed his raiment, and came in unto Pharaoh.

15 And Pharaoh said unto^q Joseph, I have dreamed a dream, and *there is none* that can interpret it: and I have heard say of thee, that θ thou canst understand^r a dream to interpret it.

16 And Joseph answered Pharaoh, saying, *It is not in me*: God shall give Pharaoh an answer of peace.

17 And Pharaoh said unto Joseph, In my dream, behold, I stood upon the bank of the river:^u

18 And, behold, there came up out of the river seven kine, fat-fleshed and well-favoured; and they fed in a meadow.

19 And, behold, seven other kine came up after them, poor, and very ill-favoured and lean-fleshed, such as I never saw in all the land of Egypt for badness:

20 And the lean and the ill-favoured kine did eat up the first seven fat kine:

21 And when they had π eaten them up, it could not be known that they had eaten them; but they were still ill-favoured, as at the beginning. So I awoke.

22 And I saw in my dream, and, behold, seven ears came up in one stalk, full and good:

23 And, behold, seven ears, ρ withered, thin, and blasted with the east wind, sprung up after them:

24 And the thin ears devoured the seven good ears. And I told *this* unto the ϵ magicians; but *there was none*

that could declare *it* to me.

25 And Joseph said unto Pharaoh, The dream of Pharaoh is one: God hath shewed Pharaoh what he *is* about^a to do.

26 The seven good kine are seven years; and the seven good ears are seven years: the dream is one.

27 And the seven thin & ill-favoured kine, that came up after them, are seven years; and the seven empty ears, blasted with the east-wind, shall be seven^b years of famine.

28 This is the thing which I have spoken unto Pharaoh: what God *is* about to do, he sheweth unto Pharaoh.

29 Behold, there come seven^c years of great plenty throughout all the land of Egypt:

30 And there shall arise after them seven years of famine; *f* and all the plenty shall be forgotten in the land of Egypt; and the famine shall consume^d the land:

31 And the plenty shall not be known in the land, by reason of that famine following; for *it* shall be very grievous.

32 And for that the dream was doubled unto Pharaoh twice; *i* it is because the thing is established by God, and God will shortly bring it to pass.^k

33 Now, therefore, let Pharaoh look out a man discreet and wise, and set him over the land of Egypt.

34 Let Pharaoh do *this*, and let him appoint *θ* officers over the land, and take up the fifth part of the land of Egypt in the seven plenteous years.ⁿ

35 And let them gather all the food of those good years that come, and lay up corn under the hand of Pharaoh, and let them keep food in the cities.

36 And that food shall be for store to the land against the seven years of famine, which shall be in the land of Egypt; that the land *λ* perish not through the famine.

37 And the thing was good in the eyes of Pharaoh,^q & in the eyes of all his servants.

38 And Pharaoh said unto his servants, Can we find *such a one* as this *is*, a man in whom^r the Spirit of God *is*?

39 And Pharaoh said unto Joseph, Forasmuch as God hath shewed thee all this, *there* is none so discreet and wise as thou art:

40 Thou shalt be over my house,^t and according unto thy word shall all my people *μ* be ruled: only in the throne will I be greater than thou.

41 And Pharaoh said unto Joseph, See, I have set thee^v over all the land of Egypt.

42 And Pharaoh took off his ring^w from his hand, and put it upon Joseph's hand, and arrayed him in vestures of *ν* fine linen, and put a gold chain^x about his neck:

43 And he made him to ride in the second chariot which he had: and they cried before him, *π* Bow the knee: and he made him ruler over all the land^a of Egypt.

44 And Pharaoh said unto Joseph, *I am* Pharaoh, and without thee shall no man lift up his hand or foot in all the land of Egypt.

45 And Pharaoh called Joseph's name Zaphnath-paaneah;^τ and he gave him to wife Asenath the daughter of Poti-pherah, *φ* priest^c of On. And Joseph went out over all the land of Egypt.

46 And Joseph was thirty years old when he stood before^d Pharaoh king of Egypt. And Joseph went out from the

B. C. 1715.

a Da. 2.29.45.

Re. 4. 1.

b 2 Ki. 8. 1.

c ch. 22. 17.

Ju. 7. 12.

1 Sa. 13. 5.

Ps. 78. 27.

d ch. 46. 20.

48. 5.

e ver. 47.

β or, prince.

γ I. e. for-

getting

f ver. 54.

g ch. 47. 13.

δ i. e. fruit-

ful.

h ch. 49. 22.

ζ heavy.

ι ch. 37. 7, 9.

η or, pre-

pared of

God.

k Nu. 23. 19.

Is. 46. 10.

l ver. 30.

m Je. 14. 1, 2.

La. 4. 4.

θ or, over-

seers.

n Pr. 6. 6. 8.

22. 3.

κ all where-

in was.

o ch. 42. 6.

47. 14, 24.

λ be not cut

off.

p Ac. 7. 12.

q Ac. 7. 10.

r Nu. 27. 18.

Job 32. 8.

Pr. 2. 6.

Da. 4. 8, 18.

5. 11.

s ch. 43. 8.

Ps. 118. 17.

t Ps. 105. 21.

μ be armed,

or, kiss.

u ver. 38.

v Da. 6. 3.

x Es. 3. 10.

8. 2, 8, 15.

y ch. 41. 41.

z or, silk.

ζ Da. 5. 7, 29.

π or, tender

father.

φ Abrech.

a ch. 45. 8, 26.

Ac. 7. 10.

σ hard

things

with them.

τ which in

the Coptic

signifies,

a revealer

of secrets,

or the man

to whom

secrets are

revealed.

b ch. 37. 5-9.

φ or, prince.

c Ex. 2. 16.

2 Sa. 3. 18.

d 1 Sa. 16. 21.

Da. 1. 19.

Lu. 21. 36.

presence of Pharaoh, and went throughout all the land of Egypt.

47 And in the seven plenteous years the earth brought forth by handfuls.

48 And he gathered up all the food of the seven years, which were in the land of Egypt, and laid up the food in the cities: the food of the field which *was* round about every city laid he up in the same.

49 And Joseph gathered corn as the sand of the sea,^e very much, until he left numbering; for *it* was without number.

50 And unto Joseph were born two sons^d before the years of famine came; which Asenath, the daughter of Poti-pherah β priest of On, bare unto him.

51 And Joseph called the name of the first-born γ Manasseh: For God, *said* he, hath made me forget all my toil, and all my father's house.

52 And the name of the second called he δ Ephraim: For God hath caused me to be fruitful^k in the land of my affliction.

53 And the seven years of plenteousness that was in the land of Egypt were ended.

54 And the seven years of dearth began to come, according as Joseph had said:^l and the dearth was in all lands; but in all the land of Egypt there was bread.

55 And when all the land of Egypt was famished,^m the people cried to Pharaoh for bread: and Pharaoh said unto all the Egyptians, Go unto Joseph; what he saith to you, do.

56 And the famine was over all the face of the earth. And Joseph *κ* opened all the store-houses, and sold^o unto the Egyptians; and the famine waxed sore in the land of Egypt.

57 And all countries came into Egypt to Joseph for to buy corn; because that the famine was so sore in all lands.

CHAP. XLII.

Now when^p Jacob saw that there was corn in Egypt, Jacob said unto his sons, Why do ye look one upon another?

2 And he said, Behold, I have heard that there is corn in Egypt: get you down thither, and buy for us from thence; that we may^q live, and not die.

3 And Joseph's ten brethren went down to buy corn in Egypt.

4 But Benjamin, Joseph's brother, Jacob sent not with his brethren: for he said, Lest peradventure mischief^r befall him.

5 And the sons of Israel came to buy corn among those that came: for the famine was in the land of Canaan.

6 And Joseph was the governor^s over the land, and he *it* was that sold to all the people of the land: and Joseph's brethren came, and bowed down themselves before him *with* their faces to the earth.

7 And Joseph saw his brethren, and he knew them, but made himself strange unto them, and spake σ roughly unto them; and he said unto them, Whence come ye? And they said, From the land of Canaan, to buy food.

8 And Joseph knew his brethren, but they knew not him.

9 And Joseph remembered the dreams which he dreamed^b of them, and said unto them, Ye *are* spies; to see the nakedness of the land ye *are* come.

10 And they said unto him, Nay, my lord, but to buy food are thy servants come.

וַיִּקְרָא פֶּרֶעָה שֵׁם יוֹסֵף כְּעֵנֶת פִּעְנֵה וַיִּתְּנֵהּ אֶת־
 אֶסְנֵת בַּת־פְּסוּמִי פֶּרֶעַ בְּהֵן אֵן לְאִשָּׁה וַיֵּצֵא יוֹסֵף
 עַל־אֶרֶץ מִצְרַיִם׃ וַיֹּסֶף בְּרִשְׁלֵשִׁים שָׁנָה בְּעֶמְלֹו׃
 לִפְנֵי פֶּרֶעָה מִלֶּךְ־מִצְרַיִם וַיֵּצֵא יוֹסֵף מִלִּפְנֵי פֶּרֶעָה
 וַיַּעֲבֹר בְּכִלְאֶרֶץ מִצְרַיִם׃ וַתַּעַשׂ הָאֶרֶץ בְּשִׁבְעָה
 שָׁנִי הַשְּׁבַע לְקִמְצִים׃ וַיִּקְבֹּץ אֶת־כָּל־אֶחָד׃ שִׁבְעָה
 שָׁנִים אֲשֶׁר הָיוּ בָּאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּתְּאָכֵל בָּעֵרִים
 אֶחָד שְׂדֵה־דִּעְוִי אֲשֶׁר סָבִיבֶיהָ עַתָּה בְּחֻקָּה׃
 וַיַּעֲבֹר יוֹסֵף בְּרִחֹל הַיָּם הַרְבֵּה מָאֹד עַד בְּרִחְדֹל
 לְסֹפֶר בְּרִיאֵן מִסְפָּר׃ וַיֹּסֶף יוֹסֵף שְׁנֵי בָנִים בְּמִטָּה
 תְּבוּאָה שֶׁנֶּת הָרַעַב אֲשֶׁר יִלְדֵהוּ׃ אֶסְנֵת בַּת־פְּסוּמִי
 פֶּרֶעַ בְּהֵן אֵוֶן׃ וַיִּקְרָא יוֹסֵף אֶת־שֵׁם הַבְּנוֹר׃
 מְנַשֶּׁה כִּי־נִשְׁנִי אֱלֹדִים אֶת־כָּל־עַמְלִי וְאֵת כָּל־בֵּית
 אָבִי׃ וְאֵת שֵׁם הַשֵּׁנִי קָרָא אֶפְרַיִם כִּי־הִפְרִי אֱלֹדִים
 בָּאֶרֶץ עֲנִי׃ וַתִּלְלֶנָּה שִׁבְעָה שָׁנִי הַשְּׁבַע אֲשֶׁר הָיָה
 בָּאֶרֶץ מִצְרַיִם׃ וַתִּחְלֶנָּה שִׁבְעָה שָׁנִי הָרַעַב לְהָוֶה
 כָּאֲשֶׁר אָמַר יוֹסֵף וַהֲיָ רָעַב בְּכָל־הָאֶרֶצוֹת וּבְכָל־
 אֶרֶץ מִצְרַיִם הָיָה לָחֶם׃ וַתַּרְעַב לְאֶרֶץ מִצְרַיִם
 וַיַּצְעֲקוּ הָעָם אֶל־פֶּרֶעָה לֵאמֹר פֶּרֶעָה לְכָל־
 מִצְרַיִם לָבוֹ אֶל־יוֹסֵף אֲשֶׁר־יֹאמַר לָכֵם תַּעֲשׂוּ׃
 וַתַּרְעַב הָיָה עַל כָּל־פְּנֵי הָאֶרֶץ וַיִּסְמַח יוֹסֵף אֶת־כָּל־
 אֲשֶׁר בָּהֶם וַיִּשְׁפֹּר לְמִצְרַיִם וַיַּחֲזֹק הָרַעַב בָּאֶרֶץ
 מִצְרַיִם׃ וַיִּלְכְּדוּהוּ בָּנָו מִצְרַיִמִּימָה לְשֹׁבֵר אֶל־
 יוֹסֵף כִּי־חָזַק הָרַעַב בְּכָל־הָאֶרֶץ׃

CAP. XLII. מב

וַיֵּרָא וַעֲלֵב כִּי־יִשְׁתַּבֵּר בְּמִצְרַיִם וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְבָנָיו
 לֵמֹה תִּתְרָאוּ׃ וַיֹּאמֶר הִנֵּה שְׂמוֹעִתִי כִּי־יִשְׁתַּבֵּר
 בְּמִצְרַיִם רְדִישְׁמָה וְשִׁבְרִי לָנוּ מִשָּׁם וְנָחֵה וְלֹא
 נָמוּת׃ וַיִּרְדּוּ אֶת־יוֹסֵף עֲשׂוּדָה לְשֹׁבֵר בְּרִ מִמִּצְרַיִם׃
 וְאֵת־בְּנֵימִן אֵת־יוֹסֵף לֹא־שָׁלַח יַעֲקֹב אֶת־אֶחָיו
 כִּי אָמַר פֶּרִי־קִרְאָנוּ אֶסֶן׃ וַיִּבְלֹאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לְשֹׁבֵר
 בְּתוֹךְ הַבָּאִים כִּי־הָיָה הָרַעַב בָּאֶרֶץ כָּנָעַן׃ וַיֹּסֶף
 הוּא הַשְּׁלִישׁ עַל־הָאֶרֶץ הוּא הַפְּשָׁעִי לְכָל־עַם
 הָאֶרֶץ וַיִּבְלֹא אֶת־יוֹסֵף וַיִּשְׁתַּחֲוֶהוּ אִפְסִים אֶרְצָה׃
 וַיִּקָּרָא יוֹסֵף אֶת־אֶחָיו וַיִּפְרֹס וַיִּתְּנַפֵּר אֵלֵיהֶם וַיִּדְבֹּר
 אִתָּם קִשּׁוֹת וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מֵאֵן בָּאתֶם וַיֹּאמְרוּ
 מֵאֶרֶץ כָּנָעַן לְשֹׁבֵר־אֶחָד׃ וַיַּכֵּר יוֹסֵף אֶת־אֶחָיו
 וְהֵם לֹא־הִכְרִיזוּ׃ וַיִּזְכֹּר יוֹסֵף אֶת־חֲלֻמוֹת אֲשֶׁר־

אָחָד מֵלֵאָה וּמִבָּנוֹת׃ וַהֲיָה שִׁבְעָה שָׁנִים צָנִימוֹת
 וְהָיָה שְׁדֹפוֹת קָדִים צָנִימוֹת אַחֲרֵיהֶם׃ וַתִּבְלֹעַן
 הַשְּׁבָלִים הַדֹּקֶת אֶת־שִׁבְעָה הַשְּׁבָלִים הַפְּבוֹת וַאֲמַר
 אֶל־הַחֲרָטִימִים וְאֵין מִזִּיד לִי׃ וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־
 פֶּרֶעָה חֲלוֹם פֶּרֶעָה אֶחָד הוּא אֵת אֲשֶׁר אֱהָלֵהֶם
 עֲשׂוּדָה הַנִּיד לְפֶרֶעָה׃ שִׁבְעָה פָּנִת הַשְּׁבָלִים שִׁבְעָה
 שָׁנִים הָיָה וְשִׁבְעָה הַשְּׁבָלִים הַפְּבוֹת שִׁבְעָה שָׁנִים
 הָיָה חֲלוֹם אֶחָד הוּא׃ וְשִׁבְעָה הַפְּרוֹת הַקְּרוֹת
 וַתִּרְעַת הַעֲלוֹת אַחֲרֵיהֶן שִׁבְעָה שָׁנִים הָיָה וְשִׁבְעָה
 הַשְּׁבָלִים הַקְּרוֹת שְׁדֹפוֹת הַקָּדִים יִהְיֶה שִׁבְעָה שָׁנִי
 רָעַב׃ הוּא הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל־פֶּרֶעָה אֲשֶׁר־
 הָאֱלֹדִים עֲשׂוּדָה הָרָאָה אֶת־פֶּרֶעָה׃ הַנִּיד שִׁבְעָה
 שָׁנִים בָּאוֹת שִׁבְעָה דָּוָל בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם׃ וְקָמוּ
 שִׁבְעָה שָׁנִי רָעַב אַחֲרֵיהֶן וַתִּשְׁכַּח כָּל־הַשְּׁבָע בָּאֶרֶץ
 מִצְרַיִם וְכֹל־הָרַעַב אֶת־הָאֶרֶץ׃ וְלֹא־יָדַע הַשְּׁבָע
 בָּאֶרֶץ מִפְּנֵי הָרַעַב הַהוּא אַחֲרֵיהֶן כִּי־כָבֵד הוּא
 מָאֹד׃ וְעַל הַשָּׁנוֹת הַחֲלוֹם אֶל־פֶּרֶעָה פַּעַמִּים כִּי־
 נִבְּנוּ הַדָּבָר מֵעַם הָאֱלֹדִים וּמִמִּתָּר הָאֱלֹדִים
 לַעֲשׂוֹתוֹ׃ וַעֲשֵׂה יֵרָא פֶּרֶעָה אִישׁ נִבְּנוֹ וְחֹכֶם
 וַיִּשְׁתַּחֲוֶה עַל־אֶרֶץ מִצְרַיִם׃ יַעֲשֵׂה פֶּרֶעָה וַיִּסְמַח
 פָּנָיו עַל־הָאֶרֶץ וַחֲמֹשׁ אֶת־אֶרֶץ מִצְרַיִם בְּשִׁבְעָה
 שָׁנִי הַשְּׁבָע׃ וַיִּקְבְּצוּ אֶת־כָּל־אֶחָד הַשָּׁנִים הַפְּבוֹת
 הַבָּאוֹת אֶל־הָאֵלֶּה וַיַּעֲבֹדוּ בְּתוֹךְ יִד־פֶּרֶעָה אֶחָד בָּעֵרִים
 וַיִּשְׁמְרוּ׃ וַהֲיָה הָאֶחָד לְפָקֶדוֹן לְאֶרֶץ לְשִׁבְעָה שָׁנִי
 הָרַעַב אֲשֶׁר הָיָה בָּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְלֹא־תִתְּרָה
 הָאֶרֶץ בָּרָעַב׃ וַיִּסָּב הַדָּבָר בְּשִׁנֵּי פֶּרֶעָה וַיַּעֲשֵׂה
 כָּל־עֲבָדָיו׃ וַיֹּאמֶר פֶּרֶעָה אֶל־עֲבָדָיו הִנֵּמְצָא כֹּה־
 אִישׁ אֲשֶׁר רִחַם אֱלֹדִים בּוֹ׃ וַיֹּאמֶר פֶּרֶעָה אֶל־
 יוֹסֵף אַחֲרֵי הַדִּיעַ אֱלֹדִים אוֹתָהָ אֶת־כָּל־זֹאת אֵיךְ
 נִבְּנוֹ וְחֹכֶם כָּמֹךְ׃ אִמְרָה תִּהְיֶה עַל־בֵּיתִי וְעַל־שָׂדֶה
 וַיִּשַׁע כָּל־עַמְּךָ בְּכֹסֶם אֶגְלָל מִפָּנֶיךָ׃ וַיֹּאמֶר פֶּרֶעָה
 אֶל־יוֹסֵף רֵאֵה נִתְּמִי אֶתְּךָ עַל כָּל־אֶרֶץ מִצְרַיִם׃
 וְיֹסֶר פֶּרֶעָה אֶת־שִׁבְעָתוֹ מֵעַל יָדוֹ וַיִּתֵּן אוֹתוֹ עַל־
 יָד יוֹסֵף וַיִּלְבֹּשׁ אוֹתוֹ בְּגָדֵי־שָׁשׁ וַיִּשֶׂם רֶבֶךְ הַחֲבֵד
 עַל־צִמְאוֹ׃ וַיִּרְכַּב אוֹתוֹ בְּמִרְכָּבַת הַמִּשְׁמָה אֲשֶׁר־
 לוֹ וַיִּקְרָאוּ לִפְנֵי אֶבְרָהָ וַיִּתֵּן אוֹתוֹ עַל כָּל־אֶרֶץ
 מִצְרַיִם׃ וַיֹּאמֶר פֶּרֶעָה אֶל־יוֹסֵף אֲנִי פֶּרֶעָה וְכִלְדִּי
 לֹא־יָדִים אִישׁ אֶת־יָדוֹ וְאֶת־יָדוֹ בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם׃

32 מרגלים: שנים עשר אנחנו אחים בני אבינו
האחד איננו והקטן היום את אבינו בארץ כנען:
33 ויאמר אלינו האיש אדני הארץ בנאת אדע כי
בנים אתם אחים האחד הנחיו אחי ואחד עבדו
34 בתיכם קחו ולכו: ויביאו את אחיהם הקטן אל
ואדעה כי לא מרגלים אתם כי בנים אתם את
אחיהם אתן לכם ואת הארץ תסחרו: ויהי הם
35 מורקים שפיהם והנה איש צור פספו בשקו
ויראו את צרות כספיהם הפה ויביטו וייראו:
36 ויאמר אלהם יעקב אביהם אתי שפלתם יוסף
איננו ושמועון איננו ואחד בנימין תקחו עלי הן
כלה: ויאמר ראובן אל אביו לאמר את שני בני
37 תמית אם לא אביאנו אליה תנה אתו על ידי ואני
אשיבנו אליה: ויאמר לא ירד בני עמכם כי
אחיו מרת והוא לבדו נשאר וקראו אסון בדרך
אשר תלכרבה והורדתם את שני בני בנין שאולה:
38

CAP. XLIII. מב

והרעב נבר בארץ: ויהי כאשר פלו לאלל את
1 השבר אשר הביאו ממצרים ויאמר אלהם אביהם
2 שבו שברו לנו כעסאכל: ויאמר אליו יהודה
3 לאמר העד העד בני האיש לאמר לא תראו פני
4 בלתי אחים אתכם: אם ישיק משלח את אחינו
5 אתנו נרדה ונשברה לה אכל: ואם אינך משלח
6 לא נרד כי האיש אמר אלינו לא תראו פני בלתי
אחים אתכם: ויאמר ישאל למה הרעתם לי
7 להגיד לאיש העד לכם אח: ויאמרו שאלו שאל
האיש לנו וקמולתנו לאמר העד אביכם חי היש
לכם אה ונדר לו על פי הדברים האלה הודע
8 מדע כי יאמר הודידו את אחיהם: ויאמר יהודה
אל ישראל אביו שלחה הנער אחי ונקומה ונלכה
ונחיה ולא נמות כס אנחנו כס אבה בסיפוינו:
9 אכלי ארבענו מיד תבקשנו אם לא הביתנו אליה
והצגתנו לפניך וחסאתי לה בלתימים: כי ללא
10 החכמהנו כרעמה שבענו זה פועמים: ויאמר
אלהם ישאל אביהם אם ינו: אפוא זאת עשו
קרו מזמרת הארץ בכלילם והורידו לאיש מנחה
מעט צרי ומעט דבש נבאת ולש בטיט ושקדים:
וכסף משנה קחו בידכם ואת הכסף המושב בפי
11

חלם להם ויאמר אלהם מרגלים אתם לאות
את ערות הארץ באהם: ויאמרו אליו לא אדני
10 ועבדיך באו לשבראכל: פלנו בני איש אחד
נחנו בנים אנחנו לאדני עבדיך מרגלים: ויאמר
אלהם לא כי ערות הארץ באתם לאות:
11 ויאמרו שנים עשר עבדיך אחים אנחנו בני
איש אחד בארץ כנען והנה הקטן את אבינו
12 היום והאחד איננו: ויאמר אלהם יוסף הוא
אשר דברתי אלכם לאמר מרגלים אתם: בנאת
תבחנו הן פרעה אם תצאו מזה כי אם בנאו
13 אחיהם הקטן הזה: שלחו מכם אחד ויבא את
אחיהם ואתם תצאו ויבחנו דבריהם האמת
אתכם ואם לא הן פרעה כי מרגלים אתם:
14 ויאסף אתם אל משמר שלשת ימים: ויאמר
אלהם יוסף ביום השלישי זאת עשו וחיו את
15 האחים אג ירא: אם בנים אתם אחיהם אלו
יאסר בבית משמרם ואחם לנו הביאו שבר
16 ויבנו בתיכם: ואת אחיהם הקטן תביאו אלי
וואמנו דבריהם ולא תמותו ויעשורכן: ויאמרו
איש אל אחיו אכל אשמים: אנחנו על אחינו
אשר ראינו צרת בשעו בהחננו אלנו ולא שמענו
20 על לן בזה אלנו הצדה הזאת: ויען ראובן
אתם לאמר הווא אמרתי אליכם: לאמר אל
תחמאו בלד ולא שמעתם וגם דמו הזה נדרש:
21 הם לא ידעו כי שמע יוסף כי המליץ בניהם:
22 ויסב מעליהם ויגה: וישב אלהם וידבר אלהם
ויבא מאתם את שמועון ויאסר אתו לעיניהם:
23 ויען יוסף וימלאו את מליהם בר והשיב כספיהם
איש אל שקו ולתת להם צדה לדרך וישלח להם
24 בני: וישאו את שברם על חמריהם ויבנו משם:
25 וישלח האחד את שקו לתת מספוא לחמרו בפלון
וירא את כספו והנה הוא בפי אמתחתו:
26 ויאמר אל אחיו השוב כסף וגם הזה באמתחתו
ויבא לבם ויחדו איש אל אחיו לאמר מה זאת
27 עשה אלהים לנו: ויבאו אל יעקב אביהם ורצה
28 כנען ויגידו לו את כל חזקת אתם לאמר: דבר
האיש אדני הארץ אתנו קשות ויתן אתנו כמרגלים
31 את הארץ: ויאמר אליו בנים אנחנו לא היינו
לא

11 We are all one man's son's: we are true men; thy servants are no spies.

12 And he said unto them, Nay, but to see the nakedness of the land ye are come.

13 And they said, Thy servants are twelve brethren, the sons of one man in the land of Canaan; and, behold, the youngest is this day with our father, and one^a is not.

14 And Joseph said unto them, That is it that I spake unto you, saying, Ye are spies:

15 Hereby ye shall be proved; By the life of Pharaoh^c ye shall not go forth hence, except your youngest brother come hither.

16 Send one of you, and let him fetch your brother, and ye shall be β kept in prison, that your words may be proved, whether there be any truth in you: or else, by the life of Pharaoh surely ye are spies.

17 And he γ put them all together into ward three days:

18 And Joseph said unto them the third day, This do, and live; for I fear^d God.

19 If ye be true men, let one of your brethren be bound in the house of your prison: go ye, carry corn for the famine of your houses:

20 But bring^e your youngest brother unto me; so shall your words be verified, and ye shall not die. And they did so.

21 And they said one to another, We are verily guilty^f concerning our brother, in that we saw the anguish of his soul, when he besought us, and we would not hear;^g therefore is this distress come upon us.

22 And Reuben answered them, saying, Spake I not unto you,^h saying, Do not sin against the child: and ye would not hear? therefore, behold, also his blood isⁱ required.

23 And they knew not that Joseph understood them; for ζ he spake unto them by an interpreter.

24 And he turned himself about from them, and wept; and returned to them again, and communed with them, and took from them Simeon, and bound him before their eyes.

25 Then Joseph commanded to fill their sacks with corn, and to restore every man's money into his sack, and to give them provision for the way:^j and thus did he unto them.

26 And they laden their asses with the corn, and departed thence.

27 And as one of them opened his sack,^k to give his ass provender in the inn, he espied his money; for, behold, it was in his sack's mouth.

28 And he said unto his brethren, My money is restored; and, lo, it is even in my sack: and their heart failed λ them, and they were afraid, saying one to another, What is this that God hath done unto us?

29 And they came unto Jacob their father unto the land of Canaan, and told him all that befell unto them, saying,

30 The man, who is the lord of the land, spake ν roughly^l to us, and took us for spies of the country.

31 And we said unto him, We are true men; we are no spies:

32 We be twelve brethren, sons of our father: one is not, and the youngest is this day with our father in the land of Canaan.

33 And the man, the lord of the country,

B. C. 1706.

a ch. 37. 30.

Je. 31. 15.

La. 5. 7.

b ch. 34. 10.

c De. 6. 13.

1 Sa. 1. 26.

17. 55.

Ja. 5. 12.

d ch. 43. 21.

β bound.

γ gathered.

e ch. 43. 14.

f 1 Sa. 27. 1.

Job 7. 7.

Ec. 7. 8.

Ro. 8. 28.

g ch. 20. 11.

Le. 25. 43.

Ne. 5. 15.

Lu. 18. 2, 4.

h ch. 37. 33.

i ver. 34.

ch. 43. 5.

44. 23.

k ch. 44. 29.

l Nu. 32. 23.

1 Ki. 17. 18.

Job 36. 8, 9.

Hos. 5. 15.

m ch. 41. 54.

La. 5. 10.

n Pr. 21. 13.

24. 11, 12.

Je. 34. 17.

Mat. 7. 2.

δ protesting,

protested.

o ch. 37. 21.

p ch. 9. 5.

1 Ki. 2. 32.

2 Ch. 24. 22.

Ps. 9. 12.

ϵ an inter-

preter was

between

them.

η asking

asked us.

θ mouth.

g Mat. 5. 44.

Ro. 12. 17, 20.

Ep. 4. 2.

κ knowing

could we

know?

r ch. 43. 21.

s ch. 44. 32.

Ps. 119. 122.

Phil. 18. 19.

λ went

forth.

μ or, twice

by this.

ν with us

hard

things.

t ver. 7. 12.

u Pr. 18. 16.

v ch. 37. 25.

x ch. 42. 25.

said unto us, Hereby shall I know that ye are true men: leave one of your brethren here with me, and take food for the famine of your households, and be gone;

34 And bring your youngest brother unto me: then shall I know that ye are no spies, but that ye are true men: so will I deliver you your brother, and ye shall traffic^b in the land.

35 And it came to pass, as they emptied their sacks, that, behold, every man's bundle of money was in his sack:^d and when both they and their father saw the bundles of money, they were afraid.

36 And Jacob their father said unto them, Me have ye bereaved^e of my children: Joseph is not, and Simeon is not, and ye will take Benjamin away: all these things^f are against me.

37 And Reuben spake unto his father, saying, Slay my two sons, if I bring him not to thee: deliver him unto my hand, and I will bring him to thee again.

38 And he said, My son shall not go down with you; for his brother is^h dead, and he is left alone: if mischief befall him by the way in the which ye go, then shall ye bring down my grey hairs^k with sorrow to the grave.

CHAP. XLIII.

AND the famine was sore^m in the land.

2 And it came to pass, when they had eaten up the corn which they had brought out of Egypt, their father said unto them, Go again, buy us a little food.

3 And Judah spake unto him, saying, The man^o did solemnly protest unto us, saying, Ye shall not see my face, except your brother be with you.

4 If thou wilt send our brother with

us, we will go down and buy thee food:

5 But if thou wilt not send him, we will not go down: for the man said unto us, Ye shall not see my face, except your brother be with you.

6 And Israel said, Wherefore dealt ye so ill with me, as to tell the man whether ye had yet a brother?

7 And they said, The manⁿ asked us straitly of our state, and of our kindred, saying, Is your father yet alive? have ye another brother? and we told him according to the^o tenor of these words: κ could we certainly know that he would say, Bring your brother down?

8 And Judah said unto Israel his father, Send the lad with me, and we will arise and go; that we may live, and not die, both we, and thou, and also our little ones.

9 I will be surety^r for him; of my hand shalt thou require him: If I bring him not unto thee, and set him before thee, then let me bear the blame for ever:

10 For except we had lingered, surely now we had returned^s μ this second time.

11 And their father Israel said unto them, If it must be so now, do this; take of the best fruits in the land in your vessels, and carry down the man a present,^u a little balm,^v and a little honey, spices, and myrrh, nuts, and almonds:

12 And take double money in your hand: and the money that was brought again^x in the mouth of your sacks, carry it again in your hand; peradventure it was an oversight.

13 Take also your brother, and arise, go again unto the man:

14 And God Almighty give you mercy

before^a the man, that he may send away your other brother, and Benjamin. ^β If I be bereaved^b of my children, I am bereaved.

15 And the men took that present, and they took double money in their hand, and Benjamin; and rose up, and went down to Egypt, and stood before Joseph.

16 And when Joseph saw Benjamin with them, he said to the ruler^c of his house, Bring these men home, and ^ε slay, and make ready; for these men shall dine ^ζ with me at noon.

17 And the man did as Joseph bade; and the man brought the men into Joseph's house.

18 And the men were afraid, because they were brought into Joseph's house; and they said, Because of the money that was returned in our sacks at the first time are we brought in, that he ^η may seek^f occasion against us, and fall upon us, and take us for bondmen, and our asses.

19 And they came near to the steward of Joseph's house, and they communed with him at the door of the house,

20 And said, O sir, ^θ we came indeed down at the first time to buy food:

21 And it came to pass, when we came to the inn, that we opened our sacks, and, behold, every man's money *was* in the mouth of his sack, our money in full weight: and we have brought it again in our hand.

22 And other money have we brought down in our hands, to buy food: we cannot tell who put our money in our sacks.

23 And he said, Peace^k be to you! fear not: your God, and the God of your father, hath given you treasure in your sacks: ^λ I had your money. And he brought Simeon out unto them.

24 And the man brought the men into Joseph's house, and gave them^m water, and they washed their feet; and he gave their asses provender.

25 And they made ready the^p present against Joseph came at noon: for they heard that they should eat bread there.

26 And when Joseph came home, they brought him the present which *was* in their hand into the house, and ^q bowed themselves to him to the earth.

27 And he asked them of their ^μ welfare, and said, ^ν Is your father well, the old man of whom ye^s spake? Is he yet alive?

28 And they answered, Thy servant our father *is* in good health, he *is* yet alive. And they bowed down their heads, and made obeisance.

29 And he lifted up his eyes, and saw his brother Benjamin, his^u mother's son, and said, Is this your younger brother, of whom ye spake unto me? And he said, God be gracious unto thee, my son.^x

30 And Joseph made haste; for his bowels did yearn^y upon his brother: and he sought *where* to weep; and he entered into his chamber, and wept there.

31 And he washed his face, and went out, and refrained himself, and said, Set on bread.

32 And they set on for him by himself, and for them by themselves, and for the Egyptians which did eat with him by themselves: because the Egyptians might not eat bread with the Hebrews; for that *is* an^z abomination unto the Egyptians.

33 And they sat before him, the first-born according to his birth-right, and the

B. C. 1705.

a Ne. 1. 11.

b Ps. 37. 5.

c or, and I,

as I have

been, &c.

d Est. 4. 16.

e 2 Sa. 11. 8.

f drank

largely.

g Pr. 31. 6.

h Ec. 9. 7.

i 10. 19.

j Ca. 5. 1.

k Mat. 11. 19.

l Jno. 2. 10.

m ch. 44. 1.

n him that

was over

his house.

o kill a

killing:

p eat.

q roll him-

self upon

us.

r Job 30. 14.

s De. 2. 13.

t Pr. 17. 13.

u coming

down, we

came

down.

v or, maketh

trial.

w Jos. 22. 22.

x 2 Ki. 8. 13.

y Ju. 6. 23.

z 19. 20.

a 1 Sa. 25. 6.

b Lu. 24. 36.

c ch. 43. 22.

d your mo-

ney came

to me.

e ch. 31. 32.

f ch. 18. 4.

g 24. 32.

h Ex. 22. 3.

i p ver. 11.

j q ch. 37. 7, 10.

k ^μ peace.

l r ch. 37. 29, 34.

m Nu. 14. 6.

n 2 Sa. 1. 11.

o v Is there

peace to

your fa-

ther?

p s ch. 42. 11, 13.

q t ch. 37. 7.

r u ch. 35. 17, 18.

s π or, make

trial.

t ver. 5.

u v Ezz. 9. 10.

x Job 40. 4.

y Jos. 7. 19.

z 2 Ch. 29. 11.

a Mat. 9. 2.

b y Nu. 32. 23.

c Jos. 7. 13.

d Pr. 28. 17.

e Lu. 12. 2.

f z 1 Ki. 3. 26.

g Je. 31. 20.

h Ph. 1. 8.

i 2. 1.

j Col. 3. 12.

k a Pr. 17. 15.

l b ch. 46. 34.

m Ex. 8. 26.

n c ch. 18. 30, 32.

youngest according to his youth: and the men marvelled one at another.

34 And he took and sent messes^c unto them from before him: but Benjamin's mess was five times so much as any of their's. And they drank, and ^γ were merry^d with him.

CHAP. XLIV.

AND he commanded the ^δ steward of his house, saying, Fill the men's sacks *with* food, as much as they can carry, and put every man's money in his sack's mouth:

2 And put my cup, the silver cup, in the sack's mouth of the youngest, and his corn-money. And he did according to the word that Joseph had spoken.

3 As soon as the morning was light, the men were sent away, they and their asses.

4 And when they were gone out of the city, and not yet far off, Joseph said unto his steward, Up, follow after the men; ^ε and when thou dost overtake them, say unto them, Wherefore have ye rewarded evil^k for good?

5 Is not this *it* in which my lord drinketh, and whereby indeed he ^κ divineth? Ye have done evil in so doing.

6 And he overtook them, and he spake unto them these same words.

7 And they said unto him, Wherefore saith my lord these words? God forbid^ι that thy servants should do according to this thing.

8 Behold, the money which we found in our sacks' mouths we brought again unto^ι thee out of the land of Canaan: how then should we steal out of thy lord's house silver or gold?

9 With whomsoever of thy servants it be found, both let him^m die, and we also will be my lord's bondmen.

10 And he said, Now also let it be according unto your words: he with whom it is found shall be my servant,^ο and ye shall be blameless.

11 Then they speedily took down every man his sack to the ground, and opened every man his sack.

12 And he searched, and began at the eldest, and left at the youngest: and the cup was found in Benjamin's sack.

13 Then they rent their^ρ clothes, and laded every man his ass, and returned to the city.

14 And Judah and his brethren came to Joseph's house; for he *was* yet there: and they fell before him^σ to the ground.

15 And Joseph said unto them, What deed *is* this that ye have done? Wot ye not that such a man as I can certainly ^π divine?

16 And Judah said, What shall we say unto my lord? what shall we^ρ speak? or how shall we clear ourselves? God hath found out the^υ iniquity of thy servants: behold, we *are* my lord's servants, both we, and he also with whom the cup is found.

17 And he said, God forbid that I should do^α so: but the man in whose hand the cup is found, he shall be my servant; and as for you, get you up in peace unto your father.

18 Then Judah came near unto him, and said, Oh, my lord, let thy servant, I pray thee, speak a word in my lord's ears, and let not thine anger^ε burn against thy servant: for thou *art* even as Pharaoh.

את העברים לחם פי' תועבה הוא למצרים:
 וישנו לפניו הנכור כנבלתו והצער כצערתו³³
 ויחמרו האנשים איש אל רעהו: וישא משאות³⁴
 מאת פניו אלהם והרב משאת בנימן ממשאות
 כלם חמש דות וישתו וישכרו עמו:

CAP. XLIV. מד

ויצו את אשר על ביתו לאמר מלא את אמתחת
 האנשים אל פאשר ויכלו שאת ושים כסף איש
 בפי אמתחתו: ואת נביעי בנעי הכסף תשים²
 בפי אמתחת הקמן ואת כסף שבדו ויש דבר
 יוסף אשר דבר: הנקר אור האנשים שלחו³
 הקדו ויחמרו: הם יצאו את העיר לא
 הרחוק ויוסף אמר לאשר על ביתו קום רץ
 אחרי האנשים והשתם ואמר אלהם למה
 שלמתם רעה תחת טובה: הלא זה אשר ישתה⁵
 אדני בו הוא נחש ינחש בו הרעתם אשר עשיתם:
 וישכם וידבר אלהם את הדברים האלה: ויאמרו⁶
 אליו למה ידבר אדני כדברים האלה חלילה⁷
 לעבדך מעשות כדבר הזה: הן כסף אשר מצאנו⁸
 בפי אמתחתנו השיבנו אלך מארץ בנין ואין
 נגב מבית אדניך כסף או חרב: אשר ימצא אתו⁹
 מעבדך ומת וכל אמתנו יהיה לאדני לעבדים:
 ויאמר גם עתה כדברכם הן הוא אשר ימצא¹⁰
 אתו יהיה לי עבד ואתם תהיו נקים: וימהרו¹¹
 ויורידו איש את אמתחתו ארצה ויפתחו איש
 אמתחתו: ויחפש בגדול החל ובקמן פלה וימצא²
 הנביע באמתחת בנימן: ויקרעו שמלהם ויגעס³
 איש על חמרו וישבו העירה: ויבא יהודה ואחיו⁴
 ביתה ויוסף ודמו עורפו שם ויסלו לפניו ארצה:
 ויאמר להם יוסף מה המעשה הזה אשר עשיתם
 הלא ידעתם כי ינחש ינחש איש אשר פמני:
 ויאמר יהודה מה נאמר לאדני מה נדבר ומה
 נצטדק האלהים מצא את עני עבדך הנני עבדים
 לאדני גם אנחנו גם אשר נמצא הנביע בידו:
 ויאמר חלילה לי מעשות זאת האיש אשר נמצא⁷
 הנביע בידו הוא יהיה לי עבד ואתם עלו לשלום
 אל אביכם: יא ס ס ס

אמתחתכם תשיבו בידכם איש משנה הוא:
 ואת אדניכם קחו וקדו שובי אל האיש: ואל¹³
 שדי יתן לכם רחמים לפני האיש ושלח לכם את
 אדניכם אחר ואת בנימן ואלי פאשר שלחתי¹⁴
 שלחתי: ויקדו האנשים את המנחה הארת
 ומשנה כסף לקדו בידם ואת בנימן וקדו ויורדו
 מצרים ויעמדו לפני יוסף: ויבא יוסף אתם את
 בנימן ויאמר לאשר על ביתו הבא את האנשים
 הביתה ושבדו טבח והכן פי אתי יאכלו האנשים¹⁵
 בצורה: ויעש האיש פאשר אמר יוסף ויבא
 האיש את האנשים ביתה יוסף: ויורא האנשים
 פי הובא בית יוסף ויאמרו על דבר הכסף השב
 באמתחתנו בתורה אנחנו מובאים להתלל
 עלינו יהיה נפל עלינו ולקחת אתנו לעבדים ואת¹⁷
 חמרינו: וישא אל האיש אשר על בית יוסף
 ויבדדו אליו פתח הבית: ויאמרו פי אדני יד¹⁸
 ידנו בתורה לשפר אכל: ויהי פי באנו אל
 המלון ונפתחה את אמתחתנו והנה כסף איש
 בפי אמתחתו כספנו במשקלו ונשב אנו בידנו:²⁰
 וכסף אחר הורדנו בידנו לשפר אכל לא ידענו מי²¹
 שם כספנו באמתחתנו: ויאמר שלום לכם אל
 תירא אלהיכם ואלהי אביכם נתן לכם מסמון
 באמתחתכם כספכם בא אלי ויבא אלהם את²³
 שמעון: ויבא האיש את האנשים ביתה יוסף
 ויתן מים וירחצו רגליהם ויתן מספוא לחמוריהם:²⁴
 ויבינו את המנחה עד בוא יוסף בצורה: פי²⁵
 שמעו כי שם יאכלו לחם: ויבא יוסף הביתה
 ויביאו לו את המנחה אשר בידם הביתה²⁶
 וישתחו לו ארצה: וישאל להם לשלום ויאמר
 השלום אביכם הנה איש אשר אמרתם הערני חי:²⁷
 ויאמרו שלום לעבדך לאבינו עורפו חי ויקדו
 וישתחו: וישא עינו וירא את בנימן אחיו בן²⁸
 אמו ויאמר הנה אדניכם הקמן אשר אמרתם
 אלי ויאמר אלהים יתנה בן: ויבחר יוסף פי³⁰
 נכמרו רחמי אל אחיו ויבקש לבכות ויבא ההרה
 ויבך שמה: וירחץ פניו ויצא ויתאפק ויאמר³¹
 שימו לחם: וישמו לו לבדו ויהם לבדם ולמצרים³²
 האכלים אנו לבדם פי לא יוכלו המצרים לאכל

דבר באוני אדני ואליהו אפק בעבדך כי כמך
 1 בפדעה: אדני שאל את עבדיו לאמר הישר לכם
 2 אב ארצה: ולאמר אל אדני ישר לני אב נון
 וילד זקנים קטן ואחיו מרת ויחיה הוא לבדו
 2 לאמו ואביו אהבו: ולאמר אל עבדך הורדו
 2 אלי ואשמח עיני עליו: ולאמר אל אדני לא
 ויכל הנער לעב את אביו ועב את אביו ומת:
 2 ולאמר אל עבדך אסלא יחד אחיכם הקטן
 2 אתכם לא תספון לראות פני: ויהי כי עליו אל
 2 עבדך אבי ונפדלו את דברי אדני: ואמר אביו
 6 שבו שברדני מעט אכל: ולאמר לא טוב לך לרדת
 אס' יש אחיו הקטן אמלו וירדנו קרלא טוב
 לראות פני האיש ואחיו הקטן איננו אתנו:
 6 ואמר עבדך אבי אליו אתם ידעתם כי שנים
 6 גלדיה לי אשתי: ויצא הקדול מאחיו ואמר אך
 9 טרף טרף ולא ראיתיו עד הנה: ולקחתם גם
 את ידו מעם פני וקברו אסון והודתם את
 סיבתו ברעה שאלה: ועשה כבא אל עבדך אבי
 והנער איננו אתנו ונפשו קשתרה בנפשו: והיה
 בראותו קראו הנער ומת והרדו עבדך את
 סיבת עבדך אביו ביום שאלה: כי עבדך עב
 את הנער מעם אבי לאמר אסלא אביאנו אליך
 והסאתי לאבי כל הימים: ועשה ישיב נא עבדך
 תחת הנער עבד לאדני והנער יעל עם אחיו:
 כי איך אעלה אל אבי והנער איננו אתי פן אראה
 בלע אשר ימצא את אבי:
 CAP. XLV. מה
 ולא יכל יוסף להתאפק לכל הנפצים עליו ויקרא
 הוציאו כל איש מעל ולא צמר איש אתו
 בהתדע יוסף אל אחיו: ויהי את קלו בבני
 וישמש מצרים וישמע בית פרעה: ויאמר יוסף
 אל אחיו אני יוסף העוד אבי חי ולא יכלו אחיו
 לענות אתו כי נבקלו מפניו: ויאמר יוסף אל
 אחיו נשור נא אלי ונפשו ויאמר אבי יוסף אחיכם
 אשר מרתם אתי מצרמה: ועשה אל תעצבו
 ואליהו בעיניכם כי מרתם אתי הנה כי למחיה

שלחני אלהים לפניכם: כי יהי שנתים הרעב
 בקרב הארץ ועוד חמש שלים אשר אין דורש
 וקציר: ושלחני אלהים לפניכם לשום לכם
 7 שארית בארץ ולחיות לכם לפליטה גדלה:
 8 ועשה לא אתם שלחתם אתי הנה כי האלהים
 וישימני לאב לפרעה ולארון לכל ביתו ומשל
 9 בכל ארץ מצרים: מהרה ועלו אל אבי ואמרתם
 9 אליו זה אמר בנת יוסף שמני אלהים לארון
 10 לכל מצרים ודה אלי אל המד: וישבת בארץ
 10 פסן והיית קרוב אלי אלה ובנקו ובני בנקו וצאנקו
 11 ובקרו וכל אשר לך: וכלפני אתך שם פדעו
 11 חמש שנים רעב פך תורש אתה וביהו וכל אשר
 12 לך: והנה עיניכם ראות ועיני אתי בנימין פריס
 13 המדבר אליכם: והודתם לאבי את כל בניו
 13 במצרים ואת כל אשר ראיתם וקדחתם והודתם
 14 את אבי הנה: ויפל על צוואר בנימין אחיו ויבך
 15 ובנימין בכה על צווארו: וינשק לכל אחיו ויבך
 15 עלהם ואחרי כן דברו אחיו אתו: והקל נשמע
 16 בית פרעה לאמר באי אתי יוסף וישיב בעיני
 17 פרעה ובני עבדיו: ויאמר פרעה אל יוסף אמר
 17 אליהו נא עשו טענו את בעיניכם ולקרבאו
 18 ארצה פניו: וקחו את אביכם ואת בתיכם ובאו
 18 אלי ואהנה לכם את טוב ארץ מצרים ואכלו את
 19 חלב הארץ: ואתה ציחה נא עשו קדו לכם
 19 מארץ מצרים עגלות למסכם ולנשיכם ונשאתם
 20 את אביכם ובאתם: ועיניכם אל תהם על בליכם
 20 כי טוב כל ארץ מצרים לכם הוא: וישעיו בן
 21 בני ישראל ויהי יוסף עגלות על פני פרעה
 21 ויהי להם צדה לדרך: לכלם נתן לאיש חלפות
 22 שמלה ולבנימין נתן שלש מאות פסח וחמש
 22 חלפת שמלות: ולאביו שלח כזאת עשרה חמלים
 23 נשאים מפיב מצרים ועשו אתה נשאת בן
 24 ולחם ובקנו לאביו לדרך: וישלח את אחיו
 24 וכלו ויאמר אלהם אל תרדו בדרך: ויעלו
 25 ממצרים ובאו ארץ כנען אל יעקב אביהם:
 26 ויפדו לו לאמר עוד יוסף חי וקדוהו משל

19 My lord asked his servants, saying, Have ye a father, or a brother?

20 And we said unto my lord, We have a father, an old man, and a child of his old age, a little one; and his brother is dead, and he alone is left of his mother, and his father^e loveth him.

21 And thou saidst unto thy servants, Bring him down unto me,^e that I may set mine eyes upon him.

22 And we said unto my lord, The lad cannot leave his father: for if he should leave his father, *his father* would die.

23 And thou saidst unto thy servants, Except your youngest brother come down with you, ye shall see my face no more.

24 And it came to pass, when we came up unto thy servant my father, we told him the words of my lord.

25 And our father said, Go again,ⁱ and buy us a little food.

26 And we said, We cannot go down:^k if our youngest brother be with us, then will we go down: for we may not see the man's face, except our youngest brother be with us.

27 And thy servant my father said unto us, Ye know that my wife bare me two^m sons:

28 And the one went out from me, and I said, Surely he isⁿ torn in pieces; and I saw him not since:

29 And if ye take this also from me, and mischief befall him, ye shall bring down my grey hairs with sorrow to the grave.

30 Now, therefore, when I come to thy servant my father, and the lad be not with us; seeing that his life is^q bound up in the lad's life;

31 It shall come to pass, when he seeth that the lad is not with us, that he will die: and thy servants shall bring down the grey hairs of thy servant our father with sorrow to the grave.

32 For thy servant became surety^r for the lad unto my father, saying, If I bring him not unto thee, then I shall bear the blame to my father for ever.

33 Now, therefore, I pray thee, let thy servant abide instead of the lad,^s a bondman to my lord; and let the lad go up with his brethren.

34 For how shall I go up to my father, and the lad be not with me? lest peradventure I see the evil^u that shall come δ on^v my father.

CHAP. XLV.

THEN Joseph could not refrain himself before all them that stood by him; and he cried, Cause every man to go out from me. And there stood no man with him, while Joseph made himself known unto his brethren.

2 And he θ wept aloud:^z and the Egyptians and the house of Pharaoh heard.

3 And Joseph said unto his brethren, I am Joseph: doth my father yet live? And his brethren could not answer him; for they were λ troubled^a at his presence.

4 And Joseph said unto his brethren, Come near to me, I pray you. And they came near. And he said, I am Joseph your brother, whom ye sold^b into Egypt.

5 Now therefore be not^c grieved, μ nor angry with yourselves, that ye sold me hither; for God did send me^d before you, to preserve life.

B. C. 1705.

a ch. 47. 18.

b Ex. 34. 21.

β to put for you are nant.

c ch. 37. 3.

d 1Ch. 11. 14.

Ps. 18. 50.

44. 4.

e ch. 42. 25, 20.

f Jno. 19. 11.

g ch. 41. 43.

Ju. 17. 10.

Job 29. 16.

h ch. 46. 29.

47. 1. 6.

Ex. 8. 22.

9. 26.

i ch. 43. 2.

k Lu. 11. 7.

l ch. 42. 23.

Lu. 24. 39.

m ch. 30. 23.

35. 18.

46. 19.

n ch. 37. 33.

42. 36.

o Ac. 7. 14.

p ch. 33. 4.

46. 29.

q 1Sa. 18. 1.

25. 29.

γ was good in the eyes of Pharaoh.

r ch. 43. 9.

s Ex. 32. 32.

Ro. 5. 7. 10.

9. 3.

t ch. 27. 28.

47. 6.

Nu. 18. 29.

De. 32. 14.

u 2Ch. 34. 28.

δ find my father.

v Ex. 18. 8.

Job 31. 29.

Ps. 116. 3.

119. 143.

ζ let not your eye spare, &c.

η mouth.

θ Nu. 3. 16.

y ch. 43. 34.

ϕ gave forth his voice in weeping.

z Nu. 14. 1.

κ carrying.

λ or, terrified.

a Job 4. 5.

23. 15.

Mat. 14. 26.

b ch. 37. 28.

c 2 Co. 2. 7.

μ neither let there be anger in your eyes.

d ch. 50. 20.

Ps. 105. 16, 17.

ν his.

6 For these two years^a hath the famine been in the land; and yet there are five years, in the which there shall neither be earing^b nor harvest.

7 And God sent me before you, β to preserve you a posterity in the earth, and to save your lives by a great^d deliverance.

8 So now it was not you that sent me hither, but^f God: and he hath made me a father^g to Pharaoh, and lord of all his house, and a ruler throughout all the land of Egypt.

9 Haste ye, and go up to my father, and say unto him, Thus saith thy son Joseph, God hath made me lord of all Egypt: come down unto me, tarry not:

10 And thou shalt dwell in the land of Goshen,^h and thou shalt be near unto me, thou, and thy children, and thy children's children, and thy flocks, and thy herds, and all that thou hast:

11 And there will I nourish thee, (for yet there are five years of famine,) lest thou, and thy household, and all that thou hast, come to poverty.

12 And, behold, your eyes see,ⁱ and the eyes of my brother Benjamin, that *is* my mouth that speaketh unto you.

13 And ye shall tell my father of all my glory in Egypt, and of all that ye have seen; and ye shall haste, and bring down^o my father hither.

14 And he fell upon his brother Benjamin's neck,^p and wept; and Benjamin wept upon his neck.

15 Moreover, he kissed all his brethren, and wept upon them: and after that, his brethren talked with him.

16 And the fame thereof was heard in Pharaoh's house, saying, Joseph's brethren are come: and it γ pleased Pharaoh well, and his servants.

17 And Pharaoh said unto Joseph, Say unto thy brethren, This do ye: lade your beasts, and go, get you unto the land of Canaan;

18 And take your father, and your households, and come unto me; and I will give you the good of the land of Egypt, and ye shall eat^t the fat of the land.

19 Now thou art commanded, this do ye: take you waggons out of the land of Egypt for your little ones, and for your wives, and bring your father, and come.

20 Also ζ regard not your stuff: for the good of all the land of Egypt *is* your's.

21 And the children of Israel did so: and Joseph gave them waggons, according to the η commandment^e of Pharaoh, and gave them provision for the way.

22 To all of them he gave each man changes of raiment; but to Benjamin he gave three hundred pieces of silver, and five^y changes of raiment.

23 And to his father he sent after this manner; ten asses κ laden with the good things of Egypt, and ten she-asses laden with corn and bread and meat for his father by the way.

24 So he sent his brethren away, and they departed: and he said unto them, See that ye fall not out by the way.

25 And they went up out of Egypt, and came into the land of Canaan unto Jacob their father,

26 And told him, saying, Joseph *is* yet alive, and he *is* governor over all the land of Egypt. And ν Jacob's heart

fainted, for he believed^a them not.

27 And they told him all the words of Joseph, which he had said unto them: and when he saw the waggons which Joseph had sent to carry him, the spirit of Jacob their father revived:^b

28 And Israel said, *It is enough*: Joseph my son is yet alive: I will go and see him before I die.

CHAP. XLVI.

AND Israel took his journey with all that he had, and came to^d Beer-sheba, and offered sacrifices unto the God^e of his father Isaac.

2 And God spake unto Israel in the visions of the night, and said, Jacob, Jacob.^f And he said, Here am I.

3 And he said, I am God, the God of thy father: fear not to go down into Egypt; for I will there^g make of thee a great nation.

4 I will go down with thee into Egypt: and I will also surely bring thee up^h again: and Joseph shall put his handⁱ upon thine eyes.

5 And Jacob rose up from Beer-sheba: and the sons of Israel carried Jacob their father, and their little ones, and their wives, in the waggons which Pharaoh had sent^j to carry him.

6 And they took their cattle, and their goods, which they had gotten in the land of Canaan, and came into Egypt,^k Jacob, and all his seed with him.

7 His sons, and his sons' sons with him, his daughters, and his sons' daughters, and all his seed brought he with him into Egypt.

8 And these^l are the names of the children of Israel^l which came into Egypt: Jacob and his sons: Reuben, Jacob's first-born.

9 And the sons of Reuben; Hanoch, and Phallu, and Hezron, and Carmi.

10 And the sons of Simeon; ^eJemuel, and Jamin, and Ohad, and ^jJachin, and ^hZohar, and Shaul, the son of a Canaanitish woman.

11 And the sons of Levi; ^gGershon, Kohath, and Merari.

12 And the sons of Judah; Er, & Onan, & Shelah, and Pharez, and Zarah: but Er and Onan died^m in the land of Canaan. And the sons of Pharez were Hezron and Hamul.

13 And the sons of Issachar; Tola, and Phuvah, ^kand Job, and Shimron.

14 And the sons of Zebulun; Sered, and Elon, and Jahleel.

15 Theseⁿ be the sons of Leah, which she bare unto Jacob in Padan-aram, with his daughter Dinah: all the souls of his sons and his daughters were thirty and three.

16 And the sons of Gad; ^lZiphion, and Haggi, Shuni, and ^hEzbon, Eri, and Arodi, ⁱand Areli.

17 And the sons of Asher; Jimnah, and Ishuah, and Isui, and Beriah, and Serah their sister: and the sons of Beriah; Heber, and Malchiel.

18 These^o are the sons of Zilpah, whom Laban gave^p to Leah his daughter: and these she bare unto Jacob, even sixteen souls.

19 The sons of Rachel, Jacob's wife; Joseph, and Benjamin.

20 And unto Joseph, in the land of Egypt, were born^q Manasseh and Ephraim, which Asenath the daughter of Poti-pharah ^rpriest of On, bare unto him.

21 And the sons of Benjamin were Belah, and Becher, and Ashbel, Gera, and Naaman, ^sEni, and Rosh, ^tMuphim, and ^uHuphim, and Ard.

B. C. 1705.

a Job 9. 16.
29. 24.

Ps. 126. 1.
Lu. 24. 11, 41

^β or, *Shuham*,
Nu. 26. 42.

b Ps. 85. 6.
c ch. 29. 29.

^γ thigh.
d ch. 21. 33.

28. 10.
e ch. 31. 42, 53.

f ch. 15. 1.
Job 33. 14.

g 1Sa. 3. 4, 10.
h De. 10. 22.

Ac. 7. 14.
i ch. 12. 2.

De. 26. 5.
k ch. 31. 21.

l ch. 47. 1.
m ch. 15. 16.

50. 13, 25.
Ex. 3. 8.

n ch. 50. 1.
Ac. 7. 15.

o ch. 45. 14.
p Lu. 2. 29, 30.

q ch. 45. 19, 27.
^s they are men of cattle.

r Nu. 20. 15.
De. 26. 5.

Jos. 24. 4.
Ps. 105. 23.

Is. 52. 4.
s Ex. 1. 1.

6. 14.
t ch. 47. 3.

u ch. 30. 35.
37. 12.

^z or, *Nemuel*.
^z or, *Jarib*.

^η or, *Zerah*.
^θ or, *Gershom*.

v ch. 43. 32.
Ex. 8. 26.

w ch. 33. 37, 10.
x ch. 46. 31.

y ch. 46. 28.
^κ or, *Puah*.

^ξ *Jashub*.
z Ac. 7. 13.

a Jon. 1. 8.
b Am. 7. 14.

λ *Zephon*.
Nu. 26. 15.

μ or, *Ozmi*.
ν or, *Arodi*.

c ch. 15. 13.
De. 26. 5.

Ps. 105. 23.
Is. 52. 4.

d ch. 29. 24.
e ch. 41. 50.

π or, *prince*.
f 1Ch. 27. 29.

Pr. 22. 29.
^ρ *Ahiram*.

Nu. 26. 38.
^σ *Shupham*.

Nu. 26. 39.
Shuppin.

1Ch. 7. 12.
^τ *Hupham*.

Nu. 26. 39.

22 These are the sons of Rachel, which were born to Jacob: all the souls were fourteen.

23 And the sons of Dan; ^βHushim.
24 And the sons of Naphtali; Jahzeel, and Guni, and Jezer, and Shillem.

25 These are the sons of Bilhah, which Laban gave^c unto Rachel his daughter; and she bare these unto Jacob: all the souls were seven.

26 All the souls that came with Jacob into Egypt, which came out of his ^γloins, besides Jacob's sons' wives, all the souls were threescore and six.

27 And the sons of Joseph, which were born him in Egypt, were two souls: all the souls of the house of Jacob, which came into Egypt, were threescore and ten.^h

28 And he sent Judah before him unto Joseph, to direct his faceⁱ unto Goshen; and they came into the land of Goshen.

29 And Joseph made ready his chariot, and went up to meet Israel his father, to Goshen; and presented himself unto him: and he fell on his neck,^o and wept on his neck a good while.

30 And Israel said unto Joseph, Now let me die,^p since I have seen thy face, because thou art yet alive.

31 And Joseph said unto his brethren, and unto his father's house, I will go up, and shew Pharaoh, and say unto him, My brethren, and my father's house, which were in the land of Canaan, are come unto me;

32 And the men are shepherds, for their ^δtrade hath been to feed cattle; and they have brought their flocks, and their herds, and all that they have.

33 And it shall come to pass, when Pharaoh shall call you, and shall say, What^t is your occupation?

34 That ye shall say, Thy servants' trade hath been about cattle^u from our youth even until now, both we, and also our fathers: that ye may dwell in the land of Goshen; for every shepherd is an abomination^v unto the Egyptians.

CHAP. XLVII.

THEN Joseph came and told^x Pharaoh, and said, My father, and my brethren, and their flocks, and their herds, and all that they have, are come out of the land of Canaan; and, behold, they are in the^y land of Goshen.

2 And he took some of his brethren, even five men,^z and presented them unto Pharaoh.

3 And Pharaoh said unto his brethren, What is your occupation?^a And they said unto Pharaoh, Thy servants are shepherds,^b both we, and also our fathers.

4 They said moreover unto Pharaoh, For to sojourn^c in the land we are come: for thy servants have no pasture for their flocks; for the famine is sore in the land of Canaan: now therefore, we pray thee, let thy servants dwell in the land of Goshen.

5 And Pharaoh spake unto Joseph, saying, Thy father and thy brethren are come unto thee:

6 The land of Egypt is before thee: in the best of the land make thy father and brethren to dwell; in the land of Goshen let them dwell: and if thou knowest any men of activity among them, then make them rulers over^d my cattle.

7 And Joseph brought in Jacob his

וַיִּשְׁבֹּל גֵרָא וַעֲמָן אֶת־וְרֹאשׁ מִסִּים חֲמִישִׁים וָאָדָם׃
 27 אֵלֶּה בְנֵי רָחֵל אֲשֶׁר יָלְדָה לְיַעֲקֹב כְּלִנְשׁ אֲרֻכָּה׃
 28 עֲשׂוֹר׃ וּבְנֵי דָן חֲמִישִׁים׃ וּבְנֵי נַפְתָּלִי חֲדָשָׁל וְגִנִּי׃
 29 וַיָּצֵר וְשֵׁלֻם׃ אֵלֶּה בְנֵי בְלָחָה אֲשֶׁר־נָתַן לְבִנְיָמִן׃
 30 לְרָחֵל בָּתָּו וְתָלַד אֶת־אֵלֶּה לְיַעֲקֹב כְּלִנְשׁ׃
 31 שְׁבַע־הָ׃ כְּלִנְשׁ הַבָּאָה לְיַעֲקֹב מִצִּירְמָה וַיָּצֵא׃
 32 וַיְרֹם מִלֶּכֶד נָשִׂי בְנֵי־יַעֲקֹב כְּלִנְשׁ שְׁתֵּים וָשֶׁשׁ׃
 33 וּבְנֵי יוֹסֵף אֲשֶׁר־יָלְדוּ בְּמִצְרַיִם נֶפֶשׁ שְׁנָיִם כֹּל־
 34 הַנֶּפֶשׁ לְבִית־יַעֲקֹב הַבָּאָה מִצִּירְמָה שְׁבָעִים׃ ס
 35 וְאֶת־יְהוּדָה שָׁלַח לִפְנֵי אֱלֹיֹהֶם לְהוֹרֹת לִפְנֵי
 36 גִשְׁחָה וַיָּבֹאוּ אֶרֶצָה נָשִׂן׃ וַיֹּאמֶר יוֹסֵף מִרְבַּחְתּוֹ
 37 וַיַּעַל לִבְרֹאֲת־יִשְׂרָאֵל אֲבִיו גִּשְׁחָה וַיֵּרָא אֵלָיו וַיֹּסֶף
 38 עַל־צִוְּאָתוֹ וַיִּבְדֵּךְ עַל־צִוְּאָתוֹ עוֹד׃ וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל
 39 אֶל־יוֹסֵף אֲמִיתָה הַפֶּעַם אַחֲרֵי רְאוֹתִי אֶת־פָּנֶיךָ
 40 כִּי עוֹדָה הִנֵּה׃ וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־אֲחִיו וְאֶל־בְּנֵי
 41 אֲבִיו אֵלֶּה וְאֶנְיָה וְאֶנְיָה לְפָרְעָה וְאִמְרָה אֵלָיו אֲחֵי
 42 וּבֵית־אֲבִי אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנָעַן בָּאוּ אֵלַי׃ וְהָאֲנָשִׁים
 43 רַעֵי צִאֵן כִּי־אֲנֹשִׁי מִקְנֵה הָעָם וַצִּאֲנָם וַיִּמְכְּרָם וְכֹל־
 44 אֲשֶׁר לָהֶם הִבִּיֵּא׃ וְתָלַה כִּי־יִקְרָא לָכֶם פָּרְעָה
 45 וְאָמַר מַה־מַּעֲשֵׂיכֶם׃ וְאִמְרַתֶּם אֲנֹשִׁי מִקְנֵה הָעָם הִנֵּה
 46 עֲבָדְךָ מִנְּעֻרָיו וְעַד־עַתָּה בְּסִי־אֲנָחְנוּ בְּסִי־אֲבֹתֵינוּ
 47 בְּעִבּוֹר תִּשְׁבִּי בְּאֶרֶץ נָשִׂן כִּי־חֻשְׁבַּת מִצְרַיִם
 48 כִּלְרַעַה צִאֵן׃

CAP. XLVII. מו

1 וַיָּבֹא יוֹסֵף וַיִּנָּח לְפָרְעָה וַיֹּאמֶר אֵלָיו וְאֲחֵי וַצִּאֲנָם
 2 וַיִּמְכְּרָם וְכֹל־אֲשֶׁר לָהֶם בָּאוּ מִצְרַץ כְּנָעַן וְהָנֶם
 3 בְּאֶרֶץ נָשִׂן׃ וּמִקְנֵה אֲחִיו לָקַח בְּמַשְׁכָּה אֲנָשִׁים
 4 וַיַּצֵּגֵם לִפְנֵי פָרְעָה׃ וַיֹּאמֶר פָּרְעָה אֶל־אֲחִיו מַה
 5 מַּעֲשֵׂיכֶם וַיֹּאמְרוּ אֶל־פָּרְעָה רַעֵי צִאֵן עֲבָדְךָ בְּסִי־
 6 אֲנָחְנוּ בְּסִי־אֲבֹתֵינוּ׃ וַיֹּאמְרוּ אֶל־פָּרְעָה לָנוּ בְּאֶרֶץ
 7 בְּאֵמֶה כִּי־אֵין מִרְעָה לְצִאֵן אֲשֶׁר לְעֲבָדְךָ כִּי־בָבֶר
 8 הָרָעַב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וְעַתָּה יִשְׁבֹּדָה עֲבָדְךָ בְּאֶרֶץ
 9 נָשִׂן׃ וַיֹּאמֶר פָּרְעָה אֶל־יוֹסֵף לֵאמֹר אֲבִיךָ וְאֶחָי
 10 בָּאוּ אֵלָיךָ׃ אֶרֶץ מִצְרַיִם לִפְנֶיךָ הִוא בְּמִשְׁכַּב
 11 הָאֶרֶץ הַשָּׂעִב אֶת־אֲבִיךָ וְאֶת־אֶחָי יִשְׁבּוּ בְּאֶרֶץ
 12 נָשִׂן וְאִם־יִדְעָתָה וְשֵׁשׁ בָּם אֲנִישֵׁי־חַיִּל וְשִׁמְתָם שָׂרֵי
 13 מִקְנֵה עַל־אֲשֶׁר־לִי׃ וַיָּבֹא יוֹסֵף אֶת־יַעֲקֹב אֲבִיו

בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּפְגַּשׁ לִפְנֵי לֵאדָמָן לָהֶם׃
 27 וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו אֶת־כָּל־דְּבַר יוֹסֵף אֲשֶׁר דִּבֶּר אֲלֵיהֶם
 28 וַיֵּרָא אֶת־הָעֲנָלוֹת אֲשֶׁר־שָׁלַח יוֹסֵף לְשֹׂאֵת אֹתוֹ
 29 וְתָלַד וַיִּבֶן יַעֲקֹב אֶבְרָהָם׃ וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל רַב
 30 עוֹד־יוֹסֵף בְּנֵי הָעָם אֵלֶּה וְאִמְרָנוּ בְּמִרְם אֲמָתוֹ׃

CAP. XLVI. מו

1 וַיִּפַּע יִשְׂרָאֵל וְכָל־אֲשֶׁר־לּוֹ וַיָּבֹא בְּאֶרֶה שְׁבַע
 2 וַיִּנָּח וּבָחִים לֵאלֹהֵי אֲבִיו יִצְחָק׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם׃
 3 לְיִשְׂרָאֵל בְּמִרְאֵת הַלֵּילָה וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב יַעֲקֹב
 4 וַיֹּאמֶר הִנֵּה׃ וַיֹּאמֶר אֲבִנִי הֵאָל אֵלָיךָ אֲבִיךָ אֵל־
 5 תִּפְרָא מִתְּדָה מִצִּירְמָה כִּי־לָנִי גִדּוֹל אֲשִׁימָה שָׁם׃
 6 אֲבִלִי אֲדָר עִפְפָה מִצִּירְמָה וְאֲכִלִי אֶעֱלֶה בְּסִי־עֵלָה
 7 וַיִּוֹסֶף שְׁעִית דָּו עַל־עֵינָיו׃ וַיָּקָם יַעֲקֹב מִבֶּצֶר
 8 שְׁבַע וַיִּשָּׂא בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־יַעֲקֹב אֶבְרָהָם וְאֶת־
 9 מִסִּים וְאֶת־נְשֵׁיהֶם בְּעֲנָלוֹת אֲשֶׁר־שָׁלַח פָּרְעָה
 10 לְשֹׂאֵת אֹתוֹ׃ וַיָּקָהוּ אֶת־מִקְנֵיהֶם וְאֶת־דְּכוּשֵׁם
 11 אֲשֶׁר רָכְשׁוּ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיָּבֹאוּ מִצְרַיִם יַעֲקֹב
 12 וְכָל־דָּרְעוֹ אִתּוֹ׃ בָּנָיו וּבְנֵי בָנָיו אִתּוֹ בְּתָמִיו וּבְנִחוּ
 13 בָנָיו וְכָל־דָּרְעוֹ הִבִּיֵּא אֹתוֹ מִצְרַיִם׃ ס
 14 וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיִם יַעֲקֹב
 15 וּבְנָיו בְּכָר יַעֲקֹב רָאוּבֵן׃ וּבְנֵי רָאוּבֵן הִנָּח וּפִלֹא
 16 וְחִצְוֹן וְכִרְמִי׃ וּבְנֵי שִׁמְעוֹן יִמְיָאֵל וַיִּמִּין וְאֶחָד
 17 וַיִּכָּן וְצָחָר וְשָׂאֵל כִּי־הִנָּה־עֵמֶת׃ וּבְנֵי לֵוִי גֶרְשׁוֹן
 18 קָהָת וּמִרְיָה׃ וּבְנֵי יְהוּדָה שֵׁר וְאוּלָן וְשֵׁלָה וְפָרָץ
 19 וְזָרַח וַיִּמָּת שֵׁר וְאוּלָן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיְהִי בְנֵי־פָרָץ
 20 חֲצִוֹן חֲמוּל׃ וּבְנֵי יִשְׁשָׁכָר הוּלַע וַפְּדָה וַיֹּזֶב
 21 וְשִׁמְרֹן׃ וּבְנֵי זְבֻלֹן סִרַח וְאֵלֹן וַיְחִלָּאֵל׃ אֵלֶּה
 22 בְּנֵי לֵאָה אֲשֶׁר יָלְדָה לְיַעֲקֹב בְּפָדָן אֲרָם וְאֶת־
 23 דִּינָה בָתָו כְּלִנְשׁ בָּנָיו וּבְנֹתָיו שְׁלֹשִׁים וָשֶׁשׁ׃
 24 וּבְנֵי לֵד צִפְיוֹן חֲמִי שֹׁנִי וְאֶצֶּל עֲבִי וְאֶרְדִּי
 25 וְאֶרְאֵלִי׃ וּבְנֵי אֲשֶׁר יִמְנָה וַיִּשְׁתֵּן וַיִּשְׁתֵּן וַיְבָרֶשֶׁה
 26 וַיִּשְׂרָה אֲחֵיהֶם וּבְנֵי בְרִיעָה חֲבֵר וּמִלְכִּיאֵל׃ אֵלֶּה
 27 בְנֵי זִלְפָּה אֲשֶׁר־נָתַן לְבִנְיָמִן לְאֵזָרָה בָתָו וְתָלַד אֶת־
 28 אֵלֶּה לְיַעֲקֹב שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה נֶפֶשׁ׃ בְּנֵי רָחֵל אֲשֶׁת
 29 יַעֲקֹב יוֹסֵף וּבְנָמִן׃ וַיִּוָּלַד לְיוֹסֵף בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם
 30 אֲשֶׁר יָלְדָה־לוֹ אִסְתָּה בַת־פּוֹטִי סִרַע בָּתָו אֵל־אֶת־
 31 מְנַשֶּׁה וְאֶת־אֶשְׁרָם׃ וּבְנֵי בְנָמִן בָּלַע וְבִכֹּר

לפרעה וארבע הילד יתיה לכם לזרע השדה
ולאכלכם ולאשר בבתכם ולאכל למשפכם :
ויאמרו יהוהינו נמצא חן בעיני אדני ויהיני
עבדים לפרעה : וישם אתה יוסף לחזק עד ימים
הזה על ארמת מצרים לפרעה לחמש רק ארמת
הכהנים לבדם לא היתה לפרעה : וישב ישראל
בארץ מצרים בארץ גושן ויאמרו ביה ויפרי וירבו
מאד :

יב יב

ויהי ועקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה ויהי
ימי יעקב שני חיי שבע שלים וארבעים ומאת
שנה : ויקרבו ימי ישראל למות ויקרא : לבני
ליוסף ואמר לו אם נא מצאתי חן בעיניך
שים נא ידך תחת רגלי ועשית עמדי חסד ואמת
אל נא תקברני במצרים : ושכבתו עם אבתי
ונשאתני במצרים וקברתני בקברתם ויאמר אבני
אעשה כדברך : ויאמר השבעה לי וישבע לו
וישפחו ישראל על ראש המטה :

CAP. XLVIII. מח

ויהי אחרי הדברים האלה ויאמר ליוסף הנה
אבק חלח ויחל את שני בניו עמו את מנשה
ואת אפרים : ויגד לו יעקב ויאמר הנה בנה יוסף
בא אליך ויתחנן ישראל וישב על המטה :
ויאמר יעקב אלי יוסף אל שדי נראה אלי בלח
בארץ פנעו ויברך אחי : ויאמר אלי הניני מפרך
והרבותיך ויתחנן לקחל עמי ונתתי את הארץ
הנאת לזרעך אחריך אדמת עולם : ועמתי שני
בניך הנולדים לך בארץ מצרים עד באי אליך
מצרימה לי הם אפרים ומנשה פראובן ושמעון
יהי לי : ומולדתך אשר הולדת אחיהם לך
יהי על שם אחיהם יקראו בנחלתם : ואני
בבאי משכן מתי עלי רחל בארץ פנעו בדרך
בעוד בנות ארץ לבא אפרחה ואקברה שם
בדרך אפרת הוא בית להם : וירא ישראל את
בני יוסף ויאמר מי אלה : ויאמר יוסף אל
אביו בני הם אשר נתן לי אלהים בזה ויאמר
קחם נא אלי ואקברם : ויעני ישראל בבני מלון
לא יוכל לראות ויגש אתם אליו וישק להם
ויחנן להם : ויאמר ישראל אלי יוסף ראה

ויעמדה לפני פרעה ויברך יעקב את פרעה :
ויאמר פרעה אלי יעקב בפה ימי שני חייך :
ויאמר יעקב אל פרעה ימי שני מנותי שלשים
ומאת שנה מעט ורעים היו ימי שני חיי ולא
השינו את ימי שלי חיי אבתי בימי מגוריהם :
ויברך יעקב את פרעה ויצא מלפני פרעה :
ויושב יוסף את אביו ואת אחיו ויתן להם אתה
בארץ מצרים במישב הארץ בארץ רעמסס
בארץ גת פרעה : ויכלכל יוסף את אביו ואת
אחיו ואת כל בית אביו להם לפי הדרך :
ולחם אין בכל הארץ כי בגד הרעב מאד ותלה
ארץ מצרים וארץ פנעו משני הדב : ויכלט
יוסף את כל העם הנמצא בארץ מצרים ובארץ
פנעו בשאר אשריהם שונאים ובני יוסף את
הכסף ביתה פרעה : ויתם הכסף מארץ מצרים
וימארו פנעו ויבאו כל מצרים אלי יוסף לאמר
הגדלתו לחם ולפח נמות נגדך כי אפס כסף :
ויאמר יוסף הני מקניכם ואתנה לכם במקניהם
אם אפס כסף : ויביאו את מקניהם אלי יוסף
ויתן להם יוסף לחם בסוסים ובמקנה הצאן
ובמקנה הבקר ובחמרים וינהלם בלחם בכל
מקניהם בשנה ההוא : ותחת השנה ההוא
ויבאו אליו בשנה השנית ויאמרו לו לא נבכר
מאדני כי אספת הכסף ומקנה הבמה אל
אדני לא נשאר לפני אדני בלתי אס גוינתו
ואדמתנו : לפי נמות לעיניך בסאנחנו בס
אדמתנו קנחאדמתנו ואת אדמתנו בלחם ונתת
אנחנו ואדמתנו עבדים לפרעה ותזרע ונתת
ולא נמות והאדמה לא תשם : וילק יוסף את
כל ארמת מצרים לפרעה כי מקרבו מצרים איש
שדה כי חנו עליהם הרעב ויהי הארץ לפרעה :
ואת העם העברי אתו לערים מקצה גבול מצרים
ועד קצה : רק ארמת הכהנים לא קנה כי חזק
לכהנים מאת פרעה ואכלו את חלקם אשר נתן
להם פרעה על ידן לא מקרבו את אדמתם :
ויאמר יוסף אל העם הן קניתי אתכם היום
ואת אדמתכם לפרעה הא לכם זרע ורעתם את
האדמה : והיה בבואות ונתתם חמישית

father, and set him before Pharaoh : and Jacob blessed ^a Pharaoh.

8 And Pharaoh said unto Jacob, How old ^β art thou ?

9 And Jacob said unto Pharaoh, The days of the years of my pilgrimage are an hundred and thirty years : few and evil have the days of the years of my life been, and ^c have not attained unto the days of the years of the life of my fathers in the days of their pilgrimage.

10 And Jacob blessed Pharaoh, and went out from before Pharaoh.

11 And Joseph placed his father and his brethren, and gave them a possession in the land of Egypt, in the best of the land, in the land of Rameses, as ^e Pharaoh had commanded.

12 And Joseph nourished his father, and his brethren, and all his father's household, with bread, ^f according to their families.

13 And ^h there was no bread in all the land : for the famine was very sore, so that the land of Egypt, and all the land of Canaan, fainted by reason of the famine.

14 And Joseph gathered up all the money that was found in the land of Egypt, and in the land of Canaan, for the corn which they bought : and Joseph brought the money unto Pharaoh's house.

15 And when money failed in the land of Egypt, and in the land of Canaan, all the Egyptians came unto Joseph, and said, Give us bread : for why should we die in thy presence ? for the money faileth.

16 And Joseph said, Give your cattle ; and I will give you for your cattle, if money fail.

17 And they brought their cattle unto Joseph : and Joseph gave them bread in exchange for horses, and for the flocks, and for the cattle of the herds, and for the asses ; and he ^η fed them with bread for all their cattle for that year.

18 When that year was ended, they came unto him the second year, and said unto him, We will not hide ⁱ it from my lord, how that our money is spent ; my lord also hath our herds of cattle : there is not ought left in the sight of my lord, but our bodies and our lands :

19 Wherefore shall we die before thine eyes, both we and our land ? buy us ^o and our land for bread, and we and our land will be servants unto Pharaoh : and give us seed, that we may live and not die, that the land be not desolate.

20 And Joseph bought all the land of Egypt for Pharaoh ; for the Egyptians sold every man his field, because the famine prevailed over them : so the land became Pharaoh's.

21 And as for the people, he removed them to cities from one end of the borders of Egypt even to the other end thereof.

22 Only the land of the ^θ priests bought he not ; for the priests had a portion assigned them of Pharaoh, and did eat their portion which Pharaoh gave them ; wherefore they sold not their lands.

23 Then Joseph said unto the people, Behold, I have bought you this day, and your land, for Pharaoh : lo, here is seed for you, and ye shall sow the land.

24 And it shall come to pass, in the increase, that ye shall give the fifth ^{part} unto Pharaoh ; and four parts shall be your own, for seed of the field, and for

B. C. 1705.

a 1 Sa. 15.30.

1 Ch. 29.20.

1 Pe. 2. 17.

^β many are the days of the years of thy life ?

b Ezz. 7.24.

c ch. 25. 7. 8.

35. 28.

^γ or, princes.

d Ex. 1. 7, 12.

De. 10. 22.

Ne. 9. 23.

^δ days of the years of his life.

e ver. 6.

Ex. 1. 11.

f De. 31. 14.

1 Ki. 2. 1.

Job 7. 1.

14. 14.

^ζ according to the little ones ; or, as a little child is nourished.

g ch. 24. 2.

h ch. 41. 30, 31.

i ch. 50. 5, 13.

He. 11. 22.

k 1 Ki. 1. 47.

He. 11. 21.

l ch. 28. 13, 19.

25. 6, &c.

^η led.

m ch. 17. 8.

De. 32. 8.

Am. 9. 14,

15.

n ch. 41. 50, 52

o Job 2. 4.

La. 1. 11.

p Jos. 14. 4.

q ch. 35. 16, 19

^θ or, princes.

r ch. 33. 5.

s ch. 27. 4.

He. 11. 21.

^υ heavy.

t ch. 37. 33, 35.

45. 26.

u Ep. 3. 20.

v Ex. 20. 12.

Le. 19. 32.

your food, and for them of your households, and for food for your little ones.

25 And they said, Thou hast saved our lives ; let us find grace in the sight of my lord, and we will be Pharaoh's servants.

26 And Joseph made it a law over the land of Egypt unto this day, that Pharaoh should have the fifth ^{part}, except the land of the ^γ priests only, which became not Pharaoh's.

27 And Israel dwelt in the land of Egypt, in the country of Goshen ; and they had possessions therein, and grew, and multiplied ^a exceedingly.

28 And Jacob lived in the land of Egypt seventeen years : so the ^δ whole age of Jacob was an hundred forty and seven years.

29 And the time ^f drew nigh that Israel must die : and he called his son Joseph, and said unto him, If now I have found grace in thy sight, put, ^g I pray thee, thy hand under my thigh, and deal kindly and truly with me ; bury me not, I pray thee, in Egypt :

30 But ^h I will lie with my fathers ; and thou shalt carry me out of Egypt, and bury me in their burying-place. And he said, I will do as thou hast said.

31 And he said, Swear unto me. And he swore unto him. And Israel ^k bowed himself upon the bed's head.

CHAP. XLVIII.

AND it came to pass, after these things, that one told Joseph, Behold, thy father is sick : and he took with him his two sons, Manasseh and Ephraim.

2 And one told Jacob, and said, Behold, thy son Joseph cometh unto thee : and Israel strengthened himself, and sat upon the bed.

3 And Jacob said unto Joseph, God Almighty appeared ⁱ unto me at Luz in the land of Canaan, and blessed me,

4 And said unto me, Behold, I will make thee fruitful, and multiply thee, and I will make of thee a multitude of people ; and will give this land to thy seed after thee ^m for an everlasting possession.

5 And now thy two sons, Ephraim and Manasseh, which ⁿ were born unto thee in the land of Egypt before I came unto thee into Egypt, are mine : as Reuben and Simeon, they shall be mine.

6 And thy issue, which thou begettest after them, shall be thine, and ^p shall be called after the name of their brethren in their inheritance.

7 And as for me, when I came from Padan, Rachel ^q died by me in the land of Canaan, in the way, when yet ^r there was but a little way to come unto Ephrath : and I buried her there in the way of Ephrath ; the same is Beth-lehem.

8 And Israel beheld Joseph's sons, and said, Who are these ?

9 And Joseph said unto his father, They are my sons, whom God hath given ^s me in this place. And he said, Bring them, I pray thee, unto me, and I will bless ^t them.

10 (Now the eyes of Israel were ^υ dim for age, so that he could not see.) And he brought them near unto him ; and he kissed them, and embraced them.

11 And Israel said unto Joseph, I ^u had not thought to see thy face ; and, lo, God ^v hath shewed me also thy seed.

12 And Joseph brought them out from between his knees, and he bowed ^w himself with his face to the earth.

13 And Joseph took them both, Ephraim in his right hand toward Israel's left hand, and Manasseh in his left hand toward Israel's right hand, and brought them near unto him.

14 And Israel stretched out his right hand, and laid it upon Ephraim's head, who was the younger, and his left hand upon Manasseh's head, guiding his hands wittingly;⁵ for Manasseh was the first-born.

15 And he blessed Joseph, and said, God, before whom^k my fathers Abraham and Isaac did walk, the God which^m fed me all my life long, unto this day,

16 The Angel^o which redeemed^p me from all evil, bless the lads; and let my name be named on them, and the name of my fathers Abraham and Isaac; and let them^β grow into a multitude^q in the midst of the earth.

17 And when Joseph saw that his father laid his right hand upon the head of Ephraim, it displeased him; and he held up his father's hand, to remove it from Ephraim's head unto Manasseh's head.

18 And Joseph said unto his father, Not so, my father: for this is the first-born; put thy right hand upon his head.

19 And his father refused, and said, I know it, my son, I know it: he also shall become a people, and he also shall be great: but^z truly his younger^u brother shall be greater than he, and his seed shall become a δ multitude of nations.

20 And he blessed them that day, saying, In thee^w shall Israel bless, saying, God make thee as Ephraim and as Manasseh: and he set Ephraim before Manasseh.

21 And Israel said unto Joseph, Behold, I die; but^y God shall be with you, and bring you again unto the land of your fathers.

22 Moreover, I have given to thee one portion above^b thy brethren, whichⁱ I took out of the hand of the Amorite with my sword and with my bow.

CHAP. XLIX.

AND^f Jacob called unto his sons, and said, Gather yourselves together, that I may tell you that^g which shall befall you in the last days.^h

2 Gather yourselves together, and hear, ye sons of Jacob; and hearken unto Israel your father.

3 Reuben, thou art my first-born, my might, and the beginning^k of my strength, the excellency of dignity, and the excellency of power:

4 Unstable as water, thou shalt not excel; becauseⁿ thou wentest up to thy father's bed; then defilest thou it: θ he went up to my couch.

5 Simeon^q and Levi are brethren; κ instruments of cruelty^r are in their habitations.

6 O^s my soul, come not thou into their secret; unto their assembly, mine honour, be not thou united: for in their anger they slew a man, and in their self-will they λ digged down a wall.

7 Cursed be their anger, for it was fierce; and their wrath, for it was cruel: I will divide^w them in Jacob, and scatter them in Israel.

8 Judah, thou^x art he whom thy brethren shall praise; thy hand shall be in the neck of thine enemies: thy father's children shall bow down^y before thee.

B. C. 1689.

a Nu. 23. 24.
Re. 5. 5.
b Nu. 24. 17.
c Ps. 60. 7.
Is. 32. 22.
d De. 28. 57.
e Is. 11. 1. 5.
Eze. 21. 27.
f Jno. 11. 52.
12. 32.

g ver. 19.
h Mat. 21. 2.
i Is. 63. 1. 3.
k ch. 17. 1.
24. 40.

l Ca. 5. 10. 16.
m Ps. 103. 4. 5.
n Jos. 19. 10.
o ch. 31. 11.
Is. 63. 9.

p Ps. 34. 22.
q as fishes do increase.
r Nu. 26. 34. 37.
s Ju. 13. 2, & c.
γ arrow-snake.

s Ps. 40. 1.
Is. 25. 9; 26. 8.
t Nu. 1. 33. 35.
De. 33. 17.
u ch. 25. 23.

v 1 Ch. 5. 18.
δ fulness.
w Ru. 4. 11. 12.
z daughters.
a ch. 37. 4, & c.

39. 20.
y ch. 50. 24.
Jos. 23. 14.
z Job 29. 20.
Ps. 37. 14. 15.

a Ps. 18. 32. 34.
b Jos. 17. 14.
c ch. 45. 10. 11.
50. 21.
d Is. 28. 16.

e De. 33. 27.
f De. 33. 1, & c.
g Nu. 24. 14.
De. 4. 30.
h Is. 2. 2.

Je. 23. 20.
i Ep. 1. 3.
k De. 21. 17.
l Hab. 3. 6.
m Is. 66. 5.

n ch. 35. 22.
De. 5. 21.
o Ju. 20. 21. 25.
θ or, my couch is gone.

p Eze. 39. 8. 10.
q ch. 29. 33. 34.
κ or, their swords are weapons of violence.

r ch. 34. 25. 29.
s Ps. 26. 9.
Pr. 1. 15. 16.
t Ro. 12. 6, & c.

λ or, houghed oxen.
u ch. 47. 30.
2 Sa. 19. 37.
v ch. 23. 3, & c.
w Jos. 21. 3.

x ch. 29. 35.
Ps. 76. 1.
y 1 Ch. 5. 2.
Re. 3. 9.

9 Judah is a lion's whelp; from the prey, my son, thou art gone up: he stooped down, he couched as a lion,^a and as an old lion; who shall rouse him up?

10 The sceptre^b shall not depart from Judah, nor a lawgiver^c from^d between his feet, until Shiloh^e come; and unto him^f shall the gathering of the people be.

11 Binding his foal unto the vine, and his ass's colt^h unto the choice vine; he washed his garments in wine,ⁱ and his clothes in the blood of grapes:

12 His^j eyes shall be red with wine, and his teeth white with milk.

13 Zebulunⁿ shall dwell at the haven of the sea; and he shall be for an haven of ships; and his border shall be unto Zidon.

14 Issachar is a strong ass, couching down between two burdens:

15 And he saw that rest was good, and the land that it was pleasant; and bowed his shoulder to bear, and became a servant unto tribute.

16 Dan^r shall judge his people, as one of the tribes of Israel.

17 Dan shall be a serpent by the way, an yadder in the path, that biteth the horse heels, so that his rider shall fall backward.

18 I^s have waited for thy salvation, O Lord!

19 Gad, a troop shall overcome him; but he shall overcome at the last.

20 Out of Asher his bread shall be fat, and he shall yield royal dainties.

21 Naphtali is a hind let loose: he giveth goodly words.

22 Joseph is a fruitful bough, even a fruitful bough by a well, whose branches run over the wall.

23 The^x archers have sorely grieved him, and shot at him, and hated him:

24 But his bow^z abode in strength, and the arms^a of his hands were made strong by the hands of the mighty God of Jacob (from thence is the shepherd,^c the stone^d of Israel:)

25 Even by the God of thy father,^e who shall help thee; and by the Almighty who shall bless thee with blessings of heaven above, blessings of the deep that lieth under, blessings of the breasts and of the womb:

26 The blessings of thy father have prevailed above the blessings of thy progenitors, untoⁱ the utmost bound of the everlasting hills: they shall be on the head of Joseph, and on the crown of the head of him that was separate^m from his brethren.

27 Benjamin shall ravin^o as a wolf; in the morning he shall devour the prey and at night he shall divide the spoil.^p

28 All these are the twelve tribes of Israel: and this is it that their father spake unto them, and blessed them; every one according^q to his blessing he blessed them.

29 And he charged them, and said unto them, I am to be gathered unto my people: bury me with my fathers^u in the cave that is in the field of Ephron the Hittite.

30 In the cave^v that is in the field of Machpelah, which is before Mamre, in the land of Canaan, which Abraham bought with the field of Ephron the Hittite for a possession of a burying-place.

31 There they buried Abraham and Sarah his wife; there they buried Isaac and

והיה אמה יוסף אחיה יוסף בערף אביו
 וישתחו לו בני אביו: ויר אביו ויהיה משרף
 בני עליה פרע רבץ פארה וכלבוי מי ימיני
 לארסיר שבט מידה ומחלק מבין רגליו עד
 פריבא שילה וכן יקחה עמים: אסרי לזמן
 עירה ולשקקה בני אהנו פנס בין לבשו וברם
 ענבים סחה: חלילי עינים מגין ולגדשנים
 מחלב: ם

ובילין לחוף ימים ישפן והוא לחוף אגוז ורכתו
 עלצין: ם
 וישטר חמר גרם רבץ בין הפשפשים: וירא
 מנהח כי טוב ואחיהאין כי נעמה ויט שכמו
 לסל ויהי למס עבר ם הן דין עמו
 פאחד שבמי ישראל: הדין נחש על דרך
 שמיפן על ארזה הנשך עקריסו ויפל רכבו
 אחר: לישענה חמי ידוה: ם
 ביד יעדו והוא יגד עקב: ם מאשר
 שמנה לחמו והוא יהן משדירמלך:

ם כפחל אלה שלחה היתן אמרי
 שפר: ם בן פרת יוסף בן פרת על
 עין בלות אערה על שור: וימר דיו ורבו
 וישמחוהו בעל חיים: וחשב באיתן קשיו
 ויפיו ורעי דיו מדי אביר ועלב משם רעה אבן
 ישראל: מאל אבד וייווד ואת שדי וברכך
 ברכת שמים מעל ברכת תהום רבצת תחת
 ברכת שמים ורחם: ברכת אבד בברך על
 ברכת חור עד תאות נבעת עולם תהיון לראש
 יוסף ולקדך נור אחיו: ם

בנימין ואב יוסף בברך יאכל עד ולערב יחלק
 שלל: פלאה שבמי ישראל שנים עשר תחת
 אשרדבר להם אביהם וברך אותם אש אשר
 בברכתו בך אחם: ויעז אותם ויאמר אלהם
 אני נאספ אל עמי קברו אתי אל אבותי אל
 המטה אשר בשדה עפרון החמי: במטה
 אשר בשדה המפקלה אשר על פני ממרא פארץ
 פנען אשר קנה אברהם את השדה מאת עפרן
 החמי לאחות קבר: שמנה קברו את אברהם
 ואת שרה אשרו שפה קברו את יצחק ואת

פנח לא פללתי והנה הראה אתי אלהים גם
 את דרכי: ויוצא יוסף אתם מעם ברביו וישתחו
 לאפיו ארצה: ויבך יוסף את שניהם את אפרים
 בימינו משמאל ישראל ואת מנשה בשמאלו
 מימין ישראל ויש אלו: וישלח ישראל את
 ימינו וישת על ראש אפרים והוא הצעיר ואת
 שמאלו על ראש מנשה שכל אחידיו כי מנשה
 הבכור: ויברך את יוסף ויאמר האלהים אשר
 החלני אבתי לפניו אברהם ויצחק האלהים
 הרעה אתי מעד עד היום הזה: חמלאך הנאל
 אתי מכלדע יברך את הדערים וקרא בהם שמי
 ושם אבתי אברהם ויצחק וירני לרב בקרב
 הארץ: וירא יוסף פרישות אביו דימינו על
 ראש אפרים וירע בעיניו ויחמך ידאיו להסיר
 אתה מעל ראש אפרים על ראש מנשה: ויאמר
 יוסף אל אביו לא כן אבי פירה הבכר עים ימינה
 על ראשו: וימאן אביו ויאמר ידעתי בני ידעתי
 פסד הוא יהיה לעם וגם הוא יגדל ואלם אחיו
 תמון יגדל ממינו וירש יהיה מלא הוים:
 וברכם ביום ההוא לאמור בך יברך ישראל
 לאמור ישמך אלהים פאפרים וכמנשה וישם
 את אפרים לפני מנשה: ויאמר ישראל אלי יוסף
 הנה אנכי מת והנה אלהים עמכם והשיב אתכם
 אל ארץ אבותיכם: ואני נתתי לך שכר אחד
 על אחיך אשר לקחתי מיד האמרי בחרבי
 ובקשתי: ם

CAP. XLIX. מח

ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואנידה לכם
 את אשר יקרא אתכם באחרית הימים: הקבצו
 ושמעו בני יעקב ושמעו אל ישראל אביכם:
 ראובן בנר אמה פתי וראשית אבני יתר שאת
 ויחר עז: פחו פמים איתחור כי עליה
 משכני אבד או חללתי וישי עדה: ם
 שמעו ולי אהים כלי חסם מכתיכם: בסדם
 אליהבא נפשי בקהלם אל מתד בנר כי באפם
 הרעו איש וברצם עקד שור: ארור אפם כי
 עז ועברתם כי קשחה אחל קם ביעלב ואפיצם
 בשואל: ם

13 וישא אהרן בןיו ארצה כלען ויקברו אהרן במדבר
 14 ויהשב יוסף מצרימה הוא ואחיו וכלהעלים אתו
 15 לקבר אתאביו אחרי קברו אתאביו: ויראו אחי
 יוסף פרימת אביתם ויאמרו לו ישמחנו יוסף
 והשב ישיב לנו את פלהרעה אשר גמלנו אתו:
 16 ויצאו אליוסוף לאמר אנה צוה לפני מותו לאמר:
 17 כדהתאמרו ליוסף אלא שמה לא פשע אחיך
 18 והפאתם פירעה גמולך ועשה שמה לא פשע
 19 עבדך אלהי אנה ויבן יוסף בדברם אליו: וילכו
 20 בסאחיו וישלו לפניו ויאמרו הננו לה לעבדים:
 21 ויאמר אלהם יוסף אלתיארו כי דחתם אלהים
 22 אני: ואתם חשבתם עלי רעה אלהים חשבה
 23 לשבה למען עשה פנים הנה להחית עסרוב:
 24 ועשה אלתיארו אנכי אכלכל אתכם ואתספרכם
 25 וינחם אותם וידבר על לבם: וישב יוסף במצרים
 26 הוא ובית אביו ויתן יוסף מאה ועשר שנים:
 27 וירא יוסף לאפרים בני שלשים גם בני מזר
 28 בןמשדה ילדו על צרפי יוסף: ויאמר יוסף אל
 29 אחיו אנכי מת ואלהים פקד פקד אתכם והעלה
 30 אתכם מןהארץ הזאת אלהארץ אשר נשבע
 31 לאבותם ליתן להם: וישבע יוסף אתבני
 32 ישראל לאמר פקד פקד אלהים אתכם והעלתם
 33 אתעצמותי מנה: וימת יוסף בןמאה ועשר
 34 שנים ויחנמו אהו וישם בארון במצרים:

32 רבקה אשתו ושמה קברתי אתלאה: מקנה
 33 השדה והמטרה אשרבו מאת בניחח: ויכל
 יעקב לצאת אתבניו ויאסוף רגליו אליהמטה
 ויגוע ויאסף אלעמיו:

CAP. L. נ

1 וישל יוסף עלפני אביו ויבן עליו וישקלו:
 2 ויצו יוסף אתעבדיו אתהרפאים לחנמ את
 3 אביו ויחנמו הרפאים אתישראל: וימלארלו
 4 ארבעים יום כי בן ימלא ימי החנמים ויבנו אתו
 5 מצרים שבעים יום: ויגברו ימי בכיתו וידבר יוסף
 6 אל בית פרעה לאמר אסנא מצאתי חן בעיניכם
 7 ודברלא באונן פרעה לאמר: אכלי השביעני
 8 לאמר הנה אנכי מת בקברי אשר פריתי לי בארץ
 9 כלען שמה תקברני ועשה אעלה נא ואקברה
 10 אתאבי ואשובה: ויאמר פרעה עלה וקבר
 11 אתאנה באשר השביעה: וישל יוסף לקבר
 12 אתאביו וישלו אהו פלהרעה וקנו ביתו
 13 וכל זקני ארץמצרים: וכל בית יוסף ואחיו
 14 ובית אביו רק ששם וצאנם ונקרם ענבי בארץ
 15 נשין: וישל עמל בסרכב בספרשים ויהי המנהגה
 16 כבד מאד: ויבאו עדצון האמד אשר בעבר
 17 הירדן ויספודישם מספר גדול וכבד מאד וישע
 18 לאביו אבל שבעת ימים: וירא יושב הארץ
 19 חננוני אתהאבל בלון האמד ויאמרו אבלכבד
 20 זה למצרים עלכן קרא שמה אבל מצרים אשר
 21 בעבר הירדן: וישעו בניו לו בן פאשר צום:

חזק

סנום פסוקי דספר בראשית אלף וחמש מאות ושלשים וארבעה: אך לד סימן: וחציועל
 חרב תחיה: ופרשיותיו י"ב. זה שמי לעלם סימן: וסדריו מ"ג. גם ברוך יהיה סימן: ופרקו
 נ'. יי חנו ל"ך קוינו סימן: מניין הפתוחות שלשה וארבעים והסתומות
 שמנה וארבעים. הכל תשעים ואחת פרשיות. צא אתה
 וכל העם אשר ברגליך סימן:

Rebekah his wife; and there I buried Leah.

32 The purchase of the field and of the cave that *is* therein *was* from the children of Heth.

33 And when Jacob had made an end of commanding his sons, he gathered up his feet into the bed, and yielded up the ^bghost, and was gathered ^cunto his people.

CHAP. L.

AND Joseph fell upon his father's face, and wept upon him, and kissed him.

2 And Joseph commanded his servants the physicians to ^eembalm his father: and the physicians embalmed Israel.

3 And forty days were fulfilled for him; for so are fulfilled the days of those which are embalmed: and the Egyptians mourned ^γfor him/ threescore & ten days.

4 And when the days of his mourning were past, Joseph spake unto the house of Pharaoh, saying, If now I have found grace in your eyes, speak, I pray you, in the ears of Pharaoh, saying,

5 My father made me swear, ^hsaying, Lo, I die: in my grave which I ⁱhave digged for me in the land of Canaan, there shalt thou bury me. Now therefore let me go up, I pray thee, and bury my father, and I will come again.

6 And Pharaoh said, Go up and bury thy father, according as he made thee swear.

7 And Joseph went up to bury his father: and with him went up all the servants of Pharaoh, the elders of his house, and all the elders of the land of Egypt,

8 And all the house of Joseph, and his brethren, and his father's house: only their little ones, ^oand their flocks, and their herds, they left in the land of Goshen.

9 And there went up with him both chariots and horsemen; and it was a very great company.

10 And they came to the threshing-floor of Atad, which *is* beyond Jordan, and there they mourned with a great and very sore lamentation: and he made a mourning ^gfor his father seven days.

11 And when the inhabitants of the land, the Canaanites, saw the mourning in the floor of Atad, they said, This *is* a grievous mourning to the Egyptians: wherefore the name of it was called Abel-mizraim, ^ηwhich *is* beyond Jordan.

12 And his sons did unto him according as he commanded ^uthem:

B. C. 1688.

a ch. 23. 16.
b Job 14. 10.
c ver. 29.

d ch. 27. 41.
Le. 26. 36.
Job 15. 21.
Pr. 28. 1.

e ver. 26.
2Ch. 16. 14.
Mat. 26. 12.
Mar. 14. 8.

16. 1.
Jno. 12. 7.
γ charged.

δ wept.

f Nu. 20. 29.

De. 34. 8.

g Pr. 28. 13.

Mat. 6. 12, 14.

18. 35.

Lu. 17. 3, 4.

Ep. 4. 32.

Col. 3. 13.

Ja. 5. 16.

h ch. 47. 29.

i Is. 22. 16.

Mat. 27. 60.

k De. 32. 35.

2 Ki. 5. 7.

Job 34. 29.

Ro. 12. 19.

He. 10. 30.

l Ps. 56. 5.

m ch. 45. 5, 7.

n Mat. 5. 44.

o to their hearts.

p Ex. 10. 9, 26.

q Job 42. 16.

r Nu. 32. 39.

s born.

t Ex. 3. 16.

De. 34. 8.

1 Sa. 31. 13.

2 Sa. 1. 17.

Job 2. 13.

Ac. 8. 2.

u Ex. 13. 19.

Jos. 24. 32.

Ac. 7. 16.

He. 11. 22.

η i. e. the mourning of the Egyptians

u ch. 49. 29.

13 For his sons carried him into the land of Canaan, and buried him in the cave of the field of Machpelah, which Abraham bought ^awith the field for a possession of a burying-place of Ephron the Hittite, before Mamre.

14 And Joseph returned into Egypt, he, and his brethren, and all that went up with him to bury his father, after he had buried his father.

15 And when Joseph's brethren saw that their father ^dwas dead, they said, Joseph will peradventure hate us, and will certainly requite us all the evil which we did unto him.

16 And they ^βsent a messenger unto Joseph, saying, Thy father did command before he died, saying,

17 So shall ye say unto Joseph, Forgive, I pray thee ^εnow, the trespass of thy brethren, and their sin; for they did unto thee evil: and now, we pray thee, forgive the trespass of the servants of the God of thy father. And Joseph wept when they spake unto him.

18 And his brethren also went and fell down before his face: and they said, Behold, we *be* thy servants.

19 And Joseph said unto them, Fear not: for *am* I in the place ^κof God?

20 But as for you, ye thought ^ιevil against me; but God meant ^μit unto good, to bring to pass, as *it is* this day, to save much people alive.

21 Now therefore fear ye not: I will nourish you, ^νand your little ones. And he comforted them, and spake ^δkindly unto them.

22 And Joseph dwelt in Egypt, he, and his father's house: and Joseph lived an hundred and ten years.

23 And Joseph saw Ephraim's ^ρchildren, of the third generation: the children also of Machir ^θthe son of Manasseh were ^ζbrought up upon Joseph's knees.

24 And Joseph said unto his brethren, I die: and God will surely visit you, ^τand bring you out of this land unto the land which he sware to Abraham, to Isaac, and to Jacob.

25 And Joseph took an oath ^ιof the children of Israel, saying, God will surely visit you, and ye shall carry up my bones from hence.

26 So Joseph died, *being* an hundred and ten years old: and they embalmed him, and he was put in a coffin in Egypt.

The Second Book of MOSES, called EXODUS.

CHAP. I.

NOW these *are* the names of the children of Israel, which came into *b* Egypt; every man and his household came with Jacob.

2 Reuben, Simeon, Levi, and Judah,
3 Issachar, Zebulun, and Benjamin,
4 Dan, and Naphtali, Gad, and Asher.

5 And all the souls that came out of the loins *β* of Jacob were seventy *d* souls: for Joseph was in Egypt *already*.

6 And Joseph died, *e* and all his brethren, and all that generation.

7 And the children of Israel were fruitful, and increased abundantly, *f* and multiplied, and waxed exceeding mighty; and the land was filled with them.

8 Now there arose up a new king over Egypt, which knew *g* not Joseph.

9 And he said unto his people, Behold, the people of the children of Israel *are* more and mightier than we:

10 Come on, let us deal wisely *i* with them; lest they multiply, and it come to pass, that, when there falleth out any war, they join also unto our enemies, and fight against us, and *so* get them up out of the land.

11 Therefore they did set over them task-masters, to afflict them *k* with their burdens. And they built for Pharaoh treasure-cities, Pithom and *l* Raameses.

12 *γ* But the more they afflicted them, the more they multiplied and grew. And they were grieved because of the children of Israel.

13 And the Egyptians made the children of Israel to serve with rigour:

14 And they made their lives *n* bitter with hard bondage, in mortar, and in brick, *o* and in all manner of service in the field: all their service, wherein they made them serve, *was* with rigour. *q*

15 And the king of Egypt spake to the Hebrew midwives; of which the name of the one *was* Shiprah, and the name of the other Puah;

16 And he said, When ye do the office of a midwife to the Hebrew women, and see *r* them upon the stools, if it *be* a son, then ye shall kill him: but if it *be* a daughter, then she shall live.

17 But the midwives feared *s* God, and did not as the king of Egypt commanded them, but saved the men-children alive.

18 And the king of Egypt called for the midwives, and said unto them, Why have ye done this thing, and have saved the men-children alive?

19 And the midwives said unto *t* Pharaoh, Because the Hebrew women *are* not as the Egyptian women; for they *are* lively, and *are* delivered ere the midwives come in unto them.

20 Therefore God dealt well *u* with the midwives: and the people multiplied, and waxed very mighty.

21 And it came to pass, because the midwives feared God, that he *v* made them houses.

22 And Pharaoh charged all his people, saying, Every son that is born ye shall cast into the river, and every daughter ye shall save alive.

B. C. 1705.

a ch. 6. 20.
b Ge. 46. 8.
c Ac. 7. 20.
He. 11. 23.

β thigh.

d De. 10. 22.
e Ge. 50. 26.
f Ge. 46. 3.
De. 26. 5.
Ps. 105. 24.

g Ec. 2. 19.
Ac. 7. 18.

h Ps. 106. 46.
i Ps. 83. 3, 4.
Pr. 1. 11.

21. 30.
Ac. 23. 12.

1 Co. 3. 19.
Ja. 3. 15.

k ch. 3. 7.
Ge. 15. 13.
De. 26. 6.

Ps. 81. 6.
l Ge. 47. 11.

m Ps. 27. 10.

γ and as they afflicted them, so they multiplied.

δ that is, drawn out.

n ch. 2. 23.
6. 9.

Nu. 20. 15.
Ru. 1. 20.

Ac. 7. 19, 34.
o Ps. 81. 6.

Na. 3. 14.
p ch. 1. 11.

Ac. 7. 23, 24.
He. 11. 24, 26.

q Le. 25. 43.
Is. 58. 6.

Je. 50. 33.
r Ne. 5. 15.

Pr. 16. 6.
Da. 3. 18.

6. 13.
Ac. 5. 29.

ζ a man, a prince.

s Jos. 2. 4.
2 Sa. 17. 19.

η or, princee.

t Ge. 24. 11.
29. 10.

1 Sa. 9. 11.
u Pr. 11. 18.

Ec. 8. 12.
Is. 3. 10.

He. 6. 10.

θ called also Jethro, or, Jether.

Nu. 10. 29.

v 1 Sa. 2. 35.
2 Sa. 7. 11.

1 Ki. 2. 24.
Ps. 127. 1.

CHAP. II.

AND there went a man *a* of the house of Levi, and took to wife *a* daughter of Levi.

2 And the woman conceived, and bare a son; and when she saw him that he *was* a goodly child, she hid *c* him three months.

3 And when she could no longer hide him, she took for him an ark of bulrushes, and daubed it with slime and with pitch, and put the child therein; and she laid *it* in the flags by the river's brink.

4 And his sister stood afar off, to wit what would be done to him.

5 And the daughter of Pharaoh came down to wash *herself* at the river; and her maidens walked along by the river's side; and when she saw the ark among the flags, she sent her maid to fetch it.

6 And when she had opened *it*, she saw the child: and, behold, the babe wept. And she had compassion *h* on him, and said, This *is* one of the Hebrews' children.

7 Then said his sister to Pharaoh's daughter, Shall I go and call to thee a nurse of the Hebrew women, that she may nurse the child for thee?

8 And Pharaoh's daughter said to her, Go. And the maid went and called the child's mother.

9 And Pharaoh's daughter said unto her, Take this child away, and nurse it for me, *m* and I will give thee thy wages. And the woman took the child, and nursed it.

10 And the child grew, and she brought him unto Pharaoh's daughter, and he became her son. And she called his name Moses: *δ* and she said, Because I drew him out of the water.

11 And it came to pass in those days, when Moses was grown, that he went out unto his brethren, and looked on their burdens: *p* and he spied an Egyptian smiting an Hebrew, one of his brethren.

12 And he looked this way and that way, and, when he saw that *there was* no man, he slew the Egyptian, and hid him in the sand.

13 And when he went out the second day, behold, two men of the Hebrews strove together: and he said to him that did the wrong, Wherefore smitest thou thy fellow?

14 And he said, Who made thee a prince *ζ* and a judge over us? intendest thou to kill me, as thou killedst the Egyptian? And Moses feared, and said, Surely this thing is known.

15 Now when Pharaoh heard this thing, he sought to slay Moses. But Moses fled from the face of Pharaoh, and dwelt in the land of Midian: and he sat down by a well.

16 Now the priest of *η* Midian had seven daughters: and they came and *d* drew water, and filled the troughs to water their father's flock.

17 And the shepherds came and drove them away: but Moses stood up and helped them, and watered their flock.

18 And when they came to *θ* Reuel their father, he said, How *is it* that ye are come so soon to-day?

19 And they said, An Egyptian delivered us out of the hand of the shepherds, and also drew *water* enough for us, and watered the flock.

ואלה שמות

LIBER EXODUS.

CAP. II. ב

CAP. I. 2

13 יג

וַיִּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לֹו וַיִּקַּח אֶת־בִּתּוֹ; וַתַּעַר 1
הָאִשָּׁה וַתֵּלֶךְ בֶּן וַתֵּרָא אֹתוֹ כִּי־טוֹב הוּא 2
וַתַּצְמַנּוּהוּ שְׁלֹשָׁה יָרֵחַם; וַלֵּאמֹר־לָהּ עוֹד הַצְמִינִי 3
וַתִּסְתַּלֵּל וַתָּבֵת גָּמָא וַתִּסְמְרָה בַּחֹמֶר וַתִּנְסַח 4
וַתִּשָּׂם בָּהּ אֶת־הַלֵּל וַתִּשָּׂם וַתִּשָּׂם בְּסוּף עַל־שַׁפְתִּי 5
הַיָּאֵר; וַתִּתְּצֵב אֹתוֹ מִדֹּחַ לְעֵה מִדִּיעָשָׁה 6
לוֹ: וַתַּעַר בַּת־פֶּרֶעָה לְיָדָיו עַל־הַיָּאֵר וַתַּעֲרִיתָהּ 7
הַלֵּלָתָ עַל־יַד הַיָּאֵר וַתֵּרָא אֶת־הַתְּבֵלָה בְּתוֹךְ 8
הַסּוּף וַתִּשְׁלַח אֶת־אֶמְתָּהּ וַתִּקְחָהּ; וַתִּסְתַּח 9
וַתֵּרָאָהּ אֶת־הַלֵּל וַתִּפְהַדֶּנּוּ בָּהּ וַתִּחְמַל עָלָיו 10
וַתֹּאמֶר מִלֵּדִי הָעֲבָרִים זֶה; וַתֹּאמֶר אֹתוֹ 11
אֶל־בַּת־פֶּרֶעָה הַאֵלֶף וַתֵּרָאֶינָה לָךְ אִשָּׁה מִיִּלְחָת 12
מִן הָעֲבָרִית וַתִּנָּחַן לָךְ אֶת־הַלֵּל; וַתֹּאמֶר לָהּ 13
בַּת־פֶּרֶעָה לָכֵי וַתִּלְךְ הָעֵלְמָה וַתִּקְרָא אֶת־אִם 14
הַלֵּל; וַתֹּאמֶר לָהּ בַּת־פֶּרֶעָה הִלְכִי אֶת־הַלֵּל 15
הַזֶּה וַתִּנְקֶנּוּהוּ לִי וְאֵנִי אֶתֶּנָּה אֶת־שִׁמְכָךְ וַתִּקַּח 16
הָאִשָּׁה הַלֵּל וַתִּנְקֶנּוּהוּ; וַיִּגְדַּל הַלֵּל וַתִּבְאֶרְהוּ 17
לְבַת־פֶּרֶעָה וַתִּהְיֶה לָּהּ לְבֵן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ מִשָּׁה 18
וַתֹּאמֶר כֵּן מִדְּהַמִּים מִשִּׁיתָהּ; וַיֵּדַע בְּנִימָם 19
הֵם וַיִּגְדַּל מִשָּׁה וַיֵּצֵא אֶל־אֲחָיו וַיֵּרָא בְּסִבְלָתָם 20
וַיֵּרָא אִישׁ מִצֹּרִי מִכָּה מִכָּה אִישׁ־עֲבָרִי מֵאֲחָיו; וַיִּפֶּן 21
כֹּה וְכֹה וַיֵּרָא בְּרֵאֵן אִישׁ וַיִּךְ אֶת־הַמִּצֹּרִי 22
וַיִּסְמְנֶהוּ בְּחֹל; וַיֵּצֵא בְּנִים הַשְּׁלִי וַתִּפְהַדֶּנּוּ שְׁנֵי 23
אֲנָשִׁים עֲבָרִים נָצִים וַתֹּאמֶר לְרֹשֶׁעֶ לְמָה תִּפְהַ 24
רִקָּה; וַיֹּאמֶר מִי שִׁמְךָ לְאִישׁ שֶׁר וְשִׁפְשֵׁ עֲלֵינִי 25
לְהַלְהֵבֵנִי אֶתָּה אִמֹר פֶּאֶשֶׁר הִרְגַּת אֶת־הַמִּצֹּרִי 26
וַיֵּרָא מִשָּׁה וַיֹּאמֶר אֲכֵן נִתַּע הַדָּבָר; וַיִּשְׁמַע 27
פֶּרֶעָה אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וַיִּבְקֹשׁ לְחַג אֶת־מִשָּׁה 28
וַיִּבְרַח מִשָּׁה מִכֶּן פֶּרֶעָה וַיָּשֶׁב בְּאַרְצ־מִדְּיָן וַיֵּשֶׁב 29
עַל־הַבְּאֵר; וַלְכָן מִדְּיָן שָׁבַע בָּנוֹת וַתִּבְאֶרְהוּ 30
וַתִּתְּלָהּ וַתִּמְלֹאָהּ אֶת־הַיְּרֵדִים לְהַשְׁקוֹת צֹאן 31
אֲבִיהָ; וַיָּבֹאוּ הָרִשִׁים וַיִּרְשׁוּם וַיִּקַּם מִשָּׁה 32
וַיִּנְשָׁלָן וַיִּשָּׂק אֶת־צִנָּאָם; וַתִּבְאֶרְהוּ אֶל־דְּשׁוּאֵל 33
אֲבִיהָ וַיֹּאמֶר מִדְּעַ מִדְּרֵתָן בֵּא הֵיּם; וַתֹּאמֶרְהוּ 34

1 וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרָיִם אֶת־
2 יַעֲקֹב אִשׁ וּבִתּוֹ בָּאוּ׃ רָאוּבֵן שְׁמֵעוֹן לֵי וִיהִדָּה׃
3 יוֹסֵף וְבִלְזָן וְגַדִּימָן׃ דָּן וְנַפְתָּלִי גֵר וְאִשָּׁר׃
4 וְיִזְחָר לִי־נָפֶשׁ וְיָצִיחַ יִרְדְּנָה־עַל־שִׁבְעִים נֶפֶשׁ וְיוֹסֵף
5 הָיָה בְּמִצְרַיִם׃ וַיָּמָת יוֹסֵף וְכָל־אֶחָיו וְכָל־הַדּוֹר
6 הַהוּא׃ וַיָּבֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוֹ וַיִּשְׁרְצוּ וַיִּרְבוּ וַיַּעֲצִמוּ
7 בְּמֵאֵד מְאֹד וּמִלֵּאל הָאָרֶץ אָתָּם׃ פ
8 וַיָּקָם מֶלֶךְ־חָדָשׁ עַל־מִצְרַיִם וְאִשֵּׁר לֹא־יָדַע אֶת־
9 יוֹסֵף׃ וַיֹּאמֶר אֶל־עַמּוֹ הִנֵּה עַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב
10 וְעַצִּים מְאֹד׃ הֲבֵנָה נִתְחַכְמָה לּוֹ פָּרִיזָה וְהָיָה
11 כִּי־תִקְרָאָה מִלְחָמָה וְנוֹסָף בַּסִּדְהוּא עַל־שְׂעָאֵינוּ
12 וְלִנְחֹס־בָּנוּ וְעָלָה מִדְּהָרָעַץ׃ וַיַּעֲשִׂמוּ עָלָיו טַוִּי
13 מִסִּים לְמַעַן עֲתֹר בַּסִּבְלָתָם וַיִּבֶן עַר מִסְכְּנוֹת
14 לְפָרֹעַ אֶת־פָּתָחם וְאֶת־רַעֲמֶסֶס׃ וַכָּאֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
15 אֹתוֹ כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ וַיִּלְכְּזוּ מִמֶּנּוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל׃
16 וַיַּעֲבֹד מִצְרַיִם אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרָה׃ וַיִּמְרֹרוּ
17 אֶת־חַיֵּיהֶם בַּעֲבָדָה קָשָׁה בְּחֹמֶר וּבַגְּבִלִים וּבְכָל־
18 עֲבָדָה בַּשֹּׂדֶה אֶת־כָּל־עֲבָדָתָם אֲשֶׁר־עָבְדוּ בָּהֶם
19 בְּפָרָה׃ וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ־מִצְרַיִם לְמַלְאֲכֵי הָעֶבְרִית
20 אֲשֶׁר שָׁם הָאֶחָת שִׁפְרָה וְעַם חֲשִׁינַת פִּינְעֹה׃
21 וַיֹּאמֶר בִּלְרָכָן אֶת־הָעֶבְרִיּוֹת וַיֹּאמְרָן עַל־הָאֲנָשִׁים
22 אֲסִיבָן הוּא תִּמְכְּרָנָן אֹתוֹ וְאִם־בֵּת הוּא חָדָה׃
23 וַתִּרְאֶן הַמִּלֵּוֹת אֶת־הָאֱלֹהִים וְלֹא־עָשׂוּ כַּאֲשֶׁר
24 דִּבֶּר אֱלֹהֵן מֶלֶךְ־מִצְרַיִם וַתִּחְזֹן אֶת־הָאֱלֹהִים׃
25 וַיִּקְרָא מֶלֶךְ־מִצְרַיִם לְמַלְאֲכֵי הָעֶבְרִית וַיֹּאמֶר לָהֶן מִדּוֹעַ
26 עָשִׂיתֶן הַדָּבָר הַזֶּה וַתִּחְזֹן אֶת־הָאֱלֹהִים׃ וַתֹּאמְרָן
27 הַמִּלֵּוֹת אֶל־פָּרֹעַ כִּי־לֹא כָנְשִׁים הַמִּצְרִית
28 הָעֶבְרִית כִּי־חַיֹּת הָיָה בְּמֶרֶם תִּבְּרֹא אֱלֹהֵן
29 הַמִּלֵּוֹת וַיִּלְדוּ׃ וַיִּשָּׁב אֱלֹהִים לְמַלְאֲכֵי הָרֶב
30 הָעַם וַיַּעֲצִמוּ מְאֹד׃ וַיְהִי כִּי־רָאוּ הַמִּלֵּוֹת
31 אֶת־הָאֱלֹהִים וַיַּעַשׂ לָהֶם בָּתִּים׃ וַיִּצֹן פָּרֹעַ
32 לְכָל־עַמּוֹ לֵאמֹר כִּלְהֹךְ הַיָּלֹד הַיָּאֲרָה תִּשְׁלִיכֻהוּ
33 וְכִלְהֹתָ תַחֲיוֹן׃ פ

בְּהוֹצִיאֵנִי אֶת־הָעָם מִמִּצְרַיִם תַּעֲבֹדֶנִי אֱלֹהִים
 עַל הַהָר הַזֶּה׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֱלֹהִים הֵיכָּה
 אָנֹכִי בָּא אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲמַרְתִּי לָהֶם אֱלֹהֵי
 אֲבוֹתֵיכֶם שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם וַאֲמַרְתִּי מִדֹּשְׁמוֹ כֹּה
 אָמַר אֱלֹהִים׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־מֹשֶׁה אֲדֹנָי
 אֲשֶׁר אֲדֹנָי וַיֹּאמֶר כֹּה תֹאמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל
 אֲדֹנָי שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם׃ וַיֹּאמֶר עוֹד אֱלֹהִים אֵל־
 מֹשֶׁה כֹּה תֹאמַר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵי
 אֲבוֹתֵיכֶם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב
 שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם וְדֹשְׁמוֹ לַעֲלֹם וְהָ זֶכֶר לְדָוִד׃
 לָךְ וְאֶסְפֹּף אֶת־זִנְתְּךָ יִשְׂרָאֵל וַאֲמַרְתָּ אֲלֵיהֶם יְהוָה
 אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם נִרְאָה אֵלַי אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק
 וַיַּעֲקֹב לֵאמֹר פָּקֹד פָּקֹדְתִּי אֶתְכֶם וְאֶת־הָעֲשׂוֹי
 לָכֶם בְּמִצְרַיִם׃ וַאֲמַר אֶעֱלֶה אֲתָכֶם מִצְרַיִם
 מִצְרַיִם אֶל־אֶרֶץ הַנִּינְעִנִי וְהַחֲמִי וְהָאֲמֹרִי וְהַפְרָזִי
 וְהַחֲמִי וְהַיְבוֹשִׁי אֶל־אֶרֶץ גִּבְתִּי חֲלָב וְדִבְשׁ׃
 וְשִׁמְעוּ לְקוֹלִי וְבֵאתִי אֲתֶכֶם וְזָכַרְתִּי יִשְׂרָאֵל אֶל־מֶלֶךְ
 מִצְרַיִם וַאֲמַרְתֶּם אֵלָיו יְהוָה אֱלֹהֵי הָעִבְרִיִּים נִקְרָה
 עָלֵינוּ וְעַתָּה נִלְכְּדָהָ הַהֵן שְׁלֹשֶׁת יָמִים בְּמִדְבָּר
 וְנִנְדָּוָה לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ׃ וְאֲנִי דֹעֵתִי כִּי לֹא־יִהְיֶה
 אֲתָכֶם מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְהִלָּךְ וְלֹא בֵּית הַנִּינְעִנִי׃
 וְשַׁלַּחְתִּי אֶת־יָדִי וְהִפַּיְתִי אֶת־מִצְרַיִם בְּכָל נִפְלְאוֹתַי
 אֲשֶׁר אֲעֲשֶׂה בְּקִרְבּוֹ וּבְאֶרְצוֹ יִשְׁלַח אֲתָכֶם׃
 וְנִתְּתִי אֶת־הָעַם־הַזֶּה בְּיַד מִצְרַיִם וְהָיָה כִּי
 תֵּלְכוּ לֹא תִלְכוּ בְּרִיקָם׃ וְשִׁלַּחְתִּי אֲשֶׁר מִשְׁכַּנְתֶּהוּ
 וּמִצְרַת בֵּיתוֹהּ כִּי־יִסָּפֵף וְכָל זֶה וְשִׁמְלֹת וְשִׁמְתָם
 עַל־בְּיָמֵיכֶם וְעַל־בְּנֵיכֶם וְנִצַּלְתֶּם אֶת־מִצְרַיִם׃

CAP. IV. ד

וַיַּעַן מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר הֵן לֹא־יִצְמָנִי לִי וְלֹא יִשְׁמְעוּ
 בְּקוֹלִי כִּי יֹאמְרוּ לֹא־יִרְאֶה אֱלֹהֵי יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר
 אֵלָיו יְהוָה מִתָּה בִּידְךָ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה׃ וַיֹּאמֶר
 הַשְׁלִיכֵהוּ אֶרְצָה וַיִּשְׁלַכְהוּ אֶרְצָה וַיֵּץ לַחֹשֶׁשׁ וַיִּגַּם
 מֹשֶׁה מִפְּנֵיו׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה שְׁלַח יָדְךָ
 וְאֲדֹנָי בִּנְגְדוֹ וַיִּשְׁלַח דָּוֹ וַיִּחַק בּוֹ וַיְהִי לַמֹּשֶׁה
 בְּכַסּוֹ׃ לִמְעַן יֵאמְרוּ כִּי־נִרְאָה אֱלֹהֵי יְהוָה אֱלֹהֵי
 אֲבוֹתֵם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב׃
 וַיֹּאמֶר יְהוָה לֹא עוֹד הִבָּאֵנִי יָדְךָ בְּחִלָּתְךָ וְבֵאתִי
 דָּוֹ בְּחִיקוֹ וַיִּצְאָה וְהָיָה דָּוֹ מִצְרַעַת פְּשָׁלָה׃

אֵשׁ מִצְרַיִם הֵצִינִי מִן הָרָעִים וְגִסְדָּלָה וְלָהּ
 20 לָנוּ וַיִּשָּׁק אֶת־הָצֹאן׃ וַיֹּאמֶר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי
 לִפְנֵי הָעֵבֶרֶת אֶת־הָאֵשׁ קָרָאָן לֹא וַיֹּאבֵל לָחֶם׃
 21 וַיֹּאבֵל מֹשֶׁה לִשְׁבֹּת אֶת־הָאֵשׁ וַיִּהְיֶה אֶת־צִפְרָה
 22 בְּתוֹ לַמֹּשֶׁה׃ וְהָלַךְ בֶּן וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ גִּרְשֹׁם כִּי
 אָמַר גֵּר דְּלִיתִי בְּאֶרֶץ נִכְרִי׃ פ
 23 וַיְהִי בַיּוֹמִים הָרִבִּים הָהֵם וַיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרַיִם
 וַיֹּאמְרוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִן־הָעֲבָדָה וַיִּזְעַקוּ וַיִּפְּעַל
 24 שׁוֹעֲבֵם אֱלֹהִים מִן־הָעֲבָדָה׃ וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים
 אֶת־נַאֲתָתָם וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת־בְּרִיתוֹ אֶת־אַבְרָהָם
 25 אֶת־יִצְחָק וְאֶת־יַעֲקֹב׃ וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת־בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל וַיִּדַּע אֱלֹהִים׃ פ

CAP. III. ג

1 וּמֹשֶׁה הָיָה רֹעֵה אֶת־צֹאן יִתְרוֹ חֹתֵנוֹ כִּתּוּן מִדִּין
 וַיִּהְיֶה אֶת־הָצֹאן אַחֵר הַמִּדְבָּר וַיָּבֹא אֶל־הַר
 2 הָאֱלֹהִים חֹרֵב׃ וַיֵּרָא מֶלֶךְ יְהוָה אֵלָיו בְּלִבְתֹּר
 אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה וַיֵּרָא וְהָיָה הַסֵּנֶה בֹּשֶׁר בָּאֵשׁ
 3 וְהַסֵּנֶה אֵינֶנּוּ אֵל׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶת־הָצֹאן
 וַיֹּאמְרָה אֶת־הַמִּרְאָה הַזֹּאת הֵיכָּה מִדְּבַר לֹא־יִבְעַר
 4 הַסֵּנֶה׃ וַיֵּרָא יְהוָה כִּי סָר לִמְאֹת וַיִּקְרָא אֵלָיו
 אֱלֹהִים מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר
 5 הֲנִי׃ וַיֹּאמֶר אֶל־מִתְרַבֵּה הָלֶם שְׁלִינְעִלְךָ מִעַל
 בְּרִלְךָ כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֲתָה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמֶּה
 6 לְעֵשׂ הָהֵא׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵי אַבְרָהָם
 אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב וַיִּסְתַּר מֹשֶׁה פָּנָיו כִּי
 7 רָא מַה־בֹּשֶׁת אֶל־הָאֱלֹהִים׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה רֹא
 רְאִיתִי אֶת־עֲנִי עַמִּי אֲשֶׁר בְּמִצְרַיִם וְאֶת־צַעֲקָתָם
 שִׁמְעֵתִי מִפְּנֵי גִנְשָׁיו כִּי יִדְעִתִּי אֶת־מִכְאָבָיו׃
 8 וְאַתָּה לְהִצִּילִי מִיַּד מִצְרַיִם וְלְהַצִּילֹתִי מִן־הָאֶרֶץ
 הַזֹּאת אֶל־אֶרֶץ שׁוֹבֵה וְיִרְבֶּה אֶל־אֶרֶץ גִּבְתִּי חֲלָב
 וְדִבְשׁ אֶל־מָקוֹם הַנִּינְעִנִי וְהַחֲמִי וְהָאֲמֹרִי וְהַפְרָזִי
 9 וְהַחֲמִי וְהַיְבוֹשִׁי׃ וְעַתָּה הִנֵּה צִעֲקַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
 בָּאתִי אֵלַי וְגִסְדָּאוֹתִי אֶת־הַחֹשֶׁךְ אֲשֶׁר בְּמִצְרַיִם
 10 לְהַצִּיֵּם אֲתָם׃ וְעַתָּה לָכֵן וַאֲשַׁלַּחְךָ אֶל־פְּרַעְה
 11 הַזֶּה וְאֶת־עַמִּי בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם׃ וַיֹּאמֶר
 12 מֹשֶׁה אֶל־הָאֱלֹהִים מִי אָנֹכִי כִּי אֵלָךְ אֶל־פְּרַעְה
 וְכִי אֹדְעִי אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם׃ וַיֹּאמֶר
 כִּי־אֶתֶּנָּה עִלְפֹךְ וְהִדְלַחְתָּ הָאוֹת כִּי אָנֹכִי שַׁלַּחְתִּיקָה

20 And he said unto his daughters, And where *is* he? why *is* it *that* ye have left the man? call him, that he may ^a eat bread.

21 And Moses was content ^b to dwell with the man: and he gave Moses ^c Zipporah his daughter.

22 And she bare him a son, and he called his name ^d Gershom: for he said, I have been a stranger in a strange land.

23 And it came to pass, in process of time, that the king of Egypt died; and the children of Israel ^e sighed by reason of the bondage, and they cried, and their cry came up unto God, ^f by reason of the bondage.

24 And God heard their groaning, and God remembered his covenant ^g with Abraham, with Isaac, and with Jacob.

25 And God looked upon the children of Israel, and God ^h had respect unto them.

CHAP. III.

NOW Moses kept the flock of Jethro his father-in-law, the priest of Midian: and he led the flock to the back side of the desert, and came to the mountain of God, ⁱ even to Horeb.

2 And the angel of the LORD appeared unto him in a flame of fire, out of the midst of a bush: ^j and he looked, and, behold, the bush burned with fire, and the bush *was* not consumed.

3 And Moses said, I will now turn aside, and see this great sight, why the bush is not burnt.

4 And when the LORD saw that he turned aside to see, God called unto him out of the midst of the bush, and said, ^k Moses, Moses. And he said, Here am I.

5 And he said, Draw not nigh hither: put off thy shoes ^l from off thy feet, for the place whereon thou standest *is* holy ground.

6 Moreover he said, ^m I am the God of thy father, the God of Abraham, the God of Isaac, and the God of Jacob. And Moses hid his face; for he was afraid ⁿ to look upon God.

7 And the LORD said, I have surely seen the affliction of my people ^o which *are* in Egypt, and have heard their ^p cry by reason of their task-masters; for I know ^q ^r their sorrows;

8 And I am come down to deliver them out of the hand of the Egyptians, ^s and to bring them up out of that land unto a good land ^t and a large, unto a land ^u flowing with milk and honey; unto the place of the Canaanites, and the Hittites, and the Amorites, and the Perizzites, and the Hivites, and the Jebusites.

9 Now therefore, behold, the cry of the children of Israel ^v is come unto me: and I have also seen the oppression where-with the Egyptians oppress them.

10 Come now, therefore, and I will send ^w thee unto Pharaoh, that thou mayest bring forth my people, the children of Israel, out of Egypt.

11 And Moses said unto God, Who ^x am I, ^y that I should go unto Pharaoh, and that I should bring forth the children of Israel, out of Egypt?

12 And he said, Certainly I will be with ^z thee: and this ^a shall be a token unto thee, that I have sent thee: When thou hast brought forth the people out of Egypt, ye shall serve God upon this mountain.

13 And Moses said unto God, Behold, when I come unto the children of Israel, and shall say unto them, The God of your

B. C. 1533.

a Ge. 31. 54.

b Ph. 4. 11.

c ch. 18. 2.

d ch. 6. 3.

e Jno. 8. 58.

f He. 13. 8.

g i. e. a

stranger

here.

h Nu. 20. 16.

i De. 26. 7.

j Ps. 12. 5.

k ch. 3. 9.

l 22. 23. 27.

m Ge. 18. 20.

n De. 24. 15.

o Is. 5. 7.

p Ps. 102. 12.

q 135. 13.

r Ho. 12. 5.

s h Ge. 15. 14.

t 46. 4.

u Lu. 1. 72. 74.

v k new.

w Ge. 50. 24.

x Lu. 1. 68.

y h Ge. 15. 13. 20.

z 46. 4.

a i ch. 18. 5.

b 1 Ki. 19. 8.

c m De. 33. 16.

d Is. 63. 9.

e Ac. 7. 30.

f n Nu. 23. 3. &c

g o Ge. 22. 1. 11.

h 46. 2.

i p ch. 5. 2.

j q or, but by a

strong hand.

r g ch. 19. 12.

s Jos. 5. 15.

t Ec. 5. 1.

u r ch. 7. 3. 11. 9.

v De. 6. 22.

w Ne. 9. 10.

x Ps. 105. 27.

y Ac. 32. 20.

z Je. 7. 36.

a s ch. 12. 31.

b t Ge. 28. 13.

c 1 Ki. 18. 36.

d Mat. 22. 32.

e u Ju. 13. 22.

f Is. 6. 5.

g v ch. 11. 8.

h w ch. 12. 36.

i x Ne. 9. 9.

j Ps. 106. 44.

k Is. 63. 9.

l y ch. 22. 23.

m Ps. 145. 19.

n z Ps. 142. 3.

o a Job 27. 17.

p Pr. 13. 22.

q Is. 33. 1.

r z or, Egypt.

s b ch. 6. 6. 8.

t 12. 51.

u c Nu. 13. 19.

v De. 1. 25.

w d De. 26. 9.

x Je. 11. 5.

y Eze. 20. 6.

z e Ps. 105. 26.

a Mi. 6. 4.

b f ch. 19. 9.

c g Je. 1. 6.

d h Ge. 31. 3.

e Jos. 1. 5.

f Ro. 8. 31.

g i Nu. 12. 10.

h 2 Ki. 5. 27.

i k Mat. 8. 3.

fathers hath sent me unto you; and they shall say to me, What *is* his name? what shall I say unto them?

14 And God said unto Moses, I AM THAT I AM: ^a and he said, Thus shalt thou say unto the children of Israel, I AM hath sent me unto you.

15 And God said moreover unto Moses, Thus shalt thou say unto the children of Israel, The LORD God of your fathers, the God of Abraham, the God of Isaac, and the God of Jacob, hath sent me unto you: this *is* my name for ever, and this *is* my memorial ^b unto all generations.

16 Go, and gather the elders of Israel together, and say unto them, The LORD God of your fathers, the God of Abraham, of Isaac, and of Jacob, appeared unto me, saying, I have surely visited ^c you, and seen that which is done to you in Egypt:

17 And I have said, I will bring ^d you up out of the affliction of Egypt unto the land of the Canaanites, and the Hittites, and the Amorites, and the Perizzites, and the Hivites, and the Jebusites, unto a land flowing with milk and honey.

18 And they shall hearken to thy voice: and thou shalt come, thou and the elders of Israel, unto the king of Egypt, and ye shall say unto him, The LORD God of the Hebrews hath ^e met with us: and now let us go, we beseech thee, three days' journey into the wilderness, that we may sacrifice to the LORD our God.

19 And I am sure that the king of Egypt will not let you ^f go, ^g ^h no, not by a mighty hand.

20 And I will stretch out my hand, and smite Egypt with all my ⁱ wonders which I will do in the midst thereof: and after that ^j he will let you go.

21 And I will give this people ^k favour in the sight of the Egyptians: and it shall come to pass, that, when ye go, ye shall not go empty;

22 But every woman shall borrow ^l of her neighbour, and of her that sojourneth in her house, jewels of silver, and jewels of gold, and raiment: and ye shall put ^m them upon your sons, and upon your daughters; and ye shall ⁿ spoil the ^o Egyptians.

CHAP. IV.

AND Moses answered and said, But, behold, they will not believe me, nor hearken unto my voice: for they will say, The LORD hath not appeared unto thee.

2 And the LORD said unto him, What ^a ^b that in thine hand? And he said, A rod.

3 And he said, Cast it on the ground. And he cast it on the ground, and it became a serpent: and Moses fled from before it.

4 And the LORD said unto Moses, Put forth thine hand, and take it by the tail. And he put forth his hand, and caught it, and it became a rod in his hand:

5 That they may ^c believe that the LORD God of their fathers, the God of Abraham, the God of Isaac, and the God of Jacob, hath appeared unto thee.

6 And the Lord said furthermore unto him, Put now thine hand into thy bosom. And he put his hand into his bosom; and when he took it out, behold, his hand was leprous ^d as snow.

7 And he said, Put thine hand into thy bosom again. And he put his hand into his bosom again, and plucked it out of his bosom; and, behold, it was ^e turned again as his *other* flesh.

8 And it shall come to pass, if they will not believe thee, neither hearken to the voice of the first sign, that they will believe the voice of the latter sign.

9 And it shall come to pass, if they will not believe also these two signs, neither hearken unto thy voice, that thou shalt take of the water of the river, and pour it upon the dry land: and the water which thou takest out of the river β shall become $\circ$ blood upon the dry land.

10 And Moses said unto the LORD, O my Lord, I am not eloquent, neither δ heretofore, nor since thou hast spoken unto thy servant: but I am slow of speech, and of a slow tongue.

11 And the LORD said unto him, Who hath made man's mouth? or who maketh the dumb, or deaf, or the seeing, or the blind? have not I the LORD?

12 Now therefore go, and I will be with thy mouth, and teach thee what ϵ thou shalt say.

13 And he said, O my Lord, send, I pray thee, by the hand of him whom thou ζ wilt send.

14 And the anger of the LORD was kindled against Moses; and he said, Is not Aaron the Levite thy brother? I know that he can speak well. And also, behold, he cometh forth to meet thee; and when he seeth thee, η he will be glad in his heart.

15 And thou shalt speak unto him, and put words η in his mouth: and I will be with thy mouth, and with his mouth, and will teach you what ye shall do.

16 And he shall be thy spokesman unto the people: and he shall be, *even* he shall be to thee instead of a mouth, and thou shalt be to him instead $\circ$ of God.

17 And thou shalt take this rod ρ in thine hand, wherewith thou shalt do signs.

18 And Moses went, and returned to η Jethro his father-in-law, and said unto him, Let me go, I pray thee, and return unto my brethren which are in Egypt, and see whether they be yet alive. And Jethro said to Moses, Go in peace.

19 And the LORD said unto Moses in Midian, Go, return into Egypt: for all the men ρ are dead which sought thy life.

20 And Moses took his wife and his sons, and set them upon an ass, and he returned to the land of Egypt: and Moses took the rod ϵ of God in his hand.

21 And the LORD said unto Moses, When thou goest to return into Egypt, see that thou do all those η wonders before Pharaoh, which I have put in thine hand: but I will harden ν his heart, that he shall not let the people go.

22 And thou shalt say unto Pharaoh, Thus saith the LORD, Israel is my son, ω even my first-born:

23 And I say unto thee, Let my son go, that he may serve me: and if thou refuse to let him go, behold, I will slay π thy son, *even* thy first-born.

24 And it came to pass, by the way in the inn, that the LORD ρ met him, and sought to kill π him.

25 Then Zipporah took a sharp λ stone, and α cut off the foreskin of her son, and cast μ it at his feet, and said, Surely a bloody husband art thou to me.

26 So he let him go: then she said, A bloody husband thou art, because of the circumcision.

27 And the LORD said to Aaron, Go

B. C. 1491.

α ch. 3. 1.

β shall be, and shall be.

δ ver. 16.

ϵ ch. 7. 20.

ζ Ps. 78. 44.

η a man of words.

θ ch. 3. 18.

ι ver. 8, 9.

κ since yesterday, nor since the third day.

λ Ge. 17. 3.

μ 24. 26.

ν ch. 12. 27.

ξ 1 Ch. 29. 20.

η 2 Ch. 20. 18.

θ Ps. 94. 9.

ι Je. 1. 6, 9.

κ Is. 50. 4.

λ Mat. 10. 19.

μ ch. 10. 9.

ν i 2 Ki. 18. 35.

ξ Job 21. 15.

θ Ps. 12. 4.

ι or, should-est.

κ ch. 3. 18.

λ De. 28. 21.

μ Eze. 6. 11.

ν ver. 27.

ξ Nu. 22. 38.

θ 23. 5, &c.

ι De. 18. 18.

κ Is. 51. 16.

λ Je. 1. 9.

μ Lu. 21. 15.

ν ch. 7. 1.

ξ 18. 19.

θ ver. 2.

ι Jether.

κ Ps. 106. 41.

λ Let the work be

μ heavy upon the men.

ν ch. 2. 15, 23.

ξ Mat. 2. 20.

θ 2 Ki. 18. 20.

ι ch. 17. 9.

κ Nu. 20. 8, 9.

λ ch. 3. 20.

μ ch. 7. 3, &c.

ν De. 2. 30.

ξ Jos. 11. 20.

θ Is. 6. 10.

ι 63. 17.

κ Nu. 12. 40.

λ Ro. 9. 18.

μ 2 Th. 2. 10, 12.

ν De. 14. 1.

ξ Je. 31. 9.

θ Ho. 11. 1.

ι Ro. 9. 4.

κ a matter of a day in his day.

λ ch. 11. 5.

μ 12. 29.

ν Nu. 22. 22.

ξ Ge. 17. 14.

θ or, knife.

ι Jos. 5. 2, 3.

κ made it touch.

into the wilderness to meet Moses. And he went, and met him in the mount α of God, and kissed him.

28 And Moses told Aaron all the words of the LORD who had sent him, and all the signs which he had commanded him.

29 And Moses and Aaron went and gathered together all the elders of the children of Israel:

30 And Aaron spake β all the words which the LORD had spoken unto Moses, and did the signs in the sight of the people.

31 And the people believed: δ and when they heard that the LORD had visited the children of Israel, and that he had looked upon their affliction, then they bowed their heads ϵ and worshipped.

CHAP. V.

AND afterward Moses & Aaron went in, & told Pharaoh, Thus saith the LORD God of Israel, Let my people go, that they may hold a feast κ unto me in the wilderness.

2 And Pharaoh said, ι Who is the LORD, that I should obey his voice to let Israel go? I know not the LORD, neither will I let Israel go.

3 And they said, The God of the Hebrews hath met with us: let us go, we pray thee, three days' journey into the desert, and sacrifice unto the LORD our God; lest he fall upon us with pestilence, or with the sword.

4 And the king of Egypt said unto them, Wherefore do ye, Moses and Aaron, let the people from their works? get you unto your burdens.

5 And Pharaoh said, Behold, the people of the land now are many, and ye make them rest from their burdens.

6 And Pharaoh commanded the same day the task-masters of the people, and their officers, saying,

7 Ye shall no more give the people straw to make brick, as heretofore: let them go and gather straw for themselves.

8 And the tale of the bricks, which they did make heretofore, ye shall lay ρ upon them; ye shall not diminish *ought* thereof: for they β be idle; therefore they cry, saying, Let us go and sacrifice to our God.

9 Let θ there more work be laid upon the men, that they may labour therein: and let them not regard vain π words.

10 And the task-masters of the people went out, and their officers, and they spake to the people, saying, Thus saith Pharaoh, I will not give you straw.

11 Go ye, get you straw where ye can find it: yet not ought of your work shall be diminished.

12 So the people were scattered abroad throughout all the land of Egypt, to gather stubble instead of straw.

13 And the task-masters hastened *them*, saying, Fulfil your works, *your* κ daily tasks, as when there was straw.

14 And the officers of the children of Israel, which Pharaoh's task-masters had set over them, were beaten, and demanded, Wherefore have ye not fulfilled your task in making brick, both yesterday and to day, as heretofore?

15 Then ν officers of ν children of Israel came & cried unto Pharaoh, saying, Wherefore dealest thou thus with thy servants?

16 There is no straw given unto thy servants, and they say to us, Make brick: and, behold, thy servants are beaten; but the fault is in thine own people.

17 But he said, Ye are idle, ye are idle:

26 דמים אלה לי: ויגרו מפניו או אמרה חתן
דמים למות: פ
27 ויאמר יהוה אליהו לך לקראת משה
המדבר ולקח ויפגשו בבר האלהים וישקלו:
28 ויגד משה לאהרן את כל דברי יהוה אשר
שלחו ואת כל האות אשר צוה: וילך משה
29 ואהרן ויאספו את כל בני ישראל: וידבר
אהרן את כל הדברים אשר דבר יהוה אל משה
30 ויעשו האות לעיני העם: ויאמרו העם וישמעו
כייפקר יהוה את בני ישראל וכי ראה את עמם
ויקרו ויפחזו:

CAP. V. ה

1 ואחר באו משה ואהרן ויאמרו אל פרעה כו-
אמר יהוה אלהי ישראל שלח את עמי ויחזו לי
במצר: ויאמר פרעה כי יהוה אשר אשמע
2 בקלי שלח את ישראל לא ידעתי את יהוה וגם
את ישראל לא אשלח: ויאמרו אלהי העברים
3 נקרא עלינו נלכה לא דרך שלשת ימים במדבר
ונבדח ליהוה אלהינו פרישענו בדבר או בחרב:
4 ויאמר אלהם מלך מצרים למה משה ואהרן
תפריעו את העם מפעשיו לנו לסבלותם:
5 ויאמר פרעה הקרבים עמך עם הארץ והשבתם
אתם מסבלתם: ויצו פרעה בנים והוא את
6 הנגשים בעם ואת שטרי לאמר: לא תאספו
7 לתת תבן לעם הלבנים פתמול שלשם הם
ילכו וקששו להם תבן: ואת מתכנת הלבנים
8 אשר הם עשים פתמול שלשם תשימו עליהם לא
תגרעו מפניו כי יגרפם הם על פני העם אצקים
9 לאמר נלכה נובחח לאלהינו: תבד העברה
על האנשים ויעשו בה ואלישעו בדברי שקר:
10 ויצאו נגשי העם ושטרי ויאמרו אל העם לאמר
כה אמר פרעה אינני נתן לכם תבן: אתם לנו
1 קחו לכם תבן מאשר תמצאו כי אין נגרע
מעבדתכם דבר: ויפץ העם בכל ארץ מצרים
2 לקשש קש לתבן: והנגשים אצים לאמר פלו
מעשיכם דברים זיומו פאשר בהיות התבן:
3 ויפו שטרי בני ישראל אשר שמו עליהם נגש
4 פרעה לאמר מדוע לא מליתם חקכם לתבן פתמול

7 ויאמר השב ידך אליהם וישב ידו אליהם
8 ויציאו מחילו והנה שבה כנשור: ויהוה אם
לא יאמינו לך ולא ישמעו לקל דאת הראשון
9 והאמינו לקל דאת האחרון: ויהוה אם לא
יאמינו גם לשני האותות האלה ולא ישמעו
10 לקלך ולקחם ממנו היום ושפכת הנפשה והיו
הפלים אשר הנקח מדהיאר והיו להם פינפשת:
11 ויאמר משה אליהו כי אלהי לא אש דברים
אבלי גם מתמול גם משלשם גם מאז דברך
12 אל עבדך כי כד פרעה וכבר לשון אנכי: ויאמר
יהוה אליו מי עמ פה לאדם או מרשעים אלה או
13 חרש או פקח או עור הלא אנכי יהוה: ועמך
לך ואבלי אהיה עם פיה והויריך אשר תבד:
14 ויאמר בני ארצי שלחנא בידה שלח: ויחראף
יהוה במשה ויאמר הלא אהרן אחיך דלוי דעמי
5 כי דבר ידבר הוא וגם הנה הוא יצא לקראתך
15 ויראה ושמח בלבו: ודברת אליו ושמת את
הדברים בפיו ואבלי אהיה עם פיה ועם פיהו
16 וחוריתי אתכם את אשר תעשון: ודבר הוא
לך אל העם והיה הוא יהידלך לפה ואתה
17 תהידלו לאלהים: ואת המפה הנה הנקח
בידך אשר תעשה בו את האות: פ
18 וילך משה וישב אליהו חתנו ויאמר לו אלכה
פא ואשיבה אלי את אשר במצרים ואראה
העדרם היום ויאמר יתרו למשה לך לשלום:
19 ויאמר יהוה אל משה במדן לך שב מצרים
כי ימחו כל האנשים והמקשים את הנפשה:
20 ונקח משה את אשתו ואת בניו וירכבם על
החמר וישב ארצה מצרים ונקח משה את
21 מפה האלהים בידו: ויאמר יהוה אל משה
בלכתך לשוב מצרימה ראה בידהם פתים אשר
שמתו בידך ועשיתם לפני פרעה ואני אחזק את
22 לבו ולא ישלח את העם: ואמר אל פרעה
23 כה אמר יהוה בני בלוי ישראל: ואמר אליה
שלח את בני ויעבדני ותמאן לשלחו הנה אנכי
24 דוג את בנך בכך: ויהי בדרך במלון ויפגשוהו
25 יהוה ויבקש המיתו: ותקח צפרה צר ותכתוב
את ערלת בנה ותנע לרגליו והיאמר כי חתן

therefore ye say, Let us go and do sacrifice to the LORD.

18 Go therefore now, *and* work; for there shall no straw be given you, yet shall ye deliver the tale of bricks.

19 And the officers of the children of Israel did see *that* they *were* in evil *case*, after it was said, Ye shall not diminish *ought* from your bricks of your daily task.

20 And they met Moses and Aaron, who stood in the way, as they came forth from Pharaoh;

21 And they said unto them, The LORD look upon you, and judge; because ye have made our saviour *to* be abhorred *in* the eyes of Pharaoh, and in the eyes of his servants, to put a sword in their hand to slay us.

22 And Moses returned unto the LORD, and said, Lord, wherefore hast thou so evil-entreated *in* this people? why *is* it *that* thou hast sent me?

23 For since I came to Pharaoh to speak in thy name, he hath done evil to this people; *and* neither hast thou delivered thy people at all.

CHAP. VI.

THEN the LORD said unto Moses, Now shalt thou see what *I* will do to Pharaoh: for with a strong hand *I* shall he let them go, and with a strong hand shall he drive them *out* of his land.

2 And God spake unto Moses, and said unto him, *I am* the *God* LORD:

3 And I appeared unto Abraham, unto Isaac, and unto Jacob, by the name of God *Almighty*; but by my name *Jehovah* was I not known to them.

4 And I have also established my covenant *with* them, to give them the land of Canaan, the land of their pilgrimage, wherein they were strangers.

5 And I have also heard the *groaning* of the children of Israel, whom the Egyptians keep in bondage; and I have *remembered* my covenant.

6 Wherefore say unto the children of Israel, *I am* the LORD, and I will bring you out *from* under the burdens of the Egyptians, and I will *redeem* you out of their bondage, and I will *stretch* out arm, and with great judgments:

7 And I will take you to me *for* a people, and I will be to you a God: and ye shall know that *I am* the LORD your God, which bringeth you out from under the burdens of the Egyptians.

8 And I will bring you in unto the land, concerning the which I did *swear* to give it to Abraham, to Isaac, and to Jacob; and I will give it you for an heritage: *I am* the LORD.

9 And Moses spake so unto the children of Israel: but they hearkened not *unto* Moses for *anguish* of spirit, and for cruel bondage.

10 And the LORD spake unto Moses, saying,

11 Go in, speak unto Pharaoh king of Egypt, that he let the children of Israel go out of his land.

12 And Moses spake before the LORD, saying, Behold, the children of Israel have *not* hearkened unto me; how then shall Pharaoh hear me, who *am* of *uncircumcised* lips?

13 And the LORD spake unto Moses and unto Aaron, and gave them a *charge* unto the children of Israel, and unto

B. C. 1491.

a Ge. 46. 9, &c.

1 Ch. 5. 3.

b De. 32. 36.

Ec. 4. 1; 5. 8.

c 1 Ch. 4. 24.

d Nu. 3. 17.

1 Ch. 6. 1.

to stink.

e Ge. 34. 30.

1 Sa. 13. 4.

27. 12.

2 Sa. 10. 6.

1 Ch. 19. 6.

f Nu. 26. 57.

g Je. 20. 7.

Hab. 2. 3.

delivering

thou hast

not deli-

vered.

h 2 Ch. 20. 17.

Ps. 12. 5.

i Ps. 89. 13.

j Nu. 16. 1.

k ch. 11. 1.

l Le. 10. 4.

or, JEHO-

VAH.

m Ru. 4. 19.

n 1 Ch. 6. 3.

24. 1.

o Ge. 17. 1.

35. 11; 48. 3.

p ch. 3. 14.

Ps. 68. 4.

83. 18.

Is. 42. 8.

Jno. 8. 58.

Re. 1. 4.

q Ge. 17. 7, 8.

r ch. 2. 24.

Ps. 106. 44.

s Jos. 24. 33.

t Ps. 105. 8.

u De. 26. 8.

Ps. 81. 6.

v ch. 5. 1; 7. 10.

w ch. 15. 13.

De. 7. 8.

1 Ch. 17. 21.

Ne. 1. 10.

x ch. 33. 1.

Ps. 77. 20.

Mi. 6. 4.

y De. 4. 20; 7. 6.

2 Sa. 7. 24.

Je. 31. 33.

Ho. 1. 10.

Re. 21. 3, 7.

lift up my

hand.

z Je. 1. 7, 8, 17.

23. 28; 26. 2.

Eze. 2. 6, 7.

3. 11.

Mat. 23. 20.

a ver. 12.

b ch. 5. 21.

shortness,

or, strait-

ness.

c Ps. 82. 6.

Jno. 10. 35.

d ch. 6. 29.

e ch. 11. 9.

f ver. 9.

g ver. 30.

Le. 26. 41.

Je. 9. 26.

Ac. 7. 51.

h Nu. 27. 19, 23.

De. 31. 14.

Pharaoh king of Egypt, to bring the children of Israel out of the land of Egypt.

14 These *be* the heads of their fathers' houses: *the* sons of Reuben, the first-born of Israel; Hanoch, and Pallu, Hezron, and Carmi: these *be* the families of Reuben.

15 And *the* sons of Simeon; Jemuel, and Jamin, and Ohad, and Jachin, and Zohar, and Shaul, the son of a Canaanitish woman: these *are* the families of Simeon.

16 And these *are* the names of the sons of *d* Levi, according to their generations; Gershon, and Kohath, and Merari. And the years of the life of Levi, *were* an hundred thirty and seven years.

17 The sons of Gershon; Libni, and Shimi, according to their families.

18 And the sons of Kohath; *f* Amram, and Izhar, and Hebron, and Uzziel. And the years of the life of Kohath *were* an hundred thirty and three years.

19 And the sons of Merari; Mahali, and Mushi: these *are* the families of Levi, according to their generations.

20 And Amram took him Jochebed, his father's sister, to wife; and she bare him Aaron and Moses. And the years of the life of Amram *were* an hundred and thirty and seven years.

21 And the sons of Izhar; *j* Korah, and Nepheg, and Zithri.

22 And the sons of Uzziel; *l* Mishael, and Elzaphan, and Zithri.

23 And Aaron took him Elisheba, daughter of *m* Aminadab, sister of Naashon, to wife; and she bare him *n* Nadab, and Abihu, Eleazar, and Ithamar.

24 And the sons of Korah; Assir, and Elkanah, Abisaph: these *are* the families of the Korhites.

25 And Eleazar, Aaron's son, took him *one* of the daughters of Putiel to wife; and she bare him Phinehas: *these* *are* the heads of the fathers of the Levites, according to their families.

26 These *are* that Aaron and Moses, to whom the LORD said, Bring out the children of Israel from the land of Egypt, according to their armies.

27 These *are* they which spake to *Pharaoh* king of Egypt, to bring out the children of Israel *from* Egypt: these *are* that Moses and Aaron.

28 And it came to pass, on the day *when* the LORD spake unto Moses in the land of Egypt,

29 That the LORD spake unto Moses, saying, *I am* the LORD: speak thou unto Pharaoh king of Egypt all *that* I say unto thee.

30 And Moses said before the LORD, Behold, *I am* of uncircumcised *lips*, and how shall Pharaoh hearken unto me?

CHAP. VII.

AND the LORD said unto Moses, See, I have made thee a god *to* Pharaoh; and Aaron thy brother shall be thy prophet.

2 Thou shalt speak all *that* I command thee; and Aaron thy brother shall speak unto Pharaoh, that he send the children of Israel out of his land.

3 And I will *harden* Pharaoh's heart, and multiply my signs and my wonders in the land of Egypt.

4 But Pharaoh shall not hearken unto you, that I may lay my hand upon Egypt, and bring forth mine armies, and my people the children of Israel, out of the land of Egypt by great judgments.

5 And the Egyptians shall know that I *am* the LORD,^a when I stretch forth mine hand upon Egypt, and bring out the children of Israel from among them.

6 And Moses and Aaron did as the LORD commanded them, so did they.

7 And Moses was fourscore years old, and Aaron fourscore and three years old, when they spake unto Pharaoh.

8 And the LORD spake unto Moses and unto Aaron, saying,

9 When Pharaoh shall speak unto you, saying, Shew a miracle^b for you: then thou shalt say unto Aaron, Take thy rod, and cast it before Pharaoh, and it shall become a serpent.

10 And Moses and Aaron went in unto Pharaoh, and they did so as the LORD had commanded: and Aaron cast down his rod before Pharaoh, and before his servants, and it became a serpent.

11 Then Pharaoh also called the wise men and^c the sorcerers: now the magicians of Egypt, they also did in like manner with their enchantments.

12 For they cast down every man his rod, and they became serpents: but Aaron's rod swallowed up their rods.

13 And he hardened Pharaoh's heart, that he hearkened not unto them; as the LORD^e had said.

14 And the LORD said unto Moses, Pharaoh's heart is hardened,^f he refuseth^g to let the people go.

15 Get thee unto Pharaoh in the morning; so, he goeth out unto the water; and thou shalt stand by the river's brink against he come; and the rod which was turned to a serpent^h shalt thou take in thine hand.

16 And thou shalt say unto him, The LORD God of theⁱ Hebrews hath sent me unto thee, saying, Let my people go,^j that they may serve me in the wilderness: and, behold, hitherto thou wouldest not hear.

17 Thus saith the LORD, In this thou shalt know that I *am*^m the LORD: behold, I will smite with the rod that is in mine hand upon the waters which *are* in the river, and they shall be turned^o to blood.

18 And the fish that is in the river shall die, and the river shall stink; and the Egyptians shall loath to drink of the water of the river.

19 And the LORD spake unto Moses, Say unto Aaron, Take thy rod, and stretch out thine hand upon the waters of Egypt, upon their streams, upon their rivers, and upon their ponds, and upon all their^p pools of water, that they may become blood; and that there may be blood throughout all the land of Egypt, both in vessels of wood, and in vessels of stone.

20 And Moses and Aaron did so, as the LORD commanded; and he lifted up the rod, and smote^q the waters that were in the river, in the sight of Pharaoh, and in the sight of his servants; and all the waters that were in the river were turned to blood.

21 And the fish that was in the river died; and the river stank, and the Egyptians could not drink^r of the water of the river: and there was blood throughout all the land of Egypt.

22 And the magicians of Egypt did^s so with their enchantments: and Pharaoh's heart was hardened, neither did he hearken unto them; as the LORD had said.

23 And Pharaoh turned and went into his house, neither did he set his^t heart

B. C. 1491.

a ch. 14.4, 18.

Ps. 9. 16.

b Mat. 12.39.

Jno. 2. 18.

β or, dough.

c Da. 2. 2.

2 Ti. 3. 8.

d Ps. 78. 45.

105. 30.

Re. 16. 13.

e ver. 4.

f ch. 8. 15.

10. 1, 27.

g Je. 8. 5.

He. 12. 25.

h ch. 9. 28,

10. 17.

Nu. 21. 7.

1 Ki. 13. 6.

Ac. 8. 24.

i ver. 10.

γ or, have

this honour

over me.

h ch. 3. 18.

δ or, against

when.

l ch. 8. 1, &c.

ζ to cut off.

η or, against

to-morrow.

m ver. 5.

1 Sa. 17. 46.

1 Ki. 20. 28.

2 Ki. 19. 19.

Eze. 29. 9.

30. 8.

38. 23.

n De. 32. 31.

33. 26.

2 Sa. 7. 22.

1 Ch. 17. 20.

Ps. 83. 18.

86. 8.

Is. 40. 25.

46. 9.

Je. 10. 6, 7.

o Ps. 78. 44.

105. 29.

Re. 8. 8.

16. 4-6.

p Ja. 5. 16, 18.

q De. 34. 10, 12.

θ gathering

of their

waters.

r Ec. 8. 11.

s ch. 17. 5.

Nu. 20. 11.

t ch. 7. 4.

u ver. 18.

v Ps. 105. 31.

w 2 Ti. 3. 8.

x Ge. 41. 8.

Is. 19. 12.

47. 12.

Da. 2. 10.

y Is. 26. 11.

Je. 5. 3.

36. 24.

Hag. 1. 5.

to this also.

24 And all the Egyptians digged round about the river for water to drink; for they could not drink of the water of the river.

25 And seven days were fulfilled, after that the LORD had smitten the river.

CHAP. VIII.

AND the LORD spake unto Moses, Go unto Pharaoh, and say unto him, Thus saith the LORD, Let my people go, that they may serve me.

2 And if thou refuse to let them go, behold, I will smite all thy borders with frogs:

3 And the river shall bring forth frogs abundantly, which shall go up and come into thine house, and into thy bed-chamber, and upon thy bed, and into the house of thy servants, and upon thy people, and into thine ovens, and into thy β kneading-troughs;

4 And the frogs shall come up, both on thee, and upon thy people, and upon all thy servants.

5 And the LORD spake unto Moses, Say unto Aaron, Stretch forth thine hand with thy rod over the streams, over the rivers, and over the ponds, and cause frogs to come up upon the land of Egypt.

6 And Aaron stretched out his hand over the waters of Egypt; and the frogs^d came up, and covered the land of Egypt.

7 And the magicians did so with their enchantments, and brought up frogs upon the land of Egypt.

8 Then Pharaoh called for Moses and Aaron, & said,^e Intreat the LORD, that he may take away the frogs from me, & from my people; and I will let the people go, that they may do sacrifice unto the LORD.

9 And Moses said unto Pharaoh, γ Glory over me: δ when shall I intreat for thee, & for thy servants, & for thy people, ζ to destroy the frogs from thee and thy houses, that they may remain in the river only?

10 And he said η To-morrow. And he said, Be it according to thy word; that thou mayest know thatⁿ there is none like unto the LORD our God.

11 And the frogs shall depart from thee, and from thy houses, and from thy servants, and from thy people; they shall remain in the river only.

12 And Moses and Aaron went out from Pharaoh: and Moses^p cried unto the LORD because of the frogs which he had brought against Pharaoh.

13 And the LORD did^q according to the word of Moses; and the frogs died out of the houses, out of the villages, and out of the fields.

14 And they gathered them together upon heaps; and the land stank.

15 But when Pharaoh saw that there was respite, he^r hardened his heart, and hearkened not unto them; as the LORD had said.^f

16 And the LORD said unto Moses, Say unto Aaron, Stretch out thy rod, and smite the dust of the land, that it may become lice throughout all the land of Egypt.

17 And they did so: for Aaron stretched out his hand with his rod, and smote the dust of the earth, & it became^v lice in man & in beast; all the dust of the land became lice throughout all the land of Egypt.

18 And the magicians did so with their enchantments to bring forth lice, but they could not:^x so there were lice upon man, and upon beast.

מצרים: ויעשורכן חרשמי מצרים בלמיהם
 ויחזק לב פרעה ולא שמע אלהם כאשר דבר
 יהוה: וכן פרעה ויבא אל ביתו ולא שח לבו
 גם לזאת: ויחפרו כל מצרים סביבת היאר מים
 לשחת כן לא יכלו לשחת ממימי היאר: וימלא
 שבעת ימים אחרי היות יהוה את היאר: פ
 ויאמר יהוה אל משה בא אל פרעה ואמרת אליו
 פה אמר יהוה שלח את עמי ויעבדני: ואם מאן
 אתה לשלח הנה אנכי נקף את-פלגך
 בצפרדעים: וישען היאר צפרדעים ועלו ונאו
 בביתך ובחדר משכנתך ועל מפתח ובבית עבדך
 ובצפוף ובחמור ובמשארותיך: ובנה ובעמך
 ובכל עבדך ועל הצפרדעים:

CAP. VIII. ח

ויאמר יהוה אל משה אמר אל-אהרן נסה את-
 ידך בצפוף על-הנהרות על-היארים ועל-האגמים
 ותעל את-הצפרדעים על-ארץ מצרים: וימי
 אהרן את-ידו על מימי מצרים ותעל הצפרדע
 והכס את-ארץ מצרים: ויעשורכן החרשמים
 בלמיהם ויעלו את-הצפרדעים על-ארץ מצרים:
 ויקרא פרעה למשה ולאהרן ויאמר העתירו אל-
 יהוה ויסר הצפרדעים ממני ומעמי ואשלחה את-
 העם ויחזו ליהוה: ויאמר משה לפרעה התפטר
 על למתי: אעתיר לך ולעבדך ולעמך להכרית
 הצפרדעים ממצר ומפתח רב היאר תשארה:
 ויאמר למחר ויאמר דברך למען תדע כי-אין
 כיהוה אלהינו: וכרו הצפרדעים ממצר ומפתח
 ומעבדך ומעמך רב היאר תשארה: ויצא משה
 ואהרן מעם פרעה ויצעק משה אל-יהוה על-דבר
 הצפרדעים אשר שם לפרעה: ויעש יהוה כדבר
 משה וימחו הצפרדעים מן-המים מן-החצות
 ומן-השדות: ויפצרו אתם חמור חמור והבאש
 הארץ: וירא פרעה כי היתה הרחוקה ותכבד
 את-לבו ולא שמע אלהם כאשר דבר יהוה: פ
 ויאמר יהוה אל משה אמר אל-אהרן נסה את-
 מפתח וידך את-עפר הארץ והיה למים בכל-ארץ
 מצרים: ויעשורכן ויש אהרן את-ידו במפתח וכן
 את-עפר הארץ ותהי הנפש באדם ובבהמה כל-

פרעה והרבותי את-אחתי ואת-מופתי בארץ
 מצרים: ולא-ישמע אלהם פרעה ונתתי את-ידי
 במצרים והוצאתי את-צבאתי את-עמי בנר
 ישראל מארץ מצרים בשפטים גדלים: וידעו
 מצרים כי-אני יהוה בנתי את-ידי על-מצרים
 והוצאתי את-בני-ישראל מוחזקם: ויעש משה
 ואהרן כאשר צוה יהוה אתם כן עשו: ומשה
 בך-שמונים שנה ואהרן בן-שלוש ושמנים שנה
 בדברם אל-פרעה: פ
 ויאמר יהוה אל משה ואל-אהרן לאמר: פ
 ידבר אלהם פרעה לאמר הנה לכם מופת ואמרת
 אל-אהרן קח את-מפתח ושלך לפני-פרעה ודן
 לתנן: ויבא משה ואהרן אל-פרעה ויעשו כן
 כאשר צוה יהוה ושלך אהרן את-מפתחו לפני
 פרעה ולפני עבדיו ויהי לתנן: ויקרא גם-פרעה
 לחכמים ולמשפטים ויעשו גם-הם חרשמי מצרים
 בלמיהם כן: וישליכו את-משה ויהיו לתננים
 ויבלע מפתח-אהרן את-מפתחם: ויחזק לב פרעה
 ולא שמע אלהם כאשר דבר יהוה: פ ויאמר
 יהוה אל משה בנר לב פרעה מאן לשלח העם:
 לך אל-פרעה בפקר הנה יצא המזמה ונצבת
 לקראתו על-שפת היאר והמפה אשר-נהפך לנחש
 תהפך בידך: ואמרת אליו יהוה אלהי העברים
 שלחני אליך לאמור שלח את-עמי ויעבדני כמדת
 והנה לא-שמעת ערפה: פה אמר יהוה בנח
 תלע כי אני יהוה הנה אנכי מכה במפה אשר-
 בידו על-המים אשר היאר ונהפכו לדם: והדגה
 אשר-ביאר תמות ובאש היאר וכלאי מצרים
 לשחת מים מן-ההאר: פ ויאמר יהוה אל-
 משה אמר אל-אהרן קח מפתח ונקה-ידך על-
 מימי מצרים על-נהרותם: על-הארותם ועל-
 אגמיהם ועל כל-מקוה מימיהם ויהיידם והיה
 דם בכל-ארץ מצרים ובעצים ובאבנים: ויעשורכן
 משה ואהרן כאשר צוה יהוה וירם במפה
 וידך את-המים אשר בנאר לעיני פרעה ולעיני
 עבדיו ויהפכו כל-המים אשר-ביאר לדם: והדגה
 אשר-ביאר מתה ויבאש היאר ולא-יכלו מצרים
 לשחות מים מן-ההאר והיו הדם בכל-ארץ

מצרים ולא ימות מכל לבני ישראל דבר : וישם
יהוה מועד לאמר מחו יעשה יהוה הדבר הזה
בארץ : ויעש יהוה את הדבר הזה ממחרת
ולמחרת כל מקנה מצרים ומקנה בני ישראל לא-
מת אחד : וישלח פרעה ויהוה לא מת ממקנה
ישראל עד אחד ויכבד לב פרעה ולא שלח את
העם :

ויאמר יהוה אל משה ואל אהרן קמו לכם מלא
חפצכם פיה בנגון ודרכו משה השמימה לעני
פרעה : והיה לאבק על כל ארץ מצרים ויהיה
על האדם ועל בהמה לשחין פרח אבעשת
בכל ארץ מצרים : ויחזק את פיה הכנשן ויממרו
לפני פרעה ויורק אתו משה השמימה ויהי שחין
אבעשת פרח באדם ובבהמה : ולא יכלו
החורטמים לעמוד לפני משה מפני השחין כי
היה השחין בחרטוםם ובכל מצרים : ויחזק יהוה
את לב פרעה ולא שמע אלהם באשר דבר יהוה
אל משה : ויאמר יהוה אל משה השפם
בפךך והתיצב לפני פרעה ואמרת אליו פה אמר
יהוה אלהי העברים שלח את עמי ויעבדני :
כי בפעם הזאת אני שלח את כל מנפלי אל
לפך ובעבדך ובעמך בעבדך תדע כי אין פנאי
בכל הארץ : כי עתה שלחתי את ידי ואקח אותך
ואת עמך בדבר ותפחד מן הארץ : ואולם
בעבד ואת העמדה בעבד הארץ את פיה
ולמען ספר שמי בכל הארץ : עוזה מסתולל
בעמי לבלתי שלחם : הנני ממסיר פנת מחו
בך בך מאד אשר לא היה כמותו במצרים למך
היום הוסרה ועד עתה : ועתה שלח העו את
מקנה ואם לא יאשר לך ששלה כל האדם והבהמה
אשר ימצא בשדה ולא יאסף הביתה ויחד עליהם
הברד ומתו : הלא את דבר יהוה מעבדי פרעה
הנני את עבדיו ואת מקנהו אליהם : ואשר
לא שם לבו אל דבר יהוה ויעב את עבדיו ואת
מקנהו בשדה :

ויאמר יהוה אל משה נסה את ידי על השמים
ויהי ברד בכל ארץ מצרים על האדם ועל בהמה
ועל כל עשב השדה בארץ מצרים : ויש משה

עפר הארץ היה כנים בכל ארץ מצרים : ויעשו
לן החורטמים בלמיהם להוציא את חפצם ולא
יכלו ויהי הפסם באדם ובבהמה : ויאמרו
החורטמים אל פרעה אעב אלהים הוא ויחזק
לב פרעה ולא שמע אלהם באשר דבר יהוה : ו
יאמר יהוה אל משה השפם בפךך והתיצב לפני
פרעה והיה יוצא המימה ואמרת אליו פה אמר
יהוה שלח עמי ויעבדני : כי אם אקח משלח
את עמי הנני משלח לך בעבדך ובעמך ובהמה
את הערב ומלאי פתי מצרים את הערב וגם
האדם אשר הם עליה : והפליתי ביום ההוא
את ארץ גשן אשר עמי עמד עליה לבלתי היות
שם ערב למען תדע כי אני יהוה בקרב הארץ :
ושמתי פת בין עמי ובין עמך למחר יהיה האת
הזה : ויעש יהוה כן ויבא ערב בלד ביתה פרעה
ובית עבדיו ובכל ארץ מצרים השחת הארץ מפני
הערב : ויקרא פרעה אל משה ולא הניח ויאמר
למי ובהו אליהם בארץ : ויאמר משה לא נכון
לעשות לך כי תועבת מצרים נבזה ליהוה אלהינו
דון נבזה את תועבת מצרים לעיניהם ולא יסלחו
לך : שלש גמים נלך במדבר ובהמו ליהוה
אלהינו באשר יאמר אלינו : ויאמר פרעה אנכי
אשלח אותכם ובהמם ליהוה אלהיכם במדבר רק
הרחק לא תרחיקו ללכת העתיו בעדי : ויאמר
משה הנה אנכי יוצא מעמך והעפרתי אל יהוה
וכר הערב מפניה מעבדיו ומעמו מחר רק אל-
יסקה פרעה החל לבלתי שלח את העם לנבזה
ליהוה : ויצא משה מעם פרעה ויעתר אל יהוה :
ועש יהוה כדבר משה וכר הערב מפניה
מעבדיו ומעמו לא נשאר אחד : וכבד פרעה
את לבו גם בפעם הזאת ולא שלח את העם :

CAP. IX. ט

ויאמר יהוה אל משה בא אל פרעה ודברת אליו
פה אמר יהוה אלהי העברים שלח את עמי
ויעבדני : כי אם מאן אמה לשלח ויחזק מוחזק
בם : הנה יד יהוה הויה במקנה אשר בשדה
בפסאים בחמרים בפמלים בפךך ובצאן דבר בך
מאד : והפלה יהוה בין מקנה ישראל ובין מקנה

19 Then the magicians said unto Pharaoh, This is the^a finger of God: and Pharaoh's heart was hardened, and he hearkened not unto them; as the LORD had said.

20 And the LORD said unto Moses, Rise up early in the morning, and stand before Pharaoh; lo, he cometh forth to the water; and say unto him, Thus saith the LORD, Let my people go, that they may serve me:

21 Else, if thou wilt not let my people go, behold, I will send *β* swarms of flies upon thee, and upon thy servants, and upon thy people, and into thy houses; and the houses of the Egyptians shall be full of swarms of flies, and also the ground whereon they are.

22 And I will sever^d in that day the land of Goshen, in which my people dwell, that no swarms of flies shall be there; to the end thou mayest know that I am the LORD in the midst of the earth.

23 And I will put a *γ* division between my people and thy people: *δ* to-morrow shall this sign be.

24 And the LORD did so: and there came a grievous swarm of flies into the house of Pharaoh, and into his servants' houses, and into all the land of Egypt; the land was corrupted; by reason of the swarm of flies.

25 And Pharaoh called for Moses and for Aaron, and said, Go ye, sacrifice to your God in the land.

26 And Moses said, It is not meet so to do; for we shall sacrifice the abomination^k of the Egyptians to the LORD our God: lo, shall we sacrifice the abomination of the Egyptians before their eyes, and will they not stone us?

27 We will go^k three days' journey into the wilderness, and sacrifice to the LORD our God, as he shall^l command us.

28 And Pharaoh said, I will let you go, that ye may sacrifice to the LORD your God in the wilderness; only ye shall not go very far away: ^m intreat for me.

29 And Moses said, Behold, I go out from thee, and I will intreat the LORD that the swarms of flies may depart from Pharaoh, from his servants, and from his people, to-morrow: but let not Pharaoh dealⁿ deceitfully any more in not letting the people go to sacrifice to the LORD.

30 And Moses went out from Pharaoh, and intreated the LORD.

31 And the LORD did according to the word of Moses; and he removed the swarms of flies from Pharaoh, from his servants, and from his people: there remained not one.

32 And Pharaoh^o hardened his heart at this time also, neither would he let the people go.

CHAP. IX.

THEN the LORD said unto Moses, Go in unto Pharaoh, and tell him, Thus saith the LORD God of the Hebrews, Let my people go, that they may serve me.

2 For if thou refuse to let them go, and wilt hold them still,

3 Behold, the hand of the LORD is upon thy cattle which is in the field, upon the horses, upon the asses, upon the camels, upon the oxen, and upon the sheep: *there shall be* a very grievous murrain.

4 And the LORD shall sever between the cattle of Israel, and the cattle of Egypt: and there shall nothing die of all that is the children's of Israel.

5 And the LORD appointed a set time,

B. C. 1491.

a 1Sa. 6. 3, 9.

Ps. 8. 3.

Mat. 12. 28.

Lu. 11. 20.

b Ps. 78. 50.

β or, a mixture of

noisome

beasts, &c.

c De. 28. 27.

Job 2. 7.

Re. 16. 2.

d ch. 9. 4, &c.

10. 23.

11. 6, 7.

12. 13.

γ a redemption.

δ or, by to-morrow.

e Is. 47. 12, 14.

ζ or, destroyed.

f Ps. 81. 11.

g ch. 4. 21.

h Ge. 43. 32.

46. 34.

De. 7. 25.

12. 31.

1Ki. 11. 5, 7.

2Ki. 23. 13.

i Le. 26. 18.

De. 28. 15.

29. 20.

32. 39.

1Sa. 4. 8.

Je. 19. 8.

Re. 18. 8.

22. 18.

k ch. 3. 18.

l ch. 34. 11.

Le. 10. 1.

Mat. 28. 20.

m Pr. 2. 22.

n ver. 8.

ch. 9. 28.

1Ki. 13. 6.

o Pr. 16. 4.

Ro. 9. 17.

1 Pe. 2. 8.

η made thee stand.

p Job 9. 4.

15. 25, 26.

q Ps. 78. 34, 37.

Je. 42. 20.

r 1Ki. 19. 2.

20. 6.

s Ps. 83. 15.

t ver. 25.

u ver. 15.

ch. 4. 21.

Ro. 2. 5.

v Pr. 16. 16.

22. 3.

θ set not his heart unto.

w ch. 7. 23.

x Jos. 10. 11.

1Sa. 12. 17, 18.

Job 38. 22.

Ps. 18. 13.

78. 47.

105. 32.

Is. 30. 30.

Eze. 38. 22.

Re. 8. 7.

saying. To-morrow the LORD shall do this thing in the land.

6 And the LORD did that thing on the morrow, and^b all the cattle of Egypt died: but of the cattle of the children of Israel died not one.

7 And Pharaoh sent, and, behold, there was not one of the cattle of the Israelites dead. And the heart of Pharaoh was hardened, and he did not let the people go.

8 And the LORD said unto Moses and unto Aaron, Take to you handfuls of ashes of the furnace, and let Moses sprinkle it toward the heaven in the sight of Pharaoh.

9 And it shall become small dust in all the land of Egypt, and shall be a boil^c breaking forth with blains upon man, and upon beast, throughout all the land of Egypt.

10 And they took ashes of the furnace, and stood before Pharaoh; and Moses sprinkled it up toward heaven; and it became a boil breaking forth with blains upon man, and upon beast.

11 And the magicians could not^e stand before Moses because of the boils; for the boil was upon the magicians, and upon all the Egyptians.

12 And the LORD hardened the heart of Pharaoh, & he hearkened^f not unto them; as the LORD had spoken^g unto Moses.

13 And the LORD said unto Moses, Rise up early in the morning, and stand before Pharaoh, and say unto him, Thus saith the LORD God of the Hebrews, Let my people go, that they may serve me.

14 For I will at this time send allⁱ my plagues upon thine heart, and upon thy servants, and upon thy people; that thou mayest know that there is none like me in all the earth.

15 For now I will stretch out my hand, that I may smite thee and^m thy people with pestilence; and thou shalt be cut off from the earth.

16 And in very deed for^o this cause have Iⁿ raised thee up, for to shew in thee my power; and that my name may be declared throughout all the earth.

17 As yet exaltest thou thyself^p against my people, that thou wilt not let them go?

18 Behold, to-morrow^q about this time, I will cause it to rain^r a very grievous hail, such as hath not been in Egypt since the foundation thereof even until now.

19 Send therefore now, and gather thy cattle, and all that thou hast in the field; for upon every man and beast which shall be found in the field, and shall not be brought home, the hail shall come^t down upon them, and they shall die.

20 He that feared the word^u of the LORD among the servants of Pharaoh made his servants and his cattle flee into the houses:

21 And he that^v regarded^w not the word of the LORD left his servants and his cattle in the field.

22 And the LORD said unto Moses, Stretch forth thine hand toward heaven, that there may be hail in all the land of Egypt, upon man, and upon beast, and upon every herb of the field, throughout the land of Egypt.

23 And Moses stretched forth his rod toward heaven; and the LORD sent thunder and^x hail, and the fire ran along upon the ground: and the LORD rained hail upon the land of Egypt.

24 So there was hail, and fire mingled with the hail, very grievous, such as

there was none like it in all the land of Egypt since it became a nation.

25 And the hail smote throughout all the land of Egypt all that *was* in the field, both man and beast; and the hail ^a smote every herb of the field, and brake every tree of the field.

26 Only in the land of Goshen, ^b where the children of Israel *were*, was there no hail.

27 And Pharaoh sent, and called for Moses and Aaron, and said unto them, I have sinned this time: the LORD *is* righteous, ^c and I and my people are wicked.

28 Intreat the LORD (for ^d it is enough) that there be no more ^e mighty thunders and hail; and I will let you go, and ye shall stay no longer.

29 And Moses said unto him, As soon as I am gone out of the city, I will spread abroad my hands ^f unto the LORD; and the thunder shall cease, neither shall there be any more hail; that thou mayest know how that the earth *is* the LORD's. ^g

30 But as for thee and thy servants, I know that ye will not yet ^h fear the LORD God.

31 And the flax and the barley was smitten; ⁱ for the barley *was* in the ear, and the flax *was* bolled.

32 But the wheat and the rye were not smitten; for they were not ^j grown up.

33 And Moses went out of the city from Pharaoh, and spread abroad his hands unto the LORD; & the thunders and hail ceased, and the rain was not poured upon the earth.

34 And when Pharaoh saw that the rain and hail and the thunders were ceased, he sinned yet ^k more, and hardened his heart, he and his servants.

35 And the heart of Pharaoh was hardened, neither would he let the children of Israel go; as the LORD ^l had spoken by ^m Moses.

CHAP. X.

AND the LORD said unto Moses, Go in unto Pharaoh: for I have ⁿ hardened his heart, and the heart of his servants, that I might shew these my signs before him:

2 And that thou mayest tell in the ears of thy son, ^o and of thy son's son, what things I have wrought in Egypt, and my signs which I have done among them; that ye may know how ^p that I am the LORD.

3 And Moses and Aaron came in unto Pharaoh, and said unto him, Thus saith the LORD God of the Hebrews, How long wilt thou refuse to humble ^q thyself before me? let my people go, that they may serve me.

4 Else, if thou refuse to let my people go, behold, to-morrow will I bring the locusts ^r into thy coast:

5 And they shall cover the ^s face of the earth, that one cannot be able to see the earth: and they shall eat the ^t residue of that which is escaped, which remaineth unto you from the hail, and shall eat every tree which groweth for you out of the field:

6 And they shall fill thy houses, ^u and the houses of all thy servants, and the houses of all the Egyptians; which neither thy fathers, nor thy fathers' fathers have seen, since the day that they were upon the earth unto this day. And he turned himself, and went out from Pharaoh.

7 And Pharaoh's servants said unto him, How long shall this man be ^v a snare unto us? Let the men go, that they may serve the LORD their God: Knowest thou not yet that Egypt is destroyed?

8 And Moses and Aaron were brought again unto Pharaoh: and he said unto

B. C. 1491.

^β who, and

^α who, &c.

^a Ps. 105. 33.

^b ch. 8. 22, &c.

^c Is. 32. 18, 19.

^d 2 Ch. 12. 16.

^e Ps. 9. 16.

^f 129. 4.

^g 145. 17.

^h La. 1. 18.

ⁱ Da. 9. 14.

^j Ac. 8. 24.

^k voices of

^l God.

^m ch. 7. 19.

ⁿ 1 Ki. 8. 38.

^o Ps. 143. 6.

^p Is. 1. 15.

^q Ps. 24. 1.

^r 1 Co. 10. 26.

^s Is. 26. 10.

^t Ps. 78. 26.

^u 107. 25.

^v Mat. 8. 27.

^w Am. 4. 9.

^x Hab. 3. 17.

^y Ps. 78. 46.

^z 105. 34.

^α hidden, or,

^β dark.

^γ Joel 2. 2.

^δ 2 Ch. 33. 23.

^ε 36. 13.

^ζ Ro. 2. 4. 5.

^η hastened to

^θ call.

^ι by the hand

^κ of Moses.

^λ o ch. 9. 27.

^μ p ch. 7. 13, 14.

^ν q 1 Ki. 13. 6.

^ξ Is. 26. 16.

^ο r De. 4. 9.—6. 20

^π Ps. 44. 1.

^φ 71. 18.—78. 5.

^χ Joel 1. 3.

^ψ s Ps. 53. 11.

^ω t fastened.

^α t Joel 2. 20.

^β u 1 Ki. 21. 29.

^γ 2 Ch. 7. 14.

^δ 33. 12, 19.

^ε Job 42. 6.

^ζ Je. 13. 18.

^η Ja. 4. 10.

^θ v Pr. 30. 27.

^ι Re. 9. 3.

^κ w Ps. 35. 6.

^λ 105. 28.

^μ Pr. 4. 19.

^ν Ec. 2. 14.—6. 4.

^ξ Is. 8. 22.

^ο ^κ eye.

^π λ that one

^ρ may feel

^σ darkness.

^τ x ch. 9. 32.

^υ Joel 1. 4.

^φ 2. 25.

^χ y ver. 14. 15.

^ψ ch. 8. 3.

^ω z Is. 42. 16.

^α Col. 1. 13.

^β 1 Pe. 2. 9.

^γ μ into our

^δ hands.

^ε a ch. 23. 33.

^ζ Jos. 23. 13.

^η 1 Sa. 18. 21.

^θ Pr. 29. 6.

^ι Ec. 7. 26.

^κ b Ho. 5. 6.

^λ Zec. 14. 20.

them, Go, serve the LORD your God: but ^β who are they that shall go?

9 And Moses said, We will go with our young and with our old, with our sons and with our daughters, with our flocks and with our herds will we go: for we must hold a feast unto the LORD.

10 And he said unto them, Let the LORD be so with you, as I will let you go, and your little ones: look to it; for evil *is* before you.

11 Not so: go now ye *that* are men, and serve the LORD; for that ye did desire. And they were driven out from Pharaoh's presence.

12 And the LORD said unto Moses, Stretch ^α out thine hand over the land of Egypt for the locusts, that they may come up upon the land of Egypt, and eat every herb of the land, *even* all that the hail hath left.

13 And Moses stretched forth his rod over the land of Egypt, and the LORD brought an east wind upon the land all that day, and all that night; and when it was morning, the ⁱ east wind brought the locusts.

14 And the locusts' went up over all the land of Egypt, and rested in all the coasts of Egypt: very grievous *were* they; before them there were no such locusts ^m as they, neither after them shall be such.

15 For they covered the face of the whole earth, so that the land was darkened; and they did eat every herb of the land, and all the fruit of the trees which the hail had left: and there remained not any green thing in the trees, or in the herbs of the field, through all the land of Egypt.

16 Then Pharaoh ^ζ called for Moses and Aaron in haste; and he said, I have sinned against ^θ ye LORD your God, & against you.

17 Now, therefore, forgive, I pray thee, my sin only ^γ this once, and intreat the LORD your God, that he may take away from me this death only.

18 And he went out from Pharaoh, and intreated the LORD.

19 And the LORD turned a mighty strong west wind, which took away the locusts, and ^θ cast them ⁱ into the Red Sea; there remained not one locust in all the coasts of Egypt.

20 But the LORD hardened Pharaoh's heart, so that he would not let the children of Israel go.

21 And the LORD said unto Moses, Stretch out thine hand toward heaven, that there may be darkness ^m over the land of Egypt, ^λ even darkness *which* may be felt.

22 And Moses stretched forth his hand toward heaven; and there was a thick darkness in all the land of Egypt three days:

23 They saw not one another, neither rose any from his place for three days: but all the children of Israel had ^γ light in their dwellings.

24 And Pharaoh called unto Moses, and said, Go ye, serve the LORD; only let your flocks and your herds be stayed: let your little ones also go with you.

25 And Moses said, Thou must ^μ give us also sacrifices and burnt-offerings, that we may sacrifice unto the LORD our God.

26 Our cattle ^β also shall go with us: there shall not an hoof be left behind: for thereof must we take to serve the LORD our God; and we know not with what we

את־מִשְׁחֵהוּ עַל־הַשְּׁמִימִם וַיְהִי־הָיָה נֶגֶדָה קִלְחַת וַיִּתְּנֵהוּ אֶשׁ אֶרְצָה וַיִּמָּטֵר יְהוָה בָּרֶד עַל־אֶרֶץ מִצְרַיִם׃ וַיְהִי בָרֶד וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת בְּתוֹךְ הַבָּרָד כִּבְדֵּי מָאֹד וְאִשֹּׁר לֹא־הָיָה כְּמֹדוֹ בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם׃ וַיֵּאמֶר יְהוָה לְמֹשֶׁה׃ בְּרֹד הַבָּרָד בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם׃ וְעַשׂה הַשְּׂדֵה הַנֶּה הַבָּרָד וְאֶת־כָּל־עֵץ הַשָּׂדֵה שֹׁבֵר׃ רַק בָּאֶרֶץ גֹּשֶׁן אֲשֶׁר־עַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא־יִהְיֶה בָרֶד׃ וַיִּשְׁלַח פֶּרֶעַה וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם חֲסָמָתִי הַפֶּעַם יִהְיֶה הַצִּדִּיק וְאֲנִי וְעַמִּי הָרָשָׁעִים׃ הַעֲמִירוּ אֶל־יְהוָה וְרַב מִדָּוָת קִלְחַת אֱלֹהִים וַיִּבְרָד וַאֲשִׁלַּח אֶתְכֶם וְלֹא חֲסָפִין לַעֲמֹד׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו מֹשֶׁה בְּצִאתִי אֶת־הָעִיר אֶפְרַשׁ אֶת־כַּפִּי אֶל־יְהוָה הַקְּלוֹת יִחְדְּלוּ וְהַבָּרָד לֹא יִהְיֶה־עוֹד לְמַעַן תִּבְרַע בִּי לִיהְיוֹת הָאָרֶץ׃ וְאַתָּה וְעַבְדְּךָ יִלְעָתִי בִּי מֵדֹם קִירְאִין מִפְּנֵי יְהוָה אֱלֹהִים׃ וְהַשְׁמָתָה וְהַשְׁעִרָה נִכְתָּה בִּי הַשְׁעִרָה אֲבִיב וְהַשְׁמָתָה נִבְעַל׃ וְהַחֲסִדָה וְהַפְסָמָה לֹא נָפַד בִּי אִשְׁלִית הַנֶּה׃ וַיֵּצֵא מֹשֶׁה מֵעַם פֶּרֶעַה אֶת־הָעִיר וַיִּפְרֹשׁ כַּפּוֹ אֶל־יְהוָה וַיַּחְדְּלוּ הַקְּלוֹת׃ וְהַבָּרָד וַיִּמָּטֵר לֹא־יִתֵּן אֶרְצָה׃ וַיִּרְא פֶּרֶעַה כִּי־חָלַל הַמָּטֵר וְהַבָּרָד וַיִּקְלַח וַיִּסָּח לְחֹמָה וַיִּכְבַּד לְבֹו הוּא וַעֲבָדָיו׃ וַיִּחְזַק לֵב פֶּרֶעַה וְלֹא־שָׁלַח אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּאִשְׁעוֹ דִּבֵּר יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה׃

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בֹּא אֶל־פֶּרֶעַה כִּי־אֲנִי הַכְּבֹדִתִּי אֶת־לְבֹו וְאֶת־לֵב עַבְדִּיו לְמַעַן שִׁתֵּן אֶתְחִי אֱלֹהִי בְּקִרְבּוֹ׃ וְלְמַעַן חֲסֹפֶה בְּאֵזְנִי בָרֶד וּבֶן־בָּקָה אֶת־אִשֹּׁר הַתַּעֲלָלִתִּי בַּמִּצְרִים וְאֶת־אֶתְחִי אֲשֶׁר־שָׁמַתִּי בָם וַיִּדְעָתָם כִּי־אֲנִי יְהוָה׃ וְכֵּן מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל־פֶּרֶעַה וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי הָעִבְרִים׃ עַד־מָתִי מֵאֲנֶת לֵעֲנַת מִפְּנֵי שְׁלַח עַמִּי וְעַבְדִּי׃ בִּי אִם־מֵאֵן אַתָּה לִשְׁלַח אֶת־עַמִּי הִנְנִי מֵבִיא מִדֶּחַר אֲרֵבָה בְּנִגְלָה׃ וְכִסְה אֶת־עֵינֵי הָאָרֶץ וְלֹא יִכַּל לִלְאֹת אֶת־הָאָרֶץ וְאֶכַּל אֶת־יִתְרֵהּ הַפְּלִטָה הַשְּׂאֵרֶת לָכֶם מִן־הַבָּרָד וְאֶכַּל אֶת־כָּל־הָעֵץ הַצֹּמַח לָכֶם מִן־הַשְּׂדֵה׃ וְכִלְאוּ בְּחִיקָה וּבְתִי כָל־עַבְדְּךָ וּבְתִי כָל־מִצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא־רָאוּ אֶת־יְהוָה וְכָל־עַמִּי

פ פ פ טו 15

CAP. X.

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶת־הַמּוֹת הַזֶּה׃ וַיֵּצֵא מֵעַם פֶּרֶעַה וַיִּתְּנֵהוּ אֶשׁ אֶרְצָה וַיִּמָּטֵר יְהוָה בָּרֶד עַל־אֶרֶץ מִצְרַיִם׃ וַיְהִי בָרֶד וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת בְּתוֹךְ הַבָּרָד כִּבְדֵּי מָאֹד וְאִשֹּׁר לֹא־הָיָה כְּמֹדוֹ בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם׃ וַיֵּאמֶר יְהוָה לְמֹשֶׁה׃ בְּרֹד הַבָּרָד בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם׃ וְעַשׂה הַשְּׂדֵה הַנֶּה הַבָּרָד וְאֶת־כָּל־עֵץ הַשָּׂדֵה שֹׁבֵר׃ רַק בָּאֶרֶץ גֹּשֶׁן אֲשֶׁר־עַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא־יִהְיֶה בָרֶד׃ וַיִּשְׁלַח פֶּרֶעַה וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם חֲסָמָתִי הַפֶּעַם יִהְיֶה הַצִּדִּיק וְאֲנִי וְעַמִּי הָרָשָׁעִים׃ הַעֲמִירוּ אֶל־יְהוָה וְרַב מִדָּוָת קִלְחַת אֱלֹהִים וַיִּבְרָד וַאֲשִׁלַּח אֶתְכֶם וְלֹא חֲסָפִין לַעֲמֹד׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו מֹשֶׁה בְּצִאתִי אֶת־הָעִיר אֶפְרַשׁ אֶת־כַּפִּי אֶל־יְהוָה הַקְּלוֹת יִחְדְּלוּ וְהַבָּרָד לֹא יִהְיֶה־עוֹד לְמַעַן תִּבְרַע בִּי לִיהְיוֹת הָאָרֶץ׃ וְאַתָּה וְעַבְדְּךָ יִלְעָתִי בִּי מֵדֹם קִירְאִין מִפְּנֵי יְהוָה אֱלֹהִים׃ וְהַשְׁמָתָה וְהַשְׁעִרָה נִכְתָּה בִּי הַשְׁעִרָה אֲבִיב וְהַחֲסִדָה וְהַפְסָמָה לֹא נָפַד בִּי אִשְׁלִית הַנֶּה׃ וַיֵּצֵא מֹשֶׁה מֵעַם פֶּרֶעַה אֶת־הָעִיר וַיִּפְרֹשׁ כַּפּוֹ אֶל־יְהוָה וַיַּחְדְּלוּ הַקְּלוֹת׃ וְהַבָּרָד וַיִּמָּטֵר לֹא־יִתֵּן אֶרְצָה׃ וַיִּרְא פֶּרֶעַה כִּי־חָלַל הַמָּטֵר וַיִּסָּח לְחֹמָה וַיִּכְבַּד לְבֹו הוּא וַעֲבָדָיו׃ וַיִּחְזַק לֵב פֶּרֶעַה וְלֹא־שָׁלַח אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּאִשְׁעוֹ דִּבֵּר יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה׃

25 ויברכום יצג גם שפכם לך עמכם : ויאמר
 משה גם אתה יהי בדיני ובהים ולת ועשני
 26 ליהיה אלהי : וגם מתני לך עמני לא תשא
 פסח כי מפני נחל לעבר את יהיה אלהי
 ואתני לא יבר מה עבר את יהיה עד באני
 27 שמה : ויחזק יהיה את לב פרעה ולא אבר
 28 לשלחם : ויאמר לו פרעה לך מעלי השמר לך
 אל תספ ראות פני ביום ראות פני הנמות :
 29 ויאמר משה בן דברת לא אספ עוד ראות
 פניך : פ
 CAP. XI. יא
 1 ויאמר יהיה אל משה עוד נני אחד אביא על
 פרעה ועל מצרים אחריו ישלח אתכם מזה
 2 לשלחו פלה גרש יגרש אתכם מה : דברת
 באוני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה
 3 מאת רעותה בל יספ וכל חב : ויהי יהיה
 אתהו העם בעני מצרים גם האיש משה
 גדול מאד בארץ מצרים בעני עברי פרעה ובעני
 4 העם : ויאמר משה פה אמר יהיה פחצת
 5 הליה אג ויצא בתוך מצרים : ומת בל בכו
 בארץ מצרים מכור פרעה הישב על סאו עד
 בכו השפחה אשר אתר החדים ולל בכו
 6 בהמה : ויהיה צעקה גדלה בכל ארץ מצרים
 7 אשר כבודו לא יהיה וכמוהו לא חספ : ולכל
 בני ישראל לא חרץ פל לשנו למאיש ועד בהמה
 למען תדעו אשר יפלה יהיה בין מצרים ובין
 8 ישראל : וירדו כל עבדי אלה אלי והשתחויו לי
 לאמר צא אמה וכל העם אשר ברגליך ואחרי
 כן אצא ויצא מעם פרעה בהריאף : פ
 9 ויאמר יהיה אל משה לא ישמע אליכם פרעה
 למען רבות מופתי בארץ מצרים : ומשה
 ואהרן עשו את כל המצות האלה לפני פרעה
 ויחזק יהיה את לב פרעה ולא שלח את בני
 ישראל מארצו : פ
 CAP. XII. יב
 1 ויאמר יהיה אל משה ואל אהרן בארץ מצרים
 2 לאמר : החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון
 3 הוא לכם לחדש השנה : וברו אל פל עשרת
 ישראל לאמר בעשר לחדש הזה ויהיו להם איש
 4 שוה לבית אבת שוה לפית : ואסימעש הבית

מהיות משה ולקח הוא ושכניו הקרב אל ביתו
 במבסת נפשות איש לפי אכלו תכסו על השוה :
 שוה תמים ובר בדרשנה יהיה לכם מן הדבשנים
 ומן השנים תקחו : והיה לכם למשפחת עד
 ארבעה עשר יום לחדש הזה ושחבתי ארו כל
 תל ערת ישראל בין השנים : ולקחו מן החדים
 ונתנו על שתי המזוזות ועל הפתקוח על הבתים
 אשר יאכלו ארו חדם : ואכלו את הדבש בל יח
 הנה צליאש ומצות על מדרים יאכלו : אל
 תאכלו מפני לא ובעל מבשל במים פני אם צלי
 אש ראשו על פרעיו ועל קרבו : ולא תומו
 מפני עד גר ודבר מפני עד גר באש השופר :
 ובכה תאכלו ארו מתנים חגים בעליכם
 בגליכם ומקלכם בידכם ואכלתם אתו בחפון
 פסח הוא ליהיה : ועברתי בארץ מצרים בל יח
 הנה והפתי כל בכור בארץ מצרים מאדם ועד
 בהמה ובכל אלה מצרים אעשה שפטים אני
 יהיה : והיה חדם לכם לאת על הבתים אשר
 אתם שם וראיתי את החדים ופסחתי עלכם ולא
 יהיה בכם נח למשחית בהפתי בארץ מצרים :
 ויהי היום הזה לכם לזכרון ותתם אתו חג
 ליהיה לזכרונם חקת עולם תהיה : שבעת
 ימים מצות האלה לך ביום הראשון משפתי
 שאר מבתיכם פני פל אכל חמץ ויברחה הנפש
 ההוא מישאל מיום הראשון עד יום השבע
 וביום הראשון מקרא לך וביום השביעי מקרא
 לך יהיה לכם פל מלאכה לא יעשה ביום אף
 אשר יאכל לכל נפש הוא לבד יעשה לכם :
 ושמרתם את המצות פני בעצם היום הזה
 הוצאתי את צבאותיכם מארץ מצרים ושמרתם
 את היום הזה לזכרונם חקת עולם : בראשון
 בארבעה עשר יום לחדש בערב תאכלו מצות עד
 יום האחד ועשרים לחדש בערב : שבעת ימים
 שאר לא ימצא בבתיכם פני פל אכל מחמצת
 ויברחה הנפש ההוא מערת ישראל פני ובאורח
 הארץ : פל מחמצת לא תאכלו בכל מושבתיכם
 תאכלו מצות : פ
 ויקרא משה לכל וקני ישראל ויאמר אלהם משלו

must serve ^{ye} LORD until we come thither.

27 But the LORD hardened ^a Pharaoh's heart, and he would not let them go.

28 And Pharaoh said unto him, Get thee from me, take heed to thyself, see my face no more : ^e for in *that* day thou seest my face thou shalt die.

29 And Moses said, Thou hast spoken well, ^e I will see thy face again no more.

CHAP. XI.

AND the LORD said unto Moses, Yet will I bring one plague *more* upon Pharaoh, and upon Egypt; afterwards he will let you go hence : when he shall let you go, he shall surely thrust you out hence ^s altogether.

2 Speak now in the ears of the people, and let every man borrow of his neighbour, and every woman of her neighbour, jewels of silver, and jewels of gold.

3 And the LORD gave the people ^h favour in the sight of the Egyptians. Moreover, the man Moses *was* very great ⁱ in the land of Egypt, in the sight of Pharaoh's servants, and in the sight of the people.

4 And Moses said, Thus saith the LORD, About midnight ⁱ will I go out into the midst of Egypt :

5 And all the first-born in the land of Egypt shall die, ^m from the first-born of Pharaoh that sitteth upon his throne, even unto the first-born of the maid-servant that *is* behind the mill; and all the first-born of beasts.

6 And there shall be a great cry ^o throughout all the land of Egypt, such as there was none like it, nor shall be like it any more.

7 But against any of the children of Israel shall not a dog move his ^q tongue, against man or beast; that ye may know how that the LORD doth put a difference between the Egyptians and Israel.

8 And all these thy servants ^s shall come down unto me, and bow down themselves unto me, saying, Get thee out, and all the people ^t that follow thee : and after that I will go out. And he went out from Pharaoh in ^u a great anger.

9 And the LORD said unto Moses, Pharaoh shall not hearken unto you; that my wonders may ^v be multiplied in the land of Egypt.

10 And Moses and Aaron did all these wonders before Pharaoh : and the LORD hardened ^w Pharaoh's heart, so that he would not let the children of Israel go out of his land.

CHAP. XII.

AND the LORD spake unto Moses and Aaron in the land of Egypt, saying,

2 This ^x month shall be unto you the beginning of months : it shall be the first month of the year to you.

3 Speak ye unto all the congregation of Israel, saying, In the tenth day of this month they shall take to them every man a ^y lamb, according to the house of their fathers, a lamb for an house :

4 And if the household be too little for the lamb, let him and his neighbour next unto his house take it according to the number of the souls : every man, according to his eating, shall make your count for the lamb.

5 Your lamb shall be ^z without blemish, a male ^{aa} of the first year; ye shall take it out from the sheep, or from the goats :

6 And ye shall keep it up until the ^{ab} fourteenth day of the same month : and

B. C. 1491.

a ver. 1, 20.

ch. 14. 4, 8.

b between

the two

evenings.

b ch. 16. 12.

c 2 Ch. 16. 10.

25. 16.

Am. 7. 13.

d ch. 34. 25.

De. 16. 3.

1 Co. 5. 8.

e He. 11. 27.

f ch. 23. 18.

g ch. 12. 31. 39.

h ch. 12. 36.

Ps. 106. 46.

i 2 Sa. 7. 9.

Est. 9. 4.

Re. 3. 9.

j or, princes.

k Nu. 33. 4.

Ps. 82. 1.

l Job 34. 20.

Mi. 2. 10.

Zec. 14. 3.

m for a de-

struction.

n Am. 4. 10.

o Le. 23. 4, 5.

2 Ki. 23. 21.

1 Co. 5. 8.

p ch. 12. 30.

Am. 5. 17.

q ch. 13. 6, &c.

Nu. 28. 17.

r Jos. 10. 21.

s Nu. 9. 13.

t ch. 12. 31, 33.

u Nu. 29. 12.

v i. e. at thy

feet.

1 Ki. 20. 10.

w soul.

x heat of

anger.

y ch. 7. 3.

z ch. 10. 20, 27.

1 Sa. 6. 6.

Ro. 2. 5.

w ch. 23. 15.

34. 18.

De. 16. 3.

x ch. 13. 4.

34. 18.

De. 16. 1.

y or, kid.

z or, kid.

y Jos. 5. 10.

2 Ki. 23. 21.

Ezr. 6. 20.

Mat. 26. 18.

Mar. 14. 12.

Lu. 22. 7, &c.

z Le. 14. 6, 7.

Ps. 51. 7.

He. 9. 19.

11. 28.

a Le. 22. 19, 21.

De. 17. 1.

Mal. 1. 8, 14.

1 Pe. 1. 19.

p son of a

year.

Le. 23. 12.

b Le. 23. 5.

Nu. 9. 3.

23. 16.

De. 16. 1, 6.

c He. 12. 24.

the whole assembly of the congregation of Israel shall kill ^b it in the evening.

7 And they shall take of the blood, and strike it on the two side-posts and on the upper door-post of the houses, wherein they shall eat it.

8 And they shall eat the flesh in that night, roast with fire, and ^d unleavened bread; and with bitter *herbs* they shall eat it.

9 Eat not of it raw, nor sodden at all with water, but roast *with* fire; his head with his legs, and with the purtenance thereof.

10 And ye shall let nothing of it remain until the morning; and that which remaineth of it until the morning ye shall burn with fire.

11 And thus shall ye eat it; *With* your loins girded, your shoes on your feet, and your staff in your hand; and ye shall eat it in haste; it *is* the LORD's passover.

12 For I will pass through the land of Egypt this night, and will smite all the first-born in the land of Egypt, both man and beast; and against all the ^g gods of Egypt ^t I will execute judgment : I *am* the LORD.

13 And the blood shall be to you for a token upon the houses where ye *are* : & when I see the blood, I will pass over you, and the plague shall not be upon you to ^d destroy you, when I smite the land of Egypt.

14 And this day shall be unto you for a memorial; and ye shall keep it a feast ⁿ to the LORD throughout your generations; ye shall keep it a feast by an ordinance for ever.

15 Seven days ^p shall ye eat unleavened bread; even the first day ye shall put away leaven out of your houses : for whosoever eateth leavened bread from the first day until the seventh day, ^r that soul shall be cut off from Israel.

16 And in the first day *there shall be* an holy ^s convocation, and in the seventh day there shall be an holy convocation to you; no manner of work shall be done in them, save *that* which every ^u man must eat, that only may be done of you.

17 And ye shall observe *the feast of* unleavened bread; for in this self-same day have I brought your armies out of the land of Egypt : therefore shall ye observe this day in your generations by an ordinance for ever.

18 In the first month, on the fourteenth day of the month at even, ye shall eat unleavened bread, until the one and twentieth day of the month at even.

19 Seven days shall there be no leaven ^w found in your houses : for whosoever eateth that which is leavened, even that soul shall be cut off from the congregation of Israel, whether he be a stranger, or born in the land.

20 Ye shall eat nothing leavened; in all your habitations shall ye eat unleavened bread.

21 Then Moses called for all the elders of Israel, and said unto them, Draw out and take you a ^y lamb according to your families, and kill the passover.

22 And ye shall take a bunch of hyssop, and dip it in the blood that *is* in the basin, and strike ^z the lintel and the two side-posts with the blood that *is* in the basin; and none of you shall go out at the door of his house until the morning.

23 For the LORD will pass through to smite the Egyptians; and when he seeth the blood ^c upon the lintel, and on the two

side-posts, the LORD will pass over the door, and^a will not suffer the destroyer to come in unto your houses to smite you.

24 And ye shall observe this thing for an ordinance to thee and to thy sons for ever.

25 And it shall come to pass, when ye be come to the land which the LORD will give you, according as he hath promised, that ye shall keep this service.

26 And it shall come to pass, when your children shall say unto you,^e What mean ye by this service?

27 That ye shall say, It is the sacrifice of the LORD's passover, who passed over the houses of the children of Israel in Egypt, when he smote the Egyptians, and delivered our houses. And the people bowed the head, and^g worshipped.

28 And the children of Israel went away, and did as the LORD had commanded Moses and Aaron, so did they.

29 And it came to pass, that at midnight, the LORD smote^h all the first-born in the land of Egypt, from the first-born of Pharaoh that sat on his throne, unto the first-born of the captive that was in the dungeon; and all the first-born of cattle.

30 And Pharaoh rose up in the night, he, and all his servants, and all the Egyptians; and there was a great cry^k in Egypt; for there was not a house where there was not one dead.

31 And he called^a for Moses and Aaron by night, and said, Rise up, and get you forth from among my people, both ye and the children of Israel; and go, serve the LORD, as ye have said.

32 Also take your flocks & your herds, as ye have said, & be gone; &^p bless me also.

33 And the Egyptians were urgent^q upon the people, that they might send them out of the land in haste; for they said, We be all dead men.

34 And the people took their dough before it was leavened, their kneading-troughs being bound up in their clothes upon their shoulders.

35 And the children of Israel did according to the word of Moses; and they borrowed of the Egyptians jewels of silver, and jewels of gold, and raiment:

36 And the LORD^u gave the people favour in the sight of the Egyptians, so that they lent unto them such things as they required: and they spoiled the Egyptians.

37 And the children of Israel journeyed from Rameses^w to Succoth, about^x six hundred thousand on foot that were men, besides children.

38 And a mixed multitude^z went up also with them; and flocks, and herds, even very much cattle.

39 And they baked unleavened cakes of the dough which they brought forth out of Egypt, for it was not leavened; because they were thrust out of Egypt, and could not tarry, neither had they prepared for themselves any victual.

40 Now the sojourning of the children of Israel, who dwelt in Egypt, was^c four hundred and thirty years.

41 And it came to pass at the end of the four hundred and thirty years, even the self-same day it came to pass, that all the hosts of the LORD went out from the land of Egypt.

42 It is^θ a night to be much^e observed unto the LORD for bringing them out from the land of Egypt: this is that night

B. C. 1491.

a 2 Sa. 24. 16.

Eze. 9. 4, 6.

Re. 7. 3-9. 4.

b Nu. 9. 14.

c Ge. 17. 12.

d Le. 22. 10.

e Ep. 2. 12.

f ch. 13. 8, 14.

De. 32. 7.

Jos. 4. 6.

Ps. 78. 6.

g Nu. 9. 12.

h Nu. 19. 33, 36.

i do it.

j ch. 4. 31.

k Nu. 3. 13.

8. 17.

33. 4.

Ps. 78. 51.

105. 36.

135. 8.

136. 10.

He. 11. 28.

i Nu. 9. 14.

15. 15, 16.

Ga. 3. 28.

Co. 3. 11.

j house of the pit.

k ch. 11. 6.

Pr. 21. 13.

Am. 5. 17.

Mat. 25. 6.

Ja. 2. 13.

l ver. 41.

m ch. 6. 26.

n ch. 11. 1.

o ver. 12.

p ch. 22. 29.

34. 19.

Nu. 3. 13.

De. 15. 19.

Lu. 2. 23.

q Ge. 27. 34.

r Ps. 105. 38.

s ch. 12. 42.

t servants.

ch. 20. 2.

u or, dough.

v ch. 23. 15.

De. 16. 1. 3.

t Ge. 17. 8.

22. 16.

u Ge. 39. 21.

ch. 3. 21.

11. 3.

v ch. 12. 15.

w Nu. 33. 3, 5.

x Nu. 1. 46.

11. 21.

y ch. 12. 19.

z a great

mixture.

z Nu. 11. 4.

a ch. 12. 26.

ver. 14.

b ver. 16.

De. 6. 8.

11. 18.

Pr. 1. 9.

6. 21.

Ca. 8. 6.

c Ge. 15. 13.

Ac. 7. 6.

Ga. 3. 17.

d ch. 12. 14, 24.

e a night of

observations.

e De. 16. 1, 6.

κ cause to pass over.

of the LORD to be observed of all the children of Israel in their generations.

43 And the LORD said unto Moses and Aaron, This is the ordinance^b of the passover: There shall no stranger eat thereof:

44 But every man's servant that is bought for money, when thou hast^c circumcised him, then shall he eat thereof.

45 A^d foreigner and an hired servant shall not eat thereof.

46 In one house shall it be eaten: thou shalt not carry forth ought of the flesh abroad out of the house; neither shall ye break a bone thereof.^f

47 All the congregation of Israel shall keep^β it.

48 And when a stranger shall sojourn with thee, and will keep the passover to the LORD, let all his males be circumcised, and then let him come near and keep it; and he shall be as one that is born in the land: for no uncircumcised person shall eat thereof.

49 One lawⁱ shall be to him that is home-born, and unto the stranger that sojourneth among you.

50 Thus did all the children of Israel; as the LORD commanded Moses and Aaron, so did they.

51 And it came to pass, the self-same^j day, that the LORD did bring the children of Israel out of the land of Egypt^m by their armies.

CHAP. XIII.

AND^γ the LORD spake unto Moses, saying, 2 Sanctify unto me all the^o first-born, whatsoever openeth the womb among the children of Israel, both of man and of beast: it is mine.

3 And Moses said unto the people, Remember this^r day, in which ye came out from Egypt, out of the house of^δ bondage; for by strength of hand the LORD brought you out from this place: there shall no leavened bread be eaten.

4 This day came ye out,^e in the month Abib.

5 And it shall be, when the LORD shall bring thee into the land of the Canaanites, and the Hittites, and the Amorites, and the Hivites, and the Jebusites, which he^f sware unto thy fathers to give thee, a land flowing with milk and honey, that thou shalt keep this service in this month.

6 Seven days^v thou shalt eat unleavened bread, and in the seventh day shall be a feast to the LORD.

7 Unleavened bread shall be eaten seven days: and there shall^z no leavened bread be seen with thee; neither shall there be leaven seen with thee in all thy quarters.

8 And thou shalt shew thy son^a in that day, saying, This is done because of that which the LORD did unto me when I came forth out of Egypt.

9 And it shall be for^b a sign unto thee upon thine hand, and for a memorial between thine eyes; that the LORD's law may be in thy mouth: for with a strong hand hath the LORD brought thee out of Egypt.

10 Thou shalt therefore keep this ordinance^d in his season from year to year.

11 And it shall be, when the LORD shall bring thee into the land of the Canaanites, as he sware unto thee and to thy fathers, and shall give it thee,

12 That thou shalt^κ set apart unto the LORD all that openeth the matrix, and every firstling that cometh of a beast which

ויהי מקץ שלשים שנה וארבע מאות שנה יהי
 בעצם היום הזה יצאו כל צבאות יהודה מארץ
 מצרים: ליל שמרים הוא ליהודה להוציאם
 מארץ מצרים הוא הלילה הזה ליהודה שמרים
 לכל בני ישראל לדורם: פ
 ויאמר יהודה אל משה ואהרן זאת תסת הכסח
 כל בן נכר לא יאכל בו: וכל עבד איש מקנת
 בסקח ומלתה אחו או יאכל בו: והעבד ושכיר
 לא יאכל בו: בבית אחד יאכל לא תוציא מן
 הבית מן הבשר הזה ועצם לא תשבור בו: כל
 עדת ישראל יעשו אחו: וכי יגור אתה בר ועשה
 ססח ליהודה המול לו בלזכר ואי יקרב לעשותו
 והיה פאורח הארץ וכל עיר לא יאכל בו:
 תורה זאת יהיה לאמרה ולפר תור ככם: ויעשו
 כל בני ישראל כאשר צוה יהודה את משה ואת
 אהרן כן עשו: פ ויהי בעצם היום הזה הוציא
 יהודה את בני ישראל מארץ מצרים על
 צבאתם: פ יג CAP. XIII.

וידבר יהודה אל משה לאמר: קדש לי כל בכור
 פסור כל רחם בבני ישראל באדם ובבהמה לו הוא:
 ויאמר משה אל העם ולכו את היום הזה ואשר
 יצאתם ממצרים מבית עבדים פי בזה יד הוציא
 יהודה אתכם מזה ולא יאכל חמץ: היום אתם
 יצאים בחדש האביב: והיה כי יבואת יהודה אל
 ארץ הקנעני והחמי האמרי והחמי והיבסי אשר
 נשבע לאבתך לכת לך ארץ זבת חלב ודבש
 ועברת את העברה הזאת בחדש הזה: שבעת
 ימים תאכל מצת וביום השביעי קד ליהודה:
 מצות יאכל את שבעת הימים ולא יראה לך חמץ
 ולא יראה לך שאר בכל גבולך: והעברת לבנה
 ביום ההוא לאמר בעבור זה עשיתי יהודה לי
 בצאתי ממצרים: והיה לך לאות על ידך ולזכרון
 בין עיניך למען תהיה תורת יהודה בפה פי בן
 תזכה הוצאת יהודה ממצרים: ושמרת את
 החקרה הזאת למעשה מימים ימימה: פ
 והיה כי יבואת יהודה אל ארץ הקנעני כאשר נשבע
 לך ולאבתך ונתנה לך: והעברת כל פסור
 חס ליהודה וכל פסור שגר בהמה אשר יהיה לך

וקחו לכם צאן למשפחותיכם ושחטו הפסח:
 ולקחתם אגרת אוזב ומבלתם בדם אשר בפה
 והעפתם אל הפסקוף ואל שתי המזוזות מן הדם
 אשר בפה ואתם לא תצאו איש מסתח ביתו עד
 בקר: ועבר יהודה לנחם את מצרים וראה את
 הדם על הפסקוף ועל שתי המזוזות ופסח יהודה
 על הפסח ולא יהן המשותות לבא אל בתיכם
 לנחם: ושמרתם את הדבר הזה לחקרת ולזכור
 עד עולם: והיה כי תבוא אל הארץ אשר יהן
 יהודה לכם פאשר דבר ושמרתם את העברה
 הזאת: והיה כי יאמרו אליכם בניכם מה
 העברה הזאת לכם: ואמרתם ובה פסח
 הוא ליהודה אשר פסח על בתי בני ישראל במצרים
 בנגפו את מצרים ואת בתינו הציל ויהי העם
 וישתחווי: וילכו ויעשו בני ישראל כאשר צוה
 יהודה את משה ואהרן כן עשו: פ ויהי
 בחצי הלילה הזה כל בכור בארץ מצרים
 מבגר פרעה הישב על כסאו עד בכור השלי אשר
 בבית הגור וכל בכור בהמה: וקם פרעה לילה
 הוא וכל עבדיו וכל מצרים ויהי צעקה גדלה
 במצרים כי אין בית אשר אידם מה: ויקרא
 למשה ולאהרן לילה ויאמר קומו צאו מתוך
 עמי גס אתם גס בני ישראל ולכו עבדו את יהודה
 פרצכם: גס צאנכם גס בקרם חיו פאשר
 דברתם ולכו וברכתם גס אתי: ותחוק מצרים
 על העם למור לשלחם מן הארץ כי אמר פלנו
 מתים: וישא העם את בצקו פרום יחמץ
 משאתם צרות בשמלתם על שכםם: ובגר
 ישראל עשו פרב משה וישאלו ממצרים כל
 כסף וכל זהב ושמלת: ויהיה נתן את הן העם
 בעיני מצרים וישאלו וינצלו את מצרים: פ
 ויסעו בני ישראל מרעמסס סכהה פשו מאות
 אלף רגל הנזרים לבד משה: וגם ערב רב עלה
 אתם וצאו ויבקר פקנה בבר מאד: ויאפי את
 הבצק אשר הוציאו ממצרים ענת מצות פי לא
 חמץ כירששו ממצרים ולא יכלו להתקדמה וגם
 צדה לא עשו להם: ומושב בני ישראל אשר
 ישנו במצרים שלשים שנה וארבע מאות שנה:

- וַיִּשְׁמְרוּ וַיִּחַלּוּ עַל־פִּי הַחֹדֶת לִפְנֵי בַעַל צִפּוֹן :
- וּפָרַעַה הִקְרִיב וַיִּשְׁאֹל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־עֲבִידֵיהֶם¹¹
- וַהֲנֵה מִצְרַיִם נֹסַע אַחֲרֵיהֶם וַיִּרְאוּ מָאוֹד וַיִּצְעֲקוּ
- בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה : וַיֹּאמְרוּ אֶל־מֹשֶׁה הַמֶּלֶךְ¹¹
- אֵין־קִרְבִּים בְּמִצְרַיִם לִקְחָתָנוּ לְמוֹת בַּמִּדְבָּר מִה
- זֹאת עָשִׂיתָ לָּנוּ לְהוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם : הֲלֹא־הָיָה¹²
- הַדִּבֶּר אֲשֶׁר דִּבַּרְנוּ אֵלֶיךָ בְּמִצְרַיִם לֵאמֹר חֲרֹל
- מִמֶּנּוּ וְנַעֲבֹדָה אֶת־מִצְרַיִם כִּי טוֹב לָנוּ עֲבֹד אֶת־
- מִצְרַיִם מִמָּוֶתָנוּ בַּמִּדְבָּר : וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעָם¹³
- אֶל־הִירְאָה הַתִּיַּצְבוּ וַרְאוּ אֶת־יְשׁוּעַת יְהוָה אֲשֶׁר־
- יַעֲשֶׂה לָכֶם הַיּוֹם כִּי אֲשֶׁר רְאִיתֶם אֶת־מִצְרַיִם
- הַיּוֹם לֹא תִסְפוּ לִרְאֹתָם עוֹד עַד־עוֹלָם :
- יְהוָה יִלָּחֶם לָכֶם וְאַתֶּם תִּתְּשׁוּן : ע¹⁴
- וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה מַה־תִּצְעַק אֵלַי דָּבַר אֶל־בְּנֵי־
- יִשְׂרָאֵל וִיִּסְעוּ : וְאַתָּה הֲרַם אֶת־מִשְׁכַּן וְנִסְכָּה¹⁵
- אֶת־יְדֹךָ עַל־הָיִם וּבִקְדָּוִי וַיִּבְאוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ
- הָיִם בִּיבְשָׁוָה : וְאַנִּי הִנֵּנִי מִחוּץ אֶת־לֵב מִצְרַיִם¹⁶
- וַיִּבְאוּ אַחֲרֵיהֶם וְאֶפְרַיִם פָּרַעַה וּבְנֵי־חִילֹו
- בָּרַכְּבוּ וּבִפְרָשׁוּ : וַיִּדְעוּ מִצְרַיִם כִּי־אֵין יְהוָה¹⁷
- בַּהֲבֹרִי בַּפָּרַעַה בָּרַכְּבוּ וּבִפְרָשׁוּ : וַיִּסַּע מֶלֶךְ־¹⁸
- הָאֱלֹהִים הַחוּץ לִפְנֵי מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיִּלָּךְ מֵאַחֲרֵיהֶם
- וַיִּסַּע עַמּוּד הָעָנָן מִפְּנֵיהֶם וַיַּעֲמֹד מֵאַחֲרֵיהֶם :
- וַיִּבֹּא בֵּין מַחֲנֵה מִצְרַיִם וּבֵין מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיְהִי¹⁹
- הָעָנָן וְהַחֲשֵׁן וַיֹּאֶר אֶת־הַלֵּל לַיָּל וְלֹא־קָרַב יְהוָה אֶל־יְהוָה
- כָּל־הַלַּיְלָה : וַיֵּשׂ מֹשֶׁה אֶת־יָדָיו עַל־הָיִם וַיִּלָּךְ²⁰
- יְהוָה אֶת־הָיִם בְּרוּחַ קָדִים עוֹלָה כָּל־הַלַּיְלָה וַיִּשָּׁם
- אֶת־הָיִם לְדֹבָהּ וַיִּפְקְדוּ הַקָּדִים : וַיִּבְאוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל²¹
- בְּתוֹךְ הָיִם בַּיַּבֵּשָׁה וְהַיָּם לְהֵם הוֹמָה מִיָּמִינָם
- וּמִשְׁמָאלָם : וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם וַיִּבְאוּ אַחֲרֵיהֶם כָּל־
- כּוֹס פָּרַעַה רִכְבּוֹ וּפְרָשָׁיו אֶל־תּוֹךְ הָיִם : וַיְהִי²²
- בְּאִשְׁמֹרֶת הַבֹּקֶר וַיִּשְׁקַף יְהוָה אֶל־מַחֲנֵה מִצְרַיִם
- בַּעֲמֹד אֵשׁ וָעָנָן וַיִּהְיֶה אֶת־מַחֲנֵה מִצְרַיִם : וַיִּסַּח²³
- אֶת־אֶפֶן מִרַגְלָתוֹ וַיַּנְהִיגָהּ בְּבִגְדָתָהּ וַיֹּאמֶר מִצְרַיִם
- אֲנִיסָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי יְהוָה נִלָּחֵם לָהֶם
- בְּמִצְרַיִם : ע
- וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה נִמְכָּה אֶת־יְדֹךָ עַל־הָיִם וַיִּשְׁבּוּ²⁴
- הַיָּם עַל־מִצְרַיִם עַל־רִכְבּוֹ וְעַל־פְּרָשָׁיו : וַיֵּשׂ מֹשֶׁה²⁵
- אֶת־יָדָיו עַל־הָיִם וַיִּשָּׁב הָיִם לִפְנֵי זָקָר לֹאֲחִיתָו

- וְהַזְכִּיר לִיְהוָה : וְכַל־פֶּטֶר חֲסֹר תִּפְסֹד בְּשֹׁה
- וְאִם לֹא תִפְסֹד וְעֲרַפְתָּ וְכָל בָּכוֹר אֶדָם בְּבִנְיָה
- תִּפְסֹד : וַהֲלֹא כִּי־יִשְׁאַלְכֶם בִּקְדָּה מִחוּר לֹאֲמֹר מִה
- זֹאת וְאַמְרֹתָ אֵלָיו בְּתוֹךְ יְדִי הוֹצִיאָנוּ יְהוָה
- מִמִּצְרַיִם מִפְּנֵי עֲבָדִים : וַיְהִי כִּי־הִקְשֶׁה פָּרַעַה
- לְשַׁלְחָנוּ וַיְדַבֵּר יְהוָה כָּל בָּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּכוֹר
- אֶדָם וְעַד־בְּכוֹר בַּחֲמָה עַל־כֵּן אֲנִי וְכָה לִיְהוָה כָּל־
- פֶּטֶר רַחֵם הַזְכִּיר : וְכַל־בָּכוֹר בֵּין אֶפְרַיִם : וַהֲלֹא
- לֹאֹת עַל־יְדִידָה וְלִשְׁוֹשֶׁת בֵּין עֵינֶיךָ כִּי בְּתוֹךְ יְדִי
- הוֹצִיאָנוּ יְהוָה מִמִּצְרַיִם : ס ס ס יו¹⁶
- וַיְהִי בַשַּׁלַּח פָּרַעַה אֶת־הָעָם וְלֹא־נָתַם אֱלֹהִים דֶּרֶךְ
- אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים כִּי־רָחֹב הוּא כִּי אֲמֹר אֱלֹהִים סָךְ
- יָנַחם הָעָם בְּרֹאֲתָם מִלְחָמָה וַעֲבֹד מִצְרַיִם :
- וַיִּשָּׁב אֱלֹהִים אֶת־הָעָם דֶּרֶךְ הַמִּדְבָּר יַם־סוּף
- וְהַמִּשְׁעִים עָלָיו בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם : וַיִּקַּח
- מֹשֶׁה אֶת־עַצְמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ כִּי הִשְׁבִּיעַ הַשִּׁבְעִי
- אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר פֶּקֶד פֶּקֶד אֱלֹהִים אֲחֲכֶם
- וְהַעֲלִיתֶם אֶת־עַצְמוֹתַי מִיְּדֵי אֲתָכֶם : וַיִּסְעוּ מִסִּפְּתָה
- וַיָּבִיטוּ בָּאֹתָם בְּקֶדְשָׁה הַמִּדְבָּר : וַיְהוָה הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם
- יוֹמָם בַּעֲמֹד עָנָן לְלַחֲתָם הַלַּיְלָה וְכִלְיָה בַּעֲמֹד אֵשׁ
- לְהֹאִיר לָהֶם לְלַחַת יוֹמָם וְלַיְלָה : לֹא־לְמִישׁ עַמּוּד
- הָעָנָן יוֹמָם וְעַמּוּד הָאֵשׁ לַלַּיְלָה לִפְנֵי הָעָם : ס

CAP. XIV. י

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

וַיִּשְׁבּוּ וַיִּחַלּוּ לִפְנֵי כִּי הַחֹדֶת בֵּין מִגֹּד וּבֵין הָיִם

לִפְנֵי בַעַל צִפּוֹן נִכְחוּ תַחֲנוּ עַל־הָיִם : וְאַמֶּר פָּרַעַה

לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל נִבְכִּים הֵם בְּאֶרֶץ סַנַר עַל־הָיִם הַמִּדְבָּר :

וְהוֹמָתִי אֶת־לִבִּי פָּרַעַה וְתוֹךְ אַחֲרֵיהֶם וְאֶפְרַיִם

בַּפָּרַעַה וּבְנֵי־חִילֹו וַיִּדְעוּ מִצְרַיִם כִּי־אֵין יְהוָה

וַיַּעֲשֻׁרְכּוּ : וַיִּבֹּר לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם כִּי בָחַר הָעָם

וַיִּקְדָּשׁ לִבֵּב פָּרַעַה וַעֲבָדוֹ אֶל־הָעָם וַיֹּאמְרוּ מִה

זֹאת עָשִׂינוּ כִּי־שַׁלְּחָנוּ אֶת־יִשְׂרָאֵל מִעֲבָדֵינוּ :

וַיֹּאמֶר אֶת־רִכְבּוֹ וְאֶת־עַמּוֹ לָקַח עִמּוֹ : וַיִּקַּח

שֵׁשׁ־מֵאוֹת רֶכֶב בָּחֹר וְכָל רֶכֶב מִצְרַיִם וְשִׁלְשִׁם

עַל־כָּלֹו : וַיִּחוּץ יְהוָה אֶת־לֵב פָּרַעַה מִלִּפְנֵי

מִצְרַיִם וַיִּרְדֵּף אַחֲרֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל

יִצְאִים בֵּין רָמָה : וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם אַחֲרֵיהֶם

וַיִּשְׁלַח אֹתָם חֲזִים עַל־הָיִם כִּלְיָסֹס רֶכֶב פָּרַעַה

thou hast; the males *shall be* the LORD's.

13 And every firstling of an ass thou shalt redeem with a β lamb; and if thou wilt not redeem it, then thou shalt break his neck: and all the first-born of man among thy children shalt thou redeem.

14 And it shall be, when thy son ^a asketh thee γ in time to come, saying, What is this? that thou shalt say unto him, By strength of hand the LORD brought us out from Egypt, from the house of bondage:

15 And it came to pass, when Pharaoh would hardly let us go, that the LORD slew all the first-born in the land of Egypt, both the first-born of man, and the first-born of beast: therefore I sacrifice to the LORD all that openeth the matrix, being males; but all the first-born of my children I redeem.

16 And it shall be for a token upon thine hand, and for frontlets between thine eyes: for by strength of hand ^d the LORD brought us forth out of Egypt.

17 And it came to pass, when Pharaoh had let the people go, that God led them not *through* the way of the land of the Philistines, although that *was* near; for God said, Lest peradventure the people ^e repent when they see war, and they return ^f to Egypt:

18 But God ^g led the people about, *through* the way of the wilderness of the Red Sea. And the children of Israel went up ζ harnessed out of the land of Egypt.

19 And Moses took the bones of Joseph with him; for he had straitly sworn the children of Israel, saying, ^h God will surely visit you; and ye shall carry up my bones away hence with you.

20 And they took their journey ⁱ from Succoth, and encamped in Etham, in the edge of the wilderness.

21 And the LORD went before them ^m by day in a pillar of a cloud, to lead them the way; and by night in a pillar of fire, to give them light; to go by day and night:

22 He took not away the pillar of the cloud by day, nor the pillar of fire by night, *from before the people.*

CHAP. XIV.

And the LORD spake unto Moses, saying,

2 Speak unto the children of Israel, that they turn and encamp before ^p Pi-hahiroth, between ^q Migdol and the sea, over against Baal-zephon: before it shall ye encamp by the sea.

3 For Pharaoh will say of the children of Israel, ^r They are entangled in the land, the wilderness hath shut them in.

4 And I will harden ^s Pharaoh's heart, that he shall follow after them: and I will be honoured upon Pharaoh, and upon all his host; that the Egyptians may know that *I am* the LORD. And they did so.

5 And it was told the king of Egypt that the people fled: and the heart of Pharaoh and of his servants was turned ^t against the people, and they said, Why have we done this, that we have let Israel go from serving us?

6 And he made ready his chariot, and took his people with him:

7 And he took six hundred chosen chariots, ^u and all the chariots of Egypt, and captains over every one of them.

8 And the LORD hardened the heart of Pharaoh king of Egypt, and he pursued after the children of Israel: and the children of Israel went out with an high ^v hand.

B. C. 1491.

β or, *kid*.

a De. 6. 20.
Jos. 4. 6, 21.

γ to-morrow

b Jos. 24. 7.
Ne. 9. 9.

Ps. 34. 17.
106. 44.

107. 6.
c ch. 5. 21.

6. 9
d De. 26. 8.

e Nu. 14. 9.
De. 20. 3.

2 Ki. 6. 16.
2 Ch. 20. 15, 17.

Ps. 27. 1, 2.
46. 1, 3.

Is. 41. 10, 14.

δ or, *for whereas ye have seen the Egyptians to-day.*

f De. 1. 30.
3. 22.

20. 4.
Jos. 10. 14.

23. 3, 10.
2 Ch. 20. 29.

Ne. 4. 20.
Is. 30. 15.

g ch. 14. 11, 12.
Nu. 14. 1, 4.

h De. 17. 16.
i De. 32. 10.

ζ or, *by five in a rank.*

k Ge. 50. 25.
Jos. 24. 32.

Ac. 7. 16.
l Nu. 33. 6.

m Nu. 9. 15, 23.
10. 34.

14. 14.
De. 1. 33.

Ne. 9. 12, 19.
Ps. 78. 14.

99. 7.
105. 39.

Is. 4. 5.
1 Co. 10. 2.

Re. 10. 1.
n Nu. 20. 16.

Is. 63. 9.
o Nu. 33. 7.

p Je. 44. 1.
q Ps. 3. 2.

71. 11.
Je. 20. 10, 11.

r Jos. 3. 16.
4. 23.

Ps. 66. 6.
s ch. 4. 21, &c.

t 1 Co. 10. 1.
He. 11. 29.

u Ps. 105. 25.
v ch. 15. 4.

θ or, *and made them to go heavily.*

x Nu. 33. 3.
De. 26. 8.

9 But the Egyptians pursued after them, all the horses and chariots of Pharaoh, and his horsemen, and his army, and overtook them encamping by the sea, beside Pi-hahiroth, before Baal-zephon.

10 And when Pharaoh drew nigh, the children of Israel lifted up their eyes, and, behold, the Egyptians marched after them; and they were sore ^b afraid: and the children of Israel cried out unto the LORD.

11 And they said unto Moses, Because *there were* no graves in Egypt, hast thou taken us away to die in the wilderness? wherefore hast thou dealt thus with us, to carry us forth out of Egypt?

12 *Is not* this the word that we did tell thee in ^c Egypt, saying, Let us alone, that we may serve the Egyptians? *For it had been better* for us to serve the Egyptians, than that we should die in the wilderness.

13 And Moses said unto the people, Fear ye not ^e stand still, and see the salvation of the LORD, which he will shew to you to-day: δ for the Egyptians whom ye have seen to-day, ye shall see them again no more for ever.

14 The LORD shall fight ^f for you, and ye shall hold your peace.

15 And the LORD said unto Moses, Wherefore criest thou unto me? speak unto the children of Israel, that they go forward:

16 But lift thou up thy rod, and stretch out thine hand over the sea, and divide it; and the children of Israel shall go on dry *ground* through the midst of the sea.

17 And I, behold, I will harden the hearts of the Egyptians, and they shall follow them: and I will get me honour upon Pharaoh, and upon all his host, upon his chariots, and upon his horsemen.

18 And the Egyptians shall know that *I am* the LORD, when I have gotten me honour upon Pharaoh, upon his chariots, and upon his horsemen.

19 And the angel ^a of God, which went before the camp of Israel, removed and went behind them; and the pillar of the cloud went from before their face, and stood behind them:

20 And it came between the camp of the Egyptians and the camp of Israel; and it was a cloud and darkness to them, but it gave light by night to *these*: so that the one came not near the other all the night.

21 And Moses stretched out his hand over the sea; and the LORD caused the sea to go *back* by a strong east wind all that night, and made the sea ^r dry land, and the waters were divided.

22 And the children of Israel went into the midst ^t of the sea upon the dry *ground*: and the waters *were* a wall unto them on their right hand and on their left.

23 And the Egyptians pursued, and went in after them to the midst of the sea, *even* all Pharaoh's horses, his chariots, and his horsemen.

24 And it came to pass, that in the morning watch the LORD looked unto the host of the Egyptians through the pillar of fire and of the cloud, and troubled the host of the Egyptians,

25 And took off their chariot-wheels, that θ they drave them heavily: so that the Egyptians said, Let us flee from the face of Israel; for the LORD fighteth for them against the Egyptians.

26 And the LORD said unto Moses, Stretch out thine hand over the sea, that

the waters may come again upon the Egyptians, upon their chariots, and upon their horsemen.

27 And Moses stretched forth his hand over the sea, and the sea returned to his strength when ye morning appeared; & the Egyptians fled against it; & the LORD overthrew ^βthe Egyptians in the midst of ye sea.

28 And the waters returned, and covered ^ο the chariots, and the horsemen, and all the host of Pharaoh that came into the sea after them: there remained not so much as one of them.

29 But the children of Israel walked upon dry land in the midst of the sea; and the waters were a wall unto them on their right hand, and on their left.

30 Thus the LORD saved Israel that day out of the hand of the Egyptians; & Israel saw the Egyptians dead upon the sea-shore.

31 And Israel saw that great γ work which the LORD did upon the Egyptians: and the people feared the LORD, and believed ^α the LORD, and his servant Moses.

CHAP. XV.

THEN sang ⁱ Moses and the children of Israel this song unto the LORD, and spake, saying, I will sing unto the LORD, for he hath triumphed gloriously: the horse and his rider hath he thrown into the sea.

2 The LORD is my strength and ^m song, and he is become my salvation: he is my God, and I will prepare him an ⁿ habitation; my father's God, and I will exalt him.

3 The LORD is a man of ^ο war: the LORD is his name.

4 Pharaoh's chariots and his host hath he cast into the sea: his chosen captains also are drowned in the Red Sea.

5 The depths have covered them: they sank into the bottom as a stone.

6 Thy right hand, ⁷ O LORD, is become glorious in power: thy right hand, O LORD, hath dashed in pieces the enemy.

7 And in the greatness of thine ^e excellency thou hast overthrown them that rose up against thee: thou sentest forth thy wrath, ^{which} consumed them ^u as stubble.

8 And with the blast of ^ο thy nostrils the waters were gathered together: the floods stood upright as an heap, and the depths were congealed in the heart of the sea.

9 The enemy said, I will pursue, I will overtake, I will divide the spoil; my lust shall be satisfied upon them; I will draw my sword, my hand shall ^ζ destroy them.

10 Thou didst blow with thy ^γ wind, the sea covered them: they sank as lead in the mighty waters.

11 Who is like ^z unto thee, O LORD, among the ^η gods? who is like thee, glorious in holiness, fearful in praises, doing wonders?

12 Thou stretchedst out thy right hand, the earth swallowed them.

13 Thou in thy mercy hast ^δ led forth the people ^{which} thou hast redeemed: thou hast guided them in thy strength unto thy holy habitation.

14 The people shall hear, and be afraid: sorrow shall take hold on the inhabitants of Palestina.

15 Then the dukes of Edom shall be amazed; the mighty men of Moab, trembling shall take hold upon them: all the inhabitants of Canaan shall melt/ away.

16 Fear and dread shall ^ε fall upon them: by the greatness of thine arm they shall be as still/ as a stone; till thy people pass

B. C. 1491.

a Ps. 74. 2.

Ac. 20. 28.

b Ps. 44. 2.

c Ps. 78. 54.

β shook off.

d Ps. 146. 10.

Da. 4. 3.

7. 27.

e ch. 15. 10.

Ps. 78. 53.

106. 11.

f Ju. 11. 34.

2 Sa. 6. 5.

Ps. 68. 25.

81. 2.

149. 3.

150. 4.

γ hand.

g ver. 1.

h ch. 4. 13.

19. 9.

Jn^ο. 2. 11.

11. 45.

i Ju. 5. 1.

2 Sa. 22. 1.

Ps. 106. 12.

k Ge. 16. 7.

l Nu. 33. 8.

m Ps. 18. 2.

27. 1.

62. 6.

118. 14.

Is. 12. 2.

δ that is,

bitterness.

Ru. 1. 20.

n 1 Ki. 8. 13. 27.

ο Ps. 24. 8.

45. 3.

Re. 19. 11.

p 2 Ki. 2. 21.

4. 41.

q Ps. 118. 15. 16.

r De. 33. 26.

Ps. 68. 33.

s De. 28. 27. 60.

t Ps. 41. 4.

103. 3.

u Ps. 59. 13.

Is. 5. 24.

47. 14.

Mat. 3. 12.

v 2 Sa. 22. 16.

Job 4. 9.

2 Th. 2. 8.

w Nu. 33. 10.

z or, re-

possess.

a Eze. 30. 15.

y ch. 14. 21.

Ps. 147. 18.

z Is. 40. 18.

η or, mighty

ones.

a ch. 15. 24.

Ps. 106. 25.

1 Co. 10. 10.

b Is. 63. 13.

c Nu. 11. 4. 5.

d Ps. 78. 24.

Jn^ο. 6. 31. 32.

θ the portion

of a day in

his day.

e De. 8. 16.

f Jos. 5. 1.

g De. 2. 25.

11. 25.

Jos. 2. 9.

h 1 Sa. 25. 37.

i ver. 22.

over, O LORD, till the people pass over, ^{which} ^a thou hast purchased.

17 Thou shalt bring them in, and ^δ plant them in the mountain of thine inheritance, in the place, O LORD, ^{which} thou hast made for thee to dwell in; in the ^ο sanctuary, O LORD, ^{which} thy hands have established.

18 The LORD shall reign ^d for ever & ever.

19 For the horse of Pharaoh went in with his chariots and with his horsemen into the sea, and the LORD brought again the waters of the sea upon them: but the children of Israel went on dry land in the midst of the sea.

20 And Miriam the prophetess, the sister of Aaron, ^f took a timbrel in her hand; and all the women went out after her with timbrels and with dances.

21 And Miriam answered them, Sing ye to the LORD, ^g for he hath triumphed gloriously; the horse and his rider hath he thrown into the sea.

22 So Moses brought Israel from the Red Sea; and they went out into the wilderness of ^k Shur: and they went three days in the wilderness, and found no water.

23 And when they came to ^l Marah, they could not drink of the waters of Marah, for they were bitter: therefore the name of it was called ^δ Marah.

24 And the people murmured against Moses, saying, What shall we drink?

25 And he cried unto the LORD; and the LORD shewed him a tree, ^{which} when he had cast into ^p the waters, the waters were made sweet: there he made for them a statute and an ordinance, and there he proved them,

26 And said, If thou wilt diligently hearken to the voice of the LORD thy God, and wilt do that which is right in his sight, and wilt give ear to his commandments, and keep all his statutes, I will put none of these diseases upon thee, ^{which} I have brought upon the Egyptians: ^a for I am the LORD ^t that healeth thee.

27 And they came to Elim, where were twelve wells of water, and threescore and ten palm-trees: and they encamped there by the waters.

CHAP. XVI.

AND they took their journey from Elim, ^w and all the congregation of the children of Israel came unto the wilderness of ^x Sin, which is between Elim and Sinai, on the fifteenth day of the second month after their departing out of the land of Egypt.

2 And the whole congregation of the children of Israel ^a murmured against Moses and Aaron in the wilderness:

3 And the children of Israel said unto them, Would to God we had died by the hand of the LORD in the land of Egypt, when ^ο we sat by the flesh-pots, and when we did eat bread to the full! for ye have brought us forth into this wilderness, to kill this whole assembly with hunger.

4 Then said the LORD unto Moses, Behold, I will rain ^d bread from heaven for you; and the people shall go out and gather ^θ a certain rate every day, that I may ^ο prove them, whether they will walk in my law, or no.

5 And it shall come to pass, that on the sixth day they shall prepare ^θ that which they bring in; and it shall be twice ⁱ as much as they gather daily.

בָּא סוֹס פָּרָעָה בָּרָכָו וּבִפְרָשָׁיו בָּיִם וַיִּשָּׁב יְהוָה
עֲלֵהֶם אֶת־מִי הַיָּם וַיִּגַּן יִשְׂרָאֵל הִלְכּוּ בִּיבִשָּׁה
בַּתְּרוֹךְ הַיָּם:

פ

וַתִּקַּח מִרְיָם הַנְּבִיאָה אֶחָת אֶתְכֹהֵן אֶת־הַתֹּף בְּיָדָהּ
וַתִּצְאָן כָּל־הַנָּשִׁים אַחֲרֶיהָ בַּתְּפִלִּים וּבִמְזִמָּה: וַתִּזְעַן
לֵהֶם מִרְיָם שִׁירֵי יְהוָה כִּי־נָצְחָה פָּאָה סוֹס וּרְכָבוֹ
רָמָה בָּיִם: ס וַיִּפֶּעַ מִשְׁחָה אֶת־יִשְׂרָאֵל מִיַּם־סִיחַ
וַיִּצְאֻ אֶל־מִדְּבַר־שִׁוְר וּלְכָדוּ שְׁלֹשַׁת־יָמִים בַּמִּדְבָּר
וְלֹא־מָצְאוּ מַיִם: וַיִּבְאֻ מִכְרֹת וְלֹא יָבִילוּ לִשְׁתֹּת
מִיַּם מִכְרֹת כִּי מִרְיָם הָיָה עַל־פִּי קָרָא שְׁמָהּ מִרְיָה:

וַיִּלְכְּדוּ הָעָם עַל־מִשְׁחָה לֵאמֹר מִדָּה־נָּשָׂתָה: וַיִּזְעַק
אֶל־יְהוָה וַיִּזְכְּרוּ יְהוָה עֵץ וַיִּשְׁלַח אֶל־הַיָּם וַיִּמְחַק
הַמַּיִם שָׁם שָׁם לוֹ הִקְוִימָשְׁתָּ וְשָׁם נִסְחֻ: וַיֹּאמְרוּ
אִם־שָׁמוּעַ תִּשְׁמָע לְקוֹלִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וַהֲיִשָּׁר
בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה וְהִצַּחֲתָ לְמַעֲוֹתָיו וְשִׁמְרָתָ כְּלִי־חַיִּי
כְּל־הַמִּחְקָלָה אֲשֶׁר־שָׁמָּה בְּמִצְרַיִם לֹא־אֲשִׁיעַ
עֲלֶיךָ כִּי אֲנִי יְהוָה וְלֹא־אֶפְשָׁה: ס וַיִּבְאֻ אֵילֶמָּה
וְשָׁם שָׁתִים עֲשׂוּהָ עֵינֵה מִיַּם וְשִׁבְעִים הַמִּרְיָם
וַיִּתְּנָשֶׁם עַל־הַמַּיִם:

CAP. XVI. י

וַיִּסְעוּ מֵאֵילֶם וַיִּבְאֻ כְּל־עֲדָת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־מִדְּבַר־
סִין אֲשֶׁר בְּיַרְדֵּי־אֵילִם וַיִּבְנוּ סֹנֶה בַּתְּמִשָּׁה עֲשָׂר יוֹם
לַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי לְצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: וַיִּזְכְּרוּ כְּל־
עֲדָת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל עַל־מִשְׁחָה וְעַל־אֶתְרוֹן בַּמִּדְבָּר:
וַיֹּאמְרוּ אֱלֹהִים בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִיִּתֵּן מִיתָתוֹ מִיַּד־יְהוָה
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּשִׁבְתֵּנוּ עַל־סִינַי הַבָּשָׂר בְּאֶתְנוּ
לֶחֶם לִשְׁבַע כִּי־הוֹצֵאתָם אֹתָנוּ אֶל־הַמִּדְבָּר הַזֶּה
לְדַמִּית אֶת־כָּל־הַתֹּף הַזֶּה בְּרָעַב: ס וַיֹּאמְרוּ
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ הֵנִי מִמִּצְרַיִם לָכֵן לֶחֶם מִיַּד־שָׁמָּיִם
וַיִּצָא הָעָם וַיִּלְכְּדוּ דְּבָרִים בְּיוֹמוֹ לִמְצֹן אֲנִסְנוּ
חֵיֶלֶף בַּחֲרֹתֵי אִסְלָא: וַתִּהְיֶה בֵּינוֹם הַשִּׁשִּׁי וַחֲכִינוּ
אֶת אֲשֶׁר־בָּיָאוּ וַתִּהְיֶה מִשְׁכָּה עַל אֲשֶׁר־לִקְחוּ
יֹם יוֹם: וַיֹּאמְרוּ מִשָּׁה וְאֶתְרוֹן אֶל־כָּל־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל עֲלֵב וַיִּדְעֻתָם כִּי יְהוָה הוֹצִיא אֹתָם
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: וַיִּזְכְּרוּ וַיֹּאמְרוּ אֶת־כְּכֹהֵן יְהוָה
בְּשִׁמְעוֹ אֶת־תַּלְתִּיתָם עַל־יְהוָה וַיִּזְכְּרוּ מִדָּה כִּי
תִּלְוִי עֲלֵינוּ: וַיֹּאמְרוּ מִשָּׁה בָּתָּה יְהוָה לָכֵן
בְּעֶרֶב בָּשָׂר לֹא־אֶל לֶחֶם בְּבֹקֶר לִשְׁבַע בְּשִׁמְעוֹ

וּמִצְרַיִם נָסִים לְקַרְאָתוֹ וַיִּנְעַר יְהוָה אֶת־מִצְרַיִם
בַּתְּרוֹךְ הַיָּם: וַיִּשְׁבּוּ הַיָּם וַיִּכְסּוּ אֶת־הָרָכָב וְאֶת־
הַפָּרָשִׁים לְכָל תֵּיל פָּרָעָה הַבָּאִים אַחֲרֵיהֶם בָּיִם
לֹא־נִשְׁאָר בָּהֶם עַד־אֶחָד: וַיִּגַּן יִשְׂרָאֵל הִלְכּוּ
בִּיבִשָּׁה בַּתְּרוֹךְ הַיָּם וַתִּפְּסִים לָהֶם חֲמָה מִיַּמִּינָם
וּמִשְׁמָאלָם: וַיִּזְעַק יְהוָה בֵּינוֹם הָהוּא אֶת־יִשְׂרָאֵל
מִיַּד מִצְרַיִם וַיִּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת־מִצְרַיִם מִת עַל־שֵׁפֶת
הַיָּם: וַיִּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת־הַיָּד הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה
יְהוָה בְּמִצְרַיִם וַיִּירָאוּ הָעָם אֶת־יְהוָה וַיֹּאמְרוּ
בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה עָבְדוּ: פ CAP. XV.

אוֹ יִשְׁרֵי־מִשְׁחָה וַיִּגַּן יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשִּׁירָה הוֹאֵל
לְיְהוָה וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר אֲשַׁעְרָה לְיְהוָה כִּי־נָצְחָה פָּאָה
סוֹס וּרְכָבוֹ רָמָה בָּיִם: עַי וַתִּמְחַר יְהוָה וַיִּהְיֶה
לִישׁוּעָה זֶה אֱלֹהֵי וְאֵלֵהוּ אֱלֹהֵי
אֲנִי וְאֶת־מִכְרֹתוֹ: יְהוָה אֵישׁ מִלְחָמָה יְהוָה
שָׁמוֹ: מִרְכַּבַּת פָּרָעָה וַחֲלִילֵי־יְהוָה בָּיִם וּמִבְחָר
שְׁלֹשִׁי מִדְּבַר בִּיסִיחַ: הַחֲמֹת וּסְגִימוֹ יִרְדּוּ
בְּמִצּוֹת כְּמוֹ אֶבֶן: יְמִינָה יְהוָה נִאֲדָרִי בָּלֵחַ יְמִינָה
יְהוָה תִּרְעַץ אוֹיֵב: וַיִּבְרַב אֶתְרוֹן תַּתְּלִים
קָמִיד תִּשְׁלַח תַּתְּלִים יֹאכְלֵמוֹ בַּקֶּשׁ: וַיִּבְרַח
אֲפִיךָ נִעְרַמוֹ מִיַּם נִעְבְּדוֹ כְּמוֹ־נֶד
נִלְוִים קָפָא תַחֲמֹת בְּלִבֵּי־יָם: אָמַר
אוֹיֵב אֶרְוֹחַ אֲשִׁיב אֶתְכֹהֵן שָׁלַל הַמִּלָּאמוֹ
נִשְׁתִּי אֶרֶץ חֲרָבִי תוֹרִישְׁמוֹ דִּי: לַשִּׁפְתָּה
בְּרוֹחַת כְּסָמוֹ יָם צִלְלוּ כְּעוֹפֹת כְּפִי
אַחֲרֵיהֶם: מִי־כִמְכָה בָּאֵלֶם יְהוָה מִי
כִּי־כִמְכָה נִאֲדָר בְּקֶדֶשׁ נִזְרָא תַחֲלֹת עֲשָׂה
פָּלָא: נִשְׁתִּי יְמִינָה תִּבְלַעְמוֹ אֶרֶץ: בַּחֲרֹת
בַּחֲסִידָה עִם־זוֹ נִלְוִי תַחֲלֹת עֲשָׂה אֶל־נִזְרָה
קִדְשָׁה: שְׁמַעַ עֲפִים יִרְוֹן תִּל
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל פִּלְשָׁת: אוֹ נִבְהִלוֹ אֶל־פִּי
אֲדוֹם אֵילִי מוֹאֵב יֹאחְזִיקוֹ רָעַד נִמְנוֹ
כָּל יִשְׂרָאֵל נִנְעַן: תַּפֵּל עֲלֵיהֶם אִמְתָּה
וַיִּפְחַד בְּגוֹל וְרוֹשָׁה יִדְמוֹ פֶּאֶבֶן עַד
יַעֲבֹר עַמְּךָ יְהוָה עַד־עֲבֹר עֲסָדוֹ
קָנִית: תִּבְאֵמוֹ וְתִשְׁלַעְמוֹ בְּתַר נַחֲלֹתָהּ מִכּוֹן
לִשְׁתֹּתָה עֲלֵיהָ יְהוָה מִקְרָשׁ אֲרָץ כּוֹנֵנוֹ
יְהוָה: יְהוָה מִלֶּךְ לְעָלְמָה וְעַד: כִּי

יְהוָה נָתַן לָכֶם הַשִּׁבְעָה עַל־פִּי הוּא נָתַן לָכֶם בְּיוֹם
הַשְּׁשִׁי לֶחֶם יוֹמִים שְׁנֵי אִישׁ תַּחֲמוּלֵּי אֶל־צֹאֵא אִישׁ
מִמֶּקְמוֹ בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיִּשְׁבְּתוּ הָעָם בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי
וַיִּקְרְאוּ בֵּית־יִשְׂרָאֵל אֶת־שְׁמוֹ מִן הוּא פָּרַע בֶּן־
לֵבָן וַיַּעֲמֵמוּ בַּעֲשִׂיחוֹת בְּרָבֹשׁ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה וְהִ⁹⁰
הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה מֵאֵל הָעֶמֶל מִמֶּנּוּ לְמַשְׁמֶרֶת
לְדַחֲמֵיכֶם לַמֶּנֶּץ יִרְאוּ אֶת־הָעֶלְחָם אֲשֶׁר הֶאֱכִלְתִּי
אֲתֶכֶם בַּמִּדְבָּר בְּהוֹצִיאֲכִי אֲתֶכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אֶהֱרֹן קַח צִנְצֻנֹת אֶחָת וְהֵן שֵׁמֶרֶת
מֵאֵל הָעֶמֶל מִן הוּא וְהִנֵּה אֲחוֹי לִפְנֵי יְהוָה לְמַשְׁמֶרֶת
לְדַחֲמֵיכֶם פֶּאֶשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וַיַּעֲבִדְהוּ⁹¹
אֶתְהֵן לִפְנֵי הָעֵדוּת לְמַשְׁמֶרֶת וַיִּבְנֶי יִשְׂרָאֵל אֶכְלֵי⁹²
אֶת־הַפֶּן אֶרְבָּעִים שָׁנָה עַד־בָּאֵם אֶל־אֶרֶץ נַשְׁבָּת
אֶת־הַפֶּן אֶכְלֵי עַד־בָּאֵם אֶל־קָדֵדָה אֶרֶץ כְּנָעַן
וְהָעֶמֶל עֲשִׂיתָ הָאִפָּה הוּא ו

CAP. XVII. י

וַיִּסְעוּ כָּל־עַדֹת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִמִּדְבַּר־סִנַּי לְמַסְעֵיהֶם
עַל־פִּי יְהוָה וַיִּהְיוּ בְּרַפְסִידִים וְאֵין מִים לְשִׁתּוֹת הָעָם
וַיִּרְבֵּה הָעָם עִם־מֹשֶׁה וַיֹּאמְרוּ הֲנִי־לָנוּ מִים וְנִשְׁתָּה
וַיֹּאמֶר לָהֶם מֹשֶׁה מִדֵּה־תְּרִיבֹתֶיךָ עֲמֹלִי מִדֵּה־תִּנְסֹן
אֶת־יְהוָה וַיִּצְמָא שָׁם הָעָם לַמִּים וַיִּלְךְ הָעָם
עַל־מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר לָפֹדָה זֶה הִעֲלִיתֵנִי מִמִּצְרַיִם
לְהָמִית אֹתִי וְאֶת־בְּנֵי וְאֶת־מִקְנִי בַּצָּמָא וַיִּצְעַק
מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה לֵאמֹר מִה אֶעֱשֶׂה לָּעָם הַזֶּה עוֹד
מִמֶּנּוּ וּסְקֹלִנִי וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עֲבֹל לִפְנֵי
הָעָם וְקַח אֶתְּהָ מִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִסֶּדֶךְ אֲשֶׁר הִפְתָּ
בּוֹ אֶת־הַיָּדָאֵר־קַח בְּיָדְךָ וְהִלַּכְתָּ הֲגִנִי עִמּוֹ לִפְנֵיךָ
שָׁם עַל־הַצֹּהֵר בְּחֹרֵב וְהִפְתָּ בַּעֲזוֹר וַיִּצְאֻ מִמֶּנּוּ
מִים וּשְׁתִּיהָ הָעָם וַיַּעַשׂ בֵּן מֹשֶׁה לַעֲזִי וְקָמַ
יִשְׂרָאֵל וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם מִסֶּדֶךְ וּמִרְבֵּה עַל־
רֵיבִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל־נִסְתָּם אֶת־יְהוָה לֵאמֹר הִנֵּךְ
יְהוָה בְּקִרְבֵּנוּ אִם־אֵין ו

וַיָּבֹא עֲמֹלֶךְ וַיִּלָּחֶם עִם־יִשְׂרָאֵל בְּרַפְסִידִים וַיֹּאמֶר
מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה שְׁלַח אֱנָשִׁים וַיֵּצֵא הָעֶלְחָם
בַּעֲמֹלֶךְ מִחוּר אֲכִי נָצַב עַל־רֹאשׁ הַגִּבְעָה וּמִפֶּה
הָאֱלֹהִים בִּינִי וַיַּעַשׂ יְהוָה שֶׁפֶסֶר פֶּאֶשֶׁר אָמְרוּ לֹ' מֹשֶׁה
לְהִלָּחֶם בַּעֲמֹלֶךְ וּמֹשֶׁה אֶתְהֵן חֹזֵר עָלָיו רֹאשׁ
הַגִּבְעָה וְיְהוָה פֶּאֶשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וַיִּבְנֶר

יְהוָה אֶת־תַּלְפִּיתְכֶם אֲשֶׁר־אֲתֶם מְלִינִם עָלָיו וַיִּבְחֲנוּ
מִדֵּה לֹא־עֲלִינוּ תַלְפִּיתְכֶם כִּי עַל־יְהוָה וַיֹּאמֶר
מֹשֶׁה אֶל־אֶהֱרֹן אָמַר אֶל־כָּל־עַדֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
קִרְבוּ לִפְנֵי יְהוָה כִּי שָׁמַע אֶת תַּלְפִּיתְכֶם וַיְהִי
כַּדָּבָר אֲשֶׁר אֶל־כָּל־עַדֹת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיִּפְּנוּ אֶל־
הַמִּדְבָּר וְהִנֵּה כְּבוֹד יְהוָה נֹרָאָה בָּעֵנָן ו
וַיִּבְרַח יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר שְׁמִיעִי אֶת־
תַּלְוֹתָ בְנֵי יִשְׂרָאֵל דָּבָר אֱלֹהִים לֵאמֹר בֵּין הַעֲרִיבִים
הֶאֱכִלוּ בָשָׂר וּבִבְקָר תִּשְׁבַּע־לָחֶם וַיִּדְעֻתָם כִּי אֵין
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וַיְהִי בַעֲזוֹב וַתַּעַל הַשִּׁלֹּץ וְתָסַם
אֶת־הַמִּתְנַה וּבִבְקָר הִיחָה שִׁכְבַּת הַפֶּל סָבִיב
לְפָתְחָה וַתַּעַל שִׁכְבַּת הַפֶּל וְהִנֵּה עַל־פְּנֵי
הַמִּדְבָּר וְהָאִפָּה וְהָאִפָּה עַל־הָאֶרֶץ וַיִּרְאוּ
בְנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אֶחָיו מִן הוּא כִּי לֹא
יָרְעוּ מִדֵּה הוּא וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֱלֹהִים הוּא הָעֶלְחָם
אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה לָכֶם לֶאֱכֹלָה וְהִי הַדָּבָר אֲשֶׁר
צִוָּה יְהוָה לְקַטֹּף מִמֶּנּוּ אִישׁ לִפְנֵי אֶכְלֵי עִמּוֹ
לְגַלְגֹּלֶת מִסֶּפֶר נִשְׁתִּיתְכֶם אִישׁ לֹאֲשֶׁר בְּאֶהֱרֹלֹו
תִּקְדוּ וַיַּעֲשִׂיכֶן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּלְקְטוּ הַמִּרְבֵּה
וְהַמִּמְעִיט וַיִּמְדוּ בַּעֲמֹר וְלֹא הִעֲדִיף הַמִּרְבֵּה
וְהַמִּמְעִיט לֹא הִחֲסִיר אִישׁ לִפְנֵי אֶכְלֵי לְקַטֹּף
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֱלֹהִים אִישׁ אֶל־יְהוָה מִמֶּנּוּ עַד־
כָּתוּב וְלֹא־שָׁמַע אֶל־מֹשֶׁה וַיִּחַדּוּ אֲנָשִׁים מִמֶּנּוּ
עַד־כָּתוּב וַיִּרְסוּ תוֹלָעִים וַיִּבְאֹשׁ וַיִּקְצַף עֲלֵהֶם מֹשֶׁה
וַיִּלְקְטוּ אֲחוֹי בַּבְּקָר בַּבְּקָר אִישׁ כִּפִּי אֶכְלֵי וְתָסַם
הַשְּׁמֶלֶט וְנָמַס וַיְהִי בְּיוֹם הַשְּׁשִׁי לְקַטֹּף לָחֶם
מִשְׁנֵה שְׁנֵי הָעֶמֶל לְאֶתְהֵן וַיִּבְאֹו כָּל־נִשְׁיָאֵי הָעַדֹה
וַיִּבְרְדוּ לְמֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הוּא אֲשֶׁר דָּבָר
יְהוָה שִׁבְתֹּן שִׁבַּת־קָדֵשׁ לַיהוָה מִחוּר אֶת־אֲשֶׁר־
הָאִפָּה וְאֶת־אֲשֶׁר־הַבְּשִׁלֹו בְּשִׁלּוֹ וְאֶת־כָּל־
הָעֲדָה הִנִּיחוּ לָכֶם לְמַשְׁמֶרֶת עַד־הַבְּקָר וַיַּעֲבִדוּ
אֲחוֹי עַד־הַבְּקָר פֶּאֶשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה וְלֹא הִבְאִישׁ
וַיִּרְמָה לֹא־הִיחָה בּוֹ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הוּא הַיּוֹם
כִּי־שִׁבַּת הַיּוֹם לַיהוָה הַיּוֹם לֹא תִמְצָאֻהוּ בָשָׂדָה
אֶל־שִׁשַּׁת יוֹמִים תִּלְקַחְהוּ וּבְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שִׁבַּת לֹא
יִהְיֶה בּוֹ וַיְהִי בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי יִצְאֻ מִן־הָעָם לְלָקֹט
וְלֹא מִצְאֻ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עַד־
אֶהֱבֶה מִאֲתָתִים לְשִׁמּוֹר מִצְוֹתִי וְתוֹרֹתִי רֹאֵה כִּי

6 And Moses and Aaron said unto all the children of Israel, At even, then ye shall know that the LORD hath brought you out from the land of Egypt;

7 And in the morning, then ye shall see the glory ⁶ of the LORD; for that he heareth your murmurings against the LORD: and what are we, that ye murmur against us?

8 And Moses said, *This shall be*, when the LORD shall give you in the evening flesh to eat, and in the morning bread to the full; for that the LORD heareth your murmurings which ye murmur against him: and what *are* we? your murmurings are not against us, ^d but against the LORD.

9 And Moses spake unto Aaron, Say unto all the congregation of the children of Israel, Come ^e near before the LORD; for he hath heard your murmurings.

10 And it came to pass, as Aaron spake unto the whole congregation of the children of Israel, that they looked toward the wilderness, and, behold, the glory of the LORD ^f appeared in the cloud.

11 And the LORD spake unto Moses, saying,

12 I have heard the ^h murmurings of the children of Israel: speak unto them, saying, At even ye shall eat flesh, and in the morning ye shall be filled with bread; and ye shall know that I ⁱ am ye LORD your God.

13 And it came to pass, that at even the quails ^k came up, and covered the camp; and in the morning the dew lay round about the host.

14 And when the dew that lay was gone up, behold, upon the face of the wilderness ^l there lay a small round thing, as small as the hoar-frost on the ground.

15 And when the children of Israel saw ^m it, they said one to another, ⁿ *It is manna*: ^o for they wist not what it was. And Moses said unto them, *This is the bread which the LORD hath given you to eat.*

16 *This is the thing which the LORD hath commanded, Gather of it every man according to his eating; an omer ^p for every man, according to the number of your ^q persons: take ye every man for ^r them which are in his tents.*

17 And the children of Israel did so, and gathered, some more, some less.

18 And when they did mete ^s it with an omer, ^t he that gathered much had nothing over, and he that gathered little had no lack: they gathered every man according to his eating.

19 And Moses said, Let no man ^u leave of it till the morning.

20 Notwithstanding they hearkened not unto Moses; but some of them left of it until the morning, and it bred worms, and stank: and Moses was wroth with them.

21 And they gathered it every morning, every man according to his eating: and when the sun waxed hot, it melted.

22 And it came to pass, ^v that on the sixth day they gathered twice as much bread, two omers for one man: and all the rulers of the congregation came and told Moses.

23 And he said unto them, *This is that which the LORD hath said, To-morrow is the ^w rest of the holy sabbath unto the LORD: bake ^x that which ye will bake to-day, and seethe that ye will seethe; and that which remaineth over lay up for you, to be kept until the morning.*

24 And they laid it up till the morning, as Moses bade: and it did not ^y stink,

B. C. 1491.

a ch. 20.9,10.
b ver. 10.

c ch. 40. 34.

d Nu. 14. 10.

e Nu. 14. 11.

f 2 Ki. 17. 14.

g Ps. 78. 10, 22.

h 106. 13.

i Je. 9. 6.

j Eze. 5. 6.

k 1 Sa. 8. 7.

l Mat. 10. 40.

m Lu. 10. 16.

n Nu. 16. 16.

o Nu. 11. 7, 8.

p Nu. 14. 10.

q 1 Ki. 8. 10.

r he. ver. 7.

s He. 9. 4.

t Nu. 11. 31.

u Ps. 78. 27. 31.

v 105. 40.

w ch. 25. 16.

x Nu. 1. 50.

y 17. 10.

z 1 Ki. 8. 9.

aa Nu. 33. 38.

ab De. 8. 2, 3.

ac Ne. 9. 21.

ad Jn. 6. 31, 49.

ae Jos. 5. 12.

af Ne. 9. 15.

ag β or, What

ah is this? or,

ai It is a por-

aj tion.

ak o ver. 31, 33.

al Nu. 11. 7.

am De. 8. 3, 16.

an Jos. 5. 12.

ao Ne. 9. 15.

ap Ps. 78. 24.

aq 105. 40.

ar Jn. 6. 31.

as 49. 58.

at 1 Co. 10. 3.

au He. 9. 4.

av Re. 2. 17.

aw p ver. 16, 32, 33

ax γ by the poll,

ay or, head.

az q ch. 16. 1.

ba Nu. 33. 12, 14

bb δ souls.

bc r Nu. 20. 3, 4.

bd s 2 Co. 8. 15.

be t De. 6. 16.

bf Ps. 78. 13, 41

bg 95. 8, 9.

bh Is. 7. 12.

bi Mat. 4. 7.

bj 1 Co. 10. 9.

bk n Mat. 6. 34.

bl v 1 Sa. 30. 6.

bm Jn. 8. 59.

bn 10. 31.

bo Ac. 7. 59.

bp 14. 19.

bq w ch. 7. 20.

br Nu. 20. 8. 11

bs x Ps. 105. 41.

bt 114. 8.

bu 1 Co. 10. 4.

bv y ch. 20. 8;

bw 31. 15; 35. 3.

bx Ge. 2. 3.

by I.e. 23. 3.

bz z i.e. Temp-

neither was there any worm therein.

25 And Moses said, Eat that to-day, for to-day ¹ is a sabbath unto the LORD: to-day ye shall not find it in the field.

26 Six ^a days ye shall gather it; but on the seventh day, ^b which is the sabbath, in it there shall be none.

27 And it came to pass, ^c that there went out some of the people on the seventh day for to gather, and they found none.

28 And the LORD said unto Moses, How long refuse ^d ye to keep my commandments and my laws?

29 See, for that the LORD hath given you the sabbath, therefore he giveth you on the sixth day the bread of two days: abide ye every man in his place; let no man go out of his place on the seventh day.

30 So ye people rested on ^e ye seventh day.

31 And the house of Israel called the name thereof Manna: and it was like ^f coriander-seed, white; and the taste of it was like wafers made with honey.

32 And Moses said, *This is the thing which ye LORD commandeth, Fill an omer of it to be kept for your generations; that they may see the bread wherewith I have fed you in the wilderness, when I brought you forth from the land of Egypt.*

33 And Moses said unto Aaron, Take a pot, and put an omer full of manna therein, and lay it up before the LORD, to be kept for your generations.

34 As the LORD commanded Moses, so Aaron laid it up ^g before the Testimony, to be kept.

35 And the children of Israel did eat manna ^h forty years, until they came to a land inhabited: they did eat manna, until they came unto the borders ⁱ of the land of Canaan.

36 Now an omer ^j is the tenth part of an ephah.

CHAP. XVII.

AND all the congregation of the children of Israel journeyed from the wilderness of Sin, ^k after their journeys, according to the commandment of the LORD, and pitched in Rephidim: and ^l there was no water for the people to drink.

2 Wherefore the people did chide ^m with Moses, and said, Give us water that we may drink. And Moses said unto them, Why chide ye with me? wherefore do ye tempt ⁿ the LORD?

3 And the people thirsted there for water; and the people murmured against Moses, and said, Wherefore is ^o this that thou hast brought us up out of Egypt, to kill us and our children and our cattle with thirst?

4 And Moses cried unto the LORD, saying, What shall I do unto this people? they be almost ready to stone ^p me.

5 And the LORD said unto Moses, Go on before the people, and take with thee of the elders of Israel; and thy rod, wherewith thou smotest ^q the river, take in thine hand, and go:

6 Behold, I will stand before thee there upon the rock in Horeb; & thou shalt smite the rock, & there shall ^r come water out of it, that the people may drink. And Moses did so in the sight of the elders of Israel.

7 And he called the name of the place ^s Massah, and ^t Meribah, because of the chiding of the children of Israel, and because they tempted the LORD, saying, Is the LORD among us, or not?

8 Then came ^a Amalek, and fought with Israel in Rephidim.

9 And Moses said unto ^b Joshua, Choose us out men, and go out, fight with Amalek: to-morrow I will stand on the top of the hill with the rod of God in mine hand.

10 So Joshua did as Moses had said to him, and fought with Amalek: and Moses, Aaron, & Hur, went up to the top of ^y e hill.

11 And it came to pass, when Moses held up his hand, that Israel prevailed; & when he let down his hand, Amalek prevailed.

12 But Moses' hands *were* heavy; and they took a stone, and put it under him, and he sat thereon: and Aaron and Hur stayed up his hands, the one on the one side, and the other on the other side: and his hands were steady until the going down of the sun.

13 And Joshua discomfited Amalek and his people with the edge of the sword.

14 And the LORD said unto Moses, Write this *for* a memorial in a book, and rehearse it in the ears of Joshua: for I will utterly put out the remembrance of Amalek ^c from under heaven.

15 And Moses built an altar, and called the name of it ^e JEHOVAH-nissi:

16 For he said, ^h Because the LORD hath sworn that the LORD will have war with Amalek from generation to generation.

CHAP. XVIII.

WHEN ^k Jethro, the priest of Midian, Moses' father-in-law, heard of all that God had done for Moses, and for Israel his people, and that the LORD had brought Israel out of Egypt,

2 Then Jethro, Moses' father-in-law, took Zipporah, Moses' wife, after he had sent her back,

3 And her two sons; of which the name of the one *was* ^l Gershom; for he said, I have been an alien in a strange land:

4 And the name of the other *was* ^l Eliezer; For the God of my father, *said* he, *was* mine help, and delivered me from the sword of Pharaoh.

5 And Jethro, Moses' father-in-law, came with his sons and his wife unto Moses into the wilderness, where he encamped at the ⁿ mount of God:

6 And he said unto Moses, I thy father-in-law Jethro am come unto thee, and thy wife, and her two sons with her.

7 And Moses went out to meet his father-in-law, and did obeisance, ^o and kissed him: and they asked each other of *their* welfare; ^u and they came into the tent.

8 And Moses told his father-in-law all that the LORD had done unto Pharaoh and to the Egyptians for Israel's sake, and all the travail that had ^v come upon them by the way, & *how* the LORD ^q delivered them.

9 And Jethro rejoiced ^r for all the goodness which the LORD had done to Israel, whom he had delivered out of the hand of the Egyptians.

10 And Jethro said, ^s Blessed *be* the LORD, who hath delivered you out of the hand of the Egyptians, and out of the hand of Pharaoh; who hath delivered the people from under the hand of the Egyptians.

11 Now I know that the LORD is greater than all ^v gods: for in the thing wherein they dealt proudly ^w he *was* above them.

12 And Jethro, Moses' father-in-law, took a burnt-offering and sacrifices for God: and Aaron came, and all the elders of Israel, to eat bread with Moses' father-

B. C. 1491.

a Ge. 36. 12.

Nu. 24. 20.

b De. 12. 7.

1 Ch. 29. 22.

1 Co. 10. 21.

c *called*

Jesus,

Ac. 7. 45.

He. 4. 8.

c Nu. 15. 34.

27. 5.

De. 17. 8, 9.

γ *a man and his fellow.*δ *fading thou wilt fade.*

d De. 1. 9, 12.

e Nu. 24. 20.

De. 25. 19.

f ch. 20. 19.

De. 5. 5.

γ *i. e. the LORD my banner.*

Ps. 60. 4.

η *or, Because the hand of Amalek is against the throne of the LORD, therefore, &c.*θ *the hand upon the throne of the LORD.*

g De. 4. 1.

6. 1, 2.

Ne. 9. 14.

h ch. 2. 16.

i De. 1. 15-17.

16. 18.

2 Sa. 23. 3.

Job 29. 16.

31. 13.

κ *i. e. a stranger there.*λ *i. e. my GOD is an help.*

h Nu. 11. 17.

l 1 Sa. 8. 7.

m Ge. 30. 25.

n ch. 3. 1, 12.

o Ge. 29. 13.

33. 4.

μ *peace.*

p Nu. 10. 29, 30

v *found them.*

q Ps. 106. 43.

107. 2.

r Ro. 12. 15.

s Nu. 33. 15.

t ch. 17. 1, 8.

u 2 Sa. 18. 28.

Lu. 1. 68.

v Ps. 95. 3.

97. 9.

w Job 40. 11.

Da. 4. 37.

x ch. 7, & c.

y De. 32. 11.

Is. 40. 31.

63. 9.

in-law ^b before God.

13 And it came to pass on the morrow, that Moses sat to judge the people: and the people stood by Moses from the morning unto the evening.

14 And when Moses' father-in-law saw all that he did to the people, he said, What *is* this thing that thou doest to the people? why sittest thou thyself alone, and all the people stand by thee from morning unto even?

15 And Moses said unto his father-in-law, Because the people come unto ^c me to inquire of God:

16 When they have a matter, they come unto me; and I judge between ^γ one and another; and I do make them know the statutes of God, and his laws.

17 And Moses' father-in-law said unto him, The thing that thou doest *is* not good.

18 Thou ^δ wilt surely wear away, both thou, and this people that *is* with thee: for this thing *is* too heavy ^d for thee; thou art not able to perform it thyself alone.

19 Hearken now unto my voice, I will give thee counsel, and God shall be with thee: be thou for the people ^f to Godward, that thou mayest bring the causes unto God:

20 And thou shalt teach them ^g ordinances and laws, and shalt shew them the way wherein they must walk, and the work that they must do.

21 Moreover, thou shalt provide out of all the people able men, such as ⁱ fear God, men of truth, hating covetousness: and place *such* over them, to be rulers of thousands, and rulers of hundreds, rulers of fifties, and rulers of tens:

22 And let them judge the people at all seasons: and it shall be, *that* every great matter they shall bring unto thee, but every small matter they shall judge: so shall it be easier for thyself, and they shall bear the burden ^k with thee.

23 If thou shalt do this thing, and God command ^l thee *so*, then thou shalt be able to endure, and all this people shall also go to ^m their place in peace.

24 So Moses hearkened to the voice of his father-in-law, and did all that he had said.

25 And Moses chose able men out of all Israel, and made them heads over the people, rulers of thousands, rulers of hundreds, rulers of fifties, and rulers of tens.

26 And they judged the people at all seasons: the hard causes they brought unto Moses, but every small matter they judged themselves.

27 And Moses let his father-in-law depart; & ^p he went his way into his own land.

CHAP. XIX.

IN the third month, when the children of Israel were gone forth out of the land of Egypt, the same day came they into the wilderness ^q of Sinai.

2 For they were departed from ^r Rephidim, and were come to the desert of Sinai, and had pitched in the wilderness; and there Israel camped before the mount.

3 And Moses went up unto God, and the LORD called unto him out of ^y e mountain, saying, Thus shalt thou say to the house of Jacob, and tell the children of Israel:

4 Ye have seen what I did ^s unto the Egyptians, and *how* I bare you on eagles' wings, ^y and brought you unto myself.

5 Now therefore, if ye will obey my voice indeed, and keep my covenant, then

וַיֹּאמֶר אֶתָּה עֲשֵׂה לָעָם מִדּוֹעַ אֶתָּה יוֹשֵׁב בְּדֶבֶר
וְכָל־הָעָם נִצָּב עִלָּיְךָ מִן־בֶּקֶר עַד־עֶרֶב׃ וַיֹּאמֶר
מֹשֶׁה לְחֹתָנוּ כִּי־בָא אֵלַי הָעָם לִרְשָׁתִּי אֱלֹהִים׃
כִּי־יֵחַדֶּה לָהֶם דָּבָר בָּא אֵלַי וְשָׁפְטֵמֶי בֵּין אִישׁ וּבֵין
רֵעֵהוּ הַדּוֹעֵת אֶת־חֵקֵי הָאֱלֹהִים וְאֶת־הַדּוֹרְמוֹ׃
וַיֹּאמֶר הֲרֵגֵן מֹשֶׁה אֵלָיו לֹא־מִשׁוֹב הַדָּבָר אֲשֶׁר
אֶתָּה עֹשֶׂה׃ נָבֹל תִּבְלֶה בַּסֵּאתָה בַּסִּדְּהָעִם הַזֶּה
אֲשֶׁר עָמְדוּ כִּי־נִבְרַ מִפְּקֹד הַדָּבָר לֹא־רֹאבֵל עֲשֵׂהוּ
לְבָדָּה׃ עֲתָה שָׁמַע בְּקוֹל אִיעֲצָה יְהוָה אֱלֹהִים עִמָּךְ׃
וְהִיךְ אֶתָּה לָעָם מִלִּי הָאֱלֹהִים וְהִבֵּאת אֶתָּה אֶת־
הַדָּבָרִים אֶל־הָאֱלֹהִים׃ וְהוֹדוּתָהּ אֶתָּה אֶת־
הַתִּקִּים וְאֶת־הַהוֹלֹת הַדּוֹעֵת לָהֶם אֶת־הַדָּבָר
וְלִבִּי בָּהּ וְאֶת־הַפִּעֲשֵׂה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה׃ וְאֶתָּה תִּהְיֶה
מִכָּל־הָעָם אֲנִשְׁי־חַיִּל׃ וַיֹּא אֱלֹהִים אֲנִשִּׁי אֲמַת
שְׂנֵאִי בָצַע וְשִׁמַּת עֲלֵהֶם שׁוּרִי אֶלְפִים שׁוּרִי מֵאוֹת
שׁוּרִי חֲמִשִּׁים וְשׁוּרִי עֶשְׂרֹת׃ וְשָׁפְטוּ אֶת־הָעָם
בְּכָל־עֵת וְהָיָה כִּלִּי־הַדָּבָר הַגָּדֹל יָבִיאוּ אֵלָיְךָ וְכָל־
הַדָּבָר הַקָּטָן יִשְׁפֹּטוּהֶם וְהָקֵל מִעֲלֶיךָ וְנִשְׁאָר
אֶתָּה׃ אִם אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה תַּעֲשֶׂה וְצִוָּךְ אֱלֹהִים
וְיִכְלֹת עִמָּךְ וְגַם כִּלִּי־הָעָם הַזֶּה עֲלִמְקֻמוֹ יָבֹא
בְּשָׁלוֹם׃ וְשָׁמַע מֹשֶׁה לְקוֹל חֹתָנוּ וַיַּעַשׂ כֹּל אֲשֶׁר
אָמַר׃ וַיַּבְדֵּר מֹשֶׁה אֲנִשְׁי־חַיִּל מִכָּל־יִשְׂרָאֵל וַיִּתֵּן
אֹתָם רִאשִׁים עַל־הָעָם שׁוּרִי אֶלְפִים שׁוּרִי מֵאוֹת
שׁוּרִי חֲמִשִּׁים וְשׁוּרִי עֶשְׂרֹת׃ וְשָׁפְטוּ אֶת־הָעָם
בְּכָל־עֵת אֶת־הַדָּבָר הַקָּטָן וְיָבִיאוּ אֶל־מֹשֶׁה וְכָל־
הַדָּבָר הַקָּטָן יִשְׁפֹּטוּהֶם׃ וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה אֶת־
חֹתָנוּ וַיֵּלֶךְ לוֹ אֶל־אֶרְצוֹ׃ פ

CAP. XIX. יט

בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי לִצְאת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם
בַּיּוֹם הַזֶּה בָּאוּ מִדְבַּר סִינִי׃ וַיִּסְעוּ מִרְפִּידִים וַיָּבֹאוּ
מִדְבַּר סִינִי׃ וַיִּהְיֶה בַּמִּדְבָּר וַיְחַדְּשֵׁם יִשְׂרָאֵל נֶגֶד
הַדָּר׃ וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל־הָאֱלֹהִים וַיֹּקְרָא אֵלָיו
יְהוָה מִן־הַדָּבָר לֵאמֹר בָּהּ תֹּאמַר לְבֵית יִעֲקֹב
וְתֹנִיד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ אֲתָם רִאשֵׁי אֲשֶׁר עָשִׂיתִי
לְמִצְרָיִם וְאֲשָׂא אֹתָכֶם עַל־פְּנֵי נְשָׁרִים וְאֶבֶן
אֹתָכֶם אֵלַי׃ וְעֲשֵׂה אִם־שָׁמַעַתְּ הַשְּׁמַעִי בְּקוֹלִי
וְשִׁמְרָתֶם אֶת־בְּרִיתִי וְהָיִיתֶם לִי סֵגֻלָּה מִכָּל־
הָעַמִּים כִּי־לִי כָל־הָאָרֶץ׃ וְאַתָּם תִּהְיוּ לִי

יִשְׂרָאֵל וְכֹאֲשֶׁר יִצְחָק דָּו וְגִבְרָ עֲמִלֵּךְ׃ וַיֹּרֶ מֹשֶׁה
כְּבָדִים וַיַּחְדֹּר־לָכֵן וַיִּשְׁיֻמוּ תַחְתּוֹ וַיִּשָּׁב עָלָהּ
וְאֶהְרֹן וְחֹרֵי קָמְנוּ בְּיָדָיו מִזֶּה אֶחָד וּמִזֶּה אֶחָד
וַיִּהְיֶה יָדָיו אֶמּוּנָה עַד־בָּא הַשָּׁמֶשׁ׃ וַיְחַלֵּשׁ יְהוֹשֻׁעַ
אֶת־עַמִּלֵּךְ וְאֶת־עַמּוֹ לִפְי־הָרֵב׃ פ
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה כָּתֹב זֹאת וְקִרְא בְּפֶסֶר וְשִׁים
בְּאוֹנֵי יְהוֹשֻׁעַ כִּי־מַחֲזֶה אֶמְחֶה אֶת־זִכְרֵךְ עַמִּלֵּךְ
מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם׃ וַיִּכֶן מֹשֶׁה מִזִּבְחַת וַיִּקְרָא
שְׁמוֹ יְהוָה נְסִי׃ וַיֹּאמֶר כִּי־לִי עַל־כֵּן יִהְיֶה
מִלְחָמָה לְיְהוָה בְּעַמִּלֵּךְ מִזֶּר דָּו׃

פ פ פ פ פ
CAP. XVIII. יח

וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ כִּהֵּן מִדְבָּר חֲרָן מֹשֶׁה אֶת־כָּל־אֲשֶׁר
עָשָׂה אֱלֹהִים לְמֹשֶׁה וּלְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ כִּי־יֹצֵא יְהוָה
אֶת־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם׃ וַיֵּחַד יִתְרוֹ חֲרָן מֹשֶׁה
אֶת־צִפּוֹרָה אִשְׁתּוֹ מֹשֶׁה אֶחָד שְׁלֹחֶה׃ וְאֵת שְׁנֵי
בָנֶיהָ אֲשֶׁר שָׁם הָאֶחָד גִּרְשֹׁם כִּי־אָמַר גֵּר הָיִיתִי
בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וְשֵׁם הָאֶחָד אֶלְעִזָּר כִּי־אֵלָיו אָבִי
בָּעוֹרִי וַיִּצְלָנִי מִחֶרֶב פָּרַעַה׃ וַיָּבֹא יִתְרוֹ חֲרָן
מֹשֶׁה וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ אֶל־מֹשֶׁה אֶל־הַמִּדְבָּר אֲשֶׁר־
הָיָה חֹמֶה שָׁם הָרַ הָאֱלֹהִים׃ וַיֹּאמֶר אֶל־מֹשֶׁה
בָּנִי חֲתָנְךָ יִתְרוֹ בָּא אֵלָיְךָ וְאִשְׁתְּךָ וּשְׁנֵי בָנֶיהָ
עִמָּךְ׃ וַיָּבֹא מֹשֶׁה לְקִרְיַת חֲתָנוֹ וַיִּשְׁתַּחֲוֶה וַיִּשְׁקֶה
לוֹ וַיִּשְׁתָּאֵל אִישׁ־לִרְעֵהוּ לְשָׁלוֹם וַיָּבֹאוּ הָאֲחֵלָה׃
וַיִּסְפֹּר מֹשֶׁה לְחֹתָנוּ אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה
לְפָרַעַה וּלְמִצְרָיִם עַל־אוֹתֹת יִשְׂרָאֵל אֶת־כָּל־
הַחֲלָאָה אֲשֶׁר מִצַּאתָם בְּדֶרֶךְ וַיִּצְלַם יְהוָה׃ וַיַּחֲדֹ
יִתְרוֹ עַל כָּל־הַפְּלֹאָה אֲשֶׁר־עָשָׂה יְהוָה לְיִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר הֵצִילוֹ מִיַּד מִצְרָיִם׃ וַיֹּאמֶר יִתְרוֹ בְּרַחֵם יְהוָה
אֲשֶׁר הֵצִיל אֹתָכֶם מִיַּד מִצְרָיִם וּמִיַּד פָּרַעַה אֲשֶׁר
הֵצִיל אֶת־הָעָם מִתַּחַת יַד־מִצְרָיִם׃ עַתָּה יִדְעִמִּי
כִּי־גָדֹל יְהוָה מִכָּל־הָאֱלֹהִים כִּי בַדָּבָר אֲשֶׁר
נָדַר עֲלֵיכֶם׃ וַיִּפֹּא יִתְרוֹ חֹתֵן מֹשֶׁה עָלָה וּבָחִים
לְאֱלֹהִים וַיָּבֹא אֶהְרֹן וְכָל־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
לָהֶם עִם־חֹתֵן מֹשֶׁה לִפְנֵי הָאֱלֹהִים׃ וְהִיא מִמַּחֲזֹת
וַיִּשָּׁב מֹשֶׁה לְשַׁפֵּט אֶת־הָעָם וַיַּעֲמֹד הָעָם עַל־
מֹשֶׁה מִן־הַבֶּקֶר עַד־הָעֶרֶב׃ וַיֹּרֶא חֹתֵן מֹשֶׁה אֶת־
כָּל־אֲשֶׁר־הָיָה עֹשֶׂה לָעָם וַיֹּאמֶר מִה־הַדָּבָר הַזֶּה

2 אֶנֶּכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
 3 סִבֵּרְתָּ עֲבָדִים: לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל-
 4 פָּנַי: לֹא תַעֲשֶׂה לָּךְ פֶּסֶל וְכָל תְּמוּנָה אֲשֶׁר
 5 בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְאֲשֶׁר בָּאָרֶץ מִתַּחַת וְאֲשֶׁר בַּמַּיִם
 6 מִתַּחַת לָאָרֶץ: לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תַעֲבֹד
 7 כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֵל קָדָשׁ פָּקֹד עֵין אֲבֹת
 8 עַל-בָּנִים עַל-שְׁלֹשִׁים וְעַל-רִבְעִים לְשָׁנָאִי:
 9 וַעֲשֵׂה חֹסֶד וְלֶאֱלֹפִים לְאֹהֲבֵי וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתַי: ס
 10 לֹא תִשָּׂא אֶת-שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשׁוֹאֵר כִּי לֹא
 11 יִנָּקֶה יְהוָה אֶת אֲשֶׁר-יִשָּׂא אֶת-שְׁמוֹ לְשׁוֹאֵר: ס
 12 זָכוֹר אֶת-יוֹם הַשַּׁבָּת לְקֹדֶשׁוֹ: שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד
 13 וַעֲשִׂיתָ כָּל-מְלֶאכְתְּךָ: וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לַיהוָה
 14 אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲשֶׂה כָּל-מְלָאכָה אַתָּה וּבִנְךָ וּבִתֶּךָ
 15 עַבְדְּךָ וַאֲמָתְךָ וְבַהֲמֹתֶיךָ וְגִרְךָ אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ: כִּי
 16 שֵׁשֶׁת-יָמִים עָשָׂה יְהוָה אֶת-הַשָּׁמַיִם וְאֶת-הָאָרֶץ
 17 אֶת-הַיָּם וְאֶת-כָּל-אֲשֶׁר-בָּם וַיָּנַח בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
 18 עַל-כֵּן בֵּרַךְ יְהוָה אֶת-יוֹם הַשַּׁבָּת וַיְקַדְּשֵׁהוּ: ס
 19 כָּבֹד אֶת-אָבִיךָ וְאֶת-אִמְךָ לְמַעַן יֵאָרְכְּךָ יָמֶיךָ עַל-
 20 הַבְּרָכָה אֲשֶׁר-יִהְיֶה אֱלֹהֶיךָ גָּדוֹל לָּךְ: ס לֹא
 21 תִרְצָח: ס לֹא תִנְאַף: ס לֹא תִלְנֹב: ס
 22 לֹא תַעֲנֶה בִרְעֻךָ עַד שָׁקֶר: ס לֹא תִחַלֵּד בֵּית
 23 רֵעֶךָ: ס לֹא תִחַלֵּד אִשֶּׁת רֵעֶךָ וְעַבְדָּהּ וַאֲמָתָהּ
 24 וְשִׁוְרֹה וְחִמּוֹ וְכָל אֲשֶׁר לִרְעֶךָ: ס
 25 וְכָל-הָעָם רֹאִים אֶת-הַקּוֹלוֹת וְאֶת-הַלֵּפִידִם וְאֵת
 26 קוֹל הַשֹּׁפָר וְאֶת-הַדָּהָר עֹשֵׂן וַיֵּרָא הָעָם וַיִּנָּעוּ
 27 וַיַּעֲמֻד מֵרָחֹק: וַיֹּאמְרוּ אֶל-מֹשֶׁה דַּבֵּר-אַתָּה
 28 עִמָּנוּ וְנִשְׁמָעָה וְאַל יְדַבֵּר עִמָּנוּ אֱלֹהִים פֶּרַח מוֹת:
 29 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-הָעָם אֶל-הִירָאֵף כִּי לִבְעֹבֹר נִסּוֹת
 30 אֶתְכֶם בָּא הָאֱלֹהִים וּבַעֲבוּר תִּהְיֶה יְרֵאתוֹ עַל-
 31 פְּנֵיכֶם לְבִלְתִּי תִחַמְדּוּ: וַיַּעֲמֵד הָעָם מֵרָחֹק
 32 וּמֹשֶׁה נָשָׂא אֶל-הָעָרָפֶל אֲשֶׁר-שָׂם הָאֱלֹהִים: ס
 33 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה כֹּה תֹאמַר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 34 אַתֶּם רֹאִיתֶם כִּי מִן-הַשָּׁמַיִם דִּבַּרְתִּי עִמָּכֶם: לֹא
 35 תַעֲשִׂיוּ אִתִּי אֱלֹהִי כֶסֶף וְאֱלֹהִי זָהָב לֹא תַעֲשִׂוּ
 36 לָכֵן: מִזֶּבֶח אֲדָמָה תַעֲשֶׂה לִּי וְזִבְחֹת עֹלֹי אֶת-
 37 עֹלֹתֶיךָ וְאֶת-שְׁלֹמֶיךָ אֶת-צִאֲנֶךָ וְאֶת-בְּקָרְךָ בְּכָל-
 38 הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֹפִיר אֶת-שְׁמִי אֲבֹא אֵלֶיךָ
 39 וּבִרְכִיקָהּ: וְאִם-מִזֶּבֶח אֲבָנִים תַעֲשֶׂה לִּי לֹא-

1 מִמְלַכְתָּה כְּהִנֵּם וְגַי קָדוֹשׁ אֲלֹהֵי-הַדְּבָרִים אֲשֶׁר
 2 תִּדְבֹר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיֵּבֹא מֹשֶׁה וַיִּקְרָא לְהִקְנִי
 3 הָעָם וַיִּשְׁמָע לִפְנֵיהֶם אֶת-כָּל-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר
 4 צִוָּה יְהוָה: וַיַּעֲנוּ כָל-הָעָם יְהוָה וַיֹּאמְרוּ כָּל
 5 אֲשֶׁר-דִּבֶּר יְהוָה נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע מִשְׁמַע אֶת-דְּבַר יְהוָה
 6 אֶל-יְהוָה: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה הִנֵּה אֲנִי בָא
 7 אֵלֶיךָ בַּעַב הָעָנָן וְעֹשֶׁב־עֲבֹר יִשְׁמַע הָעָם בְּדַבְרֵי עֲפֹק:
 8 וְגַם-כָּה יֵאָמְנוּ לְעוֹלָם וַיֵּבֹא מֹשֶׁה אֶת-דְּבַר יְהוָה
 9 אֶל-יְהוָה: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֹא אֶל-הָעָם
 10 וְצִוִּיתֶם הַיּוֹם וּבִכְסֹי שִׂמְלֹתֶם: וְהָיוּ
 11 נִכְנָמִים לַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי כִּי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יִרְדַּי יְהוָה
 12 לַעֲנִי כָל-הָעָם עַל-דֵּר סִינַי: וְהִנֵּבֵלְתָּ אֶת-הָעָם
 13 סָבִיב לְאֹמֶר הַשְּׁמָרוּ לָכֵן עֲלוֹת בְּהָר וְנָטַע בְּקִצְחוֹ
 14 כָּל-הַנָּטַע בְּהָר מוֹת יוֹמָת: לֹא-תִנָּע כּוֹ יָד כִּי
 15 סָקוֹל יִסָּקֵל אֶרְצָה יִרְדָּה אִם-בְּהָמָה אִם-אִישׁ לֹא
 16 יִרְדָּה בְּמִשְׁחָה הַיָּבֵל הַמָּה יַעֲלֶה בְּהָר: וַיֵּרֶד מֹשֶׁה
 17 מִן-הָהָר אֶל-הָעָם וַיְקַדֵּשׁ אֶת-הָעָם וּבִכְסֹי
 18 שִׂמְלֹתֶם: וַיֹּאמֶר אֶל הָעָם הֵינִי נִכְנָמִים לְשִׁלֵּשֶׁת
 19 יָמִים אֶל-תַּנְשִׂאוֹ אֶל-אִשְׁתּוֹ: וְהָיוּ בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי
 20 בְּהֵיכַל הַבָּקָר וְהָיוּ לְאֵת וּבִרְקִים וַעֲנָן כָּבֹד עַל-הָהָר
 21 וְכָל שֹׁפֵר תִּנָּח מִיָּד וַיִּחַדֵּר כָּל-הָעָם אֲשֶׁר בְּמִחְנֶה:
 22 וַיֵּצֵא מֹשֶׁה אֶת-הָעָם לִקְרַאת הָאֱלֹהִים מִן-הַמִּחְנֶה
 23 וַיַּתְּצֵבּוּ בְּתַחֲתֵית הַהָר: וְהָרַסִי עֵשָׂן כְּלוֹ
 24 מִשְׁנֵי אֲשֶׁר יִרְדַּי עֲלֵיו יְהוָה בָּאֵשׁ וַיַּעַל עֲשָׂנוּ כִּי־עֹשֵׁן
 25 הַנִּבְשָׁן וַיַּחֲדֵר כָּל-הָהָר מִיָּד: וַיְהִי קוֹל הַשֹּׁפָר
 26 הוֹלֵךְ וְתִנָּח מִיָּד מִשְׁחָה יִדְּבֹר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ
 27 בְּקוֹל: וַיֵּרֶד יְהוָה עַל-דֵּר סִינַי אֶל-רֹאשׁ הַהָר
 28 וַיִּקְרָא יְהוָה לְמֹשֶׁה אֶל-רֹאשׁ הַהָר וַיַּעַל מֹשֶׁה:
 29 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה רֵד הָעַד בָּעָם פֶּרַח-הָיִרָסָה
 30 אֶל-יְהוָה לְרֹאוֹת וְנִפְל מִפְּנֵי רָב: וְגַם הַכֹּהֲנִים
 31 הַנִּשְׁטָּמִים אֶל-יְהוָה יִתְקַדְּשׁוּ פָּנֵי-יָרֵךְ בְּהֵם יְהוָה:
 32 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-יְהוָה לֹא יִיכַל הָעָם לַעֲלֹת אֶל-
 33 הָר סִינַי כִּי-רָאִיתִי הַעֲדֹתָה בְּנִי לְאֹמֶר הַגְּבֹל אֶת-
 34 הָהָר וְתַשְׁחִיטוּ: וַיֹּאמֶר אֲלֵי יְהוָה לֵךְ-רֵד וְעֲלִיתָ
 35 אִתָּה וְאֶתְּנָן עִמָּךְ וְהַכֹּהֲנִים וְהָעָם אֶל-יְהִירָסָה
 36 לַעֲלֹת אֶל-יְהוָה פָּנֵי-יָרֵךְ-בָּם: וַיֵּרֶד מֹשֶׁה אֶל-
 37 הָעָם וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם: ס כ
 38 יִדְבֹר אֱלֹהִים אֶת כָּל-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לְאָמֹר: ס

ye shall be a peculiar^a treasure unto me above all people: for all the earth is mine.

6 And ye shall be unto me a kingdom of priests,^b and an holy nation. These are the words which thou shalt speak unto the children of Israel.

7 And Moses came, and called for the elders of the people, and laid before their faces all these words which the LORD commanded him.

8 And all the people answered together, and said, All^f that the LORD hath spoken we will do. And Moses returned the words of the people unto the LORD.

9 And the LORD said unto Moses, Lo, I come unto thee^h in a thick cloud, that the people may hear when I speak with thee, and believe thee for ever. And Moses told the words of the people unto the LORD.

10 And the LORD said unto Moses, Go unto the people, & sanctifyⁱ them to-day & to-morrow, and let them wash their clothes,

11 And be ready against ye third day: for ye third day the LORD will come^e down in ye sight of all ye people upon mount Sinai.

12 And thou shalt set bounds unto the people round about, saying, Take heed to yourselves, that ye go not up into the mount, or touch the border of it: whosoever toucheth^j the mount shall be surely put to death:

13 There shall not an hand touch it, but he shall surely be stoned, or shot through; whether it be beast or man, it shall not live: when the γ trumpet soundeth long, they shall come up to the mount.

14 And Moses went down from the mount unto the people, and sanctified the people; and they washed their clothes.

15 And he said unto the people, Be ready against the third day: come^v not at your wives.

16 And it came to pass on the third day, in the morning, that there were thunders and lightnings, and a thick cloud upon the mount, and the voice of the trumpet exceeding loud; so that all the people that was in the camp^y trembled.

17 And Moses brought forth the people out of the camp to meet with God; & they stood at the nether part of the mount.

18 And mount Sinai was altogether on a smoke, because the LORD descended upon it in fire: and the smoke thereof ascended as the smoke of a furnace, and the whole mount quaked greatly.

19 And when the voice of the trumpet sounded long, and waxed louder and louder, Moses spake, and God answered him by a voice.

20 And the LORD came down^f upon mount Sinai, on the top of the mount: and the LORD called Moses up to the top of the mount; and Moses went up.

21 And the LORD said unto Moses, Go down, & charge the people, lest they break through unto the LORD^g to gaze, and many of them perish.

22 And let the priests also, which come near to the LORD, sanctify themselves, lest the LORD break forth upon them.

23 And Moses said unto the LORD, The people cannot come up to mount Sinai: for thou chargedst us, saying, Set bounds about the mount, and sanctify it.

24 And the LORD said unto him, Away, get thee down; and thou shalt come up, thou, and Aaron with thee; but let not the priests and the people break through

B. C. 1491.

a De. 7. 6.

32. 9.

1 Ki. 8. 53.

Ps. 135. 4.

Is. 41. 8.

43. 1.

Tit. 2. 14.

b Re. 1. 6. 5. 10

c De. 5. 4. & c.

d Le. 26. 13.

Ps. 81. 10.

e servants.

f 2 Ki. 17. 35.

g Le. 25. 6.

h Mat. 4. 10.

i ch. 24. 3.

De. 5. 27. 29

Jos. 24. 24.

Ne. 10. 29.

g Le. 26. 1.

De. 4. 16.

h ch. 20. 21.

24. 15, 16.

De. 4. 11.

Ps. 18. 11, 12

Is. 19. 1.

i ch. 23. 24.

Jos. 23. 7.

Is. 44. 15, 19.

h Jos. 24. 19.

Da. 1. 2.

l Le. 11. 44.

m ch. 34. 7.

Nu. 14. 18.

Job 21. 19.

Je. 2. 9.

32. 18.

n De. 7. 9.

Ro. 11. 28.

o ver. 16, 18.

p Le. 19. 12.

De. 28. 58.

q Le. 24. 16.

Ps. 139. 20.

r He. 12. 20.

s ch. 31. 13, 14.

Is. 58. 13.

y or, cornet.

i Le. 23. 3.

Eze. 20. 12.

u Ne. 13. 15, 19.

Mat. 22. 1. 12

v 1 Sa. 21. 4, 5.

Joel 2. 16.

w Ge. 2. 2, 3.

x De. 27. 16.

Pr. 1. 8.

Je. 35. 18, 19.

Mat. 15. 4, 6.

Ep. 6. 2.

y He. 12. 21.

z Ge. 9. 6.

a Mat. 5. 27, 28

19. 18.

Ro. 13. 9.

b Ep. 4. 28.

1 Th. 4. 6.

c Ps. 52. 3, 5.

Re. 22. 15.

d Hab. 2. 9.

Ro. 7. 7.

1 Co. 6. 10.

Col. 3. 5.

e De. 4. 11.

33. 2.

Ju. 5. 5.

Ps. 68. 8.

Hab. 3. 3.

f Ne. 9. 13.

g contest.

g ch. 33. 20.

1 Sa. 6. 19.

to come up unto the LORD, lest he break forth upon them.

25 So Moses went down unto the people, and spake unto them.

CHAP. XX.

AND God spake all these^e words, saying,

2 I am the LORD thy God, which have brought thee out of the land of^d Egypt, out of the house of β bondage.

3 Thou shalt have no other^e gods before me.

4 Thou shalt not make unto thee any graven^g image, or any likeness of any thing that is in heaven above, or that is in the earth beneath, or that is in the water under the earth:

5 Thou shalt not bowⁱ down thyself to them, nor serve them: for I the LORD thy God am a jealous^k God, visiting the iniquity of the fathers upon the children unto^m the third and fourth generation of them that hate me;

6 And shewing mercyⁿ unto thousands of them that love me, and keep my commandments.

7 Thou shalt not take the name^p of the LORD thy God in vain; for the LORD will not hold him guiltless^q that taketh his name in vain.

8 Remember the sabbath-day, to keep it holy.

9 Six days shalt thou labour, and do all thy work:

10 But the seventh^r day is the sabbath of the LORD thy God: in it thou shalt not do any^t work, thou, nor thy son, nor thy daughter, thy man-servant, nor thy maid-servant, nor thy cattle, nor thy stranger that is within thy gates:

11 For in six days^u the LORD made heaven and earth, the sea, and all that in them is, and rested the seventh day: wherefore the LORD blessed the sabbath day,^w and hallowed it.

12 Honour^x thy father and thy mother; that thy days may be long upon the land which the LORD thy God giveth thee.

13 Thou shalt not^z kill.

14 Thou shalt not commit^a adultery.

15 Thou shalt not^b steal.

16 Thou shalt not bear false^c witness against thy neighbour.

17 Thou shalt not covet thy^d neighbour's house, thou shalt not covet thy neighbour's wife, nor his man-servant, nor his maid-servant, nor his ox, nor his ass, nor any thing that is thy neighbour's.

18 And all the people saw the thunders, and the lightnings, and the noise of the trumpet, and the mountain smoking: and when the people saw it, they removed, and stood afar off.

19 And they said unto Moses, Speak thou with us, and we will hear: but let not God speak with us, lest we die.

20 And Moses said unto the people, Fear not: for God is come to prove you, and that his fear may be before your faces, that ye sin not.

21 And the people stood afar off: and Moses drew near unto the thick darkness where God was.

22 And the LORD said unto Moses Thus thou shalt say unto the children of Israel, Ye have seen that I have talked with you from heaven.

23 Ye shall not make with me gods of silver, neither shall ye make unto you gods of gold.

24 An altar of earth thou shalt make unto me, and shalt sacrifice thereon thy burnt-offerings, and thy peace-offerings, thy sheep, and thine oxen: in all places where I record my name^a I will come unto thee, and I will bless thee.

25 And if thou wilt make me an altar of stone, thou shalt not β build it of hewn stone: for if thou lift up thy tool upon it, thou hast polluted it.

26 Neither shalt thou go up by steps unto mine altar, that thy nakedness be not discovered thereon.

CHAP. XXI.

NOW these are the judgments which thou shalt^c see before them.

2 If thou buy an Hebrew servant, six years^d he shall serve: and in the seventh he shall go out free for nothing.

3 If he came in γ by himself, he shall go out by himself: if he were married, then his wife shall go out with him.

4 If his master have given him a wife, and she have born him sons or daughters; the wife and her children shall be her master's, and he shall go out by himself.

5 And if the servant δ shall plainly say, I love my master, my wife, and my children; I will not go out free:

6 Then his master shall bring him unto the judges; he shall also bring him to the door, or unto the door-post; and his master shall bore his ear through with an awl; and he shall serve him for ever.

7 And if a man^e sell his daughter to be a maid-servant, she shall not go out as^f the men-servants do.

8 If she ζ please not her master, who hath betrothed her to himself, then shall he let her be redeemed: to sell^g her unto a strange nation he shall have no power, seeing he hath dealt deceitfully^h with her.

9 And if he have betrothed her unto his son, he shall deal with her after the manner of daughters.

10 If he take him another wife; her food, her raiment, and her dutyⁱ of marriage, shall he not diminish.

11 And if he do not these three unto her, then shall she go out free without money.

12 He that smiteth^j a man, so that he die, shall be surely put to death.

13 And^k if a man lie not in wait, but God deliver him into his hand; then I will appoint thee a place^l whither he shall flee.

14 But if a man come^m presumptuously upon his neighbour, to slay him with guile; thou shalt take him from mine altar,ⁿ that he may die.

15 And he that smiteth his^o father, or his mother, shall be surely put to death.

16 And he that stealeth^p a man, and selleth^q him, or if he be found in his hand, he shall surely be put to death.

17 And he that θ curseth his father,^r or his mother, shall surely be put to death.

18 And if men strive together, and one smite κ another with a stone, or with his fist, and he die not, but keepeth his bed:

19 If he rise again, and walk abroad upon his staff, then shall he that smote him be quit; only he shall pay for λ the loss of his time, and shall cause him to be thoroughly healed.

20 And if a man smite his servant, or his maid, with a rod, and he die under his hand; he shall be surely μ punished.

21 Notwithstanding, if he continue a day or two, he shall not be punished:

B. C. 1491.

a 2 Ch. 7. 16.
Mat. 18. 20.

b ver. 30.
De. 16. 18.

β build
them with
hewing.

c Le. 24. 20.
De. 19. 21.
Mat. 5. 38.

d Ep. 6. 9.

e De. 6. 1.

f Col. 4. 1.

g De. 15. 12.
Je. 34. 8, 17.

γ with his
body.

h Ge. 9. 5.

δ saying
shall say.

i ch. 30. 12.
Pr. 13. 8.

k Ne. 5. 5.

l ver. 2, 3.

ζ be evil in
the eyes of.

m Ze. 11. 12, 13.
Mat. 26. 15.

Phi. 2. 7.

n De. 21. 14.

o Mal. 2. 14, 15.

p ch. 22. 6, 14.

q 1 Co. 7. 5.

r Le. 24. 17.
Nu. 35. 30, 31.
Mat. 26. 52.

s ver. 29.

t De. 19. 4, 5.
u Nu. 35. 11.

η or, goat.

v Nu. 15. 30.

w 2 Sa. 12. 6.
Pr. 6. 31.
Lu. 19. 8.

x Job 24. 14.
Joel 2. 9.

Mat. 24. 43.

y Ge. 9. 6.
De. 19. 11, 13.

1 Ki. 2. 29, 34.

z Nu. 35. 27.

a 1 Ti. 1. 9.

b Re. 18. 12, 13.

c De. 24. 7.

θ or, revileth.

d Pr. 20. 20.
30. 11, 17.

Mat. 15. 4.

e Je. 16. 18.
Re. 18. 6.

κ or, his
neighbour.

λ his ceasing.

f ch. 21. 34.
 μ avenged.

for he is his money.

22 If men strive, and hurt a woman with child, so that her fruit depart from her, and yet no mischief follow; he shall be surely punished, according as the woman's husband will lay upon him; and he shall pay as the^b judges determine.

23 And if any mischief follow, then thou shalt give life for life,

24 Eye^c for eye, tooth for tooth, hand for hand, foot for foot,

25 Burning for burning, wound for wound, stripe for stripe.

26 And if a man smite^d the eye of his servant, or the eye of his maid, that it perish; he shall let him go free^e for his eye's sake.

27 And if he smite out his man-servant's tooth, or his maid-servant's tooth; he shall let him go free for his tooth's sake.

28 If an ox gore a man or a woman, that they die; then^f the ox shall be surely stoned, and his flesh shall not be eaten; but the owner of the ox shall be quit:

29 But if the ox were wont to push with his horn in time past, and it hath been testified to his owner, and he hath not kept him in, but that he hath killed a man or a woman; the ox shall be stoned, and his owner also shall be put to death.

30 If there be laid on him a sum of money, then he shall give, for the^g ransom of his life, whatsoever is laid upon him.

31 Whether he have gored a son, or have gored a daughter, according to this judgment shall it be done unto him.

32 If the ox shall push a man-servant or maid-servant; he shall give unto their master thirty^h shekels of silver, and the ox shall be stoned.

33 And if a man shall open a pit, or if a man shall dig a pit, and not cover it, and an ox or an ass fall therein;

34 The owner of the pit shall make itⁱ good, and give money unto the owner of them; and the dead beast shall be his.

35 And if one man's ox hurt another's, that he die, then they shall sell the live ox, and divide the money of it; and the dead ox also they shall divide.

36 Or if it be known that the ox hath used to^j push in time past, and his owner hath not kept him in; he shall surely pay ox for ox; and the dead shall be his own.

CHAP. XXII.

IF a man shall steal an ox, or a η sheep, and kill it, or sell it; he shall restore five oxen for an ox, and four^k sheep for a sheep.

2 If a thief be found^l breaking up, and be smitten that he die, there shall^m no blood be shed for him.

3 If the sun be risen upon him, there shall be blood shed for him; for he should make full restitution; if he have nothing, then he shall be sold for his theft.

4 If the theft be certainly found in his hand alive, whether it be ox, or ass, or sheep, he shallⁿ restore double.

5 If a man shall cause a field or vineyard to be eaten, and shall put in his beast, and shall feed in another man's field; of the best of his own field, and of the best of his own vineyard, shall he make^o restitution.

6 If fire break out, and catch in thorns, so that the stacks of corn, or the standing corn, or the field, be consumed therewith, he that kindleth the fire shall surely make restitution.

7 If a man shall deliver unto his

26 וְכִירְיָה אִישׁ אֶת־עֵין עֶבְדּוֹ
אֶרְאֵת־עֵין אִמּוֹתָהּ וְשִׁחָתָהּ לְחַפְּשִׁי יִשְׁלַחַנָּה תַּחַת
עֵינוֹ : וְאִם־שָׁן עֶבְדּוֹ אֶרְשֶׁן אִמּוֹתָהּ יִפְּלֹ לְחַפְּשִׁי
יִשְׁלַחַנָּה תַּחַת שָׁנוֹ : פ

תִּבְנֶה אֶתְּחַן צִוִּיתָ כִּי חֶרֶף הִנֵּפֶת עָלֶיהָ וְהִחַלְתָּהּ :
26 וְלֹא־תַעֲלֶה בְּמַעֲלֹת עַל־מִזְבְּחִי אֲשֶׁר לֹא־תִהְיֶה
עֲרוֹתָה עָלָיו : פ פ פ פ פ
CAP. XXI. כא

28 וְכִירְיָה שׂוֹר אֶת־אִישׁ אוֹ אֶת־אִשָּׁה וּמָת סָקוֹל
יִפְּקֹל הַשּׁוֹר וְלֹא יֵאָכֵל אֶת־בְּשָׂרוֹ וּבַעַל־הַשּׁוֹר גָּדִי :
וְאִם שׂוֹר גֵּנָח הוּא מִתְּמַל שְׁלֹשִׁים רוּעֵד בְּגָעָלָיו
וְלֹא יִשְׁמָרֵנוּ וְהַמִּית אִישׁ אוֹ אִשָּׁה הַשּׁוֹר יִפְּקֹל
וּבַעַל־גָּעָלָיו יוּמָת : אִם־כָּפָר יִשְׁעַת עָלָיו וְכָתַן פָּדָן
נִפְשׁוֹ כֹּכֵל אֲשֶׁר־יִשְׁעַת עָלָיו : אֶרְבֹּן יִפָּדֶה אוֹר
בֵּת יִפָּדֶה בְּמִשְׁפָּט הָיָה יַעֲשֶׂה לוֹ : אִם־עֶבֶד יִפָּדֶה
הַשּׁוֹר אוֹ אִמּוֹ כֶּסֶף שְׁלֹשִׁים שֶׁקֶלִים יִתֵּן לְאֹדָנוֹ
וְהַשּׁוֹר יִפְּקֹל : ס וְכִירְיָה אִישׁ בֹּר אוֹ כִּי־
יִמְרָה אִישׁ בֶּר וְלֹא יִכְסֶּנּוּ וְנִפְלִשְׁמָה שׂוֹר אוֹ חֲמוֹר :
בְּעַל הַבּוֹר יִשְׁלַם כֶּסֶף יָשִׁיב לְבָעָלָיו וְהַמָּת יִהְיֶה
לוֹ : ס וְכִירְיָה שׂוֹר־אִישׁ אֶת־שׂוֹר רֵעֵהוּ וּמָת
וּמָכְרוֹ אֶת־הַשּׁוֹר הַחַי וְהַצֵּה אֶת־כֶּסֶפוֹ וְגַם אֶת־
הַמָּת יִחַצֵּן : אוֹ נִדֵּעַ כִּי שׂוֹר גֵּנָח הוּא מִתְּמַל
שְׁלֹשִׁים וְלֹא יִשְׁמָרֵנוּ בְּעָלָיו שְׁלֹם יִשְׁלַם שׂוֹר תַּחַת
הַשּׁוֹר וְהַמָּת יִהְיֶה לוֹ : ס כִּי יִגְבֹּה־אִישׁ שׂוֹר
אֶרְשָׁה וּמָכְרוֹ אוֹ מָכְרוֹ חֲמִשָּׁה בָקָר יִשְׁלַם תַּחַת
הַשּׁוֹר וְאֶרְבַּע־בָּאֵן תַּחַת הַשֶּׁה : פ

1 וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תָּשִׂים לַפְּנִימָה : כִּי־תִקְרָה
2 עֶבֶד עֲבָדִי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וּבְשִׁבְעָת יֵצֵא לְחַפְּשִׁי
3 חָנָם : אִם־בְּגִפּוֹ יָבֹא בְּגִפּוֹ יֵצֵא אִם־בְּעַל אִשָּׁה
4 הוּא וְיִצְאָה אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ : אִם־אֲדָמִיו יִתֵּן לוֹ אִשָּׁה
וְלִדְתָּהּ לוֹ בָּנִים אוֹ בָנוֹת הָאִשָּׁה וְלִדְתָּהּ תִּהְיֶה
5 לְאֹדָנָהּ וְהוּא יֵצֵא בְּגִפּוֹ : וְאִם־אֲמֹר יֵאמֹר הָעֶבֶד
אֲהַבְתִּי אֶת־אֲדָמִי אֶת־אִשְׁתּוֹ וְאֶת־בָּנָי לֹא יֵצֵא
6 חָפְשִׁי : וְהַנִּשְׁוֹ אֲדָמִיו אֶל־הָאֱלֹהִים וְהַנִּשְׁוֹ אֶל־
הַלֵּית אוֹ אֶל־הַמִּזְבֵּחַ וְרָצַע אֲדָמִיו אֶת־אֲדָמִיו
7 בְּמִצְעַע וְעֶבְדוֹ לְעַלְמָם : ס וְכִי־יִמְכֹּר אִישׁ אֶת־
8 בָּתּוֹ לְאִמְכָה לֹא חֲצֵא כִּצְאָת הָעֶבְדִּים : אִם־רָעָה
בְּעֵינֵי אֲדָנָהּ אֲשֶׁר־לֹא יַעֲדָה וְהַפְּדָה לַעַם נִכְרִי
9 לֹא־יִמְשַׁל לְמַכְרָהּ בְּגִדּוּרָהּ : וְאִם־לִבָּהּ יַעֲדָהּ
10 כְּמִשְׁפָּט הַבָּנוֹת יַעֲשֶׂה לָּהּ : אִם־אֶחָדָת יִקַּח לוֹ
11 שְׂאֵרָה כִּסְתָּתָהּ וְעִנְתָּהּ לֹא יִגָּרַע : וְאִם־שְׁלֹשׁ אֵלֶּה
12 לֹא יַעֲשֶׂה לָּהּ וְיִצְאָה חָנָם אֵין כֶּסֶף : ס מִכָּה
13 אִישׁ וּמָת מוֹת יוּמָת : וְאֲשֶׁר לֹא צָדָה וְהָאֱלֹהִים
אֵלֶּה לִדְרוֹ וְשִׁמְתִּי לָהּ מָלוֹם אֲשֶׁר יָגִים שָׁמָּה : ס
14 וְכִי־יִדּוֹן אִישׁ עַל־רֵעֵהוּ לְהָרִגוֹ בְּעִרְכָּה מַעַם מִזְבְּחִי
15 תִּקְרָהוּ לְמוֹת : ס וּמִכָּה אֲבִיו וְאִמּוֹ מוֹת יוּמָת :
16 ס וְגִבֹּה אִישׁ וּמָכְרוֹ וְנִמְצָא בִידּוֹ מוֹת יוּמָת :
17 ס וּמִקָּלָל אֲבִיו וְאִמּוֹ מוֹת יוּמָת : ס
18 וְכִי־יִרְבֹּן אֲנָשִׁים וְהָפָה אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ בְּאֶבֶן אוֹ
19 בְּאֶגְרֹף וְלֹא יָמוּת וּנְפֹל לְמִשְׁבֵּב : אִם־יָקוּם
וְהִתְחַלֵּף בַּחוּץ עַל־מִשְׁעַנְתּוֹ וְנִקָּה הַמִּכָּה רַק
20 שִׁבְתּוֹ יִתֵּן וְרִפְאָ וְרִפְאָ : ס וְכִי־יִפָּה אִישׁ אֶת־
עֶבְדּוֹ אוֹ אֶת־אִמּוֹתָהּ בְּשֹׁבֵט וּמָת תַּחַת יָדוֹ נָקָם
21 יִגָּדֶם : אֵךְ אִם־יָם אוֹ יוֹמִים יַעֲמֹד לֹא יָקָם כִּי
22 כֶּסֶף הוּא : ס וְכִי־יִנְצֶה אֲנָשִׁים וְנִגְפָה אִשָּׁה
הָרָה וְיִצְאָה יִלְדָּהּ וְלֹא יִהְיֶה אֶסְוִן עֲנֹשׁ יַעֲנֹשׁ
כִּאֲשֶׁר יִשְׁעַת עָלָיו בְּעַל הָאִשָּׁה וְכָתַן בְּקָלָלִים :
23 וְאִם־אֶסְוִן יִהְיֶה וְנִתְּמָה נִפְשׁ תַּחַת נִפְשׁ : עֵין
24 תַּחַת עֵין שָׁן תַּחַת שָׁן יָד תַּחַת יָד רִגְלֵ תַּחַת
25 רִגְלֵ : מִוִּיָּה תַּחַת מִוִּיָּה פִּצְעָה תַּחַת פִּצְעָה חֲבוּרָה

CAP. XXII. כב

אִם־בְּמַחֲבֹרֶת יִמְצָא הַנֶּגֶב וְהָפָה וּמָת אֵין לוֹ
דָּמִים : אִם־יִדְּרָה הַשֶּׁמֶשׁ עָלָיו דָּמִים לוֹ שְׁלֹם
יִשְׁלַם אִם־אֵין לוֹ וְנִמְכָּר בְּגִבְתּוֹ : אִם־הַמִּצְעָה
תִּמְצָא בִידּוֹ הַנֶּגֶב מִשּׁוֹר עַד חֲמוֹר עַד־שֶׁה
חַיִּים שְׁנַיִם יִשְׁלַם : ס כִּי יִבְשֶׁר־אִישׁ שְׂדֵה אוֹר
לָרֶם וְשִׁלַּח אֶת־בְּעִירָהּ וּבָעַר בְּשִׂדָּה אַחֵר מִיִּמֵּב
שְׂדֵהוּ וּמִיִּמֵּב פָּרְמוֹ יִשְׁלַם : ס כִּי־תִצְאָה אִשׁ
וּמִצְאָה קִצִּים וְנִאָּכַל בָּדִישׁ אוֹ הַקֶּמֶח אוֹ הַשֶּׁה
שְׁלֹם יִשְׁלַם הַמִּבְעֵר אֶת־הַבְּשָׂרָה : ס כִּי־
יִתֵּן אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ כֶּסֶף אֶרְכִּלִים לְשֹׁמֵר וְגִבֹּה
מִבֵּית הָאִישׁ אִם־יִמְצָא הַנֶּגֶב יִשְׁלַם שְׁנַיִם : אִם־
לֹא יִמְצָא הַנֶּגֶב וְנִקְרַב בְּעֵלֵי־בֵית אֶל־הָאֱלֹהִים
אִם־לֹא שִׁלַּח יָדוֹ בְּמִלְאֶת רֵעֵהוּ : עַל־כֵּל דִּבְרֵר
פִּשְׁעַ עַל־שׂוֹר עַל־חֲמוֹר עַל־שֶׁה עַל־שְׁלֹמָה עַל־
כֵּל־אֲבִירָה אֲשֶׁר יֵאמֹר כִּי־הוּא זֶה עַד הָאֱלֹהִים

מַעֲבֹד לוֹ עֹבֵד תַּעֲבֹד עִמּוֹ : ס לא תַּחֲדֹק מִשְׁפָּחַת
 אֲבִיךָ בְּרִיבּוֹ : כד בְּרִי-שָׁקֵר תִּרְדֹּק וְגַם וְצִדִּיק
 אֶל-תִּבְרָתוֹ כִּי לֹא-אֲצַדִּיק רָעָע : וְשִׁחַד לֹא תִקַּח
 כִּי הַשִּׁחַד יַעֲרֹ פְּקָדוֹת וְסִלַּף דְּבָרֵי צִדִּיקִים : וְגַר
 לֹא תִלְחָץ וְאַתָּם יִדְעוּם אֲתֹנֶפֶשׁ הָעַר כִּי-גֵרִים
 הֵייתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם : וְשֵׁשׁ שָׁנִים תִּהְיֶה אֶת-
 אֶרְצָךָ וְאִסְפַּת אֶת-הַקְּבוּצָה : וְהַשְׁבִּישִׁית
 תִּשְׁמַמְנָה וְנִשְׁתַּמָּה וְאָכְלוּ אֲבִיךָ עִפְיָךָ וְיִתְּלָם
 הַמֶּלֶךְ חַת הַשְּׂדֵה כִּי-תַעֲשֶׂה לְכֹרֶמְךָ לְיִיחָד :
 שְׁשַׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מַעֲשֶׂיךָ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תִשְׁבֹּת
 לְמַעַן יִנְחֹךָ שְׁוֹרְךָ וְחֹמְרְךָ וְנִפְשְׁךָ בְּרִאמְתָּךָ וְהָעַר
 וּבָכָל אֲשֶׁר-אֲמַרְתִּי אֵלֶיכֶם תִּשְׁמְרוּ וְשֵׁם אֱלֹהִים
 אֲחֵרִים לֹא תִזְכְּרוּ לֹא יִשְׁמַע עַל-פִּיךָ : שְׁלֹשׁ
 רִגְלִים תִּהְיֶה לְךָ בַּשָּׁנָה : אֶת-חֹג הַמִּצְוֹת תִּשְׁמֹר
 שְׁבַעַת יָמִים הַמֶּלֶךְ מִצְוֹת כְּאֲשֶׁר צִוִּיתָךָ לַמֹּעֵד
 הָדָשׁ הָאֵלֶּיךָ בְּרִבּוֹ יֵצֵאת מִמִּצְרַיִם וְלֹא-יֵרָאוּ כִּי
 רִיקָם : וְחֹג הַקִּצִּיר בְּפֹתֵי מַעֲשֶׂיךָ אֲשֶׁר תִּהְיֶה
 בַּשָּׂדֶה וְחַג הָאֶסְף בְּצֵאת הַשָּׂדֶה בְּאִסְפָּךָ אֶת-
 מַעֲשֶׂיךָ מִן-הַשָּׂדֶה : שְׁלֹשׁ פַּעַמִּים בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה
 כִּלְכִּילְךָ אֶל-פְּנֵי הָאֵל וְיִהְיֶה : לֹא תִזְבַּח עַל-
 חֶמֶץ וְסִזְבֵּיךָ וְלֹא-יִלֵּן חֶלְבֵּי-חַיִּי עַד-בֹּקֶר :
 רִאשִׁית בְּפֹתֵי אֲדֹמָתְךָ תָּבִיא בֵּית דִּנְהָ אֱלֹהֶיךָ
 לֹא-תִבְשֹׁל בָּרֵי בְּחֵלֶב אִמּוֹ : ס
 הִנֵּה אֲנִי שֹׁלֵחַ מַלְאָךְ לִפְנֶיךָ לְשִׁמּוֹךְ בְּרִיתְךָ
 וְלִהְבִּיאָךְ אֶל-הַמִּקְדָּשׁ אֲשֶׁר הִכֵּיתִי : הַשְּׁמֹר
 מִפְּנֵי וְשִׁמַּע בְּקוֹל אֶל-תִּפְסֹד בּוֹ כִּי לֹא יִשָּׂא לִפְשָׁעֶיךָ
 כִּי שָׁמִי בְּקִרְבּוֹ : כִּי אִם-שִׁמּוֹעַ תִּשְׁמַע בְּקוֹל
 וְעָשִׂיתָ כֹּל אֲשֶׁר אֲדַבֵּר וְאִבֵּיתִי אֶת-אֲוִיבֶיךָ וְצִרְתִּי
 אֶת-צִרְרֶיךָ : כִּי-יִלָּךְ מַלְאָכִי לִפְנֶיךָ וְהִבִּיאָךְ אֶל-
 הָאֱמֹלִי וְחֹתְלִי וְהַפְּרִי וְהַנִּנְעִי הַחַיִּי וְהַנִּיבִי
 וְהַחֲדָתִי : לֹא-תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֱלֹהִים וְלֹא תַעֲבֹד
 וְלֹא תַעֲשֶׂה כַּמַּעֲשִׂיִם כִּי הָרָם הַהֵרֶם וְשִׁנִּי
 הַשִּׁנִּי מִצְנֻתָהֶם : וְעַבְדָּתֶם אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
 וּבְרַח אֶת-לִחְמָךָ וְאֶת-מִימְךָ תִּקְרִיתִי מִחֲלָה
 מִקֶּרְבְּךָ : ס לֹא-תִהְיֶה מִשְׁפָּחָה וְשִׁמְרָה
 בְּאֶרְצָךָ אֶת-מִסְפַּר יְמֶיךָ אֲמַלֵּא : אֶת-אִמְתִּי
 אֲשַׁלַּח לִפְנֶיךָ וְהַמְתִּי אֶת-כָּל-הָעָם אֲשֶׁר תִּבְּאֵ
 בָּהֶם וְנָתַתִּי אֶת-כָּל-אִיבֶיךָ אֵלַי עָרָה : וְשִׁלַּחְתִּי

יְבֵא דְבַר-שְׁנֵיהֶם אֲשֶׁר יִרְשִׁיעַ אֱלֹהִים יִשְׁלַח שְׁנֵים
 9 לְרַעְדוֹ : ס כִּי-יִתֵּן אִישׁ אֶל-רֵעֵהוּ חֲמוֹר אוֹ-
 שׂוֹר אוֹ-שֶׂה וְכָל-בְּהֵמָה לְשִׁמּוֹר וּמָת אוֹ-נִשְׁפָּר
 10 אוֹ-נִשְׁפָּה אֵין רָאָה : שְׁבַעַת יְהוָה תִּהְיֶה בֵּין
 שְׁנֵיהֶם אִם-לֹא שָׁלַח יָדוֹ בְּמִלְאֲכָתָהּ רֵעֵהוּ וְלָקַח
 11 בְּעָלָיו וְלֹא יִשְׁלַח : וְאִם-גָּבַהּ יִגְבַּהּ מִעַמּוֹ יִשְׁלַח
 12 לְבַעְלָיו : אִם-שָׁרָף יִשְׂרָף יִבְאֵהוּ עַד הַמִּדְבָּר
 לֹא יִשְׁלַח : ס
 13 וְכִי-יִשְׁאֵל אִישׁ מִעַם רֵעֵהוּ וְנִשְׁפָּר אוֹ-מָת בְּעָלָיו
 14 אוֹ-רֵעֵהוּ שְׁלַח יִשְׁלַח : אִם-בְּעָלָיו עִמּוֹ לֹא יִשְׁלַח
 15 אִם-שִׁמְרָה הִוא בֹּא בְּשִׁמְרָה : ס וְכִי-יִשְׁתַּחֲוֶה אִישׁ
 בְּהֵמָה אֲשֶׁר לֹא-אֲרָשָׁה וְשָׂכַב עִמָּה מְדוּר יִמְחָדָה
 16 לוֹ לְאִשָּׁה : אִם-מֵאֵן יִמְאֵן אֲבִיהָ לְתַתָּהּ לוֹ בְּכֹס
 17 וְשָׁלַח בְּמֵדוּר בְּחַלְתָהּ : ס מִכְשָׁשָׁה לֹא תַחֲדֹק
 18 כִּלְשָׁכָה עִם-בְּהֵמָה מוֹת וּמָת : ס זָבַח לְאֱלֹהִים
 19 חֲרָם בְּלִיתִי לַיהוָה לְבָדוֹ : וְגַר לֹא-תִזְכֹּר וְלֹא
 20 תִלְחָצֶנּוּ כִּי-גֵרִים הֵייתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם : כִּלְ-
 21 אִמְלֶנָּה וְיִתּוֹם לֹא תַעֲנִין : אִם-עֲנֶה תַעֲנֶה אוֹתוֹ
 כִּי אִם-צָלַק יִצְעַל אֵלַי שָׁמַע אֲשִׁמַּע צַעֲקָתוֹ :
 23 וְהָרָה אִשִּׁי וְהָרָגְתִּי אֶתְכֶם בְּדֹרֵב וְהָיָ נְשִׁיכְךָ
 אִלְמָנוֹת וּבְנֵיכֶם יִתְמִים : ס
 24 אִם-בִּסָּף תִּתְּנֶה אֶת-עַמִּי אֶת-הָעַמִּי עִפְיָךָ לֹא
 25 תִּתֵּן לוֹ בְּשָׂדֶה לֹא-תִשְׁמִינֶנּוּ עָלָיו נֶשֶׁף : אִם-
 תִּבֵּל תִּחַבֵּל שְׁלֵמַת רֵעֵךְ עַד-כֹּא הַשֹּׁמֵשׁ הַשִּׁבְיָה
 26 לוֹ : כִּי הִוא כְּסוּחָהּ לְבָרָה הִוא שְׁמִלְחָה לְעָרֵי בְּפֹת
 יִשְׂרָאֵל וְהָיָ כִּי-יִצְעַק אֵלַי וְשִׁמְעִתִּי כִּי-נִנְּן אֲנִי : ס
 27 אֱלֹהִים לֹא תִמְלֹךְ וְנִשְׂאִי בַעֲמָךָ לֹא תֵאָר : מִלְאֲחָךְ
 28 וְרֵמְעָךָ לֹא תֵאָר בְּכֹר בְּנֶךָ תִּתְּנֶלְךָ : כִּי-תַעֲשֶׂה
 29 לְשִׁרְךָ לְצִמְצִימָה שְׁבַעַת יָמִים יִהְיֶה עִם-אִמּוֹ בַּיּוֹם
 30 הַשְּׁמִינִי תִתְּנֶלְךָ : וְאִם-שִׁירְךָשׁ תִּתְּנֶנּוּ לוֹ וְנִשְׁרָף
 בַּשָּׂדֶה מִדְּפֹה לֹא תֵאָכְלוּ לְכָל תִּשְׁלַכְנָה אוֹתוֹ : ס

CAP. XXIII. כב

1 לא תִשָּׂא שְׁמַע שְׂוֹא אֶל-תִּשְׁתַּחֲוֶה יְיָ עִם-רֵשָׁע
 2 לְהוֹת עַד חֶמֶס : לֹא-תִהְיֶה אֲחֵרִי-רִגִים לְרַעַת
 וְלֹא-תַעֲנֶה עַל-רֵג לְנִסּוֹת אֲחֵרֵי רִגִים לְהַסּוֹת :
 3 וְלֹא לֹא תִהְיֶה בְּרִיבּוֹ : ס כִּי תִפְגַּע שׂוֹר אוֹ-בָקֶה
 4 אוֹ חֲמוֹר תִּעֲדָה הָעֵבֶר תִּשְׁבִּינֶנּוּ לוֹ : ס כִּי-
 תִרָּאֶה חֲמוֹר שְׂנֵאָה רֹבֵץ תַּחַת מִשְׁאֹו חֲדָלָה

neighbour money or stuff to keep, and it be stolen out of the man's house; if the thief be found, let him pay double.

8 If the thief be not found, then the master of the house shall be brought unto the judges, to see whether he have put his hand unto his neighbour's goods.

9 For all manner of trespass, whether it be for ox, for ass, for sheep, for raiment, or for any manner of lost thing, which another challengeth to be his, the cause of both parties shall come before the judges; and whom the judges shall condemn, he shall pay double unto his neighbour.

10 If a man deliver unto his neighbour an ass, or an ox, or a sheep, or any beast, to keep; and it die, or be hurt, or driven away, no man seeing it:

11 Then shall an oath of the LORD be between them both, that he hath not put his hand unto his neighbour's goods; and the owner of it shall accept thereof, and he shall not make it good.

12 And if it be stolen from him, he shall make restitution unto the owner thereof.

13 If it be torn in pieces, then let him bring it for witness, and he shall not make good that which was torn.

14 And if a man borrow ought of his neighbour, and it be hurt, or die, the owner thereof being not with it, he shall surely make it good.

15 But if the owner thereof be with it, he shall not make it good: if it be an hired thing, it came for his hire.

16 And if a man entice a maid that is not betrothed, and lie with her, he shall surely endow her^a to be his wife.

17 If her father utterly refuse to give her unto him, he shall pay money according to the dowry of virgins.

18 Thou shalt not suffer a witch^b to live.

19 Whosoever lieth with^c a beast shall surely be put to death.

20 He that sacrificeth unto^d any god, save unto the LORD only, he shall be utterly destroyed.

21 Thou shalt neither vex a^e stranger, nor oppress him: for ye were strangers in the land of Egypt.

22 Ye shall not afflict any^f widow, or fatherless child.

23 If thou afflict them in any wise, and they cry at all unto me, I will surely hear their cry;

24 And my wrath shall wax hot, & I will kill you with the sword; & your wives shall be widows,^g and your children fatherless.

25 If thou lend money to any of my people that is poor by thee, thou shalt not be to him as an usurer,^h neither shalt thou lay upon him usury.

26 If thou at all take thy neighbour's raiment toⁱ pledge, thou shalt deliver it unto him by that the sun goeth down:

27 For that is his covering only, it is his raiment for his skin: wherein shall he sleep? and it shall come to pass, when he crieth unto me, that I will hear; ^j for I am^k gracious.

28 Thou shalt not revile^l the μ gods, nor curse the ruler of thy people.

29 Thou shalt not delay to offer^m v^e first of thy ripe fruits,ⁿ & of thy π liquors: the first-born of thy^o sons shalt thou give unto me.

30 Likewise shalt thou do with thine oxen, and with thy sheep: seven^p days it shall be with his dam; on the eighth day thou shalt give it me.

B. C. 1491

a Le. 19. 2.

1Pe. 1. 15, 16

b Le. 22. 8.

Eze. 4. 14.

44. 31.

c Ps. 15. 3.

d Pr. 19. 5.

Ep. 4. 25.

e 1Ki. 19. 10.

Job 31. 34.

f answer.

g De. 25. 1.

2 Ch. 19. 10.

h ver. 6.

i Mat. 5. 44.

j or, wilt

thou cease

to help him?

or, wouldest

cease to

leave thy

business

for him;

thou shalt

surely leave

it to join

with him.

i He. 6. 16.

j ver. 3.

k ch. 34. 7.

l Pr. 17. 23.

Is. 33. 15.

m the seeing.

n soul.

o Le. 25. 3, 4.

26. 34.

p De. 22. 28, 29

q or, olive-

trees.

r weigh.

s Le. 20. 27.

De. 18. 10.

t Sa. 28. 3, 9.

Re. 22. 15.

p Le. 18. 23, 25.

q De. 13. 1, 11.

r De. 4. 9.

s Ep. 5. 15.

t Jos. 23. 7.

Ps. 16. 4.

Ho. 2. 17.

u Le. 19. 33.

Zec. 7. 10.

v De. 24. 17.

Ps. 94. 6, 7.

Is. 1. 17.

Eze. 22. 7.

Ja. 1. 27.

v Je. 15. 8.

18. 21.

La. 5. 3.

w Ne. 5. 7.

Ps. 15. 5.

Eze. 18. 17.

x De. 24. 6, &c.

Job 22. 6.

y or, feast.

z ver. 23.

a 2 Ch. 30. 9.

b Ac. 23. 3, 5.

Jude 8.

c or, judges.

d thy fulness.

e ch. 34. 26.

f Mi. 7. 1.

g tear.

h Je. 48. 16.

Is. 63. 9.

i ch. 13. 2.

f Le. 22. 27.

31 And ye shall^a be holy men unto me: neither shall ye eat any flesh that is torn of^b beasts in the field; ye shall cast it to the dogs.

CHAP. XXIII.

THOU shalt not^c raise a false^d report: put not thine hand with the wicked to be an^e unrighteous witness.

2 Thou shalt not follow a multitude^f to do evil: neither shalt thou speak in a cause to decline after many to wrest judgment.

3 Neither shalt thou countenance a poor^g man in his cause.

4 If thou meet thine enemy's^h ox or his ass going astray, thou shalt surely bring it back to him again.

5 If thou see the ass of him that hateth thee, lying under his burden, and shouldst forbear to help him; thou shalt surely help with him.

6 Thou shalt not wrest the judgment of thy poorⁱ j in his cause.

7 Keep thee far from a false matter; and the innocent and righteous slay thou not: for I will not justify^k the wicked.

8 And thou shalt take^l no gift; for the gift blindeth^m the wise, and perverteth the words of the righteous.

9 Also thou shalt not oppress a stranger: for ye know the η heart of a stranger, seeing ye were strangers in the land of Egypt.

10 And six yearsⁿ thou shalt sow thy land, and shalt gather in the fruits thereof:

11 But the seventh year thou shalt let it rest and lie still; that the poor of thy people may eat: and what they leave, the beasts of the field shall eat. In like manner thou shalt deal with thy vineyard, and with thy^o olive-yard.

12 Six days thou shalt do thy work, and on the seventh day thou shalt rest; that thine ox and thine ass may rest, and the son of thy handmaid and the stranger may be refreshed.

13 And in all things that I have said unto you, be^p circumspect: and make no mention of the name of^q other gods, neither let it be heard out of thy mouth.

14 Three times thou shalt keep a feast unto me in the year.

15 Thou shalt keep the feast of unleavened bread: (thou shalt eat unleavened bread seven days, as I commanded thee, in the time appointed of the month Abib; for in it thou camest out from Egypt; and none shall appear before me empty:)

16 And the feast of harvest, the first-fruits of thy labours, which thou hast sown in thy field: & the feast of ingathering, which is in the end of the year, when thou hast gathered in thy labours out of the field.

17 Three times in the year all thy males shall appear before the LORD God.

18 Thou shalt not offer the blood of my sacrifice with leavened bread; neither shall the fat of my sacrifice remain until the morning.

19 The first of the first-fruits of thy land thou shalt bring into the house of the LORD thy God. Thou shalt not see^r the^s kid in his mother's milk.

20 Behold, I send an^t Angel before thee, to keep thee in the way, and to bring thee into the place which I have prepared.

21 Beware of him, & obey his voice, provoke him not: for he will not pardon your transgressions: for my name is in him.

22 But if thou shalt indeed obey his

voice, and do all that I speak; then I will be an enemy^a unto thine enemies, and an ^β adversary unto thine adversaries.

23 For mine Angel^b shall go before thee, and bring thee in unto the Amorites, and the Hittites, and the Perizzites, and the Canaanites, the Hivites, and the Jebusites; and I will cut them off.

24 Thou shalt not bow down^f to their gods, nor serve them, nor do^g after their works; but thou shalt utterly overthrow them, and quite break downⁱ their images.

25 And ye shall serve the LORD^j thy God, and he shall blessⁿ thy bread, and thy water; and I will take sickness^p away from the midst of thee.

26 There shall nothing cast their young, nor be^q barren, in thy land: the number of thy days I will fulfil.

27 I will send my fear^r before thee, and will destroy all the people to whom thou shalt come; and I will make all thine enemies turn their ^γ backs unto thee.

28 And I will send hornets^s before thee, which shall drive out the Hivite, the Canaanite, and the Hittite, from before thee.

29 I will not drive them out from before thee in one year; lest the land become desolate, and the beast of the field multiply against thee.

30 By little and little I will drive them out from before thee, until thou be increased, and inherit the land.

31 And I will set thy^w bounds from the Red Sea^x even unto the sea of the Philistines, and from the desert unto the river: for I will deliver the inhabitants of the land^y into your hand; and thou shalt drive them out before thee.

32 Thou shalt make no covenant^a with them, nor with their gods.

33 They shall not dwell in thy land, lest they make thee sin against me: for if thou serve their gods, it will^c surely be a snare unto thee.

CHAP. XXIV.

AND he said unto Moses, Come up unto^d the LORD, thou, and Aaron, Nadab, and^e Abihu, and seventy^f of the elders of Israel; and worship ye afar off.

2 And Moses alone shall come near the LORD; but they shall not come nigh, neither shall the people go up with him.

3 And Moses came and told the people all the words of the LORD, and all the judgments: and all the people answered with one voice, and said, All the words which the LORD hath saidⁱ will we do.

4 And Moses wrote^k all the words of the LORD, and rose up early in the morning, and builded an altar under the hill, and twelve pillars, according to the twelve tribes of Israel.

5 And he sent young men of the children of Israel, which offered burnt-offerings, and sacrificed peace offerings of oxen unto the LORD.

6 And Moses took half of the blood, and put it in basons; and half of the blood he sprinkled on the altar.

7 And he took the book of the covenant, and read in the audience of the people: and they said, All that the LORD hath said will we do, and be obedient.

8 And Moses took the blood, & sprinkled it^m on the people, & said, Behold the blood of the covenant, whichⁿ the LORD hath made with you concerning all these words.

9 Then went up Moses, and Aaron,

B. C. 1491.

a Ge. 12. 3.

De. 30. 7.

Zec. 2. 8.

β or, I will

afflict them

that afflict

thee.

b ch. 33. 2.

Jos. 5. 13.

c 1 Ki. 22. 19.

Is. 6. 1, 5.

d Eze. 1. 26.

10. 1.

Re. 4. 3.

21. 19.

e Mat. 17. 2.

Re. 1. 16.

f ch. 20. 5.

g Le. 18. 3.

De. 12. 30.

Ps. 101. 3.

h Ge. 18. 8.

i ch. 32. 20.

Nu. 33. 52.

2 Ch. 34. 7.

k ver. 2, 18.

l Jos. 22. 5.

m De. 5. 22.

n De. 7. 13.

Is. 33. 16.

Mal. 3. 10, 11.

o Ne. 9. 13.

p Ps. 103. 3.

q De. 28. 4.

r Jos. 2. 9, 11.

1 Sa. 14. 15.

2 Ch. 14. 14.

y neck.

Ps. 18. 40.

s De. 7. 20.

Jos. 24. 12.

t ch. 19. 9.

u Le. 9. 23.

Nu. 14. 10.

v De. 4. 36.

Eze. 1. 27.

Na. 1. 6.

Hab. 3. 4, 5.

He. 12. 18, 29.

w Nu. 34. 3, & c.

De. 11. 24.

x Nu. 34. 3.

Jos. 1. 4.

Ps. 72. 3.

y ch. 34. 28.

De. 9. 9.

z Jos. 21. 44.

a ch. 34. 12, 15.

Ps. 106. 35.

2 Co. 6. 15.

δ take for me

or, heave-

offering.

b 2 Co. 8. 12.

9. 7.

c Ju. 2. 3.

γ or, silk.

d ver. 15.

e ch. 28. 1.

f Nu. 11. 16.

g ch. 29. 45.

2 Co. 6. 16.

Re. 21. 3.

h He. 8. 5.

i De. 5. 27.

Jos. 24. 22.

k De. 31. 9.

l He. 9. 4.

m He. 9. 19, 21.

13. 20.

1 Pe. 1. 2.

Nadab, and Abihu, and seventy of the elders of Israel;

10 And they saw^e the God of Israel: and there was under his feet as it were a paved work of a^d sapphire-stone, and as it were the body of heaven^e in his clearness.

11 And upon the nobles of the children of Israel he laid not his hand: also they saw God, and did eat^k and drink.

12 And the LORD said unto Moses, Come up to me into the^k mount, and be there: and I will give thee tables^m of stone, and a law, and^o commandments which I have written; that thou mayest teach them.

13 And Moses rose up, and his minister Joshua; and Moses went up into the mount of God.

14 And he said unto the elders, Tarry ye here for us, until we come again unto you: and, behold, Aaron and Hur^{are} with you; if any man have any matters to do, let him come unto them.

15 And Moses went up into the mount, and a cloud^t covered the mount.

16 And the glory^u of the LORD abode upon mount Sinai, and the cloud covered it six days: and the seventh day he called unto Moses out of the midst of the cloud.

17 And the sight of the glory of the LORD was like^v devouring fire on the top of the mount in the eyes of the children of Israel.

18 And Moses went into the midst of the cloud, and gat him up into the mount; and Moses was in the mount^y forty days and forty nights.

CHAP. XXV.

AND^e the LORD spake unto Moses, saying,

2 Speak unto the children of Israel, that they ^δbring me an ^ζoffering: of every man that giveth it willingly^δ with his heart ye shall take my offering.

3 And this is the offering which ye shall take of them; gold, and silver, and brass,

4 And blue, and purple, and scarlet, and ^ηfine linen, and goats' hair,

5 And rams' skins dyed red, and badgers' skins, and shittim-wood,

6 Oil for the light, spices for anointing oil, and for sweet incense,

7 Onyx-stones, and stones to be set in the ephod, and in the breastplate.

8 And let them make me a sanctuary; that I may dwell^ε among them.

9 According to all that I shew^k thee, after the pattern of the tabernacle, and the pattern of all the instruments thereof, even so shall ye make it.

10 And they shall make an ark^t of shittim-wood: two cubits and a half shall be the length thereof, and a cubit and a half the breadth thereof, and a cubit and a half the height thereof.

11 And thou shalt overlay it with pure gold; within and without shalt thou overlay it, and shalt make upon it a crown of gold round about.

12 And thou shalt cast four rings of gold for it, & put them in the four corners thereof; and two rings shall be in the one side of it, and two rings in the other side of it.

13 And thou shalt make staves of shittim-wood, and overlay them with gold.

14 And thou shalt put the staves into the rings by the sides of the ark, that the ark may be borne with them.

15 The staves shall be in the rings of the ark; they shall not be taken from it

את־הָהָרִי : וַיִּשְׁלַח בְּבוֹד יְהוָה עַל־דֶּרֶךְ סִלְי וַיִּכְסְהוּ
הָעֲנָן שְׁלֹשַׁת יָמִים וַיִּקְרָא אֶל־מֹשֶׁה בְּיוֹם הַשְּׂבִיעִי
מִתּוֹךְ הָעֲנָן : וַיִּמְרָא בְּבוֹד יְהוָה פָּאֵשׁ אֲכָלָה
בְּרֹאשׁ הָהָר לִשְׁמִי בְּנִי יִשְׂרָאֵל : וַיָּבֹא מֹשֶׁה
בְּתוֹךְ הָעֲנָן וַיַּעַל אֶל־הָהָר וַיְהִי מֹשֶׁה בְּדֹר
אֲרָצִים יוֹם וָאֲרָצִים לַיְלָה :

ס פ ס יט 19

CAP. XXV. כה

וַיְבַר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וַיִּקְהִלִּי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר
יִדְבְּנִי לָבוֹ תִּקְדּוּ אֶת־תְּרוּמָתִי : וְהָאֵת הַתְּרוּמָה
אֲשֶׁר תִּקְדּוּ מֵאֵתָם זָהָב וְכֶסֶף וְנִחְשֵׁת : וְתִכְלֹת
וְאַרְגָּמָן וְחוֹלֶצֶת שָׁנִי וְשֵׁשׁ וְעֻזִּים : וְעֹרֹת אֵילִים
מֵאֲדָמִים וְעֹרֹת תְּחָשִׁים וְעֻצֵּי שִׁפְיִם : שִׁמֹן לַמָּאֵר
בְּשָׂמִים לַשִּׁמֹן הַמִּשְׁחָה וְלִקְסֻרֹת הַסַּפָּיִם : אֲבִנֵי
שֹׁהַם וְאֲבִנֵי מֵלֶאֱם לְאַפֹּד וְלַחֹשֶׁן : וְעֹשֹׂי לִי
מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּחוֹכֶם : כָּל־אֲשֶׁר אֵלֵי מִרְאֵה
אוֹתָהּ אֵת תְּבִנֹת הַמִּשְׁכָּן וְאֵת תְּבִנֹת כָּל־כְּלֵי
וְכֵן תַּעֲשׂוּ : ס וְעֹשֹׂי אֲרֹן עֻצֵּי שִׁפְיִם אֲמָתִים
וְחֻצֵּי אֲרֹן וְאִפֹּה וְחֻצֵּי רַחְבּוֹ וְאִפֹּה וְחֻצֵּי קִמְרֹה :
וְצִפִּית אֹתוֹ וְהֵב סָחֹר מִבֵּית וּמִחוּץ תַּצְפִּינִי
וְעֹשִׂית עָלָיו וְזָה סָבִיב : וַיִּצְקָה לוֹ אֲרָבֶל
מִבַּעַת זָהָב וְנִתְּתָה עַל אֲרָבֶעַ פַּעֲמָתָיו וְשִׁמֵּן
מִבַּעַת עַל־צִלְעוֹ הָאֶחָת וְשִׁמֵּן מִבַּעַת עַל־צִלְעוֹ
הַשְּׁנִיית : וְעֹשִׂית בְּנֵי עֻצֵּי שִׁפְיִם וְצִפִּית אֹתָם
זָהָב : וְהִבַּאת אֶת־הַבָּדִים בַּמִּבַּעַת עַל צִלְעֹת
הָאֲרֹן לְשֹׂאת אֶת־הָאֲרֹן בָּהֶם : בַּמִּבַּעַת הָאֲרֹן
הַזֶּה הַבָּדִים לֹא יִסְרוּ מִמֶּנּוּ : וְנָתַת אֶל־הָאֲרֹן
זֶאת הָעֹרֹת אֲשֶׁר אֵתָּן אֵלֶיךָ : וְעֹשִׂית כַּפֹּרֶת
וְהֵב סָחֹר אֲמָתִים וְחֻצֵּי אֲרֹפֶה וְאִפֹּה וְחֻצֵּי
רַחְבּוֹ : וְעֹשִׂית שְׁנַיִם רַבָּיִם זָהָב מִקְשֵׁה תַעֲשֶׂה
אֹתָם מִשְׁנֵי קְצוֹת הַכַּפֹּרֶת : וְשֹׂשׂה רַחֲבָה אֶחָד
מִקְצֵה מִזֶּה וּכְרוֹבֵי־אֶחָד מִקְצֵה מִזֶּה כַּדִּכְפֹּרֶת
תַּעֲשֶׂו אֶת־הַרַבָּיִם עַל־שְׁנֵי קְצוֹתָיו : וְהָיוּ
הַרַבָּיִם פָּרָשִׁי כְּנָפִים לְמַעַל סֹכְכִים בְּכַנְפֵיהֶם
עַל־כַּפֹּרֶת וְשִׁנְיָהם אִישׁ אֶל־אֶחָיו אֶל־הַכַּפֹּרֶת
הַזֶּה פָּנֵי הַרַבָּיִם : וְנָתַת אֶת־כַּפֹּרֶת עַל־הָאֲרֹן
מִלְּמַעַל וְאֶל־הָאֲרֹן תִּתֵּן אֶת־הָעֹרֹת אֲשֶׁר אֵתָּן

אֶת־הַצִּיָּה לְפָנָי וְגִרְשָׁה אֶת־הָאֲרֹץ אֶת־הַכְּנָעַנִי
וְאֶת־הַחִתִּי מִלִּפְנֵיךָ : לֹא אֲגַרְשֶׁנִּי מִפְּנֵיךָ בְּשִׁנְיָה
אֶחָת כִּן תִּהְיֶה הָאֲרֹץ שְׂמִמָּה וְיִבְהַ עֲלֶיךָ חֵירָה
הַיִּשְׂרָאֵלִי : מֵעַתָּה מֵעַתָּה אֲגַרְשֶׁנִּי מִפְּנֵיךָ עַד אֲשֶׁר
תִּסְפְּרֶה וְנִחְלַת אֶת־הָאֲרֹץ : וְשִׁמֵּן אֶת־גִּבְלוֹךָ
מִיַּם־סוּף וְעֵדִיִּים פְּלִשְׁתִּים וְכַמִּדְבָּר עַד הַיַּדָּר כִּי
אֵתָּן בְּיָדְכֶם אֵת יִשְׂבֵּי הָאֲרֹץ וְגִרְשַׁתְמוּ מִפְּנֵיךָ :
לֹא־תִכְלֹת לָהֶם וְלֹא־יִהְיֶה בָרִית : לֹא יִשְׁבּוּ
בְּאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּימָא אֶתָּה לִי כִּי תַעֲבֹד אֶת־אֱלֹהִים
כִּי־יִהְיֶה לָּךְ לְמוֹקֵשׁ : פ

CAP. XXIV. כד

וְאֶל־מֹשֶׁה אָמַר עֲלֶה אֶל־יְהוָה אֵתָּה וְאֶהְרֹן נָדָב
וְאֶבִּיהוּא וְשִׁבְעִים מִזִּמְנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם
מִדְּרוֹק : וְנָשָׂא מֹשֶׁה לְבָדוֹ אֶל־יְהוָה וְהָם לֹא
יָגִשׁוּ וְהָעָם לֹא יַעֲלוּ עִמּוֹ : וַיָּבֹא מֹשֶ�ה וַיִּסְפֹּר
לָעָם אֵת כָּל־דִּבְרֵי יְהוָה וְאֵת כָּל־הַמִּשְׁפָּטִים וַיַּעַן
כָּל־הָעָם קוֹל אֶחָד וַיֹּאמְרוּ כָּל־הַיִּדְּבָרִים אֲשֶׁר־דִּבֶּר
יְהוָה נַעֲשֶׂה : וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֵת כָּל־דִּבְרֵי יְהוָה
וַיִּשְׁכֵּם בַּבֹּקֶר וַיִּבָּן מִזְבֵּחַ תַּחַת הָהָר וּשְׁתֵּים עָשָׂר
מִצְבֵּה לְשִׁבְעִים עֶשְׂרִי שִׁבְעֵי יִשְׂרָאֵל : וַיִּשְׁלַח אֶת־
נָעֲרֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ עֹלֹת וַיִּזְבְּחוּ זְבָחִים שְׁלָמִים
לַיהוָה פָּרִים : וַיִּקַּח מֹשֶׁה חֹצֵי הָדָם וַיִּשֶׂם
בְּאֵזֹת חֹצֵי הָדָם זֶרֶק עַל־הַמִּזְבֵּחַ : וַיִּקַּח סֶפֶר
הַבְּרִית וַיִּקְרָא בְּאָזְנוֹ הָעָם וַיֹּאמְרוּ כָּל אֲשֶׁר־דִּבֶּר
יְהוָה נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע : וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־הָדָם
וַיִּזְרֹק עַל־הָעָם וַיֹּאמֶר הִנֵּה דָם־הַבְּרִית אֲשֶׁר פָּרַת
יְהוָה עִמָּכֶם עַל כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה : וַיַּעַל מֹשֶׁה
וְאֶהְרֹן נָדָב וְאֶבִּיהוּא וְשִׁבְעִים מִזִּמְנֵי יִשְׂרָאֵל :
וַיִּרְאֵהוּ אֵת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַתִּתֵּן רִגְלֵיו כַּמִּעֲשֶׂה
לְבֵנֵת הַסַּפִּיר וַיַּעֲצֵם הַשָּׁמַיִם לְמַחֵר : וְאֵל־
אַצִּילִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא שְׁלַח יְדֵי וַיַּחֲזֹק אֶת־הָאֱלֹהִים
וַיִּאֲכָלוּ וַיִּשְׁתּוּ : ס וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עֲלֶה
אֵלַי הַיּוֹרֶה וְהִיֵּה־שָׁם וְאֶתְּנָה לָּךְ אֶת־לִחַת הָאֲבֹן
וְהַיּוֹרֶה וְהַמִּצְוָה אֲשֶׁר פָּרַבְתִּי לַהֲוִיָּתָם : וַיֵּקֶם
מֹשֶׁה וַיַּחֲזֹשׁ מִסּוּרָתוֹ וַיַּעַל מֹשֶׁה אֶל־הָר הָאֱלֹהִים :
וְאֶל־הַקֹּנִיָּם אָמַר שְׁבִי לָנוּ בָּזֶה עַד אֲשֶׁר־נִשְׁבֹּב
אֵלֵיכֶם וְהָיָה אֲדָרְךָ וְחוֹר עִמָּכֶם מִיַּבֵּעַ דְּבָרִים
יֵשׁ אֵלֵהֶם : וַיַּעַל מֹשֶׁה אֶל־הָהָר וַיִּכַּס הָעֲנָן

- 22 אֱלֹהִים: וְנוֹשְׁתִי לָךְ שֵׁם וְדַבַּרְתִּי אִתָּךְ מֵעַל
הַפֶּתַח מִבֵּין שְׁנֵי הַפֶּתָחִים אֲשֶׁר עַל־אֲרֹן הָעֵדוּת
אֵת כָּל־אֲשֶׁר אֲצַוֶּה אוֹתָךְ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: פ
23 וַעֲשִׂיתָ שְׁלָלָן עֲצֵי שִׁטִּים אֲמֹתַיִם אָרְפוּ וְאִמְרוּ
24 רָחֲבוּ וְאִמְרוּ חֲצִי קָמָתוֹ: וַעֲשִׂיתָ אוֹתוֹ תָּבַב מְדוּרָה
25 וַעֲשִׂיתָ לוֹ יוֹר דָּהָב כְּכִיב: וַעֲשִׂיתָ לוֹ מִסְגָּרָה
מִסָּפֵה כְּכִיב וַעֲשִׂיתָ יוֹר דָּהָב לְמִסְגָּרָתוֹ כְּכִיב:
26 וַעֲשִׂיתָ לוֹ אַרְבַּע מַנְעֻלֹת דָּהָב וְנָתַתָּ אֶת־הַמַּנְעֻלֹת
27 עַל אַרְבַּע הַפָּאֵת אֲשֶׁר לְאַרְבַּע רַגְלָיו: לַעֲמֹל
הַמִּסְגָּרָה תַּהְיוּן הַמַּנְעֻלֹת לְבָתִּים לְבָתִּים לְשֹׂאֵת
28 אֶת־הַשְּׁלָלָן: וַעֲשִׂיתָ אֶת־הַדָּבָרִים עֲצֵי שִׁטִּים
29 וַעֲשִׂיתָ אֹתָם דָּהָב וְנִשְׂאֹתָם אֶת־הַשְּׁלָלָן: וַעֲשִׂיתָ
קַעֲרֹתָיו וְכַפֹּתָיו וְקַשְׁוֹתָיו וּמִנְיָתָיו אֲשֶׁר יִסֹּף בָּהֶן
30 וְהָב מְדוּרָה תַּעֲשֶׂה אֹתָם: וְנָתַתָּ עַל־הַשְּׁלָלָן
לָהֶם פָּנִים לְפָנֵי תָמִיד: פ
31 וַעֲשִׂיתָ מִנֵּחַ תָּבַב מְדוּרָה מִקֶּשֶׁה תַּעֲשֶׂה הַמִּנְחָה
יָרֵכָה וְקִנְיָה בְּיָעִידָה פִּתְרֶיהָ וּפְרָחֶיהָ מִמֶּנָּה יִהְיוּ:
32 וְשִׁלְשָׁה קָלִים יֵצְאוּ מִמֶּנָּה שְׁלֹשָׁה קָנֵי מִנֵּחַ
מִמֶּנָּה הָאֶחָד וְשִׁלְשָׁה קָנֵי מִנֵּחַ מִמֶּנָּה הַשֵּׁנִי:
33 שְׁלֹשָׁה גִבְעִים מְשֻׁקָּיִם בָּקִנְיָה הָאֶחָד בְּפֶתַח וּפְרָח
וְשִׁלְשָׁה גִבְעִים מְשֻׁקָּיִם בָּקִנְיָה הָאֶחָד בְּפֶתַח וּפְרָח
34 כָּל־לִשְׁשֹׁת הַקָּלִים יֵצְאוּ מִן־הַמִּנְחָה: וּבַמִּנְחָה
אֲרָבָעָה גִבְעִים מְשֻׁקָּיִם בְּפֶתַח וּפְרָחֶיהָ:
35 וּבְפֶתַח תַּחַת לְשֵׁי הַקָּלִים מִמֶּנָּה וּבְפֶתַח תַּחַת שְׁנֵי
הַקָּלִים מִמֶּנָּה וּבְפֶתַח תַּחַת שְׁנֵי הַקָּלִים מִמֶּנָּה
36 לְשִׁשֹּׁת הַקָּלִים יֵצְאוּ מִן־הַמִּנְחָה: בְּפֶתַח־הֶם
וּבְקִנְיָה מִמֶּנָּה יִהְיוּ פִלָּה מִקֶּשֶׁה אֶחָת תָּבַב מְדוּרָה:
37 וַעֲשִׂיתָ אֶת־נִרְתָּהָ שְׂבָעָה וְהַעֲלֵה אֶת־נִרְתָּהָ
38 וְהֹאִיר עַל־עַבְר פָּנֶיהָ: וּמִלְחָמֶיהָ וּמִחֻמֹּתֶיהָ תָּבַב
39 מְדוּרָה: כָּכָר תָּבַב מְדוּרָה יַעֲשֶׂה אוֹתָהּ אֵת כָּל־
40 הַמְּלִים הָאֵלֶּה: וְרָאָה וַעֲשֶׂה בְּתַבְנִיתָם אֲשֶׁר־
אֵתָּה מִרְאֵה בְּדָר: פ
- CAP. XXVI. ט
- 1 וְאֶת־הַמִּשְׁכָּן תַּעֲשֶׂה עֲשׂוֹר יִרְעֵת טַבַּח מְשֻׁרָה
וְתַכְלֵת וְאַרְבָּעַן וְתַלְעֵת שְׁלֵשׁ פָּרָבִים מַעֲשֶׂה הַשֵּׁב
2 תַּעֲשֶׂה אֹתָם: אֶחָד הַיִּרְעֵה הָאֶחָת שְׁמֹנֶה
וַעֲשָׂרִים בָּאִמָּה וְרֹחַב אַרְבַּע בָּאִמָּה הַיִּרְעֵה הָאֶחָת
3 מִדָּה אֶחָת לְכָל־הַיִּרְעֵת חֲמֵשׁ הַיִּרְעֵת תַּהְיוּן

16 And thou shalt put into the ark ^a the testimony which I shall give thee.

17 And thou shalt make a ^b mercy-seat of pure gold: two cubits and a half shall be the length thereof, and a cubit and a half the breadth thereof.

18 And thou shalt make two cherubims of gold, of beaten work shalt thou make them, in the two ends of the mercy-seat.

19 And make one cherub on the one end, and the other cherub on the other end; even ^d of the mercy-seat shall ye make the cherubims on the two ends thereof.

20 And the cherubims shall stretch forth their wings ^f on high, covering the mercy-seat with their wings, and their faces shall look one to another; toward the mercy-seat shall the faces of the cherubims be.

21 And thou shalt put the mercy-seat above ^h upon the ark; and ⁱ in the ark thou shalt put the testimony that I shall give thee.

22 And there I will meet with thee, and I will commune with thee from above the mercy-seat, from ^k between the two cherubims which ^{are} upon the ark of the testimony, of all ^{things} which I will give thee in commandment unto the children of Israel.

23 Thou shalt also make ^l a table of shittim-wood: two cubits shall be the length thereof, and a cubit the breadth thereof, and a cubit and a half the height thereof.

24 And thou shalt overlay it with ^m pure gold, and make thereto a crown of gold round about.

25 And thou shalt make unto it a border of an hand breadth round about, and thou shalt make a golden crown to the border thereof round about.

26 And thou shalt make for it four rings of gold, and put the rings in the four corners that ^{are} on the four feet thereof.

27 Over against the border shall the rings be for places of the staves to bear the table.

28 And thou shalt make the staves of shittim-wood, and overlay them with gold, that the table may be borne with them.

29 And thou shalt make the ⁿ dishes thereof, and spoons thereof, and covers thereof, and bowls thereof, ^o to cover withal; of pure gold shalt thou make them.

30 And thou shalt set upon the table shew-bread ^p before me alway.

31 And thou shalt make a ^q candlestick of pure gold; of beaten work shall the candlestick be made: his shaft, and his branches, his bowls, his knops, and his flowers, shall be of the same.

32 And six branches shall come out of the sides of it: three branches of the candlestick out of the one side, and three branches of the candlestick out of the other side:

33 Three bowls made like unto almonds, with a knop and a flower in one branch; and three bowls made like almonds in the other branch, with a knop and a flower; so in the six branches that come out of the candlestick.

34 And in the candlestick shall be four bowls made like unto almonds, with their knops and their flowers.

35 And there shall be a knop under two branches of the same, and a knop under two branches of the same, and a knop under two branches of the same, according to the six branches that proceed out of the candlestick.

B. C. 1491.

a ch. 16. 34.

31. 18.

34. 29.

Nu. 17. 4.

De. 10. 2. 5.

1 Ki. 8. 9.

2 Ki. 11. 12.

2 Ch. 34. 14.

Ro. 3. 2.

He. 9. 4.

b ch. 37. 6.

40. 20.

Le. 16. 13.

Ro. 3. 25.

He. 9. 5.

c Zec. 4. 2.

Re. 1. 4. 12.

d ch. 27. 20, 21.

30. 7, 8.

Le. 24. 3, 4.

Nu. 8. 2.

2 Ch. 13. 11.

β or, cause to ascend.

γ the face of it.

δ or, of the matter of the mercy-seat.

e ch. 26. 30.

Nu. 8. 4.

1 Ch. 28. 11.

Ac. 7. 44.

He. 8. 5.

ζ which thou wast caused to see.

f 2 Ch. 3. 10.

g 1 Ch. 17. 1.

η the work of a cunning workman or embroiderer.

h ch. 26. 34.

i ver. 16.

k ch. 30. 6.

Le. 16. 2.

Nu. 7. 89.

17. 4.

1 Sa. 4. 4.

2 Sa. 6. 2.

2 Ki. 19. 15.

Ps. 80. 1.

99. 1.

Is. 37. 16.

l ch. 37. 10.

1 Ki. 7. 43.

He. 9. 2.

m 1 Ki. 6. 20.

n ch. 36. 14, &c.

o ch. 37. 16.

Nu. 4. 7.

θ or, to pour out withal.

p Le. 24. 5, 6.

1 Sa. 21. 6.

Mal. 1. 7, 12.

Mat. 12. 4.

q ch. 37. 17.

1 Ki. 7. 49.

2 Ch. 13. 11.

Zec. 4. 2.

He. 9. 2.

Re. 1. 12.

κ or, covering

λ in the remainder or surplusage.

μ hands.

36 Their knops and their branches shall be of the same; all of it shall be one beaten work of pure gold.

37 And thou shalt make the ^e seven lamps thereof; and ^d they shall β light the lamps thereof, that they may give light over against γ it.

38 And the tongs thereof, and the snuff-dishes thereof, shall be of pure gold.

39 Of a talent of pure gold shall he make it, with all these vessels.

40 And look that thou make them ^e after their pattern, ζ which was shewed thee in the mount.

CHAP. XXVI.

MOREOVER, thou shalt make the tabernacle with ten ^ε curtains of fine twined linen, and blue, and purple, and scarlet: with cherubims η of cunning work shalt thou make them.

2 The length of one curtain shall be eight and twenty cubits, and the breadth of one curtain four cubits: and every one of the curtains shall have one measure.

3 The five curtains shall be coupled together one to another; and other five curtains shall be coupled one to another.

4 And thou shalt make loops of blue upon the edge of the one curtain, from the selvage in the coupling; & likewise shalt thou make in the uttermost edge of another curtain, in the coupling of the second.

5 Fifty loops shalt thou make in the one curtain, and fifty loops shalt thou make in the edge of the curtain that is in the coupling of the second, that the loops may take hold one of another.

6 And thou shalt make fifty taches of gold, and couple the curtains together with the taches; and it shall be one tabernacle.

7 And thou shalt make curtains of goats' hair, ^α to be a covering upon the tabernacle: eleven curtains shalt thou make.

8 The length of one curtain shall be thirty cubits, and the breadth of one curtain four cubits: and the eleven curtains shall be all of one measure.

9 And thou shalt couple five curtains by themselves, and six curtains by themselves, and shalt double the sixth curtain in the fore front of the tabernacle.

10 And thou shalt make fifty loops on the edge of the one curtain that is outmost in the coupling, and fifty loops in the edge of the curtain which coupleth the second.

11 And thou shalt make fifty taches of brass, and put the taches into the loops, and couple the κ tent together, that it may be one.

12 And the remnant that remaineth of the curtains of the tent, the half-curtain that remaineth, shall hang over the back-side of the tabernacle.

13 And a cubit on the one side, and a cubit on the other side, λ of that which remaineth in the length of the curtains of the tent, it shall hang over the sides of the tabernacle on this side and on that side, to cover it.

14 And thou shalt make a covering for the tent of rams' skins dyed red, and a covering above of badgers' skins.

15 And thou shalt make boards for the tabernacle of shittim-wood standing up.

16 Ten cubits shall be the length of a board, and a cubit and a half shall be the breadth of one board.

17 Two μ tenons shall there be in one board, set in order one against another:

thus shalt thou make for all the boards of the tabernacle.

18 And thou shalt make ^b boards for the tabernacle, twenty boards on the south side southward.

19 And thou shalt make ^c forty sockets of silver under the twenty boards; two sockets under one board for his two tenons, and two sockets under another board for his two tenons.

20 And for the second side of the tabernacle on the north side *there shall be* twenty boards,

21 And their forty sockets of silver; two sockets under one board, and two sockets under another board.

22 And for the sides of the tabernacle westward thou shalt make six boards.

23 And two boards shalt thou make for ^{ye} corners of ^{ye} tabernacle in ^{ye} two sides.

24 And they shall be ^β coupled together beneath, and they shall be coupled ^γ together above the head of it unto ^δ one ring: thus shall it be for them both; they shall be for the two corners.

25 And they shall be eight boards, and their sockets of silver, sixteen sockets; two sockets under one board, and two sockets under another board.

26 And thou shalt make bars of shittim-wood; five for the boards of the one side of the tabernacle,

27 And five bars for the boards of the other side of the tabernacle, and five bars for the boards of the side of the tabernacle, for the two sides westward.

28 And the middle bar in the midst of the boards shall reach from end to end.

29 And thou shalt overlay the boards with gold, and make their rings of gold ^{for} places for the bars: and thou shalt overlay the bars with gold.

30 And thou shalt rear up the tabernacle according to the fashion ^k thereof which was shewed thee in the mount.

31 And thou shalt make ^a vail of blue, and purple, and scarlet, and fine twined linen, of cunning work: with cherubims shall it be made:

32 And thou shalt hang it upon four pillars of shittim-wood overlaid with gold: their hooks *shall be of gold*, upon the four sockets of silver.

33 And thou shalt hang up the vail under the taches, that thou mayest bring in thither within the vail the ark of the testimony: and the vail shall divide unto you between the ^o holy place and the most holy.

34 And thou shalt put the mercy-seat upon the ark of the testimony in the most holy place.

35 And thou shalt ^p set the table without the vail, and the candlestick over against the table on the side of the tabernacle toward the south: and thou shalt put the table on the north side.

36 And thou shalt make ^q an hanging for the door of the tent, of blue, and purple, and scarlet, and fine twined linen, wrought with needle-work.

37 And thou shalt make for the hanging five pillars of shittim-wood, and overlay them with gold, and their hooks *shall be of gold*: and thou shalt cast five sockets of brass for them.

CHAP. XXVII.

AND thou shalt make ^u an altar of shittim-wood, five cubits long, and five cubits broad; the altar shall be foursquare; and

B. C. 1491.

a ch. 29. 12.

Le. 4. 7, 18.

16. 18.

1 Ki. 1. 50.

2. 28.

Ps. 118. 27.

He. 6. 18.

b Nu. 3. 36.

4. 31, 32.

c ch. 27. 10.

d 1 Ki. 7. 45.

Je. 52. 20.

e ch. 30. 4.

Nu. 4. 14.

β twinned.

f Ps. 133. 1.

1 Co. 3. 16.

1 Pe. 2. 5.

g Ep. 4. 16.

Col. 2. 19.

γ he shewed.

h ch. 26. 30, &c.

He. 8. 5.

i ch. 38. 9.

1 Ki. 6. 36.

8. 64.

Ps. 92. 13.

Eze. 40. 20,

&c.

k ch. 25. 9, 40.

27. 8.

Ac. 7. 44.

He. 8. 5.

9. 23.

l ch. 36. 35.

Le. 16. 2.

2 Ch. 3. 14.

Mat. 27. 51.

He. 9. 3, 8.

10. 20.

m ch. 36. 37.

n ch. 28. 39.

39. 29.

Ps. 45. 14.

o 1 Ki. 8. 10.

2 Ch. 5. 10.

δ fifty by

fifty.

p ch. 40. 22.

q ch. 36. 37.

r ver. 3.

s Le. 24. 2.

τ to ascend

up.

t ch. 30. 8.

1 Sa. 3. 3.

2 Ch. 13. 11.

Lu. 12. 35.

u ch. 38. 1.

2 Ch. 4. 1.

Eze. 43. 13.

He. 13. 10.

v ch. 28. 43.

29. 9, 28.

Le. 3. 17.

16. 34.

24. 9.

Nu. 18. 23.

19. 21.

1 Sa. 30. 25.

the height thereof *shall be* three cubits.

2 And thou shalt make ^a horns of it upon the four corners thereof: his horns shall be of the same: and thou shalt overlay it with brass.

3 And thou shalt make his pans to receive his ashes, and his shovels, and his basons, and his flesh-hooks, and his fire-pans: all the vessels thereof thou shalt make ^d of brass.

4 And thou shalt make for it a grate of net-work of brass; and upon the net shalt thou make four brazen rings in the four corners thereof.

5 And thou shalt put it under the compass of the altar beneath, that the net may be even to the midst of the altar.

6 And thou shalt make ^e staves for the altar, staves of shittim-wood, and overlay them with brass.

7 And the staves shall be put into the rings, and the staves shall be upon the two sides of the altar, to bear it.

8 Hollow with boards shalt thou make it; as γ it was shewed thee in the mount, so ^h shall they make ⁱ it.

9 And thou shalt make ⁱ the court of the tabernacle: for the south side southward *there shall be* hangings for the court of fine twined linen of an hundred cubits long for one side.

10 And the twenty pillars thereof and their twenty sockets *shall be of* brass; the hooks of the pillars and their fillets *shall be of* silver.

11 And likewise for the north side in length *there shall be* hangings of an hundred cubits long, and his twenty pillars and their twenty sockets of brass; the hooks of the pillars and their fillets of silver.

12 And for the breadth of the court on the west side *shall be* hangings of fifty cubits; their pillars ten, and their sockets ten.

13 And the breadth of the court on the east side eastward *shall be* fifty cubits.

14 The hangings of one side of the gate *shall be* fifteen cubits: their pillars three, and their sockets three.

15 And on the other side *shall be* hangings fifteen cubits: their pillars three, and their sockets three.

16 And for the gate of the court *shall be* an hanging of twenty cubits, of blue, and purple, and scarlet, and fine twined linen, wrought with ^w needle-work: and their pillars *shall be* four, and their sockets four.

17 All the pillars round about the court *shall be* filleted with silver; their hooks *shall be of* silver, and their sockets of brass.

18 The length of the court *shall be* an hundred cubits, and the breadth ^δ fifty everywhere, and the height five cubits of fine twined linen, and their sockets of brass.

19 All the vessels of the tabernacle in all the service thereof, and all the pins thereof, and all the pins of the court, *shall be of* ^f brass.

20 And thou shalt command the children of Israel, that they bring thee ^g pure oil-olive beaten for the light, to cause the lamp ^ζ to burn always.

21 In the tabernacle of the congregation without the vail, which ^{is} before the testimony, Aaron and his sons shall ^h order it from evening to morning before the LORD. *It shall be a statute* ⁱ for ever unto their generations on the behalf of the children of Israel.

24 תַּעֲשֶׂה לַמִּקְצֹעַת הַמִּשְׁכָּן בִּירְכָתִים; וְיִהְיֶה
תָּאֲמַם מִלְּמִסְחָה וְיִהְיֶה דָהוּ חֲמִים עַל־אֲשׁוֹ
אֶל־הַמִּבְנֶעַת הָאֵדָתָה בֶּן־יִיזִיָּה לְשִׁנְיָתָם לְשִׁנִּי
25 הַמִּקְצֹעַת יִהְיֶה; וְהָיָה שְׂמֹנֶה קַרְשִׁים וְאַדְנִיָּהֶם
כֶּסֶף טַעֲמָה עֶשֶׂר אֲדָנִים שְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקַּרֶשׁ
26 הָאֶחָד וּשְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקַּרֶשׁ הָאֶחָד; וְעֲשִׂיתָ
בְּרִיחִם עֲצֵי שִׁטִּים חֲמִשָּׁה לְקַדְשֵׁי צִלְעֵי הַמִּשְׁכָּן
27 הָאֶחָד; וְחֲמִשָּׁה בְּרִיחִם לְקַדְשֵׁי צִלְעֵי הַמִּשְׁכָּן
הַשְּׁנִיָּתָה וְחֲמִשָּׁה בְּרִיחִם לְקַדְשֵׁי צִלְעֵי הַמִּשְׁכָּן
28 לִירְכָתֵים יָמָה; וְהַפְּרִיחַ הַיְמָנִי בְּתוֹךְ הַקַּרְשִׁים
29 מִבְּרִיחַ מִן־הַקֶּדֶחַ אֶל־הַקֶּדֶחַ; וְאֶת־הַקַּרְשִׁים
הַצִּפָּה וְהָב וְאֶת־סַבְעֻתֵיהֶם תַּעֲשֶׂה וְהָב בָּתִּים
30 לְבְרִיחֵם וְצִפִּיתָ אֶת־הַבְּרִיחִם וְהָב; וְהִקְמַתָּ
אֶת־הַמִּשְׁכָּן כַּמִּשְׁפָּטוֹ אֲשֶׁר הִרְאִיתָ בָּרֹר; ס
31 וְעֲשִׂיתָ פִּרְכָּתַי תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְחֹלְעֹת שְׁנֵי וְעֹשֶׂה
32 מִשְׁוֹר מַעֲשֶׂה חֲשֵׁב יַעֲשֶׂה אֹתָהּ בְּרִבִּים; וְנִתְּתָהּ
אֹתָהּ עַל־אַרְבָּעָה עֲמֻדֵי שִׁטִּים מִצָּפִים וְהָב וְיִהְיֶה
33 וְהָב עַל־אַרְבָּעָה אֲדָנֵי־כֶסֶף; וְנִתְּתָה אֶת־הַפִּרְכָּתַי
תַּחַת הַקַּרְסִים וְהַבָּאתָ שְׂפָחָה מִבֵּית לְפִרְכָּתַי אֶת־
אֲרוֹן הָעֵדוּת וְהַבְדִּילָה הַפִּרְכָּתַי לָכֶם בֶּן־הַקַּרֶשׁ
34 וּבֶן־קֹדֶשׁ הַקְּדָשִׁים; וְנִתְּתָה אֶת־הַנִּפְסֹת עַל־
35 אֲרוֹן הָעֵדוּת בְּקֹדֶשׁ הַקְּדָשִׁים; וְשִׁמְתָה אֶת־
הַשִּׁלְחָן מִחוּץ לְפִרְכָּתַי וְאֶת־הַנִּפְסֹת נִכַח הַשִּׁלְחָן
עַל צִלְעֵי הַמִּשְׁכָּן תִּימִנָה וְהַשִּׁלְחָן הַיָּמִן עַל צִלְעֵי
36 צָפוֹן; וְעֲשִׂיתָ מִסְךְ לַסַּחַח הָאֵהָל תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן
37 וְחֹלְעֹת שְׁנֵי וְעֹשֶׂה מִשְׁוֹר מַעֲשֶׂה קָס; וְעֲשִׂיתָ
לְמִסְךְ חֲמִשָּׁה עֲמֻדֵי שִׁטִּים וְצִפִּיתָ אֹתָם וְהָב
וְיִהְיֶה וְהָב וְצִקַּת לָהֶם חֲמִשָּׁה אֲדָנֵי נִחֹשֶׁת; ס

CAP. XXVII. ט

1 וְעֲשִׂיתָ אֶת־הַמִּבְנֶעַת עֲצֵי שִׁטִּים חֲמִשָּׁה אֲמֹת אֹרֶךְ
וְחֲמֵשׁ אֲמֹת רָחֵב רִבְעֵי יִיזִיָּה הַמִּבְנֶעַת וְשֵׁשׁ
2 אֲמֹת קָמְתוֹ; וְעֲשִׂיתָ קַרְנָתָיו עַל אַרְבַּע פִּתְיוֹ
3 מִמֵּתוֹ תִּהְיֶינָה קַרְנָתָיו וְצִפִּיתָ אֹתוֹ נִחֹשֶׁת; וְעֲשִׂיתָ
סִירְתָיו לְרֹשְׁנוֹ וְיִעָשׂוּ וְיִזְוָרְקָתָיו וּמִזְוָרְקָתָיו
4 לְכָל־כְּלָיו תַּעֲשֶׂה נִחֹשֶׁת; וְעֲשִׂיתָ לוֹ מִכְבָּר
מַעֲשֶׂה רֶשֶׁת נִחֹשֶׁת וְעֲשִׂיתָ עַל־דֶּרֶשֶׁת אַרְבַּע
5 סַבְעֹת נִחֹשֶׁת עַל אַרְבַּע קַצְוָתָיו; וְנִתְּתָה אֹתָהּ
תַּחַת פְּרָכָה הַמִּבְנֶעַת מִלְּמִסְחָה וְהִתְתָּה תְּרִשֶׁת עַד

ס ס ס כ 90

וְאֹתָהּ הַצִּדָּה אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ אֵלֶיהָ שִׁמְךָ
נִתְּנָה וְנָתַתָּה לְמִאֹר לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד; בָּאֵהָל
מוֹעֵד מִחוּץ לְפִרְכָּתַי אֲשֶׁר עַל־הָעֵדוּת יִצְוָה אֹתוֹ
אֲהֲרֹן וּבְנָיו מִצֵּדֶד עַד־צִדֵּד לִפְנֵי יְהוָה חֹקֵת עוֹלָם
לְדֹרֹתָם מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל; ס

CAP. XXVIII. ט

1 וְאֹתָהּ הַקָּרֵב אֵלֶיהָ אֶת־אֲהֲרֹן אֶלֶיָּהּ וְאֶת־בְּנָיו
אִתּוֹ מִקִּדְשׁוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכַהֲנֵל אֲהֲרֹן גִּבּוֹר וְאֶבְיָדוּא
אֶלְמֹר וְאִיתְמֹר בְּנֵי אֲהֲרֹן; וְעֲשִׂיתָ בְּגֵד־קֹדֶשׁ
2 לְאֲהֲרֹן אֲדָתָה לְכַהֵן וְלַחֲפָצָתָה; וְאֹתָהּ תַּעֲבִד
אֶל־כָּל־חֲכָמֵי־לֵב אֲשֶׁר מִלִּאֲחֵיו וְחֵן חֲכָמָה וְעֹשֶׂה
3 אֶת־בְּגֵדֵי אֲהֲרֹן לְקִדְשׁוֹ לְכַהֲנָתוֹ; וְאֵלֶּה הַבְּגָדִים

26 האפוד אל מול פניו : ועשית שולי טבעות זהב
ושמת אתם על שני קצות החשן על שפתו
27 אשר אל עבר האפוד ביתה : ועשית שתי
טבעות זהב ונתתה אתם על שתי כתפות האפוד
מלמטה מפול פניו לצמת מחברתו מפעל לחשב
28 האפוד : וירכסו את החשן משבעה אל שבעת
האפוד בפתיל תכלת לחיות על השב האפוד ולא
29 יזה החשן מעל האפוד : ונשא אהרן את
שמות בני ישראל בחשן המשפט על לבו בבוא
30 אל הקדש לפני יהוה המיד : ונתת אל
חשן המשפט את האורים ואת התמים והיו
על לב אהרן בבוא לפני יהוה ונשא אהרן את
משפט בני ישראל על לבו לפני יהוה המיד : ס
ועשית את מעיל האפוד כלל תכלת : והיה
31 קיראשו בתוכו שפה יהיה לפיו סביב מעשה
32 ארג פני תחרה יהיה לו לא יקרה : ועשית על
שוליו רפלי תכלת וארמון ותולעת שני על שוליו
33 סביב ופעמני זהב בתוכם סביב : פעמני זהב
ורמון פעמני זהב ורמון על שולי המעיל סביב :
34 והיה על אהרן לשירת ונשמע קולו בבוא אל
הקדש לפני יהוה ובצאתו ולא ימות : ס
ועשית ציצית זהב טהור ופתחת עליו פתוח זהם
35 קדש ליהוה : ושמית אותו על פתיל תכלת
והיה על המזנפת אל מול פני המזנפת יהיה :
36 והיה על מצח אהרן ונשא אהרן את
הקדשים אשר יקדשו בני ישראל לכל מתנת
קדשים יהיה על מצחו המיד לרצון להם לפני
יהוה : ושבצת הפתנת שש ועשית מצנפת
37 שש ואבנם תעשה מעשה רקס : ולבני אהרן
תעשה כתלת ועשית להם אבנמים ומצנפות
38 תעשה להם לכבוד ולתפארת : ותלבישת אתם
את אהרן אחיד ואחידו ואת בניו ואת
ומלאת את ידיהם ומדשת אתם וקדשתי : ועשה
39 להם מכסי בד לכסות בשר ערוה ממתנם ועד
40 רכים ידיו : והיו על אהרן ועל בניו בבאים
אל אהל מועד או בנשבתם אל המזבח לשיר
בקדש ולא ישא עון ומחו תקרת עולם לו
ולקדשו אחריו : ס

אשר יעשו דשן ואפוד ומעיל וכתנת השבצ
מצנפת ואבנם ועשו בגדי קדש לאהרן אחיד
5 ולבניו לקדשתי : והם יקחו את ההוב ואת
התכלת ואת הארמון ואת תולעת השני ואת
השש :
6 ועשו את האפוד זהב תכלת וארמון ותולעת שני
7 ושש משער מעשה השב : שתי כתפת חברה
8 יתהלו אל שני קצותיו ודוך : והשב אפודו
אשר עליו פמעשו ממנו יהיה זהב תכלת
9 וארמון ותולעת שני ושש משער : ולקחת את
שתי אבני שדה ופתחת עליהם שמות בני ישראל :
10 ושש משמתי על האבן האחת ואת שמות
השעה היותרים על האבן השניה כחולדהם :
11 מעשה חרש אבן פתחי זהם הפתח את שתי
האבנים על שמות בני ישראל מסנת משבצות
12 זהב תעשה אתם : ושמית את שתי האבנים
על פתח האפוד אבני ופן לבני ישראל ונשא
אהרן את שמותם לפני יהוה על שתי כתפיו
13 לפני : ס ועשית משבצת זהב : ושתי
14 שישות זהב מדור מנגלת תעשה אתם
מעשה עבת ונתתה את שישות העבת על
15 המשבצת : ס ועשית חשן משפט מעשה
זהב פמעשה אפוד תעשה זהב תכלת וארמון
16 ותולעת שני ושש משער תעשה אהרן : רבוע
יהיה קסול ורת ארפו ורת רחבו : ומלאת בו
מלאת אבן ארבעה טורים אבן טורי אדם
17 פמדה וברקת הטהור האחד : והטהור השני
18 נסך ספיר ויהלם : והטהור השלישי לזם שבו
19 ואחלקה : והטהור הרביעי תרשיש ושהם וישפה
20 משבצים זהב יהיו במלואתם : חאבנים תהיו
על שמות בני ישראל שתיים עשרה על שמותם
פתחי חותם איש על שמו תהיו לשני עשר
21 שבט : ועשית על החשן שישות בגלת מעשה
22 עבת זהב מדור : ועשית על החשן שתי טבעות
זהב ונתת את שתי העבת הזהב על שתי הטבעות
23 אל קצות החשן : ואת שתי קצות שתי העבת
ההן על שתי המשבצות ונתתה על כתפות

CHAP. XXVIII.

AND take thou unto thee^a Aaron thy brother, and his sons with him, from among the children of Israel, that he may minister unto me in the priest's office, *even* Aaron, Nadab and Abihu, Eleazar and Ithamar, Aaron's sons.

2 And thou shalt make^b holy garments for Aaron thy brother, for glory^c and for beauty.

3 And thou shalt speak unto all *that are* wise-hearted,^d whom I have filled with the spirit of wisdom, that they may make Aaron's garments to consecrate him, that he may minister unto me in the priest's office.

4 And these *are* the garments which they shall make;^e a breastplate, and^f an ephod, and^g a robe, and^h a brodered coat,ⁱ a mitre, and a^k girdle: and they shall make holy garments for Aaron thy brother, and his sons, that he may minister unto me in the priest's office.

5 And they shall take gold, and blue, and purple, and scarlet, and fine linen.

6 And they shall make the ephod of gold, of blue, and of purple, of scarlet, and of fine twined linen, with cunning work.

7 It shall have the two shoulder-pieces thereof joined at the two edges thereof; and so it shall be joined together.

8 And the *β* curious girdle of the ephod, which is upon it, shall be of the same, according to the work thereof; *even* of gold, of blue, and purple, and scarlet, and fine twined linen.

9 And thou shalt take two onyx-stones, and grave on them the names of the children of Israel:

10 Six of their names on one stone, and *the other* six names of the rest on the other stone, according to their birth.

11 With the work of an engraver in stone, *like* the engravings^a of a signet, shalt thou engrave the two stones with the names of the children of Israel: thou shalt make them to be set in ouches of gold.

12 And thou shalt put the two stones upon the shoulders of the ephod for stones of memorial unto the children of Israel: and Aaron shall^p bear their names before the LORD upon his two shoulders for a^q memorial.

13 And thou shalt make ouches of gold;

14 And two chains of pure gold at the ends; of wreathen-work shalt thou make them, and fasten the wreathen chains to the ouches.

15 And thou shalt make^r the breastplate of judgment with cunning work; after the work of the ephod thou shalt make it; of gold, of blue, and of purple, and of scarlet, and of fine twined linen, shalt thou make it.

16 Foursquare it shall be, *being* doubled; a span shall be the length thereof, and a span shall be the breadth thereof.

17 And thou shalt *δ* set in it settings of stones, *even* four rows of stones: the first row shall be a ζ sardius, a topaz, and a carbuncle: *this shall be* the first row.

18 And the second row shall be an emerald, a sapphire, and a diamond.

19 And the third row a figure, an agate, and an amethyst.

20 And the fourth row a beryl, and an onyx, and^{*} a jasper: they shall be set in gold in their η inclosings.

21 And the stones shall be with^θ the

B. C. 1491.

a Le. 8. 3.

Nu. 18. 7.

2 Ch. 26. 18.

21.

He. 5. 1, 4.

b ch. 29. 5, 29.

Le. 8. 7, 30.

Nu. 20. 26, 28.

Ps. 132. 16.

c Is. 61. 3, 10.

Re. 5. 10.

19. 8.

d ch. 31. 3.

35. 30, 35.

Pr. 2. 6.

1 Cor. 12. 11.

e ver. 15.

ch. 39. 8, 21.

Is. 59. 17.

Ep. 6. 14.

f ver. 6.

g ver. 31.

ch. 39. 22.

h Le. 8. 7.

i ch. 39. 28.

Zec. 3. 5.

k Is. 11. 5.

β or, embroi-

dered.

l ver. 12.

m Le. 8. 8.

Nu. 27. 21.

De. 33. 8.

1 Sa. 28. 6.

Ezr. 2. 63.

Ne. 7. 65.

n ver. 36.

o He. 9. 24.

p ver. 29.

ch. 39. 6, 7.

q Jos. 4. 7.

Zec. 6. 14.

r Ne. 4. 16.

Job 41. 26.

γ or, shirts.

ch. 39. 8.

Le. 8. 8.

t He. 9. 12.

δ fill in it

fillings of

stone.

u ch. 39. 30.

Zec. 14. 20.

He. 7. 26.

12. 14.

Re. 21. 27.

ζ or, ruby.

v ver. 28, 31.

Nu. 15. 38.

w ver. 43.

Le. 10. 17.

22. 9.

Nu. 18. 1.

Is. 53. 6, 11.

Eze. 4. 4, 5.

Jno. 1. 29.

2 Cor. 5. 21.

He. 9. 28.

1 Pe. 2. 24.

x Re. 4. 3.

21. 19, 20.

η fillings.

γ Re. 21. 12.

names of the children of Israel, twelve, according to their names, *like* the engravings of a signet; every one with his name shall they be according to the twelve tribes.

22 And thou shalt make upon the breastplate chains at the ends of wreathen-work of pure gold.

23 And thou shalt make upon the breastplate two rings of gold, & shalt put the two rings on the two ends of the breastplate.

24 And thou shalt put the two wreathen chains of gold in the two rings which are on the ends of the breastplate.

25 And the other two ends of the two wreathen chains thou shalt fasten in the two ouches, and put them on the shoulder-pieces of the ephod before it.

26 And thou shalt make two rings of gold, and thou shalt put them upon the two ends of the breastplate, in the border thereof, which is in the side of the ephod inward.

27 And two other rings of gold thou shalt make, and shalt put them on the two sides of the ephod underneath, toward the forepart thereof, over against the other coupling thereof, above the curious girdle of the ephod.

28 And they shall bind the breastplate by the rings thereof unto the rings of the ephod with a lace of blue, that it may be above the curious girdle of the ephod, and that the breastplate be not loosed from the ephod.

29 And Aaron shall bear the names of the children of Israel in the breastplate of judgment upon his heart, when he goeth in unto the holy place, for a^l memorial before the LORD continually.

30 And thou shalt put in the breastplate of judgment the^m Urim and the Thummim; and they shall be upon Aaron's heart, when he goeth in before the LORD: and Aaron shall bear the judgment of the children of Israel upon his heart^o before the LORD continually.

31 And thou shalt make the robe of the ephod all of blue.

32 And there shall be an hole in the top of it, in the midst thereof: it shall have a binding of woven work round about the hole of it, as it were the hole of an^r habergeon, that it be not rent.

33 And *beneath*, upon the γ hem of it, thou shalt make pomegranates of blue, and of purple, and of scarlet, round about the hem thereof; and bells of gold between them round about:

34 A golden bell and a pomegranate, a golden bell and a pomegranate, upon the hem of the robe round about.

35 And it shall be upon Aaron to minister; and his sound shall be heard when he goeth in^t unto the holy place before the LORD, and when he cometh out, that he die not.

36 And thou shalt make a^u plate of pure gold, and grave upon it, *like* the engravings of a signet, HOLINESS TO THE LORD.

37 And thou shalt put it on a^v blue lace, that it may be upon the mitre, upon the fore-front of the mitre it shall be.

38 And it shall be upon Aaron's forehead, that Aaron may bear^w the iniquity of the holy things, which the children of Israel shall hallow in all their holy gifts; and it shall be always upon his forehead, that

they may be ^a accepted before the LORD.

39 And thou shalt embroider the coat of fine linen, and thou shalt make the mitre of fine linen, and thou shalt make the girdle of ^c needle-work.

40 And for Aaron's sons thou shalt make coats, and thou shalt make for them girdles, and bonnets shalt thou make for them, for ^d glory and for beauty.

41 And thou shalt put them upon Aaron thy brother, and his sons with him; and shalt ^e anoint them, and ^f consecrate them, and sanctify them, that they may minister unto me in the priest's office.

42 And thou shalt make them ^g breeches to cover ^h their nakedness; from the loins even unto the thighs they shall reach.

43 And they shall be upon Aaron, and upon his sons, when they come in unto the tabernacle of the congregation, or when they come near unto ⁱ the altar to minister in the holy place; that they ^j bear not iniquity, and die. *It shall be a^k statute for ever unto him, and his seed after him.*

CHAP. XXIX.

AND this is the thing that thou shalt do unto ^l them to hallow them, to minister unto me in the priest's office: Take one young bullock, and two rams without blemish,

2 And ^m unleavened bread, and cakes unleavened tempered with oil, and wafers unleavened anointed with oil: of wheat flour shalt thou make them.

3 And thou shalt put them into one basket, and bring them in the basket, with the bullock and the two rams.

4 And Aaron and his sons thou shalt bring unto the door of the tabernacle of the congregation, and shalt ⁿ wash them with water.

5 And thou shalt take the ^o garments, and put upon Aaron the coat, and the robe of the ephod, and the ephod, and the breastplate, and gird him with the curious girdle of the ephod.

6 And thou shalt put the mitre upon his head, & put the holy crown upon the mitre.

7 Then shalt thou take the anointing oil, and pour ^p it upon ^q his head, and anoint him.

8 And thou shalt bring his ^r sons, and put coats upon them.

9 And thou shalt gird them with girdles, Aaron and his sons, and ^s thou shalt put the bonnets on them: and the priest's office ^t shall be theirs for a perpetual statute: and thou shalt ^u consecrate Aaron and his sons.

10 And thou shalt cause a bullock to be brought before the tabernacle of the congregation: & Aaron and his sons shall put their hands ^v upon the head of the bullock.

11 And thou shalt kill the bullock before the LORD, *by the door of the tabernacle of the congregation.*

12 And thou shalt take of the ^w blood of the bullock, and put ^x it upon the horns of the altar with thy finger, and pour all the blood beside the bottom of the altar.

13 And thou shalt take all the fat that covereth the inwards, and ^y the caul that is above the liver, and the two kidneys, and the fat that is upon them, and burn ^z them upon the altar.

14 But the flesh of the bullock, and his skin, and his dung, shalt thou burn with fire ^a without the camp: *it is a sin-offering.*

15 Thou shalt also take one ram; and

B. C. 1491.

a Le. 1. 4.

22. 27.

23. 11.

Is. 56. 7.

60. 7.

Ep. 1. 6.

1 Pe. 2. 5.

b ver. 10.

c Ps. 45. 14.

d ver. 2.

e Ge. 8. 21.

Ep. 5. 2.

Ph. 4. 18.

f ch. 29. 7.

30. 30.

40. 15.

Is. 61. 1.

g fill their

hand.

h Le. VIII.

He. 5. 4.

i ver. 3.

j Le. 16. 4.

k Eze. 44. 18.

l flesh of

their na-

kedness.

m Le. 8. 24.

n He. 9. 22.

o be.

p ch. 20. 26.

q Le. 5. 1, 17.

20. 19, 20.

22. 9.

Nu. 9. 13.

18. 22.

r ch. 27. 21.

s Le. 17. 7.

t ch. 30. 25, &c.

u Le. 8. 2, &c.

v Le. 2. 4.

w 6. 20, 22.

x ch. 30. 19, 21.

40. 12.

y Le. 8. 6.

He. 10. 22.

z 1 Pe. 3. 21.

a shake to

and fro.

b Le. 7. 30.

c ch. 28. 2, 8.

d ver. 18.

e Le. 8. 29.

f Le. 10. 7.

g Ps. 133. 2.

h ch. 28. 40, &c.

i Nu. 18. 11, 18.

j De. 18. 3.

k bind.

l Nu. 18. 7.

He. 5. 4.

m fill the

hand of.

n Le. 1. 4.

3. 2.

8. 14.

Is. 53. 6.

2 Cor. 5. 21.

b Le. 8. 15.

c Nu. 18. 8.

d he of his

sons.

e Le. 8. 35.

9. 1.

f or, midriff.

g Le. 4. 11, 12.

He. 13. 11.

f ver. 2, 3, 23.

Aaron and his sons shall put their hands upon the ^b head of the ram.

16 And thou shalt lay the ram, and thou shalt take his blood, and sprinkle ^c it round about upon the altar.

17 And thou shalt cut the ram in pieces, and wash the inwards of him, and his legs, & put ^d them unto his pieces, & ^e unto his head.

18 And thou shalt burn the whole ram upon the altar: *it is a burnt-offering unto the LORD: it is a^f sweet savour, an offering made by fire unto the LORD.*

19 And thou shalt take the ^g other ram, and Aaron and his sons shall put their hands upon the head of the ram.

20 Then shalt thou kill the ram, and take of his blood, and put ^h it upon the tip of the right ear of Aaron, and upon the tip of the right ear of his sons, and upon the thumb of their right hand, and upon the great toe of their right foot, and sprinkle the blood upon the altar round about.

21 And thou shalt take of the blood that is upon the altar, and of the anointing ⁱ oil, and sprinkle ^j it upon Aaron, and upon his garments, and upon his sons, and upon the garments of his sons with him: and he shall be hallowed, and his garments, and his sons, and his sons' garments with him.

22 Also thou shalt take of the ram the fat and the rump, and the fat that covereth the inwards, and the caul ^k above the liver, and the two kidneys, and the fat that is upon them, and the right shoulder; for it is a ram of consecration.

23 And one loaf of bread, and one cake of oiled bread, and one wafer out of the basket of the unleavened bread that is before the LORD:

24 And thou shalt put all in the hands of Aaron, and in the hands of his sons; and shalt ^l wave them for a^m wave-offering before the LORD.

25 And thou shalt receive them of their hands, and burn ⁿ them upon the altar for a burnt-offering, for a^o sweet savour before the LORD: *it is an offering made by fire unto the LORD.*

26 And thou shalt take ^p the breast of the ram of Aaron's consecration, and wave it for a wave-offering before the LORD: and it shall be thy part.

27 And thou shalt sanctify ^q the breast of the wave-offering, and the shoulder of the heave-offering, which is waved, and which is heaved up, of the ram of the consecration, *even of that which is for Aaron, and of that which is for his sons:*

28 And it shall be Aaron's and his sons' by a statute for ever from the children of Israel; for it is an heave-offering: and it shall be an heave-offering from the children of Israel of the sacrifice of their peace-offerings, *even their heave-offering unto the LORD.*

29 And the holy garments of ^r Aaron shall be his sons' after him, to be anointed therein, and to be consecrated in them.

30 And ^s that son that is priest in his stead shall put them on ^t seven days, when he cometh into the tabernacle of the congregation, to minister in the holy place.

31 And thou shalt take the ram of the consecration, and seethe his flesh in the holy place.

32 And Aaron and his sons shall eat the flesh of the ram, and the ^u bread that is in the basket, *by the door of the tabernacle*

המשחה ודחת על אהרן ועל בגדיו ועל
 בגדו בגדיו אהרן וקדש הוא ובגדיו ובגדיו
 22 בגדיו אהרן : ולקחת מן האיל החלב והאליה ואת
 החלב המכסה את הקרב ואת יתר הקרב ואת
 שתי הפלית ואת החלב אשר עליהן ואת שוק
 23 הימין כי איל מלאים הוא : וכפר להם אהרן
 וחלה להם שמן אהרן ורקיק אהרן משל המצות
 אשר לפני יהוה : ושמת הפל על פני אהרן
 24 ועל בגדיו ובגדיו אהרן המנפה לפני יהוה :
 ולקחת אהרן מדים ותקשרת המזבחה על העלה
 25 לריח ניחוח לפני יהוה אשה היא ליהוה : ולקחת
 26 את החזה מאל המלאים אשר לאהרן והנפת
 אהרן המנפה לפני יהוה תהיה נק למטה : וקדשת
 27 את חזה המנפה ואת שוק התרומה אשר
 הונף ואשר הורם מאיל המלאים מאשר
 28 לאהרן ומאשר לבגדיו : ויהי לאהרן ולבגדיו חלק
 עולם מאת בני ישראל כי תרומה הוא ותרומה
 29 יהיה מאת בני ישראל מזבחי שלמים תרומתם
 ליהוה : ובגדיו הקדש אשר לאהרן יהיו לבגדיו
 30 אהרן למשחה בהם ולמלאים אתיהם :
 31 שבעת ימים יבשם הכהן תחתיו מבגדיו אשר
 יבא אל אהל מועד לשרת בקדש : ואת איל
 32 המלאים תקח ובשלת את בשרו במקום קדש :
 33 ואכל אהרן ובגדיו את בשרו והאיל ואת הלחם
 34 אשר בסל פתח אהל מועד : ואכלו אתם אשר
 35 כפר בהם למלא אתיהם לקדש אתם וזר לא
 36 יאכל כי קדש הם : ואסירתו מבשר המלאים
 37 ומדלחם עדה בקרב ושפרת את הדגור בלש
 38 לא יאכל כי קדש הוא : ועשית לאהרן ולבגדיו
 39 ככה ככל אשר צוית אתה שבעת ימים המלא
 40 יום : ופר חפאת העשיה ליום על הכפרים
 41 וחפאת על המזבחה בכפר עליו ומשחת אהרן
 42 לקדשו : שבעת ימים תכפר על המזבחה וזשבת
 43 אהרן ויהי המזבח קדש קדשים כל הנוגע במזבח
 44 יקדש : ס וזה אשר תעשה על המזבח
 45 כבשים בגרשנה שנים ליום המזבח : את הכבש
 46 האחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה
 47 בין הערבים : ועשית סלת בלול בשמן פתח

1 וזה הדבר אשר תעשה להם לקדש אתם למזבח
 2 ללקח פר אחד צובקור ואילם שנים המימים :
 3 ולחם מצות חלה מצת בלולת בשמן ורקיק
 4 מצות משחים בשמן סלת חטים תעשה אתם :
 5 ונתת אתם על סל אהרן ותקרבת אתם בסל
 6 ואת הפר ואת שני האילים : ואת אהרן ואת
 7 בגדיו תקרב אל פתח אהל מועד ותקדש אתם
 8 במים : ולקחת את הכבשים והלכשת את אהרן
 9 את הכהנים ואת מעיל האפר ואת האפר ואת
 10 החשן ואפרית לו בחשב האפר : ושמת המזנסת
 11 על ראשו ונתת את גזר הקדש על המזנסת :
 12 ולקחת את שמן המשחה ויצקת על ראשו
 13 ומשחת אותו : ואת בגדיו תקרב והלכשתם
 14 פתח : ותקרב אתם אבנש אהרן ובגדיו ותבשלת
 15 להם מבשלת ויהיה להם נדחה לחקת
 16 עולם ומלאת יד אהרן ויד בגדיו : ותקרב את
 17 הפר לפני אהל מועד וסמך אהרן ובגדיו את
 18 ידיהם על ראש הפר : ושחטת את הפר לפני
 19 יהוה פתח אהל מועד : ולקחת מים הפר
 20 ונתתה על קרנות המזבחה באצבע ואת כל הדם
 21 תשפך אל יסוד המזבח : ולקחת את פל החלב
 22 המכסה את הקרב ואת היתרה על הכפר ואת
 23 שתי הפלית ואת החלב אשר עליהן ותקשרת
 24 המזבחה : ואת בשר הפר ואת ערו ואת פרטו
 25 תשרף באש מחוץ למחנה חפאת הוא : ואת
 26 האיל האחד תקח וסמכי אהרן ובגדיו את ידיהם
 27 על ראש האיל : ושחטת את האיל ולקחת את
 28 דמו וזרקת על המזבח סביב : ואת האיל תחת
 29 לנתתו ותקדש קרבו וברצו ונתת על נתתו ועל
 30 ראשו : ותקשרת את פל האיל המזבחה עלה
 31 הוא ליהוה ריח ניחוח אשה ליהוה הוא :
 32 ולקחת את האיל השני וסמך אהרן ובגדיו את
 33 ידיהם על ראש האיל : ושחטת את האיל
 34 ולקחת מדמו ונתתה על תנף אהרן ואת
 35 תנף אהרן ובגדיו המניח ועל בזה דם המניח
 36 ועל בזה ריגל המניח וזרקת את הדם על המזבח
 37 סביב : ולקחת מן הדם אשר על המזבח ומשמן

רבע ה'ו' וְלִסְדָּר רִבְעֵת הַחֵן יָיִן לִבְשֵׁת הָאֹהֶל :
 וְאֵת הַבֶּשֶׂת הַשְּׂמִי תַעֲשֶׂה בֵּין הַעֲרֹבִים כַּמִּזְבֵּחַ
 הַבָּקָר וְכַנְסָהּ תַעֲשֶׂה לָּהּ לְרִיחַ יְרוּחַ אֲשֶׁה לַיהוָה :
 עֲלֵת תִּמְיֵל לְזִרְחֵיָם פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לִפְנֵי יְהוָה
 אֲשֶׁר אֵנֶּה לָכֶם שְׁמָה לְדֹר אֲלֵיךְ שָׁם : וְעֲדַתִּי
 שְׁמָה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנִקְדָּשׁ בְּכָבוֹד : וְקִדְשָׁתִי
 אֶת־אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־אֹהֶלן וְאֶת־בְּנֵי
 אֲהֲרֹן לְכַהֵן לִי : וְשִׁכְנֵתִי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 וְהִיָּיתִי לָהֶם לֵאלֹהִים : וְהָרָעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה
 אֱלֹהֵיהֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
 לִשְׁכֵּנִי בְּתוֹכָם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם : פ
 CAP. XXX. ל
 וְעֲשִׂיתָ מִזְבֵּחַ מִקְרָב קְדֻשָּׁת עֲצֵי שִׁטִּים תַעֲשֶׂה
 אוֹתוֹ : אֹמֶה אֶרְפוֹ וְאֹמֶה רָחֹב רִבְעֵי יְהוָה
 וְאִמָּתִים קָמְרוֹ מִפְּנֵי קִרְתָּיו : וְצִפִּיתָ אוֹתוֹ
 וְהָב טָהוֹר אֶת־צִנּוֹ וְאֶת־קִירָתָיו סָבִיב וְאֶת־
 קִרְתָּיו וְעֲשִׂיתָ לוֹ יוֹתָב סָבִיב : וְשִׁתִּי טַבַּעַת
 וְהָב תַעֲשֶׂה לָּן מִרְחַח לֹחַד עַל שְׁתֵּי צִלְעָיו
 תַעֲשֶׂה עַל־שְׁנֵי צַדָּיו וְהָיָה לְתֵתִים לְבָדִים לְשֹׂאת
 אוֹתוֹ בְּהִמָּה : וְעֲשִׂיתָ אֶת־הַבָּדִים עֲצֵי שִׁטִּים
 וְצִפִּיתָ אוֹתָם זָהָב : וְנִתְּתָה אוֹתוֹ לִפְנֵי הַפָּרֹכֶת
 אֲשֶׁר עַל־אֵזֶן הָעֵדֻת לִפְנֵי הַפָּקֶת אֲשֶׁר עַל־
 הָעֵדֻת אֲשֶׁר אֵנֶּה לָךְ שְׁמָה : וְהִקְמִיר עָלָיו
 אֹהֶלן קְדֻשָּׁת סָמִים בְּבָקָר בְּהִמָּיִם אֶת־
 הַפָּרֹכֶת קְדֻשָּׁתָהּ : וּבְהַעֲלֹת אֹהֶלן אֶת־הַפָּרֹכֶת בֵּין
 הָעֲרֹבִים יִשְׁתַּדֵּד קְדֻשָּׁת הַמִּיד לִפְנֵי יְהוָה
 לְזִרְחֵיָם : לֹא־תַעֲלֶה עָלָיו קְדֻשָּׁת וְהָיָה וּמִנְחָה
 וְלִסְדָּר לֹא תִסְבֶּה עָלָיו : וְכֹפֶר אֹהֶלן עַל־קִרְתָּיו
 אֶחָד בַּשֹּׁנָה מִדֶּם הַטָּהוֹת הַכֹּפֵרִים אֶחָת בַּשֹּׁנָה
 יִכְפֹּר עָלָיו לְזִרְחֵיָם קֹדֶשׁ־קֹדֶשִׁים הוּא לַיהוָה :
 פ פ פ פ פ
 וַיִּדְבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : כִּי תִשָּׂא אֶת־
 רֹאשׁ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לִפְתֹּחֵיהֶם וְנִתְּנוּ אִישׁ כֶּסֶף נִסְאוֹ
 לַיהוָה בַּסֶּקֶר אֹתָם וְלֹא־יִהְיֶה בָהֶם גִּנְף בַּסֶּקֶר
 אֹתָם : וְהָיָה כִּלְהַעֲבֹר עַל־הַפָּקֶתִים מִחֲצִית
 הַשֶּׁקֶל בַּשֶּׁקֶל הַקֹּדֶשׁ עֲשִׂיתָם צֹרֵחַ הַשֶּׁקֶל מִחֲצִית
 הַשֶּׁקֶל תִּרְחֹמָה לַיהוָה : כֹּל הַעֲבֹר עַל־הַפָּקֶתִים
 מִכֵּן עֲשִׂיתָם שָׁנָה וּמַעֲלָה יִתֵּן תְּרוּמַת יְהוָה :

וְעֲשִׂיר לֹא־יִרְבֶּה וְהוּלֵל לֹא יִמְעִט מִמִּחְצִית
 הַשֶּׁקֶל לַחַת אֶת־תְּרוּמַת יְהוָה לְכֹפֶר עַל־נַפְשֹׁתֵיכֶם :
 וְלִזְרוֹת אֶת־כֶּסֶף הַכֹּפֵרִים מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְנִתְּתָה
 אוֹתוֹ עַל־עֲבֹרֹת אֹהֶל מוֹעֵד וְהָיָה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל
 לִפְרוֹן לִפְנֵי יְהוָה לְכֹפֶר עַל־נַפְשֹׁתֵיכֶם : פ
 וַיִּדְבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : וְעֲשִׂיתָ פִּיזוֹר
 נִקְשֹׁת וְכָנֹו נִקְשֹׁת לְרִחְצָה וְנִרְחַת אוֹתוֹ בִּידֵי־אֹהֶל
 מוֹעֵד וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ וְנִתְּתָה שְׁמָה מָיִם : וְרִחְצוּ
 אֹהֶלן וּבְנֵי מִפְּנֵי אֶת־יְדֵיהֶם וְאֶת־רַגְלֵיהֶם :
 בְּבֹאֵם אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד יִרְחֲצוּמִים וְלֹא יָמוּתוּ אוֹ
 בְּנִשְׁתֵּם אֶל־הַמִּזְבֵּחַ לְשׁוֹת לְחֻמְסִיר אֲשֶׁה לַיהוָה :
 וְרִחְצוּ יְדֵיהֶם וּרְגְלֵיהֶם וְלֹא יָמוּתוּ וְהָיְתָה לָהֶם חֻקַּת
 עוֹלָם לֹו לְרוּעֵי קִדְּוָתָם : פ
 וַיִּדְבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : וְאִתָּה קֹדֶשׁ־לָךְ
 בְּשָׂמִים רֹאשׁ מִרְדְּרוֹר חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְקִנְמָן
 בָּשִׂם מִחֲצִיתוֹ חֲמִשִּׁים וּמֵאוֹתִים וְקִנְדָּה בָּשִׂם
 חֲמִשִּׁים וּמֵאוֹתִים : וְקִדָּה חֲמֵשׁ מֵאוֹת בַּשֶּׁקֶל
 הַקֹּדֶשׁ וְשָׂמֵן זֵית הֵן : וְעֲשִׂיתָ אוֹתוֹ שָׂמֵן מִשְׁחַת
 קֹדֶשׁ רָחֹק מִקְרַחַת מַעֲשֶׂה רָחֹק שָׂמֵן מִשְׁחַת־
 קֹדֶשׁ יְהוָה : וּמִשְׁחַת־בֹּו אֶת־אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת־
 אֹרֹן הָעֵדֻת : וְאֶת־דְּשָׁלָן וְאֶת־פִּלְצָיו וְאֶת־
 הַמִּנְחָה וְאֶת־פִּלְצָהּ וְאֶת מִנְחַת הַקְּדֻשָּׁת : וְאֶת־
 מִנְחַת הָעֹלֶה וְאֶת־פִּלְצָיו וְאֶת־הַפִּזֹּר וְאֶת־כִּנּוֹ :
 וּמִקְדִּשְׁתָּ אֹתָם וְהָיָה קֹדֶשׁ קֹדֶשִׁים כִּלְהַנִּיחַ בָּהֶם
 קֹדֶשׁ : וְאֶת־אֹהֶלן וְאֶת־בְּנֵי הַמִּשְׁחָה וּמִקְדִּשְׁתָּ
 אֹתָם לְכַהֵן לִי : וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תִּבְרַךְ לֵאמֹר
 שָׂמֵן מִשְׁחַת־קֹדֶשׁ יְהוָה נָה לִי לְזִרְחֵיָם : עַל־
 בָּשֶׂר אֲדָם לֹא יִסָּף וּבְמִתְקַנְתּוֹ לֹא תַעֲשֶׂה בְּמִדָּה
 קֹדֶשׁ הוּא קֹדֶשׁ יְהוָה לָכֶם : אִישׁ אֲשֶׁר יִרְחַק
 בְּמִדָּה וְאֲשֶׁר יִתֵּן מִפְּנֵי עֲלֹךְ וְנִבְרַת מַעֲשָׂיו : פ
 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה קֹדֶשׁ־לָךְ סָמִים גִּמְוָה
 וְשִׁחֲלוֹל וְהַלְבֵּנָה סָמִים וְלִבְנָה וּפָדָה בֶּרֶךְ בְּבֶרֶךְ
 יְהוָה : וְעֲשִׂיתָ אוֹתָהּ קְדֻשָּׁת רָחֹק מַעֲשֶׂה וּקְדֻשָּׁת
 מִמְּלַח טָהוֹר קֹדֶשׁ : וְשִׁחֲקֶת מִפְּנֵי הוֹלֵךְ וְנִתְּתָה
 מִפְּנֵי לִפְנֵי הָעֵדֻת בְּאֹהֶל מוֹעֵד אֲשֶׁר אֵנֶּה לָךְ
 שְׁמָה קֹדֶשׁ קֹדֶשִׁים תְּהִיָּה לָכֶם : וְהַקְמִירֹת
 אֲשֶׁר תַעֲשֶׂה בְּמִתְקַנְתָּהּ לֹא תַעֲשֶׂה לָכֶם קֹדֶשׁ
 תְּהִיָּה לָךְ לַיהוָה : אִישׁ אֲשֶׁר־עֲשֶׂה כְּמִדָּה :

of the congregation.

33 And they shall eat^b those things wherewith the atonement was made, to consecrate and to sanctify them: but a stranger shall^d not eat thereof, because they are holy.

34 And if ought of the flesh of the consecrations, or of the bread, remain unto the morning, then thou shalt^f burn the remainder with fire: it shall not be eaten, because it is holy.

35 And thus shalt thou do unto Aaron, and to his sons, according to all things which I have commanded thee: seven days shalt thou consecrate them.

36 And thou shalt offer^h every day a bullock for a sin-offering for atonement: and thou shalt cleanse the altar, when thou hast made an atonement for it, and thou shalt anoint it,ⁱ to sanctify it.

37 Seven days thou shalt make an atonement for the altar, and sanctify it; and it shall be an altar most holy: whatsoever^m toucheth the altar shall be holy.

38 Now this is that which thou shalt offer upon the altar,^o two lambs of the first year, day by day continually.

39 The one lamb thou shalt offer in the morning, and the other lamb thou shalt offer at even:

40 And with the one lamb a tenth-deal of flour mingled with the fourth part of an hin of beaten oil; and the fourth part of an hin of wine for a drink-offering.

41 And the other lamb thou shalt offer at even, and shalt do thereto according to the meat-offering of the morning, and according to the drink-offering thereof, for a sweet savour, an offering made by fire unto the LORD.

42 This shall be a continual burnt-offering throughout your generations, at the door of the tabernacle of the congregation, before the LORD; where I will^r meet you, to speak there unto thee.

43 And there I will meet with the children of Israel, and *κ* the tabernacle shall be sanctified^q by my glory.

44 And I will sanctify the tabernacle of the congregation, and the altar: I will sanctify also both Aaron and his sons, to minister to me in the priest's office.

45 And I will^u dwell among the children of Israel, and will be their God.

46 And they shall know that^v I am the LORD their God, that brought them forth out of the land of Egypt, that I may dwell among them: I am the LORD their God.

CHAP. XXX.

AND thou shalt make^{*} an altar to burn incense upon; of shittim-wood shalt thou make it.

2 A cubit shall be the length thereof, and a cubit the breadth thereof; four-square shall it be: and two cubits shall be the height thereof: the horns thereof shall be of the same.

3 And thou shalt^y overlay it with pure gold, the *λ* top thereof, and the *μ* sides thereof round about, and the horns thereof: and thou shalt make unto it a crown of gold round about.

4 And two golden rings shalt thou make to it under the crown of it, by the two corners *ν* thereof, upon the two sides of it shalt thou make it; and they shall be for places for the staves to bear it withal.

5 And thou shalt make the^α staves of shittim-wood, and overlay them with gold.

B. C. 1491.

a ch. 26. 31.

40. 3.

Mat. 27. 51.

He. 9. 3.

b Le. 10. 13. 18

Jno. 6. 53. 55.

c ch. 25. 21.

d Le. 22. 10.

β incense of

spices.

e ver. 34.

1 Sa. 2. 28.

1 Ch. 23. 13.

Lu. 1. 9.

f Le. 7. 18.

8. 32.

γ causeth to

ascend, or,

setteth up.

δ between

the two

evens.

g Le. 10. 1.

h Eze. 43. 27.

He. 10. 11.

i ch. 30. 26. 29.

40. 10.

k Le. 16. 18.

23. 27.

He. 9. 7. 25

m ch. 30. 29.

Mat. 23. 19.

n Nu. 1. 2.

26. 2.

ζ them that

are to be

numbered.

o Nu. 28. 3. 4.

1 Ch. 16. 40.

2 Ch. 2. 4.

31. 3.

Ezr. 3. 3.

Da. 9. 21. 27.

12. 11.

Jno. 1. 29.

Re. 5. 9. 12.

p Nu. 31. 50.

q 2 Sa. 24. 2. 15

η multiply.

θ diminish.

ρ ch. 25. 22.

30. 6. 26.

Nu. 17. 4.

σ or, Israel.

τ ch. 40. 34.

2 Ch. 5. 14.

7. 1. 3.

Eze. 43. 5.

Hag. 2. 7. 9.

Mal. 3. 1.

t ch. 38. 8.

1 Ki. 7. 38.

u ch. 25. 8.

Le. 26. 12.

Ps. 68. 18.

Zec. 2. 10.

Jno. 14. 17,

20.

2 Co. 6. 16.

Re. 21. 3.

v ch. 20. 2.

w Ps. 26. 6.

x ch. 37. 25.

y ch. 25. 11.

λ roof.

μ walls.

ν Ps. 45. 8.

ξ ribs.

α ch. 25. 13.

6 And thou shalt put it before the^a vail that is by the ark of the testimony, before the^c mercy-seat that is over the testimony, where I will meet with thee.

7 And Aaron shall burn thereon β sweet incense^e every morning: when he dresseth the lamps, he shall burn incense upon it.

8 And when Aaron γ lighteth the lamps at δ even, he shall burn incense upon it; a perpetual incense before the LORD throughout your generations.

9 Ye shall offer no^ε strange incense thereon, nor burnt-sacrifice, nor meat-offering; neither shall ye pour drink-offering thereon.

10 And Aaron shall make an atonement upon the horns of it^k once in a year with the blood of the sin-offering of atonements: once in the year shall he make atonement upon it, throughout your generations: it is most holy unto the LORD.

11 And the LORD spake unto Moses, saying,

12 When thou takest theⁿ sum of the children of Israel, after ζ their number, then shall they give every man a^p ransom for his soul unto the LORD, when thou numberest them; that there be no^q plague among them when thou numberest them.

13 This they shall give, every one that passeth among them that are numbered, half a shekel after the shekel of the sanctuary: (a shekel is twenty gerahs:) an half shekel shall be the offering of the LORD.

14 Every one that passeth among them that are numbered, from twenty years old and above, shall give an offering unto the LORD.

15 The rich shall not η give more, and the poor shall not θ give less, than half a shekel, when they give an offering unto the LORD, to make an atonement for your souls.

16 And thou shalt take the atonement-money of the children of Israel, and shalt appoint it for the service of the tabernacle of the congregation; that it may be a memorial unto the children of Israel before the LORD, to make an atonement for your souls.

17 And the LORD spake unto Moses, saying,

18 Thou shalt also make a^τ laver of brass, and his foot also of brass, to wash withal: and thou shalt put it between the tabernacle of the congregation and the altar, and thou shalt put water therein:

19 For Aaron and his sons shall^u wash their hands and their feet therein.

20 When they go into the tabernacle of the congregation, they shall wash with water, that they die not: or when they come near to the altar to minister, to burn offering made by fire unto the LORD:

21 So they shall wash their hands and their feet, that they die not: and it shall be a statute for ever to them, even to him and to his seed throughout their generations.

22 Moreover, the LORD spake unto Moses, saying,

23 Take thou also unto thee principal spices, of pure^α myrrh five hundred shekels, and of sweet cinnamon half so much, even two hundred and fifty shekels, and of sweet calamus two hundred & fifty shekels,

24 And of cassia five hundred shekels, after the shekel of the sanctuary, and of oil-olive an hin:

25 And thou shalt make it an oil of holy ointment, an ointment compound

after the art of the β apothecary: it shall be an ^a holy anointing oil.

26 And thou shalt^b anoint the tabernacle of the congregation therewith, and the ark of the testimony,

27 And the table and all his vessels, and the candlestick and his vessels, and the altar of incense,

28 And the altar of burnt-offering with all his vessels, and the laver and his foot.

29 And thou shalt sanctify them, that they may be most holy: ^c whatsoever toucheth them shall be holy.

30 And thou shalt anoint Aaron and his sons, and consecrate them, that they may minister unto me in the priest's office.

31 And thou shalt speak unto the children of Israel, saying, This shall be an holy anointing oil unto me throughout your generations.

32 Upon man's flesh shall it not be poured; neither shall ye make ^d any other like it, after the composition of it: it is holy,^e and it shall be holy unto you.

33 Whosoever compoundeth ^f any like it, or whosoever putteth ^g any of it upon a stranger, shall even be cut off from his people.

34 And the LORD said unto Moses, Take unto thee sweet^h spices, stacte, and onycha, and galbanum; ⁱ these sweet spices, with pure frankincense: of each shall there be a like ^j weight:

35 And thou shalt make it a perfume, a confection after the art of the apothecary, ^k tempered together, pure and holy:

36 And thou shalt beat ^l some of it very small, and put of it before the testimony in the tabernacle of the congregation, where^m I will meet with thee: it shall be unto you most holy.

37 And ⁿ as for the perfume which thou shalt make, ye shall not make to yourselves according to the composition thereof: it shall be unto thee holy for the LORD.

38 Whosoever shall make like unto that, to smell thereto,^o shall even be cut off from his people.

CHAP. XXXI.

AND ^p ye LORD spake unto Moses, saying, 2 See, I have called by ^q name Bezaleel^r the son of Uri, the son of Hur, of the tribe of Judah:

3 And I have^s filled him with the spirit of God, in wisdom, and in understanding, and in knowledge, and in all manner of workmanship,

4 To devise cunning works, to work in gold, and in silver, and in brass,

5 And in cutting of stones, to set ^t them, and in carving of timber, to work in all manner of workmanship.

6 And I, behold, I have given with him ^u Aboliab the son of Ahisamach, of the tribe of Dan: and in the hearts of all that are wise-hearted^v I have put wisdom, that they may make^w all that I have commanded thee:

7 The tabernacle of the congregation, and the ark of the testimony, and the mercy-seat that ^x is thereupon, and all the ^y furniture of the tabernacle.

8 And the table and his furniture, and the pure candlestick with all his furniture, and the altar of incense,

9 And the altar of burnt-offering with all his furniture, and the laver and his foot,

10 And the cloths of service, and the holy garments for Aaron the priest, and

B. C. 1491.

β or, perfume.

a Ps. 39. 20.

b ch. 40. 9.

c Le. 19. 3, 30.

d Ne. 9. 14.

e Eze. 20. 12, 20.

f ch. 29. 37.

g ch. 20. 8.

h Is. 58. 13.

i Eze. 44. 24.

j ch. 35. 2.

k holiness.

l Nu. 15. 35.

m ver. 38.

n ver. 13.

o Ge. 1. 31.

p He. 4. 3, 10.

q ver. 23.

r 1 Ch. 9. 29, 30.

s Job 38. 7.

t Ps. 104. 31.

u ch. 24. 12.

v 32. 15, 16.

w 34. 29, 29.

x De. 4. 13.

y 5. 22.

z 9. 9, 11.

aa 2 Co. 3. 3.

ab salted.

ac Le. 2. 13.

ad p ch. 24. 18.

ae De. 9. 9.

af q ch. 29. 42.

ag Le. 16. 2.

ah r Ac. 7. 40.

ai s Mat. 24. 48.

aj 2 Pe. 3. 4.

ak t Ge. 24. 22.

al Ju. 8. 24, 27.

am Eze. 16. 12, 17.

an Hos. 2. 8.

ao u ver. 33.

ap v Is. 45. 3, 4.

aq w 1 Ch. 2. 20.

ar x ch. 20. 23.

as De. 9. 16.

at Ju. 17. 3, 4.

au 1 Ki. 12. 28.

av Ne. 9. 18.

aw Ps. 106. 19.

ax Is. 40. 18, 19.

ay 46. 6.

az Ro. 1. 23.

ba y ch. 35. 31.

bb 1 Ki. 3. 9.

bc 7. 14.

bd z 2 Ki. 10. 20.

be a 1 Co. 10. 7.

bf b ch. 35. 34.

bg c Pr. 2. 6, 7.

bh d ch. xxxviii.

bi xxxviii.

bj Nu. iv.

bk 1 Ki. vi. vii.

bl viii.

bm 2 Ch. iii. iv.

bn Eze. xliii.

bo c Ge. 6. 11, 12.

bp De. 4. 16.

bq Ju. 2. 19.

br Hos. 9. 9.

bs r vessels.

bt f 2 Ch. 30. 8.

bu Is. 48. 4.

bv g ch. 22. 24.

the garments of his sons, to minister in the priest's office,

11 And the anointing oil, and sweet incense for the holy ^c place: according to all that I have commanded thee shall they do.

12 And ^d ye LORD spake unto Moses, saying,

13 Speak thou also unto the children of Israel, saying, Verily my^e sabbaths ye shall keep: for it is ^f a ^g sign between me and you throughout your generations; and ^h ye may know that I ⁱ am the LORD that doth sanctify you.

14 Ye shall keep^j the sabbath therefore, for it is holy unto you: every one that defileth it shall surely be put to death: for whosoever^k doeth ^l any work therein, that soul shall be cut off from among his people.

15 Six days may work be done; but in the seventh ^m is the sabbath of rest, holy ⁿ to the LORD: whosoever doeth ^o any work in the sabbath-day, he^p shall surely be put to death.

16 Wherefore the children of Israel shall keep the sabbath, to observe the sabbath throughout their generations, for a perpetual covenant.

17 It is ^q a sign between me and the children of Israel for ever: for in^r six days the LORD made heaven and earth, and on the seventh day he rested, and was^s refreshed.

18 And he gave unto Moses, when he had made an end of communing with him upon mount Sinai,^t two tables of testimony, tables of stone, written with the finger of God.

CHAP. XXXII.

AND when the people saw that Moses delayed^u to come down out of the mount, the people gathered themselves together unto Aaron, and said unto him, Up, make us gods,^v which shall go before us; for ^w as for this Moses, the man that brought us up out of the land of Egypt,^x we wot not what is become of him.

2 And Aaron said unto them, Break off the^y golden ear-rings, which are in the ears of your wives, of your sons, and of your daughters, and bring ^z them unto me.

3 And all the people brake off the golden ear-rings which were in their ears and brought ^{aa} them unto Aaron.

4 And he received ^{ab} them at their hand, and fashioned it with a graving tool, after he had made it a^{ac} molten calf: and they said, These be thy gods, O Israel, which brought thee up out of the land of Egypt.

5 And when Aaron saw ^{ad} it, he built an altar before it; and Aaron made^{ae} proclamation, and said, To-morrow is a feast to the LORD.

6 And they rose up early on the morrow, and offered burnt-offerings, and brought peace-offerings; and the people^{af} sat down to eat and to drink, and rose up to play.

7 And the LORD said unto Moses, Go, get thee down; for thy people, which thou broughtest out of the land of Egypt, have^{ag} corrupted themselves:

8 They have turned aside quickly out of the way which I commanded them: they have made them a molten calf, and have worshipped it, and have sacrificed thereunto, and said, These be thy gods, O Israel, which have brought thee up out of the land of Egypt.

9 And the LORD said unto Moses, I have seen this people, and, behold,^{ah} it is a stiff-necked people:

10 Now therefore let me alone, that my wrath may^{ai} wax hot against them, and

לְהִרְחֵם בָּהּ וּנְתַתָּה מִצִּיּוֹן :

CAP. XXXI. לא

וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : רֹאה קִרְאִיתִי
בְשֵׁם בְּצִלְאֵל בֶּן־אֶהֱרָא לְמִשְׁחֵה דְהִדְרָה :
וְאִמְלֵא אֹתוֹ נֹחַ אֱלֹהִים בְּהִכְמָה וּבִתְבוּנָה וּבְדַעַת
וּבְכָל־מְלָאכָה : לְחֹשֶׁב מַחֲשַׁבְתָּה לַעֲשׂוֹת בְּהַבָּה
וּבִבְרָשֶׁת : וּבְהִרְשֵׁת אֶבֶן לְמַלְאֲתָה
וּבְהִרְשֵׁת עֵץ לַעֲשׂוֹת בְּכָל־מְלָאכָה : וְאֲנִי הִנֵּה
נִתַּמִּי אֹתוֹ אֶת־אֶהֱלִיאָב בֶּן־אֶחֱיָסָפָה לְמִשְׁחֵה דָן
וּבְגָלַב כְּלִיכֶסֶם לֵב נִתַּמִּי כְּהֵמָה וְעֵשׂוֹ אֶת־כָּל־
אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ : אֵת־אֶהֱלֵא מוֹעֵד וְאֶת־הָאָרֶץ לְעֹלָם
וְאֶת־הַכְּפֹרֶת אֲשֶׁר עָלָיו וְאֵת כָּל־כֶּלֶל הָאָדָם :
וְאֶת־הַשְּׂלֵקָן וְאֶת־כְּלָיו וְאֶת־הַמִּטְרָה הַחֲדָרָה
וְאֶת־כְּלִיכֵּיהָ וְאֵת מִזְבַּח הַקְּמֹרֶת : וְאֶת־מִזְבַּח
הָעֹלָה וְאֶת־כָּל־כְּלָיו וְאֶת־הַכִּיּוֹר וְאֶת־כְּנָו : וְאֵת
בְּגָדֵי הַשִּׁיָּר וְאֶת־בְּגָדֵי תַקְרָשׁ לְאַהֲרֹן וְאֶת־
בְּגָדֵי בָנוֹ לְכֹהֵן : וְאֵת שִׁמְעֹן הַמִּשְׁכָּה וְאֶת־קְמֹרֶת
הַסִּמָּים לְקֹדֶשׁ כָּל־אֲשֶׁר־צִוִּיתִיךָ יַעֲשׂוּ : פ

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : וְאַתָּה דַּבֵּר אֶל־
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אַךְ אֶת־שְׂבָתֹתֵי מִשְׁכֹּמוֹ כִּי
אוֹת הוּא בִּינֵי וּבִינֵיכֶם לְדַרְחֵיכֶם לְדַעַת כִּי אֶבֶן
יְהוָה מְקֻדָּשִׁים : וּשְׁמֹרֶם אֶת־הַשְּׂבָת כִּי קֹדֶשׁ
הוּא לָכֶם מִזְלָלֶיהָ מוֹת יוֹמָת כִּי כָל־הָעֹשֶׂה בָּהּ
מִלְאָכָה וּנְתַתָּה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִקְרָב עֲמִידָה :
שֵׁשֶׁת יָמִים יַעֲשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שִׁבַּת
שְׁבֻתוֹן קֹדֶשׁ לַיהוָה כָּל־הָעֹשֶׂה מְלָאכָה בַּיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי מוֹת יוֹמָת : וְשִׁמְרוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־
הַשְּׂבָת לַעֲשׂוֹת אֶת־הַשְּׂבָת לְדֹרֹתָם בְּרִית עוֹלָם :
בִּינֵי וּבִינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הוּא לְעֹלָם כִּרְשֻׁשֶׁת
יָמִים עֲשׂוּהָ יְהוָה אֶת־הַשְּׂמָמִים וְאֶת־הָאָרֶץ
וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שִׁבַת וַיִּנְפֹּשׁ : פ וַיִּתֵּן אֶל־
מֹשֶׁה כָּכֵלָהוּ לְדַבֵּר אֹתוֹ בְּהַר סִינַי לְדַת
הַעֲדָתָה לֹחַת אֲבָן כְּתוּבִים בְּאֶצְבַּע אֱלֹהִים :

CAP. XXXII. לב

וַיֵּרָא הָעָם כִּי בָשַׂח מֹשֶׁה לָרֹדֶת מִן־הָהָר וַיִּשְׁתַּל
הָעָם עַל־אַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו קוּם עֲשֵׂה־לָנוּ
אֱלֹהִים אֲשֶׁר יִלְכוּ לִפְנֵינוּ כִּי־יָחָד מֹשֶׁה הָאִישׁ
אֲשֶׁר הֶעֱלֵנוּ מִמִּצְרָיִם לֵאמֹר לָנוּ יִרְעֵנוּ מִיְּהוָה :

לֹא : וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶהְיֶה כִּפְרוֹן נֹמִי הַהוּבָה
אֲשֶׁר בָּאֵנִי נְשִׁיכֶם בְּיָמֵיכֶם וְהִבֵּיאוּ אֵלַי :
וַיַּחֲפְרוּ כָל־הָעָם אֶת־נֹמִי הַהוּבָה אֲשֶׁר בָּאֵנִיהֶם
וַיָּבִיאוּ אֶל־אַהֲרֹן : וַיִּקַּח מִכֶּסֶם וּגְזֵר אוֹתוֹ בְּזָרָט
וַיַּעֲשׂוּהוּ עֲגֹל מִסָּכָה וַיֹּאמְרוּ אֱלֹהֵי אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר הֶעֱלִיתָ מִמִּצְרָיִם מִצְרָיִם : וַיֵּרָא אַהֲרֹן וּבְנָיו
מִנֶּחֱסָה לִפְנֵי וַיִּקְרָא אַהֲרֹן וַיֹּאמֶר חַי לַיהוָה מִדָּוָר :
וַיִּשְׁלִימוּ מִמִּדְּרָתָה וַיַּעֲלֵנוּ עֹלֹת וַיַּנְשִׂי שְׁלָמִים
וַיֵּשֶׁב הָעָם לֵאמֹל וְשָׁלוֹ וַיִּקְמוּ לְצִדִּיק : פ

וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : שִׁי שִׁבַת עֲמִידָה
אֲשֶׁר הֶעֱלִיתָ מִמִּצְרָיִם מִצְרָיִם : סָרוּ מִדָּוָר מִן־
הָהָרָה אֲשֶׁר צִוִּיתִים עֲשׂוֹתָלָם עֲגֹל מִסָּכָה וַיִּשְׁתַּחֲוֶהוּ
לֹא וַיַּחֲבֹדוּלוֹ וַיֹּאמְרוּ אֱלֹהֵי אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
הֶעֱלִיתָ מִמִּצְרָיִם מִצְרָיִם : וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
רֹאִיתִי אֶת־הָעָם הַהוּא וְהִנֵּה עִם־קִשְׁתָּה עֹרָה הוּא :
וְעַתָּה הִנֵּיתִיךָ לִי וַיַּחֲדֹר אֲפִי בָהֶם וְאִבְלָם וַאֲעֲשֶׂהוּ
אוֹתוֹ לְגִי נָדוּל : וַיִּתֵּל מֹשֶׁה אֶת־כִּפְתֵי יְהוָה אֶל־עֵינָיו
וַיֹּאמֶר לְמַד יְהוָה יַחֲדָה אֲפָף בַּעֲפָף אֲשֶׁר
הוֹצִיאֲתָ מִמִּצְרָיִם מִצְרָיִם בְּלַח גָּדוֹל וּבְגֵד הַתְּקָה :
לְכֹה וַיֹּאמְרוּ מִצְרָיִם לֵאמֹר בְּרָעָה הוֹצִיאֲתָם לְהָרָה
אֲחֵם בְּהָרִים וּלְעֹלָתָם מֵעַל פֶּנִּי הַאֲדָמָה שָׁבו
מִתּוֹרֵן אֲפָף וְהָנֶחֱם עַל־הָרָעָה לַעֲפָף : וְכֹר
לְאִבְרָהִם לִצְדִיק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶךָ אֲשֶׁר נִשְׁפָּעָה
לָהֶם בָּךְ וַיַּדְבֵּר אֱלֹהִים אֶרְפָּה אֶת־זִרְעֲכֶם כְּכֹכְבֵי
הַשָּׁמַיִם וְכָל־הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אִמְרַמִּי אֶתֵּן
לְזִרְעֲכֶם וְנָחֵלָה לְעֹלָם : וַיִּנְחֵם יְהוָה עַל־הָרָעָה
אֲשֶׁר דִּבֶּר לַעֲשׂוֹת לַעֲמֹו : פ

וַיִּפֶן גִּבְרֵה מֹשֶׁה מִן־הָהָר וַיֵּשֶׁב לִלְוֹת הָעֲדָתָה
בִּידוֹ לִלְוֹת כְּתוּבִים מִשְׁנֵי עֲבָרֵיהֶם מִנֶּה וּמִנֶּה הֵם
כְּתוּבִים : וְלִלְוֹת מִשְׁנֵה אֱלֹהִים הֵמָּה וְהַמִּקְטָב
מִכְתָּב אֱלֹהִים הוּא חֲרוּת עַל־הַלֹּחַת : וַיִּשְׁמָע
הָאוֹשָׁע אֶת־קוֹל הָעָם בְּרָעָה וַיֹּאמֶר אֶל־מֹשֶׁה קוֹל
מִלְחָמָה בְּכֹהֲנֶךָ : וַיֹּאמֶר אֵין קוֹל עֲנוּת גְּבוּרָה
וְאֵין קוֹל עֲנוּת הָאוֹשָׁה קוֹל עֲנוּת אֲזִכִּי שִׁמְעֵה :
וַיֹּדַע אֲשֶׁר קָרַב אֶל־הַמִּקְטָבָה וַיֵּרָא אֶת־הָעֲגֹל
וּמַהֲלֹת וַיַּחֲדֹר אֶת־מֹשֶׁה וַיִּשְׁלַח מִדָּוָר אֶת־הַלֹּחַת
וַיִּשְׁבֵּר אֶתֶּם פִּתַּח הָהָר : וַיִּשָּׂא אֶת־הָעֲגֹל אֲשֶׁר
עָשׂוֹ וַיִּשְׁרָף בָּאֵשׁ וַיִּשְׁתַּח : עַד אֲשֶׁר־דָּק וַיִּזֹּר עַל־

וַיִּשְׁמַע ה' אֶת-הַדְּבָר הַזֶּה וַיִּחַאֲבֹדוּ 4
וְלֹא-שָׁעַתָּה אִישׁ עֲדָיו עָלָיו: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל- 5
מֹשֶׁה אֲמֹר אֶל-בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל אַתֶּם עִם-קִשְׁדֵּי-עָרָף 6
רַבֵּעַ אֲחֶר אֲעֹלָה בְּקִרְבְּךָ וּכְלִיתֶנָּה וְעַתָּה הִנֵּה 7
עֲרֹף מִעֲנִיף וְאֹדְעָה מִה אֲעִשֶׂה לָּךְ: וַיַּחֲבֹל 8
בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶת-עֲרֹס מִתַּר הַחֹב: וּמֹשֶׁה יָקָח 9
אֶת-הָאֵהָלָה וְנִסְחָהּ לֹ' מִחוּץ לַמִּחֲנֶה הַזֶּה מִן- 10
הַמִּחֲנֶה וַקְרָא לוֹ אֵהָל מוֹעֵד וַיְהִי פֶלֶם מִבְּקֶשׁ 11
יְהוָה יֵצֵא אֶל-אֵהָל מוֹעֵד אֲשֶׁר מִחוּץ לַמִּחֲנֶה: 12
וַיְהִי כַּצֵּאת מֹשֶׁה אֶל-הָאֵהָל לְקִוּמוֹ כֹּל הַיּוֹם וַיִּבְנֶה 13
אִישׁ פֶּתַח אֵהָלוֹ וַיְבִישׁוּ אַחֲרֵי מֹשֶׁה עַד-בָּאוֹ 14
הָאֵהָלָה: וַיְהִי כִּנְאָ מֹשֶׁה הָאֵהָלָה יוֹד עִמּוֹד 15
הָעֵנָן וְעִמֵּד פֶּתַח הָאֵהָל וּדְבַר עִם-מֹשֶׁה: וַרְאֶה 16
כָּל-הַיּוֹם אֶת-עִמּוֹד הָעֵנָן עִמֵּד פֶּתַח הָאֵהָל וְקָם 17
כָּל-הַיּוֹם וַיִּשְׁתַּחֲוֶהוּ אִישׁ פֶּתַח אֵהָלוֹ: וּדְבַר יְהוָה 18
אֶל-מֹשֶׁה פְּנִים אֶל-פְּנִים כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל- 19
רֵעֵהוּ וְשָׁב אֶל-הַמִּחֲנֶה וּמִשְׁתָּוֹ יְהוֹשֻׁעַ בֶּן-נֹון 20
לֹעַר לֹא יָמִישׁ מִתּוֹךְ הָאֵהָל: פ

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל יְהוָה רְאֵה אֹתָהּ אֲמֹר אֵלֵי הַעַל 12
אֶת-הַיּוֹם הַזֶּה וְאֵתָה לֹא הוֹדַעְתָּנִי אֶת-אֲשֶׁר-תִּשְׁלַח 13
עִמִּי וְאֵתָה אֲמִירָה יִדְעֶנָּה בְּשֵׁם וְגַם מִצֵּאתָ הֵן 14
בְּשֵׁנִי: וְעַתָּה אִם-נָא מִצֵּאתִי הֵן בְּעֵינֶיךָ דִּוְדַעְנִי 15
נָא אֶת-דִּרְכָּךָ וְאֶתְּעָה לְמַעַן אֲמַצִּיחֶךָ בְּעֵינֶיךָ 16
וַרְאֶה כִּי עִמָּךְ הֵנִי הַיּוֹם: וַיֹּאמֶר פְּנֵי יְלָכִי 17
וְהִנֵּחֲתִי לָךְ: וַיֹּאמֶר אֵלָיו אִם-אֵין פְּנִיךָ 18
הַלֵּלִים אֶל-תַּעֲלֶנִּי מוֹד: וּבִמְהֵרָה יִדְרַע אֲשׁוּא 19
כִּי-מִצֵּאתִי הֵן בְּעֵינֶיךָ אֲנִי וְעִמָּךְ הִלּוּא בְּלִכְתֶּךָ 20
עִמָּנִי וְנִסְלִינוּ אֲנִי וְעִמָּךְ מִלִּלְהֵם אֲשֶׁר עַל- 21
פְּנֵי הָאֲדָמָה: פ

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה גַּם אֶת-הַדְּבָר הַזֶּה 17
וְאֲשֶׁר זָכַרְתָּ אֲעִשֶׂה כִּי-מִצֵּאתִי הֵן בְּעֵינִי 18
וְאֲמֹר אֵלֵי אֲעִבֵּר כִּלְשׁוֹנִי עַל-פִּיךָ וְתִרְאֵתִי 19
בְּשֵׁם יְהוָה לִפְנֶיךָ וְחִתִּיל אֶת-אֲשֶׁר אֵהָן 20
וְרַחֲמֵתִי אֶת-אֲשֶׁר אֲרַחֵם: וַיֹּאמֶר לֹא הוֹיָלִי 21
לִרְאֵת אֶת-פָּנַי כִּי לֹא-יִרְאֵנִי הָאָדָם וְחִי: 22
וַיֹּאמֶר יְהוָה הִנֵּה מָקוֹם אֵתִי וְנִצַּנְתָּ עַל- 23
הָעֵרֶץ: וַיְהִי בַעֲבֹר כְּבֹדִי וְשִׁמְתִּיךָ בְּנִקְרַת 24

פְּנֵי הַיּוֹם וַיִּשָּׂא אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה 21
אֶל-אֲהֶרֶן מִה-עֲשֶׂה לָּךְ הַיּוֹם הַזֶּה כִּי-הִבֵּאתָ 22
עָלָיָה חֲטָאָה גְדֹלָה: וַיֹּאמֶר אֲהֶרֶן אֶל-יְהוָה אֵף 23
אֲדֹנָי אֲמֹה יִדְעָה אֶת-הַיּוֹם כִּי בָרַע הוּא: 24
וַיֹּאמְרוּ לוֹ עֲשֶׂה-לָּנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יִלְכּוּ לִפְנֵינוּ כִּי- 25
חַי' מֹשֶׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר הִעֲלֵנוּ מִמֶּרְצֵן מִצְרַיִם לֹא 26
יִדְעֵנוּ מִה-יְהִי לוֹ: וַאֲמַר לָהֶם לְמִי הָיָה הַתִּפְקֹד 27
וַיַּתְּנִלּוּ וַאֲשַׁלְכֵהוּ בְּאֵשׁ וַיֵּצֵא הָעֵנָן הַזֶּה: 28
וַיֵּרָא מֹשֶׁה אֶת-הַיּוֹם כִּי פָרַע הוּא כִּי-תִרְעַה 29
אֲהֶרֶן לְשִׁמְצָה בְּקִמְחָם: וַיַּעֲמֵד מֹשֶׁה בְּשַׁעַר 30
הַמִּחֲנֶה וַיֹּאמֶר מִי יְהוָה אֵלֵי וַיִּאֲסֹף אֵלָיו כָּל-בְּנֵי 31
לֵוִי: וַיֹּאמֶר לָהֶם כֹּה-אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל 32
שִׁיכֵם אִישׁ-חֵרְבוֹ עַל-רֵכְו עֲבָדֵי וְשׁוֹבֵי מִשְׁעַר 33
לְשַׁעַר בְּמִחֲנֶה וְהִרְגוּ אִישׁ-אֶת-אֲחֵיו וְאִישׁ אֶת- 34
רֵעֵהוּ וְאִישׁ אֶת-קֵרְבוֹ: וַיַּעֲשׂוּ בְּכִלְיוֹ כְּדִבַּר 35
מֹשֶׁה וַיִּפֹּל כִּי-הַיּוֹם כִּי-הוּא נִשְׁלַשְׁתָּ אֶלְפֵי 36
אִישׁ: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה מִלֵּא יָדְכֶם הַיּוֹם לְיְהוָה 37
כִּי אִישׁ בָּבְנוּ וּבִאֲחֵיו וּלְרֵת עֲלֵיכֶם הַיּוֹם 38
בְּרַכָּה: וַיְהִי מִפְּקֻדָּתוֹ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-הַיּוֹם 39
אַתֶּם חֲטָאתֶם חֲטָאָה גְדֹלָה וְעַתָּה אֲעֲלֶה 40
אֶל-יְהוָה אֱלֹהֵי אֲנַפְתּוֹ בַּעַד חֲטָאתְכֶם: וַיֵּשֶׁב 41
מֹשֶׁה אֶל-יְהוָה וַיֹּאמֶר אֲנִי חָטָא חַטָּאת הַזֶּה הוּא 42
חֲטָאָה גְדֹלָה וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם אֱלֹהֵי הַחֹב: וְעַתָּה 43
אִם-תִּשָּׂא חֲטָאתֶם וְאִם-אֵין מִחֲנִי לֹא מִסְפָּרָה 44
אֲשֶׁר נִקְרַבְתָּ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה מִי אֲשֶׁר 45
חֲטָאֵלִי אֲמַחֲדֵנוּ מִסְפָּרִי: וְעַתָּה לָךְ יְהוָה 46
אֶת-הַיּוֹם אֶל אֲשֶׁר-זָכַרְתָּ לָּךְ הַיּוֹם מִלֵּאכִי יִלְכּוּ 47
לִפְנֶיךָ וַיָּבִיִם פָּקֹדִי וַיַּחֲזִקְתִּי עֲלֵהֶם חֲטָאתָם: 48
וַיִּפֹּק יְהוָה אֶת-הַיּוֹם עַל אֲשֶׁר עָשׂוֹ אֶת-הָעֵנָן 49
אֲשֶׁר עָשִׂה אֲהֶרֶן: פ

CAP. XXXIII. לב

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵּךְ עֲלֶה מִזֶּה אֹתָהּ וְהַיּוֹם 1
אֲשֶׁר הִעֲלִיתָ מִמֶּרְצֵן מִצְרַיִם אֶל-הָאֵרֶץ אֲשֶׁר 2
לְשִׁבְעֵתִי לְאֲבֹתָהֶם לִיִּצְחָק וְלַעֲקֵב לֵאמֹר לְיִרְעָה 3
אֲתֹנָהּ: וְשִׁלַּחְתִּי לִפְנֶיךָ מַלְאָךְ וְגִרְשִׁיתִי אֶת- 4
הַכֹּהֵן עֲלֵי הָאֲמֹרִי וְהַחֲמִיל וְהַחֲמִיל הַחֵן וְהַיְבוֹסִי: 5
אֶל-אֵרֶץ נֹת חֹלֵב דֹּבֵשׁ כִּי לֹא אֲעֹלָה בְּקִרְבְּךָ 6
כִּי עִם-קִשְׁדֵּי-עָרָף אֹתָהּ פָּדָאכְלָה בְּדִרְכָּךְ: 7

that I may consume them; and ^a I will make of thee a great nation.

11 And Moses besought ^o the LORD his God, and said, LORD, why ^b doth thy wrath wax hot against thy people, which thou hast brought forth out of the land of Egypt with great power, and with a mighty hand?

12 Wherefore should the ^c Egyptians speak and say, For mischief did he bring them out, to slay them in the mountains, and to consume them from the face of the earth? Turn from ^d thy fierce wrath, and repent ^e of this evil against thy people.

13 Remember Abraham, Isaac, and Israel, thy servants, to whom thou ^f swarest by thine own self, and saidst unto them, I will multiply your seed as the stars of heaven; and all this land that I have spoken of will I give unto your seed, and they shall inherit it for ever.

14 And the LORD ^g repented of the evil which he thought to do unto his people.

15 And Moses turned, and went down from the mount, and the two tables of the testimony were in his hands: the tables were written on both their sides: on the one side and on the other were they written.

16 And the tables were the work of God, and the writing was ^h the writing of God, graven upon the tables.

17 And when Joshua heard the noise of the people as they shouted, he said unto Moses, *There is a noise of war in the camp.*

18 And he said, *It is not the voice of them that shout for mastery, neither is it ⁱ ye voice of them that cry for ^j being overcome; but the noise of them that sing do I hear.*

19 And it came to pass, as soon as he came nigh unto the camp, that he saw the calf, and the dancing: and Moses' anger waxed hot, and he cast the tables out of his hands, and brake them beneath the mount.

20 And he took the calf which they had made, and ^k burnt it in the fire, and ground it to powder, and strawed it upon the water, and made the children of Israel drink of it.

21 And Moses said unto Aaron, ^l What did this people unto thee, that thou hast brought so great a sin upon them?

22 And Aaron said, Let not the anger of my lord wax hot: thou knowest the people, that they are ^m set ⁿ on mischief.

23 For they said unto me, ^o Make us gods, which shall go before us: for as for this Moses, the man that brought us up out of the land of Egypt, we wot not what is become of him.

24 And I said unto them, Whosoever hath any gold, let them break it off. So they gave it me: then I cast it into the fire, ^p and there came out this calf.

25 And when Moses saw that the people were naked; (for Aaron had made them naked ^q unto their shame among their ^r enemies,) ^s

26 Then Moses stood in the gate of the camp, and said, Who ^t is on the LORD's side; let him come unto me. And all the sons of Levi gathered themselves together unto him.

27 And he said unto them, Thus saith the LORD God of Israel, Put every man his sword by his side, and go in and out from gate to gate throughout the camp, and ^u slay every man his brother, and every man his companion, and every man his neighbour.

28 And ye children of Levi ^v did according to the word of Moses: and there fell of the people that day about three thousand men.

B. C. 1491.

a Nu. 14. 12.
Ps. 106. 23.

β or, And Moses said, Consecrate yourselves to-day to the LORD, because every man hath been against his son, and against his brother, &c.

γ Fill your hands.

δ the face of the LORD.

b De. 9. 18. 29.

Ps. 74. 1, 2.

c Joel 2. 12. 14

d 1Sa. 12. 20. 23

e De. 32. 26. 27.

f Nu. 25. 13.

Job 42. 7. 8.

Am. 5. 15.

Ja. 5. 16.

g De. 13. 17.

Jos. 7. 26.

Ezr. 10. 14.

Ps. 78. 38.

h Ps. 90. 13.

i ch. 20. 23.

k Ge. 22. 16.

He. 6. 13.

l Ro. 9. 3.

m Ps. 56. 8.

Da. 12. 1.

Phi. 4. 3.

Re. 3. 5.

n Ps. 69. 28.

o 2 Sa. 24. 16.

1Ch. 21. 15.

Ps. 106. 45.

Je. 18. 8.

Joel 2. 13.

p ch. 23. 20.

Nu. 20. 16.

Is. 63. 9.

q De. 32. 35.

Am. 3. 14.

r ch. 31. 18.

De. 9. 10.

He. 8. 10.

s weakness.

t De. 9. 21.

Ge. 20. 9.

u Job 1. 20.

Is. 32. 11.

Eze. 26. 16.

v De. 31. 27.

w ver. 1.

x ch. 29. 42. 43.

y ver. 4.

z ch. 33. 4. 5.

2Ch. 28. 19.

Is. 47. 3.

Mi. 1. 11.

Re. 3. 18.

η those that rose up against them.

a Ps. 99. 7.

b Nu. 25. 5.

c De. 34. 10.

d De. 33. 9.

Mal. 2. 4. 6.

29 β For Moses had said, γ Consecrate yourselves to-day to the LORD, even every man upon his son, and upon his brother; that he may bestow upon you ^e a blessing this day.

30 And it came to pass on the morrow, that Moses said unto the people, ^d Ye have sinned a great sin: and now I will go up unto the LORD; peradventure I shall ^f make an atonement for your sin.

31 And Moses returned unto the LORD, and said, Oh, this people have sinned a great sin, & have made them ^g gods of gold;

32 Yet now, if thou wilt forgive their sin—; and if not, ^h blot me, I pray thee, out of ^m thy book which thou hast written.

33 And the LORD said unto Moses, Whosoever hath sinned against me, ⁿ him will I blot out of my book.

34 Therefore now go, lead the people unto the place of which I have spoken unto thee: behold, mine Angel ^p shall go before thee: nevertheless in the day when I visit ^q I will visit their sin upon them.

35 And the LORD plagued the people, because they made the calf, which Aaron made.

CHAP. XXXIII.

AND the LORD said unto Moses, Depart, and go up hence, thou and the people which thou hast brought up out of the land of Egypt, unto the land which I swear unto Abraham, to Isaac, and to Jacob, saying, Unto thy seed will I give it:

2 And I will send an angel before thee; and I will drive out the Canaanite, the Amorite, and the Hittite, and the Perizzite, the Hivite, and the Jebusite:

3 Unto a land flowing with milk and honey: for I will not go up in the midst of thee; for thou ^r art a stiff-necked people; lest I consume thee in the way.

4 And when the people heard these evil tidings, they mourned; and no man did put on him his ornaments.

5 For the LORD had said unto Moses, Say unto the children of Israel, Ye ^s are a stiff-necked people: I will come up into the midst of thee in a moment, and consume thee: therefore now put off ^t thy ornaments from thee, that I may know what to do unto thee.

6 And the children of Israel stripped themselves of their ornaments by the mount Horeb.

7 And Moses took the ^u tabernacle, and pitched it without the camp, afar off from the camp, and called it The Tabernacle of the Congregation. And it came to pass, that every one which sought the LORD went out unto the tabernacle of the congregation, which ^v was without the camp.

8 And it came to pass, when Moses went out unto the tabernacle, that ^w all the people rose up, and stood every man at his tent-door, and looked after Moses, until he was gone into the tabernacle.

9 And it came to pass, as Moses entered into the tabernacle, the cloudy pillar descended, and stood at the door of the tabernacle, and the LORD ^x talked with Moses.

10 And all the people saw the cloudy pillar stand at the tabernacle-door: and all the people rose up and worshipped, every man ^y in his tent-door.

11 And the LORD spake unto ^z Moses face to face, as a man speaketh unto his friend. And he turned again into the camp: but his servant Joshua, the son of Nun, a young

man, departed not out of the tabernacle.

12 And Moses said unto the LORD, See, thou sayest unto me, ^a Bring up this people: and thou hast not let me know whom thou wilt send with me. Yet thou hast said, I know thee ^d by name, and thou hast also found grace in my sight.

13 Now therefore, I pray thee, if I have found grace in thy sight, ^h shew me now thy way, that I may know thee, that I may find grace in thy sight; and consider ⁱ that this nation *is* thy people.

14 And he said, My presence ^j shall go with thee, and I will give thee ^m rest.

15 And he said unto him, If thy presence go not ^o with me, carry us not up hence.

16 For wherein shall it be known here that I and thy people have found grace in thy sight? *is it* not in that thou goest with us? so ^p shall we be separated, I and thy people, from all the people that are upon the face of the earth.

17 And the LORD said unto Moses, I will do this thing also that thou hast spoken: for thou hast found grace in my sight, and I know thee by name.

18 And he said, I beseech thee, shew me thy glory.

19 And he said, I will make all my goodness ^q pass before thee, and I will proclaim the name of the LORD before thee; and will be gracious ^r to whom I will be gracious, and will shew mercy on whom I will shew mercy.

20 And he said, Thou canst not see ^v my face; for there shall no man see me, & live.

21 And the LORD said, Behold, *there is* a place by me, and thou shalt stand upon a rock:

22 And it shall come to pass, while my glory passeth by, that I will put thee in a cliff of the rock, and will cover thee with my hand while I pass by:

23 And I will take away mine hand, and thou shalt see my back parts; but my face shall not be seen.

CHAP. XXXIV.

AND the LORD said unto Moses, Hew thee two tables of stone like unto the first; and I will write ^y upon *these* tables the words that were in the first tables, which thou brakest.

2 And be ready in the morning, and come up in the morning unto mount Sinai, and present thyself there to me in the top of the mount.

3 And no man shall ^a come up with thee, neither let any man be seen throughout all the mount; neither let the flocks nor herds feed before that mount.

4 And he hewed two tables of stone like unto the first: and Moses rose up early in the morning, & went up unto mount Sinai, as the LORD had commanded him, and took in his hand the two tables of stone.

5 And the LORD descended in the cloud, and stood with him there, and proclaimed the name ^e of the LORD.

6 And the LORD passed by before him, and proclaimed, The LORD, The LORD God, ^g merciful and gracious, longsuffering, and abundant in goodness ^h and truth,

7 Keeping mercy for thousands, ⁱ forgiving iniquity and transgression and sin, and that will by no means clear *the guilty*; visiting the iniquity ^m of the fathers upon the children, and upon the children's children, unto the third and to the fourth generation.

8 And Moses made haste, and bowed his

B. C. 1491.

a ch. 32. 34.

b ch. 33. 15. 16.

c ch. 33. 3.

d Is. 43. 1.

Je. 1. 5.

2 Ti. 2. 19.

e De. 32. 9.

Ps. 53. 12.

94. 14.

135. 4.

Je. 10. 16.

Zec. 2. 12.

f De. 5. 2, 3.

29. 12, 14.

g De. 4. 32. 37.

Ps. 78. 12.

h Ps. 86. 11.

119. 33.

Jno. 14. 21. 23.

i De. 9. 26, 29.

Joel 2. 17.

k Ps. 65. 5.

l ch. 40. 34. 38.

Is. 63. 9.

m Jos. 23. 1.

Je. 6. 16.

n De. 7. 1, 19.

9. 4, 5.

o Ps. 4. 6.

p Nu. 14. 14.

De. 4. 7, 34.

2 Sa. 7. 23.

1 Ki. 8. 53.

Ps. 147. 20.

2 Co. 6. 17.

q Jos. 23. 12, 13.

r statues.

β Mat. 4. 10.

s ch. 34. 5, 7.

t Ro. 9. 15, 18.

u Nu. 25. 1, 2.

Ezr. 9. 2.

2 Co. 6. 14.

v Jno. 1. 18.

1 Ti. 6. 16.

He. 1. 1, 3.

w ch. 12. 15.

23. 15.

x ch. 13. 2.

y or, kid.

y De. 10. 1, 4.

z ch. 35. 2.

a ch. 19. 12, 13.

b revolution

of the year.

b ch. 23. 14, 17.

c ver. 11.

d 2 Ch. 17. 10.

Job 1. 10.

e Pr. 18. 10.

f De. 26. 2, 10.

g Nu. 14. 18.

2 Ch. 30. 9.

Ne. 9. 17.

Ps. 86. 15.

103. 8.

116. 5.

145. 8.

Joel 2. 13.

Jon. 4. 2.

Ro. 2. 4.

h Ps. 57. 10.

i Mi. 7. 18.

k De. 14. 21.

l De. 31. 9.

m ch. 20. 5, 6.

n De. 9. 9, 18.

head toward the earth, and worshipped.

9 And he said, If now I have found grace in thy sight, O LORD, let my Lord, I pray thee, ^o go among us; for it is ^a a stiff-necked people; and pardon our iniquity and our sin, and take us for ^e thine inheritance.

10 And he said, Behold, I make ^s a covenant: before all thy people I will ^s do marvels, such as have not been done in all the earth, nor in any nation: and all the people among which thou *art* shall see the work of the LORD; for it is ^a a terrible thing that I will do with thee.

11 Observe thou that which I command thee this day: behold, I drive ⁿ out before thee the Amorite, and the Canaanite, and the Hittite, and the Perizzite, and the Hivite, and the Jebusite.

12 Take heed to thyself, lest thou make a covenant with the inhabitants of the land whither thou goest, lest it be for ^q a snare in the midst of thee:

13 But ye shall destroy their altars, break their ^β images, and cut down their groves:

14 For thou shalt worship ^r no other god: for the LORD, whose name is Jealous, *is* a jealous God:

15 Lest thou make a covenant with the inhabitants of the land, and they go a whoring after their gods, and do sacrifice unto their gods, and *one* call thee, and thou eat of his sacrifice;

16 And thou take of ^u their daughters unto thy sons, and their daughters go a whoring after their gods, and make thy sons go a whoring after their gods.

17 Thou shalt make thee no molten gods.

18 The feast of unleavened bread shalt thou keep. Seven days thou shalt eat unleavened bread, ^w as I commanded thee, in the time of the month Abib: for in the month Abib thou camest out from Egypt.

19 All ^x that openeth the matrix *is* mine; and every firstling among thy cattle, whether ox or sheep, *that is* male.

20 But the firstling of an ass thou shalt redeem with a y-lamb: and if thou redeem *him* not, then shalt thou break his neck. All the first-born of thy sons thou shalt redeem. And none shall appear before me empty.

21 Six days ^z thou shalt work, but on the seventh day thou shalt rest: in earing time and in harvest thou shalt rest.

22 And thou shalt observe the feast of weeks, of the first-fruits of wheat harvest, & ^y feast of ingathering at ^e year's end.

23 Thrice ^b in the year shall all your men-children appear before the LORD God, the God of Israel.

24 For I will cast out the nations ^c before thee, and enlarge thy borders: neither shall any man ^d desire thy land, when thou shalt go up to appear before the LORD thy God thrice in the year.

25 Thou shalt not offer the blood of my sacrifice with leaven; neither shall the sacrifice of the feast of the passover be left unto the morning.

26 The first of the ^e first-fruits of thy land thou shalt bring unto the house of the LORD thy God. Thou shalt not sethe ^k a kid in his mother's milk.

27 And the LORD said unto Moses, Write thou ^f these words: for after the tenor of these words I have made a covenant with thee and with Israel.

28 And he was there with the LORD forty days ^h and forty nights; he did neither eat

23 הַצֹּדֵר וְשִׁפְתִּי כַּפִּי עָלֶיךָ עַד-עֲבֹרִי : וְהִסְרָתִי אֶת-

כפֿי וראית את-אחרי ופני לא יראו : פ

CAP. XXXIV. לד

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה פֶּסֶל־לָהּ שְׁנֵי־לֶחֶת אַבְנִים

פְּרָאשִׁימִים וּכְתַבְתִּי עַל־הַלְחָת אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר

2 הָיָה עַל־הַלֶּחֶת הָרִאשִׁימִים אֲשֶׁר שָׁבַרְתָּ : וְהָיָה

נִכּוֹן לַבֹּקֶר וְעֹלִית בֹּקֶר אֶל־הָר סִינַי וּנְצַבְתָּ לִּי שָׁם

3 עַל־רֹאשׁ הַהָר : וְאִישׁ לֹא־יַעֲלֶה עִמּוֹךְ וְגַם־אִישׁ

אֶל־יִרְאָה בְּכָל־הַהָרָה בַּיָּם הַצֵּאֵן וְהַבְּקָר אֶל־יִרְעֵהוּ אֶל־

4 מִיֵּל הַהָר הַזֶּה : וַיִּפְסֹל שְׁנֵי לִחְתֵּי אֲנָנִים

פְּרָאשִׁימִים יִישָׁפֶם מִשָּׁח בְּבִקְרֵי אֶל־הָרִי סִינִי

פֶּאֶר צִדָּה יְהוָה אֶת־וַיִּקַּח בִּירוֹ שְׁנֵי לָחֹת

5 אֲבָנִים : וַיִּרְדּוּ יְהוּדָה בַּעֲנָן וַיִּתְּצֵב עִמּוֹ נָשִׁים

6 ויקרא בשם יהודה : ויעבר יהודה : על-פניו

וַיִּקְרָא יְהוָה יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם

וְיָרֵב חֶסֶד וְאֵמֶת: וְיִצְרַח חֶסֶד לְאֵלִים נְשֹׂא

עֵין וּפִשֵּׁעַ וְחִטָּא וְנִקְהָ לֹא יִנְקָה פֶקֶד עֵין

אֲבוֹת עַל-בָּנִים וְעַל-בָּנֵי בָנִים עַל-שְׁלֹשִׁים וְעַל-

8 רַבְעִים : וַיִּמָּהַר מִשָּׁה וַיִּקַּד אֶרְצָה וַיִּשְׁתַּחוּ :

9 וְיֹאמַר אֶם-נָא מִצְאֵתִי הֵן בְּעֵינֶיךָ אֵלֶּי יָלֵךְ

נני אדוני בקרבני פי עם קשדה ערף הוה

10 וְסִלַּחַת לְעוֹנֵינוּ וְלִפְשָׁתֵנוּ וּנְחַלֶּתֶנּוּ : וַיֹּאמֶר ה' הִנֵּה

אֲנִי פֶרֶת בְּרִית נָגַד כָּל־עַמֶּה אַעֲשֶׂה נִפְלְאוֹת

אֲשֶׁר לֹא-נִבְרָא בְּכָל-הָאָרֶץ וּבְכָל-הַגּוֹיִם וְרָאָה

כָּל־הָעָם אֲשֶׁר־אִתָּהּ בִּקְרָבוֹ אֶת־מַעֲשֵׂהָ

יְהוָה פִּינּוּחַ הוּא אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה עִמָּךְ :

11 שִׁמְרֵ לָךְ אֶת אֲשֶׁר אֲנִי מִצְוֶה הַיּוֹם הַזֶּה

גֵּרֶשׁ מִפְּנֵיךָ אֶת־הָאֹמֶרִי וְהַפְּנֵעִי וְהַחֲתִי וְהַפְּרִי

19 והחיי והיבוסים : השמר לך פן תכלת ברית

לְיוֹשֵׁב הָאָרֶץ אֲשֶׁר אִתָּהּ בְּאֵל עֲלֶיהָ פֶּן־יִהְיֶה

13 לְמוֹקֵשׁ בְּקֶרֶבָּהּ : כִּי אֶת־מִזְבְּחָתָם תִּתְּצוּן

וְאֶת־מִצְבֹּתָם תִּשְׁבֹּרֶן וְאֶת־אֲשֵׁרֵי תַכְלֹתָן :

14 ב' לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְעַל אֶחָד בְּיָהוָה קָטָן

15 שְׁמוֹ אֵל קַנָּא דָּוָא : מִן-תְּכֵלֶת בְּרִית לְיוֹשֵׁב

הָאָרֶץ וְחַיִּי אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶם וּבְחֹי לֵאלֹהֵיהֶם

16 וקרא לָהּ ואכלת מזבחֹהוּ : ולקחת מביתֹהוּ

לְבַנְקָה תָּמִיד בְּתֵיבָי אַחֲרֵי אֱלֹהֶיךָ וְהָוִיתָ אֶת-

17 בְּלִיךְ אַחֲרֵי אֱלֹהֶיהֶן : אֱלֹהֵי מִשְׁכַּח לֹא-תַעֲשֶׂה

18 לך : אֶחָדָהּ הַמִּצְוֹת הַשְּׁמֹר שְׁבַעַת יָמִים

האכל מצות אשר צויתך למועד חרש

26 ותלעת השני ואחד השש : וכל הנשים אשר
נשא לבן אתה בחכמה טוו את העצם :
27 והנשים הביאו את אבני השדה ואת אבני
המלאים לאפור ולחשן : ואת הנשים ואת
השמן למאור ולשמן המשחה ולקטרת הסמים :
28 פלאיש ואשה אשר נבד לבם אחם להביא לכל
המלאכה אשר צוה יהוה לעשות ביד משה הביאו
בני ישראל נדבה ליהוה : ס

29 ואמר משה אל בני ישראל ראו קרא יהוה בשם
בצלאל בן-אורי בן-חור למטה יהודה : וימלא
אחו רוח אלהים בחכמה בתבונה וברעת ובכל
מלאכה : ולחשוב מחשבת לעשות בזהב ובכסף
ובנחשת : ובתרשת אבן למלאה ובחרשת עץ
לעשות בכל מלאכת מחשבת : ולדורו טנן
בלו הוא ואהליאב בן-אחיסכר למטה דן :
30 מלא אחם חכמת לב לעשות כל מלאכת חרש
וחשב ורקם בהכלת ובארגמן בתולעת השני
ובשש וארג עשיל כל מלאכה וחשבו מחשבת :

CAP. XXXVI. לו

1 ועשה בצלאל ואהליאב וכל איש חכם לב
אשר נתן יהוה חכמה ותבונה בהמה לרעת
לעשות את כל מלאכת עבדת הקדש לכל אשר
צוה יהוה : ויקרא משה אל-בצלאל ואהליאב
ואל כל איש חכם לב אשר טנן יהוה חכמה
בלו כל אשר נשאו לבו לקרבה אל המלאכה
לעשות אחה : ויקחו מלפני משה את כל
התרומה אשר הביא בני ישראל למלאכת עבדת
הקדש לעשות אתה והם הביאו אליו עוד
נדבה בפקר בפקר : ויבאו כל החכמים העשויים
את כל מלאכת הקדש איש איש ממלאכתו
אשר-המה עשוי : ויאמרו אל-משה לאמר
מרבים העם להביא מזה העבודה למלאכה אשר
צוה יהוה לעשות אתה : ויצן משה ויעביר
קול בחרתה לאמר איש ואשה אל-עשר
עוד מלאכה לתרומת הקדש ויפלא העם
מדיבא : והמלאכה היתה היום לכל
המלאכה לעשות אתה וחומר : ס

2 ויעשו כל חכם לב בעשיל המלאכה את המשכן
עשוי ורשת שש משור והכללת וארגמן
ותולעת שני ושש ועגים וערת אילם מאדמים
וערת תחשים הביאו : כל מרים תרומת כסף
ומחשת הביאו את תרומת יהוה וכל אשר
נמצא אהו עצי שפים לכל מלאכת העבודה
הביאו : וכל אשה חכמת לב בדידה טוו
ויביאו מסנה את-הכללת ואת-הארגמן את-

3 בל-העשה בו מלאכה יומת : לא-תרעו
אש בכל משבתיכם ביום השבת : ס
4 ואמר משה אל-כל עדת בני ישראל לאמר
יה יהוה אשר-צוה יהוה לאמר : קחו
מאתכם תרומה ליהוה כל נדיב לבו יביאה את
6 תרומת יהוה דגב וכסף ונחשת : ותכלת
7 וארגמן ותולעת שני ושש ועגים : וערת אילם
8 מאדמים וערת תחשים ועצי שפים : ושמן
למאור ובשמים לשמן המשחה ולקטרת
9 הסמים : ואבני-ישם ואבני מלאים לאפור
10 ולחשן : וכל-חכם לב בכם יבאו ויעשו את
11 כל אשר צוה יהוה : את-המשכן את-אהליו
ואת-מסכדו את-קרסיו ואת-קרשיו את-פרדיו
12 את-עמדיו ואת-אדניו : את-האון ואת-בדיו
13 את-הכפרת ואת פרכת המסך : את-השלתן
14 ואת-בדיו ואת-פל פליו ואת לחם הפנים : ואת
מנחת המאור ואת-פליה ואת-נחתה ואת שמן
15 המאור : ואת-מזבח הקטרת ואת-בדיו ואת
שמן המשחה ואת קטרת הסמים ואת-מסך
16 הפרח לפתח המשכן : אתי מזבח העלה
ואת-מכבד הפרח אשר-לו את-בדיו ואת-פל
17 פליו את-הפז ואת-פזו : את כל-ע הקדש את
עמדיו ואת-אדניו ואת מסך שער החצר :
18 את-יתדות המשכן ואת-יתדות החצר ואת
19 מיתריהם : את-בגדי השור לשרת הקדש
את-בגדי הקדש לאהרן הפזן ואת-בגדי
20 בניו לכהן : ויצאו בל-ערת בני-ישראל מלפני
21 משה : ויבאו כל איש אשר-נשאו לבו וכל
אשר נדבה רוחו אהו הביא את-תרומת
יהוה למלאכת אהל מועד ולכל עבודתו
22 ולבגדי הקדש : ויבאו האנשים על-הנשים
כל נדיב לב הביא חס וחס וטוב שט וטוב
פל-פל דגב וכל-איש אשר חנף הניפות דגב
23 ליהוה : וכל-איש אשר-נמצא אהו חכלת וארגמן
ותולעת שני ושש ועגים וערת אילם מאדמים
24 וערת תחשים הביאו : כל מרים תרומת כסף
ומחשת הביאו את תרומת יהוה וכל אשר
נמצא אהו עצי שפים לכל מלאכת העבודה
הביאו : וכל אשה חכמת לב בדידה טוו
ויביאו מסנה את-הכללת ואת-הארגמן את-

bread, nor drink water. And he ^a wrote upon the tables the words of the covenant, the ten ^β commandments.

29 And it came to pass, when Moses came down from mount Sinai with the two tables of testimony in Moses' hand, when he came down from the mount, that Moses wist not that the skin of his face shone ^a while he talked with him.

30 And when Aaron and all the children of Israel saw Moses, behold, the skin of his face shone: and they were afraid to come nigh him.

31 And Moses called unto them; and Aaron and all the rulers of the congregation returned unto him: and Moses talked with them.

32 And afterward all the children of Israel came nigh; and he gave them in commandment ^γ all that the LORD had spoken with him in mount Sinai.

33 And *till* Moses had done speaking with them, he put a vail ^δ on his face.

34 But when Moses went in before the LORD, to speak with him, he took the vail off, until he came out. And he came out, and spake unto the children of Israel *that* which he was commanded.

35 And the children of Israel saw the face of Moses, that the skin of Moses' face shone: and Moses put the vail upon his face again, until he went in to speak with him.

CHAP. XXXV.

AND Moses gathered all the congregation of the children of Israel together, and said unto them, ^α These *are* the words which the LORD hath commanded, that *ye* should do them.

2 Six days ^β shall work be done, but on the seventh day there shall be to you ^γ an holy day, a sabbath of rest to the LORD: whosoever doeth work therein ^δ shall be put to death.

3 Ye shall kindle no ^ε fire throughout your habitations upon the sabbath-day.

4 And Moses spake unto all the congregation of the children of Israel, saying, This *is* the thing which the LORD commanded, saying,

5 Take ye from among you an offering unto the LORD: whosoever *is* of a ^α willing-heart, let him bring it, an offering of the LORD; gold, and silver, and brass,

6 And blue, and purple, and scarlet, and fine linen, and goats' *hair*,

7 And rams' skins dyed red, and badgers' skins, and shittim-wood,

8 And oil for the light, and spices for anointing oil, and for the sweet incense,

9 And onyx-stones, and stones to be set for the ephod, and for the breastplate.

10 And every wise-hearted among you shall come, ^γ and make all that the LORD hath commanded;

11 The tabernacle, his tent, and his covering, his taches, and his boards, his bars, his pillars, and his sockets,

12 The ^δ ark and the staves thereof, *with* the mercy-seat, and the vail of the covering,

13 The table, and his staves, and all his vessels, and the ^ε shew-bread,

14 The candlestick also for the light, and his furniture, and his lamps, with the oil for the light,

15 And the ^ζ incense-altar, and his staves, and the anointing oil, and the sweet incense, and the hanging for the door at the entering in of the tabernacle,

16 The altar of burnt-offering, with his

B. C. 1491.

^α ver. 1.

De. 4. 13.

10. 2, 4.

2 Co. 3. 7.

^β words.

^γ ch. 27. 9.

2 Sa. 7. 2.

^δ ch. 31. 10.

39. 1, 41.

Nu. 4. 5, 7,

&c.

^ε Mat. 17. 2.

Lu. 9. 29.

Ac. 6. 15.

2 Co. 3. 7, 13.

Re. 1. 16.

^ζ ver. 5, 22, &c.

ch. 25. 2.

36. 2.

1 Ch. 28. 2, 9.

29. 9.

Ezr. 7. 27.

^η ch. 21. 1.

Nu. 15. 40.

^θ 2 Co. 3. 13..

16.

^ι ch. 34. 32.

^κ ch. 28. 3.

2 Ki. 23. 7.

Pr. 31. 19.

^λ Le. 23. 3.

^μ holiness.

^ν De. 5. 12.. 14

Lu. 13. 14,

15.

^ξ 1 Ch. 29. 6.

Ezr. 2. 68.

^ο Nu. 15. 32,

&c.

^π ch. 30. 23.

^ρ ver. 21.

1 Ch. 29. 9.

^σ ch. 25. 2.

Mar. 12. 41..

44.

2 Co. 8. 11,

12.

9. 7.

^τ ch. 31. 2, &c.

^υ ch. 31. 6.

^φ Ne. 2. 12.

^χ ch. 25. 10, &c.

^ψ ver. 31.

ch. 31. 3, 6.

1 Ki. 3. 12.

7. 14.

2 Ch. 2. 14.

Is. 28. 26.

54. 16.

^ω Le. 24. 5, 6.

^ω ch. 30. 1, &c.

^ω ch. 28. 3.

31. 6.

35. 10, 35

brazen grate, his staves, and all his vessels, the laver and his foot,

17 The hangings ^δ of the court, his pillars, and their sockets, and the hanging for the door of the court,

18 The pins of the tabernacle, and the pins of the court, and their cords,

19 The cloths ^ε of service, to do service in the holy *place*, the holy garments for Aaron the priest, and the garments of his sons, to minister in the priest's office.

20 And all the congregation of the children of Israel departed from the presence of Moses.

21 And they came, every one ^α whose heart stirred him up, and every one whom his spirit made willing, *and* they brought the LORD's offering to the work of the tabernacle of the congregation, and for all his service, and for the holy garments.

22 And they came, both men and women, as many as were willing-hearted, *and* brought bracelets, and ear-rings, and rings, and tablets, all jewels of gold: and every man that offered, *offered* an offering of gold unto the LORD.

23 And every man with whom was found blue, and purple, and scarlet, and fine linen, and goats' *hair*, and red skins of rams, and badgers' skins, brought *them*.

24 Every one that did offer an offering of silver and brass, brought the LORD's offering: and every man with whom was found shittim-wood, for any work of the service, brought *it*.

25 And all the women that were wise-hearted did ^β spin with their hands, and brought that which they had spun, *both* of blue, and of purple, *and* of scarlet, and of fine linen.

26 And all the women whose heart stirred them up in wisdom spun goats' *hair*.

27 And ^γ the rulers brought onyx-stones, and stones to be set, for the ephod, and for the breastplate:

28 And ^δ spice, and oil for the light, *&* for the anointing oil, and for the sweet incense.

29 The children of Israel brought a willing ^ε offering unto the LORD, every man and woman, whose heart made them willing to bring, for all manner of work which the LORD had commanded to be made by the hand of Moses.

30 And Moses said unto the children of Israel, See, ^ζ the LORD hath called by name Bezaleel the son of Uri, the son of Hur, of the tribe of Judah:

31 And he hath filled him with the spirit of God, in wisdom, in understanding, and in knowledge, and in all manner of workmanship;

32 And to devise curious works, to work in gold, and in silver, and in brass,

33 And in the cutting of stones to set *them*, and in carving of wood, to make any manner of cunning work.

34 And he hath ^η put in his heart that he may teach, *both* he and Aholiab the son of Ahisamach, of the tribe of Dan.

35 Them hath he filled ^θ with wisdom of heart, to work all manner of work, of the engraver, and of the cunning workman, and of the embroiderer, in blue, and in purple, in scarlet, and in fine linen, and of the weaver, *even* of them that do any work, and of those that devise cunning work.

CHAP. XXXVI.

THEN wrought Bezaleel and Aholiab, and every ^α wise-hearted man, in whom

the LORD put wisdom and understanding, to know how to work all manner of work for the service of the ^a sanctuary, according to all that the LORD had commanded.

2 And Moses called Bezaleel and Aholiab, and every wise-hearted man, in whose heart the LORD had put wisdom, *even* every one whose heart^b stirred him up to come unto the work to do it:

3 And they received of Moses all the offering which the children of Israel had brought for the work of the service of the sanctuary, to make it *withal*. And they brought yet unto him free-offerings every morning.

4 And all the wise^c men, that wrought all the work^d of the sanctuary, came every man from his work which they made;

5 And they spake unto Moses, saying, The people bring much^e more than enough for the service of the work, which the LORD commanded to make.

6 And Moses gave commandment, and they caused it to be proclaimed throughout the camp, saying, Let neither man nor woman make any more work for the offering of the sanctuary. So the people were restrained from bringing.

7 For the stuff they had was sufficient for all the work to make it,^f and too much.

8 And every wise-hearted man among them that wrought the work of the tabernacle made ten^g curtains of fine twined linen, and blue, and purple, & scarlet: *with* cherubims of cunning work made he them.

9 The length of one curtain was twenty and eight cubits, and the breadth of one curtain four cubits: the curtains *were* all of one size.

10 And he coupled the five curtains one unto another; and the other five curtains he coupled one unto another.

11 And he made loops of blue on the edge of one curtain from the selvedge in the coupling: likewise he made in the uttermost side of *another* curtain, in the coupling of the second.

12 Fifty^h loops made he in one curtain, & fifty loops made he in the edge of ye curtain which *was* in ye coupling of the second. The loops held one *curtain* to another.

13 And he made fifty taches of gold, and coupled ye curtains one unto another with the taches: so it becameⁱ one tabernacle.

14 And he made curtains of^j goats' hair for the tent over the tabernacle: eleven curtains he made them.

15 The length of one curtain *was* thirty cubits, and four cubits *was* the breadth of one curtain: the eleven curtains *were* of one size.

16 And he coupled five curtains by themselves, and six curtains by themselves.

17 And he made fifty loops upon the uttermost edge of the curtain in the coupling, and fifty loops made he upon the edge of the curtain which coupleth the second.

18 And he made fifty taches of brass to couple the tent together, that it might be one.

19 And he made a covering^k for the tent of rams' skins dyed red, and a covering of badgers' skins above *that*.

20 And he made^l boards for the tabernacle of shittim-wood,^m standing up.

21 The length of a board *was* ten cubits, & the breadth of a board one cubit & a half.

22 One board had two tenons, equally distant one from another: thus did he

B. C. 1491.

a ch. 25. 8.
Nu. 7. 9.
He. 8. 2.

b ch. 35. 25. 26.
1 Ch. 29. 5.

c 1 Co. 3. 10.

d 2 Ch. 24. 13.

e 2 Co. 8. 2, 3.
Ph. 4. 17. 18.

f twinned.

g two sockets, two sockets under one board.

f ch. 26. 26.

g 2 Ch. 31. 10.

h ch. 26. 1, & c.

i ch. 26. 31.
30. 6.
Mat. 27. 31.
He. 10. 20.

k ch. 26. 36.

l ch. 26. 5.

δ the work of a needle-worker, or, embroiderer.

m Ps. 45. 14.

n 1 Co. 12. 20.
Ep. 2. 20. 22
1 Pe. 2. 4, 5.

o ch. 26. 7.

p ch. 25. 10.
40. 3, 21.
Nu. 10. 33, 35.

q ch. 25. 17.

r ch. 26. 14.

s ch. 26. 15.

t 1 Ki. 6. 23.
Ps. 80. 1.

u ch. 25. 5, 10.
Nu. 25. 1.
De. 10. 3.

z or, out of.

η or, out of.

make for all the boards of the tabernacle.

23 And he made boards for the tabernacle; twenty boards for the south side southward.

24 And forty sockets of silver he made under the twenty boards; two sockets under one board for his two tenons, and two sockets under another board for his two tenons.

25 And for the other side of the tabernacle, *which is* toward the north corner, he made twenty boards,

26 And their forty sockets of silver: two sockets under one board, and two sockets under another board.

27 And for the sides of the tabernacle westward he made six boards.

28 And two boards made he for the corners of the tabernacle in the two sides.

29 And they were ^β coupled beneath, and coupled together at the head thereof, to one ring: thus he did to both of them in both the corners.

30 And there were eight boards; and their sockets *were* sixteen sockets of silver, ^γ under every board two sockets.

31 And he made^δ bars of shittim-wood: five for the boards of the one side of the tabernacle,

32 And five bars for the boards of the other side of the tabernacle, and five bars for the boards of the tabernacle for the sides westward.

33 And he made the middle bar to shoot through the boards from the one end to the other.

34 And he overlaid the boards with gold, and made their rings of gold to be places for the bars, and overlaid the bars with gold.

35 And he made a^ε vail of blue, and purple, & scarlet, and fine twined linen: *with* cherubims made he it of cunning work.

36 And he made thereunto four pillars of shittim-wood, and overlaid them with gold: their hooks *were* of gold; and he cast for them four sockets of silver.

37 And he made an^ζ hanging for the tabernacle door of blue, & purple, & scarlet, and fine twined linen, ^δ of^η needlework;

38 And the five pillars of it with their hooks: and he overlaid their chapters and their fillets with gold; but their five sockets *were* of brass.

CHAP. XXXVII.

AND Bezaleel made the^θ ark of shittim-wood: two cubits and a halfⁱ was the length of it, and a cubit and a half the breadth of it, and a cubit and a half the height of it:

2 And he overlaid it with pure gold within and without, and made a crown of gold to it round about.

3 And he cast for it four rings of gold, to be set by the four corners of it; even two rings upon the one side of it, and two rings upon the other side of it.

4 And he made staves of shittim-wood, and overlaid them with gold.

5 And he put the staves into the rings by the sides of the ark, to bear the ark.

6 And he made the mercy-seat^j of pure gold: two cubits and a half^k was the length thereof, and one cubit and a half the breadth thereof.

7 And he made two^l cherubims of gold, beaten out of one piece made he them, on the two ends of the mercy-seat:

8 One cherub ^ζ on the end on this side; and another cherub ^η on the other end on that side: out of the mercy-seat made he

וְאֵרְבֵּעִים כֶּסֶף שִׁשָּׁה עָשָׂר אֲדָמִים שִׁנִּי אֲדָמִים
 שְׁנֵי אֲדָמִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד : וַיַּעַשׂ בְּרִיחַ
 עֲצֵי שִׁטִּים חֲמִשָּׁה לְקִרְשֵׁי צִלְעֵי הַמִּשְׁכָּן הָאֶחָד :
 וְחֲמִשָּׁה בְּרִיחַם לְקִרְשֵׁי צִלְעֵי הַמִּשְׁכָּן הַשֵּׁנִית
 וְחֲמִשָּׁה בְּרִיחַם לְקִרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן לְבִרְתִּים יָמָּה :
 וַיַּעַשׂ אֶת־הַבְּרִיחַ הַתִּימָן לְבִרְחַת בְּתוֹךְ הַקֶּרֶשִׁים
 מִן־הַקֶּצֶה אֶל־הַקֶּצֶה : וְאֶת־הַקֶּרֶשׁ צִפָּה
 וְהָב וְאֶת־מַטְעָמָם עָשָׂה וְהָב בָּתִּים לְבְּרִיחַם וַיַּצֵּף
 אֶת־הַבְּרִיחַם וְהָב : וַיַּעַשׂ אֶת־הַפֶּתַח הַכְּלִי
 וְאֶרְבָּעָן וְחֹלְעַת שְׁנֵי וְשֵׁשׁ מִשְׁנֹר מַעֲשֵׂה חֲשִׁב
 עָשָׂה אֹתָהּ פְּרָכִים : וַיַּעַשׂ לָהּ אֲרֻבָּע עֲמֻדֵי
 שִׁטִּים וַיַּצֵּם וְהָב וְרִיחַם וְהָב וַיַּצֵּק לָהֶם אֲרֻבָּע
 אֲדָמִי כֶסֶף : וַיַּעַשׂ מִסָּךְ לַתַּחַת הָאֹהֶל הַכְּלִי
 וְאֶרְבָּעָן וְחֹלְעַת שְׁנֵי וְשֵׁשׁ מִשְׁנֹר מַעֲשֵׂה רָקָם :
 וְאֶת־עֲמֻדָיו חֲמִשָּׁה וְאֶת־וְרִיחֵם וַיַּצֵּה
 רִאשֵׁיהֶם וְחֲשִׁקְהֶם וְהָב וְאֵרְבֵּעִים חֲמִשָּׁה
 נֹחֶשֶׁת : ׀

CAP. XXXVII. לו

וַיַּעַשׂ בְּצִלְעֵי אֶת־הָאָרֶץ עֲצֵי שִׁטִּים אֲמֹתִים וְחֻצֵי
 אֲרָבָה וְאֲמֹה וְחֻצֵי רַחְבּוֹ וְאֲמֹה וְחֻצֵי קָמְחוֹ :
 וַיַּצְפּוּהוּ וְהָב סִדּוֹר מִפְּרִית וּמַחֲוִץ וַיַּעַשׂ לוֹ זֹר
 וְהָב סָבִיב : וַיַּצֵּק לוֹ אֲרֻבַּע מַטְעֵת וְהָב עַל
 אֲרֻבַּע פַּעֲמֹתָיו וְשְׁנֵי מַטְעֵת עַל־צִלְעוֹ הָאֶחָת
 וְשְׁתֵּי מַטְעֵת עַל־צִלְעוֹ הַשֵּׁנִית : וַיַּעַשׂ בִּדְּ
 עֲצֵי שִׁטִּים וַיַּצֵּף אֹתָם וְהָב : וַיָּבֵא אֶת־הַפָּדִים
 בַּמַּטְעֵת עַל צִלְעַת הָאָרֶץ לְשֵׁאת אֶת־הָאָרֶץ :
 וַיַּעַשׂ פֶּפֶרֶת וְהָב סִדּוֹר אֲמֹתִים וְחֻצֵי אֲרֻבָּה
 וְאֲמֹה וְחֻצֵי רַחְבָּהּ : וַיַּעַשׂ שְׁנֵי כַרְבִּים וְהָב
 מִקְצֵה עָשָׂה אֹתָם מִשְׁנֵי קְצוֹת הַפֶּפֶרֶת : פְּרִיב
 אֶחָד מִקְצֵה מִזֶּה וְיָכֹרֵב אֶחָד מִקְצֵה מִזֶּה מִן
 הַפֶּפֶרֶת עָשָׂה אֶת־הַכְּרָבִים מִשְׁנֵי קְצוֹתָיו : וַיְהִי
 הַכְּרָבִים פִּרְשֵׁי כַנָּפִים לְמַעַלָּה סָבִיב בְּנִפְתָּחָם
 עַל־הַפֶּפֶרֶת וּפְנִיָּהֶם אִישׁ אֶל־אֶחָיו אֶל־הַפֶּפֶרֶת
 הֵיוּ פְנֵי הַכְּרָבִים : ׀
 וַיַּעַשׂ אֶת־הַשִּׁלְחָן עֲצֵי שִׁטִּים אֲמֹתִים אֲרָבֹה
 וְאֲמֹה רַחְבּוֹ וְאֲמֹה וְחֻצֵי קָמְחוֹ : וַיַּצֵּף אֹתוֹ
 וְהָב סִדּוֹר וַיַּעַשׂ לוֹ זֹר וְהָב סָבִיב : וַיַּעַשׂ לוֹ
 מִסְבֵּרֶת מִפֶּחַ סָבִיב וַיַּעַשׂ וְזָרְחָה לְמִסְבֵּרֶתוֹ סָבִיב :
 וַיַּצֵּק לוֹ אֲרֻבַּע מַטְעֵת וְהָב וַיִּתֵּן אֶת־הַמַּטְעֵת
 עַל־אֲרֻבַּע הַפִּאָתוֹת אֲשֶׁר לְאֲרֻבַּע רַגְלָיו :

9 אֶרֶץ הַיְרִיעָה הָאֶחָת שְׁמֹנֶה וְעֶשְׂרִים בְּאֲמֹה
 וְרַחֲב אֲרֻבַּע בְּאֲמֹה הַיְרִיעָה הָאֶחָת מִדָּה אֶחָת
 10 לְכָל־הַיְרִיעוֹת : וַיַּחֲבֵר אֶת־חֲמֵשׁ הַיְרִיעוֹת
 אֶחָת אֶל־אֶחָת וְחֲמֵשׁ יְרִיעוֹת הִבֵּר אֶחָת אֶל־
 11 אֶחָת : וַיַּעַשׂ לָלֵאֶת תְּכֵלֶת עַל שֵׁפֶת הַיְרִיעָה
 הָאֶחָת מִקְצֵה בַּמַּחְבֵּרֶת בֶּן עָשָׂה בַּשֵּׁפֶת
 12 הַיְרִיעָה הַקִּיצוֹנָה בַּמַּחְבֵּרֶת הַשֵּׁנִית : חֲמִשָּׁים
 לָלֵאֶת עָשָׂה בַּיְרִיעָה הָאֶחָת וְחֲמִשָּׁים לָלֵאֶת
 עָשָׂה בַּקֶּצֶה הַיְרִיעָה אֲשֶׁר בַּמַּחְבֵּרֶת הַשֵּׁנִית
 13 מִקְבִּילֵת הַלָּלֵאֶת אֶחָת אֶל־אֶחָת : וַיַּעַשׂ
 חֲמִשָּׁים קָרְסִי וְהָב וַיַּחֲבֵר אֶת־הַיְרִיעוֹת אֶחָת
 אֶל־אֶחָת בְּקָרְסִים וַיְהִי הַמִּשְׁכָּן אֶחָד : ׀
 14 וַיַּעַשׂ יְרִיעוֹת עֲלִים לָאֹהֶל עַל־הַמִּשְׁכָּן עֲשָׂתִי
 15 עֲשֻׁרָה יְרִיעוֹת עָשָׂה אֹתָם : אֶרֶץ הַיְרִיעָה
 הָאֶחָת שְׁלֹשִׁים בְּאֲמֹה וְאֲרֻבַּע אֲמֹת רַחֲב הַיְרִיעָה
 16 הָאֶחָת מִדָּה אֶחָת לְעֶשְׂתֵּי עֲשֻׁרָה יְרִיעוֹת : וַיַּחֲבֵר
 אֶת־חֲמֵשׁ הַיְרִיעוֹת לִבְדָּה וְאֶת־שֵׁשׁ הַיְרִיעוֹת לִבְדָּה :
 17 וַיַּעַשׂ לָלֵאֶת חֲמִשָּׁים עַל שֵׁפֶת הַיְרִיעָה הַקִּיצוֹנָה
 בַּמַּחְבֵּרֶת וְחֲמִשָּׁים לָלֵאֶת עָשָׂה עַל־שֵׁפֶת הַיְרִיעָה
 18 הַחֲבֵרֶת הַשֵּׁנִית : וַיַּעַשׂ קָרְסִי נְחֹשֶׁת חֲמִשָּׁים
 19 לַחֲבֵר אֶת־הָאֹהֶל לְהוֹת אֶחָד : וַיַּעַשׂ מִכְסֵּה
 לָאֹהֶל עֶרְת אֵילִם מֵאֲדָמִים וּמִכְסֵּה עֶרְת תְּחָשִׁים
 20 מִמִּלְעָדָה : ׀ וַיַּעַשׂ אֶת־הַקֶּרֶשִׁים לְמִשְׁכָּן
 21 עֲצֵי שִׁטִּים עֲמֻדִים : עָשָׂה אֲמֹת אֶרֶץ הַקֶּרֶשׁ
 22 וְאֲמֹה וְחֻצֵי הָאֲמֹה רַחֲב הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד : שְׁתֵּי
 יוֹת לְקֶרֶשׁ הָאֶחָד מִשְׁלֵבֹת אֶחָת אֶל־אֶחָת בֶּן
 23 עָשָׂה לְכָל קֶרֶשִׁי הַמִּשְׁכָּן : וַיַּעַשׂ אֶת־הַקֶּרֶשִׁים
 לְמִשְׁכָּן עֲשָׂרִים קָרְסִים לַפֶּתַח נֹגֵב הַיְמָנָה :
 24 וְאֲרֻבַּעִים אֲדָמִי כֶסֶף עָשָׂה תַּחַת עֲשָׂרִים הַקֶּרֶשִׁים
 שְׁנֵי אֲדָמִים תַּחַת־הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד לְשְׁתֵּי יוֹתָיו
 וְשְׁנֵי אֲדָמִים תַּחַת־הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד לְשְׁתֵּי יוֹתָיו :
 25 וַיַּצֵּלֶה הַמִּשְׁכָּן הַשֵּׁנִית לַפֶּתַח צִפּוֹן עָשָׂה עֲשָׂרִים
 26 קָרְסִים : וְאֲרֻבַּעִים אֲדָמִים כֶּסֶף שְׁנֵי אֲדָמִים
 תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד וְשְׁנֵי אֲדָמִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ
 27 הָאֶחָד : וְלִירֵכְתִי הַמִּשְׁכָּן יָמָּה עָשָׂה שִׁשָּׁה
 28 קָרְסִים : וְשְׁנֵי קָרְסִים עָשָׂה לְמִקְצֵעַת הַמִּשְׁכָּן
 29 בִּירְכָתִים : וְהָיוּ הָאֲמֹת מִלְּמִשָּׁה וַיְהִי וַיְהִי
 תִּמְרִים אֶל־רִאשׁוֹ אֶל־הַמַּטְעֵת הָאֶחָת בֶּן עָשָׂה
 30 לְשְׁנֵיהֶם לְשְׁנֵי הַמַּקְצֵעוֹת : וְהָיוּ שְׁמֹנֶה קָרְסִים

14 לעמדת המספרות היו השבעות בתים לבדים לשאת
 15 את השלחן: ויעש את הדפדים עצי שטים
 16 ויצף אתם זהב לשאת את השלחן: ויעש
 את הדפלים: אשר על השלחן את קשריו ואת
 פפתיו ואת מקביליו ואת הקשיות אשר יסך בהן
 זהב טהור: ס
 17 ויעש את המנורה וזהב טהור מקשה עשה את
 המנורה ורכה וקנה גביעה פפחית ופרחיה
 18 ממנה היו: ושש קנים יצאים מצדיה
 שלשה: קני מנחה מצדה האחד ושלשה קני
 19 מנחה מצדה השני: שלשה גבעים משקלים
 20 בקנה האחד פפח ופרח ושלשה גבעים משקלים
 בקנה אחד פפח ופרח פן לששת הקנים
 היוצאים מן המנחה: ובמנחה ארבעה גבעים
 21 משקלים פפחית ופרחיה: וכפחור פחת של
 הקנים ממנה וכפחור פחת של הקנים ממנה
 וכפחור פחת של הקנים ממנה לששת הקנים
 היוצאים ממנה: פפחיתם וקנתם ממנה
 22 היו פנה מקשה אחת זהב טהור: ויעש את
 נרתיה שבעה ומלחקה ומחלתיה וזהב טהור:
 23 כפר וזהב טהור עשה אתה ואת כל פניה: פ
 24 ויעש את מזבחת הקטרת עצי שטים ארבע
 ואמה רחב ורבע ואמהים קמח ממנו היו
 25 קרנתיו: ויצף אתו זהב טהור את פניו ואת
 קרנתיו סביב ואת קרנתיו ויעש לו זר וזהב
 26 סביב: ושתי טבעות זהב עשה לו: מתחת לזר
 על שתי צלעותיו על שני צדיו לבתים לבדים
 27 לשאת אתו בהם: ויעש את הדפדים עצי שטים
 28 ויצף אתם זהב: ויעש את שמן המשחה קדש
 ואת קמחת הסמים טהור מעשה קדש: ס
 CAP. XXXVIII. לו
 1 ויעש את מזבחת העולה עצי שטים חמש אמות
 ארבע וחמש אמות רחב ורבע ושלש אמות
 2 קמחו: ויעש קרנתיו על ארבע פפתיו ממנו
 3 היו קרנתיו ויצף אתו נחשת: ויעש את כל
 פלי הפיגמה את היסודות ואת היסודים ואת
 המזולות את המזולות ואת המזולות כל בליו
 4 עשה נחשת: ויעש למזבחה מכפר מעשה נחשת
 5 נחשת תחת פרקו מלמטה עד היסוד: ויצף
 ארבע טבעות בארבע הזקנות למכפר הנחשת

בתים לבדים: ויעש את הדפדים עצי שטים
 ויצף אתם נחשת: ויבא את הדפדים בסביבת
 על צלעת המזבחה לשאת אתו בהם נבנו לזר
 עשה אתו: ס
 ויעש את המנורה
 נחשת ואת פני נחשת במראה הענבלות אשר
 צבאו פתח אהל מועד: ס
 ויעש את
 הקצר לפאת נגב תימנה קלעי החצר שש
 משור מאה באמה: עמודיהם עשירים ואדניהם
 עשירים נחשת ווי העמודים וחשוקיהם כסף:
 ולפאת צפון מאה באמה עמודיהם עשירים
 ואדניהם עשירים נחשת ווי העמודים וחשוקיהם
 כסף: ולפאת ים קלעים חמשים באמה
 עמודיהם עשירים ואדניהם עשירים ווי העמודים
 וחשוקיהם כסף: ולפאת קדמה מיוחדת חמשים
 באמה: קלעים חמשים עשרה אמה אלהותה
 עמודיהם שלשה ואדניהם שלשה: ולבנתה
 השלית מזה ומזה ושער החצר קלעים חמש
 עשרה אמה עמודיהם שלשה ואדניהם שלשה:
 כל קלעי החצר סביב שש משור: ודאניהם
 לעמודים נחשת ווי העמודים וחשוקיהם כסף
 וצפוי ראשיהם כסף והם מחשוקים כסף כל
 עמודי החצר: ומסך שער החצר מעשה רחם
 תכלת וארצמן וחולצת שני ושש משור ועשירים
 אמה ארבע וקומה ברחב חמש אמות לעמדת
 קלעי החצר: ועמודיהם ארבעה ואדניהם
 ארבעה נחשת ווייהם כסף וצפוי ראשיהם
 וחשוקיהם כסף: וכל דוידה"ל למשכן ולחצר
 סביב נחשת: ס ס ס כ כ
 אלה פקודי המשכן משכן העדת אשר פקד
 על פני משה עבד ה' ביד אהרן בן אהרן
 הכהן: ובצבאל בן אורי ברחור למטה יהודה
 עשה את כל אשר צוה ה' את משה: ואהו
 אהליאב בן אחיסמך למשדדן חרש חשב
 ורחם בתכלת ובארצמן ובחולצת השני ובשש:
 ס כל דוידה"ל העשוי למלאכה בכל מלאכה
 הקדש וזה: וזה התמונה הנשע ועשירים כפר
 ושבע מאות ושלשים שקל בשקל ה'קדש:
 וכסף פקודי העדה מאת כפר ואלף ושבע
 מאות וחמשה ושבעים שקל בשקל ה'קדש:
 כקט לגלגל מחצית השקל בשקל הקדש לכל

the cherubims on the two ends thereof.

9 And the cherubims^a spread out *their* wings on high, and covered with their wings over the mercy-seat, with their faces one to another; *even to the*^b mercy-seatward were the faces of the cherubims.

10 And he made^c the table of shittim-wood: two cubits *was* the length thereof, and a cubit the breadth thereof, and a cubit and a half the height thereof:

11 And he overlaid it with pure gold, and made thereunto a crown of gold round about.

12 Also he made thereunto a border of an hand-breadth round about; and made a crown of gold for the border thereof, round about.

13 And he cast for it four rings of gold, and put the rings upon the four corners that *were* in the four feet thereof.

14 Over against the border were the rings, the places for the staves to bear the table.

15 And he made the staves of shittim-wood, and overlaid them with gold, to bear the table.

16 And he made the vessels which *were* upon the table, his^d dishes, and his spoons, and his bowls, and his covers ^{to} cover withal, of pure gold.

17 And he made the^e candlestick of pure gold: of beaten work made he the candlestick; his shaft, and his branch, his bowls, his knops, and his flowers, *were* of the same:

18 And six branches going out of the sides thereof; three branches of the candlestick out of the one side thereof, and three branches of the candlestick out of the other side thereof:

19 Three bowls made after the fashion of almonds in one branch, a knop and a flower; and three bowls made like almonds in another branch, a knop and a flower; so throughout the six branches going out of the candlestick.

20 And in the candlestick *were* four bowls made like almonds, his knops, and his flowers:

21 And a knop under two branches of the same, and a knop under two branches of the same, and a knop under two branches of the same, according to the six branches going out of it.

22 Their knops and their branches *were* of the same: all of it *was* one beaten work of pure gold.

23 And he made his seven lamps, and his snuffers, and his snuff-dishes, of pure gold.

24 Of a talent of pure gold made he it, and all the vessels thereof.

25 And he made the incense^f altar of shittim-wood: the length of it *was* a cubit, and the breadth of it a cubit; *it was* foursquare, and two cubits *was* the height of it; the horns thereof *were* of the same.

26 And he overlaid it with pure gold, *both* the top of it, and the sides thereof round about, and the horns of it: also he made unto it a crown of gold round about.

27 And he made two rings of gold for it under the crown thereof, by the two corners of it, upon the two sides thereof, to be places for the staves to bear it withal.

28 And he made the staves of shittim-wood, and overlaid them with gold.

29 And he made^g the holy anointing oil, and the pure^h incense of sweet spices, according to the work of the apothecary.

CHAP. XXXVIII.

AND he made theⁱ altar of burnt-offer-

B. C. 1491.

a Ge. 3. 24.

Is. 6. 2.

Eze. X.

b ch. 25. 20.

c ch. 25. 23.

35. 13.

40. 4, 22.

Eze. 40. 39.

Mal. 1. 12.

d ch. 30. 18.

β or, brazen

glasses.

γ assembling

by troops.

e ch. 25. 29.

2 Ti. 2. 20.

δ or, to pour

out withal.

f ch. 27. 9.

40. 8, 33.

1 Ki. 6. 36.

Ps. 84. 2, 10.

g ch. 25. 31.

40. 24, 25.

1 Ch. 28. 15.

2 Ch. 13. 11.

Zec. 4. 2, 11.

He. 9. 2.

Re. 1. 12, 20.

2. 1. 5.

h ch. 30. 1.

40. 27.

Lu. 1. 9, 10.

Re. 8. 3, 4.

i 2 Ch. 3. 14.

k ch. 27. 19.

2 Ch. 3. 9.

Ezr. 9. 8.

Is. 22. 23.

l Nu. 1. 50, 53.

9. 15.

10. 11.

17. 7, 8.

18. 2.

2 Ch. 24. 6.

Ac. 7. 44.

Re. 11. 19.

m ch. 30. 28.

Ps. 23. 5.

92. 10.

Is. 61. 1, 3.

n ch. 30. 34.

o Nu. 4. 23, 33.

p ch. 31. 1, 6.

35. 30.

q ch. 27. 1.

ing of shittim-wood: five cubits *was* the length thereof, and five cubits the breadth thereof; *it was* foursquare; and three cubits the height thereof.

2 And he made the horns thereof on the four corners of it; the horns thereof *were* of the same: and he overlaid it with brass.

3 And he made all the vessels of the altar, the pots, and the shovels, and the basons, and the flesh-hooks, and the fire-pans: all the vessels thereof made he of brass.

4 And he made for the altar a brazen grate of net-work under the compass thereof beneath unto the midst of it.

5 And he cast four rings for the four ends of the grate of brass, *to be* places for the staves.

6 And he made the staves of shittim-wood, and overlaid them with brass.

7 And he put the staves into the rings on the sides of the altar, to bear it withal: he made the altar hollow with boards.

8 And he made the^d laver of brass, and the foot of it of brass, of the β looking-glasses of the women γ assembling, which assembled at the door of the tabernacle of the congregation.

9 And he made^f the court: on the south side southward the hangings of the court *were* of fine twined linen, an hundred cubits:

10 Their pillars *were* twenty, and their brazen sockets twenty; the hooks of the pillars and their fillets *were* of silver.

11 And for the north side the hangings *were* an hundred cubits, their pillars *were* twenty, and their sockets of brass twenty; the hooks of the pillars and their fillets of silver.

12 And for the west side *were* hangings of fifty cubits, their pillars ten, and their sockets ten; the hooks of the pillars and their fillets of silver.

13 And for the east side eastward fifty cubits.

14 The hangings of the one side of the gate *were* fifteen cubits; their pillars three, and their sockets three.

15 And for the other side of the court gate, on this hand and that hand, *were* hangings of fifteen cubits; their pillars three, and their sockets three.

16 All the hangings of the court round about *were* of fine twined linen.

17 And the sockets for the pillars *were* of brass; the hooks of the pillars and their fillets of silver; and the overlaying of their chapters of silver: and all the pillars of the court *were* filleted with silver.

18 And the hanging for the gate of the court *was* needle-work, of blue, and purple, and scarlet, and fine twined linen; and twenty cubits *was* the length, and the height in the breadth *was* five cubits, answerable to the hangings of the court.

19 And their pillars *were* four, and their sockets of brass four; their hooks of silver, and the overlaying of their chapters and their fillets of silver.

20 And all the^t pins of the tabernacle, and of the court round about, *were* of brass.

21 This is the sum of the tabernacle, *even* of the^u tabernacle of testimony, as it *was* counted, according to the commandment of Moses, for the service of the Levites, by the hand of^v Ithamar, son to Aaron the priest.

22 And^p Bezaleel the son of Uri, the son of Hur, of the tribe of Judah, made

all that the LORD commanded Moses.

23 And with him was^a Aholiab, son of Ahisamach, of the tribe of Dan, an engraver, and a cunning workman, and an embroiderer in blue, and in purple, and in scarlet, and fine linen.

24 All the gold^b that was occupied for the work in all the work of the holy place, even the gold of the offering, was twenty^c and nine talents, and seven hundred and thirty shekels, after the shekel^d of the sanctuary.

25 And the silver of them that were numbered of the congregation was an hundred talents, and a thousand seven hundred and threescore and fifteen shekels, after the shekel of the sanctuary:

26 A bekah for β every man, that is, half a shekel, after the shekel of the sanctuary, for^e every one that went to be numbered, from twenty years old and upward, f for six hundred thousand and three thousand and five hundred and fifty men.

27 And of the hundred talents of silver were cast^g the sockets of the sanctuary, and the sockets of the vail; an hundred sockets of the hundred talents, a talent for a socket.

28 And of the thousand seven hundred seventy and five shekels he made hooks for the pillars, and overlaid their chapiters, and ^h filleted them.

29 And the brass of the offering was seventy talents, and two thousand and four hundred shekels.

30 And therewith he made the sockets to the door of the tabernacle of the congregation, and the brazen altar, and the brazen grate for it, and all the vessels of the altar,

31 And the sockets of the court round about, and the sockets of the court gate, and all the pins of the tabernacle, and all the pins of the court round about.

CHAP. XXXIX.

AND ofⁱ the blue, and purple, and scarlet, they made^j cloths of service, to do service in the holy place, and made the holy garments for Aaron; as the LORD^k commanded Moses.

2 And he made the ephod^l of gold, blue, and purple, & scarlet, & fine twined linen.

3 And they did beat the gold into thin plates, and cut it into wires, to work it in the blue, and in the purple, & in the scarlet, and in the fine linen, with cunning work.

4 They made shoulder-pieces for it, to couple it together: by the two edges was it coupled together.

5 And the curious girdle of his ephod, that was upon it, was of the same, according to the work thereof; of gold, blue, and purple, and scarlet, and fine twined linen; as the LORD commanded Moses.

6 And they wrought onyx-stones inclosed in ouches of gold, graven, as signets are graven,^m with the names of the children of Israel.

7 And he put them on the shoulders of the ephod, that they should be stones for a memorialⁿ to the children of Israel; as the LORD commanded Moses.

8 And he made the^o breastplate of cunning work, like the work of the ephod; of gold, blue, and purple, and scarlet, and fine twined linen.

9 It was foursquare; they made the breastplate double: a span was the length thereof, and a span the breadth thereof, being doubled.

10 And they set in it four rows^a of stones: the first row was a γ sardius, a to-

B. C. 1491.

a ch. 35. 34.

b 1Ch. 22. 14.

29. 2. 7.

Hag. 2. 8.

c Re. 21. 12.

d ch. 30. 13, 24.

Le. 5. 15.

27. 3. 25.

Nu. 3. 47.

18. 16.

β a poll.

e ch. 30. 13, 15.

f Nu. 1. 46.

26. 51.

g Ca. 1. 10.

h ch. 26. 19, 32.

i ch. 27. 17.

h ch. 28. 31.

l ch. 25. 4.

35. 23.

m ch. 31. 10.

35. 19.

n ch. 28. 4.

Eze. 42. 14.

o ch. 28. 6.

Le. 8. 7.

p ch. 28. 33.

q Ca. 4. 13.

r ch. 28. 39, 40.

s ch. 28. 4, 39.

t ch. 28. 42.

Eze. 44. 18.

u ch. 28. 9, 12.

v ch. 28. 39.

w ch. 28. 29.

Jos. 4. 7.

x ch. 28. 15, &c.

y Zec. 14. 20.

z ver. 42, 43.

ch. 25. 40.

De. 12. 32.

1 Sa. 15. 22.

1 Ch. 28. 19.

Mat. 28. 20.

He. 8. 5.

a Re. 21. 19, 20.

γ or, ruby.

paz, and a carbuncle: this was the first row.

11 And the second row, an emerald, a sapphire, and a diamond.

12 And the third row, a ligure, an agate, and an amethyst.

13 And the fourth row, a beryl, an onyx, and a jasper: they were inclosed in ouches of gold in their inclosings.

14 And the stones were according to the names of the children of Israel,^e twelve, according to their names, like the engravings of a signet, every one with his name, according to the twelve tribes.

15 And they made upon the breastplate chains at the ends, of wreathen work of pure gold.

16 And they made two ouches of gold, and two gold rings, and put the two rings in the two ends of the breastplate.

17 And they put the two^f wreathen chains of gold in the two rings on the ends of the breastplate.

18 And the two ends of the two wreathen chains they fastened in the two ouches, and put them on the shoulder-pieces of the ephod, before it.

19 And they made two rings of gold, and put them on the two ends of the breastplate, upon the border of it, which was on the side of the ephod inward.

20 And they made two other golden rings, and put them on the two sides of the ephod underneath, toward the fore-part of it, over against the other coupling thereof, above the curious girdle of the ephod.

21 And they did bind the breastplate by his rings unto the rings of the ephod with a lace of blue, that it might be above the curious girdle of the ephod, and that the breastplate might not be loosed from the ephod: as the LORD commanded Moses.

22 And he made the robe^g of the ephod of woven work, all of blue.

23 And there was an hole in the midst of the robe, as the hole of an habergeon, with a band round about the hole, that it should not rend.

24 And they made upon the hems of the robe pomegranates of blue, and purple, and scarlet, and twined linen.

25 And they made^h bells of pure gold, and put the bells between theⁱ pomegranates upon the hem of the robe, round about between the pomegranates;

26 A bell and a pomegranate, a bell and a pomegranate, round about the hem of the robe to minister in; as the LORD commanded Moses.

27 And they made^j coats of fine linen, of woven work, for Aaron and for his sons,

28 And a^k mitre of fine linen, and goodly bonnets of fine linen, and^l linen breeches of fine twined linen,

29 And a^m girdle of fine twined linen, and blue, and purple, and scarlet, of needle-work; as the LORD commanded Moses.

30 And they made the plate of the holy crown of pure gold, and wrote upon it a writing, like to the engravings of a signet, HOLINESSⁿ TO THE LORD.

31 And they tied unto it a lace of blue, to fasten it on high upon the mitre; as the LORD commanded Moses.

32 Thus was all the work of the tabernacle of the tent of the congregation finished: and the children of Israel^o did according to all that the LORD commanded Moses, so did they.

33 And they brought the tabernacle

16 מעשה עבֹת וְהָב פְּדוּר : וַיַּעֲשׂוּ שְׁתֵּי מִשְׁבָּצֹת
וְהָב וְשֵׁנִי מִבְּעַת וְהָב וַיְהִינּוּ אֶת־שְׁתֵּי הַמִּשְׁבָּצֹת
17 עַל־שְׁנֵי קְצוֹת הַחֹשֶׁן : וַיְהִינּוּ שְׁתֵּי הַעֲבֹת הַחֹשֶׁן
18 עַל־שְׁתֵּי הַמִּשְׁבָּצֹת עַל־קְצוֹת הַחֹשֶׁן : וְאֵת
שְׁתֵּי קְצוֹת שְׁתֵּי הַעֲבֹת נָתַן עַל־שְׁתֵּי הַמִּשְׁבָּצֹת
19 וַיְהִינּוּ עַל־פְּחַת הָאֵפֶד אֶל־מֹול פָּנָיו : וַיַּעֲשׂוּ
שְׁתֵּי מִבְּעַת וְהָב וַיְשִׁימוּ עַל־שְׁנֵי קְצוֹת הַחֹשֶׁן
20 עַל־שְׁתֵּי אֲשֶׁר אֶל־עַבֵּר הָאֵפֶד בֵּיתָה : וַיַּעֲשׂוּ
שְׁתֵּי מִבְּעַת וְהָב וַיְהִינּוּ עַל־שְׁתֵּי כַתְּפֵי הָאֵפֶד
מִלְּמַשָּׁה מִמֹּול פָּנָיו לַעֲמֹת מִחֲבֵרְתּוֹ מִמִּעַל
לְחֹשֶׁב הָאֵפֶד : וַיִּרְכְּסוּ אֶת־הַחֹשֶׁן מִמִּבְּעָהּ
21 אֶל־מִבְּעַת הָאֵפֶד בַּתָּלִי תִּבְלֹת לְהִיָּה עַל־חֹשֶׁב
הָאֵפֶד וְלֹא־יִצֵּא הַחֹשֶׁן מֵעַל הָאֵפֶד כֹּאֲשֶׁר
צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה : ס

22 וַיַּעֲשׂוּ אֶת־מִעִיל הָאֵפֶד מַעֲשֵׂה אָרָג כָּלִיל
23 תְּבִלָּת : וַיִּרְמְצוּ עַל־בְּתוֹם כְּפִי תַּהֲרָא שְׂפָה
לְפָנָיו סָבִיב לֹא יִקְרַע : וַיַּעֲשׂוּ עַל־שְׁתֵּי הַמִּעִיל
24 רְמוֹלֵי תְּבִלָּת וְאַרְבָּע וְחֹלְעֵת שְׁנֵי מִשְׁוֹר :
וַיַּעֲשׂוּ פַעֲמָנֵי וְהָב טָהוֹר וַיְהִינּוּ אֶת־הַפַּעֲמָנִים
25 בַּתָּוֶף הַרְפוּמִּים עַל־שְׁתֵּי הַמִּעִיל סָבִיב בַּתָּוֶף
הַרְפוּמִּים : פַּעֲמָן וּרְפוּן פַּעֲמָן וּרְפוּן עַל־שְׁתֵּי
26 הַמִּעִיל סָבִיב לְשׂוֹת כֹּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה :
ס וַיַּעֲשׂוּ אֶת־הַתְּבִלָּת שֵׁשׁ מַעֲשֵׂה אָרָג
27 לְאַדָּרֶן וְלִבְנוֹן : וְאֵת הַמִּשְׁבָּצֹת שֵׁשׁ וְאֶת־פָּאֵרִי
הַמִּשְׁבָּצֹת שֵׁשׁ וְאֶת־מִכְנָסֵי הַבָּר שֵׁשׁ מִשְׁוֹר :
וְאֶת־הָאֲבָנִים שֵׁשׁ מִשְׁוֹר וְהַכְּבֵלֹת וְאַרְבָּע וְחֹלְעֵת
29 שְׁנֵי מַעֲשֵׂה לָקֶם כֹּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה :
ס וַיַּעֲשׂוּ אֶת־צִיץ נֹר־דָּקָדָשׁ וְהָב טָהוֹר
30 וַיִּתְּנוּ עָלָיו מִכְתָּב פְּתוּחַ חֹלְמִים קָדֵשׁ לַיהוָה :
וַיְהִינּוּ עָלָיו פְּתִיל תְּבִלָּת לְהִתָּה עַל־הַמִּשְׁבָּצֹת
מִלְּמַעְלָה כֹּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה : ס
וְהַכֵּל כָּל־עֲבֹת מִשְׁכָּן אֹהֶל מוֹעֵד וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי
יִשְׂרָאֵל כָּל־כֹּל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה בֶּן־עֶשְׂרִי : ס
וַיָּבִיאוּ אֶת־הַמִּשְׁכָּן אֶל־מֹשֶׁה אֶת־הָאֹהֶל וְאֶת־כָּל
כָּלִי קֶרְסִיו קֶרְשָׁיו בְּרִיחַ וְעַמֻּדָיו וְאֶת־כָּל
מִכְסֵּה עֹרֹת הָאֵילָם הַמֵּאֲדָמִים וְאֶת־מִכְסֵּה
עֹרֹת הַתְּחָשִׁים וְאֵת פְּרֹכֶת הַמִּסְכָּה : אֶת־אַרְצוֹן
הַעֲדֵרֹת וְאֶת־בְּרִיחַ וְאֵת הַכְּפֹרֹת : אֶת־הַשְּׁלֹקֹן
אֶת־כָּל־כָּלִי וְאֵת לָחֶם הַפִּנִּים : אֶת־הַפְּתִילָה
הַהוּדָה אֶת־גִּילְחָדָה נֹר־הַמַּעֲרָכָה וְאֶת־כָּל

הַעֲבֹר עַל־הַפְּתִילָה מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה
לְשֵׁשׁ־מֵאוֹת אֶלֶף וּשְׁלֹשָׁת אֲלָפִים וְחֲמֵשׁ
27 מֵאוֹת וְחֲמִשִּׁים : וַיְהִי מֵאֹת כֶּסֶף הַכֶּסֶף
לְצִקָּה אֵת אֲדָנִי הַקָּדָשׁ וְאֵת אֲדָנִי הַקֶּרֶת מֵאֹת
28 אֲדָנִים לְמֹאֵת הַכֶּסֶף כֶּסֶף לְאָדָן : וְאֶת־הָאֶלֶף
וּשְׁבַע הַמֵּאוֹת וְחֲמִשָּׁה וּשְׁבַעִים עֶשְׂרֵה וְיָוִם
29 לְעַמֻּדָיִם וְצִפָּה רֹאשֵׁיהֶם וְחִשְׁקָה אֲתָם : וַיִּתְּשֶׁה
הַתְּמַנְעָה שְׁבַעִים כֶּסֶף וְאֲלָפִים וְאַרְבַּע־מֵאוֹת
30 שֶׁקֶל : וַיַּעֲשֶׂה אֶת־אֲדָנִי פֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד
וְאֵת מִזְבֵּחַ הַהֹלֶקֶת וְאֶת־מִכְבַּר הַהֹלֶקֶת אֲשֶׁר־
31 לוֹ וְאֵת כָּל־כָּלִי הַמִּזְבֵּחַ : וְאֶת־אֲדָנִי הַהֹצֵר
סָבִיב וְאֶת־אֲדָנִי שַׁעַר הַהֹצֵר וְאֵת כָּל־יִתְדֹת
הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־כָּל־יִתְדֹת הַהֹצֵר סָבִיב :

CAP. XXXIX. לש

1 וּמִן־הַתְּבִלָּת וְהָאֲרָבָן וְחֹלְעֵת הַשְּׁנֵי עֶשְׂרֵי בִנְדָר
שֹׁרֶר לְשֹׁרֶת בְּקָדָשׁ וַיַּעֲשׂוּ אֵת בִּנְדָר הַקָּדָשׁ אֲשֶׁר
לְאַדָּרֶן כֹּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה : ס
2 וַיַּעֲשׂוּ אֶת־הָאֵפֶד וְהָב תְּבִלָּת וְאַרְבָּע וְחֹלְעֵת
3 שְׁנֵי וְשֵׁשׁ מִשְׁוֹר : וַיִּרְכְּסוּ אֶת־שְׁתֵּי הַתְּבִלָּת
וְקָצָץ פְּתִילִם לַעֲשׂוֹת בַּתָּוֶף הַתְּבִלָּת וּבַתָּוֶף
הָאֲרָבָן וּבַתָּוֶף הַחֹלְעֵת שְׁנֵי וּבַתָּוֶף הַשֵּׁשׁ
4 מַעֲשֵׂה חֹשֶׁב : כַּתְּפֹת עֲשׂוּ לוֹ חֲבֵרֹת עַל־
5 שְׁנֵי קְצוֹתָיו הַחֹר : וְחֹשֶׁב אֲפָדָתוֹ אֲשֶׁר עָלָיו
מִמִּנֵּי הוּא כַּמַּעֲשֵׂה וְהָב תְּבִלָּת וְאַרְבָּע וְחֹלְעֵת
שְׁנֵי וְשֵׁשׁ מִשְׁוֹר כֹּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה :
6 ס וַיַּעֲשׂוּ אֶת־אֲבָנֵי הַשִּׁהִים מִסְּבֹת מִשְׁבָּצֹת
וְהָב מִשְׁפָּחוֹת פְּתוּחֵי חֹלְמִים עַל־שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל :
7 וַיִּשֶּׂם אֲתָם עַל כַּתְּפֵי הָאֵפֶד אֲבָנֵי זָכָר וּזְכָר לִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל כֹּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה : ס
8 וַיַּעֲשׂוּ אֶת־הַחֹשֶׁן מַעֲשֵׂה חֹשֶׁב כַּמַּעֲשֵׂה אֵפֶד
וְהָב תְּבִלָּת וְאַרְבָּע וְחֹלְעֵת שְׁנֵי וְשֵׁשׁ מִשְׁוֹר :
9 רְבִיעַ הָיָה כְּפֹל עֲשׂוּ אֶת־הַחֹשֶׁן זָרֵת אֲרָפֹ
10 וְזָרֵת רַחֲבֹ כְּפֹל : וַיְמַלְאוּ אֹתוֹ אֲבָנֵי טוֹרִי
אֲבָן טוֹר אֲדָם פְּטִידָה וְגִלְגָּל הַטּוֹר הָאֶחָד :
11 וְהַטּוֹר הַשְּׁנִי נָפֶסֶד וַיְהִינּוּ : וְהַטּוֹר הַשְּׁלִישִׁי
12 לָשֶׁם שֶׁבוּ וְאֶחָדָה : וְהַטּוֹר הָרְבִיעִי תִּרְשִׁישׁ
13 שִׁהִים וַיִּשְׁפֹּה מִסְּבֹת מִשְׁבָּצֹת וְהָב בְּמֵלְאָתָם :
14 וְהָאֲבָנִים עַל־שְׁמוֹת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל הָיָה שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה
עַל־שְׁמֹתָם פְּתוּחֵי חֹלְמִים אֵישׁ עַל־שְׁמוֹ לְשִׁנָּם
15 עֶשֶׂר שָׁבֵט : וַיַּעֲשׂוּ עַל־הַחֹשֶׁן שְׁשִׁי־לֹחַ וְגִלְגָּל

בחדש הראשון בשנה השנית באחד לחדש הוֹקֵם
הַמִּשְׁכָּן: וַיָּקָם מֹשֶׁה אֶת־הַמִּשְׁכָּן וַיִּתֵּן אֹתוֹ
אֶלָּהּ וַיֵּשֶׁב אֶת־קִרְיָתוֹ וַיִּתֵּן אֶת־בְּרִיתוֹ וַיָּקָם
אֶת־עַמּוּתוֹ: וַיִּפְרֹשׂ אֶת־הָאֹהֶל עַל־הַמִּשְׁכָּן
וַיֵּשֶׁב אֶת־מִכְסֵה הָאֹהֶל עָלָיו מִלְמַעְלָה בַּאֲשֶׁר
צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: ס וַיִּקַּח וַיִּתֵּן אֶת־
הָעֹר אֶל־הָאֵין וַיֵּשֶׁב אֶת־הַדְּבָרִים עַל־הָאֵין
וַיִּתֵּן אֶת־הַכִּפֹּת עַל־הָאֵין מִלְמַעְלָה: וַיָּבֹא
אֶת־הָאֵין אֶל־הַמִּשְׁכָּן וַיֵּשֶׁב אֶת־פֶּרֶת הַמִּסְכָּה
וַיָּסֹךְ עַל אֵרֶן הָעֲדוּת בַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־
מֹשֶׁה: ס וַיִּתֵּן אֶת־הַשְּׁלֹחַן בָּאֹהֶל מוֹעֵד עַל־
יָרֵךְ הַמִּשְׁכָּן צִלְמֵה מִחוּץ לַפֶּרֶת: וַיַּעֲשֶׂה
עָלָיו עֹר: לָחֶם לִפְנֵי יְהוָה בַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
אֶת־מֹשֶׁה: ס וַיֵּשֶׁב אֶת־הַמִּטָּה בָּאֹהֶל מוֹעֵד
נֹכַח הַשְּׁלֹחַן עַל־יָרֵךְ הַמִּשְׁכָּן נֹגֵה: וַיַּעַל
הַנֹּחַץ לִפְנֵי יְהוָה בַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה:
ס וַיֵּשֶׁב אֶת־מִזְבֵּחַ הַזֹּהֵב בָּאֹהֶל מוֹעֵד
לִפְנֵי הַפֶּרֶת: וַיִּקְמֹר עָלָיו קִמְרֹת סָבִיב בַּאֲשֶׁר
צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: ס וַיֵּשֶׁב אֶת־מִסְכָּה
הַפֶּתַח אֶל־הַמִּשְׁכָּן וַיַּעַל עָלָיו אֶת־הַעֲלֵה וְאֶת־
אֶת־הַפִּיז בִּירְאֵהָ מוֹעֵד וַיִּבֶן הַמִּזְבֵּחַ וַיִּתֵּן
טֶמֶה מִיֵּם לַחֲצֵה: וַיַּחֲצֵה מִמֶּנּוּ מִשְׁה וְאֶתֶּן
וַיִּבְנוּ אֶת־יְדֵיהֶם וְאֶת־רַגְלֵיהֶם: בְּבָבָם אֶל־אֹהֶל
מוֹעֵד וּבִקְרֹבָתָם אֶל־הַמִּזְבֵּחַ יַחֲצִיזוּ בַּאֲשֶׁר צִוָּה
יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: ס וַיָּקָם אֶת־הַחֲצִיר סָבִיב
לַמִּשְׁכָּן וּלְמִזְבֵּחַ וַיִּתֵּן אֶת־מִסְכָּה שְׁעַר הַחֲצִיר
וַיַּכֵּל מִשְׁה אֶת־הַמִּלֻּאָה: ס

בְּלֵילָה וְאֶת־שֹׁמֵן הַמָּאֹר: וְאֶת־מִזְבֵּחַ הַזֹּהֵב
וְאֶת־שֹׁמֵן הַמִּשְׁחָה וְאֶת־קִמְרֹת הַסָּבִיב וְאֶת־
מִסְכָּה פֶתַח הָאֹהֶל: אֵת־מִזְבֵּחַ הַנְּחֹשֶׁת וְאֶת־
מִכְבַּר הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר־לוֹ אֶת־בְּדָיו וְאֶת־כַּלְכָּלָיו
אֶת־הַכִּיֹּר וְאֶת־כַּנּוֹ: אֵת־כַּלְכָּלֵי הַחֲצִיר אֶת־
עֲמֻדָה וְאֶת־אֲזִיזָה וְאֶת־הַמִּסְכָּה לְשַׁעַר הַחֲצִיר
אֶת־מִיתָיו וְיִתְרֹנָה וְאֶת־כַּלְכָּלֵי עֲבֹת
הַמִּשְׁכָּן לְאֹהֶל מוֹעֵד: אֶת־בְּגָדֵי הַשֹּׂדֵד לְשֹׂרֵת
בְּקֹדֶשׁ אֶת־בְּגָדֵי הַקֹּדֶשׁ לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן וְאֶת־בְּגָדֵי
בָנָיו לְכֹהֵן: כָּל־אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה בֶּן־
עֶשְׂרֵי בָנִי יִשְׂרָאֵל אֵת־כָּל־עֲבֹדָה: וַיֵּרָא מֹשֶׁה
אֶת־כָּל־הַמִּלֻּאָה וְהַנֹּחַץ עָשֵׂה אֹתָהּ בַּאֲשֶׁר צִוָּה
יְהוָה בֶּן־עֶשְׂרִי וַיִּבְרָךְ אֹתָם מִשְׁה: ס

CAP. XXXX. מ

וַיַּחֲצִיר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לְמָסָר: בְּיוֹם הַיּוֹדֵשׁ
הָרִאשׁוֹן בָּאֵחָד לַחֹדֶשׁ הַתְּלִים אֶת־מִשְׁכָּן אֹהֶל
מוֹעֵד: וְשִׁמְתָה שָׁם אֶת־אֵרֶן הָעֲדוּת וְסִפֵּת
עַל־הָאֵין אֶת־הַפֶּרֶת: וְהִבֵּאתָ אֶת־הַשְּׁלֹחַן
וְעִרְכָתָה אֶת־עִרְכּוֹ וְהִבֵּאתָ אֶת־הַמִּטָּה וְהַעֲלִיתָ
אֶת־נִרְחֵיהֶ: וְנִחַלְתָה אֶת־מִזְבֵּחַ הַזֹּהֵב לְקִמְרֹת
לִפְנֵי אֵרֶן הָעֲדוּת וְשִׁמְתָה אֶת־מִסְכָּה הַפֶּתַח לַמִּשְׁכָּן:
וְנִחַלְתָה אֶת־מִזְבֵּחַ הָעֲלֵה לִפְנֵי פֶתַח מִשְׁכָּן אֹהֶל־
מוֹעֵד: וְנִחַלְתָה אֶת־הַכִּיֹּר בִּירְאֵהָ מוֹעֵד וַיִּבֶן
הַמִּזְבֵּחַ וְנִחַלְתָה שָׁם מִיֵּם: וְשִׁמְתָה אֶת־הַחֲצִיר
סָבִיב וְנִחַלְתָה אֶת־מִסְכָּה שְׁעַר הַחֲצִיר: וְלִקְחֹתָ
אֶת־שֹׁמֵן הַמִּשְׁחָה וּמִשְׁחָתָה אֶת־הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־
כָּל־אֲשֶׁר־בּוֹ וְעִדְשָׁתָה אֹתוֹ וְאֶת־כָּל־כְּלָיו וְהָיָה קֹדֶשׁ:
וּמִשְׁחָתָה אֶת־מִזְבֵּחַ הָעֲלֵה וְאֶת־כָּל־כְּלָיו וְעִדְשָׁתָה
אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וְהָיָה הַמִּזְבֵּחַ קֹדֶשׁ קֳדָשִׁים: וּמִשְׁחָתָה
אֶת־הַכִּיֹּר וְאֶת־כָּנּוֹ וְעִדְשָׁתָה אֹתוֹ: וְהִקְרַבְתָּ אֶת־
אֹהֲרֹן וְאֶת־בָּנָיו אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְנִחַלְתָה
אֹתָם בְּמִיֵּם: וְחִלַּשְׁתָּ אֶת־אֹהֲרֹן אֶת־בְּגָדָיו
הַקֹּדֶשׁ וּמִשְׁחָתָה אֹתוֹ וְעִדְשָׁתָה אֹתוֹ וְנָחָה לִי: וְאֶת־
בָּנָיו תִּקְרַב וְחִלַּשְׁתָּ אֹתָם פִּתְחָה: וּמִשְׁחָתָה אֹתָם
בַּאֲשֶׁר מִשְׁחָתָה אֶת־אַבְיָתָם וְקָהַנִי לִי וְהָיָה לְהִירָת
לָהֶם מִשְׁחָתָם לְכַהֲנֵת עוֹלָם לְדוֹרָם: וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה
כָּל־אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ בֶּן־עֶשְׂרִי: ס וַיִּהְיֶה

unto Moses, the tent, and all his furniture, his taches, his boards, his bars, and his pillars, and his sockets,

34 And the covering of rams' skins dyed red, and the covering of badgers' skins, and the vail of the covering,

35 The ark of the testimony, and the staves thereof, and the mercy-seat,

36 The table, and all the vessels thereof, and the shew-bread,

37 The pure candlestick, with the lamps thereof, even with the lamps to be set in order, and all the vessels thereof, and the oil for light,

38 And the golden altar, and the anointing oil, and β the sweet incense, and the hanging for the tabernacle-door,

39 The brazen altar, and his grate of brass, his staves, and all his vessels, the laver and his foot,

40 The hangings of the court, his pillars, and his sockets, and the hanging for the court-gate, his cords, and his pins, and all the vessels of the service of the tabernacle, for the tent of the congregation,

41 The cloths^f of service to do service in the holy place, and the holy garments for Aaron the priest, and his sons' garments, to minister in the priest's office.

42 According to all that the LORD commanded Moses,ⁱ so the children of Israel made all the work.

43 And Moses did look upon all the work, and, behold, they had done it as the LORD had commanded, even so had they done it: and Moses^j blessed them.

CHAP. XL.

AND^e LORD spake unto Moses, saying,

2 On the first day¹ of the first month shalt thou set up the tabernacle of the tent of the congregation.

3 And thou shalt put therein the ark of the testimony, and cover the ark with the vail.

4 And thou shalt bring in the table, & set in order γ the things that are to be^o set in order upon it; and thou shalt bring in the candlestick, and light the lamps thereof.

5 And thou shalt set the altar of gold for the incense before the ark of the testimony, and put the hanging of the door to the tabernacle.

6 And thou shalt set the altar of the burnt-offering before the door of the tabernacle of the tent of the congregation.

7 And thou shalt set the^q laver between the tent of the congregation and the altar, and shalt put water therein.

8 And thou shalt set up the court round about, and hang up the hanging at the court-gate.

9 And thou shalt take the anointing oil, and⁴ anoint the tabernacle, and all that is therein, and shalt hallow it, and all the vessels thereof: and it shall be holy.

10 And thou shalt anoint the altar of the burnt-offering, and all his vessels, and sanctify the altar: and^v it shall be an altar^o most holy.

11 And thou shalt anoint the laver and his foot, and sanctify it.

12 And thou shalt bring^x Aaron and his sons unto the door of the tabernacle of the congregation, and wash them with water.

13 And thou shalt put upon Aaron the holy garments, and^a anoint him,^a and sanctify him; that he may minister unto me in the priest's office.

14 And thou shalt bring his sons, and

B. C. 1491.

a Nu. 25. 13.

Ps. 110. 4.

He. 7. 17-24

b ver. 2.

Nu. 7. 1.

β the incense

of sweet

spices.

c ch. 25. 16.

d ch. 37. 6-9.

e ch. 26. 33.

35. 12.

f ch. 31. 10.

g ver. 4.

h ch. 26. 35.

i ch. 35. 10.

j Ge. 14. 19.

Le. 9. 22, 23.

Nu. 6. 23-27

Jos. 22. 6.

2 Sa. 6. 18.

1 Ki. 8. 14.

2 Ch. 30. 27.

Ne. 11. 2.

Lu. 2. 34.

k ver. 4.

ch. 25. 37.

l ver. 17.

ch. 12. 2.

13. 4.

Nu. 7. 1.

m ch. 30. 7.

n ver. 6.

ch. 27. 1, 2.

γ the order

thereof.

o Le. 24. 8.

p ver. 7.

ch. 30. 18.

q ver. 30.

ch. 30. 18.

r ch. 30. 19, 20.

Ps. 73. 13.

s ver. 8.

ch. 27. 9, 16.

t ch. 30. 26.

u ch. 13. 21, 22

29. 43.

33. 9.

Le. 16. 2.

Nu. 9. 15.

1 Ki. 8. 10.

2 Ch. 5. 13.

7. 2.

Ps. 18. 10, 12

Is. 6. 4.

Hag. 2. 7, 9.

Re. 15. 8.

v ch. 29. 36, 37.

δ holiness of

holinesses.

w Ne. 9. 19.

x Le. 8. 1-13.

z journeyed.

y Ps. 31. 15.

z ch. 28. 41.

Is. 61. 1.

1 Jno. 2. 20.

a Jno. 17. 19.

b Ps. 78. 14.

105. 39.

Is. 4. 5.

clothe them with coats:

15 And thou shalt anoint them, as thou didst anoint their father, that they may minister unto me in the priest's office: for their anointing shall surely be^a an ever lasting priesthood throughout their generations.

16 Thus did Moses: according to all that the LORD commanded him, so did he.

17 And it came to pass in the^b first month in the second year, on the first day of the month, that the tabernacle was reared up.

18 And Moses reared up the tabernacle, and fastened his sockets, and set up the boards thereof, and put in the bars thereof, and reared up his pillars.

19 And he spread abroad the tent over the tabernacle, and put the covering of the tent above upon it; as the LORD commanded Moses.

20 And he took and put^c the testimony into the ark, and set the staves on the ark, & put the^d mercy-seat above upon the ark:

21 And he brought the ark into the tabernacle, and set up the^e vail of the covering, and covered the ark of the testimony; as the LORD commanded Moses.

22 And he put the^f table in the tent of the congregation, upon the side of the tabernacle⁴ northward, without the vail.

23 And he set the bread in order upon it before the LORD; as the LORD had commanded Moses.

24 And he put the candlestick in the tent of the congregation, over against the table, on the side of the tabernacle southward.

25 And he lighted⁴ the lamps before the LORD; as the LORD commanded Moses.

26 And he put the golden altar in the tent of the congregation before the vail:

27 And he burnt^m sweet incense thereon; as the LORD commanded Moses.

28 And he set up the hanging at the door of the tabernacle.

29 And he put theⁿ altar of burnt-offering by the door of the tabernacle of the tent of the congregation, and offered upon it the burnt-offering and the meat-offering; as the LORD commanded Moses.

30 And he set the^p laver between the tent of the congregation and the altar, and put water there, to wash withal.

31 And Moses, and Aaron, and his sons, washed their hands and their feet thereat:

32 When they went into the tent of the congregation, and when they came near unto the altar, they washed;^r as the LORD commanded Moses.

33 And he reared up^q the court round about the tabernacle and the altar, and set up the hanging of the court gate. So Moses finished the work.

34 Then a cloud^u covered the tent of the congregation, and the glory of the LORD filled the tabernacle.

35 And Moses was not able to enter into the tent of the congregation, because the cloud abode thereon, and the glory of the LORD filled the tabernacle.

36 And when the cloud^w was taken up from over the tabernacle, the children of Israel went onward in all their journeys:

37 But if the cloud were not taken up, then they journeyed not^y till the day that it was taken up.

38 For the cloud of the LORD^z was upon the tabernacle by day, and fire was on it by night, in the sight of all the house of Israel, throughout all their journeys.

The Third Book of MOSES, called LEVITICUS.

CHAP. I.

AND the LORD called unto Moses, and spake unto him^b out of the tabernacle of the congregation, saying,

2 Speak unto the children of Israel, and say unto them, If any man of you^c bring an offering unto the LORD, ye shall bring your offering of the cattle, *even* of the herd, and of the flock.

3 If his offering be a burnt-sacrifice of the herd, let him offer a male^e without blemish: he shall offer it of his own voluntary will at the door of the tabernacle of the congregation before the LORD.

4 And he shall put his hands^f upon the head of the burnt-offering; and it shall be^g accepted for him, to make^h atonement for him.

5 And he shall kill the bullock before the LORD: and the priests, Aaron's sons, shall bring the blood, and sprinkle^k the blood round about upon the altar that *is* by the door of the tabernacle of the congregation.

6 And he shall flay the burnt-offering, and cut it into his pieces.

7 And the sons of Aaron the priest shall put fire upon the altar, and lay the wood in order upon the fire:

8 And the priests, Aaron's sons, shall lay the parts, the head, and the fat, in order upon the wood that *is* on the fire which *is* upon the altar:

9 But his inwards and his legs shall he wash in water: and the priest shall burn all on the altar, *to be* a burnt-sacrifice, an offering made by fire, of a^m sweet savour unto the LORD.

10 And if his offering be of the flocks, *namely*, of the sheep, or of the goats, for a burnt-sacrifice; he shall bring it a male without blemish.

11 And he shall kill it on the side of the altarⁿ northward before the LORD: and the priests, Aaron's sons, shall sprinkle his blood round about upon the altar:

12 And he shall cut it into his pieces, with his head and his fat: and the priest shall lay them in order on the wood that *is* on the fire which *is* upon the altar.

13 But he shall wash the inwards and the legs with water: and the priest shall bring *it* all, and burn *it* upon the altar: *it is* a burnt-sacrifice, an offering made by fire, of a sweet savour unto the LORD.

14 And if the burnt-sacrifice for his offering to the LORD be of fowls, then he shall bring his offering of^r turtle-doves, or of young pigeons.

15 And the priest shall bring it unto the altar, and δ wring off his head, and burn *it* on the altar; and the blood thereof shall be wrung out at the side of the altar:

16 And he shall pluck away his crop with his ζ feathers, and cast it beside the altar on the east part, by the place of the ashes:

17 And he shall cleave it with the wings thereof, *but* shall not^u divide *it* asunder: and the priest shall burn it upon the altar, upon the wood that *is* upon the fire: *it is* a burnt-sacrifice, an offering made by fire, of a sweet savour^v unto the LORD.

B. C. 1490.

a ch. 6. 14.
9. 17.
Nu. 15. 4.
b Ex. 19. 3.
Nu. 12. 4, 5.
c ch. 22. 18.
d ver. 9.
ch. 5. 12-24.
Ac. 10. 4.
e ch. 3. 1.
22. 20, 21.
Ex. 12. 5.
De. 15. 21.
Mal. 1. 14.
Lu. 1. 35.
Jno. 1. 36.
Ep. 5. 27.
He. 9. 14.
1 Pe. 1. 19.
f ch. 3. 2, 8, 13.
4. 15.
8. 14, 22.
16. 21.
Ex. 29. 10, 15.
19.
Nu. 8. 12.
Is. 53. 4, 6.
2 Co. 5. 21.
g ch. 22. 21, 27.
Is. 56. 7.
h ch. 4. 20, 26.
9. 7-16. 24.
Nu. 15. 25.
2 Ch. 29. 23, 24.
He. 10. 4.
1 Jno. 2. 2.
i Ex. 29. 2.
h ch. 3. 8.
2 Ch. 35. 11.
Is. 52. 15.
He. 12. 24.
 β or, on a flat plate, or, *stee*.
l ch. 6. 15.
m Ge. 8. 21.
Eze. 20. 28, 41.
Ep. 5. 2.
Ph. 4. 18.
n Ex. 40. 22.
Eze. 8. 5.
o ch. 6. 17.
Ex. 12. 19, 20.
Mat. 16. 11.
Mar. 8. 15.
Lu. 12. 1.
1 Co. 5. 6, 8.
p ch. 23. 10, 11.
Ex. 22. 29.
v ascend.
q Nu. 13. 19.
Ezr. 7. 22.
Eze. 43. 24.
Mar. 9. 49.
r ch. 5. 7-12. 8.
Lu. 2. 24.
 δ or, pinch off the head with the nail
s 2 Ki. 4. 42.
 ζ or, the fifth thereof.
t Ge. 15. 10.
u ch. 7. 11, 29.
22. 21.
v ver. 9, 13.

CHAP. II.

AND when any will offer^a a meat-offering unto the LORD, his offering shall be of fine flour; and he shall pour oil upon it, and put frankincense thereon:

2 And he shall bring it to Aaron's sons, the priests: and he shall take thereof his handful of the flour thereof, and of the oil thereof, with all the frankincense thereof: and the priest shall burn^d the memorial of it upon the altar, *to be* an offering made by fire, of a sweet savour unto the LORD:

3 And the remnant of the meat-offering shall be Aaron's and his sons': *it is* a thing most holy of the offerings of the LORD made by fire.

4 And if thou bring an oblation of a meat-offering baked in the oven, *it shall be* unleavened cakes of fine flour mingled with oil, or unleavened wafersⁱ anointed with oil.

5 And if thy oblation be a meat-offering baked β in a pan, it shall be of fine flour unleavened, mingled with oil.

6 Thou shalt part it in pieces, and pour oil thereon: *it is* a meat-offering.

7 And if thy oblation be a meat-offering baked in the frying-pan, it shall be made of fine flour with oil.

8 And thou shalt bring the meat-offering that is made of these things unto the LORD: and when it is presented unto the priest, he shall bring it unto the altar.

9 And the priest shall take from the meat-offering a^j memorial thereof, & shall burn *it* upon the altar: *it is* an offering made by fire, of a sweet savour unto the LORD.

10 And that which is left of the meat-offering shall be Aaron's and his sons': *it is* a thing most holy of the offerings of the LORD made by fire.

11 No meat offering, which ye shall bring unto the LORD, shall be made with leaven:^o for ye shall burn no leaven, nor any honey, in any offering of the LORD made by fire.

12 As for the oblation of the^p first-fruits, ye shall offer them unto the LORD: but they shall not γ be burnt on the altar for a sweet savour.

13 And every oblation of thy meat-offering shalt thou season with^q salt; neither shalt thou suffer the salt of the covenant of thy God to be lacking from thy meat-offering: with all thine offerings thou shalt offer salt.

14 And if thou offer a meat-offering of thy first-fruits unto the LORD, thou shalt offer for the meat-offering of thy first-fruits green ears of corn dried by the fire, *even* corn beaten out^r of full ears.

15 And thou shalt put oil upon it, and lay frankincense thereon: *it is* a meat-offering.

16 And the priest shall burn the memorial of it, *part* of the beaten corn thereof, and *part* of the oil thereof, with all the frankincense thereof: *it is* an offering made by fire unto the LORD.

CHAP. III.

AND if his oblation be a sacrifice of peace-offering,^a if he offer *it* of the herd, whether *it be* a male or female, he shall

ויקרא

LIBER LEVITICUS.

24

כד

פרשה

העצים אשר על האש עלה הוא אשה רים נידח

ס

ליהודה :

CAP. II. ב

ונפש פיתקריב קרבן מנחה ליהודה סלת יתה

קרבנו ויצא עליה שמן ונתן עליה לבנה : והביאה

אלבני אהרן הכהנים וקמץ משם מלא קמצו

משלתה ומשמנה על כל לבנתה והקמיר הכהן

את אונברתה המנחה אשה רים נידח ליהודה :

והנותרת מן המנחה לאהרן ולבניו קדש קדשים

מאשי יתה : ס וכן תקרב קרבן מנחה

מאשה תגור סלת וזלות מצות בלילה בשמן

וקמץ מצות משחים בשמן : ס ואם מנחה

על המנחה קרבנו סלת בלילה בשמן מצה

יתה : פחות אותה פחים ויצאת עליה שמן

מנחה הוא : ס ואם מנחת מחשת

קרבנו סלת בשמן תעשה : והבאת את

המנחה אשר יעשה מאלה ליהודה והקריבה אל

הכהן והגישו אל המזבח : והרים הכהן מן

המנחה את אונברתה והקמיר המנחה אשה

רים נידח ליהודה : והנותרת מן המנחה לאהרן

ולבניו קדש קדשים מאשי יתה : כל המנחה

אשר תקריבו ליהודה לא תעשה קמץ כי כל

שאר וכל דבש לא תקטירו מפני אשה ליהודה :

קרבן ראשית תקריבו אתם ליהודה ואל המזבח

לא יעלו לרים נידח : וכל קרבן מנחתו במלח

המלח ולא תשפית מלח ברית אלהיך מעל

מנחתך על כל קרבנות פקריב מלח : ס

ואם תקריב מנחת בפחים ליהודה אביב קלי

באש גרש פרמל תקריב את מנחת בפוח :

ונתת עליה שמן ושמת עליה לבנה מנחה

הוא : והקמיר הכהן את אונברתה מפשה

ומשמנה על כל לבנתה אשה ליהודה : ס

CAP. III. ג

ואם נזבח שלמים קרבנו אם מנחה

CAP. I. א

ויקרא אל משה וידבר יהוה אליו מאהל מועד

לאמר : דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם

אדם פיתקריב מכס קרבן ליהודה מן הבמה

מין הבקר ומין הצאן תקריבו את קרבנותם : אם

עלה קרבנו מן עבקר וזכר פמים יקריבו

אלפתח אהל מועד יקריב אותו לרצנו לפני

יהוה : וסמך ידו על ראש העלה ונרצה לו

לפני עליו : ושחט את צונו הבקר לפני יהוה

והקריבו בני אהרן הכהנים את הדם וזרקו את

הדם על המזבח סביב אשר פתח אהל מועד :

והשחט את העלה ונתח אותה לנתחה : ונתנו

בני אהרן הכהן אש על המזבח וערכו

עצים על האש : וערכו בני אהרן הכהנים

את הנחתים את הראש ואת העור על

העצים אשר על האש אשר על המזבח :

וקריבו וקריבו ירצו פמים והקמיר הכהן את

הכל המנחה עלה אשה רים נידח ליהודה :

ס ואם מן הצאן קרבנו מן הפסוקים או מן

העצים עלה זכר פמים יקריבו : ושחט אותו

על ירך המזבח צלחה לפני יהוה וזרקו בני

אהרן הכהנים את דמו על המזבח סביב : ונתח

אותו לנתחו ואת ראשו ואת פדיו ועור הכהן

אחם על העצים אשר על האש אשר על

המזבח : ותקרב ותקריב ירצו פמים והקריב

הכהן את הכל והקמיר המנחה עלה הוא אשה

רים נידח ליהודה : ס

ואם מן העוף עלה קרבנו ליהודה והקריב מן

החמרים או מן בני דומה את קרבנו : והקריבו

הכהן אל המזבח ומלך את ראשו והקמיר

המנחה ונמצה דמו על קיר המזבח : והקמיר

את ראשו בנחתה והשליך אותה אצל המזבח

קדמה אל מקום הדשן : ושפע אותו בכנפיו

לא יביל והקמיר אותו הכהן המנחה על

מִצֻּחַ יְהוָה אֲשֶׁר לֹא תִשְׁעִינָה וְעֵשֶׂה מִצֻּחַ
 מִהֶנָּה : אִם־הִנֵּהן הַמִּשְׁתִּים יִחַשּׁוּ לְאַשְׁמֶת 3
 הָעַם וְהִקְרִיב עַל הַפָּאָרֹחַ אֲשֶׁר חָטָא פֶּר בְּרָבְקָר
 פָּמִים לַיהוָה לְחַטָּאת : וְהֵבִיֹא אֶת־הַפָּר אֶל־ 4
 פֶּתַח אֹהֶל־מוֹעֵד לִפְנֵי יְהוָה וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל־
 רֹאשׁ הַפָּר וְשָׁתַשׂ אֶת הַפָּר לִפְנֵי יְהוָה : וְזָלַח 5
 בִּפְנֵי הַמִּשְׁתִּים מִדָּם הַפָּר וְהֵבִיֹא אֹתוֹ אֶל־אֹהֶל־
 מוֹעֵד : וְשִׁבַּל הַכֶּהֱן אֶת־אֲצָבָעוֹ בְּדָם וְהִזָּה מִן־ 6
 הָדָם שִׁבְעַת פַּעְמִים לִפְנֵי יְהוָה אֶת־פָּנָיו פֶּרֶת־
 הַקֹּדֶשׁ : וְחָתַךְ הַכֹּהֵן מִן־הָדָם עֲלִמְלֻחוֹת מִזֻּבַּח 7
 קִטְרֶת הַסַּמִּים לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר בְּאֹהֶל מוֹעֵד
 וְאֵת כָּל־הַדָּם הַפָּר יִשְׁפֹךְ אֶל־יְסוֹד מִזְבֵּחַ הָעֹלֹתָה 8
 אֲשֶׁר־פָּתַח אֹהֶל מוֹעֵד : וְאֵת־כָּל־חֵלֶב פֶּר־
 הַחַטָּאת יָרִים מִמֶּנּוּ אֶת־חֵלֶב הַמִּכְסֶּה עַל־ 9
 הַקֶּרֶב וְאֵת כָּל־חֵלֶב אֲשֶׁר עַל־הַקֶּרֶב : וְאֵת־
 שְׁתֵּי הַלֵּלֹת וְאֵת־חֵלֶב אֲשֶׁר עַל־יָדָיו אֲשֶׁר עַל־ 10
 הַכֹּסֶלִים וְאֵת־הִזְרָתָה עַל־הַכֶּבֶד עַל־הַלֵּלֹת
 יִסְרְיָה : בְּאֲשֶׁר יוֹרֵם מִשּׁוֹר גִּבַּח הַשְּׁלֵמִים 11
 וְהַקְטִירֵם הַכֹּהֵן עַל מִזְבֵּחַ הָעֹלָה : וְאֶת־עוֹר 12
 הַפָּר וְאֵת־כָּל־בָּשָׂרוֹ עַל־רַאשׁוֹ וְעַל־כִּרְעָיו וְקִרְבּוֹ
 וּבִרְשָׁיו : וְהוֹבִיֹא אֶת־כָּל־הַפָּר אֶל־מִזְבֵּחַ לְכַתֹּמָה 13
 אֶל־מִקְוֵם טְהוֹר אֲלֵשֶׁסֶךָ הַזֶּשֶׁן וְשָׂרָף אֹתוֹ
 עַל־עֵצִים בָּאֵשׁ עַל־שֵׁפֶךְ הַזֶּשֶׁן יִשְׂרָף : פ
 וְאִם כָּל־עֵדֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁנֻ וְנִעְלַם דְּבַר מִעֲיָנִי 14
 הַקֹּדֶשׁ וְעֵשׂוֹ אֶחָד מִכָּל־מִצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר
 לֹא־תִשְׁעִינָה וְאַשְׁמוּ : וְנוֹדַעַה הַחַטָּאת אֲשֶׁר 15
 חָטָא עָלֶיהָ וְהִקְרִיבֹהּ הַקָּהֵל פֶּר בְּרָבְקָר
 לְחַטָּאת וְהֵבִיֹא אֹתוֹ לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד : וְסָמַכְוֹ 16
 וְקָנִי הָעֵדָה אֶת־יָדֵיהֶם עַל־רֹאשׁ הַפָּר לִפְנֵי
 יְהוָה וְשָׁתַשׂ אֶת־הַפָּר לִפְנֵי יְהוָה : וְהֵבִיֹא הַכֹּהֵן 17
 הַמִּשְׁתִּים מִדָּם הַפָּר אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד : וְשִׁבַּל 18
 הַכֶּהֱן אֲצָבָעוֹ מִן־הָדָם וְהִזָּה שִׁבְעַת פַּעְמִים לִפְנֵי
 יְהוָה אֵת פָּנָיו הַפָּרֶת : וּמִן־הָדָם יָקַן עַל־ 19
 מִזְבֵּחַ הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר בְּאֹהֶל
 מוֹעֵד וְאֵת כָּל־הָדָם יִשְׁפֹךְ אֶל־יְסוֹד מִזְבֵּחַ 20
 הָעֹלֹתָה אֲשֶׁר־פָּתַח אֹהֶל מוֹעֵד : וְאֵת כָּל־חֵלֶב
 יָרִים מִמֶּנּוּ וְהַקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ : וְעֵשֶׂה לָּפָר
 בְּאֲשֶׁר עָשָׂה לָּפָר הַחַטָּאת כֹּן יַעֲשֶׂה־לּוֹ וְכֹסֶר

מִקְרִיב אֶסְדָּר אֶסְנִקְהָ תָמִים יִקְרִיבֵנִי לִפְנֵי
יְהוָה: וְסִמַּךְ יָדוֹ עַל־רֹאשׁ קִרְבְּנוֹ וְשִׁחֲטוּ
פֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְנֵי אֲדֹרָן הַפְּתִיחִים אֶת־
הַדָּם עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וְהִקְרִיב מִזְבֵּחַ
הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁה לַיהוָה אֶת־הַחֹלֶב אֶת־הַמִּכְסָּה
אֶת־הַקֶּרֶב וְאֵת פְּלִי־הַחֹלֶב אֲשֶׁר עַל־הַקֶּרֶב:
וְאֵת שְׁתֵּי הַפְּלִיֹּת וְאֶת־הַחֹלֶב אֲשֶׁר עָלָיו אֲשֶׁר
עַל־הַכֶּסֶּלִים וְאֶת־הִיתָרָה עַל־הַפֶּגֶר עַל־הַפְּלִיֹּת
יִסְרְפָה: וְהִקְטִירוּ אֹתוֹ בְּנֵי־אֲדֹרָן הַמִּזְבֵּחַה עַל־
הַעֹלָה אֲשֶׁר עַל־הַעֲצִים אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ אֲשֶׁה
רִיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה: פ
וְאֶסְמִן־הַצֶּאֱזָן קִרְבְּנוֹ לְזִבְחַ שְׁלָמִים לַיהוָה וְזָרַ
אוֹ נִקְבָּה תָמִים יִקְרִיבֵנִי: אֶסְפֹּשֵׁב הוּא־
מִקְרִיב אֶת־קִרְבְּנוֹ וְהִקְרִיב אֹתוֹ לִפְנֵי יְהוָה:
וְסִמַּךְ אֶת־יָדוֹ עַל־רֹאשׁ קִרְבְּנוֹ וְשִׁחֲטָה אֹתוֹ
לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְנֵי אֲדֹרָן אֶת־דָּמֹו
עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וְהִקְרִיב מִזְבֵּחַ הַשְּׁלָמִים
אֲשֶׁה לַיהוָה חֹלֶבוֹ הָאֵלֶּה רַמִּימָה לְעֹמֶת
הַעֲצָה יִסְרְפָה וְאֶת־הַחֹלֶב הַמִּכְסָּה אֶת־הַקֶּרֶב
וְאֵת פְּלִי־הַחֹלֶב אֲשֶׁר עַל־הַקֶּרֶב: וְאֵת שְׁתֵּי
הַפְּלִיֹּת וְאֶת־הַחֹלֶב אֲשֶׁר עָלָיו אֲשֶׁר עַל־
הַכֶּסֶּלִים וְאֶת־הִיתָרָה עַל־הַפֶּגֶר עַל־הַפְּלִיֹּת
יִסְרְפָה: וְהִקְטִירוּ הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחַה לָחֶם אֲשֶׁה
לַיהוָה: פ
וְאֶסְעֹ קִרְבְּנוֹ וְהִקְרִיבֵנִי לִפְנֵי יְהוָה: וְסִמַּךְ
אֶת־יָדוֹ עַל־רֹאשׁוֹ וְשִׁחֲטָה אֹתוֹ לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד
וְזָרְקוּ בְנֵי אֲדֹרָן אֶת־דָּמֹו עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב:
וְהִקְרִיב מִמֶּנּוּ קִרְבְּנוֹ לַיהוָה אֶת־הַחֹלֶב
הַמִּכְסָּה אֶת־הַקֶּרֶב וְאֵת פְּלִי־הַחֹלֶב אֲשֶׁר עַל־
הַקֶּרֶב: וְאֵת שְׁתֵּי הַפְּלִיֹּת וְאֶת־הַחֹלֶב אֲשֶׁר
עָלָיו אֲשֶׁר עַל־הַכֶּסֶּלִים וְאֶת־הִיתָרָה עַל־הַפֶּגֶר
עַל־הַפְּלִיֹּת יִסְרְפָה: וְהִקְטִירִם הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחַה
לָחֶם אֲשֶׁה לְרִיחַ נִיחֹחַ פְּלִי־חֹלֶב לַיהוָה: תָּשֵׁת
עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם פְּלִי־חֹלֶב וְכֹל־
דָּם לֹא תֹאכְלוּ: פ

CAP. IV. 7

וַיִּדְבֹּק יְהוָה אֶל-מִשְׁחָה לְאַמֵּר : דָּבָר אֶל-בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר נָפֶשׁ כִּי-תִחַמָּה בְּשׁוֹנֵה מִפְּלֹ

offer it without^b blemish before the LORD.

2 And he shall^b lay his hand upon the head of his offering, and kill it *at* the door of the tabernacle of the congregation : and Aaron's sons, the priests, shall sprinkle the blood upon the altar round about.

3 And he shall offer of the sacrifice of the peace-offering, an offering made by fire unto the LORD ; the ^βfat that^c covereth the inwards, and all the fat that *is* upon the inwards,

4 And the two kidneys, and the fat that *is* on them, which *is* by the flanks, and the ^γcaul above the liver, with the kidneys, it shall he take away.

5 And Aaron's sons shall^a burn it on the altar upon the burnt-sacrifice, which *is* upon the wood that *is* on the fire : *it is* an offering made by fire, of a sweet savour unto the LORD.

6 And if his offering for a sacrifice of peace-offering unto the LORD *be* of the flock, male or female, he shall offer it without^d blemish.

7 If he offer a lamb for his offering, then shall he offer it^e before the LORD.

8 And he shall lay his hand^m upon the head of his offering, and kill it before the tabernacle of the congregation : and Aaron's sons shall sprinkle the blood thereof round about upon the altar.

9 And he shall offer of the sacrifice of the peace-offering, an offering made by fire unto the LORD ; the fat^f thereof, and the whole rump, it shall he take off hard by the backbone ; and the fat that covereth the inwards, and all the fat that *is* upon the inwards,

10 And the two kidneys, and the fat that *is* upon them, which *is* by the flanks, and the^g caul above the liver, with the kidneys, it shall he take away.

11 And the priest shall burn it upon the altar : *it is* the food^h of the offering made by fire unto the LORD.

12 And if his offering *be* a goat, then he shall offer it before the LORD.

13 And he shall lay his hand upon the head of it, and kill it before the tabernacle of the congregation : and the sons of Aaron shall sprinkle the blood thereof upon the altar round about.

14 And he shall offer thereof his offering, *even* an offering made by fire unto the LORD ; the fat that covereth the inwards, and all the fat that *is* upon the inwards,

15 And the two kidneys, and the fat that *is* upon them, which *is* by the flanks, and the caul above the liver, with the kidneys, it shall he take away.

16 And the priest shall burn them upon the altar : *it is* the food of the offering made by fire, for a sweet savour. All theⁱ fat *is* the LORD's.

17 *It shall be* a perpetual^j statute for your generations, throughout all your dwellings, that ye eat neither fat nor blood.^k

CHAP. IV.

AND ye LORD spake unto Moses, saying, 2 Speak unto the children of Israel, saying, If a soul shall sin^a through ignorance against any of the commandments of the LORD, concerning things which ought not to be done, & shall do against any of them :

3 If the priest that is anointed do sin according to the sin of the people ; then let him bring, for his sin which he hath sinned, a^d young bullock without blemish

B. C. 1490.

a Nu. 6. 14.

Mal. 1. 8. 14.

He. 10. 22.

b ch. 1. 4. 5.—

8. 22.—16. 21.

Ex. 29. 10.

c Ex. 29. 10, 11.

d ch. 16. 14.

Nu. 19. 4.

β or, suet.

e ch. 4. 8, 9.

Ex. 29. 13, 22.

f ch. 14. 16, 27.

γ or, midriff

over the li-

ver, and

over the

kidneys.

g ch. 8. 15.—9. 9.

16. 18.

Ex. 30. 1. 10.

Ps. 118. 27.

h ch. 6. 12.

2 Ch. 35. 14.

Eze. 44. 15.

i ch. 5. 9.

k ver. 1.

l Ki. 8. 62.

m c. 4. 4, 15. 24.

n Ex. 29. 22.

o to without

the camp.

o Ex. 29. 14.

Nu. 19. 5.

He. 13. 11.

p at the

pouring

out of the

ashes.

p ver. 4.

q Nu. 15. 24.

Jos. 7. 11.

1 Ti. 1. 13.

r ch. 21. 6, 22.

Nu. 28. 2.

Eze. 44. 7.

Mal. 1. 7, 12.

1 Co. 10. 21.

s ch. 5. 2, 4, 17.

t Ezr. 10. 19.

u ch. 1. 4.

v ver. 5.

He. 9. 12, 14.

w ch. 7. 23, 25.

1 Sa. 2. 15.

2 Ch. 7. 7.

xc. 6. 18.—7. 36.

17. 7.—23. 14.

y ver. 7.

z Ge. 9. 4.

De. 12. 16.

1 Sa. 14. 32, 33.

Eze. 44. 7, 15.

Ac. 15. 20, 29.

a ch. 5. 15, 17.

Nu. 15. 22.

Ps. 19. 12.

He. 5. 2.

b ver. 3.

c Nu. 15. 25.

Da. 9. 24.

Ro. 5. 11.

Ga. 3. 13.

He. 2. 17.

10. 10, 12.

1 Jn. 1. 7.

2. 2.

Re. 1. 5.

d ch. 16. 6.

mish unto the LORD for a sin-offering.

4 And he shall bring the bullock^e unto the door of the tabernacle of the congregation before the LORD ; and shall lay his hand upon the bullock's head, and kill the bullock before the LORD.

5 And the priest that is anointed^d shall take of the bullock's blood, and bring it to the tabernacle of the congregation :

6 And the priest shall dip his finger in the blood, and sprinkle of the^f blood seven times before the LORD, before the vail of the sanctuary.

7 And the priest shall put some of the blood upon the^g horns of the altar of sweet incense before the LORD, which *is* in the tabernacle of the congregation ; and shall pour all the blood of the bullock at the bottomⁱ of the altar of the burnt-offering, which *is* at the door of the tabernacle of the congregation.

8 And he shall take off from it all the fat of the bullock for the sin-offering ; the fat that covereth the inwards, and all the fat that *is* upon the inwards,

9 And the two kidneys, and the fat that *is* upon them, which *is* by the flanks, and the caul above the liver, with the kidneys, it shall he take away,

10 As it was taken off from the bullock of the sacrifice of peace-offerings ; and the priest shall burn them upon the altar of the burnt-offering.

11 And the skin of the bullock, and all his flesh, with his head, and with his legs, and his inwards, and his dung,

12 Even the whole bullock shall he carry forth ^δwithout the camp unto a clean place, where the ashes are poured out, and burn^h him on the wood with fire : ^ζwhere the ashes are poured out shall he be burnt.

13 And if the^j whole congregation of Israel sin through ignorance, and the thing be^k hid from the eyes of the assembly, and they have done somewhat against any of the commandments of the LORD, concerning things which should not be done, and^l are guilty ;

14 When the sin, which they have sinned against it, is known, then the congregation shall offer a young bullock for the sin, and bring him before the tabernacle of the congregation.

15 And the elders of the congregation shall lay their hands^m upon the head of the bullock before the LORD ; and the bullock shall be killed before the LORD.

16 And the priestⁿ that is anointed shall bring of the bullock's blood to the tabernacle of the congregation :

17 And the priest shall dip his finger in some of the blood, and sprinkle ^πit seven times before the LORD, *even* before the vail.

18 And he shall put some of the blood upon the^ν horns of the altar which *is* before the LORD, that *is* in the tabernacle of the congregation, and shall pour out all the blood at the bottom of the altar of the burnt-offering, which *is* at the door of the tabernacle of the congregation.

19 And he shall take all his fat from him, and burn ^ξit upon the altar.

20 And he shall do with the bullock as he did^θ with the bullock for a sin-offering, so shall he do with this : and the priest shall make^ε an atonement for them, and it shall be forgiven them.

21 And he shall carry forth the bullock without the camp, and burn him as he

burned the^a first bullock: it is a sin-offering for the congregation.

22 When a ruler hath sinned, and done somewhat through^o ignorance against any of the commandments of the LORD his God, concerning things which should not be done, and is guilty;

23 Or if his sin, wherein he hath sinned, come^f to his knowledge; he shall bring his offering, a kid of the goats, a male without blemish:

24 And he shall lay his hand^h upon the head of the goat, and kill it in the place where they kill the burnt-offering before the LORD: it is a sin-offering.

25 And the priest shall take of the blood of the sin-offering^k with his finger, and put it upon the horns of the altar of burnt-offering, and shall pour out his blood at the bottom of the altar of burnt-offering.

26 And he shall burn all his fat upon the altar, as the fat of the sacrifice^f of peace-offerings: and the priest shall make an^m atonement for him as concerning his sin, and it shall be forgiven him.

27 And if γ any one of the δ common people^o sin through ignorance, while he doeth somewhat against any of the commandments of the LORD concerning things which ought not to be done,^p and be guilty;

28 Or if his sin, which he hath sinned,^q come to his knowledge; then he shall bring his offering, a kid of the goats, a female without blemish, for his sin which he hath sinned.

29 And he shall lay his hand^t upon the head of the sin-offering, and slay the sin-offering in the place of the burnt-offering.

30 And the priest shall take of the blood thereof with his finger, and put it upon the horns of the altar of burnt-offering, and shall pour out all the blood thereof at the bottom of the altar.

31 And he shall take away all the fat thereof,^x as the fat is taken away from off the sacrifice of peace-offerings; and the priest shall burn it upon the altar for a^y sweet savour unto the LORD: and the priest shall make an atonement for him, and it shall be forgiven him.

32 And if he bring a lamb for a sin-offering, he shall bring it a^z female without blemish.

33 And he shall lay his hand upon the head of the sin-offering, and slay it for a sin-offering in the place where they kill the burnt-offering.

34 And the priest shall take of the blood of the sin-offering with his finger, and put it upon the horns of the altar of burnt-offering, and shall pour out all the blood thereof at the bottom of the altar:

35 And he shall take away all the fat thereof, as the fat of the lamb is taken away from the sacrifice of the peace-offerings; and the priest shall burn them upon the altar, according to the^f offerings made by fire unto the LORD: and the priest shall make an^h atonement for his sin that he hath committed, and it shall be forgiven him.

CHAP. V.

AND if a soul^k sin, and hear the voice of^k swearing, and is a witness, whether he hath seen or known of it; if he do not utter it, then he shall^m bear his iniquity.

2 Or if a soul touch anyⁿ unclean thing, whether it be a carcase of an unclean beast, or a carcase of unclean cattle, or

B. C. 1490.

a ver. 11, 12.

b ver. 17.

c ver. 2, 13.

d ch. XII.

XIII. XV.

e ver. 4.

f ver. 14.

g ch. 5. 4.

h Ju. 11. 31.

i 1Sa. 25. 22.

2Ki. 6. 31.

Mar. 6. 23.

Ac. 23. 12.

h ver. 4, &c.

Is. 53. 6.

i ch. 26. 40.

Nu. 5. 7.

Jos. 7. 19.

Ezr. 10. 11.

Ps. 32. 5.

Da. 9. 4.

Ro. 10. 10.

h ver. 7, 30.

l ch. 3. 5.

m ver. 20.

Nu. 15. 28.

β his hand

cannot

reach to the

sufficiency

of a lamb.

n ch. 12. 8.

14. 21.

γ any soul.

δ people of

the land.

o Nu. 15. 27.

p Nu. 5. 6.

q ver. 23.

r ch. 1. 15.

s Ex. 12. 22, 23.

He. 12. 24.

t ver. 4, 24.

z ordinance.

u ch. 4. 26.

v Ja. 5. 15.

w ver. 7.

x ch. 3. 3, 14.

y ch. 1. 9.

Ex. 29. 18.

Ezr. 6. 10.

Is. 42. 21.

z Nu. 5. 15.

a ver. 28.

b ch. 2. 2.

Nu. 5. 26.

Ac. 10. 4.

c ch. 7. 6.

d ch. 22. 14.

e Ezr. 10. 19.

f ch. 3. 5.

g ch. 27. 25.

Ex. 30. 13.

h ver. 26, 31.

i Eze. 18. 4, 20.

k 1Ki. 8. 31.

Pr. 29. 24.

Mat. 26. 63.

l ver. 10.

m ver. 17.

ch. 7. 18.

17. 16.

19. 8.

20. 17.

Nu. 9. 13.

Ps. 38. 4.

Is. 53. 11.

1Pe. 2. 24.

nNu. 19. 11. 16.

Hag. 2. 13.

o ch. 4. 2, 22.

the carcase of unclean creeping things, and if it be hidden from him; he also shall be unclean, and^b guilty.

3 Or if he touch^d the uncleanness of man, whatsoever uncleanness it be that a man shall be defiled withal, and it be hid from him; when^e he knoweth of it, then he shall be guilty.

4 Or if a soul swear, pronouncing with his lips^f to do evil, or to do good, whatsoever it be that a man shall pronounce with an oath, and it be hid from him; when he knoweth of it, then he shall be guilty in one of these.

5 And it shall be, when he shall be guilty in one of these things, that he shall^g confess that he hath sinned in that thing:

6 And he shall bring his trespass-offering unto the LORD, for his sin which he hath sinned, a female from the flock, a lamb or a kid of the goats, for a sin-offering; and the priest shall make an atonement for him concerning his sin.

7 And if β he be not^h able to bring a lamb, then he shall bring for his trespass, which he hath committed, two turtle-doves, or two young pigeons, unto the LORD; one for a sin-offering, and the other for a burnt-offering.

8 And he shall bring them unto the priest, who shall offer that which is for the sin-offering first, andⁱ wring off his head from his neck, but shall not divide it asunder:

9 And he shall sprinkle^j of the blood of the sin-offering upon the side of the altar; and the rest of the blood shall be wrung out at the bottom of the altar: it is a sin-offering.

10 And he shall offer the second for a burnt-offering, according to the ζ manner: and the priest shall^k make an atonement for him for his sin which he hath sinned, and it shall be^l forgiven him.

11 But if he be not^m able to bring two turtle-doves, or two young pigeons, then he that sinned shall bring for his offering the tenth part of an ephah of fine flour for a sin-offering; he shall putⁿ no oil upon it, neither shall he put any frankincense thereon: for it is a sin-offering.

12 Then shall he bring it to the priest, and the priest shall take his handful of it, even a^b memorial thereof, and burn it on the altar, according to the offerings made by fire unto the LORD: it is a sin-offering.

13 And the priest shall make an atonement for him as touching his sin that he hath sinned in one of these, and it shall be forgiven him: and the remnant^o shall be the priest's, as a meat-offering.

14 And the LORD spake unto Moses, saying,

15 If a soul commit a trespass, and sin through ignorance,^a in the holy things of the LORD; then he shall bring, for his trespass unto the LORD,^e a ram without blemish out of the flocks, with thy estimation by shekels of silver, after^f the shekel of the sanctuary, for a trespass-offering:

16 And he shall make amends for the harm that he hath done in the holy thing, and shall add the fifth part thereto, and give it unto the priest: and the priest^g shall make an atonement for him with the ram of the trespass-offering, and it shall be forgiven him.

17 And if a^h soul sin, and commit any of these things which are forbidden to be done by the commandments of the LORD;

נפש אשר תנע בלדנו טמא או בנגלת היה
טמאה או בנגלת בהמה טמאה או בנגלת
שרץ טמא ונעלם מפניו והוא טמא ואשם : או 3
כי יגע בטמאת אדם לכל טמאתו אשר יטמא
בה ונעלם מפניו והוא ידע ואשם : או נפש 4
כי חשבע לבטא בשפתים לדבר או לחיטב
לכל אשר יבטא האדם בשבעה ונעלם מפניו
והוא ידע ואשם לאחת מאלה : והיה כי 5
יאשם לאחת מאלה והתוודה אשר חטא
עליו : והביא את־אשמו ליהוד על חטאתו 6
אשר חטא נקבה מן־הצאן בשנה ארבע־עשר
עזים לחטאת וכפר עליו הכהן מחטאתו : ואם 7
לא תניע דו"ה ה' שח והביא את־אשמו אשר
חטא שתי חרים ארבעה בגי'ונה ליהודה אחד
לחטאת ואחד לעלה : והביא אתם אליהכֹהן 8
והקריב את־אשר לחטאת ראשונה ומלך את־
ראשו ממול ערפו ולא יבדיל : והיה מדם 9
החטאת על־קיר המזבח והשאר בדם ימצה
אליסוד המזבח חטאת הוא : ואת השני יעשה 10
עלה כפשיטתו וכפר עליו הכהן מחטאתו אשר
חטא ונסלח לו : ס ואם לא תשיג דו"ה לשתי 11
חרים או לשני בגי'ונה והביא את־קרבנו
אשר חטא עשירית האפה סלת לחטאת לא
עשים עליה שמן ולא־יתן עליה לבנה כי חטאת 12
הוא : והביאה אל הכהן ומנח הכהן מופנה
מלוא קמצו את אונברתה והקטיר המזבח 13
על אשני יהוה חטאת הוא : וכפר עליו הכהן
על חטאתו אשר־חטא מאחת מאלה ונסלח 14
לו והיתה לפהן פמחה : ס וידבר יהוה אל־
משה לאמר : נפש כי־תמעל מעל ותמאה 15
בשגגה מקדשי יהוה והביא את־אשמו ליהוה
איל תמים מן־הצאן בערקה כסף־שקלים
בשקל־הקדש לאשם : ואת אשר חטא מן 16
הקדש ישלם ואת־חמשתו יוסף עליו ונתן
אתו לפהן ויכפר עליו בעל האשם
ונסלח לו : ס

עלהם הכהן ונסלח להם : והוציא את־השן 21
אל־מחוץ למחנה ושרף אותו באש שרף את
השן והאשין חטאת ונקל הוא : ס
אשר נשוא חטא ועשה אחת מפלמפלות 22
יהוה אלהיו אשר לא־תעשנה בשגגה ואשם :
או־הודע אליו חטאתו אשר חטא בה והביא 23
את־קרבנו שעיר עזים וכר תמים : וסמך
ידו על־ראש השעיר ושחט אותו במקום אשר־
ישחט את־העלה לפני יהוה חטאת הוא :
ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו ונתן על־ 25
קרנת מזבח העלה ואת־דמו ישפך אליסוד
מזבח העלה : ואת־פל־חלבו יקטיר המזבח 26
כחלב ובה השלמים וכפר עליו הכהן מחטאתו
ונסלח לו : ס
ואם־נפש אחת חטאה בשגגה מעם הארץ 27
בעשיתה אחת ממצות יהוה אשר לא־תעשנה
ואשם : או הודע אליו חטאתו אשר חטא 28
והביא קרבנו שעירת עזים תמימה נקבה על־
חטאתו אשר חטא : וסמך את־ידו על־ראש 29
החטאת ושחט את־החטאת במקום העלה :
ולקח הכהן מדמה באצבעו ונתן על־קרנת מזבח 30
העלה ואת־פל־דמיו ישפך אליסוד המזבח :
ואת־פל־חלבו יסיר באש הוסר חלב מעל ובה 31
השלמים והקטיר הכהן המזבח לריח ניחוח
ליהוה וכפר עליו הכהן ונסלח לו : ס
ואם־כבש־יביא קרבנו לחטאת נקבה תמימה 32
ויביאה : וסמך את־ידו על־ראש החטאת ושחט
אתה לחטאת במקום אשר ישחט את־העלה :
ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו ונתן על־קרנת 34
מזבח העלה ואת־פל־דמיו ישפך אליסוד המזבח :
ואת־פל־חלבו יסיר באש ויסר חלב הכבש מזבח 35
השלמים והקטיר הכהן אתם המזבח על־
אשני יהוה וכפר עליו הכהן על־חטאתו אשר־
חטא ונסלח לו : ס

CAP. V. ה

1 ונפש כי־תחטא ושמימה קול אלה יהוה עד
2 או ראה או ידע אם־לא יגיד ונשוא עונו : או

ואכלו אחרון ובגיו מצות האכל במקום קדש
בחצר אהל מועד יאכלהו : לא תאפה חמץ
חלקם נתתי אחיה מאש קדש קדשים הוא
תחטאת וכאשם : כל זכר בגיו אחרון יאכלנה
חקעולם לזריתים מאש יהוה כל אשר יגע בהם
יקדש : פ

וידבר יהוה אל משה לאמר : זה קרבן אחרון
ובגיו אשר יקריבו ליהוה ביום הדמשה אותו
עשירית האפה שלט מנחה תמיד מחציתה בפקר
ומחציתה בשרב : על מחבת בשמן תעשה
מרבבת תביאנה חסיני מנתת פתים תקריב
וידבר יהוה : והפחן הפשית ותחמו
מבגיו יעשה אותה חקעולם ליהוה פליל
תקטר : וכל מנחת פחן פליל יהיה לא
תאכל : פ

וידבר יהוה אל משה לאמר : דבר אל אחרון
ואל בגיו לאמר זאת תורת החטאת במקום
אשר תשחט העלה תשחט החטאת לפני יהוה
קדש קדשים הוא : הפחן המזבח אתה
יאכלנה במקום קדש האכל בחצר אהל
מועד : כל אשר יגע בבשרה יקדש ואשר יגע
מדמה על הפגד אשר יגע עליה תכבש במקום
קדש : וכל קדש אשר תבשל בו ישבר ואם
בכלי נחשת בשלה וזרק ושפך בקים : כל
זכר בפדנים יאכל אתה קדש קדשים הוא : וכל
חטאת אשר יבא מדמה אל אהל מועד לכפר
בקדש לא תאכל פאש תשורף : פ

CAP. VII. 1

וזאת תורת האשם קדש קדשים הוא : במקום
אשר ישחט את העלה ישחט את האשם ואת
דמו יזלח על המזבח סבוב : ואת פל הלבן יקריב
ממנו את האלה ואת החלב המכסה את הקרב
ואת שתי הפלית ואת החלב אשר עליו אשר
על הפסלים ואת היתרת על הפגד על הפלית
יסרנה : ותקטיר אתם הפחן המזבח אשר
ליהוה אשם הוא : כל זכר בפדנים יאכלנה במקום
קדש יאכל קדש קדשים הוא : תחטאת פאשם

יהוה אשר לא תעשה ולא תדע ואשם ונשא
שני : והביא אצל תמים מן הצאן בערקה
לאשם אל הפחן וכפר עליו הפחן על שגגתו
אשר שגג והוא לא ידע ונסלח לו : אשם הוא
אשם אשם ליהוה : פ

וידבר יהוה אל משה לאמר : נפש מן החטא
ומעלה מעל ביהוה וכחש בעמיתו בפחן או
בתעבות ד' או בגזל או עשק את עמיתו : או
מצא אבה וכחש בה ונשבע על שקר על אחת
מכל אשר יעשה האדם לחטא בהנה : והיה
כירי חטא ואשם והשיב את הנולה אשר גזל או
את העשק אשר עשק או את הפחון אשר הפך
אתו או את האבה אשר מצא : או מכל
אשר ישבע עליו לשקר ושלם אותו בראשו
תקטירו יסוף עליו לאשר הוא לו ותננו ביום
אשמו : ואת אשמו יביא ליהוה אצל תמים
מן הצאן בערקה לאשם אל הפחן : וכפר עליו
הפחן לפני יהוה ונסלח לו על אחת מכל אשר יעשה
לאשמה בה :

פ פ פ כה 25

CAP. VI. 1

וידבר יהוה אל משה לאמר : צו את אחרון
ואת בגיו לאמר זאת תורת העלה הוא העלה
על מזבה על המזבח פל העלה עד הקר ואת
המזבח תקדש בו : ולבש הפחן מדי בר ומכנס
בר ולבש על בשרו : והרים את הדשן אשר תאכל
האש את העלה על המזבח ושמו אצל המזבח
ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים וחוציא
את הדשן אל מחוץ למחנה אל מקום טהור :
והאש על המזבח תקדשו לא תכפה ובשר עליה
הפחן עצים בפקר בפקר ועדן עליה העלה
והקטיר עליה חלב השלמים : אש תמיד תקדש
על המזבח לא תכבה : וזאת תורת המזבח
הקרב אתה בגי אחרון לפני יהוה אל פני המזבח
והרים ממנו בקמנו מסלת המנחה ומשמנה
ואת פל הלבנה אשר על המנחה ותקטיר המזבח
ביום יחם אפרתה ליהוה : ותזרחת ממנה

though he wist *it* not;^a yet is he guilty, and shall bear his iniquity.

18 And he shall bring a ram without blemish out of the flock, with thy estimation, for a trespass-offering, unto the priest: and the priest shall make an atonement for him concerning his ignorance wherein he erred & wist *it* not; & it shall be forgiven him.

19 It *is* a trespass-offering: he hath certainly ^b trespassed against the LORD.

CHAP. VI.

AND *Y*^e LORD spake unto Moses, saying, 2 If a soul sin, and commit a trespass against the LORD, and ^a lie unto his neighbour in that which was ^b delivered him to keep, or in ^β fellowship, or in a thing taken away by violence, or ^γ hath deceived his neighbour;

3 Or have found ^δ that which was lost, and lieth concerning it, and ^ε sweareth falsely; in any of all these that a man doeth, sinning therein:

4 Then it shall be, because he hath sinned, and is guilty, that he shall restore that which he took violently away, or the thing which he hath deceitfully gotten, or that which was delivered him to keep, or the lost thing which he found,

5 Or all that about which he hath sworn falsely; he shall even ^ι restore it in the principal, and shall add the fifth part more thereto, and give it unto him to whom it appertaineth, ^γ in the day of his trespass-offering.

6 And he shall bring his trespass-offering unto the LORD, a ram without blemish out of the flock, with thy estimation, for a trespass-offering, unto the priest:

7 And the priest shall ^α make an atonement for him before the LORD: and it shall be forgiven him for any thing of ^ρ all that he hath done in trespassing therein.

8 And the LORD spake unto Moses, saying,

9 Command Aaron and his sons, saying, This *is* the law of the burnt-offering: it *is* the burnt-offering, ^δ because of the burning upon the altar all night ^ε unto the morning, and the fire of the altar shall be burning in it.)

10 And the priest shall put on ^ι his linen garment, and his linen breeches shall he put upon his flesh, and take up the ashes which the fire hath consumed with the burnt-offering on the altar, and he shall put them beside the altar.

11 And he shall put off his garments, and put on ^ρ other garments, and carry forth the ashes without the camp unto a clean place.

12 And the fire upon the altar shall be burning in it, it shall not be put out: and the priest shall burn wood on it every morning, and lay the burnt-offering in order upon it, and he shall burn thereon the fat of the peace-offerings.

13 The fire shall ever be burning upon the altar: it shall never go out.

14 And this *is* the ^α law of the meat-offering: the sons of Aaron shall offer it before the LORD, before the altar.

15 And he shall take of it his handful, of the flour of the meat-offering, and of the oil thereof, and all the frankincense which *is* upon the meat-offering, and shall burn *it* upon the altar for a sweet savour, *ven* the memorial of it, unto the LORD.

16 And the remainder thereof ^β shall Aaron and his sons eat: with unleavened bread shall it be eaten in the holy place;

B. C. 1490.

a ch. 4. 2, 13, 27

Ps. 19. 12.

Lu. 12. 43.

b Ezr. 10. 2.

c ch. 22. 3, 7.

Ex. 29. 37.

d ch. 19. 11.

Ac. 5. 4.

Col. 3. 9.

e Ex. 22. 7, 10.

β putting of

the hand,

or, deal-

ing.

f Ex. 29. 1, 2.

He. 7. 27.

g Pr. 24. 23.

26. 19.

Je. 9. 5.

h De. 22. 1, 3.

i ch. 19. 12.

Je. 5. 2.

7. 9.

Zec. 5. 4.

h Ex. 29. 23, 25.

l ch. 5. 16.

Nu. 5. 7.

1 Sa. 12. 3.

2 Sa. 12. 6.

Lu. 19. 8.

γ in the day

of his tres-

pass, or, in

the day of

his being

found

guilty.

m ch. 4. 33.

n ch. 5. 15, 16.

o ver. 17.

c ch. 21. 22.

p Is. 1. 18.

Mat. 12. 31.

1 Co. 6. 9, 11.

q ch. 10. 17, 18.

Nu. 18. 10.

Eze. 44. 29.

r Ex. 29. 37.

30. 29.

Mat. 9. 21.

14. 36.

δ or, for the

burning.

s ver. 12, 13.

t ch. 16. 4.

Ex. 28. 39.

43.

Eze. 44. 17,

18.

u ch. 10. 18.

16. 27.

He. 9. 12.

v Eze. 44. 19.

w ch. 6. 17, 25.

21. 22.

x Nu. 6. 12.

Eze. 40. 39.

y ch. 3. 2.

5. 9.

z ch. 4. 8, 9.

Ex. 29. 13.

a ch. 2. 1.

Nu. 15. 4.

b Nu. 18. 10.

Eze. 44. 29.

1 Co. 9. 13,

14.

c ch. 6. 16, 18.

in the court of the tabernacle of the congregation they shall eat it.

17 It shall not be baken with leaven. I have given it unto *them* for their portion of my offerings made by fire; *it is* most holy, as *is* the sin-offering, and as the trespass-offering.

18 All the males among the children of Aaron shall eat of it: *it shall be* a statute for ever in your generations, concerning the offerings of the LORD made by fire: every one that toucheth them shall ^ε be holy.

19 And the LORD spake unto Moses, saying,

20 This *is* the offering of *f* Aaron and of his sons, which they shall offer unto the LORD in the day when he is anointed; the tenth part of an ephah of fine flour for a meat-offering perpetual, half of it in the morning, and half thereof at night.

21 In a pan it shall be made with oil; *and when it is* baken, thou shalt bring it in; *and* the baken pieces of the meat-offering shalt thou offer for a sweet savour unto the LORD.

22 And the priest of his sons that *is* anointed in his stead shall offer it: *it is* a statute for ever unto the LORD; ^κ it shall be wholly burnt:

23 For every meat-offering for the priest shall be wholly burnt: it shall not be eaten.

24 And the LORD spake unto Moses, saying,

25 Speak unto Aaron and to his sons, saying, This *is* the law of the ^m sin-offering: In the place where the burnt-offering is killed shall the sin-offering be killed before the LORD: *it is* ^ε most holy.

26 The priest that offereth it for sin shall eat it: in the holy place ^ρ shall it be eaten, in the court of the tabernacle of the congregation.

27 Whatsoever shall touch the flesh thereof ^ρ shall be holy: and when there is sprinkled of the blood thereof upon any garment, thou shalt wash that wheron it was sprinkled in the holy place.

28 But the earthen vessel wherein it is sodden shall be broken; and if it be sodden in a brazen pot, it shall be both scoured, and rinsed in water.

29 All the males among the priests shall eat thereof: *it is* most holy.

30 And no sin-offering, whereof *any* of the blood ^ω is brought into the tabernacle of the congregation, to reconcile *withal* in the holy place, shall be eaten: it shall be burnt in the fire.

CHAP. VII.

LIKEWISE this *is* the law of the trespass-offering: ^ω *it is* most holy.

2 In the place where they kill the burnt-offering shall they kill ^α the trespass-offering: and the blood thereof shall he sprinkle round about ^β upon the altar.

3 And he shall offer of it ^α all the fat thereof; the rump, and the fat that covereth the inwards,

4 And the two kidneys, and the fat that *is* on them, which *is* by the flanks, and the caul *that is* above the liver, with the kidneys, it shall he take away:

5 And the priest shall burn them upon the altar for an offering made by fire unto the LORD: *it is* a trespass-offering.

6 Every male among the priests ^ε shall eat thereof: it shall be eaten in the holy place: *it is* most holy.

7 As the sin-offering *is*, so *is* the ^a trespass-offering : *there is* one law for them : the priest that maketh atonement there-with shall have *it*.

8 And the priest that offereth any man's burnt-offering, *even* the priest shall have to himself the skin of the burnt-offering which he hath offered.

9 And all the meat-offering that is baked in the oven, and all that is dressed in the frying-pan, and β in the pan, shall be the priest's that offereth it.

10 And every meat-offering, mingled with oil, and dry, shall all the sons of Aaron have, one *as much* as another.

11 And this *is* the law of the sacrifice of^e peace-offerings, which he shall offer unto the LORD.

12 If he offer it for a thanksgiving, then he shall offer with the sacrifice of thanksgiving unleavened cakes mingled with oil, and unleavened wafers ^e anointed with oil, and cakes mingled with oil, of fine flour, fried.

13 Besides the cakes, he shall offer for his offering leavened breadⁱ with the sacrifice of thanksgiving of his peace-offerings.

14 And of it he shall offer one out of the whole oblation for an^k heave-offering unto the LORD, *and* it shall be the priest's that sprinkleth the blood of the peace-offerings.

15 And the flesh of the sacrifice of his peace-offerings for thanksgiving shall be eaten^l the same day that it is offered ; he shall not leave any of it until the morning.

16 But if the sacrifice of his offering *be* a vow, or a voluntary offering, it shall be eaten the same day that he offereth his sacrifice : and on the morrow also the remainder of it shall be eaten :

17 But the remainder of the flesh^m of the sacrifice on the third day shall be burnt with fire.

18 And if *any* of the flesh of the sacrifice of his peace-offerings be eaten at all on the third day, it shall not be accepted, neither shall it be imputed unto him that offereth it : it shall be anⁿ abomination, and the soul that eateth of it shall bear his iniquity.

19 And the flesh that toucheth any unclean *thing* shall not be eaten ; it shall be burnt with fire : and as for the flesh, all that be clean shall eat thereof.

20 But the soul that eateth of the flesh of the sacrifice of peace-offerings, that *pertain* unto the LORD,^o having his uncleanness upon him, even that soul shall be cut off from his people.

21 Moreover, the soul that shall^u touch any unclean *thing*, as^x the uncleanness of man, or any unclean beast, or any^y abominable unclean *thing*, and eat of the flesh of the sacrifice of peace-offerings, which *pertain* unto the LORD, even that soul shall be^z cut off from his people.

22 And the LORD spake unto Moses, saying,

23 Speak unto the children of Israel, saying, Ye shall eat no manner of fat, of ox, or of sheep, or of goat.

24 And the fat of the γ beast that dieth of itself, and the fat of that which is torn with beasts, may be used in any other use ; but ye shall in no wise^a eat of it.

25 For whosoever eateth the fat of the beast, of which men offer an offering made by fire unto the LORD, even the soul that eateth *it* shall be cut off from his people.

B. C. 1490.

a ch. 6. 25, 26, 14. 13.

b ch. 3. 17, 17. 10, 14.

Ge. 9. 4.

1 Sa. 14. 34.

Eze. 33. 25.

Jnⁿ. 6. 53.

Ac. 15. 20, 29.

c ch. III.

d Jnⁿ. 10. 18.

e ch. 3. 1.

22. 21.

Eze. 45. 15.

f ch. 8. 27.

9. 21.

Ex. 29. 24, 27.

g ch. 2. 4.

Nu. 6. 15.

h Nu. 6. 20.

i Am. 4. 5.

k Nu. 18. 8, 11, 19.

l ch. 22. 30.

m ch. 19. 7.

n ch. 8. 12, 30.

Ex. 40. 13, 15.

o ch. 6. 9, 14, 25.

p ver. 1.

q ch. 11. 10, 41.

19. 7.

r ch. 6. 20.

Ex. 29. 1, ver. 11.

s ch. 15. 3.

1 Co. 11. 28.

t Ex. 29. 1. 3.

u ch. 11. 24, 28.

v Ex. 28. 2, 4.

w Ex. 30. 24, 25.

x ch. XII.

XIII. XV.

y Eze. 4. 14.

z ver. 20.

 γ carcass.

a ch. 17. 15.

De. 14. 21.

Eze. 44. 31.

b Ex. 29. 4.

26 Moreover, ye shall eat no manner of blood,^b *whether it be* of fowl, or of beast, in any of your dwellings.

27 Whatsoever soul *it be* that eateth any manner of blood, even that soul shall be cut off from his people.

28 And the LORD spake unto Moses, saying,

29 Speak unto the children of Israel, saying, He that offereth the sacrifice of his^c peace-offerings unto the LORD shall bring his oblation unto the LORD of the sacrifice of his peace-offerings.

30 His own hands^d shall bring the offerings of the LORD made by fire ; the fat with the breast, it shall he bring, that the breast may be waved *for* a wave-offering before the LORD.

31 And the priest shall burn the fat upon the altar ; but the breast shall be Aaron's and his sons'.

32 And the right shoulder shall ye give unto the priest^e *for* an heave-offering of the sacrifices of your peace-offerings.

33 He among the sons of Aaron, that offereth the blood of the peace-offerings, and the fat, shall have the right shoulder *for his part*.

34 For the wave-breast and the heave-shoulder have I taken of the children of Israel from off the sacrifices of their peace-offerings, and have given them unto Aaron the priest and unto his sons, by a statute *for ever* from among the children of Israel.

35 This *is* the portion of the anointing of Aaron, and of the anointing of his sons, out of the offerings of the LORD made by fire, in the day *when* he presented them to minister unto the LORD in the priest's office ;

36 Which the LORD commanded to be given them of the children of Israel, in the day that heⁿ anointed them, *by* a statute *for ever* throughout their generations.

37 This *is* the law^o of the burnt-offering, of the meat-offering, and of the sin-offering, and of the^p trespass-offering, and of the consecrations, and^r of the sacrifice of the peace-offerings ;

38 Which the LORD commanded Moses in mount Sinai, in the day that he commanded the children of Israel to offer their oblations unto the LORD, in the wilderness of Sinai.

CHAP. VIII.

AND the LORD spake unto Moses, saying,

2 Take Aaron^f and his sons with him, and^g the garments, and^w the anointing oil, and a bullock for the sin-offering, and two rams, and a basket of unleavened bread ;

3 And gather thou all the congregation together unto the door of the tabernacle of the congregation.

4 And Moses did as the LORD commanded him ; and the assembly was gathered together unto the door of the tabernacle of the congregation.

5 And Moses said unto the congregation, This *is* the thing which the LORD commanded to be done.

6 And Moses brought Aaron and his sons,^b and washed them with water.

7 And he put upon him the coat, and girded him with the girdle, and clothed him with the robe, and put the ephod upon him, and he girded him with the curious girdle of the ephod, and bound

פ

הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת מִעֲמִיּוֹת:

וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הַמִּקְרִיב אֶת־זֶבַח שְׁלָמֹו לַיהוָה יָבִיֵא אֶת־קָרְבָּנוֹ לַיהוָה מִזֶּבַח שְׁלָמֹו: יָבִיֵי הַבִּיאִימָה אֶת־אִשֵּׁי יְהוָה אֶת־הַחֹלֶב עַל־הַחֹהֶה וַיִּצְאֵנּוּ אֶת־הַחֹהֶה לְהִנָּח אֹתוֹ הַנֶּנְסָה לִפְנֵי יְהוָה: וְהַקְטִיר הִפְתָּן אֶת־הַחֹלֶב הַמִּנְסָה וְהִיָּה הַחֹהֶה לְאֹהֶל וּלְבָנוֹי: וְהָאֵת שֶׁוֹק הַיָּמִין הַיִּתְנֵנּוּ תְרוּמָה לִפְנֵי מִזְבְּחֵי שְׁלָמִימִם: הַמִּקְרִיב אֶת־דָּם הַשְּׁלָמִים וְאֶת־הַחֹלֶב מִבְּנֵי אֹהֶל לֹו יְהוָה שֶׁוֹק הַיָּמִין לְמִנְחָה: כִּי אֶת־זֶהוּ הַתְּנוּפָה וְאֵת־יֶשׁוֹק הַתְּרוּמָה לְקַחְתִּי מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִזִּבְחֵי שְׁלָמִימִם וְאֵתֵנּוּ אֲתָם לְאֹהֶל הַכֹּהֵן וּלְבָנָיו לְחֶק־עֹלָם מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְהָאֵת מִשְׁחַת אֹהֶל וּמִשְׁחַת בָּנוֹי מֵאִשֵּׁי יְהוָה בְּיוֹם הַקְרִיב אֲתָם לִפְנֵי יְהוָה: אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לַעֲשֹׂת בְּיוֹם מִשְׁחַת אֲתָם מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל חֲקַת עֹלָם לְדֹרֹתָם: וְהָאֵת הַתְּנוּפָה לַעֲלֹה לַמִּזְבֵּה וּלְהִסָּפֵת וּלְאֲשֵׁם וּלְמַלְאִים וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים: אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי בְּיוֹם צִוּתוֹ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַחֲקֹרִיב אֶת־קָרְבָּנֵיהֶם לַיהוָה בַּמִּדְבָּר סִינַי:

CAP. VIII. ח

וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: קַח אֶת־אַהֲרֹן וְאֶת־בָּנָיו אֹתוֹ וְהָאֵת הַבְּנוֹיִם וְהָאֵת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְהָאֵת פֶּר־הַחֲסִפָּה וְהָאֵת שְׁנֵי הָאֵילִים וְהָאֵת סַל הַמִּצּוֹת: וְהָאֵת פֶּל־הַעֲדָה הַקָּדוֹל אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: וְהָעֵשׂ מִשְׁחָה פֶּאֶשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ וּתְקַחֵה הַעֲדָה אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: וְהָאִמֹר מֹשֶׁה אֶל־הַעֲדָה וְהַדְבֵּר אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה לַעֲשׂוֹת: וַיִּקְרַב מֹשֶׁה אֶת־אַהֲרֹן וְאֶת־בָּנָיו וַיִּתְּן אֲתָם בְּיָדָם: וַיִּתֵּן עָלָיו אֶת־הַכֹּהֵנֶת וַיִּתֵּן אֹתוֹ בְּאַבְנֵשׁ וַיִּלְבַּשׁ אֹתוֹ אֶת־הַמְּעִיל וַיִּתֵּן עָלָיו אֶת־הָאֶפֶד וַיִּתֵּן אֹתוֹ בְּחֹשֶׁב הָאֶפֶד וַיִּתֵּן לוֹ וַיִּשֶׂם עָלָיו אֶת־הַחֹשֶׁן וַיִּתֵּן אֶל־הַחֹשֶׁן אֶת־

הַתְּנוּפָה אֲתָם לַיהוָה וְכִסְיָו לוֹ יְהוָה: וְהִפְתָּן הַמִּקְרִיב אֶת־עֹלֹת אִשֵּׁי עֹז הַעֲלֹה אֲשֶׁר הַקְרִיב לִפְנֵי יְהוָה: וְכֹל־מִנְחָה אֲשֶׁר תִּפְסֹד בַּמִּדְבָּר וְכֹל־נִעְשָׂה בַּמִּדְבָּר וְעַל־מִחְבַּת לִפְנֵי הַמִּקְרִיב אֹתָהּ לֹו יְהוָה: וְכֹל־מִנְחָה בַּלֵּלֶה בְּשֶׁמֶן וְחֹרֶבָה לְכָל־בְּנֵי אֹהֶל יְהוָה אִשֵּׁי פֶאֶהוֹ: פ וְהָאֵת הַחֹרֶת וְזֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר יִקְרִיב לַיהוָה: אִם עַל־הַחֹהֶה יִקְרִיבֶנּוּ וְהַקְטִיר עַל־זֶבַח הַחֹהֶה וְהָאֵת מִצּוֹת בַּלֵּלֶת בְּשֶׁמֶן וְהָאֵת מִצּוֹת מִשְׁחָתִים בְּשֶׁמֶן וְכֹלֹת מִצּוֹת בַּלֵּלֶת בְּשֶׁמֶן: עַל־חֹלֶת לֶחֶם חֶמֶץ יִקְרִיב קָרְבָּנוֹ עַל־זֶבַח הַחֹרֶת שְׁלָמֹו: וְהַקְרִיב מִמֶּנּוּ אֶחָד מִפֶּל־קָרְבָּן תְּרוּמָה לַיהוָה לִפְנֵי הָזֶרֶק אֶת־דָּם הַשְּׁלָמִים לֹו יְהוָה: וּבִשְׂדֵה זֶבַח הַחֹרֶת שְׁלָמֹו בְּיוֹם קָרְבָּנוֹ יֵאָכֵל לֹא־יִנְיַח מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר: וְאִם־נִדְּרָה זֶבַח קָרְבָּנוֹ בְּיוֹם הַקְרִיבֹו אֶת־זֶבַחוֹ יֵאָכֵל וּמִמָּחֳרָת וְהַזֹּחֵר מִמֶּנּוּ יֵאָכֵל: וְהַזֹּחֵר מִבִּשְׂדֵה הַזֶּבֶחַ בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי פֶאֶשֶׁר יִשְׂרָאֵל: וְאִם הָאֵלֵל יֵאָכֵל מִבִּשְׂדֵה זֶבַח שְׁלָמֹו בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי לֹא יִרְצֶה הַמִּקְרִיב אֹתוֹ לֹא יִחַשֵׁב לוֹ פְּגוֹל יְהוָה הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת הָאֵתֶנּוּ אֶת־הַמִּשְׁחָה עֹנֶה־תִּשָּׂא: וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר יִנְיַח בְּכֹל־שְׂמָא לֹא יֵאָכֵל פֶּאֶשֶׁר יִשְׂרָאֵל הַנֶּפֶשׁ כֹּל־שְׂמָהוּ יֵאָכֵל בִּשְׂדֵה: וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־תֵּאָכֵל בִּשְׂדֵה מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לַיהוָה וּמִמָּחֳרָת עָלָיו וּנְכַרְתָּה הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת מִעֲמִיּוֹת: וְנִפְשׁ כִּי־תִנְעַב בְּכֹל־שְׂמָא בְּשִׂמָּת אָדָם אוֹ בְּהִמָּה בְּשִׂמָּה אוֹ בְּכֹל־שֶׁוֹקֶן שְׂמָא וְאָכֵל מִבִּשְׂדֵה זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לַיהוָה וּנְכַרְתָּה הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת מִעֲמִיּוֹת: וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר כִּי־חֹלֶב שֹׁר וְכֹשֶׁב וְעֵץ לֹא תֹאכְלוּ: וְחֹלֶב נִבְלָה וְחֹלֶב טְרֵפָה יִעָשֶׂה לְכֹל־מִלְאָכָה וְאָכֵל לֹא תֹאכְלוּ: כִּי כֹל־אֵכֶל חֹלֶב מִן־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר יִקְרִיב מִמֶּנּוּ אִשָּׁה לַיהוָה וּנְכַרְתָּה הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת מִעֲמִיּוֹת: וְכֹל־דָּם לֹא תֹאכְלוּ כֹל מִדְּשָׁחֵיכֶם לַעֲוֹף וּלְבִהֵמָה: כֹּל־נֶפֶשׁ אֲשֶׁר־תֹּאכֵל כֹּל־דָּם וּנְכַרְתָּה

unto him therewith.

8 And he put the breastplate upon him; also he ^b put in the breastplate the Urim and the Thummim.

9 And he put the ^c mitre upon his head: also upon the mitre, *even* upon his forehead, did he put the golden plate, the holy crown; as the LORD ^d commanded Moses.

10 And Moses took the ^e anointing oil, and anointed the tabernacle, and all that *was* therein, and sanctified them.

11 And he sprinkled ^f thereof upon the altar seven times, and anointed the altar and all his vessels, both the laver and his foot, to sanctify them.

12 And he poured of the anointing oil upon Aaron's head, and ^g anointed him, to sanctify him.

13 And Moses brought Aaron's sons, and put coats ^h upon them, and girded them with girdles, and ⁱ put bonnets upon them; as the LORD commanded Moses.

14 And he brought the bullock for the sin-offering: and Aaron and his sons laid their hands upon the head of the bullock for the sin-offering.

15 And he slew ^j it; and Moses ^k took the blood, and put ^l it upon the horns of the altar round about with his finger, and purified the altar, and poured the blood at the bottom of the altar, and sanctified it, to make ^m reconciliation upon it.

16 And he took all the fat that *was* upon the inwards, and the caul ⁿ above the liver, and the two kidneys, and their fat, and Moses burned ^o it upon the altar.

17 But the bullock, and his hide, his flesh, and his dung, he burnt with fire ^p without the camp; as the LORD commanded Moses.

18 And he brought the ram for the burnt-offering: and Aaron and his sons laid their hands upon the head of the ram.

19 And he killed ^q it; and Moses sprinkled the blood upon the altar round about.

20 And he cut the ram into pieces; and Moses burnt the head, and the pieces, and the fat.

21 And he washed the inwards and the legs in water; and Moses burnt the whole ram upon the altar: it *was* a burnt-sacrifice for ^r a sweet savour, and an offering made by fire unto the LORD; as the LORD commanded Moses.

22 And he brought the ^s other ram, ^t ye ram of consecration: and Aaron and his sons laid their hands upon the head of the ram.

23 And he slew ^u it; and Moses took of the ^v blood of it, and put ^w it upon the tip of Aaron's right ear, and upon the thumb of his right hand, and upon the great toe of his right foot.

24 And he brought Aaron's sons, and Moses put of the blood upon the tip of their right ear, and upon the thumbs of their right hands, and upon the great toes of their right feet; and Moses sprinkled the blood ^x upon the altar round about.

25 And he took ^y the fat, and the rump, and all the fat that *was* upon the inwards, and the caul ^z above the liver, and the two kidneys, and their fat, and the right shoulder:

26 And out of the basket of unleavened bread, that *was* before the LORD, he took one unleavened cake, and a cake of oiled bread, and one wafer, and put ^a them on the fat, and upon the right shoulder:

27 And he put all upon Aaron's hands, and upon his sons' hands, and waved

B. C. 1490.

b Ex. 28. 15. 30.

39. 8. 21.

Ezr. 2. 63.

c Ex. 29. 6.

Zec. 3. 5.

d Ex. 29. 26.

e Ex. 28. 37.

&c.

f Ex. 30. 26. 29.

g ch. 4. 6.

Is. 52. 15.

Eze. 36. 25.

Tit. 3. 6.

h ch. 10. 3.

Nu. 3. 3.

i ch. 21. 10. 12.

Ex. 29. 7.

30. 30.

Ps. 133. 2.

k Ex. 29. 31. 32.

1Sa. 2. 13. 17.

l Ex. 29. 8, 9.

β bound.

m ch. 4. 7.

Eze. 43. 20, 26.

He. 9. 18, 23.

n Eze. 43. 25, 26.

o ch. 16. 20.

2Ch. 29. 24.

Eze. 45. 20.

Da. 9. 24.

2Co. 5. 18, 21.

Ep. 2. 16.

Col. 1. 21, 22.

He. 2. 17.

p Nu. 3. 7.

9. 19.

De. 11. 1.

1 Ki. 2. 3.

1 Ti. 1. 18.

5. 21.

6. 20.

2 Ti. 4. 1.

q ch. 4. 11, 12.

Ex. 29. 14.

He. 13. 11. 13.

r Eze. 43. 27.

s ch. 4. 3.

8. 14.

Ex. 29. 1.

t ch. 8. 18.

u Ge. 8. 20, 21.

Ep. 5. 2.

v ch. 4. 23.

Ezr. 6. 17.

w Is. 53. 10.

He. 9. 26.

x Ex. 29. 19. 31.

y Nu. 15. 9.

z ch. 14. 17, 28.

a ver. 23.

Ex. 24. 16.

2Ch. 5. 13, 14.

b He. 9. 22.

c Ex. 29. 22.

&c.

d ver. 2.

1Sa. 3. 14.

e He. 5. 3.

7. 27.

9. 7.

f He. 5. 1.

them for a wave-offering before the LORD.

28 And Moses took them from off their hands, and burnt ^g them on the altar upon the burnt-offering: they *were* consecrations for a sweet savour: it *is* an offering made by fire unto the LORD.

29 And Moses took the breast, ^h and waved it for a wave-offering before the LORD: for of the ram of consecration it was Moses' part; as the LORD commanded Moses.

30 And Moses took of the anointing oil, and of the blood which *was* upon the altar, and sprinkled ⁱ it upon Aaron, and upon his garments, and upon his sons, and upon his sons' garments with him; and sanctified ^j Aaron, and his garments, and his sons, and his sons' garments with him.

31 And Moses said unto Aaron and to his sons, ^k Boil the flesh at the door of the tabernacle of the congregation; and there eat it with the bread that *is* in the basket of consecrations, as I commanded, saying, Aaron and his sons shall eat it.

32 And that which remaineth of the flesh and of the bread shall ye burn with fire.

33 And ye shall not go out of the door of the tabernacle of the congregation ^l *iv* seven days, until the days of your consecration be at an end: for seven days ^m shall he consecrate you.

34 As he hath done this day, ⁿ so the LORD hath commanded to do, to make an atonement for you.

35 Therefore shall ye abide ^o at the door of the tabernacle of the congregation day and night, seven days, and ^p keep the charge of the LORD, that ye die not: for so I am commanded.

36 So Aaron and his sons did all things which the LORD commanded by the hand of Moses.

CHAP. IX.

AND it came to pass on the ^r eighth day, that Moses called Aaron and his sons, and the elders of Israel;

2 And he said unto Aaron, Take thee a young calf for a ^s sin-offering, and a ram for a ^t burnt-offering, without blemish, and offer ^u them before the LORD.

3 And unto the children of Israel thou shalt speak, saying, Take ye ^v a kid of the goats for a ^w sin-offering; and a calf and a lamb, ^x both of the first year, without blemish, for a burnt-offering;

4 Also a bullock and a ram for peace-offerings, to sacrifice before the LORD; and ^y a meat-offering mingled with oil: for to-day the LORD will appear unto you.

5 And they brought ^z that which Moses commanded before the tabernacle of the congregation: and all the congregation drew near and stood before the LORD.

6 And Moses said, This *is* the thing which the LORD commanded that ye should do; and the glory of the ^a LORD shall appear unto you.

7 And Moses said unto Aaron, Go unto the altar, and offer thy ^b sin-offering, and thy burnt-offering, and make an atonement for thyself, ^c and for the people: and offer the offering of the people, and make an atonement ^d for them; as the LORD commanded.

8 Aaron therefore went unto the altar, and slew the calf of the sin-offering, which *was* for himself.

9 And the sons of Aaron brought the blood unto him; and he dipped his finger

in the blood, and ^a put it upon the horns of the altar, and poured out the blood at the bottom of the altar:

10 But the fat, ^b and the kidneys, and the caul above the liver of the sin-offering, he burnt upon the altar; as the LORD commanded Moses.

11 And the flesh and the hide he burnt with fire without the camp.

12 And he slew the burnt-offering; and Aaron's sons presented unto him the blood, which he sprinkled ^f round about upon the altar.

13 And they presented the burnt-offering unto him, with the pieces thereof, and the head: and he burnt *them* upon the altar.

14 And he did wash the inwards and the legs, and burnt *them* upon the burnt-offering on the altar.

15 And he brought the people's offering, and took the goat, which *was* the sin-offering for the people, and slew it, and offered it ^k for sin, as the first.

16 And he brought the burnt-offering, and offered it according to the ^β manner.

17 And he brought the meat-offering, and ^γ took an handful thereof, and burnt it upon the altar, beside the burnt-sacrifice ^m of the morning.

18 He slew also the bullock and the ram for a sacrifice of peace-offerings, ⁿ which *was* for the people: and Aaron's sons presented unto him the blood, which he sprinkled upon the altar round about,

19 And the fat of the bullock, and of the ram, the rump, and that which covereth the *inwards*, and the kidneys, and the caul *above* the liver:

20 And they put the fat upon the breasts, and he burnt the fat upon the altar:

21 And the breasts and the right shoulder Aaron waved for a wave-offering ^p before the LORD; as Moses commanded.

22 And Aaron lifted up his hand toward the people, & ^q blessed them, & came down from offering of the sin-offering, and the burnt-offering, and peace-offerings.

23 And Moses and Aaron went into the tabernacle of the congregation, and came out, and blessed the people: and the glory of the LORD ^r appeared unto all the people.

24 And there came a fire ^s out from before the LORD, and consumed upon the altar the burnt-offering and the fat: *which* when all the people saw, they ^t shouted, and fell on their faces.

CHAP. X.

AND Nadab and Abihu, the sons of Aaron, took either of them his censor, and put fire therein, and put incense thereon, and offered ^u strange fire before the LORD, which he commanded them not.

2 And there went out fire ^v from the LORD, and devoured them; and ^w they died before the LORD.

3 Then Moses said unto Aaron, *This is it* that the LORD spake, saying, I will be sanctified ^y in them that come nigh me, and before all the people I will be ^z glorified. And Aaron ^a held his peace.

4 And Moses called Mishaël and Elzaphan, the sons of Uzziel the uncle of Aaron, and said unto them, Come near, carry your brethren from before the sanctuary out of the camp.

5 So they went near, and ^c carried them in their coats out of the camp; as Moses

B. C. 1490.

a ch. 4. 7.

He. 9. 22, 23.

b ch. 8. 16.

c ch. 21. 10.

Eze. 24. 17.

d Nu. 16. 46.

Jos. 7. 1.

22. 18, 20.

2Sa. 24. 1, 15.

e ch. 21. 12.

f ch. 1. 5.

8. 19.

g Ex. 28. 41.

40. 15.

h Is. 28. 7.

Eze. 44. 21.

Lu. 1. 15.

1Ti. 3. 3.

Tit. 1. 7.

i ch. 11. 47.

20, 25, 26.

Je. 15. 19.

Eze. 44. 23.

k Is. 53. 10.

He. 2. 17.

5. 3.

l Ne. 8. 2, 8.

Mal. 2. 7.

β or, ordi-

nance.

γ filled his

hand out

of it.

m Ex. 29. 38.

n ch. 3. 1, 3, &c.

o Nu. 18. 10.

p ch. 7. 30, 34.

q Nu. 6. 23, 27.

De. 21. 5.

2 Ch. 6. 3.

Ps. 72. 17.

Lu. 24. 50.

r ver. 6.

Nu. 14. 10.

16. 19, 42.

s Ju. 6. 21.

13. 19, 20.

1 Ki. 18. 33.

2 Ch. 7. 1, 3.

t Ezr. 3. 11.

u ch. 16. 12.

Ex. 30. 9.

Nu. 16. 6, &c.

v ch. 9. 24.

Nu. 16. 35.

2Ki. 1. 10, 12.

w ch. 6. 26, 30.

x Nu. 3. 3, 4.

26. 61.

y ch. 21. 6, 8, 15.

Ex. 19. 22.

1 Sa. 6. 20.

1Ch. 15. 12, 13.

Ps. 39. 7.

Is. 52. 11.

He. 12. 28.

z Is. 49. 3.

Eze. 28. 22.

Jno. 12. 28.

a Is. 1. 11, 15.

Je. 6. 20.

14. 12.

Hos. 9. 4.

Mal. 1. 10, 13.

b Ps. 39. 9.

46. 10.

c Ac. 5. 6, 10.

had said.

6 And Moses said unto Aaron, and unto Eleazar and unto Ithamar, his sons, Uncover ^c not your heads, neither rend your clothes; lest ye die, and lest ^d wrath come upon all the people: but let your brethren, the whole house of Israel, bewail the burning which the LORD hath kindled.

7 And ye shall not go out ^e from the door of the tabernacle of the congregation, lest ye die: for the anointing oil of the LORD *is* ^f upon you. And they did according to the word of Moses.

8 And the LORD spake unto Aaron, saying,

9 Do not drink ^h wine nor strong drink, thou, nor thy sons with thee, when ye go into the tabernacle of the congregation, lest ye die: *it shall be* a statute for ever throughout your generations;

10 And that ye may put ⁱ difference between holy and unholy, and between unclean and clean;

11 And that ye may teach ^j the children of Israel all the statutes which the LORD hath spoken unto them by the hand of Moses.

12 And Moses spake unto Aaron, and unto Eleazar and unto Ithamar, his sons that were left, Take the meat-offering that remaineth of the offerings of the LORD made by fire, and eat it without heaven beside the altar: for it *is* most holy:

13 And ye shall eat it in the ^k holy place, because it *is* thy due, and thy sons' due, of the sacrifices of the LORD made by fire: for so I am commanded.

14 And the wave-breast and heave-shoulder shall ye eat in a clean place: thou, and thy sons, and thy daughters with thee: for *they be* thy due, and thy sons' due, *which* are given out of the sacrifices of peace-offerings of the children of Israel.

15 The heave-shoulder and the wave-breast shall they bring, with the offerings made by fire of the fat, to wave *it for* a wave-offering before the LORD; and it shall be thine, and thy sons' with thee, by a statute for ever; as the LORD hath commanded.

16 And Moses diligently sought the goat of the sin-offering, and, behold, it was burnt: and he was angry with Eleazar and Ithamar, the sons of Aaron *which were left alive*, saying,

17 Wherefore have ye not eaten the sin-offering in the holy place, seeing it *is* most holy, and God hath given it you to bear the iniquity of the congregation, to make atonement for them before the LORD?

18 Behold, the blood of it was not brought in within the holy place: ye should indeed have eaten it in the holy place, ^l as I commanded.

19 And Aaron said unto Moses, Behold this day have they offered their sin-offering and their burnt-offering before the LORD; and such things have befalleen me: and *if* I had eaten the sin-offering to-day, should it have been accepted ^m in the sight of the LORD?

20 And when Moses heard *that*, he was content.

CHAP. XI.

AND the LORD spake unto Moses and to Aaron, saying unto them,

2 Speak unto the children of Israel, saying, These *are* the beasts which y

ועלתה ובשר בעדך ובעד העם ובעשה את-
קרבן העם ובשר בעדם פאשר צנה יהוה:
8 ויקרב אהרן אל המזבח וישחט את-עזל
9 הקפואת אשר-לו: ויקרבו בני אהרן את-
ידם אליו ויסבל אצבעו בדם ויתן על-
קרנות המזבח ואת-הדם יצק אל-סוד המזבח:
10 ואת-החלב ואת-החלית ואת-הזית מן-
הקבר מן-החפואת הקטיר המזבח פאשר
11 צנה יהוה את-משה: ואת-הנזשור ואת-
12 העור שנתו באש מחוץ למזבח: וישחט
את-העלה וימצאו בני אהרן אליו את-הדם
13 ויזרקו על-המזבח סביב: ואת-העלה המצוא
אליו לנתחה ואת-הראש ויקטר על-המזבח:
14 וייתן את-הקרב ואת-הפרעים ויקטר על-
15 העלה המזבחה: ויקרב את קרבן העם ויקח
את-שעיר הקפואת אשר לעם וישחטו:
16 ויחפאוו פראשון: ויקרב את-העלה ויעשה
17 כמשפט: ויקרב את-המנחה וימלא כפו
מנחה ויקטר על-המזבח מלבד עלת הבקר:
18 וישחט את-השור ואת-האיל ובה השלמים
אשר לעם וימצאו בני אהרן את-הדם אליו
19 ויזרקו על-המזבח סביב: ואת-החלבים מן-
השור ומן-האיל האלה והמכסה והכלית ויתר
20 הקבר: וישמו את-החלבים על-הזנות ויקטר
21 החלבים המזבחה: ואת החזות ואת שוק
הזמין הנקח אהרן תנופה לפני יהוה פאשר
22 צנה משה: וישא אהרן את-ידיו אל-העם
ויברכם ויח מועשת החפואת והעלה
23 והשלמים: ויבא משה ואהרן אל-אהל מועד
ויצאו ויברכו את-העם וירא כבוד-יהוה אל-
24 כל-העם: ותצא אש מלפני יהוה ותאכל על-
המזבח את-העלה ואת-החלבים וירא כל-העם
ויראו ויסלי על-פניהם:

CAP. X.

משה: ויבדד יהוה אל אהרן לאמר: יין ושכר אל-
תשתו אתה: ובניך אתה בבואכם אל-אהל מועד
ולא תמותו חקק עולם לדורותיכם: ולחביל בן
הקדש ובן החל ובן השמא ובן השדור:
וזהות את-בני ישראל את כל-החקים אשר דבר
יהוה אליהם ביד-משה:
וידבר משה אל אהרן ואל-אלעזר ואל-איתמר
בניו הזותרים קחו את-המזבחה הזותרת מאשי
יהוה ואכלה מצות אצל המזבח כי קדש קדשים
הוא: ואכלתם אתה במקום קדש כי חקק
והק-בניך הוא מאשי יהוה כי כן צויתי: ואת
יהוה התנופה ואת שוק התרומה האכלו במקום
שדור אתה ובניך ובניך אהרן כי חקק וזה
בניך נתנו מזבחי שלמי בני ישראל: שוק
התרומה וזהו התנופה על אש החלבים יבוא
להניף תנופה לפני יהוה וזהו קח ובניך אתה
לחק-עולם פאשר צנה יהוה: ואת שעיר
החפואת דרש דרש משה וזהו שוק ויקח על-
אלעזר ואל-איתמר בני אהרן הזותרים לאמר:
מזבח לא-אכלתם את-החפואת במקום הקדש
כי קדש קדשים הוא ואתה נתן לכם לשאת
את-עון העדה לכפר עליהם לפני יהוה: הן
לא-הוצא את-הזמה אל-הקדש פנימה אלא
האכלו אתה בקדש פאשר צויתי: וידבר אהרן
אל-משה הן חיים וקרים את-חפואתם ואת

ועלתה ובשר בעדך ובעד העם ובעשה את-
קרבן העם ובשר בעדם פאשר צנה יהוה:
8 ויקרב אהרן אל המזבח וישחט את-עזל
9 הקפואת אשר-לו: ויקרבו בני אהרן את-
ידם אליו ויסבל אצבעו בדם ויתן על-
קרנות המזבח ואת-הדם יצק אל-סוד המזבח:
10 ואת-החלב ואת-החלית ואת-הזית מן-
הקבר מן-החפואת הקטיר המזבח פאשר
11 צנה יהוה את-משה: ואת-הנזשור ואת-
12 העור שנתו באש מחוץ למזבח: וישחט
את-העלה וימצאו בני אהרן אליו את-הדם
13 ויזרקו על-המזבח סביב: ואת-העלה המצוא
אליו לנתחה ואת-הראש ויקטר על-המזבח:
14 וייתן את-הקרב ואת-הפרעים ויקטר על-
15 העלה המזבחה: ויקרב את קרבן העם ויקח
את-שעיר הקפואת אשר לעם וישחטו:
16 ויחפאוו פראשון: ויקרב את-העלה ויעשה
17 כמשפט: ויקרב את-המנחה וימלא כפו
מנחה ויקטר על-המזבח מלבד עלת הבקר:
18 וישחט את-השור ואת-האיל ובה השלמים
אשר לעם וימצאו בני אהרן את-הדם אליו
19 ויזרקו על-המזבח סביב: ואת-החלבים מן-
השור ומן-האיל האלה והמכסה והכלית ויתר
20 הקבר: וישמו את-החלבים על-הזנות ויקטר
21 החלבים המזבחה: ואת החזות ואת שוק
הזמין הנקח אהרן תנופה לפני יהוה פאשר
22 צנה משה: וישא אהרן את-ידיו אל-העם
ויברכם ויח מועשת החפואת והעלה
23 והשלמים: ויבא משה ואהרן אל-אהל מועד
ויצאו ויברכו את-העם וירא כבוד-יהוה אל-
24 כל-העם: ותצא אש מלפני יהוה ותאכל על-
המזבח את-העלה ואת-החלבים וירא כל-העם
ויראו ויסלי על-פניהם:

ויקחו בני-אהרן קרב ויביאוו אש מחבתו
ויתנו הן אש וישמו עליה קמח ויקרינו לפני
2 יהוה אש זרה אשר לא צנה אתם: ותצא אש
מלפני יהוה ותאכל אותם וימותו לפני יהוה:

23 וכל שרץ העוף אשר לו ארבע רגלים טמא הוא
 24 לכם : ולאכלה תשמיאם כל הדגנע בגבלתם וטמא
 עד הערב : וכל הנשוא מבגלתם יבגס בגדיו
 25 וטמא עד הערב : לכל הדבהמה אשר הוא
 26 מפרסת פרסה ושסע אינה חסעת וגרה אינה
 מעלה טמאים הם לכם כל הדגנע בהם וטמא :
 27 וכל הזוף על פשו בגל הדחיה והולכת על ארבע
 28 טמאים הם לכם כל הדגנע בגבלתם וטמא עד
 הערב : והנשוא את בגלתם יבגס בגדיו וטמא
 29 עד הערב טמאים הם לכם : ס וזה לכם
 30 השמיא בשרץ השרץ על הארץ החור והעכבר
 והצב למיננו : והאנקה והזח והל טמא
 31 והחמט והתנשמת : אלה השמיאים לכם
 32 בגל השרץ כל הדגנע בהם בזהם וטמא עד
 הערב : וכל אשר יפל עליו מהם בזהם
 33 וטמא עד הערב וטהר : וכל פלידו אשר
 34 יפל מהם אל תוכו כל אשר בתוכו וטמא ואתו
 תשבורו : מפל הדאכל אשר יאכל אשר יבוא
 35 עליו מים וטמא וכל משקה אשר ישקה בכל
 36 פלי וטמא : וכל אשר יפל מבגלתם עליו
 37 וטמא תהו ויכירם יתען טמאים הם וטמאים
 38 יהיו לכם : אך מעט ובור מזהם מים והיה
 39 טהור ונגע בגבלתם וטמא : וכי יפל מבגלתם
 40 על פלידו ורוע אשר ירע טהור הוא : וכי
 41 יתן מים עליו ועל מפל מבגלתם עליו טמא
 42 הוא לכם : ס וכי ימות מדהמה אשר
 43 היא לכם לאכלה הדגנע בגבלתה וטמא עד
 הערב : והאכל מבגלתה יבגס בגדיו וטמא
 עד הערב והנשוא את בגלתה יבגס בגדיו
 44 וטמא עד הערב : וכל השרץ השרץ על
 45 הארץ טמא הוא לא יאכל : כל הזוף על
 46 פשו וכל הזוף על ארבע עד פל מדה רגלים
 47 לכל השרץ השרץ על הארץ לא תאכלו כי
 48 טמא הם : אלה השקצו את נפשתיכם בכל
 49 השרץ השרץ ולא תשמיא בהם ונשמטם
 50 בם : כי אני יהוה אלהיכם והתקדשתם

עלכם לפני יהוה ותקראנה אתי פאלה ואכלתי
 20 השאל יהוה הייטב בעיני יהוה : וישמע משה
 וייטב בעיניו :
 CAP. XI. יא
 1 וידבר יהוה אל משה ואל אהרן לאמר אלהים :
 2 דברו אל בני ישראל לאמר זאת החיה אשר
 3 תאכלו מבגלתהמה אשר על הארץ : פלי
 4 מפרסת פרסה ושסעת שסע פרסת מעלת גרה
 5 בבמה אלה תאכלו : אך אתה לא תאכלו
 6 מפעל הפה ומפרסו הפרסה את הדגמל כי
 7 מעלה גרה הוא ופרסה אינה מפלים טמא הוא
 8 לכם : ואת השפן כי מעלה גרה הוא ופרסה
 9 לא יפרס טמא הוא לכם : ואת הארנבת כי
 10 מעלת גרה הוא ופרסה לא הפרסה טמא
 11 הוא לכם : ואת החור כי מפלים פרסה הוא
 12 ושסע שסע פרסה והוא גרה לא יפרס טמא הוא
 13 לכם : מנשרם לא תאכלו ובגבלתם לא תגעו
 14 טמאים הם לכם : אתה תאכלו מפל אשר
 15 במים כל אשר לו סנפיר וקשקשת במים
 16 בימים ובגלים אתם תאכלו : וכל אשר אין
 17 לו סנפיר וקשקשת בימים ובגלים מפל שרץ
 18 הפים ומפל נפש החיה אשר במים טמא הם
 19 לכם : וטמא יהיו לכם מנשרם לא תאכלו ואת
 20 בגלתם תשקצו : כל אשר יאכלו סנפיר
 21 וקשקשת במים טמא הוא לכם : ואת אלה
 22 תשקצו מדהמה לא יאכלו טמא הם את הדגשור
 23 ואת הפרס ואת העונק : ואת הדגה ואת
 24 האיה למינה : את פלידו למינו : ואת בת
 25 הדגלה ואת החמט ואת השחף ואת הדגנע
 26 למיננו : ואת הכולס ואת השלף ואת הינשוף
 27 ואת התנשמת ואת הקצת ואת החרם : ואת
 28 החסידה האנפה למינה ואת הינשף ואת
 29 העטוף : כל שרץ העוף הולך על ארבע
 30 טמא הוא לכם : אך אתה תאכלו מפל
 31 שרץ העוף הולך על ארבע אשר לא כרעים
 32 מפעל לרגליו לתר בהן על הארץ : את אלה
 33 מהם תאכלו את הארבה למינו ואת השלעם
 34 למינו ואת החורב למינו ואת החגב למינו :

shall eat^a among all the beasts that are on the earth.

3 Whatsoever parteth the hoof, and is cloven-footed,^b and cheweth the cud among the beasts, that shall ye eat.

4 Nevertheless, these shall ye not eat, of them that chew the cud, or of them that divide the hoof: as the camel, because he cheweth the cud, but divideth not the hoof; he is unclean unto you.

5 And the coney, because he cheweth the cud, but divideth not the hoof; he is unclean unto you.

6 And the hare, because he cheweth the cud, but divideth not the hoof; he is unclean unto you.

7 And the swine, though he divide the hoof, and be cloven-footed, yet he cheweth not the cud; he is unclean to you.

8 Of their flesh shall ye not eat, and their carcase shall ye not touch: for they are unclean to you.

9 These shall ye eat, of all that are in the waters:^a whatsoever hath fins and scales in the waters, in the seas, and in the rivers, them shall ye eat.

10 And all that have not fins and scales in the seas, and in the rivers, of all that move in the waters, and of any living thing which is in the waters, they shall be an^b abomination unto you:

11 They shall be even an abomination unto you; ye shall not eat of their flesh, but ye shall have their carcases in abomination.

12 Whatsoever hath no fins nor scales in the waters, that shall be an abomination unto you.

13 And these are they which ye shall have in abomination among the^c fowls; they shall not be eaten, they are an abomination; the eagle, and the ossifrage, and the ospray,

14 And the vulture, and the kite after his kind;

15 Every raven after his kind;

16 And the owl, and the night-hawk, and the cuckow, and the hawk after his kind,

17 And the little owl, and the cormorant, and the great owl,

18 And the swan, and the pelican, and the gier-eagle,

19 And the stork, the heron after her kind, and the lapwing, and the bat.

20 All fowls that creep, going upon all four, shall be an abomination unto you.

21 Yet these may ye eat, of every flying creeping thing that goeth upon all four, which have legs above their feet, to leap withal upon the earth;

22 Even these of them ye may eat;^d the locust after his kind, and the bald locust after his kind, and the beetle after his kind, and the grasshopper after his kind.

23 But all other flying creeping things, which have four feet, shall be an abomination unto you.

24 And for these ye shall be unclean: whosoever toucheth^e the carcase of them shall be unclean until the even.

25 And whosoever beareth ought of the carcase of them shall wash^f his clothes, and be unclean until the even.

26 The carcases of every beast which divideth the hoof, and is not cloven-footed, nor cheweth the cud, are unclean unto you: every one that toucheth them shall be unclean.

B. C. 1490.

a De. 14. 3.

8cc.

Eze. 4. 14.

Da. 1. 8.

Mat. 15. 11.

Ro. 14. 14.

He. 9. 10.

13. 9.

b Ps. 1. 1, 2.

c ver. 24, 25.

d Is. 66. 17.

e ver. 8.

Hag. 2. 13.

f Is. 52. 11.

Ac. 10. 10.

15.

2 Co. 6. 17.

Col. 2. 21.

g ch. 15. 12.

h De. 14. 9.

i ch. 6. 28.

Ps. 2. 9.

Jer. 48. 38.

2 Ti. 2. 21.

Re. 2. 27.

k ch. 7. 18.

l De. 14. 12.

m ch. 17. 15.

22. 8.

De. 14. 21.

Eze. 4. 14.

44. 31.

1 Co. 10. 21.

n Mat. 3. 4.

Mar. 1. 6.

o ch. 20. 25.

p ver. 8.

ch. 17. 15, 16.

q ch. 19. 2.

20. 7, 26.

Ex. 19. 6.

Am. 3. 3.

Mat. 5. 48.

1 Th. 4. 7.

1 Pe. 1. 15.

16.

Re. 22. 11.

14.

r ch. 14. 8.

15. 5.

Nu. 19. 10.

22.

31. 24.

Ps. 51. 2, 7.

Zec. 13. 1.

Jno. 13. 8.

Ac. 22. 16.

He. 9. 10.

10. 22.

1 Pe. 3. 21.

Re. 7. 14.

s Ex. 6. 7.

20. 2.

Ps. 105. 43.

45.

Hos. 11. 1.

27 And whatsoever goeth upon his paws, among all manner of beasts that go on all four, those are unclean unto you: whoso toucheth their carcase shall be unclean until the even.

28 And he that beareth the carcase of them shall wash^g his clothes, & be unclean until the even: they are unclean unto you.

29 These also shall be unclean unto you among the creeping things that creep upon the earth; the weasel, and the mouse,^d and the tortoise after his kind,

30 And the ferret, and the chameleon, and the lizard, and the snail, and the mole.

31 These are unclean to you among all that creep: whosoever doth^h touch them, when they be dead, shall be unclean until the even.

32 And upon whatsoever any of them, when they are dead, doth fall, it shall be unclean; whether it be any vessel of wood, or raiment, or skin, or sack, whatsoever vessel it be, wherein any work is done,ⁱ it must be put into water, and it shall be unclean until the even; so it shall be cleansed.

33 And every earthen vessel, wherinto any of them falleth, whatsoever is in it shall be unclean; and^j ye shall break it.

34 Of all meat which may be eaten, that on which such water cometh shall be unclean: and all drink that may be drunk in every such vessel shall be unclean.

35 And every thing whereupon any part of their carcase falleth shall be unclean; whether it be oven, or ranges for pots, they shall be broken down: for they are unclean, and shall be unclean unto you.

36 Nevertheless, a fountain or pit, wherein ^βthere is plenty of water, shall be clean: but that which toucheth their carcase shall be unclean.

37 And if any part of their carcase fall upon any sowing seed which is to be sown, it shall be clean.

38 But if any water be put upon the seed, and any part of their carcase fall thereon, it shall be unclean unto you.

39 And if any beast, of which ye may eat, die; he that toucheth the carcase thereof shall be unclean until the even.

40 And he that eateth^m of the carcase of it shall wash his clothes, and be unclean until the even: he also that beareth the carcase of it shall wash his clothes, and be unclean until the even.

41 And every creeping thing that creepeth upon the earth shall be an abomination; it shall not be eaten.

42 Whatsoever goeth upon the belly, and whatsoever goeth upon all four, or whatsoever ^γhath more feet among all creeping things that creep upon the earth, them ye shall not eat; for they are an abomination.

43 Ye shall not^o make ^δyourself abominable with any creeping thing that creepeth, neither shall ye make yourselves unclean with them, that ye should be defiled thereby.

44 For I am the LORD your God: ye shall therefore sanctify yourselves, and^q ye shall be holy; for I am holy: neither shall ye defile yourselves with any manner of creeping thing that creepeth upon the earth.

45 For I am the LORD that^r bringeth you up out of the land of Egypt, to be your God: ye shall therefore be holy, for I am holy.

46 This is the law of the beasts, and of the fowl, and of every living creature that moveth in the waters, and of every creature that creepeth upon the earth;

47 To make a difference^a between the unclean and the clean, and between the beast that may be eaten and the beast that may not be eaten.

CHAP. XII.

AND the LORD spake unto Moses, saying,

2 Speak unto the children of Israel, saying, If a woman have conceived seed, and born a man-child; then^e she shall be unclean seven days; according to the days of the separation for her^d infirmity shall she be unclean.

3 And in the^e eighth day the flesh of his foreskin shall be circumcised.

4 And she shall then continue in the blood of her purifying three and thirty days: she shall touch no hallowed thing, nor come into the sanctuary, until the days of her purifying be fulfilled.

5 But if she bear a maid-child, then she shall be unclean two weeks, as in her separation: & she shall continue in the blood of her purifying threescore and six days.

6 And when the days of her^f purifying are fulfilled, for a son, or for a daughter, she shall bring a lamb ^γ of the first year for a burnt-offering, and a young pigeon, or a turtle-dove, for a sin-offering, unto the door of the tabernacle of the congregation, unto the priest;

7 Who shall offer it before the LORD, and make an atonement for her; and she shall be cleansed from the issue of her blood. This is the law for her that hath born a male or a female.

8 And^h if ^δ she be not able to bring a lamb, then she shall bring two turtles, or two young pigeons; the one for the burnt-offering, and the other for a sin-offering; and the priest shall make an atonement for her, and she shall be clean.

CHAP. XIII.

AND the LORD spake unto Moses and Aaron, saying,

2 When a man shall have in the skin of his flesh a ^ζrising,^k a scab, or bright spot, and it be in the skin of his flesh like the plague of leprosy; then he shall be brought unto Aaron the priest,^l or unto one of his sons the priests:

3 And the priest shall look on the plague in the skin of the flesh; and when the hair in the plague is turned white, and the plague in sight ^{be} deeper than the skin of his flesh, it is a plague of leprosy: and the priest shall look on him, and pronounce him unclean.

4 If the bright spot ^{be} white in the skin of his flesh, and in sight ^{be} not deeper than the skin, and the hair thereof be not turned white; then the priest shall^q shut up him that hath the plague seven days:

5 And the priest shall look on him the seventh day: and, behold, if the plague in his sight be at a stay, and the plague spread not in the skin, then the priest shall shut him up seven days more:

6 And the priest shall look on him again the seventh day; and, behold, if the plague ^{be} somewhat dark, and the plague spread not in the skin, the priest shall pronounce him clean; it is ^{but} a scab: and he shall wash his clothes, and be clean.

B. C. 1490.

a ch. 10. 10.
Eze. 44. 23.
Mal. 3. 18.

b Nu. 12. 10, 12
2 Ki. 5. 27.
2 Ch. 26. 19, 20.

c Job 14. 4.
Ps. 51. 5.
Lu. 2. 22.

β the quickening of living flesh.

d ch. 15. 19.

e Ge. 17. 12.
Lu. 2. 21.
Jn⁷. 22, 23.
Ro. 3. 19.
Ga. 5. 3.

f Lu. 2. 22.

g Is. 64. 6.
Jn⁹. 9. 41.

γ a son of his year.

h ch. 5. 7.

δ her hand find not sufficiency of a lamb.

i Ex. 9. 9.
15. 26.

ζ or, swelling.

k De. 28. 27.
Is. 3. 17.

l De. 17. 8, 9.
24. 8.
Mal. 2. 7.
Lu. 17. 14.

m 1 Co. 5. 5.

n Job 34. 31.
Pr. 28. 13.
1 Pe. 4. 3.

o 2 Co. 2. 7.

η a burning of fire.

p Is. 3. 24.

q Nu. 12. 15.

7 But if the scab spread much abroad in the skin, after that he hath been seen of the priest for his cleansing, he shall be seen of the priest again:

8 And if the priest see that, behold, the scab spreadeth in the skin, then the priest shall pronounce him unclean: it is a leprosy.

9 When the plague of leprosy is in a man, then he shall be brought unto the priest;

10 And the priest^b shall see him: and, behold, if the rising ^{be} white in the skin, and it have turned the hair white, and there ^{be} β quick raw flesh in the rising;

11 It is an old leprosy in the skin of his flesh; and the priest shall pronounce him unclean, and shall not shut him up: for he is unclean.

12 And if a leprosy break out abroad in the skin, and the leprosy cover all the skin of him that hath the plague from his head even to his foot, wheresoever the priest looketh;

13 Then the priest shall consider: and, behold, if the leprosy have covered all his flesh, he shall pronounce him clean that hath the plague: it is all turned white: ^ε he is clean.

14 But when raw flesh appeareth in him, he shall be unclean.

15 And the priest shall see the raw flesh, and pronounce him to be unclean; for the raw flesh is unclean: it is a leprosy.

16 Or if the raw flesh turn again, and be changed unto white, he shall come unto the priest;

17 And the priest shall see him: and, behold, if the plague be turned into white, then the priest shall pronounce him clean that hath the plague: he is clean.

18 The flesh also, in which, even in the skin thereof, was a¹ boil, and is healed,

19 And in the place of the boil there be a white rising, or a bright spot, white, and somewhat reddish, and it be shewed to the priest;

20 And if, when the priest seeth it, behold, it ^{be} in sight lower than the skin, and the hair thereof be turned white; the priest shall pronounce him unclean: it is a plague of leprosy broken out of the boil.

21 But if the priest look on it, and, behold, there ^{be} no white hairs therein, and if it ^{be} not lower than the skin, but ^{be} somewhat dark, then the priest shall shut him^m up seven days:

22 And if it spread much abroad in the skin, then the priest shall pronounce him unclean: it is a plague.

23 But if the bright spot stayⁿ in his place, and spread not, it is a burning boil; and the priest shall pronounce him clean.

24 Or if there be any flesh, in the skin whereof there is η a hot burning,^p and the quick flesh that burneth have a white bright spot, somewhat reddish, or white,

25 Then the priest shall look upon it: and, behold, if the hair in the bright spot be turned white, and it ^{be} in sight deeper than the skin, it is a leprosy broken out of the burning; wherefore the priest shall pronounce him unclean: it is the plague of leprosy.

26 But if the priest look on it, and, behold, there ^{be} no white hair in the bright spot, and it ^{be} no lower than the other skin, but ^{be} somewhat dark; then the

והייתם קדשים כי קדוש אני ולא תטמאו את נפשתיכם בכל השארץ הרמש על הארץ :
 45 כי אני יהוה המעלה אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים והייתם קדשים כי קדוש אני : זאת תורת הטהרה והעוף וכל נפש הבהמה הרמשת במים וכל נפש השורצת על הארץ : להבדיל בין הטמא ובין הטהור ובין הטהר הנאכלת ובין הטהר אשר לא תאכל :
 פ

פ פ פ פ פ

CAP. XII. יב

גבע צרעת כי תהיה באדם ודבא אל הפה :
 9 וראוה הפה והנה שאול לבנה בעור והיא הפכה שער לבן ויחית בעור חי בשאת : צרעת נושנת הוא בעור בשור וטמא הפה לא יסורו כי טמא הוא : ואם פרוח תפרח הצרעת בעור ונסתה הצרעת את פל עור הנגע מראשו ועד רגליו לכל מראה עיני הפה : וראה הפה והנה נסתה הצרעת את פל בשור : וסתר את הנגע פלו הפך לבן טהור הוא :
 13 ובים הראות בו בשר חי וטמא : וראה הפה את הבעור החי וטמא הבעור החי : טמא הוא צרעת הוא : או כירשוב הבעור החי והפך לבן וראוה הפה : וראה הפה והנה הפך לבן וסתר הפה את הנגע טהור הוא :
 פ

וידבר יהוה אל משה לאמר : ובר אל בני ישראל לאמר אשה כי תזויע וילדה זכר וטמאה שבעת ימים כימי נדת דוהה תטמא :
 3 ובים השמיני ימול בשור ערלתו : ושלשים יום ושלשת ימים תשב ברחמי מטהרה בכל קדש לא תצא ולא תמקדש לא תבא עד מלאת ימי מטהרה : ואם נקבה תלד וטמאה שבעים נדתה ושלשים יום ושלשת ימים תשב עד ימי מטהרה : ובמלאת ימי מטהרה לבן או לבת תבא בבש בן שנתו לעלה ובקריבה אורח לחטאת אלתפתח אהל מועד אל הפה : והקריבו לפני יהוה וכפר עליה וטהרה מקדש וטמא זאת תורת הולדת לזכר או לנקבה : ואם לא תמצא ידה כי שיה ולקחה שמי תרים או שגל בני יונה אחר לעלה ואחר לחטאת וכפר עליה הפה וטהרה :
 פ

CAP. XIII. יג

וידבר יהוה אל משה ואל אהרן לאמר : אם כי יהיה בעור בשור או ספחת או בהרת והיה בעור בשור לגבע צרעת ודבא אל הפה הפה : או אלתחר מבניו הפה : וראה הפה את הנגע בעור הבעור ושער הנגע לבן ומראה הנגע עמק מעור בשור גבע צרעת הוא וראה הפה וטמא אור : ואם בהרת לבנה הוא בעור בשור ועמק אור מראה מן העור ושער לא הפך לבן והסגר הפה את הנגע שבעת ימים : וראה הפה ביום השביעי והנה הנגע עמד בעיניו לא נפשה הנגע בעור

הפך גבע צרעת הוא בשתי פרוח : ואם יראנה הפה והנה אין בה שער לבן ושפלה אינה מן העור והיא כחה והסגר הפה שבעת ימים : ואם נפשה תפשה בעור וטמא הפה אור גבע הוא : ואם ספחת תפשה בהרת לא תפשה צרבת השחין הוא וטהור הפה : ס או בשור כי יהיה בעור מכתאש והיתה מוחת המכה בהרת לבנה ארמזמה או לבנה : וראה אתה הפה והנה מהפך שער לבן בהרת ומראה עמק מן העור צרעת הוא במכה פרוח וטמא אור הפה גבע צרעת

יהי פרימם וראשו יהיה סוּדע ועל שפם יטמא
 וטמא טמא יקרא : פלימ' אשר הנגע בו 46
 יטמא טמא הוא בדר ישב מחוץ למחנה
 מושבו : ס והפגד כיהיה בו נגע צרעת 47
 בגדו צמר או בגדו פשתים : או בשתי או
 בעור לפשתים ולצמר או בעור או בכל מלאכה
 עור : והיה הנגע ירקק' או אדמדם בגדו או 49
 בעור או בשתי או בערב או בכל פליעור נגע
 צרעת הוא והראה אתהפגד : וראה הפגד 50
 אתהנגע והסניר אתהנגע שבעת ימים :
 וראה אתהנגע ביום השביעי כפישטה הנגע 51
 בגדו או בשתי או בערב או בעור לכל אשרישטה
 העור למלאכה צרעת ממארת הנגע טמא
 הוא : ושרף אתהפגד או אתהשתי או 52
 אתהערב בצמר או בפשתים או אתכלכלי
 העור אשריהיה בו הנגע כיצרעת ממארת
 הוא באש תשרף : ואם יראה הפגד והנה 53
 לאפשה הנגע בגדו או בשתי או בערב או
 בכל פליעור : וצפה הפגד וכסו את אשרבו 54
 הנגע והסניר שבעת ימים שנית : וראה 55
 הפגד אחרי הכנס אתהנגע והנה לאהפס
 הנגע אתעינו והנגע לאפשה טמא הוא
 באש תשרפו פהרת הוא בקרחו או בגדוהו :
 ואם ראה הפגד והנה פהה הנגע אחרי הכנס 56
 אותו וקבע אותו מןהפגד או מןהעור או מן
 השתי או מןהעור : ואם תראה עור בפגד 57
 או בשתי או בערב או בכל פליעור פהרת הוא
 באש תשרפו את אשרבו הנגע : והפגד או 58
 השתי או הערב או כלכלי העור אשר תכנס
 וסר מהם ונגע וכנס שנית ושרף : ואם 59
 חזרת נגע צרעת בגד הצמר או הפשתים או
 השתי או העור או כל פליעור למעורו או
 לשפמו :

26 הוא : ואם יראה הפגד והנה איןפהרת
 שער לבן ושפלה איננה מןהעור והוא כהה
 27 והסניר הפגד שבעת ימים : וראהו הפגד
 ביום השביעי אםפשה תפשה בעור וטמא
 28 הפגד אלו נגע צרעת הוא : ואםתחתיה
 תעמד הפהרת לאפשה בעור והוא כהה
 שאת המכה הוא ומעורו הפגד כיצרבת
 המכה הוא : פ
 29 ואש או אשה כיהיה בו נגע בראש או בגוף :
 30 וראה הפגד אתהנגע והנה מראהו עמק מן
 העור ובו שער צהב דק וטמא אתו הפגד נקמ
 31 הוא צרעת בראש או הגוף הוא : וכייראה
 הפגד אתהנגע הפגד והנה אין מראהו עמק
 מןהעור ושער שחור אין בו והסניר הפגד את
 32 נגע הפגד שבעת ימים : וראה הפגד את
 הנגע ביום השביעי והנה לאפשה הפגד ולא
 היה בו שער צהב ומראה הפגד אין עמק מן
 33 העור : והתנחל והתחנק לא יגלה והסניר
 34 הפגד אתהפגד שבעת ימים שנית : וראה
 הפגד אתהפגד ביום השביעי והנה לאפשה
 הפגד בעור ומראהו איננו עמק מןהעור ושר
 35 אלו הפגד וכנס בגדיו ושרף : ואםפשה
 36 פשה הפגד בעור אחרי מהרתו : וראהו
 הפגד והנה פשה הפגד בעור לאיבקר הפגד
 37 לשער הצהב טמא הוא : ואםבשער עמד
 הפגד ושער שחור צמחו בו נפא הפגד שחור
 38 הוא ומעורו הפגד : ס ואש או אשה כן
 39 היה בעורבשרם פהרת פהרת לבנת : וראה
 הפגד והנה בעורבשרם פהרת פהרת לבנת בהם
 40 הוא פרח בעור שחור הוא : ס ואש כן
 41 יפוט ראשו קרח הוא שחור הוא : ואם מפאת
 42 פגיו יפוט ראשו גבה הוא שחור הוא : וכי
 יהיה בקרח או בפפחת נגע לבן אדמדם צרעת
 43 פפחת הוא בקרחו או בגדוהו : וראה אלו
 הפגד והנה שאתהנגע לבנה אדמדם בקרחו
 44 או בגדוהו כמראה צרעת עור בשן : איש
 צרוע הוא טמא הוא טמא וטמא הפגד
 45 בראשו נגע : והצרוע אשרבו הנגע בגדיו

ויבר יהיה אל משה לאמר : זאת תהיה
 תורת המצרע ביום מהרתו והוצא אל הפגד :
 וצא הפגד אל מחוץ למחנה וראה הפגד 3

priest shall shut him up seven days :

27 And the priest shall look upon him the seventh day ; *and if it be spread much abroad in the skin, then the priest shall pronounce him unclean : it is the plague of leprosy.*

28 And if the bright spot stay in his place, *and spread not in the skin, but it be somewhat dark ; it is a rising of the burning, and the priest shall pronounce him clean : for it is an inflammation of the burning.*

29 If a man or woman have a *d* plague upon the head or the beard ;

30 Then the priest shall see the plague : and, behold, if it *be* in sight deeper than the skin ; *and there be in it a yellow thin hair ; then the priest shall pronounce him unclean : it is a dry scall, even a leprosy upon the head or beard.*

31 And if the priest look on the plague of the scall, and, behold, it *be* not in sight deeper than the skin, and *that there is no black hair in it, then the priest shall shut up him that hath the plague of the scall seven^e days :*

32 And in the seventh day the priest shall look on the plague : and, behold, if the scall spread not, and there be in it no yellow hair, and the scall *be* not in sight deeper than the skin ;

33 He shall be shaven, but the scall shall he not shave ; and the priest shall shut up him that hath the scall seven days more :

34 And in the seventh day the priest shall look on the scall ; and, behold, if the scall be not spread in the skin, nor *be* in sight deeper than the skin, then the priest shall pronounce him clean ; and he shall wash his clothes, and be clean.

35 But if the scall spread muchⁱ in the skin after his cleansing,

36 Then the priest shall look on him : and, behold, if the scall be spread in the skin, the priest shall not seek for yellow hair ; he *is* unclean.

37 But if the scall be in his sight at a stay, and *that there is black hair grown up therein, the scall is healed, he is clean : and the priest shall pronounce him clean.*

38 If a man also or a woman have in the skin of their flesh bright spots, *even white bright spots,*

39 Then the priest shall look : and, behold, if the bright spots in the skin of their flesh *be* darkish white ; it is a freckled spot that groweth in the skin ; he *is* clean.

40 And the man whose *h* hair is fallen off his head, he *is* bald ; yet *is* he clean.

41 And he that hath his hair fallen off from the part of his head toward his face, he *is* forehead bald ; yet *is* he clean.

42 And if there be in the bald head, or bald forehead, a white reddish sore ; it is a leprosy sprung up in his bald head, or his bald forehead.

43 Then the priest shall look upon it : and, behold, if the rising of the sore *be* white reddish in his bald head, or in his bald forehead, as the leprosy appeareth in the skin of the flesh ;

44 He is a leprous man, he *is* unclean : the priest shall pronounce him utterly unclean ; his plague *is* in his^a head.

45 And the leper in whom the plague *is*, his clothes shall *be*^e rent, and^f his head bare, and he shall put a covering upon his upper lip,^g and shall cry, Unclean, *h* unclean.

B. C. 1490.

a Pr. 30. 12.

b Nu. 5. 2.

12. 14.

2 Ki. 7. 3.

15. 5.

2 Ch. 26. 21.

Ps. 38. 11.

La. 1. 1.

Lu. 17. 12.

1 Co. 5. 5, 13.

2 Th. 3. 6.

1 Ti. 6. 5.

Re. 21. 27.

22. 15.

c Jos. 7. 21.

Ec. 9. 8.

Is. 61. 10.

64. 6.

Zec. 3. 3, 4.

Ja. 5. 2.

Jude 23.

Re. 4. 4.

16. 15.

β work of.

d 1 Ki. 8. 38.

2 Ch. 6. 29.

Is. 1. 5.

γ vessel, or,

instrument.

e ch. 14. 44.

f ch. 11. 33.

De. 7. 25, 26.

Is. 80. 22.

Ac. 19. 19, 20

g ver. 4. 6.

h Eze. 24. 13.

He. 6. 4. 8.

2 Pe. 1. 9.

2. 20. 22.

i ver. 7. 27.

2 Ti. 3. 13.

δ bald in

the head

thereof, or

in the fore-

head there-

of.

k Ec. 7. 20.

Ro. 7. 22, 23.

Ja. 3. 2.

l Is. 33. 14.

Mat. 3. 12.

25. 41.

Re. 21. 8.

τ head is

pilled.

m Mat. 8. 2, 4.

Mar. 1. 44.

Lu. 5. 12, 14.

17. 14.

n Is. 1. 5.

o 2 Sa. 13. 19.

Ezr. 9. 3.

Job 1. 20.

Je. 36. 24.

Joel 2. 13.

p ch. 10. 6.

21. 10.

η or, spar-

rows.

q Nu. 19. 6.

He. 9. 19.

r Eze. 24. 17, 22

Mi. 3. 7.

s Ps. 51. 7.

t Job 42. 6.

Ps. 51. 3, 5.

Is. 6. 5.

64. 6.

Ro. 3. 23.

1 Co. 6. 11.

46 All the days^a wherein the plague shall *be* in him he shall be defiled ; he *is* unclean : he shall dwell alone ;^b without the camp shall his habitation *be*.

47 The garment^c also that the plague of leprosy is in, whether it *be* a woollen garment, or a linen garment ;

48 Whether it *be* in the warp, or woof ; of linen, or of woollen ; whether in a skin, or in any β thing made of skin ;

49 And if the plague be greenish or reddish in the garment, or in the skin, either in the warp, or in the woof, or in any thing γ of skin ; it is a plague of leprosy, and shall be shewed unto the priest :

50 And the priest shall look upon the plague, and shut up it that hath the plague seven days :

51 And he shall look on the plague on the seventh day : if the plague *be* spread in the garment, either in the warp, or in the woof, or in a skin, or in any work that is made of skin ; the plague *is*^δ a fretting leprosy ; it *is* unclean.

52 He shall therefore burn^f that garment, whether warp or woof, in woollen or in linen, or any thing of skin, wherein the plague is : for it is a fretting leprosy : it shall be burnt in the fire.

53 And if the priest shall look, and, behold, the plague *be* not spread in the garment, either in the warp, or in the woof, or in any thing of skin ;

54 Then the priest shall command that they wash the thing wherein the plague *is*, and he shall shut it up seven days more :

55 And the priest shall look on the plague, after that it is washed :^h and, behold, if the plague have not changed his colour, and the plague *be* not spread, it *is* unclean ; thou shalt burn it in the fire ; it is fret inward, whether it *be* δ bare within or without.

56 And if the priest look, and, behold, the plague *be* somewhat dark after the washing of it ; then he shall rend it out of the garment, or out of the skin, or out of the warp, or out of the woof :

57 And if it appear still in the garment, either in the warp, or in the woof, or in any thing of skin ; it is a spreading plague ; thou shalt burnⁱ that wherein the plague *is* with fire.

58 And the garment, either warp, or woof, or whatsoever thing of skin it *be*, which thou shalt wash, if the plague *be* departed from them, then it shall be washed the second time, and shall be clean.

59 This *is* the law of the plague of leprosy in a garment of woollen or linen, either in the warp, or woof, or any thing of skins, to pronounce it clean, or to pronounce it unclean.

CHAP. XIV.

AND the LORD spake unto Moses, saying,

2 This shall be the law of the leper in the day of his cleansing : He shall be brought^m unto the priest :

3 And the priest shall go forth out of the camp ; and the priest shall look, and, behold, if the plague of leprosy be healed in the leper,

4 Then shall the priest command to take for him that is to be cleansed two η birds alive and clean, and^q cedar-wood, and scarlet, and^r hyssop :

5 And the priest shall command that

one of the birds be killed in an earthen vessel over ^a running water:

6 As for the living bird, he shall take it, and the cedar-wood, and the scarlet, and the hyssop, and shall dip them and the living bird in the blood of the bird that was killed over the running water:

7 And he shall ^b sprinkle upon him that is to be cleansed from the leprosy ^c seven times, and shall pronounce him clean, and shall let the living bird loose ^d into the open field.

8 And he that is to be cleansed shall wash ^e his clothes, and shave off all his hair, and wash himself ^f in water, that he may be clean: and after that he shall come into the camp, and shall tarry abroad out of his tent seven days.

9 But it shall be on the seventh day, that he shall shave all his hair off his head, and his beard, and his eyebrows, ^g even all his hair he shall shave off: and he shall wash his clothes, also he shall wash his flesh in water, and he shall be clean.

10 And on the eighth day ^h he shall take two he-lambs without blemish, and one ewe-lamb ⁱ of the first year without blemish, and three tenth deals of fine flour ^j for ^k a meat-offering, mingled with oil, and one log of oil.

11 And the priest that maketh him clean shall present ^l the man that is to be made clean, and those things, before the LORD, at the door of the tabernacle of the congregation:

12 And the priest shall take one he-lamb, and offer him for a ^m trespass-offering, and the log of oil, and wave them for a ⁿ wave-offering before the LORD:

13 And he shall slay the lamb in the place where he shall kill the sin-offering and the burnt-offering, in the holy place: for ^p as the sin-offering ^q is the priest's, so ^r is the trespass-offering: it ^s is most holy.

14 And the priest shall take ^t some of the blood of the trespass-offering, and the priest shall put ^u it upon the tip of the right ear of him that is to be cleansed, and upon the thumb of his right hand, and upon the great toe of his right foot:

15 And the priest shall take ^v some of the log of oil, and pour ^w it into the palm of his own left hand:

16 And the priest shall dip his right finger in the oil that ^x is in his left hand, and shall sprinkle of the oil with his finger seven times before the LORD:

17 And of the rest of the oil that ^y is in his hand shall the priest put upon ^z the tip of the right ear of him that is to be cleansed, and upon the thumb of his right hand, and upon the great toe of his right foot, upon the blood of the trespass-offering:

18 And the remnant of the oil that ^{aa} is in the priest's hand he shall pour upon the head of him that is to be cleansed; and the priest shall make ^{ab} an atonement for him before the LORD.

19 And the priest shall offer the sin-offering, and make an atonement for him that is to be cleansed from his uncleanness; and afterward he shall kill the burnt-offering:

20 And the priest shall offer the burnt-offering and the meat-offering upon the altar: and the priest shall make an atonement for him, and he shall be clean.

21 And ^{ac} if he be poor, and ^{ad} he cannot get

B. C. 1490.

a ver. 50.

^b for a waving.

b Nu.19.18,19

Is. 52. 15.

Eze. 36. 25.

Jno. 19. 34.

He.9.13,21.

12. 24.

1 Jno. 5. 6.

c 2Ki.5.10,14.

Ps. 51. 2.

^d upon the

face of the

field.

d ch. 13. 6.

e ch. 11. 25.

Ep. 5. 26.

He. 10. 22.

1 Pe. 3. 21.

Re. 1. 5, 6.

f ver. 12.

g ver. 14, 17.

h Nu. 6. 9.

8. 7.

i ver. 23.

j the daugh-

ter of her

year.

k ch. 2. 1.

Nu.15.4,15.

l Nu.8.11,21.

Ep.5.26,27.

Jude 24.

m ch. 5. 18.

6. 6.

n Ex. 29. 24.

o ver. 22.

ch.15.14,15.

p ch. 7. 7.

q ch. 8. 23.

r Ps.72.12,14.

Mat. 11. 5.

s Ge. 12. 7.

13. 17.

17. 8.

De. 32. 49.

t Am. 6. 11.

Pr. 3. 33.

u ver. 14.

v Ps. 91. 10.

Pr. 3. 33.

Zec. 5. 4.

x or, prepare

w ch. 4. 26.

5. 6.

x ch. 13. 50.

y ch. 5. 7.

12. 8.

z his hand

reach not.

so much; then he shall take one lamb for

a trespass-offering ^{ba} to be waved, to make

an atonement for him, and one tenth

deal of fine flour mingled with oil for a

meat-offering, and a log of oil;

22 And two turtle-doves, or two young

pigeons, such as he is able to get; and

the one shall be a sin-offering, and the

other a burnt-offering.

23 And he shall bring them on the

eighth day for his cleansing unto the

priest, unto the door of the tabernacle of

the congregation, before the LORD.

24 And the priest shall take the lamb

of the trespass-offering, and the log of

oil, and the priest ^{bb} shall wave them for

a wave-offering before the LORD.

25 And he shall kill the lamb of the tres-

pass-offering, and the priest shall take

some of the ^{bc} blood of the trespass-offer-

ing, and put ^{bd} it upon the tip of the right ear

of him that is to be cleansed, and upon

the thumb of his right hand, and upon

the great toe of his right foot:

26 And the priest shall pour of the oil

into the palm of his own left hand:

27 And the priest shall sprinkle with

his right finger ^{be} some of the oil that ^{bf} is in his

left hand seven times before the LORD:

28 And the priest shall put of the oil that

^{bg} is in his hand upon the tip of the right ear

of him that is to be cleansed, and upon the

thumb of his right hand, and upon the

great toe of his right foot, upon the place

of the blood of the trespass-offering:

29 And the rest of the oil that ^{bh} is in the

priest's hand he shall put upon the head

of him that is to be cleansed, to make an

atonement for him before the LORD.

30 And he shall offer the one of ^{bi} the

turtle-doves, or of the young pigeons,

such as he can get;

31 ^{bj} Even such as he is able to get, the

one for a sin-offering, and the other for a

burnt-offering, with the meat-offering;

and the priest shall make an atonement

for him that is to be cleansed before the

LORD.

32 This ^{bk} is the law of him in whom ^{bl} is the

plague of leprosy, whose hand is not

able ^{bm} to get that which pertaineth to his

cleansing.

33 And the LORD spake unto Moses

and unto Aaron, saying,

34 When ye be come into the land of

Canaan, which I give to you ^{bn} for a pos-

session, and I put ^{bo} the plague of leprosy

in a house of the land of your possession;

35 And he that owneth the house shall

come and tell the priest, saying, It seem-

eth to me ^{bp} there is as it were ^{bq} a plague

in the house;

36 Then the priest shall command that

they ^{br} empty the house, before the priest

go ^{bs} into it to see the plague, that all that

^{bt} is in the house be not made unclean;

and afterward the priest shall go in to

see the house:

37 And he shall look on the plague, and,

behold, ^{bu} if the plague ^{bv} be in the walls of

the house with hollow strakes, greenish

or reddish, which in sight ^{bw} are lower than

the wall;

38 Then the priest shall go out of the

house to the door of the house, and shut

up the house ^{bx} seven days:

39 And the priest shall come again the

seventh day, and shall look: and, behold, ^{by} if the

plague be spread in the walls of the house;

העלה : והעלה הכהן את העלה ואת המנחה
 המנחה וכפר עליו הכהן וסחר : ס ואם
 כל הוא ואין ידו משגת ולקח כבש אחד
 אשם לתנופה לכפר עליו וישחור סלת אחד
 קליל בשמן למנחה ולג שמן : ושתי תרים או
 שני בני יונה אשר אשר פשיג ידו והיה אחד תפואת
 והאחד עלה : והביא אתם ביום השמיני
 לסוחרתו אל הכהן אלפתח אהל מועד לפני
 יהוה : ולקח הכהן את כבש האשם ואת
 השמן והניח אתם הכהן תנופה לפני יהוה :
 ושחט את כבש האשם ולקח הכהן מדם האשם
 ונזק על התנוד און המפסתר הימנית ועל בזה
 ידו הימנית ועל בזה רגלו הימנית : ומן
 השמן יצק הכהן על בזה הכהן השמאלית :
 והיה הכהן באצבעו הימנית מן השמן אשר
 על כפו השמאלית שבע פעמים לפני יהוה :
 ונתן הכהן מן השמן אשר על כפו על
 תנוד און המפסתר הימנית ועל בזה ידו הימנית
 ועל בזה רגלו הימנית על מקום דם האשם :
 והנותר מן השמן אשר על בזה הכהן יהגן על
 ראש המפסתר לכפר עליו לפני יהוה : ועשה
 את האחד מן התרים או מן בנני היינה מאשר
 פשיג ידו : את אשר פשיג ידו את האחד
 תפואת ואת האחד עלה על המנחה וכפר
 הכהן על המפסתר לפני יהוה : ואת הנותר
 אשר בו נגע צרעת אשר לא רששיג ידו
 בסוחרתו : ס

וידבר יהוה אל משה ואל אהרן לאמר : כי
 תבוא אל ארץ כנען אשר אני נתן לכם לאחיה
 ונתתל נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם : ובא
 אשר ילד הבית והגיד לביתו לאמר נגע נראה לי
 בבית : וצוה הכהן ופנו את הבית בסרס יבא
 הכהן לראות את הנגע ולא יסמא כל אשר
 בבית ואחר כן יבא הכהן לראות את הנגה :
 וראה את הנגע והנה הנגע בבית הבית
 שקשורות ונעלות או אבן פסח וכו' ונתן
 מן הקוד : ויצא הכהן מן הבית אלפתח
 הבית והסגיר את הבית שבעת ימים : ושבע

והנה נרפא נגע הצרעת מן הצרוע : וצוה
 הכהן ולקח למפסתר שתי צפרים חיות טהורות
 ועץ ארז ושני תולעת ואוב : וצוה הכהן ושחט
 את הצפור האחת אל קלידרש על מים חיים :
 את הצפור החיה לקח אלה ואת עץ הארז ואת
 שני התולעת ואת האוב וטבל אותם ואת
 הצפור החיה ברם הצפור השחטה על המים
 החיים : והיה על המפסתר מן הצרעת שבע
 פעמים וסחרו ושלח את הצפור החיה על
 פני השדה : וכבש המפסתר את בגדיו וגלח
 את כל שערו ורתץ בפנים וסחר ואחר יבוא
 אל המכונה ושבע מחוץ לאהל שבעת ימים :
 והיה ביום השביעי יגלה את כל שערו את
 ראשו ואת זקנו ואת פניו ואת כל שערו
 יגלח וכבש את בגדיו ורתץ את שערו בפנים
 וסחר : וביום השמיני לקח שני כבשים חיים
 וכבשה אחת בת שנתה חמימה ושלשה עשרים
 סלת מנחה בלילה בשמן ולג אחד שמן :
 והעמיד הכהן המפסתר את האיש המפסתר
 ואתם לפני יהוה פתח אהל מועד : ולקח
 הכהן את הכבש האחד והקריב אתו לאשם
 ואת לג השמן והניח אתם תנופה לפני יהוה :
 ושחט את הכבש במקום אשר ישחט את
 התפואת ואת העלה במקום הקדש כי כחפואת
 האשם הוא לבזה קדש קדשים הוא : ולקח
 הכהן מדם האשם ונתן הכהן על התנוד און
 המפסתר הימנית ועל בזה ידו הימנית ועל בזה
 רגלו הימנית : ולקח הכהן מלג השמן ויצק
 על בזה הכהן השמאלית : וטבל הכהן את
 אצבעו הימנית מן השמן אשר על כפו
 השמאלית והיה מן השמן באצבעו שבע
 פעמים לפני יהוה : ומיחר השמן אשר על
 כפו יהגן הכהן על תנוד און המפסתר הימנית
 ועל בזה ידו הימנית ועל בזה רגלו הימנית
 על דם האשם : והנותר בשמן אשר על
 כף הכהן יהגן על ראש המפסתר וכפר עליו
 הכהן לפני יהוה : ועשה הכהן את התפואת
 וכפר על המפסתר משמאלו ואחר ישחט את

הכהן ביום השביעי וראה והנה פטרה הפגע
 בקרית הבית: וצדה הכהן וחלצו את האבנים
 אשר בהן הנגע והשליכו אותה אל מחוץ לעיר
 אל מקום טמא: ואת הבית יקצצו מבית סביב
 ושפכו את העפר אשר הקצו אל מחוץ לעיר אל
 מקום טמא: ולקחו אבנים אחרות והביאו
 אל תחת האבנים ועפר אחר יקח וטח את
 הבית: ואם ישוב הנגע ופטר הבית אחר
 חלץ את האבנים ואחר הקצות את הבית
 ואחר הפטח: ובא הכהן וראה והנה פטרה
 הגגע בבית צרעת ממארת הוא בבית טמא
 הוא: ורתץ את הבית את אבניו ואת עצי
 ואת כל עשר הבית והוציא אל מחוץ לעיר
 אל מקום טמא: והפא אל הבית כל ימי
 הסני אהו. וטמא עד הערב: והשכב בבית
 וכבס את בגדיו ותאכל בבית וכבס את בגדיו:
 ואם בא נבל הכהן וראה והנה לא פטרה
 הנגע בבית אחרי הפטח את הבית וסחר הכהן
 את הבית כי נפלא הגגע: ולקח לחטא את
 הבית שתי צפרים ועץ אהו ושני תולעת
 ואוב: ושקט את העפר האחת אל כלי חרש
 שלמים חיים: ולקח את עץ האהו ואת
 האוב ואת שני התולעת ואת העפר החיה
 וטבל אותם בדם הצפר השחוט ובהמים
 החיים והנה אל הבית טבע פעמים: וחטא
 את הבית בדם הצפור ובהמים החיים ובעפר
 החיה ובעץ האהו ובאוב ובשני התולעת:
 ושליח את העפר החיה אל מחוץ לעיר אל
 שני השדה וכפר על הבית וסחר: ואת
 החורה לכל נגע הצרעת ולפתק: ויצרעת
 בגד ולבית: ולשאת ולספחת ולבהרת:
 להוות ביום הטמא וביום הפטח זאת תורת
 הצרעת: ׀

CAP. XV. טו

וידבר יהוה אל משה ואל אהרן לאמר: ודבר
 אל בני ישראל ואמרתם אליהם איש איש
 כי יהיה גב מספרו וזהו טמא הוא: ותאת
 יהוה טמאתו בזהו גב בשורו אתו זהו או

החיתים בשורו מוזבו טמאתו הוא: כל
 המשפכ אשר ישכב עליו הנה יטמא וכל חללי
 אשר ישכב עליו יטמא: ואיש אשר יגע
 במשפכו וכבס בגדיו ורחץ במים וטמא עד
 הערב: והישב על חלליו אשר ישכב עליו הנה
 וכבס בגדיו ורחץ במים וטמא עד הערב:
 והפגע בבשר הנה וכבס בגדיו ורחץ במים וטמא
 עד הערב: וכי ילק הנה בפחדור וכבס בגדיו
 ורחץ במים וטמא עד הערב: וכל המרפב
 אשר ירפב עליו הנה יטמא: וכל הפגע בל
 אשר יהיה חלליו יטמא עד הערב והנשא
 אותם וכבס בגדיו ורחץ במים וטמא עד
 הערב: וכל אשר יעבד הנה וידיו לא
 שטח במים וכבס בגדיו ורחץ במים וטמא
 עד הערב: וכל חרש אשר יעבד הנה ישבר
 וכל כלי צץ ישטח במים: וכי יטהר הנה
 מוזבו וכפר לו שבעת ימים למחרת וכבס בגדיו
 ורחץ בשורו במים חיים וסחר: וביום
 השמיני יסחרו שתי תלים או שני בני יונה
 ובא לפני יהוה אל פתח אהל מועד ונתנם אל
 הכהן: ועשה אתם הכהן אחד חפאת
 והאחד עלה וכפר עליו הכהן לפני יהוה מוזבו:
 ׀ ואיש כי חטא ממנו שכבת זרע ורחץ
 במים את כל בשרו וטמא עד הערב: וכל
 בגד וכל עור אשר יהיה עליו שכבת זרע וכבס
 במים וטמא עד הערב: ואשה אשר ישכב
 איש אתה שכבת זרע ורחצו במים וטמאו עד
 הערב: ׀

ואשה כי תהיה נזה גם יהיה נזהה בגשרה
 שבעת ימים תהיה בנדחה וכל הנגע בה יטמא
 עד הערב: וכל אשר תשפכ עליו בנדחה
 יטמא וכל אשר תשכב עליו יטמא: וכל הנגע
 במשפכה וכבס בגדיו ורחץ במים וטמא עד
 הערב: וכל הנגע בכל בל אשר תשכב עליו
 וכבס בגדיו ורחץ במים וטמא עד הערב: ואם
 על המשפכ הוא או על חלליו אשר הוא ישכב
 עליו בגגו יטמא עד הערב: ואם שכב
 ישכב איש אתה וחתך נדחה עליו וטמא שבעת

40 Then the priest shall command that they take away the stones in which the plague is, and they shall cast them into an unclean place^b without the city:

41 And he shall cause the house to be scraped within round about, and they shall pour out the dust that they scrape off without the city into an unclean place:

42 And they shall take other stones, and put *them* in the place of those stones; and he shall take other mortar, and shall plaister the house.

43 And if the plague come^d again, and break out in the house, after that he hath taken away the stones, and after he hath scraped the house, and after it is plaistered;

44 Then the priest shall come and look, and, behold, if the plague be spread in the house, it is^e a fretting leprosy in the house: it is unclean.

45 And he shall break down^f the house, the stones of it, and the timber thereof, and all the mortar of the house; and he shall carry *them* forth out of the city into an unclean place.

46 Moreover, he that goeth into the house all the while that it is shut^g up shall be unclean until the even.

47 And he that lieth in the house shall wash his clothes; and he that eateth in the house shall wash his clothes.

48 And if the priest β shall come in, and look *upon it*, and, behold, the plague hath not spread in the house, after the house was plaistered; then the priest shall pronounce the house clean,ⁱ because the plague is healed.

49 And he shall take^m to cleanse the house two birds, and cedar-wood, and scarlet, and hyssop:

50 And he shall kill the one of the birds in an earthen vessel over running water:

51 And he shall take the cedar-wood, and the hyssop, and the scarlet, and the living bird, and dip them in the blood of the slain bird, and in the running water, and sprinkle the house seven times:

52 And he shall cleanse the house with the blood of the bird, and with the running water, and with the living bird, and with the cedar-wood, and with the hyssop, and with the scarlet:

53 But he shall let go the living bird out of the city into the open fields, and make^p an atonement for the house: and it shall be clean.

54 This is the^q law for all manner of plague of leprosy, and^r scall,

55 And for the leprosy of a^t garment, and of^v a house,

56 And for a^w rising, and for a scab, and for a bright spot;

57 To^x teach δ when it is unclean, and when it is clean: this is the law of leprosy.

CHAP. XV.

AND the LORD spake unto Moses and to Aaron, saying,

2 Speak unto the children of Israel, and say unto them, When any man hath a running ζ issue^y out of his flesh, because of his issue he is unclean.

3 And this shall be his uncleanness in his issue: whether his flesh run with his issue, or his flesh be stopped from his issue, it is his uncleanness.

4 Every bed whereon he lieth that hath the issue, is unclean: and every η thing, whereon he sitteth, shall be unclean.

5 And whosoever toucheth his bed shall

B. C. 1490.

a ch. 11. 25.
17. 15.

b Re. 22. 15.

c Is. 1. 16.
Ja. 4. 8.

d He. 6. 4. 8.
2Pe. 2. 20, 22
Jude 12.

e ch. 13. 51.
Zec. 5. 4.

f 1 Ki. 9. 6, 9.
2 Ki. 10. 27.
18. 4.

g Je. 52. 13.
Mat. 24. 2.

h ch. 22. 6.
Nu. 19. 22.

i ch. 6. 28.
11. 33.

j Ps. 2. 9.

β in coming
in shall
come in, &c.

k ver. 28.
ch. 14. 8.
Nu. 19. 11,
12.

l 1 Co. 6. 11.

m ver. 4.

n ch. 14. 22, 31
ch. 22. 4.

o De. 23. 10.

p ver. 20.

q De. 24. 8.

r Ex. 19. 15.
1 Sa. 21. 4.

Ps. 51. 5.
1 Co. 6. 18.

1 Th. 4. 3, 5.
He. 13. 4.

s ch. 13. 30.

t ch. 13. 47.

u ch. 12. 2.

v ver. 34.

w ch. 13. 2.

γ in her se-
paration.

x Eze. 44. 23.

δ in the day
of the un-
clean, and

in the day
of the
clean.

ζ or, run-
ning of
the reins.

y ch. 22. 4.
Nu. 5. 2.

2 Sa. 3. 29.
Mat. 9. 20.

Mar. 7. 20, 23.

η vessel.

z ch. 20. 18.
Eze. 18. 6,
22. 10.

wash his clothes,^a and bathe *himself* in water, and be unclean until the even.

6 And he that sitteth on *any* thing whereon he sat that hath the issue shall wash his clothes,^a and bathe *himself* in water, and be unclean until the even.

7 And he that toucheth the flesh of him that hath the issue shall wash his clothes, and bathe *himself* in water, and be unclean until the even.

8 And if he that hath the issue spit upon him that is clean; then he shall wash his clothes, and bathe *himself* in water, and be unclean until the even.

9 And what saddle soever he rideth upon that hath the issue shall be unclean.

10 And whosoever toucheth any thing that was under him shall be unclean until the even: and he that beareth *any* of those things shall wash his clothes, and bathe *himself* in water, and be unclean until the even.

11 And whomsoever he toucheth that hath the issue, and hath not rinsed his hands in water, he shall wash his clothes, and bathe *himself* in water, and be unclean until the even.

12 And the^k vessel of earth, that he toucheth which hath the issue, shall be broken:^k and every vessel of wood shall be rinsed in water.

13 And when he that hath the issue is cleansed of his issue; then he shall number to himself^k seven days for his cleansing, and wash his clothes, and bathe his flesh in running water, and shall be clean.

14 And on the eighth day he shall take to himⁿ two turtle-doves, or two young pigeons, and come before the LORD unto the door of the tabernacle of the congregation, and give them unto the priest:

15 And the priest shall offer them, the one for a sin-offering, and the other for a burnt-offering; and the priest shall make an atonement for him before the LORD for his issue.

16 And^o if any man's seed of copulation go out from him, then he shall wash all his flesh in water, and be unclean until the even.

17 And every garment, and every skin, whereon is the seed of copulation, shall be washed with water, and be unclean until the even.

18 The woman also with whom man shall lie *with* seed of copulation, they shall both bathe *themselves* in water,^r and be unclean until the even.

19 And^u if a woman have an issue, and her issue in her flesh be blood, she shall be γ put apart seven days; and whosoever toucheth her shall be unclean until the even.

20 And every thing that she lieth upon in her separation shall be unclean; every thing also that she sitteth upon shall be unclean.

21 And whosoever toucheth her bed shall wash his clothes, and bathe *himself* in water, and be unclean until the even.

22 And whosoever toucheth any thing that she sat upon shall wash his clothes, and bathe *himself* in water, and be unclean until the even.

23 And if it be on her bed, or on any thing whereon she sitteth, when he toucheth it, he shall be unclean until the even.

24 And if any man lie with her at all, and^z her flowers be upon him, he shall be

unclean seven days; and all the bed whereon he lieth shall be unclean.

25 And if a woman have an issue^a of her blood many days out of the time of her separation, or if it run beyond the time of her separation; all the days of the issue of her uncleanness shall be as the days of her separation: she shall be unclean.

26 Every bed whereon she lieth all the days of her issue shall be unto her as the bed of her separation: and whatsoever she sitteth upon shall be unclean, as the uncleanness of her separation.

27 And whosoever toucheth those things shall be unclean, and shall wash his clothes, and bathe himself in water, and be unclean until the even.

28 But⁴ if she be cleansed of her issue, then she shall number to herself seven days, and after that she shall be clean.

29 And on the eighth day she shall take unto her two turtles, or two young pigeons, and bring them unto the priest, to the door of the tabernacle of the congregation.

30 And the priest shall offer the one for a sin-offering, and the other for a burnt-offering; and the priest shall make an atonement for her before the LORD, for the issue of her uncleanness.

31 Thus shall yeⁿ separate the children of Israel from their uncleanness, that they die not in their uncleanness, when they^c defile my tabernacle that is among them.

32 This is the law of him that hath an issue, and of him whose seed goeth from him, and is defiled therewith;

33 And of her that is sick of her flowers, and of him that hath an issue, of the man, and of the woman, and of him that lieth with her that is unclean.

CHAP. XVI.

AND the LORD spake unto Moses after the death of the two sons of Aaron,^q when they offered before the LORD, and died;

2 And the LORD said unto Moses, Speak unto Aaron thy brother, that he come not at all times^s into the holy place within the vail, before the mercy-seat which is upon the ark, that he die not: for I will appear in the cloud^t upon the mercy-seat.

3 Thus shall Aaron come^v into the holy place:^w with a young bullock for a sin-offering, and a ram for a burnt-offering.

4 He shall put on the^y holy linen coat, and he shall have the linen breeches upon his flesh, and shall be girded with a linen girdle, and with the linen mitre shall he be attired: these are holy garments; therefore shall he wash^a his flesh in water, and so put them on.

5 And he shall take of the congregation of the children of Israel^b two kids of the goats for a sin-offering, and one ram for a burnt-offering.

6 And Aaron shall offer his bullock of ye sin-offering which is for himself, and make an atonement for himself, and for his house.

7 And he shall take the two goats, and present them before the LORD at the door of the tabernacle of the congregation.

8 And Aaron shall cast lots upon the two goats; one lot for the LORD, and the other lot for the scape-goat.

9 And Aaron shall bring the goat upon which the LORD's lot n fell, and offer him for a sin-offering:

B. C. 1490.

a Mar. 5. 25.
Lu. 8. 43.

b Is. 53. 5, 6.
2 Co. 5. 21.
He. 7. 27.

c ch. 10. 1.
Nu. 16. 18, 46
d Is. 6. 6, 7.

e Ex. 30. 34..
88.

f Re. 8. 3, 4.
Ex. 30. 8.

g Ex. 25. 21.
h ver. 13. 15.

i ch. 4. 5, 6.
He. 9. 13. 25

k ver. 5. 9.
l ver. 2.

m He. 6. 19.
9. 3, 7, 12.

n Ex. 29. 36.
Eze. 45. 18.
He. 9. 22, 23.

o ch. 11. 47.
Eze. 44. 23.

p He. 12. 15.
ch. 19. 30.

q Nu. 5. 3.
19. 13, 20.

r Eze. 5. 11.
23. 38.

s 44. 5-7.
Da. 9. 27.

t 1 Co. 3. 17.
β dwelleth.

u Ex. 34. 3.
He. 9. 7.

v q ch. 10. 1, 2.
r Ex. 30. 10.

s Ex. 30. 10.
He. 9. 7, 8.

t Ex. 25. 22.
1 Ki. 8. 10.

u Ps. 18. 11.
Eze. 43. 18..

v He. 9. 7, &c.
w ch. 4. 3.

x Eze. 45. 20.
Col. 1. 20.

y ch. 6. 10.
Ex. 28. 39, 43.

z Eze. 44. 17.
Mat. 22. 11.

a ch. 26. 40.
Ps. 32. 5.

b Pr. 28. 13.
Ro. 10. 10.

c a ch. 8. 6.
Ex. 30. 20.

d b ch. 4. 14.
c Is. 53. 6.

e γ a man
of opportunity.

f d Is. 53. 11, 12.
Jn. 1. 29.

g He. 9. 28.

h 1 Pe. 2. 24.

i δ of separation.

j e Ps. 103. 12.

k f ch. 9. 7.

l He. 5. 2, 3.

m 7. 27, 28.

n 9. 7.

o ζ Azazel.

p η went up.

10 But the goat, on which the lot fell to be the scape-goat, shall be presented alive before the LORD, to make^b an atonement with him, and to let him go for a scape-goat into the wilderness.

11 And Aaron shall bring the bullock of the sin-offering which is for himself, and shall make an atonement for himself, and for his house, and shall kill the bullock of the sin-offering which is for himself.

12 And he shall take a censer^c full of burning coals of fire^d from off the altar before the LORD, and his hands-full of sweet^e incense beaten small, and bring it within the vail:

13 And he shall put the incense^f upon the fire before the LORD, that the cloud of the incense may cover the mercy-seat^g that is upon the testimony, that he die not.

14 And he shall take of the blood of the bullock,^h and sprinkle it with his finger upon the mercy-seat eastward; and before the mercy-seat shall he sprinkle of the blood with his finger seven times.

15 Then shall he kill the goat of the sin-offering,ⁱ that is for the people, and bring his blood within^j the vail, and do with that blood as he did with the blood of the bullock, and sprinkle it upon the mercy-seat, and before the mercy-seat.

16 And he shall make an atonement^k for the holy place, because of the uncleanness of the children of Israel, and because of their transgressions in all their sins: and so shall he do for the tabernacle of the congregation, that β remaineth among them in the midst of their uncleanness.

17 And there shall be no man in the tabernacle of the congregation^l when he goeth in to make an atonement in the holy place, until he come out, and have made an atonement for himself, and for his household, and for all the congregation of Israel.

18 And he shall go out unto the altar that is before the LORD, and make^m an atonement for it; and shall take of the blood of the bullock, and of the blood of the goat, and put it upon the horns of the altar round about.

19 And he shall sprinkle of the blood upon it with his finger seven times, and cleanse it, and hallow itⁿ from the uncleanness of the children of Israel.

20 And when he hath made an end of reconciling^o the holy place, and the tabernacle of the congregation, and the altar, he shall bring the live goat:

21 And Aaron shall lay both his hands upon the head of the live goat, and confess over^p him all the iniquities of the children of Israel, and all their transgressions in all their sins, putting them^q upon the head of the goat, and shall send him away by the hand of γ a fit man into the wilderness.

22 And the goat shall bear^d upon him all their iniquities unto a land δ not inhabited: ^e and he shall let go the goat in the wilderness.

23 And Aaron shall come into the tabernacle of the congregation, and shall put off the linen garments which he put on when he went into the holy place, and shall leave them there:

24 And he shall wash his flesh with water in the holy place, and put on his garments, and come forth, and offer his burnt-offering, and the burnt-offering of the people, and make an atonement for

ימים וכל המושב אשר ישב עליו וימא :
 25 ואשה כיוצא בו דמה ימים רבים בלא עת
 נדתה או כיוצא על נדתה פלי' נוב טמאתה
 26 כימי נדתה קהיה טמאה הוא : פליהמשלב
 אשר השלב עליו פלימי וזכה פמשב נדתה
 יהיה לה וכלהפלי אשר השב עליו טמא יהיה
 27 פטמאת נדתה : וכלהנוגע גם ימא וכנס
 28 בגריו ורחץ במים וטמא עד הערב : ואם
 טהרה מוזהב וספרה לה שבעת ימים ואחר
 29 טהרה : ובימים השמימי הקח לה שתי חלים
 או שני בני יונה והביאה אותם אל הכהן אל
 30 פתח אהל מועד : ועשה הכהן אתהאחד
 השאת ואתהאחד עלה וכפר עליה הכהן לפני
 31 יהוה מוב טמאתה : וחורתם אתבני ישראל
 מטמאתם ולא ימחו בטמאתם בטמאם את
 32 משכני אשר בתוכם : זאת חוקת הנה ואשר
 33 תצא ממנו שכנתורע לטמאהבה : והנה
 בנדתה והנה אתוזהו לזכר ולנקבה ולאיש אשר
 ישב עם טמאה :

פ פ פ כס 29
 CAP. XVI. י'

1 ויבד יהוה אלימשה אחרי מות שני בני
 2 אהרן בקרבנתם לפנייהוה וימחי : ויאמר
 יהוה אלימשה דבר לאהרן אחיך ואל
 יבא בכלעת אל הקדש מבית לפרכת אל
 פני הכפרת אשר עלהארן ולא ימות פי
 3 בענין אראה עליהכפרת : נזאת יבא אהרן
 אל הקדש בשר בדבקר לחפאת ואיל לעלה :
 4 כחגרת בר קדש ולבש ויכנסו בדי ידיו על
 5 שור' ובאנגט בר חור ובמאנסת בר יצחק
 בגדיקדש הם ורחץ במים אתבשרו ולבשם :
 6 ומאת עדל בני ישראל יקח שנישעיר עזים
 6 לחפאת ואיל אחר לעלה : והקריב אהרן את
 פר החפאת אשרלו וכפר בעדו ובעד ביתו :
 7 ולקחאת שני השעירים והעמיד אחד לפני יהוה
 8 פתח אהל מועד : ונתן אהרן עלשני
 השערים גלות גורל אחד ליהוה וגורל אחר
 9 לעזאול : והקריב אהרן אתהשעיר אשר

עלה עליו הגורל ליהוה ועשהו חפאת :
 והשעיר אשר עלה עליו הגורל לעזאול
 יעמידו לפני יהוה לכפר עליו לשלח אתו
 לעזאול המדברה : והקריב אהרן אתפר
 החפאת אשרלו וכפר בעדו ובעד ביתו
 ושחט אתפר החפאת אשרלו : ולקח
 מלא המזחה בחליל'אש מעל המזבח מלפני
 יהוה ומלא חמיו קטרת סמים דקה והביא
 מבית לפרכת : ונתן אתהקטרת עלהאש
 לפני יהוה וכסה' ענן הקטרת אתהכפרת
 אשר עלהעדות ולא ימות : ולקח מים
 דפר יהוה באצבעו עלפני והכפרת קדמה
 ולפני הכפרת יהוה שבעפעמים מןהדם
 באצבעו : ושחט אתהשעיר החפאת אשר
 לעם והביא אתדמו אל מבית לפרכת ועשה
 אתדמו פאשר עשה לכם דפר יהוה ארתו
 על הכפרת ולפני הכפרת : וכפר עלהקדש
 מטמאת בני ישראל ומפשעיהם לכל חפאתם
 ובן יעשה לאהל מועד השכן אהלם ברוך
 טמאתם : וכלאדם לא יהיה באהל מועד
 בבוא לכפר בקדש עדאחיו וכפר בעדו ובעד
 ביתו ובעד כל קהל ישראל : ויצא אלהמזבח
 אשר לפנייהוה וכפר עליו ולקח מים דפר
 ומים השעיר ונתן עלקרנות המזבח סביב :
 והנה עליו מןהדם באצבעו שבע פעמים
 וטהרו הקדש מטמאת בני ישראל : וכלה
 מכפר אתהקדש ואתאהל מועד ואתהמזבח
 והקריב אתהשעיר החי : וספד אהרן את
 שתי ידיו עלראש השעיר החי והתורה עליו
 אתכל עונות בני ישראל ואתכל פשעיהם
 לכל חפאתם ונתן אהלם עלראש השעיר ושלה
 בידאיש עמי המדברה : ונשא השעיר עליו
 אתכל עונותם אליראץ גורה ושלה את
 השעיר במדבר : ובא אהרן אלאהל מועד
 ופשט את בגדי הד אשר לבש בבוא אל
 הקדש והניחם שם : ורחץ אתבשרו במים
 במקום קדוש ולבש אתבגדיו ויצא
 ועשה אתעלוו ואתעלת העם

לרית נדה ליהוה : ולא יגדלו עד את-
7 ונחיהם לשעירים אשר הם זנים אחריהם
תקת עולם הקהיה זאת להם לזרותם :
8 ואלהם האמר איש איש מבית ישראל ומן
הגוי אשר יגור בתוכם אשר יעלה עליו או-
9 נבח : ואלפתח אהל מועד לא יבא
לעשות אותו ליהוה ונקרת האיש ההוא
מעמו : ואיש איש מבית ישראל ומן-הגוי
10 הגוי בתוכם אשר יאכל בלדם וטרתי פני
בנפש האכלת את-הדם והקרתי אתה מקרב
עמך : כי נפש הנפש בדם הוא ואני נתתי
11 לכם על-המוצח לכפר על-נפשתיכם כי-הדם
הוא בנפש יכפר : על-כן אמרתי לבני ישראל
12 כל-נפש מהם לא-תאכל דם והגוי הגוי בתוכם
לא-יאכל דם : ואיש איש מבני ישראל
13 ומן-הגוי הגוי בתוכם אשר יצוי ציד חיה
או-עוף אשר יאכל ושפך את-דמו וכסדו
בעפר : כי-נפש כל-בשר דמו בנפשו דוא
14 ואמר לבני ישראל דם כל-בשר לא תאכלו כי
נפש כל-בשר דמו הוא כל-אכלו יפרת :
15 וכל-נפש אשר תאכל בגלה וטרפה במוחו
ויבג ובכס בגדיו ורחץ במים וסמא עד
16 הערב וטהר : ואם לא יכס ובשר לא ירחץ
ונשא עונו :

CAP. XVIII. ח

וידבר יהוה אל-משה לאמר : דבר אל-בני
1 ישראל ואמרת אליהם אני יהוה אלהיכם
2 כמעשה ארץ-מצרים אשר ישבתם בה לא
תעשו וכמעשה ארץ-כנען אשר אני מביא
אתכם שמה לא תעשו ובקדושתם לא תלכו :
3 את-משפטי העשו ואת-דוקתי השמרו ללכת
בהם אני יהוה אלהיכם : ושמרתם את-
4 דוקתי ואת-משפטי אשר יעשה אתם האדם
וחי בהם אני יהוה : ׀ איש איש אל-כל
5 שאר בשרו לא תקרבו לגלות ערוה אני יהוה :
6 ׀ ערות אבך וערות אמה לא תגלה אמה
7

25 וכפר בשדו ובגד העם : ואת חלב החמאת
26 יקמיר המונחה : והמשלח את-השעיר
לעזאל יכס בגדיו ורחץ את-בשרו במים ואחר-
27 כן יבוא אל-המוחה : ואת פר החמאת ואת
שעיר החמאת אשר הונא את-דמם לכפר בקדש
יוציא אל-מחוץ למחנה ושפרו באש את-ערתם
28 ואת-בשרם ואת פרשם : ותשורף אתם יכס
בגדיו ורחץ את-בשרו במים ואחר-כן יבוא
29 אל-המחנה : ויהיה לכם לחקת עולם בחדש
השביעי בעשור לחדש תענו את-נפשתיכם וכל
מלאכה לא תעשו האורח והגר הגוי בתוכם :
30 קרביים הנה יכפר עליכם למחר אתכם מכל
31 חטאתיכם לפני יהוה המקדש : שבת שבתון
היא לכם ועציתם את-נפשתיכם חקת עולם :
32 וכפר הכהן אשר ימשח אותו ואשר ימלא את-
ידו לכהן תחת אביו ולבש את-בגדיו הגוי בגדי
33 הקדש : וכפר את-מקדש הקדש ואת-אהל
מועד ואת-המוצח יכפר ועל הכהנים ועל-כל
34 עם הקהל יכפר : ויהיה זאת לכם לחקת
עולם לכפר על-בני ישראל מכל-חטאתם
אחת בשנה ויעש פאטר צהר יהוה את-
משה : ׀

CAP. XVII. י

וידבר יהוה אל-משה לאמר : דבר אל-אחרן
1 ואל-בניו ואל כל-בני ישראל ואמרת אליהם וזה
2 הדבר אשר צוה יהוה לאמר : איש איש
3 מבית ישראל אשר ישחט שור או-כשב או-
עז בפחנה או אשר ישחט מחוץ למחנה :
4 ואלפתח אהל מועד לא הביאו לחקריב קרבן
ליהוה לפני משכן יהוה דם יחשב לאיש ההוא
דם שפך ונקרת האיש ההוא מקרב עמו :
5 למצו אשר יביא בני ישראל את-זבחייהם
אשר הם זבחים על-פני השדה והביאם ליהוה
אלפתח אהל מועד אל-הכהן ונבחי ונחי
שלמים ליהוה אותם : וזבך הכהן את-הדם
על מזבח יהוה פתח אהל מועד והקמיר החלב
ס

himself, and for the people.

25 And ^b the fat of the sin-offering shall be burn upon the altar.

26 And he that let go the goat for the scape-goat shall wash his clothes, and bathe ^a his flesh in water, and afterward come into the camp.

27 And the bullock for the sin-offering, and the goat for the sin-offering, whose blood was brought in to make atonement in the holy place, shall one carry ^g forth without the camp; and they shall burn in the fire their skins, and their flesh, and their dung.

28 And he that burneth them shall wash his clothes, and bathe his flesh in water, and afterward he shall come into the camp.

29 And *this* shall be a statute for ever unto you, *that* in ⁱ the seventh month, on the tenth day of the month, ye shall afflict ⁱ your souls, and do no work at all, *whether it be* one of your own country, or a stranger that sojourneth among you:

30 For on that day shall the priest make an atonement for you, to cleanse ^p you, *that* ye may be clean from all your sins before the LORD.

31 It shall be a sabbath ^q of rest unto you, and ye shall afflict your souls, by a statute for ever.

32 And ^r the priest, whom he shall anoint, and whom he shall ^β consecrate to minister in the priest's office in his father's stead, shall make the atonement, and shall put on the linen clothes, *even* the holy garments:

33 And ^s he shall make an atonement for the holy sanctuary, and he shall make an atonement for the tabernacle of the congregation, and for the altar; and he shall make an atonement for the priests, and for all the people of the congregation.

34 And *this* ^w shall be an everlasting statute unto you, to make an atonement for the children of Israel, for all their sins, once ^y a year. And he did as the LORD commanded Moses.

CHAP. XVII.

AND the LORD spake unto Moses, saying,

2 Speak unto Aaron, and unto his sons, and unto all the children of Israel, and say unto them, This *is* the thing which the LORD hath commanded, saying,

3 What ^b man soever *there be* of the house of Israel, that killeth an ox, or lamb, or goat, in the camp, or that killeth ^z out of the camp,

4 And bringeth it not unto the door of the tabernacle of the congregation, to offer an offering unto the LORD, before he tabernacle of the LORD; blood shall be imputed ^e unto that man; he hath shed blood; and that man shall be cut off from among his people:

5 To the end that the children of Israel may bring their sacrifices, which ^g they offer in the open field, even that they may bring them unto the LORD, unto the door of the tabernacle of the congregation, unto the priest, and offer them for peace-offerings unto the LORD.

6 And the priest shall sprinkle ^k the blood upon the altar of the LORD, at the door of the tabernacle of the con-

B. C. 1490.

a Ex. 29. 13.

b ch. 4. 8. 10.

c De. 32. 17.

2 Ch. 11. 15.

Ps. 106. 37.

1 Co. 10. 20.

Re. 9. 20.

d ch. 20. 5.

Eze. 23. 8.

e ver. 28.

ch. 15. 5.

f ver. 4.

g ch. 4. 12, 21.

6. 30.

He. 13. 11.

h ch. 7. 26, 27.

Ge. 9. 4.

De. 12. 16, 23.

Eze. 44. 7.

i ch. 23. 27.

Ex. 30. 10.

Nu. 29. 7.

h Eze. 14. 8.

i Is. 58. 3, 5.

Da. 10. 3, 12.

m ver. 14.

n Mat. 26. 23.

Ro. 5. 9.

Ep. 1. 7.

He. 13. 12.

Re. 1. 5.

o He. 9. 22.

p Ps. 51. 2.

Jc. 33. 8.

Eze. 36. 25.

Ep. 5. 26.

He. 9. 13, 14.

10. 1, 2.

1 Jn. 1. 7, 9.

q ch. 23. 32.

r ch. 4. 3. 16.

β fill his

hand.

γ that hunt-

eth any

hunting.

s De. 15. 23.

t Eze. 24. 7.

u ver. 16.

Ex. 29. 36, 37.

v ver. 11.

w ch. 23. 31.

x ch. 22. 8.

De. 14. 21.

Eze. 4. 14.

44. 31.

δ a carcass.

y Ex. 30. 10.

He. 9. 7, 25.

z ch. 11. 25.

a Nu. 19. 19, 20.

b De. 12. 5, 6.

21.

c Ex. 6. 7.

d Ps. 106. 35.

Eze. 20. 7, 8.

Ep. 5. 11.

e Ro. 5. 13.

f De. 4. 1, 2.

6. 1.

Ps. 119. 4.

Eze. 36. 27.

g Ge. 31. 54.

2 Ch. 28. 4.

Eze. 20. 28.

22. 9.

γ remainder

of his flesh.

h ch. 3. 2.

i ch. 20. 11, &c.

k Eze. 22. 10.

gregation, and ^a burn the fat for a sweet savour unto the LORD.

7 And they shall no more offer their sacrifices unto ^o devils, after whom they have gone ^a a whoring. This shall be a statute for ever unto them throughout their generations.

8 And thou shalt say unto them, Whatsoever man *there be* of the house of Israel, or of the strangers which sojourn among you, that offereth a burnt-offering or sacrifice,

9 And bringeth it not unto the door of the tabernacle of the congregation, to offer it unto the LORD, even that man shall be cut off from among his people.

10 And whatsoever man *there be* of the house of Israel, or of the strangers that sojourn among you, that ^k eateth any manner of blood, I will even set ^k my face against that soul that eateth blood, and will cut him off from among his people.

11 For ^m the life of the flesh *is* in the blood: and I have given it to you upon the altar, to make ⁿ an atonement for your souls: for it *is* the blood ^o that maketh an atonement for the soul.

12 Therefore I said unto the children of Israel, No soul of you shall eat blood, neither shall any stranger that sojourneth among you eat blood.

13 And whatsoever man *there be* of the children of Israel, or of the strangers that sojourn among you, ^γ which hunteth and catcheth any beast or fowl that may be eaten; he shall even pour ^e out the blood thereof, and cover ^f it with dust.

14 For ^v it *is* the life of all flesh; the blood of it *is* for the life thereof: therefore I said unto the children of Israel, Ye shall eat the blood of no manner of flesh: for the life of all flesh *is* the blood thereof: whosoever eateth it shall be cut off.

15 And ^x every soul that eateth ^δ that which died of *itself*, or that which was torn *with beasts*, *whether it be* one of your own country, or a stranger, he ^z shall both wash his clothes, and bathe *himself* in water, and be unclean until the even; then shall he be clean.

16 But if he wash *them* not, nor bathe his flesh, then ^a he shall bear his iniquity.

CHAP. XVIII.

AND the LORD spake unto Moses, saying,

2 Speak unto the children of Israel, and say unto them, I ^o *am* the LORD your God.

3 After ^d the doings of the land of Egypt, wherein ye dwelt, shall ye not do: and after the doings of the land of Canaan, whither I bring you, shall ye not do; neither shall ye walk in their ordinances.

4 Ye ^f shall do my judgments, and keep mine ordinances, to walk therein: I *am* the LORD your God.

5 Ye shall therefore keep my statutes, and my judgments; which if a man do, he shall live in them: I *am* the LORD.

6 None of you shall approach to any that is ^ζ near of kin to him, to uncover *their* nakedness: I *am* the LORD.

7 The nakedness ⁱ of thy father, ^k or the nakedness of thy mother, shalt thou not uncover: she *is* thy mother; thou

shalt not uncover her nakedness.

8 The nakedness of thy father's ^a wife shalt thou not uncover: it *is* thy father's nakedness.

9 The nakedness of thy sister,^b the daughter of thy father, or daughter of thy mother, *whether she be* born at home, or born abroad, *even* their nakedness thou shalt not uncover.

10 The nakedness of thy son's daughter, or of thy daughter's daughter, *even* their nakedness thou shalt not uncover: for their's *is* thine own nakedness.

11 The nakedness of thy father's wife's daughter, begotten of thy father, (she *is* thy sister,) thou shalt not uncover her nakedness.

12 Thou shalt not uncover the nakedness of thy father's sister: she *is* thy father's near kinswoman.

13 Thou shalt not uncover the nakedness of thy mother's sister: for she *is* thy mother's near kinswoman.

14 Thou shalt not uncover the nakedness of thy father's brother, thou shalt not approach to his wife: she *is* thine aunt.

15 Thou shalt not uncover the nakedness of thy daughter-in-law: ^k she *is* thy son's wife; thou shalt not uncover her nakedness.

16 Thou ^l shalt not uncover the nakedness of thy brother's wife: it *is* thy brother's nakedness.

17 Thou shalt not uncover the nakedness of a woman and her daughter, neither shalt thou take her son's daughter, or her daughter's daughter, to uncover her nakedness; *for they are* her near kinswomen: it *is* wickedness.

18 Neither shalt thou take ^β a wife to her sister, to vex ⁿ her, to uncover her nakedness, besides the other, in her lifetime.

19 Also, thou shalt not approach unto a woman to uncover her nakedness, as long ^o as she is put apart for her uncleanness.

20 Moreover ^p thou shalt not lie carnally with thy neighbour's wife, to defile thyself with her.

21 And thou shalt not let any of thy seed pass through the fire ^m to ^γ Molech, neither shalt thou profane the name of thy God: I *am* the LORD.

22 Thou shalt not lie with mankind, ^w as with womankind: it *is* abomination.

23 Neither shalt thou lie with any beast, to defile thyself therewith: neither shall any woman stand before a beast to lie down thereto: it *is* confusion.

24 Defile not ye yourselves in any of these ^b things: for in all these the nations are defiled which I cast out before you:

25 And the land is defiled: ^c therefore I do visit ^d the iniquity thereof upon it, and the land itself vomiteth ^e out her inhabitants.

26 Ye shall therefore keep my statutes and my judgments, and shall not commit any of these abominations; *neither* any of your own nation, nor any stranger that sojourneth among you;

27 (For all these abominations have the men of the land done, which *were* before you, and the land is defiled;)

28 That ⁿ the land spue not you out also, when ye defile it, as it spued out the nations that *were* before you.

B. C. 1490.

a 1 Co. 5. 1.

b 2 Sa. 13. 11, 12

c De. 18. 9.

d ver. 24.

e ver. 2, 4.

f ch. 11. 44.

g 20. 7, 26.

Am. 3. 3.

h 1 Pe. 1. 16.

i Ex. 20. 12.

j Ex. 20. 8.

k 31. 13.

l Is. 59. 13.

m ch. 26. 1.

n Ex. 20. 4.

o 1 Co. 10. 14.

p 1 Jn. 5. 21.

q ch. 7. 16, 17.

r Ge. 38. 18.

s De. 25. 5.

t Mat. 22. 24.

u ch. 23. 22.

v De. 24. 19, 21.

w Ru. 2. 15, 17.

x β or, one

y wife to

z another.

aa 1 Sa. 1. 6, 8.

bb Mal. 2. 14, 15.

cc Eze. 18. 6.

dd 22. 10.

ee p Ex. 20. 14.

ff Pr. 6. 25, 33.

gg Mat. 5. 27.

hh q Ex. 20. 15.

ii r Ep. 4. 25.

jj Col. 3. 9.

kk s ch. 6. 3.

ll Ex. 20. 7.

mm Ja. 5. 12.

nn t ch. 18. 21.

oo Eze. 36. 20, 23

pp u De. 12. 31.

qq 18. 10.

rr 2 Ki. 16. 3.

ss Ps. 106. 37.

tt Je. 7. 31.

uu γ called

vv Moloch,

ww Ac. 7. 42.

xx v Mal. 3. 5.

yy Ja. 5. 4.

zz w Ro. 1. 27.

aaa x De. 27. 18.

bbb y ch. 25. 17.

ccc z De. 16. 19.

ddd a Pr. 24. 23.

eee Ja. 2. 9.

fff b ver. 6, &c.

ggg c De. 18. 12.

hhh d Je. 5. 9, 29.

iii Ho. 2. 13, 9, 9.

eee e ver. 28.

fff f Pr. 20. 19.

ggg g Ex. 23. 7.

hhh h 1 Jn. 2. 9, 11.

iii 3. 15.

eee i Pr. 27. 5.

fff Ep. 5. 11.

ggg l Ti. 5. 20.

hhh k 1 Co. 5. 2.

iii δ or, that

ttt thou bear

uuu not sin for

vvv him.

www l Ro. 12. 17, 19

xxx m Mat. 22. 39,

40.

nnn n ver. 25.

ooo ch. 20. 22.

ppp o De. 22. 9, 11.

29 For whosoever shall commit any of these abominations, even the souls that commit *them* shall be cut off from among their people.

30 Therefore shall ye keep mine ordinance, that ^e ye commit not *any one* of these abominable customs, which were committed before you, and that ye defile ^d not yourselves therein: I ^e *am* the LORD your God.

CHAP. XIX.

And the LORD spake unto Moses saying,

2 Speak unto all the congregation of the children of Israel, and say unto them, Ye ^f shall be holy: for I the LORD your God *am* holy.

3 Ye shall fear every man his mother, ^g and his father, and keep ^h ⁱ my sabbaths: I *am* the LORD your God.

4 Turn ye not unto idols, ⁱ nor make to yourselves molten gods: I *am* the LORD your God.

5 And if ye offer a sacrifice of peace-offerings unto the LORD, ye shall offer it at your own will.

6 It ^j shall be eaten the same day ye offer it, and on the morrow: and if ought remain until the third day, it shall be burnt in the fire.

7 And if it be eaten at all on the third day, it *is* abominable; it shall not be accepted.

8 Therefore *every one* that eateth it shall bear his iniquity, because he hath profaned the hallowed thing of the LORD; and that soul shall be cut off from among his people.

9 And ^m when ye reap the harvest of your land, thou shalt not wholly reap the corners of thy field, neither shalt thou gather the gleanings of thy harvest.

10 And thou shalt not glean thy vineyard, neither shalt thou gather *every* grape of thy vineyard; thou shalt leave them for the poor and stranger: I *am* the LORD your God.

11 Ye shall not steal, ^g neither deal falsely, neither lie ^e one to another.

12 And ye shall not swear ^e by my name falsely, neither shalt thou profane ^e the name of thy God: I *am* the LORD.

13 Thou shalt not defraud thy neighbour, neither rob *him*: the wages ^v of him that is hired shall not abide with thee all night until the morning.

14 Thou shalt not curse the deaf, nor put a stumbling-block before the blind, ^e but shalt fear ^g thy God: I *am* the LORD.

15 Ye ^e shall do no unrighteousness in judgment: thou shalt not respect ^a the person of the poor, nor honour the person of the mighty: *but* in righteousness shalt thou judge thy neighbour.

16 Thou shalt not go up and down *as* a tale-bearer, ^f among thy people: neither shalt thou stand against the blood ^g of thy neighbour: I *am* the LORD.

17 Thou shalt not hate ^h thy brother in thine heart: thou shalt in any wise rebuke ⁱ thy ^δ neighbour, and not suffer sin ^k upon him.

18 Thou shalt not avenge, ⁱ nor bear any grudge against the children of thy people, but thou shalt love ^m thy neighbour as thyself: I *am* the LORD.

19 Ye shall keep my statutes. Thou ^o shalt not let thy cattle gender with a

מכל התועבת האלה ונכרתו הנפשות העשות
מקרב עצמם: ושמרתם את משמרתִי לבלתי
עשות מקומות התועבת אשר נעשו לפניכם
ולא תשפאיו בהם אני יהוה אלהיכם:

ס ס ס ל 30

CAP. XIX. ים

וידבר יהוה אל־משה לאמר: ודבר אל־כל
עדת בני־ישראל ואמרת אליהם קדשים תהיו
כי קדוש אני יהוה אלהיכם: איש אמו ואביו
תיראו ואח־שבחתו תשמרו אני יהוה אלהיכם:
אל־תסגולו אל־האילים ואילי מסכה לא תעשו
לכם אני יהוה אלהיכם: וכי תזנו וזכו שלמים
ליהוה לרצונכם תזבחו: ביום וזבחכם יאכל
ומסחתו ותזכר עד־יום השלישי באש ישרף:
ואם האכל יאכל ביום השלישי פגול הוא לא
ירצה: ואכלו עוני ישא כי את־קדש יהוה
חלל ונכרתה הנפש ההוא מעמיה: וזכרכם
את־קציר ארצכם לא תזלזל פאת שדה
לקצר ולקט קצירך לא תלקט: וזכרך לא
תעזול ופרט פרמך לא תלקט לעני ולגר
תעזב אתם אני יהוה אלהיכם: לא תגנובו
ולא תחשבו ולא תשקרו איש בעמיתו: ולא
תשבעו בשמי לשקר ותללת את־שם אלהיך
אני יהוה: לא תעשק את־רעהו ולא תגול
לא־חלץ פועל עבד אהב עד־בקר: לא
תקול חרש ולפני עור לא תהג מחשל וזרע
פאלהיך אני יהוה: לא תעשו עול במשפט
לא־תשא פנידל ולא תהדר פני גדול בצדק
תשפט עמיתך: לא תלך רכיל בעמיה לא
תעמד עדים רעה אני יהוה: לא תשנא
את־אחיו בלבבך הוכח הוליד את־עמיתך ולא
תשא עליו חסא: לא תקם ולא תסר את
בני עמך ואהבת לרעה כמוך אני יהוה:

הוא לא תגלה ערותה: ס ערות אשת
אבך לא תגלה ערות אבך הוא: ס
9 ערות אחותך בת־אבך או בת־אמך מולדת
בית או מולדת חיצ לא תגלה ערות: ס
10 ערות בת־בןך או בת־בתך לא תגלה ערות
11 כי ערותך הנה: ס ערות בת־אשת אבך
מולדת אבך אחותך הוא לא תגלה ערותה: ס
12 ערות אחות־אבך לא תגלה שאר אבך הוא: ס
13 ערות אחות־אמך לא תגלה כי־שאר אמה הוא:
14 ס ערות אחי־אבך לא תגלה אל־אשתו
15 לא תקרב ויתקף הוא: ס ערות פלחך לא
תגלה אשת בןך הוא לא תגלה ערותה: ס
16 ערות אשת־אחך לא תגלה ערות אחך הוא:
17 ס ערות אשה ובהמה לא תגלה את־בת
בנה ואת־בת־בתה לא תקח לנלות ערותה
18 שארה הנה ומה הוא: ואשה אל־אחיה לא
19 תקח לצר לנלות ערותה עליה בחיה: ואל־
אשה גבת טמאתה לא תקרב לנלות ערותה:
20 ואל־אשת עמיתך לא־תהג שבעתה לזרע
21 לטמאתה: ומזרעה לא־תהג להעביר למחך
22 ולא תחלל את־שם אלהיך אני יהוה: ואח־
זכר לא תשבע משבעי אשה תועבה הוא:
23 וגבל־בהמה לא־תהג שבעתה לטמאתה ואשה
24 לא־תעמד לפני בהמה לרבעה תבל הוא: אל־
תשפאיו בגל־אלה כי בגל־אלה נשפאיו הנזים
25 אשר־אני משלח מפניכם: ותטמא הארץ
ואפקר עונה עליה ותקא הארץ את־ישיבה:
26 ותשמרתם אתם את־חוקי ואת־משפטי ולא
תעשו מכל התועבת האלה האורח והגר הגר
27 בתוכם: כי את־כל־התועבת האל עשו אנשי
28 הארץ אשר לפניכם ותטמא הארץ: ולא
תקיא הארץ אתכם בטמאתם אתה באשר קצו:
29 את־הנזי אשר לפניכם: כי כל־אשר יעשה

הַנָּרִי הַנָּרִי בִּישְׂרָאֵל אִשּׁוֹר יִהְיֶה מִזְרְעוֹ לְפִלֶּקֶת
 מוֹת יוּמָת עִם הָאָרֶץ יִרְמָדוּ בָאֵבֶן׃ וְאִנִּי
 אֶבְרֶן אֶת־פְּנֵי בָאִישׁ הַהוּא וְהִכְרַתִּי אֹתוֹ
 מִקֶּרֶב עַמּוֹ כִּי מִזְרְעוֹ טָהוֹ לְפִלֶּקֶת לְמַעַן
 שְׂמַלְּא אֶת־מִקְדָּשִׁי וְלִחַלֵּל אֶת־שֵׁם קִדְשִׁי׃
 וְאִם הֵעֵלֵם יַעֲלִמּוּ עִם הָאָרֶץ אֶת־עֲוִיָּהֶם׃
 מִקְדָּשִׁי הַהוּא בְּחַתּוֹ מִזְרְעוֹ לְפִלֶּקֶת לְבִלְהִי
 דְּמִית אֹתוֹ׃ וְשִׁמְתִּי אֵינִי אֶת־פְּנֵי בָאִישׁ
 הַהוּא וּבִמְשֻׁפְחוֹתָיו וְהִכְרַתִּי אֹתוֹ וְאֵת׃ כָּל־
 הַזֵּנִים אֲחֵרָיו לְזִנוֹת אֲחֵרֵי הַפִּלֶּקֶת מִקֶּרֶב
 עַמּוֹ׃ וְהִנָּפֶשׁ אִשּׁוֹר הַתִּפְסֵה אֶל־הָאֵבֶן וְאִלִּי
 הַיִּדְעֻלִּים לְזִנוֹת אֲחֵרֵיהֶם וְנִרְמִי אֶת־פְּנֵי
 בִּנְפֶשׁ הַהוּא וְהִכְרַתִּי אֹתוֹ מִקֶּרֶב עַמּוֹ׃
 וְהַתְּקַדְּשֵׁתֶם וְהִיָּיתֶם קְדוֹשִׁים כִּי אֲנִי יְהוָה׃
 אֱלֹהֵיכֶם׃ וְשִׁמְרַתֶם אֶת־חֻקֹּתַי וְעֲשִׂיתֶם
 אֹתָם אֲנִי יְהוָה מְקַדְּשְׁכֶם׃ כִּי־אִישׁ אִישׁ
 אִשּׁוֹר יִקְלַל אֶת־אֲבִיו וְאֶת־אִמּוֹ מוֹת יוּמָת
 אֲבִיו וְאִמּוֹ קָלִל דָּמִיו בּוֹ׃ וְאִישׁ אִשּׁוֹר
 יִנָּאֵף אֶת־אִשְׁתּוֹ אִישׁ יִנָּאֵף אֶת־אִשְׁתּוֹ
 הַעֲדוּ מוֹת־יוּמָת בּוֹנָאֵף וְהַנָּאֵפֶת׃ וְאִישׁ
 אִשּׁוֹר יִשָּׁכַב אֶת־אִשְׁתּוֹ אֲבִיו עֶרְוַת אֲבִיו גִּלְהַ
 מוֹת יוּמָתוֹ שְׁנֵיהֶם דְּמִיתָם בָּם׃ וְאִישׁ אִשּׁוֹר
 יִשָּׁכַב אֶת־פִּלְתּוֹ מוֹת יוּמָתוֹ שְׁנֵיהֶם הִנָּלִי
 עֲשׂוֹ דְּמִיתָם בָּם׃ וְאִישׁ אִשּׁוֹר יִשָּׁכַב אֶת־
 זָכָר מִשָּׁכְבֵּי אִשָּׁה הַזֹּעֲבֵה עֲשׂוֹ שְׁנֵיהֶם מוֹת
 יוּמָתוֹ דְּמִיתָם בָּם׃ וְאִישׁ אִשּׁוֹר יִקַּח אֶת־
 אִשְׁתּוֹ וְאֶת־אִמּוֹתָיו וְזִמָּה הוּא בָאִישׁ יִשְׁרָפֵהוּ
 אֹתוֹ וְאֶת־זָנוֹ וְלֹא־תִהְיֶה זִמָּה בְּתוֹכְכֶם׃ וְאִישׁ
 אִשּׁוֹר יִהְיֶה שֹׁכְבִיתוֹ בְּהִמָּה מוֹת יוּמָת וְאֵת־
 הַבְּהֵמָה הַזֹּהֲרִי׃ וְאִשָּׁה אִשּׁוֹר תִּקְרַב אֶל־כָּל־
 הַבְּהֵמָה מוֹת יוּמָתוֹ דְּמִיתָם בָּם׃ וְאִישׁ
 אִשּׁוֹר יִקַּח אֶת־אִחּוֹ בֶּת־אֲבִיו אֶרְבַּת־אִמּוֹ
 וְרָאָה אֶת־עֲרֻתָּהּ וְהִיא תִרְאֶה אֶת־עֲרֻתּוֹ
 חֶסֶד הוּא וְכִכְרָתוֹ לְעֵינַי בְּנֵי עַמּוֹת עֲרֻת
 אִחּוֹ גִלְהַ עֲזוֹנוֹ יִשָּׂא׃ וְאִישׁ אִשּׁוֹר יִשָּׁכַב
 אֶת־אִשָּׁה זֹה וְגִלְהַ אֶת־עֲרֻתָּהּ אֶת־מִקְדָּשִׁי

אֶת־חֻקֹּתַי תִּשְׁמֹר בְּחֻמָּתָהּ לֹא־תִרְבֹּעַ כְּלָאִם
 שָׂדֶה לֹא־תִרְבֹּעַ כְּלָאִם וּבְגָד כְּלָאִם שַׁעֲשֻׁעֵי
 לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ׃ וְאִישׁ כִּי־יִשָּׁכַב אֶת־אִשָּׁה
 שֹׁכְבַת־זָרָע הוּא שֹׁכְחָה נִחְרַפֶּת לְאִישׁ וְהַפְסֵה
 לֹא נִסְדָּתָה עַל חֻשְׁטָהּ לֹא נִסְדָּתָה בְּקִרְתּוֹ
 תִהְיֶה לֹא יוּמָתוֹ כִּי־לֹא חֻשְׁטָה׃ וְהִבִּיא
 אֶת־אִשְׁמוֹ לִידָהּ אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אֵל
 אֲשֶׁם׃ וְכִפֹּר עָלָיו הַפֶּחָן בְּאֵל הָאֲשֶׁם לְפָנַי
 יִהְיֶה עַל־חַטָּאתוֹ אִשּׁוֹר חֻטָּא וְנִסְלַח לוֹ
 מִחַטָּאתוֹ אִשּׁוֹר חֻטָּא׃ פ
 וְכִי־תִנְאוּ אֶל־הָאָרֶץ וְנִמְעַתֶם כְּלִיעַץ מֵאֲכָל
 וְעִלְתֶם עֲרֻלּוֹת אֲחֵרָיו שְׁלֹשׁ שָׁנִים יִהְיֶה
 לָכֶם עֲרֻלִּים לֹא יֵאָכֵל׃ וּבִשְׁנֵה הַרְבִּיעִית יִהְיֶה
 כָּל־פֶּרִי קֹדֶשׁ הַזֵּוּלִים לַיהוָה׃ וּבִשְׁנֵה
 הַחֲמִשִּׁית תֵּאָכְלוּ אֶת־פֶּרִי לְחֻמָּתוֹ לָכֶם תִּנְאוּ
 אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ לֹא תֵאָכְלוּ עִלְדֵּיכֶם לֹא
 תִנְאֲשׁוּ וְלֹא תַעֲזוּבוּ׃ לֹא תִקְפוּ פֶּתַח רֹאשְׁכֶם
 וְלֹא תִשְׁחֲדוּ אֶת פֶּתַח זִמָּה׃ וְשָׂרֵט לִנְפֶשׁ לֹא
 תִתְּנוּ בְּבִשְׂרֵכֶם וְכִתְבַת קַעֲלֶע לֹא תִתְּנוּ בָכֶם
 אֲנִי יְהוָה׃ אֶל־תִּחַלֵּל אֶת־בִּתְּנָה לְזִנוּתָהּ וְלֹא
 תִזְנֶה הָאָרֶץ וּמִלֵּאָה הָאָרֶץ זִמָּה׃ אֶת־שִׁבְחִי
 תִשְׁמְרוּ וּמִקְדָּשִׁי תִרְאוּ אֲנִי יְהוָה׃ אֶת־פָּנֶי
 אֶל־הָאֵבֶן וְאֶל־הַיִּדְעֻלִּים אֶל־הַבָּקָשׁוֹ לְטִמְאָה
 בָּהֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ מִפְּנֵי שִׁיבָה תִקְוִים
 תִּחְרַב פָּנִי וְקוֹן וְרִאֵת מֵאֵלֶיךָ אֲנִי יְהוָה׃ פ
 וְכִי־יָגוּר אִתְּךָ גֵר בְּאַרְצְכֶם לֹא רִנוּי אֹתוֹ׃
 פִּגְמוֹתָ מִפְּנֵי יְהוָה לָכֶם הַגֵּר הַנָּרִי אֲתֹכֶם
 וְאֶתְבַּת לוֹ כְּמִיָּה כִּי־גֵרִים הִיִּיתֶם בְּאַרְץ מִצְרַיִם
 אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ לֹא־תַעֲשׂוּ עוֹל בְּמִשְׁפַּחַת
 בְּפִתָּה בְּמִשְׁקָל וּבְמִשְׁוֹרָה׃ מֵאֲנִי צֶדֶק אֲבִיר
 צֶדֶק אִשְׁתָּ צֶדֶק וְהֵן צֶדֶק יִהְיֶה לָכֶם אֵל יְהוָה
 אֱלֹהֵיכֶם אִשְׁרֵי־הַצִּדִּיק אֲתֹכֶם מֵאַרְץ מִצְרַיִם׃
 וְשִׁמְרַתֶם אֶת־כָּל־חֻקֹּתַי וְאֶת־כָּל־מִשְׁפָּטֵי
 וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם אֲנִי יְהוָה׃ פ

CAP. XX. כ

וְדָבָר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ וְאֶל־בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל הָאָמַר אִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִן־

diverse kind. Thou shalt not sow thy field with mingled seed: neither shall a garment mingled of linen and woollen come upon thee.

20 And whosoever lieth carnally with a woman that is a bond-maid, β betrothed to an husband, and not at all redeemed, nor freedom given her; γ she δ shall be scourged: they shall not be put to death, because she was not free.

21 And δ he shall bring his trespass-offering unto the LORD, unto the door of the tabernacle of the congregation, even a ram for a trespass-offering.

22 And the priest shall make an atonement for him, with the ram of the trespass-offering, before the LORD, for his sin which he hath done; and the sin which he hath done shall be forgiven him.

23 And when ye shall come into the land, and shall have planted all manner of trees for food, then ye shall count the fruit thereof as uncircumcised: three years shall it be as uncircumcised unto you; it shall not be eaten of.

24 But in the fourth year all the fruit thereof shall be ζ holy, to praise ι the LORD *withal*.

25 And in the fifth year shall ye eat of the fruit thereof, that it may yield unto you the increase thereof: *I am the LORD your God*.

26 Ye shall not eat *any thing* with the blood; μ neither shall ye use enchantment, ν nor observe times.

27 Ye ρ shall not round the corners of your heads, neither shalt thou mar the corners of thy beard.

28 Ye shall not make any cuttings in your flesh for the dead, nor print any marks upon you: *I am the LORD*.

29 Do not π prostitute thy daughter, to cause her to be a whore; lest the land fall to whoredom, and the land become full of wickedness.

30 Ye shall keep my sabbaths, and reverence my sanctuary: ϵ *I am the LORD*.

31 Regard ω not them that have familiar spirits, neither seek after wizards, to be defiled by them: *I am the LORD your God*.

32 Thou shalt rise up before the hoary head, and honour ψ the face of the old man, and fear ϕ thy God: *I am the LORD*.

33 And if a stranger χ sojourn with thee in your land, ye shall not θ vex him.

34 *But* the stranger that dwelleth with you shall be unto you as one born amongst you, and thou shalt love him as thyself; for ye were strangers in the land of Egypt: *I am the LORD your God*.

35 Ye shall do no unrighteousness in judgment, in mete-yard, in weight, or in measure.

36 Just balances, δ just κ weights, a just ephah, and a just hin, shall ye have: *I am the LORD your God, which brought you out of the land of Egypt*.

37 Therefore shall ye observe α all my statutes, and all my judgments, and do them: *I am the LORD*.

CHAP. XX.

AND the LORD spake unto Moses, saying,

2 Again, thou shalt say to the children of Israel, Whosoever ζ he be of the chil-

B. C. 1490.

β reproached by, or, for man, or, abused by any.

a ch. 17. 10. Eze. 14. 8.

γ or, they.

δ there shall be a scourging.

b ch. 6. 6.

c De. 17. 2. 5.

d Ex. 20. 5.

e ch. 17. 7. Je. 3. 2. Ho. 2. 5. 13.

f ch. 19. 31.

g Re. 22. 15.

h ch. 19. 2.

ζ holiness of praises to the LORD.

i Pr. 3. 9.

j ch. 19. 37.

k ch. 21. 8. Ex. 31. 13. Eze. 37. 28. 1 Co. 1. 30.

l Ex. 21. 17. Pr. 20. 20.

m De. 12. 23.

n ver. 11. 13.

o De. 18. 10. 14.

p ch. 21. 5.

q De. 22. 22.

r De. 27. 20.

π profane.

s ch. 18. 15.

t Ec. 5. 1.

u De. 18. 10. 11.

v ch. 18. 22.

De. 23. 17.

w Job 32. 4. 6.

x 1 Pe. 2. 17.

y ch. 18. 17.

z Ex. 22. 21.

θ or, oppress.

a ch. 18. 23.

De. 27. 21.

b Pr. 11. 1.

κ stones.

c De. 27. 22.

d De. 5. 1.

Ps. 119. 4. 34.

e ch. 15. 24.

18. 19.

Eze. 18. 6.

λ made naked.

f ch. 18. 21.

dren of Israel, or of the strangers that sojourn in Israel, that giveth *any* of his seed unto Molech, he shall surely be put to death; the people of the land shall stone him with stones.

3 And I will set α my face against that man, and will cut him off from among his people; because he hath given of his seed unto Molech, to defile my sanctuary, and to profane my holy name.

4 And if the people of the land do any ways hide their eyes from the man, when he giveth of his seed unto Molech, and kill ϵ him not;

5 Then I will set my face against that man, and against his family, δ and will cut him off, and all that go ϵ whoring after him, to commit whoredom with Molech, from among their people.

6 And ζ the soul that turneth after such as have familiar spirits, and after wizards, to go a whoring after them, I will even set my face against that soul, and will cut him off η from among his people.

7 Sanctify θ yourselves, therefore, and be ye holy: for I *am* the LORD your God.

8 And ι ye shall keep my statutes, and do them: *I κ am* the LORD which sanctify you.

9 For every one λ that curseth his father or his mother shall be surely put to death: he hath cursed his father or his mother; his blood μ shall be upon him.

10 And the man that committeth adultery with *another* man's wife, *even he* that committeth adultery with his neighbour's wife, the ν adulterer and the adulteress shall surely be put to death.

11 And the man that lieth with his father's wife ω hath uncovered his father's nakedness: both of them shall surely be put to death; their blood ψ shall be upon them.

12 And if a man lie with his daughter-in-law, ϕ both of them shall surely be put to death: they have wrought confusion; their blood χ shall be upon them.

13 If a man also lie with θ mankind as he lieth with a woman, both of them have committed an abomination: they shall surely be put to death; their blood ι shall be upon them.

14 And if a man take a wife and her mother, κ it is wickedness: they shall be burnt with fire, both he and they; that there be no wickedness among you.

15 And if a man lie with a beast, α he shall surely be put to death; and ye shall slay the beast.

16 And if a woman approach unto any beast, and lie down thereto, thou shalt kill the woman and the beast; they shall surely be put to death; their blood δ shall be upon them.

17 And if a man shall take his ϵ sister, his father's daughter, or his mother's daughter, and see her nakedness, and she see his nakedness, it is a wicked thing; and they shall be cut off in the sight of their people: he hath uncovered his sister's nakedness; he shall bear his iniquity.

18 And if a man shall lie with a woman having her sickness, ϵ and shall uncover her nakedness; he hath λ discovered her fountain, and she hath unco-

vered the fountain of her blood; and both of them shall be cut off from among their people.

19 And^a thou shalt not uncover the nakedness of thy mother's sister, nor of thy father's sister: for he uncovereth his near kin; they shall bear their iniquity.

20 And if a man shall lie with his uncle's wife, he hath uncovered his uncle's nakedness: they shall bear their sin; they shall die childless.^f

21 And if a man shall take his brother's wife,^g it is ^βan unclean thing: he hath uncovered his brother's nakedness; they shall be childless.

22 Ye shall therefore keep allⁱ my statutes, and all my judgments, and do them; that the land, whither I bring you to dwell therein, spue^j you not out.

23 And ye shall not walk in the manners of the nations which I cast out before you: for they committed all these things, and therefore^m I abhorred them.

24 But I have saidⁿ unto you, Ye shall inherit their land, and I will give it unto you to possess it, a land that floweth with milk and honey: I *am* the LORD your God, which have^p separated you from other people.

25 Ye shall therefore put^q difference between clean beasts and unclean, and between unclean fowls and clean: and ye shall not make your souls abominable by beast, or by fowl, or by any manner of living thing that ^δcreepeth on the ground, which I have separated from you as unclean.

26 And ye shall be holy unto me; for^r I the LORD *am* holy, and have severed^s you from other people, that ye should be mine.

27 A man also, or woman, that hath a familiar spirit,^t or that is a wizard, shall surely be put to death: they shall stone them with stones; their blood *shall be* upon them.

CHAP. XXI.

AND the LORD said unto Moses, Speak unto the priests the sons of Aaron, and say unto them, There^v shall none be defiled for the dead among his people:

2 But for his kin that is near unto him, *that is*, for his mother, and for his father, and for his son, and for his daughter, and for his brother,

3 And for his sister a virgin, that is nigh unto him, which hath had no husband, for her may he be defiled.

4 But ^ηhe shall not defile himself, being a chief man among his people, to profane himself.

5 They shall not make baldness upon their head; neither shall they shave off the corner of their beard; nor make any cuttings in their flesh.

6 They shall be holy unto their God, and not profane^θ the name of their God: for the offerings of the LORD made by fire, and the bread of their God, they do offer; therefore^h they shall be holy.

7 They shallⁱ not take a wife *that is* a whore, or profane; neither shall they take a woman put away^j from her husband: for he *is* holy unto his God.

8 Thou shalt sanctify him therefore; for he offereth the bread of thy God; he shall be holy unto thee: for^k I the LORD, which sanctify you, *am* holy.

B. C. 1490.

a ch. 18. 12.

&c.

b Ge. 38. 24.

c Ex. 29. 29, 30

d ch. 10. 6, 7.

e Nu. 19. 14.

f Je. 22. 30.

g Mat. 14. 3, 4.

h ch. 8. 9, 12.

i Ex. 29. 6, 7.

j ch. 19. 37.

k ver. 7.

l ch. 18. 25, 28.

m De. 9. 5.

n Ex. 3. 17.

o Ge. 18. 19.

p Ex. 2. 62.

q ver. 26.

r Ex. 19. 5.

s ch. 16.

t Ki. 8. 53.

u ch. 11. 47.

v ch. 22. 25.

w ch. 10. 3.

x or, food.

y ch. 2. 11.

z or, moveth.

aa ch. 22. 23.

ab ver. 7.

ac ch. 19. 2.

ad 1 Pe. 1. 16.

ae ver. 24.

af De. 7. 6.

ag 14. 2.

ah 26, 18, 19.

ai Tit. 2. 14.

aj or, too

ak slender.

al w De. 23. 1.

am x ver. 6.

an 1 Sa. 28. 9.

ao y Eze. 44. 25.

ap z ch. 2. 3, 10.

aq 6, 17, 29.

ar 7, 1, -24, 9.

as Nu. 18. 9.

at a ch. 22, 10, 12.

au Nu. 18. 19.

av b ver. 12.

aw c ver. 8.

ax η or, being

ay an hus-

az band

ba among his

bb people, he

bc shall not

bd defile him-

be self for his

bf wife, &c.

bg See Eze. 24.

bh 16, 17.

bi d Nu. 6. 3.

bj e ch. 18. 21.

bk f Ex. 28. 38.

bl Nu. 18. 32.

bm De. 15. 19.

bn g ch. 19. 12.

bo h Is. 52. 11.

bp i Eze. 44. 22.

bq k ch. 7. 20.

br l De. 24. 1, 4.

bs m ch. 15. 2.

bt θ of the

bu reins.

bv n ch. 20. 7, 8.

bw o ch. 15. 13.

bx p Nu. 19. 11, 12

9 And the daughter of any priest, if she profane herself by playing the whore, she profaneth her father: she shall be burnt^δ with fire.

10 And *he that is* the high priest among his brethren, upon whose head the anointing oil was poured, and that is consecrated to put on the garments,^ε shall not uncover^δ his head, nor rend his clothes;

11 Neither shall he go in^ε to any dead body, nor defile himself for his father, or for his mother;

12 Neither shall he go out of the sanctuary, nor profane the sanctuary of his God; for the crown^κ of the anointing oil of his God *is* upon him: I *am* the LORD.

13 And he shall take a wife^κ in her virginity.

14 A widow, or a divorced woman, or profane, or an harlot, these shall he not take: but he shall take a virgin of his own people to wife.

15 Neither shall he profane his^ο seed among his people; for I the LORD do sanctify him.

16 And the LORD spake unto Moses, saying,

17 Speak unto Aaron, saying, Whosoever *he be* of thy seed in their generations that hath *any* blemish,^φ let him not approach^α to offer the ^γbread of his God:

18 For whatsoever man *he be* that hath a blemish, he shall not approach: a blind man, or a lame, or he that hath a flat nose, or any thing superfluous,^φ

19 Or a man that is broken-footed, or broken-handed,

20 Or crook-backed, or ^ζa dwarf, or that hath a blemish in his eye, or be scurvy, or scabbed, or^ω hath his stones broken:

21 No man that hath a blemish of the seed of Aaron the priest shall come nigh to offer the offerings of the LORD made by fire: he hath a blemish: he shall not come nigh to offer the bread of his God.

22 He shall eat the bread of his God, *both* of the most^ε holy, and of the holy;^δ

23 Only he shall not go in unto the vail, nor come nigh unto the altar, because he hath a blemish; that^θ he profane not my sanctuaries: for^ε I the LORD do sanctify them.

24 And Moses told *it* unto Aaron, and to his sons, and unto all the children of Israel.

CHAP. XXII.

AND the LORD spake unto Moses, saying,

2 Speak unto Aaron and to his sons, that they separate^δ themselves from the holy things of the children of Israel, and that^ε they profane not my holy name *in those things* which they hallow^ς unto me: I *am* the LORD.

3 Say unto them, Whosoever *he be* of all your seed, among your generations, that goeth unto the holy things, which the children of Israel hallow unto the LORD, having^κ his uncleanness upon him, that soul shall be cut off from my presence: I *am* the LORD.

4 What man soever of the seed of Aaron *is* a leper, or^ω hath a running ^θissue, he shall not eat of the holy things until he be clean.^ο And whoso^p toucheth any

העשרה יהיה נקבה את מקור דמיה ונכרתה
 19 שניהם מקרב עמם: וערות אהות אפוק
 ונאות אבוק לא תגלה כי את שארו העשרה
 20 עונם ישאו: ואיש אשר ישכב את דתו
 עות דורו נלה חמאם ישאו ערירים ימחו:
 21 ואיש אשר יקח את אשת אחיו נדה דגא
 22 ערות אחיו נלה ערירים יהיו: ושמהם את
 כל חקתי ואת כל משפטי ועשייתם אתם ולא
 תקרא אתכם הארץ אשר אני מביא אתכם
 23 שמה לשבת בה: ולא תלכו בדקות הגוי
 אשר אני משלח מפניכם כי את כל אלה עשו
 24 וארצו גם: ואמר לכם אתם תירשו את
 ארמכם ואני אתגנה לכם לרשת ארץ
 25 ובת חלב ודבש אני יהיה אלהיכם אשר
 תהגלמי אתכם מן העמים: ותבדלוכם בין
 26 הבמה העדה לשמארה ובין העוף השמא
 לשדור ולא תשקצו את נפשתיכם בבמה ובדור
 27 ובכל אשר תרמש הארמה אשר הבדלתי לכם
 לשמא: ויהיה לך קדשים כי קדוש אני יהיה
 28 ואבדל אתכם מן העמים להיות לי: ואיש
 ארשה כיהיה בהם אוב או ידעני מות ימחו
 29 באבן ירצמו אתם דמיהם גם:
 30 פ פ פ לא 31
 CAP. XXI. כא
 1 ויאמר יהיה אל משה אמר אל הכהנים בני
 אהרן ואמרת אלהם לנפש לא יטמא בעמיו:
 2 כי אם לשארו הקרב אליו לאמו ולאביו ולבנו
 3 ולבתו ולאחיו: ולאחותו הבתולה הקרובה אליו
 4 אשר לא היה לה לאיש לה יטמא: לא יטמא
 5 בעל בעמיו לחתנו: לא יקחה קרחה בראשם
 6 ופאת וקנס לא יגלחו ובבשרם לא ישרשו
 7 שרשם: קדשים יהיו לאלהיהם ולא יחללו
 8 שם אלהיהם כי את אשר יהיה לחם אלהיהם
 9 הם מקריבים והיו קדש: אשה נדה וחללה לא
 יקחו ואשה גרושה מאשה לא יקחו כי קדש
 10 הוא לאלהיו: ותבשרו כי את לחם אלהיהם

הוא מקריב קדש יהיה לך כי קדוש אני יהיה
 מקדשכם: ובה איש פהן כי חלל לנפשו את
 9 אביו היא מחללת באש תשורף: ס ותפלו
 10 הגורל מאחיו אשר יוצק על ראשו שמן
 המשחה ומלא את ידו ללבוש את הבגדים את
 ראשו לא יסור ובגדיו לא יסור: ועל כל נפש
 11 סח לא יבא לאביו ולאמו לא יטמא: ומד
 12 המקדש לא יצא ולא יחלל את מקדש אלהיו
 13 כי מור שמן משחת אלהיו עליו אני יהיה:
 14 והוא אשה בבתולה יקח: אלמנה וגרושה
 15 ותללה וזה את אלה לא יקח כי אם בתולה
 16 מעמיו יקח אשה: ולא יחלל נרעו בעמיו
 17 כי אני יהיה מקדשו: ס וידבר יהיה אל
 18 משה לאמר: דבר אליהם לאמר איש
 19 מנעך לדתם אשר יהיה בו מום לא יקרב
 20 להקריב לחם אלהיו: כי כל איש אשר בו מום
 21 לא יקרב איש עור או פסח או חרס או שרוע:
 22 או איש אשר יהיה בו שבר רגל או שבר יד
 23 או גבן אודק או תבלל בעינו או גרב או לפסח
 24 או מרות אשף: כל איש אשר בו מום מנע
 25 אהרן הכהן לא יבש להקריב את אשר יהיה
 26 מום בו את לחם אלהיו לא יבש להקריב:
 27 לחם אלהיו מקדש המקדשים ומד המקדשים
 28 יאכל: אך אל הפרט לא יבא ואלה המונח
 29 לא יבש כי מום בו ולא יחלל את מקדשי כי
 30 אני יהיה מקדשם: וידבר משה אל אהרן
 31 ואל בניו ואל כל בני ישראל: ס

CAP. XXII. כב

1 וידבר יהיה אל משה לאמר: דבר אליהם
 2 ואל בניו ונאמר מקדשי בני ישראל ולא יחללו
 3 את שם קדשי אשר הם מקדשים לי אני
 4 יהיה: אמר אלהם לדתכם כל איש אשר
 5 יקרב מכל נרעכם אל המקדשים אשר מקדשו
 6 בני ישראל ליהיה ושמאחו עליו ונכרתה הנפש
 7 שהוא מלפני אני יהיה: איש איש מנע אהרן
 8 והוא צריע או זב בקדשים לא יאכל עד אשר

1 ויאמר יהיה אל משה אמר אל הכהנים בני
 אהרן ואמרת אלהם לנפש לא יטמא בעמיו:
 2 כי אם לשארו הקרב אליו לאמו ולאביו ולבנו
 3 ולבתו ולאחיו: ולאחותו הבתולה הקרובה אליו
 4 אשר לא היה לה לאיש לה יטמא: לא יטמא
 5 בעל בעמיו לחתנו: לא יקחה קרחה בראשם
 6 ופאת וקנס לא יגלחו ובבשרם לא ישרשו
 7 שרשם: קדשים יהיו לאלהיהם ולא יחללו
 8 שם אלהיהם כי את אשר יהיה לחם אלהיהם
 9 הם מקריבים והיו קדש: אשה נדה וחללה לא
 יקחו ואשה גרושה מאשה לא יקחו כי קדש
 10 הוא לאלהיו: ותבשרו כי את לחם אלהיהם

את־לחם אלהיכם מכל־אֵלֶּה כִּי מִשְׁדֹּתֶם בָּהֶם
 מִיּוֹם זֶה לֹא יִרְצוּ לָכֶם : ס וַיְדַבֵּר יְהוָה
 אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : שָׁנָה אֶרֶב־שָׁנָה אֲרֹעַ כִּי יִגְדֹל
 יְהוָה שְׁבַעַת יָמִים תַּחַת אִמּוֹ וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי
 תִּלְלֶנָּה יִרְצֶה לִקְרֹב אֲשֶׁה לַיהוָה : וְשָׁנָה אֲרֹ
 שָׁה אֲתוֹ וְאֵתִּבְּנֹה לֹא תִשְׁמְרוּ בַיּוֹם אֶחָד : וְכִי־
 תִּשְׁמְרוּ וְבַה־תִּזְכְּרוּ לַיהוָה לִרְצֹנְכֶם תִּשְׁמְרוּ :
 בַּיּוֹם הַהוּא יֵאָכֵל לֹא־תֹתִירוּ מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר אֲנִי
 יְהוָה : וְשִׁמְרַתֶּם מִצְוֹתַי וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם אֲנִי
 יְהוָה : וְלֹא תִחַלְלוּ אֶת־שֵׁם קִדְשִׁי וְלִקְדָּשָׁתִי
 בַּחֹדֶשׁ בְּנִי יִשְׂרָאֵל אֲנִי יְהוָה מִקְדָּשְׁכֶם : הַמִּצְוָה
 אֲתֶכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לַהֲיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי
 יְהוָה :

CAP. XXIII. כג

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם מִוַּעֲבֵי יְהוָה אֲשֶׁר־תִּקְרָאוּ
 אֹתָם מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֵלֶּה הֵם מִוַּעֲבֵי : שְׁנֵשֶׁת
 יָמִים תַּעֲשֶׂה מִלֹּאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת
 שַׁבְתֹּן מִקְרָא־קֹדֶשׁ כִּלְמִלְכָּה לֹא תַעֲשֶׂה שַׁבָּת
 הוּא לַיהוָה כָּל מוֹשְׁבֵיכֶם : ס
 אֵלֶּה מוֹעֲבֵי יְהוָה מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר־תִּקְרָאוּ
 אֹתָם בְּמוֹעֲדָם : בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאַרְבַּעַת
 עָשָׂר לַחֹדֶשׁ בֵּין הָעֲרֵבִים פֶּסַח לַיהוָה :
 וּבַחֲמִישֶׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה חַג הַמִּצּוֹת
 לַיהוָה שְׁבַעַת יָמִים מִצּוֹת הָאֵלֶּה : בַּיּוֹם
 הָרִאשׁוֹן מִקְרָא־קֹדֶשׁ יְהוָה לָכֶם כִּלְמִלְכָּת
 עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ : וְהִקְנַבְתֶּם אֲשֶׁה לַיהוָה
 שְׁבַעַת יָמִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִקְרָא־קֹדֶשׁ כִּלְ
 מִלְכָּת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ : ס

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי־תִבְנִי אֶל־הָאֹרָץ
 אֲשֶׁר אֲנִי תֹתֵן לָכֶם וְהִצַּרְתֶּם אֶת־הַצִּיּוֹרָה
 תִּבְנִיתֶם אֶת־עֲמֹד רֹאשִׁית קִצְרֹכֶם אֶל־
 הַפֶּה : וְהִנֵּף אֶת־הָעֵמֶד לִפְנֵי יְהוָה לִרְצֹנְכֶם
 מִמִּדְּרַת הַשְּׁבַת יִשְׁשֹׁן הַפֶּה : וַעֲשִׂיתֶם
 בַּיּוֹם הַנִּשְׁכַּם אֶת־הָעֵמֶד כִּבְשׁ תָּמִים כִּי

יִסְדֹּר וְהִנֵּל בְּכָל־טָמֵא־נֶפֶשׁ אִישׁ אִישׁ־
 הֵצֵא מִמֶּנּוּ שִׁכְבַּת־זָרַע : אִרְאִשׁ אֲשֶׁר יֵצֵא
 בְּכָל־שָׂרֵץ אֲשֶׁר יִטְמָא־לוֹ אוֹ בְּאֵדָם אֲשֶׁר יִטְמָא
 לוֹ לָכֵל מִטְמְאוֹ : נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תִּפְּעֵבּוּ וְטָמְאָה
 עַד־הָעֶרֶב וְלֹא יֵאָכֵל מִיַּד־קֹדְשִׁים כִּי אִם־יִתֵּן
 בְּשָׂרָה בַּמָּיִם : וְכָא הַשָּׂמֶשׁ וְיִסְדֹּר וְאִחֵר יֵאָכֵל
 מִיַּד־קֹדְשִׁים כִּי לִחְמוֹ הוּא : בְּכָל־הַיּוֹם וְשִׁרְפָה לֹא
 יֵאָכֵל לְטָמְאָה־בָּהּ אֲנִי יְהוָה : וְשִׁמְרוּ אֶת־
 מִשְׁמַרְתִּי וְלֹא־יִשְׁאָף עָלָיו חֲטָא וּמָתוּ בּוֹ כִּי
 יִחַלְלוּ אֲנִי יְהוָה מִקְדָּשְׁכֶם : וְכָל־זֶרֶ לֹא־יֵאָכֵל
 קֹדֶשׁ תִּשְׁבַּח בְּהֵן וְשָׁכִיר לֹא־יֵאָכֵל קֹדֶשׁ : וְכֹהֵן
 כִּי־יִקְנֶה נֶפֶשׁ כְּנִזָּן פֶּסַח הוּא יֵאָכֵל בּוֹ וְיִלֵּד בִּיתוֹ
 הֵם יֵאָכֵלוּ בְּלֶחְמִי : וְכֹהֵן־כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ
 זָר הוּא בְּתֻרֹמַת הַקֹּדְשִׁים לֹא הֵאָכֵל : וְכֹהֵן
 כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה אֶלְמָנָה וְגִרְשָׁה וְזָרָע אֵין לָהּ
 וְשִׁבְיָה אֶל־בֵּית אֲבִיהָ בְּנֵעֻרֶיהָ מִלֶּחֶם אֲבִיהָ
 הֵאָכֵל וְכָל־זֶרֶ לֹא־יֵאָכֵל בּוֹ : וְאִישׁ כִּי־יֵאָכֵל קֹדֶשׁ
 בְּשִׁגְגָה וְסָפָה וְהִשְׁתָּו עָלָיו וְנָתַן לַפֶּה אֶת־
 הַקֹּדֶשׁ : וְלֹא יִחַלְלוּ אֶת־קֹדְשִׁי בְּנִי יִשְׂרָאֵל אֶת־
 אֲשֶׁר־יִרְמֹו לַיהוָה : וְהִשְׁתָּו אֹתָם עֵינָם אֲשִׁמְחָה
 בְּאֵכֶלֶם אֶת־קֹדְשֵׁיהֶם כִּי אֲנִי יְהוָה מִקְדָּשְׁכֶם : ס
 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : דַּבֵּר אֶל־אֲדֹמִי
 וְאֶל־בְּנֵי וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ
 אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִדִּהֲפֹר בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִקְרֹב
 קִרְבֹּנוֹ לְכָל־גִּירֵיהֶם וְלְכָל־גִּרְוֹתָם אֲשֶׁר־יִקְרְבוּ
 לַיהוָה לַעֲבֹד : לִרְצֹנְכֶם תָּמִים זָכָר בְּבֶקֶר
 בְּשָׁשִׁבִים וּבְעֵצִים : כָּל אֲשֶׁר־בּוֹ מִיּוֹם לֹא תִקְרֹבוּ
 כִּי־לֹא לִרְצֹן יְהוָה לָכֶם : וְאִישׁ כִּי־יִקְרֹב וְכֹהֵן
 טָמֵאִים לַיהוָה לִפְלֹא־נֹרָ אוֹ לְגִדָּה בְּבִקְרָ אוֹ
 בְּצֹאן תָּמִים יְהוָה לִרְצֹן כִּלְמִיּוֹם לֹא יִתְּחַדְּבוּ :
 עֹרֹת אוֹ שִׁבּוֹר אוֹ־חֲרוּץ אוֹ־זִפְתָּה אוֹ גִּבֹּר אוֹ
 יִלְפַת לֹא־תִקְרְבוּ אֵלֶּה לַיהוָה וְאֲשֶׁה לֹא־תִתְּנוּ
 מִתָּמֶם עַל־הַמִּזְבֵּחַ לַיהוָה : וְשָׂרָה וְשָׂרָה שְׂרִירָה
 וְקֹלִים גִּדָּה תַעֲשֶׂה אוֹתוֹ וְלִמְדָה לֹא יִרְצֶה :
 וּמִעֲדָה וְכֹחַ וְנִזְק וְכֹחַ לֹא תִקְרְבוּ לַיהוָה
 וְכָאֲצֻרְכֶם לֹא תַעֲשׂוּ : וּמִדָּה קִרְבָּר לֹא תִקְרְבוּ

thing *that is* unclean *by* the dead, or a man^a whose seed goeth from him;

5 Or whosoever^b toucheth any creeping thing, whereby he may be made unclean, or^c a man of whom he may take uncleanness, whatsoever uncleanness he hath;

6 The soul which hath touched^d any such shall be unclean until even, and shall not eat of the holy things, unless he wash^e his flesh with water.

7 And when the sun is down he shall be clean, and shall afterward eat of the holy things, because^f it is his food.

8 That which dieth^g of itself, or is torn with beasts, he shall not eat to defile himself therewith: I am the LORD.

9 They shall therefore keep mine ordinance, lest^h they bear sin for it, and die therefore, if they profane it: I the LORD do sanctify them.

10 There shall no stranger eat of the holy thing: a sojourner of the priest, or an hired servant, shall not eat of the holy thing.

11 But if the priest buy any soul with his money, he shall eat of it, and he that is born in his house; theyⁱ shall eat of his meat.

12 If the priest's daughter also be married unto^j a stranger, she may not eat of an offering of the holy things.

13 But if the priest's daughter be a widow, or divorced, and have no child, and is returned^k unto her father's house, as in her youth, she shall eat of her father's meat; but there shall no stranger eat thereof.

14 And if a man eat of the holy thing unwittingly,^l then he shall put the fifth part thereof unto it, and shall give it unto the priest with the holy thing.

15 And they shall not profane the holy things^m of the children of Israel, which they offer unto the LORD:

16 Or suffer them to bearⁿ the iniquity of trespass, when they eat their holy things: for I the LORD do sanctify them.

17 And the LORD spake unto Moses, saying,

18 Speak unto Aaron, and to his sons, and unto all the children of Israel, and say unto them, Whatsoever he be of the house of Israel, or of the strangers^o in Israel, that will offer his oblation for all his vows, and for all his free-will-offerings, which they will offer unto the LORD for a burnt-offering;

19 Ye shall offer at your own will a male without blemish,^p of the beeves, of the sheep, or of the goats.

20 But whatsoever^q hath a blemish, that shall ye not offer; for it shall not be acceptable for you.

21 And whosoever offereth a sacrifice of peace-offerings^r unto the LORD to accomplish his vow^s or a free-will-offering in beeves or^t sheep, it shall be perfect to be accepted; there shall be no blemish therein.

22 Blind, or broken, or maimed, or having a wen, or scurvy, or scabbed, ye shall not offer these unto the LORD, nor make an offering by fire of them upon the altar unto the LORD.

23 Either a bullock or a lamb^u that hath any thing superfluous^v or lacking in his parts, that mayest thou offer for a

B. C. 1490.

a ch. 15. 16.

b ch. 11. 24, 43.

c ch. 15. 7, 19.

d Nu. 16. 40.

e Hag. 2. 13.

f Ep. 2. 12.

g 1 Jno. 5. 19.

h ch. 15. 5.

i He. 10. 22.

j ch. 21. 22.

k Nu. 18. 11, 13.

l Ex. 22. 30.

m Ex. 22. 31.

n Eze. 44. 31.

o Ex. 28. 43.

p or, she-goat.

q De. 22. 6.

r ch. 7. 12, 15.

s Ps. 107. 22.

t Am. 4. 5.

u the purchase of his money.

v Nu. 18. 11, 13.

w ch. 19. 37.

x Nu. 15. 40.

y De. 4. 40.

z a man, a stranger.

a ch. 18. 21.

b ch. 10. 3.

c ch. 20. 8.

d Ge. 38. 11.

e ch. 11. 45.

f ch. 5. 15, 16.

g ver. 4. 37.

h Ex. 32. 5.

i Ps. 81. 3.

j Nu. 18. 32.

k or, laden themselves with the iniquity of trespass in their eating.

l ver. 9.

m ch. 19. 3.

n Ex. 20. 9.

o Ex. 12. 6, & c.

p 13. 3, 10.

q 34. 18.

r Nu. 9. 2, 3.

s De. 16. 1, 8.

t Jos. 5. 10.

u Nu. 15. 14.

v ch. 1. 3.

w De. 15. 21.

x Mal. 1. 8, 14.

y Ep. 5. 27.

z 1 Pe. 1. 19.

a ch. 3. 1, 6.

b Nu. 15. 3, 8.

c or, goats.

d or, mer, or, handful.

e Ex. 22. 29.

f 23. 19.

g 34. 26.

h Pr. 3. 9.

i Eze. 44. 30.

j Ex. 29. 24.

k or, kid.

l ch. 21. 18.

free-will-offering; but for a vow it shall not be accepted.

24 Ye shall not offer unto the LORD that which is bruised, or crushed, or broken, or cut; neither shall ye make any offering thereof in your land.

25 Neither from a stranger's^d hand shall ye offer the bread of your God of any of these; because their^e corruption is in them, and blemishes be in them; they shall not be accepted for you.

26 And the LORD spake unto Moses, saying,

27 When^f a bullock, or a sheep, or a goat, is brought forth, then it shall be seven days under the dam; and from the eighth day, and thenceforth, it shall be accepted for an offering made by fire unto the LORD.

28 And whether it be cow or^g ewe, ye shall not kill it and her young^h both in one day.

29 And when ye will offer a sacrifice of thanksgivingⁱ unto the LORD, offer it at your own will.

30 On the same day it shall be eaten up; ye shall leave none of it until the morrow: I am the LORD.

31 Therefore^j shall ye keep my commandments, and do them: I am the LORD.

32 Neither shall ye profane^k my holy name; but^l I will be hallowed among the children of Israel: I^m am the LORD which hallow you.

33 Thatⁿ brought you out of the land of Egypt, to be your God: I am the LORD.

CHAP. XXIII.

AND the LORD spake unto Moses, saying,

2 Speak unto the children of Israel, and say unto them, Concerning the feasts^o of the LORD, which ye shall proclaim^p to be holy convocations, even these are my feasts.

3 Six days^q shall work be done; but the seventh day is the sabbath of rest, an holy convocation; ye shall do no work therein: it is the sabbath of the LORD in all your dwellings.

4 These are the feasts of the LORD, even holy convocations, which ye shall proclaim in their seasons.

5 In^r the fourteenth day of the first month at even is the LORD's passover.

6 And on the fifteenth day of the same month is the feast of unleavened bread unto the LORD: seven days ye must eat unleavened bread.

7 In the first day ye shall have an holy convocation: ye shall do no servile work therein.

8 But ye shall offer an offering made by fire unto the LORD seven days: in the seventh day is an holy convocation: ye shall do no servile work therein.

9 And the LORD spake unto Moses, saying,

10 Speak unto the children of Israel, and say unto them, When ye be come into the land which I give unto you, and shall reap the harvest thereof, then ye shall bring a sheaf of the first-fruits^s of your harvest unto the priest;

11 And he shall wave^t the sheaf before the LORD, to be accepted for you: on the morrow after the sabbath the priest shall wave it.

12 And ye shall offer that day, when ye

wave the sheaf, an he-lamb without blemish of the first year, for a burnt-offering unto the LORD.

13 And the meat-offering^c thereof shall be two tenth deals of fine flour mingled with oil, an offering made by fire unto the LORD for a sweet savour: and the drink-offering thereof shall be of wine, the fourth part of an hin.

14 And ye shall eat neither bread, nor parched corn, nor green ears, until the selfsame day that ye have brought an offering unto your God: *it shall be a statute for ever throughout your generations, in all your dwellings.*

15 And ye shall count unto you from the morrow after the sabbath, from the day that ye brought the sheaf of the wave-offering; seven^f sabbaths shall be complete:

16 Even unto the morrow after the seventh sabbath shall ye number^g fifty days; and ye shall offer a new meat-offering unto the LORD.

17 Ye shall bring out of your habitations two wave-loaves, of two tenth deals: they shall be of fine flour; they shall be baked with leaven; *they are the first-fruits^h unto the LORD.*

18 And ye shall offer with the bread seven lambs withoutⁱ blemish, of the first year, and one young bullock, and two rams: they shall be for a burnt-offering unto the LORD, with their meat-offering, and their drink-offerings, *even an offering made by fire, of sweet savour unto the LORD.*

19 Then ye shall sacrifice one kid^j of the goats for a sin-offering, and two lambs of the first year for a sacrifice of peace-offerings.

20 And the priest shall wave them with the bread of the first-fruits, for a wave-offering before the LORD, with the two lambs: they^k shall be holy to the LORD for the priest.

21 And ye shall proclaim on the selfsame day, *that it may be an holy convocation unto you; ye shall do no servile work therein: it shall be a statute for ever in all your dwellings throughout your generations.*

22 And when ye reap^l the harvest of your land, thou shalt not make clean riddance of the corners of thy field when thou reapest, neither shalt thou gather any gleanings of thy harvest; thou shalt leave them unto the poor,^m and to the stranger: *I am the LORD your God.*

23 And the LORD spake unto Moses, saying,

24 Speak unto the children of Israel, saying, In the seventhⁿ month, in the first day of the month, shall ye have a sabbath, a memorial of blowing of trumpets,^o an holy convocation.

25 Ye shall do no servile work therein; but ye shall offer an offering made by fire unto the LORD.

26 And the LORD spake unto Moses, saying,

27 Also on the tenth day of this seventh month there shall be a day of atonement:^p *it shall be an holy convocation unto you; and ye shall afflict^q your souls, and offer an offering made by fire unto the LORD.*

28 And ye shall do no work in that same day; for it is a day of atonement, to make an atonement for you before the LORD your God.

29 For whatsoever soul *it be* that shall

B. C. 1490.

a Is. 22. 12.

Je. 31. 9.

Eze. 7. 16.

b Ge. 17. 14.

c ch. 2. 14. 16.

d ch. 20. 3. 6.

β rest.

e Ex. 23. 16.

34. 22.

Nu. 29. 12.

De. 16. 13.

Ezr. 3. 4.

Ne. 8. 14.

Zec. 14. 16.

19.

Jn^p. 7. 2.

He. 11. 9.

f ch. 25. 8.

Ex. 34. 22.

De. 16. 9.

g Ac. 2. 1.

h Nu. 29. 35.

Ne. 8. 18.

Jn^p. 7. 37.

γ day of restraint.

i De. 16. 8.

2 Ch. 7. 9.

Joel 1. 14.

2. 15.

k ver. 10.

Nu. 15. 20.

28. 26, &c.

l Mal. 1. 13, 14.

m Ec. 3. 1.

n Nu. 29. 39.

o ch. 4. 23.

p Ex. 23. 16.

q Nu. 18. 12.

De. 18. 4.

1 Co. 9. 14.

δ fruit.

r De. 16. 14, 15.

s Nu. 29. 12.

t ch. 19. 9.

De. 24. 19.

u Ru. 2. 15, &c.

Ps. 41. 1. 3.

112. 9.

Pr. 11. 24, 25.

Is. 58. 7, 8, 10.

Lu. 11. 41.

2 Co. 9. 5, 12.

v Ex. 13. 14.

De. 31. 13.

Ps. 78. 5, 6.

w ver. 2.

x Nu. 10. 10.

29. 1.

Ps. 81. 3, 4.

98. 6.

y ch. 25. 9.

Is. 27. 13.

z Ex. 27. 20, 21.

η to cause to ascend.

a Mat. 25. 3. 8.

Lu. 12. 35.

b ch. 16. 30.

Nu. 29. 7.

c Ezr. 8. 21.

Da. 10. 3.

d Ex. 31. 8.

37. 17, 24.

39. 37.

Zec. 4. 2, 11.

Re. 1. 20.

e Ex. 25. 30.

not be afflicted^a in that same day, he shall^b be cut off from among his people.

30 And whatsoever soul *it be* that doeth any work in that same day, the same soul will I destroy^d from among his people.

31 Ye shall do no manner of work; *it shall be a statute for ever throughout your generations, in all your dwellings.*

32 *It shall be unto you a sabbath of rest, and ye shall afflict your souls: in the ninth day of the month at even, from even unto even, shall ye β celebrate your sabbath.*

33 And ye^e LORD spake unto Moses, saying,

34 Speak unto the children of Israel, saying, The fifteenth day of this seventh month shall be the feast^e of tabernacles for seven days unto the LORD.

35 On the first day shall be an holy convocation; ye shall do no servile work therein.

36 Seven days ye shall offer an offering made by fire unto the LORD: on the eighth^h day shall be an holy convocation unto you; and ye shall offer an offering made by fire unto the LORD: *it is a solemn γ assembly; i and ye shall do no servile work therein.*

37 These are the feasts of the LORD, which ye shall proclaim *to be* holy convocations, to offer an offering made by fire unto the LORD, a burnt-offering, and a meat-offering, a sacrifice, and drink-offerings, every thing upon his day: ^m

38 Besideⁿ the sabbaths of the LORD, and beside your gifts, and beside all your vows, and beside all your free-will-offerings, which ye give unto the LORD.

39 Also in the fifteenth day of the seventh month, when ye have^p gathered in the fruit of the land, ye shall keep a feast unto the LORD seven days: on the first day shall be a sabbath, and on the eighth day shall be a sabbath.

40 And ye shall take you on the first day the δ boughs of goodly trees, branches of palm-trees, and the boughs of thick trees, and willows of the brook; and^r ye shall rejoice before ye^s LORD your God seven days.

41 And ye shall keep it a feast unto the LORD seven^t days in the year: *it shall be a statute for ever in your generations; ye shall celebrate it in the seventh month.*

42 Ye shall dwell in booths seven days: all that are Israelites born shall dwell in booths;

43 That^v your generations may know that I made the children of Israel to dwell in booths, when I brought them out of the land of Egypt: *I am the LORD your God.*

44 And Moses^w declared unto the children of Israel the feasts of the LORD.

CHAP. XXIV.

AND ye^x LORD spake unto Moses, saying,

2 Command^y the children of Israel, that they bring unto thee pure oil-olive, beaten for the light, η to cause the lamps to burn continually.^a

3 Without the vail of the testimony, in the tabernacle of the congregation, shall Aaron order it from the evening unto the morning, before the LORD continually: *it shall be a statute for ever in your generations.*

4 He shall order the lamps upon the pure candlestick^d before ye^e LORD continually.

5 And thou shalt take fine flour, and bake twelve^f cakes thereof: two tenth deals shall be in one cake.

6 And thou shalt set them in two rows,

מִקְרָב עֲשֹׂה: כִּלְמִלְאֲכָה לֹא תַעֲשֶׂה חֻקַּת עוֹלָם 31
 לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל מִשְׁבְּחֵיכֶם: שְׁבַח שִׁבְחֹךָ הוּא 32
 לָכֵן וְעִינֵיכֶם אֵת נִשְׁחֵיכֶם בַּחֲשֵׁה לַחֹדֶשׁ
 בַּעֲרָב מִמֶּעַרֵב עַד־עֲרָב תִּשְׁבְּחוּ שִׁבְחֵיכֶם: ס
 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי 33
 יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בַּחֲמִשָּׁה עָשׂוֹר יוֹם לַחֹדֶשׁ 34
 הַשְּׁבִיעִי הִזֶּה חֹג הַסְּפֹת שִׁבְעַת יָמִים לַיהוָה:
 בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא־קֹדֶשׁ כִּלְמִלְאֲכָת עֲבֹדָה לֹא 35
 תַעֲשׂוּ: שִׁבְעַת יָמִים תִּקְרְבוּ אֵשֶׁה לַיהוָה 36
 בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי מִקְרָא־קֹדֶשׁ יְהִי לָכֵן וְהִקְרַבְתֶּם
 אֵשֶׁה לַיהוָה עֲצֹרָה הוּא כִּלְמִלְאֲכָת עֲבֹדָה לֹא 37
 תַעֲשׂוּ: אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יְהוָה אֲשֶׁר־תִּקְרְאוּ אֹתָם
 מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ לְהִקְרֹב אֵשֶׁה לַיהוָה עֲלֶיהָ וּמִנְחָה 38
 זָבַח וְנִסְכִּים דְּבָרִים בַּיּוֹם: מִלֵּב שִׁבְחָתָהּ 39
 יְהוָה וּמִלֵּב מִתְּהִלָּתְכֶם וּמִלֵּב כִּלְמִלְאֲכָת עֲבֹדָתְכֶם
 וּמִלֵּב כִּלְמִלְאֲכָת אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לַיהוָה: אֵף 39
 בַּחֲמִשָּׁה עָשׂוֹר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאַסְפְּכֶם
 אֶת־תְּבוּאַת הָאָרֶץ תִּחְזֹּו אֶת־דִּגְלֵי יְהוָה שִׁבְעַת 40
 יָמִים בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן שִׁבְחוּ וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי
 שִׁבְחוּ: וְלִקְחֹתֶם לָכֵן בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרִי 41
 עֵץ הָרֹר כַּפֹּת תְּמָרִים וַעֲנַף עֵץ עֵבֶר וַעֲנַף 42
 נָחַל וּשְׂמַחֲתֶם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם שִׁבְעַת 43
 יָמִים: וְחַנְּתֶם אוֹתוֹ חֹג לַיהוָה שִׁבְעַת יָמִים 44
 בַּשָּׁנָה חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי
 תִּחְזֹּו אוֹתוֹ: בִּסְפֹּת תִּשְׁבְּחוּ שִׁבְעַת יָמִים כִּלְ 45
 הָאֲזֹרָה בְּיִשְׂרָאֵל יִשְׁבּוּ בִּסְפֹּת: לְמַעַן יֵדְעוּ 46
 דֹּרֹתֵיכֶם כִּי בִּסְפֹּת הַשְּׁבִיעִי אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 בְּהוֹצִיאִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם אֲנִי יְהוָה 47
 אֱלֹהֵיכֶם: וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת־מֹעֲדֵי יְהוָה אֶל־ 48
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: ס

CAP. XXIV. כ

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: זֶו אֶת־בְּנֵי 1
 יִשְׂרָאֵל וַיְהִי אֵלֶיךָ שִׁמְעוֹן בֶּן־נָדָב בֶּחֶם לְמִאֹר 2
 לְהַעֲלֹת נֵר תְּמִיד: מְחִיל לְפָנֶיךָ הַשֵּׁרֶת 3
 בְּאֵהָל מוֹעֵד יִשְׂרָאֵל אוֹתוֹ אֶהְיֶה מִמֶּעַרֵב עַד 4
 בָּקֶר לִפְנֵי יְהוָה תְּמִיד חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם: 5
 עַל הַמִּטָּה הַזֹּאת יִשְׂרָאֵל אֶת־הַנִּיֹּט לִפְנֵי 6
 יְהוָה תְּמִיד: ס

לִשְׁמֹנוּ לְעֹלָה לַיהוָה: וּמִנְחָתוֹ שְׁנֵי עֹשְׂרִים סֹלֶת 13
 בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן אֵשֶׁה לַיהוָה רֵיחַ נִיחֹחַ וְנִסְכָּהּ 14
 לֶיֶן רִבִּיעֵת הַדֵּין: וְלֶחֶם וְקֵלִי וְכֹרֶמֶל לֹא 15
 תֹאכְלוּ עַד־עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה עַד הַבֹּיָאֲכֶם אֶת־ 16
 קֶרְבֶּן אֱלֹהֵיכֶם חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל 17
 מִשְׁבְּחֵיכֶם: ס וּסְפֹרְתֶם לָכֵן מִמְּחֻרַת 18
 הַשְּׁבֹת מִיּוֹם הַבֹּיָאֲכֶם אֶת־עֶמֶר הַתְּנוּפָה 19
 שִׁבְעַת שִׁבְחוֹת תְּמִימוֹת תִּהְיֶינָה: עַד מִמְּחֻרַת 20
 הַשְּׁבֹת הַשְּׁבִיעִית תִּסְפְּרוּ תְּמִשִּׁים יוֹם וְהִקְרַבְתֶּם 21
 מִנְחָה חֹדֶשָׁה לַיהוָה: מִמְּשֹׁבְתֵיכֶם תְּבִיאִי 22
 לָחֶם תְּנוּפָה שְׁתֵּים שְׁנֵי עֹשְׂרִים סֹלֶת תְּהִי־נָה 23
 הַמִּץ תִּסְפְּרֶנָּה בַּפָּרִים לַיהוָה: וְהִקְרַבְתֶּם עַל־ 24
 הָלֶחֶם שִׁבְעַת כִּבְשִׁים תְּמִימִם בְּנֵי שָׁנָה וּפָר כֹּךְ 25
 בָּקָר אֶחָד וְאִילָם שְׁנָיִם יִהְיוּ עֲלֶיהָ לַיהוָה 26
 וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם אֵשֶׁה רֵיחַ־נִיחֹחַ לַיהוָה: 27
 וְעִשִׂיתֶם שְׂמִיר־עֵינִים אֶחָד לְחִטָּאת וּשְׁנֵי 28
 כִּבְשִׁים בְּנֵי שָׁנָה לְזָבַח שְׁלָמִים: וְהִנֵּחַ 29
 הַכֹּהֵן אֹתָם עַל־לֶחֶם הַבָּפִרִּים תְּנוּפָה לִפְנֵי 30
 יְהוָה עַל־שְׁנֵי כִּבְשִׁים קֹדֶשׁ יִהְיוּ לַיהוָה לִכְהֹן: 31
 וְקִרְאתֶם בַּעֲצֵם הַיּוֹם הַזֶּה מִקְרָא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה 32
 לָכֵן כִּלְמִלְאֲכָת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ חֻקַּת 33
 עוֹלָם בְּכֹל־מִשְׁבְּחֵיכֶם לְדֹרֹתֵיכֶם: וּבִקְצֹרְכֶם 34
 אֶת־חֲצִיר אֶרֶצְכֶם לֹא־תִכְלֶה פֶּתַח שַׁדָּךְ בְּקִצְרֹךְ 35
 וְלִקֵּט חֲצִירָךְ לֹא תִלְקֹט לְעֵנִי וְלִפֶּר תַּעֲשֶׂה 36
 אֹתָם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: ס
 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי 23
 יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ 24
 יִהְיֶה לָכֵן שִׁבְחוֹךָ וְכֶרֶן הַרְוָעָה מִקְרָא־קֹדֶשׁ: 25
 כִּלְמִלְאֲכָת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ וְהִקְרַבְתֶּם אֵשֶׁה 26
 לַיהוָה: ס וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: 27
 אֵף בַּעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה יוֹם הַפָּסְפָּרִים 28
 הוּא מִקְרָא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֵן וְעִינֵיכֶם אֶת־ 29
 נִשְׁחֵיכֶם וְהִקְרַבְתֶּם אֵשֶׁה לַיהוָה: וְכֹל־מִלְאֲכָה 30
 לֹא תַעֲשׂוּ בַּעֲצֵם הַיּוֹם הַזֶּה כִּי יוֹם פָּסְרִים הוּא 31
 לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: כִּי־כֹל 32
 הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר לֹא־הִעֲלָה בַּעֲצֵם הַיּוֹם הַזֶּה וְנִכְרְתָה 33
 מִמֶּמְקֶיהָ: וְכֹל־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה כִּלְמִלְאֲכָה 34
 בַּעֲצֵם הַיּוֹם הַזֶּה וְהִאֲבֹרְתִי אֶת־הַנֶּפֶשׁ הַהִוא 35

5 וְאֵשׁ שָׁנִים תִּזְרַע שָׂדֶךְ וְאֵשׁ שָׁנִים תִּזְרַם בְּרִמְקָהּ
 6 וְאִסְמַת אֶת־תְּבוּאָתָהּ : וּבִשְׁנָה הַשְּׁבִיעִית שָׁבַת
 7 שְׂבָתוֹן יִהְיֶה לְאָרֶץ שָׁבַת לַיהוָה שָׂדֶךְ לֹא תִזְרַע
 8 וּבְרִמְקָהּ לֹא תִזְרַם : אֵת סִפְתָּהּ קִצְיוֹהָ לֹא
 9 תִּקְצֹר וְאֶת־עֵבְרִי מִזִּיקָה לֹא תִבְצֹר שָׁנַת שְׂבָתוֹן
 10 יִהְיֶה לְאָרֶץ : וְהַיְחָה שְׁבַת הָאָרֶץ לָכֵס לְאִמְלָהּ
 11 הָאֵל וּלְעַבְדָּהּ וּלְאִמְתָּהּ וּלְשִׁכְרָהּ וּלְחוֹשְׁבֵי הַגְּדִים
 12 עִמָּךְ : וּלְבַהֲמֶיךָ וּלְחִיהָ אֲשֶׁר בְּאַרְצָהּ יִהְיֶה
 13 כָּל־תְּבוּאָתָהּ לָאֵל : ס וּסְפֹרָת לָךְ שִׁבְעַת
 14 שְׁבָתוֹת שָׁנִים שִׁבְעַת שָׁנִים שִׁבְעַת פְּעָמִים וְהָיוּ לָךְ
 15 יָמֵי שִׁבְעַת שְׁבָתוֹת הַשָּׁנִים תִּשְׁעַת יָרָעִים שָׁנָה :
 16 וְהַעֲבַרְתָּ שׁוֹפָר תְּרוּעָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בַּעֲשׂוֹר
 17 לַחֹדֶשׁ בְּיוֹם הַכַּפָּרִים תַּעֲבִירוּ שׁוֹפָר בְּכָל־אַרְצְכֶם :
 18 וְהִשְׁתַּמְּתֶם אֵת שְׁנַת הַחֲמִישִׁים שָׁנָה וּקְרִאתֶם
 19 יְהִיֹּר בְּאַרֶץ לְכָל־יֹשְׁבֶיהָ יוֹבֵל הוּא יִהְיֶה לָכֵס
 20 וּשְׁבָתָם אִישׁ אֶל־אֲחֻזָּתוֹ וְאִישׁ אֶל־מִשְׁפָּחָתוֹ
 21 תָּשׁוּבוּ : יוֹבֵל הוּא שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה יִהְיֶה
 22 לָכֵס לֹא תִזְרַע וְלֹא תִקְצֹר וְלֹא תִסְפְּחוּהָ וְלֹא
 23 תִבְצֹרוּ אֶת־מִזְבְּחֶיהָ : כִּי יוֹבֵל הוּא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֵס
 24 מִן־הַשָּׁנָה תֵּאֱכְלוּ אֶת־תְּבוּאָתָהּ : בַּשְּׁנַת הַיּוֹבֵל
 25 הַזֹּאת תָּשׁוּבוּ אִישׁ אֶל־אֲחֻזָּתוֹ : וּכְרִיתֻמְבוֹ
 26 מִמֶּנּוּ לַעֲמִיתָהּ אוֹ קָנָה מִן־עַמִּיתָהּ אֶל־
 27 חֹתָנוּ אִישׁ אֶת־אֻזְיוֹ : בְּמִסְפַּר שָׁנִים אֲחֵר
 28 הַיּוֹבֵל תִּקְנָה מֵאֵת עַמִּיתָהּ בְּמִסְפַּר שְׁנֵי־תְבוּאוֹת
 29 יִמְכֹּר לָךְ : לָפִי רַב הַשָּׁלִים מִקְנָתוֹ תִּרְבֶּה מִקְנָתוֹ
 30 וְלִפִּי מִעֹל הַשָּׁלִים תִּמְעִיט מִקְנָתוֹ כִּי מִסְפַּר
 31 תְּבוּאוֹת הוּא מִכֹּר לָךְ : וְלֹא חֹתָנוּ אִישׁ אֶת־
 32 עַמִּיתוֹ וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם :
 33 וְעַשִּׂיתֶם אֶת־דִּקְלוֹתֵי וְאֶת־מִשְׁפְּטֵי הַשְּׁמַיִם
 34 וְעַשִּׂיתֶם אִתָּם וַיִּשְׁבָּתֶם עַל־הָאָרֶץ לְבָמָּה :
 35 וְנִתְּנָה הָאָרֶץ פְּרִיָּהּ וְאִכְלֹתֶם לְשִׁבְעַת וַיִּשְׁבָּתֶם
 36 לְבָמָּה עָלֶיהָ : וְכִי הֵאֱמָרוּ מִדֹּאֲכָל בִּשְׁנָה
 37 הַשְּׁבִיעִית הֵן לֹא תִזְרַע וְלֹא תִאֲכָף אֶת־תְּבוּאָתָהּ :
 38 וְצִוִּיתִי אֶת־בְּרַכְתִּי לָכֵס בַּשְּׁנָה הַשְּׁשִׁית וְעָשָׂה
 39 אֶת־הַתְּבוּאָה לְשֵׁשׁ הַשָּׁנִים : תִּרְעַתֶם אֶת־
 40 הַשְּׁנָה הַשְּׁמִינִת וְאִכְלֹתֶם מִן־הַתְּבוּאָה יָשׁוּ
 41 עַד הַשְּׁנָה הַתְּשִׁיעִת עַד־בּוֹא תְּבוּאָתָהּ תֵּאֱכְלוּ
 42 יָשׁוּ : וְהָאָרֶץ לֹא תִמְכַּר לְעַמִּיתוֹ כִּי־לִי הָאָרֶץ

וְלִקְחָתָּ סֵלָה וְאִמְרָת אֲתָהּ שְׂתִים עֶשְׂרֵה חֳלוֹת
שְׁלֵשׁ עֶשְׂרִים יְהִי הַחֹלָה הָאֶתָּה וְשִׁמַּת אוֹתָם
שְׂתִים מִשְׁכּוֹת תֵּשֶׁת הַמִּשְׁכָּתָּה עַל הַשְּׁלֹתָן הַפְּחֹד
לִפְנֵי יְהוָה וְנִתְּתָה עַל־הַמִּשְׁכָּתָּה לְבָנָה וּפָרָה
וְהִיָּתָה לְחֹסֶם לְאוֹפָרָה אֲשֶׁה לַיהוָה בַּיּוֹם
הַשְּׁבִיעִת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִת יִסְרְכְּנָה לִפְנֵי יְהוָה תִּמְדֹּר
מֵאֶת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּרִית עֹלָם וְהִיָּתָה לְאֶחָדָן
וּלְבָנָיו וְאֶלְהֹדוּ בְּמָקוֹם קָדֹשׁ לִי קֹדֶשׁ קְדָשִׁים וְהָיָה
לִי מִאֲשֵׁי יְהוָה חֶק־עֹלָם וְהָיָה בְּיָמֵי יְהוָה
יִשְׂרָאֵלִית וְהָיָה בְּרָאשִׁי מִצְרַיִם בְּחֹדֶר בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְהָיָה בְּפִתְחָהּ בֶּן הַיִּשְׂרָאֵלִית וְהָיָה
הַיִּשְׂרָאֵלִי וְיִקָּב בֶּן־הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית אֶת־
הַשֵּׁם וְיִקָּלֵל וְיִבְיָאוּ אֹתוֹ אֶל־מִשְׁחָה וְשֵׁם אִמּוֹ
שְׁלֹמִית בְּתֻדְבָרִי לְמַשְׁחָה וְהָיָה בְּמִשְׁמַח
לִפְרֹשׁ לָהֶם עַל־פִּי יְהוָה וְהָיָה
וְיִדְבַר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר הִנֵּנִי אֶת־
הַמִּקְוֵל אֶל־מַחֲוֵץ לְמַחְנֶה וְסִמְכּוֹ כָּל־הַשְּׂמֵעִים
אֶת־יְדֵיהֶם עַל־רֹאשׁוֹ וְיִרְמְזוּ אֹתוֹ כָּל־הָעֵדָה וְהָיָה
וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַדּוֹבֵר לֵאמֹר אִישׁ אִישׁ כִּי־
יִקָּלֵל אֱלֹהָיו וְנִשְׁאָה חֲסָאוֹ וְיִקָּב שֵׁם־יְהוָה
מוֹת יוֹכַת רָגֹם וְיִרְמְזוּ כָּל־הָעֵדָה כָּל־
פְּאֻרָהּ בְּנִקְנֹה שֵׁם יוֹמֶת וְהָיָה כִּי יִפֹּה
כָּל־נֶפֶשׁ אָדָם מוֹת יוֹמֶת וּמִפֹּה נֶפֶשׁ
בְּהִמָּה יִשְׁלַמְנָה נֶפֶשׁ תַּחַת נֶפֶשׁ וְהָיָה
כִּי־יִתֵּן מוֹם בְּעַמִּיתוֹ כָּאֲשֶׁר עָשָׂה בֶּן־עִשָּׂה
לֹא וְשָׁבַר תַּחַת שָׁבַר עֵין תַּחַת עֵין שָׁן
תַּחַת שָׁן כָּאֲשֶׁר יִתֵּן מוֹם כָּאֲדָם בֶּן־יִרְמִיָּה
וּמִפֹּה בְּהִמָּה יִשְׁלַמְנָה וּמִפֹּה אָדָם
יִמָּת וּמִשְׁפַּט אֲחֹרִי יְהִי לָהֶם כָּל־פְּאֻרָה
יְהִי כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וְיִדְבַר מֹשֶׁה
אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּצִיאוּ אֶת־הַמִּקְוֵל אֶל־מַחֲוֵץ
לְמַחְנֶה וְיִרְמְזוּ אֹתוֹ אֶבֶן וּבְנֵי־יִשְׂרָאֵל עָשׂוּ כָּאֲשֶׁר
צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה

פ פ פ לב 32

CAP. XXV. פה

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי לֵאמֹר: דְּבַר
אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כֹּה אָמַר יְהוָה
אֱשׂוּר אֲנִי תְּרִי לָכֶם וּשְׁבַתְהָ הָאָרֶץ שִׁבְתָּ לַיהוָה:

six on a row, upon the pure table^a before the LORD.

7 And thou shalt put pure frankincense upon *each* row, that it may be on the bread for a memorial, *even* an offering made by fire unto the LORD.

8 Every^c sabbath he shall set it in order before the LORD continually, *being taken* from the children of Israel by an everlasting covenant.

9 And it shall be Aaron's & his sons'; & they^d shall eat it in the holy place: for it is most holy unto him of the offerings of the LORD made by fire, by a perpetual statute.

10 And the son of an Israelitish woman, whose father *was* an Egyptian, went out among the children of Israel; and this son of the Israelitish woman and a man of Israel strove together in the camp;

11 And the Israelitish woman's son blasphemed^e the name of the LORD, and cursed. And they brought^f him unto Moses; (and his mother's name *was* Shelomith, the daughter of Dibri, of the tribe of Dan);

12 And they^g put him in ward, δ that the mind^h of the LORD might be shewed them.

13 And the LORD spake unto Moses, saying,

14 Bring forth him that hath cursed without the camp; and let all that heard him lay their handsⁱ upon his head, and let all the congregation stone him.

15 And thou shalt speak unto the children of Israel, saying, Whosoever curseth his God shall bear his sin.

16 And he^j that blasphemeth the name of the LORD, he shall surely be put to death, and all the congregation shall certainly stone him: as well the stranger, as he that is born in the land, when he blasphemeth the name of the LORD, shall be put to death.

17 And he that killeth any^k man shall surely be put to death.

18 And he that killeth a beast^l shall make it good; η beast for beast.

19 And if a man cause a blemish in his neighbour; as^m he hath done, so shall it be done to him;

20 Breach for breach, eye for eye, tooth for tooth; as he hath caused a blemish in a man, so shall it be done to him *again*.

21 And he that killeth a beast, he shall restore it; and he that killeth a man, he shall be put to death.

22 Ye shall have oneⁿ manner of law, as well for the stranger, as for one of your own country: for I *am* the LORD your God.

23 And Moses spake to the children of Israel, that they should bring forth him that had cursed out of the camp, and stone him with stones. And the children of Israel did as the LORD commanded Moses.

CHAP. XXV.

AND the LORD spake unto Moses in mount Sinai, saying,

2 Speak unto the children of Israel, and say unto them, When ye come into the land which I give you, then shall the land θ keep a sabbath unto the LORD.

3 Six^o years thou shalt sow thy field, and six years thou shalt prune thy vineyard, and gather in the fruit thereof;

4 But in the seventh year shall be a sabbath of rest unto the land, a sabbath for the LORD: thou shalt neither sow thy field, nor prune thy vineyard.

B. C. 1490.

a 1 Ki. 7. 48.

He. 9. 2.

b 2 Ki. 19. 29.

β separation.

c 1 Ch. 9. 32.

2 Ch. 2. 4.

d ch. 8. 31.

Ex. 29. 32.

1 Sa. 21. 6.

Mat. 12. 4.

e Job 1. 5, 11,

22.

Is. 8. 21.

γ loud of

sound.

f ch. 23. 24, 27.

g Nu. 10. 10.

h Ex. 18. 26.

i Is. 61. 1, 2.

63. 4.

Je. 34. 15. 17

Zec. 9. 11, 12

Lu. 4. 16. 21.

k Nu. 15. 34.

δ to expound

unto them

according

to the

mouth of

the LORD.

l Nu. 27. 5.

m ver. 13.

Nu. 36. 4.

n De. 13. 9.

17. 7.

o ver. 10.

ch. 27. 17. 24

p Ex. 20. 7.

1 Ki. 21. 10.

13.

Ps. 74. 10, 18

139. 20.

Mat. 12. 31.

q ver. 17.

ch. 19. 13.

Mi. 2. 2, 3.

1 Co. 6. 8.

ζ smiteth the

life of a

man.

r Ex. 21. 12.

Nu. 35. 31.

De. 19. 11, 12

s ver. 21.

η life for

life.

t De. 19. 21.

Mat. 5. 38.

7. 2.

u Ge. 42. 18.

Je. 22. 16.

Ps. 103. 18.

w Nu. 15. 16.

x De. 12. 10.

Ps. 4. 8.

Pr. 1. 33.

Je. 23. 6.

Eze. 34. 25. 28.

y De. 28. 8.

z 2 Ki. 19. 29.

θ rest.

κ for cutting

off, or, to

be quite

cut off.

a Ex. 23. 10.

2 Ch. 36. 21.

b 2 Ch. 7. 20.

c Ps. 39. 12.

5 That^b which growth of its own accord of thy harvest thou shalt not reap, neither gather the grapes of thy β vine undressed: for it is a year of rest unto the land.

6 And the sabbath of the land shall be meat for you; for thee, and for thy servant, and for thy maid, and for thy hired servant, and for thy stranger that sojourneth with thee,

7 And for thy cattle, and for the beast that *are* in thy land, shall all the increase thereof be meat.

8 And thou shalt number seven sabbaths of years unto thee, seven times seven years; and the space of the seven sabbaths of years shall be unto thee forty and nine years.

9 Then shalt thou cause the trumpet of the γ jubilee to sound on the tenth day of the seventh month; in the day^f of atonement shall ye make^g the trumpet sound throughout all your land.

10 And ye shall hallow the fiftieth year, and proclaim^h liberty throughout all the land unto all the inhabitants thereof: it shall be a jubilee unto you; and ye shall return^m every man unto his possession, and ye shall return every man unto his family.

11 A jubilee shall that fiftieth year be unto you: ye shall not sow, neither reap that which growth of itself in it, nor gather the grapes in it of thy vine undressed.

12 For it *is* the jubilee; it shall be holy unto you: ye shall eat the increase thereof out of the field.

13 In^o the year of this jubilee ye shall return every man unto his possession.

14 And if thou sell ought unto thy neighbour, or buyest *ought* of thy neighbour's hand, ye^q shall not oppress one another:

15 According to the number of years after the jubilee thou shalt buy of thy neighbour, and according unto the number of years of the fruits he shall sell unto thee:

16 According to the multitude of years thou shalt increase the price thereof, and according to the fewness of years thou shalt diminish the price of it: for *according* to the number of the years of the fruits doth he sell unto thee.

17 Ye shall not therefore oppress one another; but thou shalt fear^r thy God: for I *am* the LORD your God.

18 Wherefore ye shall do^v my statutes, and keep my judgments, and do them; and ye shall dwell in the land in safety.

19 And the land shall yield her fruit, and ye shall eat your fill, and dwell therein in safety.

20 And if ye shall say, What shall we eat the seventh year? behold, we shall not sow, nor gather in our increase:

21 Then I will command^y my blessing upon you in the sixth year, and it shall bring forth fruit for three years.

22 And^z ye shall sow the eighth year, and eat yet of old fruit until the ninth year; until her fruits come in ye shall eat of the old store.

23 The land shall not be sold κ for ever: for the land *is* mine; δ for ye *are* strangers^c and sojourners with me.

24 And in all the land of your possession ye shall grant a redemption for the land.

25 If thy brother be waxen poor, and hath sold away *some* of his possession,

and^a if any of his kin come to redeem it, then shall he redeem that which his brother sold.

26 And if the man have none to redeem it, and β himself be able to redeem it;

27 Then let him count^c the years of the sale thereof, and restore the overplus unto the man to whom he sold it, that he may return unto his possession.

28 But if he be not able to restore it to him, then that which is sold shall remain in the hand of him that hath bought it, until the year of jubilee: and in the jubilee it shall go out,^e and he shall return unto his possession.

29 And if a man sell a dwelling-house in a walled city, then he may redeem it within a whole year after it is sold; *within* a full year may he redeem it.

30 And if it be not redeemed within the space of a full year, then the house that *is* in the walled city shall be established for ever to him that bought it, throughout his generations: it shall not go out in the jubilee.

31 But the houses of the villages which have no walls round about them shall be counted as the fields of the country; they ζ may be redeemed, and they shall go out in the jubilee.

32 Notwithstanding, the cities^k of the Levites, and the houses of the cities of their possession, may the Levites redeem at any time.

33 And if η a man purchase of the Levites, then the house that was sold, and the city of his possession, shall go out in the year of jubilee: for the houses of the cities of the Levites *are* their possession among the children of Israel.

34 But the field^k of the suburbs of their cities may not be sold; for it *is* their perpetual possession.

35 And if thy brother be waxen^l poor, and θ fallen in decay with thee, then thou shalt λ relieve^m him; *yea, though he be a stranger,ⁿ or a sojourner; that he may live with thee.*

36 Take thou no usury^o of him, or increase: but fear^p thy God; that thy brother may live with thee.

37 Thou shalt not give him thy money upon usury, nor lend him thy victuals for increase.

38 I^r *am* the LORD your God, which brought you forth out of the land of Egypt, to give you the land of Canaan, and to be your God.

39 And if thy brother *that dwelleth* by thee be waxen poor, and be sold unto thee, thou shalt not ρ compel him to serve as a bond-servant:

40 But^v as an hired servant, and as a sojourner, he shall be with thee, and shall serve thee unto the year of jubilee:

41 And *then* shall he depart from thee, both he and his children with him, and shall return unto his own family, and unto the possession of his fathers shall he return.

42 For they *are* my^z servants, which I brought forth out of the land of Egypt: they shall not be sold σ as bondmen.

43 Thou shalt not rule over him with rigour,^c but shalt fear^d thy God.

44 Both thy bondmen, and thy bondmaids, which thou shalt have, *shall be* of the heathen that are round about you;

B. C. 1490.

a Ru. 2. 20.

Je. 32. 7, 8.

b Is. 56. 6.

β his hand

hath attained

and found sufficiency.

ch. 5. 7.

c ver. 50. 52.

d Is. 14. 2.

γ ye shall

serve yourselves with them.

ver. 39.

e ver. 13.

f ver. 43.

δ his hand obtain.

ver. 26.

g Ne. 5. 5, 8.

ζ redemption

belongeth unto it.

h Nu. 35. 2.

Jos. 21. 1, &c

i Job 7. 1.

Is. 16. 14.

η or, one of the Levites

redeem them.

k Ac. 4. 36, 37.

l Ga. 2. 10.

1 Jn. 3. 17.

θ his hand

faileth.

λ strengthen.

m De. 15. 7, 8.

n He. 13. 2.

μ or, by these means.

o De. 23. 19.

Ps. 15. 5.

p Ne. 5. 9, 15.

q ver. 42.

r ch. 22. 32, 33.

s De. 16. 22.

27. 15.

ν or, pillar.

π a stone of picture, or, figured stone.

ρ serve thyself with him with the service.

t ch. 19. 30.

u De. 11. 13, 15.

28. 1, 14.

v Ex. 21. 2, 3.

w Is. 30. 23.

Eze. 34. 26.

x Ps. 67. 6.

y Am. 9. 13.

z ver. 55.

1 Co. 7. 22, 23.

a Ps. 147. 14.

σ with the sale of a bondman.

τ cause to cease.

b 2 Ki. 17. 25.

Eze. 5. 17.

c ver. 46.

Ep. 6. 9.

d Mal. 3. 5.

e De. 32. 30.

of them shall ye buy bondmen and bondmaids.

45 Moreover, of the children of the strangers^b that do sojourn among you, of them shall ye buy, and of their families that *are* with you, which they begat in your land: and they shall be your possession.

46 And ye shall take them as an inheritance^d for your children after you, to inherit *them* for a possession; γ they shall be your bondmen for ever: but over your brethren, the children of Israel, ye shall not rule one over another with rigour.^f

47 And if a sojourner or stranger^g wax rich by thee, and thy brother *that dwelleth* by him wax poor, and sell^h himself unto the stranger or sojourner by thee, or to the stock of the stranger's family:

48 After that he is sold he may be redeemed again; one of his brethren may redeem him:

49 Either his uncle, or his uncle's son, may redeem him, or *any* that is nigh of kin unto him of his family may redeem him; or, if he be able, he may redeem himself.

50 And he shall reckon with him that bought him from the year that he was sold to him unto the year of jubilee: and the price of his sale shall be according unto the number of years; according to the timeⁱ of an hired servant shall it be with him.

51 If *there be* yet many years *behind*, according unto them he shall give again the price of his redemption out of the money that he was bought for.

52 And if there remain but few years unto the year of jubilee, then he shall count with him, and according unto his years shall he give him again the price of his redemption.

53 And as a yearly hired servant shall he be with him: and the other shall not rule with rigour over him in thy sight.

54 And if he be not redeemed μ in these years, then he shall go out in the year of jubilee, both he, and his children with him.

55 For unto me the children of Israel *are* servants; they^q *are* my servants, whom I brought forth out of the land of Egypt: I *am* the LORD your God.

CHAP. XXVI.

YE^r shall make you no idols nor graven image, neither rear you up a ν standing image, neither shall ye set up *any* π image of stone in your land, to bow down unto it: for I *am* the LORD your God.

2 Ye^t shall keep my sabbaths, and reverence my sanctuary: I *am* the LORD.

3 If^u ye walk in my statutes, and keep my commandments, and do them;

4 Then I will give you rain^v in due season, and the land^w shall yield her increase, & the trees of ye field shall yield their fruit.

5 And your threshing^y shall reach unto the vintage, & the vintage shall reach unto the sowing time; & ye shall eat your bread to the full, and dwell in your land safely.

6 And I will give peace^a in the land, and ye shall lie down, and none shall make you afraid: and I will τ rid evil beasts^b out of the land, neither shall the sword go through your land.

7 And ye shall chase your enemies, and they shall fall before you by the sword.

8 And^c five of you shall chase an hun-

והושבים הנזרים עמכם מהם תקנו
וממשפחתם אשר עמכם אשר הולידו בארצכם
והיו לכם לאחיה: והתנהלתם אתם לבניכם
אחריכם לרשת אחיה לעלם בדם תעבדו
ובאחיכם בני ישראל איש באחיו לא תרדה בו
בפרך: ס וכן תשיג יד גר וחושב עמך
ימך אחיה עמו ובמפר לגר חושב עמך או
לעקר משפחת גר: אחרי נמפר גאלה תהיה
לו אחד מאחיו ונאלנו: אודו או בן דוד
ונאלנו או משאך בשורו ממשפחתו ונאלנו או
השניה ירו ונאל: וחשב עסקנה משנה
המכור לו עד שנת הבל והיה בסוף ממכרו
במספר שנים כימי שכיר יהיה עמו: אם
עוד רבות בשנים לסוף ישיב גאלהו מן
מקנהו: ואם מעט נשאך בשנים עד שנת
הבל וחשבו לו כפי שניו ישיב את גאלהו:
כשכיר שנה בשנה יהיה עמו לא ירדה בפרך
לענין: ואם לא נאל גאלה ויצא בשנת הבל
הוא ובניו עמו: כי ל בני ישראל עבדים עבדי
הם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים אני
יהוה אלהיכם:

CAP. XXVI. כו

לא תעשו לכם אילים וסל ומצבה לא תקימו
לכם ואבן משפית לא תתנו בארצכם
להשתחוות עליה כי אני יהוה אלהיכם: את
שבתתי תשמרו ומקדשי תיראו אני יהוה:
ס ס ס
אם בחרתי חלני ואת מצותי השמרו ועשיתם
אתם: ונתתי נשמיכם בעתם ונתנה הארץ
יבולה ועץ השדה יתן פרו: והשיג לכם
דוש את ציצי וציצי ישיג את צרע ואכלתם
לחמכם לשבע וישבתם לבטח בארצכם:
ונתתי שלום בארץ וישכבתם ואין מחרד
ותשבתו חיה רעה מן הארץ תרבו לא תעברו
בארצכם: וירפתם את איביכם ונמלו לפניכם
לחרב: וירפו מכם חמשה מאה ומאה מכם
רבבה ירשו ונשלו איביכם לפניכם לחרב:

24 יירגום ותושבים אתם עמך: וכל ארץ
25 יהיוחכם גאלה תתנו לארץ: ס כי ימך
אחיה ומכר מאחיו ונא גאלו חקב אליו
26 ונאל את ממפר אחיו: ואיש כי לא יהיה
לו גאל השניה ירו ומצא גר גאלתו:
27 וחשב את שני ממפרו חשיב את העדף לאיש
28 אשר מכרלו ושב לאחיו: ואם לא מצא
ידו ה' השני לו והיה ממכרו ביד הקנה
אחיו עד שנת היובל ויצא בבל ושב
29 לאחיו: ס ואיש כי ימכר בית מושב עיר
חומה תהיה גאלתו עד תם שנת ממכרו
30 ימים תהיה גאלתו: ואם לא נאל עד
מלאה לו שנה חמימה וקם הבית אשר בעיר
אשר לא חמה לצמית לקנה אתו לדרתו לא
31 יצא בבל: ובתי החצרים אשר איך להם
חמה סבי על שדה הארץ יחשב גאלה תהיה לו
32 ובבל יצא: וערו הלויים בתי ערי אחותם
33 גאלת עולת תהיה ללויים: ואשר נאל
מן הלויים ויצא ממפר בית ועיר אחיו בבל
כי בתי ערי הלויים הוא אחתם בתוך בני
34 ישראל: ושדה מנש עירם לא ימכר כי
35 אחות עולם היא להם: ס וכי ימך
אחיה ומכר ירו עמך והחוקת בו גר וחושב
36 ותי עמך: אלתקח מאתו נשך ותרפית
37 ויראת מאלהך ותי אחיה עמך: את כסף
38 לאחתן לו בנשך ובמרפית לאחתן אכלה: אני
יהוה אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ
מצרים לחת לכם את ארץ כנען להיות לכם
39 לאלהים: ס וכי ימך אחיה עמך ובמפר
40 לא תעברו בו עברת עבר: כשכיר פחוש יהיה
41 עמך עד שנת הבל ועבר עמך: ויצא מעמך
הוא ובניו עמו ושב אל משפחתו ואל אחות
42 אבותיו ישוב: כי עבדי הם אשר הוצאתי אתם
43 מארץ מצרים לא ימכרו ממכרת עבד: לא
44 תרדה בו בפרך ויראת מאלהך: ועבדך
ואמך אשר יהיה לך מאת הזנים אשר
45 סביתכם מהם תקנו עבד ואמה: וגם מגני

9 האכלו: והשמידתי את צמחיהם והכרתי את-
 10 חמניהם ונתתי את פגריכם על פגרי גלליכם
 11 ונשנן וישנן מפני חדש תוציא: ונתתי משכני
 12 בתוכם ולא תגועל נפשי אתכם: והתחלתי
 13 בתוכם והייתי לכם לאלהים ואתם תהיו לי
 14 לעם: אני יהוה אלהיכם אשר הוצאתי
 15 אתכם מארץ מצרים מהיית להם עבדים ואשר
 16 ממות עליכם ואולד אתכם קוממו: ס
 17 ואם לא תשמעו לי ולא תעשו את כל המצוות
 18 האלה: ואם בזהבתי תמאסו ואם את משפטי
 19 תגועל בנשקם בלתי עשות את כל מצוותי
 20 להפרם את בריתי: אף אני אעשה ואת
 21 לכם והסדתי עליכם גדולה את השחפת ואת
 22 השדחת מכלות עינים ומדינת נפש וירעתם
 23 לרוע ורעכם ואכלו איביכם: ונתתי פני בכם
 24 ונפתם לפני איביכם ורדו בכם שונאים ונסתם
 25 ואין רחם אתכם: ואם עד אלה לא תשמעו לי
 26 ויספתי ליסרה אתכם שבע על חטאתיכם:
 27 ושברתי את גאון ענקם ונתתי את שמכם
 28 כפרל ואת ארצכם בנחשה: ותם לרוע פחכם
 29 ולא תתנו ארצכם את ביטח ועץ הארץ לא יתן
 30 פרוי: ואם תלכו עמי קרי ולא תאבו לשמע לי
 31 ויספתי עליכם מזה שבע חטאתיכם:
 32 והשלחתי בכם את חיות השדה ושלחה אתכם
 33 והכריתה את בהמתכם והמשיכה אתכם ונשמו
 34 בריכם: ואם באלה לא תסרו לי תולכתם
 35 עמי קרי: ותלכתי אף אני עמכם בקרי והפיתי
 36 אתכם גם אני שבע על חטאתיכם: והבאתי
 37 עליכם הרב נקמות נקם ברית ונאססתם אל-
 38 עריכם ושלחתי רב בתוכם ונתתם ביד אויב:
 39 בשביר לכם משה לחם ואפס עשור נשים
 40 לחמכם בתור אחד והשינו לחמכם במשקל
 41 ואבלתם ולא תשבעו: ס ואם בזה לא
 42 תשמעו לי תולכתם עמי בקרי: ותלכתי עמכם
 43 בחמת קרי וספתי אתכם אף אני שבע על-
 44 חטאתיכם: ואבלתם בשר בניכם ובשר בנותיכם

האכלו: והשמידתי את צמחיהם והכרתי את-
 חמניהם ונתתי את פגריכם על פגרי גלליכם
 ונשנן וישנן מפני חדש תוציא: ונתתי משכני
 בתוכם ולא תגועל נפשי אתכם: והתחלתי
 בתוכם והייתי לכם לאלהים ואתם תהיו לי
 לעם: אני יהוה אלהיכם אשר הוצאתי
 אתכם מארץ מצרים מהיית להם עבדים ואשר
 ממות עליכם ואולד אתכם קוממו: ס
 ואם לא תשמעו לי ולא תעשו את כל המצוות
 האלה: ואם בזהבתי תמאסו ואם את משפטי
 תגועל בנשקם בלתי עשות את כל מצוותי
 להפרם את בריתי: אף אני אעשה ואת
 לכם והסדתי עליכם גדולה את השחפת ואת
 השדחת מכלות עינים ומדינת נפש וירעתם
 לרוע ורעכם ואכלו איביכם: ונתתי פני בכם
 ונפתם לפני איביכם ורדו בכם שונאים ונסתם
 ואין רחם אתכם: ואם עד אלה לא תשמעו לי
 ויספתי ליסרה אתכם שבע על חטאתיכם:
 ושברתי את גאון ענקם ונתתי את שמכם
 כפרל ואת ארצכם בנחשה: ותם לרוע פחכם
 ולא תתנו ארצכם את ביטח ועץ הארץ לא יתן
 פרוי: ואם תלכו עמי קרי ולא תאבו לשמע לי
 ויספתי עליכם מזה שבע חטאתיכם:
 והשלחתי בכם את חיות השדה ושלחה אתכם
 והכריתה את בהמתכם והמשיכה אתכם ונשמו
 בריכם: ואם באלה לא תסרו לי תולכתם
 עמי קרי: ותלכתי אף אני עמכם בקרי והפיתי
 אתכם גם אני שבע על חטאתיכם: והבאתי
 עליכם הרב נקמות נקם ברית ונאססתם אל-
 עריכם ושלחתי רב בתוכם ונתתם ביד אויב:
 בשביר לכם משה לחם ואפס עשור נשים
 לחמכם בתור אחד והשינו לחמכם במשקל
 ואבלתם ולא תשבעו: ס ואם בזה לא
 תשמעו לי תולכתם עמי בקרי: ותלכתי עמכם
 בחמת קרי וספתי אתכם אף אני שבע על-
 חטאתיכם: ואבלתם בשר בניכם ובשר בנותיכם

dred, and an hundred of you shall put ten thousand to flight: and your enemies shall fall before you by the sword.

9 For I will have respect unto ^b you, and make ^d you fruitful, and multiply ^e you, and establish my covenant with you.

10 And ye shall eat old ^k store, and bring forth the old because of the new.

11 And I will set my tabernacle ^k among you: and my soul shall not abhor ^l you.

12 And I will walk ⁿ among you, and ^o will be your God, and ye shall be my people.

13 ^l *I am* the LORD your God, which brought you forth out of the land of Egypt, that ye should not be their bondmen; and I have broken ^o the bands of your yoke, and made you go upright.

14 But ^l if ye will not hearken unto me, and will not do all these commandments;

15 And if ye shall despise my statutes, or if your soul abhor my judgments, so that ye will not do all my commandments, *but* that ye break ^u my covenant:

16 I also will do this unto you; I will even appoint ^o over you terror, consumption, and the burning ague, that shall consume the eyes, and cause sorrow of heart: and ye shall sow ^x your seed in vain, for your enemies ^y shall eat it.

17 And I will set my face against you, & ye shall be slain ^a before your enemies: they that hate you shall reign over you; and ye shall flee ^c when none pursueth you.

18 And if ye will not yet for all this hearken unto me, then I will punish you seven times more for your sins.

19 And I will break the pride ^d of your power; and I will make your heaven as iron, and your earth as brass:

20 And your strength shall be spent in vain: ^f for your land shall not yield her increase, neither shall the trees of the land yield their fruits.

21 And if ye walk ^o contrary unto me, and will not hearken unto me; I will bring seven times more plagues upon you according to your sins.

22 I will also send wild beasts ^k among you, which shall rob you of your children, and destroy your cattle, and make you few in number; and your *high-ways* shall ^m be desolate.

23 And if ye will not be reformed by me by these things, but will walk contrary unto me;

24 Then will I also walk ^o contrary unto you, and will punish you yet seven times for your sins.

25 And I will bring a sword upon you, that shall avenge ^r the quarrel of *my* covenant: and when ye are gathered together within your cities, I will send the pestilence ^u among you; and ye shall be delivered into the hand of the enemy.

26 And when I have broken ^v the staff of your bread, ten women shall bake your bread in one oven, and they shall deliver you your bread again by weight: and ye shall eat, and not ^y be satisfied.

27 And if ye will not for all this hearken unto me, but walk contrary unto me;

28 Then I will walk contrary unto you also in fury; and I, even I, will chastise you seven times for your sins.

29 And ye shall eat ^b the flesh of your sons, and the flesh of your daughters shall ye eat.

30 And I will destroy ^c your high places,

B. C. 1490.

a ch. 20. 23.

b Ex. 2. 25.

c 2 Ki. 13. 23.

d Ne. 2. 3.

e Ne. 9. 23.

f Ps. 107. 38.

g 2 Ch. 36. 19.

h Mat. 24. 2.

i Is. 1. 13.

j ch. 25. 22.

k Je. 25. 11, 18.

l Ps. 76. 2.

m Eze. 37. 26..

n 28.

o Re. 21. 3.

p De. 32. 19.

q Ps. 78. 59.

r Je. 19. 8.

s 2 Co. 6. 16.

t Oze. 11. 20.

u Ps. 44. 11.

v ch. 25. 38, 42.

w 2 Ch. 26. 21.

x Je. 2. 20.

y De. 28. 15..68

z Eze. 16. 59.

aa Eze. 21. 7, 15.

ab upon.

ac Job 15. 21.

ad driven.

ae Mi. 6. 15.

af Ne. 9. 36, 37.

ag Is. 10. 4.

ah Je. 19. 7.

ai Ju. 2. 14.

aj Pr. 28. 1.

ak Is. 25. 11.

al La. 4. 9.

am Eze. 4. 17.

an Ps. 127. 1.

ao 1 Ki. 8. 33, &c.

ap Ne. 9. 2, &c.

aq Pr. 28. 13.

ar Lu. 15. 18.

as 1 Jo. 1. 9.

at or, at all

au adventures

av with me.

aw 2 Ki. 17. 25.

ax Eze. 5. 17.

ay Je. 9. 26.

az Ac. 7. 51.

ba Ro. 2. 29.

bb 2 Ch. 12. 6.

bc 7. 12.

bd Ps. 39. 9.

be 51. 3. 4.

bf Da. 9. 7.

bg La. 1. 4.

bh Ps. 106. 45.

bi Eze. 16. 60.

bj Ps. 18. 26.

bk Is. 63. 10.

bl Joel 2. 18.

bm ver. 34, 35.

bn Eze. 32. 35.

bo Eze. 20. 37.

bp ver. 41.

bq 2 Ch. 36. 16.

br Je. 24. 10.

bs Ps. 105. 16.

bt Ps. 94. 14.

bu La. 3. 31.

bv Ro. 11. 2.

bw Ps. 89. 33, 34.

bx Hag. 1. 5.

by Ro. 11. 28.

bz Lu. 1. 72, 73.

ca La. 4. 10.

cb Eze. 6. 3..13.

and cut down your images, and cast your carcases upon the carcases of your idols, and my soul shall abhor ^a you.

31 And I will make your cities ^e waste, and bring your sanctuaries ^f unto desolation, and I will not smell ^g the savour of your sweet odours.

32 And I will bring the land ⁱ into desolation: and your enemies which dwell therein shall be astonished ^m at it.

33 And I will scatter ^p you among the heathen, and will draw out a sword after you: and your land shall be desolate, and your cities waste.

34 Then shall the land ^r enjoy her sabbaths, as long as it lieth desolate, and ye ^{be} in your enemies' land; *even* then shall the land rest, and enjoy her sabbaths.

35 As long as it lieth desolate it shall rest; because it did not rest in your sabbaths, when ye dwelt upon it.

36 And upon them that are left *alive* of you I will send a faintness ^v into their hearts in the lands of their enemies; and the sound ^w of a γ shaken leaf shall chase them; and they shall flee, as fleeing from a sword; and they shall fall when none pursueth.

37 And they shall fall ^z one upon another, as it were before a sword, when none pursueth: and ye shall have no power to stand ^b before your enemies.

38 And ye shall perish among the heathen, and the land of your enemies shall eat you up.

39 And they that are left of you shall pine ^a away in their iniquity in your enemies' lands; and also in the iniquities of their fathers shall they pine away with them.

40 If ^g they shall confess their iniquity, and the iniquity of their fathers, with their trespass which they trespassed against me, and that also they have walked contrary unto me;

41 And that I also have walked contrary unto them, and have brought them into the land of their enemies; if then their uncircumcised ⁱ hearts be ^k humbled, and they then accept ^l of the punishment of their iniquity:

42 Then will I remember ⁿ my covenant with Jacob, and also my covenant with Isaac, and also my covenant with Abraham will I remember; and I will remember the land ^p.

43 The land also shall be left of them, and shall enjoy her sabbaths, ^q while she lieth desolate without them: and they shall accept ^r of the punishment of their iniquity: because, even because they despised ^s my judgments, and because their soul abhorred my statutes.

44 And yet for all that, when they be in the land of their enemies, I will ^u not cast them away, neither will I abhor them, to destroy them utterly, and to break ^x my covenant with them: for I *am* the LORD their God.

45 But I will for their sakes ^y remember the covenant of their ^z ancestors, whom I brought forth out of the land of Egypt in the sight of the heathen, that I might be their God: I *am* the LORD.

46 These are the statutes and judgments and laws, which the LORD made between him and the children of Israel in mount Sinai by the hand of Moses.

CAP. I. א

- עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא :
 פקדיהם למטה שמעון השערה וחמשים אלף²³
 ושלש מאות :
 לבני גר הולדתם למשפחתם לבית אבתם²⁴
 במספר שמות מן עשרים שנה ומעלה
 כל יצא צבא : פקדיהם למטה גר²⁵
 וחמשים וארבעים אלף ושש מאות
 וחמשים :
 לבני יהודה הולדתם למשפחתם לבית אבתם²⁶
 במספר שמות מן עשרים שנה ומעלה כל יצא
 צבא : פקדיהם למטה יהודה ארבעה ושבועים²⁷
 אלף ושש מאות :
 לבני יששכר הולדתם למשפחתם לבית אבתם²⁸
 במספר שמות מן עשרים שנה ומעלה כל יצא
 צבא : פקדיהם למטה יששכר ארבעה²⁹
 וחמשים אלף וארבע מאות :
 לבני זבולן הולדתם למשפחתם לבית אבתם³⁰
 במספר שמות מן עשרים שנה ומעלה כל
 יצא צבא : פקדיהם למטה זבולן שבעה וחמשים³¹
 אלף וארבע מאות :
 לבני יוסף אפרים הולדתם למשפחתם³²
 לבית אבתם במספר שמות מן עשרים שנה
 ומעלה כל יצא צבא : פקדיהם למטה אפרים³³
 ארבעים אלף וחמש מאות :
 לבני מנשה הולדתם למשפחתם לבית אבתם³⁴
 במספר שמות מן עשרים שנה ומעלה כל
 יצא צבא : פקדיהם למטה מנשה שנים³⁵
 ושלשים אלף ומאתים :
 לבני בנימין הולדתם למשפחתם לבית אבתם³⁶
 במספר שמות מן עשרים שנה ומעלה כל
 יצא צבא : פקדיהם למטה בנימין חמשים³⁷
- וירבו יהוה אל משה במדבר סיני באהל מועד
 באהרן לחורש השני בשנה השנית לצאתם
 מארץ מצרים לאמר : שאז אתראש כל
 עדת בני ישראל למשפחתם לבית אבתם במספר
 שמות כל זכר לגלותם : מן עשרים שנה
 ומעלה כל יצא צבא בישראל המקדו אתם
 לצבאתם אתה ואהרן : ואתכם יהוה איש
 איש למטה איש ראש לבית אבתיו הוא :
 ואלה שמות האנשים אשר יצמדו אתכם
 לראובן אליצור בן שדיאור : לשמעון שלמיהל
 בן צורישדי : ליהודה בחשון בן עמינדב :
 ליששכר נתנאל בן צפנר : לזבולן אליאב בן
 חן : לבני יוסף לאפרים אלישמע בן עמייהור
 למנשה צמיהל בן פרחהצור : לבנימין אביר
 בן גרעני : לזן אחישור בן עמישידי : לאשר
 פנחיהל בן ערברן : לגד אליסח בן דשואל :
 לנפתלי אחירע בן עקני : לזהר קריא הנה
 לנשיא מפות אבותם ראשי אלמי ישראל הם :
 ויחם משה ואהרן את האנשים האלה אשר
 נקבו בשמות : ואת בלהשה הקהלו באהל
 חורש השני ויחלקו על משפחתם לבית אבתם
 במספר שמות מן עשרים שנה ומעלה
 לגלותם : כאשר צוה יהוה את משה
 ויפקדם במדבר סיני : ויהיו בני ראובן
 בנר ישראל הולדתם למשפחתם לבית אבתם
 במספר שמות לגלותם כל זכר מן עשרים
 שנה ומעלה כל יצא צבא : פקדיהם למטה
 ראובן ששה וארבעים אלף וחמש מאות : פ
 לבני שמעון הולדתם למשפחתם לבית אבתם
 פתחי במספר שמות לגלותם כל זכר מן

The Fourth Book of MOSES, called NUMBERS.

CHAP. I.

AND the LORD spake unto Moses in the wilderness of Sinai,^a in the tabernacle of the congregation, on the first *day* of the second month, in the second year after they were come out of the land of Egypt, saying,

2 Take^b ye the sum of all the congregation of the children of Israel, after their families, by the house of their fathers, with the number of *their* names, every male by their polls;

3 From twenty years old and upward, all that are able to go forth to war in Israel: thou and Aaron shall number them by their armies.

4 And with you there shall be a man of every tribe; every one head^c of the house of his fathers.

5 And these *are* the names of the men that shall stand with you: of *the tribe* of Reuben; Elizur^d the son of Shedeur.

6 Of Simeon; Shelumiel the son of Zurishaddai.

7 Of Judah; β Nahshon^f the son of Amminadab.

8 Of Issachar; Nethaneel the son of Zuar.

9 Of Zebulun; Eliab the son of Helon.

10 Of the children of Joseph: of Ephraim, Elishama the son of Ammihud: of Manasseh, Gamaliel the son of Pedahzur.

11 Of Benjamin; Abidan the son of Pideoni.

12 Of Dan; Ahiezer the son of Ammihaddai.

13 Of Asher, Pagiel the son of Ocran.

14 Of Gad; Eliasaph the son of γ Deuel.

15 Of Naphtali; Ahira the son of Enan.

16 These^g were the renowned of the congregation, princes of the tribes of their fathers, heads^h of thousands in Israel.

17 And Moses and Aaron took these men which are expressed^k by *their* names:^l

18 And they assembled all the congregation together on the first *day* of the second month, and they declared their pedigrees after their families, by the house of their fathers; according^m to the number of the names, from twenty years old and upward, by their polls.

19 Asⁿ the LORD commanded Moses, so he numbered them in the wilderness of Sinai.

20 And the children of Reuben, Israel's eldest son, by their generations, after their families, by the house of their fathers, according to the number of the names, by their polls, every male from twenty years old and upward, all that were able to go forth to war;

21 Those that were numbered of them, *even* of the tribe of Reuben, were forty and six thousand and five hundred.

22 Of the children of Simeon, by their generations, after their families, by the house of their fathers, those that were numbered of them, according to the number of the names, by their polls, every

B. C. 1490.

a ch. 10. 12.
Ex. 19. 1.

b ch. 26. 2,63.
Ex. 30. 12.
2 Sa. 24. 2.
1 Ch. 21. 2.

c Ex. 18. 25.
Jos. 22. 14.

d ch. 2. 10, &c.
7. 30, &c.
10. 18, &c.

e 2 Ch. 17. 14.

β called
Naasson,
Mat. 1. 4.
Lu. 3. 32.

f Ru. 4. 20.

γ called
Reuel,
ch. 2. 14.

g ch. 7. 2.
1 Ch. 27. 16,
&c.

h Ex. 18. 21, 25.

i De. 33. 17.

k Re. 7. 4, &c.

l Is. 43. 1.
Jno. 10. 3.

m ver. 20, &c.

n ver. 2.

male from twenty years old and upward, all that were able to go forth to war;

23 Those that were numbered of them, *even* of the tribe of Simeon, were fifty and nine thousand and three hundred.

24 Of the children of Gad, by their generations, after their families, by the house of their fathers, according to the number of the names, from twenty years old and upward, all that were able to go forth to war;

25 Those that were numbered of them, *even* of the tribe of Gad, were forty and five thousand six hundred and fifty.

26 Of the children of Judah, by their generations, after their families, by the house of their fathers, according to the number of the names, from twenty years old and upward, all that were able to go forth to war;

27 Those that were numbered of them, *even* of the tribe of Judah, were threescore and fourteen thousand and six hundred.^e

28 Of the children of Issachar, by their generations, after their families, by the house of their fathers, according to the number of the names, from twenty years old and upward, all that were able to go forth to war;

29 Those that were numbered of them, *even* of the tribe of Issachar, were fifty and four thousand and four hundred.

30 Of the children of Zebulun, by their generations, after their families, by the house of their fathers, according to the number of the names, from twenty years old and upward, all that were able to go forth to war;

31 Those that were numbered of them, *even* of the tribe of Zebulun, were fifty and seven thousand and four hundred.

32 Of the children of Joseph, *namely*, of the children of Ephraim, by their generations, after their families, by the house of their fathers, according to the number of the names, from twenty years old and upward, all that were able to go forth to war;

33 Those that were numbered of them, *even* of the tribe of Ephraim, were forty thousand and five hundred.

34 Of the children of Manasseh, by their generations, after their families, by the house of their fathers, according to the number of the names, from twenty years old and upward, all that were able to go forth to war;

35 Those that were numbered of them, *even* of the tribe of Manasseh, were thirty and two thousand and two hundred.

36 Of the children of Benjamin, by their generations, after their families, by the house of their fathers, according to the number of the names, from twenty years old and upward, all that were able to go forth to war;

37 Those that were numbered of them, *even* of the tribe of Benjamin, were thirty

and five thousand and four hundred.

38 Of the children of Dan, by their generations, after their families, by the house of their fathers, according to the number of the names, from twenty years old and upward, all that were able to go forth to war;

39 Those that were numbered of them, *even* of the tribe of Dan, *were* threescore and two thousand and seven hundred.

40 Of the children of Asher, by their generations, after their families, by the house of their fathers, according to the number of the names, from twenty years old and upward, all that were able to go forth to war;

41 Those that were numbered of them, *even* of the tribe of Asher, *were* forty and one thousand and five hundred.

42 Of the children of Naphtali, throughout their generations, after their families, by the house of their fathers, according to the number of the names, from twenty years old and upward, all that were able to go forth to war;

43 Those that were numbered of them, *even* of the tribe of Naphtali, *were* fifty and three thousand and four hundred.

44 These ^b *are* those that were numbered, which Moses and Aaron numbered, and the princes of Israel, *being* twelve men: each one was for the house of his fathers.

45 So were all those that were numbered of the children of Israel, by the house of their fathers, from twenty years old and upward, all that were able to go forth to war in Israel;

46 Even all they that were ^d numbered were six hundred thousand and three thousand and five hundred and fifty.

47 But ^e the Levites after the tribe of their fathers were not numbered among them.

48 For the LORD had spoken unto Moses, saying,

49 Only thou shalt not number the tribe of Levi, neither take the sum of them among the children of Israel:

50 But ^f thou shalt appoint the Levites over the tabernacle of testimony, and over all the vessels thereof, and over all things that *belong* to it: they shall bear the tabernacle, and all the vessels thereof; and they shall minister unto it, and shall encamp ^g round about the tabernacle.

51 And ⁱ when the tabernacle setteth forward, the Levites shall take it down: and when the tabernacle is to be pitched, the Levites shall set it up: and the ^j stranger that cometh nigh shall be put to death.

52 And the children of Israel shall pitch their tents, every man ^m by his own camp, and every man by his own standard, throughout their hosts.

53 But the Levites ⁿ shall pitch round about the tabernacle of testimony, that there be no wrath ^o upon the congregation of the children of Israel: and the Levites ^p shall keep the charge of the tabernacle of testimony.

54 And the children of Israel did according to all that the LORD commanded Moses, so did they.

CHAP. II.

AND the LORD spake unto Moses and unto Aaron, saying,

2 Every ^q man of the children of Israel shall pitch by his own standard, with the ensign of their father's house: ^r far ^s off

B. C. 1490.

a ch. 1. 7, &c.
10. 14.
1 Ch. 2. 10.
Mat. 1. 4.
Lu. 3. 32, 33.

b ch. 26. 64.

c ch. 10. 14.

d ch. 2. 32.
26. 51.
Ex. 12. 37.
38. 26.
De. 10. 22.

e ch. 2. 33.
III. IV.
1 Ch. VI.
21. 6.

^β called
Deuel,
ch. 1. 14.
7. 42, 47.
10. 20.

f ch. 3. 6, &c.
Ex. 38. 21.

g ver. 53.

h ch. 10. 18.

i ch. 10. 17, 21.

k ch. 10. 17, 21.

l ch. 18. 22.

m ch. 2. 2.
24. 2.

n ver. 50.

o ch. 8. 19.
16. 46.
18. 5.
1 Sa. 6. 19.

p ch. 3. 7, 8.
31. 30, 47.
1 Ch. 23. 32.
2 Ch. 13. 10.

q ch. 1. 52.

r over
against.

s Jos. 3. 4.

about the tabernacle of the congregation shall they pitch.

3 And on the east side toward the rising of the sun shall they of the standard of the camp of Judah pitch throughout their armies: and Nahshon ^a the son of Amminadab *shall be* captain of the children of Judah.

4 And his host, and those that were numbered of them, *were* threescore and fourteen thousand and six hundred.

5 And those that do pitch next unto him *shall be* the tribe of Issachar: and Nethaneel the son of Zuar *shall be* captain of the children of Issachar.

6 And his host, and those that were numbered thereof, *were* fifty and four thousand and four hundred.

7 Then the tribe of Zebulun: and Eliab the son of Helon *shall be* captain of the children of Zebulun.

8 And his host, and those that were numbered thereof, *were* fifty and seven thousand and four hundred.

9 All that were numbered in the camp of Judah *were* an hundred thousand and fourscore thousand and six thousand and four hundred, throughout their armies. These shall first ^e set forth.

10 On the south side *shall be* the standard of the camp of Reuben according to their armies: and the captain of the children of Reuben *shall be* Elizur the son of Shedeur.

11 And his host, and those that were numbered thereof, *were* forty and six thousand and five hundred.

12 And those which pitch by him *shall be* the tribe of Simeon: and the captain of the children of Simeon *shall be* Shelumiel the son of Zurishaddai.

13 And his host, and those that were numbered of them, *were* fifty and nine thousand and three hundred.

14 Then the tribe of Gad: and the captain of the sons of Gad *shall be* Eliasaph the son of ^β Reuel.

15 And his host, and those that were numbered of them, *were* forty and five thousand and six hundred and fifty.

16 All that were numbered in the camp of Reuben *were* an hundred thousand and fifty and one thousand and four hundred and fifty, throughout their armies. And they shall set forth in the second ^k rank.

17 Then ^l the tabernacle of the congregation shall set forward with the camp of the Levites in the midst of the camp; as they encamp, so shall they set forward every man in his place by their standards.

18 On the west side *shall be* the standard of the camp of Ephraim according to their armies: and the captain of the sons of Ephraim *shall be* Elishama the son of Ammihud.

19 And his host, and those that were numbered of them, *were* forty thousand and five hundred.

20 And by him *shall be* the tribe of Manasse: and the captain of the children of Manasse *shall be* Gamaliel the son of Pedahzur.

21 And his host, and those that were numbered of them, *were* thirty and two thousand and two hundred.

22 Then the tribe of Benjamin: and the captain of the sons of Benjamin *shall be* Abidan the son of Gideoni.

23 And his host, and those that were

CAP. II. ב

ושלשים אלף וארבע מאות: פ

וַיִּבְרַךְ יְהוָה אֶל־מִשְׁכַּח וְאֶל־אֶהֱרֹן לֵאמֹר: אִישׁ
עַל־דִּגְלוֹ בְּאֹהֶל לְבִית אֲבֹתָם יִהְיוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל
מִקֹּדֶשׁ סָבִיב לְאֹהֶל־מוֹעֵד יִהְיוּ: וְהַזֹּהִיִּם קִדְמָה
מוֹרֶחֶה דִּגְלֵי מִחֲנֶה יִהְיֶה לְצַבְאָתָם וְנִשְׂאֵל לְבָנִי
יִהְיֶה בְּדֹשִׁיִן בְּרַעֲמִינֶדָב: וְצִבְאֹו וּפְקֻדֵיהֶם
אַרְבָּעָה וּשְׁנַעִים אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת: וְהַזֹּהִיִּם
עָלָיו מִפְּנֵה יִשְׁשֹׁכָר וְנִשְׂאֵל לְבָנִי יִשְׁשֹׁכָר וְנַחֲשָׁל
בְּנֵי־צִיֶּזֶר: וְצִבְאֹו וּפְקֻדֵיו אַרְבָּעָה וְחֲמִשִּׁים
אֶלֶף וָאַרְבַּע מֵאוֹת: מִפְּנֵה זְבוּלֹן וְנִשְׂאֵל
לְבָנִי זְבוּלֹן אֱלִיָּאָב בֶּן־חֵלֶן: וְצִבְאֹו וּפְקֻדֵיו
שִׁבְעָה וְחֲמִשִּׁים אֶלֶף וָאַרְבַּע מֵאוֹת: כָּל־
הַפְּקֻדִים לְמַחֲנֶה יִהְיֶה מֵאֵת אֶלֶף וְשִׁמּוֹנִים
אֶלֶף וְשִׁשִּׁת־אַלְפִים וָאַרְבַּע מֵאוֹת לְצַבְאָתָם
רִאשֹׁנָה יִסָּעוּ: ס דִּגְלֵי מִחֲנֶה רֵאשִׁיִן
הַיְמָנָה לְצַבְאָתָם וְנִשְׂאֵל לְבָנִי רֵאשִׁיִן אֱלִיָּאָז בֶּן־
שִׁדְיָאִיר: וְצִבְאֹו וּפְקֻדֵיו שִׁשָּׁה וָאַרְבָּעִים אֶלֶף
וְחֲמֵשׁ מֵאוֹת: וְהַזֹּהִיִּם עָלָיו מִפְּנֵה שִׁמְעוֹן וְנִשְׂאֵל
לְבָנִי שִׁמְעוֹן שְׁלֵמִיָּאל בְּנֵי־צִיֶּזֶר־שִׁדְיָ: וְצִבְאֹו
וּפְקֻדֵיהֶם הַשְּׁשִׁיָּה וְחֲמִשִּׁים אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת:
וּמִפְּנֵה גָד וְנִשְׂאֵל לְבָנִי גָד אֱלִיסָף בְּנֵי־רֵעֻוָּאל:
וְצִבְאֹו וּפְקֻדֵיהֶם חֲמִשָּׁה וָאַרְבָּעִים אֶלֶף וְשֵׁשׁ
מֵאוֹת וְחֲמִשִּׁים: כָּל־הַפְּקֻדִים לְמַחֲנֶה רֵאשִׁיִן
מֵאֵת אֶלֶף וָאַחַד וְחֲמִשִּׁים אֶלֶף וָאַרְבַּע מֵאוֹת
וְחֲמִשִּׁים לְצַבְאָתָם וְשִׁנִּים יִסָּעוּ: ס וְכִסֵּעַ
אֹהֶל־מוֹעֵד מִחֲנֶה הַלְוִיִּם בְּתוֹךְ הַמַּחֲלֹת כַּאֲשֶׁר
יִהְיוּ כֵן יִסָּעוּ אִישׁ עַל־דִּגְלוֹ לְדִגְלֵיהֶם: ס דִּגְלֵי
מִחֲנֶה אֶפְרַיִם לְצַבְאָתָם יִמָּה וְנִשְׂאֵל לְבָנִי אֶפְרַיִם
אֱקִישָׁמֶעֶ בְּרַעֲמִידָהוּ: וְצִבְאֹו וּפְקֻדֵיהֶם
אַרְבָּעִים אֶלֶף וְחֲמֵשׁ מֵאוֹת: וְעָלָיו מִפְּנֵה
מְנַשֶּׁה וְנִשְׂאֵל לְבָנִי מְנַשֶּׁה גִּמְלִיָּאל בְּנֵי־פַרְחֵצִיר:
וְצִבְאֹו וּפְקֻדֵיהֶם שְׁנַיִם וְשִׁלְשִׁים אֶלֶף וּמֵאוֹת:
וּמִפְּנֵה בִנְיָמִן וְנִשְׂאֵל לְבָנִי בִנְיָמִן אֲבִידֵן בֶּן־דָּעָנִי:
וְצִבְאֹו וּפְקֻדֵיהֶם חֲמִשָּׁה וְשִׁלְשִׁים אֶלֶף וָאַרְבַּע

ושלשים אלף וארבע מאות: פ
38 לְבָנִי לֹן הוֹלֹתָם לְמִשְׁפַּחָתָם לְבֵית אֲבֹתָם
בְּמִסְפַּר שְׁמוֹת מִבְּנֵי עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמַעֲלָה כָּל
39 יֵצֵא צִבְאָ: פְּקֻדֵיהֶם לְמִפְּנֵה דָן שְׁנַיִם וְשִׁלְשִׁים
אֶלֶף וְשִׁבְעֵה מֵאוֹת: פ
40 לְבָנִי אֲשֶׁר הוֹלֹתָם לְמִשְׁפַּחָתָם לְבֵית אֲבֹתָם
בְּמִסְפַּר שְׁמוֹת מִבְּנֵי עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמַעֲלָה כָּל
41 יֵצֵא צִבְאָ: פְּקֻדֵיהֶם לְמִפְּנֵה אֲשֶׁר אֲחֹד וָאַרְבָּעִים
אֶלֶף וְחֲמֵשׁ מֵאוֹת: פ
42 בְּנֵי נִפְתָּלִי הוֹלֹתָם לְמִשְׁפַּחָתָם לְבֵית אֲבֹתָם
בְּמִסְפַּר שְׁמוֹת מִבְּנֵי עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמַעֲלָה כָּל
43 יֵצֵא צִבְאָ: פְּקֻדֵיהֶם לְמִפְּנֵה נִפְתָּלִי שְׁלֹשָׁה
וְחֲמִשִּׁים אֶלֶף וָאַרְבַּע מֵאוֹת: פ
44 אֵלֶּה הַפְּקֻדִים אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן
וְנִשְׂאֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנַיִם עָשָׂר אִישׁ אִישׁ אֶחָד
45 לְבֵית־אֲבֹתָיו הָיוּ: וַיְהִי כִלְפִקְדֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
לְבֵית אֲבֹתָם מִבְּנֵי עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמַעֲלָה כָּל־
46 יֵצֵא צִבְאָ בְּיִשְׂרָאֵל: וַיְהִי כִלְפִהַפְּקֻדִים שֵׁשׁ
מֵאוֹת אֶלֶף וְשִׁלְשִׁת אֲלָפִים וְחֲמֵשׁ מֵאוֹת
47 וְחֲמִשִּׁים: וְהַלְוִיִּם לְמִפְּנֵה אֲבֹתָם לֹא הִתְּפָקְדוּ
בְּחֻכָּם: פ
48 וַיִּבְרַךְ יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: אֵךְ אֶת־מִפְּנֵה
49 לֹלִי לֹא תִפְקֹד וְאֶת־רֹאשִׁים לֹא תִשָּׂא בְּתוֹךְ
50 בְנֵי יִשְׂרָאֵל: וְאַתָּה תִּפְקֹד אֶת־הַלְוִיִּם עַל־
מִשְׁכַּן הָעֵדֻת וְעַל כָּל־כְּלִי וְעַל כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ
הַמִּזְבֵּחַ יִשְׂאוּ אֶת־הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־כָּל־כְּלָיו וְהֵם
51 יִשְׁרְתֻהוּ וְסָבִיב לְמִשְׁכָּן יִהְיוּ: וּבְכִסֵּעַ הַמִּשְׁכָּן
יִזְרִיחוּ אֹתוֹ הַלְוִיִּם וּבְחֻמַּת הַמִּשְׁכָּן יִקְיֹמוּ אֹתוֹ
52 הַלְוִיִּם וְהוֹרֵק תִּקְרֹב יִזְכָּת: וַיְהִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל
אִישׁ עַל־מַחֲנֶהוּ וְאִישׁ עַל־דִּגְלוֹ לְצַבְאָתָם:
53 וְהַלְוִיִּם יִהְיוּ סָבִיב לְמִשְׁכָּן הָעֵדֻת וְלֹא־יִהְיֶה
לָקֶחַ עַל־עֵדֻת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְשִׁמּוֹר הַלְוִיִּם אֹד־
54 מִשְׁמֹרֶת מִשְׁכָּן הָעֵדֻת: וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל־
אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹת־מֹשֶׁה כֵּן עָשׂוּ: פ

מאות : בַּלְהֶקְדִים לְמִתְנֶה אִמְרִים מֵאֵת אֵלֶּה
וּשְׁמִנְתָּ אֱלֹמִים וּמֵאֵה לְצִבְאוֹתָם וּשְׁלִשִׁים יִסְעוּ :
ס דָּגֵל מִתְנֶה דָּג צִפְנָה לְצִבְאוֹתָם וּנְשִׂא
לִבְנֵי דָּג אֲחִיעֶזֶר בְּדַם־מִשְׁדֵּי : וּצִבְאוֹ וּפְקִדֵיהֶם
שְׁנַיִם וּשְׁשִׁים אֵלֶּה וּשְׁבַע מֵאוֹת : וְהַחֲנִים
עָלְיוּ מִפְּנֵה אֲשֶׁר וּנְשִׂא לִבְנֵי אֲשֶׁר פָּנְעֵאֵל בְּדַם
עֶזְרָה : וּצִבְאוֹ וּפְקִדֵיהֶם אֶחָד וָאַרְבָּעִים אֵלֶּה
וְחֲמִשָּׁה מֵאוֹת : וּמִפְּנֵה נִפְתָּלִי וּנְשִׂא לִבְנֵי
נִפְתָּלִי אֲחִיעֶזֶר בְּדַם־יִינוֹן : וּצִבְאוֹ וּפְקִדֵיהֶם
שְׁלֹשָׁה וְחֲמִשִּׁים אֵלֶּה וָאַרְבַּע מֵאוֹת : כָּל־
הַקְּדִים לְמִתְנֶה דָּג מֵאֵת אֵלֶּה וּשְׁבַע־וְחֲמִשִּׁים
אֵלֶּה וְשֵׁשׁ מֵאוֹת לְאַחֲרֵנָה יִסְעוּ לְדָגֵיהֶם פ
אֵלֶּה פְקִדֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לְבֵית אֲבֹתָם כָּל־פְקִדֵי
הַמִּתְנֶה לְצִבְאוֹתָם שֵׁשׁ־מֵאוֹת אֵלֶּה וּשְׁלֹשָׁת
אַלְפִים וְחֲמִשׁ מֵאוֹת וְחֲמִשִּׁים : וְהַלֵּלִים לֹא
הִתְפַּקְדוּ בְּחֹדֶף בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כֹּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
אֶת־מֹשֶׁה : וַיֵּשְׁבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל־אֲשֶׁר־
צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה כִּי־דָּחַצוּ לְדָגֵיהֶם וּבִן
נִסְעוּ אִישׁ לְמִשְׁחָתוֹ עַל־בֵּית אֲבֹתָיו : ס

CAP. III. 2

וַיֹּאמֶר וַיְחַלֵּט אֶתֶּחֱן וּמִשָּׁה בָּיִם וּבָרַךְ יְהוָה אֶתֶּחֱן
מִשָּׁה בְּהַר סִינִי : וַיֹּאמֶר שְׁמוֹת בְּנֵי־אֶתֶּחֱן
הַבָּרִי גִבְרָ וְאַנְחִיּוּא אֶלְעָזָר וְאַתְחָמֶר : אֵלֶּה
שְׁמוֹת בְּנֵי אֶתֶּחֱן הַהִזְקִים הַמִּשְׁפָּחִים אֲשֶׁר־מִלֵּא
יָדָם לַחֶן : וַיָּמָת גִּבְרָ וְאַנְחִיּוּא לִפְנֵי יְהוָה
בְּהִקְרַבָם אֵלֶּשׁ וְרָחָ לִפְנֵי יְהוָה בְּמִדְבַּר סִינִי
וּבָנִים לְאַחֵיו לָהֶם וַיְחַנֵּן אֶלְעָזָר וְאַתְחָמֶר עַל־
פְּנֵי אֶתֶּחֱן אֲבִיהֶם :
וַיִּבְרַךְ יְהוָה אֶל־מִשָּׁה לְאַמֹּר : הִקְרַב אֶת־
מִשָּׁה לִּי וְהַעֲמַדְתָּ אוֹתוֹ לִפְנֵי אֶתֶּחֱן הַהִזְקִי
וְיִשְׁרְתֵהוּ אוֹתוֹ : וַיִּשְׁמְרוּ אֶת־מִשְׁמֶרְתּוֹ וְאֶת־
מִשְׁמֶרֶת פֶּלִי־הָעֵדָה לִפְנֵי אֵלֶּה מוֹעֵד לְעֶבֶד
אֶת־עֲבוֹדַת הַמִּשְׁפָּחָן : וַיִּשְׁמְרוּ אֶת־כָּל־כְּלֵי אֵלֶּה
מוֹעֵד וְאֶת־מִשְׁמֶרֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְעֶבֶד אֶת־

9 עֲבַרְתָּ הַמִּשְׁפָּחָה : וְנִתְּחָה אֶת־הַלְלוֹים לַאֲדֹנָי
 וּלְבָנָיו נְחוּלִים נְחוּלִים הִמְלִיחַ לֹא מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל :
 10 וְאֶת־אֲדֹנָי : וְאֶת־בָּנָיו תַּפְסֵד וְשִׁמְרוּ אֶת־כִּדְוָתָם
 וְהָיוּ הַקָּדָשׁ יוֹמָת : פ
 11 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר : וְאֲנִי הִנֵּה
 12 לְקַחְתִּי אֶת־הַלְלוֹים מִחוּץ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תַּחַת כָּל־
 בָּכוֹר פֶּסַח רַחֵם מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהָיוּ לִי הַלְלוֹים :
 13 כִּי לֹא כָל־בָּכוֹר בֵּיתִי הַכֶּלִי כָל־בָּכוֹר בְּאֶרֶץ
 מִצְרַיִם הִקְדַּשְׁתִּי לִי כָל־בָּכוֹר בְּיִשְׂרָאֵל מֵאֲדָם
 עַד־בְּהֵמָה לִי יְהִיוּ אֲנִי יְהוָה : פ
 14 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינַי לֵאמֹר : פֶּסַח
 15 אֶת־בְּנֵי לֵוִי לְבֵית אֲבֹתָם לְמִשְׁפַּחָתָם כָּל־זָכָר
 16 מִבְּנֵי־חֹדֶשׁ וּמַעַל תַּפְסְדֵם : וַיִּפְסַד אֹתָם מֹשֶׁה
 17 עַל־פִּי יְהוָה כֹּאשֶׁר צִוָּה : וַיְהִי־אֵלֶּה בְּנִילֵוִי
 18 בְּשִׁמְתָם גִּרְשֹׁן וְקָהָת וּמֵרָרִי : וְאֵלֶּה שְׁמוֹת
 19 בְּנֵי־גִרְשֹׁן לְמִשְׁפַּחָתָם לְבָנִי וְשִׁמְעִי : וּבְנֵי
 20 קָהָת לְמִשְׁפַּחָתָם עֲמֹרֵם וַיִּחִזֹּד וְחִירוֹן וְשִׁיאוֹל :
 21 וּבְנֵי מֵרָרִי לְמִשְׁפַּחָתָם מִחֵלִי וּמוֹשִׁי אֵלֶּה הֵם
 22 מִשְׁפַּחַת הַלֵוִי לְבֵית אֲבֹתָם : לְגִרְשֹׁן

22 הֵם מִשְׁפַּחַת הַנְּרִשִּׁי : פְּקֻדֵיהֶם בְּמִסְפָּר כָּל־
 וְכָל מִבְּנֵי־חֹדֶשׁ וּמַעֲלָה פְּקֻדֵיהֶם שְׂבִיעַ אֲלֵמִים
 23 חֹמֶשׁ מֵאוֹת : מִשְׁפַּחַת הַנְּרִשִּׁי אַחֲרֵי הַמִּשְׁכָּן
 24 יִחְזִי יִפְדָּה : וְנָשִׂיא בֵּית־אָב לַנְּרִשִּׁי אֲלִיסָף בֶּן־
 25 לֹאֵל : וּמִשְׁמֶרֶת בְּנֵי־רִשׁוֹן בְּהֵאֵל מִזֵּד הַמִּשְׁכָּן
 26 וְהֵאֵל מִכְסֵּיו וּמִסָּךְ פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד : וְקֹלְעֵי
 הַחֲצֵר וְאֶת־מִסָּךְ פֶּתַח הַחֲצֵר אֲשֶׁר עַל־הַמִּשְׁכָּן
 וְעַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב וְאֵת מִיתְלָיו לְכָל עֲבֹדָתוֹ : ס
 27 וְלִקְחַת מִשְׁפַּחַת הָעֶזְרָאִי וּמִשְׁפַּחַת הַיִּצְהָרִי
 וּמִשְׁפַּחַת הַחֲבֵרָאִי וּמִשְׁפַּחַת הָעִזְיָאֵל אֵלֶּה הֵם
 28 מִשְׁפַּחַת הַדֹּהֲתִי : בְּמִסְפָּר כָּל־זָכָר מִבְּנֵי־חֹדֶשׁ
 וּמַעֲלָה שְׁמֹנֶת אֲלֵמִים וְשֵׁשׁ מֵאוֹת שְׁמֹרֵי מִשְׁמֶרֶת
 29 הַקֹּדֶשׁ : מִשְׁפַּחַת בְּנֵי־קַחַת יִחְזִי עַל־יָרֵךְ
 30 הַמִּשְׁכָּן תִּמְנֶה : וְנָשִׂיא בֵּית־אָב לַמִּשְׁפַּחַת

numbered of them, *were* thirty and five thousand and four hundred.

24 All that *were* numbered of the camp of Ephraim *were* an hundred thousand, and eight thousand and an hundred, throughout their armies. And they shall go forward in the third^c rank.

25 The standard of the camp of Dan shall be on the north side by their armies: and the captain of the children of Dan shall be Ahiezer, the son of Ammishaddai.

26 And his host, and those that *were* numbered of them, *were* threescore and two thousand and seven hundred.

27 And those that encamp by him shall be the tribe of Asher: and the captain of the children of Asher shall be Pagiel the son of Ocran.

28 And his host, and those that *were* numbered of them, *were* forty and one thousand and five hundred.

29 Then the tribe of Naphtali: and the captain of the children of Naphtali shall be Ahira, the son of Enan.

30 And his host, and those that *were* numbered of them, *were* fifty and three thousand and four hundred.

31 All they that *were* numbered in the camp of Dan *were* an hundred thousand, and fifty and seven thousand, and six hundred. They shall go^a hindmost with their standards.

32 These *are* those which *were* numbered of the children of Israel by the house of their fathers: all^k those that *were* numbered of the camps, throughout their hosts, *were* six hundred thousand, and three thousand, and five hundred and fifty.

33 But the Levites *were* not numbered among the children of Israel; as the LORD commanded Moses.

34 And the children of Israel did according to all^t that the LORD commanded Moses: so^m they pitched by their standards, and so they set forward, every one after their families, according to the house of their fathers.

CHAP. III.

THESE also *are* the generations of Aaron and Moses, in the day that the LORD spake with Moses in mount Sinai.

2 And these *are* the names of the sons of Aaron; Nadab^o the first-born, and Abihu, Eleazar, and Ithamar.

3 These *are* the names of the sons of Aaron, the^e priests which *were* anointed, whom^γ he consecrated to minister in the priest's office.

4 And Nadab and Abihu died^w before the LORD, when they offered strange fire before the LORD, in the wilderness of Sinai, and they had no children: and Eleazar and Ithamar ministered in the priest's office in the sight of Aaron their father.

5 And ye LORD spake unto Moses, saying, 6 Bring^x the tribe of Levi near, and present them before Aaron the priest, that they may minister unto him.

7 And they^γ shall keep his charge, and the charge of the whole congregation before the tabernacle of the congregation, to do^z the service of the tabernacle.

8 And they shall keep all the instruments of the tabernacle of the congregation, and the charge of the children of Israel, to do the service of the tabernacle.

9 And thou shalt give^b the Levites unto Aaron, and to his sons: they *are*

B. C. 1490.

b ver. 38.
Ep. 2. 19.
He. 10. 19.
22.

c ch. 10. 22.

d ver. 41.
ch. 8. 16.

e Ex. 13. 2, 12.
Le. 27. 26.
Lu. 2. 23.

f ver. 39.
ch. 26. 62.

β mouth.

g Ge. 46. 11.
Ex. 6. 16.

h ch. 10. 25.

i Ex. 6. 17, 19.

k ch. 1. 46, 47.
11. 21.
Ex. 38. 26.

l Ps. 119. 6.

m ch. 24. 2, 5, 6.

n ch. 1. 53.

o Ex. 6. 23.

p ch. 4. 24, 26.

q Ex. 25. 9.

r Ex. 26. 1, &c.

s Ex. 28. 41.
Le. 8. 2, &c.

γ whose
hand he
filled.

t Ex. 27. 9, &c.

u ch. 26. 61.
Le. 10. 1, 2.
1 Ch. 24. 2.

v Ex. 35. 18.

w 1 Ch. 26. 23.

x ch. 8. 6.
18. 2, &c.
De. 33. 10.
Mal. 2. 4.

y 1 Ch. 26. 20,
22.

z ch. 1. 50.

a ch. 1. 53.

b ch. 8. 19.
18. 6, 7.

c ch. 4. 15.

d Ex. 25. 10.

wholly given unto him out of the children of Israel.

10 And thou shalt appoint Aaron and his sons, and they shall wait on their priest's office: and the stranger^b that cometh nigh shall be put to death.

11 And ye LORD spake unto Moses, saying, 12 And I, behold, I have taken the Levites^d from among the children of Israel instead of all the first-born that openeth the matrix among the children of Israel; therefore the Levites shall be mine;

13 Because all the first-born^e *are* mine: for on the day that I smote all the first-born in the land of Egypt I hallowed unto me all the first-born in Israel both man and beast; mine shall they be: I *am* the LORD.

14 And the LORD spake unto Moses in the wilderness of Sinai, saying,

15 Number the children of Levi after the house of their fathers, by their families: every male^f from a month old and upward shalt thou number them.

16 And Moses numbered them, according to the β word of the LORD, as he was commanded.

17 And these^g *were* the sons of Levi by their names; Gershon, & Kohath, & Merari.

18 And these *are* the names of the sons of Gershon, by their families; Libni,ⁱ and Shimei.

19 And the sons of Kohath, by their families; Amram, and Izebar, Hebron, and Uzziel.

20 And the sons of Merari by their families; Mahli, and Mushi. These *are* the families of the Levites according to the house of their fathers.

21 Of Gershon was the family of the Libnites, and the family of the Shimites; these *are* the families of the Gershonites.

22 Those that *were* numbered of them, according to the number of all the males, from a month old and upward, *even* those that *were* numbered of them, *were* seven thousand and five hundred.

23 The families of the Gershonitesⁿ shall pitch behind the tabernacle westward.

24 And the chief of the house of the father of the Gershonites shall be Eliasaph the son of Lael.

25 And the charge of the sons of Gershon,^p in the tabernacle of the congregation, shall be the tabernacle,^q and the tent,^r the covering thereof, and the hanging for the door of the tabernacle of the congregation,

26 And the hangings^s of the court, and the curtain for the door of the court, which *is* by the tabernacle, and by the altar round about, and the cords^v of it, for all the service thereof.

27 And of Kohath^w was the family of the Amramites, and the family of the Izebarites, and the family of the Hebronites, and the family of the Uzzielites: these *are* the families of the Kohathites.

28 In the number of all the males, from a month old and upward, *were* eight thousand and six hundred, keeping the charge of the sanctuary.

29 The families of the sons of^a Kohath shall pitch on the side of the tabernacle southward.

30 And the chief of the house of the father of the families of the Kohathites shall be Elizaphan the son of Uzziel.

31 And their^c charge shall be the ark,^a

and the table,^a and the candlestick, and the altars,^b and the vessels of the sanctuary wherewith they minister, and the hanging,^c and all the service thereof.

32 And Eleazar the son of Aaron the priest shall be chief over the chief of the Levites, and have the oversight of them that keep the charge of the sanctuary.

33 Of Merari^d was the family of the Mahlites, and the family of the Mushites: these are the families of Merari.

34 And those that were numbered of them, according to the number of all the males, from a month old and upward, were six thousand and two hundred.

35 And the chief of the house of the father of the families of Merari was Zuriel the son of Abihail: these^h shall pitch on the side of the tabernacle northward.

36 And β under the custody and ⁱ charge of the sons of Merari shall be the boards of the tabernacle, and the bars thereof, and the pillars thereof, and the sockets thereof, and all the vessels thereof, and all that serveth thereto.

37 And the pillars of the court round about, and their sockets, and their pins, and their cords.

38 But those that encamp before the tabernacle toward the east, even before the tabernacle of the congregation eastward, shall be Moses, and Aaron and his sons, keeping^p the charge of the sanctuary for the charge of the children of Israel; and the stranger^r that cometh nigh shall be put to death.

39 All^u that were numbered of the Levites, which Moses and Aaron numbered at the commandment of the LORD, throughout their families, all the males from a month old and upward, were twenty and two thousand.

40 And the LORD said unto Moses, Number^v all the first-born of the males of the children of Israel, from a month old and upward, and take the number of their names.

41 And^x thou shalt take the Levites for me (I am the LORD) instead of all the first-born among the children of Israel; and the cattle of the Levites instead of all the firstlings among the cattle of the children of Israel.

42 And Moses numbered, as the LORD commanded him, all the first-born among the children of Israel.

43 And all the first-born males, by the number of names, from a month old and upward, of those that were numbered of them, were twenty and two thousand, two hundred, and threescore and thirteen.

44 And the LORD spake unto Moses, saying,

45 Take^a the Levites instead of all the first-born among the children of Israel, and the cattle of the Levites instead of their cattle; and the Levites shall be mine: I am the LORD.

46 And for those that are to be redeemed^d of the two hundred and threescore and thirteen of the first-born of the children of Israel, which are more^d than the Levites;

47 Thou shalt even take five^e shekels apiece by the poll; after the shekel of the sanctuary shalt thou take them: (the shekel^g is twenty gerahs:)

48 And thou shalt give the money,

B. C. 1490.

a Ex. 25. 23. 31.

b Ex. 27. 1. 30. 1.

c Ex. 26. 32.

d 1 Ch. 6. 19.

e ver. 46, 47.

f ver. 48.

g Mal. 4. 4.

h ch. 1. 53.

β the office of the charge.

i ch. 4. 31. 32.

k ch. 8. 24.

l Ch. 23. 3, 24, 27.

l ver. 15.

m ver. 19.

n Ex. 26. 31.

Is. 25. 7.

He. 9. 3.

10. 20.

o Ex. 25. 10. 16.

p ver. 7, 8.

q 1 Ki. 8. 7, 8.

r ver. 10.

s Ex. 25. 23. 30.

t Le. 24. 5. 8.

u ch. 26. 62.

y or, pour out.

v ver. 15.

w Ex. 25. 31. 38.

x ver. 12, 45.

y Ex. 30. 1. 5.

z Ex. 25. 9.

1 Ch. 9. 29.

a ver. 41.

b Ex. 38. 3.

2 Ch. 4. 19.

δ or, bowls.

c ch. 18. 15.

Ex. 13. 13.

d ver. 39. 43.

e ch. 18. 16.

Le. 27. 6.

f ch. 7. 9.

10. 21.

De. 31. 9.

Jos. 4. 10.

2 Sa. 6. 13.

1 Ch. 15. 2, 15.

g Ex. 30. 13.

Le. 27. 25.

Eze. 45. 12.

h 2 Sa. 6. 6, 7.

1 Ch. 13. 9, 10.

i He. 12. 29.

k ch. 3. 31.

wherewith the odd number of them is to be redeemed, unto Aaron and to his sons

49 And Moses took the redemption money of them that were over and above them that were redeemed by the Levites

50 Of the first-born of the children of Israel took he the money; a thousand three hundred and threescore and five shekels, after^e the shekel of the sanctuary:

51 And Moses gave^f the money of them that were redeemed unto Aaron and to his sons, according to the word of the LORD, as^g the LORD commanded Moses

CHAP. IV.

AND the LORD spake unto Moses and unto Aaron, saying,

2 Take the sum of the sons of Kohath from among the sons of Levi, after their families, by the house of their fathers,

3 From^k thirty years old and upward even until fifty years old, all that enter into the host, to do the work in the tabernacle of the congregation.

4 This^l shall be the service of the sons of Kohath, in the tabernacle of the congregation, about the^m most holy things.

5 And when the camp setteth forward, Aaron shall come, and his sons, and they shall take down the covering vail,ⁿ and cover the ark^o of testimony with it;

6 And shall put thereon the covering of badgers' skins, and shall spread over it a cloth wholly of blue, and shall put in the staves^q thereof.

7 And upon the table^r of^t shew-bread they shall spread a cloth of blue, and put thereon the dishes, and the spoons, and the bowls, and covers to^y cover withal, and the continual bread shall be thereon

8 And they shall spread upon them a cloth of scarlet, and cover the same with a covering of badgers' skins, and shall put in the staves thereof.

9 And they shall take a cloth of blue, and cover the candlestick^w of the light and his lamps, and his tongs, and his snuff-dishes, and all the oil vessels thereof, wherewith they minister unto it:

10 And they shall put it and all the vessels thereof within a covering of badgers' skins, and shall put it upon a bar.

11 And upon the golden altar^y they shall spread a cloth of blue, and cover it with a covering of badgers' skins, and shall put to the staves thereof:

12 And they shall take all the instruments^z of ministry, wherewith they minister in the sanctuary, and put them in a cloth of blue, and cover them with a covering of badgers' skins, and shall put them on a bar:

13 And they shall take away the ashes from the altar, and spread a purple cloth thereon:

14 And they shall put upon it all the vessels^b thereof, wherewith they minister about it, even the censers, the flesh-hooks and the shovels, and the^{\delta} basons, all the vessels of the altar; and they shall spread upon it a covering of badgers' skins, and put to the staves of it.

15 And when Aaron and his sons have made an end of covering the sanctuary and all the vessels of the sanctuary, as the camp is to set forward; after that the sons of Kohathⁱ shall come to bear it, but they shall not touch^k any holy thing lest they die. These^k things are the

מאת העדרים על פרוגי הלולים : מאת בכור בני ישראל לקח את הכסף המשנה וששים ושלש מאות ואלף בשקל הקדש : ויהיו משה את-כסף הפרים לאהרן ולבניו על פי יהוה כאשר צוה יהוה את-משה :

CAP. IV. ד

וידבר יהוה אל-משה ואל-אהרן לאמר : גשאו את-ראש בני קהת ממוך בני לוי למשפחתם לבית אבתם : מן שלשים שנה ומעלה ועד כך המשיים שנה כל-בא לצבא לעשות מלאכה באהל מועד : זאת עבדת בני-קהת באהל מועד קדש הקדשים : ובא אהרן ובניו בנטע הפתחה וחזיו את פרכת הכסף ולכסו בה את ארץ העדר : ונתנו עליו כסוי עור תחש ופרשו בגד-ליל תכלת מלמעלה ושמו בדיו : ועל שלחן הפנים פרשו בגד תכלת ונתנו עליו את-הקצרת ואת-הכפת ואת-המנקות ואת קטורת הכסף ולחם התמיד עליו יהיה : ופרשו עליהם בגד תולעת שני וכסו אותו במכסה עור תחש ושמו את-בדיו : ולקחו בגד תכלת וכסו את-כנרת הכסאור וארבע-זריות ואת-מלכתיה ואת מחותניה ואת כל-כלי שמנה אשר ישרתו לה בהם : ונתנו אותה ואת-כל-כליה אל-מכסה עור תחש ונתנו על-המוט : ועלי מופת הזהב פרשו בגד תכלת וכסו אותו במכסה עור תחש ושמו את-בדיו : ולקחו את-כל-כלי השירת אשר ישרתו בהם בקדש ונתנו אל-בגד התכלת וכסו אותם במכסה עור תחש ונתנו על-המוט : וישנו את-המונח ופרשו עליו בגד ארגמן : ונתנו עליו את-כל-כליו אשר ישרתו עליו בהם את-המחפות את-המונחת ואת-הזענים ואת-המורקת כל כלי המונח ופרשו עליו כסוי עור תחש ושמו בדיו : וכנה אהרן ולבניו לכסות את הקדש ואת-כל-כלי הקדש בנטע הפתחה ואחריכך יבאו בני-קהת לעשות ולא יגעו אל-

הקדשתי אליהם בן-עזאל : ומשמרתם האהרן והשלחן והמנורה והמזבחות וכל הקדש אשר ישרתו בהם והמסך וכל עבדתו : ונשיא נשיאי הלוי אשר בראהרן הכהן פקדנת שמרי משמרת הקדש : למורי משפחת דימחלי ומשפחת המושגי אלה הם משפחת מררי : ופקדיהם במספר כל-זכר מן-הקדש ומעלה שלש אלפים ומאתים : ונשיא בית-אב למשפחת מררי צוראל בן-אביהל על ירך המשכן : ופקדנת משמרת בני מררי קרשי המשכן ובגדיהו ועמדיו וארגו וכל-כליו וכל עבדתו : ועמדי החצר סביב ואנניהם ויתרתם ומיתריהם : והזנים לפני המשכן קרמה לפני אהל-מועד מנחה משה ואהרן ובניו שמרים משמרת המקדש למשמרת בני ישראל ויהיו קשרג יומת : כל-פקדתי הלולים אשר פקד משה ואהרן על פי יהוה למשפחתם כל-זכר מן-הקדש ומעלה שנים ועשרים אלף :

ויאמר יהוה אל-משה פקד כל-בכר זכר לבני ישראל מן-הקדש ומעלה ושאו את מספר שמיתם : ולקחת את-הלולים לי אגן יהוה תחת כל-בכר בבני ישראל ואת בהמת הלולים תחת כל-בכור בהמת בני ישראל : ופקד משה כאשר צוה יהוה אותו את-כל-בכור בבני ישראל : ויהיו כל-בכור זכר במספר שמות מן-הקדש ומעלה לפקדיהם שנים ועשרים אלף שלשה ושבעים ומאתים :

וידבר יהוה אל-משה לאמר : קח את-הלולים תחת כל-בכור בבני ישראל ואת-בהמת הלולים תחת בהמתם וחזירי הלולים אגן יהוה : ואת פרוגי השלשה והשבעים והמאתים העדרים על-הלולים מבכור בני ישראל : ולקחת המשח המשת שוקלים לגלגלת בשקל הקדש תקח עשרים צרה השקל : ונתתה הכסף לאהרן ולבניו פרוגי העדרים בהם : ויקח משה את כסף הפרדים

that they defile not their camps, in the midst whereof I^a dwell.

4 And the children of Israel did so, and put them out without the camp: as the LORD spake unto Moses, so did the children of Israel.

5 And ye LORD spake unto Moses, saying,

6 Speak unto the children of Israel; When ^a a man or woman shall commit any sin that men commit, to do a trespass against the LORD, & that person be guilty;

7 Then they shall confess^e their sin which they have done: and he shall recompense^f his trespass with the principal thereof, and add unto it the fifth part thereof, and give it unto him against whom he hath trespassed.

8 But if the man have no kinsman to recompense the trespass unto, let the trespass be recompensed unto the LORD, even to the priest; beside the ram of the atonement, whereby an atonement shall be made for him.

9 And every γ offering of all the holy things of the children of Israel, which they bring unto the priest, shallⁱ be his.

10 And every man's hallowed things shall be his: whatsoever any man giveth the priest, it shall be his.

11 And ye LORD spake unto Moses, saying, 12 Speak unto the children of Israel, and say unto them, If any man's wife go aside, and commit a trespass against him,

13 And a man^m lie with her carnally, and it be hid from the eyes of her husband, and be kept close, and she be defiled, and there be no witness against her, neither she be taken with the manner;

14 And the spirit of jealousy^o come upon him, and he be jealous of his wife, and she be defiled: or if the spirit of jealousy come upon him, and he be jealous of his wife, and she be not defiled;

15 Then shall the man bring his wife unto the priest, and he shall bring her offering^q for her, the tenth part of an ephah of barley-meal; he shall pour no oil upon it, nor put frankincense thereon; for it is an offering of jealousy, an offering of memorial, bringing^r iniquity to remembrance.

16 And the priest shall bring her near, and set her before the LORD:

17 And the priest shall take holy water in an earthen vessel; and of the dust that is in the floor of the tabernacle the priest shall take, and put it into the water:

18 And the priest shall set the woman before the LORD,^u and uncover the woman's head, and put the offering of memorial in her hands, which is the jealousy-offering: and the priest shall have in his hand the bitter water that causeth the curse:

19 And the priest shall charge her by an oath,^w and say unto the woman, If no man have lain with thee, and if thou hast not gone aside to uncleanness^x with another instead of thy husband, be thou free from this bitter water that causeth the curse:

20 But if thou hast gone aside to another instead of thy husband, and if thou be defiled, and some man have lain with thee beside thine husband:

21 Then the priest shall charge^z the woman with an oath of cursing, and the priest shall say unto the woman, The LORD make thee a curse^a and an oath among thy people, when the LORD doth make

B. C. 1490.

a Le. 26. 11, 12.

2 Co. 6. 16.

β fall.

b Ps. 109. 18.

c De. 27. 15.

d Le. 6. 2.

e Le. 5. 5.

26. 40.

Jos. 7. 19.

Job 33. 27.

Ps. 32. 5.

Pr. 28. 13.

1 Jno. 1. 9.

f Le. 6. 5. 7.

7. 7.

g Le. 8. 27.

h Le. 2. 2, 9.

γ or, heaven-offering.

i ch. 18. 8, 9, 19.

Ex. 29. 28.

Le. 17. 18.

7. 6. 14.

De. 18. 3, 4.

Eze. 44. 29.

30.

Mal. 3. 8. 10.

1 Co. 9. 13.

k De. 28. 37.

Is. 65. 15.

Je. 24. 9.

29. 18, 22.

42. 18.

Zec. 8. 13.

l Ps. 113. 9.

m Le. 18. 20.

n ver. 19.

Is. 57. 8.

o Pr. 6. 34, 35.

Ca. 8. 6.

Zep. 3. 8.

p Le. 20. 17, 20.

q Le. 5. 11.

δ or, make themselves Nazarites.

r 1 Ki. 17. 18.

Eze. 29. 16.

He. 10. 3.

s Ju. 13. 5.

Ac. 21. 23, 24.

t Je. 35. 6. 8.

Am. 2. 12.

Lu. 1. 15.

ζ or, Nazariteship.

η vine of the wine.

u He. 13. 4.

Re. 2. 19. 23.

v Ju. 16. 17, 19.

1 Sa. 1. 11.

w Mat. 26. 63.

θ under, or, being in the power of, thy husband.

x ch. 9. 6.

19. 11, 16.

Le. 21. 1, 2, 11.

κ separation.

y 2 Co. 6. 17, 18.

z Jos. 6. 26.

1 Sa. 14. 24.

Ne. 10. 29.

a Je. 29. 22.

b Ac. 18. 13.

thy thigh to β rot, and thy belly to swell;

22 And this water that causeth the curse shall go into thy howels,^b to make thy belly to swell, and thy thigh to rot. And the^c woman shall say, Amen, amen.

23 And the priest shall write these curses in a book, and he shall blot them out with the bitter water:

24 And he shall cause the woman to drink the bitter water that causeth the curse: and the water that causeth the curse shall enter into her, and become bitter.

25 Then the priest shall take the jealousy-offering out of the woman's hand, and shall wave^d the offering before the LORD, and offer it upon the altar:

26 And the priest shall take an handful of the offering, even the^e memorial thereof, and burn it upon the altar, and afterward shall cause the woman to drink the water.

27 And when he hath made her to drink the water, then it shall come to pass, that, if she be defiled, and have done trespass against her husband, that the water that causeth the curse shall enter into her, and become bitter, and her belly shall swell, and her thigh shall rot: and the woman shall be a curse^f among her people.

28 And if the woman be not defiled, but be clean; then she shall be free, and shall conceive^g seed.

29 This is the law of jealousies, when a wife goeth aside^h to another instead of her husband, and is defiled;

30 Or when the spirit of jealousy cometh upon him, and he be jealous over his wife, and shall set the woman before the LORD, and the priest shall execute upon her all this law.

31 Then shall the man be guiltless from iniquity, and this woman shall bearⁱ her iniquity.

CHAP. VI.

AND the LORD spake unto Moses, saying,

2 Speak unto the children of Israel, and say unto them, When either man or woman shall δ separate themselves to vow a vow of a Nazarite,^j to separate themselves unto the LORD;

3 He shall separate himself from^k wine, and strong drink, and shall drink no vinegar of wine, or vinegar of strong drink, neither shall he drink any liquor of grapes, nor eat moist grapes, or dried.

4 All the days of his ζ separation shall he eat nothing that is made of the η vine tree, from the kernels even to the husk.

5 All the days of the vow of his separation there shall no razor^o come upon his head: until the days be fulfilled, in the which he separateth himself unto the LORD, he shall be holy, and shall let the locks of the hair of his head grow.

6 All the days that he separateth himself unto the LORD he shall come at no dead body.^p

7 He shall not make himself unclean for his father, or for his mother, for his brother, or for his sister, when they die; because the κ consecration of his God is upon his head.

8 All the days of his separation^q he is holy unto the LORD.

9 And if any man die very suddenly by his sin, & he hath defiled the head of his consecration; then he shall shave^r his head in the day of his cleansing, on the seventh

אִישׁוֹ : וְהַשְׁבִּיעַ הִכֹּהֹן אֶת־הָאִשָּׁה בְּשִׁבְעַת
הָאֵלֹהִים וְאָמַר הִכֹּהֹן לְאִשָּׁה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
לְאֵלֶיךָ וּלְשִׁבְעָה בְּתוֹךְ עַמֶּךָ בְּחַת יְהוָה אֶת־יְרִיכָה
נִלְחַת וְאֶת־בְּמִנְיָה צָבָה : וְכָמוֹ הַיָּמִים הַמֵּאֲרֻרִים
הָאֵלֹהִים בְּמַעֲשֵׂה לְצָבוֹת בְּמִן וּלְנֶפֶל יָרָךְ וְאֶמְרָה
הָאִשָּׁה אֲמֵן אֲמֵן : וְכָתַב אֶת־הָאֵלֹהִים הָאֵלֶּה
הַכֹּהֵן בְּסֵפֶר וּמָחָה אֶל־מִי הַפָּרִים : וְהִשְׁקָה
אֶת־הָאִשָּׁה אֶת־מִי הַפָּרִים הַמֵּאֲרֻרִים וְגַם בָּהֶם
הַיָּמִים הַמֵּאֲרֻרִים לְמָוֶת : וְלָקַח הַכֹּהֵן מִיַּד
הָאִשָּׁה אֶת מִנְחַת הַקִּנְיָן וְהִנִּיף אֶת־הַמִּנְחָה
לִפְנֵי יְהוָה וְהִקְרִיב אֹתָהּ אֶל־הַמִּזְבֵּחַ : וְקָמַץ
הַכֹּהֵן מִי־הַמִּנְחָה אֶת־אֹפְרֵתָהּ וְהִקְטִיר
הַמִּזְבֵּחַ וְאַחֵר יִשְׁקָה אֶת־הָאִשָּׁה אֶת־הַיָּמִים :
וְהִשְׁקָה אֶת־הַיָּמִים וְהִתָּה אִם־נִסְמָאָה וְהַמַּעַל
מִעַל בְּאִשָּׁה וְגַם בָּהֶם יָמִים הַמֵּאֲרֻרִים לְמָוֶת
וְצָבָתָה בְּמִנְיָה וּנְפִלָה יִרְכָּה יְהוָה הָאִשָּׁה לְאֵלֶּה
בְּקָרֵב עַמֶּהּ : וְאִם לֹא נִסְמָאָה הָאִשָּׁה וְשִׁדְּתָהּ
הָיָה וְנִקְחָה וְנִזְרַעַת זָרַע : זֹאת תֹּרַת בְּקִנְיָת
אִשָּׁה מִשְׁמָחָה אִשָּׁה תַּחַת אִישָׁה וְנִסְמָאָה :
זֹאת אִשָּׁה אֲשֶׁר תַּעֲבֹר עָלֶיהָ קִנְיָן וְנִפְּאֵה
אֶת־אִשְׁתּוֹ וְהַעֲמִיד אֶת־הָאִשָּׁה לִפְנֵי יְהוָה
וְעָשָׂה לָּהּ הַכֹּהֵן אֶת פְּלִיחַתָּהּ הַזֹּאת :
וְנִקְחָה הָאִשָּׁה מִקֶּדֶשׁ וְהָאִשָּׁה הַזֹּאת תִּשָּׂא אֶת־
עֹנֶה : פ

CAP. VI. 1

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ אִשָּׁה כִּי יִפְלֹא
לְמִיד גִּיד גִּיד לְהִזִּיר לַיהוָה : מִגֵּן וְשֶׁכֶר יִזִּיר
קֹמֶץ יִין וְחֹמֶץ שִׁכָּר לֹא יִשְׁתֶּה וְכָל־מִשְׁרַת
עֵנָבִים לֹא יִשְׁתֶּה וְעֵנָבִים לְחִים וַיִּבְשִׂים לֹא
יֵאָכֵל : כֹּל יַיִן נִזְרוּ מִכֹּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מִזֶּשֶׁן
הַיֵּין מִחֻרְצָנִים וְעַד־זֶה לֹא יֵאָכֵל : כָּל־יַיִם גִּיד
נִזְרוּ תַּעֲרֹר לֹא־יַעֲבֹר עַל־רֹאשׁוֹ עַד־מָלֵאת הַיָּמִים
אֲשֶׁר־יִזִּיר לַיהוָה קֹדֶשׁ יִהְיֶה נֶחֱדָה שֶׁעַר
רֹאשׁוֹ : כָּל־יַיִם הַיֵּין לַיהוָה עַל־נֶפֶשׁ מִי לֹא
יָבֹא : לְאֶבְיָ וּלְאֶמֶל לְאֶחָיו וּלְאֶחָתָהּ לֹא־יִפְסֹא
לָהֶם בְּמִתָּהֶם כִּי גִיד אֶחָיו עַל־רֹאשׁוֹ : כֹּל יַיִן
נִזְרוּ קֹדֶשׁ הוּא לַיהוָה : וְכִי־יָמוּת מִחַ עָלָיו

4 מִחַתָּהֶם אֲשֶׁר אָנִי שֹׂכֵן בְּתוֹכָם : וַיַּעֲשׂוּ־כֵן
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁלַחוּ אוֹתָם אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה
כָּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בֶּן עָשִׂי בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל : פ
5 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי
6 יִשְׂרָאֵל אִישׁ אִשָּׁה כִּי יַעֲשׂוּ מִכֹּל־חֲטָאת הָאֲדָמָה
לְמַעַל מַעַל בַּיהוָה וְאֶשְׁמָה הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת :
7 וְהִתְרִיב אֶת־חֲטָאתָם אֲשֶׁר עָשׂוּ וְהִשְׁבִּיב אֶת־
אֲשָׁמוֹ בְּרָאשׁוֹ וְחִמְשָׁתוֹ יִסַּף עָלָיו וְנָתַן לְאִשָּׁר
8 אֲשֶׁם לוֹ : וְאִם־אֵין לְאִשׁ בָּאֵל לְהִשְׁבִּיב הָאֲשָׁם
אֵלָיו הָאֲשָׁם הַמִּזְבֵּחַ לַיהוָה לַכֹּהֵן מִלֶּבֶד אֵיל
9 הַכִּפָּרִים אֲשֶׁר יִכְפָּרוּ עָלָיו : וְכָל־הַרֹמֶחַ לְכָל־
קֹדֶשׁ בְּבִי־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־יִקְרֹב לַכֹּהֵן לוֹ יִהְיֶה :
10 וְאִשׁ אֶת־קֹדֶשׁ לוֹ יִהְיֶה אִשׁ אֲשֶׁר־יִתֵּן לַכֹּהֵן לוֹ
יִהְיֶה : פ
11 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי
12 יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ אִשָּׁה כִּי־חֲטָטָה
13 אֲשָׁתוֹ וּמַעֲלָה בּוֹ מַעַל : וְשָׁכַב אִישׁ אֶת־
שִׁכְבַּת־זָרָה וַיַּעֲלֶם מִיַּעַל אִשָּׁה וְנִסְתָּרָה וְהָיָה
נִסְמָאָה וְעַד אֵין בָּהּ יָחִיד וְהוּא לֹא נִחְפָּשָׁה :
14 וְעָבַר עָלָיו וְחִמְּקָתָהּ וְנִפְּאֵה אֶת־אִשְׁתּוֹ וְהוּא
נִסְמָאָה אֲרַעֲבֹר עָלָיו וְחִמְּקָתָהּ וְנִפְּאֵה אֶת־
15 אִשְׁתּוֹ וְהָיָה לֹא נִסְמָאָה : וְהִבִּיא הָאִשָּׁה אֶת־
אִשְׁתּוֹ אֶל־הַכֹּהֵן וְהִבִּיא אֶת־הַרְבֵּנָה עִלֶּיהָ
עֲשִׂיתָ הָאִשָּׁה קִמְחָה שְׁעִירִים לֹא־יִצָּק עָלָיו
שָׂמֶן וְלֹא־יִתֵּן עָלָיו לְבָנָה כִּי־מִנְחַת קִנְיָן
16 הוּא מִנְחַת וּפְרוֹן מִזְבֵּחַ עֵזֶן : וְהִקְרִיב אֹתָהּ
17 הַכֹּהֵן וְהַעֲמִידָה לִפְנֵי יְהוָה : וְלָקַח הַכֹּהֵן מִיָּם
קֹדֶשִׁים בְּכִל־הַרְשָׁה וּמִן־הַעֲפָר אֲשֶׁר יִהְיֶה בַּרְקָע
18 הַמִּשְׁפָּן יִקַּח הַכֹּהֵן וְנָתַן אֶל־הַיָּמִים : וְהַעֲמִיד
הַכֹּהֵן אֶת־הָאִשָּׁה לִפְנֵי יְהוָה וְפָרַע אֶת־רֹאשׁ
הָאִשָּׁה וְנָתַן עַל־רִפְּיָהּ אֶת מִנְחַת הַכֹּהֵן
מִנְחַת קִנְיָן הָיָה וְגִיד הַכֹּהֵן יִהְיֶה מִי הַפָּרִים
19 הַמֵּאֲרֻרִים : וְהַשְׁבִּיעַ אֹתָהּ הַכֹּהֵן וְאָמַר אֶל־
הָאִשָּׁה אִם־לֹא שָׁכַב אִישׁ אִתְּךָ וְאִם־לֹא
שְׁמִית שְׂמָחָה תַּחַת אִישָׁה הִנְלִי מִפְּנֵי הַיָּמִים
20 הַמֵּאֲרֻרִים הָאֵלֶּה : וְהָיָה כִּי שְׁמִית תַּחַת אִישָׁה
וְכִי נִסְמָאָה וַיִּחַץ אִישׁ בָּךְ אֶת־שִׁכְבָּתוֹ מִבְּלִעַד

ישראל ראשי בית אבתם הם נשיאי הפסח הם
 העומדים על הפקדים ויביאו את קרבנם לפני
 יהוה ששענולת צב ששני עשור בקר עולה על
 שני הנשיאים ושור לאחד ויקריבו אותם לפני
 המשכן : ויאמר יהוה אל משה לאמר : קח
 מאתם תרומה לעבד את עבדת אהל מועד ונתתה
 אותם אלהיהם איש פסי עבדתו : ויקח משה
 את הענולת ואת הקרב ויתן אותם אלהיהם :
 את שתי הענולת ואת ארבעת הקרב רצון לפני
 גרשון פסי עבדתם : ואת ארבע הענולת ואת
 שבעת הקרב רצון לפני מררי פסי עבדתם ביד
 איתמר בן אחרן הכהן : ולבני קהת לא רצון
 כי עבדת הקדש עליהם בפרהי ישיאו : ויקריבו
 הנשיאים את חנפת המזבח ביום הפסח אתו
 ויקריבו הנשיאים את קרבנם לפני המזבח :
 ויאמר יהוה אל משה נשיאי אחד ליום נשיאי
 אחד ליום יקריבו את קרבנם לחנפת המזבח : ס
 ויהי המקריב ביום הראשון ארררררררר
 ברררררררר למשה יהודה : וקרבנו קשרת כסף
 אחת שלשים ומאה משקלה מזקן אחד כסף
 שבעים שקל בשקל הקדש שניהם מלאים סלה
 בלילה בשמן למנחה : כף אחת עשרה וזה
 מלאה קמח : פר אחד ברררררררררררררר
 אחד ברררררררררררררררר : ששירררררר אחד
 לחפאת : ולבן השלמים בררר שנים אילים
 חמשה עתים חמשה כבשים בני שנה חמשה
 זה קרבן בחדשון ברררררררר : ס
 ביום השני הקריב נתנאל ברררררר נשיאי ששוכר :
 הקריב את קרבנו קשרת כסף אחת שלשים ומאה
 משקלה מזקן אחד כסף שבעים שקל בשקל
 הקדש שניהם מלאים סלה בלילה בשמן
 למנחה : כף אחת עשרה וזה מלאה קמח :
 פר אחד ברררררררררררררררר : ששירררררר אחד
 לעלה : ששירררררר אחד לחפאת : ולבן
 השלמים ברר שנים אילים חמשה עתים חמשה
 כבשים בני שנה חמשה זה קרבן נתנאל בר
 רררר : ס
 ביום השלישי נשיאי לבני ובררר אלאב ברררר :
 24

בפרע פחלם וממא ראש נורו וגלה ראשו
 ביום חדרתו ביום השביעי וגלהו : וביום
 השמיני בא שתי תרים או שני בני יונה אל
 הכהן אל שרפה אהל מועד : ועשה הכהן אחד
 לחפאת ואחד לעלה וכפר עליו מאשר חטא
 על הגשש וקדש את ראשו ביום ההוא : והזיר
 ליהוה את ימיו נורו והביא כבש בר שנתו לאשם
 ותרמים הראשונים פלו כן ממא נורו : וזאת
 תורת הנזיר ביום מלאה ימי נורו יביא אתו אל
 פתח אהל מועד : והקריב את קרבנו ליהוה
 כבש בר שנתו חמם אחד לעלה וכבשה אחת
 בת שנתה חמשה לחפאת ואיל אחד תמים
 לשלמים : וכל מצות סלה חלה בלילה בשמן
 וקריבו מצות משחים בשמן ומנחתם ונספיהם :
 והקריב הכהן לפני יהוה ועשה את חפאתו ואת
 עלתו : ואת האיל יעשה ובה שלמים ליהוה
 על כל המצות ועשה הכהן את מנחתו ואת
 נסכו : וגלה הנזיר פתח אהל מועד את ראש
 נורו ולקח את שער ראש נורו ונתן על האש
 אשר תחת ובה השלמים : ולקח הכהן את
 הררר בשלה מן האיל וזאת מצה אחת מן השל
 וקריב מצה אחד ונתן על כפי הנזיר את
 התנולו את נורו : ותנול אותם הכהן תנופה
 לפני יהוה קדש הוא לכהן על חנה התנופה ועל
 שוק התנופה ואחר ישתה הנזיר יין : זאת תורת
 הנזיר אשר יד קרבנו ליהוה על נורו מלבד אשר
 תשיג ידו פסי נדור אשר ידו כן יעשה על תורת
 נורו : ס
 ויבן יהוה אל משה לאמר : ובר אל אהרן
 ואל בניו לאמר פה תברכו את בני ישראל אמור
 להם : ס וברכה יהוה וישמרו : ס יאר יהוה
 פני אהרן ויהנה : ס וישא יהוה פני אהרן
 וישם לה שלום : ס ושמו את שמיו על בני
 ישראל ואני אברכם : ס
 CAP. VII. 1
 ויהי ביום פלות משה להקים את המשכן ומשה
 אתו ויקדש אתו ואת כל בניו ואת המזבח ואת
 כל פלגו וימשיכם וקדש אדם : ויקריבו נשיאי

day shall he shave it.

10 And on the eighth day he shall bring two^b turtles, or two young pigeons, to the priest, to the door of the tabernacle of the congregation :

11 And the priest shall offer the one for a sin-offering, and the other for a burnt-offering, and make an atonement for him, for that he sinned by the dead, and shall hallow his head that same day.

12 And he shall consecrate unto the LORD the days of his separation, and shall bring a lamb of the first year for a trespass-offering:^d but the days that were before shall ^γ be lost, because his separation was defiled.

13 And this *is* the law of the Nazarite, when the days of his separation are fulfilled:^e he shall be brought unto the door of the tabernacle of the congregation ;

14 And he shall offer his offering unto the LORD, one he-lamb of the first year without blemish for a burnt-offering, and one ewe-lamb of the first year without blemish^f for a sin-offering, and one ram without blemish for ^h peace-offerings,

15 And a basket of unleavened bread, cakes^k of fine flour mingled with oil, and wafers of unleavened bread^l anointed with oil, and their meat-offering, and their^m drink-offerings.

16 And the priest shall bring *them* before the LORD, and shall offer his sin-offering, and his burnt-offering :

17 And he shall offer the ram for a sacrifice of peace-offerings unto the LORD, with the basket of unleavened bread: the priest shall offer also his meat-offering, and his drink-offering.

18 And the Nazarite shall shave^p the head of his separation *at* the door of the tabernacle of the congregation, and shall take the hair of the head of his separation, and put *it* in the fire which *is* under the sacrifice of the peace-offerings.

19 And the priest shall take the sodden^r shoulder of the ram, and one^s unleavened cake out of the basket, and one unleavened wafer, and shall put *them* upon the hands of the Nazarite, after *the* hair of his separation is shaven :

20 And the priest shall wave *them* for a wave-offering before the LORD: this *is* holy for the priest, with the wave-breast and heave-shoulder: and after that the Nazarite may drink wine.

21 This *is* the law of the Nazarite who hath vowed, and of his offering unto the LORD for his separation, beside *that* that his hand shall get: according to the vow which he vowed, so he must do after the law of his separation.

22 And the LORD spake unto Moses, saying,

23 Speak unto Aaron and unto his sons, saying, On this wise ye shall bless^b the children of Israel, saying unto them,

24 The LORD bless^c thee, and ^d keep thee;

25 The LORD make his face^e shine upon thee, and be gracious^f unto thee;

26 The LORD lift up^g his countenance upon thee, and give thee peace.^h

27 And they shall put my nameⁱ upon the children of Israel; and I will ^k bless them.

CHAP. VII.

And it came to pass on the day that Moses had fully set up^m the tabernacle,

B. C. 1490.

a Le. 8.10, 11.

b Le. 5. 7.

14. 22.

15.14, 29.

c ch. 1. 4, &c.

β who stood.

d Le. 5. 6.

γ fall.

e Ac. 21. 26.

f Le. 4.3, 28, 32

Mal. 1.13, 14

1 Pe. 1. 19.

g ch. 4.24. 28.

h Le. 3. 6.

i ch. 4.29. 33.

k Le. 2. 4.

l Ex. 29. 2.

mch. 15.5, 7, 10

n ch. 4. 4. 15.

o De. 20. 5.

1 Ki. 8. 63.

2 Ch. 7.5, 9.

Ezr. 6. 16.

Ne. 12. 27.

Ps. 30. title.

p Ac. 21. 24.

q ch. 1. 7.

2. 3.

r 1 Sa. 2. 15.

s Ex. 29. 23, 28

t Ex. 30. 13.

u Le. 2. 1.

v Ex. 30. 34.

w Le. 1. 2, 3.

x Le. 4. 25.

y Le. 3. 1.

z ch. 1. 8.

2. 5.

a ver. 13, &c.

b Le. 9. 22.

De. 10. 8.

21. 5.

Jos. 8. 33.

1 Ch. 23. 13.

c Ps. 134. 3.

d Ps. 121. 7.

Jno. 17. 11.

e Ps. 31. 16.

67. 1.

80. 3, 7, 19.

119. 135.

Da. 9. 17.

f Ge. 43. 29.

Ex. 33. 19.

Mal. 1. 9.

g Ps. 4. 6.

89. 15.

h Ps. 29. 11.

Is. 26. 3, 12.

Jno. 14. 27.

Ph. 4. 7.

2 Th. 3. 16.

i De. 28. 10.

2 Ch. 7. 14.

Is. 43. 7.

Da. 9. 18, 19.

k ch. 23. 30.

Ge. 12. 2, 3.

Ps. 5. 12.

67. 7.

115. 12, 13.

Ac. 3. 26.

Ep. 1. 3.

l ch. 1. 9.

2. 7.

m Ex. 40. 18.

and had anointed it^a and sanctified it, and all the instruments thereof, both the altar and all the vessels thereof, and had anointed them, and sanctified them,

2 That the princes^c of Israel, heads of the house of their fathers, who *were* the princes of the tribes, β and were over them that were numbered, offered :

3 And they brought their offering before the LORD, six covered waggons, and twelve oxen; a wagon for two of the princes, and for each one an ox; and they brought them before the tabernacle.

4 And the LORD spake unto Moses, saying,

5 Take *it* of them, that they may be to do the service of the tabernacle of the congregation; and thou shalt give them unto the Levites, to every man according to his service.

6 And Moses took the waggons and the oxen, and gave them unto the Levites.

7 Two waggons and four oxen he gave unto the sons of Gershon, according to their service:^d

8 And four waggons and eight oxen he gave unto the sons of Merari,^e according unto their service, under the hand of Ithamar the son of Aaron the priest.

9 But unto the sons of Kohath he gave none; because^f the service of the sanctuary belonging unto them *was* that they should bear upon their shoulders.

10 And the princes offered for dedicating^g of the altar in the day that it was anointed, even the princes offered their offering before the altar.

11 And the LORD said unto Moses, They shall offer their offering, each prince on his day, for the dedicating of the altar.

12 And he that offered his offering the first day was Nahshon^h the son of Amminadab, of the tribe of Judah;

13 And his offering *was* one silver charger, the weight thereof *was* an hundred and thirty *shekels*, one silver bowl of seventy *shekels*, after the shekelⁱ of the sanctuary: both of them *were* full of fine flour mingled with oil, for a^j meat-offering:

14 One spoon of ten *shekels* of gold, full of incense:^k

15 One young bullock, one ram, one lamb of the first year, for a^l burnt-offering:

16 One kid of the goats for a^m sin-offering:

17 And for a sacrifice ofⁿ peace-offerings, two oxen, five rams, five he-goats, five lambs of the first year. This *was* the offering of Nahshon the son of Amminadab.

18 On the second day Nathaneel^o the son of Zuar, prince of Issachar, did offer :

19 He offered^a for his offering one silver charger, the weight whereof *was* an hundred and thirty *shekels*, one silver bowl of seventy *shekels*, after the shekelⁱ of the sanctuary; both of them full of fine flour mingled with oil, for a meat-offering:

20 One spoon of gold of ten *shekels*, full of incense:

21 One young bullock, one ram, one lamb of the first year, for a burnt-offering:

22 One kid of the goats for a sin-offering:

23 And for a sacrifice of peace-offerings, two oxen, five rams, five he-goats, five lambs of the first year. This *was* the offering of Nathaneel the son of Zuar.

24 On the third day Eliab^l the son of Helon, prince of the children of Zebulun, did offer :

25 His offering *was* one silver charger, the weight whereof *was* an hundred and thirty *shekels*, one silver bowl of seventy *shekels*, after the shekel of the sanctuary; both of them full of fine flour mingled with oil, for a meat-offering :

26 One golden spoon of ten *shekels*, full of incense :

27 One young bullock, one ram, one lamb of the first year, for a burnt-offering :

28 One kid of the goats for a sin-offering :

29 And for a sacrifice of peace-offerings, two oxen, five rams, five he-goats, five lambs of the first year. This *was* the offering of Eliab the son of Helon.

30 On the fourth day Elizur^c the son of Shedeur, prince of the children of Reuben, *did offer* :

31 His offering^d *was* one silver charger, of the weight of an hundred and thirty *shekels*, one silver bowl of seventy *shekels*, after the shekel of the sanctuary; both of them full of fine flour mingled with oil, for a meat-offering :

32 One golden spoon of ten *shekels*, full of incense :

33 One young bullock, one ram, one lamb of the first year, for a burnt-offering :

34 One kid of the goats for a sin-offering :

35 And for a sacrifice of peace-offerings, two oxen, five rams, five he-goats, five lambs of the first year. This *was* the offering of Elizur the son of Shedeur.

36 On the fifth day Shelumiel^e the son of Zurishaddai, prince of the children of Simeon, *did offer* :

37 His offering^h *was* one silver charger, the weight whereof *was* an hundred and thirty *shekels*, one silver bowl of seventy *shekels*, after the shekel of the sanctuary; both of them full of fine flour mingled with oil, for a meat-offering :

38 One golden spoon of ten *shekels*, full of incense :

39 One young bullock, one ram, one lamb of the first year, for a burnt-offering :

40 One kid of the goats for a sin-offering :

41 And for a sacrifice of peace-offerings, two oxen, five rams, five he-goats, five lambs of the first year. This *was* the offering of Shelumiel the son of Zurishaddai.

42 On the sixth day Eliasaph^l the son of β Deuel, prince of the children of Gad, *offered* :

43 His offering^m *was* one silver charger, of the weight of an hundred and thirty *shekels*, a silver bowl of seventy *shekels*, after the shekel of the sanctuary; both of them full of fine flour mingled with oil, for a meat offering :

44 One golden spoon of ten *shekels*, full of incense :

45 One young bullock, one ram, one lamb of the first year, for a burnt-offering :

46 One kid of the goats for a sin-offering :

47 And for a sacrifice of peace-offerings, two oxen, five rams, five he-goats, five lambs of the first year. This *was* the offering of Eliasaph the son of Deuel.

48 On the seventh day Elishama^p the son of Ammihud, prince of the children of Ephraim, *offered* :

49 His offering^q *was* one silver charger, the weight whereof *was* an hundred and thirty *shekels*, one silver bowl of seventy *shekels*, after the shekel of the sanctuary; both of them full of fine flour mingled

B. C. 1490.

a ch. 1. 10.
2. 20.

b ver. 13, &c.

c ch. 1. 5.
2. 10.

d ver. 13, &c.

e ch. 1. 11.
2. 22.

f ver. 13, &c.

g ch. 1. 6.
2. 12.

h ver. 13, &c.

i ch. 1. 12.
2. 25.

k ver. 13, &c.

l ch. 1. 14.
2. 14.

β called
Reuel,
ch. 2. 14.

m ver. 13, &c.

n ch. 1. 13.
2. 27.

o ver. 13, &c.

p ch. 1. 10.
2. 18.

q ver. 13, &c.

with oil, for a meat-offering :

50 One golden spoon of ten *shekels*, full of incense :

51 One young bullock, one ram, one lamb of the first year, for a burnt-offering :

52 One kid of the goats for a sin-offering :

53 And for a sacrifice of peace-offerings, two oxen, five rams, five he-goats, five lambs of the first year. This *was* the offering of Elishama the son of Ammihud.

54 On the eighth day offered^a Gamaliel the son of Pedahzur, prince of the children of Manasseh :

55 His offering^b *was* one silver charger, of the weight of an hundred and thirty *shekels*, one silver bowl of seventy *shekels*, after the shekel of the sanctuary; both of them full of fine flour mingled with oil, for a meat-offering :

56 One golden spoon of ten *shekels*, full of incense :

57 One young bullock, one ram, one lamb of the first year, for a burnt-offering :

58 One kid of the goats for a sin-offering :

59 And for a sacrifice of peace-offerings, two oxen, five rams, five he-goats, five lambs of the first year. This *was* the offering of Gamaliel the son of Pedahzur.

60 On the ninth day Abidan^c the son of Gideon, prince of the children of Benjamin, *offered* :

61 His offering^f *was* one silver charger, the weight whereof *was* an hundred and thirty *shekels*, one silver bowl of seventy *shekels*, after the shekel of the sanctuary; both of them full of fine flour mingled with oil, for a meat-offering :

62 One golden spoon of ten *shekels*, full of incense :

63 One young bullock, one ram, one lamb of the first year, for a burnt-offering :

64 One kid of the goats for a sin-offering :

65 And for a sacrifice of peace-offerings, two oxen, five rams, five he-goats, five lambs of the first year. This *was* the offering of Abidan the son of Gideon.

66 On the tenth day Ahiezerⁱ the son of Ammishaddai, prince of the children of Dan, *offered* :

67 His offering^k *was* one silver charger, the weight whereof *was* an hundred and thirty *shekels*, one silver bowl of seventy *shekels*, after the shekel of the sanctuary; both of them full of fine flour mingled with oil, for a meat-offering :

68 One golden spoon of ten *shekels*, full of incense :

69 One young bullock, one ram, one lamb of the first year, for a burnt-offering :

70 One kid of the goats for a sin-offering :

71 And for a sacrifice of peace-offerings, two oxen, five rams, five he-goats, five lambs of the first year. This *was* the offering of Ahiezer the son of Ammishaddai.

72 On the eleventh day Pagielⁿ the son of Ocran, prince of the children of Asher, *offered* :

73 His offering^o *was* one silver charger the weight whereof *was* an hundred and thirty *shekels*, one silver bowl of seventy *shekels*, after the shekel of the sanctuary both of them full of fine flour mingled with oil, for a meat-offering :

74 One golden spoon of ten *shekels*, full of incense :

75 One young bullock, one ram, one lamb of the first year, for a burnt-offering

ביום השביעי נשיא לבגן אפרים אלשמע בן
עמיהוד : קרבנו קערת־כסף אחת שלשים
ומאה משקלה מורק אחד פסח שבעים שקל
בשקל הקדש שניהם מלאים סלת בלילה בשמן
למנחה : כף אחת עשרה וזה מלאה קטרת :
פר אחד בן־בקר איל אחד כבש אחד בן־שנתו
לעלה : שציר־עזים אחד לחפאת : ולב
השלמים בקר שנים אילים חמשה עתרים
חמשה כבשים בן־שנה חמשה זה קרבן
אלשמע בן־עמיהוד : ס

ביום השמיני נשיא לבגן מנשה במליאל בן־
פרהצור : קרבנו קערת־כסף אחת שלשים
ומאה משקלה מורק אחד פסח שבעים שקל
בשקל הקדש שניהם מלאים סלת בלילה בשמן
למנחה : כף אחת עשרה וזה מלאה קטרת :
פר אחד בן־בקר איל אחד כבש אחד בן־שנתו
לעלה : שציר־עזים אחד לחפאת : ולב
השלמים בקר שנים אילים חמשה עתרים
חמשה כבשים בן־שנה חמשה זה קרבן
בן־פרהצור : ס

ביום התשיעי נשיא לבגן בנימין אבין בן־דעני :
קרבנו קערת־כסף אחת שלשים ומאה משקלה
מורק אחד פסח שבעים שקל בשקל הקדש
שניהם מלאים סלת בלילה בשמן למנחה :
כף אחת עשרה וזה מלאה קטרת : פר
אחד בן־בקר איל אחד כבש אחד בן־שנתו
לעלה : שציר־עזים אחד לחפאת : ולב
השלמים בקר שנים אילים חמשה עתרים
חמשה כבשים בן־שנה חמשה זה קרבן אבין
בן־דעני : ס

ביום העשירי נשיא לבגן הן אהיצור בן־עמישדי :
קרבנו קערת־כסף אחת שלשים ומאה
משקלה מורק אחד פסח שבעים שקל בשקל
הקדש שניהם מלאים סלת בלילה בשמן
למנחה : כף אחת עשרה וזה מלאה קטרת :
פר אחד בן־בקר איל אחד כבש אחד בן־שנתו
לעלה : שציר־עזים אחד לחפאת : ולב
השלמים בקר שנים אילים חמשה עתרים
חמשה כבשים בן־שנה חמשה זה קרבן
רעואל : ס

קרבנו קערת־כסף אחת שלשים ומאה משקלה
מורק אחד פסח שבעים שקל בשקל הקדש
שניהם מלאים סלת בלילה בשמן למנחה : כף
אחת עשרה וזה מלאה קטרת : פר אחד בן־בקר
איל אחד כבש אחד בן־שנתו לעלה : שציר־עזים
אחד לחפאת : ולב השלמים בקר שנים אילים
חמשה עתרים חמשה כבשים בן־שנה חמשה
זה קרבן אליאב בן־הלן : ס

ביום הרביעי נשיא לבגן ראובן אליצור בן־
שדיאור : קרבנו קערת־כסף אחת שלשים ומאה
משקלה מורק אחד פסח שבעים שקל בשקל
הקדש שניהם מלאים סלת בלילה בשמן
למנחה : כף אחת עשרה וזה מלאה קטרת :
פר אחד בן־בקר איל אחד כבש אחד בן־שנתו
לעלה : שציר־עזים אחד לחפאת : ולב
השלמים בקר שנים אילים חמשה עתרים
חמשה כבשים בן־שנה חמשה זה קרבן
אליצור בן־שדיאור : ס

ביום החמישי נשיא לבגן שמעון שלמיאל בן־
צורישדי : קרבנו קערת־כסף אחת שלשים
ומאה משקלה מורק אחד פסח שבעים שקל
בשקל הקדש שניהם מלאים סלת בלילה בשמן
למנחה : כף אחת עשרה וזה מלאה קטרת :
פר אחד בן־בקר איל אחד כבש אחד בן־שנתו
לעלה : שציר־עזים אחד לחפאת : ולב
השלמים בקר שנים אילים חמשה עתרים
חמשה כבשים בן־שנה חמשה זה קרבן
שלמיאל בן־צורישדי : ס

ביום הששי נשיא לבגן גד אלסח בן־דעואל :
קרבנו קערת־כסף אחת שלשים ומאה משקלה
מורק אחד פסח שבעים שקל בשקל הקדש
שניהם מלאים סלת בלילה בשמן למנחה :
כף אחת עשרה וזה מלאה קטרת : פר אחד
בן־בקר איל אחד כבש אחד בן־שנתו לעלה :
שציר־עזים אחד לחפאת : ולב השלמים
בקר שנים אילים חמשה עתרים חמשה כבשים
בן־שנה חמשה זה קרבן אלסח בן־
דעואל : ס

שני הכרבים וידבר אליהו:

פ פ פ לו 36
CAP. VIII. ח

וידבר יהוה אל משה לאמר: ודבר אל אהרן
ואמרת אליו בהעלותך את הנזות אל-מול פני
המנוחה יאירו שבעת הנרות: ויעש כן אהרן
אל-מול פני המנוחה העלה נרות פאשר צוה
יהוה את-משה: וזה מעשה המנוחה מקשה
ותב עד-ירבה עד-פרחה מקשה הוא במראה
אשר הראה יהוה את-משה כן עשה את-

המנוחה: פ

וידבר יהוה אל משה לאמר: קח את-הלויים
מתוך בני ישראל וטהרת אתם: וכה תעשה
להם למטהם הנה עליהם מי חטאת והעבירו
חש על-כל בשמים וכנסו בגדיהם והסדירו:
ולקחה פר בדבקר וימנחתו סלת בלולה בשמן
וישרשני בדבקר הקח לחטאת: והקרבנה
את-הלויים לפני אהל מועד ותקחלה את-
פלערת בני ישראל: והקרבנה את-הלויים
לפני יהוה וסמנו בגדי-ישראל את-ידיהם על-
הלויים: והניח אהרן את-הלויים תנופה לפני
יהוה מאח בני ישראל והיו לעבד את-עבדת
יהוה: והלויים יסמנו את-ידיהם על ראש
הפרים ועשה את-האדות חטאת ואת-האדות
עלה ליהוה לכפר על-הלויים: והעמידה את-
הלויים לפני אהרן ולפני בני הנזפת אתם תנופה
ליהוה: והבדלה את-הלויים מתוך בני ישראל
והיו לי הלויים: ואחר-כן יבאו הלויים לעבד
את-אהל מועד וטהרת אתם ותנפת אתם
תנופה: פי נתנים נתנים הטה לי מתוך בני
ישראל תחת פטרת כל-יחם בקור כל מבני ישראל
לקחתי אתם לי: פי כל-בכור בבני ישראל
באדם ובבהמה ביום הטהי כל-בכור בארץ
מצרים הקדשתי אתם לי: ואקח את-הלויים
תחת כל-בכור בבני ישראל: ואהנה את-הלויים
נתנים לאהרן ולבניו מתוך בני ישראל לעבד
את-עבדת בני-ישראל באהל מועד ולכפר על-בני
ישראל ולא יהיה בבני ישראל נזף בגשת בני-

המשה כבשים בני-שנה חמשה ויה קרבן
אחיעזר בן-שמשי:

פ

ביום עשתי עשר יום נשיא לבני אשר פגעיאל
בן-ענן: קרבנו קצרת-כסף אחת שלשים
ומאה משקלה מורק אחד כסף שבעים שקל
בשקל הקדש שניהם מלאים סלת בלולה בשמן
למנוחה: כף אחת עשרה ותב מלאה קמרת:
פר אחד בדבקר איל אחד פגשי-אחד בדשנתו
לעלה: שעיר-עזים אחד לחטאת: ולגבה
השלמים בקר שנים אילים חמשה עתים
חמשה כבשים בני-שנה חמשה ויה קרבן
פגעיאל בן-ענן:

פ

ביום שנים-עשר יום נשיא לבני נפתלי אחיעזר
בן-ענן: קרבנו קצרת-כסף אחת שלשים ומאה
משקלה מורק אחד כסף שבעים שקל בשקל
הקדש שניהם מלאים סלת בלולה בשמן
למנוחה: כף אחת עשרה ותב מלאה קמרת:
פר אחד בדבקר איל אחד פגשי-אחד בדשנתו
לעלה: שעיר-עזים אחד לחטאת: ולגבה
השלמים בקר שנים אילים חמשה עתים
חמשה כבשים בני-שנה חמשה ויה קרבן אחיעזר
בן-ענן:

פ

זאת חנפת המזבח ביום המשה אהו מאח
נשיא ישראל קצרת כסף שנים עשרה מורק
כסף שנים עשר פפות ותב שנים עשרה:
שלשים ומאה הקצרת האחת כסף ושבעים
המורק האחד כל כסף הפלים אלפים וארבע
מאות בשקל הקדש: פפות ותב שנים-עשרה
מלאה קמרת עשרה עשרה כף בשקל הקדש
כל-ותב הפפות עשרים ומאה: כל-הבקר לעלה
שנים עשר פרים אילים שנים-עשר כבשים בני-
שנה שנים עשר ומנחתם ושעירי עזים שנים
עשר לחטאת: וכל בקר גבה השלמים
עשרים וארבעה פרים אילים ששים עתים
ששים כבשים בני-שנה ששים זאת חנפת
המזבח אחרי המשה אהו: ובנא משה אל
אהל מועד ודבר אהו וישמע את-הקול מדבר
אליו מעל הכפרה אשר על-ארץ הקדש מבין

76 One kid of the goats for a sin-offering:
 77 And for a sacrifice of peace-offerings, two oxen, five rams, five he-goats, five lambs of the first year. This was the offering of Pagiel the son of Ocran.
 78 On the twelfth day Ahira^b the son of Enan, prince of the children of Naphthali, offered:
 79 His offering^d was one silver charger, the weight whereof was an hundred and thirty shekels, one silver bowl of seventy shekels, after the shekel of the sanctuary; both of them full of fine flour mingled with oil, for a meat-offering:
 80 One golden spoon of ten shekels, full of incense:
 81 One young bullock, one ram, one lamb of the first year, for a burnt-offering:
 82 One kid of the goats for a sin-offering:
 83 And for a sacrifice of peace-offerings, two oxen, five rams, five he-goats, five lambs of the first year. This was the offering of Ahira the son of Enan.
 84 This was the dedication of the altar, in the day when it was anointed, by the princes of Israel: twelve chargers of silver, twelve silver bowls, twelve spoons of gold:
 85 Each charger of silver weighing an hundred and thirty shekels, each bowl seventy: all the silver vessels weighed two thousand and four hundred shekels, after the shekel of the sanctuary:
 86 The golden spoons were twelve, full of incense, weighing ten shekels apiece, after the shekel of the sanctuary: all the gold of the spoons was an hundred and twenty shekels.
 87 All the oxen for the burnt-offering were twelve bullocks, the rams twelve, the lambs of the first year twelve, with their meat-offering: and the kids of the goats for sin-offering, twelve.
 88 And all the oxen for the sacrifice of the peace-offerings were twenty and four bullocks, the rams sixty, the he-goats sixty, the lambs of the first year sixty. This was the dedication of the altar, after that it was anointed.^o
 89 And when Moses was gone into the tabernacle of the congregation to^q speak with η him, then he heard the voice of one speaking unto him from off the mercy-seat^r that was upon the ark of testimony, from between the two cherubims: and he spake unto him.

CHAP. VIII.

AND the LORD spake unto Moses, saying,
 2 Speak unto Aaron, and say unto him, When thou lightest the lamps,^t the seven lamps shall give light over against the candlestick.
 3 And Aaron did so; he lighted the lamps thereof over against the candlestick, as the LORD commanded Moses.
 4 And this work of the^w candlestick was of beaten gold, unto the shaft thereof, unto the flowers thereof, was^y beaten work: according unto the pattern^z which the LORD had shewed Moses, so he made the candlestick.
 5 And the LORD spake unto Moses, saying,
 6 Take the Levites from among the children of Israel, and cleanse them.
 7 And thus shalt thou do unto them, to cleanse them: Sprinkle water^b of purifying upon them, and^c let them λ shave all

B. C. 1490.

a Le. 2. 1.

b ch. 1. 15.
2. 29.c Ex. 29. 4, &c.
40. 12.

d ver. 13, &c.

e Le. 8. 3.

f Le. 1. 4.

g wave.

h ver. 15.

i wave-offering.

j be to execute.

k ch. 16. 9.

l ch. 3. 45.

m ver. 11, 13.

n ch. 3. 12, 45.

o ch. 3. 13.
Ex. 13. 2, 12.
15.
Lu. 2. 23.

p ch. 3. 9.

q given.

r ver. 1.

s ch. 1. 53.
16. 46.
18. 5.
2 Ch. 26. 16.t ch. 12. 8.
Ex. 33. 9, 11.

u That is, God.

v Ex. 25. 22.

w ver. 7.

x Ex. 25. 37.
40. 25.

y ver. 11, 12.

z ver. 15.

a Ex. 25. 31.

b ver. 5, &c.

c Ex. 25. 18.

d Ex. 25. 40.

e ch. 4. 3.
1 Ch. 23. 3, 27f war the warfare.
1 Co. 9. 7.

g ch. 19. 9, 17, &c.

h return from the warfare of the service.
2 Ti. 4. 7.

i Le. 14. 8, 9.

j cause a razor to pass over.

their flesh, and let them wash their clothes, and so make themselves clean.

8 Then let them take a young bullock with his meat-offering,^a even fine flour mingled with oil, and another young bullock shalt thou take for a sin-offering.

9 And^c thou shalt bring the Levites before the tabernacle of the congregation: and^e thou shalt gather the whole assembly of the children of Israel together:

10 And thou shalt bring the Levites before the LORD: and the children of Israel shall put^f their hands upon the Levites:

11 And Aaron shall β offer^g the Levites before the LORD for an γ offering of the children of Israel, that they may execute^h the service of the LORD.

12 And the Levites shall lay their hands upon the heads of the bullocks; and thou shalt offer the one for a sin-offering, and the other for a burnt-offering, unto the LORD, to make an atonement for the Levites.

13 And thou shalt set the Levites before Aaron, and before his sons, and offer them for an offering unto the LORD.

14 Thus shalt thou separate^k the Levites from among the children of Israel: and the Levites shall be mine.^l

15 And after that shall the Levites go in to do the service of the tabernacle of the congregation: and thou shalt cleanse them, and offer^m them for an offering.

16 For they are wholly given unto me from among the children of Israel; insteadⁿ of such as open every womb, even instead^o of the first-born of all the children of Israel, have I taken them unto me.

17 For all the first-born^p of the children of Israel are mine, both man and beast: on the day that I smote every first-born in the land of Egypt I sanctified them for myself.

18 And I have taken the Levites for all the first-born of the children of Israel.

19 And I have given^q the Levites as ζ a gift to Aaron and to his sons from among the children of Israel, to do the service of the children of Israel in the tabernacle of the congregation, and to make an atonement for the children of Israel: that^r there be no plague among the children of Israel, when the children of Israel come nigh unto the sanctuary.

20 And Moses, and Aaron, and all the congregation of the children of Israel, did to the Levites according unto all that the LORD commanded Moses concerning the Levites, so did the children of Israel unto them.

21 And the Levites were^s purified, and they washed their clothes; and Aaron offered^t them as an offering before the LORD; and Aaron made an atonement for them to cleanse them.

22 And after^u that went the Levites in to do their service in the tabernacle of the congregation before Aaron, and before his sons: as^v the LORD had commanded Moses concerning the Levites, so did they unto them.

23 And the LORD spake unto Moses, saying,

24 This is it that belongeth unto the Levites: from^w twenty and five years old and upward they shall go in to θ wait upon the service of the tabernacle of the congregation:

25 And from the age of fifty years they shall κ cease waiting upon the service thereof, and shall serve no more:

26 But shall minister with their brethren in the tabernacle of the congregation, to keep^a the charge, and shall do no service.^b Thus shalt thou do unto the Levites touching their charge.

CHAP. IX.

AND the LORD spake unto Moses in the wilderness of Sinai, in the first month of the second year after they were come out of the land of Egypt, saying,

2 Let the children of Israel also keep the passover at his appointed season.^c

3 In the fourteenth^f day of this month, at^g even, ye shall keep it in his appointed season: according to all the rites of it, and according to all the ceremonies thereof, shall ye keep it.

4 And Moses spake unto the children of Israel, that they should keep the passover.

5 And^h they kept the passover on the fourteenth day of the first month, at even, in the wilderness of Sinai: according to all that the LORD commanded Moses, so did the children of Israel.

6 And there were certain men who were defiled^k by the dead body of a man, that they could not keep the passover on that day: and^k they came before Moses and before Aaron on that day:

7 And those men said unto him, We are defiled by the dead body of a man: wherefore are we kept back, that we may not offer an offering of the LORD in his appointed season among the children of Israel?

8 And Moses said unto them, Stand still, and I will hear what the LORD will command concerning you.

9 And the LORD spake unto Moses, saying,

10 Speak unto the children of Israel, saying, If any man of you or of your posterity shall be unclean by reason of a dead body, or be in a journey afar off, yet he shall keep the passover unto the LORD.

11 The fourteenth^p day of the second month, at even, they shall keep it, and eat it with unleavened bread^q and bitter herbs.

12 They shall leave none^r of it unto the morning, nor break^r any bone of it: according to all the ordinances of the passover they shall keep it.

13 But the man that is clean, and is not in a journey, and forbeareth to keep the passover, even the same soul^y shall be cut off from among his people: because he brought not the offering of the LORD in his appointed^a season, that man shall bear^b his sin.

14 And if a stranger shall sojourn among you, and will keep the passover unto the LORD; according to the ordinance of the passover, and according to the manner thereof, so shall he do: ye shall have one^d ordinance, both for the stranger, and for him that was born in the land.

15 And on the day that the tabernacle was reared up, the cloud covered^h the tabernacle, namely, the tent of the testimony: and at evenⁱ there was upon the tabernacle as it were the appearance of fire, until the morning.

16 So it was alway: the cloud^m covered it by day, and the appearance of fire by night.

17 And whenⁿ the cloud was taken up from the tabernacle, then after that the

B. C. 1490.

a ch. 1. 53.

18. 4.

1 Ch. 23. 32.

Eze. 44. 8, 11

b 1 Ti. 4. 15.

c 1 Co. 10. 1.

β prolonged.

d ch. 1. 53.

3. 8.

Zec. 3. 7.

e Ex. 12. 3.

De. 16. 1.

f 2 Ch. 30. 2, 15

γ between

the two

evenings.

Ex. 12. 6.

δ was.

g Jos. 5. 10.

h ch. 5. 2.

19. 11, 16.

Jno. 18. 23.

i Ex. 40. 36, 37.

k ch. 27. 2, 5.

Ex. 18. 15, 19

l ver. 19.

m Ps. 77. 20.

n Is. 1. 13.

o Je. 4. 5.

Joel 2. 15.

p ver. 3.

q Ex. 12. 8.

r Ex. 12. 10.

s ch. 1. 16.

Ex. 18. 21.

t Ex. 12. 46.

Jno. 19. 36.

u Joel 2. 1.

a ch. 2. 3.

y Ex. 12. 15.

z ch. 2. 10.

a ver. 7.

b ch. 5. 31.

c ch. 31. 6.

Jos. 6. 4.

1 Ch. 15. 24.

2 Ch. 13. 12.

d Ex. 12. 49.

e 2 Ch. 13. 14.

f Ju. 2. 18.

10. 8, 12.

Ps. 106. 42.

g Ex. 40. 34.

h Ge. 8. 1.

Ps. 106. 4.

136. 23.

i Ex. 13. 21.

40. 38.

Ne. 9. 12, 19.

Ps. 78. 14.

k Lu. 1. 70, 71.

l ch. 29. 1.

Le. 23. 34.

1 Ch. 15. 24.

2 Ch. 5. 12.

7. 6.

29. 26.

Ezr. 3. 10.

Ne. 12. 35.

Ps. 81. 3.

89. 15.

m De. 1. 33.

n ch. 10. 11, 33.

Ex. 40. 36.

38.

o Ex. 28. 29.

Ac. 10. 4.

children of Israel journeyed: and in the place where the cloud abode, there the children of Israel pitched their tents.

18 At the commandment of the LORD the children of Israel journeyed, and at the commandment of the LORD they pitched: as long as the cloud abode upon the^c tabernacle, they rested in their tents.

19 And when the cloud βarried long upon the tabernacle many days, then the children of Israel kept the charge^d of the LORD, and journeyed not.

20 And so it was, when the cloud was a few days upon the tabernacle; according to the commandment of the LORD they abode in their tents, and according to the commandment of the LORD they journeyed.

21 And so it was, when the cloud abode δ from even unto the morning, and that the cloud was taken up in the morning, then they journeyed; whether it was by day or by night that the cloud was taken up, they journeyed.

22 Or whether it were two days, or a month, or a year, that the cloud tarried upon the tabernacle, remaining thereon, the children of Israel abodeⁱ in their tents, and journeyed not: but when it was taken up, they journeyed.

23 At the commandment of the LORD they rested in the tents, and at the commandment of the LORD they journeyed: they kept^j the charge of the LORD, at the^m commandment of the LORD by the hand of Moses.

CHAP. X.

AND the LORD spake unto Moses, saying,

2 Make thee two trumpets of silver; of a whole piece shalt thou make them: that thou mayest use them for the callingⁿ of the assembly, and for the journeying of the camps.

3 And when they shall blow^o with them, all the assembly shall assemble themselves to thee at the door of the tabernacle of the congregation.

4 And if they blow but with one trumpet, then the princes, which are heads^p of the thousands of Israel, shall gather themselves unto thee.

5 When ye blow an alarm,^q then the camps that lie on the east^r parts shall go forward.

6 When ye blow an alarm the second time, then the camps that lie on the south^s side shall take their journey: they shall blow an alarm for their journeys.

7 But when the congregation is to be gathered together, ye shall blow, but ye shall not sound an alarm.

8 And the sons of Aaron, the^c priests shall blow with the trumpets; and they shall be to you for an ordinance for ever throughout your generations.

9 And if ye go to war^t in your land against the enemy that oppresseth^u you, then ye shall blow an alarm with the trumpets; and ye shall be remembered^v before the LORD your God, and ye shall be saved^w from our enemies.

10 Alsoⁱ in the day of your gladness, and in your solemn days, and in the beginnings of your months, ye shall blow with the trumpets over your burnt-offerings, and over the sacrifices of your peace-offerings that they may be to you for a^o memorial before your God: I am ye LORD your God

וַיִּשְׁרָאֵל אֶל-הַקָּדָשׁ׃ וַיַּעַשׂ מִשְׁחָה וְאֶהָרֹן וְכָל־
עַדְת׃ בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל לְלוֹוִיִּם כָּל־אֲשֶׁר-צִוָּה יְהוָה אֹתֹם׃
מִשְׁחָה לְלוֹוִיִּם כִּדְעָשׁוֹ לָהֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיַּחֲתִשְׁאוּ
הַלוֹוִיִּם וַיִּכְבְּדוּ בְּגָדֵיהֶם וַיָּנִיף אֶהָרֹן אֹתָם בַּחֲנוּכָה׃
לִפְנֵי יְהוָה וַיִּכָּסֶּה עֲלֵיהֶם אֶהָרֹן לְמַדְבָּר׃ וְאַהֲרִי־
כֹהֵן בָּאוּ הַלוֹוִיִּם לַעֲבֹד אֶת-עַבְדֵּיהֶם בְּאֹהֶל מוֹעֵד׃
לִפְנֵי אֶהָרֹן וּלְפָנָיו בְּנָיו בְּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתֹם׃
מִשְׁחָה עַל-הַלוֹוִיִּם כִּדְעָשׁוֹ לָהֶם׃ ס וַיִּבְרַךְ
יְהוָה אֶל-מִשְׁחָה וְלֹאָמָר׃ זֹאת אֲשֶׁר לְלוֹוִיִּם מִכֹּהֵן
חֹמֶשׁ וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וּמִעֲלָה יִבֹּא לַצִּבָּא צָבָא
בַּעֲבֹדָת אֹהֶל מוֹעֵד׃ וּמִכֹּהֵן חֲמִשִּׁים שָׁנָה יָשׁוּב
מִצָּבָא הַעֲבֹדָה וְלֹא יַעֲבֹד עוֹד׃ וְשִׁרְתָּ אֶת-אֶחָיו
בְּאֹהֶל מוֹעֵד לְשֹׁמֵר מִשְׁמֶרֶת וַעֲבֹדָה לֹא יַעֲבֹד כֹּכָה
תַּעֲשֶׂה לְלוֹוִיִּם בְּמִשְׁמֹרֶתָם׃ ס

CAP. IX. ט

וַיִּדְבֹּר יְהוָה אֶל-מִשְׁחָה בְּמַדְבַּר-סִינַי בַּשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁית
לְצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּדֹדֶשׁ הָרִאשִׁוֹן לֹאָמָר׃
וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶת-הַפֶּסַח בְּמוֹעֵד׃ בְּאַרְבַּעַה
עָשָׂר יוֹם בְּדֹדֶשׁ הָהִיא בֵּין הָעֲרַבִּים תַּעֲשׂוּ אֹתוֹ
בְּמִעְדוֹ כְּכֹל-חֻקֹּתָיו וְכָל-מִשְׁפָּטָיו תַּעֲשׂוּ אֹתוֹ׃
וַיִּדְבֹּר מִשְׁחָה אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח׃ וַיַּעֲשׂוּ
אֶת-הַפֶּסַח בְּרִאשִׁוֹן בְּאַרְבַּעַה עָשָׂר יוֹם לְדֹדֶשׁ
בֵּין הָעֲרַבִּים בְּמַדְבַּר סִינַי כָּל־אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
אֶת-מִשְׁחָה כִּדְעָשׁוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי אֲנֹשִׁים
אֲשֶׁר הָיוּ מִמַּיִם לְנֶפֶשׁ אָדָם וְלֹא-יָכִילוּ לַעֲשׂוֹת
הַפֶּסַח בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּקְרְבוּ לִפְנֵי מִשְׁחָה וּלְפָנָיו
אֶהָרֹן בָּיּוֹם הַהוּא׃ וַיֹּאמְרוּ הָאֲנָשִׁים הַהֵמָּה
אֵלֵינוּ אֲנִיחֵנו מִמַּיִם לְנֶפֶשׁ אָדָם לָמָּה נַבְרָע
וְנִלְתִּי הַקָּרִיב אֶת-קָרְבָן יְהוָה בְּמִעְדוֹ בַּחֹדֶשׁ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מִשְׁחָה עֲמִידוֹ וְאֲשִׁמְעָה
מִה-יִצְחָה יְהוָה לָכֶם׃ ס

CAP. X. י

וַיִּדְבֹּר יְהוָה אֶל-מִשְׁחָה לֹאָמָר׃ עֲשֵׂה לָךְ שִׁתִּי
חֲצוּצָה כֶּסֶף מִקְשָׁה תַעֲשֶׂה אֹתָם וְהָיוּ לָךְ
לְמִקְרָא הַעֲדָה וּלְמִסַּע אֶת-הַמִּקְרָאוֹת׃ וַיִּתְקַע
בָּהֶן וַיִּזְעְדוּ אֲלֵיהֶן כָּל-הַעֲדָה אֶל-פֶּתַח אֹהֶל
מוֹעֵד׃ וְאִם בָּאוֹת יִתְקַעוּ וַיִּזְעְדוּ אֲלֵיהֶן
הַנְּשִׂאִים רֹאשֵׁי אֵלֶיךָ יִשְׂרָאֵל׃ וְתַקְעֹתָם תִּרְעָה
וְנִסְעִי הַמִּקְרָאוֹת הַחֲזִיטִים קִדְמָה׃ וְתַקְעֹתָם
תִּרְעָה שְׁנִית וְנִסְעִי הַמִּקְרָאוֹת הַחֲזִיטִים מִיָּמִינָה
תִּרְעָה יִתְקַעוּ לְמַסְעֵיהֶם׃ וּבִהְקֵחַל אֶת-הַתִּשְׁתִּי
תִּתְקַעוּ וְלֹא תִרְעִי׃ וּבְנֵי אֶהָרֹן הַכֹּהֲנִים יִתְקַעוּ
בְּחֲצוּצוֹת וְהָיוּ לָכֶם לְחֹקֶת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם׃
וְכִי-תִבְּאוּ מִלְחָמָה בְּאֹיְבֵיכֶם עַל-הַצֹּר הַצָּר
אֹתְכֶם וְהִרְעֵתֶם בְּחֲצוּצוֹת וּנְבִירָתָם לִפְנֵי יְהוָה

וַיֹּאמְרוּ אֵלֶיךָ וְנִשְׁמָעְתָּם מֵאֲבִיכֶם : וְיָדוּם שְׁמַחְתֶּם
וּבְמִוְעֵיכֶם וּבְרָאשֵׁי חֲדָשְׁכֶם וְחֻמֵּיכֶם בְּחֻצֹתַי
עַל עַלְתֵּיכֶם וְעַל זִבְחֵי שְׁלָמֵיכֶם וְהָיוּ לָכֶם לִפְרוֹן
לִפְנֵי אֱלֹהֵיכֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם : ס
וְהָיוּ בְּשִׁנְהָ הַשְּׁנִיָּה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי בַּעֲשָׂרִים בַּחֹדֶשׁ
עָלָה הָעֲנָן מֵעַל מִשְׁכַּן הָעֵדוּת : וַיִּסְעוּ בְנֵי
יִשְׂרָאֵל לְמַסְעֵיהֶם מִמִּדְבַּר סִינַי וַיֵּשְׁלֹן הָעֲנָן
בְּמִדְבַּר פָּאָרָן : וַיִּסְעוּ בְּרֹאשֻׁנָה עַל־פִּי יְהוָה בֶּיֶרֶד
מִשְׁנָה : וַיִּסַּע דָּגַל מַחֲנֵה בְנֵי־יְהוּדָה בְּרֹאשֻׁנָה
לְצִבְיָתָם וְעַל־צִבְאוֹ נִחֲשׁוֹן בֶּן־שִׁמְעוֹנִי : וְעַל־צִבְאֵהוּ
מִשְׁנָה בְנֵי יִשְׁשָׁכָר נִחֲשָׁה בֶן־זִפְּוֹרָה : וְעַל־צִבְאֵהוּ
מִשְׁנָה בְנֵי וְהִלָּה אֶלִיָּא בֶן־חֵלֶן : וְהִוֵּרֵד הַמִּשְׁכָּן
וַיִּסְעוּ בְּנֵי־נִשְׁשׁוֹן וּבְנֵי מִרְיָ נִשְׁשָׁה הַמִּשְׁכָּן :
וַיִּסְעוּ דָּגַל מַחֲנֵה רָאוּבֵן לְצִבְיָתָם וְעַל־צִבְאוֹ
אֶלִיָּאזָר בֶּן־טִי־יֶאֱזָר : וְעַל־צִבְאֵה מִשְׁנָה בְנֵי שְׁמֵעוֹן
שְׁלֹמִיאֵל בֶּן־צֹרִישִׁי : וְעַל־צִבְאֵה מִשְׁנָה בְנֵי־גָד
אֶלִיסָף בֶּן־דֵּעָוָאל : וַיִּסְעוּ הַקָּהָלִים נִשְׁשָׁה
הַמִּקְדָּשׁ וְהַקִּימוֹ אַחֲד־הַמִּשְׁכָּן עַד־בָּאָם : וַיִּסְעוּ
דָּגַל מַחֲנֵה בְנֵי־אֶפְרַיִם לְצִבְיָתָם וְעַל־צִבְאוֹ
אֶלִישַׁמֶּע בֶּן־עִמִּיהוֹד : וְעַל־צִבְאֵה מִשְׁנָה בְנֵי
מְנַשֶּׁה בְּמִלְאֵל בֶּן־פֶּרֶחַצִּיר : וְעַל־צִבְאֵה מִשְׁנָה
בְנֵי בִנְיָמִן אֲבִידֹן בֶּן־דָּעוּוֹן : וַיִּסְעוּ דָּגַל מַחֲנֵה
בִּנְיָדִן מֵאֶפְרַח לְגִלְהָדָה לְצִבְיָתָם וְעַל־צִבְאוֹ
אֶחֱזִיעֵזֶר בֶּן־עִמִּישִׁדִּי : וְעַל־צִבְאֵה מִשְׁנָה בְנֵי אֲשֵׁר
פַּנְעִיָּאל בֶּן־דָּעָכָן : וְעַל־צִבְאֵה מִשְׁנָה בְנֵי נַפְתָּלִי
אֲדִירָע בֶּן־עִינָן : אֵלֶּה מִסְּעֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
לְצִבְיָתָם וַיִּסְעוּ : ס וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְחֻבֵּב בֶּן־
רֵעִיָּאל הַמִּדְבָּרִי חֲתָן מֹשֶׁה נְסָעִים אֲנִי וְאַחֵי
הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה אֵתוֹ אֵתָּן לָכֶם לָכֶה
אֵתָּנוּ וְהַסְבֵּנוּ לָךְ כִּי־יְהוָה דִּרְמִיטֹב עַל־יִשְׂרָאֵל :
וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֹא אֵלֶיךָ כִּי אִם־אֶל־אַרְצִי וְאֶל־
מִוְעֵתִי אֵלֶיךָ : וַיֹּאמֶר אֶל־נָא תַּעֲבֹד אֲחֵנִי כִי־
עַל־כֵּן דִּעַתְךָ חֲתָלְתָּ בַּמִּדְבָּר וְהָיִיתָ לָנוּ לַעֲנִיָּים :
וְהָיוּ כִּי־חָלַף עִמָּנוּ וְהָיוּ הַשּׁוֹבִים הָיוּ אֲשֶׁר
יִסְבִּיב יְהוָה עִמָּנוּ וְהַסְבֵּנוּ לָךְ : וַיִּסְעוּ מִדֶּבֶר יְהוָה
דֶּרֶךְ שְׁלֹשָׁה יָמִים וָאֵרֹן בְּרִית יְהוָה נִסָּע לִפְנֵיהֶם

וַיֹּאמְרוּ אֵלֶיךָ וְנִשְׁמָעְתָּם מֵאֲבִיכֶם : וְיָדוּם שְׁמַחְתֶּם
וּבְמִוְעֵיכֶם וּבְרָאשֵׁי חֲדָשְׁכֶם וְחֻמֵּיכֶם בְּחֻצֹתַי
עַל עַלְתֵּיכֶם וְעַל זִבְחֵי שְׁלָמֵיכֶם וְהָיוּ לָכֶם לִפְרוֹן
לִפְנֵי אֱלֹהֵיכֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם : ס
וְהָיוּ בְּשִׁנְהָ הַשְּׁנִיָּה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי בַּעֲשָׂרִים בַּחֹדֶשׁ
עָלָה הָעֲנָן מֵעַל מִשְׁכַּן הָעֵדוּת : וַיִּסְעוּ בְנֵי
יִשְׂרָאֵל לְמַסְעֵיהֶם מִמִּדְבַּר סִינַי וַיֵּשְׁלֹן הָעֲנָן
בְּמִדְבַּר פָּאָרָן : וַיִּסְעוּ בְּרֹאשֻׁנָה עַל־פִּי יְהוָה בֶּיֶרֶד
מִשְׁנָה : וַיִּסַּע דָּגַל מַחֲנֵה בְנֵי־יְהוּדָה בְּרֹאשֻׁנָה
לְצִבְיָתָם וְעַל־צִבְאוֹ נִחֲשׁוֹן בֶּן־שִׁמְעוֹנִי : וְעַל־צִבְאֵהוּ
מִשְׁנָה בְנֵי יִשְׁשָׁכָר נִחֲשָׁה בֶן־זִפְּוֹרָה : וְעַל־צִבְאֵהוּ
מִשְׁנָה בְנֵי וְהִלָּה אֶלִיָּא בֶן־חֵלֶן : וְהִוֵּרֵד הַמִּשְׁכָּן
וַיִּסְעוּ בְּנֵי־נִשְׁשׁוֹן וּבְנֵי מִרְיָ נִשְׁשָׁה הַמִּשְׁכָּן :
וַיִּסְעוּ דָּגַל מַחֲנֵה רָאוּבֵן לְצִבְיָתָם וְעַל־צִבְאוֹ
אֶלִיָּאזָר בֶּן־טִי־יֶאֱזָר : וְעַל־צִבְאֵה מִשְׁנָה בְנֵי שְׁמֵעוֹן
שְׁלֹמִיאֵל בֶּן־צֹרִישִׁי : וְעַל־צִבְאֵה מִשְׁנָה בְנֵי־גָד
אֶלִיסָף בֶּן־דֵּעָוָאל : וַיִּסְעוּ הַקָּהָלִים נִשְׁשָׁה
הַמִּקְדָּשׁ וְהַקִּימוֹ אַחֲד־הַמִּשְׁכָּן עַד־בָּאָם : וַיִּסְעוּ
דָּגַל מַחֲנֵה בְנֵי־אֶפְרַיִם לְצִבְיָתָם וְעַל־צִבְאוֹ
אֶלִישַׁמֶּע בֶּן־עִמִּיהוֹד : וְעַל־צִבְאֵה מִשְׁנָה בְנֵי
מְנַשֶּׁה בְּמִלְאֵל בֶּן־פֶּרֶחַצִּיר : וְעַל־צִבְאֵה מִשְׁנָה
בְנֵי בִנְיָמִן אֲבִידֹן בֶּן־דָּעוּוֹן : וַיִּסְעוּ דָּגַל מַחֲנֵה
בִּנְיָדִן מֵאֶפְרַח לְגִלְהָדָה לְצִבְיָתָם וְעַל־צִבְאוֹ
אֶחֱזִיעֵזֶר בֶּן־עִמִּישִׁדִּי : וְעַל־צִבְאֵה מִשְׁנָה בְנֵי אֲשֵׁר
פַּנְעִיָּאל בֶּן־דָּעָכָן : וְעַל־צִבְאֵה מִשְׁנָה בְנֵי נַפְתָּלִי
אֲדִירָע בֶּן־עִינָן : אֵלֶּה מִסְּעֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
לְצִבְיָתָם וַיִּסְעוּ : ס וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְחֻבֵּב בֶּן־
רֵעִיָּאל הַמִּדְבָּרִי חֲתָן מֹשֶׁה נְסָעִים אֲנִי וְאַחֵי
הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה אֵתוֹ אֵתָּן לָכֶם לָכֶה
אֵתָּנוּ וְהַסְבֵּנוּ לָךְ כִּי־יְהוָה דִּרְמִיטֹב עַל־יִשְׂרָאֵל :
וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֹא אֵלֶיךָ כִּי אִם־אֶל־אַרְצִי וְאֶל־
מִוְעֵתִי אֵלֶיךָ : וַיֹּאמֶר אֶל־נָא תַּעֲבֹד אֲחֵנִי כִי־
עַל־כֵּן דִּעַתְךָ חֲתָלְתָּ בַּמִּדְבָּר וְהָיִיתָ לָנוּ לַעֲנִיָּים :
וְהָיוּ כִּי־חָלַף עִמָּנוּ וְהָיוּ הַשּׁוֹבִים הָיוּ אֲשֶׁר
יִסְבִּיב יְהוָה עִמָּנוּ וְהַסְבֵּנוּ לָךְ : וַיִּסְעוּ מִדֶּבֶר יְהוָה
דֶּרֶךְ שְׁלֹשָׁה יָמִים וָאֵרֹן בְּרִית יְהוָה נִסָּע לִפְנֵיהֶם

CAP. XI. יא

וַיְהִי הָעַם כְּמֹת־אֲנָשִׁים רַע בְּאָזְנֵי יְהוָה וַיִּשְׁמַע
יְהוָה וַיַּחַר אָפוֹ וַתִּבְעַר־בָּם אֵשׁ יְהוָה וַתֹּאכַל
בִּקְצֵה הַמַּחֲנֵה : וַיִּצְעַק הָעַם אֶל־מֹשֶׁה וַיַּחֲפֹל
מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה וַתִּשְׁקַע הָאֵשׁ : וַיִּקְרָא שֵׁם־
הַמָּקוֹם הַהוּא תִּבְעָרָה כִּי־בָעַרָה בָּם אֵשׁ יְהוָה :
וַהֲאִסְפָּסָף אֲשֶׁר בָּקְרָו הַחֲמִישִׁי תֹאמֶה וַיִּשְׁבּוּ וַיִּבְכּוּ
בָּם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ מִי יֹאכֹלֵנוּ בָּשָׂר : וַיִּכְרְנוּ
אֶת־הַדָּגָהּ אֲשֶׁר־נָאֵל בַּמַּצְרִים הָעַם אֶת־הַקִּשְׁיָאִים
וְאֶת־הָאֲבִימִלִּיכִים וְאֶת־הַדְּחִירִי וְאֶת־הַבְּצָלִים וְאֶת־
הַשּׁוּמִיִּם : וַעֲתָה נַבְשָׁנוּ וַיִּבְשָׁה אֵין לָנוּ בָּלֵתִי
אֶל־הַכֶּן עֵינֵינוּ : וְהִנֵּן כּוֹרֵעַ בָּד הוּא וַעֲיֹנֵי עֵינֵינוּ
הַבְּלֹלִת : שְׁמוֹ הָעַם וְלִקְמִי וּמִחֲנֵי בָרְחִים אִו
דָּכַל בַּמִּדְבָּר וַיִּבְשָׁלוּ בַּשָּׂדֶה וַעֲשֹׂה אֵתוֹ עֲגוֹת וְהָיוּ
שִׁעְמוֹ כְּסֶעַם לֶעֶד הַשָּׁמַיִם : וַיִּבְרַח הַפֶּלַע עַל־
הַמַּחֲנֵה לֵילָה יוֹר הַכֶּן עָלָיו : וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה
אֶת־הָעַם בָּכָה לְמַשְׁפָּחָתוֹ אֵישׁ לִפְתָּח אָהֳלוֹ
וַיַּחֲרָאֻף יְהוָה מֵאֹד וַיִּבְעִינוּ מֹשֶׁה רָע : וַיֹּאמֶר
מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה לִמָּחֶה הָרַעַת לַעֲבֹדָה וְלָמָּה לֹא־
כִּי־נָתַתָּ הָן בְּעִינֶיךָ לְשׁוֹם אֶת־מִשְׁנֵא־כָל־הָעַם הַזֶּה
עָלַי : הָאֲנָכִי הָרִיתִי אֶת־כָּל־הָעַם הַזֶּה אִם־אֲנִי־
לִדְתִּיהוּ כִּי־תֹאמַר אֵלַי שְׂאֵדוֹ בַּחֲקֶיךָ פֶּאֶשֶׁר יִשְׂאֵה
הָאָמֶן אֶת־הַיָּדָיִם עַל־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְרָהָם :
מֵאֵין לִי בָשָׂר לַחֹת לְכָל־הָעַם הַזֶּה כִּי־יִבְכּוּ עָלַי
לֵאמֹר תִּנְהַלְנוּ בָּשָׂר וְנֹאכֹלָה : לֹא־אֵיכֶל אֲנִי־
לְבָדִי לְשֹׂאֵת אֶח־כָּל־הָעַם הַזֶּה כִּי כָבֵד מִמֶּנִּי :
וְאִם־כִּכְהָ אֶת־עֲשֹׂה לִי הֲרָגְנִי נֹא־הָרָג אִם־מַצְחִיתִי
הָן בְּעִינֶיךָ וְאֶל־אַרְצָה בְּרַעֲתִי : ס
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה אֶסְפָּה־לִּי שִׁבְעִים אִישׁ
מִקְרָבִי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִדְעָה כִּי־הֵם וְקָם הָעַם וְשִׁמְרוּ
וְלָקַחְתָּ אִתָּם אֶל־אֵלֶּה מוֹלִידִי וְהִתְעַנִּינוּ שָׁם עִמָּךְ :

11 And it came to pass on the twentieth day of the second month, in the second year, that the cloud^a was taken up from off the tabernacle of the testimony.

12 And the children of Israel took their journeys out of the wilderness of Sinai;^d and the cloud rested in the wilderness of Paran.^e

13 And they first took their journey according to the commandment of the LORD^f by the hand of Moses.

14 In the first place went the^h standard of the camp of the children of Judah according to their armies: and over his host was Nahshon the son of Amminadab.

15 And over the host of the tribe of the children of Issachar was Nethaneel the son of Zuar.

16 And over the host of the tribe of the children of Zebulun was Eliab the son of Helon.

17 And the tabernacle was taken^m down; and the sons of Gershon & the sons of Merari set forward, bearingⁿ the tabernacle.

18 And the standard^o of the camp of Reuben set forward according to their armies: and over his host was Elizur the son of Shedeur.

19 And over the host of the tribe of the children of Simeon was Shelumiel the son of Zurishaddai.

20 And over the host of the tribe of ye children of Gad was Eliasaph the son of Deuel.

21 And the Kohathites set forward, bearing the sanctuary:^r and *the other* did set up the tabernacle against they came.

22 And the standard^t of the camp of the children of Ephraim set forward according to their armies: and over his host was Elishama the son of Ammihud.

23 And over the host of the tribe of the children of Manasseh was Gamaliel the son of Pedahzur.

24 And over the host of the tribe of the children of Benjamin was Abidan the son of Gideon.

25 And the standard^w of the camp of the children of Dan set forward, *which* was the rereward^y of all the camps throughout their hosts: and over his host was Abiezer the son of Ammishaddai.

26 And over the host of the tribe of the children of Asher was Pagiel the son of Ocran.

27 And over the host of the tribe of the children of Naphtali was Ahira the son of Enan.

28 Thus *were* the journeyings of the children of Israel according to their armies, when they set forward.

29 And Moses said unto Hobab, the son of Raguel^o the Midianite, Moses' father-in-law, We are journeying unto the place of which the LORD said, *U* will give it you: come thou with us, and we will do thee good: for the LORD hath spoken good^h concerning Israel.

30 And he said unto him, I will not go; but I will depart to mine own land, and to my kindred.

31 And he said, Leave us not, I pray thee: forasmuch as thou knowest how we are to encamp in the wilderness, and thou mayest be to us instead of eyes.ⁱ

32 And it shall be, if thou go with us, yea, it shall be, that what goodness the LORD shall do unto us, the sameⁿ will we do unto thee.

33 And they departed from the^o mount

B. C. 1490.

a ch. 9. 17. 20.

b Ex. 40. 36. 37.

c De. 1. 33.

d Jos. 3. 3. 6.

e Ex. 13. 21.

f Ne. 9. 12. 19.

g Ex. 19. 1.

h ch. 12. 16.

i Ps. 68. 1. 2.

j 132. 8.

k ch. 2. 9. 34.

l ch. 2. 3. 9.

m ten thousand thousands.

n De. 1. 10.

o De. 9. 22.

p or, were as it were complainers.

q it was evil in the ears of.

r Ps. 78. 21.

s Le. 10. 2.

t 2 Ki. 1. 12.

u ch. 1. 51.

v ch. 4. 24.

w 7. 6. 8.

x sunk.

y ch. 2. 10. 16.

z i. e. a burning.

a Ex. 12. 38.

b lust.

c returned and wept.

d 1 Co. 10. 6.

e ch. 4. 4. 15.

f i. e. the Gershonites and the Merarites.

g ver. 17.

h ch. 21. 5.

i ch. 2. 18. 24.

j eye of it as the eye.

k Ge. 2. 12.

l Ex. 16. 31.

m ch. 2. 25. 31.

n Ex. 16. 14.

o Jos. 6. 9.

p Is. 58. 8.

q ver. 1.

r Is. 5. 25.

s Ps. 139. 21.

t These.

u Is. 40. 11.

v Ex. 2. 18.

w Reuel.

x Is. 49. 23.

y 1 Th. 2. 7.

z Ge. 13. 15.

a 26. 3.

b Ge. 12. 7.

c Mat. 15. 33.

d Ex. 6. 7. 8.

e Ex. 18. 18.

f De. 1. 9. 12.

g 1 Ki. 19. 4.

h Jon. 4. 3.

i Job 29. 15.

j Ex. 24. 1. 9.

k Nu. 1. 16.

l 4. 11.

m Ex. 3. 1.

of the LORD three days' journey: and the ark of the covenant of the LORD went before^b them in the three days' journey, to search out a resting-place for them.

34 And the cloud^c of the LORD was upon them by day, when they went out of the camp.

35 And it came to pass, when the ark set forward, that Moses said, Rise^f up, LORD, and let thine enemies be scattered, and let them that hate thee flee before thee.

36 And when it rested, he said, Return, O LORD, unto the β many thousands of Israel.

CHAP. XI.

AND *when* the people γ complained, it^d displeased the LORD: and the LORD heard it; and his anger^k was kindled; and the fire^l of the LORD burnt among them, and consumed *them that were* in the uttermost parts of the camp.

2 And the people cried unto Moses; and when Moses prayed unto the LORD, the fire^k was quenched.

3 And he called the name of the place Taberah: η because the fire of the LORD burnt among them.

4 And the mixed^p multitude that was among them θ fell a lusting: and the children of Israel also κ wept again, and said, Who^q shall give us flesh to eat?

5 We remember the fish, which we did eat in Egypt freely; the cucumbers, and the melons, and the leeks, and the onions, and the garlick:

6 But now^o our soul is dried away: *there is* nothing at all, beside this manna, before our eyes.

7 And the manna was as coriander-seed, and the μ colour thereof as the colour of bdellium.^u

8 And the people went about, and gathered it, and ground it in mills, or beat it in a mortar, and baked it in pans, and made cakes of it: and^v the taste of it was as the taste of fresh oil.

9 And when the dew^x fell upon the camp in the night, the manna fell upon it.

10 Then Moses heard the people weep throughout their families, every man in the door of his tent: and the anger of the LORD was kindled^z greatly; Moses also was displeased.^a

11 And Moses said unto the LORD, Wherefore hast thou afflicted thy servant? and wherefore have I not found favour in thy sight, that thou layest the burden of all this people upon me?

12 Have I conceived all this people? have I begotten them, that thou shouldst say unto me, Carry^b them in thy bosom, as a nursing father^d beareth the sucking child, unto the land which thou^e swarest unto their fathers?

13 Whence^c should I have flesh to give unto all this people? for they weep unto me, saying, Give us flesh, that we may eat.

14 I^f am not able to bear all this people alone, because it is too heavy for me.

15 And if thou deal thus with me,^k kill me, I pray thee, out of hand, if I have found favour in thy sight; and let me not see my wretchedness.

16 And the LORD said unto Moses, Gather unto me seventy^m men of the elders of Israel, whom thou knowest to be the elders of the people, and officers over them; and bring them unto the

tabernacle of the congregation, that they may stand there with thee.

17 And^a I will come down and talk with thee there: and I will take of the spirit^c which is upon thee, and will put it upon them; and they shall bear the burden of the people with thee, that thou bear it not thyself alone.

18 And say thou unto the people, Sanctify^d yourselves against to-morrow, and ye shall eat flesh: for ye have wept in the ears^f of the LORD, saying, Who^g shall give us flesh to eat? for it was well with us in Egypt: therefore the LORD will give you flesh, and ye shall eat.

19 Ye shall not eat one day, nor two days, nor five days, neither ten days, nor twenty days;

20 But even a whole month, until it come out at your nostrils, and it be loathsome unto you: because that ye have despised the LORD which is among you, and have wept before him, saying, Why came we forth out of Egypt?

21 And Moses said, The people, among whom I am, are six hundred^m thousand footmen; and thou hast said, I will give them flesh, that they may eat a whole month.

22 Shall^o the flocks and the herds be slain for them, to suffice them? or shall all the fish of the sea be gathered together for them, to suffice them?

23 And the LORD said unto Moses, Is^q the LORD's hand waxed short? thou shalt see now whether^r my word shall come to pass unto thee or not.

24 And Moses went out, and told the people the words of the LORD, and gathered the seventy men of the elders of the people, and set them round about the tabernacle.

25 And the LORD came down^s in a cloud, and spake unto him, and took of the spirit that was upon him, and gave it unto the seventy elders: and it came to pass, that, when^t the spirit rested upon them, they prophesied, and did not cease.

26 But there remained two of the men in the camp, the name of the one was Eldad, and the name of the other Medad: and the spirit rested upon them; and they were of them that were written, but went not out unto the tabernacle: and^u they prophesied in the camp.

27 And there ran a young man, and told Moses, and said, Eldad and Medad do prophesy in the camp.

28 And Joshua the son of Nun, the servant of Moses, one of his young men, answered and said, My lord Moses, forbid^v them.

29 And Moses said unto him, Enviest thou for my sake? Would^w God that all the LORD's people were prophets, and that the LORD would put his spirit upon them!

30 And Moses gat him into the camp, he and the elders of Israel.

31 And there went forth a wind from the LORD, and brought^x quails from the sea, and let them fall by the camp, as it were^y a day's journey on this side, and as it were a day's journey on the other side, round about the camp, and as it were two cubits high upon the face of the earth.

32 And the people stood up all that day, and all that night, and all the next day, and they gathered the quails: he that gathered least gathered ten^z homers:

B. C. 1490.

a ver. 25.

Ge. 11. 5.

18. 21.

Ex. 19. 20.

b Ps. 78. 30, 31.

c 2 Ki. 2. 19, 25.

Is. 44. 3.

Joel 2. 28.

d That is,

The graves

of lust.

De. 9. 22.

e Ex. 19. 10.

f ch. 33. 17.

g Ex. 16. 7.

h ver. 4, 5.

i they were

in.

j or, Cushite.

k Ex. 2. 21.

l taken.

m month of

days.

n Ps. 78. 29.

106. 15.

o Ex. 15. 20.

p Mi. 6. 4.

q ch. 11. 1.

r Ps. 94. 7, 9.

Is. 37. 4.

s Eze. 35. 12,

13.

t ch. 1. 46.

u Ex. 12. 37.

v Ps. 76. 9.

w 2 Ki. 7. 2.

x Mar. 8. 4.

y Jn. 6. 7, 9.

z ch. 11. 25.

a Is. 50. 2.

b 59. 1.

c Eze. 12. 25,

24. 14.

d Ge. 15. 1.

e 46. 2.

f Job 33. 15.

g Eze. 1. 1.

h Lu. 11. 22.

i Ac. 10. 11, 17.

j Ge. 31. 11.

k 1 Ki. 3. 5.

l Job 33. 15.

m He. 3. 2, 5.

n 1 Ti. 3. 15.

o 1 Pe. 2. 4, 5.

p Ex. 33. 11.

q De. 34. 10.

r x ver. 17.

s y 2 Pe. 2. 10.

t z 1 Sa. 10. 5,

6, &c.

u a De. 24. 9.

v 2 Ki. 5. 27.

w 2 Ch. 26.

x 19. 21.

y b Je. 36. 5, 6.

z c 2 Sa. 24. 10.

a Pr. 30. 32.

b Lu. 9. 49.

c Jn. 3. 26.

d e Ja. 5. 15.

e f 1 Co. 14. 5.

f g Le. 13. 46.

g h Ex. 16. 13.

h Ps. 78. 26, 29,

105. 40.

i o the way of

a day.

j k ch. 32. 8.

k Ex. 16. 36.

and they spread them all abroad for themselves round about the camp.

33 And while^b the flesh was yet between their teeth, ere it was chewed, the wrath of the LORD was kindled against the people, and the LORD smote the people with a very great plague.

34 And he called the name of that place Kibroth-hattaavah: ^β because there they buried the people that lusted.

35 And the people journeyed^c from Kibroth-hattaavah unto Hazeroth; and abode^γ at Hazeroth.

CHAP. XIII.

AND Miriam and Aaron spake against Moses because of the ^δ Ethiopian woman whom he had married: for he^h had married ^ζ an Ethiopian woman.

2 And they said, Hath the LORD indeed spoken only by Moses? hath he not spoken^k also by us? And the LORD heard^l it.

3 (Now the man Moses was very meek, above all the men which were upon the face of the earth.)

4 And^m the LORD spake suddenly unto Moses, and unto Aaron, and unto Miriam, Come out ye three unto the tabernacle of the congregation. And they three came out.

5 And the LORD came downⁿ in the pillar of the cloud, and stood in the door of the tabernacle, and called Aaron and Miriam: and they both came forth.

6 And he said, Hear now my words: If there be a prophet among you, I the LORD will make myself known unto him in a vision,^o and will speak unto him in a^p dream.

7 My servant Moses is not so, who is faithful^q in all mine house.^v

8 With him will I speak mouth^r to mouth, even apparently, and not in dark speeches; and the similitude of the LORD shall he behold: wherefore then were ye not^s afraid to speak against my servant Moses?

9 And the anger of the LORD was kindled against them; and he departed.

10 And the cloud departed from off the tabernacle; and, behold, Miriam became leprous,^a white as snow; and Aaron looked upon Miriam, and, behold, she was leprous.

11 And Aaron said unto Moses, Alas, my lord, I beseech thee, lay not the sin upon us, wherein we have done foolishly,^c and wherein we have sinned.

12 Let her not be as one dead, of whom the flesh is half consumed when he cometh out of his mother's womb.

13 And Moses cried unto the LORD, saying, Heal^d her now, O God, I beseech thee.

14 And the LORD said unto Moses, If her father had but spit in her face, should she not be ashamed seven days? let her be shut out^e from the camp seven days, and after that let her be received in again.

15 And Miriam was shut out from the camp seven days: and the people journeyed not till Miriam was brought in again.

16 And afterward the people removed from Hazeroth, and pitched in the wilderness of Paran.

CHAP. XIII.

AND ye LORD spake unto Moses, saying,

2 Sendⁱ thou men, that they may search the land of Canaan, which I give unto the children of Israel: of every tribe of their fathers shall ye send a man, every

34 יהוה בעם מכה בנה מאד : ויקרא את שם המקום ההוא קברות התאוה כי שם קברו את העם המתואים : מקברות התאוה נסעו העם 35 תצרות יהוה בתצרות : ס

CAP. XII. יב

1 ותדבר מרים ואהרן במשה על אהרן האשה הנשית אשר לקח מראשה נשית לקח : ויאמרו 2 הרב אהרן במשה דבר יהוה הלא נבדנו דבר וישמע יהוה : והאיש משה ענו מאד מפל 3 האדם אשר עלפני האדמה : ס ויאמר יהוה פתאם אל משה ואל אהרן ואל מרים את 4 שלשתכם אל אהל מועד ויצאו שלשתם : ויבד יהוה בעמוד ענן ובעמוד שרש האהל ויקרא אהרן ומרים ויצאו שניהם : ויאמר שמעו 6 נא דברי אסי יהוה נביאכם יהוה בפניה אליו אתווע בזהום אדברנו : לא כן עבדי משה 7 בכל ביתי נאמן הוא : פה אליה אדברנו 8 ובפניה ולא בחזית ותמנת יהוה יביט ומדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה : ויחר אף 9 יהוה גם וילך : והענו סר מעל האהל והנה מרים מצרעת פשילג ויפן אהרן אל מרים והנה מצרעת : ויאמר אהרן אל משה כי 11 ארני אל נא תשת עלינו חפאת אשר נאכלנו ואשר חפאתנו : אל נא יהי כמות אשר 12 נצאתו מרחם אמו ואכל חצי בשור : ויצעק 13 משה אל יהוה לאמר אל נא רפא נא לה : ס

14 ויאמר יהוה אל משה ואהרן ירקו פניהם הלא תכלם שבעת ימים תסגר שבעת ימים מחוץ למחנה ואחר הנאסף : ותסגר מרים 15 מחוץ למחנה שבעת ימים והעם לא נסע עד הנאסף מרים : ואחר נסעו העם מחצרות 16 ויחנו במדבר פארן :

ס ס ס לו 37

CAP. XIII. יג

1 וידבר יהוה אל משה לאמר : שלח לך אנשים ויחרו את ארץ פנזן אשר אני נתן לבני ישראל : איש אחרי איש אחד למפה אבתיו ושלחו

17 ויבדלו ודברתי עמך שם ואצלתי מן הרים אשר עלך ושמתני עליהם ונשאו אתך במשא העם 18 ולא תשא אתה לבדך : ואל העם הנאמר התקדשו למחל ואכלתם בשור לי בכיתם באוני יהוה לאמר מי יאכלנו בשור בירטוב לנו במצרים 19 ונתן יהוה לכם בשור ואכלתם : לא יום אחד תאכלו ולא ימים ולא המשה ימים ולא עשרה ימים ולא עשרים יום : עד חדש ימים עד אשר יצא מאסכם והיה לכם לזרא יען כי מאסכם את יהוה אשר בקרבכם ותבדו לפניו לאמר למה 21 זה יצאנו ממצרים : ויאמר משה לשרמאות אלף רגלי העם אשר אנכי בקרב ואתה אמרת בשור ארנו להם ואכלו חדש ימים : והצאן וגקר ישחט להם ומצא להם אם את פלדגי העם יאסף להם ומצא להם : ס

23 ויאמר יהוה אל משה הניח יהוה תקצר עתה תראה היקרה דברי אסי לא : ויצא משה וידבר אל העם את דברי יהוה ויאסף שבועים איש 25 מוקני העם ויצמד אתם סביבת האהל : ויבד יהוה בענן וידבר אליו ויאצל מן הרים אשר עליו ויחן על שבועים איש הקנים והי פניה עליהם הרים ויתנבאו ולא יספו : וישארו שמי אנשים במחנה שם האהרן אלדד ושם השלי מיד והנה עליהם הרים והמה בפתלים ולא 27 יצאו האהלה ויתנבאו בפמחה : וירץ הפער ויגד למשה ויאמר אלדד ומיד מתנבאים בפמחה : 28 ויען יהושע בן נון משרת משה מזהריו ויאמר 29 אדוני משה בלעם : ויאמר לו משה הפמחה אמה לי ומי יתן פלעם יהוה נביאים כי יתנו יהוה את רוחו עליהם : ויאסף משה אל 31 הפמחה הוא וקני ישראל : ורוח נסע מאת יהוה ויגו שלוים מן העם וישש על הפמחה כדרך יום זה וכדרך יום זה סביבות הפמחה 32 וכאמרתם עלפני הארץ : ויגם העם פלדיוס והוא וכלי חלילה וכל יום הפמחה ויאסף את השור הפמלעס אסף עשרה חמרים וישטחו 33 להם שמות סביבות הפמחה : הבשור עודנו בין שיהיה טרם יבדת ואף יהוה תרה בעם ויגד

29 שָׁם : עֲמַלְק יִשָּׁב בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב יִדְחָדִי וְהַיִּבּוֹסִי
וְהָאֱמֹרִי יֹשֵׁב בְּדֹר וְהַכְנִעֲנִי יֹשֵׁב עַל־הַיָּם וְעַל
יַר הַיַּרְדֵּן : וַיִּהְיוּ כָלֵב אֶת־הָעָם אֶל־מֹשֶׁה
וַיֹּאמֶר עֲלֶה נַעֲלֶה וְנִרְשְׁנוּ אֹתָהּ כִּי־יָכוֹל נִכְבֵּל לָהּ :
וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־עִלּוּ עִמּוֹ אָמְרוּ לֹא נִכְבֵּל לַעֲלֹת
אֶל־הָעָם כִּי־חָזָק הוּא מִכָּמֹנִי : וַיִּצְיִאוּ דַבַּת הָאָרֶץ
אֲשֶׁר תָּרוּ אֹתָהּ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הָאָרֶץ
אֲשֶׁר עָבְרנוּ בָּהּ לְחַזֵּר אֹתָהּ אֶרֶץ אֲכִלָּת וְשִׁבְעִית
הִוא וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר־רָאִינוּ בְּרוּכָה אֲנִשִּׁי מִדֹּת :
וְשָׁם רָאִינוּ אֶת־הַנְּפִלִים בְּנֵי עֲנָק מִן הַנְּפִלִים
וְהֵנָּה בְּעֵינֵינוּ כַּתְּנָנִים וְכֵן הָיִינוּ בְּעֵינֵיהֶם :

CAP. XIV. ד

וַתִּשָּׂא כָל־הָעֵדָה וַיִּתְּנוּ אֶת־קוֹלָם וַיִּבְכּוּ הָעָם
בְּלִילָה הַהוּא : וַיִּלְלוּ עַל־מֹשֶׁה וְעַל־אַהֲרֹן כָּל
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ אֵלֵהֶם כָּל־הָעֵדָה לֹא־מָתַנּוּ
בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם אוֹ בְּמִדְבַּר הַזֶּה לִדְמֹתֵנוּ : וְלָמָּה
יָהוָה מֵבִיא אֹתָנוּ אֶל־הָאָרֶץ הַזֹּאת לְנַפֵּל בְּחָרֶב
נָשִׁינוּ וּשְׁפָנוּ יְהִי לָנוּ ה'לוֹא מָוֶב לָנוּ שׁוֹב
מִצְרָיִמָּה : וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אֶחָיו מִתְּנֶה רֹאשׁ
וְנִשְׁוֹבָה מִצְרָיִמָּה : וַיִּפֹּל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל־פְּנֵיהֶם
לִסְתִּי כָל־קֹהֶל עַדֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : וַיְהוֹשֻׁעַ בֶּרְנִי
וְכָלֵב בְּרִיפְזָה מִן־הַתֵּימָנִים אֶת־הָאָרֶץ קָרְעוּ
בְּגָדֵיהֶם : וַיֹּאמְרוּ אֶל־כָּל־עֵדָת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
הָאָרֶץ אֲשֶׁר עָבְרנוּ בָּהּ לְחַזֵּר אֹתָהּ מִזִּבְּהָ הָאָרֶץ
מָאֹד מָאֹד : אִם־דִּפְקֹץ בְּנֵי יְהוָה וְהִבִּיֹא אֹתָנוּ
אֶל־הָאָרֶץ הַזֹּאת וַיִּתְּנָה לָנוּ אֶרֶץ אֲשֶׁר הִוא זָבֹת
חֶלֶב וְדִבְשׁ : אֵךְ בִּידְהוּי אֶל־תִּמְרֹרוּ וְאַתֶּם אֶל־
תִּירְאוּ אֶת־עַם הָאָרֶץ כִּי לֹחֲמֵנוּ הֵם כָּר צֶלֶם
מַעֲלֵיהֶם וַיְהִי אֹתָנוּ אֶל־תִּירָאִים : וַיֹּאמְרוּ כָל־
הָעֵדָה לְרָעוֹם אֹתָם בְּאֲנָבִים וַיִּכְבֹּד יְהוָה נִרְאָה
בְּאֹהֶל מוֹעֵד אֶל־כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עַד־אֵנָּה יִנְאֲצִי הָעָם הַזֶּה
וְעַד־אֵנָּה לֹא־אֶמְנִיעַ בְּיָ כָלֵל הָאֱתֹנוֹת אֲשֶׁר
עָשִׂיתִי בְּקִרְבּוֹ : אֲכַנֶּה בְּדַבַּר וּאֲרִשְׁנוּ וְאֶעֱשֶׂה
אֲחֹף לְגוֹי־גִדּוֹל וְעַצוֹם מִכָּמֹנִי : וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־
יְהוָה וְשִׁמְעוּ מִצְוֹתַי כִּי־הִעֲלִיתָ בְּחָזֶק אֶת־
הָעָם הַזֶּה מִקִּרְבּוֹ : וַיֹּאמְרוּ אֲלֵינוֹשֶׁב הָאָרֶץ

3 כָּל נְשִׂאֵי בָהֶם : וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה מִמִּדְבַּר
פָּאָרָן עַל־פִּי יְהוָה כָּלֵם אֲנָשִׁים רֹאשֵׁי בְנֵי־
יִשְׂרָאֵל הַמָּה : וְאֵלֶּה שְׁמוֹתֵם לְמִפְתֵּי רֹאשֵׁי
שִׁמּוֹנִי בְּרִיפְזָה : לְמִפְתֵּי שִׁמְעוֹן שִׁפְטָן בְּרִיפְזָה :
לְמִפְתֵּי יְהוּדָה כָּלֵב בְּרִיפְזָה : לְמִפְתֵּי יִשְׂשָׁכָר
יִגָּאֵל בְּרִיפְזָה : לְמִפְתֵּי אֶפְרַיִם הוֹשֵׁעַ בְּרִיפְזָה :
לְמִפְתֵּי בִנְיָמִן פִּלְטִי בְרִיפְזָה : לְמִפְתֵּי זְבוּלֹן גִּדְיָאֵל
בְּרִיפְזָה : לְמִפְתֵּי יוֹסֵף לְמִפְתֵּי מְנַשֶּׁה דָּנִי בְרִיפְזָה :
לְמִפְתֵּי לֵוִי עֲמִיאֵל בְּרִיפְזָה : לְמִפְתֵּי אֲשֶׁר
לְמִפְתֵּי שִׁמְעוֹן : לְמִפְתֵּי נַחֲשִׁי בְרִיפְזָה : לְמִפְתֵּי
לְמִפְתֵּי לֵוִי גִדְיָאֵל בְּרִיפְזָה : לְמִפְתֵּי אֲשֶׁר
לְמִפְתֵּי שִׁמְעוֹן אֲשֶׁר־שְׁלַח מֹשֶׁה לְחַזֵּר אֹתָהּ
הָאָרֶץ וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְהוֹשִׁיעַ בְּרִיפְזָה וְהוֹשֻׁעַ :
וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה לְחַזֵּר אֶת־הָאָרֶץ כִּנְעָן וַיֹּאמֶר
אֵלֵהֶם עַל־זֶה בָּנָנִי וְעַלִּיתֶם אֶת־הָהָר : וַיִּרְאִיתֶם
אֶת־הָאָרֶץ מִדֹּהָרָא וְאֶת־הָעָם הַיֹּשֵׁב עָלֶיהָ
וְהָחֹזֶק הוּא הִרְפָּה הַמַּעֲשֵׂה הוּא אִסְדָּרִב : וּמִדֹּהָ
הָאָרֶץ אֲשֶׁר־הוּא יֹשֵׁב בָּהּ הַטּוֹבָה הִוא אִסְרָעָה
וּמִדֹּה הַעֲרִים אֲשֶׁר־הוּא יֹשֵׁב בָּהֶּנָּה הַמְּבֻחָנִים
אִם־בְּמִבְצָרִים : וּמִדֹּה הָאָרֶץ הַשְּׂמֵנָה הִוא אִם־
הִוא הַיֵּשׁ בָּהּ עֵץ אִם־אֵין וְהַחֲזֹקָתָם וְהַלְחָמָתָם
מִפְּרִי הָאָרֶץ וְהַלְּמִים יִמִּי בְּפֹרִי עֲנָבִים : וַיַּעֲלֹ
וַיִּתְּרוּ אֶת־הָאָרֶץ מִמִּדְבַּר־רַעַן עַד־רֹחֹב לְבֹא חֶמֶת :
וַיַּעֲלֵה בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל עַד־חֲבוּרֹן וְשָׁם אָחִימֶן שִׁשִּׁי
וְחִלְמִי לִילִי הַעֲנָק וְחִבְרֹן שִׁבְעַ שְׁנִים נִבְנְתָה
לְסָנֵי צֶעַן מִצְרַיִם : וַיִּבְּאוּ עַד־נַחֲל אֲשִׁפֹּל וַיִּכְתְּרוּ
מִשָּׁם זְמֹרָה וְאֲשִׁפֹּל עֲנָבִים אֲחֹד וַיִּשְׁאַהוּ בְּמוֹט
נִשְׁנָגִים וּמִן־הַרְמָנִים וּמִן־הַתְּמָאִים : לְמַקּוֹם
הַהוּא קָרָא נַחֲל אֲשִׁפֹּל עַל אֲנוֹת הָאֲשִׁפֹּל אֲשֶׁר־
בְּרִיתִי מִשָּׁם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : וַיָּשׁוּבוּ מִתּוֹר הָאָרֶץ
מִקֵּץ אַרְבָּעִים יוֹם : וַיָּלְכוּ וַיִּבְּאוּ אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־
אַהֲרֹן וְאֶל־כָּל־עֵדָת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־מִדְבַּר פָּאָרָן
קִדְשָׁה וַיִּשְׁיִבוּ אֹתָם דָּבָר וְאֶת־כָּל־הָעֵדָה וַיִּרְאִים
אֶת־פְּרִי הָאָרֶץ : וַיִּסְפְּרוּ לוֹ וַיֹּאמְרוּ בָּאֵנוּ אֶל־
הָאָרֶץ אֲשֶׁר שְׁלַחְתָּנוּ וְנָם זָבֹת חֶלֶב וְדִבְשׁ הִוא
וְהַחֲזִיקָהּ : אֲפֹס כִּי־עַם הָעָם הַיֹּשֵׁב בְּאֶרֶץ
וְהַעֲרִים בְּצֻרוֹת גִּדּוֹל מָאֹד וְגַם־יִלְדֵי הָעֵמֶק רֹאִינוּ

one a ruler among them.

3 And Moses by the commandment of the LORD sent them^a from the wilderness of Paran: all those men were heads of the children of Israel.

4 And these were their names: of the tribe of Reuben, Shammua the son of Zaccur.

5 Of the tribe of Simeon, Shaphat the son of Hori.

6 Of the tribe of Judah, Caleb the son of Jephunneh.

7 Of the tribe of Issachar, Igal the son of Joseph.

8 Of the tribe of Ephraim, Oshea^a the son of Nun.

9 Of the tribe of Benjamin, Palti the son of Raphu.

10 Of the tribe of Zebulun, Gaddiel the son of Sodi.

11 Of the tribe of Joseph, *namely*, of the tribe of Manasseh, Gaddi the son of Susi.

12 Of the tribe of Dan, Ammiel the son of Gemalli.

13 Of the tribe of Asher, Sethur the son of Michael.

14 Of the tribe of Naphtali, Nahbi the son of Vophsi.

15 Of the tribe of Gad, Geuel the son of Machi.

16 These are the names of the men which Moses sent to spy out the land. And Moses called Oshea the son of Nun, Jehoshua.^a

17 And Moses sent them to spy out the land of Canaan, and said unto them, Get you up this way southward,^o and go up into the mountain:^p

18 And see the land, what it is; and the people that dwelleth therein, whether they be strong or weak, few or many;

19 And what the land is that they dwell in, whether it be good or bad; and what cities they be that they dwell in, whether in tents, or in strong holds;

20 And what the land is, whether it be fat^r or lean, whether there be wood therein, or not: and be ye of good courage,^t and bring of the fruit of the land. Now the time was the time of the first-ripe grapes.

21 So they went up, and searched the land, from the wilderness of Zin^v unto Rehob,^w as men come to Hamath.

22 And they ascended by the south, and came unto Hebron, where Ahiman, She-shai, and Talmi, the children of^x Anak, were. (Now Hebron^z was built seven years before Zoan^a in Egypt.)

23 And they came unto the γ brook of Eshcol,^{\delta} and cut down from thence a branch with one cluster of grapes, and they bare it between two upon a staff; and they brought of the pomegranates, and of the figs.

24 The place was called the γ brook Eshcol, ^{\delta} because of the cluster of grapes which the children of Israel cut down from thence.

25 And they returned from searching of the land after forty days.

26 And they went and came to Moses, and to Aaron, and to all the congregation of the children of Israel, unto the wilderness of Paran, to Kadesh;^m and brought back word unto them, and unto all the congregation, and shewed them the fruit of the land.

27 And they told him, and said, We came unto the land whither thou sentest us, and surely it floweth^p with milk and honey; and this^r is the fruit of it.

28 Nevertheless the people^s be strong

B. C. 1490.

a De. 1. 23.

b ver. 33.

c ch. 14. 43.

Ex. 17. 8.

d Jos. 14. 7, 8.

e Ro. 8. 37.

f ver. 16.

g De. 1. 28.

\beta statutes.

h De. 9. 2.

i ver. 22.

k Is. 40. 22.

l ch. 11. 4.

m Ps. 106. 24, 25.

n ver. 8.

Ex. 17. 9.

o ver. 22.

p Ge. 14. 10.

De. 1. 24.

Ju. 1. 9, 19.

q De. 17. 16.

Ne. 9. 17.

Ac. 7. 39.

r Ne. 9. 25, 35.

Eze. 34. 14.

s ch. 16. 4, 22.

t De. 31. 6, 7, 23.

u ver. 30, 38.

v Jos. 15. 1.

w Jos. 19. 28.

x Jos. 11. 21.

y De. 10. 15.

2 Sa. 15. 25, 26.

22. 20.

1 Ki. 10. 9.

Ps. 147. 11.

z Jos. 21. 11.

a Ps. 78. 12.

Is. 19. 11.

b ch. 13. 27.

\gamma or, valley.

c De. 9. 23.

t that is, a

cluster of

grapes.

d De. 20. 3.

e ch. 24. 8.

f shadow.

Ps. 121. 5.

f Ge. 43. 21.

De. 20. 1, 4.

31. 6, 8.

Ju. 1. 22.

2 Ch. 15. 2.

32. 8.

Ps. 46. 7, 11.

Is. 8. 9, 10.

41. 10.

Am. 5. 14.

Zec. 8. 23.

Ro. 8. 31.

g Is. 41. 14.

h Ex. 17. 4.

i ch. 16. 19, 42.

20. 6.

k Zec. 8. 14.

He. 3. 16.

l Ps. 106. 24.

Jno. 12. 37.

m ch. 20. 1, 16.

n Ex. 32. 10.

o De. 9. 26, 28.

p Ex. 33. 3.

q De. 32. 27.

Eze. 20. 9, 14.

r De. 1. 25, &c.

s De. 9. 1, 2.

that dwell in the land, and the cities are walled, and very great; and moreover we saw the children of Anak^b there.

29 The Amalekites^c dwell in the land of the south; and the Hittites, and the Jebusites, and the Amorites, dwell in the mountains; and the Canaanites dwell by the sea, and by the coast of Jordan.

30 And Caleb^d said to the people before Moses, and said, Let us go up at once and possess it; for we are well^e able to overcome it.

31 But the men that went up with him said, We be not able to go up against the people; for they are stronger than we.

32 And^f they brought up an evil report of the land which they had searched unto the children of Israel, saying, The land, through which we have gone to search it, is a land that eateth up the inhabitants thereof; and all the people that we saw in it are men of β a great stature.^g

33 And there we saw the giants, the sons of Anak,ⁱ which come of the giants; and we were in our own sight as grasshoppers,^k and so we were in their sight.

CHAP. XIV.
AND all the congregation lifted up their voice, and cried; and the people wept^l that night.

2 And all the children of Israel murmured^m against Moses & against Aaron: and the whole congregation said unto them, Would God that we had died in the land of Egypt! or would God we had died in this wilderness!

3 And wherefore hath the LORD brought us unto this land, to fall by the sword, that our wives and our children should be a prey? were it not better for us to return into Egypt?

4 And they said one to another, Let us make a captain, and let us returnⁿ into Egypt.

5 Then Moses and Aaron fell on their faces^o before all the assembly of the congregation of the children of Israel.

6 And Joshua^a the son of Nun, and Caleb the son of Jephunneh, which were of them that searched the land, rent their clothes:

7 And they spake unto all the company of the children of Israel, saying, The land, which we passed through to search it, is an exceeding good land.

8 If the LORD delight^p in us, then he will bring us into this land, and give it us; a land which floweth with^q milk & honey.

9 Only rebel^r not ye against the LORD, neither fear^s ye the people of the land; for they are bread^t for us: their defence is departed from them, and the LORD is with us: / fear^u them not.

10 But all the congregation bade stone them^v with stones. And^w the glory of the LORD appeared in the tabernacle of the congregation before all the children of Israel.

11 And the LORD said unto Moses, How long will this people provoke^x me? and how long will it be ere they believe me,^y for all the signs which I have shewed among them?

12 I will smite them with the pestilence and disinherit them, & will make of^z thee a greater nation and mightier than they.

13 And Moses^a said unto the LORD, Then^b the Egyptians shall hear it, (for thou broughtest up this people in thy might from among them;)

14 And they will tell *it* to the inhabitants of this land: for they have ^a heard that thou, LORD, art among this people; that thou, LORD, art seen ^e face to face; and that thy cloud ^d standeth over them; and that thou ^f goest before them, by day-time in a pillar of a cloud, and in a pillar of fire by night.

15 Now, if thou shalt kill *all* this people as one man, then the nations which have heard the fame of thee will speak, saying,

16 Because ^k the LORD was not able to bring this people into the land which he swore unto them, therefore he hath slain them in the wilderness.

17 And now, I beseech thee, let the power ^m of my LORD be great, according as thou hast spoken, ⁿ saying,

18 The LORD is long-suffering, and of great mercy, forgiving ^o iniquity and transgression, and by no means clearing *the guilty*; visiting ^q the iniquity of the fathers upon the children unto the third and fourth generation.

19 Pardon, ^r I beseech thee, the iniquity of this people, according unto the greatness of thy mercy, & as thou hast forgiven this people, from Egypt even ^y until now.

20 And the LORD said, I have pardoned, according ^t to thy word:

21 But as truly as I live, *all* ^u the earth shall be filled with the glory of the LORD.

22 Because *all* those men which have seen my glory, and my miracles, which I did in Egypt and in the wilderness, have tempted me now these ten times, and have not hearkened to my voice;

23 ^δ Surely ^x they shall not see the land which I swear unto their fathers, neither shall any of them that provoked me see it:

24 But my servant Caleb, ^y because he had another spirit with him, and hath followed me fully, him will I bring into the land whereto he went; and his seed shall possess it.

25 (Now the Amalekites and the Canaanites dwell in the valley.) To-morrow turn you, and get you into the wilderness by the way of the Red sea.

26 And the LORD spake unto Moses and unto Aaron, saying,

27 How long ^b shall I bear with this evil congregation, which murmur against me? I have heard ^c the murmurings of the children of Israel, which they murmur against me.

28 Say unto them, As truly as I live, saith the LORD, as ye have spoken in mine ears, so will I do to you:

29 Your carcases shall fall in this wilderness; and *all* that were ^k numbered of you, according to your whole number, from twenty years old and upward, which have murmured against me,

30 Doubtless ye shall not come into the land concerning which I ⁿ swore to make you dwell therein, save Caleb the son of Jephunneh, and Joshua the son of Nun.

31 But your little ones, which ye said should be a prey, them will I bring in, and they shall know the land which ye have despised.

32 But as for you, your carcases, ^m they shall fall in this wilderness.

33 And your children shall ^θ wander in ⁿ the wilderness forty years, and bear your ^p whoredoms, until your carcases be wasted in the wilderness.

B. C. 1490.

a Jos. 2. 9, 10.

b ch. 13. 25.

c Ex. 33. 11.

d ch. 10. 34.

β or, altering of my purpose.

e Je. 18. 9, 10.

La. 3. 31, 33.

f Ex. 13. 21, 22.

Ps. 78. 14.

g ch. 23. 19.

h ver. 27.

i ch. 13. 31, 32.

k De. 9. 28.

Jos. 7. 9.

l Co. 10. 10.

He. 3. 17.

Jude 5.

m Mi. 3. 8.

Mat. 9. 6, 8.

n Ex. 34. 6, 7.

o Mi. 7. 18.

p ch. 26. 65.

Jos. 14. 6, 10.

q Ex. 20. 5.

Je. 23. 2.

r Ex. 33. 4.

Is. 26. 16.

s Ps. 78. 38.

γ or, hitherto.

t Ps. 106. 23.

Ja. 5. 16.

u ver. 25.

v Ps. 72. 19.

Is. 66. 18, 19.

w 2 Ch. 15. 2.

δ if they see.

α De. 1. 35, &c.

Ps. 95. 11.

Eze. 20. 15.

He. 3. 17, 18.

y ch. 32. 11, 12.

z ch. 10. 33.

a ch. 21. 3.

Ju. 1. 17.

b Mat. 17. 17.

c Ex. 16. 12.

d Le. 1. 2, 3.

ε separating.

Le. 27. 2.

e Le. 7. 16.

22. 18, 21.

f Le. 23. 8, 12.

g Ex. 29. 18.

h ch. 1. 45.

η lifted up my hand.

Ge. 14. 22.

i Ex. 29. 40.

Le. 23. 13.

k ch. 28. 5, &c.

Le. 14. 10.

l Ps. 106. 24.

m 1 Co. 10. 5.

ο or, feed.

n ch. 32. 13.

Ps. 107. 40.

ο Le. 7. 11.

p Je. 3. 1, 2.

Eze. 23. 35.

Hos. 9. 1.

q ch. 28. 12, &c.

34 After the number of the days in which ye searched the land, *even* forty ^b days, each day for a year, shall ye bear your iniquities, *even* forty years; and ye shall know my ^β breach ^c of promise:

35 I ^δ the LORD have said, I will surely do it unto *all* this evil ^k congregation, that are gathered together against me; in this wilderness they shall be consumed, and there they shall die.

36 And the men ^ε which Moses sent to search the land, who returned, and made *all* the congregation to murmur against him, by bringing up a slander upon the land,

37 Even those men, that did bring up the evil report upon the land, died ^ζ by the plague before the LORD.

38 But Joshua the son of Nun, and Caleb the son of Jephunneh, *which were* of the men that went to search the land, lived ^p still.

39 And Moses told these sayings unto *all* the children of Israel: and the people mourned ^r greatly.

40 And they rose up early in the morning, and gat them up unto the top of the mountain, saying, Lo, we *be here*, and will go up unto the place which the LORD hath promised: for we have sinned.

41 And Moses said, Wherefore now do ye transgress the commandment ^u of the LORD? but it shall not prosper.

42 Go not up, for the LORD *is* not among you; that ye be not smitten before your enemies.

43 For the Amalekites and the Canaanites *are* there before you, and ye shall fall by the sword: because ^w ye are turned away from the LORD, therefore the LORD will not be with you.

44 But they presumed to go up unto the hill-top: nevertheless the ark ^x of the covenant of the LORD, and Moses, departed not out of the camp.

45 Then the Amalekites came down, and the Canaanites which dwelt in that hill, and smote them, and discomfited them, *even* unto Hormah.

CHAP. XV.

AND ^e the LORD spake unto Moses, saying,

2 Speak unto the children of Israel, and say unto them, When ye be come into the land of your habitations, which I give unto you,

3 And ^d will make an offering by fire unto the LORD, a burnt-offering, or a sacrifice in ^ζ performing a vow, ^e or in a free-will-offering, or in your solemn feasts, ^f to make a sweet savour ^g unto the LORD, of the herd, or of the flock;

4 Then shall he that offereth his offering unto the LORD bring a meat-offering ^h of a tenth deal of flour mingled with the fourth ⁱ part of an hin of oil.

5 And the fourth ^j part of an hin of wine for a drink-offering shalt thou prepare, with the burnt-offering or sacrifice, for one lamb.

6 Or for a ram, thou shalt prepare for a meat-offering two tenth deals of flour mingled with the third ^k part of an hin of oil.

7 And for a drink-offering thou shalt offer the third ^l part of an hin of wine, for a sweet savour unto the LORD.

8 And when thou preparest a bullock for a burnt-offering, or for a sacrifice in performing a vow, or ^o peace-offerings unto the LORD;

9 Then shall he bring ^q with a bullock a

הואת שמעו פיראתה יהוה בקרב העם הזה
אשר-עין בעין נראה אתה יהוה וענקה עמך
עלהם וגעמד ענן אתה חלף לפניהם יומם
15 וגעמוד אש לילה: והמקדח אתה העם הזה פאיש
אחד ואמר הנחם אשר-שמעו את-שמעך
16 לאמר: מבלתי יכלת יהוה להביא את-העם
הזה אל-הארץ אשר-נשבע להם וישחטם
17 במדבר: ועתה וגדל-נא פח ארני פאשר
18 דברת לאמר: יהוה ארך אפים ורב-חסד נשא
עון ונשע ונקח לא ינקח פלך עון אבות על-בנים
19 על-שלישים ועל-רבעים: סלח-נא לעון העם
הזה כגדל חסדך וכאשר נשאתה לעם הזה
20 ממצרים ועד-הנה: ויאמר יהוה סלחתי
21 כדברך: ואולם חיאני וימלא כבוד-יהוה את-
22 כל-הארץ: כי כל-האנשים הראים את-כבודי
ואת-אחתי אשר-עשיתי במצרים ובמדבר ונסו
23 אתי זה עשור פעמים ולא שמעו בקולי: אם
ירא את-הארץ אשר נשבעתי לאבותי וכל-
24 מנאני לא יראה: ועבדי כלב עקב דווחה רוח
אחרת עמו וימלא אחרו וחיאתיו אל-הארץ
25 אשר-נא שפחה ורסו וירשעה: והעמלקי
והכנעני יושב בעמק מדבר פנו וסעו לכם המדבר
הרחק יסוף:

CAP. XV. טו

וידבר יהוה אל-משה לאמר: דבר אל-בני
1 ישראל ואמרת אלהם כי תבאו אל-ארץ
2 מושבותיכם אשר אני נתן לכם: ועשיתם
אשה ליהוה עלה אוזבה לשל-נדר או
בנדבה או במעריכם לעשות רוח ניהוה ליהוה
3 מן-הזקק או מן-הצאן: והקריב המקריב קרבנו
4 ליהוה מנחה סלת עשויין בלול רביעת ההין
שמן: ויין לנסך רביעת ההין תעשה על
5 העלה או לזבה לפגש האחד: או ללול
6 תעשה מנחה סלת שני עשורים בלולה
7 בשמן שלשית ההין: ויין לנסך שלשית
8 ההין מקריב רוח-ניחוח ליהוה: וכן תעשה בך
9 בקר עלה אוזבה לשל-נדר או-שלמים ליהוה:
והקריב על-בן-הבקר מנחה סלת שלשה עשורים

וידבר יהוה אל-משה ואל-אהרן לאמר: עד
26 מתי לעדה הרעה הזאת אשר המה מלינים עלי
את-חלונות בני ישראל אשר המה מלינים
27 עלי שמעתי: אמר אלהם חי-אני נאם
יהוה אם-לא פאשר דברתם באוני בן אעשה
28 לכם: במדבר הזה ישלו פגריכם וכל-פקדונם
לכל-מספרכם מכן עשורים שנה ומעלה אשר
29 חלינתם עלי: אם-אתם תבאו אל-הארץ אשר
נשאתי את-ידי לשפן אתכם בה כי אם-כלב בן-
30 יפנה ויהושע בן-נון: ומסכם אתם פלו במדבר הזה:
31 וכן יהיה וחיאתי אתם וידעו את-הארץ אשר
מאתם בה: וספריכם אתם פלו במדבר הזה:
32 ונניכם יהיו רעים במדבר ארבעים שנה ונשא
33 את-זנחיתכם עד-הם פגריכם במדבר: במספר

meat-offering of three tenth deals of flour mingled with half an hin of oil.

10 And thou shalt bring for a drink-offering half an hin of wine, for an offering made by fire, of a sweet savour unto the LORD.

11 Thus^e shall it be done for one bullock, or for one ram, or for a lamb, or a kid.

12 According to the number that ye shall prepare, so shall ye do to every one according to their number.

13 All that are born of the country shall do these things after this manner, in offering an offering made by fire, of a sweet savour unto the LORD.

14 And if a stranger sojourn with you, or whosoever be among you in your generations, and will offer an offering made by fire, of a sweet savour unto the LORD; as ye do, so he shall do.

15 One^k ordinance shall be both for you of the congregation, and also for the stranger that sojourneth with you, an ordinance for ever in your generations: as ye are, so shall the stranger be before the LORD.

16 One law and one manner shall be for you, and for the stranger that sojourneth with you.

17 And^e LORD spake unto Moses, saying,

18 Speak unto the children of Israel, and say unto them, When^m ye come into the land whither I bring you,

19 Then it shall be, that, when ye eat of the bread of the land,^o ye shall offer up an heave-offering unto the LORD.

20 Ye shall offer up a cake of the^p first of your dough for an heave-offering: as ye do the heave-offering^q of the threshing-floor, so shall ye heave it.

21 Of the first of your dough ye shall give unto the LORD an heave-offering in your generations.

22 And if ye have erred,^u and not observed all these commandments, which the LORD hath spoken unto Moses,

23 Even all that the LORD hath commanded you by the hand of Moses, from the day that the LORD commanded Moses, & henceforward among your generations;

24 Then it shall be, if ought be committed by ignorance^v without the knowledge of the congregation, that all the congregation shall offer one young bullock for a burnt-offering, for a sweet savour unto the LORD, with his meat-offering, and his drink-offering, according to the^o manner, and one kid^o of the goats for a sin-offering.

25 And the priest shall make an atonement for all the congregation of the children of Israel, and it shall be forgiven them; for it is ignorance:^o and they shall bring their offering, a sacrifice made by fire unto the LORD, and their sin-offering before the LORD, for their ignorance:

26 And it shall be forgiven all the congregation of the children of Israel, and the stranger that sojourneth among them; seeing all the people were in ignorance.

27 And if^a any soul sin through ignorance, then he shall bring a she-goat of the first year for a sin-offering.

28 Andⁿ the priest shall make an atonement for the soul that sinneth ignorantly, when he sinneth by ignorance before the LORD, to make an atonement for him; and it shall be forgiven him.

29 Ye shall have one law for him that sinnethⁿ through ignorance, both for him

B. C. 1490.

a Ro. 3.29,30.

β with an high hand.

b De. 17. 12.

Pr. 19. 13.

He. 10. 26.

2 Pe. 2. 10.

c ch. 28.

d 2 Sa. 12. 9.

Pr. 13. 13.

Ac. 13. 41.

He. 10.28,29

e Le. 5. 1.

Ps. 38. 4.

Eze. 18. 20.

2 Pe. 2. 21.

f Ex. 35. 2,3.

g Le. 24. 12.

h ver. 29.

ch. 9. 14.

Ex. 12. 49.

i Ex.31.14,15.

k Le. 24. 14.

l Jos. 7. 25.

m De.26.1,&c

n De. 22. 12.

Mat. 23. 5.

o Jos.5.11,12.

p Pr. 3. 9,10.

q Le. 23. 10.

r De. 29. 19.

Job 31. 7.

Je. 9. 14.

Eze. 6. 9.

s Ps. 73. 27.

106.39.

t Ps. 119. 4.

u Le. 4. 2,&c.

v Le.11.44,45

w Le. 22. 33.

x He. 11. 16.

y ch. 26. 9.

Ex. 6. 21.

Jude 11.

γ from the eyes.

z ver. 8.10.

δ or, ordinance.

a ch. 26. 9.

b ch. 23. 15.

c Le. 4. 23.

Ezr. 6. 17.

8. 35.

c Ps. 106. 16.

z It is much for you.

d Ex. 19. 6.

e Ac.3.17,19.

1 TI. 1. 15.

He. 5. 2.

f Ex. 29. 45.

g ch. 14. 5.

20. 6.

h Le. 4.27,28.

i Le.21.6,&c.

k He. 12. 14.

l ch. 17. 5.

m ch. 3. 10.

Le. 10. 3.

21.17,18.

Eze. 40. 46.

44.15,16.

n Le. 4. 35.

o Ep. 1. 4.

η doeth.

p He. 5. 4.

that is born among the children of Israel, and for the stranger^a that sojourneth among them.

30 But the soul that doeth ought^β presumptuously,^β whether he be born in the land, or a stranger, the same reproacheth the LORD; and that soul shall be cut off from among his people.

31 Because he hath despised the^d word of the LORD, and hath broken his commandment, that soul shall utterly be cut off; his iniquity^e shall be upon him.

32 And while the children of Israel were in the wilderness, they found a man that gathered sticks^f upon the sabbath-day.

33 And they that found him gathering sticks brought him unto Moses and Aaron, and unto all the congregation:

34 And they put him in ward,^g because it was not declared what should be done to him.

35 And the LORD said unto Moses, The manⁱ shall be surely put to death: all the congregation shall stone^k him with stones without the camp.

36 And^l all the congregation brought him without the camp, and stoned him with stones, and he died; as the LORD commanded Moses.

37 And^e LORD spake unto Moses, saying, 38 Speak unto the children of Israel, and bid them that they make them^m fringes in the borders of their garments, throughout their generations, and that they put upon the fringe of the borders a ribband of blue:

39 And it shall be unto you for a fringe, that ye may look upon it, and remember all the commandments of the LORD, and do them; and that ye seek not after your^r own heart, and your own eyes, after which ye use to go a^s whoring:

40 That ye may remember, and do^t all my commandments, and be holy^v unto your God.

41 I^w am the LORD your God, which brought you out of the land of Egypt, to be your^x God: I am the LORD your God.

CHAP. XVI.

NOW Korah^y the son of Izhar, the son of Kohath, the son of Levi, and Dathan and Abiram the sons of Eliab, and On the son of Peleth, sons of Reuben, took men:

2 And they rose up before Moses, with certain of the children of Israel, two hundred and fifty princes of the assembly, famous^z in ye^e congregation, men of renown:

3 And^c they gathered themselves together against Moses and against Aaron, and said unto them, *Ye take too much upon you, seeing all^a the congregation are holy, every one of them, & the LORD is among them: wherefore then lift ye up yourselves above the congregation of ye^e LORD?*

4 And when Moses heard it, he^b fell upon his face:

5 And he spake unto Korah and unto all his company, saying, Even to-morrow the LORD will shew who are his, and who is holy:ⁱ and will cause him^k to come near unto him: even him whom he hath chosen will^l he cause to come near^m unto him.

6 This do: Take you censers, Korah, and all his company;

7 And put fire therein, and put incense in them before the LORD to-morrow: and it shall be that the man whom the LORD doth choose, he shall be holy:^o ye take too much upon you,^p ye sons of Levi.

8 And Moses said unto Korah, Hear, I pray you, ye sons of Levi:

9 *Seemeth it but a small^b thing unto you, that the God of Israel hath separated^c you from the congregation of Israel, to bring you near to himself to do the service of the tabernacle of the LORD, and to stand before the congregation to minister unto them?*

10 And he hath brought thee near to him, and all thy brethren the sons of Levi with thee: and seek ye the priesthood also?

11 For which cause *both* thou and all thy company are gathered together against the LORD: and *what is* Aaron, that ye murmur against him?

12 And Moses sent to call Dathan and Abiram, the sons of Eliab; which said, We will not come up:

13 *Is it a small thing that thou hast brought us up out of a land that floweth with milk and honey, to kill us in the wilderness, except thou make thyself altogether a prince^k over us?*

14 Moreover, thou hast not brought us into a land that floweth^l with milk and honey, or given us inheritance of fields and vineyards: wilt thou *put out* the eyes of these men? we will not come up.

15 And Moses was very wroth, and said unto the LORD, Respectⁿ not thou their offering: I^p have not taken one ass from them, neither have I hurt one of them.

16 And Moses said unto Korah, Be thou and all thy company before the LORD, thou, and they, and Aaron, to-morrow:

17 And take every man his censer, and put incense in them, and bring ye^q before the LORD every man his censer, two hundred and fifty censers; thou also, and Aaron, each of you his censer.

18 And they took every man his censer, & put fire in them, & laid incense thereon, and stood in the door of the tabernacle of the congregation with Moses and Aaron.

19 And Korah gathered all the congregation against them unto the door of the tabernacle of the congregation: and^u the glory of the LORD appeared unto all the congregation.

20 And the LORD spake unto Moses and unto Aaron, saying,

21 Separate^w yourselves from among this congregation, that I may^x consume them in a moment.

22 And they fell^z upon their faces, and said, O God, the God^a of the spirits of all flesh, shall one^b man sin, and wilt thou be wroth with all the congregation?

23 And the LORD spake unto Moses, saying,

24 Speak unto the congregation, saying, Get you up from about the tabernacle of Korah, Dathan, and Abiram.

25 And Moses rose up and went unto Dathan and Abiram; and the elders of Israel followed him.

26 And he spake unto the congregation, saying, Depart, I pray you, from the tents of these wicked men, and touch nothing of their's, lest ye be consumed in all their sins.

27 So they gat up from the tabernacle of Korah, Dathan, and Abiram, on every side: and Dathan and Abiram came out, and stood in the door of their tents, and their wives, and their sons, and their little children.

28 And Moses said, Hereby yeⁱ shall know that the LORD hath sent me to do all

B. C. 1471.

a Je. 23. 16.

b ver. 13.

Is. 7. 13.

β as every

man dieth.

c ch. 3. 41, 45.

8. 14.

De. 10. 8.

d Is. 10. 3.

γ create a

creature.

e Job 31. 3.

f ver. 33.

Ps. 55. 15.

g Ex. 16. 8.

1 Sa. 8. 7.

Ac. 5. 4.

1 Co. 3. 5.

h ch. 26. 10, 11.

De. 11. 6.

Ps. 106. 17,

18.

i ver. 9.

k Ex. 2. 14.

l Ex. 3. 8.

Le. 20. 24.

δ bore out.

m ch. 11. 1.

Le. 10. 2.

n Ge. 4. 5.

Is. 110. 15.

o ver. 17.

1 Sa. 12. 3.

p Ac. 20. 33.

2 Co. 7. 2.

q Le. 27. 28.

r Pr. 8. 36.

20. 2.

Hab. 2. 10.

s 1 Sa. 12. 7.

t ch. 17. 10.

Eze. 14. 8.

u ch. 14. 10.

v ch. 3. 10.

2 Ch. 26. 18.

w ver. 45.

Re. 18. 4.

x He. 12. 28,

29.

y ch. 14. 2.

Ps. 106. 25,

&c.

z ch. 14. 5.

a ch. 27. 16.

Job 12. 10.

Ec. 12. 7.

Is. 57. 16.

Zec. 12. 1.

He. 12. 9.

b Ge. 18. 32.

Jos. 7. 1, &c.

Ro. 5. 18.

c Ex. 40. 34.

d ver. 19.

e ver. 21, 24.

f Ge. 19. 12, 14.

Is. 52. 11.

2 Co. 6. 17.

1 Ti. 5. 22.

Re. 18. 4.

g ver. 22.

ch. 20. 6.

h ch. 11. 38.

18. 5.

Le. 10. 6.

1 Ch. 27. 24.

i Ex. 3. 12.

Zec. 2. 9.

Jno. 5. 36.

k Ps. 106. 29.

these works; for I have not done them of mine own mind.^a

29 If these men die β the common death of all men, or if they be visited after the visitation^d of all men; then the LORD hath not sent me.

30 But if the LORD γmake a new^e thing, and the earth open her mouth, and swallow them up, with all that appertain unto them, and they go down quick into the pit; f then ye shall understand that these men have provoked the LORD.

31 And it came to pass, as he had made an end of speaking all these words, that the ground clave asunder that was under them:

32 And ^k the earth opened her mouth, and swallowed them up, and their houses, and all the men that appertained unto Korah, and all their goods.

33 They, and all that appertained to them, went down alive into the pit, and the earth closed upon them: and they perished from among the congregation.

34 And all Israel that were round about them fled at the cry of them: for they said, Lest the earth swallow us up also.

35 And there came out a fire^m from the LORD, and consumed the two hundred and fiftyⁿ men that offered incense.

36 And γ^o the LORD spake unto Moses, saying,

37 Speak unto Eleazar the son of Aaron the priest, that he take up the censers out of the burning, and scatter thou the fire yonder; for γ^q they are hallowed.

38 The censers of these sinners γ^r against their own souls, let them make them broad plates for a covering of the altar; for they offered them before the LORD, therefore they are hallowed: & they shall be a sign^s unto the children of Israel.

39 And Eleazar the priest took the brazen censers, wherewith they that were burnt had offered; and they were made broad plates for a covering of the altar:

40 To be a memorial unto the children of Israel, that v^u no stranger, which is not of the seed of Aaron, come near to offer incense before the LORD; that he be not as Korah, and as his company: as the LORD said to him by the hand of Moses.

41 But, on the morrow, all the congregation of the children of Israel γ^y murmured against Moses and against Aaron, saying, Ye have killed the people of the LORD.

42 And it came to pass, when the congregation was gathered against Moses and against Aaron, that they looked toward the tabernacle of the congregation: and, behold, the cloud^z covered it, and the glory^a of the LORD appeared.

43 And Moses and Aaron came before the tabernacle of the congregation.

44 And the LORD spake unto Moses, saying,

45 Get^e you up from among this congregation, that I may consume them as in a moment. And ^k they fell upon their faces.

46 And Moses said unto Aaron, Take a censer, and put fire therein from off the altar, and put on incense, and go quickly unto the congregation, and make an atonement for them: for there is ^k wrath gone out from the LORD; the plague is begun.

47 And Aaron took as Moses commanded, and ran into the midst of the congregation; and, behold, the plague^k was begun among the people: and he put on in-

29 מלכי: אם כמות כל האדם ימותו אלה
 וספרת כל האדם יספר עליהם לא ידע
 שלחני: ואם צריאה יבא ידע וספרת
 הארמה את פיה ובלעה אתם ואת כל אשר
 להם וירדו חיים שאלה וידעתם כי נאצי
 האנשים האלה את ידו: ויהי ככלו לבר
 את כל הדברים האלה והבקע הארמה אשר
 תחתיהם: ותפתח הארץ את פיה ותבלע אתם
 ואת בנותיהם ואת כל האדם אשר לקח ואת כל
 הרקוש: וירדו הם וכל אשר להם חיים שאלה
 ותכם עליהם הארץ ויאבדו מתוך הקהל:
 וכל ישראל אשר סביבתיים נסו לקלם כי אמרו
 שנחבלענו הארץ: ואש יצאה מאת יהוה:
 והאכל את החמשים ומאתים איש מקרבי
 הקמרת: ס

CAP. XVII. י

1 וידבר יהוה אל משה לאמר: אמר אל אלהיך
 בן אהרן הכהן וירם את המחלות כבדן השופה
 ואת האש וירד האלה כי קדשו: את מחלות
 הקדושים האלה בנפשם ועשו אתם רקע
 פחים צפוי למזבח כיהקריבם לפני יהוה
 ויקדשו ויהיו לאות לבני ישראל: ויקח אלעזר
 הכהן את מחלות הבחשת אשר הקריבו
 השורשים ויקעו צפוי למזבח: וקח לבני
 ישראל למזבן אשר לא יקרב איש ד אשר לא
 מגיע אהרן הוא להקטיר קטורת לפני יהוה
 ולא יחיה קרבו וכערתו פאשר דבר יהוה בער
 משה לו: ס

6 וילנו כל עדת בני ישראל ממהות עלימשה ועל
 אהרן לאמר אתם המתם את עם יהוה: ויהי
 בהקהל העדה עלימשה ועל אהרן וישני אלה
 מולד והנה כסודו הענין וראו כבוד יהוה: ויבא
 משה ואהרן אלפני אהל מועד: ס וידבר
 יהוה אל משה לאמר: דרמו מתוך העדה
 הזאת ואכלה אתם פרגע ויסליו על פניהם:
 ויאמר משה אל אהרן קח אתה מחקה ותן
 עליה אש מעל המזבח ושים קטרת וחלוק
 מהרה אל העדה וכפר עליהם כרצא הקטף

8 ויאמר משה אל קרח שמענא בני לוי: המעט
 מכם כיהדילו אלהי ישראל אתכם מעדת
 ישראל להקריב אתכם אליו לעבר את עברה
 משכן יהוה ולעמד לפני העדה לשרתם: ויקרב
 אתה ואת כל אחיך בגילוי אהבה ובקשתם
 גם כהנה: לכן אתה וכל עדתך הנעדים על
 יהוה ואהרן מה הוא כי תלנו עליו: וישלח
 משה לקרא לדתו ולאבירים בני אליאב ויאמרו
 לא נעלה: המעט כי העלינו מארץ ובת חלב
 ודבש להמיתנו במדבר כיהשחרר עלינו גם
 השחרר: אף לא ארמץ ובת חלב ודבש
 הביאנו ותמן לנו בחלות שרה וברם העלי
 האנשים ההם הננו לא נעלה: ויחר למשה
 מאד ויאמר אל יהוה אל תפן אל מנהגתם לא
 חמור אחד מהם נשאתי ולא הרצתי את אחד
 מהם: ויאמר משה אל קרח אתה וכל עדתך
 היו לפני יהוה אתה והם ואהרן מקור: וקחו
 איש מחתו ונתתם עליהם קטרת והקרבם
 לפני יהוה איש מחתו חמשים ומאתים מחות
 ואהרן ואהרן איש מחתו: ויקח איש מחתו
 ויתננו עליהם אש וישמו עליהם קטרת ויעמדו
 פתח אהל מועד ומשה ואהרן: ויקהל עליהם
 קרח את כל העדה אל פתח אהל מועד וירא
 כבוד יהוה אל כל העדה: ס וידבר יהוה
 אל משה ואל אהרן לאמר: הדברו מתוך
 העדה הזאת ואכלה אתם פרגע: ויסליו על
 פניהם ויאמרו אל אלהי הרוחות לכל בשר האיש
 אחד יחטא ועל כל העדה תקנף: ס וידבר
 יהוה אל משה לאמר: דבר אל העדה לאמר
 העלו מסבוב למשכן קרח דתן ואבירים: ויגם
 משה וילך אל דתן ואבירים וילכו אחריו וקני
 ישראל: וידבר אל העדה לאמר סורו לא מעל
 אלהי האנשים הרשעים האלה ואליהם בכל
 אשר להם פתקסו בכל חטאתם: ויעלו מעל
 משכן קרח דתן ואבירים מסבוב ודתן ואבירים
 יצאו נצבים פתח אהליהם ונשיהם ובניהם
 וטפם: ויאמר משה בואת תולעו כיהיה
 שלחני לעשות את כל המעשים האלה כיהיה

לֹא שָׁבַט אֶבְיָד הַקָּרֵב אִתָּךְ וְיָצִי עִלְיָה וְיִשְׁרָחֶק
וְאִתָּהּ וּבִגְדֶיךָ אִתָּךְ לִפְנֵי אֱהֱרָן הַקֹּדֶשׁ וְשָׁמְרוּ
מִשְׁמֶרֶתְךָ וּמִשְׁמֶרֶת כָּל הָאָהֳלָה אֲךָ אֶל־כָּל הַקֹּדֶשׁ
וְאֶל־הַמִּזְבֵּחַ לֹא יִקְרְבוּ וְלֹא־יָמִתּוּ בַּסֵּהם גַּם־
אֲתָם׃ וְנָלוּ עָלֶיךָ וְשָׁמְרוּ אֶת־מִשְׁמֶרֶת אֱהֱרָן
מוֹעֵד לְכָל עֲבֵרַת הָאָהֳלָה וְזֶר לֹא־יִקְרַב אֲלֵיכֶם׃
וְשָׁמְרֶתֶם אֶת מִשְׁמֶרֶת הַקֹּדֶשׁ וְאֵת מִשְׁמֶרֶת
הַמִּזְבֵּחַ וְלֹא־יִהְיֶה עֹד קֶחָף עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְאִנִּי
הִנֵּה לְקַחְתִּי אֶת־אֲחֵיכֶם הַלְוִיִּם מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לְכָם מִתְּנָה נְתֻנִים לַיהוָה לַעֲבֹד אֶת־עֲבֹדַת אֱהֱרָן
מוֹעֵד׃ וְאִתָּהּ וּבִגְדֶיךָ אִתָּהּ תִּשְׁמְרוּ אֶת־כְּהֻנָּתְכֶם
לְכָל־דָּבָר הַמִּזְבֵּחַ וּלְמִנְיַת לִשְׁרָתָהּ וְעֲבַדְתֶּם עֲבֹדַת
מִתְּנָה אֲתָן אֶת־כְּהֻנָּתְכֶם וְהָיָה קֶרֶב וּיָמָת׃ ס
וְיִדְבַר יְהוָה אֶל־אַהֲרֹן וְאֵלֵי הַנָּה נְתַתִּי לָךְ אֶת־
מִשְׁמֶרֶת הַרְוֹמֹתַי לְכָל־קֹדֶשׁ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לָךְ
נְתָתִים לְמַשְׁחָה וּלְבִגְדֶיךָ לְחֻק־עֹלָם׃ נָה יְהוָה לָךְ
מִקֹּדֶשׁ הַקֹּדֶשִׁים מִן־הָאֵשׁ כָּל־קָרְבָּנָם לְכָל־מִנְחָתָם
וּלְכָל־חַטָּאתָם וּלְכָל־אֲשָׁמָם אֲשֶׁר יָעִיבו לִי קֹדֶשׁ
קֹדֶשִׁים לָךְ הִוא וּלְבִגְדֶיךָ׃ בְּקֹדֶשׁ הַקֹּדֶשִׁים
תֹּאכְלֶנּוּ כָּל־זָכָר יֹאכֵל אֹתוֹ קֹדֶשׁ יְהוָה לָךְ׃ וְהָיָה
לָךְ הַרְוִיחַת מִתְּנָה לְכָל־תְּנוּפָה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָךְ
נְתָתִים וּלְבִגְדֶיךָ וּלְבִגְדֵיךָ אִתָּהּ לְחֻק־עֹלָם כָּל־
סְהוּר בְּבִיתְךָ יֹאכֵל אֹתוֹ׃ כָּל חֶלֶב יִצְהָר וְכָל־
חֶלֶב חִירֹשׁ וְדָגָן רְאִישִׁיתָם אֲשֶׁר־יִתְּנוּ לַיהוָה
לָךְ נְתָתִים׃ בַּפֹּרֶ"ךְ כָּל־אֲשֶׁר בָּאֲרָצָה אֲשֶׁר־
יָבִיאוּ לַיהוָה לָךְ יְהוָה כָּל־סְהוּר בְּבִיתְךָ יֹאכְלֶנּוּ׃
כָּל־הָרִים בְּיִשְׂרָאֵל לָךְ יְהוָה׃ כָּל־פֶּסֶחַ רֶחֶם
לְכָל־בָּשָׂר אֲשֶׁר־יִקְרִיבוּ לַיהוָה בָּאֲדָם וּבַבְּהֵמָה
יְהוָה לָךְ אֲךָ סְהוּר חֲסִידָה אֶת כְּבוֹד הָאֱלֹהִים וְאֵת
כְּבוֹד־הַבְּהֵמָה הַשְּׂמֵמָה וְהַפֶּסֶחַ׃ וּפְדִיּוֹ מִבֶּן־
חֹדֶשׁ תִּסְפְּדוּ בַּעֲרֹפֶךָ בְּסֶף חֲמִשִּׁת שָׁקִלִים בְּשֶׁמֶל
הַקֹּדֶשׁ עֹשִׂים צִדָּה הִוא׃ אֲךָ כְּבוֹר־שֹׁר אֹר
כְּבוֹר פֶּשֶׁב אֹר־כְּבוֹר עַן לֹא תִסְפְּדוּ קֹדֶשׁ הָאֵם אֶת
דָּמָם תַּעֲרֹק עַל הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־חֵלְבָם תִּסְפְּדוּ אֲשֶׁר־
לָרִיחַ יְחִיִּי לַיהוָה׃ וּבִשְׂרָם יִהְיֶה לָךְ סְהוּר־
הַתְּנוּפָה וְשֹׁמֵק הַיָּמִין לָךְ יְהוָה׃ כָּל־הַרְוִיחַת

12 מִלִּפְנֵי יְהוָה הַחֵל הַנֶּחֱסָ׃ וְיִקַּח אֶהֱרֹן כְּאֲשֶׁר־
13 דִּבֶּר מֹשֶׁה וַיֵּרָץ אֶל־תּוֹךְ הַקֹּדֶשׁ וְהָיָה הַחֵל הַנֶּחֱסָ
בָּעָם וַיִּמָּן אֶת־הַקִּשְׁרוֹת וַיִּכְסֹּר עַל־הָעָם׃ וַיַּעֲמֵד
14 בְּיַד־הַמָּתִים וּבֵן הַחַיִּים וַתַּעֲצֹר הַמִּזְבֵּחַ׃ וַיִּקְרָא
הַמָּתִים בַּמִּזְבֵּחַ אֲרֻכָּה עֶשֶׂר אֲלָף וְשִׁבְעֵי מֵאוֹת
15 מִלִּבֵּר הַמָּתִים עַל־דִּבְרֵי־קֶרֶב׃ וַיִּשָּׁב אַהֲרֹן אֶל־
מֹשֶׁה אֶל־פֶּתַח אֱהֱרָן מוֹעֵד וְהַמִּזְבֵּחַ נַעֲצָרָה׃ פ
16 וַיִּדְבַר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ דִּבֶּר אֶל־בְּנֵי
17 יִשְׂרָאֵל וְיָקַח מֵאֲתָם מִשְׁחָה מִשְׁחָה לְבִית אֲבִי מֵאֵת
כָּל־נְשִׂאיהֶם לְבִית אֲבֹתָם שְׁנֵים עָשָׂר מִשְׁחָה אִישׁ
18 אֶת־שְׁמוֹ תִּתְּקֵב עַל־מִסְּחָו׃ וְאֵת שֵׁם אַהֲרֹן
תִּתְּקֵב עַל־מִשְׁחָה לְיוֹ כִּי מִשְׁחָה אִתּוֹ לְרֹאשׁ בֵּית
19 אֲבוֹתָם׃ וְהַנְּחָתָם בָּאֱהֱרָן מוֹעֵד לִפְנֵי הָעֵדוּת
20 אֲשֶׁר אֵנִי עֹשֶׂה לָכֶם שָׁמָּה׃ וְהָיָה הָאֵשׁ אֲשֶׁר־
אֲבַחֲרֶנּוּ מִסְּחָו יִסְרַח וְשִׁפְתֵי מִצְלֵי אֶת־חֵלְבוֹת
21 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֵם מִלִּינִם עֲלֵיכֶם׃ וַיִּדְבַר
מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּתְּנוּ אֲלָיו כָּל־נְשִׂאיהֶם
מִשְׁחָה לְנִשְׂאֵי אֶחָד מִשְׁחָה לְנִשְׂאֵי אֶחָד לְבִית אֲבֹתָם
שְׁנֵים עָשָׂר מִשְׁחָה וּמִשְׁחָה אַהֲרֹן בְּתוֹךְ מִסְּחָוָם׃
22 וַיִּנָּח מֹשֶׁה אֶת־הַמִּשְׁחָה לִּפְנֵי יְהוָה בָּאֱהֱרָן הָעֵדוּת׃
23 וַיְהִי מִקְּדֻשָּׁתוֹ וַיָּבֵא מֹשֶׁה אֶל־אֱהֱרָן הָעֵדוּת וְהָיָה
סְהוּר מִסְּחָו אַהֲרֹן לְבִית לְיוֹ וַיֵּצֵא פֶרֶחַ וַיַּצִּץ צִיץ
24 וַיִּגְמַל שָׁקִים׃ וַיֵּצֵא מֹשֶׁה אֶת־כָּל־הַמִּשְׁחָה
מִלִּפְנֵי יְהוָה אֶל־כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּרְאוּ וַיִּקְרָאוּ אִישׁ
מִסְּחָו׃ פ
25 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה הֲשֵׁב אֶת־מִשְׁחָה אַהֲרֹן לִפְנֵי
הָעֵדוּת לְמִשְׁמֶרֶת לְאוֹת לְבִנְיָמִר וְתִכַּל הַלְוִיִּתָּם
26 מִצְלֵי וְלֹא יָמָה׃ וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כְּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
אֹתוֹ כִּן עָשָׂה׃ פ
27 וַיֹּאמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר הֵן גִּזְעֵנוּ
28 אֲבֵרְנוּ פָלְנוּ אֲבֵרְנוּ׃ כָּל הַקָּרֵב הַקָּרֵב אֶל־
מִשְׁכַּן יְהוָה יָמוּת הָאֵם תָּמוּנוּ לְגֹעַ׃ פ
CAP. XVIII. י

1 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אַהֲרֹן אִתָּהּ וּבִגְדֶיךָ וּבֵית־אֲבִיךָ
אִתָּךְ תִּשְׁאֹר אֶת־עֹנֵן הַמִּקְדָּשׁ וְאִתָּהּ וּבִגְדֶיךָ אִתָּךְ
2 תִּשְׁאֹר אֶת־עֹנֵן כְּהֻנָּתְכֶם׃ וְגַם אֶת־אֲחִיךָ מִשְׁחָה

cense,^a and made an atonement for the people.

43 And he stood between ^b the dead and the living; and the plague was ^c stayed.

49 Now they that died in the plague were fourteen thousand and seven hundred, beside them that died about the matter of Korah.

50 And Aaron returned unto Moses, unto the door of the tabernacle of the congregation; and the plague was stayed.

CHAP. XVII.

AND the LORD spake unto Moses, saying,

2 Speak unto the children of Israel, and take of every one of them a rod,^s according to the house of *their* fathers, of all their princes according to the house of their fathers, twelve rods: write thou every man's name upon his rod.

3 And thou shalt write Aaron's name upon the rod of Levi: for one rod *shall be* for the head of the house of their fathers.

4 And thou shalt lay them up in the tabernacle of the congregation, before the testimony, where ^k I will meet with you.

5 And it shall come to pass, *that* the man's rod, whom I shall choose,^m shall blossom: and I will make to cease from me the murmurings of the children of Israel, whereby ⁿ they murmur against you.

6 And Moses spake unto the children of Israel; and every one of their princes gave him ^β a rod apiece, for each prince one, according to their fathers' houses, *even* twelve rods: and the rod of Aaron *was* among their rods.

7 And Moses laid up the rods before the LORD in the tabernacle^t of witness.

8 And it came to pass, that on the morrow, Moses went into the tabernacle of witness; and, behold, the rod^u of Aaron for the house of Levi was budded, and brought forth buds, and bloomed blossoms, and yielded almonds.

9 And Moses brought out all the rods from before the LORD unto all the children of Israel: and they looked, and took every man his rod.

10 And the LORD said unto Moses, Bring Aaron's rod again before the testimony, to be kept^v for a token against the *ō*rebels; and thou shalt quite take away their murmurings from me, that they die not.

11 And Moses did *so*: as the LORD commanded him, so did he.

12 And the children of Israel spake unto Moses, saying, Behold, we die, we perish,^w we all perish.

13 Whosoever^x cometh any thing ^e near unto the tabernacle of the LORD shall die: shall we be consumed with dying?

CHAP. XVIII.

AND the LORD said unto Aaron, Thou, and thy sons, and thy father's house with thee, shall bear^y the iniquity of the sanctuary: and thou and thy sons with thee shall bear the iniquity of your priesthood.

2 And thy brethren also of the tribe of Levi, the tribe of thy father, bring thou with thee, that they may be joined^z unto thee, and minister^z unto thee: but thou and ^p thy sons with thee *shall minister* before the tabernacle of witness.

3 And they shall keep thy charge, and the charge of all the tabernacle: only they^r shall not come nigh the vessels of

B. C. 1471.

a De. 33. 10.

b He. 7. 24, 25.

c 1 Ch. 21. 26, 27

Ps. 106. 30.

d Ex. 30. 7, &c.

Le. 24. 3.

e ch. 16. 46.

f ch. 8. 19.

g Eze. 37. 16.

h ver. 5.

i He. 9. 3, 6.

k Ex. 25. 22.

29. 42, 43.

30. 36.

l ch. 5. 9.

Le. 7. 32.

m ch. 16. 5.

n Ex. 29. 29.

40. 13, 15.

o ch. 16. 11.

p Le. 2. 2, 3.

10. 12, 13.

β a rod for

one prince,

a rod for

one prince.

q Le. 6. 25, 26.

r Le. 7. 7.

14. 13.

s Le. 6. 16, &c.

t Ex. 38. 21.

Ac. 7. 44.

u Ps. 110. 2.

Eze. 19. 12, 14

v ver. 8.

w De. 18. 3.

x Le. 22. 3.

y fat.

y Ex. 23. 19.

De. 18. 4.

Ne. 10. 35, 36

z He. 9. 4.

z children of

rebellion.

a Le. 27. 28.

b Ex. 13. 2.

22. 29.

c Ps. 90. 7.

Is. 57. 16.

d ch. 1. 51, 53.

18. 4, 7.

e Ep. 2. 13.

He. 10. 19, 22

f Ex. 13. 13.

34. 20.

g Ex. 23. 38.

Is. 53. 6, 11.

1 Pe. 2. 24.

h Le. 27. 2, 6.

i ch. 3. 47.

k Eze. 45. 12.

l De. 15. 19.

m Ge. 29. 34.

n Ex. 29. 16.

Le. 3. 2, 5.

He. 12. 24.

o ch. 3. 6, 7.

p ch. 3. 10, &c.

q Ex. 29. 26, 28

Le. 7. 34.

r ch. 16. 40.

the sanctuary and the altar, that neither they nor ye also die.

4 And they shall be joined unto thee, and keep the charge of the tabernacle of the congregation, for all the service of the tabernacle: and a stranger shall not come nigh unto you.

5 And ye shall keep the charge of the sanctuary, and the charge of the ^d altar; that there be no wrath^e any more upon the children of Israel.

6 And I, behold, I have taken your brethren the Levites from among the children of Israel; to you *they are* ^f given as a gift for the LORD, to do the service of the tabernacle of the congregation.

7 Therefore thou^h and thy sons with thee shall keep your priest's office for every thing of the altar, and withinⁱ the vail; and ye shall serve: I have given your priest's office *unto you* as a service of gift: and the stranger that cometh nigh shall be put to death.

8 And the LORD spake unto Aaron, Behold, I also have given thee the charge of mine heave-offerings^j of all the hallowed things of the children of Israel; unto thee have I given them, by reason of the anointing,ⁿ and to thy sons, by an ordinance for ever.

9 This shall be thine of the most holy things, *reserved* from the fire: Every oblation of their's, every^p meat-offering of their's, and every sin-offering^q of their's, and every trespass-offering^r of their's, which they shall render unto me, *shall be* most holy for thee and for thy sons.

10 In^s the most holy *place* shalt thou eat it; every male shall eat it: it shall be holy unto thee.

11 And this *is* thine: the heave-offering^v of their gift, with all the wave-offerings of the children of Israel: I have given them unto thee,^w and to thy sons, and to thy daughters with thee, by a statute for ever: every one that is^x clean in thy house shall eat of it.

12 All the ^γ best of the oil, and all the best of the wine, and of the wheat, the first-fruits^y of them which they shall offer unto the LORD, them have I given thee.

13 And whatsoever is first ripe in the land, which they shall bring unto the LORD, shall be thine: every one that is clean in thy house shall eat of it.

14 Every^a thing devoted in Israel shall be thine.

15 Every^b thing that openeth the matrix in all flesh, which they bring unto the LORD, *whether it be* of men or beasts, shall be thine: nevertheless the first-born of man shalt thou surely redeem,^f and the firstling of unclean beasts shalt thou redeem.

16 And those that are to be redeemed, from a month old shalt thou redeem, according to thine estimation,^h for the money of fiveⁱ shekels, after the shekel of the sanctuary, which^k is twenty gerahs.

17 But the firstling^l of a cow, or the firstling of a sheep, or the firstling of a goat, thou shalt not redeem; they *are* holy: thou shalt sprinkleⁿ their blood upon the altar, and shalt burn their fat for an offering made by fire, for a sweet savour unto the LORD.

18 And the flesh of them shall be thine, as^q the wave-breast and as the right shoulder are thine.

19 All^a the heave-offerings of the holy things, which the children of Israel offer unto the LORD, have I given thee, and thy sons and thy daughters with thee, by a statute for ever: it is a^d covenant of salt for ever before the LORD unto thee, and to thy seed with thee.

20 And the LORD spake unto Aaron, Thou shalt have no inheritance in their land, neither shalt thou have any part among them: I^k am thy part and thine inheritance among the children of Israel.

21 And, behold, I have given the children of Levi all the tenth^k in Israel for an inheritance, for their service which they serve, even the service of the tabernacle of the congregation.

22 Neither must the children of Israel henceforth come nigh the tabernacle of the congregation, lest they bear sin, and β die.^l

23 But^m the Levites shall do the service of the tabernacle of the congregation, and they shall bear their iniquity. It shall be a statute for ever throughout your generations, that among the children of Israel they have no inheritance.

24 But the tithes^p of the children of Israel, which they offer as an heave-offering unto the LORD, I have given to the Levites to inherit: therefore I have said unto them, Among the children of Israel they shall have no inheritance.

25 And the LORD spake unto Moses, saying,

26 Thus speak unto the Levites, and say unto them, When ye take of the children of Israel the tithes which I have given you from them for your inheritance, then ye shall offer up an heave-offering of it for the LORD, even a tenth part^q of the tithe.

27 And this your heave-offering shall be reckoned unto you, as though^r it were the corn of the threshing-floor, and as the fulness of the wine-press.

28 Thus ye also shall offer an heave-offering unto the LORD of all your tithes which ye receive of the children of Israel, and ye shall give thereof the LORD's heave-offering to Aaron the priest.

29 Out of all your gifts ye shall offer every heave-offering of the LORD, of all the δ best thereof, even the hallowed part thereof out of it.

30 Therefore thou shalt say unto them, When ye have heaved ye best thereof from it, then^y it shall be counted unto the Levites as the increase of the threshing-floor, and as the increase of the wine-press.

31 And ye shall eat it in every place, ye and your households: for it is your reward^z for your service in the tabernacle of the congregation.

32 And ye shall bear^z no sin by reason of it, when ye have heaved from it the best of it: neither shall ye pollute^e the holy things of the children of Israel, lest ye die.

CHAP. XIX.

AND the LORD spake unto Moses, and unto Aaron, saying,

2 This is the ordinance of the law which the LORD hath commanded, saying, Speak unto the children of Israel, that they bring thee a red heifer without spot, wherein^e is no blemish, and upon which^e never came yoke:

3 And ye shall give her unto Eleazar the priest, that he may bring her forth

B. C. 1491.

a ver. 11.

b Le. 4.12, 21.

16. 27.

He. 13. 11.

c Le. 4. 6.

16. 14, 19.

He. 9. 13.

12. 24.

d Le. 2. 13.

2 Ch. 13. 5.

e Ex. 29. 14.

f ch. 26. 62.

g Le. 14. 4, 6, 49.

h De. 10. 9.

12. 12.

14. 27, 29.

18. 1, 2.

Jos. 13. 14, 33.

14. 3.

18. 7.

Ps. 16. 5.

Eze. 44. 28.

i Le. 11. 25.

15. 5.

k Le. 27. 30, 32.

β to die.

l ch. 1. 51.

m ch. 3. 7.

n He. 9. 13.

o ver. 13, 20, 21.

ch. 31. 23.

p ver. 21.

Ne. 10. 37.

12. 44.

Mal. 3. 8, 10.

He. 7. 5, 9.

q ch. 5. 2.

9. 6, 10.

Le. 21. 1.

La. 4. 14.

Hag. 2. 13.

r soul of

man.

r ch. 31. 19.

s Ne. 10. 38.

t Le. 15. 31.

u ver. 30.

v ver. 9.

ch. 8. 7.

w Le. 7. 20.

22. 3.

x Le. 11. 32.

δ fat. ver. 12.

y ver. 27.

z dust.

η living wa-

ters shall

be given.

Ge. 26. 19.

Jno. 4. 10.

z Mat. 10. 10.

Lu. 10. 7.

1 Co. 9. 13.

2 Co. 12. 13.

1 Ti. 5. 18.

a Ps. 51. 7.

b Le. 19. 8.

22. 16.

c Le. 22. 2, 15.

Mal. 1. 7.

1 Co. 11. 27,

29.

d Le. 14. 9.

e Ex. 12. 5.

Mal. 1. 13, 14.

1 Pe. 1. 19.

f ver. 13.

g De. 21. 3.

1 Sa. 6. 7.

without^b the camp, and one shall slay her before his face.

4 And Eleazar the priest shall take or her blood with his finger, and^c sprinkle of her blood directly before the tabernacle of the congregation seven times.

5 And one shall burn the heifer in his sight; her^e skin, and her flesh, and her blood, with her dung, shall be burn:

6 And the priest shall take cedar^s wood, and hyssop, and scarlet, and cast it into the midst of the burning of the heifer.

7 Then the priest shall wash his clothes, and he shall bathe his flesh in water, and afterward he shall come into the camp, and the priest shall be unclean until the even.

8 And he that burneth her shall wash his clothes in water, and bathe his flesh in water, and shall be unclean until the even.

9 And a man that is clean shall gather up the ashesⁿ of the heifer, and lay them up without the camp in a clean place, and it shall be kept for the congregation of the children of Israel, for^o a water of separation: it is a purification for sin.

10 And he that gathereth the ashes of the heifer shall wash his clothes, and be unclean until the even: and it shall be unto the children of Israel, and unto the stranger that sojourneth among them, for a statute for ever.

11 He^q that toucheth the dead body of any y^r man shall be unclean seven days.

12 He^r shall purify himself with it on the third day, and on the seventh day he shall be clean: but if he purify not himself the third day, then the seventh day he shall not be clean.

13 Whosoever toucheth the dead body of any man that is dead, & purifieth not himself, defileth^t the tabernacle of the LORD; and that soul shall be cut off from Israel: because the water^v of separation was not sprinkled upon him, he shall be unclean; his uncleanness^w is yet upon him.

14 This is the law when a man dieth in a tent; all that come into the tent, and all that is in the tent, shall be unclean seven days.

15 And every open vessel, ^x which hath no covering bound upon it, is unclean.

16 And whosoever toucheth one that is slain with a sword in the open fields, or a dead body, or a bone of a man, or a grave, shall be unclean seven days.

17 And for an unclean person they shall take of the ζ ashes of the burnt heifer of purification for sin, and η running water shall be put thereto in a vessel;

18 And a clean person shall take hyssop, and dip it in the water, and sprinkle it upon the tent, and upon all the vessels, and upon the persons that were there, and upon him that touched a bone, or one slain, or one dead, or a grave:

19 And the clean person shall sprinkle upon the unclean on the third day, and on the seventh day; and on^d the seventh day he shall purify himself, and wash his clothes, and bathe himself in water, and shall be clean at even.

20 But the man that shall be unclean, and shall not purify himself, that soul shall be cut off from among the congregation, because he hath defiled^f the sanctuary of the LORD: the water of separation hath not been sprinkled upon him; he is unclean.

וַתִּתְּנֵם אֹתָהּ אֶל־אֱלֹעֶז הַכֹּהֵן וְהַזִּיצִיא אֹתָהּ 3
 אֶל־מִחוּץ לַמִּחֲנֶה וְשָׂחַט אֹתָהּ לִפְנֵי : וְלָקַח 4
 אֱלֹעֶז הַכֹּהֵן כֹּדֶמָה בְּאֶצְבָּעוֹ וְהָדָה אֶל־לֶכֶח
 פָּנֵי אֹהֶל־מוֹעֵד מִדָּמָה שֶׁבַע פְּעָמִים : וַיִּשְׂרֹף 5
 אֶת־הַפָּרָה לַעֲיָנִי אֶת־עֵדֶה וְאֶת־בִּשְׂרָה וְאֶת־דָּמָה
 עַל־פְּרִשָּׁה יִשְׂרָאֵל : וְלָקַח הַכֹּהֵן עֵץ אֶרֶז וְאוֹב 6
 וַשֵּׁנִי תוֹלַעַת וְהִשְׁלִיךְ אֶל־הָרֹקַח שֹׁרֶפֶת הַפָּרָה :
 וְכֹכֶם בְּגָדָיו הַכֹּהֵן וְרִתֵּן בָּשָׂרוֹ בַּמִּים וְאִתּוֹ 7
 אֶל־הַמִּחֲנֶה וְסָמָא הַכֹּהֵן עַד־הָעֶרֶב : וְהַשֹּׁרֵף 8
 אֹתָהּ יִכְבֹּם בְּגָדָיו בַּמִּים וְרִתֵּן בָּשָׂרוֹ בַּמִּים וְסָמָא
 עַד־הָעֶרֶב : וְאֶסֶף אִישׁ מִדֹּהֹר אֶת־אֶפֶר הַפָּרָה 9
 וְהִנִּית מִחוּץ לַמִּחֲנֶה בַּמֶּקוֹם מִדֹּהֹר וְהִיחָה לַעֲדֹת
 בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לַמִּשְׁמֶרֶת לְמִי נִדָּה חַטָּאת הִיא :
 וְכֹכֶם הָאֶסֶף אֶת־אֶפֶר הַפָּרָה אֶת־בְּגָדָיו וְסָמָא 10
 עַד־הָעֶרֶב וְהִיחָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלִנְר הָרֹקַח בְּתוֹכָם
 לַחֲקֹת עוֹלָם : הִנֵּנִי בִמֶת לְכָל־נֶפֶשׁ אָדָם וְסָמָא 11
 שֶׁבַע יָמִים : הוּא יִתְחַפֵּא־בּוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי 12
 וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִסָּר וְאִם־לֹא יִתְחַפֵּא בַּיּוֹם
 הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי לֹא יִסָּר : כֹּל־הַנֵּלֵעַ 13
 בִּמֶת בְּנֶפֶשׁ הָאָדָם אֲשֶׁר־יָמוּת וְלֹא יִתְחַפֵּא אֶת־
 מִשְׁכָּן יְהוָה טָמֵא וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא 14
 מִיִּשְׂרָאֵל כִּי מִי נִדָּה לֹא־זָרַק עָלָיו טָמֵא דָהָה
 עוֹד טָמֵאֻוּ בּוֹ : וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲדָם כִּי־יָמוּת 15
 בְּאֹהֶל כֹּל־הַבָּשָׂ אֶל־הָאֹהֶל וְכָל־אֲשֶׁר בְּאֹהֶל יִטָּמָא
 שֶׁבַע יָמִים : וְכָל־כֹּל שִׁחִיחַ אֲשֶׁר אֵין־צָמִיד 16
 שִׁחִיחַ עָלָיו טָמֵא הוּא : וְכָל־אֲשֶׁר־יָצַע עַל־פָּנָי
 הַשָּׁרָה בְּחַל־הָרֹב אִו בִּמֶת אִו־בְּעַצֵּם אָדָם אִו 17
 בְּקֶבֶר יִטָּמָא שֶׁבַע יָמִים : וְלִקְחֹה לְטָמֵא 18
 מִעֶשֶׂר שֹׁרֶפֶת הַחַטָּאת וְיִרְטֵן עָלָיו מִיֵּם חַיִּים אֶל־
 כָּלִי : וְלִקְחֹה אוֹב וְטָבַל בַּמִּים אִישׁ מִדֹּהֹר וְהָדָה 19
 עַל־הָאֹהֶל וְעַל־כָּל־הַכֵּלִים וְעַל־הַנִּפְשוֹת אֲשֶׁר הָיוּ
 שָׁם וְעַל־הַנֵּלֵעַ בְּעַצֵּם אִו בְּחַלִּל אִו בִּמֶת אִו בְּקֶבֶר :
 וְהָדָה הַשָּׁדֵר עַל־הַטָּמֵא בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם 20
 הַשְּׁבִיעִי וְחַפֵּאוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְכֹכֶם בְּגָדָיו וְרִתֵּן
 בַּמִּים וְשָׂחַר בָּעֶרֶב : וְאִישׁ אֲשֶׁר־יִטָּמָא וְלֹא 21
 יִתְחַפֵּא וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִתּוֹךְ הַקָּהָל כִּי
 אֶת־מִקְדָּשׁ יְהוָה טָמֵא מִי נִדָּה לֹא־זָרַק עָלָיו

הַקֹּדֶשִׁים אֲשֶׁר יָרִימוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לַיהוָה נִתְּנִי
 לָהּ וּלְבִנֶיהָ וּלְבִלְתִּיהָ אֹתָהּ לְחֹק־עוֹלָם בְּרִית מִלֶּחֶם
 עוֹלָם הוּא לִפְנֵי יְהוָה לָהּ וְלִזְרָקָהּ אֹתָהּ : וַיֹּאמֶר 20
 יְהוָה אֶל־אַהֲרֹן בְּאַרְצָם לֹא תִגָּח חֶלֶק לֹא־יִהְיֶה
 לָהּ בְּתוֹכָם אֲנִי חֶלֶקָהּ וְנִחְלַתָּהּ בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל :
 וּלְבְנֵי לִוי הִנֵּה נִתְּנִי כֹל־מַעֲשֵׂר בְּיִשְׂרָאֵל
 לְנִחְלָה חֶלֶף עֲבָדְתָם אֲשֶׁר־הֵם עֲבָדִים אֶת־עֲבֹדַת
 אֹהֶל מוֹעֵד : וְלֹא־יִקְרַנִּי עוֹד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־
 אֹהֶל מוֹעֵד לְשָׂאת חַטָּאת לָמוֹת : וְעֶבֶר הָלִוי 23
 הוּא אֶת־עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד וְהֵם יִשְׂאוּ עוֹנָם חֲקֹת
 עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם וּבְחֹרֶף בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִנְחִלוּ
 נִחְלָה : כִּי אֶת־מַעֲשֵׂר בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
 יָרִימוּ לַיהוָה תְּרוּמָה נִתְּנִי לַלֵּוִיִּם לְנִחְלָה עַל־
 כֹּל אֲמֹרְתִי לָהֶם בְּחֹרֶף בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִנְחִלוּ
 נִחְלָה : ד

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : וְאֶל־הַלֵּוִיִּם תְּדַבֵּר 25
 וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תִקְחֻ מֵאֵת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־
 הַמַּעֲשֵׂר אֲשֶׁר נִתְּנִי לָכֶם מֵאֵתָם בְּנִחְלַתְכֶם
 וְהִרְמַתֶם מִמֶּנּוּ תְּרוּמַת יְהוָה מַעֲשֵׂר מִן־הַמַּעֲשֵׂר :
 וְנִחְשַׁב לָכֶם תְּרוּמַתְכֶם בְּדָגֶן מִן־הַדֶּשֶׁן וּבְמִלֻּחַ 27
 מִן־הַדֶּקֶל : כֹּן תִּרְמֻוּ בְּסִימָנֵם תְּרוּמַת יְהוָה
 מִכֹּל מַעֲשֵׂי־חֵלְכֶם אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 וְיִתְּנֶם מִמֶּנּוּ אֶת־תְּרוּמַת יְהוָה לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן :
 מִכֹּל מִתְּנִיתְכֶם תִּרְמֻוּ אֶת־כֹּל־תְּרוּמַת יְהוָה מִכֹּל־
 חֲלָבֹו אֶת־מִקְדָּשׁוֹ מִמֶּנּוּ : וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם 30
 בְּהִרְמַתְכֶם אֶת־חֲלָבֹו מִמֶּנּוּ וְנִחְשַׁב לַלֵּוִיִּם כְּתִבּוּתָא
 כִּי וְנִכְתּוּבָת יָקָב : וְאֶלְתָּם אֹתוֹ בְּכָל־מִקְוִים
 אֵתָם וּבִיתְכֶם כִּי־שֹׁכֵר הוּא לָכֶם חֶלֶף עֲבָדְתֶּם
 בְּאֹהֶל מוֹעֵד : וְלֹא־תִשְׂאוּ עָלֶי חַטָּאת בְּהִרְמַתְכֶם
 אֶת־חֲלָבֹו מִמֶּנּוּ וְאֶת־קִדְשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא תִחְלָלוּ
 וְלֹא תִמּוּתוּ :

ד ד ד לט 39

יש CAP. XIX.

1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר : וְזֹאת
 2 חֲקֹת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה לֵאמֹר דַּבֵּר אֶל־
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ אֵלֵיהֶם פָּרָה אֲדָמָה תְּמִימָה
 אֲשֶׁר אֵין־בָּהּ מוֹם אֲשֶׁר לֹא־עִלָּה עָלֶיהָ עַל :

לֹא נָעַבְרָה בְּשִׁירָהּ וּבְכֹחַם וְלֹא נִשְׁתַּחֲוּ מִן בְּאֵר יְרֵךְ
הַמִּלֶּכֶה בְּלֵךְ לֹא נִשְׁחָה יָמִינוּ וְשִׁמְאוֹ עַד אֲשֶׁר־
נָעַבְרָה בְּלֵכֶה : וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אָדָם לֹא חָעֵבֶר בִּי
פֶּן־יִדְרֹב אֲצִיא לְקִרְיָהֶךָ : וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו בְּנֵי־
יִשְׂרָאֵל בְּמַסְלַח נַעֲלָה וְאִם־מִמֶּכֶה נִשְׁתַּחֲוּ אֲנִי
וּמִקְדִּי וְנִחַמְתִּי מִכֶּם כִּי אֵי־דָבַר בְּרַגְלִי אֲעֹבְדָה :
וַיֹּאמְרוּ לֹא חָעֵבֶר וַיֹּצֵא אָדָם לְקִרְיָתוֹ עֵסֶם כְּבֹד
וּבְנֵי הַחֹקֶה : וַיִּסְמְאוּ אָדָם נָחַן אֶת־יִשְׂרָאֵל עֵבֶר
בְּגִבְלוֹ וַיִּשָּׂא יִשְׂרָאֵל מַעֲלֹו : ׀

וַיִּסְעוּ מִקְדָּשׁ וַיָּבֹאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל כָּל־הָעֵדָה דֹּר
הַדָּהָר : וַיֹּאמְרוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ בְּהָר
הַזֶּה עַל־גִּבְלוֹ אֶרֶץ־אָדָם לֹא־מֶר : יֵאָסֶף אֶהְרֹן
אֶל־עַמּוּיָו כִּי לֹא יָבֹא אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְבְנֵי
יִשְׂרָאֵל עַל אֲשֶׁר־מִרִיתֶם אֶת־פִּי לִמְנֵי מִרְיָה :
כִּי אֶת־אֶהְרֹן וְאֶת־אֱלֹעָזָר בְּנֵי וְהֵעַל אִתְּם דֹּר
הַדָּהָר : וְהִשְׁמַט אֶת־אֶהְרֹן אֶת־בְּנָיָו וְהַלְבִּישְׁתֶּם
אֶת־אֱלֹעָזָר בְּנֵי וְאֶהְרֹן יֵאָסֶף וְכֹת שָׁם : וַיַּעַשׂ
מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה וַיַּעַל אֶל־הָר הַדָּהָר לַעֲשֵׂי
כָל־הָעֵדָה : וַיִּשְׁמַט מֹשֶׁה אֶת־אֶהְרֹן אֶת־בְּנָיָו
וַיַּלְבִּשׁ אֹתָם אֶת־אֱלֹעָזָר בְּנֵי וְכֹת אֶהְרֹן שָׁם
בְּרֹאשׁ הָהָר וַיָּרֶם מֹשֶׁה וְאֱלֹעָזָר מִדֶּהָר : וַיֵּרָא
כָּל־הָעֵדָה כִּי גֹעַ אֶהְרֹן וַיִּבְנוּ אֶת־אֶהְרֹן שְׁלִישִׁים
לֹאִם כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל : ׀

כא CAP. XXI

וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי מִלֶּכֶה־עָרֹד יֵשֵׁב הַכְּנַעֲנִי בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל הָרָךְ הָאֲתֹרִים וְהַלֵּחַם בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁבּוּ
מִמֶּנּוּ שָׁבִי : וַיִּדְרֹב יִשְׂרָאֵל נָדָר לַיהוָה וַיֹּאמְרוּ
אִם־נָתַן תִּתֵּן אֶת־הָעָם הַזֶּה בְּיָדִי וְהִחַרְמֹתִי
אֶת־עֲרִיקָם : וַיִּשְׁמַע יְהוָה בְּקוֹל יִשְׂרָאֵל וַיִּתֵּן
אֶת־הַכְּנַעֲנִי וַיַּחֲרֹם אֹתָם וְאֶת־עֲרִיקָם וַיִּקְרָא
שֵׁם־הַמָּקוֹם חֶרְמָה : ׀
וַיִּסְעוּ מִדֶּר הַדָּהָר הָרָךְ יִסְטִיף לְקָבֵב אֶת־אֶרֶץ
אָדָם וַתִּקְרַץ נִפְשֵׁיהֶם בְּדָרְךָ : וַיִּרְעוּ הָעָם
בְּאֹהֵי־ם וּבְמֹשֶׁה לְמַח הַעֲלִיתִי מִמִּצְרַיִם לָמוֹת
בְּמִדְבָּר כִּי אֵין לָחֶם וְאֵין מַיִם וְנִפְשֵׁנוּ לָצָה
בְּלָחֶם הַקָּלָקֶל : וַיִּשְׁלַח יְהוָה בָּעָם אֶת־הַנְּחָשִׁים
הַשִּׁרְפִּים וַיִּנְשְׁכוּ אֶת־הָעָם וַיָּמָת עֹסְדָב מִיִּשְׂרָאֵל :
וַיָּבֹא הָעָם אֶל־מֹשֶׁה וַיֹּאמְרוּ חֲטָאנוּ כִּי־דִבַּרְנוּ

21 טִמְאָה הָיָה : וְהִתַּחֲוָה לָהֶם לַחֲקֹת עוֹלָם וַיִּמְדוּ
מִי־הַנְּחָה יִכְבֹּם בְּנָיָו וְהַנְּעִל בְּמִי הַנְּחָה וַיִּטְמָא עַד
22 הָעָרֶב : וְכָל אֲשֶׁר־יָצַע בּוֹ הַטִּמְאָה וַיִּטְמָא וְהַנְּעִשׂ
הַנְּנִעַת הַטִּמְאָה עַד־הָעָרֶב : ׀

כ CAP. XX

1 וַיָּבֹאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל כָּל־הָעֵדָה מִדִּבְרֵי־צִן בְּדוֹשׁ
הָרָאשִׁוֹן וַיִּשְׁבּוּ הָעָם בְּקֹדֶשׁ וּבְתַמּוֹת שָׁם מִרְלִים
2 וּמִקְבֵּר שָׁם : וְלֹא־הָיָה מַיִם לָעֵדָה וַיִּשְׁתַּחֲוּ
3 עַל־מֹשֶׁה וְעַל־אֶהְרֹן : וַיָּרֶם הָעָם עִם־מֹשֶׁה
וַיֹּאמְרוּ לֹא־מֹד וְלֹא גֹעַנִי בְּנוֹעַ אֲחִינוּ לִפְנֵי יְהוָה :
4 וְלִמַּח הַבְּאֵתָם אֶת־קֶחֶל יְהוָה אֶל־הַמִּדְבָּר הַזֶּה
5 לָמוֹת שָׁם אֲנַחְנוּ וּבְעִירָנוּ : וְלִמַּח הַעֲלִיתִנוּ
מִמִּצְרַיִם לְהַבְיָא אֹתָנוּ אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה הַזֶּה לֹא־
מָקוֹם זֶרַע וְחֵאנָה וְנִסְן וְרַחֵם וּמַיִם אֵין לְשִׁתּוֹת :
6 וַיָּבֹא מֹשֶׁה וְאֶהְרֹן מִפְּנֵי הַקָּחֶל אֶל־פֶּתַח אֹהֶל
מוֹעֵד וַיִּשְׁלְחוּ עַל־בְּנֵיהֶם וַיֹּרָא כְּכֹד־יְהוָה
אֵלֵיהֶם : ׀

7 וַיִּדְבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : קַח אֶת־הַמַּסְפָּה
8 וְהַקָּחֶל אֶת־הָעֵדָה אִתָּהּ וְאֶהְרֹן אֹחִיךָ וּבְרִיתָם
אֶל־הַסֶּלַע לַעֲשִׂיהֶם וְעֵרְנָן מִמֶּנּוּ וְהוֹצֵאתָ לָהֶם
מַיִם מִן־הַסֶּלַע וְהִשְׁקִיתָ אֶת־הָעֵדָה וְאֶת־בְּעִירָם :
9 וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־הַמַּסְפָּה מִלִּפְנֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר
10 צִוָּהוּ : וַיִּקְרָאוּ מֹשֶׁה וְאֶהְרֹן אֶת־הַקָּחֶל אֶל־פְּנֵי
הַסֶּלַע וַיֹּאמְרוּ לָהֶם שְׁמַעְנוּנָה הַמַּיִם הַזֶּם הַסֶּלַע
11 הַזֶּה נִוצֵיא לָכֶם מַיִם : וַיִּרֶם מֹשֶׁה אֶת־יָדוֹ
וַיִּךְ אֶת־הַסֶּלַע בְּמַסְפָּהוּ פַעַמִּים וַיֵּצְאוּ מַיִם רַבִּים
12 וַתִּשְׁתֵּי הָעֵדָה וּבְעִירָם : ׀ וַיֹּאמְרוּ יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ וְאֶל־אֶהְרֹן יֵעַן לֹא־הִצַּמְתֶּם בִּי
לְהַקְדִּישִׁי לַעֲשֵׂי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לָכֵן לֹא תָבִיֹא אֶת־
13 הַקָּחֶל הַזֶּה אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נָתַתִּי לָהֶם : דַּמְדָּה
מִי מִרְיָה אֲשֶׁר־דָּבַר בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־יְהוָה וַיִּקְדָּשׁ
14 בָּם : ׀ וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה מַלְאָכִים מִקְדָּשׁ
אֶל־מִלֶּכֶה אָדָם כֹּה אָמַר אֶהְרֹן יִשְׂרָאֵל אִתָּהּ
15 יָרַעַת אֶת־כָּל־הַחֲלָאָה אֲשֶׁר מִצְאָתִנוּ : וַיִּרְדּוּ
אֲבָתֵינוּ מִצְרַיִם וַיִּשְׁבּוּ בְּמִצְרַיִם יָמִים רַבִּים וַיִּרְעוּ
16 לָנוּ מִצְרַיִם וְלֹא־בָתְנוּ : וַנִּצְעַק אֶל־יְהוָה וַיִּשְׁמַע
קֹלֵנוּ וַיִּשְׁלַח מַלְאָךְ וַיֵּצְאֵנוּ מִמִּצְרַיִם וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ
17 בְּקֹדֶשׁ עִיר קָצֶה גְּבֻלָּה : נַעֲבֹרָה־נָא בָּאֶרֶץ־

21 And it shall be a perpetual statute unto them, that he that sprinkleth the water of separation shall wash his clothes; and he that toucheth the water of separation shall be unclean until even.

22 And whatsoever ^a the unclean person toucheth shall be unclean; and ^b the soul that toucheth *it* shall be unclean until even.

CHAP. XX.

THEN ^d came the children of Israel, *even* the whole congregation, into the desert of Zin, in the first month: and the people abode in Kadesh; and ^e Miriam died there, and was buried there.

2 And ⁴ there was no water for the congregation: and ⁵ they gathered themselves together against Moses and against Aaron.

3 And the people chode with Moses, and spake, saying, Would ^j God that we had died when our brethren died before the LORD!

4 And why have ye brought up the congregation of the LORD into this wilderness, that we and our cattle should die there?

5 And wherefore have ye made us to come up out of Egypt, to bring us in unto this evil place? ⁱ *it* is no place of seed, or of figs, or of vines, or of pomegranates; neither ^{is} there any water to drink.

6 And Moses and Aaron went from the presence of the assembly unto the door of the tabernacle of the congregation, and they fell upon their faces; and the glory of the LORD appeared unto them.

7 And the LORD spake unto Moses, saying,

8 Take the rod, and gather thou the assembly together, thou and Aaron thy brother, and speak ye unto the rock before their eyes; and it shall give forth his water, and thou shalt bring forth to them water out of the rock: ^p so thou shalt give the congregation and their beasts drink.

9 And Moses took the rod from before the LORD, as he commanded him.

10 And Moses & Aaron gathered the congregation together before the rock; and he said unto them, Hear now, ye rebels; ^q must we fetch you water out of this rock?

11 And Moses lifted up his hand, and with his rod he smote the rock twice: and the ^r water came out abundantly: and the congregation drank, and their beasts *also*.

12 And the LORD spake unto Moses and Aaron, Because ^u ye believed me not, to sanctify ^v me in the eyes of the children of Israel, therefore ye shall not bring this congregation into the land which I have given them.

13 This ^{is} the water of ^γ Meribah; because the children of Israel strove with the LORD, and he was sanctified ² in them.

14 And ^a Moses sent messengers from Kadesh unto the king of Edom, Thus saith ^c thy brother Israel, Thou knowest all the travail that hath ^β befallen us:

15 How our fathers went down ^e into Egypt, and we have dwelt ^f in Egypt a long time; and the Egyptians vexed us and our fathers:

16 And when ⁴ we cried unto the LORD, he heard ^j our voice, and sent ^k an angel, and hath brought us forth out of Egypt; and, behold, we *are* in Kadesh, a city in the uttermost of thy border:

17 Let ^u us pass, I pray thee, through thy country: we will not pass through the fields, or through the vineyards, neither

B. C. 1452.

a Hag. 2. 13.

b Le. 15. 5.

c De. 2. 6, 28.

d ch. 33. 36.

e Ex. 15. 20.

f Ju. 11. 17.

g Ob. 10. 15.

h Ex. 17. 1,

&c.

i ch. 16. 42.

j ch. 14. 2, &c.

k ch. 33. 37.

l Ge. 25. 8.

De. 32. 50.

m ch. 16. 14.

n ver. 12.

p mouth.

o ch. 33. 38,

&c.

p ver. 11.

Ne. 9. 15.

Ps. 75. 15, 16.

105. 41.

114. 8.

Is. 43. 20.

48. 21.

q Ps. 106. 33.

r ch. 33. 40.

Ju. 1. 16.

s Ex. 17. 6.

De. 8. 15.

1 Co. 10. 4.

t ch. 13. 21.

u ch. 27. 14.

De. 3. 26.

32. 51.

v Ge. 28. 20.

Ju. 11. 30.

w Le. 10. 3.

Eze. 36. 23.

1 Pe. 3. 15.

x Le. 27. 28.

De. 13. 15.

y Ps. 22. 4, 5.

γ That is,

strife.

Ex. 17. 7.

z Eze. 20. 41.

a Ju. 11. 16, 17

δ That is,

utter destruction.

b ch. 20. 22.

33. 41.

c De. 2. 4, &c.

κ found us.

d Ju. 11. 18.

η or, grieved.

Heb. shortened.

Ex. 6. 9.

e Ge. 46. 6.

f Ex. 12. 40.

g Ps. 78. 19.

h Ex. 16. 3.

17. 3.

i Ex. 2. 23.

j Ex. 3. 7.

k Ex. 3. 2.

14. 19.

23. 20.

33. 2.

l ch. 11. 6.

Ps. 68. 6.

m De. 8. 15.

1 Co. 10. 9.

n ch. 21. 22.

De. 2. 27.

o Ps. 78. 34.

will we drink of the water of the wells: we will go by the king's *high-way*, we will not turn to the right hand nor to the left, until we have passed thy borders.

18 And Edom said unto him, Thou shalt not pass by me, lest I come out against thee with the sword.

19 And the children of Israel said unto him, We will go by the high-way; and ^e if I and my cattle drink of thy water, then I will pay for it: I will only, without *doing* any thing *else*, go through on my feet.

20 And he said, Thou shalt not go through. And Edom came out ⁸ against him with much people, and with a strong hand.

21 Thus Edom refused to give Israel passage through his border: wherefore Israel turned away from him.

22 And ^k the children of Israel, *even* the whole congregation, journeyed from Kadesh, and came unto mount Hor.

23 And the LORD spake unto Moses and Aaron in mount Hor, by the coast of the land of Edom, saying,

24 Aaron shall be gathered ¹ unto his people: for he shall not enter into the land which I have given unto the children of Israel, because ye rebelled ² against my ^β word at the water of Meribah.

25 Take Aaron and Eleazar his son, and bring them up unto mount Hor;

26 And strip Aaron of his garments, and put them upon Eleazar his son: and Aaron shall be gathered *unto his people*, and shall die there.

27 And Moses did as the LORD commanded: and they went up into mount Hor, in the sight of all the congregation.

28 And ^o Moses stripped Aaron of his garments, and put them upon Eleazar his son; and Aaron died there in the top of the mount: and Moses and Eleazar came down from the mount.

29 And when all the congregation saw that Aaron was dead, they mourned for Aaron thirty days, *even* all the house of Israel.

CHAP. XXI.

AND when king Arad ^r the Canaanite, which dwelt in the south, heard tell that Israel came by the way ^t of the spies; then he fought against Israel, and took *some* of them prisoners.

2 And Israel vowed ^a a vow unto the LORD, and said, If thou wilt indeed deliver this people into my hand, then I will utterly ^x destroy their cities.

3 And the LORD hearkened ^y to the voice of Israel, and delivered up the Canaanites; and they utterly destroyed them and their cities: and he called the name of the place ^δ Hormah.

4 And ^b they journeyed from mount Hor by the way of the Red sea, to compass the land of Edom: & the soul of ^γ people was much ^η discouraged because of the way.

5 And the people spake ⁸ against God, and against Moses, Wherefore ^k have ye brought us up out of Egypt, to die in the wilderness? for *there is* no bread, neither ^{is} *there* any water; and our soul loatheth this light bread.

6 And ^m the LORD sent fiery serpents among the people, and they bit the people; and much people of Israel died.

7 Therefore ^o the people came to Moses, and said, We have sinned, for we have

spoken^a against the LORD, and against thee; pray^b unto the LORD, that he take away the serpents from us. And Moses prayed^d for the people.

8 And the LORD said unto Moses, Make thee a fiery serpent, and set it upon a pole; and it shall come to pass, that every one that is bitten, when he looketh upon it, shall live.

9 And Moses made a serpent of brass, and put it upon a pole; and it came to pass, that if a serpent had bitten any man, when he beheld the serpent of brass, he lived.

10 And the children of Israel set forward, and pitched in Oboth.^h

11 And they journeyed from Oboth, and pitched at *β*ije-abarim, in the wilderness which is before Moab, toward the sun-rising.

12 From thence they removed, and pitched in the valley of Zared.ⁱ

13 From thence they removed, and pitched on the other side of^m Arnon, which is in the wilderness that cometh out of the coasts of the Amorites: for Arnon is the border of Moab, between Moab and the Amorites.

14 Wherefore it is said in the book of the wars of the LORD, *γ* What he did in the Red sea, and in the brooks of Arnon,

15 And at the stream of the brooks that goeth down to the dwelling of Ar,^o and lieth *δ* upon the border of Moab.

16 And from thence they went to *?* Beer: that is the well whereof the LORD^r spake unto Moses, Gather the people together, and I will give them water.

17 Then Israel sang^u this song, *ζ* Spring up, O well; *η* sing ye unto it:

18 The princes digged the well, the nobles of the people digged it, by the direction of the law-giver,^o with their staves. And from *υ*^e wilderness they went to Mattanah:

19 And from Mattanah to Nahaliel: and from Nahaliel to Bamoth:

20 And from Bamoth in the valley, that is in the *θ* country of Moab, to the top of *κ* Pisgah, which looketh^γ toward Jeshimon.^λ

21 And *z* Israel sent messengers unto Sihon king of the Amorites, saying,

22 Let^z me pass through thy land: we will not turn into the fields, or into the vineyards; we will not drink of the waters of *υ*^e well: but we will go along by *υ*^e king's highway, until we be past thy borders.

23 And Sihon would not suffer Israel to pass through his border; but^c Sihon gathered all his people together, and went out against Israel into the wilderness: and he came to Jahaz, and fought against Israel.

24 And^d Israel smote him with the edge of the sword, and possessed his land from Arnon unto Jabbok, even unto the children of Ammon: for the border of the children of Ammon was strong.

25 And Israel took all these cities: and Israel dwelt in all the cities of the Amorites, in Heshbon, and in all the villages *υ* thereof.

26 For Heshbon^f was the city of Sihon the king of the Amorites, who had fought against the former king of Moab, and taken all his land out of his hand, even unto Arnon.

27 Wherefore they that speak in proverbs,^g say, Come into Heshbon, let the city of Israel be built and prepared:

28 For^h there is a fire gone out of

B. C. 1452.

a ver. 5.

b Ex. 8. 8, 28.

De. 9. 20, 26.

1 Sa. 12. 19.

1 Ki. 13. 6.

Job 42. 8, 10.

Je. 15. 1.

Ac. 8. 24.

Ja. 5. 16.

c De. 2. 9, 18.

Is. 15. 1, 2.

d Ps. 106. 23.

e Ju. 11. 24.

2 Ki. 23. 13.

f 2 Ki. 18. 4.

Jno. 3. 14, 15.

g Je. 48. 18, 22.

h ch. 33. 43, 44.

i ch. 32. 1.

β or, heaps

of Abarim.

k De. 3. 1, &c.

l De. 2. 13.

m ch. 22. 36.

ju. 11. 18.

n De. 29. 7.

Jos. 13. 12.

Ps. 135. 10.

11.

136. 20.

γ or, *Vaheb*

in *Suphah*.

o De. 2. 18, 29.

p ch. 33. 48.

q *leaneth*.

r Ju. 9. 21.

s ch. 20. 8.

t Ju. 11. 25.

u Ex. 15. 15.

De. 2. 25.

v Ex. 15. 1.

Ju. 5. 1.

Ps. 106. 12.

z *Ascend*.

η or, *answer*.

θ ch. 31. 8.

Jos. 13. 21, 22.

ω De. 33. 4.

Is. 33. 22.

φ or, *field*.

χ De. 23. 4.

Jos. 24. 9.

Ne. 13. 1, 2.

Mi. 6. 5.

κ or, *the hill*.

γ ch. 23. 28.

λ or, *the wilderness*.

z De. 2. 26, 27.

Ju. 11. 19, 20.

a ch. 20. 17.

μ *eye*.

b ch. 23. 7.

c De. 29. 7.

d Jos. 12. 1, 2.

24. 8.

ν *daughters*.

e 1 Sa. 9. 7, 8.

Mi. 3. 11.

Jude 11.

f Ca. 7. 4.

Is. 15. 4.

g Hab. 2. 6.

π *I shall*

prevail in

fighting

against him.

h Je. 49. 45, 46.

Heshbon, a flame from the city of Sihon: it hath consumed Ar^c of Moab, and the lords of the high places of Arnon.

29 Woe to thee, Moab! thou art undone, O people of Chemosh: *ε* he hath given his sons that escaped, and his daughters, into captivity unto Sihon king of the Amorites.

30 We have shot at them: Heshbon is perished even unto Dibon,^g and we have laid them waste even unto Nophah, which reacheth unto Medeba.

31 Thus Israel dwelt in the land of the Amorites.

32 And Moses sent to spy outⁱ Jaazer; and they took the villages thereof, and drove out the Amorites that *were* there.

33 And^k they turned and went up by the way of Bashan: and Og the king of Bashan went out against them, he and all his people, to the battle at Edrei.

34 And the LORD said unto Moses, Fear him not: for I have delivered him into thy hand, and all his people, and his land; and thou shalt do to him as thou didst unto Sihon king of the Amorites, which dwelt at Heshbon.

35 Soⁿ they smote him, and his sons, and all his people, until there was none left him alive: & they possessed his land.

CHAP. XXII.

AND^p the children of Israel set forward, and pitched in the plains of Moab on this side Jordan *by* Jericho.

2 And Balak,^q the son of Zippor, saw all that Israel had done to the Amorites.

3 And^r Moab was sore afraid of the people, because they *were* many: and Moab was distressed because of the children of Israel.

4 And Moab said unto the elders^v of Midian, Now shall this company lick up all *that are* round about us, as the ox licketh up the grass of the field. And Balak, the son of Zippor, *was* king of the Moabites at that time.

5 He sent^z messengers, therefore, unto Balaam, the son of Beor, to Pethor, which is by the river of the land of the children of his people, to call him, saying, Behold, there is a people come out of from Egypt: behold, they cover the *μ* face of the earth, and they abide over against me.

6 Come now, therefore, I pray thee, curse^b me this people, for they *are* too mighty for me: peradventure I shall prevail, *that* we may smite them, and *that* I may drive them out of the land; for I wot that he whom thou blestest is blessed, and he whom thou cursest is cursed.

7 And the elders of Moab, and the elders of Midian, departed with the rewards^c of divination in their hand; and they came unto Balaam, and spake unto him the words of Balak.

8 And he said unto them, Lodge here this night, and I will bring you word again, as the LORD shall speak unto me: And the princes of Moab abode with Balaam.

9 And God came unto Balaam, and said, What men *are* these with thee?

10 And Balaam said unto God, Balak the son of Zippor, king of Moab, hath sent unto me, *saying*,

11 Behold, *there is* a people come out of Egypt, which covereth the face of the earth: come now, curse me them; peradventure *π* I shall be able to overcome them, and drive them out.

בַּיְהוָה וּבְכָל הַחֲפָלָה אֲלֵיהֶם וְיָסַר מִעֲלֵינוּ אֶת־
 8 הַחֲלָשׁ וַיַּחֲפֹל מִשָּׁה בַּעַד הָעָם׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה
 אֶל־מֹשֶׁה עֲשֵׂה לָךְ שִׁרָּה וְשִׂים אֹתוֹ עַל־נֶס וְהָיָה
 9 כִּלְדוּשִׁיךָ וְרָאָה אֹתוֹ דָּוִי׃ וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כַּנֶּשֶׁךְ
 הַחֲשִׁשׁ וַיִּשְׁמָחוּ עַל־הַנֶּס וְהָיָה אִם־נִשְׁכָּה הַחֲלָשׁ
 10 אֶת־אִישׁ וְהָיִט אֶל־נֶחֶשׁ הַחֲחֹשֶׁת וְדָוִי׃ וַיִּסְעוּ
 11 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּחֲנוּ בַּאֲבֹת׃ וַיִּסְעוּ מֵאֲבֹת וַיַּחֲנוּ
 בְּעֵי הַעֲבְרִים בַּמִּדְבָּר אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי מוֹאָב מִמִּזְחָח
 12 הַחֲמֹשׁ׃ מִשָּׁם נִסְעוּ וַיַּחֲנוּ בְּנִחֹל זָרִי׃ מִשָּׁם
 13 נִסְעוּ וַיַּחֲנוּ מִעֵבֶר אֲרֻנוֹן אֲשֶׁר בַּמִּדְבָּר הַזֶּה
 מִגִּבְלֵי הָאֲמֹרִי בְּ אֲרֻנוֹן מִגִּבְלֵי מוֹאָב בֵּין מוֹאָב וּבֵין
 14 הָאֲמֹרִי׃ עַל־כֵּן יִאָמֵר בְּסֵפֶר מַלְחָמַת יְהוָה אֶת־
 15 תַּגֵּב בְּסִפְּהָ וְאֶת־הַנִּחָלִים אֲרֻנוֹן׃ וְאֲשֶׁר הַנִּחָלִים
 אֲשֶׁר נָטָה לִשְׁבֹּת עַר וַיִּשְׁעַן לִגְבֹּל מוֹאָב׃
 16 וּמִשָּׁם בָּאָה הָיָה הַנָּהָר אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה
 לְמֹשֶׁה אֲסֹף אֶת־הָעָם וְאֶת־הָעָם לָהֶם מִיָּם׃ ס

וַיִּסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּחֲנוּ בְּעֵרְבוֹת מוֹאָב מִעֵבֶר
 לַיהוֹדָן יְרֵחוֹ׃

וַיִּרְא בָלָק בְּן־צֻצְרוֹ אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־עָשָׂה יִשְׂרָאֵל
 2 לְאֲמֹרִי׃ וַיָּגֵר מוֹאָב מִפְּנֵי הָעָם מֵאֵד בְּן־רִב־
 3 הָוָי וַיִּקְרָא מוֹאָב מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר
 4 מוֹאָב אֶל־זִקְנֵי מִדְּוָן עֹלָה יִלְחָבוּ הַקָּהָל אֶת־כָּל־
 5 סִבְיָתוֹ וַיִּקְרָא הַשּׁוֹר אֶת־יֶרֶק הַשָּׂדֶה וּבָלָק
 6 בְּן־צֻצְרוֹ מֶלֶךְ לְמוֹאָב בָּעֵת הַהִיא׃ וַיִּשְׁלַח

מַלְאָכִים אֶל־בָּלָק בְּן־צֻצְרוֹ פִּתְרוּחַ אֲשֶׁר
 7 עַל־הַדָּבָר אֲרָץ בְּנֵי־עַמּוֹ לְקַרְאֵל לֵאמֹר הִנֵּה
 8 עָם יָצָא מִמִּצְרַיִם הֵנָּה כִּסְהָ אַחֲרָיוֹן הָאָרֶץ
 9 וְהוּא יֵשֵׁב מִמֶּנִּי׃ וְעַתָּה לְכֹדֵף אֶרְחֵלִי אֶת־
 10 הָעָם הַזֶּה כִּי־עַצּוֹם הוּא מִפְּנֵי אוֹלָי אֲכַל־
 11 נַפְשׁוֹ וְאֶגְרֹשׁוֹ מִן־הָאָרֶץ כִּי יִדְעֵתִי אֶת־אֲשֶׁר
 12 הַגִּבְרָה מְבַרְךָ וְאֲשֶׁר תֵּאָדָר יִיָּאֵר׃ וַיִּלְכוּ זִקְנֵי
 13 מוֹאָב וְזִקְנֵי מִדְּוָן וְקַסְמִים בְּרוֹם וַיָּבֹאוּ אֶל־בָּלָק
 14 וַיִּדְּבְרוּ אֵלָיו וַדְּבַר בָּלָק׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לֵנוּ סֹה
 15 הַזֶּה וְהַשְׁבַּתִּי אֶתְכֶם דָּבָר כַּאֲשֶׁר יִדְּבַר יְהוָה
 16 אֵלַי וַיִּשְׁבוּ שׁוּר־מוֹאָב עִם־בָּלָק׃ וַיָּבֹא אֲלֵיהֶם
 17 אֶל־בָּלָק וַיֹּאמֶר מִי הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה עִמָּךְ׃
 18 וַיֹּאמֶר בָּלָק אֶל־הָאֲלֹהִים בָּלָק בְּן־צֻצְרוֹ מֶלֶךְ־
 19 מוֹאָב שָׁלַח אֵלָיו׃ הִנֵּה הָעָם הַזֶּה יָצָא מִמִּצְרַיִם
 20 וַיִּכֶס אַחֲרָיוֹן הָאָרֶץ עַתָּה לֵךְ קְבֹדְלִי אֹתוֹ אוֹלָי
 21 אֲכַל־לְהָלֶחֶם בּוֹ וּגְרֹשְׁתִּיו׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם

בַּיְהוָה וּבְכָל הַחֲפָלָה אֲלֵיהֶם וְיָסַר מִעֲלֵינוּ אֶת־
 8 הַחֲלָשׁ וַיַּחֲפֹל מִשָּׁה בַּעַד הָעָם׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה
 אֶל־מֹשֶׁה עֲשֵׂה לָךְ שִׁרָּה וְשִׂים אֹתוֹ עַל־נֶס וְהָיָה
 9 כִּלְדוּשִׁיךָ וְרָאָה אֹתוֹ דָּוִי׃ וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כַּנֶּשֶׁךְ
 הַחֲשִׁשׁ וַיִּשְׁמָחוּ עַל־הַנֶּס וְהָיָה אִם־נִשְׁכָּה הַחֲלָשׁ
 10 אֶת־אִישׁ וְהָיִט אֶל־נֶחֶשׁ הַחֲחֹשֶׁת וְדָוִי׃ וַיִּסְעוּ
 11 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּחֲנוּ בַּאֲבֹת׃ וַיִּסְעוּ מֵאֲבֹת וַיַּחֲנוּ
 בְּעֵי הַעֲבְרִים בַּמִּדְבָּר אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי מוֹאָב מִמִּזְחָח
 12 הַחֲמֹשׁ׃ מִשָּׁם נִסְעוּ וַיַּחֲנוּ בְּנִחֹל זָרִי׃ מִשָּׁם
 13 נִסְעוּ וַיַּחֲנוּ מִעֵבֶר אֲרֻנוֹן אֲשֶׁר בַּמִּדְבָּר הַזֶּה
 מִגִּבְלֵי הָאֲמֹרִי בְּ אֲרֻנוֹן מִגִּבְלֵי מוֹאָב בֵּין מוֹאָב וּבֵין
 14 הָאֲמֹרִי׃ עַל־כֵּן יִאָמֵר בְּסֵפֶר מַלְחָמַת יְהוָה אֶת־
 15 תַּגֵּב בְּסִפְּהָ וְאֶת־הַנִּחָלִים אֲרֻנוֹן׃ וְאֲשֶׁר הַנִּחָלִים
 אֲשֶׁר נָטָה לִשְׁבֹּת עַר וַיִּשְׁעַן לִגְבֹּל מוֹאָב׃
 16 וּמִשָּׁם בָּאָה הָיָה הַנָּהָר אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה
 לְמֹשֶׁה אֲסֹף אֶת־הָעָם וְאֶת־הָעָם לָהֶם מִיָּם׃ ס

וַיִּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל מַלְאָכִים אֶל־סִיחֹן מֶלֶךְ־הָאֲמֹרִי
 21 לֵאמֹר׃ אֶעֱבְרָה בָּאָרְצְךָ לֹא נִשָּׂה בְּשָׂדֶה וּבְכָרִם
 22 לֹא נִשְׁתָּה מִן־בָּאֵר בְּרוֹךְ הַמֶּלֶךְ נֶלֶךְ עַד־אֲשֶׁר־
 23 נַעֲבֹר גִּבְלֶךָ׃ וְלֹא־נָתַן סִיחֹן אֶת־יִשְׂרָאֵל עֲבֹר
 24 בְּגִבְלוֹ וַיֹּאסֹף סִיחֹן אֶת־כָּל־עַמּוֹ וַיֵּצֵא לְקִרְיָת
 25 יִשְׂרָאֵל הַמִּדְבָּרָה וַיָּבֹא יִצְחָק וְזִלְכָה בְּיִשְׂרָאֵל׃
 26 וַיִּפְתּוּ יִשְׂרָאֵל לְפִי־חֶרֶב וַיִּירָשׁ אֶת־אֲרָצוֹ מֵאֲרֻן
 27 עַד־בֵּיבֶל עַד־בְּנֵי עַמּוֹן כִּי עַד גִּבְלֵי בְנֵי עַמּוֹן׃ וַיִּקַּח
 28 יִשְׂרָאֵל אֶת־כָּל־הָעָרִים הָאֵלֶּה וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל כָּל־
 29 עַרְיָ הָאֲמֹרִי בְּחֶשְׁבוֹן וּבְכָל־בְּנֵי־הָהָר׃ כִּי חֶשְׁבוֹן
 30 עִיר סִיחֹן מֶלֶךְ הָאֲמֹרִי הוּא וְהוּא נִלְחָם בְּמֶלֶךְ־
 31 מוֹאָב הָרִאשׁוֹן וַיִּקַּח אֶת־כָּל־אֲרָצוֹ מִדֹּד עַד־
 32 אֲרֻן׃ עַל־כֵּן יֹאמְרוּ הַמִּשְׁלִיִּם בְּאֵי חֶשְׁבוֹן
 33 תִּבְנֶה וְתִפְּנֹן עִיר סִיחֹן׃ כִּי־אִשׁ יֵצֵאָה
 34 מִחֶשְׁבוֹן לְהִבָּה מִקְרִית סִיחֹן אֲכַלֶּה עַד מוֹאָב בְּעַלִּי
 35 בְּמוֹת אֲרֻן׃ אוֹיֵלֶךָ מוֹאָב אֲבֹתָ עִם־כָּמוֹשׁ

32 שלמה בידו ויחזק וישתחוו לאמרי: ויאמר אליו
מלךך יהוה על־מֶה הִפִּיתָ אֶת־מֶלֶךְךָ זֶה שִׁלְשֵׁ
רגלים הנה אנכי יצאתי לשפון פִּירְסֵה הַדָּרָךְ
לנגדי: וישראל האֲחֻזִּין וַתֵּם לִפְנֵי זֶה שִׁלְשֵׁ רגלים
33 אוֹלֵי נִסְתָּרָה מִפְּנֵי כִי עָמְדָה בַּסִּימָנָה הַרְבֵּיתִי
ואותה החייתי: ויאמר בלעם אל־מֶלֶךְךָ יהוה
34 הַשָּׂמִיתִי כִי לֹא יִדְעִיתִי כִי אֵתָּה נֹצֵב לִקְרָאתִי בַּדָּרָךְ
ועָמְדָה אִם־רַע בְּעִינֶיךָ אֲשׁוּבָה לִי: ויאמר מֶלֶךְךָ
35 יהוה אל־בלעם לֵךְ עִם־דֹּאגֵשִׁים וְאַפְסָם אֶת־
הַדָּבָר אֲשֶׁר־אָדָּבֶר אֵלֶיךָ אֹתוֹ תִּדְבֹּר וְיִלְכֹךְ בִּלְעָם
עִם־שְׂוֵרֵי בָלָק: וישמע בלק כִּי בָא בִלְעָם וַיָּבֵא
36 לִקְרָאתוֹ אֶל־עֵיר מוֹאָב אֲשֶׁר עַל־גְּבוּל אֶרֶץ אֲשֶׁר
בְּקֶצֶה הַגְּבוּל: ויאמר בלק אל־בלעם הֲלֹא
37 שִׁלַּח שְׁלֹחֹתַי אֵלֶיךָ לִקְרָאתְךָ לָמָּה לֹא הִלַּחְתָּ
אֵלַי הַאֲמַנְתָּם לֹא אוֹכֵל בְּכֹדֶךָ: ויאמר בלעם אל־
38 בַלָּק הַיְהִידְבָּאתִי אֵלֶיךָ עָמְדָה הִנֵּל אוֹכֵל דָּבָר
מֵאִמְרוֹךְ הַדָּבָר אֲשֶׁר יֵשִׁים אֱלֹהִים בְּפִי אֹתוֹ אֲדַבֵּר:
39 ויִלְכֹךְ בִּלְעָם עִם־בָּלָק וַיָּבֵאוּ רֵרִית חֲצִוֹת: וַיִּזְבַּח
40 בַלָּק בָּקָר וְצֹאן וְשִׁלְשָׁה לְבָלָעַם וְשְׁוֹרִים אֲשֶׁר
41 אֹתוֹ: וַיְהִי בַּקֹּר וַיִּקַּח בַּלָּק אֶת־בִּלְעָם וַיַּעֲלֵהוּ
בְּמִנּוֹת בָּעֵל וַיִּרְא מִשָּׁם קֶצֶה הָעָם:
CAP. XXIII. כ

אל־בלעם לֹא חִלְקֵה עֲמֻדָּה לֹא חִמֵּה אֶת־הָעָם
13 כִּי בָרַךְ הוּא: וַיִּקַּם בִּלְעָם בַּקֹּר וַיֹּאמֶר אֶל־
שְׂוֵרֵי בָלָק לִבִּי אֶל־אַרְצְכֶם כִּי מִיָּמֶן יְהוָה לְחַמִּי
14 לְהִלְכֵךְ עֲמֻדָּה: וַיִּקְרָאוּ שְׂוֵרֵי מוֹאָב וַיָּבֵאוּ אֶל־
15 בַלָּק וַיֹּאמְרוּ מִיָּמֶן בִּלְעָם הִלְכָה עֲמֻדָּה: וַיִּסָּף עוֹד
16 בַלָּק שִׁלְחָה שְׁוֹרִים רַבִּים וַנִּכְבְּדוּם מֵאֵלָּה: וַיָּבֵאוּ
אל־בִּלְעָם וַיֹּאמְרוּ לוֹ כֹּה אָמַר בַּלָּק בְּרִצְפוֹר אֶל־
17 נָא חֲמִנֵעַ מִדְּבָרְךָ אֵלַי: כִּי כִפַּר אֲבִיבְךָ מֵאֵד
וְכָל אֲשֶׁר־תֹּאמַר אֵלַי אֲעֲשֶׂה וְלֹכָה נָא קְבֹד־לִי
18 אֶת־הָעָם הַזֶּה: וַיֵּצֵן בִּלְעָם וַיֹּאמֶר אֶל־עַבְדֵּי
בָלָק אִם־יִסְתַּחֲלֵל בַּלָּק מִלֵּא בִיתוֹ בְּסָף וְהָדָב לֹא
אוֹכֵל לַעֲבֹד אֶת־פִּי יְהוָה אֱלֹהֵי לַעֲשׂוֹת קִטְמָה
19 אוֹ דְלוּלָה: וַעֲמָה שָׁבוּ נָא בְּיָד בְּסִימָנָם הֲלִילָה
20 וְאֶעֱלֶה מִדֶּיֶסְכָּה יְהוָה דָּבָר עִמִּי: וַיָּבֵא אֱלֹהִים
אל־בִּלְעָם לִילָּה וַיֹּאמֶר לוֹ אִם־לִקְרָא לָךְ בָּאוּ
הָאֲנָשִׁים רוּם לָךְ אִתָּם וְאָף אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר־
21 אָדָּבֶר אֵלֶיךָ אֹתוֹ תַעֲשֶׂה: וַיִּקַּם בִּלְעָם בַּקֹּר
22 וַיִּחַבֵּשׁ אֶת־אֲתָנֻנו וַיִּלְכֹךְ עִם־שְׂוֵרֵי מוֹאָב: וַיַּחֲזֹר
אֶף אֱלֹהִים כִּי־חִלְקֵה הוּא וַיִּתְּעֵב מֶלֶךְךָ יְהוָה
בַּדָּרָךְ לִשְׁמֹן לוֹ הוּא רָכַב עַל־אֲתָנֻנו וַשֵּׁנִי נִעְרִיו
23 עִמִּי: וַתֵּרָא הָאֲחֻזִּין אֶת־מֶלֶךְךָ יְהוָה נֹצֵב בַּדָּרָךְ
וַתִּרְבֵּי שְׁלוֹשָׁה בָּדָו וַתֵּם הָאֲחֻזִּין מִן־הַדָּרָךְ וַתִּלְכֹךְ
בְּשִׁוְרֵי־רֶגֶל בִּלְעָם אֶת־הָאֲחֻזִּין לְחַפְתָּה הַדָּרָךְ:
24 וַיַּעֲמֵד מֶלֶךְךָ יְהוָה בְּמִשְׁעוֹל הַכֹּרִמִּים בְּרִי מִדֶּה וַיִּגְדֹּר
25 מִדֶּה: וַתֵּרָא הָאֲחֻזִּין אֶת־מֶלֶךְךָ יְהוָה וַתִּלְחֹץ אֶל־
הַלִּיר וַתִּלְחֹץ אֶת־רֶגֶל בִּלְעָם אֶל־דֹּקֵר וַיִּסָּף לְחַפְתָּה:
26 וַיִּסָּף מֶלֶךְךָ יְהוָה עֲבוֹד וַיַּעֲמֵד בְּמִקְוֹם צֹר אֲשֶׁר
27 אֶת־הַדָּרָךְ לְנִסְמוֹת יָמִין וּשְׂמָאל: וַתֵּרָא הָאֲחֻזִּין
אֶת־מֶלֶךְךָ יְהוָה וַתִּרְבֹּץ תַּחַת בִּלְעָם וַיַּחֲזֹר־אֶף
28 בִּלְעָם וַיִּגֹּד אֶת־הָאֲחֻזִּין בַּמֶּקֶל: וַיַּחֲמַח יְהוָה אֶת־
כִּי הָאֲחֻזִּין וַיֹּאמֶר לְבָלָעַם מִדֶּה־עֲשִׂיתִי לָךְ כִּי
29 הִכִּיתִי זֶה שִׁלְשֵׁ רגלים: וַיֹּאמֶר בִּלְעָם לְאֲחֻזִּין כִּי
הַתַּעֲלָלָה כִּי לֹא יִשְׁדָּרֵב בָּדָו כִּי עָמְדָה הַרְבִּיקָה:
30 וַתֹּאמֶר הָאֲחֻזִּין אֶל־בִּלְעָם הֲלֹא אֲנִי אֲתָנָה אֲשֶׁר־
רִכַּבְתָּ עָלַי מִעוֹדָה עַד־הַיּוֹם הַזֶּה הַחֲסָן הַסִּפְנִיתִי
31 לַעֲשׂוֹת לָךְ כֹּה וַיֹּאמֶר לֹא: וַיִּגֹּל יְהוָה אֶת־עֵינֵי
בִלְעָם וַיִּרְא אֶת־מֶלֶךְךָ יְהוָה נֹצֵב בַּדָּרָךְ וַתִּרְבֵּי

12 And God said unto Balaam, Thou shalt not go with them; thou shalt not curse the people: for ^b they are blessed.

13 And Balaam rose up in the morning, and said unto the princes of Balak, Get you into your land: for the LORD refuseth ^c to give me leave to go with you.

14 And the princes of Moab rose up, and they went unto Balak, and said, Balaam refuseth to come with us.

15 And Balak sent yet again princes, more, and more honourable than they.

16 And they came to Balaam, and said to him, Thus saith Balak the son of Zipor, ^d Let nothing, I pray thee, hinder thee from coming unto me:

17 For I will promote thee unto very great honour, and I will do whatsoever thou sayest unto me: come! therefore, I pray thee, curse me this people.

18 And Balaam answered and said unto the servants of Balak, If ^m Balak would give me his house full of silver and gold, I cannot go beyond the word of the LORD my God, to do less or more.

19 Now therefore, I pray you, tarry ye also here this night, that I may know what the LORD will say unto me more.

20 And ^o God came unto Balaam at night, and said unto him, If the men come to call thee, rise up, and go with them; but yet ^q the word which I shall say unto thee, that shalt thou do.

21 And Balaam rose up in the morning, and saddled his ass, and went with the princes of Moab.

22 And God's anger was kindled because he went: and ^o the angel of the LORD stood in the way for an adversary against him. Now he was riding upon his ass, and his two servants were with him.

23 And the ass saw ^t the angel of the LORD standing in the way, and his sword drawn in his hand: and the ass turned aside out of the way, and went into the field: and Balaam smote the ass, to turn her into the way.

24 But the angel of the LORD stood in a path of the vineyards, a wall ^{being} on this side, and a wall on that side.

25 And when the ass saw the angel of the LORD, she thrust herself unto the wall, and crushed Balaam's foot against the wall: and he smote her again.

26 And the angel of the LORD went further, and stood in a narrow place, where ^{was} no way to turn either to the right hand or to the left.

27 And when the ass saw the angel of the LORD, she fell down under Balaam: and Balaam's anger was kindled, and he smote the ass with a staff.

28 And the LORD opened ^a the mouth of the ass, and she said unto Balaam, What have I done unto thee, that thou hast smitten me these three times?

29 And Balaam said unto the ass, Because thou hast mocked me: I would there were a sword in mine hand, ^c for now would I kill thee.

30 And the ass said unto Balaam, Am not I thine ass, ^{upon} which thou hast ridden ever since ^λ I was thine unto this day? was I ever wont to do so unto thee? And he said, Nay.

31 Then the LORD opened ^ε the eyes of Balaam, and he saw the angel of the LORD standing in the way, and his sword drawn

B. C. 1452.

a Ex. 34. 8.

β or, bowed himself.

b Ge. 22. 16. 18

De. 33. 29.

c Ps. 145. 9.

γ to be an adversary unto thee.

d 2 Pe. 2. 14.

e De. 23. 5.

f Pr. 14. 2.

g 1Sa. 15. 24, 30

26. 21.

δ Be not thou letted.

ε be evil in thine eyes.

h Job 34. 31, 32

i Is. 47. 12.

k ver. 20.

l ver. 6.

m ch. 24. 13.

n ch. 23. 26.

o ver. 9.

p ver. 17.

q ch. 24. 11.

Ps. 75. 6.

Jno. 5. 44.

q ver. 35.

ch. 23. 12.

r ver. 18.

η or, a city of streets.

θ Ex. 4. 24.

t 2 Ki. 6. 17.

Da. 10. 7.

Ac. 22. 9.

1Co. 1. 27. 29

u De. 12. 2.

v ver. 29.

w ver. 14, 30.

x ver. 15.

φ or, solitary.

y ver. 16.

z ch. 22. 35.

De. 18. 18.

Je. 1. 9.

a 2 Pe. 2. 16.

b ver. 18.

c 24. 3, 15, 23

Job 27. 1.

29. 1.

Ps. 78. 2.

Eze. 17. 2.

Mi. 2. 4.

Hab. 2. 6.

Mat. 13. 33.

35.

ε Ps. 12. 10.

d Pr. 26. 2.

e 1 Sa. 17. 10.

κ or, who hast ridden upon me.

f Is. 47. 12, 13.

λ or, thou wast.

g Ge. 21. 19.

2 Ki. 6. 17.

Lu. 24. 16, 31

h De. 33. 28.

i Ex. 33. 16.

Ezr. 9. 2.

Ep. 2. 14.

in his hand: and he bowed ^a down his head, and β fell flat on his face.

32 And the angel of the LORD said unto him, Wherefore hast thou smitten thine ass? these three times? behold, I went out γ to withstand thee, because thy ^d way is perverse: before me:

33 And the ass saw me, and turned from me these three times: unless she had turned from me, surely now also I had slain thee, and saved her alive.

34 And Balaam said unto the angel of the LORD, I ^ε have sinned; for I knew not that thou stoodest in the way against me: now therefore, if it ^ζ displease thee, I ^λ will get me back again.

35 And the angel of the LORD said unto Balaam, Go ^t with the men: but ^k only the word that I shall speak unto thee, that thou shalt speak. So Balaam went with the princes of Balak.

36 And when Balak heard that Balaam was come, he went out to meet him unto a city of Moab, which ^{is} in the border of Arnon, which ^{is} in the utmost coast.

37 And Balak said unto Balaam, Did I not earnestly send unto thee to call thee? wherefore camest thou not unto me? am I not able indeed to promote ^p thee to honour?

38 And Balaam said unto Balak, Lo, I am come unto thee: have I now any power at all to say any thing? the word ^r that God putteth in my mouth, that shall I speak.

39 And Balaam went with Balak, and they came unto η Kirjath-huzoth.

40 And Balak offered oxen and sheep, and sent to Balaam, and to the princes that were with him.

41 And it came to pass on the morrow, that Balak took Balaam, and brought him up into the high ^u places of Baal, that thence he might see the utmost part of the people.

CHAP. XXIII.

AND Balaam said unto Balak, ^v Build me here seven altars, and prepare me here seven oxen and seven rams.

2 And Balak did as Balaam had spoken; and Balak and Balaam offered ^w on every altar a bullock and a ram.

3 And Balaam said unto Balak, ^x Stand by thy burnt-offering, and I will go: peradventure the LORD will come to meet me: and whatsoever he sheweth me I will tell thee. And he went ^θ to an high place.

4 And ^y God met Balaam: and he said unto him, I have prepared seven altars, and I have offered upon every altar a bullock and a ram.

5 And the LORD put ^ε a word in Balaam's mouth, and said, Return unto Balak, and thus thou shalt speak.

6 And he returned unto him; and, lo, he stood by his burnt-sacrifice, he, and all the princes of Moab.

7 And he took up his parable, ^δ and said, Balak the king of Moab hath brought me from Aram, out of the mountains of the east, saying, Come, curse ^d me Jacob, and come, defy ^ε Israel.

8 How ^f shall I curse, whom God hath not cursed? or how shall I defy, whom the LORD hath not defied?

9 For from the top of the rocks I see him, and from the hills I behold him: lo, the people shall dwell alone, ^h and shall ⁱ not be reckoned among the nations.

10 Who^a can count the dust of Jacob, and the number of the fourth part of Israel? Let ^βme die the death^b of the righteous, and let my last end be like his!

11 And Balak said unto Balaam, What hast thou done unto me? I^d took thee to curse mine enemies, and, behold, thou hast blessed them altogether.

12 And he answered and said,^e Must I not take heed to speak that which the LORD hath put in my mouth?

13 And Balak said unto him, Come, I pray thee, with me unto^f another place, from whence thou mayest see them: thou shalt see but the utmost part of them, and shalt not see them all; and curse me them from thence.

14 And he brought him into the field of Zophim, to the top of ^δPisgah, and built^g seven altars, and offered^h a bullock and a ram on every altar.

15 And he said unto Balak, Stand here by thy burnt-offering, while I meet the LORD yonder.

16 And the LORD met Balaam, and putⁱ a word in his mouth, and said, Go again unto Balak, and say thus.

17 And when he came to him, behold, he stood by his burnt-offering, and the princes of Moab with him. And Balak said unto him, What^j hath the LORD spoken?

18 And he took up his parable, and said, Rise^k up, Balak, and hear; hearken unto me, thou son of Zippor:

19 God^l is not a man, that he should lie; neither the son of man, that he should repent: hath he said, and shall he not do it? or hath^m he spoken, and shall he not make it good?

20 Behold, I have received commandment to bless, and heⁿ hath blessed; and I cannot^o reverse it.

21 He^p hath not beheld iniquity in Jacob, neither hath he seen perverseness in Israel: the LORD^q his God is with him, and the shout^r of a king is among them.

22 God^s brought them out of Egypt: he hath^t as it were the strength of an unicorn.

23 Surely there is no enchantment against ^ζJacob, neither is there any divination against Israel: according to this time it shall be said of Jacob and of Israel, What^u hath God wrought!

24 Behold, the people shall rise up^v as a great lion, and lift up himself as a young lion: he shall not lie down^w until he eat of the prey, and drink the blood of the slain.

25 And Balak said unto Balaam, Neither curse them at all, nor bless them at all.

26 But Balaam answered^x and said unto Balak, Told not I thee, saying, All that the LORD speaketh, that I must do?

27 And Balak said unto Balaam, Come, I pray thee, I will bring thee unto another place: peradventure it will please God that thou mayest curse me them from thence.

28 And Balak brought Balaam unto the top of Peor, that looketh toward Jeshimon.

29 And Balaam said unto Balak, Build me here seven altars, and prepare me here seven bullocks and seven rams.

30 And Balak did as Balaam had said, and offered a bullock and a ram on every altar.

CHAP. XXIV.

AND when Balaam saw that it pleased the LORD to bless Israel, he went not, as at other times, ^κto seek for enchantments,

B. C. 1452.

a Ge. 13. 16.

β my soul
or, my life.

b Ps. 37. 37.

Pr. 14. 32.

2 Co. 5. 1.

c 1Sa. 10. 10.

d ch. 22. 11.

γ who had his

eyes shut,

but now

opened.

e ch. 22. 38.

f 1 Ki. 20. 23.

g Ps. 1. 3.

Je. 17. 8.

h Ps. 92. 12. 14.

δ or, the hill.

i ver. 1, 2.

k Is. 1. 11.

l ver. 5.

m Ps. 2. 9.

n Ps. 45. 5.

o ch. 23. 24.

p 1Sa. 3. 17.

Je. 37. 17.

q Ge. 12. 3.

r Ju. 3. 20.

s 1Sa. 15. 29.

Ps. 89. 35.

Ro. 11. 29.

Tit. 1. 2.

He. 6. 18.

Ja. 1. 17.

t Ne. 13. 2.

u 1Ch. 17. 17.

Mi. 7. 20.

v ch. 22. 12.

w Jn. 10. 28, 29.

Ro. 8. 38, 39.

x Ps. 103. 12.

Is. 1. 18.

38. 17.

Mi. 7. 19.

Ro. 4. 7, 8.

8. 1.

y Ex. 29. 45, 46.

33. 16.

Ps. 46. 11.

z Ps. 118. 15.

a ch. 24. 8.

b De. 33. 17.

Ps. 92. 10.

ζ or, in.

Mat. 12. 25,

27.

c Ps. 31. 19.

d Ge. 49. 9.

Mi. 5. 8.

e Ge. 49. 27.

f ver. 12. 13.

g Re. 1. 7.

h Re. 22. 16.

i Ps. 110. 2.

γ or, through

the princes.

h Ps. 60. 8. 12.

θ or, the na-

tions that

warred

against

Israel.

Ex. 17. 8, 16.

κ to the

meeting of.

λ or, even to

destruction.

Ex. 17. 14.

1 Sa. 15. 3.

but he set his face toward the wilderness.

2 And Balaam lifted up his eyes, and he saw Israel abiding in his tents, according to their tribes; and^e the spirit of God came upon him.

3 And he took up his parable, and said, Balaam the son of Beor hath said, and the man ^γwhose eyes are open hath said;

4 He hath said, which heard the words of God, which saw the vision of the Almighty, falling into a trance, but having his eyes open:

5 How goodly are thy tents, O Jacob, and thy tabernacles, O Israel!

6 As the valleys are they spread forth, as gardens by^δ the river's side, as the trees of lign-aloes which the LORD hath planted, and as^h cedar trees beside the waters.

7 He shall pour the water out of his buckets, and his seed shall be in many waters, and his king shall be higher than Agag, and his kingdom shall be exalted.

8 God brought him forth out of Egypt; he hath as it were the strength of an unicorn: he shall eat up the nations his enemies, and shall break^m their bones, and pierceⁿ them through with his arrows.

9 He couched, he lay down as^o a lion, and as a great lion: who shall stir him up? Blessed^q is he that blesseth thee, and cursed is he that curseth thee.

10 And Balak's anger was kindled against Balaam, and he smote his hands together: and Balak said unto Balaam, I called thee to curse mine enemies, and, behold,^t thou hast altogether blessed them these three times.

11 Therefore now flee thou to thy place: I thought to promote thee unto great honour; but, lo, the LORD hath kept thee back from honour.

12 And Balaam said unto Balak, Spake I not also to thy messengers which thou sentest unto me, saying,

13 If Balak would give me his house full of silver and gold, I cannot go beyond the commandment of the LORD, to do either good or bad of mine own mind; but what the LORD saith, that will I speak?

14 And now, behold, I go unto my people: come therefore, and I will advertise thee what this people shall do to thy people in the latter days.

15 And he took up his parable, and said, Balaam the son of Beor hath said, and the man whose eyes are open hath said;

16 He hath said, which heard the words of God, and knew the knowledge of the Most High, which saw the vision of the Almighty, falling into a trance, but having his eyes open:

17 I^δ shall see him, but not now; I shall behold him, but not nigh: there shall come a Star^h out of Jacob, and a Sceptre^g shall rise out of Israel, and shall smiteⁿ the corners of Moab, and destroy all the children of Sheth.

18 And Edom^k shall be a possession, Seir also shall be a possession for his enemies: and Israel shall do valiantly.

19 Out of Jacob shall come he that shall have dominion, and shall destroy him that remaineth of the city.

20 And when he looked on Amalek, he took up his parable, and said, Amalek was the first of ^θthe nations; but his latter end shall be ^λthat he perish for ever.

וְלֹא־הִלָּךְ בַּפֶּעַם־בַּפֶּעַם לִקְרֹאת נְחֹשִׁים וַיִּשָּׂא אֶל־
הַמִּדְבָּר פָּנָיו : וַיִּשָּׂא בָלֵעַם אֶת־עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת־
יִשְׂרָאֵל שֹׂכֵן לְשִׁבְמוֹ וְנָחִי עָלָיו רַחַם אֱלֹהִים :
וַיִּשָּׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר נָאִם בָּלֵעַם בְּנֵי בְשָׂר וְנָאִם
הַגִּבֹּר שְׂתֵם הָעֵינָן : נָאִם שָׁמַע אֲמִירְיָאֵל אֲשֶׁר
מִחוּזֵה שְׂדֵי יְהוָה נָפַל וְגִלְיָ עֵינָם : מִדֶּ־פָנָיו
אֲהִלִּיף יַעֲקֹב מִשְׁכַּנְתִּיךָ יִשְׂרָאֵל : כִּנְחָלִים נָפְיוּ
כִּנְחָת עַל־נֶדֶר פִּאֲהִלִים נָפַע יְהוָה פִּאֲהִרִים עַל־
מִים : וַיִּלְמִים מִדְּלוֹ וּדְרָעוּ בְּמִים רַבִּים וְהִם
מֵאֲנֵג מִלְּפֹ וְתַנְשֹׂא מִלְכָּתוֹ : אֵל מוֹצִיָּאוֹ
מִמִּצְרַיִם כְּתוּעַת רֹאֵם לוֹ יֹאכֵל גּוֹיִם צָרִי
וַעֲצֻמֹתֵיהֶם יִגְרֵם וְחֲצִיו יִמְחָץ : פֶּרַע שֹׁכֵן
פֶּאֶר וּכְלָבִיא מִן יִמְיָמוֹ מִבְּרִכַּת בְּרָךְ וְאֶרְבֶּכָה
אֲרוּר : וְחֲזַר־רָאָה בָּלָק אֶל־בָּלֵעַם וַיִּסְפֹּק אֶת־
פָּסָיו וַיֹּאמֶר בָּלָק אֶל־בָּלֵעַם לָקֵב אִיבִי קְרֹאֲתִיךָ
וְהִנֵּה בִּרְכַּת בְּרָךְ זֶה שְׁלֹשׁ פְּעָמִים : וַעֲתָה בִּרְדָּה
לֶךְ אֶל־מִקְוָמָךְ אֲמִירְיָאֵל כִּכֵּן אֲכַבְדָּךָ וְהִנֵּה מִנְעָה
יְהוָה מִכְּבוֹד : וַיֹּאמֶר בָּלֵעַם אֶל־בָּלָק הֲלֹא בָּסִ
אֶל־מִלְאֲכָךָ אֲשֶׁר־שְׁלַחְתָּ אֵלַי דְּבַרְתִּי לֵאמֹר :
אִם־יִתֵּן־לִי בָּלָק מִלֵּא בֵיתוֹ כֶּסֶף וְהִנֵּה לֹא אֵכֹל
לְעֵבֶר אֶת־פִּי יְהוָה לַעֲשׂוֹת טוֹבָה אוֹ רָעָה מִלִּבִּי
אֲשֶׁר־דִּבֶּר יְהוָה אֹתוֹ אֲדַבֵּר : וַעֲתָה הִנֵּנִי הוֹלֵךְ
לַעֲמֹל לִכְהֵן אִיעֲצֶךָ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָעָם הַזֶּה לַעֲמֹל
בְּאַחֲרִית הַיָּמִים : וַיִּשָּׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר נָאִם
בָּלֵעַם בְּנֵי בְשָׂר וְנָאִם הַגִּבֹּר שְׂתֵם הָעֵינָן : נָאִם
שָׁמַע אֲמִירְיָאֵל וַיִּדַּע דַּעַת עֲלֵיוֹן מִחוּזֵה שְׂדֵי
יְהוָה נָפַל וְגִלְיָ עֵינָם : אֲרֹאֲנוּ וְלֹא עָשָׂה
אֲשִׁירְדֵּב יְהוָה אֹתוֹ אֲעֲשֶׂה : וַיֹּאמֶר בָּלָק אֶל־
בָּלֵעַם לִכְהֵן אֲמִירְיָאֵל אֶל־מִקְוָם אַחֵר אוֹיֵל יִישׁוּ
בְּעֵינֵי הָאֱלֹהִים וְקָנְחוּ לִי מִשָּׁם : וַיִּקַּח בָּלָק
אֶת־בָּלֵעַם רֹאשׁ הַסֹּפֵר הַנִּשְׁקָף עַל־פְּנֵי הַשִּׁימֹן :
וַיֹּאמֶר בָּלֵעַם אֶל־בָּלָק בְּהִלָּ בְּהִלָּ שְׁבַעַה מִזְבְּחֹת
וְהִכֵּן לִי בְּהִלָּ שְׁבַעַה פָּרִים וְשְׁבַעַה אוֹלִים :
וַיַּעַשׂ בָּלָק כַּאֲשֶׁר אָמַר בָּלֵעַם וַיַּעַל פֶּר וַאֲוִל
בְּמִזְבְּחָה :

10 מִן מִנֵּה עֶפֶר וַעֲבָד וַיִּסְפֹּר אֶת־רִבְעֵי יִשְׂרָאֵל תַּמָּח
11 בַּשָּׁנָה מֵוֹת יִשְׂרָאֵל וְהָיָה אַחֲרֵיהֶן כְּסָדוֹ : וַיֹּאמֶר
בָּלָק אֶל־בָּלֵעַם מַה עָשִׂיתָ לִּי לָקֵב אִיבִי לִקְרֹאֲתִיךָ
12 וְהִנֵּה בִּרְכַּת בְּרָךְ : וַיַּעַן וַיֹּאמֶר הֲלֹא אֵל אֲשֶׁר
13 יַעֲשִׂים יְהוָה בְּפִי אֹתוֹ אֲשִׁמֹּר לְדַבֵּר : וַיֹּאמֶר
אֵלָיו בָּלָק לֶךְ־נָא אֲמִירְיָאֵל אֶל־מִקְוָם אַחֵר אֲשֶׁר תִּרְאֶנִּי
מִשָּׁם אֲסֹם קַצְדָּה תִּרְאֶה וְכֹלֹ לֹא תִרְאֶה וְקִנְיָ לִי
14 מִשָּׁם : וַיִּקְרָאוּ שְׂדֵה צִפִּים אֶל־רֹאשׁ הַסֹּפֵר
וַיִּכֵּן שְׁבַעַה מִזְבְּחֹת וַיַּעַל פֶּר וַאֲוִל בְּמִזְבְּחָה :
15 וַיֹּאמֶר אֶל־בָּלָק הֲתִיבָב בְּהִלָּ עַל־עֲלִירְתָּה וְאִנִּי אֲקַרְה
16 בְּהִלָּ : וַיִּקַּח יְהוָה אֶל־בָּלֵעַם וַיִּשֶׂם דִּבְרֵי פָסָיו
17 וַיֹּאמֶר שׁוּב אֶל־בָּלָק וְכֹה תִדַּבֵּר : וַיָּבֹא אֵלָיו
וְהָיָה נֹצֵץ עַל־עֲלִירְתּוֹ וְשָׁרִי מוֹאָב אֹתוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ
18 בָּלָק מִדֶּ־דִבְרֵי יְהוָה : וַיִּשָּׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר קוּם
19 בָּלָק וּשְׁמִיעַ הָאוֹנִיָה עֲדִי בְנֵי צִפֹּר : לֹא אֵישׁ אֵל
יִכְנֹב וּבְנֵי־אָדָם וְיִתְנַחֵם הַהוּא אֲמֹר וְלֹא יַעֲשֶׂה
20 וְדִבֵּר וְלֹא יִקְמָדָה : הִנֵּה בְרָךְ לִקְרֹאֲתִי וְכֹה וְלֹא
21 אֲשִׁיבָנָה : לֹא־הִבִּישׁ אֲוִל בְּיַעֲקֹב וְלֹא־רָאָה עֲמֹל
בְּיִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהָיו עָמֹל וְתוֹרַעַת מִלֶּךְ בֹּן :
22 אֵל מוֹצִיָּאִם מִמִּצְרַיִם כְּתוּעַת רֹאֵם לוֹ : כִּי
23 לֹא־יִחַשׁ בְּיַעֲקֹב וְלֹא־קָסַם בְּיִשְׂרָאֵל כַּעַת יֹאמֶר
24 לַיַּעֲקֹב וּלְיִשְׂרָאֵל מִדֶּ־פָסָל אֵל : הֵן־עַם כְּלָבִיא
יָקִים וְכָאֵר יִתְנַשֵּׂא לֹא יִשְׁכַּב עַד־יֵאכֹל מִדָּחַ וְהִם
25 הִלְלִים יִשְׁחָה : וַיֹּאמֶר בָּלָק אֶל־בָּלֵעַם כִּסְקֹב
26 לֹא תִקְבְּנִי בִּסְבָּךְ לֹא תִבְרַכְנִי : וַיַּעַן בָּלֵעַם
וַיֹּאמֶר אֶל־בָּלָק הֲלֹא דְבַרְתִּי לֵאמֹר כֹּל
27 אֲשֶׁר־דִּבֶּר יְהוָה אֹתוֹ אֲעֲשֶׂה : וַיֹּאמֶר בָּלָק אֶל־
בָּלֵעַם לִכְהֵן אֲמִירְיָאֵל אֶל־מִקְוָם אַחֵר אוֹיֵל יִישׁוּ
28 בְּעֵינֵי הָאֱלֹהִים וְקָנְחוּ לִי מִשָּׁם : וַיִּקַּח בָּלָק
אֶת־בָּלֵעַם רֹאשׁ הַסֹּפֵר הַנִּשְׁקָף עַל־פְּנֵי הַשִּׁימֹן :
29 וַיֹּאמֶר בָּלֵעַם אֶל־בָּלָק בְּהִלָּ בְּהִלָּ שְׁבַעַה מִזְבְּחֹת
וְהִכֵּן לִי בְּהִלָּ שְׁבַעַה פָּרִים וְשְׁבַעַה אוֹלִים :
30 וַיַּעַשׂ בָּלָק כַּאֲשֶׁר אָמַר בָּלֵעַם וַיַּעַל פֶּר וַאֲוִל
בְּמִזְבְּחָה :

CAP. XXIV. מ

1 וַיֵּרָא בָלֵעַם כִּי טוֹב בְּעֵינֵי יְהוָה לְבָרַךְ אֶת־יִשְׂרָאֵל

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְעַתָּה אֲשׁוּר

24 יְהוָה מִשְׁמֹנוֹ אֵל וְצִים מִן־כְּהִים וְעַתָּה אֲשׁוּר

19 פָּעוּר : וַיְהִי אַחֲרֵי הַמִּנְפָּה

25 וְעַתָּה עֲבֹר וְגַם־הָיָה עִיר אֶבֶן : וַיָּקָם בְּלָעָם וַיִּלְךְ

CAP. XXVI. כו

CAP. XXV. כה

1 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֵל אֶלְעָזָר בֶּן־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן

1 וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בְּשִׁטִּים וַיַּחֲלֵל הָעָם לַזָּנוֹת אֶל־בָּנוֹת

2 לְאֶמֶר : שֹׂאֵל אֶת־רֹאשׁי פְלִיעוּת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִן

2 כְּאֶבֶן : וַתִּקְרָאן לָעָם לְזִבְחֵי אֱלֹהֵיהֶן וַיֹּאכַל

3 עֲשׂוּרִים שְׁנָה וּמַעֲלָה לְבֵית אֲבֹתָם פְּלִיעָא צָבָא

3 הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לְאֱלֹהֵיהֶן : וַיִּצְמֹד יִשְׂרָאֵל לְבַעַל

4 בְּיִשְׂרָאֵל : וַיַּדְבֵּר מֹשֶׁה וְאַלְעָזָר הַכֹּהֵן אֹתָם בְּעֶרְבָת

4 פָּעוּר וַיַּחֲרֹף־יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל : וַיֹּאמֶר יְהוָה

5 מִזֶּמֶר עַל־יְהוָה וַיְהִי לְאֶמֶר : מִן עֲשׂוּרִים שְׁנָה

5 אֶל־מֹשֶׁה קַח אֶת־כֶּל־רֹאשֵׁי הָעָם וְהִקְרַע אוֹתָם

6 וּמַעֲלָה בְּאֶשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל

6 לַיהוָה נָגַד הַשָּׁמַשׁ וַיֵּשֶׁב חֲרוֹן אַף־יְהוָה

7 הַצִּיָּאִים מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם : רְאוּבֵן בְּכוֹר יִשְׂרָאֵל בְּנֵי

7 מִיִּשְׂרָאֵל : וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־שִׁטְמֵי יִשְׂרָאֵל הָרָגוּ

8 רְאוּבֵן הַחֹף מִשְׁפַּחַת הַחֲנָנִי לִפְעוּא מִשְׁפַּחַת

8 אִישׁ אִשְׁתּוֹ וַיִּצְטְוּ הַצִּמְדִּים לְבַעַל פָּעוּר : וַהֲזֶה

9 הַפְּלָאִי : לְהַצִּיָּן מִשְׁפַּחַת הַחֲצִירוֹנִי לְכֹרֶם מִשְׁפַּחַת

9 אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל צָא וַיִּקְרַב אֶל־אֲחִיו אֶת־

10 הַפְּרִמִּי : אֱלֹהֵי מִשְׁפַּחַת הָרְאוּבֵנִי וַיְהִי פְקִידָתָם

10 הַמִּדְּבָרִית לַעֲנֵי מֹשֶׁה וַיִּשְׁמְעוּ פְלִיעוּת בְּנֵי

11 שְׁלֹשָׁה וָאַרְבָּעִים אֲלָף וּשְׁבַע מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים :

11 יִשְׂרָאֵל וַתִּמָּה בָּכִים פָּתַח אֹהֶל מוֹעֵד : וַיֵּרָא

12 וּבְנֵי פְעוּא אֶלְיָאָב : וּבְנֵי אֶלְיָאָב כְּמוֹאֵל וַיִּרְתֶּן

12 סִינְחָם בֶּן־אַלְעָזָר בֶּן־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן וַיָּקָם מִתּוֹךְ

13 וַאֲבִירָם הַיֹּאדָתָן וַאֲבִירָם קִרְיָא הָעֵדָה אֲשֶׁר

13 הָעֵדָה וַיִּקַּח רֶמֶס בִּידוֹ : וַיִּבְאֵ אַחֵר אִישׁ

14 הָעֵדָה עַל־מֹשֶׁה וְעַל־אַהֲרֹן בְּעֶד־קִרְחָה בְּהַצִּיָּתָם

14 יִשְׂרָאֵל אֶל־הַקָּהָה וַיִּדְקֹר אֶת־שִׁנְיָתָם אֶת אִישׁ

15 עַל־יְהוָה : וַתִּפְּסַח הָאָרֶץ אֶת־פִּיהָ וַתַּבְלַע אוֹתָם

15 יִשְׂרָאֵל וַתֹּאחַזֵּהָ אֶל־קִבְתָּהּ וַתַּעֲצֹר הַמִּנְפָּה

16 וַתִּקְרַח בְּמוֹת הָעֵדָה בְּאֶכֶל הָאֵשׁ אֶת חֲמִשִּׁים

16 מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : וַיְהִי הַמּוֹתִים בַּמִּנְפָּה אַרְבַּעַת

17 וּמֵאוֹתָם אִישׁ וַיְהִי לָנֶם : וּבְנֵי־קִרְחָה לֹא־מָתוּ :

17 וְעֲשָׂרִים אֲלָף :

18 ס בְּנֵי שִׁמְעוֹן לְמִשְׁפַּחַתָּם לְנִמְנָאֵל מִשְׁפַּחַת

18 הַמִּמְנָאֵלִי לְמִיָּן מִשְׁפַּחַת הַיְּמִינִי לְמִיָּן מִשְׁפַּחַת

19 הַיְּמִינִי : לְזֶרַח מִשְׁפַּחַת הַזִּרְחִי לְשֹׁאֵל מִשְׁפַּחַת

19 בֶּן־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן הָשִׁיב אֶת־חֲמֹתִי מֵעַל בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל

20 הַשְּׂאוֹלִי : אֱלֹהֵי מִשְׁפַּחַת הַשְּׁמַעֲלִי שְׁנָיִם וְעֲשָׂרִים

20 בִּקְנָאוֹ אֶת־קִנְיָתִי בַּחוּכֶם וְלֹא כִלְיִי אֶת־בְּנֵי

21 אֲלָף וּמֵאוֹתָם : ס בְּנֵי גֵר לְמִשְׁפַּחַתָּם לְצִפּוֹן

21 יִשְׂרָאֵל בִּקְנָאִתִּי : לֹכֵן אֶמַר הִנְנִי נִתַּן לִי אֶת־

22 מִשְׁפַּחַת הַצִּפּוֹנִי לְחִזִּי מִשְׁפַּחַת הַחֲזִי לְשֹׁאֵל

22 בְּרִיתִי שָׁלוֹם : וַהֲיִתָּה לִּי וְלִזְרַעוֹ אֲחֵרֵי בְרִית

23 מִשְׁפַּחַת הַשּׁוֹנִי : לְאוֹנִי מִשְׁפַּחַת הָאוֹנִי לְעֹרִי

23 פִּהֶנָּת עוֹלָם פָּתַח אֲשֶׁר קָבַל לְאֵלָיו וַיִּכְסֶּה עַל־בְּנֵי

24 מִשְׁפַּחַת הָעֵרִי : לְאַרְדּוֹ מִשְׁפַּחַת הַיִּזְרְזִי

24 יִשְׂרָאֵל : וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמִּכָּה אֲשֶׁר

25 לְאַרְאֵלִי מִשְׁפַּחַת הָאַרְאֵלִי : אֱלֹהֵי מִשְׁפַּחַת בְּנֵי־

25 הָפַח אֶת־הַמִּדְּבָרִית זְמַרִי בְּקִסְלוֹא נָשִׂיא בֵּית־

26 גֵּר לְפַקְדֵיהֶם אַרְבָּעִים אֲלָף חֲמִשָּׁה מֵאוֹת : ס

26 אֶבֶ לְשִׁמְעֵנִי : וְשֵׁם הָאִשָּׁה הַמִּנְפָּה הַמִּדְּבָרִית

27 בְּנֵי יְהוּדָה עַר וַאֲלֹנִי וַיָּמָת עַר וַאֲלֹנִי בְּאֶרֶץ

27 פּוֹנִי בֶן־צוּר רֹאשׁ אֲמוֹת בֵּית־אֶבֶן בְּמִדְיָן

28 כְּנַעֲנִי : וַיְהִי בְּנֵי־יְהוּדָה לְמִשְׁפַּחַתָּם לְשֹׁלָה

28 הָיָה :

29 מִשְׁפַּחַת הַשְּׁלָלִי לְפָרֶץ מִשְׁפַּחַת הַפְּרִצִי לְזֶרַח

29 וַיַּדְבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : צִוּוּ אֶת־הַמִּדְּבָרִיִּים

30 מִשְׁפַּחַת הַזִּרְחִי : וַיְהִי בְּנִי־פָרֶץ לְהַצִּיָּן מִשְׁפַּחַת

30 וַהֲיִתָּם אוֹתָם : כִּי צִוִּיתִם הֵם לָלֶם בְּנִגְלֵיהֶם

31 הַחֲצִירָנִי לְחִמְלֹל מִשְׁפַּחַת הַחִמְלִיל : אֱלֹהֵי

31 אֲשֶׁר־נִקְלָו לָנֶם עַל־דָּבָר פָּעוּר וְעַל־דָּבָר פּוֹנִי בֶן־

32 מִשְׁפַּחַת יְהוּדָה לְפַקְדֵיהֶם שְׁשָׁה וּשְׁבַעִים אֲלָף

32 קִי

21 And he looked on the Kenites,^a and took up his parable, and said, Strong is thy dwelling-place, and thou puttest thy nest in a rock.

22 Nevertheless ^β the Kenite shall be wasted, ^γ until Asshur shall carry thee away captive.

23 And he took up his parable, and said, Alas, who^d shall live when God doeth this! 24 And ships^e shall come from the coast of Chittim, and shall afflict^f Asshur, and shall afflict Eber,^h and he also shall perish for ever.

25 And Balaam rose up, and went and returned to his place: and Balak also went his way.

CHAP. XXV.

AND Israel abode in Shittim,ⁱ and the people began to commit whoredom^k with the daughters of Moab.

2 And^m they called the people unto the sacrifices of their gods: and the people did eat, and bowedⁿ down to their gods.

3 And Israel joined^o himself unto Baal-peor: and the anger of the LORD was kindled against Israel.

4 And the LORD said unto Moses,^q Take all the heads of the people, and hang them up before the LORD against the sun, that the fierce^r anger of the LORD may be turned away from Israel.

5 And Moses said unto the judges of Israel, Slay^s ye every one his men that were joined unto Baal-peor.

6 And, behold, one of the children of Israel came, and brought unto his brethren a Midianitish woman, in the sight of Moses, and in the sight of all the congregation of the children of Israel, who were weeping^u before the door of the tabernacle of the congregation.

7 And when Phinehas,^v the son of Eleazar, the son of Aaron the priest, saw^u, he rose up from among the congregation, and took a javelin in his hand;

8 And he went after the man of Israel into the tent, and thrust both of them through, the man of Israel, and the woman through her belly. So the plague was stayed from the children of Israel.

9 And those^z that died in the plague were twenty and four thousand.

10 And the LORD spake unto Moses, saying,

11 Phinehas, the son of Eleazar, the son of Aaron the priest, hath turned^a my wrath away from the children of Israel, (while he was zealous^b for my sake among them,) that I consumed not the children of Israel in my jealousy.^c

12 Wherefore say, Behold, I give unto him^f my covenant of peace:

13 And he shall have it, and his seed after him, even the covenant of an^h everlasting priesthood; because he was zealous for his God, and made an^k atonement for the children of Israel.

14 Now the name of the Israelite that was slain, even that was slain with the Midianitish woman, was Zimri the son of Salu, a prince of a ^ζ chief house among the Simeonites.

15 And the name of the Midianitish woman that was slain was Cozbi, the daughter of Zur;^m he was head over a people, and of a chief house in Midian.

16 And the LORD spake unto Moses, saying,

17 Vexⁿ the Midianites, and smite them:

B. C. 1452.

^a Ge. 15. 19.^b ch. 31. 16.

Re. 2. 14.

^β Kain.^c ver. 8.^γ or, how long shall it be ere.^d Mal. 3. 2.^e Da. 11. 30.^f Ge. 10. 4.^g ch. 1. 2, 3.^h Ex. 30. 12.

38, 25, 26.

ⁱ Ge. 10. 21, 25.^j ch. 33. 49.

Mi. 6. 5.

^k ch. 31. 16.^l Co. 10. 8.^l ver. 63.^m ch. 35. 1.^m Ex. 34. 15.

16.

ⁿ Ex. 20. 5.º Jos. 22. 17.

Ps. 106. 28,

29.

Hos. 9. 10.

^p Ge. 46. 8.^q De. 13. 6, 9.^r De. 13. 17.^s Ex. 32. 27.^t ch. 16. 1, &c.^u Joel 2. 17.^v Ps. 106. 30.^w ch. 16. 38.

1 Co. 10. 6.

2 Pe. 2. 6.

^x Ex. 6. 24.^y Ge. 46. 10.^z Ex. 6. 16.

Jemuel.

^a De. 4. 3.

1 Co. 10. 8.

^a 1 Ch. 4. 24.

Jarib.

^b Ge. 46. 10.

Zohar.

^c Ps. 106. 23.Jno. 3. 36.^d with my zeal.^d Ge. 46. 16.

Ziphon.

^e Ex. 20. 5.

De. 32. 16, 21.

1 Ki. 14. 22.

Ps. 73. 53.

Eze. 16. 38.

Zep. 1. 18.

3. 8.

^f Mal. 2. 4, 5.^g or, Ezbon.^g Ge. 46. 16.^h Ex. 40. 15.ⁱ Ge. 46. 16.

Arodi.

^j Ps. 69. 9.^k He. 2. 17.^l Ge. 38. 2, 10.

1 Ch. 2. 3, &c.

^γ house of a father.^m ch. 31. 8.

Jos. 13. 21.

ⁿ ch. 31. 2.

18 For they vex you^b with their wives, wherewith they have beguiled you in the matter of Peor, and in the matter of Cozbi, the daughter of a prince of Midian, their sister, which was slain^c in the day of the plague for Peor's sake.

CHAP. XXVI.

AND it came to pass, after the plague, that the LORD spake unto Moses, and unto Eleazar the son of Aaron the priest, saying,

2 Take^e the sum of all the congregation of the children of Israel, from twenty years old and upward, throughout their fathers' house, all that are able to go to war in Israel.

3 And Moses and Eleazar the priest spake with them in the plains^f of Moab, by Jordan near Jericho, saying,

4 Take the sum of the people, from twenty years old and upward; as the LORD commanded Moses, and the children of Israel, which went forth out of the land of Egypt.

5 Reuben,^g the eldest son of Israel: the children of Reuben; Hanoch, of whom cometh the family of the Hanochites: of Pallu, the family of the Palluites:

6 Of Hesron, the family of the Hesronites: of Carmi, the family of the Carmites. 7 These are the families of the Reubenites; and they that were numbered of them were forty and three thousand and seven hundred and thirty.

8 And the sons of Pallu; Eliab.

9 And the sons of Eliab; Nemuel, and Dathan, and Abiram. This is that Dathan and Abiram, which were famous in the congregation, who strove^t against Moses and against Aaron in the company of Korah, when they strove against the LORD:

10 And the earth opened her mouth, and swallowed them up together with Korah, when that company died, what time the fire devoured two hundred and fifty men; and^u they became a sign.

11 Notwithstanding, the children^v of Korah died not.

12 The sons of Simeon after their families: of Nemuel,^y ^γ family of ^γ Nemuelites: of Jamin, the family of the Jaminites: of Jachin,^a the family of the Jachinites:

13 Of Zerach,^b the family of the Zarhites: of Shaul, the family of the Shaulites.

14 These are the families of the Simeonites, twenty and two thousand and two hundred.

15 The children of Gad, after their families: of Zephon,^d the family of the Zephonites: of Haggi, the family of the Haggites: of Shuni, the family of the Shunites:

16 Of Ozni,^e the family of the Oznites: of Eri, the family of the Erites:

17 Of Arod,^f the family of the Arodites: of Areli, the family of the Arelites.

18 These are the families of the children of Gad, according to those that were numbered of them, forty thousand and five hundred.

19 The sons of Judah^h were Er and Onan: and Er and Onan died in the land of Canaan.

20 And the sons of Judah after their families were: of Shelah, the family of the Shelanites: of Pharez, the family of the Pharizes: of Zerach, the family of the Zarhites.

21 And the sons of Pharez were; of Hezron, the family of the Hezronites: of

Hamul, the family of the Hamulites.

22 These are the families of Judah according to those that were numbered of them, threescore and sixteen thousand and five hundred.

23 Of the sons of Issachar^b after their families: of Tola, the family of the Tolaites: of β Pua, the family of the Punites:

24 Of γ Jashub, the family of the Jashubites: of Shimron, the family of the Shimronites.

25 These are the families of Issachar according to those that were numbered of them, threescore and four thousand and three hundred.

26 Of the sons of Zebulun^c after their families: of Sered, the family of the Sardites: of Elon, the family of the Elonites: of Jahleel, the family of the Jahleelites.

27 These are the families of the Zebulunites, according to those that were numbered of them, threescore thousand and five hundred.

28 The sons of Joseph^f after their families were Manasseh and Ephraim.

29 Of the sons of Manasseh: of g Machir, the family of the Machirites: and Machir begat Gilead: of Gilead come the family of the Gileadites.

30 These are the sons of Gilead: of Jeezer,^h the family of the Jeezerites: of Helek, the family of the Helekites:

31 And of Asriel, the family of the Asrielites: and of Shechem, the family of the Shechemites:

32 And of Shemida, the family of the Shemidaïtes: and of Hephher, the family of the Hephherites.

33 And Zelophehadⁱ the son of Hephher had no sons, but daughters: and the names of the daughters of Zelophehad were Mahlah, and Noah, Hoglah, Milcah, and Tirzah.

34 These are the families of Manasseh, and those that were numbered of them, fifty and two thousand & seven hundred.

35 These are the sons of Ephraim after their families: of Shuthelah, the family of the Shuthalhites: of Becher,ⁿ the family of the Bachrites: of Tahan, the family of the Tahanites.

36 And these are the sons of Shuthelah: of Eran, the family of the Eranites.

37 These are the families of the sons of Ephraim, according to those that were numbered of them, thirty and two thousand and five hundred. These are the sons of Joseph after their families.

38 The sons of Benjamin^p after their families: of Bela, the family of the Belaïtes: of Ashbel, the family of the Ashbelites: of Ahiram,^q the family of the Ahiramites:

39 Of Shupham,^r the family of the Shuphamites: of Hupham, the family of the Huphamites.

40 And the sons of Bela were v Ard and Naaman: of Ar d, the family of the Ardites: and of Naaman, the family of the Naamites.

41 These are the sons of Benjamin, after their families: and they that were numbered of them were forty and five thousand and six hundred.

42 These^z are the sons of Dan, after their families: of θ Shuham, the family of the Shuhamites. These are the families of Dan, after their families.

43 All the families of the Shuhamites, according to those that were numbered

B. C. 1452.

a Ge. 46. 17.

1 Ch. 7. 30.

b Ge. 46. 13.

1 Ch. 7. 1.

β or, Phuvah.

γ or, Job.

c Ge. 46. 14.

d Ge. 46. 24.

1 Ch. 7. 13.

e 1 Ch. 7. 13.

Shallum.

f Ge. 46. 20.

g Jos. 17. 1.

1 Ch. 7. 14.

15.

h ch. 1. 46.

i Jos. 11. 23.

14. 1.

j Called

Abiezer,

Jos. 17. 2.

Ju. 6. 11, 24.

34.

k ch. 33. 54.

l multiply

his.

m diminish

his.

n ch. 27. 1.

36. 11.

o Ge. 46. 11.

Ex. 6. 16, 19.

1 Ch. 6. 1, 16.

p 1 Ch. 7. 20.

Bered.

q Ex. 2. 1, 2.

6. 20.

r Ge. 46. 21.

1 Ch. 7. 6.

s ch. 3. 2.

t Ge. 46. 21.

Ehi.

1 Ch. 8. 1.

Aharah.

u ch. 3. 4.

Le. 10. 1, 2.

1 Ch. 24. 2.

v Ge. 46. 21.

Muppim,

and Hup-

pim.

w ch. 3. 39.

x 1 Ch. 8. 3.

Addar.

y ch. 1. 49.

z ch. 18. 20, 24.

De. 10. 9.

Jos. 13. 14.

33.

14. 3.

y ver. 3.

z Ge. 46. 23.

θ or, Hushim.

a De. 4. 3, 4.

b ch. 14. 28, 30.

1 Co. 10. 5, 6.

Jude 5.

of them, were threescore and four thousand and four hundred.

44 Of the children of Asher,^a after their families: of Jimna, the family of the Jimnites: of Jesui, the family of the Jesuites: of Beriah, the family of the Beriites.

45 Of the sons of Beriah: of Heber, the family of the Heberites: of Malchiel, the family of the Malchielites.

46 And the name of the daughter of Asher was Sarah.

47 These are the families of the sons of Asher, according to those that were numbered of them, who were fifty and three thousand and four hundred.

48 Of the sons of Naphtali,^d after their families: of Jahzeel, the family of the Jahzeelites: of Guni, the family of the Gunites:

49 Of Jezer, the family of the Jezerites: of Shillem,^e the family of the Shillemites.

50 These are the families of Naphtali, according to their families: and they that were numbered of them were forty and five thousand and four hundred.

51 These^h were the numbered of the children of Israel, six hundred thousand and a thousand seven hundred and thirty.

52 And the LORD spake unto Moses, saying,

53 Unto i these the land shall be divided for an inheritance, according to the number of names.

54 To k many thou shalt ζ give the more inheritance, and to few thou shalt η give the less inheritance: to every one shall his inheritance be given according to those that were numbered of him.

55 Notwithstanding the land shall be divided by lot: according to the names of the tribes of their fathers they shall inherit.

56 According to the lot shall the possession thereof be divided between many and few.

57 And m these are they that were numbered of the Levites, after their families: of Gershon, the family of the Gershonites: of Kohath, the family of the Kohathites: of Merari, the family of the Merarites.

58 These are the families of the Levites: the family of the Libnites, the family of the Hebronites, the family of the Mahlites, the family of the Mushites, the family of the Korathites: & Kohath begat Amram.

59 And the name of Amram's wife was Jochebed,^o the daughter of Levi, whom her mother bare to Levi in Egypt: and she bare unto Amram, Aaron and Moses, and Miriam their sister.

60 And unto Aaron^q was born Nadab, and Abihu, Eleazar, and Ithamar.

61 And r Nadab and Abihu died, when they offered strange fire before the LORD.

62 And u those that were numbered of them were twenty and three thousand, all males, from a month old and upward: for w they were not numbered among the children of Israel, because there was no inheritance x given them among the children of Israel.

63 These are they that were numbered by Moses and Eleazar the priest, who numbered the children of Israel in y the plains of Moab, by Jordan near Jericho.

64 But among these^d there was not a man of them whom Moses and Aaron the priest numbered, when they numbered the children of Israel in the wilderness of Sinai:

65 For the LORD had said^b of them, They

למנה משפחת דומה לשני משפחת השני
 לגרעה משפחת הפריזי : לבני גרעה לחבר
 משפחת התנני למלכאל משפחת המלכאל
 ושם פת אשר שרד : אלה משפחת בני
 אשר לקריהם שלשה תמשים אלה וארבע
 מאות : פ בני נפתלי למשפחתם לחצאל
 משפחת היחצאלי לגני משפחת הזוני : לזר
 משפחת הזרי שלם משפחת השלמי : אלה
 משפחת נפתלי למשפחתם ופקדיהם חמשה
 וארבעים אלה וארבע מאות : אלה פקדי
 בני ישראל ששמועות אלה ואלה שבע מאות
 ושלשים : פ
 ויברך יהוה אל משה לאמר : לאלה תחלק
 הארץ בנדלה במספר שמות : לזב תרצה
 נחלתו ולמעש חמשים נחלתו איש לפי פקדיו ויהן
 נחלתו : אחד בגדול חלק אחד הארץ לשמות
 משותפותם ויהיו : על פי הגדול תחלק נחלתו
 בין רב למעט : פ אלה פקדי בני
 למשפחתם לגרשון משפחת הגרשני לקחת
 משפחת הקהתי למרי משפחת הפריזי : אלה
 משפחת לוי משפחת הלבי משפחת התנני
 משפחת הפזלי משפחת המזשי משפחת הקרתי
 ויהיו הולד את עמרם : ושם אשת עמרם
 וילדו בתלוי אשר ילדה אתה ללוי במצרים ותלד
 לעמרם את אהרן ואת משה ואת מרים אחותם :
 ויהיו לבחון את נדב ואת אביהוא את אלעזר
 ואת איתמר : וימת נדב ואביהוא בתקריבם
 אשורה לפני יהוה : ויהיו פקדיהם שלשה
 ועשרים אלה פלזר מן תלוי ומעלה פני לא
 התקדשו בתוך בני ישראל פני לא יבנו להם נדלה
 בתוך בני ישראל : אלה פקדי משה ואלעזר
 הפזן אשר פקדו את בני ישראל בשרבת מואב
 על ידן ויהו : ובאלה לא ידנה איש מפקדו
 משה ואהרן הפזן אשר פקדו את בני ישראל
 במדבר סיני : פ ואמר יהוה להם מות ימותו

23 ותמש מאות : פ בני יששכר למשפחתם
 ותלע משפחת הקולעי לפנה משפחת הפוני
 24 וישוב משפחת דישבי למרון משפחת
 25 דשמרני : אלה משפחת יששכר לפקדיהם
 ארבעה וששים אלה ושלש מאות : פ
 26 בני זבול למשפחתם לסר משפחת הסרדי
 לאלון משפחת האלני לחלאל משפחת
 27 היחללי : אלה משפחת הזבולני לפקדיהם
 28 ששים אלה ותמש מאות : פ בני
 29 יוסף למשפחתם מנשה ואפרים : בני
 מנשה למיר משפחת הפזלי ומיר הולד
 30 את גלעד וגלעד משפחת הגלעדי : אלה בני
 גלעד אשר משפחת האיערי לחלק משפחת
 31 החלקי : ואשריאל משפחת האשראלי ושם
 32 משפחת השכמי : ושמייע משפחת השכמיעי
 33 ואשר משפחת החפרי : וצלפחד בן דפר
 לא ידיו לו בנים פני אם בנות ושם בנות
 34 צלפחד מזלה ונעה דולה מלכה ותרצה : אלה
 משפחת מנשה ופקדיהם שנים ותמשים
 35 אלה ושבע מאות : פ אלה בני אפרים
 למשפחתם לשיתלה משפחת השתלחי לחבר
 36 משפחת הבכרי לתחן משפחת הקתני : ואלה
 37 בני שיתלה לערן משפחת הערני : אלה משפחת
 בני אפרים לפקדיהם שנים ושלשים אלה ותמש
 38 מאות אלה בני יוסף למשפחתם : פ בני
 בנימן למשפחתם לבלע משפחת הבלעי לאשבל
 משפחת האשבלי לאחירם משפחת האחירי :
 39 לשפופם משפחת השופמי לחופם משפחת
 40 החופמי : ויהיו בניבלע ארד ונעמן משפחת
 41 הארדי לנעמן משפחת הנעמי : אלה בני בנימן
 למשפחתם ופקדיהם חמשה וארבעים אלה ושש
 42 מאות : פ אלה בנידן למשפחתם לשיתלה
 משפחת השיומי אלה משפחת הן למשפחתם :
 43 כל משפחת השיומי לפקדיהם ארבעה וששים
 44 אלה וארבע מאות : פ בני אשר למשפחתם

ולקח פל־העדה וצניחה אתו לע־היהם : ונתתה
מזבחה עליו למזן ישמעו פל־עדה בני ישראל :
ולקח אלעזר הכהן עצמו ושאל לו במשפט
האזנים לפני יהוה על־פיו יצאו ועל־פיו יבאו
הוא וכל בני־ישראל אתו וכל־העדה : ויעש
משנה כאשר צוה יהוה אתו וביקש את־יהושע
ויעמדו לפני אלעזר הכהן ולקח פל־העדה :
ויסמך את־ידיו עליו ויצאיו כאשר דבר יהוה
בד־משנה : ס

CAP. XXVIII. כח

וידבר יהוה אל־משנה לאמר : צו את־בני
ישראל ואמרת אליהם את־קרבני לחמי לאשי
ריח ניחוחי תשמרו להקריב לי במושרו : ואמרת
להם זה האשה אשר מקריבו ליהוה בפשים בני
שנה תמימם שנים ליום עלה חמיר : את
הפבש אחד תעשה בפקר ואת הפבש השני
תעשה בין הערבים : ועשירית האמה סלת
למנחה בלילה בשמן פתית רביעת ההין : עלת
חמיר העשירית דבר סיף גיחם אשה ליהוה :
ונסכו רביעת ההין לפבש האחד פקדש הסף בסף
שכר ליהוה : ואת הפבש השני תעשה בין
הערבים פמנחת הפקר ונכסכו תעשה אשה
ריח גיחם ליהוה : ס
וביום השבת שני־כבשים בני־שנה תמימם ושני
עשורים סלת מנחה בלילה בשמן ונסכו : עלת
שבת בשבתו על־עלת החמיר ונספה : ס
ובראשי חודשילם מקריבו עלה ליהוה פרים בגין
פקר שנים ואיל אחד פבשים בני־שנה שבעה
תמימם : ושלשה עשורים סלת מנחה בלילה
בשמן לפר האחד ושני עשורים סלת מנחה
בלילה בשמן לאיל האחד : ועשורן עשורין סלת
מנחה בלילה בשמן לפבש האחד עלה ריח
ניחוח אשה ליהוה : ונספיהם חצי ההין לפר
ושלישת ההין לאיל רביעת ההין לפבש בגין ואח
עלת חדש בחדשו לחדשי השנה : ועשיר ענים
אחד לחמאת ליהוה על־עלת החמיר תעשה
ונסכו : ס ובחדש הראשון בארבעה עשר

בפקר ולא־נמסר מהם איש כי אסבלב קריפה
ויהושע קרין : ס
CAP. XXVII. כ
ותקרבנה בנות צלפחד בן־משה בן־מנשה
בן־מנשה למשפחות מנשה בן־יוסף ואלה
שמות בנותיו מחלה נעה חגלה ומלכה וחרצה :
ותעמדנה לפני משה ולפני אלעזר הכהן ולפני
הנשיאם וכל־העדה פתח אהל־מועד לאמר :
אבינו מת במדבר והוא לא־היה בתוך העדה
הנושעים על־יהוה בעדת קרח כ־בחסאי מרת
ובנים לא־היו לו : לפיה ירע שם־אבינו מתוך
משפחתו כי אין לו בן הגדלנו אחזה בתוך
אחי אבינו : וקרב משנה את־משפטן לפני
יהוה : ס
ויאמר יהוה אל־משנה לאמר : בן בנות צלפחד
דברת נחן והנן להם אחות נחלה בתוך אחי
אביהם והעברת את־נחלת אביהן להן : ואל
בני ישראל הדבר לאמר איש פ־ימות וכן אין
לו והעברתם את־נחלתו לבתו : ואם־אין לו בת
ונחתם את־נחלתו לאחיו : ואם־אין לו אחים
ונחתם את־נחלתו לאחי אביו : ואם־אין אחים
לאביו ונחתם את־נחלתו לשארו הקרב אליו
ממשפחתו וירש אתה ויהיה לבני ישראל דוקת
משפט כאשר צוה יהוה את־משנה : ס
ויאמר יהוה אל־משנה עלה א־הר העברים
הזה וראה את־הארץ אשר נתתי לבני ישראל :
וראיתיה אלה ונאספת אל־עמך פס־אתה
כאשר נאסף אחיך אהרן : כאשר מרתם פי
במדבר בן במריבת העדה להקדישני במים
לעניניהם הם מ־מריבת קנש מדבר־צן : ס
וידבר משנה אל־יהוה לאמר : פקד יהוה
אלהי הרוחות לכל־בשר איש על־העדה : ואשר
יצא לפניהם ואשר יבא לפניהם ואשר יציאם
ואשר יביאם ולא תהיה עדת יהוה פלואן אשר
אין־להם רעה : ויאמר יהוה אל־משנה קח
לך את־יהושע בן־נחן איש אשר־רח בו וסמכת
את־ידך עליו : ותעמדת אתו לפני אלעזר הכהן

shall surely die in the wilderness. And there was not left a man of them, save Caleb the son of Jephunneh, and Joshua the son of Nun.

CHAP. XXVII.

THEN came the daughters of Zelophehad, the son of Hephher, the son of Gilead, the son of Machir, the son of Manasseh, of the families of Manasseh the son of Joseph: and these are the names of his daughters; Mahlah, Noah, and Hoglah, and Milcah, and Tirzah.

2 And they stood before Moses, and before Eleazar the priest, and before the princes and all the congregation, by the door of the tabernacle of the congregation, saying,

3 Our father died in the wilderness, and he was not in the company of them that gathered themselves together against the LORD in the company of Korah; but died in his own sin, and had no sons.

4 Why should the name of our father be done away from among his family, because he hath no son? Give unto us, therefore, a possession among the brethren of our father.

5 And Moses brought their cause before the LORD.

6 And the LORD spake unto Moses, saying,

7 The daughters of Zelophehad speak right: thou shalt surely give them a possession of an inheritance among their father's brethren; and thou shalt cause their inheritance of their father to pass unto them.

8 And thou shalt speak unto the children of Israel, saying, If a man die, and have no son, then ye shall cause his inheritance to pass unto his daughter.

9 And if he have no daughter, then ye shall give his inheritance unto his brethren.

10 And if he have no brethren, then ye shall give his inheritance unto his father's brethren.

11 And if his father have no brethren, then ye shall give his inheritance unto his kinsman that is next to him of his family, and he shall possess it: and it shall be unto the children of Israel a statute of judgment, as the LORD commanded Moses.

12 And the LORD said unto Moses, Get thee up into this mount Abarim, and see the land which I have given unto the children of Israel.

13 And when thou hast seen it, thou also shalt be gathered unto thy people, as Aaron thy brother was gathered.

14 For ye rebelled against my commandment in the desert of Zin, in the strife of the congregation, to sanctify me at the water before their eyes: that is the water of Meribah in Kadesh in the wilderness of Zin.

15 And Moses spake unto the LORD, saying,

16 Let the LORD, the God of ye spirits of all flesh, set a man over the congregation,

17 Which may go out before them, and which may go in before them, and which may lead them out, and which may bring them in; that the congregation of ye LORD be not as sheep which have no shepherd.

18 And the LORD said unto Moses, Take thee Joshua ye son of Nun, a man in whom is the spirit, and lay thine hand upon him;

19 And set him before Eleazar the priest, and before all the congregation; and give him a charge in their sight.

B. C. 1452.

a 2 Ki. 2. 9, 15.

b Jos. 1. 16, 17.

c Ju. 20. 18, &c

1 Sa. 22. 10.

23. 9.

30. 7.

d ch. 26. 33.

36. 1-11.

Jos. 17. 3.

e Ex. 28. 30.

f ver. 19.

g ch. 14. 35.

26. 64, 65.

h ch. 16. 1, 2.

i Eze. 18. 4.

Ju. 8. 21, 24

Ro. 6. 23.

β a savour of

my rest.

j Le. 3. 11.

γ diminished.

k Jos. 17. 4.

l Ex. 29. 38.

m Ex. 18. 15, 19

Job 23. 4.

δ in a day.

n ch. 36. 2.

τ between

the two

evenings.

o Ex. 12. 6.

p ch. 15. 4.

Le. 2. 1.

q Ex. 29. 40, &c

r ch. 35. 29.

s ch. 33. 47.

De. 3. 27.

32. 49.

34. 1.

t Eze. 46. 4.

u ch. 20. 24.

31. 2.

v ch. 10. 10.

1 Ch. 23. 31.

2 Ch. 2. 4.

Ne. 10. 33.

Is. 1. 13, 14.

Eze. 45. 17.

Col. 2. 16.

w ch. 20. 28.

De. 10. 6.

x ch. 15. 3, 11.

y ch. 20. 10, 12

z Ex. 17. 7.

a ch. 16. 22.

He. 12. 9.

b Je. 3. 15.

c De. 31. 2.

1 Sa. 8. 20.

18. 13.

2 Ch. 1. 10.

Jn. 10. 9.

d 1 Ki. 22. 17.

Zec. 10. 2.

Mat. 9. 36.

1 Pe. 2. 25.

e Ge. 41. 38.

Ju. 3. 10.

11. 29.

1 Sa. 16. 13, 18

Da. 5. 14.

Ac. 6. 3.

f De. 34. 9.

Ac. 6. 6.

g ch. 15. 24.

h De. 31. 7.

i ver. 10.

20 And thou shalt put some of thine honour upon him, that all the congregation of the children of Israel may be obedient.

21 And he shall stand before Eleazar the priest, who shall ask counsel for him, after the judgment of Urim before the LORD: at his word shall they go out, and at his word they shall come in, both he, and all the children of Israel with him, even all the congregation.

22 And Moses did as the LORD commanded him: and he took Joshua, and set him before Eleazar the priest, and before all the congregation.

23 And he laid his hands upon him, and gave him a charge, as the LORD commanded by the hand of Moses.

CHAP. XXVIII.

AND the LORD spake unto Moses, saying,

2 Command the children of Israel, and say unto them, My offering, and my bread for my sacrifices made by fire, β for a sweet savour unto me, shall ye observe to offer unto me in their due season.

3 And thou shalt say unto them, This is the offering made by fire which ye shall offer unto the LORD; two lambs of the first year without spot, day by day, for a continual burnt-offering.

4 The one lamb shalt thou offer in the morning, and the other lamb shalt thou offer ζ at even;

5 And a tenth part of an ephah of flour for a meat-offering, mingled with the fourth part of an hin of beaten oil.

6 It is a continual burnt-offering, which was ordained in mount Sinai for a sweet savour, a sacrifice made by fire unto the LORD.

7 And the drink-offering thereof shall be the fourth part of an hin for the one lamb: in the holy place shalt thou cause the strong wine to be poured unto the LORD for a drink-offering.

8 And the other lamb shalt thou offer at even: as the meat-offering of the morning, and as the drink-offering thereof, thou shalt offer it, a sacrifice made by fire, of a sweet savour unto the LORD.

9 And on the sabbath-day two lambs of the first year without spot, and two tenth deals of flour for a meat-offering, mingled with oil, and the drink-offering thereof.

10 This is the burnt-offering of every sabbath, beside the continual burnt-offering, and his drink-offering.

11 And in the beginnings of your months ye shall offer a burnt-offering* unto the LORD; two young bullocks, and one ram, seven lambs of the first year without spot;

12 And three tenth deals of flour for a meat-offering, mingled with oil, for one bullock; and two tenth deals of flour for a meat-offering, mingled with oil, for one ram;

13 And a several tenth deal of flour mingled with oil, for a meat-offering unto one lamb, for a burnt-offering of a sweet savour, a sacrifice made by fire unto the LORD.

14 And their drink-offerings shall be half an hin of wine unto a bullock, and the third part of an hin unto a ram, and a fourth part of an hin unto a lamb: this is the burnt-offering of every month throughout the months of the year.

15 And one kid of the goats for a sin-offering unto the LORD shall be offered, beside the continual burnt-offering, and

his drink-offering.

16 And in the fourteenth ^b day of the first month *is* the passover of the LORD.

17 And in the fifteenth day of this month *is* the feast: seven days shall unleavened bread be eaten.

18 In the first day *shall be* an holy convocation; ye shall do no manner of servile work *therein*:

19 But ye shall offer a sacrifice made by fire, for a burnt-offering unto the LORD; two young bullocks, and one ram, and seven lambs of the first year: they shall be unto you without ^e blemish:

20 And their meat-offering *shall be* of flour mingled with oil: three tenth deals shall ye offer for a bullock, and two tenth deals for a ram;

21 A several tenth deal shalt thou offer for every lamb, throughout the seven lambs:

22 And one goat ^h for a sin-offering, to make an atonement for you.

23 Ye shall offer these beside the burnt-offering in the morning, which *is* for a continual burnt-offering.

24 After this manner ye shall offer daily, throughout the seven days, the meat of the sacrifice made by fire, of a sweet savour unto the LORD: it shall be offered beside the continual burnt-offering, and his drink-offering.

25 And on the seventh day ye shall have an holy convocation; ye shall do no servile work.

26 Also in ^k the day of the first-fruits, when ye bring a new meat-offering unto the LORD, after your weeks *be out*, ye shall have an holy convocation; ye shall do no servile work:

27 But ye shall offer the burnt-offering for a sweet savour unto the LORD: two young bullocks, one ram, seven lambs of the first year;

28 And their meat-offering of flour mingled with oil, three tenth deals unto one bullock, two tenth deals unto one ram,

29 A several tenth deal unto one lamb, throughout the seven lambs;

30 And one kid of the goats, to make an atonement for you.

31 Ye shall offer *them* beside the continual burnt-offering, and his meat-offering, (they shall be unto you without blemish,)^m and their drink-offerings.

CHAP. XXIX.

AND in the seventh month, on the first day of the month, ye shall have an holy convocation: ye shall do no servile work; it ^p is a day of blowing the trumpets unto you.

2 And ye shall offer a burnt-offering for a sweet savour unto the LORD; one young bullock, one ram, and seven lambs of the first year without blemish:

3 And their meat-offering *shall be* of flour mingled with oil, three tenth deals for a bullock, and two tenth deals for a ram,

4 And one tenth deal for one lamb, throughout the seven lambs;

5 And one kid of the goats *for* a sin-offering, to make an atonement for you:

6 Beside the ^p burnt-offering of the month, and his meat-offering, and ^q the daily burnt-offering, and his meat-offering, and their drink-offerings, according ^r unto their manner, for a sweet savour, a sacrifice made by fire unto the LORD.

B. C. 1452.

a Le. 16. 29.
23. 27.

b ch. 9. 3.
Ex. 12. 6, 18.
Le. 23. 5, 6.
Eze. 45. 21.

c Ps. 35. 13.
Is. 58. 5.

d ch. 28. 19.

e ver. 31.
ch. 29. 8.
Le. 22. 20.
De. 15. 21.
Mal. 1. 13, 14
1 Pe. 1. 19.

f Le. 16. 3, &c.

g Le. 23. 34.
De. 16. 13.
Eze. 45. 25.

h ver. 15.

i Ezr. 3. 4.

k Ex. 23. 16.
34. 22.
Le. 23. 10.
&c.
De. 16. 10.
Ac. 2. 1.

l ver. 3, 4, 9, 10.
ch. 15. 12.
28. 7, 14.

m ver. 19.

n Ps. 16. 4.
Joel 1. 9, 13.
2. 14.

o Le. 23. 24.
Ps. 81. 3, 4.

p ch. 28. 11.

q ch. 28. 3.
He. 10. 1.

r ch. 15. 11, 12.
Ezr. 3. 4.
1 Co. 14. 40.

7 And ^a ye shall have on the tenth day of this seventh month an holy convocation; and ye shall afflict ^e your souls: ye shall not do any work *therein*:

8 But ye shall offer a burnt-offering unto the LORD for a sweet savour; one young bullock, one ram, and seven lambs of the first year; they ^d shall be unto you without blemish.

9 And their meat-offering *shall be* of flour mingled with oil, three tenth deals to a bullock, and two tenth deals to one ram,

10 A several tenth deal for one lamb, throughout the seven lambs:

11 One kid of the goats *for* a sin-offering, beside the ^r sin-offering of atonement, and the continual burnt-offering, and the meat-offering of it, and their drink-offerings.

12 And ^s on the fifteenth day of the seventh month ye shall have an holy convocation; ye shall do no servile work, and ye shall keep a feast unto ^y the LORD seven days:

13 And ^t ye shall offer a burnt-offering, a sacrifice made by fire, of a sweet savour unto the LORD; thirteen young bullocks, two rams, and fourteen lambs of the first year; they shall be without blemish:

14 And their meat-offering *shall be* of flour mingled with oil, three tenth deals unto every bullock of the thirteen bullocks, two tenth deals to each ram of the two rams,

15 And a several tenth deal to each lamb of the fourteen lambs;

16 And one kid of the goats *for* a sin-offering, beside the continual burnt-offering, his meat-offering, and his drink-offering.

17 And on the second day *ye shall offer* twelve young bullocks, two rams, fourteen lambs of the first year, without spot:

18 And their meat-offering, and their drink-offerings, for the bullocks, for the rams, and for the lambs, *shall be* according to their number, after the manner: ¹

19 And one kid of the goats *for* a sin-offering; beside the continual burnt-offering, and the meat-offering thereof, and their drink-offerings.

20 And on the third day eleven bullocks, two rams, fourteen lambs of the first year without blemish:

21 And their meat-offering, and their drink-offerings, for the bullocks, for the rams, and for the lambs, *shall be* according to their number, after the manner:

22 And one goat *for* a sin-offering; beside the continual burnt-offering, and his meat-offering, and his drink-offering. ²

23 And on the fourth day ten bullocks, two rams, and fourteen lambs of the first year without blemish:

24 Their meat-offering, and their drink-offerings, for the bullocks, for the rams, and for the lambs, *shall be* according to their number, after the manner:

25 And one kid of the goats *for* a sin-offering; beside the continual burnt-offering, his meat-offering, and his drink-offering.

26 And on the fifth day nine bullocks, two rams, and fourteen lambs of the first year without spot:

27 And their meat-offering, and their drink-offerings, for the bullocks, for the rams, and for the lambs, *shall be* according to their number, after the manner:

28 And one goat *for* a sin-offering; beside the continual burnt-offering, and his meat-offering, and his drink-offering.

29 And on the sixth day eight bullocks, two rams, and fourteen lambs of the first

והקרבנתם עלה ליהוה ריח ניחוח פך בגרר אחר
 איל אחד פבשים בני שנה שבועה המימים היו
 לכם : ומנחתם סלת בלילה בשמן שלשה
 עשרונים לפי שני עשרונים לאיל האחד : ועשרון
 עשרון לפבש האחד לשבעת הפבשים : ושעיר
 עזים אחד הפאות מלבד הפאות הפפרים ועלת
 התמיד ומנחתה ונספיהם : ס ובחמשה
 עשר יום לחודש השביעי מקראקדש יהיה לכם
 פלמלאכת עבודה לא תעשו וחגתם חג ליהוה
 שבעת ימים : והקרבנתם עלה אשה ריח ניחוח
 ליהוה פרים בגרר שנים שלשה עשר אילים שנים
 פבשים בני שנה ארבעה עשר המימים היו :
 ומנחתם סלת בלילה בשמן שלשה עשרונים
 לפי האחד לשלשה עשר פרים שני עשרונים
 לאיל האחד לשני האילים : ועשרון עשרון
 לפבש האחד לארבעה עשר פבשים : ושעיר עזים
 אחד הפאות מלבד עלת התמיד מנחתה ונספיה :
 ס וביום השני פרים בגרר שנים עשר
 אילים שנים פבשים בני שנה ארבעה עשר
 המימים : ומנחתם ונספיהם לפרים לאילים
 ולפבשים במספרם כמשפט : ושעיר עזים אחד
 הפאות מלבד עלת התמיד ומנחתה ונספיהם :
 ס וביום השלישי פרים עשתי עשר
 אילים שנים פבשים בני שנה ארבעה עשר
 המימים : ומנחתם ונספיהם לפרים לאילים
 ולפבשים במספרם כמשפט : ושעיר הפאות
 אחד מלבד עלת התמיד ומנחתה ונספיה : ס
 וביום הרביעי פרים עשרה אילים שנים פבשים
 בגרשנה ארבעה עשר המימים : מנחתם
 ונספיהם לפרים לאילים ולפבשים במספרם
 כמשפט : ושעיר עזים אחד הפאות מלבד
 עלת התמיד מנחתה ונספיה : ס וביום
 החמישי פרים תשעה אילים שנים פבשים בני
 שנה ארבעה עשר המימים : ומנחתם ונספיהם
 לפרים לאילים ולפבשים במספרם כמשפט :
 ושעיר הפאות אחד מלבד עלת התמיד ומנחתה
 ונספיה : ס וביום הששי פרים שמונה אילים

17 יום לחודש פסח ליהוה : ובחמשה עשר יום
 לחודש הזה חג שבעת ימים מצות יאכל :
 18 ביום הראשון מקראקדש פלמלאכת עבודה
 19 לא תעשו : והקרבנתם אשה עלה ליהוה פרים
 בגרר שנים ואיל אחד ושערה פבשים
 20 בני שנה המימים היו לכם : ומנחתם סלת
 בלילה בשמן שלשה עשרונים לפי שני עשרונים
 21 לאיל תעשו : עשרון עשרון תעשה לפבש האחד
 22 לשבעת הפבשים : ושעיר הפאות אחד לכפר
 23 עליכם : מלבד עלת הפקר אשר עלת התמיד
 24 תעשו את אלה : פאלה תעשו ליום שבעת ימים
 25 ליום אשה ריח ניחוח ליהוה עליולת התמיד
 26 לכם פלמלאכת עבודה לא תעשו : ס וביום
 הגפאים בהקריבכם מנחה חדשה ליהוה
 בשבעתכם מקראקדש יהיה לכם פלמלאכת
 27 עבודה לא תעשו : והקרבנתם עלה לריח ניחוח
 ליהוה פרים בגרר שנים איל אחד שבועה
 28 פבשים בני שנה : ומנחתם סלת בלילה בשמן
 שלשה עשרונים לפי האחד שני עשרונים לאיל
 29 האחד : עשרון עשרון לפבש האחד לשבעת
 30 הפבשים : שעיר עזים אחד לכפר עליכם :
 31 מלבד עלת התמיד ומנחתו תעשו המימים היו
 לכם ונספיהם ס

CAP. XXIX. כט

1 ובחודש השביעי באחד לחודש מקראקדש יהיה
 לכם פלמלאכת עבודה לא תעשו יום הרועה
 2 יהיה לכם : ועשיתם עלה לריח ניחוח ליהוה
 פך בגרר איל אחד פבשים בני שנה
 3 שבועה המימים : ומנחתם סלת בלילה בשמן
 שלשה עשרונים לפי שני עשרונים לאיל :
 4 ועשרון אחד לפבש האחד לשבעת הפבשים :
 5 ושעיר עזים אחד הפאות לכפר עליכם : מלבד
 6 עלת החודש ומנחתה ועלת התמיד ומנחתה
 7 ונספיהם כמשפטם לריח ניחוח אשה ליהוה : ס
 ובחמשה עשר יום לחודש השביעי הזה מקראקדש יהיה
 לכם ועשיתם את נפשיתכם פלמלאכה לא תעשו :

10 וַיָּדָר אֱלֹמֶנָה וְהוֹשָׁה כָּל אֲשֶׁר־אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ
 11 יָקוֹם עָלֶיהָ : וְאִם בֵּית אִישָׁה נָדְרָה אוֹ־אָסְרָה
 12 אֶסֶר עַל־נַפְשָׁהּ בְּשִׁבְעָה : וְשִׁמְעַ אִישָׁה הַחֹרֶשׁ
 13 לָהּ לֹא הֵנָּה אֹתָהּ וְקָמוּ כָּל־נְדָרֶיהָ וְכִלְאֶסֶר
 14 אֲשֶׁר־אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ יָקוֹם : וְאִם־פֶּר יֵרָא
 15 אֹתָם אִישָׁה בְּיוֹם שְׁמִעוֹ כִּלְמוּצָא שְׁפִתֶיהָ
 16 לְנִדְרֶיהָ וְלֵאסֶר נַפְשָׁהּ לֹא יָקוֹם אִישָׁה הַפֶּרֶס
 17 וְהָיָה יִסְלַח־לָהּ : כִּלְנִדֵּר וְכִלְשִׁבְעַת אֶסֶר לְעֵת
 18 נִשְׁמַע אִישָׁה יִקְמוּצוּ וְאִישָׁה יִפְרָנָה : וְאִם־הַחֹרֶשׁ
 19 יִדְרִישׁ לָהּ אִישָׁה מִיּוֹם אֲלִיּוֹם וְהָקִים אֶת־כָּל־
 20 נְדָרֶיהָ אוֹ אֶת־כִּלְאֶסְרֶיהָ אֲשֶׁר עָלֶיהָ הָקִים אֹתָם
 21 כִּי־הַחֹרֶשׁ לָהּ בְּיוֹם שְׁמִעוֹ : וְאִם־פֶּר יֵרָא
 22 אֹתָם אֲחֵרִי שְׁמִעוֹ וְנִשְׁמַע אֶת־עֲוֹנָהּ : אֵלֶּה
 23 הַחֻקִּים אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה בֵּין אִישׁ
 24 לְאִשְׁתּוֹ בְּיִרְצָב לְבָתוֹ בְּנִעֲרֶיהָ בֵּית אָבִיהָ : פ

CAP. XXXI. לא

1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר : נָקֵם נִקְמַת בְּנֵי־
 2 יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמִּדְיָנִים אֲחֵר הַתַּחֲסֹף אֶל־עַמּוּקָה :
 3 וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־הָעָם לֵאמֹר הִחְלֹצוּ מֵאִתְּכֶם
 4 אַנְשִׁים לַצָּבָא וְהָיוּ עִלְמֵדוֹן לְתֹת נִקְמַת־יְהוָה
 5 כְּמִדְוֶן : אֵלֶּה לַמַּשָּׁה אֵלֶּה לַמַּשָּׁה לְכָל מִסּוֹת
 6 יִשְׂרָאֵל תִּשְׁלַחוּ לַצָּבָא : וַיִּפְקְדוּ מֵאֵלֶּם יִשְׂרָאֵל
 7 אֵלֶּה לַמַּשָּׁה שְׁנַיִם־עָשָׂר אֵלֶּה חִלּוּצֵי צָבָא :
 8 וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה אֵלֶּה לַמַּשָּׁה לַצָּבָא אֹתָם
 9 וְאֶת־פִּינְחָס בֶּן־אֱלֶעָזָר הַכֹּהֵן לַצָּבָא וְכָל הַקָּדָשׁ
 10 וְחִצְצִירוֹת הַהֲרוּעָה בָּדוּ : וַיַּצְבֹּאוּ עִלְמֵדוֹן
 11 כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה וַיִּדְרֹגוּ כִּלְנֹכַח :
 12 וְאֵת מִלְכֵי מִדְוֶן הָרָגוּ עַל־חִלּוּתָם אֶת־אֲזַי וְאֶת־
 13 לָקֵם וְאֶת־צִיּוֹר וְאֶת־חֹזִי וְאֶת־רַבֵּעַ הַמַּשָּׁה
 14 מִלְכֵי מִדְוֶן וְאֵת בָּלָעִם בֶּן־עֲזוּר הָרָגוּ בְּחֶרֶב :
 15 וַיִּשְׁבּוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־נַשִּׁי מִדְוֶן וְאֶת־טַפָּם
 16 וְאֵת כָּל־הַמִּתְחַטֵּם וְאֵת־כָּל־מִתְחַטְּמֵם וְאֵת־כָּל־
 17 חִלָּם בָּוִי : וְאֵת כָּל־עֲרִידֵם בְּמוֹשְׁבָתָם וְאֵת־
 18 כָּל־מִירְתָּם עֲרִיפֵי בָאֵשׁ : וַיִּקְחוּ אֶת־כָּל־הַשָּׁלָל
 19 וְאֵת כָּל־הַמִּלְקוֹת בְּאָדָם וּבַבְּהֵמָה : וַיָּבִיאוּ אֶל־
 20 מֹשֶׁה וְאֶל־אֱלֶעָזָר הַכֹּהֵן וְאֶת־עֵדֶת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
 21 אֶת־הַשָּׁבִי וְאֶת־הַמִּלְקוֹת וְאֶת־הַשָּׁלָל אֶל־הַפְּתִיחָה
 22 אֶל־עֵרֶבֶת מוֹאָב אֲשֶׁר עֲלִיָּהֶן יִרְחוּ : פ

שְׁנַיִם בְּנֵי־שִׁנְהָ אֶרְבַּעַת עָשָׂר תְּמִימִם :
 30 וּמִנְחָתָם וְנִסְפֵיהֶם לְפָרִים לְאֵילִם וּלְכִנְעִיִם
 31 בְּמִסְפָּרם כְּמִשְׁפָּט : וַשִּׁעִיר חַטָּאת אֶחָד מִלִּבֵּי
 32 עֵלֶת הַתְּמִיד מִנְחָתָה וְנִסְכָּיהָ : פ וּבָיִם
 33 הַשְּׁבִיעִי פָרִים שְׁבַעַת אֵילִם שְׁנַיִם בְּנֵי־
 34 שִׁנְהָ אֶרְבַּעַת עָשָׂר תְּמִימִם : וּמִנְחָתָם וְנִסְפֵיהֶם
 35 לְפָרִים לְאֵילִם וּלְכִנְעִיִם בְּמִסְפָּרם כְּמִשְׁפָּטָם :
 36 וַשִּׁעִיר חַטָּאת אֶחָד מִלִּבֵּי עֵלֶת הַתְּמִיד מִנְחָתָה
 37 וְנִסְכָּה : פ בָּיִם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת תְּהִיָּה לָכֶם
 38 כִּלְמִלְאֶכֶת עֲבָדָה לֹא תַעֲשׂוּ : וְהִקְרַבְתֶּם עָלֶיהָ
 39 אִשָּׁה רִיחַ יְהוָה לְהוֹחַ פֶּר אֲחֵר אֵיל אֶחָד בְּנֵי־
 40 שִׁנְהָ שְׁבַעַת תְּמִימִם : מִנְחָתָם וְנִסְפֵיהֶם
 41 לְפָרִים לְאֵילִם וּלְכִנְעִיִם בְּמִסְפָּרם כְּמִשְׁפָּטָם : וַשִּׁעִיר
 42 חַטָּאת אֶחָד מִלִּבֵּי עֵלֶת הַתְּמִיד וּמִנְחָתָה
 43 וְנִסְכָּה : אֵלֶּה תַעֲשׂוּ לְיְהוָה בְּמוֹעֲדֵיכֶם לְכָד
 44 מִזְבְּרֵיכֶם וּנְדָבְרֵיכֶם לְעֹלֹתֵיכֶם וּלְמִנְחֹתֵיכֶם
 45 וְלִנְסֻכֵיכֶם וּלְשִׁלְמֵיכֶם :

CAP. XXX. ל

1 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה
 2 אֶת־מֹשֶׁה :
 3 וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־רָאשֵׁי הַמִּסּוֹת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל
 4 לֵאמֹר זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה : אִישׁ כִּי־יִדְרֹג
 5 נָדָר לְיְהוָה אוֹ־הַשְּׁבַע שְׁבַעַת לְאִסֶּר אֶסֶר עַל־נַפְשׁוֹ
 6 לֹא יִחַל דְּבָרוֹ כִּלְדִּיצָא מִשּׁוֹי יַעֲשֶׂה : וְאִשָּׁה
 7 כִּי־תִדְרֹג נָדָר לְיְהוָה וְאָסְרָה אֶסֶר בֵּית אָבִיהָ
 8 בְּנִעֲרֶיהָ : וְשִׁמְעַ אָבִיהָ אֶת־נְדָרָה וְאָסְרָה אֲשֶׁר־
 9 אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ וְהָרִישׁ לָהּ אָבִיהָ וְקָמוּ כָּל־
 10 נְדָרֶיהָ וְכִלְאֶסֶר אֲשֶׁר־אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ יָקוֹם :
 11 וְאִם־הֵנָּה אָבִיהָ אֹתָהּ בְּיוֹם שְׁמִעוֹ כִּלְנִדְרֶיהָ
 12 וְאָסְרָה אֲשֶׁר־אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ לֹא יָקוֹם וְיִחַל
 13 יִסְלַח־לָהּ כִּי־הֵנָּה אָבִיהָ אֹתָהּ : וְאִם־הִנֵּה תִהְיֶה
 14 לְאִישׁ וַיְדַרְדֵּר עָלֶיהָ אוֹ מִבְּטָא שְׁפִתֶיהָ אֲשֶׁר־
 15 אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ : וְשִׁמְעַ אִישָׁה בְּיוֹם שְׁמִעוֹ
 16 וְהָרִישׁ לָהּ וְקָמוּ נְדָרֶיהָ וְאָסְרָה אֲשֶׁר־אָסְרָה עַל־
 17 נַפְשָׁהּ יָקָמוּ : וְאִם בְּיוֹם שְׁמִעַ אִישָׁה יָבִיָּה
 18 אוֹתָהּ וְחָפֵר אֶת־נְדָרָהּ אֲשֶׁר עָלֶיהָ וְאֵת מִבְּטָא
 19 שְׁפִתֶיהָ אֲשֶׁר אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ יִסְלַח־לָהּ :

year without blemish :

30 And their meat-offering, and their drink-offerings, for the bullocks, for the rams, and for the lambs, *shall be according to their number, after the manner :*

31 And one goat for a sin-offering; beside the continual burnt-offering, his meat-offering, and his drink-offering.

32 And on the seventh day seven bullocks, two rams, and fourteen lambs of the first year without blemish :

33 And their meat-offering, and their drink-offerings, for the bullocks, for the rams, and for the lambs, *shall be according to their number, after the manner :*

34 And one goat for a sin-offering; beside the continual burnt-offering, his meat-offering, and his drink offering.

35 On the eighth^b day ye shall have a solemn assembly; ye shall do no servile work *therein :*

36 But ye shall offer a burnt-offering, a sacrifice made by fire, of a sweet savour unto the LORD; one bullock, one ram, seven lambs of the first year without blemish :

37 Their meat-offering, and their drink-offerings, for the bullock, for the ram, and for the lambs, *shall be according to their number, after the manner :*

38 And one goat for a sin-offering; beside the continual burnt-offering, and his meat-offering, and his drink-offering.

39 These *things* ye shall β do unto the LORD in your set^a feasts, beside your vows, and your free-will-offerings, for your burnt-offerings, and for your meat-offerings, and for your drink-offerings, and for your peace-offerings.

40 And Moses told the children of Israel, according to all that the LORD commanded Moses.

CHAP. XXX.

AND Moses spake unto the heads^a of the tribes concerning the children of Israel, saying, This *is* the thing which the LORD hath commanded.

2 If a man vow^a a vow unto the LORD, or swear^k an oath to bind his soul with a bond; he shall not δ break his word, he shall doⁱ according to all that proceedeth out of his mouth.

3 If a woman also vow a vow unto the LORD, and bind *herself* by a bond, *being* in her father's house in her youth;

4 And her father hear her vow, and her bond wherewith she hath bound her soul, and her father shall hold his peace at her; then all her vows shall stand, and every bond wherewith she hath bound her soul shall stand.

5 But if her father disallow her in the day that he heareth; not any of her vows, or of her bonds, wherewith she hath bound her soul, shall stand: and the LORD shall forgive her, because her father disallowed her.

6 And if she had at all an husband, when she ζ vowed, or uttered ought out of her lips, wherewith she bound her soul;

7 And her husband heard *it*, and held his peace at her in the day that he heard *it*; then her vows shall stand, and her bonds wherewith she bound her soul shall stand.

8 But if her husband^r disallowed her on the day that he heard *it*; then he shall make her vow which she vowed, and that which she uttered with her lips, wherewith she bound her soul, of none effect:

B. C. 1452.

a 1 Co. 11. 3.

b Le. 23. 36.
Jno. 7. 37.

c ver. 5, 8.
ch. 15. 25, 28.

d or, offer.

d Le. 23. 2, &c.
1 Ch. 23. 31.
2 Ch. 31. 3.
Ezr. 3. 5.
Ne. 10. 33.
Is. 1. 14.

e Le. 7. 11, 16.
22. 21, 23.
De. 12. 6.

f ch. 25. 17.

g ch. 27. 13.

h ch. 1. 4. 16.

i a thousand
of a tribe,
a thousand
of a tribe.

i Le. 27. 2.
De. 23. 21.
Ju. 11. 35, 36.
Ps. 15. 4.
Ec. 5. 4.

k Le. 5. 4.
Mat. 5. 33.
14. 7-9.
Ac. 23. 14.

l profane.
Ps. 55. 20.

l Job 22. 27.
Ps. 22. 25.
50. 14.
63. 13, 14.
116. 14, 18.
Na. 1. 15.

m ch. 10. 9.

n De. 20. 13.
Ju. 21. 11.
1 Ki. 11. 15,
16.

o Jos. 13. 21,
22.

p her vows
were upon
her.
Ps. 56. 12.

p Jos. 6. 24.
Re. 18. 8.

q De. 20. 14.
Jos. 8. 2.

r Ge. 3. 16.
1 Co. 7. 4.
14. 34.
Ep. 5. 22-24.

s ch. 22. 1.

and the LORD shall forgive her.

9 But every vow of a widow, and of her that is divorced, wherewith they have bound their souls, shall stand against her.

10 And if she vowed in her husband's house, or bound her soul by a bond with an oath :

11 And her husband heard *it*, and held his peace at her, and disallowed her not; then all her vows shall stand, and every bond wherewith she bound her soul shall stand.

12 But if her husband hath utterly made them void on the day he heard *them*; then whatsoever proceeded out of her lips concerning her vows, or concerning the bond of her soul, shall not stand; her husband^a hath made them void, and the LORD^c shall forgive her.

13 Every vow, and every binding oath to afflict the soul, her husband may establish it, or her husband may make it void.

14 But if her husband altogether hold his peace at her, from day to day; then he establisheth all her vows, or all her bonds, which *are* upon her: he confirmeth them, because he held his peace at her in the day that he heard *them*.

15 But if he shall any ways make them void, after that he hath heard *them*; then he shall bear her iniquity.

16 These *are* the statutes which the LORD commanded Moses between a man and his wife; between the father and his daughter, *being yet* in her youth in her father's house.

CHAP. XXXI.

AND YE^e LORD spake unto Moses, saying, 2 Avenge^f the children of Israel of the Midianites: afterward shalt thou be gathered^g unto thy people.

3 And Moses spake unto the people, saying, Arm some of yourselves unto the war, and let them go against the Midianites, and avenge the LORD of Midian.

4 Of γ every tribe a thousand, throughout all the tribes of Israel, shall ye send to the war.

5 So there were delivered out of the thousands of Israel, a thousand of *every* tribe, twelve thousand armed for war.

6 And Moses sent them to the war, a thousand of *every* tribe, them and Phinehas the son of Eleazar the priest, to the war, with the holy instruments, and the trumpets to^h blow, in his hand.

7 And they warred against the Midianites, and the LORD commanded Moses; andⁱ they slew all the males.

8 And^o they slew the kings of Midian, beside the rest of them that were slain; *namely*, Evi, and Rekem, and Zur, and Hur, and Reba, five kings of Midian: Baalam also, the son of Beor, they slew with the sword.

9 And the children of Israel took *all* the women of Midian captives, and their little ones, and took the spoil of all their cattle, and all their flocks, and all their goods.

10 And they^p burnt all their cities wherein they dwelt, and all their goodly castles, with fire.

11 And they took all the spoil^q, and all the prey, *both* of men and of beasts.

12 And they brought the captives, and the prey, and the spoil, unto Moses and Eleazar the priest, and unto the congregation of the children of Israel, unto the camp at the plains^r of Moab, which *are*

by Jordan near Jericho.

13 And Moses, and Eleazar the priest, and all the princes of the congregation, went forth to meet them without the camp.

14 And Moses was wroth with the officers of the host, *with* the captains over thousands, and captains over hundreds, which came from the *β* battle.

15 And Moses said unto them, Have ye saved all the women *α* alive?

16 Behold, these *β* caused the children of Israel, through the counsel *γ* of Balaam, to commit trespass against the LORD in the matter of Peor, and there was a plague among *δ* the congregation of the LORD.

17 Now therefore *ε* kill every male among the little ones, and kill every woman that hath known man by lying with *ζ* him.

18 But all the women-children, that have not known a man by lying with him, keep alive for yourselves.

19 And do ye abide without the camp seven days: whosoever *ς* hath killed any person, and whosoever hath touched any slain, purify *both* yourselves and your captives on the third day, & on ye *ε* seventh day.

20 And purify all *your* raiment, and all that *δ* is made of skins, and all work of goats' hair, and all things made of wood.

21 And Eleazar the priest said unto the men of war which went to the battle, This is the ordinance of the law which the LORD commanded Moses;

22 Only the gold, and the silver, the brass, the iron, the tin, and the lead,

23 Every thing that may abide the fire, ye shall make *it* go through the fire, and it shall be clean; nevertheless it shall be purified *ι* with the water of separation: and all that abideth not the fire ye shall make go through the water.

24 And *κ* ye shall wash your clothes on the seventh day, and ye shall be clean, and afterward ye shall come into the camp.

25 And the LORD spake unto Moses, saying,

26 Take the sum of the prey *η* that was taken, *both* of man and of beast, thou, and Eleazar the priest, and the chief fathers of the congregation;

27 And divide *ι* the prey into two parts; between them that took the war upon them, who went out to battle, and between all the congregation.

28 And levy attribute *α* unto the LORD of the men of war which went out to battle: one *ο* soul of five hundred, *both* of the persons, and of the beeves, and of the asses, and of the sheep:

29 Take *it* of their half, and give *it* unto Eleazar the priest, for an heave-offering of the LORD.

30 And of the children of Israel's half, thou shalt take *η* one portion of fifty, of the persons, of the beeves, of the asses, and of the *λ* flocks, of all manner of beasts, and give *α* them unto the Levites, which *ς* keep the charge of the tabernacle of the LORD.

31 And Moses and Eleazar the priest did as the LORD commanded Moses.

32 And the booty, *being* the rest of the prey which the men of war had caught, was six hundred thousand, and seventy thousand, and five thousand sheep,

33 And threescore and twelve thousand beeves,

34 And threescore and one thousand asses,

35 And thirty and two thousand persons

B. C. 1452.

β host of war.

a De. 20. 13.
1 Sa. 15. 3.

b ch. 25. 1..3.

c 2 Pe. 2. 15.
Re. 2. 14.

d ch. 25. 9.

e Ju. 21. 11.

γ a male.

f ch. 18. 8, 19.

g ch. 5. 2.
19. 11, &c.

δ instrument, or, vessel of skins.

h ver. 30.

i ch. 19. 9, 17.

k Le. 11. 25.

ς hand.

η of the captivity.

ο found.

ι Jos. 22. 8.
1 Sa. 30. 24.
Ps. 68. 12.

m Ex. 30. 12, 16.

n Ge. 14. 20.
Jos. 6. 19.
2 Sa. 8. 11, 12
Pr. 3. 9, 10.

κ heave-offering.

ο ver. 30, 47.
ch. 18. 26.

p De. 20. 14.

q ver. 42, 47.

λ or, goats.

r Ex. 30. 16.

s 1 Co. 9. 13, 14

t ch. 3. 7, &c.

u ver. 35.
Jaazer.
ch. 21. 32.

Jos. 13. 25.
2 Sa. 24. 5.
Is. 16. 8, 9.

v Jer. 50. 19.
Mi. 7. 14.

w Ge. 13. 2, 5.
47. 4.

x Is. 15. 2, 4.

in all, of women that had not known man by lying with him.

36 And the half, *which* was the portion of them that went out to war, was in number three hundred thousand, and seven and thirty thousand and five hundred sheep:

37 And the LORD's tribute of the sheep was six hundred and threescore & fifteen.

38 And the beeves *were* thirty and six thousand; of which the LORD's tribute *was* threescore and twelve.

39 And the asses *were* thirty thousand and five hundred; of which the LORD's tribute *was* threescore and one.

40 And the persons *were* sixteen thousand; of which the LORD's tribute *was* thirty and two persons.

41 And Moses gave the tribute, *which* was the LORD's heave-offering, unto Eleazar the priest, as *f* the LORD commanded Moses.

42 And of the children of Israel's half, which Moses divided from the men that warred,

43 (Now the half *that pertained* unto the congregation was three hundred thousand, and thirty thousand, and seven thousand and five hundred sheep,

44 And thirty and six thousand beeves,

45 And thirty thousand asses and five hundred,

46 And sixteen thousand persons,)

47 Even *h* of the children of Israel's half, Moses took one portion of fifty, *both* of man and of beast, and gave them unto the Levites, which kept the charge of the tabernacle of the LORD; as the LORD commanded Moses.

48 And the officers which *were* over thousands of the host, the captains of thousands, and captains of hundreds, came near unto Moses:

49 And they said unto Moses, Thy servants have taken the sum of the men of war which *are* under our *ς* charge, and there lacketh not one man of us.

50 We have therefore brought an oblation for the LORD, what every man hath gotten, *θ* of jewels of gold, chains, and bracelets, rings, ear-rings, and tablets, to make *m* an atonement for our souls before the LORD.

51 And Moses and Eleazar the priest took the gold of them, *even* all wrought jewels.

52 And all the gold of the *κ* offering that they offered up to the LORD, of the captains of thousands, and of the captains of hundreds, was sixteen thousand seven hundred and fifty shekels.

53 (For the men of war had *p* taken spoil, every man for himself.)

54 And Moses and Eleazar the priest took the gold of the captains of thousands and of hundreds, and brought it into the tabernacle of the congregation, for *r* a memorial for the children of Israel before the LORD.

CHAP. XXXII.

NOW the children of Reuben, and the children of Gad, had a very great multitude of cattle: and when they saw the land of Jazer, *u* and the land of *v* Gilead, that, behold, the place *was* a place *w* for cattle;

2 The children of Gad, and the children of Reuben, came and spake unto Moses, and to Eleazar the priest, and unto the princes of the congregation, saying,

3 Ataroth, and Dibon, *x* and Jazer, and

36 וַיִּצְאֵהוּ מִשָּׁה וְאַלְעָזָר הַכֹּהֵן וְכָל־נְשֵׁי־הָעֵדָה
לִקְרֹאתָם אֶל־מַחֲוֶץ לַמַּחֲנֶה׃ וַיִּתְּנָה מִשָּׁה עַל
סִמְנֵי הַחֵיל שְׂרֵי הָאֲלָפִים וְשְׂרֵי הַמֵּאוֹת הַבָּאִים
15 מִצֵּבֵה הַמִּלְחָמָה׃ וַיֹּאמְרוּ אֲלֵיהֶם מִשָּׁה הַדְּוִיּוֹתָם
16 כָּל־נַפְשָׁה׃ הֲזֵה הָשָׂה הָיוּ לִבִּי יִשְׂרָאֵל בְּדַבֵּר
בְּלִעַם לְמַסְרֵמֶעַל בְּיַדְהָ עַל־דְּבַר־פָּעוֹר וַתְּהִי
17 הַמִּצֵּבָה בְּעֵדֵת יְהוָה׃ וַעֲתָה הֲרֵנוּ כְּלֹכֵר בַּמָּחָ
18 וְכָל־אִשָּׁה יָדַעַת אִישׁ לְמִשְׁכַּב זָכָר הָרֹג׃ וְכָל־
הַמָּחָ בְּנָשִׁים אֲשֶׁר לֹא־יָדָעוּ מִשְׁכַּב זָכָר הַחַי
19 לָכֵן׃ וְאַתֶּם חָנוּ מַחֲוֶץ לַמַּחֲנֶה שְׁבַעַת יָמִים
כָּל־הָרֹג נָפֶשׁ וְכָל־נָעַם בַּתָּלַל תִּתְּחַמָּה בְּיָם
20 הַשְּׁלִישִׁי וּבְיָם הַשְּׁבִיעִי אַתֶּם וְשִׁבְכֶם׃ וְכָל־בְּנֵי־
וְכָל־כְּלִיעוֹר וְכָל־מַעֲשֵׂה עֲוֹן וְכָל־כְּלִיעֵץ
21 תִּתְּחַמָּה׃ ס וַיֹּאמְרוּ אֲלֵעָזָר הַכֹּהֵן אֶל־אֲנֹשִׁי
הַצֵּבֵה הַבָּאִים לַמִּלְחָמָה וְזֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר־
22 צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃ אַךְ אֶת־הַהֲרֹג וְאֶת־
הַכֹּסֶף אֶת־הַחֹשֶׁשׁ אֶת־הַפָּחַל אֶת־הַפִּדִיל וְאֶת־
23 הַעֲפָרָה׃ כָּל־דָּבָר אֲשֶׁר־יָבֹא בְּאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בְּאֵשׁ
וְסִדֹּר אֵלָּה בְּכִי נֹדֶה יִתְחַמָּה וְכָל־אִשָּׁר לֹא־יָבֹא
24 בְּאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בְּמִים׃ וְכִבְשֹׁתֶם בְּנִיכֶם בְּיָם
הַשְּׁבִיעִי וְסִדְרֹתָם וְאַחַר תָּבֹאוּ אֶל־הַמַּחֲנֶה׃ ס
25 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ שֵׂא אֶת־רֹאשׁ
26 מַלְאָכֶי הַשִּׁבְעִי בְּאָרֶם וּבַנְּהֻמָּה אִתָּה וְאַלְעָזָר הַכֹּהֵן
27 וְרֹאשֵׁי אֲבוֹת הָעֵדָה׃ וְחִצִּית אֶת־הַמַּלְאָכִים
בֵּין תַּשְׁעֵי הַמִּלְחָמָה הַיּוֹצֵאִים לַצֵּבֵה וּבֵין כָּל־
28 הָעֵדָה׃ וְהִרְמִית מִכֶּסֶּל לַיהוָה מֵאֵת אֲנֹשִׁי הַמִּלְחָמָה
הַיּוֹצֵאִים לַצֵּבֵה אַחַר נֶפֶשׁ מִחַמֵּשׁ הַמֵּאוֹת מִן־
הָאָדָם וּמִן־הַבָּקָר וּמִן־הַחֲמֹרִים וּמִן־הַצֹּאן׃
29 סִמְחִיצֵתָם תִּקְחוּ וְנִתְּחַה לְאַלְעָזָר הַכֹּהֵן הַרוֹמֵת
30 יְהוָה׃ וּמִמְחִיצֵת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל תִּקְחוּ אֶחָד אֶחָד
מִן־הַחֲמִשִּׁים מִן־הָאָדָם מִן־הַבָּקָר מִן־הַחֲמֹרִים
וּמִן־הַצֹּאן מִכָּל־הַנְּהֻמָּה וְנִתְּחַה אִתָּם לְלוֹיִם
שְׂמִירֵי מִשְׁמֶרֶת מִשְׁכַּן יְהוָה׃ וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה וְאַלְעָזָר
32 הַכֹּהֵן כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃ וַיְהִי הַמַּלְאָכִים
יָרְדוּ הַכֵּן אֲשֶׁר בָּזְזוּ עִם הַצֵּבֵה צֹאן שְׁשֵׁר־מֵאוֹת
33 אֵלֶּף וּשְׁבַעִים אֵלֶּף וְחֲמִשָּׁשׁ אֲלָפִים׃ וּבָקָר טַבִּי
34 וּשְׁבַעִים אֵלֶּף׃ וְחֲמֹרִים אֶחָד וְשָׁשִׁים אֵלֶּף׃ וּנְפֶשׁ
35 אָדָם מִן־הַנָּשִׁים אֲשֶׁר לֹא־יָדָעוּ מִשְׁכַּב זָכָר כָּל־

וַיִּצְאֵהוּ מִשָּׁה וְאַלְעָזָר הַכֹּהֵן וְכָל־נְשֵׁי־הָעֵדָה
לִקְרֹאתָם אֶל־מַחֲוֶץ לַמַּחֲנֶה׃ וַיִּתְּנָה מִשָּׁה עַל
סִמְנֵי הַחֵיל שְׂרֵי הָאֲלָפִים וְשְׂרֵי הַמֵּאוֹת הַבָּאִים
מִצֵּבֵה הַמִּלְחָמָה׃ וַיֹּאמְרוּ אֲלֵיהֶם מִשָּׁה הַדְּוִיּוֹתָם
כָּל־נַפְשָׁה׃ הֲזֵה הָשָׂה הָיוּ לִבִּי יִשְׂרָאֵל בְּדַבֵּר
בְּלִעַם לְמַסְרֵמֶעַל בְּיַדְהָ עַל־דְּבַר־פָּעוֹר וַתְּהִי
הַמִּצֵּבָה בְּעֵדֵת יְהוָה׃ וַעֲתָה הֲרֵנוּ כְּלֹכֵר בַּמָּחָ
וְכָל־אִשָּׁה יָדַעַת אִישׁ לְמִשְׁכַּב זָכָר הָרֹג׃ וְכָל־
הַמָּחָ בְּנָשִׁים אֲשֶׁר לֹא־יָדָעוּ מִשְׁכַּב זָכָר הַחַי
לָכֵן׃ וְאַתֶּם חָנוּ מַחֲוֶץ לַמַּחֲנֶה שְׁבַעַת יָמִים
כָּל־הָרֹג נָפֶשׁ וְכָל־נָעַם בַּתָּלַל תִּתְּחַמָּה בְּיָם
הַשְּׁלִישִׁי וּבְיָם הַשְּׁבִיעִי אַתֶּם וְשִׁבְכֶם׃ וְכָל־בְּנֵי־
וְכָל־כְּלִיעוֹר וְכָל־מַעֲשֵׂה עֲוֹן וְכָל־כְּלִיעֵץ
תִּתְּחַמָּה׃ ס וַיֹּאמְרוּ אֲלֵעָזָר הַכֹּהֵן אֶל־אֲנֹשִׁי
הַצֵּבֵה הַבָּאִים לַמִּלְחָמָה וְזֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר־
צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃ אַךְ אֶת־הַהֲרֹג וְאֶת־
הַכֹּסֶף אֶת־הַחֹשֶׁשׁ אֶת־הַפָּחַל אֶת־הַפִּדִיל וְאֶת־
הַעֲפָרָה׃ כָּל־דָּבָר אֲשֶׁר־יָבֹא בְּאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בְּאֵשׁ
וְסִדֹּר אֵלָּה בְּכִי נֹדֶה יִתְחַמָּה וְכָל־אִשָּׁר לֹא־יָבֹא
בְּאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בְּמִים׃ וְכִבְשֹׁתֶם בְּנִיכֶם בְּיָם
הַשְּׁבִיעִי וְסִדְרֹתָם וְאַחַר תָּבֹאוּ אֶל־הַמַּחֲנֶה׃ ס
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ שֵׂא אֶת־רֹאשׁ
מַלְאָכֶי הַשִּׁבְעִי בְּאָרֶם וּבַנְּהֻמָּה אִתָּה וְאַלְעָזָר הַכֹּהֵן
וְרֹאשֵׁי אֲבוֹת הָעֵדָה׃ וְחִצִּית אֶת־הַמַּלְאָכִים
בֵּין תַּשְׁעֵי הַמִּלְחָמָה הַיּוֹצֵאִים לַצֵּבֵה וּבֵין כָּל־
הָעֵדָה׃ וְהִרְמִית מִכֶּסֶּס לַיהוָה מֵאֵת אֲנֹשִׁי הַמִּלְחָמָה
הַיּוֹצֵאִים לַצֵּבֵה אַחַר נֶפֶשׁ מִחַמֵּשׁ הַמֵּאוֹת מִן־
הָאָדָם וּמִן־הַבָּקָר וּמִן־הַחֲמֹרִים וּמִן־הַצֹּאן׃
סִמְחִיצֵתָם תִּקְחוּ וְנִתְּחַה לְאַלְעָזָר הַכֹּהֵן הַרוֹמֵת
יְהוָה׃ וּמִמְחִיצֵת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל תִּקְחוּ אֶחָד אֶחָד
מִן־הַחֲמִשִּׁים מִן־הָאָדָם מִן־הַבָּקָר מִן־הַחֲמֹרִים
וּמִן־הַצֹּאן מִכָּל־הַנְּהֻמָּה וְנִתְּחַה אִתָּם לְלוֹיִם
שְׂמִירֵי מִשְׁמֶרֶת מִשְׁכַּן יְהוָה׃ וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה וְאַלְעָזָר
הַכֹּהֵן כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃ וַיְהִי הַמַּלְאָכִים
יָרְדוּ הַכֵּן אֲשֶׁר בָּזְזוּ עִם הַצֵּבֵה צֹאן שְׁשֵׁר־מֵאוֹת
אֵלֶּף וּשְׁבַעִים אֵלֶּף וְחֲמִשָּׁשׁ אֲלָפִים׃ וּבָקָר טַבִּי
וּשְׁבַעִים אֵלֶּף׃ וְחֲמֹרִים אֶחָד וְשָׁשִׁים אֵלֶּף׃ וּנְפֶשׁ
אָדָם מִן־הַנָּשִׁים אֲשֶׁר לֹא־יָדָעוּ מִשְׁכַּב זָכָר כָּל־

לִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי יְהוָה׃

לִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי יְהוָה׃

לִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי יְהוָה׃

לִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי יְהוָה׃

לִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי יְהוָה׃

לִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי יְהוָה׃

לִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי יְהוָה׃

לִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי יְהוָה׃

לִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי יְהוָה׃

לִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי יְהוָה׃

הַעֲדָה לֵאמֹר׃ עֲשׂוּת וְדִבֵּן וַיַּעַן וַיִּמָּדָה
וַחֲשׁוֹן וְאֶלְעָלָה וְשׁוֹבֵם וְנָבֹן וְבִעֵן׃ הָאָרֶץ אֲשֶׁר
הָיָה יְהוָה לִפְנֵי עַדֹת יִשְׂרָאֵל אֶרֶץ מִקְנֵה הָאֵם
וְלַעֲבָדֶיךָ מִקְנָה׃ ס וַיֹּאמְרוּ אִם־מִצְאֵנוּ
חַן בְּעֵינֶיךָ יִפֹּן אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת לַעֲבָדֶיךָ לְאֻדָּה
אֶל־תַּעֲבֹרֵנּוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְבְנֵי־בְרַךְ
וּלְבְנֵי רָאוּבֵן הָאֲחֵיכֶם יָבֹאוּ לְמַלְחָמָה וְאַתֶּם
תֵּשְׁבוּ סָה׃ וְלָמָּה תִּזְאָזֹן אֶת־לֵב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
מֵעַבֵּר אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־רָצוּ לָהֶם יְהוָה׃ כֹּה
עָשׂוּ אֲבוֹתֵיכֶם בְּשַׁלְחִי אֲתֶם מִקְדָּשׁ בְּרָנָה לְרֵאוֹת
אֶת־הָאָרֶץ׃ וַיַּעֲלֹ עַד־נַחַל אֲשֶׁפּוֹל וַיֵּרָא אֶת־
הָאָרֶץ וַיִּמָּאוּ אֶת־לֵב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְבַלְתִּירָא אֶל־
הָאָרֶץ אֲשֶׁר־רָצוּ לָהֶם יְהוָה׃ וַיַּחֲרֹאֲף יְהוָה
בְּיָמָם הָהֵם וַיִּשְׁבַּע לֵאמֹר׃ אִם־יֵרָאוּ הָעַמִּישִׁים
הָעֹלִים מִמִּצְרַיִם מִן־עֲשָׂרִים שָׁנָה וְכַעֲלָה אֶת־
הָאֲרָמִית אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לַעֲבָרָהּם לִי־חֶק וְלִי־עֶקֶב
כִּי לֹא־מָלְאוּ אֲחֵרִי׃ בָּלִיתִי כָּל־בֶּן־יִשְׂפָה הַקְּנֹזִי
וַיְהוֹשֻׁעַ בֶּן־נֹון כִּי מָלְאוּ אֲחֵרֵי יְהוָה׃ וַיַּחֲרֹאֲף
יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּנָּעַם בְּמִדְבַּר אֲרָבָשִׁים שָׁנָה עַד־
תֵּם כֹּל־יְהוֹדֵי הָעֵשָׂה הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה׃ וַיַּגִּד
קַמְחָם תַּחַת אֲבוֹתֵיכֶם תְּרַבּוּת אֲנָשִׁים חֲסִידִים
לִסְפוֹת עוֹד עַל תְּרוֹן אֶת־יְהוָה אֶל־יִשְׂרָאֵל׃ כִּי
רָשׁוּבִן מֵאֲחֵרָיו וְסָף עוֹד לְהִיחֹד בְּמִדְבַּר
וְשִׁחַתָּם לְכָל־הָעָם הַזֶּה׃ ס וַיַּעֲשׂוּ אֱלֹהֵי
וַיֹּאמְרוּ גֵרֹת צֹאן נִבְנָה לְמִקְנֵי פֹה וְעָרִים
לְשִׁפְנוּ׃ וַאֲנַחְנוּ נַחֲלֹץ חֲשִׁים לִפְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל
עַד אֲשֶׁר אִסְדּוּבֵינָם אֶל־מִקְוָמָם וַיִּשָּׁב מִשְׁפַּחַ
בְּעָרֵי הַמִּדְבָּר מִפְּנֵי יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ׃ לֹא נָשׁוּב אֶל־
בְּתֵנִי עַד הַתְּנַחֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ נַחֲלָתוֹ׃ כִּי
לֹא נִתְּחַל אֲתָם מֵעַבֵּר לִירֵד וְלֵאמֹר כִּי נִבְרָה
נַחֲלָתֵנוּ אֵלֵינוּ מֵעַבֵּר הַיַּרְדֵּן מִזְרָחָה׃ ס
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים מֹשֶׁה אִם־תַּעֲשֹׂיוּ אֶת־הַדָּבָר
הַזֶּה אִם־תַּחֲלֹצוּ לִפְנֵי יְהוָה לְמַלְחָמָה׃ וְעַבְרִי
לָכֶם כִּלְחֹץ אֶת־הַיַּרְדֵּן לִפְנֵי יְהוָה עַד הַיַּרְשִׁי
אֶת־אֲבוֹתֵי מִסְּפִי׃ וְנִכְבְּשָׁה הָאָרֶץ לִפְנֵי יְהוָה
וְאַחַר תֵּשְׁבוּ וְהָיִיתֶם נָהָם מִיְהוָה וּמִיִּשְׂרָאֵל
יְהוָה הָאָרֶץ הַזֹּאת לָכֶם לְאֻדָּה לִפְנֵי יְהוָה׃
וְאִם־לֹא תַעֲשֹׂיוּ כִּן הִנֵּה חֲסִידָתָם לִירֵד יִרְשׁוּ

ס ס ס ס ס
CAP. XXXIII. לב

אֶלָּה מִסְּעֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָצְאוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
לְעֲבָרָתָם בְּעִדְמֹשֶׁה וְאַחֲרָיו׃ וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת־
מוֹצְאֵיהֶם לְמִסְעֵיהֶם עַל־פִּי יְהוָה וְעַלָּה מִסְעֵיהֶם
לְמוֹצְאֵיהֶם׃ וַיִּסְעוּ מִרְעַמְסֵס בְּדוֹדֵשׁ הָרֵאשׁוֹן
בְּחַמְשֵׁה עָשָׂר יוֹם לְדוֹשׁ הָרֵאשׁוֹן מִמִּדְבַּר

Nimrah,^a and Heshbon,^b and Elealeh, and Shebam,^c and Nebo, and Beon,^d

4 *Even* the country^e which the LORD smote before the congregation of Israel, *is* a land for cattle, and thy servants have cattle:

5 Wherefore, said they, if we have found grace in thy sight, let this land be given unto thy servants for a possession, *and* bring us not over Jordan.

6 And Moses said unto ye children of Gad and to the children of Reuben, Shall your brethren go to war, and shall ye sit here?

7 And wherefore β discourage ye the heart of the children of Israel from going over into the land which the LORD hath given them?

8 Thus did your fathers, when i I sent them from Kadesh-barnea to see the land.

9 For when they went up unto the valley of Eshcol, and saw the land, they discouraged the heart of the children of Israel, that they should not go into the land which the LORD had given them.

10 And^k the LORD's anger was kindled the same time, and he sware, saying,

11 Surely none of the men that came up out of Egypt, from twenty years old and upward, shall see the land which I sware unto Abraham, unto Isaac, and unto Jacob; because^l they have γ not wholly followed me;

12 Save Caleb the son of Jephunneh the Kenezite, and Joshua the son of Nun; for they have wholly followed the LORD.

13 And the LORD's anger was kindled against Israel, and he made them^o wander in the wilderness forty years, until^p all the generation that had done evil in the sight of the LORD was consumed.

14 And, behold, ye are risen up in your fathers' stead, an increase^q of sinful men, to augment^r yet the fierce anger of the LORD toward Israel.

15 For if^s ye turn away from after him, he will yet again leave^t them in the wilderness; and ye shall destroy all this people.

16 And they came near unto him, and said, We will build sheep-folds here for our cattle, and cities for our little ones;

17 But we^u ourselves will be ready armed before the children of Israel, until we have brought them unto their place: and our little ones shall dwell in the fenced cities, because of the inhabitants of the land.

18 We^v will not return unto our houses, until the children of Israel have inherited every man his inheritance:

19 For we will not inherit with them on yonder side Jordan, or forward; because^w our inheritance is fallen to us on this side Jordan eastward.

20 And^x Moses said unto them, If ye will do this thing, if ye will go armed before the LORD to war,

21 And will go all of you armed over Jordan before the LORD, until he hath driven out his enemies from before him,

22 And the land be subdued^y before the LORD; then afterward^z ye shall return, and be guiltless before the LORD, and before Israel; and this land shall be your possession before the LORD.

23 But if ye will not do so, behold, ye have sinned against the LORD: and be sure your sin^{aa} will find you out.

24 Build^{ab} you cities for your little ones, and folds for your sheep; and do that which hath proceeded out of your mouth.

B. C. 1452.

a ver. 36.

Beth-nimrah.

b Ju. 11. 26.

c ver. 38.

Shibmah.

d ver. 38.

Baal-meon.

e Jos. 1. 13, 14.

f ch. 21. 24, 34.

g Jos. 4. 12.

β break.

Ac. 21. 13.

i ver. 20.

h ch. 13. 3. 26.

De. 1. 22.

ch. 14. 11, 29.

De. 1. 35.

l ch. 14. 24, 30.

Jos. 14. 8, 9.

γ fulfilled.

after me.

m De. 3. 12. 17.

29. 8.

Jos. 12. 6.

n ch. 21. 24, 33.

o ch. 14. 33. 35.

p ch. 26. 64, 65.

1 Co. 10. 5.

He. 3. 16. 19.

q Ps. 78. 57.

r Ne. 13. 18.

Is. 65. 6, 7.

s ch. 33. 45, 46.

t De. 2. 36.

u ver. 1, 3.

Jaser.

v De. 30. 17.

Jos. 22. 16,

18.

2 Ch. 7. 19.

15. 2.

w ch. 14. 35.

x ver. 8.

Nimrah.

y ver. 24.

z ch. 21. 27.

a Is. 46. 1.

b ch. 22. 41.

c Jos. 4. 12, 13.

δ they called

by names

the names

of the cities.

d See ver. 3.

Ex. 23. 13.

Jos. 23. 7.

e Jos. 22. 4.

f Jos. 13. 29. 31

g ver. 33.

Jos. 13. 8.

h Ju. 10. 4.

i De. 3. 18, &c.

Jos. 1. 14, &c.

4. 12, 13.

k Jos. 18. 1.

l Jos. 22. 4, 9.

m Ex. 12. 37.

n Ge. 4. 7.

44. 16.

Ps. 90. 8.

139. 11.

Pr. 13. 21.

Is. 59. 12.

1 Co. 4. 5.

o Ex. 13. 4.

p ver. 16, 34.

&c.

q Ex. 14. 8.

25 And the children of Gad and the children of Reuben spake unto Moses, saying, Thy^o servants will do as my lord commandeth.

26 Our little ones, our wives, our flocks, and all our cattle, shall be there in the cities of Gilead;

27 But^s thy servants will pass over, every man armed for war, before the LORD to battle, as my lord saith.

28 So concerning them Moses commanded Eleazar the priest, and Joshua the son of Nun, and the chief fathers of the tribes of the children of Israel:

29 And^k Moses said unto them, If the children of Gad and the children of Reuben will pass with you over Jordan, every man armed to battle, before the LORD, and the land shall be subdued before you, then ye shall give them the land of Gilead for a possession:

30 But if they will not pass over with you armed, they shall have possessions among you in the land of Canaan.

31 And the children of Gad and the children of Reuben answered, saying, As the LORD hath said unto thy servants, so will we do.

32 We will pass over armed before the LORD into the land of Canaan, that the possession of our inheritance on this side Jordan may be ours.

33 And^m Moses gave unto them, *even* to the children of Gad, and to the children of Reuben, and unto half the tribe of Manasseh the son of Joseph,ⁿ the kingdom of Sihon king of the Amorites, and the kingdom of Og king of Bashan, the land, with the cities thereof in the coasts, *even* the cities of the country round about.

34 And the children of Gad built Dibon,^o and Ataroth, and Aroer,^p

35 And Atroth, Shophan, and^q Jaazer, and Jogbehah,

36 And Beth-nimrah,^r and Beth-haran, fenced^s cities; and folds for sheep.

37 And the children of Reuben built Heshbon,^t and Elealeh, and Kirjathaim,

38 And Nebo,^u and Baal-meon,^v (their names being changed,) and Shibmah: and δ gave other^w names unto the cities which they builded.

39 And the children of Machir, the son of Manasseh, went to Gilead, and took it, and dispossessed the Amorite which was in it.

40 And Moses gave Gilead^x unto Machir the son of Manasseh; and he dwelt therein.

41 And Jair, the son of Manasseh, went and took the small towns thereof, and called them Havoth-jair.^y

42 And Nobah went and took Kenath, and the villages thereof, and called it Nobah, after his own name.

CHAP. XXXIII.

THESE are the journeys of the children of Israel, which went forth out of the land of Egypt with their armies, under the hand of Moses and Aaron.

2 And Moses wrote their goings out according to their journeys, by the commandment of the LORD: & these are their journeys according to their goings out.

3 And they departed^m from Rameses in the first month, on the fifteenth^o day of the first month: on the morrow after the passover the children of Israel went out with^q an high hand in the sight of all the Egyptians.

4 For the Egyptians buried all *their* first-born, which ^b the LORD had smitten among them: upon their gods ^c also the LORD executed judgments.

5 And the children of Israel removed from ^a Rameses, and pitched in Succoth.

6 And ^e they departed from Succoth, and pitched in Etham, which *is* in the edge of the wilderness.

7 And ^h they removed from Etham, and turned again unto Pi-hahiroth, which *is* before Baal-zephon: and they pitched before Migdol.

8 And they departed from before Pi-hahiroth, and passed ^k through the midst of the sea into the wilderness, and went three days' journey in the wilderness of Etham, and pitched in Marah.

9 And they removed from Marah, and came^l unto Elim: and in Elim *were* twelve fountains of water, and threescore and ten palm-trees; and they pitched there.

10 And they removed from Elim, and encamped by the Red sea.

11 And ^o they removed from the Red sea, and encamped in the wilderness of Sin.

12 And they took their journey out of the wilderness of Sin, and encamped in Dophkah.

13 And they departed from Dophkah, and encamped in Alush.

14 And they removed from Alush, and encamped^t at Rephidim, where was no water for the people to drink.

15 And they departed from Rephidim, and pitched in the wilderness^v of Sinai.

16 And they removed from the desert of Sinai, and pitched at ^y Kibroth-hattaavah.^w

17 And they departed from Kibroth-hattaavah, and ^y encamped at Hazeroth.

18 And they departed from Hazeroth, and pitched in Rithmah.^z

19 And they departed from Rithmah, and pitched at Rimmon-parez.

20 And they departed from Rimmon-parez, and pitched in Libnah.

21 And they removed from Libnah, and pitched at Rissah.

22 And they journeyed from Rissah, and pitched in Kehelathah.

23 And they went from Kehelathah, and pitched in mount Shapher.

24 And they removed from mount Shapher, and encamped in Haradah.

25 And they removed from Haradah, and pitched in Makheloth.

26 And they removed from Makheloth, and encamped at Tahath.

27 And they departed from Tahath, and pitched at Tarah.

28 And they removed from Tarah, and pitched in Mithcah.

29 And they went from Mithcah, and pitched in Hashmonah.

30 And they departed from Hashmonah, and encamped at Moseroth.^e

31 And they departed from Moseroth, and pitched in Bene-jaakan.

32 And they removed from Bene-jaakan,^f and encamped at Hor-hagidgad.^g

33 And they went from Hor-hagidgad, and pitched in Jotbathah.^h

34 And they removed from Jotbathah, and encamped at Ebronah.

35 And they departed from Ebronah, andⁱ encamped at Ezion-gaber.

36 And they removed from Ezion-gaber,

B. C. 1452.

a ch. 20. 1.

27. 14.

b Ex. 12. 29.

c Ex. 12. 12.

18. 11.

Is. 19. 1.

Re. 12. 7. 9.

d ch. 20. 22. 23.

21. 4.

e Ex. 12. 37.

f ch. 20. 25. 28.

De. 10. 6.

32. 50.

g Ex. 13. 20.

h Ex. 14. 2. 9.

i ch. 21. 1. & c.

k Ex. 14. 22.

15. 22. 23.

l Ex. 15. 27.

m ch. 21. 4.

n ch. 21. 10.

o Ex. 16. 1.

β or, *heaps*

of *Abarim*.

p ch. 21. 11.

q ch. 32. 34.

r Je. 48. 22.

Eze. 6. 14.

s De. 32. 49.

t Ex. 17. 1.

19. 2.

u ch. 22. 1.

v Ex. 16. 1.

19. 1, 2.

γ *that is, the*

graves of

lust.

δ *or, the*

plains of

Shittim.

w ch. 11. 34.

x ch. 25. 1.

Jos. 2. 1.

y ch. 11. 35.

z ch. 12. 16.

a De. 9. 1.

Jos. 3. 17.

b Ex. 23. 24. 33.

34. 13.

De. 7. 2. 5.

12. 5.

Jos. 11. 11.

Ju. 2. 2.

c ch. 26. 53. 55.

ζ *multiply*

his inheritance.

η *diminish*

his inheritance.

d Ex. 23. 33.

Jos. 23. 12.

13.

Ju. 1. 21. 36.

Ps. 106. 34.

36.

Eze. 28. 24.

e De. 10. 6.

Mosera.

f 1 Ch. 1. 42.

g De. 10. 7.

Gudgodah.

h De. 10. 7.

Jotbath.

i De. 2. 8.

1 Ki. 9. 26.

Ezion-gaber.

1 Ki. 22. 43.

and pitched in the wilderness^a of Zin, which *is* Kadesh.

37 And^d they removed from Kadesh, and pitched in mount Hor, in the edge of the land of Edom.

38 And^f Aaron the priest went up into mount Hor, at the commandment of the LORD, and died there, in the fortieth year after the children of Israel were come out of the land of Egypt, in the *first* day of the fifth month.

39 And Aaron *was* an hundred and twenty and three years old when he died in mount Hor.

40 And king Arad^h the Canaanite, which dwelt in the south, in the land of Canaan, heard of the coming of the children of Israel.

41 And they departed from mount Hor,^m and pitched in Zalmonah.

42 And they departed from Zalmonah, and pitched in Punon.

43 And they departed from Punon, and pitched in Oboth.ⁿ

44 And they departed from Oboth, and pitched in β Ije-abarim,^p in the border of Moab.

45 And they departed from Iim, and pitched in Dibon-gad.^q

46 And they removed from Dibon-gad, and encamped in Almon-diblathaim.^r

47 And they removed from Almon-diblathaim, and^s pitched in the mountains of Abarim, before Nebo.

48 And they departed from the mountains of Abarim,^u and pitched in the plains of Moab, by Jordan *near* Jericho.

49 And they pitched by Jordan, from Beth-jesimoth, *even* unto δ Abel-shittim in ^z the plains of Moab.

50 And the LORD spake unto Moses in the plains of Moab by Jordan *near* Jericho, saying,

51 Speak unto the children of Israel, and say unto them, When^a ye are passed over Jordan, into the land of Canaan;

52 Then^b ye shall drive out all the inhabitants of the land from before you, and destroy all their pictures, and destroy all their molten images, and quite pluck down all their high places:

53 And ye shall dispossess the *inhabitants* of the land, and dwell therein: for I have given you the land to possess it.

54 And^c ye shall divide the land by lot for an inheritance among your families; and to the more ye shall ζ give the more inheritance, and to the fewer ye shall give η the less inheritance: every man's *inheritance* shall be in the place where his lot falleth; according to the tribes of your fathers ye shall inherit.

55 But^d if ye will not drive out the inhabitants of the land from before you; then it shall come to pass, that those which ye let remain of them *shall* be pricks in your eyes, and thorns in your sides, and shall vex you in the land wherein ye dwell.

56 Moreover, it shall come to pass, *that* I shall do unto you, as I thought to do unto them.

CHAP. XXXIV.

AND^e LORD spake unto Moses, saying, 2 Command the children of Israel, and say unto them, When ye come into the land of Canaan, (this is the land that shall fall unto you for an inheritance, *even* the land of Canaan, with the coasts thereof.)

הַפֶּסַח יֵצְאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּיָד רָמָה לַעֲנִי כָל־
 4 מִצְרַיִם׃ וּמִצְרַיִם מִקְבְּרֵי אֵל אֲשֶׁר הָפָה יְהוָה
 בָּהֶם כִּלְבָנוֹר וּבִאלֹהֵיהֶם עָשָׂה יְהוָה שְׁפָטִים׃
 5 וַיִּסְעוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מִרַעַמְסֶס וַיְהִי בִסְכֶת׃ וַיִּסְעוּ
 6 מִסְכֶת וַיְהִי בְּאַתָם אֲשֶׁר בְּקֶדֶה הַמִּדְבָּר׃
 7 וַיִּסְעוּ מֵאַתָם וַיָּשֻׁב עַל־פִּי הַחִירֹת אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי
 8 בַעַל צִפּוֹן וַיְהִי לִפְנֵי מִדְּבָר׃ וַיִּסְעוּ מִפְּנֵי
 9 הַחִירֹת וַיַּעֲבְדוּ בְּחֻדְוֵיהֶם הַמִּדְבָּרָה וּלְאֵלֵי הָרָקִי
 10 שִׁלְשֹׁת יָמִים בְּמִדְבָּר אֹתָם וַיְהִי בְּמִדְבָּר׃ וַיִּסְעוּ
 11 מִמִּדְבָּר וַיָּבֹאוּ אֶל־מִדְבָּר שִׁתִּים עֶשְׂרֵה עֵינֹת
 12 מֵיָם וּשְׁבָעִים חֲמִשִּׁים וַיְהִי־שָׁם׃ וַיִּסְעוּ מֵאֵילָם
 13 וַיְהִי עַל־יַם־סוּף׃ וַיִּסְעוּ מִיַּם־סוּף וַיְהִי בְּמִדְבָּר־סִין׃
 14 וַיִּסְעוּ מִבְּרֶסְקָה וַיְהִי בְּאֵלוֹשׁ׃ וַיִּסְעוּ מֵאֵלוֹשׁ
 15 וַיְהִי בְּרַפְרִים וְלֹא־הָיָה שָׁם מֵיָם לָעַם לִשְׁתֹּת׃
 16 וַיִּסְעוּ מִרַפְרִים וַיְהִי בְּמִדְבָּר סִינִי׃ וַיִּסְעוּ
 17 מִמִּדְבָּר סִינִי וַיְהִי בְּקִנְרֹת הַקָּאֹדֶה׃ וַיִּסְעוּ
 18 מִקִּנְרֹת הַקָּאֹדֶה וַיְהִי בְּחֶצְרוֹת׃ וַיִּסְעוּ מִחֶצְרוֹת
 19 וַיְהִי בְּרַחֲמָה׃ וַיִּסְעוּ מִרַחֲמָה וַיְהִי בְּרִמֹן
 20 פָּרָץ׃ וַיִּסְעוּ מִרִמֹן פָּרָץ וַיְהִי בְּלִבְנָה׃ וַיִּסְעוּ
 21 מִלִּבְנָה וַיְהִי בְּרֶסֶה׃ וַיִּסְעוּ מִרֶסֶה וַיְהִי
 22 בְּקֶהֱלֹתָה׃ וַיִּסְעוּ מִקֶּהֱלֹתָה וַיְהִי בְּחֶרֶשׁ־שָׁמֶר׃
 23 וַיִּסְעוּ מִחֶרֶשׁ־שָׁמֶר וַיְהִי בְּחֻדְדָה׃ וַיִּסְעוּ מִחֻדְדָה
 24 וַיְהִי בְּמִקְהֵלֹת׃ וַיִּסְעוּ מִמִּקְהֵלֹת וַיְהִי
 25 בְּחֶחֱת׃ וַיִּסְעוּ מִחֶחֱת וַיְהִי בְּחֶרֶח׃ וַיִּסְעוּ
 26 מִחֶרֶח וַיְהִי בְּמִתְקָה׃ וַיִּסְעוּ מִמִּתְקָה וַיְהִי
 27 בְּחֻשְׁמִנָה׃ וַיִּסְעוּ מִחֻשְׁמִנָה וַיְהִי בְּמִסְרוֹת׃
 28 וַיִּסְעוּ מִמִּסְרוֹת וַיְהִי בְּבִי־עֶקֶן׃ וַיִּסְעוּ מִבְּנֵי
 29 יַעֲקֹן וַיְהִי בְּדֹר הַדְּרֹךְ׃ וַיִּסְעוּ מִדֹּר הַדְּרֹךְ
 30 וַיְהִי בְּשִׁטְחֹדָה׃ וַיִּסְעוּ מִשִּׁטְחֹדָה וַיְהִי
 31 בְּעֵבְרָה׃ וַיִּסְעוּ מִעֵבְרָה וַיְהִי בְּעֵצֵי־זָרַר׃
 32 וַיִּסְעוּ מִעֵצֵי־זָרַר וַיְהִי בְּמִדְבָּר־צֶן הַיָּדֵשׁ׃
 33 וַיִּסְעוּ מִדֶּשׁ וַיְהִי בְּדֹר הַדְּרֹךְ בְּקֶדֶה אֶרֶץ
 34 אֲדוֹם׃ וַעֲלֵי אֶרְוֵן הַכֹּהֵן אֶל־דֹּר הָרֶקֶת עַל־פִּי

יְהוָה וַיָּמָת שָׁם בְּשִׁנַּת הָאָרְבָּעִים לַצֵּאת בְּנֵי־
 יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּדֹרֹשׁ הַחֲמִישִׁי בְּאֶחָד
 לַחֹדֶשׁ׃ וְאַרְבֹּן בֶּן־שִׁלֵּשׁ וְעֶשְׂרִים וּמֵאֹת שָׁנָה
 בְּמָתוֹ בְּדֹר הָרֶקֶת׃ ס וַיִּשְׁמַע הַכֹּהֵן־עֲלֵי
 מִדְּבָר עֲדֹה וְהוֹאֲשִׁיב בְּנָגֵב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן בְּבֹא בְנֵי
 יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּסְעוּ מִדֹּר הָרֶקֶת וַיְהִי בְּצִלְמֹדָה׃
 וַיִּסְעוּ מִצִּלְמֹדָה וַיְהִי בְּסוּפִין׃ וַיִּסְעוּ מִסוּפִין
 וַיְהִי בְּאַבְתָּ׃ וַיִּסְעוּ מֵאַבְתָּ וַיְהִי בְּעֵי־
 הַעֲבָרִים בְּנָגֵל מוֹאָב׃ וַיִּסְעוּ מֵעֵי־וַיְהִי
 בְּרִיבִין כָּד׃ וַיִּסְעוּ מִרִיבִין כָּד וַיְהִי בְּעֵלְמֹן
 דְּבִלְחִימָה׃ וַיִּסְעוּ מֵעֵלְמֹן דְּבִלְחִימָה וַיְהִי
 וַיְהִי בְּעֵרְבָת מוֹאָב עַל יַרְדֵּן יַרְחוֹ׃ וַיְהִי
 עַל־יַרְדֵּן מִבְּנֵי הַיִּשְׁמֹעַל עַד אֶבֶל הַשְּׁפִיטִים בְּעֵרְבַת
 מוֹאָב׃ ס וַיִּדְבֹּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּעֵרְבַת
 מוֹאָב עַל־יַרְדֵּן יַרְחוֹ לֵאמֹר׃ דָּבָר אֶל־בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כִּי אֲתֵם עֲבָרִים אֶרֶץ־
 הַיַּרְדֵּן אֶל־אֶרֶץ כְּנָעַן׃ וְהוֹרִשְׁתֶּם אֶת־כָּל־יֹשְׁבֵיהָ
 הָאֶרֶץ מִפְּנֵיכֶם וְאִבְדֹתֶם אֶת־כָּל־מִשְׁפְּחֹתֶיכֶם וְאֵת
 כָּל־צִלְמֵי מִסְכֹּתֶיכֶם הַאֲבֹדִי וְאֵת כָּל־בְּמֹתֶיכֶם
 תִּשְׁמָדוּ׃ וְהוֹרִשְׁתֶּם אֶת־הָאֶרֶץ וּשְׁבַתֶּם־בָּהּ
 כִּי לָכֶם נָתַתִּי אֶת־הָאֶרֶץ לְרִשְׁתָּהּ אֹתָהּ׃
 וְהִתְנַחֲלֹתֶם אֶת־הָאֶרֶץ בְּגוֹרָל לְמִשְׁפְּחוֹתֵיכֶם
 לְכָל חֲרָבִי אֶת־נַחֲלֹתִי וְלִמְעַשְׂל הַמַּעֲשִׂי אֶת־
 נַחֲלֹתִי אֶל־אֲשֶׁר־יֵצֵא לִי שְׁמִי הַגּוֹרָל לִי יְהִי
 לְמַעֲוֹת אֲבֹתֵיכֶם תִּתְנַחֲלוּ׃ וְאִם לֹא תוֹרִישׁוּ אֶת־
 יֹשְׁבֵי הָאֶרֶץ מִפְּנֵיכֶם וְהָיָה אֲשֶׁר תוֹתִירוּ מֵהֶם
 לְשִׁפִּים בְּעֵינֵיכֶם וּלְצִיּוֹנִים בְּצִדֵּיכֶם וְצָרְרוּ אֹתְכֶם
 עַל־הָאֶרֶץ אֲשֶׁר אֲתֵם יֹשְׁבִים בָּהּ׃ וְהָיָה כְּאֲשֶׁר
 דִּמְיָתִי לַעֲשׂוֹת לָהֶם אֲעֲשֶׂה לָכֶם׃ ס

CAP. XXXIV. ד

וַיִּדְבֹּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ צִוּ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כִּי אֲתֵם בָּאִים אֶל־הָאֶרֶץ כְּנָעַן
 וְאֵת הָאֶרֶץ אֲשֶׁר תִּפְּל לָכֶם בְּנַחֲלָה אֶרֶץ כְּנָעַן

עון: ולמטה בני ראשון נשיא אחיהוד בן
שלימי: ולמטה בני נפתלי נשיא פחדאל בן
עמיהוד: אלה אשר ציה יהודה לנחל את בני
ישראל בארץ כנען: פ

CAP. XXXV. לה

ויבן יהודה אל משה בערבת מואב על ירדן
ירחו לאמר: צר את בני ישראל ונתנו
ללויים מנחלת אבותם ערים לשבת ומגיש
לערים סביבתיהם תתנו ללויים: והיו הערים
להם לשבת ומגישיהם יהיו לנחמתם
ולחלשם ולכל חיתם: ומגיש הערים אשר
תתנו ללויים מקיר העיר וחוצה אלף אמה
סביב: ומחלם מחוץ לעיר את פאת קדמה
אלפים באמה ואת פאת נגב אלפים באמה
ואת פאת ים אלפים באמה ואת פאת צפון
אלפים באמה והעיר בהנוק זה יהיה להם
מגיש הערים: ואת הערים אשר תתנו ללויים
אח לשערי המקלט אשר תתנו להם שמה
הרצח ועליהם תתנו ארבעים ושתים עיר:
פל הערים אשר תתנו ללויים ארבעים ושמנה
עיר אחת: ואת מגישיהן: והערים אשר תתנו
מאחזות בני ישראל מאת דרוב תרבו ומאת
המעט ממעטו איש פני נחלתו אשר ינחלו
יתנו מערי ללויים: פ

לנחלתה: והיה להם פאת נגב ממדבר צן על
יר אדום ויהיה להם גבול נגב מקצה יסדהמלח
קדמה: ונסב להם הגבול מנגב למעלה
עקבים ועבר צנה ויהיו תוצאותיו מנגב לקדש
ברנע ויצא חצראר ועבר עצמנה: ונסב
הגבול מצמון נחלה מצרים והיו תוצאותיו
היממה: וגבול ים יהיה להם הים הגדול וגבול
יהיה להם גבול ים: ויהיה להם גבול
צפון מן הים הגדול תתני להם הר הקדש: מחוץ
הר התנאי לבא חמת והיו תוצאות הגבול צדדה:
9 ויצא הגבול ופניה והיו תוצאותיו חצר עין זה
יהיה להם גבול צפון: ותוצאותם להם לגבול
קדמה מחצר עין שפמה: וירד הגבול משפם
הרנלה מקדם לעין וירד הגבול וקדמה על פתח
ים צנרת קדמה: וירד הגבול ההרניה והיו
תוצאותיו ים המלח ואת קהלה להם הארץ
לנחלתה סביב: ויצו משה את בני ישראל
לאמר זאת הארץ אשר תנחלו אתה בני ישראל
אשר ציה יהודה לתת לתשעת המפות והצי
14 המפה: כי לקחו משה בני הראובלי לבית
אבתם ומשה בני גדו לבית אבתם והצי מפה
15 מלשה לקחו גדולתם: שני המפות והצי המפה
לקחו גדולתם מעבר לירדן ירחו קדמה
מורקה: פ

ויבן יהודה אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל
ואמרת אליהם כי אתם עברים את הירדן ארצה
כנען: והקדיתם להם ערים שנים עיר מקלט תהיה
להם וגם שפחה רצח מכה נפש בשגגה: והיו
להם הערים למקלט מנאל ולא ימות הרצח עד
עמרו לפני השדה למשפט: והערים אשר
תתנו לשערי מקלט תהיה להם: אחי שלש
הערים תתנו מעבר לירדן ואת שלש הערים
תתנו בארץ כנען עיר מקלט תהיה: לבני
ישראל ולנח ולחושב תוכלם תהיה שש הערים
האלה למקלט לנים שפחה פל מכה נפש בשגגה:

16 ויבן יהודה אל משה לאמר: אלה שמות
האנשים אשר ינחלו להם את הארץ אלעזר
17 הכהן ויהושע בן נון: ונשיא אחד נשיא אחד
18 ממטה תקחו לנחל את הארץ: ואלה שמות
19 האנשים למטה יהודה פלב בריספה: ולמטה
20 בני שמעון שמואל בן עמיהוד: למטה בנימין
21 אליהו בן פסלון: ולמטה בני גד נשיא בן
22 גלי: לבני יוסף למטה בני מנשה נשיא בנימין
23 בן אשר: ולמטה בני אשר נשיא קמאל בן
24 ששמן: ולמטה בני יובאל נשיא אליצמן בן
25 פרנח: ולמטה בני יששכר נשיא פלטיאל בן

3 Then^a your south quarter shall be from the wilderness of Zin, along by the coast of Edom; and your south border shall be the outmost coast of the salt sea^b eastward.

4 And your border shall turn from the south to the ascent of Akkrabbim, and pass on to Zin: and the going forth thereof shall be from the south to^d Kadesh-barnea, and shall go on to Hazar-addar, and pass on to Azmon.

5 And the border shall fetch a compass from Azmon unto the river of Egypt,^e and the goings out of it shall be at the sea.

6 And as for the western border, ye shall even have the great sea for a border: this shall be your west border.

7 And this shall be your north border: from the great sea ye shall point out for you mount^f Hor:

8 From mount Hor ye shall point out your border unto the entrance of Hamath:^h and the goings forth of the border shall be toⁱ Zedad:

9 And the border shall go on to Ziphron, and the goings out of it shall be at Hazar-enan:ⁱ this shall be your north border.

10 And ye shall point out your east border from Hazar-enan to Shepham:

11 And the coast shall go down from Shepham to Riblah,^m on the east side of Ain; and the border shall descend, and shall reach unto the β side of the sea of Chinnerethⁿ eastward.

12 And the border shall go down to Jordan, and the goings out of it shall be at the salt sea: this shall be your land, with the coasts thereof round about.

13 And Moses commanded the children of Israel, saying, This is the land which ye shall inherit by lot,^p which the LORD commanded to give unto the nine tribes, and to the half tribe:

14 For^q the tribe of the children of Reuben according to the house of their fathers, and the tribe of the children of Gad according to the house of their fathers, have received their inheritance; and half the tribe of Manasseh have received their inheritance:

15 The two tribes and the half tribe have received their inheritance on this side Jordan near Jericho eastward, toward the sun-rising.

16 And ye^r LORD spake unto Moses, saying,

17 These are the names of the men which shall divide the land unto you; ^v Eleazar the priest, and Joshua the son of Nun.

18 And ye shall take one prince^x of every tribe, to divide the land by inheritance.

19 And the names of the men are these: of the tribe of Judah, Caleb the son of Jephunneh.

20 And of the tribe of the children of Simeon, Shemuel the son of Ammihud.

21 Of the tribe of Benjamin, Elidad the son of Chislon.

22 And the prince of the tribe of the children of Dan, Bukki the son of Jogli.

23 The prince of the children of Joseph, for the tribe of the children of Manasseh, Hanniel the son of Ephod.

24 And the prince of the tribe of the children of Ephraim, Kemuel the son of Shiphtan.

25 And the prince of the tribe of the children of Zebulun, Elizaphan the son of Parnach.

26 And the prince of the tribe of the chil-

B. C. 1452.

a Jos. 15. 1, &c
Eze. 47. 13, &c.

b Ge. 14. 3.

c ver. 18.

d ch. 13. 26.
32. 8.

e Ge. 15. 18.
1 Ki. 8. 65.
Is. 27. 12.

f Jos. 14. 3, 4.
21. 2, &c.
Eze. 45. 1, &c.
48. 8, &c.

g ch. 33. 37.

h ch. 13. 21.
2 Ki. 14. 25.
Eze. 47. 16.

i Eze. 47. 15.

k 2 Ch. 11. 14.

l Eze. 47. 17.

m 2 Ki. 23. 33.
Je. 39. 5, 6.

β shoulder.

n De. 3. 17.
Jos. 11. 2.
19. 35.
Lu. 5. 1.

o ver. 13, 14.
De. 44. 43.
Jos. 20. 2. 9.
21. 3, 13, &c.

Ps. 62. 7, 8.
He. 6. 18.

p ver. 1.
Jos. 14. 2.

q above them
ye shall
give.

q ch. 32. 33.

r Jos. 21. 41.

s Jos. 21. 3.

t ch. 26. 54.

8 they inher-
it.

u De. 19. 2.
Jos. 20. 2.

v Jos. 14. 1.
19. 51.

w Ex. 21. 13.

x ch. 1. 4. 16.

y by error.

y De. 19. 6.
Jos. 20. 3. 6.

z ver. 6.

a De. 4. 41.

Jos. 20. 8.

b ch. 15. 16.
De. 24. 22.

c Ex. 21. 12. 14.
Le. 24. 17.
De. 19. 11, 12.

dren of Issachar, Paltiel the son of Azzan.

27 And the prince of the tribe of the children of Asher, Ahihud the son of Shelomi.

28 And the prince of the tribe of the children of Naphtali, Pedahel the son of Ammihud.

29 These^o are they whom the LORD commanded to divide the inheritance unto the children of Israel in the land of Canaan.

CHAP. XXXV.

AND the LORD spake unto Moses in the plains of Moab, by Jordan near Jericho, saying,

2 Command^q the children of Israel, that they give unto the Levites, of the inheritance of their possession, cities to dwell in; and ye shall give also unto the Levites suburbs for the cities round about them.

3 And the cities shall they have to dwell in; and the suburbs of them shall be for their cattle, and for their goods, and for all their beasts.

4 And the suburbs^r of the cities, which ye shall give unto the Levites, shall reach from the wall of the city and outward, a thousand cubits round about.

5 And ye shall measure from without the city on the east side two thousand cubits, and on the south side two thousand cubits, and on the west side two thousand cubits, and on the north side two thousand cubits; and the city shall be in the midst: this shall be to them the suburbs of the cities.

6 And among the cities which ye shall give unto the Levites, there shall be six cities^s for refuge, which ye shall appoint for the man-slayer, that he may flee thither: and γ to them ye shall add forty and two cities.

7 So all the cities which ye shall give to the Levites shall be forty and eight^t cities: them shall ye give with their suburbs.

8 And the cities which ye shall give shall be of the possession^u of the children of Israel: from^v them that have many ye shall give many; but from them that have few ye shall give few: every one shall give of his cities unto the Levites, according to his inheritance which δ he inheriteth.

9 And the LORD spake unto Moses, saying,

10 Speak unto the children of Israel, and say unto them, When^w ye be come over Jordan into the land of Canaan;

11 Then^x ye shall appoint you cities to be cities of refuge for you; that the slayer may flee thither, which killeth any person at ζ unawares.

12 And they shall be unto you cities for refuge from the avenger;^y that the man-slayer die not, until he stand before the congregation in judgment.

13 And of these cities which ye shall give, six^z cities shall ye have for refuge.

14 Ye shall give three^a cities on this side Jordan, and three cities shall ye give in the land of Canaan, which shall be cities of refuge.

15 These six cities shall be a refuge, both for the children of Israel, and for the stranger,^b and for the sojourner among them; that every one that killeth any person unawares may flee thither.

16 And^c if he smite him with an instrument of iron so that he die, he is a murderer: the murderer shall surely be

put to death.

17 And if he smite him β with throwing a stone, wherewith he may die, and he die, he *is* a murderer: the murderer shall surely be put to death.

18 Or if he smite him with an hand-weapon of wood, wherewith he may die, and he die, he *is* a murderer: the murderer shall surely be put to death.

19 The ϵ revenger of blood himself shall slay the murderer: when he meeteth him, he shall slay him.

20 But if he thrust him of hatred, ϵ or hurl at him by laying δ of wait, that he die;

21 Or in enmity smite him with his hand, that he die; he that smote him shall surely be put to death; for he *is* a murderer: the revenger of blood shall slay the murderer, when he meeteth him.

22 But if he thrust him suddenly without enmity, or have cast upon him any thing without laying of wait,

23 Or with any stone, wherewith a man may die, seeing him not, and cast it upon him, that he die, and was not his enemy, neither sought his harm;

24 Then the congregation δ shall judge between the slayer and the revenger of blood according to these judgments:

25 And the congregation shall deliver the slayer out of the hand of the revenger of blood, and the congregation shall restore him to the city of his refuge, whither he was fled: and he shall abide in it unto the death of the high priest, which was anointed δ with the holy oil.

26 But if the slayer shall at any time come without the border of the city of his refuge, whither he was fled;

27 And the revenger of blood find him without the borders of the city of his refuge, and the revenger of blood kill the slayer; ζ he shall not be guilty of blood;

28 Because he should have remained in the city of his refuge until the death of the high priest; but after the death of the high priest the slayer shall return into the land of his possession.

29 So these things shall be for a statute of ρ judgment unto you, throughout your generations, in all your dwellings.

30 Whoso killeth any person, the murderer shall be put to death by the mouth of witnesses: η but one witness shall not testify against any person to cause him to die.

31 Moreover, ye shall take no satisfaction for the life of a murderer, which *is* guilty θ of death; but he shall be surely put to death.

32 And ye shall take no satisfaction for him that is fled to the city of his refuge, that he should come again to dwell in the land, until the death of the priest.

33 So ye shall not pollute the land wherein ye are; for blood it δ defileth the land: and λ the land cannot be cleansed of the blood that is shed therein, but μ by the blood of him that shed it.

34 Defile not ν therefore the land which ye shall inhabit, wherein I dwell: for

B. C. 1451.

α Ex. 29. 45, 46

1 Ki. 6. 13.

2 Co. 6. 16.

β a stone of

the hand.

γ ch. 26. 29.

ϵ ver. 21, 24, 27

De. 19. 6, 12.

Jos. 20. 3, 5.

δ ch. 26. 55.

33. 54.

Jos. 17. 3.

ϵ Ge. 4. 5, 8.

2 Sa. 3. 27.

20. 10.

1 Ki. 2. 31, 32.

Pr. 26. 24.

δ Ex. 21. 14.

De. 19. 11.

γ ch. 27. 1, 7.

γ unto whom

they shall

be.

δ Le. 25. 10, & c

ϵ ver. 12.

Jos. 20. 6.

δ ch. 27. 7.

δ Ex. 29. 7.

Le. 21. 10.

δ be wives.

μ ver. 12.

Ge. 24. 3.

2 Co. 6. 14.

ζ no blood

shall be

to him.

Ex. 22. 2

η cleave to.

ν 1 Ki. 21. 3.

θ 1 Ch. 23. 22.

ρ ch. 27. 11.

ρ De. 17. 6.

19. 15.

Mat. 18. 16.

2 Co. 13. 1.

He. 10. 28.

τ 2 Ch. 30. 12.

θ faulty to

die.

δ ch. 27. 1.

κ to some

that were

of the

families.

ι 2 Ki. 24. 4.

Ps. 106. 38.

Mi. 4. 11.

Mat. 23. 31..

35.

λ there can

be no expi-

ation for

the land.

μ Ge. 9. 6.

ν Le. 18. 25.

De. 21. 23.

ω ch. 26. 3.

33. 50.

I α the LORD dwell among the children of Israel.

CHAP. XXXVI.

AND the chief fathers of the families of the children of Gilead, β the son of Machir, the son of Manasseh, of the families of the sons of Joseph, came near, and spake before Moses, and before the princes, the chief fathers of the children of Israel:

2 And they said, The LORD δ commanded my lord to give the land for an inheritance by lot to the children of Israel: and ϵ my lord was commanded by the LORD to give the inheritance of Zelophehad our brother unto his daughters.

3 And if they be married to any of the sons of the other tribes of the children of Israel, then shall their inheritance be taken from the inheritance of our fathers, and shall be put to the inheritance of the tribe whereunto γ they are received: so shall it be taken from the lot of our inheritance.

4 And when the jubilee δ of the children of Israel shall be, then shall their inheritance be put unto the inheritance of the tribe whereunto they are received: so shall their inheritance be taken away from the inheritance of the tribe of our fathers.

5 And Moses commanded the children of Israel, according to the word of the LORD, saying, The tribe of the sons of Joseph hath said δ well.

6 This *is* the thing which the LORD doth command concerning the daughters of Zelophehad, saying, Let δ them marry to whom they think best; only μ to the family of the tribe of their father shall they marry:

7 So shall not the inheritance of the children of Israel remove from tribe to tribe; for every one of the children of Israel shall ν keep μ himself to the inheritance of the tribe of his fathers.

8 And ϵ every daughter, that possesseth an inheritance in any tribe of the children of Israel, shall be wife unto one of the family of the tribe of her father, that the children of Israel may enjoy every man the inheritance of his fathers.

9 Neither shall the inheritance remove from one tribe to another tribe; but every one of the tribes of the children of Israel shall keep himself to his own inheritance.

10 Even ν as the LORD commanded Moses, so did the daughters of Zelophehad:

11 For δ Mahlah, Tirzah, and Hoglah, and Milcah, and Noah, the daughters of Zelophehad, were married unto their father's brothers' sons.

12 And they were married κ into the families of the sons of Manasseh, the son of Joseph; and their inheritance remained in the tribe of the family of their father.

13 These *are* the commandments and the judgments which the LORD commanded, by the hand of Moses, unto the children of Israel, ω in the plains of Moab, by Jordan near Jericho.

וְאֵם בְּקָלִי בְרָקָה וַיָּמָת רִצְחָה הָיָה מוֹת
17 יִמָּת הָרִצְחָה : וְאֵם בְּאֶבֶן יֵד אֲשֶׁר־יָמוּת בָּהּ
יִשְׂרָאֵל :

CAP. XXXVI. לו

וַיִּקְרָב רָאשֵׁי הָאֲבוֹת לְמִשְׁפַּחַת בְּנֵי־גִלְעָד בָּרֹךְ
מִכִּיר בֶּן־מְנַשֶּׁה מִמִּשְׁפַּחַת בְּנֵי יוֹסֵף וַחֲבֵרָיו לִפְנֵי
מֹשֶׁה וּלְפָנֵי הַנָּשִׂאִים רָאשֵׁי אֲבוֹת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל :
וַיֹּאמְרוּ אֶת־אֲדֹנֵי צִדָּה יְהוָה לָחֵת אֶת־הָאָרֶץ
בְּחֻלָּה בְּגִזְלוֹ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲדֹנֵי צִדָּה בְּחֻלָּה
לָחֵת אֶת־חֻלָּת צִלְפָּזָר אֲחִינוֹ לְנָחִיו : וְהָיָה
לְאֶחָד מִבְּנֵי שְׁבָטֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לְנָשִׁים וְנָרְעָה
חֻלָּתָן מִחֻלָּת אֲבוֹתָיו וְנִסְחָף עַל חֻלָּת הַמִּשְׁפָּחָה
אֲשֶׁר הִתְיַיְנָה לָהֶם וּמִפָּרַח חֻלָּתָיו יִנָּצֵחַ : וְאִם־
יְהוָה הֵיכָל לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנִסְחָף חֻלָּתָן עַל
חֻלָּת הַמִּשְׁפָּחָה אֲשֶׁר הִתְיַיְנָה לָהֶם וּמִחֻלָּת מִשְׁפַּחַת
אֲבוֹתָיו יִנָּצֵחַ חֻלָּתָן : וַיֹּצֵא מֹשֶׁה אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
עַל־פִּי יְהוָה לֵאמֹר כֵּן מִשְׁפַּח בְּנֵי־יִסָּחָף דְּבָרִים :
וְהַדָּבָר אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה לִבְנוֹת צִלְפָּזָר לֵאמֹר
לְמוֹת בְּעִינֵיהֶם הִתְיַיְנָה לְנָשִׁים אֵךְ לְמִשְׁפַּחַת
מִשְׁפַּח אֲבוֹתָם הִתְיַיְנָה לְנָשִׁים : וְלֹא־תִסָּב חֻלָּה
לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּשְׁפַּח אֶל־מִשְׁפַּח כִּי אִישׁ בְּחֻלָּת
מִשְׁפַּח אֲבוֹתָיו יִדְבָּק בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : וְכִלְיָת יִרְשֶׁת
חֻלָּה מִמִּשְׁפָּחוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְאֶחָד מִמִּשְׁפַּחַת מִשְׁפַּח
אֲבִיהֶם הִתְיַיְנָה לְאִשָּׁה לְמִצֵּי יוֹרְשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ
חֻלָּת אֲבוֹתָיו : וְלֹא־תִסָּב חֻלָּה מִמִּשְׁפַּח לְמִשְׁפַּח
אֶחָד כִּי־אִישׁ בְּחֻלָּתוֹ יִדְבָּק מִמִּשְׁפָּחוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל :
כֹּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה כֵּן עָשָׂה בְּנוֹת
צִלְפָּזָר : וַחֲדָיָה מִחֻלָּה תִּרְצֶה וְחֻלָּה וּמִלֻּכָּה
וְנָעַד בְּנוֹת צִלְפָּזָר לִבְנֵי דְרִיָּהוּ לְנָשִׁים :
מִמִּשְׁפַּחַת בְּנֵי־מְנַשֶּׁה בְּרִי־סָף הָיָה לְנָשִׁים וְהָיָה
חֻלָּתָן עַל־מִשְׁפַּח מִשְׁפַּחַת אֲבִיהֶן : אֵלֶּה הַמִּצְוֹת
וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה בְּיַד מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל בְּעֶרְבַת מוֹאָב עַל יַד־וַיְהוֹ : וְהָיָה

16 וְאֵם בְּקָלִי בְרָקָה וַיָּמָת רִצְחָה הָיָה מוֹת
17 יִמָּת הָרִצְחָה : וְאֵם בְּאֶבֶן יֵד אֲשֶׁר־יָמוּת בָּהּ
18 הִקְדָּה וַיָּמָת רִצְחָה הָיָה מוֹת יִמָּת הָרִצְחָה : אִו
בְּקָל עֵץ־יֵד אֲשֶׁר־יָמוּת בּוֹ הִקְדָּה וַיָּמָת רִצְחָה הָיָה
19 מוֹת יִמָּת הָרִצְחָה : נָאֵל הָדֵם הָיָה יָמִית אֶת־
20 הָרִצְחָה בְּפָנֵי־בְנוֹ הָיָה יִמָּתָיו : וְאִם בְּשִׁנְיָה
21 יְהִדְסָנוּ אֶרֶז־הַשִּׁלֹּחַ עָלָיו בְּצִדָּה וַיָּמָת : אִו
בְּאִיָּה הִקְדָּה בְּיָדוֹ וַיָּמָת מוֹת־יִמָּת הַפָּנֶה רִצְחָה
הָיָה נָאֵל הָדֵם יָמִית אֶת־הָרִצְחָה בְּפָנֵי־בְנוֹ :
22 וְאִם בְּפָנֶה בְּלֹא־אִיָּה הַדָּסוּ אֶרֶז־הַשִּׁלֹּחַ עָלָיו כֹּל־
23 כָּלִי בְּלֹא צִדָּה : אִו בְּקָל־אֶבֶן אֲשֶׁר־יָמוּת בָּהּ
בְּלֹא רְאוֹת וַיָּפֵל עָלָיו וַיָּמָת הָיָה לֹא־אִוִּיב לוֹ וְלֹא
24 מִבְּקָשׁ רָעָתוֹ : וְשִׁסְמוּ הָעֵדָה בֵּין הַפָּנֶה וּבֵין
25 נָאֵל הָדֵם עַל הַמִּשְׁפָּטִים הָאֵלֶּה : וְהִצִּילוּ הָעֵדָה
אֶת־הָרִצְחָה מִיָּד נָאֵל הָדֵם וְהִשְׁמִיכוּ אֹחֹז הָעֵדָה
אֶל־עִיר מִקְלָמוֹ אֲשֶׁר־נָס שָׁמָּה וַיָּשֹׁב בָּהּ עַד־מוֹת
הַכּוֹהֵן הַגָּדֹל אֲשֶׁר־מָשַׁח אֹתוֹ בְּשִׁמֶן הַקֹּדֶשׁ :
26 וְאִם־יִצָּא יִצָּא הָרִצְחָה אֶת־גִּבּוֹל עִיר מִקְלָמוֹ אֲשֶׁר
27 נָסוּ שָׁמָּה : וּמִצָּא אֹחֹז נָאֵל הָדֵם מִחוּץ
לְגִבּוֹל עִיר מִקְלָמוֹ וְרִצְחָה נָאֵל הָדֵם אֶת־הָרִצְחָה אִין
28 לוֹ דָּם : כִּי בְּעִיר מִקְלָמוֹ יָשֹׁב עַד־מוֹת הַכּוֹהֵן הַגָּדֹל
וְאֶחָד מוֹת הַכּוֹהֵן הַגָּדֹל יָשׁוּב הָרִצְחָה אֶל־אָרֶץ
29 אֲדָמוֹ : וְהָיָה אֵלֶּה לָכֶם לְחֻקֹּת מִשְׁפָּט לְדֹרֹתֵיכֶם
30 כָּלִי מוֹשְׁבֵי־כֶסֶם : כֹּל־מִפְּדֵי־נֶפֶשׁ לְפָנֵי עֵדִים
יִרְצֶה אֶת־הָרִצְחָה וְעַד אֲחֹד לֹא־יִעֲנֶה בְּנֶפֶשׁ לָמוֹת :
31 וְלֹא־תִקְחוּ כֶסֶף לְנֶפֶשׁ רִצְחָה אֲשֶׁר־הָיָה רָשָׁע
32 לָמוֹת כִּי־מוֹת יִמָּת : וְלֹא־תִקְחוּ כֶסֶף לָנוֹס
אֶל־עִיר מִקְלָמוֹ לְשׁוֹב לְשֹׁבַת בְּאָרֶץ עַד־מוֹת
33 הַכּוֹהֵן : וְלֹא־תִחַנְּפוּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲחֵם בָּהּ
כִּי הָדֵם הָיָה יִחַנְּפוּ אֶת־הָאָרֶץ וְלֹא־יִכְפֹּר
34 לָהֶם אֲשֶׁר שָׁפַךְ־בָּהּ כִּי־אֵם בְּדָם שָׁמָּה : וְלֹא
חֲסוּמָה אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲחֵם יִשְׁבִּינָם בָּהּ אֲשֶׁר

אלה הדברים

LIBER DEUTERONOMIUM.

44

מז

פרשה

CAP. I. א

אלה הדברים אשר דבר משה אל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
 בעבר תהיה בפסדוֹ גְּעֻרָה מִלֹּא סֹחַ בְּיָדֶיךָ וּבִיָּדִי
 תִּסַּל וְלֹא תִּחַצֹּחַ דָּרִי וְדָבָר : אֶחָד עָשָׂר יוֹם
 מִדֶּבֶר הָרָדָה הִרְשִׁיעִיר עַד מִדֶּשׁ בְּרָנֶעַ : וַיְהִי
 בְּאַרְבָּעִים שָׁנָה בְּעֶשְׂתֵּי־עָשָׂר חֹדֶשׁ בָּאֵתֶר לַחֹדֶשׁ
 דִּבְרַ מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל־אִשֹּׁר צִוָּה יְהוָה
 אֵתוֹ וְאַלֵּהֶם : אֲחֵרִי הִכְחוּ אֶת סִיחֹן מֶלֶךְ
 הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בְּחֻשְׁבֹּן וְאֵת עֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן
 אֲשֶׁר־יוֹשֵׁב בְּעִשְׂתֹּת בְּאַרְרֵעַ : בְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן
 בְּאַרְצָא מִזְאֵב הָהָאֵל מֹשֶׁה בָּאֵר אֶת־הַחֹתֶמֶת הָהֵוא
 לֵאמֹר : יְהוָה אֱלֹהֵינוּ דִּבְרַ אֱלֹנֵי בִּזְרֵב לֵאמֹר
 רַב־לָכֶם שָׁנָה בְּהָר הַזֶּה : פָּנִי וְסַעֵף לָכֶם וּבָאוּ
 הָר הָאֱמֹרִי וְאֶל־כָּל־שִׁבְעֵי בְּעֶרְבָה בְּהָר וּבְשִׁפְלָה
 וּבְגִבְגָּ וּבְחֹחַ הַיָּם אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי וְהַלְבִּנֹן עַד
 הַנָּהָר הַגָּדֹל נָהָר פְּרָת : רָאֵה נָתַתִּי לְפָנֶיכֶם
 אֶת־הָאֶרֶץ בָּאוּ וַיָּשֻׁבוּ אֶת־הָאֶרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
 יְהוָה לְאַבְרָהָם לְאַבְרָהָם לֵאמֹר וְלִיִּצְחָק לָתֵת
 לָהֶם וְלֹרְעָם אַחֲרֵיהֶם : וְאִמַּר אֲלֵהֶם בְּעַת
 הַהִוא לֵאמֹר לֹא־אֵיכָל לְבָדִי שְׂאֵת אֶתְכֶם : יְהוָה
 אֱלֹהֵיכֶם הִרְבָּה אֶתְכֶם וְהִנֵּה הַיּוֹם כְּכֹכְבֵי
 הַשָּׁמַיִם לָבָד : יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם יִסָּף עֲלֵיכֶם
 כִּכֶּם אֶלֶף פְּעֻמִּים וַיִּבְרַךְ אֶתְכֶם בְּאִשֹּׁר דֶּבֶר לָכֶם :
 אֵיכָה אֲשֹׁא לְבָדִי מִדָּחֶכֶם וּמִשְׂאֵכֶם וּרְיֹכֶם :
 וְהִנֵּי לָכֶם אֲנָשִׁים חֲכָמִים וּבְנִינִים וַיִּרְעִים
 לְשִׁבְטֵיכֶם וְאֲשֻׁמִּם בְּרָאשֵׁיכֶם : וַתַּעֲזֹבוּ אֹתִי
 וְתִאֲמָרוּ מִזֶּה־דִבְרַ אֲשֶׁר־דִּבַּרְתָּ לַעֲשׂוֹת : וְאֶקַּח
 אֶת־רֹאשֵׁי שְׁבֻטֵיכֶם אֲנָשִׁים חֲכָמִים וַיִּרְעִים וְאֶתָּן
 אוֹתָם רֹאשִׁים עֲלֵיכֶם שׁוּרִי אֶלְפִים וְשׁוּרִי מֵאוֹת
 וְשׁוּרִי חֲמִשִּׁים וְשׁוּרִי עֶשְׂרֵת וְשִׁמְרִים לְשִׁבְטֵיכֶם :
 וְאֶצְוָה אֶת־שִׁמְרֵיכֶם בְּעַת הַהִוא לֵאמֹר שִׁמְעוּ
 בְּיָדֵיכֶם וּשְׁמַעְתֶּם צֶדֶק בֵּין־אִישׁ וּבֵין־אֶחָיו
 וּבֵין גֵּר : לֹא־תִבְרִיזוּ פָנִים בַּמִּשְׁפָּט בְּקִמְצוֹן בְּדֹל
 תִּשְׁמָעוּן לֹא תִגְדּוּ מִפְּנֵי־אִישׁ מִן־הַמִּשְׁפָּט לֵאלֹהִים
 הֵוא וְהַדִּבְרֵ אֲשֶׁר יִקְשֶׁה מִפֶּה תִקְרְבוּ אֵלַי
 וְשִׁמְעֵתִיו : וְאֶצְוָה אֶתְכֶם בְּעַת הַהִוא אֶת־כָּל־
 הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן : וְנִסַּע מִדֶּבֶר וְלָכָד אֶת־

כָּל־הַמִּדְבָּר הַגָּדוֹל וְהַעֲדֹלָה הַהִוא אֲשֶׁר רָאִיתֶם
 הָרָדָה הָר הָאֱמֹרִי כְּאִשֹּׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲחֵנִי
 וְנִצָּלָה עַד מִדֶּשׁ בְּרָנֶעַ : וְאִמַּר אֲלֵהֶם בְּאֶחָד עַד
 הָר הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נָתַן לָנוּ : וְרָאֵה
 נָתַן יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְפָנֶיךָ אֶת־הָאֶרֶץ עֲלֵה רֹשׁ
 בְּאִשֹּׁר דִּבְרַ יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֶיךָ לָךְ אֶת־חֵירָא וְאֶל־
 תַּחֲתָי : וַתִּקְרְבוּ אֵלַי כָּל־כֶּכֶם וְתִאֲמָרוּ נִשְׁלַחְהָ
 אֲנָשִׁים לְפָנֵינוּ וְנַחֲפֹרֶדְלָנוּ אֶת־הָאֶרֶץ וְיִשְׁבּוּ אֶתְּפֹל
 דִּבְרַ אֶת־הָרָדָה אֲשֶׁר נִצָּלָה בָּהּ וְאֵת הַיָּשִׁים אֲשֶׁר
 נָבֵא אֱלֹהֵינוּ : וַיִּסַּב בְּעֵינֵי הַדִּבְרַ וְאֶקַּח מִכֶּם
 שְׁנַיִם עָשָׂר אֲנָשִׁים אִישׁ אֶחָד לְשִׁבְטֵי : וַיִּסַּב
 וַיַּעֲלֵה הַחֹרֶה וַיִּבְאוּ עַד־נַחַל אֲשִׁפֹּל וַיִּרְוּהָ אֲחֵה :
 וַיִּקְרְבוּ בֵּינֵם מִשְׁרֵי הָאֶרֶץ וַיִּירָדוּ אֱלֹנֵי וַיִּשְׁבּוּ אֲחֵנִי
 דִּבְרַ וְתִאֲמָרוּ מִזֶּבֶה הָאֶרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נָתַן
 לָנוּ : וְלֹא אֲבִיתֶם לַעֲלֹת וְתִקְרְבוּ אֶת־פְּנֵי יְהוָה
 אֱלֹהֵיכֶם : וַתִּרְוּנוּ בְּאֵהֲלֵיכֶם וְתִאֲמָרוּ בְּשִׁנְאֵת
 יְהוָה אֲתָנוּ הוֹצִיאָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לָתֵת אֲחֵנִי
 בְּיַד הָאֱמֹרִי לְהַשְׁמִידוֹ : אָנֹכִי אֲנִיִּי אֲנִיִּי עֲלִים
 אֲחֵנִי הַמִּסּוֹ אֶת־לִבְבֵנוּ לֵאמֹר עִם־גֵּרֹל וְרֹם
 מִמֶּנּוּ עָרִים גְּדֹלֹת וּבְצִירֹת בְּשִׁמְרִים וּגְסִיִּי עֲנָקִים
 רִאשֵׁי שָׁם : וְאִמַּר אֲלֵהֶם לֹא־תַעֲרֹצוּן וְלֹא־
 תִירָאוּן מֵהֶם : יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הִזְקִיף לְפָנֵיכֶם
 הֵוא יִלָּחֶם לָכֶם כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה אֲתָכֶם בְּמִצְרַיִם
 לְעֵינֵיכֶם : וּבְמִדְבָּר אֲשֶׁר רָאִיתָ אֲשֶׁר נִשְׁאָף
 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאִשֹּׁר יִשְׂאֵ־אִישׁ אֶת־בְּנֵי כָּל־
 הַיָּרְדָה אֲשֶׁר הִלַּכְתֶּם עַד־בָּאֵכֶם עַד־הַמִּקְוֹם הַזֶּה :
 וּבְדִבְרַ הַהִוא אֵינֶכֶם מֵאִמִּים בִּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם :
 הִזְקִיף לְפָנֵיכֶם בְּדֶרֶךְ לַחֲיוֹ לָכֶם מִקְוֹם לַחֲתֹכְכֶם
 בְּאִשׁ לִילָה לְרֹאחֲכֶם בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר תִּלְכוּ בָּהּ
 וּבְעֵצָן יִקָּמוּ : וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֶת־קוֹל דְּבָרֵיכֶם
 וַיִּקְרָא וַיִּשְׁבַּע לֵאמֹר : אִם־יִרְאֶה אִישׁ בְּאֲנָשִׁים
 הָאֵלֹהֵי הַדִּוֹר הַזֶּה הֵוא אֶת־הָאֶרֶץ הַשְׂבִּיבָה אֲשֶׁר
 נִשְׁבַּעְתִּי לָתֵת לְאַבְרָהָם : וְהִלָּחִי כָּל־בְּרִיִּיִּי
 הֵוא יִרְאֶה וְלֹא־אֶתָּן אֶת־הָאֶרֶץ אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי
 וְלִבְנֵי וְלֵעַן אֲשֶׁר מִלָּא אֲחֵרֵי יְהוָה : גְּסִיִּי
 הַתַּחֲבֹף יְהוָה בְּלִלְכֶם לֵאמֹר גְּסִיִּי אֶתָּה לֹא־תִבְנֵא
 שָׁם : יְהוֹשֻׁעַ בְּרִנְתִּי הַעֲמִיד לְפָנֶיךָ הֵוא יִבְנֵא

The Fifth Book of MOSES, called DEUTERONOMY.

CHAP. I.

THESE *be* the words which Moses spake unto all Israel on this *side* Jordan, in the wilderness, in the plain over against the Red *sea*, between Paran, and Tophel, and Laban, and Hazeroth, and Dizahab.

2 *(There are eleven days' journey from Horeb, by the way of mount Seir, unto Kadesh-barnea.)*

3 And it came to pass in the fortieth year, in the eleventh month, on the first day of the month, *that* Moses spake unto the children of Israel, according unto all that the LORD had given him in commandment unto them;

4 After he had slain *a* Sihon the king of the Amorites, which dwelt in Heshbon, and Og the king of Bashan, which dwelt at Astaroth in Edrei:

5 On this side Jordan, in the land of Moab, began Moses to declare this law, saying,

6 The LORD our God spake unto us in Horeb, *saying*, Ye have dwelt long enough in this mount:

7 Turn *you*, and take your journey, and go to the mount of the Amorites, and unto all *the places* nigh thereunto, in the plain, in the hills, and in the vale, and in the south, and by the sea-side, to the land of the Canaanites, and unto Lebanon, unto the great river, the river Euphrates,

8 Behold, I have *set* the land before you: go in and possess the land which the LORD sware *unto* your fathers, Abraham, Isaac, and Jacob, to give unto them, and to their seed after them.

9 And I spake unto you at that time, saying, I am *not* able to bear you myself alone:

10 The LORD your God hath multiplied you, and, behold, ye *are* this day as the stars *of* heaven for multitude.

11 *(The LORD^p God of your fathers make you a thousand times so many more as ye are, and bless you, as he hath promised you.)*

12 How *can* I myself alone bear your cumbrance, & your burden, & your strife?

13 Take *ye* wise men, & understanding, and known among your tribes, and I will make them rulers over you.

14 And ye answered me, and said, The thing which thou hast spoken *is* good for us to do.

15 So I took *a* the chief of your tribes, wise men, and known, and *made* them heads over you, captains over thousands, and captains over hundreds, and captains over fifties, and captains over tens, and officers among your tribes.

16 And I charged your judges at that time, saying, Hear the causes between your brethren, and judge *righteously* between every man and his brother, and the stranger *that is* with him.

17 Ye shall not *respect* persons *in* judgment; but ye shall hear the small as well as the great; ye shall not be *afraid* of the face of man; for the *judgment is* God's: and the cause that is too hard for you, bring it unto me, and I will hear it.

18 And I commanded you at that time all the things which ye should do.

19 And when we departed from Horeb, we went *through* all that great and ter-

B. C. 1451.

a ch. 8. 15.
32. 10.

Je. 2. 6.

b Jos. 9. 1. 10.

c Nu. 13. 26.

or, *Suph.*

d Nu. 21. 24,

35.

Jos. 13. 12.

e Nu. 13. 3, &c

f Ex. 3. 1.

g Ex. 19. 1.

Nu. 10. 11.

γ all his

neighbours.

h Nu. 14. 1, &c

Ps. 106. 24, 25

i ch. 9. 28.

δ given.

k Ge. 12. 7.

22. 16, 18.

26. 3, 4.

28. 13, 14.

τ melted.

Jos. 2. 11.

l ch. 9. 1, 2.

m Ex. 18. 18.

Nu. 11. 14.

n Nu. 13. 28,

33.

o ch. 10. 22.

Ge. 15. 5.

p 2 Sa. 24. 3.

q Ex. 14. 14, 25

Ne. 4. 20.

Ro. 8. 37.

r 1 Ki. 3. 7, 9.

γ give.

s ch. 32. 11, 12.

Ex. 19. 4.

Is. 40. 11.

46. 3. — 63. 9

Hos. 11. 3.

Ac. 13. 18.

t Ps. 106. 24.

He. 3. 18.

Jude 5.

u Ex. 18. 25.

v Ex. 13. 21, 22

θ gave.

w Nu. 10. 33.

Eze. 20. 6.

x ch. 2. 14, 15.

y Nu. 14. 22,

&c.

z ch. 16. 18.

Jno. 7. 24.

a Le. 24. 22.

κ acknowledge faces.

b Le. 19. 15.

Pr. 24. 23.

Ja. 2. 1.

c Jer. 1. 17.

λ fulfilled

to go after.

d 2 Ch. 19. 6.

e ch. 3. 23. 26.

4. 21. — 34. 4

Nu. 20. 12.

27. 13, 14.

Ps. 106. 32.

f Nu. 14. 30.

27. 18, 23.

g Nu. 10. 12.

h ch. 31. 7, 23.

rible wilderness, *a* which ye saw by the way of the mountain of the Amorites, as the LORD our God commanded us; and we came *e* to Kadesh-barnea.

20 And I said unto you, Ye are come unto the mountain of the Amorites, which the LORD our God doth give unto us.

21 Behold, the LORD thy God hath set the land before thee: go up and possess *it*, as ye LORD God of thy fathers hath said unto thee; fear not, neither be discouraged.

22 And ye came near unto me every one of you, and said, We will send men before us, & they shall search us out the land, and bring us word again by what way we must go up, and into what cities we shall come.

23 And the saying pleased me well: and I *took* twelve men of you, one of a tribe:

24 And they turned, and went up into the mountain, and came unto the valley of Eshcol, and searched it out.

25 And they took of the fruit of the land in their hands, and brought *it* down unto us, and brought us word again, and said, *It is* a good land which the LORD our God doth give us.

26 Notwithstanding *h* ye would not go up, but rebelled against the commandment of the LORD your God:

27 And ye murmured in your tents, and said, Because the LORD hated *us*, he hath brought us forth out of the land of Egypt, to deliver us into the hand of the Amorites, to destroy us.

28 Whither shall we go up? our brethren have discouraged our heart, saying, The people *is* greater *i* and taller than we; the cities are great and walled up to heaven: and, moreover, we have seen the sons of the *j* Anakims there.

29 Then I said unto you, Dread not, neither be afraid of them.

30 The LORD your God, which goeth before you, he *shall* fight for you, according to all that he did for you in Egypt before your eyes;

31 And in the wilderness, where thou hast seen how that the LORD thy God bare *thee*, as a man doth bear his son, in all the way that ye went, until ye came into this place.

32 Yet in this thing ye did not *t* believe the LORD your God,

33 Who went *v* in the way before you, to search *w* you out a place to pitch your tents *in*, in fire by night, to shew you by what way ye should go, and in a cloud by day.

34 And the LORD heard the voice of your words, and was wroth, and *x* sware, saying,

35 Surely *y* there shall not one of these men of this evil generation see that good land, which I sware to give unto your fathers,

36 Save Caleb the son of Jephunneh; he shall see it; and to him will I give the land that he hath trodden upon, and to his children, because he hath *λ* wholly followed the LORD.

37 Also *the* LORD was angry with me for your sakes, saying, Thou also shalt not go in thither.

38 But Joshua *f* the son of Nun, which standeth before thee, he shall go in thither: encourage *h* him; for he shall cause

Israel to inherit it.

39 Moreover,^a your little ones, which ye said should be a prey, and your children, which in that day had no knowledge^c between good and evil, they shall go in thither, and unto them will I give it, and they shall possess it.

40 But *as for you*, turn^d you, and take your journey into the wilderness, by the way of the Red sea.

41 Then^e ye answered and said unto me, We have sinned against the LORD; we will go up and fight, according to all that the LORD our God commanded us. And when ye had girded on every man his weapons of war, ye were ready to go up into the hill.

42 And the LORD said unto me, Say unto them, Go not up, neither fight; for *I am not among^m you*; lest ye be smitten before your enemies.

43 So I spake unto you; and ye would not hear, but rebelled against the commandment of the LORD, and went presumptuously up into the hill.

44 And the Amorites, which dwell in that mountain, came out against you, and chased you, as beesⁿ do, and destroyed you in Seir, *even* unto Hormah.

45 And ye returned, and wept before the LORD; but the LORD would not hearken to your voice, nor give ear unto you.

46 So^o ye abode in Kadesh many days, according unto the days that ye abode there.

CHAP. II.

THEN we turned, and took our journey into the wilderness, by the way of the Red sea, as^p the LORD spake unto me; and we compassed mount Seir many days.

2 And the LORD spake unto me, saying, 3 Ye have compassed this mountain long^q enough: turn you northward.

4 And command thou the people, saying, Ye^r are to pass through the coast of your brethren the children of Esau, which dwell in Seir; and they shall be afraid of you: take ye good heed unto yourselves therefore:

5 Meddle not with them; for I will not give you of their land, *no*, not so much as a foot breadth, because^s I have given mount Seir unto Esau for a possession.

6 Ye shall buy meat of them for money, that ye may eat; and ye shall also buy water of them for money, that ye may drink.

7 For the LORD thy God hath blessed thee in all the works^t of thy hand; he knoweth thy walking through this great wilderness: these^u forty years the LORD thy God hath been with thee, thou hast lacked nothing.

8 And^v when we passed by from our brethren the children of Esau, which dwell in Seir, through the way of the plain from Elath,^w and from Ezion-gaber, we turned, and passed by the way of the wilderness of Moab.

9 And the LORD said unto me, *κ* Distress not the Moabites, neither contend with them in battle; for I will not give thee of their land for a possession, because I have given^x Ar unto the^y children of Lot for a possession.

10 The Emims^z dwell therein in times past, a people great, and many, and tall, as the^{aa} Anakims;

11 Which also were accounted giants, as the Anakims; but the Moabites call

B. C. 1451.

a Nu. 14. 31.

b Ge. 14. 6.

β inherited them.

c Ro. 9. 11.

γ or, room.

d Nu. 14. 25.

δ or, valley.

e Nu. 21. 12.

f Nu. 14. 40.

&c.

g Nu. 13. 26.

h Nu. 14. 32, 33.

26. 64.

i ch. 1. 34, 35.

Nu. 14. 35.

Ps. 95. 11.

Eze. 20. 15.

k Ps. 78. 33.

106. 26.

l 1 Co. 10. 5.

m Jos. 7. 12, 13.

z Ye were presumptuous and went up.

n Ps. 118. 12.

o Ge. 19. 36, 38.

p Nu. 14. 25.

20. 1, 22.

Ju. 11. 17.

q Ge. 14. 5.

Zuzims.

r ver. 10.

s ch. 1. 40.

Nu. 14. 25.

t ver. 7, 14.

u Ge. 36. 20.

&c.

v Nu. 20. 14.

w Jos. 13. 3.

x Je. 25. 20.

y Ge. 10. 14.

Am. 9. 7.

η even to the treading of the sole of the foot.

z Nu. 21. 13, 14.

Ju. 11. 18, 21.

a Ge. 36. 8.

b Jos. 24. 4.

θ begin, possess.

b Ex. 15. 14, 16.

Jos. 2. 9, 10.

c Ps. 90. 17.

d ch. 8. 2, 4.

29. 5.

Ne. 9. 21.

Lu. 22. 35.

e ch. 20. 10.

f Ju. 11. 18.

g Nu. 21. 21.

22.

h 1 Ki. 9. 26.

κ or, use no hostility against Moab.

i Nu. 20. 18.

k Nu. 21. 28.

l Ge. 19. 36, 37.

m Ge. 14. 5.

n Nu. 21. 23.

o ch. 9. 2.

Nu. 13. 22, 23.

p Ex. 4. 21.

11. 10.

Jos. 11. 20.

Ro. 9. 18, 22.

them Emims.

12 The Horims^b also dwell in Seir before time; but the children of Esau β succeeded them, when they had destroyed them from before them, and dwell in their γ stead; as Israel did unto the land of his possession, which the LORD gave unto them.

13 Now rise up, *said I*, and get you over the δ brook Zered:^c and we went over the brook Zered.

14 And the space in which we came^d from Kadesh-barnea, until we were come over the δ brook Zered, *was* thirty and eight years; until all^h the generation of the men of war were wasted out from among the host, asⁱ the LORD swore unto them.

15 For indeed the hand^k of the LORD was against them, to destroy^l them from among the host, until they were consumed.

16 So it came to pass, when all the men of war were consumed, and dead from among the people,

17 That the LORD spake unto me, saying,

18 Thou art to pass over through Ar, the coast of Moab, this day:

19 And *when* thou comest nigh over against the children of Ammon, distress them not, nor meddle with them: for I will not give thee of the land of the children of Ammon *any* possession; because I have given it unto the children of Lot^o for a possession.

20 (That also was accounted a land of giants: giants dwelt therein in old time; and the Ammonites call them Zamzummims;^q

21 A people great,^r and many, and tall, as the Anakims; but the LORD destroyed them before them; and they succeeded them, and dwell in their stead:

22 As he did to the children of Esau, which dwell in Seir, when he destroyed the^u Horims from before them; and they succeeded them, and dwell in their stead even unto this day:

23 And the^v Avims which dwell in Hazerim, *even* unto Azzah,^w the^x Capthorims, which came forth out of Capthor, destroyed them, and dwell in their stead.)

24 Rise ye up, take your journey, and pass^z over the river Arnon: behold, I have given into thine hand Sihon the Amorite, king of Heshbon, and his land: θ begin to possess *it*, and contend with him in battle.

25 This day will I begin to put the dread of thee and the^b fear of thee upon the nations *that are* under the whole heaven, who shall hear report of thee, and shall tremble, and be in anguish because of thee.

26 And I sent messengers out of the wilderness of Kedemoth, unto Sihon king of Heshbon, with words of peace,^c saying,

27 Let^d me pass through thy land: I will go along by the high-way; I will neither turn unto the right hand nor to the left.

28 Thou shalt sell me meat for money, that I may eat; and give me water for money, that I may drink: only I will pass through on my feet;

29 (Asⁱ the children of Esau which dwell in Seir, and the Moabites which dwell in Ar, did unto me;) until I shall pass over Jordan, into the land which the LORD our God giveth us.

30 But Sihonⁿ king of Heshbon would not let us pass by him: for the LORD thy God hardened^p his spirit, and made his heart obstinate, that he might deliver

11 וְרַפְאִים וְחֹשְׁבֵי אֲדָמָה בְּעֵקֶשׁ וְהַמֵּאֲלִים יִקְרְאוּ
 12 לָהֶם אֲמִים : וּבִשְׁעֵיר יִשְׁבֵּי הַחֲרִים לְפָנֶיךָ וּבְנֵי
 עֲשׂוֹ יִירָשׁוּם וַיִּשְׁמְדוּם מִפְּנֵיהֶם וַיִּשְׁבּוּ תַחְתָּם
 כַּאֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לְאֶרֶץ יִרְשָׁלוֹ אֲשֶׁר-נָתַן
 13 יְהוָה לָהֶם : עָשָׂה קִמּוֹ וַעֲבָדוּ לָכֵן אֶת-נִחַל זָרָד
 14 וַעֲבָדוּ אֶת-נִחַל זָרָד : וְהַיָּמִים אֲשֶׁר-הִלְכְּנוּ מִקֶּדֶשׁ
 בְּרַעַע עַד אֲשֶׁר עָבְרָנוּ אֶת-נִחַל זָרָד שְׁלֹשִׁים וּשְׁמֹנֶה
 שָׁנָה עָדָתָם כֹּל הַדֹּר אֲנִשְׁי הַמִּלְחָמָה מִקֶּרֶב
 15 הַמִּלְחָמָה כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לָהֶם : וְגַם דִּי-יְהוָה
 הָיְתָה זֶם לְהַמָּם מִקֶּרֶב הַמִּלְחָמָה עַד הַמָּם :
 16 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר תָּמּוּ כָּל-אֲנִשְׁי הַמִּלְחָמָה לְמוֹת
 17 מִקֶּרֶב הָעָם : ס וַיְדַבֵּר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר :
 18 אַתָּה עֲבֵר הַיּוֹם אֶת-גְּבוּל מוֹאָב אֶת-עַר : וְקִרְבַּתָּ
 19 מוֹל בְּנֵי עַמּוֹן אֶל-חֲצָרָם וְאֶל-תַּחְתָּנָם בָּם כִּי לֹא
 אֶתֵּן מֵאֶרֶץ בְּנֵי-עַמּוֹן לָךְ יִרְשָׁהּ כִּי לְבְנֵי-לוֹט
 20 נִתְּתָהּ יִרְשָׁהּ : אֶרֶץ-רַפָּאִים תִּחְשָׁב אֶת-הָאָרֶץ
 21 רַפָּאִים יִשְׁבִּי-בָהּ לְפָנֶיךָ וְהַעֲמָלִים יִקְרְאוּ לָהֶם
 22 וְזִמְזִים : עַם גְּדוֹל וְרַב וְרַם בְּעֵקֶשׁ וַיִּשְׁמְדוּם
 23 יְהוָה מִפְּנֵיהֶם וַיִּירָשׁוּם וַיִּשְׁבּוּ תַחְתָּם : כַּאֲשֶׁר
 עָשָׂה לְבְנֵי עֲשׂוֹ הַיִּשְׁבּוּם בְּשֹׁעֵר אֲשֶׁר הִשְׁמִיד
 24 אֶת-הַחֲרִי מִפְּנֵיהֶם וַיִּירָשׁוּם וַיִּשְׁבּוּ תַחְתָּם עַד
 הַיּוֹם הַזֶּה : וְהָעָם הַיִּשְׁבִּים בְּחֲצֵרִים עֲרֵעָה
 25 בַּתְּתִיִּים כִּי-צִאִים מִפְּתַח הַשְּׁמִידִים וַיִּשְׁבּוּ
 26 תַחְתָּם : קוֹמֵי עֲשׂוֹ וַעֲבָדוּ אֶת-נִחַל אֶרְבֵּי רֶאֶה
 נִתְּתָה בְּרֶדֶךְ אֶת-סִיחֹן מֶלֶךְ-חֲשִׁבּוֹן הָאֱמֹרִי וְאֶת-
 27 אֶרְצוֹ חֲתַל רֶשֶׁת וְחִתָּנָה בֹּא מִלְחָמָה : הַיּוֹם הַזֶּה
 28 אֶחָל תַּת שַׁדְדֶךָ וְיִרְאָתְךָ עַל-פְּנֵי הָעַמִּים תַּחַח
 29 כָּל-הַשָּׂמַיִם אֲשֶׁר יִשְׁמְעוּן שִׁמְעָךָ וְרִגְזוֹ וְחֲלוֹ
 30 מִפְּנֶיךָ : וְאַשְׁלַח מַלְאָכִים מִמִּדְבַּר קִדְמוֹת אֶל-
 31 סִיחֹן מֶלֶךְ חֲשִׁבּוֹן דְּבַר שְׁלוֹם לֵאמֹר : אֶעֱבְדָה
 32 בְּאַרְבָּע בְּדָרָה בְּדָרָה אֲלֶיךָ לֹא אֶסִּיר יָמִין
 33 וְשִׁמְאוֹל : אֲכַל בְּכֶסֶף הַשְּׁבָרָלִי וְאֶלְלִיתִי וּמָיִם
 34 בְּכֶסֶף תִּתֵּן לִי וְשִׁחִיתִי וְכִי אֶעֱבְדָה בְּרַגְלִי : כַּאֲשֶׁר
 35 עָשׂוֹ-לִי בְנֵי עֲשׂוֹ הַיִּשְׁבִּים בְּשֹׁעֵר וְהַמֵּאֲלִים
 36 הַיִּשְׁבִּים בְּעַר עַד אֲשֶׁר-אֶעֱבֹד אֶת-הַדֹּרָן אֶל-
 37 הָאֶרֶץ אֲשֶׁר-יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נָתַן לָנוּ : וְלֹא אֲבִיד
 38 סִיחֹן מֶלֶךְ חֲשִׁבּוֹן הַעֲבָרִי בֹא כִי-הִקְשָׁה יְהוָה

שְׁמָה אֶתוֹ חֲלֹק כִּי-הוּא יִנְחֹלָה אֶת-יִשְׂרָאֵל :
 39 וְשִׁפְכֶם אֲשֶׁר אִמְרַתֶּם לְבֹן יְהוָה וּבְנֵיכֶם אֲשֶׁר
 לֹא-יָדְעוּ הַיּוֹם מִזֶּבֶר וְלֹעַ הַמָּה יָבֹאוּ שְׁמָה וְלָהֶם
 40 אֶחָנָה וְהֵם יִירָשׁוּהָ : וְאַתֶּם פָּנֵי לָכֵן וְסַעֲדוּ
 41 הַמִּדְבָּרָה דְּרָךְ יִסְסֹף : וְתַעֲנֵנִי וְהֵאמְרוּ אֵלַי
 42 הַמֵּאֲלִי לִי-יְהוָה אֲנִי-נֹעַל וְנִלְחַמְנוּ כָּל-אֲשֶׁר-
 צִוָּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהַחֲזִירוּ אִישׁ אֶת-פְּלִי מִלְחָמָתוֹ
 43 וְהַחֲזִירוּ לַעֲלֹת הַהָרָה : וַיֹּאמְרוּ יְהוָה אֵלַי אֲמַר
 44 לָהֶם לֹא תַעֲלֹ וְלֹא-תֵלַח מִמּוֹ כִּי אֲנִי בְקֶרְבְּכֶם וְלֹא
 45 תִּנְגַּפּוּ לִפְנֵי אֲיָבֵיכֶם : וְהֵאדָּבַר אֵלֵיכֶם וְלֹא
 שָׁמַעְתֶּם וְהִמְרוּ אֶת-פִּי יְהוָה וְהָזִירוּ וְתַעֲלֹ הַהָרָה :
 46 וַיֵּצֵא הָאֱמֹרִי הַיִּשְׁבִּי בְּדָרָה הַזֹּאת לְקִרְאָתְכֶם
 47 וַיִּירָדְפוּ אֶתְכֶם כַּאֲשֶׁר תַּעֲשִׂינָה הַדְּבָרִים וַיִּפְתּוּ
 48 אַחֲכֶם בְּשֹׁעֵר עַד-חֲרֹמָה : וְחֹשְׁבֵי וְתַנְכֵּי לִפְנֵי
 49 יְהוָה וְלֹא-אִשְׁמַע יְהוָה בְּקוֹלְכֶם וְלֹא הִיאָזִין
 50 אֵלֵיכֶם : וְחֹשְׁבֵי בְקֶדֶשׁ יָמִים רַבִּים פָּמִים אֲשֶׁר
 יִשְׁבֹּתֶם :

CAP. II. ב

1 וְנָפַן וְנָסַע הַמִּדְבָּרָה דְּרָךְ יִסְסֹף כַּאֲשֶׁר דְּבַר
 יְהוָה אֵלַי וְנָסַב אֶת-הַדְּשִׁיעִיר יָמִים רַבִּים : ס
 2 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר : רַב־לָכֶם סָב אֶת-הַחֲזִר
 3 הַזֶּה פָּנֵי לָכֵן צִלְפָנָה : וְאַתְחִלְהֶם צֹן לֵאמֹר
 4 אַתֶּם עֲבָרִים גְּבוּל אֲחֵיכֶם בְּנֵי-עֲשׂוֹ הַיִּשְׁבִּים
 5 בְּשֹׁעֵר וַיִּירָאוּ מִכֶּם וְנִשְׁמָדְתֶּם מִיָּד : אֶל-
 6 תַּחְתָּנֵי בָם כִּי לֹא-אֶתֵּן לָכֶם מֵאֶרֶץ עַד מִדְבָּר
 7 כִּי-יִרְשָׁה לְעֲשׂוֹ נִתְּתָה אֶת-דְּבַר שֹׁעֵר :
 8 אֲכַל תִּשְׁבְּרוּ מֵאֲתָם בְּכֶסֶף וְאֶבְלַתֶּם וְנִסְמִים
 9 תִּכְרוּ מֵאֲתָם בְּכֶסֶף וְשִׁחִיתֶם : כִּי יְהוָה אֱלֹהֵיךָ
 10 בְּרִכָּךְ כָּל מַעֲשֵׂי יָדְךָ יִדַּע לִכְתֹּף אֶת-הַמִּדְבָּר
 11 הַזֶּה הַזֶּה וְהִי אֲרַבְעִים שָׁנָה יְהוָה אֱלֹהֵיךָ
 12 עָלֶיךָ לֹא חִסְרָה דְּבַר : וְנַעֲבֹד מֵאֵת אֲחֵינוּ בְּנֵי
 13 עֲשׂוֹ הַיִּשְׁבִּים בְּשֹׁעֵר מִדְבָּר הַעֲרָנָה מֵאִילַת
 14 יִמְעֻזִּין גָּרָה ס וְנָפַן וְנַעֲבֹד דְּרָךְ מִדְבַּר
 15 מוֹאָב : וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי אֶל-חֲצָרָה אֶת-מוֹאָב
 16 וְאֶל-תַּחְתָּנָם בָּם מִלְחָמָה כִּי לֹא-אֶתֵּן לָךְ מֵאֶרֶצוֹ
 17 יִרְשָׁה כִּי לְבְנֵי-לוֹט נִתְּתָה אֶת-עַר יִרְשָׁה : הָאֲמִים
 18 לְפָנֶיךָ יִשְׁבּוּ בָהּ עַם גְּדוֹל וְרַב וְרַם בְּעֵקֶשׁ :

והשע אמות ארפה וארבע אמות רחבה באמת
 איש : ואת הארץ הזאת ירשנו בעת ההוא 12
 מעשר אשר על גבול ארץ וחצי הר הגלעד ועד
 נחתי לראובני ולגדי : ויתר הגלעד וכל הגלעד 13
 ממלכת עוג נחתי לחצי שבט המנשה כל חבל
 הארצו לכל הגלעד והוא קרא ארץ רפאים :
 ואיר בן מנשה לקח את כל חבל ארצו עד גבול 14
 הנשיר והמעבתי ויקרא אתם על שמיו את
 הגלעד חות יאיר עד היום הזה : ולמנר נחתי 15
 את הגלעד : ולראובני ולגדי נחתי מן הגלעד 16
 ועד גבול ארץ תוך הגלעד וגבול ועד יבן הגלעד
 גבול בני עמון : והעברת והיה גבול ממזרח 17
 ועד ים הערב ים הפלח תחת אשדות הפסגה
 מזרחת : ואצו אתכם בעת ההוא לאמר יהיה 18
 אלהיכם נתן לכם את הארץ הזאת לרשותה
 חלוצים מעברו לפני אחיכם בני ישראל כל בני 19
 חל : וכל נשיכם ושפכם ומקנכם ירשתי כי מקנה 20
 רב לכם ישיבו בעריכם אשר נחתי לכם : עד
 אשר ילית יהיה לאחיכם ככם וירשו גם ים
 את הארץ אשר יהיה אלהיכם נתן להם בעבר
 הירדן ושבתם אש לירשתי אשר נחתי לכם :
 ואת יהושע צויתי בעת ההוא לאמר עיניך 21
 הראת את כל אשר עשה יהיה אלהיכם לשל
 המלכים האלה כירששה יהיה לכל הממלכות
 אשר אתה עבר שפוח : לא תיראום כי יהיה 22
 אלהיכם הוא הגלעם לכם :

ס ס ס מה 45

ואתחנן אליהם בעת ההוא לאמר : ארצי 23
 יהיה אתה החלוצות להראות את עבדך את גלעד 24
 ואת הירדן והעמק אשר מיאל בשמים ובארץ
 אשר יעשה כמעשה וכגבורתך : אעפדה 25
 ואראה את הארץ הפסגה אשר בעבר הירדן
 דבר הפסגה הזה וכלבן : והעבר יהיה כי 26
 למענכם ולא שמעו אלי ואמר יהיה אל ברך
 אלהיך דבר אל עוד דבר הזה : עלה ראש 27
 הפסגה ורא עיניך ימה וצפונה ומזרחה ומזרחה
 וראה בעיניך כי לא תעבר את הירדן הזה : וצו 28
 את יהושע ואת חורו ואמרהו כי יהיה עבר לפני

אלהיך את ירדן ואמץ את לבבו למען התנו
 בידך פנים הזה : ויאמר יהיה אלי 31
 ואת החלוצות תת לפניך את סיון ואת ארצו
 החל לש לשות את ארצו : ויצא סיון 32
 לקראתו הוא וכל עמו למלחמה והצדה :
 והתנגד יהיה אלהי לפניו ונף אתו ואת בניו 33
 ואת כל עמו : ונלכד את כל עמיו בעת ההוא
 ונחרם את כל עמיו מתם והנשים והטף לא
 השאירו שריד : רק הבהמה בוננו לנו ושלל 35
 הערים אשר לברנו : מעשר אשר על שפת 36
 נחל ארץ ודעיר אשר בגלעד ועד הגלעד לא
 היה קריה אשר שגבה ממנו את חבל ארץ
 יהיה אלהי לפניו : וק אל ארץ בני עמון לא
 קרבת כל יד גדל יכל ועיר דור וכל אשר 37
 צדה יהיה אלהי :

CAP. III. ב

ובסן ופעל הירדן הגלעד ויצא עוג מלך הגלעד
 לקראתו הוא וכל עמו למלחמה ארצו :
 ויאמר יהיה אלי אלי תירא אתו כי בידך נחתי 2
 אתו ואת כל עמו ואת ארצו ועשית לו
 פאשר עשית לסיון מלך האמורי אשר יושב
 בדשבוני : והתן יהיה אלהי בירנו עם את 3
 עוג מלך הגלעד ואת כל עמו ונלכדו עד בלתי
 השאירו שריד : ונלכד את כל עמיו בעת 4
 ההוא לא היה קריה אשר לא גלעתי מאתם
 ששים עיר כל חבל ארצו ממלכת עוג בגלעד :
 כל אלה ערים בצלת חומה גבהה ודלתים 5
 ובריח לבן מעיר הפני הרבה מאד : ונחרם 6
 אותם פאשר עשיתי לסיון מלך השבון החורם
 כל עיר מתם הנשים והטף : וכל הבהמה 7
 ושלל הערים בוננו לנו : ונלכד בעת ההוא
 את הארץ מיד שלי מלך האמורי אשר בעבר 8
 הירדן מבית ארץ עד דר חרמון : צדיקים 9
 יקראו לחרמון שרגו והאמורי יקראו שגור :
 כל עיר ומישור וכל הגלעד וכל הגלעד עד 10
 סלמה וארצי עני ממלכת עוג בגלעד :
 כי רק עוג מלך הגלעד נשאר מיתר הרפאים
 הזה ערשו ערש גדול הוא ברפת בני עמון

him into thy hand, as *appeareth* this day.
31 And the LORD said unto me, Behold, I have begun to give Sihon and his land before thee: begin to possess, that thou mayest inherit his land.

32 Then ^b Sihon came out against us, he and all his people, to fight at Jahaz.

33 And the LORD our God delivered him before us; and ^d we smote him, and his sons, and all his people.

34 And we took all his cities at that time, and utterly ^e destroyed ^β the men, and the women, and the little ones, of every city, we left none ^f to remain:

35 Only the cattle we took for a prey unto ourselves, and the spoil of the cities which we took.

36 From ⁱ Aroer, which *is* by the brink of the river of Arnon, and *from* the city that *is* by the river, even unto Gilead, there was not one city too strong for us: the LORD ^k our God delivered all unto us:

37 Only unto the land of the children of Ammon thou camest not, *nor* unto any place of the river Jabbok, ^m *nor* unto the cities in the mountains, *nor* unto whatsoever the LORD our God forbade ⁿ us.

CHAP. III.

THEN we turned, and went up the way to Bashan: and ^o Og the king of Bashan came out against us, he and all his people, to battle at Edrei.^p

2 And the LORD said unto me, ^q Fear him not: for I will deliver him, and all his people, and his land, into thy hand; and thou shalt do unto him as thou didst unto Sihon ^r king of the Amorites, which dwelt at Heshbon.

3 So the LORD our God delivered into our hands Og also, the king of Bashan, and all his people: and we smote him until none was left to him remaining.

4 And we took all his cities at that time, there was not a city which we took not from them, threescore cities, all the region of Argob, ^s the kingdom of Og in Bashan.

5 All these cities *were* fenced with high walls, gates, and bars; beside unwallled towns a great many.

6 And ^t we utterly destroyed them, as we did unto Sihon king of Heshbon, utterly destroying the men, women, and children, of every city.

7 But ^u all the cattle, and the spoil of the cities, we took for a prey to ourselves.

8 And we took at that time out of the hand of the two kings of the Amorites the land that *was* on this side Jordan, from the river of Arnon unto mount Hermon;

9 (*Which* Hermon ^v the Sidonians call Sirion; ^w and the Amorites call it Shenir; ^x)

10 All the cities of the plain, and all Gilead, and all Bashan, unto Salchah, ^y and Edrei, cities of the kingdom of Og in Bashan.

11 For only Og king of Bashan remained of the remnant of giants; ^z behold, his bedstead was a bedstead of iron; *is* it not in Rabbath ^{aa} of the children of Ammon? nine cubits *was* the length thereof, & four cubits the breadth of it, after the cubit of a man.

12 And this land, *which* we possessed at that time, from Aroer, ^{ab} which *is* by the river Arnon, and half mount Gilead, and the cities thereof, gave I unto the Reubenites and to the Gadites.

13 And ^{ac} the rest of Gilead, and all

B. C. 1451.

a 1 Ch. 2. 22.

Nu. 32. 39. 41

b Nu. 21. 23. 24

c Jos. 13. 13.

2 Sa. 3. 3.

10. 6.

d ch. 29. 7.

e ch. 20. 16.

29. 7.

β every city

of men,

and wo-

men, and

little ones.

f ch. 7. 2, 26.

g Jos. 12. 2. 3.

h Nu. 34. 11.

ich. 3. 12. - 4. 48

Jos. 13. 9.

γ or, under

the springs

of Pisgah,

or, the hill.

k Ps. 44. 3.

l Nu. 32. 20, & c

δ sons of

power.

m Ge. 32. 22.

n ver. 5, 9, 19.

o ch. 29. 7.

Nu. 21. 33. 35

p ch. 1. 4.

q 2 Ch. 20. 17.

r Jos. 22. 4.

s Nu. 21. 24.

t Nu. 27. 22, 23

u Is. 43. 1, 2.

v ch. 1. 30.

20. 4.

Ex. 14. 14.

w 1 Ki. 4. 13.

x ch. 11. 2.

y Ex. 15. 11.

2 Sa. 7. 22.

Ps. 71. 19.

86. 8.

89. 6, 8.

Is. 40. 23.

Da. 3. 29.

z ch. 2. 34.

Ps. 135. 10. 12

136. 19. 21.

a Ex. 3. 8.

b Nu. 20. 12.

27. 13, 14.

c Jos. 11. 12. 14

τ or, the hill,

d ch. 4. 48, 49.

e Ps. 29. 6.

f 1 Ch. 5. 23.

Eze. 27. 5.

g ch. 1. 38.

31. 3, 7.

Nu. 27. 18, 23

h Jos. 12. 5.

13. 11.

i Am. 2. 9.

k ch. 4. 46.

l 2 Sa. 12. 26.

m Le. 19. 37.

Ps. 119. 4.

n Eze. 20. 11.

Ro. 10. 5.

o Jos. 12. 2, & c

13. 9, & c.

p ch. 12. 32.

Re. 22. 18, 19

q Jos. 13. 29.

Bashan, *being* the kingdom of Og, gave I unto the half tribe of Manasseh; all the region of Argob, with all Bashan, which was called the land of-giants.

14 Jair ^a the son of Manasseh took all the country of Argob unto the coasts of Geshuri ^c and Maachathi; and called them after his own name, Bashan-havoth-jair, unto this day.

15 And I gave Gilead unto Machir.

16 And unto the Reubenites, and unto the Gadites, I gave from Gilead even unto the river Arnon, half the valley, and the border, even unto the river Jabbok, *which is* ^β the border of the children of Ammon:

17 The plain also, and Jordan, and the coast *thereof*, from Chinnereth ^δ even unto the sea of the plain, *even* the salt sea, under ^γ Ashdodth-pisgah eastward.

18 And I commanded you at that time, saying, The LORD your God hath given you this land to possess it: ye ^l shall pass over armed before your brethren the children of Israel, all *that are* ^δ meet for the war.

19 But your wives, and your little ones, and your cattle, (*for* I know that ye have much cattle,) shall abide in your cities which I have given you;

20 Until the LORD have given rest unto your brethren, as well as unto you, and *until* they also possess the land which the LORD your God hath given them beyond Jordan: and *then* ^r shall ye return every man unto his possession which I have given you.

21 And ^t I commanded Joshua at that time, saying, Thine eyes have seen all that the LORD your God hath done unto these two kings: so shall the LORD do unto all the kingdoms whither thou passest.

22 Ye shall not fear ^u them: for ^v the LORD your God he shall fight for you.

23 And I besought the LORD at that time, saying,

24 O LORD GOD, thou hast begun to shew thy servant thy greatness, ^z and thy mighty hand: for what ^γ God *is* ^z there in heaven or in earth that can do according to thy works, and according to thy might?

25 I pray thee, let me go over, and see the good ^a land that *is* beyond Jordan, that goodly mountain, and Lebanon.

26 But ^b the LORD was wroth with me for your sakes, and would not hear me: and the LORD said unto me, Let it suffice thee; speak no more unto me of this matter.

27 Get thee up into the top of ^ζ Pisgah, and lift up thine eyes westward, and northward, and southward, and eastward, and behold *it* with thine eyes: for thou shalt not go over this Jordan.

28 But ^ε charge Joshua, and encourage him, and strengthen him: for he shall go over before this people, and he shall cause them to inherit the land which thou shalt see.

29 So we abode in the valley over against Beth-peor.^k

CHAP. IV.

NOW therefore hearken, O Israel, unto the statutes ^m and unto the judgments which I teach you, for to do ⁿ *them*, that ye may live, and go in and possess the land which the LORD God of your fathers giveth you.

2 Ye ^p shall not add unto the word which I command you, neither shall ye diminish

ought from it, that ye may keep the commandments of the LORD your God which I command you.

3 Your eyes have seen what the LORD did because ^b of Baal-peor: for all ^c the men that followed Baal-peor, the LORD thy God hath destroyed them from among you.

4 But ye that did cleave ^f unto the LORD your God *are* alive every one of you this day.

5 Behold, I ^g have taught you statutes and judgments, even as the LORD my God commanded me, that ye should do so in the land whither ye go to possess it.

6 Keep, therefore, and do *them*: for this *is* your wisdom ⁱ and your understanding in the sight of the nations, which shall hear all these statutes, and say, Surely ^j this great nation *is* a wise and understanding people.

7 For ^k what nation *is* there so great, who hath God so nigh unto them, as the LORD our God *is* in all things that we call upon him for?

8 And ⁿ what nation *is* there so great, that hath statutes and judgments so righteous as all this law, which I set before you this day?

9 Only take heed to thyself, and ^o keep thy soul diligently, lest ^q thou forget the things which thine eyes have seen, and lest they depart from thy heart all the days of thy life; but teach ^r them thy sons, and thy sons' sons;

10 *Specially* the day ^t that thou stoodest before the LORD thy God in Horeb, when the LORD said unto me, Gather me the people together, and I will make them hear ^v my words, that they may learn to fear ^v me all the days that they shall live upon the earth, and *that* they may teach their children.

11 And ye came near and stood under the mountain; and the mountain burned with fire unto the ^β midst of heaven, with darkness, clouds, and thick darkness.

12 And the LORD spake unto you out of the midst of the fire: ye heard the voice of the words, but saw no similitude; only ^δ ye heard a voice.

13 And he declared unto you his covenant, which he commanded you to perform, *even* ^ε ten commandments; and he ^d wrote them upon two tables of stone.

14 And ^e the LORD commanded me at that time to teach you statutes and judgments, that ye might do them in the land whither ye go over to possess it.

15 Take ^g ye therefore good heed unto yourselves, (for ye saw no manner of similitude ^h on the day that the LORD spake unto you in Horeb out of the midst of the fire,)

16 Lest ye corrupt ^k yourselves, and make you a graven image, the similitude of any figure, the likeness ⁱ of male or female,

17 The likeness of any ^o beast that *is* on the earth, the likeness of any winged fowl that flieth in the air,

18 The likeness of any thing that creepeth on the ground, the likeness of any fish that *is* in the waters beneath the earth:

19 And lest thou lift ^u up thine eyes unto heaven, and when thou seest the sun, and the moon, and the stars, *even* all the host of heaven, shouldst be driven to worship ^u them, and serve them, which the LORD thy God hath ^ζ divided unto

B. C. 1451.

a 1 Ki. 8. 51.

Je. 11. 4.

b Nu. 25. 1-9.

Ps. 106. 28, 29

c Nu. 26. 64.

d ch. 9. 29.

32. 9.

Ep. 1. 18.

e Nu. 20. 12.

f Jos. 23. 8.

Ac. 11. 23.

g Pr. 22. 19, 20.

h ver. 15, 16.

i Job 28. 28.

Ps. 19. 7.

111. 10.

Pr. 1. 7.

f Ps. 119. 99.

h 2 Sa. 7. 23.

i ch. 9. 3.

He. 12. 29.

m Ex. 20. 5.

Na. 1. 2.

Zep. 3. 8.

n Ps. 147. 19, 20

o Pr. 4. 23.

p 2 Ki. 17. 17,

&c.

1 Co. 10. 22.

q Pr. 3. 1.

4. 21.

r ch. 30. 18, 19.

Is. 1. 2.

Mi. 6. 2.

s ch. 6. 7.

11. 19.

Ps. 78. 5-7.

Ep. 6. 4.

t Ex. XIX.

XX.

u ch. 28. 62, 64

Le. 26. 33.

Ne. 1. 8, 9.

v Ec. 12. 13.

w Je. 16. 13.

x Le. 26. 39, 40

Je. 3. 12, 14.

β heart.

γ Joel 2. 12.

γ have found

thee.

z Je. 23. 20.

z save a

voice.

a 1 Ki. 19. 12.

Is. 30. 21.

b Ps. 116. 5.

Jon. 4. 2.

c Ex. 34. 28.

d Ex. 31. 18.

e Ex. XXI. &c

f Job. 8. 8.

g Jos. 23. 11.

Ps. 119. 9.

h Is. 40. 18.

i Ex. 19. 18, 19.

h Ex. 32. 7.

l Ex. 20. 4, 5.

m ch. 29. 3.

n Ex. 7. 3.

o Ro. 1. 23.

p Ex. 13. 3.

q Ex. 6. 6.

r ch. 34. 12.

s Job 31. 26, 27.

t He. 12. 25.

u ch. 17. 3.

2 Ki. 17. 16.

z or, im-

parted.

all nations under the whole heaven.

20 But the LORD hath taken you, and brought you forth out of the ^a iron furnace, *even* out of Egypt, to be unto him a people of inheritance, ^d as ye are this day.

21 Furthermore ^e the LORD was angry with me for your sakes, and sware that I should not go over Jordan, and that I should not go in unto that good land which the LORD thy God giveth thee for an inheritance:

22 But I must die in this land, I must not go over Jordan: but ye shall go over, and possess that good land.

23 Take heed ^h unto yourselves, lest ye forget the covenant of the LORD your God, which he made with you, and make you a graven image, or the likeness of any thing, which the LORD thy God hath forbidden thee.

24 For the LORD thy God *is* a consuming fire, ⁱ *even* a jealous ^m God.

25 When thou shalt beget children, and children's children, and ye shall have remained long in the land, and shall corrupt yourselves, and make a graven image, or the likeness of any thing, and shall do evil in the sight of the LORD thy God, to provoke ^p him to anger;

26 I ^r call heaven and earth to witness against you this day, that ye shall soon utterly perish from off the land whereunto ye go over Jordan to possess it; ye shall not prolong your days upon it, but shall utterly be destroyed.

27 And the LORD shall ^u scatter you among the nations, and ye shall be left few in number among the heathen, whither the LORD shall lead you.

28 And ^w there ye shall serve gods, the work of men's hands, wood & stone, which neither see, nor hear, nor eat, nor smell.

29 But ^x if from thence thou shalt seek the LORD thy God, thou shalt find him, if thou seek him with all ^y thy heart and with all thy soul.

30 When thou art in tribulation, and all these things ^γ are come upon thee, *even* in ^{ye} latter ^z days, if thou turn to ^{ye} LORD thy God, and shalt be obedient unto his voice;

31 (For the LORD thy God *is* a ^a merciful God,) he will not forsake thee, neither destroy thee, nor forget the covenant of thy fathers, which he sware unto them.

32 For ^b ask now of the days that are past, which were before thee, since the day that God created man upon the earth, and ask from the one side of heaven unto the other, whether there hath been *any such thing* as this great thing ⁱ, or hath been heard like it?

33 Did ^c ever people hear the voice of God speaking out of the midst of the fire, ⁱ as thou hast heard, and live?

34 Or hath God assayed to go and take him a nation from the midst of another nation, by temptations, ^m by signs, ⁿ and by wonders, and by war, and by a mighty ^p hand, and by a stretched-out ^q arm, and by great terrors, ^r according to all that the LORD your God did for you in Egypt before your eyes?

35 Unto thee it was shewed, that thou mightest know that the LORD *he is* God; *there is* none else beside him.

36 Out of heaven ^t he made thee to hear his voice, that he might instruct thee: and upon earth he shewed thee his great fire; and thou heardest his words

העם הזה הוא יחזיל אותם את הדארץ אשר
תראה : ונשב בנאי מול בית פעור : ס

CAP. IV. ד

1 ועתה ישראל שמע אליהם ולא השמעו
אשר אנכי מלמד אתכם לעשות למען החיו
ובאתם וירשיתם את הדארץ אשר יהיה אלהי
2 אבותיכם נתן לכם : לא חסמו עליהם אשר
אנכי מצה אתכם ולא תגרעו ממנו לשמו את
מצות יהוה אלהיכם אשר אנכי מצה אתכם :
3 עיניכם הראות את אשר עשה יהוה בבני פעור
כי כלהיש אשר הלך אחרי בעל פעור השמינו
4 יהוה אלהיך מקרבך : ואתם היבילים ביהוה
5 אלהיכם חיים כלכם היום : ראה למדתי
אתכם חקים ומשפטים כאשר צונו יהוה אלהי
לעשות כי בקרב הארץ אשר אתם באים שמה
6 לרשתה : ושמרתם ועשיתם כי הוא חכמתכם
וינחלכם לעיני העמים אשר ישמעו את כל
החקים האלה ואמרו רק עם חכם וגבול הגוי
7 הגדול הזה : כי מינו גויל אשר לו אלהים
8 קרבים אליו ביהוה אלהינו בכל קראנו אליו : ומי
גוי גדול אשר לו חקים ומשפטים צדיקים ככל
9 החוקה הזאת אשר אנכי נתן לפניכם היום : רק
השומר לה ישמר נשפך מאד פן תשפח את
הדברים אשר ראנו עינינו ונרסו מלבבך כל מי
10 תיך והודעתם לבנות ולבני בניך : יום אשר
עמדת לפני יהוה אלהיך בחרב באמר יהוה אלי
הקהל לי את העם ואשמעם את דברי אשר
ילמדו לראה אתי פלתימים אשר הם חיים
11 עליהם ואת בניהם ילמדו : ותקרבנו
ותעמדו תחת ההר הזה בער פאש עד לב
12 השמים השן ענן וערפל : וידבר יהוה אליכם
מתוך האש קול דברים אתם שמעים והמונה
13 אינכם ראים וזאת קול : ויצד לכם את דבריה
אשר צוה אתכם לעשות עשרת הדברים ויכתבם
14 על שני לוחות אבנים : ואתי צוה יהוה בעת
זהוה ללמד אתכם חקים ומשפטים לעשותם
אתם בארץ אשר אתם עברים שמה לרשתה :
15 ונשמרתם מאד לנפשותיכם כי לא ראתם כל

תמונה ביום דבר יהוה אליכם בחרב מתוך
האש : פן תשחתו ועשיתם לכם פסל המונח
16 כל סמל תבנית וזכר או נקבה : תבניות כל המונה
17 אשר בארץ תבנית כל צפור כנף אשר תשח
בשמים : תבנית כל רמש באדמה תבנית כל
18 דגה אשר במים מתחת לארץ : ופן תשח
עניך השמימה וראית את השמש ואת הירח
ואת הכוכבים כל צבא השמים ונחת
והשתחוית להם ועברתם אשר חלק יהוה אלהיך
אתם לכל העמים תחת פלתימים : ואתם
20 לקחו יהוה ויצא אתכם מפור הבחל ממצרים
להיות לו לעם נחלה ביום הזה : ויהוה
21 התאנף כי על דברכם וישבע בלתי עבד את
היהוה ולבתיבא אל הדארץ הטובה אשר יהוה
22 אלהיך נתן לה נחלה : כי אנכי מה בארץ
הזאת איני עבד את היהוה ואתם עברים
23 וירשיתם את הדארץ הטובה הזאת : השמרו
לכם פן תשכחו את ברית יהוה אלהיכם אשר
פרת עמכם ועשיתם לכם פסל המונח כל אשר
צוה יהוה אלהיך : כי יהוה אלהיך אש אכלה
24 הוא אל קנא : ס
פירתו ליד בנים ובני בנים ונשתתם בארץ
והשתתם ועשיתם פסל המונח כל ועשיתם הרע
25 בעיני יהוה אלהיך להכניסו : העייתי בכם
היום את השמים ואת הדארץ כי אבד האבדון
מהר מעל הארץ אשר אתם עברים את הירדן
שמה לרשתה לא תאריכו ימים עליה כי השמר
27 תשמדו : והפיע יהוה אתכם בעמים ונשתתם
מתו מספר בנים אשר ינהי יהוה אתכם שמה :
28 ועברתם שם אלהים מעשה ידי אדם עץ ואבן
אשר לא יראו ולא ישמעו ולא יאכלו ולא
29 יריחו : ובקשתם משם את יהוה אלהיך ומצאת
30 כי תרשנו בכל לבבך ובכל נפשך : בצר לה
ומצאתה כל הדברים האלה באחרית הימים
ושבת עד יהוה אלהיך ושמתם בקלו : כי אל
31 רחום יהוה אלהיך לא ירפה ולא ישחיתך ולא
ישפח את ברית אבותיך אשר נשבע להם : כי
32 שאלתם לימים ראשונים אשר יהיו לפניך למן

CAP. V. ה

ויקרא משה אל כל ישראל ויאמר אלהים שמע
 ישראל את ה' יהוה אחד ואת השפטים אשר אנכי
 דבר באזניכם היום ולמדתם אתם ושמרתם
 לעשותם : יהוה אלהינו ברת עמנו ברית בחיב :
 לא את אבותינו ברת יהוה את הברית הזאת כי
 איתנו אנחנו אלה פה היום כלנו היים : שנים
 בפנים דבר יהוה עמכם בהר סיני האש :
 אנכי עמד בין יהוה וביןכם בעת ההוא להגיד
 לכם את דבר יהוה כי ואתם מפני האש ולא
 עליתם בהר לאמר : ס אנכי יהוה אלהיך
 אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים :
 לא יהיה לך אלהים אחרים על פני : לא תעשה
 לך פסל כל תמונה אשר בשמים מפעל ואשר
 בארץ מתחת ואשר בפנים מתחת לארץ :
 לא תשתחוה להם ולא תעבדם כי אנכי יהוה
 אלהיך אל קנא פקוד עון אבות על בנים ועל
 שלשים ועל רבשים לשנא : ועשה חסד לאלים
 לאהבי ולשמרי מצותי : ס לא תשא את
 שם יהוה אלהיך לשוא כי לא יסוף יהוה את
 אשר ישא את שמו לשוא : ס שמור את
 יום השבת לקדשו כאשר צוה יהוה אלהיך :
 ששת ימים עבדתי ונשית כל מלאכתך : ויום
 השביעי שבת יהוה אלהיך לא תעשה כל
 מלאכה אתה ובנך ובתך ועבדך ואמך ושורך
 וחמורך וכל בהמתך וגרך אשר בשערך למען
 ינוח עבדך ואמך כמך : וזכרה כי עבד
 ה' בארץ מצרים ויצאה יהוה אלהיך משם
 ביד חזקה וגבורה ונמיה על פני צרף יהוה אלהיך
 לעשות את יום השבת : ס כפר את אביך
 ואת אמך כאשר צוה יהוה אלהיך למען
 יאריך ימך ולמען יטב לך על האדמה אשר
 יהוה אלהיך נתן לך : ס לא תרצח : ס
 ולא תנאף : ס ולא תגנב : ס ולא
 תענה ברעך עד שקרא : ס ולא תחמד אשה
 רעה : ס ולא תחמד בית רעה שדודו
 ועבדו ואמתו שורו ותמורו וכל אשר רעה :
 ס את הדברים האלה דבר יהוה אל כל

היום אשר ברא אלהים אדם על הארץ ולמקצה
 השמים ועד קצה השמים הנקיה פדבר הדור
 הזה או הנשמע בפה : השמע עם קול אלהים
 מדבר מתוך האש כאשר שמעת אתה וחי :
 אני הנסה אלהים לבוא לקחת לו גוי מקרב
 גוי במסות באות ובמופתים ובמלחמה ובד
 חוקה וגבורה נסויה ובמוראים גדלים כל אשר
 עשה לכם יהוה אלהיכם במצרים לעיניך :
 אתה הראת לדעת כי יהוה הוא האלהים אין עוד
 מקדו : מן השמים השמיעך את קולו לסרף
 ועל הארץ הראה את אשיו הדולה ודבריו
 שמעת מתוך האש : ותחת כי אהב את
 אביך ויבחר בורשו אחרי ויצאך בפניו בחרו
 הגל ממצרים : לחוליש גוים גדלים ועצמים
 ממה מפנה להביאך לתת לך את ארצם בחיה
 כיום הזה : וירעת היום וחשבת אל לבבך כי
 יהוה הוא האלהים בשמים מפעל ועל הארץ
 מתחת אין עוד : ושמרת את חקיו ואת מצותיו
 אשר אנכי מצוה היום אשר יטב לך ויבנה
 אדורך ולמען תאריך ימים על האדמה אשר
 יהוה אלהיך נתן לך כל הימים : ס
 אני יבדל משה שלש ערים בעבר הירדן מזרח
 לשמש : לכן שמע רוצח אשר ירצח את רעהו
 בבלי דעת והוא לארשנו לו מחמל שלשים ונס
 אל אחת מהערים האל וחי : את אשר במדבר
 בארץ המישור לאבנו ואת דאמת בנלעל לפי
 ואת גולן בנשן למנשי : ואת ההורה אשר
 שם משה לפני בני ישראל : אלה העדות
 והמשפטים אשר דבר משה אל בני
 ישראל בצאתם ממצרים בעבר הירדן ברא
 מול בית פטור בארץ סיון מלך האמורי אשר
 יושב בחשבון אשר הפה משה ובני ישראל
 בצאתם ממצרים : ויורשו את ארצו ואת
 ארץ עוג מלך הבשן שני מלכי האמורי אשר
 בעבר הירדן מזרח לשמש : מערר אשר על
 ששת נחל ארץ ועד הר שיאן הוא חרמון : וכל
 הערבה עבר הירדן מזרח ועד ים הערבה פחת
 אשדוד הסנה : ס

out of the midst of the fire.

37 And because he^b loved thy fathers, therefore he chose their seed after them, and brought thee out in his sight with his^c mighty power out of Egypt;

38 To drive out nations from before thee greater^d and mightier than thou art, to bring thee in, to give thee their land for an inheritance, as it is this day.

39 Know therefore this day, and consider^e it in thine heart, that^f the LORD he is God in heaven above, and upon the earth beneath: there is none else.

40 Thou^g shalt keep therefore his statutes, and his commandments, which I command thee this day, that it may go well^h with thee, and with thy children after thee, and that thou mayest prolong thy days upon the earth, which the LORD thy God giveth thee, for ever.

41 Then Moses severed three cities on this side Jordan toward the sun-rising;

42 Thatⁱ the slayer might flee thither, which should kill his neighbour unawares, and hated him not in times past; and that fleeing unto one of these cities he might live:

43 Namely, Bezer^j in the wilderness, in the plain country, of the Reubenites; and Ramoth in Gilead, of the Gadites; and Golan in Bashan, of the Manassites.

44 And this is the law which Moses set before the children of Israel:

45 These are the testimonies,^k and the statutes,^l and the judgments,^m which Moses spake unto the children of Israel, after they came forth out of Egypt,

46 On this side Jordan, in theⁿ valley over against Beth-peor, in the land of Sihon king of the Amorites, who dwelt at Heshbon, whom Moses and the children of Israel smote,^o after they were come forth out of Egypt:

47 And they possessed his land, and the land of Og king of Bashan, two kings of the Amorites, which were on this side Jordan toward the sun-rising;

48 From Ar^proer, which is by the bank of the river Arnon, even unto mount Sion, which is Hermon,^q

49 And all the plain on this side Jordan eastward, even unto the sea of the plain, under the springs^r of Pishgah.

CHAP. V.

AND Moses called all Israel, and said unto them, Hear, O Israel, the statutes and judgments which I speak in your ears this day, that ye may learn them, and ^β keep, and do them.

2 The LORD our God made a^k covenant with us in Horeb.

3 The LORD made not this covenant with our fathers, but with us,^l even us, who are all of us here alive this day.

4 The LORD^m talked with you face to face in the mount, out of the midst of the fire,

5 (Iⁿ stood between the LORD and you at that time, to shew you the word of the LORD: for ye were afraid by reason of the fire, and went not up into the mount,) saying,

6 I^{am} the LORD thy God, which brought thee out of the land of Egypt, from the house of ^δ bondage.

7 Thou^r shalt have none other gods before me.

B. C. 1451.

a ch. 4.15-19.

b ch. 10. 15.

c Je. 31. 3.

e Ex.13.3,9,14

d ch. 7. 1.

9. 1, 2.

e Ex. 34. 14.

f Ex. 34. 7.

Je. 32. 18.

Da. 9. 4, 9.

Mat. 23. 35.

36.

Ro.11.28,29

g Is. 1. 3.

Ho. 7. 2.

h Jos. 2. 11.

1Ch.29.11.

i Le. 22. 31.

h Le. 19. 12.

P. 139. 20.

Ja. 5. 12.

l ch. 5. 16.

Ep. 6. 3.

m Is. 58. 13.

Eze. 20. 12.

n Ge. 2. 2.

He. 4. 4.

o ch. 19. 4.

Nu. 35. 11.

p Jos. 20. 8.

q Ex. 23. 12.

r ch. 15. 15.

16. 12.

24.18,22.

s Ps. 119. 2.

t Ps. 119. 5.

u Ps. 119. 7.

v Le. 19. 3.

Mat.15.4,6.

Ep. 6. 1,3.

w ch. 3. 29.

x ch. 4. 40.

y ch. 1. 4.

Nu. 21. 24.

&c.

z Mat.5.21,22.

a Pr. 6. 32, 33.

Mat.5.27,28.

Ja. 2. 11.

b Ro. 13. 9.

Ep. 4. 28.

c Mal. 3. 5.

d ch. 2. 36.

e Hab. 2. 9.

Lu. 12. 15.

Ro. 7. 7.

He. 13. 5.

f Ps. 133. 3.

g ch. 3. 17.

h Ex. 31. 18.

β keep to do them.

i Ex.20.18,19.

h Ex. 19. 5,8.

He. 8. 9.

l ch.29.10,15.

m Ex.19.9,18.

19.

20.18,22.

n Ex. 24. 2, 3.

Ga. 3. 19.

o ch. 4. 33.

Ju. 13. 22.

p ch. 18. 16.

γ add to hear

q Ex.20.2,17.

Ps. 31. 10.

δ servants.

τ Mat. 4. 10.

8 Thou^a shalt not make thee any graven image, or any likeness of any thing that is in heaven above, or that is in the earth beneath, or that is in the waters beneath the earth:

9 Thou shalt not bow down thyself unto them, nor serve them: for I the LORD thy God am a jealous^g God, visiting^f the iniquity of the fathers upon the children unto the third and fourth generation of them that hate me,

10 And shewing mercy unto thousands of them that love me, and keep my commandments.

11 Thou^k shalt not take the name of the LORD thy God in vain: for the LORD will not hold him guiltless that taketh his name in vain.

12 Keep^m the sabbath-day to sanctify it, as the LORD thy God hath commanded thee.

13 Six days thou shalt labour, and do all thy work;

14 But the seventh day is theⁿ sabbath of the LORD thy God: in it thou shalt not do any work, thou, nor thy son, nor thy daughter, nor thy man-servant, nor thy maid-servant, nor thine ox, nor thine ass, nor any of thy cattle, nor the stranger that is within thy gates; that thy man-servant^o and thy maid-servant may rest as well as thou.

15 And remember^r that thou wast a servant in the land of Egypt, and that the LORD thy God brought thee out thence, through a mighty hand, and by a stretched-out arm: therefore the LORD thy God commanded thee to keep the sabbath-day.

16 Honour^s thy father and thy mother, as the LORD thy God hath commanded thee; that thy days^t may be prolonged, and that it may go well with thee, in the land which the LORD thy God giveth thee.

17 Thou shalt not^u kill.

18 Neither shalt thou commit^v adultery.

19 Neither shalt thou^w steal.

20 Neither shalt thou bear false witness^x against thy neighbour.

21 Neither shalt thou desire thy neighbour's wife, neither shalt thou covet^y thy neighbour's house, his field, or his man-servant, or his maid-servant, his ox, or his ass, or any thing that is thy neighbour's.

22 These words the LORD spake unto all your assembly in the mount, out of the midst of the fire, of the cloud, and of the thick darkness, with a great voice; and he added no more: and he^z wrote them in two tables of stone, and delivered them unto me.

23 Andⁱ it came to pass, when ye heard the voice out of the midst of the darkness, (for the mountain did burn with fire,) that ye came near unto me, even all the heads of your tribes, and your elders;

24 And ye said, Behold, the LORD our God hath shewed us his glory and his greatness, and we have heard his voice out of the midst of the fire: we have seen this day that God doth talk with man, and he^j liveth.

25 Now^k therefore why should we die? for this great fire will consume us: if we ^γ hear the voice of the LORD our God any more, then we shall die.

26 For who is there of all flesh that hath heard the voice of the living God speaking out of the midst of the fire, as we have, and lived?

27 Go thou near, and hear all that the LORD our God shall say; and^a speak thou unto us all that the LORD our God shall speak unto thee; and we will hear *it*, and do *it*.

28 And the LORD heard the voice of your words, when ye spake unto me; and the LORD said unto me, I have heard the voice of the words of this people, which they^e have spoken unto thee: they have well said all that they have spoken.

29 Of that there were such an heart in them, that they would fear me, and^k keep all my commandments always, thatⁱ it might be well with them, and with their children for ever!

30 Go say to them, Get you into your tents again:

31 But as for thee, stand thou here by me, and 1^p will speak unto thee all the commandments, and the statutes, and the judgments, which thou shalt teach them, that they may do *them* in the land which I give them to possess it.

32 Ye shall observe to do therefore as the LORD your God hath commanded you: ye shall not turn aside^r to the right hand or to the left.

33 Ye shall walk in all^t the ways which the LORD your God hath commanded you, that ye may live, and *that it may be* well with you, and^v *that ye may* prolong your days in the land which ye shall possess.

CHAP. VI.

NOW these *are* the commandments, the statutes, and the judgments, which the LORD your God commanded to teach you, that ye might do^w *them* in the land whither ye^o go to possess it:

2 That thou mightest fear^y the LORD thy God, to keep all his statutes and his commandments, which I command thee; thou, and thy son, and thy son's son, all the days of thy life; and that thy days may be prolonged.^z

3 Hear therefore, O Israel, and observe to do *it*, that it may be well^b with thee, and that ye may increase mightily, as the^e LORD God of thy fathers hath promised thee, in the land that floweth with milk and honey.

4 Hear, ^sO Israel: The LORD our God is one^k LORD:

5 And thou shalt love the LORD thy God withⁱ all thine heart, and with all thy soul, and with all thy might.

6 And these words, which I command thee this day, shall be in thine heart:^m

7 And thou shaltⁿ teach them diligently unto thy children,ⁿ and shalt talk of them when thou sittest in thine house, and when thou walkest by the way, and when thou liest down, and when thou risest up.

8 And thou shalt bind^o them for a sign upon thine hand, and they shall be as frontlets between thine eyes.

9 And thou shalt^q write them upon the posts of thy house, and on thy gates.

10 And it shall be, when the LORD thy God shall have brought thee into the land which he swore unto thy fathers, to Abraham, to Isaac, and to Jacob, to give thee great and goodly cities, which thou^r buildedst not,

11 And houses full of all good things, which thou filledst not, and wells digged, which thou diggedst not, vineyards and

B. C. 1451.

a He. 12. 19.

b bondmen,

c or servants.

d ch. 10. 12, 20.

e Is. 65. 16.

f Je. 5. 2.

g 12. 16.

h d Je. 25. 6.

i e ch. 18. 17.

j f ch. 32. 29.

k Ps. 81. 13.

l Is. 48. 18.

m Eze. 33. 31.

n 32.

o Mat. 23. 37.

p Lu. 19. 42.

q Ex. 20. 5.

r h ch. 11. 1.

s i Am. 3. 2.

t k ch. 7. 4.

u 2Ch. 36. 16.

v l ch. 4. 40.

w m Mat. 4. 7.

x n Ex. 17. 2, 7.

y 1Co. 10. 9.

z o Ps. 119. 4.

a p Ga. 3. 19.

b q ch. 12. 28.

c Ex. 15. 26.

d r ch. 17. 20.

e 28. 14.

f Jos. 1. 7.

g Pr. 4. 27.

h Nu. 33. 52, 53.

i t Ps. 119. 6.

j Lu. 1. 6.

k y to-morrow.

l u Ex. 13. 14.

m v Je. 7. 23.

n w Eze. 37. 24.

o x Ex. VII..

p XII.

q Ps. 135. 9.

r s pass over.

t z evil.

u y Ec. 12. 13.

v z Pr. 3. 1, 2.

w a ver. 2.

x b Ec. 8. 12.

y Is. 3. 10.

z c ch. 10. 13.

a Job 35. 7, 8.

b Je. 32. 39.

c d Ps. 41. 2.

d Pr. 22. 4.

e e Ge. 22. 17.

f f ch. 24. 13.

g Ro. 10. 3, 5.

h g Mar. 12. 29..

i 32.

j Jno. 17. 3.

k 1Co. 8. 4, 6.

l h 2Ki. 19. 15.

m i 2Ki. 23. 25.

n h Ps. 44. 2, 3.

o l Ge. 15. 19, 21.

p m Pr. 2. 10, 11.

q 3, 5.

r y whet, or,

s sharpen.

t n ch. 11. 19.

u Ps. 78. 4, 6.

v Ep. 6. 4.

w o Pr. 6. 21.

x 7. 3.

y p Nu. 33. 52.

z q Hab. 2. 2.

a r Eze. 9. 1, 2.

b s Jos. 24. 13.

c Ps. 105. 44.

olive-trees, which thou plantest not; when thou shalt have eaten, and be full;

12 Then beware lest thou forget the LORD, which brought thee forth out of the land of Egypt, from the house of^b bondage.

13 Thou^b shalt fear the LORD thy God, and serve him, and shalt swear^c by his name.

14 Ye^d shall not go after other gods, of the gods of the people which *are* round about you;

15 (For the LORD thy God is a^e jealous God among you,) lest the^k anger of the LORD thy God be kindled against thee, and destroy thee from off the face of the earth.

16 Ye^m shall not tempt the LORD your God, as ye tempted *him* in Massah.ⁿ

17 Ye shall diligently^o keep the commandments of the LORD your God, and his testimonies, and his statutes, which he hath commanded thee.

18 And^q thou shalt do *that which is* right and good in the sight of the LORD; that it may be well with thee, and that thou mayest go in and possess the good land which the LORD swore unto thy fathers;

19 To^s cast out all thine enemies from before thee, as the LORD hath spoken.

20 And when thy son asketh thee^y in time to come, saying, Whatⁿ mean the testimonies, and the statutes, and the judgments, which the LORD our God hath commanded you?

21 Then thou shalt say unto thy son, We were Pharaoh's bondmen in Egypt; and the LORD brought us out of Egypt with a mighty hand:

22 And the LORD shewed signs^{*} and wonders, great and sore, upon Egypt, upon Pharaoh, and upon all his household, before our eyes:

23 And he brought us out from thence, that he might bring us in, to give us the land which he swore unto our fathers.

24 And the LORD commanded us to do all these statutes, to fear^a the LORD our God, for^o our good always, that he might preserve^d us alive, as *it is* at this day.

25 And it shall be our righteousness, if we observe to do all these commandments before the LORD our God, as he hath commanded us.

CHAP. VII.

WHEN the LORD thy God shall bring thee into the land whither thou goest to possess it, and hath cast out^k many nations before thee, theⁱ Hittites, and the Girgashites, and the Amorites, and the Canaanites, and the Perizzites, and the Hivites, and the Jebusites, seven nations greater and mightier than thou:

2 And when the LORD thy God shall deliver them before thee; thou shalt smite them, and utterly^p destroy them: thou shalt make no covenant with them, nor shew mercy unto them:

3 Neither shalt thou make^r marriage with them; thy daughter thou shalt not give unto his son, nor his daughter shalt thou take unto thy son.

4 For they will turn away thy son from following me, that they may serve other gods: so will the anger of the LORD be kindled against you, and destroy thee suddenly.

5 But thus shall ye deal with them; ye shall destroy their altars, and break down

אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְּךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ
וּבְכָל מְאֹדְךָ : וְהָיוּ דְּבָרַיִם הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנִי
מֵצִיָּה הַיּוֹם עַל לִבְּךָ : וּשְׁנַתָּם לְבָנֶיךָ וּדְבַרְתָּ
בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבִלְכֻתְךָ בַּדֶּרֶךְ וּבְשֹׁכֶנְךָ
וּבְמִסְפָּאָה : וְקִשְׁרַתָּם לֹאֹת עַל־דֶּיֶךְ וְהָיוּ לְמִשְׁפַּחַת
בֵּין עֵינֶיךָ : וּכְתַבְתָּם עַל־מְזוּזֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ :
ס וְהָיוּ כִּי־בִיאָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר
נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לֵאמֹר הִנֵּהנִי לִיְצַחְקָה וְלִיעֲקֹב לֵאמֹר
לֵךְ עֵרָם גִּלְגָל וְשָׁבְתָה אֲשֶׁר לֹא־בָנִיתָ : וְבָתִּים
מְלֵאִים כֶּל־טוֹב אֲשֶׁר לֹא־מָלְאתָ וְגִרְתָּ הַחַצְוִנִים
אֲשֶׁר לֹא־חִצַּבְתָּ בְּרָמִים וְיִיתִים אֲשֶׁר לֹא־נִטְעָה
וְאִכְלָתָ וּשְׁבַעְתָּ : הִשְׁמֹר לָךְ פֶּתַח־שַׁדְּךָ אֶת־
יְהוָה אֲשֶׁר הוֹצִיאָה מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִפְּנֵי עֲבָדִים :
אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תִּירָא וְאֹתוֹ תַעֲבֹד וּבְשִׁמּוֹ
תִשְׁבַּע : לֹא תִלְכָּן אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים
מֵאֱלֹהֵי הָעַמִּים אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֶיכֶם : כִּי אֵל מֶנֶּא
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּרָרְךָ בְּרָרְךָ פֶּתַח־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּן וְהִשְׁמִיךְ מִעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה :
ס לֹא רִנְשָׁה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיכֶם פֶּאֶשֶׁר
נִשְׁתַּחֲוֶה בַּמִּסָּה : שְׁמֹר תִּשְׁמֹרִן אֶת־מִצְוֹת יְהוָה
אֱלֹהֶיכֶם וְעֲדָתוֹ וְתִקְוֵי אֲשֶׁר צִוָּה : וְעֲשִׂיתָ
בְּיִשְׂרָאֵל וְהִשּׁוּב עֲשִׂי יְהוָה לְמִנְּךָ יִשָּׁב לָךְ וְנָאֹת
וְיִשָּׁת אֶת־הָאָרֶץ הַשְׁבִּירָה אֲשֶׁר־נִשְׁבַּע יְהוָה
לְאַבְרָהָם : לְתַתֵּן אֶת־כָּל־אִיבֶיךָ מִפְּנֵיךָ פֶּאֶשֶׁר
דָּבָר יְהוָה : ס כִּי־יִשְׁאַלְךָ בְּנֶךָ מָחָר לֵאמֹר
מָה הָעֵדוּת וְהַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוָּה
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אַתְּכֶם : וְאָמַרְתָּ לְבֶנְךָ עֲבָדִים
הָיִינוּ לְפָרֶעֶה בְּמִצְרַיִם וַיִּצְיָאֵנוּ יְהוָה מִמִּצְרַיִם
בְּיַד חֲזָקָה : וַיִּתֵּן יְהוָה אוֹתוֹת וּמִוֹתָם גְּדֹלִים
וְרָעִים בְּמִצְרַיִם בְּפָרֹעַ וּבְכָל־בֵּיתוֹ לְעֵינֵינוּ :
וְאוֹתוֹנוּ הוֹצִיא מִשָּׁם לְמַעַן הָבִיא אֹתָנוּ לְתַת לָנוּ
אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם : וַיַּצִּיגֵנוּ יְהוָה
לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־הַחֻקִּים הָאֵלֶּה לְרָאֹה אֶת־יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ לְטוֹב לָנוּ כִּי־הָיִים לְחִיתָנוּ כְּהַיּוֹם הַזֶּה :
וְצִוָּה הַדְּוִיָּה לָנוּ כִּי־נִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־
הַמִּצְוָה הַזֹּאת לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ פֶּאֶשֶׁר צִוָּנוּ : ס

CAP. VII.

כִּי־בִיאָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־אָמַרְתָּ בָּר

תְּחַלְלֶם בְּדֶר מִתְּוֹךְ הָאֵשׁ הַעֲגֹן וְהַעֲרַל קוֹל גְּדוֹל
וְלֹא יִסָּף וַיִּכְתְּבֶם עַל־שְׁנֵי לְחֹת אֲבָנִים וַיִּתֵּנֶם
אֵלַי : וַיְהִי כַשְׁמַעְכֶּם אֶת־הַקוֹל מִתְּוֹךְ הַחֲטָף
וַתִּהְיֶה בְּעַר בָּאֵשׁ וַתִּקְרַעְנָ אֵלַי כָּל־רַאשֵׁי שְׁבִטֵיכֶם
וְהָאֲמֹר הֵן הָרָאֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶת־
כְּבוֹדוֹ וְאֶת־גְּדֻלּוֹ וְאֶת־קוֹל שְׁמַעֲנוּ מִתְּוֹךְ הָאֵשׁ
הַיּוֹם הַזֶּה רָאִינוּ כִּי־דָבַר אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם וְהָיוּ
וְעַתָּה לְפָנֶיךָ נִמְוִית כִּי תִאֲכַלְנוּ הָאֵשׁ הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת
אִם־יִסָּפִים אֲנַחְנוּ לְשִׁמַּע אֶת־קוֹל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
עוֹד וְנִחְנוּ : כִּי כִי־כָל־בָּשָׂר אֲשֶׁר שָׁמַע קוֹל
אֱלֹהִים הַיּוֹם מִדָּבָר מִתְּוֹךְ־הָאֵשׁ כָּכָמוּ וַיְהִי :
כָּרַב אֲחֵר וְשָׁמַע אֶת־כָּל־אֲשֶׁר יֹאמַר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
וְאֵת הַדָּבָר אֲלֵינוּ אֵת כָּל־אֲשֶׁר יִדְבֹר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַעְנוּ וְעָשִׂינוּ : וּשְׁמַע יְהוָה אֶת־קוֹל
דְּבָרֶיכֶם בְּדִבְרֶכֶם אֵלַי וַיֹּאמַר יְהוָה אֵלַי שְׁמַעְתִּי
אֶת־קוֹל דְּבָרֵי הָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבְרִי אֵלֶיךָ הַסִּיבֹה
כִּי־יִתֵּן יְהוָה לְבָבְךָ זֶה לָהֶם
לְרָאֹה אֹתִי וְלִשְׁמֹר אֶת־כָּל־מִצְוֹתַי כִּי־הָיִים
לְמַעַן יִשָּׁב לָהֶם וְלִבְנֵיהֶם לְעֹלָם : לֵךְ אִמֹר לָהֶם
שׁוּבוּ לָכֶם לְאֱלֹהֵיכֶם : וְאָמַר פֹּה עָמַד עִמָּדִי
וְאֶבְרָהָ אֱלֹהֶיךָ אֶת־כָּל־הַמִּצְוָה וְהַחֻקִּים
וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּלְמְדֶם וְעָשִׂי בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר
אֲנִי נָתַן לָהֶם לְרִשְׁתָּהּ : וּשְׁמַרְתֶּם לַעֲשׂוֹת
כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אַתְּכֶם לֹא תִסְרוּ יְמֵן
וְשָׁמַל : בְּכָל־הַדֶּיֶךְ אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
אַתְּכֶם תִּלְכוּ לְמַעַן תִּחְיוּ וְטוֹב לָכֶם וְהִצַּרְתֶּם
יָמִים בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר תִּירְשֻׁן :

CAP. VI.

וְנָאֹת הַמִּצְוָה הַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוָּה
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לְלַמַּד אַתְּכֶם לַעֲשׂוֹת בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר
אֲתֶם עֹבְרִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ : לְמַעַן תִּירָא אֶת־
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשִׁמֹר אֶת־כָּל־חֻקֵּיוֹ וּמִצְוֹתָיו אֲשֶׁר
אֲנִי מֵצִיָּה אִתְּךָ וּבְנֶיךָ בְּכָל־יְמֵי חַיֶּיךָ
וּלְמַעַן יִירָכְנִי יְמִיךָ : וְשָׁמַעְתָּ יִשְׂרָאֵל וּשְׁמַרְתָּ
לַעֲשׂוֹת אֲשֶׁר יִשָּׁב לָךְ וְאֲשֶׁר תִּרְבֵּן מֵאֹר פֶּאֶשֶׁר
דָּבָר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֶיךָ לָךְ אֶרֶץ וְגִרְתָּ חֲלָב
דְּבָשׁ :

ס

שָׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד : וְאֶהְבֵּתָ

מִפְּנֵי אֵימָה אֵיכָל לְהוֹרִישָׁם׃ לֹא תִירָא מֵהֶם׃ 18
וְכֵן תִּזְכֹּר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
לְעַרְצָה וּלְכָל מִצְרַיִם׃ הַפְסַת הַגְּדֹלֹת אֲשֶׁר 19
עָלְיָהּ וְהָאֵלֹת הַמִּסְתָּיִם וְהַיָּד הַחֲזָקָה וְהַיָּד
הַנְּסוּיָה אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי עָשָׂה
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְכָל תַּעֲשִׂיִּים אֲשֶׁר אֶתָּה יָרָא
מִפְּנֵיהֶם׃ וְגַם אֶת־הַצִּרְיָה שִׁלַּת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ 20
בָּם עַד אֲבוֹד הַנְּשֻׁאִיִּם וְהַנְּסֻחִיִּם מִפְּנֵיךָ׃ לֹא 21
תַעֲרֹץ מִפְּנֵיהֶם כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּקִרְבְּךָ אֵל גָּדוֹל
וְנִזְרָא׃ וְנִשְׁלַח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת־הַבָּיִת הַזֶּה 22
מִפְּנֵיךָ מֵעַתָּה מֵעַתָּה לֹא תֵּחַבֵּל בָּיִתָּם כִּי־הָרַבָּה
עָלֶיךָ חַיַּת הַשָּׂדֶה׃ וְנִתְּנָם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לַפָּנִיָּה 23
וְהָמָּם מִדּוֹמָה גְּדֹלָה עַד הַשָּׁמָיִם׃ וְנִתְּנָן מִלִּכְהֹם 24
בְּיָדָהּ וְהָאֲבֹדֶת אֶת־שָׂמַיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם לֹא־
יִתְעַבֵּב אִישׁ בְּפָנֶיךָ עַד הַשְׁמָדָה אֲהֵם׃ פִּסְלֵי 25
אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׁחָדֵן בְּאֵשׁ לֹא־תִחַמְדֵם כֶּסֶף וְחָבִי
עֲלֵיהֶם וְלִמְחָתָה לָךְ פֶּן תִּקְשַׁע בֹּי כִי תִעֲבֹת יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ הוּא׃ וְלֹא תִבְיֵא תִעֲבֹה אֶל־בֵּיתָהּ וְהָיִיתָ 26
תָּרוֹם בְּיַדוֹ שֶׁקָּץ׃ הַשְׁמָדָנִי וְהַעֲבֵב׃ תִּשְׁעֲבֹנוּ כִּי־

CAP. VIII. П

1 פֶּלֶא־הַמִּצְוָה אֲשֶׁר אָנֹכִי מִצְוָה הַיּוֹם תִּשְׁמְרוּן
 לַעֲשׂוֹת לְפָנַי הַיּוֹדִין וְיֹדִיעִים וְיֹדְעִים וְיֹדְעִים אֶת־
 2 הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְרָהָם : וְזָכַרְתָּ אֶת־
 3 פֶּלֶא־הַיָּדָה אֲשֶׁר הוֹלִיכָה יְהוָה אֶלְיָהָ וְהָ אֲרָצִים
 שָׁנָה בַּמִּדְבָּר לְמַעַן עֲנִיָּה לְסִתְּחָה לְרֵשֶׁת אֶת־אֲשֶׁר
 4 בְּלִבָּהּ הִתְשַׁמֵּר מִצְוֹתֵי אִם־לֹא : וַעֲנִיָּה
 5 וְיִרְעָה וַיִּשְׁמְרָה אֶת־הַכּוֹן אֲשֶׁר לֹא־יָדְעָה וְלֹא
 6 יָדְעוּ אֲבֹתָהּ לְמַעַן הוֹדִיעָה כִּי לֹא עֲלִידָהּ
 7 לְבָדוּ יְהוָה הָאֵלִים כִּי עֲלִידָה מוֹצֵא מִיְּדֵהּ יְהוָה
 8 הָאֵלִים : שְׁמִלְחָה לֹא בִלְחָה מַעֲלִיָּה וְיִנְלָה לֹא
 9 בְּצִקָּה וְהָ אֲרָצִים שָׁנָה : וַיְרֵשֶׁת עַם־לְבָבָהּ כִּי
 10 כָּאֲשֶׁר יִסָּר אִישׁ אֶת־זֵנוֹ יְהוָה אֶלְיָהָ מִסְּרָה :
 11 וְשִׁמְרָתָ אֶת־מִצְוֹת יְהוָה אֶלְיָהָ לְלִכַּת בִּרְכּוֹ
 12 וַיִּרְאָה אֹתוֹ : כִּי יְהוָה אֶלְיָהָ מִבְּיָאָה אֶל־אֶרֶץ
 13 שׁוֹבָה אֶרֶץ גְּחָלִי מִיָּם עֵינַי וְהַחֲמַת יָדָאִים
 14 בַּמִּקְדָּה וּבְדָר : אֶרֶץ חֶסֶד וְשִׁעֲרָה וְנֶסֶן וְחֶסֶד
 15 רַמּוֹן אֶרֶץ־זֵית שְׁמֹן וְרֵבֶשׁ : אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא

[illegible]

their β images, and cut down their groves, and burn their graven images with fire :

6 For thou art an holy δ people unto the LORD thy God : the LORD thy God hath chosen thee to be a special ϵ people unto himself, above all people that are upon the face of the earth.

7 The LORD did not set his love upon you, nor choose you, because ye were more in number than any people ; for ye were the fewest ϵ of all people ;

8 But because the LORD loved you, and because he would keep the k oath which he had sworn unto your fathers, hath the LORD brought^t you out with a mighty hand, and redeemed you out of the house m of bondmen, from the hand of Pharaoh king of Egypt.

9 Know therefore that the LORD thy God, he is God, the faithful ϕ God, ρ which keepeth covenant and mercy with them that love him and keep his commandments, to a thousand generations ;

10 And r repayeth them that hate him to their face, to destroy them : he will not be slack to him that hateth him, he will repay him to his face.

11 Thou shalt therefore keep the commandments, and the statutes, and the judgments, which I command thee this day, to do them :

12 Wherefore it shall come to pass, δ if ye hearken u to these judgments, and keep, and do them, that the LORD thy God shall keep unto thee the covenant and the mercy which he sware unto thy fathers :

13 And he will love thee, and bless thee, and multiply thee : he will also bless the fruit of thy womb, and the fruit of thy land, thy corn, and thy wine, and thine oil, the increase of thy kine, and the flocks of thy sheep, in the land which he sware unto thy fathers to give thee.

14 Thou shalt be blessed above all people : there s shall not be male or female barren among you, or among your cattle.

15 And the LORD will take away from thee all sickness, and will put none of the evil diseases h of Egypt, which thou knowest, upon thee ; but will lay them upon all them that hate thee.

16 And thou shalt consume all the people which the LORD thy God shall deliver thee : thine k eye shall have no pity upon them : neither shalt thou serve their gods ; for that $will$ be a snare t unto thee.

17 If thou shalt say in thine heart, These nations are more than I ; how can I dispossess them ?

18 Thou m shalt not be afraid of them ; but shalt well remember n what the LORD thy God did unto Pharaoh, and unto all Egypt ;

19 The great temptations ρ which thine eyes saw, and the signs, and the wonders, and the mighty hand, and the stretched-out arm, whereby the LORD thy God brought thee out : so ϕ shall the LORD thy God do unto all the people of whom thou art afraid.

20 Moreover, the LORD thy God will send the hornet t among them, until they that are left, and hide themselves from thee, be destroyed.

21 Thou shalt not be affrighted at them : for the LORD thy God is among you, a mighty ϕ God and terrible.

22 And the LORD thy God will n put

B. C. 1451.

β statues, or pillars.

α Ex. 23. 29, 30

b ch. 14. 2.

c Ex. 19. 6.

c 1 Pe. 2. 9.

γ before thy face.

d Jos. 10. 24.

42.

12. 1.

e ch. 10. 22.

f ch. 25. 19.

g ch. 11. 25.

Is. 54. 17.

h Ge. 22. 16, 17.

Lu. 1. 72, 73.

i Ex. 12. 41, 42

j Ex. 32. 20.

1 Ch. 14. 12.

l Jos. 7. 1, 21.

m Ex. 13. 3, 14.

20. 2.

n Ju. 8. 27.

o Is. 49. 7.

1 Co. 10. 13.

2 Th. 3. 3.

1 Jn. 1. 9.

p Ne. 1. 5.

Da. 9. 4.

q Eze. 14. 7.

r ch. 32. 35.

Is. 59. 18.

Ro. 12. 19.

s Jos. 5. 17, 18.

t Ps. 119. 6.

u ch. 5. 32, 33.

δ because.

v ch. 28. 1, &c

Le. 26. 3, &c.

w ch. 2. 7.

29. 5.

Am. 2. 10.

x Ps. 136. 16.

y Job 33. 17.

z Ex. 16. 4.

a 2 Ch. 32. 31.

b Ex. 16. 15.

c Mat. 4. 4.

d Ps. 104. 27.

29.

e Ne. 9. 21.

f Ex. 23. 26.

&c.

g Pr. 3. 12.

He. 12. 5, 6.

Re. 3. 19.

h Ex. 9. 14.

i 1 Sa. 12. 24.

k ch. 13. 8.

19. 13, 21.

l ch. 12. 30.

Ex. 23. 33.

Ju. 8. 27.

Ps. 106. 36.

ζ of olive

tree of oil.

m ch. 31. 6.

n Ps. 105. 5.

o ch. 33. 25.

p ch. 4. 34.

q 1 Co. 10. 31.

r 1 Ch. 29. 14.

Ps. 103. 2.

s Ex. 23. 28.

t Jos. 3. 10.

u Pr. 30. 9.

v ch. 10. 17.

n pluck off.

out those nations before thee by a little and little : thou mayest not consume them at once, lest the beasts of the field increase upon thee.

23 But the LORD thy God shall deliver them unto γ thee, and shall destroy them with a mighty destruction, until they be destroyed.

24 And he shall deliver their d kings into thine hand, and thou shalt destroy their name from f under heaven : there shall g no man be able to stand before thee, until thou have destroyed them.

25 The graven images of their gods shall ye burn k with fire : thou shalt not desire t the silver or gold $that$ is on them, nor take it unto thee, lest thou be u snared therein : for it is an abomination to the LORD thy God.

26 Neither q shalt thou bring an abomination into thine house, lest thou be a cursed thing like it : but thou shalt utterly detest it, and thou shalt utterly abhor it ; for it is a cursed r thing.

CHAP. VIII.

ALL t the commandments which I command thee this day shall u ye observe to do, that ye may live, and multiply, and go in and possess the land which the LORD sware unto your fathers.

2 And thou shalt remember all the way which the LORD thy God led thee these forty u years in the wilderness, x to humble thee, y and to prove z thee, to know a what was in thine heart, whether thou wouldest keep his commandments, or no.

3 And he humbled thee, and suffered thee to hunger, and fed thee with b manna, (which thou knewest not, neither did thy fathers know,) that he might make thee know that ϕ man doth not live by bread only, but by every word d that proceedeth out of the mouth of the LORD doth man live.

4 Thy ϕ raiment waxed not old upon thee, neither did thy foot swell, these forty years.

5 Thou shalt also consider in thine heart, that, as g a man chasteneth his son, so the LORD thy God chasteneth thee.

6 Therefore thou shalt keep the commandments of the LORD thy God, to walk in his ways, and to fear t him.

7 For the LORD thy God bringeth thee into a good land, a land of brooks of water, of fountains and depths that spring out of valleys and hills ;

8 A land of wheat, and barley, and vines, and fig trees, and pomegranates ; a land ζ of oil olive, and honey ;

9 A land wherein thou shalt eat bread without scarceness, thou shalt not lack any thing in it ; a land whose stones are iron, ϕ and out of whose hills thou mayest dig brass.

10 When thou hast eaten q and art full, then thou shalt bless r the LORD thy God for the good land which he hath given thee.

11 Beware that thou forget not the LORD thy God, in not keeping his commandments, and his judgments, and his statutes, which I command thee this day :

12 Lest n when thou hast eaten and art full, and hast built goodly houses, and dwelt therein :

13 And when thy herds and thy flocks multiply, and thy silver and thy gold is

multiplied, and all that thou hast is multiplied;

14 Then thine heart be lifted up, and thou forget^b the LORD thy God, which brought thee forth out of the land of Egypt, from the house of bondage;

15 Who led thee through that great and terrible wilderness, wherein were fiery serpents,^d and scorpions, and ^e drought; where there was no water; who brought thee forth water^e out of the rock of flint;

16 Who fed thee in the wilderness with manna,^h which thy fathers knew not, thatⁱ he might humble thee, and that he might prove thee, to^k do thee good at thy latter end;

17 And thou say in thine heart, ^m My power, and the might of mine hand, hath gotten me this wealth.

18 But thou shalt remember the LORD thy God: for *it is he*ⁿ that giveth thee power to get wealth, that he may establish his covenant, which he swore unto thy fathers, as *it is* this day.

19 And it shall be, if thou do at all forget the LORD thy God, and walk after other gods, and serve them, and worship them, I^r testify against you this day, that ye shall surely perish.

20 As the nations which the LORD destroyeth before your face, so^u shall ye perish; because ye would not be obedient unto the voice of the LORD your God.

CHAP. IX.

HEAR, O Israel: Thou *art* to pass^w over Jordan this day, to go in to possess nations greater^y and mightier than thyself, cities great, and fenced up to heaven;

2 A people great and tall, the children of the Anakims, whom thou knowest, and of whom thou hast heard say, Who can stand before the children of Anak!

3 Understand therefore this day, that the LORD thy God is he which goeth over before^a thee; as a consuming fire he shall destroy them, and he shall bring them down before thy face: so^b shalt thou drive them out, and destroy them quickly, as the LORD hath said^c unto thee.

4 Speak^d not thou in thine heart, after that the LORD thy God hath cast them out from before thee, saying, For my righteousness the LORD hath brought me in to possess this land; but for the wickedness^e of these nations the LORD doth drive them out from before thee.

5 Not^f for thy righteousness, or for the uprightness of thine heart, dost thou go to possess their land; but for the wickedness of these nations the LORD thy God doth drive them out from before thee, and that he may perform the word which the LORD swore unto thy fathers, Abraham^g Isaac^h and Jacob.ⁱ

6 Understand therefore, that the LORD thy God giveth thee not this good land to possess it for thy righteousness; for thou *art* a stiff-necked^j people.

7 Remember, and forget not, how thou provokedst the LORD thy God to wrath in the wilderness: from^k the day that thou didst depart out of the land of Egypt, until ye came unto this place, ye have been rebellious against the LORD.

8 Also^l in Horeb ye provoked the LORD to wrath, so that the LORD was angry with you, to have destroyed you.

9 When I was gone up into the mount,

B. C. 1451.

a Ex. 34. 28.

b Je. 2. 6.

c Ex. 31. 18.

d Nu. 21. 6.

e Hos. 13. 5.

f Ex. 19. 18, 19.

g Nu. 20. 11.

h Ps. 78. 15, 16.

i 114. 8.

j 1 Co. 10. 4.

k ver. 3.

l ver. 2.

m La. 3. 26. 33.

n He. 12. 10, 11.

o He. 8. 6. 10.

p ch. 9. 4.

q 1 Co. 4. 7.

r Pr. 10. 22.

s Hos. 2. 8.

t Ju. 2. 17.

u Ps. 78. 57.

v Hos. 6. 4.

w Ex. 32. 9.

x ver. 6.

y Ac. 7. 51.

z ch. 4. 26.

a ch. 29. 20.

b Nu. 14. 12.

c 2 Ch. 36. 16.

d 17.

e Da. 9. 11, 12.

f Ex. 32. 15.

g &c.

h w ch. 4. 11.

i 5. 23.

j Ex. 19. 18.

k Jos. 4. 19.

l y Nu. 13. 28.

m 33.

n z Ex. 32. 10. 14.

o a ch. 31. 3. 6.

p Jos. 3. 11.

q b ch. 7. 24.

r c Ex. 23. 31.

s d Lu. 12. 4. 5.

t e ch. 8. 17.

u Ro. 11. 6. 20.

v 1 Co. 4. 7.

w f Ex. 33. 17.

x Ps. 106. 23.

y g ch. 18. 12.

z Ge. 15. 16.

a Le. 18. 24, 25.

b h Ex. 32. 20.

c i Is. 31. 7.

d k Tit. 3. 5.

e l Nu. 11. 1. 4.

f m Ex. 17. 7.

g n Nu. 11. 34.

h o Ge. 12. 7.

i p Ge. 26. 4.

j q Ge. 28. 13.

k r Nu. XIII.

l XIV.

m Ex. 32. 9.

n 33. 3.

o 2 Ch. 30. 8.

p t Ps. 78. 22.

q 106. 24, 25.

r u Ex. 14. 11.

s 16. 2.

t 17. 2.

u Nu. 11. 4.

v 20. 2.

w 25. 2.

x v ch. 31. 27.

y w ver. 18.

z x Ex. 32. 1. 6.

a y Ex. 32. 11.

b &c.

to receive the tables of stone, *even* the tables of the covenant which the LORD made with you, then I^a abode in the mount forty days and forty nights; I neither did eat bread nor drink water:

10 And the^c LORD delivered unto me two tables of stone, written with the finger of God: and on them *was written* according to all the words which the LORD spake with you in the *s* mount, out of the midst of the fire, in the day of the assembly.

11 And it came to pass, at the end of forty days and forty nights, *that* the LORD gave me the two tables of stone, *even* the tables of the covenant.^d

12 And the LORD said unto me, Arise, get thee down quickly from hence; for thy people which thou hast brought forth out of Egypt have corrupted *themselves*: they are quickly^e turned aside out of the way which I commanded them; they have made them a molten image.

13 Furthermore, the LORD spake^f unto me, saying, I have seen this people, and behold, it is a stiff-necked^g people:

14 Let me alone, that I may destroy them, and blot^h out their name from under heaven: andⁱ I will make of thee a nation mightier and greater than they.

15 So^j I turned, and came down from the mount, and^k the mount burned with fire: and the two tables of the covenant *were* in my two hands.

16 And I looked, and, behold, ye had sinned against the LORD your God, and had made you a molten calf: ye had turned aside quickly out of the way which the LORD had commanded you.

17 And I took the two tables, and cast them out of my two hands, and brake them before your eyes.

18 And I^z fell down before the LORD, as at the first, forty days and forty nights: I did neither eat bread, nor drink water, because of all your sins which ye sinned, in doing wickedly in the sight of the LORD, to provoke him to anger:

19 For I was afraid^d of ye anger & hot displeasure wherewith the LORD was wroth against you to destroy you. But^f the LORD hearkened unto me at that time also.

20 And the LORD was very angry with Aaron to have destroyed him: and I prayed for Aaron also the same time.

21 And^h I took your sin,ⁱ the calf which ye had made, and burnt it with fire, and stamped it, and ground *it* very small, *even* until it was as small as dust: and I cast the dust thereof into the brook that descended out of the mount.

22 And at Taberah,^j and at^k Massah, and at Kibroth-hattaavah,ⁿ ye provoked the LORD to wrath.

23 Likewise, when^r the LORD sent you from Kadesh-barnea, saying, Go up and possess the land which I have given you; then ye rebelled against the commandment of the LORD your God, and^t ye believed him not, nor hearkened to his voice.

24 Ye have been rebellious^v against the LORD from the day that I knew you.

25 Thus^w I fell down before the LORD forty days and forty nights, as I tell down *at the first*; because the LORD had said he would destroy you.

26 I prayed^y therefore unto the LORD, and said, O Lord GOD, destroy not thy

אשר נשבע יהוה לאבותיך לאבתם ליתן
 ולעקב : וידעת כי לא בצדקתך יהוה אלהיך
 נתן לך את הארץ הזאת ורשתה כי עם
 קשה ערף אתה : וכל אלהיך את אשר
 הקצפת את יהוה אלהיך במדבר למדיו אשר
 יצאת מארץ מצרים עד הבאתם עד המקום הזה
 ממרים הייתם עם יהוה : ובהרב הקצפתם
 את יהוה ויתאסף יהוה בכם להשמיד אתכם :
 בעלתי הורה לחות לחות האבנים לחות הברית
 אשר פרת יהוה עמכם ואשכב בחר ארבעים יום
 וארבעים לילה לחם לא אכלתי ומים לא שתיתי :
 ויהוה אלהי את שני לחות האבנים כתבים
 באצבע אלהים ועליהם ככל הדברים אשר דבר
 יהוה עמכם בחר מתוך האש ביום ההוא : ויהי
 מקץ ארבעים יום וארבעים לילה נתן יהוה אלי
 את שני לחות האבנים ליהוה הברית : ויאמר
 יהוה אלי קום רד מהר מזה כי שחת עמך אשר
 הראת ממעגים סני מחר מידהוך אשר
 צויתם עשו לכם מסכה : ויאמר יהוה אלי
 לאמר ראיתי את העם הזה והנה עם קשה ערף
 הוא : הרף מפני ואשמידם ואמחה את
 שמם מפתח השמים ואעשה אותך לגוי עצום
 ורב ממני : ואסן וארר מידהוך וחרר בער באש
 ושני לחות הברית על שתי ידי : וארא ודנה
 השאתם ליהוה אלהיכם עשיתם לכם עגל מסכה
 סתם מחר מידהוך אשר צוה יהוה אתכם :
 ואחפש בשני הלחות ואשילכם מעל שתי ידי
 ואשפרם לעיניכם : ואתפלל לפני יהוה פראשנה
 ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכלתי
 ומים לא שתיתי על פליהאתכם אשר השאתם
 לעשות הרע בעיני יהוה להכעיסו : כי גרתי
 מפני האף והחמה אשר קצף יהוה עליכם
 להשמיד אתכם וישמע יהוה אלי גם בפעם
 ההוא : ובהנהיך האסף יהוה מאד להשמידו
 ואתפלל גם בעד אהרן בעת ההוא : ואת
 השאתם אשר עשיתם את העגל לקחתי
 ואשחף אותו באש ואכלת אותו סחון הישב עד
 אשר דק לשפר ואשילך את עפרו אל תהול

במסכת האבנים להם לאתחבר כל בנה ארץ
 אשר אבניה ברו ומתהרה מחצב נחשת :
 ואכלתי ושב עת וברכתי את יהוה אלהיך על הארץ
 הטובה אשר נתת לך : השמר לך פן תשכח
 את יהוה אלהיך לבחלי שמו מצותיו ומשפטי
 וחקתיו אשר אגן מצוה היום : פרחאכל
 ושב עת ובתים טובים תבנה וישבת : וברך
 וצאך רבץ וכסף וזהב ירבה לך וכל אשר לך
 ירבה : וחס לבבך ושכחת את יהוה אלהיך
 המוציאך מארץ מצרים מבית עבדים :
 המוליך במדבר הגל והנורא נחש שרף
 ועקב וצמאן אשר איך מים המוציא לך מים
 מוצר התלמיש : המאלך מן המדבר אשר לא
 ידען אבתך למען עתה ולמען נסתה להטות
 באחריך : ואמר בלבבך כחי וצעם די
 עשה לי את החיל הזה : ונחלת את יהוה
 אלהיך כי הוא הניח לך פח לעשות חיל
 למען הקים את בריתו אשר נשבע לאבתך ביום
 ההוא :

ס

ויהי אספח תשפח את יהוה אלהיך ותלכך
 אחרי אלהים אחרים ועברתם והשפחתם להם
 העדתי בכם היום כי אבר האבדון : פגום אשר
 יהוה מאבד מפגלם בן האבדון עקב לא תשמעון
 בקול יהוה אלהיכם :

ס

CAP. IX. ט

שמע ישראל אלה עבר היום את הירדן לבא
 לרשת גוים גדלים וצמחים מפת ערים גדלה
 ובערת בשמים : עם גדול ורם בני ענקים אשר
 אמה ידעת ואמה שמעת כי יחצב לפני בני
 ענק : וידעת היום כי יהוה אלהיך הוא העבר
 לפניך אש אכלה הוא ישמידם והוא יכניעם
 לפניך והורשתם והאבדתם מחר כאשר דבר יהוה
 לך : אלהתאמר בלבבך בהנה יהוה אלהיך אתם
 מלפניך לאמר בצדקתי הביאתי יהוה לרשת את
 הארץ הזאת וברשעת הגוים האלה יהוה מורישם
 מפניהם : לא בצדקתך ובישר לבבך אתה בא
 לרשת את ארצם כי ברשעת הגוים האלה יהוה
 אלהיך מורישם מפניהם ולמען הקים את הדבר

קל

וְאֵרְבָּעִים לֵלָה וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֵלַי בַּפֶּסַע
 11 יְהוָה לֹא אֶבְיָה יְהוָה הִשְׁתַּחֲוֶהָ : וַיֹּאמֶר יְהוָה
 אֵלַי קוּם לֵךְ לְמַסַּע לִפְנֵי הָעָם וּבְאוּ וַיִּרְשׁוּ אֶת־
 הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָם לְחַת לְחָם : פ
 12 וַעֲשֵׂה יִשְׂרָאֵל מַה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ שָׂאֵל מִעֲמֻךָ כִּי
 אִם לִי יֵאָדָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לֵאמֹר כָּל־דַּרְכָּיו
 וַלְהַבְהֶה אֹתוֹ וְלַעֲבֹד אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כָּל־לְבָבְךָ
 13 וּכְכָל־נַפְשְׁךָ : לִשְׁמֹר אֶת־מִצְוֹת יְהוָה וְאֶת־
 14 זִקְמוֹתָיו אֲשֶׁר אֲנִי מִצְוֶה הָיוּ לְטוֹב לָךְ : הֵן
 לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ הַשָּׁמַיִם וּשְׁמַי הַשָּׁמַיִם הָאֵלֶּיךָ וְכָל־
 15 אֲשֶׁר־בָּהֶן : רַק בְּאַבְרָמָה חֲשַׁק יְהוָה לֹא־הִבְהִי
 אוֹתָם וַיִּבְחָר בְּזַרְעוֹ אֲחֵרִים בְּכֶם מִכָּל־הָעַמִּים
 16 כִּי־הֵם הָיוּ : וּמֵלֵתְּם אֶת־עֲלִית לְבַבְכֶם וְשִׂרְכֶם
 17 לֹא תִקְשׁוּ עוֹד : כִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הוּא אֱלֹהֵי
 הָאֱלֹהִים וְאֹתִי הָאֲדָמִים הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא
 18 אֲשֶׁר לֹא־יִשָּׂא פָנָיו וְלֹא יִקַּח טַחֹד : עֲשֵׂה כַּשֶּׁפַּס
 יְהוֹם וְאַלְמַנָּה וְאַתָּה גַּר לַחַת לוֹ לַחַם וְשִׁמְכָה :
 19 וַאֲהַבְתֶּם אֶת־ה' כִּי־נִרְיָם הֵייתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם :
 20 אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תִירָא אֹתוֹ תַעֲבֹד וְבוֹ תִרְבֵּק
 21 וּבִשְׁמוֹ תִשָּׁבַע : הוּא תְהַלֵּלְךָ תְהוֹדֶה אֱלֹהֶיךָ
 אֲשֶׁר־עָשָׂה אֵת־הַגְּדֹלֹת וְאֵת־הַנּוֹרָא
 22 הָאֵלֶּה אֲשֶׁר רָאָה עֵינֶיךָ : בִּשְׁבָעִים לָשֹׁךְ יָרְדוּ
 אֲבֹתֶיךָ מִצְרָיִם וְעַתָּה שְׂמָךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כְּכֹכְבֵי
 הַשָּׁמַיִם לָרֹב : א

CAP. XI.

וַאֲהַבְתָּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְשִׁמַּרְתָּ מִשְׁמְרוֹ
 2 וְחֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו וּמִצְוֹתַי כְּלִי־מִיָּם : וַיִּרְעֵתֶם
 הַיּוֹם כִּי לֹא אֶת־בְּנֵיכֶם אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ אֲשֶׁר לֹא־
 3 רָאוּ אֶת־מוֹסַר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֶת־נִדְרוֹ אֶת־דִּרְ^ו
 הַחֻקֹּה וּדְרוֹשׁ הַמִּשְׁפָּט : וְאֵת־אֲחֵתֹי וְאֵת־מַעֲשָׂיו
 אֲשֶׁר עָשָׂה בְּתוֹךְ מִצְרַיִם לְפָרַח מִלֵּךְ־מִצְרַיִם
 4 וּלְכָל־אֶרֶצוֹ : וְאֲשֶׁר עָשָׂה לְחַלֹּל מִצְרַיִם לְסוֹסֵיו
 5 וּלְרַבּוֹ אֲשֶׁר הִצִּיף אֶת־מַיִם יַם־סוּף עַל־פְּנֵיהֶם
 6 בְּרַפֶּס אֲחֵרִים וַיִּאֲבֹם יְהוָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה :
 7 וְאֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם בְּמִדְבָּר עַד־בָּאֲכֶם עַד־הַמִּקְוֶה
 8 הַזֶּה : וְאֲשֶׁר עָשָׂה לְדַרְכֵּי וּלְאֲבוֹתֵי בְנֵי אִילָאֵב
 9 בְּרָאבוֹן אֲשֶׁר פָּצְתָה הָאָרֶץ אֶת־פִּיהָ וַתַּבְלַעֵם
 10 וְאֵת־פְּתֵיהֶם וְאֵת־אֲדָמֵיהֶם וְאֵת־כָּל־הַקּוֹם אֲשֶׁר
 11 בְּרַגְלֵיהֶם בְּקָרֵב כְּלִישְׂרָאֵל : כִּי עֵינֶיכֶם הִרְאֵתִי

22 הַיּוֹם מִדְּהָרָה : וַתַּבְּעִרְהָ וַתִּמְסָהּ וַתִּקְרָח
 23 תַּקְרָחַהּ מִקְצֵתִים הָיִיתָ אֶת־יְהוָה : וּבִשְׁלֹחַ יְהוָה
 אֶתְכֶם מִקְדֵּשׁ בְּרַנֵּץ לֵאמֹר עֲלוּ וּרְשׁוּ אֶת־הָאָרֶץ
 אֲשֶׁר נָתַתִּי לָכֶם וּבְמִדְבָּר אֶת־פִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
 24 וְלֹא הֶאֱמַנְתֶּם לוֹ וְלֹא שָׁמַעְתֶּם בְּקוֹלִי : מִכֹּמֶם
 25 הָיִיתֶם עִם־יְהוָה מֵיוֹם דַּעַתִּי אֶתְכֶם : וְאַתְּפֹל
 לִפְנֵי יְהוָה אֶת אַרְבָּעִים הַיּוֹם וְאֵת־אַרְבָּעִים הַלַּיְלָה
 אֲשֶׁר הִתְנַפְּלִיתִי בְּרָאמוֹ יְהוָה לְחַשְׁמִיד אֶתְכֶם :
 26 וְאַתְּפֹל אֶל־יְהוָה וְאֹמַר אֲדֹנִי יְהוָה אֵל־תַּשְׁחֹת עֲמֻךָ
 וּבְחִלְיָה אֲשֶׁר פָּרַחְתָּ בְּנִדְרוֹךְ אֲשֶׁר הִצִּירְתָּ
 27 מִמִּצְרַיִם בְּיַד חֲזָקָה : וְכִי לַעֲבֹד לֹא־הִבְהִי
 לִי־עֵקֶב וְלִעֲלֹב אֶל־חֶפֶן אֶל־קִשֵׁי הָעָם הַזֶּה וְאֵל־
 28 רִשְׁעוֹ וְאֶל־חֲסָאוֹ : פִּי־יֹאמְרוּ הָאָרֶץ אֲשֶׁר
 הוֹצֵאתִנִּי מִשָּׁם מִכָּל־לֵלָת יְהוָה לְהַבְיִאֵם אֶל־
 הָאָרֶץ אֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם וּמִשְׁנֵאתוֹ אוֹתָם הוֹצִיאֵם
 29 לְחַמְסָם בְּמִדְבָּר : וְהֵם עֲמָךְ וּבְחִלְיָה אֲשֶׁר
 הוֹצֵאתָ בְּחֻקְךָ הַגָּדֹל וּבִזְרָעָה הַמִּשְׁפָּחָה : פ

CAP. X.

1 בָּעֵת הַהוּא אָמַר יְהוָה אֵלַי פְּסֹלֶךָ שִׁנִּי־לַחַת
 2 אֲבָנִים פְּרָאשִׁים וְעָלָה אֵלַי הַדְּהָרָה וְעָשִׂיתָ לָּהּ
 3 אֶרֶן עֵץ : וְאָכַתְבַּ עַל־הַלֹּחֹת אֶת־הַדְּבָרִים
 4 אֲשֶׁר הָיוּ עַל־הַלֹּחֹת הָרִאשִׁיִּים אֲשֶׁר שָׁבַרְתָּ
 5 וְשִׁמַּתָּם בְּאֶרֶן : וְאָעֵשׂ אֶרֶן עֵץ שִׁטִּים וְאֶפְסַל
 6 שִׁנִּי־לַחַת אֲבָנִים פְּרָאשִׁיִּים וְאָעֵל הַדְּהָרָה וְשִׁנִּי־
 7 הַלֹּחֹת בָּדִי : וּכְתַב עַל־הַלֹּחֹת כְּכַתֵּב הָרִאשִׁוֹן
 8 אֶת עֲשֵׂרֹת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֵלַיכֶם בְּהָר
 9 מִתֵּיבַר הָרֹאשׁ כִּי־הָיָה חֲקֹל וַיִּתֶּנֶם יְהוָה אֵלַי :
 10 וְאֶפֶן וְאֶרֶץ מִן־הָהָר וְאֶשֶׁם אֶת־הַלֹּחֹת בְּאֶרֶן
 11 אֲשֶׁר עָשִׂיתִי וַיְהִי שֵׁם פְּאֲשֶׁר אָנֹכִי יְהוָה : וּבְנִי
 12 יִשְׂרָאֵל נִסְעֵי מִבְּאֵר בְּנִי־עֵקֶן מוֹסְרָה שֵׁם מֵת
 13 אֶתֵּן וַיִּקְבֵּר שֵׁם וַיִּבְחֵן אֶלְעָזָר בְּנִי הַחַיִּי :
 14 מִשָּׁם נִסְעָה הַדְּהָרָה וּמִן־הַדְּהָרָה יִמְבְּחָה אֶרֶץ
 15 נַחֲלֵי־מִיָּם : בָּעֵת הַהוּא הִבְדִּיל יְהוָה אֶת־שִׁבְעַם
 16 הַלְוִי לְשֵׂאת אֶת־אֶרֶן בְּרִית־יְהוָה לְעֹמֶד לִפְנֵי
 17 יְהוָה לְשִׁרְתּוֹ וּלְבָנָה בְּשֵׁמוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה : עַל־
 18 כִּי לֹא־הָיָה לָנוּ חֹק וְנִחְלָה עִם־אֲחָיו יְהוָה הוּא
 19 הַגָּדֹל בְּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לוֹ : וְאֹכְלִי
 20 עֲמִדְתִּי בְּהָר מִיָּמִים הָרִאשִׁיִּים אַרְבָּעִים יוֹם

people, and ^a thine inheritance, which thou hast redeemed through thy greatness, which thou hast brought forth out of Egypt with a mighty hand.

27 Remember thy servants, Abraham, Isaac, and Jacob: look not unto the stubbornness ^e of this people, nor to their wickedness, nor to their sin: ^f

28 Lest the land ^h whence thou broughtest us out say, Because ^k the LORD was not able to bring them into the land which he promised them, and because he hated them, he hath brought them out to slay them in the wilderness.

29 Yet ^l they are thy people, and thine inheritance, which thou broughtest out by thy mighty power, and by thy stretched-out arm.

CHAP. X.

AT that time the LORD said unto me, Hew ^o thee two tables of stone like unto the first, and come up unto me into the mount, and make thee an ark ^p of wood:

2 And I will write on the tables the words that were in the first tables which thou brakest, and thou shalt put them in the ark.

3 And I made an ark ^q of shittim-wood, and hewed two tables of stone like unto the first, and went up into the mount, having the two tables in mine hand.

4 And he wrote ^r on the tables, according to the first writing, the ten ^s commandments, which ^t the LORD spake unto you in the mount out of the midst of the fire, in the day of the assembly: and the LORD gave them unto me.

5 And I turned myself and came down from the mount, and put the tables in the ark which I had made; and ^u there they be, as the LORD commanded me.

6 And ^v the children of Israel took their journey from Beeroth of the children of Jaakan to Mosera: there Aaron died, and there he was buried; and Eleazar his son ministered in the priest's office in his stead.

7 From thence they journeyed unto Gudgodah; and from Gudgodah to Jotbath, a land of rivers of waters.

8 At that time ^w the LORD separated the tribe of Levi, to bear ^x the ark of the covenant of the LORD, to stand ^y before the LORD, to minister ^z unto him, and to bless ^{aa} in his name, unto this day.

9 Wherefore ^{ab} Levi hath no part nor inheritance with his brethren: the LORD is his inheritance, according as the LORD thy God promised him.

10 And I stayed in the mount, according to the ^{ac} first time, forty days and forty nights; and the LORD hearkened ^{ad} unto me at that time also, and the LORD would not destroy thee.

11 And the LORD said unto me, Arise, take ^{ae} thy journey before the people, that they may go in and possess the land which I swear unto their fathers to give unto them.

12 And now, Israel, what ^{af} doth the LORD thy God require of thee, but to fear ^{ag} the LORD thy God, to ^{ah} walk in all his ways, and to love ^{ai} him, and to ^{aj} serve the LORD thy God with all thy heart and with all thy soul,

13 To keep the commandments of the LORD, and his statutes, which I command thee this day, for ^{ak} thy good?

B. C. 1451.

a 1 Ki. 8. 51.

b Ps. 115. 16.

c Ps. 148. 4.

d Ge. 14. 19.

e Ps. 24. 1.

f Ps. 78. 8.

g Pr. 21. 12.

h Mi. 7. 18.

i Ex. 6. 6. 8.

j Jo. 4. 4.

k Ro. 28. 29.

l Nu. 14. 16.

m Jos. 22. 22.

n Da. 2. 47.

o Re. 17. 14.

p Ps. 100. 3.

q Le. 19. 33.

r Ex. 34. 1. &c.

s Ac. 11. 23.

t Is. 45. 23.

u Je. 17. 14.

v Ex. 25. 10.

w He. 9. 4.

x Ge. 46. 27.

y Ex. 37. 1.

z Ex. 34. 28.

aa words.

ab Ex. 20. 1. 17.

ac ch. 8. 5.

ad 1 Ki. 8. 9.

ae Nu. 33. 31.

af Ex. 14. 23.

ag Nu. 3. 6. 9.

ah Nu. 4. 15.

ai Ps. 135. 2.

aj ch. 18. 5.

ak 2 Ch. 29. 11.

al Ro. 12. 7.

am ch. 21. 5.

an Nu. 6. 23.

ao Nu. 18. 20. 24.

ap Eze. 44. 28.

aq *or, living substance which followed them.*

ar *was at their feet.*

as *or, former days.*

at Ex. 32. 14.

au *go in journey.*

av Mi. 6. 8.

aw ch. 6. 13.

ax Ps. 34. 9.

ay ch. 5. 33.

az q ch. 6. 5.

ba 11. 13.

bb 30. 16. 20.

bc Ps. 18. 1.

bd 145. 20.

be Mat. 22. 37.

bf Job 36. 11.

bg Zep. 3. 9.

bh Ro. 1. 9.

bi He. 12. 28.

bj Zec. 14. 18.

bk ch. 6. 24.

14 Behold, the ^b heaven and the heaven of ^c heavens is the LORD's thy God, the earth ^d also, with all that therein is.

15 Only the LORD had a delight in thy fathers to love them, and he chose their seed after them, *even* you above all people, as *it is* this day.

16 Circumcise therefore the foreskin of your heart, ^e and be no more stiff-necked.

17 For the LORD your God is ^f God of gods, and Lord ^g of lords, a great God, a mighty, ^h and a terrible, which ⁱ regardeth not persons, nor taketh reward:

18 He ^j doth execute the judgment of the fatherless and widow, and loveth the stranger, in giving him food and raiment.

19 Love ^k ye therefore the stranger: for ye were strangers in the land of Egypt.

20 Thou shalt fear the LORD thy God; him shalt thou serve, and to him shalt thou cleave, ^l and swear ^m by his name.

21 He ⁿ is thy praise, ^o and he ^p is thy God, that hath done for thee these great and terrible things, which thine eyes have seen.

22 Thy fathers went down into ^q Egypt with threescore and ten persons; and now the LORD thy God hath made thee as the stars of heaven for multitude.

CHAP. XI.

THEREFORE thou shalt love the LORD thy God, and keep his charge, and his statutes, and his judgments, and his commandments, *always*.

2 And know ye this day: for *I speak* not with your children which have not known, and which have not seen the chastisement ^r of the LORD your God, his greatness, his mighty hand, and his stretched-out arm,

3 And his miracles, and his acts, which he did in the midst of Egypt unto Pharaoh the king of Egypt, and unto all his land:

4 And what he did unto the army of Egypt, unto their horses, and to their chariots; how he made the water ^s of the Red sea to overflow them as they pursued after you, and *how* the LORD hath destroyed them unto this day;

5 And what he did unto you in the wilderness, until ye came into this place;

6 And what he did unto Dathan and Abiram, the sons of Eliab, the son of Reuben: how the earth opened her mouth, and swallowed them up, and their households, and their tents, and all the ^t substance that ^u was in their possession, in the midst of all Israel:

7 But your eyes have seen all the great acts of the LORD which he did.

8 Therefore shall ye keep all the commandments which I command you this day, that ye may be strong, and go in and possess the land, whither ye go to possess it;

9 And that ye may prolong *your* days in the land, which the LORD swore unto your fathers to give unto them and to their seed, a land that floweth with milk and honey.

10 For the land, whither thou goest in to possess it, *is* not as the land of Egypt, from whence ye came out, where ^v thou sowedst thy seed, and wateredst *it* with thy foot, as a garden of herbs:

11 But the land, whither ye go to possess it, *is* a land of hills and valleys, and

drinketh water of the rain of heaven;

12 A land which the LORD thy God careth^β for: the eyes^α of the LORD thy God are always upon it, from the beginning of the year even unto the end of the year.

13 And it shall come to pass, if ye shall hearken diligently^δ unto my commandments which I command you this day, to^c love the LORD your God, and to serve him with all your heart, and with all your soul,

14 That^e I will give you the rain of your land in his due season, the^f first rain and the latter rain, that thou mayest gather in thy corn, and thy wine, and thine oil.

15 And^d I will send grass in thy fields for thy cattle, that thou mayest eatⁱ and be full.

16 Take heed^l to yourselves, that your heart^m be not deceived, and ye turn aside, and serve other gods, and worship them;

17 And then the LORD's wrath^o be kindled against you, and he shut^p up the heaven, that there be no rain, and that the land yield not her fruit; and lest ye perish quickly from off the good land which the LORD giveth you.

18 Therefore shall ye lay up^t these my words in your heart and in your soul, and^u bind them for a sign upon your hand, that they may be as frontlets between your eyes.

19 And^v ye shall teach them your children, speaking of them when thou sittest in thine house, and when thou walkest by the way, when thou liest down, and when thou risest up.

20 And thou shalt write them upon the door-posts of thine house, and upon thy gates;

21 That^w your days may be multiplied, and the days of your children, in the land which the LORD sware unto your fathers to give them, as the days^x of heaven upon the earth.

22 For if ye shall diligently keep all these commandments which I command you, to do them; to love the LORD your God, to walk in all his ways, and to cleave^y unto him;

23 Then will the LORD drive^z out all these nations from before you, and ye shall possess greater nations and mightier than yourselves.

24 Every place whereon^α the soles of your feet shall tread shall be your's: from the^β wilderness and Lebanon, from the river, the river Euphrates, even unto the uttermost sea, shall your coast be.

25 There^γ shall no man be able to stand before you: for the LORD your God shall lay the fear^δ of you and the dread of you upon all the land that ye shall tread upon, as he hath said^e unto you.

26 Behold, I^f set before you this day a blessing and a curse:

27 A blessing,^g if ye obey the commandments of the LORD your God, which I command you this day;

28 And a curse,^h if ye will not obey the commandments of the LORD your God, but turn asideⁱ out of the way which I command you this day, to go after other gods, which ye have not known.

29 And it shall come to pass, when the LORD thy God hath brought thee in unto the land whither thou goest to possess it, that thou shalt put^j the blessing upon mount Gerizim, and the curse upon mount Ebal.

B. C. 1451.

β seeketh.

α 1 Ki. 9. 3.

δ ver. 22.

c ch. 6. 17.

e ch. 10. 12.

d ch. 12. 32.

e Le. 26. 4.

f Joel 2. 23.

Ja. 5. 7.

g ch. 6. 1.

h Ps. 104. 14.

i Hos. 2. 21, 22.

y give.

i Joel 2. 19.

h ch. 4. 10.

l Jos. 23. 11..

16.

m ch. 29. 18.

Je. 4. 18.

n Ex. 34. 13.

o or, inherit.

o ch. 6. 15.

p 1 Ki. 8. 35.

2 Ch. 7. 13.

q 2 Ki. 17. 10,

11.

Je. 3. 6.

r break

down.

r Nu. 33. 52.

Ju. 2. 2.

2 Ch. 31. 1.

s 1 Ki. 15. 13.

t ch. 6. 6, 9.

Pr. 3. 1.

u Pr. 3. 3.

v ver. 31.

w ver. 11.

2 Ch. 7. 12.

Ps. 78. 68.

x ch. 4. 9, 10.

y Le. 17. 3, 4.

z ch. 14. 22, 26.

a Pr. 4. 10.

9. 11.

b Ps. 89. 29.

c ver. 12, 18.

ch. 16. 11, 15.

26. 11.

Le. 23. 40.

d Ju. 17. 6.

21. 25.

e ch. 10. 20.

30. 20.

f ch. 9. 5.

Ps. 78. 55.

g He. 4. 9.

h Jos. 3. 17.

i Jos. 1. 3.

k Ge. 15. 18.

Nu. 34. 3.

l Jos. 18. 1.

1 Ki. 8. 29.

m ch. 7. 24.

n Jos. 2. 9, 24.

o Ex. 23. 27.

p ch. 30. 1, 15,

19.

η the choice

of your

vows.

g ch. 28. 2, 13.

r ver. 7.

s ch. 28. 15, 68.

t 1 Sa. 12. 21.

u ch. 14. 29.

v Le. 17. 2, 5.

w ver. 11.

x ch. 27. 12, 13.

Jos. 8. 33.

30 Are they not on the other side Jordan, by the way where the sun goeth down, in the land of the Canaanites, which dwell in the champaign over against Gilgal, beside the plains of Moreh?

31 For ye shall pass over Jordan, to go in to possess the land which the LORD your God giveth you, and ye shall possess it, and dwell therein.

32 And ye shall observe^d to do all the statutes and judgments which I set before you this day.

CHAP. XII.

THESE^ε are the statutes and judgments which ye shall observe to do in the land which the LORD God of thy fathers giveth thee to possess it, all^k the days that ye live upon the earth.

2 Ye shall utterly destroyⁿ all the places wherein the nations which ye shall possess^δ served their gods, upon the high mountains,^g and upon the hills, and under every green tree:

3 And ye shall overthrow^r their altars, and break their pillars, and burn their groves^s with fire; and ye shall hew down the graven images of their gods, and destroy the names of them out of that place.

4 Ye^t shall not do so unto the LORD your God.

5 But unto the place^w which the LORD your God shall choose out of all your tribes to put his name there, even unto his habitation shall ye seek, and thither thou shalt come:

6 And thither^y ye shall bring your burnt-offerings, and your sacrifices, and your tithes,^z and heave-offerings of your hand, and your vows, and your free-will-offerings, and the firstlings of your herds and of your flocks:

7 And there ye shall eat before the LORD your God, and ye shall rejoice in^α all that ye put your hand unto, ye and your households, wherein the LORD thy God hath blessed thee.

8 Ye shall not do after all the things that we do here this day, every^d man whatsoever is right in his own eyes.

9 For ye are not^e as yet come to the rest and to the inheritance, which the LORD your God giveth you.

10 But when ye go over Jordan,^k and dwell in the land which the LORD your God giveth you to inherit, and when he giveth you rest from all your enemies round about, so that ye dwell in safety;

11 Then there shall be a placeⁱ which the LORD your God shall choose, to cause his name to dwell there; thither shall ye bring all that I command you; your burnt-offerings, and your sacrifices, your tithes, and the heave-offering of your hand, and allⁿ your choice vows which ye vow unto the LORD:

12 And ye shall rejoice^r before the LORD your God, ye, and your sons, and your daughters, and your men-servants, and your maid-servants, and the Levite that is within your gates; forasmuch as he hath no^u part nor inheritance with you.

13 Take heed to thyself that thou offer not thy burnt-offerings in every^v place that thou seest:

14 But in the place which the LORD shall choose in one of thy tribes, there^w thou shalt offer thy burnt-offerings, and there thou shalt do all that I command thee.

15 Notwithstanding thou mayest kill

פחדכם ומוראכם יתן יהוה אלהיכם על פני כל הארץ אשר תרבה בה פאשר דבר לכם :

ס ס ס ס ס

26 ואלה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה : את
27 הברכה אשר תשמעו אל מצוות יהוה אלהיכם
28 אשר אנכי מצוה אתכם היום : ותקללה אם לא
תשמעו אל מצוות יהוה אלהיכם וסרתם מן
הדרך אשר אנכי מצוה אתכם היום ללכת אחרי
אלהים אחרים אשר לא ידעתם : ס והיה
29 כי יביאך יהוה אלהיך אל הארץ אשר אתה בא
שמה לרשתה ונחתה את הברכה על הר גרים
ואת הקללה על הר עיבל : והלאתה בעבר
היהודי את הר סיני מנוא השמש בארץ הפגועי
30 השב בערבה מול הגליל אצל אלון מרה : כי
אתם עברים את הדרך לבא לרשת את הארץ
אשר יהוה אלהיכם נתן לכם וירשתם אותה
31 וישבתם בה : ושמרתם לעשות את כל החקים
ואת המשפטים אשר נתן לפניכם היום :

יב CAP. XII.

1 אלה החקים והמשפטים אשר תשמרון לעשות
בארץ אשר נתן יהוה אלהי אבותיך לך לרשתה
2 בלילות אשר אתם חיים עליהם : אפד
תאבדון את כל המקומות אשר עברו שם הנוזים
אשר אתם ירשים אתם את אלהיהם על ההרים
הרמים ועל הגבעות ותחת כל עץ רענן :
3 ותצרתם את מזבחתם ושבחתם את מצבתם
ואשריהם תשרפון באש וסילי אלהיהם תהדעון
4 ואבדתם את שלשים מן המקום ההוא : לא
5 תעשון כן יהוה אלהיכם : כי אם אלה המקום
אשר יבחר יהוה אלהיכם מפל שבטיכם לשום
את שמו שם לשכנו חורשו ובאת שמה :
6 והבאתם שמה עלותיכם וזבחים ואת מעשר תיכם
ואת תרומת ידכם ונדריכם ונדבותיכם ויבחרת
7 מקרבכם וצאנכם : ואכלתם שם לפני יהוה אלהיכם
ושמחתם בכל משלח ידכם אתם ובתיכם אשר
8 ברכה יהוה אלהיך : לא תעשון ככל אשר אנחנו
9 עשים פה היום איש פל הושר בעינו : כי לא
באתם עד עתה אל המזבח ולא להקללה אשר

את כל מעשה יהוה הנול אשר עשה : ושמרתם
את כל המצוה אשר אנכי מצוה היום למען
תחיו ונאמם וירשתם את הארץ אשר אתם
9 עברים שמה לרשתה : ולמען פארכו ימים
על האדמה אשר נשבע יהוה לאבותיכם לתת
10 להם ולזרעם ארץ זבת חלב ודבש : ס כי
הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה לא מארץ
מצרים הוא אשר יצאתם משם אשר תורע את
11 נרצח והשקית ברגלך כן הורק : והארץ אשר
אתם עברים שמה לרשתה ארץ הרים וגבעות
12 למסר השמים תשפח מים : ארץ אשר יהוה
אלהיך ורש אתה תמיד עני יהוה אלהיך בה
13 מרשית השנה ועד אחרית שנה : ס והיה
אם שמע תשמעו אל מצוותי אשר אנכי מצוה
אתכם היום לאהבה את יהוה אלהיכם ולעבדו
14 בכל לבבכם ובכל נפשכם : ונתתן מסר
ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנה וחירש
15 ויצידך : ונתתן עשב בשדה לבהמה ואכלת
16 ושבועת : השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם
ועברתם אלהים אחרים ותשתחויתם להם :
17 והיה אחי יהוה בכם ועצר את השמים ולא יהיה
מסור והאדמה לא תהן את יבולתה וצברתם
מחיה מעל הארץ השפה אשר יהוה נתן לכם :
18 ושמחתם אח דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם
וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לסופרת בין
19 צעירכם : ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם
בשבתך בביתך ובליחתך בדרך ובשבתך ובקונך :
20 וכתבתם על מנחות ביתך ובשערך : למען
21 יראו ימכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע
יהוה לאבותיכם לתת להם כימי השמים על
22 הארץ : ס כי אם שמו תשמרון את כל
המצוה הזאת אשר אנכי מצוה אתכם לעשותה
לאהבה את יהוה אלהיכם ללכת בכל דרכיו
23 ולדבקה בו : והוריש יהוה את כל הנוזים האלה
מלפניכם וירשתם נוזים גדלים ועצמים מקום :
24 בלחמקים אשר תרוך פארגלכם בו לכם יהיה
מן המזבח והקלל מן הדבר והרפת ועד הים
25 האחרון יהיה גבלכם : לא תימצא איש בפניכם

מזבח יהיה אלהיה ודס ובהיה ישפך על מזבח
יהיה אלהיה והשקר תאכל : שְׂכַר וְשִׁמְעוֹת אֶת
פְּלִידֵי־בָרִים הָאֵלֹהִים אֲנִי מִצְוָה לְמַעַן יִשָּׁב
לָךְ וּלְבָנֶיךָ אֲחִירָךְ עַד־עוֹלָם כִּי תַעֲשֶׂה הַטּוֹב
וְהַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ : ס כִּי־יִכְרִית
יהיה אלהיה אֶת־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אִתָּה בְּאֶשְׁמָה
לְרַשָּׁת אוֹתָם מִפְּנֵיךְ וְיִרְשָׁת אֹתָם וְשִׁבְתָּ בְּאַרְצָם :
הַשְׁמֹר לָךְ פֶּן תִּקְבֹּשׁ אַחֲרֵיהֶם אַחֲרֵי־הַשְׁמָרָם
מִפְּנֵיךְ וּפְן תִּהְיֶה לְאֱלֹהֵיהֶם לֵאמֹר אִי־הָיָה
הַגּוֹיִם הָאֵלֹהִים אֶת־אֱלֹהֵיהֶם וַאֲעֲשֶׂה כֵן בְּסִגְיִי
לֹא־תַעֲשֶׂה כֵן לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי־כָל־תּוֹעֵבֶת יְהוָה
אֲשֶׁר שָׂאָה עֵשׂוּ לְאֱלֹהֵיהֶם כִּי גַם אֶת־בָּנֵיהֶם וְאֶת־
בְּנֹתֵיהֶם יִשְׂרְפוּ בָאֵשׁ לְאֱלֹהֵיהֶם :

CAP. XIII. י

אֶת פְּלִידֵי־בָרִים אֲשֶׁר אֲנִי מִצְוָה אֲתֹכֶם אוֹתוֹ תִּשְׁמְרוּ
לְעֲשׂוֹת לֹא־חֲסֹף עָלָיו וְלֹא תִּגְרַע מִמֶּנּוּ : ס
כִּי־יָקוּם בְּקִרְבְּךָ נָבִיא אוֹ חֹלֶם חֲלוֹם וְנִרְאָה אֱלֹהִים
אוֹת אוֹ מוֹפֵת : וְכֹךְ הָאוֹת וְהַמּוֹפֵת אֲשֶׁר־דִּבֶּר
אֱלֹהִים לֵאמֹר נִלְכָּה אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא
יִדְעָתָם וְנִעְבְּדָם : לֹא תִשְׁמַע אֶל־דִּבְרֵי הַנְּבִיא
הַהוּא אוֹ אֶל־חֹלֶם הַחֲלוֹם הַהוּא כִּי מִסָּפָה יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם אֲתֹכֶם לְדַעַת הַיִּשְׁכֵּם אֲהִי־בִים אֶת־יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם בְּכָל־לִבְבְּכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם : אַחֲרֵי־יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם תִּלְכוּ וְאוֹתוֹ תִּירָאוּ וְאֶת־מִצְוֹתָיו תִּשְׁמְרוּ
וּבְכָל־תַּשְׁמִיעוֹ וְאוֹתוֹ תַעֲבֹדוּ וְכִי תִדְבָּקוּ : וְהַנְּבִיא
הַהוּא אוֹ חֹלֶם הַחֲלוֹם הַהוּא יוֹמֵת כִּי דִבֶּר־סִרְיָה
עַל יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם חֲמוּצִים אֲתֹכֶם מִיֶּצֶר מִצְרִים
וְהַפֶּה מִפְּנֵי עֲבָדִים לְהִדְחִיק מִן־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר
צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לָלֶכֶת בָּהּ וּבְעֵרַת הָרַע מִקִּרְבְּךָ :
ס כִּי יִסְחָף אִתְּךָ בֶן־אִשָּׁה אוֹ־בִנָּה אוֹ
בִתָּךְ אוֹ אִשֶּׁת חֵיקְךָ אוֹ רַעַת אֲשֶׁר בְּנַפְשְׁךָ
בִּסְתֵּר לֵאמֹר נִלְכָּה וְנַעֲבֹדָה אֱלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר
לֹא יִדְעָתָ אִתָּה וְאִתְּךָ : מֵאִלִּי הַעֲפִים אֲשֶׁר
סִבִּיחִילִים הַקְּרִיבִים אֵלֶיךָ אוֹ הַדּוֹחִים מִפְּנֵי
מִקְצֵה הָאָרֶץ וְעַד־קִצֵּה הָאָרֶץ : לֹא־תֵאֱבֹד לוֹ
וְלֹא תִשְׁמַע אֵלָיו וְלֹא־תִחָסֵם עֵינֶיךָ עָלָיו וְלֹא־תִחַמֵּל
וְלֹא־תִכְסֶּה עָלָיו : כִּי הִנֵּה תִהְיֶהנָּה יָדְךָ תִּהְיֶה־בּוֹ
בְּרָאוּשָׁתוֹ לְהִמִּיתוֹ וְכִי פִלְהֵסם בְּאַחֲרֵיהֶם :

יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ : וְעֲבַרְתָּם אֶת־הַיָּרְדֵּן וְשִׁבְתֶּם
בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מִתֵּן לְאֲתֹכֶם וְהָיִיתָ
לְכֶם מִלְּאִי־יִכְבֶּם מִסְבִּיב וְשִׁבְתֶּם־בְּפֶתַח : וְהָיָה
הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בּוֹ לִשְׁכֹּן שְׁמוֹ
שָׁם תִּשְׁמַח תִּבְרָא אֶת כָּל־אֲשֶׁר אֲנִי מִצְוָה אֲתֹכֶם
עֲלֵהיכֶם וּבְחַלְכֶם מִעֲשֹׂתֵיכֶם וְהִרְמַת יָדְכֶם וְכָל־
מִבְחַר נְדָרֵיכֶם אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ לַיהוָה : וְשִׁמַּחְתֶּם
לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲתֹם וּבְנֵיכֶם וּבְנֹתֵיכֶם
וְעַבְדֵיכֶם וְאִמְהוֹתֵיכֶם וְהָלֹךְ אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֵיכֶם כִּי אֵין
לֹא תִלָּק וְנִדְוָה אֲתֹכֶם : הַשְׁמֹר לָךְ פֶּן תַּעֲזֹב
עֲלֵיךָ בְּכָל־מָקוֹם אֲשֶׁר תִּרְאֶה : כִּי אִם־בְּמָקוֹם
אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה בְּאֶתֶר שְׁבִיבָה שָׁם תַּעֲזֹב
עֲלֵיךָ וְשָׁם תַּעֲשֶׂה כָל־אֲשֶׁר אֲנִי מִצְוָה : רָק
בְּכָל־אֶת נִסְתָּף תִּפְבֹּד וְאֶכְלֵת בְּשֹׁר כְּבָרְפֹת יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן לָךְ בְּכָל־שַׁעְרֵיךָ הַטָּמֵא וְהַפְּחוּל
וְאֶכְלֵי פִצְצִי וְכֹאֵל : רָק הֵדָם לֹא תֵאֱכַל עַל־
הָאָרֶץ תִּשְׁפֹּכֶנּוּ בַּמָּיִם : לֹא־תִכָּל לֵאכֹל בְּשַׁעְרֵךְ
מִשְׁעָר וּנְקָה וְחִירָשׁ וְיִדְחָךְ וּבְכָל־תְּבָרָה
וְצֹאנָה וְכָל־דְּרֹךְ אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ וּבְרִבְחוֹת וְהִרְמַת
יָדְךָ : כִּי אִם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תֵאֱכַלְנָה בְּמָקוֹם
אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ אִתָּה וּבְנֵיךָ וּבְנֹתֶיךָ
וְעַבְדְּךָ וְאִמְהוֹתֶיךָ וְהָלֹךְ אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֵךְ וְשִׁמַּחְתָּ לִפְנֵי
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־מִשְׁלַח יָדְךָ : הַשְׁמֹר לָךְ פֶּן
תַּעֲזֹב אֶת־הָלֹךְ בְּלִמְסֻחַ עֲלִירְמָה : ס כִּי
יִרְחִיב יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת־בְּנִיךָ בְּאֲשֶׁר דִּבֶּר־לָךְ
וְאִמְרָת אֶכְלֵת בְּשֹׁר כִּי־תֵאֱמַר נִסְתָּף לֵאכֹל בְּשֹׁר
בְּכָל־אֶת נִסְתָּף תֵּאֱכַל בְּשֹׁר : כִּי־יִחַס מִפְּנֵי
הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְעוֹם שְׁמוֹ שָׁם
וּבְחֵרָת מִקְרָה וּמִצְוָה אֲשֶׁר כָּעַן יְהוָה לָךְ בְּאֲשֶׁר
צִוִּיתָךְ וְאֶכְלֵת בְּשַׁעְרֵךְ בְּכָל־אֶת נִסְתָּף : אִךְ
כְּאֲשֶׁר יֵאָכֵל אֶת־הַצִּבֹּר וְאֶת־הָאֵל בֶּן־הָאֶלְלֹהִי
הַטָּמֵא וְהַפְּחוּל וְהָדוּ וְאֶכְלֵנָה : רָק חֹק לְבָלִיתִי אֶכֹּל
הֵדָם כִּי הֵדָם הוּא הַנֶּפֶשׁ וְלֹא־תֵאֱכַל הַנֶּפֶשׁ עִם־
הַבְּשָׂר : לֹא תֵאֱכַלְנָה עַל־הָאָרֶץ תִּשְׁפֹּכֶנּוּ בַּמָּיִם :
ס לֹא תֵאֱכַלְנָה לְמַעַן יִשָּׁב לָךְ וּלְבָנֶיךָ אַחֲרֵיךָ כִּי
תַעֲשֶׂה הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה : רָק קִדְשֶׁנָּה אֲשֶׁר־
יְהוִי לָךְ וּבְיָדְךָ תִּשָּׂא וְכֹאֵת אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־
יִבְחַר יְהוָה : וְעֲשִׂיתָ עֲלֵיךָ הַבְּשָׂר וְהָדָם עַל־

and eat flesh in all thy gates, whatsoever thy^a soul lusteth after, according to the blessing of the LORD thy God which he hath given thee: the^c unclean and the clean may eat thereof, as of the roebuck, and as of the hart.

16 Only ye shall not eat the blood; *f*ye shall pour it upon the earth as water.

17 Thou mayest not eat within thy gates the tithe of thy corn, or of thy wine, or of thy oil, or the firstlings of thy herds or of thy flock, nor any of thy vows which thou vowest, nor thy free-will-offerings, or heave-offering of thine hand:

18 But^k thou must eat them before the LORD thy God in the place which the LORD thy God shall choose, thou, and thy son, and thy daughter, and thy manservant, and thy maid-servant, and the Levite that is within thy gates: and thou shalt rejoice before the LORD thy God in allⁿ that thou puttest thine hands unto.

19 Take^o heed to thyself that thou forsake not the Levite *β* as long as thou livest upon the earth.

20 When the LORD thy God shall enlarge^q thy border, as he hath^r promised thee, and thou shalt say, I will eat flesh, (because thy soul longeth to eat flesh,) thou mayest eat flesh, whatsoever thy soul lusteth after.

21 If the place which the LORD thy God hath chosen to put his name there be too far from thee, then thou shalt kill of thy herd and of thy flock, which the LORD hath given thee, as I have commanded thee, and thou shalt eat in thy gates whatsoever thy soul lusteth after.

22 Even^s as the roebuck and the hart is eaten, as thou shalt eat them; the unclean and the clean shall eat of them alike.

23 Only be^δ sure that thou eat not the blood: for^y the blood is the life; and thou mayest not eat the life with the flesh.

24 Thou shalt not eat it; thou shalt pour it upon the earth as water.

25 Thou shalt not eat it; that^z it may go well with thee, and with thy children after thee, when^b thou shalt do that which is right in the sight of the LORD.

26 Only thy holy^z things which thou hast, and thy vows,^d thou shalt take, and go unto the place which the LORD shall choose:

27 And thou shalt offer thy burnt-offerings, the flesh and the blood, upon the altar^f of the LORD thy God: and the blood of thy sacrifices shall be poured out upon the altar of the LORD thy God, and thou shalt eat the flesh.

28 Observe^e and hear all these words which I command thee, that it may go well with thee, and with thy children after thee for ever, when thou doest that which is good and right in the sight of the LORD thy God.

29 When the LORD thy God shall cut off^k the nations from before thee, whether thou goest to possess them, and thou^θ succeedest them, and dwellest in their land;

30 Take heed to thyself, that thou be not snared *κ* by following^m them, after that they be destroyed from before thee; and that thou inquire not after their gods, saying, How did these nations serve their gods? even so will I do likewise.

31 Thou^π shalt not do so unto the LORD thy God: for every abomination Ato the

B. C. 1451.

a ch. 14. 26.

b Le. 18. 21.

Je. 32. 35.

Eze. 20. 31.

23. 37.

MI. 6. 7.

c ver. 22.

ch. 15. 22.

d Jos. 1. 7.

e Re. 22. 18.

f Ge. 9. 4.

Le. 7. 26.

g Zec. 10. 2.

h Mat. 24. 24.

i 2Th. 2. 9.

Re. 13. 14.

i ch. 18. 22.

Je. 28. 9.

Mat. 7. 22.

k ver. 11. 12.

ch. 14. 23.

l 1 Co. 11. 19.

m 2Ch. 34. 31.

n 1 Co. 10. 31.

o ch. 14. 27.

β all thy

days.

p Je. 7. 23.

q ch. 10. 20.

r Zec. 13. 3.

s 1 Ch. 4. 10.

t Ge. 28. 14.

Ex. 34. 24.

γ revolt

against the

LORD.

u ch. 17. 7.

1 Co. 5. 13.

v ch. 28. 54.

MI. 7. 5.

w 1 Sa. 20. 17.

x ver. 15, 16.

δ strong.

y Le. 17. 11, 14.

z ch. 4. 40.

a Pr. 1. 10.

b Ex. 15. 26.

1 Ki. 11. 38.

E. 2. 26.

c Nu. 5. 9, 10.

d Le. 22. 18.

&c.

1 Sa. 1. 21, 24.

e ch. 17. 7.

f Le. 15. 9, 13.

17. 11.

g Ex. 34. 11.

2 Ch. 7. 17.

Eze. 37. 24.

Jno. 15. 10, 14.

ζ bondmen.

h ch. 19. 20.

i Jos. 22. 11.

k ch. 19. 1.

Ex. 23. 23.

Jos. 23. 4.

η or, naughty

men.

Ju. 19. 22.

1 K. 21. 10, 13.

θ inheritest,

or, pos-

sessesst.

ι Jude 19.

κ after them.

m 2 Ki. 17. 15.

Ps. 106. 34, 38.

n Ex. 23. 2.

ο λφ.

LORD, which he hateth, have they done unto their gods; for^b even their sons and their daughters they have burnt in the fire to their gods.

32 What^d thing soever I command you, observe to do it: thou^e shalt not add thereto, nor diminish from it.

CHAP. XIII.

IF there arise among you a prophet, or a dreamer^f of dreams, and giveth thee a sign^h or a wonder,

2 And the sign or the wonder comeⁱ to pass, whereof he spake unto thee, saying, Let us go after other gods, which thou hast not known, and let us serve them;

3 Thou shalt not hearken unto the words of that prophet, or that dreamer of dreams: for the LORD your God proveth^j you, to know whether ye love the LORD your God with all your heart and with all your soul.

4 Ye shall walk^m after the LORD your God, and fear him, and keep his commandments, and obey his voice,^p and ye shall serve him, and cleave^q unto him.

5 And^r that prophet, or that dreamer of dreams, shall be put to death; because he hath spoken^γ to turn you away from the LORD your God, which brought you out of the land of Egypt, and redeemed you out of the house of bondage, to thrust thee out of the way which the LORD thy God commanded thee to walk in. So shalt^u thou put the evil away from the midst of thee.

6 If thy brother, the son of thy mother, or thy son, or thy daughter, or the wife^v of thy bosom, or thy friend,^w which is as thine own soul, entice thee secretly, saying, Let us go and serve other gods, which thou hast not known, thou, nor thy fathers;

7 Namely, of the gods of the people which are round about you, nigh unto thee, or far off from thee, from the one end of the earth even unto the other end of the earth;

8 Thou shalt not consent^a unto him, nor hearken unto him; neither shall thine eye pity him, neither shalt thou spare, neither shalt thou conceal him;

9 But thou shalt surely kill him; thyne hand^c shall be first upon him to put him to death, and afterwards the hand of all the people.

10 And thou shalt stone him with stones, that he die; because he hath sought to thrust thee away from the LORD thy God, which brought thee out of the land of Egypt, from the house of *ζ* bondage.

11 And^k all Israel shall hear, and fear, and shall do no more any such wickedness as this is among you.

12 If thou shalt hearⁱ say in one of thy cities, which the LORD thy God hath given thee to dwell there, saying,

13 Certain men, *η* the children of Belial, are gone out from among you, and have withdrawn^l the inhabitants of their city, saying, Let us go and serve other gods, which ye have not known;

14 Then shalt thou inquire, and make search, and ask diligently; and, behold, if it be truth, and the thing certain, that such abomination is wrought among you;

15 Thou shalt surely smite the inhabi-

tants of that city with the edge of the sword, destroying^a it utterly, and all that *is* therein, and the cattle thereof, with the edge of the sword.

16 And thou shalt gather all the spoil of it into the midst of the street thereof, and shalt burn with fire the city, and all the spoil thereof every whit, for the LORD thy God: and^f it shall be an heap for ever; it shall not be built again.

17 And there shall cleave nought of the cursed^β thing^δ to thine hand: that the LORD may turnⁱ from the fierceness of his anger, and shew^k thee mercy, and have compassion^l upon thee, and multiply^m thee, as he hath swornⁿ unto thy fathers; 18 When thou shalt hearken to the voice of the LORD thy God, to keep^p all his commandments which I command thee this day, to do that which *is* right in the eyes of the LORD thy God.

CHAP. XIV.

YE are the children^q of the LORD your God: ye shall not cut^r yourselves, nor make any baldness between your eyes for the dead:

2 For thou art an holy^s people unto the LORD thy God, and the LORD hath chosen thee to be a peculiar^t people unto himself, above all the nations that *are* upon the earth.

3 Thou shalt not eat^u any abominable thing.

4 These *are* the beasts which ye shall eat: the ox, the sheep, and the goat,

5 The hart, and the roebuck, and the fallow-deer, and the wild goat, and the pygarg, and the wild ox, and the chamois.

6 And every beast that parteth^v the hoof, and cleaveth the cleft in two claws, and cheweth the cud among the beasts, that ye shall eat.

7 Nevertheless these ye shall not eat of them that chew the cud, or of them that divide the cloven hoof; *as* the camel, and the hare, and the coney: for they chew the cud, but divide not the hoof; *therefore* they *are* unclean unto you.

8 And the swine, because it divideth the hoof, yet cheweth not the cud, it *is* unclean unto you: ye shall not eat of their flesh, nor touch^w their dead carcase.

9 These^x ye shall eat of all that *are* in the waters: all that have fins and scales shall ye eat:

10 And whatsoever hath not fins & scales ye may not eat; it *is* unclean unto you.

11 Of all clean birds ye shall eat.

12 But these^y *are* they of which ye shall not eat: the eagle, and the ossifrage, and the osprey,

13 And the glede, and the kite, and the vulture after his kind,

14 And every raven after his kind,

15 And the owl, and the night-hawk, and the cuckow, and the hawk after his kind,

16 The little owl, and the great owl, and the swan,

17 And the pelican, and the gier-eagle, and the cormorant,

18 And the stork, and the heron after her kind, and the lapwing, and the bat.

19 And every creeping thing that flieth *is* unclean unto you: they shall not be eaten.

20 But of all clean fowls ye may eat.

21 Ye shall not eat of any thing that dieth^z of itself: thou shalt give it unto the stranger that *is* in thy gates, that he

B. C. 1451.

a Ex. 22. 20.

Jos. 6. 17. 24

b ver. 2.

c Ex. 23. 19.

34. 26.

d ch. 12. 6, 17.

Le. 27. 30.

Nu. 18. 21.

Ne. 10. 37.

e ch. 12. 5, &c.

f Jos. 8. 28.

Je. 49. 2.

g or, devoted.

h ch. 7. 26.

Jos. 6. 18.

i 7. 1.

j ch. 15. 19, 20.

k Jos. 7. 26.

l Ps. 78. 38.

m Ex. 20. 6.

n Le. 3. 32.

o Eze. 37. 26.

p Ge. 22. 17.

q ch. 12. 21.

r Ps. 119. 6.

s Je. 3. 19.

t Ro. 8. 16.

u 9. 8, 26.

v Le. 19. 28.

w Je. 16. 6.

x Le. 20. 26.

y 1 Pe. 2. 9.

z asketh of thee.

u ch. 12. 7, 18.

v Ec. 9. 7.

w Eze. 4. 14.

x Ac. 10. 12, 14.

y 1 Co. 10. 28.

z ch. 18. 1, 2.

a Nu. 18. 20.

b ch. 26. 12.

c Am. 4. 4.

d dishon,

or, bison.

e Le. 11. 3. 4.

f Ps. 34. 14.

g a ver. 27.

h ch. 12. 12.

i Ex. 22. 21. 24

j Job 31. 16. 22

k Lu. 14. 12. 14

l He. 13. 2.

m c ch. 15. 10.

n Pr. 3. 9, 10.

o Mal. 3. 10.

p d Ex. 23. 10, 11

q Le. 25. 2. 4.

r Je. 34. 14. 17

s e Le. 11. 26, 27.

t master of the lending of his hand.

f Le. 11. 9.

g ch. 23. 20.

h Le. 11. 13.

i or, to the end that there be.

j ch. 28. 1. 8, &c.

k ch. 28. 12, 44.

l Le. 17. 15.

m 22. 8.

n Eze. 4. 14.

o 1 Jn. 3. 17.

may eat it; or thou mayest sell it unto an alien: for^b thou art an holy people unto the LORD thy God. Thou^c shalt not seethe a kid in his mother's milk.

22 Thou shalt truly tithe^d all the increase of thy seed, that the field bringeth forth year by year.

23 And^e thou shalt eat before the LORD thy God, in the place which he shall choose to place his name there, of the tithe of thy corn, of thy wine, and of thine oil, and the firstlings^f of thy herds and of thy flocks; that thou mayest learn to fear the LORD thy God always.

24 And if the way be too long for thee, so that thou art not able to carry it; or if^g the place be too far from thee, which the LORD thy God shall choose to set his name there, when the LORD thy God hath blessed thee;

25 Then shalt thou turn it into money, and bind up the money in thine hand, and shalt go unto the place which the LORD thy God shall choose:

26 And thou shalt bestow that money for whatsoever thy soul lusteth after, for oxen, or for sheep, or for wine, or for strong drink, or for whatsoever thy soul desireth: and thou^h shalt eat there before the LORD thy God, and thou shalt rejoice,ⁱ thou, and thine household,

27 And the Levite that *is* within thy gates; thou shalt not forsake him; for he^j hath no part nor inheritance with thee.

28 At^k the end of three years thou shalt bring forth all the tithe of thine increase the same year, and shalt lay it up within thy gates:

29 And the Levite, (because^l he hath no part nor inheritance with thee,) and the stranger,^m and the fatherless, and the widow, which *are* within thy gates, shall come, and shall eat and be satisfied: that theⁿ LORD thy God may bless thee in all the work of thine hand which thou doest.

CHAP. XV.

AT the end of every seven years thou shalt make a release.

2 And this *is* the manner of the release. Every creditor that lendeth *ought* unto his neighbour shall release it; he shall not exact it of his neighbour, or of his brother; because it *is* called the LORD's release.

3 Of a foreigner^o thou mayest exact it again: but that which *is* thine with thy brother thine hand shall release;

4 Save^p when there shall be no poor among you; for^q the LORD shall greatly bless thee in the land which the LORD thy God giveth thee for an inheritance to possess it:

5 Only if thou carefully hearken unto the voice of the LORD thy God, to observe to do all these commandments which I command thee this day.

6 For the LORD thy God blesseth thee as he promised thee: and thou shalt lend unto many nations, but thou shalt not borrow; and thou shalt reign over many nations, but they shall not reign over thee.

7 If there be among you a poor man of one of thy brethren within any of thy gates, in thy land which the LORD thy God giveth thee, thou^r shalt not harden thine heart, nor shut thine hand from thine

11 וְסָמְלֶתוֹ בְּאֵנָבִים וּמָת כִּי בָקֵשׁ לְהִתְחַלֵּץ מִעַל יְהוָה
 אֱלֹהֶיךָ הַמוֹצִיאֶךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים׃
 12 וְכָל־יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְעוּ וְיִרְאֶוּ וְלֹא־יִסְתָּפוּ לַעֲשׂוֹת כַּדָּבָר
 13 הַרְעֵה יְהוָה בְּקִרְבְּךָ׃ ׀ כִּי תִשְׁמָע בְּאַחַת
 14 עֲרִיד אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נִתֵּן לָךְ לַשְׁבֹּת שָׁם
 15 לְאִמֹר׃ יֵצְאוּ אֲנָשִׁים בְּגִידֵי־לֵבָעַל מִקִּרְבְּךָ וַיִּדְרֹוּ
 16 אֶת־יִשְׁבֵּי עִירָם לְאִמֹר בָּלָה וְנַעֲבְרָה אֲלֵהֶם
 17 אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא יֵדְעוּם׃ וְהִרְשַׁתָּ וְהִקְרַתָּ
 18 וְשָׁמַלְתָּ הַיָּמָב וְהִנֵּה אִמָּת נָכוֹן חֲדָרָךְ נַעֲשֶׂתָה
 19 הַתּוֹעֵבָה הַזֹּאת בְּקִרְבְּךָ׃ הִכָּה תִכָּה אֶת־יִשְׁבֵּי
 20 הָעִיר הַהוּא לִפְיִי־רַב הַחֲסֵם אִתָּהּ וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־
 21 בָּהּ וְאֶת־הַמִּתָּהּ לִפְי־חֲרָב׃ וְאֶת־כָּל־שְׁלָלָהּ
 22 תִּקְבֹּץ אֶל־תּוֹךְ רִחְבֶּהּ וְתִרְשַׁף בָּאֵשׁ אֶת־הָעִיר
 23 וְאֶת־כָּל־שְׁלָלָהּ לָלִי לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהִתְחַלֵּתַל
 24 עִלָּם לֹא תִבְנֶה עוֹד׃ וְלֹא יִדְבַק בְּיָדְךָ מְאֻמָּה
 25 מִדֶּהֱחָרֵם לְמַעַן יָשׁוּב יְהוָה מִחֲרוֹן אַפּוֹ וְנָתַן־
 26 לָךְ בְּחַיִּים וְחַיִּים וְחַיִּים וְחַיִּים בְּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם׃
 27 כִּי תִשְׁמָע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לַשְׁמֹר אֶת־כָּל־
 28 מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר אָנֹכִי מֵצִוְּךָ הַיּוֹם לַעֲשׂוֹת הַיִּשְׁרָאֵל
 29 בְּשִׁנֵּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ׃ ׀

CAP. XIV. י

1 בָּנִים אֵתֶם לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם לֹא תִתְּחַדּוּ וְלֹא־
 2 תַעֲשׂוּ קִרְיָה בֵּין עַמֶּיכֶם לְמַת׃ כִּי עִם קְדוֹשׁ
 3 אִתָּה לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ וְכָל־דָּבָר יְהוָה לְהוֹיֹת
 4 לוֹ לַעַם סִגְלָה מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי
 5 הָאָרֶץ׃ ׀ לֹא תֹאכַל כָּל־הוֹעֵבָה׃
 6 וְאֵת הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ שׁוֹר טֹהַ כְּשִׁבִים
 7 וְעֹזָה עֵינִים׃ אֵל וְצִי וְחִמּוֹר וְאֶקֹּו וְדִשָּׁן וְחֵאֵו
 8 וְזֹמֶר׃ וְכָל־בְּהֵמָה מִסְרֶסֶת פֶּרֶסָה וְשִׁסַּע עַת שִׁסַּע
 9 שְׁתֵּי פֶרֶסוֹת מַעֲלַת צֶרֶה בְּהֵמָה אִתָּה תֹאכְלוּ׃
 10 אַךְ אֶת־יְהוָה לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּעַל הַצֶּהַר וּמִמִּסְפָּרִים
 11 הַפֶּרֶסָה הַשְּׂסִיעָה אֶת־הַגִּמְלָה וְאֶת־הָאֲרָנָנֶת וְאֶת־
 12 הַשָּׁפָן כִּי־מַעֲלָה צֶרֶה הִמָּה וּפֶרֶסָה לֹא הִפְרִסוּ
 13 טְמֵאִים הֵם לָכֶם׃ וְאֶת־הַחִיּוֹר כִּי־מִפְרִים פֶּרֶסָה
 14 הוּא וְלֹא צֶרֶה טְמֵא הוּא לָכֶם מִבְּשָׂרָם לֹא תֹאכְלוּ
 15 וּבְגִבְתָּם לֹא תַעֲשׂוּ׃ ׀ אֶת־יְהוָה תֹּאכְלוּ מִכָּל־
 16 אֲשֶׁר בָּמִים כָּל אֲשֶׁר־לוֹ סָפִיר וּמִקְשָׁת תֹּאכְלוּ׃
 17 וְכָל־אֲשֶׁר אֵינְלוֹ סָפִיר וּמִקְשָׁת לֹא תֹאכְלוּ טְמֵא

18 מִקֵּץ שְׁבַע־שָׁנִים תַּעֲשֶׂה שְׁמִטָּה׃ וְחַדְבָּר
 19 הַשְּׂמִטָּה שְׁמוֹט כָּל־בְּעֵל מִשְׁחָה יוֹ אֲשֶׁר יִשֶׁה
 20 בְּרִעְיוֹ לֹא יֵשֶׁב אֶת־דַּעְלֹו וְאֶת־אֲחֵיו כִּי־קָרָא
 21 שְׁמִטָּה לַיהוָה׃ אֶת־הַנִּזְכָּר הַגֵּשׁ וְאֲשֶׁר יִהְיֶה
 22 לָךְ אֶת־אֲחִיךָ הַשְּׂמִטָּה יָדָךְ׃ אִלָּם כִּי לֹא יִהְיֶה
 23 בָּךְ אֲבִיּוֹן כִּי־בָרַךְ יִבְרַכְךָ יְהוָה בָּאֶרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה

11 וְסָמְלֶתוֹ בְּאֵנָבִים וּמָת כִּי בָקֵשׁ לְהִתְחַלֵּץ מִעַל יְהוָה
 12 וְכָל־יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְעוּ וְיִרְאֶוּ וְלֹא־יִסְתָּפוּ לַעֲשׂוֹת כַּדָּבָר
 13 הַרְעֵה יְהוָה בְּקִרְבְּךָ׃ ׀ כִּי תִשְׁמָע בְּאַחַת
 14 עֲרִיד אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נִתֵּן לָךְ לַשְׁבֹּת שָׁם
 15 לְאִמֹר׃ יֵצְאוּ אֲנָשִׁים בְּגִידֵי־לֵבָעַל מִקִּרְבְּךָ וַיִּדְרֹוּ
 16 אֶת־יִשְׁבֵּי עִירָם לְאִמֹר בָּלָה וְנַעֲבְרָה אֲלֵהֶם
 17 אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא יֵדְעוּם׃ וְהִרְשַׁתָּ וְהִקְרַתָּ
 18 וְשָׁמַלְתָּ הַיָּמָב וְהִנֵּה אִמָּת נָכוֹן חֲדָרָךְ נַעֲשֶׂתָה
 19 הַתּוֹעֵבָה הַזֹּאת בְּקִרְבְּךָ׃ הִכָּה תִכָּה אֶת־יִשְׁבֵּי
 20 הָעִיר הַהוּא לִפְיִי־רַב הַחֲסֵם אִתָּהּ וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־
 21 בָּהּ וְאֶת־הַמִּתָּהּ לִפְי־חֲרָב׃ וְאֶת־כָּל־שְׁלָלָהּ
 22 תִּקְבֹּץ אֶל־תּוֹךְ רִחְבֶּהּ וְתִרְשַׁף בָּאֵשׁ אֶת־הָעִיר
 23 וְאֶת־כָּל־שְׁלָלָהּ לָלִי לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהִתְחַלֵּתַל
 24 עִלָּם לֹא תִבְנֶה עוֹד׃ וְלֹא יִדְבַק בְּיָדְךָ מְאֻמָּה
 25 מִדֶּהֱחָרֵם לְמַעַן יָשׁוּב יְהוָה מִחֲרוֹן אַפּוֹ וְנָתַן־
 26 לָךְ בְּחַיִּים וְחַיִּים וְחַיִּים וְחַיִּים בְּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם׃
 27 כִּי תִשְׁמָע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לַשְׁמֹר אֶת־כָּל־
 28 מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר אָנֹכִי מֵצִוְּךָ הַיּוֹם לַעֲשׂוֹת הַיִּשְׂרָאֵל
 29 בְּשִׁנֵּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ׃ ׀

CAP. XIV. י

1 בָּנִים אֵתֶם לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם לֹא תִתְּחַדּוּ וְלֹא־
 2 תַעֲשׂוּ קִרְיָה בֵּין עַמֶּיכֶם לְמַת׃ כִּי עִם קְדוֹשׁ
 3 אִתָּה לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ וְכָל־דָּבָר יְהוָה לְהוֹיֹת
 4 לוֹ לַעַם סִגְלָה מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי
 5 הָאָרֶץ׃ ׀ לֹא תֹאכַל כָּל־הוֹעֵבָה׃
 6 וְאֵת הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ שׁוֹר טֹהַ כְּשִׁבִים
 7 וְעֹזָה עֵינִים׃ אֵל וְצִי וְחִמּוֹר וְאֶקֹּו וְדִשָּׁן וְחֵאֵו
 8 וְזֹמֶר׃ וְכָל־בְּהֵמָה מִסְרֶסֶת פֶּרֶסָה וְשִׁסַּע עַת שִׁסַּע
 9 שְׁתֵּי פֶרֶסוֹת מַעֲלַת צֶרֶה בְּהֵמָה אִתָּה תֹאכְלוּ׃
 10 אַךְ אֶת־יְהוָה לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּעַל הַצֶּהַר וּמִמִּסְפָּרִים
 11 הַפֶּרֶסָה הַשְּׂסִיעָה אֶת־הַגִּמְלָה וְאֶת־הָאֲרָנָנֶת וְאֶת־
 12 הַשָּׁפָן כִּי־מַעֲלָה צֶרֶה הִמָּה וּפֶרֶסָה לֹא הִפְרִסוּ
 13 טְמֵאִים הֵם לָכֶם׃ וְאֶת־הַחִיּוֹר כִּי־מִפְרִים פֶּרֶסָה
 14 הוּא וְלֹא צֶרֶה טְמֵא הוּא לָכֶם מִבְּשָׂרָם לֹא תֹאכְלוּ
 15 וּבְגִבְתָּם לֹא תַעֲשׂוּ׃ ׀ אֶת־יְהוָה תֹּאכְלוּ מִכָּל־
 16 אֲשֶׁר בָּמִים כָּל אֲשֶׁר־לוֹ סָפִיר וּמִקְשָׁת תֹּאכְלוּ׃
 17 וְכָל־אֲשֶׁר אֵינְלוֹ סָפִיר וּמִקְשָׁת לֹא תֹאכְלוּ טְמֵא

והשחור יחלו פצני וכאן : רק את דמו לא

תאכל על דמאיו תשכנו פנים :

CAP. XVI. י

שמואל את חדש האביב ועשית פסח ליהוה אלהיך

כי בחדש האביב הוציאך יהוה אלהיך ממצרים

לילה : ובחג פסח ליהוה אלהיך צאן ובקר

במקום אשר יבחר יהוה לשכן שמו שם : לא

תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות

לחם עני כי בחפזו יצאת מארץ מצרים למצן

תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי

חייך : ולא יראה לך שאר בכל הבקר שבעת

ימים ולא ילך מן הבקר אשר תזבח בערב ביום

הראשון לבקר : לא תוכל לזבח את הפסח באחד

שעריך אשר יהוה אלהיך נתן לך : כי אם

אל המקום אשר יבחר יהוה אלהיך לשכן שמו

שם תזבח את הפסח בערב כבא השמש מועד

צאתך ממצרים : ובשלת ואכלת במקום אשר

יבחר יהוה אלהיך בו ופנית בקר והלכת לאחריך :

שבעת ימים תאכל מצות וביום השביעי עצרת

ליהוה אלהיך לא תעשה מלאכה : שבעה

שבעת תספר לך מחול חרמש בקמה תחל

לספר שבעה שבעות : ועשית חג שבעות ליהוה

אלהיך מסת נדבת ידך אשר תהן פאשר יברכה

יהוה אלהיך : ושמחת לפני יהוה אלהיך

אתה ובנת ובתך ועבדך ואמתך וחלוי אשר

בשעריך והגר והיתום והאלמנה אשר בקרבך

במקום אשר יבחר יהוה אלהיך לשכן שמו שם :

ת ברך כי עבד הוית במצרים ושמת ועשית את

החקים האלה :

חג חסות תעשה לך שבעת ימים באספה

מקנה ומינה : ושמחת בחגה אתה ובנת

ובתך ועבדך ואמתך וחלוי והגר והיתום

והאלמנה אשר בשעריך : שבעת ימים תזכר

ליהוה אלהיך במקום אשר יבחר יהוה כי יברכה

יהוה אלהיך בכל תבואתך ובכל מעשה ידך

והיית כח שמח : שלוש פעמים בשנה יראה

לזכורך את פני יהוה אלהיך במקום אשר

יבחר חג המצות ובחג השבועות ובחג הסופות

אלהיך נתן לך בחל לרשעה : רק אם שמוע

תשמע בקול יהוה אלהיך לשמר לעשות את

כל המצוה הזאת אשר אנכי מצוה היום : כי

יהוה אלהיך ברכך פאשר דבר לך והעבדת

ביום רבים ואמר לא תעבד ומשלם ביום רבים

ובך לא משלם : כי יהיה לך אביון מאחד

אלהיך צאתך שעריך בארצה אשר יהוה אלהיך

נתן לך לא תאמץ את לבבך ולא תקפץ את

ידך מאחריך האביון : כרסתו תפתח את ידך

לו והעבד תעבדנו כי מחרו אשר יחסר לו :

השמר לך פריה דבר עם לבבך בלעל לאמר

תזבח שבת השבע שבת השמיטה ורעה עינך

באלהי האביון ולא תהן לו וקרא עליך אל יהוה

ויהי לך חסא : נתון תהן לו ולא ירע לבבך

בתחת לו כי בגלל הדבר הזה יברכה יהוה

אלהיך בכל מעשיך ובכל משלך ידך : כי לא

יחול אביון מקרב הארץ על פני אנכי מצוה

לאמר פתח תפתח את ידך לאחריך לעניך

ולא יבנה בארצה : כי יימר לך אחריך

העבד או העברה ועבדך שש שנים ובשנה

השביעית תשלחנו חפשי מעמך : וכי תשלחנו

חפשי מעמך לא תשלחנו ריקם : העניק תעניק

לו מצאתך ומקנה ומינה אשר ברכת יהוה

אלהיך תתן לו : וזכרתי כי עבד היית בארץ

מצרים ויפדך יהוה אלהיך על פני אנכי מצוה את

הדבר הזה היום : והיה כי יאמר אליך לא

אצא מעמך כי אהבך ואת ביתך כי טוב לו

עמך : ולקחת את הפרצו ונתתה באונו ובדלת

ויהי לך עבד עולם ואף לאמתך תעשה כן : לא

תעשה בשנה בשלחה אתו חפשי מעמך כי משנה

שכר שילך עבדך שש שנים וברכה יהוה אלהיך

בכל אשר תעשה :

כל הבכור אשר יולד בקרבך ובצאתך החור

תקדש ליהוה אלהיך לא תעבד בכור שורך ולא

תזו בכור צאנך : לפני יהוה אלהיך תאכלנו שנה

בשנה במקום אשר יבחר יהוה אתה וביתך : וכי

יהיה בו מום פסח או עור כל מום רע לא

תזבחו ליהוה אלהיך : בשעריך תאכלנו השמא

poor brother;

8 But^a thou shalt open thine hand wide unto him, and shalt surely lend him sufficient for his need, *in that* which he wanteth.

9 Beware that there be not a β thought in thy γ wicked heart, saying, The seventh year, the year of release, is at hand; and thine eye^f be evil against thy poor brother, and thou givest him nought; and he cry^g unto the LORD against thee, and it be sin^k unto thee.

10 Thou shalt surely give him, and thine heart shall not be grievedⁱ when thou givest unto him: because that for this thing the LORD thy God shall bless^k thee in all thy works, and in all that thou puttest thine hand unto.

11 For the poor^m shall never cease out of the land: therefore I command thee, saying, Thou shalt open thine hand wide unto thy brother, to thy poor, and to thy needy, in thy land.

12 And ifⁿ thy brother, an Hebrew man, or an Hebrew woman, be sold unto thee, and serve thee six years, then in the seventh year thou shalt let him go free from thee.

13 And when thou sendest him out free from thee, thou shalt not let him go away empty:

14 Thou shalt furnish him liberally out of thy flock, and out of thy floor, and out of thy wine-press: of that where-with^t the LORD thy God hath^t blessed thee thou shalt give unto him.

15 And thou shalt remember^u that thou wast a bondman in the land of Egypt, and the LORD thy God redeemed thee: therefore I command thee this thing to-day.

16 And it shall be, if^w he say unto thee, I will not go away from thee, (because he loveth thee and thine house, because he is well with thee,)

17 Then thou shalt take an awl, and thrust it through his ear unto the door, and he shall be thy servant for ever: And also unto thy maid-servant thou shalt do likewise.

18 It shall not seem hard^x unto thee, when thou sendest him away free from thee: for he hath been worth a double hired servant to thee, in serving thee six years: and the LORD thy God shall bless thee in all that thou doest.

19 All the firstling^y males that come of thy herd and of thy flock thou shalt sanctify unto the LORD thy God: thou shalt do no work with the firstling of thy bullock, nor shear the firstling of thy sheep:

20 Thou^z shalt eat it before the LORD thy God year by year, in the place which the LORD shall choose, thou and thy household.

21 And if^{aa} there be any blemish therein, as if it be lame, or blind, or have any ill blemish, thou shalt not sacrifice it unto the LORD thy God.

22 Thou shalt eat it within thy gates: the^{ab} unclean and the clean person shall eat it alike, as the roebuck, and as the hart.

23 Only thou shalt not eat the blood thereof; thou shalt pour it upon the ground as water.

CHAP. XVI.

OBSERVE^{ac} the month of Abib, and keep the passover unto the LORD thy God: for in the month of Abib the LORD

B. C. 1451.

a Le.25.35,37

Ga. 2. 10.

b Ex.12.31,42

c Nu.28.16,19

d ch.15.20.

β word.

γ Belial.

e Ex.13.6,7.

f ch.28.54,56

Pr. 23. 6.

Mat.20.15.

g ch.24.15.

Ex. 22. 23.

h Mat.25.41..

45.

i 2 Co.9.5,7.

k ch.24.19.

Ps. 41. 1,2.

Pr. 11. 25.

22. 9.

He. 13. 16.

l Ex. 12. 10.

34. 25.

m Mat.26.11.

or, kill.

n Ex. 21. 2.

Le.25.39,41.

Je. 34. 14.

o Ex.12.6,9.

p 2 Co.35. 13.

q 2 Ki. 23. 23.

Jn².13,23.

11. 55.

r Le. 23. 8.

t restraint.

Le. 23. 36.

s Ps. 68. 10.

t Pr. 10. 22.

Ac. 20. 35.

u Ex. 23. 16.

34. 22.

Le. 23. 15.

He. 2. 1.

v ch. 5. 15.

16. 12.

Is. 51. 1.

η or, sufficiency.

w Ex. 21. 5, 6.

x ver. 17.

1 Co. 16. 2.

y ch. 12. 7, 12.

18.

z ver. 10.

a ch. 15. 15.

La. 3. 19, 20.

b Ex. 13. 2.

Nu. 3. 13.

18. 17.

c Le. 23. 34.

d floor, and thy wine-press.

e Ne. 8. 9, 12.

ch. 12. 5, 6, 17.

f Le. 23. 39, 40.

g ch. 17. 1.

Le. 22. 20.

Mal. 1, 7, 8.

h ch. 12. 15, &c

i Ex. 23. 14.

34. 23.

k Ex. 34. 18.

l Ex. 23. 15.

m according to the gift of his hand.

n Mar. 12. 41.

44.

2 Co. 8. 12.

thy God brought thee forth out of Egypt by night.^b

2 Thou shalt therefore sacrifice the pass-over unto the LORD thy God, of the^c flock and the herd, in the place^d which the LORD shall choose to place his name there.

3 Thou^e shalt eat no leavened bread with it: seven days shalt thou eat unleavened bread therewith, *even* the bread of affliction; (for thou camest forth out of the land of Egypt in haste; that thou mayest remember the day when thou camest forth out of the land of Egypt all the days of thy life.

4 And there shall be no leavened bread seen with thee in all thy coast seven days; neither^f shall there *any thing* of the flesh, which thou sacrificedst the first day at even, remain all night until the morning.

5 Thou mayest not^g sacrifice the pass-over within any of thy gates, which the LORD thy God giveth thee:

6 But at the place which the LORD thy God shall choose to place his name in, there thou shalt sacrifice the passover^h at even, at the going down of the sun, at ye season that thou camest forth out of Egypt.

7 And thou shalt roastⁱ and eat it in the place^j which the LORD thy God shall choose: and thou shalt turn in the morning, and go unto thy tents.

8 Six days thou shalt eat unleavened bread: and on the seventh^k day shall be a solemn assembly to the LORD thy God: thou shalt do no work therein.

9 Seven^l weeks shalt thou number unto thee: begin to number the seven weeks from *such time* as thou beginnest to put the sickle to the corn.

10 And thou shalt keep the feast of weeks unto the LORD thy God with η a tribute of a free-will-offering of thine hand, which thou shalt give unto the LORD thy God, according^m as the LORD thy God hath blessed thee:

11 Andⁿ thou shalt rejoice before the LORD thy God, thou, and thy son, and thy daughter, and thy man-servant, and thy maid-servant, and the Levite that is within thy gates, and the stranger, and the fatherless, and the widow, that are among you, in the place which the LORD thy God hath chosen to place his name there.

12 And^o thou shalt remember that thou wast a bondman in Egypt: and thou shalt observe and do these statutes.

13 Thou shalt observe the feast of tabernacles^p seven days, after that thou hast gathered in thy^q corn and thy wine:

14 And thou shalt rejoice^r in thy feast, thou, and thy son, and thy daughter, and thy man-servant, and thy maid-servant, and the Levite, the stranger, and the fatherless, and the widow, that are within thy gates.

15 Seven^s days shalt thou keep a solemn feast unto the LORD thy God in the place which the LORD shall choose: because the LORD thy God shall bless thee in all thine increase, and in all the works of thine hands, therefore thou shalt surely rejoice.

16 Three^t times in a year shall all thy males appear before the LORD thy God in the place which he shall choose; in the feast of unleavened bread, and in the feast of weeks, and in the feast of tabernacles: and they shall not appear before the LORD empty:^u

17 Every man shall give^v κ as he is able,^m

according^a to the blessing of the LORD thy God which he hath given thee.

18 Judges^d and officers shalt thou make thee in all thy gates, which the LORD thy God giveth thee, throughout thy tribes: and they shall judge the people with just judgment.

19 Thou shalt not wrest judgment; thou shalt not respect^e persons, neither take a gift: forⁱ a gift doth blind the eyes of the wise, & pervert^{ye} β words of γ^e righteous.

20 That γ which is altogether^k just shalt thou follow, that thou mayest live,^m and inherit the land which the LORD thy God giveth thee.

21 Thou shalt not plant thee a grove^p of any trees near unto the altar of the LORD thy God, which thou shalt make thee.

22 Neither^q shalt thou set thee up any image,^{\delta} which the LORD thy God hateth.^t

CHAP. XVII.

THOU shalt not sacrifice unto the LORD thy God any bullock, or ζ sheep, wherein^u is blemish, or any evil-favouredness: for that is an abomination unto the LORD thy God.

2 If^v there be found among you, within any of thy gates which the LORD thy God giveth thee, man or woman, that hath wrought wickedness in the sight of the LORD thy God, in^w transgressing his covenant,

3 And hath gone and served other gods, and worshipped them, either the sun, or moon, or any of the host of heaven, which I have not commanded;

4 And it be told thee, and thou hast heard of it, and inquired diligently, and behold, *it be true, and the thing certain, that such abomination is wrought in Israel:*

5 Then shalt thou bring forth that man or that woman, which have committed that wicked thing, unto thy gates, *even* that man or that woman, and shalt stone them with stones, till they die.

6 At^x the mouth of two witnesses, or three witnesses, shall he that is worthy of death be put to death; *but* at the mouth of one witness he shall not be put to death.

7 The hands^y of the witnesses shall be first upon him to put him to death, and afterward the hands of all the people. So thou shalt put the evil away from among you.

8 If there arise a matter too hard for thee in judgment, between blood^z and blood, between plea and plea, and between stroke and stroke, *being* matters of controversy within thy gates: then shalt thou arise, and get thee up into the¹ place which the LORD thy God shall choose;

9 And thou shalt come unto the^m priests the Levites, & unto the judge^o that shall be in those days, and inquire; and they shall shew thee the sentence of judgment.

10 And thou shalt do according to the sentence, which they of that place which the LORD shall choose shall shew thee; and thou shalt observe to do according to all that they inform thee:

11 According to the sentence of the law which they shall teach thee, and according to the judgment which they shall tell thee, thou shalt do: thou shalt not decline from the sentence which they shall shew thee, *to* the right hand, nor *to* the left.

12 And^u the man that will do presumptuously, θ and will^v not hearken unto the priest that standeth^w to minister there

B. C. 1451.

a ver. 10.

b He. 10. 28.

c ch. 13. 5.

d ch. 1. 15-17.

e. 18. 25, 26.

f Ch. 23. 4.

g Ch. 19. 5, 11.

h ch. 13. 11.

i Le. 19. 15.

j Pr. 24. 23.

k 1Sa. 8. 5, 19, 20.

l Pr. 17. 23.

m or, matters.

n Justice,

justice.

k Mi. 6. 8.

Phi. 4. 8.

l 1Sa. 9. 15-17.

16, 12.

1Ch. 22. 10.

m Eze. 18. 5, 9.

n Je. 30. 21.

o Je. 2. 25.

p 1 Ki. 14. 15.

q 1 Ki. 10. 26.

28.

Ps. 20. 7.

Ho. 14. 3.

r Is. 31. 1.

Eze. 17. 15.

s Le. 26. 1.

\delta statue, or,

pillar.

t Je. 44. 4.

u Ex. 13. 17.

Ho. 11. 5.

x or, goat.

v Mal. 1. 8, 13,

14.

w 1 Ki. 11. 3, 4.

x ch. 13. 6, &c.

y Jos. 7. 11, 15.

Ju. 2. 20.

2 Ki. 18. 12.

Ho. 8. 1.

z Jos. 1. 8.

Pa. 119. 97.

a 1 Ki. 15. 5.

b Pr. 10. 27.

c Nu. 18. 20.

d Nu. 35. 30.

Jno. 8. 17.

2 Co. 13. 1.

1 Ti. 5. 19.

e 1 Co. 9. 13, 14.

f Ac. 7. 58, 59.

g Ps. 16. 5.

La. 3. 24.

h Le. 7. 30, 34.

i Ex. 21. 12, &c.

k Ex. 22. 29.

l Ps. 122. 4, 5.

m Je. 18. 18.

Hag. 2. 11.

Mal. 2. 7.

n Nu. 3. 10.

o ch. 19. 17.

p Nu. 35. 2, 3.

q Ps. 84. 5.

r 2 Ch. 31. 4.

\eta his sales by

the fathers.

s Nu. 15. 30.

Ezr. 10. 8.

Ho. 4. 4.

\theta not to

hearken.

t Je. 25. 3, &c.

u ch. 18. 5, 7.

before the LORD thy God, or unto the judge, even that man shall die: δ and thou shalt put away the evil from Israel.

13 And^a all the people shall hear, and fear, and do no more presumptuously.

14 When thou art come unto the land which the LORD thy God giveth thee, and shalt possess it, and shalt dwell therein, and shalt say, I^h will set a king over me, like as all the nations that *are* about me;

15 Thou shalt in any wise set *him* king over thee, whomⁱ the LORD thy God shall choose: *one* fromⁿ among thy brethren shalt thou set king over thee: thou mayest not set a stranger^o over thee, which is not thy brother.

16 But he shall not multiply^q horses to himself, nor cause the people to^r return to Egypt, to the end that he should multiply horses: forasmuch as the LORD hath said unto you, Ye^w shall henceforth return no more that way.

17 Neither shall he multiply wives to himself, that his heart^w turn not away: neither shall he greatly multiply to himself silver and gold.

18 And it shall be, when he sitteth upon the throne of his kingdom, that he shall write him a copy of this law in a book out of *that which is* before the priests the Levites:

19 And^x it shall be with him, and he shall read therein all the days of his life: that he may learn to fear the LORD his God, to keep all the words of this law and these statutes, to do them:

20 That his heart be not lifted up above his brethren, and that he turn^a not aside from the commandment, *to* the right hand, or *to* the left: to the end that he may prolong^b his days in his kingdom, he, and his children, in the midst of Israel.

CHAP. XVIII.

THE priests^c the Levites, and all the tribe of Levi, shall have no part nor inheritance with Israel; they shall eat the offerings^e of the LORD made by fire, and his inheritance.

2 Therefore shall they have no inheritance among their brethren: the^s LORD is their inheritance, as he hath said unto them.

3 And this^k shall be the priest's due from the people, from them that offer a sacrifice, whether *it be* ox or sheep; and they shall give unto the priest the shoulder, and the two cheeks, and the maw.

4 The first-fruit^k also of thy corn, of thy wine, and of thine oil, and the first of the fleece of thy sheep, shalt thou give him.

5 For the LORD thy God hath chosen him^a out of all thy tribes, to stand to minister in the name of the LORD, him and his sons for ever.

6 And if a Levite come from any of thy gates out of all Israel, where^p he sojourned, and come with all the^q desire of his mind unto the place which the LORD shall choose;

7 Then he shall minister in the name of the LORD his God, as all his brethren the Levites do, which stand there before the LORD.

8 They shall have like portions^r to eat, beside η that which cometh of the sale of his patrimony.

9 When thou art come into the land which the LORD thy God giveth thee, thou shalt not learn to do after the abomina-

פי יחם לבבו והשינו כיריבה הדרך והפדו
נפש וזו אנן משפט־מות פי לא שגא הוא לו
מתמול שלשום : על־כן אנכי מצוה לאמר שלש
ערים תבנול לך : ואם־יחייב יהיה אלהיך את
גבולך פאשר נשבע לאבתך ונתן לך את־כל
הארץ אשר דבר לתת לאבתך : פירשמו את
כל־המצוה הזאת לעשותה אשר אנכי מצוה
היום לאבתך את־יהוה אלהיך ולכלת ברביו
כל־דימים וחספת לך עוד שלש ערים על
השלש האלה : ולא ישפךדם בם מלי בקרב ארצך
אשר יהיה אלהיך נתן לך בחלק יהיה עליך
דמים :

וכיהיה איש שגא לרעהו וארב לו וקם עליו
והפדו נפש ומת ולם אל־אחת הערים האל :
ושלחו וקנו עיר ולקחו אתו משגם ונתנו אתו
בין גאל הדם ומת : לא־תחוס עינה עליו ובקשת
רם־הנני מישׂראל ומוב לך : ס
חסגי בבלי רעה אשר גבול ראשונים בגלחך אשר
תחול בארץ אשר יהיה אלהיך נתן לך להשמה :
ס לא־יקום עד אחר באיש לגלעון ולכל־
הפסות בכל־חטא אשר חטא על־פי שני עדים
או על־פי שלשה־עדים קום דבר : פירקום עד
חמם באיש לענות בו סרה : ועמדו שני־האנשים
אשר־להם הריב לפני יהוה לפני הנהגים
והשפטים אשר יהיו בימים ההם : והרשו
השפטים היטב והנה עד־שקר העד שקר ענה
באחיו : ועשיתם לו פאשר זמם לעשות לאחיו
ובקשת הרע מקרבך : והנשואים ישמעו ויראו
ולא־יספו לעשות עוד פדבר הרע הזה בקרבך :
ולא תחוס עינה נפש בנפש עין בעין עין בשן יד
בין רגל ברגל :

CAP. XX. כ

פירצא למלחמה על־איכה וראית סיס ורכב
עם רב מפקד לא תירא מהם כיהיה אלהיך
עמך המעלה מארץ מצרים : והיה בקרבכם
אל־המלחמה ונפש הפזן ודבר אל־העם :
ואמר אלהם שמע ישראל אתם קרבים היום
למלחמה על־אויבכם אל־ירד לבגכם אל־תוראו

לך לאתלמד לעשות פתועבת הנזים ההם :
לא־ימצא בך מעביר בנו ובהו פאש קסם קסמים
מעונן ומנחש ומכשף : וחבר חבר ושאל אוב
וידעני ורש אלהי־מתים : פרתועבת יהוה כל־
עשה אלה ובגלל התועבת האלה יהיה אלהיך
מורש אותם מקנף : ותמים יהיה עם יהוה
אלהיך : פי הנזים האלה אשר אבה יורש
אותם אל־מעננים ואל־קסמים ישמעו ואמרו לא
מן נתן לך יהוה אלהיך : נביא מקרבך מאלהיך
כלמי יקום לך יהיה אלהיך אלו תשטמון : כלל
אשר־שאלת מעם יהוה אלהיך בחוב ביום
ההוא לאמר לא אסוף לשמע ארדקול יהוה
אלהי ואת־האש הגולה הזאת לא־אראה עוד
ולא אמית : ויאמר יהוה אלי הטיבו אשר
דברו : נביא יקום להם מקרב אחיהם כמקד
ונחמי דברי פשו ודבר אלהים את כל־אשר
מצונו : והיה ראיש אשר לא ישמע אל־דברי
אשר דבר בשמי אנכי אדרש מעמו : אך הנביא
אשר יודע לדבר דבר בשמי את אשר לא־צויתיו
לדבר ואשר דבר בשם אלהים אחרים ומת הנביא
ההוא : וכן תאמר בכלבך איכה נרע את־הדבר
אשר לא־דברו יהוה : אשר דבר הנביא בשם
יהוה ולא־יהיה הדבר ולא ילא הוא הדבר אשר
לא־דברו יהוה בודון דברו הנביא לא תגור
ממני :

CAP. XIX. יט

פירכיה יהוה אלהיך את־הפזים אשר יהוה
אלהיך נתן לך את־ארצם וירשיתם וישבת
בעריהם ובבתיהם : שלש ערים תבנול לך בתוך
ארצך אשר יהיה אלהיך נתן לך להשמה : חבני
לך הדרך ושלשם את־גבול ארצך אשר יחילך
יהוה אלהיך והיה לעם שמה פל־רצח : והה דבר
הרצח אשר יעם שמה וחי אשר יפה את־רעהו
בבלי־רעת והוא לא שגא לו מתמל שלשם :
ואשר יבא את־רעהו ביער לחטב עצים ויהיה
ידו בנתן לכתת העץ ונשל הפרל מן העץ ומצא
את־רעהו ומת הוא יעם אל־אחת הערים
האלה וחי : פירדף גאל הדם אחרי הרצח

tions of those nations.

10 There^a shall not be found among you *any one* that maketh his son or his daughter to pass through the fire, or that useth divination, or an observer of times, or an enchanter, or a witch,

11 Or a charmer, or a consulter with familiar spirits, or a wizard, or a necromancer.

12 For all that do these things are an abomination unto the LORD: and because of these abominations^b the LORD thy God doth drive them out from before thee.

13 Thou shalt be δ perfect with the LORD thy God.

14 For these nations, which thou shalt possess, ζ hearkened unto observers of times, and unto diviners: but as for thee, the LORD thy God hath not suffered^c thee so to do.

15 The LORD thy God will raise up unto thee a Prophet^d from the midst of thy, of thy brethren, like unto me; unto him^e ye shall hearken;

16 According to all that thou desiredst of the LORD thy God in Horeb in the day^f of the assembly, saying, Let me not hear again the voice of the LORD my God, neither let me see this great fire any more, that I die not.

17 And the LORD said unto me, They have well *spoken* that which they have spoken.

18 I^g will raise them up a^h Prophet from among thy brethren, like^m unto thee, and will put my words in his mouth; and heⁿ shall speak unto them all that I shall command him.

19 And it shall come to pass, that whosoever^p will not hearken unto my words which he shall speak in my name, I will require *it* of him.

20 But^q the prophet which shall presume to speak a word in my name, which I have not commanded him to speak, or that shall speak in the name of other gods, even that prophet shall die.^r

21 And if thou say in thine heart, How shall^s we know the word which the LORD hath not spoken?

22 When^t a prophet speaketh in the name of the LORD, if the thing follow not, nor come to pass, that is the thing which the LORD hath not spoken, *but* the prophet hath spoken it presumptuously: thou shalt not be afraid of him.^u

CHAP. XIX.

WHEN^w the LORD thy God hath cut off the nations, whose land the LORD thy God giveth thee, and thou κ succeedest them, and dwellest in their cities, and in their houses;

2 Thou shalt separate three^y cities for thee in the midst of thy land, which the LORD thy God giveth thee to possess it.

3 Thou shalt prepare thee a way, and divide the coasts of thy land, which the LORD thy God giveth thee to inherit, into three parts, that every slayer may flee thither.

4 And this is the case of the slayer which shall flee thither, that he may live: Whoso killeth his neighbour ignorantly, whom he hated not λ in time past;

5 As when a man goeth into the wood with his neighbour to hew wood, and his hand fetcheth a stroke with the axe to cut down the tree, and the μ head slippeth from the ν helve, and π lighteth upon his

B. C. 1451.

a Le. 18. 21,

&c.
b smite him in life.

γ from yesterday the third day.

b Re. 22. 15.
c Ex. 34. 24.

d or, upright, or, sincere.

Ge. 17. 1.

Job 1. 1.

d Ge. 15. 18, 21.

z or, inherit.

e Ge. 20. 6.

f Ps. 147. 19,

20.

Ac. 14. 16.

f Jos. 20. 7, 8.

g Jno. 1. 45.

6. 14.

Ac. 3. 22, 23.

h Mat. 17. 5.

He. 1. 1, 2.

2. 1, 3.

1 Jno. 3. 23.

i Ge. 9. 6.

Ex. 21. 12,

&c.

Pr. 28. 17.

j Ex. 20. 19.

γ in life.

k Is. 9. 6.

z Ec. 6. 12, 13

Mal. 3. 1.

l Lu. 24. 19.

m Nu. 12. 6, 8.

He. 3. 2, 6.

n Jno. 4. 25.

8. 28.

12. 49, 50.

15. 15.

o Ho. 5. 10.

p Mar. 16. 16.

Ac. 3. 22, 23.

He. 2. 3.

12. 25.

q ch. 13. 1, 5.

Je. 14. 14, 15.

Zec. 13. 3.

r 2 Co. 13. 1.

s Je. 28. 15, 17.

Re. 19. 20.

t 1 Jno. 4. 1, 3.

θ or, falling away.

u Is. 41. 22, 23

Je. 28. 9.

v Pr. 26. 2.

w ch. 12. 29.

x inheritest, or, possess-est.

y Pr. 19. 5, 9.

Da. 6. 24.

γ ch. 4. 41, 42.

Ex. 21. 13.

Nu. 35. 10,

&c.

Jos. 20. 2, 7.

z Le. 24. 19, 20

a Ps. 20. 7.

λ from yesterday the third day.

μ iron.

ν wood.

π findeth.

neighbour, that he die; he shall flee unto one of these cities, and live:

6 Lest the avenger of the blood pursue the slayer, while his heart is hot, and overtake him, because the way is long, and slay β him; whereas he *was* not worthy of death, inasmuch as he hated him not in γ time past.

7 Wherefore I command thee, saying, Thou shalt separate three cities for thee.

8 And if the LORD thy God^e enlarge thy coast, as he hath sworn unto thy fathers, and give thee all the land which he promised^d to give unto thy fathers;

9 If thou shalt keep all these commandments to do them, which I command thee this day, to love the LORD thy God, and to walk ever in his ways; then shalt thou add^f three cities more for thee, beside these three:

10 That innocent blood be not shed in thy land, which the LORD thy God giveth thee for an inheritance, and *so* blood be upon thee.

11 Butⁱ if any man hate his neighbour, and lie in wait for him, and rise up against him, and smite him η mortally that he die, and flee into one of these cities:

12 Then the elders of his city shall send and fetch him thence, and deliver him into the hand of the avenger of blood, that he may die.

13 Thine eye shall not pity him, but thou shalt put away the *guilt* of innocent blood from Israel, that it may go well with thee.

14 Thou shalt not remove thy neighbour's land-mark,^o which they of old time have set in thine inheritance, which thou shalt inherit in the land that the LORD thy God giveth thee to possess it.

15 One^p witness shall not rise up against a man for any iniquity, or for any sin, in any sin that he sinneth: at the mouth of three witnesses, or at the mouth of three witnesses, shall the matter be established.

16 If a false witness rise up against any man, to testify against him θ that which is wrong;

17 Then both the men, between whom the controversy *is*, shall stand before the LORD, before the priests and the judges which shall be in those days;

18 And the judges shall make diligent inquisition: and, behold, if the witness be a false witness, and hath testified falsely against his brother;

19 Then^q shall ye do unto him as he had thought to have done unto his brother: so shalt thou put the evil away from among you.

20 And those which remain shall hear, and fear, and shall henceforth commit no more any such evil among you.

21 And thine eye shall not pity; π *but* life shall go for life, eye for eye, tooth for tooth, hand for hand, foot for foot.

CHAP. XX.

WHEN thou goest out to battle against thine enemies, and seest horses,^a and chariots, and a people more than thou, be not afraid of them: for the LORD thy God *is* with thee, which brought thee up out of the land of Egypt.

2 And it shall be, when ye are come nigh unto the battle, that the priest shall approach, and speak unto the people.

3 And shall say unto them, Hear, O Israel; ye approach this day unto battle against your enemies: let not your hearts β faint; fear not, and do not tremble, γ neither be ye terrified δ because of them:

4 For ϵ the LORD your God *is* he that goeth with you, to fight for you against your enemies, to save you.

5 And the officers shall speak unto the people, saying, What man *is there* that hath built a new house, and hath not dedicated δ it? let him go and return to his house, lest he die in the battle, and another man dedicate it.

6 And what man *is he* that hath planted a vineyard, and hath not yet ζ eaten of it? let him *also* go and return unto his house, lest he die in the battle, and another man eat of it.

7 And what man *is there* that hath betrothed a wife, and hath not taken her? let ϵ him go and return unto his house, lest he die in the battle, and ζ another man take her.

8 And the officers shall speak further unto the people, and they shall say, What κ man *is there that is* fearful and faint-hearted? let him go and return unto his house, lest κ his brethren's heart θ faint as well as his heart.

9 And it shall be, when the officers have made an end of speaking unto the people, that they shall make captains of the armies κ to lead the people.

10 When thou comest nigh unto a city to fight against it, then proclaim η peace unto it.

11 And it shall be, if it make thee answer of peace, and open unto thee, then it shall be, *that* all the people *that is* found therein shall be tributaries unto thee, and they ρ shall serve thee.

12 And if it will make no peace with thee, but will make war against thee, then thou shalt besiege it:

13 And when the LORD thy God hath delivered it into thine hands, thou τ shalt smite every male thereof with the edge of the sword.

14 But the women, and the little ones, and the cattle, ϵ and all that is in the city, *even* all the spoil thereof, shalt thou μ take unto thyself; and thou ν shalt eat the spoil of thine enemies, which the LORD thy God hath given thee.

15 Thus shalt thou do unto all the cities *which are* very far off from thee, which *are* not of the cities of these nations.

16 But of the cities of these people, which the LORD thy God doth give thee for an inheritance, thou shalt save alive nothing χ that breatheth:

17 But thou shalt utterly destroy them; *namely*, the Hittites, and the Amorites, the Canaanites, and the Perizzites, the Hivites, and the Jebusites; as the LORD thy God hath commanded thee:

18 That α they teach you not to do after all their abominations, which they have done unto their gods; so should ye sin against the LORD your God.

19 When thou shalt besiege a city a long time, in making war against it to take it, thou shalt not destroy the trees thereof by forcing an axe against them: for thou mayest eat of them, and thou shalt not cut them down (for π the tree of the field *is* man's life) ρ to employ

B. C. 1451.

a Je. 6. 6.

 β be tender. γ make haste

Is. 28. 16.

 δ Is. 51. 7. 8. ϵ ch. 1. 30.

3. 22.

Jos. 23. 10.

2 Ch. 13. 12.

32. 7, 8.

 δ come down. δ Ne. 12. 27.

Ps. 30. title.

 ζ made it

common.

Le. 19. 23, 25

 ϵ ch. 24. 5. ζ ch. 28. 30. ζ 1 Ch. 23. 13. η Ju. 7. 3. η Nu. 6. 22. 27 κ Nu. 32. 9. η mouth. λ ch. 17. 8. 10. θ melt. μ Ps. 26. 6.

Mat. 27. 24.

 κ to be in the

head of the

people.

 η 2 Sa. 20. 19.

22.

 ρ 2 Ki. 24. 4.

Jon. 1. 14.

 λ in the

midst.

 ρ Le. 25. 44.

46.

 ρ ch. 19. 13. τ Nu. 31. 7. 9. σ Jos. 8. 2. τ Nu. 31. 18. μ spoil. ν Jos. 22. 8. ν 1 Co. 11. 6. ν make, or

dress, or

suffer to

grow.

 ν Ps. 45. 10.

Lu. 14. 26.

 χ ch. 7. 1. 4.

Nu. 21. 2, 3.

35.

Jos. 11. 14.

 χ Ex. 21. 8. χ ch. 12. 30. 31

Ex. 23. 33.

Ps. 106. 34.

40.

1 Co. 15. 33.

 α ch. 22. 29.

Ge. 34. 2.

 δ Ge. 29. 18.

20.

 ϵ Ge. 29. 31.

33.

 π or, for, O

man, the

tree of the

field is to be

employed in

the siege.

 ρ to go from

before thee.

 δ 1 Ch. 5. 2.

26. 10.

2 Ch. 11. 31.

22.

them in the siege: α

20 Only the trees which thou knowest that they *be* not trees for meat, thou shalt destroy and cut them down; α and thou shalt build bulwarks against the city that maketh war with thee, until it δ be subdued.

CHAP. XXI.

IF *one* be found slain in the land which the LORD thy God giveth thee to possess it, lying in the field, and it be not known who hath slain him;

2 Then thy elders and thy judges shall come forth, and they shall measure unto the cities which *are* round about him that is slain:

3 And it shall be, *that* the city which is next unto the slain man, even the elders of that city shall take an heifer, which hath not been wrought with, and which hath not drawn in the yoke;

4 And the elders of that city shall bring down the heifer unto a rough valley, which is neither eared nor sown, and shall strike off the heifer's neck there in the valley:

5 And the priests the sons of Levi shall come near; for them ϵ the LORD thy God hath chosen to minister unto him, and to bless α in the name of the LORD; and by their η word shall every controversy and every stroke be tried:

6 And all the elders of that city, *that are* next unto the slain man, shall ν wash their hands over the heifer that is beheaded in the valley:

7 And they shall answer and say, Our hands have not shed this blood, neither have our eyes seen it.

8 Be merciful, O LORD, unto thy people Israel, whom thou hast redeemed, and lay not ϵ innocent blood λ unto thy people of Israel's charge. And the blood shall be forgiven them.

9 So shalt thou put away η the guilt of innocent blood from among you, when thou shalt do that *which is* right in the sight of the LORD.

10 When thou goest forth to war against thine enemies, and the LORD thy God hath delivered them into thine hands, and thou hast taken them captive,

11 And seest among the captives a beautiful woman, ϵ and hast a desire unto her, that thou wouldest have her to thy wife;

12 Then thou shalt bring her home to thine house; and she shall shave ν her head, and ν pare her nails;

13 And she shall put the raiment of her captivity from off her, and shall remain in thine house, and bewail her ν father and her mother a full month: and after that thou shalt go in unto her, and be her husband, and she shall be thy wife.

14 And it shall be, if thou have no delight in her, then thou shalt let her go whither she will; but thou shalt not ν sell her at all for money, thou shalt not make merchandise of her, because thou hast humbled α her.

15 If a man have two wives, one beloved, δ and another hated, ϵ and they have born him children, *both* the beloved and the hated; and if the first-born son be her's that was hated:

16 Then it shall be, when he maketh his sons to inherit *that* which he hath, *that* he may not make the son of the beloved first-born before α the son of the hated, *which is* indeed the first-born:

1 קח לרשומה נפל בשדה לא נדע מי הפך:
 2 ויצא וקנה וספסוף וקנהו אל הערים אשר
 3 סביבת החלל: ויהי העיר הקרבה אל החלל
 4 ולקחו וקני העיר ההוא עגלת בקר אשר לא
 5 עבד בה אשר לא משכה בעול: וחוררו וקני
 6 העיר ההוא את העגלה אלגל איתן אשר לא
 7 יעבד בו ולא ירגע ועפרשם את העגלה בגל:
 8 ונשאו הפהנים בני לו' כי הם בחור יהיה אלהיה
 9 לשורו ויבנה בשם יהוה ועל פיהם יהיה פלג
 10 וכל נגע: וכל וקני העיר ההוא הקרבים אל
 11 החלל יחצו את יריהם על העגלה השורפה בגל:
 12 וענו ואמרו דינו לא שפח את הדם הזה וענינו
 13 לא ראי: פשו לעמך ישראל אשר פית יהוה
 14 ואל תחלום בם נלי בקרב עמך ישראל ונפס להם
 15 הדם: ואתה תבער הדם הקני מקרבך כי
 16 תעשה הישר בעיני יהוה:

ס ס ס ס ס 49

10 פרחצא למלחמה עליהם ונתנו יהוה אלהיהם
 11 ביד ושבת שבין: וראית בשביל אשת יסר
 12 האר וחשקת בה ולקחת לה לאשה: ותבאתה
 13 אליהם בירגה וגללה את ראשה ועשתה את
 14 צפרניה: ותסירה את שמלת שביה מעליה
 15 וישבה בביתו ונכתה את אביה ואת אמה ירח
 16 ימים ואחר כן תבוא אליה ובעלתה ותיהא לה
 17 לאשה: ותהא אם לא חפצת בה ושלחתה
 18 לנפשה ומכר לא חספנה בכסף לא יחזמר בה
 19 תחת אשר עניתה: ס כיתחין לאיש
 20 שתי נשים האחת ואיבה והאחת שנואה וילדו
 21 לו בנים האוהבה והשנואה ותהי הבן
 22 לשנואה: ויהי ביום הנילו את בניו את אשר
 23 יהיה לו לא יכל לבקר את הרהוה על פני כך
 24 השנואה הבקר: כי את הבקר כך השנואה יפיר
 25 לכת לו כי שנים כל אשר ימצא לו כיהוא
 26 ראשית אלו לו משפט הבכרה: ס כ
 27 יהיה לאיש בן סוחר ומוזה אינו שמש בקול אביו
 28 ובקול אמו ויסרו אותו ולא ישמע אליהם:
 29 ותפשו בו אביו ואמו והוציאו אותו אלקני עירו
 30 ואלשער מקמו: ואמרו אלקני עירו בגניו

4 ואל תחפשו ואל תפצרו מפניהם: כי יהיה
 5 אלהים הולך עמכם להלחם לכם עם איבים
 6 להושיע אתכם: ודברו השומרים אל העם לאמר
 7 כי האיש אשר בנה בית חדש ולא חבנו ילך וישב
 8 לביתו פנימות במלחמה ואיש אחר חנכני:
 9 ומידאיש אשר נטע כרם ולא חללו ילך וישב
 10 לביתו פנימות במלחמה ואיש אחר יחללנו:
 11 ומידאיש אשר ארש אשה ולא לקחה ילך
 12 וישב לביתו פנימות במלחמה ואיש אחר יקחה:
 13 ויספו השומרים לדבר אל העם ואמרו כי האיש
 14 היום וכל הלל ילך וישב לביתו ולא יפס את
 15 לבב אחיו כלבנו: והיה ככלת השומרים לדבר
 16 אל העם וסמרו שרי צבאות בראש העם: ס
 17 כי תקרב אל עיר להלחם עליה וקראת אליה
 18 לשלום: ותהא אם שלום תענה ופתחה לך ותהא
 19 פלי העם הנמצא בה יהיו לך למס ועבדך:
 20 ואם לא תשלם עמך ועשתה עמך מלחמה
 21 וצרת עליה: ונתנה יהוה אלהיה בידך והימית
 22 את כל זכרה למיחב: רק הנשים והפח
 23 והבהמה וכל אשר יהיה בעיר כלללה תבו
 24 לך ואכלת את שלל איבה אשר נתן יהוה
 25 אלהיה לך: כן תעשה לכל הערים הרחוקות
 26 מפה מאד אשר לא מערי הנזים האלה הה:
 27 רק מערי העמים האלה אשר יהוה אלהיה נתן
 28 לך בחלה לא תהיה כל נשמה: כי תהרגם
 29 תחרימם תחזי ותאמרי הננינו והפתי החי
 30 והיוספי פאשר צק יהוה אלהיה: למען אשר
 31 לא ילמדו אתכם לעשות כל תועבתם אשר עשו
 32 לאלהיהם וחסאתם ליהוה אלהיהם: ס כ
 33 תצור אל עיר ימים רבים להלחם עליה לתפשה
 34 לא תשחית את עצה לבח עליו בן כי ממנו
 35 תאכל ותאו לא תהרג כי האדם עץ השדה לבא
 36 מפנה בפצור: רק עץ אשר ידוע כי לא יעץ
 37 מאכל הוא אותו תשחית וחרת ובנית מצור על
 38 העיר אשר הוא עשה עמך מלחמה עד
 39 רחוקה: ס

CAP. XXI. סא

1 כי ימצא חלל בארמה אשר יהיה אלהיה נתן

קלח

לְאִשָּׁה וּשְׁנֵאָה: וְהָיָה הוּא שֵׁם עֲלִילָת דְּבָרִים: 17
 לֵאמֹר לֹא־מִצְאָתִי לְבִתָּהּ בְּתוּלִים וְאֵלֶּה בְּתוּלֵי
 בְּתִי וּפְרָשׁוֹ הַשְׁמִילָה לִפְנֵי זֶה־נָּה הָעִיר: וְלִקְרֹא 18
 זֶה־נָּה הָעִיר־הַהוּא אֶת־הָאִישׁ וְיִסְרוּ אֹתוֹ: וְעָנְשׁוּ 19
 אֹתוֹ מֵאֵלֶּה כֶּסֶף וְנָתַנוּ לְאָבִי הַבִּעֻרָה בֶּן־הַצִּיאָה
 שֵׁם רָע עַל בְּחֻלָּת יִשְׂרָאֵל וְלֹא־תִהְיֶה לְאִשָּׁה לֹא־
 יִגְדַּל לְשִׁלְתָּהּ כְּלִימָיו: ׀ וְאִם־אֵמְתָה 20
 הָיָה הַדָּבָר הַזֶּה לֹא־מִצְאָה בְּתוּלִים לְעֵצִי:
 וְהוֹצִיאֹה אֶת־הַעֵץ אֶל־פְּרִיחַ בֵּית־אִבִּיהָ וְסִקְלֹתָּ 21
 אָנָּשִׁי עִירָהּ בְּאֲבָנִים וּמִתָּהּ כִּי־עָשְׂתָה בְּגִלָּה
 בְּיִשְׂרָאֵל לְזָנוּת בֵּית אִבִּיהָ וּבַעֲרַת הָרַע מִקִּרְבָּהּ: 22
 ׀ כִּי־יִמְצָא אִישׁ שֹׁכֵן עִם־אִשָּׁה בְּעִלְתָּהּ 22
 בָּעַל וּמִתּוֹ בְּשִׁנְיָתָם הָאִישׁ הַשֹּׁכֵן עִם־הָאִשָּׁה
 וְהָאִשָּׁה וּבַעֲרַת הָרַע מִיִּשְׂרָאֵל: ׀ כִּי־יִהְיֶה 23
 גֵּעַר בְּתוּלָהּ מִקִּרְבָּהּ לְאִישׁ וּמִצְאָה אִישׁ בְּעִיר
 וְשֹׁכֵן עִמָּהּ: וְהוֹצִיאָתֶם אֶת־שְׁנֵיכֶם אֶל־שַׁעֲרֵי 24
 הָעִיר הַהוּא וְסִקְלָתֶם אֹתָם בְּאֲבָנִים וּמִתּוֹ אֶת־
 הַגֵּעַר עַל־דָּבָר אֲשֶׁר לֹא־עָשָׂה בְּעִיר וְאֶת־הָאִישׁ
 עַל־דָּבָר אֲשֶׁר־עָשָׂה אֶת־אִשְׁתּוֹ רָעָה וּבַעֲרַת הָרַע
 מִקִּרְבָּהּ: ׀ וְאִם־בְּשָׂדֶה יִמְצָא הָאִישׁ 25
 אֶת־הַגֵּעַר הַמֵּאֲרָשָׁה וְהַחֲזִיקָהּ הָאִישׁ וְשֹׁכֵן
 עִמָּהּ וּמִתּוֹ הָאִישׁ אֲשֶׁר־שֹׁכֵן עִמָּהּ לְבָדוֹ:
 וְלַגֵּעַר לֹא־תַעֲשֶׂה דָבָר אֵין לַגֵּעַר חֵמָּה מוֹת 26
 כִּי כָאִשֶּׁר לָקוּם אִישׁ עַל־רֵעֵהוּ וּרְצָחוֹ נָפְשׁ כֹּן
 הַדָּבָר הַזֶּה: כִּי בְשָׂדֶה מִצְאָה אֲעֲשֶׂה הַגֵּעַר 27
 הַמֵּאֲרָשָׁה וְאֵין מוֹשֵׁעַ לָהּ: ׀ כִּי־יִמְצָא 28
 אִישׁ גֵּעַר בְּתוּלָהּ אֲשֶׁר לֹא־אֲרָשָׁה וְהַעֲשִׂתָּהּ
 וְשֹׁכֵן עִמָּהּ וּנְמִצְאוּ: וְנָתַן הָאִישׁ הַשֹּׁכֵן עִמָּהּ 29
 לְאָבִי הַבִּעֻרָה חֲמִשִּׁים כֶּסֶף וְלֹא־תִהְיֶה לְאִשָּׁה
 רְחוּת אֲשֶׁר עָשָׂה לֹא־יִגְדַּל לְשִׁלְתָּהּ כְּלִימָיו: ׀

CAP. XXII. כב

לֹא־תִרְאֶה אֶת־שׁוֹר אֲחִיךָ אוֹ אֶת־שִׁוִּי נִדְחִים
 וְהַחֲשַׁלְתָּ מֵהֶם הַשֹּׁב הַשֹּׁבֵב לְאִחֶיךָ: וְאִם־לֹא
 קָרַב אֲחִיךָ אֵלֶיךָ וְלֹא יִדְעָתָה וְאִסְפַּתְוָה אֶל־תּוֹךְ
 בֵּיתְךָ וְהָיָה עִמָּךְ עַד דָּרֶשׁ אֲחִיךָ אֹתוֹ וְהַשְׁבִּתּוֹ
 לוֹ: וְכֵן תַּעֲשֶׂה לְחֻמּוֹ וְכֵן תַּעֲשֶׂה לְשִׁמְלֹתָו וְכֵן
 תַּעֲשֶׂה לְכָל־אֲבֵרַת אֲחִיךָ אֲשֶׁר־תֵּאֱבָד מִמֶּנּוּ
 וּמִצְאָתָהּ לֹא תִּחְשַׁב לְהַחֲשֹׁב: ׀ לֹא־
 תִּרְאֶה אֶת־חֻמּוֹ אֲחִיךָ אוֹ שׁוֹר לְנָפְלִים בְּדָרֶךְ
 וְהַחֲשַׁלְתָּ מֵהֶם הָקֵם תָּקִים עִמּוֹ: ׀ לֹא־
 יִהְיֶה כְּלִי־גֶבֶר עַל־אִשָּׁה וְלֹא־יִלְבַּשׁ גֶּבֶר שְׂמֹלֶת
 אִשָּׁה כִּי־תִעֲבֹת יְהִי אֲחִיךָ כְּלִי־עֵשֶׂה אֵלֶּה: ׀
 כִּי־יִקְרָא קוֹרֵצִי לְפָנֶיךָ בְּדָרֶךְ בְּגִלְעָץ אוֹ עַל־
 הָאָרֶץ אֲפֻרִּים אוֹ בָּיִים וְהָאֵם רִבְצָה עַל־
 הָאֲפֻרִּים אוֹ עַל־הַבָּיִים לֹא־תִקַּח הָאֵם עַל־
 רִבְצֶיהֶם: שְׂלַח תִּשְׁלַח אֶת־הָאֵם וְאֶת־הַבָּנִים
 תַּחֲזֹק לָהֶן לִמְשֹׁן יֵשֵׁב לָהֶן וְהִאֲרֹכְתָּ יָמִים: ׀
 כִּי תִבְנֶה בֵּית חָדָשׁ וְעִשִּׂיתָ מַעֲקֶה לַגִּגַּי וְלֹא־
 תִּשִּׂים דָּמִים בְּבֵיתְךָ כִּי־יִגַּל הַנֶּפֶל מִמֶּנּוּ: לֹא־
 תִּזְרַע פְּרִמָּה כְּלָאִים כִּי־תִקְדֹשׁ הַמִּלֻּאָה הַזֶּה
 אֲשֶׁר תִּזְרַע וְתִבְרָאתָ הַקָּדָשׁ: ׀ לֹא־תִחַרֶשׁ
 בְּשׁוֹר־וּבָקָר יַחְדָּו: לֹא תִלְבַּשׁ שַׁעֲמֶנִּי צִמָּר
 וְשִׁשִּׁים יַחְדָּו: ׀ גְּדִלִים תַּעֲשֶׂה לָּךְ עַל־
 אֲרֻבַּע פְּנוֹת פֶּתֶחְךָ אֲשֶׁר תִּכְסֶּה־בָּהּ: ׀ כִּי־
 יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וְבָא אֵלֶיהָ וּשְׁנֵאָה: וְשֵׁם לָהּ
 עֲלִילָת דְּבָרִים וְהוֹצֵא עָלֶיהָ שֵׁם רָע וְאָמַר אֶת־
 הָאִשָּׁה הַזֹּאת לְחֻמִּי וְאָרַב אֵלֶיהָ וְלֹא־מִצְאָתִי
 לָהּ בְּתוּלִים: וְלָקַח אָבִי הַבִּעֻרָה וְאִמָּהּ וְהוֹצִיאֹהוּ
 אֶת־בְּתוּלַי הַגֵּעַר אֶל־זֶה־נָּה הָעִיר הַשְּׁעָרָה: וְאָמַר
 אָבִי הַגֵּעַר אֶל־הַיָּקִימִים אֶת־בְּתִי נָחִי לְאִשָּׁה הַזֶּה

סורר ומרה איננו שמע בקלנו וולל וסבא: 21
 ורנמה כל אנשי עירו באבנים ומת ובערת הרע
 מקרבה וכל ישראל ישמעו ויראו: ׀ וכן
 יהיה באיש חמא משפסמות והומת ותלית
 אלו עליץ: לא תלין נבלתו על העץ כי קבור
 תקברו ביום ההוא כי קללת אלהים תלוי ולא
 תשפא את אדמתך אשר יהיה אלהיך נתן לך
 נבלה: ׀

CAP. XXII. כב

1 לא תראה את־שור אחיך או את־שיו נדחים
 2 והחשלתם מהם השב השב לאחיו: ואם לא
 קרב אחיך אליך ולא ידעתו ואספתו אל־תוך
 ביתך והיה עמך עד דרש אחיך אלו השבתי
 לו: וכן תעשה לחמו וכן תעשה לשמלתו וכן
 תעשה לכל־אברת אחיך אשר־תאבד ממנו
 4 ומצאתה לא תוכל להחשב: ׀ לא
 תראה את־חמו אחיך או שור לנפלים בדרך
 5 והחשלתם מהם הקם תקים עמו: ׀ לא
 יהיה כלי־גבר על־אשה ולא ילבש גבר שמלת
 אשה כי תועבת יהיה אלהיך כלי־עשה אלה: ׀
 6 כי יקרא קוצפור לפניך בדרך בגלעץ או על־
 הארץ אפורים או בבים והאם רבצת על־
 האפורים או על־הבים לא־תקח האם על־
 7 רבצים: שלח תשלח את־האם ואת־הבנים
 תחזק להן למשן ישב להן והארכת ימים: ׀
 8 כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך ולא
 תשים דמים בביתך כי יגל הנפל ממנו: לא
 9 תזרע פרמך כלאים כי תקדש המלאה הזרע
 10 אשר תזרע ותבראת הקדש: ׀ לא תחרש
 11 בשור־ובקור יחדו: לא תלבש שעמנו צמר
 12 וששים יחדו: ׀ גדלים תעשה לך על־
 13 ארבע פנות פתחך אשר תכסה־בה: ׀ כי
 14 יקח איש אשה ובא אליה ושנאה: ושם לה
 עלילת דברים והוצא עליה שם רע ואמר את־
 האשה הזאת לחמי וארב אליה ולא־מצאתי
 15 לה בתולים: ולקח אבי הבער ואמה והוציאו
 16 את־בתולי הבער אל־זה־נא העיר השערה: ואמר
 אבי הבער אל־הימים את־בתי נחמי לאיש הזה

CAP. XXIII. כג

לֹא־יִקַּח אִישׁ אֶת־אִשְׁתּוֹ אָבִיו וְלֹא יִגְדַּל כְּנָף
 אָבִיו: ׀ לֹא־יָבֹא מִצְעֵד־כְּנָף וּבְנוֹת
 שָׂדֶה בְּתוּלֵי יְהוָה: ׀ לֹא־יָבֹא מִמֶּנּוּ
 בְּתוּלֵי יְהוָה בֶּם דֹּר עֲשִׂירִי לֹא־יָבֹא לוֹ בְּתוּלֵי
 יְהוָה: ׀ לֹא־יָבֹא עֲמוּנִי וּמוֹאֲבִי בְּתוּלֵי
 יְהוָה בֶּם דֹּר עֲשִׂירִי לֹא־יָבֹא לָהֶם בְּתוּלֵי יְהוָה
 עַד־עוֹלָם: עַל־דָּבָר אֲשֶׁר לֹא־קִדְּמוּ אֶת־כֶּם

17 But he shall acknowledge the son of the hated for the first-born, by ^a giving him a double portion of all that ^β he hath: for he is the beginning of his strength; the right ^c of the first-born is his.

18 If a man have a stubborn and rebellious son, which will not obey ^e the voice of his father, or the voice of his mother, and *that*, when they have chastened ^f him, will not hearken unto them;

19 Then shall his father and his mother lay hold on him, and bring him out unto the elders of his city, and unto the gate of his place:

20 And they shall say unto the ^h elders of his city, This our son is stubborn and rebellious; he will not obey ⁱ our voice; *he is a glutton, ^k and a drunkard.*

21 And ^l all the men of his city shall stone him with stones, that he die: ^m so shalt thou put evil away from among you: and all Israel shall hear, and fear.

22 And if a man have committed a sin worthy ⁿ of death, and he be to be put to death, and thou hang him on a tree;

23 His ^o body shall not remain all night upon the tree, but thou shalt in any wise bury him that day: (for he that is hanged is ^p accursed of God;) that thy land be not ^q defiled, which the LORD thy God giveth thee for an inheritance.

CHAP. XXII.

THOU ^r shalt not see thy brother's ox or his sheep go astray, and hide ^s thyself from them; thou shalt in any case bring them again unto thy brother.

2 And if thy brother ^t be not nigh unto thee, or if thou know him not, then thou shalt bring it unto thine own house, and it shall be with thee until thy brother seek after it, and thou shalt restore it to him again.

3 In like manner shalt thou do with his ass; and so shalt thou do with his raiment; and with all lost thing of thy brother's, which he hath lost, and thou hast found, shalt thou do likewise: thou mayest not hide thyself.

4 Thou ^u shalt not see thy brother's ass or his ox fall down by the way, and hide thyself from them: thou shalt surely help him to lift ^v them up again.

5 The woman shall not wear that which pertaineth unto a man, neither shall a man put on a woman's garment: for all that do so are abomination ^w unto the LORD thy God.

6 If a bird's nest chance to be before thee in the way in any tree, or on the ground, *whether they be young ones ^x or eggs,* and the dam sitting upon the young or upon the eggs, thou shalt not take the dam ^y with the young:

7 But thou shalt in any wise let the dam go, and take the young to thee; *that it may be well with thee, and that thou mayest prolong ^z thy days.*

8 When thou buildest a new house, then thou shalt make a battlement for thy roof, ^a that thou bring not blood upon thine house, if any man fall from thence.

9 Thou ^b shalt not sow thy vineyard with divers seeds: lest the ^c fruit of thy seed which thou hast sown, and the fruit of thy vineyard, be defiled.

10 Thou shalt not plow ^d with an ox and an ass together.

11 Thou ^e shalt not wear a garment of

B. C. 1451.

a 1 Ch. 5. 1, 2.

β is found with him. Ge. 49. 3.

b Nu. 15. 33. Mat. 23. 5.

γ wings.

c Ge. 25. 31. 34.

d Ge. 29. 21.

e Ex. 20. 12.

f 1 Ti. 5. 14.

g Pr. 13. 24. 19. 18.

h ch. 25. 7.

i Pr. 29. 17.

k Pr. 19. 26. 23. 19. 21.

l Pr. 29. 1.

m ch. 13. 5, 11.

n ch. 19. 6.

o Ac. 25. 11, 25.

p Jos. 8. 29.

q 10. 26, 27.

r Jn. 19. 31.

s the curse of God.

Nu. 25. 4.

Ga. 3. 13.

p Nu. 35. 33, 34

q Mat. 19. 8, 9.

r Ex. 23. 4.

s Is. 58. 7.

t Ge. 34. 7.

u Ju. 20. 6, 10.

2Sa. 13. 12, 13

v Lu. 21. 9.

w ch. 13. 5.

x Nu. 20. 10.

y Nu. 5. 22. 27.

z Eze. 23. 45.

48.

Jn. 8. 5.

He. 13. 4.

x Ex. 23. 4.

y Mat. 1. 18, 19

z He. 12. 12, 13

a ch. 18. 12.

b ch. 21. 14.

c ver. 21, 22.

1 Co. 5. 2, 13.

γ or, take strong hold of her.

2 Sa. 13. 14.

d Lu. 12. 6.

e Le. 22. 28.

f ch. 4. 40.

g Pr. 22. 4.

h Is. 22. 1.

Je. 19. 13.

Mat. 10. 27.

i Ex. 22. 16, 17.

k Le. 19. 19.

η fulness.

l 2 Co. 6. 14. 16

m ch. 27. 20.

Le. 18. 8.

20. 11.

1 Co. 5. 1. 13.

n Le. 19. 19.

o Ru. 3. 9.

Eze. 16. 8.

divers sorts, as of woollen and linen together.

12 Thou shalt make thee fringes ^b upon the four ^γ quarters of thy vesture, where-with thou coverest *thyself*.

13 If any man take a wife, and go ^d in unto her, and hate her,

14 And give occasions ^e of speech against her, and bring up an evil name upon her, and say, I took this woman, and, when I came to her, I found her not a maid:

15 Then shall the father of the damsel, and her mother, take and bring forth *the tokens* of the damsel's virginity unto the elders of the city in the gate:

16 And the damsel's father shall say unto the elders, I gave my daughter unto this man to wife, and he hateth her;

17 And, lo, he hath given occasions of speech *against her*, saying, I found not thy daughter a maid; and yet these *are the tokens* of my daughter's virginity: And they shall spread the cloth before the elders of the city.

18 And the elders of that city shall take that man, and chastise him;

19 And they shall amerce him in an hundred *shekels* of silver, and give *them* unto the father of the damsel, because he hath brought up an evil name upon a virgin of Israel: and she shall be his wife; he ^g may not put her away all his days.

20 But if this thing be true, *and the tokens* of virginity be not found for the damsel:

21 Then they shall bring out the damsel to the door of her father's house, and the men of her city shall stone her with stones that she die; because she hath wrought folly ^h in Israel, to ⁱ play the whore in her father's house: so ^j shalt thou put evil away from among you.

22 If ^k a man be found lying with a woman married to an husband, then they shall both of them die, *both* the man that lay with the woman, and the woman: so shalt thou put away evil from Israel.

23 If a damsel that is a virgin be betrothed ^l unto an husband, and a man find her in the city, and lie with her;

24 Then ye shall bring them both out unto the gate of that city, and ye shall stone them with stones that they die; the damsel, because she cried not, *being* in the city; and the man, because he hath humbled ^m his neighbour's wife: so ⁿ thou shalt put away evil from among you.

25 But if a man find a betrothed damsel in the field, and the man ^o force her, and lie with her; then the man only that lay with her shall die:

26 But unto the damsel thou shalt do nothing; *there is* in the damsel no sin *worthy* of death: for as when a man riseth against his neighbour, and slayeth him, even so *is* this matter:

27 For he found her in the field, *and* the betrothed damsel cried, and *there* was none to save her.

28 If ^p a man find a damsel that is a virgin, which is not betrothed, and lay hold on her, and lie with her, and they be found;

29 Then the man that lay with her shall give unto the damsel's father fifty *shekels* of silver, and she shall be his wife: because he hath humbled her, he may not put her away all his days.

30 A ^q man shall not take his father's wife, nor discover ^r his father's skirt.

CHAP. XXIII.

HE^b that is wounded in the stones, or hath his privy member cut off, shall not enter into the congregation of the LORD.

2 A bastard^c shall not enter into the congregation of the LORD: even to his tenth generation shall he not enter into the congregation of the LORD.

3 An Ammonite^e or Moabite^f shall not enter into the congregation of the LORD; even to their tenth generation shall they not enter into the congregation of the LORD for ever:

4 Because^h they met you not with bread and with water in the way, when ye came forth out of Egypt; and because they hired against thee Balaamⁱ the son of Beor, of Pethor of Mesopotamia, to curse thee.

5 Nevertheless the LORD thy God would not hearken unto Balaam; but the LORD thy God turned^j the curse into a blessing unto thee, because the LORD thy God loved thee.

6 Thou^k shalt not seek their peace nor their β prosperity all thy days for ever.

7 Thou shalt not abhor an Edomite; for he is thy brother: ^m thou shalt not abhor an Egyptian, because thouⁿ wast a stranger in his land.

8 The children that are begotten of them shall enter^o into the congregation of the LORD in their third generation.

9 When the host goeth forth against thine enemies, then keep^p thee from every wicked thing.

10 If^q there be among you any man that is not clean by reason of uncleanness that chanceth him by night, then shall he go abroad out of the camp, he shall not come within the camp:

11 But it shall be, when evening ζ cometh on, he shall wash^r himself with water: and when the sun is down, he shall come into the camp again.

12 Thou shalt have a place also without the camp, whither thou shalt go forth abroad:

13 And thou shalt have a paddle upon thy weapon: and it shall be, when thou wilt ease thyself abroad, thou shalt dig therewith, and shalt turn back and cover that which cometh from thee:

14 For the LORD thy God walketh^w in the midst of thy camp, to deliver thee, and to give up thine enemies before thee; therefore shall thy camp be holy; that he see no κ unclean thing in thee, and turn away from thee.

15 Thou shalt not deliver unto his master^x the servant which is escaped from his master unto thee:

16 He shall dwell with thee, even among you, in that place which he shall choose in one of thy gates, where it λ liketh him best: thou^y shalt not oppress him.

17 There shall be no μ whore^z of the daughters of Israel, nor a sodomite^a of the sons of Israel.

18 Thou shalt not bring the hire of a whore, or the price of a dog, into the house of the LORD thy God for any vow: for even both these are abomination unto the LORD thy God.

19 Thou^s shalt not lend upon usury to thy brother; usury of money, usury of victuals, usury of any thing that is lent upon usury:

20 Unto a stranger^t θ thou mayest lend upon usury; but unto thy brother thou

B. C. 1451.

a ch. 15. 10.

Le. 19. 34.

b Le. 21. 17, 21.

22, 24.

c Zec. 9. 6.

d Nu. 30. 2.

e Ec. 5. 4, 5.

f Ne. 13. 1, 2.

Is. 56. 3.

g La. 1. 10.

f Ru. 4. 10, &c.

g Ps. 66. 13, 14.

116. 18.

h ch. 2. 29.

i Nu. 22. 5, &c.

j Mi. 6. 5.

k Mat. 12. 1.

l Eze. 9. 12.

 β good.

m Ge. 25. 24, 26.

Ob. 10. 12.

Mal. 1. 2.

n ch. 10. 19.

Ex. 22. 21.

23. 9.

Le. 19. 34.

 γ matter of

nakedness.

o Ro. 3. 29, 30.

Ep. 2. 12.

 δ cutting off.

p Mat. 5. 31, 32.

q Jos. 6. 18.

r Le. 15. 16.

 ζ turneth

toward.

s Le. 15. 5.

t Je. 3. 1.

u Le. 18. 25, 28.

v ch. 20. 7.

 η sitteth

down.

 θ not any

thing shall

pass upon

him.

w Le. 26. 12.

2 Co. 6. 16.

x Pr. 5. 18.

 κ nakedness

of any

thing.

y Ex. 21. 16.

z 1 Sa. 30. 15.

a ch. 19. 19.

b Le. XIII.

XIV.

 λ is good for

him.

c Ex. 22. 21.

 μ or, sodo-

mites.

Ro. 1. 26.

d Le. 19. 29.

e Ge. 19. 4, 5.

2 Ki. 23. 7.

Ro. 1. 27, 28.

f Nu. 12. 10.

 ν lend the

loan of any

thing to.

g Ex. 22. 25.

Le. 25. 35, 37.

Ne. 5. 2, 7.

Ps. 15. 5.

Eze. 18. 8, 17.

22. 12.

Lu. 6. 34, 35.

h ch. 15. 3.

i Ex. 22. 26, 27.

shall not lend upon usury: that^a the LORD thy God may bless thee in all that thou settest thine hand to in the land whither thou goest to possess it.

21 When thou shalt vow^d a vow unto the LORD thy God, thou shalt not slack to pay it: for the LORD thy God will surely require it of thee; and it would be sin in thee.

22 But if thou shalt forbear to vow, it shall be no sin in thee.

23 That^e which is gone out of thy lip, thou shalt keep and perform: even a free will-offering, according as thou hast vowed unto the LORD thy God, which thou hast promised with thy mouth.

24 When thou comest into thy neighbour's vineyard, then thou mayest eat grapes thy fill at thine own pleasure; but thou shalt not put any in thy vessel.

25 When thou comest into the standing corn of thy neighbour, then thou mayest pluck^h the ears with thine hand; but thou shalt not move a sickle unto thy neighbour's standing corn.

CHAP. XXIV.

WHEN a man hath taken a wife, and married her, and it come to pass that she find no favour in his eyes, because he hath found some uncleanness in her: then let him write her a bill of divorce^p ment, and give it in her hand, and send her out of his house.

2 And when she is departed out of his house, she may go and be another man's wife.

3 And if the latter husband hate her, and write her a bill of divorce^q, and giveth it in her hand, and sendeth her out of his house; or if the latter husband die, which took her to be his wife;

4 Her former husband, which sent her away, may not take her again^r to be his wife, after that she is defiled; for that is an abomination before the LORD: and thou shalt not cause the land^s to sin, which the LORD thy God giveth thee for an inheritance.

5 When^v a man hath taken a new wife, he shall not go out to war, θ neither shall he be charged with any business: but he shall be free at home one year, and shall cheer^x up his wife which he hath taken.

6 No man shall take the nether or the upper millstone to pledge: for he taketh a man's life to pledge.

7 If^y a man be found stealing any of his brethren of the children of Israel, and maketh merchandise of him, or selleth him; then that thief shall die; and thou shalt put^z evil away from among you.

8 Take heed in the plague of leprosy that thou observe diligently, and do according to all that the priests the Levites shall teach you: as I commanded thee, so ye shall observe to do.

9 Remember what the LORD thy God did unto Miriam^j by the way, after that ye were come forth out of Egypt.

10 When thou dost lend thy brother any thing, thou shalt not go into his house to fetch his pledge.

11 Thou shalt stand abroad, and thine man to whom thou dost lend shall bring out the pledge abroad unto thee.

12 And if the man be poor, thou shalt not sleep with his pledge:

13 In^t any case thou shalt deliver him thy pledge again when the sun goeth down.

רעה וקשפה מלילת בידה וחרש לא תהיה
על קמת רעה: ס

CAP. XXIV. כ

- 1 פירקח איש אשה ובגלה ודלה אם לא תמצא
- 2 חן בעיניו פירמצא בה עדות דבר וכתב לה ספר
- 3 פריחת וטרן בידה ושלחה מביחו: ויצאה
- 4 מביחו והלכה והיתה לאיש אחר: ושבאה האיש
- 5 האחרון וכתב לה ספר פריחת וטרן בידה ושלחה
- 6 מביחו או כי ימות האיש האחרון אשר לקחה לו
- 7 לאשה: לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה
- 8 לשוב לקחתה להיות לו לאשה אחרי אשר
- 9 השפאח פירחעבה הוא לפני ידוה ולא תחשיא
- 10 את הארץ אשר ידוה אלהיה נתן לה נחלה:
- 11 ס פירקח איש אשה ודלה לא יצא
- 12 בצבא ולא יעבר עליו לכל דבר נל ידוה לביתו
- 13 שנה אחת ושמו את אשתו אשר לקח: לא
- 14 תגל רחים ורגב פירפש הוא חבל: ס
- 15 פירמצא איש גלב נפש מאחיו מבני ישראל
- 16 והתעמר בו ומכרו ומה חננב שהוא ובערת הרע
- 17 מקרב: ס השמר בנגע הצרע לשמר
- 18 מאד ולעשות ככל אשר יורו אתכם ההנהגים
- 19 הלוים כאשר צויתם תשמרו לעשות: ודור את
- 20 אשר עשה יהוה אלהיה למרים בדרך צאתכם
- 21 ממצרים: ס פירחשה ברעה משאת מאומה
- 22 לא תגא ארבות לעבד עבמו: בחוץ תעמד
- 23 והאיש אשר אפה נשה לו יצא אלק את
- 24 העבד החוצה: ואם איש עני הוא לא תשכב
- 25 בעבמו: השב תשיב לו את העבול פנוא
- 26 השמש ושכב בשלמיתו וברכה יהי תהיה צדקה
- 27 לפני ידוה אלהיה: ס לא תעשק שכיר
- 28 עני ואביו מאחיה או מרנה אשר בארצה
- 29 בשערה: ביומו תמן שכרו ולא תבוא עליו
- 30 השמש פני עני הוא ואלי הוא נשא את נפשו
- 31 ולא יקרא עליה אל ידוה ויהי בך חסא: ס
- 32 לא יומתו אבות על בנים ובנים לא יומתו על
- 33 אבות איש דחמא יומתו: ס לא תפח
- 34 משפט גר יתום ולא תחבל בגר אלמנה:
- 35 תברח פני עבד הליה במצרים ויפדוה ידוה אלהיה

- 36 בלחם ובמים בדרך צאתכם ממצרים ואשר
- 37 שר עליה את בלעים בדרך מפתור ארם
- 38 בחרים למלך: ולא אבה ידוה אלהיה לשמע
- 39 אל בלעים וחספה ידוה אלהיה לך אתה חללה
- 40 לברכה פני אברהם ידוה אלהיה: לא תורש
- 41 שלמים וכתבם פירמיה לעולם: ס לא
- 42 תחשב אדמי פני אהיה הוא לא תתעב מצרי
- 43 פירג דיוה בארצו: בנים אשר יולדו להם
- 44 דור שלישי יבא להם בנהל ידוה: ס פיר
- 45 תצא מחנה על אביה ותשמרת מל דבר רע:
- 46 פירחיה בך איש אשר לא ידוה מדהו מקנה
- 47 לילה וצא אל מחוץ למחנה לא יבא אל תוך
- 48 המחנה: ויהי לפנות ערב ירחץ במים ויבא
- 49 השמש יבא אל תוך המחנה: ויד תהיה לך
- 50 מחוץ למחנה וצאת שמה חוץ: ויתר תהיה לך
- 51 על אונק ודוה בשבת חוץ ותפרנה ביה
- 52 ושבתי ונסת אח צאתה: פיר ידוה אלהיה
- 53 מרתה לך: בקרב מחנה להחיל ולתת אביה
- 54 לפיה ויהי מחנה קרש ולא יראה בך עדות
- 55 דבר ושב מאחריה: ס לא תסגיר עבד
- 56 אל אדמי אשר יצא אלה מעם אדמי: עמך
- 57 ישב בקרב במקום אשר יבחר באחד שערה
- 58 בפנוב לו לא תוננו: ס לא תהיה קרשה
- 59 מבנות ישראל ולא ידוה קרש מבני ישראל:
- 60 לא רגביא ארגן וזנה ומחור פלב בית ידוה
- 61 אלהיה לכל גור פירחעבת ידוה אלהיה גם
- 62 שניהם: ס לא תשיק לאחיה נשך פסח
- 63 נשך אכל נשך פירגיר אשר ישך: לזכר
- 64 רשיה ולאחיה לא תשיק למינ יברכה ידוה
- 65 אלהיה בכל משלה ידך על הארץ אשר אתה
- 66 באשמה לרשעה: ס פירתר גור
- 67 לידוה אלהיה לא תאחר לשלמו פירדוה
- 68 ירשתי ידוה אלהיה מעמך ויהי בך חסא:
- 69 וכי תחבל לגור לא ידוה בך חסא: מוצא
- 70 שפחה תשמר ועשית כאשר בררתי לידוה
- 71 אלהיה ברבה אשר דברת בסך: ס פיר
- 72 קבא בברם ידך ואמלת ענבים כנפשה שבעה
- 73 ואל פלה לא תרחק: ס פיר תבא בקמת

מִשָּׁם עַל כֵּן אֵכְלִי מִצֶּדֶק לְעֹשׂוֹת אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה :
ס בְּן תִּקְצֹר מִצִּדֵּיךָ בְּשׂוּדָה וּשְׂכִיחָתָה
לִמְךָ בְּשׂוּדָה לֹא־תִשׁוּב לִקְדָּמֹתָ לִפְנֵי לִיתוֹם
וְלֹא־מִמֶּנּוּ יִהְיֶה לְמִצֵּן יִבְרָכָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כָּל
מַעֲשֵׂה יְדֶיךָ : ס בֶּן תִּהְיוּ וְיִחָדֶךָ לֹא
כִּפְאָר אֲתִירָךְ לִפְנֵי לִיתוֹם וְלֹא־מִמֶּנּוּ יִהְיֶה : בֶּן
תִּבְצֹר בְּרַכָּה לֹא תִשׁוּלֵל אֲחֵרָךְ לִפְנֵי לִיתוֹם
וְלֹא־מִמֶּנּוּ יִהְיֶה : וְתִכְרֹת מִן־עֵצֶר הֵיטֵב בְּאַרְצְךָ
מִצָּרִים עַל־כֵּן אֵכְלִי מִצֶּדֶק לְעֹשׂוֹת אֶת־הַדָּבָר
הַזֶּה :

50 2 2 2 2

1 בְּיָהוּדָה רִבֹּן בֵּין אֲנָשִׁים וּנְשָׁיו אֶל־הַפְּשָׁטִים
 וּשְׁפָטוֹם הַחֲדָדִיק אֶת־הַחֲדָדִיק הַרְשִׁיעַ אֶת־
 2 הַרְשִׁיעַ : וְהָיָה אִסְכָּן הַזֶּה הַרְשִׁיעַ וְהִפְלִי
 הַשְּׁפָט וְהִפְרֹה לְפָנָיו מִיִּרְשֵׁתוֹ בְּמִסְכָּר :
 3 אֲרָבַעִים יָעָנָה לֹא יִסְכָּח פְּרִיָסָף לְהַפְתּוֹ עַל־אֶלֶה
 4 מִכָּה רַבָּה וְנִקְלָה אַחֲרָף לְשִׁנְיָה : לֹא־תַחֲסֹם שׁוֹר
 5 בְּרִישׁוֹ : פִּי־יִשְׁבֹּנוּ אֲחִים יַחְדָּו וּמִתָּה
 אֶחָד מֵהֶם יִבְנֶה אֵין־לֹה לֹא־תִהְיֶה אִשְׁת־הַפֶּת
 הַחֲרֻצָה לְאִישׁ זָר יִבְמָה יָבֵא עֲלֶיהָ וְתִקְחֶהּ לֹה
 6 לְאִשְׁתֵּהּ וּבְמָה : הָיָה הַבְּכוֹר אֲשֶׁר תִּלְדֵּךְ לָקֹם עַל־
 שֵׁם אָחִיו הַפֶּת וְלֹא־יִמָּחֶה שְׁמוֹ מִיִּשְׂרָאֵל :
 7 וְאִם־לֹא יִפְסֹף הָאִישׁ לְקַחַת אֶת־יְבָמָתוֹ וְעַל־תָּה
 יְבָמָתוֹ הַשְּׁעָרָה אֶל־הַזִּקְנִים וְאָמְרָה מֵאֵלֶּי יָבִמָּה
 לְהָקִים לְאָחִיו שֵׁם בְּיִשְׂרָאֵל לֹא אֲבָה יָבִמָּה :
 8 וְקָרָא לָהּ זִמְנִיעִירָה וְהָרָה אֹלֶיהָ וַעֲמִד וְאָמַר לֹא
 9 חָפְצָתִי לְקַחְתָּהּ : וּנְשָׂה יְבָמָתוֹ אֹלֶיהָ לְשִׁנְיָה
 הַזִּקְנִים וְחֻלְצָה עֲצוֹ מֵעַל רִגְלָהּ וְיִרְקָה בְּפָנָיו
 וְעָנָה וְאָמְרָה בְּכָה עָשָׂה לְאִישׁ אֲשֶׁר לֹא־יִבְנֶה
 10 אֶת־בֵּית אָחִיו : וְנִקְרָא שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל בֵּית חֲלוּץ
 11 הַבָּעַל : פִּי־יִצְרוּ אֲנָשִׁים יַחְדָּו אִישׁ
 וְאָחִיו וְקָרְבָּה אִשְׁת־הָאָחִיר לְהַצִּיל אֶת־אִשְׁתֵּהּ
 מִיַּד מִכָּה וּשְׁלֹתָהּ יָדָהּ וְחֻלְצָהּ בְּמִכְשָׁיו :
 12 וְקִצְתָּה אֶת־פִּסָּהּ לֹא תַחֲסֹם עֵינָה :
 13 לֹא־יִהְיֶה לָּהּ בְּמִסְכָּה מִבֵּן וְאֵין בְּרוּלָה וְקִטְמָה :
 14 לֹא־יִהְיֶה לָּהּ בְּבִיתָה אִשָּׁה וְאִשָּׁה בְּרוּלָה וְקִטְמָה :

that he may sleep in his own raiment, and bless^a thee: and it shall be^b righteousness unto thee before the LORD thy God.

14 Thou shalt not oppress an hired servant that is poor and needy, whether he be of thy brethren, or of thy strangers that are in thy land within thy gates:

15 At his day thou shalt give him his hire, neither shall the sun go down upon it; for he is poor, and setteth his heart upon it: lest he cry^c against thee unto the LORD, and it be sin unto thee.

16 The fathers^d shall not be put to death for the children, neither shall the children be put to death for the fathers: every man shall be put to death for his own sin.

17 Thou shalt not pervert the judgment of the stranger, nor of the fatherless;^e nor take the widow's raiment to pledge:

18 But^f thou shalt remember that thou wast a bondman in Egypt, and the LORD thy God redeemed thee thence: therefore I command thee to do this thing.

19 When^h thou cuttest down thine harvest in thy field, and hast forgot a sheaf in the field, thou shalt not go again to fetch it: it shall be for the stranger, for the fatherless, and for the widow: that the LORD thy God may bless thee in all the work of thine hands.

20 When thou beatest thine olive-tree, thou shalt not go over the boughs again: it shall be for the stranger, for the fatherless, and for the widow.

21 When thou gatherest the grapes of thy vineyard, thou shalt not glean it afterward: it shall be for the stranger, for the fatherless, and for the widow.

22 And^a thou shalt remember that thou wast a bondman in the land of Egypt; therefore I command thee to do this thing.

CHAP. XXV.

IF there be a controversy^p between men, and they come unto judgment, that the judges may judge them; then they shall justify^q the righteous, and condemn the wicked.

2 And it shall be, if the wicked man be worthy to be beaten,^r that the judge shall cause him to lie down, and to be beaten before his face, according to his fault, by a certain number.

3 Forty stripes he may give him, and not exceed; lest, if he should exceed, and beat him above these with many stripes, then thy brother should seem vile^s unto thee.

4 Thou^t shalt not muzzle the ox when he treadeth out the corn.

5 If brethren dwell together, and one of them die, and have no child, the wife of the dead shall not marry without unto a stranger: her husband's^u brother shall go in unto her, and take her to him to wife, and perform the duty of an husband's brother unto her.

6 And it shall be, that the first-born which she beareth shall succeed^v in the name of his brother which is dead,^w that his name be not put out of Israel.

7 And if the man like not to take his brother's^x wife, then let his brother's wife go up to the gate unto the elders, and say, My husband's brother refuseth to raise up unto his brother a name in Israel, he will not perform the duty of my husband's brother.

8 Then the elders of his city shall call him, and speak unto him: and if he stand

B. C. 1451.

a Job 29.11..

13.

31.19,20.

2 Co. 9.13,

14.

b Ge. 15. 6.

Ps. 106. 31.

112. 9.

Da. 4. 27.

Ja.2.15..23.

c Ps. 137. 7.

Ps. 25. 1.

86. 4.

c Ja. 5. 4.

d 2 Ki.14.5,6.

Je.31.29,30.

Eze. 18. 20.

e Ex.22.22,27

Pr.22.22,23.

Je. 22. 3.

Zec. 7. 10.

Mal. 3. 5.

f ch.16. 12.

g an ephah &

an ephah.

h Le.19.35,36

Pr. 11. 1.

Eze. 45. 10.

Am. 8. 5.

Mi. 6. 11.

i Le. 19.9,10.

23. 22.

Ps. 41. 1.

j 1 Th. 4. 6.

k bought it

after thee.

l Ex. 17. 8,

3c.

m Ps. 36. 1.

Pr. 16. 6.

n 1 Sa. 15. 3.

o after thee.

p ver. 18.

q Ex. 17. 14.

r ch.19. 17.

s Eze. 44. 24.

t 2 Ch. 19. 8.

u Pr. 17. 15.

v Ex. 23. 19.

w Nu. 18. 13.

x Mat. 10. 17.

y Lu. 12. 48.

z 2 Co. 11.24.

a Job 18. 3.

b 1 Co. 9. 9.

c 1 Ti. 5. 18.

d thresheth.

e Hos. 10.11.

f or, next

kinsman.

g Ge. 38. 8,9.

h Ru.1.12,13.

i Mat. 22.24.

j Hos. 12.12.

k Ge. 43.1,2.

l Ge. 46.1,6.

m Ge. 38. 8.

n a ch. 7. 7.

o Ru.4.10,&c

p or, next

kinsman's.

q Ex.1.11,14

r Ex. II. IV.

s Ex. 12. 37,

51.

t 13.3,16.

to it, and say, I like not to take her;

9 Then shall his brother's wife come unto him in the presence of the elders, and loose his shoe from off his foot, and spit in his face, and shall answer and say, So shall it be done unto that man that will not build up his brother's house.

10 And his name shall be called in Israel, The house of him that hath his shoe loosed.

11 When men strive together one with another, & the wife of the one draweth near for to deliver her husband out of the hand of him that smiteth him, and putteth forth her hand, and taketh him by the secrets;

12 Then thou shalt cut off her hand, thine eye shall not pity her.

13 Thou shalt not have in thy bag divers measures, a great and a small.

14 Thou shalt not have in thine house divers measures, a great and a small.

15 But^e thou shalt have a perfect and just weight, a perfect and just measure shalt thou have; that thy days may be lengthened in the land which the LORD thy God giveth thee.

16 For all^f that do such things, and all that do unrighteously, are an abomination unto the LORD thy God.

17 Remember what Amalek did unto thee by the way, when ye were come forth out of Egypt;

18 How he met thee by the way, and smote^g the hindmost of thee, even all that were feeble behind thee, when thou wast faint and weary; and he feared^h not God.

19 Therefore it shall be, whenⁱ the LORD thy God hath given thee rest from all thine enemies round about, in the land which the LORD thy God giveth thee for an inheritance to possess it, that thou shalt blot^j out ye remembrance of Amalek from under heaven: thou shalt not forget it.

CHAP. XXVI.

AND it shall be, when thou art come in unto the land which the LORD thy God giveth thee for an inheritance, and possessest it, and dwellest therein,

2 That^k thou shalt take of the first of all the fruit of the earth, which thou shalt bring of thy land that the LORD thy God giveth thee, and shalt put it in a basket, and shalt go unto the place which the LORD thy God shall choose to place his name there.

3 And thou shalt go unto the priest that shall be in those days, and say unto him, I profess this day unto the LORD thy God, that I am come unto the country which the LORD sware unto our fathers for to give us.

4 And the priest shall take the basket out of thine hand, and set it down before the altar of the LORD thy God.

5 And thou shalt speak, and say before the LORD thy God, A^l Syrian ready to perish^m was my father; and yⁿ he went down into Egypt, and sojourned there with a few,^o and became there a nation, great, mighty, and populous:

6 And the Egyptians^p evil-entreated us, and afflicted us, and laid upon us hard bondage:

7 And when we cried unto the LORD God of our fathers, the LORD heard^q our voice, and looked on our affliction, and our labour, and our oppression:

8 And the LORD brought us forth^r out of Egypt with a mighty hand, and with an out-stretched arm, and with great terrible-

ness, and with signs, and ^a with wonders;

9 And he hath brought us into this place, and hath given us this land, *even* a land that floweth ^e with milk and honey.

10 And now, behold, I have brought the first-fruits of the land, which thou, O LORD, hast given me. And thou shalt set it before the LORD thy God, and worship ^d before the LORD thy God:

11 And thou shalt rejoice ^e in every good *thing* which the LORD thy God hath given unto thee, and unto thine house, thou, and the Levite, ^f and the stranger that is among you.

12 When thou hast made an end of tithing all the tithes ^h of thine increase the third year, *which* is the year ⁱ of tithing, and hast given *it* unto the Levite, the stranger, the fatherless, and the widow, that they may eat within thy gates, and be filled;

13 Then thou shalt say before the LORD thy God, I have brought away the hallowed things out of *mine* house, and also have given them unto the Levite, and unto the stranger, to the fatherless, and to the widow, according to all thy commandments, which thou hast commanded me: I have not transgressed ⁱ thy commandments, neither have I forgotten ^m them:

14 I have not eaten thereof in my mourning, ⁿ neither have I taken away *ought* thereof for *any* unclean use, nor given *ought* thereof for the dead: *but* I have hearkened to the voice of the LORD my God, and have done according to all that thou hast commanded me.

15 Look ^p down from thy holy habitation, from heaven, ^r and bless ^s thy people Israel, and the land which thou hast given us, as thou swarest ^t unto our fathers, a land that floweth with milk and honey.

16 This ^u day the LORD thy God hath commanded thee to do these statutes and judgments: thou shalt therefore keep and do them with all thine heart, and with all thy soul.

17 Thou shalt avouch ^v the LORD this day to be thy God, and to walk in his ways, and to keep his statutes, ^w and his commandments, and his judgments, and to hearken unto his voice:

18 And the LORD ^x hath avouched thee this day to be his peculiar ^y people, as he hath promised thee, and that *thou* shouldst keep ^z all his commandments;

19 And to make thee high ^a above all nations which he hath made, in praise, and in name, and in honour; and that thou mayest be an holy ^b people unto the LORD thy God, as he hath spoken.

CHAP. XXVII.

AND Moses with the elders of Israel commanded the people, saying, Keep all the commandments which I command you this day.

2 And it shall be on the day ^c when ye shall pass over Jordan unto the land which the LORD thy God giveth thee, that thou shalt set thee up great stones, and plaster them with plaster:

3 And ^d thou shalt write upon them all the words of this law, when thou art passed over, that thou mayest go in unto the land which the LORD thy God giveth thee, a land that floweth with milk and honey; as the LORD God of thy fathers hath promised thee.

4 Therefore it shall be, when ye be gone

B. C. 1451.

a ch. 4. 34.

b ch. 11. 29.

c Jos. 8. 30, 33.

d Ex. 3. 8.

e Pr. 3. 9.

f 1 Co. 10. 31.

g ch. 12. 7, 12.

h 16. 11.

i 1 Co. 9. 11.

j ch. 26. 10, 11.

k Le. 27. 30.

l Nu. 18. 24.

m ch. 14. 23, 29.

n ch. 26. 18.

o Ps. 18. 21, 24.

p 26. 1, 6.

q Ac. 24. 16.

r 1 Jn. 3. 22.

s Ps. 119. 141.

t Le. 7. 20.

u 21. 1, 11.

v Ho. 9. 4.

w *β for a*

cursing.

x ch. 33. 10.

y Is. 63. 15.

z Ex. 20. 4, 23.

a Is. 44. 9.

b Ho. 13. 2, 3.

c r Is. 66. 1.

d s Ps. 28. 9.

e 51. 18.

f t He. 6. 13, 18.

g u 2 Ki. 17. 10.

h Jer. 23. 24.

i v ch. 11. 8.

j w Le. 19. 3.

k Pr. 30. 17.

l x ch. 19. 14.

m y Ex. 24. 7.

n 2 Ch. 34. 31.

o Is. 44. 5.

p Zec. 13. 9.

q 2 Co. 8. 5.

r z Ps. 147. 19,

20.

a Le. 19. 14.

b ch. 14. 2.

c 28. 9.

d e Ex. 22. 21.

24.

e Mal. 3. 5.

f d Ex. 19. 5, 6.

Tit. 2. 14.

g e Ps. 119. 6.

h Ro. 16. 26.

i f Ps. 148. 14.

g Le. 18. 8.

20. 11.

1 Co. 5. 1.

h 1 Pe. 2. 9.

i Le. 18. 23.

20. 15.

k Le. 18. 9.

20. 17.

l Jos. 4. 1, &c.

m Le. 18. 17.

20. 14.

n Jos. 8. 32.

o ch. 19. 11, 12.

Ex. 21. 12, 14.

p Ex. 23. 7, 8.

Pr. 1. 11, 19.

q Eze. 22. 12.

r ch. 28. 15, &c.

Ps. 119. 21.

Ga. 3. 10.

r Ro. 10. 5.

s Je. 11. 3, 5.

Ro. 3. 19.

over Jordan, *that* ye shall set up these stones, which I command you this day, in mount Ebal, ^b and thou shalt plaster them with plaster.

5 And there shalt thou build an altar unto the LORD thy God, an altar of stones: thou shalt not lift up *any* iron tool upon them.

6 Thou shalt build the altar of the LORD thy God of whole stones; and thou shalt offer burnt-offerings thereon unto the LORD thy God:

7 And thou shalt offer peace-offerings, and shalt eat there, and rejoice ^e before the LORD thy God.

8 And thou shalt write upon the stones all the words of this law very plainly.

9 And Moses, and the priests the Levites, spake unto all Israel, saying, Take heed, and hearken, O Israel; This ^k day thou art become the people of the LORD thy God.

10 Thou shalt therefore obey the voice of the LORD thy God, and do his commandments and his statutes, which I command thee this day.

11 And Moses charged the people the same day, saying,

12 These shall stand upon mount Gerizim to bless the people, when ye are come over Jordan; Simeon, and Levi, and Judah, and Issachar, and Joseph, and Benjamin;

13 And these shall stand upon mount Ebal ^β to curse; Reuben, Gad, and Asher, and Zebulun, Dan, and Naphtali.

14 And the Levites ^o shall speak, and say unto all the men of Israel with a loud voice,

15 Cursed *be* the man that maketh ^q *any* graven or molten image, an abomination unto the LORD, the work of the hands of the craftsman, and putteth *it* in a ^u secret place. And all the people shall answer and say, Amen.

16 Cursed *be* he that ^w setteth light by his father or his mother. And all the people shall say, Amen.

17 Cursed *be* he that removeth ^x his neighbour's land-mark. And all the people shall say, Amen.

18 Cursed *be* he that maketh the ^a blind to wander out of the way. And all the people shall say, Amen.

19 Cursed *be* he that perverteth ^o the judgment of the stranger, fatherless, and widow. And all the people shall say, Amen.

20 Cursed *be* he ^e that lieth with his father's wife; because he uncovereth his father's skirt. And all the people shall say, Amen.

21 Cursed *be* he that lieth with any manner of beast. ⁱ And all the people shall say, Amen.

22 Cursed *be* he that lieth with his sister, ^k the daughter of his father, or the daughter of his mother. And all the people shall say, Amen.

23 Cursed *be* he that lieth with his mother-in-law. ^m And all the people shall say, Amen.

24 Cursed *be* he that smiteth his neighbour secretly. ^o And all the people shall say, Amen.

25 Cursed *be* he that taketh reward to slay ^p an innocent person. And all the people shall say, Amen.

26 Cursed ^q *be* he that confirmeth not all the words of this law to do ^r them. And all ^s the people shall say, Amen.

- 12 בַּמִּצְוָה : ס כִּי תִמְלֹךְ לְעֵשֶׂר אֶת כָּל־
מִעֵשֶׂר הַבְּאֵרֶת בַּשָּׂנֵה הַשְּׁלִישִׁת שְׁנַת הַמַּעֲשֵׂר
וְתִתְּנָהּ לְלוֹי לַיהוָה וְלַלְמִנָּה וְלַכֹּהֵן בְּשַׁעֲרֵי
13 וְשָׁבַע : וְאִמְרָתָּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בַּעֲרֵתִי
הַקֹּדֶשׁ מִן־הַבָּיִת וְגַם בְּתִמְנוֹ לְלוֹי וְלַיִתוֹם
וְלַלְמִנָּה כָּל־מִצְוֹתֶיךָ אֲשֶׁר צִוִּיתָנִי לֵאמֹר
14 מִמִּצְוֹתֶיךָ וְלֹא שָׁכַחְתִּי : לֹא־אֲכַלְתִּי בְּאֵלֵי מִכְּנֹעַ
וְלֹא־בַעֲרֵתִי מִכְּנֹעַ בְּטָמֵא וְלֹא־נִתְּתִי מִכְּנֹעַ לְמַת
שְׂמִיעִתִּי בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵי עֲשִׂיתִי כָּל־אֲשֶׁר
15 צִוִּיתָנִי : הַשְׁקִיפָה מִמַּעַן קִרְשְׁךָ מִן־הַשָּׁמַיִם
וּבְרַךְ אֶת־עַמְּךָ אֶת־יִשְׂרָאֵל וְאֵת הָאֲדָמָה אֲשֶׁר
נָתַתָּה לָנוּ כִּי־אֲנִי נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְרָהָם אֲרִצְ
16 וְבֵרַת חֶלֶב וְרִבְשׁ : ס הַיּוֹם הַזֶּה יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ מִצְוָה לַעֲשׂוֹת אֶת־הַחֻקִּים הָאֵלֶּה
וְאֶת־הַמִּשְׁפָּטִים וְשִׁמְרָתָם וְעֲשִׂיתָ אוֹתָם כָּל־
17 לְבָבְךָ וּבְגֶלֶב־נַפְשְׁךָ : אֶת־יְהוָה הָאֱמֹרָת
הַיּוֹם לַיהוָה יְהוָה לְאֵלֹהִים וְלִלְכֹת בְּדַרְכֵּי
וְלִשְׁמֹר הַקְּוִי וּמִצְוֹתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וְלִשְׁמֹעַ
18 בְּקוֹל : וַיהוָה הָאֱמִירָתָה הַיּוֹם לַיהוָה לֹא
לֵעַם סִגְלָה כִּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לָךְ וְלִשְׁמֹר כָּל־
19 מִצְוֹתָיו : וְתִחַרְתָּ עֲלֵיהֶם עַל כָּל־הַיּוֹם אֲשֶׁר
עָשִׂיתָ לְתַהֲלֵל וְלִשְׂמֹעַ וְלִתְפַאֲרֹת וְלִהְיוֹתָ עִם
קֹדֶשׁ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּאֲשֶׁר דִּבַּר : פ
- CAP. XXVII. כ
- 1 וַיְצַו מֹשֶׁה וְהָקָם יִשְׂרָאֵל אֶת־הָעָם לֵאמֹר שְׁמֹר
אֶת־כָּל־הַמִּצְוֹת אֲשֶׁר אָנֹכִי מִצְוֶה אִתְּכֶם הַיּוֹם :
2 וַהֲיָה בַיּוֹם אֲשֶׁר תִּשְׁבְּנוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן אֶל־הָאָרֶץ
אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ וְרַחֲמִיתָ לָךְ אֲנָנִים
3 בְּדִלּוֹת וּשְׂדֵת אֲתָם בְּשִׂיד : וְכִתְּבָתָּ עֲלֵיהֶם אֶת־
כָּל־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת בַּעֲבָרְךָ לְמַעַן אֲשֶׁר
תָּבֵא אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ
אָרֶץ זָבַח חֶלֶב וְרִבֵּשׁ כִּאֲשֶׁר דִּבַּר יְהוָה אֱלֹהֵי
4 אֲבֹתֶיךָ לָךְ : וְהָיָה בַּעֲבָרְכֶם אֶת־הַיַּרְדֵּן תִּקְרֹאוּ
אֶת־הָאֲנָנִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מִצְוֶה אִתְּכֶם
5 הַיּוֹם בְּדֵר עֵינֶיךָ וּשְׂדֵת אוֹתָם בְּשִׂיד : וְגִבַּת שָׁם
- מִזְבֵּחַ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ מִזְבֵּחַ מִזְבֵּחַ אֶת־מִזְבֵּחַ
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהַעֲלִיתָ עָלָיו עֹלֹת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ :
7 וּבַחֲדַת שָׁלָמִים וְאִכְלָתָּ שָׁם וְשִׂמַּחְתָּ לִפְנֵי יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ : וְכִתְּבָתָּ עַל־הָאֲנָנִים אֶת־כָּל־דִּבְרֵי
8 הַתּוֹרָה הַזֹּאת בְּאֵר הַמִּיב : ס וַיִּדְבַר מֹשֶׁה
וְהַפְּתִיחַ הָהוּא אֶל־כָּל־יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הִסְפַּתִּי
9 וְשָׂמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נְהִייתָ לְעַם לַיהוָה
אֱלֹהֶיךָ : וְשָׂמַעְתָּ בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְעֲשִׂיתָ
10 אֶת־מִצְוֹתָיו וְאֶת־דִּבְרָיו אֲשֶׁר אָנֹכִי מִצְוֶה הַיּוֹם :
ס וַיְצַו מֹשֶׁה אֶת־הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר :
11 אֱלֹהִי יַעֲמָדוּ לְנֶכְדְּךָ אֶת־הָעָם עַל־דֵּר גְּדֻלִּים
בַּעֲבָרְכֶם אֶת־הַיַּרְדֵּן שְׂמַעְתָּ וְלֹא יְהוָה
וַיִּשְׁבַּח וַיִּוְסַף וַיִּנְקֹם : וְאֵלֶּה יַעֲמָדוּ עַל־
12 הַקָּלְלָה בְּדֵר רֵאוּנָה בְּדֵר וְאֲשֶׁר יִזְכָּרְךָ
וְנִסְתָּלִי : וְעַנֵּי הָהוּא וְאִמְרוּ אֶל־כָּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל
13 קוֹל רָם : ס אָרִירוּ הָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
פֶּסֶל וּמִסְכָּה הוֹעֲבֵרַת יְהוָה מַעֲשֵׂה יָד־חָרָשׁ
וְשָׁם בַּשָּׂטֵר וְעַנֵּי כָּל־הָעָם וְאִמְרוּ אָמֵן : ס
6 אָרִירוּ מִקְלָה אָבִיו וְאִמּוֹ וְאִמְרָ כָּל־הָעָם אָמֵן :
ס אָרִירוּ מִסֵּג בְּבֵל רַעְיוֹ וְאִמְרָ כָּל־
7 הָעָם אָמֵן : ס אָרִירוּ מִשָּׁנָה עֹר בַּגָּד
וְאִמְרָ כָּל־הָעָם אָמֵן : ס אָרִירוּ מִסֶּדֶה
8 מִשְׁפָּט גִּרְיָוִים וְלִלְמִנָּה וְאִמְרָ כָּל־הָעָם אָמֵן :
9 אָרִירוּ שֹׁכֵב עִם־אִשְׁתּוֹ אֲבִיו כִּי גִלָּה בְּגָד אָבִיו
10 וְאִמְרָ כָּל־הָעָם אָמֵן : ס אָרִירוּ שֹׁכֵב עִם־
כָּל־בְּהֵמָה וְאִמְרָ כָּל־הָעָם אָמֵן : ס אָרִירוּ שֹׁכֵב
11 עִם־אִחֲלוֹ בֵּת אָבִיו אוֹ בֵּת אִמּוֹ וְאִמְרָ כָּל־הָעָם
אָמֵן : ס אָרִירוּ שֹׁכֵב עִם־חֲתָנְתּוֹ וְאִמְרָ כָּל־
12 הָעָם אָמֵן : ס אָרִירוּ מִכָּר רַעְיוֹ
בַּשָּׂטֵר וְאִמְרָ כָּל־הָעָם אָמֵן : ס אָרִירוּ
13 לָקַח שְׂחֹר לַחֲפוֹת גֶּשֶׁם יָם גָּדִי וְאִמְרָ כָּל־
הָעָם אָמֵן : ס אָרִירוּ אֲשֶׁר לֹא־יָקִים אֶת־
14 דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת לַעֲשׂוֹת אוֹתָם וְאִמְרָ
כָּל־הָעָם אָמֵן : ס

- בָּךְ אֶת־הַמֶּלֶךְ אֶת־הַמְּדוּמָה וְאֶת־הַמְּנִיעוּת
 בְּכָל־מַשְׁלַח יָדָךְ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה עַד הַשְׂמִדָה וְעַד
 אֲבִידָה מִיָּד מִפְּנֵי רָע מַעֲלָלֶיךָ אֲשֶׁר עֲוֹבְהִי :
 יִרְבֶּן יְהוָה בְּךָ אֶת־דֹּדְךָ עַד פִּלְתּוֹ אִתְּךָ מֵעַל :
 הַאֲדָמָה אֲשֶׁר־אַתָּה בֹּאֲשָׁמָה לְשׁוּמָה : יִכְבֶּה
 יְהוָה בַּשְׂחֹת וּבַמִּדְבָּר וּבְדִלְקַת וּבְהִרְחֹל וּבְחֹרֵב
 וּבְשִׁדְדוֹן וּבְיִרְקוֹן וּרְדִפְךָ עַד אֲבִידָה : וְהָיוּ שְׁמֶךָ
 אֲשֶׁר עַל־רַאשֵׁיךָ נִחְשָׁת וְהָאָרֶץ וְהָאָדָם אֲשֶׁר־תַּחְתֶּיךָ
 בָּרוּךְ : יִתֵּן יְהוָה אֶת־מִסַּר אֲרָצְךָ אֵנֶס וְעִפּוֹן
 מִן־הַשָּׁמַיִם יָד עֲלֶיךָ עַד הַשְׂמִדָה : וְתִכָּף
 יְהוָה נֶפֶשׁ לִפְנֵי אֵיבֶיךָ בִּרְדָּךְ אֲחֵר הַצֵּא אֵלָיו
 וּבִשְׂנֵעָה דְרָכִים תִּגְוֹס לִפְנֵי וְהָיִיתָ לְנֶחֱלָה לְכָל
 מַמְלֹכוֹת הָאָרֶץ : וְהָיִיתָ נִבְלָחָה לְמַאֲכָל לְכָל
 עוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְבֶהֱמַת הָאָרֶץ וְאִין מְהִירִי :
 יִכְבֶּה יְהוָה בַּשְּׂחֹת מִצְרִים וּבַעֲפָלִים וּבַעֲרָב וּבַחֲרָס
 אֲשֶׁר לֹא־תוֹכֵל לְהִרְפָּא : יִכְבֶּה יְהוָה בַּשְּׂנֵעוֹן
 וּבַעֲרֹן וּבַתְּחִיָּהוֹן לֵב : וְהָיִיתָ מִשְׁשֵׁשׁ בַּצְּהָרִים
 כַּאֲשֶׁר יִשְׁשֵׁשׁ הָעָרִי בַּצִּמְלָה וְלֹא תִצְלַח אֶת־
 דְּרָכְךָ וְהָיִיתָ אֶךְ עֲשִׂיָּה וְנִחַל מִלְּחִימִים וְאִין
 מוֹשִׁיעַ : אֲשֶׁה תֹאשָׁה וְאִשׁ אֲחֵר יִשְׁנָלָה בֵּית :
 תִּבְנֶה וְלֹא־תִשָּׁב בּוֹ כִּרְס תִּשָּׁע וְלֹא תִחַלְלֶנָּה :
 שׁוֹרֶךְ סִבְחָה לַעֲבִידָה וְלֹא תִאֲכַל מִפֶּה חֲמֹרֶךָ
 גִּוֹל מִלִּפְנֵיךָ וְלֹא יִשׁוּב לָךְ צִאָּךְ נִהְיֹת לְאֵיבֶיךָ
 וְאִין לָךְ מוֹשִׁיעַ : בְּלִיָּה וּבַתְּחִיָּהוֹן כְּחִיִּים לַעֲם אֲחֵר
 וְעִנְיָךְ רְאוּת וּכְלוּת אֵלֶיכֶם כֹּל־הַיּוֹם וְאִין לֹאֵל
 יָדָךְ : פֶּרִי אֲדָמָתְךָ וּכְלִיִּינֶיךָ יֵאָכֵל עִם אֲשֶׁר לֹאֵל
 יִדְעָת וְהָיִיתָ רָק עֲשִׂוֹן וְרִצּוֹן מִלְּחִימִים : וְהָיִיתָ
 מִשְׁשֵׁשׁ מִמְּרֹאֶה עֵינֶיךָ אֲשֶׁר יִרְאֶה : יִכְבֶּה יְהוָה
 בַּשְּׂחֹת רָע עַל־הַפְּרָכִים וְעַל־הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לֹאֵל
 חִיבֵל לְהִרְפָּא מִפֶּה רִנְיָה וְעַד מִדְּמָרָה : וְיִלָּךְ
 יְהוָה אִתְּךָ וְאֶת־מַלְאָכָה אֲשֶׁר יִתְּנִים עֲלֶיךָ אֵל
 גִּוִּי אֲשֶׁר לֹא־יִדְעָת אֲתָה וְאֶבְרָהָה וְעִבְרָה שֵׁם
 אֱלֹהִים אֲחֵרִים עֵץ וְאֶבֶן : וְהָיִיתָ לְשָׂמָה לְמַשָּׁל
 וּלְשִׁמְרָה בְּכָל־הָעַמִּים אֲשֶׁר־יִהְיֶה יְהוָה שְׂמָה :
 וְרַע רַב תּוֹצִיאַת הַשְּׂחֹרָה וּמַעֲשֵׂת תִּשְׁחָךְ כִּי

- 1 וְהָיָה אִם־שָׁמַע תִּשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹר
 לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־מִצְוֹתָיו וְהָיָה אֲנִי מִצְדָּה הַיּוֹם
 וְנִתְּנָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עֲלֶיךָ עַל כָּל־גִּוֵּי הָאָרֶץ :
 2 וְנָתַן עֲלֶיךָ כָּל־הַפְּרִיחוֹת הָאֵלֶּה וְהַשִּׁיגָה כִּי תִשְׁמַע
 בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ : בִּרְדָּךְ אֲתָה בְּעִיר וּבִרְדָּךְ אֲתָה
 3 בַּשְּׂחֹרָה : בִּרְדָּךְ פֶּרִי־בִטְנְךָ וּפֶרִי אֲדָמָתְךָ וּפֶרִי
 4 בְּהִמְתָּךְ שֹׁבֵר אֶלְפָּה וְעִשְׂתִּירֹת צִאָּה : בִּרְדָּךְ
 5 מִטָּאָה וּמִשְׂאִירָה : בִּרְדָּךְ אֲתָה בְּנִיָּה וּבִרְדָּךְ
 6 אֲתָה בַּצִּמְלָה : יִתֵּן יְהוָה אֶת־אֵיבֶיךָ תִּקְרִים
 7 עֲלֶיךָ נִפְסִים לִפְנֵיךָ בִּרְדָּךְ אֲחֵר יִצְאֵי אֵלָיְךָ
 8 וּבִשְׂנֵעָה דְרָכִים יִגְוֹס לִפְנֶיךָ : יִצּו יְהוָה אֲתָה
 9 אֶת־הַפְּרָכָה בַּאֲסָמָה וּבְכָל מַשְׁלַח יָדָךְ וּבִרְדָּךְ
 10 בָּאָרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ : יִקְרַח יְהוָה
 לֹא לַעֲם קָדוֹשׁ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לָךְ כִּי תִשְׁמֹר אֶת־
 11 מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהִלַּכְתָּ בְּדִרְכָיו : וְרָאִי כֹל־
 עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יְהוָה נִקְרָא עֲלֶיךָ וְרָאִי
 12 מִיָּמָךְ : וְהִוָּחַדְךָ יְהוָה לְטוֹבָה בְּפֶרִי בִטְנְךָ וּבִפְרִי
 13 בְּהִמְתָּךְ וּבִפְרִי אֲדָמָתְךָ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
 14 יְהוָה לְאַבְרָהָם לֵרְמֵה לָךְ : יִפְתָּה יְהוָה לָךְ
 15 אֶת־אֲוִצְרוֹ הַטּוֹב אֶת־הַשָּׁמַיִם לִתֵּת מִסַּר אֲרָצְךָ
 16 בַּעֲמֹל וּלְבִיָּךְ אֵת כָּל־מַעֲשֶׂה יָדְךָ וְהָיִיתָ נֹחַל גִּוִּים
 17 רַבִּים וְאֲתָה לֹא תִלָּח : וְנִתְּנָה יְהוָה לְרֹאשׁ וְלֹא
 18 לְזָנָב וְהָיִיתָ רָק לְמַעַלָּה וְלֹא תִהְיֶה לְמַפָּה כִּי־
 19 תִשְׁמַע אֶל־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר אֲנִי מִצְדָּה
 20 הַיּוֹם לִשְׁמֹר וּלַעֲשׂוֹת : וְלֹא תִסּוֹר מִכָּל־הַדְּבָרִים
 21 אֲשֶׁר אֲנִי מִצְדָּה אֲתָכֶם הַיּוֹם יְמִין וּשְׂמָאוֹל לִלְכַת
 22 אֲדוֹרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים לַעֲבֹד :
 1 וְהָיָה אִם־לֹא תִשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹר
 לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־מִצְוֹתָיו וְהָיָה אֲנִי מִצְדָּה הַיּוֹם
 2 וְנָתַן עֲלֶיךָ כָּל־הַקְּלָלוֹת הָאֵלֶּה וְהַשִּׁיגָה :
 3 אֲרֹר אֲתָה בְּעִיר וְאֲרֹר אֲתָה בַּשְּׂחֹרָה : אֲרֹר
 4 מִטָּאָה וּמִשְׂאִירָה : אֲרֹר פֶּרִי־בִטְנְךָ וּפֶרִי
 5 אֲדָמָתְךָ שֹׁבֵר אֶלְפָּה וְעִשְׂתִּירֹת צִאָּה : אֲרֹר
 6 אֲתָה בְּנִיָּה וְאֲרֹר אֲתָה בַּצִּמְלָה : וְשִׁלַּח יְהוָה

CHAP. XXVIII.

B. C. 1451.

AND it shall come to pass, if^c thou shalt hearken diligently unto the voice of the LORD thy God, to observe and to do all his commandments which I command thee this day, that the LORD thy God will set thee on high^f above all nations of the earth:

2 And all these blessings shall come on thee, and overtake^g thee, if^h thou shalt hearken unto the voice of the LORD thy God.

3 Blessedⁱ shalt thou be in the city, and blessed shalt thou be in the field.

4 Blessed shall be thy fruit of thy body, and the fruit of thy ground, and the fruit of thy cattle, the increase of thy kine, and the flocks of thy sheep.

5 Blessed shall be thy basket & thy store.

6 Blessed shalt thou be whenⁿ thou comest in, and blessed shalt thou be when thou goest out.

7 The LORD shall cause thine^p enemies that rise up against thee to be smitten before thy face: they shall come out against thee one way, and flee^r before thee seven ways.

8 The LORD shall command^t the blessing upon thee in thy ⁿstorehouses, and in all that thou settest thine hand unto; and he shall bless thee in the land which the LORD thy God giveth thee.

9 The LORD shall establish^v thee an holy people unto himself, as he hath sworn^{*} unto thee, if thou shalt keep the commandments of the LORD thy God, and walk in his ways.

10 And all people^z of the earth shall see that thou art called^a by the name of the LORD; and they shall be afraid^d of thee.

11 And^d the LORD shall make thee plentiful^θ in goods, in the fruit of thy ^κbody, and in the fruit of thy cattle, and in the fruit of thy ground, in the land which the LORD sware unto thy fathers to give thee.

12 The LORD shall open unto thee his good treasure, the heaven to give the rain unto^ε thy land in his season, and to bless all the work of thine hand: and thou shalt lend^k unto many nations, and thou shalt not borrow.

13 And the LORD shall make thee the head,^f and not the tail; and thou shalt be above only, and thou shalt not be beneath; if that thou hearken unto the commandments of the LORD thy God, which I command thee this day, to observe and to do them^z.

14 And^t thou shalt not go aside from any of the words which I command thee this day, to^m the right hand, or to the left, to go after other gods to serve them.

15 But it shall come to pass, if thou wilt not^o hearken unto the voice of the LORD thy God, to observe to do all his commandments and his statutes which I command thee this day; that all these curses shall^p come upon thee, and overtake thee:

16 Cursed^r shalt thou be in the city, and cursed shalt thou be in the field.

17 Cursed shall be thy basket & thy store.

18 Cursed shall be the fruit of thy body, and the fruit of thy land, the increase of thy kine, and the flocks of thy sheep.

19 Cursed shalt thou be when thou comest in, and cursed shalt thou be when thou goest out.

20 The LORD shall send upon thee curs-

a Is. 28. 19.

b Is. 30. 17.

c Ex. 15. 26.

Le. 26. 3, &c.

β which thou

wouldest do.

d 1 Sa. 14. 20.

Zec. 14. 13.

e Je. 24. 10.

f ch. 26. 19.

g ver. 15. 45.

h 1 Ti. 4. 8.

i Ge. 39. 5.

Ps. 128. 1. 4.

k Am. 4. 9.

γ or, drought.

l ch. 7. 13.

Ge. 49. 25.

Ps. 107. 38.

127. 3.

m Je. 14. 1. 6.

δ or, dough,

or, knead-

ing troughs.

n Ps. 121. 8.

o ver. 7.

Job 18. 15. 21

p 2 Sa. 22. 38.

41.

q ch. 32. 30.

r Jos. 8. 22.

2 Ch. 14. 9. 15.

γ for a re-

moving.

s Je. 15. 4.

t Le. 25. 21.

η or, barns.

u Ps. 79. 2.

Je. 7. 33.

v Ps. 87. 5.

2 Th. 3. 3.

1 Pe. 5. 10.

w Ex. 9. 9, 11.

1 Sa. 5. 6. 12.

x Ex. 19. 5. 6.

y Je. 4. 9.

z Mal. 3. 12.

a Da. 9. 18. 19.

b Job 5. 14.

1 Sa. 5. 10.

c ch. 11. 25.

1 Ch. 14. 17.

d Pr. 10. 22.

θ or, for

good.

κ belly.

e Je. 8. 10.

f Am. 5. 11.

Mi. 6. 15.

g Joel 2. 23.

λ prophane,

or, use it as

common

meat, as

ch. 20. 6.

h ch. 15. 6.

μ return.

i Is. 9. 14. 15.

k 2 Ch. 29. 9.

l ch. 5. 32.

m Is. 30. 21.

n Ne. 9. 36. 37.

Je. 5. 17.

o Le. 26. 14.

&c.

p La. 2. 17.

q Is. 1. 6.

r Mal. 2. 2.

s 2 Ch. 36. 17.

t Ps. 44. 14.

ing, vexation,^e and rebuke,^δ in all that thou settest thine hand unto ^β for to do,^d until thou be destroyed, and until thou perish quickly; because of the wickedness of thy doings, whereby thou hast forsaken me.

21 The LORD shall make the^e pestilence cleave unto thee, until he have consumed thee from off the land, whither thou goest to possess it.

22 The LORD shall smite thee with a consumption, and with a fever, and with an inflammation, and with an extreme burning, and with the^k sword, and with blasting,^γ and with mildew; and they shall pursue thee until thou perish.

23 And^m thy heaven that is over thy head shall be brass, and the earth that is under thee shall be iron.

24 The LORD shall make the rain of thy land powder and dust: from heaven shall it come down upon thee,^o until thou be destroyed.

25 The LORD shall cause thee to be smitten^q before thine enemies: thou shalt go out one way against them, and flee seven ways before them; and shalt be ^εremoved^a into all the kingdoms of the earth.

26 And thy carcase^u shall be meat unto all fowls of the air, and unto the beasts of the earth, and no man shall fray them away.

27 The LORD will smite thee with the botch of Egypt, and with the^w emerods, and with the scab, and with the itch, whereof thou canst not be healed.

28 The LORD shall smite thee with madness, and blindness, and^y astonishment of heart:

29 And thou shalt grope^b at noon-day, as the blind gropeth in darkness, and thou shalt not prosper in thy ways: and thou shalt be only oppressed and spoiled evermore, and no man shall save thee.

30 Thou^e shalt betroth a wife, and another man shall lie with her: thou shalt build^f an house, and thou shalt not dwell therein: thou shalt plant a vineyard, and shalt not ^λgather the grapes thereof.

31 Thine ox shall be slain before thine eyes, and thou shalt not eat thereof: thine ass shall be violently taken away from before thy face, and shall not ^μbe restored to thee: thy sheep shall be given unto thine enemies, and thou shalt have none to rescue them.

32 Thy sons^k and thy daughters shall be given unto another people, and thine eyes shall look, and fail with longing for them all the day long: and there shall be no might in thine hand.

33 The fruitⁿ of thy land, and all thy labours, shall a nation which thou knowest not eat up; and thou shalt be only oppressed and crushed alway:

34 So that thou shalt be mad for the sight of thine eyes which thou shalt see.

35 The LORD shall smite thee in the knees, and in the legs, with a sore botch that cannot be healed, from^q the sole of thy foot unto the top of thy head.

36 The LORD shall bring^a thee, and thy king which thou shalt set over thee, unto a nation which neither thou nor thy fathers have known; and there shalt thou serve other gods, wood and stone,

37 And thou shalt become an astonishment, a proverb, and a^a bye-word, among all nations whither the LORD shall lead thee.

38 Thou shalt carry much^a seed out into the field, and shalt gather *but* little in; for the locust^b shall consume it.

39 Thou shalt plant vineyards, and dress *them*, but shalt neither drink of the wine, nor gather the *grapes*; for the worms^c shall eat them.

40 Thou shalt have olive-trees throughout all thy coasts, but thou shalt not anoint *thyself* with the oil; for thine olive shall cast *his fruit*.

41 Thou shalt beget sons and daughters, but γ thou shalt not enjoy them; for they^f shall go into captivity.

42 All thy trees and fruit of thy land shall the locust^d consume.

43 The^e stranger that *is* within thee shall get up above thee very high; and thou shalt come down very low.

44 He^m shall lend to thee, and thou shalt not lend to him: he shall be the head, and thou shalt be the tail.

45 Moreover, all these curses^o shall come upon thee, and shall pursue thee, and overtake thee, till^p thou be destroyed; because thou hearkenedst not unto the voice of the LORD thy God, to keep his commandments and his statutes which he commanded thee:

46 And they shall be upon thee for a sign^r and for a wonder, and upon thy seed for ever.

47 Because^s thou servedst not the LORD thy God with joyfulness, and with gladness of heart, for the abundance^v of all *things*;

48 Therefore^w shalt thou serve thine enemies which the LORD shall send against thee, in hunger,^x and in thirst, and in nakedness, and in want of all *things*: and he shall put a yoke of iron^y upon thy neck, until he have destroyed thee.

49 The LORD shall bring a^b nation against thee from far, from the end of the earth, as^c *swift* as the eagle flieth; a nation whose tongue thou shalt not understand; η

50 A nation θ of fierce countenance, which shall^a not regard the person of the old, nor shew favour to the young:

51 And he shall eat the fruit of thy cattle, and the fruit of thy land, until thou be destroyed: which *also* shall not leave thee *either* corn, wine, or oil, or the increase of thy kine, or flocks of thy sheep, until he have destroyed thee.

52 And he shall besiege^g thee in all thy gates, until thy high and fenced walls come down, wherein thou trustedst, throughout all thy land: and he shall besiege thee in all thy gates throughout all thy land, which the LORD thy God hath given thee.

53 And thou shalt eatⁱ the fruit of thine own κ body, the flesh of thy sons and of thy daughters, which the LORD thy God hath given thee, in the siege, and in the straitness, wherewith thine enemies shall distress thee:

54 So that the man *that is* tender among you, and very delicate, his eye shall^m be evil toward his brother, and toward theⁿ wife of his bosom, and toward the remnant of his children which he shall leave:

55 So that he will not give to any of them of the flesh of his children whom he shall eat: because he hath nothing left him in the siege, and in the straitness wherewith thine enemies shall distress

B. C. 1451.

α Mi. 6. 15.

Hag. 1. 6.

β Joel 1. 4.

γ Am. 7. 1, 2.

δ afterbirth.

ϵ Is. 49. 15.

ζ ver. 53.

η they shall

not be

thine.

θ 2 Ki. 24. 14.

ι La. 1. 5.

κ or, possess.

λ Ju. 21. 15.

μ Ne. 9. 5.

ν Ps. 72. 19.

ξ Ps. 111. 9.

ζ Ex. 6. 2, 3.

η Ps. 83. 18.

θ Ex. 20. 2.

ι Ps. 50. 7.

κ Is. 41. 10.

λ m ver. 12, 13.

μ Da. 9. 12.

ν o ver. 15.

ξ 2 Ki. 17. 20.

ζ q ch. 7. 15.

η Eze. 14. 8.

θ 1 Co. 10. 11.

ι cause to ascend.

κ Ne. 9. 35, 37.

λ Ne. 7. 4.

μ Is. 1. 9.

ν Ne. 9. 23.

ξ ch. 32. 15.

ζ 2 Ch. 12. 8.

η Je. 5. 19.

θ Eze. 17. 3, 7.

ι 12.

κ La. 5. 2, 6.

λ y ch. 30. 9.

μ Je. 32. 41.

ν Je. 28. 14.

ξ Pr. 1. 26.

ζ Is. 1. 24.

η Je. 5. 15.

θ 6. 22, 23.

ι La. 4. 19.

κ Je. 16. 13.

λ 50. 17.

μ Eze. 11. 16.

ν 17.

ξ hear.

ζ strong of face.

η Pr. 7. 13.

θ Ec. 8. 1.

ι Da. 8. 23.

κ 2 Ch. 36. 17.

λ Is. 47. 6.

μ Am. 9. 4.

ν 2 Ki. 25. 1, 4.

ξ Is. 1. 7.

ζ 62. 8.

η Job 7. 4.

θ 2 Ki. 6. 28, 29.

ι Je. 19. 9.

κ La. 2. 20.

λ 4. 10.

μ belly.

ν Ho. 8. 13.

ξ 9. 3.

ζ ch. 17. 16.

η ch. 15. 9.

θ Mat. 20. 15.

ι ch. 13. 6.

κ Mi. 7. 5.

λ o ch. 5. 2, 3.

thee in all thy gates.

56 The tender & delicate woman among you, which would not adventure to set the sole of her foot upon the ground for delicateness and tenderness, her eye shall be evil toward the husband of her bosom, and toward her son, and toward her daughter,

57 And toward her β young one that cometh out from between her feet, and toward her children^d which she shall bear: for she shall eat^e them for want of all *things* secretly in the siege and straitness, wherewith thine enemy shall distress thee in thy gates.

58 If thou wilt not observe to do all the words of this law that are written in this book, that thou mayest fear this glorious^h and fearfulⁱ name, THE^k LORD THY^l GOD:

59 Then the LORD will make thy plagues wonderful,ⁿ and the plagues of thy seed, *even* great plagues, and of long continuance, and sore sicknesses, and of long continuance.

60 Moreover, he will bring upon thee all the diseases^q of Egypt, which thou wast afraid of; and they shall cleave unto thee.

61 Also every sickness, and every plague, which *is* not written in the book of this law, them will the LORD ζ bring upon thee, until thou be destroyed.

62 And ye shall be left few^r in number, whereas ye were as the^s stars of heaven for multitude; because thou wouldest not obey the voice of the LORD thy God.

63 And it shall come to pass, that as the LORD rejoiced over you to do you^t good, and to multiply you; so the LORD will rejoice over you to destroy^u you, and to bring you to nought; and ye shall be plucked from off the land whither thou goest to possess it.

64 And the LORD shall scatter^d thee among all people, from the one end of the earth even unto the other; and there thou shalt serve other gods, which neither thou nor thy fathers have known, *even* wood and stone.

65 And^f among these nations shalt thou find no ease, neither shall the sole of thy foot have rest: but the LORD shall give thee there a trembling heart, and failing of eyes, and sorrow of mind:

66 And thy life shall hang in doubt before thee: and thou shalt fear day and night, and shalt have none assurance of thy life:

67 In the morning^h thou shalt say, Would God it were even! and at even thou shalt say, Would God it were morning! for the fear of thine heart wherewith thou shalt fear, and for the sight of thine eyes which thou shalt see.

68 And the LORD shall bring thee into Egypt^k again with ships, by the way whereof I spake^l unto thee, Thou shalt see it no more again: and there ye shall be sold unto your enemies for bondmen and bondwomen, and no man shall buy you.

CHAP. XXIX.

THESE are the words of the covenant, which the LORD commanded Moses to make with the children of Israel in the land of Moab, beside the covenant which he made^o with them in Horeb.

2 And Moses called unto all Israel, and said unto them, Ye have seen all that the

58 אִיכָה בְשַׁעְרֶיךָ : אִם לֹא תִשְׁמָר לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־
 דְּבַר הַתּוֹרָה הַזֹּאת הַנִּתְּנִים בְּסֵפֶר הַזֶּה לְיִרְאָה
 אֶת־הָאֱלֹהִים הַנִּכְבֵּד וְהַנּוֹרָא הַזֶּה אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ :
 59 וְהִפְלֵא יְהוָה אֶת מִפְתָּח וְאֵת מִנְזָה וְרָעָה מִנְזָה
 60 נָלֹחַ וְנִאֲמֹנֹת וְחֹלִים רָעִים וְנִאֲמִינִים : וְהִשְׁיֵב
 כָּךְ אֵת כָּל־מִדְּוָה מִצְרַיִם אֲשֶׁר יָצָאת מִמִּצְרַיִם
 61 וְדָבָר כֵּן : גַּם כָּל־חַי וְכָל־מִפְתָּה אֲשֶׁר לֹא כְּחוֹב
 בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֹּאת יַעֲלֶם יְהוָה עֲלֶיךָ עַד
 62 הַשְׁמִיךְ : וְנִשְׁאַרְתָּם בְּמַתִּי מִשְׁטַח מִשְׁחָה אֲשֶׁר
 הָיִיתִם כְּכֹכָבִי הַשָּׁמַיִם לָרֹב כִּי לֹא שָׁמַעַתְּ בְּקוֹל
 63 יְהוָה אֱלֹהֶיךָ : וְהָיָה כַּאֲשֶׁר־שָׁשׁ יְהוָה עֲלֵיכֶם
 לְהַטִּיב אֶתְכֶם וּלְהַרְצוֹת אֶתְכֶם בְּזֶשׁ יְהוָה
 עֲלֵיכֶם לְהַאֲבִיד אֶתְכֶם וְלְהַשְׁמִיד אֶתְכֶם וְנִסְחַתְּם
 64 מֵעַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר־אַתֶּם בָּא שָׁמָּה לְשִׁפְתָּהּ :
 וְהִשְׁמִיךְ יְהוָה בְּכָל־הַעֲמִיּוֹם מִקְצֵה הָאָרֶץ וְעַד
 65 קֶצֶה הָאָרֶץ וְעַבְדְּךָ שָׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר
 66 לֹא יִרְעֶה אִתָּה וְאַתָּה עַן וְאָנֹכִי : וּבְנֹדִים דָּהָם
 לֹא תִרְפָּע וְלֹא־יִהְיֶה מִנְזָה לְכַתְּרֶיךָ וְנָתַן יְהוָה
 67 לְךָ שֵׁם לֵב רָע וְלִלְוִן עֵינַיִם וְהִאֲבֹן נֶפֶשׁ : וְהָיָה
 חֲסִיד הָאֱלֹהִים לְךָ מִזֶּגֶר וּפְחָדָה לִילָה וְיוֹמָם וְלֹא
 68 רִנָּאִיִּן בְּדִיךָ : בְּזֶמֶר תֹּאמַר מִי־יִתֵּן עָרֹב
 וְעָרֹב תֹּאמַר מִי־יִתֵּן בָּזָר מִפֶּחַד לִבְּךָ אֲשֶׁר
 69 תִּסְתֹּר וּמִפְרָאָה עֵינֶיךָ אֲשֶׁר תִּרְאֶה : וְהִשְׁמִיךְ
 יְהוָה מִצְרַיִם בְּאֵינֹת בְּדִיךָ אֲשֶׁר אֲמַרְתִּי לְךָ
 לֹא־חֲסִידָה עוֹד לְאַתָּה וְהַתְּמַרְתָּם שָׁם לֹא־יִבְרָךְ
 70 לְעַבְדֶּיךָ וּלְשִׁפְחוֹת וְאִין לָנֶה : ס אֱלֹהֵי דְבָרִי
 הַבְּרִית אֲשֶׁר־צִוִּיתִי יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה לְכַתֹּב אֶת־כָּל־
 71 יִשְׂרָאֵל בְּאָרֶץ מוֹאָב מִלִּבְּרֵית אֲשֶׁר־כָּתַב אֶתָּם
 בְּחָרֹב : פ

CAP. XXIX. כט

1 וַיִּקְרָא מֹשֶׁה אֶל־כָּל־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַתֶּם
 2 רְאִיתֶם אֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה לְעֵינֵיכֶם בְּאָרֶץ
 3 מִצְרַיִם לְפָרֹעַ וּלְכָל־עַבְדָּיו וּלְכָל־אֲרָצוֹ : הַמִּסּוֹת
 4 הַגְּדוֹלֹת אֲשֶׁר רָאִי עֵינֶיךָ הָאֵלֶּה וְהַמִּסְתֵּי
 5 הַגְּדוֹלִים הָאֵלֶּם : וְלֹא־נָתַן יְהוָה לָכֶם לֵב לִדַּעַת
 6 וְעֵינַיִם לִרְאוֹת וְאָזְנוֹת לִשְׁמָע עַד הַיּוֹם הַזֶּה :

39 וְהִסְלַחְתִּי הָאֶרֶץ : פָּרִמִּים תִּפְסַע וְעַבְדְּךָ וְגִין
 40 לֹא־תִשְׁתַּחֲוֶה וְלֹא תִתְּנֶה כִּי תִאֲכַלְךָ תִּתְּלַעַח
 41 וְיִתֵּם יִהְיֶה לְךָ בְּכָל־בְּנֵיךָ וְשָׁמֹן לֹא תִסְתַּךְ
 42 כִּי יִשָּׁל וְיִתָּךְ : בָּנִים וּבָנוֹת תוֹלִיד וְלֹא־יִהְיֶה לְךָ
 43 כִּי יִלְכוּ בְּשָׂבִי : כָּל־עֲצָה תִּפְסַע אֶרְצְךָ יִירָשׁ
 44 הַצֶּלְעָל : הַר אֲשֶׁר בְּמִרְבָּה יַעֲלֶה עֲלֶיךָ מַעֲלָה
 45 מַעֲלָה וְאַתָּה תִּרְדּוּ מִסָּה מִסָּה : הוּא לִיךָ וְאַתָּה
 46 לֹא תִלְוֶנָה הוּא יִהְיֶה לְרֹאשׁ וְאַתָּה תִּהְיֶה לְנוֹב :
 47 וְכֹא עֲלֶיךָ כָּל־הַתְּלָלוֹת הָאֵלֶּה וְיִדְּסָךְ וְהִשְׁמִיךְ עַד
 48 הַשְׁמִיךְ כִּי־לֹא שָׁמַעַתְּ בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשִׁמְרָה
 49 מִצְוֹתָיו וְחֻשְׁתִּי אֲשֶׁר צִוִּיתִי : וְהָיָה כָךְ לְאוֹת
 50 וּלְמוֹסֵף וּבְרִיכָה עַד־עוֹלָם : פָּחַח אֲשֶׁר לֹא־
 51 עָבַדְתָּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּשִׁמְחָה וּבְמִנוּחַ לִבְּךָ מִרְבֹּ
 52 כָּל : וְעַבְדְּךָ אֶת־אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר יִשְׁלַחְנִי יְהוָה לְךָ
 53 בְּרֶעַב וּבְצָמָה וּבְעֵרִים וּבְחֹסֶר כָּל וְנָתַן עַל בְּרוֹל
 54 עַל־צָאֲרָךְ עַד הַשְׁמִיךְ אֶתְךָ : יִשָּׂא יְהוָה
 55 עֲלֶיךָ וְיִרְחֹק מִקְצֵה הָאָרֶץ כַּאֲשֶׁר יִרְאֶה הַזֶּשׁ
 56 זֹאִי אֲשֶׁר לֹא־תִשְׁמָע לִשְׁנִי : זֹאִי עַד פָּגִים אֲשֶׁר
 57 לֹא־יִשָּׂא סָיִם לְמוֹן וְנֶעַר לֹא יִתֵּן : וְאָכַל פֶּרִי
 58 בְּהִמְיָךְ וּפְרִי־אֲדָמָתְךָ עַד הַשְׁמִיךְ אֲשֶׁר לֹא־
 59 יִשָּׂאִיר לְךָ דָּגֵן מִירוֹשׁ וְיִצְדֹר שֶׁגֶר אֶלְפָּה וְעִשְׂתָּרַת
 60 צִאֲרָךְ עַד הַאֲבִידוֹ אֶתְךָ : וְהִצֵּר לְךָ בְּכָל־שְׁעָרֶיךָ
 61 עַד רֶדֶת חֲמִיתֶיךָ הַגְּבֻחֹת וְהַבְּצֻרוֹת אֲשֶׁר אֶתָּה
 62 בְּמִסַּח בָּהֶן בְּכָל־אֲרָצְךָ וְהִצֵּר לְךָ בְּכָל־שְׁעָרֶיךָ בְּכָל־
 63 אֲרָצְךָ אֲשֶׁר רָעַן יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְךָ : וְאִכְלִית
 64 פֶּרִי־בִטְוֶיךָ בְּשֶׁר בָּנֶיךָ וּבְנֵי־יָדְךָ אֲשֶׁר נָתַתְּ לְיְהוָה
 65 אֱלֹהֶיךָ בְּמִצּוֹר וּבְמִצּוֹר אֲשֶׁר־צִוִּיתִי לְךָ אֱלֹהֶיךָ :
 66 הָאִשׁ הַרְבֵּה כָךְ וְהַעֲנֵג מֵאֵר תִּרְעַע עֵינֶיךָ בְּאִחֲוִי
 67 וּבְאִשְׁתְּ חִילִי וּבִירְעוֹ בְּנִי אֲשֶׁר יִתֵּר : מִתֵּת
 68 לְאֶחָד מֵהֶם מִבְּשׂוֹר בְּנִי אֲשֶׁר יִאֲכַל מִכָּל הַשְׂאִיר
 69 לוֹ כָּל בְּמִצּוֹר וּבְמִצּוֹר אֲשֶׁר יִצֵּק לְךָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־
 70 שְׁעָרֶיךָ : הַרְבֵּה כָךְ וְהַעֲנֵנָה אֲשֶׁר לֹא־נִסְחַתָּה
 71 כַּתְּרִגְלָה הַצֵּג עַל־הָאָרֶץ מִהַתְּעַנֵּג וּמִהַרְעַע
 72 עֵינֶיךָ בְּאִשׁ חִילָה וּבְנִיָּה וּבְנִיָּה : וּבְשִׁלְחָה
 73 הַיּוֹצֵא מִבֶּן רִגְלָה וּבְנִיָּה אֲשֶׁר תִּלְדּוּ כִּי־תִאֲכַלְם
 74 בְּחֹסֶר כָּל בְּסִרְתִּי בְּמִצּוֹר וּבְמִצּוֹר אֲשֶׁר יִצֵּק לְךָ

בניכם אשר יקומו מאחריכם והזכיר אשר יבא
מאריך וחוקה ראו את מלוות הארץ ההוא
ואת תחלואיה אשר חלה יהוה בה: נפירות
ומזה שרפה כל ארצה לא תורע ולא תצמח
ולא עלה בה פלעשב במהפכת סדם ועמורה
אדמה וצבים אשר הפך יהוה באפו ובחמתו:
ואמרו כל הגוים עליה עשה יהוה ככה לארץ
הזאת מה חזק האף הגדול הזה: ואמרו על
אשר עננו את בנות יהוה אלהי אבתם אשר
פרח עמם בהוציאם אתם מארץ מצרים: וילכו
ויעברו אלהים אחרים וישמחו להם אלהים
אשר לא ידעום ולא חלק להם: ויחר אף יהוה
בארץ ההוא להביא עליה את כל הקללה הכתובה
בספר הזה: ויהשם יהוה מעל אדמתם באף
ובחמה ובקצף גדול וישלכם אל ארץ אחרת
כיום הזה: הנסמית ליהוה אלהינו והנגלת
לנו ולבנינו עד עולם לעשות את פלדגרי
התורה הזאת: ב

CAP. XXX. 5

יהיה כי יבאו עליך כל הדברים האלה הפקדה
והקללה אשר נתתי לפניך והשבתי אל לבך
בכל הגוים אשר הודיתך יהוה אלהיך שפיה:
ושבתי עד יהוה אלהיך ושמעת בקולו כל אשר
אנכי מצוה היום אהיה ויבנה בל לבך
ובכל נפשך: ושב יהוה אלהיך את שביתך
ורחמך ושב ומבצק מפל העמים אשר הסיצת
יהוה אלהיך שפיה: אם יהיה נדבך בלצה
השמים משם יקבצך יהוה אלהיך ומשם יסחה:
והביאך יהוה אלהיך אל הארץ אשר ירשו
אבותיך וירשמה והימנך והרבה מאבתך:
וקל יהוה אלהיך את לבבך ואת לבב ורעה
לאבתך את יהוה אלהיך בכל לבבך ובכל
בשפתך למען תהיה: ובסן יהוה אלהיך את כל
האלות האלה על איבך ועל שונאיך אשר
רדפק: ואמה חשוב ושמעת בקול יהוה:
ועשית את כל מצותיו אשר אנכי מצוה היום:
והויתך יהוה אלהיך בכל מעשה דף בשר
בסוף ובשר בהמתך ובשר אדמתך לשבח פי

ואלף אתכם ארבעים שנה במדבר לא בלו
שלמתיכם מעליכם ונעלך לא בלחה מעל
רגלך: להם לא אכלתם ונין ושכר לא שתייתם
למען תדע כי אני יהוה אלהיכם: והבאו אל
המקום הזה ויצא סיון מלך השבון ועוג מלך
הבשן לראותי למלחמה ונפם: ונקה את
ארצם ונחמה לנחלה לראובני ולגד ויחזי שבט
המנשי: ושמרתם את דברי הנבית הזאת
ועשיתם אתם למען תשפילו את כל אשר
תעשון:

ס ס ס נא 51

אתם נצבים היום כלכם לפני יהוה אלהיכם
ראשיכם שבטיכם וזמניכם ושפירכם כל איש
ישראל: שפכם נשיכם וגדף אשר ברב
מחנה מחטב עציו עד שאב מימיה: לעברך
בנבית יהוה אלהיך ובאלתו אשר יהוה אלהיך
פרח עמך היום: למען הקים אחיך היום לו
לעם והוא יתיהלך לאלהים באשר דבר לך
וכאשר נשבע לאבתך לאבתם ליצחק ויעקב:
ולא אתכם לבדכם אנכי פרח את הנבית הזאת
ואת האלה הזאת: כי את אשר ישנו פה עמנו
עמך היום לפני יהוה אלהינו זאת אשר אננו
פה עמנו היום: כי אתם ידעתם את אשר
ישבנו בארץ מצרים ואת אשר עברנו בקרב
המים אשר עברתם: ותראו את שוקציהם ואת
כל ילדם עץ ואבן בסף וזהב אשר עמדם: פך
יש בכם איש או אישה או משפחה או שבט
אשר לבנו כנה היום מעם יהוה אלהינו ללכת
לעבד את אלהי הגוים ההם פריש בכם שרש
פרה ראש ולענה: יהיה בשמימי את דברי
האלה הזאת והתברך בלבנו לאמר שלום יהיה
לי כי בשורות לי אלה למען ספות הרבה את
הצמחה: לא יאבה יהוה סלח לו כי לא ישון
אף יהוה וקנאותו באיש הזה ורבה בו כל
האלה הכתובה בספר הזה ומחה יהוה את
שמו מתחת השמים: ותבדילו יהוה לרעה
מכל שבט ישראל בכל אלות הנבית הכתובה
בספר התורה הזה: ואמר הנור האחרון

LORD did^a before your eyes in the land of Egypt unto Pharaoh, and unto all his servants, and unto all his land;

3 The great temptations^w which thine eyes have seen, ye signs, & those great miracles:

4 Yet the LORD hath not given you an heart^d to perceive, and eyes to see, and ears to hear, unto this day.

5 And I have led you forty years in the wilderness: your clothes^f are not waxen old upon you, and thy shoe is not waxen old upon thy foot.

6 Ye have not^k eaten bread, neither have ye drunk wine or strong drink: that ye might know that I am the LORD your God.

7 And when ye came unto this place, Sihon^l the king of Heshbon, and Og the king of Bashan, came out against us unto battle, and we smote them:

8 And we took their land, and gave it for an inheritance unto the Reubenites, and to the Gadites, and to the half tribe of Manasseh.

9 Keep^m therefore the words of this covenant, and do them, that ye may prosper in all that ye do.

10 Ye stand this day all^o of you before the LORD your God; your captains of your tribes, your elders, and your officers, with all the men of Israel,

11 Your little ones, your wives, and thy stranger that is in thy camp, from the hewer^r of thy wood unto the drawer of thy water:

12 That thou shouldest enter into covenant with the LORD thy God, and into his oath, which the LORD thy God maketh with thee this day:

13 That he may establish^u thee to-day for a people unto himself, and that he may be unto thee a God, as he hath said^v unto thee, and as he hath sworn unto thy fathers, to Abraham, to Isaac, and to Jacob.

14 Neither with you only do I make this covenant and this oath;

15 But^b with him that standeth here with us this day before the LORD our God, and also with him that is not here with us this day:

16 (For ye know how we have dwelt in the land of Egypt; and how we came through the nations which ye passed by;

17 And ye have seen their abominations, and their idols, wood and stone, silver and gold, which were among them:)

18 Lest there should be among you man, or woman, or family, or tribe, whose heart turneth away this day from the LORD our God, to go and serve the gods of these nations; lest there should be among you a root that beareth gall^θ and wormwood; f

19 And it come to pass, when he heareth the words of this curse, that he bless himself in his heart, saying, I shall have peace, though I walk in the imagination of mine heart, to add drunkenness^g to thirst:

20 The LORD will not spare him, but then the anger^k of the LORD and his jealousy^k shall smoke against that man, and all the curses that are written in this book shall lie upon him, and the LORD shall blot out^l his name from under heaven.

21 And the LORD shall separate^m him unto evil out of all the tribes of Israel, according to all the curses of the covenant that are written in this book of the law:

22 So that the generation to come of your children, that shall rise up after you,

B. C. 1451.

a Ex. 8. 12.

b ch. 4. 34.

β wherewith the LORD hath made it sick.

c Je. 17. 6.

Zep. 2. 9.

d Is. 6. 9, 10.

63. 17.

Jno. 8. 43.

e Ps. 107. 34.

f ch. 8. 4.

g Ge. 19. 24.

Je. 20. 16.

h Ex. 16. 35.

Ps. 78. 24, 25.

i 1 Co. 9. 25.

k 1 Ki. 9. 8, 9.

Je. 22. 8, 9.

l Nu. 21. 23.

γ or, who had not given to them any portion.

δ divided.

m Jos. 1. 7, 8.

n Da. 9. 11, 14.

o 2 Ch. 23. 16.

34. 29, 32.

Ne. 8. 2.

p 1 Ki. 14. 15.

q Je. 23. 18.

Da. 2. 22, 23.

1 Co. 2. 16.

r Jos. 9. 21, 27.

s Ps. 78. 2. 7.

2 Ti. 3. 16.

τ pass.

t Ne. 10. 29.

u ch. 28. 9.

v Ex. 6. 7.

w 1 Ki. 8. 47, 48.

Ac. 17. 7.

y Ge. 26. 3, 4.

z Ge. 28. 13, 15.

a Is. 55. 7.

1 Jno. 1. 9.

b Ac. 2. 39.

c Je. 32. 37, &c.

Eze. 36. 24.

d Ne. 1. 9.

η dungy gods

θ rosh, or, a

poisonful

herb.

e Ac. 8. 23.

f He. 12. 15.

γ or, stubbornness.

Je. 3. 17.

7. 24.

λ the drunken to the

thirsty.

8 Is. 30. 1.

Ro. 2. 5.

h Ps. 74. 1.

i Is. 14. 1, 27.

Ob. 10.

k Ps. 79. 5.

l ch. 9. 14.

m Eze. 14. 7, 8.

n Mat. 24. 51.

o ch. 28. 11.

μ is written.

o Zep. 3. 17.

and the stranger that shall come from a far land, shall say, when they see the plagues of that land, and the sicknesses which β the LORD hath laid upon it;

23 And that the whole land thereof is brimstone, and salt, and burning, that it is not sown, nor beareth, nor any grass groweth therein, like the overthrow of Sodom, and Gomorrah, Admah, and Zeboim, which the LORD overthrew^g in his anger, and in his wrath;

24 Even all nations shall say, Wherefore^k hath the LORD done thus unto this land? what meaneth the heat of this great anger?

25 Then men shall say, Because they have forsaken the covenant of the LORD God of their fathers, which he made with them when he brought them forth out of the land of Egypt:

26 For they went and served other gods, and worshipped them, gods whom they knew not, and γ whom he had not given δ unto them:

27 And^u the anger of the LORD was kindled against this land, to bring upon it all the curses that are written in this book:

28 And the LORD rooted^p them out of their land in anger, and in wrath, and in great indignation, and cast them into another land, as it is this day.

29 The secret^τ things belong unto the LORD our God: but those things which are revealed^z belong unto us, and to our children for ever, that we may do all the words of this law.

CHAP. XXX.

AND it shall come to pass, when all these things are come upon thee, the blessing and the curse, which I have set before thee, and thou shalt call them to mind^w among all the nations whither the LORD thy God hath driven thee,

2 And shalt return^a unto the LORD thy God, and shalt obey his voice according to all that I command thee this day, thou and thy children, with all thine heart, and with all thy soul;

3 That then the LORD thy God will turn thy captivity, and have compassion upon thee, and will return and^c gather thee from all the nations, whither the LORD thy God hath scattered thee.

4 If^d any of thine be driven out unto the utmost parts of heaven, from thence will the LORD thy God gather thee, and from thence will he fetch thee:

5 And the LORD thy God will bring thee into the land which thy fathers possessed, and thou shalt possess it; and he will do thee good, and multiply thee above thy fathers.

6 And the LORD thy God will circumsise thine heart, and the heart of thy seed, to love the LORD thy God with all thine heart, and with all thy soul, that thou mayest live.

7 And the LORD thy God will put all these curses upon thine enemies, and on them that hate thee, which persecuted thee.

8 And thou shalt return and obey the voice of the LORD, & do all his commandments, which I command thee this day.

9 And^u the LORD thy God will make thee plentiful in every work of thine hand, in the fruit of thy body, and in the fruit of thy cattle, and in the fruit of thy land, for good: for the LORD will again^o rejoice

over thee for good, as he rejoiced over thy fathers;

10 If thou shalt hearken ^a unto the voice of the LORD thy God, to keep ^c his commandments and his statutes which are written in this book of the law, *and* if thou turn ^d unto the LORD thy God, with all thine heart, and with all thy soul.

11 For this commandment which I command thee this day, it is not ^f hidden from thee, neither is it far off.

12 It ^h is not in heaven, that thou shouldest say, Who shall go up for us to heaven, and bring it unto us, that we may hear it, and do it?

13 Neither is it beyond the sea, that thou shouldest say, Who shall go over the sea for us, and bring it unto us, that we may hear it, and do it?

14 But the word is very nigh unto thee, in thy mouth, and in thy heart, that thou mayest do it.

15 See, I ^o have set before thee this day life and good, and death and evil;

16 In that I command thee this day to love ^q the LORD thy God, to walk in his ways, and to keep ^r his commandments and his statutes and his judgments, that thou mayest live and multiply: and the LORD thy God shall bless thee in the land whither thou goest to possess it.

17 But if thine heart ^s turn away, so that thou wilt not hear, but shalt be drawn away, and worship other gods, and serve them;

18 I ^t denounce unto you this day, that ye shall surely perish, and that ye shall not prolong your days upon the land, whither thou passest over Jordan to go to possess it.

19 I ^u call heaven ^v and earth ^w to record this day against you, that I have set before you life and death, blessing and cursing: therefore choose life, that both thou and thy seed may live:

20 That thou mayest love the LORD thy God, and that thou mayest obey his voice, and that thou mayest cleave unto him; (for he is thy life, ^x and the length of thy days;) that thou mayest dwell in the land which the LORD swore unto thy fathers, to Abraham, to Isaac, and to Jacob, to give them.

CHAP. XXXI.

AND Moses went, and spake these words unto all Israel.

2 And he said unto them, I am ^y an hundred and twenty years old this day; I can no more go out and come in: also the LORD hath said ^z unto me, Thou shalt not go over this Jordan.

3 The LORD thy God, he ^{aa} will go over before thee, and he will destroy these nations from before thee, and thou shalt possess them: and Joshua, he shall go over before thee, as the LORD hath ^{ab} said.

4 And the LORD shall do unto them as he did ^{ac} to Sihon and to Og, kings of the Amorites, and unto the land of them whom he destroyed.

5 And the LORD shall give ^{ad} them up before your face, that ye may do unto them according unto all the commandments which I have commanded you.

6 Be ^{ae} strong and of a good courage, ^{af} fear not, nor be afraid of them: for the LORD thy God, he ^{ag} it is that doth go with thee; he ^{ah} will not fail thee, nor forsake thee.

7 And Moses called unto Joshua, and

B. C. 1451.

a Is. 55. 2, 3.

b ch. 3. 28.

Jos. 1. 6.

Ep. 6. 10.

c 1 Co. 7. 19.

d ver. 2.

La. 3. 40, 41.

Eze. 33. 11.

&c.

e ver. 3.

Ex. 13. 21, 22

f Ps. 147. 19.

Is. 45. 19.

g ver. 6.

h Ro. 10. 6, &c.

i ver. 25, 26.

k ch. 15. 1.

l Le. 23. 34.

m ch. 16. 16.

n Jos. 8. 34.

2 Ki. 23. 2.

Ne. 8. 1, 3.

o ver. 1, 19.

p ch. 11. 26.

q ch. 4. 10.

r Mat. 22. 37,

38.

r Jno. 14. 21.

s Ps. 78. 4-8.

t Pr. 14. 14.

u ch. 8. 19.

v ch. 34. 5.

w ver. 23.

Nu. 27. 19.

x ch. 4. 26.

31. 28.

y ch. 32. 1.

Is. 1. 2.

Je. 2. 12, 13.

z Je. 22. 29.

Mi. 6. 1, 2.

a Ex. 33. 9.

β lie down.

2 Sa. 7. 12.

b Ex. 32. 6.

c Ps. 27. 1.

30. 5.

Jno. 11. 25.

Ac. 17. 28.

d Ex. 34. 15.

Ju. 2. 17, 20.

Ps. 73. 27.

Je. 3. 1.

Eze. 16. 15.

e 2 Ch. 15. 2.

f Is. 64. 7.

Eze. 39. 23, 24

g ch. 34. 7.

Ex. 7. 7.

γ find.

h ch. 3. 27.

Nu. 20. 12.

i Nu. 14. 42.

Ju. 6. 13.

k ch. 9. 3.

Ps. 44. 2, 3.

l Nu. 27. 18, 21

m Nu. 21. 24, 33

n ch. 7. 2, 18.

o ch. 32. 15.

Ne. 9. 25, 26.

Hos. 13. 6.

p Jos. 10. 25.

1 Ch. 22. 13.

q ch. 20. 4.

Is. 43. 1, 5.

r Jos. 1. 5.

He. 13. 5.

s ver. 17.

said unto him in the sight of all Israel, Be ^b strong and of a good courage: for thou must go with this people unto the land which the LORD hath sworn unto thy fathers to give them; and thou shalt cause them to inherit it.

8 And the LORD, he ^c it is that doth go before thee; he will be with thee, he will ^d not fail thee, neither forsake thee: fear not, neither be dismayed.

9 And Moses wrote this law, and delivered ^e it unto the priests the sons of Levi, which bare the ark of the covenant of the LORD, and unto all the elders of Israel.

10 And Moses commanded them, saying, At the end of *every* seven years, in the solemnity of the year of *k* release, in the feast ^f of tabernacles,

11 When all Israel is come to ^g appear before the LORD thy God in the place which he shall choose, thou shalt ^h read this law before all Israel in their hearing.

12 Gather ⁱ the people together, men, and women, and children, and thy stranger that is within thy gates, that they may hear, and that they may learn, and fear the LORD your God, and observe to do all the words of this law;

13 And that their children, ^j which have not known *any* thing, may hear, and learn to fear the LORD your God, as long as ye live in the land whither ye go over Jordan to possess it.

14 And the LORD said unto Moses, Behold, thy days approach that thou must die: ^k call Joshua, and present yourselves in the tabernacle of the congregation, that I may give him a charge. ^l And Moses and Joshua went and presented themselves in the tabernacle of the congregation.

15 And ^m the LORD appeared in the tabernacle in a pillar of a cloud: and the pillar of the cloud stood over the door of the tabernacle.

16 And the LORD said unto Moses, Behold, thou shalt ⁿ sleep with thy fathers: and this people will rise ^o up and go a whoring ^p after the gods of the strangers of the land, whither they go to *be* among them, and will forsake me, and break my covenant which I have made with them.

17 Then my anger shall be kindled against them in that day, and I ^q will forsake them, and I will hide ^r my face from them, and they shall be devoured, and many evils and troubles shall ^s befall them; so that they will say in that day, Are not these evils come upon us, because our God is not ^t among us?

18 And I will surely hide my face in that day, for all the evils which they shall have wrought, in that they are turned unto other gods.

19 Now therefore write ye this song for you, and teach it the children of Israel: put it in their mouths, that this song may be a witness for me against the children of Israel.

20 For when I shall have brought them into the land which I swear unto thy fathers, that floweth with milk and honey, and they shall have eaten and ^u filled themselves, and waxen fat; then will they turn unto other gods, and serve them, and provoke me, and break my covenant.

21 And it shall come to pass, when ^v man

6 המצודה אשר צויתי אתכם : חזקו ואמץ אל-
 ה' ואל-תפוצצו מפניהם כי יהוה אלהיך הוא
 הולך עִמָּךְ לא ירפך ולא יעזבך : ס
 7 ויקרא משה יהושע ויאמר אליו לעיני כל-
 ישראל חזק ואמץ כי אתה תבוא את-העם הזה
 אלהארץ אשר נשבע יהוה לאבותי לתת להם
 ואתה תנהילם אותם : ויהוה הוא הולך
 לפניך הוא יהיה עִמָּךְ לא ירפך ולא יעזבך לא
 תירא ולא תחת : ויתבט משה את-החורה
 הזאת ויתבט אלההקים בני לוי הנשואים את
 ארון ברית יהוה ואל-פלזמן ישראל : ויצו
 משה אותם לאמר מקץ שבע שנים במע שנה
 השמיטה דגן הספוח : בבוא כל-ישראל לראות
 את-פני יהוה אלהיך במקום אשר יבחר תקרא
 את-החורה הזאת נגד כל-ישראל באזניהם :
 12 תקול את-העם האנשים והנשים והטף וגרף
 אשר בשעריך לפניך ישמעו ויפחדו ויראו
 את-יהוה אלהיהם ושמו יעשו את-כל-דברי
 החורה הזאת : ויגידו אשר לא-ידעו ישמעו
 ולמדו לראות את-יהוה אלהיהם כל-הימים אשר
 אתם חיים על-הארץ אשר אתם עבדים את
 ה' שמה לרשקה : ס
 14 ויאמר יהוה אל-משה הן קרני ימך למות קרא
 את יהושע והתעצב באהל מועד ואמרו וילך
 משה ויהושע ויתעצבו באהל מועד : וירא יהוה
 באהל בעמוד ענן ויעמד עמוד הענן על-שפת
 האהל : ויאמר יהוה אל-משה הן שכב עב-
 16 אבתך וקם העם הזה וגו' אהי נכר-
 הארץ אשר הוא בא-שמה בקרבן ועבדי והסר
 את-בריתי אשר בריתי אהי : וחרה אפי בן
 17 ביום ההוא ועבדתי והסתרתי פני מהם והיה
 לאיל ומצאדו רעות רבות וצרות ואמר ביום
 ההוא הלא על פראץ אהי בקרבי מצאני הרעות
 האלה : ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא על
 18 כל-הרעה אשר עשה כי פנה אל-אלהים אחרים :
 19 ועשה פתיו לכל את-השירה הזאת ולמדה את-
 בני ישראל שירה ביהם למען תהיה לי שירה
 הזאת לעד בבני ישראל : כי אביאנו אל-

10 ישוב יהוה לשוש עליך לשבוע פאשר-שש על-
 אבתך : כי תשמע בקול יהוה אלהיך לשמר
 מצותיו וחקתיו הפתובה בספר החורה הזה
 כי תשוב אל-יהוה אלהיך בכל-לבבך ובכל-
 11 נפשך : כי רחמנה הזאת אשר אנכי
 מצדק היום לא-נפלות הוא ממך ולא-ירדקה
 12 הוא : לא בשמים הוא לאמר מי יעלה-לנו
 השמימה ויקחה לנו וישמענו אתה ונעשה :
 13 ולא מעבר לים הוא לאמר מי יעבר-לנו אל-
 עבר הים ויקחה לנו וישמענו אתה ונעשה :
 14 כי קרוב אלה הדבר מאד בפך ובלבבך לעשותו :
 15 ס ראה נתתי לפניך היום את-החיים
 ואת-המוט ואת-המות ואת-הרע : אשר אנכי
 מצדק היום לאהבה את-יהוה אלהיך ללכת
 בדרך ולשמר מצותיו וחקתיו ומשפטיו ודתי
 ורלי וברכך יהוה אלהיך בארץ אשר אתה
 17 בא-שמה לרשקה : ואם-יפנה לבבך ולא
 תשמע וגדלת והשתחית לאלהים אחרים
 18 ועברתם : הגדתי לכם היום כי אבד תאבדון
 לא-תאריכון ימים על-האדמה אשר אתה עבד
 19 את-ה' לנא שמה לרשקה : העדתי בכם
 היום את-השמים ואת-הארץ חיים וקיום
 נתתי לפניך הברכה והקללה וגדלת בזה
 20 למען תחיה אתה ורעך : לאהבה את-יהוה
 אלהיך לשמע בקולו ולדבקה בו כי הוא חיך
 ואך ימיה לשבת על-הארץ אשר נשבע יהוה
 לאבותי לאמרם ליצחק וליעקב לתת להם :

ס ס ס ס ס

CAP. XXXI. לא

1 וילך משה וידבר את-הדברים האלה אל-כל
 2 ישראל : ויאמר אלהם כרמאה ועשורים שנה
 אנכי היום לא-אביכל עוד לצאת ולבוא ביהוה אמי
 3 אני לא תעב את-ה' יהוה אלהיך
 הוא עבד לפניך הוא-שמיר את-הנשים האלה
 4 מלפניך וירשתם יהושע הוא עבד לפניך פאשר
 דבר יהוה : ועשה יהוה להם פאשר עשה
 לסידון ולעוג מלכי האמורי והאצטם אשר השמיד
 5 אתם : ונתתם יהוה לפניכם ועשיתם להם ככל-

- האדמה אשר נשבעתי לאבותי ונתת חלב ודבש
ואכל ושבע וישן ופגרה אל אלהים אחרים
ועבדום וסגליו והסר את דברתי : יהיה כד
תמצאן אלו רעות רבות וצרות ופגרה השירה
הזאת לפני לעד כי לא תשכח מפני זרעו כי
ידעתי את יצרו אשר הוא עשה היום בסי
אביאנו את הארץ אשר נשבעתי : ויתקב משה
את השירה הזאת ביום והוא הלמה את בני
ישראל : ויצו את יהושע בן נון ויאמר חזק
ואמץ כי אתה תביא את בני ישראל אל הארץ
אשר נשבעתי להם ואנכי אהיה עמך : ויהי
ככלות משה לקבל את דברי התורה הזאת על
ספר ער תמים : ויצו משה את הלוי נשאי
ארון ברית יהוה לאמר : לקח את ספר התורה
הזה ושמעתם אלו מצד ארון ברית יהוה אלהים
ויהיה לכם נזק : כי אנכי ידעתי את מרד
ואת ערפך הקשה הן בעדלי חיי עמכם היום
מסרים היתם עם יהוה ואף בראחי מותי :
הקהילו אל את כל זמני שבטיכם ושטריכם
ואדברת באזניהם את הדברים האלה ואעידו
בם את השמים ואת הארץ : כי ידעתי את
מותי כי השחת תשחתון וסרתם מן הדרך אשר
צויתי אתכם וקראת אתכם הרעה באחרית
הימים כי תעשו את דברל בעיני יהוה להכעיסו
במעשה ידיכם : וידבר משה באוני כל קהל
ישראל את דברי השירה הזאת עד תמים :

ס ס ס ננ 59

CAP. XXXII. לב

- האני השמים ואדברה ותשמע הארץ אמריני :
יעוף כפסטר לקחי : תול פפול אמרתי
פסערים עלי ראש : וכרבים עלי עשב :
כי שם יהוה אקרא : הני גזל לאהוני :
הניגור תמים פעלו : כי בלדרכי משפט
אל אמונה ואני על : צדיק וישן הוא :
שחת לי לא בניו מומם : דור עקש וסתלתל :
הל יהוה הנמלואת : עם נבל ולא חכם :
הלא יהוה אבך קנף : הוא עשה ויכנה :
והי יסוח עולם : בני שנות דרדור :

evils and troubles are befallen them, that this song shall testify β against them as a witness; for it shall not be forgotten out of the mouths of their seed: for I δ know their imagination which they γ go about, even now, before I have brought them into the land which I swear.

22 Moses therefore wrote this song the same day, and taught it the children of Israel.

23 And he gave Joshua the son of Nun a charge, and said, Be strong and of a good courage: for thou shalt bring the children of Israel into the land which I swear unto them: and I will be with thee.

24 And it came to pass, when Moses had made an end of writing the words of this law in a book, until they were finished,

25 That Moses commanded the Levites, which bare the ark of the covenant of the LORD, saying,

26 Take this book of the law, and put it in the side of the ark of the covenant of the LORD your God, that it may be there k for a witness against thee.

27 For I know thy rebellion, and thy stiff neck: behold, while I am yet alive with you this day, ye have been rebellious m against the LORD; and how much more after my death!

28 Gather n unto me all the elders of your tribes, and your officers, that I may speak these words in their ears, and p call heaven and earth to record against them.

29 For I know that after my death ye will utterly corrupt q yourselves, and turn aside from the way which I have commanded you; and evil r will befall you in the latter days; because ye will do evil in the sight of the LORD, to provoke him to anger through the work of your hands.

30 And Moses spake in the ears of all the congregation of Israel the words of this song, until they were ended.

CHAP. XXXII.

GIVE ϵ ear, O ye heavens, and I will speak; and hear, O earth, the words of my mouth.

2 My doctrine shall drop v as the rain, my speech shall distil as the dew, as the small rain upon the tender herb, and as the showings upon the grass:

3 Because I will publish the name of the LORD: ascribe z ye greatness unto our God.

4 *He* is the α Rock, his work is α perfect; for all his ways b are judgment: a God of α truth and without iniquity, just and right is he.

5 λ They have corrupted themselves; their ν spot is not the spot of his children: *they* are a perverse and crooked generation.

6 Do ye thus requite the LORD, O foolish people and unwise? is not he thy father σ that hath bought ζ thee? hath he not made thee, and established thee?

7 Remember the days of old, consider the years of ρ many generations: ask thy father, and he will shew thee; thy elders, and they will tell thee;

8 When the Most High divided k to the nations their inheritance, when he separated the sons of Adam, he set the bounds of the people according to the number of the children of Israel.

9 For i the LORD's portion is his people; Jacob is the τ lot of his m inheritance.

10 He found him in a desert land, and in the waste howling wilderness; he ϕ led

B. C. 1451.

a Zec. 2. 8.

β before.

b Ps. 139. 2.

Hos. 5. 3.

γ do.

c Is. 63. 9.

d Is. 58. 14.

e Ps. 81. 16.

f Is. 44. 2.

g 1 Sa. 2. 29.

Ac. 9. 5.

h Ne. 9. 25, 26.

i 1 Co. 10. 22.

k 2 Ki. 22. 8, &c.

l 1 Co. 10. 20.

m or, which were not

God, ν 21.

n Ex. 32. 9.

o Ge. 49. 1, 2.

p Is. 17. 10.

q ch. 32. 1.

r or, despised.

s Ju. 2. 19.

t 2 Ch. 34. 24.

u Ro. 10. 19.

v ch. 30. 19.

Ps. 50. 4.

w La. 4. 11.

x or, hath burned.

y Ps. 72. 6.

Is. 55. 10, 11.

Mi. 5. 7.

ϕ or, hath consumed.

ψ Zep. 3. 8.

χ Eze. 5. 16.

η 1 Ch. 29. 11.

Re. 7. 11, 12.

θ Ps. 18. 2.

ι Ec. 3. 14.

κ coals.

Hab. 3. 5.

λ Da. 4. 37.

μ Ps. 92. 15.

ν Eze. 14. 21.

ξ He hath corrupted to himself.

μ from the chambers.

ν or, that they are not his children, that is, their blot.

π bereave.

e Is. 63. 16.

f Ex. 15. 16.

1 Co. 6. 20.

g Eze. 20. 13.

ρ generation and generation.

σ or, our high hand, and not the LORD, hath done—

h Ac. 17. 26.

i Ge. 11. 8.

k Ps. 81. 13.

l Ex. 19. 6.

Ps. 135. 4.

τ cord.

m Ps. 78. 71.

Ep. 1. 18.

ϕ or, compassed.

him about, α he instructed him, he kept him as the apple of his eye.

11 As an eagle stirreth up her nest, fluttereth over her young, spreadeth abroad her wings, taketh them, ϵ beareth them on her wings;

12 So the LORD alone did lead him, and *there was* no strange god with him.

13 He d made him ride on the high places of the earth, that he might eat the increase of the fields; and he made him to suck honey e out of the rock, and oil out of the flinty rock;

14 Butter of kine, and milk of sheep, with fat of lambs, and rams of the breed of Bashan, and goats, with the fat of kidneys of wheat; and thou didst drink the pure blood of the grape.

15 But Jeshurun f waxed fat, and g kicked: thou art waxen fat, thou art grown thick, thou art covered with *fatness*: then he h forsook God *which* made him, & lightly esteemed the Rock of his salvation.

16 They provoked him to jealousy with strange *gods*, with abominations provoked they him to anger.

17 They i sacrificed unto δ devils, not to God; to gods whom they knew not, to new *gods* that came newly up, whom your fathers feared not.

18 Of the Rock that begat thee thou art unmindful, and hast forgotten θ God that formed thee.

19 And when the LORD saw *it*, he abhorred ζ *them*, because of the provoking of his sons, and of his daughters.

20 And he said, I will hide my face from them, I will see what their end *shall be*: for they *are* a very froward generation, children in whom *is* no faith.

21 They have moved me to jealousy with *that which is* not God; they have provoked me to anger with their vanities: and I will k move them to jealousy with *those which are* not a people; I will provoke them to anger with a foolish nation.

22 For a fire α is kindled in mine anger, and η shall burn unto the lowest hell, and shall θ consume the earth ω with her increase, and set on fire the foundations of the mountains.

23 I will heap mischiefs upon them; I will spend mine arrows α upon them.

24 *They shall be* burnt with hunger, and devoured with burning κ heat, and with bitter destruction: I will also send the teeth d of beasts upon them, with the poison of serpents of the dust.

25 The sword without, and terror μ within, shall π destroy both the young man and the virgin, the suckling *also* with the man of gray hairs.

26 I said, I would scatter ϵ them into corners, I would make the remembrance of them to cease from among men:

27 Were it not that I feared the wrath of the enemy, lest their adversaries should behave themselves strangely, and lest they should say, σ Our hand *is* high, and the LORD hath not done all this.

28 For they *are* a nation void of counsel, neither *is there any* understanding in them.

29 O k that they were wise, *that* they understood this, *that* they would consider their latter end!

30 How should one chase a thousand, and two put ten thousand to flight, except

their Rock had sold^a them, and the LORD had shut them up?

31 For^c their rock is not as our Rock, even^d our enemies themselves being judges.

32 For their vine is β of the vine^e of Sodom,^f and of the fields of Gomorrah; their grapes are grapes of gall, their clusters are bitter:

33 Their wine is the poison^g of dragons, and the cruel venom of asps.^h

34 Is not this laid upⁱ in store with me, and sealed up among my treasures?

35 To me^j belongeth vengeance, and recompense; their foot^k shall slide in due time: for the day of their calamity is at hand,^l and the things that shall come upon them make haste.

36 For the LORD shall judge his people, and repent^m himself for his servants, when he seeth that their δ power is gone, and there is none shut up or left.

37 And he shall say, Where are their gods, their rock in whom they trusted;

38 Which did eat the fat of their sacrifices, and drank the wine of their drink-offerings? let themⁿ rise up and help you, and be ζ your protection.

39 See now that I,^o even I, am he, and there is no god with me: I^p kill, and I make alive; I wound, and I heal: neither is there any that can deliver out of my hand.

40 For I lift up my hand to heaven, and say, I live for ever.

41 If I whet my glittering sword,^q and mine hand take hold on judgment, I will render vengeance to mine enemies, and will reward them that hate me.

42 I will make mine arrows^r drunk with blood, and my sword shall devour flesh; and that with the blood of the slain and of the captives, from the beginning of revenges upon the enemy.

43 η Rejoice, O ye nations, with his people; for he will avenge^s the blood of his servants, and will render vengeance to his adversaries, and h will be merciful unto his land, and to his people.

44 And Moses came and spake all the words of this song in the ears of the people, he, and λ Hoshea the son of Nun.

45 And Moses made an end of speaking all these words to all Israel:

46 And he said unto them, Set^t your hearts unto all the words which I testify among you this day, which ye shall command your children to observe to do, all the words of this law.

47 For it is not a vain thing for you; because it is your life:^u and through this thing ye shall prolong your days in the land, whither ye go over Jordan to possess it.

48 And the LORD spake unto Moses that self-same day, saying,

49 Get^v thee up into this mountain Abarim, unto mount Nebo, which is in the land of Moab, that is over against Jericho; and behold the land of Canaan, which I give unto the children of Israel for a possession:

50 And die in the mount whither thou goest up, and be gathered unto thy people; as Aaron thy brother died^w in mount Hor, and was gathered unto his people:

51 Because ye trespassed^x against me among the children of Israel at the waters of ρ Meribah-Kadesh, in the wilderness of Zin, because ye sanctified^y me

B. C. 1451.

a Is. 50. 1.

b ch. 34. 1, 4.

c 1 Sa. 2. 2.

d 1 Sa. 4. 8.

β or, worse

than.

e Je. 2. 21.

f Is. 1. 10.

g Ps. 58. 4.

h Ex. 19. 18, 20.

i Ju. 5. 4, 5.

j Hab. 3. 3.

k Ro. 3. 13.

l Je. 2. 22.

m Ro. 2. 5.

n Ps. 68. 17.

o Ga. 3. 19.

p He. 10. 30.

q or, fire of.

r Je. 13. 16.

s Hos. 11. 1.

t 1 Jn^u. 4. 19.

u 2 Pe. 2. 3.

v 1 Sa. 2. 9.

w Ps. 31. 15.

x Jn^y. 17. 11.

y 15.

z 1 Th. 1. 6.

δ Ju. 10. 15, 16.

ζ hand.

t Ex. 18. 16, 19.

u Ge. 49. 3, &c.

v Ju. 10. 14.

z an hiding

for you.

w Is. 45. 5, 18,

22.

x Ps. 68. 20.

y Re. 1. 17, 18.

z Ps. 146. 5.

a Ex. 28. 30.

b Eze. 21. 9, 15.

c Ps. 45. 5.

d Ex. 32. 25, 28.

e Mal. 2. 5, 7.

η or, sing ye,

or, praise

his people,

ye nations.

θ or, let them

e Re. 19. 2.

f Ex. 30. 7, 8.

g at thy nose

Le. 1. 9, 17.

h Ps. 51. 19.

i Ps. 85. 1.

j Job 42. 8.

k Eze. 20. 40,

41.

λ or, Joshua.

l Pr. 3. 1, 4.

m Eze. 40. 4.

n Ge. 27. 28.

o Le. 18. 5.

p Pr. 4. 22.

q or, thrust.

r moons.

s Nu. 27. 12,

13.

t Ex. 3. 2, 4.

u 1 Ch. 5. 1.

v Nu. 20. 24,

29.

w Ps. 92. 10.

x an unicorn

s Ps. 44. 5.

t Nu. 20. 11, 12.

u or, strife

at Kadesh.

v Le. 10. 3.

w Is. 8. 13.

not in the midst of the children of Israel.

52 Yet thou shalt see^b the land before thee; but thou shalt not go thither unto the land which I give the children of Israel.

CHAP. XXXIII.

AND this is the blessing, wherewith Moses the man of God blessed the children of Israel before his death.

2 And he said, The LORD came^c to Sinai, and rose up from Seir unto them; he shined forth from mount Paran, and he came^d with ten thousands of saints: from his right hand went a γ fiery law for them.

3 Yea, he loved^e the people; all his saints are in thy hand:^f and they sat down at thy feet; every one shall^g receive of thy words.

4 Moses commanded us a law, even the inheritance of the congregation of Jacob.

5 And he was king^h in Jeshurun, when the heads of the people and the tribes of Israel were gathered together.

6 Letⁱ Reuben live, and not die; and let not his men be few.

7 And this is the blessing of Judah: and he said, Hear, LORD, the voice of Judah, and bring him unto his people: let his hands be sufficient for him; and be thou an help^j to him from his enemies.

8 And of Levi he said, Let thy Thummim^k and thy Urim be with thy holy one, whom thou didst prove at Massah, and with whom thou didst strive at the waters of Meribah;

9 Who said unto his father and to his mother, I have not seen him; neither^l did he acknowledge his brethren, nor knew his own children: for they have observed thy word, and kept thy covenant.^m

10 They shall teach Jacob thy judgments, and Israel thy law: θ they shall putⁿ incense κ before thee, and δ whole burnt-sacrifice upon thine altar.

11 Bless, LORD, his substance, and accept^o the work of his hands: smite through the loins of them that rise against him, and of them that hate him, that they rise not again.

12 And of Benjamin he said, The beloved of the LORD shall dwell in safety by him; and the LORD shall cover him all the day long, and he shall dwell between his shoulders.

13 And of Joseph he said, Blessed of the LORD be his land, for the precious things of heaven, for the dew,^p and for the deep that coucheth beneath,

14 And for the precious fruits brought forth by the sun, and for the precious things μ put forth by the ν moon,

15 And for the chief things of the ancient mountains, and for the precious things of the lasting hills,

16 And for the precious things of the earth and fulness thereof, and for the good will of him that dwelt in the^q bush; let the blessing come upon the head of Joseph, and upon the top of the head of him that was separated from his brethren.

17 His^r glory is like the firstling of his bullock, and his horns are like the^s horns of π unicorns: with them he shall push^t the people together to the ends of the earth: and they are the ten thousands of Ephraim, and they are the thousands of Manasseh.

18 And of Zebulun he said, Rejoice,

על אשר מעלתם בי בחוף בני ישראל במי
מריבת קדש מדבר צן על אשר לא תדשקם
אחתי בחוף בני ישראל : כי מנגד תראה את
הארץ ושפחה לא תבוא אל הארץ אשר אני נתן
לבני ישראל :

ס ס ס ס ס

CAP. XXXIII. לג

ותאת הפרכה אשר ברך מעה איש האלהים
אחד בני ישראל לפני מותו : ויאמר יהוה מסעי
בא תרח משעיר למו הושפע מתר שאן ואחיה
מרבנת קדש מימינו אשר נתן למו : אף חבב
עפים פל קדשיו בדרך והם תפז לבנה ישא
מדבר מדק : ותורה צוה לנו משה מורשה קדשת
יעקב : ויהי בישרון מלך בהתאסף ראשי עם
יחד שבמי ישראל : יחי ראובן ואליכט ויהי
מתיו מספר : ס ותאת ליהודה ויאמר שמע
יהוה קול יהודה ואל עמו תביאני דיו רב לו ועור
מצריו תהיה :

ס

ולנו אמר תמיד וארקה לאיש חסידך אשר
נשיתו במשה תריביו עלימי מריבה : האמר
לאביו ולאמו לא ראתיו ואת אחיו לא הביר
ואת בני לא ידע כי שמרה אמרתך ובריתך יצאני
יורי משפטיך ליעקב והרחקת לישראל ישימו
קשורה באפה וכליל על מזבחה : בך יהוה חילו
ופעל דיו תצדה מתוך מתנים קמו ומשנאו מך
יקמוני : ס לבנימן אמר ידיר יהוה ישכן
לבמה עליו חפץ עליו כל היום ובין חפשי שכן
ס וליוסף אמר מברכת יהוה ארצו
ממגד שמים מפל ומתהום רבצת תחת
וממגד תבואת שמש וממגד גרש ירחים :
ומראש הררי קדם וממגד גבעות עולם : וממגד
ארץ ומלאה ורצון שכני סנה תבואתה לראש
יוסף ולקרקר נזיר אחיו : בכור שורו הדר לו
וקרני ראש קרניו בהם עפים ינח יהוה אפסי
ארץ והם רבבות אפרים והם אלפי מנשה :
ס ולובן אמר שמח וביולן בצאתך
ויששך באהלך : עמים דר יקראו עם יצדור

כי לא כצוננו צדקם
כי מן סן סדם גפלים
ומשדמת עמרה
אשפלת מרת למו
וראש פתנים אכור
חתים פאצדתי
לעת תמוש רגלם
וחש עתות למו
ועל עבדיו ותנהם
ואסם עצור ועוזב
צור חסיו בו
ישתו יין נסיכם
והי עליכם סתרה : ראוי עפה כי אני אני הוא
אני אמת ונאחיה
ואני מידו מעיל
פראשא אל שמים די
אס שנותי ברך חרפי
אשיב נקם לצרי
אשפיר חצי מים
מדם חלל ושפיה
חרנינו גלים עמו
ונקם ישיב לצרי
וכפר אדמתו עמו : ס
ובא משה וידבר את כל דברי השירה הזאת
באזני העם הוא והושע בן נון : ויכל משה
לדבר את כל הדברים האלה אל כל ישראל :
ויאמר אליהם עימי לבבלם לכל הדברים אשר
אנכי מעיד בכם היום אשר תצו את בניכם
לשמר לעשות את כל דברי התורה הזאת : כי
לא ידבר רק הוא מלפס כיהוה ויבדק הוה
תארינו ימים על האדמה אשר אתם עבדים
את החרון שפחה לשתה : ס
וידבר יהוה אלי משה בעצם היום ההוא לאמר
עלה אל הר העברים הוה הרנינו אשר בארץ
מואב אשר על פני ירחו וראה את ארץ כנען
אשר אני נתן לבני ישראל לאחיה : ואת דבר
אשר אתה עלה שפחה והאסף אל עמך פאשור
מת אדון אחיה בדר הדר ויאסף אל עמו :

קמח

- ארץ אפרים ומנשה ואת כל־ארץ יהודה עד
 הים האמורוני : ואת־הנגב ואת־הנֶכֶל בקעת
 ירחו עד החמרים עד־צער : ויאמר יהוה אליו
 זאת הארץ אשר נִשְׁבַּעתי לאברהם ליצחק
 וליעקב לאמר לערֶכָּה אֶתְנָהּ הָרֵאשִׁיתָ בְּעֵינֶיךָ
 ושמה לא העבר : ולפת שם משה עבד־יהוה
 בארץ מואב על־פִּי יהוה : ויקבר אתו בני
 בארץ מואב סוף בית פעור ולא־ידע איש את
 קברתו עד היום הנה : ומשה בן־מאה ועשרים
 שנה במותו לא־היתה עינו ולא נט לזה :
 ובפרו בני ישראל את־משה בערב מואב שלשים
 יום ויהמו ימי בני אֵבֶל משה : ויהושע בן
 נון מלא רוח חכמה פרסמו משה את־ידיו
 עליו וישמעו אליו בני־ישראל ויעשו כֹּאשֶׁר צִוָּה
 יהוה את־משה : ולא־לם נביא עוד בִּישְׂרָאֵל
 כִּמְשֶׁה אֲשֶׁר יָדַעוּ יהוה פָּנִים אֲלֵפִים : לֹכֵל
 האמת והמופתים אשר שלחו יהוה לַעֲשׂוֹת
 בארץ מצרים לפרעה ולכל־עבדיו ולכל־אֲרָצוֹ :
 ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול אֲשֶׁר עָשָׂה
 משה לעיני כל־ישראל

- ובחרצוק פִּי שָׁפַע יָמִים יִנָּקוּ וְשִׁפְטֵי מִמּוֹנֵי הוּל :
 וְלֹךְ אֲמֹר בְּרוּךְ מִדְּבַר בְּךָ פֶּלְכֵי־א
 שָׁכֵן וְסִרְתָּ וְרַע אֶף קָדֹר : וַיֵּרָא רֵאשִׁית לוֹ
 כִּי־שָׁם הִלָּקְתָּ מִחֻקֵּי סִמּוֹן וַיִּתְּאֵל רֵאשִׁית עִם צִדְקָתָהּ
 יְהוֹה עֲשֵׂה וּמִשְׁפָּטֶיךָ עִם־יִשְׂרָאֵל : ס
 וְלֹךְ אֲמֹר הֵן נִזְר אֶרֶץ יִצְחָק מִן־הַבְּשָׁן : וְלִנְפֻתְלֵי
 אֲמֹר נִפְתָּלִי שָׁבַע רָצוֹן וּמֵלֵא בִרְפָת יְהוֹה יָם וְדָרוֹם
 יִרְשֶׁה : ס וְלֵאשֶׁר אֲמֹר בְּרוּךְ מִמֶּנִּים אֲשֶׁר
 הִי רָצוֹן אֱלֹהֵי וְשִׁבְלֵי בְשָׁמֶן וְגִלּוֹ : בְּרוּךְ וְנִחְשֶׁת
 מִנְּעֻלָּה וּכְמִידָה דְּבִנְיָה : אֵין פֶּאֶל יִשְׂרָאֵל רַב־ב
 שְׁמִים בְּעוֹרָה וּבְנִיאוֹתָיו שְׁחָקִים : מִנְּעֻלָּה אֱלֹהֵי קֹדֶם
 וּמִנְּחֻת וְרֵעַת עוֹלָם וַיִּגְרֶשׁ מִפְּנֵיהָ אוֹיֵב וַיֵּאמֹר
 הַשֵּׁמֶךְ : וַיִּשְׁכֵּן יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁחַ בְּדֹד עֵין־עֶלְבֹן אֶל־
 אֶרֶץ גִּזְרֵן וַחֲרֹשׁ אֶף שְׁמִי יִרְסֹוּ מֵל : אֲשֶׁר־הָ
 יִשְׂרָאֵל מִי כְמוֹהָ עִם נוֹשֵׁעַ בְּהוֹה מִגֵּן עוֹרָה
 וְאֲשֶׁר־חָרַב בְּאוֹרָה וַיִּפְחֲשׁוּ אֵיבָהּ לָךְ וְאֶתְּךָ עַל־
 בְּמוֹתֶיךָ תִּדְרֹךְ : ס

CAP. XXXIV. ד

- ויעל משה מערבית מואב אל־הר נבו ראש
 הסנה אשר על־פני ירחו ויראהו יהוה את־כל
 הארץ את־הנלעד עד־הן : ואת כל־נפתלי ואת

נשלמו חמשה חומשי תורה • תהלה לאל גדול ונורא

Zebulun, in thy going out; and, Issachar, in thy tents.

19 They^a shall call the people unto the mountain; there they shall offer^b sacrifices of righteousness: for^c they shall suck of the abundance of the seas, and of treasures hid in the sand.

20 And of Gad he said, Blessed be he that enlargeth Gad: he dwelleth as a lion,^d and teareth the arm with the crown of the head.

21 And he provided the first^e part for himself, because there, in a portion of the lawgiver, was he^f seated; and he came with the heads of the people, he executed^g the justice of the LORD, and his judgments with Israel.

22 And of Dan he said, Dan is a lion's whelp; he^h shall leap from Bashan.

23 And of Naphtali he said, O Naphtali, satisfiedⁱ with favour, and full with the blessing of the LORD: possess^j thou he west and the south.

24 And of Asher he said, Let Asher be blessed with children; let him be acceptable to his brethren, and let him dip his foot in oil.^k

25 Thy^l shoes shall be iron and brass; and^m as thy days, so shall thy strength be.

26 There is none likeⁿ unto the God of Jeshurun, who rideth^o upon the heavens in thy help, and in his excellency on he sky.

27 The eternal God is thy refuge,^p and underneath are the everlasting arms: and he shall thrust out the enemy from before thee; and shall say, Destroy them.

28 Israel then shall dwell in^q safety alone:^r the fountain of Jacob shall be upon a land of corn and wine; also his heavens shall drop down dew.

29 Happy^s art thou, O Israel: who is like unto thee, O people saved by the LORD, the shield^t of thy help, and who the sword^u of thy excellency! and thine enemies shall be^v found liars unto thee; and thou shalt tread upon their high places.

B. C. 1451.

a Is. 2. 3.
b Ps. 4. 5.
c or, the hill.
d Is. 60. 5, 16.
e 1 Ch. 12. 8.
f Nu. 32. 1, &c.
g cieled.
h Ge. 12. 7.
i Jos. 4. 12, 13.
j ch. 3. 26, 27.
k Jos. 19. 47.
l Ps. 36. 8.
m 90. 14.
n Je. 31. 14.
o Jos. 19. 32, &c.
p Jude 9.
q Job 29. 6.
r Jos. 14. 10, 11.
s or, under thy.
t ch. 3. 9.
u moisture fled.
v Is. 41. 10.
w 1 Co. 10. 13.
x Je. 10. 6.
y Ps. 68. 4, 33.
z Nu. 20. 29.
a Ps. 90. 1.
b Is. 25. 4.
c Da. 6. 3.
d Nu. 27. 18, 23.
e Je. 23. 6.
f Nu. 23. 9.
g ch. 18. 15, 18.
h He. 3. 5, 6.
i Ps. 144. 15.
j ch. 4. 34.
k Ps. 115. 9, 11.
l Re. 1. 16.
m or, subdued.
n ch. 7. 19.

CHAP. XXXIV.

AND Moses went up from the plains of Moab unto the mountain of Nebo, to the top of ^β Pisgah, that is over against Jericho. And the LORD shewed him all the land of Gilead, unto Dan,

2 And all Naphtali, and the land of Ephraim, and Manasseh, and all the land of Judah, unto the utmost sea,

3 And the south, and the plain of the valley of Jericho, the city of palm trees, unto Zoar.

4 And the LORD said unto him, This is the land which I sware^f unto Abraham, unto Isaac, and unto Jacob, saying, I will give it unto thy seed: I have caused thee to see it with thine eyes, but^g thou shalt not go over thither.

5 So Moses the servant of the LORD died there in the land of Moab, according to the word of the LORD.

6 And he buried him in a valley in the land of Moab, over against Beth-peor: but^h no man knoweth of his sepulchre unto this day.

7 And Moses was an hundred and twenty years old when he died: hisⁱ eye was not dim, nor his ^ζ natural force abated.

8 And the children of Israel wept for Moses in the plains of Moab thirty^j days: so the days of weeping and mourning for Moses were ended.

9 And Joshua the son of Nun was full of the spirit^k of wisdom; for Moses^l had laid his hands upon him: and the children of Israel hearkened unto him, and did as the LORD commanded Moses.

10 And there arose not a prophet since in Israel^m like unto Moses, whom the LORD knew face to face,

11 In all the signsⁿ and the wonders which the LORD sent him to do in the land of Egypt to Pharaoh, and to all his servants, and to all his land,

12 And in all that mighty^o hand, and in all the great terror which Moses shewed in the sight of all Israel.

CHAP. I.

NOW after the death^a of Moses the servant of the LORD it came to pass, that the LORD spake unto Joshua the son of Nun, Moses' minister,^b saying,

2 Moses my servant is dead; now therefore arise, go over this Jordan, thou, and all this people, unto the land which I do give to them, *even to the children of Israel.*

3 Every^d place that the sole of your foot shall tread upon, that have I given unto you, as I said unto Moses.

4 From^f the wilderness and this Lebanon, even unto the great river, the river Euphrates, all the land of the Hittites, and unto the great sea toward the going down of the sun, shall be your coast.

5 Thereⁱ shall not any man be able to stand before thee all the days of thy life: as^k I was with Moses, so I will be with thee: I^l will not fail thee, nor forsake thee.

6 Be strong and of a good courage: for untoⁿ this people shalt thou divide for an inheritance the land, which I swear unto their fathers to give them.

7 Only be^o thou strong and very courageous, that thou mayest observe to do according to all the law which Moses my servant commanded thee: turn not from it to the right hand or to the left, that thou mayest ζ prosper whithersoever thou goest.

8 This book of the law shall not depart out of thy mouth; but thou shalt meditate therein day and night, that thou mayest observe to do according to all that is written therein: for then thou shalt make thy way prosperous, and then thou shalt η have good success.

9 Have not I commanded thee?^q Be strong and of a good courage; be^r not afraid, neither be thou dismayed: for^s the LORD thy God *is* with thee whithersoever thou goest.

10 Then Joshua commanded the officers of the people, saying,

11 Pass through the host, and command the people, saying, Prepare you victuals; for^t within three days ye shall pass over this Jordan, to go in to possess the land, which the LORD your God giveth you to possess it.

12 And to the Reubenites, and to the Gadites, and to half the tribe of Manasseh, spake Joshua, saying,

13 Remember the word which Moses the servant of the LORD commanded you, saying,^w The LORD your God hath given you rest, and hath given you this land.

14 Your wives, your little ones, and your cattle, shall remain in the land which Moses gave you on this side Jordan; but ye shall pass before your brethren κ armed, all the mighty men of valour, and help them;

15 Until the LORD have given your brethren rest, as *he hath given you*, and they also have possessed the land which the LORD your God giveth them: then

B. C. 1451.

a De. 34. 5.

b Ex. 24. 13.

c De. 5. 27.

d De. 11. 24.

e ver. 5.

f Sa. 20. 13.

g Ki. 1. 37.

h Ge. 15. 18.

i Nu. 34. 2. 12

j Ro. 13. 1. 5.

k ver. 6, 7, 9.

l Co. 16. 13.

m De. 7. 24.

n ch. 3. 7.

o 6. 27.

p De. 31. 6. 8.

q He. 13. 5.

r or, had sent.

s Nu. 13. 2.

t or, thou shalt cause this people to inherit.

u Mat. 1. 5.

v He. 11. 31.

w Ja. 2. 25.

x lay.

y De. 31. 7, 23.

z Ep. 6. 10.

aa Ti. 2. 1.

ab or, do wisely De. 29. 9.

ac 2 Sa. 17. 19, 20.

ad or, do wisely ver. 7.

ae 1 Ch. 28. 20.

af Hag. 2. 4.

ag Zec. 8. 9.

ah Ge. 28. 15.

ai Ps. 27. 1.

aj Je. 1. 8.

ak Ps. 46. 7.

al Is. 43. 1, 5.

am Ex. 1. 15. 21

an u ch. 3. 2.

ao Ge. 35. 5.

ap Ex. 15. 15, 16

aq 23. 27.

ar De. 2. 25.

as 11. 25.

at melt.

au 1 Sa. 14. 16.

av 2 Sa. 17. 10.

aw ch. 22. 1. 4.

ax Nu. 32. 20. 28

ay Ex. 14. 21.

az Nu. 21. 21..

ba 35.

bb marshalled by five.

bc Ex. 13. 18.

bd ch. 5. 1.

be 7. 5.

bf Is. 13. 7.

bg rose up.

bh De. 4. 39.

ye shall return unto the land of your possession, and enjoy it, which Moses, the LORD's servant, gave you on this side Jordan, toward the sun-rising.

16 And they answered Joshua, saying, All^c that thou commandest us we will do, and whithersoever thou sendest us we will go.

17 According as we hearkened unto Moses in all things, so will we hearken unto thee: only the LORD thy God be with thee, as^e he was with Moses.

18 Whosoever *he be* that doth rebel against thy commandment, and will not hearken unto thy words in all that thou commandest him, he^f shall be put to death: only^h be strong and of a good courage.

CHAP. II.

AND Joshua the son of Nun β sent out of Shittim two men to spy^m secretly, saying, Go view the land, even Jericho. And they went, and came into an harlot's house, named Rahab,ⁿ and δ lodged there.

2 And it was told the king of Jericho, saying, Behold, there came men in hither to-night of the children of Israel, to search out the country.

3 And the king of Jericho sent unto Rahab, saying, Bring forth the men that are come to thee, which are entered into thine house: for they be come to search out all the country.

4 And^p the woman took the two men, and hid them, and said thus, There came men unto me, but I wist not whence they were:

5 And it came to pass, *about the time of* shutting of the gate, when it was dark, that the men went out: whither the men went I wot not: pursue after them quickly; for ye shall overtake them.

6 But^t she had brought them up to the roof of the house, and hid them with the stalks of flax, which she had laid in order upon the roof.

7 And the men pursued after them the way to Jordan, unto the fords: and as soon as they which pursued after them were gone out, they shut the gate.

8 And before they were laid down, she came up unto them upon the roof;

9 And she said unto the men, I know that the LORD hath given you the land, and that your terror^v θ is fallen upon us, and that all the inhabitants of the land faint θ because of you.

10 For we have heard how the LORD dried^x up the water of the Red sea for you, when ye came out of Egypt; and what^y ye did unto the two kings of the Amorites, that *were* on the other side Jordan, Sihon and Og, whom ye utterly destroyed.

11 And as soon as we had heard *these things*, our hearts^z did melt, neither λ did there remain any more courage in any man, because of you: for^a the LORD your God, he *is* God in heaven above, and in earth beneath.

יְהוֹשֻׁעַ

LIBER JEHOSHUAH.

CAP. I. א

1 וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה וַיֹּאמֶר יְהוָה
2 אֶל־יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־נֹחַן מִשְׁרַת מֹשֶׁה לֵאמֹר: מֹשֶׁה
עַבְדִּי מָתָ וְעַתָּה קוּם עֲבֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה אִתָּה
וְכָל־הָעָם הַזֶּה אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹתֵן לָהֶם לְבָנִי
3 יִשְׂרָאֵל: כִּי־מָקוֹם אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ פָּתִיחַ לָכֶם בּוֹ
4 לָכֶם נִתְּנָיו בְּאֶשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל־מֹשֶׁה: מִחֲמַדְבָּר
וְהַלְבִּנוֹן הַזֶּה וְעַד־הַחֲתָרָי הַגָּדוֹל דְּהַר־רָפָחַת כֹּל
אֶרֶץ הַחֲתָמִים וְעַד־הַיָּם הַגָּדוֹל מִבּוֹא הַשָּׁמֶשׁ
5 יְהִי גְבֻלְכֶם: לֹא־יִתְּצֵב אִישׁ לְפָנֶיךָ כִּי יִמְנֶה
חֵיקְךָ בְּאֶשֶׁר הֵיטֵי עִם־מֹשֶׁה אֹדִיעָה עִפְּךָ לֹא
6 אֶרְפֶּה וְלֹא־אֶעֱבֹד: חֹק וָאֻמָּץ כִּי אִתָּה תִּהְיֶה
אֶת־הָעָם הַזֶּה אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתִּי לְאֲבֹתָם
7 לָחֵת לָהֶם: כִּי חֹק וָאֻמָּץ מֵאֵד לִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת
כָּל־הַחֻמּוֹת אֲשֶׁר צִוָּךְ מֹשֶׁה עַבְדִּי אֶל־תִּסּוּר
מִמֶּנִּי מִן־וְשִׁמְאוֹר לְמַעַן תִּשְׁכַּח בְּכָל־אֲשֶׁר
8 תִּלְךָ: לֹא־יִמָּוֶשׁ סֶפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ
וְהָיְתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה לְמַעַן תִּשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת
כָּל־הַפְּתוּב בּוֹ כִּי־אֵין תִּפְלִיחַ אֶת־דְּרֹכָךָ וְאֵין
9 תִּשְׁכַּח: הֲלֹא צִוִּיתִךָ חֹק וָאֻמָּץ אֶל־תִּפְרֹץ
וְאֶל־תִּחַת כִּי עִמָּךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־אֲשֶׁר תֵּלֵךְ:
10 וַיֵּצֵא יְהוֹשֻׁעַ אֶת־שִׁמְשׁוֹ הַדָּעָם לֵאמֹר: עֲבְרִי
11 בְּקֶרֶב הַמַּחְלָה וַיְצִי אֶת־הָעָם לֵאמֹר הִכֵּנוּ לָכֶם
צִדָּה כִּי בַּעֲדִי שְׁלֹשֶׁת יָמִים אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־
הַיַּרְדֵּן הַזֶּה לְבֹא לָרֶשֶׁת אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה
12 אֱלֹהֵיכֶם נָתַן לָכֶם לְרִשְׁתָּהּ: וְלֹא־וָבִיל וְלֹא־
וְלֹא־צִי שֶׁבַע הַמִּנְשָׁה אָמַר יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר:
13 וְכֹר אֶת־הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה אַחֲכֶם מֹשֶׁה עַבְדִּי
יְהוָה לֵאמֹר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מֵנִיחַ לָכֶם וְנָתַן
14 לָכֶם אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת: נָשִׁיכֶם מִפְּכֶם וּמִקְנֵיכֶם
יֵשְׁבוּ בָּאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם מֹשֶׁה בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן
וְאַתֶּם תַּעֲבְרוּ הַמַּיִם לִפְנֵי אֲדֹמֵיכֶם כִּי גִבּוֹר
15 תְּחִיל וְעֹזְרֶתֶם אוֹתָם: עַד אֲשֶׁר־יָנִיחַ יְהוָה
לְאֲדֹמֵיכֶם כֹּכָב וַיִּרְשׁוּ גִם־הָמָּה אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם נָתַן לָהֶם וְשִׁבְתֶּם לְאָרֶץ יִשְׂרָאֵל
וַיִּרְשֶׁתֶם אוֹתָהּ אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם מֹשֶׁה עַבְדִּי יְהוָה

בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן מִזֶּרֶחַ הַשָּׁמֶשׁ: וַיַּעֲנֵה אֶת־יְהוֹשֻׁעַ
לֵאמֹר כֹּל אֲשֶׁר־צִוִּיתֶנּוּ נַעֲשֶׂה וְאֵל־כָּל־אֲשֶׁר
תִּשְׁלַחְנוּ נִלְךָ: כָּל־אֲשֶׁר־שָׁמַעְנוּ אֶל־מֹשֶׁה בֶּן־
17 נִשְׁמַע אֲלֶיךָ כִּי יְהוָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עִפְּךָ בְּאֶשֶׁר
הָיָה עִם־מֹשֶׁה: כִּי־אִישׁ אֲשֶׁר־יִמְרָה אֶת־פִּיךָ
וְלֹא־יִשְׁמַע אֶת־דְּבָרְךָ לְכָל־אֲשֶׁר־תִּצְוֶנּוּ יוֹמָתָ כִּי
חֹק וָאֻמָּץ:

CAP. II. ב

1 וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־נֹחַן מִן־הַשָּׂטִיִּם שְׁנַיִם אַנְשִׁים
מִרְגָּלִים חָרָשׁ לֵאמֹר לָכֵי רְאוּ אֶת־הָאָרֶץ
וְאֶת־יְרִיחוֹ וְיָלְכוּ וַיָּבֹאוּ בֵּית־אִשְׁמֶה וְזִנְהָ
וְשָׁמָּה רָחֵב וַיִּשְׁכְּבוּ־שָׁמָּה: וַיֹּאמֶר לְמַלְכָּה
2 יְרִיחוֹ לֵאמֹר הִנֵּה אַנְשִׁים בָּאוּ הֵנָּה הַלַּיְלָה
מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְחַפֵּר אֶת־הָאָרֶץ: וַיִּשְׁלַח מַלְכָּה
3 יְרִיחוֹ אֶל־רָחֵב לֵאמֹר הִנֵּי־אֵין הָאֲנָשִׁים הַבָּאִים
אֲלֶיךָ אֲשֶׁר־בָּאוּ לְבִיתְךָ כִּי לְחַפֵּר אֶת־כָּל־הָאָרֶץ
4 בָּאוּ: וְהִנֵּה הָאִשָּׁה אֶת־שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים וְהַצֶּפֶן
וְהָאִמֶּר כִּי בָאוּ אֵלַי הָאֲנָשִׁים וְלֹא יָדַעְתִּי מֵאֵין
5 הַפֶּה: וַיְהִי הַשָּׁעַר לִסְגֹּר בַּחֹשֶׁךְ וְהָאֲנָשִׁים
יָצְאוּ לֹא יָדַעְתִּי אֲנִי הִלְכִי הָאֲנָשִׁים רַפְּסִי
6 מִהֵר אַחֲרֵיהֶם כִּי תִשְׁוִיָם: וְהָיָה הַעֲלָתָם
הַזֶּה וְהַמְּכִימָם בַּשָּׁפְטִי הַעֵץ הַעֲרֹכוֹת לָהּ עַל־
7 הַגֹּ: וְהָאֲנָשִׁים רַפְּסִי אַחֲרֵיהֶם בֶּרֶךְ וַיִּדְרֹךְ עַל־
הַמַּעְבְּרוֹת וְהַשָּׁעַר סָגַר אַחֲרָי בְּאֶשֶׁר יָצְאוּ
8 הָרִפְסִים אַחֲרֵיהֶם: וְהָמָּה טָרַם וַיִּשְׁכְּבוּ וְהָיָה
9 עֲלֵתָה עֲלֵיהֶם עַל־הַגֹּ: וְהָאִמֶּר אֶל־הָאֲנָשִׁים
יָדַעְתִּי כִּי־נָתַן יְהוָה לָכֶם אֶת־הָאָרֶץ וְכִי־נִפְלָה
אִי־מַתְּכֶם עָלֵינוּ וְכִי נִמְנוּ כִּי־יֵשְׁבוּ הָאָרֶץ
מִפְּנֵיכֶם: כִּי שָׁמַעְנִי אִתָּה אֲשֶׁר־הוֹבִישׁ יְהוָה
10 אֶת־מִי יִסְסוּךָ מִפְּנֵיכֶם בְּצִאתְכֶם מִמִּצְרַיִם
וְאַשֶׁר עָשִׂיתֶם לִשְׁנֵי מַלְכֵי הָאֲמֹרִי אֲשֶׁר בְּעֵבֶר
הַיַּרְדֵּן לְסִיתוֹ וְלַעֲוֹת אֲשֶׁר תַּזְכִּירְתֶּם אוֹתָם:
וַיִּשְׁמַע וַיִּפַּס לְבָבּוֹ וְלֹא־קָמָה עוֹד רַחַת בְּאֵשׁ
11 מִפְּנֵיכֶם כִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הוּא אֱלֹהִים בְּשָׁמַיִם
מִפְּעַל וְעַל־הָאָרֶץ מִתַּחַת: וְעַתָּה הִשְׁבַּעְתֶּנּוּ
12 לִי בַּיהוָה כִּי־עָשִׂיתִי עִמָּכֶם חֶסֶד וְעָשִׂיתֶם גִּם־

אֹתָם עִם־בֵּית אָבִי חֹסֵד וְנִתְּתָם לִי אוֹת אֶמֶת :
 13 וְהִתְּתֶם אֶת־אֲבִי וְאֶת־אִמִּי וְאֶת־אֲחִי וְאֶת־אֲחֹתִי
 וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר לָהֶם וְהִצַּלְתֶּם אֶת־נַפְשֹׁתֵינוּ מִמוֹת :
 14 וַיֹּאמְרוּ לֵהּ הָאֲנָשִׁים נַפְשֵׁנוּ תִּחְיֶיכֶם לְמוֹת אִם
 לֹא תִּגְדִּי אֶת־דְּבָרֵנוּ זֶה יִהְיֶה בְּתוֹךְ יְהוָה לָנוּ אֶת־
 15 הָאָרֶץ וְעֲשֵׂנוּ עִמָּךְ חֶסֶד וָאֶמֶת : וְהוֹרִים
 בַּחֲבֵל בְּעַד הַחֲלוֹן בְּיַתְּהָ בְּקִיר הַחוֹמָה וּבְחִמָּה
 16 הִיא יוֹשֶׁבֶת : וַתֹּאמֶר לָהֶם הַתְּרָה לָכֵן פֶּן־יִשְׁמְעוּ
 בָּכֶם הָרִדְסִים וְיִנְחָתֶם שְׂמֹחַ שְׁלֹשֶׁת יָמִים עַד
 17 שֶׁב הָרִדְסִים וְאַחַר תִּלְבְּנוּ לְדַרְכָּם : וַיֹּאמְרוּ אֵלֶיהָ
 הָאֲנָשִׁים נָקִים אֲנַחְנוּ מִשְׁבַּעְתְּךָ הַזֶּה אֲשֶׁר
 18 הִשְׁבַּעְתָּנוּ : הִנֵּה אֲנַחְנוּ בָּאִים בָּאָרֶץ אֶת־תְּהִלָּתְךָ
 חֹמֶה הַשָּׁנִי הָיָה תִּקְשְׁרִי בַּחֲלוֹן אֲשֶׁר הוֹרִיתָנוּ בּוֹ
 וְאֶת־אֲבִיךָ וְאֶת־אִמֶּךָ וְאֶת־אֲחִיךָ וְאֵת כָּל־בֵּית
 19 אָבִיךָ תִּסָּסֵן אֵלֶיךָ הַיְּתִידָה : וְהָיָה כָּל־אֲשֶׁר־
 יֵצֵא מִדִּלְחִי בִּיתְךָ הַחֲצִיצָה דָּמּוּ בְּרָאשָׁיו וְאֲנַחְנוּ
 נָקִים וְלֹא אֲשֶׁר יִהְיֶה אִמָּךְ בְּבֵית דָּכּוּ בְּרָאשָׁיו
 20 אִם־יִדְּ קִהְיֶה־בּוֹ : וְאִם־תִּפְגְּדִי אֶת־דְּבָרֵנוּ זֶה
 21 וְהָיִינוּ נָקִים מִשְׁבַּעְתְּךָ אֲשֶׁר הִשְׁבַּעְתָּנוּ : וַתֹּאמֶר
 פְּדִיכֶם כִּדְּחִיא וְתִשְׁלַחֶם וְיִלְכּוּ וְתִקְשְׁרוּ אֶת־
 22 הַקֶּוֶת הַשָּׁנִי בַּחֲלוֹן : וְיִלְכּוּ וַיֵּבֵאוּ הָהָרָה וַיִּשְׁבּוּ
 שָׁם שְׁלֹשֶׁת יָמִים עַד־שְׁנֵי הָרִדְסִים וַיִּבְקְשׂוּ
 23 הָרִדְסִים בְּכָל־יִדְרֵךְ וְלֹא מָצְאוּ : וַיִּשְׁבּוּ שְׁנֵי
 הָאֲנָשִׁים וַיִּידְּרוּ מִחֲדָר וַיַּעֲבְרוּ וַיֵּבֵאוּ אֶל־יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־
 24 נֹון וַיִּסְפְּרוּ־לּוֹ אֵת כָּל־הַמַּצָּאוֹת אוֹתָם : וַיֹּאמְרוּ
 אֶל־יְהוֹשֻׁעַ כִּי־רָצוֹן יְהוָה בִּידְנוּ אֶת־כָּל־הָאָרֶץ וְגַם־
 נִמְנוּ כָּל־יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ מִשְׁנֵינוּ :

CAP. III. ב

וַיִּשְׁפֹּם יְהוֹשֻׁעַ בְּבֶרֶךְ בּוֹסְעוֹ מִדְּשָׁפִים וַיֵּבֵאוּ עַד־
 1 הַיַּרְדֵּן הָיָה וְכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּלְכּוּ שָׁם מֵרֶם
 2 יַעֲבְרוּ : וַהֲלִי מִקְצֵה שְׁלֹשֶׁת יָמִים וַיַּעֲבְרוּ
 3 הַיַּשְׁמֹרִים בְּקֶרֶב הַפּוֹתֶחָה : וַיִּצְּוּ אֶת־הָעָם לֵאמֹר
 4 כִּרְתֻּם אֵת אֲזִינוֹ בְּרִית־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְהַפְּחִימִם
 הַלְוִיִּם נְשָׂאִים אֹתוֹ וְאֹתָם תִּסְעוּ מִמִּקְוֹמָם
 5 וְהִלַּכְתֶּם אַחֲרָיו : אֵךְ דִּחּוֹק יִהְיֶה בֵּינֵיכֶם וּבֵינִי
 כְּאִלְפִים אִמָּה בַּמֶּדֶה אֶל־תִּקְרְבוּ אֵלָיו לְמַעַן אֲשֶׁר־
 תִּרְשֵׁ אֶת־הַיַּרְדֵּן אֲשֶׁר תִּלְכֶּינָהּ כִּי לֹא עֲבַרְתֶּם
 6 בַּיָּרֵךְ מִתְּחִיל שְׁלֹשָׁם : וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־

הָעָם הַתִּקְשְׁרוּ כִּי מָחָר יַעֲשֶׂה יְהוָה בְּקֶרְבְּכֶם
 6 נִסְלָאוֹת : וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הַכֹּהֲנִים לֵאמֹר שְׂאוּ
 אֶת־אֲרֹן הַבְּרִית וַעֲבְרוּ לִפְנֵי הָעָם וַיִּשְׂאוּ אֶת־אֲרֹן
 7 הַבְּרִית וַיִּלְכּוּ לִפְנֵי הָעָם : וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־
 יְהוֹשֻׁעַ הַיּוֹם הַזֶּה אֶחָד פְּדִלְךָ בְּעֵינֵי כָל־יִשְׂרָאֵל
 אֲשֶׁר יֵדְעוּ כִּי כָּאֲשֶׁר דִּיִּיתִי עִם־מֹשֶׁה אֲדִידָה
 8 עִמָּךְ : וְאַתָּה תַּצִּיחַ אֶת־הַכֹּהֲנִים נְשָׂאֵי אֲרֹן־
 הַבְּרִית לֵאמֹר כְּבָאֲכֶם עַד־קִצֵּה מִן־הַיַּרְדֵּן בִּידְנוּ
 9 תַּעֲמִדוּ : וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 נָשׂוּ הַנָּה וְשִׁמְעוּ אֶת־דְּבָרֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם :
 10 וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ בּוֹאֵת תִּדְּעוּ כִּי אֵל הִ' בְּקֶרְבְּכֶם
 וְהוֹרֵשׁ יוֹרֵשׁ מִפְּנֵיכֶם אֶת־הַכֹּהֲנִים וְאֶת־הַקְּהִלִּי
 וְאֶת־הַחֲוִי וְאֶת־הַפְּרִזִּי וְאֶת־הַנַּרְגִּשִׁי וְהָאֲמֹרִי
 11 וְהַנִּזְבִּי : הִנֵּה אֲרֹן הַבְּרִית אֲדוֹן כָּל־הָאָרֶץ עָבַר
 12 לִפְנֵיכֶם בִּידְנוּ : וְעַתָּה קָרוֹ לָכֵן שְׁנֵי עָשָׂר
 אִישׁ מִשְׁבֵּטִי יִשְׂרָאֵל אִישׁ־אֶחָד אִישׁ־אֶחָד לִשְׁבֵט :
 13 וְהָיָה כְּנֻחַ כְּפֹת רִגְלֵי הַכֹּהֲנִים נְשָׂאֵי אֲרֹן יְהוָה
 אֲדוֹן כָּל־הָאָרֶץ בְּמִן הַיַּרְדֵּן מִן הַיַּרְדֵּן יִבְרָתוּ
 14 הַמַּיִם הָרִדִּים מִלְּמַעְלָה וַיַּעֲמִדוּ בְּדִ אֶחָד : וַהֲלִי
 בְּנִכֵּשׁ הָעָם מֵאַהֲלֵיהֶם לַעֲבֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן וְהַכֹּהֲנִים
 5 נְשָׂאֵי הָאֲרֹן הַבְּרִית לִפְנֵי הָעָם : וַיִּבְּאוּ נְשָׂאֵי
 הָאֲרֹן עַד־הַיַּרְדֵּן וּרְגֵלֵי הַכֹּהֲנִים נְשָׂאֵי הָאֲרֹן
 6 נִסְבְּלוּ בַּקִּצֵּה הַמַּיִם וַהֲרִיזוּ מְלֵא עַל־כָּל־זְרוֹתָיו
 7 כָּל־יָמֵי מַצִּיר : וַיַּעֲמִדוּ הַמַּיִם הָרִדִּים מִלְּמַעְלָה
 8 קִמּוּ בְּדִ אֶחָד הַיַּרְדֵּן מֵאֵד בְּאֵדָם הָעִיר אֲשֶׁר מִצַּד
 9 צָרְתָן וְהָרִדִּים עַל יָם הָעֵרֶבָה יִסְתַּמְּלָה תַּמּוּ
 10 נִכְרְרוּ וְהָעָם עָבְרוּ בְּגֵד יְרִיחוֹ : וַיַּעֲמִדוּ
 11 הַכֹּהֲנִים נְשָׂאֵי הָאֲרֹן בְּרִית־יְהוָה בַּחֲרֻבָה בְּתוֹךְ
 הַיַּרְדֵּן הַכֵּן וְכָל־יִשְׂרָאֵל עֹבְרִים בַּחֲרֻבָה עַד אֲשֶׁר־
 12 תַּמּוּ כָּל־הָזֵי לַעֲבֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן :

CAP. IV. ג

וַהֲלִי כָּאֲשֶׁר־תַּמּוּ כָּל־הָזֵי לַעֲבֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן
 1 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר :
 2 קָרוֹ לָכֵן מִן־הָעָם שְׁנֵים עָשָׂר אֲנָשִׁים אִישׁ־אֶחָד
 3 אִישׁ־אֶחָד מִשְׁבֵּט : וְצִוּוּ אוֹתָם לֵאמֹר שְׂאוּ לָכֵן
 4 מִדָּה מִתּוֹךְ הַיַּרְדֵּן מִמַּצֵּב רִגְלֵי הַכֹּהֲנִים הַכֵּן
 5 שְׁתֵּים־עָשָׂרָה אֲבָנִים וְהַעֲבַרְתֶּם אוֹתָם עִמָּכֶם
 6 וְהִנַּחְתֶּם אוֹתָם בְּפִלּוֹן אֲשֶׁר־תִּלְכֶּנוּ בּוֹ הַלַּיְלָה :

12 Now therefore, I pray you, swear unto me by the LORD, since I have shewed you kindness, that ye will also shew kindness unto my ^b father's house, and give me a true token: ^c

13 And *that* ye will save alive my father, and my mother, and my brethren, and my sisters, and all that they have, and deliver our lives from death.

14 And the men answered her, Our life ^β for your's, if ye utter not this our business. And it shall be, when the LORD hath given us the land, that we will deal kindly ^f and truly with thee.

15 Then she let ^h them down by a cord through the window: for her house *was* upon the town wall, and she dwelt upon the wall.

16 And she said unto them, Get you to the mountain, lest the pursuers meet you; and hide yourselves there three days, until the pursuers be returned; and afterward may ye go your way.

17 And the men said unto her, *We will be blameless* ⁱ of this thine oath which thou hast made us swear.

18 Behold, *when* we come into the land, thou shalt bind this line of scarlet thread in the window which thou didst let us down by; and ^o thou shalt ^γ bring thy father, and thy mother, & thy brethren, & all thy father's household, home unto thee.

19 And it shall be, *that* whosoever shall go out of the doors of thy house into the street, his blood *shall be* upon his head, and *we will be* guiltless: & whosoever shall be with thee in the house, his blood *shall be* on our head, ^q if any hand be upon him.

20 And if thou utter ^r this our business; then we will be quit of thine oath which thou hast made us to swear.

21 And she said, According unto your words, ^s so *be* it. And she sent them away, and they departed: and she bound the scarlet line in the window.

22 And they went, and came unto the mountain, and abode there three days, until the pursuers were returned: and the pursuers sought *them* throughout all the way, but found *them* not.

23 So the two men returned, and descended from the mountain, and passed over, and came to Joshua the son of Nun, and told him all *things* that befell them.

24 And they said unto Joshua, Truly the LORD hath delivered ^a into our hands all the land; for even all the inhabitants of the country do ^d faint because of us.

CHAP. III.

AND Joshua rose early in the morning; and they removed from Shittim, ^e and came to Jordan, he and all the children of Israel, and lodged there before they passed over.

2 And it came to pass, after three days, that the officers went ^d through the host;

3 And they commanded the people, saying, When ye see the ark ^e of the covenant of the LORD your God, and the priests the Levites bearing it, then ye shall remove from your place, and go after it.

4 Yet there shall be a space ^h between you and it, about two thousand cubits by measure: come not near unto it, that ye may know the way by which ye must go: for ye have not passed *this way* heretofore.

5 And ⁱ Joshua said unto the people, Sanctify yourselves: for to-morrow the LORD will do wonders ^k among you.

B. C. 1451.

a Nu. 4. 15.

b Ge. 24. 3, 9.
1 Sa. 20. 16,

17.

Ro. 1. 31.

1 Ti. 5. 8.

c ver. 18.

Ex. 12. 13.

Eze. 9. 4. 6.

d ch. 4. 14.

1 Ch. 29. 25.

2 Ch. 1. 1.

Ps. 18. 35.

e ch. 1. 5.

β instead of

you to die.

f Ge. 24. 49.

Ju. 1. 24.

1 Sa. 20. 8.

g ver. 17.

h Ac. 9. 25.

i De. 5. 26.

Mat. 16. 16.

1 Th. 1. 9.

j ch. 21. 45.

k Ex. 33. 2.

De. 7. 1.

Ps. 44. 2.

l Le. 19. 11, 12.

Nu. 30. 2.

2 Sa. 21. 1, 2, 7.

m ver. 13.

Is. 54. 5.

Mi. 4. 13.

Zec. 4. 14.

6. 5.

n ch. 4. 2.

o ch. 6. 23.

p gather.

q ver. 15, 16.

1 Ki. 2. 32.

r Mat. 27. 25.

s Ps. 78. 13.

t Pr. 11. 13.

De. 31. 26.

Je. 3. 16.

He. 9. 4.

u Mat. 7. 24.

v ver. 13.

w 1 Ch. 12. 15.

Je. 12. 5.

x Ps. 114. 3.

y 1 Ki. 4. 12.

Zartanah.

1 Ki. 7. 46.

Zarthan.

z De. 3. 17.

a ch. 21. 44.

Ex. 23. 31.

d melt. v. 9.

b Ex. 14. 29.

c ch. 2. 1.

d ch. 1. 10, 11.

e Nu. 10. 33.

f De. 31. 9, 25.

g De. 27. 2.

h Ex. 19. 12.

i since yesterday and the third day.

j ch. 7. 13.

Ex. 19. 10, 14.

Le. 20. 7.

Nu. 11. 18.

1 Sa. 16. 5.

Job 1. 5.

Joel 2. 16.

Jn. 17. 19.

k Ps. 86. 10.

6 And Joshua spake unto the priests, saying, Take ^a up the ark of the covenant, and pass over before the people. And they took up the ark of the covenant, and went before the people.

7 And the LORD said unto Joshua, This day will I begin to magnify ^d thee in the sight of all Israel, that they may know that, as ^e I was with Moses, so I will be with thee.

8 And thou shalt command the priests that bear the ark of the covenant, saying, When ye are come to the brink of the water of Jordan, ye shall stand ^g still in Jordan.

9 And Joshua said unto the children of Israel, Come hither, and hear the words of the LORD your God.

10 And Joshua said, Hereby ye shall know that the living ⁱ God is among you, and *that* he will without fail ^j drive ^k out from before you the Canaanites, and the Hittites, and the Hivites, and the Perizzites, and the Girgashites, and the Amorites, and the Jebusites.

11 Behold, the ark of the covenant of the ^m Lord of all the earth passeth over before you into Jordan.

12 Now therefore take you ⁿ twelve men out of the tribes of Israel, out of every tribe a man.

13 And it shall come to pass, as ^p soon as the soles of the feet of the priests that bear the ark of the LORD, the Lord of all the earth, shall rest in the waters of Jordan, *that* the waters of Jordan shall be cut off ^q from the waters that come down from above; and they shall ^r stand upon an heap.

14 And it came to pass, when the people removed from their tents, to pass over Jordan, and the priests bearing the ^t ark of the covenant before the people;

15 And as they that bare the ark were come unto Jordan, and the feet ^v of the priests that bare the ark were dipped in the brim of the water, (for Jordan ^w overfloweth all his banks all the time of harvest,)

16 That the waters which came down from above stood *and* rose up ^x upon an heap very far from the city Adam, that is beside Zartan: ^y and those that came down toward the ^z sea of the plain, *even* the salt sea, failed, and were cut off: and the people passed over right against Jericho.

17 And the priests that bare the ark of the covenant of the LORD stood firm on dry ^b ground in the midst of Jordan, and all the Israelites passed over on dry ground, until all the people were passed clean over Jordan.

CHAP. IV.

AND it came to pass, when all the people were clean passed over Jordan, that the LORD spake unto Joshua, saying,

2 Take you twelve men out of the people, out of every tribe a man,

3 And command ye them, saying, Take you hence out of the midst of Jordan, out of the place where the priests' feet stood firm, twelve stones; ^d and ye shall carry them over with you, and leave them in the lodging place where ye shall lodge this night.

4 Then Joshua called the twelve men whom he had prepared of the children of Israel, out of every tribe a man:

5 And Joshua said unto them, Pass over before the ark of the LORD your God

into the midst of Jordan, and take you up every man of you a stone upon his shoulder, according unto the number of the tribes of the children of Israel:

6 That this may be a sign among you, that when^b your children ask *their fathers* ^β in time to come, saying, What mean ye by these stones?

7 Then ye shall answer them, *d* That the waters of Jordan were cut off before the ark of the covenant of the LORD; when it passed over Jordan, the waters of Jordan were cut off: and these stones shall be for a memorial^e unto the children of Israel for ever.

8 And the children of Israel did so as Joshua commanded, and took up twelve stones out of the midst of Jordan, as the LORD spake unto Joshua, according to the number of the tribes of the children of Israel, and carried them over with them unto the place where they lodged, and laid them down there.

9 And Joshua set up twelve *k* stones in the midst of Jordan, in the place where the feet of the priests which bare the ark of the covenant stood: and they are there unto this day.

10 For the priests which bare the ark stoodⁱ in the midst of Jordan, until every thing was finished that the LORD commanded Joshua to speak unto the people, according to all that Moses commanded Joshua: and the people hastened and passed over.

11 And it came to pass, when all the people were clean passed over, that the ark of the LORD passed over, and the priests, in the presence of the people.

12 And^o the children of Reuben, and the children of Gad, and half the tribe of Manasseh, passed over armed before the children of Israel, as Moses spake unto them:

13 About forty thousand *η* prepared for war passed over before the LORD unto battle, to the plains of Jericho.

14 On that day the LORD^q magnified Joshua in the sight of all Israel; and they feared him, as they feared^a Moses, all the days of his life.

15 And the LORD spake unto Joshua, saying,

16 Command the priests that bear the ark^z of the testimony, that they come up out of Jordan.

17 Joshua therefore commanded the priests, saying, Come ye up out of Jordan.

18 And it came to pass, when the priests that bare the ark of the covenant of the LORD were come up out of the midst of Jordan, and the soles of the priests' feet were *λ* lifted up unto the dry land, that the waters of Jordan returned unto their place, and *μ* flowed over^γ all his banks, as they did before.

19 And the people came up out of Jordan on the tenth day of the first month, and encamped in Gilgal, in the east border of Jericho.

20 And^a those twelve stones, which they took out of Jordan, did Joshua pitch in Gilgal.

21 And he spake unto the children of Israel, saying, When^c your children shall ask their fathers *ν* in time to come, saying, What mean these stones?

22 Then ye shall let your children know, saying, Israel came^f over this

B. C. 1451.

a Ex. 14. 21.

b ver. 21.

Ex. 13. 14.

De. 6. 20.

Ps. 44. 1.

78. 3. 3.

β to-morrow

c 1 Ki. 8. 42, 43

2 Ki. 19. 19.

Ps. 106. 8.

Je. 10. 6, 7.

Da. 4. 34, 35.

γ all days.

d ch. 3. 13, 16.

e Nu. 16. 40.

Ps. 111. 4.

f Nu. 13. 29.

g Ex. 15. 14, 15

h ch. 2. 9, 11.

Ps. 48. 6.

Eze. 21. 7.

i 1 Ki. 10. 5.

k Ex. 24. 12.

28. 21.

l Ki. 18. 31.

δ or, knives

of flints.

Ex. 4. 25.

l ch. 3. 13.

ζ or, Gibeath-

haaraloth.

m Nu. 26. 64,

65.

n Nu. 14. 33.

De. 1. 3.

2. 7, 14.

8. 4.

o Nu. 32. 20, 29

p Ps. 95. 10, 11

He. 3. 11.

η or, ready

armed.

q ch. 3. 7.

r Nu. 14. 31.

De. 1. 39.

s Ex. 14. 31.

1 Sa. 12. 18.

1 Ki. 3. 28.

θ the people

had made

an end to

be circum-

cised.

t Ex. 25. 16, 21.

u Ge. 34. 14.

1 Sa. 17. 26.

v ch. 24. 14.

Eze. 20. 7, 8.

23. 3, 8.

x that is,

rolling.

w ch. 4. 19.

x Ex. 12. 6.

Nu. 9. 5.

λ plucked

up.

μ went.

y ch. 3. 15.

z Ex. 16. 35.

Ne. 9. 20.

a ver. 8.

b Re. 7. 16, 17.

c ver. 6.

γ to-morrow.

d Ge. 32. 24.

Ex. 23. 23.

e Nu. 22. 23.

1 Ch. 21. 27,

30.

f ch. 3. 17.

Jordan on dry land.

23 For the LORD your God dried up the waters of Jordan from before you, until ye were passed over, as the LORD your God did^a to the Red sea, which he dried up from before us, until we were gone over:

24 That^c all the people of the earth might know the hand of the LORD, that it is mighty; that ye might fear the LORD your God *γ* for ever.

CHAP. V.

AND it came to pass when all the kings of the Amorites, which were on the side of Jordan westward, and all the kings of the Canaanites, which were by the sea, heard^s that the LORD had dried up the waters of Jordan from before the children of Israel, until we were passed over, that^h their heart melted, neither was there spiritⁱ in them any more, because of the children of Israel.

2 At that time the LORD said unto Joshua, Make thee sharp *δ* knives, and circumcise again the children of Israel the second time.

3 And Joshua made him sharp knives, and circumcised the children of Israel at *ζ* the hill of the foreskins.

4 And this is the cause why Joshua did circumcise: All^m the people that came out of Egypt, that were males, even all the men of war, died in the wilderness by the way, after they came out of Egypt.

5 Now all the people that came out were circumcised: but all the people that were born in the wilderness by the way as they came forth out of Egypt, them they had not circumcised.

6 For *y*^e children of Israel walked^a forty years in the wilderness, till all the people that were men of war, which came out of Egypt, were consumed, because they obeyed not the voice of the LORD: unto whom^p the LORDswore that he would not shew them the land which the LORDswore unto their fathers that he would give us, a land that floweth with milk and honey.

7 And their children, *ν* whom he raised up in their stead, them Joshua circumcised: for they were uncircumcised, because they had not circumcised them by the way.

8 And it came to pass, when *θ* they had done circumcising all the people, that they abode in their places in the camp till they were whole.

9 And the LORD said unto Joshua, This day have I rolled away the reproachⁿ of Egypt^v from off you. Wherefore the name of the place is called *κ* Gilgal unto this day.

10 And^w the children of Israel encamped in Gilgal, and kept the passover on the fourteenth^a day of the month, at even, in the plains of Jericho.

11 And they did eat of the old corn of the land on the morrow after the pass-over, unleavened cakes and parched corn in the self-same day.

12 And the manna^c ceased on the morrow after they had eaten of the old corn of the land; neither had the children of Israel manna any more^b; but they did eat of the fruit of *y*^e land of Canaan that year.

13 And it came to pass, when Joshua was by Jericho, that he lifted up his eyes and looked, and behold, there stood a man^d over against him with his^e sword drawn in his hand: and Joshua went unto him, and said unto him, Art thou for us, or for our adversaries?

וַיִּקְרָא יְהוֹשֻׁעַ אֶל־שְׁנֵי הָעָשָׂר אִישׁ אֶחָד הַכֵּן
 4 מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אֶחָד אִישׁ־אֶחָד מִשִּׁבְטֵי
 5 וַיֹּאמֶר לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ עֲבְדוּ לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
 אֶל־תִּתֶּן הַיָּד הַיְּמָנִית לָכֶם אִישׁ אֶבֶן אֶחָד עַל־
 6 שִׁכְמוֹ לְמַסָּפָר שְׁבַע־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לִמְעַן יִזְכָּר
 7 וְאַתָּה אוֹת בְּקִרְבְּכֶם בְּיִשְׁאָלוֹן בְּנֵיכֶם מִדּוֹר
 8 לְאֹמֶר מָה הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה לָכֶם וַאֲמַרְתֶּם
 9 לָהֶם אֲשֶׁר נִכְרְחוּ מִיַּד הַיָּרְדֵּן מִפְּנֵי אֲרוֹן בְּרִית־
 10 יְהוָה בְּעַבְדּוֹ בַּיָּד הַיְּמָנִית מִן הַיָּרְדֵּן וְהָיוּ
 11 הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה לְזִכָּרוֹן לָבֶנִי יִשְׂרָאֵל עַד־עוֹלָם
 12 וַיַּעֲשׂוּ־כֵן בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוֹשֻׁעַ וַיֵּשְׂאוּ
 13 שְׁתֵּי־עֶשְׂרֵה אֲבָנִים מִתּוֹךְ הַיָּרְדֵּן כַּאֲשֶׁר דָּבַר
 14 יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ לְמַסָּפָר שְׁבַע־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
 15 וַיַּעֲבִירֻם עִמָּם אֶל־הַמָּלְאָךְ וַיַּחֲזִיק שָׁם וַשִּׁתִּים
 16 עֲשָׂרָה אֲבָנִים הָקִים יְהוֹשֻׁעַ בְּתוֹךְ הַיָּרְדֵּן לְזִכָּר
 17 מַצֵּב רִגְלֵי הַחַזְזִים נִשְׂאִי אֲרוֹן הַבְּרִית וַיְהִי שָׁם
 18 עַד הַיּוֹם הַזֶּה וַיַּחֲזִיקֻם נִשְׂאֵי הָאֲרוֹן עַד־מֵדִים
 19 בְּתוֹךְ הַיָּרְדֵּן עַד־תָּם כֹּל־הַיָּרְדֵּן אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה
 20 אֶת־יְהוֹשֻׁעַ לְדַבֵּר אֶל־הָעָם כָּל־אֲשֶׁר־צִוָּה מֹשֶׁה
 21 אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וַיִּמְדּוּ הָעָם וַיַּעֲבִדוּ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־
 22 תָּם כֹּל־הָעָם לְעַבְדּוֹ וַיַּעֲבֵר אֲרוֹן־יְהוָה וַחֲפָזָיו
 23 לִפְנֵי הָעָם וַיַּעֲבִדוּ בְּנִירְאִיּוֹן וּבְנִי־גֵר וַחֲזִי
 24 שְׁבַע־הַמִּנְשָׁה חֲמִשִּׁים לִפְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר
 25 דָּבַר אֱלֹהִים מֹשֶׁה כַּאֲרָבָעִים אֶלֶף חֲלָצֵי הַצָּבָא
 26 עֲבָדוּ לִפְנֵי יְהוָה לְמַלְחָמָה אֶל עֲרֵבוֹת יִרְחוֹ
 27 בָּנוּם הַחֹמָה גִּלְיָהּ יְהוָה אֶת־יְהוֹשֻׁעַ
 28 בָּעֵינֵי כָל־יִשְׂרָאֵל וַיִּצְאֵהוּ אֹתוֹ כַּאֲשֶׁר יִצְאֵהוּ אֶת־
 29 מֹשֶׁה כָּל־יְמֵי חַיָּו וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־
 30 יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר צִוָּה אֶת־הַחַזְזִים נִשְׂאֵי אֲרוֹן
 31 הַבְּרִית וַיֵּצֵאוּ מִן־הַיָּרְדֵּן וַיְהִי בַּעֲלוֹת
 32 הַחַזְזִים נִשְׂאֵי אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה מִתּוֹךְ הַיָּרְדֵּן
 33 נִתְּקוּ פִּשְׁתוֹ רִגְלֵי הַחַזְזִים אֶל הַחֲרֻבָּה וַיִּשְׁבּוּ מִן־
 34 הַיָּרְדֵּן לְמִקְוָם וַיִּלְכְּוּ כַּחֲמֹל־שְׁלֹשָׁם עַל־כֵּל־
 35 דְּרוֹתָיו וַהֲעִם עָלוּ מִן־הַיָּרְדֵּן בַּעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ
 36 הָרִאשׁוֹן וַיִּחַדּוּ בְּגִלְגָל בְּקֶצֶה מִדְּבַר יִרְחוֹ וְאַתָּה
 37 שְׁתִּים עֶשְׂרֵה הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר לָקְחוּ מִן־
 38 הַיָּרְדֵּן הָקִים יְהוֹשֻׁעַ בְּגִלְגָל וַיֹּאמֶר אֶל־בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אֲשֶׁר יִשְׁאָלוּן בְּנֵיכֶם מִדּוֹר אֶת־
 1 אֲבוֹתָם לֵאמֹר מָה הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה וַיֹּדְעֻתָם
 2 אֶת־בְּנֵיכֶם לֵאמֹר בִּינְיָשָׁה עֲבַד יִשְׂרָאֵל אֶת־
 3 הַיָּרְדֵּן הַזֶּה וַאֲשֶׁר־הוֹבִישׁ יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֶת־
 4 מִן הַיָּרְדֵּן מִפְּנֵיכֶם עַד־עַרְבֹכֶם כַּאֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה
 5 אֱלֹהֵיכֶם לִים־סוּף אֲשֶׁר־הוֹבִישׁ מִפְּנֵי עַד־עַרְבֹנוֹ
 6 לִמְעַן דַּעַת כָּל־עַמֵּי הָאָרֶץ אֶת־יְיָ יְהוָה כִּי
 7 הַנִּגָּה הָיָה לִמְעַן יִרְאֻתָם אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם כָּל־
 8 הַיָּמִים
 9 וַיְהִי כַּשְׁמֶעַ כָּל־מַלְכֵי הָאֲמֹרִי אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיָּרְדֵּן
 10 יָמָה וְכָל־מַלְכֵי הַכְּנַעֲנִי אֲשֶׁר עַל־הַיָּם אֶת־אֲשֶׁר־
 11 הוֹבִישׁ יְהוָה אֶת־מִן הַיָּרְדֵּן מִפְּנֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל עַד־
 12 עַרְבֹנוֹ וַיָּפֹס לָבָבָם וְלֹא־הָיָה בָם עוֹד רוּחַ מִפְּנֵי
 13 בְנֵי־יִשְׂרָאֵל וַעֲתָה הֵיחָא אֲמַר יְהוָה
 14 אֶל־יְהוֹשֻׁעַ עֲשֵׂה לָךְ חֲרֻבוֹת צִיּוֹם וְשׂוֹב מִלֵּ אֶת־
 15 בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל שָׁנִית וַיַּעַשׂ־לֹו יְהוֹשֻׁעַ חֲרֻבוֹת
 16 צִיּוֹם וַיִּמָּלֵךְ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־בְּנֵי הָעַרְלוֹת
 17 וְהָהָר הַדָּבָר אֲשֶׁר־מָלֵךְ יְהוֹשֻׁעַ כָּל־הָעָם הַיָּצֵא
 18 מִמִּצְרָיִם הַיּוֹרְדִים כָּל־אֲנָשֵׁי הַמִּלְחָמָה מִתּוֹ
 19 בַּמִּדְבָּר בַּיָּד הַיָּמִינִית בְּצִאתָם מִמִּצְרָיִם כִּי־מָלִים הָיוּ
 20 כָּל־הָעָם הַיָּצֵאִים וְכָל־הָעָם הַחִלּוּסִים בַּמִּדְבָּר בַּיָּד
 21 בְּצִאתָם מִמִּצְרָיִם לֹא־מָלוּ כִּי אֲרָבָעִים שָׁנָה
 22 הָלְכוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר עַד־תָּם כָּל־הַיּוֹם אֲנָשֵׁי
 23 הַמִּלְחָמָה הַיָּצֵאִים מִמִּצְרָיִם אֲשֶׁר לֹא־שָׁמְעוּ
 24 בְּקוֹל יְהוָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לָהֶם לְבָלִי
 25 הָרְאוּתָם אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאֲבוֹתָם
 26 לָתֵת לָנוּ אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וְדָבָשׁ וְאַתָּה בְּנֵי־הָאֵם
 27 הָקִים תַּחֲתָם אֹתָם כָּל יְהוֹשֻׁעַ בְּיַעֲרֵלִים הָיוּ כִּי
 28 לֹא־מָלוּ אוֹתָם בַּיָּד הַיְּמָנִית וַיִּצֵּי כַּאֲשֶׁר־תָּמּוּ כָּל־הַיּוֹם
 29 לְחִמּוֹל וַיִּשְׁבּוּ תַּחֲתָם בַּמִּחָנָה עַד חִוּתָם
 30 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ הַיּוֹם בָּלִיתִי אֶת־הַרְפֹּת
 31 מִצְרַיִם מִעַלְיָם וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא בְּגִלְגָל
 32 עַד הַיּוֹם הַזֶּה וַיִּחַדּוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּגִלְגָל וַיַּעֲשׂוּ
 33 אֶת־הַפֶּסַח כַּאֲרָבָעָה עֶשְׂרֵה יוֹם לַחֹדֶשׁ בְּעֶרֶב
 34 בְּעַרְבוֹת יִרְחוֹ וַיֵּאָכְלוּ מַעֲבֹד הָאָרֶץ מִמִּחֲרַת
 35 הַפֶּסַח מִצּוֹת וְקָלִי בַּעֲצֵם הַיּוֹם הַזֶּה וַיִּשְׁלַח
 36 הַמֶּלֶךְ מִמִּחֲרַת בָּאֲכָלִם מַעֲבֹד הָאָרֶץ וְלֹא־הָיָה עוֹד

ה. CAP. V.

וַיִּקְרָא יְהוֹשֻׁעַ אֶל־שְׁנֵי הָעָשָׂר אִישׁ אֶחָד הַכֵּן
 4 מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אֶחָד אִישׁ־אֶחָד מִשִּׁבְטֵי
 5 וַיֹּאמֶר לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ עֲבְדוּ לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
 אֶל־תִּתֶּן הַיָּד הַיְּמָנִית לָכֶם אִישׁ אֶבֶן אֶחָד עַל־
 6 שִׁכְמוֹ לְמַסָּפָר שְׁבַע־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לִמְעַן יִזְכָּר
 7 וְאַתָּה אוֹת בְּקִרְבְּכֶם בְּיִשְׁאָלוֹן בְּנֵיכֶם מִדּוֹר
 8 לְאֹמֶר מָה הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה לָכֶם וַאֲמַרְתֶּם
 9 לָהֶם אֲשֶׁר נִכְרְחוּ מִיַּד הַיָּרְדֵּן מִפְּנֵי אֲרוֹן בְּרִית־
 10 יְהוָה בְּעַבְדּוֹ בַּיָּד הַיְּמָנִית מִן הַיָּרְדֵּן וְהָיוּ
 11 הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה לְזִכָּרוֹן לָבֶנִי יִשְׂרָאֵל עַד־עוֹלָם
 12 וַיַּעֲשׂוּ־כֵן בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוֹשֻׁעַ וַיֵּשְׂאוּ
 13 שְׁתֵּי־עֶשְׂרֵה אֲבָנִים מִתּוֹךְ הַיָּרְדֵּן כַּאֲשֶׁר דָּבַר
 14 יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ לְמַסָּפָר שְׁבַע־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
 15 וַיַּעֲבִירֻם עִמָּם אֶל־הַמָּלְאָךְ וַיַּחֲזִיק שָׁם וַשִּׁתִּים
 16 עֲשָׂרָה אֲבָנִים הָקִים יְהוֹשֻׁעַ בְּתוֹךְ הַיָּרְדֵּן לְזִכָּר
 17 מַצֵּב רִגְלֵי הַחַזְזִים נִשְׂאִי אֲרוֹן הַבְּרִית וַיְהִי שָׁם
 18 עַד הַיּוֹם הַזֶּה וַיַּחֲזִיקֻם נִשְׂאֵי הָאֲרוֹן עַד־מֵדִים
 19 בְּתוֹךְ הַיָּרְדֵּן עַד־תָּם כֹּל־הַיָּרְדֵּן אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה
 20 אֶת־יְהוֹשֻׁעַ לְדַבֵּר אֶל־הָעָם כָּל־אֲשֶׁר־צִוָּה מֹשֶׁה
 21 אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וַיִּמְדּוּ הָעָם וַיַּעֲבִדוּ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־
 22 תָּם כֹּל־הָעָם לְעַבְדּוֹ וַיַּעֲבֵר אֲרוֹן־יְהוָה וַחֲפָזָיו
 23 לִפְנֵי הָעָם וַיַּעֲבִדוּ בְּנִירְאִיּוֹן וּבְנִי־גֵר וַחֲזִי
 24 שְׁבַע־הַמִּנְשָׁה חֲמִשִּׁים לִפְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר
 25 דָּבַר אֱלֹהִים מֹשֶׁה כַּאֲרָבָעִים אֶלֶף חֲלָצֵי הַצָּבָא
 26 עֲבָדוּ לִפְנֵי יְהוָה לְמַלְחָמָה אֶל עֲרֵבוֹת יִרְחוֹ
 27 בָּנוּם הַחֹמָה גִּלְיָהּ יְהוָה אֶת־יְהוֹשֻׁעַ
 28 בָּעֵינֵי כָל־יִשְׂרָאֵל וַיִּצְאֵהוּ אֹתוֹ כַּאֲשֶׁר יִצְאֵהוּ אֶת־
 29 מֹשֶׁה כָּל־יְמֵי חַיָּו וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־
 30 יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר צִוָּה אֶת־הַחַזְזִים נִשְׂאֵי אֲרוֹן
 31 הַבְּרִית וַיֵּצֵאוּ מִן־הַיָּרְדֵּן וַיְהִי בַּעֲלוֹת
 32 הַחַזְזִים נִשְׂאֵי אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה מִתּוֹךְ הַיָּרְדֵּן
 33 נִתְּקוּ פִּשְׁתוֹ רִגְלֵי הַחַזְזִים אֶל הַחֲרֻבָּה וַיִּשְׁבּוּ מִן־
 34 הַיָּרְדֵּן לְמִקְוָם וַיִּלְכְּוּ כַּחֲמֹל־שְׁלֹשָׁם עַל־כֵּל־
 35 דְּרוֹתָיו וַהֲעִם עָלוּ מִן־הַיָּרְדֵּן בַּעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ
 36 הָרִאשׁוֹן וַיִּחַדּוּ בְּגִלְגָל בְּקֶצֶה מִדְּבַר יִרְחוֹ וְאַתָּה
 37 שְׁתִּים עֶשְׂרֵה הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר לָקְחוּ מִן־
 38 הַיָּרְדֵּן הָקִים יְהוֹשֻׁעַ בְּגִלְגָל וַיֹּאמֶר אֶל־בְּנֵי

לכנן ישראל מן ויאכלו מתבואת ארץ כנען
בשנה הזאת : ויהי בדיעות יהושע
ביריחו וישא עיניו ויהא והנה איש עמד לנגדו
והצר לו שלופה בידו ואלף יהושע אליו ויאמר לו
הלנו אתה אם לצרנו : ויאמר לא כן אני
שר צבא יהוה עתה באתי ויפלי יהושע אלפניו
ארצה וישתחו ויאמר לו מה אדני מדבר אל
עבדו : ויאמר שר צבא יהוה אל יהושע של
נעלה מעל רגלך כי המקום אשר אתה עמד עליו
קדש הוא ויגע יהושע בן :
CAP. VI. 1

ויריחו סגרת ומסגרת מפני בני ישראל אין
יציא ואין בא : ויאמר יהוה אל
יהושע ואח גורן גורן את יריחו ואת
מלכה גבורי החיל : וסבתם את העיר
כל אנשי המלחמה הקוף את העיר פעם
אחת כה תעשה ששת ימים : ושבעה כהלים
ישאר שבעה שופרות היובלים לפני הארון ובים
השביעי תלכו את העיר שבע פעמים והפנהים
יתקעו בשופרות : ויהי במנחם בן נון היוכל
בשמועכם את קול השופר יריעו כהעם תרוצה
גדולה וכסלה חומת העיר תחלוקה ועל העם
איש נגדו : ויקרא יהושע בן נון אל הפנהים
ויאמר אלהם שאי את הארון הברית ושבעה
כהנים ישאו שבעה שופרות יובלים לפני ארון
יהוה : ויאמרו אליהם עברו וסבו את העיר
והחלוץ יעבר לפני ארון יהוה : ויהי כאשר
יהושע אליהם ושבעה הפנהים נשאים שבעה
שופרות היובלים לפני יהוה עברו ויתקעו
בשופרות וארון ברית יהוה הלך אחריהם :
והחלוץ הלך לפני הפנהים חקצו השופרות
והמאסף הלך אחרי הארון הלך ויתקעו
בשופרות : ואת העם צה יהושע לאמר לא
תריעו ולא תשמיעו את קולכם ולא יציא מפיכם
דבר עד יום אמרי אליכם הריעו ותריעתם :
וישב ארון יהוה את העיר והקוף פעם אחת
ויבאו הפנהים וילינו במחנה : וישכם
יהושע בבקר וישא הפנהים את ארון יהוה :

ושבעה הפנהים נשאים שבעה שופרות היובלים
לפני ארון יהוה הלכים הלך ויתקעו בשופרות
והחלוץ הלך לפני המאסף הלך אחרי ארון
יהוה הלך ויתקעו בשופרות : ויסבו את העיר
ביום השלישי פעם אחת וישבו המחנה כה עשו
ששת ימים : ויהי ביום השביעי וישכמו בלילות
השחר ויסבו את העיר כמשפט הזה שבע
פעמים רק ביום ההוא סבבו את העיר שבע
פעמים : ויהי בפעם השביעית תקעו הפנהים
בשופרות ויאמר יהושע אל העם הריעו כן נתון
יהוה לכם את העיר : והיתה העיר חרם היא
וכל אשר בה ליהוה רק דבב הוזהר תחילה היא
וכל אשר אתה בנית כן תהפכתה את המלאכים
אשר שלחתי : וקראתם שמרי מן הדורס סור
החורמו ולמחית מן הדורס ושמיתם את מחנה
ישראל לחורם ועברתם אותו : וכל כסף וזהב
וכל בחשת וברזל קדש הוא ליהוה אוצר יהוה
יבוא : וירע העם ויתקעו בשופרות ויהי כשמוע
העם את קול השופר ויריעו העם תרוצה גדולה
ותפל החומה תחלוקה ויעל העם העירה איש
נגדו וילכדו את העיר : ויחרימו את כל אשר
בעיר מאיש ועד אשה מער ועד זקן ועד שור
ועד חמור לפי חרב : ולשנים האנשים
המרגלים את הארץ אמר יהושע באו בית
האשה הזונה ודוציאו משם את האשה ואת
כל אשר לה פאשר נשבעתם לה : ויבאו היערים
המרגלים ודוציאו את רחב ואת אביה ואת אמה
ואת אחיה ואת כל אשר לה ואת כל משפחתה
ודוציאו ויניחום מחוץ למחנה ישראל : והעיר
שרפו באש וכל אשר בה רק הכסף וזהב וכל
הבחיט והברזל נתנו אוצר בית יהוה : ואת
רחב הזונה ואת בית אביה ואת כל אשר לה
התה יהושע ותשב בקרב ישראל עד היום הזה
כי החביאה את המלאכים אשר שלח יהושע להגל
את יריחו : וישבע יהושע בשם יהוה לאמר
ארו האיש לפני יהוה אשר יקום ויגלה את העיר
הזאת את יריחו בלכדו יסדה ובצעירו יציב
ולחיה : ויהי יהוה את יהושע ויהי שמעו

14 And he said, Nay; but as β captain of the host of the LORD am I now come. And Joshua fell δ on his face to the earth, and did worship, and said unto him, What ϵ saith my lord unto his servant?

15 And the captain of the LORD's host said unto Joshua, Loose d thy shoe from off thy foot; for the place whereon thou standest is holy. And Joshua did so.

CHAP. VI.

NOW Jericho was straitly shut up, because of the children of Israel: none went out, and none came in.

2 And the LORD said unto Joshua, See, I δ have given into thine hand Jericho, and the king γ thereof, and the mighty men of valour.

3 And ye shall compass the city, all ye men of war, and go round about the city once. Thus shalt thou do six days.

4 And seven priests shall bear before the ark seven trumpets m of rams' horns: and the seventh day ye shall compass the city seven times, and the n priests shall blow with the trumpets.

5 And it shall come to pass, that p when they make a long blast with the ram's horn, and when ye hear the sound of the trumpet, all the people shall shout q with a great shout: and the wall of the city shall fall down θ flat, and the people shall ascend up, every man straight before him.

6 And Joshua the son of Nun called the priests, and said unto them, r Take up the ark of the covenant, and let seven priests bear seven trumpets of rams' horns before the ark of the LORD.

7 And he said unto the people, Pass on, and compass s the city, and let him that is armed pass on before the ark of the LORD.

8 And it came to pass, when Joshua had spoken unto the people, that the seven priests bearing the seven trumpets of rams' horns passed on before the LORD, and blew with the trumpets; and the ark of the covenant of the LORD followed them.

9 And the armed men went before the priests that blew with the trumpets, and the λ rereward d came after the ark, the priests going on, and blowing with the trumpets.

10 And Joshua had commanded the people, saying, Ye shall not shout, nor make μ any noise with your voice, neither shall ν any word proceed out of your mouth, until the day I bid you shout; then shall ye shout.

11 So the ark of the LORD compassed the city, going about ι once: and they came unto the camp, and lodged in the camp.

12 And Joshua rose early in the morning, and the priests took up d the ark of the LORD.

13 And seven priests, bearing seven trumpets of rams' horns before the ark of the LORD, went on continually, and blew with the trumpets: and the armed men went before them; but the rereward came after the ark of the LORD, the priests going on, and blowing with the trumpets.

14 And the second day they compassed the city once, and returned into the camp: so they did six days.

15 And it came to pass on the seventh day, that they rose early about the dawning of the day, and compassed the city after the same manner seven times: only on that day they compassed the city seven times.

16 And it came to pass at the seventh time, when the priests blew with the trum-

B. C. 1451.

 β or, prince.

Ex. 23. 20.

Da. 10. 13, 21

12. 1.

Re. 19. 11.. 14

 α ver. 5. δ Ge. 17. 3.

Nu. 16. 22.

 γ or, devoted.

Le. 27. 28.

Mi. 4. 13.

 c 1Sa. 3. 9, 10.

Is. 6. 8.

Ac. 9. 6.

 d Ex. 3. 5.

Ac. 7. 33.

 e ch. 2. 4. f ch. 7. 1.

De. 7. 26.

13. 17.

 g 2Co. 6. 17. δ did shut

up, and was

shut up.

 g ch. 7. 25. ζ holiness. h ch. 2. 9, 24.

8. 1.

 i De. 7. 24.

Ju. 11. 24.

 k 1Ki. 7. 51. l ver. 5. m Ju. 7. 16, 22. n under it. o Nu. 10. 8. p De. 7. 2, 16.

20. 16, 17.

1Sa. 15. 3, 18.

1Ki. 20. 42.

Ps. 137. 8, 9.

Je. 48. 10.

Re. 18. 21.

 q 2Ch. 20. 21,

22.

 q 2Ch. 13. 14,

15.

 r under it. θ ch. 2. 14. s ch. 3. 6. t ch. 2. 18. κ families. ν ver. 3. u De. 13. 16. w ver. 19. x Ju. 1. 24, 25.

He. 11. 31.

 y Mat. 1. 5. z Ja. 2. 25. λ gathering

host.

 a Nu. 10. 25. b 1Ki. 16. 34. μ your voice

to be heard.

 c De. 31. 6. d ver. 6.

De. 31. 25.

 e ver. 20, 21. ν Achar.

1Ch. 2. 7.

 π or, Zimri.

1Ch. 2. 6.

 f ver. 4. p about two

thousand

men, or,

about three

thousand

men.

 g Le. 26. 17.

De. 28. 25.

pets, Joshua said unto the people, α Shout; for the LORD hath given you the city.

17 And the city shall be γ accursed, even it, and all that are therein, to the LORD; only Rahab the harlot shall live, she and all that are with her in the house, because she hid θ the messengers that we sent.

18 And ye, in any wise keep yourselves from the accursed thing, lest ye make yourselves accursed, when ye take of the accursed thing, and make the camp of Israel a curse, and trouble ζ it.

19 But all the silver, and gold, and vessels of brass and iron, are ζ consecrated unto the LORD; they shall come into the treasury κ of the LORD.

20 So the people shouted when the priests blew with the trumpets: and it came to pass, when the people heard the sound of the trumpet, and the people shouted with a great shout, that the ι wall fell down η flat, so that the people went up into the city, every man straight before him, and they took the city.

21 And they utterly ρ destroyed all that was in the city, both man and woman, young and old, and ox, and sheep, and ass, with the edge of the sword.

22 But Joshua had said unto the two men that had spied out the country, Go into the harlot's house, and bring out thence the woman, and all that she hath, as ye sware ν unto her.

23 And the young men that were spies went in, and brought out Rahab, and κ her father, and her mother, and her brethren, and all that she had; and they brought out all her κ kindred, and left them without the camp of Israel.

24 And they burnt ν the city with fire, and all that was therein: only the ω silver, and the gold, and the vessels of brass and of iron, they put into the treasury of the house of the LORD.

25 And Joshua saved Rahab $\ast$ the harlot alive, and her father's household, and all that she had; and she dwelleth in Israel η even unto this day; because ϵ she hid the messengers which Joshua sent to spy out Jericho.

26 And Joshua adjured them at that time, saying, Cursed δ be the man before the LORD, that riseth up and buildeth this city Jericho: he shall lay the foundation thereof in his first-born, and in his youngest son shall he set up the gates of it.

27 So the LORD was with ϵ Joshua; and his fame was noised throughout all the country.

CHAP. VII.

BUT the children of Israel committed a trespass ϵ in the accursed thing: for Achan, ν the son of Carmi, the son of Zabdi, π the son of Zerah, of the tribe of Judah, took of the accursed thing: and the anger of the LORD was kindled against the children of Israel.

2 And Joshua sent men from Jericho to Ai, which is beside Beth-aven, on the east side of Beth-el, and spake unto them, saying, Go up and view the country. And the men went up and viewed Ai.

3 And they returned to Joshua, and said unto him, Let not all the people go up; but let about two or three thousand men go up and smite Ai; and make not all the people to labour thither; for they are but few.

4 So there went up thither of the people about three thousand men: and they δ fled

before the men of Ai.

5 And the men of Ai smote of them about thirty and six men: for they chased^a them *from* before the gate *even* unto Shebarim, and smote them β in the going down: wherefore the hearts of the people melted,^c and became as water.^d

6 And Joshua rent^e his clothes, and fell to the earth upon his face before the ark of the LORD until the even-tide, he and the elders of Israel, and put dust^f upon their heads.

7 And Joshua said, Alas! O Lord God, wherefore^g hast thou at all brought this people over Jordan, to deliver us into the hand of the Amorites, to destroy us? Would to God we had been content, and dwelt on the other side Jordan!

8 O Lord, what^h shall I say, when Israel turneth their backs before their enemies!

9 Forⁱ the Canaanites, and all the inhabitants of the land, shall hear of it, and shall environ us round, and cut offⁿ our name from the earth: and what wilt thou do unto thy great name?^o

10 And the LORD said unto Joshua, Get thee up; wherefore^p liest thou thus upon thy face?

11 Israel hath sinned, and they have also transgressed my covenant which I commanded^q them: for they have even taken^r of the accursed thing, and have also stolen, and dissembled^s also, and they have put it even among their own stuff.

12 Therefore^t the children of Israel could not stand before their enemies, *but* turned their backs before their enemies, because they were accursed:^u neither will I be with you any more, except ye destroy the accursed from among you.

13 Up, sanctify the people, and say, Sanctify^v yourselves against to-morrow: for thus saith the LORD God of Israel, *There is* an accursed thing in the midst of thee, O Israel: thou canst not stand before thine enemies, until ye take away the accursed thing from among you.

14 In the morning therefore ye shall be brought according^w to your tribes: and it shall be, *that* the tribe which the^x LORD taketh shall come according to the families thereof; and the family which the LORD shall take shall come by households; and the household which the LORD shall take shall come man by man.

15 And it shall be, *that* he that is taken with the accursed thing shall be burnt with fire, he and all that he hath: because he hath transgressed the covenant of the LORD, and because he hath wrought folly^y in^z Israel.

16 So Joshua rose up early in the morning, and brought Israel by their tribes; and the tribe of Judah was taken:

17 And he brought the family of Judah; and he took the family of the Zarahites: and he brought the family of the Zarahites man by man; and Zabdi was taken:

18 And he brought his household man by man; and Achan, the son of Carmi, the son of Zabdi, the son of Zerah, of the tribe of Judah, was taken.

19 And Joshua said unto Achan, My son, give, I pray thee, glory¹ to the LORD God of Israel, and make confession² unto him; and tell me now what thou hast done; hide it not from me.

20 And Achan answered Joshua, and

B. C. 1451.

a De. 1. 44.

b Pr. 28. 22.

β or, in

Morad.

γ tongue.

c Le. 26. 36.

d Ps. 22. 14.

e Ge. 37. 29, 34.

f Hab. 2. 9.

g Ro. 7. 7.

h Ti. 6. 10.

i Ja. 1. 15.

g Mi. 2. 1.

h Is. 29. 15.

i 1 Sa. 4. 12.

2 Sa. 1. 2.

13. 19.

Ne. 9. 1.

Job 2. 12.

h Ex. 5. 22.

2 Ki. 3. 10.

δ poured.

l Hab. 2. 1.

z necks.

m Ex. 32. 12.

Nu. 14. 13.

n De. 32. 26, 27.

Ps. 83. 4.

o Eze. 36. 22, 23.

p 1 Ch. 2. 7.

He. 12. 15.

q De. 17. 5.

η fallst.

r ch. 8. 29.

2 Sa. 18. 17.

s ch. 6. 17, 18.

t De. 13. 17.

u ver. 21.

v Ac. 5. 1, 2.

w ver. 24.

Is. 65. 10.

Ho. 2. 15.

x Nu. 14. 45.

Ju. 2. 14.

θ that is,

trouble.

y ch. 6. 18.

De. 7. 26.

Hag. 2. 13, 14.

z ch. 3. 5.

a ch. 6. 21.

b De. 20. 14.

c 1 Sa. 10. 19.

14. 38, 42.

d Pr. 16. 33.

Jon. 1. 7.

e Ju. 20. 29, &c.

f ch. 7. 5.

κ pulled.

l or, wicked-

ness.

g Ge. 34. 7.

Ju. 20. 6.

1 Sa. 26. 21.

h 2 Sa. 13. 28.

i 1 Sa. 6. 5.

Je. 13. 16.

k Nu. 5. 6, 7.

2 Ch. 30. 22.

33. 12, 13.

Ezr. 10. 10.

11.

Ps. 32. 5.

51. 3.

Je. 3. 12, 13.

Da. 9. 4.

Ro. 10. 10.

1 Jn. 1. 8, 10.

said, Indeed I have sinned against the LORD God of Israel, and thus and thus have I done:

21 When I saw^b among the spoils a goodly Babylonish garment, and two hundred shekels of silver, and a γ wedge of gold of fifty shekels weight, then I co-
veted^f them, and took^g them; and, behold, they *are* hid^h in the earth in the midst of my tent, and the silver under it.

22 So Joshua sent messengers, and they ran unto the tent; and, behold, *it was* hid in his tent, and the silver under it.

23 And they took them out of the midst of the tent, and brought them unto Joshua, and unto all the children of Israel, and laid^d them out before the LORD.

24 And Joshua, and all Israel with him, took Achan the son of Zerah, and the silver, and the garment, and the wedge of gold, and his sons, and his daughters, and his oxen, and his asses, and his sheep, and his tent, and all that he had: and they brought them unto the valley of Achor.

25 And Joshua said, Why hast thou troubled^p us? the LORD shall trouble thee this day. And all Israel stoned^q him with stones, and burned them with fire, after they had stoned them with stones.

26 And they raised^r over him a great heap of stones unto this day. So the LORD turned^t from the fierceness of his anger. Wherefore the name of the place was called, The valley^w of θ Achor, unto this day.

CHAP. VIII.

AND the LORD said unto Joshua, Fear not, neither be thou dismayed: take all the people of war with thee, and arise, go up to Ai: see, I have given into thy hand the king of Ai, and his people, and his city, and his land:

2 And thou shalt do to Ai and her king as thou didst unto Jericho^a and her king: only the spoil^b thereof, and the cattle thereof, shall ye take for a prey unto yourselves: lay thee an ambush for the city behind it.

3 So Joshua arose, and all the people of war, to go up against Ai: and Joshua chose out thirty thousand mighty men or valour, and sent them away by night.

4 And he commanded them, saying, Behold, ye shall lie^e in wait against the city, *even* behind the city: go not very far from the city, but be ye all ready;

5 And I, and all the people that *are* with me, will approach unto the city: and it shall come to pass, when they come out against us, as at the first,^f that we will flee before them,

6 (For they will come out after us,) till we have κ drawn them from the city; for they will say, They flee before us, as at the first: therefore we will flee before them.

7 Then ye shall rise up from the ambush, and seize upon the city: for the LORD your God will deliver it into your hand.

8 And it shall be, when ye have taken the city, *that* ye shall set the city on fire: according to the commandment of the LORD shall ye do. See,^h I have commanded you.

9 Joshua therefore sent them forth: and they went to lie in ambush, and abode between Beth-el and Ai, on the west side of Ai: but Joshua lodged that night among the people.

10 And Joshua rose up early in the

בְּלִי-הָאָרֶץ :

CAP. VII. 1

וַיְהִי הַיּוֹם בָּחֹרֶם יִשְׂרָאֵל בָּאֵשׁ אֹתוֹ וְאֵת כָּל־
 אֲשֶׁר-לֵוִי כִּי עָבַר אֶת-בְּרִית יְהוָה וַיִּרְעֶשֶׂה נְבִלָה
 בְּיִשְׂרָאֵל : וַיִּשְׁפָּט יְהוֹשֻׁעַ בְּבֹקֶר וַיִּקְרַב אֶת־
 יִשְׂרָאֵל לִשְׁבָטָיו וַיִּלְכְּ שִׁבְט יְהוּדָה : וַיִּקְרַב אֶת־
 מִשְׁפַּחַת יְהוּדָה וַיִּלְכְּ אֶת מִשְׁפַּחַת הַנּוֹרָה וַיִּקְרַב
 אֶת־מִשְׁפַּחַת הַנּוֹרָה לְנִבְנִים וַיִּלְכְּ נִבְנִי : וַיִּקְרַב
 אֶת־בִּיתוֹ לְנִבְנִים וַיִּלְכְּ עֹזֶן בְּרִפְרִי בֶן־יִבְנִי כִּי
 נָרַח לְמַסָּדָה יְהוּדָה : וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־עֹזֶן בֶּנִי
 שִׂים־נָא כְבוֹד לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְתִרְלוּ תוֹדָה
 וְהַדְרָנָא לִי מִה עֲשִׂיתָ אֶל־חֲבֹד מַמְנִי : וַיַּעַן
 עֹזֶן אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמֶר אֲמֵנָה אֲנִי חֲסִידְךָ
 לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְכֹאֵת וְכֹאֵת עֲשִׂיתִי :
 וַתֹּרֶאֱלֹה בְשָׁלָל אֲדָרֶת שְׁנֵעַר אֲחֵת מוֹנָה
 וּמֵאֵמָּהִם שְׁקָלִים פָּסָף וְלִשְׁוֹן וְהָב אֶחָד הַמִּשְׁשִׁים
 שְׁקָלִים מִשְׁקָלוֹ וְאַחֲמָדָם וְאַחֲמָדָם וְהֵנָּה מִמֵּנִים
 בָּאָרֶץ בְּתוֹךְ הָהָאֵל וְהַפֶּסֶף תַּחֲמוֹתָיָה : וַיִּשְׁלַח
 יְהוֹשֻׁעַ מַלְאָכִים וַיִּרְצֻהוּ הָאֱלֹהִים וְהָפָה שְׂמוֹנָה
 בָּהָאֵל וְהַפֶּסֶף תַּחֲמוֹתָיָה : וַיִּקְדְּמוּ מִתּוֹךְ הָהָאֵל
 וַיִּבְאֹהוּ אֶל־יְהוֹשֻׁעַ וְאֵל כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּצְקֻם לִפְנֵי
 יְהוָה : וַיִּקַּח יְהוֹשֻׁעַ אֶת־עֹזֶן בְּרִיָּה וְאֵת־
 הַפֶּסֶף וְאֵת־הָאֲדָרֶת וְאֵת־לִשְׁוֹן הָהָב וְאֵת־בָּנָיו
 וְאֵת־בְּנֵיהֶם וְאֵת־שׂוֹרֵהוּ וְאֵת־חֲמוֹרֹהוּ וְאֵת־צִאֲנוֹ
 וְאֵת־אֲהֵלוֹ וְאֵת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ
 וַיַּעַל אֹתָם עִמָּם עֵקֶר : וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ מִה
 עֲבַרְתֶּם יַעֲרֹף יְהוָה בְּיוֹם הַזֶּה וַיִּרְצֵמוּ אֹתוֹ כָּל־
 יִשְׂרָאֵל אִבְנִי וַיִּשְׁרְפוּ אֹתָם בָּאֵשׁ וַיִּסְקְלוּ אוֹתָם
 בָּאֲבָנִים : וַיִּקְמוּ עִלּוֹ בְּלֹאֲבָנִים בְּיוֹם עַד הַיּוֹם
 הַזֶּה וַיִּשָּׁב יְהוָה מִחֲרוֹן אַפּוֹ עַל־כֵּן קָרָא שֵׁם
 הַמָּקוֹם הַהוּא עִמָּם עֵקֶר עַד הַיּוֹם הַזֶּה :

CAP. VIII. ח

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ אֶל־תִּירָא וְאֶל־תַּחַת קַח
 עִמָּךְ אֶת כָּל־עַם הַמִּלְחָמָה וְקִים עִלָּה הֵעִי רָאִה
 תַּחְתִּי בְּיָדְךָ אֶת־מַלְכֵךְ הָעִי וְאֶת־עַמּוֹ וְאֶת־עִירֹ
 וְאֶת־אֶרְצוֹ : וְעֲשִׂיתָ לָּעִי וּלְמַלְכָּהּ כַּאֲשֶׁר עֲשִׂיתָ
 לְיִרְמֹה וּלְמַלְכָּהּ בַּקִּשְׁלָה וּבְהַמָּקָה תִּבְנוּ לָכֶם
 שִׂים־לָךְ אֶרֶב לְעִיר מֵאֲחֵרֶיהָ : וַיָּקָם יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־
 עַם הַמִּלְחָמָה לַעֲלוֹת הָעִי וַיַּבְתֵּר יְהוֹשֻׁעַ שְׁלֹשִׁים
 אֲלָף אִישׁ גִּבּוֹרֵי הַחַיִל וַיִּשְׁלָחֻם לָלֶחֶת : וַיָּצֻו אוֹתָם

וַיִּמְעָלוּ בְּנִי־יִשְׂרָאֵל מִעַל בְּחֹרֶם וַיִּקַּח עִבְדֵּן
 כְּרִמִּי בֶן־נִבְנִי בְרִיָּה לְמַסָּדָה יְהוּדָה מִן־הַחֹרֶם
 וַיִּתְּרָאֻף יְהוָה בְּנֵבִי יִשְׂרָאֵל : וַיִּשְׁלַח
 יְהוֹשֻׁעַ אֲנָשִׁים מִירְחוֹ הָעִי אֲשֶׁר עִם־בֵּית אֹנִן
 מִקֶּדֶם לְבִית־אֵל וַיֹּאמְרוּ אֲלֵיהֶם לֵאמֹר עֲלוּ וְנִבְנוּ
 אֶת־הָאָרֶץ וַיַּעַל הָאֲנָשִׁים וַיִּרְצֻהוּ אֶת־הָעִי :
 וַיִּשְׁבּוּ אֶל־יְהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אֲלֵי־נָעַל כָּל־הָעָם
 כַּאֲלֻמִּים אִישׁ אֶל־כְּשִׁלְשֹׁת אֲלֻמִּים אִישׁ יַעַל וַיִּפְּנוּ
 אֶת־הָעִי אֶל־תוֹכָהּ שְׂמָחָה אֶת־כָּל־הָעָם כִּי מִעַם
 הָמָּה : וַיַּעַל מִן־הָעָם שְׂמָחָה כְּשִׁלְשֹׁת אֲלֻמִּים
 אִישׁ וַיִּנָּסוּ לִפְנֵי אֲנָשֵׁי הָעִי : וַיִּכּוּ מִהֶם אֲנָשֵׁי
 הָעִי כְּשִׁלְשֹׁת וַיִּשְׁפָּה אִישׁ וַיִּרְדְּמוּ לִפְנֵי הַשֶּׁעַר
 עַד הַשְּׁבָרִים וַיִּפְּסוּ בְּמוֹרֶד וַיִּפְּסוּ לְבַב־הָעָם וַיְהִי
 לְמִים : וַיִּקְרַע יְהוֹשֻׁעַ שְׂמֹלְתּוֹ וַיַּפֵּל עַל־פָּנָיו
 אֶרְצָה לִפְנֵי אֲרֹן יְהוָה עַד־הָעֶרֶב הוּא וְחֻזְקוֹ
 יִשְׂרָאֵל וַיַּעַל עֵקֶר עַל־רֹאשָׁם : וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ
 אֲהֵה אֲדֹנִי יְהוָה לְמַה הִעֲבַרְתָּ הַעֲבִיר אֶת־הָעָם
 הַזֶּה אֶת־הַיַּרְדֵּן תַּחַת אֲתָנִי בִּיד הָאֲמֹרִי לְהַאֲבִידֵנִי
 וְלֹא הוֹאֲלֵנִי וְלֹשֶׁב בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן : כִּי אֲדֹנִי מִה
 אֲמֹר אַחֲרֵי אֲשֶׁר הִפָּךְ יִשְׂרָאֵל עָרָף לִפְנֵי אֲבִיבִי :
 וַיִּשְׁמַע הַקֶּנְעָנִי וְכָל־שִׁבְטֵי הָאָרֶץ וַיִּסְכּוּ עֲלֵינוּ
 וַהֲכִירוּ אֶת־שִׁמְנִי מִן־הָאָרֶץ וּמִד־קַעֲשָׁה
 לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל : וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־
 יְהוֹשֻׁעַ קִם קֶ'ךְ לְמַה זֶּה אֲתָה נִפָּל עַל־פָּנֶיךָ :
 חֲמָא יִשְׂרָאֵל וְגַם עֲבָרָה אֶת־בְּרִיתִי אֲשֶׁר צִוִּיתִי
 אוֹתָם וְגַם לִקְחוּ מִן־הַחֹרֶם וְגַם גִּבְדוּ וְגַם כָּתְשׁוּ
 וְגַם שָׂמוּ בְּכֻלֵּיהֶם : וְלֹא יָכֹלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְקִים
 לִפְנֵי אֲבִיבֵיהֶם עָרָף יִפְּנוּ לִפְנֵי אֲבִיבֵיהֶם כִּי הָיוּ
 לַחֹרֶם לֹא אוֹסִיף לְהִיטֵעַ עִמָּכֶם אִם־לֹא תִשְׁמְרוּ
 הַחֹרֶם מִקִּרְבְּכֶם : קָם קָדָשׁ אֶת־הָעָם וַיֹּאמְרוּ
 הַתַּקְדְּשׁוּ לְמַחֵר כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
 חֹרֶם בְּקִרְבְּךָ יִשְׂרָאֵל לֹא תוּכַל לְקִים לִפְנֵי אֲבִיבְךָ
 עַד־הַקִּירֶם הַחֹרֶם מִקִּרְבְּכֶם : וַתִּקְרַבְתֶּם בְּבֹקֶר
 לְשִׁבְטֵיכֶם וַהֲלִי הַשִּׁבְטִים אֲשֶׁר־לִפְנֵי יְהוָה יִקְרַב
 לְמִשְׁפַּחֹת וּמִשְׁפַּחָהּ אֲשֶׁר־לִפְנֵי יְהוָה תִּקְרַב
 לְבָתִּים וְבָתִּית אֲשֶׁר יִלְבְּדוּ יְהוָה יִקְרַב לְבָבֵיהֶם :

- 22 אנשי העץ : ואלה יצאו מן העיר לקראתם
ויהיו לישראל בתוך אלה מנה ואלה מנה ויבנו
אותם עד בלתי השאיר להם שריד ופליט :
- 23 ואת מלך העץ תפשו חי וקרבנו אותו אל יהושע :
והיו ככלות ישראל להורג את כל יושבי העץ בשורה
במדבר אשר רחפסו בו ויפלו כלם לסיחרב עד
תפוס : וישבו כל ישראל העץ ויבנו
אתה לסיחרב : ויהי כל העפלים ביום ההוא
מאיש ועד אשה שנים עשר אלה כל אנשי העץ :
- 26 ויהושע לא השיב ידו אשר נטה בקדשו עד אשר
החריס את פליישי העץ : רק הפהמה ושלל
העיר הדיא בוני להם ישראל דבר יהיה אשר
צוה את יהושע : וישלח יהושע את העץ
וישימה תל עולם שממה עד היום הזה : ואת
מלך העץ תלה עליהן עד עת הערב ויבנו
השמש צוה יהושע ויחידו את נבלתו מן העץ
וישליכו אותה אל פתח העיר העיר ויקמו עלי
כל הבנים גדול עד היום הזה :
- 30 יבנה יהושע מנזח ליהוה אלהי ישראל בחר
עבד : פאשר צוה משה עבד יהוה את בני
ישראל בכתוב בספר הותח משה מנזח הבנים
שלמות אשר לא הנהיף עליהן ברזל ויעלו עלי
עלות ליהוה ויזבחו שלמים : ויכתבשם על
הבנים את משנה הותח משה אשר כתב לפני
בני ישראל : וכל ישראל וקניו השמרים
ושפטיו עמים מנה ומנה : לארון נגד הפהלים
הלוים נשאו : ארון ברית יהוה פני פאורה חציו
אל מול דור גרים והחציו אל מול הרעעבל
פאשר צוה משה עבד יהוה לברך את העם
ישראל בראשנה : ואחריו קרא את כל דברי
התורה הברכה והקללה בכל הפרוב בספר
התורה : לא היה דבר מכל אשר צוה משה
אשר לא קרא יהושע נגד כל חמל ישראל והנשים
וחפוז והנר הזלך בקרבם :
- לומר ראו אלהם ארבים לעיר מאחרי העיר אל
תרחקו מן העיר מאד והייתם כלכם נכנים :
ואני וכל העם אשר איתי נקרב אל העיר והיה פני
יצאו לקראתנו פאשר בראשנה ונסנו לפנינו :
ויצאו אחרינו עד המקנו אותם מן העיר פני
יאמרו נסים לפנינו פאשר בראשנה ונסנו
לפניהם : ואתם תקמו מהאורב והורשתם את
העיר ונתתה יהוה אלהיכם בידכם : והיה
תחשכם את העיר תציתו את העיר באש דבר
יהוה פאשר ראו צוהי אתכם : וישלחם יהושע
ויכלו אל המאורב וישבו בן בית אל ובן העץ
מינ לעי וילך יהושע בלילה ההוא בתוך העם :
וישכם יהושע בפקר ופקר את העם ויעל
הוא וקני ישראל לפני העם העץ : וכל העם
המלמה אשר אותו עלו ונשו ויבאו נגד העיר
ויחזו מצפון לעי והנני בוני ויבנו העץ : וישלח
בחמשת אלפים איש וישם אותם אורב בן בית
אל ובן העץ מינ לעיר : וישמו העם את כל
המלמה אשר מצפון לעיר ואת עקבו מינ לעיר
ויקף יהושע בלילה ההוא בתוך העמק : ויהי
פראות מלך העץ וימחרו וישלמו ויצאו אנשי
העיר לקראת ישראל למלמה הוא וכל עמו
למועד לפני הערבה והוא לא ידע פראורב לו
מאחרי העיר : וינצו יהושע וכל ישראל לפניהם
וינסו דרך המדבר : וינצו כל העם אשר
בעיר לדרך אחריהם וירדפו אחרי יהושע וינתקו
מן העיר : ולא נשאר איש בעי ובית אל אשר
לא יצאו אחרי ישראל ויעזבו את העיר פתחה
וירדפו אחרי ישראל : ויאמר יהוה אל
יהושע למה בפידון אשר בידך אל העץ פני בידך
אתה נה ויש יהושע בפידון אשר בידו אל העיר :
והאורב קם מהרה מסקמו וירצו פנמות ידו
ויבאו העיר וילמדה וימחרו ויציתו את העיר
באש : ויסנו אנשי העץ אחריהם ויראו חמה
עלה עשן העיר השממה ולא היה בהם ידים
לנוס הנה והנה והעם הנס המדבר נהפך אל
התורה : ויהושע וכל ישראל ראו פירכד הארב
את העיר וני עליה עשן העיר וישבו ויבנו את

CAP. IX. ט

- ויהי כשמיע כל המלכים אשר בעבר הירדן דבר
ובשפלה ובכל חוף הים הגדול אל מול הלבנון
החמי והאמורי הנכעלי הפרוי החמי והנכוס :

morning, and numbered the people, and went up, he and the elders of Israel, before the people to Ai.

11 And ^c all the people, *even the people of war that were with him*, went up, and drew nigh, and came before the city, and pitched on the north side of Ai: now *there was a valley between them and Ai.*

12 And he took about five thousand men, and set them to lie in ambush between Beth-el and Ai, on the west side of β the city.

13 And when they had set the people, *even all the host that was on the north of the city*, and their γ liars in wait on the west of the city, Joshua went that night into the midst of the valley.

14 And it came to pass, when the king of Ai saw *it*, that they hastened and rose up early, and the men of the city went out against Israel to battle, he and all his people, at a time appointed, before the plain: but he wist^l not that *there were liars in ambush against him behind the city.*

15 And Joshua and all Israel made as if they were beaten before them, and fled by the way of the wilderness.

16 And all the people that *were in Ai* were called together to pursue after them: and they pursued after Joshua, and were drawn away from the city.

17 And there was not a man left in Ai or Beth-el that went not out after Israel: and they left the city open, and pursued after Israel.

18 And the LORD said unto Joshua, Stretch⁷ out the spear that *is in thy hand* toward Ai; for I will give it into thine hand. And Joshua stretched out the spear that *he had in his hand* toward the city.

19 And the ambush arose quickly out of their place, and they ran as soon as he had stretched out his hand: and they entered into the city, and took it, and hastened and set the city on fire.

20 And when the men of Ai looked behind them, they saw, and, behold, the smoke of the city ascended^{*} up to heaven, and they had no ζ power to flee this way or that way: and the people that fled to the wilderness turned back upon the pursuers.

21 And when Joshua and all Israel saw that the ambush had taken the city, and that the smoke of the city ascended, then they turned again, and slew the men of Ai.

22 And the other issued out of the city against them: so they were in the midst of Israel, some on this side, and some on that side: and they smote them, so that they let none⁷ of them remain or escape.

23 And the king of Ai they took alive, and brought him to Joshua.

24 And it came to pass, when Israel had made an end of slaying all the inhabitants of Ai in the field, in the wilderness wherein they chased them, and when they were all fallen on the edge of the sword, until they were consumed, that all the Israelites returned unto Ai, and smote it with the edge of the sword.

25 And so it was, that all that fell that day, both of men and women, *were twelve thousand, even all the men of Ai.*

26 For Joshua drew^b not his hand back, wherewith he stretched out the spear, until he had utterly destroyed all the inhabitants of Ai.

27 Only^e the cattle, and the spoil of that city, Israel took for a prey unto them-

B. C. 1451.

a ver. 2.

b De. 13. 16.

c ver. 5.

d Ps. 110. 5.

e ch. 10. 26, 27.

f De. 21. 22, 23.

g or, of Ai.

h ch. 7. 26.

i De. 27. 4. 6.

j lying in wait, ver. 4.

k Ex. 20. 25.

l De. 27. 2, 3, 8.

m Ju. 20. 34.

n &c.

o Ec. 9. 12.

p Is. 19. 11, 13.

q 1 Th. 5. 3.

r De. 31. 9, 25.

s 1 Ch. 15. 11.

t 15.

u De. 31. 12.

v De. 11. 29.

w 27. 12.

x De. 31. 11.

y Ne. 8. 2, 3.

z 13. 1.

aa Ex. 8. 5.

ab Le. 26. 3, &c.

ac De. 29. 15, 26.

ad XXV. 11.

ae XXIX.

af 30. 15, 20.

ag d walked.

ah Ge. 19. 28.

ai Is. 34. 10.

aj z hand.

ak Nu. 34. 6.

al u Ex. 3. 17.

am 23. 23.

an v 2 Ch. 20. 1.

ao &c.

ap Ps. 83. 3, 5.

aq Is. 8. 9, 10.

ar 54. 15.

as n mouth.

at w ch. 10. 2.

au x ch. 6. 27.

av y De. 7. 2.

aw z ch. 5. 10.

ax a ch. 11. 19.

ay b Ex. 17. 11, 12.

az c Ex. 23. 32.

ba De. 7. 2.

bb Ju. 2. 2.

bc d De. 20. 11.

bd 2 Ki. 10. 5.

be e Nu. 31. 22, 26.

bf f De. 20. 15.

bg 1 Ki. 8. 41.

bh Is. 55. 5.

bi Ac. 8. 27.

selves, according unto the word of the LORD, which^a he commanded Joshua.

28 And Joshua burnt^b Ai, and made it an heap for ever, *even a desolation*, unto this day.

29 And the king^d of Ai he hanged^e on a tree until even-tide: & as soon^f as the sun was down, Joshua commanded that they should take his carcase down from the tree, and cast it at the entering of the gate of the city, and ^g raise thereon a great heap of stones, that *remaineth* unto this day.

30 Then Joshua built an altar unto the LORD God of Israel in mount Ebal.^h

31 As Moses the servant of the LORD commanded the children of Israel, as it is writtenⁱ in the book of the law of Moses, an altar of whole stones, over which no man hath lift up *any* iron: and they offered thereon burnt-offerings unto the LORD, and sacrificed peace-offerings.

32 And^k he wrote there upon the stones a copy of the law of Moses, which he wrote in the presence of the children of Israel.

33 And all Israel, and their elders, and officers, and their judges, stood on this side the ark and on that side before the priests the Levites, which^m bare the ark of the covenant of the LORD, as well the strangerⁿ as he that was born among them; half of them over against mount Gerizim, and half of them over against mount Ebal; as Moses the servant of the LORD had commanded^o before, that they should bless the people of Israel.

34 And afterward he read^p all the words of the law, the blessings^r and cursings, according to all that is written in the book of the law.

35 There was not a word of all that Moses commanded which Joshua read not before all the congregation of Israel, with the women, and the little ones, and the strangers that δ were conversant among them.

CHAP. IX.

AND it came to pass, when all the kings which *were* on this side Jordan, in the hills, and in the valleys, and in all the coasts of the^t great sea over against Lebanon, the^u Hittite, and the Amorite, the Canaanite, the Perizzite, the Hivite, and the Jebusite, heard^v thereof,

2 That they gathered^w themselves together, to fight with Joshua and with Israel, with one η accord.

3 And when the inhabitants of^y Gibeon heard^z what Joshua had done unto Jericho and to Ai,

4 They did work wilily, and went and made as if they had been ambassadors; and took old sacks upon their asses, and wine-bottles, old, and rent, and bound up;

5 And old shoes and clouted upon their feet, and old garments upon them; and all the bread of their provision was dry and mouldy.

6 And they went to Joshua unto ye^a camp at Gilgal, & said unto him, and to the men of Israel, We be come from a far country: now therefore make ye a league with us.

7 And the men of Israel said unto ye^a Hivites, Peradventure ye dwell among us; & how shall we make a league^c with you?

8 And they said unto Joshua, We *are* thy servants.^d And Joshua said unto them, Who *are* ye? and from whence come ye?

9 And they said unto him, From a very far^f country thy servants *are*^g come,

because of the name of the LORD thy God: for we have heard ^a the fame of him, and all that he did in Egypt,

10 And all that he did to the two kings of the Amorites that *were* beyond Jordan, to Sihon king of Heshbon, and to Og king of Bashan, which was at Ashtaroth.

11 Wherefore ^d our elders and all the inhabitants of our country spake to us, saying, Take victuals ^β with you for the journey, and go to meet them, and say unto them, We *are* your servants: therefore now make ye a league with us.

12 This our bread we took hot for our provision out of our houses on the day we came forth to go unto you; but now, behold, it is dry, and it is mouldy:

13 And these bottles of wine, which we filled, *were* new; and, behold, they be rent: and these our garments and our shoes are become old by reason of the very long journey.

14 And ^δ the men took of their victuals, and asked not ^ε counsel at ^h the mouth of the LORD.

15 And Joshua made peace ⁱ with them, and made a league with them, to let them live: and the princes of the congregation sware ^k unto them.

16 And it came to pass at the end of three days after they had made a league with them, that they heard that they *were* their neighbours, *& that* they dwelt among them.

17 And the children of Israel journeyed, and came unto their cities on the third day. Now their cities *were* Gibeon, ^l and Chephirah, and Beeroth, and Kirjath-jearim.

18 And the children of Israel smote them not, because the princes of the congregation had sworn ^o unto them by the LORD God of Israel. And all the congregation murmured against the princes.

19 But all the princes said unto all the congregation, We have sworn unto them by the LORD God of Israel: now, therefore, we may not touch them.

20 This we will do to them; we will even let them live; lest ^q wrath be upon us, because of the oath which we sware unto them.

21 And the princes said unto them, Let them live; but let them be hewers ^r of wood and drawers of water unto all the congregation; as the princes had promised ^w them.

22 And Joshua called for them, and he spake unto them, saying, Wherefore have ye beguiled us, saying, We *are* very far from you; when ye dwell among us?

23 Now therefore ye are cursed; ^w and there shall ^z none of you be freed from being bondmen, and hewers ^z of wood and drawers of water for the house of my God.

24 And they answered Joshua and said, Because it was certainly told thy servants, how that the LORD thy God commanded ^z his servant Moses to give you all the land, and to destroy all the inhabitants of the land from before you, therefore we were sore afraid ^b of our lives because of you, and have done this thing.

25 And now, behold, we *are* in ^d thine hand: as it seemeth good and right unto thee to do unto us, do.

26 And so did he unto them, and delivered them out of the hand of the children of Israel, that they slew them not.

27 And Joshua ^κ made them that day hewers of wood and drawers of water for

B. C. 1451.

a ch. 2. 10.

Ex. 15. 14.

Nu. 21. 35.

b De. 12. 5.

Ps. 132. 13.

14.

c ch. 8. 22. 23.

d Es. 8. 17.

e ch. 6. 21.

f in your

hand.

g ch. 9. 15.

Ex. 15. 14. 16.

De. 11. 25.

y cities of

the king-

dom.

δ or, they re-

ceived the

men by

reason of

their vic-

tuals.

g Nu. 27. 21.

1 Ch. 10. 13.

14.

Is. 30. 1, 2.

h Ju. 1. 1.

20. 18. 28.

1Sa. 23. 10, 11

30. 8.

2 Sa. 2. 1.

5. 19.

i ch. 11. 19.

k 2 Sa. 21. 2.

l ch. 9. 2.

Is. 8. 9, 10.

m ch. 9. 6.

n ch. 10. 2.

18. 25. 28.

o Ps. 15. 4.

Ec. 5. 6.

p ch. 11. 6.

Ju. 4. 14, 15.

q 2Sa. 21. 1. 6.

Eze. 17. 12.

21.

Zec. 5. 3, 4.

Mal. 3. 5.

r Ju. 4. 15.

s Is. 28. 21.

t De. 29. 11.

2Ch. 2. 17, 18

u ver. 15.

v Ex. 9. 22. 26

Ps. 18. 13, 14.

Is. 30. 30.

Re. 16. 21.

w Le. 27. 28, 29

z not be cut

off from

you.

x ver. 21, 27.

y be silent.

y Job 9. 7.

Hab. 3. 11.

z Ex. 23. 32.

De. 7. 1, 2.

a Ju. 12. 12.

b Ex. 15. 14. 16

θ or, the

upright.

c 2 Sa. 1. 18.

d 2Sa. 24. 14.

Is. 47. 6.

κ gave, or,

delivered

to be.

Ezr. 8. 20.

e Is. 38. 8.

f De. 1. 30.

the congregation, and for the altar of the LORD, even unto this day, in the ^b place which he should choose.

CHAP. X.

NOW it came to pass, when Adonizedec king of Jerusalem had heard how Joshua had taken Ai, and ^c had utterly destroyed it; as he had done to Jericho and her king, so he had done to Ai ^c and her king; and how the inhabitants of Gibeon had made peace with Israel, and were among them;

2 That they feared ^f greatly, because Gibeon *was* a great city, as one of the royal cities, ^γ and because it *was* greater than Ai, and all the men thereof *were* mighty.

3 Wherefore Adonizedec king of Jerusalem sent unto Hoham king of Hebron, and unto Piram king of Jarmuth, and unto Japhia king of Lachish, and unto Debir king of Eglon, saying,

4 Come up unto me, and help me, that we may smite Gibeon: for it hath made peace with Joshua & with the children of Israel.

5 Therefore the five kings of the Amorites, the king of Jerusalem, the king of Hebron, the king of Jarmuth, the king of Lachish, the king of Eglon, ⁱ gathered themselves together, and went up, they and all their hosts, and encamped before Gibeon, and made war against it.

6 And the men of Gibeon sent unto Joshua to the camp ^m to Gilgal, saying, Slack not thy hand from thy servants; come up to us quickly, and save us, and help us: for all the kings of the Amorites that dwell in the mountains are gathered together against us.

7 So Joshua ascended from Gilgal, he, and all the people of war with him, and all the mighty men of valour.

8 And the LORD said unto Joshua, Fear ^p them not; for I have delivered them into thine hand: there shall not a man of them stand before thee.

9 Joshua therefore came unto them suddenly, and went up from Gilgal all night.

10 And the LORD discomfited ^r them before Israel, and slew them with a great slaughter at Gibeon, ^q and chased them along the way that goeth up to Beth-horon, and smote them to Azekah, and unto Makkedah.

11 And it came to pass, as they fled from before Israel, and were in the going down to Beth-horon, that the LORD cast down great stones ^v from heaven upon them unto Azekah, and they died: *they were* more which died with hailstones than *they* whom the children of Israel slew with the sword.

12 Then spake Joshua to the LORD in the day when the LORD delivered up the Amorites before the children of Israel, and he said in the sight of Israel, Sun, stand thou still ^u upon Gibeon; and thou, Moon, in the valley of Ajalon.

13 And the sun stood still, and the moon stayed, until the people had avenged themselves upon their enemies. ^θ Is not this written in the book of ^θ Jasher? ^θ So the sun stood still in the midst of heaven, and hasted not ^θ to go down about a whole day.

14 And there was no day like that before it or after it, that the LORD hearkened unto the voice of a man: for the LORD fought ^f for Israel.

15 And Joshua returned, and all Israel with him, unto the camp to Gilgal.

21 להם: ויאמרו אליהם הנשיאים יהוי ויהוי חמבי
עצים ושארי מים לכל העדה באשר דברו להם
22 הנשיאים: ויקרא להם יהושע וידבר אליהם
לאמר למה רמייתם אתנו לאמר רחוקים אנחנו
23 מכם מאוד ואתם בקרבנו ישבים: ועתה אריות
אתם ולא יפרת מכם עבר וחמבי עצים ושארי
24 מים לבית אלהי: ויגענו את יהושע ויאמרו
כי הדר הדר לעברך את אשר צוה יהוה אלהיך
את משה עבדו לתת לכם את פלדארץ
ויהושע ידבר את כל ישיב הארץ מפניהם ויקרא
מאד לנפשותינו מפניהם ויעשה את הדבר
25 הזה: ועתה הגנו בדרך פסוב וכישר בעיניך
לעשות לנו עשה: ויעש להם כן ויצל אותם
26 מיד בני ישראל ולא הרגום ויתגם יהושע ביום
27 ההוא חמבי עצים ושארי מים לעדה ולמנחת
יהוה עד היום הזה אל המקום אשר יבחר:

CAP. X.

1 ויהי בשבע מלך אדני צדק מלך ירושלם כירכב
יהושע את העי והחריבה באשר עשה ליהוה
ולמלכה כן עשה לעי ולמלכה וכל השלמים ישיב
2 נגעו את ישראל ויהיו בקרבם: ויירא מאד כי
עיר גדולה נבעון פאחת עני המלכה וכל היא
3 גדולה מדהי וכל אנשיה נברים: וישלח
אדני צדק מלך ירושלם אליהם מלך חברון
ואל פראם מלך ירמיה ואליפעי מלך לכיש ואלי
4 דברי מלך עגלון לאמר: עליו אלי ועוזני ונפח
את נבעון כי השלימה את יהושע ואת בני
5 ישראל: ויאספו ויעלו חמשת מלכי האמור
מלך ירושלם מלך חברון מלך ירמיה מלך
לכיש מלך עגלון הם וכל מחניהם ויחנו על
6 גבעון וכל חמו עליה: וישלחו אנשי נבעון אל
יהושע אל המנחה הנלכה לאמר אל תרחק ידך
מעברך עליה אלנו מדרה יהושעיה לנו ועוזני
7 כי נקבצו אלנו כל מלכי האמור ישיב דהר:
ויצל יהושע מן הנלכה הוא וכל עם המנחה
8 עמו וכל גבורי החיל: ויאמר יהוה אל
יהושע אל תירא מהם כי בידך נתתם לא
9 יעמד איש מהם בפניך: ויבא אליהם יהושע

2 ויתקבצו יחדו להלחם עם יהושע ועם ישראל
3 פה אחד: וישבו נבעון שבעו את אשר עשה
4 יהושע ליהוה ולעי: ויגעו גם הלקה בערמה
ויכלו ויצטירו ויחזקו שקים בלים לחמוריהם
5 ונאדות יין בלים ומבקשים ומצוררים: וינעלו
בלות ומסללות ברגלים ושלמות בלות עליהם
6 וכל להם צידם בש היה נקדים: ויכלו אל
יהושע אל המנחה הנלכה ויאמרו אליו ואל
איש ישראל מארץ רחוקה באנו ועתה פרחנו
7 בריח: ויאמרו איש ישראל אליהם אלי בקרבי
8 אתה יושב ואיך אכרות לך בריח: ויאמרו אל
יהושע עברך אנחנו ויאמר אליהם יהושע מי
9 אתם ומאין הבאתם: ויאמרו אליו מארץ רחוקה
מאד באו עברך לשם יהוה אלהיך כי שמענו
10 שמענו ואת כל אשר עשה במצרים: ואת כל
אשר עשה לשני מלכי האמור אשר בעבר הירדן
לסיוח מלך השבון ולעוג מלך הבשן אשר
11 בעשתרת: ויאמרו אליו וקנינו וכל ישיב
ארצנו לאמר קחו בידכם צידה לדרך ולנו
לקראתם ואמרתם אליהם עברכם אנחנו ועתה
12 פרחנו לנו בריח: וה' לחמנו הם הצמידנו אתו
מפנינו ביום צאתנו ללכת אליהם ועתה הגה
13 יבש ידוה נקדים: ואלה נאדות היין אשר
מלאנו חרשים ודנה התבקשו ואלה שלמותינו
14 ונעלינו בלוי מרב הדרך מאד: ויקחו האנשים
15 מצידם ואת פי יהוה לא שארו: ויעש להם
יהושע שלום ויכרת להם ברית לחיוחם וישבעו
16 להם נשיא העדה: ויהי מנחה שלשת ימים
אחרי אשר פרתו להם ברית וישמעו כירובים
17 הם אליו ובקרבם הם ישבים: ויסעו בני
ישראל ויבאו אל עריהם ביום השלישי ועריהם
18 גבעון והמנחה ובארות וקריית ירים: ולא
הפוס בני ישראל כירנשבעי להם נשיא העדה
ביוה אליו ישראל וילנו כל העדה על הנשיאים:
19 ויאמרו כל הנשיאים אל כל העדה אנחנו
נשבענו להם ביהוה אלהי ישראל ועתה לא נוכל
20 לנלע בהם: זאת נעשה להם ונחיה אותם
ולא יהיה עלינו קצף על השבעה אשר נשבענו

- 10 וַיִּהְיוּ כָּל־הָעָם עִלָּה מִן־הַגִּלְגָּל: וַיִּהְיוּ יְהוָה
לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּכֶּם מִפֶּה־דָוִדָה בְּגִבְעֹון וַיִּרְדֹּם
בְּרֹךְ מַעֲרָה בֵּית־חֹוֶן וַיִּכֶּם עַרְעֹנָה וְעַד
11 מִקְדָּה: וַיְהִי בְּנוֹכְסֵי מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵם בְּמוֹרֵד
בֵּית־חֹוֶן וַיְהִי הַשְּׁלֹחַ עֲלֵיהֶם אֲבָנִים דָּלוֹת
מִן־הַשָּׁמַיִם עַרְעֹנָה וַיִּמָּוֶה רַבִּים אֲשֶׁר־מָחוּ
בְּאֵנֶנִי הַבֶּרֶךְ מֵאֲשֶׁר הָרַג בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּחָרֵב:
12 אַז יִדְבֵּר יְהוֹשֻׁעַ לַיהוָה בַּיּוֹם הַהוּא יְהוָה אֵת־
הָאֱמֹרִי לִפְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ לֵעֲנִי יִשְׂרָאֵל
13 שָׁמַע בְּגִבְעֹון דָּוִם וַיִּרַח בַּעֲמֹק אֵילָן: וַיִּדֹם
הַשָּׁמַע וַיִּרַח עֹמֶד עֲדִיקָם גֹּי אֲבִיו הֲלֹא־הָיָא
כְּחוּבָה עַל־סֵסֶר הָאִשָּׁר וַיַּעֲמֵד הַשָּׁמַע בְּחֻצֵּי
14 הַשָּׂפִים וְלֹא־אָץ לָבוֹא בְּיוֹם הַמָּוֶם: וְלֹא הָיָה
בַּיּוֹם הַהוּא לִפְנֵי וַאֲחֵרָיו לִשְׁמֹעַ יְהוָה בְּקוֹל
אִישׁ מִן יְהוָה נִלְחָם לְיִשְׂרָאֵל:
15 וַיָּשָׁב יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ אֶל־הַמַּחֲנֶה
16 הַגִּלְגָּל: וַיִּלְכְּדוּ חֲמִשָּׁת הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה וַיִּהְיוּ
17 בַּמַּעֲרָה בְּמִקְדָּה: וַיִּגְדַּל יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר נִכְמָצָא
חֲמִשָּׁת הַמְּלָכִים נִחְבָּאִים בַּמַּעֲרָה בְּמִקְדָּה:
18 וַיֹּאמְרוּ יְהוֹשֻׁעַ גִּלּוֹ אֲבָנִים דָּלוֹת אֵלֵינוּ הַמַּעֲרָה
19 וַחֲפִקְדֵי עֲלֶיהָ אֲנִשְׁיָם לְשִׁמְרָם: וְאַתֶּם אֵל־
תַּעֲמֹדוּ רַדְשׁ אַחֲרֵי אֲבִיכֶם וַחֲנֻכָּתָם אוֹתָם אֵל־
תַּתִּיבֶם לָבוֹא אֶל־עֲרֵיתָם מִן־נִתְּנָם יְהוָה וַאֲלֹהֵיכֶם
20 בְּיָדָם: וַיְהִי כָּל־לוֹת יְהוֹשֻׁעַ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לַחֲפֹתָם
מִפֶּה דָּלוֹת־מָאֵד עַד־תַּמָּם וַחֲשִׁידִים שׁוֹרְדֵי מָתָם
21 וַיָּבֹאוּ אֶל־עֵי הַסַּבְּצָר: וַיִּשְׁבְּרוּ כָּל־הָעָם אֶל־
הַמַּחֲנֶה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ מִקְדָּה בְּשָׁלוֹם לֹא־חָרָץ לְבָנִי
22 יִשְׂרָאֵל לֹאִישׁ אֶת־לִשְׁנֹו: וַיֹּאמְרוּ יְהוֹשֻׁעַ פִּתְחוּ
אֶת־עֵי הַמַּעֲרָה וַחֲצִיאוּ אֵלַי אֶת־חֲמִשָּׁת הַמְּלָכִים
23 הָאֵלֶּה מִן־הַמַּעֲרָה: וַיַּעֲשׂוּ כֵן וַיּוֹצִיאוּ אֵלָיו אֶת־
חֲמִשָּׁת הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה מִן־הַמַּעֲרָה אֶת־מֶלֶךְ
יְרוּשָׁלַם אֶת־מֶלֶךְ חֶבְרוֹן אֶת־מֶלֶךְ יִרְמֹת אֶת־
24 מֶלֶךְ לָכִישׁ אֶת־מֶלֶךְ עֵגְלוֹן: וַיְהִי כְּהוֹצִיָּאֵם
אֶת־הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ וַיִּקְרָא יְהוֹשֻׁעַ אֶל־
כָּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ אֶל־קִיָּיִ אֲנִשֵּׁי הַמִּלְחָמָה
הַזֶּה־כֹּמֵא אִתּוֹ קָרָנָה שִׁימוּ אֶת־רַגְלֵיכֶם עַל־צִוְּאוֹתֵי
הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה וַיִּקְרְבוּ וַיִּשְׁמְעוּ אֶת־רַגְלֵיהֶם עַל־
25 צִוְּאוֹתֵיהֶם: וַיֹּאמְרוּ אֲלֵיהֶם יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הַקְּרָא

16 But these five kings fled, and hid themselves in a cave ^a at Makkedah.

17 And it was told Joshua, saying, The five kings are found hid in a cave at Makkedah.

18 And Joshua said, Roll great ^b stones upon the mouth of the cave, and set men by it for to keep them :

19 And stay ye not, *but* pursue ^d after your enemies, and ^β smite the hindmost of them ; suffer them not to enter into their cities : for the LORD your God hath delivered them into your hand.

20 And it came to pass, when Joshua and the children of Israel had made an end of slaying them with a very great slaughter, till they were consumed, that he rest *which* remained of them entered into ^ε fenced cities.

21 And all the people returned to the camp to Joshua at Makkedah in peace : none moved his tongue ^ε against any of the children of Israel.

22 Then said Joshua, Open the mouth of the cave, and bring ^ι out those five kings unto me out of the cave.

23 And they did so, and brought forth those five kings unto him out of the cave, the king of Jerusalem, the king of Hebron, the king of Jarmuth, the king of Lachish, and the king of Eglon.

24 And it came to pass, when they brought out those kings unto Joshua, that Joshua called for all the men of Israel, and said unto the captains of the men of war which went with him, Come near, put your feet ^ο upon the necks of these kings. And ^ρ they came near, and put their feet upon the necks of them.

25 And Joshua said unto them, Fear ^ρ not, nor be dismayed, be strong ^υ and of good courage : for thus ^υ shall the LORD do to all your enemies against whom ye fight.

26 And afterward Joshua smote them, and slew them, and hanged ^ε them on five trees : and they were hanging upon the trees until the evening. ^α

27 And it came to pass at the time of the going down of the sun, *that* Joshua commanded, and they took them down off the trees, and cast them into the cave wherein they had been hid, and laid great stones in the cave's mouth, *which remain* until this very day.

28 And that day Joshua took Makkedah, and smote it with the edge of the sword, and the king thereof he utterly destroyed, ^ε them, and all the souls that *were* therein ; he let none remain : and he did to the king of Makkedah as he did ^α unto the king of Jericho.

29 Then Joshua passed from Makkedah, and all Israel with him, unto ^ι Libnah, and fought against Libnah :

30 And the LORD delivered it also, & the king thereof, into the hand of Israel ; & he smote it with the edge of the sword, and all the souls that *were* therein ; he let none remain in it ; but did unto the king thereof as ^υ he did unto the king of Jericho.

31 And Joshua passed from Libnah, and all Israel with him, unto Lachish, ^ρ and encamped against it, and fought against it :

32 And the LORD delivered Lachish into the hand of Israel, which took it on the second day, and smote it with the edge of the sword, and all the souls that *were* therein, according to all that he had done ^υ to Libnah.

B. C. 1451.

a Ju. 6. 2.

1 Sa. 13. 6.

24. 3, 8.

b Mat. 27. 60.

c ver. 3.

d Jer. 48. 10.

β cut off the

tail.

e ver. 32.

f ch. 14. 13.

15. 13.

Ju. 1. 10.

2 Sa. 5. 1-5.

15. 9, 10.

1 Ch. 12. 23,

38.

g 2 Sa. 20. 6.

Je. 8. 14.

h ver. 35.

i Ex. 11. 7.

k ch. 15. 15.

Ju. 1. 11.

l 1 Sa. 15. 32.

m ver. 37.

n Is. 26. 5, 6.

Mal. 4. 3.

o Ps. 18. 40.

p Ps. 107. 40.

149. 8, 9.

q De. 20. 16, 17.

r ch. 1. 9.

De. 31. 6, 8.

s De. 9. 23.

t Ge. 10. 19.

1 Sa. 6. 17.

u Ep. 6. 10.

v ch. 11. 16.

w ver. 2, 12.

1 Ki. 3. 5.

x De. 3. 21.

7. 19.

Ro. 8. 37.

y ver. 14.

z ch. 8. 29.

a De. 21. 23.

b ch. 10. 3.

c ch. 19. 15.

d Nu. 34. 11.

e ch. 17. 11.

Ju. 1. 27.

1 Ki. 4. 11.

f De. 7. 2, 16.

g Ju. 3. 3.

h ch. 6. 21.

i ch. 13. 11.

k Ge. 31. 49.

l ch. 15. 42.

21. 13.

2 Ki. 8. 22.

19. 8.

m Ju. 7. 12.

1 Sa. 13. 5.

γ assembled

by appoint-

ment.

n ver. 28.

o ch. 10. 8.

p ver. 3, 5.

q 2 Sa. 8. 4.

r Ps. 20. 7.

Is. 31. 1.

Hos. 14. 3.

s Ps. 46. 9.

t ch. 10. 9.

1 Th. 5. 3.

u ch. 21. 44.

w ver. 30.

33 Then Horam king of Gezer came up to help Lachish ; and Joshua smote him and his people, until he had left him none remaining.

34 And from Lachish Joshua passed unto Eglon, ^ε and all Israel with him ; and they encamped against it, and fought against it :

35 And they took it on that day, and smote it with the edge of the sword ; and all the souls that *were* therein he utterly destroyed that day, according to all ^α that he had done to Lachish.

36 And Joshua went up from Eglon, and all Israel with him, unto Hebron ; ^ε and they fought against it :

37 And they took it, and smote it with the edge of the sword, and the king thereof, and all the cities thereof, and all the souls that *were* therein ; he left none remaining, according to all ^α that he had done to Eglon ; but destroyed it utterly, and all the souls that *were* therein.

38 And Joshua returned, and all Israel with him, to Debir, ^ε and fought against it :

39 And he took it, and the king thereof, and all the cities thereof ; and they smote them with the edge of the sword, and utterly destroyed all the souls that *were* therein ; he left none remaining : as ^υ he had done to Hebron, so he did to Debir, and to the king thereof ; as he had done also to Libnah, and to her king.

40 So Joshua smote all the country of the hills, and of the south, and of the vale, and of the springs, and all their kings : he left none remaining, but utterly destroyed all that breathed, as the LORD God of Israel commanded. ^ε

41 And Joshua smote them from Kadesh-barnea ^ε even unto Gaza, ^ε and all the country of Goshen ^υ even unto Gibeon. ^υ

42 And all these kings and their land did Joshua take at one time, because ^υ the LORD God of Israel fought for Israel.

43 And Joshua returned, and all Israel with him, unto the camp to Gilgal.

CHAP. XI.

AND it came to pass, when Jabin king of Hazor had heard *those things*, that he sent ^β to Jobab king of Madon, and to the king of Shimron, ^ε and to the king of Achshaph,

2 And to the kings that *were* on the north of the mountains, and of the plains south of Chinneroth, ^α and in the valley, and in the borders of Dor, ^α on the west,

3 And to the Canaanite on the east and on the west, and to the Amorite, and the Hittite, and the Perizzite, and the Jebusite in the mountains, and to the Hivite ^ε under Hermon, ^ε in the land of Mizpeh. ^ε

4 And they went out, they and all their hosts with them, much people, even as the sand ^υ that is upon the sea-shore in multitude, with horses and chariots very many.

5 And when all these kings were ^γ met together, they came and pitched together at the waters of Merom, to fight against Israel.

6 And the LORD said unto Joshua, Be ^ο not afraid because of them : for to-morrow about this time will I deliver them up all slain before Israel : thou shalt hough ^υ their horses, ^ε and burn their chariots ^ε with fire.

7 So Joshua came, & all the people of war with him, against them by the waters of Merom suddenly ; ^ε and they fell upon them.

8 And the LORD ^α delivered them into the hand of Israel, who smote them, and

chased them unto β great Zidon, and unto γ Misrephoth-maim, and unto the valley of Mizpeh eastward; and they smote them, until they left them none remaining.

9 And Joshua did unto them as the δ LORD bade him: he houghed their horses, and burnt^c their chariots with fire.

10 And Joshua at that time turned back, and took Hazor, and smote the king thereof with the sword: for Hazor before-time was the head of all those kingdoms.

11 And they smote all the souls that *were* therein with the edge of the sword, utterly destroying *them*: there was not η any left to breathe: and he burnt Hazor with fire.

12 And all the cities of those kings, and all the kings of them, did Joshua take, and smote them with the edge of the sword, and he utterly destroyed them,^k as Moses^e servant of γ^e LORD commanded.

13 But *as for* the cities that stood still θ in their strength, Israel burned none of them, save Hazor only; *that* did Joshua burn.

14 And all the spoil of these cities, and the cattle, the children of Israel took for a prey unto themselves; but every man they smote with the edge of the sword, until they had destroyed them, neither left they any to breathe.

15 As the LORD commanded Moses his servant, so did Moses command Joshua, and so did Joshua; he left nothing undone of all that the LORD commanded Moses.

16 So Joshua took all that land, the hills,^k and all the south country, and all the land of Goshen,^l and the valley, and the plain, and the mountain of Israel, and the valley of the same;

17 *Even* from λ the mount Halak,ⁿ that goeth up to Seir, even unto Baal-gad, in the valley of Lebanon, under mount Hermon: and all their kings^r he took, and smote them, and slew them.

18 Joshua made war a long time μ with all those kings.

19 There was not a city that made peace with the children of Israel, save the Hivites,^o the inhabitants of Gibeon: all *other* they took in battle.

20 For it was of^t the LORD to^u harden their hearts, that they should come against Israel in battle, that he might destroy them utterly, and that they might have no favour, but that he might destroy them, as the LORD^w commanded Moses.

21 And at that time came Joshua, and cut off the^v Anakims from the mountains, from Hebron, from Debir, from Anab, and from all the mountains of Judah, and from all the mountains of Israel: Joshua destroyed them utterly with their cities.

22 There was none of the Anakims left in the land of the children of Israel: only in Gaza, in Gath,^b and in Ashdod,^c there remained.

23 So Joshua took the whole land, according to all that the LORD said^a unto Moses; and Joshua gave it for an inheritance unto Israel, according to their divisions^e by their tribes. And the land rested^f from war.

CHAP. XII.

NOW these are the kings of the land, which the children of Israel smote, and possessed their land on the other side Jordan, toward the rising of the sun; from the river Arnon^g unto mount Hermon, and all the plain on the east;

B. C. 1450.

 β or, Zidon-rabbah.

a De. 23. 36. 3. 6, 16, 17.

 γ burnings, or, salt pits.

b ver. 6.

c Eze. 39. 9, 10.

 δ or, Teman. ϵ or, the springs of Pisgah, or, the hill. De. 4. 49.

d Nu. 21. 33, 35.

 η any breath ch. 10. 40.

e De. 3. 11.

f De. 1. 4.

g De. 3. 8, 14.

h Nu. 33. 52.

De. 7. 2.

20, 16, 17.

 θ on their heap. Je. 30. 18.

i Nu. 32. 29, 33.

 κ removed.

k ch. 12. 8.

l ch. 10. 41.

m Ex. 23. 23.

 λ or, the smooth mountain.

n ch. 12. 7.

o ch. 6. 2.

p ch. 8. 17, 29.

q ch. 10. 23, 33.

r ch. 12. 9, 24.

De. 7. 24.

 μ till 1445.

s ch. 9. 3, 7.

t Ju. 14. 4.

1 Sa. 2. 25.

1 Ki. 12. 15.

u De. 2. 30.

Is. 6. 10.

Ro. 9. 18.

v Ju. 1. 22.

w De. 20. 16, 17.

x 1 Ki. 4. 10.

y ch. 15. 13, 14.

Nu. 13. 22, 33.

De. 9. 2.

v or Sharon.

Is. 33. 9.

z ch. 11. 10.

a ch. 11. 1.

b 1 Sa. 17. 4.

2 Sa. 21. 22.

1 Ch. 18. 1.

c ch. 15. 46.

2 Ch. 26. 6.

Ne. 13. 23, 24.

d Nu. 34. 2, &c.

e ch. XIV.

XVI.

Nu. 26. 52.

55.

f ch. 21. 44, 45.

 π to possess it

De. 31. 3.

g Nu. 21. 24.

De. 3. 8, 9.

h Ju. 3. 1.

2 Sihon^a king of the Amorites, who dwelt in Heshbon, and ruled from Aroer, which is upon the bank of the river Arnon, and from the middle of the river, and from half Gilead, even unto the river Jabbok, which is the border of the children of Ammon;

3 And from the plain to the sea of Chinneroth on the east, and unto the sea of the plain, even the salt sea on the east, the way to Beth-jeshimoth; and from δ the south, under ζ Ashdodh-pisgah:

4 And the coast of Og^a king of Bashan, which was of the^e remnant of the giants, that dwelt at Ashtaroth and at Edrei,

5 And reigned in mount^h Hermon, and in Salchah, and in all Bashan, unto the border of the Geshurites, and the Maachathites, and half Gilead, the border of Sihon king of Heshbon.

6 Them did Moses the servant of the LORD & the children of Israel smite; and Moses the servant of the LORD gave itⁱ for a possession unto the Reubenites, and the Gadites, and the half tribe of Manasseh.

7 And these *are* the kings of the country which Joshua and the children of Israel smote on this side Jordan on the west, from Baal-gad in the valley of Lebanon even unto the mount Halak, that goeth up to Seir; which Joshua gave unto the tribes of Israel for a possession, according to their divisions:

8 In the mountains, and in the valleys, and in the plains, and in the springs, and in the wilderness, and in the south country; the^m Hittites, the Amorites, and the Canaanites, the Perizzites, the Hivites, and the Jebusites:

9 The king of Jericho,^o one; the king of Ai,^p which is beside Beth-el, one;

10 The king of Jerusalem,^q one; the king of Hebron, one;

11 The king of Jarmuth, one; the king of Lachish, one;

12 The king of Eglon, one; the king of Gezer, one;

13 The king of Debir, one; the king of Geder, one;

14 The king of Hormah, one; the king of Arad, one;

15 The king of Libnah, one; the king of Adullam, one;

16 The king of Makkedah, one; the king of Beth-el,^v one;

17 The king of Tappuah, one; the king of Hopher,^z one;

18 The king of Aphek, one, the king of v Lasharon, one;

19 The king of Madon, one; the king of^z Hazor, one;

20 The king of Shimron-meron,^a one; the king of Achshaph, one;

21 The king of Faanah, one; the king of Megiddo, one;

22 The king of Kedesh, one; the king of Jokneam of Carmel, one;

23 The king of Dor in the coast of Dor, one; the king of the nations of Gilgal, one;

24 The king of Tirzah, one: all the kings thirty and one.

CHAP. XIII.

NOW Joshua was old and stricken in years; and the LORD said unto him, Thou art old and stricken in years, and there remaineth yet very much land π to be possessed.

2 This is the land that yet ^k remaineth:

עבדו כְּצִדָּה מִשָּׁה אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וְכָן עָשָׂה יְהוֹשֻׁעַ
לְאַחֲסֵיר דָּבָר מִכֹּל אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃
וַיִּקַּח יְהוֹשֻׁעַ אֶת־כָּל־הָאָרֶץ הַזֹּאת וְהָהָר וְאֶת־כָּל־
הַגִּבְעַ וְאֶת־כָּל־אָרֶץ הַנָּשָׁן וְאֶת־הַשְּׁפֵלָה וְאֶת־
הָעֵרְבָה וְאֶת־הַר יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁלַח־הוּ׃ מִדִּדְהָר
הַחֹלֶל הַעֲלָה שְׁעִיר וְעִז־עַל פֶּה בְּנִקְעַת הַלְבָנוֹן
תַּחַת הַר־חֶרְמוֹן וְאֶת־כָּל־מַלְכֵיהֶם לָכַר וַיִּכֶם
וַיִּמָּיתֵם׃ יָמִים רַבִּים עָשָׂה יְהוֹשֻׁעַ אֶת־כָּל־
הַמַּלְכִּים הָאֵלֶּה מִלְחָמָה׃ לֹא־הָיָה עֵיר אֲשֶׁר
הַשְּׁלִימָה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּלֹא־יָדָיו יֹשְׁבֵי גְבֻעוֹן
אֶת־הַפֶּלֶל לָקַחוּ בַּמִּלְחָמָה׃ כִּי־מָצְאוּ יְהוָה׃
וַיִּתֵּן לָהֶם אֶת־לִבָּם לִקְרֹאת הַמִּלְחָמָה אֶת־
יִשְׂרָאֵל לִמְעַן הַחֲרִיִּם לְבָלֹתָ הָיוּ לָהֶם תְּהִיָּה כִּי
לִמְעַן הַשְּׂמִידִם כָּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃
וַיָּבֹא יְהוֹשֻׁעַ בַּעַת הַיּוֹם וַיִּכְרַת אֶת־הָעֵנָקִים׃
מִן־הָהָר מִן־הַחֶרֶן מִן־דָּבָר מִן־עֵנָב וּמִכָּל־הַר
יְהוּדָה וּמִכָּל־הַר יִשְׂרָאֵל עִם־עֵרֵיהֶם הַחֲרִיִּם
יְהוֹשֻׁעַ׃ לֹא־נֹתַר עֲנָקִים אֲרָץ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַק
בַּעֲנָה בְּגֵת וּבִאֲשָׁדוֹד נִשְׁאָרוּ׃ וַיִּקַּח יְהוֹשֻׁעַ אֶת־
כָּל־הָאָרֶץ כָּל־אֲשֶׁר דָּבַר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וַיִּתְּנֶה
יְהוֹשֻׁעַ לְחֹלָה לְיִשְׂרָאֵל כַּמְּחֻלָּתָם לְשִׁבְסִיחָם
וְהָאָרֶץ שָׁקֵטָה מִמִּלְחָמָה׃

CAP. XII. יב

וְהָאֵלֶּה מַלְכֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר הָפִי בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיִּרְשׁוּ׃
אֶת־אֲרָצָם בַּעֲבַר הַיַּרְדֵּן מִיַּרְדֵּן הַשְּׁמֶשׁ מִן־חַל
אֲרָנוֹן עַד־הַר הַחֶרְמוֹן וְכָל־הָעֵרְבָה מִיַּרְדֵּן׃ סִיחֹן
מֶלֶךְ הָאֲמֹרִי הַיֹּשֵׁב בְּחֻשְׁבּוֹן מִשְׁעֵר אֲשֶׁר
עַל־שִׁפְתֵי־נַחַל אֲרָנוֹן וְהוּא הַנַּחַל הַזֶּה הַנִּלְוֶה
וְעַד יֵצֵא הַנַּחַל גְּבֹל בְּנֵי עַמּוֹן׃ וְהָעֵרְבָה עַד־יָם
כְּפָרוֹת מִיַּרְדֵּן וְעַד יָם הָעֵרְבָה יָם־הַמֶּלֶח מִיַּרְדֵּן
הָרָק בֵּית הַיִּשְׁמָעֵל וּמִמִּזְבֵּן תַּחַת אֲשֶׁדּוֹת הַסַּבְּכָה׃
וּגְבֹל עֹג מֶלֶךְ הַנָּשָׁן מִיַּתֵּר הָרַפָּאִים הַיּוֹשֵׁב
בַּעֲשָׁפְרוֹת וּבִאֲדָרְעִי׃ וּמִשְׁלַל בְּהַר חֶרְמוֹן וּבְסִלְכָה
וּבְכָל־הַנָּשָׁן עַד־גְּבֹל הַנִּשְׁוֹרִי וְהַמַּעֲרָבִי הַזֶּה
הַנִּלְוֶה גְבֹל סִיחֹן מֶלֶךְ־חֻשְׁבּוֹן׃ מֹשֶׁה עַבְד־יְהוָה
וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הָפִים וַיִּתְּנֶה מֹשֶׁה עַבְד־יְהוָה יִרְשָׁה
לְרֹאשֵׁי וּלְבָנָי וּלְחֻזֵּי שֵׁשֶׁת מִשְׁפָּחָה׃ וְהָאֵלֶּה
מַלְכֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר הִכָּה יְהוֹשֻׁעַ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בַּעֲבַר

הַשָּׂאִיר שְׂרִיד וְאֵת כָּל־הַנִּשְׁמָה הַחַיִּים כָּאֲשֶׁר
צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּכֶם יְהוֹשֻׁעַ מִקְדָּשׁ
בְּרָנָה וְעַד־עֵנָה וְאֵת כָּל־אָרֶץ נָשָׁן וְעַד־גְּבֻעוֹן׃
וְאֵת כָּל־הַמַּלְכִּים הָאֵלֶּה וְאֶת־אֲרָצָם לָכַר יְהוֹשֻׁעַ
פָּעַם אֶחָת כִּי יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל נָחֵם לְיִשְׂרָאֵל׃
וַיָּשָׁב יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ אֶל־הַמַּחְנֶה הַנִּלְוֶה׃

CAP. XI. יא

וַיְהִי כַּשֶּׁשֶׁם בֶּן־ן מֶלֶךְ־חֲצֹר וַיִּשְׁלַח אֶל־יוֹכָב מֶלֶךְ
מִדּוֹן וְאֶל־מֶלֶךְ שִׁמְרוֹן וְאֶל־מֶלֶךְ אֲכַשָׁן׃ וְאֶל־
הַמַּלְכִּים אֲשֶׁר מִצְפּוֹן בְּהָר וּבָעֵרְבָה גְּבַת כְּפָרוֹת
וּבַשְּׁפֵלָה וּבְנִסְרוֹת דּוֹר מִיָּם׃ הַנִּנְעֻנֵי מִמִּזְבֵּחַ וּמִיָּם
וְהָאֲמֹרִי וְהַחֲמִי וְהַפְּרָזִי וְהַיִּבְסִי בְּהָר וְהַחֲמִי תַּחַת
הַחֶרְמוֹן אֲרָץ הַמַּעֲפָה׃ וַיִּצְאֻהֶם וְכָל־מַחְנֵיהֶם
עִמָּם עַם־רָב כְּחֹל אֲשֶׁר עַל־שֵׁפֶת הַיָּם לָהָר וְסוּם
וּרְכָב רַב־מָאֹד׃ וַיִּנְעֲרוּ כָל־הַמַּלְכִּים הָאֵלֶּה
וַיָּבֹאוּ וַיַּחֲזִי יְהוָה אֶל־מִי מִדָּם לְהַלְחֵם עִם־
יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ אֵל־הַיָּרֹא
מִפְּנֵיהֶם כִּי מִדּוֹר בַּעַת הוּאֹת אֲנִי נָתַן אֶת־כָּלֶם
חֲלָלִים לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־סִיסִיתָם תַּעֲשֶׂה וְאֶת־
מִרְבַּתְהֶם תַּשְׁרֹף בָּאֵשׁ׃ וַיָּבֹא יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־עַם
הַמִּלְחָמָה עִמּוֹ עֲלֵיהֶם עַל־מִי מִדָּם שָׁתָאם וַיִּשְׁלַח
בָּהֶם׃ וַיַּחֲלֶם יְהוָה בְּיַד־יִשְׂרָאֵל וַיִּכֶם וַיִּרְדָּם
עַד־צִיּוֹן רַבָּה וְעַד מִשְׁפּוֹת מִיָּם וְעַד־בְּקָעַת
מִצְפָּה מִזֶּרֶחַ וַיִּכֶם עַד־גְּלֹתִי הַשָּׂאִיר לָהֶם שְׂרִיד׃
וַיַּעַשׂ לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ כָּאֲשֶׁר אָמַרְלוּ יְהוָה אֶת־
סִיסִיתָם עָשָׂה וְאֶת־מִרְבַּתְהֶם שָׂרַף בָּאֵשׁ׃
וַיָּשָׁב יְהוֹשֻׁעַ בַּעַת הַיּוֹם וַיִּלְכֹּד אֶת־חֲצֹר וְאֶת־
מִלְכָּה הַכָּה בְּהָרָב כִּי־חֲצֹר לָפִים הָיָה רֹאשׁ כָּל־
הַמַּמְלָכוֹת הָאֵלֶּה׃ וַיָּפִי אֶת־כָּל־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־
בָּהּ לְשִׁי־חֶרֶב הַחַיִּים לֹא נֹתַר כָּל־נִשְׁמָה וְאֶת־חֲצֹר
שָׂרַף בָּאֵשׁ׃ וְאֶת־כָּל־עַמֵּי הַמַּלְכִּים הָאֵלֶּה וְאֶת־
כָּל־מַלְכֵיהֶם לָכַר יְהוֹשֻׁעַ וַיִּכֶם לְשִׁי־חֶרֶב הַחַיִּים
וְאֹתָם כָּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה עַבְד־יְהוָה׃ רַק כָּל־
הָעָרִים הַעֲמֻדוֹת עַל־הַיָּם לֹא־שָׂרְפָם יִשְׂרָאֵל וְזֵלְתִי
וְאֶת־חֲצֹר לְבָדָה שָׂרַף יְהוֹשֻׁעַ׃ וְכָל־שָׁלָל
הָעָרִים הָאֵלֶּה וְהַחֲמָלָה בָּנוּ לָהֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַק
אֶת־כָּל־הָאָרֶם הָפִי לְשִׁי־חֶרֶב עַד־הַשְּׂמִידִם אֹתָם לֹא
הַשָּׂאִיר כָּל־נִשְׁמָה׃ כָּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה

ערי סיוחן מלך האמרי אשר מלך בחשבון עד
גבול בני עמון : והגלעד וגבול הנשטרי והמעבתי
וכל הר חרמון וכל הבשן עד סלכה : כל ממלכות
עוג בבשן אשר מלך בעשפרות ובארעי הוא
נשאר מירר הרפאים ויפס משה ויהושע : ולא
הולישו בני ישראל את הנשטרי ואת המעבתי
וישב נשור ומעבת בקרב ישראל עד היום הן :
רק לשבט הלוי לא נתן חלקה אשר יהוה אלהי
ישראל הוא חלקו כאשר דבר לו : ויהי
משה למטה בני ראובן למשפחותם : ויהי להם
הגבול מערוער אשר על שפת נחל ארנון והעיר
אשר בחוף הנחל וכל המישור על מידתא : חשבון
וכל עריה אשר במישור דיבון וגבמות פלע ובית
בעל מעון : ויהודה וקדמת ומעשה : וקרתים
ושבמה וצרת השחר דבר העמק : ובית פעור
ואשדודת הפסגה ובית הישמות : וכל ערי
המישור וכל ממלכות סיוחן מלך האמרי אשר
מלך בחשבון אשר הפה משה אתו : ואת נשיאי
מדן את יאוי ואת דקם ואת צור ואת חזור ואת

רבע נסיכי סיוחן ישיב הארץ : ואת בלעם כך
בעור הקוסם הרגו בני ישראל בחרב אל חלליהם
ויהי גבול בני ראובן הירדן וגבול זאת נחלת בני
ראובן למשפחותם הערים והצריהן : ויהי
משה למטה גד לבני גד למשפחותם : ויהי להם
הגבול יעור וכל ערי הגלעד וחצי ארץ בני עמון
עד ירווער אשר על פני רבה : ומחשבון עד
רמת המצפה ובמזנים ומפוזנים עד גבול לזבד :
ובעמק בית הרם ובית נמרזה וספוח וצפון יתר
ממלכות סיוחן מלך חשבון הירדן וגבול עד קצה
ים ספרת עבר הירדן מזרח : זאת נחלת בני גד
למשפחותם הערים והצריהם : ויהי משה
לחצי שבט מנשה ויהי לחצי מטה בני מנשה
למשפחותם : ויהי גבולם ממזנים כל הבשן כל
ממלכות עוג מלך הבשן וכל חת אשר
בבשן לשטים עיר : וחצי הגלעד ועשפרות
וארעי ערי ממלכות עוג בבשן לבני מכיר כך
מנשה לחצי בני מכיר למשפחותם : אלה אשר
נתן משה בערבות מואב מעבר לירדן וירחו

הירדן ומה מבעל עד בקעת הלבנון ועד החר
החלק העלה שטריה ויתנה יהושע לשבטי
ישראל ירשה נחלקתם : דבר ובשפלה
וגערבה ובאשדות ובמדבר ובגב החתי האמרי
והבשני השרי החיו והיוסי : מלך יריחו
אחר מלך הע אשר מצד בית אל אחר : מלך
ירושלם אחר מלך חברון אחר : מלך ירמזה
אחר מלך לכיש אחר : מלך עגלון אחר מלך
גור אחר : מלך דבר אחר מלך גדר אחר :
מלך הרמה אחר מלך עד אחר : מלך לבנה
אחר מלך עדום אחר : מלך מקדה אחר מלך
בית אל אחר : מלך תפיה אחר מלך חפר אחר :
מלך אשל אחר מלך לשרון אחר : מלך מדון
אחר מלך חצור אחר : מלך שמרן מראון אחר
מלך אכשף אחר : מלך תענף אחר מלך מגדו
אחר : מלך מלש אחר מלך יקנעם לפרמ אחר :
מלך דור לבית דור אחר מלך גנים לגלגל אחר :
מלך הרצה אחר כל מלכים שלטים ואחר :

CAP. XIII. יב

ויהושע נמן בא בימים ויאמר יהוה אלו אמה
וקמה באת בימים והארץ נשארה הרבה
מאר לרשתה : זאת הארץ הנשארת כל
גלילות הפלשתים וכל הנשטרי : מן השילור
אשר על פני מצרים ועד גבול עקרון צפונה
לבנעני הקטב המטות סרג פלשתים העותי
והאשדודי האשקלוני הנפתי והעקרוני והערים
מתימן כל ארץ הבנעני ומערה אשר לציונים
עד אפקה עד גבול האמרי : והארץ הגבלי וכל
הלבנון מנחש מבעל עד תחת הר חרמון
עד לבוא חמת : כל ישיב החר מן הלבנון עד
מיסרפת מים כל ציונים אכלי ארשים מפני בני
ישראל רק חלקה לישראל בנחלה כאשר צויתך :
ועתה חלק את הארץ הזאת בנחלה לחשעת
השבטים וחצי השבט המנשה : עמו הראובני
והגדי לקחו נחלתם אשר נתן להם משה בעבר
הירדן מנחלה כאשר נתן להם משה עבר יהוה :
מערוער אשר על שפת נחל ארנון והעיר אשר
בחוף הנחל וכל המישור מידתא עד דיבון : וכל

all the borders of the Philistines, and all Geshuri,^a

3 From Sihor,^b which is before Egypt, even unto the borders of Ekron northward, which is counted to the Canaanite: five^c lords of the Philistines; the Gazathites, and the Ashdothites, the Esikalonites, the Gittites, & the Ekronites; also the^d Avites: 4 From the south, all the land of the Canaanites, and ^βMearah that is beside the Sidonians, unto Aphek,^e to the borders^f of the Amorites:

5 And the land of the Giblites,^h and all Lebanon, toward the sun-rising, from Baal-gad^k under mount Hermon unto the entering into Hamath:

6 All the inhabitants of the hill country, from Lebanon unto Misrephoth-maim,^{and} all y^βSidonians, them will I drive^g out from before the children of Israel: only^p divide thou it by lot unto the Israelites for an inheritance, as I have commanded thee.

7 Now therefore divide this land for an inheritance unto the nine tribes, and the half tribe of Manasseh,

8 With whom the Reubenites and the Gadites have received their inheritance, which Moses^r gave them, beyond Jordan eastward, even as Moses the servant of the LORD gave them;

9 From Aroer, that is upon the bank of the river Arnon, and the city that is in the midst of the river, and all the plain of Medeba^u unto Dibon;

10 And all the cities of Sihon king of the Amorites, which reigned in Heshbon, unto the border of the children of Ammon;

11 And Gilead,^w and the border of the Geshurites and Maachathites, and all mount Hermon, and all Bashan unto Salchah;

12 All the kingdom of Og in Bashan, which reigned in Ashtaroth and in Edrei, who remained of the remnant of the giants: for these^x did Moses smite, and cast them out.

13 Nevertheless the children of Israel expelled not^z the Geshurites, nor the Maachathites; but the Geshurites and the Maachathites dwell among the Israelites until this day.

14 Only unto the tribe of Levi he gave none^{ch} inheritance; the sacrifices^c of the LORD God of Israel made by fire are their inheritance, as he said unto them.

15 And Moses gave unto the tribe of the children of Reuben inheritance according to their families:

16 And their coast was from^f Aroer, that is on the bank of the river Arnon, and the city that is in the midst of the river, and all the plain by Medeba;

17 Heshbon,^g and all her cities that are in the plain; Dibon, and ^γBamoth-baal, and Beth-baal-meon,

18 And Jahazah,ⁱ and Kedemoth, and Mephaath,

19 And Kirjathaim, and Sibmah, and Zareth-shahar in the mount of the valley,

20 And Beth-peor, and ^δAshdath-pisgah, and Beth-jeshimoth,

21 And all^j the cities of the plain, and all the kingdom of Sihon king of the Amorites, which reigned in Heshbon, whom Moses smote with the princes of Midian,^p Evi, and Rekem, and Zur, and Hur, and Reba, which were dukes of Sihon, dwelling in the country.

22 Balaam,^q also the son of Beor, the soothsayer,^z did the children of Israel

B. C. 1445.

a 2 Sa. 3. 3.

13. 37, 38.

b Je. 2. 18.

c Ju. 3. 3.

1 Sa. 6. 4, 16.

Zep. 2. 4, 5.

d De. 2. 23.

β or, the

cave.

e 1 Sa. 4. 1.

f Nu. 32. 35.

g Ju. 1. 36.

h 1 Ki. 5. 18.

Ps. 83. 7.

i 2 Sa. 11. 1.

k ch. 12. 7.

l ch. 11. 8.

m Nu. 32. 36.

n Ex. 23. 30, 31.

o Ge. 33. 17.

1 Ki. 7. 46.

p ch. 14. 1, 2.

q Nu. 34. 11.

r Nu. 32. 33.

s Nu. 32. 39.

41.

t 1 Ch. 2. 23.

u ver. 16.

Nu. 21. 30.

v ch. 12. 4.

w ch. 12. 5.

x Nu. 21. 34, 35

y ver. 14.

z ch. 23. 12, 13.

Nu. 33. 55.

Ju. 2. 1, 3.

a De. 18. 1.

b ch. 14. 3, 4.

c Nu. 18. 20, 24

d Nu. 34. 17, 18.

e Nu. 26. 55.

33. 54.

34. 13.

Ps. 16. 5, 6.

f ch. 12. 2.

g Nu. 21. 28, 30.

γ the high

places of

Baal, and

house of

Baalmeon.

Nu. 32. 38.

h Ge. 48. 5.

1 Ch. 5. 1, 2.

i Nu. 21. 23.

k 1 Ch. 6. 54, 81

l Nu. 35. 3.

δ springs of

Pisgah, or,

the hill.

ch. 12. 3.

m Nu. 35. 2.

n De. 3. 10.

o Nu. 32. 12.

p Nu. 31. 8.

q Nu. 14. 30.

De. 1. 36, 38.

r Nu. 12. 7, 8.

s Nu. 22. 5.

31. 8.

ζ or, diviner.

t Nu. 13. 6, 26.

slay with the sword among them that were slain by them.

23 And the border of the children of Reuben was Jordan, and the border thereof. This was the inheritance of the children of Reuben after their families, the cities and the villages thereof.

24 And Moses gave inheritance unto the tribe of Gad, even unto the children of Gad, according to their families:

25 And their coast was Jazer,^f and all the cities of Gilead, and half the land of the children of Ammon, unto Aroer that is before Rabbah;ⁱ

26 And from Heshbon unto Ramath-mizpeh, and Betonim; and from Mahanaim unto the border of Debir;

27 And in the valley, Beth-aram,^m and Beth-nimrah, and Succoth,ⁿ and Zaphon, the rest of the kingdom of Sihon king of Heshbon, Jordan and his border, even unto the edge of the sea of^q Chinnereth, on the other side Jordan eastward.

28 This is the inheritance of the children of Gad after their families, the cities, and their villages.

29 And Moses gave inheritance unto the half tribe of Manasseh: and this was the possession of the half tribe of the children of Manasseh by their families:

30 And^r their coast was from Mahanaim, all Bashan, all the kingdom of Og king of Bashan, and all the towns^t of Jair, which are in Bashan, threescore cities;

31 And half Gilead, and^v Ashtaroth, and Edrei, cities of the kingdom of Og in Bashan, were pertaining unto the children of Machir the son of Manasseh, even to the one half of the children of Machir by their families.

32 These are the countries which Moses did distribute for inheritance in the plains of Moab, on the other side Jordan, by Jericho, eastward.

33 But^y unto the tribe of Levi, Moses gave not any inheritance: the LORD God of Israel was their inheritance, as he said^a unto them.

CHAP. XIV.

AND these are the countries which the children of Israel inherited in the land of Canaan, which Eleazar^d the priest, and Joshua the son of Nun, and the heads of the fathers of the tribes of the children of Israel, distributed for inheritance to them.

2 By lot^e was their inheritance, as the LORD commanded by the hand of Moses, for the nine tribes, and for the half tribe.

3 For Moses had given the inheritance of two tribes and an half tribe on the other side Jordan: but unto the Levites he gave none inheritance among them.

4 For the children of Joseph were^h two tribes, Manasseh and Ephraim: therefore they gave no part unto the Levites in the land, save cities^k to dwell in, with their suburbs^l for their cattle and for their substance.

5 As^m the LORD commanded Moses, so the children of Israel did, and they divided the land.

6 Then the children of Judah came unto Joshua in Gilgal: and Caleb^o the son of Jephunneh the Kenezite said unto him, Thou knowest the thing that the LORD said^q unto Moses the man^r of God concerning me and thee in Kadesh-barnea.

7 Forty years old was I when Moses the servant of the LORD sent^t me from Kadesh-

barnea to espy out the land; and I brought him word again as it was^a in mine heart.

8 Nevertheless my brethren that went up with me made the heart of the people^c melt: but I wholly^e followed the LORD my God.

9 And Moses sware on that day, saying, Surely the land whereon^f thy feet have trodden shall be thine inheritance, and thy children's for ever, because thou hast wholly followed the LORD my God.

10 And now, behold, ⁱ these forty and five years, even since the LORD spake this word unto Moses, while the children^j of Israel ^β wandered in the wilderness: and now, lo, I am this day fourscore and five years old.

11 As yet I am as strong this day as I was in the day that Moses sent me: as^m my strength was then, even so is my strength now, for war, both to^o go out, and to come in.

12 Now therefore give me this mountain, whereof the LORD spake in that day; for thou heardest in that day how^p the Anakims were there, and that the cities were great and fenced: if^q so be the LORD will be with me, then I shall be able to drive them out, as the LORD said.

13 And Joshua blessed^r him, and ^s gave unto Caleb the son of Jephunneh Hebron for an inheritance.

14 Hebron therefore became the inheritance of Caleb the son of Jephunneh the Kenazite unto this day, because that he wholly followed the LORD God of Israel.

15 And the name of Hebron before was Kirjath-arba; ^x which Arba^y was a great man among the Anakims. And^z the land had rest from war.

CHAP. XV.

THIS then was the lot^t of the tribe of the children of Judah by their families, even^c to the border of Edom; the wilderness of Zin southward was the uttermost part of the south coast.

2 And their south border was from the shore of the salt sea, from the ^δ bay that looketh southward:

3 And it went out to the south side to Maaleh-acrabim, ^ζ and passed along to Zin, and ascended up on the south side unto Kadesh-barnea; and passed along to Hezron, and went up to Adar, and fetched a compass to Karkaa:

4 From thence it passed toward Azmon, and went out unto the river of Egypt; and the goings out of that coast were at the sea: this shall be your south coast.

5 And the east border was the salt sea, even unto the end of Jordan. And their border in the north quarter was from ye bay of the sea at the uttermost part of Jordan:

6 And the border went up to^θ Beth-hogla, and passed along by the north of Beth-arabah; and the border went up to the stone^k of Bohan the son of Reuben:

7 And the border went up toward Debir from the valley of Achor,^m and so northward, looking toward Gilgal,^o that is before the going up to Adummim, which is on the south side of the river: and the border passed toward the waters of En-shemesh, and ye goings out thereof were at^r En-rogel:

8 And the border went up by the valley of the son of Hinnom^t unto the south side of the Jebusite; the same is^u Jerusalem: and the border went up to the top of the mountain that lieth before the valley of

B. C. 1444.

a Nu. 13. 30.

14. 6. 8.

b 2Sa. 5. 18, 22.

c Nu. 13. 31, 32.

De. 1. 28, 36.

d ch. 18. 15.

e Nu. 14. 24.

f ch. 1. 3.

g 2Sa. 6. 2.

1 Ch. 13. 6.

h Ju. 18. 12.

i Nu. 14. 30.

k Ge. 38. 13.

Ju. 14. 1.

β walked.

l 1 Sa. 5. 10.

7. 14.

2Ki. 1. 2, 3, 6.

16.

m De. 34. 7.

Ps. 103. 5.

n Nu. 34. 6, 7.

o De. 31. 2.

p Nu. 13. 28, 33

γ Kirjath-

arba.

q 1 Sa. 14. 6.

2Ch. 14. 11.

Ps. 18. 32, 34

27. 1. 3.

44. 3.

60. 12.

118. 10, 12.

Ro. 8. 31.

Phi. 4. 13.

He. 11. 33.

r Nu. 13. 22.

Ju. 1. 10, 20.

s ch. 22. 6.

Ca. 6. 9.

t ch. 15. 13.

u ch. 10. 33.

v Ju. 1. 6, 12, 13.

w Nu. 32. 12.

x Ge. 23. 2.

y Ge. 35. 27.

z ch. 11. 23.

a Nu. 26. 55.

b Ge. 24. 64.

1Sa. 25. 23.

c Nu. 34. 3, 5.

d Ge. 33. 11.

De. 33. 7.

δ tongue.

ζ or, the go-

ing up to

Acraabim.

e 1Sa. 23. 14,

24.

f Ne. 11. 26.

g ch. 18. 19.

h ver. 9.

i 1 Ch. 4. 29.

k ch. 18. 17.

l 1 Sa. 27. 6.

m ch. 7. 26.

n Nu. 34. 11.

o ch. 5. 9.

p Ju. 13. 25.

q 2Sa. 17. 17.

1 Ki. 1. 9.

r ch. 18. 16.

2 Ki. 23. 10.

Je. 19. 2, 6.

s 1 Sa. 22. 1.

Mi. 1. 15.

t 1 Sa. 17. 1.

u ch. 18. 28.

Ju. 19. 10.

γ or, or.

Hinnom westward, which is at the end of the valley of the giants^b northward:

9 And the border was drawn from the top of the hill unto the fountain^d of the water of Nephtoah, and went out to the cities of mount Ephron: and the border was drawn to Baalah,^e which is Kirjath-jearim:^k

10 And the border compassed from Baalah westward unto mount Seir, and passed along unto the side of mount Jearim, which is Chesalon, on the north side, and went down to Beth-shemesh, and passed on to Timnah:^k

11 And ye border went out unto ye side of Ekron^l northward: & ye border was drawn to Shicron, and passed along to mount Baalah, and went out unto Jabneel; and the goings out of the border were at the sea.

12 And the west border was to the^m great sea, and the coast thereof. This is the coast of the children of Judah round about, according to their families.

13 And unto Caleb the son of Jephunneh he gave a part among the children of Judah, according to the commandment of the LORD to Joshua, even ye city of Arba the father of Anak, which city is Hebron.

14 And Caleb drove thence the^r three sons of Anak, Sheshai, and Ahiman, and Talmai, the children of Anak.

15 And he went up thence to the inhabitants of Debir:^u and the name of Debir before was Kirjath-sepher.

16 And Caleb said, He^v that smiteth Kirjath-sepher, and taketh it, to him will I give Achsah my daughter to wife.

17 And Othniel the son^w of Kenaz, the brother of Caleb, took it: and he gave him Achsah his daughter to wife.

18 And it came to pass, as she came unto him, that she moved him to ask of her father a field: and she^x lighted off her ass; and Caleb said unto her, What wouldest thou?

19 Who answered, Give me a^d blessing; for thou hast given me a south land; give me also springs of water. And he gave her the upper springs, and the nether springs.

20 This is the inheritance of the tribe of the children of Judah according to their families.

21 And the uttermost cities of the tribe of the children of Judah, toward the coast of Edom southward, were Kabzeel, and Eder, and Jagur,

22 And Kinah, & Dimonah, & Adadah,

23 And Kedesh, and Hazor, and Ithnan,

24 Ziph,^e and Telem, and Bealoth,

25 And Hazor, Hadattah, and Kerieth,

and Hezron, which is Hazor,

26 Amam, and Shema, and Moladah,

27 And Hazar-gaddah, and Heshmon,

and Beth-palet,^f

28 And Hazar-shual, and Beer-sheba,

and Bizjothjah,

29 Baalah,^k and Iim, and Azem,ⁱ

30 And Etlolad, and Chesil, & Hormah,

31 And Ziklag,^t and Madmannah, and Sansannah,

32 And Lebaoth, and Shilhim, and^u Ain, and Rimmon: all the cities are twenty

and nine, with their villages:

33 And in the valley, Eshtaol,^p and Zo-

reah, and Ashnah,

34 And Zanoah, and En-gannim, Tap-

puah, and Enam,

35 Jarmuth, and Adullam,^a Socoh,^t

and Azekah,

36 And Sharaim, and Adithaim, and

Gederah, ⁿ and Gederothaim; fourteen

והארץ שנקמה ממלחמה :

CAP. XV. טו

ויהי הנדל למסנה בני יהודה למשפחתם אל
 גבול אדום מדבר צן נגבה מקצה חומן : ויהי
 להם גבול לנגב מקצה ים המלח מן הלשן הפנה
 נגבה : ויצא אל מנעב למעלה עקרבם ועבר
 צפה ועלה מנגב לקדש ברנע ועבר חצרון ועלה
 אורה ונסב הקרקע : ועבר עממנה ויצא
 נחל מצבים ויהי תצאות הגבול ימה זה יהיה
 לכם גבול נגב : וגבול לקדש ים המלח עד קצה
 הירדן וגבול לפאת צפונה מלשון הים מקצה
 הירדן : ועלה הגבול בית חנניה ועבר מצפון
 לבית הערבה ועלה הגבול אבן בן נר ראובן :
 ועלה הגבול : דבריה מעמק עכו וצפונה פנה אל
 הגליל אשר נכח למעלה אדמים אשר מנגב
 לפדל ועבר הגבול אל מי עירשמש ויהי תצאותו
 אל עין רגל : ועלה הגבול מן ברהם אל פרתח
 הירבס מנעב היא ירושלם ועלה הגבול אל ראש
 הדר אשר על פני גיהנם ימה אשר בקצה עמק
 רפאים צפונה : ותאר הגבול מראש הדר אל
 מעין מן נפתוח ויצא אל ערי דרעפרון
 ותאר הגבול בעלה היא קרית יערים : ונסב
 הגבול מפעלה ימה אל הר שעיר ועבר אל
 כתח דר יערים מצפונה היא כסלון ויהי
 בית שמש ועבר תמנה : ויצא הגבול אל
 כתח עמרון צפונה ותאר הגבול שפונה
 ועבר הר הבצלה ויצא יבנאל ויהי תצאות
 הגבול ימה : וגבול ים היפדה הגדול וגבול זה
 גבול בני יהודה סביב למשפחתם : ולגלג בן
 יפשה גרן חלק בתוך בני יהודה אלפי יהודה
 ליהושע את קרית ארבע אבן הענק היא
 חברון וירש משם כלב את שלושיה בני הענק
 את שש ואת אחימן ואת תלמי ליהי
 הענק : ויעל משם אל שבי גבר ושם דבר
 לפנים קרית ספר : ויאמר כלב אשר יפה את
 קרית ספר ולכדה ונתתי לו את עכסה בתי לאשה :
 וילפדה עתניאל בן קנז אחי כלב ויתחילו את עכסה
 בתו לאשה : ויהי בבואה ותסיתוהו לשאול

33 מורחה : ולשבת הלוי לא נתן משה נחלה ידו
 אלהי ישראל הוא נחלתם פאשר דבר להם :

CAP. XIV. ד

1 ואלה אשר נחלו בני ישראל בארץ פנען אשר
 נחלו אותם אלעזר הכהן ויהושע בן נון
 2 וראשני אבות המפשות לבני ישראל : בנורל
 נחלתם פאשר ציה יהודה ביד משה לחשעת
 3 המפשות וחצי המפדה : פירנל משה נחלת
 שני המפשות וחצי המפדה מעבר לירדן וללוים לא
 4 נתן נחלה בתוכם : פיהי בני יוסף שני משות
 מנשה ואפרים ולא נתנו חלק ללוים בארץ מן אס
 5 ערים לשבת ומגרישיתם למקניהם ולקניהם : פאשר
 ציה יהודה את משה מן עשו בני ישראל ויחלקו
 6 את הארץ : וינשני בני יהודה אל יהושע
 בגלגל ויאמר אליו כלב ברישנה חנני אתה ידעת
 את הדבר אשר דבר יהודה אל משה : איש
 7 הוֹאֵלִים על אדוּתִי ועל אדוּתִיךָ בקדש ברנע :
 בן ארבעים שנה אנכי בשלח משה עבר יהודה
 אותי מקדש ברנע לרגל את הארץ ואשב אותו
 8 דבר פאשר עם לבני : ואחי אשר עלו עמי המסו
 את לב העם ואנכי מלאתי אחרי יהודה אלהי :
 9 וישבע משה ביום ההוא לאמר אם לא הארץ
 אשר דרכה רגלך בזה לך תהיה לנחלה ולבניך עד
 10 עולם מן מלאת אחרי יהודה אלהי : ועתה הנה
 יהודה יהיה אותי פאשר דבר זה ארבעים וחמש
 שנה מאז דבר יהודה את הדבר הנה אל משה
 אשר הלך ישראל במדבר ועתה הנה אנכי היום
 11 בן חמש ושמונים שנה : עולי היום חזק פאשר
 ביום שלח אותי משה כלחי או וכלחי עתה
 12 למלחמה ולצאת ולבוא : ועתה תנחלי את
 הדר הנה אשר דבר יהודה ביום ההוא פראמה
 שמעתי ביום ההוא מן ענקים שם וערים גדולות
 בצורות אולי יהיה אותי ותורשתיים פאשר דבר
 13 יהודה : ויברכהו יהושע ויחן את חברון לכלב
 14 ברישנה לנחלה : על פן היחידה חברון לכלב בן
 יפשה חנני לנחלה עד היום הנה יען אשר
 15 מלא אחרי יהודה אלהי ישראל : ושם חברון
 לפנים קרית ארבע האדם הגדול בענקים הוא

63 וְשֵׁשׁ וְחֲצִירָהָן : וְאֶת הַיְבוּסִי יִשְׁבִּי וְיִשְׁשָׁלִם
לֹא יִזְכְּלוּ בְּנֵי יְהוּדָה לְהוֹרִישָׁם וְיִשְׁבֵּי הַיְבוּסִי אֶת
בְּנֵי יְהוּדָה בִּירוּשָׁלַם עַד דְּרוֹם הָהָר :

CAP. XVI. י

וַיֵּצֵא הַגּוֹרֵל לִבְנֵי יוֹסֵף מִיִּרְדֵּן יִרְדֹּהוּ לְמִי וִירְדֹּהוּ
מִזֶּרְחָה הַמִּדְבָּר עַלֶּה מִיִּרְדֹּהוּ דָּהָר בֵּית אֵל :
וַיֵּצֵא מִבֵּית אֵל לִזְהֹרָה וְעֵבֶר אֶל־גְּבֹל הָאֲרָץ עֲשֵׂרוֹת :
וְיִרְדֵּה יָמָה אֶל־גְּבֹל הַסַּלְמִי עַד־גְּבֹל בֵּית דִּלְיוֹן :
הַחֲתוֹן וְעַד־גִּזְרֹה וְהָיָה חֲצֵאתוֹ יָפֹה : וַיִּנְחֲלוּ בְנֵי
יוֹסֵף מְנַשֶּׁה וְאֶשְׁמֹרֵם : וְהָיָה גְּבֹל בְּנֵי אֶשְׁמֹרֵם
לְמִשְׁפַּחְתָּם וְהָיָה גְּבֹל נְחֻלָּתָם מִזֶּרְחָה עֲשֵׂרוֹת אֲדָר
עַד־בֵּית דִּלְיוֹן עֲלִיֹן : וַיֵּצֵא הַגּוֹרֵל הַיָּמָה הַמִּנְכַּחֲתָה
מִצִּפּוֹן וְסָבַב הַגְּבֹל מִזֶּרְחָה תְּאֵנָת שְׁלֹה וְעֵבֶר
אוֹתוֹ מִמִּזְרָח יִזְרָחָה : וְיִרְדֵּה מִיְּנִיחָה עֲשֵׂרוֹת
וְנִשְׁרָחָה וּפְעַל בִּירְדֹּהוּ וַיֵּצֵא הַיִּרְדֵּן : מִתְּפִיחַ יֵלֶךְ
הַגְּבֹל יָפֹה בְּחַל מִלָּה וְהָיָה חֲצֵאתוֹ הַיָּמָה וְאֵת
נְחֻלַת מִשְׁפַּח בְּנֵי אֶשְׁמֹרֵם לְמִשְׁפַּחְתָּם : וְהָעִירִים
הַמְּבֻדָּלוֹת לִבְנֵי אֶשְׁמֹרֵם בְּתוֹךְ נְחֻלַת בְּנֵי
מְנַשֶּׁה כֹּל־הָעִירִים וְחֲצִירָהָן : וְלֹא הוֹרִישׁוּ אֶת
הַנֶּגְעָנִי הַיֹּשֵׁב בְּגִזְרֹה וְיִשְׁבֵּי הַנֶּגְעָנִי בְּקֶרֶב אֶשְׁמֹרֵם
שְׂרֵיזֵם הָהָר וְהָיָה לְמִסְעָדָה :

CAP. XVII. י

וְהָיָה הַגּוֹרֵל לְמִשְׁפַּח מְנַשֶּׁה כִּדְרֹאָה בְּכֹר יוֹסֵף
לְמִכְיָהוּ בְּכֹר מְנַשֶּׁה אֲבִי הַגִּלְעָד כִּי הוּא הָיָה אִישׁ
מִלְחָמָה וְהָיָה לוֹ הַגִּלְעָד וְהַבָּשָׁן : וְהָיָה לִבְנֵי
מְנַשֶּׁה הַנּוֹתָרִים לְמִשְׁפַּחְתָּם לִבְנֵי אֲבִיעֶזֶר וּלְבְנֵי
חֹלֵק וּלְבְנֵי אֲשֻׁרִיאֵל וּלְבְנֵי שִׁכֵּם וּלְבְנֵי חִפֹּר וּלְבְנֵי
שְׁמִידָה אֱלֹהֵי בְנֵי מְנַשֶּׁה כָּרְיוֹסָף הַנּוֹתָרִים
לְמִשְׁפַּחְתָּם : וְלִצְלָפְחָר בֶּן־חִפֹּר כְּרִיזָעֵד כְּרִימְזִיר
כְּרִימְנָשָׁה לֹא־הָיוּ לוֹ בָּנִים כִּי אִם בָּנוֹת וְאֱלֹהֵי
שְׁמוֹת בָּתָּלָיו מִחֲלָה וְנִעְה חֲלָה מִלָּה וְהַרְצָח :
וְהַקְרָבָה לִפְנֵי אֲבִיעֶזֶר הַכֹּהֵן וּלְפָנֵי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־נוּן
וּלְפָנֵי הַנְּשִׂאִים לֵאמֹר יְהוָה צִוָּה אֶת־מִשְׁפַּח לְתוֹת
לָנוּ בְּחֻלָּה בְּתוֹךְ אֲחֵינוּ וַיִּתֵּן לָהֶם אֶל־פִּי יְהוָה
נְחֻלָּה בְּתוֹךְ אֲדָמִי אֲבִיָּהוּ : וַיִּפְּלוּ חֲבֵל־מְנַשֶּׁה
עֲשָׂרָה לֶבֶד מֵאֲרָץ הַגִּלְעָד וְהַבָּשָׁן אֲשֶׁר מֵעַבְרָה
לְיִרְדֵּן : כִּי בָנוֹת מְנַשֶּׁה נְחֻלֵי נְחֻלָּה בְּתוֹךְ בְּנֵי
וְאֲרָץ הַגִּלְעָד הָיְתָה לְבְנֵי־מְנַשֶּׁה הַנּוֹתָרִים : וְהָיָה

מֵאֶת־אֶלֶיָּה שְׁלֹה וּמִצְנָחָה מֵעַל הַחֲמוֹר וַיֹּאמְרוּ־לָהּ
19 כָּל־כּוֹחַהָ : וְהֵאמְרוּ מִהֲדֵלֵי בְרִיכָה כִּי אֲרָץ
דְּגֻלָּה נְחֻלָּתָה לִי גִלְתָּ מִיָּם וַיִּתֵּן־לָהּ אֶת־גִּלְתָּ
20 עֲלִיּוֹת וְאֵת גִּלְתָּ מִחֲתָיוֹת : וְאֵת נְחֻלָּתָה
21 מִשְׁפַּח בְּנֵי־יְהוּדָה לְמִשְׁפַּחְתָּם : וַיְהִי הָעִירִים
מִצְנָחָה לְמִשְׁפַּח בְּנֵי־יְהוּדָה אֶל־גְּבֹל אֲדָוִם בְּנִינָה
22 כְּבָצָאֵל וְעֵדֶר וַיְגִיר : וַיִּקְנֶה וְדִמְיוֹנָה וְעַד־עַדָּה :
23 וְקִדְשׁ וְחֲצוֹר וַיִּתְּנוּ : יוֹף וְשֵׁלִם וְגִבְעוֹת :
24 וְחֲצוֹר וְחִדְמָה וְקִרְיֹת חֲצוֹן הָיָה חֲצוֹר : אֲמֹם
25 וְשִׁמְעֵי וּמִלְחָה : וַחֲצֵר צִדָּה וְהַשְׁמֹן וּבֵית פֶּלֶשׁ :
26 וְחֲצֵר שְׁוֹעַל וּבֵאֵר שֶׁבַע וּבִזְיוֹתָה : בְּעַלְהָ וְעִירִים
27 וְעָצִם : וְאַלְחֹלֶזַי וְכִסְלִי וְחִרְמָה : וְצִקְלָה וּמִדְּמֹנָה
28 וְסִסְמָנָה : וְלִבְאֹת וְשִׁלְחִים וְעֵין וְרַמְזֹן כֹּל־עִירִים
29 עֲשֵׂרִים וְחֲשֵׁשׁ וְחֲצִירָהָן : בְּשִׁפְלָה אֲשִׁתָּאֵל
30 וְצִרְעָה וְאֶשְׁמֹרֵם : תְּחֹלָה וְעֵין גִּלְתָּ וְהָעִירִים
31 וְיִרְמֹת וְעִרְלָם שׁוֹכָה וְעֹקָה : וְשַׁעֲרִים וְעִרְיָתִים
32 וְחֲצִירָהָן וְיִרְדֵּן עִירִים אֲרַב־עֲשָׂרָה וְחֲצִירָהָן :
33 וְחֲצִירָהָן וְיִרְדֵּן עִירִים אֲרַב־עֲשָׂרָה וְחֲצִירָהָן :
34 וְחֲצִירָהָן וְיִרְדֵּן עִירִים אֲרַב־עֲשָׂרָה וְחֲצִירָהָן :
35 וְחֲצִירָהָן וְיִרְדֵּן עִירִים אֲרַב־עֲשָׂרָה וְחֲצִירָהָן :
36 וְחֲצִירָהָן וְיִרְדֵּן עִירִים אֲרַב־עֲשָׂרָה וְחֲצִירָהָן :
37 וְחֲצִירָהָן וְיִרְדֵּן עִירִים אֲרַב־עֲשָׂרָה וְחֲצִירָהָן :
38 וְחֲצִירָהָן וְיִרְדֵּן עִירִים אֲרַב־עֲשָׂרָה וְחֲצִירָהָן :
39 וְחֲצִירָהָן וְיִרְדֵּן עִירִים אֲרַב־עֲשָׂרָה וְחֲצִירָהָן :
40 וְחֲצִירָהָן וְיִרְדֵּן עִירִים אֲרַב־עֲשָׂרָה וְחֲצִירָהָן :
41 וְחֲצִירָהָן וְיִרְדֵּן עִירִים אֲרַב־עֲשָׂרָה וְחֲצִירָהָן :
42 וְחֲצִירָהָן וְיִרְדֵּן עִירִים אֲרַב־עֲשָׂרָה וְחֲצִירָהָן :
43 וְחֲצִירָהָן וְיִרְדֵּן עִירִים אֲרַב־עֲשָׂרָה וְחֲצִירָהָן :
44 וְחֲצִירָהָן וְיִרְדֵּן עִירִים אֲרַב־עֲשָׂרָה וְחֲצִירָהָן :
45 וְחֲצִירָהָן וְיִרְדֵּן עִירִים אֲרַב־עֲשָׂרָה וְחֲצִירָהָן :
46 וְחֲצִירָהָן וְיִרְדֵּן עִירִים אֲרַב־עֲשָׂרָה וְחֲצִירָהָן :
47 וְחֲצִירָהָן וְיִרְדֵּן עִירִים אֲרַב־עֲשָׂרָה וְחֲצִירָהָן :
48 וְחֲצִירָהָן וְיִרְדֵּן עִירִים אֲרַב־עֲשָׂרָה וְחֲצִירָהָן :
49 וְחֲצִירָהָן וְיִרְדֵּן עִירִים אֲרַב־עֲשָׂרָה וְחֲצִירָהָן :
50 וְחֲצִירָהָן וְיִרְדֵּן עִירִים אֲרַב־עֲשָׂרָה וְחֲצִירָהָן :
51 וְחֲצִירָהָן וְיִרְדֵּן עִירִים אֲרַב־עֲשָׂרָה וְחֲצִירָהָן :
52 וְחֲצִירָהָן וְיִרְדֵּן עִירִים אֲרַב־עֲשָׂרָה וְחֲצִירָהָן :
53 וְחֲצִירָהָן וְיִרְדֵּן עִירִים אֲרַב־עֲשָׂרָה וְחֲצִירָהָן :
54 וְחֲצִירָהָן וְיִרְדֵּן עִירִים אֲרַב־עֲשָׂרָה וְחֲצִירָהָן :
55 וְחֲצִירָהָן וְיִרְדֵּן עִירִים אֲרַב־עֲשָׂרָה וְחֲצִירָהָן :
56 וְחֲצִירָהָן וְיִרְדֵּן עִירִים אֲרַב־עֲשָׂרָה וְחֲצִירָהָן :
57 וְחֲצִירָהָן וְיִרְדֵּן עִירִים אֲרַב־עֲשָׂרָה וְחֲצִירָהָן :
58 וְחֲצִירָהָן וְיִרְדֵּן עִירִים אֲרַב־עֲשָׂרָה וְחֲצִירָהָן :
59 וְחֲצִירָהָן וְיִרְדֵּן עִירִים אֲרַב־עֲשָׂרָה וְחֲצִירָהָן :
60 וְחֲצִירָהָן וְיִרְדֵּן עִירִים אֲרַב־עֲשָׂרָה וְחֲצִירָהָן :
61 וְחֲצִירָהָן וְיִרְדֵּן עִירִים אֲרַב־עֲשָׂרָה וְחֲצִירָהָן :
62 וְחֲצִירָהָן וְיִרְדֵּן עִירִים אֲרַב־עֲשָׂרָה וְחֲצִירָהָן :

cities with their villages :

37 Zenan, and Hadashah, & Migdalga,
38 And Dilean, & Mizpeh,^h & Joktheel,^c
39 Lachish,^d and Bozkath, and Eglon,
40 And Cabbon, & Lahmah, & Kithlish,
41 And Gedereth, Beth-dagon, and Naamah, and Makkedah; sixteen cities with their villages :

42 Libnah,^e and Ether, and Ashan,
43 And Jiphtah, and Ashnah, and Nezeb,
44 And Keilah,^f and Achzib,^g and Mareshah; nine cities with their villages :

45 Ekronⁱ with her towns and her villages :

46 From Ekron even unto the sea, all that *lay* ^βnear Ashdod, with their villages:
47 Ashdod^j with her towns and her villages, Gaza with her towns and her villages, unto the river of Egypt, and the great sea,^k and the border *thereof* :

48 And in the mountains, Shamir, and Jattir, and Socoh,

49 And Dannah, and Kirjath-sannah, which is Debir,^q

50 And Anab, and Eshtemoah, and Anim,
51 And Goshen,^r and Holon, and Giloh;

eleven cities with their villages :

52 Arab, and Dumah,^s and Eshean,
53 And ^δJanum, and Beth-tappuah, and Aphekah,

54 And Humtah, and ^εKirjath-arba (which is Hebron), and Zior; nine cities with their villages :

55 Maon,^u Carmel,^v and Ziph, & Juttah,
56 And Jezreel,^w & Jokdeam, & Zanoah,
57 Cain, Gibeah, and Timnah; ten cities with their villages :

58 Halhul, Beth-zur, and Gedor,
59 And Maarath, and Beth-anoth, and Eltekon; six cities with their villages :

60 Kirjath-baal^y (which is Kirjath-jearim) and Rabbah; two cities with their villages:

61 In the wilderness, Beth-arabah, Mid-din, and Secacah,

62 And Nibshan, and the city of Salt, and En-gedi;^z six cities with their villages.

63 As for the Jebusites, the inhabitants of Jerusalem, the children of Judah could not drive them out: but the^a Jebusites dwell with the children of Judah at Jerusalem unto this day.

CHAP. XVI.

AND the lot of the children of Joseph fell ^ζfrom Jordan by Jericho, unto the water of Jericho on the east, to the wilderness that goeth up from Jericho throughout mount Beth-el,

2 And goeth out from Beth-el to ^cLuz, and passeth along unto the borders of Archi to Ataroth,

3 And goeth down westward to the coast of Japhleti, unto the coast of ^eBeth-horon the nether, and to Gezer;^f and the goings out thereof are at the sea.

4 So^g the children of Joseph, Manasseh and Ephraim, took their inheritance.

5 And the border of the children of Ephraim, according to their families, was *thus*; even the border of their inheritance on the east side was Ataroth-addar, unto Beth-horon the upper :

6 And the border went out toward the sea to Michmethah^h on the north side; and the border went about eastward unto Taanach-shiloh, and passed by it on the east to Janohah;

7 And it went down from Janohah to Ataroth, and to Naarath, and came to Jericho, and went out at Jordan.

B. C. 1444.

a ch. 17. 9.

b Ge. 31. 48, 49.

c 2 Ki. 14. 7.

d 2 Ki. 18. 14, 17.

e 2 Ki. 8. 22.

f Ju. 1. 29.

g 1 Ki. 9. 16, 21.

h 1 Sa. 23. 1, &c.

i Mi. 1. 14, 15.

j Am. 1. 8.

k Zep. 2. 4.

l Zec. 9. 5, 7.

β by the place of.

h Ge. 41. 51.

i 1 Sa. 5. 1, 6.

2 Ch. 26. 6.

Ne. 13. 23.

24.

Is. 20. 1.

m Ge. 50. 23.

n Nu. 34. 5, 6.

o De. 3. 15.

p Nu. 26. 29, 32.

q Nu. 26. 30.

Jezer.

g Ju. 1. 11.

r ch. 10. 41.

11. 16.

s Is. 21. 11.

δ or, Janus.

t ver. 13.

u 1 Sa. 23. 25.

v 1 Ki. 18. 42.

w ch. 14. 1.

x Nu. 27. 6, 7.

y ch. 18. 14.

z 1 Sa. 23. 29.

a Ju. 1. 8, 21.

2 Sa. 5. 6.

Ro. 7. 14, 21.

b ch. 16. 6, 8.

ζ went forth.

c ch. 18. 13.

Ge. 28. 19.

Ju. 1. 26.

η or, brook

of reeds.

d ch. 16. 9.

e 2 Ch. 8. 5.

f 1 Ch. 7. 28.

g ch. 17. 14.

h 1 Ch. 7. 29.

i 1 Sa. 31. 10.

1 Ki. 4. 12.

k 1 Sa. 28. 7.

Ps. 83. 10.

l ch. 17. 7.

m Zec. 12. 11.

n Ju. 1. 27, 28.

8 The border went out from Tappuah westward unto the river^a Kanah; and the goings out thereof were at the sea. This is the inheritance of the tribe of the children of Ephraim by their families.

9 And the separate cities for the children of Ephraim were among the inheritance of the children of Manasseh, all the cities with their villages.

10 And^f they drave not out the Canaanites that dwell in Gezer: but the Canaanites dwell among the Ephraimites unto this day, and serve under tribute.

CHAP. XVII.

THERE was also a lot for the tribe of Manasseh, (for he was the first-born^h of Joseph); *to wit*, for Machir^m the first-born of Manasseh, the father of Gilead; because he was a man of war, therefore he had Gilead^o and Bashan.

2 There was also a lot for the rest^p of the children of Manasseh by their families; for the children of ^γAbiezer, and for the children of Helek, and for the children of Asriel, and for the children of Shechem, and for the children of Hephher, and for the children of Shemida: these were the male children of Manasseh the son of Joseph by their families.

3 But Zelophehad the son of Hephher, the son of Gilead, the son of Machir, the son of Manasseh, had no sons, but daughters: and these are the names of his daughters, Mahlah, and Noah, Hoglah, Milcah, and Tirzah.

4 And they came near before^w Eleazar the priest, and before Joshua the son of Nun, and before the princes, saying, The LORD commanded Moses^{*} to give us an inheritance among our brethren. Therefore, according to the commandment of the LORD, he gave them an inheritance among the brethren of their father.

5 And there fell ten portions to Manasseh, beside the land of Gilead and Bashan, which were on the other side of Jordan;

6 Because ye daughters of Manasseh had an inheritance among his sons: & the rest of Manasseh's sons had ye land of Gilead.

7 And the coast of Manasseh was from Asher to Michmethah,^h that lieth before Shechem; and the border went along on the right hand, unto the inhabitants of En-tappuah.

8 Now Manasseh had the land of Tappuah: but Tappuah, on the border of Manasseh, belonged to the children of Ephraim.

9 And the coast descended unto the ^ηriver Kanah, southward of the river: these cities^d of Ephraim are among the cities of Manasseh: the coast of Manasseh also was on the north side of the river, and the out-goings of it were at the sea:

10 Southward it was Ephraim's, and northward it was Manasseh's, & the sea is his border; and they met together in Asher on the north, and in Issachar on the east.

11 And^k Manasseh had in Issachar and in Asher, Beth-sheanⁱ & her towns, & Ibleam and her towns, & the inhabitants of Dor & her towns, & the inhabitants of En-dor^k & her towns, & ye inhabitants^m of Taanach & her towns, and the inhabitants of Megiddo and her towns, even three countries.

12 Yetⁿ the children of Manasseh could not drive out the inhabitants of those cities; but the Canaanites would dwell in that land.

13 Yet it came to pass, when the children of Israel were waxen strong, that they put the Canaanites to tribute; ^a but did not utterly drive them out.

14 And the children of Joseph spake unto Joshua, saying, Why hast thou given me *but* one lot and one portion to inherit, seeing I *am* a great people, forasmuch as the LORD hath blessed ^b me hitherto?

15 And Joshua answered them, If thou *be* a great people, *then* get thee up to the wood country, and cut down for thyself there in the land of the Perizzites and of the ^βgiants, if mount Ephraim be too narrow for thee.

16 And the children of Joseph said, The hill is not enough for us: and all the Canaanites that dwell in the land of the valley have chariots of iron, ^c both they who *are* of Beth-shean/ and her towns, and they who *are* of the valley of Jezreel.^d

17 And Joshua spake unto the house of Joseph, *even* to Ephraim and to Manasseh, saying, Thou *art* a great people, and hast great power; thou shalt not have one lot *only*;

18 But the mountain shall be thine; for it is a wood, and thou shalt cut it down: and the out-goings of it shall be thine: for ^k thou shalt drive out the Canaanites, though they have iron chariots, and though they be strong.

CHAP. XVIII.

AND the whole congregation of the children of Israel assembled together at Shiloh,ⁿ and set up the tabernacle ^o of the congregation there. And the land was subdued before them.

2 And there remained among the children of Israel seven tribes, which had not yet received their inheritance.

3 And Joshua said unto the children of Israel, How long *are* ye slack ^q to go to possess the land which the LORD God of your fathers hath given you?

4 Give out from among you three men for *each* tribe: and I will send them, and they shall rise and go ^r through the land, & describe it according to the inheritance of them; and they shall come *again* to me.

5 And they shall divide it into seven parts: Judah ^a shall abide in their coast on the south, and the house of ^b Joseph shall abide in their coasts on the north.

6 Ye shall therefore describe the land *into* seven parts, and bring the *description* hither to me, that I may cast ^u lots for you here before the LORD our God.

7 But the Levites ^w have no part among you; for the priesthood of the LORD is their inheritance: and ^y Gad, and Reuben, and half the tribe of Manasseh, have received their inheritance beyond Jordan on the east, which Moses the servant of the LORD gave them.

8 And the men arose, and went away: and Joshua charged them that went to describe the land, saying, Go and walk through ^z the land, and describe it, and come again to me, that I may here cast lots for you before the LORD in Shiloh.

9 And the men went, and passed through the land, and described it by cities, into seven/ parts, in a book, and came *again* to Joshua to the host at Shiloh.

10 And Joshua cast lots ^h for them in Shiloh before the LORD: and there Joshua divided the land unto the children of Israel according to their divisions.

B. C. 1444.

a ch. 16. 10.

b Ge. 49. 22.. 26.

Nu. 26. 34.. 37.

De. 33. 13.. 17.

β or, Re-phaims. Ge. 14. 5.

15. 20.

2 Sa. 5. 18, 22.

c Ge. 28. 19. Ju. 1. 23.

d ch. 16. 3.

e Ju. 1. 19. 4. 3.

f 1 Ki. 4. 12.

g 2 Ki. 9. 10, 37.

h 1 Ch. 13. 5, 6.

i ch. 15. 9.

k De. 20. 1.

Is. 41. 14, 16.

Ro. 8. 31, 37.

He. 13. 6.

l ch. 15. 8.

2 Ki. 23. 10.

2 Ch. 28. 3.

33. 6.

Je. 19. 2.

32. 35.

m ch. 15. 7.

n ch. 19. 51.

Je. 7. 12.

o Ju. 18. 31.

1 Sa. 1. 3, 24.

4. 3, 4.

p ch. 15. 6.

γ or, the plain.

δ tongue. Is. 11. 15.

q Ju. 18. 9.

r ver. 8.

s ch. 15. 1, &c.

t ch. 16. 1, 4.

u ver. 10.

ch. 14. 2.

v Ge. 10. 18.

2 Ch. 13. 4.

w ch. 13. 33.

x 1 Ki. 12. 29, 32.

y ch. 13. 8.

z 1 Sa. 13. 17.

a 1 Ki. 3. 4, 5.

b Je. 31. 15.

c Ju. 10. 17.

d ch. 15. 8, 63.

e Ge. 13. 17.

f Ac. 13. 19.

g Eze. 47. 22.

48. 29.

h ver. 9.

i Ge. 21. 31.

1 Ch. 4. 28.

11 And the lot of the tribe of the children of Benjamin came up according to their families: and the coast of their lot came forth between the children of Judah and the children of Joseph.

12 And their border, on the north side, was from Jordan: and the border went up to the side of Jericho on the north side, and went up through the mountains westward; and the goings out thereof were at the wilderness of Beth-aven.

13 And the border went over from thence toward Luz, to the side of Luz, (which ^e is Beth-el,) southward; and the border descended to Ataroth-adar, near the hill that *lieth* on the south side of the nether Beth-horon.^d

14 And the border was drawn *thence*, and compassed the corner of the sea southward, from the hill that *lieth* before Beth-horon southward; and the goings out thereof were at Kirjath-baal (which *is* Kirjath-jearim,) a city of the children of Judah: this *was* the west quarter.

15 And the south quarter *was* from the end of Kirjath-jearim; ^h and the border went out on the west, and went out to the well of waters ⁱ of Nephtoa:

16 And the border came down to the end of the mountain that *lieth* before the valley of the son of Hinnom, ^l and which *is* in the valley of the giants on the north, and descended to the valley of Hinnom, to the side of Jebusi on the south, and descended to En-rogel,^m

17 And was drawn from the north, and went forth to En-shemesh, and went forth toward Geliloth, which *is* over against the going up of Adummim, and descended to the stone ^p of Bohan the son of Reuben,

18 And passed along toward the side over against ^q Arabah northward, and went down unto Arabah:

19 And the border passed along to the side of Beth-hoglah northward: and the out-goings of the border were at the north ^r bay of the salt sea, at the south end of Jordan: this *was* the south coast.

20 And Jordan was the border of it on the east side. This *was* the inheritance of the children of Benjamin, by the coasts thereof round about, according to their families.

21 Now the cities of the tribe of the children of Benjamin, according to their families, were Jericho, and Beth-hoglah, and the valley of Keziz,

22 And Beth-arabah, and ^v Zemaraim, and Beth-el,^z

23 And Avim, and Parah, and ^a Ophrah,

24 And Chephar-haammónai, and Ophni, and Gaba; twelve cities with their villages;

25 Gibeon ^b and Ramah, and Beeroth,

26 And Mizpeh, ^c and Chephirah, and Moza,

27 And Rekem, and Irpeel, and Taralah,

28 And Zelah, Eleph, and ^d Jebusi (which *is* Jerusalem), Gibeath, and Kirjath; fourteen cities with their villages.

This *is* the inheritance of the children of Benjamin, according to their families.

CHAP. XIX.

AND the second lot came forth to Simeon, *even* for the tribe of the children of Simeon according to their families: and their inheritance was ^h within the inheritance of the children of Judah.

2 And they had in their inheritance, Beer-sheba, ⁱ Sheba, and Moladah,

תכתבו את־הארץ שבועה חלקים ותבאתם
 אלי הנה ויריתי לכם גורל פה לפני יהוה
 אלהינו : כִּי אין־חלק ללויים בקרבכם
 כִּי־קִרְבַּת יהוה נחלתו וְגַד וראוֹנָה
 וְחֲצִי שֶׁשֶׁבֶת הַמְּנַשֶּׁה לַחֲמֵי מַלְחָם מַעֲבֵר לַיַּרְדֵּן
 מִיַּרְדֵּה אֲשֶׁר בְּתֵן לָהֶם מִשָּׁה עֶבֶר יהוה :
 וַיָּקֻמוּ הָאֲנָשִׁים וַיֵּלְכוּ וַיִּצַּן יְהוֹשֻׁעַ אֶת־הַחֲלֹכִים
 לִכְתֹּב אֶת־הָאָרֶץ לִפְנֵי הַיְּהוּדִים בָּאָרֶץ
 וַיְכַתְּבוּ אוֹתָהּ וַשִּׁיבִי אֵלַי רָפָה אֲשֶׁלִּיךְ לָכֶם גּוֹרֵל
 לִפְנֵי יהוה בְּשֵׁלָה : וַיִּלְכְּדוּ הָאֲנָשִׁים וַיַּעֲבְרוּ בָאָרֶץ
 וַיְכַתְּבוּהָ לַעֲרִים לְשִׁבְעָה חֲלֻקִּים עַל־סֵפֶר וַיָּבֵאוּ
 אֶל־יְהוֹשֻׁעַ אֶת־הַפְּתֻחָה שֵׁלָה : וַיִּשְׁלַף לָהֶם
 יְהוֹשֻׁעַ גּוֹרֵל בְּשֵׁלָה לִפְנֵי יהוה וַיַּחֲלֹק שָׁם יְהוֹשֻׁעַ
 אֶת־הָאָרֶץ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל פֶּמְחֻלָּתָם :
 וַיַּעַל גּוֹרֵל מִמֶּנּוּ בְּנֵי־בִנְיָמִן לְמַשְׁפַּחְתָּם וַיֵּצֵא גִבּוֹל
 גּוֹרֵלָם בֵּין בְּנֵי יהוּדָה וּבֵין בְּנֵי יוֹסֵף : וַיְהִי לָהֶם
 הַגִּבּוֹל לַפָּתָח צִסּוֹנָה מִדִּדְחוֹן וְעַלֶּה הַגִּבּוֹל אֶל־
 פֶּתַח יְרִיחוֹ מִצָּפוֹן וְעַלֶּה בְּהֵר לָמָּה וְהָיָה תְּצַאֲתִי
 מִדְּבָרָה בֵּית אֶזְנִי : וְעֶבֶר מִשָּׁם הַגִּבּוֹל לִוְדָה אֶל־
 פֶּתַח לִוְדָה נִגְבָּה הָיָה בֵּית אֵל וַיְהִי הַגִּבּוֹל עֲמֹנֹת
 אֶזְרָא עַל־הַיָּרֵד אֲשֶׁר מִגִּבְרָת לְבֵית־חֶרֶן וּפְתָחוֹן :
 וְתֹאֵר הַגִּבּוֹל וְנֹכַח לַפָּתָח יָם נִגְבָּה מִדְּהַר אֲשֶׁר
 עַל־פְּנֵי בֵית־חֶרֶן נִגְבָּה וְהָיָה תְּצַאֲתִי אֶל־קִרְיַת
 בַּעַל הָיָה קִרְיַת יְעָרִים עִיר בְּנֵי יהוּדָה וְזֹאת פָּתַח
 יָם : וּפְתָתִי נִגְבָּה מִקְצֵה קִרְיַת יְעָרִים וַיֵּצֵא
 הַגִּבּוֹל לָמָּה וַיֵּצֵא אֶל־מַעֲיָן מִי נִשְׁתָּחִי : וַיְהִי
 הַגִּבּוֹל אֶל־קִצֵּה הַיָּרֵד אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי גִי בְּרֶחֱם
 אֲשֶׁר בְּעֶמֶק רַפָּאִים צִסּוֹנָה וְהָיָה לִי הַיָּם אֵל
 פֶּתַח הַיְּבוּסִי נִגְבָּה וַיְהִי עַן רֹגֶל : וְתֹאֵר מִצָּפוֹן
 וַיֵּצֵא עַן שָׁמַשׁ וַיֵּצֵא אֶל־גִּלְלוֹת אֲשֶׁר־נֹכַח
 מַעֲלֵה אֲדָמִים וַיְהִי אֶבֶן בֶּזֶק בֶּן־רֵאבֵן : וַעֲבָר
 אֶל־פֶּתַח מִוֶּלֶת־הַעֲרֵבָה צִסּוֹנָה וַיְהִי הַעֲרֵבָה :
 וְעֶבֶר הַגִּבּוֹל אֶל־פֶּתַח בֵּית־חֲנָנִיָּה צִסּוֹנָה וְהָיָה
 תְּצַאֲתִי הַגִּבּוֹל אֶל־לִשְׁוֹן יָם־הַמֶּלֶח צִסּוֹנָה אֶל־
 קִצֵּה הַיַּרְדֵּן נִגְבָּה וְהָיָה גִבּוֹל נֹכַח : וְהַיַּרְדֵּן יִגְבּוֹל
 אוֹתוֹ לַפָּתָח קִרְמָה וְזֹאת נִחְלָתִי בְנֵי־בִנְיָמִן לְגִבְיַת־הַיָּד
 סָבִיב לְמַשְׁפַּחְתָּם : וְהָיָה הָעָרִים לְמִשְׁפַּחַת בְּנֵי־בִנְיָמִן
 לְמַשְׁפַּחוֹתֵיהֶם יְרִיחוֹ וּבֵית־חֲנָנִיָּה וְעֶמֶק קָצִיץ :

גִּבְלֵי־מִנְשָׁה מִאֲשֶׁר הִמְכַמְתָּח אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי שָׂכֶם
 וְהַגִּלְגָּל הַגִּבּוֹל אֶל־הַיַּמִּין אֶל־יִשְׁבִּי עַן וּפְתָחוֹ :
 לְמִנְשָׁה הָיְתָה אֶרֶץ תַּחֲמֹת וְחִפּוֹת אֶל־גִּבּוֹל מִנְשָׁה
 לִבְנֵי אֶפְרַיִם : וַיְהִי הַגִּבּוֹל נָחַל קָנָה נִגְבָּה לְנָחַל
 עָרִים הָאֵלֶּה לְאֶפְרַיִם בְּתוֹךְ עָרֵי מִנְשָׁה וּגִבּוֹל מִנְשָׁה
 מִצָּפוֹן לְנָחַל וְהָיָה תְּצַאֲתִי הַיָּפָּה : נִגְבָּה לְאֶפְרַיִם
 וּצִסּוֹנָה לְמִנְשָׁה וְהָיָה הָיָם גִּבּוֹל וּבְאֲשֶׁר יִפְגַּעוּן
 מִצָּפוֹן וּבִישְׁשֹׁכָר מִמְּזֻרָה : וְהָיָה לְמִנְשָׁה בִישְׁשֹׁכָר
 וּבְאֲשֶׁר בֵּית־שֹׁאֵן וּבְנוֹתִיהָ וַיְבַלְעֶם וּבְנוֹתֶיהָ וְאֵת־
 יִשְׁבִּי דָאָר וּבְנוֹתֶיהָ וַיִּשְׁבֵּן עַן־דָּר וּבְנוֹתֶיהָ וַיִּשְׁבֵּן
 תַּעֲנָךְ וּבְנוֹתֶיהָ וַיִּשְׁבֵּן מַגְדוֹ וּבְנוֹתֶיהָ שְׁלֹשֶׁת הַנָּפֹת :
 וְלֹא יָכֹל בְּנֵי מִנְשָׁה לְהוֹרִישׁ אֶת־הָעָרִים הָאֵלֶּה
 וַיֹּאמֶר הַכְּנַעֲנִי לְשִׁבְתָּ בָאָרֶץ הַזֹּאת : וְהָיָה כִּי חָזְקוּ
 בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּתְּנִי אֶת־הַכְּנַעֲנִי לָמָס וְהוֹרִישׁ לֹא
 הוֹרִישׁוּ : וַיְדַבְּרוּ בְנֵי יוֹסֵף אֶת־יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר
 מִדּוֹעַ נִתְּמָה לִי מַחֲלֶה גּוֹרֵל אֶחָד וְהַגִּבּוֹל אֶחָד וְאֵלֵינוּ
 עַם רָב עַד אֲשֶׁר־עָלָה בְּרַכְיָה יהוה : וַיֹּאמֶר
 אֲלֵהֶם יְהוֹשֻׁעַ אִם־עַם־רַב אִתָּה עֲלֶה לָּךְ הַיָּעָרָה
 וּבְרֵאֲתָ לָךְ שָׁם בָּאָרֶץ הַפְּתוּיָה וְהַרְפָּאִים כִּי־אֵין לָךְ
 הַרְאֶפְרַיִם : וַיֹּאמְרוּ בְנֵי יוֹסֵף לֹא־יִמָּצֵא לָנוּ הַהָר
 וְנִקְבַּב בְּרוֹל כָּל־הַכְּנַעֲנִי הַיֹּשֵׁב בָּאָרֶץ הָעֵמֶק לְאֲשֶׁר
 בְּבֵית־שֹׁאֵן וּבְנוֹתֶיהָ וְלֹאֲשֶׁר בְּעֶמֶק יִזְרְעֵאל : וַיֹּאמֶר
 יְהוֹשֻׁעַ אֶל־בֵּית יוֹסֵף לְאֶפְרַיִם וּלְמִנְשָׁה לֵאמֹר עַם־
 רַב אִתָּה וְכֹחַ גָּדוֹל לָּךְ לֹא־יִהְיֶה לָּךְ גּוֹרֵל אֶחָד :
 כִּי הָרַיָּה לָּךְ כִּי־יַעֲרָה הָיָה וּבְרֵאֲתוֹ וְהָיָה לָךְ
 תְּצַאֲתִי כִּי־תוֹרִישׁ אֶת־הַכְּנַעֲנִי כִּי רַבֵּב בְּרוֹל לֹא־כִי
 חֹזֶק הוּא :

CAP. XVIII. יח

וַיִּקְהֲלוּ כָל־עַדַּת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל שֵׁלָה וַיִּשְׁכְּנוּ שָׁם אֶת־
 אֶחָד מִזֻּרָה וְהָאָרֶץ נִכְנָשָׁה לִפְנֵיהֶם : וַיִּתְּרוּ בְּבָנֵי
 יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר לֹא־חָלְקוּ אֶת־נִחְלָתָם שִׁבְעָה
 שְׁבָטִים : וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַד־אֵנָּה
 אַתֶּם מִתְרַפִּים לִבּוֹא לְרִשֵּׁת אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר בְּתֵן
 לָכֶם יְהוה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם : הֲבִי לָכֶם שְׁלֹשָׁה
 אֲנָשִׁים לִשְׁבֹּט וּשְׁלֹשֶׁם וַיָּקֻמוּ וַיַּחֲזִיקוּ בָאָרֶץ
 וַיַּכְתְּבוּ אוֹתָהּ לִפְנֵי נִחְלָתָם וַיָּבֵאוּ אֵלַי : וְהַחֲחִלְקוּ
 אוֹתָהּ לְשִׁבְעָה חֲלֻקִּים יְהוּדָה יַעֲמֵד עַל־גִּבּוֹל מִגִּבְרָת
 וּבֵית יוֹסֵף יַעֲמֵדוּ עַל־גִּבְלָם מִצָּפוֹן : וְאֵתֵם

וַיֵּצֵא הַגּוֹרֵל הַחֲמִישִׁי לַמִּפְדָּה 24
 בְּנֵי־אֲשֵׁר לַמִּשְׁפָּחֹתָם : וַיְהִי גִבְלָם חֶלְקָתָהּ וַיְהִי 25
 וּבְנֵי וְאֶלְשָׁח : וַאֲמֶלֶךְ וַעֲמֶזֶד וּמִשְׁאֵל וּפְנֵעַ 26
 בְּכֶרֶם הַיְּמִינָה וַנְּשִׁיחֹר לְבִנָּתָהּ : וְשֵׁב מוֹרֵחַ הַשְּׂמֶשׁ 27
 בֵּית דָּגָן וּפְנֵעַ בְּזִבְלָן וּבְנֵי יִפְתָּחֵאל צִפְוֹנָה בֵּית 28
 הָעֶמֶק וַנְּשִׁיֵּאל וַיֵּצֵא אֶל־כָּבֵל מִשְׁמָאל : וַעֲבֹדָן 29
 וַרְחָב וַחֲמֹז וְקָנָה עַד צִירֹן רֶבֶה : וְשֵׁב הַגְּבֹל 30
 הָרְמָה וְעַד־עֵיר מִבְּצֵר־צֹר וְשֵׁב הַגְּבֹל חֹסֶה 31
 וְיֵהוּ תְּצִאֲתוּ הַמִּפְדָּה מִתְּבֹל אֲמֹנָה : וַעֲמֹדָה 32
 וַאֲפֶק וַרְחָב עָרִים עֲשִׂירִים וְשָׁמַיִם וַחֲצִירִיָּה : זֹאת 33
 נַחֲלַת מִשְׁפַּחַ בְּנֵי־אֲשֵׁר לַמִּשְׁפָּחֹתָם הָעָרִים הָאֵלֶּה 34
 וַחֲצִירִיָּה : לְבָנֵי נַפְתָּלִי יֵצֵא הַגּוֹרֵל הַשְּׁשִׁי 35
 לְבָנֵי נַפְתָּלִי לַמִּשְׁפָּחֹתָם : וַיְהִי גִבְלָם מִחֶלֶף 36
 מֵאֵלֹן בְּצַעֲנָנִים וְאֲדָמִי הַזֶּקֶב וּבִגְבֹל עַד־לָקֹם 37
 וַיְהִי תְּצִאֲתוּ הַמִּפְדָּה : וְשֵׁב הַגְּבֹל יִמָּה אֲזֹנֹתָ 38
 הַגּוֹר וַיֵּצֵא מִשָּׁם חֶקֶקָה וּפְנֵעַ בְּזִבְלָן מִפְּנֵי וּבִאֲשֵׁר 39
 פְּנֵעַ מֵלֶם וּבִידְוֹדָה הַיְּרֵדָה מוֹרֵחַ הַשְּׂמֶשׁ : וְעָרֵי 40
 מִבְּצֵר הַצִּדִּים צֹר וַחֲמוֹת־רֶשֶׁת וּבְנָנָת : וַאֲדָמָה 41
 וַחֲרֹמָה וַחֲצֹר : וְקֹדֶשׁ וְאֲדָרְעִי וְעֵן חֲצֹר : 42
 וַיְרָאוּן וּמִגְדֹּל־אֵל הָהָרִים וּבֵית־עֲנַת וּבֵית שָׁמֶשׁ עָרִים 43
 תִּשְׁעֵעֶשְׂרֹה וַחֲצִירִיָּה : זֹאת נַחֲלַת מִשְׁפַּחַ בְּנֵי 44
 נַפְתָּלִי לַמִּשְׁפָּחֹתָם הָעָרִים וַחֲצִירִיָּה : לַמִּפְדָּה 45
 בְּנִידָן לַמִּשְׁפָּחֹתָם יֵצֵא הַגּוֹרֵל הַשְּׁבִיעִי : וַיְהִי 46
 גִּבְלָם נַחֲלָתָם צֹרְעָה וְאֶשְׁתָּאֵל וְעֵיר שָׁמֶשׁ : 47
 וַשְּׁעִלְזֵן וְאֵלֹן וַיְחֹלָה : וְאֵלֹן וַחֲמֹמָה וַעֲקֹרֹן 48
 וְאֶלְתָּקָה וּגְבָחֹן וּבַעֲלָת : וַיְהִי וּבְנִי־בֶרֶק וְגֵרִי 49
 רַמְזֹן : וְכִנִּי הַיְּרֵמֹק וַחֲרֹקֹן עַם־הַגְּבֹל מִלִּי : 50
 וַיֵּצֵא גִבְלָם בְּנִידָן מִמֶּהם וַיַּעֲלֵה בְנִידָן וַיְחַלְמוּ עִם־ 51
 לָשֵׁם וַיִּלְכְּדוּ אוֹתָהּ : וַיָּבִיאוּ אוֹתָהּ לְפִי־דָוִד וַיִּרְשׁוּ 52
 אוֹתָהּ וַיִּשְׁבּוּ בָּהּ וַיִּקְרְאוּ לָלֶשֶׁם דָּן כִּשְׁם־דָּן אֲבִירָהּ : 53
 זֹאת נַחֲלַת מִשְׁפַּחַ בְּנֵי־דָן לַמִּשְׁפָּחֹתָם הָעָרִים הָאֵלֶּה 54
 וַחֲצִירִיָּה : וַיְכַלּוּ לִחְלֹל אֶת־הָאָרֶץ לְגִבְלוֹתֶיהָ 55
 וַיַּחֲזִקוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל נַחֲלָה לַיהוָה שֶׁבֶן בְּחוֹמָם : 56
 עַל־פִּי יְהוָה נִתְּנוּ לוֹ אֶת־הָעִיר אֲשֶׁר שָׂאֵל אֶת־ 57
 הַמִּטְר־סֶרַח בְּהָר אֲפֶרַיִם וַיְבַנֶּה אֶת־הָעִיר 58
 וַיִּשְׁבּוּ בָּהּ : אֵלֶּה הַנִּחֲלֹת אֲשֶׁר־נִתְּנוּ אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן 59
 וַיהוָה שֶׁבֶן דָּן וְרָאשֵׁי הָאֲבֹת לַמִּשְׁפָּחֹת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל 60
 בְּגֹרֵל בְּשׁוּלָה לִפְנֵי יְהוָה פָּתַח אֵת־לֶחֶם מִיֶּד וַיְכַלּוּ 61

22 וּבֵית הָעֶרְבָה וְעָמֹרִים וּבֵית־אֵל : וְהָעָרִים וַחֲצִירִיָּה 23
 וַעֲפֹרָה : וּכְפָר הָעֲמֹנִי וְהָעָרִים וְגִבְעַת עָרִים 24
 שְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה וַחֲצִירִיָּה : גִּבְעֹן וְרָמָה וּבִאֲרוֹת : 25
 וַחֲמִצְפָּה וַחֲצִירִיָּה וַחֲמֹמָה : וְרָקֶם וַיִּרְפָּאֵל 26
 וַחֲרָאֵלָה : וַצִּלְעֵה הָאֵלֶף וַיְחַבֵּסִי הָיָה יְרוּשָׁלַם 27
 גִּבְעַת קָרֹת עָרִים אַרְבַּע־עֶשְׂרֵה וַחֲצִירִיָּה זֹאת 28
 נַחֲלַת בְּנֵי־נִמְנָם לַמִּשְׁפָּחֹתָם :

CAP. XIX. יט

1 וַיֵּצֵא הַגּוֹרֵל הַשְּׁנִי לַשְּׁמֵעוֹן לַמִּפְדָּה בְּנֵי־שְׁמֵעוֹן 2
 לַמִּשְׁפָּחֹתָם וַיְהִי נַחֲלָתָם בְּתוֹךְ נַחֲלַת בְּנֵי־יְהוּדָה : 3
 וַיְהִי לָהֶם גִּבְלָתָם בְּאֶרֶץ־שִׁבְעָה וְשִׁבְעָה וּמוֹלָדָה : 4
 וַחֲצֹר שׁוּעָל וּבִלְהָ וְעָצִים : וְאֶלְתוֹלַךְ וּבְחֹל 5
 וְרָמָה : וְצִלְעֵה וּבֵית־הַמִּרְכָּבָה וַחֲצֹר סִיסָה : 6
 וּבֵית לְבָאוֹחַ וְשִׁרְיָה עָרִים שְׁלֹש־עֶשְׂרֵה וַחֲצִירִיָּה : 7
 עֵין רַמְזֹן וְעֵתֵר וְעֶשְׂקֹן עָרִים אַרְבַּע וַחֲצִירִיָּה : 8
 וְכָל־הַחֲצִירִים אֲשֶׁר סְבִיבוֹת הָעָרִים הָאֵלֶּה עַד־ 9
 בְּעֵלְתָּ בְּאֶרֶם רַמָּה זֹאת נַחֲלַת מִשְׁפַּחַ בְּנֵי־שְׁמֵעוֹן 10
 לַמִּשְׁפָּחֹתָם : מִחֶבֶל בְּנֵי יְהוּדָה נַחֲלַת בְּנֵי שְׁמֵעוֹן 11
 מִיְּהוּדָה חֶלֶק בְּנֵי־יְהוּדָה רֶבֶם מִמֶּהם וַיִּנְחֲלוּ בְּנֵי 12
 שְׁמֵעוֹן בְּתוֹךְ נַחֲלָתָם : וַיַּעַל הַגּוֹרֵל 13
 הַשְּׁלִישִׁי לְבָנֵי וּבִילָן לַמִּשְׁפָּחֹתָם וַיְהִי גִבְלָם נַחֲלָתָם 14
 עַד־שִׁירֹד : וְעֵרָה גִּבְלָם לִי־מִדָּה וּמִרְעֵלָה 15
 וּפְנֵעַ בְּדִבְשָׁת וּפְנֵעַ אֶל־הַחֹל אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי 16
 יְמִינֵם : וְשֵׁב מִשְׁרֹד קֹדְמָה מוֹרֵחַ הַשְּׂמֶשׁ 17
 עַל־גְּבֹל כִּסְלָת תִּבְנִי וַיֵּצֵא אֶל־הַחֲבֵרָה וַעֲלָה 18
 יָפִיעַ : וּמִשָּׁם עֵבֶר קֹדְמָה מוֹרֵחָה גִּתָּה חֲפֹר 19
 עֵתָה חֲצִין וַיֵּצֵא רַמְזֹן הַמִּתְאָר הַנֶּעֱמָה : וְנִסְבִּי 20
 אֶת־וֹ הַגְּבֹל מִצָּפוֹן הַנֶּחָל וַיְהִי תְּצִאֲתוּ בֵּן 21
 יִפְתָּחֵאל : וְקָשֶׁת וּבִהֶלֶל וְשִׁמְרֹן וַיְרָאֵה וּבֵית 22
 לָחֶם עָרִים שְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה וַחֲצִירִיָּה : זֹאת נַחֲלַת 23
 בְּנֵי־זְבִילָן לַמִּשְׁפָּחֹתָם הָעָרִים הָאֵלֶּה וַחֲצִירִיָּה : 24
 לַיִּשְׁשָׁכָר יֵצֵא הַגּוֹרֵל הָרְבִיעִי לְבָנֵי יִשְׁשָׁכָר 25
 לַמִּשְׁפָּחֹתָם : וַיְהִי גִבְלָם יוֹרְעֵלָה וַחֲפִסְלוֹת 26
 וְשׁוֹנִים : וַחֲפָרִים וְשִׁיאוֹן וְאֶזְרוֹת : וְהַבֵּית וְקִשְׁיוֹן 27
 וְאֶבֶן : וְרִמָּת וְעֵיר־נִינִם וְעֵין חֲדָה וּבֵית שַׁצֵּן : 28
 וּפְנֵעַ הַגְּבֹל בְּתִבּוֹר וַשְׁחִצְמוֹה וּבֵית שָׁמֶשׁ וְדֵין 29
 תְּצִאוֹת גִּבְלָם הַיְּהוּדָה עָרִים תִּשְׁעֵעֶשְׂרֹה וַחֲצִירִיָּה : 30
 זֹאת נַחֲלַת מִשְׁפַּחַ בְּנֵי־יִשְׁשָׁכָר לַמִּשְׁפָּחֹתָם הָעָרִים 31

3 And ^a Hazar-shual, & Balah, & Azem,
 4 And Etolad, & Bethul, and ^e Hormah,
 5 And Ziklag, ^o and Beth-marcaboth,
 and Hazar-susah,
 6 And Beth-lebaoth, and Sharuhem;
 thirteen cities and their villages:
 7 Ain, Remmon, and Ether, and Ashan;
 four cities and their villages:
 8 And all the villages that were round
 about these cities, to Baalath-beer, Ra-
 math ^s of the south. This is the inheri-
 tance of the tribe of the children of
 Simeon according to their families.
 9 Out of the portion of the children of
 Judah was the inheritance of the children
 of Simeon: for the part of the children of
 Judah was too much ^a for them; therefore
 the children of Simeon had their inheri-
 tance within the inheritance of them.
 10 And the third lot came up for the
 children of Zebulun, according to their
 families: and the border of their inheri-
 tance was unto Sarid:
 11 And their border went up toward
 the sea, ^m and Maralah, and reached to
 Dabbasheth, and reached to the river that
 is before Jokneam;
 12 And turned from Sarid eastward,
 toward the sun-rising, unto the border of
 Chisloth-tabor, ^p and then goeth out to
 Daberath, ^q and goeth up to Japhia,
 13 And from thence passeth on along on
 the east to Gittah-hepher, ^r to Ittah-kazin,
 and goeth out to ^β Remmon-methoar to
 Neah:
 14 And the border compasseth it on the
 north side to Hannathon: and ^y outgoings
 thereof are in the valley of Jiphthah-el:
 15 And Kattath, and Nahallal, ^z and
 Shimron, ^z and Idalah, and Beth-lehem: ^z
 twelve cities with their villages.
 16 This is the inheritance of the child-
 ren of Zebulun according to their fami-
 lies, these cities with their villages.
 17 And the fourth lot came out to Issa-
 char, for the children of Issachar accord-
 ing to their families.
 18 And their border was toward Jez-
 reel, ^b and Chesulloth, and Shunem, ^c
 19 And Haphraim, and Shibon, and
 Anaharath,
 20 And Rabbith, and Kishion, and Abez,
 21 And Remeth, and En-gannim, ^d and
 En-haddah, and Beth-pazzez;
 22 And the coast reacheth to Tabor, ^e
 and Shahazimnah, and Beth-shemesh: ^f
 and the outgoings of their border were at Jo-
 rdan: sixteen cities with their villages.
 23 This is the inheritance of the tribe
 of the children of Issachar according to
 their families, the cities and their villages.
 24 And the fifth lot came out for the
 tribe of the children of Asher according
 to their families.
 25 And their border was Helkath, ^g and
 Hali, and Beten, and Achshaph,
 26 And Alammelech, and Amad, and
 Misheal; and reacheth to Carmel ^h west-
 ward, and to Shihor-libnath;
 27 And turneth toward the sun-rising to
 Beth-dagon, ⁱ and reacheth to Zebulun,
 and to the valley of Jiphthah-el, toward
 the north side of Beth-emek, and Neiel,
 and goeth out to Cabul on the left hand,
 28 And Hebron, and Rehob, and Ham-
 mon, and Kanah, even unto great Zidon;
 29 And then the coast turneth to Ramah,
 and to the strong city Tyre; and the coast
 turneth to Hosah; and the outgoings there-

B. C. 1444

a ch. 15. 28. 32
 b Ju. 1. 31.
 c Mi. 1. 14.
 d Ju. 1. 17.
 e 1 Sa. 4. 1.
 f 1 Ki. 20. 30.
 g 1 Sa. 27. 6.
 h 30. 1.
 i Ge. 49. 20.
 j De. 33. 24.
 k 1 Sa. 30. 17.
 l 2 Co. 8. 14. 15.
 m ver. 1.
 n De. 33. 23.
 o Mar. 6. 53.
 p Ge. 49. 13.
 q n ver. 22.
 r ch. 12. 22.
 s Ju. 4. 6, 12.
 t Ps. 89. 12.
 u 1 Ch. 6. 72.
 v 2 Ki. 14. 25.
 β or, which
 is drawn.
 s 2 Ch. 11. 10.
 t Ju. 18. 2.
 u 1 Sa. 14. 31.
 v 1 Sa. 5. 10.
 w Am. 1. 8.
 x 1 Ki. 15. 27.
 y Ju. 1. 30.
 z ch. 11. 1.
 z Ru. 1. 19.
 2 Sa. 23. 15.
 2 Ch. 11. 6.
 γ or, over
 against.
 δ or, Joppa.
 Ac. 9. 36.
 a Ju. 18. 1, 27..
 29.
 b 1 Ki. 21. 1.
 c 1 Sa. 28. 4.
 d 2 Ki. 4. 8, 12.
 e ch. 21. 29.
 f 1 Ch. 6. 77.
 g 1 Sa. 6. 9, &c.
 h 2 Ki. 14. 11.
 i ch. 24. 30.
 j ch. 14. 1.
 k Nu. 34. 17.
 l 2 Sa. 2. 16.
 m ch. 18. 10.
 n Ge. 49. 10.
 o Ju. 21. 19, 21.
 p 1 Sa. 1. 3.
 q Ps. 78. 60.
 r Je. 7. 12. 14.
 s 1 Sa. 15. 12.
 t 1 Ki. 13. 20,
 42.
 u Ca. 7. 5.
 v Is. 33. 9.
 w 35. 2.
 x Je. 46. 13.
 y 1 Sa. 5. 2.
 z Ex. 21. 13.
 a Nu. 35. 6, 11,
 14.
 b De. 19. 2, 9.
 c ch. 11. 8.
 d Ju. 1. 31.
 e Tzor,
 2 Sa. 5. 11.
 f Eze. 27. 2,
 &c.

of are at the sea, from the coast to Achzib: ^b
 30 Ummah also, and Aphek ^c and Rehob:
 twenty and two cities with their villages.
 31 This is the inheritance of the tribe of
 the children of Asher: according to their
 families, these cities with their villages.
 32 The sixth lot came out to the child-
 ren of Naphtali, even for the children of
 Naphtali according to their families.
 33 And their coast was from Heleph,
 from Allon to Zaanannim, and Adami,
 Nekeb, and Jabneel, unto Lakum; and
 the outgoings thereof were at Jordan:
 34 And then the coast turneth westward
 to Aznoth-tabor, and goeth out from
 thence to Hukkok, and reacheth to Zebu-
 lun on the south side, and reacheth to
 Asher on the west ^k side, and to Judah
 upon Jordan toward the sun-rising.
 35 And the fenced cities are Ziddim, Zer,
 and Hammath, Rakkath, and Chinnereth, ^l
 36 And Adamah, and Ramah, & Hazor,
 37 And Kedesh, and Edrei, & En-bazor,
 38 And Iron, and Migdal-el, Horem,
 and Beth-anath, and Beth-shemesh, ^m nine-
 teen cities with their villages.
 39 This is the inheritance of the tribe
 of the children of Naphtali according to
 their families, the cities and their villages.
 40 And the seventh lot came out for the
 tribe of the children of Dan according to
 their families.
 41 And the coast of their inheritance
 was Zorah, ⁿ and Eshtaol, ⁿ and Ir-shemesh,
 42 And Shaalabbin, and Ajalon, ^o and
 Jethlah,
 43 And Elon, & Thimnathah, & Ekron, ^p
 44 And Eltekeh, and Gibbethon, ^q and
 Baalath,
 45 And Jehud, and Bene-berak, and
 Gath-rimmon,
 46 And Me-jarkon, and Rakkon, with
 the border ^r before δ Japho.
 47 And ^a the coast of the children of Dan
 went out too little for them; therefore the
 children of Dan went up to fight against
 Leshem, and took it, and smote it with
 the edge of the sword, and possessed it,
 and dwelt therein, and called Leshem,
 Dan, after the name of Dan their father.
 48 This is the inheritance of the tribe of
 the children of Dan according to their
 families, these cities with their villages.
 49 When they had made an end of divid-
 ing the land for inheritance by their coasts,
 the children of Israel gave an inheritance
 to Joshua the son of Nun among them:
 50 According to the word of the LORD
 they gave him the city which he asked,
 even Timnath-serah ^s in mount Ephraim:
 and he built the city, and dwelt therein.
 51 These are the inheritances which
 Eleazar ^t the priest, and Joshua the son of
 Nun, and the heads of the fathers of the
 tribes of the children of Israel, divided
 for an inheritance by lot in Shiloh ^u before
 the LORD, at the door of the tabernacle
 of the congregation. So they made an
 end of dividing the country.
 CHAP. XX.
 THE LORD also spake unto Joshua,
 saying,
 2 Speak to the children of Israel, say-
 ing, Appoint ^v out for you cities of refuge,
 wherof I spake unto you by the hand of
 Moses:
 3 That the slayer that killeth any per-
 son unawares and unwittingly may flee
 thither: and they shall be your refuge

from the avenger of blood.

4 And when he that doth flee unto one of those cities shall stand at the^a entering of the gate of the city, and shall declare his cause in the ears of the elders of that city, they shall take him into the city unto them, and give him a place, that he may dwell^c among them.

5 And if the avenger^e of blood pursue after him, then they shall not deliver the slayer up into his hand; because he smote his neighbour unwittingly, and hated him not beforetime.

6 And he shall dwell in that city, until he stand before the congregation for judgment, and until the death of the high priest that shall be in those days: then shall the slayer return, and come unto his own city, and unto his own house, unto the city from whence he fled.

7 And they^d appointed Kedesh^k in Galilee in mount Naphtali, and Shechem^l in mount Ephraim, and Kirjath-arba^m (which is Hebron) in the mountainⁿ of Judah.

8 And on the other side Jordan by Jericho eastward, they assigned Bezer^p in the wilderness upon the plain out of the tribe of Reuben, and Ramoth^q in Gilead out of the tribe of Gad, and Golan^r in Bashan out of the tribe of Manasseh.

9 These were the cities appointed^u for all the children of Israel, and for the stranger that sojourneth among them, that whosoever killeth any person at unawares might flee thither, and not die by the hand of the avenger of blood, until he^w stood before the congregation.

CHAP. XXI.

THEN came near the heads of the fathers of the Levites unto Eleazar^x the priest, and unto Joshua the son of Nun, and unto the heads of the fathers of the tribes of the children of Israel;

2 And they spake unto them at^y Shiloh in the land of Canaan, saying, The LORD commanded^z by the hand of Moses to give us cities to dwell in, with the suburbs thereof for our cattle.

3 And the children of Israel gave unto the Levites out of their inheritance, at the commandment of the LORD, these cities and their suburbs.

4 And the lot came out for the families of the Kohathites: and the children of Aaron^a the priest, which were of the Levites, had by lot out of the tribe of Judah, and out of the tribe of Simeon, and out of the tribe of Benjamin, thirteen cities.

5 And the rest of the children of Kohath^d had by lot out of the families of the tribe of Ephraim, and out of the tribe of Dan, and out of the half tribe of Manasseh, ten cities.

6 And the children of Gershon^e had by lot out of the families of the tribe of Issachar, and out of the tribe of Asher, and out of the tribe of Naphtali, and out of the half tribe of Manasseh in Bashan, thirteen cities.

7 The children of Merari^f by their families had out of the tribe of Reuben, and out of the tribe of Gad, and out of the tribe of Zebulun, twelve cities.

8 And the children of Israel gave^h by lot unto the Levites these cities with their suburbs, as the LORD commanded by the hand of Moses.

9 And they gave out of the tribe of the children of Judah, and out of the tribe of

B. C. 1444.

^β called.

^a Ru. 4. 1, 2.
Pr. 31. 23.

^b 1 Ch. 6. 55.

^γ or, Kirjath-arba.
Ge. 23. 2.

^c He. 6. 18.

^d ch. 15. 13, 14.

^e Nu. 35. 12, 25.

^f ch. 20. 7, &c.
Lu. 1. 39.

^g ch. 14. 14.

^h 1 Ch. 6. 56, &c.

ⁱ ch. 15. 51.
1 Ch. 6. 58.
Hilen.

^j sanctified.

^k ch. 21. 32.
1 Ch. 6. 76.

^l ch. 21. 21.
2 Ch. 10. 1.

^m ch. 15. 42.
1 Ch. 6. 59.
Ashan.

ⁿ ch. 14. 15.
21. 11, 13.

^o Lu. 1. 39.

^p ch. 21. 36.
De. 4. 43.
1 Ch. 6. 78.

^q ch. 18. 24.
Gaba.

^r ch. 21. 38.
1 Ki. 22. 3, 4, 6.

^s ch. 21. 27.

^t 1 Ch. 6. 60.
Alemeth.

^u Nu. 35. 15.

^v ver. 5.
1 Ch. 6. 66.

^w ver. 6.

^x ch. 14. 1.
17. 4.

^y ch. 18. 1.

^z Nu. 35. 2.

^a ver. 8, 19.
ch. 24. 33.

^b ver. 6.
1 Ch. 6. 71.

^c ch. 20. 8.

^d ver. 20, &c.

^e ver. 27, &c.

^f ver. 34, &c.

^g ch. 20. 7.

^h ver. 3.

ⁱ ver. 7.

^j 1 Ch. 6. 77.

the children of Simeon, these cities which are here ^β mentioned by name,

10 Which the children of Aaron, being of the families of the Kohathites, who were of the children of Levi, had: for their's was the first lot.

11 And they^b gave them ^γ the city of Arba the father^d of Anak, which city is Hebron, in the hill^f country of Judah, with the suburbs thereof round about it.

12 But the fields of the city, and the villages thereof, gave they to Caleb^g the son of Jephunneh for his possession.

13 Thus^h they gave to the children of Aaron the priest Hebron with her suburbs, to be a city of refuge for the slayer; and Libnah with her suburbs,

14 And Jattir with her suburbs, and Eshtemoa with her suburbs,

15 And Holonⁱ with her suburbs, and Debir with her suburbs,

16 And Ain^m with her suburbs, and Juttah with her suburbs, and Beth-she-mesh with her suburbs; nine cities out of those two tribes.

17 And out of the tribe of Benjamin, Gibeon with her suburbs, Geba^q with her suburbs,

18 Anathoth with her suburbs, and Almon^t with her suburbs; four cities.

19 All the cities of the children of Aaron, the priests, were thirteen cities with their suburbs.

20 And the families of the children of Kohath,^u the Levites which remained of the children of Kohath, even they had the cities of their lot out of the tribe of Ephraim.

21 For they gave them Shechem with her suburbs in mount Ephraim, to be a city of refuge for the slayer; and Gezer with her suburbs,

22 And Kibzaim with her suburbs, and Beth-horon with her suburbs; four cities.

23 And out of the tribe of Dan, Eltekeh with her suburbs, Gibbethon with her suburbs,

24 Aijalon with her suburbs, Gath-rimmon with her suburbs; four cities.

25 And out of the half tribe of Manasseh, Tanach with her suburbs, and Gath-rimmon with her suburbs; two cities.

26 All the cities were ten, with their suburbs, for the families of the children of Kohath that remained.

27 And unto the children of Gershon,^b of the families of the Levites, out of the other half tribe of Manasseh, they gave Golan^c in Bashan with her suburbs, to be a city of refuge for the slayer; and Beesh-terah with her suburbs; two cities.

28 And out of the tribe of Issachar, Kishon with her suburbs, Dabareh with her suburbs,

29 Jarmuth with her suburbs, En-gan-nim with her suburbs; four cities.

30 And out of the tribe of Asher, Mishal with her suburbs, Abdon with her suburbs,

31 Helkath with her suburbs, and Rehob with her suburbs; four cities.

32 And out of the tribe of Naphtali, Kedesh^g in Galilee with her suburbs, to be a city of refuge for the slayer; and Ham-moth-dor with her suburbs, and Kartan with her suburbs; three cities.

33 All the cities of the Gershonites, according to their families, were thirteen cities with their suburbs.

34 And unto the families of the children of Merari,ⁱ the rest of the Levites, out of

מחלק את הארץ :

CAP. XX. כ

1 וידבר יהוה אליהושע לאמר : דבר אל בני
 2 ישראל לאמר תנו לכם את ערי המקלט אשר
 3 דברתי אליכם ביד משה : לנשים שמה רוצח
 4 מכה נפש בשגגה בבלי דעת והיו לכם למקלט
 5 מנאל הדם : וכל אלאהות' מדערים האלה
 6 ועמל פתח שער העיר ודבר באנני וקני העיר
 7 ההיא את דבריו ואספי אתו העיר אליהם
 8 ונתני לו מקום וישב עמם : וכל ירח גאל הדם
 9 אחיו ולא יסגרו את הרצח בידו כי בגלילעת
 10 הפה את דמיו ולא ישנא הוא לו מקמול
 11 שלשום : וישב בעיר ההיא עד עמלו לפני
 12 העיר למשפט עד מות רופון הגדול אשר
 13 יחדו בימים ההם אז ישב הרוצח ובא אל
 14 עירו ולא ביתו אל העיר אשר הם משם :
 15 ויחדשו את קדש בגליל בחר נפתלי ואת שכם
 16 בחר אפרים ואת קרית ארבע היא חברון בחר
 17 יהודה : ומעבר לירדן יריחו מורחה נתנו את
 18 בצר במדבר במישור מפשה ראובן ואת ראמות
 19 בגלעד מפשה גד ואת גלן בפשן מפשה מנשה :
 20 אלה היו ערי המקדש לכל בני ישראל ולצר הצר
 21 בתוכם לנשים שמה כל מפשה נפש בשגגה ולא
 22 ימות ביד גאל הדם עד עמלו לפני העיר :

CAP. XXI. כא

1 וינצו ראשי אבות הלויים אל אלעזר הכהן ואל
 2 יהושע בן נון ואל ראשי אבות המטות לבני
 3 ישראל : וידברו אליהם בשלה בארץ פנעל לאמר
 4 יהוה צוה ביד משה לתת לנו ערים לשבת
 5 ומגרשיהן לבד מהנו : ויהנו בני ישראל ללויים
 6 מנולתם אליפי יהוה את הערים האלה ואת
 7 מגרשיהן : ויצא הגורל למשפחת הקדתי ויהי
 8 לבני אהרן הכהן מן הלויים מפשה יהודה
 9 ומפשה השמלני ומפשה בנימן בגורל ערים
 10 שלש עשרה : ולבני קהת הנותרים מפשה
 11 משה אפרים ומפשה דן ומחצי משה מנשה
 12 בגורל ערים עשר : ולבני גרשון מפשה
 13 מפרה יששכר ומפשה אשר ומפשה נפתלי
 14 ומחצי משה מנשה בפשן בגורל ערים שלש
 15 עשרה : לבני מררי למשפחתם מפשה ראובן

ומפשה גד ומפשה זבולון ערים שתיים עשרה :
 1 ויהנו בני ישראל ללויים את הערים האלה
 2 ואת מגרשיהן כאשר צוה יהוה ביד משה
 3 בגורל : ויהנו מפשה בני יהודה ומפשה בני
 4 שמעון את הערים האלה אשר יקרא אחיהן
 5 בשם : ויהי לבני אהרן משפחות הקדתי מבני
 6 לוי כי להם היה הגורל ראשונה : ויהנו להם
 7 את קרית ארבע בני הענק היא חברון בחר
 8 יהודה ואת מגרשה סבינתיה : ואת שדה העיר
 9 ואת חצריה נתנו לכלב בן יפנה באחזתו :
 10 ולבני אהרן הכהן נתנו את עיר מקלט הרצח
 11 את חברון ואת מגרשה ואת לבנה ואת
 12 מגרשה : ואת יתר ואת מגרשה ואת אשתמזע
 13 ואת מגרשה : ואת חלן ואת מגרשה ואת
 14 דבר ואת מגרשה : ואת עין ואת מגרשה ואת
 15 יפדה ואת מגרשה את בית שמש ואת מגרשה
 16 ערים תשע מאת שני השבטים האלה :
 17 ומפשה בנימין את גבעון ואת מגרשה את גבע
 18 ואת מגרשה : את ענתות ואת מגרשה ואת
 19 עלמון ואת מגרשה ערים ארבע : בלערי בני
 20 אהרן הכהנים שלש עשרה ערים ומגרשיהן :
 21 ולמשפחות בני קהת הלויים הנותרים מבני קהת
 22 ויהי עיר נולדם מפשה אפרים : ויהנו להם
 23 את עיר מקלט הרצח את שכם ואת מגרשה
 24 בדר אפרים ואת גזר ואת מגרשה : ואת
 25 קבצים ואת מגרשה ואת בית חרון ואת מגרשה
 26 ערים ארבע : ומפשה דן את אלתא ואת
 27 מגרשה את נפתון ואת מגרשה : את אילון
 28 ואת מגרשה את פתרמון ואת מגרשה ערים
 29 ארבע : ומפשה משה מנשה את תענך ואת
 30 מגרשה ואת צר רמון ואת מגרשה ערים
 31 שתיים : בלערי עשר ומגרשיהן למשפחות בני
 32 קהת הנותרים : ולבני גרשון מפשה הלויים
 33 מחצי משה מנשה את עיר מקלט הרצח את
 34 גלן בפשן ואת מגרשה ואת געשורה ואת
 35 מגרשה ערים שתיים : ומפשה יששכר את
 36 קשיון ואת מגרשה את דברת ואת מגרשה :
 37 את רמול ואת מגרשה את עין צנים ואת
 38 מגרשה ערים ארבע : ומפשה אשר את
 39 משאל ואת מגרשה את עבדון ואת מגרשה :

- 31 את חלקת ואת מנשה ואת רחב ואת מנשה
 32 ערים ארבע : ומפשה נפתלי את עיר מקלט
 הרצח את גדש בגלל ואת מנשה ואת חמת
 דאר ואת מנשה ואת מנשה ואת מנשה ערים
 33 שלש : כל עיר הגרשני למשפחות שלש עשרה
 34 עיר ומנשה : ולמשפחות בני מנשה הלוים
 הנותרים מאת משה וזבולן את יקנעם ואת
 35 מנשה את מנשה ואת מנשה : את דמנה
 ואת מנשה את נחל ואת מנשה ערים ארבע :
 36 ומפשה גד את עיר מקלט הרצח את
 רמת בגלל ואת מנשה ואת מנשה ואת
 37 מנשה : את חשבון ואת מנשה את יעור
 38 ואת מנשה כל ערים ארבע : כל הערים לבני
 מנשה למשפחות הנותרים ממשפחות הלוים
 39 ויהי גורלם ערים שתים עשרה : כל עיר הלוים
 בתוך ארצות בני ישראל ערים ארבעים ושמונה
 40 ומנשה : קהינה הערים האלה עיר עיר
 ומנשה סביבותיה בן לכל הערים האלה :
 41 ויהי יהודה לישראל את כל הארץ אשר נשבע
 42 לתת לאבותם וירשה וישבו בה : ויבן יהודה
 להם מסגב בכל אשר נשבע לאבותם ולא עמד
 איש בפניהם מפני איבתם את כל איבתם נתן
 43 יהודה בידם : לא יכל דבר מפל הדבר השוב
 אשר דבר יהודה אל בית ישראל הכל בא :
- CAP. XXII. כב
- 1 אז יקרא יהושע לראובני ולגדי ולחצי מנשה
 2 מנשה : ויאמר אליהם אתם שמרתם את כל
 אשר צוה אתכם משה עבד יהוה ותשמעו בקולי
 3 לכל אשר צויתי אתכם : לא עזבתם את אחיכם
 זה ימים רבים עד היום הזה ושמרתם את
 4 משמרת מצות יהוה אליהם : ועתה הלית יהוה
 אליהם לאחיכם כאשר דבר להם ועתה פנו
 ולכי לכם לאחיהם אל ארץ אדוםכם אשר נתן
 5 לכם משה עבד יהוה בעבר הירדן : רק שמרו
 מאד לעשות את המצוה ואת החורה אשר צוה
 אתכם משה עבד יהוה לאהבה את יהוה
 6 ואלהים וכל לבבכם וכל דרכי ולשמור מצותי ולדבקה
 7 יהושע וישלחם וילכו אל אחיהם : ולחצי
 שבט מנשה נתן משה בנשן ולחצי נתן
- יהושע עם אחיהם מעבר הירדן יפה וגם כי
 שלחם יהושע אל אחיהם ויברכם : ויאמר
 אליהם לאמר בנכסים רבים שובו אל אחיהם
 ובמקנה רב מאד בסקס ובהב ובהנחת ובהנול
 ובשלמות הבה מאד חלקו שלל איביכם עם
 אחיהם : וישבו וילכו בני ראובן ובני גד
 וחצי שבט המנשה מאת בני ישראל משלה
 אשר בארץ פנען ללכת אל ארץ הגלעד אל
 ארץ אדום אשר נאחז בה על פי יהוה ביר-
 10 משה : ויבאו אל גלילות הירדן אשר בארץ
 פנען ובני בני ראובן ובני גד וחצי שבט
 המנשה שם מובח על הירדן מובח גדול למראה :
 11 וישמעו בני ישראל לאמר הנה בני בני ראובן
 ובני גד וחצי שבט המנשה את המובח אל-
 מול ארץ פנען אל גלילות הירדן אל עבר בני
 12 ישראל : וישמעו בני ישראל ויקהלו כל עדת
 בני ישראל שולה לעלות עליהם לצבא :
 13 וישלחו בני ישראל אל בני ראובן ואל בני גד ואל
 חצי שבט מנשה אל ארץ הגלעד את פניהם בך
 14 אלעזר הכהן : ועשרה נשאים עמו נשיא אחד
 נשיא אחד לבית אב לכל משפחת ישראל ואיש
 15 ראש בית אבותם הפה לאפי ישראל : ויבאו
 אל בני ראובן ואל בני גד ואל חצי שבט מנשה
 16 אל ארץ הגלעד וידברו אתם לאמר : כה אמרו
 17 כל עדת יהוה מן הפועל הזה אשר מעלתם
 באלהי ישראל לשוב היום מאחרי יהוה בבנותכם
 18 לכם מובח למררכם היום ביהוה : המעש לנו את
 19 עון פנור אשר לא הפדונו ממינו עד היום הזה
 20 ויהי הגנף בעדת יהוה : ואתם תשובו היום
 מאחרי יהוה ויהי אתם אמר מרדו היום ביהוה
 21 ומחר אל כל עדת ישראל קצף : ואך אם
 22 שמא ארץ אדוםכם עברו לכם אל ארץ
 אדום יהוה אשר שכן שם משכן יהוה והאחיו
 23 בתוכנו וביהוה אל תמרדו ואחזנו אל תמרדו
 24 בבנותכם לכם מובח מפלע מובח יהוה אליהם :
 25 הלא עכנ בן זרח מעל מעל בחרם ועל כל עדת
 26 ישראל היה קצף והוא איש אחד לא נע בעינו :
 27 וענו בני ראובן ובני גד וחצי שבט המנשה וידברו
 28 את ראשי אפי ישראל : אליהם יהוה אל
 29 אלהים יהוה הוא ידע וישראל הוא ידע אם

the tribe of Zebulun, Jokneam with her suburbs, and Kartah with her suburbs,
35 Dimnah with her suburbs, Nahalal with her suburbs; four cities.

36 And out of the tribe of Reuben, Bezer^b with her suburbs, and Jahazah with her suburbs,

37 Kedemoth with her suburbs, and Mephaath with her suburbs; four cities.

38 And out of the tribe of Gad, Ramoth in Gilead with her suburbs, to be a city of refuge for the slayer; and Mahanaim with her suburbs,

39 Heshbon with her suburbs, Jazer with her suburbs; four cities in all.

40 So all the cities for the children of Merari, by their families, which were remaining of the families of the Levites, were, *by* their lot, twelve cities.

41 All the cities of the Levites within the possession of the children of Israel were forty and eight^c cities with their suburbs.

42 These cities were every one with their suburbs round about them: thus were all these cities.

43 And the LORD gave unto Israel all the land which he sware^f to give unto their fathers; and they possessed it, and dwelt therein.

44 And^d the LORD gave them rest round about, according to all that he sware unto their fathers: and^d there stood not a man of all their enemies before them; ye LORD delivered all their enemies into their hand.

45 There^d failed not ought of any good thing which the LORD had spoken unto the house of Israel: all came to pass.

CHAP. XXII.

THEN Joshua called the Reubenites, & the Gadites, and the half tribe of Manasseh,
2 And said unto them, Ye have kept all that Moses^m the servant of the LORD commanded you, and have obeyed my voice in all that I^o commanded you:

3 Ye have not left your brethren these many days unto this day, but have kept the charge of the commandment of the LORD your God.

4 And now the LORD your God hath given rest unto your brethren, as he promised them: therefore now return ye, and get you unto your tents, and unto the land of your possession, which Moses the servant of the LORD gave you^o on the other side Jordan.

5 But take^e diligent heed to do the commandment and the law, which Moses the servant of the LORD charged you, to^u love the LORD your God, and to walk in all his ways, and to keep his commandments, and to cleave^o unto him, and to serve^u him with all your heart and with all your soul.

6 So Joshua blessed^e them, & sent them away: and they went unto their tents.

7 Now, to the one half of the tribe of Manasseh, Moses had given possession in Bashan; but^a unto the other half thereof gave Joshua among their brethren on this side Jordan westward. And when Joshua sent them away also unto their tents, then he blessed them;

8 And he spake unto them, saying, Return with much riches^f unto your tents, and with very much cattle, with silver, and with gold, and with brass, and with iron, and with very much raiment; divide^e the spoil of your enemies with your brethren.

9 And the children of Reuben, and the children of Gad, and the half tribe of Ma-

B. C. 1444.

a Nu.32.1,26.

29.

b ch. 20. 8.

c ch.24.26,27.

Ge. 28. 13.

31. 46,52.

d De. 13. 12,

&c.

Ju. 20. 1,12.

e Nu. 35. 7.

f Ge. 12. 7.

13. 15.

15. 13,21.

26. 3, 4.

28.4,13,14.

g Ex. 6. 25,

Nu. 25. 7,

11. 13.

β house of the

father.

h ch. 11. 23,

22. 4.

i De. 7. 23,24.

k Nu. 1. 4.

l ch. 23. 14.

Nu. 23. 19.

1 Ki. 8. 56.

1 Co. 1. 9.

Tit. 1. 2.

m Nu.32.20..

29.

De.3.16.20.

n Le. 17. 8, 9.

o ch.1.12..18.

p Nu.25.3,&c.

De. 4. 3.

q Ezr.9.13,14.

r Nu. 16. 22.

s De. 29. 8.

t De. 6. 6, 17.

11. 22.

1Ch.28.7,8.

Je. 12. 16.

u De. 10. 12.

v ch. 18. 1.

w Ac. 11. 23.

x ch. 24. 14.

1Sa. 12. 20,

24.

y ch. 7.1,&c.

z Ge. 47. 7.

2Sa. 6. 18.

Lu. 2. 34.

24. 50.

a ch. 17. 5.

b De. 10. 17.

Ps. 95. 3.

136. 2.

Da. 2. 47.

11. 36.

c 1 Ki. 8. 39.

Job 23. 10.

Ps. 44. 21.

139. 1,12.

Je. 12. 3.

Jno.2.24,25.

21. 17.

Ac. 1. 24.

2Co. 11. 11,

31.

He. 4. 13.

Re. 2. 23.

d Mal. 3. 18.

e 1Sa. 15. 23.

f De.8.10.14.

g Nu. 31. 27.

1Sa. 30. 24.

Ps. 68. 12.

h De. 18. 19.

1Sa. 20. 16.

2Ch. 24. 22.

nasseh, returned, and departed from the children of Israel out of Shiloh, which *is* in the land of Canaan, to go unto the country of Gilead,^a to the land of their possession, whereof they were possessed, according to the word of the LORD by the hand of Moses.

10 And when they came unto the borders of Jordan, that *are* in the land of Canaan, the children of Reuben, and the children of Gad, and the half tribe of Manasseh, built there an altar by Jordan, a great altar^c to see to.

11 And the children of Israel heard^d say, Behold, the children of Reuben, and the children of Gad, and the half tribe of Manasseh, have built an altar over against the land of Canaan, in the borders of Jordan, at the passage of the children of Israel.

12 And when the children of Israel heard of *it*, the whole congregation of the children of Israel gathered themselves together at Shiloh, to go up to war against them.

13 And the children of Israel sent unto the children of Reuben, and to the children of Gad, and to the half tribe of Manasseh, into the land of Gilead,^e Phinehas the son of Eleazar the priest,

14 And with him ten princes, of *β* each chief house a prince throughout all the tribes of Israel; and each one *was* an head^k of the house of their fathers among the thousands of Israel.

15 And they came unto the children of Reuben, & to the children of Gad, & to the half tribe of Manasseh, unto the land of Gilead, and they spake with them, saying,

16 Thus saith the whole congregation of the LORD, What trespass *is* this that ye have committed against the God of Israel, to turn away this day from following the LORD, in that ye have builded you an altar, that ye might rebelⁿ this day against the LORD?

17 *Is* the iniquity of Peor^p too little for us, from which we are not cleansed until this day, although there was a plague in the congregation of the LORD,

18 But that ye must turn away this day from following the LORD? and^q it will be, *seeing* ye rebel to-day against the LORD, that to-morrow he will be^r wroth with the whole congregation of Israel.

19 Notwithstanding, if the land of your possession *be* unclean, *then* pass ye over unto the land of the possession of the LORD, wherein the LORD's tabernacle dwelleth,^u and take possession among us: but rebel not against the LORD, nor rebel against us, in building you an altar, beside the altar of the LORD our God.

20 Did not Achan^y ye son of Zerah commit a trespass in the accursed thing, and wrath fell on all ye congregation of Israel? & that man perished not alone in his iniquity.

21 Then the children of Reuben, and the children of Gad, and the half tribe of Manasseh, answered and said unto the heads of the thousands of Israel,

22 The LORD God^z of gods, the LORD God of gods, he knoweth,^e and Israel^d *he* shall know; if *it be* in rebellion,^o or if in transgression against the LORD, (save us not this day.)

23 That we have built us an altar to turn from following the LORD, or if to offer thereon burnt-offering or meat-offering, or if to offer peace-offerings thereon, let the LORD himself require^k *it*;

24 And if we have not *rather* done it for fear of *this* thing, saying, β In time to come your children might speak unto our children, saying, What have ye to do with the LORD God of Israel?

25 For the LORD hath made Jordan a border between us and you, ye children of Reuben, and children of Gad; ye^d have no part in the LORD: so shall your children make our children cease^d from fearing the LORD.

26 Therefore we said, Let us now prepare to build us an altar, not for burnt-offering, nor for sacrifice:

27 But that it may be a witness^h between us and you, and our generations after us, that we might do the service of the LORD before^h him with our burnt-offerings, and with our sacrifices, and with our peace-offerings; that your children may not say to our children in time to come, Ye have no part in the LORD.

28 Therefore said we, that it shall be, when they should *so* say to us or to our generations in time to come, that we may say *again*, Behold the pattern^o of the altar of the LORD, which our fathers made, not for burnt-offerings, nor for sacrifices; but it is a witness between us and you.

29 God forbid^q that we should rebel against the LORD, and turn this day from following the LORD, to build an altar for burnt-offerings, for meat-offerings, or for sacrifices, beside the altar of the LORD our God that *is* before his tabernacle.

30 And when Phinehas the priest, and the princes of the congregation, and heads of the thousands of Israel which *were* with him, heard the words that the children of Reuben, and the children of Gad, and the children of Manasseh spake, it θ pleased them.

31 And Phinehas the son of Eleazar the priest said unto the children of Reuben, and to the children of Gad, and to the children of Manasseh, This day we perceive that the LORD *is* among^z us, because ye have not committed this trespass against the LORD: κ now ye have delivered ye^e children of Israel out of the hand of the LORD.

32 And Phinehas the son of Eleazar the priest, and the princes, returned from the children of Reuben, and from the children of Gad, out of the land of Gilead, unto the land of Canaan, to the children of Israel, and brought them word^z again.

33 And the thing pleased the children of Israel; and the children of Israel^a blessed God, and did not intend to go up against them in battle, to destroy the land wherein the children of Reuben and Gad dwelt.

34 And the children of Reuben and the children of Gad called the altar λ Ed: for it shall be a witness between us that the LORD *is* God.

CHAP. XXIII.

AND it came to pass a long time after that the LORD had given rest^a unto Israel from all their enemies round about, that Joshua waxed old^e and μ stricken in age.

2 And Joshua called^f for all Israel, and for their elders, and for their heads, and for their judges, and for their officers, and said unto them, I am old and stricken in age:

3 And ye have seen all that the LORD your God hath done unto all these nations because of you: for the LORD^z your God *is* he that hath fought for you.

4 Behold, I have divided^l unto you by

B. C. 1444.

β to-morrow.

Ex. 13. 14.

γ at the sunset.

a De. 11. 23.

Ps. 44. 2.

b Ne. 2. 20.

c Nu. 33. 53.

d 1Ki. 12. 27, 28

e ch. 1. 7.

f De. 5. 32.

g De. 7. 2, 3.

h ver. 34.

i Ps. 16. 4.

Ho. 2. 17.

k Zep. 1. 4, 6.

l De. 12. 5, &c.

δ or, For if ye will cleave.

m ch. 22. 5.

ϵ or, Then the LORD will drive.

n Le. 26. 8.

Jul. 19. 22.

15. 15.

o Ex. 25. 40.

Eze. 43. 10, 11

p Ex. 23. 27,

&c.

η your souls.

q Ge. 44. 7, 17.

1Sa. 12. 23.

1Ki. 21. 8.

Ro. 3. 6.

r Ps. 125. 5.

Is. 1. 4.

Zep. 1. 6.

He. 10. 38, 39

2Pe. 2. 20, 21

s 2Co. 6. 14.

t Ju. 2. 2, 3.

u 1Ki. 11. 4.

v 2Ki. 17. 22,

23.

θ was good in their eyes.

w ch. 21. 45.

x Le. 26. 11, 12.

Zec. 8. 23.

1Co. 14. 25.

κ then.

y Le. 26. 14, &c.

De. 28. 15, 63.

z Pr. 25. 13.

a 1Sa. 25. 32,

33.

1Ch. 29. 20.

Ne. 8. 6.

Da. 2. 19.

Ep. 1. 3.

λ i. e. a witness: So

ch. 24. 27.

b 2Ki. 24. 20.

c ch. 22. 4.

d ch. 23. 2.

e ch. 13. 1.

μ come into days.

f ch. 24. 1.

De. 31. 28.

1 Ch. 28. 1.

g 1Sa. 10. 19.

h Ge. 11. 26, &c.

i Ps. 44. 3.

k Ge. 12. 1.

l ch. 13. 6, 7.

18. 10.

lot these nations that remain, to be an inheritance for your tribes, from Jordan, with all the nations that I have cut off, even unto the great sea γ westward.

5 And the LORD your God, he^a shall expel them from before you, and drive them from out of your sight; and ye shall possess their land, as the LORD your God hath promised^c unto you.

6 Be ye therefore very courageous^e to keep & to do all that is written in the book of the law of Moses, that ye turn not aside therefrom to the right hand or to the left;

7 That^g ye come not among these nations, these that remain among you; neither make mentionⁱ of the name of their gods, nor cause to swear^k by them, neither serve them, nor bow yourselves unto them:

8 δ But cleave^m unto the LORD your God, as ye have done unto this day.

9 ζ For the LORD hath driven out from before you great nations and strong: but as for you, no man hath been able to stand before you unto this day.

10 Oneⁿ man of you shall chase a thousand: for the LORD your God, he *it is* that fighteth for you, as^p he hath promised you.

11 Take good heed therefore unto yourselves, that ye love the LORD your God.

12 Else if ye do in any wise go back, and cleave unto the remnant of these nations, even these that remain among you, and shall make marriages^z with them, and go in unto them, and they to you:

13 Know for a certainty that the LORD your God will no more^t drive out any of these nations from before you; but they shall be snares^u and traps unto you, and scourges in your sides, and thorns in your eyes, until ye perish from off^v this good land which the LORD your God hath given you.

14 And, behold, this day I am going the way of all the earth; and ye know in all your hearts, and in all your souls,^w that not one thing hath failed of all the good things which the LORD your God spake concerning you; all are come to pass unto you, and not one thing hath failed thereof.

15 Therefore it shall come to pass, that as all good things are come upon you, which the LORD your God promised you; so shall the LORD bring upon you^y all evil things, until he have destroyed you from off this good land which the LORD your God hath given you.

16 When ye have transgressed the covenant of the LORD your God, which he commanded you, and have gone and served other gods, and bowed yourselves to them; then shall the anger^b of the LORD be kindled against you, and ye shall perish quickly from off the good land which he hath given unto you.

CHAP. XXIV.

AND Joshua gathered all the tribes of Israel to Shechem, and called^d for the elders of Israel, and for their heads, and for their judges, and for their officers; and they presented^g themselves before God.

2 And Joshua said unto all the people, Thus saith the LORD God of Israel, Your fathers^h dwelt on the other side of the flood in old time, even Terah, the father of Abraham, and the father of Nachor: and they served other gods.

3 And I took^k your father Abraham from the other side of the flood, and led him

4 אֱלֹהֵיכֶם הוּא הַנִּלְחָם לָכֶם: רְאוּ הַפְּלִיז לָכֶם
 אֶת הַגּוֹיִם הַנִּשְׁאָרִים הָאֵלֶּה בְּנִחְלָה לְשִׁבְטֵיכֶם
 מִן־הַיַּרְדֵּן וּכְלִי־הַנּוֹסִים אֲשֶׁר הִכְרַמְתִּי וְהָיָה הַנּוֹד
 5 מִבּוֹא הַשָּׁמֶשׁ: וַיְהִי אֱלֹהֵיכֶם הוּא יְהוָה
 מִשְׁכַּנְכֶם וְהוֹרֵשׁ אֹתָם מִלִּפְנֵיכֶם וַיִּרְשָׁתֶם אֶת־
 6 אֶרֶצְכֶם כַּאֲשֶׁר דָּבַר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לָכֶם: וַחֲזוּתָם
 מֵאֹד לִשְׂמֹר וּלְעִשׂוֹת אֶת־כָּל־הַכְּתוּב בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה
 7 מִשָּׁה לְבַלְתִּי סוּר מִפָּנָי יִמְצָא וְשִׁמְאוֹל: לְבַלְתִּי
 8 בּוֹא בְנוֹי הָאֵלֶּה הַנִּשְׁאָרִים הָאֵלֶּה אִתְּכֶם וּבָשָׂם
 אֱלֹהֵיהֶם לְאִתְּחֻכְיֹו וְלֹא תִשְׁבִּיעוּ וְלֹא תַעֲבֹדוּם
 9 וְלֹא תִשְׁתַּחֲוּוּ לָהֶם: כִּי אִם־בְּיְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
 10 תִּדְבְּקוּ כַּאֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וַיֹּרֶשׁ
 יְהוָה מִשְׁכַּנְכֶם בָּיִם גְּדֹלִים וַעֲצוּמִים וְאֵתֶם לֹא־
 11 עָמַד אִישׁ פְּנִיכֶם עַד הַיּוֹם הַזֶּה: אִישׁ־אַחֶר
 12 מִכֶּם יִרְדָּף אֶלֶף כִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הוּא הַנִּלְחָם
 לָכֶם כַּאֲשֶׁר דָּבַר לָכֶם: וְנִשְׁמֹרְתֶם מֵאֹד
 13 לְנַפְשֹׁתֵיכֶם לֵאמֹר אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: כִּי
 אִם־עֲשׂוּב תִּשְׁוּבוּ תִשְׁוּבוּ וּדְבַקְתֶּם בְּיָרֵךְ הַבָּנִים הָאֵלֶּה
 הַנִּשְׁאָרִים הָאֵלֶּה אִתְּכֶם וְהִתְחַחַמְתֶּם בָּהֶם
 14 וּבְאַתָּם בָּהֶם וְהֵם בָּכֶם: דָּרֵעַ תִּדְרֵעַ כִּי לֹא יוֹסִיף
 יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לְהוֹרֵשׁ אֶת־הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִלִּפְנֵיכֶם
 15 וְהָיָה לָכֶם לֶפֶס וּלְמוֹתָשׁ וּלְשִׁטְשׁ בְּעֵינֵיכֶם וּלְצַנְנִים
 בְּעֵינֵיכֶם עַד אֲבָרְכֶם מֵעַל הָאֲדָמָה הַשּׁוֹבָה הַזֹּאת
 16 אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: וְהָיָה אֲנִי הַיּוֹדֵךְ
 הַיּוֹם בְּדָרְךָ כִּי־הָאֵרֶץ יוֹדַעְתָּם וְכָל־לִבָּבָם וְכָל־
 נַפְשָׁם כִּי לֹא־נִפְלָא דְבַר אֲחֶר מִפִּי הַדְּבָרִים
 הַשּׁוֹבִים אֲשֶׁר דָּבַר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם עֲלֵיכֶם הַכֹּל
 17 כַּאֲשֶׁר לָכֶם לֹא־נִפְלָא מִפִּי דְבַר אֶחָד: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־
 18 כָּאֵלֵכֶם כֹּן יָבִיא יְהוָה עֲלֵיכֶם אֶת־כָּל־הַדָּבָר הַזֶּה
 עַד הַשְׁמִירוֹ אִתְּכֶם מֵעַל הָאֲדָמָה הַשּׁוֹבָה הַזֹּאת
 19 אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: בְּעֶבְרַתְכֶם אֶת־בְּרִית
 יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר צִוָּה אִתְּכֶם וְהִלַּכְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם
 אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם חֲזָרָה אַף־
 20 יְהוָה בָּכֶם וְאַבְדֶּתֶם מִדְּהָרָה מֵעַל הָאֶרֶץ הַשּׁוֹבָה

אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם: כד. CAP. XXIV.

1 וַיִּסְאֹף יְהוֹשֻׁעַ אֶת־כָּל־שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל שְׂכֵמָה וַיִּקְרָא
 2 לְקוֹנֵי יִשְׂרָאֵל וְלִרְאִשָּׁיו וּלְשִׁפְטָיו וּלְשִׁטְרָיו וַיִּתְּעֶבְדוּ
 3 לִפְנֵי הָאֱלֹהִים: וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־כָּל־הָעָם קוּ
 4 אָמֵן יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בָּעֵנִי הַיּוֹדֵךְ יִשְׁבִּי

בְּסוּר וְאִם־בְּמַעַל בְּיַדְהוֹ אֶתְחַשְׁבִּיעַ הַיּוֹם הַזֶּה:
 23 לְבָנוֹת לָנוּ מִזִּבְחַ לְשׁוֹב מֵאֲחֵרֵי יְהוָה וְאִם־לְעִשְׂלוֹת
 עָלֵינוּ עֲוֹנָה וּמִנְחָה וְאִם־לְעִשְׂוֹת עָלֵינוּ וְנָחַי שְׁלָמִים
 24 יְהוָה הוּא יִבְרָךְ: וְאִם־לֹא מִדְּאֵהָ מִדְּבַר עֲשִׂינוּ
 אֶת־זֹאת לֹא־מִדְּבַר אֲמָרוּ וְאִמְרוּ בְּנֵינִי לֹא־מִדְּבַר
 25 מִדְּלֹלִים וְלִיהְיֹה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: וְגִבּוֹל נָתַן יְהוָה
 בְּנֵינוּ וּבְנֵיכֶם בְּנֵי־רֵאשִׁיב וּבְנֵי־דֶרֶךְ אֶת־הַיַּרְדֵּן אֵיךְ־
 לָכֶם חֶלֶק בְּיַהְיֹה וְהַשְׁבִּירָה בְּנֵיכֶם אֶת־בְּנֵינוּ לְבַלְתִּי
 26 יָבִיא אֶת־יְהוָה: וַיֹּאמֶר נַעֲשֶׂה־נָא לָנוּ לְבָנוֹת אֶת־
 27 הַמִּזְבֵּחַ לֹא לְעֹלָה וְלֹא לִזְבָּח: כִּי עַד הוּא בְּנֵינוּ
 וּבְנֵיכֶם וּבְנֵי דוֹרוֹתֵינוּ אֲחֵרֵינוּ לְעַבֵּד אֶת־עַבְדֵּי
 יְהוָה לִפְנֵינוּ בְּעֹלֹתֵינוּ וּבִבְחֵינוּ וּבְשִׁלְמֵינוּ וְלֹא־אִמְרוּ
 28 בְּנֵיכֶם מִדְּבַר לְבָנֵינוּ אֵיךְ־לָכֶם חֶלֶק בְּיַהְיֹה: וַיֹּאמֶר
 יְהוָה כִּי־אִמְרוּ אֱלֵינוּ וְאֵל דְּרֹתֵינוּ מִדְּבַר וְאִמְרוּ
 רְאוּ אֶת־תְּבִנָּתָהּ מִזִּבְחַ יְהוָה אֲשֶׁר־עָשִׂי אֲבוֹתֵינוּ
 לֹא לְעֹלָה וְלֹא לִזְבָּח כִּי־עַד הוּא בְּנֵינוּ וּבְנֵיכֶם:
 29 חֲזִילָה לָנוּ מִפָּנָי לְמֹד בְּיַהְיֹה וּלְשׁוֹב הַיּוֹם מֵאֲחֵרֵי
 יְהוָה לְבָנוֹת מִזִּבְחַ לְעֹלָה לְמִנְחָה וּלְזִבְחַ מִלֵּב
 מִזִּבְחַ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר לִפְנֵי מִשְׁכַּנִּי:

30 וַיִּשְׁמַע שִׁינָתָם הַכֹּהֵן וְנִשְׂיָאֵי הָעֵדָה וְרֹאשֵׁי אֶלְפֵי
 יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר אָבִיו אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דְּבַר בְּנֵי־
 רֵאשִׁיב וּבְנֵי־דֶרֶךְ וּבְנֵי מִנְשֶׁה וַיִּשָּׁב בְּעֵינֵיהֶם:
 31 וַיֹּאמֶר שִׁינָתָם כִּי־אֲלַעֲצֶר הַכֹּהֵן אֶל־בְּנֵי־רֵאשִׁיב וְאֵל־
 בְּנֵי־דֶרֶךְ וְאֵל־בְּנֵי מִנְשֶׁה הַיֵּם דְּרֵעֵנו כִּי־בְחוּכֵנוּ יְהוָה
 אֲשֶׁר לֹא־מַעֲשִׂיתָם בְּיַהְיֹה הַמַּעַל הַזֶּה אִם־הַצִּלְתָּם
 32 אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִיַּד יְהוָה: וַיִּשָּׁב שִׁינָתָם כֹּן־
 אֲלַעֲצֶר הַכֹּהֵן וְהַנִּשְׂיָאִים מֵאֵת בְּנֵי־רֵאשִׁיב וּמֵאֵת
 בְּנֵי־דֶרֶךְ מֵאֵת הַנִּלְעַד אֶל־אֶרֶץ כְּנָעַן אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 33 וַיִּשְׁבִּי אֹתָם דְּבַר: וַיִּשָּׁב הַדְּבַר עָלֵינוּ בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל וּבְרָכוּ אֱלֹהִים בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא אִמְרוּ לְעֹלֹת
 עֲלֵיהֶם לְעֹבָא לְשַׁחַת אֶת־הָאֶרֶץ אֲשֶׁר בְּנֵי־רֵאשִׁיב
 34 וּבְנֵי־דֶרֶךְ וּשְׁבִיבִים כָּה: וַיִּקְרָא בְּנֵי־רֵאשִׁיב וּבְנֵי־דֶרֶךְ
 לְמִזְבֵּחַ כִּי־עַד הוּא בְּנֵינוּ כִּי יְהוָה הָאֱלֹהִים:

CAP. XXIII. כג

1 וַיְהִי מִיָּמִים רַבִּים אַחֲרֵי אֲשֶׁר־הָלִיךְ יְהוָה
 לְיִשְׂרָאֵל מִכָּל־אֲבוֹתָם מִסִּבְיָה וַיְהוֹשֻׁעַ זָקֵן כָּאֵל
 2 בְּיָמָיו: וַיִּקְרָא יְהוֹשֻׁעַ לְכָל־יִשְׂרָאֵל לְקִבְּלוֹ וּלְרֹאשָׁיו
 וּלְשִׁפְטָיו וּלְשִׁטְרָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֲנִי וְנָחַתִּי בְּאֵתִי
 3 בְּיָמָיו: וְאַתֶּם רִאִיתֶם אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה
 אֱלֹהֵיכֶם לְכָל־הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִפְּנֵיכֶם כִּי יְהוָה

- אבותיכם מעולם הנה אבי אברהם ואבי נחור
 ויעברו אלהים אחרים : ואָמַר אֶת־אֲבִיכֶם אֶת־
 אֲבִרָם מִעֵבֶר הַנָּהָר וְאוֹלָךְ אוֹתוֹ בְּכָל־אֶרֶץ
 4 כְּנָעַן וְאַרְבָּ אֶת־זֶרְעוֹ וְאֶתְּחִלּוּ אֶת־יִצְחָק : וְאַתָּן
 לְיִצְחָק אֶת־יַעֲקֹב וְאֶת־עֵשָׂו וְאַתָּן לְעֵשָׂו אֶת־הָרֶם
 שְׂעִיר לְרֵשֶׁת אוֹתוֹ וְיַעֲקֹב וּבְנָיו יָרְדוּ מִצְרָיִם :
 5 וְאַשְׁלַח אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַהֲרֹן וְאַנְפֹּךְ אֶת־מִצְרַיִם
 6 כְּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי בְּקִרְבּוֹ וְאַחַר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם : וְאַתָּא
 אֶת־אֲבוֹתֵיכֶם מִמִּצְרַיִם וּתְבֹאֵי הִנֵּה מִיָּד וּיְרַדּוּ
 מִצְרַיִם אֲחֵרֵי אֲבוֹתֵיכֶם בָּרֶכֶב וּבַפָּרָשִׁים יִסְכּוּ :
 7 וַיַּצְעֲקוּ אֶל־יְהוָה וַיִּשָּׂם מֶאֱפֶל בְּיָמֵינוּ : וּבְנֵי הַמִּצְרַיִם
 וַיָּבֹא עָלֵינוּ אֶת־הָדֵם וַיִּכְסְהוּ וַתִּרְאֵנוּ עֵינֵינוּ אֶת־
 8 אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי בְּמִצְרַיִם וְתִשְׁבִּי בַּמִּדְבָּר יָמִים רַבִּים :
 9 וְאַבְרָאָה אֶתְכֶם אֶל־אֶרֶץ הָאֱמֹרִי הַיּוֹשֵׁב בְּעֵבֶר
 הָיָה : וַיִּלָּחֲמוּ אִתְּכֶם וְאַתָּן אוֹתָם בְּיָדְכֶם וְתִירְשׁוּ
 9 אֶת־אֶרֶץָם וְאֲשָׁמִיּוֹם מִפְּנֵיכֶם : וַיָּקֶם בָּלָם בֶּן־
 10 עֲשׂוֹר מֶלֶךְ מֹאָב וַיִּלָּחֶם בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא
 10 לְבָלָעָם בֶּן־עֲשׂוֹר לַעֲלֹל אֶתְכֶם : וְלֹא אָבִיתִי
 לְשָׁמַע לְבָלָעָם וַיִּבְרַךְ בְּרוּךְ אַתְּלָם וְאַעֲלֵ אֶתְכֶם
 11 מִיָּד : וְתַעֲבְרוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן וּתְבֹאֵי אֶל־יְרִיחוֹ
 וַיִּלָּחֲמוּ בָכֶם בְּעַל־יְרִיחוֹ הָאֱמֹרִי וְחִפְזֵי
 וְהַחֲזִיל וְהַגִּרְשָׁי חֲזִיו וְהַיּוֹסֵי וְאַתָּן אוֹתָם בְּיָדְכֶם :
 12 וְאַשְׁלַח לְפָנֵיכֶם אֶת־הַצִּיִּקִּי וְהַנִּגַּשׁ אוֹתָם מִפְּנֵיכֶם
 שֹׁנֵי מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי לֹא בַּחֲרָף לֹא בְקִשְׁתָּהּ :
 13 וְאַתָּן לָכֶם אֶרֶץ ! אֲשֶׁר לֹא יִצְעַת בָּהּ וְעָרִים אֲשֶׁר
 לֹא־בְנוִיהֶם וְהַשְׁבִּי בָהֶם פָּרָמִים וַיִּתֵּם אֲשֶׁר לֹא
 14 בְּמַעֲשֵׂהֶם אִתָּם אֲכָלִים : וְעַתָּה יֵרָא אֶת־יְהוָה
 וְעַבְדּוֹ אוֹתוֹ בַּחֲמִים וּבְנֶאֱמַת הַסִּדּוֹר אֶת־אֱלֹהִים
 אֲשֶׁר עָבְדוּ אֲבוֹתֵיכֶם בְּעֵבֶר הַנָּהָר וּבְמִצְרַיִם וְעַבְדּוּ
 15 אֶת־יְהוָה : וְאִם לֹעַ בְּעֵינֵיכֶם לַעֲבֹד אֶת־יְהוָה בַּחֲזִיו
 לָכֶם הַיּוֹם אֶת־מִן תַּעֲבֹדוּן אִם אֶת־אֱלֹהִים אֲשֶׁר־
 עָבְדוּ אֲבוֹתֵיכֶם אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַנָּהָר וְאִם אֶת־אֱלֹהֵי
 הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר אִתָּם יֹשְׁבִים בְּאֶרֶץ וְאַתָּן וּבִיתִי
 16 נִעֲבֹד אֶת־יְהוָה : וַיַּעַן הָעָם וַיֹּאמְרוּ הַלֵּלָה
 17 לָנוּ מִעוֹב אֶת־יְהוָה לַעֲבֹד אֱלֹהִים אֲחֵרִים : כִּי
 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ הוּא הַמַּעֲלֶה אֶתָּנוּ וְאֶת־אֲבוֹתֵנוּ

throughout all the land of Canaan, and multiplied his seed, and gave him^a Isaac.

4 And^b I gave unto Isaac, Jacob and Esau: and I gave unto Esau^c mount Seir, to possess it: but Jacob^d and his children went down into Egypt.

5 I sent Moses also and Aaron, and I plagued^f Egypt, according to that which I did among them: and afterward I brought you out.

6 And I brought your fathers out of Egypt: and^e ye came unto the sea: and the Egyptians pursued after your fathers with chariots and horsemen unto the Red sea.

7 And when they cried unto the LORD, he put darkness between you and the Egyptians, and brought the sea upon them, and covered them: and your eyes have seen what I have done in Egypt: and ye dwelt in the wilderness a long^p season.

8 And I brought you into the land of the Amorites, which dwelt on the other side Jordan; and^q they fought with you: and I gave them into your hand, that ye might possess their land; and I destroyed them from before you.

9 Then Balak the son of Zippor, king of Moab, arose and warred against Israel, and sent^r and called Balaam the son of Beor to curse you:

10 But^w I would not hearken unto Balaam; therefore he blessed you still: so I delivered you out of his hand.

11 And^x ye went over Jordan, and came unto Jericho: and the men of^y Jericho fought against you, the Amorites, and the Perizzites, and the Canaanites, and the Hittites, and the Girgashites, the Hivites, and the Jebusites; and I delivered them into your hand.

12 And I sent the hornet^b before you, which drave them out from before you, even the two kings of the Amorites; but not^d with thy sword, nor with thy bow.

13 And I have given^e you a land for which ye did not labour, and cities^f which ye built not, and ye dwell in them; of the vineyards and oliveyards which ye planted not do ye eat.

14 Now^g therefore fear the LORD, and serve him in sincerityⁱ and in truth: and put away^k the gods which your fathers served on the other side of the flood, and in Egypt; and serve ye the LORD.

15 And if it seem evil unto you to serve the LORD, choose^m you this day whom ye will serve; whetherⁿ the gods which your fathers served that were on the other side of the flood, or the gods of the Amorites, in whose land ye dwell: but^o as for me and my house, we will serve the LORD.

16 And the people answered and said, God forbid that we should forsake the LORD, to serve other gods;

17 For the LORD our God, he *it is* that brought us up and our fathers out of the land of Egypt, from the house of bondage; and which did those great signs in

B. C. 1427.

a Ge. 21. 2, 3.

b Ge. 25. 24.

c Ge. 36. 8.

De. 2. 5.

d Ge. 46. 1-7.

e Ps. 116. 16.

Lu. 1. 74, 75.

f Ex. VII..

XII.

g Mat. 6. 24.

h Le. 19. 2.

i Sa. 6. 20.

Is. 6. 3.

i Ex. 20. 5.

k Ex. 34. 7.

l Ex. XIV.

m 1 Ch. 28. 9.

Ezr. 8. 22.

Is. 65. 11, 12.

n Eze. 18. 24.

o De. 26. 17.

p ch. 5. 6.

q Ps. 119. 173.

r Ju. 10. 15, 16.

1 Sa. 7. 3.

s Nu. 21. 21, 35.

t Pr. 2. 2.

He. 12. 28,

29.

u De. 5. 28, 29.

v Nu. 22. 5, &c.

w De. 23. 4.

Mi. 6. 5.

x ch. 3. 14, 17.

y Ju. 9. 6.

z ch. VI.

a De. 32. 1.

b Ex. 23. 28.

De. 7. 20.

c ch. 22. 28, 34.

d Ps. 44. 3, 6.

e ch. 21. 45.

f ch. 11. 13.

De. 6. 10, 12.

g 1 Sa. 12. 24.

h ch. 19. 50.

i Ge. 17. 1.

De. 18. 13.

Jno. 4. 24.

2 Co. 1. 12.

Ep. 6. 24.

k Le. 17. 7.

Eze. 20. 18.

l Ju. 2. 7.

β prolonged

their days

after.

m Ru. 1. 15, 16.

1 Ki. 18. 21.

Jno. 6. 67.

n De. 11. 2, 7.

o Eze. 20. 39.

p Ge. 50. 25.

Ex. 13. 19.

He. 11. 22.

q Ps. 101. 2.

119. 106.

r Ge. 33. 19.

γ or, lambs.

our sight, and preserved us in all the way wherein we went, and among all the people through whom we passed:

18 And the LORD drave out from before us all the people, even the Amorites which dwelt in the land: therefore^e will we also serve the LORD; for he *is* our God.

19 And Joshua said unto the people, Ye cannot^g serve the LORD: for^k he *is* an holy God; he *is* a jealousⁱ God; he^k will not forgive your transgressions nor your sins.

20 If^m ye forsake the LORD, and serve strange gods, then he will turn and do you hurt, and consume you, afterⁿ that he hath done you good.

21 And the people said unto Joshua, Nay; but we will serve the LORD.

22 And Joshua said unto the people, Ye^o are witnesses against yourselves that ye have chosen^q you the LORD, to serve him. And they said, *We are witnesses.*

23 Now therefore put^r away, said he, the strange gods which *are* among you, and incline your heart^t unto the LORD God of Israel.

24 And the people said^u unto Joshua, The LORD our God will we serve, and his voice will we obey.

25 So Joshua made a covenant with the people that day, and set them a statute and an ordinance in Shechem.

26 And Joshua wrote these words in the book of the law of God, and took a great stone, and set it up there^y under an oak, that *was* by the sanctuary of the LORD.

27 And Joshua said unto all the people, Behold, this stone shall be a witness unto us; for it hath heard^a all the words of the LORD which he spake unto us: it shall^e be therefore a witness unto you, lest ye deny your God.

28 So Joshua let the people depart, every man unto his inheritance.

29 And it came to pass after these things, that Joshua the son of Nun, the servant of the LORD, died, *being* an hundred and ten years old.

30 And they buried him in the border of his inheritance^k in Timnath-serah, which *is* in mount Ephraim, on the north side of the hill of Gaash.

31 And Israelⁱ served the LORD all the days of Joshua, and all the days of the elders that βoverlived Joshua, and which had known^m all the works of the LORD, that he had done for Israel.

32 And^p the bones of Joseph, which the children of Israel brought up out of Egypt, buried they in Shechem, in a parcel of ground which Jacob bought^r of the sons of Hamor the father of Shechem, for an hundred 7pieces of silver: and it became the inheritance of the children of Joseph.

33 And Eleazar the son of Aaron died; and they buried him in a hill that *per-tained* to Phinehas his son, which was given him in mount Ephraim.

The Book of JUDGES.

CHAP. I.

NOW, after the death^b of Joshua it came to pass, that the children of Israel^c asked the LORD, saying, Who shall go up for us against the Canaanites first, to fight against them?

2 And the LORD said, Judah^f shall go up: behold, I have delivered the land into his hand.

3 And Judah said unto Simeon his brother, Come up with me into my lot, that we may fight against the Canaanites; and I likewise will go with theeⁱ into thy lot. So Simeon went with him.

4 And Judah went up; and the LORD delivered the Canaanites and the Perizzites into their hand: and they slew of them in Bezekⁿ ten thousand men.

5 And they found Adoni-bezek in Bezek; and they fought against him, and they slew the Canaanites and the Perizzites.

6 But Adoni-bezek fled; and they pursued after him, and caught him, and cut off his thumbs and his great toes.

7 And Adoni-bezek said, Threescore and ten kings, having γ their thumbs and their great toes cut off, δ gathered their meat under my table: asⁱ I have done, so God hath requited me. And they brought him to Jerusalem, and there he died.

8 Now the children of Judah had^t fought against Jerusalem, and had taken it, and smitten it with the edge of the sword, and set the city on fire.

9 And afterward^u the children of Judah went down to fight against the Canaanites, that dwell in the mountain, and in the south, and in the ζ valley.

10 And Judah went against the Canaanites that dwell in^{*} Hebron, (now the name of Hebron before was Kirjath-arba,) and they slew Sheshai, and Ahiman, and Talmai.

11 And from thence he went against the inhabitants of Debir; (and the name of Debir before was Kirjath-sepher:)

12 And^z Caleb said, He that smiteth Kirjath-sepher, and taketh it, to him will I give Achsah my daughter to wife.

13 And Othniel the son of Kenaz, Caleb's younger brother, took it: and he gave him Achsah his daughter to wife.

14 And it came to pass, when she came to him, that she moved him to ask of her father a field: and she lighted from off her ass; and Caleb said unto her, What wilt thou?

15 And she said unto him, Give me a blessing: δ for thou hast given me a south land; give me also springs of water. And Caleb gave her the upper springs and the nether springs.

16 And the children of the^e Kenite, Moses' father-in-law, went up out of the^g city of palm-trees with the children of Judah into the wilderness of Judah, which lieth in the south ofⁱ Arad; and^k they went and dwelt among the people.

B. C. 1425.

a ver. 3.

b Jos. 24. 29.

c ch. 20. 18.

Nu. 27. 21.

d Nu. 21. 3.

e Jos. 11. 22.

f Ge. 49. 8, 9.

g ver. 2.

2 Ki. 18. 7.

Ps. 60. 12.

Ec. 9. 11.

β or, possessed

the

mountain.

h Ex. 14. 7, &c.

Jos. 17. 16.

Ps. 46. 9.

i ver. 17.

h Jos. 14. 9, 14.

l Nu. 14. 24.

De. 1. 36.

m Jos. 15. 63.

18. 28.

n 1 Sa. 11. 8.

o ver. 19.

Ge. 49. 24.

p Jos. 7. 2.

γ the thumbs

of their

hands and

of their

feet.

q Ge. 28. 19.

or, gleaned.

r Le. 24. 19.

1 Sa. 15. 33.

Is. 33. 1.

Mat. 7. 1, 2.

Ja. 2. 13.

s Jos. 2. 12.

1 Sa. 30. 15.

t Jos. 15. 63.

u Jos. 11. 21.

v 2 Ki. 7. 6.

ζ or, low

country.

w Jos. 17. 11.

13.

x Jos. 15. 13.

y Ro. 7. 21.

z Jos. 15. 15.

&c.

a Jos. 16. 10.

1 Ki. 9. 16.

b Jos. 19. 15.

c Jos. 19. 24.

30.

d Ge. 33. 11.

1 Pe. 3. 9.

e ch. 4. 11, 17.

1 Ch. 2. 55.

f Ps. 106. 35.

g De. 34. 3.

h Jos. 19. 32.

39.

i Nu. 21. 1.

h Nu. 10. 29.

32.

1 Sa. 15. 6.

17 And Judah^a went with Simeon his brother, and they slew the Canaanites that inhabited Zephath, and utterly destroyed it: (And the name of the city was called Hormah.^d)

18 Also Judah took Gaza^e with the coast thereof, and Askelon with the coast thereof, and Ekron with the coast thereof.

19 And the LORD^f was with Judah, and β he drave out the inhabitants of the mountain, but could not drive out the inhabitants of the valley, because they had chariots^h of iron.

20 And they gave Hebron^k unto Caleb, as Moses said:^l and he expelled thence the three sons of Anak.

21 And the children of Benjamin^m did not drive out the Jebusites that inhabited Jerusalem; but the Jebusites dwell with the children of Benjamin in Jerusalem unto this day.

22 And the house of Joseph, they also went up against Beth-el: and the^o LORD was with them.

23 And the house of Joseph sent to descry^p Beth-el: (Now the name of the city before was Luz.^q)

24 And the spies saw a man come forth out of the city, and they said unto him, Shew us, we pray thee, the entrance into the city, and we^s will shew thee mercy.

25 And when he shewed them the entrance into the city, they smote the city with the edge of the sword; but they let go the man and all his family.

26 And the man went into the land of the^v Hittites, and built a city, and called the name thereof Luz: which is the name thereof unto this day.

27 Neither did Manasseh^w drive out the inhabitants of Beth-shean and her towns, nor Taanach and her towns, nor the inhabitants of Dor and her towns, nor the inhabitants of Ibleam and her towns, nor the inhabitants of Megiddo and her towns: but the Canaanites would^y dwell in that land.

28 And it came to pass, when Israel was strong, that they put the Canaanites to tribute, and did not utterly drive them out.

29 Neither did Ephraim drive out the Canaanites that dwell in Gezer;^a but the Canaanites dwell in Gezer among them.

30 Neither did Zebulun drive out the inhabitants of Kitron, nor the inhabitants of Nahalol;^b but the Canaanites dwell among them, and became tributaries.

31 Neither did Asher^c drive out the inhabitants of Acco, nor the inhabitants of Zidon, nor of Ahlab, nor of Achzib, nor of Helbah, nor of Aphek, nor of Rehob:

32 But the Asherites dwell among the Canaanites, the inhabitants of the land; for they did^f not drive them out.

33 Neither did Naphtali^h drive out the inhabitants of Beth-shemesh, nor the inhabitants of Beth-anath; but he dwell among the Canaanites, the inhabitants of the land: nevertheless the inhabitants of

CAP. I. א

- 1 ויהי אחרי מות יהושע וישאלו בני ישראל ביהוה
 לאמר מיריעה לנו אל הפנעני בתחלה לזהלם
 2 בו : ויאמר יהוה יהודה יעלה הנה נחמי את
 3 הארץ בידו : ויאמר יהודה לשמעון אחיו עלה
 4 אתי בגלילי ונלחמה בפנעני והלכתי גם אני אתה
 5 בגורלה וילך אהו שמעון : ויעל יהודה ויהן יהוה
 6 את הפנעני והפריז בידם ופיהם בגזק עשורת
 7 אלפים איש : וימצאו את אדני גזק בגזק וילחמו
 8 בו ויפך את הפנעני ואיתדפדו : ויגלם אדני
 9 גזק ויודשו אחריו ויאחזו אותו וקצצו את בהמות
 10 דיו ורגליו : ויאמרו אדני גזק שבועים מלכים
 11 בהנות ידיהם ורגליהם מקצצים היו מלקטים
 12 תחת שלחני כאשר עשיתי בן שלם לאלהים
 13 ויבא אהו וירשם וימת שם : וילחמו בני
 14 יהודה מירושלם וילכדו אותה ויפדו לסירקב
 15 ואת העיר שלחו באש : ואחר ירדו בני יהודה
 16 להלחם בפנעני וישב החר והגב והשפלה : וילך
 17 יהודה אל הפנעני היושב בחברון ושם חברון
 18 לשנים קרית ארבע ויפז את יושבי ואת אדומן ואת
 19 תלמי : וילך משם אל יושבי דביר ושם דביר
 20 לשנים קרית ספר : ויאמרו כלב אשר יפה את
 21 קרית ספר ולכדה ונחמי לו את עסקה בתי לאשה :
 22 וילכדה עתניאל בן קנו אתי כלב הקטן ממנו ויתן
 23 לו את עסקה בתו לאשה : ויהי בבואה וסביתו
 24 לשאל מאת אביו השדה ותצנח מעל החמור
 25 ויאמרה כלב מודלך : ויאמרו לו הבה לי
 26 ברכה בן ארץ הגב נחמי ונחתה לי גלת מים
 27 ויתן לה כלב את גלת עליה ואת גלת תחומות :
 28 ויבן קני' חתן משה עליו מער התמרים
 29 את בני יהודה מרפר יהודה אשר בגב ער
 30 וילך וישב את העם : וילך יהודה את שמעון
 31 אחיו ויפכו את הפנעני וישב צפת ויהרמו אותה
 32 ויקרא את שם העיר חרמה : וילכד יהודה את

- 33 עקרון ואת גבולה ואת אשקלון ואת גבולה ואת
 34 עקרון ואת גבולה : ויהי יהודה את יהודה וירש
 35 את יהודה בן לא להוריש את יושבי העמק מירקב
 36 ברזל להם : ויהנו לבלב את חברון כאשר דבר
 37 משה וירש משם את שלשה בני הענק : ואת
 38 היבסי יושב ירושלם לא הורישו בני בנימן וישב
 39 היבסי את בני בנימן בירושלם עד היום הזה :
 40 ויעלו בית יוסף גם הם בית אל ויהוה עמם :
 41 ויתירו בית יוסף בבית אל ושם העיר לשנים לו :
 42 ויראו השמלים איש יוצא מן העיר ויאמרו לו
 43 הראנו בא את מבוא העיר ועשינו עמך חסד :
 44 ויראם את מבוא העיר ויפז את העיר לסירקב
 45 ואת דאוש ואת כל משפחתו שלחו : וילך
 46 האיש ארץ החתים ויבן עיר ויקרא שמה לו
 47 דוא שמה עד היום הזה : ולא הוריש
 48 מנשה את בית שאן ואת גבולותיה ואת חפנעני
 49 ואת גבולותיה ואת יושבי דור ואת גבולותיה ואת
 50 יושבי יבלם ואת גבולותיה ואת יושבי מגדו ואת
 51 גבולותיה ויאלל הפנעני לשבת בארץ הזאת : ויהי
 52 מן חזק ישראל וישם את הפנעני למס והוריש לא
 53 הורישו : ואפרים לא הוריש את הפנעני היושב
 54 בגזר וישב הפנעני בקרבו בגזר : וגבול לא
 55 הוריש את יושבי קטרון ואת יושבי נחל וישב
 56 הפנעני בקרבו ויהיו למס : אשר לא
 57 הוריש את יושבי עפר ואת יושבי צידן ואת אהל
 58 ואת אכזיב ואת חלבה ואת אפיק ואת רחוב :
 59 וישב האשתי בקרב הפנעני וישב הארץ בן לא
 60 הורישו : נפתלי לא הוריש את יושבי בית
 61 שמש ואת יושבי בית ענת וישב בקרב הפנעני
 62 יושבי הארץ וישב בית שמש ובית ענת היו להם
 63 למס : וילחצו האמרי את בני דן הררה מן לא
 64 נתנו לרדת לעמק : ויאלל האמרי לשבת בדר
 65 חרס באילון ובשעלים ותכפר יד בית יוסף ויהיו
 66 למס : וגבול האמלי מפעדה עברנים מהשלה

CAP. II. ב ומעלה :

- ימי השופטם כִּי־יָצְאוּ יְהוָה מִנֶּאֱמָרָם מִצָּרַיִם
 לְחַצְיָהֶם וְחֻקֵּיהֶם : וְהָיָה בְּמֹת הַשּׁוֹפֵט יִשְׁבֹּנוּ
 וְהַשְׁתִּיתוּ מֵאֲבוֹתָם לֵלֶכֶת אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים
 לַעֲבֹדָם וְלִשְׁתַּחֲוֹת לָהֶם לֹא הִשִּׁילֹם מִמַּעַלְלֵיהֶם
 וּמִדִּבְרֵם הַנֶּשֶׁה : וַיִּחְרָאֵף יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר
 עַיִן אֲשֶׁר עָבְדוּ הַנּוֹי הָיָה אֶת־בְּרִיתִי אֲשֶׁר צִוִּיתִי
 אֶת־אֲבוֹתָם וְלֹא שָׁמְעוּ לְקוֹלִי : בְּסֹאֲלִי לֹא
 אוֹסִיף לְהוֹרִישׁ אִישׁ מִשְׁנֵיהֶם מִן־הַנּוֹעִים אֲשֶׁר־עָבַד
 יְהוֹשֻׁעַ וַיָּמָת : לִמְעַן נִסּוֹת בָּם אֶת־יִשְׂרָאֵל
 הַשְׁמִיטִים הֵם אֶת־דָּרְכָם יְהוָה לֵלֶכֶת בָּם כַּאֲשֶׁר
 שָׁמְרוּ אֲבוֹתָם אִם־לֹא : וַיִּבַּח יְהוָה אֶת־הַנּוֹעִים
 הָאֵלֶּה לְבָלִיתִי הוֹרִישָׁם מִהָרָא וְלֹא יִתְּנֵם בְּיַד יְהוֹשֻׁעַ :
- CAP. III. ג
- וְאֵלֶּה הַנּוֹעִים אֲשֶׁר־הִנִּיחַ יְהוָה לְנִסּוֹת בָּם אֶת־
 יִשְׂרָאֵל אֵת כָּל־אֲשֶׁר לֹא־יָדָע אֶת־כָּל־מִלְחָמוֹת
 כְּנָעַן : רַק לִמְעַן דַּשׁ דְּרוֹת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לְלִמְדָם
 מִלְחָמָה רַק אֲשֶׁר־לָפָנִים לֹא יָדְעוּם : הַמַּשְׁתִּי
 סִרְיָא פִּלְשְׁתִּים וְכַדִּיבְנִעֲלִי וְהַצִּדְיָלִי וְהַחִיִּי יִשָּׁב
 הַר הַלְבָנוֹן מִהָרָא בָּעַל חֶרְמוֹן עַד לְבֹאֵת הַמָּתָה :
 וַיְהִי לְנִסּוֹת בָּם אֶת־יִשְׂרָאֵל לְדַשׁ הַשְׁמִטָה אֶת־
 מִצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר־צִוָּה אֶת־אֲבוֹתָם בְּיַד־מֹשֶׁה :
 וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יִשְׁבֹנוּ בְּקֶרֶב הַכְּנָעֲנִי הַחִתִּי וְהַמֹּרִי
 וְהַפְּרִזִּי וְהַחִיִּי וְהַנּוֹכִי : וַיִּקְחוּ אֶת־בְּנוֹתיהֶם לָהֶם
 לְנָשִׁים וְאֶת־בְּנוֹתיהֶם נָתַנוּ לְבָנֵיהֶם וַיַּעֲבְדוּ אֶת־
 אֱלֹהֵיהֶם : וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַדָּבָר עֲשֵׂנוּ
 יְהוָה וַיִּשְׁפָּחוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וַיַּעֲבְדוּ אֶת־
 הַבַּעֲלִים וְאֶת־הָאֲשֵׁרוֹת : וַיִּחְרָאֵף יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל
 וַיִּמְכְּרֵם בְּיַד־פִּישָׁן רֹשְׁעִים מִלֹּד אֲרָם הַבָּרִים
 וַיַּעֲבְדוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־פִּישָׁן רֹשְׁעִים שְׂמִנָה
 שָׁנִים : וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־יְהוָה וַיִּקְם יְהוָה
 מוֹשִׁיעַ לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיּוֹשִׁיעֵם אֶת־עַתְנִיָּאל בֶּן־קָנָן
 אֲחִי כָלֵב תְּקַטָּן מִמֶּנּוּ : וַתְּהִי עֲלָיו רֵחַת־יְהוָה
 וַיִּשְׁפָּט אֶת־יִשְׂרָאֵל וַיֵּצֵא לְמִלְחָמָה וַתִּהְיֶה יְהוָה
 בְּיָדוֹ אֶת־פִּישָׁן רֹשְׁעִים מִלֹּד אֲרָם וַתֵּשֶׁב דָּוִד עַל
 פִּישָׁן רֹשְׁעִים : וַתִּשְׁקֹט הָאָרֶץ אַרְבָּעִים שָׁנָה
 וַיָּמָת עַתְנִיָּאל בֶּן־קָנָן : וַיָּסֹפֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל
 לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיִּחַל יְהוָה אֶת־עֲגֻלּוֹ
 מִלֹּד־מוֹאָב עַל־יִשְׂרָאֵל עַל כִּי־עָשׂוּ אֶת־הָרַע בְּעֵינֵי

Beth-shemesh and of Beth-anath became tributaries^e unto them.

34 And the Amorites forced the children of Dan into the mountain: for they would not suffer them to come down to the valley:

35 But the Amorites would dwell in mount Heres in Aijalon,^e and in Shaal-bim: yet the hand of the house of Joseph prevailed, so that they became tributaries.

36 And the coast of the Amorites was from δ the going up to Akrabbim, from the rock, and upward.

CHAP. II.

AND an angel of the LORD came up from Gilgal to Bochim,^k and said, I made you to go up out of Egypt, and have brought you unto the land which I swear unto your fathers; and I said,^k I will never break my covenant with you.

2 And^y ye shall make no league with the inhabitants of this land; ye^m shall throw down their altars: but^a ye have not obeyed my voice: why have ye done this?

3 Wherefore I also said, I will not drive them out from before you; but they shall be as thorns^p in your sides, and their gods^q shall be a snare^r unto you.

4 And it came to pass, when the angel of the LORD spake these words unto all the children of Israel, that the people lifted up their voice and wept.

5 And they called the name of that place κ Bochim, and they sacrificed there unto the LORD.

6 And when^t Joshua had let the people go, the children of Israel went every man unto his inheritance to possess the land.

7 And the people served the LORD all the days of Joshua, and all the days of the elders that μ outlived Joshua, who had seen all the great works of the LORD, that he did for Israel.

8 And Joshua the son of Nun, the servant of the LORD, died, being an hundred and ten years old.

9 And they buried him in the border of his inheritance in Timnath-heres,^u in the mount of Ephraim, on the north side of the hill Gaash.

10 And also all that generation were gathered unto their fathers: and there arose another generation after them, which knew^w not the LORD, nor yet the works which he had done for Israel.

11 And the children of Israel did evil in the sight of the LORD, and served Baalim:

12 And they forsook^x the LORD God of their fathers, which brought them out of the land of Egypt, and followed other gods, of the gods of the people that were round about them, and bowed^y themselves unto them, and provoked the LORD to anger.

13 And they forsook the LORD, and served Baal and Ashtaroth.

14 And the anger^a of the LORD was hot against Israel, and he delivered^b them into the hands of spoilers that spoiled them, and he sold^c them into the hands of their enemies round about, so that they could not any longer stand before their enemies.

15 Whithersoever^e they went out, the hand of the LORD was against them for evil, as the LORD had said, and as the LORD had sworn unto them: and they were greatly distressed.

16 Nevertheless the LORD raised up

B. C. 1406.

a Ac. 13. 20.

β saved.

b Ps. 106. 43..

45.

c ver. 30.

Ps. 18. 44.

d Ex. 34. 15, 16.

e Jos. 10. 12.

19. 42.

γ was heavy.

f Jos. 1. 5.

g or, Maaleh-

Akrabbim.

Nu. 34. 4.

Jos. 15. 3.

g Ge. 6. 6.

De. 32. 36.

Ho. 11. 8.

h or, messen-

ger.

h ver. 5.

i ch. 4. 1.

8. 33.

k Ge. 17. 7.

Ps. 89. 34.

η were cor-

rupt.

l De. 7. 2.

θ let nothing

fall of.

m De. 12. 3.

n ver. 20.

Ps. 106. 34..

36.

o Jos. 23. 16.

p Jos. 23. 13.

q ch. 3. 6.

r Ex. 23. 33.

De. 7. 16.

s Ps. 66. 10.

κ i.e. weepers.

λ suffered.

t Jos. 24. 28.

&c.

μ prolonged

days after.

u Jos. 19. 50.

24. 30.

Timnath-

serah.

v Jos. 13. 3.

w Ex. 5. 2.

1 Ch. 28. 9.

Ps. 92. 5, 6.

Je. 9. 3.

22. 16.

Ga. 4. 8.

2 Th. 1. 8.

x De. 31. 16.

y De. 5. 9.

z De. 7. 3, 4.

a ch. 3. 7, 8.

10. 7.

Ps. 106. 40..

42.

b 2 Ki. 17. 20.

c ch. 4. 2.

Ps. 44. 12.

Is. 50. 1.

d Hab. 3. 7.

v Aram-na-

haraim.

e Le. 26. 17.

De. 28. 15.

f 1 Sa. 12. 10.

Ne. 9. 27.

Ps. 107. 13, 19.

π saviour.

g ch. 1. 13.

judges^a which β delivered^b them out of the hand of those that spoiled them.

17 And yet they would not hearken unto their judges, but they went a whoring^d after other gods, and bowed themselves unto them: they turned quickly out of the way which their fathers walked in, obeying the commandments of the LORD; but they did not so.

18 And when the LORD raised them up judges, then^f the LORD was with the judge, and delivered them out of the hand of their enemies all the days of the judge: for it repented^g the LORD because of their groanings by reason of them that oppressed them and vexed them.

19 And it came to pass, when^h the judge was dead, that they returned, and κ corrupted themselves more than their fathers, in following other gods to serve them, and to bow down unto them: they θ ceased not from their own doings, nor from their stubborn way.

20 And the anger of the LORD was hot against Israel; and he said, Because^e that this people hath transgressed my covenant which I commanded their fathers, and have not hearkened unto my voice,

21 I also will not henceforth drive out any from before them of the nations which Joshua left when he died;

22 That through them I may prove^r Israel, whether they will keep the way of the LORD, to walk therein, as their fathers did keep it, or not.

23 Therefore the LORD λ left those nations, without driving them out hastily; neither delivered he them into the hands of Joshua.

CHAP. III.

NOW these are the nations which the LORD left, to prove Israel by them; even as many of Israel as had not known all the wars of Canaan;

2 Only that the generations of the children of Israel might know to teach them war, at the least such as before knew nothing thereof;

3 Namely, five^r lords of the Philistines, and all the Canaanites, and the Sidonians, and the Hivites that dwell in mount Lebanon, from mount Baal-hermon unto the entering in of Hamath.

4 And they were to prove Israel by them, to know whether they would hearken unto the commandments of the LORD, which he commanded their fathers by the hand of Moses.

5 And the children of Israel dwelt among the Canaanites, Hittites, and Amorites, and Perizzites, and Hivites, and Jebusites:

6 And they took^s their daughters to be their wives, and gave their daughters to their sons, and served their gods.

7 And the children of Israel did evil in the sight of the LORD, and forgot the LORD their God, and served Baalim and the groves.

8 Therefore the anger of the LORD was hot against Israel, and he sold them into the hand of δ Chushan-rishathaim king of ν Mesopotamia: and the children of Israel served Chushan-rishathaim eight years.

9 And when the children of Israel cried unto the LORD, the LORD raised up a π deliverer to the children of Israel, who delivered them, even Othniel^g the son of

Kenaz, Caleb's younger brother.

10 And the Spirit^a of the LORD β came upon him, and he judged Israel, and went out to war: and the LORD delivered Chushan-rishathaim king of δ Mesopotamia into his hand; and his hand prevailed against Chushan-rishathaim.

11 And the land had rest forty years: and Othniel the son of Kenaz died.

12 And the children of Israel did evil again in the sight of the LORD: and the LORD strengthened Eglon the king of Moab against Israel, because they had done evil in the sight of the LORD.

13 And he gathered unto him the children of Ammon and Amalek, and went and smote Israel, and possessed the ζ city of palm-trees.

14 So the children of Israel served δ Eglon the king of Moab eighteen years.

15 But when the children of Israel cried unto the LORD, the LORD raised them up a deliverer, Ehud the son of Gera, ζ a Benjamite, a man η left-handed: and by him the children of Israel sent a present unto Eglon the king of Moab.

16 But Ehud made him a dagger which had two edges, of a cubit length; and he did gird it under his raiment upon his right thigh.

17 And he brought the present unto Eglon king of Moab: and Eglon was a very fat¹ man.

18 And when he had made an end to offer the present, he sent away the people that bare the present.

19 But he himself turned again from the quarries θ that² were by Gilgal, and said, I have a secret errand unto thee, O king: who said, Keep silence. And all that stood by him went out from him.

20 And Ehud came unto him; and he was sitting in κ a summer parlour, which he had for himself alone: and Ehud said, I have a message from God unto thee. And he arose out of his seat.

21 And Ehud put forth his left hand, and took the dagger from his right thigh, and thrust it into his belly.

22 And the haft also went in after the blade; and the fat closed upon the blade, so that he could not draw the dagger out of his belly; and λ the dirt came out.

23 Then Ehud went forth through the porch, and shut the doors of the parlour upon him, and locked them.

24 When he was gone out, his servants came; and when they saw that, behold, the doors of the parlour were locked, they said, Surely he μ covereth his feet in his summer chamber.

25 And they tarried till they were ashamed; and, behold, he opened not the doors of the parlour; therefore they took a key, and opened them: and, behold, their lord was fallen down dead on the earth.

26 And Ehud escaped while they tarried, and passed beyond the quarries,^w and escaped unto Seirath.

27 And it came to pass, when he was come, that he blew^x a trumpet in the mountain^y of Ephraim, and the children of Israel went down with him from the mount, and he before them.

28 And he said unto them, Follow after me; for the LORD hath delivered^a your enemies the Moabites into your hand. And they went down after him, and took

B. C. 1394.

a ch. 6. 34.

11. 29.

β was.

γ fat.

Ps. 17. 10.

δ Aram.

b ch. 5. 6.

c ch. 5. 8.

15. 15.

1Sa. 17. 47.

d So part is called Israel.

ch. 4. 1, 3, &c.

It seems to concern only the country next to the Philistines

e ch. 2. 19.

f ch. 1. 16.

g 1Sa. 12. 9.

Ps. 83. 9.

It seems to concern only North Israel.

h De. 28. 48.

i Jos. 11. 1, 10.

k ver. 13, 16.

ζ or, the son of Jemini.

η shut of his right hand.

l ch. 1. 19.

m Ge. 35. 8.

n Ps. 73. 7, 19.

o or, graven images.

p Jos. 4. 20.

q Ex. 14. 4.

r ch. 5. 21.

κ a parlour of cooling.

Am. 3. 15.

r ver. 18, 20.

λ or, it came out at the fundament.

s ch. 5. 18.

t ch. 1. 16.

u Nu. 10. 29.

μ or, doeth his easement.

1Sa. 24. 3.

v Zaanannim.

Jos. 19. 33, 37.

w gathered by cry, or, proclamation.

x ver. 19.

a ch. 6. 34.

1Sa. 13. 3.

y Jos. 17. 15.

z De. 9. 3.

2Sa. 5. 24.

Ps. 68. 7, 8.

Is. 52. 12.

a ch. 7. 9, 15.

b Ps. 83. 9, 10.

Jos. 10. 10.

c He. 11. 32.

the fords of Jordan toward Moab, and suffered not a man to pass over.

29 And they slew of Moab at that time about ten thousand men, all γ lusty, and all men of valour; and there escaped not a man.

30 So Moab was subdued that day under the hand of Israel. And the land had rest fourscore years.

31 And after him was Shamgar^b the son of Anath, which slew of the Philistines six hundred men with^c an ox-goad: and he also delivered Israel.^d

CHAP. IV.

AND the children of Israel again^e did evil in the sight of the LORD, when Ehud was dead.

2 And the LORD sold^f them into the hand of Jabin king of Canaan, that reigned in Hazor; ^g the captain of whose host was Sisera, which dwelt in Harosheth^h of the Gentiles.

3 And the children of Israel cried unto the LORD; for he had nine hundred chariotsⁱ of iron; and twenty years he mightily oppressed the children of Israel.

4 And Deborah a prophetess, the wife of Lapidoth, she judged Israel at that time.

5 And she dwelt under the palm-tree of Deborah,^m between Ramah and Beth-el in mount Ephraim; and the children of Israel came up to her for judgment.

6 And she sent and called Barak, the son of Abinoam, out of Kedesh-naphtali, and said unto him, Hath not the LORD God of Israel commanded, saying, Go, and draw toward mount Tabor, and take with thee ten thousand men of the children of Naphtali and of the children of Zebulun?

7 And ^l will draw unto thee, to the river Kishon,^g Sisera, the captain of Jabin's army, with his chariots and his multitude; and I will deliver him into thine hand.

8 And Barak said unto her, If thou wilt go with me, then I will go; but if thou wilt not go with me, then I will not go.

9 And she said, I will surely go with thee: notwithstanding the journey that thou takest shall not be for thine honour; for the LORD shall sell Sisera into the hand of a woman.^r And Deborah arose, and went with Barak to Kedesh.

10 And^s Barak called Zebulun and Naphtali to Kedesh; and he went up with ten thousand men at his feet: and Deborah went up with him.

11 Now Heber the Kenite,^t which was of the children of Hobab,^u the father-in-law of Moses, had severed himself from the Kenites, and pitched his tent unto the plain of Zaanann,^v which is by Kedesh.

12 And they shewed Sisera that Barak the son of Abinoam was gone up to mount Tabor.

13 And Sisera ^wgathered together all his chariots, even nine hundred chariots of iron, and all the people that were with him, from Harosheth of the Gentiles unto the river of Kishon.

14 And Deborah said unto Barak, Up; for this^x is the day in which the LORD hath delivered Sisera into thine hand: ^yis not the LORD gone out before thee? So Barak went down from mount Tabor, and ten thousand men after him.

15 And the LORD^z discomfited Sisera, and all his chariots, and all his host, with the edge of the sword, before Barak; ^c so

CAP. IV. ד

את ישראל:

ויסב בני ישראל לעשות הרע בעיני יהוה ואהר
 1 מת: וימרום יהוה ביד יבין מלך-פלני אשר
 2 מלך בחצור ושר-צבאו סיסרא והוא יושב
 3 בחרשת הנזים: ויצעקו בני-ישראל אל-יהוה כי
 4 השע מאות רכב-ברזל לו והוא לחץ את-בני
 5 ישראל בחוקה עשרים שנה: ודבורה אשה
 6 נביאה אשת לפדות היא שפטה את-ישראל בעת
 7 ההיא: והיא יושבת בחדר-החור בדבורה בין
 8 הרמה ובין בית-אל בדר אפרים ויעלו אליה בני
 9 ישראל למשפט: והשלח ותקרא לברק בן
 10 אבינעם מקדש נפתלי והאמר אליו הלא-צוה
 11 יהוה אלהי-ישראל לך ומשכתך בדר תבור
 12 ולקחת עמך עשרת אלפים איש כנני נפתלי
 13 ומבני זבלון: ומשכתי אליה אל-נחל קישון אחד
 14 סיסרא שר-צבא יבין ואר-רכבו ואר-המונה
 15 ונתתיו בידך: ויאמר אליה ברק אספולכי עמי
 16 והלכתי ואסיל תלכי עמי לא אלה: והאמר
 17 הלך אלה עמך אפש כי לא תהיה תפארתך על
 18 הדרך אשר-אתה הולך כי ביד אשה ימיר יהוה
 19 את-סיסרא ותקם דבורה ותלך עם-ברק קדשה:
 20 ויעק ברק את-זבולן ואת-נפתלי קדשה ויעל
 21 ברנליו עשרת אלפי איש ותפל עמו דבורה:
 22 וחרב חמיל נסר מלון מבני חבב חתן משה
 23 ויש אהלו עד-אלון בצעזעים אשר את-קדש: ויגדו
 24 לסיסרא כי עלה ברק בראבינעם הר-תבור:
 25 ויעק סיסרא את-לרכבו השע מאות רכב ברזל
 26 ואת-פלזים אשר אהו מחרשת הנזים אל-נחל
 27 קישון: והאמר דברה אל-ברק קום כי זה תיום
 28 אשר נתן יהוה את-סיסרא בידך הלא יהוה צא
 29 לפניך וייר ברק מדר תבור ועשרת אלפים
 30 איש אחרי: ויהם יהוה את-סיסרא ואת-פל
 31 הרכב ואת-פל-המחנה לפי-חרב לפני ברק וייר
 32 סיסרא מעל המרכבה וינס ברנליו: ויגלו ברח
 33 אחרי הרכב ואחרי המחנה עד חרשת הנזים
 34 וישל פל-מחנה סיסרא לפי-חרב לא משאר עד
 35 אחד: וסיסרא גם ברנליו אל-אהל על אשה

13 יהוה: ויאסף אליו את-בני-עמון ועמלק ויך
 14 ויך את-ישראל ויירשו את-עיר התמרים: ויעברו
 15 בני-ישראל את-ענלון מלך-מואב שמונה עשרה
 16 שנה: ויצעקו בני-ישראל אל-יהוה ויגם יהוה
 17 להם מושע את-אחור בן-נרא ברהימילי איש
 18 אפר יד-ימיו וישלחו בני-ישראל בידו מנחה
 19 לענלון מלך-מואב: ויעש לו אחור חרב וזה
 20 שני פיות נמד ארקה ויחר אתה מפתח למדיו
 21 על ירך ימיו: וינקב את-המנחה לענלון מלך-
 22 מואב וענלון איש בריא מאד: וידל פאשר פלה
 23 להקריב את-המנחה וישלח את-העזם נשא
 24 המנחה: והוא שב מן-הפסילים אשר את-הנלל
 25 ויאמר דבר-סתר לך אלה המלך ויאמר הם ויצאו
 26 מעליו פל-המקדים עני: ואחור בן אלו והוא
 27 ישב בעלית המקרה אשר-לו לבדו ויאמר אחור
 28 דבר-אלהים לי אלה ויגם מעל הפסא: וישלח
 29 אחור את-יד שמואל ויחל את-החרב מעל ירך
 30 ימיו ותקעה בנמנו: ויבא נס-הצב אחר הלהב
 31 ויסר החלב בעד הלהב כי לא שלף החרב
 32 מנמנו ויצא הפרשונה: ויצא אחור המסדרונה
 33 ויסר דלתות העליה בערו ונעל: והוא יצא
 34 ועברו פאו ויראו והנה דלתות העליה נעלות
 35 ויאמרו יתן מסך הוא את-דנליו בחר המקרה:
 36 ויהיו עד-בזש והנה איננו סתח דלתות העליה
 37 ויחזו את-המפתח וישלחו והנה ארניהם נל
 38 ארצה מת: ואחור נמלם עד התמוהמה והוא
 39 עבר את-הפסילים וימלש השעיררה: ויהי בבואו
 40 ותקע בשופר בדר אפרים וייר עמו בני-ישראל
 41 מן-הדר והוא לפנים ויאמר אלהם ורפו
 42 אחרי כי נתן יהוה את-אביכם את-מואב בידכם
 43 ויירו אחרי וילפדו את-מעברות הירדן למואב
 44 ולא נתנו איש לעבר: ויפ את-מואב בעת ההיא
 45 כישרת אלפים איש פלישמן וכל-איש חיל ולא
 46 נמלש איש: ותפנע מואב ביום ההוא פחת יד
 47 ישראל ותשקט הארץ שמונים שנה:
 48 ואחרי היה שמנר ברגעת ויך את-פלשתים
 49 שש-מאות איש במלמד הברק וישע נס-הוא

- 16 חָבֵר הָיָה בִּן שְׁלוֹם בֶּן יִבְיָן מִלֶּדְחָצוֹר וַיְבִין בֵּית
 חָבֵר הָיָה: וַתֵּצֵא יָעֵל לִקְרֹאת סִיסְרָא וַתֹּאמֶר
 אֵלָיו סִיסְרָא אֲדִינִי סִיסְרָא אֵלַי אֲלִימָרָא וַיֵּסֶר
 19 אֵלָיו הָאֵלֶּה וַתִּכְסְהוּ בְּשֹׁמֶרֶת: וַיֹּאמֶר אֵלֶּיהָ
 הִשְׁקִינִי נָא מַעַשׂ מַיִם כִּי צָמְאִי וַתִּסְפָּח אֶת־
 20 גְּאוֹד הַחֶלֶב וַתִּשְׁקְהוּ וַתִּכְסְהוּ: וַיֹּאמֶר אֵלֶּיהָ
 עַמֵּד פֶּתַח הָאֵלֶּה וַיְהִי אִם־אֵישׁ יָבֹא וַשְׂאֵלְךָ
 21 וַאֲמַרְי הִישְׁפֹּחַ אֵישׁ וַאֲמַרְתְּ אָנֹכִי: וַתִּשְׁקָה יָעֵל
 אֶשְׁת־חָבֵר אֶת־יְתֵד הָאֵלֶּה וַתִּשָּׂם אֶת־הַמַּקֵּנֶת
 בְּיָדָהּ וַתִּבְנוֹא אֵלָיו בְּלֹאט וַתִּשְׁקַע אֶת־הַיְתֵד
 בְּרִקְחָהּ וַתִּצְנַח בְּאַרְץ וְהוּא־נָתַד וַיִּמָּח וַיָּמָת:
 22 וַהֲנִיחָהּ בְּרֶךְ רֶחֶף אֶת־סִיסְרָא וַתֵּצֵא יָעֵל לִקְרֹאתָהּ
 וַתֹּאמֶר לוֹ לָךְ וַאֲרָאָךְ אֶת־הָאִישׁ אֲשֶׁר־אֲמַתָּה
 מִבְּקֶשׁ וַיִּבֹא אֵלֶּיהָ וַהֲנִיחָהּ סִיסְרָא נָפֶל מִתּוֹ וַתִּחַד
 23 בְּרַחְתּוֹ: וַיִּכְנַע אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־יִבְיָן מִלֶּדְ-
 24 בְּנֵינָן לִפְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל: וַחֲלָף דֹּד בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
 הַלְחֹץ וַתִּשָּׂה עַל יִבְיָן מִלֶּדְ-בְּנֵינָן עַד אֲשֶׁר הִכְרִיתוּ
 אֶת־יִבְיָן מִלֶּדְ-בְּנֵינָן:
 CAP. V. ה
 1 וַתִּשְׁעַר דְּבוּרָה וַתִּבְרַךְ בְּנֵי־אֲבִינָעָם בַּיּוֹם הַהוּא
 2 לֵאמֹר: בִּשְׂרַע פְּרַעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל בַּהֲתַנְנֵב
 3 עִם בָּרְכִי יְהוָה: שָׁמַעַנִי מַלְאָכִים הָאֵלֹהִינוּ
 רוֹגְלִים אֲנִי לַיהוָה אֲנִי אֲשִׁירָה וְאֶמְלֹךְ
 4 לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: יְהוָה בִּצְאֻחָהּ
 מִשְׁעִיר בִּצְעָדָהּ מִשְׁתָּה אֲלוֹם אֲרָץ
 5 רַעֲשָׁה בִּם־שָׁמַיִם נָטְפוּ בִּם־עֵבִים נָטְפוּ
 6 מַיִם: הָרִים נָזְלוּ מִפְּנֵי יְהוָה יְהוָה
 7 כִּי־מָפְלִי יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: בִּימִי שָׁמַעַר בֶּן־
 8 עֲנַת בִּימִי יָעַל חֲדָלוּ אֲרָחוֹת וְהָלַכְי
 9 נְתִיבוֹת יִלְכֵי אֲרָחוֹת עֲמֻלָּאוֹת: חָרְלוּ פָרְנוֹן
 10 בְּיִשְׂרָאֵל חָרְלוּ עַד שְׁקֻמָּתָהּ דְּבוּרָה שְׁקֻמָּתָהּ
 11 אִם בְּיִשְׂרָאֵל: יִבְדֹּר אֱלֹהִים חַדְשִׁים
 12 אֶת־יִשְׂרָאֵל וְרַחֵם אֶת־לִחַם שְׁעָרִים מִגִּן
 13 אִם־יִרְאֶה וְרַחֵם בְּאֲרָעִים אֵלֶּה
 14 בְּיִשְׂרָאֵל: לִפִּי לְחֻמְתֵּי יִשְׂרָאֵל הַמִּתְנַבְּזִים
 15 בְּעֵם בָּרְכִי יְהוָה: רַבְּבִי אֲחֻלוֹת
 16 צִדְרוֹת יִשְׁבִּי עַל־מִדְּוָן וְהָלַכְי
 17 עַל־דֶּרֶךְ יִשְׂרָאֵל: מִקּוֹל מַחְזִיצִים בֶּן־

that Sisera lighted down off *his* chariot, and fled away on his feet.

16 But Barak pursued after the chariots, and after the host, unto Harosheth of the Gentiles: and all the host of Sisera fell upon the edge of the sword; and ^d there was not γ a man left.

17 Howbeit, Sisera fled away on his feet to the tent of Jael the wife of Heber the Kenite: for *there* was peace between Jabin the king of Hazor and the house of Heber the Kenite.

18 And ^e Jael went out to meet Sisera, and said unto him, Turn in, my lord, turn in to me; fear not: and when he had turned in unto her into the tent, she covered him with a δ mantle.

19 And he said unto her, Give me, I pray thee, a little water to drink; for I am thirsty: and she opened a bottle of milk, and gave him drink, and covered him.

20 Again he said unto her, Stand in the door of the tent, and it shall be, when any man doth come and inquire of thee, and say, Is there any man here? that thou shalt say, No.

21 Then Jael, Heber's wife, took a nail of the tent, and κ took an hammer in her hand, and went softly unto him, and smote the nail into his temples, ^k and fastened it into the ground; (for he was fast asleep, and weary:) so he died.

22 And, behold, as Barak pursued Sisera, Jael came out to meet him, and said unto him, Come, and I will shew thee the man whom thou seekest. And when he came into her *tent*, behold, Sisera lay dead, and the nail *was* in his temples.

23 So ^a God subdued on that day Jabin the king of Canaan before the children of Israel.

24 And the hand of the children of Israel ρ prospered, and prevailed against Jabin the king of Canaan, until they had destroyed Jabin king of Canaan.

CHAP. V.

THEN ^r sang Deborah, and Barak the son of Abinoam, on that day, saying,

2 Praise ye the LORD for the ρ avenging of Israel, when the people willingly ^t offered themselves.

3 Hear, ^w O ye kings; give ear, O ye princes: I, *even* I, will sing unto the LORD; I will sing *praise* to the LORD God of Israel.

4 LORD, when ^a thou wentest out of Seir, when thou marchest out of the field of Edom, the ^e earth trembled, & the heavens dropped, the clouds also dropped water.

5 The mountains τ melted ^a from before the LORD, *even* that Sinai ^b from before the LORD God of Israel.

6 In the days of Shamgar ^c the son of Anath, in the days of Jael, ^d the θ high-ways were unoccupied, and the χ travellers walked through ω by-ways.

7 The inhabitants of the villages ceased, they ceased in Israel, until that I Deborah arose, that I arose a mother in Israel.

8 They chose new ^e gods; then *was* war in the gates: *was* ^h there a shield or spear seen among forty thousand in Israel?

9 My heart is toward the governors of Israel, that offered ^k themselves willingly among the people. Bless ye the LORD.

10 ^{\delta} Speak, ye that ride on white asses, ye that sit in judgment, and walk by the way.

11 They that are delivered from the noise of archers in the places of drawing water,

B. C. 1296.

a Ps. 145. 7.
 β righteousnesses.

b 1 Sa. 12. 7.
c Ps. 57. 8.

d Is. 43. 17.
 γ unto one.

e Ps. 68. 18.
f Ps. 75. 7.

g 2 Ki. 6. 19.
 δ or, rug, or, blanket.

h ch. 5. 25, 26.
 ϵ draw with.

i ch. 5. 25, 26.
 ζ his feet.

j or, In.
 θ impressions.

k Ps. 4. 4.
77. 6.

l La. 3. 40, 41.
 κ put.

m Ps. 3. 7.
 λ or, port.

n or, creeks.
 μ exposed to reproach.

o Re. 12. 11.
m Ge. 14. 23.

p Ps. 18. 47.
o ch. 4. 15.

q paths.
p ch. 4. 7.

r 1 Ki. 18. 40.
Ps. 83. 9, 10.

s going, went and was hard.

t Ps. 44. 5.
 σ tramp-
lings, or, plungings.

u Ex. 15. 1.
Ps. 18. title.

v De. 32. 43.
Ps. 18. 47.

w 2 Ch. 17. 16.
u Ne. 3. 5.

x 1 Sa. 18. 17.
v Ps. 2. 10.

y Ps. 68. 7, 8.
z ch. 4. 19, &c.

2 Sa. 22. 8.
Is. 64. 3.

Hab. 3. 3, 10.
 τ flowed.

a Ps. 97. 5.
v she ham-
mered.

b Ex. 19. 18.
c ch. 3. 31.

d Between.
d ch. 4. 17.

e Le. 26. 22.
 χ walkers of paths.

f destroyed.
w crooked ways.

g Ca. 2. 9.
h De. 32. 17.

i Sa. 13. 19, 22.
 β her words.

j Ex. 15. 9, 10.
 γ to the head of a man.

k ver. 2.
 δ or, meditate.

l ch. 10. 4.
m Ps. 92. 9.

there shall they rehearse ^a the β righteous acts ^b of the LORD, *even* the righteous acts toward the inhabitants of his villages in Israel: then shall the people of the LORD go down to the gates.

12 Awake, ^c awake, Deborah; awake, awake, utter a song: arise, Barak, and lead ^e thy captivity captive, thou son of Abinoam.

13 Then he made him that remaineth have dominion over the nobles among the people: the LORD ^f made me have dominion over the mighty.

14 Out of Ephraim *was* there a root of them against Amalek; after thee, Benjamin, among thy people: out of Machir came down governors, and out of Zebulun they that ϵ handle the pen of the writer.

15 And the princes of Issachar *were* with Deborah; even Issachar, and also Barak: he was sent on ζ foot into the valley. η For the divisions of Reuben *there were* great θ thoughts of heart.

16 Why abodest thou among the sheepfolds, to hear the bleatings of the flocks? η For the divisions of Reuben *there were* great searchings ⁱ of heart.

17 Gilead abode beyond Jordan: and why did Dan remain in ships? Asher continued on the λ sea-shore, and abode in his μ breaches.

18 Zebulun and Naphtali *were* a people that ν jeopardized their lives unto ^j the death in the high places of the field.

19 The kings came and fought; then fought the kings of Canaan in Taanach by the waters of Megiddo: they ^m took no gain of money.

20 They fought from heaven; ^o the stars in their π courses fought against Sisera.

21 The river of Kishon ^p swept them away, that ancient river, the river Kishon. O my soul, thou hast ^q trodden down strength.

22 Then were the horse-hoofs broken by the means of the σ pransings, the pransings of their mighty ones.

23 Curse ye Meroz, said the angel of the LORD; curse ye bitterly the inhabitants thereof; because ^r they came not to the ν help of the LORD, to the help of the LORD against the mighty.

24 Blessed above women shall Jael the wife of Heber the Kenite be; blessed shall she be above women in the tent.

25 He ^s asked water, & she gave him milk; she brought forth butter in a lordly dish.

26 She put her hand to the nail, and her right hand to the workman's hammer; and with ν the hammer she smote Sisera; she smote off his head, when she had pierced and stricken through his temples.

27 At ϕ her feet he bowed, he fell, he lay down: at her feet he bowed, he fell; where he bowed there he fell down ψ dead.

28 The mother of Sisera looked out at a window, and cried through the lattice, Why is his chariot *so* long in coming? why tarry the wheels of his chariots?

29 Her wise ladies answered her, yea, she returned β answer to herself,

30 Have they not sped? have ^t they not divided the prey; to γ every man a damsel or two? to Sisera a prey of divers colours, a prey of divers colours of needle-work, of divers colours of needle-work on both sides, *meet* for the necks of them that take the spoil?

31 So let all thine enemies perish, ^m O

LORD: but let them that love him *be* as the sun^a when he goeth forth in his^b might. And the land had rest forty years.

CHAP. VI.

AND^c the children of Israel did evil in the sight of the LORD; and the LORD delivered them into the hand of^d Midian seven years.

2 And the hand of Midian *δ* prevailed against Israel: and because of the Midianites the children of Israel made them the dens^e which are in the mountains, and caves, and strong holds.

3 And so it was, when Israel had sown, that the Midianites came up, and the Amalekites, and the children of the east, even they came up against them;

4 And they encamped against them, and destroyed^f the increase of the earth, till thou come unto Gaza; and left no sustenance for Israel, neither *ε* sheep, nor ox, nor ass.

5 For as they came up with their cattle, and their tents, and they came as grasshoppers^g for multitude; for both they and their camels were without number: and they entered into the land to destroy it.

6 And Israel was greatly impoverished because of the Midianites; and the children of Israel cried^h unto the LORD.

7 And it came to pass, when the children of Israel cried unto the LORD because of the Midianites,

8 That the LORD sentⁱ a prophet unto the children of Israel, which said unto them, Thus saith the LORD God of Israel, I brought you up from Egypt, and brought you forth out of the house of bondage;

9 And I delivered you out of the hand of the Egyptians, and out of the hand of all that oppressed you, and draveⁿ them out from before you, and gave you their land:

10 And I said unto you, I am the LORD your God; in fear^o not the gods of the Amorites, in whose land ye dwell: but ye have not obeyed my voice,

11 And there came an angel of the LORD, and sat under an oak which was in Ephraim, that pertained unto Joash the Abi-ezrite: and his son Gideon^p threshed wheat by the wine-press, to *μ* hide it from the Midianites.

12 And the angel^q of the LORD appeared unto him, and said unto him, The LORD *is* with thee, thou mighty man of valour.

13 And Gideon said unto him, Oh my Lord, if^r the LORD be with us, why then is all this befallen us? and where^s *be* all his miracles which our fathers told us of, saying, Did not the LORD bring us up from Egypt? but now the LORD hath forsaken us, and delivered us into the hands of the Midianites.

14 And the LORD looked upon him, and said, Go in this thy might,^t and thou shalt save Israel from the hand of the Midianites: have not I sent thee?

15 And he said unto him, Oh my Lord, wherewith shall I save Israel? behold, my family *is* poor in Manasseh, and I am the least^v in my father's house.

16 And the LORD said unto him,^w Surely I will be with thee, and^x thou shalt smite the Midianites as one man.

17 And he said unto him, If now I have found grace in thy sight, then shew^y me a sign that thou talkest with me.

18 Depart^b not hence, I pray thee, until I come unto thee, and bring forth my

B. C. 1256.

β or, meat-offering.

a 2 Sa. 25. 4.

Ps. 37. 6.

Pr. 4. 18.

b Ps. 19. 5.

γ a kid of the goats.

c ch. 2. 19.

d Hab. 3. 7.

δ was strong.

e 1 Sa. 13. 6.

f Le. 9. 24.

1 Ki. 18. 38.

2 Ch. 7. 1.

g Le. 26. 16.

De. 28. 30.

h or, goat.

i ch. 13. 22. 23.

Is. 6. 5. 8.

j ch. 7. 12.

Je. 46. 23.

k Ge. 32. 30.

l i. e. The LORD

send peace.

Ge. 22. 14.

Ex. 17. 15.

Je. 33. 16.

Eze. 48. 35.

m or, and.

n Ho. 5. 15.

o a man, a prophet.

m De. 7. 5.

κ strong place.

λ or, an orderly manner.

n Ps. 44. 2. 3.

o 2 Ki. 17. 35.

p He. 11. 32.

Gideon.

μ cause it to flee.

q ch. 13. 3.

r Ge. 25. 22.

s Ps. 77. 7. 9.

t He. 11. 32.

v my thousand is the meanest.

Mi. 5. 2.

π i. e. Let Baal plead.

u 1 Sa. 12. 11.

2 Sa. 11. 21.

Jerubbe-sheth;

i. e. Let the shameful thing plead.

Ho. 9. 10.

v 1 Sa. 9. 21.

w Ex. 3. 12.

x Is. 41. 15. 16.

y ver. 3.

z ver. 36. 40.

2 Ki. 20. 8.

Ps. 86. 17.

Is. 7. 11.

a ch. 3. 10.

p clothed.

b Ge. 18. 3. 5.

c Nu. 10. 3.

o called.

present, *β* and set *it* before thee. And he said, I will tarry until thou come again.

19 And Gideon went in, and made ready a γ kid, and unleavened cakes of an ephah of flour: the flesh he put in a basket, and he put the broth in a pot, and brought *it* out unto him under the oak, and presented *it*.

20 And the angel of God said unto him, Take the flesh and the unleavened cakes, and lay *them* upon this rock, and pour out the broth. And he did so.

21 Then the angel of the LORD put forth the end of the staff that *was* in his hand, and touched the flesh and the unleavened cakes; and *f* there rose up fire out of the rock, and consumed the flesh and the unleavened cakes. Then the angel of the LORD departed out of his sight.

22 And when Gideon perceived that he *was* an angel of the LORD, Gideon said, Alas, O LORD GOD! for because^k I have seen an angel of the LORD face to face.

23 And the LORD said unto him, Peace *be* unto thee; fear not: thou^k shalt not die.

24 Then Gideon built an altar there unto the LORD, and called it *ζ* Jehovah-shalom: unto this day it *is* yet in Ephraim of the Abi-ezrites.

25 And it came to pass the same night, that the LORD said unto him, Take thy father's young bullock, *η* even the second bullock of seven years old, and throw down the altar of Baal that thy father hath, and cut down^m the grove that *is* by it:

26 And build an altar unto the LORD thy God upon the top of this κ rock, in λ the ordered place, and take the second bullock, and offer a burnt sacrifice with the wood of the grove which thou shalt cut down.

27 Then Gideon took ten men of his servants, and did as the LORD had said unto him: and so it was, because he feared his father's household, and the men of the city, that he could not do *it* by day, that he did *it* by night.

28 And when the men of the city arose early in the morning, behold, the altar of Baal was cast down, and the grove was cut down that *was* by it, and the second bullock was offered upon the altar *that* was built.

29 And they said one to another, Who hath done this thing? And when they inquired and asked, they said, Gideon the son of Joash hath done this thing.

30 Then the men of the city said unto Joash, Bring out thy son, that he may die: because he hath cast down the altar of Baal, and because he hath cut down the grove that *was* by it.

31 And Joash said unto all that stood against him, Will ye plead for Baal? will ye save him? he that will plead for him, let him be put to death whilst *it is* yet morning: if he *be* a god, let him plead for himself, because *one* hath cast down his altar.

32 Therefore on that day he called him π Jerubbaal,^u saying, Let Baal plead against him, because he hath thrown down his altar.

33 Then all^y the Midianites and the Amalekites and the children of the east were gathered together, and went over, and pitched in the valley of Jezreel.

34 But^a the Spirit of the LORD *ρ* came upon Gideon, and he blew^c a trumpet, and Abi-ezer was σ gathered after him.

ישראל הזה אלפי הדל במנשה ואנכי העציר
בבית אבי : ויאמר אליו יהוה כי אהיה עמך
והבית את מדון פאיש אהר : ויאמר אליו אם
נא מצאתי הן בעיניך ועשית לי אלה שאתה
מדבר עמי : אל תא תמש מזה עד באני אליך
והוצאתי את מנחתי והפדתי לגמול ויאמר אנכי
אשב עד שובך : וגדעון בא וגעש גרעשים
ואפתקמה מצות הפשר עם בפל והפרק עם
בפרור ויצא אליו אל תחת האלה ונשם : ויאמר
אליו מלך האלהים קח את הפשר ואת המצות
והנה אל הפלע הלו ואת המפרק שפך וגעש
כן : וישלח מלך יהוה את קצה המטעלה
אשר ברו ונשם בפשר ובמצות ותלע האש
מירצור ותאכל את הפשר ואת המצות
ומלך יהוה הלך משניו : וירא גדעון כי
מלך יהוה הוא ויאמר גדעון אהה אדני יהוה
פרעלן ראיתי מלך יהוה פנים אל פנים :
ויאמר לו יהוה שלום לך אל תירא לא פחות :
ונבן שם גדעון מזבח ליהוה ויקרא לו
יהוה שלום עד היום הנה עולמי בעפרת אבי
העזרי : ויהי בלי לה החא ויאמר לו יהוה קח
את פיר השור אשר לאבך ופר השני שבע שנים
והרסת את מזבח הפלע אשר לאבך ואת
האשרה אשר עליו תהרס : ונגית מזבח ליהוה
אלהיך על ראש המעוז הזה במערכת וכלתה
את הפיר השני והעלית עולה בעצי האשרה
אשר תהרס : ונשח גדעון עשרה אנשים מעבדיו
ועש פאשר דבר אליו יהוה ויהי פאשר ירא את
פית אביו ואת אנשי העזר מעשות יומם וגעש
לילה : וישפיו אנשי העזר בפר והנה נתן
מזבח הפלע והאשרה אשר עליו פרתה ואת הפיר
השני העלה על המזבח הבני : ויאמרו איש
אל רעהו מי עשה הדבר הזה ויירשו ויבקשו
ויאמרו גדעון בן יואש עשה הדבר הזה :
ויאמרו אנשי העזר אל יואש הוצא את בנה
וימת כי נתן את מזבח הפלע וכי כרת האשרה
אשר עליו : ויאמר יואש לכל אשר עמדו עליו
האנשים תריבון לפעל אסאתם תושעין אחו

29 מרפבותיו : חכמות שרותיה תענה אה
30 ויהי חשבי אמרה לה : הלא ימצאו דלקו
שלל רחם רחמתי לראש גבר שלל
צבעים לסיסא שלל צבעים
31 וקמה צבע וקמתים לצואר שלל : פן
יאבדו כל אויבך יהוה ואהבו בצאת השמש
בגברתו ותשקט הארץ ארבעים שנה :

CAP. VI. 1

1 ויגעש בני ישראל הרע בעיני יהוה ויהנם יהוה
2 ביר מדון שבע שנים : ורתעו יר מדון על
ישראל מפני מדון עשו להם בני ישראל את
המקדחות אשר בחרים ואת המקדחות ואת
3 המקדחות : והיה אסורע ישראל ועלה מדון
4 ועמלק ובני קדם ועלו עליו : וחתנו עליהם
וישחיתו את יבול הארץ עד בואה עזה ולא
5 ישארו מחיה בישראל ועזה ושור וחמור : פי
הם ומקניהם יעלו ואהליהם נבאו בני ארבה לרב
והם ולגמליהם אין מספר ונבאו הארץ לשחוקה :
6 ויהל ישראל מאד מפני מדון ויגעש בני ישראל
7 אל יהוה : ויהי בירצור בני ישראל אל
8 יהוה על אדות מדון : וישלח יהוה איש נביא
אל בני ישראל ויאמר להם כה אמר יהוה אלהי
ישראל אנכי העליתי אתכם ממצרים ואוציא
9 אתכם מבית עבדים : ואצל אתכם מיד מצרים
ומיר פל לחייתכם ואגרש אותם מפניהם ואהנה
10 לכם את ארצם : ואמרה לכם אני יהוה אלהיכם
לא תיראו את אלהי האמרי אשר אתם יושבים
11 בארצם ולא שמעתם בקולי : ויבא מלך
יהוה וישב תחת האלה אשר בעפרה אשר
ליואש אבן העזרי וגדעון בנו חבט הפנים בפת
12 להנים מפני מדון : וירא אליו מלך יהוה ויאמר
13 אליו יהוה עמך גבור החיל : ויאמר אליו גדעון
כי אדני ויש יהוה עמנו ולמה מצאתנו פל זאת
ואת כל נפלאותיו אשר ספר לנו אבותינו לאמר
הלא ממצרים העלנו יהוה ועתה נמשנו יהוה
14 ויהנונו בקר מדון : ויפן אליו יהוה ויאמר לך
בחרת זה והושעת את ישראל מכף מדין הלא
15 שלחתך : ויאמר אליו כי אדני בפה אושע את

- וַיֹּאמֶר 7
 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּשֵׁלֶשׁ מֵאוֹת הָאִישׁ הַמִּקְנָהִים
 אוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם וְנִתַּנְי אֶת־מִדְּוָן בִּדְוָן וְכָל־הָעָם
 יִלְכּוּ אִישׁ לִמְקוֹמוֹ : וַיִּקְחוּ אֶת־צִדָּה הָעַם בְּיָדָם 8
 וְאֵת שׁוֹפְרֹתֵיהֶם וְאֵת כָּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא אִישׁ
 לְאֶחָיו וּבְשֵׁלֶשׁ־מֵאוֹת הָאִישׁ הַחֹזֵק וּמִדְּוָן מִדְּוָן
 דִּקְיָה לוֹ מִתַּחַת בַּעֲמֹק : וַיְהִי כִּלְיָה הָהוּא 9
 וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוָה קוֹם רַב בַּמִּדְּוָן כִּי נִתְּנִי בִידְךָ :
 וְאִם־יָרָא אֶתְּךָ לִרְגֹת רַב אֶתְּךָ וּפְרָה נַעֲרָה אֶל־ 10
 הַמִּדְּוָן : וְשִׁמְשֵׁת מִהַיִּדְּוָן וְאֶת־הַמִּדְּוָן נִתְּנָה יָדְךָ
 וְיִרְגֹת בַּמִּדְּוָן וַיִּרְדּוּ הוּא וּפְרָה נַעֲרָה אֶל־מִדְּוָן
 הַחֹמְשִׁים אֲשֶׁר בַּמִּדְּוָן : וּמִדְּוָן וְעַמְלֹק וְכָל־בְּנֵי־ 12
 לָדָם נִפְלִים בַּעֲמֹק פָּאָרְבָּה לָרֹב וּלְמִלְחָה אֵין
 מִסְפָּר כְּחוֹל שַׁעַל־שִׁפְתַּת הַיָּם לָבָד : וַיֵּבֶא נִדְּוָן 13
 וְהִנֵּה־אִישׁ מִסְפָּר לְרַעְדוֹ הַחֹלֹם וַיֹּאמֶר הִנֵּה הַחֹלֹם
 חֲלִמְתִּי וְהִנֵּה צִלָּל לָחֹם שְׁעִירִים מִתְּהַפֵּף בַּמִּדְּוָן
 מִדְּוָן וַיֵּבֶא עַד־הָאֹהֶל וַיִּפְּחוּ וַיִּפֹּל וַיִּדְּפֻכְהוּ 14
 לְמַעַלָּה וַיִּפֹּל הָאֹהֶל : וַיֵּצֵן רַעְדוֹ וַיֹּאמֶר אֵין זֹאת
 בְּלִמִּי אִם־תִּרְבֵּן נִדְּוָן כִּי־יֹאשׁ אִישׁ יִשְׂרָאֵל כִּי־נָתַן
 הָאֱלֹהִים בְּיָדוֹ אֶת־מִדְּוָן וְאֵת־כָּל־הַמִּדְּוָן :
 וַיְהִי כַשְׁמֹעַ נִדְּוָן אֶת־מִסְפָּר הַחֹלֹם וְאֶת־שִׁבְרוֹ 15
 וַיִּשְׁתַּחֲוֶה וַיָּשֹׁב אֶל־מִדְּוָן יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר קוֹמוּ כִּי־
 כָּתוּב יְהוָה בִּידְכֶם אֶת־מִדְּוָן מִדְּוָן : וַיִּבְחַץ 16
 אֶת־שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת הָאִישׁ שְׁלֹשָׁה רָאשִׁים וַיִּתֵּן
 שׁוֹפְרוֹת בְּיַד־פֶּלֶם וּבָדִים רִקְמִים וּלְפָדִים בְּתוֹךְ
 הַפָּדִים : וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מִכְּנִי תִרְאוּ וְכִן תַּעֲשׂוּ 17
 וְהִנֵּה אֲנִי בֹא בִקְצֵה הַמִּדְּוָן וְהִנֵּה פֹאשֶׁר אֲעִשֶׂה
 כִּן תַּעֲשׂוּ : וַתִּקְרָעוּ בְּשׁוֹפָר אֶבֶן וְכָל־אִישׁ 18
 אֶת־יָתֵדָם בְּשׁוֹפְרוֹת כִּם־אֵתָם סִבִּיבוֹת כָּל־
 הַמִּדְּוָן וְאִמְרָתָם לַיהוָה וּלְנִדְּוָן : וַיֵּבֶא 19
 נִדְּוָן וּמֵאֶה־אִישׁ אֲשֶׁר־אֵהוּ בִקְצֵה הַמִּדְּוָן רָאשׁ
 הָאֲשִׁמְרֹת הַתִּיכּוֹנִה כִּן הָקָם תִּקְמוּ אֶת־
 הַשְּׂמִימִים וַיִּתְקַעוּ בְּשׁוֹפְרוֹת וּנְפוּץ הַפָּדִים אֲשֶׁר
 בְּיָדָם : וַיִּתְקַעוּ שְׁלֹשָׁה הָרָאשִׁים בְּשׁוֹפְרוֹת וַיִּשְׁבְּרוּ 20
 הַפָּדִים וַיִּזְחֲקוּ בִיד־שִׁמְאֵלִם בַּפָּדִים וּבִיד־יָמִינָם
 הַשׁוֹפְרוֹת תִּתְקַעוּ וַיִּקְרְאוּ תִרְבֵּן לַיהוָה וּלְנִדְּוָן :
 וַיַּעֲמֻדוּ אִישׁ תַּחְתּוֹי סָבִיב לַמִּדְּוָן וַיִּרְצוּ כָּל־ 21
 הַמִּדְּוָן וַיִּרְעִשׁ וַיִּכְּסוּ : וַיִּתְקַעוּ שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת 22

אֲשֶׁר יָרִיב לוֹ יוֹמָת עַד־הַבֹּקֶר אִם־אֱלֹהִים הוּא
 יָרִיב לוֹ כִּי נִתְּן אֶת־מִדְּוָנוֹ : וַיִּקְרְאוּ לוֹ בָּיֹם
 הָהוּא יִרְבֵּעַ לְאִמְרֵי יָרִיב בּוֹ הַפֶּעַל כִּי נִתְּן אֶת־
 מִדְּוָנוֹ : וְכָל־מִדְּוָן וְעַמְלֹק וּבְנֵי־קָדִם נִתְּסָפוּ
 יְהוָה וַיַּעֲבְדוּ וַיִּחַנּוּ בַּעֲמֹק יוֹדְעָא : וַיִּרְחַם יְהוָה
 לְבָשָׂה אֶת־נִדְּוָן וַיִּתְקַע בְּשׁוֹפָר וַיִּתְקַע אֲבִיעֵזֶר
 אַחֲרָיו : וּמֵלָאכִים שֶׁלֹּחַ בְּכָל־מִנְשָׁה וַיִּתְקַע כִּם־
 הוּא אַחֲרָיו וּמֵלָאכִים שֶׁלֹּחַ בְּאֲשֶׁר וּבִבְלֹחַן וּבְנִפְתָּלִי
 וַיִּשְׁלְחוּ לְקִרְיָתָם : וַיֹּאמֶר נִדְּוָן אֶל־הָאֱלֹהִים
 אִם־יִשְׁקֶה מוֹשִׁיעַ בְּיָדִי אֶת־יִשְׂרָאֵל פֹּאשֶׁר דְּבָרְךָ :
 הִנֵּה אֲנִי מַצִּיעַ אֶת־נִפְתָּת הַצֶּמֶר בְּנֵתִי אִם־שָׁלֹחַ
 יְהִיָּה עַל־הַנָּחַל לְבָדָה וְעַל כָּל־הָאֲרָץ חֹרֵב וַיַּעֲשֵׂהוּ
 כִּי־תוֹשִׁיעַ בְּיָדִי אֶת־יִשְׂרָאֵל פֹּאשֶׁר דְּבָרְךָ : וַיְהִי־
 כִּן וַיִּשְׁכֵּם מִמְּחֹלַת וַיִּזְרֹ אֶת־הַנָּחַל וַיִּמָּצֵן שָׁל מִן־
 הַנָּחַל מְלֹא הַסֶּפֶל מִיָּם : וַיֹּאמֶר נִדְּוָן אֶל־
 הָאֱלֹהִים אֱלֹהֵי־דָו אִפְּשָׁה בִּי וְאֶבְרָהָ אֶת־הַפָּעַם
 אֲנִסְכָּה נָא רַק־הַפָּעַם בְּנָחַל וַיְהִי־נָא חֹרֵב אֶת־הַנָּחַל
 לְבָדָה וְעַל כָּל־הָאֲרָץ יְהוֹדְעָא : וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים כִּן
 כִּלְיָה הָהוּא וַיְהִי־חֹרֵב אֶת־הַנָּחַל לְבָדָה וְעַל־כָּל־
 הָאֲרָץ דְּהִיָּה שָׁל :

CAP. VII.

- וַיִּשְׁכֵּם יִרְבֵּעַ הוּא נִדְּוָן וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר אֵהוּ
 וַיִּתְּנֵהוּ עַל־עֵינָי חֹרֵב יִמְחֹנָה מִדְּוָן וַיְהִי לוֹ מִצְפֹּן
 מִבְּנֵי־הַמִּדְּוָן בַּעֲמֹק : וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־
 נִדְּוָן רַב הָעָם אֲתָךְ מוֹתָתִי אֶת־מִדְּוָן בְּיָדְךָ
 פְּתִיחָפֹאֵר עַל־יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הִי הוֹשִׁיעָה לִּי :
 וַעֲתָה קוּמָה נָא בְּאֹזְנֵי הָעָם לֵאמֹר מִי־יָרָא וַיְהִי־
 יָשָׁב וַיִּשְׁפָּר מִתֵּר הַנִּלְעַד וַיָּשֹׁב מִן־הָעָם עֲשׂוּרִים
 וַיִּשְׁלֹם אֶלְפָּה וַעֲשׂוֹת אֶלְפִים נִשְׁאָרוֹ : וַיֹּאמֶר
 יְהוָה אֶל־נִדְּוָן עוֹד הָעָם רַב הוֹדֵד אוֹתָם אֶל־
 הַפָּדִים וְאֶצְרֹפְנִי כִן שָׁם יְהוָה אֲשֶׁר אִמְרֵי אֱלֹהֵי
 וְהִי יִלְכֵּךְ אֲתָךְ הוּא יִלְכֵּךְ אֲתָךְ וְכָל־אֲשֶׁר־אִמְרֵי
 אֱלֹהֵי הַלֵּלֵךְ עִפְפֹן הוּא לֹא יִלְכֵּךְ : וַיְהִי־
 אֶת־הָעָם אֶל־הַפָּדִים וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־נִדְּוָן כִּלְ
 אֲשֶׁר יִלְכֵּךְ בְּלִשְׁוֹנוֹ מִדְּהַפִּים פֹּאשֶׁר יִלְכֵּךְ הַכֶּלֶב
 תִּצְיַע אוֹתוֹ לָבֹד וְכָל־אֲשֶׁר־יִכְרַע עַל־בְּרָכְיוֹ
 לְשִׁחוֹת : וַיְהִי מִסְפָּר הַמִּלְחָמָה בְּיָדָם אֶלְפִיתָם
 שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אִישׁ וְכָל־יָרִיב הָעָם כָּרְעוּ עַל־

35 And he sent messengers throughout all Manasseh; who also was gathered after him: and he sent messengers unto Asher, and unto Zebulun, and unto Naphtali; and they came up to meet them.

36 And Gideon said unto God, If thou wilt save Israel by mine hand, as thou hast said,

37 Behold, I^o will put a fleece of wool in the floor; and if the dew be on the fleece only, and it be dry upon all the earth beside, then shall I know that thou wilt save Israel by mine hand, as thou hast said.

38 And it was so: for he rose up early on the morrow, and thrust the fleece together, and wringed the dew out of the fleece, a bowl full of water.^e

39 And Gideon said unto God, Letf not thine anger be hot against me, and I will speak but this once: Let me prove, I pray thee, but this once with the fleece; let it now be dry only upon the fleece, and upon all the ground let there be dew.

40 And God^h did so that night: for it was dry upon the fleece only, and there was dew on all the ground.

CHAP. VII.

THEN Jerubbaal,ⁱ (who is Gideon,) and all the people that were with him, rose up early, and pitched beside the well of Harod: so that the host of the Midianites were on the north side of them, by the hill of Moreh, in the valley.

2 And the LORD said unto Gideon, The people that are with thee are too many for me to give the Midianites into their hands, lest Israel vaunt^k themselves against me, saying, Mine own hand hath saved me.

3 Now, therefore, go to, proclaim in the ears of the people, saying, Whosoever^l is fearful and afraid, let him return, and depart early from mount Gilead: and there returned of the people twenty and two thousand, and there remained ten thousand.

4 And the LORD said unto Gideon, The people are yet too many;^m bring them down unto the water, and I will try them for thee there: and it shall be, that of whom I say unto thee, This shall go with thee, the same shall go with thee; and of whomsoever I say unto thee, This shall not go with thee, the same shall not go.

5 So he brought down the people unto the water: and the LORD said unto Gideon, Every one that lappeth of the water with his tongue, as a dog lappeth, him shalt thou set by himself; likewise every one that boweth down upon his knees to drink.

6 And the number of them that lapped, putting their hand to their mouth, were three hundred men: but all the rest of the people bowed down upon their knees to drink water.

7 And the LORD said unto Gideon,ⁿ By the three hundred men that lapped will I save you, and deliver the Midianites into thine hand: and let all the other people go every man unto his place.

8 So the people took victuals in their hand, and their trumpets: and he sent all the rest of Israel every man unto his tent, and retained those three hundred men. And the host of Midian was beneath him in the valley.

9 And it came to pass the same^o night, that the LORD said unto him, Arise, get thee down unto the host; for^p I have

B. C. 1249.

a Ge. 24. 14.
1Sa. 14. 9, 10.

b ver. 13..15.

c Ex. 41. &c.

β or, ranks
by five.
Ex. 13. 18.d ch. 6. 5, 33.
8. 10.
Ps. 118. 10..
12.

e Is. 35. 7.

f Ge. 18. 32.

g 1 Co. 1. 27.

h Ps. 107. 33.
35.
Is. 50. 2.

i ch. 6. 32.

γ breaking.

δ trumpets
in the hand
of all of
them.k De. 8. 17.
Is. 10. 13.
Ro. 11. 18.
1 Co. 1. 29.
2 Co. 4. 7.l or, fire-
brands, or,
torches.

l De. 20. 8.

m Ps. 33. 16.

n 1 Th. 5. 3.

o ver. 8.

p ver. 16.

q Ex. 14. 13, 14.
2 Ch. 20. 17.

r 2 Ki. 7. 6, 7.

s Jos. 6. 16, 20.

t Ps. 83. 9.
Is. 9. 4.u 1 Sa. 14. 20.
2 Ch. 20. 23.

v 1 Sa. 14. 6.

η or, toward.

θ lip.

w ch. 3. 27, 28.

x Ge. 46. 2, 3.

y Jos. 1. 5, 9.

z Jno. 1. 28.

delivered it into thine hand.

10 But if thou fear to go down, go thou with Phurah thy servant down to the host:

11 And^a thou shalt hear^b what they say; and afterward shall thine hands be strengthened to go down unto the host. Then went he down with Phurah his servant unto the outside of the β armed men that were in the host.

12 And the Midianites, and the Amalekites, and all the children of the east, lay along in the valley like grasshoppers^d for multitude; and their camels were without number, as the sand by the seaside for multitude.

13 And when Gideon was come, behold, there was a man that told a dream unto his fellow, and said, Behold, I dreamed a dream, and, lo, a cake^e of barley bread tumbled into the host of Midian, and came unto a tent, and smote it that it fell, and overturned it, that the tent lay along.

14 And his fellow answered and said, This is nothing else save the sword of Gideon the son of Joash, a man of Israel: for into his hand hath God delivered Midian, and all the host.

15 And it was so, when Gideon heard the telling of the dream, and the γ interpretation thereof, that he worshipped, and returned into the host of Israel, and said, Arise; for the LORD hath delivered into your hand the host of Midian.

16 And he divided the three hundred men into three companies, and he put δ a trumpet in every man's hand, with empty pitchers, and ζ lamps within the pitchers.

17 And he said unto them, Look on me, and do likewise: and, behold, when I come to the outside of the camp, it shall be, that as I do, so shall ye do.

18 When I blow with a trumpet, I and all that are with me, then blow ye the trumpets also on every side of all the camp, and say, The sword of the LORD, and of Gideon.

19 So Gideon, and the hundred men that were with him, came unto the outside of the camp, in the beginning of the middle watch; and they had but newly setⁿ the watch: and they blew the trumpets,^o and brake the pitchers^p that were in their hands.

20 And the three companies blew the trumpets, and brake the pitchers, and held the lamps in their left hands, and the trumpets in their right hands to blow withal; and they cried, The sword of the LORD, and of Gideon.

21 And they stood^q every man in his place round about the camp: and^r all the host ran, and cried, and fled.

22 And the three hundred blew^s the trumpets, and the LORD^t set every man's sword against his^u fellow, even throughout all the host: and the host fled to Beth-shittah η in Zererath, and to the θ border of Abel-meholah, unto Tabbath.

23 And the men of Israel gathered themselves together out of Naphtali, and out of Asher, and out of all Manasseh, and pursued after the Midianites.

24 And Gideon sent messengers throughout all mount Ephraim,^w saying, Come down against the Midianites, and take before them the waters unto Beth-barah and Jordan. Then all the men of Ephraim gathered themselves together, and took the waters unto Beth-barah^x and Jordan.

25 And they took^a two princes of the Midianites, Oreb and Zeeb; and they slew Oreb upon the rock Oreb, and Zeeb they slew at the wine-press of Zeeb, and pursued Midian, and brought the heads of Oreb and Zeeb to Gideon on the other side Jordan.

CHAP. VIII.

AND the men^c of Ephraim said unto him, ⁷ Why hast thou served us thus, that thou calledst us not, when thou wentest to fight with the Midianites? and they did chide with him ⁸ sharply.

2 And he said unto them, What have I done now in comparison of you? *Is not the gleanings of the grapes of Ephraim better than the vintage of Abi-ezer?*

3 God hath delivered into your hands the princes of Midian, Oreb and Zeeb: and what was I able to do in comparison of you? Then their ⁷ anger was abated toward^d him, when he had said that.

4 And Gideon came to Jordan, and passed over, he, and the three hundred men that were with him, faint, yet pursuing them.

5 And he said unto the men of^e Succoth, Give, I pray you, loaves of bread unto the people that follow me; for they *be* faint, and I am pursuing after Zebah and Zalmunna, kings of Midian.

6 And the princes of Succoth said,^g *Are the hands of Zebah and Zalmunna now in thine hand, that we should give bread unto thine army?*

7 And Gideon said, Therefore, when the LORD hath delivered Zebah and Zalmunna into my hand, thenⁱ I will ⁸ *tear* your flesh with the thorns of the wilderness and with briars.

8 And he went up thence to Peniel,^k and spake unto them likewise; and the men of Peniel answered him as the men of Succoth had answered him.

9 And he spake also unto the men of Peniel, saying, When I comeⁿ again in peace, I^p will break down this tower.

10 Now Zebah and Zalmunna were in Karkor, and their hosts with them, about fifteen thousand men, all that were left of all the hosts of the children of the east: for there fell ⁷ an hundred and twenty thousand men that drew sword.

11 And Gideon went up by the way of them that dwelt in tents, on the east of Nobah^r and Jogbehah, and smote the host: for the host was secure.^t

12 And when Zebah and Zalmunna fled, he pursued after them, and took^u the two kings of Midian, Zebah and Zalmunna, and ^v discomfited all the host.

13 And Gideon, the son of Joash, returned from battle before the sun was up,

14 And caught a young man of the men of Succoth, and inquired of him: and he described^w unto him the princes of Succoth, and the elders thereof, *even* threescore and seventeen men.

15 And he came unto the men of Succoth, and said, Behold Zebah and Zalmunna, with whom^x ye did upbraid me, saying, *Are the hands of Zebah and Zalmunna now in thine hand, that we should give bread unto thy men that are weary?*

16 And he took the elders of the city, and thorns of the wilderness, and briars, and with them he ⁸ taught the men of Succoth.

17 And he beat down the^c tower of Peniel, and slew the men of the city.

18 Then said he unto Zebah and Zal-

B. C. 1249.

a ch. 8. 3.

Ps. 83. 11, 12.

b ch. 4. 6.

Ps. 89. 12.

g according

to the form.

c ch. 12. 1.

2Sa. 19. 41.

7 what thing

is this thou

hast done

unto us?

d strongly.

7 or, orna-

ments like

the moon.

Is. 3. 18.

7 spirit.

d Pr. 15. 1.

25. 15.

e Ge. 33. 17.

Ps. 60. 6.

f 1 Sa. 8. 7.

10. 19.

12. 12.

Is. 33. 22.

63. 19.

g 1 Sa. 25. 11.

1 Ki. 20. 11.

h Ge. 25. 13.

37. 25, 28.

i ver. 16.

o thresh.

7 or, sweet

jewels.

h Ge. 32. 30.

1 Ki. 12. 25.

l ch. 17. 5.

m ch. 6. 24.

n 1 Ki. 22. 27.

o Ps. 106. 39.

p ver. 17.

q De. 7. 16.

7 or, 120,000,

every one

drawing a

sword.

r Nu. 32. 35, 42.

s ch. 9. 2, 5.

t ch. 18. 27.

1 Th. 5. 3.

7 going out

of his thigh.

u Ps. 83. 11.

v terrified.

7 set.

w ch. 9. 18.

x Ge. 25. 8.

Job 5. 26.

7 writ.

7 ch. 2. 17, 19.

y ch. 9. 4.

z ver. 6, 7.

a Ps. 78. 11, 42.

106. 13, 21.

b ch. 9. 16, 19.

7 made to

know.

c ver. 9.

d ch. 8. 31.

munna, What manner of men were they whom ye slew at Tabor?^b And they answered, As thou art, so were they; each one ⁷ resembled the children of a king.

19 And he said, They were my brethren, even the sons of my mother: as the LORD liveth, if ye had saved them alive, I would not slay you.

20 And he said unto Jether his first-born, Up, and slay them: but the youth drew not his sword: for he feared, because he was yet a youth.

21 Then Zebah and Zalmunna said, Rise thou, and fall upon us; for as the man is, so is his strength. And Gideon arose, and slew Zebah and Zalmunna, and took away the ⁷ ornaments that were on their camels' necks.

22 Then the men of Israel said unto Gideon, Rule thou over us, both thou, and thy son, and thy son's son also; for thou hast delivered us from the hand of Midian.

23 And Gideon said unto them, I will not rule over you, neither shall my son rule over you: the LORD^d shall rule over you.

24 And Gideon said unto them, I would desire a request of you, that ye would give me every man the ear-rings of his prey: (for they had golden ear-rings, because they were Ishmaelites.)^h

25 And they answered, We will willingly give them. And they spread a garment, and did cast therein every man the ear-rings of his prey.

26 And the weight of the golden ear-rings that he requested was a thousand and seven hundred shekels of gold, beside ornaments, and ⁷ collars, and purple raiment that was on the kings of Midian, and beside the chains that were about their camels' necks.

27 And Gideon madeⁱ an ephod thereof, and put it in his city, even in Ophrah:^m and all Israel went thither a^o whoring after it, which thing became a^q snare unto Gideon, and to his house.

28 Thus was Midian subdued before the children of Israel, so that they lifted up their heads no more: and the country was in quietness forty years in the days of Gideon.

29 And Jerubbaal, the son of Joash, went and dwelt in his own house.

30 And Gideon had^r threescore and ten sons ⁷ of his body begotten: for he had many wives.

31 And his concubine, that was in Shechem, she also bare him a son, whose name he ⁷ called Abimelech.^v

32 And Gideon, the son of Joash, died in a good^w old age, and was buried in the sepulchre of Joash his father, in Ophrah of the Abi-ezrites.

33 And it came to pass, as soon^x as Gideon was dead, that the children of Israel turned again, and went a whoring after Baalim, and made Baal-berith^y their god.

34 And the children of Israel remembered not^z the LORD their God, who had delivered them out of the hands of all their enemies on every side:

35 Neither^b shewed they kindness to the house of Jerubbaal, namely Gideon, according to all the goodness which he had shewed unto Israel.

CHAP. IX.

AND Abimelech, the son of Jerubbaal, went to Shechem^d unto his mother's

13 המפחנה והשם יהיה את הרב איש ברעו ויכל
 14 המפחנה וינס המפחנה עד בית השפה צרחה
 23 עד שפתאב מוחלה על סבת : ויצעק איש
 ישראל מפחלי ומרד אשר ומד כל מנשה וירדפו
 24 אחרי מדן : ומלאכים שלח גרעון בכל דור
 אפרים לאמר רדו לקראת מדן ולכדו להם את
 המים עד בית ברה ואחיהו ויצעק כל איש
 אפרים וילכדו את המים עד בית ברה ואת
 25 הירדן : וילכדו שני שרי מדן את ערב ואת
 זאב ויהרגו את ערב בצור ערב ואת זאב הרגו
 בקרב זאב וירדפו אל מדן וראש ערב זאב הביא
 אל גרעון מעבר לירדן :
 CAP. VIII. ח
 1 ויאמרו אליו איש אפרים מה הירדן הזה עשית
 לנו לבחלי קראות לנו כי הלכת להלחם במדן
 2 ויריבין אתו בחוקה : ויאמר אליהם מרדעשתי
 עתה ככם הלא טוב עללות אפרים מבצר
 3 אביעור : בידכם נתן אליהם את אשרי מדן את
 ערב ואת זאב ומה יכלתי עשות ככם או רפתה
 4 ורחם מעליו בדברו הירדן הזה : ויבא גרעון
 הירדנה עבר הוא ושלש מאות האיש אשר אתו
 5 עיפים וירדו : ויאמר לאנשי ספות הנרגא
 כפרות להם לעם אשר ברנלי כי עשיתם הם ואנכי
 6 רדף אחרי גבה וצלמנע מלכ מדן : ויאמר
 שרי ספות הכף גבה וצלמנע עתה בידך כירנתן
 7 לצבאך להם : ויאמר גרעון לכן באת יהיה את
 גבה ואת צלמנע בידך ודשתי את בשרכם את
 8 קוצי המדבר ואת הרקנים : ויעל משם פנאל
 וירדו אליהם כזאת ויענו אותו אנשי פנאל
 9 פאשר ענו אנשי ספות : ויאמר גם לאנשי פנאל
 לאמר בשני בשלום אתם את המפחנה הזה :
 10 ויבא וצלמנע בשרקו ומחניהם עמו פחמשת
 עשר אלף כל הנותרים מפל מחנה בני הקדם
 והנמלים מאה ועשרים אלף איש שלח הרב :
 11 ויעל גרעון ורך השכיני באלים מקדם לגבה
 וינבחה ויך את המפחנה והמפחנה היה במח
 12 וינצח גבה וצלמנע וירדף אחריהם וילכדו את
 שני מלכ מדן את זאב ואת צלמנע וכל

המפחנה החרד : וישב גרעון גרואש מן
 המלחמה מלמעה הקדם : וילכדו שר מאנשי
 ספות וישאלו ויכתב אליו את אשרי ספות ואת
 15 וקניה שבעים ושבעה איש : ויבא אל אנשי
 ספות ויאמר הנה גבה וצלמנע אשר הרפתם
 אחי לאמר הכף גבה וצלמנע עתה בידך כי נתן
 16 לאנשיך היענים להם : ויבא את זקני העיר ואת
 קוצי המדבר ואת הרקנים וידע בהם את אנשי
 ספות : ואת מנעל פנאל גרעון וירדף את
 17 אנשי העיר : ויאמר אל זאב ואל צלמנע איפה
 האנשים אשר הרגתם בתבור ויאמרו כמח
 18 כמותם אחד כחאר בני המלך : ויאמר אחי
 19 בגראמי הם חידודי לו חזיתם אותם לא הרגתי
 אותם : ויאמר ליער כחור קום הרג אותם
 20 ולא שלח הגר הרב כי ירא כי עודנו גר :
 21 ויאמר גבה וצלמנע קום אתה ופגע בני כי כאיש
 גבורתו ינקם גרעון וירדף את גבה ואת צלמנע
 22 ויבא את השחרלים אשר בצוארי גמליהם :
 23 ויאמרו איש ישראל אל גרעון משל בני בס אתה
 24 משל בני ככם יהיה משל ככם : ויאמר אליהם
 גרעון אשאלה מכם שאלה ותגדלי איש גום
 25 שללו כי נזכר ודב להם כי ישמאלים הם :
 26 ויאמרו נתון נתן ויפשו את השמלה וישלכו
 27 שמה איש גום שללו : ויהי משל גום ההוב
 אשר שאל אלף ושבע מאות ודב לבר מן
 28 השחרלים והשמלות ובגר הארמון שעל מלכ
 מדן ויבר מרדענקות אשר בצוארי גמליהם :
 29 ויעש אותו גרעון לאשור ויצא אותו בעיר בעפיה
 30 ויוני כל ישראל אחרי שם ויהי גרעון ולביתו
 31 למקוש : ויבנע מדן לפני בני ישראל ולא יסחו
 32 לשאת ראשם והשקש הארץ ארבעים שנה בימי
 33 גרעון : וילך ירבעל בן יואש וישב בביתו :
 34 ולגרעון היו שבעים בנים יצא ירבעל בן יואש
 35 רבות היו לו : ושלשו אשר בשלם לחדלו גם
 36 היא בג וישם את שמו אבימלך : וימת גרעון
 37 בן יואש בשיבה טובה ויבגר בקרב יואש אביו

עשיתם ותמליכו את אבימלך ואם טובה עשיתם
 עם ירבעל ועם ביתו ואם פגמול ריו עשיתם לו :
 17 אשר ילחם אבי עליכם וישלך את נפשו מלך
 ויצל אחכם מיד מדין : ואהם קמתם על בית
 אבי היום ובהרצו את בני שבועים איש על אבן
 אחת ותמליכו את אבימלך בן גמחו על ירבעל
 שלכם כי אחיכם הוא : ואם פאמת ובהמקום
 עשיתם עם ירבעל ועם ביתו היום הזה שמחו
 באבימלך וישמח בסדוא בכם : ואם אין תצא
 20 איש מאבימלך ותאכל את ירבעל שכם ואחזבית
 מלוא ותצא איש מבני שכם ומבית מלוא ותאכל
 את אבימלך : ויגס יולם ויבחר וילך בארה
 21 וישב שם מפני אבימלך אחיו : וישר
 אבימלך על ישראל שלש שנים : וישלח אלהים
 22 רוח רעה בן אבימלך ובן ירבעל שכם ויבדלו בעל
 שכם באבימלך : לבוא חסם שבועים בני ירבעל
 23 ודמם לשים על אבימלך אחיהם אשר הרג אולם
 ועל ירבעל שכם אשר חזקו את ידיו להרג את
 אחיו : וישמו לו בעלי שכם מארבים על ראשי
 24 ההרים ויגלו את כל אשר עבר עליהם בדרך
 ויצד לאבימלך : ויבא ירבעל בן ירבעל ואחיו
 25 ויעברו בשכם ויבטחו בו בעלי שכם : ויצאו
 השדה ויצאו את פרימיהם וידורו וישעו הלולים
 ויבאו בית אלהיהם ויאכלו וישתו ויקללו את
 26 אבימלך : ויאמרו ירבעל בן ירבעל מן אבימלך
 ומי שכם כי נעבדו הלא בן ירבעל ויבא
 פקידו עבדו את אנשי חמור אבן שכם ומדוע
 27 נעבדנו אנחנו : ומי יתן את העם הזה בירי
 ואסירה את אבימלך ויאמר לאבימלך רבד
 28 צבא וצאה : וישמע וכל שר העיר את דברי
 29 ירבעל בן ירבעל ויחר אפו : וישלח מלאכים
 ארבימלך בחרמה לאמר הנה גל בן ירבעל
 ואחיו באים שלמה והכם צרים את העיר
 30 עליה : ועתה קום לילה אתה והעם אשר
 אתה וארב בשדה : והיה בלך פרוח השמש
 31 תשנים ופשתת על העיר והנה הוא והעם אשר
 אתו יצאים אליך ועשית לו פאשר תמצא דך :
 32 ויגס אבימלך וכל העם אשר עמו לילה

33 בעפרה אבן העיר : והיו פאשר מת גדעון
 וישבו בני ישראל ויזנו אחרי הבעלים וישמו
 34 להם בעל ברית לאלהים : ולא זכרו בני ישראל
 את יהוה אלהיהם המציל אותם מיר פלאיבתם
 35 מסביב : ולא עשו חסד עם בית ירבעל גדעון
 בכל השנה אשר עשה עם ישראל :

CAP. IX. ט

1 וילך אבימלך בן ירבעל שלמה אל אחיו אמו
 וידבר אלהים ואל כל משפחת בית אבי אמו
 2 לאמר : ודבר לא באני כל ירבעל שכם מה טוב
 לכם חמול בכם שבועים איש לו בני ירבעל
 3 אם חמול בכם איש אחד ויכרתם פירצמכם
 וישרכם אני : וידברו אחראמו עליו באבן
 4 כל ירבעל שכם את כל הדברים האלה ויש לו לבם
 5 אחרי אבימלך כי אמרו אותו הוא : ויחגורו
 שבועים כסח מבית בעל ברית וישפר בהם אבימלך
 6 אנשים ריקים ופתחים וילכו אחיו : ויבא בית
 אביו עפרה ויחל את אחיו בני ירבעל שבועים
 איש על אבן אחת ויחל יולם בן ירבעל חסד כי
 7 נחבא : ויאספו כל ירבעל שכם וכל בית מלוא
 וילכו ומליכו את אבימלך למלך עם אבן מצב
 8 אשר בשכם : ויבדו ליותם וילך ויעמד בראש
 הרברים וישא קולו ויקרא ויאמר להם שמעו
 9 אלי בעלי שכם וישמע אליכם אלהים : הלא
 הלא העצים למשח עליהם מלך ויאמרו לו
 10 מלכה עלינו : ויאמר להם היות החרלתי את
 11 דשני אשר בני יבדו אלהים ואנשים ויחלתי
 12 לנע על העצים : ויאמרו העצים לתאנה לכו
 13 את מלכי עלינו : ותאמר להם התאנה החרלתי
 14 את מלכי ואת הנבתי השובה ויחלתי לנע על
 15 העצים : ויאמרו העצים לפן לכיאת מלכי
 16 עלינו : ותאמר להם הפן החרלתי את תירוש
 המשפח אלהים ואנשים ויחלתי לנע על
 17 העצים : ויאמרו כל העצים אל האשר לך
 18 אתה מלך עלינו : ויאמר האשר אל העצים
 אם פאמת אתם משלים אתי למלך עליכם באו
 19 חסו בעלי ואם אין תצא איש מן האשר ותאכל
 20 את אחי הלבנון : ועתה אם פאמת ובהמקום

brethren, and communed with them, and with all the family of the house of his mother's father, saying,

2 Speak, I pray you, in the ears of all the men of Shechem, *β* Whether is better for you, either that all the sons of Jerubbaal, *which are*^b threescore and ten persons, reign over you, or that one reign over you? remember also that I *am* your bone^d and your flesh.

3 And his mother's brethren spake of him in the ears of all the men of Shechem in these words: And their hearts inclined *γ* to follow Abimelech; for they said, He *is* our brother.

4 And they gave him threescore and ten *pieces* of silver out of the house of Baal-berith,^k wherewith Abimelech hiredⁱ vain and light persons, which followed him.

5 And he went unto his father's house at Ophrah, and slew^k his brethren, the sons of Jerubbaal, *being* threescore and ten persons, upon one stone: notwithstanding yet Jotham the youngest son of Jerubbaal was left; for he hid himself.

6 And all the men of Shechem gathered together, and all the house of Millo, and went, and made Abimelech king, by the plain of the pillar that *was* in Shechem.

7 And when they told *it* to Jotham, he went and stood in the top of mount Gerizim,^l and lifted up his voice, and cried, and said unto them, Harken unto me, ye men of Shechem, that God may hearken unto you.

8 The trees^a went forth *on a time* to anoint a king over them; and they said unto the olive-tree, Reign thou over us.

9 But the olive-tree said unto them, Should I leave my fatness,^q wherewith *γ* me they honour God and man, and go *θ* to be promoted over the trees?

10 And the trees said to the fig-tree, Come thou, and reign over us.

11 But the fig-tree said unto them, Should I forsake my sweetness, and my good fruit, and go to be promoted over the trees?

12 Then said the trees unto the vine, Come thou, and reign over us.

13 And the vine said unto them, Should I leave my wine, *which*^e cheereth God and man, and go to be promoted over the trees?

14 Then said all the trees unto the bramble, Come thou, and reign over us.

15 And the bramble said unto the trees, If in truth ye anoint me king over you, *then* come and put your trust in my shadow;^t and if not, let fire^u come out of the bramble, and devour the cedars^v of Lebanon.

16 Now therefore, if ye have done truly and sincerely in that ye have made Abimelech king, and if ye have dealt well with Jerubbaal and his house, and have done unto him according to the deserving of his hands;

17 (For my father^w fought for you, and *γ* advertised his life far, and delivered you out of the hand of Midian;

18 And ye^x are risen up against my father's house this day, and have slain his sons, threescore and ten persons, upon one stone, and have made Abimelech, the *γ* son of his maid-servant, king over the men of Shechem, because he *is* your brother;)

19 If ye then have dealt truly and sincerely with Jerubbaal and with his house this day, *then* rejoice^y ye in Abimelech, and let him also rejoice in you;

B. C. 1209.

a v. 15, 56, 57.

β *what is good* *γ* whether, &c.

b ch. 8. 30.

c 2 Sa. 20. 14.

d Ge. 29. 14.

e 1 Sa. 16. 14.

f Ki. 12. 15.

g 22. 23.

h Is. 19. 14.

i 2Th. 2. 11, 12.

j after.

f Is. 33. 1.

g 1 Ki. 2. 32.

h Es. 9. 25.

i Ps. 7. 16.

j ch. 8. 33.

k ch. 11. 3.

l 2 Ch. 13. 7.

m Pr. 12. 11.

n Ac. 17. 5.

o 2Ki. 11. 1, 2.

p strengthened his hands to kill.

q or, oak.

r Jos. 24. 26.

s Jos. 8. 33.

t Jn. 4. 20.

u or, songs.

v Is. 16. 9, 10.

w Je. 25. 30.

x ver. 4.

y 2 Ki. 14. 9.

z 1 Sa. 25. 10.

a 1 Ki. 12. 16.

b p Ge. 34. 2, 6.

c q Ps. 104. 15.

d r 2 Sa. 15. 4.

e Ps. 10. 3.

f θ up and down for other trees.

g or, hot.

h λ craftily, or, to Tormah.

i s Ps. 31. 6.

j Ec. 10. 19.

k μ or, thistle.

l t Is. 30. 2.

m Da. 4. 12.

n Ho. 14. 7.

o u ver. 20.

p Nu. 21. 28.

q Eze. 19. 14.

r v Is. 2. 13.

s Eze. 31. 3.

t v thine hand shall find.

u 1 Sa. 10. 7.

v 25. 8.

w Ec. 9. 10.

x ch. VII.

y π cast.

z α ver. 5, 6.

a ch. 8. 35.

b γ ch. 8. 31.

c ρ navel.

d z Is. 8. 6.

e φ i. 3. 3.

f Ja. 4. 16.

g σ or, the re-garders of the times.

h De. 18. 14.

20 But if not, let^a fire come out from Abimelech, and devour the men of Shechem, and the house of Millo; and let fire come out from the men of Shechem, and from the house of Millo, and devour Abimelech.

21 And Jotham ran away, and fled, and went to Beer,^c and dwelt there, for fear of Abimelech his brother.

22 When Abimelech had reigned three years over Israel,

23 Then God sent^e an evil spirit between Abimelech and the men of Shechem; and the men of Shechem^f dealt treacherously with Abimelech:

24 That^g the cruelty *done* to the threescore and ten sons of Jerubbaal might come, and their blood he laid upon Abimelech their brother, which slew them; and upon the men of Shechem, which^h aided him in the killing of his brethren.

25 And the men of Shechem set liers in wait for him in the top of the mountains, and they robbed all that came along that way by them: and it was told Abimelech.

26 And Gaal, the son of Ebed, came with his brethren, and went over to Shechem: and the men of Shechem put their confidence in him.

27 And they went out into the fields, and gathered their vineyards, and trode the grapes, and made *η* merry, and went into the house^m of their god, and did eat and drink, and cursed Abimelech.

28 And Gaal, the son of Ebed, said, Who *is*^o Abimelech, and who *is* Shechem, that we should serve him? *is not he* the son of Jerubbaal? and Zebul his officer? serve the men of Hamor,^p the father of Shechem; for why should we serve him?

29 And would^r to God this people were under my hand! then would I remove Abimelech. And he said to Abimelech, Increase thine army, and come out.

30 And when Zebul, the ruler of the city, heard the words of Gaal, the son of Ebed, his anger was *κ* kindled.

31 And he sent messengers unto Abimelech^λ privily, saying, Behold, Gaal, the son of Ebed, and his brethren, be come to Shechem; and, behold, they fortify the city against thee.

32 Now, therefore, up by night, thou and the people that *is* with thee, and lie in wait in the field:

33 And it shall be, *that* in the morning, as soon as the sun is up, thou shalt rise early, and set upon the city: and, behold, *when* he and the people that *is* with him come out against thee, then mayest thou do to them as *ν* thou shalt find occasion.

34 And Abimelech rose up, and all the people that *were* with him, by night, and they laid wait against Shechem in four companies.

35 And Gaal, the son of Ebed, went out, and stood in the entering of the gate of the city: and Abimelech rose up, and the people that *were* with him, from lying in wait.

36 And when Gaal saw the people, he said to Zebul, Behold, there come people down from the top of the mountains. And Zebul said unto him, Thou seest the shadow of the mountains as *if they were* men.

37 And Gaal spake again, and said, See, there come people down by the *ρ* middle of the land, and another company come along by the plain of *σ* Meonenim.

38 Then said Zebul unto him, Where is now thy mouth, wherewith thou saidst, ^a Who is Abimelech, that we should serve him? Is not this the people that thou hast despised? go out, I pray now, and fight with them.

39 And Gaal went out before the men of Shechem, and fought with Abimelech.

40 And Abimelech chased him, and he fled before him; and many were overthrown and wounded, *even* unto the entering of the gate.

41 And Abimelech dwelt at Arumah: and Zebul thrust out Gaal and his brethren, that they should not dwell in Shechem.

42 And it came to pass on the morrow that the people went out into the field; and they told Abimelech.

43 And he took the people, and divided them into three companies, and laid wait in the field, and looked, and, behold, the people were come forth out of the city; and he rose up against them, and smote them.

44 And Abimelech, and the company that *was* with him, rushed forward, and stood in the entering of the gate of the city: and the two *other* companies ran upon all the people that *were* in the fields, and slew them.

45 And Abimelech fought against the city all that day: and ^e he took the city, and slew the people that *was* therein, and beat down ^h the city, and sowed it with salt.

46 And when all the men of the tower of Shechem heard *that*, they entered into an hold of the house of the god Berith.

47 And it was told Abimelech that all the men of the tower of Shechem were gathered together.

48 And Abimelech gat him up to mount Zalmon, ^m he and all the people that *were* with him; and Abimelech took an ax in his hand, and cut down a bough from the trees, and took it, and laid *it* on his shoulder, and said unto the people that *were* with him, What ye have seen ^z me do, make haste, and do as *I have done*.

49 And all the people likewise cut down every man his bough, and followed Abimelech, and put *them* to the hold, and set the hold on fire upon them; so that all the men of the tower of Shechem died also, about a thousand men and women.

50 Then went Abimelech to Thebez, and encamped against Thebez, and took it.

51 But there was a strong tower within the city, and thither fled all the men & women, and all they of the city, and shut *it* to them, & gat them up to the top of the tower.

52 And Abimelech came unto the tower, and fought against it, and went hard unto the door of the tower to burn it with fire.

53 And ^y a certain woman cast a piece of a millstone upon Abimelech's head, and all to break his skull.

54 Then ^e he called hastily unto the young man his armour-bearer, and said unto him, Draw thy sword, and slay me, that men say not of me, A woman slew him. And his young man thrust him through, and he died.

55 And when the men of Israel saw that Abimelech was dead, they departed every man to his place.

56 Thus God rendered ^d the wickedness of Abimelech, which he did unto his father, in slaying his seventy brethren:

57 And all the evil of the men of Shechem did God render upon their heads: and upon them came the curse ^e of Jotham

B. C. 1206.

a ver. 28, 29.

b save, or, deliver.

c ch. 5. 10. 12. 14.

d De. 3. 14.

e or, the villages of Jair.

Nu. 32. 41.

f ch. 2. 11. 14.

g ver. 20.

h 2 Ki. 3. 25.

i De. 29. 23.

j Eze. 47. 11.

k Zep. 2. 9.

l ch. 8. 33.

m 1 Sa. 28. 15.

n Ps. 68. 14.

o Ex. 14. 30.

p Nu. 21. 21.

q ch. 3. 12. 15.

r I have done.

s ch. 5. 19.

t ch. 6. 3.

u Ps. 106. 42.

v Je. 2. 13.

w De. 32. 37. 38.

x 2 Ki. 3. 13.

y Je. 2. 28.

z 1 Sa. 3. 18.

a 2 Sa. 15. 26.

b is good in thine eyes.

c 2 Ch. 7. 14.

d 15. 8.

e gods of strangers.

f shortened.

g Ps. 106. 44. 45.

h Is. 63. 9.

i y 2 Sa. 11. 21.

j cried.

k 1 Sa. 31. 4.

l ch. 11. 12. 29.

m Ge. 31. 49.

n b He. 11. 32.

o called Jephthah.

p ch. 6. 12.

q 2 Ki. 5. 1.

r a woman, an harlot.

s ver. 24.

t Job 31. 3.

u Ps. 94. 23.

v Pr. 5. 22.

w Mat. 7. 2.

x Ga. 6. 7.

y ver. 20, 45.

z f Ge. 21. 10.

a Ga. 4. 30.

the son of Jerubbaal.

CHAP. X.

AND after Abimelech there arose, to defend Israel, Tola the son of Puah, the son of Dodo, a man of Issachar; and he dwelt in Shamir in mount Ephraim.

2 And he judged Israel twenty and three years, and died, and was buried in Shamir.

3 And after him arose Jair a Gileadite, and judged Israel twenty and two years.

4 And he had thirty sons that rode ^b on thirty ass-colts, and they had thirty cities, which ^c are called ^y Havoth-jair unto this day, which ^e are in the land of Gilead.

5 And Jair died, & was buried in Camon.

6 And ^d the children of Israel did evil again in the sight of the LORD, and served Baalim, and Ashtoroth, and the gods of Syria, and the gods of ^e Zidon, and the gods of Moab, and the gods of the children of Ammon, and the gods of the Philistines, and forsook the LORD, and served not him.

7 And the anger of the LORD was hot against Israel, and he sold ^f them into the hands of the Philistines, and into the hands of the children of Ammon.

8 And that year they vexed and ^g oppressed the children of Israel eighteen years, all the children of Israel that *were* on the other side Jordan, in the land of the Amorites, which *is* in Gilead.

9 Moreover, the children of Ammon passed over Jordan to fight also against Judah, and against Benjamin, and against the house of Ephraim; so that Israel was sore distressed.

10 And the children of Israel cried unto the LORD, saying, We have sinned against thee, both because we have forsaken our God, and also served Baalim.

11 And ^y the LORD said unto the children of Israel, Did not *I deliver you* from ^e Egyptians, ⁿ & from the Amorites, ^o from ^e children of Ammon, ^p and from the Philistines?

12 The Zidonians ^q also, and the Amalekites, ^r and the Moabites did oppress ^e you; and ye cried to me, and *I delivered you out of their hand*.

13 Yet ye have forsaken me, ^s and served other gods; wherefore *I will deliver you no more*.

14 Go and cry unto the gods which ye have chosen; let them ^u deliver you in the time of your tribulation.

15 And the children of Israel said unto the LORD, We have sinned; do thou ^v unto us whatsoever ⁿ seemeth good unto thee; deliver us only, we pray thee, this day.

16 And they put away ^w the ^g strange gods from among them, and served the LORD: and his soul ^x was ^g grieved ^e for the misery of Israel.

17 Then ^e the children of Ammon were gathered together, and encamped in Gilead: and the children of Israel assembled themselves together, and encamped in Mizpeh.

18 And the people and princes of Gilead said one to another, What man ^{is} he that will begin to fight against the children of Ammon? he shall be head over all the inhabitants of Gilead.

CHAP. XI.

NOW Jephthah ^b the Gileadite was ^e a mighty man of valour, and he was the son of an ^u harlot; and Gilead begat Jephthah.

2 And Gilead's wife bare him sons: and his wife's sons grew up, and they thrust out Jephthah, and said unto him, Thou shalt not ^f inherit in our father's house; for

34 רָכַב עַל־רֹאשׁ אֲבִימֶלֶךְ וַיִּדְרֹךְ אֶת־גִּלְגָּלוֹת׃ וַיִּקְרָא
מִהֲרָה אֶל־הַנָּעַר׃ נָשָׂא כְלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ׃ שְׁלַח
חֶרֶבךָ וּמֹרְתִינִי פָרִיאֲמוֹ לִי אֲשֶׁר־הִרְגֹתִיו׃
35 וַיִּדְרֹדְהוּ נָעַר וַיָּמָת׃ וַיִּרְאֵהוּ אִישׁ־יִשְׂרָאֵל כִּי־מָת
אֲבִימֶלֶךְ׃ וַיֵּלֶם אִישׁ לִמְקוֹ׃ וַיָּשׁוּב אֱלֹהִים אֶת־
36 רַעַת אֲבִימֶלֶךְ אֲשֶׁר עָשָׂה לְאֶזְרִי לְהַרְגֹתוֹ אֶת־שִׁבְעֵים
אֲחָיו׃ וְאֵת־כָּל־רַעַת אֲנָשֵׁי שְׁלָם הַשִּׁיב אֱלֹהִים׃
37 בְּרָאשָׁם וּבְנָבָא אֱלֹהִים חֲלָלָה וַיָּחַם בְּזִרְבָּעֵל׃

CAP. X.

1 וַתָּם אַחֲרֵי אֲבִימֶלֶךְ לְהוֹשִׁיעַ אֶת־יִשְׂרָאֵל הַזֶּה׃
בְּדַפְּאֵהוּ בְּדֹדוֹ אִישׁ יִשְׁשַׁכָּר דְּהַא־יִשָּׁב
בְּשִׁמְרֵי בְּהַר אֶפְרַיִם׃ וַיִּשְׁפֹּט אֶת־יִשְׂרָאֵל עֶשְׂרִים
2 וְשָׁלֹשׁ שָׁנָה וַיָּמָת וַיָּקָר בְּשִׁמְרֵי׃ וַיָּקָם אַחֲרָיו
יֵאִיר הַגִּלְעָדִי וַיִּשְׁפֹּט אֶת־יִשְׂרָאֵל עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם
3 שָׁנָה׃ וַיִּהְיֶה־לוֹ שְׁלֹשִׁים בָּנִים רַבִּים עַל־שְׁלֹשִׁים
עֲרִים וְשְׁלֹשִׁים עִירִים לָהֶם לָהֶם נָהָם יִקְרָא׃ דָּוִת
יֵאִיר עַד הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר בָּאָרְץ הַגִּלְעָד׃
4 וַיָּמָת יֵאִיר וַיָּקָר בְּקָמֹן׃ וַיִּסְפֹּף בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
5 לַעֲשׂוֹת חֲרֵץ בְּעֵינֵי דָוִד וַיַּעֲבֹדוּ אֶת־הַבָּעַלִּים
וְאֶת־הָעֲשֻׁפּוֹת וְאֶת־אֱלֹהֵי אֲרָם וְאֶת־אֱלֹהֵי
6 צִידוֹן וְאֶת־אֱלֹהֵי מוֹאָב וְאֶת־אֱלֹהֵי בְנֵי־עַמּוֹן וְאֶת־
אֱלֹהֵי פְלִשְׁתִּים וַיַּעֲבֹדוּ אֶת־דָּוִד וְלֹא עֲבָדוּהוּ׃
7 וַיַּחֲרֹף־אֵף ה' הָיָה בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּמְכְּרֵם בְּיַד פְּלִשְׁתִּים
וּבְיַד בְּנֵי עַמּוֹן׃ וַיִּרְעֲצוּ וַיִּרְצֻהוּ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
8 בַּשָּׁנָה הַהִיא שָׁמְנָה עֶשְׂרֵה שָׁנָה אֶת־כָּל־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בָּאָרְץ הַחִמָּרִית אֲשֶׁר
9 בַּגִּלְעָד׃ וַיַּעֲבֹדוּ בְנֵי־עַמּוֹן אֶת־דָּוִד לְחֻלָּהם
10 גַּם־בְּדָוִדָהּ וּבְבָנֶיהָ וַיִּבְנִי אֲחֵרִים וַיַּחֲזֹק לְיִשְׂרָאֵל
מֵאֵד׃ וַיַּעֲזֹק בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־דָּוִד לֵאמֹר חֲטֵאנוּ
11 לָךְ וְכִי עָבָנוּ אֶת־אֱלֹהֵינוּ וְנַעֲבֹד אֶת־הַבָּעַלִּים׃
וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֲלֹא מִמֶּצְרַיִם
12 וּמִן־הָאֲמֹרִי מִדְּבַנִּי עִמּוֹן וּמִן־פְּלִשְׁתִּים׃
וַיַּצִּינֵם עֲמֶלֶךְ וְעִמּוֹן לְחָצוֹ אֲחֵכֶם וַיַּעֲזֹקוּ אֵלַי
13 וְאֲשִׁיעָה אֲחֵכֶם מִיָּד׃ וְאַתֶּם עֹבְתֶם אוֹתִי׃
וַתַּעֲבֹדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים לָכֵן לֹא אוֹסִיף לְהוֹשִׁיעַ
14 אֲחֵכֶם׃ לָכֵן תַּעֲזֹק אֶל־הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בְּחֵרְתֶּם
בָּם הַפֶּה וַיֹּשִׁיעֵנו לָכֵם בַּעַת צָרְתֶּכֶם׃ וַיֹּאמְרוּ
15 בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־דָּוִד חֲטֵאנוּ עֲשִׂיהֶנּוּ לָנוּ כָּל־

35 וַיֹּאמְרוּ עַל־שְׁלָם אֲרַבְּעָה רִאשִׁים׃ וַיֵּצֵא בָּעַל בֶּן־
עֵזֶר וַיַּעֲמֵד פָּתָח שַׁעַר הָעִיר וַיָּקָם אֲבִימֶלֶךְ׃
36 וַהֲעָם אֲשֶׁר־אֵתוֹ מִן־הַמִּצָּרִיב׃ וַיִּרְאֶנּוּ אֶת־
הָעָם וַיֹּאמְרוּ אֶל־נָבִל הַהוּא־עָם יוֹלֵד מִרְאשֵׁי
הַדָּרִים וַיֹּאמֶר אֵלָיו וְלֹא אֶת־כָּל הַדָּרִים אֵתָּה
37 רָאִיתָ בְּאֲנָשִׁים׃ וַיִּסָּף עוֹד בָּעַל לְדַבֵּר וַיֹּאמֶר
הַהוּא־עָם יְרִיִם מִעַם טַבִּיר הָאָרֶץ וְרֹאשֵׁי־אֶתֶר
38 בָּא מִדְּרָךְ אֶלֹן מַעֲוֹנִים׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו וְלֹא אֵתָּה
אֲפֹא מִיָּךְ אֲשֶׁר תֹּאמַר מִן אֲבִימֶלֶךְ כִּי נַעֲבָדְנוּ
הֲלֹא הוּא הָעָם אֲשֶׁר־מֵאִסְתָּה בּוֹ צִאֲנָא עִתָּה
39 וְהָלַחֵם בּוֹ׃ וַיֵּצֵא לָעַל לִפְנֵי שְׁלָם וַיִּלָּחֶם
40 בְּאֲבִימֶלֶךְ׃ וַיִּדְרֹסוּהוּ אֲבִימֶלֶךְ וַיָּקָם מִפְּנֵיו וַיִּפְּלֵהוּ
41 וַחֲלָלִים רַבִּים עַד־פָּתַח הַשָּׁעַר׃ וַיָּשׁוּב אֲבִימֶלֶךְ
בָּאֶרְצָה וַיִּגְרֹשׁ וְלֹא אֶת־בָּעַל וְאֶת־אֲחָיו מִשִּׁבְחָה
42 בְּשָׁכֶם׃ וַיְהִי מִפְּחָדָהּ וַיֵּצֵא הָעָם הַשְּׂדֵה וַיַּגִּדוּ
43 לְאֲבִימֶלֶךְ׃ וַיִּקָּח אֶת־הָעָם וַיַּחֲצֵם לְשִׁלְשֵׁה
רִאשִׁים וַיַּאֲרֵב בַּשְּׂדֵה וַיִּזְרָא וַהֲנֵה הָעָם יֵצֵא מִן־
44 הָעִיר וַיָּקָם עֲלֵיהֶם וַיָּכֶם׃ אֲבִימֶלֶךְ וְהָרִאשִׁים
אֲשֶׁר עִמּוֹ פָּשְׁטוּ וַיַּעֲמֵדוּ פָתָח שַׁעַר הָעִיר וַיַּגִּדוּ
הָרִאשִׁים פָּשְׁטוּ עַל־כָּל־אֲשֶׁר בַּשְּׂדֵה וַיָּכֶם׃
45 וְאֲבִימֶלֶךְ נִלְחַם בָּעִיר כָּל הַיּוֹם הַהוּא וַיִּלָּכֵד אֶת־
הָעִיר וְאֶת־הָעָם אֲשֶׁר־בָּהּ הִרְגָה וַיַּחֲלֵץ אֶת־הָעִיר
46 וַיִּירָעָה מֶלֶךְ׃ וַיִּשְׁמַעוּ כָּל־בָּעַלִּי מִגְדַל שְׁלָם
47 וַיָּבֹאוּ אֶל־צִירֵיהָ בֵּית אֵל בְּרִית׃ וַיִּפֹּן לְאֲבִימֶלֶךְ
48 כִּי הִתְקַבְּצוּ כָּל־בָּעַלִּי מִגְדַל־שְׁלָם׃ וַיַּעַל אֲבִימֶלֶךְ
הַר־צִלְמוֹן הוּא וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר־אֵתוֹ וַיַּחֲזֵק
אֲבִימֶלֶךְ אֶת־הַתְּקַדְמוֹת בְּיָדוֹ וַיִּכְרֹת שׁוֹכֵת עֲצִים
וַיִּשְׁלָחָה וַיִּשֹׁם עַל־שְׁכָמוֹ וַיֹּאמֶר אֶל־הָעָם אֲשֶׁר־
עִמּוֹ מִזֶּה רִאשֵׁיכֶם עֲשִׂיתִי מִדְּרוֹ עֲשׂוּ כְמוֹנִי׃
49 וַיִּכְרֹתוּ גַם־כָּל־הָעָם אִישׁ שׁוֹכֵה וַיִּלָּכְדוּ אֶחָד
אֲבִימֶלֶךְ וַיִּשְׁמְרוּ עַל־הַצִּירִים וַיַּצִּיתוּ עֲלֵיהֶם אֶת־
הַצִּירִים בָּאֵשׁ וַיָּמָתוּ גַם־כָּל־אֲנָשֵׁי מִגְדַל־שְׁלָם
50 כַּאֲלֹף אִישׁ וְאִשָּׁה׃ וַיִּלָּךְ אֲבִימֶלֶךְ אֶל־
51 תַּבְעַן וַיִּתֵּן בְּתַבְעַן וַיִּלָּפְדֵהוּ׃ וּמִגְדַל־עוֹ הָיָה בְּחֹדֶף
הָעִיר וַיָּכֹס שָׁמָּה כָּל־הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים וְכָל־בָּעַל־
52 הָעִיר וַיִּסְתָּרוּ בָּעֵדִים וַיַּעַל עַל־בֵּן הַמְּגִדֵל׃ וַיָּבֹא
אֲבִימֶלֶךְ עַד־הַמְּגִדֵל וַיִּלָּחֶם בּוֹ וַיַּגֵּשׁ עַד־פָּתַח
53 הַמְּגִדֵל לְשִׁרְפוֹ בָּאֵשׁ׃ וַתִּשְׁלָךְ אִשָּׁה אֶתֶר כִּלְכַח

- 16 השׁוּב בְּעִינֶיךָ הֵן הַצִּילֵנוּ מֵאֵלֵינוּ הַיּוֹם : וַיִּסְרוּ
 אֶת־אֱלֹהֵי הַחֶבֶר מִקֶּרְבָּם וַיַּעֲבֹדוּ אֶת־יְהוָה וַתִּקְרָצֶר
 17 נַפְשׁוֹ בְּעַמִּל יִשְׂרָאֵל : וַיַּעֲצֹק בְּנֵי עַמּוֹן
 וַיִּהְיוּ בְּנִלְעָד וַיִּאֲסֹפוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּהְיוּ בַּמִּצְפָּה :
 18 וַיֹּאמְרוּ הָעָם שׁוּב גִּלְעָד אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ מִי הָאִישׁ
 אֲשֶׁר חָלַל לְהַלְחֵם בְּבָנֵי עַמּוֹן יְהוָה לְרָאשׁ לְכָל
 יִשְׂרָאֵל גִּלְעָד : יא CAP. XI.
 1 וַיִּפְתַּח הַגִּלְעָדִי הַזֶּה בְּבוֹר חָלֹל הוּא בְּרֹאשׁוֹ וּזְנוֹה
 2 וַיּוֹלֵד גִּלְעָד אֶת־יִפְתָּח : וַתֵּלֶד אִשְׁתּוֹ גִּלְעָד לוֹ
 בָּנִים וַיִּגְדְּלוּ בְּנֵי הָאִשָּׁה וַיִּגְרָשׁוּ אֶת־יִפְתָּח וַיֹּאמְרוּ
 לוֹ לֹא־תִתְּחַל בְּבִיתֵנוּ אִמְנוּ כִּי בְּרֹאשׁוֹ אַחֲרֵת
 3 אִתָּהּ : וַיִּבְרַח יִפְתָּח מִפָּנֵי אֲדָוֵהוּ וַיֵּשֶׁב בְּאַרְצוֹ טוֹב
 4 וַיִּתְּקֵמוּ אֶל־יִפְתָּח אַנְשִׁים רַקִּים וַיָּצֵאוּ עִמּוֹ :
 5 וַיְהִי מִיָּמִים וַיִּלְחֲמוּ בְּנֵי־עַמּוֹן עִם־יִשְׂרָאֵל :
 6 וַיְהִי כֹאֲשֶׁר־נִלְחֲמוּ בְּנֵי־עַמּוֹן עִם־יִשְׂרָאֵל וַיִּלְכְּ
 7 וַתֵּלֶד גִּלְעָד לַקָּחַת אֶת־יִפְתָּח מֵאַרְצוֹ טוֹב :
 8 וַיֹּאמְרוּ לְיִפְתָּח לָכֵן הִתִּיחָה לָנוּ לְמַעַן וַנִּלְחֲמָה
 9 בְּבָנֵי עַמּוֹן : וַיֹּאמֶר יִפְתָּח לֹקֵבֵי גִלְעָד הֲלֹא אַתֶּם
 10 שְׂנֵאתֶם אוֹתִי וַתִּגְרָשׁוּנִי מִבֵּיתִי אֲבִי וּכְדֹעַ בְּאֶתֶם
 11 אֵלַי עֲתָה כֹּאֲשֶׁר צָר לָכֶם : וַיֹּאמְרוּ וְקִבֵּי גִלְעָד
 12 אֶל־יִפְתָּח לָכֵן עֲתָה שָׁבָנוּ אֵלֶיךָ וְהִלַּכְתָּ עִמָּנוּ
 13 וְנִלְחַמְתָּ בְּבָנֵי עַמּוֹן וְהָיִיתָ לָנוּ לְרָאשׁ לְכָל יִשְׂרָאֵל
 14 גִלְעָד : וַיֹּאמֶר יִפְתָּח אֶל־זִקְנֵי גִלְעָד אִם־מְשִׁיבִים
 15 אַתֶּם אוֹתִי לְהַלְחֵם בְּבָנֵי עַמּוֹן וְרַעַן יְהוָה אוֹתָם
 16 לִפְנֵי אֲנִי אֲהִי־לָכֶם לְרָאשׁ : וַיֹּאמְרוּ זִקְנֵי
 17 גִלְעָד אֶל־יִפְתָּח יְהוָה יְהוָה שְׁמִיעַ בְּיָנוּתֵינוּ אִם־
 18 לֹא כִרְבֵּךְ בָּן גִּשְׁעָה : וַיִּלְכְּ יִפְתָּח עִם־זִקְנֵי
 19 גִלְעָד וַיִּשְׁמְרוּ הָעָם אוֹתוֹ עֲלֵיהֶם לְרָאשׁ וַתִּקְרָצֶר
 20 וַיִּבְרַח יִפְתָּח אֶת־כָּל־דְּבָרָיו לִפְנֵי יְהוָה בַּמִּצְפָּה :
 21 וַיִּשְׁלַח יִפְתָּח מַלְאָכִים אֶל־מֶלֶךְ בְּנֵי־עַמּוֹן
 22 לֵאמֹר מִדַּלְתִּי וַיָּדָהּ כִּי־בָאת אֵלַי לְהַלְחֵם בְּאַרְצִי :
 23 וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ בְּנֵי־עַמּוֹן אֶל־מַלְאָכָיו יִפְתָּח כִּי־לָחַם
 24 יִשְׂרָאֵל אֶת־אַרְצִי בְּעֻלּוֹתַי מִמִּצְרִים מֵאֲרָנוֹן וְעַד
 25 חִיבָה וְעַד־הַיַּרְדֵּן וְעַתָּה הִשְׁבִּיבָה אַחֲרָיו בְּשָׁלוֹם :
 26 וַיִּיכָף עוֹד יִפְתָּח וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל־מֶלֶךְ בְּנֵי
 27 עַמּוֹן : וַיֹּאמֶר לוֹ הֵן אֲמַר יִפְתָּח לֹא־לָחַם
 28 יִשְׂרָאֵל אֶת־אַרְצִי מִזֶּמֶר וְאֶת־אַרְצִי בְּנֵי עַמּוֹן :
 29 כִּי בְּעֻלּוֹתַם מִמִּצְרַיִם וַיִּלְכְּ יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר עַד־
 30 יַם־סוּף וַיָּבֵא קִרְיָתָה : וַיִּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל מַלְאָכִים
 31 אֶל־מֶלֶךְ אֲדוֹם לֵאמֹר אֶעֱבְדָה נָא בְּאַרְצְךָ וְלֹא
 32 שָׁמַע מֶלֶךְ אֲדוֹם וְגַם אֶל־מֶלֶךְ מִזָּנֶב שָׁלַח וְלֹא
 33 אָבָה וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בְּקָדֵשׁ . וַיִּלְכְּ בַּמִּדְבָּר וַיָּסֹב
 34 אֶת־אַרְצֵי אֲדוֹם וְאֶת־אַרְצֵי מִזָּנֶב מִזָּנֶב
 35 שָׁמַע מֶלֶךְ אֲדוֹם בְּנֵי אֲרָנוֹן וַיִּהְיוּ בִּיהֶם
 36 בְּשֹׁבוֹ בְּשָׁלוֹם מִבְּנֵי עַמּוֹן וַיְהִי לַיהוָה הַעֲלִיתִיהֶם
 37 עוֹלָה : וַיַּעֲבֹר יִפְתָּח אֶל־בְּנֵי עַמּוֹן לְהַלְחֵם
 38 בָּם וַיִּהְיֶם יְהוָה בְּדָוֹ : וַיִּכֶם מִשְׁרֹעֵהוּ וְעַד־בְּרָאשׁ
 39 מִצֵּת עֲשָׂרִים עוֹר וְעַל אֲבָל כְּרָמִים מִכָּה גְדוֹלָה
 40 מֵאֹד וַיִּבְנֵנוּ בְּנֵי עַמּוֹן מִסְּבֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל :

thou art the son of a strange woman.

3 Then Jephthah fled β from his brethren, and dwelt in the land of Tob: and there were gathered vain^a men to Jephthah, and went out with him.

4 And it came to pass γ in process of time, that the children of Ammon made war against Israel.

5 And it was so, that when the children of Ammon made war against Israel, the elders of Gilead went to fetch Jephthah out of the land of Tob:

6 And they said unto Jephthah, Come, and be our captain, that we may fight with the children of Ammon.

7 And Jephthah said unto the elders of Gilead, Did^d not ye hate me, and expel me out of my father's house? and why are ye come unto me now when ye are in distress?

8 And the elders of Gilead said unto Jephthah, Therefore we turn again^e to thee now, that thou mayest go with us, and fight against the children of Ammon, and be our head^f over all the inhabitants of Gilead.

9 And Jephthah said unto the elders of Gilead, If ye bring me home again to fight against the children of Ammon, and the LORD deliver them before me, shall I be your head?

10 And ye^g elders of Gilead said unto Jephthah, The^h LORD beⁱ witness between us, if we do not so according to thy words.

11 Then Jephthah went with the elders of Gilead, and the people made him head^j and captain over them: and Jephthah uttered all his words before the LORD in^k Mizpeh.

12 And Jephthah sent messengers unto the king of the children of Ammon, saying, What hast thou to do with me, that thou art come against me to fight in my land?

13 And the king of the children of Ammon answered unto the messengers of Jephthah, Because Israel^l took away my land, when they came up out of Egypt, from Arnon even unto Jabbok,^m and unto Jordan: now, therefore, restore those lands again peaceably.

14 And Jephthah sent messengers again unto the king of the children of Ammon,

15 And said unto him, Thus saith Jephthah, Israel took notⁿ away the land of Moab, nor the land of the children of Ammon:

16 But when Israel came up from Egypt, and walked^o through the wilderness unto the Red sea, and came^p to Kadesh;

17 Then Israel sent messengers unto the king of Edom, saying, Let me, I pray thee, pass through thy land: but the king of Edom would not hearken^q thereto. And in like manner they sent unto the king of Moab; but he would not consent^r: and Israel abode in Kadesh.

18 Then they went along through the wilderness, and compassed^s the land of Edom, and the land of Moab, and came by the east side of the land of Moab, and pitched on the other side of Arnon, but came not within the border^t of Moab: for Arnon was the border of Moab.

19 And Israel sent^u messengers unto Sihon king of the Amorites, the king of Heshbon; and Israel said unto him, Let us pass, we pray thee, through thy land into my place.

20 But Sihon trusted not Israel to pass through his coast: but Sihon gathered all

B. C. 1161.

β from the face of.

a ch. 9. 4.

1 Sa. 22. 2.

γ after days.

b Nu. 21. 29.

1 Ki. 11. 7.

Je. 48. 7.

c Mi. 4. 5.

d Ge. 26. 27.

e De. 18. 12.

Ps. 78. 55.

f Nu. 22. 2, &c.

g Lu. 17. 4.

h Nu. 21. 25.

i De. 2. 36.

k ch. 10. 18.

l Ge. 18. 25.

m Ps. 75. 7.

Ec. 12. 14.

n Ge. 16. 5.

31. 53.

1 Sa. 24. 12.

15.

o Je. 42. 5.

δ the hearers.

o ver. 8.

p ch. 3. 10.

q ch. 20. 1.

1 Sa. 10. 17.

r Jephthah seems to have been judge only of North-east Israel.

s Ge. 28. 20.

1 Sa. 1. 11.

Ec. 5. 2, 4, 5.

t Nu. 21. 24.

u that which cometh forth, which shall come forth.

u Ge. 32. 22.

v Le. 27. 2, 3.

1 Sa. 1. 11, 28.

Ps. 66. 13, 14.

w or, or.

x De. 2. 9, 19.

y Eze. 27. 17.

z Nu. 14. 25.

De. 1. 40.

Jos. 5. 6.

o or, Abel.

z Nu. 20. 14, &c.

a ver. 11.

b Ex. 15. 20.

1 Sa. 18. 6.

Ps. 68. 25.

150. 4.

Je. 31. 4.

k of himself, or, he had not of his own either son or daughter.

c Nu. 21. 4, &c.

d Ge. 37. 29, 34.

e Nu. 22. 36.

f Nu. 30. 2.

Ps. 15. 4.

g Nu. 21. 21, &c.

De. 2. 26, &c.

h 2 Sa. 18. 19, 31

his people together, and pitched in Jahaz, and fought against Israel.

21 And the LORD God of Israel delivered Sihon and all his people unto the hand of Israel, and they smote them: so Israel possessed all the land of the Amorites, the inhabitants of that country.

22 And they possessed all ye^e coasts of ye^e Amorites, from Arnon even unto Jabbok, and from the wilderness even unto Jordan.

23 So now the LORD God of Israel hath dispossessed the Amorites from before his people Israel, & shouldst thou possess it?

24 Wilt not thou possess that which Chemosh^b thy god giveth thee to possess? So^c whomsoever the LORD our God shall drive^d out from before us, them will we possess.

25 And now art thou any thing better than Balak^e the son of Zippor, king of Moab? did he ever strive against Israel, or did he ever fight against them,

26 While Israel dwelt in Heshbon^f and her towns, and in Ar^ger and her towns, and in all the cities that be along by the coasts of Arnon, three hundred years? why therefore did ye not recover them within that time?

27 Wherefore I have not sinned against thee, but thou doest me wrong to war against me: the LORD the Judge^h be judgeⁱ this day between the children of Israel and the children of Ammon.

28 Howbeit the king of the children of Ammon hearkened not unto the words of Jephthah which he sent him.

29 Then the Spirit^j of the LORD came upon Jephthah,^k and he passed over Gilead, and Manasseh, and passed over Mizpeh of Gilead, and from Mizpeh of Gilead he passed over unto the children of Ammon.

30 And Jephthah vowed^l a vow unto the LORD, and said, If thou shalt without fail deliver the children of Ammon into mine hands,

31 Then it shall be, that ζ whatsoever cometh forth of the doors of my house to meet me, when I return in peace from the children of Ammon, shall^o surely be the LORD's, and I will offer it up for a burnt-offering.

32 So Jephthah passed over unto the children of Ammon, to fight against them; & the LORD delivered them into his hands.

33 And he smote them from Ar^ger, even till thou come to Minnith,^x even twenty cities, and unto θ the plain of the vineyards, with a very great slaughter. Thus the children of Ammon were subdued before the children of Israel.

34 And Jephthah came to Mizpeh^a unto his house, and behold, his daughter came out to meet him with^b timbrels and with dances; and she was his only child: beside her he had neither son nor daughter.

35 And it came to pass, when he saw her, that he rent^d his clothes, and said, Alas, my daughter! thou hast brought me very low, and thou art one of them that trouble me; for I have opened my mouth unto the LORD, and I cannot^f go back.

36 And she said unto him, My father, if thou hast opened thy mouth unto the LORD, do to me according to that which hath proceeded out of thy mouth; forasmuch as^h the LORD hath taken vengeance for thee of thine enemies, even of the children of Ammon.

37 And she said unto her father, Let

this thing be done for me: let me alone two months, that I may β go up and down upon the mountains, and bewail my virginity, I and my fellows.

38 And he said, Go. And he sent her away for two months: and she went with her companions, and bewailed her virginity upon the mountains.

39 And it came to pass, at the end of two months, that she returned unto her father, who^f did with her according to his vow which he had vowed: and she knew no man. And it was a δ custom in Israel,

40 That the daughters of Israel went yearly ζ to lament the daughter of Jephthah the Gileadite four days in a year.

CHAP. XII.

AND^k the men of Ephraim θ gathered themselves together, and went northward, and said unto Jephthah, Wherefore passedst thou over to fight against the children of Ammon, and didst not call us to go with thee? we will burn thine house upon thee with fire.

2 And Jephthah said unto them, I and my people were at great strife with the children of Ammon; and when I called you, ye delivered me not out of their hands.

3 And when I saw that ye delivered me not, I put^m my life in my hands, and passed over against the children of Ammon, and the LORD delivered them into my hand: wherefore then are ye come up unto me this day, to fight against me?

4 Then Jephthah gathered together all the men of Gilead, and fought with Ephraim: and the men of Gilead smote Ephraim, because they said, Ye Gileadites are fugitives of Ephraim among the Ephraimites, and among the Manassites.

5 And the Gileadites took the passagesⁿ of Jordan before the Ephraimites: and it was so, that when those Ephraimites which were escaped said, Let me go over, that the men of Gilead said unto him, Art thou an Ephraimite? If he said, Nay;

6 Then said they unto him, Say now Shibboleth; κ and he said Sibboleth: for he could not frame to pronounce it right. Then they took him, and slew him at the passages of Jordan: and there fell at that time of the Ephraimites forty and two thousand.

7 And Jephthah judged Israel six years. Then died Jephthah the Gileadite, and was buried in one of the cities of Gilead.

8 And after him Ibzan^p of Beth-lehem judged Israel.

9 And he had thirty sons, and thirty daughters, whom he sent abroad, and took in thirty daughters from abroad for his sons. And he judged Israel seven years.

10 Then died Ibzan, and was buried at Beth-lehem.

11 And after him Elon,^r a Zebulonite, judged Israel, and he judged Israel ten years.

12 And Elon the Zebulonite died, and was buried in Aijalon^s in the country of Zebulun.

13 And after him Abdon^t the son of Hillel, a Pirathonite, judged Israel.

14 And he had forty sons and thirty ξ nephews, that rode^u on threescore and ten ass colts: and he judged Israel eight years.

15 And Abdon the son of Hillel the Pirathonite died, and was buried in Pirathon in the land of Ephraim, in the mount^v of the Amalekites.

B. C. 1143.

 β go and go down. γ added to commit.

Ro. 2. 6.

a Je. 13. 23.

b This seems a partial captivity.

c 1 Sa. 12. 9.

d Jos. 19. 41.

e Lu. 1. 11, &c.

f ver. 31.

1 Sa. 1. 22, 24

2. 18.

 δ or, ordinance. ζ from year to year. η or, talk with.

ch. 5. 11.

g 1 Sa. 1. 11.

h ch. 8. 1.

i were called i Nu. 6. 2, &c.

k 1 Ki. 17. 24.

l Mat. 28. 3.

Ac. 6. 15.

m 1 Sa. 19. 5.

28. 21.

Job 13. 14.

Ps. 119. 109.

n ch. 3. 28.

7. 24.

Jos. 22. 11.

 κ Which signifieth a stream, or, flood.

Ps. 69. 2, 15.

Is. 27. 12.

 λ What shall be the manner of. μ What shall be his work, or, what shall he do.

o ver. 4.

p He seems to have been only a civil

judge to do justice in North-east Israel.

q ch. 6. 18, &c.

r before.

s A civil judge in North-east Israel.

t A civil judge also in North-east Israel.

 ξ sons' sons.

u Ge. 32. 29.

w ch. 5. 10.

10. 4.

 π or, wonderful.

Is. 9. 6.

x ch. 3. 13, 27.

5. 14.

CHAP. XIII.

AND the children of Israel γ did evil again^a in the sight of the LORD; and the LORD delivered^b them into^c the hand of the Philistines forty years.

2 And there was a certain man of Zorah,^d of the family of the Danites, whose name was Manoah; and his wife was barren, and bare not.

3 And the angel^e of the LORD appeared unto the woman, and said unto her, Behold now, thou art barren, and bearest not: but thou shalt conceive, and bear a son.

4 Now therefore beware, I pray thee, and drink not wine nor strong drink, and eat not any unclean thing:

5 For, lo, thou shalt conceive, and bear a son; and no^f razor shall come on his head: for the child shall be a^g Nazarite unto God from the womb; and he shall begin to deliver Israel out of the hand of the Philistines.

6 Then the woman came and told her husband, saying, A^k man of God came unto me, and his countenance^l was like the countenance of an angel of God, very terrible; but I asked him not whence he was, neither told he me his name:

7 But he said unto me, Behold, thou shalt conceive, and bear a son; and now drink no wine nor strong drink, neither eat any unclean thing: for the child shall be a Nazarite to God from the womb to the day of his death.

8 Then Manoah intreated the LORD, and said, O my Lord, let the man of God which thou didst send come again unto us, and teach us what we shall do unto the child that shall be born.

9 And God hearkened to the voice of Manoah; and the angel of God came again unto the woman as she sat in the field: but Manoah her husband was not with her.

10 And the woman made haste, and ran, and shewed her husband, and said unto him, Behold, the man hath appeared unto me, that came unto me the other day.

11 And Manoah arose, and went after his wife, and came to the man, and said unto him, Art thou the man that spakest unto the woman? And he said, I am.

12 And Manoah said, Now let thy words come to pass: how shall we order the child? and μ how shall we do unto him?

13 And the angel of the LORD said unto Manoah, Of all that I said unto the woman let her beware.

14 She^o may not eat of any thing that cometh of the vine, neither let her drink wine or strong drink, nor eat any unclean thing: all that I commanded her let her observe.

15 And Manoah said unto the angel of the LORD, I pray thee, let^u us detain thee, until we shall have made ready a kid^v for thee.

16 And the angel of the LORD said unto Manoah, Though thou detain me, I will not eat of thy bread; and if thou wilt offer a burnt-offering, thou must offer it unto the LORD: for Manoah knew not that he was an angel of the LORD.

17 And Manoah said unto the angel of the LORD, What^v is thy name, that when thy sayings come to pass, we may do thee honour?

18 And the angel of the LORD said unto him, Why askest thou thus after my name, seeing it is π secret?

19 So Manoah took a kid with a meat-

ושלשים בנות שלח הוציאה ושלשים בנות הביא
לבניו מן החוץ וישפט את ישראל שבע שנים :
10 וימת אבנן ויגבר בבית לחם : וישפט
11 אחרי את ישראל אילון הדבולני וישפט את
12 ישראל עשר שנים : וימת אילון הדבולני ויגבר
13 באילון בצרץ ובנין : וישפט אחרי את
14 ישראל עבדון בידהל הפרענות : ויהיו
ארבעים בנים ושלשים בני בנים וקבצים על שבעים
ערים וישפט את ישראל שלמה שנים : וימת
15 עבדון בידהל הפרענות ויגבר בפרענות בצרץ
אפרים בדר העמלקי :

CAP. XIII. יג

1 ויטפול בני ישראל לעשות הרע בעני יהודה ויהונם
2 יהודה ביד פלשתים ארבעים שנה : ויהי
איש אחד מצרעה ממשפחת דודני ושמו מגוח
ואשתו עקרה ולא ילדה : וירא מלאך יהודה
אלהאשה ויאמר אליה הודינני את עקרה ולא
לדת דורית חלדת בן : ועשה השמר לא ולא
4 תשתי יין ושכר ואל תאכלי כל טמא : כי
הנך הרה וילדת בן ומורה לא עליה על ראשו
כי נזיר אלהים יהיה הנער מן הבטן והוא יחל
5 לרושע את ישראל מיד פלשתים : ותבא
האשה ותאמר לאישה לאמר איש האלהים בא
אלי ומראהו כמראה מלאך האלהים נראה מאד
ולא שאלתיהו אי מנה הוא ואת שמו לא הניד
6 לי : ויאמר לי הנך הרה וילדת בן ועשה אל
תשתי יין ושכר ואל תאכלי כל טמא כי נזיר
7 אלהים יהיה הנער מן הבטן עד יום מותו :

8 ויעתר מנחם אל יהודה ויאמר בני אדוני איש
האלהים אשר שלחת יבואנא עוד אבינו ויהי
9 מודעשה לנער היקר : וישמע האלהים בקול
מנחם ויבא מלאך האלהים עוד אל האשה ויהי
10 וישבת בשדה ומנחם אישה אין עמה : ותמדה
האשה והרץ ותפר לאישה ותאמר אלי הנה
11 נראה אלי האיש אשר בא ביום אלי : ויקם
וילך מנחם אחרי אשתו ויבא אל האיש ויאמר
לו האמה האיש אשר דברת אל האשה ויאמר
אני : ויאמר מנחם עשה נבא דברך מה יהיה 12

34 ויבא יפתח המצפה אל ביתו והנה בתו יצאת
לקראתו בתפוס ובמחלות ורק היא יחידה אין לה
35 כמעט בן ארבת : ויהי כראותו אותה ויקרע
את בגדיו ויאמר אותה בלי הכרע הכרעתי ואת
היית בעלמי ואנכי פציתי סל אליה ולא אוכל
36 לשונ : ותאמר אלי אני פציתך את פיך אל
יהיה עשה לי כאשר יצא מפיך אחרי אשר
עשה לך יהיה נקמות מאבנך מבני עמון :
37 ותאמר אל אביה יעשה לי הדבר הזה הרפה
מפני שנים חדשים ואנכי וירדתי עליהם
38 ואנכי על בתי אני ורעיתי : ויאמר לי
וישלח אותה שני חדשים ויחלף היא ורעותיה
39 ותקף על בחוליה עליהם : ויהי מקץ שנים
חדשים ותשב אל אביה ויעש לה את דבר אשר
נדר והיא לא ידעה איש והודיעו בישראל :
40 מימים ימימה תזכרה בנות ישראל לחיות לבת
יפתח הנלעך ארבעת ימים בשנה :

CAP. XII. יד

1 ויצעק איש אפרים ויגבר צפונה ויאמרו ליפתח
מדיני עברתי להלחם בבני עמון ולנו לא קראת
2 ללכת עמך ביוסף נשורף עליך באש : ויאמר
יפתח אליהם איש ריב הייתי אני ועמי ובגדי עמון
מאד ואזעק אתכם ולא הושתתם אותי מידם :
3 ואראה כי אינך מושיע ואשמה נפשי בבלי
ואעברה אל בני עמון ויהונם יהיה בירי ולמה
4 עליתם אלי היום הזה להלחם בי : ויקבץ יפתח
את כל אנשי גלעד ויהלחם את אפרים ויפו אנשי
גלעד את אפרים כי אמרו פליטי אפרים אתם
5 גלעד בתוך אפרים בתוך מנשה : וילך גלעד
את מעברות הירדן לאפרים והיה כי יאמרו
פליטי אפרים אעברה ויאמרו לו אנשי גלעד
6 האפרתי אמה ויאמר לא : ויאמרו לו אמרנא
שבלי ויאמר סבלת ולא יכין לבך פן יאחזו
אוחו וישתמדו אל מעברות הירדן ויפל בעת
7 ההיא מאפרים ארבעים ושנים אלק : וישפט
יפתח את ישראל שש שנים וימת יפתח הנלעך
8 ויגבר בערי גלעד : וישפט אחרי את
9 ישראל אבנן מבית לחם : ויהיו שלשים בנים

הגלי ומאמרה אין בידו ולא הגיד לאביו ולאמו
את אשר עשה : ויגד וידבר לאשה ותשר בעיני
שמשון : וישב מימים לחתונה ויסר לראות את
משפלת הארצה והנה עדת דברים בגנות הארצה
ידבש : ויורהו אל פסיו ואלף הלוך ואכל ואלף
אל אביו ולאמו ויהתן להם ויאכלו ולא הגיד
להם כי בגנות הארצה היה הדבש : ויגד אביו
אל האשה ויעש שם שמשון משתה כי כן יעשו
הפזורים : ויהי כראותם אותו ויחזו שלשים
מרעים ויהיו אתו : ויאמר להם שמשון אחיה
כא לכם חידה אם תבדו תגידו אותה לי שבעת
ימי המשתה ומצאתם ונתתם לכם שלשים
סדינים ושלשים חליפות בגדים : ואם לא תוכלו
להגיד לי ונתתם אתם לי שלשים סדינים
ושלשים חליפות בגדים ויאמרו לו חידה חידה
ונשמענה : ויאמר להם מהאכל יצא מאכל ומע
יצא מתוק ולא יכלו להגיד החידה שלשת ימים :
ויהי ביום השביעי ויאמרו לאשת שמשון פתני
את אישך ונבד לנו את החידה כד נשאל אותך
ואתבית אבך באש חלוישנו קראתם לנו הלא
ותבד אשת שמשון עליו ותאמר בקשנותי
ולא אהבני החידה חידה לבני עמי ולי לא
הגידה ויאמר לה הנה לאבי ולאמי לא הגידתי
ולך אגיד : ותבד עליו שבעת הימים אשר
היה להם המשתה ויהי ביום השביעי ויגד לה
כי הגידתהו ותבד החידה לבני עמה : ויאמרו
לו אנשי העיר ביום השביעי בטרם יבא החורס
מה מתוק מדבש ומה עד מאד ויאמר להם
ולא תרשתם בעגלתי לא מצאתם חידתי :
ותצלח עליו רוח יהוה ויגד ויגד ויגד מהם
שלשים איש ויחזו את חלוצותם ויתן החלופות
למנצי החידה ויחר אפו ויעל בית אביו :
ותהי אשת שמשון למרעו אשר רעה לו :

CAP. XV. טו

ויהי מימים בימי קציר חטים וסוף שמשון את
אשתו בגדי עדים ויאמר אבאה אל אשתי החידה
ולא נתנו אביה לבוא : ויאמר אביה אמר
אמיתי כי שנא שנאתה והתננה למרעך הלא

13 משפט הצער ומעשהו : ויאמר מלאך יהוה
אל מנחם מפל אשר אמרתי אל האשה תשכר :
14 מפל אשר יצא מנסן היין לא תאכל ויגן ושכר
אל תשת וכל שמאה אל תאכל כל אשר צויתיה
15 תשכר : ויאמר מנחם אל מלאך יהוה נעצרה
16 נא אותך ונעשה לפניך גרי עדים : ויאמר
מלאך יהוה אל מנחם אם תעצבני לא אכל
בלחמך ואם תעשה עולה ליהוה תעלה כי לא
17 דע מנחם כי מלאך יהוה הוא : ויאמר מנחם
אל מלאך יהוה מי שמך כי נא דברך וכבר נודע
18 ויאמר לו מלאך יהוה למה זה תשאל לשמי
19 והוא קלני : ויחזו מנחם את בני הערים ואת
הפזורה ויעל על הצור ליהוה ומפלא לעשות
20 ומנחם ואשתו ראים : ויהי בעלות הלילה מעל
הפזורה ושמעמה ויעל מלאך יהוה בלחב
הפזורה ומנחם ואשתו ראים ויפלו על פניהם
21 ארצה : ולא יספ עוד מלאך יהוה להראה אל
מנחם ולא אשתו אז ירע מנחם כי מלאך יהוה
22 הוא : ויאמר מנחם אל אשתו מות נמות כי
23 אלהים ראני : ותאמר לו אשתו לו תפץ יהוה
להמתנו לא ללחם מדינו עולה ומנחה ולא דראנו
24 את כל אלה וכעת לא תשמענו פואת : והגיד
האשה בן וחברה את שמו שמשון ויגדל הצער
25 ויבדכרה יהוה : ותהי רוח יהוה לפעמו במחנה
26 בן צרעה ובין אשתא :

CAP. XIV. יד

1 ויגד שמשון תמנתה ויגד אשה בתמנתה
2 מנחם שלשתים : ויעל ויגד לאביו ולאמו ויאמר
אשה ראיתי בתמנתה מנחם שלשתים ועתה
3 חוראותה לי לאשה : ויאמר לו אביו ואמו האין
בגנות אחך ויכל עמי אשה כי אתה הולך
למחת אשה משלשתים הערלים ויאמר שמשון
4 אל אביו אותה קח לי כי היא ישרה בעיני ואביו
ואמו לא ידעו כי מידה היא כי חאנה היא
מב קש משלשתים ובעת חויה שלשתים משלים
5 בישראל : ויגד שמשון ואביו ואמו בתמנתה
ויבא עד פרמי תמנתה והנה בפיר אריות שאג
6 לקראתו : ותצלח עליו רוח יהוה וישפדו בשפט

offering, and^a offered *it* upon a rock unto the LORD: and the angel^d did wonderously; and Manoah and his wife looked on.

20 For it came to pass, when the flame went up toward heaven from off the altar, that the angel of the LORD ascended in the flame of the altar. And Manoah and his wife looked on *it*, and fell^d on their faces to the ground.

21 But the angel of the LORD did no more appear to Manoah and to his wife. Then Manoah knew that he *was* an angel of the LORD.

22 And Manoah said unto his wife, We shall^a surely die, because we have seen God.

23 But his wife said unto him, If the LORD were pleased to kill us, he would not have received a burnt-offering and a meat-offering at our hands; ^k neither would he have shewed us all these *things*, nor would, as at this time, have told us *such things* as these.

24 And the woman bare a son, and called his name Samson: ^k and ^l the child grew, and the LORD blessed him.

25 And the Spirit^m of the LORD began to move him at times in ^o the camp of Dan between Zorahⁿ and Eshtaol.

CHAP. XIV.

AND Samson went down to^o Timnath, and saw^q a woman in Timnath of the daughters of the Philistines.

2 And he came up, and told his father and his mother, and said, I have seen a woman in Timnath of the daughters of the Philistines; now, therefore, get her for me to wife.

3 Then his father and his mother said unto him, *Is there* never a woman among the daughters of thy brethren,^r or among all my people, that thou goest to take a wife of the uncircumcised^s Philistines? And Samson said unto his father, Get her for me; for she ^t pleaseth me well.

4 But his father and his mother knew not that it was of the LORD,^u that he sought an occasion against the Philistines: for at that time the^v Philistines had dominion over Israel.

5 Then went Samson down, and his father and his mother, to Timnath, and came to the vineyards of Timnath: and, behold, a young lion roared ^w against him.

6 And the Spirit^y of the LORD came mightily upon him, and ^z he rent him as he would have rent a kid, and *he had* nothing in his hand: but he told not his father or his mother what he had done.

7 And he went down, and talked with the woman; and she pleased Samson well.

8 And after a time he returned to take her, & he turned aside to see the carcase of the lion; and, behold, *there was* a swarm of bees and honey in the carcase of the lion.

9 And^{aa} he took thereof in his hands, and went on eating, and came to his father and mother, and he gave them, and they did eat: but he told not them that he had taken the honey out of the carcase of the lion.

10 So his father went down unto the woman: and Samson made there a feast; ^{ab} d for so used the young men to do.

11 And it came to pass, when they saw him, that they brought thirty companions to be with him.

12 And Samson said unto them, I will now put forth a riddle^{ac} unto you: if ye

B. C. 1161.

a ch. 6. 19, 23.

b Ge. 29. 27.

c 2 Ch. 7. 8.

β or, shirts.

c Ge. 45. 22.

d Le. 9. 24.

1 Ch. 21. 16, 26

Eze. 1. 28.

Mat. 17. 6.

e Ex. 33. 20.

De. 5. 26.

f ch. 16. 5.

Pr. 1. 10.

g ch. 15. 6.

h Ps. 25. 14.

27. 13.

Pr. 3. 32.

Jnⁱ. 15. 15.

γ possess us,

or, im-

possess us.

i ch. 16. 15.

k He. 11. 32.

l 1 Sa. 3. 19.

m ch. 3. 10.

n Mahaneh-

dan, as

ch. 18. 12.

r or, the rest

of the.

n ch. 18. 11.

Jos. 15. 53.

o Ge. 38. 13.

Jos. 15. 10.

p Lu. 11. 8.

18. 4, 5.

q Ge. 34. 1, 2.

r ver. 6.

s Ge. 24. 3, 4.

t or, apparel.

u Ge. 34. 14.

Ex. 34. 12, 16

De. 7. 3.

v is right in

mine eyes.

u ch. 15. 2.

v Jos. 11. 20.

2 Ki. 6. 35.

2 Ch. 10. 15.

22. 7.

25. 20.

w Je. 9. 4.

Mi. 7. 5.

Jn^x. 3. 29.

x ch. 13. 1.

y in meeting

him.

y ch. 13. 25.

1 Sa. 11. 6.

z 1 Sa. 17. 34,

35.

a ch. 14. 20.

b let her be

thine.

μ or, blame-

less from.

b 1 Sa. 14. 25.

30.

Pr. 25. 16.

v or, torches.

c 2 Sa. 14. 30.

d Es. 1. 7, &c.

e Es. 10. 19.

f Pr. 1. 6.

Eze. 17. 2.

Lu. 14. 7.

f ch. 14. 15.

can certainly declare it me within the seven^b days of the feast, and find *it* out, then I will give you thirty β sheets, and thirty change^c of garments:

13 But if ye cannot declare *it* me, then shall ye give me thirty sheets, and thirty change of garments. And they said unto him, Put forth thy riddle, that we may hear it.

14 And he said unto them, Out of the eater came forth meat, and out of the strong came forth sweetness. And they could not in three days expound the riddle.

15 And it came to pass on the seventh day, that they said unto Samson's wife, Entice^f thy husband, that he may declare unto us the riddle, lest^g we burn thee and thy father's house with fire: have ye called us to ^h take that we have? *is it* not so?

16 And Samson's wife wept before him, and said, Thouⁱ dost but hate me, and lovest me not: thou hast put forth a riddle unto the children of my people, and hast not told *it* me. And he said unto her, Behold, I have not told *it* my father nor my mother, and shall I tell *it* thee?

17 And she wept before him ^j the seven days, while their feast lasted: and it came to pass on the seventh day, that he told her, because^k she lay sore upon him; and she told the riddle to the children of her people.

18 And the men of the city said unto him on the seventh day, before the sun went down, What *is* sweeter than honey? and what *is* stronger than a lion? And he said unto them, If ye had not plowed with my heifer, ye had not found out my riddle.

19 And^l the Spirit of the LORD came upon him, and he went down to Ashkelon, and slew thirty men of them, and took their ^m spoil, and gave change of garments unto them which expounded the riddle: and his anger was kindled, and he went up to his father's house.

20 But Samson's wife was givenⁿ to his companion, whom he had used as his friend.^o

CHAP. XV.

BUT it came to pass within a while after, in the time of wheat harvest, that Samson visited his wife with a kid; and he said, I will go in to my wife into the chamber. But her father would not suffer him to go in.

2 And her father said, I verily thought that thou hadst utterly hated her; therefore^a I gave her to thy companion: *is* not her younger sister fairer than she? ^b take her, I pray thee, instead of her.

3 And Samson said concerning them, Now shall I be ^c more blameless than the Philistines, though I do them a displeasure.

4 And Samson went and caught three hundred foxes, and took ^d v fire-brands, and turned tail to tail, and put a fire-brand in the midst between two tails.

5 And when he had set the brands on fire, he let *them* go into the standing corn^e of the Philistines, and burnt up both the shocks, and also the standing corn, with the vineyards and olives.

6 Then the Philistines said, Who hath done this? And they answered, Samson, the son-in-law of the Timnite, because he had taken his wife, and given her to his companion. And the Philistines came up, and burnt^f her and her father with fire.

7 And Samson said unto them, Though ye have done this, yet will I be avenged of you, and after that I will cease.

8 And he smote them hip and thigh with a great slaughter: and he went down and dwelt in the top of the rock Etam.

9 Then the Philistines went up, and pitched in Judah, and spread themselves in Lehi.^c

10 And the men of Judah said, Why are ye come up against us? And they answered, To bind Samson are we come up, to do to him as he hath done to us.

11 Then three thousand men of Judah went δ to the top of the rock Etam, and said to Samson, Knowest thou not that the δ Philistines are rulers^c over us? what is this that thou hast done unto us? And he said unto them, As they did unto me, so have I done unto them.

12 And they said unto him, We are come down to bind thee, that we may deliver thee into the hand of the Philistines. And Samson said unto them, Swear unto me, that ye will not fall upon me yourselves.

13 And they spake unto him, saying, No; but we will bind thee fast, and deliver thee into their hand; but surely we will not kill thee. And they bound him with two new cords, and brought him up from the rock.

14 And when he came unto Lehi, the Philistines shouted against him; and the Spirit of the LORD came mightily upon him, and the cords^h that were upon his arms became as flax that was burnt with fire, and his bands λ loosed from off his hands.

15 And he found a μ new jaw-bone of an ass, and put forth his hand and took it, and slew a thousand men therewith.

16 And Samson said, With the jaw-bone of an ass, ν heaps upon heaps, with the jaw of an ass have I slain a thousand men.

17 And it came to pass, when he had made an end of speaking, that he cast away the jaw-bone out of his hand, and called that place π Ramath-lehi.

18 And he was sore athirst, and called on the LORD, and said, Thou^k hast given this great deliverance into the hand of thy servant; and now shall I die for thirst, and fall into the hand of the uncircumcised?

19 But God clave an hollow place that was in ρ the jaw, and there came k water thereout; and when he had drunk, his spirit came again,^l and he revived: wherefore he called the name thereof ϕ En-hakkore, which is in Lehi unto this day.

20 And he judged^m Israel, in the days of the Philistines, twenty years.

CHAP. XVI.

THEN went Samson to Gaza, and saw there χ an harlot, and went in unto her.

2 And it was told the Gazites, saying, Samson is come hither. And they compassed^p him in, and laid wait for him all night in the gate of the city, and were quiet ψ all the night, saying, In the morning, when it is day, we shall kill him.

3 And Samson lay till midnight, and arose at midnight, and took the doors of the gate of the city, and the two posts, and went away with them, ω bar and all, and put them upon his shoulders, and carried them up to the top of an hill that is before Hebron.

4 And it came to pass afterward, that

B. C. 1140.

α 1 Ki. 11. 1.

β or, by the brook.

δ ch. 14. 15.

Pr. 2. 16. 19.

5. 3. 11.

6. 24. 26.

7. 21. 27.

1 Co. 6. 15. 18.

γ or, humble.

c ver. 19.

δ went down.

t moist, or,

new cords.

d ch. 14. 4.

e Ps. 106. 41.

η one.

θ smelleth.

f ch. 14. 6.

κ wherewith

work hath

not been

done.

g Ps. 18. 34.

λ were

melted.

μ moist.

ν an heap,

two heaps.

π i.e. the

lifting up

of the jaw-

bone, or,

the cast-

ing away

of the jaw-

bone.

h Ps. 3. 7.

i ch. 14. 16.

ρ or, Lehi.

k Is. 44. 3.

l Is. 40. 29.

ϕ i.e. the well

of him that

called, or,

cried.

Ps. 34. 6.

σ shortened.

m He seems

to have

judged

South-west

Israel during

twenty

years of

their servitude

of the

Philistines.

ch. 13. 1.

n Pr. 12. 23.

Mi. 7. 5.

o ch. 13. 5.

Nu. 6. 5.

χ a woman,

an harlot.

p 1 Sa. 23. 26.

Ps. 118. 10.

12.

ψ silent.

ω with the

bar.

q Pr. 7. 26.

Ec. 7. 26.

he loved a^a woman β in the valley of Sorek, whose name was Delilah.

5 And the lords of the Philistines came up unto her, and said unto her,^b Entice him, and see wherein his great strength lieth, and by what means we may prevail against him, that we may bind him γ to afflict him; and we will give thee, every one of us, eleven hundred pieces of silver.

6 And Delilah said to Samson, Tell me, I pray thee, wherein thy great strength lieth, and wherewith thou mightest be bound to afflict thee.

7 And Samson said unto her, If they bind me with seven ζ green withs that were never dried, then shall I be weak, and be as η another man.

8 Then the lords of the Philistines brought up to her seven green withs which had not been dried, and she bound him with them.

9 (Now there were men lying in wait, abiding with her in the chamber.) And she said unto him, The Philistines be upon thee, Samson. And he brake the withs, as a thread of tow is broken when it θ toucheth the fire: so his strength was not known.

10 And Delilah said unto Samson, Behold, thou hast mocked me, and told me lies: now tell me, I pray thee, wherewith thou mightest be bound.

11 And he said unto her, If they bind me fast with new ropes κ that never were occupied, then shall I be weak, and be as another man.

12 Delilah therefore took new ropes, and bound him therewith, and said unto him, The Philistines be upon thee, Samson. (And there were liers in wait abiding in the chamber.) And he brake them from off his arms like a thread.

13 And Delilah said unto Samson, Hitherto thou hast mocked me, and told me lies: tell me wherewith thou mightest be bound. And he said unto her, If thou weavest the seven locks of my head with the web.

14 And she fastened it with the pin, and said unto him, The Philistines be upon thee, Samson. And he awaked out of his sleep, and went away with the pin of the beam, and with the web.

15 And she said unto him, Howⁱ canst thou say, I love thee, when thine heart is not with me? thou hast mocked me these three times, and hast not told me wherein thy great strength lieth.

16 And it came to pass, when she pressed him daily with her words, and urged him, so that his soul was σ vexed unto death,

17 That he toldⁿ her all his heart, and said unto her, There hath not come a razor upon mine head; for^o I have been a Nazarite unto God from my mother's womb: if I be shaven, then my strength will go from me, and I shall become weak, and be like any other man.

18 And when Delilah saw that he had told her all his heart, she sent and called for the lords of the Philistines, saying, Come up this once; for he hath shewed me all his heart. Then the lords of the Philistines came up unto her, and brought money in their hand.

19 And ϱ she made him sleep upon her knees: and she called for a man, and she caused him to shave off the seven locks of his head; and she began to afflict him and his strength went from him.

בִּימֵי פְלִשְׁתִּים עָשָׂרָם שָׁנָה :

CAP. XVI. י

וַיֵּלֶךְ שִׁמְשׁוֹן עִתָּה וַיֵּרָא שָׁם אִשָּׁה וְזוֹהָ וַיְבֹא
 אֵלֶיהָ : לְעֹתִים לֵאמֹר בָּא שִׁמְשׁוֹן הַזֶּה וַיִּסְבּוּ
 וַיִּתְּרֻהוּ לֹל כָּל הַלַּיְלָה בְּשַׁעַר הָעִיר וַיִּתְּחַרְשׁוּ כָל־
 הַלַּיְלָה לֵאמֹר עַד־אִזּוֹ הַבֶּקֶר הִרְגָנוּהוּ : וַיִּשְׁכַּב
 שִׁמְשׁוֹן עַד־הַצֵּץ הַלַּיְלָה וַיִּקָּם בַּחֲצִי הַלַּיְלָה
 וַיֵּאָדָו בְּרִחְתּוֹת שַׁעֲרֵהָיִר וּבְשַׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת
 וַיִּסְעַם עִם־הַרְבִּיחַ וַיִּשָּׂם עַל־פִּתְחוֹ וַיֵּלֶם אֶל־
 רֹאשׁ הָדֹר אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הַדֹּר : וַיְהִי אַחֲרֵי־
 כֵן וַיֵּאָדָב אִשָּׁה בְּנַחַל שֹׁרֵק וַשְּׂמָה הִלְלָה :
 וַיֵּלֶם אֵלֶיהָ סָרְנִי פִלְשִׁתִּים וַיֵּאמְרוּ לָהּ פֶּתִי אוֹתוֹ
 וַיֵּרָא בְּמַה כָּדוֹר וּבְמַה נִּכְבֵּל לוֹ וַיִּסְתַּרְהוּ
 לַעֲנוֹתוֹ וַאֲנִיחָהּ נִתְּלָה אִישׁ אֶלֶף וּמֵאָה כֶּסֶף :
 וַתֵּאמֶר הִלְלָה אֶל־שִׁמְשׁוֹן הַגִּידָה נָא לִי
 בְּמַה כָּדָהּ כָּדוֹר וּבְמַה תֵּאֶסֶר לַעֲנוֹתָהּ : וַיֵּאמֶר
 אֵלֶיהָ שִׁמְשׁוֹן אִם־יֵאָסְרֵנִי שְׁבַע־יָרֵחַ לַחֹם
 אֲשֶׁר לֹא־דוֹרְכִי וְחִלְתִּי וְהִיָּיתִי כַּאֲחַד הָאָדָם :
 וַיַּעֲלֶהָ סָרְנִי פִלְשִׁתִּים שְׁבַע־יָרֵחַ לַחֹם
 אֲשֶׁר לֹא־דוֹרְכִי וּמֵאָסְרֵהוּ בָהֶם : וַתֵּאָדָב יֵשֶׁב
 לָהּ בַּחֲדָר וַתֵּאמֶר אֵלָיו פִּלְשִׁתִּים עָלֶיךָ שִׁמְשׁוֹן
 וַיִּתְּנֶה אֶת־הַיָּדָיִם כַּאֲשֶׁר יִתֵּן פְּתִיל־הַנֶּעֱטָה
 בְּחִירָתוֹ אִשׁ וְלֹא נֹדַע כָּדוֹ : וַתֵּאמֶר הִלְלָה
 אֶל־שִׁמְשׁוֹן הִנֵּה הַחֲלָה בִּי וַתִּדְּבַר אֵלַי מִבָּיִם
 עַתָּה הַגִּידָה נָא לִי בְּמַה תֵּאֶסֶר : וַיֵּאמֶר אֵלֶיהָ
 אִם־יֵאָסְרֵנִי יֵאָסְרֵנִי עֲבֹתִים חֲדָשִׁים אֲשֶׁר לֹא־
 נִעֲשֶׂה בָהֶם מִלְּאֲכָה וְחִלְתִּי וְהִיָּיתִי כַּאֲחַד הָאָדָם :
 וַתִּשָּׂא הִלְלָה עֲבֹתִים חֲדָשִׁים וּמֵאָסְרֵהוּ בָהֶם
 וַתֵּאמֶר אֵלָיו פִּלְשִׁתִּים עָלֶיךָ שִׁמְשׁוֹן וַתֵּאָדָב יֵשֶׁב
 בַּחֲדָר וַיִּתְּנֶם מִעַל וַיַּעֲתִי כְּחוֹשׁ : וַתֵּאמֶר
 הִלְלָה אֶל־שִׁמְשׁוֹן עַד־הֵנָּה הַחֲלָה בִּי וַתִּדְּבַר אֵלַי
 מִבָּיִם הַגִּידָה לִּי בְּמַה תֵּאֶסֶר וַיֵּאמֶר אֵלֶיהָ אִם־
 תֵּאָדָב אֶת־שְׁבַע מַחֲלָפוֹת רֹאשִׁי עִם־הַמַּסְכֶּת :
 וַתִּתְּנֶה בִּיהָר וַתֵּאמֶר אֵלָיו פִּלְשִׁתִּים עָלֶיךָ שִׁמְשׁוֹן
 וַיִּקְצַץ מִשְׁנָתוֹ וַיִּסַּע אֶת־דִּיתוֹ הָאָדָם וְאֶת־
 הַמַּסְכֶּת : וַתֵּאמֶר אֵלָיו אִךְ תֵּאֶמֶר אֲהַבְתִּיךָ וְלִבִּי
 אֵין אִתִּי וְחַ שְׁלֹשׁ פַּעַמִּים הִרְגָתָ בִּי וְלֹא־הִדַּרְתָּ
 לִי בְּמַה כָּדָהּ כָּדוֹר : וַיְהִי כִּי־הִצִּיחָהּ לוֹ בַּבֵּרֶכֶת

אֲחֻזָּתָה הַקְּטָנָה מִבֵּית מִלְכָּה תְּחִינָה לָהּ תַּחְתִּיהָ :
 וַיֵּאמֶר לָהּ שִׁמְשׁוֹן בְּקִרְתִּי הַפַּעַם מִפְּלִשְׁתִּים כִּי־
 עָשָׂה אֵנִי עִמָּךְ רָעָה : וַיֵּלֶךְ שִׁמְשׁוֹן וַיִּלְכֹּד שְׁלֹשׁ־
 מֵאוֹת שְׁנַעִלִים וַיִּקַּח לָפִידִם וַיִּפֹּן וַיִּבֶן אֶל־זֶבֶב
 וַיִּשָּׂם לְפִד אֶחָד בֵּין־שְׁנֵי הַזֵּבֻבוֹת בַּתְּוֶה : וַיִּבְעַר
 אִשׁ בַּלְּפִידִים וַיִּשְׁלַח בְּקִמּוֹת פִּלְשִׁתִּים וַיִּבְעַר
 מִגִּרְשֵׁי וְעַד־קִמְרָה וְעַד־כְּרֶם זֵיתִי : וַיֵּאמְרוּ
 פִּלְשִׁתִּים מִי עָשָׂה זֹאת וַיֵּאמְרוּ שִׁמְשׁוֹן וַיִּרְגֹּן
 הַחֲמִלִי כִי לָקַח אֶת־אִשְׁתּוֹ וַיִּתְּנָה לְמוֹעֶדָהּ וַיֵּלֶם
 פִּלְשִׁתִּים וַיִּשְׁרָשְׁוּ אוֹתָהּ וַתֵּאָדָבֶיהָ בָּאִשׁ : וַיֵּאמֶר
 לָהּ שִׁמְשׁוֹן אִם־תַּעֲשֶׂיוּ כְּזֹאת כִּי אִם־בְּקִמְתִּי
 בָכֶם וְאַחֵר אֲחֻזִּי : וַיִּבֶן אוֹתָם שָׂוֶה עַל־יָדָהּ מִכָּה
 גְּדוֹלָה וַיִּבְרֵךְ וַיֵּשֶׁב בְּסִיעָף סָלַע עֵיטָם : וַיֵּלֶם
 פִּלְשִׁתִּים וַיִּחַדּוּ בִּיהָ וַיִּמְשְׁכוּ בָלָחִי : וַיֵּאמְרוּ
 אִישׁ יִהְיֶה לָכֶה עֲלֵיתָם עָלָיו וַיֵּאמְרוּ לְאִסְכּוֹר
 אֶת־שִׁמְשׁוֹן עָלָיו לַעֲשׂוֹת לוֹ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לָנוּ :
 וַיִּרְדּוּ שְׁלֹשָׁה אֲלָפִים אִישׁ מִיהוּדָה אֶל־סִיעָף סָלַע
 עֵיטָם וַיֵּאמְרוּ לְשִׁמְשׁוֹן וְלֹא יָדַעְתָּ כִּי־מַשְׁלִים
 בָּנִי פִלְשִׁתִּים וְכֵּה זֹאת עָשִׂיתָ לָנוּ וַיֵּאמֶר לָהֶם
 כַּאֲשֶׁר עָשִׂי לִי כֵן עֲשִׂיתִי לָכֶם : וַיֵּאמְרוּ לוֹ
 לְאִסְכּוֹר וַיִּרְדּוּ לַחֲתֹךְ בֵּיר־פִּלְשִׁתִּים וַיֵּאמְרוּ לָהֶם
 שִׁמְשׁוֹן הַשְּׁבַע־לִי כִּי־תִשְׁפָּצֶנּוּ כִּי אִתָּם : וַיֵּאמְרוּ
 לוֹ לֵאמֹר לֹא כִּי־אִסְכּוֹר נִאֲכָרְךָ וַיִּתְּנָהּ בָּדָם וַתִּמָּח
 לֹא נִמְיָחָה וַיֵּאָסְרוּ בְּשָׁנִים עֲבֹתִים חֲדָשִׁים
 וַיַּעֲלֵהוּ מִן־הַסָּלַע : הוּא־בָּא עַד־לָחִי וּפִלְשִׁתִּים
 הִרְעוּ לְקִרְאָתוֹ וַתִּצְלַח עָלָיו רֶחַח זִהְזָה עֵת־הַיָּכִינָה
 הַעֲבָתִים אֲשֶׁר־עַל־זַרְעוֹתָיו כַּפְּשִׁתִּים אֲשֶׁר בָּעִיר
 בָּאִשׁ וַיִּמְסּוּ אִסְרוּ מִעַל דָּוִי : וַיִּמָּצֵא לְחִירְתָּמוֹר
 טְרִיָּה וַיִּשְׁלַח דָּוִי וַיִּשְׁלַח וַיִּבֶן בָּהּ אֶלֶף אִישׁ :
 וַיֵּאמֶר שִׁמְשׁוֹן בָּלָחִי הַחֲמִיז הַמִּזוֹר הַמִּזְרָחִים
 בָּלָחִי הַחֲמִיז הַפִּתִּי אֶלֶף אִישׁ : וַיְהִי כִּכְלֹתוֹ לְדַבֵּר
 וַיִּשְׁלַח בָּלָחִי מִיָּדוֹ וַיִּקְרָא לְמָקוֹם הַזֶּה רֶמֶת לָחִי :
 וַיִּצְמָא מֵאֹד וַיִּקְרָא אֶל־יְהוָה וַיֵּאמֶר אֲתָה בָּתָּה
 בְּיַד־עַבְדְּךָ אֶת־הַחֲשׂוֹעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת וַעֲתָה
 אֲמִית בְּצִמָּא וּבְשִׁלְתִּי בֵּין הָעַרְלִים : וַיִּבְלַע אֱלֹהִים
 אֶת־הַמַּכְתָּשׁ אֲשֶׁר־בָּלָחִי וַיִּצְא מִמֶּנּוּ מִיֵּם וַיִּשִּׁית
 וַתִּשָּׁב רִירוֹ וַיְהִי עַל־פִּי קָרָא שְׂמָהּ עֵין הַקְּוִרָא
 וַאֲשֶׁר בָּלָחִי עַד הַיּוֹם הַזֶּה : וַיִּשְׁפֹּשׂ אֶת־יִשְׂרָאֵל

והוא שפט את ישראל עשרים שנה :

CAP. XVII. י

והיראיש מהראפרים ושמו מיכיהו : ויאמר
לאמו אלף ומאה הכסף אשר לקחתי ואמתי¹
אלית וגם אמרת באני הנה הכסף אתי אני
לקחתי ותאמר אמו ברוך בני ליהוה : וישב²
את אלף ומאה הכסף לאמו ותאמר אמו הקדש
הקדשתי את הכסף ליהוה מידי לבני לעשות פסל
ומסכה ועתה אשיבנו לך : וישב את הכסף³
לאמו והתקח אמו מאתים כסף ותתנהו לצורף
ויעשהו פסל ומסכה ויהי בבית מיכיהו :
והאיש מיכה לו בית אלהים ובעש אפוד ותרפים⁴
ומלא את יד אחד מבניו ויהיו לבדו : בימים⁵
ההם אין מלך בישראל איש הישר בעיניו יעשה :
ויהי נער מבית לחם יהודה משפחת יהודה⁶
והוא לו והוא גרשם : וילך האיש מהער
מבית לחם יהודה לגור באשר מצא וגבא הר-
אפרים עדבית מיכה לעשות דרכו : ויאמר לו⁷
מיכה מאן תבוא ויאמר אליו לו אנכי מבית
לחם יהודה ואנכי הלך לגור באשר אמצא :
ויאמר לו מיכה שבה עמדי ויהיה לי לאב ולבנה⁸
ואנכי אתן לך עשרת כסף לשנים ועשר בנרים
ומהרתך וילך הלוי : ומאל הלוי לשבת את-
האיש ויהי הנער לו פאחד מבניו : ומלא מיכה⁹
את הלווי ויהיו הנער הנער לבדו ויהי בבית מיכה :
ויאמר מיכה עתה ידעתי כריתיבי יהוה לו כי¹⁰
היה לו הלוי לבדו :

CAP. XVIII. יא

בימים ההם אין מלך בישראל ובימים ההם¹
שבט הדן מבקשלו מחלה לשבת כי לא נפלה
לו עדתהים והוא בתוך שבט ישראל בנחלה :
וישלוהו בנידן משפחתם חמשה אנשים²
מקצותם אנשים בנידן מצרעה ומאשחא
לרגל את הארץ ולחקרה ויאמרו אלהם לכו חקרו
את הארץ ויבאו הראפרים עדבית מיכה וילינו³
שם : הפה עדבית מיכה ותפסו הפיו את קול
הנער הלוי ויסרוו שם ויאמרו לו כי תגאף
הלם ומה דמך עשה בזה ומה לך קח : ויאמר⁴

כלהמים ותאמרו ותקצר נפשו למות : ויגר¹
לה את כל לבו ויאמר לה מודה לאעלה על ראשי
כרתי אלהים אני מבטן אמן אם גלחתי וכן²
מפני כחי וחלתי וחיית בכל האדם : ותרא
דלילה כיהני לה את כל לבו ותשליח ותקרא
לסרני פלשתים לאמר עלו הפעם כיהני לה את-
כל לבו ועלי אליה סרני פלשתים ויעלו הכסף³
בדם : ותשליחו על ברכיה ותקרא לאיש ותגלה
את שבע מזלפות ראשו ותחל לעשותו ויסר כחו⁴
מקלו : ותאמר פלשתים עליך שמשון ויפץ
משנתו ויאמר אצא פפעם בפעם ואנער והוא⁵
לא ידע כי יהיה סר מקלו : ויאמרו פלשתים
ויקרו את עינו ויורדו אתו עתה ויאמרו⁶
בנחשמים ויהי שותן בבית האסירים : ויחל
שעראשו לצמח באשר גלה : וסרני⁷
פלשתים מאסר לנדה ובחגול להגון אלהיהם
ולשמחה ויאמרו נתן אלהינו בידנו את שמשון⁸
אויבנו : ויראו אחר הלם ויחלו את אלהיהם כי
אמרו נתן אלהינו בידנו את אויבנו ואת מחריב⁹
ארצנו ואשר הרבה את חלוקנו : ויהי מישוב
לכם ויאמרו קרא לשמשון וישחק לנו ויקראו¹⁰
לשמשון מבית האסירים ויצחק לפנים ויעמדו
אותו בין העמודים : ויאמר לשמשון אלהינר¹¹
הפנתק בידו הנחה אותי תהי משני את-
העמודים אשר הבית נכון עליהם ואשען עליהם :
ותבית מלא האנשים והנשים ושמה כל סרני¹²
פלשתים ועלהג פלשת אפים איש ואשה
הראים בשחוק לשמשון : ויקרא לשמשון אליהו¹³
ויאמר אדני יהוה וגרני נא ותגלני נא את הפעם
הזה האלהים ואקמה נקם אחת משתי עיני¹⁴
מפלשתים : וילפת לשמשון את שני עמודי
התור אשר הבית נכון עליהם ויסמך עליהם¹⁵
אחד בימיו ואחד בשמאלו : ויאמר לשמשון
תבית נפשי עם פלשתים ונח בנח ויפל הבית על-
הסרנים ועל כל העם אשר בו ויהיו המותם אשר¹⁶
המית במותו רבים מאשר המית בחיו : ויגר
אחיו וכל בית אביו ושני אתו : ויעלו ויקברו¹⁷
אותו בין צרעה ובין אשחא בקבר מנוח אביו

20 And she said, The Philistines be upon thee, Samson. And he awoke out of his sleep, and said, I⁶ will go out, as at other times before, and shake myself. And he wist not that the LORD was^c departed from him.

21 But the Philistines took him, and β put out his eyes, and brought him down to Gaza; and γ bound him with fetters of brass; and he did grind in the prison-house.

22 Howbeit the hair of his head began to grow again δ after he was shaven.

23 Then the lords of the Philistines gathered them together for to offer a great sacrifice unto Dagon^k their god, and to rejoice:^l for they said, Our god hath delivered Samson our enemy unto our hand.

24 And when the people saw him, they praised^m their god; for they said, Our god hath delivered into our hands our enemy, and the destroyer of our country, which n slew many of us.

25 And it came to pass, when their hearts were merry,ⁿ that they said, Call for Samson, that he may make us^o sport. And they called for Samson out of the prison-house; and he made θ them sport: and they set him between the pillars.

26 And Samson said unto the lad that held him by the hand, Suffer me that I may feel the pillars whereupon the house standeth, that I may lean upon them.

27 Now the house was full of men and women; and all the lords of the Philistines were there: and *there were* upon the roof about three thousand men and women, that beheld while Samson made sport.

28 And Samson called^a unto the LORD, and said, O Lord GOD, remember^b me, I pray thee, and strengthen me, I pray thee, only this once, O God, that I may be at once avenged of the Philistines for my two eyes.

29 And Samson took hold of the two middle pillars upon which the house stood, and λ on which it was borne up, of the one with his right hand, and of the other with his left.

30 And Samson said, Let μ me die with the Philistines. And he bowed himself with *all his might*; and the house^a fell upon the lords, and upon all the people that were therein: so the dead which he slew at his death were more than *they* which he slew in his life.

31 Then his brethren, and all the house of his father came down, and took him, and brought him up, and buried him between^b Zorah and Eshtaol, in the burying-place of Manoah his father. And he judged Israel twenty years.

CHAP. XVII.

AND there was a man of mount^c Ephraim, whose name was Micah.

2 And he said unto his mother, The eleven hundred *shekels* of silver that were taken from thee, about which thou^c cursedst, and spakest of also in mine ears, behold, the silver *is* with me; I took it. And his mother said, Blessed^d be thou of the LORD, my son.

3 And when he had restored the eleven hundred *shekels* of silver to his mother, his mother said, I had wholly dedicated the silver unto the LORD, from my hand, or my son, to make^e a graven image and a molten image; now, therefore, I will restore it unto thee.

4 Yet he restored the money unto his

B. C. 1120.

a Is. 46. 6.

b Ho. 7. 9.

c Nu. 14. 42, 43.

1 Sa. 28. 15.

 β bored out.

d ch. 8. 27.

e Ge. 31. 19, 30.

Ho. 3. 4.

 γ filled the

hand.

Ex. 29. 9.

1 Ki. 13. 33.

f Je. 2. 19.

g ch. 18. 1, 7.

19. 1.

21. 3, 25.

h De. 12. 8.

Pr. 16. 2.

Ec. 11. 9.

 δ or, as when.

i Ru. 1. 1, 2.

k 1 Sa. 5. 2, &c.

l Job 30. 9, 10.

Ps. 35. 15, 16.

Pr. 24. 17, 18.

m Da. 5. 4.

 ϵ in making

his way.

 n and who

multiplied

our slain.

n ch. 9. 27.

o He. 11. 36.

 θ before

them.

p ch. 18. 19.

 κ an order of

garments,

or, a double

suit.

q ver. 5.

r ch. 18. 30.

s Ps. 91. 15.

La. 3. 31, 32.

Jon. 2. 1, 2, 7.

t Pr. 14. 12.

u Ps. 74. 18, 23.

Je. 15. 15.

x ch. 17. 6.

y Jos. 19. 47.

 λ or, he leaned

on them.

 μ my soul. ν sons.

z ch. 13. 25.

16. 31.

Ge. 42. 9.

Nu. 13. 17.

Jos. 2. 1.

a Job 20. 5.

Ps. 62. 3.

Ec. 9. 12.

b ch. 13. 25.

c Jos. 17. 14, 18.

d Ho. 4. 12.

e 1 Ki. 22. 6.

f Ne. 13. 25.

2 Jno. 11.

g Ge. 14. 19.

Ru. 3. 10.

h Jos. 19. 47.

called

Leshem.

i Ex. 20. 4, 23.

Le. 19. 4.

 π possessor,

or, heir of

restraint.

mother; and his mother took two hundred *shekels* of silver, and^a gave them to the founder, who made thereof a graven image and a molten image; and they were in the house of Micah.

5 And the man Micah had an house of gods, and made an ephod,^d and teraphim,^e and γ consecrated one of his sons, who became his priest.

6 In those days *there was* no king^f in Israel, *but* every man did *that^h which was* right in his own eyes.

7 And there was a young man out of Bethlehem-judah,ⁱ of the family of Judah, who was a Levite, and he sojourned there.

8 And the man departed out of the city from Bethlehem-judah, to sojourn where he could find *a place*: and he came to mount Ephraim, to the house of Micah, as he ζ journeyed.

9 And Micah said unto him, Whence comest thou? And he said unto him, I am a Levite of Bethlehem-judah, and I go to sojourn where I may find *a place*.

10 And Micah said unto him, Dwell with me, and be unto me a father^p and a priest, and I will give thee ten *shekels* of silver by the year, and κ a suit of apparel, and thy victuals. So the Levite went in.

11 And the Levite was content to dwell with the man; and the young man was unto him as one of his sons.

12 And Micah consecrated^q the Levite, and the young man became^r his priest, and was in the house of Micah.

13 Then said Micah, Now^t know I that the LORD will do me good, seeing I have a Levite to my priest.

CHAP. XVIII.

IN^x those days *there was* no king in Israel: and in those days the tribe of the Danites^y sought them an inheritance to dwell in; for unto that day *all their inheritance* had not fallen unto them among the tribes of Israel.

2 And the children of Dan sent of their family five men from their coasts, men *of* valour, from Zorah,^z and from Eshtaol, to spy out the land, and to search it; and they said unto them, Go, search the land: who, when they came to mount Ephraim, to the house of Micah, they lodged there.

3 When they *were* by the house of Micah, they knew the voice of the young man the Levite; and they turned in thither, and said unto him, Who brought thee hither? and what makest thou in *this place*? and what hast thou here?

4 And he said unto them, Thus and thus dealeth Micah with me, and hath hired me, and I am his priest.

5 And they said unto him, Ask^d counsel, we pray thee, of God, that we may know whether our way which we go shall be prosperous.

6 And the priest said unto them,^e Go in peace; before the LORD *is* your way wherein ye go.

7 Then the five men departed, and came to Laish,^h and saw the people that *were* therein, how they dwelt careless, after the manner of the Zidonians, quiet and secure; and *there was* no π magistrate in the land, that might put them to shame in any thing: and they *were* far from the Zidonians, and had no business with *any* man

8 And they came unto their brethren to Zorah^a and Eshtaol: and their brethren said unto them, What *say* ye?

9 And they said, Arise,^b that we may go up against them: for we have seen the land, and behold, *it is* very good: and *are ye still?* be not slothful to go, and to enter to possess the land.

10 When ye go, ye shall come unto a people secure,^c and to a large land: for God^d hath given it into your hands; a place where^e *there is* no want of any thing that *is* in the earth.

11 And there went from thence of the family of the Danites, out of Zorah and out of Eshtaol, six hundred men γ appointed with weapons of war.

12 And they went up, and pitched in Kirjath-jearim,^h in Judah: wherefore they called that place Mahaneh-dan^k unto this day; behold, *it is* behind Kirjath-jearim.

13 And they passed thence unto mount Ephraim, and came unto the house of Micah.

14 Then answered the five men that went to spy out the country of Laish, and said unto their brethren, Do ye know that there is in these houses^m an ephod, and the teraphim, and a graven image, and a molten image? now, therefore, consider what ye have to do.

15 And they turned thitherward, and came to the house of the young man the Levite, *even* unto the house of Micah, and δ saluted him.

16 And the^p six hundred men appointed with their weapons of war, which *were* of the children of Dan, stood by the entering of the gate.

17 And the five^q men that went to spy out the land went up, and came in thither, and took the graven image, and the ephod, and the teraphim, and the molten image: and the priest stood in the entering of the gate with the six hundred men *that were* appointed with weapons of war.

18 And these went into Micah's house, and fetched the carved image, the ephod, and the teraphim, and the molten image. Then said the priest unto them, What do ye?

19 And they said unto him, Hold thy peace, lay^r thine hand upon thy mouth, and go with us, and be^s to us a father and a priest: *is it* better for thee to be a priest unto the house of one man, or that thou be a priest unto a tribe and a family in Israel?

20 And the priest's heart was glad; and he took the ephod, and the teraphim, and the graven image, and went in the midst of the people.

21 So they turned and departed, and put the little ones, and the cattle, and the carriage before them.

22 And when they were a good way from the house of Micah, the men that *were* in the houses near to Micah's house were gathered together, and overtook the children of Dan.

23 And they cried unto the children of Dan. And they turned their faces, and said unto Micah, What^w aileth thee, that thou μ comest with such a company?

24 And he said, Ye have taken away my gods which I made, and the priest, and ye are gone away: and what have I more? and what *is* this that ye say unto me, What aileth thee?

B. C. 1406.

a ver. 2.

 β bitter of soul.

2 Sa. 17. 8.

b Nu. 13. 30.

1 Ki. 22. 3.

c ver. 7, 27.

d Jos. 2, 23, 24.

e De. 8. 9.

f ver. 7, 10.

De. 33. 22.

 γ girded.

g ver. 1, 7.

h 1 Ch. 13. 5, 6.

2 Ch. 1. 4.

i Nu. 13. 21.

2 Sa. 10. 6.

k ch. 13. 25.

l Ge. 14. 14.

Jos. 19. 47.

1 Ki. 12, 29, 30.

15. 20.

m ch. 17. 5.

n 1 Sa. 4, 2, & c.

Ps. 78. 60.

o ch. 19. 18.

Jos. 18. 1.

 δ asked him of peace.

Ge. 43. 27.

1 Sa. 17. 22.

p ver. 11.

q a woman, a concubine,

or, a wife, a concubine.

q ver. 2, 14.

 η days four

months, or,

a year and

four months

sto her heart.

Ge. 34. 3.

r Je. 3. 1.

s Job 21. 5.

29. 9.

40. 4.

Pr. 30. 32.

Mi. 7. 16.

t ch. 17. 10.

 κ strengthen.

ver. 8.

Ge. 18. 5.

u Ps. 104. 15.

v ver. 22.

w Ge. 21. 17.

2 Ki. 6. 28.

Ps. 114. 5.

Is. 22. 1.

 λ till the day declined. μ art gathered together.

v is weak.

x Lu. 24. 29.

25 And the children of Dan said unto him, Let not thy voice be heard among us, lest β angry fellows run upon thee, and thou lose thy life, with the lives of thy household.

26 And the children of Dan went their way: and when Micah saw that they *were* too strong for him, he turned, and went back unto his house.

27 And they took *the things* which Micah had made, and the priest which he had, and came unto Laish, unto a people *that were* at quiet and secure: and^f they smote them with the edge of the sword, and burnt the city with fire.

28 And *there was* no deliverer,^g because it was far from Zidon, and they had no business with *any* man; and it was in the valley that *lieth* by Beth-rehob.^h And they built a city, and dwelt therein.

29 Andⁱ they called the name of the city Dan, after the name of Dan their father, who was born unto Israel: howbeit, the name of the city *was* Laish at the first.

30 And the children of Dan set up the graven image: and Jonathan, the son of Gershom, the son of Manasseh, he and his sons were priests to the tribe of Dan until the dayⁿ of the captivity of the land.

31 And they set them up Micah's graven image, which he made, all the time that the house of God^o was in Shiloh.

CHAP. XIX.

AND it came to pass in those days, when *there was* no king in Israel, that there was a certain Levite sojourning on the side of mount Ephraim, who took to him ζ a concubine out of Bethlehem-judah.

2 And his concubine played the whore against him, and went away from him unto her father's house to Bethlehem-judah, and was there η four whole months,

3 And her husband arose, and went after her, to speak θ friendly unto her, and to bring her again,^r having his servant with him, and a couple of asses: and she brought him into her father's house; and when the father of the damsel saw him, he rejoiced to meet him.

4 And his father-in-law, the damsel's father, retained him; and he abode with him three days: so they did eat and drink, and lodged there.

5 And it came to pass on the fourth day, when they arose early in the morning, that he rose up to depart: and the damsel's father said unto his son-in-law, κ Comfort thine^w heart with a morsel of bread, and afterward go your way.

6 And they sat down, and did eat and drink both of them together: for the damsel's father had said unto the man, Be content, I pray thee, and tarry all night, and let thine heart^v be merry.

7 And when the man rose up to depart, his father-in-law urged him: therefore he lodged there again.

8 And he arose early in the morning on the fifth day to depart: and the damsel's father said, Comfort thine heart, I pray thee. And they tarried λ until afternoon, and they did eat both of them.

9 And when the man rose up to depart, he and his concubine and his servant, his father-in-law, the damsel's father, said unto him, Behold, now the day ν draweth toward evening,^x I pray you tarry all

- אֵלֶיהֶם פָּנָה וְכֹחַ עָשָׂה לִי מִיָּכָה וַיִּשְׁפְּלֵנִי וְאֶחָי
 5 לוֹ לִכְנֹן: וַיֹּאמְרוּ לוֹ שְׂאֵל נָא בְּאֵלֵהֶם וְנִדְרָהָ
 6 הַתְּצִלֵּנָה דְרָכֵנוּ אֲשֶׁר אֲנֻנָּה הַלָּכִים עִלְיָה: וַיֹּאמְרוּ
 לָהֶם הַפְּחֹן לָנוּ לְשָׁלוֹם נִכַּח יְהוָה דְּרָכֵכֶם אֲשֶׁר
 7 תִּלְבַּדְבָּה: וַיִּלְכְּנוּ חֲמִשָּׁת הָאֲנָשִׁים וַיָּבֹאוּ לְאִשָּׁה
 וַיֵּרְאוּ אֶת־הֵנָּעִם אֲשֶׁר־בְּקֶרְפָּה וַיֵּשְׁבֵת לְבָסָהָ
 כַּמִּשְׁפָּט צִדְלִים שָׁמָּה: וּבִשְׁחָ וְאִין מַכְלִים דְּבַר
 בְּאַרְץ יִישׁ עֶזְר וְרוֹחוּקִים הָפִדָּה מִצִּדְלִים וְדַבָּר
 8 אִין לָהֶם עִם־אָדָם: וַיָּבֹאוּ אֶל־אֲחֵיהֶם צִרְעָה
 9 וַאֲשֵׁתָאֵל וַיֹּאמְרוּ לָהֶם אֲבֵיהֶם מָה אָתָּם: וַיֹּאמְרוּ
 קִרְבָּה וְנַעֲלָה עִלְיָהם כִּי רָאִינוּ אֶת־הָאָרֶץ וְהִנֵּה
 טוֹבָה מְאֹד וְאַתֶּם מַחֲשִׁים אֶל־תַּעֲצֹלָה לְלָכֶת
 10 לְבֹא לְרֵשֶׁת אֶת־הָאָרֶץ: כְּבָאֲלֵם תִּבְנִי: אֶל־עַם
 בָּטָח וְהָאָרֶץ רַחֲבַת יָדַיִם כִּי תִתְּנָה אֱלֹהִים בְּיָדְכֶם
 מְקוֹם אֲשֶׁר אִין שָׁם מִדְּסוֹר כֹּל־דְּבַר אֲשֶׁר בְּאַרְץ:
 11 וַיִּסְעוּ מִשָּׁם מִמִּשְׁפַּחַת הַדָּלִי מִצְרַעַה וּמִשְׁפַּחַת־אֵל
 12 שֵׁשׁ־מֵאוֹת אִישׁ חֲגוּר כָּלִי מִלְחָמָה: וַיַּעֲלוּ וַחֲנֻנִי
 בְּקִרְיַת יִשְׂרָאֵל בְּיָמֵיהֶם עַל־כֵּן קִרְאָה לְמְקוֹם הַזֶּה
 מַחֲנֵה־כָּן עַד הַיּוֹם הַזֶּה אַחֲרֵי קִרְיַת יִשְׂרָאֵל:
 13 וַיַּעֲזְרוּ מִשָּׁם הָרֹאשִׁים וַיָּבֹאוּ עַד־בֵּית מִיָּכָה:
 14 וַיַּעֲבֹ חֲמִשָּׁת הָאֲנָשִׁים הַחֲלָכִים לְרַגְלֵי אֶת־הָאָרֶץ
 לֵישׁ וַיֹּאמְרוּ אֶל־אֲחֵיהֶם הִידְעָתֶם כִּי יֵשׁ
 בְּבֵתִים הָאֵלֶּה אֲפֹד וְתַרְפִּים וַפְּסֹל וּמִסְכָּה וְעֵתָה
 15 דַּעַי מִד־תַּעֲשׂוּ: וַיִּסְעוּ שָׁמָּה וַיָּבֹאוּ אֶל־בֵּית
 16 הַנָּעַר הַזֶּה בֵּית מִיָּכָה וַיִּשְׁאַלְהוּ לְשָׁלוֹם: וַיֹּשֶׁב־
 מֵאוֹת אִישׁ חֲגוּרִים כָּלִי מִלְחָמָתָם נִצָּבִים פֶּתַח
 17 הַשָּׁעַר אֲשֶׁר מִבְּנֵי־כָן: וַיַּעֲלִי חֲמִשָּׁת הָאֲנָשִׁים
 הַחֲלָכִים לְרַגְלֵי אֶת־הָאָרֶץ בָּאוּ שָׁמָּה לִקְחוֹ אֶת־
 הַפְּסֹל וְאֶת־הָאֲפֹד וְאֶת־הַתַּרְפִּים וְאֶת־הַמִּסְכָּה
 וְהַפְּחֹן נִצָּב פֶּתַח הַשָּׁעַר וְשֵׁשׁ־מֵאוֹת הָאִישׁ
 18 הַחֲגוּר כָּלִי הַמִּלְחָמָה: וְאַלֶּה בָּאוּ בֵּית מִיָּכָה וַיִּקְחוּ
 אֶת־פְּסֹל הָאֲפֹד וְאֶת־הַתַּרְפִּים וְאֶת־הַמִּסְכָּה
 19 וַיֹּאמְרוּ אֲלֵיהֶם הַפְּחֹן מָה אָתָּם עֲשִׂים: וַיֹּאמְרוּ
 לוֹ הַחֲרָשׁ שִׁים־הָךְ עַל־שִׁפְךָ וְגַף עֲפֹנֵי וַהֲיִידִלְנוּ
 לְאֵב וְלִכְנֹן הַטּוֹב הַזֶּה הָיִיתָ כֹּהֵן לְבֵית אִישׁ אֶחָד
 אֶל הַיּוֹתֵק כֹּהֵן לְשִׁבְטֵי וּלְמִשְׁפַּחַת בְּיִשְׂרָאֵל:
 20 וַיִּשֶׁב לֵב הַפְּחֹן וַיִּקְחֵי אֶת־הָאֲפֹד וְאֶת־הַתַּרְפִּים
 21 וְאֶת־הַפְּסֹל וַיָּבֹאוּ בְּקֶרֶב הָעָם: וַיַּסְגּוּ וַיִּלְכְּוּ וַיִּשְׁמִימוּ

CAP. XIX. יט

- וַיְהִי בַיָּמִים הָאֵלֶּם וּמִלָּךְ אִין בְּיִשְׂרָאֵל וְהָיָ אִישׁ
 לוֹ נָר בְּיָרֵכְתִי הָרֹאשִׁים וַיִּקְחֵי לוֹ אִשָּׁה פִּילְגֵשׁ
 2 מִבֵּית לָהֶם יְהוּדָה: וְהוֹנָה עָלָיו פִּילְגֵשׁוֹ וַהֲלָךְ
 מֵאֵתָה אֶל־בֵּית אֵלִיָּה אֶל־בֵּית לָהֶם יְהוּדָה וַהֲיָ
 שָׁם יָמִים אַרְבַּעַת חֳדָשִׁים: וַיָּקָם אִשָּׁה וַיִּלָּךְ
 3 אַחֲרֶיהָ לְדַבָּר עַל־לִבָּהּ לְחַשְׁבֹּנָה וְנַעֲשֶׂה עִמָּה וַעֲמִד
 חֲמִירִים וּתְבִיאָהוּ בֵּית אֵלִיָּה וַיִּרְאֶהוּ אַבְי הַנָּעֲרָה
 4 וַיִּשְׁמַח לִקְרָאתָהּ: וַיִּדְחַקְכָּהּ חֲתָנָה אַבְי הַנָּעֲרָה
 וַיִּשֶׁב אֵתָה שְׁלֹשֶׁת יָמִים וַיִּאֲכַלְהוּ וַיִּשְׁתּוּ וַיִּלְכוּ שָׁם:
 5 וַיְהִי בַיּוֹם הַרְבִּיעִי וַיִּשְׁפְּטוּ בְּבֶקֶר וַיָּקָם לְלָכֶת
 6 וַיֹּאמְרוּ אַבְי הַנָּעֲרָה אֶל־חֲתָנָה סַעֲד לָכֶךָ פֶּתַח לָהֶם
 וְאַחֲרֵי תִלְכּוּ: וַיִּשְׁבּוּ וַיִּאֲכַלְהוּ שְׁנֵיהֶם חֲדָיו וַיִּשְׁתּוּ
 7 וַיֹּאמְרוּ אַבְי הַנָּעֲרָה אֶל־הָאִישׁ הוֹאֵל נָא וְלֵנוּ וַיִּשֶׁב
 8 לָכֶךָ: וַיָּקָם הָאִישׁ לְלָכֶת וַיִּסְפְּרֵי חֲתָנָה וַיִּשֶׁב
 9 וַיִּלְכְּוּ שָׁם: וַיִּשְׁלַם כָּכָר בַּיּוֹם הַחֲמִישִׁי לְלָכֶת

וַיֹּאמֶר אֲבִי הַנְּעִמָּה סַעֲדָה לְבָבְךָ וְהִתְמַחְמַחְתָּ
 9 עַד־נְמוֹת הַיּוֹם וַיֹּאמְרוּ לְשִׁנְיָתָם: וַיִּקָּם הָאִישׁ
 לְלִכְתּוֹת הָיָא וַיִּפְלְגֻשׁוּ וַיִּסְעוּ וַיֹּאמֶר לוֹ חֲתָנִי אֲבִי
 הַנְּעִמָּה הַזֶּה־בָּא רָפָה הַיּוֹם לְעֵרֹב לִינִרְאָה הַזֶּה
 חֲזוֹת הַיּוֹם לִי פֹה וַיִּשָּׁב לְבָבָהּ וַהֲשִׁיבָמָתָם מִחוּר
 10 לְדַרְכָּם וְהִלְכָתָּ לְאַחֲרָהּ: וְלֹא־אָבָה הָאִישׁ לָלוֹן
 וַיִּקָּם וַיִּלָּךְ וַיָּבֹא עַד־נֶכְחַי בָּיִם הֵיא וַיִּשְׁלָם
 11 וַעֲמֹ צֶמֶד חֲמוּרִים חֲבֹלִים וַיִּפְלְגֻשׁוּ עִמּוֹ: הֵם
 עַסְדִּיבִם וְהַיּוֹם כִּי מָאֹד וַיֹּאמֶר הַנְּעִי אֶל־אֲדָנָיו
 לֵכָה נָא וְנִסְרַח אֶל־עִיר־הַנּוֹבְחִי הַזֹּאת וְנִלְחַן בָּהּ:
 12 וַיֹּאמֶר אֲלֵיו אֲדָנָיו לֹא נִסְרֹ אֶל־עִיר נִכְרִי וְאִסֹּר
 13 לֹא־מִמֶּנִּי יִשְׂרָאֵל הִנֵּה וְעַבְרָתִי עַד־נִבְעָה: וַיֹּאמֶר
 לְנִעְרוֹ לֵךְ וְנִקְרָבָה בְּאֶחָד הַמִּלְחָמוֹת וְלִנְי בִּנְבָעָה
 14 אֶל־בְּרַמְחִי: וַיַּעֲבֹר וַיִּלָּכֶה וַיָּבֹא לְהֵם הַשָּׁמֶשׁ
 15 אֲנִל הַנְּבָעָה אִסֹּר לְנִכְמֹן: וַיִּסְרֹ שָׁם לְבֹאֹ לָלוֹן
 בִּנְבָעָה וַיָּבֹא וַיִּשָּׁב בְּרֹחַב הָעִיר וְאִין אִישׁ מֵאִסְרָה
 16 אוֹתָם הַנִּזְחָה לָלוֹן: וְהִנֵּה אִישׁ זָקֵן מֵאֵם מִן־
 מִשְׁעָרָה מִן־הַשְּׂעִירָה עֹשֶׁב וְהָאִישׁ מִחוּר אֶפְרַיִם
 17 וְהָאִסֹּר בִּנְבָעָה וְהָאִישׁ הַמָּקוֹם בְּנִי יִמִּי: וַיִּשָּׂא
 18 עֵינָיו וַיִּרְא אֶת־הָאִישׁ הָאֵלֶּה בְּרֹחַב הָעִיר וַיֹּאמֶר
 הָאִישׁ הַזֶּה מֵאֵה מִלֶּךְ וּמֵאֵין תָּבוֹא: וַיֹּאמֶר
 אֲלֵיו עֲבָרִים אֲנִי מִבְּתֵּי־לֵחִם הַיְּדִיד עַד־רִפְתִּי
 הַרְאֶפְרַיִם מִשָּׁם אֲנִי וְהָלַךְ עַד־בֵּית־לֵחִם
 וְהַיְּדִיד וְאֶת־בֵּית־יְדִיד אֲנִי הָלַךְ וְאִין אִישׁ מֵאִסְרָה
 19 אוֹתִי הַנִּזְחָה: וְנִסְרַחְנָן בְּסִמְסוּפֹאֹתֵי לַחֲמוּרֵינוּ
 וְלֵם לֵחֶם זָקֵן יֵשׁ לִי וְלֹא־מִתָּה וְלִנְי עִם עַבְדִּיךָ
 20 אִין מִסְּחוּר כִּל־דָּבָר: וַיֹּאמֶר הָאִישׁ הַזֶּקֶן שְׁלוֹם
 לָךְ כִּי כִל־מִסְּחוּרָה עָלֶיךָ כִּי בְּרֹחַב אֶרֶץ־לָךְ:
 21 וַיִּבְיֵאֵהוּ לְבֵיתוֹ וַיִּבְלֹ לַחֲמוּרִים וּרְחֻצֵי־רִבְלֵי־הֵם
 22 וַיֹּאמְרוּ וַיִּשְׁתִּי: הַמָּה מִמִּיבִים אֶת־לֶבֶם וְהִנֵּה
 אִישׁ הָעִיר אֲנִשִּׁי בְנִי־בִלְעֵל נִסְבֹּה אֶת־הַפִּירַת
 מִדִּפְסָקִים עַל־הַדִּלָּת וַיֹּאמְרוּ אֶל־הָאִישׁ בַּעַל הַבֵּית
 הַזֶּקֶן לֹא־מִי הַזֶּה אֶת־הָאִישׁ אִסֹּר־בָּא אֶל־בִּיחָה
 23 וַיִּדְעֻ: וַיֵּצֵא אֶל־הֵם הָאִישׁ בַּעַל הַבֵּית וַיֹּאמֶר
 אֶל־הֵם אֶל־אֲחִי אֶל־מִרְעֻי בָּא אֲחִירִי אִסֹּר־
 24 בָּא הָאִישׁ הַזֶּה אֶל־בֵּיתִי אֶל־הַעֲשֹׂו אֶת־הַנְּבָלָה
 25 הַזֶּה הַמִּי הַחֲתוּלָה וַיִּפְלְגֻשׁוּ אוֹצִיאֵהָ
 פֹּה אוֹתָם וַעֲנִי אוֹתָם וַעֲשֹׂו לָהֶם הַסּוֹב עֵשִׂינָם

CAP. XX. כ

וַיֵּצֵאוּ כִל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַתִּשְׁתַּחֲלֶה הָעִירָה כָּאִישׁ אֶחָד
 1 לְמִדָּן וְעַד־בָּאָר שָׁבַע וְהָרֶץ הַנִּלְעַד אֶל־יְהוָה
 2 הַמַּצְפָּה: וַתִּתְעַבְּרִי פְּנוֹת כִּל־הָעָם כִּל־שִׁבְמִי
 יִשְׂרָאֵל בָּקָח עִם הָאֱלֹהִים אֶרְבַּע מֵאוֹת אֶלֶף אִישׁ
 3 רִבְלִי שְׁלֹשׁ דָּרָב: וַיִּשְׁמַע בְּנֵי בְנִימִן כִּי־עָלוּ
 4 בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל הַמַּצְפָּה וַיֹּאמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דְּבָרִי אִיכָה
 5 הַיְּחִידָה הָרַעָה הַזֹּאת: וַיַּעַן הָאִישׁ הַזֶּקֶן אִישׁ
 6 הָאִשָּׁה הַנְּרָצָה וַיֹּאמֶר הַנְּבָעָה אִסֹּר לְנִכְמֹן
 7 כָּאֲחִי אֲנִי וַיִּפְלְגֻשׁוּ לָלוֹן: וַיִּקָּמוּ עַל־בַּעַל הַנְּבָעָה
 8 וַיִּסְרֹ עַל־אֶת־הַבֵּית לְיָלֵה אוֹתִי דִּפְסִי לְהִרְגִי וְאֶת־
 9 כִּי־לִנְי עִי וּפְסֹת: וְהָאִישׁ וַיִּפְלְגֻשׁוּ וַיִּבְחָחֻהָ
 10 וַיִּשְׁלַחָהּ בְּכָל־שְׂעִירָה נִזְחָת יִשְׂרָאֵל כִּי עָשֹׂו וְפֹה
 11 וַיִּבְלָה בְּיִשְׂרָאֵל: הִנֵּה כִלְכֵם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הִנֵּה
 12 לָכֶם דָּבָר וַעֲצָה הֵלֶם: וַיִּקָּם כִּל־הָעָם כָּאִישׁ
 13 אֶחָד לֹא־מִי לֹא נִלָּךְ אִישׁ לְאֶחָדוֹ וְלֹא נִסְרֹ אִישׁ
 14 לְבִיתוֹ: וַעֲמָה וְהַדָּבָר אִסֹּר נַעֲשֶׂה לְנִבְעָה עֲלֵהָ
 15 בְּגוֹרִל: וְכִלְחֵנוּ עֲשִׂרָה אֲנָשִׁים לְפִיָּה לְכִל־שִׁבְמִי
 16 יִשְׂרָאֵל וּמֵאֵה לְאֶלֶף וְלֶאֶלֶף לְרִבְבָּה לְקַחַת צָדָה
 17 לָעָם לַעֲשׂוֹת לְבֹאֵם לְבַע בְּנִימִן כִּל־הַנְּבָלָה
 18 אִסֹּר עָשֹׂה בְּיִשְׂרָאֵל: וַיִּתְּסֹף כִּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֶל־
 19 הָעִיר כָּאִישׁ אֶחָד חֲבֵרִים: וַיִּשְׁלַחֻ שִׁבְמִי
 20 יִשְׂרָאֵל אֲנָשִׁים בְּכָל־שִׁבְמִי בְּנִימִן לֹא־מִי מִהַרְעָה

night : behold, β the day^a groweth to an end ; lodge here, that thine heart may be merry ; and to-morrow get you early on your way, that thou mayest go γ home.

10 But the man would not tarry that night, but he rose up and departed, and came δ over against Jebus,^b which is Jerusalem : and *there were* with him two asses saddled ; his concubine also *was* with him.

11 And when they *were* by Jebus, the day was fast spent ; and the servant said unto his master, Come, I pray thee, and let us turn in into this city of the Jebusites, and lodge in it.

12 And his master said unto him, We will not turn aside hither into the city of a stranger, that is not of the children of Israel : we will pass over to Gibeah.

13 And he said unto his servant, Come, and let us draw near to one of these places to lodge all night, in Gibeah or in ^aRamah.

14 And they passed on and went their way ; and the sun went down upon them *when they were* by Gibeah, which *belongeth* to Benjamin.

15 And they turned aside thither, to go in and to lodge in Gibeah : and when he went in, he sat him down in a street of the city ; for *there was* no man that took them into his house to lodging.^c

16 And, behold, there came an old man from his work^d out of the field at even, which was also of mount Ephraim ; and he sojourned in Gibeah : but the men of the place *were* Benjamites.

17 And when he had lifted up his eyes, he saw a wayfaring man in the street of the city : and the old man said, Whither goest thou ? and whence comest thou ?

18 And he said unto him, We *are* passing from Bethlehem-judah toward the side of mount Ephraim ; from thence *am* I : and I went to Bethlehem-judah, but I *am now* going to the house^e of the LORD ; and there is no man that η receiveth me to house.

19 Yet there is both straw and provender for our asses ; and there is bread and wine also for me, and for thy handmaid, and for the young man *which is* with thy servants : *there is* no want of any thing.

20 And the old man said, Peace^f *be* with thee : howsoever, let all thy wants *lie* upon me ; only lodge not in the street.^g

21 So θ he brought him into his house, and gave provender unto the asses : and they washed their feet,^h and did eat and drink.

22 Now, as they were making their heartsⁱ merry, behold, the men of the city, certain sons^j of Belial, beset^k the house round about, and beat at the door, & spake to the master of the house, the old man, saying, Bring forth^l the man that came into thine house, that we may know him.

23 And the man, the master of the house, went out unto them, and said unto them, Nay, my brethren, *nay*, I pray you, do not *so* wickedly ; seeing that this man is come into mine house, do not this folly.^b

24 Behold, *here is* my daughter, a maiden, and his concubine ; them I will bring out now, and humble^a ye them, and do with them what seemeth good unto you : but unto this man do not κ so vile a thing.

25 But the men would not hearken to him : so the man took his concubine, and brought her forth unto them ; and they knew her, and abused her all the night until the morning : and when the day

B. C. 1406.

β It is the pitching time of the day.

a Je. 6. 4.

γ to thy tent.

δ to over against.

b Jos. 15. 8, 63.

18. 28.

2 Sa. 5. 6.

c ch. 20. 6, 7.

1 Sa. 11. 7.

d Jos. 18. 25.

1 Sa. 7. 17.

e ch. 20. 7.

f Pr. 11. 14.

24. 6.

g ver. 11.

ch. 21. 5.

Jos. 22. 12.

1 Sa. 11. 7.

h 1 Sa. 3. 20.

2 Sa. 3. 10.

24. 2.

i Mat. 25. 43.

He. 13. 2.

k ch. 11. 11.

1 Sa. 7. 5.

10. 17.

l Ps. 104. 23.

m ch. 8. 10.

n ch. 19. 22. 27.

ζ the man

the Levite.

o Jos. 18. 1.

1 Sa. 1. 3, 7.

p ch. 19. 15, &c

η gathereth.

ver. 15.

Jno. 15. 6.

q ch. 6. 23.

Ge. 43. 23, 24.

θ humbled.

r ch. 19. 29.

s Ge. 19. 2.

t Ge. 24. 32.

u Ge. 18. 4.

Jno. 13. 5. 14

1 Ti. 5. 10.

v Jos. 7. 15.

w ver. 6, 9.

ch. 16. 25.

x ch. 19. 30.

y De. 13. 13.

2 Sa. 23. 6, 7.

z ch. 20. 5.

Ge. 19. 4.

&c.

Hos. 9. 9.

10. 9.

a Ro. 1. 26, 27.

b 2 Sa. 13. 12.

c Ge. 34. 2.

De. 21. 14.

κ the matter

of this

folly.

λ fellows.

d De. 13. 14.

Jos. 22. 13.

&c.

began to spring, they let her go.

26 Then came the woman, in the dawn-
ing of the day, and fell down at the door
of the man's house where her lord *was*,
till it was light.

27 And her lord rose up in the morn-
ing, and opened the doors of the house,
and went out to go his way : and, behold,
the woman his concubine was fallen down
at the door of the house, and her hands
were upon the threshold.

28 And he said unto her, Up, and let
us be going : but none answered. Then
the man took her *up* upon an ass, and the
man rose up, and gat him unto his place.

29 And when he was come into his
house, he took a knife, and laid hold on
his concubine, and divided^e her, *together*
with her bones, into twelve pieces, and
sent her into all the coast of Israel.

30 And it was so, that all that saw it
said, There was no such deed done nor
seen from the day that the children of
Israel came up out of the land of Egypt
unto this day : consider^f of it, take ad-
vice,^g and speak *your minds*.

CHAP. XX.

THEN^h all the children of Israel went
out, and the congregation was gathered
together as one man, fromⁱ Dan even
to Beer-sheba, with the land of Gilead,
unto the LORD in Mizpeh.^k

2 And the chief of all the people, *even*
of all the tribes of Israel, presented them-
selves in the assembly of the people of
God, four hundred thousand footmen
that^m drew sword.

3 (Now the children of Benjamin heard
that the children of Israel were gone up
to Mizpeh.) Then said the children of
Israel, Tell *us*, how was thisⁿ wicked-
ness ?

4 And ζ the Levite, the husband of the
woman that was slain, answered and
said, I came^p into Gibeah that *belong-
eth* to Benjamin, I and my concubine, to
lodge.

5 And the men of Gibeah rose against
me, and beset the house round about
upon me by night, and thought to have
slain me ; and my concubine have they
forced,^q that she is dead.

6 And^r I took my concubine, and cut
her in pieces, and sent her throughout
all the country of the inheritance of Is-
rael : for they have committed lewdness
and folly^v in Israel.

7 Behold, ye *are* all children of Israel ;
give^s *me* here your advice and counsel.

8 And all the people arose as one man,
saying, We will not any *of us* go to his
tent, neither will we any *of us* turn into
his house :

9 But now this *shall be* the thing which
we will do to Gibeah, *we will go up* by lot
against it :

10 And we will take ten men of an
hundred throughout all the tribes of Is-
rael, and an hundred of a thousand, and
a thousand out of ten thousand, to fetch
victual for the people, that they may do,
when they come to Gibeah of Benjamin,
according to all the folly that they have
wrought in Israel.

11 So all the men of Israel were ga-
thered against the city, λ knit together
as one man.

12 And the tribes of Israel sent^d men
through all the tribe of Benjamin, saying,

What wickedness is this that is done among you?

13 Now therefore deliver *us* the men,^a the children of Belial, which *are* in Gibeah, that we may put them to death, and put away^b evil from Israel. But *y*^c children of Benjamin would not hearken to the voice of their brethren the children of Israel :

14 But the children of Benjamin gathered themselves together out of the cities unto Gibeah, to go out to battle against the children of Israel.

15 And the children of Benjamin were numbered at that time, out of the cities, twenty and six thousand men that drew sword, beside the inhabitants of Gibeah, which were numbered seven hundred chosen men.

16 Among all this people *there* were seven hundred chosen men^d left-handed: every one could sling stones at an hair breadth, and not miss.

17 And the men of Israel, beside Benjamin, were numbered four hundred thousand men that drew sword : all these *were* men of war.

18 And the children of Israel arose, and went^e up to the house of God, and asked^f counsel of God, and said, Which of us shall go up first to the battle against the children of Benjamin? And the LORD said, Judah *shall* go up first.

19 And the children of Israel rose up in the morning, & encamped against Gibeah.

20 And the men of Israel went out to battle against Benjamin; and the men of Israel put themselves in array to fight against them at Gibeah.

21 And the children of Benjamin came forth out of Gibeah, and destroyed^g down to the ground, of the Israelites that day, twenty and two thousand men.

22 And the people, the men of Israel, encouraged themselves, and set their battle again in array in the place where they put themselves in array the first day.

23 (And^h the children of Israel went up, and wept before the LORD until even, and asked counsel of the LORD, saying, Shall I go up again to battle against the children of Benjamin my brother? And the LORD said, Go up against him.)

24 And the children of Israel came near against the children of Benjamin the second day.

25 And Benjamin went forth against them out of Gibeah the second day, and destroyedⁱ down to the ground, of the children of Israel again, eighteen thousand men; all these drew the sword.

26 Then^j all the children of Israel, and all the people, went up, and came unto the house of God, and wept,^k and sat there before the LORD, and fasted that day until even, and offered burnt-offerings and peace-offerings before the LORD.

27 And the children of Israel inquired of the LORD, (for^l the ark of the covenant of God was there in those days;

28 And Phinehas,^m the son of Eleazar, the son of Aaron, stoodⁿ before it in those days,) saying, Shall I yet again go out to battle against the children of Benjamin my brother, or shall I cease? And the LORD said, Go up; for^o to-morrow I will deliver them into thine hand.

29 And Israel set liers^p in wait round about Gibeah.

30 And the children of Israel went up

B. C. 1406.

a ch. 19. 22.

b De. 17. 12.

β wounded.

γ or, Beth-el.

c ch. 3. 15.

1 Ch. 12. 2.

d Jos. 8. 14.

Ec. 9. 12.

Is. 47. 11.

1 Th. 5. 3.

e ver. 23, 26.

Joel 1. 14.

f ch. 1. 1.

Nu. 27. 21.

g Jos. 8. 15,

&c.

δ or, made a

long sound

with the

trumpets.

Jos. 6. 5.

h Ge. 49. 27.

Hos. 10. 9.

ζ or, time.

η with.

θ elevation.

κ the wounded

i ver. 26, 27.

Ps. 78. 34.

Hos. 5. 15.

k Ge. 19. 23.

Joel 2. 30.

λ whole con-

sumption.

l Is. 13. 8.

33. 14.

μ touched.

m ver. 21.

n La. 1. 3.

o ver. 18, 23.

p Joel 2. 12..

18.

ν or, from

Menuchah.

π unto over

against.

q Jos. 18. 1.

1 Sa. 4. 3, 4.

r Nu. 25. 7. 13

Jos. 24. 33.

s De. 10. 8.

18. 5.

t Jos. 15. 32.

1 Ch. 6. 77.

Zec. 14. 10.

u 2 Ch. 20. 17.

v Jos. 8. 4.

2 Sa. 5. 23.

against the children of Benjamin on the third day, and put themselves in array against Gibeah, as at other times.

31 And the children of Benjamin went out against the people, and were drawn away from the city; and they began to smite of the people *β* and kill, as at other times, in the high-ways, of which one goeth up to *γ* the house of God, and the other to Gibeah in the field, about thirty men of Israel.

32 And the children of Benjamin said, They are smitten down before us, as at the first. But the children of Israel said, Let us flee, and draw them from the city unto the high-ways.

33 And all the men of Israel rose up out of their place, and put themselves in array at Baal-tamar; and the liers in wait of Israel came forth out of their places, even out of the meadows of Gibeah.

34 And there came against Gibeah ten thousand chosen men out of all Israel, and the battle was sore: but^d they knew not that evil was near them.

35 And the LORD smote Benjamin before Israel: and the children of Israel destroyed of the Benjamites that day twenty and five thousand and an hundred men: all these drew the sword.

36 So the children of Benjamin saw that they were smitten: for the men of Israel gave place^e to the Benjamites, because they trusted unto the liers in wait which they had set beside Gibeah.

37 And the liers in wait hasted, and rushed upon Gibeah; and the liers in wait *δ* drew themselves along, and smote all the city with the edge of the sword.

38 Now there was an appointed *ζ* sign between the men of Israel *η* and the liers in wait, that they should make a great flame *θ* with smoke rise up out of the city.

39 And when the men of Israel retired in the battle, Benjamin began to smite *κ* and kill of the men of Israel about thirty persons; for they said, Surely they are smitten down before us, as *in* the first battle.

40 But when the flame began to arise up out of the city with a pillar of^k smoke, the Benjamites looked behind them, and, behold, the *λ* flame of the city ascended up to heaven.

41 And when the men of Israel turned again, the men of Benjamin were amazed: ⁱ for they saw that evil *μ* was come upon them.

42 Therefore they turned *their backs* before the men of Israel unto the way of the wilderness; but the battleⁿ overtook them: and them which came out of the cities they destroyed in the midst of them.

43 Thus they inclosed the Benjamites round about, and chased them, and trode them down *ν* with ease, *π* over against Gibeah toward the sun-rising.

44 And there fell of Benjamin eighteen thousand men: all these *were* men of valour.

45 And they turned, and fled toward the wilderness unto the rock of^t Rimmon: and they gleaned of them in the high-ways five thousand men; and pursued hard after them unto Gidom, and slew two thousand men of them.

46 So that all which fell that day of Benjamin were twenty and five thousand men that drew the sword: all these *were* men of valour.

- 13 הָיָאָה אֲשֶׁר מָחָה בָּהֶם: וַעֲתָה חָנָה אֶת־הַנָּשִׁים
בְּנִי־בִלְעֵל אֲשֶׁר בִּנְעֻבָה וּנְמִיתִים וַיַּבְעֵרָה רָעָה
מִיִּשְׂרָאֵל וְלֹא אָבִי ^ו בְּנִיָּן לְשֹׁמֵעַ בְּקוֹל אֲחֵיהֶם
14 בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל: וַיִּאָּסְפוּ בְּנֵי־בְנִימִן מִן־הָעָרִים
הַנִּבְעָתָה לָצֵאת לַמִּלְחָמָה עִם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
15 וַיִּתְּקֶרֶוּ בְנֵי בְנִימִן בַּיּוֹם הַהוּא מִן־הָעָרִים עֹשִׂים
וַיִּשְׁעֶה אֵלֶיךָ אִישׁ שֶׁלַּף חֶרֶב לְבַד מִיִּשְׁבֻּן
16 הַנִּבְעָה הַתְּקֶרֶוּ שִׁבְעַ מֵאוֹת אִישׁ בַּחוּר: מִכָּל־
הָעָם הָיָה שִׁבְעַ מֵאוֹת אִישׁ בַּחוּר אֲפֹר יְדִימוֹ
פְּלִיָּה קָלֵעַ בָּאֵבֶן אֶל־הַשִּׁעֵרָה וְלֹא יִחָא:
17 וְאִישׁ יִשְׂרָאֵל הַתְּקֶרֶוּ לְבַד מִבְּנִימִן אַרְבַּע מֵאוֹת
אֵלֶיךָ אִישׁ שֶׁלַּף חֶרֶב פְּלִיָּה אִישׁ מִלְחָמָה:
18 וַיָּקֻמוּ וַיַּעֲלֵו בֵּית אֱלִי וַיִּשְׁאֲלוּ בְּאֵלֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ בְנֵי
יִשְׂרָאֵל מִי יַעֲלֶה־לָּנוּ בַּתְּחִלָּה לַמִּלְחָמָה עִם־בְּנֵי
19 בְנִימִן וַיֹּאמְרוּ יְהוָה יְהוּדָה בַּתְּחִלָּה: וַיָּקֻמוּ בְנֵי־
יִשְׂרָאֵל בִּפְקֹד וַיַּחֲזִקוּ עַל־הַנִּבְעָה: וַיֵּצֵא אִישׁ יִשְׂרָאֵל
לַמִּלְחָמָה עִם־בְּנִימִן וַיַּעֲרֹו אֶתְּכֹו אִישׁ יִשְׂרָאֵל
21 מִלְחָמָה אֶל־הַנִּבְעָה: וַיֵּצֵאוּ בְּנֵי־בְנִימִן מִן־הַנִּבְעָה
וַיִּשְׁחִיתוּ בְּיִשְׂרָאֵל בַּיּוֹם הַהוּא שְׁנַיִם וַעֲשָׂרִים אֵלֶיךָ
22 אִישׁ אֶרְצָה: וַיִּתְּחַקֵּן הָעָם אִישׁ יִשְׂרָאֵל וַיִּסְפֹּר
לְעֶדֶן מִלְחָמָה בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר עָרְכִישָׁם בַּיּוֹם
23 הָרִאשׁוֹן: וַיַּעֲלֵו בְנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיַּבְּעוּ לִפְנֵי יְהוָה עַד־
הָעֶרֶב וַיִּשְׁאֲלוּ בַּיהוָה לֵאמֹר הָאוֹסֹף לָנֶשֶׁת
לַמִּלְחָמָה עִם־בְּנֵי בְנִימִן אֵיךְ וַיֹּאמְרוּ יְהוָה עָלֶיךָ
24 אֱלֹהֵי: וַיַּקְרִעוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־בְּנֵי בְנִימִן בַּיּוֹם
25 הַשֵּׁנִי: וַיֵּצֵא בְנִימִן לִקְרָאתָם מִן־הַנִּבְעָה בַּיּוֹם
הַשֵּׁנִי וַיִּשְׁחִיתוּ בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל עוֹד שְׁמֹנֶת עָשָׂר אֵלֶיךָ
26 אִישׁ אֶרְצָה כִּלְאֵלָה שְׁלֹפֵי חֶרֶב: וַיַּעֲלֵו כָּל־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְכָל־הָעָם וַיִּבְּאוּ בֵּיתֵאל וַיַּבְּעוּ וַיַּשְׁבּוּ שָׁם
לִפְנֵי יְהוָה וַיַּצְּבֻו בַּיּוֹם הַהוּא עַד־הָעֶרֶב וַיַּעֲלֵו
27 עֲלוֹת וְשִׁלְמִים לִפְנֵי יְהוָה: וַיִּשְׁאֲלוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
בַּיהוָה וַשִּׁם אֶרֶן בְּרִית הָאֱלֹהִים בַּיָּמִים הָהֵם:
28 וַיִּפְדֵּם בְּרָאֵלֶעֶז בְּרָאדָרֶן עַמְדִי לִפְנֵי בְנִימִן
הָהֵם לֵאמֹר הָאוֹסֹף עוֹד לָצֵאת לַמִּלְחָמָה עִם־
בְּנֵי־בְנִימִן אֵיךְ אִם־אֶחָדֶל וַיֹּאמְרוּ יְהוָה עָלֶיךָ
29 מִדֹּר אֲחֵנֶיךָ בִּידָךְ: וַיָּשִׁם יִשְׂרָאֵל אֲרָבִים אֶל־
30 הַנִּבְעָה סָבִיב: וַיַּעֲלֵו בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־בְּנֵי
בְנִימִן בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיַּעֲרֹו אֶל־הַנִּבְעָה כַּפַּעַם
48

- בנימין ויפגם לפרחוב מעיר מחם עד ביהמה עד
 כל המצא גם כל הערים הנמצאות שלהו באש :
- CAP. XXI. כא
- 1 ואיש ישראל נשבע במצפה לאמר איש ממנו לא
 2 ירדן ברו לבנימן לאשה : ויבא העם ביהאל
 3 וישבו שם עד הערב לפני האלהים וישאו קולם
 4 ויבכו בני גדול : ויאמרו למד יהוה אלהי ישראל
 5 היתה זאת בישראל להפקד חנם מישראל שבט
 6 אחד : ויהי מפחרת וישפכו העם ויבנו שם
 7 מצבה וישלי עלות ושלמים : ויאמרו בני
 8 ישראל מי אשר לא עלה בקהל מפלשבטי ישראל
 9 אלהיה כי השביעה הגדולה היתה לאשר לא
 10 עלה אלהיה המצפה לאמר מות יומת :
 11 ויבכו בני ישראל אל בנימן אחיו ויאמרו נהרע
 12 חנם שבט אחד מישראל : מה נעשה להם
 13 למותרים לנשים ואנחנו נשבענו ביהוה לבנות תת
 14 להם מבנותינו לנשים : ויאמרו מי אחד משבטי
 15 ישראל אשר לא עלה אלהיה המצפה והנה לא
 16 באיש אל המצודה מיבש גלעד אלהיהם :
 17 ויהפך העם והנה איך שם איש מיושבי יבש
 18 גלעד : וישלחו שם העדה שנים עשר גלגל איש
 19 מבני החיל ויצאו אותם לאמר לכו והקיתם את
 20 יושבי יבש גלעד לפרחוב והנשים והפך : וזה
 21 הדבר אשר תעשו כל זמן וכל אשה ירעת משפך
 22 וכן תהיו : וימצאו מיושבי יבש גלעד ארבע
 23 מאות נערה בתולה אשר לא ידעה איש למשכב
 24 ובר ויבאו אותם אל המצודה שיה אשר בארץ
- וישלחו כל העדה ויחברו אל בני
 בנימן אשר בסלע רמון ויקראו להם שלום :
 וישב בנימן בעת ההיא ויחזו להם הנשים אשר
 חיו מפני יבש גלעד ולא מצאו להם פן : והעם
 חזם לבנימן פירעשה ידוע פרץ בשבטי ישראל :
 ויאמרו וקני העדה מה נעשה למותרים
 לנשים פירעשה מבנימן אשה : ויאמרו ירשת
 פליטה לבנימן ולא יפחדה שבט מישראל :
 ואנחנו לא נוכל לתת להם נשים מבנותינו כי
 נשבעו בני ישראל לאמר ארור נתן אשה לבנימן :
 ויאמרו הנה חגי יהוה בשלו מימים ימימה
 אשר מצפונה לבייתאל מורחה השמש למסדה
 העלה מביתאל שם מה ומקנב ללבונה : ויצאו
 את בני בנימן לאמר לכו וארבתם בפרקים
 וראיתם והנה אם יצאו בגורת שילוי לחול
 במחלות ויצאתם מה הפרקים ותשפתם לכם איש
 אשתו מבנות שילוי תהלתם ארץ בנימן : והנה
 כי יבאו אבותם או אחיהם לרוב אלינו ואמרנו
 אליהם חזינו אותם כי לא לקחנו איש אשתו
 במלחמה כי לא אתם נתתם להם בעת האשמו :
 ויעשו כן בני בנימן וישאו נשים למספרם מן
 המחלות אשר גזלו ויכלו וישבו אל גחלתם
 ויבנו את הערים וישבו בהם : ויהיו לבני משם
 בני ישראל בעת ההיא איש לשבטו ולמשפחתו
 ויצאו משם איש לגחלתו בימים ההם אן
 מלך בישראל איש הישר בעיניו עשה :

47 But ^a six hundred men turned, and fled into the wilderness unto the rock Rimmon, and abode in the rock Rimmon four months.

48 And the men of Israel turned again upon the children of Benjamin, and smote them with the edge of the sword, as well the men of *every* city, as the beast, and all that ^d came to hand: also they set on fire all the cities that ^e they came to.

CHAP. XXI.

NOW ^a the men of Israel had ^a sworn in Mizpeh, saying, There shall not any of us give his daughter unto Benjamin to wife.

2 And the people came ^b to the house of God, and abode there till even before God, and lifted ^c up their voices, and wept sore;

3 And said, O LORD God of Israel, why is this come to pass in Israel, that there should be to-day one tribe lacking in Israel?

4 And it came to pass on the morrow, that the people rose early, and ^d built there an altar, and offered burnt-offerings and peace-offerings.

5 And the children of Israel said, Who ^e is there among all the tribes of Israel that came not up with the congregation unto the LORD? For they had made a great oath concerning him that came not up to the LORD to Mizpeh, saying, He shall surely be put to death.

6 And the children of Israel ^f repented them for Benjamin their brother, and said, There is one tribe cut off from Israel this day:

7 How shall we do for wives for them that remain, seeing we have sworn by the LORD that we will not give them of our daughters to wives?

8 And they said, What one ^g is there of the tribes of Israel that came not up to Mizpeh to the LORD? And, behold, there came none to the camp from Jabesh-gilead ^h to the assembly.

9 For the people were numbered, and, behold, ⁱ there were none of the inhabitants of Jabesh-gilead there.

10 And the congregation sent thither twelve thousand men of the valiantest, and commanded them, saying, Go ^j and smite the inhabitants of Jabesh-gilead with the edge of the sword, with the women and the children.

11 And this ^k is the thing that ye shall do, Ye ^l shall utterly destroy every male, and every woman that ^m hath lain by man.

12 And they found among the inhabitants of Jabesh-gilead four hundred young ⁿ virgins, that had known no man by lying with any male; and they brought

B. C. 1406.

a ch. 21. 13.

b Jos. 18. 1.

β and spake, and called.

c ch. 20. 47.

γ or, proclaim peace.

δ was found.

ε were found.

d ch. 20. 1, 10.

e 1 Sa. 14. 28, 29 Ro. 10. 2.

f ver. 6.

g 1 Ch. 13. 11. 15. 13.

Is. 30. 13.

58. 12.

h ch. 20. 18, 26.

i Ge. 27. 38. 1 Sa. 30. 4.

k ver. 1.

l 2 Sa. 24. 25.

η from year to year.

θ or, toward the sun-rising.

κ or, on.

m ch. 11. 35.

n ch. 11. 34. Ec. 3. 4.

λ or, gratify us in them.

o 1 Sa. 11. 1. 31. 11.

p 1 Co. 7. 2.

q ver. 5. ch. 5. 23. 1 Sa. 11. 7.

r ch. 20. 48.

s Nu. 31. 17.

μ knoweth the lying with man.

t ch. 17. 6. 18. 1. 19. 1.

ν women, virgins.

u De. 12. 8.

them unto the camp to Shiloh, ^δ which is in the land of Canaan.

13 And the whole congregation sent ^{some} β to speak to the children of Benjamin that ^c were in the rock Rimmon, and to γ call peaceably unto them.

14 And Benjamin came again at that time; and they gave them wives which they had saved alive of the women of Jabesh-gilead: and yet so they sufficed them not.

15 And the people repented ^f them for Benjamin, because that the LORD had made a breach ^g in the tribes of Israel.

16 Then the elders of the congregation said, How shall we do for wives for them that remain, seeing the women are destroyed out of Benjamin?

17 And they said, *There must be an inheritance for them that be escaped of Benjamin, that a tribe be not destroyed out of Israel.*

18 Howbeit we may not give them wives of our daughters: for ^k the children of Israel have sworn, saying, Cursed ^{be} he that giveth a wife to Benjamin.

19 Then they said, Behold, *there is a feast of the LORD in Shiloh η yearly, in a place which is on the north side of Beth-el, θ on the east side κ of the high-way that goeth up from Beth-el to Shechem, and on the south of Lebonah.*

20 Therefore they commanded the children of Benjamin, saying, Go and lie in wait in the vineyards;

21 And see, and, behold, if the daughters of Shiloh come out to dance ⁿ in dances, then come ye out of the vineyards, and catch you every man his wife of the daughters of Shiloh, and go to the land of Benjamin.

22 And it shall be, when their fathers or their brethren come unto us to complain, that we will say unto them, λ Be favourable unto them for our sakes: because we reserved not to each man his wife ^p in the war: for ye did not give unto them at this time, *that ye should be guilty.*

23 And the children of Benjamin did so, and took ^{them} wives according to their number, of them that danced, whom they caught: and they went and returned unto their inheritance, and repaired the cities, ^r and dwelt in them.

24 And the children of Israel departed thence at that time, every man to his tribe and to his family; and they went out from thence every man to his inheritance.

25 In those days ^t there was no king in Israel: every man did *that which was right in his own* ^u eyes.

The Book of RUTH.

CHAP. I.

NOW it came to pass, in the ^a days when the judges ^β ruled, that there was a famine in the land. And a certain man of Bethlehem-judah^c went to sojourn in the country of Moab, he, and his wife, and his two sons.

2 And the name of the man was Elimelech, and the name of his wife Naomi, and the name of his two sons Mahlon and Chilion, Ephrathites^d of Bethlehem-judah. And they came into the country of Moab, and ^δ continued there.

3 And Elimelech, Naomi's husband, died; and she was left, and her two sons.

4 And they took them wives of the women of Moab; the name of the one was Orpah, and the name of the other Ruth: and they dwelled there about ten years.

5 And Mahlon and Chilion died also both of them; and the woman was left of her two sons and her husband.

6 Then she arose, with her daughters-in-law, that she might return from the country of Moab: for she had heard in the country of Moab how that the LORD had visited^k his people in giving^l them bread.

7 Wherefore she went forth out of the place where she was, and her two daughters-in-law with her: and they went on their way to return unto the land of Judah.

8 And Naomi said unto her two daughters-in-law, Go, return each to her mother's house: the LORDⁿ deal kindly with you, as ye have dealt with the dead, and with me.

9 The LORD grant you that ye may find rest, each of you in the house of her husband. Then she kissed them; and they lifted up their voice, and wept.

10 And they said unto her, Surely we will return with thee unto thy people.

11 And Naomi said, Turn again, my daughters, why will ye go with me? are there yet any more sons in my womb, that^q they may be your husbands?

12 Turn again, my daughters, go your way; for I am too old to have an husband. If I should say, I have hope, if I ^λ should have an husband also to-night, and should also bear sons;

13 Would ye ^μ tarry for them till they were grown? would ye stay for them from having husbands? nay, my daughters; for ^ν it grieveth me much, for your sakes, that the hand^π of the LORD is gone out against me.

14 And they lifted up their voice, and wept again: and Orpah kissed her mother-in-law, but Ruth clave^ρ unto her.

15 And she said, Behold, thy sister-in-law is gone back unto her people, and unto her gods; ^σ return^τ thou after thy sister-in-law.

16 And Ruth said, ^π Entreat me not to leave^ξ thee, or to return from following after thee: for whither thou goest, I will

B. C. 1322.

a Ju. 2. 16.

b ch. 2. 11, 12.

β judged.

c Ju. 17. 8.

d 1 Sa. 3. 17.

e Ac. 20. 24.

f Ac. 21. 14.

γ strengthened

her-

self.

g Ge. 35. 19.

δ were.

h Is. 23. 7.

La. 2. 15.

ζ that is,

pleasant.

η that is,

bitter.

i Job 1. 21.

k Ge. 50. 25.

Ex. 4. 31.

Lu. 1. 68.

l Ps. 132. 15.

Mat. 6. 31. 34.

m ch. 3. 2, 12.

θ called

Booz,

Mat. 1. 5.

n 2 Ti. 1. 16. 18.

o Le. 19. 9.

De. 24. 19.

κ happened.

p Ps. 129. 7. 8.

Lu. 1. 28.

2 Th. 3. 16.

q Ge. 38. 11.

De. 25. 5.

r 1 Ti. 6. 2.

λ or, were

with.

μ hope.

ν I have

much bit-

terness.

σ Ju. 2. 15.

Job 19. 21.

Ps. 32. 4.

38. 2.

39. 9. 10.

τ Pr. 17. 17.

υ Ju. 11. 24.

φ Jos. 24. 15.

ψ Ca. 1. 7, 8.

π Be not

against me.

ξ 2 Ki. 2. 2. 6.

Lu. 24. 28, 29.

go; and where thou lodgest, I will lodge: thy^δ people *shall be* my people, and thy God my God:

17 Where thou diest will I die, and there will I be buried: the^d LORD do so to me, and more also, *if ought but^e death* part thee and me.

18 When^f she saw that she ^γ was steadfastly minded to go with her, then she left speaking unto her.

19 So they two went until they came to Bethlehem. And it came to pass, when they were come to Bethlehem, that all the city was moved about them, and they said, *Is this^h Naomi?*

20 And she said unto them, Call me not ^ζ Naomi, call me ^η Mara: for the Almighty hath dealt very bitterly with me.

21 I went out full, and the LORDⁱ hath brought me home again empty: why *then* call ye me Naomi, seeing the LORD hath testified against me, and the Almighty hath afflicted me?

22 So Naomi returned, and Ruth the Moabitess, her daughter-in-law, with her, which returned out of the country of Moab: and they came to Bethlehem in the beginning of barley-harvest.

CHAP. II.

AND Naomi had a kinsman^m of her husband's, a mighty man of wealth, of the family of Elimelech; and his name was ^θ Boaz.

2 And Ruth the Moabitess said unto Naomi, Let me now go to the field, and glean^ο ears of corn after ^ν him in whose sight I shall find grace. And she said unto her, Go, my daughter.

3 And she went, and came, and gleaned in the field after the reapers: and her hap^κ was to light on a part of the field *belonging* unto Boaz, who *was* of the kindred of Elimelech.

4 And, behold, Boaz came from Bethlehem, and said unto the reapers,^p The LORD *be* with you. And they^q answered him, The LORD bless thee.

5 Then said Boaz unto his servant that was set over the reapers, Whose damsel *is* this?

6 And the servant that was set over the reapers answered and said, *It is* the Moabitish damsel that came back with Naomi out of the country of Moab:

7 And she said, I pray you, let me glean and gather after the reapers among the sheaves: so she came, and hath continued even from the morning until now, that she tarried a little in the house.

8 Then said Boaz unto Ruth, Hearkest thou not, my daughter? Go not to glean in another field, neither^ρ go from hence, but abide here fast by my maidens:

9 Let thine eyes *be* on the field that they do reap, and go thou after them: have I not charged the young men that

CAP. I. א

1 ויהי בימי שפט השופטים ויהי רעב בארץ ויגד
איש מבית לחם יהודה לגור בשדו מואב הוא
2 ואשתו ושני בניהו : ושם האיש אלימלך ושם
אשתו נעמי ושם שני בניהו מחלון וכלון
אפרתים מבית לחם יהודה ויבאו שדירמואב
3 ורחובשים : וימת אלימלך איש נעמי והשאר
4 היא ושני בניה : וישאו להם נשים מאביה
שם האחת ערפה ושם השנית רות וישבו שם
5 כעשר שנים : וימותו גם שניהם מחלון וכלון
6 והשאר האשה משני ילדיה ומאשה : ורתם
היא וכלתיה ותשב משדיר מואב כי שמעה בשדה
מואב כי פקד יהוה את עמו לתת לחם לחם :
7 ותצא מן המקום אשר היתה שמה ושתי כלתיה
ערפה ותלכנה בדרך לשוב אל ארץ יהודה :
8 ותאמר נעמי לשתי כלתיה לכנה שבנה אשה
לבית אמה יעשה יהוה עמכם חסד פאשר
9 עשיתם עם הימהים ועמדי : והנן יהוה לכם
ומצאן מנוחה אשה בית אישה ותשק להן
10 ותשאלנה קולן ותבקיענה : ותאמרנה לה כי
11 אתה נשבת לעמך : ותאמר נעמי שבנה בתי
למה תלכנה עמי העוד לי בנים במעי רחי לכם
12 לאנשים : שבנה בתי לכן כי זקנתי מהיות
לאיש כי אמרתי שילי תקנה גם הייתי היללה
13 לאיש וגם ילדתי בנים : הלהן תשפירנה עד
אשר יגדלו הלהן תעננה לבלתי היות לאיש אל
בתי כי מר לי מאד מכם כי יצאה בן יי יהוה :
14 ותשנה קולן ותבקיענה עוד ותשק ערפה לתמותה
15 ורות הבקיעה : ותאמר הנה שבנה יבמהך
אל עמה ואל אלהיה שובי אחרי יבמהך :
16 ותאמר רות אל תפגעני כי לעובד לשוב מאחריך
כי אל אשר תלכי אלך ובאשר תלילי אליו עפרך

הצה

עמי ואלהיך אלהי : באשר תמותי אמות ושם
אקבר כה יעשה יהוה לי וכה יסוף כי המות
יפריד ביני ובינך : ותרא כי מחאמצת היא
ללכת אתה ותודל לרבר אלהי : ותלכנה
שתיהם עד בואנה בית לחם ויהי בבואנה בית
לחם ותהם כל העיר עליהן ותאמרנה הווא
נעמי : ותאמר אליהן אליהן אלהי ונעמי
קראן לי מרא כיהמר שדי לי מאד : אני מלמה
הלכתי וריקם השיבני יהוה למה תקראנה לי
נעמי ויהוה ענה כי ושדי הרע לי : ותשב נעמי
ורות המואבית בלתי עמה השבה משדיר מואב
והפכה באו בית לחם בתחלת קציר שערים

CAP. II. ב

1 ולג עמי מירע לאשה איש גבור חיל ממשפחת
אלימלך ושמו בעו : ותאמר רות המואבית
אל נעמי אלהי צא השדה ואלקטה בשנלים
אחר אשר אמצאן בעיני ותאמר לה לני
ברני : ותלך ותבוא ותלקט בשדה אחר
הקוצרים וקר מקרה חלקת השדה לבנו אשר
ממשפחת אלימלך : והנה בעו בא מבית לחם
4 ויאמר לקוצרים יהוה עמכם ויאמרו לו וברכה
יהוה : ויאמר בעו לנעמי הנצב על הקוצרים
למי הנצב הוא : והנן הנצב הנצב על
הקוצרים ויאמר נעמי מואבית היא השבה עם
נעמי משדיר מואב : ותאמר אלקטתה צא
7 ואספתי בעמרים אחרי הקוצרים ותבוא
והנעמוד מאה הבקר וערשונה זה שבתה
הבית מעט : ויאמר בעו אל רות הלא שמעת
8 בתי אל הולכי ללקט בשדה אחר וגם לא
תעבירי מזה וכה תדקין עם געורי : שנה
בשדה אשר יקצרו והלכת אחריהן הלא
צויתי את הנערים לבלתי נגעך וצמתי

והלכת אל־הפלים ושתירת מאשר ישאגון
 10 הנערים: והתפל על־פניה והתשחוו ארצה
 והאמר אליו מדוע מצאתי חן בעיניך
 11 להפירני ואנכי נכריה: ויגן בעו והאמר
 לה הרי הרי לי כל אשר עשית אתי
 חמותך אחרי מות אישך ותענני אבך ואמך
 וארץ מולדתך ותלכי אל־עם אשר לא ידעת
 12 תמול שלשום: ישלם יהוה פעלך ורחמי
 משפרתך שלמה מעם יהוה אלהי ישראל אשר
 13 באה לחסות תחת כנפיו: והאמר אמצא חן
 בעיניך ואני כי נחמתי וכן דברת על־לב
 שפחתך ואנכי לא אהיה פאחת שפחתך:
 14 ויאמר לה בעו לעת האכל גשני היום ואכלת מן
 הלחם וטבלת פתך בחמץ ותשב מצד הקצרים
 15 ויצבט לה קלי ותאכל ותשבע ותחר: והתקם
 ללכת ויצו בעו את־נערי לאמר גם כן העמרים
 16 תלקט ולא תכלימה: וגם של־תשלו לה מן
 הצבתים ועדיתכם ולקטרה ולא תגעו בה:
 17 ותלקט בשדה עד־הערב ותחבט את אשר
 18 לקטה יהיה פאיסה שערים: ותשא ותבוא העיר
 והגרא חמותה את אשר לקטה ותוצא ותסך
 19 לה את אשר הורגה משבעה: והאמר לה
 חמותה איפה לקטת היום ואנכה עשית יחי
 מפרך ברוך וכתנך לחמותה את אשר עשית
 עמך והאמר שם האיש אשר עשיתי עמו היום
 20 בעו: והאמר גשמי לכלתה ברוך הוא ליהוה
 אשר לא ענב חסדו את־החיים ואת־המתים
 והאמר לה גשמי קרוב לנו האיש מנא־לנו הוא:
 21 והאמר רות המואבית גם כן יאמר אלי עם
 הנערים אשר לי התקלן עד אם־כלו את כל
 22 הקציר אשר לי: והאמר גשמי אל־רות פתה
 טוב בתי כי תצאי עם־גערותי ולא יפגעך
 23 בשדה אחר: ותדבק בגערות בעו ולקט עד
 פלוה קציר השערים וקציר החפאים והשב את
 חמותה:

מנח אשר יסב־לך: ועתה הלא בעו מדעתי
 אשר הייתי את־גערותי הנהיאה ונה אח־רן
 השערים הלילה: ורחצתי וסבתי ושמותי
 שמל־נך עליך וברוחי הָרָן אליהוֹדעי לאיש
 עד פלוה לאכל ולשנות: ויחי בשכבו וידעת
 את־המקום אשר ישכב־שם ובאת וגלית
 מרגלותיו ושכבתו והוא יגיד לך את אשר
 תעשין: והאמר אליה כל אשר־האמר
 תעשה: והגיד הָרָן ותעש ככל אשר צוהה
 חמותה: ויאכל בעו וישת וימנ לבו ויבא לשכב
 בקצה הערמה ותבא בשט והגל מרגלותיו ותשכב:
 ויהי בחצי הלילה ויחדר האיש ונלפת והנה
 אשה שכבת מרגלותיו: ויאמר מי־את והאמר
 אנכי רות אמתך ופרשת כנפיך על־אמתך כי
 גאל אהה: ויאמר ברוכה את ליהוה בתי
 הישנית חסדך האחרון מן־הראשון לגלותי לכת
 אחרי הפחזים אם־כל ואם־עשיר: ועתה
 בתי אל־תיראי כל אשר־האמר תעשה לך כי
 יחלל כל־שער עמי כי אשת חיל את: ועתה
 כי אמכם כי אם־גאל אנכי וגם יש גאל קרוב
 מנני: ויני הלילה והיה בפקר אם־יגאלך
 טוב יגאל ואם־לא יחפץ לגאלך וגאלתך אנכי
 כי־יהיה שוכני עד־הפקר: ותשכב מרגלותו
 עד־הפקר והתקם בטרם יפיר איש את־רעהו
 ויאמר אליהוֹדעי כי־באה האשה הָרָן: והאמר
 רבי המטפחת אשר־עליך ואחיוֹדעי והאחיוֹדעי
 בה ויגמד לשש־שערים וישת עליה ויבא העיר:
 והבוא אל־חמותה והאמר מי־את בתי והגיד
 לה את כל אשר עשה לה האיש: והאמר
 לשש־שערים האלה נתן לי כי אמר אל־
 תבואי ריקם אל־חמותך: והאמר שבי בתי
 עד אשר תקלין אדך יפל דבר כי לא ישקל
 האיש כראם פנה הדבר היום:

CAP. IV. 7

ובעו עליה השער וישוב שם והנה הנא־ל ענן
 אשר דבר־בעו והאמר סירה שבה פה פלני אלמנ

CAP. III. 2

והאמר לה גשמי חמותה בתי הלא אבקש־לך
 רצו

they shall not touch^a thee? and when thou art athirst, go unto the vessels, and drink of *that* which the young men have drawn.

10 Then she fell^a on her face, and bowed herself to the ground, and said unto him, Why have I found grace in thine eyes, that thou shouldst take knowledge of me, seeing I *am* a stranger?

11 And Boaz answered and said unto her, It hath fully been shewed me^a all that thou hast done unto thy mother-in-law since the death of thine husband; and *how* thou hast left thy father and thy mother, and the land of thy nativity, and art come unto a people which thou knewest not heretofore.

12 The LORD recompenseth^a thy work, and a full reward be given thee of the LORD God of Israel, under whose wings thou^b art come^c to trust.

13 Then she said, *Let me findⁱ favour in thy sight, my lord; for that thou hast comforted me, and for that thou hast spoken^d friendly unto thine handmaid, though I be not like unto one of thine handmaidens.*

14 And Boaz said unto her, At meal-time come thou hither, and eat of the bread, and dip thy morsel in the vinegar. And she sat beside the reapers: and he reached her parched *corn*, and she did eat, and was sufficed, and left.^m

15 And when she was risen up to glean, Boaz commanded his young men, saying, Let her glean even among the sheaves, and *reproach^o* her not:

16 And let fall also *some* of the handfuls of purpose for her, and leave *them*, that she may glean *them*, and rebuke her not.

17 So she gleaned in the field until even, and beat out that she had gleaned: and it was about an ephah of barley.

18 And she took *it* up, and went into the city; and her mother-in-law saw what she had gleaned; and she brought forth, and gave to her that she had reserved after she was sufficed.

19 And her mother-in-law said unto her, Where hast thou gleaned to-day? and where wroughtest thou? blessed be^e he that did take knowledge of thee. And she shewed her mother-in-law with whom she had wrought, and said, The man's name with whom I wrought to day *is* Boaz.

20 And Naomi said unto her daughter-in-law, Blessed^v be he of the LORD, who hath not left off^w his kindness to the living and to the dead. And Naomi said unto her, The man *is* near of kin unto us, one *of* our next kinsmen.

21 And Ruth the Moabitess said, He said unto me also, Thou^x shalt keep fast by my young men, until they have ended all my harvest.

22 And Naomi said unto Ruth her daughter-in-law, *It is* good, my daughter, that thou go out with his maidens, that they *meet* thee not in any other field.

23 So she kept^z fast by the maidens of Boaz to glean unto the end of barley-harvest, and of wheat-harvest; and dwelt with her mother-in-law.

CHAP. III.

THEN Naomi her mother-in-law said unto her, My daughter, shall^b I not seek rest^c for thee, that it may be well with thee?

B. C. 1312.

a Ge. 20. 6.

Pr. 6. 29.

b ch. 2. 8, 23.

c 1 Sa. 25. 23.

d 2 Sa. 14. 2.

Ec. 9. 8.

e ch. 1. 14..17.

β or, lift up the clothes that are on.

f 1 Sa. 24. 19.

Pr. 11. 18.

g Ps. 17. 8.

36. 7.

57. 1.

63. 7.

h ch. 1. 16.

γ or, I find.

i Ge. 33. 15.

1 Sa. 1. 18.

k Ju. 19. 6, 9, 22

2 Sa. 13. 28.

Es. 1. 10.

Ec. 8. 15.

9. 7.

10. 19.

δ to the heart.

Ge. 34. 3.

Ju. 19. 3.

ζ or, took

hold on.

l Eze. 16. 8.

η or, one

that hath

a right to

redeem.

c. 20.

m Ps. 23. 5.

n ch. 1. 8.

o shame.

o Ja. 1. 5.

p gate.

p Pr. 12. 4.

31. 10.

q ch. 4. 1.

r ch. 4. 5.

De. 25. 5.

Mat. 22. 24.

25.

s Je. 4. 2.

t Ps. 41. 1.

u Ro. 14. 16.

1 Co. 10. 32.

v ch. 3. 10.

2 Sa. 2. 5.

Job 29. 13.

λ or, sheet,

or, apron.

w 2 Sa. 9. 1.

μ or, that

hath right

to redeem.

Le. 25. 25.

x Ca. 1. 7, 8.

y or, fall not

upon.

y Ps. 37. 3, 5.

z Pr. 13. 20.

1 Co. 15. 33.

a ch. 3. 12.

b 1 Co. 7. 36.

1 Ti. 5. 8.

c ch. 1. 9.

2 And now *is* not Boaz of our kindred, with whose maidens thou wast?^b Behold, he winnoweth barley to-night in the threshing-floor.

3 Wash thyself, therefore, and^d anoint thee, and put thy raiment upon thee, and get thee down to the floor: *but* make not thyself known unto the man, until he shall have done eating and drinking.

4 And it shall be, when he lieth down, that thou shalt mark the place where he shall lie, and thou shalt go in, and β uncover his feet, and lay thee down; and he will tell thee what thou shalt do.

5 And she said unto her, All that thou sayest unto me I will do.

6 And she went down unto the floor, and did according to all that her mother-in-law bade her.

7 And when Boaz had eaten and drunk, and his heart was merry,^e he went to lie down at the end of the heap of corn: and she came softly, and uncovered his feet, and laid her down.

8 And it came to pass at midnight, that the man was afraid, and ζ turned himself; and, behold, a woman lay at his feet.

9 And he said, Who *art* thou? And she answered, I *am* Ruth thine handmaid; spreadⁱ therefore thy skirt over thine handmaid; for thou *art* η a near kinsman.

10 And he said, Blessed *be* thou of the LORD, my daughter; for thou hast shewed more kindness in the latter end than at the beginning,ⁿ inasmuch as thou followest not young men, whether poor or rich.

11 And now, my daughter, fear not; I will do to thee all that thou requirest: for all the κ city of my people doth know that thou *art* a virtuous^p woman.

12 And now, it is true that I *am* thy near kinsman: howbeit,^q there is a kinsman nearer than I.

13 Tarry this night, and it shall be in the morning, *that* if he will perform unto thee the part^r of a kinsman, well; let him do the kinsman's part: but if he will not do the part of a kinsman to thee, then will I do the part of a kinsman to thee, as^s the LORD liveth: lie down until the morning.

14 And she lay at his feet until the morning; and she rose up before one could know another. And he said, *Let* it not be known that a woman came into the floor.

15 Also he said, Bring the λ vail that thou hast upon thee, and hold it. And when she held it, he measured six *measures* of barley, and laid *it* on her: and she went into the city.

16 And when she came to her mother-in-law, she said, Who *art* thou, my daughter? And she told her all that the man had done to her.

17 And she said, These six *measures* of barley gave he me: for he said to me, Go not empty unto thy mother-in-law.

18 Then said she, Sit^v still, my daughter, until thou know how the matter will fall: for the man will not be in rest, until he have finished the thing this day.

CHAP. IV.

THEN went Boaz up to the gate, and sat him down there: and, behold, the kinsman, of whom Boaz spake,^a came by: unto whom he said, Ho, such-a-one! turn aside, sit down here. And he turned aside, and sat down.

2 And he took ten men of the ^a elders of the city, and said, Sit ye down here. And they sat down.

3 And he said unto the kinsman, Naomi, that is come again out of the country of Moab, selleth a parcel of land, which *was* our brother Eliunelech's:

4 And ^β I thought to advertise thee, saying, Buy ^d it before ^e the inhabitants, and before the elders of my people. If thou wilt redeem *it*, redeem *it*; but if thou wilt not redeem *it*, then tell me, that I may know: for *there is* none to redeem *it* beside thee; and I *am* after thee. And he said, I will redeem *it*.

5 Then said Boaz, What day thou buyest the field of the hand of Naomi, thou must buy *it* also of Ruth the Moabitess, the wife of the dead, to raise up ^k the name of the dead upon his inheritance.

6 And the kinsman said, I cannot redeem *it* for myself, lest I mar mine own inheritance: redeem thou my right to thyself: for I cannot redeem *it*.

7 Now this ^l *was the manner* in former time in Israel, concerning redeeming, and concerning changing, for to confirm all things; A man plucked off his shoe, and gave *it* to his neighbour: and this *was* a testimony in Israel.

8 Therefore the kinsman said unto Boaz, Buy *it* for thee. So he drew off his shoe.

9 And Boaz said unto the elders, and unto all the people, Ye *are* witnesses this day, that I have bought all that *was* Eliunelech's, and all that *was* Chilion's and Mahlon's, of the hand of Naomi.

10 Moreover, Ruth the Moabitess, the wife of Mahlon, have I purchased to be my wife, to raise up the name of the dead upon his inheritance, that the name of the dead be not cut off from among his

B. C. 1312.

^a 1 Ki. 21. 8.

^b Ps. 127. 3. 128. 3.

^c Ge. XXIX. XXX.

^β I said I will reveal in thine ear.

^γ or, get thee riches, or, power.

^d Je. 32. 8, 25.

^e Ge. 23. 18.

^f Mi. 5. 2.

^g proclaim thy name.

^h Ge. 38. 29.

ⁱ Ro. 12. 15. 33. 5.

^j ch. 3. 13.

^k caused to cease unto.

^l or, redeemer.

^m to nourish. Ge. 45. 11.

ⁿ Ps. 55. 22.

^o thy gray hairs.

^p De. 25. 7, 9.

^q 1 Sa. 1. 8.

^r Lu. 1. 58.

^s Mat. 1. 3, &c.

^t Nu. 1. 7.

^u or, Salma.

^v 1 Ch. 2. 15.

brethren, and from the gate of his place: ye *are* witnesses this day.

11 And all the people that *were* in the gate, and the elders, said, *We are* witnesses. The LORD ^b make the woman that is come into thine house like Rachel and like Leah, which two ^c did build the house of Israel: and ^γ do thou worthily in Ephraim, ^f and ^δ be famous in Bethlehem:

12 And let thy house be like the house of Pharez, whom Tamar ^g bare unto Judah, of the seed which the LORD shall give thee of this young woman.

13 So Boaz took Ruth, and she was his wife: and when he went in unto her, the LORD gave ^h her conception, and she bare a son.

14 And ⁱ the women said unto Naomi, Blessed ^{be} the LORD, which hath not left thee this day without a ^η kinsman, that his name may be famous in Israel.

15 And he shall be unto thee a restorer of thy life, and ^θ a nourisher of ^κ thine old age: for thy daughter-in-law, which loveth thee, which is better ^m to thee than seven sons, hath borne him.

16 And Naomi took the child, and laid it in her bosom, and became nurse unto it.

17 And ⁿ the women her neighbours gave it a name, saying, There is a son born to Naomi; and they called his name Obed: he ^{is} the father of Jesse, the father of David.

18 Now these *are* the generations of Pharez: Pharez ^o begat Hezron,

19 And Hezron begat Ram, and Ram begat Amminadab,

20 And Amminadab begat Nahshon, ^p and Nahshon begat Salmon,

21 And Salmon begat Boaz, and Boaz begat Obed,

22 And Obed begat Jesse, and Jesse begat David. ^q

- 2 וַיֹּסֶר וַיֵּשֶׁב: וַיֵּלֶךְ עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים מִדֹּקְנֵי הָעִיר
 3 וַיֹּאמְרוּ שְׁבוּרָה וַיֵּשְׁבוּ: וַיֹּאמְרוּ לְנֹאֵל חֲלָתָה
 הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר לְאֶחָיו לְאִלְמָלָךְ מִכֶּרֶה נַעֲמִי הַשֹּׁבָה
 4 מִשָּׂדֶה מוֹאָב: וַאֲנִי אֲמַרְמִי אֲגִלָּה אֲזַקֶּךָ לְאִמֹּר
 קָמָה כְּגַד הַיֹּשְׁבִים וְגַד וְקָנִי עִמִּי אֶם-תִּגְאָל נֹאֵל
 וְאִם-לֹא יִנְאָל הַיִּזְדָּה לִּי וְאִדְעָ כִּי אֵין וְיִלְחָקֶךָ לְנֹאֵל
 5 וַאֲנִי אֲחַרֶּיךָ וַיֹּאמֶר אֲנִי אֲגִאָּל: וַיֹּאמֶר בָּעו
 בְּיוֹם-קָנוֹתְךָ הַשָּׂדֶה מִיָּד נַעֲמִי וּמֵאֵת רוּת
 הַמּוֹאָבִיָּה אֲשֶׁת-הַפֹּת קָנִיתִי לְהָקִים שְׁם-הַפֹּת
 6 עַל-בְּחֻלְתִּי: וַיֹּאמֶר הַנֹּאֵל לֹא אוּכַל לְנֹאֵל-לִי
 כִּן-אֲשִׁחִית אֶת-בְּחֻלְתִּי וְנֹאֵל לֶךְ אִתָּהּ וְנֹאֵל-לִי
 7 כִּי לֹא-אוּכַל לְנֹאֵל: וְהָאֵת לְכָנִים בְּיִשְׂרָאֵל עַל-
 הַנֹּאֲלָה וְעַל-הַתְּמוּדָה לְקַיֵּם פֶּלֶא דְּבָר שְׁלָךְ אִישׁ
 8 בְּעָלָיו וְנָתַן לְרֵשֶׁתוֹ וְנָאֵת הַתְּעוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל:
 9 וַיֹּאמֶר הַנֹּאֵל לְבָעו קָמָה לָךְ וַיִּשְׁלַח בְּעָלָיו:
 10 וַיֹּאמֶר בָּעו לְקָנִים וְכָל-הָעָם עָדִים אִתָּם הַיּוֹם
 כִּי קָנִיתִי אֶת-פֶּלֶאֲשֶׁר לְאִלְמָלָךְ וְאֵת פֶּלֶאֲשֶׁר
 11 לְכָל-יֶזְעַר וְיִזְעָר מִיָּד נַעֲמִי: וְגַם אֶת-רוּת הַמּוֹאָבִיָּה
 אֲשֶׁת מַחֲלֹן קָנִיתִי לִּי לְאִשָּׁה לְהָקִים שְׁם-הַפֹּת
 עַל-בְּחֻלְתִּי וְלֹא-יִכָּרֵת שְׁם-הַפֹּת מֵעַם אֲדָמוֹ
 וּמִשְׁעֵר מִקֹּמוֹ עָדִים אִתָּם הַיּוֹם: וַיֹּאמְרוּ כָּל-
- הָעָם אֲשֶׁר-בַּשָּׂדֶה וְהַנָּקִים עָדִים יִתְּן יְהוָה אֶת-
 הָאִשָּׁה הַנִּבְחָה אֶל-בֵּיתָךְ כְּרוּחַל וְכִלְאָה אֲשֶׁר בְּנִי
 שְׂמִיחָם אֶת-רוּת יִשְׂרָאֵל וַעֲשֵׂה-חֵיל בְּאַפְרָתָה
 וְקָרָא שֵׁם בְּנִית לָחֵם: וַיְהִי בֵיתָךְ כְּבֵית פֶּרֶץ
 12 וְאֲשֶׁר-יִלְדָה תִּקְרָא לַיהוָה מִן-הַיּוֹרֵעַ אֲשֶׁר יִתֵּן
 יְהוָה לָךְ מִן-הַנֶּעֱמָה הַזֹּאת: וַיִּקָּח בָּעו אֶת-רוּת
 13 רוּת וַתְּהִי-לֵו לְאִשָּׁה וַיֵּבֵא אֵלֶיהָ וַיִּתֵּן יְהוָה לָהּ
 הָרִוּן וַתֵּלֶד בֶּן: וַתֹּאמְרֶנָּה הַנָּשִׁים אֶל-נַעֲמִי
 14 בְּרוּךְ יְהוָה אֲשֶׁר לֹא הִשְׁבִּית לָךְ הַנֹּאֵל הַיּוֹם
 15 וַיִּקְרָא שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל: וַהֲיָה לָךְ לְמֵשִׁיב נָפֶשׁ
 לְכָל-כֵּל אֶת-יִשְׁרָאֵל כִּי כָל-יֶזְעַר אֲשֶׁר-אַחֲבִיתָ
 16 יִלְדָהּ אֲשֶׁר-הִיא טוֹבָה לָךְ מִשְׁבַּעַה בָּנִים:
 17 וַתִּקַּח נַעֲמִי אֶת-הַיֶּלֶד וַתִּשְׁתַּחֲוֶה בַּחֲזִקָה וַתְּהִי-
 18 לוֹ לְאִמָּנָה: וַתִּקְרָאֶהָ לוֹ הַשִּׁכְנוֹת שֵׁם לְאִמֹּר
 19 יִלְדָּבָן לְנַעֲמִי וַתִּקְרָאֶהָ שְׁמוֹ עוֹבֵד הוּא אָבִי-
 20 יֵשׁ אָבִי דָּוִד: וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת פֶּרֶץ פֶּרֶץ הַחֹלִיד
 21 אֶת-הַצֶּרֶן: וַחֲצֹרֹן הַחֹלִיד אֶת-רָם וְרָם הַחֹלִיד
 22 אֶת-עַמִּינָדָב: וְעַמִּינָדָב הַחֹלִיד אֶת-יִזְעָר וְיִזְעָר
 23 הַחֹלִיד אֶת-שִׁלְכָה: וְשִׁלְכָה הַחֹלִיד אֶת-בָּעו וְבָעו
 24 הַחֹלִיד אֶת-עוֹבֵד: וְעוֹבֵד הַחֹלִיד אֶת-יֵשׁ וְיֵשׁ
 25 הַחֹלִיד אֶת-דָּוִד:

CAP. I. א

וַיִּהְיֶה אִישׁ אֶחָד מִן־הַרְמָתִים צֹפִים מִתּוֹר אֶפְרַיִם
וְשֵׁמוֹ אֶלְנָה בֶן־יִרְחָם בְּרֵאֵלִיהָא בִּן־תָּחוּר כִּךְ
אִיף אֶפְרַיִם וְלוֹ שְׁתֵּי נָשִׁים שֵׁם אַחַת חַנָּה
וְשֵׁם הַשְּׂנִיט פִּנְנָה וַיְהִי לַפִּנְנָה יָלֹדִים וּלְחַנָּה אֵין
יָלֹדִים וְעַלָּה הָאִישׁ הָהוּא מְעִירוֹ מִכְּמִים יְמִימָה
לְהַשְׁתַּחֲוֹת וּלְזָכֹר לַיהוָה צְבָאוֹת בְּשִׁלּוֹ וְשֵׁם שִׁנִּי
בְּנִי־עַלִי חֲסִנִי וְכַנְחָס כְּהֵנִים לַיהוָה וַיְהִי הַיּוֹם
וַיִּזְבַּח אֶלְנָה וַעֲמָן לַפִּנְנָה אֲשֶׁלּוּ וּלְכָל־כְּנִיָּהּ
וּבְנֹתֶיהָ מִנּוֹת וּלְחַנָּה יֵהֶן מִנָּה אַחַת אֶפְרַיִם בֶּן
אֶת־חַנָּה אֲחֹב וַיְהִי סָגֵר בְּרִמְמָה וּבְכַסְמָה
צָרְתָה גַם־פָּעַס בַּעֲבוּר הָרַעְמָה בֶּן־סָגֵר וַיְהִי בַעַד
בְּרִמְמָה וְכֵן יַעֲשֶׂה שָׁנָה בְּשָׁנָה מִיָּד עַלָּתָה בְּבֵית
יְהוָה בֶּן־כַּסְמָה וּבַבֵּדָה וְלֹא תֹאכַל וַיֹּאמֶר
לָהּ אֶלְנָה אִישָׁה חַנָּה לָמָּה תִּבְלִי וְלָמָּה לֹא
תֹאכְלִי וְלָמָּה יָרַע לְבָבְךָ הָלוֹא אֲנִי מֵזֹב לָךְ
מִעֲשָׂרָה בָּנִים וַתִּקַּם חַנָּה אַחֲרַי אֹכְלָה בְּשִׁלּוֹ
וְאַחֲרַי שָׁתָה וְעַלִי כַהֲנָן יֹשֵׁב עַל־כִּסֵּאֵם עַל־מוֹנוֹת
הַיִּכָּל יְהוָה וְהִיא מַרַת נַפְשָׁהּ וַתַּחֲפֹל עַל־יְהוָה
וַיִּכְרַח תַּכְפֹּף וַתִּזְכֹּר לַיהוָה וַיֹּאמֶר יְהוָה צְבָאוֹת
אִם־רָאָה תְּרָאֵה' בָּנִי אִמְתָּךְ תִּכְרַתִּי וְלֹא־תִשְׁכַּח
אֶת־אִמְתָּךְ וַתִּתֵּן לָאִמְתָּךְ זָרַע אֲנָשִׁים וַתִּתֵּנוּ
לַיהוָה כִּלְיָמִי חַיִּי וּמוֹתָה לֹא־יַעֲלֶה עַל־רֹאשִׁי
וַיְהִי בֶן־הַרְבֵּתָה לְהַחֲפֹל לִפְנֵי יְהוָה וְעַלִי שִׁמֹּר
אֶת־פִּי וְחַנָּה הִיא מְדַבֶּרֶת עַל־לֵבָהּ רַק שִׁשְׁתִּיהָ
נְעוּת וְקוֹלָהּ לֹא יִשְׁמַע וַיַּחֲשֶׁבָה עָלֶיָּה לְשַׁפְּרָהּ
וַיֹּאמֶר אֶלֶּיהָ עַלִי עַד־מִרְנִי תִשְׁתַּפְּרוּן הַסִּטְרִי
אֶת־זִינְךָ מִזִּינְךָ וַתֵּשֶׁן חַנָּה וַיֹּאמֶר לֹא אֲדַלִּי
אִשָּׁה קִשְׁת־רִיחַ אֲנִי וַיִּין וַשֶּׁכֶר לֹא שְׁתִּירִנִי
וַיִּשְׁפֹּף אֶת־נַפְשָׁהּ לִפְנֵי יְהוָה אֶל־תֵּתֶן אֶת־
אִמְתָּךְ לִפְנֵי בַת־בָּלָעַל בֶּן־מֶלֶךְ שִׁיתִי וְכִסְתִּי
וַיְבָרְכֵהָ עַד־הַנָּחַ וַיַּעַן עָלֶיהָ וַיֹּאמֶר לָהּ לְשָׁלוֹם

וַיֵּלֶתֶי יִשְׂרָאֵל יִתֵּן אֶת־שְׁלֹחָהּ אֲשֶׁר שָׁאֲלָה מִעֲמֹי
וַיֹּאמֶר תִּמְצָא שְׁפָחוֹתַי חֵן בְּעֵינֶיהָ וְהַלֵּךְ הָאִשָּׁה
לְבֶרְכָהּ וְהֵאֱמַל וְשָׁפִירָה לֹא־דִוִּיר־לָהּ עוֹד וַיִּשְׁכַּח
בְּבֶקֶר וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לִפְנֵי יְהוָה וַיִּשְׁבּוּ וַיָּבֹאוּ אֶל־בֵּיתָם
הַרְמָתָה וַיִּבְדַּע אֶלְנָה אֶת־חַנָּה אֲשֶׁלּוּ וַיִּזְכֹּר
יְהוָה וַיְהִי לְתַקְפוֹת הַיָּמִים וַתִּזְכֹּר חַנָּה וַתֵּלֶךְ בֶּן
וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ שְׁמוּאֵל כִּי מִיְהוָה שְׁאֲלָתִי
וַיַּעַל הָאִישׁ אֶלְנָה וְכָל־בִּירָהּ לְזֹכֹר לַיהוָה אֶת־
זִבְחַ הַיָּמִים וַאֲתִיבָהּ וַחַנָּה לֹא עָלָתָה כִּי
אִמְרָה לְאִישָׁה עַד־יִגְמַל הַזֶּעַר וַתִּבְיֵאתִיו וַיִּנָּאֶה
אֶת־כְּנֵי יְהוָה וַיֵּשֶׁב שָׁם עַד־עוֹלָם וַיֹּאמֶר לָהּ
אֶלְנָה אִישָׁה עֲשֵׂי הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ שְׁבִי עַד־כְּמָלְךָ
אִלּוּ אֵיךְ יָקָם יְהוָה אֶת־דְּבָרוֹ וַתֵּשֶׁב הָאִשָּׁה וַתִּינָק
אֶת־בָּתָּה עַד־כְּמָלָה אֶרְנֹה וַתַּעֲלֶהּ עִמָּה כַּאֲשֶׁר
נְמַלְתִּי בַּפִּרְסִים שְׁלִשָּׁה וַאֲיָפָה אֶת־קַמֵּי וַיִּגְבַּל יֵין
וַתִּבְרָאָהּ בֵּית־יְהוָה שְׁלֹו וַחֲזַר כָּשֶׁר וַיִּשְׁתַּחֲוֶה
אֶת־הַשֶּׁכֶר וַיָּבֹאוּ אֶת־הַזֶּעַר אֶל־עָלֶיָּה וַיֹּאמֶר בֶּן־
אֲדָנִי חַי נַפְשָׁהּ אֲדָנִי אֵיךְ הָאִשָּׁה הַנִּצְעֶנֶת עִמָּכָה
בָּתָּה לְהַחֲפֹל אֶל־יְהוָה אֶל־הַזֶּעַר הַזֶּה הַתַּחֲפֹלָתִי
וַיִּתֵּן יְהוָה לִי אֶת־שְׁאֲלָתִי אֲשֶׁר שָׁאֲלָתִי מִעֲמֹי
וְגַם אֲנִי הִשְׁאֲלֵתִיהּ לַיהוָה כֹּל־הַיָּמִים אֲשֶׁר הָיָה
הוּא שָׁאֵל לַיהוָה וַיִּשְׁתַּחֲוֶה שָׁם לַיהוָה :

CAP. II. ב

וַתַּחֲפֹל חַנָּה וַיֹּאמֶר עֲלֹץ לִבִּי בִיהוָה רַמָּה קִרְנִי
בִּיהוָה רַחֵם פִּי עַל־אֲוִיבִי כִּי שְׁמֹחֲתִי בִישְׁתַּחֲוָה
אֵין־קְרוֹשׁ בִּיהוָה כִּי־אֵין בְּלִתִּי וַאֲנִי צוֹר כְּאֲדָוָתִי
אֶל־סִרְפּוֹ תִדְּבָרִי גְבוּרָה גְבוּרָה יֵצֵא עֲתָק מִסִּכְכָּם
כִּי אֵל דַּעוֹת יְהוָה וְלֹא תִכְפַּר עֲלֹלוֹת קִשְׁת־נְּפִירִים
חֲמִים וְנִשְׁלִים אֲנֹרִי חָלִי שֹׁבְעִים בְּלֶחֶם נִשְׁפָּרוּ
וַרְעִים חֲדָלָה עַד־עֲקָרָה יִלְדָה שְׁבַעָה וַרְבַּת בָּנִים
אִמְלָלָה יְהוָה מִמֶּית וּמִחַיָּה מוֹתֵר שָׁאוֹל וַיַּעַל
יְהוָה מוֹרִישׁ וּמַעֲשִׂיר מִשְׁפִּיל אֶת־קְרוֹמָם :

The First Book of SAMUEL, otherwise called The First Book of the KINGS.

CHAP. I.

NOW there was a certain man of Ramathaim-zophim, of mount Ephraim, and his name was Elkanah,^b the son of Jeronam, the son of Elihu, the son of Tohu, the son of Zuph, an Ephrathite :

2 And he had two wives ; the name of the one was Hannah, and the name of the other Peninnah : and Peninnah had children, but Hannah had no children.
3 And this man went up out of his city yearly^d to worship, and to sacrifice unto the LORD of hosts in Shiloh. And the two sons of Eli, Hophni and Phinehas, the priests of the LORD, were there.

4 And when the time was that Elkanah offered,^e he gave to Peninnah his wife, and to all her sons and her daughters, portions :

5 But unto Hannah he gave a ζ worthy portion ; for he loved Hannah ; but^g the LORD had shut up her womb.

6 And her adversary also η provoked her^h sore, for to make her fret, because the LORD had shut up her womb.

7 And as he did so year by year, when she went up to the house of the LORD, so she provoked her ; therefore she wept, and did not eat.

8 Then said Elkanah her husband to her, Hannah, why weepest thou ? and why eatest thou not ? and why is thy heart grieved ? am not I betterⁱ to thee than ten sons ?

9 So Hannah rose up, after they had eaten in Shiloh, and after they had drunk : (now Eli the priest sat upon a seat by a post of the temple of the LORD :)
10 And she was κ in bitterness of soul, and prayed unto the LORD, and wept sore.

11 And she vowed^o a vow, and said, O LORD of hosts, if thou wilt indeed^p look on the affliction of thine handmaid, and remember^q me, and not forget thine handmaid, but wilt give unto thine handmaid^r a man child, then I will give him unto the LORD all the days of his life, and there shall no razor^s come upon his head.

12 And it came to pass, as she π continued praying before the LORD, that Eli marked her mouth.

13 Now Hannah, she spake in her heart ; only her lips moved, but her voice was not heard : therefore Eli thought she had been drunken.

14 And Eli said unto her, How long wilt thou be drunken ? put away thy wine from thee.

15 And Hannah answered and said, No, my lord ; I am a woman σ of a sorrowful spirit : I have drunk neither wine nor strong drink, but have^a poured out my soul before the LORD.

16 Count not thine handmaid for a daughter of Belial : for out of the abundance of my τ complaint and grief have I spoken hitherto.

17 Then Eli answered and said, Go in peace : and the God of Israel grant^d thee thy petition that thou hast asked of him.

18 And she said, Let thine handmaid

B. C. 1171.

a Ec. 9. 7.

b 1Ch. 6. 27, 34

c ver. 11.

β in revolution of days

γ from year to year.

d Ex. 23. 14.

Lu. 2. 41.

δ that is, Asked of God.

e De. 12. 5, 7.

ζ or, double.

f Lu. 2. 22.

g Ge. 30. 2.

h Nu. 30. 7.

η angered.

i Job 24. 21.

k 2 Sa. 7. 25.

θ from her going up, or, from the time that she went.

l Ru. 4. 15.

κ bitter of.

m Ph. 4. 6.

n Ps. 145. 18, 19

o Ju. 11. 30.

p 2 Sa. 16. 12.

λ or, returned him, whom I have obtained by petition, to the LORD.

q Ge. 30. 22.

μ or, he

whom I

have obtained

by petition,

shall be

returned.

r seed of men

s Lu. 1. 46, &c.

π multiplied

to pray.

t Ps. 112. 8, 9.

u Ps. 13. 5.

v Ex. 15. 11.

w De. 32. 31.

x Ps. 94. 4.

ρ hard.

y Je. 17. 10.

σ hard of

spirit.

z Ps. 37. 15, 17.

a Ps. 62. 8.

b Ps. 113. 9.

τ meditation.

c De. 32. 39.

d Ps. 20. 3, 5.

e Job 1. 21.

find grace in thy sight. So the woman went her way, and did eat,^a and her countenance was no more sad.

19 And they rose up in the morning early, and worshipped before the LORD, and returned, and came to their house to Ramah : and Elkanah knew Hannah his wife ; and the LORD remembered^c her.

20 Wherefore it came to pass, β when the time was come about after Hannah had conceived, that she bare a son, and called his name δ Samuel, saying, Because I have asked him of the LORD.

21 And the man Elkanah, and all his house, went up to offer unto the LORD the yearly sacrifice, and his vow.

22 But Hannah went not up ; for she said unto her husband, I will not go up until the child be weaned, and then I will bring him, that he may appear^f before the LORD, and there abide for ever.

23 And Elkanah her husband said unto her, Do^h what seemeth thee good ; tarry until thou have weaned him ; only^k the LORD establish his word. So the woman abode, and gave her son suck until she weaned him.

24 And when she had weaned him, she took him up with her, with three bullocks, and one ephah of flour, and a bottle of wine, and brought him unto the house of the LORD in Shiloh ; and the child was young.

25 And they slew a bullock, and brought the child to Eli.

26 And she said, Oh, my lord, as thy soul liveth, my lord, I am the woman that stood by thee here, praying unto the LORD.

27 For this child I prayed ;^m andⁿ the LORD hath given me my petition which I asked of him :

28 Therefore also I have λ lent him to the LORD ; as long as he liveth μ he shall be lent to the LORD. And he worshipped the LORD there.

CHAP. II.

AND Hannah prayed, and said,^e My heart rejoiceth in the LORD ; mine horn is exalted^f in the LORD ; my mouth is enlarged over mine enemies ; because I rejoice^g in thy salvation.

2 There^v is none holy as the LORD : for there is none beside thee : neither is there any rock^w like our God.

3 Talk no more so exceeding proudly : let^x not^y parrogancy come out of your mouth : for the LORD^z is a God of knowledge, and by him actions are weighed.

4 The bows^a of the mighty men are broken, and they that stumbled are girded with strength.

5 They that were full have hired out themselves for bread ; and they that were hungry ceased : so that the^b barren hath borne seven ; and she that hath many children is waxed feeble.

6 The LORD killeth,^c and maketh alive : he bringeth down to the grave, and bringeth up.

7 The LORD^d maketh poor, and maketh

rich: he^a bringeth low, and lifteth up.

8 He^c raiseth up the poor out of the dust, and lifteth up the beggar from the dunghill, to set *them* among princes, and to make them inherit the throne of glory: for the pillars of the earth *are* the LORD's, and he hath set^e the world upon them.

9 He will keep the feet^f of his saints, and the wicked shall be silent in darkness; for by strength^h shall no man prevail.

10 The adversaries of the LORD shall be broken^k to pieces; out of heaven shall he thunder^l upon them: the LORD shall judge^m the ends of the earth; and he shall give strength unto his King, and exaltⁿ the horn of his Anointed.

11 And Elkanah went to Ramah to his house; and the child did minister unto the LORD before Eli the priest.

12 Now the sons of Eli *were* sons of Belial; they knew not^p the LORD.

13 And the priest's custom with the people *was*, that, when any man offered sacrifice, the priest's servant came, while the flesh was in seething, with a flesh-hook of three teeth in his hand;

14 And he struck *it* into the pan, or kettle, or caldron, or pot; all that the flesh-hook brought up the priest took for himself. So they did in Shiloh unto all the Israelites that came thither.

15 Also before they burnt the fat,^v the priest's servant came, and said to the man that sacrificed, Give flesh to roast for the priest; for he will not have sodden flesh of thee, but raw.

16 And *if* any man said unto him, Let them not fail to burn the fat *γ* presently, and *then* take *as much* as thy soul desireth; then he would answer him, *Nay*; but thou shalt give *it* me now: and if not, I will take *it* by force.

17 Wherefore the sin of the young men was very great before^x the LORD; for men abhorred^z the offering of the LORD.

18 But Samuel ministered before the LORD, *being* a child, girded^a with a linen ephod.

19 Moreover, his mother made him a little coat, and brought *it* to him from year to year, when she came^b up with her husband to offer the yearly sacrifice.

20 And Eli blessed Elkanah and his wife, and said, The LORD give thee seed of this woman for the *θ* loan which is lent to the LORD. And they went unto their own home.

21 And the LORD visited^d Hannah, so that she conceived, and bare three sons and two daughters. And the child Samuel grew before the LORD.

22 Now Eli was very old, and heard all that his sons did unto all Israel; and how they lay with the women that *κ* assembled at the door of the tabernacle of the congregation.

23 And he said unto them, Why do ye such things? for I hear *λ* of your evil dealings by all this people.

24 Nay, my sons; for *it* is no good report that I hear: ye make the LORD's people to *μ* transgress.

25 If one man sin against another, the judge shall judge him: but if a man sin against^ν the LORD, who^ς shall entreat for him? Notwithstanding, they hearkened not unto the voice of their father, because^h the LORD would slay them.

26 (And the child Samuel grew on, and

B. C. 1165.

a Ps. 75. 7.

b Pr. 3. 4.

Lu. 2. 52.

c Ps. 113. 7, 8.

Da. 4. 17.

d Ex. 4. 14, 27.

e Ps. 102. 25.

f Ps. 121. 3.

g Ex. 23. 1, 4.

h Ec. 9. 11.

i Le. 7. 7, 8, 34.

Nu. 5. 9, 10.

18. 8, 19.

k Ex. 15. 6.

Ps. 2. 9.

l Ps. 18. 13, 14.

m Ps. 96. 13.

n De. 32. 15.

o Ps. 89. 24.

p Je. 22. 16.

Ro. 1. 24, 28.

q Ex. 29. 9.

r Je. 18. 9, 10.

s Ps. 91. 14.

Pr. 3. 9, 10.

t Mal. 2. 8, 9.

u 1 Ki. 2. 27, 35.

β or, the affliction of the tabernacle, for all the wealth which God would have given Israel.

v Le. 3. 3, 5, 16.

γ as on the day.

δ men.

ω ch. 4. 11.

x Ge. 13. 13.

y Eze. 44. 15, 16.

z Mal. 2. 8.

a Ex. 28. 4.

b ch. 1. 3.

ζ join.

η or, somewhat about the priesthood.

θ or, petition which she asked.

c Ps. 74. 9.

d Ge. 21. 1.

κ assembled by troops.

Ex. 38. 8.

e Ex. 27, 20, 21.

λ or, evil words of you.

μ or, cry out.

f Nu. 15. 30.

Ps. 51. 4, 16.

g 1 Ti. 2. 5.

h Je. 7. 25.

h Jos. 11. 20.

ν or, Thus did Samuel before he knew the LORD, and before the word of the LORD was revealed unto him.

was in favour both^δ with the LORD, and also with men.)

27 And there came a man of God unto Eli, and said unto him, Thus saith the LORD, Did I plainly appear^d unto the house of thy father, when they were in Egypt in Pharaoh's house?

28 And did I choose him^ς out of all the tribes of Israel to *be* my priest, to offer upon mine altar, to burn incense, to wear an ephod before me? and did I giveⁱ unto the house of thy father all the offerings made by fire of the children of Israel?

29 Wherefore kickⁿ ye at my sacrifice and at mine offering, which I have commanded in *my* habitation; and honourest thy sons above me, to make yourselves fat with the chiefest of all the offerings of Israel my people?

30 Wherefore the LORD God of Israel saith, I said^ν indeed *that* thy house, and the house of thy father, should walk before me for ever: but now^r the LORD saith, Be it far from me; for them^s that honour me I will honour, and they that despise^t me shall be lightly esteemed.

31 Behold, the days^u come that I will cut off thine arm, and the arm of thy father's house, that there shall not be an old man in thine house.

32 And thou shalt see β an enemy in my habitation, in all *the* wealth which God shall give Israel: and there shall not be an old man in thine house for ever.

33 And the man of thine, *whom* I shall not cut off from mine altar, shall *be* to consume thine eyes, and to grieve thine heart: and all the increase of thine house shall die δ in the flower of their age.

34 And this shall *be* a sign unto thee, that shall come upon thy two sons, on Hophni and Phinehas: in one day they shall die^ω both of them.

35 And^y I will raise me up a faithful priest, *that* shall do according to *that* which is in mine heart, and in my mind: and I will build him a sure house; and he shall walk before mine Anointed for ever.

36 And it shall come to pass, *that* every one that is left in thine house shall come and crouch to him for a piece of silver and a morsel of bread, and shall say, ζ Put me, I pray thee, into η one of the priest's offices, that I may eat a piece of bread.

CHAP. III.

AND the child Samuel ministered unto the LORD before Eli. And the word^c of the LORD was precious in those days; *there was* no open vision.

2 And it came to pass at that time, when Eli was laid down in his place, and his eyes began to wax dim, *that* he could not see;

3 And ere ye^e lamp^ς of God went out in the temple of the LORD, where the ark of God was, and Samuel was laid down to sleep;

4 That the LORD called Samuel: and he answered, Here *am* I.

5 And he ran unto Eli, and said, Here *am* I; for thou calledst me. And he said, I called not; lie down again. And he went and lay down.

6 And the LORD called yet again, Samuel. And Samuel arose, and went to Eli, and said, Here *am* I; for thou didst call me. And he answered, I called not, my son; lie down again.

7 Now ν Samuel did not yet know the LORD, neither was the word of the LORD

- 8 מְלִים מִעֶשֶׂר דָּל מֵאֲשַׁפֵּת יָרִים אֲבִיּוֹן לְהוֹשִׁיב עִם־
 נְדָבִים וְכֶסֶף כְּבוֹד יִנְחֹלֶם כִּי לַיהוָה מִצְדֵּי אֶרֶץ
 9 וְנִשְׁתַּעַלְתֶּם תִּבְלֶה רַגְלֵי הַסֹּדֶר וְשֹׁמֵר וְרֹשְׁעִים
 10 בַּחֲשֹׁךְ יִדְמוּ כִּי לֹא בָכָה יִגְבְּרֵאִישׁ יְהוָה יִחַתּוּ
 מִרִּבּוֹ עָלָיו בְּשָׂמִים יִרְעֶם יְהוָה יִדִּין אֶפְסֵי־אֶרֶץ
 11 וְיִתְקַדֵּשׁ לְמִלְפֹּנֵי וְיִרְעֶם קֶרֶן מִשִּׁיחוֹ וְיִלְךָ אֱלֹהֵנָה
 הַרְמַתָּה עַל־בֵּיתוֹ וְהִזְעֵר יְהוָה מִשְׁרַת אֶת־יְהוָה
 12 אֶת־פְּנֵי עַל הַכּוֹף וְגִבּוֹ עַל בְּנֵי בִלָּה עַל לֹא־יָדָע
 13 אֶת־יְהוָה וּמִשְׁפַּט הַכֹּהֲנִים אֶת־הָעַם כִּלְאִישׁ
 זָבַח זָבַח וְכֹא נֶעַר הַכּוֹף כְּבִשְׁלַח הַבֶּשֶׂר וְהַמּוֹלֵג
 14 שְׁלֹשׁ הַשָּׁנִים בִּירוֹ וְהִזָּה בְּפִירוֹ אוֹ בְּדוֹד אוֹ
 בְּקִלְחַת אוֹ בְּפִירוֹ כֹּל אֲשֶׁר־עָנָה הַמּוֹלֵג יִקָּח
 הַכּוֹף בּוֹ כִּכָּה יַעֲשֶׂה לְכָל־יִשְׂרָאֵל הַכֹּהֲנִים שָׁם
 15 בְּשִׁלּוֹ גַם בְּטָרִם יִקְטְרוּן אֶת־הַחֶלֶב וְכֹא נֶעַר
 הַכּוֹף וְאָמַר לְאִישׁ הַזֶּה הִנֵּה תִנֶּה בְּשׁוֹר לְעֹלֹת לַכּוֹף
 16 וְלֹא יִקָּח מִמֶּנּוּ בְּשׁוֹר מִבְּשָׁל כִּי אִם־חֵי וְיֹאמַר
 אֵלָיו הָאִישׁ קִפְרֵי יִקְטְרוּן פִּיֹּם הַחֶלֶב וְקָח לָךְ
 פֶּאֶשֶׁר תִּאָּחַז נִשְׁשָׁה וְאָמַר לוֹ כִּי עָתָה תִּתֵּן וְאִם־
 17 לֹא לִקְחֹתִי בְּחוֹקָה וְתִהְיֶה חֲפָזַת הַנְּעָרִים בְּדוֹלָה
 מָאֹד אֶת־פְּנֵי יְהוָה כִּי נִאֲצֵי הַנְּעָשִׂים אֶת־
 18 מִנְחַת יְהוָה וְשָׁמוּאֵל מִשְׁרַת אֶת־פְּנֵי יְהוָה
 19 נֶעַר חָגַר אֲפֹד בָּד וּמַעֲיֵל קִמֹּן תַּעֲשֶׂה־
 לוֹ אִמּוֹ וְהַעֲלֵתָהּ לוֹ מִיָּמִים יְמִימָה בַּעֲלֻתָהּ
 20 אֶת־אִשְׁתָּה לְזֶנֶח אֶת־זֶנֶח הַיָּמִים וְיִבְרָךְ עָלָיָהּ
 אֶת־אֱלֹהֵנָה וְתִאָּחַזְתוּ וְאָמַר יֵשׁם יְהוָה לָךְ וְרַע
 מִן־הָאִשָּׁה הִיאֵת פֶּתַח חֲשָׁאֲלָה אֲשֶׁר שָׁאֵל
 21 לַיהוָה וְהִלְכִי לְמִקְוָמוֹ כִּי־פִקֵּד יְהוָה אֶת־חֲנֻפָּהּ
 וְתִתֵּן וְתִתֵּן שְׁלֹשֶׁה־בָּנִים וְשִׁתִּי בָנוֹת וַיִּגְדֵּל
 22 הַנֶּעַר שָׁמוּאֵל עִם־יְהוָה וַעֲלֵי וְסָן מָאֹד
 וְשָׁמַע אֵת כִּלְאֲשֶׁר יַעֲשֶׂה בְּנֵי לְכָל־יִשְׂרָאֵל וְאֵת
 אֲשֶׁר־יִשְׁכֹּן אֶת־הַנְּשִׁים הַנְּעִיאוֹת פֶּתַח אֱדָה
 23 מוֹעֵד וְיֹאמַר לָהֶם לָמָּה תַעֲשֹׂן פְּדָבְרִים הַגְּלָה
 אֲשֶׁר אֲנִי שֹׁמֵעַ אֶת־דְּבָרֵיכֶם רָעִים מֵאֵת כָּל־הָעַם
 24 אֱלֹהִי אֵל בְּנֵי כִי לֹא־טוֹבָה הַשְׁמָעָה אֲשֶׁר
 25 אֲנִי שֹׁמֵעַ מִעֲבָרִים עִם־יְהוָה אִם־יִחְזָא אִישׁ
 לְאִישׁ וּפְלָלוּ אֱלֹהִים וְאִם לַיהוָה יִסְמָא אִישׁ מִי
 יִתְפַּלֵּל־לוֹ וְלֹא יִשְׁמָעֵי לְקוֹל אֲבִיהֶם כִּי־חָפֵץ יְהוָה
 26 לְזִמְיָתָם וְהַנֶּעַר שָׁמוּאֵל הִלָּךְ וְגָדַל וְטוֹב גַּם

עִם־יְהוָה וְגַם עִם־אֲנָשִׁים וְיִבְרָא אִישׁ
 אֱלֹהִים אֶל־עַל וְיֹאמַר אֵלָיו כֹּה אָמַר יְהוָה הִנֵּה
 נִלְכִיתִי אֶל־בֵּית אֲבִיךָ בַּחַיּוֹתָם בְּמִצְרַיִם לְבֵית
 28 פְּרִיעָה וְיִבְרָא אֹתוֹ מִכָּל־שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל לִי לְכֹהֵן
 לַעֲשׂוֹת עַל־מוֹבְדֵי לְהַקְטִיר קִטְרוֹת לְשֹׁמֵר אֲפֹד
 לִפְנֵי וְתִאָּחַז לְבֵית אֲבִיךָ אֶת־כָּל־אִשִּׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל
 29 לְפָנָה תִּבְעָשׂוּ בְּזִבְחִי וּבְמִנְחֹתִי אֲשֶׁר צִוִּיתִי מֵעוֹן
 וְתִכְבֵּד אֶת־כִּנְיָה מִמֶּנִּי לְהַרְבִּיאֲכֶם מִרְאשִׁית כָּל־
 30 מִנְחַת יִשְׂרָאֵל לַעֲמִי לָכֵן נָאִם יְהוָה אֱלֹהֵי
 יִשְׂרָאֵל אֲמֹר אֲמִיתִי בֵּיתָה וְנִתְּ אֲבִיךָ יְהוֹלֵכִי
 לִפְנֵי עַד־עוֹלָם וְעַתָּה נָאִם־יְהוָה הִלְכָה לִי כִי
 31 מִכְּבָדִי אֲכַבֵּד וּבְנֵי יָקוֹל הִנֵּה יָמִים בָּאִים
 וְיִבְרָעִתִי אֶת־זִרְעִי וְאֶת־זִרְעֵי בֵּית אֲבִיךָ מִחַיּוֹת וְסָן
 32 בְּבִיחָה וְהַבְּשִׁית צֵד מֵעוֹן כָּל־אֲשֶׁר־יִטְעֵב אֶת־
 33 יִשְׂרָאֵל וְלֹא־יִהְיֶה וְסָן בְּבִיחָה כִּלְדִּים וְאִישׁ
 לֹא־אֲכַרִּית לָךְ מֵעַם מוֹבְדֵי לְעֹלֹת אֶת־עֵינֶיךָ
 וְלִאֲדָבִי אֶת־נִשְׁשָׁה וְכָל־מִרְבֵּית בֵּיתָה יָמֹתִי
 34 אֲנָשִׁים וְיִהְיֶה הָאוֹת אֲשֶׁר יִבְאֵ אֶל־שֵׁנִי בְּלִי
 אֶל־חֲפֵנִי וּפִינִיחֶם בְּיָמִים אֶחָד יָמֹתִי שְׁנֵיהֶם
 35 תִּקְרַמְתִּי לִי פִתּוֹן נֶאֱמָן כֹּאֲשֶׁר בִּלְבָבִי וְנִבְשָׁה
 יַעֲשֶׂה וְנִבְנִיתִי לוֹ בֵּית נֶאֱמָן וְהַחֲזִיק לִפְנֵי־מִשְׁחִי
 36 כִּלְדִּים וְיְהוָה כִּלְדוֹתָר בְּבִיחָה יִבְאֵ
 לְהַשְׁתַּחֲוֹת לוֹ לֹאֲנֻחַת כֶּסֶף וְכִפְר־לָהֶם וְאָמַר
 סִפְחִנִי נָא אֶל־אֶחָת הַהֲדוֹת לֵאמֹל פֶּתַח לָהֶם

CAP. III. 2

וְהַנֶּעַר שָׁמוּאֵל מִשְׁרַת אֶת־יְהוָה לִפְנֵי עַל וְיִבְרָא
 יְהוָה הִנֵּה יָקָר בְּיָמִים הָאֵלֶּם אֵין חֲזוֹן נִפְרָץ
 וְהִלֵּ בְיָמֵם הַחֹמָה וְעָלִי שָׁכַב בְּמִקְוָמוֹ וְעֵינָיו הִתְקַדּוּ
 2 כְּאוֹת לֹא יִכָּל לְרֹאוֹת וְגַם אֱלֹהִים טָרַם יִכְלָה
 וְשָׁמוּאֵל שָׁכַב בְּהִיכַל יְהוָה אֲשֶׁר־שָׁם אֶרֶן אֱלֹהִים
 3 וְיִקְרָא יְהוָה אֶל־שָׁמוּאֵל וְיֹאמַר הִנֵּנִי וַיִּרְץ אֶל־
 4 עָלֵי וְיֹאמַר הִנֵּנִי כִּקְרָאתָ לִי וְיֹאמַר לֹא־קְרָאתִי
 5 שׁוּב שָׁכַב וַיִּלָּךְ וַיִּשְׁכַּב וַיִּסָּף יְהוָה קְרָא עוֹד
 6 שָׁמוּאֵל וַיָּקָם שָׁמוּאֵל וַיִּלָּךְ אֶל־עָלֵי וְיֹאמַר הִנֵּנִי
 7 כִּי קְרָאתָ לִי וְיֹאמַר לֹא־קְרָאתִי בְנֵי שׁוּב שָׁכַב
 8 וְשָׁמוּאֵל טָרַם יָדַע אֶת־יְהוָה וְטָרַם יִלָּה אֵלָיו וְיִבְרָא
 9 יְהוָה וַיִּסָּף יְהוָה קְרָא־שָׁמוּאֵל בְּשִׁלְשִׁית וְלָהֶם
 10 וַיִּלָּךְ אֶל־עָלֵי וְיֹאמַר הִנֵּנִי כִי קְרָאתָ לִי וַיִּבֶן עָלֵי כִי

וַיִּרְעַשׂ כָּל־יִשְׂרָאֵל הַרְעָה גְדוֹלָה וְהָיָה דְּהָאָרֶץ :
וַיִּשְׁמְעוּ פְּלִשְׁתִּים אֶת־קוֹל הַהֲרָעָה וַיֹּאמְרוּ כִּי־
קוֹל הַהֲרָעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת בַּמִּחְנֶה הַעֲבָרִים
וַיִּבְדְּעוּ בִּי אֶרְצוֹ יְהוָה בָּא אֶל־הַמִּחְנֶה : וַיֹּאמְרוּ
הַפְּלִשְׁתִּים בֵּי אִמּוֹ בָּא אֱלֹהִים אֶל־הַמִּחְנֶה
וַיֹּאמְרוּ אַיֵּי לָנוּ בִּי לֹא הִתְחַהּ פֹּאֶת אֶתְמוֹל
שָׁלָשׁ : אַיֵּי לָנוּ מִי־יִצְּלֵנוּ מִיַּד הָאֱלֹהִים :
הַחַדָּרִים הָאֵלֶּה אֵלֶּה הֵם הָאֱלֹהִים הַמְּבִיִּים אֶת־
מַצְבֵּי־נוֹכַח בַּמִּדְבָּר : הַחַדָּרִים הַזֵּה וְהַזֵּה לֹא־נִשְׁעִים
פְּלִשְׁתִּים שֶׁן הַעֲבָרֵי לַעֲבָרִים כִּי־אִשֶּׁר עָבְדוּ לָכֶם
וְהָיִיתֶם לֹא־נִשְׁעִים וְנִלְחַמְתֶּם : וַיִּלָּחֲמוּ פְּלִשְׁתִּים
וַיִּגְנָף יִשְׂרָאֵל וַיִּכְסּוּ אִישׁ לְאֹהֲלָיו וְהָיָה הַמִּחְנֶה
גְּדוֹלָה מְאֹד וַיִּפֹּל מִיִּשְׂרָאֵל שְׁלֹשִׁים אָלֶּף רַגְלִי :
וְאֶרְצוֹ אֱלֹהִים נִלְקָח וְשָׁנִי בְּיַעֲלִי מָחוּ חַפְּנִי
וַסִּינָהֶם : וַיִּרְעַ אִישׁ־בְּנִימֹן מִחַמַּת עֶרְכָּה וַיָּבֹא
שָׁלֹה בַּיּוֹם הַהוּא וַחֲמִי וַחֲמִי קָרְעִים וַחֲמִי עַל־
רֹאשׁוֹ : וַיָּבֹא וְהָיָה עָלָיו יָשֵׁב עַל־הַפֶּסֶא יָיִן
דִּרְךְ מִצְפָּה כִּי־הָיָה לָבוֹ חָדָד עַל אֶרְצוֹ הָאֱלֹהִים
וְהָאִישׁ בָּא לְחַנֵּד בְּעִיר וְהִנֵּה כָּל־הָעִיר : וַיִּשְׁמַע
עַל אֶת־קוֹל הַצִּעָקָה וַיֹּאמְרוּ מַה קוֹל הַמִּחְנֶה הַזֶּה
וְהָאִישׁ מָחוּ וַיָּבֹא וַיַּגֵּד לָעָלִי : וְעָלִי בְּרִישָׁעִים
וְשִׁמּוֹנָה שָׁנָה וַעֲמִינָה לָמָּה וְלֹא יָכוֹל לְרֹאוֹת :
וַיֹּאמְרוּ הָאִישׁ אֶל־עָלִי אֲנִכִּי הֵבָא מִן־הַמִּשְׁעָרָה
וַחֲמִי מִן־הַמִּשְׁעָרָה נִסְתִּי הַיּוֹם וַיֹּאמְרוּ מִן־הַיָּד
הַדָּבָר בָּנִי : וַיֵּצֵן הַמִּבְּשֹׁר וַיֹּאמְרוּ גַם יִשְׂרָאֵל
לִפְנֵי פְּלִשְׁתִּים וְגַם מִמֶּנּוּ גְדוֹלָה הָיְתָה בָּעֵם וְגַם־
שָׁנִי בְּנִיךְ מָחוּ חַפְּנִי וַסִּינָהֶם וְאֶרְצוֹ הָאֱלֹהִים
נִלְקָחָה : וַיְהִי בַּחֲזָרָתוֹ אֶת־אֶרְצוֹ הָאֱלֹהִים
וַיִּפֹּל מִעַל־הַפֶּסֶא אֹחֲרֵיתָ בַּעַד יָיִן הַשֶּׁשֶׁר
וַהֲשִׁיב מִסְּרָקוֹ וַיִּמָּת כִּי־זָקֵן הָאִישׁ וְכִבֵּד
וְהָיָה שָׁפֵט אֶת־יִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים שָׁנָה : וְכָל־
אֲשֶׁת־סִינָהֶם הָיָה לָלוֹת וְהַשְׁמַע אֶת־הַשְׁמֹעָה
אֶל־הַלָּקָה אֶרְצוֹ הָאֱלֹהִים וּמָת חַמִּיָּה וְהָאִישָׁה
וַחֲבָרָה וְהָלָד כִּי־נָחֲמָנוּ עָלֶיהָ צָרָה : וְכִשְׁתׁ מוֹתָה
וְהַחֲבָרָה הַנִּצְבֹּת עָלֶיהָ אֶת־חֲרָא קִרְבָּן לְחַיִּים
וְלֹא עָנְתָה וְלֹא־שָׁחָה לָמָּה : וַתִּקְרָא לְנֶשֶׁר אֵין
כְּבוֹד לֵאמֹר גְּלָה כְּבוֹד מִיִּשְׂרָאֵל אֶל־הַלָּקָה אֶרְצוֹ
הָאֱלֹהִים וְאֶל־חַמִּיָּה וְהָאִישָׁה : וַהֲאִמְרוּ גְלָה כְּבוֹד

וַיְהִי קְרָא לְנֶשֶׁר : וַיֹּאמְרוּ עַל־לְשׁוֹנָא לָךְ שָׁכַב
וְהָיָה אִם־יִקְרָא אֱלֹהִי וַחֲמִיָּה דְּבַר יְהוָה בִּי שָׁמַע
עֲבָדָה וַיִּקְרָא שְׁמוֹאֵל וַיִּשְׁכַּב בְּמִקְוָמוֹ : וַיָּבֹא יְהוָה
וַיִּתְיַבֵּב וַיִּקְרָא בְּפֶסֶעַס־בְּפֶסֶעַס שְׁמוֹאֵל שְׁמוֹאֵל
וַיֹּאמְרוּ שְׁמוֹאֵל דְּבַר בִּי שָׁמַע עֲבָדָה : וַיֹּאמְרוּ יְהוָה
אֶל־שְׁמוֹאֵל הָיָה אֲנִיךְ עָשָׂה דְּבַר בְּיִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר כָּל־שָׁמַעוֹ תִּצְלִיכָה שְׁתֵּי אֲזִינוֹ : בַּיּוֹם
הַהוּא אָקִים אֶל־עָלִי אֶת־כָּל־אִשֶּׁר דְּבַרְתִּי אֶל־
בִּיתוֹ הַזֶּה וְכָל־: וְהַנְּחִי לִי כִּי־שָׁפֵט אֲנִי אֶת־
בֵּיתוֹ עַד־עוֹלָם בְּעֵצוֹ אֲשֶׁר־יֵדַע כִּי־מִקְלָלִים לָחֶם
בְּלִי וְלֹא כֹחַ בָּם : וְלָכֵן נִשְׁבַּעְתִּי לְבֵית עָלִי אִם־
יִתְפַּשֵּׁר עֵצוֹ בֵּית־עָלִי בְּנִיכָה וּבְמִנְחָה עַד־עוֹלָם :
וַיִּשְׁכַּב שְׁמוֹאֵל עַד־הַבֹּקֶר וַיִּפְתַּח אֶת־דִּלְתוֹת בֵּית
יְהוָה וְשְׁמוֹאֵל יָבֹא מִחֲנִיךְ אֶת־הַמִּרְפָּאָה אֶל־עָלִי :
וַיִּקְרָא עָלִי אֶת־שְׁמוֹאֵל וַיֹּאמְרוּ שְׁמוֹאֵל בָּנִי וַיֹּאמְרוּ
הַנְּחִי : וַיֹּאמְרוּ מַה הַדָּבָר אֲשֶׁר דְּבַר אֱלֹהִי אֶל־נָא
תְּכַחַד מִמֶּנּוּ כֹחַ יִשְׁחַלֵּף אֱלֹהִים וְכֹחַ יוֹסִיף אִם־
תְּכַחַד מִמֶּנּוּ דְּבַר מִכָּל־הַדָּבָר אֲשֶׁר־דְּבַר אֱלֹהִי :
וַיַּעֲדֵל שְׁמוֹאֵל אֶת־כָּל־הַדְּבָרִים וְלֹא כָחַד מִמֶּנּוּ
וַיֹּאמְרוּ יְהוָה הוּא הַסּוֹב בְּעֵצוֹ יִעֲשֶׂה : וַיִּגְדַּל
שְׁמוֹאֵל וַיְהִי הָיָה עִמּוֹ וְלֹא־הִפֹּל מִכָּל־דְּבָרָיו
אַרְצָה : וַיֵּדַע כִּי־יִשְׂרָאֵל מָחוּ וְעַד־בָּאָר שָׁכַב כִּי־
נִאֲמָן שְׁמוֹאֵל לְבִיָּא לְיָהוָה : וַיִּסָּח יְהוָה
לְהָרָאָה בְּשָׁלֹה כִּי־נִגְלָה יְהוָה אֶל־שְׁמוֹאֵל בְּשָׁלֹה
בְּדָבָר יְהוָה :

CAP. IV. 1

וַיְהִי דְּבַר־שְׁמוֹאֵל לְכָל־יִשְׂרָאֵל וַיִּצָּא יִשְׂרָאֵל לְקִרְיַת
פְּלִשְׁתִּים לְמִלְחָמָה וַיְחַנּוּ עַל־דְּהָאָרֶץ הָעוֹר וּפְלִשְׁתִּים
הָיוּ בָּאָסָף : וַיַּעֲרְבוּ פְּלִשְׁתִּים לְקִרְיַת יִשְׂרָאֵל
וַתִּפְּשׂ הַמִּלְחָמָה וַיִּגְנָף יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי פְּלִשְׁתִּים
וַיִּבֶּה בַּמִּשְׁעָרָה בְּשָׁחָה כְּאֹרֶעַת אֱלֹהִים אִישׁ :
וַיָּבֹא הָעָם אֶל־הַמִּחְנֶה וַיֹּאמְרוּ וְכֵן יִשְׂרָאֵל לָמָּה
נִגְנָמֵנוּ יְהוָה הַיּוֹם לִפְנֵי פְּלִשְׁתִּים נִקְחָה אֲלֵינוּ
מִשְׁלָה אֶת־אֶרְצוֹ בְּרִית יְהוָה וַיָּבֹא בְּהַלְּבֵנוּ וַיִּשְׁמְעוּ
מִמֶּנּוּ אֲבִינוּ : וַיִּשְׁלַח הָעָם שָׁלֹה וַיִּשְׁאָו מִשָּׁם
אֶת אֶרְצוֹ בְּרִית יְהוָה צָבָאוֹת יָשֵׁב הַפְּרָבִים וְשָׁם
שָׁנִי בְּנֶ־עָלִי גַם־אֶרְצוֹ בְּרִית הָאֱלֹהִים חַפְּנִי
וַסִּינָהֶם : וַיְהִי כְּבֹא אֶרְצוֹ בְּרִית יְהוָה אֶל־הַמִּחְנֶה

yet revealed unto him.

8 And the LORD called Samuel again the third time. And he arose, and went to Eli, and said, Here *am* I; for thou didst call me. And Eli perceived that the LORD had called the child.

9 Therefore Eli said unto Samuel, Go, lie down: and it shall be, if he call thee, that thou shalt say, Speak, LORD; for thy servant heareth. So Samuel went and lay down in his place.

10 And the LORD came, and stood, and called as^c at other times, Samuel, Samuel. Then Samuel answered: Speak; for thy servant heareth.

11 And the LORD said to Samuel, Behold, I will do a thing in Israel, at which^d both the ears of every one that heareth it shall tingle.

12 In that day I will perform against Eli *all things* which I have spoken^e concerning his house: γ when I begin, I will also make an end.

13 For δ I have told him that I will judge^f his house for ever for the iniquity which he knoweth; because his sons^g made themselves η vile, and he restrained^h them not.

14 And therefore I have sworn unto the house of Eli, that the iniquity of Eli's house shall not be purgedⁱ with sacrifice nor offering for ever.

15 And Samuel lay until the morning, and opened the doors of the house of the LORD: and Samuel feared to shew Eli the vision.

16 Then Eli called Samuel, & said, Samuel, my son. And he answered, Here *am* I.

17 And he said, What *is* the thing that the LORD hath said unto thee? I pray thee hide *it* not from me: God^j do so to thee, and λ more also, if thou hide *any* thing μ from me of all the things that he said unto thee.

18 And Samuel told him ν every whit, and hid nothing from him. And he said, *It is* the LORD: let him do what seemeth him good.

19 And Samuel grew, and the LORD was with him, and^k let none of his words fall to the ground.

20 And all Israel, from Dan even to Beer-sheba, knew that Samuel was ρ established to be a prophet of the LORD.

21 And the LORD appeared again in Shiloh: for the LORD revealed himself to Samuel in Shiloh by the word of the LORD.

CHAP. IV.

AND the word of Samuel τ came to all Israel. Now Israel went out against the Philistines to battle, and pitched beside Eben-ezer; and the Philistines pitched in Aphek.

2 And the Philistines put themselves in array against Israel: and when ν they joined battle, Israel was smitten before the Philistines; & they slew of the ϕ army in the field about four thousand men.

3 And when the people were come into the camp, the elders of Israel said, Wherefore hath the LORD smitten us to-day before the Philistines? Let us ψ fetch the ark of the covenant of the LORD out of Shiloh unto us, that, when it cometh among us, it may save us out of the hand of our enemies.

4 So the people sent to Shiloh, that they might bring from thence the ark of the covenant of the LORD of hosts, which

[B. C. 1141.]

a 2 Sa. 6. 2.

Ps. 80. 1.

b Ex. 25. 18,

22.

c ver. 4, 5, 6, 8.

d 2 Ki. 21. 12.

Je. 19. 3.

β yesterday,

or the

third day.

e ch. 2. 29, &c.

γ beginning

and ending.

f 1 Co. 16. 13.

g or, And I

will tell.

h Eze. 7. 3.

i Ju. 13. 1.

j be men.

k ch. 2. 12, 23,

&c.

η or, accursed

θ frowned

not upon

them.

j Ps. 78. 60..

64.

k Nu. 15. 30.

Ps. 51. 16.

Is. 22. 14.

He. 10. 4. 10.

l ch. 2. 34.

m died.

n Jos. 7. 6.

2 Sa. 15. 32.

Job 2. 12.

o Ps. 26. 8.

p Ru. 1. 17.

q so add.

r or, word.

s all the

things, or,

words.

p Job 1. 21.

Ps. 39. 9.

Is. 39. 8.

q stood.

r ch. 9. 6.

s or, faith-

ful.

t the thing.

u was, or,

came to

pass.

v ch. 2. 32.

w the battle

was spread.

x He seems

to have

been a

judge to

do justice

only, and

that in

South-

west Is-

rael.

ϕ the array.

χ or, cry out.

ψ take unto

us.

ω were turn-

ed.

t Ge. 35. 17.

β set not her

heart.

γ i. e. where

is the

glory? or,

there is no

glory.

dwell^a between the cherubims:^b and the two sons of Eli, Hophni and Phinehas, were there with the ark of the covenant of God.

5 And when the ark of the covenant of the LORD came into the camp, all Israel shouted with a great shout, so that the earth rang again.

6 And when the Philistines heard the noise of the shout, they said, What *meaneth* the noise of this great shout in the camp of the Hebrews? And they understood that the ark of the LORD was come into the camp.

7 And the Philistines were afraid; for they said, God is come into the camp. And they said, Woe unto us! for there hath not been such a thing β heretofore.

8 Woe unto us! who shall deliver us out of the hand of these mighty Gods? these *are* the Gods that smote the Egyptians with all the plagues in γ wilderness.

9 Be^f strong, and quit yourselves like men, O ye Philistines, that ye be not servants unto γ Hebrews, as^g they have been to you: quit^h yourselves like men, & fight.

10 And the Philistines fought; and Israel^j was smitten, and they fled every man into his tent: and there was a very great slaughter; for there fell of Israel thirty thousand footmen.

11 And the ark of God was taken;ⁱ and the two sons of Eli, Hophni and Phinehas, κ were slain.

12 And there ran a man of Benjamin out of the army, and came to Shiloh the same day, with his clothes rent, and with earth^m upon his head.

13 And when he came, lo, Eli sat upon a seat by the way-side, watching: forⁿ his heart trembled for the ark of God. And when the man came into the city, and told *it*, all the city cried out.

14 And when Eli heard the noise of the crying, he said, What *meaneth* the noise of this tumult? And the man came in hastily, and told Eli.

15 Now Eli was ninety & eight years old; & his eyes π were dim that he could not see.

16 And the man said unto Eli, *I am* he that came out of the army, and I fled to-day out of the army. And he said, What is σ there done, my son?

17 And the messenger answered and said, Israel is fled before the Philistines; and there hath been also a great slaughter among the people; and thy two sons also, Hophni and Phinehas, are dead, and the ark^r of God is taken.

18 And it came to pass, when he made mention of the ark of God, that he fell from off the seat backward, by the side of the gate; and his neck brake, and he died; for he was an old man, and heavy: and^s he had judged Israel forty years.

19 And his daughter-in-law, Phinehas' wife, was with child, *near* to χ be delivered: and when she heard the tidings, that the ark of God was taken, and that her father-in-law and her husband were dead, she bowed herself and travailed; for her pains ω came upon her.

20 And about the time of her death, the women that stood by her said unto her, Fear^t not, for thou hast borne a son. But she answered not, β neither did she regard *it*.

21 And she named the child γ I-chabod, saying, The glory is departed from Israel: (because the ark of God was taken, and

because of her father-in-law and her husband :)

22 And she said, The glory^a is departed from^b Israel ; for the ark of God is taken.

CHAP. V.

AND the Philistines took the ark of God, and brought it from^d Eben-ezer unto Ashdod.

2 When the Philistines took the ark of God, they brought it into the house of Dagon,^f and set it by Dagon.

3 And when they of Ashdod arose early on the morrow, behold, Dagon was fallen upon his face to the earth before the ark of the LORD. And they took Dagon, and setⁱ him in his place again.

4 And when they arose early on the morrow morning, behold, Dagon was fallen upon his face to the ground before the ark of the LORD ; andⁱ the head of Dagon and both the palms of his hands were cut off upon the threshold : only the stump of Dagon was left to him.

5 Therefore neither the priests of Dagon, nor any that come into Dagon's house, tread on the threshold of Dagon in Ashdod unto this day.

6 But the hand^p of the LORD was heavy upon them of Ashdod ; and he destroyed them, and smote them with^q emerods, even Ashdod, and the coasts thereof.

7 And when the men of Ashdod saw that *it was so*, they said, The ark of the God of Israel shall not abide with us ; for his hand is sore upon us, and upon Dagon our god.

8 They sent, therefore, and gathered all the lords of the Philistines unto them, and said, What shall we do with the ark of the God of Israel ? And they answered, Let the ark of the God of Israel be carried about unto Gath. And they carried the ark of the God of Israel about *thither*.

9 And it was *so*, that, after they had carried it about, the^o hand of the LORD was against the city with a very great destruction : and he smote the men of the city, both small and great, and they had emerods in their secret parts.

10 Therefore they sent the ark of God to Ekron.^v And it came to pass, as the ark of God came to Ekron, that the Ekronites cried out, saying, They have brought about the ark of the God of Israel to *us*, to slay us and our people.

11 So they sent and gathered together all the lords of the Philistines, and said, Send away the ark of the God of Israel, and let it go again to his own place, that it slay *us* not, and our people : for there was a deadly destruction throughout all the city ; the hand of God was very^z heavy there.

12 And the men that died not were smitten with the emerods : and the^y cry of the city went up to heaven.

CHAP. VI.

AND the ark of the LORD was in the country of the Philistines seven months.

2 And the Philistines called for the priests and the diviners,^c saying, What shall we do to the ark of the LORD ? tell us wherewith^e we shall send it to his place.

3 And they said, If ye send away the ark of the God of Israel, send it not empty ;^k but in any wise return him a trespass-offering ;ⁱ then ye shall be healed, and it shall be known to you why^k his

B. C. 1141.

a Ps. 78. 61.

106. 20.

Je. 2. 11.

b Hos. 9. 12.

c ver. 17, 18.

Jos. 13. 3.

Ju. 3. 3.

d them.

e ch. 7. 12.

f Ro. 2. 11.

g Ju. 16. 23.

1Ch. 10. 10.

h Jos. 7. 19.

Mal. 2. 2.

i ch. 5. 6, 11.

j Is. 19. 1.

46. 1, 2, 7.

k Ex. 7. 14.

8. 15.

14. 17, 23.

l or, reproachfully.

m them.

n Je. 50. 2.

Eze. 6. 4, 6.

Mi. 1. 7.

o Ex. 12. 31.

p 2 Sa. 6. 3.

q or, fishy

part.

r or, 4, 5.

p ver. 7, 11.

Ex. 9. 3.

Ps. 32. 4.

Ac. 13. 11.

q De. 28. 27.

Ps. 78. 66.

r Jos. 15. 10.

s or, it.

t Am. 3. 6.

u ver. 3.

Is. 26. 11.

v ch. 7. 13.

12. 15.

De. 2. 15.

w 2 Ki. 1. 2.

x me, to

slay me

and my.

w Ju. 6. 26.

2 Sa. 24. 22,

25.

x me not,

and my.

y ver. 6, 9.

z ch. 9. 16.

Je. 14. 2.

a ch. 5. 10.

b 2 Ch. 26. 6.

Je. 25. 20.

Zec. 9. 5, 6.

c Ge. 41. 8.

Ex. 7. 11.

Is. 47. 13.

Da. 2. 2.

5. 7.

Mat. 2. 4.

d Ju. 16. 1, 21.

Am. 1. 7, 8.

e 2 Sa. 1. 20.

f 2 Sa. 21. 22.

Am. 6. 2.

g Mi. 6. 6, 9.

h De. 16. 16.

i or, great

stone.

j Le. 5. 15, 16.

k Job 10. 2.

34. 31, 32.

hand is not removed from you.

4 Then said they, What shall be the trespass-offering which we shall return to him ? They answered, Five golden emerods, and five golden mice, according to the number^c of the lords of the Philistines ; for one plague was on *β* you all, and^e on your lords.

5 Wherefore ye shall make images of your emerods, and images of your mice that mar the land ; and ye shall give^g glory unto the God of Israel : peradventure he will lighten^k his hand from off you, and from off your gods, and from off your land.

6 Wherefore then do ye harden your hearts, as the Egyptians^k and Pharaoh hardened their hearts ? when he had wrought^γ wonderfully among them, did they not let *δ* the people go, and they departed ?^m

7 Now therefore make a newⁿ cart, and take two milch kine, on which there hath come no yoke, and tie the kine to the cart, and bring their calves home from them ;

8 And take the ark of the LORD, and lay it upon the cart : and put the^o jewels of gold, which ye return him for a trespass-offering, in a coffer by the side thereof ; and send it away, that it may go.

9 And see, if it goeth up by the way of his own coast to Beth-shemesh,^γ then *η* he^h hath done us this great evil : but if not, then^t we shall know that *it is* not his hand that smote us ; it was a chance that happened to us.

10 And the men did so ; and took two milch kine, and tied them to the cart, and shut up their calves at home.

11 And they laid the ark of the LORD upon the cart, and the coffer with the mice of gold and the images of their emerods.

12 And the kine took the straight way to the way of Beth-shemesh, and went along the highway, lowing as they went, and turned not aside to the right hand or to the left : and the lords of the Philistines went after them unto the border of Beth-shemesh.

13 And they of Beth-shemesh were reaping their wheat-harvest in the valley : and they lifted up their eyes, and saw the ark, and rejoiced to see it.

14 And the cart came into the field of Joshua, a Beth-shemite, and stood there, where there was a great stone : and^w they clave the wood of the cart, and offered the kine a burnt-offering unto the LORD.

15 And the Levites took down the ark of the LORD, and the coffer that was with it, wherein the jewels of gold were, and put them on the great stone : and the men of Beth-shemesh offered burnt-offerings and sacrificed sacrifices the same day unto the LORD.

16 And when the five^z lords of the Philistines had seen it, they returned to Ekron^a the same day.

17 And these are the golden emerods which the Philistines returned for a trespass-offering unto the LORD : for^b Ashdod one, for Gaza^d one, for Askelon^e one, for Gath^f one, for Ekron one :

18 And the golden mice, according to the number of all the cities of the Philistines belonging to the five lords, both of fenced cities, and of country villages, even unto the Agreat stone of Abel, whereon they set down the ark of the LORD ; which stone remaineth unto this day in

מישראל כי נלקח ארון האלהים :

CAP. V. ה

1 ופִּלְשְׁתִּים לָקְחוּ אֶת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וַיָּבֵאוּהוּ מֵאֵבֶן
2 הָעֵזֶר אֲשֶׁר־דָּרָה : וַיִּקְחוּ פִּלְשְׁתִּים אֶת־אֲרוֹן
הָאֱלֹהִים וַיָּבֵאוּ אֹתוֹ בֵּית דָּגֹן וַיִּצְנֻהוּ אֹתוֹ אֵצֶל
3 דָּגֹן : וַיִּשְׁפְּמוּ אֲשֶׁדּוּדִים מִן־חֶרֶת וַהֲפֵה דָגֹן
נֶפֶל לְפָנָיו אֲרֻצָּה לְפָנֵי אֲרוֹן יְהוָה וַיִּקְחֵהוּ אֶת־דָּגֹן
4 וַיִּשְׁבּוּ אֹתוֹ לְמִקְוָמוֹ : וַיִּשְׁפְּמוּ בַּבֶּקֶר מִמִּזְחֶרֶת
וַהֲפֵה דָגֹן נֶפֶל לְפָנָיו אֲרֻצָּה לְפָנֵי אֲרוֹן יְהוָה וַיֹּאשׁ
דָּגֹן וּשְׁמֵי פִּפּוֹת תִּדְּיוּ כְּרוֹת אֶל־הַמִּסְתָּן בֶּן־דָּגֹן
5 נִשְׁאָר עָלָיו : עַל־כֵּן לֹא־יִדְרֹכֶה כְּתָבִי דָגֹן וְכֹל־
הַבָּאִים בֵּית־דָּגֹן עַל־מִסְתָּן דָּגֹן בְּאֲשֶׁדּוּד עַד
6 הַיּוֹם הַזֶּה : וַתִּכְבֹּד יְהוָה אֶל־הָאֲשִׁדּוּדִים
וַיִּשְׁמַם וַיַּבֵּךְ אֹתָם בְּעַפְלִים אֶת־אֲשֶׁדּוּד וְאֶת־
7 גְּבוּלָהּ : וַיֵּרָאוּ אֲנָשֵׁי־אֲשֶׁדּוּד כִּי־בָן וַאֲמָרוּ לֹא־
יֵשֵׁב אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עִמָּנוּ כִּי־קִשְׁתָּהּ דָּוִד עָלֵינוּ
8 וְעַל דָּגֹן אֱלֹהֵינוּ : וַיִּשְׁלַחוּ וַיֹּאסְפוּ אֶת־כָּל־
סִרְיֵי פִלְשְׁתִּים אֲלֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ מִדֶּגֶשֶׁתָּה לְאֲרוֹן
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ בֵּית יִשָּׁב אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
9 וַיִּסָּפּוּ אֶת־אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל : וַיְהִי אַחֲרָיִי הַסִּבּוּ
אֹתוֹ וַהֲיָה יְדִידָתָה עִיר מְהוּמָה גְּדוּלָּה מְאֹד וַיִּבֶן
אֶת־אֲנָשֵׁי הָעִיר מִקְטָן וְעַד־גָּדוֹל וַיִּשְׁתַּחֲוֶהוּ
10 עַפְלָיִם : וַיִּשְׁלַחוּ אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים עֲקָרֹן וַיְהִי
בָּבוֹא אֲרוֹן הָאֱלֹהִים עֲקָרֹן וַיִּזְעֻקוּ הָעֲקָרָנִים לֵאמֹר
הַסִּבּוּ אֵלַי אֶת־אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְחַמִּיתִנִּי וְאֶת־
11 עַמִּי : וַיִּשְׁלַחוּ וַיֹּאסְפוּ אֶת־כָּל־סִרְיֵי פִלְשְׁתִּים
וַיֹּאמְרוּ שְׁלַחוּ אֶת־אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְיֵשֵׁב לְמִקְוָמוֹ
וְלֹא־יָמִית אֹתִי וְאֶת־עַמִּי כִּי־הָיְתָה מְהוּמַת־מָוֶת
12 בְּכָל־הָעִיר בָּבוֹה מְאֹד יְד הָאֱלֹהִים שָׁם : וַהֲאֲנָשִׁים
אֲנִי לֹא־מָתוּ הִפּוּ בְּעַפְלִים וַתִּפֹּל שׁוּעַת הָעִיר
הַשְּׁמָיִם :

CAP. VI. ו

1 וַיְהִי אֲרוֹן יְהוָה בְּשׁוּרָה פִּלְשְׁתִּים שְׁבַעַה חֳדָשִׁים :
2 וַיִּקְרָאוּ פִלְשְׁתִּים לְחֻבָּנִים וּלְקַסְמִים לֵאמֹר מַדּוּ
נַעֲשֶׂה לְאֲרוֹן יְהוָה הַזֶּה וְהִדְלִיעֵנוּ מִפָּנָה וְנִשְׁלַחְנוּ לְמִקְוָמוֹ :
2 וַיֹּאמְרוּ אִם־מִשְׁלָלִים אֶת־אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֵל־
הַשְׁלַחוּ אֹתוֹ רִיקָם כִּי־הִשָּׁב תִּשְׁבּוּ לוֹ אֲשֶׁם אֲנִי
תַּעֲשֶׂא וְנִדְרַע לָכֶם לָמָּה לֹא־חִסְרוּ יָדוֹ מִמָּקָם :

1 וַיֹּאמְרוּ מִדֶּה הָאֲשָׁם אֲשֶׁר נִשְׁבּוּ לוֹ וַיֹּאמְרוּ
מִסְפָּר סִרְיֵי פִלְשְׁתִּים הַמִּשְׁחָה לְפָנָיו הֲדָב וַחֲמִשָּׁה
עֶבְרִי הֲדָב כִּי־מִנְפָּה אֲחִתִּי לְכֹלם וְלִסְרִינֵכֶם :
5 וַעֲשִׂיתֶם צִלְמִי עָלֵיכֶם וְצִלְמִי עֶבְרִיכֶם
הַמִּשְׁחִיתֶם אֶת־הָאָרֶץ וְנִתְּתֶם לְאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בָּבוֹד
אֵילֵי יָקָל אֶת־יָדוֹ מַעֲלִיכֶם וּמַעַל אֱלֹהֵיכֶם וּמַעַל
אֲרֻצְכֶם : וְלָמָּה תִּכְבְּדוּ אֶת־לִבְכֶם בְּאֲשֶׁר בְּבָרִי
מַצְרִים וּפְרַעָה אֶת־לִבְכֶם הֲלוֹא בְּאֲשֶׁר הִרְעֵל בָּדָם
וַיִּשְׁלַחוּם וַיִּלְכּוּ : וַעֲשֶׂה קֶחֶד וַעֲשֹׂה עֲגֻלָּה חֲדָשָׁה
אֲחִתִּי וּשְׁמֵי פִרּוֹת עֲלוּת אֲנִי לֹא־עֲלָה עֲלֵיהֶם עַל־
וַאֲכַרְתֶּם אֶת־הַפִּירוֹת בְּעֲגֻלָּה וַהֲשִׁיבְתֶּם בְּנֵיהֶם
מֵאֲחֻרֵיהֶם הַבֹּיָחָה : וְלִקְחֶתֶם אֶת־אֲרוֹן יְהוָה
8 וְנִתְּתֶם אֹתוֹ אֶל־הָעֲגֻלָּה וְאֶת־כָּל־הַהֲדָב אֲשֶׁר
הִשְׁבַּתְתֶּם לוֹ אֲשֶׁם תִּשְׁפְּמוּ בְּאֲרֻץ מִצְרָיִם וַיִּשְׁלַחוּם
אֹתוֹ וַהֲלָךְ : וַיֹּרִיתֶם אִם־דָּרָה גְּבוּלִי וְעִלָּה
9 בֵּית שָׁמֶשׁ הוּא עֲשֶׂה לָנוּ אֶת־הָרַעָה הַגְּדוּלָּה
הַזֹּאת וְאִם־לֹא וַיִּדְעֻנוּ כִּי לֹא יָדוֹ נִגְשָׁה בָנוּ מִקֶּדֶה
הוּא הִזָּה לָנוּ : וַיַּעֲשׂוּ הָאֲנָשִׁים כִּן וַיִּקְחוּ שְׁמֵי פִירוֹת
10 עֲלוּת וַיֹּאכְרוּם בְּעֲגֻלָּה וְאֶת־בְּנֵיהֶם בָּלוּ בְּבֵית :
11 וַיִּשְׁפְּמוּ אֶת־אֲרוֹן יְהוָה אֶל־הָעֲגֻלָּה וְאֶת־הָאֲרֻץ
וְאֶת עֶבְרִי הַהֲדָב וְאֶת צִלְמֵי מִזְחֵיהֶם :
12 וַיִּשְׁרֹנָה הַפִּירוֹת בְּדָרָה עַל־דָּרָה בֵּית שָׁמֶשׁ
בְּמִסְלָה אֲחִתִּי הִלְכִי הִלְכִי וַיִּגְעֻ וַיֹּאסְרוּ יָמִין
וַיִּשְׁמָאוּ וְסִרְיֵי פִלְשְׁתִּים הִלְכִים אַחֲרֵיהֶם עַד־
13 גְּבוּל בֵּית שָׁמֶשׁ : וּבֵית שָׁמֶשׁ קָצִירִים קָצִיר־
הַפִּיִם בְּעַמְקִי וַיִּשְׁאָזוּ אֶת־עֵינֵיהֶם וַיֵּרָאוּ אֶת־
14 הָאֲרוֹן וַיִּשְׁמָחוּ לְרֵאוֹת : וַהֲעֲגִלָּה בָּאָה אֶל־שׁוּרָה
וַיִּוֹשַׁע בֵּית־הַשְּׁמָשִׁי וַתִּפְעַם שָׁם וּשְׁם אֶבֶן
גְּדוּלָּה וַיִּבְקְעוּ אֶת־עַצֵּי הָעֲגֻלָּה וְאֶת־הַפִּירוֹת הָעֲלִי
עֲלָה לַיהוָה : וַהֲלוֹאִם הוֹחִידוּ אֶת־אֲרוֹן יְהוָה
5 וְאֶת־הָאֲרֻץ אֲשֶׁר־אֹתוֹ אֲשֶׁר־בּוֹ כָּל־הֲדָב וַיִּשְׁמָחוּ
אֶל־הָאֶבֶן הַגְּדוּלָּה וַאֲנָשֵׁי בֵית־שָׁמֶשׁ הִדְלִיעוּ עֲלוּת
6 וַיִּזְבְּדוּ וְנָדְּבִים בַּיּוֹם הַהוּא לַיהוָה : תַּמְשִׁיחָה
סִרְיֵי פִלְשְׁתִּים רָאוּ וַיִּשְׁבּוּ עֲקָרֹן בַּיּוֹם הַהוּא :
7 וְאֵלֶּה מִדְּוֵי הַהֲדָב אֲשֶׁר הִשְׁבִּי פִלְשְׁתִּים אֲשֶׁם
לַיהוָה לֹא־אֲשֶׁדּוּד אֶחָד לָעֹה אֶחָד לְאֲשִׁקְלֹן אֶחָד
8 לָגַת אֶחָד לְעֲקָרֹן אֶחָד : וַעֲבָרִי הַהֲדָב
מִסְפָּר כָּל־עֵצֵי פִלְשְׁתִּים לְחַמִּשַׁת הַפִּרְנִים מִעִיר

שמואל יצא את ישראל וישב בִּין־הַמִּצְפָּה וְגֵן הַשֶּׁן
וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמֹה אֶבְנֵי הָעֵזֹר וַיֹּאמֶר עַד הַנָּה עֲזָרְנִי
יְהוָה : וַיִּכְנַעוּ הַפְּלִשְׁתִּים וְלֹא־יָסֹפוּ עוֹד לָבוֹא
בְּגִבּוֹל יִשְׂרָאֵל וַתְּהִי יַד־יְהוָה בְּפִלִּשְׁתִּים כֹּל יְמֵי
שְׁמוּאֵל : וַתִּשְׁבְּנָה הָעֵזִים אֲשֶׁר לָקְחוּ פְּלִשְׁתִּים
מֵאֶת יִשְׂרָאֵל לְיִשְׂרָאֵל מִעֲקָרָן וְעַד־נֶחֱלָה וְאֵת
בְּגִלָּן הַצִּיל יִשְׂרָאֵל מִיַּד פְּלִשְׁתִּים וַיְהִי שָׁלוֹם בֵּין
יִשְׂרָאֵל וּבֵין הָאֲמֹרִי : וַיִּשְׁפֹּט שְׁמוּאֵל אֶת־יִשְׂרָאֵל
כֹּל יְמֵי דָוִד : וַהֲלֹךְ מִדֵּי שָׁנָה בְּשָׁנָה וְסָבַב בֵּית־
אֵל וְהַגִּלְגָּל הַמִּצְפָּה וּשְׁפֹט אֶת־יִשְׂרָאֵל אֵת כָּל־
הַמְּקוֹמוֹת הָאֵלֶּה : וַתִּשְׁבְּתוּ הָרִמָּתָה בִּישָׁם בֵּיתוֹ
וַיִּשָּׁפֹט שָׁפֹט אֶת־יִשְׂרָאֵל וַיִּבֶן־שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה :

CAP. VIII. ח

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר זָקֵן שְׁמוּאֵל וַיֵּשֶׁב אֶת־בָּנָיו טֹפְסִים
לְיִשְׂרָאֵל : וְהָיוּ שָׁם־בְּנֵי הַבְּכוֹר יוֹאֵל וַיֵּשֶׁב מִשְׁנֵהוּ
אֲבִיהָ טֹפְסִים בְּבֹאֵר שֹׁבַע : וְלֹא־הָלְכוּ בָנָיו בְּדֹרְכֹו
וַיִּשֹׁט אַחֲרֵי הַבָּצֵעַ וַיִּקְחוּ־טִיָּה וַיִּשֹׁט מִשְׁפָּט :
וַיִּרְמְקֻצּוּ כָל יְהֵי יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹאוּ אֶל־שְׁמוּאֵל
הָרִמָּתָה : וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הִנֵּה אֲתָה זָקֵנָה וּבְנֶיךָ
לֹא הָלְכוּ בְּדֹרְכֶיךָ עִתָּה טֹפְסִים־לָנוּ מִלֶּךְ לְשֹׁפְטֵינוּ
כָּכֹל־הַנְּעוּם : וַיַּרְע הַדָּבָר בְּעֵינֵי שְׁמוּאֵל כַּאֲשֶׁר
אָמְרוּ תַּחֲדֹלְנוּ מִלֶּךְ לְשֹׁפְטֵנוּ וַתִּפְּסֵל שְׁמוּאֵל אֶל־
יְהוָה : וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־שְׁמוּאֵל שִׁמְעֵי בְּקוֹל הָעָם
לֵכֵל אֲשֶׁר־יֹאמְרוּ אֵלַיךָ כִּי לֹא אֶתְּךָ מֵאֲסֹס כִּי־
אֲתִי מֵאֲסֹס מִמֶּלֶךְ עֲלֵיהֶם : כָּכֹל־הַמְּשֻׁעִים אֲשֶׁר־
עָשׂוּ מִיּוֹם הָעֲלִיתִי אוֹתָם מִמִּצְרַיִם וְעַד־הַיּוֹם הַזֶּה
וַיַּעֲזְבוּ וַיַּעֲבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים כִּן הִמָּה עֲשִׂים
בְּסִי־כֶךָ : וַעֲתָה שִׁמְעֵי בְּקוֹלִי אֲךָ כִּי־הָעַד מַעֲיִר
בְּהֵם וַתַּפְּרִתָּ לָהֶם מִשְׁפַּט הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר יִמְלֹךְ
עֲלֵיהֶם : וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֵת כָּל־דְּבַר יְהוָה אֶל־
הָעָם הַשְׂאֵלִים מֵאִתּוֹ מֶלֶךְ : וַיֹּאמֶר זֶה יְהוָה
מִשְׁפַּט הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר יִמְלֹךְ עֲלֵיכֶם אֶת־בְּנֵיכֶם יִקַּח
וַיֵּשֶׁב לוֹ בְּמִרְפַּתוֹ וּבִפְרָשָׁיו וְרָצוּ לִפְנֵי מִרְפַּתוֹ :
וְלִשְׁנוֹ לֹא שָׁרִי אֲלָפִים וְשָׁרֵי חֲמִשִּׁים וְהַדָּשׁ תְּרִישׁוּ
וְלִקְצֹר קִצְיוֹ וְלַעֲשׂוֹת כָּל־מִלְחָמוֹתָיו וְכָל רִבּוֹ :
וְאֶת־בְּנוֹתֵיכֶם יִקַּח לְתַקְחוֹת וּלְשִׁפְחוֹת וּלְאִפְחוֹת :
וְאֶת־שָׂדֵהוֹתֵיכֶם וְאֶת־פְּרָמֵיכֶם וְהַתִּיבֹם הַשְּׂוֹנִים
יִקַּח וְתָרַן לַעֲבָדָיו : וְתַרְעִים וְכִרְמִיכֶם יַעֲשֶׂה

מִבְּצָר וְעַד כָּפֹר הַפְּרִי וְעַד אֶבֶן הַדְּוִלָּה אֲשֶׁר
הִפְּרִי עֲלֶיהָ אֵת אֶרֶץ יְהוָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה בְּשִׂדָּה
יְהוֹשֻׁעַ בֵּית־הַשְּׁמִשׁ : וְכָךְ כַּאֲשֶׁר בֵּית־שֹׁמֶשׁ כִּי
כָאֵן בְּאֶרֶץ יְהוָה וַיָּךְ בָּעָם שִׁבְעִים אִישׁ חֲמִשִּׁים
אֶלֶף אִישׁ וַתִּתְּאֶבְלוּ הָעָם כִּי־הִדָּה יְהוָה בָּעָם מִפְּנֵי
גְדוּלָּה : וַיֹּאמְרוּ אֲנֹשִׁי בֵּית־שֹׁמֶשׁ מִי יִכַּל לַעֲמֹד
לִפְנֵי יְהוָה הָאֱלֹהִים הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה וְאֵל־מִי יַעֲלֶה
מֵעֵלֵינוּ : וַיִּשְׁלְחוּ מַלְאָכִים אֶל־יֹשְׁבֵי קִרְיַת־
יִשָּׁרָם לֵאמֹר הַשְׁבִּי פְּלִשְׁתִּים אֶת־אֶרֶץ יְהוָה
רְדֵי הַעָלָם אִתּוֹ אֲלֵיכֶם :

CAP. VII. ז

וַיָּבֹאוּ אֲנֹשִׁי קִרְיַת יִשָּׁרָם וַיַּעֲלוּ אֶת־אֶרֶץ יְהוָה
וַיָּבֹאוּ אֹתוֹ אֶל־בֵּית אֲבִינֶדָב בְּנֵבְעָה וְאֶת־אֶלְעָזָר
בְּנוֹ קְדָשִׁי לְשֹׁמֶר אֶת־אֶרֶץ יְהוָה : וַיְהִי מִיּוֹם
שֶׁנָּתַן הָאֶרֶץ בְּקִרְיַת יִשָּׁרָם וַיְרִבּוּ הַיָּמִים וַיְהִיו
עֲשָׂרִים שָׁנָה וַיָּחֲזוּ כָּל־בֵּית יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי יְהוָה :
וַיֹּאמְרוּ שְׁמוּאֵל אֶל־כָּל־בֵּית יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִם־
כָּכֹל־לִבְבְּכֶם אַתֶּם שֹׂבִים אֶל־יְהוָה הַסְּרִו אֶת־
אֱלֹהֵי הַבָּכָר מִחוּבְכֶם וְהַעֲשִׂימֶנּוּ וְהִכִּינוּ לִבְבְּכֶם
אֶל־יְהוָה וְעֲבַדְתֶּם לָבוֹד וַיַּעַל אֲתָכֶם מִיַּד פְּלִשְׁתִּים :
וַיִּסְרֻהוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַבָּעֲלִים וְאֶת־הַעֲשֻׁתָּהָרַת
וַיַּעֲבְדוּ אֶת־יְהוָה לָבוֹד : וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל
קִבְּצוּ אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל הַמִּצְפָּה וְאֶתְפַּלֵּל בְּעֲדָכֶם
אֶל־יְהוָה : וַיִּקְבְּצוּ הַמִּצְפָּה וַיִּשְׁאֲבֵר־מַיִם
וַיִּשְׁכְּבוּ לִפְנֵי יְהוָה וַיִּצְוָמוּ בַּיּוֹם הַהוּא וַיֹּאמְרוּ
שָׁם חֲסָאנוּ לַיהוָה וַיִּשְׁפֹּט שְׁמוּאֵל אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
בַּמִּצְפָּה : וַיִּשְׁמְעוּ פְּלִשְׁתִּים כִּי־הִתְקַבְּצוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל הַמִּצְפָּה וַיַּעֲלוּ סִרְיָפְלִשְׁתִּים אֶל־יִשְׂרָאֵל
וַיִּשְׁמְעוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּרְאוּ מִפְּנֵי פְּלִשְׁתִּים : וַיֹּאמְרוּ
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־שְׁמוּאֵל אֶל־תַּחֲדַשׁ מִפְּנֵי מוֹעֵד
אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וַיִּשְׁמְעוּ מִיַּד פְּלִשְׁתִּים : וַיִּקַּח
שְׁמוּאֵל מִלֵּה חֶלֶב אֶחָד וַיַּעֲלֶה עֹלָה כֹּלֵל לַיהוָה
וַיִּזְעַק שְׁמוּאֵל אֶל־יְהוָה בְּעַד יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲבֹד יְהוָה :
וַיְהִי שְׁמוּאֵל מַעֲלֶה הָעֹלָה וּפְלִשְׁתִּים נִגְשׂוּ
לְמַלְחָמָה בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּרְעֶם יְהוָה בְּקוֹל־גְּדוּלָּה בַּיּוֹם
הַהוּא עַל־פְּלִשְׁתִּים וַיַּחַמֵּם וַיִּגְשֹׁפוּ לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל :
וַיִּצְאֹּ אֲנֹשִׁי יִשְׂרָאֵל מִן־הַמִּצְפָּה וַיִּרְדּוּ אֶת־
פְּלִשְׁתִּים וַיִּפְּסוּ עֲרִמְתָּהָת לְבֵית פָּר : וַיִּקַּח

the field of Joshua the Beth-shemite.

19 And he smote the men of Beth-shemesh, because^a they had looked into the ark of the LORD, even he smote of the people fifty thousand and threescore and ten men. And the people lamented; because the LORD had smitten *many* of the people with a great slaughter.

20 And the men of Beth-shemesh said, Who^b is able to stand before this holy LORD God? and to whom shall he go up from us?^d

21 And they sent messengers to the inhabitants of Kirjath-jearim,^e saying, The Philistines have brought again the ark of the LORD: come ye down, and fetch it up to you.

CHAP. VII.

AND the men of Kirjath-jearim came, and fetched^f up the ark of the LORD, and brought it into the house of^g Abinadab, in the hill, and sanctified^h Eleazar his son to keep the ark of the LORD.

2 And it came to pass, while the ark abode in Kirjath-jearim, that the time was long; for it was twenty years: and all the house of Israel lamentedⁱ after the LORD.

3 And Samuel spake unto all the house of Israel, saying, If ye do return^m unto the LORD with all your hearts, *then* putⁿ away the strange gods & Ashtaroth from among you, & prepare^p your hearts unto ye LORD, and serve him^q only; and he^r will deliver you out of the hand of the Philistines.

4 Then the children of Israel did put away Baalim^s & Ashtaroth, and served the LORD only.

5 And Samuel said, Gather all Israel to Mizpeh, and I will pray for you unto the LORD.

6 And they gathered together to Mizpeh, and drew water, and poured^u it out before the LORD, and fasted on that day, and said there, We^v have sinned against the LORD. And Samuel judged the children of Israel in Mizpeh.

7 And when the Philistines heard that the children of Israel were gathered together to Mizpeh, the lords of the Philistines went up against Israel. And when the children of Israel heard *it*, they were afraid of the Philistines.

8 And the children of Israel said to Samuel, *Th* Cease not to cry unto the LORD our God for^z us, that he will save us out of the hand of the Philistines.

9 And Samuel took a sucking lamb, and offered it for a burnt-offering wholly unto the LORD: & Samuel cried unto the LORD for Israel; and the LORD^{aa} heared^y him.

10 And as Samuel was offering up the burnt-offering, ye Philistines drew near to battle against Israel: but the LORD thundered with a great thunder on that day upon the Philistines, and discomfited^{ab} them; and they were smitten before Israel.

11 And ye men of Israel went out of Mizpeh, and pursued the Philistines, and smote them, until they came under Beth-car.

12 Then Samuel took a stone,^b and set *it* between Mizpeh and Shen, and called the name of it μ Eben-ezer, saying, Hitherto hath the LORD helped us.

13 So the Philistines were subdued, and they came no more into the coast of Israel: and the hand of the LORD was against the Philistines all the days of Samuel.

14 And the cities which the Philistines had taken from Israel were restored to

B. C. 1140.

a Ex. 19. 21.
Nu. 4. 15, 20.
1 Ch. 13. 9, 10

β and he circumcised.

b 2 Sa. 6. 7, 9.
Ps. 76. 7.

Mal. 3. 2.

c ch. 8. 4.

d Lu. 5. 8.

e 8. 37.

e Jos. 18. 14.

Ju. 18. 12.

1 Ch. 13. 5, 6.

γ Vashni.

1 Ch. 6. 28.

f ch. 6. 21.

Ps. 132. 6.

g 2 Sa. 6. 3, 4.

h Is. 52. 11.

i Ex. 18. 21.

1 Ti. 3. 3.

k Pr. 29. 4.

l 2 Ec. 12. 10, 11

m De. 30. 2, 10.

1 Ki. 8. 48.

Joel 2. 13.

n De. 17. 14.

Ho. 13. 10.

o Ge. 35. 2.

Jos. 24. 14, 23.

δ was evil in the eyes of.

p 2 Ch. 30. 19.

Jer. 11. 13, 14.

Jno. 4. 24.

q De. 13. 4.

r Is. 55. 7.

Ho. 6. 1.

s Ju. 2. 11.

t Ex. 16. 8.

Mat. 10. 40.

u Job 16. 20.

Je. 9. 1.

v Ju. 10. 10.

Pa. 106. 6.

Je. 3. 13, 14.

ζ or, obey.

η or, notwithstanding when thou hast

solemnly protested against them, then thou shalt shew.

w ch. 10. 25.

14. 52.

θ Be not silent from us from crying.

x Is. 37. 4.

κ or, answered.

y Ps. 99. 6.

Ja. 5. 16.

z Ps. 18. 14.

a 1 Ki. 21. 7.

Eze. 46. 18.

b Ge. 28. 18, 19.

λ eunuchs.

Ge. 37. 36.

μ 1. e. The stone of help.

Israel, from Ekron even unto Gath; & the coasts thereof did Israel deliver out of the hands of the Philistines. And there was peace between Israel and the Amorites.

15 And Samuel judged Israel all the days of his life.

16 And he went from year to year β in circuit to Beth-el, and Gilgal, and Mizpeh, and judged Israel in all those places.

17 And his return was to Ramah;^e for there was his house: and there he judged Israel; and there he built an altar unto the LORD.

CHAP. VIII.

AND it came to pass, when Samuel was old, that he made his sons judges over Israel.

2 Now the name of his first-born was γ Joel, and the name of his second, Abiah: they were judges in Beer-sheba.

3 And his sons walked not in his ways, but turned aside after lucre,ⁱ and took bribes,^k and perverted judgment.

4 Then all the elders of Israel gathered themselves together, and came to Samuel unto Ramah.

5 And said unto him, Behold, thou art old, and thy sons walk not in thy ways: now make us a kingⁿ to judge us like all the nations.

6 But the thing δ displeased Samuel, when they said, Give us a king to judge us. And Samuel prayed unto the LORD.

7 And the LORD said unto Samuel, Hearken unto the voice of the people in all that they say unto thee: for^r they have not rejected thee, but they have rejected me, that I should not reign over them.

8 According to all the works which they have done since the day that I brought them up out of Egypt even unto this day, wherewith they have forsaken me, and served other gods; so do they also unto thee.

9 Now, therefore, ζ hearken unto their voice: *n* howbeit yet protest solemnly unto them, and shew^w them the manner of the king that shall reign over them.

10 And Samuel told all the words of the LORD unto the people that asked of him a king.

11 And he said, This will be the manner of the king that shall reign over you: He will take your sons, and appoint them for himself, for his chariots, and to be his horsemen; and some shall run before his chariots.

12 And he will appoint him captains over thousands, and captains over fifties, and will set them to ear his ground, and to reap his harvest, and to make his instruments of war, and instruments of his chariots.

13 And he will take your daughters to be confectionaries, and to be cooks, and to be bakers.

14 And he will take your fields,^a and your vineyards, and your oliveyards, even the best of them, and give them to his servants.

15 And he will take the tenth of your seed, and of your vineyards, and give to his λ officers, and to his servants.

16 And he will take your men-servants, and your maid-servants, and your goodliest young men, and your asses, and put them to his work.

17 He will take the tenth of your sheep: and ye shall be his servants.

18 And ye shall cry out in that day because of your king which ye shall have

chosen you; and the LORD will not hear ^a you in that day.

19 Nevertheless, the people refused ^b to obey the voice of Samuel: and they said, Nay; but we will have a king over us;

20 That we also may be like ^d all the nations; and that our king may judge us, and go out before us, and fight our battles.

21 And Samuel heard all the words of the people, and he rehearsed them in the ears of the LORD.

22 And the LORD said to Samuel, Hearken unto their voice, and make them a king. And Samuel said unto the men of Israel, Go ye every man unto his city.

CHAP. IX.

NOW there was a man of Benjamin, whose name was Kish, ^f the son of Abiel, the son of Zeror, the son of Bechorath, the son of Aphiah, ^g a Benjamite, a mighty man of ^h power.

2 And he had a son, whose name was Saul, a choice young man, and a goodly: and there was not among the children of Israel a goodlier person than he: from his shoulders and upward he was ⁱ higher than any of the people.

3 And the asses of Kish, Saul's father, were lost. And Kish said to Saul his son, Take now one of the servants with thee, and arise, go seek the asses.

4 And he passed through mount Ephraim, and passed through the land of Shalisha, ^o but they found them not: then they passed through the land of Shalim, and there they were not: and he passed through the land of the Benjamites, but they found them not.

5 And when they were come to the land of Zuph, Saul said to his servant that was with him, Come, and let us return; lest my father leave caring for the asses, and take thought for us.

6 And he said unto him, Behold now, there is in this city ^a a man of God, and he is an honourable man; all ^f that he saith cometh surely to pass: now let us go thither; peradventure he can shew us our way that we should go.

7 Then said Saul to his servant, But, behold, if we go, what ^g shall we bring the man? for the bread is ^h spent in our vessels, and there is not a present to bring to the man of God: what ⁱ have we?

8 And the servant answered Saul again, and said, Behold, ^π I have here at hand the fourth part of a shekel of silver; that will I give to the man of God, to tell us our way.

9 (Beforetime in Israel, when a man went to inquire of God, thus he spake, Come, and let us go to the seer: for he that is now called a Prophet was beforetime called a Seer.)

10 Then said Saul to his servant, ^p Well said; come, let us go. So they went unto the city where the man of God was.

11 And as they went up ^σ the hill to the city, they found young maidens ^z going out to draw water, and said unto them, Is the seer here?

12 And they answered them, and said, He is; behold, he is before you: make haste now, for he came to-day to the city; for there is a ^υ sacrifice ^ε of the people to-day in ^d the high place:

13 As soon as ye be come into the city, ye shall straightway find him, before he

B. C. 1095.

a Pr. 12. 28.

Is. 1. 15.

Mi. 3. 4.

b Je. 44. 16.

c Mar. 6. 41.

Lu. 24. 30.

d ver. 5.

β to-day.

γ revealed

the ear of

Samuel.

ch. 20. 2.

e Am. 3. 7.

Ac. 27. 23.

f ver. 7.

Ho. 13. 11.

g ch. 10. 1.

h Ex. 223. 25.

Ps. 106. 44.

i ch. 14. 51.

δ or, the son

of a man of

Jemini.

ζ or, sub-

stance.

k Ac. 13. 21.

l restrain in.

l ch. 10. 23.

m Jno. 4. 29.

n ver. 3.

θ to-day.

three days.

o 2 Ki. 4. 42.

p ch. 12. 13.

q Ju. 20. 46. 48.

Ps. 68. 27.

r Ju. 6. 15.

κ according

to this word.

s De. 33. 1.

1 Ki. 13. 1.

t ch. 3. 19.

u Le. 7. 32, 33.

Eze. 24. 4.

v Ge. 43. 11.

Ju. 6. 18.

1 Ki. 14. 3.

2 Ki. 8. 8.

λ gone out of.

μ reserved.

ν is with us.

π there is

found in

my hand.

w ver. 13.

x Ac. 10. 9.

y 2 Sa. 24. 11.

2 Ki. 17. 13.

2 Ch. 16. 7, 10.

Is. 30. 10.

Am. 7. 12.

ρ Thy word

is good.

σ in the

ascent of

the city.

z Ge. 24. 11.

τ to-day.

a ch. 9. 16.

16. 13.

2 Ki. 9. 3. 6.

b 2 Sa. 19. 39.

1 Th. 5. 26.

ν or, feast.

c ch. 16. 2.

Ge. 31. 54.

d 1 Ki. 3. 2.

e 2 Sa. 5. 2.

f Ps. 78. 71.

go up to the high place to eat: for the people will not eat until he come, because he doth bless ^c the sacrifice; and afterwards they eat that be bidden. Now therefore get you up; for about this ^β time ye shall find him.

14 And they went up into the city: and when they were come into the city, behold, Samuel came out against them, for to go up to the high place.

15 Now the LORD ^γ had told ^ε Samuel in his ear a day before Saul came, saying,

16 To-morrow, about this time, I will send thee a man out of the land of Benjamin; and thou shalt anoint ^δ him to be captain over my people Israel, that he may save my people out of the hand of the Philistines: for I have looked ^h upon my people, because their cry is come unto me.

17 And when Samuel saw Saul, the LORD said unto him, Behold the man whom I spake to thee of: this ^k same shall ^η reign over my people.

18 Then Saul drew near to Samuel in the gate, and said, Tell me, I pray thee, where the seer's house is.

19 And Samuel answered Saul, and said, I am the seer: go up before me unto the high place; for ye shall eat with me to-day; and to-morrow I will let thee go, and will tell ^m thee all that is in thine heart.

20 And as for thine asses ⁿ that were lost ^θ three days ago, set not thy mind on them; for they are found. And on whom is all the desire ^p of Israel? Is it not on thee, and on all thy father's house?

21 And Saul answered and said, Am not I a Benjamite, of the smallest ^q of the tribes of Israel? and my family? the least of all the families of the tribe of Benjamin? wherefore then speakest thou ^κ so to me?

22 And Samuel took Saul and his servant, and brought them into the parlour, and made them sit in the chiefest place among them that were bidden, which were about thirty persons.

23 And Samuel said unto the cook, Bring the portion which I gave thee, of which I said unto thee, Set it by thee.

24 And the cook took up the ^υ shoulder, and that which was upon it, and set it before Saul. And Samuel said, Behold that which is ^μ left! set it before thee, and eat: for unto this time hath it been kept for thee, since I said, I have invited the people. So Saul did eat with Samuel that day.

25 And when they were come ^ω down from the high place into the city, Samuel communed with Saul upon the top ^z of the house.

26 And they arose early: and it came to pass, about the spring of the day, that Samuel called Saul to the top of the house, saying, Up, that I may send thee away. And Saul arose, and they went out both of them, he and Samuel, abroad.

27 And as they were going down to the end of the city, Samuel said to Saul, Bid the servant pass on before us, (and he passed on,) but stand thou still ^τ a while, that I may shew thee the word of God.

CHAP. X.

THEN ^a Samuel took a vial of oil, and poured it upon his head, and ^δ kissed him, and said, Is it not because the LORD hath anointed thee to be captain ^ε over his inheritance?

2 When thou art departed from me

וַיֵּצֵא לְסָרִיסָיו וּלְעֲבָדָיו : וְאֶת־עֲבָדֶיכֶם וְאֶת־
שְׁפֹחוֹתֵיכֶם וְאֶת־בַּחֲרִיכֶם הַשּׁוֹבִים וְאֶת־חֲמוֹרֵיכֶם
יָקָח וְעָשָׂה לְמַלְאכָתוֹ : צֹאנְכֶם יַעֲשֶׂה וְאֶתֶּם
תְּהַדִּילוּ לְעֲבָדִים : וְעַקְתֶּם בָּיִם הַזֶּה הוּא מִלִּפְנֵי
מַלְכֶם אֲשֶׁר בְּחֹרְתֶם לָכֵן וְלֹא־יַעֲנֶה דָוָה אֶתְכֶם
בַּיּוֹם הַהוּא : וּמִמָּנֶה הָעַם לְשֹׁמֵעַ בְּקוֹל שְׁמוּאֵל
וַיֹּאמְרוּ : לֹא כִּי אִם־מֶלֶךְ יִהְיֶה עָלֵינוּ : וַהֲיִינוּ
גַּם־אֲנִי בְּכָל־הַגּוֹיִם וְנִשְׁמָעֵנוּ מִלִּפְנֵי וַיֵּצֵא לִפְנֵינוּ
וַיְנַלְחֵם אֶת־מַלְחֲמָתָם : וַיִּשְׁמַע שְׁמוּאֵל אֶת־כָּל־
דְּבַר הָעָם וַיִּדְרֹם בְּאָזְנוֹ יְהוָה : וַיֹּאמֶר
יְהוָה אֶל־שְׁמוּאֵל שִׁמְעַת בְּקוֹלְךָ וְהִמְלַכְתָּ לָּהֶם
מֶלֶךְ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־אֲנִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל לָכוּ אִישׁ
לְעִירוֹ :

וַיְהִי־אִישׁ מִבְּנֵי־יִמִּין וְשֵׁמוֹ קִישׁ בֶּן־אֲבִיגַיִל בֶּן־צִרְוֹן
בְּרֶבֶב־כֹּחַ בְּרֶאֱפִיחַ בְּרֹאשׁ יִמִּינֵי גִבּוֹר הָיָל : וְלֹו־
הָיָה בֶן וְשֵׁמוֹ שָׁאוּל בְּתוֹר וְשׁוֹב וְאֵין אִישׁ מִבְּנֵי
יִשְׂרָאֵל טוֹב מִמֶּנּוּ מִשְׁכָּמוֹ וּמַעֲלָה גְבוּהַ מִכָּל־
הָעָם : וְהַאֲבִדְהוּ הָאֲתֻלּוֹת לְקִישׁ אֲבִי שָׁאוּל
וַיֹּאמֶר קִישׁ אֶל־שָׁאוּל בְּנוֹ קִדְמָה אִתָּךְ אֶת־אֲחִי
מִהַנְּעֻרִים וְקוֹם לָךְ בַּקֵּשׁ אֶת־הָאֲתֻלָּת : וַיַּעֲבֹר
בְּחֹר־אֲפֵרַיִם וַיַּעֲבֹר בְּאַרְצֵי־שִׁשְׁתָּה וְלֹא מָצָאוּ
וַיַּעֲבֹרוּ בְּאַרְצֵי־שַׁעֲלִים וְאֵין וַיַּעֲבֹר בְּאַרְצֵי־יִמִּין וְלֹא
מָצָאוּ : הִמָּה בָּאוּ בְּאַרְצֵי צִיּוֹן וּשְׂאֵל אֲמִן
לְבָעֵר וְאֲשֶׁר־עָמְוֹ לָכֵן וַנִּשְׁתַּבַּח פְּרִי־יְהוָה אֲבִי מֶלֶךְ
הָאֲתֻלּוֹת וְדָאָג לָנוּ : וַיֹּאמֶר לוֹ הִנֵּה־נָא אִישׁ
אֱלֹהִים בָּעֵיר הַזֹּאת וְהָאִישׁ נִכְבָּד כָּל־אֲשֶׁר־יִדְבֹּר
בָּא יָבֹא עִמָּה נִלְכַּח שָׁם אוֹלֵי נֶגֶד לָנוּ אֶת־דִּרְכָּנוּ
וְאֲשֶׁר־הִלְכָנוּ עֲלֶיהָ : וַיֹּאמֶר שָׁאוּל לְבָעֵר וְהִמָּה
נִלְכָּה וּמִהַר־נִבְיָא לְאִישׁ כִּי הִלְחֵם אוֹלֵי מִלִּפְנֵינוּ
וְחִשְׁבָה אֵין־לְהִבִּיא לְאִישׁ הָאֱלֹהִים מִהַ אֲמָנוּ :
וַיִּסָּף הַנְּעִיר לַעֲנוֹת אֶת־שָׁאוּל וַיֹּאמֶר הִנֵּה נִמְצָא
בִּידִי רֵבַע שָׁקָל בֶּסֶף וְנִתְּנִי לְאִישׁ הָאֱלֹהִים וְהַנְּדִיר
לִנִּי אֶת־דִּרְכָּנוּ : לִפְנֵים־יֵבִישׁאֵל כֹּה־אָמַר הָאִישׁ
בְּלִבָּתוֹ לְדַרְשׁ אֱלֹהִים לָכוּ וְנִלְכַּח עַד־הָרָאָה כִּי
לְנִבְיָא הָיוּם יִקְרָא לְפָנִים הָרָאָה : וַיֹּאמֶר שָׁאוּל
לְבָעֵר טוֹב דִּרְכָּה לָכֵן : נִלְכַּח וַיָּלֵכוּ אֶל־הָעִיר
וְאֲשֶׁר־שָׁם אִישׁ הָאֱלֹהִים : הִמָּה עָלִים בְּמַעֲלָה

CAP. IX. ט

וַיֵּצֵא לְסָרִיסָיו וּלְעֲבָדָיו : וְאֶת־עֲבָדֶיכֶם וְאֶת־
שְׁפֹחוֹתֵיכֶם וְאֶת־בַּחֲרִיכֶם הַשּׁוֹבִים וְאֶת־חֲמוֹרֵיכֶם
יָקָח וְעָשָׂה לְמַלְאכָתוֹ : צֹאנְכֶם יַעֲשֶׂה וְאֶתֶּם
תְּהַדִּילוּ לְעֲבָדִים : וְעַקְתֶּם בָּיִם הַזֶּה הוּא מִלִּפְנֵי
מַלְכֶם אֲשֶׁר בְּחֹרְתֶם לָכֵן וְלֹא־יַעֲנֶה דָוָה אֶתְכֶם
בַּיּוֹם הַהוּא : וּמִמָּנֶה הָעַם לְשֹׁמֵעַ בְּקוֹל שְׁמוּאֵל
וַיֹּאמְרוּ : לֹא כִּי אִם־מֶלֶךְ יִהְיֶה עָלֵינוּ : וַהֲיִינוּ
גַּם־אֲנִי בְּכָל־הַגּוֹיִם וְנִשְׁמָעֵנוּ מִלִּפְנֵי וַיֵּצֵא לִפְנֵינוּ
וַיַּנְלֵחֵם אֶת־מַלְחֲמָתָם : וַיִּשְׁמַע שְׁמוּאֵל אֶת־כָּל־
דְּבַר הָעָם וַיִּדְרֹם בְּאָזְנוֹ יְהוָה : וַיֹּאמֶר
יְהוָה אֶל־שְׁמוּאֵל שִׁמְעַת בְּקוֹלְךָ וְהִמְלַכְתָּ לָּהֶם
מֶלֶךְ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־אֲנִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל לָכוּ אִישׁ
לְעִירוֹ :

וַיְהִי־אִישׁ מִבְּנֵי־יִמִּין וְשֵׁמוֹ קִישׁ בֶּן־אֲבִיגַיִל בֶּן־צִרְוֹן
בְּרֶבֶב־כֹּחַ בְּרֶאֱפִיחַ בְּרֹאשׁ יִמִּינֵי גִבּוֹר הָיָל : וְלֹו־
הָיָה בֶן וְשֵׁמוֹ שָׁאוּל בְּתוֹר וְשׁוֹב וְאֵין אִישׁ מִבְּנֵי
יִשְׂרָאֵל טוֹב מִמֶּנּוּ מִשְׁכָּמוֹ וּמַעֲלָה גְבוּהַ מִכָּל־
הָעָם : וְהַאֲבִדְהוּ הָאֲתֻלּוֹת לְקִישׁ אֲבִי שָׁאוּל
וַיֹּאמֶר קִישׁ אֶל־שָׁאוּל בְּנוֹ קִדְמָה אִתָּךְ אֶת־אֲחִי
מִהַנְּעֻרִים וְקוֹם לָךְ בַּקֵּשׁ אֶת־הָאֲתֻלָּת : וַיַּעֲבֹר
בְּחֹר־אֲפֵרַיִם וַיַּעֲבֹר בְּאַרְצֵי־שִׁשְׁתָּה וְלֹא מָצָאוּ
וַיַּעֲבֹרוּ בְּאַרְצֵי־שַׁעֲלִים וְאֵין וַיַּעֲבֹר בְּאַרְצֵי־יִמִּין וְלֹא
מָצָאוּ : הִמָּה בָּאוּ בְּאַרְצֵי צִיּוֹן וּשְׂאֵל אֲמִן
לְבָעֵר וְאֲשֶׁר־עָמְוֹ לָכֵן וַנִּשְׁתַּבַּח פְּרִי־יְהוָה אֲבִי מֶלֶךְ
הָאֲתֻלּוֹת וְדָאָג לָנוּ : וַיֹּאמֶר לוֹ הִנֵּה־נָא אִישׁ
אֱלֹהִים בָּעֵיר הַזֹּאת וְהָאִישׁ נִכְבָּד כָּל־אֲשֶׁר־יִדְבֹּר
בָּא יָבֹא עִמָּה נִלְכַּח שָׁם אוֹלֵי נֶגֶד לָנוּ אֶת־דִּרְכָּנוּ
וְאֲשֶׁר־הִלְכָנוּ עֲלֶיהָ : וַיֹּאמֶר שָׁאוּל לְבָעֵר וְהִמָּה
נִלְכָּה וּמִהַר־נִבְיָא לְאִישׁ כִּי הִלְחֵם אוֹלֵי מִלִּפְנֵינוּ
וְחִשְׁבָה אֵין־לְהִבִּיא לְאִישׁ הָאֱלֹהִים מִהַ אֲמָנוּ :
וַיִּסָּף הַנְּעִיר לַעֲנוֹת אֶת־שָׁאוּל וַיֹּאמֶר הִנֵּה נִמְצָא
בִּידִי רֵבַע שָׁקָל בֶּסֶף וְנִתְּנִי לְאִישׁ הָאֱלֹהִים וְהַנְּדִיר
לִנִּי אֶת־דִּרְכָּנוּ : לִפְנֵים־יֵבִישׁאֵל כֹּה־אָמַר הָאִישׁ
בְּלִבָּתוֹ לְדַרְשׁ אֱלֹהִים לָכוּ וְנִלְכַּח עַד־הָרָאָה כִּי
לְנִבְיָא הָיוּם יִקְרָא לְפָנִים הָרָאָה : וַיֹּאמֶר שָׁאוּל
לְבָעֵר טוֹב דִּרְכָּה לָכֵן : נִלְכַּח וַיָּלֵכוּ אֶל־הָעִיר
וְאֲשֶׁר־שָׁם אִישׁ הָאֱלֹהִים : הִמָּה עָלִים בְּמַעֲלָה

אמר אלישעאל אמר לעשר ויעבר לפניו ויעבר
ואתה עמד ביום ואשמעך אתדבר אלהים :
את העם אל יהוה המצפה : ויאמר אל בני
ישראל זה אמר יהוה אלהי ישראל אנכי
העלתי את ישראל ממצרים ואציל אתכם מיד
מצרים ומיד פלדממלכות הלוצים אתכם :
ואתם היום מאסותם את אלהיכם אשר הוא
מושיע לכם מפלדעותיכם וצרותיכם והאמרו
לו מי מלך פשים עלינו ועלה התוצנו לפני
יהוה לשבטיכם ולאפיקם : ויקרב שמואל את
פלשבטי ישראל וילכד שבט בנימן : ויקרב
את שבט בנימן למשפחתו ותלכד משפחת
המטרי וילכד שאול בן גיש ויבקשו ולא
נמצא : וישאלו עוד ביהוה הבא עוד הלא איש
ויאמר יהוה הזה הוא נחבא אל העלמים : וירצו
ויקחחו משים ויתוצב בתוך העם ויגבה מכל
העם משכמו ומעלה : ויאמר שמואל אל כל
העם הריאתם אשר בחרו בו יהוה כי אין
פחדו בכל העם וירעו כל העם ויאמרו זה
המלך : ויבר שמואל אל העם את
משפט המלכה ויכתב בספר ויבדל לפני יהוה
וישליח שמואל את כל העם איש לביתו : וגם
שואל דקד לביתו בגבעה וילכו עמו החיל
אשר נגע אלהים בלכם : ובני בליעל אמרו מה
ישלנו זה ויבחרו ולא הביאו לו מנחה
ויהי כמחרש :

CAP. XI. א'

וי על נחש העמוני ויחן על יבש גלעד ויאמרו כל
אנשי יבש אל יחש פרח לנו ברית ונעבדך :
ויאמר אלהים נחש העמוני בואת אכרות לכם
בנקור לכם פלעין ימון ושמיית חרפה על כל
ישראל : ויאמרו אליו וקני יבש דרך לנו שבעת
ימים ונשלחה מלאכים בכל גבול ישראל ואם
אין מושיע אתנו ויצאנו אליך : ויבאו המלאכים
גבעת שאול ויברו הדברים פאנן העם וישא
כל העם את קולם ויבכו : והנה שאול בא
אחר הקור מן השדה ויאמר שאול מה לעם כי
יבכו ויספורו לו את דברי אנשי יבש : ותמצח

1 ויקח שמואל את פך השמן ויצק על ראשו
2 וישקחו ויאמר הלא כי משחך יהוה על
3 נחלתו לנגיד : בלכתך היום מעמרי ומצאת שני
4 אנשים עם קבורת רחל בגבול בנימן בצלצח
5 ואמרו אליך נמצאו האתנות אשר הלכת לבקש
6 והנה גמש אנכי את דברי האתנות ודאג לכם
7 לאמר מה אפשר לבני : ותלפת משם והלאה
8 ובאת עד אלון תבור ומצאך שם שלשה אנשים
9 עלים אלהאליים ביהוה אחד נשא שלשה
10 גדיים ואחד נשא שלשה פפרות לחם ואחד
11 נשא גב יין : ושאלו לך שלום ונתנו לך שתי
12 לחם ולחמת מדים : אחר כן תבוא אל גבעת
13 האלהים אשר שם נצבי פלשתים ויהי כבאך
14 שם העיר ופנעך חבל גבאים וירים מהבמה
15 ולפניהם גב וחת חליל וכפור והמה מתנבאים :
16 וצלחה עליך רוח יהוה ותחננת עמם ונחפכת
17 לאיש אחר : והיה כי תבאנה האתות האלה
18 לך עשה לך אשר תמצאך כי האלהים עמך :
19 וירדת לפני הנהל והנה אכל יד אליך להעלות
20 עלות לזבח ובחי שלמים שבעת ימים תחיל עד
21 בוא אליך ותדעני לך את אשר תעשה : והיה
22 כהקנתו שכומו ללכת מעם שמואל ויהפך לו
23 אלהים לב אחר ויבאו כל האתות האלה ביום
24 ההוא : ויבאו שם הגבעות והנה חבל
25 גבאים לקראתו ותצלח עליך רוח אלהים
26 ויתנבא בתוכם : והיו כל ידעו מאתמו שלשם
27 ויראו והנה עם גבאים נבא ויאמר העם איש
28 אל רעהו מה זה הנה לכן יבש הגם שאול
29 בגביאים : ויבן איש משם ויאמר וכן אביהם
30 על כן היתה למשל הגם שאול בגביאים :
31 ויכל מהתנבחות ויבא הפחד : ויאמר דוד שאול
32 אליו ואל יערו אן הלכתם ויאמר לבקש את
33 האתנות ונראה כי אין ויבאו אל שמואל :
34 ויאמר דוד שאול הנדדה נא לי מה אמר לכם
35 שמואל : ויאמר שאול אלהיו הנד הניר לנו

to-day, then thou shalt find two men by Rachel's sepulchre,^a in the border of Benjamin, at Zelzah;^b and they will say unto thee, The asses which thou wentest to seek are found: and, lo, thy father hath left the β care of the asses, and sorroweth for you, saying, What shall I do for my son?

3 Then shalt thou go on forward from thence, and thou shalt come to the plain of Tabor, and there shalt meet thee three men going up to God to Beth-el,^d one carrying three kids, and another carrying three loaves of bread, and another carrying a bottle of wine:

4 And they will γ salute thee, and give thee two loaves of bread, which thou shalt receive of their hands.

5 After that thou shalt come to the hill^e of God, where *is* the garrison^f of the Philistines: and it shall come to pass, when thou art come thither to the city, that thou shalt meet a company of prophets coming down from the high^h place, with a psaltery,ⁱ and a tabret, and a pipe, and a harp, before them; and they shall prophesy.^k

6 And the Spirit^l of the LORD will come upon thee, and thou shalt prophesy with them, & shalt be turned into another man.

7 And ζ let it be, when these signs are come unto thee, η that thou do as occasion serve thee; for God *is* with thee.

8 And thou shalt go down before me to Gilgal;ⁿ and, behold, I will come down unto thee, to offer burnt-offerings, and to sacrifice sacrifices of peace-offerings: seven^p days shalt thou tarry, till I come to thee, and shew thee what thou shalt do.

9 And it was so, that when he had turned his κ back to go from Samuel, God λ gave him another heart: and all those signs came to pass that day.

10 And when they came thither to the hill, behold, a company of prophets met him; and the Spirit^o of God came^u upon him, and he prophesied among them.

11 And it came to pass, when all that knew him before-time saw that, behold, he prophesied among the prophets, then the people said μ one to another, What *is* this that *is* come unto the son of Kish? *Is*^v Saul also among the prophets?

12 And one π of the same place answered, and said, But who *is* their father? Therefore it became a proverb, *Is* Saul also among the prophets?

13 And when he had made an end of prophesying, he came to the high place.

14 And Saul's uncle said unto him and to his servant, Whither went ye? And he said, To seek the asses: and when we saw that *they were* no where, we came to Samuel.

15 And Saul's uncle said, Tell me, I pray thee, what Samuel said unto you.

16 And Saul said unto his uncle, He told us plainly that the asses were found. But of the matter of the kingdom, whereof Samuel spake, he told him not.

17 And Samuel called the people together unto the LORD to Mizpeh;⁶

18 And said unto the children of Israel, Thus^a saith the LORD God of Israel, I brought up Israel out of Egypt, and delivered you out of the hand of the Egyptians, and out of the hand of all kingdoms, and of them that oppressed you:

19 And ϕ ye have this day rejected your God, who himself saved⁸ you out of all your adversities and your tribulations:

B. C. 1095.

a Ge. 35. 19, 20.

b Jos. 18. 23.

c Jos. 7. 14, &c β business.

d Ge. 28. 19.

e *ask thee of peace.*

f Ju. 18. 15.

g ver. 10.

h ch. 13. 3.

i ch. 9. 2.

j ch. 9. 12.

k Ex. 15. 20.

l *Let the king live.*

m 1 Ki. 1. 25, 39.

n 2 Ki. 11. 12.

o 1 Co. 14. 1.

p ch. 16. 13.

q Nu. 1. 25, 26.

r *it shall come to pass that.*s *do for thee as thine hand shall find.*

t Ju. 9. 33.

u ch. 11. 4.

v ch. 11. 14, 15.

w 13. 4, 8.

x De. 13. 13.

y 2 Ch. 13. 7.

z ch. 13. 8.

aa 2 Sa. 8. 2.

ab 1 Ki. 4. 21. 10. 25.

ac 2 Ch. 17. 5.

ad Ps. 72. 10.

ae *or, was as though he had been deaf.*

af ch. 12. 12.

ag *his shoulder.*

ah Ju. 21. 8, &c.

ai *turned.*

aj Is. 36. 16.

ak Eze. 17. 13.

al u ver. 6.

am ch. 11. 6.

an v Pr. 12. 10.

ao w ch. 17. 26.

ap *a man to his neighbour.*

aq v Forbear us.

ar x ch. 19. 20, 24.

as Jn. 7. 15, 16.

at π from thence.

au y ch. 15. 34.

av 2 Sa. 21. 6.

aw z ch. 10. 10.

ax a Ju. 19. 29.

ay b ch. 7. 5, 6.

az c Ju. 21. 5, 10.

ba d Ju. 2. 2.

bb 6. 3, 9.

bc Ne. 9. 9, &c.

bd ρ as one man.

be Ju. 20. 1.

bf e Ju. 1. 5.

bg f ch. 8. 7, 19. 12. 12.

bh g Ps. 106. 8, 10.

bi Is. 63. 9.

bj Je. 3. 23.

and ye have said unto him, *Nay*, but set a king over us. Now therefore present yourselves before the LORD^c by your tribes, and by your thousands.

20 And when Samuel had caused all the tribes of Israel to come near, the tribe of Benjamin was taken.

21 When he had caused the tribe of Benjamin to come near by their families, the family of Matri was taken, and Saul, the son of Kish, was taken: and when they sought him, he could not be found.

22 Therefore they inquired of the LORD further, if the man should yet come thither. And the LORD answered, Behold, he hath hid himself among the stuff.

23 And they ran and fetched him thence: and when he stood among the people, he^s was higher than any of the people, from his shoulders and upward.

24 And Samuel said to all the people, See ye him whom the LORD hath chosen, that *there is* none like him among all the people? And all the people shouted, and said, δ God save the king.

25 Then Samuel told the people the manner of the kingdom, and wrote it in a book, and laid it up before the LORD. And Samuel sent all the people away every man to his house.

26 And Saul also went home to Gibeah;^m and there went with him a band of men, whose hearts God had touched.

27 But the children^o of Belial said, How shall this man save us? And they despised him, and brought him no presents.⁷ But he θ held his peace.

CHAPTER. XI.

THEN Nahash^r the Ammonite came up, and encamped against⁸ Jabesh-gilead: and all the men of Jabesh said unto Nahash, Make^t a covenant with us, and we will serve thee.

2 And Nahash the Ammonite answered them, On this^v condition will I make a covenant with you, that I may thrust out all your right eyes, and lay it for a reproach^w upon all Israel.

3 And the elders of Jabesh said unto him, ν Give us seven days' respite, that we may send messengers unto all the coasts of Israel: and then, if *there be* no man to save us, we will come out to thee.

4 Then came the messengers to^y Gibeah of Saul, and told the tidings in the ears of the people: and all the people lifted up their voices, and wept.

5 And, behold, Saul came after the herd out of the field; and Saul said, What *aileth* the people that they weep? And they told him the tidings of the men of Jabesh.

6 And^z the Spirit of God came upon Saul when he heard those tidings, and his anger was kindled greatly.

7 And he took a yoke of oxen, and hewed them in pieces,^a and sent *them* throughout all the coasts of Israel by the hands of messengers, saying, Whosoever^c cometh not forth after Saul and after Samuel, so shall it be done unto his oxen. And the fear of the LORD fell on the people, and they came out with ρ one consent.

8 And when he numbered them in Bezek,^d the children of Israel were three hundred thousand, and the men of Judah thirty thousand.

9 And they said unto the messengers

that came, Thus shall ye say unto the men of Jabesh-gilead, To-morrow, by *that time* the sun be hot, ye shall have β help. And the messengers came and shewed *it* to the men of Jabesh; and α they were glad.

10 Therefore the men of Jabesh said, To-morrow we will come out α unto you, and ye shall do with us all that seemeth good unto you.

11 And it was so on the morrow, that Saul put the people in three α companies; and they came into the midst of the host in the morning-watch, and slew the Ammonites until the heat of the day: and it came to pass, that they which remained were scattered, so that two of them were not left together.

12 And the people said unto Samuel, Who *is* he that said, Shall Saul reign over us? bring m the men, that we may put them to death.

13 And Saul said, There α shall not a man be put to death this day: for to-day the LORD hath wrought salvation p in Israel.

14 Then said Samuel to the people, Come, and let us go to Gilgal, α and renew the kingdom there.

15 And all the people went to Gilgal; and there they made Saul king before the LORD in Gilgal: and there they sacrificed sacrifices of peace-offerings before the LORD; and there Saul and all the men of Israel rejoiced greatly.

CHAP. XII.

AND Samuel said unto all Israel, Behold, I have hearkened unto your voice in all that ye said α unto me, and have made v a king over you.

2 And now, behold, the king walketh before you; and I am old and gray-headed; and, behold, my sons *are* with you; and I have walked before you from my childhood unto this day.

3 Behold, here I *am*: witness against me before the LORD, and before his anointed: whose γ ox have I taken? or whose ass have I taken? or whom have I defrauded? whom have I oppressed? or of whose hand have I received *any* bribe to α blind α mine eyes therewith? and I will restore α it you.

4 And they said, Thou hast not defrauded us, nor oppressed us, neither hast thou taken ought of any man's hand.

5 And he said unto them, The LORD *is* witness against you, and his anointed *is* witness this day, that α ye have not found ought in my hand. And they answered, *He is* witness.

6 And Samuel said unto the people, *It is* the LORD that α advanced Moses and Aaron, and that brought your fathers up out of the land of Egypt.

7 Now therefore stand still, that I may reason γ with you before the LORD of all the λ righteous acts of the LORD, which he did μ to you and to your fathers.

8 When Jacob was come into Egypt, and your fathers cried unto the LORD, then the LORD sent m Moses and Aaron, which brought forth your fathers out of Egypt, and made them dwell in this place.

9 And when they forgot the LORD their God, he sold them into the hand of Siserah, α captain of the host of Hazor, and into the hand of the α Philistines, and into the hand of the king of α Moab; and they fought against them.

B. C. 1095.

α Ju. 10. 10, &c

β or, deliverance.

γ Ju. 2. 13.

δ ch. 31. 11.

ϵ ver. 3.

ζ Ju. 6. 14, 32.

η Ju. 11. 1, &c.

θ ch. 7. 13.

ι Ju. 7. 16.

κ ch. 11. 2.

λ Hos. 13. 11.

μ ch. 10. 27.

ν Lu. 19. 27.

ξ Jos. 24. 14, 20.

π Sa. 31. 12, 15.

ρ ch. 14. 45.

σ Sa. 19. 22.

τ mouth.

υ ch. 19. 5.

ϕ Is. 59. 16.

χ be after.

ψ ch. 10. 8.

ω Le. 26. 14, &c.

α ver. 9.

β Ja. 5. 16, 18.

γ ch. 8. 5, 19, 20.

δ ch. 10. 24.

ϵ 11. 14, 15.

ζ Ex. 14. 31.

η Ezr. 10. 9.

θ Ex. 9. 28.

ι 10. 17.

κ Is. 26. 16.

λ 1 Jn. 5. 16.

μ Nu. 16. 15.

ν Ac. 20. 33.

ξ 2 Co. 12. 14.

π ransom.

ρ or, that I should hide mine eyes at him.

σ De. 16. 19.

τ De. 11. 16.

υ Je. 3. 1.

ϕ Ex. 22. 4.

χ Je. 16. 19.

ψ Jon. 2. 8.

ω Hab. 2. 18.

α Ac. 24. 16, 20.

β La. 3. 31, 32.

γ Eze. 20. 9, 14.

δ or, made.

ϵ from.

ζ Col. 1. 9.

η Is. 1. 18.

θ Mi. 6. 2, 3.

ι Ec. 12. 13.

κ righteous-

nesses, or,

benefits.

μ Ju. 5. 11.

ν with.

ξ or, what

a great

thing.

π De. 28. 36.

ρ Ex. 3. 10.

σ the son of

one year

in his

reigning.

τ Ju. 4. 2.

υ Ju. 10. 7.

ϕ 13. 1.

χ ch. 10. 26.

ψ Ju. 3. 12.

ω ch. 10. 5.

10 And α they cried unto the LORD, and said, We have sinned, because we have forsaken the LORD, and β have served Baalim and Ashtaroth: but now deliver us out of the hand of our enemies, and we will serve thee.

11 And the LORD sent Jerubbaal, α and Bedan, and Jephthah, α and Samuel, δ and delivered you out of the hand of your enemies on every side, and ye dwelled safe.

12 And when ye saw that α Nahash, the king of the children of Ammon, came against you, ye said unto me, Nay; but a king shall reign over us: when the LORD your God was your king.

13 Now therefore behold the king whom ye have chosen, and whom ye have desired! and, behold, the α LORD hath set a king over you.

14 If α ye will fear the LORD, and serve him, and obey his voice, and not rebel against the γ commandment of the LORD, then shall both ye, and also the king that reigneth over you, δ continue following the LORD your God:

15 But if ye will not obey the voice of the LORD, but rebel against the commandment of the LORD, then α shall the hand of the LORD be against you, as it was α against your fathers.

16 Now therefore stand and see this great thing, which the LORD will do before your eyes.

17 *Is it* not wheat-harvest to day? I will α call unto the LORD, and he shall send thunder and rain; that ye may perceive and see that your wickedness *is* great, which ye have done in the sight of the LORD, in asking you a king.

18 So Samuel called unto the LORD; and the LORD sent thunder and rain that day: and α all the people greatly feared the LORD and Samuel.

19 And all the people said unto Samuel, Pray α for thy servants unto the LORD thy God, that we die not: for we have added unto all our sins *this* evil, to ask us a king.

20 And Samuel said unto the people, Fear not: (ye have done all this wickedness; yet α turn not aside from following the LORD, but serve the LORD with all your heart;

21 And turn ye not aside: for *then* should ye go after vain things, which α cannot profit nor deliver; for they *are* vain: α

22 For the LORD will not forsake α his people for δ his great name's sake; because it hath pleased the LORD to make you his people.

23 Moreover, as for me, God forbid that I should sin against the LORD α in ceasing to pray α for you: but I will teach you the good and the right way:

24 Only fear α the LORD, and serve him in truth with all your heart: for consider how γ great things he hath done for you.

25 But if ye shall still do wickedly, ye shall be consumed, both γ ye and your king.

CHAP. XIII.

SAUL π reigned one year; and when he had reigned two years over Israel,

2 Saul chose him three thousand men of Israel; whereof two thousand were with Saul in Michmash and in mount Beth-el, and a thousand were with Jonathan in Gibeath α of Benjamin: and the rest of the people he sent every man to his tent.

3 And Jonathan smote the garrison γ of

ויהי אלהים על־שאוֹל בְּשִׁמְעוֹ אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
 ויחר אִפּוֹ מְאֹד : וַיִּקַּח צֶמֶד בָּקָר וַיַּנְחִיחֵהוּ
 וישלַח בְּכָל־גִּבּוֹל יִשְׂרָאֵל בֵּין הַמְּלָאכִים : לֹא־מָדַד
 אֲשֶׁר אֵינֶנּוּ יָצִיא אַחֲרָי שָׂאֹל וְאֶת־שְׁמוּאֵל כֹּה
 יַעֲשֶׂה לְבָקָרוֹ וַיִּפֹּל פַּחַד־יְהוָה עַל־הָעָם וַיִּצְאֻ
 פָּאִישׁ אֶחָד : וַיִּסְקְדֻם בְּגִבּוֹן וַיְהִי בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
 שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אָלֶף וְאִישׁ יְהוָה שְׁלֹשִׁים אָלֶף :
 וַיֹּאמְרוּ לַמְּלָאכִים הַבָּאִים כֹּה תֹאמְרוּן לְאִישׁ יָבִישׁ
 גִּלְגָּד מִתֵּן תְּהַיְיֶה־לָּכֶם תְּשׁוּעָה בְּהֵם הַשָּׂמִיט
 וַיִּבְאוּ הַמְּלָאכִים וַיַּגִּידוּ לְאִישׁ יָבִישׁ וַיִּשְׁמָחוּ :
 וַיֹּאמְרוּ אֲנִישׁ יָבִישׁ מִתֵּן נִצָּא אֲלֵיכֶם וַעֲשִׂיתֶם לָנוּ
 כְּכֹל־הַטּוֹב בְּעֵינֵינוּכֶם : וַהֲיָן מִקְדָּחֹת וַיֵּשֶׁם
 שָׂאֹל אֶת־הָעָם שְׁלֹשָׁה רָאשִׁים וַיִּבְאוּ בַּחוּד
 הַמִּנְחָה בַּשְּׂמֶרֶת תִּבְרָךְ וַיִּפְּנוּ אֶת־עַמּוּן עַד־הַם
 הַיּוֹם וַהֲיָן הַנְּשָׂאִים וַיִּפְצּוּ וְלֹא נִשְׂאוּ־בָם שָׂגִים
 יָחַד : וַיֹּאמֶר הָעָם אֶל־שְׁמוּאֵל מִי הָאִמּוֹר שָׂאֹל
 יִמְלֶךְ עָלֵינוּ הִנֵּנוּ הָאֲנָשִׁים וְכַמִּיתִים : וַיֹּאמֶר
 שָׂאֹל לֹא־יוֹמֶת אִישׁ בְּיָם הַזֶּה כִּי הַיּוֹם עָשָׂה־
 יְהוָה תְּשׁוּעָה בְּיִשְׂרָאֵל : וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־
 הָעָם לָנוּ וּלְנִכְּה הַגִּלְגָּל וַיַּחֲדֹשׁ שָׁם הַמִּלּוּכָה :
 וַיָּלֶכְוּ כָל־הָעָם הַגִּלְגָּל וַיִּמְלֹכוּ שָׁם אֶת־שָׂאֹל לִפְנֵי
 יְהוָה בַּגִּלְגָּל וַיִּנְבְּחֵ־שָׁם וּדְבָרִים שְׁלֵמִים לִפְנֵי יְהוָה
 וַיִּשְׁמָחוּ שָׁם שָׂאֹל וְכָל־אֲנָשֵׁי יִשְׂרָאֵל עַד־מָאֹד :
 וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־כָּל־יִשְׂרָאֵל הִנֵּה שָׁמַעְתִּי
 בְּקֻלְכֶם לְכָל אֲשֶׁר־אָמַרְתֶּם לִי וְאִמְלִיךְ עֲלֵיכֶם
 מֶלֶךְ : וְעַתָּה הִנֵּה הַמֶּלֶךְ מִחֲהַלְךְ לִפְנֵיכֶם
 וְאֲנִי זָקְנִיתִי וְשִׁבְתִּי וּבְנֵי הָעָם אֶתְכֶם וְאֲנִי
 הַתְּהַלֵּכְתִּי לִפְנֵיכֶם מִנְּעִרִי עַד־הַיּוֹם הַזֶּה : הֲנִנִּי
 עֲנֵה בִי נָדָר יְהוָה וְנִגְדָה מִשִּׁיחוּ אֶת־שׁוּרִי מִי
 לְקַחְתִּי וְחִמּוֹר מִי לְקַחְתִּי וְאֶת־מִי עֲשִׂיתִי אֶת־מִי
 רְצוֹתִי וּמִי־מִי לְקַחְתִּי כִּפָּר וְאֶעֱלֶם עֵינִי בּוֹ
 וְאֶשִׁיב לָכֶם : וַיֹּאמְרוּ לֹא עֲשִׂיתָנוּ וְלֹא רְצוֹנָנוּ
 וְלֹא־לְקַחְתָּ מִי־דָאִישׁ מֵאִמּוֹה : וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
 עַד יְהוָה בָּכֶם וְעַד מִשִּׁיחוּ הַיּוֹם הַזֶּה כִּי לֹא
 מִצְאָתֶם בְּיָדִי מֵאִמּוֹה וַיֹּאמְרוּ עַד : וַיֹּאמֶר
 שְׁמוּאֵל אֶל־הָעָם יְהוָה אֲשֶׁר עָשָׂה אֶת־מִשְׁעָה
 וְאֶת־אֶהְרֹן וְאֲשֶׁר הִעֲלָה אֶת־אֲבוֹתֵיכֶם מֵאֶרֶץ

מִצְרַיִם : וְעַתָּה הִתְיַצְּנוּ וְאֶשְׁפָּטָה אֹתְכֶם לִפְנֵי
 יְהוָה אֶת כָּל־עֲדוּקֹת יְהוָה אֲשֶׁר־עָשָׂה אֹתְכֶם
 וְאֶת־אֲבוֹתֵיכֶם : כִּי־אֲשֶׁר־כָּמָּה יַעֲקֹב מִצְרַיִם
 וַיַּצְרֻקוּ אֲבוֹתֵיכֶם אֶל־יְהוָה וַיִּשְׁלַח יְהוָה אֶת־
 מִשְׁעָה וְאֶת־אֶהְרֹן וַיִּצְיִאוּ אֶת־אֲבוֹתֵיכֶם מִמִּצְרַיִם
 וַיִּשְׁבּוּם בְּמִקּוֹם הַזֶּה : וַיִּשְׁפָּחוּ אֶת־יְהוָה
 אֱלֹהֵיהֶם וַיִּמְכְּרוּ אֹתָם בֵּין כִּסְרָא שֶׁר־צִבְא
 חֲצוֹר וּבֵי־פִלְשְׁתִּים וּבֵי־מֶלֶךְ מִזָּב מִזָּב וַיִּלְחֲמוּ בָם :
 וַיַּצְרֻקוּ אֶל־יְהוָה וַיֹּאמְרוּ חָטֵאנוּ כִּי עֲזַבְנוּ אֶת־יְהוָה
 וַנַּעֲבֹד אֶת־הַבְּעֻלִּים וְאֶת־הַעֲשֻׁתוֹת וְעַתָּה
 הִצִּילֵנוּ מִיַּד אֲבוֹנֵינוּ וַנַּעֲבֹד : וַיִּשְׁלַח יְהוָה אֶת־
 יִרְבֵּעֵל וְאֶת־בֶּרֶךְ וְאֶת־יִפְתָּח וְאֶת־שְׁמוּאֵל וַיִּצֵּל
 אֹתְכֶם מִיַּד אֲבוֹיָם מִסָּבִיב וַתִּשְׁבּוּ בְּשָׁם : וַתִּרְאוּ
 כִּי נִחַשׁ מֶלֶךְ־בְּנֵי־עַמּוּן כָּמָּה עֲלֵיכֶם וַתֹּאמְרוּ
 לֹא מִי־מֶלֶךְ מֶלֶךְ עָלֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
 מִלְּכֶם : וְעַתָּה הִנֵּה הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בְּדַרְתֶּם אֲשֶׁר־
 שָׂאֹלְתֶם וְהִנֵּה נָתַן יְהוָה עֲלֵיכֶם מֶלֶךְ : אִם־
 תִּירְאוּ אֶת־יְהוָה וַעֲבַדְתֶּם אֹתוֹ וַיִּשְׁמַעְתֶּם בְּקוֹלוֹ
 וְלֹא חִמּוֹר אֶת־פִּי יְהוָה וְהִיתֶם בְּסִי־אֹתָם וּגְם־
 הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר־מֶלֶךְ עֲלֵיכֶם אֹתוֹ יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם :
 וְאִם־לֹא תִשְׁמָעוּ בְּקוֹל יְהוָה וּמְרִיתֶם אֶת־פִּי
 יְהוָה וְהִיתָה־יַד־יְהוָה בָּכֶם וּבְאֲבוֹתֵיכֶם : בָּס־
 עָתָה הִתְיַצְּנוּ וְרֹא אֶת־הַדָּבָר הַגָּדוֹל הַזֶּה אֲשֶׁר־
 יְהוָה עָשָׂה לְעֵינֵיכֶם : הֲלֹא קִצְרֵי־הַיּוֹם הַיּוֹם
 אֶקְרָא אֶל־יְהוָה וַיִּתֵּן קוֹלֹת וּמִסָּר דְּבַר וַיִּרְאֻ
 כִּי־רַעַתְכֶם רָבָה אֲשֶׁר עָשִׂיתֶם בְּעֵינֵי יְהוָה לְשָׂאֹל
 לָכֶם מֶלֶךְ : וַיִּקְרָא שְׁמוּאֵל אֶל־יְהוָה וַיִּתֵּן יְהוָה
 קוֹלֹת וּמִסָּר בְּיוֹם הַהוּא וַיִּרְאֻ כָּל־הָעָם מָאֹד
 אֶת־יְהוָה וְאֶת־שְׁמוּאֵל : וַיֹּאמְרוּ כָּל־הָעָם אֶל־
 שְׁמוּאֵל הַחֲפֹלָל בַּעַד־עֲבֻרְךָ אֶל־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
 וְאֶל־נְכוֹת כִּי־יִסְפְּנוּ עַל־כָּל־חַטֹּאתֵינוּ רָעָה לְשָׂאֹל
 לָנוּ מֶלֶךְ : וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־הָעָם אֶל־תִּירְאוּ
 אֹתָם עֲשִׂיתֶם אֵת כָּל־הָרָעָה הַזֹּאת אֲנִי אֶל־
 חֲסִידוֹ מֵאֲחֵרֵי יְהוָה וַעֲבַדְתֶּם אֶת־יְהוָה בְּכָל־
 לְבַבְכֶם : וְלֹא חֲסִידוֹ כִּי אַחֲרֵי חֲתוּהוּ אֲשֶׁר לֹא
 יִעֲלֶה וְלֹא יִצְלָה כִּי־תוֹרֵה הָקְדָּה : כִּי לֹא־יִשָּׁשׁ
 יְהוָה אֶת־עַמּוּ וַעֲבָדוּ שְׁמוֹ הַגָּדוֹל כִּי הֹאֵל
 יְהוָה לַעֲשׂוֹת אֹתְכֶם לוֹ לָעַם : בָּס אֲנִי חֲלִילָה

CAP. XII. יב

וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־כָּל־יִשְׂרָאֵל הִנֵּה שָׁמַעְתִּי
 בְּקֻלְכֶם לְכָל אֲשֶׁר־אָמַרְתֶּם לִי וְאִמְלִיךְ עֲלֵיכֶם
 מֶלֶךְ : וְעַתָּה הִנֵּה הַמֶּלֶךְ מִחֲהַלְךְ לִפְנֵיכֶם
 וְאֲנִי זָקְנִיתִי וְשִׁבְתִּי וּבְנֵי הָעָם אֶתְכֶם וְאֲנִי
 הַתְּהַלֵּכְתִּי לִפְנֵיכֶם מִנְּעִרִי עַד־הַיּוֹם הַזֶּה : הֲנִנִּי
 עֲנֵה בִי נָדָר יְהוָה וְנִגְדָה מִשִּׁיחוּ אֶת־שׁוּרִי מִי
 לְקַחְתִּי וְחִמּוֹר מִי לְקַחְתִּי וְאֶת־מִי עֲשִׂיתִי אֶת־מִי
 רְצוֹתִי וּמִי־מִי לְקַחְתִּי כִּפָּר וְאֶעֱלֶם עֵינִי בּוֹ
 וְאֶשִׁיב לָכֶם : וַיֹּאמְרוּ לֹא עֲשִׂיתָנוּ וְלֹא רְצוֹנָנוּ
 וְלֹא־לְקַחְתָּ מִי־דָאִישׁ מֵאִמּוֹה : וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
 עַד יְהוָה בָּכֶם וְעַד מִשִּׁיחוּ הַיּוֹם הַזֶּה כִּי לֹא
 מִצְאָתֶם בְּיָדִי מֵאִמּוֹה וַיֹּאמְרוּ עַד : וַיֹּאמֶר
 שְׁמוּאֵל אֶל־הָעָם יְהוָה אֲשֶׁר עָשָׂה אֶת־מִשְׁעָה
 וְאֶת־אֶהְרֹן וְאֲשֶׁר הִעֲלָה אֶת־אֲבוֹתֵיכֶם מֵאֶרֶץ

וַיַּעַל מִן־הַגִּלְגָּל בִּגְעַת בְּנִמְקֹן וַיִּשְׁקֹד שָׂאוּל אֶת־
הָעָם הַמִּצְמָצִים עִמּוֹ כְּשֶׁשׁ מֵאוֹת אִישׁ : וּשְׂאוּל ⁶
וַיִּזְרְקוּ בָנוֹ וְהָעָם הַמִּצְמָצִים עִמָּם יֹשְׁבִים בְּגִבֵּעַ
בְּנִמְקֹן וּפְלִשְׁתִּים חָנוּ בְּמִכְמֶשׁ : וַיֵּצֵא הַפְּלִשְׁתִּים ¹⁷
מִמִּצְמָנָה פְּלִשְׁתִּים שְׁלֹשָׁה רָאשִׁים דָּרָאשׁ אֶחָד
יִפְנֶה אֶל־דֶּרֶךְ עֶפְרָה אֶל־אֶרֶץ שִׁוֵּעַל : וְהָרָאשׁ ¹⁸
אֶחָד יִפְנֶה דֶּרֶךְ בֵּית חֶרֶן וְהָרָאשׁ אֶחָד יִפְנֶה
דֶּרֶךְ הַגִּבְלָה הַנִּשְׁקָף עַל־יְדֵי הַצְּבָעִים הַמְּדַבְּרָה :
וְהָרֶשֶׁת לֹא יִצְאָה כָּל־אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מִיָּאֶמֶר ¹⁹
פְּלִשְׁתִּים כֹּן יַעֲשִׂי הָעֲבָרִים חֶרֶב אוֹ חֵקֶת : וַיַּרְדּוּ ²⁰
כָּל־יִשְׂרָאֵל הַפְּלִשְׁתִּים לְלָשׁוֹשׁ אִישׁ אֶת־מִדְּרֹשָׁתוֹ
וְאֶת־אֹתוֹ וְאֶת־קִרְדָּמוֹ וְאֶת־מַחְרָשָׁתוֹ : וְהָיָה ²¹
הַפְּצִירָה פִּים לַמַּחְרָשׁוֹת וְלָאֵלִים וּלְשֹׁלֶשׁ קִלְשֵׁן
וְלִקְרָדָּרִמִּים וְלִחֲצִיב הַדְּרָקִן : וְהָיָה בַּיּוֹם ²²
מִלְחָמָה וְלֹא נִמְצָא חֶרֶב וְחֵמֶת בֶּן־כָּל־הָעָם
אֲשֶׁר אֶת־שָׂאוּל וְאֶת־יֹרְדָן וְהַמִּצְמָצִים לְשָׂאוּל וְלִיֹּרְדָן
בָּנוֹ : וַיֵּצֵא מִצֵּב פְּלִשְׁתִּים אֶל־מַעְבַּר מִכְמֶשׁ : ²³

CAP. XIV. ד

וַיְהִי הַיּוֹם וַיֹּאמֶר יֹרְדָן כִּן־שָׂאוּל אֶל־הַעֲשֹׂה נִשְׂאָה ¹
כְּלִי לֶכֶה וְנַעֲבֹרָה אֶל־מִצֵּב פְּלִשְׁתִּים אֲשֶׁר מַעְבַּר
הַלֵּל וְלֹאֲבָיו לֹא הֵנִיד : וּשְׂאוּל יוֹשֵׁב בַּקֶּדֶה ²
הַנִּבְעָרָה תַּחַת הָרָמֹן אֲשֶׁר בְּמִגְדּוֹן וְהָעָם אֲשֶׁר
עִמּוֹ כְּשֶׁשׁ מֵאוֹת אִישׁ : וַאֲדֹתָיָה בְּרָאחֻסָּב אוֹדִי ³
אֶי־כְבוֹד ' כִּנְסִינָהִם כִּן־עָלִי כֹחַן יְהוָה בְּשֹׁלָה
נִשְׂאָה אֶחָד וְהָעָם לֹא יָדַע כִּן־הַלֵּךְ וַיָּנֻחוּ : וּבֵנִי ⁴
הַמַּעְבְּרוֹת אֲשֶׁר בָּקֵשׁ וַיִּנְחֹן לַעֲבֹר עַל־מִצֵּב
פְּלִשְׁתִּים שֶׁן־הַסִּלְעַ מִהַעֲבֹר מִדָּה וְשֶׁן־הַסִּלְעַ
מִהַעֲבֹר מִדָּה וְשֶׁם הָאֶחָד בּוֹחִיץ וְשֶׁם הָאֶחָד ⁵
סִנְהָ : הַשֵּׁנִי הָאֶחָד מִצִּיק מִצְפּוֹן מוֹל מִכְמֶשׁ ⁶
וְהָאֶחָד מִגִּבַּע מוֹל גִּבֵּעַ : וַיֹּאמֶר יֹרְדָן אֶל־
הַעֲשֹׂה נִשְׂאָה כְּלִי לֶכֶה וְנַעֲבֹרָה אֶל־מִצֵּב הַשְּׂרָרִים ⁷
הָאֵלֶּה אֲנִי יַעֲשֶׂה יְהוָה לָנוּ כִּן־אֵין לַיהוָה מַעְבָּר
לְהוֹשִׁיעַ בָּרַב אוֹ בְּמַעַשׁ : וַיֹּאמֶר לוֹ נִשְׂאָה כְּלִי ⁸
עֲשֶׂה כִּלְאֲשֶׁר בִּלְבָבְךָ נַטִּיהָ לָךְ הַיְנִי עִמָּךְ
כִּלְבָּבְךָ : וַיֹּאמֶר יֹרְדָן הִנֵּה אֲנִינִי עֲבָרִים אֶל־ ⁹
הָאֲנָשִׁים וְגִלְגָּי אֵלֵיהֶם : אִם־כֹּה יֹאמְרוּ אֵלֵינוּ ¹⁰
דָּמּוֹ עַד־הַיְנִיעֵנִי אֵלֵיכֶם וְעִמְדָנוּ תַּחֲתֵינוּ וְלֹא־נַעֲלָה
אֵלֵיהֶם : וְאִם־כֹּה יֹאמְרוּ עָלֵינוּ וְעָלֵינוּ כִּן־ ¹⁰

לִי מַחְמָה לַיהוָה מִחֹל לְהַחֲפֹל בְּעַדְכֶם וְהוֹרִיתִי ¹¹
אֶתְכֶם בְּדֶרֶךְ הַמְּדֻבָּרָה וְהַיְשִׁירָה : הִנֵּה יֹאֵרָא אֶת־ ²⁴
יְהוָה וְנַעֲבַדְתֶּם אֹתוֹ בְּאֵמֶת כָּל־לִבְכֶּם כִּן־רָאוּ
אֶת־אֲשֶׁר־הִגִּיל עִמָּכֶם : וְאִם־הִרְעָה תִּרְעֵנוּ בִּם־ ²⁵
אֲתָם בִּם־מִלְּכָכֶם תִּסְפּוּ :

CAP. XIII. י

בְּרִשְׁנָה שָׂאוּל בְּמִלְכּוֹ וַשְּׁתֵּי שָׁלִים מִן־עַל־ ¹
יִשְׂרָאֵל : וַיַּבְהִירוּ שָׂאוּל שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים מִיִּשְׂרָאֵל ²
וַהֲדִי עִם־שָׂאוּל אֲלָפִים בְּמִכְמֶשׁ וּבְדֶרֶךְ בֵּית־אֵל
וְאֵלָף הָיָה עִם־יֹנָתָן בְּגִבֵּעַת בְּנִמְקֹן וַיַּחַר הָעָם ³
שֹׁלָח אִישׁ לְאֹדָיו : וַיֵּן וַיִּתֵּן אֶת־נִצְיַב פְּלִשְׁתִּים
אֲשֶׁר בְּגִבֵּעַ וַיִּשְׁמְעוּ פְּלִשְׁתִּים וּשְׂאוּל תִּקְעַה ⁴
בַּשּׁוֹפָר כָּל־הָאֶרֶץ לֵאמֹר יִשְׁמְעוּ הָעֲבָרִים : וְכָל־
יִשְׂרָאֵל שָׁמְעוּ לֵאמֹר הִכָּה שָׂאוּל אֶת־נִצְיַב
פְּלִשְׁתִּים וְגַם־נִבְאֵשׁ יִשְׂרָאֵל בְּפְלִשְׁתִּים וַיַּצְעֲקוּ ⁵
הָעָם אַחֲרֵי שָׂאוּל הַגִּלְגָּל : וּפְלִשְׁתִּים נִאֲסָפוּ
לְהִלָּחֵם עִם־יִשְׂרָאֵל שְׁלֹשִׁים אֵלָף רֶכֶב וְשֹׁשֶׁת
אֲלָפִים פָּרָשִׁים וְעָם כָּחֹל אֲשֶׁר עַל־שַׁפְתֵּי־הַיָּם ⁶
לְבָב וַיַּעֲלֵנוּ בְּמִכְמֶשׁ קִדְמַת בֵּית־אֵתָן : וְאִישׁ ⁷
יִשְׂרָאֵל רָאָה כִּן־צָרָלוֹ כִּן־נִשֵּׁשׁ הָעָם וַיִּתְחַבְּאוּ
הָעָם בַּמִּשְׁרוֹת וּבַחֲרוּחִים וּבַסִּלְעִים וּבַצִּדְרוֹת ⁸
וּבַבְּרוֹת : וְעֲבָרִים עָבְרוּ אֶת־יֹרְדָן אֶרֶץ כְּנָעַן
וַיִּגְלְדוּ וּשְׂאוּל עֲדָנוּ בַּגִּלְגָּל וְכָל־הָעָם חָרְדוּ אַחֲרָיו : ⁹
וַיִּחַל־שִׁבְעַת יָמִים לְמוֹעֵד אֲשֶׁר שְׂמוּאֵל וְלֹא־
בָּא שְׂמוּאֵל הַגִּלְגָּל וַיִּפֹּץ הָעָם מִעָלָיו : וַיֹּאמֶר ¹⁰
שָׂאוּל הַנָּשׁוּ אֵלַי הָעֵלָה וְהַשְׁלָמִים וַיַּעַל הָעֵלָה :
וַיְהִי כְּמִלְחָתוֹ לְהַעֲלוֹת הָעֵלָה וְהָיָה שְׂמוּאֵל בָּא ¹¹
וַיֵּצֵא שָׂאוּל לְקִרְאָתוֹ לְבָרְכוֹ : וַיֹּאמֶר שְׂמוּאֵל מַה־
עֲשִׂיתָ וַיֹּאמֶר שָׂאוּל כִּי־רָאִיתִי כִּי־נִפְּץ הָעָם מִעָלַי ¹²
וְאִתָּה לֹא־בָאתָ לְמוֹעֵד הַיָּמִים וּפְלִשְׁתִּים נִאֲסָפוּ
מִכְמֶשׁ : וְאִמָּר עֲתָה יִרְדּוּ פְּלִשְׁתִּים אֵלַי הַגִּלְגָּל ¹³
וּפְנִי יְהוָה לֹא חֲלִיתִי וְאֶת־אֶפְקֹ וְאֶעֱלֶה הָעֵלָה :
וַיֹּאמֶר שְׂמוּאֵל אֶל־שָׂאוּל כִּסְפָּתָה לֹא שְׂמִירָתָה אֶת־ ¹⁴
מִצְוַת יְהוָה אֲלֹהֶיךָ אֲשֶׁר צִוָּךְ כִּן־עֲתָה הִלַּךְ יְהוָה
אֶת־מַמְלַחְתְּךָ אֶל־יִשְׂרָאֵל עַד־עוֹלָם : וְעֲתָה ¹⁵
סַמְלִיתָךְ לֹא־תָקוּם בְּקֶשׁ יְהוָה לֹא־אִישׁ
כִּלְבָּנוּ וַיִּצְרֻהוּ יְהוָה לְגִיד עַל־עִמּוֹ כִּן־לֹא־
שִׁמְרָתָה אֶת־אֲשֶׁר־צִוָּךְ יְהוָה : וַיָּקָם שְׂמוּאֵל

the Philistines that *was* in β Geba; and the Philistines heard of it. And Saul blew the trumpet throughout all the land, saying, Let the Hebrews hear.

4 And all Israel heard say, that Saul had smitten a garrison of the Philistines, and that Israel also γ was had in abomination with the Philistines. And the people were called together after Saul to Gilgal.

5 And the Philistines gathered themselves together to fight with Israel, thirty thousand chariots, and six thousand horsemen, and people as the sand which is on the sea-shore in multitude: and they came up and pitched in Michmash, eastward from Beth-aven.^b

6 When the men of Israel saw that they were in a strait,^c (for the people were distressed,) then the people did hide themselves in caves, and in thickets, and in rocks, and in high places, and in pits.

7 And some of the Hebrews went over Jordan to the land of Gad and Gilead. As for Saul, he *was* yet in Gilgal; and all the people κ followed him trembling.

8 And he tarried seven days, according to the set time^d that Samuel had appointed: but Samuel came not to Gilgal; and the people were scattered from him.

9 And Saul said, Bring hither a burnt-offering to me, and peace-offerings. And he offered the burnt-offering.

10 And it came to pass, that, as soon as he had made an end of offering the burnt-offering, behold, Samuel came; and Saul went out to meet him, that he might salute him.

11 And Samuel said, What hast thou done? And Saul said, Because I saw that the people were scattered from me, and that thou camest not within the days appointed; and that the Philistines gathered themselves together at Michmash;

12 Therefore said I, The Philistines will come down now upon me to Gilgal, and I have not ν made supplication unto the LORD: I forced myself, therefore, and offered a burnt-offering.

13 And Samuel said to Saul,^m Thou hast done foolishly: thouⁿ hast not kept the commandment of the LORD thy God, which he commanded thee: for now would the LORD have established thy kingdom upon Israel for ever.

14 But now thy kingdom shall not continue: the LORD hath sought him a^o man after his own heart, and the LORD hath commanded him to be captain over his people, because thou hast not kept that which the LORD commanded thee.

15 And Samuel arose, & gat him up from Gilgal unto Gibeah of Benjamin. And Saul numbered the people that *were* present ρ with him, about^q six hundred men.

16 And Saul, and Jonathan his son, and the people that *were* present with them, abode in σ Gibeah of Benjamin: but the Philistines encamped in Michmash.

17 And the spoilers came out of the camp of the Philistines in three companies: one company turned unto the way that leadeth to Ophrah,^v unto the land of Shual;

18 And another company turned the way to Beth-horon:^z and another company turned to the way of the border that looketh to the valley of^a Zeboim, toward the wilderness.

19 Now there was no smith^a found

B. C. 1093.

β or, the hill.

γ did stink. Ge. 34. 30. Ex. 5. 21.

δ file with mouths.

ϵ set.

α Ju. 5. 8.

δ Jos. 7. 2.

η or, standing camp.

ζ 2 Sa. 24. 14.

δ Is. 10. 23.

ϵ ch. 14. 11.

Ju. 6. 2.

θ or, there was a day.

κ trembled after him.

ϕ ch. 10. 8.

θ ch. 13. 15.

he called Ahimelech. ch. 22. 9, 11, 20.

ι ch. 4. 21.

κ ch. 2. 28.

λ bless.

ι ch. 13. 23.

μ tooth.

ν intreated the face.

μ 2 Ch. 16. 9.

ν De. 32. 36.

Ju. 7. 4, 7.

2 Ch. 14. 11.

ρ ch. 15. 11, 23.

ρ Ju. 7. 9. 11.

ρ Ps. 89. 20.

Ac. 13. 22.

π be still.

ρ Ge. 24. 14.

ρ found.

σ ch. 14. 2.

σ Gebah. ver. 3.

τ ch. 13. 6.

υ 2 Ki. 14. 8.

υ Jos. 18. 23.

υ 2 Sa. 5. 24.

ϕ Jos. 16. 3.

ψ Ge. 14. 2.

Ne. 11. 34.

Hos. 11. 8.

ζ Le. 26. 8.

α 2 Ki. 24. 14.

Is. 54. 16.

Je. 24. 1.

throughout all the land of Israel; (for the Philistines said, Lest the Hebrews make *them* swords or spears;)

20 But all the Israelites went down to the Philistines, to sharpen every man his share, and his coulter, and his axe, and his mattock.

21 Yet they had a δ file for the mattocks, and for the coulters, and for the forks, and for the axes, and to ζ sharpen the goads.

22 So^a it came to pass, in the day of battle, that there was neither sword nor spear found in the hand of any of the people that *were* with Saul and Jonathan: but with Saul, and with Jonathan his son, was there found.

23 And the η garrison of the Philistines went out to the passage of δ Michmash.

CHAP. XIV.

Now θ it came to pass upon a day, that Jonathan the son of Saul said unto the young man that bare his armour, Come, and let us go over to the Philistines' garrison that *is* on the other side. But he told not his father.

2 And Saul tarried in the uttermost part of Gibeah under a pomegranate-tree which *is* in Migron: and the people that *were* with him *were* about^b six hundred men;

3 And Ahiah^c the son of Ahitub, I-chabod's^d brother, the son of Phinehas, the son of Eli, the LORD's priest in Shiloh, wearing an ephod,^e And the people knew not that Jonathan was gone.

4 And between the passages, by which Jonathan sought to go over unto the Philistines' garrison,^f there was a sharp rock on the one side, & a sharp rock on the other side: and the name of the one was Bozez, and the name of the other Seneh.

5 The μ fore front of the one was situate northward over against Michmash, and the other southward over against Gibeah.

6 And Jonathan said to the young man that bare his armour, Come, and let us go over unto the garrison of these uncircumcised: it may be that the LORD will work for us: for there *is* no restraint to the LORD to^g save by many or by few.

7 And his armour-bearer said unto him, Do all that *is* in thine heart: turn thee; behold, I *am* with thee according to thy heart.

8 Then said Jonathan, Behold, we will pass over^h unto these men, and we will discover ourselves unto them.

9 If they say thus unto us, π Tarry until we come to you; then we will stand still in our place, and will not go up unto them.

10 But if they say thus, Come up unto us; then we will go up; for the LORD hath delivered them into our hand; and this shall be a signⁱ unto us.

11 And both of them discovered themselves unto the garrison of the Philistines: and the Philistines said, Behold, the Hebrews come forth out of the^j holes where they had hid themselves.

12 And the men of the garrison answered Jonathan his armour-bearer, and said, Come^k up to us, and we will shew you a thing. And Jonathan said unto his armour-bearer, Come up after me; for^l the LORD hath delivered them into the hand of Israel.

13 And Jonathan climbed up upon his hands & upon his feet, & his armour-bearer after him: and^m they fell before Jonathan: and his armour-bearer slew after him.

14 And that first slaughter, which Jonathan and his armour-bearer made, was about twenty men, within as it were β an half-acre of land, *which a yoke of oxen might plow.*

15 And there was trembling^a in the host, in the field, and among all the people; the garrison, and the spoilers,^c they also trembled; and the earth quaked: so it was a δ very great trembling.

16 And the watchmen of Saul in Gibeon of Benjamin looked; and, behold, the multitude melted away, and δ they went on beating down *one another.*

17 Then said Saul unto the people that were with him, Number now, and see who is gone from us. And when they had numbered, behold, Jonathan and his armour-bearer were not there.

18 And Saul said unto Ahiah,^f Bring hither the ark of God: (for γ ark of God was at that time with the children of Israel.)

19 And it came to pass, while Saul talked^g unto the priest, that the θ noise that was in the host of the Philistines went on and increased: and Saul said unto the priest, Withdraw thine hand.

20 And Saul and all the people that were with him κ assembled themselves, and they came to the battle: and, behold, every man's h sword was against his fellow, and *there was a very great discomfiture.*

21 Moreover, the Hebrews that were with the Philistines before that time, which went up with them into the camp *from the country round about, even they also turned to be with the Israelites that were with Saul and Jonathan.*

22 Likewise all the men of Israel which had hid^m themselves in mount Ephraim, *when they heard that the Philistines fled, even they also followed hard after them in the battle.*

23 Soⁿ the LORD saved Israel that day: & the battle passed over^o unto Beth-aven.

24 And the men of Israel were distressed that day: for Saul had^q adjured the people, saying, Cursed be the man that eateth *any* food until evening, that I may be avenged on mine enemies. So none of the people tasted any food.

25 And all *they of* γ^e land came to a wood, and there was honey^s upon the ground.

26 And when the people were come into the wood, behold, the honey dropped; but no man put his hand to his mouth: for the people feared the oath.

27 But Jonathan heard not when his father charged the people with the oath: wherefore he put forth the end of the rod that was in his hand, and dipped it in an honey-comb, and put his hand to his mouth; and w his eyes were enlightened.

28 Then answered one of the people, and said, Thy father straitly charged the people with an oath, saying, Cursed be the man that eateth *any* food this day. And the people were π faint.

29 Then said Jonathan, My father hath troubled the land: see, I pray you, how mine eyes have been enlightened, because I tasted a little of this honey.

30 How much more, if haply the people had eaten freely to-day of the spoil of their enemies which they found? for had there not been now a much greater slaughter among the Philistines?

31 And they smote the Philistines that day from Michmash to Ajalon: and the

B. C. 1087.

β or, half a furrow of an acre.

a 2 Ki. 7. 6, 7.

Job 18. 11.

b Le. 3. 17.

17. 10.

De. 12. 23, 24.

Eze. 33. 25.

c ch. 13. 17.

γ or, dealt treacherously.

δ trembling of God.

Ge. 35. 5.

d ver. 20.

ϵ in his hand.

e Hos. 8. 14.

f 2 Sa. 15. 24.

26.

η that altar he began to build unto the LORD.

g Nu. 27. 21.

θ or, tumult.

κ were cried together.

h Ju. 7. 22.

2 Ch. 20. 23.

Is. 19. 2.

i ch. 28. 6.

k ch. 10. 19.

Jos. 7. 14, &c

λ corners.

Ju. 20. 2.

l 2 Sa. 12. 5.

m ch. 13. 6.

n Ex. 14. 30.

Ps. 44. 6, 7.

Hos. 1. 7.

o ch. 13. 5.

μ or, Shew the innocent.

p Pr. 16. 33.

Ac. 1. 24.

q Jos. 6. 26.

ν went forth.

r Jon. 1. 7..10.

s Ex. 3. 8.

Nu. 13. 27.

Mat. 3. 4.

t ver. 27.

u Ru. 1. 17.

v ver. 39.

w ch. 30. 12.

Pr. 25. 16.

x 2 Sa. 14. 11.

1 Ki. 1. 52.

Lu. 21. 15.

y 2 Ch. 19. 11.

Is. 13. 3.

2 Co. 6. 1.

Ph. 2. 12, 13.

z Is. 29. 20, 21.

π or, weary.

a ch. 11. 11.

b 2 Sa. 10. 6.

ρ or, wrought mightily.

c ch. 15. 3, 7.

people were very faint.

32 And the people flew upon the spoil, and took sheep, and oxen, and calves, and slew *them* on the ground: and the people did eat *them* with the blood.

33 Then they told Saul, saying, Behold, the people sin^b against the LORD, in that they eat with the blood. And he said, Ye have γ transgressed: roll a great stone unto me this day.

34 And Saul said, Disperse yourselves among the people, and say unto them, Bring me hither every man his ox, and every man his sheep, and slay *them* here, and eat; and sin not against the LORD in eating with the blood. And all the people brought every man his ox ζ with him that night, and slew *them* there.

35 And Saul^e built an altar unto the LORD: η the same was the first altar that he built unto the LORD.

36 And Saul said, Let us go down after the Philistines by night, and spoil them until the morning light, and let us not leave a man of them. And they said, Do whatsoever seemeth good unto thee. Then said the priest, Let us draw near hither unto God.

37 And Saul asked counsel of God, Shall I go down after the Philistines? wilt thou deliver them into the hand of Israel? Butⁱ he answered him not that day.

38 And Saul said, Draw^k ye near hither all the Achief of the people; and know and see wherein this sin hath been this day:

39 For, *as* t the LORD liveth, which saveth Israel, though it be in Jonathan my son, he shall surely die. But *there was* not a man among all the people that answered him.

40 Then said he unto all Israel, Be ye on one side, and I and Jonathan my son will be on the other side. And the people said unto Saul, Do what seemeth good unto thee.

41 Therefore Saul said unto the LORD God of Israel, μ Give a perfect lot.^p And Saul and Jonathan were taken: but the people ν escaped.

42 And Saul said, Cast *lots* between me and Jonathan my son. And Jonathan was taken.

43 Then Saul said to Jonathan, Tell^r me what thou hast done. And Jonathan told him, and said, I^t did but taste a little honey with the end of the rod that was in mine hand, and, lo, I must die.

44 And Saul answered, God^s do so, and more also: for^t thou shalt surely die, Jonathan.

45 And the people said unto Saul, Shall Jonathan die, who hath wrought this great salvation in Israel? God forbid: *as* the LORD liveth, there shall not one hair^x of his head fall to the ground; for he hath wrought with God^y this day. So^z the people rescued Jonathan, that he died not.

46 Then Saul went up from following the Philistines: and the Philistines went to their own place.

47 So Saul took the kingdom over Israel, and fought against all his enemies on every side, against Moab, and against the children of Ammon,^a and against Edom, and against the kings of Zobah,^b and against the Philistines: and whithersoever he turned himself, he vexed *them*.

48 And he ρ gathered an host, and smote the Amalekites,^c and delivered Israel out of the hands of them that spoiled them.

- 11 נחנם יהוה בדינו וזה לנו האות : ויגלו שניהם אל מצב פלשתים ויאמרו פלשתים הנה עברים יצאים מיהודה אשר החזקאשם : ויענו אנשי המצבה את יונתן : ואת נשא כליו ויאמרו עליו אלינו ונודיעה אתכם דבר ויאמר יונתן אל נשא כליו עלה אחי כי נתנם יהוה ביד ישראל :
 12 ויעל יונתן על דיו ולבדלו ונשא כליו אחרי וישלו לפני יונתן ונשא כליו ממותת אחרי :
 13 ויהי הפסח הראשון אשר הפך יונתן ונשא כליו פשתים איש פבחי מענה צמד שדה :
 14 ויהי חורב בפחנה בשדה ובכל העם המצב והמשחית חריו בסיהמה ותרנו הארץ והיו להודת אלהים : ויראו הצפים לשאול בגבעת בנימן והנה החמון נמוג ויכף והלם :
 15 ויאמר שאול לעם אשר אתו פקודיכם וראו מי הכיף מעמנו ויפקדו והנה אין יונתן ונשא כליו :
 16 ויאמר שאול לנחיה הגישה ארון האלהים כי ה' ארון האלהים ביום ההוא ובני ישראל :
 17 ויהי עד דבר שאול אל הכהן והחמון אשר במחנה פלשתים ויכף הלך ורב :
 18 ויאמר שאול אל הכהן אסף דף : ויזעק שאול וכל העם אשר אתו ויבאו ערה המחמה והנה היתה חרב איש ברעהו מהומה גדולה מאד :
 19 והעברים היו לפלשתים כאתמול שלשום אשר עלו עמם במחנה סביב וגם חמה להיות עם ישראל :
 20 ואשר עם שאול ויונתן : וכל איש ישראל המתחבאים בהר אפרים שמועו כי גם פלשתים וידברו בסיהמה אחיהם במלחמה : ויושיע יהוה ביום ההוא את ישראל והמלחמה עברה :
 21 ויאר ישראל נשם ביום ההוא ויאר שאול את העם לאמר ארור האיש אשר יאכל לחם עד הערב ונקמתי מאיבי ולא מעם :
 22 כל העם לחם : וכל הארץ בא בישע ויהי דבש על פני השדה : ויבא העם אליהם והנה הלך דבש ואין משיג ידו אל פיו כי ירא העם את השבעה : ויונתן לא שמע בהשבע אביו את העם וישלח את קצה המטה אשר בידו וימנול אותה ביערת הדבש וישב ידו אל פיו ותראנה
- 28 ויעני : וישם איש מהעם ויאמר השבע השביע 29 ויאמר יונתן עבר אבני את הארץ וראו כי ארור עיני כי שמעתי מעט דבש הנה : אף לי לוא אכל אכל ביום העם : משלל איביו אשר מצא כי עשה לא רבתה מזה בפלשתים : ויברו ביום ההוא בפלשתים ממכוש 31 ויגשו העם מאד : וישם העם אל ושלל ויחזו צאן וברק ובני ברק וישחטו ארצה ויאכל העם על ההם : ויגדו לשאול לאמר הנה העם חמאים ליהוה לאכל על ההם ויאמר גברתם הלו אל היום אבן גדולה : ויאמר שאול פצו בעם ואמרתם להם הגישו אלי איש שורו ואיש שיהו ושחיתם בזה ואכלתם ולא תחשאו ליהוה לאכל אלהים ויגשו כל העם איש שורו בידו הליה וישחטו שם : ויבן שאול מזבח ליהוה אתו הול 35 לבנות מזבח ליהוה : ויאמר שאול גרבה אחי פלשתים לילה ונבזה בהם עראור הפקר ולא נשאר בהם איש ויאמרו כל החיוב בעניק עשה : ויאמר הכהן נקרה הלא אל האלהים : וישאל שאול באלהים האר אחי פלשתים היתחנם ביד ישראל ולא ענהו ביום ההוא : ויאמר שאול נשו הלא כל פנות העם ידעו וראו בפה היתה החפאת הזאת היום : כי יריהו המושיע את ישראל כי אם ישעו ביונתן בני כימות ימות ואין ענהו מכל העם : ויאמר אל כל ישראל אתם יהיו לעבר אחד ואני ויונתן בלי נחיה לעבר אחד ויאמרו העם אל שאול הטוב בעניק עשה : ויאמר שאול אל יהוה אלהי ישראל הנה חמים וילכד יונתן ושאלו העם יצאו : ויאמר שאול הפלו בלי ובן יונתן בני וילכד יונתן : ויאמר שאול אל יונתן הגידה לי מה עשית ויגד לו יונתן ויאמר מעט שמעתי בקצה המטה אשר בדי מעט דבש הבני אמות : ויאמר שאול כה עשה אלהים וכה יוסף כימות חמות יונתן : ויאמר העם אל שאול הוונתן ימות אשר עשה הישועה הגדולה הזאת בישראל הליה חיייה ואל אם יפל משערת ואשר

לְמַלְכָּה בְּיָשָׁב מֵאַחֲרֵי וְאַתְּ דִּבַּרְתָּ לֹא הָיִים
וְיָחִיד לְשִׁמּוּאֵל וַיַּעַק אֶל יְהוָה כִּלְיֵהּ לֵהָ :
וַיִּשְׁכֵּם שִׁמּוּאֵל לִקְרֹאת שָׂאֵל בְּבֶקֶר וַיָּבֵר לְשִׁמּוּאֵל
לֵאמֹר בֹּא שָׂאֵל הַפְּרָמָה וְהַזֶּה מִצִּיב לוֹ יָד
וַיִּסֵּב וַיַּעֲבֵר וַיָּרֶד הַגִּלְגָל : וַיָּבֹא שִׁמּוּאֵל אֶל־
שָׂאֵל וַיֹּאמֶר לוֹ שָׂאֵל בְּרָךְ אֶתְּהָ לַיהוָה
הַיְמִינִי אֶת־דָּבָר יְהוָה : וַיֹּאמֶר שִׁמּוּאֵל וַיִּמְדָּה
קוֹל הַצֶּאֱזָן הַזֶּה פֶּאֱזָנִי וְקוֹל הַבֶּקֶר אֲשֶׁר אֲנִי
שֹׁמֵר : וַיֹּאמֶר שָׂאֵל מַעֲמַלְקִי הַבִּיאוּ אֲשֶׁר
חָמַל הָעָם עַל־מִשְׁבֵּב הַצֶּאֱזָן וְהַבֶּקֶר לְמַעַן וְגַם
לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ וְאַתְּ הַיְחִידֹתִי הַחֲרָמִי : וַיֹּאמֶר
שִׁמּוּאֵל אֶל־שָׂאֵל דִּרְךָ וַאֲנִי־הָ לְךָ אֵת אֲשֶׁר
דָּבַר יְהוָה אֵלַי לֵהָ לֹא יִמְאָר לוֹ דָּבָר : וַיֹּאמֶר
שִׁמּוּאֵל הֲלוֹא אִם־קָטָן אֶתְּהָ בְּעֵינֶיךָ כֹּאֵשׁ
שִׁבְמִי יִשְׂרָאֵל אֶתְּהָ וַיִּמְשְׁחֶךָ יְהוָה לְמַלְכָּה עַל־
יִשְׂרָאֵל : וַיִּשְׁלַחֶךָ יְהוָה בְּרָךְ : וַיֹּאמֶר לְךָ וְהַחֲרָמָה
אֶת־הַחֲשָׁאִים אֶת־עַמְלֶק וְהַחֲמַתָּ בּוֹ עַד־כְּלוֹתָם
אֹתָם : וְלִפְדָּה לֹא־שִׁמְשַׁתָּ בְּקוֹל יְהוָה וְתַעֲשֶׂם אֶל־
הַשָּׁלָל וְתַעֲשֶׂם דָּרַע בְּעֵינֵי יְהוָה : וַיֹּאמֶר
שָׂאֵל אֶל־שִׁמּוּאֵל אֲשֶׁר שִׁמְשַׁתִּי בְּקוֹל יְהוָה
וְאֵלַי בְּרָךְ אֲשֶׁר־שִׁלַּמְתִּי יְהוָה וַאֲבִיא אֶת־
אֲנִי מֶלֶךְ עַמְלֶק וְאַתְּ עַמְלֶק הַחֲרָמִי : וַיִּקַּח
הָעָם מִהַשָּׁלָל צֹאן וּבָקָר רַאשֵׁי־הַחֲרָם לְזִבְחָה
לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ בַּגִּלְגָל : וַיֹּאמֶר שִׁמּוּאֵל הַחֲמַתָּ
לַיהוָה בַּעֲלוֹת חֲבָדִים שְׁמִינֵעַ בְּקוֹל יְהוָה הַזֶּה
שִׁמְעֵם מִנְּבִיחָה טוֹב לְהִקְשִׁיב מִחֲלֵב אֵילִים : כִּי
חֲשִׁאֲת־לָכֶם מָוִי וַאֲנִי וְהַדָּסִים הַפְּצִיר וַיֵּן
מֵאֶסֶת אֶת־דָּבָר יְהוָה וַיִּמְאָסֶה מִמֶּלֶךְ : וַיֹּאמֶר
שָׂאֵל אֶל־שִׁמּוּאֵל חֲסִאתִי כִּי־עָבַרְתִּי אֶת־סִי־יְהוָה
וְאַתְּ דִּבַּרְתָּ כִּי יֵרָאֵתִי אֶת־הָעָם וְאֲשִׁמְעֵם בְּקוֹלִי :
וַעֲפֹהה שָׂא נָא אֶת־חֲסִימָתִי וְשׁוּב עִמִּי וְאֶשְׁתַּחֲוֶה
לַיהוָה : וַיֹּאמֶר שִׁמּוּאֵל אֶל־שָׂאֵל לֹא אָשׁוּב עִמָּךְ
כִּי מֵאֶסֶת־הָ אֶת־דָּבָר יְהוָה וַיִּמְאָסֶה יְהוָה מִחֵיוֹת
מֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל : וַיִּסֵּב שִׁמּוּאֵל לִלְכֹּת וַיַּחֲזִק
בְּבֶקֶר מִצִּיבֹו וַיִּקְרַע : וַיֹּאמֶר אֵלָיו שִׁמּוּאֵל
קֹרֵעַ יְהוָה אֶת־מַמְלַכּוֹת יִשְׂרָאֵל מִקֵּלֶךְ הַיּוֹם
וְיִתְּלָה לְרַעַף הַטּוֹב מִמֶּךָ : וְגַם בָּצַח יִשְׂרָאֵל
לֹא יִשְׁקָר וְלֹא יִפְחֵם כִּי לֹא אָדָם הוּא לְהַדְחִים :

אֶרְצָה כִּי־עַם־אֱלֹהִים עָשָׂה הַיּוֹם הַזֶּה וַיִּפְדּוּ הָעָם
אֶת־יִוְטָתָן וְלֹא־מָוֶת : וַיַּעַל שָׂאֵל מֵאַחֲרֵי
שְׁלֹשִׁים וּשְׁלֹשִׁים הָלְכוּ לְמִקְוָם : וְשָׂאֵל לְכֹד
הַמְּלוּכָה עַל־יִשְׂרָאֵל וַיִּלְחָם סָבִיב בְּכָל־אֵלָיו
בְּמוֹאֵב וּבְבִנְיָ־עַמּוֹן וּבַעֲדָוִים וּבְכָל־מָלְכֵי צוּבָה
וּבְכָל־שְׂטֵימִים וּבְכָל־אֲשֶׁר־יִפְתָּה יִרְשָׁע : וַיַּעַשׂ
חֵלֶל וַיִּגַּף אֶת־עַמְלֶק וַיַּצֵּל אֶת־יִשְׂרָאֵל
מִיָּד שִׁסְרוֹ : וַיִּהְיֶה בְּנֵי שָׂאֵל
וַיִּוְטָתָן וַיִּשָּׁן וּמִלְכִּישַׁע וְשֵׁם שִׁמְעִי בְנֵיהֶי שֵׁם
הַבְּכִירָה מִרְיָ וְשֵׁם הַתְּטִיבָה מִיָּדָל : וְשֵׁם אֲשֶׁת
שָׂאֵל אֲדִוְיָעִם בַּת־אֲחִימֶעַץ וְשֵׁם שׁוּר־צָבָאוּ
אֲבִירָה בֶּתָר דָּוִד שָׂאֵל : וְקִישׁ אֲבִי־שָׂאֵל וְנֹר
אֲבִי־אֲבִנָּה בְּרָאֲבִיאל : וַתְּהִי הַמְּלִיחָה חֲזָקָה
עַל־שְׁלֹשִׁים כָּל־יְמֵי שָׂאֵל וַיָּרָה שָׂאֵל כָּל־
אִישׁ צֹהַר וְכָל־בְּרִיחַל וַיִּמְאָסֶהוּ אֵלָיו :

CAP. XV. טו

וַיֹּאמֶר שִׁמּוּאֵל אֶל־שָׂאֵל אֵתִי שְׁלַח יְהוָה
לְמַשְׁחֶךָ לְמַלְכָּה עַל־עַמּוֹ עַל־יִשְׂרָאֵל וְעַתָּה שִׁמְעֵ
לְקוֹל דְּבַר יְהוָה : כֹּה אָמַר יְהוָה צָבָאוֹת
פְּלֹדִי אֵת אֲשֶׁר־עָשָׂה עַמְלֶק לְיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־
שָׁם לוֹ בְּרָךְ בַּעֲלֹתוֹ מִמְצָרִים : עַתָּה לְךָ
וְהַפִּתָּה אֶת־עַמְלֶק וְהַחֲרַמְתָּם אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־
לוֹ וְלֹא תִחַמַּל עָלָיו וְהַמִּטָּה מֵאִישׁ עַד־אֲשֶׁר
מַעוּלָל וְעַד־יוֹנָק מִשׁוֹר וְעַד־שָׂדֶה מִבָּמָל וְעַד־
חֲמֹר : וַיִּשְׁמַע שָׂאֵל אֶת־הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲוֶה
בְּסֻלָּאִים מֵאֲתָם אֵלָה וְגִלְיָ וַעֲשִׂרֵת אֲלָפִים
אֶת־אִישׁ יְהוָה : וַיָּבֹא שָׂאֵל עַד־עִיר עַמְלֶק
וַיַּרְבַּ בַּנָּחַל : וַיֹּאמֶר שָׂאֵל אֶל־הַקָּנִי לְכֹד סָוִי
רְדִי מִתֶּיךָ עַמְלֶקֶךָ עִמּוֹ וְאַתָּה עֲשִׂי־הַזֶּה
חֲסֹר עִם־כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּעֲלוֹתָם מִמְצָרִים וַיִּסֵּר
חֲזִי מִתֶּיךָ עַמְלֶק : וַיִּגַּף אֶת־עַמְלֶק מִחֵיוֹת
בְּזֹאֶף שׁוֹר אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי מִצְרָם : וַיִּתְּשֵׁם אֶת־
אֲנִי מֶלֶךְ־עַמְלֶק הָיָה וְאַתְּ כָּל־הָעָם הַחֲרָם לִפְנֵי
הָרֹב : וַיַּחֲמֹל שָׂאֵל הָעָם עַל־אֲנִי וְעַל־מִשְׁבֵּב
הַצֶּאֱזָן וְהַבֶּקֶר וְהַמְשָׁנִים וְעַל־הַפְּרִים וְעַל־כָּל־
הַטּוֹב וְלֹא אָבִי הַחֲרָמִים וְכָל־הַמְּלוּכָה נִמְכָּרָה
וְגַם אֶתְּהָ הַחֲרָמִי : וַיְהִי דָבָר יְהוָה אֶל־
שִׁמּוּאֵל לֵאמֹר : נִחַמְתִּי כִּי־הִמְלַכְתִּי אֶת־שָׂאֵל

49 Now the sons^a of Saul were Jonathan, and Ishui, and Melchi-shua: and the names of his two daughters were these; the name of the first-born Merab, and the name of the younger Michal:

50 And the name of Saul's wife was Ahinoam, the daughter of Ahimaaz: and the name of the captain of his host was Abner, the son of Ner, Saul's uncle:

51 And Kish^e was the father of Saul; and Nery^e father of Abner was ye son of Abiel.

52 And there was sore war against the Philistines all the days of Saul: and when Saul saw any strong man, or any valiant man, he^d took him unto him.

CHAP. XV.

SAMUEL also said unto Saul,^e The LORD sent me to anoint thee to be king over his people, over Israel: now therefore hearken thou unto the voice of the words of the LORD.

2 Thus saith the LORD of hosts, I remember that which Amalek did to Israel, how^b he laid wait for him in the way, when he came up from Egypt.

3 Now go and smite Amalek, and utterly destroy all^j that they have, and spare them not; but slay both man and woman, infant and suckling, ox and sheep, camel and ass.

4 And Saul gathered the people together, and numbered them in Telaim, two hundred thousand footmen, and ten thousand men of Judah.

5 And Saul came to a city of Amalek, and claid wait in the valley.

6 And Saul said unto the^k Kenites,^p Go, depart, get you down from among the Amalekites, lest I destroy you with them: for ye shewed kindness^r to all the children of Israel when they came up out of Egypt. So the Kenites departed from among the Amalekites.

7 And Saul smote the Amalekites from Havilah^t until thou comest to Shur,^u that is over against Egypt.

8 And^v he took Agag the king of the Amalekites alive, and utterly^w destroyed all the people with the edge of the sword.

9 But Saul and the people spared^y Agag, and the best of the sheep, and of the oxen, and of the^z n^zatlings, and the lambs, and all that was good, and would not utterly destroy them: but every thing that was vile and refuse, that they destroyed utterly.

10 Then came the word of the LORD unto Samuel, saying,

11 It^b repenteth me that I have set up Saul to be king: for he is turned^c back from following me, and hath not performed my commandments. And it grieved Samuel; and he cried unto the LORD all night.

12 And when Samuel rose early to meet Saul in the morning, it was told Samuel, saying, Saul came to Carmel,^d and, behold, he set him up a place, and is gone about, and passed on, and gone down to Gilgal.

13 And Samuel came to Saul: and Saul said unto him, Blessed^f be thou of the LORD: I have^g performed the commandment of the LORD.

14 And Samuel said, What meaneth then this bleating of the sheep in mine ears, and the lowing of the oxen which I hear?

15 And Saul said, They have spared them from the Amalekites: for the people spared the best of the sheep and of the oxen, to sacrifice unto the LORD thy God; and the rest we have utterly destroyed.

16 Then Samuel said unto Saul, Stay,

B. C. 1087.

a ch. 31, 2.

1 Ch. 8. 33.

b ch. 9. 21.

β Abiner.

c ch. 9.1, 2.

γ consume.

d ch. 8. 11.

e ch. 9. 16.

f ver. 15.

g Ex. 17.8, 14.

De. 25. 17. 19.

h Ps. 50. 8, 9.

51. 16, 17.

Pr. 21. 3.

Is. 1. 11. 17.

Je. 7. 22, 23.

Mi. 6. 6. 8.

He. 10. 4. 10.

i Le. 27. 28.

Jos. 6. 17, 21.

j Nu. 24. 20.

k Ec. 5. 1.

Ho. 6. 6.

Mar. 12. 33.

δ divination.

De. 18. 10.

l Re. 22. 15.

m 2 Co. 6. 16.

Ga. 5. 20.

Re. 21. 8.

n ch. 13. 14.

ζ or, fought.

o Ju. 1. 16.

4. 11.

p Re. 18. 4.

q Ex. 23. 2.

Pr. 29. 25.

Is. 51. 12.

Ga. 1. 10.

r Nu. 10. 29.

32.

2 Ti. 1. 16.

s 2 Jno. 11.

t Ge. 2. 11.

25. 18.

u Ge. 16. 7.

v 1 Ki. 20. 30.

&c.

w ch. 30. 1.

x 1 Ki. 11. 30.

31.

y ver. 3, 15.

η or, second

sort.

θ or, eternity,

or, victory.

z Nu. 23. 19.

Eze. 24. 14.

2 Ti. 2. 13.

Tit. 1. 2.

a Jn^v. 5. 44.

12. 43.

b ver. 35.

Ge. 6. 6, 7.

2 Sa. 24. 16.

Je. 18. 8, 10.

c 1 Ki. 9. 6.

He. 10. 38.

d ver. 3, 9.

ch. 13. 13.

e 1 Ki. 18. 42.

f Ju. 17. 2.

g Ju. 1. 7.

h Pr. 28. 13.

30. 13.

i ver. 9, 21.

k ver. 11.

Ps. 119. 136.

Je. 13. 17.

And I will tell thee what the LORD hath said to me this night. And he said unto him, Say on.

17 And Samuel said, When thou wast little^b in thine own sight, wast thou not made the head of the tribes of Israel, and the LORD anointed thee king over Israel?

18 And the LORD sent thee on a journey, and said, Go, and utterly destroy the sinners the Amalekites, and fight against them until they^γ be consumed.

19 Wherefore then didst thou not obey ye voice of ye LORD, but didst fly upon ye spoil, & didst evil in ye sight of the LORD?

20 And Saul said unto Samuel, Yea, I have obeyed the voice of the LORD, & have gone the way which the LORD sent me, and have brought Agag the king of Amalek, and have utterly destroyed the Amalekites.

21 But^f the people took of the spoil, sheep & oxen, the chief of the things which should have been utterly destroyed, to sacrifice unto the LORD thy God in Gilgal.

22 And Samuel said, Hath^h the LORD as great delight in burnt-offerings and sacrifices, as in obeying the voice of the LORD? Behold, to obey is^k better than sacrifice, and to hearken than the fat of rams.

23 For rebellion is as the sin of ^δ witchcraft, and stubbornness is as iniquity and idolatry.^m Because thou hast rejected the word of the LORD, heⁿ hath also rejected thee from being king.

24 And Saul said unto Samuel, I have sinned: for I have transgressed the commandment of the LORD, and thy words: because I feared^q the people, and obeyed their voice.

25 Now therefore, I pray thee, pardon my sin, and turn again with me, that I may worship the LORD.

26 And Samuel said unto Saul, I^s will not return with thee: for thou hast rejected the word of the LORD, and the LORD hath rejected thee from being king over Israel.

27 And as Samuel turned about to go away, he^x laid hold upon the skirt of his mantle, and it rent.

28 And Samuel said unto him, The LORD hath rent the kingdom of Israel from thee this day, and hath given it to a neighbour of thine, that is better than thou.

29 And also the ^θ Strength of Israel will not lie^z nor repent: for he is not a man, that he should repent.

30 Then he said, I have sinned: yet honour^a me now, I pray thee, before the elders of my people, and before Israel, and turn again with me, that I may worship the LORD thy God.

31 So Samuel turned again after Saul; and Saul worshipped the LORD.

32 Then said Samuel, Bring ye hither to me Agag the king of the Amalekites: and Agag came unto him delicately. And Agag said, Surely the bitterness of death is past.

33 And Samuel said, As thy^g sword hath made women childless, so shall thy mother be childless among women. And Samuel hewed Agag in pieces before the LORD in Gilgal.

34 Then Samuel went to Ramah; & Saul went up to his house, to Gibeah of Saul.

35 And Samuel came no more to see Saul until the day of his death; nevertheless Samuel mourned^k for Saul: and the LORD repented that he had made Saul king over Israel.

CHAP. XVI.

AND the LORD said unto Samuel, ^c How long wilt thou mourn for Saul, seeing ^d I have rejected him from reigning over Israel? Fill thine horn with oil, ^e and go; I will send thee to Jesse the Bethlehemite: for ^f I have provided me a king among his sons.

2 And Samuel said, How can I go? if Saul hear ^g it, he will kill me. And ^h ye LORD said, Take an heifer ⁱ β with thee, and say, I am come to sacrifice ^k to the LORD.

3 And call Jesse to the sacrifice, and I will shew thee what thou shalt do: and thou shalt anoint unto me ^l him ^m whom I name unto thee.

4 And Samuel did that which the LORD spake, and came to Bethlehem: and the elders of the town trembled at his ⁿ coming, and said, Comest thou peaceably? ^o β

5 And he said, Peaceably: I am come to sacrifice unto the LORD; sanctify ^p yourselves, and come with me to the sacrifice. And he sanctified Jesse and his sons, and called them to the sacrifice.

6 And it came to pass, when they were come, that he looked on Eliab, ^q and said, Surely the LORD's anointed ^r is before him.

7 But the LORD said unto Samuel, Look not ^s on his countenance, or on the height of his stature; because I have refused him: for ^t the LORD seeth not as man seeth; for man looketh on the ^u outward appearance, ^v but the LORD looketh on the heart.

8 Then Jesse called Abinadab, and made him pass before Samuel. And he said, Neither hath the LORD chosen this.

9 Then Jesse made ^w κ Shammah to pass by. And he said, Neither hath the LORD chosen this.

10 Again, Jesse made seven of his sons to pass before Samuel. And Samuel said unto Jesse, The LORD hath not chosen these.

11 And Samuel said unto Jesse, Are here all ^x thy children? And he said, There remaineth yet the youngest, and, behold, he ^y keepeth the sheep. And Samuel said unto Jesse, Send and fetch him: for we will not sit ^z μ down till he come hither.

12 And he sent, and brought him in. Now he ^a was ruddy, ^b and withal ^c ν of a beautiful countenance, and goodly to look to. And the LORD said, Arise, anoint him: for this is he.

13 Then Samuel took the horn of oil, and anointed him in the midst of his brethren: and the Spirit ^d of the LORD came upon David from that day forward. So Samuel rose up, and went to Ramah.

14 But the Spirit of the LORD departed ^e from Saul, and an evil ^f α spirit from the LORD ^g π troubled him.

15 And Saul's servants said unto him, Behold now, an evil spirit from God troubleth thee.

16 Let our lord now command thy servants, ^h which are before thee, to seek out a man ⁱ who is a cunning player on an harp: and it shall come to pass, when the evil spirit from God is upon thee, that he shall play ^j α with his hand, & thou shalt be well.

17 And Saul said unto his servants, Provide me now a man that can play well, and bring him to me.

18 Then answered one of the servants, & said, Behold, I have seen a son of Jesse the Bethlehemite, ^k that is cunning in playing, and a mighty valiant ^l man, and a man of war, ^m ξ and prudent, ⁿ β in ^o ρ matters, and a

B. C. 1063.

a ver. 12.

b ch. 18. 12. 14

c ch. 15. 35.

Je. 7. 16.

11. 14.

14. 11.

d ver. 15. 23.

e 2 Ki. 9. 1.

f Ps. 78. 70.

89. 19. 20.

Is. 55. 4.

g Pr. 22. 29.

h in thine

hand.

i ch. 9. 12.

20. 29.

j De. 17. 15.

k ver. 14. 16.

l meeting.

m 1 Ki. 2. 13.

n Ex. 19. 10.

Nu. 11. 18.

Jos. 3. 5.

Job 1. 5.

1 Co. 11. 28.

m 2 Ch. 28. 18.

n Jos. 15. 35.

o or, the

coast of

Dammim,

called Pas-

dammim,

1 Ch. 11. 13.

p ch. 17. 13.

called

Elihu,

1 Ch. 27. 18.

q ranged the

battle.

r Ps. 147. 10.

s Is. 55. 8. 9.

t eyes.

u 2 Co. 10. 17.

v 1 Ki. 8. 39.

w 1 Ch. 28. 9.

Ps. 7. 9.

Je. 17. 10.

Re. 2. 23.

x clothed.

y Shimeah,

2 Sa. 13. 3.

Shimma,

1 Ch. 2. 13.

z or, gorget.

a 2 Sa. 21. 19.

u 2 Sa. 7. 7.

Ps. 78. 72.

v round.

w ch. 17. 42.

Ca. 5. 10.

x fair of eyes

w ch. 8. 17.

y ch. 10. 6. 9. 10.

Ju. 11. 29.

14. 6.

y ver. 26.

2 Sa. 21. 21.

z Ju. 16. 20.

a Ps. 51. 11.

b ch. 18. 10.

19. 9.

c or, terri-

fied.

b Ru. 4. 22.

c ch. 16. 10. 11.

d ver. 23.

e ch. 17. 32. 35.

f ch. 16. 11. 19.

g 2 Sa. 17. 8. 10.

h 2 Sa. 14. 20.

i or, speech.

comely ^a person, & the LORD ^b is with him.

19 Wherefore Saul sent messengers unto Jesse, and said, Send me David thy son, which ^c is with the sheep.

20 And Jesse took an ass ^d laden with bread, and a bottle of wine, and a kid, and sent ^e them by David his son unto Saul.

21 And David came to Saul, and stood before ^f him: and he loved him greatly; and he became his armour-bearer.

22 And Saul sent to Jesse, saying, Let David, I pray thee, stand before me; for he hath found favour in my sight.

23 And it came to pass, when the evil spirit ^g from God was upon Saul, that David took an harp, and played with his hand: so Saul was refreshed, and was well, and the evil spirit departed from him.

CHAP. XVII.

NOW the Philistines gathered together their armies to battle, and were gathered together at Shochoh, ^h which ⁱ π ^j β ^k β ^l β ^m β ⁿ β ^o β ^p β ^q β ^r β ^s β ^t β ^u β ^v β ^w β ^x β ^y β ^z β ^a β ^b β ^c β ^d β ^e β ^f β ^g β ^h β ⁱ β ^j β ^k β ^l β ^m β ⁿ β ^o β ^p β ^q β ^r β ^s β ^t β ^u β ^v β ^w β ^x β ^y β ^z β ^a β ^b β ^c β ^d β ^e β ^f β ^g β ^h β ⁱ β ^j β ^k β ^l β ^m β ⁿ β ^o β ^p β ^q β ^r β ^s β ^t β ^u β ^v β ^w β ^x β ^y β ^z β ^a β ^b β ^c β ^d β ^e β ^f β ^g β ^h β ⁱ β ^j β ^k β ^l β ^m β ⁿ β ^o β ^p β ^q β ^r β ^s β ^t β ^u β ^v β ^w β ^x β ^y β ^z β ^a β ^b β ^c β ^d β ^e β ^f β ^g β ^h β ⁱ β ^j β ^k β ^l β ^m β ⁿ β ^o β ^p β ^q β ^r β ^s β ^t β ^u β ^v β ^w β ^x β ^y β ^z β ^a β ^b β ^c β ^d β ^e β ^f β ^g β ^h β ⁱ β ^j β ^k β ^l β ^m β ⁿ β ^o β ^p β ^q β ^r β ^s β ^t β ^u β ^v β ^w β ^x β ^y β ^z β ^a β ^b β ^c β ^d β ^e β ^f β ^g β ^h β ⁱ β ^j β ^k β ^l β ^m β ⁿ β ^o β ^p β ^q β ^r β ^s β ^t β ^u β ^v β ^w β ^x β ^y β ^z β ^a β ^b β ^c β ^d β ^e β ^f β ^g β ^h β ⁱ β ^j β ^k β ^l β ^m β ⁿ β ^o β ^p β ^q β ^r β ^s β ^t β ^u β ^v β ^w β ^x β ^y β ^z β ^a β ^b β ^c β ^d β ^e β ^f β ^g β ^h β ⁱ β ^j β ^k β ^l β ^m β ⁿ β ^o β ^p β ^q β ^r β ^s β ^t β ^u β ^v β ^w β ^x β ^y β ^z β ^a β ^b β ^c β ^d β ^e β ^f β ^g β ^h β ⁱ β ^j β ^k β ^l β ^m β ⁿ β ^o β ^p β ^q β ^r β ^s β ^t β ^u β ^v β ^w β ^x β ^y β ^z β ^a β ^b β ^c β ^d β ^e β ^f β ^g β ^h β ⁱ β ^j β ^k β ^l β ^m β ⁿ β ^o β ^p β ^q β ^r β ^s β ^t β ^u β ^v β ^w β ^x β ^y β ^z β ^a β ^b β ^c β ^d β ^e β ^f β ^g β ^h β ⁱ β ^j β ^k β ^l β ^m β ⁿ β ^o β ^p β ^q β ^r β ^s β ^t β ^u β ^v β ^w β ^x β ^y β ^z β ^a β ^b β ^c β ^d β ^e β ^f β ^g β ^h β ⁱ β ^j β ^k β ^l β ^m β ⁿ β ^o β ^p β ^q β ^r β ^s β ^t β ^u β ^v β ^w β ^x β ^y β ^z β ^a β ^b β ^c β ^d β ^e β ^f β ^g β ^h β ⁱ β ^j β ^k β ^l β ^m β ⁿ β ^o β ^p β ^q β ^r β ^s β ^t β ^u β ^v β ^w β ^x β ^y β ^z β ^a β ^b β ^c β ^d β ^e β ^f β ^g β ^h β ⁱ β ^j β ^k β ^l β ^m β ⁿ β ^o β ^p β ^q β ^r β ^s β ^t β ^u β ^v β ^w β ^x β ^y β ^z β ^a β ^b β ^c β ^d β ^e β ^f β ^g β ^h β ⁱ β ^j β ^k β ^l β ^m β ⁿ β ^o β ^p β ^q β ^r β ^s β ^t β ^u β ^v β ^w β ^x β ^y β ^z β ^a β ^b β ^c β ^d β ^e β ^f β ^g β ^h β ⁱ β ^j β ^k β ^l β ^m β ⁿ β ^o β ^p β ^q β ^r β ^s β ^t β ^u β ^v β ^w β ^x β ^y β ^z β ^a β ^b β ^c β ^d β ^e β ^f β ^g β ^h β ⁱ β ^j β ^k β ^l β ^m β ⁿ β ^o β ^p β ^q β ^r β ^s β ^t β ^u β ^v β ^w β ^x β ^y β ^z β ^a β ^b β ^c β ^d β ^e β ^f β ^g β ^h β ⁱ β ^j β ^k β ^l β ^m β ⁿ β ^o β ^p β ^q β ^r β ^s β ^t β ^u β ^v β ^w β ^x β ^y β ^z β ^a β ^b β ^c β ^d β ^e β ^f β ^g β ^h β ⁱ β ^j β ^k β ^l β ^m β ⁿ β ^o β ^p β ^q β ^r β ^s β ^t β ^u β ^v β ^w β ^x β ^y β ^z β ^a β ^b β ^c β ^d β ^e β ^f β ^g β ^h β ⁱ β ^j β ^k β ^l β ^{m</}

וַיֹּאמֶר אֲדָמוֹי עִסְפָּה עֵינַי וְטוֹב רָאִי 0
וַיֹּאמֶר יְהוָה קִים מִשְׁחָהוּ כִּי־הָיָה הוּא : וַיִּקַּח 1
שְׁמוּאֵל אֶת־קֶרֶן הַשִּׁמְעוֹן וַיִּכְשַׁח אֹתוֹ בְּקֶרֶב אָחִיו
וַתִּצְלַח רֹחַ יְהוָה אֶל־דָּוִד מִבְּחִירֵי הַחַיִּים הַהֵם וַיַּעֲלֶה 2
וַיָּקָם שְׁמוּאֵל וַיִּלְכָּד הַרְמֵחַה : וְרוּחַ יְהוָה סָרָה 14
מֵעַם שְׁאֵל וַיַּעֲתִתוּ וַיַּדְרִיעָה מֵאֵת יְהוָה :
וַיֹּאמְרוּ עַבְדֵי־שְׁאֵל אֵלֵינוּ הִנֵּה נָא רֹחַ־אֱלֹהִים 15
הָעֵד מִבְּעִתָּהּ : יֹאמְרֵנָּה אֲדָנֵינוּ עֲבָדְךָ לִפְנֶיךָ 16
יִבְקְשׁוּ אִישׁ יָדַע מִנֵּן בִּפְעוּר וְהָיָה בְּחַיִּים עֲלֶיךָ
וְרוּחַ־אֱלֹהִים רָעָה וַנִּגַּן בְּדָוִד וטוֹב לָךְ : וַיֹּאמֶר 17
שְׁאֵל אֶל־עַבְדֵּיו וַאֲדָנָא לִי אִישׁ מִיִּמִּיב לִנְנָן
וַהֲבִיאֲתָם אֵלַי : וַיַּעַן אֶחָד מִהַנְּעָרִים וַיֹּאמֶר 18
הִנֵּה רָאִיתִי בֶן לִישׁ׃ בֵּית הַחֲמִי יָדַע לִנְנָן
וַיִּגְדֹּר חֵיל וְאִישׁ מִלְחָמָה וַיִּנְּחֵן דָּבָר וְאִישׁ הָאָדָם 19
וַיְהִי עִמּוֹ : וַיִּשְׁלַח שְׁאֵל מַלְאָכִים אֶל־יִשְׁרָאֵל
וַיֹּאמֶר שְׁלַחְהוּ אֵלַי אֶת־דָּוִד בֶּן־נָנָה אֲשֶׁר בְּצֵאָן :
וַיִּקַּח יִשׁ׃ חֲמור לָחֶם וַיֵּאָד וַיֵּן וַיִּגְדֵּי עֵינַי אֶחָד 20
וַיִּשְׁלַח בֶּן־דָּוִד בֶּן־אֶל־שְׁאֵל : וַיָּבֵא דָוִד אֶל־ 21
שְׁאֵל וַיַּעֲמֵד לִפְנָיו וַיִּתְּנֶהוּ מֵאֵד וַיַּחֲזֵק לוֹ נֶשֶׁא
בְּלִים : וַיִּשְׁלַח שְׁאֵל אֶל־יִשְׁרָאֵל לֵאמֹר יַעֲמִידֵנָּה 22
דָּוִד לִפְנֵי כִרְמֵצָא הֵן בָּעֵינִי : וְהָיָה בְּחַיִּים 23
וְרוּחַ־אֱלֹהִים אֶל־שְׁאֵל וַלְקַח דָּוִד אֶת־הַכְּפֹּר וַנִּגַּן
בְּדָוִד וְרוּחַ לְשְׁאֵל וְטוֹב לוֹ וְסָרָה מִעֵלְיוֹ
וְרוּחַ הַרְעָה :

CAP. XVII. י

וַיִּסְפְּיוּ פִלְשְׁתִּים אֶת־מַחְנֵיהֶם לַמִּלְחָמָה וַיִּסְפְּיוּ 1
שׁוֹכְהַ אֲשֶׁר לַיהוָה וַיַּחֲזֵק בֶּן־שׁוֹכְהַ וַיִּבְרַח עֲרֵקָה
בְּאֶפְסֵי דַמִּים : וְשְׁאֵל וְאִישׁ־יִשְׂרָאֵל נִסְסֻהוּ וַיַּחֲזֵק 2
בַּעֲמֻק הָאֵלֶּה וַיַּעֲרֵבוּ מִלְחָמָה לִקְרַאת פִּלְשְׁתִּים :
וּפִלְשְׁתִּים עֹמְדִים אֶל־הָהָר מִזֶּה וְיִשְׂרָאֵל נִמְכָּרִים 3
אֶל־הָהָר מִזֶּה וַהֲבִיא בְּנִיָּהִם : וַיֵּצֵא אִישׁ־ 4
הַבָּנִים מִמַּחְנֵיהֶם פִּלְשְׁתִּים גִּלְיָת שְׁמוֹ מִנְת
בְּנָהוּ שֵׁשׁ אַמּוֹת וְתָרַת : וְכֹבֵעַ נִחֲשֶׁת עַל־ 5
רֹאשׁוֹ וְשִׁרְיוֹן קַמְשָׁשִׁים הָיָה לְבָשׁ וּמִשְׁקָל
הַשִּׁרְיוֹן חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים שְׁקָלִים נִחֲשֶׁת : וּמִצְחֹת 6
נִחֲשֶׁת עַל־רַגְלָיו וּכְדִידוֹן נִחֲשֶׁת בֵּין בְּחָפְזוֹ : וַתֵּץ 7
חַיִּיתוֹ בְּמִנְדֹּר אֲרָגִים וַלְהַבַּת חַיִּיתוֹ שֶׁש־מֵאוֹת
שְׁקָלִים בְּרוֹל וְנִשְׂא הַצֵּהָה הָלָךְ לִפְנָיו : וַיַּעֲמֵד 8

וַיֹּאמֶר הַסֵּאתִי עִתָּה בְּפָרְנִי כָּאֶגְדֵּי־דִמְנִי עִמִּי וַנִּגְדֵּי 30
יִשְׂרָאֵל וְשׁוֹב עִמִּי וְהַשְׁתַּחֲוִיתִי לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ :
וַיָּשׁוּב שְׁמוּאֵל אַחֲרֵי שְׁאֵל וַיִּשְׁתַּדֵּד שְׁאֵל לַיהוָה : 31
וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל הַנִּישׁוּ אֵלַי אֶת־אֶגֶז מִלֶּךְ 32
עַמְלֹק וַיִּלְכָּד אֵלָיו אֶגֶז מִעֲדָה וַיֹּאמֶר אֶגֶז אֶבְרָן
סָר מִרְהֲמוֹת : וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל כְּאֲשֶׁר 33
שִׁפְלָה נְשִׁים חֲרָפָה בְּתִשְׁפֹּל מִנְשִׁים אִמָּה
וַיִּשְׁסֹף שְׁמוּאֵל אֶת־אֶבְרָן לִפְנֵי יְהוָה בַּלְלֵל :
וַיִּלְכָּד שְׁמוּאֵל הַרְמֵחָה וְשְׁאֵל עָלָה אֶל־בֵּיתוֹ בַּבֶּצֶת 34
שְׁאֵל : וַלְאִי־סָף שְׁמוּאֵל לְרֵאשׁוֹת אֶת־שְׁאֵל עַד־ 35
יוֹם מוֹתוֹ כִּי הִתְאַבֵּל שְׁמוּאֵל אֶל־שְׁאֵל וַיְהִי־הָיָה נָחֵם
כִּי־הִמְלִיךְ אֶת־שְׁאֵל עַל־יִשְׂרָאֵל :

CAP. XVI. י

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־שְׁמוּאֵל עַד־כִּמְיָ אִתָּה מִתְאַבֵּל 1
אֶל־שְׁאֵל וַאֲנִי מִמַּחְתִּיו מִמְלִיךְ עַל־יִשְׂרָאֵל מִלֵּא
מִרְקָה שִׁמְעוֹן וְלָךְ אֶשְׁלַחְךָ אֶל־יִשְׁרָאֵל בֵּית־הַחֲמִי כִּי־ 2
רְאִיתִי בְּנֵיָנוּ לִי מִלֶּךְ : וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֵיךְ אֵלָיךְ
וַיִּשְׁמַע שְׁאֵל וַיִּבְרַח־נִי 0
וַיֹּאמֶר יְהוָה עֲלֵתָ בְּקֶר הַקָּה בְּיָדְךָ וַאֲמַרְתָּ לַנֹּחַח 3
לַיהוָה בָּאתִי : וְקִרְאתָ לִישׁ׃ בֶּן־בָּח וְאֶנְכִּי אֹדִיעֶנָּה
אֶת־אֲשֶׁר־תַּעֲשֶׂה וּמִשְׁחָתָה לִּי אֶת־אֲשֶׁר־אֹמַר 4
אֵלָיךְ : וַיַּעַשׂ שְׁמוּאֵל אֶת־אֲשֶׁר דָּבָר יְהוָה וַיָּבֵא
בֵּית־לָחֶם וַיַּחֲדְרוּ זָמַן הָעֵרָ לִקְרַאתוֹ וַיֹּאמְרוּ 5
שָׁלֵם בּוֹאָה : וַיֹּאמֶר שְׁלֹם לַנֹּחַח לַיהוָה בָּאתִי
הַתְקַדְשׁוּ וּבָאתֶם אִתִּי בֶן־בָּח וַיִּקְדַּשׁ אֶת־יִשְׁרָאֵל וְאֶת־ 6
בָּנָיו וַיִּקְרָא לָחֶם לַנֹּחַח : וַהֲנִי בְּבוֹאִם וַיֵּרָא אֶת־
אֱלִיָּאָה וַיֹּאמֶר אֵיךְ נִגַּד יְהוָה מִשִּׁיחוֹ :
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־שְׁמוּאֵל אֶל־תִּבְטֵם אֶל־מִרְאֵהוּ 7
וְאֶל־נִבְתָּ קוֹמְתוֹ כִּי מִמַּחְתֵּיהוּ כִּי לֹא אֲשֶׁר יֵרָאֶה
הָאָדָם כִּי הָאָדָם יֵרָאֶה לְעֵינַי וְיְהוָה יֵרָאֶה לְלִבִּי :
וַיִּקְרָא יִשׁ׃ אֶל־אֲבִינָדָב וַיַּעֲבְדֵהוּ לִפְנֵי שְׁמוּאֵל 8
וַיֹּאמֶר גַּם־בָּהָה לֹא־בָחַר יְהוָה : וַיַּעֲבֹר יִשׁ׃ 9
שְׁפָה וַיֹּאמֶר גַּם־בָּהָה לֹא־בָחַר יְהוָה : וַיַּעֲבֹר 10
יִשְׁרָאֵל שִׁבְעַת בָּנָיו לִפְנֵי שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־
יִשְׁרָאֵל לֹא־בָחַר יְהוָה בָּאֵלֶּה : וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־ 11
יִשְׁרָאֵל תַּחֲמוּ הַנְּעָרִים וַיֹּאמֶר עוֹד שְׁאֵר הַקָּמָן וְהַנֹּחַח
רָעָה בְּצֵאָן וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־יִשְׁרָאֵל שְׁלַחְהוּ 12
וַקְדָּחֵי כִּרְלָא נִכְסַּע עַד־בָּאוּ סָה : וַיִּשְׁלַח וַיִּבְיֵאֵהוּ

- וַיִּקְרָא אֶל־מַעְרַכַּת יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר לָהֶם לָמָּה
 תֵּצְאוּ לַעֲנֹךְ מִלְחָמָה הַלּוֹא אֲנִי הַפְּלִשְׁתִּי
 וְאַתֶּם עֲבָדִים לְשָׂאֵל בְּרִלְכֶם אִישׁ וַיֹּרֶר אֵלָּי :
 9 אִם־יִוָּלֶה לְהַלָּחֵם אֹתִי וְהִנֵּנִי לָכֶם לַעֲבָדִים
 וְאִם־אֲנִי אֶכְלִלֹה וְהַפְּתִי וְהַיִּיתֶם לִנְי לַעֲבָדִים
 10 וַעֲבַדְתֶּם אֹתִי : וַיֹּאמֶר הַפְּלִשְׁתִּי אֵלַי הַרְפָּתִי
 אֶת־מַעְרַכְוֹת יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה הַנִּדְרִלִּי אִישׁ
 11 וְנִלְחָמָה יָחַד : וַיִּשְׁמַע שָׂאֵל וְכָל־יִשְׂרָאֵל אֶת־
 דִּבְרֵי הַפְּלִשְׁתִּי הָאֵלֶּה וַיִּחַתּוּ וַיֵּרְאוּ מָאֹד :
 12 וַיֹּרֶר בְּךָ־אִישׁ אֶפְרָתִי הָיָה מִבֵּית לָחֶם יְהוּדָה
 וַשְּׁמוּ יִשִּׁי וְלֹא שָׂמְנָה בְּנִים וְהָאִישׁ בִּימֵי שָׂאֵל וְקָן
 13 בָּא בְּאֲנָשִׁים : וְיָלְדָה שְׁלֹשֶׁת בְּנֵי־יִשָּׁי הַנְּדָלִים
 הָלְכוּ אַחֲרֵי־שָׂאֵל לְמִלְחָמָה וְשֵׁם שְׁלֹשֶׁת בָּנָיו
 אֲשֶׁר הָלְכוּ בְּמִלְחָמָה אֱלִיאָב הַבְּכוֹר וַיִּשְׁנֶנָּה
 14 אֲבִינָב וְהַשְׁלִשִׁי שָׁמָּה : וַיֹּרֶר הוּא הַקָּטָן
 15 וַשְּׁלֹשָׁה הַנְּדָלִים הָלְכוּ אַחֲרָי שָׂאֵל : וַיֹּרֶר הַלֵּךְ
 וַיֵּשֶׁב מִעַל שָׂאֵל לְרִעוּת אֶת־צִיָּאן אֶבְי בֵּית־לָחֶם :
 16 וַיִּנָּשׂ הַפְּלִשְׁתִּי הַשָּׂפֵם וְהַעֲרָב וַיִּתְּצֵב אַרְבָּעִים
 17 יוֹם : וַיֹּאמֶר יִשִּׁי לְדָוִד בְּנוֹ מִדָּנָא לְאַחִיקֵי אִיפֹת
 הַקְּלִיא הָיָה וַיַּשְׁגֶּרֶה לָחֶם הָיָה וְהִנֵּנִי הַמַּחֲנֶה
 18 לְאַחִיקֵי : וְאַתָּה עֲשֹׂרֶת חֲרִיצֵי הַחֶלֶב הָאֵלֶּה תָּבִיא
 לַעֲרֹ הָאֵלֶּה וְאַתָּה אַחִיקֵי תִסָּקֵר לְשָׁלוֹם וְאַתָּה עֲרַחֲתָם
 19 תַּחַם : וְשָׂאֵל וְהַפְּתָה וְכָל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל בַּעֲמֶק
 20 הָאֵלֶּה יִלָּחֲמִים עִם־פְּלִשְׁתִּים : וַיִּשְׁפֹּם דָּוִד
 בַּבֶּקֶר וַיִּשֹׁשׂ אֶת־הַצֹּאן עַל־שֹׁמֵר וַיִּשְׂאֵל וַיִּלָּךְ פֶּאֶטֶר
 21 צִדְדֹה יִשָּׁי וַיָּבֹא הַמַּעֲנֶנָּה וְהַחִיל הַצֵּאֵל אֶל־
 22 הַמַּעֲרָה וְהָרָשׁ בְּמִלְחָמָה : וַתַּעֲנֹךְ יִשְׂרָאֵל
 23 וּפְלִשְׁתִּים מַעֲרָכָה לְקִרְאָת מַעֲרָכָה : וַיִּשֹׁשׂ דָּוִד
 אֶת־הַפָּלִים מִעָלָיו עַל־יַד שׁוֹמֵר הַפָּלִים וַיִּרְצֵן
 24 הַמַּעֲרָכָה וַיָּבֹא וַיִּשְׂאֵל לְאַחִיו לְשָׁלוֹם : וְהוּא
 מְדַבֵּר עִמָּם וְהָיָה אִישׁ הַבָּנִים עוֹלָה גִלְיָה
 הַפְּלִשְׁתִּי שָׁמוּ מִנֵּחַ מִמַּעֲרֹת פְּלִשְׁתִּים וַיִּדְבֹּר
 25 בְּדִבְרֵים הָאֵלֶּה וַיִּשְׁמַע דָּוִד : וְכָל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל
 בְּרֹאוֹתָם אֶת־הָאִישׁ וַיִּכְסּוּ מִפְּנֵי וַיֵּרְאוּ מָאֹד :
 26 וַיֹּאמֶר אִישׁ יִשְׂרָאֵל הֲרֹאִיתֶם הָאִישׁ הָעֹלָה הָיָה
 כִּי לַחֲרָף אֶת־יִשְׂרָאֵל עָלָה וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר־
 יִפְּטֵי יַעֲשֶׂהוּ הַפְּתִי עֲשֶׂר דָּוִל וְאַתָּה בָּתוֹ וְתִקְרָא
 27 וְאַתָּה בֵּית אֲבִיו יַעֲשֶׂה חֲשֵׁשׁ בְּיִשְׂרָאֵל : וַיֹּאמֶר

ing and evening, and presented himself forty days.

17 And Jesse said unto David his son, Take now for thy brethren an ephah of this parched corn, and these ten loaves, and run to the camp to thy brethren;

18 And carry these ten *cheeses* unto the captain of *their* thousand, and look^a how thy brethren fare, and take their pledge.

19 Now Saul, and they, and all the men of Israel, were in the valley of Elah, fighting with the Philistines.

20 And David rose up early in the morning, and left the sheep with a keeper, and took, and went, as Jesse had commanded him; and he came to the trench, as the host was going forth to the night, and shouted for the battle.

21 For Israel and the Philistines had put the battle in array, army against army.

22 And David left *his* carriage in the hand of the keeper of the carriage, and ran into the army, and came and *κ* saluted his brethren.

23 And as he talked with them, behold, there came up the champion (the Philistine of Gath, Goliath by name) out of the armies of the Philistines, and spake according to the same words: ^a and David heard them.

24 And all the men of Israel, when they saw the man, fled from *him*, and were sore afraid.

25 And the men of Israel said, Have ye seen this man that is come up? surely to defy Israel is he come up: and it shall be, that the man who killeth him, the king will enrich him with great riches, and will give him his daughter, ^g and make his father's house free in Israel.

26 And David spake to the men that stood by him, saying, What shall be done to the man that killeth this Philistine, and taketh away the reproach from Israel? for who *is* this uncircumcised^k Philistine, that he should defy *y^e* armies of *y^e* living^l God?

27 And the people answered him after this manner, saying, So shall it be done to the man that killeth him.

28 And Eliab, his eldest brother, heard when he spake unto the men: and Eliab's anger^o was kindled against David, and he said, Why comest thou down hither? and with whom hast thou left those few sheep in the wilderness? I know thy pride, and the naughtiness of thine heart; for thou art come down that thou mightest see the battle.

29 And David said, ^q What have I now done? *Is there not a cause?*

30 And he turned from him toward another, and spake after the same *ρ* manner: and the people answered him again after the former manner.

31 And when the words were heard which David spake, they rehearsed *them* before Saul; and he *σ* sent for him.

32 And David said to Saul, Let no man's heart fail^v because of him: thy servant will go and fight with this Philistine.

33 And Saul said to David, Thou art not able to go against this Philistine to fight with him: for thou art but a youth, and he a man of war from his youth.

34 And David said unto Saul, Thy servant kept his father's sheep, and there came a lion, and a bear, and took a *τ* lamb out of the flock;

35 And I went out after him, and smote him, and delivered *it* out of his mouth:

B. C. 1063.

β cheeses of milk.

γ a thousand

a Ge. 37. 14.

b Ps. 11. 1.

18. 17.

77. 11.

2 Co. 1. 10.

2 Ti. 4. 17, 18

c ch. 20. 13.

1 Ch. 22. 11,

16.

δ clothed David with his clothes.

ζ or, place of the carriage.

ch. 26. 5.

η or, battle-array, or,

place of

fight.

θ the vessels from

upon him.

κ asked his

brethren of

peace; as

Ju. 18. 15.

λ or, valley.

μ vessel.

ν ver. 8.

ρ his face.

e Ps. 123. 4.

1 Co. 1. 27, 29

f ch. 16. 12.

g Jos. 15. 16.

h 2 Sa. 3. 8.

2 Ki. 8. 13.

i 1 Ki. 20. 10,

11.

k ch. 14. 6.

l De. 5. 26.

m 2 Sa. 22. 33,

35.

Ps. 124. 8.

125. 1.

2 Co. 3. 5.

He. 11. 33.

n ver. 10.

o Ge. 37. 4, 8,

11.

π shut thee

up.

p ver. 51.

De. 28. 26.

q Mat. 24. 28.

r Jos. 4. 24.

1 Ki. 8. 43.

18. 36.

2 Ki. 19. 19.

Ps. 46. 10.

Is. 52. 10.

s Pr. 15. 1.

t Ps. 44. 6, 7.

Hos. 1. 7.

Zec. 4. 6.

ρ word.

υ 2 Ch. 20. 15.

σ took.

φ De. 20. 2, 3.

ω 1 Ki. 22. 34.

α Ju. 3. 31.

15. 15.

τ or, hid.

γ ch. 21. 9.

2 Sa. 23. 21.

Ps. 7. 15, 16.

ζ ver. 46.

and when he arose against me, I caught *him* by his beard, and smote him, and slew him.

36 Thy servant slew both the lion and the bear; and this uncircumcised Philistine shall be as one of them, seeing he hath defied the armies of the living God.

37 David said moreover, The *β* LORD that delivered me out of the paw of the lion, and out of the paw of the bear, he will deliver me out of the hand of this Philistine. And Saul said unto David, Go, and the LORD ^e be with thee.

38 And Saul *δ* armed David with his armour, and he put an helmet of brass upon his head; also he armed him with a coat of mail.

39 And David girded his sword upon his armour, and he assayed to go; for he had not proved *it*. And David said unto Saul, I cannot go with these; for I have not proved *them*. And David put them off him.

40 And he took his staff in his hand, and chose him five smooth stones out of the *λ* brook, and put them in a shepherd's bag *μ* which he had, even in a scrip; and his sling *was* in his hand: and he drew near to the Philistine.

41 And the Philistine came on, and drew near unto David; and the man that bare the shield *went* before him.

42 And when the Philistine looked about, and saw David, he ^e disdain'd him; for he was *but* a youth, and *ρ*uddy, and of a fair countenance.

43 And the Philistine said unto David, Am I a dog, ^k that thou comest to me with staves? And the Philistine cursed David by his gods.

44 And the Philistine said ⁱ to David, Come to me, and I will give thy flesh unto the fowls of the air, and to the beasts of the field.

45 Then said David to the Philistine, Thou comest to me with a sword, and with a spear, and with a shield: but ^m I come to thee in the name of the LORD of hosts, the God of the armies of Israel, whom thou hast defied.ⁿ

46 This day will the LORD *π* deliver thee into mine hand; and I will smite thee, and take ^p thine head from thee; and I will give the carcasses of the host of the Philistines this day unto the fowls ^q of the air, and to the wild beasts of the earth; that all the earth may know ^r that there is a God in Israel.

47 And all this assembly shall ^t know that the LORD saveth not with sword and spear: for ^u the battle *is* the LORD's, and he will give you into our hands.

48 And it came to pass, when the Philistine arose, and came and drew nigh to meet David, that David basted, and ran toward the army to meet the Philistine.

49 And David put his hand in his bag, and took thence a stone, and slang *it*, and smote the Philistine in his forehead, that the stone sunk into his forehead; and he fell ^w upon his face to the earth.

50 So David prevailed over the Philistine with a sling ^x and with a stone, and smote the Philistine, and slew him; but *there was* no sword in the hand of David.

51 Therefore David ran, and stood upon the Philistine, and took his sword, ^y and drew it out of the sheath thereof, and slew him, and cut off ^z his head therewith.

And when the Philistines saw their champion was dead, they fled.^a

52 And the men of Israel and of Judah arose, and shouted, and pursued the Philistines, until thou come to the ^b valley, and to the gates of Ekron: and the wounded of the Philistines fell down by the way to Shaaraim, even unto Gath, and unto Ekron.

53 And the children of Israel returned from chasing after the Philistines, and they spoiled^c their tents.

54 And David took the head of the Philistine, and brought it to Jerusalem: but he put his armour in his tent.

55 And when Saul saw David go forth against the Philistine, he said unto Abner, the captain of the host, Abner,^e whose son is this youth? And Abner said, As thy soul liveth, O king, I cannot tell.

56 And the king said, Inquire thou whose son the stripling is.

57 And as David returned from the slaughter of the Philistine, Abner took him, and brought him before Saul with the head^k of the Philistine in his hand.

58 And Saul said to him, Whose son art thou, thou young man? And David answered,^l I am the son of thy servant Jesse the Bethlehemit.

CHAP. XVIII.

AND it came to pass, when he had made an end of speaking unto Saul, that the soul^o of Jonathan was knit with the soul of David; and Jonathan^q loved him as his own^r soul.

2 And Saul took him that day, and would let him go no more home to his father's house.

3 Then Jonathan and David made a covenant, because he loved him as his own soul.

4 And Jonathan stripped himself^t of the robe that was upon him, and gave it to David, and his garments, even to his sword, and to his bow, and to his girdle.

5 And David went out whithersoever Saul sent him, and ^e behaved himself wisely: and Saul set him over the men of war; and he was accepted in the sight of all the people, and also in the sight of Saul's servants.

6 And it came to pass, as they came, when David was returned from the slaughter of the ^η Philistine, that^u the women came out of all cities of Israel, singing and dancing, to meet king Saul, with tabrets, with joy, and with instruments ^θ of music.

7 And the women answered one another as they played, and said, Saul hath^v slain his thousands, & David his ten thousands.

8 And Saul was very wroth,^w and the saying ^λ displeased him; and he said, They have ascribed unto David ten thousands, and to me they have ascribed but thousands: and what can he have more but the kingdom?^z

9 And Saul eyed David from that day and forward.

10 And it came to pass on the morrow, that the evil spirit^a from God came upon Saul, and he prophesied^f in the midst of the house: and David played with his hand, as at other times: and there was a javelin^b in Saul's hand.

11 And Saul cast the javelin; for he said, I will smite David even to the wall with it. And David avoided^l out of his

B. C. 1063.

a He. 11. 34.
b Jos. 15. 33, 36, 45.

β or, prospered.
ver. 5.

c Je. 30. 16.
d Nu. 27. 17.

2 Sa. 5. 2.
1 Ki. 3. 7.

e ch. 16. 21, 22.
f ch. 17. 25.

γ a son of valour.
g ch. 25. 28.

h ver. 21. 25.
2 Sa. 12. 9.

i ver. 23.
ch. 9. 21.

2 Sa. 7. 18.
k ver. 54.

l ver. 12.
m 2 Sa. 21. 8.

n Ju. 7. 22.
δ was right in his eyes.

o Ge. 44. 30.
p Ex. 10. 7.

Pr. 29. 5.
q ver. 3.

ch. 19. 2.
20. 17.

2 Sa. 1. 26.
r De. 13. 6.

s ver. 17.
t Ge. 41. 42.

u 1 Jn. 3. 1.
ε or, prospered.

ver. 14, 15, 30.

Ps. 1. 3.
v Ps. 119. 141.

τ According to these words.

w Ex. 22. 17.
η or, Philistines.

x Ex. 15. 20.
Ju. 11. 34.

y ch. 14. 24.
θ three-stringed instruments.

z ch. 21. 11.
κ fulfilled.

a Pr. 27. 4.
Ec. 4. 4.

b ver. 13.
λ was evil in his eyes.

2 Sa. 3. 14.
d ch. 15. 28.

e ch. 16. 14.
f ch. 19. 24.

A. 16. 16.
g Ps. 37. 12, 14.

h ch. 19. 10.
20. 33.

i 2 Sa. 11. 1.
k ver. 5.

Ps. 119. 99.
l Ps. 37. 32, 33.

Is. 54. 17.
μ precious.

ch. 26. 21.
2 Ki. 1. 13.

Ps. 116. 15.
1 Pe. 2. 7.

presence twice.

12 And Saul was afraid of David, because the LORD was with him, and was departed from Saul.

13 Therefore Saul removed him from him, and made him his captain over a thousand: and he went out and came in before the people.

14 And David ^β behaved himself wisely in all his ways; & the LORD ^{was} with him.

15 Wherefore, when Saul saw that he behaved himself very wisely, he was afraid of him.

16 But all Israel and Judah loved David, because he went^d out and came in before them.

17 And Saul said to David, Behold my elder daughter Merab, ^f her will I give thee to wife; only be thou ^γ valiant for me, and fight^ε the LORD's battles. For Saul said, Let not mine hand be upon him, but ^h let the hand of the Philistines be upon him.

18 And David said unto Saul, ⁱ Who am I? and what ^{is} my life, or my father's family in Israel, that I should be son-in-law to the king?

19 But it came to pass, at the time when Merab, Saul's daughter, should have been given to David, that she was given unto Adriel^m the Meholahiteⁿ to wife.

20 And Michal, Saul's daughter, loved David: and they told Saul, and the thing ^δ pleased him.

21 And Saul said, I will give him her, that she may be a^p snare to him, and that the hand^q of the Philistines may be against him. Wherefore Saul said to David, Thou shalt this day be my son-in-law in the one of the twain.

22 And Saul commanded his servants, saying, Commune with David secretly, and say, Behold, the king hath delight in thee, and all his servants love thee: now, therefore, be the king's son-in-law.

23 And Saul's servants spake those words in the ears of David. And David said, Seemeth it to you a light^u thing to be a king's son-in-law, seeing that I am a poor man, and lightly^v esteemed?

24 And the servants of Saul told him, saying, ^ζ On this manner spake David.

25 And Saul said, Thus shall ^y ye say to David, The king desireth not any^w dowry, but an hundred foreskins of the Philistines, to be avenged^z of the king's enemies. But Saul thought to make David fall by the hand of the Philistines.

26 And when his servants told David these words, it pleased David well to be the king's son-in-law; and the days were not ^κ expired.

27 Wherefore David arose and went, he and his men,^b and slew of the Philistines two hundred men; and David brought their foreskins,^c and they gave them in full tale to the king, that he might be the king's son-in-law. And Saul gave him Michal his daughter to wife.

28 And Saul saw and knew that the LORD ^{was} with David, and that Michal, Saul's daughter, loved him.

29 And Saul was yet the more afraid of David; and Saul became David's enemy^s continually.

30 Then the princes of the Philistines went^t forth: and it came to pass, after they went forth, that David behaved himself more^ε wisely than all the servants of Saul; so that his name was much ^μ set by.

אָביו : ויִכָּלֵת יְהוֹנָתָן וְדָוִד בְּרִית בִּתְּחִילָתָם אֹתוֹ 3
 כִּנְפָשׁוֹ : וַיַּחַפְּשׂוּ יְהוֹנָתָן אֶת־הַמַּעֲוִל אֲשֶׁר עָלָיו 4
 וַיַּתְּמֵהוּ לְדָוִד וּמָלְיוּ וְעַד חֲרָבָו וְעַד־קִשְׁתּוֹ וְעַד־ 5
 חֶגְרוֹ : וַיֵּצֵא דָוִד בְּכָל־אֲשֶׁר יִשְׁלַחֵהוּ שָׂאֵל 6
 יִשְׁכָּלֵל וַיִּשְׁמְדֵהוּ שָׂאֵל עַל אֲנָשָׁיו הַמִּלְחָמָה וַיִּשְׁבֹּ 7
 בְּעֵינָיו כֹּל־הָעָם וְגַם בְּעֵינָיו עֲבָדֵי שָׂאֵל : וַיְהִי 8
 בְּיוֹאֵם בְּשׁוּב דָּוִד מִהַפּוֹת אֶת־הַפְּלִשְׁתִּים וַיִּצְאָנָה 9
 הַנָּשִׁים מִכְּלָעֵי יִשְׂרָאֵל לְשׁוֹר וְהַמְּחִלּוֹת לְקִרְיַת 10
 שָׂאֵל הַמֶּלֶךְ בַּחֲפִים בְּשִׁמְחָה וּבִשְׂלֵשִׁים : 11
 וַתַּעֲנִינָה הַנָּשִׁים הַמִּשְׁתַּחֲוֹת וַתֹּאמְרֵן הִנֵּה שָׂאֵל 12
 בָּאֵלָּנוּ וְדָוִד בְּרַבְּבָתָיו : וַיַּחַר לְשָׂאֵל מְאֹד 13
 וַיַּרְע בְּעֵינָיו הַדָּבָר הַזֶּה וַיֹּאמֶר תִּרְנַנִי לְדָוִד 14
 רַבּוֹת וְלִי נָתַן הָאֲלֹפִים וְעוֹד לוֹ אֵךְ הַמְּלוּכָה : 15
 וַיְהִי שָׂאֵל עֹלָן אֶת־דָּוִד מִדַּיּוֹם הַהוּא וַתִּלְאַח : 16
 וַיְהִי מִמְּחִירָת וַתִּצְלַח רֹחַ אֱלֹהִים רָעָה אֶל־ 17
 שָׂאֵל וַיַּתְּנֵם בְּחוּד־הַיּוֹת וְדָוִד מִנֵּן בְּיָד כִּיּוֹם 18
 בָּיוֹם וַתַּחֲנִית בֵּיד־שָׂאֵל : וַיִּמָּל שָׂאֵל אֶת־ 19
 הַחֲזִית וַיֹּאמֶר אַחַה בְּדָוִד וּבְקִירִי וַיִּשָּׁב דָּוִד מִפָּנָיו 20
 פַּעַמִּים : וַיֵּרָא שָׂאֵל מִלִּפְנֵי דָוִד כִּי־יִהְיֶה יְהוָה 21
 עִמּוֹ וַיִּמָּעַם שָׂאֵל כִּסֵּי : וַיִּסְרֵהוּ שָׂאֵל מִעֲמֻד 22
 וַיִּשְׁמְדֵהוּ לוֹ שׁוֹר־אֵלָף וַיֵּצֵא וַיָּבֵא לִפְנֵי הָעָם : 23
 וַיְהִי דָוִד לְכָל־דָּרָכָו מִשְׁכָּל יְהוָה עִמּוֹ : 24
 וַיֵּרָא שָׂאֵל אֲשֶׁר־הוּא מִשְׁכָּל מְאֹד וַיַּגֵּד מִפָּנָיו : 25
 וְכִל־יִשְׂרָאֵל וַיַּחֲזִיחַ אֹתָהּ אֶת־דָּוִד בִּידֵהוּ וַיֵּצֵא 26
 וַיָּבֵא לִפְנֵיהֶם : וַיֹּאמֶר שָׂאֵל אֶל־דָּוִד הִנֵּה 27
 בְּתִי הַגְּדוֹלָה מֵרַב אֹתָהּ אֶתְּנֶלֶךְ לְאִשָּׁה אֵךְ יְהוָה 28
 לִי לְכָן־חֵיל וְהָלַחַם מִלְחָמוֹת יְהוָה וְשָׂאֵל אָמַר 29
 אֶל־יְהוָה יְיָ כִּי וַתַּחֲזִיבֵנִי יַד־פְּלִשְׁתִּים : וַיֹּאמֶר 30
 דָּוִד אֶל־שָׂאֵל מִי אֲנִכִּי וּמִי מִשְׁפַּחַת אָבִי 31
 בְּיִשְׂרָאֵל כִּי־אֶהְיֶה חָתָן לְמֶלֶךְ : וַיְהִי בַּעַת תֵּרַת 32
 אֶת־מֵרֶב בֶּת־שָׂאֵל לְדָוִד וַיְהִי נִתְּנָהּ לַעֲדִיָּאֵל 33
 הַמִּיחֻלֵּתִי לְאִשָּׁה : וַתִּתְּנֵה מִיכָל בֶּת־שָׂאֵל אֶת־ 34
 דָּוִד וַיַּגֵּד לְשָׂאֵל וַיִּשֶׁר הַדָּבָר בְּעֵינָיו : וַיֹּאמֶר 35
 שָׂאֵל אֶתְּנָהּ לוֹ וַתִּתְּנֵהּ לּוֹ לְמוֹתָשׁ וַתְּחַיֵּבֵהּ יַד־ 36
 פְּלִשְׁתִּים וַיֹּאמֶר שָׂאֵל אֶל־דָּוִד בְּשִׁפְתַּי תִּתְּחַנֵּן 37
 בִּי הַיּוֹם : וַיֵּצֵא שָׂאֵל אֶת־עֲבָדָיו וַיַּבֵּר אֶל־דָּוִד 38
 בְּלֵשׁ לֵאמֹר הִנֵּה חֶפֶץ בְּךָ הַמֶּלֶךְ וְכִל־עֲבָדָיו 39
 אֹהֲבֵיךָ וַשִּׁמָּה הִתְחַנֵּן בְּפִלֶּךָ : וַיַּבֵּרָו עֲבָדֵי 40

אֶל־דָּוִד לָכֵן אֵלֵי וַתִּתְּנָה אֶת־בְּשׂוּרָהּ לַעֲוֹף הַשָּׁמַיִם 41
 וַלְבַּחֲמֹת הַשָּׁרָה : וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־הַפְּלִשְׁתִּי 42
 אִתְּךָ בָּא אֵלֵי בַּחֲרֵב וּבַחֲנִית וּבַכֶּדֶן וְאֲנִכִּי בָא־ 43
 אֵלַיךְ בְּשֵׁם יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי מִעֲרֹכֹת יִשְׂרָאֵל 44
 אֲשֶׁר חֲרַפְתָּ : הַיּוֹם הַזֶּה יִסְרָף יְהוָה בְּיָדִי 45
 וַתִּפְתֹּךְ וַתִּסְרֹתִי אֶת־רֹאשְׁךָ מִעֲלֶיךָ וַתַּחֲתִי פָנַי 46
 מִחֲנָה פְּלִשְׁתִּים הַיּוֹם הַזֶּה לַעֲוֹף הַשָּׁמַיִם וְלַחֲיַת 47
 הָאָרֶץ וַיִּדְעוּ כֹל־הָאָרֶץ כִּי־יֵשׁ אֱלֹהִים לְיִשְׂרָאֵל : 48
 וַיִּדְעוּ כֹל־הַקָּהָל הַזֶּה כִּי־לֹא בַּחֲרֵב וּבַחֲנִית יְהוֹשִׁיעַ 49
 יְהוָה כִּי לַיהוָה הַמִּלְחָמָה וְנָתַן אֶתְּכֶם בְּיָדִי : 50
 וַיְהִי כִי־עָם הַפְּלִשְׁתִּי וּלְכָל־וְקָרֵב לְקִרְיַת דָּוִד 51
 וַיִּמְחֲדוּ דָוִד וַיַּרְעֵץ הַמַּעֲרֹכָה לְקִרְיַת הַפְּלִשְׁתִּי : 52
 וַיִּשְׁלַח דָּוִד אֶת־יָדוֹ אֶל־הַכְּלִי וַיַּסֵּחַ מִשָּׁם אֶבֶן 53
 וַיִּקְלַע וַיִּגַּךְ אֶת־הַפְּלִשְׁתִּי אֶל־מִצְחֹו וַתִּטְבַּע 54
 הָאֵבֶן בְּמִצְחוֹ וַיִּפֹּל עַל־פָּנָיו אֶרְצָה : וַיַּחֲזֹק דָּוִד 55
 מִיַּד־הַפְּלִשְׁתִּי בִקְלַע וּבְאֵבֶן וַיַּךְ אֶת־הַפְּלִשְׁתִּי 56
 וַיִּמְחֲדֵהוּ וַיַּחֲרֵב אֵין בְּיַד־דָּוִד : וַיַּרְעֵץ דָּוִד וַיַּעֲמִיד 57
 אֶל־הַפְּלִשְׁתִּי וַיַּסֵּחַ אֶת־חֲרָבּוֹ וַיִּשְׁלַפְהָ מִתַּעֲרָה 58
 וַיִּמְתַּחֲדֵהוּ וַיִּכְרַת־בָּהּ אֶת־רֹאשׁוֹ וַיִּרְאֵהוּ 59
 הַפְּלִשְׁתִּים כִּי־מָתָּ בְּגִרְמָם וַיִּנָּסוּ : וַיִּקְמוּ אֲנָשֵׁי 60
 יִשְׂרָאֵל וַיַּחֲזִקוּהָ וַיִּרְעוּ וַיַּרְדִּפוּ אֶת־הַפְּלִשְׁתִּים 61
 עַד־בּוֹאֵת בָּאִישׁ וְעַד שְׁעַר עֲקָרוֹן וַיִּפְּלוּ חֲלָלִי 62
 פְּלִשְׁתִּים בְּנֵי־דָוִד שְׁנַיִם וְעַד־פֶּתַח וְעַד־ 63
 עֲקָרוֹן : וַיֵּשְׁבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִדֶּלֶק אֲחֵרִי פְּלִשְׁתִּים 64
 וַיִּשְׁסֹו אֶת־מִחְנֵיהֶם : וַיַּסֵּחַ דָּוִד אֶת־רֹאשׁ 65
 הַפְּלִשְׁתִּי וַיָּבֵאֵהוּ יְרוּשָׁלַם וַתַּחֲכִּלּוּ שָׁם בְּאָהָלוֹ : 66
 וַיִּכְרֹאוֹת שָׂאֵל אֶת־דָּוִד יָצָא לְקִרְיַת הַפְּלִשְׁתִּי 67
 אָמַר אֶל־אֲבִנָּהר שֶׁר הַצִּבָּא בְּרִמְיָהּ הַזֶּה עַד אֲבִנָּהר 68
 וַיֹּאמֶר אֲבִנָּהר חִי־נִפְשָׁךְ הַמֶּלֶךְ אִם־יִרְדַּעְתִּי : 69
 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ שָׂאֵל אֹתָהּ בְּרִמְיָהּ הָעָלָם : 70
 וַיָּשׁוּב דָּוִד מִהַפּוֹת אֶת־הַפְּלִשְׁתִּי וַיַּסֵּחַ אֹתוֹ 71
 אֲבִנָּהר וַיָּבֵאֵהוּ לִפְנֵי שָׂאֵל וַרֹאשׁ הַפְּלִשְׁתִּי בְּיָדוֹ : 72
 וַיֹּאמֶר אֵלָיו שָׂאֵל בְּרִמְיָ אֹתָהּ הַזֶּה עַד וַיֹּאמֶר 73
 דָּוִד בְּרַעֲבָדָךְ יֵשׁ בֵּית הַלְחָמִי :

CAP. XVIII. יח

וַיְהִי כִכְלֹתוֹ לְדָבָר אֶל־שָׂאֵל וְנִפְשֵׁי יְהוֹנָתָן 1
 נִקְשְׁרוּ כִנְפָשׁ דָּוִד וַיֹּאדְהֵבּוּ יְהוֹנָתָן כִּנְפָשׁוֹ : 2
 וַיִּקְשְׁדֵהוּ שָׂאֵל בְּיוֹם הַהוּא וְלֹא נָתַן לוֹ שׁוּב בְּרִית 3

אל בית דוד לשמואל ולהמיתו בפקד ותפר דוד
מיכל אשתו לאמר אם אינך ממלט את נפשך
הזילה מחר אתה מומת : ותפר מיכל את דוד¹²
בעד החלון וילך ויברח ויפלט : ותקח מיכל את¹³
התרפים ותשם אלהמשה ואת בכיר העמים
שמה מראשתי ותבסם בבגד : וישלח שמואל¹⁴
מלאכים לקחת את דוד ותאמר חלה הוא :
וישלח שמואל את המלאכים להאזין את דוד¹⁵
לאמר הצילו אותו במשה אל להמיתו : ויבאו¹⁶
המלאכים והגה התרפים אל המשה ובכיר העמים
מראשתי : ותאמר שמואל אל מיכל למה פנה¹⁷
רמיחתי ותשלחתי את אינך וימלט ותאמר מיכל
אל שמואל היא אומר אל שלחתי למה אמתה :
ותפר ברח ויפלט ויבא אל שמואל הרמחה ויגד¹⁸
לו את כל אשר עשה לו שמואל וילך הוא
ושמואל וישבו בגוית : ויגד לשמואל לאמר הגה¹⁹
דוד בגוית ברמה : וישלח שמואל מלאכים לקחת²⁰
את דוד ורא אתה קת הנביאים נבאים ושמואל
עמד נצב עליהם והיו על מינך שמואל רוח
אלהים ויתנבא בסדמה : ויגדו לשמואל וישלח²¹
מלאכים אחרים ויתנבא בסדמה ויבס שמואל
וישלח מלאכים שלשים ויתנבא בסדמה : וילך²²
בסדמה הרמחה ויבא עד בור הגדול אשר בשני
וישאל ויאמר איפה שמואל ודוד ויאמר הגה
בגוית ברמה : וילך שם אל גוית ברמה ותהי²³
עליו בסדמה רוח אלהים וילך הלך ויתנבא
עד בוא בגוית ברמה : ויפסם בסדמה בגוית²⁴
ויתנבא גם הוא לפני שמואל ויפל ערם כל
היום והוא וכלהילה על פני יאמרו הגם שמואל
בנביאים :

CAP. XX. כ

ויברח דוד מנזית ברמה ויבא ויאמר לפני יהונתן
מה עשיתי מה עונתי ומה חשאתי לפני אינך
פי מבקש את נפשי : ויאמר לו דליה לא²
תמות הנה לוי עשה איני דבר דול או דבר
קטן ולא יגלה אתה ויפלו ויפלו יסורתי מבני
אתה דבר הנה אין זאת : וישבע עוד דוד³
ויאמר ידע אינך פי מצאתי חן בעיניך
ויאמר אל ידע זאת יהונתן פני יעצב ואולם חן
דוד חן נפשה פי כפשה בני וכן המות :
ויאמר יהונתן אל דוד מה תאמר נפשה ואעשה⁴

שאל באני דוד את הדברים האלה ויאמר
דוד הנקלה בעיניכם הרחמנו בפלך ואיני איש
רש ונקלה : ויגדו עבדי שמואל לו לאמר פדברים²⁴
האלה דבר דוד : ויאמר שמואל כה תאמר
לדוד אין חפץ לפלך במדור פי במאה ערלות
פלשתים להקדם באיני הפלך ושמואל חשב²⁵
להפיל את דוד ביד פלשתים : ויגדו עבדיו
לדוד את הדברים האלה וישער הדבר בעיני דוד
להתחמק בפלך ולא מלא דמיון : ויבס²⁶
דוד וילך : הוא ואנשיו ויגדו בפלשתים מאתם
איש ויבא דוד את ערלותיהם וימלאם לפלך
להתחמק בפלך ויתקלו שמואל את מיכל בתו²⁷
לאשה : וירא שמואל וידע כי יהיה עם דוד
וימכל בת שמואל אהבה : ויאסף שמואל לרא²⁸
מפני דוד עוד ויהי שמואל איב את דוד כל הדמים :
ויבא שני פלשתים ויהי מדי צאתם שכל²⁹
דוד מכל עבדי שמואל וימר שמואל מאד :

CAP. XIX. י

ויברח שמואל אליונתן בנו ואל כל עבדיו להמית
את דוד ויהונתן בן שמואל חפץ בדוד מאד : ויגד²
יהונתן לדוד לאמר מבקש שמואל איני להמיתה
ועתה השמר נא בפקד וישבת בסתר ויחבא :
ויבא אינך ועמדת ליד איני בשדה אשר אתה³
שם ואני אדבר בך אל איני וראיתי מה והגדתי
לך : וידבר יהונתן ביד טוב אל שמואל אביו
ויאמר אליו אל יחטא הפלך בעבדו ביד פי לא⁴
חטא דך ופי מעשיו טוב לך מאד : וישם את
כפשו בכפו ויגד את הפלשתים וישע יהודה תשועה
גדולה לכי ישראל ראית ותשמח ולמה תחשא
בך גלי להמית את דוד חנם : וישמע שמואל⁵
בקול יהונתן וישבע שמואל חי יהיה אסיומת :
ויקרא יהונתן לדוד ויגדלו יהונתן את כל
הדברים האלה ויבא יהונתן את דוד אל שמואל⁶
ויהי לפניו במחמול שלשים : ותוסף המלחמה
להיות ויצא דוד ויבסם בפלשתים ויגד בהם מפה
גדולה ויבסם מעניו : ותהי רוח יהודה רעה אל⁷
שמואל והוא בביתו וישב וחננו ביד דוד מעני
בד : ויבקש שמואל להפוח בחנית בידו ובקור
ויסתר מפני שמואל ויגד את החנית בקיר ויהי גם
ויפלט בלילה הוא : וישלח שמואל מלאכים⁸

CHAP. XIX.

AND Saul spake to Jonathan his son, and to all his servants, that they should kill David.

2 But Jonathan, Saul's son, delighted much^e in David : & Jonathan told David, saying, Saul my father seeketh to kill thee. Now, therefore, I pray thee, take heed to thyself until the morning, and abide in a secret place, and hide thyself :

3 And I will go out and stand beside my father in the field where thou art, and I will commune with my father of thee; and what I see, that I will tell thee.

4 And Jonathan spake good^d of David unto Saul his father, and said unto him, Let not the king sin^e against his servant, against David; because he hath not sinned against thee, and because his works have been to thee-ward very good.^g

5 For he did put^k his life in his hand, and slewⁱ the Philistine, and the^k LORD wrought a great salvation for all Israel: thou sawest it, and didst rejoice; wherefore^m then wilt thou sin against innocent blood, to slay David without a cause?

6 And Saul hearkened unto the voice of Jonathan: and Saul sware,ⁿ As the LORD liveth, he shall not be slain.

7 And Jonathan called David, and Jonathan shewed him all those things: and Jonathan brought David to Saul, and he was in his presence as γ in times past.^o

8 And there was war again : and David went out, and fought with the Philistines, and slew them with a great slaughter; and they fled from ζ him.

9 And the evil spirit^p from the LORD was upon Saul, as he sat in his house with his javelin in his hand : and David played with his hand.

10 And Saul sought to smite David even to the wall with the javelin; but he slipped away out of Saul's presence, and he smote the javelin into the wall : and David fled, and escaped^r that night.

11 Saul also sent^t messengers unto David's house, to watch him, and to slay him in the morning : and Michal, David's wife, told him, saying, If thou save not thy life to-night, to-morrow thou shalt be slain.

12 So^v Michal let David^w down through a window : and he went, and fled, and escaped.

13 And Michal took an λ image, and laid it in the bed, and put a pillow of goats' hair for his bolster, and covered it with a cloth.

14 And when Saul sent messengers to take David, she said, He is sick.

15 And Saul sent the messengers again to see David, saying, Bring him up to me in the bed, that I may slay him.

16 And when the messengers were come in, behold, there was an image in the bed, with a pillow of goats' hair for his bolster.

17 And Saul said unto Michal, Why hast thou deceived me so, and sent away mine enemy, that he is escaped? And Michal answered^b Saul, He said unto me, Let me go; why^c should I kill thee?

18 So David fled, and escaped, and came to Samuel to Ramah, and told him all that Saul had done to him: and he and Samuel went and dwelt in Naioth.

19 And it was told Saul, saying, Behold, David is at Naioth in Ramah.

20 And Saul sent messengers^d to take

B. C. 1062.

a ch. 10. 5, 6.

1 Co. 14. 24,

25.

b Nu. 11. 25.

Joel 2. 28.

c ch. 18. 1.

d Pr. 31. 8, 9.

e Ge. 42. 22.

f Is. 20. 2.

g Ps. 35. 12.

109. 5.

Pr. 17. 13.

h ch. 28. 21.

Ju. 12. 3.

Ps. 119. 109.

i fell.

Nu. 24. 4.

i ch. 17. 49, 50.

k ch. 11. 13.

1 Ch. 11. 14.

l ch. 10. 10-12

m ch. 20. 32.

n Pr. 26. 24, 25.

y yesterday,

third day

o ch. 16. 21.

18. 2, 13.

p uncover

mine ear.

ver. 12.

ch. 9. 15.

q his face.

r ch. 16. 14.

18. 10, 11.

q ch. 27. 1.

2 Co. 1. 9, 10.

r or, Say

what is thy

mind, and

I will do.

s speaketh,

or, thinketh

r Ps. 124. 7.

Mat. 10. 23.

s Nu. 10. 10.

28. 11.

t Ps. 59. title.

u ch. 19. 2.

v Ps. 34. 19.

w Jos. 2. 15.

Ac. 9. 24, 25.

2 Co. 11. 32,

33.

x or, feast.

ch. 9. 12.

y teraphim.

Ge. 31. 19.

Ju. 17. 5.

x ch. 25. 17.

Es. 7. 7.

y Jos. 2. 14.

z ver. 16.

ch. 18. 3.

23. 18.

a 2 Sa. 14. 32.

b 2 Sa. 17. 20.

c 2 Sa. 2. 22.

p searched.

d Jn^e. 7. 32, 45.

v uncover

thine ear.

ver. 2.

David : and^a when they saw the company of the prophets prophesying, and Samuel standing as appointed over them, the Spirit of God was upon the messengers of Saul, and they^b also prophesied.

21 And when it was told Saul, he sent other messengers, and they prophesied likewise. And Saul sent messengers again the third time, and they prophesied also.

22 Then went he also to Ramah, and came to a great well that is in Sechu: and he asked, and said, Where are Samuel and David? And one said, Behold, they be at Naioth in Ramah.

23 And he went thither to Naioth in Ramah: and the Spirit of God was upon him also, and he went on, and prophesied, until he came to Naioth in Ramah.

24 And^f he stripped off his clothes also, and prophesied before Samuel in like manner, and β lay down naked all that day, and all that night. Wherefore they say, Is Saulⁱ also among the prophets?

CHAP. XX.

AND David fled from Naioth in Ramah, and came and said before Jonathan, What have I done? what is mine iniquity? and what is my sin before thy father, that he seeketh my life?

2 And he said unto him, God forbid: thou shalt not die: behold, my father will do nothing, either great or small, but that he will δ shew it me: and why should my father hide this thing from me? it is not so.

3 And David sware moreover, and said, Thy father certainly knoweth that I have found grace in thine eyes; and he saith, Let not Jonathan know this, lest he be grieved: but^q truly, as the LORD liveth, and as thy soul liveth, there is but a step between me and death.

4 Then said Jonathan unto David, η Whatsoever thy soul θ desireth, I will even do it for thee.

5 And David said unto Jonathan, Behold, to-morrow is the new^l moon, and I should not fail to sit with the king at meat; but let me go, that I may hide myself in the field^u unto the third day at even.

6 If thy father at all miss me, then say, David earnestly asked leave of me, that he might run to Bethlehem his city; for there is a yearly κ sacrifice there for all ye family.

7 If he say thus, It is well; thy servant shall have peace: but if he be very wroth, then be sure that evil is determined^r by him.

8 Therefore thou shalt deal^y kindly with thy servant; for thou hast brought thy servant unto a covenant^z of the LORD with thee: notwithstanding, if^a there be in me iniquity, slay me thyself; for why shouldst thou bring me to thy father?

9 And Jonathan said, Far be it from thee: for if I knew certainly that evil were determined by my father to come upon thee, then would not I tell it thee?

10 Then said David to Jonathan, Who shall tell me? or what if thy father answer thee roughly?

11 And Jonathan said unto David, Come, and let us go out into the field. And they went out both of them into the field.

12 And Jonathan said unto David, O LORD God of Israel, when I have μ sounded my father about to-morrow any time, or the third day, and, behold, if there be good toward David, and I then send not unto thee, and ν shew it thee;

13 The LORD do so, and much more to Jonathan: but if it please my father to do thee evil, then I will shew it thee, and send thee away, that thou mayest go in peace: and the LORD^d be with thee, as he hath been^e with my father.

14 And thou shalt not only while yet I live, shew me the kindness of the LORD, that I die not;

15 But also^f thou shalt not cut off thy kindness from my house for ever; no, not when the LORD hath cut off the enemies of David every one from the face of the earth.

16 So Jonathan ^βmade a covenant with the house of David, saying, Let the LORD even require it^g at the hand of David's enemies.

17 And Jonathan caused David to swear again, ^δbecause he loved him: for he^h loved him as he loved his own soul.

18 Then Jonathan said to David, ⁱ Tomorrow is the new moon; and thou shalt be missed, because thy seat will be ^ζempty.

19 And when thou hast stayed three days, then thou shalt go down ^ηquickly, and come to the place^k where thou didst hide thyself ^θwhen the business was *in hand*, and shalt remain by the stone ^κEzel.

20 And I will shoot three arrows on the side thereof, as though I shot at a mark.

21 And, behold, I will send a lad, saying, Go, find out the arrows. If I expressly say unto the lad, Behold, the arrows are on this side of thee, take them; then come thou: for there is peace to thee, and no hurt; as^λ the LORD liveth.

22 But if I say thus unto the young man, Behold, the arrows are beyond thee; go thy way: for the LORD hath sent thee away.

23 And as touching the matter^μ which thou and I have spoken of, behold, the LORD be between thee and me for ever.

24 So David hid himself in the field: and when the new moon was come, the king sat him down to eat meat.

25 And the king sat upon his seat, as at other times, even upon a seat by the wall: and Jonathan arose, & Abner sat by Saul's side, and David's place was empty.

26 Nevertheless, Saul spake not any thing that day: for he thought, Something hath befallen him, he is not^ν clean; surely he is not clean.

27 And it came to pass on the morrow, which was the second day of the month, that David's place was empty; and Saul said unto Jonathan his son, Wherefore cometh not the son of Jesse to meat, neither yesterday, nor to-day?

28 And Jonathan answered Saul, ^ξDavid earnestly asked leave of me to go to Bethlehem:

29 And he said, Let me go, I pray thee; for our family hath a sacrifice in the city; and my brother he hath commanded me to be there; and now, if I have found favour in thine eyes, let me get away, I pray thee, and see my brethren; therefore he cometh not unto the king's table.

30 Then Saul's anger^ω was kindled against Jonathan; & he said unto him, Thou son of φ the perverse rebellious woman, do not I know that thou hast chosen the son of Jesse to thine own confusion, and unto the confusion of thy mother's nakedness?

31 For as long as y^ςson of Jesse liveth upon the ground, thou shalt not be established, nor thy kingdom. Wherefore now send & fetch him unto me, for he^ψ shall surely die.

32 And Jonathan answered Saul his fa-

B. C. 1062.

a ch. 19. 5.

Pr. 31. 8, 9.

Mat. 27. 23.

b ch. 18. 11.

c ver. 7.

d ch. 17. 37.

e ch. 10. 7.

11. 6, &c.

2 Sa. 7. 15.

f ch. 24. 21.

2 Sa. 9. 1. 7.

g cut.

g ch. 31. 2.

2 Sa. 4. 7.

γ to pass

over.

δ or, by his

love to

ward him.

h ch. 18. 1.

i ver. 5.

j ver. 21, 22.

k missed.

η greatly, or,

diligently.

κ ch. 19. 2.

θ in the day

of the bu-

siness.

κ or, that

sheweth

the way.

λ instru-

ments.

μ the lad

that was

his.

ν not any

thing.

l Je. 4. 2.

m ch. 1. 17.

π or, the

LORD be

witness of

that which,

&c. ver. 23.

n ver. 14, 15, 42

o ch. 14. 3.

p called Ahi-

ah. Called

also Abia-

thar.

Mar. 2. 26.

p ch. 16. 4.

q Ps. 119. 29.

r Le. 7. 21.

15. 5, &c.

ρ found.

s ver. 6.

t Ex. 25. 30.

Lu. 24. 5. 9.

u Ex. 19. 15.

v 1 Th. 4. 4.

σ or, especially

when

this day

there is

othersanc-

tified in

the vessel.

ω Pr. 19. 12.

x Mat. 12. 3, 4.

τ or, perverse

rebel.

φ perverse

rebellion.

γ ch. 22. 9.

Ps. 52. title.

z ch. 19. 6, 11.

ψ is the son

of death.

ther, and said unto him, Wherefore^a shall he be slain? what hath he done?

33 And Saul cast^β a javelin at him to smite him; whereby^γ Jonathan knew that it was determined of his father to slay David.

34 So Jonathan arose from the table in fierce anger, and did eat no meat the second day of the month: for he was grieved for David, because his father had done him shame.

35 And it came to pass in the morning, that Jonathan went out into the field, at the time appointed with David, and a little lad with him.

36 And he said unto his lad, Run, find out now the arrows which I shoot. And, as the lad ran, he shot an arrow ^γbeyond him.

37 And when the lad was come to the place of the arrow which Jonathan had shot, Jonathan cried after the lad, and said, Is not the arrow beyond^δ thee?

38 And Jonathan cried after the lad, Make speed, haste, stay not. And Jonathan's lad gathered up the arrows, and came to his master.

39 But the lad knew not any thing: only Jonathan and David knew the matter.

40 And Jonathan gave his ^λartillery unto ^μhis lad, and said unto him, Go, carry them to the city.

41 And as soon as the lad was gone, David arose out of a place toward the south, and fell on his face to the ground, and bowed himself three times; and they kissed one another, and wept one with another, until David exceeded.

42 And Jonathan said to David, Go^μ in peace, ^πforasmuch as we have sworn both of us in the name of the LORD, saying, The LORD be between me and thee, & between my seed & thy seed for ever. And he arose & departed; & Jonathan went into ye city.

CHAP. XXI.

THEN came David to Nob, to Ahimelech^ο the priest: & Ahimelech was^ρ afraid at the meeting of David, and said unto him, Why art thou alone, and no man with thee?

2 And David said^σ unto Ahimelech the priest, The king hath commanded me a business, and hath said unto me, Let no man know any thing of the business whereabout I send thee, and what I have commanded thee: and I have appointed my servants to such and such a place.

3 Now, therefore, what is under thine hand? give me five loaves of bread in mine hand, or what there is ^ρpresent.

4 And the priest answered David, and said, There is no common bread under mine hand, but there is hallowed^τ bread; it^υ the young men have kept themselves at least from women.

5 And David answered the priest, and said unto him, Of a truth, women have been kept from us about these three days, since I came out, and the vessels^φ of the young men are holy, and the bread is in a manner common, ^σyea, though it were sanctified this day in the vessel.

6 So the priest gave^ψ him hallowed bread; for there was no bread there but the shew-bread that was taken from before the LORD, to put hot bread in the day when it was taken away.

7 Now, a certain man of the servants of Saul was there that day, detained before the LORD; and his name was Doeg,^ζ an Edomite, the chiefest of the herdmen that belonged to Saul.

5 לך : ויאמר דוד אליהונתן הנזהרודש מחור
ואכל ישיבאישב עסחמלך לאכול ושלחחלי
6 ונספרתי בשנה עד הערב השלישית : אספקד
יפקדני אבנך ואמרתי נשאל נשאל ממני דוד
לרוץ בית לחם עירו כי נבה הנמים שם לכל
7 המישפחה : אסרה יאמר טוב שלום לעבדך
ואסרה יחרה לו דע כי נכלתה הרעה מעמי :
8 ועשית חסד על עבדך כי נברית יהוה הבאת
את עבדך עמך ואסיריני עון המייתי אמה
9 ועראבך למחנה תביאי : ויאמר יהונתן
חליה לך כי אסירע אדע כי נכלתה הרעה
מעם אבי לבוא עליך ולא אתה אביר לך :
10 ויאמר דוד אליהונתן מי יגיד לי או מהיענה
11 אבך קשה : ויאמר יהונתן אלדוד לכה ונצא
12 השדה ונצא שניהם השדה : ויאמר
יהונתן אלדוד יהוה אלהי ישראל כי אתה את
אבי פעמי מחור השלישית והנה טוב אלדוד
13 ולא אלו אשלת אליך וגלית את אונך : קח
יעשה יהוה ליהונתן וכה יסוף כי טוב אלדוד
את הרעה עליך וגלית את אונך ושלחתך
ותלכת לשלום ויהי יהוה עמך פאשר היה עם
14 אבי : ולא אסעוריני דוד ולא תעשה עמך חסד
15 יהוה ולא אמות : ולא תכרית את חסדך מעם
ביתי עד עולם ולא נהכרת יהוה את אבני דוד
16 איש מעל פני האדמה : ויכלת יהונתן עם בית
17 דוד ובקש יהוה מיד אביו דוד : ויסוף יהונתן
לחשבע את דוד באהבתו אתו כי אהבת נפשו
18 אהבו : ויאמר לו יהונתן מחור חדש
19 ונספרתי כי יפקד מושבך : ושלשת חגב מאד
ובאת אל המלום אשר נספרת שם ביום
20 המעשה וישבת אל האבן האול : ואני שלשת
21 החצים צדה אורה לשלחלי למסרה : והנה
אשלה את הנשר לך מנא את החצים אסאמר
אמר לנשר הנח החצים ממך והנה קחני ונא
22 כי שלום לך ואני דבר חי יהוה : ואספה אמר
לעלם הנח החצים ממך והלאה לך כי שלחך
23 יהוה : והביר אשר דברנו אני וארתה הנח
24 יהוה ביני ובינה עד עולם : ויסתר דוד

שמואל ויפקד מקום דוד : ולא דבר שמואל מאומה
ביום ההוא כי אמר מקרה הוא בלתי מחור הוא
כי לא מחור : ויהי מפורת הדודש
השני ויפקד מקום דוד ויאמר שמואל אל יהונתן
בנו מדוע לא בא בדישע בסחמול בסהיום אל
הלחם : ויען יהונתן את שמואל נשאל
דוד מעמך עד בית לחם : ויאמר שלחני לא
כי נבה משפחה לנו בעיר והוא צדדלי
אחי ועשה אסמאחי חן בעיניך אמלקה נא
ואראה את אחי על פני לא בא אל שלחן
המלך : ויחראף שמואל ביהונתן
ויאמר לו בן גשרת המרדית הלא ידעתי
כי בחר אשה לבן ישי לבשמה ולבשת ערות
אמה : כי כל ידמים אשר בדישי חן על
האדמה לא תפון אמה ומלכותך ועשה שלח
וקח אתו אלי כי נכונות הוא : ויען יהונתן
את שמואל אביו ויאמר אליו למח יומת מח
עשה : ויסל שמואל את החנית עליו להפחו וירע
יהונתן כי נכלה היא מעם אביו להמית את דוד :
ויעם יהונתן מעם השלחן בחראף ולא אכל
ביום ההודש השני לחם כי נעצב אלדוד כי
הכלמו אביו : ויהי בפקד ונצא יהונתן
השדה למועד דוד ונשר קטן עמו : ויאמר
לנשר רץ מצא נא את החצים אשר אבני מורה
הנשר רץ והוא ירה החצי להעברו : ונבה הנשר
עד מקום החצי אשר ירה יהונתן ויקרא יהונתן
אחרי הנשר ויאמר הלא החצי ממך והלאה :
ויהרא יהונתן אחרי הנשר מהרה חושא אל
הנשר וילקט נשר יהונתן את החצי ונבא אל
אביו : והנשר לא ידע מאומה אך יהונתן ודוד
ידע את הדבר : ויהי יהונתן את כליו אל
הנשר אשר לו ויאמר לו לך הבוא העיר :
הנשר בא ודוד קם מאצל הנב ויפל לאפיו
ארצה וישתחו שלש פעמים וישקו איש את
רעהו ויבכו איש את רעהו עד דוד הקדיל :
ויאמר יהונתן לדוד לך לשלום אשר נשבענו
שנינו אנחנו בשם יהוה לאמר יהוה יהיד ביני
ובינה וביני ובינה עד עולם :

ויעם ויך ויהונתן בא העיר : ונבה דוד נכה
אל אחימלך הכהן ויחר אחימלך לקרנא דוד

בשנה ויהי הדודש וישב המלך על הלחם
לאכול : וישב המלך על מושבו בפעם בפעם
אל מושב הקיר ויעם יהונתן וישב אבנר מצד

- וַיֹּאמֶר אֵלָיו מֶלֶךְ מוֹאָב יִצְחָק אֲבִי וְאִמִּי אֶחָד
 עַד אֲשֶׁר אָדָע מִהַיְעִשְׁתִּי לְאֶלֹהִים : וַיִּנָּחֵם
 אֶת־פָּנָיו מֶלֶךְ מוֹאָב וַיֵּשְׁבוּ עִמּוֹ כְּלִימֵי יְהוֹיָדָן
 בְּמִצְרָיִם : וַיֹּאמֶר דָּוִד הַנְּבִיא אֶל־דָּוִד לֹא הָיָה
 בְּמִצְרָיִם לָךְ וּבָאתָ לָךְ אֶת־יְהוֹיָדָן וְלָךְ דָּוִד
 וַיֵּבֶא יֵשׁרָהוּן : וַיִּשְׁמַע שְׂאֻל בִּי נֹדֶע דָּוִד
 וַאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אִתּוֹ וְשְׂאֻל יוֹשֵׁב בְּגִבְעַת הַחֹת־
 הָאֲשֵׁל בְּרָמָה וְהַמִּיתוֹ בְּדָוִד וְכָל־עַבְדָּיו נֶגְעִים עָלָיו :
 וַיֹּאמֶר שְׂאֻל לְעַבְדָּיו הַנֶּעֱצָבִים עָלָיו שְׁמַעְנָה בְּנֵי
 יִמִּינִי בְּסִלְכְּכֶם יִהְיֶה בְּיָדֵי שְׂדוֹת וּבְרָמִים
 לְכָלֶכֶם יָשִׁים שָׂרֵי אֲלָפִים וְשָׂרֵי מֵאוֹת : כִּי
 קִשְׁרֹתֶם כָּלֶכֶם עָלַי וְאִין־זֶלָה אֶת־אֹנִי בְּכֹת־בְּנֵי
 עַם־בְּרִיטִי וְאִין־זֶלָה מִמֶּנּוּ עָלַי וְזֶלָה אֶת־אֹנִי בְּנֵי
 הַקָּיִים בְּנֵי אֶת־עַבְדִּי עָלַי לֹאֲרֹב בְּיוֹם הַהוּא :
 וַיַּעַן דָּאָג הָאֲדָמִי וְהוּא נֶעֱצָב עַל־עַבְדֵי־שְׂאֻל
 וַיֹּאמֶר רֵאיוֹתִי אֶת־בְּרִיטִי בֹא נָחָה אֶל־אֲחִימֶלֶךְ
 בֶּן־אֲחִיטֹב : וַיִּשְׁאַל־לוֹ בִּיהוָה וַיִּצְרָה נֶרְנָן לוֹ
 וְאֵת חֶרֶב גְּלִית הַפְּלִשְׁתִּי נֶרְנָן לוֹ : וַיִּשְׁלַח
 הַמֶּלֶךְ לִקְרֹא אֶת־אֲחִימֶלֶךְ בֶּן־אֲחִיטֹב הַכֹּהֵן וְאֵת
 כָּל־בְּנֵי אֲבִיו הַכֹּהֲנִים אֲשֶׁר בָּלָב וַיָּבֵאוּ כָּלֶם אֶל־
 הַמֶּלֶךְ : וַיֹּאמֶר שְׂאֻל שְׁמַעְנָה בְּנֵי־אֲחִיטֹב
 וַיֹּאמֶר הֲיֵנִי אֲדָנִי : וַיֹּאמֶר אֵלָיו שְׂאֻל לָמָּה
 קִשְׁרֹתֶם עָלַי אֶתֶּם וּבְרִיטִי בְּתַחֲתֵי לוֹ לָחֹם וְחֶרֶב
 וְשְׂאֻל לוֹ בְּאֵלֹהִים לִקְדֹם אֵלֶי לֹאֲרֹב בְּיוֹם הַהוּא :
 וַיַּעַן אֲחִימֶלֶךְ אֶת־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר יָמִי בָּלָב
 עַבְדְּךָ בְּרִיטִי נֶאֱמָן וְחֶרֶב הַמֶּלֶךְ וְסֵר אֶל־
 מִשְׁמַעְתְּךָ וּנְכַבֵּד בְּבִיתְךָ : הַיּוֹם הַזֶּה לִּי שְׂאֻל
 לוֹ בְּאֵלֹהִים חֲלִילָה לִי אֶל־יְשֻׁם הַמֶּלֶךְ עַבְדּוֹ דָּבָר
 בְּכָל־בֵּית אָבִי כִּי לֹא־יָדַע עַבְדְּךָ בְּכָל־זֹאת דָּבָר
 קָטָן אִם גָּדוֹל : וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מוֹת תָּמוּת
 אֲחִימֶלֶךְ אֶתֶּם וְכָל־בְּנֵי אֲבִיךָ : וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ
 לְרָצִים הַנֶּעֱצָבִים עָלָיו כָּבוּ וְהָמִיתוּ : וְהֵנִי יְהוָה כִּי
 גַם־יָדַע עַם־דָּוִד וְכִי יָדָע כִּי־בֵרַח הוּא וְלֹא גָלוּ
 אֶת־אֹנִי וְלֹא־אָנֹכִי עִבְדִּי הַמֶּלֶךְ לִשְׁלַח אֶת־יָדָם
 לִשְׁעַר בְּכוֹתֵי יְהוָה : וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְדָוִד כָּב
 אֶתֶּם וְכָבוֹד בְּכֹהֲנִים וַיִּשָּׁב דָּוִד הָאֲדָמִי וַיִּשְׁפַּע
 הוּא בְּכֹהֲנִים וְיָמָת : בְּיָוִם הַהוּא שְׂמָנִים תְּחַבֵּשֶׁהָ
 אִישׁ מִשָּׂא אִפּוֹד בָּד : וְאֵת זָב עִיר־הַכֹּהֲנִים
 הַכֹּהֵן לְפִי־חֶרֶב מֵאִישׁ וְעַד־אִשָּׁה מִעוֹלָם וְעַד־יֹנֶק
 וְשָׂרֵי וְחִמּוֹר וְשָׂה לְפִי־חֶרֶב : וַיִּפְלַט בֶּן־אֲחִיטֹב
 וַיֹּאמֶר לוֹ מִדָּעַ אֶתֶּם לְבָדָד וְאִישׁ אֶתֶּם :
 וַיֹּאמֶר דָּוִד לְאֲחִימֶלֶךְ הַכֹּהֵן הַמֶּלֶךְ צִנְיִי דָבָר
 וַיֹּאמֶר אֵלָיו אִישׁ אֶל־יָרֵעַ מֵאֻמָּה אֶת־הַדָּבָר
 אֲשֶׁר־אָנֹכִי שִׁלַּחְךָ וְאֲשֶׁר צִוִּיתִי וְאֶת־הַנֶּעֱצָרִים
 יוֹדְעִי אֶל־מָקוֹם פְּלִי אֶל־מִנִּי : וְעַתָּה מִהַיְעִשׁ
 תַּחֲתִי־יָדְךָ מִשְׁפַּח לָחֹם תִּנְהַ בְּיָדִי אוֹ הַנִּמְצָא :
 וַיַּעַן הַכֹּהֵן אֶת־דָּוִד וַיֹּאמֶר אֶל־לָחֹם הַלֵּךְ אֶת־תַּחַת
 יָדִי כִּי־אִם לָחֹם קָרַשׁ אִשׁ אִם־נִשְׁמָרוּ הַנֶּעֱצָרִים
 אָנֹכִי מֵאִשָּׁה : וַיַּעַן דָּוִד אֶת־הַכֹּהֵן וַיֹּאמֶר לוֹ
 כִּי אִם־אִשָּׁה עֲצָרָה לָנוּ תַּחֲמוֹל שְׁלֹשִׁים בָּצָאֵתִי
 וְהָיִי כְּלִי־הַנֶּעֱצָרִים קָרַשׁ וְהוּא הָרָךְ הַלֵּךְ הַלֵּךְ כִּי
 הַיּוֹם יִקְרַשׁ בְּפִלִּי : וַיִּסָּר לוֹ הַכֹּהֵן קָרַשׁ כִּי לֹא־
 הָיָה שָׁם לָחֹם כִּי־אִם לָחֹם הַפְּנִים הַמְּיוֹסִרִים
 מִלִּפְנֵי יְהוָה לְשׁוֹם לָחֹם הַזֶּה בְּיוֹם הַזֶּה : וְשָׁם
 אִישׁ מִעַבְדֵי שְׂאֻל בְּיוֹם הַהוּא נֶעֱצָר לִפְנֵי יְהוָה
 וַיִּשְׁמוּ דָּאָג הָאֲדָמִי אֶבֶר הָרָעִים אֲשֶׁר לְשְׂאֻל :
 וַיֹּאמֶר דָּוִד לְאֲחִימֶלֶךְ וְאֵין יִשְׁפָּח תַּחֲתִי־יָדְךָ
 חֲנִית אוֹ־חֶרֶב כִּי גַם־חֶרֶבִי וְגַם־כִּלִּי לֹא־לָקַחְתִּי
 בְּיָדִי כִּי־יָדָה וְכִי־הַמֶּלֶךְ נָחַץ : וַיֹּאמֶר הַכֹּהֵן
 חֶרֶב גְּלִית הַפְּלִשְׁתִּי וְאֵין יִשְׁפָּח אֶת־הַחֶלֶד
 הַהַדְרִיא לִימָה בְּשִׁמְלָה אֲחֵרִי הָאִפּוֹד אִם־אֶתֶּם
 תַּחֲתִי־יָדְךָ קָח כִּי אֵין אֲחֵרָה וְיִלְתָּה בָּהֶם
 וַיֹּאמֶר דָּוִד אֵין כְּמוֹת תִּנְגַּד לִי : וַיָּקָם
 דָּוִד וַיִּבְרַח בְּיוֹם־הַהוּא מִפְּנֵי שְׂאֻל וַיָּבֵא אֶל־
 אֲכִישׁ מֶלֶךְ גֵּת : וַיֹּאמֶר עַבְדִּי אֲכִישׁ אֵלָיו
 הַלֹּא־יָדָה דָּוִד מֶלֶךְ הָאֲרָץ הַלֹּא יָדָה יַעֲנֵה
 בְּמַחֲלוֹת לֵאמֹר הִנֵּה שְׂאֻל בָּאֲפִצֵּי דָוִד בְּרִבְבָּתָיו :
 וַיִּשָּׁם דָּוִד אֶת־הַכֹּהֲנִים הָאֵלֶּה בְּלִבָּבוֹ וַיִּרְא מָאוֹר
 מִפְּנֵי אֲכִישׁ מֶלֶךְ־גֵּת : וַיִּשְׁעוּ אֶת־טַעֲמוֹ
 בַּעֲנֵיהֶם וַיַּחֲזִל בָּדָם וַיָּהִי עַל־דִּלְתוֹת הַשִּׁעַר
 וַיִּזְרֹר יָרֵד אֶל־זָקָנוֹ : וַיֹּאמֶר
 אֲכִישׁ אֶל־עַבְדּוֹ הַכֹּהֵן תִּרְאֵה אִישׁ מִשְׁתַּעַע
 לָמָּה תִּבְיֹאוּ אִתּוֹ אֵלָי : חֹסֶר מִשְׁעָעִים אֵלָי
 כִּי־הִבַּאתֶם אֶת־זֶה לְהַשְׁתַּעַע עָלַי הַזֶּה יָבֵא אֶל־
 בֵּיתִי : CAP. XXII. כב
- 1 וַיִּלְכְּ דָוִד מִשָּׁם וַיִּמְלֹט אֶל־מִצְרָה עֲדָלָם וַיִּשְׁמַעוּ
 2 אֲחִיו וְכָל־בְּנֵי אֲבִיו וַיִּרְדּוּ אֵלָיו שָׁמָּה : וַיִּתְקַבְּצוּ
 אֵלָיו כָּל־אִישׁ מִצֹּדֶק וְכָל־אִישׁ אֲשֶׁר־לוֹ נֶשֶׁא וְכָל־
 אִישׁ מִרְגֵּשׁ וַיְהִי עֲלֵיהֶם לֶשֶׁךְ וַיְהִי עִמּוֹ כָּאֲרָבַע
 3 מֵאוֹת אִישׁ : וַיִּלְכְּ דָוִד מִשָּׁם מִצְפָּה מוֹאָב

8 And David said unto Ahimelech, And is there not here under thine hand spear or sword? for I have neither brought my sword nor my weapons with me, because the king's business required haste.

9 And the priest said, The sword of Goliath the Philistine, whom ^c thou slewest in the valley of Elah, behold, it is ^d here wrapped in a cloth behind the ephod: if thou wilt take that, take it; for there is no other save that here. And David said, There is none like that; give it me.

10 And David arose, and fled that day for fear of Saul, and went to ^γ Achish, the king of Gath.

11 And the servants of Achish said unto him, Is not this David the king of the land? did they not sing one to another of him in dances, saying, ^γ Saul hath slain his thousands, and David his ten thousands?

12 And David laid up ^h these words in his heart, and was sore afraid of Achish the king of Gath.

13 And he changed ^k his behaviour before them, and feigned himself mad ^l in their hands, and ^d scrabbled on the doors of the gate, and let his spittle fall down upon his beard.

14 Then said Achish unto his servants, Lo, ye see the man ⁿ is mad; wherefore then have ye brought him to me?

15 Have I need of mad men, that ye have brought this fellow to play the madman in my presence? shall this fellow come into my house?

CHAP. XXII.

DAVID therefore departed thence, and escaped ^o to the cave Adullam: ^o and when his brethren and all his father's house heard it, they went down thither to him.

2 And ^q every one that was in distress, and every one that ^r was in debt, and every one that ^s was discontented, gathered themselves unto him; and he became a captain ^t over them: and there were with him about four hundred men.

3 And David went thence to ^u Mizpeh of Moab: and he said unto the king of Moab, Let my father and my mother, I pray thee, come forth, and ^v be with you, till I know what God will do for me.

4 And he brought them before the king of Moab: and they dwelt with him all the while that David was in the hold. ^w

5 And the prophet Gad ^x said unto David, Abide not in the hold; depart, and get thee into the land of Judah. Then David departed, ^y and came into the forest of Hareth.

6 When Saul heard that David was discovered, & the men that ^z were with him, (now Saul abode in Gibeah under a ^{aa} tree in Ramah, having his spear in his hand, and all his servants ^{ab} were standing about him:)

7 Then Saul said unto his servants that stood about him, Hear now, ye Benjamites; will the son of Jesse give ^{ac} every one of you fields and vineyards, and make you all captains of thousands, and captains of hundreds;

8 That all of you have conspired against me, and ^{ad} there is none that ^{ae} sheweth me that my son hath made a league ^{af} with the son of Jesse, and ^{ag} there is none of you that is sorry for me, or sheweth unto me that my son hath stirred up my servant against me, to lie in wait, as at this day?

9 Then answered Doeg ^{ah} the Edomite, which was set over the servants of Saul,

B. C. 1062.

a ch 21.1, &c

b Nu. 27. 21.

c ch. 17.2, 50,

51.

d ch. 31. 10.

e Behold

me.

γ or, Ahimelech.

Ps. 34. title.

e Ps. 56, title.

f ch. 18. 7.

29. 5.

g ch. 19. 4, 5.

24. 11.

h Lu. 2. 19.

i ch. 18. 27.

k Ps. 34, title.

l Ec. 7. 7.

d or, made

marks.

z little or

great.

γ or, play-

eth the

madman.

m De. 24. 16.

Est. 3. 6.

b runners,

or, guard.

n Ps. 57,

title, and

142, title.

o 2Sa. 23. 13.

Mi. 1. 15.

He. 11. 38.

p Ex. 1. 17.

q Ju. 11. 3.

r had a cre-

ditor.

s bitter of

soul.

t ch. 2.31, 33.

Ps. 72. 12, 14

Mat. 9. 12,

13.

u ver. 9, 11.

v Ju. 11. 29.

w ch. 23. 6.

x 1 Ki. 2. 26,

27.

y 1Ch. 12. 16.

z 1Ch. 21. 9.

aa 2Ch. 29. 25.

ab ch. 21. 1, 9.

ac Mat. 10. 23.

ad or, grove

in a high

place.

a Jos. 15. 44.

b ver. 4, 6, 9.

ch. 30. 8.

2 Sa. 5. 19,

23.

c ch. 8. 14.

d Ps. 11. 1.

e uncovereth

mine ear.

ch. 20. 2.

f ch. 18. 3.

20. 30.

g Ju. 6. 39.

h ch. 21. 7.

i Ps. 52,

title, and

ver. 1, 2, 3.

and said, I saw the son of Jesse coming to Nob, to Ahimelech ^a the son of Ahitub.

10 And he inquired ^b of the LORD for him, and gave him victuals, and gave him the sword of Goliath the Philistine.

11 Then the king sent to call Ahimelech the priest, the son of Ahitub, and all his father's house, the priests that ^c were in Nob: and they came all of them to the king.

12 And Saul said, Hear now, thou son of Ahitub. And he answered, ^d Here I am, my lord.

13 And Saul said unto him, Why have ye conspired against me, thou and the son of Jesse, in that thou hast given him bread, and a sword, and hast inquired of God for him, that he should rise against me, to lie in wait, as at this day?

14 Then Ahimelech answered the king, and said, And who ^e is so faithful ^e among all thy servants as David, which is ^f the king's son-in-law, and goeth at thy bidding, and is honourable in thine house?

15 Did I then begin to inquire of God for him? be it far from me. Let not the king impute ^g any thing unto his servant, nor to all the house of my father: for thy servant knew nothing of all this, ^h less or more.

16 And the king said, Thou shalt surely die, Ahimelech, thou, and all ⁱ thy father's house.

17 And the king said unto the ^j footmen that stood about him, Turn, and slay the priests of the LORD; because their hand also is with David, and because they knew when he fled, and did not shew it to me. But the servants of the king would not put ^k forth their hand to fall upon the priests of the LORD.

18 And the king said to Doeg, Turn thou, and fall upon the priests. And Doeg the Edomite turned, & he fell upon the priests, and slew ^l on that day fourscore and five persons that did wear a linen ephod.

19 And Nob, the city of the priests, smote he with the edge of the sword, both men & women, children & sucklings, & oxen, and asses, and sheep, with the edge of the sword.

20 And one of the sons of Ahimelech the son of Ahitub, named ^m Abiathar, escaped, and fled after David.

21 And Abiathar shewed David that Saul had slain the LORD's priests.

22 And David said unto Abiathar, I knew it that day, when Doeg the Edomite ⁿ was there, that he would surely tell Saul: ^o I have occasioned the death of all the persons of thy father's house.

23 Abide thou with me, fear not; for he that seeketh my life seeketh thy life: but with me thou ^p shalt be in safeguard.

CHAP. XXIII.

THEN they told David, saying, Behold, the Philistines fight against Keilah, ^q and they rob the threshing-floors.

2 Therefore David inquired ^r of ^q the LORD, saying, Shall I go and smite these Philistines? And the LORD said unto David, Go, and smite the Philistines, and save Keilah.

3 And David's men said ^s unto him, Behold, we be afraid here in Judah: how much more then if we come to Keilah against the armies of the Philistines?

4 Then David inquired of the LORD yet again. ^t And the LORD answered him and said, Arise, go down to Keilah; for I will deliver the Philistines into thine hand.

5 So David and his men went to Keilah, and fought with the Philistines, & brought

away their cattle, and smote them with a great slaughter. So David saved the inhabitants of Keilah.

6 And it came to pass, when Abiathar the son of Ahimelech^b fled to David to Keilah, that he came down *with* an ephod in his hand.

7 And it was told Saul that David was come to Keilah. And Saul said, God hath delivered him into mine hand: for he^c is shut in, by entering into a town that hath gates and bars.

8 And Saul called all the people together to war, to go down to Keilah, to besiege David and his men.

9 And David knew that Saul^d secretly practised mischief against him; and^e he said to Abiathar the priest, Bring hither the ephod.

10 Then said David, O LORD God of Israel, thy servant hath certainly heard that Saul seeketh to come to Keilah, to destroy the city forⁱ my sake.

11 Will the men of Keilah deliver me up into his hand? will Saul come down, as thy servant hath heard? O LORD God of Israel, I beseech thee, tell thy servant. And the LORD said, He will come down.

12 Then said David, Will the men of Keilah^j deliver me and my men into the hand of Saul? And the LORD said, They will deliver thee up.

13 Then David and his men,^m which were about six hundred, arose and departed out of Keilah, and went whithersoever they could go. And it was told Saul that David was escaped from Keilah; and he forbore to go forth.

14 And David abode in the wilderness in strong holds, and remained in a mountainⁿ in the wilderness of Ziph:^o and Saul sought him every day; but^p God delivered him not into his hand.

15 And David saw that Saul was come out to seek his life: and David was in the wilderness of Ziph in a wood.

16 And Jonathan, Saul's son, arose, and went to David into the wood, and strengthened^q his hand in God.^w

17 And he said unto him, Fear not: for the hand of Saul my father shall not^r find thee: and thou shalt be king over Israel, and I shall be next unto thee; and that also Saul^s my father knoweth.

18 And they two^c made a covenant before the LORD. And David abode in the wood, and Jonathan went to his house.

19 Then came^d up the Ziphites to Saul to Gibeah, saying, Doth not David hide himself with us in strong holds in the wood, in the hill of Hachilah, which is on^λ the south of^μ Jeshimon?

20 Now therefore, O king, come down, according to all the desire of thy soul to come down; and^f our part shall be to deliver him into the king's hand.

21 And Saul said, Blessed^g be ye of the LORD; for ye have compassion on me.

22 Go, I pray you, prepare yet, and know and see his place where his^h haunt is, and who hath seen him there: for it is told me that he dealeth very subtilly.

23 See therefore, and takeⁱ knowledge of all the lurking-places where he hideth himself, and come ye again to me with the certainty, and I will go with you: and it shall come to pass, if he be in the land, that I will search^j him out throughout all the thousands^m of Judah.

B. C. 1061.

a ch. 25. 2.

b ch. 22. 20.

β or, from

the.

c Ps. 71. 10, 11.

d Ps. 31. 22.

e Ps. 17. 9, 11.

140. 1. 9.

f Je. 11. 18, 19.

g ch. 30. 7.

Nu. 27. 21.

Je. 33. 3.

h 2 Ki. 19. 9.

γ spread

themselves

upon.

i ver. 8.

Est. 3. 6.

Pr. 28. 15.

Ro. 3. 15, 16.

δ i. e. The

rock of

divisions.

j 2 Ch. 20. 2.

k ch. 23. 23, 29.

z after.

γ shut up.

l Ps. 38. 12.

m ch. 22. 2.

25. 13.

n Ps. 141. 6.

o Ju. 3. 24.

p Ps. LVII.

CXLII.

q ch. 26. 8, 11.

r Ps. 11. 1.

s Jos. 15. 55.

t Ps. 37, 32, 33.

54. 3, 4.

θ the robe

which was

Saul's.

u 2 Sa. 24. 10.

1 Jno. 3. 20, 21.

v Pr. 27. 9, 17.

Is. 35. 3, 4.

He. 12. 12.

w Ep. 6. 10.

x 1 Ki. 21. 3.

y Job 5. 11, 15.

z 2 Sa. 1. 14.

a ch. 24. 20.

κ cut off.

b Ps. 7. 4.

Mat. 5. 44.

Ro. 12. 17, 21.

c ch. 20, 16, 42.

2 Sa. 21. 7.

d ch. 26. 1.

Ps. 54. title.

λ on the

right hand.

μ or, the wil-

derness.

e Le. 19. 16.

Pr. 18. 8.

26. 20, 22.

29. 12.

Ec. 7. 21.

f Ps. 54. 3.

g Ju. 17. 2.

Mi. 3. 11.

h ver. 4.

ν foot shall

be.

i Jno. 18. 2, 3.

k Ps. 35. 7.

l 1 Ki. 18. 10.

m Nu. 10. 36.

Mi. 5. 2.

n ch. 26. 20.

24 And they arose, and went to Ziph before Saul: but David and his men were in the wilderness of Maon,^a in the plain on the south of Jeshimon.

25 Saul also and his men went to seek him. And they told David: wherefore he came down β into a rock, and abode in the wilderness of Maon. And when Saul heard that, he pursued after David in the wilderness of Maon.

26 And Saul went on this side of the mountain, and David and his men on that side of the mountain: and David made haste^d to get away for fear of Saul; for Saul and his men compassed^e David and his men round about to take them.

27 But^k there came a messenger unto Saul, saying, Haste thee, and come; for the Philistines have γ invaded the land.

28 Wherefore Saul returned from pursuing after David, and went against the Philistines: therefore they called that place δ Sela-hammahlekoth.

29 And David went up from thence, and dwelt in strong holds at Eng-gedi.^j

CHAP. XXIV.

AND it came to pass, when Saul was returned^k from ζ following the Philistines, that it was told him, saying, Behold, David is in the wilderness of Eng-gedi.

2 Then Saul took three thousand chosen men out of all Israel, and went to^l seek David and his men upon the rocksⁿ of the wild goats.

3 And he came to the sheep-cotes by the way, where was a cave; and Saul went in to cover^o his feet: and David and his men remained in the sides of the cave.^p

4 And the men of David said unto him, Behold^q the day of which the LORD said unto thee, Behold, I will deliver thine enemy into thine hand, that thou mayest do to him as it shall seem good unto thee. Then David arose, and cut off the skirt of θ Saul's robe privily.

5 And it came to pass afterward, that David's heart^u smote him, because he had cut off Saul's skirt.

6 And he said unto his men, The^x LORD forbid that I should do this thing unto my master, the LORD's anointed, to stretch forth mine hand against him, seeing he is the anointed^z of the LORD.

7 So David κ stayed^b his servants with these words, and suffered them not to rise against Saul. But Saul rose up out of the cave, and went on his way.

8 David also arose afterward, and went out of the cave, and cried after Saul, saying, My lord the king! And when Saul looked behind him, David stooped with his face to the earth, and bowed himself.

9 And David said to Saul, Wherefore hearest^c thou men's words, saying, Behold, David seeketh thy hurt?

10 Behold, this day thine eyes have seen how that the LORD had delivered thee to-day into mine hand in the cave: and some^h bade me kill thee; but mine eye spared thee; and I said, I will not put forth mine hand against him; for he is the LORD's anointed.

11 Moreover, my father, see, yea, see the skirt of thy robe in my hand: for in that I cut off the skirt of thy robe, and killed thee not, know thou and see that there is neither evil^k nor transgression in mine hand, and I have not sinned against thee; yet thou huntestⁿ my soul to take it

וַיִּקָּם יְהוֹנָתָן בֶּן־שָׁאֵל וַיִּלְכָּד אֶל־דָּוִד חֶרֶשֶׁה׃
 וַיְהִינָה אֲחֵי־דָוִד בְּאַלְדֵּים׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֶל־תִּירָא׃
 כִּי לֹא תִמְצָאָהוּ יִדְשָׁאֵל אָבִי וְאַחֵי הַמֶּלֶךְ עַל־
 יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֶהְיֶה־לָּךְ לְמִשְׁנֶה וְגַם־שָׁאֵל אָבִי׃
 וַדַּע כֵּן׃ וַיִּכְרְתוּ שְׂנֵיתָם בַּיּוֹם הַהוּא וַיָּשָׁב׃
 דָּוִד בַּחֲרֻשָּׁה וַיְהוֹטֵטֵן הַלָּךְ לְבִיתוֹ׃ וַיַּעֲלֵה׃
 וּפִים אֶל־שָׁאֵל הַנִּבְעָתָה לֵאמֹר הֲלוֹא דָּוִד׃
 מִסִּתְּמֵר עֲמָנִי בַּמִּצְדוֹת בַּחֲרֻשָּׁה בְּנִבְעַת הַחֲכִילָה׃

אֲשֶׁר מִיָּמִין הִישִׁימוּ׃ וְעַתָּה לְכִלְיֹת נִפְשֶׁךָ׃
 הַמֶּלֶךְ לְדֹרֹת רָר וְלִנְי הַסִּגְיוֹן בֶּן הַמֶּלֶךְ׃
 וַיֹּאמֶר שָׁאֵל בְּרָכִים אַתָּם לַיהוָה כִּי הַמְלִים עָלָיו׃
 לְכִירָא הַכְּנִי עוֹד דַּעַו וְרָאִי אֶת־מְקוֹמוֹ אֲשֶׁר׃
 קָהִיָה רָגְלוֹ מִי רָאִהוּ שָׁם כִּי אָמַר אֵלֵי עַרְם׃
 יַעֲרִים הוּא׃ וְרָאִי דַעַו מִלֵּל הַמַּחְבֵּאִים אֲשֶׁר׃
 יִתְחַבֵּא שָׁם וְשִׁתְּהֶם אֵלֵי אֶל־נִכְּלֹן וְהִלַּכְתִּי אַתְּכֶם׃
 וְהִיָּה אִם־יִשְׁנֵנִי בְּאֶרֶץ וְחַפְשֹׁתִי אוֹתוֹ בְּכָל אֶלְפִי׃
 יְהוּדָה׃ וַיִּקְוֶמוּ וַיִּלְכְּדוּ וַיִּפְּסֵה לִפְנֵי שָׁאֵל וְדָוִד׃
 וַאֲנָשָׁיו בַּמִּדְבָּר מַעֲוֵן בַּעֲרֵבָה אֶל יָמֵן הִישִׁימוּ׃
 וַיִּלְכָּד שָׁאֵל וַאֲנָשָׁיו לְבָקֶשׁ וַיַּגִּידוּ לְדָוִד וַיִּגַּד הַסֵּלֶע׃
 וַיָּשָׁב בַּמִּדְבָּר מַעֲוֵן וַיִּשְׁמַע שָׁאֵל וַיִּרְחַף אַחֲרָיִךְ׃
 דָּוִד מִדְּבַר מַעֲוֵן׃ וַיִּלְכָּד שָׁאֵל מִצַּד הַהָר מִמָּוֶה׃
 וְדָוִד וַאֲנָשָׁיו מִצַּד הָהָר מִמָּוֶה וַיְהִי דָּוִד מַחֲפֹז׃
 לִלְכַּת מִפְּנֵי שָׁאֵל וְשָׁאֵל וַאֲנָשָׁיו עֲשִׂים אֶל־דָּוִד׃
 וְאֶל־אֲנָשָׁיו לְחַפְשָׁם׃ וּמִלִּנְיָה בָּא אֶל־שָׁאֵל׃
 לֵאמֹר מִתְּרָה וְלִכָּה כִּי־פָשְׁטוּ פְלִשְׁתִּים עַל־הָאֶרֶץ׃
 וַיָּשָׁב שָׁאֵל מִדְּרָף אַחֲרָיִךְ דָּוִד וַיִּלְכָּד לְקִרְיָת׃
 פְּלִשְׁתִּים עַל־כֵּן קָרְאָה לְמָקוֹם הַהוּא סֵלֶע׃

CAP. XXIV. כד

וַיַּעַל דָּוִד מִשָּׁם וַיָּשָׁב בַּמִּצְדוֹת עֵין־גִּבְרִי׃
 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁב שָׁאֵל מֵאַחֲרֵי פְלִשְׁתִּים וַיַּגִּיד לוֹ׃
 לֵאמֹר הִנֵּה דָּוִד בַּמִּדְבָּר עֵין־גִּבְרִי׃ וַיִּסָּה׃
 שָׁאֵל שְׁלֹשַׁת אֲנָשִׁים אִישׁ בַּחֲזֹר מִכֵּל־יִשְׂרָאֵל׃
 וַיִּלְכָּד לְבָקֶשׁ אֶת־דָּוִד וַאֲנָשָׁיו עַל־כֵּן צִוּוּ׃
 הַיַּעֲלִים׃ וַיָּבֹא אֶל־גִּרְזוֹת הַצֵּאן עַל־הַדֶּרֶךְ וְשָׁם׃
 מַעֲרֹה וַיָּבֹא שָׁאֵל לְהִסָּס אֶת־רִגְלֵי דָּוִד׃
 וַאֲנָשָׁיו בִּירְכֵתִי הַמַּעֲרָה יֹשְׁבִים׃ וַיֹּאמְרוּ אֲנָשֵׁי׃
 דָּוִד אֵלָיו הִנֵּה הַיּוֹם אֲשֶׁר־אָמַר יְהוָה אֵלֶיךָ הִנֵּה׃
 אָנֹכִי נִתֵּן אֶת־אִיבֶיךָ בְּיָדָהּ וְעַתָּה לֹא פָאֲשַׁר וַיִּטֵּב׃
 בַּעֲנִיָּה וַיִּקָּם דָּוִד וַיִּכְרֹת אֶת־כַּפְּתֵי־הַמַּעֲרָה אֲשֶׁר׃
 לְשָׁאֵל בָּקֶשׁ׃ וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן וַיָּקָם לְבִדָּה אוֹתוֹ׃

לְאַחֲמֵלֶכֶךְ בְּרָאחֲשִׁיב וְשָׁמוּ אַבְיָתָר וַיְבַרַח אַחֲרָיִךְ׃
 וַיַּגִּד אַבְיָתָר לְדָוִד כִּי דָרַג שָׁאֵל אֶת־כַּתְּמִי׃
 יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד לְאַבְיָתָר דַּעַמִּי בְּיָוִם הַהוּא כִּי־
 שָׁם דִּוְיָ הָאֱדוֹמִי כִּי־הִגִּיד יָצִיד לְשָׁאֵל אֲנִי סִפְתִּי׃
 בְּכִלְיָשׁ בֵּית אָבִיךָ׃ שָׁבָה אִתִּי אֶל־תִּירָא כִּי־
 אֲשֶׁר־יִבְקֶשׁ אֶת־נַפְשִׁי יִבְקֶשׁ אֶת־נַפְשֶׁךָ כִּי־
 מִשְׁמֵרֶת אֶתָּה עַמְדִּי׃

CAP. XXIII. כג

וַיַּגִּיד לְדָוִד לֵאמֹר הִנֵּה פְלִשְׁתִּים בְּלַחְמִים בְּקַעֲלִיהָ׃
 וְהַמָּוֶה טָסִים אֶת־הַנִּרְנוֹת׃ וַיִּשְׁאֵל דָּוִד בַּיהוָה׃
 לֵאמֹר הֲאֵלָכִי וְחַפְתִּי בַּפְּלִשְׁתִּים הָאֵלֶּה׃
 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־דָּוִד לֵךְ וְחַפְתִּי בַּפְּלִשְׁתִּים וְרוּשְׁעָתָהּ׃
 אֶת־קַעֲלִיהָ׃ וַיֹּאמְרוּ אֲנָשָׁי דָּוִד אֵלָיו הִנֵּה אֲנַחְנוּ׃
 פֹּה בַּיהוּדָה יִרְאִים וְאָף כִּי־נִלְכָּד קַעֲלָה אֶל־
 מַעֲרֹכוֹת פְּלִשְׁתִּים׃ וַיֹּסֶף עוֹד דָּוִד׃
 לְשָׁאֵל בַּיהוָה וַיַּעֲנֵהוּ יְהוָה וַיֹּאמֶר קֹדֶם כִּי־קַעֲלִיהָ׃
 כִּי־אָנֹכִי נִתֵּן אֶת־פְּלִשְׁתִּים בְּיָדָהּ׃ וַיִּלְכָּד דָּוִד׃
 וְאֲנָשָׁיו קַעֲלִיהָ וַיִּלָּחֶם בַּפְּלִשְׁתִּים וַיִּתְּחַל אֶת־
 מַקְנֵיהֶם וַיָּקָם בָּהֶם מִכָּה גְדוֹלָה וַיִּשַׁע דָּוִד אֶת־
 יָשְׁבִי קַעֲלָה׃ וַיְהִי בְּגִרָה אַבְיָתָר בֶּן־אַחֲמֵלֶכֶךְ׃
 אֶל־דָּוִד קַעֲלִיהָ אַחֲרֵי יָד בְּיָדוֹ׃ וַיַּגִּיד לְשָׁאֵל כִּי־
 בָּא דָּוִד קַעֲלָה וַיֹּאמֶר שָׁאֵל נָכַר אֹתוֹ אֱלֹהִים׃
 בְּיָדִי כִּי־סָבַר לְבֹא בַּעֲרֵי דִלְתִים וְגִבְרִים׃ וַיִּשְׁמַע׃
 שָׁאֵל אֶת־כָּל־הָעָם לְמַלְחָמָה לְגִרָת קַעֲלָה לַעֲזֹר׃
 אֶל־דָּוִד וְאֶל־אֲנָשָׁיו׃ וַיַּדַּע דָּוִד כִּי עָלָיו שָׁאֵל׃
 מִחוּרֵשׁ הָרֶעָה וַיֹּאמֶר אֶל־אַבְיָתָר הַזֶּהוֹן הַיִּנְשָׁה׃
 הָאֶחָד׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃
 שָׁמַע שָׁמַע עֲבָדְךָ כִּי־מִבְּקֶשׁ שָׁאֵל לָבֹא אֶל־
 קַעֲלָה לְשַׁחַת לַעֲרֵי בַּעֲבָרִי׃ הִסְגַּרְנִי בְּעָלִי׃
 קַעֲלָה בִידּוֹ הַיִּידֵר שָׁאֵל פָּאֲשַׁר שָׁמַע עֲבָדְךָ׃
 יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הַנִּרְנָא לְעִבְדְּךָ׃
 וַיֹּאמֶר יְהוָה יֵד׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד דִּי־סִגְרִי בְּעָלִי׃
 קַעֲלָה אִתִּי וְאַתְּ־אֲנָשָׁי בֶּן־שָׁאֵל וַיֹּאמֶר יְהוָה׃
 יִסְגְּרוּ׃ וַיִּקָּם דָּוִד וַאֲנָשָׁיו פָּשְׁטוּ מֵאוֹת׃
 אִישׁ וַיִּצָּא מִקַּעֲלָה וַיִּרְחֲלֻם בְּאֲשֶׁר יִתְחַלְכֻּ׃
 וְלִשְׁאֵל הִפִּיד כִּי־נִמְלֹשׁ דָּוִד מִקַּעֲלָה וַיַּחֲדֵל׃
 לְצִאָתָהּ׃ וַיָּשָׁב דָּוִד בַּמִּדְבָּר בַּמִּצְדוֹת וַיָּשָׁב בְּהָר׃
 בַּמִּדְבָּרוֹף וַיִּבְקֶשְׁהוּ שָׁאֵל כָּל־הַיָּמִים וְלֹא־
 נִתְּנוּ אֱלֹהִים בְּיָדוֹ׃ וַיִּרְא דָּוִד כִּי־רָצָא שָׁאֵל׃
 לְבָקֶשׁ אֶת־נַפְשׁוֹ וְדָוִד בַּמִּדְבָּרוֹף בַּחֲרֻשָּׁה׃

- 7 על אשר ברת את־בנה אשר לשאול : ויאמר
לאנשיו חלילה לי מיהוה אם־אעשה את־הדבר
הזה לאני למטה יהוה לשלח יד כי משח
8 יהוה הוא : וישמע דוד את־אנשיו בדברים ולא
נתנם לקום אל שאול ושאל קם מהמערב וילך
9 בדרכו : וקם דוד אחרי־כן ויצא מן
המערב ויקרא אחרי־שאו לאמר אדני המלך
ובנש שאול אחיו וקח דוד אפים ארצה
10 וישתחו : ויאמר דוד לשאול למה תשמע את־
דברי אדם לאמר הנה דוד מבקש רשתך :
11 הנה היום הוה רא עיניך את אשר־נתנה יהוה
היום בידי במערה ואמר לתרדך ותקם עליך
ואמר לא־אשלח יד באדני כי משח יהוה הוא
12 ואני ראה גם זאת את־בנה מעליך בירי כי
בכרתי את־בנה מעליך ולא הרמתה דע וראה
כי אין בידי רעה ופשע ולא־חטאתי לך ואתה
13 צדה את־נפשי לקחתה : ישפט יהוה ביני
ובינך ונקמני יהוה מפך ודי לא תהיה־בך :
14 פאשר יאמר משל הקדמני משעים יצא רשע
15 ודי לא תהיה־בך : אחרי כי יצא מלך ישראל
אחרי כי אתה רחם אחרי כלב מת אחרי פרעש
16 אחד : ויהוה יהוה לחי וישפט ביני וביןך וראה
17 ורב את־ירי וישפטי מידך : ויהי ככלות
דוד לבר את־הדברים האלה אל־שאו ויאמר
שאו הקלך זה בני דוד וישא שאול קל ויבך :
18 ויאמר אֶל־דוד צדיק אתה ממני כי אתה
19 גמלתני הטובה ואני גמלתך הרעה : ואת
הנדה היום את אשר־עשיתך אתי טובה את
20 אשר סגרני יהוה בידך ולא הרגתני : וכי
ימצא איש את־אניו ושלחו בדרך טובה ויהוה
ישלח טובה פחת היום הוה אשר עשיתך לי :
21 ועתה הנה ידעתי כי מלך המלך וקמה בידך
22 ממלכת ישראל : ועפה השבעה לי ביהוה אם־
תסרית את־ירעי אחרי ואם־תשמד את־שמי
23 מבחי אבי : וישבע דוד לשאו וילך שאול
אל־ביתו ודוד ואנשיו עלו על־המערב :

CAP. XXV. כד

- 1 וקמת שמואל ויבצעו כל־ישראל ויספדו־לו
ויהפדו בביתו ברמה וקם דוד וירד אל־מדבר
2 פארן : ואיש בזמנו ומעשהו בפרמל והאיש
גדול מאד ולו צאן שלשת־אלפים ואחף עמו

12 The LORD judge between me and thee, and the LORD avenge me of thee: but mine hand shall not be upon thee.

13 As saith the proverb of the ancients, Wickedness proceedeth from the wicked: but mine hand shall not be upon thee.

14 After whom is the king of Israel come out? after whom dost thou pursue? after a dead dog, after a flea.

15 The LORD therefore be judge, and judge between me and thee, and see,^c and plead^d my cause, and ^d deliver^e me out of thine hand.

16 And it came to pass, when David had made an end of speaking these words unto Saul, that Saul said, *Is this thy voice, my son David?* And Saul lifted up his voice, and wept.

17 And he said to David, *Thou art more righteous than I:* for thou hast rewarded the good,^f whereas I have rewarded thee evil.

18 And thou hast shewed this day how that thou hast dealt well with me: forasmuch as when the LORD had ζ delivered me into thine hand, thou killedst me not.

19 For if a man find his enemy, will he let him go well away? wherefore the LORD rewardⁱ thee good for that thou hast done unto me this day.

20 And now, behold, I know^j well that thou shalt surely be king, and that the kingdom of Israel shall be established in thine hand.

21 Swear now therefore unto me by the LORD, that thou wilt not cut off my seed after me, and thatⁿ thou wilt not destroy my name out of my father's house.

22 And David sware unto Saul. And Saul went home: but David and his men gat them up unto the hold.^p

CHAP. XXV.

AND Samuel died: and^q all the Israelites were gathered together, and lamented him, and buried him in his house at Ramah. And David arose, and went down to the wilderness of Paran.^r

2 And *there was* a man in Maon,^s whose λ possessions *were* in Carmel; and the man *was* very great, and he had three thousand sheep, and a thousand goats: and he was shearing his sheep in Carmel.

3 Now the name of the man *was* Nabal, and the name of his wife Abigail; and *she was* a woman of^t good understanding, and of a beautiful countenance: but the man *was* churlish,^w and evil in his doings; and he *was* of the house of Caleb.

4 And David heard in the wilderness that Nabal did^x shear his sheep.

5 And David sent out ten young men; and David said unto the young men, Get you up to Carmel, and go to Nabal, and μ greet him in my name:

6 And thus shall ye say to him that liveth in prosperity, Peace^y *be* both to thee, and peace *be* to thine house, and peace *be* unto all that thou hast.

7 And now I have heard that thou hast shearers: now thy shepherds which were with us, we ρ hurt them not, neither was there ought missing unto them, all the while they were in Carmel.

8 Ask thy young men, and they will shew thee. Wherefore let the young men find favour in thine eyes; for we come in a good day:^z give,^b I pray thee, whatsoever cometh to thine^d hand unto thy servants, and to thy son David.

B. C. 1061.

β rested.

a Ju. 9. 28.

Ps. 73. 7, 8.

123. 3, 4.

Is. 32. 5, 7.

b Ju. 8. 6.

γ slaughter.

c 2Ch. 24. 22.

d Ps. 35. 1.

43. 1.

119. 154.

MI. 7. 9.

δ judge.

e ch. 26. 24.

f Mat. 5. 44.

g ch. 30. 24.

ζ shut up.

ch. 23. 12.

26. 8.

η flew upon.

h ver. 7.

θ shamed.

i Ps. 18. 20.

Pr. 25. 21, 22.

k Ex. 14. 22.

Job 1. 10.

Je. 15. 20.

l ch. 23. 17.

m 2 Sa. 23. 6, 7.

n 2 Sa. 21. 6, 8.

o Ge. 32. 13.

Pr. 18. 16.

21. 14.

p ch. 23. 29.

q or, lumps.

q ch. 28. 3.

Nu. 20. 29.

De. 54. 8.

r Ge. 32. 16, 20.

s Ge. 21. 21.

Nu. 10. 12.

13. 3, 26.

t ch. 23. 24.

λ or, business.

u Pr. 14. 1.

31. 26, 30.

v Ps. 109. 5.

Pr. 17. 13.

w ver. 10, 11, 17.

x Ge. 38. 13.

2 Sa. 13. 23.

y Jos. 15. 18.

μ ask him in

my name of

peace.

ch. 17. 22.

z 1 Ch. 12. 18.

Lu. 10. 5.

ν ears.

π lay it to his

heart.

ρ shamed.

ver. 15, 21.

σ i. e. fool.

a Ne. 8. 10, 12.

Es. 9. 19.

b Ec. 11. 2.

c ver. 33.

Ge. 20. 6.

d Lu. 11. 41.

τ saving.

e Ro. 12. 19.

9 And when David's young men came, they spake to Nabal according to all those words in the name of David, and β ceased.

10 And Nabal answered David's servants, and said, Who^a *is* David? and who *is* the son of Jesse? there be many servants now-a-days that break away every man from his master.

11 Shall^b I then take my bread, and my water, and my γ flesh that I have killed for my shearers, and give *it* unto men, whom I know not whence they *be*?

12 So David's young men turned their way, and went again, and came and told him all those sayings.

13 And David said unto his men, Gird ye on every man his sword. And they girded on every man his sword, and David also girded on his sword: and there went up after David about four hundred men; & two hundred abode^c by the stuff.

14 But one of the young men told Abigail, Nabal's wife, saying, Behold, David sent messengers out of the wilderness to salute our master; and he η railed on them.

15 But the men *were* very good unto us, and we^d *were* θ not hurt, neither missed we anything, as long as we were conversant with them, when we were in the fields:

16 They were a wall^e unto us both by night and day, all the while we were with them keeping the sheep.

17 Now therefore know and consider what thou wilt do; for evil is determined against our master, and against all his household: for he *is* such a son of Belial,^m that a man cannot speak to him.

18 Then Abigail made haste, and^o took two hundred loaves, and two bottles of wine, and five sheep ready dressed, and five measures of parched corn, and an hundred κ clusters of raisins, and two hundred cakes of figs, and laid *them* on asses.

19 And she said unto her servants,^r Go on before me: behold, I come after you. But she told not her husband Nabal.

20 And it was so, as she rode on the ass, that she came down by the covert of the hill, and behold, David and his men came down against her; and she met them.

21 Now David had said, Surely in vain have I kept all that this fellow hath in the wilderness, so that nothing was missed of all that *pertained* unto him: and he hath required me evil^v for good.

22 So and more also do God unto the enemies of David, if I leave of all that *pertain* to him by the morning light any that pisseth against the wall.

23 And when Abigail saw David, she hastened, and lighted^y off the ass, and fell before David on her face, and bowed herself to the ground.

24 And fell at his feet, and said, Upon me, my lord, *upon* me let this iniquity *be*; and let thine handmaid, I pray thee, speak in thine ν audience, and hear the words of thine handmaid.

25 Let not my lord, I pray thee, π regard this man of Belial, *even* Nabal: for as his name *is*, so *is* he; σ Nabal *is* his name, and folly *is* with him: But I thine handmaid saw not the young men of my lord, whom thou didst send.

26 Now therefore, my lord, as the LORD liveth, and as thy soul liveth, seeing the LORD hath withholden^z thee from coming to shed blood, and from τ avenging thyself^e with thine own hand, now let

thine^a enemies, and they that seek evil to my lord, be as Nabal.

27 And now this γ blessing^b which thine handmaid hath brought unto my lord, let it even be given unto the young men that δ follow my lord.

28 I pray thee, forgive the trespass of thine handmaid: for the^d LORD will certainly make my lord a sure house; because my lord fighteth^f the battles of the LORD, and evil hath not^k been found in thee *all* thy days.

29 Yet a man is risen to pursue thee, and to seek thy soul: but the soul of my lord shall be bound in the bundle^f of life with the LORD thy God; and the souls of thine enemies, them shall he sling out, *as out* of the middle of a sling.^k

30 And it shall come to pass, when the LORD shall have done to my lord according to all the good that he hath spoken concerning thee, and shall have appointed thee ruler over Israel,

31 That this shall be θ no grief unto thee, nor offence of heart unto my lord, either that thou hast shed blood causeless, or that my lord hath avenged himself: but when the LORD shall have dealt well with my lord, then remember^m thine handmaid.

32 And David said to Abigail,ⁿ Blessed be the LORD God of Israel, which sent thee this day to meet me:

33 And blessed be thy advice,^p and blessed be thou, which hast kept me this day from coming to shed blood, and from avenging myself with my own hand.

34 For in very deed, as the LORD God of Israel liveth, which hath kept^q me back from hurting thee, except thou hadst hastened, and come to meet me, surely there had not been left unto Nabal, by the morning light, any that pisseth against the wall.

35 So David received of her hand *that* which she had brought him, and said unto her, Go^r up in peace to thine house: see, I have hearkened to thy voice, and have accepted thy person.

36 And Abigail came to Nabal; and, behold, he held a feast^t in his house, like the feast of a king; and Nabal's heart was merry^u within him, for he was very drunken: wherefore she told him nothing, less or more, until the morning light.

37 But it came to pass in the morning, when the wine was gone out of Nabal, and his wife had told him these things, that his heart^v died within him, and he became as a stone.

38 And it came to pass, about ten days after, that the LORD smote^w Nabal that he died.

39 And when David heard that Nabal was dead, he said, Blessed^x be the LORD, that hath pleaded^y the cause of my reproach from the hand of Nabal, and hath kept^z his servant from evil: for the LORD hath returned^a the wickedness of Nabal upon his own head. And David sent and communed with Abigail, to take her to him to wife.

40 And when the servants of David were come to Abigail to Carmel, they spake unto her, saying, David sent us unto thee to take thee to him to wife.

41 And she arose, and bowed herself on her face to the earth, and said, Behold, letⁱ thine handmaid be a servant to wash the feet of the servants of my lord.

42 And Abigail listened, & arose, & rode

B. C. 1060.

a 2 Sa. 18. 32.

β *after* *her* *feet*.

ver. 27.

γ *or, present*.

b Ge. 33. 11.

2 Ki. 5. 15.

c ch. 27. 3.

δ *walk at the*

feet of.

ver. 42.

Ju. 4. 10.

ϵ *Phaltiel*,

2 Sa. 3. 15.

d 2Sa. 7. 11, 27.

1 Ki. 9. 5.

Ps. 89. 29.

e Is. 10. 30.

f ch. 18. 17.

g ch. 23. 19.

h Ps. 54. title.

i 1 Ki. 15. 5.

j Ps. 119. 1. 3.

k Mal. 3. 17.

η *in the midst*

of the bow

of a sling.

k Je. 10. 18.

θ *staggering,*

or, stum-

bling.

l ch. 14. 50.

m Ge. 40. 14.

n Lu. 23. 42.

θ *or, midst*

of his car-

riages.

o ch. 17. 20.

p Ge. 24. 27.

Ex. 18. 10.

q Ezr. 7. 27.

Ps. 41. 13.

Lu. 1. 68.

r 1 Ch. 2. 16.

s Ps. 141. 5.

Pr. 9. 9.

t ver. 26.

λ *shut up*.

ch. 24. 18.

r 2 Sa. 15. 9.

Lu. 7. 50.

s ch. 24. 6. &c.

2 Sa. 1. 16.

t 2 Sa. 13. 23.

u Pr. 20. 1.

Ec. 10. 19.

Is. 28. 3. 7.

a Ps. 94. 23.

Lu. 18. 7.

y De. 31. 14.

Job 7. 1.

Ps. 37. 13.

Ec. 3. 2.

He. 9. 27.

z ch. 31. 6.

a ch. 24. 6, 12.

b Job 15. 21.

Pr. 23. 29, 35.

c 2 Ki. 15. 5.

Ac. 12. 23.

d ver. 32.

e Pr. 22. 23.

f Ge. 2. 21.

15. 12.

g ver. 26, 34.

h 1 Ki. 2. 44.

i Ru. 7. 16.

i Ru. 2. 10, 13.

Pr. 15. 33.

μ *the sons of*

death.

2 Sa. 12. 5.

upon an ass, with five damsels of her's that went β after her; and she went after the messengers of David, and became his wife.

43 David also took Ahinoam of Jezreel; and^c they were also both of them his wives.

44 But Saul had given Michal his daughter, David's wife, to ζ Phalti, the son of Laish, which was of Gallim.^a

CHAP. XXVI.

AND^g the Ziphites came unto Saul to Gibeath, saying, Doth not David hide himself in the hill of Hachilah, *which is* before Jeshimon?

2 Then Saul arose, and went down to the wilderness of Ziph, having three thousand chosen men of Israel with him, to seek David in the wilderness of Ziph.

3 And Saul pitched in the hill of Hachilah, which *is* before Jeshimon, by the way: but David abode in the wilderness; and he saw that Saul came after him into the wilderness.

4 David therefore sent out spies, and understood that Saul was come in very deed.

5 And David arose, and came to the place where Saul had pitched: and David beheld the place where Saul lay, and Abner^t the son of Ner, the captain of his host: and Saul lay in the κ trench, and the people pitched round about him.

6 Then answered David, and said to Ahimelech the Hittite, & to Abishai^o the son of Zeruiah, brother to Joab, saying, Who will go down with me to Saul to the camp? And Abishai said, I will go down with thee.

7 So David and Abishai came to the people by night: and, behold, Saul lay sleeping within the trench, and his spear stuck in the ground at his bolster: but Abner and the people lay round about him.

8 Then said Abishai to David, God hath λ delivered thine enemy into thine hand this day: now, therefore, let me smite him, I pray thee, with the spear, even to the earth at once, and I will not *smite* him the second time.

9 And David said to Abishai, Destroy him not: for^a who can stretch forth his hand against the LORD's anointed, and be guiltless?

10 David said furthermore, As the LORD liveth, the LORD^x shall smite him; or his day^y shall come to die; or he shall descend into battle, and perish.^z

11 The LORD forbid^a that I should stretch forth mine hand against the LORD's anointed: but, I pray thee, take thou now the spear that *is* at his bolster, and the cruse of water, and let us go.

12 So David took the spear and the cruse of water from Saul's bolster; and they gat them away, and no man saw *it*, nor knew *it*, neither awakened; for they were all asleep; because a deep sleep from^f the LORD was fallen upon them.

13 Then David went over to the other side, and stood on the top of an hill afar off; a great space *being* between them:

14 And David cried to the people, and to Abner the son of Ner, saying, Answerest thou not, Abner? Then Abner answered & said, Who *art* thou that criest to the king?

15 And David said to Abner, *Art* not thou a *valiant* man? and who *is* like to thee in Israel? wherefore then hast thou not kept thy lord the king? for there came one of the people in to destroy the king thy lord.

16 This thing *is* not good that thou hast done. As the LORD liveth, ye *are* unworthy

בראשו וישלח דוד וידבר באביגיל לחקתה לו
לאשה: ויבאו עבדי דוד אל־אביגיל הפרמליה¹⁰
וידברו אליה לאמר דוד שלחנו אליך לחקתה לו
לאשה: ותקם ותשתחו אפים אצדה ותאמר¹¹
הנה אמתך לשפחה לחיץ רגלי עבדי אדני:
ותמחר ותקם אביגיל ותרכב על החמור וחמשה¹²
בערתיה החלסת לרגלה ותלק אחרי מלאכי דוד
ויהי־לו לאשה: ואשר־אחזקם לקח דוד¹³
מיוסעאל ותהי־ן גם־שתייהן לו נשים: ושאלו¹⁴
ברצו את־מיכל בתו אשת דוד לפלמי ברזלש

אשר מנלים: CAP. XXVI. כו

ויבאו הדוסים אל־שאלו הנבעתה לאמר הלאו¹
דוד מסתתר בגבעת החכילה על פני הישימון:
ונקם שאלו וירד אל־מדבר־ח ואתו שלשת²
אלפים איש בחור וישראל לבקש את־דוד במדבר
זו: ויחן שאלו בגבעת החכילה אשר על־פני³
הישימון על־ההר דוד ישב במדבר וירא כי בא
שאלו אחרי המדברה: וישלח דוד מרגלים⁴
וידע כי בא שאלו אל־נכון: ונקם דוד ונבא אל־⁵
המקום אשר תהי־ם שאלו וירא דוד את
המקום אשר שכב־שם שאלו ואבגר בידו שור
צבאו ושאלו שכב בפועל והעם חנים סביבתו:
ויען דוד ויאמר אל־אחימלך החיילי ואל־אבשי⁶
בצרוריה אחי יואב לאמר מי ירד אתי אל־שאלו
אל־המחנה ויאמר אבשי אני ארד עִקֵּךְ: ויטו⁷
דוד ואבשי אל־העם לילה והנה שאלו שכב ישן
בפועל ותחיתו מעקה־בארץ מראשתו ואבגר
והעם שכבים סביבתו: ויאמר אבשי אל־⁸
דוד ספר אלהים היום את־אביה בידך ועתה
אפני נא בחיית ובארץ פעם אלוה ולא אשנה לו:
ויאמר דוד אל־אבשי אל־שפחתיך פִּי מי שלח⁹
יך במטות יהוה ונקח: ויאמר דוד חי־יהוה פִּי
אם־יהוה יפניו אריומו יבא ומת או במלחמה
יחד ונספה: חלילה לי מיהוה משלח ידי במטות¹¹
יהוה ועתה קח־נא את־החיות אשר מראשתו
ואת־צפחת הפנים ונלכה־נו: ויחך דוד את¹²
החיות ואת־צפחת הפנים מראשתו שאלו וילכו
להם ואין ראיה ואין ידוע ואין מלץ פִּי מלם
ישלים פִּי מרדמת יהוה נפלה עליהם: ויעבר¹³
דוד והעבר ויעמד על־ראש־ההר מחזק רב
המקום בניהם: ויקרא דוד אל־העם ואל־אבגר¹⁴

וכה יסוף אס־אשחיר מכל־אשר־לו עד־אור הבקר
23 משתין בקר: והרא אביגיל את־דוד ותמחר
והגיד מכל החמור ותפל לפני דוד על־פניה
24 ותשתחו ארץ: ותפל על־רגליו ותאמר בִּי
אני אדני העון והדבר־נא אמתך באונך ושמע
25 את דברי אמתך: אל־נא ישים אדני את־לבו
אל־איש הבליעל הזה על־גבל פִּי לשמו כדווא
גבל לשמו ויגבלה עמו ואני אמתך לא־ראיתי
26 את־עבדי אדני אשר שלחתי: ועתה אדני חי־
יהוה חי־נפשו אשר מנעך יהוה מבוא ברימים
והושע ידך לך ועתה יהי כנגד אביה
27 והמבקשים אל־אדני רעה: ועתה הפרכה הוואת
אשר־הביא שפחתך לאדני ונתנה לנשים
28 המתחללים ברגל אדני: שא נא לשמע אמתך
פִּי־עשה נעשה יהוה לאדני בית נאמן בירמלחמות
יהוה אדני נלחם ורעה לא־תמצא בה ממקד:
29 ונקם אדם לרדףך ויבקש את־נפשו והיה
נפש אדני צרורה בצרור החיים את יהוה
אלהיה ואת נפש אביה יקלענה בחוק פִּי־הקלע:
30 והיה פִּי־עשה יהוה לאדני ככל אשר־דבר א־ת
הפיוכה על־ך וצוק לגדי על־ישראל: ולא־תהיה
נאתי לך לשקרה ולמכשול לֵב לאדני ולשפחדים
העם ולחושע אדני לו והיטב יהוה לאדני וזכרת
32 את־אמתך: ויאמר דוד לאביגיל ברוך יהוה
אלהי ישראל אשר שלחך היום הזה לקראתי:
33 וברוך שמוך וברוכה את אשר פלתי היום הזה
34 מבוא ברימים והושע ידי לי: ואולם חי־יהוה
אלהי ישראל אשר מנעני מהרע אתך פִּי לולי
מהרה ותבאתי לקראתי פִּי אס־נותר לגבל עד
35 אור הבקר משתין בקר: ויגח דוד מידה
את אשר־הביאה לו וילה אמר על־לשולם
36 לביחך ראי שמעתי בקולך ואשא פנק: ותבא
אבגיל אל־גבל והנה־לו משתה בביתו כמשתה
המלך ולב גבל טוב עליו והוא שפר עד
מאד ולא־היגדה לו דבר קמן וגדל עד־אור
37 הבקר: ויהי בבקר בצאת היין מכלל והגיד לו
אשלו את הדברים האלה וימת לבו בקרבו והוא
38 היה לאבן: ויהי בעשרת הימים ויחך יהוה את
39 גבל וימת: וישמע דוד פִּי מת גבל ויאמר ברוך
יהוה אשר רב את־לבי ורפתי מיד גבל ואת
עבדי העוף מידה ואת רעת גבל השיב יהוה

וּלְפָנָיו יָשָׁב עֲבֹדָה בְּעִיר הַמִּמְלָכָה עִפְרוֹ : וַיִּתְּנוּ לוֹ
 אֲכִישׁ בָּנִים הַזֶּה אֶחָדֵם אֶחָדֵם לִבְנֵי הַיָּתֵד עֲקֵל
 לְמִלְכָּה יִהְיֶה עַד הַיּוֹם הַזֶּה : וַיְהִי מִסְפָּר
 הַיָּמִים אֲשֶׁר יָשָׁב דָּוִד בְּשָׂדֵה פְלִשְׁתִּים יָמִים
 וַיִּרְעֶצֶה הַדְּרִישִׁים : וַיַּעַל דָּוִד וְאֶנְשָׁיו וַיִּשְׁמְעוּ
 אֶל הַנְּשִׂאִי וַיִּחַצְרוּ וַיַּעֲמֵלְקוּ בִּי הַזֶּה וַיִּשְׁבֹּת
 הָאָרֶץ אֲשֶׁר מִעוֹלָם בְּיָמָה שָׂדֵה וְשֵׁר אֶרֶץ
 מִצְרַיִם : וַהֲפֹה דָוִד אֶת־הָאָרֶץ וְלֹא יִהְיֶה אִישׁ
 וְאִשָּׁה וְלֹא חָזָן וְבָקָר וְחֹמְרִים וְגִמְלִים וְגִבְרִים
 וַיָּשָׁב וַיָּבֹא אֶל־אֲכִישׁ : וַיֹּאמֶר אֲכִישׁ אֶל־פְּשָׁטָם
 הַיּוֹם וַיֹּאמֶר דָּוִד עַל־גִּבְגֵּי דִּהְיֶה וְעַל־גִּבְגֵּי
 הַיָּתֵד־מֵאֵלֵי וְעַל־גִּבְגֵּי הַקֵּץ : וְאִישׁ וְאִשָּׁה לֹא־יִהְיֶה
 דָּוִד לְהִבְיָא בָּהּ לֹא־מֹר פֶּן־יִבְנוּ עָלָיו לֹא־מֹר כֹּה
 עֲשֵׂה דָוִד וְכֹה מִשְׁפָּטוֹ פְּלִי־דִמִּים אֲשֶׁר יָשָׁב
 בְּשָׂדֵה פְלִשְׁתִּים : וַיֹּאמֶן אֲכִישׁ בְּדָוִד לֹא־מֹר
 הַבָּאֵשׁ הַבָּאֵשׁ בְּעַמּוֹ בְּיִשְׂרָאֵל וְהִי לִי לְעַבְד
 עוֹלָם : CAP. XXVIII. כו

וַיְהִי בַיָּמִים הָהֵם וַיִּקְבְּצוּ מִלְּשָׁתִים אֶת־מַחְנֵיהֶם
 לַעֲבֹד לְחֹלְהֵם בְּיִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲכִישׁ אֶל־דָּוִד יָדַע
 תִּדְעֶה כִּי אֲנִי מֵצֵא בְּמַחְנֵה אֶתָּה וְאֶנְשֶׁיךָ : וַיֹּאמֶר
 דָּוִד אֶל־אֲכִישׁ לִבְנֵי אֶתָּה חֲדָה אֶת אֲשֶׁר־עֲשֵׂה
 עֲבֹדָה וַיֹּאמֶר אֲכִישׁ אֶל־דָּוִד לִבְנֵי שָׂמִר לְרֹאשֵׁי
 אֲשִׁיקָה פְּלִי־דִמִּים : וְשִׁמְיָאֵל מֵרֵת וַיִּסְפְּרוּ
 לוֹ פְּלִי־יִשְׂרָאֵל וַיִּקְבְּרוּ בְּרִמָּה וַיַּעֲרֹ וַיִּשְׁאֹל חֲסִיר
 אֶת־הָאֲבֹת וְאֶת־הַיָּתֵדִים מִהָאָרֶץ : וַיִּקְבְּצוּ
 פְּלִשְׁתִּים וַיָּבֹאוּ וַיִּתְּנוּ בְּשׁוֹנָם וַיִּקְבְּצוּ שְׂאֹל אֶת־
 פְּלִי־יִשְׂרָאֵל וַיִּתְּנוּ בְּנִלְעַז : וַיֵּרָא שְׂאֹל אֶת־מַחְנֵה
 פְּלִשְׁתִּים וַיֵּרָא וַיִּתְּנוּ לָּהּ מָדָר : וַיִּשְׁאֵל שְׂאֹל
 בַּיָּהוָה וְלֹא עָנָה יְהוָה בָּם בְּחִלּוֹת בָּם בְּאִירִים
 בָּם בְּנִבְיָאִים : וַיֹּאמֶר שְׂאֹל לַעֲבָדִי בְּקִשְׁרִי

אֲשֶׁת בְּעֶלְת־אֹב וְאֶלְכָה אֵלֶיהָ וְאֶרְשֶׁהָ בָּהּ
 וַיֹּאמְרוּ עֲבָדָיו אֵלָיו הִנֵּה אֲשֶׁת בְּעֶלְת־אֹב
 בְּעִין דָּוִד : וַיִּתְּחַשׁ שְׂאֹל וַיִּלְבֹּשׁ בְּגָדִים אֲחֵרִים
 וַיִּלְכָּד הוּא וְשְׁנֵי אֲנָשִׁים עִמּוֹ וַיָּבֹאוּ אֶל־
 הָאִשָּׁה לַיְלָה וַיֹּאמֶר קִסְמִינָא לִי פֹאֵד וְהָעֵלִי
 לִי אֶת אֲשֶׁר־אִמְרָה אֶלְכָּה : וַיֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֵלָיו
 הִנֵּה אֶתָּה יָדַעְתָּ אֶת אֲשֶׁר־עֲשֵׂה שְׂאֹל אֲשֶׁר
 הִכְרִית אֶת־הָאֲבֹת וְאֶת־הַיָּתֵדִים מִהָאָרֶץ וְלֹא־
 אֶתָּה מִתְּקַשׁ בְּנִפְשִׁי לְהִמָּתֵן : וַיִּשְׁבַּע לָּהּ
 שְׂאֹל בַּיָּהוָה לֹא־מֹר חַי־יְהוָה אִם־יִקְרָה עוֹן בְּדָבָר
 כֹּהֶה : וַיֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶת־מִי אֶעֱלֶה לָּךְ וַיֹּאמֶר

בְּרִי לֹא־מֹר תִּעֲנֶה אֲבָרָה וַיַּעַן אֲבָרָה וַיֹּאמֶר
 15 מִי אֶתָּה קְרֹאת אֶל־הַמֶּלֶךְ : וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־
 אֲבָרָה הַלֹּא־אִישׁ אֶתָּה וּמִכְּמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל וְלֹא־
 לֹא שְׁמִירָה אֶל־אֲנִיךְ הַמֶּלֶךְ בִּי־בָא אֶתָּה הָעַם
 16 לְהַשְׁחִית אֶת־הַמֶּלֶךְ אֲנִיךְ : לֹא־שׁוֹב הַדָּבָר
 הַזֶּה אֲשֶׁר עֲשִׂיתָ בַּיָּהוָה בִּי בְּנִימֹת אֲתָם אֲשֶׁר
 לֹא־יִשְׁמְרֶתֶם עַל־אֲנִיכֶם עַל־מִשְׁחֵי יְהוָה וְעַתָּה
 רֹאה אִי־חַיִּית הַמֶּלֶךְ וְאֶת־צִפְחַת הַפִּיִם אֲשֶׁר
 17 מִרְאֲשֶׁתוֹ : וַיִּפֹּר שְׂאֹל אֶת־קוֹל דָּוִד וַיֹּאמֶר הַקֹּלֶךְ
 18 הֵן בְּנֵי דָוִד וַיֹּאמֶר דָּוִד קוֹל אֲדָנִי הַמֶּלֶךְ : וַיֹּאמֶר
 לְמֹר הֵן אֲדָנִי רָחָה אֲחֵרִי עֲבָדוֹ בִּי מִה עֲשִׂיתָ
 19 וּפְדִי־בִדִּי רֵעָה : וְעַתָּה יִשְׁמַעֲלָה אֲדָנִי הַמֶּלֶךְ
 אֶת דְּבָרֵי עֲבָדוֹ אִם־יִהְיֶה הַסִּרְתָּה בִּי יִהְיֶה
 מִנְחָה וְאִם־בְּנֵי הָאָדָם אֲרִירִים הֵם לִפְנֵי יְהוָה
 בִּי־נִרְשָׁנִי הַיּוֹם מִהַסְפָּחַם בְּחִלּוֹת יְהוָה לֹא־מֹר
 20 לָךְ עַבְד־אֱלֹהִים אֲחֵרִים : וְעַתָּה אֶל־יִשְׁאֵל דְּמִי
 אֶרְצֶה מִגִּבְגֵּי פֶּנִי יְהוָה בִּי־רִצָּא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְבָשֵׁת
 אֶת־פְּרִעַשׁ אֲחֵר כְּאֲשֶׁר יִרְדֵּה הַקֹּרָא בְּהָרִים :
 21 וַיֹּאמֶר שְׂאֹל חֲסִי־אֲנִי שׁוֹב בְּנִדְרוֹ כִּי לֹא־אֶרְעֶה
 לָךְ עוֹד מִחַת אֲשֶׁר יִקְרָה בְּנִפְשִׁי בְּעִנְיַת הַיּוֹם
 22 הַזֶּה הִנֵּה הַסְּלָמִי וְאִשָּׁה תִּרְבֶּה מָדָר : וַיַּעַן
 דָּוִד וַיֹּאמֶר הִנֵּה הַחַיִּית הַמֶּלֶךְ וַיַּעַן אֲחֵר
 23 מִהַנְּעִרִים וַיִּשְׁחָה : וַיְהוָה יָשִׁיב לְאִישׁ אֶת־צִדְקָתוֹ
 וְאֶת־אֲמָנָתוֹ אֲשֶׁר נִתְּנָה יְהוָה הַיּוֹם בְּיָד וְלֹא
 24 אֲבִית לְשִׁלָּה יְדִי בְּמִשְׁחֵי יְהוָה : וַהֲפֹה כְּאֲשֶׁר
 גִּדְּלָה בְּנִפְשִׁי הַיּוֹם הַזֶּה בְּעִינִי בְּרִתְּהָ בְּנִפְשִׁי בְּעִינִי
 25 יְהוָה וַיַּעֲלֵנִי מִכָּל־צָרָה : וַיֹּאמֶר שְׂאֹל אֶל־
 דָּוִד בְּרָחָה אֶתָּה בְּנֵי דָוִד בָּם עֲשֵׂה תַעֲשֶׂה וּבָם יָכֹל
 תִּיכָל וַיִּלְכָּד דָּוִד לְרַבּוֹ וַיִּשְׁאֹל שָׁב לְמִקְוָמוֹ :

CAP. XXVII. כו

וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־לָבֹ עֲתָה אֶסְפֶּה יוֹס־אֲחֵר בְּנֵי
 שְׂאֹל אֶרְדִּי מָדָר בִּי־הַמֶּלֶךְ אֶמְלֵךְ אֶל־אֶרֶץ
 פְּלִשְׁתִּים וְנִשְׂאֵשׁ מִמֶּנִּי שְׂאֹל לְבָשָׁנִי עוֹד בְּכָל־
 2 גִּבּוֹל יִשְׂרָאֵל וְנִמְלִי־מִדִּי מָדָר : וַיָּקָם דָּוִד וַיַּעַן
 הוּא וְשֵׁשׁ־מֵאוֹת אִישׁ אֲשֶׁר עִמּוֹ אֶל־אֲכִישׁ בֶּן־
 3 מִצְדָּה מֶלֶךְ בָּת : וַיָּשָׁב דָּוִד עִם־אֲכִישׁ בָּתָּה הוּא
 וְאֶנְשָׁיו אִישׁ וּבִיתוֹ דָּוִד וְשְׁתֵּי נָשָׁיו אֲחִינֹעַם
 4 הַחֲזִירֵאֵלִית וְאֲבִיגַיִל אֲשֶׁת־נָבָל הַכַּרְמֶלִית : וַיַּעַן
 לְשְׂאֹל בִּרְבֵּחַ דָּוִד בָּת וַיִּלְאִי־כָּהֵן עוֹד לְבָשָׁנוֹ :
 5 וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־אֲכִישׁ אִם־לֹא מִצְאִיתִי הֵן בְּעִינִיךְ
 יִתְּנֶלִי מָקוֹם בְּאֶתֶר עַרְבֵי הַשָּׂדֶה וְאֲשַׁבֶּה שָׁם

to die, because ye have not kept your master, the LORD's anointed. And now see where the king's spear is, and the cruse of water that was at his bolster.

17 And Saul knew David's voice, and said, *Is*^a this thy voice, my son David? And David said, *It is* my voice, my lord, O king.

18 And he said, Wherefore doth my lord thus pursue after his servant? for what have I done? or what evil is in mine hand?

19 Now therefore, I pray thee, let my lord the king hear the words of his servant. If the LORD have stirred thee up against me, let *he* him accept^b an offering: but if they be the children of men, cursed be they before the LORD; for they have driven me out this day from *his* abiding in the inheritance^c of the LORD, saying, Go, serve other gods.

20 Now, therefore, let not my blood fall to the earth before the face of the LORD: for the king of Israel is come out to seek a flea, as when one doth hunt a partridge in the mountains.

21 Then said Saul, *I*^m have sinned: return, my son David; for I will no more do thee harm, because my soul was preciousⁿ in thine eyes this day: behold, I have played the fool, and have erred exceedingly.

22 And David answered and said, Behold the king's spear! and let one of the young men come over and fetch it.

23 The LORD^p render to every man his righteousness, and his faithfulness: for the LORD delivered thee into *my* hand to-day; but I would not stretch forth mine hand against the LORD's anointed.

24 And, behold, as thy life was much set by this day in mine eyes, so let my life be much set by in the eyes of the LORD, and let him deliver^r me out of all tribulation.

25 Then Saul said to David, Blessed be thou, my son David: thou shalt both do great things, and also shalt still^t prevail. So David went on his way, and Saul returned to his place.

CHAP. XXVII.

AND David said in his heart, I shall now *perish*^w one day by the hand of Saul: there is nothing better for me than that I should speedily escape into the land of the Philistines; and Saul shall despair of me, to seek me any more in any coast of Israel: so shall I escape out of his hand.

2 And David arose, and he passed over with the six hundred men^x that were with him unto Achish,^y the son of Maach, king of Gath.

3 And David dwelt with Achish at Gath, he and his men, every man with his household, even David with his two wives,^z Ahinoam the Jezreelitess, and Abigail the Carmelitess, Nabal's wife.

4 And it was told Saul that David was fled to Gath: and he sought no more again for him.

5 And David said unto Achish, If I have now found grace in thine eyes, let them give me a place^a in some town in the country, that I may dwell there: for why should thy servant dwell in the royal city with thee?

6 Then Achish gave him Ziklag^b that day: wherefore Ziklag pertaineth unto the kings of Judah unto this day.

7 And the *time* that David dwelt in the country of the Philistines was *λ*^a a full year and four months.

B. C. 1060.

a Jos. 13. 2.

β or, Gerzites.

b Ju. 1. 29.

c Ex. 17. 16.

d Ge. 25. 18.

e ch. 24. 16.

γ or, did you not make?

f 2Sa. 16. 11.

g 1Ch. 2. 9, 25.

δ smell.

Ge. 8. 21.

e. 26. 31.

h Ps. 119. 108.

i Ju. 1. 16.

k De. 4. 27, 28.

Ps. 120. 5.

Is. 60. 5.

r cleaving.

l 2Sa. 14. 16.

η to stink.

Ge. 34. 30.

m ch. 15. 24.

n ver. 24.

o Ps. 7. 8.

Is. 20.

p ch. 25. 1.

q Le. 20. 27.

De. 18. 10,

11.

r Ps. 18. title.

34. 17, 18.

144. 2.

2Co. 1. 9, 10.

2Th. 3. 2.

s Jos. 19. 18.

2Ki. 4. 8.

t Ge. 32. 28.

Is. 54. 17.

Ro. 8. 35, 37.

ch. 31. 1.

v Job 18. 11.

θ be consumed.

w Is. 40. 27, 31.

51. 12.

x Pr. 1. 28.

La. 2. 9.

y Nu. 12. 6.

z Nu. 27. 21.

a Le. 19. 31.

1Ch. 10. 13.

Is. 8. 19.

b ch. 25. 13.

c ch. 21. 10.

d ch. 25. 43.

e ver. 3.

f Ge. 46. 34.

g Jos. 19. 5.

h the number of days.

λ a year of days.

ch. 29. 3.

8 And David and his men went up and invaded the Geshurites,^a & the βGezrites,^b and the Amalekites:^c for those nations were of old the inhabitants of the land, as thou goest to Shur,^d even unto ye land of Egypt.

9 And David smote the land, and left neither man nor woman alive; and took away the sheep, and the oxen, and the asses, and the camels, and the apparel, and returned, and came to Achish.

10 And Achish said, γ Whither have ye made a road to-day? And David said, Against the south of Judah, and against the south of the Jerahmeelites,^e and against the south of the Kenites.^f

11 And David saved neither man nor woman alive, to bring tidings to Gath, saying, Lest they should tell on us, saying, So did David, and so will be his manner all the while he dwelleth in the country of the Philistines.

12 And Achish believed David, saying, He hath made his people Israel η utterly to abhor him; therefore he shall be my servant for ever.

CHAP. XXVIII.

AND it came to pass in those days, that the Philistines gathered their armies together for warfare, to fight with Israel. And Achish said unto David, Know thou assuredly, that thou shalt go out with me to battle, thou and thy men.

2 And David said to Achish, Surely thou shalt know what thy servant can do. And Achish said to David, Therefore will I make thee keeper of mine head for ever.

3 Now Samuel^g was dead, and all Israel had lamented him, and buried him in Ramah, even in his own city. And Saul had put away those^h that had familiar spirits, and the wizards, out of the land.

4 And the Philistines gathered themselves together, and came and pitched in Shunem:ⁱ and Saul gathered all Israel together, and they pitched in Gilboa.^j

5 And when Saul saw the host of the Philistines, he was afraid,^k and his heart greatly trembled.

6 And when Saul inquired of the LORD, the LORD answered him not,^l neither by dreams,^m nor by Urim,ⁿ nor by prophets.

7 Then said Saul unto his servants, Seek me a woman that hath a familiar spirit, that *a* I may go to her, and inquire of her. And his servants said to him, Behold, there is a woman that hath a familiar spirit at En-dor.

8 And Saul disguised himself, and put on other raiment, and he went, and two men with him, and they came to the woman by night: and he said, I pray thee, divine unto me by the familiar spirit, and bring me *him* up whom I shall name unto thee.

9 And the woman said unto him, Behold, thou knowest what Saul hath done, how he hath cut off^o those that have familiar spirits, and the wizards, out of the land: wherefore then layest thou a snare for my life, to cause me to die?

10 And Saul sware to her by the LORD, saying, As the LORD liveth, there shall no punishment happen to thee for this thing.

11 Then said the woman, Whom shall I bring up unto thee? And he said, Bring me up Samuel.

12 And when the woman saw Samuel, she cried with a loud voice: and the woman spake to Saul, saying, Why hast thou deceived me? for thou art Saul.

13 And the king said unto her, Be not afraid: for what sawest thou? And the woman said unto Saul, I saw ^c gods ascending out of the earth.

14 And he said unto her, What ^β form is he of? And she said, An old man cometh up; and he ^{is} covered with a mantle.⁶ And Saul perceived that it was Samuel, and he stooped with ^{his} face to the ground, and bowed himself.

15 And Samuel said to Saul, Why hast thou disquieted me, to bring me up? And Saul answered, I am sore ^δ distressed; for the Philistines make war against me, and God is departed ^ι from me, ^{and} answereth me no more, neither by ^γ prophets, nor by dreams: therefore I have called thee, that thou mayest make known unto me what I shall do.

16 Then said Samuel, Wherefore then dost thou ask of me, seeing ^ι the LORD is departed from thee, and is become thine enemy?^η

17 And the LORD hath done ^δ to him, as he spake ^ο by ^ζ me: for the LORD hath rent the kingdom out of thine hand, and given it to thy neighbour, even to David:

18 Because ^ρ thou obeyedst not the voice of the LORD, nor executedst his fierce wrath upon Amalek, therefore ^η hath the LORD done this thing unto thee this day.

19 Moreover, the LORD will also ^ρ deliver Israel with thee into the hand of the Philistines: and to-morrow shalt thou and thy sons ^{be} with me: the LORD also shall deliver the host of Israel into the hand of the Philistines.

20 Then Saul ^α fell straightway all along on the earth, and was sore afraid,^α because of the words of Samuel: and there was no strength in him; for he had eaten no bread all the day, nor all the night.

21 And the woman came unto Saul, and saw that he was sore troubled, and said unto him, Behold, thine handmaid hath obeyed thy voice, and I have put ^μ my life in my hand, and have hearkened unto thy words which thou spakest unto me:

22 Now therefore, I pray thee, hearken thou also unto the voice of thine handmaid, and let me set a morsel of bread before thee; and eat, that thou mayest have strength when thou goest on thy way.

23 But he refused, and said, I will not eat. But his servants, together with the woman, compelled him, and he hearkened unto their voice. So he arose from the earth, and sat upon the bed.

24 And the woman had a fat calf in the house, and she hasted, and killed it, and took flour, and kneaded ^{it}, and did bake unleavened bread thereof:

25 And she brought ^{it} before Saul, and before his servants; and they did eat. Then they rose up, and went away that night.

CHAP. XXIX.

NOW ^α the Philistines gathered together all their armies to Aphek:^α and the Israelites pitched by a fountain which ^{is} in Jezreel.

2 And the lords of the Philistines passed on by hundreds and by thousands: but David and his men passed on in the rearward with Achish.

3 Then said the princes of the Philistines, What ^{do} these Hebrews ^{here}? And Achish said unto the princes of the Philistines, Is not this David, the servant of Saul the king of Israel, which hath been

B. C. 1056.

a ch. 27. 7.

b ch. 25. 28.

Da. 6. 5.

c Ex. 22. 28.

Ps. 82. 6, 7.

β ^{is} his

form?

d 1Ch. 12. 19.

e ch. 15. 27.

2Ki. 2. 8, 13.

f ch. 14. 21.

g Pr. 5. 11, 13.

14. 14.

Je. 2. 17, 19.

h ch. 18. 7.

i ch. 18. 12.

Hos. 9. 12.

j ver. 6.

γ ^{by} the

hand of.

k 2Sa. 3. 25.

2Ki. 19. 27.

l 2Ki. 6. 27.

m ver. 3.

n La. 2. 5.

ο ^{or}, for

himself.

Pr. 16. 4.

ο ch. 15. 28.

ζ ^{mine} hand.

η ^{thou} art

not good

in the eyes

of the

lords.

θ ^{do} not

evil in the

eyes of.

p ch. 13. 9, 13.

1Ki. 20. 42.

1Ch. 10. 13.

Je. 48. 10.

q Ps. 50. 21, 22.

κ ^{before}.

ch. 31. 1, 6.

Da. 5. 26, 28.

s 2Sa. 14. 17.

19. 27.

t ver. 4.

λ ^{made}

haste and

fell with

the ful-

ness of his

stature.

u Job 15. 20.

v ch. 19. 5.

w 2Sa. 4. 4.

α Ps. 76. 10.

γ ch. 25. 42, 43.

z ch. 28. 1, 2.

α ch. 4. 1.

b Ex. 17. 4.

μ ^{bitter}.

ch. 1. 10.

Ju. 18. 25.

2Sa. 17. 8.

2Ki. 4. 27.

c Ps. 18. 6.

26. 1, 2.

34. 1, 8.

40. 1, 2.

42. 5, 11.

56. 1, 4.

Is. 25. 4.

Je. 16. 19.

Hab. 3. 17.

Ro. 8. 31.

2Co. 1. 9, 10.

He. 13. 6.

d ch. 23. 2, 9.

with me these days,^α or these years, and I have found no fault ^β in him since he fell unto me unto this day?

4 And the princes of the Philistines were wroth with him; and ^α the princes of the Philistines said unto him, Make this fellow return, that he may go again to his place which thou hast appointed him, and let him not go down with us to battle, lest in the battle ^γ he be an adversary to us: for wherewith should ^{he} reconcile himself unto his master? ^{should} it not be with the heads of these men?

5 Is not this David, of whom they ^h sang one to another in dances, saying, Saul slew his thousands, and David his ten thousands?

6 Then Achish called David, and said unto him, Surely, ^{as} the LORD liveth, thou hast been upright, and ^k thy going out and thy coming in with me in the host ^{is} good in my sight; for ^m I have not found evil in thee since the day of thy coming unto me unto this day: nevertheless, ^η the lords favour thee not.

7 Wherefore, now return, and go in peace, that thou ^θ displease not the lords of the Philistines.

8 And David said unto Achish, But what have I done? and what hast thou found in thy servant, so long as I have been ^κ with thee unto this day, that I may not go fight against the enemies of my lord the king?

9 And Achish answered and said to David, I know that thou ^{art} good in my sight, as ^α an angel of God: notwithstanding, the princes of ^γ Philistines have ^δ said, He shall not go up with us to the battle.

10 Wherefore now rise up early in the morning, with thy master's servants that are come with thee: & as soon as ye be up early in the morning, & have light, depart.

11 So David and his men rose up early to depart in the morning, to return into the land of the Philistines: and the Philistines went ^ω up to Jezreel.

CHAP. XXX.

AND it came to pass, when David and his men were come to Ziklag on the third day, that the Amalekites had invaded the south, and Ziklag, and smitten Ziklag, and burned it with fire;

2 And had taken the women captives that ^{were} therein: they slew not ^α any, either great or small, but carried ^{them} away, and went on their way.

3 So David and his men came to the city, and, behold, ^{it} was burned with fire; and their wives, and their sons, and their daughters, were taken captives.

4 Then David and the people that ^{were} with him lifted up their voice and wept, until they had no more power to weep.

5 And David's two wives ^γ were taken captives, Ahinoam the Jezreelitess, and Abigail, the wife of Nabal the Carmelite.

6 And David was greatly distressed; for ^β the people spake of stoning him, because the soul of all the people was grieved, ^μ every man for his sons and for his daughters: but ^α David encouraged himself in the LORD his God.

7 And David said to Abiathar the priest, Ahimelech's son, I pray thee, bring ^α me hither the ephod. And Abiathar brought thither the ephod to David.

8 And David inquired at the LORD, saying, Shall I pursue after this troop? shall I overtake them? And he answered him,

נפלו עדיהם חסד: ויקצפו עליו שני פלשתים
 ויאמרו לו שני פלשתים השב את האיש וישב
 אל מקומו אשר הפקדנו שם ולא יחד עמנו
 במלחמה ולא יחד לנו לשמן במלחמה ובמה
 יתגבר זה אל אדוני הלא בראשי האנשים
 ההם: הלא זה דוד אשר יענינו במחלות
 לאמר הנה שאל באלפך דוד ברבנות:

ויקרא איש אל דוד ויאמר אליו
 ה' יהוה כישור אפה וטוב בעיני צאחך
 ובאך אתה במחנה כי לא מצאתי בך רעה
 מיום בואך אל עדיהם הנה ובעיני הסרנים
 לא טוב אפה: ועתה שוב ואלך בשלום ולא
 תעשה רע בעיני סרני פלשתים: ויאמר דוד
 אל איש כי מה עשיתי ומה מצאת בעיניך
 מיום אשר הייתי לפלך עד היום הנה כן לא
 אבוא וללחמי באיבי דמי הפלך: ויען איש
 ויאמר אל דוד ידעתי כי טוב אפה בעיני פמלאך
 אלהים אך שני פלשתים אמרו לאי עלה עמנו
 במלחמה: ועתה השכם בפקר ועברי אלכך
 ואשר באי אהך והשכמתם בפקר ואור לכם ולנו:
 וישכם דוד הוא ואנשיו ללכת בפקר לשוב אל
 ארץ פלשתים ופלשתים עלו יורעאל:

CAP. XXX. ל

וה' בבא דוד ואנשיו צקלם ביום השלישי ועמלק
 פשטו אל נגב ואל צקלם ויפלו את צקלם וישפכו
 אתה בנש: וישבו את הנשים אשר בה מקטן
 ועד גדול לא חמיתו איש וינחגו וילכו לרפכם:
 ויבא דוד ואנשיו אל העיר והנה שורפה בנש
 ונשחים ובניהם ובנותיהם נשפו: וישא דוד ותקם
 ואשר אתו את קולם ויבשו עד אשר אין בהם פח
 לבנות: ושתי נשי דוד נשבו אחינעם הזרעלית
 ואביגיל אשת בגל הפרמלי: והצר לדוד מאד כי
 אמרו העם לסקלו כי מרה נפש בלהעם איש
 על בגו ועל בנתיו ויתחנן דוד ביהוה אלהיו:

ויאמר דוד אל אביגיל הנהו ב' אחימלך הנשיה
 בא לי האסור ויש אביגיל את האסור אל דוד:
 וישאל דוד ביהוה לאמר איהך אחרי הפרוה הנה
 האשיגנו ויאמר לו רחם כיהשג תשיג והצל
 תציל: ויכל דוד הוא ושש מאות איש אשר
 איתו ויבאו עד מחל הבשור והנותרים עמדו:
 וירדח דוד הוא וארבע מאות איש ויעמדו

12 את שמואל העלילי: והנרא האשה את
 שמואל והוצק בקול גדול והאמר האשה אל
 13 שמואל לאמר לפה רמיחתי ואפה שאול: ויאמר
 לה הפלך אל תירא כי מה ראית והאמר האשה
 14 אל שמואל אלהים ראיתי עלים מן הארץ: ויאמר
 לה מה תאמרו והאמר איש זמן עלה והוא עשה
 מעל ויבדע שמואל כי שמואל הוא ויקר אפים
 15 ארצה וישתחו: ויאמר שמואל אל שמואל
 לפה הרפורגני להעלות אתי ויאמר שמואל צר לי
 מאד ופלשתים נלחמים בי ואלהים סר מעלי
 ולא עני עוד גם ביד הנבאים גם בנחלות

16 והאראה לה להוריעני מה אעשה: ויאמר
 שמואל ולמה תשאלי ויהוה סר מעליך ויהי
 17 עוף: ויעש יהוה לו פאשר דבר בידו ויקרע
 יהוה את הממלכה מידך ויתנה להעף לדוד:
 18 באשר לא שמעת בקול יהוה ולא עשית חרוץ
 אשו בעמלק על פן הדבר הנה עשה לה יהוה

19 היום הנה: ויהי יהוה גם את ישראל עוף
 ביד פלשתים ומחל אמה ונכף עמי גם את
 20 מחנה ישראל והיו יהוה ביד פלשתים: וימחר
 שמואל ויפל מלא קומתו ארצה ויירא מאד מדברי
 שמואל בספר לא יהיה בו כי לא אכל לחם כל

21 היום וכל הלילה: ותבא האשה אל שמואל והרא
 כי נבדל מאד והאמר אליו הנה שמעתי שפחתך
 בקולך ואנשים נפשי בכפי ואשמע את דבריך
 22 אשר דברתי אלי: ועתה שמע נא נס אפה
 בקול שפחתך ואשמך לפניך פתלחם ואכול ויהי

23 כך פח כי חלך בדרך: וימאן ויאמר לא אכל
 ויפריצו עבריו וגם האשה וישמע קולם ויקם
 24 מן הארץ וישב אל הפסח: והאשה עגל מרבץ
 בבית והמחר והנחמה והקח קמח ופלש והפדו
 25 מצות: ותשג לפני שמואל ולפני עבריו ויאכלו
 ויקמו וילכו בלילה והוא:

CAP. XXIX. כט

1 ויקצו פלשתים את כל מחניהם אפקה וישראל
 2 היום בעין אשר בירעאל: וסרני פלשתים עברים
 למאות ולאלפים ודוד ואנשיו עברים באחנה
 3 עס איש: ויאמרו שני פלשתים מה העברים
 האלה ויאמר איש אל שני פלשתים הלא זה
 דוד עברי שמואל מלך ישראל אשר היה איתו זה
 ימים ארנה שלים ולא מצאתי בו מאומה מיום

דוד אל־עקלג וישלח מהשלל לזקני יהודה לרצור
לאמר הנה לכם ברכה משלל איבי יהודה : לאמר
בבית אל ולאשר ברמות גנג ולאשר ביהר :
ולאשר בערער ולאשר בשממות ולאשר
באשתחכז : ולאשר ברבל ולאשר בערי הירחמאל
ולאשר בערי חקני : ולאשר בחרמה ולאשר בכור
עשן ולאשר בעתק : ולאשר בחברון וכל
המקומות אשר היתה להם דוד הוא ואנשיו :

לא CAP. XXXI.

ופלשתים בלחמים בישראל וינסו אנשי ישראל
מפני פלשתים וישלח חללים בדר הגלבע : וידקרו
פלשתים את שאול ואת בניו ויפיו פלשתים את
יהונתן ואת אבינדב ואת מלכישוע בני שאול :
ותקברו המלחמה אל שאול וימצאו המורים
אנשים בקשת ויחל מאד מהמורים : ויאמר
שאול לנשא כליו שלח חרבתי ודקנתי ביה שן
יבואו הערלים האלה ויקרלי והחללתי ולא
אבה נשא כליו כי ירא מאד ויחזק שאול את
החרב ויפל עליה : וירא נשאי כליו כימת שאול
ויפל גם הוא על החרב וימת עמו : וימת שאול
ושלשת בניו ונשא כליו גם כל אנשיו ביום ההוא
יחדו : ויראו אנשי ישראל אשר בעבר העמק
ואשר בעבר הירדן כי נסו אנשי ישראל וכימתו
שאול ובניו ויעזבו את הערים וינסו ויבאו
פלשתים וישבו בהן : ויהי מחרת ויבאו
פלשתים לפשט את החללים וימצאו את שאול
ואת שלשת בניו נפלים בדר הגלבע : ויכרתו את
ראשו ויפשטו את כליו וישלחו בארץ פלשתים
סביב לבשר בית עצניהם ואת העם : וישלחו
את כליו בית עשפרות ואת גויתו תקפו בחומת
בית שון : וישמעו אליו ישיב יבש גלעד את אשר
עשו פלשתים לשאול : ויקמו כל איש חיל
וילכו כל הלילה ויקחו את גוית שאול ואת גוית
בניו מחומת בית שון ויבאו בנשה וישרפו אתם
שם : ויקחו את עצמותיהם ויקברו תחת
האשל ביבשה ויצמדו שבעת ימים :

מאתים איש אשר פגרו מעבר את נחל הבשור :
וימצאו איש מצרי בשדה ויקחו אותו אל דוד
ויתנו לו לחם ויאהל וישקדו מים : ויתנו לו פלח
דבילה ושמן צמקים ויאהל ויחשב ויהו אליו כי
לא אכל לחם ולא שתה מים שלשה ימים
ושלשה לילות : ויאמר לו דוד למי אתה ואי
מה אתה ויאמר גר מצרי אכלי עדר לאיש
עמלקי ויעזבני אדני כי חלתי היום שלשה :
אבותי פשטנו גנג הכרת ועל אשר יהודה ועל
גנג כלב ואת עקלג שרפנו באש : ויאמר אליו
דוד היתורני אל הגורו הנה ויאמר השבעה
לי באלהים אסירמיתני ואם תסגרלי ביד אדני
ואורדך אל הגורו הנה : וירדה והנה נפשים
על פני כל הארץ אכלים ושתים ותנוגים בכל
השלל הגדול אשר לקחו מארץ פלשתים ומארץ
יהודה : ויבם דוד מהנפשו ועד הערב למחרתם
ולא נמלש מהם איש כי אסירפם מאות אשר
גר אשר רכבו על הנמלים וינסו : ויצל דוד
את כל אשר לקחו עמלק ואת שתי נשיו הציל
דוד : ולא נשדו להם מן העמק ועד הגדול ועד
גנים ובנות ומשלל ועד כל אשר לקחו להם הכל
העיר דוד : ויחזק דוד את כל הצאן ויבקר
גדוהו לפני המקנה ההוא ויאמרו זה שלל דוד :
ויבא דוד אל מאתים האנשים אשר פגרו מלכת
אחרי דוד ושיבם בגדל הבשור ויצאו לקרנא
דוד ולקרנא העם אשר אהו ויבש דוד את העם
וישאל להם לשלום : ויען כל איש רע
ובלעל מהאנשים אשר הלכו עסדו ויאמרו יען
אשר לא הלכנו עמי לא נתנו לחם מהשלל אשר
הצלנו כי אסירש את אשהו ואת בניו ויחגנו
וילכו : ויאמר דוד לא תעשו כן אחי את אשר
נתן יהוה לנו וישמר אתנו ויהי את הגורו הבא
עלינו בידני : ומי ישמע לכם דבר הנה כי פחלקי
הורד בפלחמה ויחלק הישב על הפלים יחורו
יחלקו : ויהי מתיים ההוא ומעלה וישמה לזק
למשפט לישראל עד היום הנה : ויבא

Pursue: for thou shalt surely overtake them, and without fail recover all.

9 So David went, he and the six hundred men that were with him, and came to the brook Besor, where those that were left behind stayed.

10 But David pursued, he and four hundred men: (for two hundred^a abode behind, which were so faint that they could not go over the brook Besor.)

11 And they found an Egyptian in the field, and brought him to David, and gave him bread, and he did eat; and they made him drink water:

12 And they gave him a piece of a cake of figs, and two clusters of raisins; and when he^f had eaten, his spirit came again to him, for he had eaten no bread, nor drunk any water, three days and three nights.

13 And David said unto him, To whom *belongest thou?* and whence art thou? And he said, I am a young man of Egypt, servant to an Amalekite; and my master left me, because three days ago I fell sick.

14 We made an invasion upon the south of the Cherethites,^l and upon the coast which *belongeth* to Judah, and upon the south of Caleb;ⁿ and we burned Ziklag with fire.

15 And David said to him, Canst thou bring me down to this company? And he said, Swear unto me by God, that thou wilt neither kill me, nor deliver me into the hands of my master, and I will bring thee down to this company.

16 And when he had brought him down, behold, they were spread abroad upon all the earth, eating^r and drinking, and dancing, because of all the great spoil that they had taken out of the land of the Philistines, and out of the land of Judah.

17 And David smote them from the twilight even unto the evening of θ the next day; and there escaped not a man of them, save four hundred young men, which rode upon camels, and fled.

18 And David recovered all that the Amalekites had carried away; and David rescued his two wives.

19 And^v there was nothing lacking to them, neither small nor great, neither sons nor daughters, neither spoil, nor any thing that they had taken to them: David recovered all.^w

20 And David took all the flocks and the herds, which they drove before those other cattle, and said, This is David's spoil.

21 And David came to the two hundred^x men, which were so faint that they could not follow David, whom they had made also to abide at the brook Besor: and they went forth to meet David, and to meet the people that were with him: and when David came near to the people, he λ saluted them.

22 Then answered all the wicked men, and men of Belial,^y of μ those that went with David, and said, Because they went not with us, we will not give them *ought* of the spoil that we have recovered, save to every man his wife and his children, that they may lead them away, and depart.

23 Then said David, Ye shall not do so, my brethren, with that which the LORD hath given us, who hath preserved us, and delivered the company that came against us into our hand.

24 For who will hearken unto you in this matter? but^z as his part is that goeth down to the battle, so shall his part be that

B. C. 1056.

β and forward.

γ blessing.
ch. 25. 27.
Ge. 33. 11.

a ver. 21.

b Jos. 19. 8.

c Jos. 15. 48.

d Jos. 13. 16.

e Jos. 15. 50.

f ch. 14. 27.
Ju. 15. 19.

g ch. 27. 10.

h Ju. 1. 16.

i Ju. 1. 17.

k Jos. 14. 13.

l 2 Sa. 2. 1.

m 2 Sa. 8. 18.

1 Ki. 138. 44.

Eze. 25. 16.

Zep. 2. 5.

n 1 Ch. 10. 1.

&c.

o Jos. 14. 13.

p wounded.

q ch. 28. 4.

r ch. 14. 49.

s 1 Ch. 8. 33.

t 2 Sa. 1. 6, &c.

u shooters,
men with
bows.

v found.

w Mat. 24. 38,

39.

x 1 Th. 5. 3.

y Ju. 9. 54.

z ch. 14. 6.

17. 26.

1 their morrow.

2 or, mock.

u ch. 28. 19.

v Ge. 14. 14, 16.

w ver. 8.

x ver. 10.

y or, asked

them how

they did.

Ju. 18. 15.

y 1 Ki. 21. 10, 13

1 men.

z ch. 21. 9.

a 2 Sa. 21. 12.

b Jos. 17. 11.

Ju. 1. 27.

c ch. 11. 1. 11.

y or, concern-

ing him.

d 2 Ch. 16. 14.

Je. 34. 5.

Am. 6. 10.

e Nu. 31. 27.

Jos. 22. 8.

f 2 Sa. 2. 4, 5.

21. 12-14.

g Ge. 50. 10.

tarrieth by the stuff: they shall part alike.

25 And it was so, from that day β forward, that he made it a statute and an ordinance for Israel unto this day.

26 And when David came to Ziklag, he sent of the spoil unto the elders of Judah, even to his friends, saying, Behold a γ present for you of the spoil of the enemies of the LORD;

27 To them which were in Beth-el, and to them which were in south Ramoth,^{\delta} and to them which were in Jattir,^e

28 And to them which were in Aroer,^d and to them which were in Siphmoth, and to them which were in Eshtemoa,^f

29 And to them which were in Rachal, and to them which were in the cities of the Jerahmeelites,^g and to them which were in the cities of the Kenites,^h

30 And to them which were in Hormah, and to them which were in Chor-ashan, and to them which were in Athach,ⁱ

31 And to them which were in Hebron,^t and to all the places where David himself and his men were wont to haunt.

CHAP. XXXI.

NOW^m the Philistines fought against Israel: and the men of Israel fled from before the Philistines, and fell down δ slain in mount Gilboa.^o

2 And the Philistines followed hard upon Saul and upon his sons; and the Philistines slew Jonathan, and Abinadab, and Melchi-shua, Saul's sons.^p

3 And the battle^q went sore against Saul, and the ζ archers η hit him; and he was sore wounded of the archers.

4 Then^r said Saul unto his armour-bearer, Draw thy sword, and thrust me through therewith, lest these uncircumcised^s come and thrust me through, and κ abuse me. But his armour-bearer would not; for he was sore afraid: therefore Saul took a sword, and fell upon it.

5 And when his armour-bearer saw that Saul was dead, he fell likewise upon his sword, and died with him.

6 So Saul died,^u and his three sons, and his armour-bearer, and all his men, that same day together.

7 And when the men of Israel that were on the other side of the valley, and they that were on the other side Jordan, saw that the men of Israel fled, and that Saul and his sons were dead, they forsook the cities, and fled; and the Philistines came and dwelt in them.

8 And it came to pass on the morrow, when the Philistines came to strip the slain, that they found Saul and his three sons fallen in mount Gilboa.

9 And they cut off his head, and stripped off his armour, and sent into the land of the Philistines round about, to publish it in the house of their idols, and among the people.

10 And^x they put his armour in the house of Ashtarothe;^a and they fastened his body^b to the wall of Beth-shan.

11 And when the inhabitants of Jabesh-gilead^c heard ν of that which the Philistines had done to Saul,

12 All the valiant men arose, and went all night, and took the body of Saul, and the bodies of his sons, from the wall of Beth-shan, and came to Jabesh, and burnt^d them there.

13 And they took their bones, and buried^e them under a tree at Jabesh, and fasted^f seven days.

The Second Book of SAMUEL, otherwise called The Second Book of the KINGS.

CHAP. I.

NOW it came to pass, after the death of Saul, when David was returned from the slaughter^b of the Amalekites, and David had abode two days in Ziklag ;

2 It came even to pass on the third day, that, behold, a man/ came out of the camp from Saul, with his clothes rent, and earth upon his head : and so it was, when he came to David, that he fell to the earth, and did obeisance.

3 And David said unto him, From whence comest thou ? And he said unto him, Out of the camp of Israel am I escaped.

4 And David said unto him, *γ* How went the matter ? I pray thee, tell me. And he answered, That the people are fled from the battle, and many of the people also are fallen and dead ; and Saul and Jonathan his son are dead also.

5 And David said unto the young man that told him, How knowest thou that Saul and Jonathan his son be dead ?

6 And the young man that told him said, As I happened by chance upon mount Gilboa, behold, Saul^o leaned upon his spear : and, lo, the chariots and horsemen followed hard after him.

7 And when he looked behind him, he saw me, and called unto me : and I answered, *ζ* Here am I.

8 And he said unto me, Who art thou ? And I answered him, I am an Amalekite.

9 He said unto me again, Stand, I pray thee, upon me, and slay me ; for *η* anguish is come upon me, because my life is yet whole in me.

10 So I stood upon him, and slew him, because I was sure that he could not live after that he was fallen : and I took the crown that was upon his head, and the bracelet that was on his arm, and have brought them hither unto my lord.

11 Then David took hold on his clothes, and rent^u them : and likewise all the men that were with him.

12 And they mourned, and wept, and fasted until even, for Saul, and for Jonathan his son, and for the people of the LORD, and for the house of Israel ; because they were fallen by the sword.

13 And David said unto the young man that told him, Whence art thou ? And he answered, I am the son of a stranger, an Amalekite.

14 And David said unto him, * How wast thou not afraid to stretch forth thine hand to destroy the LORD's anointed ?

15 And David called one of the young men, and said, Go near, and fall upon him. And he smote him that he died.

16 And David said unto him, Thy blood^a be upon thy head : for thy mouth hath testified^b against thee, saying, I have slain the LORD's anointed.

17 And David lamented with this lamentation over Saul and over Jonathan his son :

B. C. 1056.

a Jos. 10. 13.

β or, the up-right.

b 1Sa. 30. 17-26.

c La. 2. 1.

d La. 5. 16.

e Mi. 1. 10.

f 1Sa. 4. 12, 16.

g Ju. 16. 23.

h Job 3. 3-10. Je. 20. 14, 16.

i Joel 1. 9. 2. 14.

k 1 Sa. 10. 1.

γ What was. 1 Sa. 4. 16.

l 1Sa. 14. 6, &c.

δ or, sweet.

m 1Sa. 31. 1, 4.

n Ju. 14. 18. Pr. 30. 30.

o 1Sa. 31. 1, 2, &c.

ζ Behold me. 1 Sa. 22. 12.

p 1Sa. 18. 1, 3. 20. 17, 41. 23. 16.

q ver. 19, 25.

η or, my coat of mail, or, my embroidered coat, hindereth me, that my, &c.

r Ju. 1. 1. 1 Sa. 23. 2, 4, 10.

s ch. 5. 1, 3.

t 1 Sa. 30. 5.

u ch. 3. 31. 13. 31.

v 1Sa. 27. 2, 3. 1Ch. 12. 1, &c.

w 1Sa. 31. 11. 13.

x 1 Sa. 24. 6. 26. 9.

Ps. 105. 15.

y Ru. 2. 20. 3. 10.

z 2Ti. 1. 16, 13.

a 1Ki. 2. 32, 33, 37.

b ver. 10. Lu. 19. 22.

θ the sons of valour.

c 1 Sa. 14. 50.

18 (Also he bade them teach the children of Judah the use of the bow : behold, it is written in the book^a of β Jasher :))

19 The beauty^c of Israel is slain upon the high places : how are the mighty^d fallen !

20 Tell^e it not in Gath, publish it not in the streets of Askelon ; lest the daughters of the Philistines rejoice,^f lest the daughters of the uncircumcised triumph.

21 Ye mountains of Gilboa, let^h there be no dew, neither letⁱ there be rain upon you, nor fields of offerings :ⁱ for there the shield of the mighty is vilely cast away, the shield of Saul, as though he had not been anointed^k with oil.

22 From the blood of the slain, from the fat of the mighty, the bow of Jonathan turned not^l back, and the sword of Saul returned not empty.

23 Saul and Jonathan were lovely and pleasant in their lives, and in their^m death they were not divided : they were swifter than eagles, they were stronger thanⁿ lions.

24 Ye daughters of Israel, weep over Saul, who clothed you in scarlet, with other delights ; who put on ornaments of gold upon your apparel.

25 How are the mighty fallen in the midst of the battle ! O Jonathan, thou wast slain in thine high places.

26 I am distressed for thee, my brother Jonathan : very pleasant hast thou been unto me : thy love^p to me was wonderful, passing the love of women.

27 How^q are the mighty fallen, and the weapons of war perished !

CHAP. II.

AND it came to pass after this, that David inquired^r of the LORD, saying, Shall I go up into any of the cities of Judah ? And the LORD said unto him, Go up. And David said, Whither shall I go up ? And he said, Unto Hebron.^s

2 So David went up thither, and his two^t wives also, Abinoam the Jezreelitess, and Abigail, Nabal's wife, the Carmelite.

3 And his men^v that were with him did David bring up, every man with his household : and they dwelt in the cities of Hebron.

4 And the men of Judah came, and there they anointed David king over the house of Judah. And they told David, saying, That the men of Jabesh-gilead^w were they that buried Saul.

5 And David sent messengers unto the men of Jabesh-gilead, and said unto them, Blessed^x be ye of the LORD, that ye have shewed this kindness unto your lord, even unto Saul, and have buried him.

6 And now^y the LORD shew kindness and truth unto you : and I also will requite you this kindness, because ye have done this thing.

7 Therefore now let your hands be strengthened, and be ye^z valiant : for your master Saul is dead, and also the house of Judah have anointed me king over them.

8 But Abner^a the son of Ner, captain of

CAP. I. א

1 ויהי אחרי מות שאול ודוד שב מהפוז את
2 העמלק וישב דוד בצקלג ימים שנים : ויהי
3 ביום השלישי והנה איש בא מיהמחמה מעם
4 שאול ובגדיו קרעים וארמה עיראשו ויהי בבאו
5 אלדוד ויפל ארצה וישתחו : ויאמר לו דוד
6 אי מזה תבוא ויאמר אליו מיהמחמה ישראל
7 נמלמתי : ויאמר אליו דוד מה היתה הדבר הזה
8 בא לי ויאמר אשר נס העם מן המלחמה
9 וגם הרבה נפל מידעם וימתו וגם שאול
10 ויהונתן בנו מתי : ויאמר דוד אליה ער המצור
11 לו אתך ידעת כי מית שאול ויהונתן בני :
12 ויאמר הדור המצור לו נקרא נקריתי דבר
13 הנפלע והנה שאול נשען עליחיתו והנה
14 הרקב ובעל הפרשים הרבקה : וישן אחיו
15 ויראני ויקרא אלי ואמר הנני : ויאמר לי מר
16 אתה ויאמר אליו עמלקי אנכי : ויאמר אלי עמד
17 בא עלי ומחתיני כי אחונו השבץ כי כל עוד נפשי
18 בי : ואעמד עליו ואמחתהו כי ידעת כי לא
19 יהיה אחי נסלי ואחיה הנורי אשר עיראשו
20 ואצעה אשר עליו עלו ואביאם אל אדני הנה :
21 ויחזק דוד בגבור ויקרעם וגם כל האנשים אשר
22 איתו : ויספרו ויבואו ויצמו עד הערב על שאול
23 ועל יהונתן בנו ועל עס יהודה ועל בית ישראל כי
24 נפל בדורב : ויאמר דוד אלהי אשר המצור לו
25 אי מזה אתה ויאמר בראש גר עמלקי אנכי :
26 ויאמר אליו דוד איך לא ראת לשלח נדך לשתת
27 את משני יהודה : ויקרא דוד לאחר מהנערים
28 ויאמר גש פניכם ויפחו וימת : ויאמר אליו דוד
29 הריני עיראשך כי פך ענה בך לאמר אנכי
30 מחתי את משני יהודה : וינקן דוד את
31 התנה ה זאת על שאול ועל יהונתן בני : ויאמר
32 ללמד בני יהודה קשת הנה כחובה על ספר וישך :

הצבי ישראל עלמותך חלל אתך נפלי גבורים :
2 איתפניו בלח אל תבשרו בחוצות אשקלון פך
3 השמחה בנות פלשלים פרחעלמה בנות
4 הערלים : הרי בנלע אל סל ואל מסר עליכם
5 ושני תרומות כי שם נעל מן גבורים מן שאול
6 בלי משני בשמן : מכם חללים מחלב גבורים
7 קשת יהונתן לא נשוג אחור וחרב שאול לא
8 תשוב ריקם : שאול ויהונתן הנאחבים והנעמם
9 בחייהם ובמותם לא נפרדו משני קלו מאריות
10 גברי : בנות ישראל אל שאול בכינה הפלשכם
11 שני עסעדלים המעלה ער חוב על לבשכם :
12 אתך נפלי גבורים בתוך המלחמה ויהונתן על
13 במותך חלל : צר לי עליך אחי יהונתן נעמת
14 לי מאד נפלאמה אהבתך לי מאהבת נשים :
15 אתך נפלי גבורים ויאברו בלי מלחמה :

CAP. II. ב

1 ויהי אחרי כן וישאל דוד ביהודה לאמר האעלה
2 באחת ערי יהודה ויאמר יהודה אליו עלה ויאמר
3 דוד אנה אעלה ויאמר חברונה : ויב על שם דוד
4 וגם שתי נשיו אחינעם היורעלים ואביגיל אשת
5 נבל הפרמלי : ואנשיו אשר עמו העלה דוד איש
6 גביתו וישבו בערי חברון : ויבאו אנשי יהודה
7 ומשחיו שם את דוד למלך על בית יהודה ויגדו
8 לדוד לאמר אנשי ביש גלעד אשר קברו את
9 שאול : וישלח דוד מלאכים אל אנשי ביש
10 גלעד ויאמר אליהם ברכים אתם ליהודה אשר
11 עשיתם החרס הזה עם ארנכם עם שאול
12 ותקברו אתו : ועתה יעשה יהודה עמכם חסד
13 ואמת וגם אנכי אעשה אתכם הטובה ה זאת
14 אשר עשיתם הדבר הזה : ושתה תחת קנה
15 יריכם והוי לגביתו כי מת ארנכם שאול וגם
16 אחי משחו בית יהודה למלך עליהם :
17 ואנבר ברך שרצבא אשר לשאול למלך

וַיֹּאבֵד הַיְּהוֹדִים כִּי לֹא דָבָרָה כִּי אֶזְרָא מִכְּבָרָה
 גַּעְלָהּ הָעָם אִישׁ מֵאֲחֵרֵי אֲחֵיו : וַיִּחְמַע יוֹאָב
 בַּשּׁוֹפָר וַיַּעֲמֵדוּ כָּל הָעָם וְלֹא יָרְדָּה עוֹד אַחֲרֵי
 יִשְׂרָאֵל וְלֹא יִסְפֹּעַ עוֹד לְהִלָּחֵם : וַאֲבִנֵּר נִגְנְשִׁיו
 הָלָכָה בְּעֶבְרָה לֵל הַלַּיְלָה הַהוּא וַיַּעֲבִרוּ אֶת הַיַּרְדֵּן
 וַיָּלֻכוּ כָּל־דִּבְחֵיָהוּן וַיָּבֹאוּ מִחֲנָנִים : וַיֹּאבֵד שָׁב
 מֵאֲחֵרֵי אֲבִנֵּר וַיִּקְבֹּץ אֶת־כָּל־הָעָם וַיִּשְׁתָּקְדוּ מִעֲבָרֵי
 דָּוִד תְּשֻׁעָה עֲשֹׂר אִישׁ וַעֲשֹׂהֶאֱל : וַעֲבָרֵי דָּוִד הָכֹה־
 מִבְּנֵימֶן וּבִאֲנָשָׁי אֲבִנֵּר שְׁלֹש־מֵאוֹת וַיִּשְׁעִים אִישׁ
 מִתּוֹ : וַיִּשְׁאֲלֵהוּ אֶת־עֲשֹׂהֶאֱל וַיִּקְבְּרֵהוּ בְּקִבְרֵי אֲבֹיו
 אֲשֶׁר בֵּית לָחֶם וַיָּלִינוּ כָּל־הַלַּיְלָה יוֹאָב וַאֲנָשָׁיו וַיֵּאָרֶז
 לָחֶם בְּחֶבְרֹן :

CAP. III. ג

וַהֲרִי הַמִּלְחָמָה אַרְבֶּה בֵּין בֵּית שָׁאֵל וּבֵין בֵּית
 דָּוִד וְדָוִד הִלָּךְ וַחֲזָק וּבֵית שָׁאֵל הִלָּכִים וְדָלִים :
 וַיָּלָדוּ לְדָוִד בָּנִים בְּחֶבְרֹן וַיְהִי בְּכוֹרֹו אֲמִנֹן
 לְאִיזִיזֵעַם הַחֲזָזְאֵלִית : וּמִשְׁנֵהוּ כְּלָב לְאִיזִיזֵל
 אֲשֶׁת נָבָל הַפְּרָמֶלִי וְהַשְׁלִשִׁי אֲבִשָׁלוֹם בְּרַמְמֶלֶה
 בֵּית הַלֶּמֶךְ מֶלֶךְ־נָשׁוֹר : וְדָרְבִּישִׁי אֲרִיֶּה בְּרַחֲמֵי
 וְהַחֲמִישִׁי שִׁשְׁמִיָּה בֶן־אֲבִימֶל : וְהַשְּׁשִׁי יִחְרָעַם
 לַעֲנָנָה אֲשֶׁת דָּוִד אֵלֶּה יָלְדוּ לְדָוִד בְּחֶבְרֹן :
 וַיְהִי בְּהַיּוֹת הַמִּלְחָמָה בֵּין בֵּית שָׁאֵל וּבֵין בֵּית דָּוִד
 וַאֲבִנֵּר הָיָה מִתְחַזֵּק בְּבֵית שָׁאֵל : וְשָׁאֵל פָּגַעַשׁ
 וַשְׂמִיָּה רָצָפָה בֵּית־אִיָּה וַיֹּאמְרוּ אֶל־אֲבִנֵּר מִיִּדֵּי
 בָּאִיָּה אֶל־שִׁלְלָשׁ אֲנִי : וַיַּחֲרֵר לְאֲבִנֵּר מָאֹד עַל־
 דְּבָרֵי אִישׁ־בְּשִׁית וַיֹּאמְרוּ הָרֹאשׁ כָּלֵב אֲנִי אֲשֶׁר
 לַיהוָה הַיּוֹם אֲעֲשֶׂה־חֶסֶד עִם־בֵּיתִי שָׁאֵל אֲבִיָּה
 אֶל־אֲחֵיו וְאֶל־מִרְשֵׁהוּ וְלֹא הִמְצִיתָהּ בֵּית דָּוִד
 וַתִּשְׁקָד עָלָי עַד הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁה הַיּוֹם : כֹּה־יַעֲשֶׂה אֱלֹהִים
 לְאֲבִנֵּר וְכֹה יִסָּף לוֹ כִּי כָאֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְדָוִד כִּי־
 כֵּן אֲעֲשֶׂה־לוֹ : לְהַעֲבִיר הַמִּמְלָכָה מִבֵּית שָׁאֵל
 וּלְהָלִיךְ אֶת־כִּסֵּא דָּוִד עַל־יִשְׂרָאֵל וְעַל־יְהוּדָה
 מִזֶּן וְעַד־בָּאֵר שָׁבַע : וְלֹא־יָבֹל עוֹד לְהִשָּׁיב אֶת־
 אֲבִנֵּר דְּבַר מִירְאָתוֹ אֲתוֹ :
 וַיִּשְׁלַח אֲבִנֵּר מַלְאָכָיו אֶל־דָּוִד פֹּחֲזִי לֵאמֹר לִמִּי־
 אֶרְצָ לֵאמֹר פָּרַחַת בְּרִיתְךָ אֵלַי וְהִנֵּה דָוִד עֹמֵף
 לְהִסָּב אֵלֶיךָ אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל : וַיֹּאמֶר שָׁלֹם אֲנִי
 אֲכַלֵּת אִתְּךָ בָּרִית כֵּךְ דָּבָר אֲחִי אֲנִי שָׁאֵל
 מֵאִתְּךָ לֵאמֹר לֹא־תִרְאֶה אֶת־פָּנַי כִּי אִם לִפְנֵי
 הַבְּיָאָה אֶת מִיכָל בִּתְּשָׁאֵל בְּבִיאָהּ לְרִאיוֹת אֶת־
 וַיִּשְׁלַח דָּוִד מַלְאָכִים אֶל־אִישׁ־בְּשִׁית
 פָּנִי :

אֶת־אִישׁ־בְּשִׁית בֶּן־שָׁאֵל וַיַּעֲבִדְהוּ מִחֲנָנִים :
 וַיִּמְלִכֵהוּ אֶל־הַגִּלְעָד וְאֶל־הָאֲשׁוּרִי וְאֶל־יִזְרְעֵאל
 וְעַל־אֲשֵׁרִים וְעַל־בְּנֵימֶן וְעַל־יִשְׂרָאֵל כָּלָה :
 בֶּן־אַרְבָּעִים שָׁנָה אִישׁ־בְּשִׁית בֶּן־שָׁאֵל בְּמִלְכּוֹ
 עַל־יִשְׂרָאֵל וּשְׁתַּיִם שָׁנִים מֶלֶךְ־אֶךְ בֵּית־יְהוּדָה
 הָיָה אַחֲרָי דָּוִד : וַיְהִי מִסְפַּר הַיָּמִים אֲשֶׁר־הָיָה
 דָּוִד מֶלֶךְ בְּחֶבְרֹן עַל־בֵּית־יְהוּדָה שִׁבְעֵה שָׁנִים
 וַיַּעֲשֶׂה הָרִשִׁים : וַיֵּצֵא אֲבִנֵּר בֶּן־יִזְרְ
 וַעֲבָרֵי אִישׁ־בְּשִׁית בֶּן־שָׁאֵל מִמִּחֲנָנִים גְּבַעֲזָה :
 וַיֹּאבֵד בֶּן־צִרְיָה וַעֲבָרֵי דָּוִד יָצְאוּ וַיַּכְּשִׁימֻם
 עַל־גִּרְכַת גְּבַעֲזָן יְהוּדָה וַיִּשְׁבּוּ אֵלֶּה עַל־הַבְּרָכָה
 מִזֶּה וְאֵלֶּה עַל־הַבְּרָכָה מִזֶּה : וַיֹּאמְרוּ אֲבִנֵּר אֶל־
 יוֹאָב וְקָמוּ נָא הַצֹּרִעִים וַיִּשְׁתָּקְדוּ לִפְנֵינוּ וַיֹּאמְרוּ
 יוֹאָב וְקָמוּ : וַיִּקָּמוּ וַיַּעֲבִרוּ בְּמִסְפַּר שָׁנִים עֲשָׂר
 לְבְנֵימֶן וְאִישׁ־בְּשִׁית בֶּן־שָׁאֵל וּשְׁתַּיִם עֲשָׂר מִעֲבָרֵי
 דָּוִד : וַיִּתְּקֵהוּ אִישׁ בְּרֹאשׁ רֵעֵהוּ וַחֲבֹרֹו בְּצַד
 רֵעֵהוּ וַיִּפְּלוּ יְהוּדָן וַיִּקְרָא לְמָקוֹם הַהוּא חֲלֹקֶת
 הַצֹּרִעִים אֲשֶׁר גְּבַעֲזָן : וַהֲרִי הַמִּלְחָמָה קִשְׁיָה עַד־
 מָאֹד כִּיּוֹם הַהוּא וַיִּנָּקֵף אֲבִנֵּר וַאֲנָשֵׁי יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי
 עֲבָרֵי דָּוִד : וַיְהִי שָׁם שְׁלֹשָׁה בָנֵי צִרְיָה יוֹאָב
 וְאֲבִישִׁי וַעֲשֹׂהֶאֱל וַעֲשֹׂהֶאֱל קָל בְּרִגְלָיו פָּאֲחֹו
 הַצֹּרִעִים אֲשֶׁר בְּשִׁיחָה : וַיִּרְחַף עֲשֹׂהֶאֱל אַחֲרֵי אֲבִנֵּר
 וְלֹא־נִמְצָה לָלֶכֶת עַל־הַיָּמִין וְעַל־הַשְּׂמָאל מֵאֲחֵרֵי
 אֲבִנֵּר : וַיִּפֹּן אֲבִנֵּר אַחֲרָיו וַיֹּאמֶר הִיאֲתָה הָיָה
 עֲשֹׂהֶאֱל וַיֹּאמֶר אֲנִי : וַיֹּאמֶר לוֹ אֲבִנֵּר נִמְצָה לָךְ
 עַל־יָמִינְךָ אוֹ עַל־שְׂמָאלְךָ וְהָיָה לָךְ אֲחִי מִדְּבָעִים
 וַיִּחַד לָךְ אֶת־הַלְּצָרֹת וְלֹא־אֲבָהָ עֲשֹׂהֶאֱל לְסוֹר
 מֵאֲחֵרָיו : וַיִּסָּף עוֹד אֲבִנֵּר לֵאמֹר אֶל־עֲשֹׂהֶאֱל
 סוֹר לָךְ מֵאֲחֵרֵי לָמָּה אֲפָּהָ אֶרְצָה וְאִיךָ אֲשָׂא
 פָנַי אֶל־יוֹאָב אֲחִיָּה : וַיִּמָּאֵן לְסוֹר וַיַּפְּדוּ אֲבִנֵּר
 בְּאֲחֵרֵי הַחַיִּית אֶל הַחֹמֶשׁ וַתֵּצֵא הַחַיִּית מֵאֲחֵרָיו
 וַיִּשְׁלֹשׁ שָׁם וַיִּמָּת פִּתְחוֹ וַיְהִי כִּי־הִבָּא אֶל־הַמָּקוֹם
 אֲשֶׁר־נָפַל שָׁם עֲשֹׂהֶאֱל וַיִּמָּת וַיַּעֲמִידוּ : וַיִּרְדְּפוּ
 יוֹאָב וְאֲבִישִׁי אַחֲרֵי אֲבִנֵּר וַתִּשְׁמָשׁ בָּהֶם וַתִּפְּדֵה
 בָּאוּ עַד־גְּבַעַת אֵלֶּה אֲשֶׁר עַל־פְּתִילֵי־הַיָּד מִדְּבַר
 גְּבַעֲזָן : וַיִּתְּקַדְּצוּ בְּנֵי־בְנֵימֶן אַחֲרֵי אֲבִנֵּר וַיְהִי
 לְאֲבָהָ אֲחִיָּה וַיַּעֲמִידוּ עַל־רֹאשׁ גְּבַעֲזָה אַחֲרֵי :
 וַיִּקְרָא אֲבִנֵּר אֶל־יוֹאָב וַיֹּאמְרוּ הַלְּצָרָה תֵּאֱכַל חֹרֵב
 וְלֹא־יִלְעָקָה כִּי־מָרָה תִּהְיֶה בְּאֲחֻרְכֶּהָ וְעַד־מָתִי
 לֹא־תֹאמַר לָעָם לָשׁוֹב מֵאֲחֵרֵי אֲחִיהֶם : וַיֹּאמְרוּ

Saul's β host, took γ Ish-bosheth the son of Saul, and brought him over to Mahanaim; 9 And made him king over Gilead, and over the Ashurites, and over Jezreel, and over Ephraim, and over Benjamin, and over all Israel.

10 Ish-bosheth, Saul's son, was forty years old when he began to reign over Israel, and reigned two years. But the house of Judah followed David.

11 And the ζ time that David was king in Hebron,^c over the house of Judah, was seven years and six months.

12 And Abner the son of Ner, and the servants of Ish-bosheth the son of Saul, went out from Mahanaim^d to Gibeon.^e

13 And Joab the son of Zeruiah, and the servants of David, went out, and met η together by the pool^f of Gibeon: and they sat down, the one on the one side of the pool, and the other on the other side of the pool.

14 And Abner said to Joab, Let the young men now arise, and play^g before us. And Joab said, Let them arise.

15 Then there arose, and went over by number, twelve of Benjamin, which *per-tained* to Ish-bosheth the son of Saul, and twelve of the servants of David.

16 And they caught every one his fellow by the head, and *thrust* his sword in his fellow's side; so they fell down together: wherefore that place was called Helkath-hazzurim,^h which *is* in Gibeon.

17 And there was a very sore battle that day; and Abner was beaten,ⁱ and the men of Israel, before the servants of David.

18 And there were three^j sons of Zeruiah there, Joab, and Abishai, and Asahel: and Asahel *was as* light λ of foot as a μ wild roe.^k

19 And Asahel pursued after Abner; and in going he turned not to the right hand nor to the left from ν following Abner.

20 Then Abner looked behind him, and said, *Art thou Asahel?* And he answered, I am.

21 And Abner said to him, Turn thee aside to thy right hand or to thy left, and lay thee hold on one of the young men, and take thee his *armour*. But Asahel would not turn aside from following of him.

22 And Abner said again to Asahel, Turn thee aside from following me: wherefore should I smite thee to the ground? how then should I hold up my face to Joab^o thy brother?

23 Howbeit, he refused to turn aside: wherefore Abner, with the hinder end of the spear, smote him under^p the fifth *rib*, that the spear came out behind him; and he fell down there, and died in the same place: and it came to pass, *that as* many as came to the place where Asahel fell down and died, stood still.

24 Joab also and Abishai pursued after Abner: and the sun went down when they were come to the hill of Ammah, that *lieth* before Giah, by the way of the wilderness of Gibeon.

25 And the children of Benjamin gathered themselves together after Abner, and became one troop, and stood on the top of an hill.

26 Then Abner called to Joab, and said, Shall the sword devour^q for ever? knowest thou not that it will be bitterness in the latter end? how long shall it be then, ere thou bid the people return from following their brethren?

B. C. 1053.

β the host which was Saul's.

γ or, Esh-baal.

1 Ch. 8. 33.

9. 39.

a Is. 47. 7.

δ or, from.

ϵ or, away.

ζ number of days.

b ver. 12.

c ch. 5. 5.

1 Ki. 2. 11.

d ch. 17. 24.

Ge. 32. 2.

e Jos. 10. 2, 4.

12.

η them together.

f Je. 41. 12.

g Pr. 10. 23.

h ch. 2. 17.

Job 17. 9.

Ps. 84. 7.

Pr. 4. 18, 19.

Re. 6. 2.

i 1 Ch. 3. 1. 4.

1 Sa. 25. 43.

θ or, Daniel.

1 Ch. 3. 1.

κ i. e. The field of strong men.

l ch. 15. 1. 18.

m ch. 3. 1.

n ch. 13. 37.

1 Sa. 27. 8.

o 1 Ki. 1. 5, &c.

p 1 Ch. 2. 16.

λ of his feet.

μ as one of the roes that is in the field.

q 1 Ch. 12. 8.

Ca. 2. 17.

8. 14.

ν after.

r Pr. 21. 30.

Is. 8. 9, 10.

s ch. 21. 8.

π or, spoil.

Ju. 14. 19.

t ch. 9. 8.

1 Sa. 24. 14.

u Ps. 2. 1.

v ch. 3. 27.

w Ru. 1. 17.

1 Ki. 19. 2.

x ch. 3. 27; 4. 6.

20. 10.

y 1 Sa. 15. 28.

16. 1. 12.

28. 17.

Ps. 89. 35. 37.

z 1 Ch. 12. 23.

a ch. 17. 11.

Ju. 20. 1.

1 Ki. 4. 25.

p saying.

b Ge. 43. 3.

c ch. 11. 25.

Is. 1. 20.

Je. 46. 10, 14.

d 1 Sa. 18. 20.

28.

e ver. 16.

Pr. 17. 14.

f ch. 2. 10.

27 And Joab said, As God liveth, unless thou hadst spoken,^a surely then δ in the morning the people had gone ϵ up every one from following his brother.

28 So Joab blew a trumpet, and all the people stood still, and pursued after Israel no more, neither fought they any more.

29 And Abner and his men walked all that night through the plain, and passed over Jordan, and went through all Bithron, and they came to Mahanaim.^b

30 And Joab returned from following Abner: and when he had gathered all the people together, there lacked of David's servants nineteen men and Asahel.

31 But the servants of David had smitten of Benjamin, and of Abner's men, *so that* three hundred and threescore men died.

32 And they took up Asahel, and buried him in the sepulchre of his father, which *was* in Bethlehem. And Joab and his men went all night, and they came to Hebron at break of day.

CHAP. III.

NOW there was long war between the house of Saul and the house of David: but David^c waxed stronger and stronger, & the house of Saul waxed weaker and weaker.

2 And^d unto David were sons born in Hebron: and his first-born was Amnon, of Ahinoam^e the Jezreelitess;

3 And his second, θ Chileab, of Abigail the wife of Nabal the Carmelite; and the third, Abalom,^f the son of Maacah the daughter of Talmai king of Geshur;^g

4 And the fourth, Adonijah,^h the son of Hagith; and the fifth, Shephatiah, the son of Abital;

5 And the sixth, Ithream, by Eglah, David's wife. These were born to David in Hebron.

6 And it came to pass, while there was war between the house of Saul and the house of David, that Abner made himself strongⁱ for the house of Saul.

7 And Saul had a concubine, whose name *was* Rizpah,^j the daughter of Aiah: and Ish-bosheth said to Abner, Wherefore hast thou gone in unto my father's concubine?

8 Then was Abner very wroth for the words of Ish-bosheth, and said, *Am I*^k a dog's head, which against^l Judah do shew kindness this day unto the house of Saul thy father, to his brethren, and to his friends, & have not delivered thee into the hand of David, that thou chargest me to-day with a fault concerning this woman?

9 So^m do God to Abner, and more also, except, asⁿ the LORD hath sworn to David, even so I do to him;

10 To translate^o the kingdom from the house of Saul, and to set up the throne of David over Israel, and over Judah, from^p Dan even to Beer-sheba.

11 And he could not answer Abner a word again, because he feared him.

12 And Abner sent messengers to David on his behalf, saying, Whose *is* the land? saying *also*, Make thy league with me, and, behold, my hand *shall be* with thee, to bring about all Israel unto thee.

13 And he said, Well; I will make a league with thee: but one thing I require of thee, ρ that is, Thou^q shalt not see my face, except thou first bring Michal^r Saul's daughter, when thou comest to see my face.

14 And David sent messengers to Ish-bosheth/ Saul's son, saying, Deliver *me* my wife Michal, which I espoused to me

for ^a an hundred foreskins of the Philistines.

15 And Ish-bosheth sent, and took her from *her* husband, *even* from ^b Phaltiel, the son of Laish.

16 And her husband went with her along ^β weeping behind her to Bahurim. ^d Then said Abner unto him, Go, return. And he returned.

17 And Abner had communication with the elders of Israel, saying, Ye sought for David ^δ in times past *to be king* over you :

18 Now then do *it* : for the LORD hath spoken ^f of David, saying, By the hand of my servant David I will save my people Israel out of the hand of the Philistines, and out of the hand of all their enemies.

19 And Abner also spake in the ears of Benjamin : ^h and Abner went also to speak in the ears of David in Hebron all that seemed good to Israel, and that seemed good to the whole house of Benjamin.

20 So Abner came to David to Hebron, and twenty men with him. And David made Abner, and the men that *were* with him, a feast.

21 And Abner said unto David, I will arise and go, and ⁱ will gather all Israel unto my lord the king, that they may make a league with thee, and that thou mayest reign over all ^m that thine heart desireth. And David sent Abner away ; and he went in peace.

22 And, behold, the servants of David and Joab came from *pursuing* a troop, and brought in a great spoil with them : (but Abner was not with David in Hebron ; for he had sent him away, and he was gone in peace.)

23 When Joab and all the host that *was* with him were come, they told Joab, saying, Abner the son of Ner came to the king, and he hath sent him away, and he is gone in peace.

24 Then Joab came to the king, and said, What hast thou done ? behold, Abner came unto thee ; why *is it* that thou hast sent him away, and he is quite gone ?

25 Thou knowest Abner the son of Ner, that he came to deceive thee, and to know *thy* going ^t out and thy coming in, and to know ^u all that thou doest.

26 And when Joab was come out from David, he sent messengers after Abner, which brought him again from the well of Sirah : but David knew *it* not.

27 And when Abner was returned to Hebron, Joab took him aside ^w in the gate to speak with him ^λ quietly, and smote him there under the fifth *rib*, that he died, for the blood of Asahel ^x his brother.

28 And afterward when David heard *it*, he said, I and my kingdom *are* guiltless before the LORD for ever from the ^μ blood of Abner the son of Ner :

29 Let *it* rest ^ν on the head of Joab, and on all his father's house ; and let there not ^ν fail from the house of Joab one that hath an issue, ^a or that is a leper, ^δ or that leaneth on a staff, or that falleth on the sword, or that lacketh bread.

30 So Joab and Abishai his brother slew Abner, because he had slain their brother Asahel at Gibeon in the battle.

31 And David said to Joab, and to all the people that *were* with him, ^π Rend your clothes, and gird ^f you with sackcloth, and mourn before Abner. And king David *himself* followed the ^σ bier.

B. C. 1048.

a 1Sa. 18. 25, 27.

b 1Sa. 25. 44. Phaltii.

c Pr. 18. 7. Je. 17. 11.

β going and weeping.

d ch. 19. 16.

γ children of iniquity.

e ch. 12. 17.

δ both yesterday and the third day.

f ver. 9.

g Ju. 20. 26. g was good in their eyes.

h 1Ch. 12. 29. γ tender.

i ch. 19. 6, 7.

k 1Ki. 2. 5, 6, 33. Ps. 7. 16.

28. 4.

62. 12.

2 Ti. 4. 14.

l ver. 10, 12.

m 1Ki. 11. 37.

n Ezr. 4. 4.

Is. 13. 7.

o Mat. 2. 3. o second.

p Jos. 18. 25.

q Ne. 11. 33.

r ch. 9. 3.

s 1Sa. 29. 1, 11.

κ or, Meribbaal.

l ch. 8. 34.

9. 40.

t 1Sa. 29. 6.

u Ge. 42. 9, 12.

v ch. 2. 23.

w ch. 20. 9, 10.

1 Ki. 2. 5.

λ or, peaceably.

μ ch. 2. 23.

γ bloods.

y 1Ki. 2. 32, 33.

z 1Sa. 19. 2.

10. 11.

23. 15.

25. 29.

Ps. 63. 9, 10.

71. 24.

ν be cut off.

a Le. 15. 2.

b Le. 13. 2, &c.

c Ge. 48. 16.

1Sa. 26. 24.

1Ki. 1. 29.

Ps. 31. 7.

34. 6, 7, 17.

d ch. 1. 2. 16.

e ch. 1. 2. 11.

Jos. 7. 6.

π he was in his own eyes as a bringer of.

f Ge. 37. 34.

ρ or, which was the reward I gave him.

σ bed.

32 And they buried Abner in Hebron : and the king lifted up his voice, and wept at the grave of Abner ; & all the people wept.

33 And the king lamented over Abner, and said, Died Abner as a fool ^ε dieth ?

34 Thy hands *were* not bound, nor thy feet put into fetters : as a man falleth before ^γ wicked men, so fellest thou. And all the people wept again over him.

35 And when all the people came to cause David to eat ^π meat while it was yet day, David sware, saying, So do God to me, and more also, if I taste bread, or ought else, till ^ε the sun be down.

36 And all the people took notice of *it*, and it ^ζ pleased them : as whatsoever the king did pleased all the people.

37 For all the people and all Israel understood that day, that it was not of the king to slay Abner the son of Ner.

38 And the king said unto his servants, Know ye not that there is a prince and a great man fallen this day in Israel ?

39 And I *am* this day ^η weak, though appointed king ; and these men the sons of Zeruiah *be* too hard ⁱ for me ; the ^k LORD shall reward the doer of evil according to his wickedness.

CHAP. IV.

AND when Saul's son heard that Abner was dead in Hebron, his hands ⁿ were feeble, and all the Israelites were troubled. ^ο

2 And Saul's son had two men *that were* captains of bands ; the name of the one *was* Baanah, and the name of the ^θ other Rechab, the sons of Rimmon a Beerothite, of the children of Benjamin : (for Beeroth ^p also was reckoned to Benjamin :

3 And the Beerothites fled to Gittaim, ^q and were sojourners there until this day.)

4 And Jonathan, Saul's son, had a ^r son *that was* lame of his feet. He was five years old when the tidings came of Saul and Jonathan out of Jezreel, ^s and his nurse took him up, and fled : and it came to pass, as she made haste to flee, that he fell, and became lame. And his name *was* κ Mephibosheth.

5 And the sons of Rimmon the Beerothite, Rechab and Baanah, went, and came about the heat of the day to the house of Ish-bosheth, who lay on a bed at noon :

6 And they came thither into the midst of the house, *as though* they would have fetched wheat ; and they smote him under ^r the fifth *rib* : and Rechab and Baanah his brother escaped.

7 For when they came into the house, he lay on his bed in his bedchamber ; and they smote him, and slew him, and beheaded him, and took his head, and gat them away through the plain all night.

8 And they brought the head of Ish-bosheth unto David to Hebron, and said to the king, Behold the head of Ish-bosheth, the son of Saul thine enemy, which ^s sought thy life ; and the LORD hath avenged my lord the king this day of Saul, and of his seed.

9 And David answered Rechab and Baanah his brother, the sons of Rimmon the Beerothite, and said unto them, *As* the LORD liveth, who ^ε hath redeemed my soul out of all adversity,

10 When ^π a one told me, saying, Behold, Saul is dead, ^π (thinking to have brought good tidings,) I took hold of him, and slew him in Ziklag, ^ρ who *thought* that I would have given him a reward for his tidings ;

13 וַיִּבֶן אֶלְעָזָר אֲבִנִּי וַיִּבְנוּ בְּלִדְהֶם :
 הַמֶּלֶךְ אֶל־אֲבִנֵּי וַיֹּאמֶר הַמֶּמְזוּחַ נָבַל מְזוּחַ אֲבִנִּי :
 14 יָדָה לֹא־אֲסֻחוֹת וְרִגְלָהָ לֹא־לִנְדָּשָׁתִים הַנָּשִׂא
 בְּנָפֹל לִפְנֵי בְנֵי־עִוְלָה נָפְלָה וַיִּסְפּוּ לִידְהֶם לְבָנוֹת
 15 עֲלֵיו : וַיָּבֵא כָּל־הָעָם לְהַנְרוֹת אֶת־דָּוִד לְחֵם
 בָּעֵדֹ וְהָיָה וַיִּשְׁבַּע דָּוִד לֵאמֹר כֹּה יַעֲשֶׂה־לִּי
 אֱלֹהִים וְכֹה יִסָּח בְּנֵי אִסְרָלִנִּי כֹה־הַשְׁמַשׁ אֲמַעֲסֵם
 16 לְחֵם אֹו כָּל־מֵאֻמָּה : וְכָל־הָעָם הִזְכִּירוּ וַיִּשְׁבַּע
 בְּעֵינֵיהֶם כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה הַמֶּלֶךְ בְּעֵינֵי כָּל־הָעָם
 טוֹב : וַיִּדְעוּ כָּל־הָעָם וְכָל־יִשְׂרָאֵל בַּיּוֹם הַהוּא כִּי
 17 לֹא הָיְתָה מִהַמֶּלֶךְ לְחֵמִית אֶת־אֲבִנֵּי דָוִד :
 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־עֲבָדָיו הֲלוֹא חָרַעְתִּי
 18 כִּי עַד וְגָדוֹל נָפַל הַיּוֹם הַזֶּה בְּיִשְׂרָאֵל : וְאַנְכִּי
 הַיּוֹם בָּךְ וּמִשְׁחֵי מֶלֶךְ הָאֲנָשִׁים הָעֹלָה בְּנֵי צִוְיָה
 קָשִׁים מִמֶּנִּי יִשְׁלַם יְהוָה לַעֲשֵׂה הָרָעָה כְּרָעָתָה :

CAP. IV. 1

1 וַיִּשְׁמַע בְּרָשָׁאֵל כִּי מָת אֲבִנֵּי בְּחֶבְרוֹן וַיִּחַפּוּ יָדָיו
 2 וְכָל־יִשְׂרָאֵל נִבְדָּלוּ : וַשִּׁנִּי אֲנָשִׁים שָׂרֵי־גִדְיוֹתִים
 הָיוּ בְּרָשָׁאֵל שֵׁם הָאֲחִיד בָּעֵנָה וְשֵׁם חֲשִׁנִּי רֶכֶב
 3 בְּנֵי רִמְזֵן הַבְּאֵרִית מִמֶּנִּי בְּנִימָן כִּי בַּסְּבָאוֹת
 הִתְחַשְׁבַּ עַל־בְּנִימָן : וַיִּבְרָחוּ הַבְּאֵרִיתִים בְּרָעֵמָה
 4 וַיְהִי־שָׁם פָּרִים עַד הַיּוֹם הַזֶּה : וַלִּיהוֹנָתָן
 בְּרָשָׁאֵל בֶּן נָכָה רִגְלָיִם בְּרָחֶמֶשׁ שְׁנֵים הָיָה
 5 בָּבֵא שְׁמֵעֵת שָׂאֵל וַיְהוֹנָתָן מִיִּזְרְעֵאל וַחֲשִׁימָהוּ
 אֲמִתָּהוּ וּפְסֵם וַיְדִי בְּחֻפָּה לָנוּס וַיִּפֹּל וַיִּפָּסַח וַיִּשְׁמִי
 6 מִסִּבָּשֶׁת : וַלְלוֹ בְּנֵי־רִמְזֵן הַבְּאֵרִיתִי רֶכֶב וַבְּעֵנָה
 וַיָּבֵאוּ כָּהֵם הַיּוֹם אֶל־בֵּית אִישׁ בִּשְׁת וְהָיָה שְׂכָב
 7 אֶת־מִשְׁכַּב הַצִּהֲרִים : וְהָיָה בָּאוּ עַד תַּחַף הַבֵּית
 לִקְחֵי חֲפָיִם וַיִּפְחוּ אֶל־הַחֹמֶשׁ וּרְכָב וַבְּעֵנָה אֲחִיו
 8 נִמְלְמוּ : וַיָּבֵאוּ הַבֵּית וְהָיָה שְׂכָב עַל־מִשְׁחֹו
 בְּחֶרֶב מִשְׁכָּבו וַיִּפְּחוּ וַיִּמְתְּחוּ וַיִּסְרוּ אֶת־רֹאשׁוֹ
 9 וַיִּקְחוּ אֶת־רֹאשׁוֹ וַיִּלְכּוּ בְּרֶךְ הַעֲרֵבָה לְבִהְלִילָה :
 וַיָּבֵאוּ אֶת־רֹאשׁ אִישׁ־בִּשְׁת אֶל־דָּוִד חֶבְרוֹן וַיֹּאמְרוּ
 10 אֶל־הַמֶּלֶךְ הִנֵּה־רֹאשׁ אִישׁ־בִּשְׁת בְּרָשָׁאֵל אִימָה
 אֲשֶׁר בָּקֵשׁ אֶת־נַפְשָׁה וַיִּתֵּן יְהוָה לְאִדִּי הַמֶּלֶךְ
 11 מִקְמוֹת הַיּוֹם הַזֶּה מִשָּׂאֵל וּמִזְרָעוּ : וַיַּעַן דָּוִד
 אֶת־רֶכֶב וְאֶת־בְּעֵנָה אֲחִיו בְּנֵי רִמְזֵן הַבְּאֵרִיתִי
 12 וַיֹּאמֶר לָהֶם חַי־יְהוָה אֲשֶׁר־פָּדָה אֶת־נַפְשִׁי מִכָּל־
 13 צָרָה : כִּי הִמְפִּידִי לִי לֵאמֹר הַיְדִמְתָּ שָׂאֵל וְהָיָה
 14 הַיּוֹם כִּמְבֹשָׁר בְּעֵינָיו וְאֲחִיהָ לוֹ וְאֶת־גִּידוֹ בְּצִקְלָה

בְּרָשָׁאֵל לֵאמֹר הִנֵּה אֶת־אֲשִׁתִּי אֶת־מִיכָל אֲשֶׁר
 15 אֲרַשְׁתִּי לִי בְּמָזָה עֲדֹלוֹת פִּלְשֹׁתִים : וַיִּשְׁלַח אִישׁ
 16 בִּשְׁת וַיִּקְחָה מֵעַם אִישׁ מֵעַם פִּלְמִיאל בְּרָדָשׁ :
 17 וַיִּלְכּוּ אִתָּהּ הָלוֹךְ וְנָכָה אֲחִירָה עַד־בְּחָרִים
 18 וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲבִנִּי לָךְ שׁוֹב וְשׁוֹב : וְדָבַר
 19 אֲבִנֵּי הָיָה עִם־זִמְנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בַּסִּמּוֹל בַּסִּמּוֹל
 20 שְׁלֹשִׁים הָיִיתִם מְבַהֲשִׁים אֶת־דָּוִד לְמֶלֶךְ עֲלֵיכֶם :
 21 וְעַתָּה עָשׂוּ כִּי יְהוָה אָמַר אֶל־דָּוִד לֵאמֹר בְּדֹר
 22 עֲבָדִי הוֹשִׁיעַ אֶת־עַמִּי יִשְׂרָאֵל מִיַּד פִּלְשֹׁתִים וּמִיַּד
 23 כָּל־אֲבִיבִים : וַיִּדְבַּר בַּסִּמּוֹל אֲבִנֵּי בְנִימָן וַיִּלְכּוּ
 24 בַּסִּמּוֹל לְדָבַר בָּאוּ דָוִד בְּחֶבְרוֹן אֶת־כָּל־אֲשֶׁר
 25 טוֹב בְּעֵינֵי יִשְׂרָאֵל וַבְּעֵינֵי כָּל־בֵּית בְּנִימָן : וַיָּבֵא
 26 אֲבִנֵּי אֶל־דָּוִד חֶבְרוֹן וְאֵתוּ עֲשָׂרִים אֲנָשִׁים וַיַּעַשׂ
 27 דָּוִד לְאֲבִנֵּי וַלְאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־אֵתוּ מִשְׁחָה : וַיֹּאמֶר
 28 אֲבִנֵּי אֶל־דָּוִד אֲקוּמָה וְאֵל־כָּה וְאֲקַבְּצֶהָ אֶל־אֲדֹנִי
 29 הַמֶּלֶךְ אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל וַיִּכְרֹתוּ אִתָּהּ וַיִּמְלְכָהּ
 30 בְּכָל־אֲשֶׁר־תֹּאמַר נַפְשָׁה וַיִּשְׁלַח דָּוִד אֶת־אֲבִנֵּי
 31 וַיִּלְכּוּ בְּשָׁלוֹם : וְהָיָה עֲבָדִי דָוִד וַיֹּאבֵב בָּא
 32 מִחֶבְרוֹן וַשִּׁלָּל רֶב עִמָּם הִבְיָאוּ וַאֲבִנֵּי עַם־
 33 דָּוִד בְּחֶבְרוֹן כִּי שָׁלְחוּ וַיִּלְכּוּ בְּשָׁלוֹם : וַיֹּאבֵב וְכָל־
 34 הַצִּבָּא אֲשֶׁר־אֵתוּ בָּאוּ וַיִּפְּחוּ וַיֹּאבֵב לֵאמֹר בָּא־אֲבִנֵּי
 35 בְּרָדָשׁ אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַחְהוּ וַיִּלְכּוּ בְּשָׁלוֹם : וַיָּבֵא
 36 וַיֹּאבֵב אֶל־הַמֶּלֶךְ שְׁלַחְתוֹ וַיִּלְכּוּ הָלוֹךְ : וַיַּעַתֵּה אֶת־
 37 אֲבִנֵּי בְּרָדָשׁ כִּי לִפְתָּחָה בָּא וְלִדְעַת אֶת־מִצְאָהָ
 38 וְאֶת־מִצְאָהָ וְלִדְעַת אֶת־כָּל־אֲשֶׁר אִתָּה עָשָׂה :
 39 וַיֵּצֵא וַיֹּאבֵב מֵעַם דָּוִד וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אַחֲרֵי אֲבִנֵּי
 40 וַיִּשְׁבּוּ אִתּוֹ מִבְּזֹד הַסָּדָה וְדָוִד לֹא יָדָע : וַיִּשְׁבַּע
 41 אֲבִנֵּי חֶבְרוֹן וַיִּפְּחוּ וַיֹּאבֵב אֶל־תַּחַף הַשִּׁיעַר לְדָבַר
 42 אֵתוּ בְּשָׁלִי וַיִּפְּחוּ שֵׁם הַחֹמֶשׁ וַיָּמָת בָּרִם עֲשֵׂה־אֵל
 43 אֲחִיו : וַיִּשְׁמַע דָּוִד מֵאֲחֵרֵי לוֹ וַיֹּאמֶר גָּלוּ
 44 גָּלוּ וּמִמְלַכְתִּי מֵעַם יְהוָה עַד־עֹלָם מִדְּמִי
 45 אֲבִנֵּי בְּרָדָשׁ : חָלוּ עַל־רֹאשׁ וַיֹּאבֵב וְאֵל כָּל־בֵּית
 46 אֲבִיו וְאֶל־יִפְתָּה מִבֵּית וַיֹּאבֵב זָב וּמִצְרָע וּמִחֻזֶּק
 47 בַּסֶּלֶךְ וְנָפַל בְּחֶרֶב וַחֲסִיר־לָחֶם : וַיֹּאבֵב וַאֲבִישִׁי
 48 אֲחִיו הָרָגוּ לְאֲבִנֵּי עַל־אֲשֶׁר הָמִית אֶת־עֲשֵׂה־אֵל
 49 וְאֶת־כָּל־הָעָם אֲשֶׁר־אֵתוּ קָרָעוּ בְּגִדֵּיהֶם וַחֲזָרוּ שָׂקִים
 50 וַיִּסְפְּרוּ לִפְנֵי אֲבִנֵּי הַמֶּלֶךְ דָּוִד הָלָךְ אַחֲרֵי הַמִּשְׁחָה :
 51 וַיִּקְבְּרוּ אֶת־אֲבִנֵּי בְּחֶבְרוֹן וַיִּשְׂאֵה הַמֶּלֶךְ אֶת־קוֹלוֹ

18 הַמִּצְדָּה : וּפְלִשְׁתִּים בָּאוּ וַיַּמְשִׁיזוּ בְּעֵמֶק רַפְאִים :
 19 וַיִּשְׁאַל דָּוִד בַּיהוָה לֵאמֹר הֲאֵנִי אֶל־פְּלִשְׁתִּים
 הַתְּתִיבֵם בְּיָדִי : וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־דָּוִד
 20 עֲלֵה כִּי־נָתַן אֲנִי אֶת־הַפְּלִשְׁתִּים בְּיָדְךָ : וַיָּבֹא
 דָּוִד בְּבַעַל־פְּרָצִים וַיִּכּוּם שָׁם דָּוִד וַיֹּאמֶר פָּרַץ יְהוָה
 21 אֶת־זִיגִי לִפְנֵי כַפְרֵי מַיִם עַל־בֶּן־קֶרֶב לִשְׁסֻדְמָקוֹם
 22 הַהוּא בַּעַל פְּרָצִים : וַיַּעֲבֹדֻשְׁם אֶת־עֲצֵבֵיהֶם
 23 לַעֲלֹת וַיַּמְשִׁיזוּ בְּעֵמֶק רַפְאִים : וַיִּשְׁאַל דָּוִד בַּיהוָה
 24 וַיֹּאמֶר לֹא תַעֲלֶה הַסֵּב אֶל־אֲחֵיהֶם וּבָאֵת לָהֶם
 25 מִמֶּחֶל בְּכַאֲסִים : וְהִי בְּשִׁמְכָהּ אֶת־קוֹל אֲעֲדָה
 26 בְּרָאשֵׁי הַבְּכָאִים אֹז הַחֹרֶץ כִּי אֹז יֵצֵא יְהוָה לִפְנֵיךָ
 27 לְהַפֹּת בְּמַחֲנֶה מְלִשְׁתִּים : וַיַּעַשׂ דָּוִד כִּן כַּאֲשֶׁר
 28 צִוָּהוּ יְהוָה וַיִּכּוּ אֶת־פְּלִשְׁתִּים מִגִּבְעַת עַד־בִּנְיָה ג זור :

CAP. VI. 7

יִסְקֹף עוֹר דָּוִד אֶת־כָּל־בְּחֹר בְּיִשְׂרָאֵל שְׁלֹשִׁים אֶלֶף :
 וְיִקַּם יְהוָה דָּוִד וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ מִבְּעָלֵי
 הַדָּוָה לְהַעֲלֹת מִשָּׁם אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר
 יִקְרָא שֵׁם שָׁם יְהוָה צִדְקוֹת יֵשֵׁב הַרְבִּים עָלָיו :
 וְיִרְכְּבוּ אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים אֶל־עֲגֻלָּה חֲדָשָׁה
 וַיִּשְׁאָלוּ מִבֵּית אֲבִינֶרֶב אֲשֶׁר בְּנִגְדָה וַעֲמָד וַאֲחִיו
 בְּנֵי אֲבִינֶרֶב נְחִימִים אֶת־הָעֲגֻלָּה הַחֲדָשָׁה : וַיִּשְׁאָלוּ
 מִבֵּית אֲבִינֶרֶב אֲשֶׁר בְּנִגְדָה עִם אֲרוֹן הָאֱלֹהִים
 וַאֲחִיו הָלָךְ לִפְנֵי הָאָרוֹן : וְדָוִד וְכָל־בֵּית יִשְׂרָאֵל
 מִשְׁתַּחֲוִּים לִפְנֵי יְהוָה בְּכָל־עֲצֵי בְרוֹשִׁים וּבְכַפְּרוֹת
 וּבְנִגְלִים וּבְחָפִים וּבְמִנְעָנְעִים וּבְשָׁלָצִים : וַיָּבֹאוּ
 עַד־רֶגֶל נָכוֹן וַיִּשְׁלַח עֲזָרָא אֶל־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וַאֲחִיו
 בְּנֵי־לֵוִי שָׁמְשׁוּ הַבָּקָר : וַיַּחֲדֹף־אָף יְהוָה בַּעֲדָהּ וַיָּפֹדוּ
 שָׁם הָאֱלֹהִים עַל־דָּוִד וַיָּמָת שָׁם עִם אֲרוֹן
 הָאֱלֹהִים : וַיַּחֲדֹף דָּוִד עַל־אֲשֶׁר פָּרַץ יְהוָה פָּרַץ
 בַּעֲדָהּ וַיִּקְרָא לַמָּקוֹם הַהוּא פָּרַץ עֲזָרָא עַד הַיּוֹם
 הַהוּא : וַיֵּרָא דָוִד אֶת־יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא וַיֹּאמֶר
 אָנֹכִי יָבֹא אֵלַי אֲרוֹן יְהוָה : וְלֹא־אָבִיחָה דָוִד לְחַסֵּר
 אֵילָנוֹ אֶת־אֲרוֹן יְהוָה עַל־עֵיר דָּוִד וַיַּחֲדֹף דָּוִד בֵּית
 עֲבֶד־אֲדָם הַנֶּחֱמָ : וַיֵּשֶׁב אֲרוֹן יְהוָה בֵּית עֲבֶד אָדָם
 בִּתְּחִלָּה שְׁלֹשָׁה יְהֻשִׁים וַיְבָרַךְ יְהוָה אֶת־עֲבֶד אָדָם
 וַאֲחֶי־כָל־בָּיִתוֹ : וַיֵּלֶךְ לִמְלָךְ דָּוִד לֹאֲסֹף בָּרַךְ יְהוָה
 אֶת־בֵּית עֲבֶד אָדָם וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ בַּעֲבוּר אֲרוֹן
 הָאֱלֹהִים וַיִּלָּךְ דָּוִד וַעֲלָה אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים מִבֵּית
 עֲבֶד אָדָם עֵיר דָּוִד בְּשִׂמְחָה : וְדָוִד בְּנֵי־עֲצָרוֹ נִשְׂאִי

11 וְאֵלֶּיךָ לְתַתִּי לוֹ בְּסוּדָה : אֵף כִּי אֲבֹשִׁים רַעְיוֹנִים
וְהָיָה אֶת־אִישׁ צָדִיק בְּבֵיתוֹ עַל־מַשְׁכְּנוֹ וְעַמּוּהָ
הָיְתָה אֲבֹשֶׁת אֶת־דָּמּוֹ מִיִּדְּכֶם וּבִשְׂרָפִי אֲחַכֶּם
12 מִיִּדְּהָרָץ : וַיֵּצֵר דָּוִד אֶת־הַבְּשָׂרִים וְהָוִלִים
וַיִּקְצֹצֵם אֶת־יְדֵיהֶם וְאֶת־רַגְלֵיהֶם וַיִּתֵּן עַל־הַבְּרִיחַ
בְּהַקְרִין וְאֵת רֹאשׁ אִישׁ בִּשְׁתׁ לָקָחוּ וַיִּקְבְּרוּ בִּקְבֹר
אֶבֶר חֲבֵרֹנִי : CAP V

CAP. V. 5

וַיִּבְנוּ כָּל־שְׂבִיטֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־דָּוִד חֲבֻרָה וַיֵּאמְרוּ
לֵאמֹר הִנֵּנוּ עִמָּךְ בַּגִּשְׁרָה וּבַחֲנוּ : בְּסִמְלֹתֵינוּ
בְּשִׁלְשֹׁם בְּהִיּוֹת שָׂאֵל מִלֶּךְ עָלֵינוּ אֵתָּה
הֵייתָּ מוֹצִיא וְחֹמֶץ אֶת־יִשְׂרָאֵל :
וַיֹּאמֶר יְהוָה לֵךְ אֵתָּה תִרְעָה אֶת־עַמִּי אֶת־
יִשְׂרָאֵל וְאֵתָּה תִּהְיֶה לְנֶגֶד עַל־יִשְׂרָאֵל : וַיִּבְנוּ
כָּל־קְלֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־הַמֶּלֶךְ חֲבֻרָה וַיִּכְרֹת לָהֶם
הַמֶּלֶךְ דָּוִד בְּרִית חֲבֻרָה לִפְנֵי יְהוָה וַיִּמְשְׁחוּ
אֶת־דָּוִד לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל : בְּיָשֻׁלִּים שָׁנָה
דָּוִד בְּמִלְכּוֹ אַרְבָּעִים שָׁנָה מֶלֶךְ : בַּחֲבֻרָה מֶלֶךְ
עַל־יְהוּדָה שִׁבְעֵה שָׁנִים וְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים וּבִירוּשָׁלַם
מֶלֶךְ שְׁלֹשִׁים וְשֵׁשׁ שָׁנָה עַל כָּל־יִשְׂרָאֵל וַיְהוּדָה :
וַיִּלֶּךְ הַמֶּלֶךְ וַאֲנָשָׁיו וְרוֹשְׁלָם אֶל־הַיַּבֵּס וַיֵּשֶׁב
הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר לְדָוִד לֵאמֹר לֹא־תָבוֹא הָרֶבָּה בְּיָד־
הַסִּיחָה הָעוֹרִים וְהַפְּסָחִים לֵאמֹר לֹא־יָבוֹא דָוִד
הָרֶבָּה : וַיִּלְכֹּד דָּוִד אֶת מִצְדַּת צִיּוֹן הִיא עִיר דָּוִד :
וַיֹּאמֶר דָּוִד בַּיּוֹם הַהוּא כָּל־מִבְּצָה בְּיָבֵס וַיִּצַּע בַּצֹּהֵר
וְאֶת־הַפְּסָחִים וְאֶת־הָעוֹרִים שָׁנְאוּ בִּשְׁטֵי דָוִד עַל־
כֵּן יֹאמְרוּ עַד וּפְסָח לֹא־יָבוֹא אֶל־הַבָּיִת : וַיֵּשֶׁב
דָּוִד בַּמִּצְדָּה וַיִּקְרָאֶלָּה עִיר דָּוִד וַיִּבֶן דָּוִד סֻבִּיב
מִן־הַמִּלּוֹא וַבִּיחָה : וַיִּלְכֹּד דָּוִד הַלָּחָד וַיְגִדֵּל וַיְהוּדָה
אֱלֹהֵי צְבָאוֹת עִמּוֹ : וַיִּשְׁלַח הִירָם מֶלֶךְ־
עֵד מִלֹּאכִים אֶל־דָּוִד וַעֲצֵי אֲרָזִים וְחֲרָשֵׁי יָעֵץ
וְחָרָשֵׁי אֲנָךְ קִיר וַיִּגְבְּרֻהִי לְדָוִד : וַיַּדַּע דָּוִד כִּי־
הֵכִינוּ יְהוָה לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל וְכִי נָשָׂא מִמִּלְכָּתוֹ
עָבְדוֹ עִמּוֹ יִשְׂרָאֵל :
דָּוִד עוֹד פִּלְשְׁתִּים וְנָשִׁים מִירוּשָׁלַם אַחֲרָי בָּאוּ
מִחֲבֻרָה וַיִּגְדְּלוּ עוֹד לְדָוִד בָּנִים וּבָנוֹת : וְאֵלֶּה
שֵׁמוֹת הַבָּנוֹת לוֹ בִּירוּשָׁלַם שִׁמְעֹה וְשׁוּבָב וְנֹתָן
וְשִׁלְמָה : וַיִּבְחַר וְאֵלִישָׁע וְנָכָה וְיֹסֵפִי : וְאֵלִישָׁמַע
וְאֵלִידָע וְאֵלִיפֶלֶס : וַיִּשְׁמְעֵה פִלְשְׁתִּים כִּי־
מָשְׁחוּ אֶת־דָּוִד לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל וַיַּעַזְבֵּה כָּל־
פִּלְשְׁתִּים לְבָקֵשׁ אֶת־דָּוִד וַיִּשְׁמַע דָּוִד וַיֵּרֶד אֶל־

11 How much more, when wicked men have slain a righteous person in his own house upon his bed? shall I not therefore now require^a his blood at your hand, and take you away from the earth?

12 And^b David commanded his young men, and they slew them, and cut off their hands and their feet, and hanged *them* up over the pool in Hebron. But they took the head of Ish-bosheth, and buried *it* in the sepulchre^c of Abner in Hebron.

CHAP. V.

THEN^d came all the tribes of Israel to David unto Hebron, and spake, saying, Behold, we^e are thy bone and thy flesh.

2 Also in time past, when Saul was king over us, thou^f wast he that leddest out and broughtest in Israel: and the LORD said to thee, Thou shalt feed^g my people Israel, and thou shalt be a captain^h over Israel.

3 So all the elders of Israel came to the king to Hebron; and king David made a leagueⁱ with them in Hebron before the LORD: and they anointed David king over Israel.

4 David was thirty years old when he began to reign, and he reigned^j forty years.

5 In Hebron he reigned over Judah seven years and six months; and in Jerusalem he reigned thirty and three years over all Israel and Judah.

6 And the king and his men went to Jerusalem^k unto the Jebusites, the inhabitants of the land; which spake unto David, saying, Except thou take away the blind and the lame, thou shalt not come in hither: *thinking*, David cannot come in hither.

7 Nevertheless David took^l ye strong hold of Zion: the same^m is the city of David.

8 And David said on that day, Whosoever getteth up to the gutter, and smiteth the Jebusites, and the lame and the blind, *that are* hated of David's soul, *he shall be chief and captain*. *Wherefore* they said, The blind and the lame shall not come into the house.

9 So David dwelt in the fort, and called it the city of David. And David built round about, from Millo and inward.

10 And David went on, and grew great; and the LORD God of hosts *was* with him.

11 And Hiramⁿ king of Tyre sent messengers to David, and cedar-trees, and carpenters, and *π* masons; and they built David an house.

12 And David perceived that the LORD had established him king over Israel, and that he had exalted his kingdom for his people Israel's sake.

13 And David took *him* more^o concubines and wives out of Jerusalem, after he was come from Hebron; and there were yet sons and daughters born to David.

14 And these *be* the names of those that were born unto him in Jerusalem; *ζ* Sham-muah, & Shobab, and Nathan, & Solomon,

15 Ibhar also, and *ψ* Elishua, and Nepheg, and Japhia,

16 And Elishama, and *ω* Eliada, and Eliphalet.

17 But when the Philistines heard that they had anointed David king over Israel, all the Philistines came up to seek David; and David heard of *it*, and went down to the hold.^p

18 The Philistines also came, and spread themselves in the valley^q of Rephaim.

19 And David inquired^r of the LORD, saying, Shall I go up to the Philistines? wilt thou deliver them into mine hand?

B. C. 1048.

a Ge. 9. 5. 6.

b ch. 1. 15.

β i. e. the

plain of

breaches.

c ch. 3. 32.

γ or, took

them away.

d 1 Ch. 11. 1.

e Ju. 9. 2.

f 1 Sa. 18. 13.

g Ps. 78. 70. 72

h Is. 55. 4.

i 2 Ki. 11. 17.

Ne. 9. 38.

j 1 Ch. 29. 27.

k 1 Ch. 14. 16.

Gibeon.

l Jos. 15. 63.

δ or, Baalah,

i. e. Kirjath-

jearim.

Jos. 15. 9. 60.

τ at which

the name,

even the

name of

the LORD

of hosts,

was called

upon.

η or, saying,

David shall

not.

θ made to

ride.

m 1 Ki. 8. 1.

κ or, the hill.

λ or, because

they had

said, even

the blind

and the

lame, he

shall not

come into

the house.

μ with.

ν going and

growing.

n 1 Ki. 5. 1.

o 1 Ch. 13. 9.

Chidon.

p Nu. 4. 15.

q hewers of

the stone of

the wall.

ρ or, stum-

bled.

σ or, rash-

ness.

q De. 17. 17.

1 Ch. 14. 3.

τ broken.

φ that is, the

breach of

Uzzah.

r Ps. 119. 120.

χ or, Shimea.

1 Ch. 3. 5.

ψ or, Elisha-

ma.

1 Ch. 3. 6.

ω or, Beeli-

ada.

1 Ch. 14. 7.

s ch. 23. 14.

t 1 Ch. 11. 15.

u Jos. 15. 8.

v Mat. 10. 42.

w Ja. 4. 15.

And the LORD said unto David, Go up; for I will doubtless deliver the Philistines into thine hand.

20 And David came to Baal-perazim, and David smote them there, and said, The LORD hath broken forth upon mine enemies before me, as the breach of waters. Therefore he called the name of that place β Baal-perazim.

21 And there they left their images, and David and his men γ burned them.

22 And the Philistines came up yet again, and spread themselves in the valley of Rephaim.

23 And when David inquired of the LORD, he said, Thou shalt not go up; *but* fetch a compass behind them, and come upon them over against the mulberry-trees.

24 And let it be, when thou hearest the sound of a going in the tops of the mulberry-trees, that then thou shalt bestir thyself: for then shall the LORD go out before thee, to smite the host of the Philistines.

25 And David did so, as the LORD had commanded him; & smote the Philistines from Geba^κ until thou come to Gazer.

CHAP. VI.

AGAIN, David gathered together all the chosen men of Israel, thirty thousand.

2 And David arose, and went with all the people that *were* with him from δ Baale of Judah, to bring up from thence the ark of God, ζ whose name is called by the name of the LORD of hosts, that dwelleth *between* the cherubims.

3 And they θ set the ark of God upon a new cart, and brought it out of the house of Abinadab that *was* in η Gibeah: and Uzzah and Ahio, the sons of Abinadab, drave the new cart.

4 And they brought it out of the house of Abinadab, which *was* at Gibeah, μ accompanying the ark of God: and Ahio went before the ark.

5 And David, and all the house of Israel, played before the LORD on all manner of instruments made of fir-wood, even on harps, and on psalteries, and on timbrels, and on cornets, and on cymbals.

6 And when they came to ϑ Nachon's threshing-floor, Uzzah put forth^ρ his hand to the ark of God, and took hold of it: for the oxen ϑ shook it.

7 And the anger of the LORD was kindled against Uzzah, & God smote him there for his error; & there he died by ye ark of God.

8 And David was displeased, because the LORD had τ made a breach upon Uzzah; and he called the name of the place φ Perez-uzzah to this day.

9 And David was afraid^τ of the LORD that day, and said, How shall the ark of the LORD come to me?

10 So David would not remove the ark of the LORD unto him into the city of David; but David carried it aside into the house of Obed-edom the Gittite.

11 And the ark of the LORD continued in the house of Obed-edom the Gittite three months: and the LORD blessed Obed-edom, and all his household.

12 And it was told king David, saying, The LORD hath blessed the house of Obed-edom, and all that *pertaineth* unto him, because^υ of the ark of God. So David went and brought up the ark of God from the house of Obed-edom into the city of David with gladness.

13 And it was so, that when they that bare^a the ark of the LORD had gone six paces, he sacrificed oxen and fatlings.

14 And David danced^b before the LORD with all his might; and David was girded^c with a linen ephod.

15 So^d David and all the house of Israel brought up the ark of ye LORD with shouting,^e and with the sound of the trumpet.

16 And as the ark of the LORD came into the city of David, Michal, Saul's daughter, looked through a window, and saw king David leaping and dancing before the LORD; and she despised him in her heart.

17 And^f they brought in the ark of the LORD, and set it in his place, in the midst of the tabernacle that David had^g pitched for it: and David offered^m burnt-offerings and peace-offerings before the LORD.

18 And as soon as David had made an end of offering burnt-offerings and peace-offerings, he blessed^o the people in the name of the LORD of hosts.

19 And^p he dealt among all the people, even among the whole multitude of Israel, as well to the women as men, to every one a cake of bread, and a good piece of flesh, and a flagon of wine. So all the people departed every one to his house.

20 Then David returned to bless^q his household. And Michal, the daughter of Saul, came out to meet David, and said, How glorious was the king of Israel to-day, who^r uncovered himself to-day in the eyes of the handmaids of his servants, as one of the vain fellows shamelessly uncovereth himself!

21 And David said unto Michal, *It was before the LORD, which^s chose me before thy father, and before all his house, to appoint me ruler over the people of the LORD, over Israel; therefore will I play before the LORD.*

22 And I will yet be more vile than thus, & will be base in mine own sight: and η of the maid-servants which thou hast spoken of, of them shall I be had in honour.

23 Therefore Michal, ye daughter of Saul, had no child unto^t the day of her death.

CHAP. VII.

AND it came to pass, when^u the king sat in his house, and the LORD had given^v him rest round about from all his enemies;

2 That the king said unto Nathan the prophet, See now, I dwell in an house of cedar,^w but the ark of God dwelleth within curtains.^x

3 And Nathan said to the king, Go, do all that *is* in thine heart; for the LORD *is* with thee.

4 And it came to pass that night, that the word of the LORD came unto Nathan, saying,

5 Go and tell *to* my servant David, Thus saith the LORD, Shalt thou^y build me an house for me to dwell in?

6 Whereas I have not dwelt in *any* house, since the time that I brought up the children of Israel out of Egypt, even to this day, but have walked in a tent and in a tabernacle.

7 In all the *places* wherein I have walked^z with all the children of Israel, spake I a word with any of the λ tribes of Israel, whom I commanded to^m feed my people Israel, saying, Why build ye not me an house of cedar?

8 Now therefore so shalt thou say unto my servant David, Thus saith the LORD

B. C. 1042.

a 1 Ch. 15. 2, 15, &c.

β after.

b Ps. 30. 11.

150. 4.

c ch. 5. 10.

1 Sa. 18. 14.

d Ps. 18. 37. 42.

e 1 Sa. 2. 18, 23.

f *from thy face.*

g Ps. cxxxii.

h Ge. 12. 2.

i Ps. 47. 1.

j Ps. 44. 2.

k Je. 24. 6.

l Eze. 28. 24.

m Re. 21. 4.

n 1 Ch. 16. 1.

o stretched.

p 1 Ki. 8. 5, 63.

q 1 Ki. 11. 38.

r Ex. 39. 43.

s 1 Ki. 8. 55.

t 1 Ki. 8. 20.

u Ps. 132. 11, 12.

v 2 Ch. 30. 24.

w 35. 7, 8, 12.

x Ne. 8. 10.

y Ps. 89. 20. 37.

z Ps. 30. title.

a 101. 2.

b 1 Ki. 11. 13, 34.

c ver. 14, 16.

d 1 Sa. 19. 24.

e or, openly.

f v Jo. 12. 34.

g He. 1. 8.

h 1 Sa. 13. 14.

i 15. 28.

j x Ge. 32. 10.

k Ep. 3. 8.

l or, of the handmaids

of my servants.

m y 1 Sa. 15. 35.

n o law.

p z 1 Ch. 17. 1.

q a Ps. 18. title.

r b Ps. 133. 2.

s Eze. 36. 22, 32.

t c ch. 5. 11.

u d Ex. 26. 1, &c.

v 40. 21.

w e Je. 10. 6, 7.

x f Is. 45. 18, 22.

y g Ps. 147. 20.

z a *to my servant, to David.*

b h 1 Ki. 5. 3.

c 8. 16, 19.

d 1 Ch. 22. 8.

e 28. 3, &c.

f i De. 26. 18.

g h Ps. 48. 14.

h i De. 26. 11, 12.

j De. 23. 14.

k 2 Co. 6. 16.

l λ judges.

m 1 Ch. 17. 6.

n o ch. 5. 2.

p Ps. 78. 71, 72.

q Je. 3. 15.

r Mat. 2. 6.

s Ac. 20. 28.

t 1 Pe. 5. 2.

of hosts, I took thee from the sheep-cote, from β following the sheep, to be ruler over my people, over Israel:

9 And I was with thee^c whithersoever thou wentest, and^d have cut off all thine enemies γ out of thy sight, and have made thee a great name,^e like unto the name of the great men that *are* in the earth.

10 Moreover, I will appoint a place for my people Israel, and will^f plant them, that they may dwell in a place of their own, and move no more; neither^g shall the children of wickedness afflict them any more, as beforetime,

11 And as since the time that I commanded judges to *be* over my people Israel, and have caused thee to rest from all thine enemies. Also the LORD telleth thee, that he will make thee an house.^h

12 And when thy days be fulfilled, and thou shalt sleep with thy fathers, I will set up thy seedⁱ after thee, which shall proceed out of thy bowels, and I will establish his kingdom.

13 He shall build an house for my name, and I will stablish the throne of his kingdom for ever.

14 I^j will be his father, and he shall be my son. If he commit iniquity, I will chasten him with the rod of men, and with the stripes of the children of men:

15 But^k my mercy shall not depart away from him, as I took^l it from Saul, whom I put away before thee.

16 And thine house and thy kingdom shall be established for ever before thee: thy^m throne shall be established for ever.

17 According to all these words, and according to all this vision, so did Nathan speak unto David.

18 Then went king David in, and sat before the LORD, and he said, Whoⁿ am I, O Lord GOD? and what *is* my house, that thou hast brought me hitherto?

19 And this was yet a small thing in thy sight, O Lord GOD; but thou hast spoken also of thy servant's house for a great while to come. And *is* this the manner of man, O Lord GOD?

20 And what can David say more unto thee? for thou, Lord GOD, knowest thy servant.

21 For thy word's sake,^o and according to thine own heart, hast thou done all these great things, to make thy servant know *them*.

22 Wherefore thou^p art great, O LORD GOD: for^q there is none like thee, neither *is there any* God beside thee, according to all that we have heard with our ears.

23 And what^r one nation in the earth *is* like thy people, *even* like Israel, whom God went to redeem for a people to himself, and to make him a name, and to do for you great things and terrible, for thy land, before thy people, which thou redestedst to thee from Egypt, *from* the nations and their gods?

24 For^s thou hast confirmed to thyself thy people Israel, to *be* a people unto thee for ever: &^t thou, LORD, art become their God.

25 And now, O LORD GOD, the word that thou hast spoken concerning thy servant, and concerning his house, establish *it* for ever, and do as thou hast said.

26 And let thy name be magnified for ever, saying, The LORD of hosts *is* the God over Israel: and let the house of thy servant David be established before thee.

לְהִיטֹחַ נֶגֶד עַל-עַמִּי עַל-יִשְׂרָאֵל׃ וְאַתָּה עֲפָף־
 9 כָּל אֲשֶׁר הִלַּכְתָּ וְאַתְּרַחֵת אֶת-כָּל אֲיֹכָהּ מִפְּנֵי
 וְעָשִׂיתִי לָךְ שֵׁם דָּוִד כְּשֵׁם הַדּוֹלִים אֲשֶׁר בְּאַרְצָ׃
 10 וְשִׁמְתִּי מָקוֹם לְעַמִּי יִשְׂרָאֵל וְנִסְתַּחֲתוּ וְשָׁבֹן
 מִחֻמֵּי וְלֹא יִרְצוּ עוֹד וְלֹא-יִסְפּוּ בְּנֵי-עוֹלָה לַעֲשׂוֹתוֹ
 11 כְּאֲשֶׁר בְּרָאשֹׁנָה׃ וְלִמְדֵּהֵם אֲשֶׁר צִוִּיתִי
 שְׂפָטִים עַל-עַמִּי יִשְׂרָאֵל וְהִנֵּחֲתִי לָךְ מִכָּל אֲיֹכָהּ
 12 וְהִנֵּד לָךְ יְהוָה כִּי-בֵית עֲשִׂיתִי לָךְ יְהוָה׃ כִּי
 יִמְלֹא יָמֶיךָ וְשָׁכַנְתָּ אֶת-אַבְתָּךְ וְהִקְדַּמְתִּי אֶת-
 13 וְרִשְׁתָּ אַחֲרָיִךְ אֲשֶׁר יֵצֵא מִמֶּנִּי וְהִכֵּיתִי אֶת-
 מַמְלַכְתּוֹ׃ הִנֵּה בֵּית לְשִׁמִּי וְנִבְנֵתִי אֶת-
 14 כֶּסֶף מַמְלַכְתּוֹ עַד-עוֹלָם׃ אֲנִי אֲהִי-לּוֹ לֵאמֹר
 וְהוּא יְהִי-לִּי לְבֵן אֲשֶׁר בְּהַעֲשׂוֹתוֹ וְהִכְחִיתִי בְּשֵׁבֶט
 15 אֲנָשִׁים וְנִבְנְעִי בְּנֵי אָדָם׃ וְחֹסֶי לֹא-יִסּוּר מִפְּנֵי
 כְּאֲשֶׁר הִסְרִיתִי מֵעַם שָׂאֻל אֲשֶׁר הִסִּיתִי
 16 מִלִּפְנֵיךָ׃ וְנִאֲמֹן בֵּיתְךָ וּמַמְלַכְתְּךָ עַד-עוֹלָם לִפְנֵיךָ
 17 כִּסְאֶךָ יִהְיֶה כְּכֹן עַד-עוֹלָם׃ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
 וְכָל הַחֲזִיוֹן הַזֶּה כֵּן דָּבָר נָתַן אֵל דָּוִד׃
 וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ דָּוִד וַיֵּשֶׁב לִפְנֵי יְהוָה וַיֹּאמֶר מִן אֲנִי
 18 אֲדֹנִי יְהוָה וּמִן בֵּיתִי מִן הַבָּיִתִּי עַד-הַלֵּם׃ וְהִתְקַפֵּן
 19 עוֹד זֹאת בְּעֵינַיִךְ אֲדֹנִי יְהוָה וְהִבֵּר כִּם אֶל-בֵּית
 עַבְדְּךָ לְמִדְּרוֹק וְזֹאת חֹנֹת הָאָדָם אֲדֹנִי יְהוָה׃
 20 וּמַדּוּסָהּ דָּוִד עוֹד לִדְבַר אֱלֹהִים וְאַתָּה יָרַעַת אֶת-
 עַבְדְּךָ אֲדֹנִי יְהוָה׃ בַּעֲבוּר דְּבָרְךָ וּכְלִפְךָ עָשִׂיתָ
 21 אֶת כָּל-הַדּוֹלָה הַזֹּאת לְהוֹדִיעַ אֶת-עַבְדְּךָ׃ עַל-
 22 כֵּן בָּרַחַת יְהוָה אֱלֹהִים כִּי-אֵין כְּמוֹךָ וְאֵין אֱלֹהִים
 23 וְזִלְתָּ כָּל אֲשֶׁר-שָׁמְעִי בְּאֶזְנוֹי׃ וּמִן כְּעַפְךָ
 כִּי-יִשְׂרָאֵל הָיָה אֶחָד בְּאַרְצָ אֲשֶׁר הִלְכֵּי אֱלֹהִים לְפָדוֹת
 24 לֹא לָעַם וְלָשִׁים לֹא שֵׁם וְלַעֲשׂוֹת לָעַם הַדּוֹלָה
 וְהָרֹאֵת לְאַחֲרָיִךְ מִפְּנֵי עֲפָף אֲשֶׁר פָּרִיתָ לָךְ מִמִּצְרַיִם
 25 הַיּוֹם וְאַלְהֵינוּ׃ וְהִתְכַּוֵּן לָךְ אֶת-עֲפָף יִשְׂרָאֵל
 לָךְ לָעַם עַד-עוֹלָם וְאַתָּה יְהוָה הֵימָּה לָהֶם
 26 לְאֱלֹהִים׃ וְעַתָּה יְהוָה אֱלֹהִים הִדְּבָר אֲשֶׁר
 דִּבַּרְתָּ עַל-עַבְדְּךָ וְעַל-בֵּיתוֹ הָקָם עַד-עוֹלָם וְעַשֵׂה
 27 כְּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ׃ וַיִּגַּד שְׁמֶךָ עַד-עוֹלָם לְאֹמֵר יְהוָה
 צְבָאוֹת אֱלֹהִים עַל-יִשְׂרָאֵל וּבֵית עַבְדְּךָ דָּוִד
 יְהִי נֶזֶן לִפְנֶיךָ׃ כִּי-אַתָּה יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵינוּ
 יִשְׂרָאֵל גְּלִיתָה אֶת-אֲנָן עַבְדְּךָ לְאֹמֵר בֵּית אֲבִיךָ

14 אֶרֶץ יְהוָה שְׂשֶׁה צִדִּים וַיִּבְרַח שׁוֹר וּמִיָּא׃ וְדָוִד
 מִכְּרֹב בְּכָל-עוֹ לִפְנֵי יְהוָה וְדָוִד חָזַר אֶפְרָיִם בֶּן
 15 דָּוִד וְכָל-בֵּית יִשְׂרָאֵל מַעֲלִים אֶת-אֶרֶץ יְהוָה
 16 בְּתוֹרַעַה וּבְקוֹל שׁוֹפָר׃ וְהָיָה אֶרֶץ יְהוָה בֶּאֱרֵי
 דָוִד וּמִיָּל בֵּית-שָׂאֻל נִשְׁקָפָה׃ בְּעַד הַחֲלוֹן וְהָרָא
 אֶת-הַמֶּלֶךְ דָּוִד מִשֹּׁן וּמִכְּרֹב לִפְנֵי יְהוָה וְהִבֵּן לוֹ
 17 בִּלְבָּה׃ וַיָּבֹא אֶת-אֶרֶץ יְהוָה וַיִּצְגּוּ אֹתוֹ בְּמִקְוָמוֹ
 בְּתוֹךְ הָהָר אֲשֶׁר נִשְׁה-לוֹ דָּוִד וַיַּעַל דָּוִד עֲלֹת
 18 לִפְנֵי יְהוָה וּשְׁלָמִים׃ וַיִּבֶן דָּוִד מִהַעֲלֹת הָעוֹלָה
 וְהַשְׁלָמִים וַיִּבְנֶה אֶת-הַעֵם בְּשֵׁם יְהוָה צְבָאוֹת׃
 19 וַיַּחֲלֶה לְכָל-הָעַם לְכָל-הַיּוֹם יִשְׂרָאֵל לְמַאֲשֵׁ
 וְעַד-אֲשֶׁה לְאִישׁ חֹלֶת לָחֵם אֶחָת וְאֶשְׁפֵּר
 אֹהֶד וְאֶשְׁשֶׁה אֶחָת וַיִּלְךָ כָּל-הָעַם אִישׁ לְבֵיתוֹ׃
 20 וַיָּשֶׁב דָּוִד לְבֵנָה אֶת-בֵּיתוֹ וַיִּצְא מִיָּל בֵּית
 שָׂאֻל לְקִרְיַת דָּוִד וְהָאָמֹר מִדֶּנֶב כְּבֹד הָיוֹם מִלֶּךְ
 יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר נִגְלָה הַיּוֹם לְעֵינֵי אֲמֹתוֹת עַבְדָּיו
 21 מִהַעֲלֹת וּבָלוֹת אֶתֶר הָרָקִים׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל-
 מִיָּל לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר בְּהַר-צִי מִאֲבִיךָ וּמִכָּל-בֵּיתוֹ
 לַצִּוֹת אֹתִי נִגְדִי עַל-עַם יְהוָה עַל-יִשְׂרָאֵל וְשִׁחֲתִי
 22 לִפְנֵי יְהוָה׃ וַיִּגְדֵּלִי עוֹד מֵזֹאת וְהָיִיתִי שָׂקָל בְּעֵינֶיךָ
 23 וְעַם-הָאֲמֹתוֹת אֲשֶׁר אֲמָרַת עִמָּם אֲכַבְּדָהּ׃ וְלִמְיָל
 בֵּית-שָׂאֻל לְאַדְרִיָּה לֵה לֵּד עַד יוֹם מוֹתָהּ׃

CAP. VII. 1

1 וַיְהִי כִּי-יֵשֶׁב הַמֶּלֶךְ בְּבֵיתוֹ וְהָיָה הַיּוֹם לּוֹ מִסְבֵּב
 2 מִכָּל-אֲבִיו׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל-יִצְחָר הַנְּבִיא רֵאֵה
 3 מִן אֲנִי יוֹשֵׁב בְּבֵית אֲבוֹתִים וְאֶרֶץ הָאֱלֹהִים יֵשֵׁב
 4 בְּתוֹךְ הַיְרִיעָה׃ וַיֹּאמֶר נָתַן אֶל-הַמֶּלֶךְ כָּל אֲשֶׁר
 5 בְּלִבְּךָ לָךְ עֲשֵׂה כִּי יְהוָה עִפָּף׃ וַיְהִי בַלִּילָה
 6 הַהוּא וַיִּבְרַח יְהוָה אֶל-יִצְחָר אֶל-נְתָן לֵאמֹר׃
 7 לָךְ וְאַמְרָתָ אֶל-עַבְדִּי אֶל-דָּוִד כֹּה אָמַר יְהוָה
 8 הָאֵתָה תִּבְנֶה-לִּי בֵּית לְשֹׁבְתִי׃ כִּי לֹא יִשְׁבְּתִי בֵּית
 9 לְמִיּוֹם הָעוֹלָתִי אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם וְעַד הַיּוֹם
 10 הַזֶּה וְאַתָּה מִתְחַלֵּף בָּאוֹל וּבְמִשְׁכָּן׃ כָּל אֲשֶׁר-
 11 הִתְחַלַּכְתִּי בְּכָל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הִדְּבַר דִּבַּרְתִּי אֶת-
 12 אֹהֶד שְׂבָמִי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר צִוִּיתִי לְרַעוּת אֶת-עַמִּי
 13 אֶת-יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר לָמָּה לֹא-בִנִיתֶם לִי בֵּית אֶרְנָם׃
 14 וְעַתָּה כֹּדֶת-אֲמֹר לַעֲבֹד לָדוֹד כֹּה אָמַר יְהוָה
 15 צְבָאוֹת אֲנִי לְמַחְלָתִי מִן הַנּוֹה מֵאֲחֵר הַצֵּאֵן

ויהושפט בראחילד מזכיר : וצדק בן אחישב 17
ואחישב בן אביהר בן חנני : ונבדל 18
בדוד ויהושפט ויהושפט בן חנני : ויהושפט בן חנני :

CAP. IX. ט

ויאמר דוד הכי ישלח אשר נותר לבית שאול 1
ואעשה עמו חסד בעבור דוד : ולבית שאול 2
עליו ושמו ציבא ויקראלו אלהור ויאמר המלך
אליו האתה ציבא ויאמר עבדך : ויאמר המלך 3
האם עוד איש לבית שאול ואעשה עמו חסד
אלהים ויאמר ציבא אלהמלך עוד בן ליהונתן 4
נכה רגלים : ויאמרו לו המלך איפה הוא ויאמר
ציבא אלהמלך הנה הוא בית מכור ברעמיאל 5
בן דבר : וישלח המלך דוד וישלחו מבני
מכור ברעמיאל מלך דבר : ויבא מסיבשת 6
בן דוד ויבא ברעמיאל אל דוד ויפל על פניו
וישחזו ויאמר דוד מסיבשת ויאמר הנה 7
עבדך : ויאמר לו דוד אל תירא כי עשה אעשה
עמך חסד בעבור דוד : ויהונתן אלה וישבתו לך 8
את כל שדה שאול אבך ואתה תאכל לחם
על שלחני תמיד : וישחזו ויאמר מה עבדך 9
בן פתיה אל הבלב המה אשר במוני : ויקרא
המלך אל ציבא בער שאול ויאמר אליו כל 10
אשר היה לשאול וכל ביתו נתתי לך ואניך
ועבדתי לו את האדמה אתה ובניך ועבדך 11
והבאת ויהי לך ואניך לחם ואכלו ומסיבשת
בן דוד יאכל תמיד לחם על שלחני ולציבא 12
חמשה עשר בנים ועשרים עבדים : ויאמר ציבא
אלהמלך לכל אשר יצא אליו המלך את עבדו 13
בן יעשה עבדך ומסיבשת אכל על שלחני פאחד
מבני המלך : ולמסיבשת בן דוד ושמו מיכא וכל 14
מושב בית ציבא עבדים למסיבשת : ומסיבשת
ישב בירושלם בן על שלחן המלך תמיד הוא 15
אכל והוא פסח שתי רגלי :

CAP. X. י

ויהי אחרי כן ויהי מלך בן עמון וימלך חנון 1
בן חנני : ויאמר דוד אעשה חסד עם חנון 2
בן נחש כאשר עשה אביו עפדיו חסד וישלח דוד
לנחשו בן עבדיו אל אביו ויבא עבד דוד ארץ

לך על פני מצא עבדך את לבו להחפץ אלה 28
את דודתה הנה : ועתה ארני יהיה אתה 29
הוא האלהים ודוד ידע אמת וידבר אל
עבדך את דודתה הנה : ועתה הוא 30
ובן את בית עבדך להיות לעולם לפניך בראיה
אדני יהיה דוד ומפדך יבן בית עבדך
לעולם : CAP. VIII. ח

ויהי אחרי כן ויהי דוד את פלשתים ויבנים 1
ויקח דוד את מלכת האמה מיד פלשתים : ויהי 2
את מואב וימדיהם בחבל הששב אותם ארצה
וימדי שני חבלים להמית ומלא החבל להחיות 3
ויהי מואב לדוד לעבדים נשאי מנחה : ויהי 4
דוד את הדדעור בן דוד מלך צובה בלחיו
לחשיב דוד בחר : וילך דוד ממנו אלף 5
ושבע מאות פלשים ועשרים אלף אנש רגלי
ועשר דוד את כל הרקב ויותר ממנו מואב 6
רקב : ותבא ארם ודמשק לעזר הדדעור מלך
צובה ויהי דוד בארם עשרים ושנים אלף איש : 7
וישם דוד נציבים בארם ודמשק ויהי ארם לדוד
לעבדים וישאי מנחה וישע יהיה את דוד בכל 8
אשר הלה : ויקח דוד את שלמי החרב אשר
היו אל עבדו הדדעור ויבאם וירושלם : וממשה 9
ומפדך עני הדדעור לקח המלך דוד נחשת
הרבה מאד : וישלח דוד את המלך חמט פי 10
הפה דוד את כל חיל הדדעור : וישלח דוד
את יורם בןו אל המלך דוד לשאל לו לשלום
ולברכו על אשר נלחם בהדדעור ויבאו בירושלם 11
מלחמות דוד ויהי הדדעור ויהי בןו בןו
וכל דוד וכל נחשת : גם אתם הדדעור המלך
דוד ליהיה עם הדדעור ויהי אשר הקדש מכל 12
הנזים אשר פגש : מארם וממואב ומבני עמון
ומפלשתים ומעמלק ומשלל הדדעור בן דוד מלך 13
צובה : וישע דוד שם בשלל מהפדו את ארם
בגיא מלח שמונה עשר אלף : וישם בארם 14
נציבים בכל ארם שם נציבים ויהי כל ארם
עבדים לדוד וישע יהיה את דוד כל אשר הלה : 15
וימלך דוד על פלשתים ויהי דוד עשה משפט
ויהי קה לכל עמו : ויהי בן דוד על הדדעור

27 For thou, O LORD of hosts, God of Israel, hast β revealed to thy servant, saying, I will build thee an house: therefore hath thy servant found in his heart to pray this prayer unto thee.

28 And now, O LORD GOD, thou art that God, and thy words^d be true, and thou hast promised this goodness unto thy servant:

29 Therefore now η let it please thee to bless the house of thy servant, that it may continue for ever before thee: for thou, O LORD GOD, hast spoken it; and with thy blessing let the house of thy servant be blessed for ever.

CHAP. VIII.

AND^a after this it came to pass, that David smote the Philistines, and subdued them: and David took θ Metheg-ammah out of the hand of the Philistines.

2 And he smote Moab^f and ^l measured them with a line, casting them down to the ground; even with two lines measured he to put to death, and with one full line to keep alive: and so the Moabites became David's servants,ⁿ and brought gifts.^o

3 David smote also κ Hadadezer, the son of Rehob, king of Zobah, as he went to recover his border at the river Euphrates.

4 And David took λ from him a thousand chariots,^q and seven hundred horsemen, and twenty thousand footmen: and David houghed^r all the chariot horses, but reserved of them for an hundred chariots.

5 And when the Syrians^s king of Zobah, David slew of the Syrians two and twenty thousand men.

6 Then David put garrisons in Syria of Damascus: and the Syrians became servants to David, and brought gifts. And^t the LORD preserved David whithersoever he went.

7 And David took the shields of gold that were on the servants of Hadadezer, and brought them to Jerusalem.

8 And from ν Bethah, and from π Berothai, cities of Hadadezer, king David took exceeding much brass.

9 When ρ Toi, king of Hamath heard that David had smitten all the host of Hadadezer,

10 Then Toi sent σ Joram his son unto king David, to τ salute him, and to bless him, because he had fought against Hadadezer, and smitten him: (for Hadadezer had ϕ wars with Toi:) and Joram χ brought with him vessels of silver, and vessels of gold, and vessels of brass;

11 Which also king David did dedicate^y unto the LORD, with the silver and gold that he had dedicated of all nations which he subdued;

12 Of Syria, and of Moab, and of the children of Ammon, and of the Philistines, and of Amalek, and of the spoil of Hadadezer, son of Rehob, king of Zobah.

13 And David gat him a name when he returned from ψ smiting of the Syrians^a in the valley^b of salt, ω being eighteen thousand men.

14 And he put garrisons in Edom; throughout all Edom put he garrisons: and all they of Edom^c became David's servants. And the LORD^d preserved David whithersoever he went.

15 And David reigned over all Israel; and David executed judgment^e and justice unto all his people.

16 And Joab the son of Zeruiah was

B. C. 1040.

a 1 Ki. 4. 3.

b opened the ear.

Ru. 4. 4.

1 Sa. 9. 15.

Ps. 40. 6.

y or, remem-

brancer, or

writer of

chronicles.

b 1 Ch. 24. 3.

c or, secre-

tary.

c 1 Ch. 18. 17.

d Jno. 17. 17.

e 1 Sa. 30. 14.

f or, princes.

g be thou

pleased

and bless.

f 1 Sa. 20. 14.

Pr. 27. 10.

g ch. 22. 51.

h 1 Ch. 18. 1.

i ch. 16. 1, 4.

j or, the

bridle of

Ammah.

k Nu. 24. 17.

l ch. 12. 31.

m ch. 4. 4.

n ver. 6, 14.

o 1 Sa. 10. 27.

Ps. 72. 10.

s or, Hada-

dezer.

t 1 Ch. 18. 3.

p ch. 17. 27.

q or, of his.

r 1 Ch. 18. 4.

s Jos. 11. 6, 9.

u called

Meribbaal.

v 1 Ch. 8. 34.

t 1 Ki. 11. 23.

u ver. 14.

v ch. 16. 9.

w or, Tibbath

x or, Chun.

y 1 Ch. 18. 8.

z ch. 19. 29.

a Tou.

b 1 Ch. 18. 9.

c Hadoram.

d 1 Ch. 18. 10.

e ask him

of peace.

f ver. 7, 13.

g was a man

of wars

with.

h in his

hand were.

i ch. 19. 17.

j 1 Ki. 7. 51.

k 1 Ch. 18. 11.

l 26. 26.

m 1 Ch. 8. 34.

n his smiting

a Ps. LX.

b 2 Ki. 14. 7.

c or, slaying.

d 2 Ki. 25. 29.

e 1 Ch. 19. 1.

f Ge. 27. 29.

g Nu. 24. 18.

h Ps. 121. 4, 8.

i Ps. 72. 2.

j 89. 14.

k Je. 22. 15, 16.

l Am. 5. 15, 24.

over the host; and Jehoshaphat^a the son of Ahilud was γ recorder;

17 And Zadok^b the son of Ahitub, and Ahimelech the son of Abiathar, were the priests; and Seraiah was the δ scribe;

18 And Benaiah^c the son of Jehoiada was over both the Cherethites^d and the Pelethites; and David's sons ζ were chief rulers.

CHAP. IX.

AND David said, Is there yet any that is left of the house of Saul, that I may shew him kindness^f for Jonathan's sake?

2 And there was of the house of Saul, a servant whose name was Ziba^g: and when they had called him unto David, the king said unto him, Art thou Ziba? And he said, Thy servant is he.

3 And the king said, Is there not yet any of the house of Saul, that I may shew the kindness of God unto him? And Ziba said unto the king, Jonathan hath yet a son, which is lame^m on his feet.

4 And the king said unto him, Where is he? And Ziba said unto the king, Behold, he is in the house of Machir,^p the son of Ammiel, in Lo-debar.

5 Then king David sent, and fetched him out of the house of Machir, the son of Ammiel, from Lo-debar.

6 Now when μ Mephibosheth, the son of Jonathan, the son of Saul, was come unto David, he fell on his face, and did reverence. And David said, Mephibosheth! And he answered, Behold thy servant.

7 And David said unto him, Fear not: for I will surely shew thee kindness for Jonathan thy father's sake, and will restore thee all the land of Saul thy father; and thou shalt eat bread at my table continually.

8 And he bowed himself, and said, What is thy servant, that thou shouldest look upon such a dead dog^q as I am?

9 Then the king called to Ziba, Saul's servant, and said unto him, I have^v given unto thy master's son all that pertained to Saul, and to all his house.

10 Thou therefore, and thy sons, and thy servants, shall till the land for him, and thou shalt bring in the fruits, that thy master's son may have food to eat: but Mephibosheth, thy master's son, shall eat bread always^w at my table. Now Ziba had^x fifteen sons, and twenty servants.

11 Then said Ziba unto the king, According to all that my lord the king hath commanded his servant, so shall thy servant do. As for Mephibosheth, said the king, he shall eat at my table, as one of the king's sons.

12 And Mephibosheth had a young son, whose name was Micha.^z And all that dwell in the house of Ziba were servants unto Mephibosheth.

13 So Mephibosheth dwelt in Jerusalem: for he did eat continually at the king's table;^a and was lame on both his feet.

CHAP. X.

AND^d it came to pass after this, that the king of the children of Ammon died, and Hanun his son reigned in his stead.

2 Then said David, I will shew kindness unto Hanun the son of Nahash, as his father shewed kindness unto me. And David sent to comfort him, by the hand of his servants, for his father. And David's

servants came into the land of the children of Ammon.

3 And the princes of the children of Ammon said unto Hanun their lord, *β* Thinkest thou that David doth honour thy father, that he hath sent comforters unto thee? hath not David rather sent his servants unto thee to search *β* the city, and to spy it out, and to overthrow it?

4 Wherefore Hanun took David's servants, and shaved off the one half of their beards, and cut off their garments in the middle, *even* *c* to their buttocks, and sent them away.

5 When they told *it* unto David, he sent to meet them, because the men were greatly ashamed: and the king said, Tarry at Jericho until your beards be grown, and then return.

6 And when the children of Ammon saw that they stank *β* before David, the children of Ammon sent and hired the Syrians *h* of Beth-rehob, and the Syrians of Zoba, twenty thousand footmen, and of king Maacah a thousand men, and of *θ* Ish-tob twelve thousand men.

7 And when David heard of *it*, he sent Joab, and all the host of the mighty men. *l*

8 And the children of Ammon came out, and put the battle in array at the entering in of the gate: and the Syrians of Zoba, *m* and of Rehob, and Ish-tob, and Maacah, *were* by themselves in the field.

9 When Joab saw that the front of the battle was against him before and behind, he chose of all *y* *c* choice men of Israel, and *o* put them in array against the Syrians:

10 And the rest of the people he delivered into the hand of Abishai his brother, that he might put them in array against the children of Ammon.

11 And he said, If the Syrians be too strong for me, then thou shalt help me: but if the children of Ammon be too strong for thee, then I will come and help thee.

12 Be *p* of good courage, and let *q* us play the men for our people, and for the cities of our God: and the LORD do that *r* which seemeth him good.

13 And Joab drew nigh, and the people that *were* with him, unto the battle against the Syrians: and they fled *u* before him.

14 And when the children of Ammon saw that the Syrians were fled, then fled they also before Abishai, and entered into the city. So Joab returned from the children of Ammon, and came to Jerusalem.

15 And when the Syrians saw that they were smitten before Israel, they gathered themselves together.

16 And Hadarezer sent, and brought out the Syrians that *were* beyond *μ* the river: and they came to Helam; and *v* Shobach the captain of the host of Hadarezer *went* before them.

17 And when it was told David, he gathered all Israel together, and passed over Jordan, and came to Helam. And the Syrians set themselves in array against David, and fought with him.

18 And the Syrians fled before Israel: and David slew the *men* of seven hundred chariots of the Syrians, and forty thousand horsemen, *a* and smote Shobach the captain of their host, who died there.

19 And when all the kings that *were* servants to Hadarezer saw that they were smitten before Israel, they made peace with Israel, and served *δ* them. So *c*

B. C. 1037.

β In thine eyes doth David?

γ at the return of the year.

1 Ki. 20. 22,

26.

2Ch. 36. 10.

a 1 Ch. 20. 1.

b Ge. 42. 9.

c Is. 20. 4.

47. 2.

d Ge. 34. 2.

Job 31. 1.

Pr. 6. 25.

Mat. 5. 28.

e Pr. 31. 30.

δ Bath-shua

1 Ch. 3. 5.

ζ or, Ammiel.

f ch. 23. 39.

g Ge. 34. 30.

Ex. 5. 21.

1 Sa. 13. 4.

h ch. 8. 3, 5.

i Ps. 51. title

Ja. 1. 14, 15.

η or, and

when she

had purified herself,

&c. she returned.

k Le. 15. 19.

28.

18. 19.

θ or, the

men of Tob,

Ju. 11. 3, 5.

l ch. 23. 8.

m ver. 6.

n of the

peace of.

o Ge. 18. 4.

o Jos. 8. 21, 22.

λ went out

after.

p De. 31. 6.

Jos. 1. 6, 7, 9.

Ne. 4. 14.

q 1 Sa. 4. 9.

1 Co. 16. 13.

r ch. 7. 2, 6.

s Ju. 10. 15.

1 Sa. 3. 18.

t ch. 20. 6.

u Ps. 137. 3.

Is. 22. 12, 14.

v Ps. 68. 1, 12.

w Ge. 19. 33.

35.

Hab. 2. 15.

μ That is,

Euphrates.

α ver. 9.

ν or, Shophach,

1 Ch. 19. 16.

γ 1 Ki. 21. 8, 9.

π strong.

ρ from after.

z ch. 12. 9.

a 1 Ch. 19. 18.

footmen.

b ch. 8. 6.

c Ps. 18. 37, 38.

the Syrians feared to help the children of Ammon any more.

CHAP. XI.

AND it came to pass, *γ* after the year was expired, at the time when kings go forth to battle, that David sent *a* Joab, and his servants with him, and all Israel; and they destroyed the children of Ammon, and besieged Rabbah. But David tarried still at Jerusalem.

2 And it came to pass in an evening-tide, that David arose from off his bed, and walked upon the roof of the king's house: and from the roof he saw *d* a woman washing herself; and the woman was very beautiful^e to look upon.

3 And David sent and inquired after the woman. And *one* said, *Is* not this Bath-sheba, *δ* the daughter of *ζ* Eliam, the wife of Uriah *ς* the Hittite?

4 And David sent messengers, and took her; and she came in unto him, and *h* he lay with her, *η* for she was purified^f from her uncleanness: and she returned unto her house.

5 And the woman conceived, and sent and told David, and said, *I am* with child.

6 And David sent to Joab, saying, Send me Uriah the Hittite. And Joab sent Uriah to David.

7 And when Uriah was come unto him, David demanded of *him* *κ* how Joab did, and how the people did, and how the war prospered.

8 And David said to Uriah, Go down to thy house, and wash^h thy feet. And Uriah departed out of the king's house, and there *λ* followed him a mess of meat from the king.

9 But Uriah slept at the door of the king's house, with all the servants of his lord, and went not down to his house.

10 And when they had told David, saying, Uriah went not down unto his house, David said unto Uriah, Camest thou not from thy journey? why then didst thou not go down unto thine house?

11 And Uriah said unto David, The ark, *ε* & Israel, and Judah, abide in tents; & my lord's Joab, and the servants of my lord, are encamped in the open fields: shall I^h then go into mine house, to eat and to drink, and to lie with my wife? *as* thou livest, and *as* thy soul liveth, I will not do this thing.

12 And David said to Uriah, Tarry here to-day also, and to-morrow I will let thee depart. So Uriah abode in Jerusalem that day, and the morrow.

13 And when David had called him, he did eat and drink before him; and he made him drunk: *ω* and at even he went out *ε* to lie on his bed with the servants of his lord, but went not down to his house.

14 And it came to pass in the morning, that David wrote a letter *ν* to Joab, and sent *it* by the hand of Uriah.

15 And he wrote in the letter, saying, Set ye Uriah in the forefront of the *π* hottest battle, and retire ye *ρ* from him, that he may be smitten, *ε* and die.

16 And it came to pass, when Joab observed the city, that he assigned Uriah unto a place where he knew that valiant men *were*.

17 And the men of the city went out, and fought with Joab: and there fell *some* of the people of the servants of David, and Uriah the Hittite died also.

18 Then Joab sent and told David all

בני עמון : ויאמרו שרי בני עמון אליהם : המכבר דוד את אביה בענינה פרשלה לה מנחמים הלא בעבור חקר את העיר ולרגלה ולהפכה שלח דוד את עבדיו אליו : ויחזק חנן את עבדיו דוד ויגלה את חצי וקנם ויכרת את מדוניהם בחצי עד שחוריהם וישלחם : ויגדו לדוד וישלח לקראתם ביהוה האנשים נכלמים מאד ויאמר המלך שני ביהוה עדי צמח וקנכם ושבתם : ויראו בני עמון כי נבאשו בדוד וישלחו בני עמון וישפרו את אדם בית דחוב ואת אדם צובא עשירים אלה רגלי ואת מלך מצבה אלה איש ואיש טוב שנים עשר אלה איש : וישמע דוד וישלח את יואב ואת להצבא הנפירים : ויצאו בני עמון ויערכו מלחמה פתח השער ואדם צובא ורחוב ואיש טוב ומצבה לבדם בשדה : וירא יואב כי היתה אלו פני המלחמה מפנים ומאחור ויבחר מפל בחוריו בישראל ויערך לקראת אדם : ואת ירר העם נתן ביד אבשי אחיו ויערך לקראת בני עמון : ויאמר אספחוק אדם מפני היתה לי לשיועה ואם בני עמון חזקו מפני והלכתי להושיע לך : חזק ונתחזק בעד עמנו ובעד ערי אלהינו ויהיה נעשה הפזב בעינו : ויגש יואב והעם אשר עמו למלחמה באדם וינסו משני : ובני עמון ראו כי נס אדם וינסו משני אבשי ויבאו העיר וישב יואב מעל בני עמון ויבא וירשעם : וירא אדם כי גזף לפני ישראל ויאספו יחד : וישלח הרעור ויצא את אדם אשר מעבר הנהר ויבאו חילים ושונף שר צבא הרעור לפנים : ויגד לדוד ויאספם את פלי ישראל ויעברו את הנהר ויבאו להלחמה ויערכו אדם לקראת דוד והלחמו עמו : ויגם אדם משני ישראל וידרג דוד מאדם שבע מאות רכב וארבעים אלה פורשים ואת שונף שר צבאו הנה וימת שם : ויראו כל המלכים עבדי הרעור כי נפשו לפני ישראל וישלמו את ישראל ויעבדו ויראו אדם להושיע עוד את בני עמון :

CAP. XI. א

וידע להשובת השנה לעת צאת המלכים וישלח

החתי הפתח בחרב ואת אשתו לקחת לה לאשה
ואתו הרגת בחרב בני עמון : ועשה לאחרי
10 הרב מביתך עד שולם עקב כי בנתי ופתח את
אשת ארדה החתי לחיות לה לאשה : פה' 11
אמר יהוה הנני מלים עליך רעה מביתך ולקחתי
את דשק לעניך ונתתי לרעה ושכב עם דשק
לעני השמש הזאת : כי אהה עשית בסתר ואני
12 אעשה את הדבר הזה גנני כל ישראל וגנני
השמש : ויאמר דוד אל נתן חסאמי ליהוה 13
ויאמר נתן אל דוד גם יהוה העניר חסאמך לא
חמיה : אדם כי נאץ נאצת אתי אני יהוה בדבר 14
הזה גם הנין הילול לה מות ימות : וילך נתן
אל ביתו וינח יהוה את הילול אשר ילדה אשר
ארדת לדוד ויאנש : ויבש דוד את הארזים 16
בעד העני וגם דוד צום וגם ולן ושכב ארצה :
ויקמו וקמו ביהו' עליו לתקומו מן הארץ ולא 17
אבה ולא ברה אדם להם : ויהי ביום השביעי 18
וימת הילול ורא' עבד דוד לתפילתו כי מית
הילול כי אמרו הנה ברויות הילול חי דברנו אליו
ולא שמע בקולנו ואין נאמר אליו מה הילול
ועשה רעה : וירא דוד כי עברו מן הארזים ויבן 19
דוד כי מית הילול ויאמר דוד אל עברו מית הילול
ויאמרו מות : ויקם דוד מהארץ וייתן ויסד 20
ויחלף שמלתו ויבא בית יהוה וישתחו ויבא אל
ביתו וישאל ויעשמו לו לחם ויאכל : ויאמרו 21
עברו אליו מה הדבר הזה אשר עשית בעבור
הילול חי צמית ויבן ויבאשר מית הילול קמית
והאכל לחם : ויאמר בעוד הילול חי צמית ואבנה 22
כי אמרתי כי יודע יתני יהוה חיי הילול : ועשה 23
מות למד דוד אני צום האוכל לחיטוב עוד אני
הלך אליו והוא לא ישוב אלי : ויבנים דוד את 24
בית שבע אשתו ויבא אליה וישכב עמה וימלך בן
ויקרא את שמו שלמה ויהוה אהבו : וישלח 25
בד נתן הנביא ויקרא את שמו ידניה בעבור
יהוה : וילחם יואב ברפת בני עמון וילך 26
את עיר המלחה : וישלח יואב מלאכים אל דוד 27
ויאמר נלחמתי ברפה גם לנחתי את עיר המים :
ועשה אסח את יתור העם ונהה עליהם ונחיה 28

חמח המלך ואמר לה מניע נשמתם אליהם
להלחם הלא ידעתם את אשר יד מעל החומה :
21 כי יהוה את ארמימלך בן רפשה הלא אשה
השליכה עליו פלח רכב מעל החומה וימת
בתוך למד נשמתם אל החומה ואמר גם עבדך
22 ארדה החתי מות : וילך המלך ויבא ויבן
23 לדוד את כל אשר שלחו יואב : ויאמר המלך
אל דוד כי יגברו עלינו האנשים וינצא אלנו
24 השדה ונהיה עליהם עד פתח השער : וירא
המוראים אל עבדך מעל החומה וימחו מעבדך
25 המלך וגם עבדך ארדה החתי מות : ויאמר
דוד אל המלך כה נאמר אלי יואב אליהם בעניך
את הדבר הזה כי מנה וכה האכל החרב החוק
26 מלחמתך אליהם וירסה ויחוקו : ותשמע
אשת ארדה כי מית ארדה אשה ותקשר על
27 בעלה : ויעבר האכל וישלח דוד ויאספה אל
ביתו ויהיו לו לאשה ויהלך לו בן ויברע הדבר
אשר עשה דוד בעני יהוה :

CAP. XII. יב

1 וישלח יהוה את נתן אל דוד ויבא אליו ויאמר
לו שני אנשים היו עניי אהת אחד עשיר ואחד
2 ראש : לעשיר היה צאן ובהר רבנה מאד :
3 וברש און כל כי אסר פשה אחת קטפה אשר
קנה ויהיה והגדל עמו ועם בניו ויהיו משתו
חמל ומפסו רשעה ונחיקו השלב ויהיו לו
4 רבתי : ויבא הלך לאיש העשיר והחמל לקחת
מצאנו ומקרו לעשות לארדה הבה לו ויפח את
5 פבשת האיש הראש ויעשה לאיש הבה אליו :
ויהי אף דוד באיש מאד ויאמר אל נתן חיי יהוה
6 כי בן מות האיש העשה זאת : ואת הפשה
ישלם ארבעתים עקב אשר עשה את הדבר הזה
7 ועל אשר לא חמל : ויאמר נתן אל דוד
אנה האיש כה אמר יהוה אלי ישראל אנכי
משתדלך למלך על ישראל ואנכי הצלחתיך מיד
8 שואל : ואנה לה את בית ארדה ואת נש
ארדה בחיך ואנה לה את בית ישראל ויהיה
9 ואם מעש ואספה לה כהנה וכהנה : מידע בנות
את דבר יהוה לעשות הרע בעיני את ארדה

the things concerning the war;

19 And charged the messenger, saying, When thou hast made an end of telling the matters of the war unto the king,

20 And if so be that the king's wrath arise, and he say unto thee, Wherefore approachedst thou nigh unto the city when ye did fight? knew ye not that they would shoot from the wall?

21 Who smote Abimelech^c the son of β Jerubbesheth? did not a woman cast a piece of a millstone upon him from the wall, that he died in Thebez? why went ye nigh the wall? then say thou, Thy servant Uriah the Hittite is dead also.

22 So the messenger went, & came & shewed David all that Joab had sent him for.

23 And the messenger said unto David, Surely the men prevailed against us, and came out unto us into the field, & we were upon them even unto the entering of γ Gatte.

24 And the shooters shot from off the wall upon thy servants; and some of the king's servants be dead, and thy servant Uriah the Hittite is dead also.

25 Then David said unto the messenger, Thus shalt thou say unto Joab, Let not this thing δ displease thee, for k the sword devoureth ζ one as well as another: make thy battle more strong against the city, and overthrow k it; and encourage thou him.

26 And when the wife of Uriah heard that Uriah her husband was dead, she mourned for her husband.

27 And when the mourning was past, David sent and fetched her to his house, and she became his wife,¹ and bare him a son. But the thing that David had done η displeased m the LORD.

CHAP. XII.

AND the LORD sent Nathan unto David. Andⁿ he came unto him, and said o unto him, There were two men in one city; the one rich, and the other poor.

2 The rich man had exceeding many flocks and herds:

3 But the poor man had nothing, save one little ewe lamb, which he had bought and nourished up; and it grew up together with him, and with his children; it did eat of his own κ meat, and drank of his own cup, and lay in his bosom,^q and was unto him as a daughter.

4 And there came a traveller^r unto the rich man, and he spared to take of his own flock and of his own herd, to dress for the wayfaring man that was come unto him; but took the poor man's lamb, and dressed it for the man that was come to him.

5 And David's anger was greatly kindled against the man; and he said to Nathan, As the LORD liveth, the man that hath done this thing λ shall surely die:

6 And he shall restore the lamb fourfold,^u because he did this thing, and because he had no pity.

7 And Nathan said to David, Thou art ye man. Thus saith ye LORD God of Israel, I anointed^w thee king over Israel,^x and I delivered thee out of the hand of Saul;

8 And I gave thee thy master's house, & thy master's wives into thy bosom,^y & gave thee the house of Israel and of Judah; & if that had been too little, I would, moreover, have given unto thee such and such things.

9 Wherefore^z hast thou despised^a the commandment of the LORD, to do evil in his sight? Thou hast killed^d Uriah the Hittite with the sword, and hast taken his

B. C. 1035.

a Am. 7. 9.

Mat. 26. 52.

b ch. 16. 22.

De. 28. 30.

c Ju. 9. 53.

β Jerubbaal.

Ju. 6. 32.

d ch. 24. 10.

Job 7. 20.

32. 27, 28.

Ps. 32. 5.

51. 4.

Pr. 28. 13.

e Ps. 130. 3, 4.

Is. 6. 5. 7.

Mi. 7. 18.

Zec. 3. 4.

1 Jn. 1. 7, 9.

2. 1.

Re. 1. 5.

g Is. 52. 5.

Eze. 36. 20,

23.

Ro. 2. 24.

γ fasted a

fast.

δ be evil in

thine eyes.

h Ec. 9. 2, 3, 12.

i ch. 13. 31.

j so and such

k ch. 12. 26.

l ch. 12. 9.

De. 22. 20.

η was evil in

the eyes of.

m 1 Ch. 21. 7.

o do hurt to.

n Ps. 51. title.

o ch. 14. 5, &c.

1 Ki. 20. 35, 41.

Is. 5. 1. 7.

Mat. 21. 33,

&c.

Lu. 15. 11, &c.

16. 19, &c.

p Job 1. 20.

κ morsel.

q Pr. 5. 18, 19.

r Ge. 18. 2. 7.

s Is. 38. 2, 3.

Joel 2. 14.

Jon. 3. 9.

λ or, is worthy to die,

or, is a son

of death.

1 Sa. 26. 16.

t Job 7. 8, 10.

u Ex. 22. 1.

Lu. 19. 8.

v 1 Ch. 22. 9.

w 1 Sa. 16. 13.

x Ps. 18. title.

μ i. e. Be-

loved of

the LORD.

Ne. 13. 26.

y 1 Ch. 20. 1.

z De. 3. 11.

a ch. 5. 5.

b 1 Sa. 15. 19.

c Nu. 15. 31.

Is. 5. 24.

Am. 2. 4.

d ch. 11. 15, 27.

v my name

be called

upon it.

wife to be thy wife, and hast slain him with the sword of the children of Ammon.

10 Now^a therefore, the sword shall never depart from thine house; because thou hast despised me, and hast taken the wife of Uriah the Hittite to be thy wife.

11 Thus saith the LORD, Behold, I will raise up evil against thee out of thine own house, and I will take^b thy wives before thine eyes, and give them unto thy neighbour, and he shall lie with thy wives in the sight of this sun.

12 For thou didst it secretly: but I will do this thing before all Israel, & before ye sun.

13 And David said unto Nathan, I have sinned^c against the LORD. And Nathan said unto David, The LORD also hath put away^e thy sin; thou shalt not die.

14 Howbeit, because by this deed thou hast given great occasion to the enemies of the LORD to blaspheme,^f the child also that is born unto thee shall surely die.

15 And Nathan departed unto his house. And the LORD struck the child that Uriah's wife bare unto David, and it was very sick.

16 David therefore besought God for the child; and David γ fasted, and went in, and layⁱ all night upon the earth.

17 And the elders of his house arose, and went to him, to raise him up from the earth: but he would not, neither did he eat bread with them.

18 And it came to pass on the seventh day, that the child died. And the servants of David feared to tell him that the child was dead: for they said, Behold, while the child was yet alive, we spake unto him, and he would not hearken unto our voice: how will he then θ vex himself, if we tell him that the child is dead?

19 But when David saw that his servants whispered, David perceived that the child was dead: therefore David said unto his servants, Is the child dead? And they said, He is dead.

20 Then David arose from the earth, and washed, and anointed himself, and changed his apparel, and came into the house of the LORD, and worshipped: ρ then he came to his own house; and when he required, they set bread before him, and he did eat.

21 Then said his servants unto him, What thing is this that thou hast done? thou didst fast and weep for the child while it was alive; but when the child was dead, thou didst rise and eat bread.

22 And he said, While the child was yet alive, I fasted and wept: for I said, Who κ can tell whether God will be gracious to me, that the child may live?

23 But now he is dead, wherefore should I fast? can I bring him back again? I shall go to him, but he shall not return to me.

24 And David comforted Bath-sheba his wife, and went in unto her, and lay with her: and she bare a son, and he called his name Solomon.^q & the LORD loved him.

25 And he sent by the hand of Nathan the prophet; and he called his name μ Jedidiah, because of the LORD.

26 And η Joab fought against Rabbah^r of ye children of Ammon, & took ye royal city.

27 And Joab sent messengers to David, and said, I have fought against Rabbah,

and have taken the city of waters. 28 Now therefore gather the rest of the people together, and encamp against the city, and take it: lest I take the city, and v it be called after my name.

29 And David gathered all the people together, and went to Rabbah, and fought against it, and took it.

30 And he took their king's crown from off his head, (the weight whereof was a talent of gold with the precious stones,) and it was set on David's head: and he brought forth the spoil of the city β in great abundance.

31 And he brought forth the people that were therein, and put them under saws, and under harrows of iron, and under axes of iron, & made them pass through the brick-kiln: and thus did he unto all the cities of the children of Ammon. So David and all the people returned unto Jerusalem.

CHAP. XIII.

AND it came to pass after this, that Absalom, the son of David, had a fair sister, whose name was Tamar;^a and Amnon the son of David loved her.

2 And Amnon was so vexed, that^f he fell sick for his sister Tamar; for she was a virgin: and ζ Amnon thought it hard for him to do any thing to her.

3 But Amnon had a friend, whose name was Jonadab, the son of Shimeah,^g David's brother: & Jonadab was a very subtil man.

4 And he said unto him, Why art thou, being the king's son, θ lean κ from day to day? wilt thou not tell me? And Amnon said unto him, I love Tamar, my brother Absalom's sister.

5 And Jonadab said unto him, Lay thee down on thy bed, and make thyself sick: and when thy father cometh to see thee, say unto him, I pray thee, let my sister Tamar come, and give me meat, and dress the meat in my sight, that I may see it, and eat it at her hand.

6 So Amnon lay down, and made himself sick: and when the king was come to see him, Amnon said unto the king, I pray thee, let Tamar my sister come, and make me a couple of cakesⁱ in my sight, that I may eat at her hand.

7 Then David sent home to Tamar, saying, Go now to thy brother Amnon's house, and dress him meat.

8 So Tamar went to her brother Amnon's house; and he was laid down. And she took λ flour, and kneaded it, and made cakes in his sight, and did bake the cakes.

9 And she took a pan, and poured them out before him; but he refused to eat. And Amnon said, Have out all men from me: & they went out every man from him.

10 And Amnon said unto Tamar, Bring the meat into the chamber, that I may eat of thine hand. And Tamar took the cakes which she had made, and brought them into the chamber to Amnon her brother.

11 And when she had brought them unto him to eat, he^q took hold of her, and said unto her, Come, lie with me, my sister.

12 And she answered him, Nay, my brother, do not ρ force me; for σ no such thing ought to be done in Israel: τ do not thou this folly.

13 And I, whither shall I cause my shame to go? and as for thee, thou shalt be as one of the fools in Israel. Now therefore, I pray thee, speak unto the king; for he will not withhold me from thee.

14 Howbeit, he would not hearken unto her voice; but, being stronger than she, forced^u her, and lay with her.

15 Then Amnon hated her ψ exceedingly; so that the hatred wherewith he

B. C. 1032.

 β very great.^a Ge. 37. 3.

Ju. 5. 30.

^b Ps. 45. 13, 14.^c ch. 1. 2.

Jos. 7. 6.

Job 2. 12.

^d Je. 2. 37.^e 1 Ch. 3. 9.^f Amnon.^g 1 Ki. 21. 4.^h 2 Co. 7. 10.ⁱ set not

thine heart.

^k it was mar-

vellous, or,

hidden in

the eyes of

Amnon.

ⁿ and deso-

late.

^l 1 Sa. 16. 9.

Shammah.

^m Ge. 24. 50.

31. 24.

^o thin.^p morning by

morning.

ⁱ Le. 19. 17, 18.^k Ge. 38. 12, 13.

1 Sa. 25. 4, 36.

^l Ge. 18. 6.^m Pr. 26. 24, 26 λ or, paste.ⁿ Ju. 19. 6, 9, 22.

Ru. 3. 7.

1 Sa. 25. 36.

Es. 1. 10.

Ps. 104. 15.

Ec. 9. 7.

10. 19.

^p or, will you

not, since I

have—^q

Jos. 1. 9.

^v sons of va-

lour.

^o Pr. 29. 12. π rode.^p 1 Ki. 1. 33.^q Ge. 39. 12.^r ch. 1. 11.^s ch. 12. 16.^t humble me.

Ge. 34. 2.

^u it ought

not so to be

done.

^t Le. 18. 9, 11.

20. 17.

^u ver. 3.^v Ge. 34. 7.

Ju. 19. 23.

Pr. 5. 22, 23.

 τ mouth. χ or, settled.^w ch. 19. 19.^x De. 22. 25.^y with great

hatred

greatly.

^y ver. 38.

hated her was greater than the love wherewith he had loved her: and Amnon said unto her, Arise, be gone.

16 And she said unto him, There is no cause: this evil in sending me away is greater than the other that thou didst unto me. But he would not hearken unto her.

17 Then he called his servant that ministered unto him, & said, Put now this woman out from me, & bolt the door after her.

18 And she had a garment of divers colours^a upon her: for^b with such robes were the king's daughters that were virgins apparelled. Then his servant brought her out, and bolted the door after her.

19 And Tamar put ashes^c on her head, and rent her garment of divers colours that was on her, and laid her hand^d on her head, and went on crying.

20 And Absalom her brother said unto her, Hath γ Amnon thy brother been with thee? but hold now thy peace, my sister: is he thy brother; δ regard not this thing. So Tamar remained η desolate in her brother Absalom's house.

21 But when king David heard of all these things, he was very wroth.

22 And Absalom spake unto his brother Amnon neither^k good nor bad: for Absalom hated^l Amnon, because he had forced his sister Tamar.

23 And it came to pass, after two full years, that Absalom had^m sheep-shearers in Baal-hazor, which is beside Ephraim: and Absalom invited all the king's sons.

24 And Absalom came to the king, and said, Behold now, thy servant hath sheep-shearers; let the king, I beseech thee, and his servants, go with thy servant.

25 And the king said to Absalom, Nay, my son, let us not all now go, lest we be chargeable unto thee. And he pressed him: howbeit he would not go, but blessed him.

26 Then said Absalom, If not, I pray thee, let my brother Amnon go with us. And the king said unto him, Why should he go with thee?

27 Butⁿ Absalom pressed him, that he let Amnon and all the king's sons go with him.

28 Now Absalom had commanded his servants, saying, Mark ye now when Amnon's heart is merryⁿ with wine, and when I say unto you, Smite Amnon; then kill him, fear not: μ have not I commanded you? be courageous, and be ν valiant.

29 And the servants of Absalom^o did unto Amnon as Absalom had commanded. Then all the king's sons arose, and every man π gat him up upon his mule,^p and fled.

30 And it came to pass, while they were in the way, that tidings came to David, saying, Absalom hath slain all the king's sons, and there is not one of them left.

31 Then the king arose, and tare^r his garments, and lay^s on the earth; and all his servants stood by with their clothes rent.

32 And Jonadab^w the son of Shimeah, David's brother, answered and said, Let not my lord suppose that they have slain all the young men the king's sons; for Amnon only is dead: for by the τ appointment of Absalom this hath been χ determined from the day that he forced his sister Tamar.

33 Now therefore let not my lord the king take^w the thing to his heart, to think that all the king's sons are dead; for Amnon only is dead.

34 But Absalom fled.^y And the young

16 ויאמר לה אמנן קומי לני : ויאמר לו אל
 אלות הרעה הנזולה הזאת מאתרת אשר
 עשית עמי לשלחני ולא אבה לשמע לה :
 17 ויקרא את-נערו משרתו ויאמר שלח-נא את-
 זאת מעלי החיצה ונעל הדלת אחריה : ועליה
 כתב פסים כי כן תלפננה בנות-המלך הבתולות
 מעילים ויצא אותה משרתו החוץ ונעל הדלת
 אחריה : ותקח תמר אפר על-ראשה וכתבת
 הפסים אשר עליה קרעה ותשם ידה על-ראשה
 ותהלך הלון ונערה : ויאמר אליה אבשלום
 אחיה האמנן אחיך היה עשך ועמה אחותי
 החרשית אחיך הוא אלי תשיתי את-לבוך לדבר
 הוזה ותשב תמר ושמה בית אבשלום אחיה :
 21 והמלך דוד שמע את כל-הדברים האלה ודוד
 לו מאד : ולא דבר אבשלום עם-אמנן למרע
 ועד-שוב כי שנה אבשלום את-אמנן על-דבר
 אשר עשה את תמר אחותו : ויהי לשנתיים
 23 ימים ויהיו גוים לאבשלום בבבל הצור אשר
 עם-אפרים ויקרא אבשלום לכל-בני המלך :
 24 ויבא אבשלום אל-המלך ויאמר הנה-נא גוים
 לעבדך ידך-נא המלך ועבדו עם-עבדך : ויאמר
 המלך אל-אבשלום אל-בני אל-נא נלך פלני ולא
 נכד עליך ויפרץ-ו ולא אבה ללכת ויברכוהו :
 26 ויאמר אבשלום ולא ידך-נא אתנו אמנן אחי
 27 ויאמר לו המלך למה ידך עמך : ויפרץ-ו
 אבשלום וישלח אתו את-אמנן ואת כל-בני
 המלך : ויצו אבשלום את-נערו לאמר ראו-נא
 28 פסוב לב-אמנן ביין ואמרתי אליכם הפו את
 אמנן והמתם אתו אל-תיראו הלא פי אנכי
 29 ציתי אתכם חזקו והיו לבני-דוד : ויעשו בער
 אבשלום לאמנן פאשר צוה אבשלום וינקמו
 כל-בני המלך ויפכו איש על-פרו וינסו :
 30 ויהי הפה ברך והשמעה באה אל-יד לאמר
 הפה אבשלום את-כל-בני המלך ולא-יתר מהם
 אחד : ויקם המלך וקרא את-בניו וישב ארצה
 31 וכל-עבדיו נצבים קרע בגדים : וישן ויגב כי כך
 שמעה אחידה ויאמר אליאמר אזלי את כל
 הנערים בני-המלך המיתו כי-אמנן לבדו מה פי
 על-פי אבשלום היתה שומה מיום עשהו את תמר
 32 אחותו : ועמה אל-ישם אזלי המלך אל-לבו
 דבר לאמר כל-בני המלך מתו כי-אם אמנן לבדו

29 פן אל-כד אני את-העיר ונקרא שמי עליה : ויאמר
 דוד את כל-העם וילך רפתה וילחם בה וילפדה :
 30 ויקח את-עמרת-מלכם מעל ראשו ויטשלה
 כפר חרב ואנן יקרה ויהי על-ראש דוד ושלל
 31 העיר הוציא הרבה מאד : ואת-העם אשר-בה
 הוציא וישם בממרה ובחרצי הפרל ובמנורות
 הפרל והעביר אותם במלפן וכן יעשה לכל ערי
 בני-עמון וישב דוד וכל-העם וירושלם :

CAP. XIII. יג

1 ויהי אחרי-כן ולאבשלום בן-דוד אחות יפה
 2 ושמה תמר ונאחבה אמנן בן-דוד : ויצר לאמנן
 להתחלות בעבור תמר אחותו כי בתולה היא ויפלא
 3 בשיני אמנן לעשות לה מאכזה : ולאמנן
 רע ושמר יגבב בן-שמעה אחי דוד ויגבב איש
 4 חכם מאד : ויאמר לו בדיע אמה פכה דל כך
 המלך בפקר בפקר הלא תמיד לו ויאמר לו
 אמנן את-תמר אחות אבשלום אחי אני אהב :
 6 ויאמר לו יתגבב שכב על-משכבה והתחל נבא
 אבה לראותה ואמרתי אליו תבא נא תמר אחותי
 ותבני לחם ופעשה לעיני את-הבריה למען אשר
 6 אראה ואכלתי מידה : וישכב אמנן ויתחל ויבא
 המלך לראותו ויאמר אמנן אל-המלך תבוא
 נא תמר אחותי ותלפנ לעיני שתי לבבות ואברה
 7 מידה : וישלח דוד אל-תמר הנביאה לאמר לני
 8 נא בית אמנן אחיך וישלחו הפרה : ויהיה
 תמר בית אמנן אחיה והוא שכב ותקח את-
 9 הוצק והלוש ותלפנ לעיניו והבשל את-הלבבות :
 9 ותקח את-המשורה ותצק לפניו וימאן לאכול
 ויאמר אמנן הוציאו כל-איש מעלי ויצאו כל-איש
 10 מעליו : ויאמר אמנן אל-תמר הביאי הפרה
 החרו ואברה מידך ותקח תמר את-הלבבות
 אשר עשיתה ותבא לאמנן אחיה החרה :
 11 ותגש אליו לאכל ויחזק-בה ויאמר לה בואי שוכני
 12 עמי אחותי : ותאמר לו אל-אחי אלי תעני כי
 לא-יעשה כן בישראל אל-תעשה את-הפנה
 13 הזאת : ואני אנה אולק את-חרפתי ואמה
 תהיה פאחד הנבלים בישראל ועמה דבר-נא אל-
 14 המלך כי לא ימנעני מלך : ולא אבה לשמע
 בקולה ויחזק ממנה ויענה וישכב אחיה :
 15 וישננה אמנן שנה גדולה מאד כי גדולה
 דשננה אשר שנה מאברה אשר אהבה

יִשָּׂא אֱלֹהִים נֶפֶשׁ וְחֹשֶׁב מִדּוֹשָׁבוֹת לְבַלְתִּי יָחַד
 מִמּוֹנֵי נָדָח : וְעַתָּה אֲשֶׁר־בָּאתִי לְדַבֵּר אֶל־הַמֶּלֶךְ :
 אֲדִילֶנּוּ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה כִּי יֵרָאִי הָעָם וְהָאָמָר
 שֶׁפָּתַחְתָּ אֲדֹבָרָה נֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ אֲלֵי יַעֲשֶׂה הַמֶּלֶךְ
 אֶת־דְּבַר־אָמְרוֹ : כִּי יִשְׁמַע הַמֶּלֶךְ לְהַצִּיל אֶת־
 אָמְרוֹ מִכַּף הָאִשׁ לְהַשְׁמִיד אוֹתִי וְאֶת־בְּנֵי יָחִיד
 מִנְּחֻלַּת אֱלֹהִים : וְהָאָמָר שֶׁפָּתַחְתָּ יְהוֹדִיעַ דְּבַר
 אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ לְמַנְחָה כִּי כִּמְלִיכָה הָאֱלֹהִים כֵּן
 אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ לִשְׁמֵעַ הַטּוֹב וְהָרַע יִהְיֶה אֵלֶיךָ
 יְהִי עַמּוֹ : וְכֵן הַמֶּלֶךְ וְהָאָמָר אֶל־הָאִשָּׁה אֵל־
 נָא תִּקְחִי מִמֶּנִּי דָּבָר אֲשֶׁר אֲנִי שְׂאֵל אֶתְּךָ
 וְהָאָמָר הָאִשָּׁה יְדַבֵּר־נָא אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ : וְהָאָמָר
 הַמֶּלֶךְ רֵבִי יוֹאָב אֵתְּךָ בְּלִילֵית וּבִשְׁנֵי הָאִשָּׁה
 וְהָאָמָר הִי בִשְׁתֵּי אֲדֹנֵי הַמֶּלֶךְ אִם־אֵשׁ לְהַמִּין
 וְלְהַשְׁמִיל מִכָּל אֲשֶׁר־דָּבָר אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ כִּרְעֵבְךָ
 יוֹאָב הוּא צָנִי וְהוּא שָׁם בְּכִי שֶׁפָּתַחְתָּ אֶת־כָּל־
 הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה : לְבַעֲבוֹר סָבֵב אֶת־פְּנֵי הַדָּבָר עֲשֵׂה
 עֲבֹדָה יוֹאָב אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וְאֲדֹנִי הָעַם כִּדְחַמְתָּ
 מִלִּיכָה הָאֱלֹהִים לְעַשׂ אֶת־כָּל־אֲשֶׁר בָּאָרְץ :
 וְהָאָמָר הַמֶּלֶךְ אֵלֵי־יוֹאָב הִנֵּה־נָא עֲשִׂיתִי אֶת־הַדָּבָר
 הַזֶּה וְלָךְ הָשֵׁב אֶת־הַנָּעַר אֶת־אֲבִשְׁלוֹם : וַיִּפֹּל
 יוֹאָב אֶל־פְּנֵי אֶרֶץ וַיִּשְׁתַּחוּ וַיִּבְרַךְ אֶת־הַמֶּלֶךְ
 וְהָאָמָר יוֹאָב הַיּוֹם יָדַע עֲבֹדָה כִּי־מִצְאִיתִי הִן בְּעֵינֶיךָ
 אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר־עָשִׂה הַמֶּלֶךְ אֶת־דְּבַר עֲבֹדָה :
 יִקָּם יוֹאָב וְלָךְ נִשְׁוֹרָה וַיָּבֵא אֶת־אֲבִשְׁלוֹם וַיְרַשְׁשֵׁם :
 וְהָאָמָר הַמֶּלֶךְ יִסָּב אֶל־בֵּיתוֹ וּפָנָי לֹא יִרְאֶה
 וַיִּסָּב אֲבִשְׁלוֹם אֶל־בֵּיתוֹ וּפָנָי הַמֶּלֶךְ לֹא רָאָה :
 וְאֲבִשְׁלוֹם לֹא־הָיָה אִישׁ־יָסֵף בְּכָל־יִשְׂרָאֵל לְחָלֵל
 מָאֹד מִכָּף רִבְלוֹ וַעַד קָדְקָדוֹ לֹא־רָדָה בּוֹ מוֹם :
 וּבְגִלְלוֹ אֶת־רֹאשׁוֹ וְהָיָה מִלִּיכָה יָמִים לַיָּמִים אֲשֶׁר
 יִגְלֹחַ כִּי־כָבֵד עָלָיו וְגִלְלוֹ וְשָׂקָל אֶת־טֵיטֵר רֹאשׁוֹ
 מֵאֲרָתִים שָׂקָלִים בָּאֵבֶן הַמֶּלֶךְ : וַיִּגְדְּלוּ לְאֲבִשְׁלוֹם
 שְׁלוֹשָׁה בָּנִים וּבַת אַחַת וַשְׁמָהּ תָּמָר הָיָה הַחֵתָה
 אִשָּׁה יֶפֶת מִרְאָה : וַיָּשֵׁב אֲבִשְׁלוֹם בִּירוּשָׁלַם
 שְׁנֵי־בָנִים יָמִים וּפָנָי הַמֶּלֶךְ לֹא רָאָה : וַיִּשְׁלַח
 אֲבִשְׁלוֹם אֶל־יוֹאָב לִשְׁלַח אוֹתוֹ אֶל־הַמֶּלֶךְ וְלֹא
 אָבָה לָבוֹא אֵלָיו וַיִּשְׁלַח עוֹד שְׁמִית וְלֹא אָבָה לָבוֹא :
 וְהָאָמָר אֶל־עֲבָדָיו רְאוּ חֲלָקָת יוֹאָב אֶל־יְדֵי וְלִישָׁמִים
 שְׁעָרִים לָמוֹ וְהַיְצִיתִיהָ בְּאֵשׁ וַיִּצְרִיתָ עֲבָדֵי אֲבִשְׁלוֹם
 אֶת־הַחֲלָקָה בְּאֵשׁ : וַיָּקָם יוֹאָב וַיָּבֵא אֶל־

34 מֶת : וַיִּבְרַח אֲבִשְׁלוֹם וַיֵּשֶׁב הַנָּעַר הַצֶּהָר אֶת־
 עֵינָיו וַיֵּרָא וְהָיָה עִם רֹב הָעָלָמִים מִדֶּרֶךְ אֲחֵרָיו מִצֵּד
 35 הַדָּר : וַיֹּאמְרוּ וַיִּבְרַךְ אֶל־הַמֶּלֶךְ הִנֵּה בְנֵי־הַמֶּלֶךְ
 36 בָּאָה דְּבַר עֲבֹדָה כֵּן הָיָה : וְהִנֵּי כָּל־חַיֵּי לְדָבָר
 וְהִנֵּה בְנֵי־הַמֶּלֶךְ בָּאָה וַיֵּשֶׁב עִלָּם וַיִּבְרָכֵי וְגַם־
 37 הַמֶּלֶךְ וְכָל־עֲבָדָיו בָּרוּ כֵּן גְּדוֹל מָאֹד : וְאֲבִשְׁלוֹם
 בָּרַח וַיָּלֶךְ אֶל־תַּלְמִיד בֶּן־עַמְיָחֹר מִלֶּךְ גִּשְׁוֹר וַיִּתְחַבֵּל
 38 עַל־בָּנוֹ כִּלְהִימָם : וְאֲבִשְׁלוֹם בָּרַח וַיָּלֶךְ גִּשְׁוֹר
 39 וַיְהִי־שָׁם שְׁלֹשׁ שָׁנִים : וַתִּכַּל הִנֵּה הַמֶּלֶךְ לִצְאָתָהּ
 אֶל־אֲבִשְׁלוֹם כִּי־נָתַם עַל־אֲמָנוֹן כִּי־מָת :

CAP. XIV. ד

1 וַיֵּדַע יוֹאָב כִּי־צָרָהָה כִּי־לֵב הַמֶּלֶךְ עַל־אֲבִשְׁלוֹם :
 2 וַיִּשְׁלַח יוֹאָב תַּלְמִידָה וַיַּחַד מִשָּׁם אִשָּׁה וְחִכְמָה
 וַיֹּאמְרוּ אֵלֶיהָ הַחֲאֲבָלִי־נָא וְלִבְשִׁי־נָא בְּגָדֵי־אֵבֶל
 וְאַל־תִּסְבִּי שִׁמֹּן וְהָיִית פֹּאשָׁה וְהָיָה יָמִים רַבִּים
 3 מִתְחַבֵּלָה עַל־מָוֶת : וְנָאֵת אֶל־הַמֶּלֶךְ וְדִבְרַת אֵלָיו
 4 פִּדְרָה הַזֶּה וַיֵּשֶׁם יוֹאָב אֶת־הַדְּבָרִים בְּסִינָה :
 5 וְהָאָמָר הָאִשָּׁה הַתַּקְעִית אֶל־הַמֶּלֶךְ וַתִּפֹּל עַל־
 6 אִפְסָה אֶרֶצָה וַתִּשְׁתַּחוּ וְהָאָמָר הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ :
 7 וַיֹּאמְרוּ לָהּ הַמֶּלֶךְ מוֹדֵלָךְ וְהָאָמָר אֵבֶל
 8 אִשָּׁה אֶל־מָוֶתָה אֲנִי וְכָמָת אִישִׁי : וְלִשְׁפָחוֹתָ שְׁנֵי
 9 בָּנִים וּנְצִי שְׁנֵיהֶם בְּשִׁנָּה וְאֵין מִצִּיל בְּנֵיהֶם וַיִּפְּנוּ
 10 הָאָדָם אֶת־הָאָדָם וַיָּמָת אוֹתוֹ : וְהִנֵּה קָמָה כָּל־
 11 הַמִּשְׁפָּחָה עַל־שִׁפְחוֹתָהּ וַיֹּאמְרוּ תִּנִּי אֶת־מִכְרָה
 12 אֲחֵרָי וְנִמְתְּחוּ בְּנֵי־שָׁשׁ אֲחֵרֵי הָרָג וַיִּשְׁמִיכָה
 13 בָּם אֶת־הַיָּד וְכָבֵד אֶת־פְּתוּלָתִי אֲשֶׁר נִשְׁאָרָה
 14 לְבַלְתִּי שָׁוִים לְאִישִׁי שָׁם וְשִׁאֲרִית עַל־פְּנֵי הָאֶרֶץ :
 15 וַיֹּאמְרוּ הַמֶּלֶךְ אֶל־הָאִשָּׁה לָכֵן לְבִיתְךָ וְאֵין
 16 אֲצִיחָה עֲלֶיךָ : וְהָאָמָר הָאִשָּׁה הַתַּקְעִית אֶל־
 17 הַמֶּלֶךְ עָלֵי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ הַעֲזֵן וְעַל־בֵּית אֲבִי
 18 וְהַמֶּלֶךְ וְכִסְאוֹ נָקִי : וַיֹּאמְרוּ הַמֶּלֶךְ הַמְדַּבֵּר
 19 אֵלָיו תִּבְנֵיתִי אֵלַי וְלֹא־יִסָּף עוֹד לְעַשׂ כָּךְ :
 20 וְהָאָמָר וַיִּבְרָכֵה הַמֶּלֶךְ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיךָ מִדֶּרֶכֶת־
 21 נָאֵל הָעָם לִשְׁחֹת וְלֹא יִשְׁמִדוּ אֶת־בְּנֵי וַיֹּאמְרוּ חִי־
 22 יְהוָה אִם־יִפֹּל מִשְׁעֶרֶת בֵּית אֶרֶצָה : וְהָאָמָר
 23 הָאִשָּׁה תִּדְבַר־נָא שֶׁפָּתַחְתָּ אֶל־אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ דְּבַר
 24 וַיֹּאמְרוּ דְּבָרִי : וְהָאָמָר הָאִשָּׁה וְלָמָּה חָשַׁבְתָּה
 25 כּוֹנֵת עַל־עַם אֱלֹהִים וּמְדַבֵּר הַמֶּלֶךְ הַדָּבָר הַזֶּה
 26 כֹּאשִׁים לְבַלְתִּי דְּלִישִׁיב הַמֶּלֶךְ אֶת־דִּבְחֹוֹ : כִּי־מָוֶת
 27 מָוֶת וְכָמָם הַנָּעִים אֶרֶצָה אֲשֶׁר לֹא יִסָּסֶה וְלֹא־

man that kept the watch lifted up his eyes, & looked, & behold, there came much people by the way of the hill side behind him.

35 And Jonadab said unto the king, Behold, the king's sons come: β as thy servant said, so it is.

36 And it came to pass, as soon as he had made an end of speaking, that, behold, the king's sons came, and lifted up their voice, and wept: and the king also and all his servants wept γ very sore.

37 But Absalom fled, & went to Talmai, d ye son of δ Ammihud, king of Geshur. And David mourned for his son every day.

38 So Absalom fled, and went to Geshur, e and was there three years.

39 And the soul of king David η longed to go forth unto Absalom: for he was comforted f concerning Amnon, seeing he was dead.

CHAP. XIV.

NOW Joab the son of Zeruiah perceived that the king's heart was toward h Absalom.

2 And Joab sent to Tekoah, i and fetched thence a wise woman, and said unto her, I pray thee, feign thyself to be a mourner, & put on now mourning apparel, and anoint not thyself with oil, but be as a woman that had a long time mourned for the dead;

3 And come to the king, and speak on this manner unto him. So Joab put the words in her mouth.

4 And when the woman of Tekoah spake to ye king, she fell j on her face to ye ground, and did obeisance, and said, k Help, O king.

5 And the king said unto her, What aileth thee? And she answered, I m am indeed a widow woman, and mine husband is dead.

6 And thy handmaid had two sons, and they two strove together in the field, and there was n none to part them, but the one smote the other, and slew him.

7 And, behold, the whole family is risen against thine handmaid, and they said, Deliver o him that smote his brother, that we may kill him, for ye life of his brother whom he slew; & we will destroy ye heir also: & so they shall quench my coal which is left, and shall not leave to my husband p neither name nor remainder upon the q earth.

8 And the king said unto the woman, Go to thine house, and I will give charge concerning thee.

9 And the woman of Tekoah said unto the king, My lord, O king, the iniquity r be on me, s and on my father's house; and the king t and his throne u be guiltless.

10 And the king said, Whosoever saith ought unto thee, bring him to me, and he shall not touch thee any more.

11 Then said she, I pray thee, let the king remember the LORD thy God, v that thou wouldest not suffer the revengers of w blood to destroy any more, lest they destroy my son. And he said, As x ye LORD liveth, there shall not one hair of thy son fall to the earth.

12 Then the woman said, Let thine handmaid, I pray thee, speak z one word unto my lord the king. And he said, Say on.

13 And the woman said, Wherefore then hast thou thought such a thing against the people of God? for the king doth speak this thing as one which is faulty, in that the king doth not fetch home again his banished. aa

14 For we must needs die, ab and are as water spilt on the ground, which cannot be gathered up again: ac neither doth

B. C. 1030.

a Job 34. 19.

Mat. 22. 16.

Ac. 10. 34.

Ro. 2. 11.

b Nu. 35. 24.

c Le. 26. 40.

Is. 50. 1, 2.

La. 3. 31, 32.

β according

to the word

of thy servant.

γ with a

great weeping

greatly.

d ch. 3. 3.

e or, Ammihur.

f for rest.

g ch. 14. 23.

h ch. 19. 27.

i was consumed.

Ps. 84. 2.

j hear.

k ch. 37. 35.

38. 12.

l ch. 13. 39.

m 2 Ch. 11. 6.

n ver. 3.

o 1 Sa. 20. 41.

p save.

q ch. 12. 1, & c.

r blessed.

s no deliverer between.

t or, thy.

u De. 19. 12.

v ch. 13. 37.

w Ge. 43. 3.

Ex. 10. 28.

x face of the

earth.

y And as Absalom there

was not a beautiful

man in all

Israel to praise

greatly.

z Is. 1. 6.

aa Ge. 27. 13.

ab 1 Sa. 25. 24.

ac ch. 3. 28.

ad 1 Ki. 2. 33.

ae that the

revenger of

blood do not

multiply to

destroy.

t ch. 18. 18.

u Nu. 35. 19.

v 1 Sa. 14. 45.

w Je. 4. 2.

x ver. 24.

y my place.

z Ju. 15. 4, 5.

aa ch. 13. 37, 38.

ab Job 34. 15.

ac Ps. 90. 3, 10.

ad He. 9. 27.

ae or, because

God hath

not taken

away his

life, he

hath also

devised.

God respect a any person; yet doth he devise means b that his banished be not expelled c from him.

15 Now therefore that I am come to speak of this thing unto my lord ye king, it is because ye people have made me afraid: and thy handmaid said, I will now speak unto the king; it may be that the king will perform the request of his handmaid.

16 For the king will hear, to deliver his handmaid out of the hand of the man that would destroy me and my son together out of the inheritance of God.

17 Then thine handmaid said, The word of my lord the king shall now be ζ comfortable: for as an angel f of God, so is my lord ye king to θ discern good & bad; therefore the LORD thy God will be with thee.

18 Then ye king answered & said unto ye woman, Hide not from me, I pray thee, the thing that I shall ask thee. And the woman said, Let my lord the king now speak.

19 And the king said, Is not the hand of Joab with thee in all this? And the woman answered and said, As thy soul liveth, my lord the king, none can turn to the right hand or to the left from ought that my lord the king hath spoken: for thy servant Joab, he bade me, and he k put all these words in the mouth of thine handmaid:

20 To fetch about this form of speech hath thy servant Joab done this thing: and my lord is wise, according to the wisdom of an angel of God, to know all things that are in the earth.

21 And the king said unto Joab, Behold now, I have done this thing: go therefore, bring the young man Absalom again.

22 And Joab fell to the ground on his face, and bowed himself, and μ thanked the king: and Joab said, To-day thy servant knoweth that I have found grace in thy sight, my lord, O king, in that the king hath fulfilled the request of π his servant.

23 So Joab arose, and went to Geshur, and brought Absalom to Jerusalem.

24 And the king said, Let him turn to his own house, and let him not see my face. p So Absalom returned to his own house, and saw not the king's face.

25 But σ in all Israel there was none to be so much praised as Absalom for his beauty: from q the sole of his foot even to the crown of his head there was no blemish in him.

26 And when he polled his head, (for it was at every year's end that he polled it; because the hair was heavy on him, therefore he polled it,) he weighed the hair of his head at two hundred shekels after the king's weight.

27 And t unto Absalom there were born three sons, and one daughter, whose name was Tamar: she was a woman of a fair countenance.

28 So Absalom dwelt two full years in Jerusalem, and saw not u the king's face.

29 Therefore Absalom sent for Joab, to have sent him to the king; but he would not come to him: and when he sent again the second time, he would not come.

30 Therefore he said unto his servants, See, Joab's field is near ϕ mine, and he hath barley there; go and set it on fire. x And Absalom's servants set the field on fire.

31 Then Joab arose, & came to Absalom unto his house, and said unto him, Wherefore have thy servants set my field on fire?

32 And Absalom answered Joab, Be-

hold, I sent unto thee, saying, Come hither, that I may send thee to the king to say, Wherefore am I come from Geshur? *it had been good for me to have been there still*: now therefore let me see the king's face; and if there be any iniquity in me, let him kill me.

33 So Joab came to the king, and told him: and when he had called for Absalom, he came to the king, and bowed himself on his face to the ground before the king: and the king^c kissed Absalom.

CHAP. XV.

AND^d it came to pass after this, that Absalom prepared^f him chariots and horses, and fifty men to run before him.

2 And Absalom rose up early, and stood beside the way of the gate: and it was so, that when any man that had a controversy^γ came to the king for judgment, then Absalom called unto him, and said, Of what city art thou? And he said, Thy servant is of one of the tribes of Israel.

3 And Absalom said unto him, See, thy matters are good and right; but *δ there is no man deputed* of the king^h to hear thee.

4 Absalom said moreover, Oh^k that I were made judge in the land, that every man which hath any suit or cause might come unto me, and I would do him justice!

5 And it was so, that when any man came nigh to him to do him obeisance, he put forth his hand, and took him, & kissed him.

6 And on this manner did Absalom to all Israel that came to the king for judgment. Soⁿ Absalom stole the hearts of the men of Israel.

7 And it came to pass after forty years, that Absalom said unto the king, I pray thee, let me go and pay^p my vow,^q which I have vowed unto the LORD, in Hebron.

8 For thy servant vowed a vow while I abode at Geshur^r in Syria, saying, If the LORD shall bring me again indeed to Jerusalem, then I will serve the LORD.

9 And the king said unto him, Go in peace. So he arose, and went to Hebron.

10 But Absalom sent spies throughout all the tribes of Israel, saying, As soon as ye hear the sound of the trumpet, then ye shall say, Absalom reigneth^w in Hebron.

11 And with Absalom went two hundred men out of Jerusalem, *that were called*; and they went in their simplicity,^x and they knew not any thing.

12 And Absalom sent for Ahithophel the Gilonite, David's counselor,^y from his city, *even from Giloh*,^z while he offered sacrifices. And the conspiracy was strong; for the people^a increased continually with Absalom.

13 And there came a messenger to David, saying, The^b hearts of the men of Israel are after Absalom.

14 And David said unto all his servants that *were with him at Jerusalem*, Arise, and let us flee:^c for we shall not *else* escape from Absalom: make speed to depart, lest he overtake us suddenly, and *θ bring evil upon us*, and smite the city with the edge of the sword.

15 And the king's servants said unto the king, Behold, thy servants are ready to do whatsoever my lord^d ye kings shall appoint.

16 And the king went forth, and all his household^e λ after him: and the king left ten women, *which were concubines*,^f to keep the house.

17 And the king went forth, and all

B. C. 1024.

a ch. 8. 18.

b ch. 18. 2.

c Ge. 45. 15.

Lu. 15. 20.

β wander in going.

d ch. 12. 11.

e 1 Sa. 23. 13.

f 1 Ki. 1. 5.

g Ru. 1. 16, 17.

Pr. 17. 17.

18. 24.

Mat. 8. 19, 20.

Jno. 6. 65, 69.

Ac. 11. 23.

21. 13.

Re. 2. 10.

γ to come.

δ or, none

will hear

thee from

the king

downward.

h Pr. 30. 11, 17.

i Ro. 12. 15.

k Ju. 9. 29.

r called

Cedron,

Jno. 18. 1.

l ch. 16. 2.

m Nu. 4. 15.

n Ro. 16. 18.

o Ps. 43. 3, 4.

63. 1, 2.

Is. 38. 22.

p Je. 9. 3, 5.

q 1 Sa. 16. 2.

r ch. 22. 20.

Nu. 14. 8.

1 Ki. 10. 9.

s 1 Sa. 3. 18.

t ch. 13. 38.

u 1 Sa. 9. 9.

v ch. 17. 16.

w Job 20. 5,

&c.

x Ge. 20. 5.

y going up,

and weep-

ing.

y Ps. 41. 9.

55. 12, 14.

z ch. 19. 4.

Es. 6. 12.

a Jos. 15. 51.

b Is. 20. 2, 4.

c Je. 14. 3, 4.

d Ps. 3. 1, 2.

e Ps. 126. 6.

f ver. 12.

g ver. 6.

h Ju. 9. 3.

i ch. 16. 23.

17. 14, 23.

j Job 5. 13.

k ch. 19. 9.

l Jos. 16. 2.

m ch. 1. 2.

θ thrust.

n ch. 19. 35.

κ choose.

o ch. 16. 19.

λ at his feet.

p ch. 12. 11.

16. 21, 22.

q ch. 17. 5, 14.

the people after him, and tarried in a place that was far off.

18 And all his servants passed on beside him; and all the Cherethites,^a and all the Pelethites, and all the Gittites, six hundred men which came after him from Gath, passed on before the king.

19 Then said the king to Ittai^b the Gittite, Wherefore goest thou also with us? return to thy place, & abide with the king; for thou art a stranger, and also an exile.

20 Whereas thou camest *but yesterday*, should I this day make thee β go up and down with us? Seeing I go^c whether I may, return thou, and take back thy brethren: mercy and truth *be* with thee.

21 And Ittai answered the king, and said,^d As the LORD liveth, and as my lord the king liveth, surely in what place my lord the king shall be, whether in death or life, even there also will thy servant be.

22 And David said to Ittai, Go, and pass over. And Ittai the Gittite passed over, and all his men, and all the little ones that *were* with him.

23 And all the country wept^e with a loud voice, and all the people passed over: the king also himself passed over the ζ brook Kidron, and all the people passed over, toward the way of the wilderness.^f

24 And lo, Zadok also, and all the Levites *were* with him, bearing^g the ark of the covenant of God: and they set down the ark of God; and Abiathar went up, until all the people had done passing out of the city.

25 And the king said unto Zadok, Carry back the ark of God into the city: if I shall find favour in the eyes of the LORD, he^h will bring me again, and shew me both i, and his habitation:

26 But if he thus say, I have no delight in^j thee; behold, *here am I*, let^k him do to me as seemeth good unto him.

27 The king said also unto Zadok the priest, Art not thou a seer?^l return into the city in peace, and your two sons with you, Ahimaaz thy son, and Jonathan the son of Abiathar.

28 See, I will tarry in the plain of the wilderness,^m until there come word from you to certify me.

29 Zadok therefore and Abiathar carried the ark of God again to Jerusalem; and they tarried there.

30 And David went up by the ascent of mount Olivet, *η and wept* as he went up, and had his headⁿ covered; and he went barefoot:^o and all the people that *was* with him covered^p every man his head, and they went up, weeping^q as they went up.

31 And one told David, saying, Ahithophel^r is among the conspirators with Absalom. And David said, O LORD, I pray thee, turn^s the counsel of Ahithophel into foolishness.^t

32 And it came to pass, that *when* David was come to the top of the mount, where he worshipped God, behold, Hushai the Archite^u came to meet him, with^v his coat rent, and earth upon his head:

33 Unto whom David said, If thou passest on with me, then thou shalt be a burden^w unto me:

34 But if thou return to the city, and say unto Absalom, I^x will be thy servant, O king; as I *have been* thy father's servant hitherto, so *will I* now also be thy servant: then mayest thou for me^y defeat the counsel of Ahithophel.

כָּל־אִשְׁרֵי־יִבְחָן וְאֵדֹן הַמֶּלֶךְ הָיָה עִבְדֵּךָ :
 וַיֵּצֵא הַמֶּלֶךְ וְכָל־בֵּיתוֹ בָּרְגִלְיוֹ וַיַּעֲבֹד הַמֶּלֶךְ אֶת־
 עֶשְׂרֵה נָשִׁים פְּלִשְׁתִּים לְשִׁמֹּר הַבָּתִּים : וַיֵּצֵא הַמֶּלֶךְ
 וְכָל־הָעָם בָּרְגִלְיוֹ וַיַּעֲמֵדוּ בֵּית הַמִּדְבָּר : וְכָל־
 עִבְדָיו עֲבָרִים עֲלֵיהֶם וְכָל־הַדְּרֹתִי וְכָל־הַסֶּלְמִי וְכָל־
 הַנְּתִים שִׁשְׁמָאוֹת אִישׁ אִשְׁרֵי־בָּאָו בָּרְגִלוֹ מִפֶּתַח
 עֲבָרִים עֲלֵפֶנִי הַמֶּלֶךְ : וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־אֶתֶּנִּי
 הַגִּי לָפָה חֲלָף בְּסִימָנִי אֶתְּנָה אֶתְּנִי שׁוֹב וְשֹׁב עִם־
 הַמֶּלֶךְ כִּי־נִבְרַח אֶתְּנָה וְנִסְגְּרָה אֶתְּנָה לְמִקְוֵיךָ :
 הַמּוֹל ב'וֹאֵף וְהָיִים אֲנִי־עָדָה עֲפֹמִי לְלֶכֶת וְאֵנִי הוֹלֵךְ
 עַל אִשְׁרֵי־אֵנִי הוֹלֵךְ שׁוֹב וְהַשֹּׁב אֶת־אֶתְּנָה עִמָּךְ
 חֶסֶד וְאֶמֶת : וַיֵּצֵן אֶמֶן אֶת־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר חִי־
 יְהוָה הָאֵל וְאֵדֹן הַמֶּלֶךְ כִּי אִם בְּמָלוֹם אִשְׁרֵי יְהוָה
 שָׁם וְאֵדֹן הַמֶּלֶךְ אִסְלָמוֹת אִם לְחַיִּים כִּי־שָׁם
 יְהוָה עִבְדֵּךָ : וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־אֶתֶּנִּי לָךְ וְעֵבֶר
 וַיַּעֲבֹר אֶתֶּנִּי וְכָל־אֲנָשָׁיו וְכָל־הַפָּחַ אִשְׁרֵי אִתּוֹ :
 וְכָל־הָאָרֶץ בּוֹכִים קוֹל גָּדוֹל וְכָל־הָעָם עֲבָרִים
 וְהַמֶּלֶךְ עִבֵּר בְּנַחַל תְּרִזִּין וְכָל־הָעָם עֲבָרִים עַל־
 פֶּנִּי דָרֶךְ אֶת־הַמִּדְבָּר : וְהָיָה גִם־צִדּוֹק וְכָל־
 הַלְוִיִּם אִתּוֹ נִשְׁאִים אֶת־אֶרְצוֹן בְּרִית הָאֱלֹהִים
 וַיֵּצְאוּ אֶת־אֶרְצוֹן הָאֱלֹהִים וַיַּעַל אֲבִיתָר עִדְתָם
 כָּל־הָעָם לַעֲבֹר מִדְּבָרֵי : וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ
 לַצִּדּוֹק הֲשֹׁב אֶת־אֶרְצוֹן הָאֱלֹהִים הָעִיר אִם־אֶמְצָא
 חֵן בְּעֵינֵי יְהוָה וְהַשְׁבֵּנִי וְהָרָגִנִּי אִתּוֹ וְאֶת־נַחְוִי :
 וְאִם כֹּה יֹאמֶר לֹא הַפְּצִיתִי בְּךָ הַנְּבִי יַעֲשֶׂה־לִּי
 כָּאִשֶּׁר טוֹב בְּעֵינָיו : וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־צִדּוֹק
 הַפֶּלֶן הִרְוֵהָ אִתָּה שְׁבָה הָעִיר בְּשָׁלוֹם וְאַחֲמִיעֵץ
 בְּנֶךְ וַיְהִי־כֵן בְּרָאִיתָ שֶׁנִּי בְּנִיכֶם אֶתְּכֶם : רֹאשׁ
 אֲנִי מִמַּחְלָה בַּעֲבוּרֹת הַמִּדְבָּר עַד־כֹּה דָּבָר
 מִעֲמָכֶם לְהִנָּד לִי : וַיָּשֹׁב צִדּוֹק וְאַבְיָתָר אֶת־
 אֶרְצוֹן הָאֱלֹהִים יְרוּשָׁלַם וַיֵּשְׁבוּ שָׁם : וְדָוִד עָלָה
 בְּמַעֲלֵה הַיְּבוֹתִים עָלָה וּבֹוֹה וְרֹאשׁ לֹא חָפִי
 וְהוּא הוֹלֵךְ דָּרָךְ וְכָל־הָעָם אִשְׁרֵי־אִתּוֹ חָפִי אִישׁ
 רֹאשׁוֹ וְעָלָה עָלָה וַיִּכְלָה : וְדָוִד הָיָה לְאֹמֶר
 אֲחִיתֶּפֶל בְּקָשָׁרִים עִם־אֲבִשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר דָּוִד סֶפֶל
 נָא אֶת־עֲצַת אֲחִיתֶּפֶל יְהוָה : וַיְהִי כֹךָ כֹּה עַד־
 הָרֹאשׁ אִשְׁרֵי־שִׁתְּחַדָּה שָׁם לְאֱלֹהִים וְהָיָה לְקִרְאָתוֹ
 חֲזָשִׁי הָאֶרֶץ קָרְעֵה פִּתְגָמָהּ וְאֶדְמָה עַל־רֹאשׁוֹ :
 וַיֹּאמֶר לוֹ דָּוִד אִם עֲבַרְתָּ אִתִּי הָיִיתָ עַל־לְמִשָּׁא :
 וְאִם־הָעִיר תֵּשֹׁב וְאֶמְרָתָה לְאֲבִשָׁלוֹם עִבְדֵּךְ אֲנִי

אֲבִשָׁלוֹם הַגִּיחָה וַיֹּאמֶר אֵלָיו לָפָה הֲצִיחוֹ עִבְדֵּךְ
 אֶת־הַחֲלָקָה אִשְׁרֵי־יָבֵשׁ : וַיֹּאמֶר אֲבִשָׁלוֹם
 אֶל־יֹאבֵהָ הִנֵּה שְׁלַחְתִּי אֵלָיְךָ לְאֹמֶר נָא הִנֵּה
 וְאִשְׁלַחְהָ אֵתְךָ אֶל־הַמֶּלֶךְ לְאֹמֶר לָפָה בָּאתִי
 מִנְּשֹׂאֵר טוֹב לִי עַד אֲנִי־שָׁם וְעַתָּה אֶרְאֶה פָנֶי
 הַמֶּלֶךְ וְאִם־יֵשׁ בִּי עֵז וְהַחֲמִנִי : וַיָּבֹא יֹאבֵהָ אֶל־
 הַמֶּלֶךְ וַיִּפְדֵּהוּ וַיִּקְרָא אֶל־אֲבִשָׁלוֹם וַיָּבֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ
 וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לוֹ עַל־אֲפָיו אֶרְצָה לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַיִּשָּׁק
 הַמֶּלֶךְ לְאֲבִשָׁלוֹם : טו CAP. XV.
 וַיְהִי מֵאַחֲרֵי כֵן וַיַּעַשׂ לוֹ אֲבִשָׁלוֹם מִדְּבָרָה וְסָסִים
 וְחִמְיָוִים אִישׁ דָּרָגִים לִפְנָיו : וְהַשָּׂמִים אֲבִשָׁלוֹם
 וְעֹמֶד עֲלֵיהֶם דָּרָךְ הַשָּׁעַר וְהָיָה כָּל־הָאִישׁ אִשְׁרֵי־
 יְהוָה לוֹ רִיב לְבֹאֵה אֶל־הַמֶּלֶךְ לְמַשְׁפָּט וַיִּקְרָא
 אֲבִשָׁלוֹם אֵלָיו וַיֹּאמֶר אֶי־מִינָה עִיר אֶתְּנָה וַיֹּאמֶר
 מֵאַחֲדֵי שְׁבִימֵי־יִשְׂרָאֵל עִבְדֵּךְ : וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲבִשָׁלוֹם
 רֹאה דְבָרְךָ טוֹבִים וַיִּכְחָס וַיִּשְׁמַע אֶיִלְךָ מֵאֵת
 הַמֶּלֶךְ : וַיֹּאמֶר אֲבִשָׁלוֹם מִי־יִשְׁמַעִי שָׁפֵט בְּאָרֶץ
 וְעָלִי יָבֹא כָּל־אִישׁ אִשְׁרֵי־יְהוָה לוֹ רִיב וּמַשְׁפָּט
 וְהַצִּדְקָתוֹ : וְהָיָה כִּקְרֹב אִישׁ לְהַשְׁתַּחֲוֹת לוֹ וְשָׁלַח
 אֶת־יָדוֹ וְהַחֲזִיק לוֹ וְנִשְׁכָּלוֹ : וַיַּעַשׂ אֲבִשָׁלוֹם כְּכֹךָ
 הָיָה לְכָל־יִשְׂרָאֵל אִשְׁרֵי־יָבֹא לְמַשְׁפָּט אֶל־הַמֶּלֶךְ
 וַיִּגְבַּהּ אֲבִשָׁלוֹם אֶת־לֵב אֲנָשֵׁי־יִשְׂרָאֵל : וְהָיָה מִקֵּץ
 אֲרֻבָּעִים שָׁנָה וַיֹּאמֶר אֲבִשָׁלוֹם אֶל־הַמֶּלֶךְ אֵלָיְכָה
 נָא וְאִשְׁלַם אֶת־מִדְּרֹךְ אִשְׁרֵי־בְרִיתִי לִיְהוָה בְּחֶרֶן :
 כִּי־נָדָר נָדָר עִבְדֵּךְ בְּשֹׁבְתִי בְּנִשְׁוֹר בְּאָרֶם לְאֹמֶר אִם־
 יֵשֵׁב יִשְׁבִּנִי יְהוָה יְרוּשָׁלַם וְעִבְדֹתִי אֶת־יְהוָה :
 וַיֹּאמְרוּ לוֹ הַמֶּלֶךְ לָךְ בְּשָׁלוֹם וַיָּקָם וַיִּלָּךְ חֶרְבוֹנָה
 וַיִּשְׁלַח אֲבִשָׁלוֹם מִרְפָּלִים בְּכָל־שְׁבִימֵי יִשְׂרָאֵל
 לְאֹמֶר קָשְׁמַעְכֶּם אֶת־קוֹל הַשָּׁפָר וְאֶמְרָתֶם מֶלֶךְ
 אֲבִשָׁלוֹם בְּחֶרֶן : וְאֶת־אֲבִשָׁלוֹם הִלָּךְ מֵאַרְבָּעִים
 אִישׁ מִיְּרוּשָׁלַם קִרְאִים וְהַלְקִים לְחַמָּם וְלֹא־יָדָעוּ
 כִּי־דָבָר : וַיִּשְׁלַח אֲבִשָׁלוֹם אֶת־אֲחִיתֶּפֶל הַגִּילְגָּי
 וַיֵּצֵן דָּוִד מִעִירוֹ מִגִּלְגָּי בְּנִבְחָה אֶת־הַבְּחָסִים וַיְהִי
 הַקָּשָׁר אֲמִץ וְהָעָם הוֹלֵךְ רֹבֵב אֶת־אֲבִשָׁלוֹם : וַיָּבֹא
 הַמִּנְיָד אֶל־דָּוִד לְאֹמֶר הִנֵּה לְבִיאֵי יִשְׂרָאֵל
 אֲחֵרֵי אֲבִשָׁלוֹם : וַיֹּאמֶר דָּוִד לְכָל־עִבְדָיו אִשְׁרֵי־
 אִתּוֹ בִּירוּשָׁלַם קוֹמוּ וְנִבְרַחָה כִּי־לֹא־תִהְיֶה־לָּנוּ
 פְּלִיטָה מִפְּנֵי אֲבִשָׁלוֹם מִדְּרֹךְ לְלֶכֶת פְּרִימִיתָה
 וְהַשְׁמַלְּנוּ וְהָיִיתָ עֲלֵינוּ אֶת־הַדְּרֹכָה וְהָיָה הָעִיר
 לְשִׁי־דָוִד : וַיֹּאמְרוּ עִבְדֵי־הַמֶּלֶךְ אֶל־הַמֶּלֶךְ

15 וכל העם אשר אתו עיפום ויפשו שם : ואבשלום
 וכל העם איש ישראל באו ירושלים ואחיתפל
 16 אתו : ויהי כאשר בא חושי הארני רעה דוד אל
 אבשלום ויאמר חושי אל אבשלום יחי המלך
 17 יחי המלך : ויאמר אבשלום אל חושי הן חסדך
 18 אתרעה למה לא הלכת אתרעה : ויאמר חושי
 אל אבשלום לוא כי אשר בחר יהוה והעם ההוה
 19 וכל איש ישראל לוא אהיה ואתו אשב : והשנית
 למי אני מעבד הלא לפני בני פאשר עברתי לפני
 20 אביך בן אהיה לפניך : ויאמר אבשלום אל
 אחיתפל הבן לנכס עצה מה תעשה : ויאמר
 אחיתפל אל אבשלום בוא אל פלגנתי אביך אשר
 היות לשמור הבית ושמוע כל ישראל כי נבא אשת
 22 את אביך ותקוץ ידו כל אשר אתך : וישו אבשלום
 האהל על הגג ויבא אבשלום אל פלגנתי אביו
 23 לעניו כל ישראל : ועצת אחיתפל אשר עץ
 בננים היום פאשר ישאל בן דבר האלהים בן
 כל עצת אחיתפל בסלדוד בסל אבשלום :

CAP. XVII. י

1 ויאמר אחיתפל אל אבשלום אבהד פא שנים
 עשר אלף איש ואקומה וארדפה אתה ודוד
 2 הולכה : ואבוא עליו והוא יגע ורפה ימים
 והחורתי אותו וגם כל העם אשר אתו והייתי
 3 את המלך לבדו : ואשיבה כל העם אלך משויב
 4 הכל האיש אשר אתה מבקש כל העם יהיה
 שלום : וישער הדבר בעיני אבשלום ובעיני כל חני
 5 ישראל : ויאמר אבשלום קרא נא גם לחושי
 6 הארני ונשמעה מה תפיו בסהוא : ויבא חושי
 אל אבשלום ויאמר אבשלום אליו לאמר פדבר
 7 הנה דבר אחיתפל הנעשה אתה דברו אסאן
 8 אתה דבר : ויאמר חושי אל אבשלום לא
 9 מונה העצה אשר עץ אחיתפל בפעם הזאת :
 10 ויאמר חושי אתה רעם אתה אביך ואת אנשיו
 11 כי גברים תמה ומה נפש תמה כדוב שכול בשדה
 ואביך איש מלחמה ולא ילן את העם : הנה
 12 עתה הוא נהא באתת הפחלים אז באתת
 המוקמות והנה כנפל בהם בתיחה ושמוע השמע
 13 ואמר היתה מנפה בעם אשר אתה אבשלום :
 14 והוא גם כדיל אשר לנו מלך הארץ המס ימס
 15 כיריע כל ישראל כי נבחר אביך ובגדיל אשר
 16 אתו : כי עשיתי האמת ואסח עקרי כל ישראל מן

המלך אהיה עבד אביך ואני מאן ועתה ואני
 35 עבדך ותפרתה לי את עצת אחיתפל : והלא
 עמך שם צדוק ואביתר הכהנים והנה כל הדבר
 אשר השמע מפי המלך תלוי לצדוק ולאביתר
 36 הכהנים : הנה שם עמוש שני בניהם אחימעץ
 לצדוק ויהוונתן לאביתר ושלחם בדם אל כל
 37 דבר אשר השמע : ויבא חושי רעה דוד העיר
 ואבשלום יבוא ירושלים :

CAP. XVI. י

1 ידוד עבר מעט מירושלם והנה ציבא גער
 מסיבשת לקראתו וצמד חמרים חבשים עליהם
 2 כאלים לחם ומאה צמורים ומאה קין וגבל יין :
 3 ויאמר המלך אל ציבא מה אלה לך ויאמר
 ציבא החמורים לבית המלך לרעב ולהלחם
 והקין לאכול העפרים והיין לשותות והעף
 4 במדבר : ויאמר המלך ואהן בראדוק ויאמר
 ציבא אל המלך הנה יושב בירושלם כי אמר
 היום נשינו לו בית ישראל את ממלכת
 5 אבי : ויאמר המלך לצבא הנה לך כל אשר
 למסיבשת ויאמר ציבא השתחווית אמצא תן
 6 בעיניך את המלך : ויבא המלך דוד ער
 בחורים והנה משם איש יוצא משפחת בית
 7 שאל ושמו שמוע בן ציבא יצא יצא ומלך
 8 ויסל בנבים את דוד ואת כל עבד המלך
 9 דוד וכל העם וכל הנפלים מימינו ומשמאלו
 10 ויהאמר שמוע בקולו צא צא איש הדמים
 11 ואיש הזלזל : השיב עליך יהוה כל דמי
 12 בית שאל אשר מלכת תחפו ויתן יהוה את
 המלוכה ביד אבשלום בן דוד והנה ברעך כי איש
 13 דמים אתה : ויאמר אבישי בן צריה אל המלך
 14 למה יקלל ה' את המלך אתה את המלך
 15 אעברה נא ואסירה את ראשו : ויאמר המלך
 16 מודלי ולכם בני צריה כי יקלל וכן יהיה אמר לו
 17 קלל את דוד וכן יאמר מודע עשיתו כן : ויאמר
 18 דוד אל אבישי ואל כל עבדיו הנה בני אשר יצא
 19 ממני מבקש את נפשי ואף כי עשה בן המיני
 20 הנה לו יקלל כי אמר לו יהוה : אולי יראה
 21 יהוה בעיני והשיב יהוה לי מונה מות קלתי
 22 ויהוה יהוה : ויך דוד ואנשיו בדרך
 23 ושמוע ודוד בצלע הדר לעמדתו הולך וקלל ויסל
 24 בנבים לעמדתו ועפר בעקרו : ויבא המלך

35 And hast thou not there with thee Zadok and Abiathar the priests? therefore it shall be, that what thing soever thou shalt hear out of the king's house, thou shalt tell it ^a to Zadok and Abiathar the priests.

36 Behold, they have there ^b with them their two sons, Ahimaaz, Zadok's son, and Jonathan, Abiathar's son; and by them ye shall send unto me every thing that ye can hear.

37 So ^d Hushai, David's friend, ^e came into the city, and Absalom came into Jerusalem.

CHAP. XVI.

AND when David was a little past the top of the hill, ^f behold, Ziba ^h the servant of Mephibosheth met him, with a couple of asses saddled, and upon them ⁱ two hundred loaves of bread, and an hundred bunches of raisins, and an hundred of summer fruits, and a bottle of wine.

2 And the king said unto Ziba, What meanest thou by these? And Ziba said, The asses ^{be} for the king's household to ride on; and the bread and summer fruit for the young men to eat; and the wine, that ^{such} as be faint in the wilderness may drink.

3 And the king said, And where ^{is} thy master's son? And Ziba said ^o unto the king, Behold, he abideth at Jerusalem: for he said, To-day shall the house of Israel restore me the kingdom of my father.

4 Then said the king to Ziba, Behold, thine are all that ^{pertained} unto Mephibosheth. And Ziba said, I ^γ humbly beseech thee that I may find grace in thy sight, my lord, O king.

5 And when king David came to Bahurim, behold, thence came out a man of the family of the house of Saul, whose name ^{was} Shimei, ^q the son of Gera: he came ^ζ forth, and cursed ^τ still as he came.

6 And he cast stones at David, and at all the servants of king David: and all the people and all the mighty men ^{were} on his right hand and on his left.

7 And thus said Shimei when he cursed, Come out, come out, thou ^η bloody man, and thou man of Belial:

8 The LORD hath returned upon thee all the blood ^{of} the house of Saul, in whose stead thou hast reigned; and the LORD hath delivered the kingdom into the hand of Absalom ^{thy} son: and behold, ^λ thou art taken in thy mischief, because thou art a bloody man.

9 Then said Abishai the son of Zeruiah unto the king, Why should this dead dog ^{curse} my lord the king? let me go over, I pray thee, and take off his head.

10 And the king said, What ^{*} have I to do with you, ye sons of Zeruiah? So let him curse, because the LORD ^γ hath said unto him, Curse David. Who ^γ shall then say, Wherefore hast thou done so?

11 And David said to Abishai, and to all his servants, Behold, my son, which came ^δ forth of my bowels, seeketh my life: how much more now may this Benjaminite ^{do} it? Let him alone, and let him curse; for the LORD hath bidden him.

12 It ^o may be that the LORD will look on mine ^σ affliction, and that the LORD will requite me good ^d for his cursing this day.

13 And as David and his men went by the way, Shimei went along on the hill's side over against him, and cursed as he went, and threw stones at him, and ^τ cast dust.

14 And the king, and all the people that

B. C. 1023.

a ch. 17. 15, 16

b ver. 27.

c ch. 15. 37.

β Let the

king live.

d ch. 16. 15, 16.

e 1 Ch. 27. 33.

f ch. 15. 33, 34.

g ch. 15. 30, 32.

h ch. 9. 2.

i 1 Sa. 17. 17, 18.

25. 18.

k ch. 15. 12.

l ch. 17. 29.

m 1 Sa. 27. 12.

n ch. 2. 7.

Zec. 8. 13.

o ch. 19. 27.

Pr. 18. 17.

p ch. 12. 11, 12.

15. 16.

20. 3.

γ do obedi-

sance.

δ word.

q ch. 19. 16, &c.

1 Ki. 2. 44, &c.

ζ still came

forth and

cursed.

r Ps. 109. 17.

28.

Pr. 26. 2.

Ec. 10. 20.

Mat. 5. 11, 12.

σ ch. 16. 14.

De. 25. 18.

† 1 Ki. 22. 31.

Zec. 13. 7.

η man of

blood.

θ was right

in the eyes

of.

1 Sa. 18. 20.

u ch. 1. 16.

3. 28, 29.

4. 8, 12.

κ is in his

mouth.

λ thee in thy

evil.

μ word.

ν ch. 9. 8.

w Ex. 22. 28.

x counselled.

1 Pe. 2. 23.

y La. 3. 38.

z Job 9. 12.

Ro. 9. 20.

π bitter of

soul.

Ju. 18. 25.

a Pr. 17. 12.

Hos. 13. 8.

b Ge. 15. 4.

c fallen.

1 Pe. 4. 19.

σ eye, or,

tears.

Ge. 29. 32.

1 Sa. 1. 11.

Ps. 25. 18.

d Ro. 8. 28.

e Jos. 2. 11.

f 1 Sa. 18. 17.

He. 11. 34.

τ dusted him

with dust.

g Ca. 3. 7.

were with him, came weary, and refreshed themselves there.

15 And Absalom, and all the people, the men of Israel, came to Jerusalem, and Ahithophel with him.

16 And it came to pass, when ^e Hushai the Archite, David's friend, was come unto Absalom, that Hushai said unto Absalom, God save the king, ^β God save the king.

17 And Absalom said to Hushai, Is this thy kindness to thy friend? ^γ why wentest thou not with thy friend?

18 And Hushai said unto Absalom, Nay; but whom the LORD, and this people, and all the men of Israel, choose, his will I be, and with him will I abide.

19 And again, whom should I serve? should I not serve in the presence of his son? As I have served in thy father's presence, so will I be in thy presence.

20 Then said Absalom to Ahithophel, Give counsel among you what we shall do.

21 And Ahithophel said unto Absalom, Go in unto thy father's concubines, which he hath left to keep the house; and all Israel shall hear that thou art abhorred of thy father: then ^m shall the hands ⁿ of all that are with thee be strong.

22 So they spread Absalom a tent upon the top of the house; and Absalom went in ^p unto his father's concubines in the sight of all Israel.

23 And the counsel of Ahithophel, which he counselled in those days, was as if a man had inquired at the ^δ oracle of God: so was all the counsel of Ahithophel, both with David and with Absalom.

CHAP. XVII.

MOREOVER, Ahithophel said unto Absalom, Let me now choose out twelve thousand men, and I will arise and pursue after David this night:

2 And I will come upon him while he is weary [&] weak-handed, & will make him afraid; and all the people that are with him shall flee; and I will smite the king ^{only}.

3 And I will bring back all ^γ people unto thee: ^γ man whom thou seekest is as if all returned: so all the people shall be in peace.

4 And the saying ^θ pleased Absalom well, and all the elders of Israel.

5 Then said Absalom, Call now Hushai the Archite also, and let us hear likewise ^κ what he saith.

6 And when Hushai was come to Absalom, Absalom spake unto him, saying, Ahithophel hath spoken after this manner: shall we do after his ^μ saying? if not, speak thou.

7 And Hushai said unto Absalom, The counsel that Ahithophel hath ^ν given is not good at this time.

8 For, said Hushai, thou knowest thy father and his men, that they ^{be} mighty men, and they ^{be} ^π chafed in their minds, as a bear ^a robbed of her whelps in the field: and thy father is a man of war, and will not lodge with the people.

9 Behold, he is hid now in some pit, or in some other place: and it will come to pass, when some of them be ^ρ overthrown at the first, that whosoever heareth it will say, There is a slaughter among the people that follow Absalom.

10 And he also that is valiant, whose heart is as the heart of a lion, shall utterly melt: ^σ for all Israel knoweth that thy father ^f is a mighty man, and they which ^{be} with him ^δ are valiant men.

11 Therefore I counsel, that all Israel be

generally gathered unto thee, from Dan even to Beer-sheba, as ^b the sand that is by the sea for multitude; and ^β that thou go to battle in thine own person.

12 So shall we come upon him in some place where he shall be found, and we will light upon him as the dew falleth on the ground: and of him and of all the men that *are* with him there shall not be left so much as one.

13 Moreover, if he be gotten into a city, then shall all Israel bring ropes to that city, and we will draw it into the river, until there be not one small stone found there.

14 And Absalom and all the men of Israel said, The counsel of Hushai the Archite is better than the counsel of Ahithophel. For¹ the LORD had ^δ appointed to defeat⁵ the good^k counsel of Ahithophel, to the intent that the LORD might bring evil upon Absalom.

15 Then said Hushai unto Zadok and to Abiathar the priests, Thus & thus did Ahithophel counsel Absalom and the elders of Israel; and thus & thus have I counselled.

16 Now therefore send quickly, and tell David, saying, Lodge^k not this night in the plains^l of the wilderness, but speedily pass over; lest the king be swallowed up, and all the people that *are* with him.

17 Now^m Jonathan and Ahimaaz stayed by En-rogel,ⁿ (for they might not be seen to come into the city;) and a wench went and told them; & they went & told king David.

18 Nevertheless a lad saw them, and told Absalom: but they went both of them away quickly, and came to a man's house in Bahurim,^o which had a well in his court, whither they went down.

19 And^q the woman took and spread a covering over the well's mouth, and spread ground corn thereon; and the thing was not known.

20 And when Absalom's servants came to the woman to the house, they said, Where is Ahimaaz and Jonathan? And the woman said unto them, They be gone over the brook of water. And when they had sought and could not find them, they returned to Jerusalem.

21 And it came to pass, after they were departed, that they came up out of the well, and went and told king David; and said unto David, Arise,^r and pass quickly over the water: for thus hath Ahithophel counselled against you.

22 Then David arose, and all the people that *were* with him, & they passed over Jordan: by the morning light there lacked not one of them that was not gone over Jordan.

23 And when Ahithophel saw that his counsel was not ^λ followed, he saddled his ass, and arose, and gat him home to his house, to his city,^s and ^μ put his household in order, and hanged^u himself, & died, and was buried in the sepulchre of his father.

24 Then David came to Mahanaim,^{*} And Absalom passed over Jordan, he and all the men of Israel with him.

25 And Absalom made Amasa captain of the host instead of Joab: which Amasa was a man's son whose name was ^π Ithra, an Israelite, that went in to ^ρ Abigail^z the daughter of ^τ Nahash, sister to Zeruah, Joab's mother.

26 So Israel and Absalom pitched in the land of Gilead.

27 And it came to pass, when David *was* come to Mahanaim, that Shobi^b the son

B. C. 1023.

a ch. 12.29,30.
b Jos. 11. 4.
1 Ki. 20. 10.

c ch. 9. 4.
β thy face, or
presencego.
d ch. 19.31,32.
1 Ki. 2. 7.

γ or, cups.
e ch. 16. 2,14.
17. 2.

f ch. 15.31,&c.
δ command-
ed.
g Job 5.12,13.

h Lu. 16. 8.
i ch. 15. 19.
j ch. 21. 17.

k Pr. 6. 4, 5.
r set their
heart on.
l ch. 15. 28.

m ch. 15.27,36.
n as.
o be to suc-
cour.

n Jos. 15. 7.
o ch. 16. 5.
p ver. 12.

q Jos.2,6,&c.
r Ex. 1. 19.
s Jos.17.15,18

κ multiplied
to devour.
t ver. 15, 16.

u De. 21. 23.
27. 16, 20.
Job 18.8,10.
31. 3.

Ps. 63. 9, 10.
Pr. 20. 20.
Je. 48. 44.

λ done.
μ ch. 15. 12.
μ gave
charge con-
cerning his
house.

2 Ki. 20. 1.
w Ps. 5. 10.
55. 23.
Mat. 27. 5.

x ch. 2. 8.
ν weigh upon
mine hand.
y ver. 5.

or, Jether,
an Ishma-
elite.
ρ Abigail.

σ Beware
whosoever
ye be of.
z 1Ch.2.16,17.

τ or, Jesse.
1Ch.2.13,16.
a ch.14.19,20.

b ch. 10. 1.

of Nahash of Rabbah^a of the children of Ammon, and Machir^c the son of Ammiel of Lo-debar, and Barzillai^d the Gileadite of Rogelim,

28 Brought beds, and γbasons, and earthen vessels, and wheat, and barley, and flour, and parched corn, and beans, and lentiles, and parched pulse,

29 And honey, and butter, and sheep, and cheese of kine, for David, and for the people that *were* with him, to eat: for they said, The^e people is hungry, and weary, and thirsty, in the wilderness.

CHAP. XVIII.

AND David numbered the people that *were* with him, and set captains of thousands and captains of hundreds over them.

2 And David sent forth a third part of the people under the hand of Joab, and a third part under the hand of Abishai the son of Zeruiah, Joab's brother, and a third part under the hand of Ittaiⁱ the Gittite. And the king said unto the people, I will surely go forth with you myself also.

3 But^j the people answered, Thou shalt not go forth: for if we flee away, they will not ^ζ care for us; neither if half of us die, will they care for us: but now thou art ^η worth ten thousand of us: therefore now *it* is better that thou ^θ succour us out of the city.

4 And the king said unto them, What seemeth you best I will do. And the king stood by the gate side, and all the people came out by hundreds and by thousands.

5 And the king commanded Joab and Abishai and Ittai, saying, Deal gently for my sake with the young man, *even* with Absalom. And^p all the people heard when the king gave all the captains charge concerning Absalom.

6 So the people went out into the field against Israel: and the battle was in the wood^q of Ephraim;

7 Where the people of Israel were slain before the servants of David; and there was there a great slaughter that day of twenty thousand men.

8 For the battle was there scattered over the face of all the country: and the wood ^κ devoured more people that day than the sword devoured.

9 And Absalom met the servants of David. And Absalom rode upon a mule, and the mule went under the thick boughs of a great oak, and ^u his head caught hold of the oak, and he was taken up between the heaven and the earth; and the mule that *was* under him went away.

10 And a certain man saw *it*, and told Joab, and said, Behold, I saw Absalom hanged in an oak.

11 And Joab said unto the man that told him, And, behold, thou sawest *him*, and why didst thou not smite him there to the ground? and I would have given thee ten shekels of silver, and a girdle.

12 And the man said unto Joab, Though I should ^ν receive a thousand shekels of silver in mine hand, yet would I not put forth mine hand against the king's son: for^y in our hearing the king charged thee and Abishai and Ittai, saying, σ Beware that none touch the young man Absalom.

13 Otherwise I should have wrought falsehood against mine own life: for^a there is no matter hid from the king, and thou thyself wouldest have set thyself against me.

14 Then said Joab, I may not tarry thus

ויהי קבוא דוד מחגימה ושביו קרמחש
 מרבית בגני עמון ומכיר בך עמיאל מלך דבר
 וברחל הגלעדית מדולקים : משבב וספוח וכלי
 יוצר וחפזים וצעירים וקמח וקלי ופול וצדשים
 וקלי : ודבש וחמאה וצאן ושפוח בקר הגישו
 לדוד ולעם אשר אתו לאכול כי אמרו העם
 רעב וערש וצמא בפרך :

CAP. XVIII. ח

ויפקד דוד את העם אשר אתו וישם עליהם שורי
 אפסים ושורי מאות : וישלח דוד את העם
 השלשית ביד יואב והשלשית ביד אבישי בך צרויה
 אחי יואב והשלשית ביד אחי הנפתי
 ויאמר המלך אל העם יצא אצא גם אני עמכם :
 ויאמר העם לא חצא פי אם נזים לא נישמו
 אלינו לב ואם ימותו הצינו לא נישמו אלינו לב
 כי עתה נכמו עשרה אלפים ועתה טוב כי
 תהיה לנו מעיר לעיר : ויאמר אליהם המלך
 אשר יצא בעיניכם אעשה וייעמד המלך אליה
 השער וכל העם יצאו למאות ולאלפים : ויצו
 המלך את יואב ואת אבישי ואת אתא לאמר
 לאסלי לנער לאבשלום וכל העם שמעו בצות
 המלך את פלי השורים על דבר אבשלום : ויצא
 העם השורה לקראת ישראל ויהי המלחמה
 בגישר אפרים : ויגבו שם עם ישראל לפני
 עברי דוד ויהי שם המנפה גדולה ביום ההוא
 עשרים אלף : ויתקיים המלחמה נפצות על
 פני כל הארץ וירב הער לאכל גלם מאשר אכלה
 החרב ביום ההוא : ויקרא אבשלום לפני עברי
 דוד ואבשלום רכב על הפרד ויבא הפרד תחת
 שובך האלה הגדולה ויחנק ראשו באלה ויתן
 בין השמים ובין הארץ והפרד אשר פתחו עבר :
 וירא איש אחד ויגד ליואב ויאמר הנה ראיתי
 את אבשלום תלי באלה : ויאמר יואב לאיש
 הפגיר לו והנה ראית וכי עז לא היפיתו שם
 ארצה ועלי ליתת לה עשרה כסף ותנה אחת :
 ויאמר האיש אלי יואב ולא אגבי שקל על פלי אלה
 כסף לא אשליח דין אלך המלך כי באנינו צדה
 המלך אלה ואת אבישי ואת אתא לאמר שמר
 מי בגשר אבשלום : או עשיתי בגשפו שקר
 וכל דבר לא יפחד מן המלך ואמה תחיצב מנגד :

ועד צאר שבע פחול אשר על ידיהם לרב ופגור
 הלכים בקרב : ונאנו אליו באחת המקומות
 אשר נמצא שם ונחנו עליו כאשר יפל הפל
 על הארמה ולא נותר בו ויכלה האנשים
 אשר אתו גם אחד : ואם אל עיר ואם חסד והשואו
 כל ישראל אלהיער ההיא חבלים וסחבנו אחו
 עד דפחל עד אשר לא נמצא שם גם צורר :
 ויאמר אבשלום וכל איש ישראל טובה
 עצת חושי הארץ מעצת אחיפז
 ויהיה צדה לחור את עצת אחיפז המזונה
 לבעור הבית יהיה לאבשלום את הדקח :
 ויאמר חושי אל צדוק ואל אביהר הכהנים בנות
 וכוח יעץ אחיפז את אבשלום ואת קנני ישראל
 וכוח וכוח יעצתי אני : ועמה שלחי מהרה
 והגידו לדוד לאמר אלהתן הליכה בעברות
 המדבר וגם עבדו תעבדו פריבליע למלך וכל
 העם אשר אתו : ויהונתן ואחישע עמונים בעיר
 רגל הליכה השפחה והגידה להם והם ולנה והגידו
 למלך דוד כי לא יוכלו להראות לבוא העירה :
 וירא אתם נער ויגד לאבשלום וילכו שניהם
 מהרה ויבאו אל בית איש בנחלים ולו באר
 בחצרו וירדו שם : ותקח האשה ותפרש את
 המסך על פני הבאר ותשפח עליו הרפות ולא
 נודע דבר : ויבאו עבדי אבשלום אל האשה
 הביתה ויאמרו אלה אחישע ויהונתן ויאמר
 להם האשה עברי מיכל המים ויבקשו ולא מצאו
 וישבו וירשלו : ויהי אחר לכתם ויעלו
 מהבאר וילכו ויגדו למלך דוד ויאמרו אלה
 קומו ויעברו מהרה את המים כי כרה יעץ עליכם
 אחיפז : וגם דוד וכל העם אשר אתו ויעברו
 את הירדן עד אור הברק עד אחד לא נעדר
 אשר לא עבר את הירדן : ואחיפז ראה כי
 לא נעשה צדו עצתו ויחבש את החמור וקם
 וילך אל ביתו אל שירו ויצא אל ביתו ויחנק וימת
 ויקבר בקבר אביו : ודוד בא מחגימה
 ואבשלום עבר את הירדן הוא וכל איש ישראל
 עמו : ואת עמשה שם אבשלום תחת יואב על
 הצבא ועמשה בראש ושמו יתרא הישראלי
 אשר קרא אל אביגיל בת נחש אחות צרויה אם
 יואב : ויהן ישראל ואבשלום ארץ הגלעד :

וַיֹּאמֶר הַפָּתִי יְהוֹי כִכְרִי אֲבִי אֲדָנִי הַמֶּלֶךְ וְכָל
אֲשֶׁר־קָמוּ עִלָּיו לְרָעָה:

CAP. XIX. יט

וַיְהִי הַמֶּלֶךְ וַיַּעַל עַל־עֵלְיוֹת הַשָּׂעִר וַיִּבֶן וְכֹה'
אָמַר בְּלִבָּתוֹ בְּנֵי אֲבִשְׁלוֹם בְּנֵי בְנֵי אֲבִשְׁלוֹם מִי־
יִהְיֶה מוֹתוֹ אֲנִי תַחֲלִיף אֲבִשְׁלוֹם בְּנֵי בְנֵי: וַיַּעַן'
לְיוֹאָב הַחָיִה הַמֶּלֶךְ בָּכָה וַיִּתְחַבֵּל עַל־אֲבִשְׁלוֹם:
וַתְּהִי הַתְּשֻׁעָה בַּיּוֹם הַהוּא לְאֵלֵל כָּל־הָעָם כִּי־
שָׁמַע הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר נִעְצַב הַמֶּלֶךְ עַל־
בְּנֵי: וַיִּתְנַבֵּב הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא לְבֹאֵי הָעִיר בְּאֲשֶׁר
יִתְנַבֵּב הָעָם הַנִּלְמָוִים בְּנוֹסִם בַּמַּלְחָמָה: וַהֲמֶלֶךְ
לֵאמֹר אֲתִפְּנִי וַיִּזְעַק הַמֶּלֶךְ קוֹל גָּדוֹל בְּנֵי אֲבִשְׁלוֹם
אֲבִשְׁלוֹם בְּנֵי בְנֵי: וַיָּבֵא יוֹאָב אֶל־הַמֶּלֶךְ
הַבָּיִת וַיֹּאמֶר הוֹבִשְׁתָּ הַיּוֹם אֲתִפְּנִי כְּעֶבְרִי
הַמַּמְלָכִים אֲתִנְשֵׁף הַיּוֹם וְאַתָּה נָפֶשׁ בְּנִיךְ
וּבְנֵיךְ וְנָפֶשׁ נְשִׁיךָ וְנָפֶשׁ פְּלִנְיָיִךְ: לֹא־חָבַל
אֲתִנְשֵׁאֲךָ וְלִשְׁנָא אֲתִאֲחִיבֶךָ כִּי הַנֶּרֶת הַיּוֹם
כִּי אֵין לְךָ שָׂרִים וְעֲבָדִים כִּי יִדְעִיתִי הַיּוֹם כִּי
לֹא אֲבִשְׁלוֹם חַי וְכֹלְנֵי הַיּוֹם מֵתִים כִּי־אֵשֶׁר
בְּעִינֶיךָ: וַעֲתָה נָסֹא וְדַבֵּר עַל־לֵב עֲבָדֶיךָ כִּי
בִּידְהוֹ נִשְׁפָּעִיתִי כִּי־אֵינִי יוֹצֵא אִסְדִּילִין אִישׁ אִתְּךָ
הַלֵּילָה וְרַעְיָה לְךָ וְאַתָּה מִפְּלִדְרָעָה וְאֲשֶׁר־בָּאָה
עִלָּיךָ מִצָּרָה עֲרַקְתָּה: וַיִּקָּם הַמֶּלֶךְ וַיֵּשֶׁב
בְּשָׂעַר וְכָל־הָעָם הַגִּידוּ לֵאמֹר הִנֵּה הַמֶּלֶךְ וַיֵּשֶׁב
בְּשָׂעַר וַיָּבֵא כָל־הָעָם לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׂרָאֵל כָּסֵי אִישׁ
לְאֵהֲלָיו: וַיְהִי כָל־הָעָם בָּרוֹן בְּכָל־שָׁבָטִי
וַיִּשְׂרָאֵל לֵאמֹר הַמֶּלֶךְ הַצִּילֵנוּ מִכַּף אֲיָבֵנו וְהוּא
מִלְּטָנוּ מִכַּף פְּלִשְׁתִּים וַעֲתָה בָרַח מִן־הָאָרֶץ
מִעַל אֲבִשְׁלוֹם: וְאֲבִשְׁלוֹם וְאֲשֶׁר מִשְׁחָנוּ עֲלֵינוּ
מֹת בַּמַּלְחָמָה וַעֲתָה לָמָּה אַתֶּם מְרֹשְׁשִׁים לְהַשִּׁיב
אֶת־הַמֶּלֶךְ: וְהַמֶּלֶךְ דָּוִד שָׁלַח אֶל־דָּוִד וְאֵל־
אֲבִיתָר הַכֹּהֵנִים לֵאמֹר הִבֵּרְוּ אֶל־יְהוָה וְהִידָה לֵאמֹר
לָמָּה תִּהְיוּ אֲחֻרָיִם לְהַשִּׁיב אֶת־הַמֶּלֶךְ אֶל־בֵּיתוֹ
דַּבֵּר כִּלְיִשְׂרָאֵל כֹּה אֶל־הַמֶּלֶךְ אֲלֵבִיתוֹ: אַחֲרֵי
אֹתָם עָצְמוּ וּבִשְׂרֵי אֹתָם וְלָמָּה תִּהְיוּ אֲחֻרָיִם
לְהַשִּׁיב אֶת־הַמֶּלֶךְ: וְלַעֲמִשָּׂא תִּמְלֹךְ הָלֹא
עָצְמוּ וּבִשְׂרֵי אֹתָהּ כֹּה יַעֲשֶׂה־לִּי אֱלֹהִים וְכֹה
יִסָּחֵף אִם־לֹא שִׁירָצָא תִּהְיֶה לִפְנֵי כָל־הָיִם
תַּחַת יוֹאָב: וַיֵּשֶׁ אֶת־לֵבָב כִּלְיִשְׂרָאֵל וַיִּהְיֶה כְּאִישׁ
אֶחָד וַיִּשְׁלָחֵהוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ שׁוֹב אִתְּךָ וְכָל־עֲבָדֶיךָ:
וַיֵּשֶׁב הַמֶּלֶךְ וַיָּבֵא עַד־יִרְדֵּן וַיְהִידָה בָּהּ הַגִּלְגָּלִה

14 וַיֹּאמֶר יוֹאָב לֹא־כֵן אֲחִלָּה לִפְנֵיךָ וַיִּשְׁלָח
שְׂבָמִים בְּכַפּוֹ וַיִּתְּקֵם בְּלֵב אֲבִשְׁלוֹם עַד־כֵּן
15 בְּלֵב הָאֵלֶּה: וַיִּסְבּוּ שְׂמֹנֶה עָרִים נְשֹׂאֵי כָל־יוֹאָב
16 וַיָּבֹאוּ אֶת־אֲבִשְׁלוֹם וַיִּמְחֶהוּ: וַיִּתְּקֵעַ יוֹאָב בְּשָׂעַר
וַיִּשָּׁב הָעָם מִדֶּרֶךְ אֲחִיר וַיִּשְׂרָאֵל כִּי־חָשָׁף יוֹאָב
17 אֶת־הָעָם: וַיִּקְרָה אֶת־אֲבִשְׁלוֹם וַיִּשְׁלַח אֹתוֹ בִּישֵׁר
אֶל־הַפַּחַת הַגָּדוֹל וַיַּצִּיב עָלָיו גִּלְגָּבִים גָּדוֹל מֵאֹד
18 וְכִלְיִשְׂרָאֵל נָסֹא אִישׁ אִישׁ לְאֵהֲלָיו: וְאֲבִשְׁלוֹם לָחָז
וַיַּצִּיבֵהוּ בְּחֵץ אֶת־מִצְבֵּאת אֲשֶׁר בַּעֲמֻקַּת־הַמֶּלֶךְ כִּי
אָמַר אִי־לִי בֶן־עֲבָדִי הַזֶּה כִּי־שָׁמַי וַיִּקְרָה לַמִּצְבֵּאת
עַל־שְׁמוֹ וַיִּקְרָה לָהּ יֵד אֲבִשְׁלוֹם עַד הַיּוֹם הַזֶּה:
19 וַאֲחִימֵעַץ בֶּן־דָּוִד לֵאמֹר אֲרִיצָה נָא וְאֲבִשְׁרָה
20 אֶת־הַמֶּלֶךְ כִּי־שָׁמַי דָּוִד מִי־אֲבִיבִי: וַיֹּאמֶר
לוֹ יוֹאָב לֹא־אִישׁ בְּשָׂרָה אִתְּךָ הַיּוֹם הַזֶּה וּבִשְׂרֵית
בַּיּוֹם אַחֵר וְהַיּוֹם הַזֶּה לֹא תִבְשֹׁר כִּי עַל־
21 הַמֶּלֶךְ מֹת: וַיֹּאמֶר יוֹאָב לְבָשִׁי לָךְ הַגֶּד
לְמֶלֶךְ אֲשֶׁר רָאִיתָה וַיִּשְׁתַּחֲוֶה כֹסֶף לְיוֹאָב וַיֵּרֶץ:
22 וַיִּסָּף עוֹד אֲחִימֵעַץ בֶּן־דָּוִד לֵאמֹר אֶל־יוֹאָב וַיְהִי
כֹּה אֲרִיצָה נָא נֹס־אֲנִי אֲחִיר הַפָּתִי וַיֹּאמֶר יוֹאָב
לָמָּה זֶה אִתְּךָ רֵץ בְּנִי וְכֹה אִין־בְּשָׂרָה מִצָּחַת:
23 וַיְהִידָה אֲרִיץ וַיֹּאמֶר לוֹ רֵץ וְגֵרָץ אֲחִימֵעַץ
24 בְּרֵךְ הַכֹּפֶר וַיַּעֲבֵר אֶת־הַפָּתִי: וְכֵן יוֹשֵׁב בֶּן־
שָׁנֵי הַשָּׁעִרִים וַיִּלֶךְ הַצִּפָּה אֶל־גִּבַּת הַשָּׂעִר אֶל־
הַחֹמָה וַיִּשָּׂא אֶת־עֵינָיו וַיִּרְאֵהוּ וַהֲזֵה אִישׁ רֵץ
25 לָבֹד: וַיִּקְרָה הַצִּפָּה וַיַּגֵּן לְמֶלֶךְ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ
26 אִם־לָבֹד בְּשׁוֹנֶה בָּנִי וַיִּסָּף הָלֹךְ וְקָבַע: וַיִּרְאֵהוּ
הַצִּפָּה אִישׂרֵאֲחִיר רֵץ וַיִּקְרָה הַצִּפָּה אֶל־הַשָּׂעִר
וַיֹּאמֶר הַזֶּה אִישׁ רֵץ לָבֹד וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ בְּסִדָּה
27 מִבְּשֹׁר: וַיֹּאמֶר הַצִּפָּה אֲנִי רָאִיתִי אֶת־מְרוֹצֶת
הָרִאשׁוֹן מִצָּרָת אֲחִימֵעַץ בֶּן־דָּוִד וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ
28 אִישׁ־טוֹב זֶה וְאִלְבִּשְׁוֹנָה טוֹבָה יָבֹא: וַיִּקְרָה
אֲחִימֵעַץ וַיֹּאמֶר אֶל־הַמֶּלֶךְ שָׁלוֹם וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לְמֶלֶךְ
לְאִפְּנֵי אֲרִיצָה וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר
סָבַר אֶת־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־נָשְׂאוּ אֶת־יְדֵיךָ בְּאֲדָנִי
29 הַמֶּלֶךְ: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ שָׁלוֹם לְבָעַר לְאֲבִשְׁלוֹם
וַיֹּאמֶר אֲחִימֵעַץ רִאשִׁית הַחֶמְדִּין הַגָּדוֹל לְשָׁלֹחַ
אֶת־עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ יוֹאָב וְאֶת־עֲבָדָהּ וְלֹא יִדְעִיתִי מֹה:
30 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ כֹּה הַרְחֵב כֹּה וַיִּסָּב וַיַּעֲמֵד: וַהֲזֵה
31 הַפָּתִי כֹה וַיֹּאמֶר הַפָּתִי וַיִּבְשֹׁר אֲדָנִי הַמֶּלֶךְ כִּי־
שָׁפַתְךָ יְהוָה הַיּוֹם מִי־כָל־הָיִם עִלָּיו:
32 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־הַפָּתִי הַשָּׁלוֹם לְפָנֶיךָ לְאֲבִשְׁלוֹם

β with thee. And he took three darts in his hand, and thrust them through the heart of Absalom, while he *was* yet alive in the γ midst of the oak.

15 And ten young men that bare Joab's armour compassed about and smote Absalom, and slew him.

16 And Joab blew the trumpet, and the people returned from pursuing after Israel: for Joab held back the people.

17 And they took Absalom, and cast him into a great pit in the wood, and laid *d* a very great heap of stones upon him: and all Israel fled every one to his tent.

18 Nor Absalom in his life-time had taken and reared up for himself a pillar, which *is* in the king's dale: *f* for he said, I have no son *g* to keep my name in remembrance: and he called *h* the pillar after his own name: and it is called unto this day, Absalom's place.

19 Then said Ahimaaz the son of Zadok, Let me now run, and bear the king tidings, how that the LORD hath *ζ* avenged him of his enemies.

20 And Joab said unto him, Thou shalt not *η* bear tidings this day, but thou shalt bear tidings another day; but this day thou shalt bear no tidings, because the king's son is dead.

21 Then said Joab to Cush, Go tell the king what thou hast seen. And Cush bowed himself unto Joab, and ran.

22 Then said Ahimaaz the son of Zadok yet again to Joab, But *λ* howsoever, let me, I pray thee, also run after Cush. And Joab said, Wherefore wilt thou run, my son, seeing that thou hast no tidings *μ* ready?

23 But howsoever, *ν* said he, let me run. And he said unto him, Run. Then Ahimaaz ran by the way of the plain, and overran *ω* Cush.

24 And David sat between the two gates: & the watchman *π* went up to the roof over the gate unto the wall, & lifted up his eyes, & looked, and behold, a man running alone.

25 And the watchman cried, and told the king. And the king said, If he *ρ* be alone, *there is* tidings in his mouth. And he came apace, and drew near.

26 And the watchman saw another man running, and the watchman called unto the porter, and said, Behold, *another* man running alone. And the king said, He also bringeth tidings.

27 And the watchman said, *π* Me thinketh the running of the foremost is like the running of Ahimaaz the son of Zadok. And the king said, He *ρ* is a good man, and cometh with good tidings.

28 And Ahimaaz called, and said unto the king, *σ* All is well. And he fell down to the earth upon his face before the king, and said, Blessed *τ* be the LORD thy God, which hath *ρ* delivered up the men that lifted up their hand against my lord the king.

29 And the king said, *φ* Is the young man Absalom safe? And Ahimaaz answered, When Joab sent the king's servant, and *me* thy servant, I saw a great tumult, but I knew not what *it was*.

30 And the king said *unto him*, Turn aside, and stand here. And he turned aside, and stood still.

31 And, behold, Cush came; and Cush said, *χ* Tidings, my lord the king: *ν* for the LORD hath avenged *ω* thee this day of all them that rose up *ξ* against thee.

32 And the king said unto Cush, *Is* the

B. C. 1023.

β before.

a Ju. 5. 31.

Da. 4. 19.

γ heart.

b ch. 19. 4.

c Ro. 5. 7, 8.

9. 3.

d Jos. 7. 26.

e Pr. 17. 25.

δ salvation,

or, deliverance.

f Ge. 14. 17.

g ch. 14. 27.

h Ps. 49. 11.

i ch. 15. 30.

k ch. 18. 33.

ζ judged him

from the

hand.

η be a man

of tidings.

θ By loving.

κ that princes

or servants are

not to thee.

λ be what

may.

μ or, convenient.

ν to the

heart of.

Ge. 34. 3.

l Pr. 14. 28.

m Jn. 20. 4.

n 2 Ki. 9. 17.

Is. 21. 11, 12.

Eze. 33. 2, 7.

o ch. 18. 6, 8.

p ch. 15. 14.

π I see the

running.

ρ are ye

silent?

q 1 Ki. 1. 42.

Pr. 25. 13.

Is. 52. 7.

σ Peace, or,

Peace be to

thee.

τ Ps. 124. 6.

υ shut up.

Ps. 31. 8.

z ch. 5. 1.

φ Is there

peace?

θ ch. 17. 25.

ι Ch. 2. 17.

υ Ju. 20. 1.

χ Tidings is

brought.

υ Ps. 144. 7, 10.

ω Lu. 18. 7, 8.

ξ Ps. 124. 2, 3.

γ Jos. 5. 9.

young man Absalom safe? And Cush answered, 'The enemies' *a* of my lord the king, and all that rise against thee to do *thee* hurt, be as *that* young man *is*.

33 And the king was much moved, and went up to the chamber over the gate, and wept; and as he went, thus he said, O *δ* my son Absalom! my son, my son Absalom! would God *ε* I had died for thee, O Absalom, my son, my son!

CHAP. XIX.

AND it was told Joab, Behold, the king weepeth and mourneth *ζ* for Absalom.

2 And the *δ* victory that day was *turned* into mourning unto all the people: for the people heard say that day how the king was grieved for his son.

3 And the people gat them by stealth that day into the city, as people being ashamed steal away when they flee in battle.

4 But the king covered *ι* his face, and the king cried with a loud voice, *κ* O my son Absalom! O Absalom, my son, my son!

5 And Joab came into the house to the king, and said, Thou hast shamed this day the faces of all thy servants, which this day have saved thy life, and the lives of thy sons and of thy daughters, and the lives of thy wives, and the lives of thy concubines;

6 *θ* In that thou lovest thine enemies, and hatest thy friends: for thou hast declared this day, that *κ* thou regardest neither princes nor servants: for this day I perceive, that if Absalom had lived, and all we had died this day, then it had pleased thee well.

7 Now therefore arise, go forth, and speak *ν* comfortably unto thy servants: for I swear by the LORD, if thou go not forth, *there* will not tarry one with thee this night: and that will be worse unto thee than all the evil that befell thee from thy youth until now.

8 Then the king arose, and sat in the gate. And they told unto all the people, saying, Behold, *γ* *e* king doth sit in *γ* *e* gate. And all the people came before the king; for *ρ* Israel had fled every man to his tent.

9 And all the people were at strife throughout all the tribes of Israel, saying, 'The king saved us out of the hand of our enemies, and he delivered us out of the hand of the Philistines; and now he is fled' *ρ* out of the land for Absalom.

10 And Absalom, whom we anointed over us, is dead in battle. Now, therefore, why *ρ* speak ye not a word of bringing the king back?

11 And king David sent to Zadok and to Abiathar the priests, saying, Speak unto the elders of Judah, saying, Why are ye the last to bring the king back to his house? seeing the speech of all Israel is come to the king, *even* to his house.

12 Ye are my brethren, ye are my *φ* bones and my flesh: wherefore then are ye the last to bring back the king?

13 And say ye to Amasa, *ξ* Art thou not of my bone, and of my flesh? God do so to me, and more also, if thou be not captain of the host before me continually, in the room of Joab.

14 And he bowed the heart of all the men of Judah, *even* *ω* as the heart of one man; so that they sent *this word* unto the king, Return thou, and all thy servants.

15 So *γ* *e* king returned, & came to Jordan. And Judah came to Gilgal, *γ* to go to meet the king, to conduct the king over Jordan.

16 And Shimei^a the son of Gera, a Benjamite, who was of Bahurim, hasted, and came down with the men of Judah to meet king David.

17 And there were a thousand men of Benjamin with him, and Ziba^d the servant of the house of Saul, and his fifteen sons and his twenty servants with him; and they went over Jordan before the king.

18 And there went over a ferry-boat to carry over the king's household, and to do γ what he thought good. And Shimei the son of Gera fell down before the king, as he was come over Jordan;

19 And said unto the king, Let^s not my lord impute iniquity unto me, neither do thou remember^k that which thy servant didⁱ perversely the day that my lord the king went out of Jerusalem, that the king should take^k it to his heart.

20 For thy servant doth know that I have sinned: therefore, behold, I am come the first this day of all the house of Joseph, to go down to meet my lord the king.

21 But Abishai the son of Zeruiah answered and said, Shall not Shimei be put to death for this, because he cursedⁱ the LORD's anointed?

22 And David said, What have I to do with you, ye sons of Zeruiah, that ye should this day be adversaries unto me? Shallⁿ there any man be put to death this day in Israel? for do not I know that I am this day king over Israel?

23 Therefore the king said unto Shimei, Thou^o shalt not die. And the king swore unto him.

24 And Mephibosheth^p the son of Saul came down to meet the king, and had neither dressed his feet, nor trimmed his beard, nor washed his clothes, from the day the king departed until the day he came again in peace.

25 And it came to pass, when he was come to Jerusalem to meet the king, that the king said unto him, Wherefore^q wentest not thou with me, Mephibosheth?

26 And he answered, My lord, O king, my servant deceived me; for thy servant said, I will saddle me an ass, that I may ride thereon, and go to the king; because thy servant is lame.

27 And he^r hath slandered thy servant unto my lord the king; but my lord the king is as an angel^v of God: do, therefore, what is good in thine eyes.

28 For all of my father's house were but dead θ men before my lord the king; yet didst thou set^w thy servant among them that did eat at thine own table. What right, therefore, have I yet to cry any more unto the king?

29 And the king said unto him, Why speakest thou any more of thy matters? I have said, Thou and Ziba divide the land.

30 And Mephibosheth said unto the king, Yea, let him take all, forasmuch as my lord the king is come again in peace unto his own house.

31 And Barzillai^a the Gileadite came down from Rogelim, and went over Jordan with the king, to conduct him over Jordan.

32 Now Barzillai was a very aged man, even fourscore years old: and δ he had provided the king of sustenance while he lay at Mahanaim; for^h he was a very great man.

33 And the king said unto Barzillai, Come thou over with me, and I will feed thee with me in Jerusalem.

B. C. 1023.

a ch. 16. 5.

β How many days are the years of my life? Ge. 47. 9.

b Ps. 90. 10. Pr. 16. 31.

c He. 5. 14.

d ch. 9. 2, 10. e Ec. 12. 3, 5.

γ the good in his eyes.

f Lu. 6. 38.

g 1 Sa. 22. 15. Ps. 32. 2. Ro. 4. 6, 8.

h Ps. 79. 8.

i ch. 16. 5, &c.

j 1 Ki. 2. 7. Je. 41. 17.

k ch. 13. 33.

l choose.

m Ex. 22. 28. 1 Sa. 26. 9.

n Ge. 31. 55. 1 Th. 5. 26.

o 1 Sa. 11. 13.

p Chimham.

q 1 Ki. 2. 8, 36, &c.

r ch. 9. 6.

s ver. 12.

t ch. 16. 3. Je. 9. 4.

u Ju. 8. 1. Ja. 3. 2, 10.

v ch. 14. 17, 20.

w men of death.

x 1 Sa. 26. 16.

y ch. 9. 7, 10, 13.

z ch. 19. 41. 2 Ch. 10. 17.

a 1 Ki. 2. 7.

b ch. 15. 16. 16. 21, 22.

c an house of ward.

d Ge. 40. 3, 4, 7.

e bound.

f ch. 17. 27.

g in widowhood of life.

h Call.

i 1 Ti. 6. 17, 19.

j ch. 19. 13.

34 And Barzillai said unto the king, How β long have I to live, that I should go up with the king unto Jerusalem?

35 I am this day fourscore^b years old: and can I discern^c between good and evil? can^e thy servant taste what I eat or what I drink? can I hear any more the voice of singing-men and singing-women? wherefore then should thy servant be yet a burden unto my lord the king?

36 Thy servant will go a little way over Jordan with the king: and why should the king recompense it me with such a reward?

37 Let thy servant, I pray thee, turn back again, that I may die in mine own city, and be buried by the grave of my father and of my mother: but behold thy servant Chimham,^j let him go over with my lord the king; and do to him what shall seem good unto thee.

38 And the king answered, Chimham shall go over with me, and I will do to him that which shall seem good unto thee; and whatsoever thou shalt δ require of me, that will I do for thee.

39 And all the people went over Jordan. And when the king was come over, the king kissed^m Barzillai, and blessed him; and he returned unto his own place.

40 Then the king went on to Gilgal, and ζ Chimham went on with him: and all the people of Judah conducted the king, and also half the people of Israel.

41 And, behold, all the men of Israel came to the king, and said unto the king, Why have our brethren, the men of Judah, stolen thee away, and have^q brought the king, and his household, and all David's men with him, over Jordan?

42 And all the men of Judah answered the men of Israel, Because the king is near of kin^r to us: wherefore then be ye angry for this matter? have we eaten at all of the king's cost? or hath he given us any gift?

43 And the men of Israel answered the men of Judah, and said, We have ten parts in the king, and we have also more right in David than ye: why then did ye η despise us, that our advice should not be first had in bringing back our king? And ye words of the men of Judah were^s fiercer than the words of the men of Israel.

CHAP. XX.

AND there happened to be there a man of Belial, whose name was Sheba, the son of Bichri, a Benjamite; and he blew a trumpet, and said, We have no part^t in David, neither have we inheritance in the son of Jesse: every man to his tents, O Israel.

2 So^v every man of Israel went up from after David, and followed Sheba the son of Bichri: but the men of Judah^u clave unto their king, from Jordan even to Jerusalem.

3 And David came to his house at Jerusalem; and the king took the ten women his concubines,^b whom he had left to keep the house, and put them in κ ward,^c and fed them, but went not in unto them. So they were λ shut up unto the day of their death, μ living in widowhood.

4 Then said the king to Amasa, ν Assemble me the men of Judah within three days, and be thou here present.

5 So Amasa went^w to assemble the men of Judah: but he tarried longer than the

ללכת לקראת המלך להעביר אתהמלך את
 17 הירדן: ויפחד שמע בן נריא בן הימלי אשר
 מבחורים וירל עסאיש יהודה לקראת המלך
 18 דוד: ואלף איש עמו מבנימן וצבא נשר בית
 שאול וחמשת עשר בני ועשרים עבדיו והיו
 19 ויצלחו הירדן לפני המלך: ועברה העברה לעביר
 את בית המלך ולעשות הטוב בעיניו ושמע בן
 20 נריא נפל לפני המלך בעברו בירדן: ויאמר אל
 המלך אלחשוב לי ארלי עון ואל תזכר את אשר
 העתה עבדך ביום אשר יצא אדני המלך מירושלם
 21 לשום המלך אל לבו: כי ידע עבדך כי אני
 חמאתי והנה באתי היום ראשון לכל בית יוסף
 22 לירדת לקראת אדני המלך: ויען אבישך בך
 צרויה ויאמר התחת זאת לא ימות שמע בן
 23 קלל את מעיני יהודה: ויאמר דוד מה לי ולכם
 בני צרויה בירחוייל היום לשפון היום ימות
 איש בישראל כי הלא ידעתי כי היום אני מלך
 24 על ישראל: ויאמר המלך אל שמע לא תמות
 25 וישבע לו המלך: ומשבשת
 בן שאול יד לקראת המלך ויאעשה רגליו
 ולא עשה שפמו ואת בגדיו לא כלם למן
 היום ללכת המלך עד היום אשר בא בשלום:
 26 והיו יריבא וירושלם לקראת המלך ויאמר
 לו המלך למה לא דחלכת עמי משובשת:
 27 ויאמר אדני המלך עבדי רמני כי אפר עבדך
 אחזשדדלי החמור וארפב עליה ואלף את
 28 המלך כי פסח עבדך: וירגל בעבדך אל ארצי
 המלך ואדני המלך כמלך האללים ועשה הטוב
 29 בעיניך: כי לא היה פל בית אבי כי אם אנשי
 מות לאדני המלך ותשת את עבדך בארץ
 שלהנה ומדישלי עוד צדקה ולזקק עוד אל
 30 המלך: ויאמר לו המלך למה תדבר
 עוד דברך אמרתי אתה וצבא פחלקו את
 31 השדה: ויאמר משובשת אלהמלך גם את הכל
 יקח אחרי אשר בא אדני המלך בשלום אל
 32 ביתו: ובתלי הנלעלי יד מרגלים ויעבר
 33 את המלך הירדן לשלחו את ביהן: ובתלי נקן
 מאד בךשכנים שנה והוא כלכל אתהמלך
 34 בן ביתו במחלים כי איש גדול הוא מאד: ויאמר
 המלך אל ברוך אספה עבר אתי וכלכלתי אתה

עמדי בירושלם: ויאמר ברוך אל המלך בפרו
 35 ימי שני חיי כי אעלה את המלך ירושלם: בך
 שמעם שנה אולי היום האדע בן יסוב לרע אם
 ימעם עבדך את אשר אכל ואת אשר אשתה
 אם אשמע עוד בקול שרים ושירות ולמה יהיה
 עבדך עוד למשא אל אדני המלך: כמעט יעבר
 עבדך את הירדן אתהמלך ולמה וגמלי המלך
 הנמולה הזאת: ישוב נא עבדך ואמת בעירי עם
 קבר אבי ואמי ויהנה עבדך כמהם יעבר עם
 אדני המלך ועשה לו את אשר טוב בעיניך:
 ויאמר המלך אתי יעבר כמהם ואני אעשה לו
 את הטוב בעיניך וכל אשר תבחר עלי אעשה
 לו: ויעבר פלדקס את הירדן והמלך עבר
 וישק המלך לברוהו וברכהו וישב למקו:
 ויעבר המלך הנלעלה וכמהן עבר עמו וכל עם
 יהודה ויעבירו את המלך וגם חצי עם ישראל:
 והנה פלאיש ישראל באים אל המלך ויאמרו אל
 המלך מדוע נגבדך אחינו איש יהודה ויעבר
 אתהמלך ואת ביתו את הירדן וכל אנשי דוד
 עמו: ויען פלאיש יהודה על איש ישראל
 בירקוב המלך אלי ולמה זה תנה לה על הדוד
 הזה האכול אכלנו מן המלך אם נשאת נשא
 לנו: וינען איש ישראל את איש יהודה
 ויאמר עשר דורות לי במלך וגם בך אני מפקד
 ומדוע תקלמני ולא תהי דברי ראשון לי להשיב
 את מלכי ולקש דבר איש יהודה מדבר איש
 ישראל:

CAP. XX. כ

ולשם נקרא איש בלעל ושמו שבע בן בכרי איש
 1 ימני ויתקע בשופר ויאמר אידלנו חלק בך ולא
 נהיה לנו בך דשי איש לאהליו ישראל: ויעל
 2 כל איש ישראל מאחרי דוד אחרי שבע בן בכרי
 ואיש יהודה דבקו במלכם מן הירדן ועד ירושלם:
 3 ויבא דוד אל ביתו ירושלם ויסק המלך את
 עשר נשים פלגשים אשר הניח לשמור הבית
 ויתנם בית משמרת וכלכלם ואלהם לא בא
 וההינה צררת עד יום מותן אלמנות נחית:
 ויאמר המלך אל עמשה הזקנה את איש יהודה
 שלשת ימים ואתה פה עמד: וילך עמשה
 להזעיק את יהודה ויהיה מן המועד אשר יעדו:
 ויאמר דוד אל אביש עתה ידע לנו שבע בן בכרי

אֶל־יוֹאָב וַיִּתְּקֵל בַּשֶּׁפֶר וַיִּסְצוּ מִלִּדְעִיר אִישׁ
לְאֹהֲלָיו וַיּוֹאֲב שָׁב יְרוּשָׁלַם אֶל־הַמֶּלֶךְ׃
וַיּוֹאֲב אֵל כָּל־הַצָּבָא יִשְׂרָאֵל וַיְבַנֶּה בְּיָהוֹיָדָע עַל־
הַכֶּזֶב וַעֲלִדְפֹלָתִי׃ וַאֲדָרָם עַל־הַפֶּסֶם וַיְדוֹשְׁפֻם׃
בְּיָחִידִיּוֹת הַפְּעֻזִּים׃ וְשִׁמְיָא סֹפֵר וַצְדוֹק וַאֲבִיתָר׃
כְּהֹנִים׃ וְגַם יִצְחָק הַחַיִּי הָיָה כֹהֵן לַיהוָה׃

CAP. XXI. כא

וַיְהִי רָעַב בַּיָּמִי הַהוּא שְׁלֹשׁ שָׁנִים שָׁנָה אַחֲרֵי שָׁנָה
וַיִּבְקֹשׁ דָּוִד אֶת־דָּפְנֵי יְהוֹנָתָן וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן
אֶל־שָׂאוֹל וְאֶל־בָּנוֹת הַדָּמִים עַל־אֲשֶׁר־הָמִית אֶת־
הַגִּבְעֹנִים׃ וַיִּקְרָא הַמֶּלֶךְ לַגִּבְעֹנִים וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
וַהֲגִבְעֹנִים לֹא מִכֶּנֶּן יִשְׂרָאֵל הִפְחָה כִּי אִם־מִיָּתֶר
הָאִמּוֹרִי וַבִּנְיָמִן יִשְׂרָאֵל נִשְׁפָּעוּ לָהֶם וַיִּבְקֹשׁ שָׂאוֹל
לְהַכֹּתָם בַּקֶּמֶחַתוֹ לַבְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיְהוּדָה׃ וַיֹּאמֶר
דָּוִד אֶל־הַגִּבְעֹנִים מָה אַעֲשֶׂה לָכֶם וַיַּפְחָה אַבְנֵי
וַיִּבְרְכוּ אֶת־נִחְלַת יְהוֹנָתָן׃ וַיֹּאמְרוּ לוֹ הַגִּבְעֹנִים
אִין־לָנוּ כֶּסֶף וְחֶבֶל עִם־שָׂאוֹל וְעַם־בִּירוֹ וְאִין־לָנוּ
אִישׁ לְהָמִית בְּיִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר מִה אַתֶּם אֲמָרִים
אֲעֲשֶׂה לָכֶם׃ וַיֹּאמְרוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ הָאִישׁ אֲשֶׁר
פָּלְגָנוּ וְאֲשֶׁר דָּפְנוּ לָנוּ נִשְׁמָדְנוּ מִדְּהִיָּעַב בְּכָל־
בְּגָד יִשְׂרָאֵל׃ יִתֵּן לָנוּ לִבְעָה אֲנָשִׁים מִבְּנוֹי
וְהוֹקֵעִים לַיהוָה בְּנִשְׁעַת שָׂאוֹל בְּדוֹר יְהוֹנָתָן׃
וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֲנִי אֶתֵּן׃ וַיַּחֲמֵל הַמֶּלֶךְ עַל־
מִסִּבְשֶׁת בְּיָהוֹיָדָע בְּנִשְׁאֹל עַל־שִׁבְעַת
יְהוֹנָתָן אֲשֶׁר בָּנוּתָם בֵּין דָּוִד וּבֵין יְהוֹיָדָע בֵּין
שָׂאוֹל׃ וַיִּקַּח הַמֶּלֶךְ אֶת־שְׁנֵי בָנֵי רָצִפָה בְּתֵאֵיָה
אֲשֶׁר יָלְדָה לְשָׂאוֹל אֶת־אֶרְמוֹנִי וְאֶת־מִסְפָּסַת
וְאֶת־הַמִּשְׁתָּה בְּנֵי מִיכָל בַּת־שָׂאוֹל אֲשֶׁר
יָלְדָה לְעִדְרִיָּאל בְּנִי־בִרְתִּי הַמִּזְחֹלָתִי׃ וַיִּתְּנֵם
בְּיַד הַגִּבְעֹנִים וַיִּקְעֵם בְּדָר לִפְנֵי יְהוָה וַיִּשְׁלַח
שְׁבַע־עָתִים יָחִיד חֶמֶס חֶמֶס בְּיָמֵי קִצִּיר בְּרָאשֵׁי־
תְּחִלַּת קִצִּיר שְׁעִירִים׃ וַתִּקַּח רָצִפָה בַת־
אֵיָה אֶת־הַשֵּׁק וַתַּפִּידוּ לָהּ אֶל־הַצֹּר מִתְּחִלַּת קִצִּיר
עַד תְּחִלַּת מָיִם עֲלֵיהֶם מִדְּשָׁמַיִם וְלֹא־נִחְתָה עוֹף
הַשָּׁמַיִם לִנְחֹת עֲלֵיהֶם יוֹמָם וּלְלַיְלָה הַשֶּׁשֶׁרֶת לִלְלָה׃
וַיִּבֶן לְדָוִד אֶת־אֲשֶׁר־עָשְׂתָה רָצִפָה בַת־אֵיָה כֹל־נֶשֶׁן
שָׂאוֹל׃ וַיִּכְרֹךְ דָּוִד וַיִּקַּח אֶת־עֲצָמוֹת שָׂאוֹל וְאֶת־
עֲצָמוֹת יְהוֹיָדָע בְּנוֹ מֵאֵת בְּעֵל בֶּשֶׁל בֶּשֶׁל בֶּלָעַד אֲשֶׁר

כִּן־אֲנִשְׁלֹם אֶתָּה לָהּ אֶת־עַבְדִּי אֶלְנָדָה וַיִּרְחַף
אֶחָדִיו פָּרַמְצָא לוֹ שְׁנִים בְּצִרְחֹת וַהֲצִיל עֵינָיו׃
וַיִּצְאֻהוּ אַחֲרָיו אֲנָשֵׁי יוֹאָב וְהַפְּרָתִי וְהַפְּלָתִי
וְכָל־הַגִּבְעֹנִים וַיִּצְאֻהוּ מִיְּרוּשָׁלַם לַיהוָה אַחֲרָיו
שָׁבַע בְּנֵי־בְנֵי־יָהוָה עַם־דָּאָבָן הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר
בְּנִגְשׁוֹן וַעֲמִשָּׂא בָּא לִפְנֵיהֶם וַיּוֹאֲב חֲנוּרִי מִדָּוִד
לִבְשׁוֹ וְעֲלָיו חֲנוּרִי הָרַב מִצְמָדָת עַל־מִתְּנָיו
כַּחֲסֵדָה וְהוּא יִצְחָק וְהַפֶּסֶל׃ וַיֹּאמֶר יוֹאָב לְעַמִּישָׂא
הַשָּׁלוֹם אַתָּה אַחִי וְחֲתָנוּ רִימִין יוֹאָב בֶּן־נֶן
עֲמִישָׂא לִנְשִׁק־לוֹ׃ וַעֲמִישָׂא לֹא־נִשְׁמָר בְּחֶרֶב
אֲשֶׁר בִּידֵי־יוֹאָב וַיַּפְחָה בָּהּ אֶל־הוֹדָמֶשׁ וַיִּשְׁפָּף
מִעָיו אֶרְצָה וְלֹא־שָׁנָה לוֹ וַיָּמָת יוֹאָב וַאֲבִישָׁי
אֲחָיו הָרַף אַחֲרָיו שָׁבַע בְּנֵי־בְנֵי־יָהוָה וְהָאִישׁ עָמַד עָלָיו
מִנְּשֶׁרֶת יוֹאָב וַיֹּאמֶר מִי אֲשֶׁר דָּפֵץ בְּיוֹאָב וּמִי
אֲשֶׁר־לָדָד אַחֲרָיו יוֹאָב׃ וַעֲמִישָׂא מִתְּנָלֵל בָּדָם
בְּתוֹךְ הַמִּסְפָּה וַיִּרְאֵהוּ דָּאִישׁ כִּי־עָמַד כָּל־הָעָם וַיִּסָּב
אֶת־עַמִּישָׂא מִן־הַמִּסְפָּה הַשְּׂדֵה וַיִּשְׁלַח עָלָיו בָּנָיו
כַּאֲשֶׁר רָאָה כֹּל־הָעָם עָלָיו וַעֲמַד׃ כַּאֲשֶׁר הִנֵּה
כִּין־הַמִּסְפָּה עֶבֶר כֹּל־אִישׁ אַחֲרָיו יוֹאָב לַיהוָה אַחֲרָיו
שָׁבַע בְּנֵי־בְנֵי־יָהוָה וַיַּעֲבֵר כָּל־שְׁבַע־יִשְׂרָאֵל אֶבְרָהָ
וּבִית מַעֲכָה וְכָל־הַגִּבְעֹנִים וַיִּבְאֻהוּ אֶת־אֲחָרָיו׃
וַיִּבְאֻהוּ וַיִּצְרוּ עָלָיו בְּאֶבְרָה בִּית הַמִּעֲכָה וַיִּשְׁפָּפוּ
סִלְלָה אֶל־לְעִיר וַתַּעֲמַד בְּדָר וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר אִתָּהּ
יוֹאָב מִשְׁחִיתָם לְהַפִּיל הַחוּמָה׃ וַתִּקְרָא אֲשֶׁרֶה
חֲכָמָה כִּין־לְעִיר שְׁמִיעֵי שְׁמִיעֵי אֲמֹר־נָא אֶל־יוֹאָב
קָרֵב עַד־הַחֵהָב וְאֶדְבַּרְהָ אֵלָיו׃ וַיִּקְרַב אֵלָיו וַיֹּאמֶר
הָאִשָּׁה הָאֵתָה יוֹאָב וַיֹּאמֶר אֲנִי וַיֹּאמֶר לוֹ שְׁמִיעֵי
דְּבַר יְדִבְרֵי בְּרָאשֵׁי־הָלָאֹם לְאִמּוֹר שָׂאוֹל יִשְׂאֲלוּ בְּאֶבְרָ
וְכִין הַחֲמָי׃ אֲנִי שְׁלָמִי אֲמִינִי יִשְׂרָאֵל אַתָּה
מִבְּקֹשׁ לְהָמִית עִיר וְאָם בְּיִשְׂרָאֵל לָמָּה תִּבְלַע
מִחַלַּת יְהוָה׃ וַיַּעַן יוֹאָב וַיֹּאמֶר חֲלִילָה
הָיִיתָ לִּי אִם־אֲבִלַע וְאִם־אֲשַׁחֲוִית׃ לֹא־כֵן הִדְבֵּר
לִּי אִישׁ מִדָּוִד אֲפָרַיִם שָׁבַע בְּנֵי־בְנֵי־יָהוָה נִשְׂאִי
דָוִד בְּמִלְךְ בְּדָרִי תִּנְחֵאֲתוֹ לְבָדִי וְאֶלָּמָה מִעַל לְעִיר
וַיֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶל־יוֹאָב הִנֵּה רָאִשׁוֹ מִשְׁלַח אֵלָיו
כִּי־הַחוּמָה׃ וַתִּבְּאוּ הָאִשָּׁה אֶל־כָּל־הָעָם
בַּחֲכָמָתָהּ וַיִּכְרְתוּ אֶת־רָאִשׁ שָׁבַע בְּנֵי־בְנֵי־יָהוָה וַיִּשְׁלְכֻהוּ

set time which he had appointed him.

6 And David said to Abishai, Now shall Sheba the son of Bichri do us more harm than *did* Absalom: take thou thy lord's servants,^b and pursue after him, lest he get him fenced cities, and γ escape us.

7 And there went out after him Joab's men, and the Cherethites,^d and the Pelethites, and all the mighty men: and they went out of Jerusalem, to pursue after Sheba the son of Bichri.

8 When they were at the great stone which is in Gibeon, Amasa went before them. And Joab's garment that he had put on was girded unto him, and upon it a girdle with a sword fastened upon his loins in the sheath thereof; and as he went forth it fell out.

9 And Joab said to Amasa, *Art* thou in health, my brother? And Joab took Amasa by γ beard with γ right hand to kiss^e him.

10 But Amasa took no heed to the sword that was in Joab's hand: so he^h smote him therewith inⁱ the fifth rib, and shed out his bowels to the ground, and θ struck him not again; and he died. So Joab and Abishai his brother pursued after Sheba the son of Bichri.

11 And one of Joab's men stood by him, and said, He that favoureth Joab, and he that is for David, *let him go* after Joab.

12 And Amasa wallowed in blood in the midst of the highway. And when the man saw that all the people stood still, he removed Amasa out of the highway into the field, and cast a cloth upon him, when he saw that every one that came by him stood still.

13 When he was removed out of the highway, all the people went on after Joab, to pursue after Sheba the son of Bichri.

14 And he went through all the tribes of Israel unto Abel,^o and to Beth-maachah, and all the Berites; and they were gathered together, and went also after him.

15 And they came and besieged him in Abel of Beth-maachah, and they cast up a bank γ against the city, and it stood ν in the trench: and all the people that were with Joab π battered the wall, to throw it down.

16 Then cried a wise woman out of the city, Hear, hear; say, I pray you, unto Joab, Come near hither, that I may speak with thee.

17 And when he was come near unto her, the woman said, *Art* thou Joab? And he answered, I *am* he. Then she said unto him, Hear the words of thine handmaid. And he answered, I do hear.

18 Then she spake, saying, τ They were wont to speak in old time, saying, They shall surely ask *counsel* at Abel: and so they ended the matter.

19 I *am* one of them that are peaceable and faithful in Israel: thou seekest to destroy a city and a motherⁿ in Israel: why wilt thou swallow up the inheritance of the LORD?

20 And Joab answered and said, Far be it, far be it from me, that I should swallow up or destroy.

21 The matter is not so: but a man of mount Ephraim, Sheba the son of Bichri by χ name, hath lifted up his hand against the king, *even* against David: deliver him only, and I will depart from the city. And the woman said unto Joab, Behold, his head shall be thrown to thee over the wall.

22 Then the woman went unto all the

B. C. 1022.

a Ec. 9. 14. 16.

β were scattered.

b ch. 11. 11.

1 Ki. 1. 33.

γ deliver himself from our eyes.

c ch. 8. 16. 18.

d 1 Ki. 1. 38.

e 1 Ki. 4. 6.

f 1 Ki. 4. 3.

δ or, remembrancer.

ϵ or, a prince ch. 8. 18.

Ge. 41. 45.

Ex. 2. 16.

g Lu. 22. 47.

η sought the face.

Nu. 27. 21.

h 1 Ki. 2. 5.

i ch. 2. 23.

k 1 Sa. 22. 19.

θ doubled not his stroke.

l Jos. 9. 3. 21.

m ch. 20. 19.

κ or, It is not silver nor gold that we have to do with Saul, or his house; nei-

ther pertains it to us to kill.

n Ps. 49. 6, 7.

λ or, cut us off

o 2 Ki. 15. 29.

p 2 Ch. 16. 4.

q Eze. 18. 19.

r 1 Sa. 10. 26.

μ chosen of the LORD.

r 2 Ki. 19. 32.

ν or, against the outmost wall.

π marred to throw down.

s 1 Sa. 20. 15.

t ch. 3. 7.

ρ or, Michal's sister.

σ bare to Adriel.

1 Sa. 18. 19.

τ or, They plainly spake in the beginning, saying,

Surely they will ask of Abel, and so make an end.

De. 20. 11.

υ 1 Sa. 15. 33.

ϕ Ju. 5. 7.

χ his name.

w 1 Sa. 31. 11.

people in her wisdom:^a and they cut off the head of Sheba the son of Bichri, and cast it out to Joab. And he blew a trumpet, and they β retired from the city, every man to his tent. And Joab returned to Jerusalem unto the king.

23 Now Joab^c was over all the host of Israel; and Benaiah the son of Jehoiada was over the Cherethites, and over the Pelethites;

24 And Adoram was over the^e tribute; and Jehoshaphat^f the son of Ahilud was δ recorder;

25 And Sheva was scribe; and Zadok and Abiathar were the priests;

26 And Ira also, the Jairite, was ζ a chief ruler about David.

CHAP. XXI.

THEN there was a famine in the days of David three years, year after year; and David η inquired of the LORD. And the LORD answered, *It is* for Saul, and for his bloody house, because he slew the Gibeonites.^k

2 And the king called the Gibeonites, and said unto them: (now the Gibeonites were^l not of the children of Israel, but of the remnant of the Amorites; and the children of Israel had sworn unto them: and Saul sought to slay them in his zeal to the children of Israel and Judah.)

3 Wherefore David said unto the Gibeonites, What shall I do for you? and where-with shall I make the atonement, that ye may bless the inheritance^m of the LORD?

4 And the Gibeonites said unto him, κ We will have no silverⁿ nor gold of Saul, nor of his house; neither for us shalt thou kill any man in Israel. And he said, What ye shall say, that will I do for you.

5 And they answered the king, The man that consumed us, & that λ devised against us that we should be destroyed from remaining in any of the coasts of Israel,

6 Let seven men of his sons^p be delivered unto us, and we will hang them up unto the LORD in Gibeah^q of Saul, μ whom the LORD did choose. And the king said, I will give them.

7 But the king spared Mephibosheth, the son of Jonathan the son of Saul, because of the LORD's oath^r that was between them, between David and Jonathan the son of Saul.

8 But the king took the two sons of Rizpah^t the daughter of Aiah, whom she bare unto Saul, Armoni and Mephibosheth; and the five sons of ρ Michal the daughter of Saul, whom she σ brought up for Adriel the son of Barzillai the Meholahite;

9 And he delivered them into the hands of the Gibeonites, and they hanged them in the hill before^u the LORD: and they fell all seven together, and were put to death in the days of harvest, in the first days, in the beginning of barley-harvest.

10 And Rizpah the daughter of Aiah took sackcloth, and spread it for her upon the rock, from the beginning of harvest until water dropped upon them out of heaven, and suffered neither the birds of the air to rest on them by day, nor the beasts of the field by night.

11 And it was told David what Rizpah the daughter of Aiah, the concubine of Saul, had done.

12 And David went and took the bones of Saul and the bones of Jonathan his son from the men of^w Jabesh-gilead, which

had stolen them from the street of Bethshan, where the Philistines had hanged them, when the Philistines had slain Saul in Gilboa:

13 And he brought up from thence the bones of Saul and the bones of Jonathan his son; and they gathered the bones of them that were hanged.

14 And the bones of Saul and Jonathan his son buried they in the country of Benjamin in Zelah,* in the sepulchre of Kish his father, and they performed all that the king commanded: and after that, God was intreated^k for the land.

15 Moreover, the Philistines had yet war again with Israel; and David went down, and his servants with him, and fought against the Philistines: and David waxed faint.

16 And Ishbi-benob, which was of the sons of ζ the giant, (the weight of η whose spear weighed three hundred shekels of brass in weight,) he, being girded with a new sword, thought to have slain David:

17 But Abishai the son of Zeruiah succoured him, and smote the Philistine, and killed him. Then the men of David sware unto him, saying, Thou^t shalt go no more out with us to battle, that thou quench not the θ light^o of Israel.

18 And it came to pass after this, that there was again a battle with the Philistines at Gob: then Sibbechai^r the Hushathite slew κ Saph, which was of the sons of λ the giant.

19 And there was again a battle in Gob with the Philistines, where Elhanan the son of μ Jaare-oregim, a Bethlehemite, slew the brother of Goliath the Gittite, the staff of whose spear was like a weaver's beam.

20 And there was yet a battle in Gath, where was a man of great stature, that had on every hand six fingers, and on every foot six toes, four and twenty in number; and he also was born to ρ the giant.

21 And when he σ defied Israel, Jonathan, the son of Shimeah,^u the brother of David, slew him.

22 These four were born to the giant in Gath, and fell by the hand of David, and by the hand of his servants.

CHAP. XXII.

AND David spake unto the LORD^y the words of this song,* in ye day that ye LORD had delivered him out of the hand of all his enemies, and out of the hand of Saul:

2 And he said, The LORD^{is} my rock,^a and my fortress,^b and my deliverer:

3 The God of my rock; in him will I trust: he is my shield,^c & the horn^d of my salvation, my high tower,^e and my refuge,^f my saviour; thou savest me from violence.

4 I will call on the LORD, who is worthy to be praised: so shall I be saved from mine enemies.

5 When the γ waves of death compassed me, the floods of δ ungodly men made me afraid;

6 The η sorrows of hell compassed me about; the snares of death prevented me;

7 In my distress^k I called upon the LORD, and cried to my God; and he did hearⁱ my voice out of his temple, and my cry did enter into his ears.

8 Then the earth^k shook and trembled; the foundations of heaven^l moved and shook, because he was wroth.

9 There went up a smoke λ out of his nostrils, and fire out^m of his mouth devoured: coals were kindled by it.

B. C. 1018.

a Is. 64. 1.

b Ps. 97. 2.

c Eze. 9. 3.

d Ps. 104. 3.

β binding of waters.

e Jos. 18. 28.

f Ps. 29. 3.

Is. 30. 30.

g De. 32. 23.

h ch. 24. 25.

i Na. 1. 4.

γ or, anger.

Ps. 74. 1.

j or, great.

k Is. 43. 2.

l or, Rapha.

η the staff, or, the head.

l ch. 18. 3.

m ch. 15. 26.

n 1 Sa. 26. 23.

θ candle, or, lamp.

o 1 Ki. 11. 36.

p Job 17. 9.

q Pr. 8. 32.

r 1 Ch. 20. 4.

κ or, Sippai.

λ or, Rapha.

μ Ps. 119. 30.

ν or, Jair.

π to him.

π before his eyes.

t Mat. 5. 7.

ρ or, Rapha.

σ or, reproached.

1 Sa. 17. 10.

25. 26.

u 1 Sa. 16. 9.

Shammah.

v Le. 26. 23.

τ or, wrestle.

ϕ Da. 4. 37.

y Ps. 116. 2, 3.

ψ or, candle.

z Ps. 18. title.

χ or, broken.

a De. 32. 4.

b Ps. 91. 2.

ψ or, refined.

c Ge. 15. 1.

Ps. 84. 11.

d Lu. 1. 69.

e Pr. 18. 10.

f Ps. 46. 1, 11.

Je. 16. 19.

ω riddeth, or

looseth.

β equalleth.

g Hab. 3. 19.

γ or, pangs.

δ Belial.

τ for the war.

η or, cords.

h Jon. 2. 2.

θ multiplied

me.

i Ps. 34. 6, 15.

κ ankles.

h Ju. 5. 4.

Hab. 3. 6, 10.

l Job 26. 11.

λ by.

m Ps. 97. 3, 4.

n Mal. 4. 3.

10 He bowed^a the heavens also, and came down; and darkness^b was under his feet.

11 And he rode upon a cherub,^c and did fly: and he was seen upon the wings^d of the wind.

12 And he made darkness pavilions round about him, β dark waters, and thick clouds of the skies.

13 Through the brightness before him were coals of fire kindled.

14 The LORD thundered^f from heaven, and the most High uttered his voice.

15 And he sent out arrows,^g and scattered them; lightning, and discomfited them.

16 And the channels of the seaⁱ appeared, the foundations of the world were discovered, at the rebuking of the LORD, at the blast of the breath of his γ nostrils.

17 He sent from above, he took me; he drew me out of δ many waters;^k

18 He delivered me from my strong enemy, and from them that hated me: for they were too strong for me.

19 They prevented me in the day of my calamity: but the LORD was my stay.

20 He brought me forth also into a large place; he delivered me, because he delighted^m in me.

21 The LORD rewarded me accordingⁿ to my righteousness: according to the^p cleanness of my hands hath he recompensed me.

22 For I have kept^q the ways of the LORD, and have not wickedly departed from my God.

23 For^r all his judgments were before me: and as for his statutes, I did not depart from them.

24 I was also upright ν before him, and have kept myself from mine iniquity.

25 Therefore the LORD hath recompensed me according to my righteousness; according to my cleanness in π his eye-sight.

26 With the merciful^t thou wilt shew thyself merciful, and with the upright man thou wilt shew thyself upright.

27 With the pure thou wilt shew thyself pure; and with the froward^v thou wilt τ shew thyself unsavoury.

28 And the afflicted people thou wilt save: but thine eyes are upon the haughty,^x that thou mayest bring them down.

29 For thou art my ϕ lamp, O LORD; and the LORD will lighten my darkness.

30 For by thee I have χ run through a troop: by my God have I leaped over a wall.

31 As for God, his way is perfect; the word of the LORD is ψ tried: he is a buckler to all them that trust in him.

32 For who is God, save the LORD? and who is a rock, save our God?

33 God is my strength and power: and he ω maketh my way perfect.

34 He β maketh my feet^z like hinds' feet, and setteth me upon my high places.

35 He teacheth my hands ζ to war; so that a bow of steel is broken by mine arms.

36 Thou hast also given me the shield of thy salvation: and thy gentleness hath θ made me great.

37 Thou hast enlarged my steps under me; so that my κ feet did not slip.

38 I have pursued mine enemies, and destroyed them: and turned not again until I had consumed them.

39 And I have consumed them, and wounded them, that they could not arise: yea, they are fallenⁿ under my feet.

40 For thou hast girded me with strength

יִגְבּוּ אֹהֶם מִרְחֹב בֵּית־שֵׁן אֲשֶׁר הָלָכְם שָׁם
הַפְּלִשְׁתִּים בַּיּוֹם הַהוּא פְּלִשְׁתִּים אֶת־שָׂאֹל
13 בְּנִלְעֵ: וַיַּעַל מָשֶׁם אֶחָד עֲצָמוֹת שָׂאֹל וְאֵת
עֲצָמוֹת יְהוֹנָתָן בְּנֵי וַיֹּאסְפוּ אֶת־עֲצָמוֹת
14 הַמִּדְּבָרִים: וַיִּקְבְּרוּ אֶת־עֲצָמוֹת־שָׂאֹל וַיְהוֹנָתָן
בְּנֵי בְּאֶרֶץ בְּנִימֵן בְּצִלְעַ בְּקִרְיָ קִישׁ אֲלֵיוֹ וַיַּעֲשׂוּ כָל
אֲשֶׁר־צִוָּה הַמֶּלֶךְ וַיַּעֲתֶר אֱלֹהִים לְאַרְצָא אֲחֵרִי־כֹן:
15 וַתְּהִי־עוֹד מַלְחָמָה לְפִלִּשְׁתִּים אֶת־שָׂאֹל
וַיַּחַד דָּוִד וַעֲבָדָיו עִמּוֹ וַיִּלְחֲמוּ אֶת־פְּלִשְׁתִּים וַיַּעַף
16 דָּוִד: וַיִּשְׁבּוּ בֶנֶב אֲשֶׁר בִּילְחִי הִרְפָּה וּמִשְׁקֵל
קִינוֹ שֶׁלֵּשׁ מֵאוֹת מִשְׁקֵל כְּחֹשֶׁת וְהוּא חֲגוֹר חֲדָשָׁה
17 וַיֹּאמֶר לְהַפּוֹת אֶת־דָּוִד: וַיַּעֲדֵלוּ אֲבִישׁ בֶּן־
צִרְיָה וַיִּקֶּה אֶת־הַפְּלִשְׁתִּי וַיִּמְתְּהוּ אֹן לְשֹׁבַע
אֲנַשִּׁירָדוֹ לֹא לֵאמֹר לֹא־חָצָא עוֹד אֶתְּנֵה לְמַלְחָמָה
18 וְלֹא תִבְנֶה אֶת־נֵר יִשְׂרָאֵל: וַיְהִי אֲחֵרִי־כֹן
וַתְּהִי־עוֹד הַמַּלְחָמָה בִּנְבֵי עִם־פְּלִשְׁתִּים אֹן הָפָה
סִבְלִי הַחֲשָׁלִי אֶת־כַּף אֲשֶׁר בִּילְחִי הִרְפָּה:
19 וַתְּהִי־עוֹד הַמַּלְחָמָה בִּנְבֵי עִם־פְּלִשְׁתִּים וַיִּקֶּה
אֶלְחָנָן בֶּן־גִּישָׁר אֲרָגִים בֵּית חֲלֹמִי אֶת־גִּלְיָה הַפְּתִי
20 וַעֲנָן חֲנִיָּה מְמֹר אֲרָגִים: וַתְּהִי־עוֹד מַלְחָמָה
בִּנְתַּי וַיְהִי אִישׁ מִדִּין וַאֲצַבֵּת דָּוִד וַאֲצַבֵּעוֹת
רַגְלָיו שֶׁשׁ וְשֶׁשׁ עֶשְׂרִים וַאֲרָבַע מִסְפָּר וְגַם־הוּא
21 יָלַד לְהִרְפָּה: וַיַּחֲרֹף אֶת־יִשְׂרָאֵל וַיַּפְּחֵהוּ יְהוֹנָתָן
22 בֶּן־שֹׁמְעִי וְאֵת דָּוִד: אֶת־אֲרָבַעַת אֱלֹהֵי יִלְדוֹ
לְהִרְפָּה בִּנְתַי וַיִּפְּלוּ בִּיד־דָּוִד וּבִיד־עַבְדָּיו:
CAP. XXII. כב

וַיִּתְּנָעֲשׂוּ בֵּית־רָחֵל לוֹ: וְאֵשׁ מִפְּיוֹ
הָאֵלֶּם
10 וַיִּתְּנָעֲשׂוּ בֵּית־רָחֵל לוֹ: וְאֵשׁ מִפְּיוֹ
הָאֵלֶּם
11 וַיִּתְּנָעֲשׂוּ בֵּית־רָחֵל לוֹ: וְאֵשׁ מִפְּיוֹ
הָאֵלֶּם
12 וַיִּתְּנָעֲשׂוּ בֵּית־רָחֵל לוֹ: וְאֵשׁ מִפְּיוֹ
הָאֵלֶּם
13 וַיִּתְּנָעֲשׂוּ בֵּית־רָחֵל לוֹ: וְאֵשׁ מִפְּיוֹ
הָאֵלֶּם
14 וַיִּתְּנָעֲשׂוּ בֵּית־רָחֵל לוֹ: וְאֵשׁ מִפְּיוֹ
הָאֵלֶּם
15 וַיִּתְּנָעֲשׂוּ בֵּית־רָחֵל לוֹ: וְאֵשׁ מִפְּיוֹ
הָאֵלֶּם
16 וַיִּתְּנָעֲשׂוּ בֵּית־רָחֵל לוֹ: וְאֵשׁ מִפְּיוֹ
הָאֵלֶּם
17 וַיִּתְּנָעֲשׂוּ בֵּית־רָחֵל לוֹ: וְאֵשׁ מִפְּיוֹ
הָאֵלֶּם
18 וַיִּתְּנָעֲשׂוּ בֵּית־רָחֵל לוֹ: וְאֵשׁ מִפְּיוֹ
הָאֵלֶּם
19 וַיִּתְּנָעֲשׂוּ בֵּית־רָחֵל לוֹ: וְאֵשׁ מִפְּיוֹ
הָאֵלֶּם
20 וַיִּתְּנָעֲשׂוּ בֵּית־רָחֵל לוֹ: וְאֵשׁ מִפְּיוֹ
הָאֵלֶּם
21 וַיִּתְּנָעֲשׂוּ בֵּית־רָחֵל לוֹ: וְאֵשׁ מִפְּיוֹ
הָאֵלֶּם
22 וַיִּתְּנָעֲשׂוּ בֵּית־רָחֵל לוֹ: וְאֵשׁ מִפְּיוֹ
הָאֵלֶּם
23 וַיִּתְּנָעֲשׂוּ בֵּית־רָחֵל לוֹ: וְאֵשׁ מִפְּיוֹ
הָאֵלֶּם
24 וַיִּתְּנָעֲשׂוּ בֵּית־רָחֵל לוֹ: וְאֵשׁ מִפְּיוֹ
הָאֵלֶּם
25 וַיִּתְּנָעֲשׂוּ בֵּית־רָחֵל לוֹ: וְאֵשׁ מִפְּיוֹ
הָאֵלֶּם
26 וַיִּתְּנָעֲשׂוּ בֵּית־רָחֵל לוֹ: וְאֵשׁ מִפְּיוֹ
הָאֵלֶּם
27 וַיִּתְּנָעֲשׂוּ בֵּית־רָחֵל לוֹ: וְאֵשׁ מִפְּיוֹ
הָאֵלֶּם
28 וַיִּתְּנָעֲשׂוּ בֵּית־רָחֵל לוֹ: וְאֵשׁ מִפְּיוֹ
הָאֵלֶּם
29 וַיִּתְּנָעֲשׂוּ בֵּית־רָחֵל לוֹ: וְאֵשׁ מִפְּיוֹ
הָאֵלֶּם
30 וַיִּתְּנָעֲשׂוּ בֵּית־רָחֵל לוֹ: וְאֵשׁ מִפְּיוֹ
הָאֵלֶּם
31 וַיִּתְּנָעֲשׂוּ בֵּית־רָחֵל לוֹ: וְאֵשׁ מִפְּיוֹ
הָאֵלֶּם
32 וַיִּתְּנָעֲשׂוּ בֵּית־רָחֵל לוֹ: וְאֵשׁ מִפְּיוֹ
הָאֵלֶּם
33 וַיִּתְּנָעֲשׂוּ בֵּית־רָחֵל לוֹ: וְאֵשׁ מִפְּיוֹ
הָאֵלֶּם
34 וַיִּתְּנָעֲשׂוּ בֵּית־רָחֵל לוֹ: וְאֵשׁ מִפְּיוֹ
הָאֵלֶּם
35 וַיִּתְּנָעֲשׂוּ בֵּית־רָחֵל לוֹ: וְאֵשׁ מִפְּיוֹ
הָאֵלֶּם
36 וַיִּתְּנָעֲשׂוּ בֵּית־רָחֵל לוֹ: וְאֵשׁ מִפְּיוֹ
הָאֵלֶּם
37 וַיִּתְּנָעֲשׂוּ בֵּית־רָחֵל לוֹ: וְאֵשׁ מִפְּיוֹ
הָאֵלֶּם

- 38 פתחתי ולא מעדו קרסלי : ארדפה
אבני ואשמידם ולא אשוב עד
39 פלחם : ואכלם ואמחצם ולא יקומי ויפלו
40 פתח רגלי : ופתחתי חיל
41 למלחמה : פתחתי קמי פתחתי : ואבני
42 פתחתי לי עוף : משנאי ואצמידם : ישיש ואני
43 מושלע : אליהוה ולא ענם : ואשחזקם
בעשר אצני : פסטר חוצות אדקם
44 אדקם : והפלטני מריב עמי : תשמרני
לראש גלים : עם לא ידעתי
45 יעבדני : בני נכר יתפחדילי לשמע
46 אני ישמעתי : בני נכר יפלו ויחצרו
47 ממסגרותם : חי יחיה וברוך צדיק וגרם
48 אליה צד ישיש : האל הנתן נקמת
49 לי : ומרד עמים פתחתי : וסביאי
מאבני ומקמי תרוממי : מאיש חזקים
50 תפילני : על-כן אודך יהוה בנתיב לשמך ואמר
51 מגדיל ישועות מלכו : ועשה חסד
למשיחו : לדוד ולנרצו עד עולם :
- כב CAP. XXIII.
- 1 ואלה דברי דוד החזקים : נאם דוד בן-ישי
ונאם הנברך דוד על משיח אלהי יעקב וינעם
2 ומרות ישראל : רוח יהוה דבר-ני ומלכו על-
3 לשוני : אמר אלהי ישראל לי דבר צד ישראל
4 מושל בנאם צדיק מושל יצאת אלהים : וכאור
בקר ירחשמש בקר לא עבות מננה ממסור
5 השא מארץ : פירא-כן ביתי עם-אל פיר ברית
עולם עם לי ערוכה בפל ושמה פיר-ל-ישיש וכל
6 חפץ פירא יצמים : ובלעל פקוע מרד פלחם
7 פירא בקר יקחו : ואיש יצע בדם ימלא ברזל ונץ
8 תנית ונאש שורח ישרשו בשנת : אלה
שמות הנברים אשר לדוד ישב בשנת פחמני
ראש השלשי הוא עדינו העצנו על שמנה מאות
9 חלל בפעם אחד : ואחרו אלעזר בן-דוד בן
אחוזי בשלשה נפלים עם דוד בחרסם
בפלשתים נאספו-שם למלחמה ויעלו איש
10 ישראל : הוא קם ויחך בפלשתים עד פירגעה
ידו ויתבק ידו אליהורב וישש יהוה תשועה
- רכט

to battle: them^a that rose up against me hast thou β subdued under me.

41 Thou hast also given me the δ necks of mine enemies, that I might destroy them that hate me.

42 They looked, but *there was* none to save; *even* unto the LORD, but^c he answered them not.

43 Then did I beat them as small as the dust^d of the earth, I did stamp them as the mire^e of the street, and did spread them abroad.

44 Thou also hast delivered me from the strivings^f of my people, thou hast kept me to be head of the heathen: ξ a people which I knew not shall serve me.

45 Strangers ζ shall η submit themselves unto me: as soon as they hear, they shall be obedient unto me.

46 Strangers shall fade away, and they shall be afraid out of their closeⁱ places.

47 The LORD liveth; and blessed be my rock; and exalted be the God of the rock of my salvation.

48 It is God that θ avengeth me, and that bringeth down the people under me.

49 And that bringeth me forth from mine enemies: thou also hast lifted me up on high above them that rose up against me: thou hast delivered^k me from the violent man.

50 Therefore I will give thanks unto thee, O LORD, among the heathen, and I will sing praises unto thy name.

51 He is the tower of salvation for his king; and sheweth mercy to his anointed, unto David, and to his seed for evermore.^l

CHAP. XXIII.

NOW these be the last words of David. David the son of Jesse said, and the man who was raised^m up on high, the anointed of the God of Jacob, and the sweet psalmistⁿ of Israel, said,

2 The Spirit^o of the LORD spake by me, and his word was in my tongue.

3 The God of Israel said, the Rock of Israel spake to me, μ He that ruleth over men must be just,^p ruling in the fear^q of God:

4 And he shall be as the light^r of the morning, when the sun riseth, even a morning without clouds; as the tender grass springing out of the earth by clear shining after rain.^s

5 Although my house be not so with God; yet he hath made with me an^t everlasting covenant, ordered in all things, and sure: for this is all my salvation, and all my desire,^u although he make it not to grow.

6 But the sons of Belial shall be all of them as thorns thrust away, because they cannot be taken with hands:

7 But the man that shall touch them must be τ fenced with iron, and the staff of a spear; and they shall be utterly burned with fire^w in the same place.

8 These be the names of the mighty men whom David had: ϕ The Tachmonite that sat in the seat, chief among the captains; the same was Adino the Eznite: he lift up his spear against eight hundred, whom χ he slew at one time.

9 And after him was Eleazar the son of Dodo the Ahohite, one of the three mighty men with David, when they defied the Philistines that were there gathered together to battle, and the men of Israel were gone away:

10 He arose, and smote the Philistines

B. C. 1018.

a Ps. 44. 5.

β caused to bow.

b Ge. 49. 8.

Jos. 10. 24.

c Pr. 1. 28.

Mi. 3. 4.

γ or, for

foraging.

d 2 Ki. 13. 7.

e Mi. 7. 10.

δ or, the

three cap-

tains over

the thirty.

f ch. 3. 1.

19. 9, 14.

20. 1, 2, 22.

g Ps. 2. 8.

h 1 Sa. 22. 1.

i Sons of the

stranger.

η lie, or yield

feigned

obedience.

De. 33. 29.

Ps. 66. 3.

i Mi. 7. 17.

θ giveth a-

vengeance

for me.

ch. 19. 19, 31.

1 Sa. 25. 39.

k Ps. 52. 1, 5, 8.

2 Th. 3. 2.

l Ps. 89. 29, 36.

n slain.

m Ps. 78. 70, 71

n Lu. 24. 44.

o 2 Pe. 1. 21.

λ great of

acts.

μ or, be thou

ruler, &c.

Ps. 110. 2.

ν lions of

God.

p Pr. 31. 9.

q Ex. 18. 21.

2 Ch. 19. 7, 9.

r Pr. 4. 18.

π a man of

coun-

tenance, or,

sight: call-

ed, a man

of great sta-

ture,

1 Ch. 11. 23.

s Ps. 72. 6.

t ch. 7. 14. 16.

Is. 55. 3.

u Ps. 73. 25, 26.

ρ or, honour-

able among

the, &c.

σ at his com-

mand, or,

over coun-

cil.

1 Sa. 22. 14.

τ filled.

w Mat. 3. 10.

ϕ or, Josheb-

bassabet,

the Tach-

monite,

head of the

three.

χ slain.

ψ or, valleys.

until his hand was weary, and his hand clave unto the sword: and the LORD wrought a great victory that day; and the people returned after him only to spoil.

11 And after him was Shammah, the son of Agee the Hararite: and the Philistines were gathered together γ into a troop, where was a piece of ground full of lentiles; & γ people fled from γ Philistines.

12 But he stood in the midst of the ground, & defended it, and slew the Philistines: & γ LORD wrought a great victory.

13 And δ three of the thirty chief went down, and came to David in the harvest-time unto δ the cave of Adullam: and the troop of the Philistines pitched in the valley of Rephaim.

14 And David was then in an hold, and the garrison of the Philistines was then in Bethlehem.

15 And David longed, and said, Oh that one would give me drink of the water of the well of Bethlehem, which is by the gate!

16 And the three mighty men brake through the host of the Philistines, and drew water out of the well of Bethlehem, that was by the gate, and took it, and brought it to David: nevertheless he would not drink thereof, but poured it out unto the LORD.

17 And he said, Be it far from me, O LORD, that I should do this: is not this the blood of the men that went in jeopardy of their lives? therefore he would not drink it. These things did these three mighty men.

18 And Abishai, the brother of Joab, the son of Zeruiah, was chief among three: and he lifted up his spear against three hundred, & slew them, and had the name among three.

19 Was he not most honourable of three? therefore he was their captain: howbeit he attained not unto the first three.

20 And Benaiah the son of Jehoiada, the son of a valiant man, of Kabzeel, λ who had done many acts, he slew two lion-like men of Moab: he went down also and slew a lion in the midst of a pit in time of snow:

21 And he slew an Egyptian, π a goodly man: and the Egyptian had a spear in his hand; but he went down to him with a staff, and plucked the spear out of the Egyptian's hand, and slew him with his own spear.

22 These things did Benaiah the son of Jehoiada, and had the name among three mighty men.

23 He was ρ more honourable than the thirty, but he attained not to the first three: and David set him over his guard.

24 Asahel the brother of Joab was one of the thirty; Elhanan the son of Dodo of Bethlehem,

25 Shammah the Harodite, Elikah the Harodite,

26 Helez the Paltite, Ira the son of Ikesh the Tekoite,

27 Abiezer the Anethothite, Mebunnai the Hushathite,

28 Zalmon the Ahohite, Maharai the Netophathite,

29 Heleb the son of Baanah, a Netophathite; Ittai the son of Ribai out of Gibeah of the children of Benjamin,

30 Benaiah the Pirathonite, Hiddai of the ψ brooks of Gaash,

31 Abi-albon the Arbathite, Azmaveth the Barhumite,

32 Eliahba the Shaalbouite, of the sons of Jashen, Jonathan,

33 Shammah the Hararite, Abiam the son of Sharar the Hararite,

34 Eliphelet the son of Ahasbai, the son of the Maachathite, Eliam the son of Abithophel the Gilonite,

35 Hezrai the Carmelite, Paarai the Arbite,

36 Igal the son of Nathan of Zobah, Bani the Gadite,

37 Zelek the Ammonite, Nahari the Beerothite, armour-bearer to Joab the son of Zeruiah,

38 Ira^a an Ithrite, Gareb an Ithrite,

39 Uriah^a the Hittite: thirty and seven in all.

CHAP. XXIV.

AND again^s the anger of the LORD was kindled against Israel, and ^γhe moved David against them to say, Go,^a number Israel and Judah.

2 For the king said to Joab the captain of the host, which *was* with him, ^δGo now through all the tribes of Israel, from Dan even to Beer-sheba, and number ye the people, that I may know the number^m of the people.

3 And Joab said unto the king, Now the LORD thy God add unto the people, how many soever they be, an hundred-fold, and that the eyes of my lord the king may see *it*: but why doth my lord the king delight in this thing?

4 Notwithstanding, the king's word prevailed against Joab, and against the captains of the host: and Joab and the captains of the host went out from the presence of the king, to number the people of Israel.

5 And they passed over Jordan, and pitched in Ar^{er},^p on the right side of the city that *lieth* in the midst of the river of Gad, and toward Jazer:^q

6 Then they came to Gilead, and to the ^θland of Tahtim-hodshi; and they came to Dan-jaan,^r and about to Zidon,^s

7 And came to the strong hold of Tyre, and to all the cities of the Hivites, and of the Canaanites: and they went out to the south of Judah, *even* to Beer-sheba.

8 So when they had gone through all the land, they came to Jerusalem at the end of nine months and twenty days.

9 And Joab gave up the sum of the number of the people unto the king: and there were in Israel eight hundred thousand valiant men that drew the sword; and the men of Judah were five hundred thousand men.

10 And David's heart smote^y him after that he had numbered the people. And David said unto the LORD, I^z have sinned greatly in that I have done: and now, I beseech thee, O LORD, take away^a the iniquity of thy servant; for I have done very foolishly.^b

11 For when David was up in the morning, the word of the LORD came unto the prophet Gad,^c David's seer, saying,

12 Go and say unto David, Thus saith the LORD, I offer thee three things;

B. C. 1017

a Le. 26. 41, 43.

b 1 Ch. 21. 12.

β or, many.

c Ps. 103. 8, 14. 119. 156. CXXXVI.

d Ps. 106. 41, 42. Is. 47. 6.

e ch. 20. 26.

f ch. 11. 3, &c.

g ch. 21. 1.

γ Satan.

1 Ch. 21. 1, &c.

Ja. 1. 13, 14.

h 1 Ch. 27. 23,

24.

i Ex. 12. 23.

j Ps. 90. 13.

135. 14.

δ or, compass.

h Is. 27. 8.

57. 16.

Joel 2. 13, 14.

l ver. 18.

1 Ch. 21. 15,

Ornan.

2 Ch. 3. 1.

m Je. 17. 5.

n Ps. 51. 4.

o Ps. 74. 1.

τ Araniah.

p Jos. 13. 9, 16.

η or, valley.

q Nu. 32. 1, 3.

θ or, nether

land newly

inhabited.

r Ju. 18. 29.

s Jos. 19. 28.

t Ge. 23. 8, 16.

u Nu. 16. 47..

50.

v 1 Ki. 19. 21.

w Ps. 45. 16.

Re. 1. 6.

x Job 42. 8, 9.

Eze. 20. 40,

41.

y 1 Sa. 24. 5.

z ch. 12. 13.

a Ho. 14. 2.

b 1 Sa. 13. 13.

c 1 Sa. 22. 5.

1 Ch. 29. 29.

d ch. 21. 14.

choose^a thee one of them, that I may do *it* unto thee.

13 So Gad came to David, and told him, and said unto him, Shall seven^b years of famine come unto thee in thy land? or wilt thou flee three months before thine enemies, while they pursue thee? or that there be three days' pestilence in thy land? Now advise, and see what answer I shall return to him that sent me.

14 And David said unto Gad, I am in a great strait: let us fall now into the hand of the LORD, for his mercies are ^βgreat,^c and let me not fall into^d the hand of man.

15 So the LORD sent a pestilence upon Israel, from the morning even to the time appointed: and there died of the people, from Dan even to Beer-sheba, seventy thousand men.

16 And when the angel^e stretched out his hand upon Jerusalem, to destroy it, the LORD repented^f him of the evil, and said to the angel that destroyed the people, It is enough; ^gstay now thine hand. And the angel of the LORD was by the threshing-place of Araunah^h the Jebusite.

17 And David spake unto the LORD, when he saw the angel that smote the people, and said, Lo, I haveⁱ sinned, and I have done wickedly: but these sheep,^o what have they done? Let thine hand, I pray thee, be against me, and against my father's house.

18 And Gad came that day to David, and said unto him, Go up, rear an altar unto the LORD in the threshing-floor of Araunah the Jebusite.

19 And David, according to the saying of Gad, went up, as the LORD commanded.

20 And Araunah looked, and saw the king and his servants coming on toward him: and Araunah went out, and bowed himself before the king on his face upon the ground.

21 And Araunah said, Wherefore is my lord the king come to his servant? And David said, To buy^t the threshing-floor of thee, to build an altar unto the LORD, that the plague may be stayed^u from the people.

22 And Araunah said unto David, Let my lord the king take and offer up what *seemeth* good unto him: behold, *here be* oxen^v for burnt-sacrifice, and threshing-instruments and *other* instruments of the oxen for wood.

23 All these *things* did Araunah, *as* a king,^w give unto the king: and Araunah said unto the king, The LORD thy God accept^x thee.

24 And the king said unto Araunah, Nay; but I will surely buy *it* of thee at a price: neither will I offer burnt-offerings unto the LORD my God of that which doth cost me nothing. So David bought the threshing-floor and the oxen for fifty shekels of silver.

25 And David built there an altar unto the LORD, and offered burnt-offerings and peace-offerings. So the LORD was entreated^d for the land, and the plague was stayed from Israel.

כז אמר יהוה שלש אנכי נאמל עליך בחורלך
 אחת מהם ואעשה לך : ויבא נר אליהו ויבד 13
 לו ויאמר לו חובובא לך שבע שנים רעב
 בארץך ואם שלשה חדשים נסך לסגר צרף
 יהוא ודסך ואם חיות שלשה ימים דבר בארץך
 עשה דע וראה מה אעניב שלחך דבר :
 ויאמר דוד אלני צרל מאד נפלה נא ביד יהוה 14
 כירבנים רחמך ויבד אדם אל אפלה ויפלן 15
 יהוה דבר בישראל מחזקר ועד עת מועד וימח
 מן העם מלך ועד באר שבע שנים אלף איש :
 וישלח דוד המלך וירשע לשחתה ויבד 16
 יהוה אל הרעה ויאמר למלך המשתחית בעם
 לב עשה הרף דף ומלך יהוה היה עס בן
 הארנה היבסי : ויאמר דוד אליהו 17
 בראתו את המלך המפה בעם ויאמר הנה
 אנכי חסאתי ואנכי העייתי ואלה הצאן מה
 עשו יהי נא דף כי וגבית אני : ויבא נר 18
 אליהו ביום ההוא ויאמר לו עלה הקם ליהוה
 מזבח בנך ארנה היבסי : ויעל דוד כדבר נר 19
 פאשר צוה יהוה : וישקף ארונה וירא את 20
 המלך ואת עבדיו עברים עליו ויצא ארונה
 וישתחו למלך אפן ארצה : ויאמר ארונה 21
 מדוע בא אדני המלך אל עבדו ויאמר דוד לקנות
 מעסק את העץ לבנות מזבח ליהוה ותעצר
 המגפה מעל העם : ויאמר ארונה אליהו 22
 ויעל אדני המלך הפזב בעינו ראה הבקר לעלה
 והמדינים וכלי הבקר לעצים : הכל נרנן ארונה 23
 המלך למלך : ויאמר ארונה אל 0
 ארונה לא פיקנו מאותה מחזור ולא
 אעלה ליהוה אלהי עלות חנם וימן דוד את העץ
 ואת הבקר בנסח שקלים חמישים : ויבן שם 25
 דוד מזבח ליהוה ויעל עלות ושלמים ויעתר
 יהוה לארץ ותעצר המגפה מעל ישראל :

שמהו החורל אחיהם נר
 אלסלש כראחסי נר
 הפועכתי אליעם כראחסיסל הגלני : חצרו
 הפרמלי פער הארני : ינאל כרנתו מצבה
 בני הפרי : זלק העמוני נחרי
 הפארלי נשאל פלי יואב כרצורה :
 עירא היתרי נרב היתרי : אוריה
 היתרי כל שלשים ושבעה :

CAP. XXIV כד

1 ויסף אף יהוה לחרות בישראל ויסת את דוד
 בהם לאמר לך מנה את ישראל ואת יהודה :
 2 ויאמר המלך אליואב שר החיל אשר אלו
 שוט לא בכל שבטי ישראל מלך ועד באר שבע
 3 וסקדו את העם וידעתי את מספר העם : ויאמר
 יואב אל המלך ויסף יהוה אלהיך אליהם
 פהם ובהם מאה סעמים ויעי אדני המלך
 ראות ואדני המלך לפה חפץ בדבר הנה :
 4 ויחוק דבר המלך אליואב ועל שר החיל ויצא
 יואב ושר החיל לפני המלך לסקד את העם את
 5 ישראל : ויעברו את הירדן ויבנו בערעל ימן
 6 הער אשר בתוך החל הצד ואל יעור : ויבאו
 הגלעד ואל ארץ תחתים חדשי ויבאו דנה
 7 ימן וסביב אל צידון : ויבאו מבצר צר וכל ערי
 החי והכנעני ויצאו אל נגב יהודה באר שבע :
 8 וישמו בכל הארץ ויבאו מקצה השערה וחדשים
 9 וששנים יום ירושלים : וירגו יואב את מספר
 מספר העם אל המלך ודוד ישראל שמונה
 מאות אלף איש חיל שלף חרב ואיש יהודה
 10 חמש מאות אלף איש : ויגד לבדוד אלו
 את הירג ספר את העם 0 ויאמר דוד אל
 יהוה חסאתי מאד אשר עשיתי ועתה יהוה
 העבר נא את עני עבדך כי נסלתי מאד :
 11 ויגם דוד בפקר 0 ודבר יהוה היה אל נר
 12 הנביא וזה דוד לאמר : הילך ודברת אל דוד

CAP. I. א

18 בנה ימלך אחרי והוא ישב על־כסאי ועשה הנה
 19 ארנה מלך ועתה ארני המלך לא ירעה ויזבח
 שור ומריא וצאן לרב ויקרא לכל־בני המלך
 ולאבותיו הכהן ויאב שור הצבא ולשלמה עבד
 לא קרא ואמה ארני המלך עיני כל־ישראל
 20 עליו להניד להם כי ישב על־כסא ארני־המלך
 אחרי ויהי נשכב ארני־המלך עם־אבתיו
 21 והייתי אני ובני שלמה חפאים והנה עודנה
 22 מבררת עם־המלך ונתן הנביא בא ויגידו
 למלך לאמר הנה נתן הנביא יבא לפני המלך
 23 וישתחו למלך על־אפיו ארצה ויאמר נתן ארני
 24 המלך אמה אחרם ארניהו ימלך אחרי והוא
 25 ישב על־כסאי כי יר היום ויזבח שור
 ומריא וצאן לרב ויקרא לכל־בני המלך ולשרי
 26 הצבא ולאבותיו הכהן והנזק אכלים ושתיים
 לפניו ויאמרו חי המלך ארניהו וחי אבני־עבדו
 27 ולצדק הכהן ולבנהו ברהיורע ולשלמה עבדו
 לא קרא אם מאת ארני המלך הנה חדר
 28 הנה ולא הורעת את־עבדך כי ישב על־כסא
 29 ארני־המלך אחרי ויען המלך דוד ויאמר
 קראו לי לבת־שבע ותבא לפני המלך ותעמד לפני
 30 המלך וישבע המלך ויאמר חי־יהוה אשר
 31 ברה את־נפשי מפל־צרה כי פאשר נשבעתי
 לך ביהוה אלהי ישראל לאמר כי־שלמה בנך
 ימלך אחרי והוא ישב על־כסאי תחני כן כן
 32 אעשה היום הנה ותקר בת־שבע אפים ארני
 ותשתחו למלך ויאמר חי המלך דוד
 33 לעלם ויאמר המלך דוד קראלי לצדוק
 הכהן ולנתן הנביא ולבנהו ברהיורע ובאו לפני
 34 המלך ויאמר המלך להם קחו עיכם את־עבדי
 35 אדניכם והרפתכם את־שלמה בןי על־הצדה
 אשר־לי ודורתם אתו על־נחון וכשח אתו
 36 שם צדוק הכהן ונתן הנביא למלך על־ישראל

1 והמלך דוד זמן בא בימים ויכשלו בנגדים ולא
 2 יחס לו ויאמרו לו עבדיו יבקשו לארני המלך
 נערה בחילה ועמדה לפני המלך ויהי לו סכנת
 3 ולשכנה בחלק וחס לארני המלך ויבקשו נערה
 4 יפה בכל־ישראל וימצאו את־אבישג
 5 השנימית ויבאו אתה למלך והנערה יפה עד
 6 מאד והיה למלך סכנת ותשרתהו והמלך לא
 7 ידעה וארניה בן־חנניה מהנשא לאמר אני
 8 אהמך וישל לו רכב ופגשים ותמשים איש־רצים
 9 לפניו ולא ישיבו אביו ממנו לאמר מרוע ברה
 10 עשית וגם־הוא טוב האר מאד ואחו ילדה אחרי
 11 אבישג ויהי דבריו עם יואב בן־צרויה ועם
 12 אביתר הכהן ויעזר אחרי ארניה ויצדק הכהן
 13 ויבנהו ברהיורע ונתן הנביא ושמעו ורעי
 14 והנבזרים אשר ילד לא היו עם־ארניהו ויזבח
 15 ארניהו צאן ובקר ומריא עם אבן הזולת אשר
 16 אצל עין רגל ויקרא את־כל־אחיו בני המלך ויכל
 17 ארני יהודה עבד המלך ואחנתן הנביא
 18 ויבניהו ואת הנבזרים ואת־שלמה אחיו לא קרא
 19 ויאמר נתן אל־בת־שבע אם־שלמה לאמר הלא
 20 שלמה כן מלך ארניהו בן־חנניה וארני דוד לא
 21 ידע ועשה לך אישגך בא עצה ומלטי את־
 22 בנשך ואת־נפש בנה שלמה לך ונא אל־
 23 המלך דוד ואמרת אליו הלא אמה ארני המלך
 24 נשבעת לאמחק לאמר כי־שלמה בנך ימלך אחרי
 25 והוא ישב על־כסאי ומרוע מלך ארניהו הנה
 26 עדך מבררת שם עם־המלך ואני אבוא אתך
 27 ומלאתי את־דרכך ותבא בת־שבע אל־המלך
 28 החדרה והמלך וכן מאד ואבישג השנימית
 29 משרת את־המלך ותקד בת־שבע ותשתחו
 30 למלך ויאמר המלך מה־לך ותאמר לו ארני
 31 אמה נשבעת ביהוה אלהיך לאמחק כי־שלמה

רלא

The First Book of the **KINGS**, commonly called The Third Book of the **KINGS**.

CHAP. I.

NOW king David was old and *β*stricken in years; and they covered him with clothes, but he gat no heat.

2 Wherefore his servants said unto him, Let *γ* there be sought for my lord the king *δ* a young virgin; and let her stand before the king, and let her *ζ*cherish him, and let her lie in thy bosom, that my lord the king may get heat.

3 So they sought for a fair damsel throughout all the coasts of Israel, and found Abishag a Shunammite, and brought her to the king.

4 And the damsel was very fair, and cherished the king, and ministered to him: but the king knew her not.

5 Then Adonijah^c the son of Haggith exalted himself,^d saying, I will *θ* be king: and ^e he prepared him chariots and horsemen, and fifty men to run before him.

6 And his father had not displeased him at *κ* any time in saying, Why hast thou done so? and he also was a very goodly man; and his mother bare him after Absalom.

7 And *λ* he conferred with Joab^f the son of Zeruiah, and with Abiathar^g the priest: and they, *μ* following Adonijah, held him.

8 But Zadok the priest, and Benaiah the son of Jehoiada, and Nathan the prophet, and Shimei,^h and Rei, and the mighty men *κ* which belonged to David, were not with Adonijah.

9 And Adonijah slew sheep and oxen and fat cattle by the stone of Zobelet, which is by *ν* En-rogel, and called all his brethren the king's sons, and all the men of Judah the king's servants:

10 But Nathan^m the prophet, and Benaiah, and the mighty men, and Solomon his brother, he called not.

11 Wherefore Nathan spake unto Bathsheba the mother of Solomon, saying, Hast thou not heard that Adonijah the son of Haggith doth reign, and David our lord knoweth it not?

12 Now therefore come, let me, I pray thee, give thee counsel, that thou mayest save thine own life, and the life of thy son Solomon.

13 Go and get thee in unto king David, and say unto him, Didst not thou, my lord, O king, swear^p unto thine handmaid, saying, Assuredly^q Solomon thy son shall reign after me, and he shall sit upon my throne? why then doth Adonijah reign?

14 Behold, while thou yet talkest there with the king, I also will come in after thee, and *σ* confirm thy words.

15 And Bathsheba went in unto the king into the chamber: and the king was very old; and Abishag the Shunammite ministered unto the king.

16 And Bathsheba bowed, and did obeisance unto the king. And the king said, *τ* What wouldest thou?

17 And she said unto him, My lord, thou swarest by the LORD thy God unto

B. C. 1015.

β entered into days.

γ them seek.

a ver. 7. 9.

δ a damsel, a virgin.

ζ be a cherisher unto.

b ch. 2. 10.

c 2 Sa. 3. 4.

η sinners.

d Lu. 14. 11.

θ reign.

e 2 Sa. 15. 1.

κ from his days.

λ his words were.

f ch. 2. 28.

g 2 Sa. 20. 25.

μ helped after Adonijah.

h ver. 19.

i ch. 4. 18.

k 2 Sa. 23. 8, &c.

ν or, the well Rogel.

2 Sa. 17. 17.

π Let king Adonijah live.

l 1 Sa. 10. 24.

m 2 Sa. 12. 1, &c.

ρ before the king.

n 2 Sa. 4. 9.

o ver. 13, 17.

p ver. 30.

q 1 Ch. 22. 6.. 13.

r Ne. 2. 3.

Da. 2. 4.

5. 10.

6. 21.

σ fill up.

s 2 Sa. 20. 6.

τ What to thee?

φ which belongeth to me:

Es. 6. 8.

t 2 Ch. 32. 30.

u ch. 19. 16.

1 Sa. 10. 1.

16. 3, 12.

2 Sa. 2. 4.

5. 3.

2 Ki. 9. 3.

11. 12.

Ps. 89. 20, 36.

Is. 45. 1.

Ac. 10. 38.

2 Co. 1. 21, 22

thine handmaid, saying, Assuredly Solomon thy son shall reign after me, and he shall sit upon my throne:

18 And now, behold, Adonijah reigneth; and now, my lord the king, thou knowest it not:

19 And^a he hath slain oxen and fat cattle and sheep in abundance, and hath called all the sons of the king, and Abiathar the priest, and Joab the captain of the host: but Solomon thy servant hath he not called.

20 And thou, my lord, O king, the eyes of all Israel are upon thee, that thou shouldst tell them who shall sit on the throne of my lord the king after him.

21 Otherwise it shall come to pass, when my lord the king shall sleep^b with his fathers, that I and my son Solomon shall be counted *ν* offenders.

22 And, lo, while she yet talked with the king, Nathan the prophet also came in.

23 And they told the king, saying, Behold, Nathan the prophet. And when he was come in before the king, he bowed himself before the king with his face to the ground.

24 And Nathan said, My lord, O king, hast thou said, Adonijah shall reign after me, and he shall sit upon my throne?

25 For^k he is gone down this day, and hath slain oxen and fat cattle and sheep in abundance, and hath called all the king's sons, and the captains of the host, and Abiathar the priest: and, behold, they eat and drink before him, and say, *π* God save^l king Adonijah.

26 But me, even me thy servant, and Zadok the priest, and Benaiah the son of Jehoiada, and thy servant Solomon, hath he not called.

27 Is this thing done by my lord the king, and thou hast not shewed it unto thy servant, who should sit on the throne of my lord the king after him?

28 Then king David answered and said, Call me Bath-sheba. And she came *ρ* into the king's presence, & stood before *γ*^e king.

29 And the king sware, and said, *α* As the LORD liveth, that hath redeemed my soul out of all distress,

30 Even as I swear^o unto thee by the LORD God of Israel, saying, Assuredly Solomon thy son shall reign after me, and he shall sit upon my throne in my stead; even so will I certainly do this day.

31 Then Bath-sheba bowed with her face to the earth, and did reverence to the king, and said, Let^r my lord king David live for ever.

32 And king David said, Call me Zadok the priest, and Nathan the prophet, and Benaiah the son of Jehoiada. And they came before the king.

33 The king also said unto them, Take with you the servants^s of your lord, and cause Solomon my son to ride *φ* upon mine own mule, and bring him down to Gihon: ^t

34 And let Zadok the priest and Nathan the prophet anoint^u him there king over

Israel: and blow^a ye with the trumpet, and say, God save king Solomon.

35 Then ye shall come up after him, that he may come and sit upon my throne; for he shall be king in my stead: and I have appointed him to be ruler over Israel and over Judah.

36 And Benaiah the son of Jehoiada answered the king, and said, Amen: ^d the LORD^b God of my lord the king say so too.

37 As^f the LORD hath been with my lord the king, even so be he with Solomon, and make his throne greater^k than the throne of my lord king David.

38 So Zadok the priest, and Nathan the prophet, and Benaiah the son of Jehoiada, and the Cherethites, and the Pelethites, went down, and caused Solomon to ride upon king David's mule, and brought him to Gihon.

39 And Zadok the priest took an horn of oil^a out of the tabernacle, and^o anointed Solomon. And they blew y^c trumpet; ^p and all the people said, God save king Solomon.

40 And all the people came up after him; and the people piped with ^r pipes, and rejoiced with great joy, so that the earth rent with the sound of them.

41 And Adonijah and all the guests that were with him heard ^{it} as they had made an end of eating. ^t And when Joab heard the sound of the trumpet, he said, Wherefore ^{is} this noise of the city being in an uproar?

42 And while he yet spake, behold, Jonathan the son of Abiathar the priest came; and Adonijah said unto him, Come in; for ^u thou art a valiant man, and bringest good tidings.

43 And Jonathan answered and said to Adonijah, Verily our lord king David hath made Solomon king.

44 And the king hath sent with him Zadok the priest, and Nathan the prophet, and Benaiah the son of Jehoiada, and the Cherethites, and the Pelethites, and they have caused him to ride upon the king's mule:

45 And Zadok the priest and Nathan the prophet have anointed him king in Gihon; and they are come up from thence rejoicing, so that the city rang again. This ^{is} the noise that ye have heard.

46 And also Solomon sitteth^f on the throne of the kingdom.

47 And, moreover, the king's servants came to bless our lord king David, saying, God^g make the name of Solomon better than thy name, and make his throne greater than thy throne. Andⁱ the king bowed himself upon the bed.

48 And also thus said the king, Blessed ^{be} the LORD God of Israel, which^m hath given ^{one} to sit on my throne this day, mine eyes^p even seeing ^{it}.

49 And all the guests that were with Adonijah were afraid, and rose up, and went every man his way.

50 And Adonijah feared because of Solomon, and arose, and went, and caught^s hold on the horns of the altar.

51 And it was told Solomon, saying, Behold, Adonijah feareth king Solomon: for, lo, he hath caught hold on the horns of the altar, saying, Let king Solomon swear unto me to-day, that he will not slay his servant with the sword.

52 And Solomon said, If he will shew himself a worthy man, there^v shall not an hair of him fall to the earth: but^w if wickedness shall be found in him, he

B. C. 1015.

a 2 Ki. 9. 13.

b ch. 2. 21. 25.

c Ge. 47. 29.

d De. 31. 14.

e Job 7. 1.

f Ps. 72. 19.

g 1 Ch. 17. 27.

h Jos. 1. 5. 17.

i Jos. 23. 14.

j Ps. 89. 48.

k He. 9. 27.

l Ec. 12. 13.

m 1 Co. 16. 13.

n ver. 47.

o Ps. 89. 27.

p De. 17. 13. 20.

q De. 29. 9.

r or, do wisely.

s 1 Sa. 18. 5. 14.

t 30.

u Ex. 30. 23. 25.

v Ps. 89. 20.

w 1 Ch. 29. 22.

x 1 Sa. 10. 24.

y Ps. 132. 12.

z or, flutes.

a 2 Sa. 7. 16.

b be cut off from thee from the throne.

c 2 Sa. 19. 5. 7.

d Pr. 14. 13.

e Ec. 7. 4. 6.

f 2 Sa. 3. 27.

g 2 Sa. 20. 10.

h put.

i ver. 9.

j 2 Sa. 18. 27.

k y ver. 31. 34.

l Ge. 42. 38.

m 44. 31.

n 2 Sa. 19. 31.

o 40.

p 2 Sa. 17. 27.

q 2 Sa. 16. 5. &c

r strong.

s 2 Sa. 19. 18.

t 23.

u Ex. 20. 7.

v Job 9. 28.

w 1 Ch. 29. 23.

x ver. 37.

y ch. 1. 21.

z Ac. 13. 36.

a Ac. 2. 29.

b 2 Sa. 5. 7.

c Ge. 47. 31.

d 1 Ch. 29. 27.

e ch. 3. 6.

f Ps. 132. 11.

g 1 Ch. 29. 23.

h 2 Ch. 1. 1.

i Ps. 128. 5. 6.

j Ps. 72. 8. &c.

k 1 Sa. 16. 4. 5.

l ch. 2. 28.

m ch. 1. 5.

n 1 Ch. 22. 9. 10.

o Je. 27. 5. 8.

p Da. 2. 21.

q 1 Sa. 14. 45.

r Ac. 27. 34.

s Job 15. 22.

t Pr. 13. 6.

u 21. 12.

v turn not away my face.

w Ps. 132. 10.

shall die.^b

53 So king Solomon sent, and they brought him down from the altar. And he came and bowed himself to king Solomon: and Solomon said unto him, Go to thine house.

CHAP. II.

NOW^c the days of David drew nigh that he should die; and he charged Solomon his son, saying,

2 I^e go the way of all^a the earth: be thou strong therefore, and shew thyself a man;ⁱ

3 And keep the charge of the LORD thy God, to walk in his ways, to keep his statutes, and his commandments, and his judgments, and his testimonies, as it is written^f in the law of Moses, that^m thou mayest ^β prosper in all that thou doest, and whithersoever thou turnest thyself;

4 That the LORD may continue his word, which he spake concerning me, saying, If^g thy children take heed to their way, to walk before me in truth with all their heart and with all their soul, there^r shall not ^δ fail thee (said he) a man on the throne of Israel.

5 Moreover, thou knowest also what Joab the son of Zeruiah did to me,^a and what he did to the two captains of the hosts of Israel, unto Abner^u the son of Ner, and unto Amasa^v the son of Jether, whom he slew, and ^ψ shed the blood of war in peace, and put the blood of war upon his girdle that was about his loins, and in his shoes that were on his feet.

6 Do therefore according^w to thy wisdom, and ^y let not his hoar head^z go down to the grave in peace.

7 But shew kindness unto the sons of Barzillai^a the Gileadite, and let them be of those that eat at thy table: for so they came^b to me when I fled because of Absalom thy brother.

8 And, behold, thou hast with thee Shimei^c the son of Gera, a Benjamite of Bahurim, which cursed me with a ^η grievous curse in the day when I went to Mahanaim: but^d he came down to meet me at Jordan, and I swear to him by the LORD, saying, I will not put thee to death with the sword.

9 Now therefore hold^e him not guiltless; for thou art a wise man, and knowest what thou oughtest to do unto him; but his hoar head bring thou down to the grave with blood.

10 So David slept^k with his fathers, and was buriedⁱ in the city^k of David.

11 And^m the days that David reigned over Israel were forty years: seven years reigned he in Hebron, and thirty and three years reigned he in Jerusalem.

12 Then^a sat Solomon upon the throne of David his father; and his kingdom was established^y greatly.

13 And Adonijah the son of Haggith came to Bath-sheba the mother of Solomon. And she said, Comest^r thou peaceably? And he said, Peaceably.

14 He said moreover, I have somewhat to say unto thee. And she said, Say on.

15 And he said, Thou knowest that the kingdom was mine,^t and that all Israel set their faces on me, that I should reign: howbeit the kingdom is turned about, and is become my brother's; for it was his^u from the LORD.

16 And now I ask one petition of thee, deny^θ me not. And she said unto him, Say on.

לֹא שָׁלַחַהּ לָךְ לְבִיחָהּ :

CAP. II. ב

וַיִּתְּנָהּ בְּשׁוּפָר וַאֲמָרָתָם הִיא הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה :
 1 וַיִּקְרָבוּ יְמֵי־דָוִד לָמוּת וַיִּצַן אֶת־שְׁלֹמֹה בְנוֹ :
 2 לֵאמֹר : אֲנִי הֵלֵךְ בְּדֶרֶךְ לְהָאָרֶץ וְהַזֹּהֶרֶת :
 3 וְהִיָּיתִי לְאִשׁ : וְשִׁמְרָתִי אֶת־מִשְׁמֶרֶת יְהוָה :
 4 וְלֹאֲדֹכָי לָלֶכֶת בְּדַרְכֵי לְשֹׁמֵר וְזָקְרָתִי מִצֻּחוֹ
 5 וּמִשְׁפָּטָיו וְעֲדוּתָיו כַּכּוֹהֵב בְּחוֹרֶת מִשָּׁה לְמַעַן
 6 תִּשְׁפִּיל אֶת כָּל־אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה וְאֶת כָּל־
 7 אֲשֶׁר תַּפְסֶה שָׁם : לְמַעַן יָקִים יְהוָה אֶת־דְּבָרָו
 8 אֲשֶׁר דִּבֶּר עָלַי לֵאמֹר אִם־יִשְׁמְרוּ בְנֵיךָ אֶת־
 9 דְּרָכָם לִלְכֹּת לִפְנֵי בְּאֵמַת בָּנֵי־לֵוִי
 10 וּבְכָל־נַפְשָׁם לֵאמֹר לֹא־יִפְרֹת לָךְ אִישׁ מִעַל
 11 כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל : וְגַם אֶתָּה יָדַעְתָּ אֵת־אֲשֶׁר־עָשִׂה
 12 לִי יוֹאֵב בְּרָצְרוּיָה אֲשֶׁר עָשָׂה לִשְׁנֵי־שָׂרֵי צְבָאוֹת
 13 יִשְׂרָאֵל לֹאֲבֹנֵר בְּדָר וְלַעֲמָשָׂא בְּיָהִר וְהַדְרָפָם
 14 וְגַם דָּמִי־מִלְחָמָה בְּשָׁלֹם וַיִּתֵּן דָּמִי מִלְחָמָה
 15 בַּחֲגֻרְתִּי אֲשֶׁר בְּמַחֲזִיו וּבְנָעֻלוֹ אֲשֶׁר בְּרַגְלָיו :
 16 וְעַשִׂיתָ כַּחֲכֻמָּתְךָ וְלֹא־חֹדֶר שִׁבְתָּ בְּשָׁלֹם שְׂאֵל :
 17 וְלִבִּי בְּרוּחַ הַנִּלְעִיד כַּעֲשֵׂה חֹסֶד וְחַי
 18 בְּאֵמַלִי שְׁלֹחֲנֶךָ כִּי־כֵן קָרַנְתִּי אֵלַי בְּבִרְחִי מִפְּנֵי
 19 אֲבִשְׁלוֹם אַחִיךָ : וְהִנֵּה לִפְנֶיךָ שְׂמִיעִי בְּרִצָּא כֵן :
 20 הַיְמִינִי מִבְּחִירִים וְהוּא קִלְעִי הַלְלָה נִמְרָצֶת בָּיִם
 21 לִכְתֹּף מַזְגִּים וְהוּא־עֵרֶד לִקְרָאֵתִי הִיחֵד וְאֲשַׁבֵּעַ
 22 לֹא בִיהוָה לֵאמֹר אִם־אֲמִיתֶךָ בַּחֲבֹב : וְעַתָּה אֵל־
 23 תִּנְקְחוּ כִּי אִישׁ חָכָם אֶתָּה וְיָדַעְתָּ אֵת־אֲשֶׁר
 24 תַּעֲשֶׂה לֹא וְהוֹדַדְתָּ אֶת־שִׁבְתִּי בְּדָם שְׂאֹל :
 25 וַיִּשְׁפֹּב דָּוִד עִם־אֲבָתָיו וַיִּקְבֹּר בְּעִיר דָּוִד : וְהַיְמִינִים
 26 אֲשֶׁר מֶלֶךְ דָּוִד עַל־יִשְׂרָאֵל אֲרֻנָּים שְׁמֶה
 27 בַּחֲבֹרֶן מֶלֶךְ שִׁבְעַת שָׁנִים וּבִירוּשָׁלַם מֶלֶךְ שְׁלֹשִׁים
 28 וְשֵׁשׁ שָׁנִים : וּשְׁלֹמֹה יָשָׁב עַל־כִּסֵּא דָוִד אָבִיו
 29 וַהֲלֹךְ מַלְכֻתוֹ מֵאֹד : וַיָּבֵא אֲדֹנָיו בְּרַחֲמִית
 30 אֶל־בֵּית־שִׁבְעַל אִם־שְׁלֹמֹה וְהָאֹמֶר הַשְּׁלֹם בְּאֶה
 31 וַיֹּאמֶר שְׁלֹם : וַיֹּאמֶר דָּבָר לִי אֲלֶיךָ וְהָאֹמֶר
 32 דָּבָר : וַיֹּאמֶר אֵת־יָדְעָה כִּי־לִי הִיָּתָה הַמְּלוּכָה
 33 וְעָלִי שָׁמוֹ כִּי־יִשְׂרָאֵל כְּנִיָּהֶם לְמֶלֶךְ וְהַסֵּב הַמְּלוּכָה
 34 וְהָיָה לְאִחִי כִּי מִיָּהוָה הִיָּתָה לוֹ : וְעַתָּה שְׂאֵלָה
 35 אַחַת אֲנִי שְׂאֵל מֵאֲתָךְ אֶל־תִּשְׁבִּי אֶת־פְּנֵי
 36 וְהָאֹמֶר אֵלַי דָּבָר : וַיֹּאמֶר אֲמִירָנָה לְשְׁלֹמֹה
 37 הַמֶּלֶךְ כִּי לֹא־יִשְׁבִּי אֶת־פְּנֵיךָ וַיִּחַדְלֵי אֶת־אֲבִישָׁג
 38 הַשְּׂוֹנֵמִית לֹאשָׁה : וְהָאֹמֶר בֵּית־שִׁבְעַת מִוֹב אֲנִי־

וַתִּתְּנָהּ בְּשׁוּפָר וַאֲמָרָתָם הִיא הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה :
 35 וְעַל־יָתֶם אַחֲרָיו וְכָל־יָשָׁב עַל־כִּסֵּאִי הוּא יִמְלֹךְ
 36 תַּחְתָּי וְאֵתוֹ צִוִּיתִי לְהִוִּית גִּדִּיר עַל־יִשְׂרָאֵל וְעַל־
 37 יְהוּדָה : וַיֵּצֵן בְּנֵיהוּ בְּרִיהוּדָה אֶת־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר
 38 אֲמִירָנָה כֵּן יֹאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדָנִי הַמֶּלֶךְ : כֵּאֲשֶׁר
 39 הָיָה יְהוָה עִם־אֲדָנִי הַמֶּלֶךְ כֵּן יִהְיֶה עִם־שְׁלֹמֹה
 40 וַיַּגִּדֵל אֶת־כִּסֵּאִי מִכִּסֵּא אֲדָנִי הַמֶּלֶךְ דָּוִד : וַיִּרֶד
 41 צִדְקָה הַכֹּהֵן וַתֵּתֵן הַנְּבִיא וּבְנֵיהוּ בְּרִיהוּדָה וְהַפְּרִי
 42 וְהַפְּלִי וַיִּרְכְּבוּ אֶת־שְׁלֹמֹה עַל־פֶּתַח הַמֶּלֶךְ דָּוִד
 43 וַיִּלְכְּבוּ אֹתוֹ עַל־נָחוֹן : וַיִּקַּח צִדְקָה הַכֹּהֵן אֶת־קַרְנֵי
 44 הַשִּׁמְכֵן מִן־הָאֵהָל וַיִּמָּשַׁח אֶת־שְׁלֹמֹה וַיִּתְּנָה
 45 בְּשׁוּפָר וַיֹּאמְרוּ כָּל־הָעָם הִיא הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה : וַיַּעֲלֵה
 46 כָּל־הָעָם אַחֲרָיו וְהָעָם מִחֻלָּים בַּחֲלָלִים וְשִׁמְחִים
 47 שִׁמְחָה גְדוֹלָה וַתִּבָּקַע הָאָרֶץ קוֹלָם : וַיִּשְׁמַע
 48 אֲדֹנָיו וְכָל־הַקְּרָאִים אֲשֶׁר אֵתוֹ וְהֵם כָּלוּ לֵאמֹל
 49 וַיִּשְׁמַע יוֹאֵב אֶת־קוֹל הַשׁוּפָר וַיֹּאמֶר מִדְּעַת קוֹל־
 50 הַקְּרִיָּה הַזֹּאת : עוֹדָה מִדְּבַר יְהוָה וְהִנֵּה יוֹתֵנִי בְּךָ
 51 אֲבִיחֶר הַכֹּהֵן כֹּהֵן וַיֹּאמֶר אֲדֹנָיו כֹּהֵן כִּי אִישׁ חָלִיל
 52 אֶתָּה וטוֹב תִּבְשֹׁר : וַיֵּצֵן וַיִּתֵּן וַיֹּאמֶר לְאֲדֹנָיו
 53 אֲנִי־לִי אֲדֹנָיו הַמֶּלֶךְ דָּוִד הַמֶּלֶךְ אֶת־שְׁלֹמֹה :
 54 וַיִּשְׁלַח אֹתוֹ־הַמֶּלֶךְ אֶת־צִדְקָה הַכֹּהֵן וְאֶת־נָחוֹן
 55 הַנְּבִיא וּבְנֵיהוּ בְּרִיהוּדָה וְהַפְּרִי וְהַפְּלִי וַיִּרְכְּבוּ
 56 אֹתוֹ עַל פֶּתַח הַמֶּלֶךְ : וַיִּקְשְׁרוּ אֹתוֹ צִדְקָה הַכֹּהֵן
 57 וַתֵּתֵן הַנְּבִיא לְמֶלֶךְ בְּנָחוֹן וַיַּעֲלֵה מִשָּׁם שְׂמֻחִים
 58 וְהֵם דִּקְרִיָּה הוּא הָקוֹל אֲשֶׁר שְׂמַעְתָּם : וְגַם
 59 יָשָׁב שְׁלֹמֹה עַל כִּסֵּא הַמְּלוּכָה : וְגַם־כָּאֵם עֲבָדֵי
 60 הַמֶּלֶךְ לְבָרָה אֶת־אֲדֹנָיו הַמֶּלֶךְ דָּוִד לֵאמֹר יִיטִיב
 61 אֲלֵיךָ אֶת־שָׁם שְׁלֹמֹה מִשְׁמָה וַיַּגִּדֵל אֶת־כִּסֵּאִי
 62 מִכִּסֵּאֵךָ וַיִּשְׁתַּחֲוֶה הַמֶּלֶךְ עַל־הַמִּשְׁבָּב : וְגַם־כָּכָה
 63 אָמַר הַמֶּלֶךְ דָּוִד יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר נָתַן
 64 הַיּוֹם יִשָּׁב עַל־כִּסֵּאִי וְעֵינַי רְאוֹת : וַיִּחַדְדוּ וַיִּקְלְמוּ
 65 כָּל־הַקְּרָאִים אֲשֶׁר לְאֲדֹנָיו וַיִּלְכְּבוּ אִישׁ לְדַרְכּוֹ :
 66 וַאֲדֹנָיו יָרָא מִפְּנֵי שְׁלֹמֹה וַגָּם וַיִּלְכְּ וַיַּחֲזֹק
 67 בְּקַרְנֵית הַמִּזְבֵּחַ : וַיַּגִּד לְשְׁלֹמֹה לֵאמֹר הִנֵּה
 68 אֲדֹנָיו יָרָא אֶת־הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וְהִנֵּה אֵתוֹ בְּקַרְנֵית
 69 הַמִּזְבֵּחַ לֵאמֹר יִשְׁבַּעֲלִי כּוֹס הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה אִם־
 70 יָמִית אֶת־עַבְדּוֹ בַּחֲבֹב : וַיֹּאמֶר שְׁלֹמֹה אִם־יְהִי
 71 לְבִן־חַיִּל לֹא־יִפֹּל מִשְׁעֶרְתּוֹ אֲרָצָה וְאִם־יִדְעָה
 72 תַּחֲצֹאֲרֻ וְמָת : וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וַיִּחַדְדוּ
 73 מִעַל הַמִּזְבֵּחַ וַיָּבֵא וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לְמֶלֶךְ שְׁלֹמֹה וַיֹּאמֶר־

- 19 וַאֲדָבָר עָלָיו אֵל־הַמֶּלֶךְ : וַתָּבֵא בַחֲשֹׁבַע אֶל־
הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה לִדְבַר־לוֹ עַל־אֲנִיָּהּ וַיָּקָם הַמֶּלֶךְ
לְקִרְאָתָהּ וַיִּשְׁתַּחֲוֶהָ לֵה וַיֵּשֶׁב עַל־כִּסְאוֹ וַיִּשָּׂם כִּסֵּא
20 לְאַחַב הַמֶּלֶךְ וַתֵּשֶׁב לִמְכִּינֹה : וַהֲאָמַר שְׁאֵלָה
אֶחָת קָשָׁה אֲנִי שְׁאֵלָת מֵאֲפֹת אֶל־חֹשֶׁב אֶת־
פָּנָי וַהֲאָמַר לֵה הַמֶּלֶךְ שְׁאֵל אִמִּי כִּי לֹא־אֲשִׁיב
21 אֶת־פָּנָי : וַהֲאָמַר יִהְיֶה אֶת־אֲבִישִׁיג הַשְּׁנֵמִית
22 לְאֲנִיָּהּ אֶחָד לְאִשָּׁה : וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה
וַהֲאָמַר לְאִמּוֹ וּלְמָה אֵת שְׁאֵלָת אֶת־אֲבִישִׁיג
הַשְּׁנֵמִית לְאֲנִיָּהּ וַשְּׁאֵלִילוּ אֶת־הַמְּלִיכָה כִּי הִיא
אֵת הַנָּדָל מִמֶּנִּי וְלוֹ וְלִאֲבִיתָּהּ הַכֹּהֵן וַיִּוְיָאֵב בֶּן־
23 צְרוּיָה : וַיֵּשֶׁב הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בַּיהוָה לְאָמֹר
כֹּה יַעֲשֶׂה־לִּי אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסִיף כִּי בִנְשָׁיו דָּבָר
24 אֲנִיָּהּ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה : וַעֲמָה חֵי־יְהוָה אֲשֶׁר
הִכִּינִי וַיִּוְשִׁיבֵנִי עַל־כִּסֵּא דָוִד אֲבִי וְאֲשֶׁר עָשָׂה
לִּי בַיּוֹם כֵּאֲשֶׁר דָּבָר כִּי הַיּוֹם יוֹמָת אֲנִיָּהּ :
25 וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בֶּן־בְּנֵי בְּרִיָּה וַיִּפְּנֶה
26 בָּז וַיִּסַּח : וְלִאֲבִיתָּהּ הַכֹּהֵן אָמַר הַמֶּלֶךְ
עֲנָה לִּי עַל־שִׁדְּךָ כִּי אִישׁ מוֹת אָתָּה וַיִּבִּיחַ
הָזֶה לֹא אֲמִיתָּה כִּי־נִשְׁאֲמָת אֶת־אֶרְצוֹ אֲדֹנִי יְהוָה
לְפָנַי דָּוִד אֲבִי וְכִי הִחַשְׁתִּי כָּל־אֲשֶׁר־הִחַשְׁתָּ אִמִּי :
27 וַיִּגְרַשׁ שְׁלֹמֹה אֶת־אֲבִיתָּהּ מִחַיִּיֹּת כֹּהֵן לַיהוָה
לְמֹלֵא אֶת־דָּבָר יְהוָה אֲשֶׁר דָּבָר עַל־בֵּית עַל־
28 הַשְּׁמֵעָה בָּאָה עַד־יֹאֵב כִּי יֹאֵב
נָסָה אֲחֵרִי אֲנִיָּהּ וְאֲחֵרִי אֲבִישִׁיג לֹא נָסָה וַיָּגֵם
29 יֹאֵב אֶל־אֶחָד יְהוָה וַיִּחַק בְּקִרְבֹּת הַמִּזְבֵּחַ : וַיִּזְרַן
לְמֶלֶךְ שְׁלֹמֹה כִּי גַם יֹאֵב אֶל־אֶחָד יְהוָה וַהֲמָה
אֲזַל הַמִּזְבֵּחַ וַיִּשְׁלַח שְׁלֹמֹה אֶת־בְּנֵיָהּ בְּרִיָּה וְצִדְקָה
30 לְאָמֹר לִי פִנֵּי בֶן : וַיָּבֹא בְּנֵיָהּ אֶל־אֶחָד יְהוָה
וַהֲאָמַר אֲלֵיוֹ כֹּה־אָמַר הַמֶּלֶךְ בָּא וַהֲאָמַר לֹא כִּי־
כֹה אָמִית וַיֵּשֶׁב בְּנֵיָהּ אֶת־הַמֶּלֶךְ דָּבָר לְאָמֹר כֹּה־
31 דָּבָר יֹאֵב וְכֹה עָנָנִי : וַהֲאָמַר לוֹ הַמֶּלֶךְ עֲשֵׂה
כֵּאֲשֶׁר דָּבָר וַפְּנֵיָהּ וַקִּבְּרָתוֹ וַתִּסְרֹת יָדָיו חֲזָם
32 אֲשֶׁר שָׁפַךְ יֹאֵב מִדְּמֵי בֵּית אִמִּי : וַהֲשִׁיב
יְהוָה אֶת־דָּמֹו עַל־רֹאשׁוֹ אֲשֶׁר פָּנֵה בְּשִׁנְיָאֲשִׁישִׁים
צִדְקִים וַשְּׁבִיחַ מִפְּנֵי וַהֲדַרְגָּם בְּחָרָב וְאִבֵּן דָּוִד לֹא
דָּע אֶת־אֲנָנִי בְּיַד שִׁרְצָנָא יִשְׂרָאֵל וְאֵת־
33 עַמָּתָא בְּרִיָּה שִׁרְצָנָא יְהוָה : וַשְּׁנֵי דְמִיָּהּ

CAP. III. 2

- וַיִּתְחַתֵּן שְׁלֹמֹה אֶת־פְּרִיעָה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיִּשְׁחַח
אֶת־בַּת־פְּרִיעָה וַיִּבְרָאָהּ אֶל־עֵיר דָּוִד עַד כְּלָלֹה
לְבָנוֹת אֶת־בֵּיתוֹ וְאֶת־בֵּית יְהוָה וְאֶת־חֻמֹּת
וַיִּוְשְׁלֵם סָבִיב : כֹּךְ הָעָם מְזֻזִּים בְּבָמוֹת כִּי
לֹא־נִבְנָה בֵּית לַשֵּׁם יְהוָה עַד הַיּוֹמִים הָאֵלֶּם :
וַיֵּאָהֵב שְׁלֹמֹה אֶת־יְהוָה לְלֵכַת בַּחֲקוֹת דָּוִד אֲבִיו
כֹּךְ בְּבָמוֹת הָיָה מִזְבֵּחַ וּמִקְדָּשׁ : וַיִּזְכֹּר הַמֶּלֶךְ
בְּעֵתָהּ לִבְרַח שָׁם כִּי־הָיָה הַכְּמָה הַגְּדוֹלָה אֶל־לֵךְ

17 And he said, Speak, I pray thee, unto Solomon the king, (for he will not say thee nay,) that he give me Abishag^a the Shunammite to wife.

18 And Bath-sheba said, Well; I will speak for thee unto the king.

19 Bath-sheba therefore went unto king Solomon, to speak unto him for Adonijah. And the king rose^u up to meet her, & bowed himself unto her, and sat down on his throne, and caused a seat to be set for the king's mother; & she sat on his right^h hand.

20 Then she said, I desire one small petition of thee; I pray thee, say me not nay. And the king said unto her, Ask on, my mother; for I will not say thee nay.

21 And she said, Let Abishag the Shunammite be given to Adonijah thy brother to wife.

22 And king Solomon answered and said unto his mother, And why dost thou ask Abishag the Shunammite for Adonijah? ask for him the kingdom also; for he is mine elder brother; even for him, and for Abiathar^o the priest, and for Joab the son of Zeruiah.

23 Then king Solomon swore by the LORD, saying, God^p do so to me, and more also, if Adonijah have not spoken this word against his own life.

24 Now therefore, as the LORD liveth, which hath established me, and set me on the throne of David my father, and who hath made me an house, as he^r promised, Adonijah shall be put to death^s this day.

25 And king Solomon sent by the hand of Benaiah the son of Jehoiada; and he fell upon him that he died.

26 And unto Abiathar the priest said the king, Get thee to Anathoth,^t unto thine own fields; for thou art^β worthy of death: but I will not at this time put thee to death, because^u thou barest the ark of the Lord GOD before David my father, and because thou hast been afflicted^w in all wherein my father was afflicted.

27 So Solomon thrust out Abiathar from being priest unto the LORD; that he might fulfil the word of the LORD, which he spake concerning^y the house of Eli in Shiloh.

28 Then tidings came to Joab: (for Joab had^a turned after Adonijah, though^b he turned not after Absalom;) and Joab fled unto the tabernacle of the LORD, and caught^d hold on the horns of the altar.

29 And it was told king Solomon that Joab was fled unto the tabernacle of the LORD; and, behold, he is by the altar.^g Then Solomon sent Benaiah the son of Jehoiada, saying, Go, fall upon him.

30 And Benaiah came to the tabernacle of the LORD, and said unto him, Thus saith the king, Come forth. And he said, Nay; but I will die here. And Benaiah brought the king word again, saying, Thus said Joab, and thus he answered me.

31 And the king said unto him, Do as he hath said, and fall upon him, and bury him; that^h thou mayest take away the innocent blood, which Joab shed,^p from me, and from the house of my father.

32 And the LORD shall return^r his blood upon his own head, who fell upon two men more righteous and better^t than he, and slew them with the sword, my father David not^v knowing thereof, to wit, Abner the son of Ner,^w captain of the host of Israel, and Amasa^y the son of Jether, captain of the host of Judah.

B. C. 1014.

a ch. 1. 3, 4.
b 2 Sa. 3. 29.
c Pr. 25. 5.
d Ps. 89. 36, 37.
e Is. 9. 6, 7.
f Le. 19. 32.
g Ex. 20. 12.
h Job 34. 24.
i Ps. 45. 9.
j Nu. 25. 11.

1 Ch. 6. 53.
24. 3.

k ver. 27.

l Sa. 2. 35.

m ver. 8.

n 2 Sa. 15. 23.

o Le. 20. 9.

p Jos. 2. 19.

q 2 Sa. 1. 16.

r ch. 1. 7.

s 2 Sa. 3. 35.

t 1 Sa. 27. 2.

u 2 Sa. 7. 11, 13.

v ch. 1. 52.

w Jos. 21. 18.

β a man of death.

1 Sa. 26. 16.

u 1 Sa. 23. 6.

2 Sa. 15. 24.

29.

w 1 Sa. 22. 20.

23.

x Ec. 8. 2.

y 1 Sa. 2. 30, 36.

z 2 Sa. 16. 5, 8.

Ro. 2. 15.

1 Jno. 3. 20.

a ch. 1. 7.

b De. 32. 35.

c Eze. 17. 19.

d ch. 1. 50.

e Ps. 72. 17.

f ver. 33, 34.

g Ex. 21. 14.

h Eze. 9. 6.

i Pe. 4. 17.

h 2 Ch. 1. 1.

i ch. 7. 8.

9. 24.

k 2 Sa. 5. 7.

l ch. 7. 1.

m ch. VI.

n Nu. 35. 33.

De. 19. 13.

21. 8, 9.

o ch. 9. 15, 19.

p ver. 5.

q ch. 22. 43.

Le. 17. 3, 5.

r Ju. 9. 24, 57.

Ps. 7. 16.

s De. 30. 16, 20.

Ps. 31. 23.

Mat. 22. 37.

Ro. 8. 28.

t 2 Ch. 21. 13.

u ver. 6, 14.

Jno. 14. 15,

21.

v 2 Sa. 3. 37.

w 2 Sa. 3. 27.

x 2 Ch. 1. 3, &c.

y 2 Sa. 20. 10.

z 1 Ch. 16. 39.

33 Their blood shall therefore return upon the head of Joab, and upon the head of his seed^b for ever: but^c upon David, and upon his seed, and upon his house, and upon his throne, shall there be peace for ever^d from the LORD.

34 So Benaiah the son of Jehoiada went up, & fell upon him, & slew him; & he was buried in his own house in the wilderness.

35 And the king put Benaiah the son of Jehoiada in his room^e over the host; and Zadok^f the priest did the king put in the room of Abiathar.^g

36 And the king sent and called for Shimei,^h and said unto him, Build thee an house in Jerusalem, and dwell there, and go not forth thence any whither.

37 For it shall be, that on the day thou goest out, and passest over the brook Kidron,ⁱ thou shalt know for certain that thou shalt surely die: thyⁿ blood shall be upon thine own head.

38 And Shimei said unto the king, The saying is good: as my lord the king hath said, so will thy servant do. And Shimei dwelt in Jerusalem many days.

39 And it came to pass at the end of three years, that two of the servants of Shimei ran away unto Achish^j son of Maachah, king of Gath: and they told Shimei, saying, Behold, thy servants be in Gath.

40 And Shimei arose, and saddled his ass, and went to Gath, to Achish, to seek his servants: and Shimei went, and brought his servants from Gath.

41 And it was told Solomon that Shimei had gone from Jerusalem to Gath, and was come again.

42 And the king sent and called for Shimei, and said unto him, Did I not make thee to swear by the LORD, and protested unto thee, saying, Know for a certain, on the day thou goest out, and walkest abroad any whither, that thou shalt surely die? and thou saidst unto me, The word that I have heard is good.

43 Why then hast thou not kept the oath of the LORD, and the commandment^k that I have charged thee with?

44 The king said moreover to Shimei, Thou knowest all the wickedness^l which thine heart is privy to, that thou didst to David my father: therefore^m the LORD shall return thy wickedness upon thine own head:

45 And king Solomon shall beⁿ blessed, and the throne of David shall be established before the LORD for ever.

46 So the king commanded Benaiah the son of Jehoiada; which went out, and fell upon him, that he died. And the kingdom was established in the hand of Solomon.

CHAP. III.

AND Solomon made affinity with Pharaoh king of Egypt, and took Pharaoh's daughter, and brought her into the city^o of David, until he had made an end of building his own house, & the house of the LORD, and the wall^p of Jerusalem round about.

2 Only^q the people sacrificed in high places, because there was no house built unto^r the name of the LORD, until those days.

3 And Solomon loved^s the LORD, walking in the statutes^t of David his father: only he sacrificed and burnt incense in high places.

4 And the king went to Gibeon^u to sacrifice there; for that^v was the great high place: a thousand burnt-offerings

did Solomon offer upon that altar.

5 In Gibeon the LORD appeared^a to Solomon in a dream^b by night: and God said, Ask^c what I shall give thee.

6 And Solomon said, Thou hast shewed unto thy servant David my father great β mercy, according as he walked^d α before thee in truth, and in righteousness, and in uprightness^e of heart with thee; and thou hast kept for him this great kindness, that thou hast given him a son^f to sit on his throne, as *it is* this day.

7 And now, O LORD my God, thou hast made thy servant king instead of David my father; and I *am but* a little child: *h* I know not *how* to go^g out or come in.

8 And thy servant *is* in the midst of thy people which thou hast chosen, *k* a great people, that cannot be^l numbered nor counted for multitude.

9 Give therefore thy servant an δ understanding^m heart to judgeⁿ thy people, that I may discern^p between good and bad: for *is* he is able to judge this thy so great a people!

10 And the speech pleased the LORD, that Solomon had asked this thing.

11 And God said unto him, Because^q thou hast asked this thing, and hast not asked for thyself λ long life; neither hast asked riches for thyself, nor hast asked the life of thine enemies; but hast asked for thyself understanding to μ discern judgment;

12 Behold, I have done^r according to thy words: lo, I have given thee a wise and an understanding heart; so^v that there was none like thee before thee, neither after thee shall any arise like unto thee.

13 And I have also given thee that^w which thou hast not asked, both riches^x and honour; so that^y there π shall not be any among the kings like unto thee all thy days.

14 And if thou wilt walk in my ways, to keep my statutes and my commandments, as thy father David did walk, then I will lengthen^z thy days.

15 And Solomon awoke; and, behold, *it was* a dream. And he came to Jerusalem, and stood before the ark of the covenant of the LORD, and offered up burnt-offerings, and offered peace-offerings, and made a feast^a to all his servants.

16 Then came there two women, that were harlots, unto the king, and stood before^b him.

17 And the one woman said, O my lord, I & this woman dwell in one house; & I was delivered of a child with her in the house.

18 And it came to pass, the third day after that I was delivered, that this woman was delivered also: and we were together; there was no stranger with us in the house, save we two in the house.

19 And this woman's child died in the night; because she overlaid it.

20 And she arose at midnight, and took my son from beside me, while mine hand-maid slept, and laid it in her bosom, and laid her dead child in my bosom.

21 And when I rose in the morning to give my child suck, behold, it was dead; but when I had considered it in the morning, behold, it was not my son which I did bear.

22 And the other woman said, Nay, but the living *is* my son, and the dead *is* thy son. And this said, No; but the dead *is* thy son, and the living *is* my son. Thus they spake before the king.

B. C. 1014.

a ch. 9. 2.

b Nu. 12. 6.

c Mat. 1. 20.

d Mat. 7. 7.

e Jno. 16. 24.

f or, bounty.

g ch. 2. 4.

h 9. 4.

i 15. 5.

e 2 Ki. 20. 3.

f Ps. 15. 2.

g ch. 1. 48.

h Ge. 43. 30.

i Is. 49. 15.

j Je. 31. 20.

k Ho. 11. 8.

l *ye were* hot.

m 1 Ch. 29. 1.

n Ps. 121. 8.

o De. 7. 6.

p Ge. 13. 16.

q *hearing*.

r Pr. 2. 3. 9.

s Ja. 1. 5.

t Ps. 72. 1. 2.

u Jno. 5. 30.v *in the midst* of him.

w Ps. 72. 2. 4.

x He. 5. 14.

y *or, the chief* officer.

z Ro. 8. 26.

a Ja. 4. 3.

b *or, secretaries*.

c 2 Sa. 20. 24.

d *or, remembrance*.e *many days*.

f ch. 2. 27. 35.

g *hear*.h 1 Jno. 5. 14.

i 1 Ch. 27. 33.

j ch. 4. 29. 31.

k 5. 12.

l 10. 23. 24.

m Ec. 1. 13. 16.

n *or, levy*.

o ch. 5. 14.

p Mat. 6. 33.

q Ep. 3. 10.

r ch. 4. 21. 24.

s Pr. 3. 16.

t ch. 10. 23. 29.

u *or, hath* not been.v *or, Benhur*.w *or, Bende-kar*.

x De. 25. 15.

y Ps. 21. 4.

z 91. 16.

a Pr. 3. 2.

b 1 Ti. 4. 8.

c *or, Benhe-sed*.d *or, Benabim-nadab*.

e ch. 8. 65.

f Es. 1. 3.

g Mar. 6. 21.

h Nu. 27. 2.

i *or, Benge-ber*.

j Nu. 32. 41.

k De. 3. 4. 8.

l Job 24. 16.

m Ps. 139. 11.

n *or, to Mahanaim*.o *or, to Mahanaim*.

23 Then said the king, The one saith, This *is* my son that liveth, and thy son *is* the dead: and the other saith, Nay; but thy son *is* the dead, & my son *is* the living.

24 And the king said, Bring me a sword. And they brought a sword before the king.

25 And the king said, Divide the living child in two, and give half to the one, and half to the other.

26 Then spake the woman whose the living child was unto the king, (for^a her bowels γ yearned upon her son,) and she said, O my lord, give her the living child, & in no wise slay it. But the other said, Let it be neither mine nor thine, but divide it.

27 Then the king answered and said, Give her the living child, and in no wise slay it: she *is* the mother thereof.

28 And all Israel heard of the judgment which the king had judged; and they feared the king: for they saw that the wisdom of God was in ζ him, to do^a judgment.

CHAP. IV.

SO king Solomon was king over all Israel.

2 And these were the princes which he had; Azariah, the son of Zadok, the priest;

3 Elihoreph and Ahiah, the sons of Shisha, θ scribes; Jehoshaphat^c the son of Ahilud, the κ recorder.

4 And Benaiah the son of Jehoiada was over the host; and Zadok and Abiathar^d were the priests;

5 And Azariah^e ye son of Nathan was over ye officers; & Zabud^f ye son of Nathan was principal officer, and the king's^g friend;

6 And Ahishar was over the household; and Adoniram the son of Abda was over the ν tribute.

7 And Solomon had twelve officers over all Israel, which provided victuals for the king and his household: each man his month in a year made provision.

8 And these are their names: ρ The son of Hur, in mount Ephraim.

9 The σ son of Dekar, in Makaz, and in Shaalbim, and Beth-shemesh, and Elon-beth-hanan.

10 The τ son of Hsed, in Aruboth; to him pertained Sochoh, and all the land of Hopher.

11 The ϕ son of Abinadab, in all the region of Dor; which had Iaphath the daughter of Solomon to wife.

12 Baana, the son of Ahilud; to him pertained Taanach and Megiddo, and all Beth-shean, which *is* by Zartanah, beneath Jezreel, from Beth-shean to Abel-meholah, even unto the place that *is* beyond Jokneam.

13 The χ son of Geber, in Ramoth-gilead; to him pertained the towns of^a Jair the son of Manasseh, which are in Gilead; to him also pertained the region of^d Argob, which *is* in Bashan, threescore great cities, with walls and brazen bars.

14 Ahinadab the son of Iddo had ψ Mahanaim.

15 Ahimaaz was in Naphtali; he also took Basmath the daughter of Solomon to wife.

16 Baanah the son of Hushai was in Asher and in Aloth.

17 Jehoshaphat the son of Paruah in Issachar:

18 Shimeah the son of Elah in Benjamin.

19 Geber the son of Uri was in the country of Gilead, in the country of Sihon king of the Amorites, and of Og king of Bashan; and he was the only officer which

אמרת והבניתי ונגד המלך ואת אמרת לא
 כי בנגד המלך ובניתי : ויאמר המלך ויחזק
 ליהרג ויבאוי החרב לפני המלך : ויאמר
 המלך ויגרו אתהילך התי לשנים וחזו את
 החצי לאחת ואת החצי לאחת : ותאמר האשה
 אשר בנה התי אליהם לפני נכמרו רחמיה על
 בנה ותאמר : כי אזני הנעלה אתהילך התי
 והמת אליהם ואת אמרת ואת אמרת בסוף
 לא יהיה גורו : ויען המלך ויאמר הנעלה את
 הילך התי והמת לא תמיתהו היא אמו :
 וישמעו כל ישראל אתהמשפט אשר שפט
 המלך ויראו מפני המלך כי ראו כרחוק
 אלהים בקרבו לעשות משפט :

CAP. IV. ד

ויהי המלך שלמה מלך על בן ישראל :
 ואלה השנים אשר לו עוררו ברצון המלך
 אליהם ואחיה בני ישיא ספרים והשפט בן
 אחיה המספר : ובניהו בריהו עשה
 וצדק ואביתר כהנים : ועוררו בטרטן על
 הנצינים ובניו בטרטן פהו רעה המלך :
 ואחישר עשהו ואדמיהם ברעבא עליהם :
 ושלמה שנים עשר נציבים על בן ישראל
 וכללו את המלך ואת ביתו חזש בשנה יהיה
 על אחד לכלל : ואלה שמותם בן חור בדר
 אפרים : בן דר במנע ובשעלים ובית שמש
 ואילון בית הנן : בן חסר בארבות לו שנה
 וכל ארץ חפר : בן אביב בן גפן דאר שש
 בת שלמה היתה לו לאשה : בעאל
 בן אחיה מנעו ומגדו וכל בית שאן אשר אל
 צרתה מפתח לזרעאל מבית שאן עד אל
 מחולה עד מעבר לירמיה : בן גר ברחם
 נלע לז חיה יאר בן מנשה אשר בגלעד לו
 חבל ארץ אשר בפני ששים ערים גדולות חומה
 וברית נחשת : אחינדב בן עזא מחממה :
 אחימעיץ בנפתלי בסדום לקח את
 בשמת בת שלמה לאשה : בעאל בן חושי
 באשר ובבלות : יהושפט בן פרח ביששכר :
 שמעי בן אלה בבנימן : גר בן אר
 בארץ גלעד ארץ סיחון מלך האמורי ועל מלך
 הנשן ונציב אחר אשר בארץ : ויהיה ישראל

עליו ועליו שלמה על המלך והוא :

בנגדו נראה יהיה אל שלמה בחלום הילכה
 ויאמר אלהים שאל מה אתה רוצה : ויאמר
 שלמה אלה עשית עמי עבדך דור אבי חסד
 דוד אשר הלך לפניך באמת ובצדקה ובשרת
 לבב עמך והשמר לו את דרכי חסד הגדול הזה
 ותקדלו בן יעב על כסאו פנים הנה : ועתה
 יהיה אלהי אלה המלכה את עבדך תחת דוד
 אבי ואנכי נער קטן לא ארע צאת ונא : ועבדך
 בתוך עמך אשר בחרת עמך אשר לא ימנה
 ולא יספר מרב : ונתת לעבדך לב שמע
 לשפט את עמך להבין בירושלם כי מי יוכל
 לשפט את עמך הבן הנה : וישב הדבר בעני
 ארני כי שאל שלמה את הדבר הנה : ויאמר
 אלהים אליו ען אשר שאלת את הדבר הנה
 ולא שאלת לך ימים רבים ולא שאלת
 לך עשר ולא שאלת נפש איבך ושאלת לך
 להבין לשמע משפט : הנה עשית בדרך הנה
 נתתי לך לב חכם וגבון אשר כמות לא ידע
 לפניך ואחרך לא ידעם כמות : וגם אשר לא
 שאלת נתתי לך כי עשר בסבדו אשר לא
 היה כמות איש בפלמים בלמות : ואם חלך
 בדרכי לשמר חקי ומצותי פאשר הלך דודי אבך
 והארכתי את ימך : ויקץ שלמה והנה
 חלום ויבוא ירושלים ויעמד לפני ארון ברית
 יהוה ויעל עליו ויעש שלמים ויעש משתה
 לכל עבדיו : אז תבאנה שרתים נשים וזו
 אל המלך ותעמודנה לפניו : ותאמר האשה
 האחת כי אזני אני והאשה הזאת ישבת בבית
 אחד ואלד עמה בבית : ויהי ביום השלישי ללחמי
 והלך גם האשה הזאת ואחזני יהיו ארצו אתני
 בבית ויהיו שמים אחזני בבית : וימת בן האשה
 הזאת לילה אשר שכבה עליו : ותקם בחור
 החולה ותקח את בני מאצלי ואמתה ישנה
 ותשכיבני בדיקה ואת בנה המת השכיבה
 בחיקי : ואקם בפטר להניק את בני והדרכת
 ואחבנן אליו בפקר והנה לא היה בני אשר ילדתי
 ותאמר האשה האחרת לא כי בני התי ובני
 המת ואת אמרת לא כי בנגד המלך ובני התי
 ותברכה לפני המלך : ויאמר המלך ונא

וַעֲמָה צִוָּה וַיִּכְתְּרֵהָ אֲרוֹמִים מִן־הַלְּבָנוֹן וַעֲבָדִי²⁰
יָדָיו עִם־עֲבָדָהּ וַיִּשְׁכַּר עֲבָדָהּ אֶתֶּן לָהּ כָּל־אֲשֶׁר
הָאֹמֶר בִּי וְאֶתֶּה דַעֲתָ בִי אֵין בְּנִי אִישׁ יָדַע לְכַרֵּת
עֲצִים בְּעֵדֵינִים : וַיְהִי כַּשְׁמַע חִירָם אֶת־

דְּבָרֵי שְׁלֹמֹה וַיִּשְׁמַח מְאֹד וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ יְהוָה הַיּוֹם
אֲשֶׁר נָרַן לְדָוִד בֶּן־חָכִים עַל־דַּעֲתָ הָרַב הַזֶּה :
וַיִּשְׁלַח חִירָם אֶל־שְׁלֹמֹה לֵאמֹר שְׁמַעְתָּ אֶת־אֲשֶׁר־

שְׁלַחְתָּ אֵלַי אֲנִי אֶעֱשֶׂה אֶת־כָּל־חֲפָצֶךָ בַּעֲצֵי
אֲרוֹמִים וּבַעֲצֵי בְרוֹשִׁים : עֲבָדֵי יָדָו מִן־הַלְּבָנוֹן²²
יָמָה וְאֲנִי אֲשִׁימָם וְדָרוֹת בֵּינִם עַד־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־
הַשְׁלַח אֵלַי וּנְפַצְתִּים שָׁם וְאֶתֶּה הַשָּׂא וְאֶתֶּה
הַעֲשֶׂה אֶת־חֲפָצֵי לֶחֶת לֶחֶם בֵּיתִי : וַיְהִי חִירָם²⁴

נָתַן לְשְׁלֹמֹה עֲצֵי אֲרוֹמִים וְעֲצֵי בְרוֹשִׁים כָּל־חֲפָצָו :
וַיִּשְׁלֹמֹה נָתַן לְחִירָם עֲשָׂרִים אֲלָף כֶּסֶף הַיָּמִים²³
מִכֶּלֶת לְבִיָּו וְעֲשָׂרִים כֶּסֶף שֶׁמֶן פְּתִיחַ כֹּה־יִתֵּן
שְׁלֹמֹה לְחִירָם שָׁנָה בְּשָׁנָה : וַיְהִי־נָתַן²⁶
חֲכִמָּה לְשְׁלֹמֹה כָּאֲשֶׁר דָּבַר־לּוֹ וַיְהִי שָׁלֵם בֶּן־

חִירָם וּבֶן־שְׁלֹמֹה וַיִּכְתְּרָה בְּרִית שְׁנֵיהֶם : וַיַּעַל²⁷
הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מִסֵּם מִכַּל־יִשְׂרָאֵל וַיְהִי הַפֶּסַח
שְׁלֵשִׁים אֲלָף אִישׁ : וַיִּשְׁלַחֵם לְבִנְיָמִן עֲשָׂרֹת²⁸
אֲלָפִים בְּחֹדֶשׁ חִלּוּפֹת חֹדֶשׁ יְהִי בְלִבְנוֹן שְׁנֵים־

חֹדָשִׁים בְּבֵיתֹו וְאֲדִינָהם עַל־הַפֶּסַח : וַיְהִי לְשְׁלֹמֹה²⁹
שִׁבְעִים אֲלָף נֶשֶׂא סֹכֶל וּשְׁמֹנִים אֲלָף חֹזֵב דָּהָר :
לְבַד מַשְׁרֵי הַנֶּצְבִּים לְשְׁלֹמֹה וְאֲשֶׁר עַל־הַמִּלְאכָה³⁰
שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וַשֵּׁלֶשׁ מֵאוֹת הָדָרִים בֵּלֶם הַעֲשִׂים
בַּמִּלְאכָה : וַיִּצֹּן הַמֶּלֶךְ וַיִּסְעֵה אֲבָנִים וְזָלוֹת³¹
אֲבָנִים וַיְקַרֵּת לִפְנֵי הַבַּיִת אֲבָנֵי גִזִּית : וַיִּסְכְּלוּ³²

בְּנֵי שְׁלֹמֹה וּבְנֵי חִירָם הַחֲבָלִים וַיִּכְתֹּו הַעֲצִים
וְהָאֲבָנִים לְבִנְיֹת הַבַּיִת :

CAP. VI. 1

וַיְהִי כַּשְׁמוֹנִים שָׁנָה וַאֲרָבַע מֵאוֹת שָׁנָה לִצְאֹת¹
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ־מִצְרַיִם בַּשָּׁנָה הָרִבְעִית בְּחֹדֶשׁ
זוֹ הָיָה הַחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה עַל־יִשְׂרָאֵל
וּבֶן־הַבַּיִת לַיהוָה : וַהֲבִיֹת אֲשֶׁר בְּנָה הַמֶּלֶךְ²

שְׁלֹמֹה לַיהוָה שְׁשִׁים־אַמָּה אָרְצוֹ וְעֲשָׂרִים רָחֵוֹ
וְשָׁלֹשִׁים אַמָּה קוֹמָתוֹ : וְהָאֲלֵם עַל־פְּנֵי הַיֵּכָל³
הַבַּיִת עֲשָׂרִים אַמָּה אָרְצוֹ עַל־פְּנֵי רַחֵב הַבַּיִת
עֲשֹׂר בָּאֻמָּה רָחֵוֹ עַל־פְּנֵי הַבַּיִת : וַיַּעַשׂ לְבָיִת⁴
חֲלוּצֵי שָׁקִים וְאֲטָמִים : וַיִּבֶן עַל־קִיר הַבַּיִת⁵
יָצוּעַ סָבִיב אֶת־קִירוֹת הַבַּיִת סָבִיב לַחֲזִיכָה וּלְדִבְרָה

רַבִּים כְּחָל אֲשֶׁר־עַל־הֶם לָבֵב אֲכָלִים וְשֹׁתִים
וְשִׁמְחִים : ה. CAP. V.

וַיִּשְׁלֹמֹה הָיָה מוֹשֵׁל בְּכָל־הַמְּמַלְכוֹת מִן־הַדְּהָר¹
אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים וְעַד בָּבֶל מִצְרַיִם מִנְּשִׁים מִיִּזְרָח
וְעַד־בָּיִת אֶת־שְׁלֹמֹה כְּלִימֵי יָדָיו : וַיְהִי לָחֶם²

שְׁלֹמֹה לְיוֹם אֶחָד שְׁלֹשִׁים כֶּסֶף סֶלָח וְשִׁשִּׁים כֶּסֶף
קֶמַח : עֲשָׂרָה בָקָר בָּרָאִים וְעֲשָׂרִים בָּקָר רֵעִי
וּמִצָּה צֹאן לְבַד מֵאֲלֵי וְצִבִּי וְיִזְמֹר וּבַרְבָּרִים³
אֲבֻסִּים : כִּי־הָיָה יָרֵחַ בְּכָל־עֶבֶר הַדְּהָר מִתְּפַסְחָה⁴

וְעַד־עֲמָה בְּכָל־מַלְכֵי עֶבֶר הַדְּהָר וְשָׁלוֹם הָיָה לוֹ
מִכָּל־עֲבָדָיו מִסָּבִיב : וַיִּשָּׁב יְהוֹדָה וְיִשְׂרָאֵל לְבִשְׁחָה⁵
אִישׁ תַּחַת בָּפְנוֹ וַתַּחַת הָאֲבָהוּ מִדָּן וְעַד־בָּאָר
שִׁבְעַת כֶּסֶף לְיָמֵי שְׁלֹמֹה : וַיְהִי לְשְׁלֹמֹה אֲרָבָעִים⁶
אֲלָף אֲרוֹת סִיסִים לְמַרְכָּבֹו וּשְׁנִים־עֶשְׂרֵי אֲלָף

פָּרָשִׁים : וְכָל־כֹּחַ הַנֶּצְבִּים הָאֵלֶּה אֶת־הַמֶּלֶךְ
שְׁלֹמֹה וְאֶת כָּל־הַקָּרָב אֶל־שָׁלֹחַן הַמֶּלֶךְ־שְׁלֹמֹה⁷
אִישׁ חֲדָשׁוֹ לֹא יַעֲדֵהוּ דָבָר : וַהֲשִׁיעִים וַהֲחִיָּבִין
לְסוֹסִים וּלְרֶכֶשׁ יָבֹאוּ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יְהוֹדָה־שָׁם⁸

אִישׁ כַּמֶּשְׁפָּחוֹ : וַיְהִי־אֵלֵיהֶם חֲכִמָּה לְשְׁלֹמֹה⁹
וַהֲבִינָה הַרְבֵּה מְאֹד וַיִּרְחַב לֵב כְּחָל אֲשֶׁר עַל־
שֹׁפֵת הָיָם : וַיִּתְּרַב חֲכִמָּתָה שְׁלֹמֹה מִחֲכִמָּתָה כָּל־¹⁰

בְּנֵי־הָאָדָם וּמִכָּל חֲכִמָּתָה מִצְרַיִם : וַיַּחֲפֹס מִכָּל־¹¹
הָאָדָם מֵאִירָתוֹ הָאֹרֶז־וְהִימָן וְכָל־כֹּחַ וְיָרֵדַע בְּנֵי־
מַחֲוֹל וַיְהִי־שָׁמוֹ בְּכָל־הַנְּיוֹם סָבִיב : וַיִּדְבֵּר שְׁלֹשֶׁת¹²
אֲלָפִים מִשָּׁל וַיְהִי שִׁירוֹ חֲמֵשֶׁה וְאֲלָף : וַיִּדְבֵּר¹³

עַל־הַעֲצִים מִן־הָאֶרֶץ אֲשֶׁר בְּלִבְנוֹן וְעַד הָאֲזוּב
אֲשֶׁר יָצָא בָּקָר וַיִּדְבֵּר עַל־הַחֲכִמָּה וְעַל־הָעוֹף וְעַל־¹⁴
הָרֶמֶשׂ וְעַל־הַדְּגָיִם : וַיָּבֹאוּ מִכָּל־הָעַמִּים לְשִׁמְעַת
אֶת חֲכִמָּתָה שְׁלֹמֹה מֵאֵת כָּל־מַלְכֵי הָאֶרֶץ אֲשֶׁר¹⁵

שָׁמְעוּ אֶת־חֲכִמָּתוֹ : וַיִּשְׁלַח חִירָם מֶלֶךְ־
צוּר אֶת־עֲבָדָיו אֶל־שְׁלֹמֹה כֶּסֶף שְׁמֵעַ כֶּסֶף אֶחָד מִשְׁחָו
לְמֶלֶךְ תַּחַת אֲבָהוּ כֶּסֶף אֶחָד הָיָה חִירָם לְדָוִד כָּל־¹⁶
הַיָּמִים : וַיִּשְׁלַח שְׁלֹמֹה אֶל־חִירָם לֵאמֹר :
אֶתֶּה דַעֲתָ אֶת־דָּוִד אָבִי כִּי לֹא יָלַד לְבִנְיֹת בַּיִת
לְשֵׁם יְהוָה וְאֶלְהִי מִפְּנֵי הַמִּלְחָמָה אֲשֶׁר סָבְבָהוּ עַד־¹⁷
כֹּת־יְהוָה אֲלֵהֶם תַּחַת כַּפּוֹת וַיִּבְנוּ : וְעַתָּה הַבִּיֹת
יְהוָה אֱלֹהֵי לִי מִסָּבִיב אֵין שָׁשׂוֹן וְאֵין פְּנֵי כָע :¹⁸

וַהֲנִנִי אֲמֹר לְבִנְיֹת בַּיִת לְשֵׁם יְהוָה וְאֶלְהִי בָּאֲשֶׁר־¹⁹
דָּבַר יְהוָה אֶל־דָּוִד אָבִי לֵאמֹר בְּנֵה אֲשֶׁר אֶרְוֶה
תַּחְתֶּיךָ עַל־כִּסְאֶךָ הָאֵלֵּיבָנָה הַבַּיִת לְשִׁמִּי :

was in the land.

20 Judah and Israel were many,^a as the sand which is by the sea in multitude, eating^b and drinking, and making merry.

21 And Solomon reigned^c over all kingdoms from the river unto the land of the Philistines, and unto the border of Egypt: they brought presents,^e and served Solomon all the days of his life.

22 And Solomon's γ provision for one day was thirty δ measures of fine flour, and threescore measures of meal,

23 Ten fat oxen, and twenty oxen out of the pastures, and an hundred sheep, beside harts, and roebucks, and fallow deer, and fatted fowl.

24 For he had dominion over all the region on this side the river, from Tiphshah even to Azzah, over all the kings on this side the river: and he had peace^h on all sides round about him.

25 And Judah and Israel dwelt η safely,ⁱ every man under^k his vine and under his fig-tree, from Dan even to Beer-sheba, all the days of Solomon.

26 And Solomon had forty thousand stalls of horses^m for his chariots,ⁿ and twelve thousand horsemen.

27 And those officers provided victual for king Solomon, and for all that came unto king Solomon's table, every man in his month: they lacked nothing.

28 Barley also and straw for the horses and λ dromedaries brought they unto the place where the officers were, every man according to his charge.

29 And God gave Solomon^p wisdom and understanding exceeding much, and largeness of heart, even as the sand that is on the sea-shore.

30 And Solomon's wisdom excelled the wisdom of all the children of the^q east country, and all^r the wisdom of Egypt.

31 For he was wiser than all men; than Ethan^s the Ezrahite, and Heman,^t and Chalcol, & Darda, the sons of Mahol: and his fame was in all nations round about.

32 And he spake three thousand proverbs:^u and his songs^v were a thousand and five.

33 And he spake of trees, from the cedar-tree that is in Lebanon even unto the hyssop that springeth out of the wall: he spake also of beasts, and of fowl, and of creeping things, and of fishes.

34 And^w there came of all people to hear the wisdom of Solomon, from all kings of the earth, which had heard of his wisdom.

CHAP. V.

AND Hiram^x king of Tyre sent his servants unto Solomon; for he had heard that they had anointed him king in the room of his father; for^y Hiram was ever a lover of David.

2 And Solomon sent to Hiram, saying, 3 Thou knowest how that David my father could not build an house unto^z ye name of the LORD his God for the wars^a which were about him on every side, until the LORD put them under the soles of his feet.

4 But now the LORD my God hath given me rest^b on every side, so that there is neither adversary nor evil occurrent.

5 And, behold, I ρ purpose to build an ouse^c unto the name of the LORD my god, as the LORD spake^d unto David my father, saying, Thy son, whom I will set upon thy throne in thy room, he shall build an house unto my name.

B. C. 1014.

a ch. 3. 8.

Ge. 22. 17.

Pr. 14. 28.

b Ec. 2. 24.

c 2 Ch. 9. 26.

&c.

Ps. 72. 8. 11.

β say.

d 1 Co. 12. 14.

&c.

e 1 Sa. 10. 27.

Ps. 68. 29.

γ bread.

δ cors.

f Da. 2. 21.

g Pr. 13. 1.

h heard.

i 1 Ch. 22. 9.

η confidently

θ send.

i Je. 23. 6.

k Mi. 4. 4.

l Zec. 3. 10.

m Ezr. 3. 7.

n Ec. 27. 17.

o Ac. 12. 20.

p De. 17. 16.

q ch. 10. 26.

r 2 Ch. 1. 14.

s cors.

t or, mules,

or, swift

beasts.

u Es. 8. 14.

v Mi. 1. 13.

w ch. 3. 12.

x ch. 3. 12.

y tribute of

men.

z Job 1. 3.

a Mat. 21. 16.

b Ac. 7. 22.

c ch. 4. 6.

d 1 Ch. 15. 19.

e Ps. 89. title.

f 1 Ch. 2. 6.

g 6. 33.

h Ps. 88. title.

i ch. 9. 21.

j Jos. 9. 21.

k Pr. 1. &c.

l Ec. 12. 9.

m Ca. 1. 1, &c.

n 2 Ch. 9. 1, 23.

o Is. 2. 2, 3.

p Col. 2. 3.

q or, Giblites:

r Eze. 27. 9.

s ver. 10, 18.

t 2 Ch. 2. 3.

u Hiram.

v 2 Sa. 5. 11.

w Am. 1. 9.

x built.

y 1 Ch. 22. 8.

z 28. 3.

a Eze. XL.

b LII.

c Ps. 72. 7.

d Is. 9. 7.

e ρ say.

f 2 Ch. 24. &c.

g 2 Sa. 7. 13.

h 1 Ch. 17. 12.

i or, win-

dows broad

within, and

narrow

without;

or, skewed

and closed.

6 Now therefore command thou that they hew me cedar-trees out of Lebanon; and my servants shall be with thy servants; and unto thee will I give hire for thy servants, according to all that thou shalt β appoint: for thou knowest that there is not among us^d any that can skill to hew timber like unto the Sidonians.

7 And it came to pass, when Hiram heard the words of Solomon, that he rejoiced greatly, and said, Blessed be the LORD of this day, which hath given unto David a wise son^e over this great people.

8 And Hiram sent to Solomon, saying, I have ζ considered the things which thou sentest to me for: and I will do all thy desire concerning timber of cedar, and concerning timber of fir.

9 My servants shall bring them down from Lebanon unto the sea; and I will convey them by sea in floats unto the place that thou shalt θ appoint me, and will cause them to be discharged there, and thou shalt receive them: and thou shalt accomplish my desire inⁱ giving food for my household.

10 So Hiram gave Solomon cedar-trees and fir-trees, according to all his desire.

11 And Solomon gave Hiram twenty thousand κ measures of wheat for food to his household, and twenty measures of pure oil: thus gave Solomon to Hiram year by year.

12 And the LORD gave Solomon wisdom, as he promised^o him: and there was peace between Hiram and Solomon; and they two made a league together.

13 And king Solomon raised a μ levy out of all Israel; and the levy was thirty thousand men.

14 And he sent them to Lebanon, ten thousand a month by courses; a month they were in Lebanon, and two months at home: and Adoniram^s was over the levy.

15 And Solomon had threescore and ten thousand that bare burdens,^v and fourscore thousand hewers^w in the mountains;

16 Besides the chief of Solomon's officers which were over the work, three thousand and three hundred, which ruled over the people that wrought in the work.

17 And the king commanded, and they brought great stones, costly stones, and hewed stones, to lay the foundation of the house.

18 And Solomon's builders and Hiram's builders did hew them, and the ν stone-squarers: so they prepared timber and stones to build the house.

CHAP. VI.

AND it came to pass, in the four hundred and eightieth year after the children of Israel were come out of the land of Egypt, in the fourth year of Solomon's reign over Israel, in the month Zif, which is the second month, that he π began to build the house of the LORD.

2 And the house^d which king Solomon built for the LORD, the length thereof was threescore cubits, and the breadth thereof twenty cubits, and the height thereof thirty cubits.

3 And the porch before the temple of the house, twenty cubits was the length thereof, according to the breadth of the house; and ten cubits was the breadth thereof before the house.

4 And for the house he made σ windows of narrow lights.

5 And β against the wall of the house he built γ chambers ^a round about, *against* the walls of the house round about, *both* of the temple and of the oracle : and he made δ chambers round about.

6 The nethermost chamber *was* five cubits broad, and the middle *was* six cubits broad, and the third *was* seven cubits broad : for without *in the wall* of the house he made η narrowed rests round about, that the beams should not be fastened in the walls of the house.

7 And the house, when it was in building, was built of stone made ready before ^b it was brought thither : so that there was neither hammer, nor axe, *nor* any tool of iron, heard in the house while it was in building.

8 The door for the middle chamber *was* in the right κ side of the house : and they went up with winding stairs into the middle chamber, and out of the middle into the third.

9 So he built the house, and finished it ; and covered the house λ with beams and boards of cedar.

10 And then he built chambers against all the house, five cubits high : and they rested on the house with timber of cedar.

11 And the word of the LORD came to Solomon, saying,

12 Concerning this house which thou art in building, if ^c thou wilt walk in my statutes, and execute my judgments, and keep all my commandments to walk in them ; then will I perform my word with thee, which I spake ^d unto David thy father :

13 And ^e I will dwell among the children of Israel, and will not forsake ^f my people Israel.

14 So Solomon built the house, and finished it.

15 And he built the walls of the house within with boards of cedar, σ both the floor of the house, and the walls of the ceiling : and he covered *them* on the inside with wood, and covered the floor of the house with planks of fir.

16 And he built twenty cubits on the sides of the house, both the floor and the walls, with boards of cedar : he even built *them* for it within, *even* for the oracle, *even* for the ^g most holy place.

17 And the house, that *is*, the temple before it, was forty cubits *long*.

18 And the cedar of the house within was carved with χ knobs and ψ open flowers : all *was* cedar : there was no stone seen.

19 And the oracle ^h he prepared in the house within, to set there the ark of the covenant of the LORD.

20 And the oracle in the fore part *was* twenty cubits in length, and twenty cubits in breadth, and twenty cubits in the height thereof : and he overlaid it with ⁱ pure gold ; and so covered the altar *which was* of cedar.

21 So Solomon overlaid the house within with pure gold : and he made a partition by the chains of gold before the oracle ; and he overlaid it with gold.

22 And the whole house he overlaid with gold, until he had finished all the house : also ^m the whole altar that *was* by the oracle he overlaid with gold.

23 And within the oracle he made two cherubims ⁿ of olive tree, each ten cubits high.

24 And five cubits *was* the one wing of the cherub, and five cubits the other wing of the cherub ; from the uttermost part of

B. C. 1012.

β or upon, or, joining to.
 γ floors.

^a Eze. 41. 6.
 δ ribs.

ϵ or, the cherubims stretched forth their wings.

η narrowings, or, rebatements.

^b ch. 5. 17, 18.
De. 27. 5, 6.

θ openings of.

κ shoulder.

λ or, the vault-beams and the ceilings with cedar.

μ or, five-square.

ν or, leaves of the doors.

π openings of.

^c ch. 9. 4.

ρ or, four-square.

^d Eze. 41. 23.
^e 2 Sa. 7. 13.

^f Ex. 25. 8.
^g 2 Co. 6. 16.

Re. 21. 3.
^h De. 31. 6.

He. 13. 5.

σ or, from the floor of the house unto the walls, and so, ver. 16.

ϕ or, with all the appurtenances thereof, & with all the ordinances thereof.

ⁱ ver. 1, 9.
^j ch. 8. 6.

Ex. 26. 33.
Eze. 45. 3.

κ ch. 9. 10.
2 Ch. 8. 1.

χ or, gourds.

ψ openings of.

^l ver. 5, 16.
Ps. 28. 2.

β ribs.

γ shut up.

δ sight against sight.

ϵ or, spaces and pillars were square in prospect.

^m Ex. 30. 1, 3, 5
2 Ch. 3. 7, &c

ⁿ Ex. 37. 7, 9.

η or, according to.

θ trees of oil, or, oily trees.

the one wing unto the uttermost part of the other *were* ten cubits.

25 And the other cherub *was* ten cubits : both the cherubims *were* of one measure and one size.

26 The height of the one cherub *was* ten cubits, and so *was* it of the other cherub.

27 And he set the cherubims within the inner house ; and ζ they stretched forth the wings of the cherubims, so that the wing of the one touched the *one* wall, and the wing of the other cherub touched the other wall ; and their wings touched one another in the midst of the house.

28 And he overlaid the cherubims with gold.

29 And he carved all the walls of the house round about with carved figures of cherubims and palm-trees and θ open flowers, within and without.

30 And the floor of the house he overlaid with gold, within and without.

31 And for the entering of the oracle he made doors of olive-tree : the lintel *and* side-posts *were* μ a fifth part of the wall.

32 The ν two doors also *were* of olive tree ; and he carved upon them carvings of cherubims and palm-trees and π open flowers, and overlaid *them* with gold, and spread gold upon the cherubims and upon the palm-trees.

33 So also made he for the door of the temple, posts of olive-tree, ρ a fourth part of the wall.

34 And the two doors *were* of fir-tree : the two δ leaves of the one door *were* folding, and the two leaves of the other door *were* folding.

35 And he carved *thereon* cherubims and palm-trees and open flowers ; and covered *them* with gold fitted upon the carved work.

36 And he built the inner court with three rows of hewed stone, and a row of cedar-beams.

37 In the fourth year was the foundation of the house of the LORD laid, in the month Zif :

38 And in the eleventh year, in the month Bul, (which *is* the eighth month,) was the house finished ϕ throughout all the parts thereof, and according to all the fashion of it. So *was* he ^h seven years in building it.

CHAP. VII.

BUT Solomon was building his own house thirteen ^k years, and he finished all his house.

2 He built also the house of the forest of Lebanon ; the length thereof *was* an hundred cubits, and the breadth thereof fifty cubits, and the height thereof thirty cubits, upon four rows of cedar pillars, with cedar-beams upon the pillars.

3 And it *was* covered with cedar above upon the β beams, that *lay* on forty-five pillars, fifteen in a row.

4 And *there were* windows in three rows, and δ light *was* against light in three ranks.

5 And all the ζ doors and posts *were* square, with the windows : and light *was* against light in three ranks.

6 And he made a porch of pillars ; the length thereof *was* fifty cubits, and the breadth thereof thirty cubits : and the porch *was* η before them ; and the other pillars and the thick beam *were* η before them.

7 Then he made a porch for the throne, where he might judge, *even* the porch of judgment ; and *it was* covered with cedar

לשני הפרגים: קומת הפרג האחד עשר באמה²⁶
 וכן הפרג השני: ויהי את הפרגים בתוך הבית²⁷
 הפנימי ויפסדו את פני הפרגים והצע פנה
 האחד בקיר וכן הפרג השני נצט בקיר
 השני ונבסדו את התוך הבית נצט פנה אל
 פנה: ויצא את הפרגים ודב: ואת כל קירות²⁸
 הבית מסב: קלע פתחו מקלעות פרגים²⁹
 ותמרות ופסו צצים מלפנים ולחיצון: ואת³⁰
 מקרע הבית צפה ודב לפנימה ולחיצון: ואת³¹
 פתח הדביר עשה דלתות עצי שמן האל מזווח
 חמשות: ושתי דלתות עצי שמן וקלע עליהם³²
 מקלעות פרגים ותמרות ופסו צצים וצפה
 דב ויד על הפרגים ועל התמרות את הדב:
 וכן עשה לפתח ההיכל מזווח עצי שמן מאת³³
 רביעית: ושתי דלתות עצי ברזים שני צלעים³⁴
 הדלת האחת גלילים ושני קלעים הדלת השנית
 גלילים: וקלע פרגים ותמרות ופסו צצים וצפה³⁵
 דב מישור על הפתח: וכן את הדביר הפנימי³⁶
 שלשה טורי גזית וטור פרת ארזים: בשנה³⁷
 הרביעית יס בית דב ברח ו: ובשנה האחת³⁸
 עשרה ברח בול הוא החוש השמיני פנה הבית
 לכל דבריו ולכל משפטו ויבנה שבע שנים:

CAP. VII. 1

ואת ביתו בנה שלמה שלש עשרה שנה וכל¹
 את כל ביתו: וכן את בית יער הלגון מאה²
 אמה ארבע ותמשים אמה רחבו ושלשים אמה
 קומתו על ארבע טורי עמודי ארזים וכתות³
 ארזים על העמודים: וספן בארז מפעל על-⁴
 הצלע אשר על העמודים ארבעים ותמשה
 חמשה עשר הפסו: ושקפים שלשה טורים⁵
 ומחנה אל מחנה שלש פעמים: וכל הפתחים⁶
 ותמרות רבעים שקף ומל מחנה אל מחנה
 שלש פעמים: ואת אולם העמודים עשה⁷
 חמשים אמה ארבע ושלשים אמה רחבו ואולם
 על פניהם ועמודים ועב על פניהם: ואולם הפסא⁸
 אשר ישפוטם אולם המשפט עשה וספן בארז
 מהקרקע עד הקרקע: וביתו אשר ישוב שם

ויעש צלעות סביב: היציע החתונה חמש⁶
 באמה רחבה והתכנה שלש באמה רחבה
 והשלשית שבע באמה רחבה לי מרעות נתן
 לבית סביב חיצה לביתו אדו בקירות הפית:⁷
 והבית בהבנתו אבן שלמה מסע נבנה ומקבות
 והפזל כלל ברזל לא נשמע בבית בהבנתו:⁸
 פתח הצלע התיכנה אל פתח הבית המזרחית
 ובלולים: ועל עזרת הכנה וכן התכנה אל-⁹
 השלשים: ויבן את הבית ויבנה ויספן את
 הבית גלים ושירת ארזים: ויבן את היציע¹⁰
 על כל הבית חמש אמות קומתו ויבנה את
 הבית בעצי ארזים: ויהי דבר ידוה אל-¹¹
 שלמה לאמר: הבית הזה אשר אבנה בזה
 אם תלך בחסתי ואת משפטי תעשה ושמרת
 את כל מצוותי ללכת בהם ותקמתי את דברי¹²
 אלה אשר דברתי אלתך אביו: ושכנתי
 בתוך בני ישראל ולא אשוב את עמי ישראל:¹³
 ויבן שלמה את הבית ויבנה: ויבן את קירות¹⁴
 הבית מביתו בצלעות ארזים מקרע הבית
 עד קירות הספן צפה עץ מית וצעף את מקרע¹⁵
 הבית בצלעות ברזים: ויבן את עשורים אמה
 מירותי הבית בצלעות ארזים מן הקרקע עד-¹⁶
 הקירות ויבן לו מבית לר לחדש הקדשים:¹⁷
 וארבעים באמה היה הבית הוא ההיכל לפני:¹⁸
 וארז אלהית פלימה מקלעת פקעים ופסו¹⁹
 צצים הכל ארז אבן נראה: ודבר בתוך
 הבית מפנימה הכן לתתן שם את ארון ברית²⁰
 יהוה: ולפני הדביר עשורים אמה ארז ועשורים
 אמה רחב ועשורים אמה קומתו ויצפה ודב²¹
 סגור ויצף מבחוץ ארז: ויצף שלמה את הבית
 מפנימה ודב סגור ויצף ברתמות ודב לפני²²
 הדביר ויצפה ודב: ואת כל הבית צפה ודב
 עד תם כל הבית וכל המזבח אשר לבד צפה²³
 ודב: ויעש בדביר שני פרגים עצי שמן עשר²⁴
 אמות קומתו: וחמש אמות פנה הפרג
 האחת וחמש אמות פנה הפרג השנית עשר²⁵
 אמות מקצות פסיו ושקצות פסיו: ועשר
 באמה הפרג השני מדה אחת וקצב אחד

וְיָבִיתָ יַעֲשֶׂה לְבַת־פָּרֶעַה אֲשֶׁר לָקַח שְׁלֹמֹה מֵאֵלֶּם
 הָיָה׃ כֹּל־אֵלֶּה אֲבָנִים יָרֵחַ מְבִדּוֹת גְּזִית מְבִדּוֹת
 בַּמִּגְדָּה מִבֵּית וּמִחוּץ וּמִמִּסָּר עַד־הַשְּׁפָחוֹת
 וּמִחוּץ עַד־הַחֲצֵר הַגְּדוֹלָה׃ וּמִיֶּסֶד אֲבָנִים יָקֻרוֹת
 אֲבָנִים גְּדֹלוֹת אֲבָנֵי עֶשְׂרֵה אַמּוֹת וְאֲבָנֵי שְׁמֹנֶה
 אַמּוֹת׃ וּמִלְמַעְלָה אֲבָנִים יָקֻרוֹת מְבִדּוֹת גְּזִית
 וְאֵרוֹ׃ וְחֲצֵר הַגְּדוֹלָה סָבִיב שְׁלֹשָׁה טוּרִים גְּזִית
 וְשֹׁר פָּרְתוֹת אֲרֻזִּים וְחֲצֵר בֵּית־הַיְּהוָה הַפְּנִימִית
 וְהָאֵלֶּם הַגָּבִי׃ וְשְׁלֹשָׁה הַמִּלָּךְ שְׁלֹמֹה
 וְיָקַח אֶת־הַיָּרְדֵּן מִצֹּר׃ בֵּין אִשָּׁה אֶלְמָנָה הָיָה
 מִמִּסָּדָה בַּשָּׁמַיִ וְאֲבָיו אִישׁ־צָרִי חֹרֵשׁ נִחְשָׁה וְיִמְלֵא
 אֶת־הַחֲכֹמָה וְאֶת־הַתְּבוּנָה וְאֶת־הַדַּעַת לַעֲשׂוֹת
 כֹּל־מְלָאכָה בְּנִחְשָׁת וּבְאֹל־אֶל־הַמִּלָּךְ שְׁלֹמֹה וַיַּעַשׂ
 אֶת־כָּל־מְלָאכָתּוֹ׃ וַיַּצַּר אֶת־שֵׁנֵי הָעַמּוּדִים נִחְשָׁת
 שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה אַמָּה קוֹמַת הָעַמּוּד הָאֶחָד וְחוּט
 שְׁמִים עֶשְׂרֵה אַמָּה יָסָב אֶת־הָעַמּוּד הַשֵּׁנִי׃ וְשֵׁנִי
 כְּתוּרֹת עֶשְׂרֵה לִחָת עַל־רֹאשֵׁי הָעַמּוּדִים מִצֶּקֶן
 נִחְשָׁת חֲמֵשׁ אַמּוֹת קוֹמַת הַכְּתָרַת הָאֲחֹת וְחֲמֵשׁ
 אַמּוֹת קוֹמַת הַכְּתָרַת הַשֵּׁנִית׃ שְׁבָלִים מַעֲשֶׂה
 שְׁבָכָה גְּדִילִים מַעֲשֶׂה שְׂרָשְׁרוֹת לַכְּתָרַת אֲשֶׁר עַל־
 רֹאשׁ הָעַמּוּדִים שְׁבַעַל לַכְּתָרַת הָאֲחֹת וּשְׁבַעַל
 לַכְּתָרַת הַשֵּׁנִית׃ וַיַּעַשׂ אֶת־הָעַמּוּדִים וְשֵׁנֵי טוּרִים
 סָבִיב עַל־הַשְּׁבָכָה הָאֲחֹת לְכַסּוֹת אֶת־הַכְּתָרַת אֲשֶׁר
 עַל־רֹאשׁ הָרְפָמִים וְכֵן עֶשְׂרֵה לַכְּתָרַת הַשֵּׁנִית׃
 וְכִתְּרֹת אֲשֶׁר עַל־רֹאשׁ הָעַמּוּדִים מַעֲשֶׂה שֹׁשָׁן
 מִיָּאֵלֶם אֲרָבַע אַמּוֹת׃ וְכִתְּרֹת עַל־שֵׁנֵי הָעַמּוּדִים
 גַּם־מִמַּעַל מִלְּעֻמַּת הַבֵּטֶן אֲשֶׁר לְעֵבֶר שְׁבָכָה
 וְהַרְפּוּזִים מֵאֲחֵיט טוּרִים סָבִיב עַל־הַכְּתָרַת
 הַשֵּׁנִית׃ וַיִּקַּם אֶת־הָעַמּוּדִים לְאֵלֶם הַחֵיטֵל וַיִּקַּם
 אֶת־הָעַמּוּד הַיְּמָנִי וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ יָמִן וַיִּקַּם אֶת־
 הָעַמּוּד הַשְּׂמָאלִי וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ שְׂמָל׃ וְעַל־
 רֹאשׁ הָעַמּוּדִים מַעֲשֶׂה שֹׁשָׁן וְתֵתִים מְלֹאכֶת
 הָעַמּוּדִים׃ וַיַּעַשׂ אֶת־הֵם מוֹצָק
 עֶשְׂרֵה בָּאֶמְדָּה מִשְׁפָּחוֹ עַד־שְׁפָחוֹ עֶזְרָל סָבִיב
 וְחֲמֵשׁ בָּאֶמְדָּה קוֹמָתוֹ וְקוֹחַ שְׁלֹשִׁים בָּאֶמְדָּה
 יָסָב אֹתוֹ סָבִיב׃ וְשִׁקְעִים מִמַּחֲת לְשָׁפָחוֹ סָבִיב
 סָבִיבִים אֹתוֹ עֶשְׂרֵה בָּאֶמְדָּה מִקְּמִים אֶת־הֵם סָבִיב
 שְׁנֵי טוּרִים הַקְּלָעִים יָקָרִים בִּצְאָתָם׃ עֹמֹד עַל־
 שֵׁנִי עֶשְׂרֵה בָקָר שְׁלֹשָׁה כֹּנִים׃ צִפּוֹנָה וְשְׁלֹשָׁה פָּנִים
 מִפָּה וְשְׁלֹשָׁה פָּנִים נִגְבָּה וְשְׁלֹשָׁה פָּנִים מוֹרְחָה

from β one side of the floor to the other.

8 And his house where he dwelt *had* another court within the porch, *which* was of the like work. Solomon made also an house for Pharaoh's daughter, whom ^a he had taken to wife, like unto this porch.

9 All these *were* of costly stones, according to the measures of hewed stones, sawed with saws, within and without, even from the foundation unto the coping, and so on the outside toward the great court.

10 And the foundation *was* of costly stones, even great stones; stones of ten cubits, and stones of eight cubits.

11 And above *were* costly stones, after the measures of hewed stones, and cedars.

12 And the great court round about *was* with three rows of hewed stones, and a row of cedar-beams, both for the inner court of the house of the LORD, and for the porch ^e of the house.

13 And king Solomon sent, and fetched Hiram ^f out of Tyre.

14 He *was* γ a widow's son ^g of the tribe of Naphtali, and his father ^h *was* a man of Tyre, a worker in brass: and ⁱ he was filled with wisdom and understanding and cunning to work all works in brass. And he came to king Solomon, and wrought all his work.

15 For he δ cast two pillars ^k of brass, of eighteen cubits high a-piece; and a line of twelve cubits did compass either of them about.

16 And he made two chapiters ^l of molten brass, to set upon the tops of the pillars: the height of the one chapter *was* five cubits, and the height of the other chapter *was* five cubits:

17 And nets of checker-work, and wreaths of chain-work, for the chapiters which *were* upon the top of the pillars; seven for the one chapter, and seven for the other chapter.

18 And he made the pillars, and two rows round about upon the one net-work, to cover the chapiters that *were* upon the top, with pomegranates: and so did he for the other chapter.

19 And the chapiters that *were* upon the top of the pillars *were* of lily-work in the porch, four cubits.

20 And the chapiters upon the two pillars *had* pomegranates also above, over against the belly which *was* by the net-work: and the pomegranates *were* two hundred, in rows round about upon the other chapter.

21 And he set up the pillars in the porch ^a of the temple: and he set up the right pillar, and called the name thereof κ Jachin; and he set up the left pillar, and called the name thereof λ Boaz.

22 And upon the top of the pillars *was* lily-work: so was the work of the pillars finished.

23 And he made a molten sea, ^o ten cubits ν from the one brim to the other: *it was* round all about, and his height *was* five cubits; and a line of thirty cubits did compass it round about.

24 And ^q under the brim of it round about *there were* knops compassing it, ten in a cubit, compassing the sea round about: the knops *were* cast in two rows, when it *was* cast.

25 It stood upon twelve oxen, three looking toward the north, and three looking toward the west, and three looking

B. C. 1005.

β from floor to floor.

a ch. 3. 1.

2 Ch. 8. 11.

δ Eze. 1. 10.

10. 14.

41. 19.

Ho. 5. 14.

Re. 5. 5.

c Ge. 3. 24.

Ex. 25. 18.

37. 7.

He. 9. 5.

d 1 Pe. 2. 5.

e Jno. 10. 23.

Ac. 3. 11.

f ver. 40.

2 Ch. 4. 11.

Hiram.

γ the son of a widow woman.

g 2 Ch. 2. 14.

h 2 Ch. 4. 16.

i Ex. 31. 3.

36. 1.

δ fashioned.

k ver. 21.

2 Ki. 25. 17.

2 Ch. 3. 15, &c.

4. 12, &c.

Je. 52. 21, &c.

l Eze. 1. 15, &c.

ν in the base.

η nakedness.

m 2 Ch. 4. 6.

&c.

n ver. 12.

ch. 6. 3.

θ shoulder.

κ i. e. He shall establish.

λ i. e. In it is strength.

μ Heb. Hiram, ver. 13.

o 2 Ki. 25. 13.

ν from his brim to his brim.

p ver. 17, 18.

q 2 Ch. 4. 3. 5.

ξ upon the face of the pillars.

toward the south, and three looking toward the east: and the sea *was* set above upon them, and all their hinder parts *were* inward.

26 And it *was* an hand-breadth thick, and the brim thereof *was* wrought like the brim of a cup, with flowers of lilies: it contained two thousand baths.

27 And he made ten bases of brass: four cubits *was* the length of one base, and four cubits the breadth thereof, and three cubits the height of it.

28 And the work of the bases *was* on this manner: they had borders, and the borders *were* between the ledges:

29 And on the borders that *were* between the ledges *were* lions, ^o oxen, and cherubims: ^p and upon the ledges *there was* a base above: and beneath the lions and oxen *were* certain additions ^q made of thin work.

30 And every base had four brazen wheels, and plates of brass; and the four corners thereof had undersettlers: under the laver *were* undersettlers molten, at the side of every addition.

31 And the mouth of it, within the chapter and above, *was* a cubit: but the mouth thereof *was* round, *after* the work of the base, a cubit and an half: and also upon the mouth of it *were* gravings within their borders, foursquare, not round.

32 And under the borders *were* four wheels; ^r and the axle-trees of the wheels *were* ^s joined to the base; and the height of a wheel *was* a cubit and half a cubit.

33 And the work of the wheels *was* like the work of a chariot-wheel; their axle-trees, and their naves, and their fellows, and their spokes, *were* all molten.

34 And *there were* four undersettlers to the four corners of one base: and the undersettlers *were* of the very base itself.

35 And in the top of the base *was* *there* a round compass of half a cubit high: and on the top of the base the ledges thereof, and the borders thereof, *were* of the same.

36 For on the plates of the ledges thereof, and on the borders thereof, he graved cherubims, lions, and palm-trees, according to the η proportion of every one, and additions round about.

37 After this manner he made the ten bases: all of them had one casting, one measure, and one size.

38 Then made he ten lavers ^m of brass: one laver contained forty baths; and every laver *was* four cubits: and upon every one of the ten bases one laver.

39 And he put five bases on the right θ side of the house, and five on the left side of the house; and he set the sea on the right side of the house eastward, over against the south.

40 And μ Hiram made the lavers, and the shovels, and the basons. So Hiram made an end of doing all the work that he made king Solomon for the house of the LORD;

41 The two pillars, and the two bowls of the chapiters that *were* on the top of the two pillars; and the two net-works, ^p to cover the two bowls of the chapiters which *were* upon the top of the pillars;

42 And four hundred pomegranates for the two net-works, *even* two rows of pomegranates for one net-work, to cover the two bowls of the chapiters that *were* ^q upon the pillars;

43 And the ten bases, and ten lavers on the bases;

44 And one sea, and twelve oxen under the sea;

45 And ^b the pots, and the shovels, and the basons: and all these vessels, which Hiram made to king Solomon for the house of the LORD, ^{were of} β bright brass.

46 In the plain of Jordan did the king cast them, γ in the clay ground between Succoth^a and Zarthan.^f

47 And Solomon left all the vessels ^{unweighed}, δ because they were exceeding many: neither was the weight of the brass ζ found out.

48 And Solomon made all the vessels that ^{pertained} unto the house of the LORD: the altar^k of gold, and the table of gold, whereupon the shew-bread^m was,

49 And the candlesticks of pure gold, five on the right ^{side}, and five on the left, before the oracle, with the flowers, and the lamps, and the tongs, of gold;

50 And the bowls, and the snuffers, and the basons, and the spoons, and the η censers, of pure gold; and the hinges of gold, both for the doors of the inner house, the most holy place, and for the doors of the house, ^{to wit}, of the temple.

51 So was ended all the work that king Solomon made for the house of the LORD. And Solomon brought in the θ things which David^p his father had dedicated; ^{even} the silver, and the gold, and the vessels, did he put among the treasures of the house of the LORD.

CHAP. VIII.

THEN ϱ Solomon assembled the elders of Israel, and all the heads of the tribes, the κ chief of the fathers of the children of Israel, unto king Solomon in Jerusalem, that^a they might bring up the ark of the covenant of the LORD out of the city^t of David, which ^{is} Zion.

2 And all the men of Israel assembled themselves unto king Solomon at the feast,^v in the month Ethanim, which ^{is} the seventh month.

3 And all the elders of Israel came, and the priests^x took up the ark.

4 And they brought up the ark of the LORD, and the tabernacle^y of the congregation, and all the holy vessels that ^{were} in the tabernacle, even those did the priests and the Levites bring up.

5 And king Solomon, and all the congregation of Israel, that were assembled unto him, ^{were} with him before the ark, sacrificing^z sheep and oxen, that could not be told nor numbered for multitude.

6 And the priests brought in the ark of the covenant of the LORD unto his place,^a into the oracle of the house, to the most holy place, ^{even} under the wings^f of the cherubims.

7 For the cherubims spread forth ^{their} two wings over the place of the ark, and the cherubims covered the ark, and the staves thereof, above.

8 And they drew out the staves, that the ν ends of the staves were seen out in the ^{most} ^{holy} place before the oracle, and they were not seen without: and there they are unto this day.

9 ^{There was} nothing in the ark, save the two tables of stone, which Moses put there^k at Horeb, ρ when the LORD made a covenant^l with the children of Israel, when they came out of the land of Egypt.

10 And it came to pass, when the priests were come out of the holy place, that

B. C. 1005.

a Ex. 40. 34.

Le. 16. 2.

b Ex. 27. 3.

 β brass made

bright, or,

scoured.

c 2 Ch. VI.

 γ in the

thickness of

the ground.

d Ps. 97. 2.

Is. 45. 15.

e Ge. 33. 17.

f Jos. 3. 16.

g 2 Sa. 7. 13.

h Ps. 132. 14.

 δ for the ex-

ceeding

multitude.

 ζ searched,

1 Ch. 22. 14.

i 2 Sa. 6. 18.

j Lu. 1. 68.

k Ex. 37. 25.

l 2 Sa. 7. 5, &c.

m Le. 24. 5. 8.

 η ash pans.

n 1 Sa. 16. 1.

o 1 Ch. 17. 1.

&c.

 θ holy things

of David.

p 2 Sa. 8. 11.

q 2 Ch. 5. 2, &c.

 κ princes.

r 1 Ch. 28. 5. 6.

s 2 Sa. 6. 17.

t 2 Sa. 5. 7. 9.

u ver. 9.

De. 31. 26.

v Le. 23. 34.

w Ex. 9. 33.

Is. 1. 15.

x Nu. 4. 15.

1 Ch. 15. 14.

y 2 Ch. 1. 3.

z Ex. 15. 11.

2 Sa. 7. 22.

a Ne. 1. 5.

Da. 9. 4.

b ch. 3. 6.

c 2 Sa. 6. 13.

d ch. 2. 4.

 λ There shall

not be cut

off unto

thee a man

from my

sight.

e Ex. 26. 33.

 μ only if.

f ch. 6. 27.

g Ps. 119. 49.

h 2 Ch. 2. 6.

Is. 66. 1.

Je. 23. 24.

Ac. 17. 24.

 ν heads.

i 2 Co. 12. 2.

 π or, ark:

2 Ch. 5. 9.

h Ex. 25. 21.

40. 20.

De. 10. 2. 5.

He. 9. 4.

 ρ or, where.

l Ex. 34. 27. 28.

m De. 12. 11.

the cloud^a filled the house of the LORD,

11 So that the priests could not stand to minister because of the cloud: for the glory of the LORD had filled the house of the LORD.

12 Then^a spake Solomon, The LORD said that he would dwell in the thick darkness,^d

13 ^I^s have surely built thee an house to dwell in, a settled place^k for thee to abide in for ever.

14 And the king turned his face about, and blessed^d all the congregation of Israel: (and all the congregation of Israel stood:)

15 And he said, Blessed^j ^{be} the LORD God of Israel, which spake^t with his mouth unto David my father, and hath with his hand fulfilled ^{it}, saying,

16 Since the day that I brought forth my people Israel out of Egypt, I chose no city out of all the tribes of Israel to build an house, that my name might be therein; but I chose Davidⁿ to be over my people Israel.

17 And^o it was in the heart of David my father to build an house for the name of the LORD God of Israel.

18 And the LORD said unto David my father, Whereas it was in thine heart to build an house unto my name, thou didst well that it was in thine heart:

19 Nevertheless thou shalt not build the house; but thy son, that shall come forth out of thy loins, he shall build the house unto my name.

20 And the LORD hath performed his word that he spake; and I am risen up in the room of David my father, and sit on the throne of Israel, as^r the LORD promised, and have built an house for the name of the LORD God of Israel.

21 And I have set there a place for the ark, wherein^u ^{is} the covenant of the LORD, which he made with our fathers, when he brought them out of the land of Egypt.

22 And Solomon stood before the altar of the LORD, in the presence of all the congregation of Israel, and spread^w forth his hands toward heaven:

23 And he said, LORD God of Israel, ^{there}^z ^{is} no god like thee, in heaven above, or on earth beneath, who^a keepest covenant and mercy with thy servants that walk^b before thee with all their heart;

24 Who hast kept with thy servant David my father that thou promisedst him: thou spakest also with thy mouth, and hast fulfilled ^{it} with thine hand, as ^{it} ^{is} this day.

25 Therefore now, LORD God of Israel, keep with thy servant David my father that thou promisedst him,^d saying, λ There shall not fail thee a man in my sight to sit on the throne of Israel: μ so that thy children take heed to their way, that they walk before me, as thou hast walked before me.

26 And now, O God of Israel, let^s thy word, I pray thee, be verified, which thou spakest unto thy servant David my father.

27 But will God indeed dwell on the earth? Behold, the heaven^k and heaven of heavensⁱ cannot contain thee; how much less this house that I have builded!

28 Yet have thou respect unto the prayer of thy servant, and to his supplication, O LORD my God, to hearken unto the cry and to the prayer, which thy servant prayeth before thee to-day:

29 That thine eyes may be open toward this house night and day, ^{even} toward the place of which thou hast said,^m My name

וְלֹא־יָכְלוּ הַכֹּהֲנִים לַעֲמֹד לְשֹׁרֵת מִשְׁנֵי הָעֵנָן כִּי
 מָלָא כְבוֹד־יְהוָה אֶת־בֵּית יְהוָה : אַזְּ אָמַר
 שְׁלֹמֹה יְהוָה אָמַר לִשְׁכֵּן בְּעֶרְסָל : בָּנָה בָנִיתִי בֵּית
 וְגַל לָךְ מִכֵּן לִשְׁבֹּתָה עוֹלָמִים : וַיִּסַּב הַכֹּהֵן אֶת־
 פָּאִיו וַיִּרְדָּךְ אֶת פֶּלִי־הַתֵּל יִשְׂרָאֵל וְכָל־קָהֵל יִשְׂרָאֵל
 עִמָּו : וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר דָּבַר
 בְּפִיו אֶת דָּוִד אָבִי וַיְבִיר מֶלֶךְ לְאִמֹּר : מִן הַיּוֹם
 אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶת־עַמִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם לֹא־
 בָּחַרְתִּי בְּעִיר מִלִּל שְׁבֹמִי יִשְׂרָאֵל לְבָנוֹת בֵּית לַיהוָה
 שֵׁמִי שָׁם וַאֲבֹתָיו בְּדוֹד לַיהוָה עַל־עַמִּי יִשְׂרָאֵל :
 וַיְהִי עַם־לִבְבִּי דָוִד אָבִי לְבָנוֹת בֵּית לַשֵּׁם יְהוָה
 אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל : וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־דָּוִד אֲבִי יָמָא אֲשֶׁר
 הָיָה עִם לְבָבְךָ לְבָנוֹת בֵּית לַשֵּׁמִי הַמִּיֻּלֵּד בִּי הָיָה
 עִם לְבָבְךָ : רַק אַתָּה לֹא תִבְנֶה הַבַּיִת בְּיָמַי כִּי אִם־
 בְּנֶךְ הַצֵּאָה מִחֻלְדָּה הוּא־יִבְנֶה הַבַּיִת לַשֵּׁמִי :
 וַיָּקֶם יְהוָה אֶת־דָּוִד אֲשֶׁר דָּבַר וַאֲקָם תַּחַת יָדוֹ
 אָבִי וְאֲשַׁבֵּעַ עַל־כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל פֶּאֶשֶׁר דָּבַר יְהוָה
 וַאֲבָנָה הַבַּיִת לַשֵּׁם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל : וְאֲשֶׁם
 שָׁם מְקוֹם לְאִיֹּן אֲשֶׁר־שָׁם בְּרִית יְהוָה אֲשֶׁר כָּרַת
 עִם־אֲבוֹתָיו בְּהוֹצִיאוֹ אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם :

וַיַּעֲמֵד שְׁלֹמֹה לִפְנֵי מוֹפֵת יְהוָה נֹגֵד פֶּלִי־הַתֵּל
 יִשְׂרָאֵל וַיִּפְרֹשׁ בְּפִיו הַשְּׂמִיָּם : וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי
 יִשְׂרָאֵל אִירָמְמָה אֱלֹהִים בְּשָׂמִים מַפְעִיל וְעַל־
 הָאָרֶץ מִתְנַחֵת שֹׁמֵר הַבְּרִית וְהַחֲסֹד לַעֲבָדְךָ
 הַהוֹלֵכִים לִפְנֶיךָ בְּכָל־לֵב : אֲשֶׁר שָׁמַרְתָּ לַעֲבָדְךָ
 דָּוִד אָבִי אֶת אֲשֶׁר־דִּבַּרְתָּ לוֹ וַתְּדַבֵּר בְּפִיקָה וַיְבִירָךְ
 מִלֵּאת כּוֹס הַחַיִּים : וְעַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
 שָׁמַר לַעֲבָדְךָ דָּוִד אָבִי אֶת אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לוֹ לֵאמֹר
 לֹא־יִפְרֹת לָךְ אִישׁ מִלִּפְנֵי יָשֵׁב עַל־כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל
 רַק אִם־יִשְׁמְרוּ בְּנֵיךָ אֶת־דִּרְכְּךָ לִלְכַּת לִפְנֵי
 פָּאֶשֶׁר הִלְכָתָ לִפְנֵי : וְעַתָּה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יֵאָמֶן
 נָא דְבַרְיָךְ אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לַעֲבָדְךָ דָּוִד אָבִי : כִּי
 הֵאֱמַנְתָּ יָשֵׁב אֱלֹהִים עַל־הָאָרֶץ הַזֶּה הַשְּׂמִיָּם וְשָׂמִי
 הַשְּׂמִיָּם לֹא יִכְלָקֶנָה אֹחַ כִּי־חַבִּית הָיָה אֲשֶׁר
 בָּנִיתִי : וּבָנִיתִי אֶל־תְּפִלַּת עֲבָדְךָ וְאֶל־תַּחֲנוּן יְהוָה
 אֱלֹהֵי לְשֹׁמֵעַ אֶל־הַרְפָּה וְאֶל־תַּפִּלָּה אֲשֶׁר עֲבָדְךָ
 מִתְפַּלֵּל לִפְנֶיךָ הַיּוֹם : לַיהוָה יִקְרָא תַחֲנוּן אֶל־הַבַּיִת
 הַזֶּה לְיֵלֶה יוֹם אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֲמַרְתָּ יְהוָה
 שָׂמִי שָׁם לְשֹׁמֵעַ אֶל־תַּפִּלָּה אֲשֶׁר יִשְׁפֹּל עֲבָדְךָ
 אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה : וְשִׁמְעָתָ אֶל־תַּחֲנוּן עֲבָדְךָ

עַל־הַמִּנְחָה : וְאֶת־הַיָּם הָאֵחָד וְאֶת־הַבְּקָר שְׁנֵי־
 עֶשֶׂר מִנְחַת הַיָּם : וְאֶת־הַסִּירֹת וְאֶת־הַדֵּשִׁים וְאֶת־
 הַמִּיּוֹקֹת וְאֶת כָּל־הַכֵּלִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר עָשָׂה דָוִד
 לַמִּלֻּךְ שְׁלֹמֹה בֵּית יְהוָה נְדָשֶׁת מִמֶּרְס : בְּכֹפֶר
 הַיָּהוֹן וַיָּקֶם הַמִּלֻּךְ בְּמַעֲבָה הָאֶדְמָה בֵּין סָפֹת
 וּבֵין צִרְחָן : וַיִּבֶן שְׁלֹמֹה אֶת־כָּל־הַכֵּלִים מִבֶּרֶךְ מָאֹד
 מָאֹד לֹא נִחָר מִשְׁקַל הַחֲשֹׁת : וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה
 אֶת כָּל־הַכֵּלִים אֲשֶׁר בֵּית יְהוָה אֶת מוֹפֵת הַחֲדָב
 וְאֶת־הַשִּׁלְדָּן אֲשֶׁר עָלָיו לְחֹם הַפָּנִים וְהָב : וְאֶת־
 הַמִּנְרוֹת הַחֹשׁ מִמִּין וְהַחֹשׁ מִשְׁכָּמָל לִפְנֵי הַדָּבִיר
 וְהָב סָגוֹר וְהַפְּרָה וְהַנִּזָּת וְהַמִּלְחָמִים וְהָב : וְהַסְפּוֹחַ
 וְהַמִּנְמִרֹת וְהַמִּיּוֹקֹת וְהַכְּפֹת וְהַמַּחֲהוֹת וְהָב
 סָגוֹר וְהַפְּחֹתוֹ לְיִלְרוֹת הַבַּיִת כַּפְּנֵי־
 לְמֹשֶׁה כַּקְדָּשִׁים לְדֹלֵהי הַבַּיִת לַיהוָה
 וְהַנִּשְׁלֵם כָּל־הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר
 עָשָׂה הַמִּלֻּךְ שְׁלֹמֹה בֵּית יְהוָה וַיִּבֶן שְׁלֹמֹה אֶת־
 קִדְשׁ־דָּוִד אָבִיו אֶת־הַכִּסֵּא וְאֶת־הַחֲדָב וְאֶת־
 הַכֵּלִים כְּכֹן בַּאֲצֻרוֹת בֵּית יְהוָה :

CAP. VIII. ח

אִזְ יִקְהַל שְׁלֹמֹה אֶת־וְקָנָי יִשְׂרָאֵל וְאֶת־כָּל־רֹאשֵׁי
 הַמִּשְׁוֹת נְשֵׂאֵי הָאֲבֹת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־הַמִּלֻּךְ
 שְׁלֹמֹה וַיִּשְׁאֲלֵם לַחֲעֲלוֹת אֶת־אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה
 מִעִיר דָּוִד הִיא צִיּוֹן : וַיִּקְהָלוּ אֶל־הַמִּלֻּךְ שְׁלֹמֹה
 כִּלְיָנִשׁ יִשְׂרָאֵל בִּירַח הָאֲדָמִים בְּחָג הוּא הַחֹדֶשׁ
 הַשְּׁבִיעִי : וַיָּבֵאוּ כָּל־וְקָנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׂאוּ הַכֹּהֲנִים
 אֶת־הָאֲרוֹן : וַיַּעֲלֵוּ אֶת־אֲרוֹן יְהוָה וְאֶת־אֱהֹל
 מוֹעֵד וְאֶת־כָּל־כְּלֵי הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר בָּאֵהֶל וַיַּעֲלוּ אֹתָם
 הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם : וְהַמִּלֻּךְ שְׁלֹמֹה וְכָל־עַרְבֵי יִשְׂרָאֵל
 הַנוֹעֲדִים עָלָיו אִתּוֹ לִפְנֵי הָאֲרוֹן מִנְּחִים צֵאֵן וּבָקָר
 אֲשֶׁר לֹא־יִסְפְּרוּ וְלֹא יִמְנוּ מִרְב : וַיִּבְנוּ הַכֹּהֲנִים
 אֶת־אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה אֶל־מְקוֹמוֹ אֶל־דָּבִיר הַבַּיִת
 אֶל־קֹדֶשׁ הַקֹּדָשִׁים אֶל־תַּחַת כַּנֹּפֶת הַפְּרוּבִים : כִּי
 הַפְּרוּבִים פָּרֻשִׁים כַּנֹּפֶת אֶל־מְקוֹם הָאֲרוֹן וַיִּכְסּוּ
 הַפְּרוּבִים עַל־הָאֲרוֹן וְעַל־כָּפִיו מִלְּמַעְלָה : וַיִּצְרְפוּ
 הַכֹּדֶשׁ וַיִּרְאוּ רֹאשֵׁי הַכֹּדֶשׁ מִן־הַקֹּדֶשׁ עַל־פְּנֵי
 הַדָּבִיר וְלֹא יִרְאוּ הַחֻצָּה וַיְהִי שָׁם עַד הַיּוֹם
 הַזֶּה : אֵין בָּאֲרוֹן רַק שְׁנֵי לַחֹת הָאֲבָנִים אֲשֶׁר
 הִנֵּחַ שָׁם מֹשֶׁה דָּוִד אֲשֶׁר כָּרַת בְּרִית יְהוָה עִם־בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל בְּצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם : וַיְהִי בְּצֵאת
 הַכֹּהֲנִים מִן־הַקֹּדֶשׁ וַיַּעֲנֹן מֶלֶךְ אֶת־בֵּית יְהוָה :

45 וַשְׁמִיעַת הַשָּׁמַיִם אֶת־הַשְּׁלֹחַם וְאֶת־הַחֲנֹתָם
 46 וַעֲשִׂיתָ מִשְׁפָּטִים : כִּי יַחְמָדְךָ כִּי אֵין אֱלֹהִים
 אֲשֶׁר לֹא־יִחְסָא וְאִנְפָּתָ לֹם וְיִתָּסֵם לִפְנֵי אֱלֹהִים
 וְשִׁבְיָם שְׁבִיחָם אֶל־אֶרֶץ הָאֱלֹהִים רְחוּקָה אוֹ
 47 קְרֹבָה : וְהַשִּׁבּוֹי אֶל־לֵבָם בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבְּרוּ
 שָׁם וְשִׁבּוֹי : וְהַחֲזִנְנוּ אֵלֶיךָ בְּאֶרֶץ שְׁבִיחָם לֵאמֹר
 48 חֲמָנוּ הַדְּעוֹנוֹת רָשָׁעֵנוּ : וְשִׁבּוֹי אֵלֶיךָ בְּכָל־לִבָּבָם
 וּבְכָל־נַפְשָׁם בְּאֶרֶץ אֲבוֹתָם אֲשֶׁר־שִׁבּוּ אֹתָם
 וְהַתְּפִלָּה אֵלֶיךָ דָּרָךְ אֶרֶץ אֲשֶׁר־נִתְּתָה לְאֲבוֹתָם
 הָעִיר אֲשֶׁר בְּחֵרָת וְהַבַּיִת אֲשֶׁר־בָּנִיתָ לְשִׁמְךָ :
 49 וְשִׁנְעִיתָ הַשָּׁמַיִם מִכֹּן שְׁבִיחָךָ אֶת־הַשְּׁלֹחַם וְאֶת־
 50 הַחֲנֹתָם וַעֲשִׂיתָ מִשְׁפָּטִים : וְסִלַּחְתָּ לַעֲפֹךְ אֲשֶׁר
 חָטְאוּ־לְךָ וְלִכְלֹפְשֵׁעֵיהֶם אֲשֶׁר שָׁשְׁעִירְבּוּ־בְנִתָּתָם
 51 לְרַחֲמִים לִפְנֵי שְׁבִיחָם וְיִחְדָּוִים : כִּי־עַמְּךָ וְנִחְלָתָה
 52 הֵם אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ מִמִּצְרַיִם מִתּוֹךְ פֹּר הַבְּרֹז :
 53 לְהִיּוֹת עֵינְךָ פְּרוּחַת אֶל־הַחַוֶּת עֲבֹדָה וְאֵל־
 הַחַוֶּת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לְשִׁמְעַם אֱלֹהִים בְּכָל־קְרָאָם
 54 אֵלֶיךָ : כִּי־אִמָּתָה הַבְּדִילָתָם לָךְ לְנַחֲלָה מִכָּל־עַמִּי
 הָאֶרֶץ בְּאֶשֶׁר דִּבַּרְתָּ בְּיָד־יְמִינָה עֲבֹדָה בְּהוֹצִיאָתָה
 55 אֶת־אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם אֲלֵנוּ יְהוָה : וְהִנֵּי כָּל־נִחֻת
 56 שְׁלֹמֹה לְהַתְּפִלָּה אֶל־יְהוָה אֵת־כָּל־הַתְּפִלָּה
 57 וְהַתְּהַלָּה הַזֹּאת לִפְנֵי מִלְּפָנֵי מוֹצֵא יְהוָה מִפְּרֶעַ
 58 עַל־בְּרָזֵיו וּבִסְפוֹ פִּרְשׁוֹת הַשָּׁמַיִם : וַיַּעֲמֹד וַיִּבְרָךְ
 59 אֵת כָּל־קֹהֶל יִשְׂרָאֵל קוֹל דָּוִד לֵאמֹר : בְּרַחֲמֶיךָ
 יְהוָה אֲשֶׁר בָּרַךְ מִנְּחָה לַעֲמֹד יִשְׂרָאֵל כָּל־אֲשֶׁר
 60 דָּבַר לֹא־נִפְלָא דָּבַר אֲדוֹד מִכָּל דְּבָרוֹ הַשּׁוֹב אֲשֶׁר
 61 דָּבַר בְּיַד מֹשֶׁה עַבְדּוֹ : יְהִי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ
 62 בְּאֲשֶׁר יִהְיֶה עִם־אֲבוֹתֵנוּ אֲלֵינוּבָנוּ וְאֵלֵינוּשְׁנֵנוּ :
 63 לְהַפְּסוֹת לִבָּבֵנוּ אֵלֵינוּ לְלִכְתָּ בְּכָל־דְּרָכָיו וּלְשִׁמֹּר
 64 מִצְוֹתָיו וְחֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו אֲשֶׁר צִוָּה אֶת־אֲבוֹתֵינוּ :
 65 וַיְהִי דְבָרִי אֱלֹהִים אֲשֶׁר הַתְּהַלָּלְנוּ לִפְנֵי יְהוָה קְרֹבִים
 66 אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יוֹמָם וְלַיְלָה לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט
 67 עֲבָדוֹ וּמִשְׁפָּט עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל דְּבָרִים בְּיוֹמוֹ :
 68 לְמַעַן דַּעַת כָּל־עַמִּי הָאֶרֶץ כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים
 69 אֵין עוֹד : וְהָיָה לִבָּבְכֶם שֵׁלֶם עִם־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 70 לְלִכְתָּ בְּחֻקָּיו וּלְשִׁמֹּר מִצְוֹתָיו כִּיֹּם הַזֶּה :
 71 וְכָל־יִשְׂרָאֵל עַמּוֹ וְנָחִים וְנָחָם לִפְנֵי יְהוָה :
 72 וַיִּזְכֹּר שְׁלֹמֹה אֵת זִכְרוֹת הַשָּׁלְמִים אֲשֶׁר זָכַר לַיהוָה

73 וַעֲמַךְ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר תִּתְּפִלּוּ אֶל־הַמִּקְדָּשׁ הַזֶּה
 74 וְאִמָּתָה הַשָּׁמַיִם אֶל־מִקְדָּשְׁךָ שְׁבִיחָךָ אֶל־הַשָּׁמַיִם
 75 וְשִׁמְעָתָה וְסִלַּחְתָּ : אֵת אֲשֶׁר יִחְסָא אֵישׁ לְרֵעֵהוּ
 76 וְנִשְׁאֲרוּ אֱלֹהִים לְהַאֲלֹתוֹ וְנָח אֱלֹהִים לִפְנֵי מִזְבְּחֶךָ
 77 בְּבֵית הַזֶּה : וְאִמָּתָה הַשָּׁמַיִם הַשָּׁמַיִם וַעֲשִׂיתָ
 78 וְשִׁמְעָתָה אֶת־עֲבֹדְךָ לְהַשְׁמִיעַ רָשָׁע לְתֹת דִּרְכּוֹ
 79 בְּרָאשׁוֹ וְלִהְצִיֵּק צִדִּיק לִכְתָּ לוֹ כְּצִדְקָתוֹ :
 80 בְּהַנִּלָּח עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי אֱלֹהִים אֲשֶׁר יַחְמָדְךָ
 81 וְשִׁבּוֹי אֵלֶיךָ וְהוֹדוּ אֶת־שִׁמְךָ וְהַתְּפִלָּה וְהַחֲזִנְנוּ
 82 אֵלֶיךָ בְּבֵית הַזֶּה : וְאִמָּתָה הַשָּׁמַיִם הַשָּׁמַיִם
 83 וְסִלַּחְתָּ לַחַטָּאת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְהַשְׁבֹּתָם אֶל־
 84 הָאֶרֶץ אֲשֶׁר נָתַתָּ לְאֲבוֹתָם : בְּהַעֲצֹר
 85 שָׁמַיִם וְלֹא־יִהְיֶה מָסָר כִּי יַחְמָדְךָ לְךָ וְהַתְּפִלָּה
 86 אֶל־הַמִּקְדָּשׁ הַזֶּה וְהוֹדוּ אֶת־שִׁמְךָ וּמִחְשָׁאֲתָם
 87 וַיִּשְׁבּוּ כִּי תִנָּחֵם : וְאִמָּתָה הַשָּׁמַיִם הַשָּׁמַיִם
 88 וְסִלַּחְתָּ לַחַטָּאת עֲבֹדְךָ וְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל כִּי חוֹרֵם
 89 אֶת־הַמִּקְדָּשׁ הַזֶּה אֲשֶׁר לִכְנִיבָה וְנִתְּתָה מָסָר
 90 עַל־אֶרֶץ אֲשֶׁר־נִתְּתָה לַעֲפֹךְ לְנַחֲלָה : רַעֲב
 91 כִּי־יִהְיֶה בְּאֶרֶץ דָּבַר כִּי־יִהְיֶה שָׁדִיף וַיִּקְוֹן אֶרֶץ
 92 חֲסִיל כִּי יִהְיֶה כִּי יִצְרְלוּ אֲבוֹי בְּאֶרֶץ שְׁעָרָיו כָּל־
 93 נִגַּע כְּלִמְכָּלָה : כָּל־הַתְּפִלָּה כָּל־הַחֲזִנְנוּ אֲשֶׁר
 94 יִהְיֶה לְכָל־הָאָדָם לְכָל־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִדְּעוּ
 95 אִישׁ נִגַּע לִבּוֹ וּפֶרֶשׁ בְּפִיו אֶל־בְּיַת הַזֶּה : וְאִמָּתָה
 96 הַשָּׁמַיִם הַשָּׁמַיִם מִכֹּן שְׁבִיחָךָ וְסִלַּחְתָּ וַעֲשִׂיתָ
 97 וְנָתַתָּ לְאֵישׁ כָּל־דְּרָכָיו אֲשֶׁר תִּרְעַם אֶת־לִבָּבוֹ כִּי
 98 אִמָּתָה יִדְּעָה לְבָרָךְ אֶת־לִבָּב כָּל־בְּנֵי הָאָדָם :
 99 לְמַעַן יֵרָאֶה כָּל־הַיָּמִים אֲשֶׁר־הֵם חַיִּים עַל־פְּנֵי
 100 הָאֶרֶץ אֲשֶׁר נָתַתָּה לְאֲבוֹתֵנוּ : וְגַם אֶל־הַנְּחִי
 101 אֲשֶׁר לֹא־מִצְמָק יִשְׂרָאֵל הוּא וְנָח מִבְּאֶרֶץ רְחוּקָה
 102 לְמַעַן שִׁמְךָ : כִּי יִשְׁמְעוּ אֶת־שִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְאֶת־
 103 דָּרְךָ הַגָּדוֹל וְהַעֲשִׂיהַ הַנִּסְיָה וְנָח וְהַתְּפִלָּה אֶל־
 104 הַבַּיִת הַזֶּה : אִמָּתָה הַשָּׁמַיִם הַשָּׁמַיִם מִכֹּן שְׁבִיחָךָ
 105 וַעֲשִׂיתָ כָּל־אֲשֶׁר־יִקְרָא אֵלֶיךָ הַנְּחִי לְמַעַן יִדְּעוּ
 106 כִּי־עַמִּי הָאֶרֶץ אֶת־שִׁמְךָ וְהִרְאָה אֶתֶּךָ כְּעַמְּךָ
 107 יִשְׂרָאֵל וְתִדְּעָה כִּי־שִׁמְךָ נִקְרָא עַל־בְּיַת הַזֶּה אֲשֶׁר
 108 בָּנִיתָ : כִּי־צִוָּה עַמְּךָ לְמִלְחָמָה עַל־אֲבוֹי
 109 דָּרְךָ אֲשֶׁר תִּשְׁלָחֵם וְהַתְּפִלָּה אֶל־יְהוָה דָּרְךָ
 110 הָעִיר אֲשֶׁר בְּחֵרָתָה וְהַבַּיִת אֲשֶׁר־בָּנִיתָ לְשִׁמְךָ :

shall be there; that thou mayest hearken unto the prayer which thy servant shall make γ toward this place.

30 And δ hearken thou to the supplication of thy servant, and of thy people Israel, when they shall pray γ toward this place: and hear thou in heaven thy dwelling-place; and when thou hearest, forgive.

31 If any man trespass against his neighbour, and ζ an oath be laid upon him to cause him to swear, and the oath come before thine altar in this house:

32 Then hear thou in heaven, and do, and judge thy servants, ϵ condemning the wicked, to bring his way upon his head; and justifying ϵ the righteous, to give him according to his righteousness.

33 When thy people Israel be ϵ smitten down before the enemy, because they have sinned against thee, & shall turn again to thee, & confess thy name, & pray, & make supplication unto thee η in this house:

34 Then hear thou in heaven, and forgive the sin of thy people Israel, and bring them again unto the land which thou gavest unto their fathers.

35 When heaven κ is shut up, and there is no rain, because they have sinned against thee; if they pray toward this place, and confess thy name, and turn from their sin, when thou afflictest them:

36 Then hear thou in heaven, and forgive the sin of thy servants, and of thy people Israel, that thou teach θ them the good way wherein they should walk, and give rain upon thy land which thou hast given to thy people for an inheritance.

37 If ρ there be in the land famine, if there be pestilence, blasting, mildew, locust, or if there be caterpillar; if their enemy besiege them in the land of their κ cities; whatsoever plague, whatsoever sickness there be;

38 What prayer and supplication soever be made by any man, or by all thy people Israel, which shall know every man the plague of his own heart, and spread forth his hands toward this house:

39 Then hear thou in heaven thy dwelling-place, and forgive, and do, and give to every man according to his ways, whose heart thou knowest; (for θ thou, even thou only, knowest the hearts of all the children of men;)

40 That they may fear ϵ thee all the days that they live in the land which thou gavest unto our fathers.

41 Moreover, concerning a stranger that is not of thy people Israel, but cometh out of a far country for thy name's sake:

42 (For they shall hear of thy great name, and of thy χ strong hand, and of thy stretched-out arm;) when he shall come and pray toward this house:

43 Hear thou in heaven thy dwelling-place, and do according to all that the stranger calleth to thee for; that α all people of the earth may know thy name, to fear thee, as do thy people Israel; and that they may know that μ this house, which I have builded, is called by thy name.

44 If thy people go out to battle against their enemy, whithersoever thou shalt send them, and shall pray unto the LORD toward π the city which thou hast chosen, and toward the house that I have built for thy name:

45 Then hear thou in heaven their prayer and their supplication, and main-

B. C. 1004.

β or, right.

a Ec. 7. 20.

Ja. 3. 2.

1 Jn. 1. 8, 10.

γ or, in.

Da. 6. 10.

b 2 Ch. 20. 9.

c De. 23. 36, 64.

δ bring back to their heart.

ϵ he require an oath of him.

Ex. 22. 11.

d Ne. 1. 6, &c.

Ps. 106. 6.

Da. 9. 5, &c.

e Ex. 34. 7.

De. 25. 1.

f Je. 29. 12, 14.

Ho. 14. 1, 2.

g Is. 3. 10.

Ro. 2. 13.

7. 9.

h ver. 29.

i De. 28. 25.

j Le. 26. 40, 42.

Ne. 1. 8, 9.

η or, toward.

θ or, right.

k Le. 26. 19.

De. 28. 23.

l Ezr. 7. 6.

Ps. 106. 46.

m De. 9. 29.

n De. 4. 20.

Je. 11. 4.

o 1 Sa. 12. 23.

Ps. 25. 8.

94. 12.

p Le. 26. 16,

&c.

De. 28. 21, &c.

2 Ch. 20. 9.

q Ex. 19. 5, 6.

De. 14. 2.

κ or, jurisdiction.

r 2 Sa. 6. 18.

s 1 Ch. 28. 9.

Ps. 11. 4.

Je. 17. 10.

He. 4. 12.

t Ps. 130. 4.

u Jos. 23. 14.

λ fallen.

v De. 12. 10, 11

De. 31. 6.

x De. 4. 34.

y Ps. 119. 36.

z Ki. 19. 19.

Ps. 67. 2.

102. 15.

μ thy name is called upon this house.

ν the thing of a day in his day.

a ver. 43.

Jos. 4. 24.

b De. 4. 35, 39.

π the way of the city.

c De. 18. 13.

tain their β cause.

46 If they sin against thee, (for α there is no man that sinneth not,) & thou be angry with them, and deliver them to the enemy so that they carry them away ϵ captives unto the land of the enemy, far or near;

47 Yet if they shall δ bethink themselves in the land whither they were carried captives, and repent, and make supplication unto thee in the land of them that carried them captives, saying, δ We have sinned, and have done perversely, we have committed wickedness;

48 And so return δ unto thee with all their heart, and with all their soul, in the land of their enemies which led them away captive, and pray unto thee toward κ their land which thou gavest unto their fathers, the city which thou hast chosen, and the house which I have built for thy name:

49 Then hear thou their prayer and their supplication in heaven thy dwelling-place, and maintain their θ cause,

50 And forgive thy people that have sinned against thee, and all their transgressions wherein they have transgressed against thee, and give ι them compassion before them who carried them captive, that they may have compassion on them:

51 For π they be thy people, and thine inheritance, which thou broughtest forth out of Egypt, from the midst of the π furnace of iron:

52 That thine eyes may be open unto the supplication of thy servant, and unto the supplication of thy people Israel, to hearken unto them in all that they call for unto thee.

53 For thou didst separate them from among all γ people of γ earth, to be thine inheritance, as thou spakest γ by γ hand of Moses thy servant, when thou broughtest our fathers out of Egypt, O Lord God.

54 And it was so, that when Solomon had made an end of praying all this prayer and supplication unto the LORD, he arose from before the altar of the LORD, from kneeling on his knees with his hands spread up to heaven.

55 And he stood, and blessed ν all the congregation of Israel with a loud voice, saying,

56 Blessed be the LORD, that hath given rest unto his people Israel, according to all that he promised: there ν hath not failed one word of all his good promise, which he promised ν by the hand of Moses his servant.

57 The LORD our God be with us, as he was with our fathers: let ν him not leave us, nor forsake us;

58 That he may incline γ our hearts unto him, to walk in all his ways, and to keep his commandments, and his statutes, and his judgments, which he commanded our fathers.

59 And let these my words, wherewith I have made supplication before the LORD, be nigh unto the LORD our God day and night, that he maintain the cause of his servant, and the cause of his people Israel at ν all times, as the matter shall require;

60 That α all the people of the earth may know that δ the LORD is God, and that there is none else.

61 Let your heart, therefore, be ϵ perfect with the LORD our God, to walk in his statutes, and to keep his commandments, as at this day.

62 And ^a the king, and all Israel with him, offered sacrifice before the LORD.

63 And Solomon offered a sacrifice of peace-offerings, which he offered unto the LORD, two and twenty thousand oxen, and an hundred and twenty thousand sheep. So the king and all the children of Israel dedicated the house of the LORD.

64 The same day did the king hallow the middle of ^ye court that *was* before ^ye house of the LORD: for there he offered burnt-offerings, & meat-offerings, & the fat of the peace-offerings; because the brazen ^e altar that *was* before the LORD *was* too little to receive the burnt-offerings and meat-offerings, and the fat of the peace-offerings.

65 And at that time Solomon held a feast, ^e and all Israel with him, a great congregation, from the entering ^k in of Hamath unto the river of Egypt, before the LORD our God, seven days and seven days, *even* fourteen days.

66 On the eighth day he sent the people away: and they ^b blessed the king, and went unto their tents joyful and glad of heart for all the goodness ^l that the LORD had done for David his servant, and for Israel his people.

CHAP. IX.

AND ^e it came to pass, when Solomon had finished the building of ^ye house of the LORD, and the king's house, ^g and all ^r Solomon's desire which he was pleased to do,

2 That the LORD appeared to Solomon the second time, as he had ^e appeared unto him at Gibeon.

3 And the LORD said unto him, I have heard ^t thy prayer and thy supplication that thou hast made before me: I have hallowed this house which thou hast built, to put my ^w name there for ever; and mine eyes and mine heart shall be there ^e perpetually.

4 And if thou wilt walk before me, as David ^a thy father walked, in ^b integrity of heart, and in uprightness, to do according to all that I have commanded thee, and wilt keep my statutes and my judgments:

5 Then I will establish the throne of thy kingdom upon Israel for ever, as I promised ^e to David thy father, saying, There shall not fail thee a man upon the throne of Israel.

6 But if ^e ye shall at all turn from following me, ye or your children, and will not keep my commandments and my statutes which I have set before you, but go and serve other gods, and worship them;

7 Then ^k will I cut off Israel out of the land which I have given them: and this house, ^t which I have hallowed for my name, will I cast out of my sight; and Israel shall be a proverb ^k and a by-word among all people:

8 And at this house, *which* is high, every one that passeth by it shall be astonished, and shall hiss: and they shall say, Why ⁿ hath the LORD done thus unto this land, and to this house?

9 And they shall answer, Because they forsook ^q the LORD their God, who brought forth their fathers out of the land of Egypt, and have taken hold upon other gods, and have worshipped them, and served them: therefore ^e hath the LORD brought upon them all this evil.

10 And ^e it came to pass at the end of twenty years, when Solomon had built the two houses, the house of the LORD, and the king's house,

B. C. 1004.

a 2Ch.7.4,&c.

β were not right in his eyes.

γ i. e. displeasing, or, dirty.

δ Jos. 19. 27.

ε 2 Ch. 4. 1.

ζ ch. 5. 13.

η ver. 2.

θ 2 Sa. 5. 9.

ι Ps. 51. 18.

κ Nu. 34. 5, 8.

λ Jos. 19. 36.

μ Jos. 17. 11.

ν Jos. 16. 10.

ξ Ju. 1. 29.

ο or, thanked

π Ps. 106. 4, 5.

ρ 122. 6, 9.

σ Jos. 16. 3.

τ Jos. 19. 44.

υ 2 Ch. 8. 4, 6.

φ &c.

ο 2 Ch. 7. 11,

&c.

ψ ch. 4. 26.

χ the desire of Solomon

which he desired.

q ch. 7. 1.

r 2 Ch. 8. 6.

s ch. 3. 5.

t 2 Ki. 20. 5.

u 1 Jn. 5. 14.

v Ju. 3. 1.

w Jos. 15. 63.

x 17. 12.

y ch. 8. 29.

z De. 11. 12.

aa Ju. 1. 28.

ab Ezr. 2. 58.

ac Le. 25. 39.

ad a ch. 2. 4.

ae 6. 12.

af 15. 5.

ag Br. 10. 9.

ah 28. 18.

ai 1 Ch. 22. 9, 10.

aj Ps. 132. 12.

ak d ch. 3. 1.

al e 2 Sa. 7. 14.

am Ps. 89. 30, &c.

an f ch. 7. 8.

ao g ver. 15.

ap ch. 11. 27.

aq 2 Ch. 32. 5.

ar h De. 4. 26.

as 2 Ki. 17. 23.

at η upon it.

au i Je. 7. 14.

av k De. 28. 37.

aw l Ps. 44. 14.

ax m 2 Ch. 8. 12, &c.

ay n De. 2. 8.

az o lip.

ba n De. 29. 24. 26.

bb Je. 22. 8, 9.

bc o ch. 10. 11.

bd p Job 22. 24.

be q Zep. 1. 4, 5.

bf r 2 Ch. 9. 1, &c.

bg Mat. 12. 42.

bh s Je. 12. 7, 8.

bi t 2 Ch. 8. 1, &c.

bj u Pr. 1. 5, 6.

11 (Now Hiram the king of Tyre had furnished Solomon with cedar-trees, and fir-trees, and with gold, according to all his desire,) that then king Solomon gave Hiram twenty cities in the land of Galilee.

12 And Hiram came out from Tyre to see the cities which Solomon had given him; and they ^β pleased him not.

13 And he said, What cities are these which thou hast given me, my brother? And he called them the land of ^γ Cabul unto ^δ this day.

14 And Hiram sent to the king sixscore talents of gold.

15 And this is the reason of the ^d levy which king Solomon raised; for to build the house of the LORD, and his own house, and Millo, ^f and the wall ^g of Jerusalem, and Hazor, ⁱ and Megiddo, ^j and ^k Gezer.

16 For Pharaoh king of Egypt had gone up, and taken Gezer, and burnt it with fire, and slain the Canaanites that dwell in the city, and given it for a present unto his daughter, Solomon's wife.

17 And Solomon built Gezer, and Beth-horon ^m the nether,

18 And Baalath, ⁿ and Tadmor in the wilderness, in the land,

19 And all the cities of store that Solomon had, and cities for his chariots, ^p and cities for his horsemen, and ^q that which Solomon desired to build in Jerusalem, and in Lebanon, and in all the land of his dominion.

20 And all the people that were left of the Amorites, Hittites, Perizzites, Hivites, and Jebusites, which were not of the children of Israel,

21 Their children that were left ^u after them in the land, whom the children of Israel also were not able ^v utterly to destroy, upon those did Solomon levy a tribute of bond-service ^y unto this day.

22 But of the children of Israel ^z did Solomon make no bondmen: but they were men of war, and his servants, and his princes, and his captains, and rulers of his chariots, and his horsemen.

23 These were the chief of the officers that were over Solomon's work, five hundred and fifty, which bare rule over the people that wrought in the work.

24 But ^a Pharaoh's daughter came up out of the city of David unto her ^b house which Solomon had built for her: then ^c did he build Millo.

25 And three times in a year did Solomon offer burnt-offerings and peace-offerings upon the altar which he built unto the LORD, and he burnt incense ⁿ upon the altar that *was* before the LORD. So he finished the house.

26 And ^d king Solomon made a navy of ships in Ezion-geber, ^m which is beside Eloth, on the ^θ shore of the Red sea, in the land of Edom.

27 And Hiram sent in the navy his servants, shipmen that had knowledge of the sea, with the servants of Solomon.

28 And ^e they came to Ophir, ^f & fetched from thence gold, four hundred & twenty talents, and brought ^g it to king Solomon.

CHAP. X.

AND ^r when the queen of Sheba heard of the fame of Solomon, concerning the name of the LORD, she came to prove him with hard questions.

2 And she came to Jerusalem with a very great train, with camels that bare spices, and very much gold, and precious

וְאֶת־בֵּית הַמֶּלֶךְ׃ חִירָם מֶלֶךְ־צֹר נָשָׂא אֶת־
 שְׁלֹמֹה בַּעֲצֵי אֲרָזִים וּבַעֲצֵי בְרוֹשִׁים וּבַהֲרָב לִכְלֹ
 חֲפָצָיו אֹז וַיֹּן הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה לְחִירָם עֲשָׂרִים עֶרֶב
 בָּאֲרָץ הַגִּלְלִי׃ וַיֵּצֵא חִירָם מִצֹּר מִצֹּר לְרֹאוֹת אֶת־
 הָעָרִים אֲשֶׁר נָתַן־לוֹ שְׁלֹמֹה וְלֹא יָשָׁרוּ בְּעֵינָיו׃
 וַיֹּאמֶר מֶה הָעָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר־נָתַתָּה לִּי אָדֹנָי׃
 וַיִּקְרָא לָהֶם אֲרָץ כְּבָל עַד הַיּוֹם הַהוּא׃
 וַיִּשְׁלַח חִירָם לַמֶּלֶךְ מֵאָה וְעֶשְׂרִים כֶּפֶר זָהָב׃
 וְהוּא דְבַר־הַפֶּסֶם אֲשֶׁר־הֶעֱלָה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה לְבִנוֹתָ
 אֶת־בֵּית יְהוָה וְאֶת־בֵּיתוֹ וְאֶת־הַמִּלּוֹא וְאֶת־חֹמֶת
 יְרוּשָׁלַם וְאֶת־הַחֵר וְאֶת־מִגְדוֹ וְאֶת־צֹר׃ פָּרְעֹה
 מֶלֶךְ־מִצְרַיִם עָלָה וַיִּלְכֹּד אֶת־צֹר וַיִּשְׁרָפָהּ בָּאֵשׁ
 וְאֶת־הַכִּנְעֲנִי דִישָׁב בְּעִיר הָרָג וַיַּחֲמֵה שְׂלֹחִים לְבָתוֹ
 אֵשֶׁת שְׁלֹמֹה׃ וַיָּבֵן שְׁלֹמֹה אֶת־צֹר וְאֶת־בֵּית
 דָּוִד מִחֲחֹן׃ וְאֶת־בְּעֻלָּתָהּ וְאֶת־כֹּר בַּמִּדְבָּר׃
 בָּאֲרָץ׃ וְאֵת פְּרִעֵי הַמִּסְכְּנוֹת אֲשֶׁר הָיוּ לְשְׁלֹמֹה
 וְאֵת עֵרֵי הָרֹכֶב וְאֵת עֵרֵי הַפָּרָשִׁים וְאֵת חֲשֶׁק
 שְׁלֹמֹה אֲשֶׁר חָשֶׁק לְבִנוֹת בִּירֹשָׁלַם וּבְלִנְיָן וּבְכָל
 אֲרָץ מִמְּשֻׁלָּתוֹ׃ כִּלְהֵעַם הַזֹּהֶר מִן־הָאָמָר׃
 הַחֲמִי הַחֲמִי הַחֲמִי וְהַיּוֹבִיטִי אֲשֶׁר לֹא־מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 הָמָּה׃ בְּנֵיהֶם אֲשֶׁר נֹחֲתוּ אַחֲרֵיהֶם בָּאֲרָץ אֲשֶׁר
 לֹא־יָכְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְחַרְיָמָם וַיַּעֲלֵם שְׁלֹמֹה לְמֹס־
 עֵבֶר עַד הַיּוֹם הַהוּא׃ וּמִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא־בָרְכוּ
 שְׁלֹמֹה עַבְדֵּי כִדָּהִם אֲנָשֵׁי הַמִּלְחָמָה וְעַבְדֵּי וְשָׂרֵי
 וְשֹׁלְשֵׁי וְשָׂרֵי רֹכֵב וּפָרָשָׁיו׃ אֵלֶּה שָׂרֵי
 הַנְּצֻבִּים אֲשֶׁר עַל־הַמִּלְאָכָה לְשְׁלֹמֹה חֲמִשִּׁים
 וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת חֲרָדִים בָּעֵם הָעֹשִׂים בַּמִּלְאָכָה׃
 אֵת בַּת־פְּרֹעֶה עֲלֻתָּהּ מִעֵיר דָּוִד אֶל־בֵּיתָהּ אֲשֶׁר
 בְּנִיחָלָה אֹז בְּנָה אֶת־הַמִּלּוֹא׃ וְהֶעֱלָה שְׁלֹמֹה
 שְׁלֹשׁ פַּעֲלִים בַּשָּׁנָה עֲלוֹת וּשְׁלֹמֹה־עַל הַמִּבְטָח
 אֲשֶׁר בְּנָה לַיהוָה וְהַקְטִיר אֹתוֹ אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה
 וּשְׁלֹשׁ אֶת־הַבָּיִת׃ וְאֵלֶּי עָשָׂה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה
 בְּעֶצֶר־זָבֵר אֲשֶׁר אֶת־אֵילֹת עַל־שֶׁטַח יִם־סוּף
 בָּאֲרָץ אֲדוֹם׃ וַיִּשְׁלַח חִירָם בָּאֵלֵי אֶת־עַבְדָּיו
 אֲנָשֵׁי אֵילֹת דִּישָׁב הָיִם עִם עַבְדֵּי שְׁלֹמֹה׃ וַיָּבֵאוּ
 אוֹפִירָה וַיִּקְחוּ מִשָּׁם זָהָב אַרְבַּע מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים
 כֶּפֶר וַיָּבֵאוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה׃

CAP. X.

וּמִלְכַּת־שָׁבָא שָׁמְעַת אֶת־שִׁמְעַת שְׁלֹמֹה לְשֵׁם יְהוָה׃
 וַתָּבֵא לְנִסְאוֹ בְּחִידוֹת׃ וַתָּבֵא יְרוּשָׁלַם בְּחִיל כֶּפֶר

בְּכָר עֲשָׂרִים וְשָׁנִים אֵלָּה וַיָּבֵאן מֵאָה וְעֶשְׂרִים
 אֵלָּה וַיַּחֲנֵט אֶת־בֵּית יְהוָה הַמֶּלֶךְ וְכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
 בָּנִים הָיוּ קֹדֶשׁ הַמֶּלֶךְ אֶת־הַחֹךְ הַחֲצֹר אֲשֶׁר
 לִפְנֵי בֵית־יהוָה כִּי־עָשָׂה שָׁם אֶת־הֶעֱלָה וְאֶת־
 הַמִּבְטָחָה וְאֶת חֲלָבֵי הַשְּׁלָמִים כִּי־מִזְבֵּחַ הַנֶּחֱשָׁת
 אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה קָמָן מִכִּכְלִי אֶת־הֶעֱלָה וְאֶת־
 הַמִּבְטָחָה וְאֶת חֲלָבֵי הַשְּׁלָמִים׃ וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה
 בְּעַת־הַהוּא אֶת־הַחֹךְ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ קָחַל
 צֹרֹחַ מִלְּבֹאֵת חֲמַת׃ עַד־נָחַל מִצְרַיִם לִפְנֵי יְהוָה
 אֱלֹהֵינוּ שִׁבְעַת יָמִים וּשְׁבַעַת יָמִים אַרְבַּעַת עָשָׂר
 יוֹם׃ בָּיוֹם הַשְּׁמִינִי שָׁלַח אֶת־הָעִם וַיִּבְרְכוּ אֶת־
 הַמֶּלֶךְ וַיִּלְכוּ לְאַהֲלֵיהֶם שְׂמֹחִים וְטוֹבִי לֵב עַל כָּל־
 הַשּׁוֹבָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה לְדָוִד עַבְדּוֹ וּלְיִשְׂרָאֵל
 עִמּוֹ׃

CAP. IX.

וַיְהִי כִכְלוֹת שְׁלֹמֹה לְבִנוֹת אֶת־בֵּית יְהוָה וְאֶת־
 בֵּית הַמֶּלֶךְ וְאֶת כָּל־חֲשֶׁק שְׁלֹמֹה אֲשֶׁר חָפֵץ
 לַעֲשׂוֹת׃ וַיִּרָא יְהוָה אֶל־שְׁלֹמֹה שְׁנֵית פֶּאֶשֶׁר
 נִרְאָה אֵלָיו בְּנִבְעוֹן׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו שְׁמַעְתָּ
 אֶת־פִּשְׁלֹתָהּ וְאֶת־תַּחֲתָתָהּ אֲשֶׁר הִתְחַנְנָתָה לִפְנֵי
 הַקֹּדֶשִׁים אֶת־הַבָּיִת הַהוּא אֲשֶׁר בָּנִיתָ לְעֹשִׁים שְׂמִי
 שָׁם עַד־עוֹלָם וְהָיוּ עֵינֵי וְלִבִּי שָׁם כָּל־הַיָּמִים׃
 וְאֵלֶּה אִסְמֵי־הַמֶּלֶךְ לִפְנֵי כָאֲשֶׁר הֵלֵךְ דָּוִד אֲבִיָּה
 בְּתָם־לֵבָב וַיִּבְשֹׁר לַעֲשׂוֹת כָּל־אֲשֶׁר צִוִּיתָהּ דָּוִד
 וּמִשְׁפָּטֵי תִשְׁמֹר׃ וְהַקְטִירֵהּ אֶת־כֶּסֶף מִמִּלְחָתָהּ
 עַל־יִשְׂרָאֵל לְעֹלָם כָּאֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי עַל־דָּוִד אֲבִיָּה
 לֵאמֹר לֹא־יִכְרַת לָךְ אִישׁ מֵעַל כֶּסֶף יִשְׂרָאֵל׃
 אִם־שׁוֹב תִּשְׁבֹּן אֹתָם וּבְנִיכֶם מֵאֲחֵרֵי וְלֹא־
 תִשְׁמְרוּ מִצְוַתִּי קִחְתִּי אֲשֶׁר נָתַתִּי לִפְנֵיכֶם וְהִלַּכְתֶּם
 וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם׃
 וְהִכְרַתִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה אֲשֶׁר
 נָתַתִּי לָהֶם וְאֶת־הַבָּיִת אֲשֶׁר הַקְדַּשְׁתִּי לִשְׁמִי
 אֲשַׁלַּח מֵעַל פְּנֵי וְהָיָה יִשְׂרָאֵל לְמַשָּׁל וּלְשִׁנְיָה
 בְּכָל־הָעַמִּים׃ וְהָיִיתָ הַהוּא הָיָה עֲלֵיוֹן כִּלְעִיֹּר
 עָלָיו יֵשׁם וְשָׂרָק וְאִמְרוּ עַל־מֶה עָשָׂה יְהוָה כֹּכָה
 לְבָרֶךְ הָיִיתָ וְלִבְנֵי הַהוּא׃ וְאִמְרוּ עַל־אֲשֶׁר
 עָזַב אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם אֲשֶׁר הוֹצִיא אֶת־אֲבֹתָם
 מֵאֲרָץ מִצְרַיִם וַיַּחֲזִיקוּ בָּאֱלֹהִים אֲחֵרִים וַיִּשְׁתַּחֲוּ
 לָהֶם וַיַּעֲבְדוּם עַל־כֵּן הִבִּיא יְהוָה עֲלֵיהֶם אֶת־כָּל־
 הָרָעָה הַזֹּאת׃ וְהָיוּ מִקְצֵה עֲשָׂרִים שָׁנָה
 אֲשֶׁר בָּנָה שְׁלֹמֹה אֶת־שְׁנֵי הַבָּתִּים אֶת־בֵּית יְהוָה

- 1 ומה לא עשה כן לכל ממלכות : וכל כלי
 משקה הפלף שלמה והב וכל כל בית ישר
 2 הלגנו והב סגור אין פסח לא נחשב בימי שלמה
 למאומה : כי אני תרשיש למלך ביום עם אני
 3 חירם אחת לשלש שנים תבוא אני תרשיש
 נשאת והב וסוף שנהים וקשים וחמשים :
 4 ויגדל הפלף שלמה מכל מלכי הארץ לעשר
 5 ולחנמה : וכל הארץ מבקשים את פני שלמה
 לשמע את חכמתו אשר נתן אלהים לבני :
 6 והמה מביאים איש מנחתו פלי כסף וכלי זהב
 7 ושלמות ונשק ובשמים סוסים ופרדים וברשנה
 8 בשנה : ויאסף שלמה רכב ופרשים ויהיו
 9 אלף וארבע מאות רכב ושנים עשר אלף פרשים
 10 וינהם בצרי הרב ועם הפלף בירושלים : ויהיו
 11 הפלף אתה כסף בירושלים באבנים ואת
 12 הארזים נתן פשקמים אשר בשפלה לרב :
 13 ומצא הסוסים אשר לשלמה ממצרים ומלך
 14 סחור הפלף יקחו מלכה בכחור : ותעלה ותצא
 15 מרצרה ממצרים בשש מאות פסח וסוס
 16 בחמשים ומאה וכן לכל מלכי החתים ולמלכי
 17 ארם ביום יצאו :
- CAP. XI. יא
- 1 והפלף שלמה אהב נשים נכרות רבות ואת
 2 ברת פרעה מואביות עמוניות אדמיות אדניות
 3 חתיות : מן הגוים אשר אמר יהוה אל בני
 4 ישראל לא תבוא בהם והם לא יבוא בכם אכן
 5 ופיו את לבבכם אחרי אלהיהם בהם ובין
 6 שלמה לאהבה : ויהיו לו נשים שרות שבע
 7 מאות ופילגשים שלש מאות ופיו נשוי את
 8 לבו : ויהי לעת זקנת שלמה נשוי הפיו את
 9 לבו אחרי אלהים אחרים ולא יהיה לבו שלם
 10 עם יהוה אלהיו מלבד יהוה אביו : וילך שלמה
 11 אחרי עשתרת אלהי אדנים ואחרי מלכם ששן
 12 עמונים : ויעש שלמה הרע בעיני יהוה ולא
 13 מלא אחרי יהוה כדור אביו : או יבנה
 14 שלמה במה לכמוש ששן מואב בדר אשר על
 15 פני ירושלים ולמלך ששן בני עמון : וכן עשה
 16 לכל נשוי הנכריות מקשריות ומגזרות לאהיהו :
 17 ויתאסף יהוה בשלמה כרמיה לבנו מעם יהוה
 18 עשר ארבים עמדים שם על ששן הפעלות מזה

stones: and when she was come to Solomon, she communed with him of all that was in her heart.

3 And Solomon told her all her γ questions: there was not *any* thing hid from the king, which he told her not.

4 And when the queen of Sheba had seen all Solomon's wisdom, and the house that he had built,

5 And the meat of his table, and the sitting of his servants, and the ζ attendance of his ministers, and their apparel, and his η cup-bearers, and his ascent by which he went up unto the house of the LORD; there was no more spirit in her.

6 And she said to the king, It was a true κ report that I heard in mine own land of thy λ acts and of thy wisdom.

7 Howbeit I believed not the words, until I came, and mine eyes had seen ι ; and, behold, the half was not told me: μ thy wisdom and prosperity exceedeth the fame which I heard.

8 Happy ϵ are thy men, happy ϵ are these thy servants, which stand continually before thee, *and* that hear thy wisdom.

9 Blessed ζ be the LORD thy God, which delighted in thee, to set thee on the throne of Israel: because the LORD loved Israel for ever, therefore made he thee king, to ϵ do judgment and justice.

10 And ζ she gave the king an hundred and twenty talents of gold, and of spices very great store, and precious stones: there came no more such abundance of spices as these which the queen of Sheba gave to king Solomon.

11 And the navy ι also of Hiram, that brought gold from Ophir, brought in from Ophir great plenty of ρ almug-trees, and precious stones.

12 And the king made of the almug-trees ϕ pillars for the house of the LORD, and for the king's house, harps also, and psalteries for singers: there came no such almug-trees, nor were seen unto this day.

13 And king Solomon gave unto the queen of Sheba all her desire, whatsoever she asked, beside *that* which Solomon gave her of his royal bounty: so she turned, and went to her own country, she and her servants.

14 Now the weight of gold that came to Solomon in one year was six hundred threescore and six talents of gold,

15 Beside *that* he had of the merchants, and of the traffic of the spice-merchants, and of all the kings of Arabia, and of the ψ governors of the country.

16 And king Solomon made two hundred targets of beaten gold: six hundred *shekels* of gold went to one target.

17 And he made three hundred η shields of beaten gold; three pound of gold went to one shield: and the king put them in the house ϵ of the forest of Lebanon.

18 Moreover the king made a great throne of ivory, and overlaid it with the best gold.

19 The throne had six steps, and the top of the throne was round γ behind: and *there* were δ stays on either side on the place of the seat, and two lions stood beside the stays.

20 And twelve lions stood there on the one side and on the other upon the six steps: there was not ζ the like made in any kingdom.

21 And all king Solomon's drinking ves-

B. C. 992.

β or, there was no silver in them. γ words.

a Ge. 10. 4. 2Ch. 20, 36.

δ or, elephants' teeth.

b ch. 3. 12, 13. 4. 29, 34.

ζ standing. η or, butlers.

θ the face of. c Pr. 2. 6.

Ja. 1. 5. κ word.

λ or, sayings. d 2 Ch. 1. 14, &c.

μ thou hast added wisdom and goodness to.

e Pr. 8. 34. ν gave.

f ch. 5. 7. ξ And the going forth of the horses which was Solomon's.

g Ps. 72. 2. Pr. 8. 15.

h Eze. 27. 7. i Ps. 72. 10, 15.

k 2 Ki. 7. 6. l ch. 9. 27.

π hand. palm-trees.

2 Ch. 2. 8. 9. 10, 11.

σ or, beside. ϕ a prop, or, rails.

m Ex. 34. 16. De. 7. 3, 4.

χ which he gave her, according to the hand of king Solomon.

n De. 17. 17. Ne. 13. 26.

o ch. 8. 61. p ch. 9. 4.

ψ or, captans.

ω called Molech, ver. 7.

β fulfilled not after, Nu. 14. 24.

g ch. 14. 26. r Nu. 33. 52.

2 Ki. 23. 13. s Nu. 21. 29.

Ju. 11. 24. t ch. 7. 2.

γ on the hinder part thereof.

δ hands.

u Ps. 78. 58.

v ch. 3. 5. 9. 2.

ζ so.

sels were of gold, and all the vessels of the house of the forest of Lebanon were of pure gold; β none were of silver: it was nothing accounted of in the days of Solomon.

22 For the king had at sea a navy of Tharshish α with the navy of Hiram: once in three years came the navy of Tharshish, bringing gold, and silver, δ ivory, and apes, and peacocks.

23 So β king Solomon exceeded all the kings of the earth for riches and for wisdom.

24 And all the earth sought θ to Solomon, to hear his wisdom, which ϵ God had put in his heart.

25 And they brought every man his present, vessels of silver, and vessels of gold, and garments, and armour, and spices, horses, and mules, a rate year by year.

26 And Solomon gathered together chariots α and horsemen: and he had a thousand and four hundred chariots, and twelve thousand horsemen, whom he bestowed in the cities for chariots, and with the king at Jerusalem.

27 And the king ν made silver to be in Jerusalem as stones, and cedars made he to be as the sycamore-trees that are in the vale, for abundance.

28 ϵ And Solomon had horses brought out of Egypt, and linen yarn: α the king's merchants received the linen yarn at a price.

29 And a chariot came up and went out of Egypt for six hundred *shekels* of silver, and an horse for an hundred and fifty: and so for all the kings of the κ Hittites, and for the kings of Syria, did they bring them out by their π means.

CHAP. XI.

BUT king Solomon loved many strange women, (σ together with the daughter of Pharaoh,) women of the Moabites, Ammonites, Edomites, Zidonians, and Hittites:

2 Of the nations concerning which the LORD said μ unto the children of Israel, Ye shall not go in to them, neither shall they come in unto you: for surely they will turn away your heart after their gods. Solomon clave unto these in love.

3 And he had seven hundred wives princesses, and three hundred concubines: and his wives ν turned away his heart.

4 For it came to pass, when Solomon was old, that his wives turned away his heart after other gods: and his heart was not perfect ϵ with the LORD his God, as was ν the heart of David his father.

5 For Solomon went after Ashtoreth the goddess of the Zidonians, and after ω Milcom the abomination of the Ammonites.

6 And Solomon did evil in the sight of the LORD, and β went not fully after the LORD, as *did* David his father.

7 Then did Solomon build an high place ϵ for Chemosh, ϵ the abomination of Moab, in the hill that is before Jerusalem; and for Molech, the abomination of the children of Ammon.

8 And likewise did he for all his strange wives, which burnt incense, and sacrificed unto their gods.

9 And the LORD was angry μ with Solomon, because his heart was turned from the LORD God of Israel, which had appeared unto him twice, ν

10 And had commanded him concerning this thing, that he should not go after other gods: but he kept not that which the LORD commanded.

11 Wherefore the LORD said unto Solomon, Forasmuch as this is β done of thee, and thou hast not kept^b my covenant and my statutes, which I have commanded thee, I will surely rend^c the kingdom from thee, and will give it^d to thy servant.

12 Notwithstanding, in thy^f days I will not do it, for David thy father's sake : but I will rend it out of the hand of thy son.

13 Howbeit^g I will not rend away all the kingdom ; but will give one tribe to thy son for David my servant's sake, and for Jerusalem's sake, which ^h I have chosen.

14 And the LORD^k stirred up an adversary unto Solomon, Hadad the Edomite : he *was* of the king's seed in Edom.

15 For it came to pass, when^l David was in Edom, and Joab, the captain of the host, was gone up to bury the slain, after he had smitten every maleⁿ in Edom ;

16 (For six months did Joab remain there with all Israel, until he had cut off every male in Edom :)

17 That Hadad fled, he, and certain Edomites of his father's servants with him, to go into Egypt ; Hadad *being* yet a little child.

18 And they arose out of Midian,^p and came to Paran : ^q and they took men with them out of Paran, and they came to Egypt, unto Pharaoh king of Egypt ; which gave him an house, and appointed him victuals, and gave him land.

19 And Hadad found great favour in the sight of Pharaoh, so that he gave him to wife^r the sister of his own wife, the sister of Tahpenes the queen.

20 And the sister of Tahpenes bare him Genubath his son, whom Tahpenes weaned in Pharaoh's house : and Genubath was in Pharaoh's household, among the sons of Pharaoh.

21 And when Hadad heard in Egypt that David slept with his fathers, and^s that Joab, the captain of the host, was dead, Hadad said to Pharaoh, δ Let me depart, that I may go to mine own country.

22 Then Pharaoh said unto him, But what hast thou lacked with me, that, behold, thou seekest to go to thine own country ? And he answered, ζ Nothing : howbeit let me go in any wise.

23 And God stirred him up *another* adversary, Rezon the son of Eliadah, which fled from his lord Hadadezer,^c king of Zobah.

24 And he gathered men unto him, and became captain over a band, when^d David slew them of *Zobah* : and they went to Damascus, and dwelt therein, and reigned in Damascus.

25 And he was an adversary to Israel all the days of Solomon, beside the mischief that Hadad *did* : and he abhorred Israel, and reigned over Syria.

26 And Jeroboam^f the son of Nebat, an Ephrathite of Zereda, Solomon's servant, (whose mother's name was Zeruah, a widow woman,) even he lifted up^g his hand against the king.

27 And this *was* the cause that he lifted up his hand against the king : Solomon built Millo,^k and λ repaired the breaches of the city of David his father.

28 And the man Jeroboam *was* a mighty man of valour : and Solomon seeing the young man that he μ was industrious, he made him ruler over all the ν charge of the house of Joseph.

29 And it came to pass at that time,

B. C. 984.

β with thee.

a ch. 14. 2.

b Is. 29. 13, 14.

c ver. 31.

d ch. 12. 16, 20.

e 1 Sa. 15. 27.

f ch. 21. 29.

g 2 Ki. 20. 17, 19.

h ver. 39.

i De. 12. 11.

j 1 Ch. 5. 26.

k 2 Sa. 8. 14.

l 1 Ch. 18. 12, 13.

m ver. 5. 7.

n Je. 2. 13.

o Ho. 4. 17.

p Nu. 24. 19.

q De. 20. 13.

r Ps. 103. 10.

s Ge. 25. 2, 4.

t Ex. 2. 15.

u Ge. 21. 21.

v Is. 55. 3.

w Ex. 20. 5, 6.

x ch. 12. 17.

y Ge. 41. 45.

z ch. 15. 4.

aa 2 Ki. 8. 19.

ab Ps. 132. 17.

ac lamp, or, candle.

ad ch. 9. 4, 5.

ae ch. 2. 10, 34.

af Send me away.

ag Jos. 1. 5.

ah 2 Sa. 7. 11, 27.

ai Not.

aj Ps. 39. 30, 34.

ak La. 3. 31, 32.

al Pr. 19. 21.

am 2 Sa. 8. 3.

an 2 Sa. 10. 8, 18.

ao 2 Ch. 9. 29, 31.

ap words, or, things.

aq days.

ar ch. 12. 2.

as 2 Ch. 13. 6.

at called

au Roboam,

av Mat. 1. 7.

aw 2 Sa. 20. 21.

ax 2 Ch. 10. 1.

ay &c.

az ch. 11. 26, 40.

ba ch. 9. 24.

bb closed.

bc did work.

bd burden.

be ch. 4. 7.

bf 9. 15.

bg 1 Sa. 8. 11, 18.

when Jeroboam went out of Jerusalem, that the prophet Ahijah^a the Shilonite found him in the way ; and he had clad himself with a new garment ; and they two *were* alone in the field :

30 And Ahijah caught^b the new garment that *was* on him, and rent it *in* twelve pieces :

31 And he said to Jeroboam, Take thee ten pieces ; for^k thus saith the LORD, the God of Israel, Behold, I will rend the kingdom out of the hand of Solomon, and will give ten tribes to thee :

32 (But he shall have one tribe for my servant David's sake, and for Jerusalem's sake, the city which I have chosen out of all the tribes of Israel :)

33 Because^m that they have forsaken me, and have worshipped Ashtoreth the goddess of the Zidonians, Chemosh the god of the Moabites, and Milcom the god of the children of Ammon ; and have not walked in my ways, to do *that which* is right in mine eyes, and to *keep* my statutes and my judgments, as *did* David his father.

34 Howbeitⁿ I will not take the whole kingdom out of his hand : but I will make him prince all the days of his life, for David^r my servant's sake, whom I chose, because he kept my commandments and my statutes ;

35 But^s I will take the kingdom out of his son's hand, and will give it unto thee, *even* ten tribes.

36 And unto his son will I give^t one tribe, that^u David my servant may have a γ light alway before me in Jerusalem, the city which I have chosen me to put my name there.

37 And I will take thee, and thou shalt reign according to all that thy soul desireth, and shalt be king over Israel.

38 And it shall be, if^v thou wilt hearken unto all that I command thee, and wilt walk in my ways, and do *that is* right in my sight, to keep my statutes and my commandments, as David my servant *did* ; that^w I will be with thee, and ^x build thee a sure house, as I built for David, and will give Israel unto thee.

39 And I will for this afflict the seed of David, but^a not for ever.

40 Solomon sought^b therefore to kill Jeroboam : and Jeroboam arose, and fled into Egypt, unto Shishak king of Egypt, and was in Egypt until the death of Solomon.

41 And^c the rest of the ν acts of Solomon, and all that he did, and his wisdom, *are* they not written in the book of the acts of Solomon ?

42 And the θ time that Solomon reigned in Jerusalem over all Israel *was* forty years.

43 And Solomon slept with his fathers, and was buried in the city of David his father : and κ Rehoboam his son reigned in his stead.

CHAP. XII.

AND^k Rehoboam went to Shechem : for all Israel were come to Shechem to make him king.

2 And it came to pass, when^l Jeroboam the son of Nebat, who was yet in Egypt, heard *of it*, (for he was fled from the presence of king Solomon, and Jeroboam dwelt in Egypt,)

3 That they sent and called him. And Jeroboam and all the congregation of Israel came, and spake unto Rehoboam, saying,

4 Thy father made our yoke^t grievous :

מִירוּשָׁלַם וַיִּמְצָא אֹתוֹ אֶת־הָיָה שְׂלֹמֹה הַנְּבִיא בְּדֶגֶר
וְהָיָה מִתְּפֹסֶה בְּשֹׁלְמֹה וְהָיָה וּשְׁנֵיהֶם לְבָנִים
בַּעֲשֶׂה: וַיִּתְּשׁ אֶת־הָיָה בְּשֹׁלְמֹה הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר
עָלָו וַיִּקְרָעֶהָ שְׁנֵים עָשָׂר קָרָעִים: וַיֹּאמֶר לִי רִבְעֵם
מִדֹּחֶלֶף עֲשֶׂהָ קָרָעִים כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל הִנְנִי קָרָע אֶת־הַמַּמְלָכָה מִיַּד שְׁלֹמֹה וְנָתַתִּי
לָהּ אֶת־עֲשֶׂה הַשְּׁבָטִים: וְהַשְּׁבַט הָאֶחָד יִהְיֶה
לִי לְמַעַן: עֲבָדִי דָוִד וְלִמְעַן יִרְשָׁלַם הָעִיר אֲשֶׁר
בְּתוֹרָתִי בָּהּ מִלֵּל שְׁבָטִי יִשְׂרָאֵל: יַעַן אֲשֶׁר עָבְדוּ
וַיִּשְׁתַּחֲוּ לַעֲשֶׂה הָיָה אֱלֹהֵי דָוִד לְכַמּוֹשׁ אֱלֹהֵי
מוֹאָב וּלְמַלְכֵם אֱלֹהֵי בְנֵי־עַמּוֹן וְלֹא־הָלְכוּ בְּדַרְכֵי
לַעֲשׂוֹת הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי דָוִד וּמִשְׁפָּטֵי דָוִד אָבִיו:
וְלֹא־אָקַח אֶת־כָּל־הַמַּמְלָכָה מִיָּדוֹ כִּי נָשִׂיא אֲשֶׁתָּהּ
כָּל יָמָיו חָיָה לְמַעַן דָּוִד עַבְדִּי אֲשֶׁר בְּתוֹרָתִי אֹתוֹ
אֲשֶׁר שָׁמַר מִצְוַת דָּוִד וְלִי קָחַתִּי הַמְּלוּכָה מִיָּד
כִּנּוֹ וְנָתַתִּיהָ לָהּ אֶת־עֲשֶׂה הַשְּׁבָטִים: וְלִבְנֵי
אֶתֵּן שְׁבַט־אֶחָד לְמַעַן הִיוּ־יָרִיב לְדָוִד עַבְדִּי כָּל־
הַיָּמִים לִפְנֵי בִירוּשָׁלַם הָעִיר אֲשֶׁר בְּתוֹרָתִי לִי
לְעוֹם שָׁמִי שָׁם: וְאֶתֵּן אֶתֵּן וּמִלְכָּה כָּל־אֲשֶׁר
הָאֵלֹהִים נִסְתַּף וְהָיִיתָ מֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל: וְהָיָה אִם־
תִּשְׁמַע אֶת־כָּל־אֲשֶׁר אֲצַק וְהִלַּכְתָּ בְּדַרְכֵי וְעָשִׂיתָ
הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי לְשִׁמּוֹר חֻקֹּתַי וּמִצְוֹתַי כָּאֲשֶׁר עָשָׂה
דָּוִד עַבְדִּי וְהָיִיתִי עִמָּךְ וְנִתְּנָה לָךְ בֵּית־נֶאֱמָן כָּאֲשֶׁר
נָתַתִּי לְדָוִד וְנָתַתִּי לָךְ אֶת־יִשְׂרָאֵל: וְאַעֲבֶה אֶת־
יָרֵב בְּנֵי דָוִד לְמַעַן זֹאת אֲךָ לֹא כָּל־הַיָּמִים:

וַיִּבְקֹשׁ שְׁלֹמֹה לְהַמִּית אֶת־יָרֵב בְּנֵים יִרְבֵּם
וַיִּבְרַח מִצְרַיִם אֶל־שִׁישַׁק מֶלֶךְ־מִצְרַיִם וְהָיָה
בְּמִצְרַיִם עַד־מוֹת שְׁלֹמֹה: וְיֵתֶר וְבָנָיו שְׁלֹמֹה
וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה וְחִכְמָתוֹ הָלֹא־הֵם תְּלָזִים עַל־
סֵפֶר דָּבָרֵי שְׁלֹמֹה: וְהַיָּמִים אֲשֶׁר מֶלֶךְ שְׁלֹמֹה
בִירוּשָׁלַם עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים שָׁנָה: וַיִּשָּׁכֶב
שְׁלֹמֹה עִם־אִבְתָּיו וַיִּקְבְּרָ בְּעִיר דָּוִד אָבִיו וַיִּמְלֹךְ
יָרֵב בְּנֵי מִתְחִיב:

CAP. XII. ב'

עַל־הַדָּגֶר הָיָה וְנִלְמַלְכָת אַחֲרֵי אֱלֹהִים אַחֲרֵים
וְלֹא שָׁמַר אֶת־אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה: וַיֹּאמֶר
יְהוָה לְשֹׁלְמֹה יַעַן אֲשֶׁר הִתְחַוָּה זֹאת עִמָּךְ וְלֹא
שָׁמַרְתָּ בְּרִיתִי וְחֻקֹּתַי אֲשֶׁר צִוִּיתִי עִמָּךְ קָרָע אֶקְרַע
אֶת־הַמַּמְלָכָה מֵעִמָּךְ וְנָתַתִּיהָ לְעַבְדִּי: אֲךָ־
בִּימֶךָ לֹא אֲעֻשֶׂה לְמַעַן דָּוִד אֲבִיךָ מִיַּד בְּנֵי
אֶקְרָעֶנּוּ: רַק אֶת־כָּל־הַמַּמְלָכָה לֹא אֶקְרַע
שָׁכַם אֶחָד אֶתֵּן לְבָנָהּ לְמַעַן דָּוִד עַבְדִּי וְלִמְעַן
יִרְשָׁלַם אֲשֶׁר בְּתוֹרָתִי: וַיָּקָם יְהוָה
שָׁשׁוֹן לְשֹׁלְמֹה אֶת־הַדָּגֶר הָאֶחָד מִזֶּרַע הַמִּלְכָּה
וְהָיָה בָּאָדָם: וְהָיָה בְּהִיוֹת דָּוִד אֶת־אֲדָוִים בְּעֻלֹת
יֹאבֵב שֶׁר הַצָּבָא לְקַבֵּל אֶת־הַחֲלָלִים וַיָּבֶן כָּל־זָכָר
בָּאָדָם: כִּי־שָׁשַׁת חֲדָשִׁים יִשְׁבָּשָׁם יֹאבֵב וְכָל־
יִשְׂרָאֵל עַד־הַכִּרִית כָּל־זָכָר בָּאָדָם: וַיִּבְרַח
אֶחָד הוּא וְאַנְשֵׁים אֲדָמִים מִבְּנֵי אָבִיו אֹתוֹ
לְבֹא מִצְרַיִם וְדָוִד גַּם־קָמָן: וַיִּקְמוּ מִמִּדְבָּר וַיָּבֹאוּ
סָאֵר וַיִּקְחוּ אֲנָשִׁים עִם־מִסְאֵר וַיָּבֹאוּ מִצְרַיִם
אֶל־פְּרֹעֶה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם וַיִּתְּקֵלוּ בֵּית וְלַחֵם אָמַר
לִי וְאֶרְץ נָתַן לִי: וַיִּמְצָא הַדָּגֶר הֵן בְּעֵינֵי פְרֹעֶה
מֵאֵד וַיִּתְּקֵלוּ אֶת־הָאֵחָת אֲשֶׁתּוֹ אֶחָת
תְּחַפְּסִים הַנְּבִירָה: וְהָלַךְ לֹא אֶחָת תְּחַפְּסִים אֶת־
נִגְבַת בָּנוֹ וְהַתְּמַלְחוֹ תְּחַפְּסִים בְּחֹךְ בֵּית פְּרֹעֶה וְהָיָה
נִגְבַת בֵּית פְּרֹעֶה בְּחֹךְ בְּנֵי פְרֹעֶה: וְהָלַךְ שָׁכַם
בְּמִצְרַיִם כִּי־שָׁכַב דָּוִד עִם־אִבְתָּיו וְכִי־מָת יֹאבֵב
שֶׁר־הַצָּבָא וַיֹּאמֶר הַדָּגֶר אֶל־פְּרֹעֶה שְׁלַחְנִי וְאֶלֶף־
אֶל־אֶרְצִי: וַיֹּאמֶר לִי פְרֹעֶה כִּי מָה־אֶתֵּן חֶסֶךְ
עִמִּי וְהָיָה מִבְּקֹשׁ לִלְכַת אֶל־אֶרְצִי וַיֹּאמֶר: לֹא כִּי
שְׁלַח תִּשְׁלַחְנִי: וַיָּקָם אֱלֹהִים לִי שָׁשׁוֹן אֶת־דָּוִד
כִּי־אֶלְדֵּעַ אֲשֶׁר בָּרַח מֵאֵת הַדָּגֶר שֶׁר־צִוָּה
אֲדָמוֹ: וַיִּקְבֹּץ עָלָיו אֲנָשִׁים וְהָיָה שֶׁר־דָּוִד בְּהַרְג
דָּוִד אֹתָם וַיָּלְכוּ וַיִּשְׁתַּק וַיִּשְׁבּוּ בָּהּ וַיִּמְלְכוּ בְּדַמְשִׁק:
וְהָיָה שָׁשׁוֹן לְיִשְׂרָאֵל כָּל־יָמֵי שְׁלֹמֹה וְאֶת־הָרָעָה אֲשֶׁר
הָיָה וַיָּקָץ יִשְׂרָאֵל וַיִּמְלֹךְ עַל־אֶרֶץ:
וַיָּרִבְעֵם דָּבָנִשׁ אֶסְרָאֵל מִן־הַצָּרָה וְשָׁם אִמּוֹ
צְרֻפָּה אֲשֶׁתִּי אֶלְמָנָה עַבְדִּי לְשֹׁלְמֹה וַיָּקָם דָּ
בְּמֶלֶךְ: וְהָיָה הַדָּגֶר אֲשֶׁר־הָיִים דָּ בְּמֶלֶךְ שְׁלֹמֹה
כִּנּוֹ אֶת־הַמְּלוּכָה סָר אֶת־פָּרֶץ עִיר דָּוִד אָבִיו:
וְהָיָה יָרֵב בְּנֵים בְּנֵי חָלִי וַיִּרָא שְׁלֹמֹה אֶת־הַפֶּסַח
כִּי־עָשָׂה מִלְּמַחֵה הוּא וַיִּפְסַח אֹתוֹ לְכָל־סָבִב בֵּית
יִשְׂרָאֵל: וְהָיָה בְּשַׁת הַחַיִּים וַיָּרִבְעֵם יָצָא

וירושלם ויחלף את כל בית יהודה ואת שבט
בנימין מאד ושמונים גלגל בחור עשה מלחמה
להלחם עמבית ישראל להשיב את המלוכה
לרחבעם בירושלם: ויהי דבר האלהים
אל שמועה איש האלהים לאמר: אמר אל
רחבעם בירושלם מלך יהודה ואל כל בית יהודה
ובנימין וירר העם לאמר: פה אמר יהודה לא
תעלה ולא תלחמון עם אחיכם בני ישראל שובו
איש לביתו כי מאת יהודה הדבר הזה וישמעו
את דבר יהודה וישבו ללכת דבר יהודה:
ויבן רבבעם את שבע בדר אפרים וישב בה ויצא
משם ויבן את פטאל: ויאמר רבבעם בלבו
עתה תשוב הממלכה לבית דוד: אם יעלה
העם הזה לעשות זבחם בבית יהודה בירושלם
ושב לב העם הזה אל אחיהם אל רחבעם מלך
יהודה ויהי וישבו אל רחבעם מלך יהודה:
ויועץ המלך וישע שני ענני דב ויאמר אלהים
ברככם מעלות ירושלם הנה אלוהי ישראל אשר
העלה מארץ מצרים: וישם את האחד בבית
אל ואת האחד נתן דון: ויהי הדבר הזה לחפזא
ויבנו העם לפני האחד עד דון: וישע את בית
במות וישע ביהנים מקצות העם אשר לא הדי
מבני לו: וישע רבבעם חג בחדש השמיני
בחמשה עשר יום לחוד כתי אשר ביהודה
ויעל על המזבח פן עשה בבית אל לחם
לעגלים אשר עשה ויחמיר בבית אל את פה
הבמות אשר עשה: ויעל על המזבח אשר
עשה בבית אל בחמשה עשר יום בחדש השמיני
בחדש אשר ברא מלכו וישע חג לבני ישראל
ויעל על המזבח להקטיר:

CAP. XIII. ב'

והנה איש אלהים בא מיהודה דבר יהודה אל
בית אל ורבבעם עמד על המזבח להקטיר:
ויקרא על המזבח דבר יהודה ויאמר מונח מזבח
פה אמר יהודה הנה בן נולד לבית דוד ואשתו
שמו וזבח עליה את פה הבמות המוקטרים
עליה ועצמות אדם ישרפו עליה: ונתן ביום
ההוא מופת לאמר זה המופת אשר דבר יהודה
הנה המזבח נקדע ונשפך הדשן אשר עליו:
ויהי כשמע המלך את דבר איש האלהים אשר

והלך מעבדת אביו הקשה ומעלו הכבד
אשר נתן עלינו ונעבדה: ויאמר אלהים לנו עד
שלשה ימים ושובו אלי וילכו העם: ויועץ המלך
רחבעם את הזקנים אשר היו עמדים את פני
שלמה אביו בהיותו חי לאמר אלה אתם נועלים
להשיב את העם הזה דבר: וידבר אלו לאמר
אם היום תהיה עבד לעם הזה ועבדתם ועבדתם
ודברת אלהים דברים טובים והיו לך עבדים כל
הימים: ויעזב את עצת הזקנים אשר יעצו ויועץ
את הילדים אשר גדלו אלו אשר העמידים לפניו:
ויאמר אלהים מה אתם נועלים ונשיב דבר את
העם הזה אשר דברו אלי לאמר חל מן הדל
אשר נתן אבך עלינו: ודברו אלו הילדים
אשר גדלו אחר לאמר כה תאמר לעם הזה אשר
דברו אלי לאמר אבך הכבד את עליו ואמה
החל מעלנו פה תדבר אלהים קמנו עבה ממחנה
אבי: ועתה אבי העמים עליכם על פד ואני
אסוף על עיניכם אבי ישראל אתכם בשושים ואני
אסר אתכם בעקבותי: ויבן רבבעם וכל העם
אל רחבעם ביום השלישי כאשר דבר המלך
לאמר שובו אלי ביום השלישי: ויען המלך את
העם קשה ויעזב את עצת הזקנים אשר יעצו:
וידבר אלהים בעצת הילדים לאמר אבי הכבד
את עיניכם ואני אסוף על עיניכם אבי ישראל אתכם
בשושים ואני אסר אתכם בעקבותי: ולא שמע
המלך אל העם ביהודה סבה מעם יהודה למען
הקים את דברו אשר דבר יהודה ביר אמה השילתי
אל רבבעם בן נבט: וירא כל ישראל כי לא שמע
המלך אלהים וישבו העם את המלך דבר לאמר
מה לנו חלן בזה ולא נתנה בברשי לאהליך
ישראל עתה ראה בירך דוד ויגדל ישראל
לאהליו: ויבן ישראל הישבים בעיר יהודה ומלך
עליהם רחבעם: וישלח המלך רחבעם
את אדום אשר על הפס וירגמו כל ישראל בו
אזן וימת והמלך רחבעם הרמץ לעלות
במפרצה לנח ירושלים: ויפשו ישראל בבית
דוד עד היום הזה: ויהי כשמע כל ישראל
קריש רבבעם וישלחו ויקראו אחר אלהיה
וימלטו אתו על פני ישראל לא היה אחר בית
דוד וילתי שגשג יהודה לבד: ויבא רחבעם

now, therefore, make thou the grievous service of thy father, and his heavy yoke which he put upon us, lighter, and we will serve thee.

5 And he said unto them, Depart yet for three days, then come again to me. And the people departed.

6 And king Rehoboam consulted with the old^a men that stood before Solomon his father while he yet lived, and said, How do ye advise, that I may answer this people?

7 And they spake unto him, saying, If thou wilt be a servant^b unto this people this day, and wilt serve them, and answer them, and speak good words^c to them, then they will be thy servants for ever.

8 But he forsook the counsel of the old men, which they had given him, and consulted with ye^e young men that were grown up with him, and which stood before him;

9 And he said unto them, What counsel give ye, that we may answer this people, who have spoken to me, saying, Make the yoke which thy father did put upon us lighter?

10 And the young men that were grown up with him spake unto him, saying, Thus shalt thou speak unto this people that spake unto thee, saying, Thy father made our yoke heavy, but make thou it lighter unto us; thus shalt thou say unto them, My little finger shall be thicker than my father's loins.

11 And now, whereas my father did lade you with a heavy yoke, I will add to your yoke: my father hath chastised you with whips, but I will chastise you with scorpions.^k

12 So Jeroboam and all the people came to Rehoboam the third day, as the king had appointed, saying, Come to me again the third day.

13 And the king answered the people *β*roughly,^o and forsook^p the old men's counsel that they gave him;

14 And^r spake to them after the counsel of the young men, saying, My father made your yoke heavy, & I will add to your yoke: my father *also* chastised you with whips, but I will chastise you with scorpions.

15 Wherefore the king hearkened not unto the people; for^t the cause was from the LORD, that he might perform his saying, which the LORD spake^u by Ahijah the Shilonite unto Jeroboam the son of Nebat.

16 So when all Israel saw that the king hearkened not unto them, the people answered the king, saying, What^v portion have we in David? neither *have we* inheritance in the son of Jesse: to your tents, O Israel: now see to thine own house, David. So Israel departed unto their tents.

17 But^a as for the children of Israel which dwelt in the cities of Judah, Rehoboam reigned over them.

18 Then king Rehoboam sent^c Adoram, who was over the tribute; & all Israel stoned him with stones, that he died: therefore king Rehoboam *κ*made speed to get him up to his chariot, to flee to Jerusalem.

19 So^d Israel *λ*rebelled against the house of David unto this day.

20 And it came to pass, when all Israel heard that Jeroboam was come again, that they sent and called him unto the congregation, and made him king over all Israel: there was none that followed the house of David, but the tribe of Judah only.^g

21 And^h when Rehoboam was come to

B. C. 975.

a Job 12. 12.

b Mar. 10. 43, 44.

c Pr. 15. 1.

d ver. 15.

e Ju. 9. 45.

f Ju. 8. 17.

g De. 12. 5, 14.

h 2 Ki. 10. 29. 17. 16.

i Ex. 32. 4, 5.

k Eze. 2. 6.

l Ge. 28. 19.

m Ju. 18. 29.

n Am. 8. 14.

o ch. 13. 34.

p De. 24. 15.

q hardly.

r Pr. 10. 11, 32.

s Ec. 10. 12.

t Ja. 3. 17.

u Pr. 13. 20.

v Nu. 3. 10.

w 2 Ki. 17. 32.

x Eze. 44. 6, 5.

y 2 Ch. 22. 4, 5.

z Le. 23. 33, 34.

or, went up to the altar.

or, to sacrifice.

t ver. 24.

u Ju. 14. 4.

v 2 Ch. 22. 7.

w Am. 3. 6.

x u Am. 7. 13.

y w ch. 11. 11, 31.

z or, went up to.

a Nu. 15. 39.

b y 2 Sa. 20. 1.

c η to burn.

d z ch. 13. 1.

e a ch. 11. 13, 36.

f b ch. 12. 32, 33.

g or, offer.

h c ch. 4. 6.

i 5. 14.

k strengthned himself.

d 2 Ki. 17. 21.

λ or, fell away.

e 2 Ki. 23. 15..

f 17.

g Is. 7. 14.

h 38. 7, 22.

i Jn. 2. 18.

j 1 Co. 1. 22.

k Ho. 11. 12.

h 2 Ch. 11. 1,

&c.

Jerusalem, he assembled all the house of Judah, with the tribe of Benjamin, an hundred and fourscore thousand chosen men, which were warriors, to fight against the house of Israel, to bring the kingdom again to Rehoboam the son of Solomon.

22 But the word of God came unto Shemaiah the man of God, saying,

23 Speak unto Rehoboam, the son of Solomon, king of Judah, and unto all the house of Judah and Benjamin, and to the remnant of the people, saying,

24 Thus saith the LORD, Ye shall not go up, nor fight against your brethren the children of Israel: return every man to his house; for^d this thing is from me. They hearkened therefore to the word of the LORD, and returned to depart, according to the word of the LORD.

25 Then Jeroboam built Shechem^e in mount Ephraim, and dwelt therein; and went out from thence, and built Peniel.^f

26 And Jeroboam said in his heart, Now shall the kingdom return to the house of David:

27 If this people go up^g to do sacrifice in the house of the LORD at Jerusalem, then shall the heart of this people turn again unto their lord, *even* unto Rehoboam king of Judah, and they shall kill me, and go again to Rehoboam king of Judah.

28 Whereupon the king took counsel, and made two calves^h of gold, and said unto them, It is too much for you to go up to Jerusalem: beholdⁱ thy gods, O Israel, which brought thee up out of the land of Egypt.

29 And he set the one in Beth-el,^j and the other put he in Dan.^m

30 And this thing becameⁿ a sin: for the people went to worship before the one, *even* unto Dan.

31 And he made an house of high places, and made priests^o of the lowest of the people, which were not of the sons of Levi.

32 And Jeroboam ordained a feast in the eighth month, on the fifteenth day of the month, like unto the feast^p that is in Judah, and *γ*he offered upon the altar. So did he in Beth-el, *δ*sacrificing unto the calves that he had made: and he placed in Beth-el^u the priests of the high places which he had made.

33 So he *ζ*offered upon the altar which he had made in Beth-el, the fifteenth day of the eighth month, *even* in the month which he had devised^x of his own heart; and ordained a feast unto the children of Israel: and he offered upon the altar, and *η*burnt^z incense.

CHAP. XIII.

AND, behold, there came a man of God out of Judah by the word of the LORD unto Beth-el: and^b Jeroboam stood by the altar to *θ*burn incense.

2 And he cried against the altar in the word of the LORD, and said, O altar, altar, thus saith the LORD; Behold, a child shall be born unto the house of David, Josiah by name; and upon thee shall^c he offer the priests of the high places that burn incense upon thee, and men's bones shall be burnt upon thee.

3 And he gave a sign^d the same day, saying, This is the sign which the LORD hath spoken; Behold, the altar shall be rent, and the ashes that *are* upon it shall be poured out.

4 And it came to pass, when king Jero-

boam heard the saying of the man of God, which had cried against ye altar in Beth-el, that he put forth his hand from the altar, saying, Lay hold on him. And his hand, which he put forth against him, dried up, so that he could not pull it in again to him.

5 The altar also was rent, and the ashes poured out from the altar, according to the sign^c which the man of God had given by the word of the LORD.

6 And the king answered and said unto the man of God, Entreat^d now the face of the LORD thy God, and pray for me, that my hand may be restored me again. And the man of God besought β the LORD, and the king's hand was restored him again, and became as it was before.

7 And the king said unto the man of God, Come home with me, and refresh thyself, and I will give thee a^e reward.

8 And ye man of God said unto ye king, If thou wilt give me half thine house, I will not go in with thee, neither will I eat bread nor drink water in this place:

9 For so was it charged me by the word of the LORD, saying, Eat^h no bread, nor drink water, nor turn again by the same way that thou camest.

10 So he went another way, and returned not by the way that he came to Beth-el.

11 Now there dwelt an old prophet in Beth-el; and his sons came and told him all the works that the man of God had done that day in Beth-el: the words which he had spoken unto the king, them they told also to their father.

12 And their father said unto them, What way went he? For his sons had seen what way the man of God went, which came from Judah.

13 And he said unto his sons, Saddle me the ass. So they saddled him the ass; and he rode thereon,

14 And went after the man of God, and found him sitting under an oak: and he said unto him, Art thou ye man of God that camest from Judah? And he said, I am.

15 Then he said unto him, Come home with me, and eat bread.

16 And he said, I may^o not return with thee, nor go in with thee: neither will I eat bread nor drink water with thee in this place:

17 For κ it was said to me by P the word of the LORD, Thou shalt eat no bread nor drink water there, nor turn again to go by the way that thou camest.

18 He said unto him, I am a prophet also as thou art; and an angel spake unto me by the word of the LORD, saying, Bring him back with thee into thine house, that he may eat bread and drink water. But he lied^u unto him.

19 So^t he went back with him, and did eat bread in his house, and drank water.

20 And it came to pass, as they sat at the table, that the word of the LORD came unto the prophet that brought him back:

21 And he cried unto the man of God that came from Judah, saying, Thus saith the LORD, Forasmuch^z as thou hast disobeyed the mouth of the LORD, and hast not kept the commandment which the LORD thy God commanded thee,

22 But camest back, and hast eaten^a bread and drunk water in the place of the which the LORD did say^b to thee, Eat no bread, and drink no water; thy carcase^c shall not come unto the sepulchre of thy fathers.

B. C. 975.

a 2Ch. 16. 10.
18. 25, &c.
25. 15, 16.
Ps. 105. 15.
Je. 20. 2. 4.
Am. 7. 10. 17.
Mat. 25. 40.
Jn. 13. 20.
Ac. 6. 12.
b ch. 20. 36.
Pr. 22. 13.
26. 13.

c ver. 3.
d Ex. 8. 8.
Nu. 21. 7.
Ac. 8. 24.
Ja. 5. 16.

β the face of the LORD.

e 1 Sa. 9. 7.
2 Ki. 5. 15.

γ broken.

f Nu. 22. 18.
24. 13.

g ver. 9.

h 1 Co. 5. 11.

i broken.

z son.

i Je. 22. 18.
2 Ki. 23. 16.

l ch. 16. 24.

m ch. 12. 31, 32.
2 Ch. 11. 15.

n returned and made.

n 2 Ti. 3. 13.

o ver. 8, 9.

θ filled his hand.

Ju. 17. 12.

κ a word was.

p ch. 20. 35.

1 Th. 4. 15.

q ch. 14. 10.

Pr. 13. 6.

r Is. 9. 15.

Je. 23. 32.

s ch. 11. 31.

t De. 13. 1, 3, 5.

18. 20.

Ac. 4. 19.

u 1 Sa. 9. 7, 8.

λ in thine hand.

μ or, cakes.

ν or, bottle.

w ch. 11. 29.

a Nu. 20. 12.

1 Sa. 13. 13, 14.

15. 23.

π stood for his hoariness.

y Ge. 27. 1.
Ec. 12. 3.

z Ps. 139. 1, 4.

a ver. 19.

b ver. 9.

c ver. 30.

ch. 14. 13.

2 Ch. 21. 20.

Is. 14. 18, 20.

Je. 22. 18, 19.

23 And it came to pass, after he had eaten bread, and after he had drunk, that he saddled for him the ass, to wit, for the prophet whom he had brought back.

24 And when he was gone, a lion^e met him by the way, and slew him; and his carcase was cast in the way, and the ass stood by it, the lion also stood by the carcase.

25 And, behold, men passed by, and saw the carcase cast in the way, and the lion standing by the carcase: and they came and told it in the city where the old prophet dwelt.

26 And when the prophet that brought him back from the way heard thereof, he said, It is the man of God, who was disobedient unto the word of the LORD; therefore the LORD hath delivered him unto the lion, which hath γ torn him, and slain him, according to the word of the LORD, which he^g spake unto him.

27 And he spake to his sons, saying, Saddle me the ass. And they saddled him.

28 And he went, and found his carcase cast in the way, and the ass and the lion standing by the carcase: the lion had not eaten the carcase, nor δ torn the ass.

29 And the prophet took up the carcase of the man of God, and laid it upon the ass, and brought it back: and the old prophet came to the city, to mourn and to bury him.

30 And he laid his carcase in his own grave; and they mourned over him, saying, Alas, my brother!

31 And it came to pass, after he had buried him, that he spake to his sons, saying, When I am dead, then bury me in the sepulchre wherein the man of God is buried: lay^k my bones beside his bones:

32 For the saying which he cried by the word of the LORD against the altar in Beth-el, and against all the houses of the high places which are in the cities of Samaria, I shall surely come to pass.

33 After^m this thing Jeroboam returned not from his evil way, but η made againⁿ of the lowest of the people priests of the high places: whosoever would, he θ consecrated him, and he became one of the priests of the high places.

34 And this thing became sin unto the house of Jeroboam, even to ζ cut it off, and to destroy it from off the face of the earth.

CHAP. XIV.

AT that time Abijah the son of Jeroboam fell sick.

2 And Jeroboam said to his wife, Arise, I pray thee, and disguise thyself, that thou be not known to be the wife of Jeroboam; and get thee to Shiloh: behold, there is Abijah the prophet, which^a told me that I should be king over this people.

3 And^a take λ with thee ten loaves, and μ cracknels, and a ν cruse of honey, and go to him: he shall tell thee what shall become of the child.

4 And Jeroboam's wife did so, and arose, and went to Shiloh, and came to the house of Abijah. But Abijah could not see, for his eyes π were set by reason of his age.

5 And the LORD said^a unto Abijah, Behold, the wife of Jeroboam cometh to ask a thing of thee for her son, for he is sick: thus and thus shalt thou say unto her; for it shall be, when she cometh in, that she shall feign herself to be another woman.

6 And it was so, when Ahijah heard the

אֱלֹהִים : וַתָּשֶׁב וַתֹּאמֶל לָחֵם וַתִּשְׁתּׁ מִיָּם בַּמָּקוֹם 92
 אֲשֶׁר דָּבַר אֱלֹהִים אֶל־תֹּאמֶל לָחֵם וְאֶל־תִּשְׁתּׁ
 מִיָּם לֹא־תָבוֹא בְּנִלְחָה אֶל־קָבֵר אֲבֹתָיָהּ : וַיְהִי 93
 אַחֲרָי אָכְלוּ לָחֵם וַאֲחֵרֵי שְׂתוּתוֹ וַיַּחֲבֹשׁ לוֹ הַחֲמוֹר
 לַבָּנָי אֲשֶׁר הִשְׁבִּינִי : וַיִּלְכְּדוּ וַיִּמְצְאוּהוּ אֶת־הַבָּרָךְ 94
 וַיִּמְיָתוּהוּ וַיַּחֲזִי בְּנִלְחָתוֹ מִשְׁלַכְתּוֹ בַּבָּרָךְ וַיַּחֲמוֹר
 עִמּוֹ אֲצִלָּה וַתֹּאמְרָה עִמּוֹ אֲצִל הַנְּבִלָה : וַהֲגִידָה 95
 אֲנִשִּׁים עֲבָרִים וַיֹּרְאוּ אֶת־הַנְּבִלָה מִשְׁלַכְתּוֹ בַּבָּרָךְ
 וְאֶת־הָאִירָה עִמּוֹ אֲצִל הַנְּבִלָה וַיִּבְאוּ וַיַּדְּבֵרוּ בְּעִיר
 אֲשֶׁר הִנְבִּיא הֵן קָן יֵשֶׁב בָּהּ : וַיִּשְׁמַע הַנְּבִיא אֲשֶׁר 96
 הִשְׁבִּינוּ מִן־הַבָּרָךְ וַיֹּאמֶר אִישׁ הָאֱלֹהִים הוּא אֲשֶׁר
 מָרָה אֶת־פִּי יְהוָה וַיַּחֲבִיחוּ יְהוָה לִאֲרִיה וַיִּשְׁבְּרוּהוּ
 וַיִּמְיָתוּהוּ בַּבָּרָךְ יְהוָה אֲשֶׁר דָּבַר לוֹ : וַיַּדְּבַר אֶל־ 97
 בָּנָיו לֵאמֹר תִּבְשְׁלוּ אֶת־הַחֲמוֹר וַיַּחֲבֹשׁוּ : וַיִּלְכְּדוּ 98
 וַיִּמְצְאוּ אֶת־בְּנִלְחָתוֹ מִשְׁלַכְתּוֹ בַּבָּרָךְ וַחֲמוֹר וַתֹּאמְרָה
 עֲבָרִים אֲצִל הַנְּבִלָה לֹא אָכַל הָאִירָה אֶת־הַנְּבִלָה
 וְלֹא שָׁבַר אֶת־הַחֲמוֹר : וַיִּשְׁאֵל הַנְּבִיא אֶת־בְּנִלְחָת 99
 אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיַּחֲבִיחוּ אֶל־הַחֲמוֹר וַיִּשְׁבְּרוּהוּ וַיִּבְאוּ
 אֶל־עִיר הַנְּבִיא הַקָּדוֹן לִסְפֹּד וַלְקַבְּרוֹ : וַיִּנַּח אֶת־ 100
 בְּנִלְחָתוֹ בַּקָּבֵר וַיִּסְפְּרוּ עָלָיו רְחוּ אֲחֵי : וַיְהִי אַחֲרָי
 קָבְרוּ אוֹתוֹ וַיֹּאמֶר אֶל־בָּנָיו לֵאמֹר בְּמוֹתִי וּבְבִרְתִּים
 אֱלֹהִי בָקְבְּרוּ אֲשֶׁר אִישׁ הָאֱלֹהִים קָבֹר בּוֹ אֲצִל 1
 עֲצָמָתָיו הַנִּיחוּ אֶת־עֲצָמָתִי : כִּי הִזִּיתָ יְהוָה הַדָּבָר 92
 אֲשֶׁר קָרָא בְּדָבָר יְהוָה עַל־הַמִּצְוָה אֲשֶׁר בְּבִית־אֱלֹהִים
 וְעַל כָּל־בֵּיתִי הַבָּמוֹת אֲשֶׁר בָּעִיר שְׁמִירֹן :

CAP. XIV. יד

בָּעִיר הַהִיא חָלָה אֲבִיָּה בֶן־רִבְעָם : וַיֹּאמֶר 1
 רִבְעָם לְאִשְׁתּוֹ קוּמִי בֹא וְהִשְׁתַּחֲוִיתִי וְלֹא יָדָעוּ כִּי־ 2
 אֱתִי אִשְׁתׁ רִבְעָם וְהִלְכֹתָ שְׁלֹה הַפֶּה־שֶׁל אַחֲרֵי
 הַנְּבִיא הוּא דָּבַר עָלַי לִמְנוֹחַ עַל־הָעָם הַזֶּה : וְלִקְחֹתָ 3
 בְּיָדְךָ עֲשֻׁרָה לָחֵם וְנִדְרִים וּבִקְבֹקֵי דָבָשׁ וּבָאתְ אֵלָיו
 וְהָאֵל יָצִיר לָךְ מִדֶּה־יָהּ לִפְנֵי : וַתַּעַשׂ כֵּן אִשְׁתֶּךָ 4
 רִבְעָם וַתָּקֵם וַתִּלְכֵּךְ שְׁלֹה וַתָּבֹא בֵּית אַחֲרֵי וַתֹּאמְרָה
 לֹא־יָכַל לְהָאוֹת כִּי קָמוּ עֵינָיו מִשְׁבִּינִי :
 וַיְהוָה אָמַר אֶל־אַחֲרֵיהּ הִנֵּה אִשְׁתׁ רִבְעָם בָּאָה 5
 לְדָרְשׁ דָּבָר מִעֲמִיקָה אֶל־בְּנֵהּ כִּי־חָלָה הוּא כְּהֵן וְכֹהֵן

קָרָא עַל־הַמִּצְוָה בְּבִית־אֱלֹהִים וַיִּשְׁלַח יְרֵבְעָם אֶת־ 1
 יָדוֹ מֵעַל הַמִּצְוָה לֵאמֹר תִּפְסְּתוּהוּ וְהִיבֵשׁ יָדוֹ
 אֲשֶׁר־שָׁלַח עָלָיו וְלֹא יָכַל לְחַשְׁבִּינָהּ אֵלָיו :
 וְהַמִּצְוָה נִקְרָא וַיִּשְׁפֹּךְ הַדָּשָׁן מִן־הַמִּצְוָה בַּמִּוֹפֶת 5
 אֲשֶׁר נִתְּנָן אִישׁ הָאֱלֹהִים בְּדָבָר יְהוָה : וַיַּעַן 6
 הַמָּלְאָךְ וַיֹּאמְרוּ אֶל־אִישׁ הָאֱלֹהִים הִלָּא אֶת־פִּנִּי
 יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהַתְּפַלֵּל בְּעָדַי וְתָשֶׁב דָּי אֵלָי וַיַּחֲזֵל
 אִישׁ־הָאֱלֹהִים אֶת־פִּנִּי יְהוָה וַתָּשֶׁב יְד־הַמָּלְאָךְ אֵלָיו
 וַיַּחֲזִי בְּקִרְאָשְׁתּוֹ : וַיַּדְּבַר הַמָּלְאָךְ אֶל־אִישׁ 7
 הָאֱלֹהִים בְּאֶה־אֲתִי הַבֵּיתָה וְסַעֲדָה וְאֶחֱנָה לָךְ
 מִמֶּתָ : וַיֹּאמֶר אִישׁ־הָאֱלֹהִים אֶל־הַמָּלְאָךְ אִם־ 8
 תִּמְקְלוּ אֶת־חֲזִצֵּי בִיתְךָ לֹא אָבָא עִמָּךְ וְלֹא־אָכַל 9
 לָחֵם וְלֹא אִשְׁתַּהֲמִים בַּמָּקוֹם הַזֶּה : כִּי־בָנָי 10
 צָוָה אֵלָי בְּדָבָר יְהוָה לֵאמֹר לֹא־תֹאמַל לָחֵם וְלֹא
 תִשְׁתַּהֲמִים וְלֹא תִשְׁבֹּב בַּבָּרָךְ אֲשֶׁר הִלְכָתָ :
 וַיִּלְכְּ בַּבָּרָךְ אַחֲרָי וְלֹא־שָׁב בַּבָּרָךְ אֲשֶׁר בָּא בָהּ 11
 אֶל־בֵּית־אֱלֹהִים : וַנְּבִיא אַחֲרָי וַקָּן יֵשֶׁב בְּבִית־אֱלֹהִים
 וַיָּבֹאוּ בָנָו וַיִּסְפְּרוּ אֶת־כָּל־הַמַּעֲשֵׂה אֲשֶׁר־עָשָׂה
 אִישׁ־הָאֱלֹהִים הַיּוֹם בְּבִית־אֱלֹהִים אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר 12
 דָּבַר אֶל־הַמָּלְאָךְ וַיִּסְפְּרוּם לְאַבְיָתָם : וַיַּדְּבַר
 אֲלֵהֶם אֲבִיָּה אִירָה הַבָּרָךְ הַלָּךְ וַיֹּרְאוּ בָנָיו
 אֶת־הַבָּרָךְ אֲשֶׁר הִלָּךְ אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר־בָּא 13
 מִיְּהוּדָה : וַיֹּאמֶר אֶל־בָּנָיו תִּבְשְׁלוּ הַחֲמוֹר
 וַיַּחֲבֹשְׁוּהוּ הַחֲמוֹר וַיַּרְכֹּב עָלָיו : וַיִּלְכְּ אַחֲרָי
 אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיִּמְצְאוּהוּ יֵשֶׁב תַּחַת הָאֵלָה 14
 וַיֹּאמֶר אֵלָיו הֵאֱתַתָּה אִישׁ־הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר־בָּאתָ
 מִיְּהוּדָה וַיֹּאמֶר אָנִי : וַיֹּאמֶר אֵלָיו לָךְ אֲתִי 15
 הַבֵּיתָה וְאָכַל לָחֵם : וַיֹּאמֶר לֹא אוֹכֵל לְעֹשֶׂב
 אֲתָנָךְ וַיָּבֹאוּ אֲתָנָךְ וְלֹא־אָכַל לָחֵם וְלֹא־אִשְׁתָּה 16
 אֲתָנָךְ מִיָּם בַּמָּקוֹם הַזֶּה : כִּי־דָבַר אֱלִי בְּדָבָר 17
 יְהוָה לֹא־תֹאמַל לָחֵם וְלֹא־תִשְׁתָּה שֵׁם מִיָּם לֹא
 תִשְׁבֹּב לְלִכְתּוֹ בַּבָּרָךְ אֲשֶׁר־הִלְכָתָ בָּהּ : וַיֹּאמֶר 18
 לוֹ גַּם אֲנִי נָבִיא כְּמוֹךָ וּמִלֵּאָךְ דָּבַר אֱלִי בְּדָבָר
 יְהוָה לֵאמֹר תִּשְׁבְּוּהוּ אֲתָנָךְ אֶל־בֵּיתְךָ וַיֹּאכַל לָחֵם 19
 וַיִּשְׁתּׁ מִיָּם כַּדֹּשׁ לוֹ : וַיִּשְׁבֹּב אוֹתוֹ וַיֹּאכַל לָחֵם
 בְּבֵיתוֹ וַיִּשְׁתּׁ מִיָּם : וַיְהִי הֵם שֹׂבְבִים אֶל־הַשְׁלֵחָן 20
 וַיְהִי דָבָר יְהוָה אֶל־הַנְּבִיא אֲשֶׁר 0
 דִּבְּרָתוֹ : וַיִּקְרָא אֶל־אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר־בָּא
 מִיְּהוּדָה לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה יָעַן כִּי מָרִיתָ כִּי
 יְהוָה וְלֹא שָׁמַרְתָּ אֶת־הַמִּצְוָה אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה

- 23 אֲבֹתָם בְּחַטָּאתָם אֲשֶׁר חָטְאוּ: וַיָּבֹאוּ גַם הַמֶּלֶךְ
 לָהֶם בְּמוֹת וּבְמַצּוֹת וְאִשְׁרִים עַל כָּל גְּבוּעָה וְגִבְעָה
 24 וְחַתָּה פֶלֶאֶץ רַעֲנָן: וְגַם קָדַשׁ הָיָה בְּרָצִין עִשׂוֹ
 כָּל הַתּוֹעֵבֹת הַזֵּה אֲשֶׁר הִרְשִׁי ה' הָיָה מִפְּנֵי בָנֵי
 25 יִשְׂרָאֵל: וַהֲיָה בַשָּׁנָה הַחֲמִישִׁית לַמֶּלֶךְ רַחֲבֵעַם
 26 עָלָה שְׁלֹשָׁן מֵאָה מַעֲבָרִים עַל יְרוּשָׁלָּם: וַיָּקָח
 אֶת־אֲצִוּוֹת בֵּית ה' הָיָה וְאֶת־אֲצִוּוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ
 וְאֶת־הַזֶּל לָקַח וַיָּקָח אֶת־כָּל־מִגְנֵי הַהֹדֵב אֲשֶׁר
 27 עָשָׂה שְׁלֹמֹה: וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ רַחֲבֵעַם תַּחֲתָם
 מִגְנֵי נְחֹשֶׁת וְהַפְקִיד עַל־יָד שְׁנֵי הָרָצִים הַשְּׂמָיִם
 28 פֶּתַח בֵּית הַמֶּלֶךְ: וַהֲיָה מִדִּירָבָּא הַמֶּלֶךְ בֵּית ה' הָיָה
 29 יִשְׁאוּם הָרָצִים וְהַשְּׂמָיִם אֶת־פֶּתַח הָרָצִים: וַיָּתֵר
 דָּבָר רַחֲבֵעַם וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה הִלַּחֲמָה כְּחֻבִּים
 30 עַל־סָפֵר דָּבָר הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה: וַיִּמְלַחֲמָה
 31 הַיְהוָה בֵּין־רַחֲבֵעַם וּבֵין־יִרְבֵּעַם פֶּלֶאֶיִם: וַיִּשְׁכַּב
 רַחֲבֵעַם עִם־אֲבִתּוֹ וַיָּקֶבֶר עִם־אֲבִתּוֹ בְּעִיר דָּוִד
 32 וְשֵׁם אִמּוֹ גַּעֲמָה הַעֲמָנִית וַיִּמְלֹךְ אַבְנִים בָּנִי
 תַּחֲתָיו:
- CAP. XV. מו
- 1 וּבִשְׁנַת שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה לַמֶּלֶךְ יִרְבֵּעַם קָרַנְבָּשׁ מֶלֶךְ
 2 אַבְנִים עַל־יְהוּדָה: שְׁלֹשׁ שָׁנִים מֶלֶךְ בֵּין־יְרוּשָׁלָּם
 3 וְשֵׁם אִמּוֹ מַעֲכָה בַת־אֲבִישֶׁלֹם: וַיִּלָּךְ כָּל־
 4 הַטָּאוֹת אֲבָיו אֲשֶׁר־עָשָׂה לִפְנֵי וְלֹא־הָיָה לִבּוֹ
 5 שָׁלֵם עִם־יְהוָה אֱלֹהָיו כִּלְבָב דָּוִד אָבִיו: כִּי לִמְעַן
 6 דָּוִד נָתַן ה' הָיָה אֱלֹהָיו לוֹ נִיר בִּירוּשָׁלָּם לַחֲקִים
 7 אֶת־בָּנוֹ אֲחִירֹי וְלַחֲעֵמִיד אֶת־יְרוּשָׁלָּם: אֲשֶׁר
 8 עָשָׂה דָוִד אֶת־הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי ה' הָיָה וְלֹא־סָר מִכָּל־
 9 אֲשֶׁר צִוָּהוּ כָּל־יְמֵי דָוִד אֲחִירֹי הַחֲקִי:
 10 וַיִּמְלַחֲמָה הַיְהוָה בֵּין־רַחֲבֵעַם וּבֵין־יִרְבֵּעַם פֶּלֶאֶיִם
 11 חֲקִי: וַיָּתֵר דָּבָר אַבְנִים וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה הִלַּחֲמָה
 12 פְּחֻזִּים עַל־סָפֵר דָּבָר הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה
 13 וַיִּמְלַחֲמָה הַיְהוָה בֵּין־אֲבִנִים וּבֵין־יִרְבֵּעַם: וַיִּשְׁכַּב
 14 אַבְנִים עִם־אֲבִתּוֹ וַיָּקֶבֶר אֹתוֹ בְּעִיר דָּוִד וַיִּמְלֹךְ
 15 אֶסָא בֶן־חֲזָקִי: וּבִשְׁנַת עֶשְׂרִים לְיִרְבֵּעַם
 16 מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ אֶסָא עַל־יְהוּדָה: וַאֲרַבְנֵעַם
 17 וְאֶחָת שָׁנָה מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלָּם וְשֵׁם אִמּוֹ מַעֲכָה
 18 בַת־אֲבִישֶׁלֹם: וַיַּעַשׂ אֶסָא הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי ה' הָיָה
 19 כְּדָוִד אָבִיו: וַיַּעַבֵּר הַיָּרְשִׁים מִן־הָאָרֶץ וַיִּסָּר אֶת־
 20 פֶּלֶאֶיִם לְשׁוֹם אֶת־שְׁמוֹ שֵׁם מִכָּל־שְׁבָטֵי
 21 יִשְׂרָאֵל וְשֵׁם אִמּוֹ גַּעֲמָה הַעֲמָנִית: וַיַּעַשׂ יְהוּדָה
 22 דָּבָר בְּעֵינֵי ה' הָיָה וַיִּקְרָא אֹתוֹ מִכָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה

sound of her feet, as she came in at the door, that he said, Come in, thou wife of Jeroboam; why feignest thou thyself to be another? For I am sent to thee with *heavy tidings*.

7 Go, tell Jeroboam, Thus saith the LORD God of Israel, Forasmuch^a as I exalted thee from among the people, and made thee prince over my people Israel,

8 And rent^b the kingdom away from the house of David and gave it thee; and yet thou hast not been as my servant David, whoⁱ kept my commandments, and who followed me with all his heart, to do that only which was right in mine eyes;

9 But hast done evil above all that were before thee: for^k thou hast gone and made thee other gods, and molten images, to provoke^m me to anger, and hast castⁿ me behind thy back;

10 Therefore, behold, I will bring evil upon the house of Jeroboam, and will cut off^o from Jeroboam him that pisseth against the wall, and him that is shut^p up and left in Israel, and will take away the remnant of the house of Jeroboam, as a man taketh away dung, till it be all gone.

11 Him^q that dieth of Jeroboam in the city shall the dogs eat; and him that dieth in the field shall the fowls of the air eat: for the LORD hath spoken it.

12 Arise thou, therefore, get thee to thine own house; and when thy feet enter into the city, the child shall die.^r

13 And all Israel shall mourn for him, and bury him: for he only of Jeroboam shall come to the grave, because^s in him there is found^t some good thing toward the LORD God of Israel in the house of Jeroboam.

14 Moreover, the LORD shall raise him up a king over Israel, who^u shall cut off the house of Jeroboam that day: but what? even now.

15 For the LORD shall smite Israel as a reed is shaken in the water, and^v he shall root^w up Israel out of this good land which he gave to their fathers, and shall scatter^x them beyond the river, because they have made their^y groves, provoking the LORD to anger.

16 And he shall give Israel up,^z because of the sins of Jeroboam, whoⁱ did sin, and who made Israel to sin.

17 And Jeroboam's wife arose, and departed, and came to Tirzah;^k and when she came to the threshold of the door, the child died;

18 And they buried him; and all Israel mourned for him, according to the word of the LORD, which he spake^l by the hand of his servant Abijah the prophet.

19 And the rest of the acts of Jeroboam, how he warred,^m and how he reigned, behold, they are written in the book of the Chronicles of the kings of Israel.

20 And the days which Jeroboam reigned were two and twenty years: and he slept with his fathers, and Nadab his son reigned in his stead.

21 And Rehoboam the son of Solomon reigned in Judah. Rehoboam was^o forty and one years old when he began to reign, and he reigned seventeen years in Jerusalem, the city^p which the LORD did choose out of all the tribes of Israel, to put his name there. And his mother's name was Naamah, an Ammonitess.

22 And Judah did evil in the sight of the

B. C. 956.

a De. 32. 21.
Ps. 78. 58.
1Co. 10. 22.

β hard.

b Eze. 16. 24,
25.

γ or, standing images,
or, statues.

c 2Ki. 17. 9, 10.
Is. 57. 5.

d Je. 3. 13.

e ch. 16. 2.

f De. 23. 17.

g 2Ki. 23. 7.

h ch. 11. 31. 33.

i 2 Ch. 12. 2,
&c.

j ch. 15. 5.

k ch. 12. 28.

l 2Ch. 11. 15.

m ch. 10. 17.

n Ps. 106. 29.

o Ne. 9. 26.

p Ps. 50. 17.

q Eze. 23. 35.

r runners.

s ch. 15. 29.

t De. 32. 36.

u 2Ki. 14. 26.

v ch. 16. 4.

w 21. 24.

x ch. 12. 24.

y 15. 6.

z ver. 17.

a Eze. 18. 14,
&c.

b 2Ch. 12. 16.

c Abijah.

d Mat. 1. 7.

e Abia.

f 2 Ch. 19. 3.

g 2 Ch. 13. 1,
&c.

h ch. 15. 27. 29.

i 2Ch. 11. 20.

j 22.

k 2 Ch. 13. 2.

l Michaiah

the daughter

of Uriel.

a 2Ch. 11. 21.

b Absalom.

c De. 28. 63. 66.

d Jos. 23. 15. 16.

e Ps. 52. 5.

f ch. 11. 4.

g 2 Ki. 15. 29.

h 17. 6.

i 2 Ch. 21. 7.

j De. 12. 3, 4.

k Is. 1. 28. 29.

l or, candle.

m ch. 11. 36.

n Ps. 81. 12.

o ch. 15. 30. 34.

p 16. 2.

q ch. 16. 6, 8.

r ver. 12. 13.

s 2 Ch. 13. 2,

&c.

t 2 Ch. 14. 1,

&c.

u lay down.

v i. e. grand-

mother's.

w ver. 2.

x 2Ch. 12. 13.

y ch. 11. 36.

LORD, and they provoked him to^a jealousy with their sins which they had committed above all that their fathers had done:

23 For they also built them high^b places and ^γ images, and groves,^c on every high hill, and^d under every green tree.

24 And^e there were also sodomites in the land; and they did according to all the abominations of the nations which the LORD cast out before ^γ children of Israel.

25 And^f it came to pass, in the fifth year of king Rehoboam, that Shishak king of Egypt came up against Jerusalem:

26 And he took away the treasures of the house of the LORD, and the treasures of the king's house; he even took away all: and he took away all the shields of gold^g which Solomon had made.

27 And king Rehoboam made in their stead brazen shields, and committed^h them unto the hands of the chief of the ^δ guard, which kept the door of the king's house.

28 And it was so, when the king went into the house of the LORD, that the guard bare them, and brought them back into the guard-chamber.

29 Now the rest of the acts of Rehoboam, and all that he did, are they not written in the book of the Chronicles of the kings of Judah?

30 Andⁱ there was war between Rehoboam and Jeroboam all their days.

31 And Rehoboam slept with his fathers, and was buried with his fathers in the city of David. And his mother's name was Naamah, an Ammonitess. And Abijam^j his son reigned in his stead.

CHAP. XV.

NOW^w in the eighteenth year of king Jeroboam the son of Nebat, reigned Abijam over Judah.

2 Three years reigned he in Jerusalem. And^y his mother's name was^z Maachah, the daughter of Abishalom.

3 And he walked in all the sins of his father, which he had done before him: and his heart^a was not perfect with the LORD his God, as the heart of David his father.

4 Nevertheless,^f for David's sake, did the LORD his God give him a ^ζ lamp in Jerusalem, to set up his son after him, and to establish Jerusalem:

5 Because David did that which was right in the eyes of the LORD, and turned not aside from any thing that he commanded him all the days of his life, save only in the matter of Uriah the Hittite.

6 And there was war between Rehoboam and Jeroboam all the days of his life.

7 Now the rest of the acts of Abijam, and all that he did, are they not written in the book of the Chronicles of the kings of Judah? And there was war between Abijam and Jeroboam.

8 Andⁿ Abijam slept with his fathers; and they buried him in the city of David: and Asa his son reigned in his stead.

9 And in the twentieth year of Jeroboam king of Israel reigned Asa over Judah.

10 And forty and one years reigned he in Jerusalem. And his ^θ mother's name was Maachah, the daughter of Abishalom.

11 And Asa did that which was right in the eyes of the LORD, as did David his father.

12 And he took away the sodomites out of the land, and removed all the idols that his fathers had made.

13 And also Maachah his mother, even her he removed from being queen, because

she had made an idol in a grove: and Asa^a β destroyed her idol, and burnt^b it by the brook Kidron.

14 But^d the high places were not removed: nevertheless Asa's heart was perfect with the LORD all his days.

15 And he brought in the γ things which his father had dedicated, and the things which himself had dedicated, into^e the house of the LORD, silver, and gold, and vessels.

16 And there was war between Asa, and Baasha king of Israel all their days.

17 And^f Baasha king of Israel went up against Judah, and built Ramah,^g that heⁱ might not suffer any to go out or come in to Asa king of Judah.

18 Then Asa took all the silver and the gold that were left in the treasures of the house of the LORD, and the treasures of the king's house, and delivered them into the hand of his servants: and king Asa sent them to Ben-hadad, the son of Tabrimon, the son of Hezion, king of Syria, that dwelt^h at Damascus, saying,

19 There is a league between me and thee, and between my father and thy father: behold, I have sent unto thee a present of silver and gold; come and break thy league with Baasha king of Israel, that he may δ depart from me.

20 So Ben-hadad hearkened unto king Asa, and sent the captains of the hosts which he had against the cities of Israel, and smote Ijon,ⁱ and Dan,^j and Abelmachah,^k and all Cinneroth, with all the land of Naphtali.

21 And it came to pass, when Baasha heard thereof, that he left off building of Ramah, and dwelt in Tirzah.

22 Then king Asa made a proclamation throughout all Judah; none was ζ exempted; and they took away the stones of Ramah, and the timber thereof, wherewith Baasha had builded: and king Asa built with them Geba^l of Benjamin, & Mizpah,^m

23 The rest of all the acts of Asa, and all his might, and all that he did, and the cities which he built, are they not written in the book of the Chronicles of the kings of Judah? Nevertheless in the time of his old age he was diseasedⁿ in his feet.

24 And Asa slept with his fathers, and was buried with his fathers in the city of David his father; and^o Jehoshaphat^p his son reigned in his stead.

25 And Nadab the son of Jeroboam θ began to reign over Israel in the second year of Asa king of Judah, and reigned over Israel two years.

26 And he did evil in the sight of the LORD, and walked in the way of his father, and in his sin wherewith he made Israel to sin.

27 And Baasha the son of Ahijah, of the house of Issachar, conspired against him; and^q Baasha smote him at^r Gibbethon, which belonged to the Philistines; (for Nadab and all Israel laid siege to Gibbethon);

28 Even in the third year of Asa king of Judah did Baasha slay him, and reigned in his stead.

29 And it came to pass, when he reigned, that he smote all the house of Jeroboam; he left not to Jeroboam any that breathed, until he had destroyed him, according unto the saying^s of the LORD, which he spake by his servant Ahijah the Shilonite:

30 Because of the sins of Jeroboam which he sinned, and which he made Is-

B. C. 951.

a 2Ch. 15. 16.

&c.

β cut off.

b Ex. 32. 20.

c ch. 14. 22.

d ch. 22. 43.

γ holy.

e ver. 16.

f 2 Ch. 16. 1.

&c.

g Jos. 18. 25.

h ch. 12. 28, 29.

i ch. 13. 33, 34.

j ch. 12. 27.

k ch. 14. 16.

l Is. 1. 4.

m ver. 7.

n 2 Ch. 19. 2.

o ch. 15. 33.

p ch. 14. 7.

q ch. 11. 23, 24.

r ch. 15. 34.

s Mat. 5. 19.

t ver. 11.

u ch. 21. 22.

v go up.

w ch. 14. 11.

x 2 Ki. 15. 29.

y Ju. 18. 29.

z Sa. 20. 14.

aa 2 Ch. 16. 1.

ab &c.

ac ch. 15. 21.

ad free.

ae ver. 1.

af Ex. 20. 5.

ag Jos. 21. 17.

ah Jos. 18. 26.

ai ver. 13.

aj ch. 15. 27, 29.

ak 2 Ch. 16. 12.

al 2 Ki. 9. 31.

am 2 Ch. 17. 1.

an &c.

ao Mat. 1. 8.

ap called Jo-

saphat.

aq Na. 1. 10.

ar which was

over.

as reigned.

at 1 Sa. 25. 22.

au or, both his

kinsmen &

his friends.

av ch. 14. 14.

aw ch. 16. 15.

ax Jos. 21. 23.

ay ver. 3.

az by the hand

of.

ba ch. 15. 30.

bb De. 32. 21.

bc 1 Sa. 12. 29.

bd Is. 41. 29.

be Jon. 2. 8.

bf Ro. 1. 21, 23.

bg 1 Co. 8. 4.

bh 10. 19.

bi ch. 14. 9, 16.

rael sin, by his provocation wherewith he provoked^c γ LORD God of Israel to anger.

31 Now the rest of the acts of Nadab, and all that he did, are they not written in the book of the Chronicles of the kings of Israel?

32 And^d there was war between Asa and Baasha king of Israel all their days.

33 In the third year of Asa king of Judah began Baasha the son of Ahijah to reign over all Israel in Tirzah, twenty and four years.

34 And he did evil in the sight of the LORD, and walked in the way^e of Jeroboam, and in his sin^f wherewith he made Israel to sin.

CHAP. XVI.

THEN the word of the LORD came to Jehu^g the son of Hanani, against Baasha,^h saying,

2 Forasmuchⁱ as I exalted thee out of the dust, and made thee prince over my people Israel; and thou hast walked in the way^j of Jeroboam, and hast^k made my people Israel to sin, to provoke me to anger with their sins;

3 Behold, I will^l take away the posterity of Baasha, and the posterity of his house; and will make thy house like the house of Jeroboam the son of Nebat.

4 Him^m that dieth of Baasha in the city shall the dogs eat; and him that dieth of his in the fields shall the fowls of the air eat.

5 Now the rest of the acts of Baasha, and what he did, and his might, are they not writtenⁿ in the book of the Chronicles of the kings of Israel?

6 So Baasha slept with his fathers, and was buried in Tirzah:^o and Elah his son reigned in his stead.

7 And also by the hand of the^p prophet Jehu, the son of Hanani, came the word of the LORD against Baasha, and against his house,^q even for all the evil that he did in the sight of the LORD, in^r provoking him to anger with the work of his hands; in being like the house of Jeroboam, and because^s he killed him.

8 In the twenty and sixth year of Asa king of Judah began Elah^t son of Baasha to reign over Israel in Tirzah, two years.

9 And his servant Zimri,^u captain of half his chariots, conspired against him as he was in Tirzah, drinking himself drunk^v in the house of Arza, ^w steward of his house in Tirzah.

10 And Zimri went in and smote him, and killed him, in the twenty and seventh year of Asa king of Judah, and reigned in his stead.

11 And it came to pass, when he began to reign, as soon as he sat on his throne, that he slew all the house of Baasha: he left him not one^x that pisseth against a wall, ^y neither of his kinsfolks, nor of his friends.

12 Thus did Zimri destroy all the house of Baasha, according to the word of the LORD, which he spake^z against Baasha ^{aa} by Jehu the prophet,

13 For all the sins of Baasha, and the sins of Elah his son, by which they sinned, and by which they made Israel to sin, in provoking^{ab} the LORD God of Israel to anger with their vanities.^{ac}

14 Now the rest of the acts of Elah, and all that he did, are they not written in the book of the Chronicles of the kings of Israel?

15 In the twenty and seventh year of Asa king of Judah did Zimri reign seven

הַכֹּהֲנִים אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּרְרֵה דָבִיד׃
 נָדָב וְכַל־אֲשֶׁר עָשָׂה הֵלֵא־הֶם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר
 דָּבָרֵי הַיָּמִים לְמֹלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ וּמִלְחָמָה הָיְתָה
 בֵּין אָסָא וּבֶנָּה בַעֲשָׂא מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל כְּלִי־מִדָּה׃
 בַּשָּׁנָה שְׁלֹשׁ לְאָסָא מֶלֶךְ־יְהוּדָה מֶלֶךְ־
 בַּעֲשָׂא בְּרָאֲחִיָּה עַל־כִּלְיֵי־יִשְׂרָאֵל בְּתַרְצָה עֶשְׂרִים
 וְאַרְבַּע שָׁנָה׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בַּעֲיֵינֵי יְהוָה וַיִּלְךָ
 בְּדָרֶךְ יִרְבֵּעָם וּבְחַפְּזָאֻהוּ אֲשֶׁר הִחְטִיֵּא אֶת־יִשְׂרָאֵל׃

CAP. XVI. י

וַיְהִי דָבָר־יְהוָה אֵל־יְהוּא בְּרַחֲמָיו עַל־בַּעֲשָׂא לֵאמֹר׃
 יֵצֵא אֲשֶׁר הִרְמִיתִיךָ מִן־הָעֵשֶׂר וְהַחֲמֶנֶה נָתַד עַל
 עַמִּי יִשְׂרָאֵל וְהַגִּידָה בְּדָרֶךְ יִרְבֵּעָם וּבְחַפְּזָאֻהוּ
 עַמִּי יִשְׂרָאֵל לְהַכְעִיבֵנִי בְּחַפְּזָאֻהֶם׃ הֵנִינִי מִבְּעֵר
 אַחֲרֵי בַעֲשָׂא וְאַחֲרֵי בִיתוֹ וְנִתְּלִי אֶת־בִּיתְךָ כְּבִית
 יִרְבֵּעָם בְּרַחֲמֶיךָ׃ הִפְתָּ לְבַעֲשָׂא זָעִיר יֹאכָזִי
 הַפְּלִבִּים וְהַפְתָּ לוֹ בַּשָּׂדֶה יֹאכָזִי עוֹף הַשָּׁמַיִם׃
 וַיִּרְרֵה דָבִיד בַּעֲשָׂא וְאֲשֶׁר עָשָׂה וּבְגִדְוָתוֹ הֵלֵא־הֶם
 כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דָּבָרֵי הַיָּמִים לְמֹלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃
 וַיִּשְׁפֹּב בַּעֲשָׂא עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְרָב בְּתַרְצָה וַיִּמְלֹךְ
 אֱלֹהֵי בְנֵי כְּחָמֹוֹ׃ וְגַם בֵּד יְהוּא בְּרַחֲמָיו הִנְבִּיאַ
 דְּבַר־יְהוָה הָיָה אֵלֶיךָ בַּעֲשָׂא וְאֵלֶיכֶם וְעַל כָּל־
 הָרָעָה אֲשֶׁר־עָשָׂה בַּעֲיֵינֵי יְהוָה לְהַכְעִיבֵנִי
 בְּמַעֲשָׂהי דָּוִד לְהַזִּיחַ כְּבִית יִרְבֵּעָם וְעַל אֲשֶׁר־הִפָּה
 אֹתוֹ׃ בַּשָּׁנָה עֶשְׂרִים וְשֵׁשׁ
 שָׁנָה לְאָסָא מֶלֶךְ־יְהוּדָה מֶלֶךְ־אֱלֹהֵי בְּרַחֲמֵי
 עַל־יִשְׂרָאֵל בְּתַרְצָה שָׁנָתָם׃ וַיִּקְשֹׁר עָלָיו
 עֲבָדָיו וְכָל־שָׂר מִחֲצִית הָרֶגֶב וְהוּא בְּתַרְצָה
 שָׁתָה שִׁכּוֹר בֵּית אֲרָצָא אֲשֶׁר עַל־הַבַּיִת בְּתַרְצָה׃
 וַיָּבֹא זִמְרִי וַיַּפְדֵּה וַיִּמְלִיחֵהוּ בַּשָּׁנָה עֶשְׂרִים וְשֵׁשׁ
 לְאָסָא מֶלֶךְ־יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ כְּחָמֹוֹ׃ וַיְהִי בְּמָלְכּוֹ
 מִשְׁבָּתוֹ עַל־כִּסְאוֹ הָדָה אֶת־כָּל־בֵּית בַּעֲשָׂא לֹא־
 הִשְׁאִיר לוֹ מִשְׁתָּן זָקוּר וְגִלְדֵי וְרִיעָה׃ וַיִּשְׁמַד
 זִמְרִי אֶת כָּל־בֵּית בַּעֲשָׂא כְּדָבָר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר
 אֵלֶיךָ בַּעֲשָׂא בֵּד יְהוּא הִנְבִּיאַ׃ אֵל כָּל־חַפְּזָאוֹת בַּעֲשָׂא
 וְחַפְּזָאוֹת אֱלֹהֵי בְנֵי אֲשֶׁר חֲטָאוּ וְאֲשֶׁר הִחְטִיֵּא
 אֶת־יִשְׂרָאֵל לְהַכְעִיב אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
 בְּהַגְלִיהֶם׃ וַיִּרְרֵה דָבִיד אֱלֹהֵי וְכַל־אֲשֶׁר עָשָׂה
 הֵלֵא־הֶם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דָּבָרֵי הַיָּמִים לְמֹלְכֵי

וְהַחֲמֶנֶה לֹא־סָרוּ רַק לְבַב־אָסָא הָיָה שָׁלֵם עִם־
 יְהוָה כְּלִי־מִדָּה׃ וַיָּבֹא אֶת־קִדְשֵׁי אֲבִיו וְקִדְשֵׁי
 בֵּית יְהוָה בְּסָף וְהָב וְכִלִּים׃ וּמִלְחָמָה הָיְתָה
 בֵּין אָסָא וּבֶנָּה בַעֲשָׂא מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל כְּלִי־מִדָּה׃
 וַיַּעַל בַּעֲשָׂא מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל עַל־יְהוּדָה וַיִּבֶן אֶת־
 הָרִמְמָה לְבִלְתִּי תָחַ וַיָּבֹא וַיָּבֹא לְאָסָא מֶלֶךְ־יְהוּדָה׃
 וַיִּקָּה אָסָא אֶת־כָּל־הַבְּסָף וְהַדָּבָר הַנּוֹתָרִים
 בְּאִזְעֻרוֹת בֵּית־יְהוָה וְאֶת־אִזְעֻרוֹת בֵּית־מֶלֶךְ
 וַיִּתְּנֵם בְּיַד עֲבָדָיו וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ אָסָא אֶל־כָּן
 הָיָה בְּשִׁרְפָן בְּרַחֲמֵיכֶם מֶלֶךְ־אֱלֹהֵם הַיָּשֵׁב בְּרַמְשֶׁשׁ
 לֵאמֹר׃ בֵּרִית בֵּינִי וּבֵינֶיךָ בֵּין אֲנִי וּבֵין אֲבִיךָ
 הָיְתָה שְׁלֹחַמִי לָךְ שִׁחֹר בְּסָף וְהָבָה לָךְ הַפָּהָה אֶת־
 בְּרִיתְךָ אֶת־בַּעֲשָׂא מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלֶה מַעְלֵי׃
 וַיִּשְׁמַע בְּרַחֲמֵיכֶם אֶל־הַמֶּלֶךְ אָסָא וַיִּשְׁלַח אֶת־שָׂרֵי
 הַחֲיָלִים אֲשֶׁר־לוֹ עַל־עַרְיֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּלֶּךְ אֶת־עֵינָיו
 וְאֶת־דָּוָן וְאֶת אֲבֵל בֵּית־מַעֲכָה וְאֶת כָּל־כְּפֻזּוֹת עַל
 כָּל־אֶרֶץ נִסְתָּלִי׃ וַיְהִי כְּשִׁמְעַם בַּעֲשָׂא וַיַּחֲדֵל
 מִמִּנּוֹת אֶת־הַרְמָמָה וַיֵּשֶׁב בְּתַרְצָה׃ וְהַמֶּלֶךְ אָסָא
 הִשְׁמִיעַ אֶת־כָּל־יְהוּדָה אֵין נָקִי וַיִּשְׁאֵל אֶת־אֲבָנֵי
 הָרִמְמָה וְאֶת־עֵצֶיהָ אֲשֶׁר בָּנָה בַּעֲשָׂא וַיִּבֶן בָּם
 הַמֶּלֶךְ אָסָא אֶת־גִּבְעַת גִּבְיָמֹן וְאֶת־הַמִּצְפָּה׃
 וַיִּרְרֵה כָּל־דָּבָרֵי אָסָא וְכָל־גִּבְיָתוֹ וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה
 הָעֲרִים אֲשֶׁר בָּנָה הֵלֵא־הֶמָּה כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר
 דָּבָרֵי הַיָּמִים לְמֹלְכֵי יְהוּדָה רַק לֹעַת וְקִנְיָה
 חָלָה אֶת־רַגְלָיו׃ וַיִּשְׁפֹּב אָסָא עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְרָב
 עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוָן אֲבִיו וַיִּמְלֹךְ הַיּוֹשֵׁפָט בְּנֵו
 וְנָדָב בְּרַחֲמֵיכֶם מֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל׃
 בַּשָּׁנָה שְׁתִּימִם לְאָסָא מֶלֶךְ־יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ עַל־יִשְׂרָאֵל
 שָׁנָתָם׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בַּעֲיֵינֵי יְהוָה וַיִּלְךָ בְּדָרֶךְ
 אֲבִיו וּבְחַפְּזָאֻהוּ אֲשֶׁר הִחְטִיֵּא אֶת־יִשְׂרָאֵל׃
 וַיִּקְשֹׁר עָלָיו בַּעֲשָׂא בְּרָאֲחִיָּה לְבִית יִשְׁשֹׁכָר וַיַּפְדֵּהוּ
 בַּעֲשָׂא בְּגִבְיָתוֹ אֲשֶׁר לְפָלֶשְׁתִּים וְנָדָב וְכָל־יִשְׂרָאֵל
 צָרִים עַל־גִּבְיָתוֹ׃ וַיִּמְתָּהוּ בַּעֲשָׂא בַּשָּׁנָה שְׁלֹשׁ
 לְאָסָא מֶלֶךְ־יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ כְּחָמֹוֹ׃ וַיְהִי כְּמָלְכּוֹ
 הָפָה אֶת־כָּל־בֵּית יִרְבֵּעָם לֹא־הִשְׁאִיר כָּל־נִשְׁמָה
 לְיִרְבֵּעָם עַד־הַשְּׁמִיּוֹד כְּדָבָר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד־
 חֲטָא וְאֲשֶׁר הִחְטִיֵּא אֶת־יִשְׂרָאֵל בְּכַעֲשׁוֹ אֲשֶׁר

- 15 **יִשְׂרָאֵל** : בַּשָּׁנָה עָשָׂרִים וְשֵׁשׁ שָׁנָה לְאֶסָּא מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ וּמִן שִׁבְעַת יָמִים בַּתְּרֻצָּה
16 וְהָיָה הַיּוֹם עַל צִנְחוֹן אֲשֶׁר לְפָלֶשְׁתִּים : וַיִּשְׁמַע הָעָם הַחֲזָנִים לְאֹמֶר קָשֶׁר וּמָרִי וְגַם הִנֵּה אֶת-הַמֶּלֶךְ וַיִּמְלִכוּ כָּל-יִשְׂרָאֵל אֶת-עֲמֹרִי שֹׁרֶצְבָּא
17 עַל-יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם הַהוּא בַּמִּנְחָה : וַיַּעֲלֶה עֲמֹרִי וְכָל-יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ מִצְּבָחוֹ וַיִּצְרוּ עַל-תְּרֻצָּה :
18 וַיְהִי פְּרָאוֹת וּמָרִי כִּי-נִלְכְּדָה הָעִיר וַיָּבֵא אֶל-אֶרְמוֹן בֵּית-הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁרֹף עָלָיו אֶת-בֵּית-מֶלֶךְ
19 בָּאֵשׁ וַיָּמָת : עַל-פְּשָׁאוֹתָיו אֲשֶׁר הָפֵא לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה בְּדָרוֹ יָרְבָּעַם וּבַחֲפָאוֹתָיו
20 אֲשֶׁר עָשָׂה לַחֲסִימָא אֶת-יִשְׂרָאֵל : וְיִתְרִי דְבָרִי וּמָרִי וְקָשֶׁרֹו אֲשֶׁר קָשֶׁר הֵלֵא-הֶם כְּחוֹבִים עַל-
21 סֹפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל : אֵין יִחְלַק הָעָם יִשְׂרָאֵל לַחֲצֵי חֲצֵי הָעָם הָיָה אַחֲרֵי תַנְנִי
22 כִּי-נִינְתָּ לְהַמְלִיכָהּ וְהַחֲצֵי אַחֲרֵי עֲמֹרִי : וַיַּחֲזֹק הָעָם אֲחֲרֵי עֲמֹרִי אֶת-הָעָם אֲשֶׁר אַחֲרֵי
23 תַנְנִי כִּי-נִינְתָּ וַיָּמָת תַנְנִי וּמֶלֶךְ עֲמֹרִי : בַּשָּׁנָה שְׁלֹשִׁים וָאַחַת שָׁנָה לְאֶסָּא מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ עֲמֹרִי
עַל-יִשְׂרָאֵל שְׁתֵּים עָשָׂרָה שָׁנָה בַּתְּרֻצָּה מֶלֶךְ
24 שְׁשִׁי-שָׁנִים : וַיָּקֶן אֶת-הָהָר שְׁמֶרֶן מֵאֵת שְׁמֹר בְּנִכְרִים בָּסָח וַיִּבֶן אֶת-הָהָר וַיִּקְרָא אֶת-שֵׁם הָעִיר אֲשֶׁר בָּנָה עַל שֵׁם שְׁמֹר אֲדִין הָהָר שְׁמֶרֶן :
25 וַיַּעֲשֶׂה עֲמֹרִי הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיָּרַע מִכָּל אֲשֶׁר לִפְנֵי : וַיִּלֶּךְ בְּכָל-דָּרוֹ יָרְבָּעַם כִּי-נָשָׂא וּבַחֲפָאוֹתָיו
אֲשֶׁר חָסִימָא אֶת-יִשְׂרָאֵל לְהַכְעִים אֶת-יְהוָה אֱלֹהֵי
27 יִשְׂרָאֵל בְּהַבְלִיחֶם : וְיִתְרִי דְבָרִי עֲמֹרִי אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּנְבְּרוּהוּ אֲשֶׁר עָשָׂה הֵלֵא-הֶם כְּחוֹבִים עַל-סֹפֶר
28 דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל : וַיִּשְׁכַּב עֲמֹרִי עַם-אֲבֹתָיו וַיִּקְבֹּר בְּשִׁמְרוֹן וּמֶלֶךְ אַחֲבָב בְּנוֹ פִּתְחוֹ :
29 וַאֲחֲבָב כִּי-עֲמֹרִי מָלַךְ עַל-יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁנָה שְׁלֹשִׁים וְשִׁמְנֵה שָׁנָה לְאֶסָּא מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ
אַחֲבָב כִּי-עֲמֹרִי עַל-יִשְׂרָאֵל בְּשִׁמְרוֹן עֲשָׂרִים וַיִּשְׁתָּם שָׁנָה : וַיַּעַשׂ אַחֲבָב כִּי-עֲמֹרִי הָרַע בְּעֵינֵי
31 יְהוָה מִכָּל אֲשֶׁר לִפְנֵי : וַיְהִי הַבָּקָל לְכָלוֹ בַּחֲסִאוֹת יָרְבָּעַם כִּי-נָבֹשָׂא וַיִּקְחוּ אִשָּׁה אֶת-אִיזָבֵל בַּת-אֲתַבְעֵל מֶלֶךְ צִידֹנִים וַיִּלְכֹּד וַיַּעֲבֹד אֶת-הַבַּעַל וַיַּצְחִיחוּ לוֹ : וַיָּקָם מִזִּבְחֵה לְעַל בֵּית הַבַּעַל אֲשֶׁר
33 בָּנָה בְּשִׁמְרוֹן : וַיַּעַשׂ אַחֲבָב אֶת-הָאִשְׁרָה וַיִּסְּף אַחֲבָב לַעֲשׂוֹת לְהַכְעִים אֶת-יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל

CAP. XVII. ז

- וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי הַתְּשֻׁבִי מִתְּשֻׁבִי נִלְכְּדָה אֶל-אַחֲבָב
כִּי-יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר-עֲמַדְתִּי לִפְנֵי אִם-
יְהִי הַשָּׁנִים הָאֵלֶּה כֹּל וּמִסֹּפֶר כִּי אִם-לִפְנֵי דְבָרִי :
וַיְהִי דְּבַר-יְהוָה אֵלָיו לֵאמֹר : לֵךְ מִזֶּה
וַעֲנִיתָ לִּי קְדָמָה וְנִסְתַּרְתָּ בְּנִחַל פְּרִיֹת אֲשֶׁר עַל-
פְּנֵי הָהָר : וַיְהִי מִהֲנַחַל תִּשְׁתַּח וְאֶת-הָעֲרֵבִים צִוִּיתִי לְכַלְכֵּלָהּ שָׁם : וַיִּלְכֹּד וַיַּעַשׂ כְּדָבַר יְהוָה
וַיִּלְכֹּד וַיִּשָּׁב בְּנִחַל פְּרִיֹת אֲשֶׁר עַל-פְּנֵי הָהָר :
וְהָעֲרֵבִים מִבְּיָאִים לוֹ לָחֶם וּבִשָּׁר בַּצֹּרֶר וְלֶחֶם וּבִשָּׁר בָּעֵרֵב וּכְן הִצְחֵל שִׁתְּחָה : וַיְהִי מִקֵּץ יָמָיו
וַיִּיבֹשׁ הַנַּחַל כִּי לֹא-הָיָה נָשִׁים בָּאָרֶץ :
וַיְהִי דְּבַר-יְהוָה אֵלָיו לֵאמֹר : קוּם לֵךְ צֹרְפָתָה
אֲשֶׁר לְצִידוֹן וַיִּשְׁבֶּתָּ שָׁם הִנֵּה צִוִּיתִי שָׁם אִשָּׁה
אֶלְמָנָה לְכַלְכֵּלָהּ : וְיִקָּם וַיִּלְכֹּד צֹרְפָתָה וַיָּבֵא
אֶל-פֶּתַח הָעִיר וַיַּהֲדִישֶׁם אִשָּׁה אֶלְמָנָה מִקְשָׁשׁ
עֲצִים וַיִּקְרָא אֱלֹהֵי וַיֹּאמֶר קִחְיָנָא לִי מַעֲשֵׂה
מַיִם בְּכָל וָאִשְׁתָּה : וַתִּלֶּךְ לָקַחַת וַיִּקְרָא אֱלֹהֵי
וַיֹּאמֶר לְקִחְיָנָא לִי שְׂתִילָתָם בְּיָדָהּ : וַתֹּאמֶר
כִּי-יְהוָה אֱלֹהֵיהָ אִם-יִשְׁלַח מַעֲוָה כִּי אִם-מֵלֶאכָה
קָמְחָה בְּכַד וּמַעֲשֵׂה-שָׁמֶן בַּצִּפְחָת וְהִנֵּנִי מִקְשָׁשׁ
שָׁנִים עֲצִים וְנִאֲתִי וְעִשְׂתִּיהֶו לִי וּלְבָנִי וּלְנִחוֹ
וְכוֹתָנִי : וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי אֶתְחַיָּא בָּאִי
עֲשֵׂי כְּדָרְךָ אֵת עֲשִׂיִלִּי מִשֵּׁם עֲשֵׂה קִשְׁנָה
בְּרִאשְׁתָּה וְהוֹצֵאתִי לִי וְלָךְ וּלְבָנְךָ תַעֲשֶׂה בְּאֶחְרֶיךָ :
כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כִּי הִקְמַחְתָּ לֹא
תִכְלֶה וּצִפְחָתָה בְּשָׁמֶן לֹא תִחַסֵּר עַד יוֹם תַּחֲרֹךְ
יְהוָה נָשִׁים עַל-פְּנֵי הָאֲדָמָה : וַתִּלֶּךְ וַתַּעֲשֶׂה
כְּדָבַר אֱלֹהֵי וַתֹּאכַל הָאֲדָמָה וּבִיתָה יָמִים :
כִּי הִקְמַחְתָּ לֹא תִכְלֶה וּצִפְחָתָה בְּשָׁמֶן לֹא תִחַסֵּר
כְּדָבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד אֱלֹהֵי : וַיְהִי
אַחֵר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חֲלָהּ כִּי-הָאִשָּׁה בַעֲלַת הַבַּיִת
וַיְהִי חֲלוֹהָ חֹקֵם מָאֹד עַד אֲשֶׁר לֹא-יָקֻמוּהָ כִּי
נִשְׁמָה : וַתֹּאמֶר אֶל-אֱלֹהֵי מַה-לִּי וְלָךְ אִישׁ
הָאֱלֹהִים בָּאתָ אֵלַי לְהוֹפֹר אֶת-עֵינִי וְלַחֲמֹת אֶת-
בְּנִי : וַתֹּאמֶר אֱלֹהֵי הִנֵּנִי לִי אֶת-בְּנִי וַיִּקְוֶהוּ

days in Tirzah.^a And the people were encamped against Gibbethon,^b which belonged to the Philistines.

16 And the people that were encamped heard say, Zimri hath conspired, and hath also slain the king: wherefore all Israel made Omri, the captain of the host, king over Israel that day in the camp.

17 And Omri went up from Gibbethon, and all Israel with him, and they besieged Tirzah.

18 And it came to pass, when Zimri saw that the city was taken, that he went into the palace of the king's house, and burnt the king's house over him^c with fire, and died,

19 For his sins which he sinned in doing evil in the sight of the LORD, in walking^d in the way of Jeroboam, and in his sin which he did, to make Israel to sin.

20 Now the rest of the acts of Zimri, and his treason that he wrought, are they not written in the book of the Chronicles of the kings of Israel?

21 Then were the people of Israel divided^e into two parts: half of the people followed Tibni the son of Ginath, to make him king; and half followed Omri.

22 But the people that followed Omri prevailed against the people that followed Tibni the son of Ginath: so Tibni died, and Omri reigned.

23 In the thirty and first year of Asa king of Judah began Omri^f to reign over Israel, twelve years: six years reigned he in Tirzah.

24 And he bought the hill Samaria of Shemer for two talents of silver, and built on the hill, and called the name of the city which he built, after the name of Shemer, owner of the hill, ^gSamaria.^o

25 But Omri wrought evil^p in the eyes of the LORD, and did worse than all that were before him.

26 For he walked^q in all the way of Jeroboam the son of Nebat, and in his sin wherewith he made Israel to sin, to provoke the LORD God of Israel to anger with their vanities.^r

27 Now the rest of the acts of Omri which he did, and his might that he shewed, are they not written in the book of the Chronicles of the kings of Israel?

28 So Omri slept with his fathers, and was buried in Samaria: and Ahab his son reigned in his stead.

29 And in the thirty and eighth year of Asa king of Judah, began Ahab the son of Omri to reign over Israel: and Ahab the son of Omri reigned over Israel, in Samaria, twenty and two years.

30 And Ahab the son of Omri did evil in the sight of the LORD above^s all that were before him.

31 And it came to pass, ^tas if it had been a light^u thing for him to walk in the sins of Jeroboam the son of Nebat, that he took to wife^v Jezebel the daughter of Ethbaal king of the Zidonians,^w and^x went and served Baal, and worshipped him.

32 And he reared up an altar for Baal in the house of Baal, which he had built in Samaria.

33 And Ahab made a grove;^y and Ahab did more^z to provoke the LORD God of Israel to anger than all the kings of Israel that were before him.

34 In his days did Hiel the Beth-elite build Jericho: he laid the foundation thereof in Abiram his first-born, and set

B. C. 929.

a ver. 8.

b ch. 15. 27.

c Jos. 6. 26.

Mat. 24. 35.

β *Elijah*.

Lu. 1. 17.

4. 25.

he is called

Elias.

d 2 Ki. 3. 14.

e De. 10. 8.

f Lu. 4. 25.

g Ja. 5. 17.

h 2 Sa. 17. 23.

Ps. 9. 16.

i ch. 12. 28.

15. 26. 34.

j Is. 43. 20.

k Ps. 37. 19.

Is. 33. 16.

Hab. 3. 17, 18.

Mat. 6. 31, 33.

Lu. 22. 35.

He. 13. 5, 6.

l Pr. 28. 2.

Is. 9. 19, 21.

19. 2.

Mat. 12. 25.

y at the end

of days.

m Ob. 20.

Lu. 4. 26.

called *Sarepta*.

n 2 Ch. 22. 2.

o *Shomeron*.

p ch. 13. 32.

2 Ki. 17. 24.

Jno. 4. 4.

Ac. 8. 5. 8.

q Mi. 6. 16.

r ver. 19.

s ver. 13.

Ac. 14. 15.

t Ge. 21. 16.

Je. 14. 18.

La. 4. 9.

u Pr. 3. 9, 10.

Mar. 9. 41.

He. 6. 10.

v *gieth*.

w or, a full

year.

x ver. 33.

y was it a

light thing?

z Eze. 8. 17.

16. 47.

aa by the hand

of.

w De. 7. 3.

Jos. 23. 12, 13.

x Ju. 18. 7.

y ch. 21. 35, 26.

2 Ki. 10. 18.

&c.

17. 16.

z Lu. 5. 8.

a 2 Ki. 13. 6.

17. 10.

21. 3.

Je. 17. 1, 2.

b Job 13. 23.

26.

Eze. 21. 23, 24

c ver. 30.

ch. 21. 25.

up the gates thereof in his youngest son Segub, according to the word of the LORD, which he spake^e by Joshua the son of Nun.

CHAP. XVII.

AND β *Elijah* the Tishbite, who was of the inhabitants of Gilead, said unto Ahab, *As^d the LORD God of Israel liveth, before^e whom I stand, there^f shall not be dew nor rain these years, but according to my word.*

2 And the word of the LORD came unto him, saying,

3 Get thee hence, and turn thee eastward, and hide thyself by the brook Cherith, that is before Jordan.

4 And it shall be, that thou shalt drink of the brook; and I have commanded the ravens^g to feed thee there.

5 So he went, and did according unto the word of the LORD: for he went and dwelt by the brook Cherith, that is before Jordan.

6 And^h the ravens brought him bread and flesh in the morning, and bread and flesh in the evening: and he drank of the brook.

7 And it came to pass, ⁱafter a while, that the brook dried up, because there had been no rain in the land.

8 And the word of the LORD came unto him, saying,

9 Arise, get thee to Zarephath,^m which belongeth to Zidon, and dwell there: behold, I have commanded a widow woman there to sustain thee.

10 So he arose, and went to Zarephath. And when he came to the gate of the city, behold, the widow woman was there gathering of sticks: and he called to her, and said, Fetch me, I pray thee, a little water in a vessel, that I may drink.

11 And as she was going to fetch it, he called to her, and said, Bring me, I pray thee, a morsel of bread in thine hand.

12 And she said, As the LORD thy God liveth, I have not a cake, but an handful of meal in a barrel, and a little oil in a cruse: and, behold, I am gathering two sticks, that I may go in and dress it for me and my son, that we may eat it, and die.ⁿ

13 And Elijah said unto her, Fear not; go, and do as thou hast said: but make me thereof a little cake first,^o and bring it unto me, and after make for thee and for thy son.

14 For thus saith the LORD God of Israel, The barrel of meal shall not waste, neither shall the cruse of oil fail, until the day that the LORD ^psendeth rain upon the earth.

15 And she went, and did according to the saying of Elijah; and she, and he, and her house, did eat ^qmany days.

16 And the barrel of meal wasted not, neither did the cruse of oil fail, according to the word of the LORD, which he spake ^rby Elijah.

17 And it came to pass, after these things, that the son of the woman, the mistress of the house, fell sick; and his sickness was so sore, that there was no breath left in him.

18 And she said unto Elijah, What^s have I to do with thee, O thou man of God? art thou come unto me to call^t my sin to remembrance, and to slay my son?

19 And he said unto her, Give me thy son. And he took him out of her bosom, and carried him up into a loft where he abode, and laid him upon his own bed.

20 And he cried unto the LORD, and said,

O LORD my God, hast thou also brought evil upon the widow with whom I sojourn, by slaying her son?

21 And ^ahe stretched himself upon the child three times, and cried unto the LORD, and said, O LORD my God, I pray thee, let this child's soul come into ^γhim again!

22 And the LORD heard the voice of Elijah; and the soul of the child came into him again, and he revived.

23 And Elijah took the child, and brought him down out of the chamber into the house, and delivered him unto his mother: and Elijah said, See, thy son liveth!

24 And the woman said unto Elijah, Now ^hby this I know that thou art a man of God, and that the word of the LORD in thy mouth is truth.

CHAP. XVIII.

AND it came to pass, after many ⁱdays, that the word of the LORD came to Elijah in the third year, saying, Go, shew thyself unto Ahab; and ^aI will send rain upon the earth.

2 And Elijah went to shew himself unto Ahab. And there was a sore famine in Samaria.

3 And Ahab called ^ζObadiah, which was ^ηthe governor of his house. (Now Obadiah feared ^pthe LORD greatly:

4 For it was so, when ^θJezebel cut off the prophets of the LORD, that Obadiah took ^qan hundred prophets, and hid them by fifty in a cave, and fed them with bread ^rand water.)

5 And Ahab said unto Obadiah, Go into the land, unto all fountains of water, and unto all brooks: peradventure we may find grass to save the horses and mules alive, that we lose not all the beasts.

6 So they divided the land between them, to pass throughout it: Ahab went one way by himself, and Obadiah went another way by himself.

7 And as Obadiah was in the way, behold, Elijah met him: and he knew him, and fell on his face, and said, Art thou that my lord Elijah?

8 And he answered him, I am: go, tell thy lord, Behold, Elijah is here.

9 And he said, What have I sinned, that thou wouldest deliver thy servant into the hand of Ahab, to slay me?

10 As the LORD thy God liveth, there is no nation or kingdom whither my lord hath not sent to seek thee: and when they said, He is not there; he took an oath of the kingdom and nation, that they found thee not.

11 And now thou sayest, Go, tell thy lord, Behold, Elijah is here.

12 And it shall come to pass, as soon as I am gone from thee, that ^lthe Spirit of the LORD shall carry thee whither I know not; and so when I come and tell Ahab, and he cannot find thee, he shall slay me: but I thy servant fear ^mthe LORD from my youth.

13 Was it not told my lord what I did when Jezebel slew the prophets of the LORD, how I hid an hundred men of the LORD's prophets ⁿby fifty in a cave, and fed ^othem with bread and water?

14 And now thou sayest, Go, tell thy lord, Behold, Elijah is here: and he shall slay ^pme.

15 And Elijah said, As the LORD of hosts liveth, before whom I stand, I ^qwill surely shew myself unto him to-day.

B. C. 906.

a 2Ki.4.34,35.

β measured.

b Ac. 16. 20.

17. 6.

γ his inward parts.

c ch. 21. 20.

d 2 Ch. 15. 2.

e 1 Sa. 15. 12.

2 Ki. 2. 25.

f He. 11. 35.

g ch. 16. 33.

h Jn^c. 3. 2.

16. 30.

i ch. 22. 6.

k 2 Ki. 17. 41.

Mat. 6. 24.

l ch. 17. 1.

δ or, thoughts

m Jos. 24. 15.

n De. 28. 12.

Ps. 147. 8.

Je. 5. 24.

14. 22.

Ho. 2. 21, 22.

o ch. 19. 10, 14.

ζ Obadiah.

η over his house.

p Ne. 7. 2.

θ Jezebel.

q Ne. 5. 15.

r Ps. 34. 9, 10.

Is. 33. 16.

s 1 Ch. 21. 26.

2 Ch. 7. 1, 3.

κ The word is good.

λ cut not off ourselves from the beasts.

μ or, answer.

t Ps. 115. 5-8.

Je. 10. 5.

1 Co. 12. 2.

ν or, heard.

π or, up and down at the altar.

ρ with a great voice.

u Is. 41. 23.

σ or, meditated.

τ hath a pursuit.

v Le. 19. 28.

φ they poured out blood upon them.

χ ascending.

w 2 Ki. 2. 16.

Eze. 3. 12, 14.

Mat. 4. 1.

Ac. 8. 39.

ψ attention.

φ Pr. 8. 13.

Ec. 7. 18.

Is. 50. 10.

y Ge. 32. 28.

z Mat. 10. 41.

42.

a Mat. 25. 35.

b Mat. 10. 28.

c Is. 51. 7, 8.

d Le. 1. 6, 8.

16 So Obadiah went to meet Ahab, and told him: and Ahab went to meet Elijah.

17 And it came to pass, when Ahab saw Elijah, that Ahab said unto him, Art thou he that troubleth ^δIsrael?

18 And he answered, I have not troubled Israel; but thou and thy father's house, ^εin that ye have forsaken ^ζthe commandments of the LORD, & thou hast followed Baalim.

19 Now therefore send, and gather to me all Israel unto mount Carmel, ^ηand the prophets of Baal four hundred and fifty, and the prophets of the groves ^θfour hundred, which eat at Jezebel's table.

20 So Ahab sent unto all the children of Israel, and gathered ⁱthe prophets together unto mount Carmel.

21 And Elijah came unto all the people, and said, How ^klong halt ye between two ^lopinions? if the LORD ^mbe God, follow him: but if ⁿBaal, then follow him. And the people answered him not a word.

22 Then said Elijah unto the people, I, ^oeven I only, remain a prophet of the LORD; but Baal's prophets are four hundred and fifty men.

23 Let them therefore give us two bullocks; and let them choose one bullock for themselves, and cut it in pieces, and lay it on wood, and put no fire under: and I will dress the other bullock, and lay it on wood, and put no fire under:

24 And call ye on the name of your gods, and I will call on the name of the LORD: and the God that answereth by fire, ^plet him be God. And all the people answered and said, It is well spoken.

25 And Elijah said unto the prophets of Baal, Choose you one bullock for yourselves, and dress it first; for ye are many: and call on the name of your gods, but put no fire under.

26 And they took the bullock which was given them, and they dressed it, and called on the name of Baal from morning even until noon, saying, O Baal, ^qhear us. But there ^rwas no voice, nor any that answered. And they leaped ^supon the altar which was made.

27 And it came to pass at noon, that Elijah mocked them, and said, Cry aloud; for ^the is a god: either he ^uis talking, or he ^vis pursuing, or he is in a journey, or peradventure he sleepeth, and must be awaked.

28 And they cried aloud, and cut ^wthemselves, after their manner, with knives and lancets, till ^xthe blood gushed out upon them.

29 And it came to pass, when mid-day was past, and they prophesied until the time of the ^yoffering of the evening sacrifice, that there ^zwas neither voice, nor any to answer, nor any ^{aa}that regarded.

30 And Elijah said unto all the people, Come near unto me. And all the people came near unto him. And he repaired the altar of the LORD that was broken down.

31 And Elijah took twelve stones, according to the number of the tribes of the sons of Jacob, unto whom ^{ab}the word of the LORD came, saying, Israel shall be thy name:

32 And with the stones he built an altar in the name of the LORD: and he made a trench about the altar, as great as would contain two measures of seed.

33 And he put the wood in order, and cut ^{ac}the bullock in pieces, and laid him on the wood, and said, Fill four barrels with

- מחזקה ויגלה אל העליה אשר הוא יושב שם
 10 וישכבנה על מפתחיו : ויקרא אליהו ויאמר
 יהוה אלהי הגם על האלמנה אשר אני מחננה
 21 עמה הדעות להמים את-בנה : ויתחמד על-
 הילד שלש פעמים ויקרא אל יהוה ויאמר יהוה
 אלהי הנשבע נא נפש הילד הזה על קרבו :
 22 וישמע יהוה בקול אלהו ותשוב נפש הילד על-
 23 קרבו ויהי : וישח אלהו את הילד וירדהו מן-
 העליה הביתה ויתנהו לאמו ויאמר אלהו ראי
 24 חי בנך : ויאמר האשה אל אלהו עשה זה
 דעתי כן איש אלהים אתה ודבר יהוה בפה
 אמר : CAP. XVIII. יח
- 1 ויהי ימים רבים ודבר יהוה היה אל אלהו בשנה
 השלישית לאמר לך הראה אל אחאב ואתנה
 2 מטר על פני הארץ : וילך אלהו להראות
 3 אל אחאב והרעב חזק בשמרון : ויקרא אחאב
 אל עבדיו אשר על הפרת ועבדיו היה ירא
 4 את יהוה מאד : ויהי בהכרית איוול את
 נביאי יהוה וישח עבדיו מאה נביאים ויהביאם
 5 חמשים איש במערה וכלכלם לחם ומים :
 ויאמר אחאב אל עבדיו לך בארץ אל-פל
 מעיני הפים ואל כל העולים אליי נמצא חזיר
 ונחיה סוס ופחד ולוא נכרית מן בהמה :
 6 ויחלוקו להם את הארץ לעבר-נה אחאב חלק
 בדרך אחד לבדו ועבדיו חלק בדרך אחד
 7 לבדו : ויהי עבדיו בדרך והנה אלהו לקראתו
 ויפלה וישל על פניו ויאמר האמה זה אדני
 8 אלהו : ויאמר לו אני לך אמר לאדניך הנה
 9 אלהו : ויאמר מה חסאתי בראיה נתן את-
 10 עבדך ביד אחאב להמיתני : חי יהוה אלהיך
 אבד-ישגיו וממלכה אשר לא שלח אדני שם
 לבקשך ואמרתי אין ותשבע את הממלכה ואת-
 11 הדיו כי לא ימצאנה : ועשה אתה אמר לך
 12 אמר לאדניך הנה אלהו : והיה אני אלך
 מאחריך וירח יהוה ישאף על אשר לא ארע
 ובאתי להניח לאחאב ולא ימצאך והרגני ועבדך
 13 ירא את יהוה מנערי : הלא הנה לאדני את
 אשר עשיתי בדרך איוול את נביאי יהוה ואחאב
 מנביאי יהוה מאה איש חמשים חמשים איש
 14 במערה ואכלכלם לחם ומים : ועשה אתה

- וַיִּשְׁכַּב וַיִּשְׁמַע תַּחַת רֹאשׁוֹ אֶחָד וְהוֹדִיאוֹ מִלְאָךְ׃
 33 נָגַע בּוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ קוֹם אֲכֹל׃ וַיֵּבֶשׁ וְהָיָה מִרְאשֵׁהוּ
 34 עֲצָת רָצָפִים וַצִּפְחָת מִיָּם וַיֹּאכַל וַיִּשְׁתַּי וַיִּשְׁכַּב
 35 וַיִּשְׁכַּב׃ וַיֵּשֶׁב מִלְאָךְ יְהוָה׃ שָׁמִיר וַיַּעֲבֹדוּ וַיֹּאמֶר
 36 קוֹם אֲכֹל מִן רֶב מִמֶּנּוּ הַדָּהָר׃ וַיָּקָם וַיֹּאכַל וַיִּשְׁתָּה
 37 וַיֵּלֶךְ בִּכְתָּי׃ הָאִמְלִיכָה הָיְתָה אֲרָבָעִים יוֹם וַאֲרָבָעִים
 38 לַיְלָה עַד חֵר הָאֵלֹהִים דָּוָב׃ וַיִּבְרָא־שָׁם אֶל־
 39 הַמַּעֲרָה וַיֵּלֶךְ שָׁם וְהָיָה דָּבָר יְהוָה אֵלָיו וַיֹּאמֶר
 40 לוֹ מִדִּלְקָה פֹה אֵלֶיךָ׃ וַיֹּאמֶר קָמָא נִפְאֵרִי לַיהוָה׃
 41 אֵלֶיךָ צְבָאוֹת מִרְעֻבֵי בְרִיחֶךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִתְּךָ
 42 מִמִּדְבָּרֶיךָ הָרָסוּ וְאֶת־נִבְיֹאֶיךָ הָרָגוּ בְּחֶרֶב וְאֶת־
 43 אֲנִי לְבַדִּי וַיִּבְקְשׁוּ אֶת־נַפְשִׁי לַחֲתָקָה׃ וַיֹּאמֶר צֵא
 44 וְעִמְרָת בְּחֵי לִפְנֵי יְהוָה וְהָיָה יְהוָה עִבְדִּי וְיָרַח
 45 בְּדֹלָה וְחֹק מִשְׁפָּחָה הָרִים וּמִשְׁבַּר סַלְעִים לִפְנֵי
 46 יְהוָה לֹא בָרוּחַ יְהוָה וְאִתְּךָ דָּוָרֶיךָ רַעַשׁ לֹא בְרֶעַשׁ
 47 יְהוָה׃ וְאִתְּךָ הִרְעֵשׁ אֵשׁ לֹא בָאֵשׁ יְהוָה וְאִתְּךָ
 48 הָאֵשׁ קוֹל דִּמְמָה רָקָה׃ וַיְהִי׃ נִפְשָׁע אֵלֶיךָ׃
 49 וַיֵּלֶךְ פָּנָיו בְּאֶרְצוֹ וַיֵּצֵא וַיַּעֲבֹד פְּתַח הַמַּעֲרָה
 50 וְהָיָה אֵלָיו קוֹל וַיֹּאמֶר מִדִּלְקָה פֹה אֵלֶיךָ׃ וַיֹּאמֶר
 51 קָמָא נִפְאֵרִי לַיהוָה׃ אֵלֶיךָ צְבָאוֹת מִרְעֻבֵי בְרִיחֶךָ
 52 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־מִמְדָּבְרֶיךָ הָרָסוּ וְאֶת־נִבְיֹאֶיךָ
 53 הָרָגוּ בְּחֶרֶב וְאֶת־נַפְשִׁי לַחֲתָקָה׃ וַיִּבְקְשׁוּ אֶת־נַפְשִׁי
 54 לַחֲתָקָה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו לֵךְ שׁוּב
 55 לְדִרְכֶּךָ מִדְּבָרֶיךָ וּפְשָׁע וּבָאָת וּמִשְׁחָת אֶת־חֻזְאֵל
 56 לְמִלְכָּךְ עַל־בָּרֶם׃ וְאַתָּה יְהוָה מִרְמִשֵּׁי הַמִּשְׁחָה
 57 לְמִלְכָּךְ עַל־יִשְׂרָאֵל וְאֶת־אֱלִישָׁע בֶּן־שִׁפְטָל מִאֲבֵל
 58 מִחוּלָה הַמִּשְׁחָה לְנָבִיא מַחֲתָקָה׃ וְהָיָה הַמִּמְלָכַת
 59 מִתְּרַב הַזֶּה אֵמִית הָיָה וְהַמִּמְלָכַת מִתְּרַב הָיָה
 60 יְמִית אֱלִישָׁע׃ וְהַשְׁאֲרָתִי בְּיִשְׂרָאֵל שְׁבַעַת אֲלָפִים
 61 פְּלִי־הַבְּרָפִים אֲשֶׁר לֹא־כָרַע לַפֶּעַל וְלִפְלִי־הָאֵשׁ אֲשֶׁר
 62 לֹא־נָשַׁק לוֹ׃ וַיֵּלֶךְ מִשָּׁם וַיִּמְצָא אֶת־אֱלִישָׁע
 63 בְּנִשְׁפָּט וְהוּא הוֹרֵשׁ שְׁנַיִם־עָשָׂר צִמּוּדִים
 64 לְפָנָיו וְהוּא בְּשָׂמִים הַעֲשֹׂר וַיַּעֲבֹר אֵלֶיךָ
 65 אֵלָיו וַיִּשְׁלַךְ אֶת־רִמּוֹ אֵלָיו׃ וַיַּעֲבֹר אֶת־
 66 הַבְּקָר וַיִּרְץ אַחֲרָיו אֵלֶיךָ וַיֹּאמֶר אֲשַׁקְדֶּנָּה
 67 לָאֵבֶן וְלֵאמֹר וְהִלְכָה אַחֲרֶיךָ וַיֹּאמֶר לוֹ לֵךְ
 68 שׁוּב מִן־עֲשִׂי־רִי לֵךְ׃ וַיֵּשֶׁב מִאֲחֵרָיו
 69 וַיִּקַּח אֶת־צִמּוּד הַבְּקָר וַיַּחֲבִיחוֹ וַיִּבְנֶה־הַבְּקָר
 70 בְּשִׁלְשֵׁם הַבְּשָׂר וַיִּתֵּן לָעָם וַיֹּאכְלוּ וַיִּקָּם וַיֵּלֶךְ
 71 אַחֲרָיו אֵלֶיךָ וַיִּשְׁוֹחֲדוּ׃

CAP. XIX. יט

- 1 וַיֵּבֶן אֲדָבָב לְאִזְבֵּל אֶת־פְּלִי־הָאֵשׁ עֲשֵׂה אֵלֶיךָ
 2 וְאַתָּה פְּלִי־הָאֵשׁ הָרַג אֶת־פְּלִי־הַנְּבִיאִים בְּחֶרֶב׃
 3 וְהַשְׁלַח אִזְבֵּל מִלְאָךְ אֶל־אֵלֶיךָ לֵאמֹר כֹּה־יַעֲשֶׂה
 4 אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסִיפוּן מִרְבַּעַת מִחוּל אֲשֶׁר־אֵת
 5 בְּנִשְׁפָּט נִקְשָׁשׁ אֶת־מֶהֱם׃ וַיֵּרָא וַיִּקָּם וַיֵּלֶךְ אֶל־
 6 נִפְשָׁו וַיֵּבֶא בָּאֵר שְׁבַע אֲשֶׁר לַיהוָה וַיִּנַּח אֶת־נִשְׁרָו
 7 שָׁם׃ וְהוּא־הָיָה בַּמִּדְבָּר הָרָק יוֹם וַיִּבְרָא וַיֵּשֶׁב
 8 תַּחַת רֹאשׁ אֶחָד וַיִּשְׁאֵל אֶת־נַפְשָׁו לָמוֹת וַיֹּאמֶר
 9 רַב עֲשֵׂה יְהוָה קֹד נַפְשִׁי מִן־לֹא־שׁוּב אֲלֵי מַאֲבָתִי׃

water, and pour *it* on the burnt-sacrifice, and on the wood.

34 And he said, Do *it* the second time : and they did *it* the second time. And he said, Do *it* the third time : and they did *it* the third time.

35 And the water *bran* round about the altar ; & he filled the trench^a also with water.

36 And it came to pass, at the time of the offering of the evening sacrifice, that Elijah the prophet came near, and said, ^a LORD God of Abraham, Isaac, and of Israel, ^b let it be known this day that thou art God in Israel, and that I am thy servant, and ^c that I have done all these things at thy word.

37 Hear me, O LORD, hear me ; that this people may know that thou art the LORD God, and that thou hast turned their heart back again.

38 Then ^k the fire of the LORD fell, and consumed the burnt-sacrifice, & the wood, and the stones, and the dust, and licked up the water that was in the trench.

39 And when all the people saw it, they fell on their faces : & they said, The LORD, he is the God ; the LORD, he ⁿ is the God.

40 And Elijah said unto them, ^γ Take the prophets of Baal ; let not one of them escape. And they took them : and Elijah brought them down to the brook Kishon, and slew ^p them there.

41 And Elijah said unto Ahab, Get thee up, eat and drink ; for there is ^δ a sound of abundance of rain.

42 So Ahab went up to eat and to drink. And Elijah went up to the top of Carmel ; and ^ε he cast himself down upon the earth, and put his face between his knees,

43 And said to his servant, Go up now, look toward the sea. And he went up, and looked, and said, There is nothing. And he said, Go again seven times.

44 And it came to pass at the seventh time, that he said, Behold, there ariseth a little cloud out of the sea, like a man's hand. And he said, Go up, say unto Ahab, ^ζ Prepare thy chariot, and get thee down, that the rain stop thee not.

45 And it came to pass in the mean while, that the heaven was black with clouds and wind, and there was a great rain. And Ahab rode, and went to Jezreel.

46 And the hand of the LORD was on Elijah : and he girded ^η up his loins, and ran before Ahab ^η to the entrance of Jezreel.

CHAP. XIX.

AND Ahab told Jezebel all that Elijah had done, and withal how he had slain ^b all the prophets with the sword.

2 Then Jezebel sent a messenger unto Elijah, saying, So ^d let the gods do to me, and more also, if ^e I make not thy life as ^e life of one of them by to-morrow about this time.

3 And when he saw that, he arose, and went for his life, and came to Beer-sheba, which *belongeth* to Judah, and left his servant there.

4 But he himself went a day's journey into the wilderness, and came and sat down under a juniper-tree : and he requested for ^λ himself that he might die ; and said, ^ε It is enough ; now, O LORD, take away my life ; for ^λ I am not better than my fathers.

5 And as he lay and slept under a juniper-tree, behold, then an angel ^k touched him, and said unto him, Arise and eat.

6 And he looked, and, behold, there was a cake baken on the coals, and a cruse of water at his ^μ head. And he did eat and

B. C. 906.

φ went.

a ver. 32, 38.

b Ex. 34. 28.

d. 9. 9, 18.

Mat. 4. 2.

c Ex. 3. 1.

Mal. 4. 4, 5.

d Ex. 3. 6.

c ch. 8. 43.

2 Ki. 19. 19.

Ps. 83. 18.

Eze. 36. 23.

39. 7.

f Nu. 16. 28.

g Ro. 11. 2. 4.

h Nu. 25. 11, 13.

Ps. 69. 9.

i ch. 18. 4, 20.

Mi. 7. 2.

k Le. 9. 24.

Ja. 6. 21.

Jch. 21. 26.

2Ch. 7. 1.

l Ex. 24. 12.

m Eze. 1. 4.

n ver. 24.

o Zec. 4. 6.

γ or, *Apprehend.*

p De. 13. 5.

18. 20.

2 Ki. 10. 25.

q Ex. 3. 6.

Is. 6. 2.

δ or, *a noise.*

r Ja. 5. 17, 18.

s ver. 9, 10.

t Je. 22. 9.

ζ tie, or, *bind.*

u 2 Ki. 8. 12, 13.

v 2 Ki. 9. 1. 3.

w Lu. 4. 27.

called *Eli-*

seus.

x 2 Ki. 9. 14, &c.

10. 6, &c.

13. 3.

y 2 Ki. 4. 29.

9. 1.

Job 38. 3.

Je. 1. 17.

Ep. 6. 14.

1 Pe. 1. 13.

η till thou

come to.

z Ho. 6. 5.

a Ro. 11. 4.

θ or, *will*

leave.

b ch. 18. 40.

c Ho. 13. 2.

d ch. 20. 10.

Ru. 1. 17.

2 Ki. 6. 31.

e Ps. 37. 33, 33.

f Mat. 8. 21, 22.

Lu. 9. 61, 62.

κ Go, *return.*

λ his life.

g Nu. 11. 15.

Jon. 4. 3, 8.

h Ps. 39. 12.

i 2 Sa. 24. 22.

k He. 1. 14.

μ bolster.

drink, and laid him down again.

7 And the angel of the LORD came again the second time, and touched him, and said, Arise and eat ; because the journey is too great for thee.

8 And he arose, and did eat and drink, and went in the strength of that meat forty ^b days and forty nights, unto Horeb the ^c mount of God.

9 And he came thither unto a cave, and lodged there ; and, behold, the word of the LORD came to him, and he said unto him, What doest thou here, Elijah ?

10 And ^e he said, I have been very ^a jealous for the LORD God of hosts : for the children of Israel have forsaken thy covenant, thrown down thine altars, and slain ^f thy prophets with the sword : and I, *even* I only, am left ; and they seek my life, to take it away.

11 And he said, Go forth, and stand upon the mount ^g before the LORD. And, behold, the LORD passed by, and a great and strong wind ^h rent the mountains, and brake in pieces the rocks before the LORD ; but the ^o LORD was not in the wind : and after the wind an earthquake ; but the LORD was not in the earthquake :

12 And after the earthquake a fire ; but the LORD was not in the fire : and after the fire a still small voice.

13 And it was so, when Elijah heard it, that he ^q wrapped his face in his mantle, and went out, and stood in the entering in of the cave. And, behold, there came a voice unto him, and said, What doest thou here, Elijah ?

14 And he said, I ^r have been very jealous for the LORD God of hosts ; because the children of Israel have forsaken ^t thy covenant, thrown down thine altars, and slain thy prophets with the sword : and I, *even* I only, am left ; and they seek my life, to take it away.

15 And the LORD said unto him, Go, return on thy way to the wilderness of Damascus : and when thou comest, anoint Hazael ^u to be king over Syria :

16 And Jehu ^v the son of Nimshi shalt thou anoint to be king over Israel : and Elisha ^w the son of Shaphat, of Abel-meholah, shalt thou anoint to be prophet in thy room.

17 And ^x it shall come to pass, that him that escapeth the sword of Hazael shall Jehu slay ; and him that escapeth from the sword of Jehu shall Elisha slay. ^z

18 Yet ^a I ^θ have left me seven thousand in Israel, all the knees which have not bowed unto Baal, and every mouth which hath not kissed ^θ him.

19 So he departed thence, and found Elisha the son of Shaphat, who was ploughing with twelve yoke of oxen before him, and he with the twelfth : and Elijah passed by him, and cast his mantle upon him.

20 And he left the oxen, and ran after Elijah, and said, Let me, I pray thee, kiss my father and my mother, and *then* I will follow thee. And he said unto him, κ Go back again : for what have I done to thee ?

21 And he returned back from him, and took a yoke of oxen, and slew them, and boiled their flesh with the instruments ^f of the oxen, and gave unto the people, and they did eat : then he arose, and went after Elijah, and ministered unto him.

CHAP. XX.

AND Ben-hadad the king of Syria gathered all his host together : and there

were thirty and two kings with him, and horses, and chariots: and he went up and besieged Samaria, and warred against it.

2 And he sent messengers to Ahab king of Israel into the city, and said unto him, Thus^b saith Ben-hadad,

3 Thy silver and thy gold *is* mine: thy wives also and thy children, *even* the goodliest, *are* mine.

4 And the king of Israel answered and said, My lord, O king, according to thy saying, *I am* thine, and all that I have.

5 And the messengers came again, and said, Thus speaketh Ben-hadad, saying, Although I have sent unto thee, saying, Thou shalt deliver me thy silver, and thy gold, and thy wives, and thy children;

6 Yet I will send my servants unto thee to-morrow about this time, and they shall search thine house, and the houses of thy servants; and it shall be, *that* whatsoever is ^βpleasant in thine eyes, they shall put *it* in their hand, and take *it* away.

7 Then the king of Israel called all the elders of the land, *and* said, Mark, I pray you, and see how this *man* seeketh mischief: for he sent unto me for my wives, and for my children, and for my silver, and for my gold; and I ^δdenied him not.

8 And all the elders and all the people said unto him, Harken not *unto him*, nor consent.

9 Wherefore he said unto the messengers of Ben-hadad, Tell my lord the king, All that thou didst send for to thy servant at the first I will do: but this thing I may not do. And the messengers departed, and brought him word again.

10 And Ben-hadad sent unto him, and said, The gods^ι do so unto me, and more also, if the dust of Samaria shall suffice for handfuls for all the people that ^θfollow me.

11 And the king of Israel answered and said, Tell *him*, Let^ι not him that girdeth on *his harness* boast himself as he that putteth it off.

12 And it came to pass, when *Ben-hadad* heard this ^κmessage, as he *was* drinking, he and the kings in the ^λpavilions, that he said unto his servants, ^μSet yourselves *in array*: and they set themselves *in array* against the city.

13 And, behold, there ^νcame a prophet unto Ahab king of Israel, saying, Thus saith the LORD, Hast thou seen all this great multitude? behold, I will deliver it into thine hand this day; ^ζand thou shalt know that *I am* the LORD.

14 And Ahab said, By whom? And he said, Thus saith the LORD, *Even* by the ^ηyoung men of the princes of the provinces. Then he said, Who shall ^θorder the battle? And he answered, Thou.

15 Then he numbered^ι the young men of the princes of the provinces, and they were two hundred and thirty-two: and after them he numbered all the people, *even* all ^κchildren of Israel, *being* seven thousand.

16 And they went out at noon: but Ben-hadad *was* drinking^λ himself drunk in the pavilions, he and the kings, the thirty and two kings^μ that helped him.

17 And the young men of the princes of the provinces went out first; and Ben-hadad sent out, and they told him, saying, There are men come out of Samaria.

18 And he said, Whether they be come out for peace, take them alive; or whether they be come out for war, take them alive.

B. C. 901.

a Ju. 7. 21. 22.

Ec. 9. 11.

b Is. 10. 13, 14.

c 2 Ki. 6. 12.

d 2 Sa. 11. 1.

e Ps. 115. 2, 3.

Is. 42. 8.

β desirable.

f 2 Ki. 5. 7.

γ was fallen.

g Ps. 10. 3.

δ kept not

back from

him.

h 1 Sa. 4. 1.

29. 1.

2 Ki. 13. 17.

ι the war

with Israel.

η or, victual-

led.

ι ch. 19. 2.

θ are at my

feet.

Ex. 11. 8.

Ju. 4. 10.

κ Is. 37. 29, 36.

l Pr. 27. 1.

m ver. 13.

Job 12. 16.

19.

κ word.

λ or, tents.

n Ps. 10. 16.

μ or, place

the en-

gines: and

they placed

engines.

ν approach-

ed.

ο Ps. 18. 45.

p Je. 48. 44.

Lu. 13. 4.

q ver. 28.

ζ a chamber

within a

chamber,

or, from

chamber to

chamber.

ch. 22. 25.

ρ Is. 16. 5.

π or, ser-

vants.

σ Ge. 37. 34.

ρ bind, or, tie.

t Ju. 7. 7.

u ver. 12.

ch. 16. 9.

Pr. 23. 29, 32.

Ho. 4. 11.

v Is. 54. 15.

w 2 Ki. 10. 15.

Ac. 8. 31.

x ch. 15. 20.

19 So these young men of the princes of the provinces came out of the city, and the army which followed them.

20 And^α they slew every one his man: and the Syrians fled; and Israel pursued them: and Ben-hadad the king of Syria escaped on an horse with the horsemen.

21 And the king of Israel went out, and smote the horses and chariots, and slew the Syrians with a great slaughter.

22 And the prophet^β came to the king of Israel, and said unto him, Go, strengthen thyself, and mark, and see what thou doest: for at the return^γ of the year the king of Syria will come up against thee.

23 And the servants of the king of Syria said unto him, Their gods^δ are gods of the hills, therefore they were stronger than we: but let us fight against them in the plain, and surely we shall be stronger than they.

24 And do this thing: Take the kings away, every man out of his place, and put captains in their rooms:

25 And number thee an army like the army that ^γthou hast lost, horse for horse, and chariot for chariot: and we will fight against them in the plain, and^ε surely we shall be stronger than they. And he hearkened unto their voice, and did so.

26 And it came to pass, at the return of the year, that Ben-hadad numbered the Syrians, and went up to Aphek, ^ζto fight against Israel.

27 And the children of Israel were numbered, and were ^ηall present, and went against them: and the children of Israel pitched before them like two little flocks of kids; but the Syrians filled the country.

28 And there came a man of God, and spake unto the king of Israel, and said, Thus saith the LORD, Because^ι the Syrians have said, The LORD ^κis God of the hills, but he ^λis not God of the valleys; therefore^μ will I deliver all this great multitude into thine hand, and ye shall know that *I am* the LORD.

29 And they pitched one over against the other seven days; and so it was, that in the seventh day the battle was joined: ^νand the children of Israel slew of the Syrians an hundred thousand footmen in one day.

30 But the rest fled^ο to Aphek, into the city; and there^π a wall fell upon twenty and seven thousand of the men *that were* left. And Ben-hadad fled, and came into the city, into ^ρan inner chamber.

31 And his servants said unto him, Behold now, we have heard that the kings of the house of Israel *are* merciful^σ kings: let us, I pray thee, put^τ sackcloth on our loins, and ropes upon our heads, and go out to the king of Israel; peradventure he will save thy life.

32 So they girded sackcloth on their loins, and put ropes on their heads, and came to the king of Israel, and said, Thy servant Ben-hadad saith, I pray thee, let me live. And he said, *Is* he yet alive? he *is* my brother.

33 Now the men did diligently observe whether *any thing* would come from him, and did hastily catch *it*: and they said, Thy brother Ben-hadad. Then he said, Go ye, bring him. Then Ben-hadad came forth to him; and he caused him to come up^υ into the chariot.

34 And *Ben-hadad* said unto him, The cities^φ which my father took from thy father, I will restore; and thou shalt make

ואלה יצאו מן העיר בערי שרי המדינות והחילו
 אשר אחריהם: ויפגו איש איש וינסו ארם
 ויורדס ישראל וימלש בן הדוד מלך ארם על סוס
 ופרשים: ויצא מלך ישראל ויגד את הדסוס
 ואת הרבב והזה בארם מפני גדולה: וינש
 הנביא אל מלך ישראל ויאמר לו לך התחזק
 ורע וראה את אשר תעשה כי לתשובת השנה
 מלך ארם עלה עליך: ועברי מלך ארם
 אמרו אליו אלהי הרים ואלהים עלינו חזקו
 מפנינו ואולם נלחם אפם במישור אם לא נחזק
 מהם: ואת הדבר הזה עשה חזר המלכים
 איש ממקומו ושיום פחות התחזקו:
 ואתה המכה לך חיל פחול הנפל מאותך
 וסוס פסוס ורכב רבב ונלחמה אותם במישור
 אם לא נחזק מהם וישמע לקלם ונעש כן:
 והי לתשובת השנה ויפקד בן הדוד את ארם
 ויעל אפקה למלחמה עם ישראל: ובני
 ישראל התפקדו וכללו ויכרו לקראתם ויחנו
 בני ישראל נגדם פשו חשפ עינים וארם מלאו
 את הארץ: ונש איש האלהים ויאמר אל
 מלך ישראל ויאמר כה אמר יהוה יען אשר
 אמרו ארם אלהי הרים ולא אלהי עמקם
 הוא ונחתי את כל הקמון הגדול הזה בידך
 וידעתם כי אני יהוה: ויחנו אלה נכח אלה
 שבעת ימים ויהי ביום השביעי ותקרב
 המלחמה ויפו בני ישראל את ארם מאד אלה
 רגלי ביום אחד: וינסו הנותרים אפקה
 אלהי העיר והפל החומה על עשירים ושבעה
 אלה איש הנותרים ובן הדוד נס ויבא אל
 העיר תר דנור: ויאמרו אליו עברי
 והזהב שמענו כי מלך בית ישראל כי
 מלך חסד הם נעמה פא שלום במתנינו
 ונחלים בראשנו ונצא אל מלך ישראל
 אולי יהיה את נפשו: ויחזרו שלום במתניהם
 ונחלים בראשיתם ויבאו אל מלך ישראל ויאמרו
 עבדך בן הדוד אמר דחיינא נפשי ויאמר העוזר
 חי אתי הוא: והאנשים יחזו וימרו ויחלו
 המפני ויאמרו אתך בן הדוד ויאמר בא קח
 ויצא אליו בן הדוד ויעלו על המורפה: ויאמר
 אליו הערים אשר למחאני מאת אביך אשר

ובן הדוד מלך ארם קבץ את כל חייו ושלשים
 ושנים מלך אותו ונס ורכב ויעל ויער על
 שומרון וילחם בה: ושלח מלאכים אל אחאב
 מלך ישראל העיר: ויאמר לו פה אמר בן
 הדוד בספק והנה ליהוא ונשיך ובנה השוכים
 ליהם: ויעז מלך ישראל ויאמר כדברך אדני
 המלך לך אני וכל אשר לי: וישבו המלאכים
 ויאמרו כה אמר בן הדוד לאמר כרש לחתי אליך
 לאמר בספק והנה ונשיך ובנה לך חתן: כי
 אם כעת מחור אשלח את עברי אליך וחפשו
 את ביתך ואת בני עבדך והיה כל מחמד עניך
 ישימו בידם ולקחו: ויקרא מלך ישראל לכל
 זקני הארץ ויאמר דענא וראו כי רעה הו
 מבקש כרשלה אלי ננשי ונבני ולכסף ולזהב
 ולא מענתי מפני: ויאמרו אליו כל ההקמם
 וכל העם אלה שמע ולא חאבה: ויאמר
 למלאכי בן הדוד אמרו לאדני המלך כל אשר
 שלחת אל עבדך בראשנה אעשה והדבר הזה
 לא איכל לעשות וילכו המלאכים וישבו דבר:
 וישלח אליו בן הדוד ויאמר כה עשו לך אלהים
 וכה יוספו אם ישלך עפר שומרון לשעלים לכל
 העם אשר ברגלי: ויעז מלך ישראל ויאמר
 דברו אלי יחלל חגר במספת: והי פשע
 את הדבר הזה והוא שתה הוא והמלכים
 בספות ויאמר אל עבדו שימו ושימו על
 העיר: והנה נביא אחד נש אל אחאב מלך
 ישראל ויאמר פה אמר יהוה הראית את כל
 החמון הגדול הזה הנני נחני בקד היום וידעת
 כי אני יהוה: ויאמר אחאב במי ויאמר כה
 אמר יהוה בערי שרי המדינות ויאמר מי
 יאסר המלחמה ויאמר אלה: ויפקד את עברי
 שרי המדינות ויהיו מאתים שנים ושלשים
 ואחרים פקד את כל העם כל בני ישראל שבעת
 אלפים: ויצא בצהרים ובן הדוד שתה שפור
 בספות הוא והמלכים שלשים ושנים מלך עור
 אותו: ויצאו בערי שרי המדינות בראשנה
 ישלח בן הדוד ויעיר לו לאמר אנשים יצאו
 משומרון: ויאמר אם לשלום יצאו הפסוס
 חיים ואם למלחמה יצאו חיים הפסוס:

אכל־לחם וישב ללֶחֶם אֵלֵי אֶרְנָן לֶחֶם אֶת־בָּרֶם נָבוֹת
הַיִּזְרְעֵאלִי : וַתִּקְרָב סָפְרִים בְּשֵׁם אֲחָב וַתַּחֲסֹם
בְּחֶרְמָה וַתִּשְׁלַח הַסָּפְרִים אֶל הַזִּקְנִים וְאֵל הַחֹרִים
אֲשֶׁר בְּעִירוֹ הַיִּשְׁבִּים אֶת־נָבוֹת : וַתִּקְרָב
בַּסָּפְרִים לְאֹמֶר קְרָאֲרוּם וַתִּשְׁנֶה אֶת־נָבוֹת
בְּרָשׁ הָעָם : וַחֲשִׁיבוּ שְׁנֵים אֲנָשִׁים בְּנֵי־בִלְעֵל
נְגֹד וַיַּעֲדוּהוּ לֵאמֹר בִּרְכָתָה אֱלֹהִים וּמִלֶּךְ
וַחֲזִיאָהוּ וְסִקְלֹהוּ וַיָּמָת : וַיַּעֲשׂוּ אֲנָשֵׁי עִירוֹ
הַזִּקְנִים וַתְּחַלֵּם אֲשֶׁר הַיִּשְׁבִּים בְּעִירוֹ בְּאֶשֶׁר
שָׁלַח אֱלֹהִים אֵיגָל בְּאֶשֶׁר כְּחוֹב בַּסָּפְרִים אֲשֶׁר
שָׁלַח אֱלֹהִים : קְרָא צֹם וַתִּשְׁנֶה אֶת־נָבוֹת
בְּרָשׁ הָעָם : וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים בְּנֵי־בִלְעֵל
וַיִּשְׁכְּנוּ נְגֹד וַיַּעֲדוּהוּ אֲנָשֵׁי הַבִּלְעִל אֶת־נָבוֹת נְגֹד
הָעָם לֵאמֹר בְּרָךְ נָבוֹת אֱלֹהִים וּמִלֶּךְ וַיִּזְאֲלוּ
מִחוּץ לְעִיר וַיִּסְקְלוּהוּ בָאֲבָנִים וַיָּמָת : וַיִּשְׁלַחוּ
אֶל־אִיזַבֵּל לֵאמֹר סֵקל נָבוֹת וַיָּמָת : וַיְהִי כִשְׁמֵעַ
אִיזַבֵּל בְּיָסְקַל נָבוֹת וַיָּמָת וַתֹּאמֶר אִיזַבֵּל אֶל־
אֲחָב קוּם רֹאשׁ אֶת־פָּרֶם נָבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי אֲשֶׁר
מָאֵל לַחֲתֹלֶךְ בְּכֶסֶף כִּי אֵין נָבוֹת חַי כִּי־מָת : וַיְהִי
כִשְׁמֵעַ אֲחָב כִּי מָת נָבוֹת וַיָּקָם אֲחָב לָדָרֵךְ אֶל־
פָּרֶם נָבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי לְרִשְׁתּוֹ : וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֶל־
אֱלִיהוֹ הַתִּשְׁבִּי לֵאמֹר : קוּם יֵד לִקְרַאת אֲחָב
מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּשֹׁמְרוֹן הִנֵּה בָרֶם נָבוֹת
אֲשֶׁר־רָד שָׁם לְרִשְׁתּוֹ : וַתִּפְּרָק אֵלָיו לֵאמֹר כֹּה
אָמַר יְהוָה הַרְצֵאתָ וְגַם יִרְשָׁתָה וּדְבַרְתָּ אֵלָיו לֵאמֹר
כֹּה אָמַר יְהוָה בְּמָקוֹם אֲשֶׁר לָקַח הַכְּלָבִים אֶת־
רֶם נָבוֹת וַלָּקוּ הַכְּלָבִים אֶת־דָּמָה נִם־אֲחָב :
וַיֹּאמֶר אֲחָב אֶל־אֱלִיהוֹ הַמִּצְאֵתִי אֵינִי וַיֹּאמֶר
מִצְאֵתִי יֵעַן הַחֲמִמְכָּה לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה :
הִנֵּי מִבְּנֵי אִלְיָה רָצוּה וַיַּעֲרִמְתִּי אֶת־הָרָקָה וַתִּכְרַתִּי
לְאֲחָב מִשְׁתָּן בָּקִיר וַעֲשׂוֹר וַחֲזוֹב בְּיִזְרְעֵאל :
וַתִּתֵּנִי אֶת־בֵּיתָה כְּבִית רִבְעָם כִּן נָבִט וּכְבִית
בְּעֵשָׂא בְּרִאדִיהָ אֶל הַפֶּלֶם אֲשֶׁר הִלָּכְתָּ וַתַּחֲסֹם
אֶת־יִשְׂרָאֵל : וְגַם לְאִיזַבֵּל דָּבַר יְהוָה לֵאמֹר
הַכְּלָבִים יֹאכְלוּ אֶת־אִיזַבֵּל בַּחֹל יִזְרְעֵאל : הַמָּת
לְאֲחָב בְּעִיר יֹאכְלוּ הַכְּלָבִים וְהַמָּת בַּשָּׂדֶה יֹאכְלוּ
עוֹף הַשָּׁמַיִם : רַק לֹא־יִהְיֶה כְּאֲחָב אֲשֶׁר הַחֲמִמְכָּה
לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה אֲשֶׁר־הִסְתָּה אֹתוֹ אִיזַבֵּל

וַחֲצוֹת הַיָּמִים לֶךְ בְּמִשְׁכַּן פְּאֶשֶׁר שָׁם אֵבִי בְּשֹׁמְרוֹן
וַיָּבֹא בְּקֶרֶת אֲשֶׁלֶּחָךְ וַתִּכְרַת לוֹ בָּרִית וַיִּשְׁלַחְהוּ :
וַאֲשֶׁר אַחֲרַי מִבְּנֵי הַנְּבִיאִים אָמַר אֶל־רַעְיוֹ
35
בְּדַבַּר יְהוָה הִנֵּנִי נֹאֲמָמָאן הָאִישׁ לִחְפּוֹ : וַיֹּאמֶר
לוֹ יֵעַן אֲשֶׁר לֹא־שָׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְהוָה הַזֶּה הוֹלֵךְ
מֵאֵתִי וְהִנֵּה הָאֲרִיץ וַיִּלְךְ מֵאֵתִי וַיִּמְצָאֵהוּ הָאֲרִיץ
37
וַיִּכְּהוּ : וַיִּמְצָא אִישׁ אַחֲרַי וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי נֹאֲמָמָאן
38
הָאִישׁ הַזֶּה וַפָּעַע : וַיִּלְךְ הַנְּבִיא וַיַּעֲמֵד לִמְלֶכֶךְ אֶל־
39
הָרָקָה וַתִּתְחַפֵּשׂ בְּאֶשֶׁר עַל־עֵינָיו : וַיְהִי כִשְׁמֵעַ עֲבֹר
הָוָא צִעַק אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר עֲבָדְךָ יָצָא בְּקֶרֶב
הַמִּלְחָמָה וַהֲבֵה אִישׁ סָר וַיָּבֹא אֵלַי אִישׁ וַיֹּאמֶר
שָׁמַר אֶת־הָאִישׁ הַזֶּה אִם־דִּפְקָר יִפְקֹד וַתִּתֵּנִי
40
כְּשִׁשָּׁה תַּחַת נִפְשׁוֹ אוֹ כְּפֶרֶסָה תִּשְׁקוֹל : וַיְהִי
עֲבָדְךָ עֹשֶׂה דְבָרָה וַהֲבֵה הָוָא אֵינִי וַיֹּאמֶר אֵלָיו
41
מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל כִּן מִשְׁפָּטָה אֵתָּה חָרַצְתָּ : וַיִּמְחֹד
וַיִּסֹּר אֶת־הָאֶפֶס מֵעַל עֵינָיו וַיִּפֹּר אַחֲרָי מֶלֶךְ
42
יִשְׂרָאֵל כִּי מִהֲנִיָּאִים הָוָא : וַיֹּאמֶר אֵלָיו כֹּה אָמַר
יְהוָה יֵעַן שָׁלַחְתָּ אֶת־אִישׁ־חֶרֶם מִיָּד וַתִּתֵּנִי
43
כְּשִׁשָּׁה תַּחַת נִפְשׁוֹ וַעֲבָדָה תַּחַת עֲמוֹ : וַיִּלְךְ מֶלֶךְ־
יִשְׂרָאֵל עַל־בֵּיתוֹ סָר וַעֲפָה וַיָּבֹא שְׁמֹרֹנָה :

CAP. XXI. כא

1 וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה פָּרֶם הָיָה לְנָבוֹת
הַיִּזְרְעֵאלִי אֲשֶׁר בְּיִזְרְעֵאל אֵצֶל הַיָּבֵל אֲחָב מֶלֶךְ
2 שְׁמֹרֹן : וַיִּפְּרַק אֲחָב אֶת־נָבוֹת לֵאמֹר הִנֵּה לִי
אֶת־פָּרֶכְה וַיְהִי־לִי לְבָרִיק כִּי הָוָא קְרוֹב אֵצֶל בֵּיתִי
וַתִּתֵּנִי לֶחֶם תַּחֲתָיו כָּרֶם טוֹב מִמֶּנִּי אִם טוֹב
3 בְּעִלְיָה אֶתְּנֶה־לְךָ כֶּסֶף מִחוּר נָה : וַיֹּאמֶר נָבוֹת
אֶל־אֲחָב הַלֵּלָה לִי מִיְהוָה מִחַתִּי אֶת־נַחֲלֹת
4 אֲבֹתִי לָךְ : וַיָּבֹא אֲחָב אֶל־בֵּיתוֹ סָר וַעֲפָה עַל־
הַדָּבָר אֲשֶׁר־דָּבַר אֵלָיו נָבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי וַיֹּאמֶר לֹא־
אֵתֵּן לָךְ אֶת־נַחֲלֹת אֲבוֹתִי וַיִּשְׁכַּב עַל־מִשְׁכּוֹ וַיִּסַּב
5 אֶת־פָּנָיו וַלֹא־אָבֵל לָחֶם : וַתָּבֵא אֵלָיו אִיזַבֵּל
אִשְׁתּוֹ וַתִּדְבַּר אֵלָיו מִדְּבַר רַחֲמָה סָרָה וַאֲיִנָּה
6 אֶכֶל לָחֶם : וַיִּדְבַּר אֵלֶיהָ מִי־אֲדָבָר אֶת־נָבוֹת
הַיִּזְרְעֵאלִי וַיֹּאמֶר לוֹ הַנְּחִילִי אֶת־פָּרֶכְה בְּכֶסֶף אוֹ
אִם־דִּפְקָר אֲתָּה אֶתְּנֶה־לְךָ כָּרֶם תַּחֲתָיו וַיֹּאמֶר
7 לֹא־אֵתֵּן לָךְ אֶת־פָּרֶם : וַתֹּאמֶר אֵלָיו אִיזַבֵּל
אִשְׁתּוֹ אֲתָּה עֹשֶׂה תַעֲשֶׂה מְלוּכָה עַל־יִשְׂרָאֵל קוּם

streets for thee in Damascus, as my father made in Samaria. Then said Ahab, I will send thee away with this covenant. So he made a covenant^b with him, and sent him away.

35 And a certain man of the sons^c of the prophets said unto his neighbour in the word^d of the LORD, Smite^e me, I pray thee. And the man refused to smite him.

36 Then said he unto him, Because thou hast not obeyed the voice of the LORD, behold, as soon as thou art departed from me, a lion shall slay thee. And as soon as he was departed from him, a lion^f found him, and slew him.

37 Then he found another man, and said, Smite me, I pray thee. And the man smote him, ^g so that in smiting he wounded him.

38 So the prophet departed, and waited for the king by the way, and^h disguised himself with ashes upon his face.

39 And as the king passed by, he cried unto the king: and he said,^m Thy servant went out into the midst of the battle; and, behold, a man turned aside, and brought a man unto me, and said, Keep this man: if^p by any means he be missing, then shall thy life be for his life, or else thou shalt ^q pay a talent of silver.

40 And as thy servant was busy here and there, he ^r was gone. And the king of Israel said unto him, So^s shall thy judgment be; thyself^t hast decided it.

41 And he hastened, and took the ashes away from his face; and the king of Israel discerned him that he ^u was of the prophets.

42 And he said unto him, Thus saith the LORD, Because thou hast let go out of thy hand a man whom I appointed to utter destruction, therefore^v thy life shall go for his life, and thy people for his people.

43 And the king of Israel went to his house heavy^w and displeased, and came to Samaria.

CHAP. XXI.

AND it came to pass after these things, that Naboth the Jezreelite had a vineyard, which was in Jezreel, hard by the palace of Ahab king of Samaria.

2 And Ahab spake unto Naboth, saying, Give^x me thy vineyard, that I may have it for a garden of herbs, because it ^y is near unto my house; and I will give thee for it a better vineyard than it; or, if it ^z seem good to thee, I will give thee the worth of it in money.

3 And Naboth said to Ahab, The LORD forbid it me, that^a I should give the inheritance of my fathers unto thee.

4 And Ahab came into his house^b heavy and displeased because of the word which Naboth the Jezreelite had spoken to him; for he had said, I will not give thee the inheritance of my fathers. And he laid him down upon his bed, and turned away his face, and would eat no bread.

5 But Jezebel his wife came to him, and said unto him, Why^c is thy spirit so sad, that thou eatest no bread?

6 And he said unto her, Because I spake unto Naboth the Jezreelite, and said unto him, Give me thy vineyard for money; or else, if it please thee, I will give thee another vineyard for it: and he answered, I will not give thee my vineyard.

7 And Jezebel his wife said unto him, Dost thou now govern the kingdom of Israel? Arise, and eat bread, and let thine heart be merry: I^d will give thee the

B. C. 900.

a 2 Sa. 11. 14,

15.

Es. 3. 12, 13.

b Is. 8. 12.

c 2 Ki. 2. 3, 5,

&c.

β in the top

of.

d ch. 13. 17, 18.

e Je. 27. 2.

f Eze. 4. 3.

g De. 13. 13.

h Ex. 22. 28.

i Le. 24. 15, 16

Mat. 26. 59.

66.

Ac. 6. 11.

h Le. 24. 14.

i ch. 13. 24.

γ smiting &

wounding.

h Is. 58. 4.

l 2 Sa. 14. 2.

m 2 Sa. 12. 1,

&c.

n Ex. 20. 16.

Ps. 27. 12.

Pr. 25. 18.

Mal. 3. 5.

o 2 Ki. 9. 26.

Kc. 4. 1.

Ac. 7. 57, 59.

p 2 Ki. 10. 24.

δ weigh.

τ was not.

q 2 Sa. 12. 5, 7.

r Job 15. 6.

Mat. 21. 41, 43

Lu. 19. 22.

s Pr. 1. 10, 16.

4. 17.

t ch. 22. 31, 37.

u Ps. 9. 12.

v ch. 21. 4.

w ch. 13. 32.

x 2 Ch. 22. 9.

y 1 Sa. 8. 14.

z ch. 22. 33.

Ps. 7. 16.

Mat. 7. 2.

η be good in

thine eyes.

z ch. 18. 17.

a Le. 25. 23.

Nu. 36. 7.

Eze. 46. 18.

b ver. 25.

2 Ki. 17. 17.

Is. 50. 1.

52. 3.

Ro. 7. 14.

c Job 5. 2.

Hab. 2. 9, 12.

d ch. 14. 10.

e Ex. 20. 5, 6.

2 Ki. 9. 8.

f ch. 15. 29.

g ch. 16. 3, 11.

h Ne. 2. 2.

i 2 Ki. 9. 35, 37.

θ or, ditch.

h ver. 20.

ch. 16. 30, 31.

l Mi. 2. 1, 2.

κ or, incited.

m Jos. 23. 12,

13.

Ec. 7. 26.

vineyard of Naboth the Jezreelite.

8 So^a she wrote letters in Ahab's name, and sealed them with his seal, and sent the letters unto the elders and to the nobles that were in his city, dwelling with Naboth.

9 And she wrote in the letters, saying, Proclaim a fast, and set Naboth ^β on high among the people;

10 And set two men, sons^f of Belial, before him, to bear witness against him, saying, Thou didst blaspheme^g God and the king: and then carry him out, and stone^h him, that he may die.

11 And the men of his city, even the elders and the nobles, who were the inhabitants in his city, did as Jezebel had sent unto them, and as it was written in the letters which she had sent unto them.

12 They proclaimed a fast,^k and set Naboth on high among the people.

13 And there came in two men, children of Belial, and sat before him: and the men of Belial witnessedⁿ against him, even against Naboth, in the presence of the people, saying, Naboth did blaspheme God and the king. Then^o they carried him forth out of the city, and stoned him with stones, that he died.

14 Then they sent to Jezebel, saying, Naboth is stoned, and is dead.

15 And it came to pass, when Jezebel heard that Naboth was stoned, and was dead, that Jezebel said to Ahab, Arise, take^p possession of the vineyard of Naboth the Jezreelite, which he refused to give thee for money: for Naboth is not alive, but dead.

16 And it came to pass, when Ahab heard that Naboth was dead, that Ahab rose up to go down to the vineyard of Naboth the Jezreelite, to take possession of it.

17 And^u the word of the LORD came to Elijah the Tishbite, saying,

18 Arise, go down to meet Ahab king of Israel, which^w is in Samaria: behold, he is in the vineyard of Naboth, whither he is gone down to possess it.

19 And thou shalt speak unto him, saying, Thus saith the LORD, Hast thou killed, and also taken possession? And thou shalt speak unto him, saying, Thus saith the LORD, In^y the place where dogs licked the blood of Naboth shall dogs lick thy blood, even thine.

20 And Ahab said to Elijah, Hast^z thou found me, O mine enemy? And he answered, I have found thee; because thou hast sold^b thyself to work evil in the sight of the LORD.

21 Behold, I^d will bring evil upon thee, and will take away thy posterity, and will^e cut off from Ahab him that pisseth against the wall, and him that is shut up and left in Israel,

22 And will make thine house like the house of Jeroboam^f the son of Nebat, and like the house of Baasha^g the son of Ahijah, for the provocation wherewith thou hast provoked me to anger, & made Israel to sin.

23 And of Jezebelⁱ also spake the LORD, saying, The dogs shall eat Jezebel by the ^θ wall of Jezreel.

24 Him that dieth of Ahab in the city the dogs shall eat; and him that dieth in the field shall the fowls of the air eat.

25 But^k there was none like unto Ahab, which did sell himself to work wickedness in the sight of the LORD, whom Jezebel his wife ^κ stirred up.

26 And he did very abominably in following idols, according to all things as did the Amorites,^a whom the LORD cast out before the children of Israel.

27 And it came to pass, when Ahab heard those words, that^b he rent his clothes, and put^c sackcloth upon his flesh, and fasted, and lay in sackcloth, and went softly.

28 And the word of the LORD came to Elijah the Tishbite, saying,

29 Seest thou how Ahab^d humbleth himself before me? Because^e he humbleth himself before me, I will not bring the evil in^f his days; but in^g his son's days will I bring the evil upon his house.

CHAP. XXII.

AND they continued three years without war between Syria and Israel.

2 And^h it came to pass, in the third year, that Jehoshaphat the king of Judah came down to the king of Israel.

3 And the king of Israel said unto his servants, Know ye that Ramothⁱ in Gilead is ours, and we be^j still, and take it not out of the hand of the king of Syria?

4 And he said unto Jehoshaphat,^k Wilt thou go with me to battle to Ramoth-gilead? And Jehoshaphat said to the king of Israel, I^l am as thou art, my people as thy people, my horses as thy horses.

5 And Jehoshaphat said unto the king of Israel, Inquire,^m I pray thee, at the word of the LORD to-day.

6 Then the king of Israel gathered the prophetsⁿ together, about four hundred men, and said unto them, Shall I go against Ramoth-gilead to battle, or shall I forbear? And^o they said, Go up; for the LORD shall deliver it into the hand of the king.

7 And Jehoshaphat said, Is^p there not here a prophet of the LORD besides, that we might inquire of him?

8 And the king of Israel said unto Jehoshaphat, There is yet one man, Micaiah the son of Imlah, by whom we may inquire of the LORD: but I hate^q him; for he doth not prophesy good concerning me, but evil. And Jehoshaphat said, Let not the king say so.

9 Then the king of Israel called an officer, and said, Hasten hither Micaiah the son of Imlah.

10 And the king of Israel & Jehoshaphat the king of Judah sat each on his throne, having put on their robes, in a^r void place in the entrance of the gate of Samaria; and all the prophets prophesied before them.

11 And Zedekiah the son of Chenaanah made him horns of iron: and he said, Thus saith the LORD, With these shalt thou push the Syrians, until thou have consumed them.

12 And^s all the prophets prophesied so, saying, Go up to Ramoth-gilead, and prosper: for the LORD shall deliver it into the king's hand.

13 And the messenger that was gone to call Micaiah spake unto him, saying, Behold now, the words of the prophets declare good unto the king with one mouth: let thy word, I pray thee, be like the word of one of them, and speak that which is good.^t

14 And Micaiah said, As the LORD liveth, what^u the LORD saith unto me, that will I speak.

15 So he came to the king. And the king said unto him, Micaiah, shall we go against Ramoth-gilead to battle, or shall we forbear? And he answered him, Go,

B. C. 897.

a Ge. 15. 16.

2 Ki. 21. 11.

b Joel 2. 12, 13.

c Jon. 3. 6. 10.

d Zec. 13. 7.

Mat. 9. 36.

e Ex. 10. 3.

f Is. 66. 2.

g 2 Ki. 20. 19.

h 2 Ki. 9. 25.

i Is. 6. 1. 3.

Da. 7. 9, 10.

k Job 1. 6.

Ps. 103. 21.

Mat. 25. 31.

Re. 5. 11.

l 2 Ch. 18. 2, &c

or, deceive.

m De. 4. 43.

Jos. 20. 8.

n silent from

taking it.

o Pr. 1. 10.

p 2 Co. 6. 14.

q 2 Ki. 3. 7.

r Pr. 3. 6.

Je. 21. 2.

s Ju. 9. 23.

Job 12. 16.

Eze. 14. 9.

t 2 Th. 2. 10, 12.

u ch. 18. 19.

v Je. 5. 31.

w Mat. 26. 68.

Ac. 23. 2.

x 2 Ki. 3. 11.

y or, from

chamber to

chamber.

z a chamber

in a cham-

ber.

ch. 20. 30.

v Ps. 34. 21.

w or, eunuch.

x Je. 38. 6.

Ac. 5. 18.

Re. 2. 10.

y De. 16. 3.

Is. 30. 20.

z Nu. 16. 29.

De. 18. 20, 22.

a floor.

b Mat. 13. 9, 43

c or, when he

was to dis-

guise him-

self.

d Eze. 13. 6. 9.

Mi. 3. 11.

e 2 Ch. 35. 22.

f Job 9. 4.

g Is. 30. 10.

h Pr. 13. 20.

i Nu. 22. 38.

j 24. 13.

k Je. 23. 28.

Ac. 20. 27.

Ga. 1. 10.

l in his sim-

plicity.

2 Sa. 15. 11.

and prosper: for the LORD shall deliver it into the hand of the king.

16 And the king said unto him, How many times shall I adjure thee that thou tell me nothing but that which is true in the name of the LORD?

17 And he said, I saw all Israel^a scattered upon the hills, as sheep that have not a shepherd: and the LORD said, These have no master; let them return every man to his house in peace.

18 And the king of Israel said unto Jehoshaphat, Did I not tell thee that he would prophesy no good concerning me, but evil?

19 And he said, Hear thou, therefore, the word of the LORD: I saw^b the LORD sitting on his throne, and all the host^c of heaven standing by him, on his right hand and on his left.

20 And the LORD said, Who shall^d persuade Ahab, that he may go up and fall at Ramoth-gilead? And one said on this manner, and another said on that manner.

21 And there came forth a spirit, and stood before the LORD, and said, I will persuade him.

22 And the LORD said unto him, Wherewith? And he said, I will go forth, and I will be a lying spirit in the mouth of all his prophets. And he said, Thou shalt persuade him, and prevail also: go forth, and do so.

23 Now^e therefore, behold, the LORD hath put a lying spirit in the mouth of all these thy prophets, and the LORD hath spoken evil concerning thee.

24 But Zedekiah the son of Chenaanah went near, & smote^f Micaiah on the cheek, and said, Which way went the Spirit of the LORD from me to speak unto thee?

25 And Micaiah said, Behold, thou shalt see in that day, when thou shalt go down into an inner chamber to hide thyself.

26 And the king of Israel said, Iake Micaiah, and carry him back unto Amon the governor of the city, and to Joash the king's son;

27 And say, Thus saith the king, Put this fellow in the prison,^g and feed him with bread of affliction,^h and with water of affliction, until I come in peace.

28 And Micaiah said, Ifⁱ thou return at all in peace, the LORD hath not spoken by me. And he said,^j Hearken, O people, every one of you.

29 So the king of Israel, and Jehoshaphat the king of Judah, went up to Ramoth-gilead.

30 And the king of Israel said unto Jehoshaphat, I will disguise myself, and enter into the battle; but put thou on thy robes. And the king of Israel^k disguised himself, and went into the battle.

31 But the king of Syria commanded his thirty and two captains that had rule over his chariots, saying, Fight neither with small nor great, save only with the king of Israel.

32 And it came to pass, when the captains of the chariots saw Jehoshaphat, that they said, Surely it is the king of Israel. And^l they turned aside to fight against him: and Jehoshaphat cried out.

33 And it came to pass, when the captains of the chariots perceived that it was not the king of Israel, that they turned back from pursuing him.

34 And a certain man drew a bow^m at a

15 ויהוה אֵלֵינוּ אִתּוֹ אֲדָפָר : ויבוא אל־הַמֶּלֶךְ
 ויאמר בַּמֶּלֶךְ אֵלָיו מִכֵּיהוּ הַגִּלְגָל אֶל־רַמֶּת
 גִּלְעָד לַמִּלְחָמָה אֲסִינָהוּל ויאמר אֵלָיו עֲלֵה
 וְהַצֵּלָה וַתֵּרֶן יְהוָה בֵּין הַמִּלָּחָם : ויאמר אֵלָיו
 16 הַמֶּלֶךְ עַד־פָּנֶיהָ פָּעִימִים אֲנִי מִשְׁבִּיעָה וְאֶשֶׁר
 לֹא־תִדָּפֵר אֵלַי רַק־אֵמֶת בָּשֵׁם יְהוָה : ויאמר
 17 רֵאיוֹתִי אֶת־כִּלְיֵי־יִשְׂרָאֵל בְּפָעִים אֶל־הָהָרִים בְּצִאֵן
 וְאֶשֶׁר אֶתְּלֹתָם רֵעִה ויאמר יְהוָה לֹא־אֲרִיזִים
 18 לְאַלֶּהָ יִשְׁבּוּ אִישׁ־לְבֵיתוֹ בְּשָׁלוֹם : ויאמר מֶלֶךְ־
 יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוֹשָׁפָט הֲלוֹא אָמַרְתִּי אֵלֶיךָ לֹא־
 19 יִתְנַבֵּא עָלַי טוֹב כִּי אֶסְרֶע : ויאמר לָכֵן שָׁמַע
 20 דְּבַר־יְהוָה רֵאיוֹתִי אֶת־יְהוָה יֹשֵׁב עַל־כִּסְאוֹ וְכָל־
 21 צְבָא הַשָּׁמַיִם עִמּוֹ עָלָיו מִימִינוֹ וּמִשְׁמָאלוֹ :
 22 ויאמר יְהוָה מִי יִפְתָּה אֶת־אֲחֵיכֶם וְעַל וְיִפֹּל
 23 בְּרַמֶּת גִּלְעָד ויאמר הִנֵּה בָהֶּה וְהָאִמֹר בָּהֶה :
 24 ויצא הָרֹחַ וַיַּעֲמֵד לִפְנֵי יְהוָה ויאמר אֲנִי אֶפְתָּה
 25 ויאמר יְהוָה אֵלָיו בָּהֶה : ויאמר אֲצִא וְהִיטֵל
 26 רֵיחַ שָׁמֶר בְּפִי כִּי־נִבְיָאִי ויאמר תִּפְתָּה וְגַם הַיֹּכֵל
 27 צֵא וְעַשְׂהֶקֶן : וַעֲמָה הִנֵּה נִתָּן יְהוָה רֵיחַ
 28 שָׁמֶר בְּפִי כִי־נִבְיָאִי אֵלֶּה וְיְהוָה דָּבַר עָלֶיךָ רֵעִה :
 29 וַיִּשָּׁב צִדְקִיָּהוּ כִּי־נִפְתָּה וַיִּפָּה אֶת־מִכֵּיהוּ עַל־
 30 הָהָרִי ויאמר אֵלֶּה עֲבֹר וְיְהוָה־יְהוָה מֵאֵתֵי לְדָבָר
 31 אוֹתָךְ : ויאמר מִכֵּיהוּ הִנֵּה רֵאָה בָּיִם הָהֵא
 32 אֶשֶׁר תִּבְנֶה תֹדֶר בְּחֹרֶר לְהִתְנַחֵם : ויאמר מֶלֶךְ־
 33 יִשְׂרָאֵל קַח אֶת־מִכֵּיהוּ וְחַשְׂבֵּיהוּ אֶל־אֶמְצֵן שֹׁר־
 34 הָעִיר וְאֶל־יוֹאֵשׁ בֶּן־הַמֶּלֶךְ : וְאֶמְרָתָּ כֹּה אָמַר
 35 הַמֶּלֶךְ שִׁמּוּ אֶת־יְהוָה בֵּית הַכֹּלֵל וְהַאֲכִלְהוּ לָחֶם
 36 לַחֵץ וּמִיָּם לַחֵץ עַד בֹּאֵ בְשָׁלוֹם : ויאמר מִכֵּיהוּ
 37 אִם־יִשׁוּב תִּשׁוּב בְּשָׁלוֹם לֹא־דָבַר יְהוָה כִּי ויאמר
 38 שָׁמַעַי עֲפִים כֹּלִם : וַיַּעַל מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל
 39 וַיְהוֹשָׁפֶט מֶלֶךְ־יְהוּדָה רַמֶּת גִּלְעָד : ויאמר
 40 מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוֹשָׁפֶט הַחֲפֵשֶׁת וְבֹא בַּמִּלְחָמָה
 41 וְאֶתָּה לְבַשׁ בְּגָדֶיךָ וַיִּתְחַפֵּשֶׁת מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹא
 42 בַּמִּלְחָמָה : וּמֶלֶךְ־אֲרָם צִוָּה אֶת־שָׂרֵי הָרֶכֶב
 43 אֶשְׂרֵלָּו שְׁלֹשִׁים וָשָׁנִים לֵאמֹר לֹא הִנֵּה־חַמּוֹ
 44 אֶת־קִסֵּן וְאֶת־דָּוִל כִּי אִם־אֶת־מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל
 45 לָבוֹ : וַיְהִי כִּרְאוֹת שָׂרֵי הָרֶכֶב אֶת־יְהוֹשָׁפֶט
 46 וְהָפִיד אֶמְרוֹ בֶּן־מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל הוּא וְיִסְרוֹ עָלָיו
 47 לְהַלָּתָם וַיִּנָּע יְהוֹשָׁפֶט : וַיְהִי כִּרְאוֹת שָׂרֵי הָרֶכֶב
 48 כִּי־לֹא מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל הוּא וַיִּשְׁבּוּ מֵאֲחֵרָיו : וְאִישׁ

46 אֶשְׂתּוֹ : וַיִּתְּעַב מֵאֹד לָלֶכֶת אַחֲרֵי הַזָּלָלִים כָּל־
 אֶשֶׁר עָשָׂה הָאִמֹרִי אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוָה מִפְּנֵי בְנֵי
 47 יִשְׂרָאֵל : וַיְהִי כְשֶׁמַּע אֲחָב אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
 48 וַיִּקְרַע בְּגָדָיו וַיִּשְׁבֹּשֶׁק עַל־בָּשָׂרוֹ וַיִּצְוֶם וַיִּשְׁפֹּב
 49 בָּשָׁק וַיַּחֲלֹךְ אִם : וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֶל־
 50 אֶלְיָהוּ הַתִּשְׁבִּי לֵאמֹר : הֲרֹאִיתָ כִּי־נִבְנַע אֲחָב
 51 מִלִּפְנֵי יָעַן כִּי־נִבְנַע מִפְּנֵי לֹא־אָבִי הָרָעָה בְּיָמָיו
 52 בִּימֵי בָנָו אֲבִיָּה הָרָעָה עַל־בֵּיתוֹ :

CAP. XXII. כב

1 וַיִּשְׁבּוּ שְׁלֹשׁ שָׁנִים אֵין מִלְחָמָה בֵּין אֲרָם וּבֵין
 2 יִשְׂרָאֵל : וַיְהִי בַשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁית וַיִּרְדַּ
 3 יְהוֹשָׁפֶט מֶלֶךְ־יְהוּדָה אֶל־מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל : וַיֹּאמֶר
 4 מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶל־עֲבָדָיו הִיטְעָתֶם כִּי־לֹנֵה רַמֶּת
 5 גִּלְעָד וַאֲנַחְנוּ מִדְּשִׁים מִקְחַת אֲתָה מִיָּד מֶלֶךְ־
 6 אֲרָם : ויאמר אֶל־יְהוֹשָׁפֶט הַתִּלְגָּה אֲתָנִי
 7 לַמִּלְחָמָה רַמֶּת גִּלְעָד ויאמר יְהוֹשָׁפֶט אֶל־מֶלֶךְ־
 8 יִשְׂרָאֵל כְּמוֹתִי כְּמוֹךָ עֲפִי כְּעִי כְּסִיסִי כְּסִיסִיךָ :
 9 ויאמר יְהוֹשָׁפֶט אֶל־מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל הֲרֵשִׁינָה בָּיִם
 10 אֶת־דְּבַר יְהוָה : וַיִּקְבֹּץ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶת־
 11 הַנְּבִיאִים מֵאֲרָבֶּעַ מֵאוֹת אִישׁ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם
 12 הָאֵלֶיךָ עַל־רַמֶּת גִּלְעָד לַמִּלְחָמָה אֲסִינָהוּל
 13 וַיֹּאמְרוּ עֲלֵה וְהִנֵּן אֲרָנִי בֵּין הַמִּלָּחָם : ויאמר
 14 יְהוֹשָׁפֶט הֲאֵין פֹּה נְבִיא לַיהוָה עוֹד וַיִּדְרֹשָׁה
 15 מֵאוֹתָיו : ויאמר מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוֹשָׁפֶט
 16 עוֹד אִישְׁרָאֵל לְדְרוֹשׁ אֶת־יְהוָה מֵאוֹתָיו וְאֲנִי
 17 שִׁנְאֵתִיו כִּי לֹא־יִתְנַבֵּא עָלַי טוֹב כִּי אֶסְרֶע
 18 מִכֵּיהוּ כִּי־מִלְחָה ויאמר יְהוֹשָׁפֶט אֶל־אִמֹר הַמֶּלֶךְ
 19 כֵּן : וַיִּקְרָא מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶל־סָרִיסִים אֶחָד וַיֹּאמֶר
 20 מִזְרָה מִכֵּיהוּ כִּי־מִלְחָה : וַיִּמְלֹךְ יִשְׂרָאֵל
 21 וַיְהוֹשָׁפֶט מֶלֶךְ־יְהוּדָה יֹשִׁיבִים אִישׁ עַל־כִּסְאוֹ
 22 מִלְּבָשִׁים בְּגָדִים בְּתָנִן פֶּתַח שַׁעַר שָׁמֶרֹן וְכָל־
 23 הַנְּבִיאִים מִתְנַבְּאִים לִפְנֵיהֶם : וַיַּעַשׂ לוֹ צִדְקִיָּהוּ
 24 כִּי־נִפְתָּה כֹּרֶן בְּרֹל וַיֹּאמֶר כֹּה־אָמַר יְהוָה בְּאַלֶּהָ
 25 הַנִּבְנָה אֶת־אֲרָם עַד־כְּלוֹתָם : וְכָל־הַנְּבִיאִים
 26 נִבְּאִים כֵּן לֵאמֹר עֲלֵה רַמֶּת גִּלְעָד וְהַצֵּלָה
 27 וַתֵּרֶן יְהוָה בֵּין הַמִּלָּחָם : וַיַּמְלִיךְ אֶשְׂרֵה־לָךְ
 28 לִקְרָא מִכֵּיהוּ דָּבַר אֵלָיו לֵאמֹר הִנֵּה־נָא דָּבָר
 29 הַנְּבִיאִים כֹּה־אָמַר טוֹב אֶל־הַמֶּלֶךְ יְהוֹשָׁפֶט
 30 וְהָיָה כִּדְבַר אֶחָד מֵהֶם וַדְּבַרֵּת טוֹב : וַיֹּאמֶר
 31 מִכֵּיהוּ חִי־יְהוָה כִּי אֶת־אֶשֶׁר יֹאמֶר

הַמִּצְוָה לֹא־סָרוּ עוֹד הָעַם מִבְּנֵיהֶם וּמִקְשָׁרֵיהֶם
בְּמִצְוֹת : וַיִּשְׁלֹם יְהוֹשָׁפָט עִם מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל : וַיִּתֵּר
דְּבָרֵי יְהוֹשָׁפָט וּבְנֵיהֶוָה אֲשֶׁר־עָשָׂה וְאֲשֶׁר לָחָם
הָלֹא־הֵם כְּחוּבִים עַל־סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכִּי
יְהוּדָה : וַיִּתֵּר הַקֶּדֶשׁ אֲשֶׁר נִשְׁאָר בְּיָמֵי אֲסָא
אֲבִיו בְּשֵׁר מִן הָאֲרָץ : וּמֶלֶךְ אֵין בָּאֲדָם נֹגֵב מֶלֶךְ :
יְהוֹשָׁפָט עָשָׂה אֲנִיּוֹת תְּרִישִׁי לְלֶכֶת אוֹפְרָה
לְהֵב וְלֹא הִלָּךְ כִּי־נִשְׁבְּרָה אֲנִיּוֹת בְּעִצְיוֹן גִּבֹּר :
אֹא אָמַר אַחֲזִיזוּ בְּן־אֲחָאָב אֶל־יְהוֹשָׁפָט וַיִּלְכוּ
עִבְרֵי עַם־עִבְרָא בְּאִיּוֹת וְלֹא אָבָה יְהוֹשָׁפָט :
וַיִּשְׁפֹּב יְהוֹשָׁפָט עַם־אֲבָתָיו וַיִּקְבֹּר עַם־אֲבָתָיו בְּעִיר
דְּוֹר אֲבִיו וּמֶלֶךְ יְהוֹרָם בְּנוֹ תַחְתָּיו :
אַחֲזִיזוּ בְּן־אֲחָאָב מֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל בְּשִׁמְרוֹן בְּשָׁנָה
שִׁבְעַ עֶשְׂרֵה לְיְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יְהוּדָה וּמֶלֶךְ עַל־
יִשְׂרָאֵל שְׁנַיִם : וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיִּלָּךְ
בְּרָךְ אֲבִיו וּבְרָךְ אִמּוֹ וּבְרָךְ יְרֵבְעָם בְּרִנְתָּם
אֲשֶׁר חֲסִיטֵי אֶת־יִשְׂרָאֵל : וַיַּעֲבֹד אֶת־הַבַּיִל
וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לוֹ וַיַּעַלֵם אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כָּל
אֲשֶׁר־עָשָׂה אֲבִיו :

מֶלֶךְ בָּקִשָׁת לַחֲמֹ וַיִּפֹּה אֶת־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל בֶּן
הַדְּבָרִים וּבֵין הַשְּׂרִיט וַיֹּאמֶר לְרַבּוֹ הִנֵּן דִּיִּקָּ
וְהוֹצִיאֲנִי מִן־הַמִּצְוָה כִּי הִתְלִיתִי : וַתַּעֲלֶה
הַמִּלְחָמָה בְּיוֹם הַזֶּה וַתִּמְלֹךְ הָיָה מַעֲסֵד בְּמִרְכָּבָה
נֹכַח אֲרָם וַיָּמָת בְּעָרֹב וַיִּצָּק דִּם־הַמִּפְסָה אֶל־הָעָם
הָרָכָב : וַיַּעֲבֹר הָרָכָה בְּמִצְוָה כְּנֹא הַשָּׂמֶשׁ לֹא־מָר
אִישׁ אֶל־עֵרֹו וְאִישׁ אֶל־אֶרְצוֹ : וַיָּמָת הַמֶּלֶךְ
וַיָּבֹאוּ שְׂמֵרוֹן וַיִּקְבְּרוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ בְּשִׁמְרוֹן : וַיִּשְׁלֹף
אֶת־הָרָכָב עַל־ בְּרֶכֶת שְׂמֵרוֹן וַיִּלְקֻוּ הַכְּנָבִים אֶת־
דָּמֹו וַהֲזִיזוּ רַחֲצוּ כְּדָבָר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר : וַיִּתֵּר
דְּבָרֵי אֲחָאָב וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּגִּית הַשֶּׁן אֲשֶׁר בְּנָה
וְכָל־הָעָרִים אֲשֶׁר־בְּנָה הִלּוּאֵיהֶם כְּחוּבִים עַל־סֵפֶר
דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל : וַיִּשְׁפֹּב אֲחָאָב עַם־
אֲבָתָיו וּמֶלֶךְ אַחֲזִיזוּ בְנוֹ תַחְתָּיו : וַיְהוֹשָׁפָט
בְּן־אֲסָא מֶלֶךְ עַל־יְהוּדָה בְּשָׁנָה אַרְבַּע לְאַחָאָב
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל : יְהוֹשָׁפָט בְּרִשְׁלֵשִׁים וְחֲמֵשׁ שָׁנָה
בְּמָלְכוֹ וַעֲשׂוּרִים וְחֲמֵשׁ שָׁנָה מֶלֶךְ בִּירְשָׁלָּיִם וְשֵׁם
אִמּוֹ עֻזִּיבָה בַת־שִׁלְחִי : וַיִּלָּךְ בְּכָל־דֶּרֶךְ אֲסָא אֲבִיו
לֹא־סָר מִמֶּנּוּ לַעֲשׂוֹת הַדָּשֵׁר בְּעֵינֵי יְהוָה : אֶךְ

מלכים ב

LIBER II. REGUM.

לְכֹן הַמִּפְסָה אֲשֶׁר־עָלִית שָׁם לֹא־תִרָד מִמֶּנָּה כִּי־
מוֹת תָּמוּת : וַיִּדְבֹר אֱלֹהִים מִדָּה מִשְׁפָּט הָאִישׁ
אֲשֶׁר עָלָה לְקִרְבָּתְכֶם וַיִּדְבֹר אֵלֵיכֶם אֶת־הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה : וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אִישׁ בְּעַל שִׁעָר וְאֹזוּר עוֹר
אֹזוּר בְּמִתְנֵנו וַיֹּאמְרוּ אֵלָיָה הַתִּשְׁבִּי הוּא : וַיִּשְׁלַח
אֵלָיו עוֹר חֲמִשִּׁים וְחֲמִשִּׁי וַיַּעַל אֵלָיו וַהֲדָה יִשָּׁב
עַל־רֹאשׁ הָהָר וַיִּדְבֹר אֵלָיו אִישׁ הָאֱלֹהִים הַמֶּלֶךְ
דְּבָר־רָדָה : וַיַּעֲנֶה אֵלָיָהוּ וַיִּדְבֹר אֶל־עוֹר חֲמִשִּׁים
וְאַס־אִישׁ אֱלֹהִים אֲנִי הָעֵד אִשׁ מִן־הַשָּׁמַיִם
וְחֹאכֵל אֶחָד וְאֶת־חֲמִשִּׁיָּה וְהָרַד אִשׁ מִן־הַשָּׁמַיִם
וְחֹאכֵל אוֹתוֹ וְאֶת־חֲמִשִּׁיָּי : וַיִּשָּׁב וַיִּשְׁלַח אֵלָיו
שׂוֹר־חֲמִשִּׁים אֹתוֹ וְחֲמִשִּׁי וַיִּשָּׁן וַיִּדְבֹר אֵלָיו אִישׁ
הָאֱלֹהִים כֹּה־אָמַר הַמֶּלֶךְ מִדְּרָה רָדָה : וַיַּעַן אֵלָיָה
וַיִּדְבֹר אֵלֵיהֶם אֲסִי־אִשׁ הָאֱלֹהִים אֲנִי הָעֵד אִשׁ מִן־
הַשָּׁמַיִם וְחֹאכֵל אֶחָד וְאֶת־חֲמִשִּׁיָּה וְהָרַד אִשׁ־

CAP. I. א

וַיִּשְׁפֹּט מוֹאָב וַיִּשְׂרָאֵל אַחֲרֵי מוֹת אֲחָאָב : וַיִּפֹּל
אֲחִיזָה בְּעַד הַשִּׁבְכָה בְּעִלְתּוֹ אֲשֶׁר בְּשִׁמְרוֹן וַיִּחַל
וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לָכוּ דַרְשׁוּ בְּבַעַל
וְגִבֹּב אֵלָיו עֲקָרוֹן אֲסִי־אֲחִיזָה מִחֲלוֹ נָה : וּמִלִּנְיָה
יְהוָה דְּבָר־אֵלֵיָהוּ הַתִּשְׁבִּי קוּם עָלָה לְקִרְבָּת
מִלִּנְיָה מֶלֶךְ־שְׂמֵרוֹן וַיִּבֹר אֱלֹהִים הַמִּבְּרָךְ אֶת־
אֱלֹהִים וַיִּשְׂרָאֵל אַתֶּם הַלְלִים לַיהוָה בְּבַעַל וְגִיבֹב
אֵלָיו עֲקָרוֹן : וְלָכוּ כֹה־אָמַר יְהוָה הַמִּפְסָה אֲשֶׁר־
עָלִית שָׁם לֹא־תִרָד מִמֶּנָּה כִּי מוֹת תָּמוּת וּבְכָל־
אֵלָיָה : וַיִּשְׁבּוּ הַמַּלְאָכִים אֵלָיו וַיֹּאמְרוּ אֵלֵיהֶם
מִדְּרָה שְׁבָתֶם : וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אִישׁ עָלָה לְקִרְבָּתְנוּ
וַיֹּאמְרוּ אֵלָינוּ לָכוּ שׁוּבוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר־שָׁלַח אֲחֵיכֶם
וְדַפְרָתֶם אֵלָיו כֹּה אָמַר יְהוָה הַמִּבְּרָךְ אֶת־אֱלֹהִים
בְּיִשְׂרָאֵל אֶתְּהָ שִׁלַּח לְדָרֵשׁ בְּבַעַל וְגִיבֹב אֵלָיו עֲקָרוֹן

venture, and smote the king of Israel between the joints β of the harness: wherefore he said unto the driver of his chariot, Turn thine hand, and carry me out of the host; for I am γ wounded.

35 And the battle δ increased that day; and the king was stayed up in his chariot against the Syrians, and died at even: and the blood ran out of the wound into the ϵ midst of the chariot.

36 And there went a proclamation throughout the host about the going down of the sun, saying, Every δ man to his city, and every man to his own country.

37 So the king died, and ζ was brought to Samaria; and they buried the king in Samaria.

38 And *one* washed the chariot in the pool of Samaria, and the dogs licked up his blood, (and they washed his armour,) according unto the word of the LORD which he spake.^f

39 Now the rest of the acts of Ahab, and all that he did, and the ivory j house which he made, and all the cities that he built, *are* they not written in the book of the Chronicles of the kings of Israel?

40 So Ahab slept with his fathers; and Ahaziah his son reigned in his stead.

41 And ^m Jehoshaphat the son of Asa began to reign over Judah in the fourth year of Ahab king of Israel.

42 Jehoshaphat *was* thirty and five years old when he began to reign; and he reigned twenty and five years in Jerusalem. And his mother's name *was* Azubah, the daughter of Shilhi.

43 And ^p he walked in all the ways of Asa his father; he turned not aside from it, doing *that which was* right in the eyes of the LORD: nevertheless the high

B. C. 897.

a ch. 14. 23.

15. 14.

2 Ki. 12. 3.

 β and the breast plate.

b 2 Ki. 8. 18.

2 Ch. 19. 2.

2 Co. 6. 14.

 γ made sick. δ ascended. ϵ bosom.

c ch. 14. 24.

15. 12.

d ver. 17. 28.

e Ge. 25. 23.

2 Sa. 8. 14.

2 Ki. 3. 9.

8. 20.

 ζ came. η or, had ten ships.

f 2 Ch. 20. 35.

&c.

g ch. 10. 22.

h ch. 9. 26.

i ch. 21. 19.

j Am. 3. 15.

k 2 Ch. 21. 1.

l ver. 40.

m 2 Ch. 20. 31.

&c.

n ch. 16. 30, &c.

o ch. 12. 28. 33.

p 2 Ch. 17. 3.

q Ju. 2. 11.

places^a were not taken away; for the people offered and burnt incense yet in the high places.

44 And Jehoshaphat made peace^b with the king of Israel.

45 Now the rest of the acts of Jehoshaphat, and his might that he shewed, and how he warred, *are* they not written in the book of the Chronicles of the kings of Judah?

46 And the remnant of the^c sodomites, which remained in the days of his father Asa, he took out of the land.

47 *There was* then no king^e in Edom: a deputy *was* king.

48 Jehoshaphat η made ships^f of Tharshish^g to go to Ophir for gold; but they went not; for the ships were broken at Ezion-geber.^h

49 Then said Ahaziah the son of Ahab unto Jehoshaphat, Let my servants go with thy servants in the ships: but Jehoshaphat would not.

50 And^k Jehoshaphat slept with his fathers, and was buried with his fathers in the city of David his father: and Jehoram his son reigned in his stead.

51 Ahaziah^l the son of Ahab began to reign over Israel in Samaria the seventeenth year of Jehoshaphat king of Judah, and reigned two years over Israel.

52 And he did evil in the sight of the LORD, and walked in the wayⁿ of his father, and in the way of his mother, and in the way of Jeroboam^o the son of Nebat, who made Israel to sin:

53 For he served Baal,^q and worshipped him, and provoked to anger the LORD God of Israel, according to all that his father had done.

The Second Book of the KINGS, commonly called The Fourth Book of the KINGS.

CHAP. I.

THEN Moab rebelled^a against Israel after the death of Ahab.

2 And Ahaziah fell down through a lattice in his upper chamber that *was* in Samaria, and was sick: and he sent messengers, and said unto them, Go, inquire of Baal-zebub the god of^c Ekron, whether I shall recover^d of this disease.

3 But the angel of the LORD said to Elijah the Tishbite, Arise, go up to meet the messengers of the king of Samaria, and say unto them, *Is it* not because *there is* not a God in Israel, *that ye go* to inquire of Baal-zebub^e the god of Ekron?

4 Now, therefore, thus saith the LORD, γ Thou shalt not come down from that bed on which thou art gone up, but shalt surely die. And Elijah departed.

5 And when the messengers turned back unto him, he said unto them, Why are ye now turned back?

6 And they said unto him, There came a man up to meet us, and said unto us, Go, turn again unto the king that sent you, and say unto him, Thus^g saith the LORD, *Is it* not because *there is* not a God in Israel, *that thou sendest* to inquire of Baal-zebub the god of Ekron? therefore^k thou shalt

B. C. 896.

a ch. 3. 5.

2 Sa. 8. 2.

 β What was the manner of the man?

b Zec. 13. 4.

Mat. 3. 4.

c 1 Sa. 5. 10.

d ch. 8. 9, 10.

1 Ki. 14. 3.

e Mar. 3. 22.

 γ The bed

whither

thou art

gone up,

thou shalt

not come

down from it.

f Nu. 16. 35.

Lu. 9. 54.

He. 12. 29.

g 1 Ki. 18. 24.

Da. 3. 25.

h ch. 2. 24.

Ac. 5. 5, 9.

i Is. 41. 22, 23.

k 1 Ch. 10. 13.

Ps. 16. 4.

not come down from that bed on which thou art gone up, but shalt surely die.

7 And he said unto them, β What manner of man *was he* which came up to meet you, and told you these words?

8 And they answered him, *He^b was* an hairy man, and girt with a girdle of leather about his loins. And he said, *It is* Elijah the Tishbite.

9 Then the king sent unto him a captain of fifty with his fifty. And he went up to him; and, behold, he sat on the top of an hill. And he spake unto him, Thou man of God, the king hath said, Come down.

10 And Elijah answered and said to the captain of fifty, If I *be* a man of God, then let fire^f come down from heaven, and consume thee and thy fifty. And there came^g down fire from heaven, and δ consumed him and his fifty.

11 Again also he sent unto him another captain of fifty with his fifty. And he answered and said unto him, O man of God, thus hath the king said, Come down quickly.

12 And Elijah answered and said unto them, If I *be* a man of God, let fire come down from heaven, and consume thee and thy fifty. And the fire of God came down

from heaven, and consumed him and his fifty.

13 And he sent again a captain of the third fifty with his fifty. And the third captain of fifty went up, & came and γ fell ^a on his knees before Elijah, and besought him, and said unto him, O man of God, I pray thee, let my life, and the life of these fifty thy servants, be precious ^c in thy sight.

14 Behold, there came ^d fire down from heaven, and burnt up the two captains of the former fifties with their fifties: therefore let my life now be precious in thy sight.

15 And the angel of the LORD said unto Elijah, Go down with him; be not afraid of him. And he arose, and went down with him unto the king.

16 And he said unto him, Thus saith the LORD, Forasmuch ^f as thou hast sent messengers to inquire of Baal-zebub the god of Ekron, (*is it not because there is no God in Israel to inquire of his word?*) therefore thou shalt not come down off that bed on which thou art gone up, but shalt surely die.

17 So he died, according to the word of the LORD, which Elijah had spoken: and ζ Jehoram reigned in his stead, in the second year of Jehoram the son of Jehoshaphat king of Judah; because he had no son.

18 Now the rest of the acts of Ahaziah which he did, *are they not written in the book of γ^e Chronicles of γ^e kings of Israel?*

CHAP. II.

AND it came to pass, when the LORD would take ^k up Elijah into heaven by a whirlwind, that Elijah went with ^l Elisha from Gilgal.

2 And Elijah said unto Elisha, Tarry here, I pray thee; for the LORD hath sent me to Beth-el. And Elisha said *unto him*, *As^m the LORD liveth, and asⁿ thy soul liveth, I will not leave thee.* So they went down to Beth-el.

3 And the sons ^o of the prophets that were at Beth-el came forth to Elisha, and said unto him, Knowest thou that the LORD will take away thy master from thy head to-day? And he said, Yea, I know ⁱ it; hold ye your peace.

4 And Elijah said unto him, Elisha, tarry here, I pray thee; for the LORD hath sent me to Jericho. And he said, *As the LORD liveth, and as thy soul liveth, I will not leave thee.* So they came to Jericho.

5 And the sons of the prophets that were at Jericho came to Elisha, and said unto him, Knowest thou that the LORD will take away thy master from thy head to-day? And he answered, Yea, I know ⁱ it; hold ye your peace.

6 And Elijah said unto him, Tarry, I pray thee, here; for the LORD hath sent me to Jordan. And he said, *As the LORD liveth, and as thy soul liveth, I will not leave thee.* And they two went on.

7 And fifty men of the sons of the prophets went, and stood λ to view afar off: and they two stood by Jordan.

8 And Elijah took his mantle, ^p and wrapped ^q it together, and smote the waters, and ^r they were divided hither and thither, so that they two went over on dry ground.

9 And it came to pass, when they were gone over, that Elijah said unto Elisha, Ask what I shall do for thee, before I be taken away from thee. And Elisha said, I pray thee, let ^s a double portion of thy spirit be upon me.

B. C. 896.

β done hard in asking.

γ bowed.

a Is. 66. 2.

b ch. 6. 17.

Ps. 104. 4.

c 1 Sa. 26. 21.

Ps. 72. 14.

116. 15.

d ver. 10, 12.

e ch. 13. 14.

f lip.

g ver. 6.

h ver. 7.

i The second

year that

Jehoram

was Pro-

rex, and the

eighteenth

of Jehosha-

phat. ch. 3. 1.

n sons of

strength.

i 1 Ki. 18. 12.

Ac. 8. 39.

o one of the

mountains.

k Ge. 5. 24.

l 1 Ki. 19. 21.

m Je. 4. 2.

n ver. 4. 6.

ch. 4. 30.

1 Sa. 1. 26.

o ver. 5, 7, 15.

ch. 4. 1, 33.

9. 1.

1 Ki. 20. 35.

x causing to

miscarry.

p Le. 2. 13.

Mat. 5. 13.

Mar. 9. 50.

q ch. 4. 41.

Ex. 15. 25.

Eze. 47. 8, 9.

r Ps. 107. 33, 34.

s Job 19. 18.

30. 1, 8, &c.

t Mat. 27. 29.

&c.

u Ge. 9. 25.

Ju. 9. 20, 57.

La. 3. 65.

λ in sight,

or, over

against.

v 1 Ki. 19. 13,

19.

w ver. 14.

Ex. 14. 21.

Jos. 3. 14, 17.

x ch. 1. 17.

μ statue.

y Nu. 27. 20.

z 1 Ki. 16. 32.

a 1 Ki. 12. 28.

82.

10 And he said, Thou hast β asked a hard thing: nevertheless, if thou see me when I am taken from thee, it shall be so unto thee; but if not, it shall not be so.

11 And it came to pass, as they still went on, and talked, that, behold, there appeared a chariot ^t of fire, and horses of fire, and parted them both asunder; and Elijah went up by a whirlwind into heaven.

12 And Elisha saw ^u it, and he cried, ^v My father, my father! the chariot of Israel, and the horsemen thereof. And he saw him no more: and he took hold of his own clothes, and rent them in two pieces.

13 He took up also the mantle of Elijah that fell from him, and went back, and stood by the δ bank of Jordan;

14 And he took the mantle of Elijah that fell from him, & smote the waters, & said, Where ^w is the LORD God of Elijah? And when he also had smitten the waters, ^x they parted hither & thither: & Elisha went over.

15 And when the sons of the prophets, which ^y were to view ^z at Jericho, saw him, they said, The spirit of Elijah doth rest on Elisha. And they came to meet him, and bowed themselves to ^y ground before him.

16 And they said unto him, Behold now, there be with thy servants fifty ⁿ strong men; let them go, we pray thee, and seek thy master; lest peradventure the ^t Spirit of the LORD hath taken him up, and cast him upon ^{\theta} some mountain, or into some valley. And he said, Ye shall not send.

17 And when they urged him till he was ashamed, he said, Send. They sent, therefore, fifty men; and they sought three days, but found him not.

18 And when they came again to him, (for he tarried at Jericho,) he said unto them, Did I not say unto you, Go not?

19 And γ^e men of γ^e city said unto Elisha, Behold, I pray thee, the situation of this city is pleasant, as my lord seeth: but the water ^{is} naught, and the ground κ barren.

20 And he said, Bring me a new cruse, and put salt therein. And they brought ^{it} to him.

21 And he went forth unto the spring of the waters, and cast the salt ^p in there, and said, Thus saith the LORD, I have ^q healed these waters; there shall not be from thence any more death or barren ^r land.

22 So the waters were healed unto this day, according to the saying of Elisha which he spake.

23 And he went up from thence unto Beth-el: & as he was going up by the way, there came forth little children ^s out of the city, & mocked ^d him, & said unto him, Go up, thou bald head; go up, thou bald head.

24 And he turned back, and looked on them, and cursed ^u them in the name of the LORD. And there came forth two she-bears out of the wood, and tare forty and two children of them.

25 And he went from thence to mount Carmel; and from thence he returned to Samaria.

CHAP. III.

NOW γ^e Jehoram the son of Ahab began to reign over Israel in Samaria the eighteenth year of Jehoshaphat king of Judah, and reigned twelve years.

2 And he wrought evil in the sight of the LORD; but not like his father, and like his mother; for he put away the μ image of γ^e Baal that his father had made.

3 Nevertheless he cleaved unto the ^a sins

10 וַיֹּאמֶר אֱלִישֶׁע וַיְדִירָנָה פִּי שְׁנַיִם בְּרוּחָהּ אֵלַי׃ וַיֹּאמֶר
הַקְשִׁית לְשֹׂאֹל אִם תִּרְאֶה אֹתוֹ לֵאמֹר מֵאַחַר
11 יְדִירָךְ לָן וְאִם אֵין לֹא יִהְיֶה׃ וַיְהִי הַמָּחָה הַלְבִּיִם
הַלֹּחַ וַיִּדְּר וַהֲנֶה רֶכֶב אֵשׁ וְסוּסֵי אֵשׁ וַיַּפְרֻדוּ בֵּין
12 שְׂנֵיהֶם וַיֵּלֶךְ אֱלִיהוֹ בַּסַּעֲרָה הַשְּׂמָיִם׃ וַאֲלִישֶׁע
רָאָה וְהוּא מִצַּעֲק אֲבִי אָבִי רֶכֶב יִשְׂרָאֵל וַיַּרְשִׁיו
וְלֹא רָאָה עוֹד וַיִּזְחַק בְּגִבּוֹרָיו וַיִּקְרָעֵם לְשָׁנִים
קָרָעִים׃ וַיָּרֶם אֶת־אֲדֹרֶת אֱלִיהוֹ אֲשֶׁר נִפְלָה
13 מֵעָלָיו וַיֵּשֶׁב וַיַּעֲמֹד עַל־שַׁפַּת הַדֶּרֶךְ׃ וַיִּקַּח אֶת־
14 אֲדֹרֶת אֱלִיהוֹ אֲשֶׁר־נִפְלָה מֵעָלָיו וַיִּפֶּה אֶת־הַפִּיִּם
וַיֹּאמֶר אִיהָ יְהוָה אֱלֹהֵי אֱלִיהוֹ אֵף־הוּא וַיִּפֶּה
אֶת־הַפִּיִּם וַיִּחַצּוּ הַהָה וְהַהָה וַיַּעֲבֹר אֱלִישֶׁע׃
וַיִּרְאֶהוּ בְּנֵי־הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר־בִּירְחוֹ מִבְּנֵי וַיֹּאמְרוּ
15 נִגְדָה רִיחַ אֱלִיהוֹ עַל־אֲלִישֶׁע וַיִּבְּאוּ לִקְרָאוֹ
וַיִּשְׁתַּחֲוֶיּוּ לוֹ אַרְצָה׃ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הַיְדֹנָה יֵשׁ־
16 אֶת־עֲבָדֶיךָ חֲמִשִּׁים אָנָּשִׁים בְּנִי־חַיִּל וְלִכְרֵי־נָא
וַיִּבְקָשׁוּ אֶת־אֲדֹנֶיךָ פָּרִי־נִשְׂאוֹ רֵיחַ יְהוָה וַיִּשְׁלַכְהוּ
בְּאֶחָד הַהָרִים אוֹ בְּאֶחָת הַנִּצָּאוֹת וַיֹּאמְרוּ לֹא
תִשְׁלַחֻהוּ׃ וַיַּפְצְרֻהוּ עַד־בֹּשֶׁשׁ וַיֹּאמֶר שְׁלַחֻהוּ
17 וַיִּשְׁלַחוּ חֲמִשִּׁים אִישׁ וַיִּבְקָשׁוּ שְׁלֵשָׁה מִיָּם וְלֹא
מָצְאוּהוּ׃ וַיֵּשְׁבוּ אֵלָיו וְהוּא שָׁב בִּירְחוֹ וַיֹּאמֶר
אֱלֹהִים הַלּוֹא־אֲמַרְתִּי אֵלֵיכֶם אֶל־תִּלְכוּ׃
וַיֹּאמְרוּ אָנָּשֵׁי הָעִיר אֶל־אֲלִישֶׁע הַיְדֹנָה מֵשֻׁב
19 הָעִיר שׁוֹב כְּאֲשֶׁר אֲנִי רֹאֶה וְהַפִּיִּם רָעִים וְהָאָרֶץ
מִשְׁפָּלָה׃ וַיֹּאמֶר קַחְלוּ צִלְחֹת חֲדָשָׁה וְשִׁמּוּ
20 שֶׁם מֶלֶךְ וַיִּקְחוּ אֹתוֹ׃ וַיֵּצֵא אֶל־מוֹצָא הַמַּיִם
וַיִּשְׁלַךְ־שָׁם מֶלֶךְ וַיֹּאמֶר כֹּה־אָמַר יְהוָה רַפְּאֵתִי
לְפָנֶיךָ הָאֵלֶּה לֹא־יִהְיֶה מָשָׁם עוֹד מוֹת וּמִשְׁפָּלָה׃
וַיִּרְפּוּ הַמַּיִם עַד הַיּוֹם הַזֶּה כִּדְבַר אֲלִישֶׁע אֲשֶׁר
22 דִּבֶּר׃ וַיַּעַל מָשָׁם בֵּית־אֵל וְהוּא עֲלִיהָ
בִּרְךָ וַנְּעָרִים קָטָנִים יָצְאוּ מִדִּהְיֹר וַיִּתְקַסְסוּ
23 בּוֹ וַיֹּאמְרוּ לוֹ עֲלֵה קָרַח עֲלֵה קָרַח׃ וַיִּפֹּן אַחֲרָיו
וַיִּרְאֶם וַיַּקְלֵם בָּשִׁם יְהוָה וַתִּצְאָנָה שְׁתֵּי־נָשִׁים דָּבִים
מִדִּהְיֹר וַתִּבְקַעְנָה מֵלֶם אַרְבָּעִים וָשֵׁנִי יָלָדִים׃
וַיִּלְךְ מָשָׁם אֶל־הַר הַרְמֶל וּמָשָׁם שָׁב שְׁמֶרֶן׃

CAP. III. ב

וַיְהוֹדֶם בְּרִאֲחֻב מֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל בְּשִׁמְרוֹן
בְּשִׁנַּת שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה לַיהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יְהוּדָה
וַיִּמְלֹךְ שְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה שָׁנָה׃ וַעֲשֵׂה דָבָר בְּעֵינֵי
יְהוָה לֹךְ לֹא כָּאֲבֹיו וְכֹאֲמוֹ וַיִּסֹּר אֶת־מִצְבַּח

אֱלֹהִים מִן־הַשָּׂמִיִם וַתֵּאֱכַל אֹתוֹ וַתִּחַמְשֵׁיו׃
13 וַיֵּשֶׁב וַיִּשְׁלַח שֹׁר־חֲמִשִּׁים שָׁלֹשִׁים חֲמִשָּׁיו וַיַּעַל
וַיִּבֶנֶה שֹׁר־חֲמִשִּׁים הַשְּׁלִישִׁי וַיִּכְרַע עַל־בִּרְכּוֹ׃
לִנְגַּד אֱלִיהוֹ וַיִּחַחֲצֹן אֵלָיו וַיִּדְּר אִישׁ הַגִּילְדִיִּם׃
וַיִּקְרָנָה נִפְשֵׁי וְנִפְשׁ עֲבָדָה אֵלֶּה חֲמִשִּׁים בְּעֵינֵיךָ׃
14 הִנֵּה יָרְדָה אִישׁ מִן־הַשָּׂמִיִם וַתֵּאֱכַל אֶת־שְׁנֵי שָׂרֵי
הַחֲמִשִּׁים הָרִאשֹׁנִים וַתִּחַמְשֵׁיהֶם וַעֲתָה תִּקְרֹ
נִפְשֵׁי בְעֵינֵיךָ׃ וַיִּדְּר מֶלֶךְ יְהוָה אֶל־אֱלִיהוֹ
כִּדְּאוֹתוֹ אֶל־הִמָּרָא מִפְּנֵי וַיָּקָם וַיִּרֶד אֹתוֹ אֶל־
16 הַמֶּלֶךְ׃ וַיִּדְּר אֵלָיו כֹּה־אָמַר יְהוָה לָן אֲשֶׁר־
שָׁלַחְתָּ מֶלֶכֶיכֶם לִרְשֵׁי בְּבַעַל וְנִבֵּן אֱלֹהֵי עַמֶּיךָ
הַמִּבְנִי אִי־אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל לִרְשֵׁי דִבְרֹו לָן
הַמָּסָה אֲשֶׁר־עָלֶתָ שָׁם לֹא תִהְיֶה מִמּוֹנָה כִּי־מוֹת
17 הַמּוֹת׃ וַיָּמָת כִּדְבַר־יְהוָה אֲשֶׁר־דִּבֶּר אֱלִיהוֹ
וַיִּמְלֹךְ יְהוֹרָם תַּחֲלִי בְּשִׁנַּת שְׁלֹשִׁים לַיהוֹרָם בֶּן־
18 יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יְהוּדָה כִּי־לֹא־הָיָה לוֹ בֵּן׃ וַיִּתֵּר
דָּבָר אַחֲרָיו אֲשֶׁר עָשָׂה הַלּוֹא־הַמָּה כְּתוּבִים
עַל־סֵפֶר דָּבָר הַיָּמִים לְמֹלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃

CAP. II. ב

1 וַיְהִי בַּהֲעֹלֹת יְהוָה אֶת־אֱלִיהוֹ בַּסַּעֲרָה הַשְּׂמָיִם
2 וַיִּלְךְ אֱלִיהוֹ וַאֲלִישֶׁע מִדִּהְיֹנָל׃ וַיֹּאמֶר אֱלִיהוֹ
אֶל־אֲלִישֶׁע שָׁב־נָא פֹה בִּי יְהוָה שְׁלַחְנִי עַד־בֵּית־
אֵל וַיֹּאמֶר אֲלִישֶׁע חִי־יְהוָה וְחִי־נִפְשָׁךְ אִם־
3 אֲעֻבֶּד וַיִּרְדּוּ בֵּית־אֵל׃ וַיֵּצְאוּ בְּנֵי־הַנְּבִיאִים
אֲשֶׁר־בֵּית־אֵל אֶל־אֲלִישֶׁע וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הִדְרָעָתָ
כִּי הַיּוֹם יְהוָה לָקָם אֶת־אֲדֹנֶיךָ מֵעַל־רֹאשְׁךָ
4 וַיֹּאמֶר בָּסֵאֲנִי יָדַעְתִּי הַחֲשׂוֹ׃ וַיֹּאמְרוּ לוֹ אֱלִיהוֹ
אֲלִישֶׁע שָׁב־נָא פֹה בִּי יְהוָה שְׁלַחְנִי וַיִּרְחוּ וַיֹּאמְרוּ
חִי־יְהוָה וְחִי־נִפְשָׁךְ אִם־אֲעֻבֶּד וַיִּבְּאוּ וַיִּרְחוּ׃
5 וַיִּבְקָשׁוּ בְּנֵי־הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר בִּירְחוֹ אֶל־אֲלִישֶׁע
וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הִדְרָעָתָ כִּי הַיּוֹם יְהוָה לָקָם אֶת־
אֲדֹנֶיךָ מֵעַל־רֹאשְׁךָ וַיֹּאמֶר בָּסֵאֲנִי יָדַעְתִּי הַחֲשׂוֹ׃
6 וַיֹּאמְרוּ לוֹ אֱלִיהוֹ שָׁב־נָא פֹה בִּי יְהוָה שְׁלַחְנִי
הִדְרָנָה וַיֹּאמֶר חִי־יְהוָה וְחִי־נִפְשָׁךְ אִם־אֲעֻבֶּד
7 וַיִּלְכוּ שְׂנֵיהֶם׃ וְחֲמִשִּׁים אִישׁ מִבְּנֵי הַנְּבִיאִים
הָלָלוּ וַיַּעֲמִדוּ מִבְּנֵי מַרְחֹק וַשְּׁנֵיהֶם עָמְדוּ עַל־
8 הַדֶּרֶךְ׃ וַיִּקַּח אֱלִיהוֹ אֶת־אֲדֹרֶתוֹ וַיִּגְלֵם וַיִּפֶּה
אֶת־הַפִּיִּם וַיִּחַצּוּ הַהָה וְהַהָה וַיַּעֲבֹרוּ שְׂנֵיהֶם
9 בַּחֲרֵבָה׃ וַיְהִי כַּעֲבָרָם וַאֲחֵרֹו אָמַר אֶל־אֲלִישֶׁע
שְׂאֵל מֶה אֲעִשֶׂה־לָּךְ כִּשְׂרָם אֶלְקָח מֵעַמְּךָ וַיֹּאמֶר

וַיַּעֲלֶה וַיַּעֲמֵד עַל-הַנֶּבֶל׃ וַיִּשְׁכְּמוּ בִּבְקֶרֶךְ
וַהֲשִׁיט וַיִּדְרֶה עַל-הַמָּיִם וַיֵּרָא מוֹאָב מִבְּרֶד
אֶת-הַמָּיִם אֲרָמִים פָּדָם׃ וַיֹּאמְרוּ דָם זֶה הָחֶרֶב
בְּחֶרֶב הַמַּלְכִּים וַיָּפוּ אִישׁ אֶת-רֵעֵהוּ וַעֲמִידָה
לְשָׁלֵל מוֹאָב׃ וַיָּבֵא אֶל-מִתְחַנֶּה יִשְׂרָאֵל וַיִּקְמוּ
יִשְׂרָאֵל וַיָּפוּ אֶת-מוֹאָב וַיִּכּוּ מִשְׁנֵיהֶם וַיִּבְרָכֶה
וַהֲפֹת אֶת-מוֹאָב׃ וַהֲעֵרִים יְהוֹשֻׁעַ וְכָל-חֵלְקָה
טוֹבָה וְשָׁלִיטִי אִישׁ-אֶבְנֹו וּמִלְחָה וְכָל-מִשְׁנֵי-יָמִים
יִסְתַּחֲמוּ וְכָל-עֵץ-טוֹב וְשָׁלוֹ עַד-הַשְּׂאִיף אֲבָנֶיהָ
בְּקֶרֶךְ חֲרֹשֶׁת וַיִּכְּסוּ הַקְּלָעִים וַיַּחֲפֹּ׃ וַיֵּרָא מֶלֶךְ
מוֹאָב בִּידְחָן מִמֶּנּוּ הַמַּלְחָמָה וַיִּקַּח אוֹתוֹ שְׂבַע
מֵאוֹת אִישׁ שָׁלָף חֶרֶב לְהַקִּיעַ אֶת-מֶלֶךְ אֲדוֹם
וְלֹא זָכָו׃ וַיִּקַּח אֶת-בָּנוֹ הַבְּכוֹר אֲשֶׁר-מֶלֶךְ
תַּחֲתָיו וַיַּעֲלֶה עִלָּה עַל-הַחֲמָה וַיְהִי-קֶצֶף גָּדוֹל
עַל-יִשְׂרָאֵל וַיִּסְעוּ מֵעָלָיו וַשְּׁבוּ לָאָרֶץ׃

CAP. IV. ד

וַאֲשֶׁה אֶחָת מִנְּשֵׁי בְנֵי-הַחֲבִיאִים אֶעֱשֶׂה אֶל-אִשְׁתִּי
לְאֹמֶר עֲבֹדָה אִשְׁלִי מֹת וְאֶתָּה יָדַעְתָּ כִּי עֲבֹדָה
הָיָה יָרָא אֶת-יְהוָה וְהַנְּשִׂה בָּא לְלַחַת אֶת-שִׁנִּי
יָדַי לֹא לַעֲבָדִים׃ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אִשְׁשֶׁה מָה
אֶעֱשֶׂה-לָּךְ הַגִּידִי לִי מִה-יִשְׁלָכִי בְּבָיִת וְהֹאמֶר
אֵין לְשִׁפְחָתְךָ לֹל בְּבָיִת כִּי אִם-אֶסְדָּךְ שָׂמֹן׃
וַיֹּאמֶר לָכִי שְׂאֵל-לָךְ פְּלִים מִן-הַחוּץ מֵאֵת
פְּלִישְׁתִּיכִי פְלִים רַקִּים אֶל-תִּמְקִיעִי׃ וַבָּאָת
וּסְגֹרַת הַדֶּלֶת בַּעֲדָה וּבַעֲד־בָּנֶיהָ וַיִּצְלָתָה עַל פִּלִּי
הַפְּלִים הָאֵלֶּה וְהַפְּלֵא תַסְסִיעִי׃ וַהֲלָךְ מֵאוֹתוֹ
וַתִּסְתֵּר הַדֶּלֶת בַּעֲדָה וּבַעֲד־בָּנֶיהָ הֵם מִנְּשִׁימִם
אֵלֶיהָ וְהָיָ מִכְּצָקָתָ׃ וַיְהִי כַּמֵּלֶאֱת הַפְּלִים
וְהֹאמֶר אֶל-בָּנֶיהָ הַנִּשְׂאָה אֵלַי עוֹד פִּלִּי וַיֹּאמֶר
אֵלֶיהָ אֵין עוֹד פִּלִּי וַיִּשְׁמַד הַשָּׂמֶן׃ וַתָּבֵא וַתַּחַר
לְאִשׁ הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לָכִי מִכִּי אֶת-הַשָּׂמֶן
וַשְׁלָמִי אֶת-נִשְׁיִי וְהָיָ בְּנִיכִי תַחֲתִי בְּחוּר׃
וַיְהִי הַיּוֹם וַיַּעֲבֹר אִשְׁשֶׁה אֶל-שִׁנִּים וְשָׁם אִשְׁשֶׁה
גְּדוּלָּה וַתַּחֲזֹק-בָּהּ לְאֶחָד לָחֶם וַיְהִי מִכִּי עֲבָרָה יָסָר
שָׁמָּה לְאֶחָד-לָחֶם׃ וְהֹאמֶר אֶל-אִשְׁשֶׁה הֲנִיחָה
יָדְעִיתִי כִּי אִשׁ אֱלֹהִים קָדוֹשׁ הוּא עֲבַר עָלַי
תַּמִּיד׃ נַעֲשֶׂה-נָא עֲלֵיתְךָ קִשְׁפָה וְנִשְׁמִים לֹא
שָׁם מִשָּׁה וְשָׁלָחַן וְסֵפֶה וּמִנְּוֶה וַיְהִי בָבֶלָה
אֵלַי יָסָר שָׁמָּה׃ וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֵא שָׁמָּה וַיִּסָּר
אֶל-הַעֲלִיָּה וַיִּשְׁפֹּר-שָׁמָּה׃ וַיֹּאמֶר אֶל-בָּנָיו נַעֲשִׂי

הַפֶּעַל אֲשֶׁר עָשָׂה אֲבִיו׃ וְהָ בַחֲשָׁאוֹת
יִרְגָּעוּ כִּי-נִבֵּט אֲשֶׁר-הִתְחַסֵּיָה אֶת-יִשְׂרָאֵל
דָּבָק לְאִסָּר מִמֶּנָּה׃ וּמִשְׁעֵ מֶלֶךְ
מוֹאָב הָיָה גָדָה וַהֲשִׁיב לְמֶלֶךְ-יִשְׂרָאֵל מֵאֶה-אֵלָף
פָּלִים וּמֵאֶה אֵלָף אִילִים אֲסָר׃ וַיְהִי כָמוֹת
אֲהָב וַיִּשְׁשֶׁ מֶלֶךְ-מוֹאָב בְּמֶלֶךְ-יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּצָּא
הַמֶּלֶךְ יְהוֹרָם בָּיִם הָהֵא שִׁמְרוֹן וַיִּפְקֹד אֶת
פְּלִי-יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּלָּךְ וַיִּשְׁלַח אֶל-יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ-
יְהוּדָה לֵאמֹר מֶלֶךְ-מוֹאָב פָּשַׁע בִּי הַחֲלָה אֶתִּי
אֶל-מוֹאָב לְמַלְחָמָה וַיֹּאמֶר אֶעֱלֶה פָּכָמִי כָמוֹךְ
כַּפְּסִי כַּפְּסִי בְּסוֹסִי כַּסוֹסֶךְ׃ וַיֹּאמֶר אֶרְוֶה
הַחֶרֶף נַעֲלָה וַיֹּאמֶר הָרָךְ מִכָּד־אֲדוֹם׃ וַיִּלָּךְ
מֶלֶךְ-יִשְׂרָאֵל וּמֶלֶךְ-יְהוּדָה וּמֶלֶךְ-אֲדוֹם וַיִּסְבּוּ
וַיָּרָךְ שְׂבַעֲת יָמִים וְלֹא-דָדָה מִים לְמַחֲנֶה
וַלְבַּחָה אֲשֶׁר בְּרַגְלֵיהֶם׃ וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ-יִשְׂרָאֵל
אֶתָּה כִּי-קָרָא יְהוָה לְשָׁלֹשׁ הַמַּלְכִּים הָאֵלֶּה
לְלַחַת אוֹתָם בִּיר-מוֹאָב׃ וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט הֲאֵין
פֶּה נָבִיא לַיהוָה וַיִּנְדָּשָׁה אֶת-יְהוָה מֵאוֹתוֹ וַיִּשָּׁן
אִידִי מִעֲבֹדֵי מֶלֶךְ-יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר פֶּה אִישֶׁע בֶּן-
שָׁפָט אֲשֶׁר-רָצָה מִים עֲלֵיהִי אֵלֶיהָ׃ וַיֹּאמֶר
יְהוֹשָׁפָט יֵשׁ אוֹתוֹ דְּבַר-יְהוָה וַיִּרְדּוּ אֵלָיו מֶלֶךְ-
יִשְׂרָאֵל וַיְהוֹשָׁפָט וּמֶלֶךְ-אֲדוֹם׃ וַיֹּאמֶר אִישֶׁע
אֶל-מֶלֶךְ-יִשְׂרָאֵל מִהֵלִי וְלָךְ לָךְ אֶל-נָבִיא אֲבִיךָ
וְאֶל-נָבִיא אֲמִיךָ וַיֹּאמֶר לוֹ מֶלֶךְ-יִשְׂרָאֵל אֵל כִּי-
קָרָא יְהוָה לְשָׁלֹשׁ הַמַּלְכִּים הָאֵלֶּה לְלַחַת אוֹתָם
בְּיַד מוֹאָב׃ וַיֹּאמֶר אִישֶׁע חִי-יְהוָה צְבָאוֹת
אֲשֶׁר עֲמַדְתִּי לְפָנָיו כִּי לֹלִי פָנִי-יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ-
יְהוּדָה אֲנִי נִשְׂאָ אִם-אֶפְשֵׁ אֵלָךְ וְאִם-אֶרְאָךְ׃
וַעֲמָה קְדוּלִי מִגֶּגֶן יְהוָה כִּנְגֹן הַמִּנְגֹן וַיְהִי עָלָיו
יַד יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר פֶּה אֲסָר יְהוָה עָשָׂה הַבְּחַל
הָיָה גִבִּים גִּבִּים׃ כִּי-כֹה אֲסָר יְהוָה לֹא-תִרְאֶה
רֹחַ וְלֹא-תִרְאֶה גֶשֶׁם וְהַבְּחַל הָהֵא הִיא יִמְלָא מִים
וְשִׁחִיתָם אֹתָם וּמִקְנֵיהֶם וּבְהֵמָתָם׃ וְגָל
וְאֶת גִּשְׁמִי יְהוָה וְנָתַן אֶת-מוֹאָב בְּיָדָם׃
וַחֲכִיתָם פְּלִיעִיר מִבְּעִיר מִבְּחוּר וְכָל-עֵץ
טוֹב תִּפְּלוּ וְכָל-מִשְׁנֵי-מִים תִּסְתַּחֲמוּ וְכָל-הַחֲלָקָה
הַטּוֹבָה תִּתְּאָבֵה בְּאֲנָשִׁים׃ וַיְהִי בִּבְקֶרֶךְ בַּעֲלֹת
הַמִּטָּה וַהֲנִיחָ מִים בָּאִים מִבְּרֶךְ אֲדוֹם וַתִּפְּלָה
הָאָרֶץ אֶת-הַמָּיִם׃ וְכָל מוֹאָב שָׁמָּה כִּי-עָלָה
הַמַּלְכִּים לְהִלָּחֶם בָּם וַיַּצְעֲקוּ מִלִּל הָרָה חֲנָה

of Jeroboam the son of Nebat, which made Israel to sin; he departed not therefrom.

4 And Mesha king of Moab was a sheep-master, and rendered unto the king of Israel an hundred thousand lambs, ^b and an hundred thousand rams, with the wool.

5 But ^c it came to pass, when Ahab was dead, that the king of Moab rebelled against the king of Israel.

6 And king Jehoram went out of Samaria the same time, and numbered all Israel.

7 And he went and sent to Jehoshaphat the king of Judah, saying, The king of Moab hath rebelled against me: wilt thou go with me against Moab to battle? And he said, I will go up: ^f I am as thou art, my people as thy people, and my horses as thy horses.

8 And he said, Which way shall we go up? And he answered, The way through the wilderness of Edom.

9 So the king of Israel went, and the king of Judah, and the king of Edom: and they fetched a compass of seven days' journey: and there was no water for the host, and for the cattle ^g that followed them.

10 And the king of Israel said, Alas! that the LORD hath called these three kings together, to deliver them into the hand of Moab!

11 But ⁱ Jehoshaphat said, Is there not here a prophet of the LORD, that we may inquire of the LORD by him? And one of the king of Israel's servants answered and said, Here is Elisha the son of Shaphat, which poured ^j water on ^k ye hands of Elijah.

12 And Jehoshaphat said, The word of the LORD is with him. So the king of Israel, and Jehoshaphat, and the king of Edom, went down to him.

13 And Elisha said unto ^l ye king of Israel, What ^m have I to do with thee? get ⁿ thee to the prophets ^o of thy father, and to the prophets of thy mother. And the king of Israel said unto him, Nay: for the LORD hath called these three kings together, to deliver them into the hand of Moab.

14 And Elisha said, As ^p the LORD of hosts liveth, before whom I stand, surely, were ^q it not that I regard the presence of Jehoshaphat the king of Judah, I would not look toward thee, nor see thee.

15 But now bring me a minstrel. ^r And it came to pass when the minstrel played, that the hand ^s of the LORD came upon him.

16 And he said, Thus saith the LORD, Make ^t this valley full of ditches:

17 For thus saith the LORD, Ye shall not see wind, neither shall ye see rain; yet that valley shall be filled with water, that ye may drink, both ye, and your cattle, and your beasts.

18 And this is ^u but a light thing in the sight of the LORD: he will deliver the Moabites also into your hand.

19 And ye shall smite every fenced city, and every choice city, and shall fell every good tree, ^v and stop all wells of water, and ^w mar every good piece of land with stones.

20 And it came to pass in the morning, when the meat-offering ^x was offered, that, behold, there came water by the way of Edom, and ^y ye country was filled with water.

21 And when all the Moabites heard that the kings were come up to fight against them, they ^z gathered all that were able to put ^{aa} on armour, and upward, and stood in the border.

22 And they rose up early in the morn-

B. C. 895.

a 2 Sa. 8. 2.

Ps. 108. 9. 10.

b Is. 16. 1.

β destroyed.

c ch. 1. 1.

s. 20.

γ or, smote

in it, even

smiting.

d Is. 37. 26.

e Ge. 26. 15.

f 1 Ki. 22. 4.

until he left

the stones

thereof in

Kir-hara-

seth.

g Is. 16. 7. 11.

h Mi. 6. 7.

t at their

feet.

Ex. 11. 8.

i Am. 2. 1.

k Is. 37. 37.

l 1 Ki. 22. 7.

m 1 Ki. 20. 35.

n Lu. 22. 26.

Jn. 13. 5. 14.

1 Ti. 5. 10.

o Le. 25. 39.

Mat. 18. 25.

p 1 Ki. 17. 12.

q Eze. 14. 3.

r Ju. 10. 14.

Pr. 1. 28.

Je. 2. 28.

s 1 Ki. 18. 19.

t ch. 3. 16.

Ro. 4. 17.

γ or, scant.

u ch. 5. 16.

1 Ki. 17. 1.

v Mar. 6. 37..

44.

s. 5. 9.

Jn. 2. 7. 9.

Ep. 3. 20.

w Ps. 15. 4.

x 1 Sa. 10. 5.

y Eze. 1. 3.

3. 14.

8. 1.

z ch. 4. 3.

θ or, creditor.

κ there was a

day.

a Jos. 19. 18.

λ laid hold

on him.

b Mat. 5. 16.

c De. 20. 19. 20.

μ grieve.

d Mat. 10. 41.

42.

Mar. 9. 41.

He. 13. 2.

1 Pe. 4. 9.

e Ex. 29. 39. 40.

v were cried

together.

π gird him-

self with a

girdle.

ing, and the sun shone upon the water, and the Moabites saw the water on the other side as red as blood:

23 And they said, This ^{aa} is blood: the kings are surely ^{ab} slain, & they have smitten one another: now therefore, Moab, to the spoil.

24 And when they came to the camp of Israel, the Israelites rose up and smote the Moabites, so that they fled before them: but they ^{ac} went forward smiting the Moabites, even in ^{ad} their country.

25 And they beat down ^{ae} the cities, and on every good piece of land cast every man his stone, and filled it; and they stopped ^{af} all the wells of water, and felled all the good trees: ^{ag} only in Kir-haraseth left ^{ah} they the stones thereof: howbeit, the slingers went about ^{ai} it, and smote it.

26 And when the king of Moab saw that the battle was too sore for him, he took with him seven hundred men that drew swords, to break through ^{aj} even unto the king of Edom: but they could not.

27 Then he took his eldest son, ^{ak} that should have reigned in his stead, and offered him ^{al} for a burnt-offering ^{am} upon the wall. And there was great indignation against Israel: and they departed from him, and ^{an} returned to ^{ao} their own land.

CHAP. IV.

NOW there cried a certain woman of the wives of the sons ^{ap} of the prophets unto Elisha, saying, Thy servant my husband is dead; and thou knowest that thy servant did fear the LORD: and the ^{aq} creditor is come to take unto him my two sons to be bondmen.

2 And Elisha said unto her, What shall I do for thee? tell me: what hast thou in the house? And she said, Thine handmaid hath not ^{ar} any thing in the house, save a pot of oil.

3 Then he said, Go, ^{as} borrow thee vessels abroad of all thy neighbours, even empty vessels; ^{at} borrow ^{au} not a few.

4 And when thou art come in, thou shalt shut the door upon thee and upon thy sons, and ^{av} shalt pour out into all those vessels, and thou shalt set aside that which is full.

5 So she went from him, and shut the door upon her and upon her sons, who brought ^{aw} the vessels to her, and she poured out.

6 And it came to pass, when the vessels were full, that she said unto her son, Bring me yet a vessel: and he said unto her, ^{ax} There is not a vessel more. And the oil stayed.

7 Then she came and told the man of God: and he said, Go, sell the oil, and pay thy ^{ay} debt, and live thou and thy children of the rest.

8 And ^{az} it fell on a day, that Elisha passed to Shunem, ^{ba} where was a great woman; and she ^{bb} constrained him to eat bread. And so it was, ^{bc} that, as oft as he passed by, he turned in thither to eat bread.

9 And she said unto her husband, Behold now, I perceive ^{bd} that this is an holy man of God which passeth by us continually.

10 Let ^{be} us make a little chamber, I pray thee, on the wall; and let us set for him there a bed, and a table, and a stool, and a candlestick: and it shall be, when he cometh to us, that he shall turn in thither.

11 And it fell on a day that he came thither, and he turned into the chamber, and lay there.

12 And he said to Gehazi his servant, Call this Shunammite. And when he had called her, she stood before him.

13 And he said unto him, Say now unto her, Behold, thou hast been careful^b for us with all this care; what *is* to be done for thee? wouldest thou be spoken for to the king, or to the captain of the host? And she answered, I dwell among mine own people.

14 And he said, What then *is* to be done for her? And Gehazi answered, Verily she hath no child, and her husband is old.

15 And he said, Call her. And when he had called her, she stood in the door.

16 And he said, About ^a this ^γ season, according to the time of life, thou shalt embrace a son. And she said, Nay, my lord, thou man of God, do^a not lie unto thine handmaid.

17 And the woman conceived,^f and bare a son at that season that Elisha had said unto her, according to the time of life.

18 And when the child was grown, it fell on a day, that he went out to his father to the reapers.

19 And he said unto his father, My head, my head! And he said to a lad, Carry him to his mother.

20 And when he had taken him, and brought him to his mother, he sat on her knees till noon, and then died.

21 And she went up, and laid him on the bed of the man of God, and shut the door upon him, and went out.

22 And she called unto her husband, and said, Send me, I pray thee, one of the young men, and one of the asses, that I may run to the man of God, and come again.

23 And he said, Wherefore wilt thou go to him to-day? *it is* neither new moonⁿ nor sabbath. And she said, *It shall be* ^o well.

24 Then she saddled an ass, and said to her servant, Drive, and go forward; ^z slack not thy riding for me, except I bid thee.

25 So she went, and came unto the man of God to mount Carmel.^r And it came to pass, when the man of God saw her afar off, that he said to Gehazi his servant, Behold, *yonder is* that Shunammite;

26 Run now, I pray thee, to meet her; and say unto her, *Is it well with thee? is it well with thy husband? is it well with the child?* And she answered, *It is* ^u well.

27 And when she came to the man of God to the hill, she caught him ^κ by the feet: but Gehazi came near to thrust her away.^v And the man of God said, Let her alone; for her soul *is* ^λ vexed within her: and the LORD hath hid^w it from me, and hath not told me.

28 Then she said, Did I desire a son of my lord? did I not say,^y Do not deceive me?

29 Then he said to Gehazi, Gird^z up thy loins, and take my staff in thine hand, and go thy way: if thou meet any man, salute^a him not; and if any salute thee, answer him not again: and lay my staff^b upon the face of the child.

30 And the mother of the child said, *As the LORD liveth, and as thy soul liveth, I will not leave thee.* And he arose, and followed her.

31 And Gehazi passed on before them, and laid the staff upon the face of the child; but *there was* neither voice nor ^τ hearing: wherefore he went again to meet him, and told him, saying, The child is not awaked.^c

32 And when Elisha was come into the house, behold, the child was dead, and laid upon his bed.

33 He went in therefore, and shut^e the

B. C. 895.

a 1 Ki. 17. 20,

21.

b He. 6. 10.

c Ac. 20. 10.

β once hi-

ther, and

once thi-

ther.

d Ge. 18. 10, 14.

γ set time.

e ver. 28.

f Pa. 113. 9.

g He. 11. 35.

h ch. 2. 1.

i ch. 8. 1.

k ch. 2. 3.

l Lu. 10. 39.

m Is. 5. 4.

n Nu. 28. 11.

o ch. 2. 21.

p Ex. 15. 25.

q No. 9. 6.

r peace.

s restrain

not for me

to ride.

η evil thing.

1 Sa. 9. 4, 7.

q 1 Co. 9. 11.

Ga. 6. 6.

r ch. 2. 25.

Is. 35. 2.

θ or, in his

scrip, or,

garment.

s Lu. 9. 17.

Jno. 6. 11. 13.

t Le. 10. 3.

Job 1. 21, 22.

Ps. 39. 9.

u Mat. 14. 20.

15. 37.

κ by his feet.

Mat. 28. 9.

ν Mat. 20. 31.

λ bitter.

1 Sa. 1. 10.

ν Ge. 18. 17.

z Lu. 4. 27.

μ before.

ν lifted up,

or, accepted

in counte-

nance, or,

gracious.

y ver. 16.

ξ or, victory.

z ch. 9. 1.

a Lu. 10. 4.

b Ex. 7. 19.

Ac. 19. 12.

π was before.

ρ before.

σ gather in.

τ attention.

c Mar. 5. 39.

Jno. 11. 11.

d ch. 8. 8, 9.

1 Sa. 9. 8.

φ in his hand.

e ver. 4.

Mat. 6. 6.

door upon them twain, and^a prayed unto the LORD.

34 And he went up, and lay upon the child, and put his mouth upon his mouth, and his eyes upon his eyes, and his hands upon his hands; and^c he stretched himself upon the child, and the flesh of the child waxed warm.

35 Then he returned, and walked in the house ^β to and fro; and went up, and stretched himself upon him: and the child sneezed seven times, and the child opened his eyes.

36 And he called Gehazi, and said, Call this Shunammite. So he called her. And when she was come in unto him, he said, Take up thy son.

37 Then she went in, and fell at his feet, and bowed herself to the ground, and took^z up her son, and went out.

38 And Elisha came again to^h Gilgal: and *there was* a dearthⁱ in the land;^k and the sons of the prophets *were*^l sitting before him: and he said unto his servant, Set on the great pot, and seethe pottage for the sons of the prophets.

39 And one went out into the field to gather herbs, and found a wild vine, and gathered thereof wild^m gourds his lap full, and came and shred *them* into the pot of pottage: for they knew them not.

40 So they poured out for the men to eat; and it came to pass, as they were eating of the pottage, that they cried out, and said, O *thou* man of God, *there is* death in the pot. And they could not eat thereof.

41 But he said, Then bring meal.^o And he cast *it* into the pot; and he said, Pour out for the people, that they may eat. And there was no ^η harm in the pot.

42 And there came a man from Baal-shalisha,^p and brought^q the man of God bread of the first-fruits, twenty loaves of barley, and full ears of corn ^θ in the husk thereof. And he said, Give unto the people, that they may eat.

43 And his servitor said, What^r should I set this before an hundred men? He said again, Give the people, that they may eat: for thus saith the LORD,^u They shall eat, and shall leave thereof.

44 So he set *it* before them, and they did eat, and left thereof, according to the word of the LORD.

CHAP. V.

NOW Naaman,^a captain of the host of the king of Syria, was a great man ^μ with his master, and ^ν honourable, because by him the LORD had given ^ξ deliverance unto Syria: he was also a mighty man in valour; but *he was* a leper.

2 And the Syrians had gone out by companies, and had brought away captive out of the land of Israel a little maid; and she ^π waited on Naaman's wife.

3 And she said unto her mistress, Would God my lord *were* ^ρ with the prophet that *is* in Samaria! for he would ^σ recover him of his leprosy.

4 And *one* went in, and told his lord, saying, Thus and thus said the maid that *is* of the land of Israel.

5 And the king of Syria said, Go to, go, and I will send a letter unto the king of Israel. And^d he departed, and took ^φ with him ten talents of silver, and six thousand ^{pieces} of gold, and ten changes of raiment.

6 And he brought the letter to the king of Israel, saying, Now, when this letter is

וַיֹּאמֶר אֱלִישֶׁה הִנֵּה הַנָּעַל הַזֶּה לְפָנֶיךָ מִתְּשַׁבֵּב עַל-
מַשְׁחוֹ: וַיֵּבֶא וַיִּסָּרֵהוּ הַדָּלֶת בְּעַד שְׁנֵיהֶם וַיִּחְשְׁלוּ
אֶל-יְהוָה: וַיַּעַל וַיִּשְׁכַּב עַל-דִּלְדֹל וַיִּשָּׁם פִּי עַל-
פִּי וַעֲיָנוּ עַל-עֵינָיו וַכְּפִי עַל-כְּפִי וַיִּהְיֶה עֲלָיו
וַיִּהְיֶה בְּשֵׁר הַקֶּלֶד: וַיִּשָּׁב וַיִּלָּךְ בְּנִית אַחַת הָיָה
וַאֲחַת הָיָה וַיַּעַל וַיִּהְיֶה עֲלָיו וַיּוֹרֵר הַנָּעַל עַד-
שִׁבְעַת פַּעֲמִים וַיִּפְתָּח הַנָּעַר אֶת-עֵינָיו: וַיִּקְרָא
אֶל-נִיחִי וַיֹּאמֶר קְרָא אֶל-הַשְּׂמִינִית הַזֹּאת וַיִּקְרָא
וַתָּבֵא אֵלָיו וַיֹּאמֶר שָׂא בְנִי: וַתָּבֵא וַתִּפֹּל עַל-
רַגְלָיו וַתִּשְׁתָּחוּ אַרְצָה וַתִּשָּׂא אֶת-בִּגְדֶיהָ וַתֵּצֵא:
וַאֲלִישֶׁה שָׁב הַפְּלִלְיָה וַהֲרַעַב בְּאַרְצָ וַיָּבֵי
הַנְּבִיאִים יֹשְׁבִים לִפְנֵי וַיֹּאמֶר לְנַעֲרָה שִׁפְתֵי הַסִּיר
הַזֶּה וְהַנָּעַל בְּשֵׁל מִדֹּב לִבְנֵי הַנְּבִיאִים: וַיֵּצֵא אֶחָד
אֶל-הַשְּׂדֵה לְלָקֵט אֹרֶז וַיִּמְצָא גֶשֶׁן שֹׂדֶה וַיִּלְקֹט
מִמֶּנּוּ פַקֻּעַת שֹׂדֶה מְלֵא בָגָד וַיֵּבֶא וַיַּפְלֵחַ אֶל-סִיר
הַנָּעִיר כִּי-לֹא יָדָע: וַיִּצְקוּ לַאֲנָשִׁים לֶאֱכֹל וַיְהִי
כַּאֲכֹלם מִהַנָּעִיר וַהֲמָה צִעְקוּ וַיֹּאמְרוּ מוֹת בְּסִיר
אֵישׁ הָאֱלֹהִים וְלֹא יָכֹל לֵאמֹר: וַיֹּאמֶר וַיִּקְרָא
לְמוֹת וַיִּשְׁלָךְ אֶל-הַסִּיר וַיֹּאמֶר צֵק לָעַם וַיֵּאֱכֹלוּ
וְלֹא הָיָה דָּבָר רָע בְּסִיר: וַאֲישׁ כָּאֵשׁ מִבְּעַל
שְׁלֹשָׁה וַיֵּבֶא לְאֵשׁ הָאֱלֹהִים לָחֵם בַּפּוּרִים
עֶשְׂרִים-לָחֵם שְׁמֹנִים וַיִּרְמֹל בְּצִקְלָו וַיֹּאמֶר הֵן
לָעַם וַיֵּאֱכֹלוּ: וַיֹּאמֶר מִשְׁרֹתוֹ מָה אֵתָּה זֶה לִפְנֵי
מָה אֵשׁ וַיֹּאמֶר הֵן לָעַם וַיֵּאֱכֹלוּ כִּי כֹה אָמַר
יְהוָה אֱכֹל דּוֹחֵר: וַיִּהְיֶה לִפְנֵיהֶם וַיֵּאֱכֹלוּ וַיּוֹתֵרוּ
בְּדֶרֶךְ יְהוָה:

CAP. V. ה

וַיַּעֲמֵן שׁוּרִיבָא מֶלֶךְ-אַרֶם הַיָּד אִישׁ גִּזְלוֹ לִפְנֵי
אֲדֹנָיו וַיִּשָּׂא פָנָיו כִּי-בִן נַחֲרִיָהוּהָ הַשְּׂמִינִית לְאַרֶם
וַהֲאִישׁ הָיָה גִבּוֹר חָלֹל מִצָּרַע: וְאַרֶם יָצִיא
גִּדְיִים וַיִּשְׁבֵּי מֵאַרְצָ יִשְׂרָאֵל בְּעֶרְהָ קִמְצָה וַתְּהִי
לִפְנֵי אִשְׁתֵּי גַעֲמֹן: וַהֲאֹמֶר אֶל-נַגְרֹתָהּ אַחֲלִי
אֲדֹנִי לִפְנֵי הַנְּבִיא אֲשֶׁר בְּשִׁמְרוֹן אֲנִי יֹאכֵף אֹתוֹ
מִצָּרַעְתּוֹ: וַיֵּבֶא וַיַּעַד לְאֲדֹנָיו לְאֹמֶר פָּזָאת וּמוֹתָ
דְּבָרָה הַנְּעִיָה אֲשֶׁר מֵאַרְצָ יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ-
אַרֶם לֹךְ בָּא וַאֲשַׁלְּחָה סֹפֶר אֶל-מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיִּלָּךְ
וַיִּקָּח בְּרִדּוֹ עֶשְׂרֵי כִּבְרֵי-כֶסֶף וְשֵׁשֶׁת אֲפִסִּים וְחֵב
וַיַּעֲשֶׂר חֲלִיפוֹת בְּגָדִים: וַיֵּבֶא הַסֹּפֶר אֶל-מֶלֶךְ

קָרָא לְשׁוֹנְמִית הַזֹּאת וַיִּקְרָא-לָהּ וַתַּעֲמֵד לִפְנֵי:
וַיֹּאמְרוּ לוֹ אֲמֹר-נָא אֵלֶיךָ הִנֵּה הַבְּרִית אֵלֶיךָ
אֶת-כָּל-הַחֲבֵרָה הַזֹּאת מִהָ לַעֲשׂוֹת לְךָ הַיֵּשׁ
לְדַבֵּר-לְךָ אֶל-הַמֶּלֶךְ אוֹ אֶל-שֵׁר הַצָּבָא וַהֲאֹמֶר
14 בְּתוֹךְ עַמִּי אֲנִי שִׁנֵּית: וַיֹּאמֶר וּמָה לַעֲשׂוֹת לָהּ
וַיֹּאמֶר נִיחִי אֲבָל בֶּן אִין-לָהּ וַאֲשֵׁיהָ זָקָן:
וַיֹּאמֶר קְרָא-לָהּ וַיִּקְרָא-לָהּ וַתַּעֲמֵד בַּפֶּתַח:
16 וַיֹּאמֶר לְמוֹעֵד הַזֶּה בָּעֵת הַזֶּה אֲנִי הַבְּרִית בֶּן
וַהֲאֹמֶר אֶל-אֲדֹנִי אֵישׁ הָאֱלֹהִים אֶל-הַכֹּהֵן
17 בְּשִׁפְחוֹתָיו: וַתּוֹרֵר הָאִשָּׁה וַתֵּלֶךְ בֶּן לְמוֹעֵד הַזֶּה
18 בָּעֵת הַזֶּה אֲשֶׁר-דָּבַר אֵלֶיךָ אֲלִישֶׁה: וַיִּגְדֵּל הַקֶּלֶד
19 וַיְהִי הַיּוֹם וַיֵּצֵא אֶל-אֲבִיו אֶל-הַצָּרִים: וַיֹּאמֶר
אֶל-אֲבִיו רֹאשִׁי רֹאשִׁי וַיֹּאמֶר אֶל-הַנָּעַר שְׂאֵהוּ
20 אֶל-אֲמֹ: וַיִּשְׂאֵהוּ וַיְבִאֵהוּ אֶל אֲמֹ וַיִּשָּׁב עַל-
21 בִּרְמִיָּה עַד-הַצָּרִים וַיָּמוּת: וַתַּעַל וַתִּשְׁכַּבְהוּ עַל-
22 מִפְּתַח אֵשׁ הָאֱלֹהִים וַתִּסָּרֵב בְּעֶדוֹ וַתֵּצֵא: וַתִּקְרָא
אֶל-אִשָּׁהּ וַהֲאֹמֶר שְׁלָחָה נָא לִי אֶתְּךָ מִדְּהַעֲרִים
וַאֲחַת הָאֲחֻנּוֹת וַאֲרַצְהָ עַד-אֵשׁ הָאֱלֹהִים
23 וַאֲשֻׁכָּה: וַיֹּאמֶר מִדּוּעַ אַתְּ הֹלֶכְתִּי אֵלָיו הַיּוֹם
24 לֹא-יִדְרֹשׁ וְלֹא שִׁנֵּית וַהֲאֹמֶר שָׁלוֹם: וַתִּחַבֵּשׁ
הָאֲחֻנָּה וַיֹּאמֶר אֶל-נַעֲרָה נִיחִי וְלָךְ אֶל-הַמַּעֲצָר
25 לִי לְרֹכֵב כִּי אֶסְמְרִית לָךְ: וַתִּלָּךְ וַתָּבֵא אֶל-
אֵישׁ הָאֱלֹהִים אֶל-בֶּן הַכֶּרֶמֶל וַיְהִי כְּרֹאוֹת אִישׁ
הָאֱלֹהִים אוֹתָהּ מִנֵּיבָה וַיֹּאמֶר אֶל-נִיחִי נַעֲרָה הִנֵּה
26 הַשְּׂמִינִית הֵלֵךְ: עֲתָה רִוּיָנָא לְקִרְאָתָהּ וַיֹּאמֶר
לָהּ הַשָּׁלוֹם לָךְ הַשָּׁלוֹם לְאִשְׁתְּךָ הַשָּׁלוֹם לְיָלְדָהּ
27 וַהֲאֹמֶר שָׁלוֹם: וַתָּבֵא אֶל-אֵישׁ הָאֱלֹהִים אֶל-
הַזֶּה וַתִּזְחַק בְּרַגְלָיו וַיִּשָּׂא נִיחִי לְהַדְרִיָּה וַיֹּאמֶר
אֵישׁ הָאֱלֹהִים הֲרַפְּהָ לָהּ כִּי-נִשְׁפָּטָה מִרְחֶלְהָ וַיְהִי
28 הַנְּעִלִים מִמֶּנּוּ וְלֹא הִיָּר לִי: וַהֲאֹמֶר הַשְּׂאֵלִיתִי
29 בֶּן מֵאֵת אֲדֹנִי הַלֹּא אֲמֹרְתִי לֹא תִשְׁלַח אֹתִי:
וַיֹּאמֶר לְנִיחִי חֲנֹן כְּחִיָּף וַחֵם מִשְׁעַנְתִּי בִידְךָ
וְלָךְ כִּי תִמְצָא-אִישׁ לֹא תִבְרָכְנִי וְכִי-יִבְרָכְךָ אִישׁ
לֹא תַעֲנֶנּוּ וְשִׁמְרֵת מִשְׁעַנְתִּי עַל-פִּנֵּי הַנָּעַר:
30 וַהֲאֹמֶר אִם הַנָּעַר חִי-יְהִי וְחִי-נִשְׁפָּטָה אֶסְמְעֻבָךְ
31 וַיָּקָם וַיִּלָּךְ אַחֲרֶיהָ: וַתְּחִי עֵבֶר לִפְנֵיהֶם וַיִּשָּׁם
אֶת-הַמִּשְׁעַנָּה עַל-פִּנֵּי הַנָּעַר וַאֲיוֹן קוֹל וַאֲיוֹן קֹשֶׁב
וַיִּשָּׁב לְקִרְאָתוֹ וַיֵּבֶא לָהּ לֹאֲמֹר לֹא הִקִּיץ הַנָּעַר:

ויפל מעל המרפדה לקראתו ויאמר השלום :
 ויאמר שלום ארצי שלחני לאמר הנה עמך זה
 בא אל שני נערים מדרך אפרים מבני הנביאים
 תנהנא להם כפר פסח ושתי חלפות בנדים :
 ויאמר געזן הואל קח כפרים ופרץ בו ויצר
 כפרים פסח בשני חרמים ושתי חלפות בנדים
 ויהיו אל שני נערי וישאו לפניו : ויבא אל העפל
 ויקח מידם ויפקד בבית וישלח את הנאשם
 וילכו : והוא בא ויעמד אל גרזנו ויאמר אליו
 אלישע מאן גחוי ויאמר לאהלך עבדך אנה
 ואנה : ויאמר אליו לאלפי ה'ך פאטור הפך
 אש מעל מרפדתו לקראתך העת לזכות את
 הפסח ולקחת בנדים ויתים וכרמים וצאן וכל
 ועבדים ושפחות : וצרעת געזן תרדק בך
 ובוהק לעולם ויצא מלפניו מצרע פשע :

CAP. VI.

ויאמרו בני הנביאים אל אלישע ההצנא המקום
 אשר אנחנו ישבם שם לפניך צר מפני : נלכה
 בא עד הירדן ונקחה משם אש קורה אחת
 ונעשה לנו שם מקום לשבת שם ויאמר לנו
 ויאמר האחד הואל בא וכלך את עבדך ויאמר
 אני אכלך : וילך איתם ויבאו הירדנה ויגורו
 העצים : ויהי האחד מסל הקורה ואת הפרול נפל
 אל הפנים ויצעק ויאמר אהה ארצי והוא שאול :
 ויאמר איש האלהים אנה נפל ויבאה את
 המקום ויקצצו וישלך שמה ויצא הפרול :
 ויאמר הרים לך וישלח ידו ויקחהו : וימלך
 ארם הנה נלחם בישראל וינעץ אל עבדיו לאמר
 אל מקום פלגי אלמני תהתני : וישלח אש
 האלהים אל מלך ישראל לאמר השקור מעט
 המקום הזה כרשם ארם נחמים : וישלח מלך
 ישראל אל המקום אשר אמר לו איש האלהים
 והוהיה ונשמר שם לא אחת ולא שנים : ויסע
 לב מלך ארם על הדבר הזה ויקרא אל עבדיו
 ויאמר אליהם הלא תגידו לי מי משלנו אל מלך
 ישראל : ויאמר אחד מעבדיו לוא ארני המקד
 כי אלישע הנביא אשר בישראל גיד למלך
 ישראל את הדברים אשר תדבר בחדר משפך :

וישראל לאמר ועמה כבוא הספר הזה אליך
 הנה שלחתי אליך את נעמן עבדי ואספתו
 מצרעתו : ויהי כקרא מלך ישראל את הספר
 ויקרע בגדיו ויאמר האלהים אלי להצית
 ולהחיות ביתי עלי ארץ אסח אש מצרעתו
 כי ארד ערצא וראו כרמתאזה הוא לי :
 ויהי כשמי' אלישע איש האלהים כי קרע מלך
 ישראל את בגדיו וישלח אל המלך לאמר לפיה
 קרעת בגדך בא נא אלי וידע כי יש נביא בישראל :
 ויבא נעמן בסוסיו וברכבו ויעמד פתח הבית
 לאלישע : וישלח אליו אלישע מלך לאמר
 הלוך ורחצת שבע פעמים בירדן וישב בשרך לך
 ויטהר : ויחצץ נעמן וילך ויאמר הנה אמרתי
 אלי יצא ועמד וקרא בשם יהוה אלהיו
 והנה ירד אלי המקום ואסח המצרע : הלא
 טוב אבנה ופרפר נהרות דמשק מפל מימי ישראל
 ולא איתני בהם ויטהרתי ויגן וילך בחמה :
 וינשו עבדיו וידברו אליו ויאמרו אבי דבר גדול
 הנביא דבר אלהי הלא תעשה ונא כי אמר אליך
 רחץ ויטהר : וייר ויטבל בירדן שבע פעמים
 בדבר אש האלהים וישב בשורו כעשר שר קטן
 ויטהר : וישב אל אש האלהים הוא וכל מחנהו
 ויבא ויעמד לפניו ויאמר ההדנא ידעתי כי אין
 אלהים בכל הארץ כי אס בישראל ועמה קחנא
 ברכה מאת עבדך : ויאמר חיהוה אשר
 עמתי לפני אס אקח ויפצרו לזכות וימאן :
 ויאמר נעמן ולא יפדנא לעבדך משא צמד
 פדים אדמה כי לוא עשה עוד עבדך עלי
 ויבא האלהים אחרים כי אס להוה : לדבר הזה
 יסלח יהוה לעבדך כבוא ארני בירדמון
 להשתחות שמה והוא נשען על ידו והשתחית
 בית רפן והשתחית בית רפן יסלחנא יהוה
 לעבדך בדבר הזה : ויאמר לו לך לשלום וילך
 מאמו בבית ארץ : ויאמר גחוי נש' אלישע
 איש האלהים הנה חסד ארני את געזן הארמי
 הנה מקחת מידו את אשר הביא חיהוה
 כראס צתי אחריו ולקחתי מאמו מאומה :
 וירחף גחוי אחרי געזן ויראה געזן רצ אחריו

come unto thee, behold, I have *therewith* sent Naaman my servant to thee, that thou mayest recover him of his leprosy.

7 And it came to pass, when^a the king of Israel had read the letter, that he rent his clothes, and said, *Am I^b God*, to kill^c and to make alive, that this man doth send unto me to recover a man of his leprosy? Wherefore consider, I pray you, and see how he seeketh^d a quarrel against me.

8 And it was so, when Elisha the man of God had heard that the king of Israel had rent his clothes, that he sent to the king, saying, Wherefore hast thou rent thy clothes? let him come now to me, and he shall know^f that there is a prophet in Israel.

9 So Naaman came with his horses and with his chariot, and stood at the door of the house of Elisha.

10 And Elisha sent a messenger unto him, saying, Go and washⁱ in Jordan seven^j times, and thy flesh shall come again to thee, and thou shalt be clean.

11 But Naaman was wroth, and went away, and said, Behold, I ζ thought, He^k will surely come out to me, and stand and call on the name of the LORD his God, and η strike his hand over the place, and recover the leper.

12 *Are not θ Abana and Pharpar*, rivers of Damascus, better than all the waters of Israel? may I not wash in them, and be clean? So he turned, and went away in a rage.

13 And his servants came near, and spake unto him, and said, My^q father, if the prophet had bid thee *do some* great thing, wouldest thou not have done *it*? how^r much rather then, when he saith to thee, Wash, and be clean?

14 Then^s went he down, and dipped himself seven times in Jordan, according to the saying of the man of God: and his flesh came again like^t unto the flesh of a little child, and he was clean.^v

15 And he returned to the man of God, and all his company, and came and stood before him: and he said, Behold, now I know^w that *there is* no God in all the earth, but in Israel: now therefore, I pray thee, take a blessing^x of thy servant.

16 But he said, *As^y the LORD liveth*, before whom I stand, I will receive none.^z And he urged him to take *it*; but he refused.

17 And Naaman said, Shall there not then, I pray thee, be given to thy servant two mules' burden of earth? for thy servant will henceforth offer neither burnt-offering nor sacrifice, unto other gods, but^b unto the LORD.

18 In this thing the LORD pardon thy servant, *that* when my master goeth into the house of Rimmon to worship there, and he leaneth^c on my hand, and I bow myself in the house of Rimmon; when I bow down^d myself in the house of Rimmon, the LORD pardon^e thy servant in this thing.

19 And he said unto him, Go^f in peace. So he departed from him a little way.

20 But Gehazi, the servant of Elisha the man of God, said, Behold, my master hath spared Naaman this Syrian, in not receiving at his hands that which he brought: but, *as the LORD liveth*, I will run after him, and take^g somewhat of him.

21 So Gehazi followed after Naaman. And when Naaman saw him running after

B. C. 894.

β Is there peace?
a Is. 37. 14.
b Ge. 30. 2.
c De. 32. 39.
d 1 Sa. 2. 6.
e ch. 6. 3.
f 1 Ki. 20. 7.
g Lu. 11. 54.
h or, secret place.
i 1 Ki. 18. 36, 37.
j Eze. 2. 5.
k Jos. 7. 21.
l Is. 29. 15.
m Eze. 33. 31.
n not hither or thither.
o Ju. 9. 7.
p Pr. 12. 19, 22.
q Jos. 6. 4. 16.
r said, or, said with myself.
s Ju. 4. 48.
t move up and down.
u Is. 59. 2, 3.
v Ho. 10. 13.
w or, Amana.
x ch. 15. 5.
y Nu. 12. 10.
z ch. 4. 38.
a ch. 2. 12.
b Ge. 41. 43.
c 1 Co. 1. 21, 27.
d Eze. 47. 1. 9.
e Zec. 13. 1.
f ch. 5. 23.
g Job 33. 25.
h Lu. 4. 27.
i iron.
j Da. 2. 47.
k 3. 29.
l 6. 26, 27.
m Ge. 33. 11.
n y ch. 3. 14.
o z ch. 2. 21.
p a Ge. 14. 23.
q Mat. 10. 8.
r Ac. 20. 33, 35.
s or, encamping.
t b 1 Th. 1. 9.
u c ch. 7. 2.
v d 2 Ch. 20. 20.
w e Ex. 20. 5.
x f 2 Ch. 30. 18, 19.
y g Mar. 5. 34.
z Lu. 7. 50.
a h Ps. 48. 4, 5.
b Mat. 2. 3, & c.
c μ piece of ground, as
d Ge. 35. 16.
e v No.
f i Am. 3. 7.
g h Hab. 2. 9.
h i Ti. 6. 9, 10.
i l Ps. 139. 1. 4.
j Je. 23. 24.
k m Ps. 37. 32, 33.
l Je. 36. 26.
m Ac. 23. 12, 27.

him, he lighted down from the chariot to meet him, and said, β Is all well?

22 And he said, All is well. My master hath sent me, saying, Behold, even now there be come to me from mount Ephraim two young men of the sons of the prophets: give them, I pray thee, a talent of silver, and two changes of garments.

23 And Naaman said, And^a content, take two talents. And he urged him, and bound two talents of silver in two bags, with two changes of garments, and laid them upon two of his servants; and they bare them before him.

24 And when he came to the γ tower, he took them from their hand, and bestowed^b them in the house: and he let the men go, and they departed.

25 But he went in, and stood^c before his master. And Elisha said unto him, Whence comest thou, Gehazi? And he said, Thy servant went δ no whither.

26 And he said unto him, Went^k not mine heart with thee, when the man turned again from his chariot to meet thee? Is *it* a time to receive money, and to receive garments, and oliveyards, and vineyards, and sheep, and oxen, and men servants, and maid servants?

27 The leprosy thereforeⁿ of Naaman shall cleave unto thee, and unto thy seed for ever. And he went out from his presence a leper^o as white as snow.

CHAP. VI.

AND the sons^p of the prophets said unto Elisha, Behold now, the place where we dwell with thee is too strait for us.

2 Let us go, we pray thee, unto Jordan, and take thence every man a beam, and let us make us a place there, where we may dwell. And he answered, Go ye.

3 And one said, Be^t content, I pray thee, and go with thy servants. And he answered, I will go.

4 So he went with them. And when they came to Jordan, they cut down wood.

5 But as one was felling a beam, the κ axe head fell into the water: and he cried, and said, Alas, master! for it was borrowed.

6 And the man of God said, Where fell it? And he shewed him the place. And^z he cut down a stick, and cast *it* in thither; and the iron did swim.

7 Therefore said he, Take *it* up to thee. And he put out his hand, and took it.

8 Then the king of Syria warred against Israel, and took counsel with his servants, saying, In such and such a place shall be my λ camp.

9 And the man of God sent unto the king of Israel, saying, Beware that thou pass not such a place; for thither the Syrians are come down.

10 And the king of Israel sent to the place which the man of God told him and warned him of, and^d saved himself there, not once nor twice.

11 Therefore the heart of the king of Syria was sore troubled^k for this thing; and he called his servants, and said unto them, Will ye not shew me which of us *is* for the king of Israel?

12 And one of his servants said, v None, my lord, O king: butⁱ Elisha, the prophet that *is* in Israel, telleth the king of Israel the words that thou speakest in thy bed-chamber.^l

13 And he said, Go and spy where he *is*, that I may send^m and fetch him. And

it was told him, saying, Behold, *he is* in Dothan.^b

14 Therefore sent he thither horses, and chariots, and a *great* host : and they came by night, and compassed the city about.

15 And when the *γ* servant of the man of God was risen early, & gone forth, behold, an host compassed *y^e* city both with horses and chariots. And his servant said unto him, Alas, my master! how shall we do?

16 And he answered, Fear not; for they^c that *be* with us *are* more than they that *be* with them.

17 And Elisha prayed, and said, LORD, I pray thee, open his eyes, that he may see. And the LORD opened the eyes of the young man; and he saw : and, behold, the mountain *was* full of horses^b and chariots of fire round about Elisha.

18 And when they came down to him, Elisha prayed unto the LORD, and said, Smite this people, I pray thee, with blindness. And he smote them with *j* blindness, according to the word of Elisha.

19 And Elisha said^d unto them, This is not the way, neither is this the city : *ζ* follow me, and I will bring you to the man whom ye seek. But he led them to Samaria.

20 And it came to pass, when they were come into Samaria, that Elisha said, LORD, open the eyes of these *men*, that they may see. And the LORD opened their^e eyes, and they saw; and, behold, they^e were in the midst of Samaria.

21 And the king of Israel said unto Elisha, when he saw them, My father, shall I smite them? shall I smite them?

22 And he answered, Thou shalt not smite them : wouldest thou smite those whom thou hast taken captive with thy sword and with thy bow? Set bread^g and water before them, that they may eat and drink, and go to their master.

23 And he prepared great provision for them : and when they had eaten and drunk, he sent them away, and they went to their master. So the bands^f of Syria came no more into the land of Israel.

24 And it came to pass after this, that Ben-hadad king of Syria gathered all his host, and went up, and besieged Samaria.

25 And there was a great famine in Samaria : and, behold, they besieged^w it, until an ass's head was sold for fourscore *pieces* of silver, and the fourth part of a cab of dove's dung for five *pieces* of silver.

26 And as the king of Israel was passing by upon the wall, there cried a woman unto him, saying, Help, my lord, O king!

27 And he said, *η* If the LORD^x do not help thee, whence shall I help thee? out of the barn-floor, or out of the wine-press?

28 And the king said unto her, What aileth thee? And she answered, This woman said unto me, Give thy son,^a that we may eat him to-day, and we will eat my son to-morrow.

29 So we boiled my son, and did eat him : and I said unto her on the *κ* next day, Give thy son, that we may eat him; and^c she hath hid her son.

30 And it came to pass, when the king heard the words of the woman, that he rent^d his clothes; and he passed by upon the wall, and *y^e* people looked, and, behold, he had sackcloth within upon his flesh.

31 Then he said, God^e do so and more also to me, if the head of Elisha the son of Shaphat shall stand on him this day.

B. C. 893.

a Eze. 8. 1.

20. 1.

b Ge. 37. 17.

c 1 Ki. 14. 6.

β heavy.

d 1 Ki. 18. 13,

14.

γ or, minister.

e 2 Ch. 16. 9.

32. 7, 8.

Ps. 55. 18.

Ro. 8. 31.

f Job 1. 21.

g Ps. 37. 7, 9.

h ch. 2. 11.

Ps. 34. 7.

68. 17.

Zec. 1. 8.

6. 1. 7.

Re. 19. 11, 14.

i ver. 18, 19.

j which be-

longed to

the king,

leaning up-

on his hand.

ch. 5. 18.

j Ge. 19. 11.

k Ge. 7. 11.

Mal. 3. 10.

l 2 Sa. 16. 13.

r come ye af-

ter me.

m ver. 17, 20.

n Le. 13. 46.

o Lu. 24. 16, 31.

p Es. 4. 16.

Lu. 15. 17, 18.

q Pr. 25. 21, 22.

r ch. 19. 7.

2 Sa. 5. 24.

Job 15. 21.

s ch. 3. 22, &c.

t ch. 5. 2.

24. 2.

u 1 Ki. 10. 29.

v Ps. 14. 5.

48. 4. 6.

68. 12.

Pr. 21. 1.

w Le. 26. 26.

Je. 52. 6.

Eze. 4. 16.

η or, Let not

the LORD

save thee.

x Ps. 127. 1.

146. 3, 5.

Je. 17. 5.

y Le. 19. 18.

Pr. 11. 26.

z Es. 4. 14.

θ we shall

find punish-

ment.

a Le. 26. 29.

De. 28. 53, 57.

Is. 49. 15.

κ other.

b 2 Sa. 18. 26.

c 1 Ki. 3. 26.

d 1 Ki. 21. 27.

e 1 Ki. 19. 2.

32 But Elisha sat in his house, and^a the elders sat with him; and the king sent a man from before him : but^c ere the messenger came to him, he said to the elders, See ye how this son of a murderer^d hath sent to take away mine head? look, when the messenger cometh, shut the door, and hold him fast at the door : *is* not the sound of his master's feet behind him?

33 And while he yet talked with them, behold, the messenger came down unto him : and he said, Behold, this evil^f *is* of the LORD; what^g should I wait for the LORD any longer?

CHAP. VII.

THEN Elisha said, Hear ye the word of the LORD; Thus saith the LORD, To-morrowⁱ about this time, *shall* a measure of fine flour *be* sold for a shekel, and two measures of barley for a shekel, in the gate of Samaria.

2 Then a lord, *δ* on whose hand the king leaned, answered the man of God, and said, Behold, *if* the LORD would make^k windows in heaven, might this thing be? And he said, Behold, thou shalt see it with thine eyes, but^m shalt not eat thereof.

3 And there were four leprous men at the entering in of the gate :ⁿ and they said one to another, Why sit we here until we die?

4 If we say, We will enter into the city, then the famine *is* in the city, and we shall die there : and if we sit still here, we die also. Now therefore come, and let us fall unto the host of the Syrians; if^p they save us alive, we shall live; and if they kill us, we shall but die.

5 And they rose up in the twilight, to go unto the camp of the Syrians : and when they were come to the uttermost part of the camp of Syria, behold, *there* was no man there.

6 For the LORD had made the host of the Syrians to hear a noise^r of chariots, and a noise of horses, *even* the noise of a great host : and^s they said one to another, Lo, the king of Israel hath hired against us the kings^t of the Hittites, and the kings of the Egyptians, to come upon us.

7 Wherefore they arose,^v and fled in the twilight, and left their tents, and their horses, and their asses, even the camp as it *was*, and fled for their life.

8 And when these lepers came to the uttermost part of the camp, they went into one tent, and did eat and drink, and carried thence silver, and gold, and raiment, and went and hid *it*; and came again, and entered into another tent, and carried thence *also*, and went and hid *it*.

9 Then they said one to another, We^w do not well : this day *is* a day of good tidings, and we hold our peace : if^x we tarry till the morning-light, *θ* some mischief will come upon us : now therefore, come, that we may go and tell the king's household.

10 So they came, and called unto the porter^b of the city; and they told them, saying, We came to the camp of the Syrians, and, behold, *there* was no man there, neither voice of man, but horses tied, and asses tied, and the tents as they *were*.

11 And he called the porters; and they told *it* to the king's house within.

12 And the king arose in the night, and said unto his servants, I will now shew you what the Syrians have done to us;

39 וַיֹּאמֶר לָכֵן וְרָאִי אִיכָה הוּא וַיִּשְׁלַח וַיִּקְחֵהוּ וַיִּבְרַח
 לוֹ לֵאמֹר הִנֵּה בִּרְתֵּן: וַיִּשְׁלַח שְׁמָה סוֹסִים וְרֹכֵב
 15 וְחֵיל בָּנָה וַיָּבֹאוּ לִלְחָם בַּגִּפֹּת עַל־הָעִיר: וַיִּשְׁכְּם
 מִשְׁרֵת אִישׁ הָאֱלֹהִים לָקוּם וַיֵּצֵא וַיַּהַדֵּתֵל סוֹבֵב
 אֶת־הָעִיר וְסוֹס וְרֹכֵב וַיֹּאמֶר גַּעֲרוּ אֵלַי אֶתְּהָ אֲדֹנָי
 16 אִיכָה נַעֲשֶׂה: וַיֹּאמֶר אֶל־הִירָא בֶן־רִים אֲשֶׁר
 17 אִתָּהּ מֵאֲשֶׁר אוֹתָם: וַיַּחֲפֹל אֲלִישָׁע וַיֹּאמֶר
 יְהוָה פָּתַח־נָא אֶת־עֵינָיו וַיִּרְאֵה וַיַּפְקֹח יְהוָה אֶת־
 עֵינָי הָעֵר וַרְא וְהִנֵּה הָהָר מְלֵא סוֹסִים וְרֹכֵב אֲשֶׁר
 18 סִבְרַת אֲלִישָׁע: וַיִּרְדּוּ אֵלָיו וַיַּחֲפֹל אֲלִישָׁע
 אֶל־יְהוָה וַיֹּאמֶר הֲדָנָא אֶת־הַגִּי' הַזֶּה בַּסִּנּוּרִים
 19 וַיִּפֹּם בַּסִּנּוּרִים כְּדָבָר אֲלִישָׁע: וַיֹּאמֶר אֲנִיכֶם
 אֲלִישָׁע לֹא־יָדָה הַדָּבָר וְלֹא־יָדָה הָעִיר לָכֵן אֶחָד־
 וְאֻלְיִכָּה אֲתֹכֶם אֶל־הָאִישׁ אֲשֶׁר הִבְקִשְׁתֶּן וַלֵּךְ
 20 אוֹתָם שְׁמֹרוּנָה: וַיְהִי כִּבְנָם שְׁמֹרוֹן וַיֹּאמֶר
 אֲלִישָׁע יְהוָה פָּקַח אֶת־עֵינֵי־הָאִלָּה וַיִּרְאֵה וַיַּפְקֹח
 יְהוָה אֶת־עֵינֵיהֶם וַיִּרְאֵה וְהִנֵּה כְּתוּב שְׁמֹרוֹן:
 21 וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶל־אֲלִישָׁע כִּרְאִיתִי
 22 אוֹתָם הָאִפְדָּה אִפְדָּה אֲבִי: וַיֹּאמֶר לֹא
 תִלְכָּה הָאֲשֶׁר שִׁבְרִית בְּחִרְבָּהּ וּבִמְשֻׁרֶיהָ
 אֶתְּהָ מִכָּה שִׁים לָחֶם וָמִים לִמְנוּחָם:
 23 וַיֵּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ וַיִּלְכּוּ אֶל־אֲדֹנֵיהֶם: וַיִּכְרֶה
 לָחֶם פָּרָה גְדוֹלָה וַיֵּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ וַיִּשְׁלַחֻם
 וַיִּלְכּוּ אֶל־אֲדֹנֵיהֶם וְלֹא־סָפַד עוֹד דָּוִד אֶל־
 24 לְבָאוּ בָּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל: וַיְהִי אַחֲרָיִךְ וַיִּקְרָץ
 כְּדָהֵד מֶלֶךְ־בָּרֶם אֶת־כָּל־מַחְנֵהוּ וַעֲלֵה וַצֵּר עַל־
 25 שְׁמֹרוֹן: וַיְהִי רָעַב גְּדוֹל כִּשְׁמֹרוֹן הַהִנֵּה צָרִים
 עָלֶיהָ עַד הָיִית רֹאשׁ־חִמּוֹר בְּשִׁמְנִים כֶּסֶף וְרָבַע
 26 הַקֶּב הַרְיִוּוֹנִים בַּחֲמִשָּׁה כֶּסֶף: וַיְהִי מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
 עָבַר עַל־הַחֲמִירָה וְאִשָּׁה צָעֲקָה אֵלָיו לֵאמֹר
 27 הוֹשִׁיעָה אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ: וַיֹּאמֶר אֲלִישָׁע יְהוָה
 28 מֵאֵן אוֹשִׁיעֶךָ הַמְּדַבֵּר אֹז מֶדְבָּרֶךָ: וַיֹּאמֶר
 לָהּ הַמֶּלֶךְ מַה־לָּךְ וַיֹּאמֶר הָאִשָּׁה הוּאֹת אֲמַתָּה
 אֵלַי הִנֵּי אֶת־כִּנְיָ וְנִאֲכַלְנִי הַיּוֹם וְאַתְּ בְּנִי נֹאכֵל
 29 מִדָּר: וַיִּבְשֵׁל אֶת־בְּנִי וַנֵּאֱכָלָהּ וַיֹּאמֶר אֵלָיָהּ
 בָּנִים הָאֲחֵרִי הִנֵּי אֶת־כִּנְיָ וְנִאֲכַלְנִי וּתְחַיֵּה אֶת־
 30 בָּנָה: וַיְהִי כַשְׁמֵעַ הַמֶּלֶךְ אֶת־דְּבָרֶי הָאִשָּׁה וַיִּקְרַע
 אֶת־בְּגָדָיו וְהוּא עָבַר עַל־הַחֲמִירָה וַיִּרְאֵה הָעָם
 31 וְהִנֵּה הַשֶּׁקַּע עַל־בָּשָׂרוֹ מִבַּיִת: וַיֹּאמֶר כֹּה־יַעֲשֶׂה
 לִי אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסֵף אִם־יֵעָמֵד רֹאשׁ אֲלִישָׁע כִּן

שָׁפַט עָלָיו הָיָם: וְאֲלִישָׁע יָשָׁב בְּבֵיתוֹ וְהַחֲזָקִים
 יֹשְׁבֵימ אִתּוֹ וַיִּשְׁלַח אִישׁ מִלִּפְנֵי בְּמָרָם יָבֵא
 הַמֶּלֶךְ אֵלָיו וְהוּא אָמַר אֶל־הַחֲזָקִים הַזֵּאתֶם
 מִי־שָׁלַח בְּנֵי־הַמַּרְצֵחַ הַזֶּה לְהַסִּיר אֶת־רֹאשִׁי
 רֹאִי כִּבְנָה הַמֶּלֶךְ סָבֵר הַדֹּלֶת וַיַּחֲצֹקֶם אִתּוֹ
 בְּדֹלֶת הוּא קוֹל רִבְלֵי אֲדָמִי אֲדָרְיו: עוֹלָם
 מִדְּבַר עֲפֹם וְהִנֵּה הַמֶּלֶךְ יָרַד אֵלָיו וַיֹּאמֶר הִנֵּה
 זֹאת הָרָעָה מֵאֵת יְהוָה מִדֹּחַ־אֲדֹחִיל לַיהוָה עוֹד:
 CAP. VII. י
 וַיֹּאמֶר אֲלִישָׁע שְׁמַעוּ דְּבַר־יְהוָה כֹּה אָמַר יְהוָה
 פָּעַת מִדָּר סִיחֵ־סִלַּת בְּשָׁקֶל וְסִיחֵ־סִלַּת שְׁלֹשִׁים
 בְּשָׁקֶל בַּשֶּׁעַר שְׁמֹרוֹן: וַיַּעַן הַשְּׁלֹשׁ אֲשֶׁר לִמְלֶכֶךְ
 נִשְׁעִין עַל־דָּו אֶת־אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר הִנֵּה
 יְהוָה עֹשֶׂה אֲרָבוֹת בְּשָׂמִים הַיְּהוּה הַדָּבָר הַזֶּה
 וַיֹּאמֶר הִנֵּה רֹאֵה בְּעֵינֶיךָ וּמִשָּׁם לֹא חֲאָקַל:
 3 וַיִּרְבְּעָה אֲנָשִׁים הָיוּ מִצָּרִים פָּתַח הַשֶּׁעַר
 וַיֹּאמֶר אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ כֹּה אֲנַחְנוּ יֹשְׁבִים פֹּה
 עַד־מָחָד: אִם־אֲמָרְנוּ כִּבְנָה הָעִיר וְהָרָעַב
 בָּעִיר וּמָחָד שָׁם וְאִם־יִשְׁכְּנוּ פֹה וּמָחָד וַעֲשֶׂה לָכֵן
 וְנִפְלֵה אֶל־מָחָד אֵלֶם אִם־יִחַדְנוּ נִחָה וְאִם־
 5 יִמָּחְדוּ וּמָחָד: וַיִּקְמוּ בְּנִשָּׁף לְבָאוּ אֶל־מָחָדָה
 אֵלֶם וַיָּבֹאוּ עַד־קִצָּה מָחָדָה אֵלֶם וְהִנֵּה אִירָשָׁם
 6 אִישׁ: וְאֲדֹנֵי הַשְּׁכִינִי אֶת־מָחָדָה אֵלֶם קוֹל רָכָב
 וְקוֹל סוֹס קוֹל תֵּיל גְּדוֹל וַיֹּאמֶר אִישׁ אֶל־אֲחָיו
 הִנֵּה שְׁכִרְעִינוּ כִּלְכֵּךְ יִשְׂרָאֵל אֶת מַלְכֵי הַחֲתָנִים
 7 וְאַתְּ מַלְכֵי מִצְרַיִם לְבָאוּ עָלֵינוּ: וַיִּקְרְבוּ וַיִּנָּסוּ
 בְּנִשָּׁף וַיַּעֲזְבוּ אֶת־אֲהֻלֵּיהֶם וְאֶת־סוֹסֵיהֶם וְאֶת־
 8 חֲמִירֵיהֶם הַמָּחָדָה כָּאֲשֶׁר הָיָא וַיִּנָּסוּ אֶל־נִשָּׁפָם:
 וַיָּבֹאוּ הַמִּצְרָעִים הָאֵלֶה עַד־קִצָּה הַמָּחָדָה וַיָּבֹאוּ
 אֶל־אֵהֶל אֶחָד וַיֵּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ וַיִּשְׁאֲנוּ מִשָּׁם כֶּסֶף
 9 וְהָבִי וּבָנִים וַיִּלְכּוּ וַיִּשְׁכְּנוּ וַיִּשְׁבּוּ וַיָּבֹאוּ אֶל־אֵהֶל
 אֶחָד וַיִּשְׁאֲנוּ מִשָּׁם וַיִּלְכּוּ וַיִּשְׁכְּנוּ: וַיֹּאמֶר אִישׁ
 10 אֶל־רֵעֵהוּ לֹא־יָכֹן אֲנַחְנוּ עֹשִׂים הָיָם הַזֶּה יוֹם־
 בְּשָׂרָה הוּא וְאֲנַחְנוּ מִחֲשִׁים וְהַכִּנִּי עַד־אֹז
 הַבָּרָה וּמִצְרָעֵינוּ עוֹזֵן וַעֲשֶׂה לָכֵן וְנִבְלָה וְנִפְדָּה בֵּית
 11 הַמֶּלֶךְ: וַיָּבֹאוּ וַיִּקְרְאוּ אֶל־שֹׁטֵר הָעִיר וַיַּגִּידוּ לָהֶם
 לֵאמֹר גָּאֵנוּ אֶל־מָחָדָה אֵלֶם וְהִנֵּה אִירָשָׁם אִישׁ
 וְקוֹל אָדָם בֶּן־אִם־הַסּוֹס אֲסוֹר וְהַחֲמִיר אֲסוֹר
 12 וְהָאֵלִים כָּאֲשֶׁר הִפְדָּה: וַיִּקְרָא הַשְּׁעָרִים וַיַּגִּידוּ בֵּית
 הַמֶּלֶךְ פָּנִימָה: וַיִּקֶּם הַמֶּלֶךְ לִלְחָם וַיֹּאמֶר אֶל־

ועבדיו אנדוה נא לכלם את אשר עשו לנו ארם
 ידעו בירעבים אלהו ויצא מן המהנה להחבה
 בחשדו לאמר כי יצאו מן העיר ונתפשו חיים
 13 ואל העיר נבא : ויצא אחר מעבדיו ויאמר ויחזיר
 נא חמשה מן הסוסים הנשארים אשר נשארו
 בה הזם ככל ההמון : ישראל אשר נשארו בה
 היום ככל ההמון : ישראל אשר נשארו ונשלחו
 14 וינאח : ויחזק שני רכב סוסים וישלח המלך
 15 אחרי מנהג ארם לאמר לנו וראו : וילכו
 אחריהם עד דודתו והנה כל הדרך מלאה בגדים
 וכלים אשר השליכו ארם בחפזם וישבו
 16 המלכים ויגדו למלך : ויצא העם ויבאו את
 מנהג ארם ויהי סאה סלת בשקל וסאתים
 17 שיעים בשקל כדבר יהוה : והמלך הפקיד את
 השליש אשר נשען על ידו על השער וירמסו
 העם בשער וימת פאשר דבר איש האלהים אשר
 18 דבר ברית המלך אליו : ויהי כדבר איש האלהים
 אליהם למלך : ויאמר סאתים שיערים בשקל וסאה
 19 סלת בשקל יהיה פתח מלך בשער נאמר : ויצא
 השליש את איש האלהים ויאמר והנה יהוה
 עשה ארבות בשמים והנה כדבר יהוה ויאמר
 20 הנה ראה בעיניך ומשם לא תאכל : ויהיו כל
 וירמסו אתו העם בשער וימת :

CAP. VIII. ח

1 ואלישע דבר אל האשה אשר החיה את נבה
 לאמר קומי ולכי אתי וביהו גורי פאשר הגור
 2 כי קרא יהוה לרעב וגם נא אל הארץ שבע שנים :
 ותקם האשה ותעש כדבר איש האלהים ותלך
 היא וביהו והגור בארץ פלשתים שבע שנים :
 3 והיו מקצה שבע שנים ותשב האשה מארץ
 פלשתים ותצא לצעק אל המלך אל ביתה ואל
 4 שדה : והמלך מרבה אלהותו גר איש
 האלהים לאמר ספרה נא לי את כל הדלות אשר
 5 עשה אלישע : והיו רואים ספר למלך את אשר
 החיה את המת והנה האשה אשר החיה את
 6 נבה צעקת אל המלך על ביתה ועל שדה ויאמר
 נחול ארני המלך ואת האשה וזה נבה אשר
 החיה אלישע : וישאל המלך לאשה ותספר לו

ויתקלה המלך סרים אחד לאמר השיב את כל
 אשר לה ואת כל תבואת השדה מיום עונה את
 הארץ ועד עתה : ויבא אלישע דמשק
 ויבדדו מלך ארם חלה ויגד לו לאמר נא איש
 האלהים עד הנה : ויאמר המלך אל הודאל
 8 קח בגדך מנהו ולך לקראת איש האלהים
 וירשק את יהוה מאותו לאמר האזנה מחלי
 9 זה : וילך הודאל לקראתו ויחזק מנהג בירו
 וכל שוב דמשק משא ארבעים זמל ויבא ויעמד
 לפניו ויאמר נבה בן הדוד מלך ארם שלחני אליך
 לאמר האזנה מחלי זה : ויאמר אליו אלישע
 10 לך אמר לא היה חזקה וראני יהיה בירמות
 ימות : ויעמד את פניו וישם עדגש ויגד איש
 האלהים : ויאמר הודאל פדע ארני ויאמר
 11 כי ידעתי את אשר תעשה לבני ישראל רעה
 מבצוריהם השלח פאשר ויבדדוהם בחרב תורג
 12 ועלליהם תרפש ותרתיהם תבקע : ויאמר הודאל
 13 כי מה עבדך הפלג כי יעשה הדבר הגדול הזה
 ויאמר אלישע הראני יהוה אחך מלך על ארם :
 14 וילך מאת אלישע ויבא אל ארני ויאמר לו מה
 אמר לך אלישע ויאמר אמר לי חלה חזקה :
 15 ויהי כמחלת ויחזק המכפר ויטבל בפנים ויפרש
 16 על פניו וימת וימלך הודאל חזקו : ובשנת
 חמש ליום פראחאב מלך ישראל ויהושפט מלך
 17 יהודה מלך יהודה בן יהושפט מלך יהודה : וכן
 שלשים ושתים שנה חיה במלכו ויטבנה שנה
 18 מלך בירושלם : וילך בנהג מלכו ישראל
 פאשר עשו בית אחאב כי בת אחאב החדה
 19 לו לאשה ויעש הרע בעיני יהוה : וכל
 אבה יהוה להשחית את יהודה למען דוד עבדו
 פאשר אמרו לו לחת לו גור לבניו בלתימים :
 20 בימיו פשע אדום מתחת יד יהודה וימלכו
 21 עליהם מלך : ויעבר יורם צעירה וכל הרב
 עמו ויהיה הוא קם לילה ויפה את אדום הסבוב
 22 אליו ואת שרי הרב ירם העם לאחיו : וישע
 אדום מתחת יד יהודה עד היום הזה אז תפגע
 23 לבנה בעת ההיא : ויחזר דברי יורם וכל אשר
 עשה הלאהם כחולים על ספר דברי הימים

They know that we *be* hungry, therefore are they gone out of the camp to hide themselves in the field, saying, When they come out of the city, we shall catch them alive, and get into the city.

13 And one of his servants answered and said, Let *some* take, I pray thee, five of the horses that remain, which are left *β* in the city, (behold, they *are* as all the multitude of Israel that are left in it; behold, I say, they *are* even as all the multitude of the Israelites that are consumed,) and let us send and see.

14 They took therefore two chariot horses; and the king sent after the host of the Syrians, saying, Go and see.

15 And they went after them unto Jordan; and, lo, all the way *was* full of garments and vessels, which the Syrians had cast away in their haste: and the messengers returned, and told the king.

16 And the people went out, and *ε* spoiled the tents of the Syrians. So a measure of fine flour was *sold* for a shekel, and two measures of barley for a shekel, according to the word *κ* of the LORD.

17 And the king appointed the lord on whose hand he leaned to have the charge of the gate: and the people trode upon him in the gate, and he died, as the man of God had said, *κ* who spake when the king came down to him.

18 And it came to pass, *μ* as the man of God had spoken to the king, saying, Two measures of barley for a shekel, and a measure of fine flour for a shekel, shall be to-morrow, about this time, in the gate of Samaria:

19 And that lord answered the man of God, and said, Now, behold, *if* the LORD should make windows in heaven, might such a thing be? And he said, Behold, thou shalt see it with thine eyes, but shalt *ε* not eat thereof.

20 And so it fell out unto him: for the people trode upon him in the gate, and he died.

CHAP. VIII.

THEN spake Elisha unto the woman whose son *μ* he had restored to life, saying, Arise, and go thou and thine household, and sojourn wheresoever thou canst sojourn: for the LORD hath called *ν* for a famine; and it shall also come upon the land seven *ω* years.

2 And the woman arose, and did after the saying of the man of God: and she went with her household, and sojourned in the land of the Philistines seven years.

3 And it came to pass at the seven years' end, that the woman returned out of the land of the Philistines: and she went forth to cry unto the king for her house and for her land.

4 And the king talked with Gehazi, *δ* the servant of the man of God, saying, Tell *μ* me, I pray thee, all the great things that Elisha hath done.

5 And it came to pass, as he was telling the king how he had restored a dead body to life, *ε* that, behold, the woman, whose son he had restored to life, cried to the king for her house and for her land. And Gehazi said, My lord, O king, this is the woman, and this is her son, whom Elisha restored to life.

6 And when the king asked the woman, she told him. So the king appointed unto her a certain *θ* officer, saying, Restore all that *was* her's, and all the fruits of the

B. C. 892.

β in it.

a 1 Ki. 19. 15.

b 1 Ki. 14. 3.

c ch. 1. 2, 6.

γ in his hand.

d 1 Ki. 22. 15.

e Ps. 68. 12.

Is. 33. 1, 4, 23.

f ver. 15.

δ and set it.

g Lu. 19. 41.

h ver. 1.

i ch. 10. 32.

12. 17.

13. 3, 7.

κ ver. 2.

l Ps. 137. 8, 9.

Am. 1. 3-5.

m Ge. 18. 14.

Nu. 11. 23.

23. 19.

n ch. 15. 16.

Ho. 13. 16.

Am. 1. 13.

o 1 Sa. 17. 43.

p 1 Ki. 19. 15.

q ver. 10.

r Mi. 2. 1.

s Nu. 20. 12.

Je. 17. 5, 6.

He. 3. 19.

t 2 Ch. 21. 5,

&c.

u ch. 4. 18, &c.

z reigned.

v Ps. 105. 11.

Hag. 1. 11.

w Ge. 41. 27.

x 1 Ki. 22. 52,

53.

y ver. 26.

z Je. 33. 25, 26.

Ho. 11. 9.

a 2 Sa. 7. 13.

1 Ki. 11. 36.

15. 4.

Ps. 132. 17.

η candle, or,

lamp.

b Ge. 27. 40.

c 1 Ki. 22. 47.

d ch. 5. 20, 27.

e Mat. 2. 8.

Lu. 9. 9.

23. 8.

Jno. 9. 27.

f ver. 20.

g ch. 4. 35.

h Jos. 21. 13.

θ or, eunuch.

κ called

Azariah,

2 Ch. 22. 6.

and Jeho-

ahaz,

2 Ch. 21. 17.

25. 23.

ι 2 Ch. 22. 1, &c.

field since the day that she left the land, even until now.

7 And Elisha came to Damascus; and Ben-hadad the king of Syria was sick; and it was told him, saying, The man of God is come hither.

8 And the king said unto Hazael, *α* Take a present *β* in thine hand, and go, meet *γ* man of God, and inquire *δ* of the LORD by him, saying, Shall I recover of this disease?

9 So Hazael went to meet him, and took a present *γ* with him, even of every good thing of Damascus, forty camels' burden, and came and stood before him, and said, Thy son Ben-hadad king of Syria hath sent me to thee, saying, Shall I recover of this disease?

10 And Elisha said unto him, Go, say unto him, Thou mayest *α* certainly recover: howbeit the LORD hath shewed me that he shall surely die. *ε*

11 And he settled his countenance *δ* stedfastly, until he was ashamed: and the man of God wept. *ε*

12 And Hazael said, Why weepeth my lord? And he answered, Because I know the evil *ι* that thou wilt do unto the children of Israel: their strong holds wilt thou set on fire, and their young men wilt thou slay with the sword, and *ι* wilt dash their children, and rip up *η* their women with child.

13 And Hazael said, But what! *is* thy servant a dog, *θ* that he should do this great thing? And Elisha answered, The LORD hath shewed me *ρ* that thou *shalt* be king over Syria.

14 So he departed from Elisha, and came to his master; who said to him, What said Elisha to thee? And he answered, He told me *that* thou shouldst *α* surely recover.

15 And it came to pass on the *τ* morrow, that he took a thick cloth, and dipped *it* in water, and spread *it* on his face, so that he died; and Hazael reigned in his stead.

16 And in the fifth year of Joram, the son of Ahab king of Israel, Jehoshaphat *being* then king of Judah, Jehoram, *ι* the son of Jehoshaphat king of Judah, *ζ* began to reign.

17 Thirty and two years old was he when he began to reign; and he reigned eight years in Jerusalem.

18 And he walked in the way *τ* of the kings of Israel, as did the house of Ahab; for the *υ* daughter of Ahab was his wife: and he did evil in the sight of the LORD.

19 Yet *ε* the LORD would not destroy Judah, for David his servant's sake, as he promised *α* him to give him always a *η* light, *and* to his children.

20 In his days Edom revolted *δ* from under the hand of Judah, and made a king *ε* over themselves.

21 So Joram went over to Zair, and all the chariots with him: and he rose by night, and smote the Edomites which compassed him about, and the captains of the chariots: and the people fled into their tents.

22 Yet *ε* Edom revolted from under the hand of Judah unto this day. Then Libnah *κ* revolted at the same time.

23 And the rest of the acts of Joram, and all that he did, *are* they not written in the book of *γ* Chronicles of *γ* kings of Judah?

24 And Joram slept with his fathers, and was buried with his fathers in the city of David: and *κ* Ahaziah his *ι* son reigned in his stead.

25 In the twelfth year of Joram, the son of Ahab king of Israel, did Ahaziah, the son of Jehoram king of Judah, begin to reign.

26 Two and twenty years old was Ahaziah when he began to reign, and he reigned one year in Jerusalem: and his mother's name was Athaliah, the daughter of Omri king of Israel.

27 And he walked in the way of the house of Ahab, and did evil in the sight of the LORD, as did the house of Ahab: for he was the son-in-law of the house of Ahab.

28 And^d he went with Joram the son of Ahab to the war against Hazael king of Syria in Ramoth-gilead; and the Syrians wounded Joram.

29 And king Joram went back to be healed in Jezreel of the wounds^θ which the Syrians had given him at ^κ Ramah, when he fought against Hazael king of Syria. And Ahaziah, the son of Jehoram king of Judah, went^ε down to see Joram the son of Ahab in Jezreel, because he was ^λ sick.

CHAP. IX.

AND Elisha the^α prophet called one of the children of the prophets, and said unto him, Gird^ι up thy loins, and take this box of oil in thine hand, and go to Ramoth-gilead.^κ

2 And when thou comest thither, look out there Jehu, the son of Jehoshaphat, the son of Nimshi, and go in, and make him arise up from among^ι his brethren, and carry him to an ^μ inner chamber:

3 Then^π take the box of oil,^π and pour it on his head, and say, Thus saith the LORD, I have anointed thee king over Israel. Then open the door, and flee, and tarry not.

4 So the young man, even the young man the prophet, went to Ramoth-gilead.

5 And when he came, behold, the captains of the host were sitting: and he said, I have an errand to thee, O captain. And Jehu said, Unto which of all us? And he said, To thee, O captain.

6 And he arose, and went into the house; and he poured the oil on his head, and said unto him, Thus^α saith the LORD God of Israel, I^π have anointed thee king over the people of the LORD, even over Israel.

7 And thou shalt smite the house of Ahab thy master, that I may avenge^ε the blood of my servants^π the prophets, and the blood of all the servants of the LORD, at the hand of Jezebel.

8 For the whole house of Ahab shall perish; and^π I will cut off from Ahab him that pisseth against the wall, and him that is shut up^θ and left in Israel.

9 And I will make the house of Ahab like the house of Jeroboam^α the son of Nebat, and like the house of Baasha^π the son of Ahijah:

10 And^α the dogs shall eat Jezebel in the portion of Jezreel, and there shall be none to bury her. And he opened the door, and fled.

11 Then Jehu came forth to the servants of his lord: and one said unto him, Is all well? wherefore came this mad fellow to thee? And he said unto them, Ye know the man, and his communication.

12 And they said, It is false; tell us now. And he said, Thus^d and thus spake he to me, saying, Thus saith the LORD, I have anointed thee king over Israel.

13 Then they hasted, and took every

B. C. 885.

^a Mat. 21. 7.

^b 2 Sa. 15. 10.

^β reigneth.

^γ Jehoram.

^δ or, grand-

daughter,

ver. 18.

^c ch. 8. 28, 29.

^ζ smote.

^η let no es-

caper go.

^d ch. 9. 15.

^e 2 Sa. 18. 24.

^ι Is. 21. 6, &c.

^θ wherewith

the Syri-

ans had

wounded.

^κ called Ra-

moth, ver. 28.

^λ 1 Sa. 16. 4.

^μ 17. 22.

^ν 1 Ki. 2. 13.

^ξ ch. 9. 16.

^λ wounded.

^h 1 Ki. 20. 35.

ⁱ ch. 4. 29.

^j Je. 1. 17.

^k ch. 8. 28.

^l ver. 5. 11.

^μ chamber in

a chamber.

^m 1 Ki. 19. 16.

ⁿ 1 Sa. 10. 1.

^ν or, march-

ing.

^π in madness.

^ο Hab. 1. 6.

^ρ Bind.

^σ found.

^p Is. 48. 22.

^q 2 Ch. 22. 7.

^r Ps. 75. 6.

^s Da. 2. 21.

^t 4. 17, 32.

^u 5. 20, 21.

^v Re. 2. 20, 23.

^z Lu. 18. 7, 8.

^ε Re. 6. 9, 10.

^τ filled his

hand with

a bow.

^u 1 Ki. 18. 4.

^φ bowed.

^v 1 Ki. 14. 10.

^w De. 32. 36.

^x 1 Ki. 15. 29.

^y 1 Ki. 16. 5, 11.

^z 1 Ki. 21. 29.

^χ bloods.

^a ver. 35, 36.

¹ Ki. 21. 23.

^φ 1 Ki. 21. 19.

^ψ or, portion.

^c Je. 29. 26.

^h o. 9. 7.

^j n°. 10. 20.

^{ac}. 26. 24.

¹ Co. 4. 10.

^d ver. 6.

^e Jos. 17. 11.

^{ju}. 1. 27.

² Ch. 22. 9.

man his garment^a and put it under him on the top of the stairs, and blew^b with trumpets, saying, Jehu ^β is king.

14 So Jehu, the son of Jehoshaphat, the son of Nimshi, conspired against Joram. (Now Joram had kept Ramoth-gilead, he and all Israel, because of Hazael king of Syria.)

15 But king ^γ Joram was returned to be healed in Jezreel of the wounds^c which the Syrians had given him, when he fought with Hazael king of Syria.) And Jehu said, If it be your minds, then ^η let none go forth nor escape out of the city, to go to tell it in Jezreel.

16 So Jehu rode in a chariot, and went to Jezreel; for Joram lay there. And Ahaziah king of Judah was come down to see Joram.

17 And there stood a watchman^ε on the tower in Jezreel, and he spied the company of Jehu as he came, and said, I see a company. And Joram said, Take an horseman, and send to meet them, and let him say, Is it peace!^ι

18 So there went one on horseback to meet him, and said, Thus saith the king, Is it peace? And Jehu said, What hast thou to do with peace? turn thee behind me. And the watchman told, saying, The messenger came to them, but he cometh not again.

19 Then he sent out a second on horseback, which came to them, and said, Thus saith the king, Is it peace? And Jehu answered, What hast thou to do with peace? turn thee behind me.

20 And the watchman told, saying, He came even unto them, and cometh not again: and the ^ν driving is like the driving of Jehu the son of Nimshi; for he driveth ^π furiously.^ο

21 And Joram said, ^ρ Make ready. And his chariot was made ready. And Joram king of Israel, and Ahaziah king of Judah, went out, each in his chariot, and they went out against Jehu, and ^σ met him in the portion of Naboth the Jezreelite.

22 And it came to pass, when Joram saw Jehu, that he said, Is it peace, Jehu? And he answered, What^p peace, so long as the whoredoms of thy mother Jezebel,^q and her witchcrafts, are so many?

23 And Joram turned his hands, and fled, and said to Ahaziah, There is treachery, O Ahaziah!

24 And Jehu ^τ drew a bow with his full strength, and smote Jehoram between his arms; and the arrow went out at his heart, and he ^φ sunk down in his chariot.

25 Then said Jehu to Bidkar his captain, Take up, and cast him in the portion of the field of Naboth the Jezreelite: for remember how that, when I and thou rode together after Ahab his father, the LORD laid this burden upon him;

26 Surely I have seen yesterday ^χ the blood of Naboth, and the blood of his sons, saith the LORD; and I will require thee in this ^ψ plat, saith the LORD. Now therefore take and cast him into the plat of ground, according to the word of the LORD.

27 But when Ahaziah the king of Judah saw this, he fled by the way of the garden-house; and Jehu followed after him, and said, Smite him also in the chariot. And they did so at the going up to Gur, which is by Ibleam. And he fled to Megiddo,^ε and died there.

28 And his servants carried him in a chariot to Jerusalem, and buried him in

13 משחתה למלך אל־ישראל : וימחרו ויִקְחוּ אִישׁ
בְּדָוָד וּבְשִׁמּוֹ תַחְתָּיו אֶל־גִּרְסַם הַמַּעֲלֹת וַיִּחְקְשׁוּ
14 בַשּׁוֹפָר וַיֹּאמְרוּ מֶלֶךְ יִהְיֶה : וַיִּתְּשֶׁר יְהוָה בְּךָ
יְהוֹשָׁפָט בֶּן־נִמְשִׁי אֶל־יִרְמְיָה וְיִרְמְיָה הָיָה שָׁמַר
בְּרִמָּת גִּלְעָד הוּא וְכָל־יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי הוֹאֵל מֶלֶךְ
15 אֲרָם : וַיִּשָּׁב יְהוֹרָם הַמֶּלֶךְ לַהֲתַרְפֵּא בַּיּוֹרְעָל
מִן־הַמִּפְּסִים אֲשֶׁר יָבֹאוּ אֲרָמִים בְּהַלְחֵמוֹ אֹתוֹ
הוֹאֵל מֶלֶךְ אֲרָם וַיֹּאמֶר הוּא אִישׁ נִפְשָׁם
אֲלֵיָּנָא פֹלֵשׁ מִן־הָעִיר לָלֶכֶת לִגְדַּר בַּיּוֹרְעָל :
וַיִּרְכַּב הוּא וְיִלְךָ יִירְשָׁאֵלָה בֶּן יִרְמְיָה שֹׁכֵן שְׁמֹחַ
וַאֲחֻזָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה יָרָד לְאֹזֹת אֶת־יִרְמְיָה :
וַהֲצִיף עֹמֶד עַל־הַמִּגְדָּל בַּיּוֹרְעָל וַיֵּרָא אֹתוֹ
שִׁפְעָה הוּא בְּנָאוֹ וַיֹּאמֶר שִׁפְעָה אֲנִי רֹאֶה וַיֹּאמֶר
יְהוֹרָם קַח רֶכֶב וְשָׁלַח לִקְרֹאתָם וַיֹּאמֶר הַשָּׁלוֹם :
וַיִּלְךָ רֶכֶב הַסּוּסִים לִקְרֹאתוֹ וַיֹּאמֶר כֹּה־אָמַר
הַמֶּלֶךְ הַשָּׁלוֹם וַיֹּאמֶר יְהוָה מִה־לָּךְ וּלְשָׁלוֹם כָּבֹ
אֶל־אֲחֵרֶיךָ וַיַּגֵּד הַצֶּהֳלָה לְאִמּוֹ בֵּא הַמֶּלֶךְ עַד־הֵם
וְלֹא־שָׁב : וַיִּשְׁלַח רֶכֶב סוּסֵי שְׁנֵי וַיָּבֵא אֹלֹהֵם
וַיֹּאמֶר כֹּה־אָמַר הַמֶּלֶךְ הַשָּׁלוֹם וַיֹּאמֶר יְהוָה מִה־
20 לָךְ וּלְשָׁלוֹם כָּבֹ אֶל־אֲחֵרֶיךָ : וַיַּגֵּד הַצֶּהֳלָה לְאִמּוֹ בֵּא
עַד־אֲלֵיהֶם וְלֹא־שָׁב וַהֲמַנְתָּ כַּמִּנְהַל יְהוָה בְּךָ
נִמְשִׁי בֶּן־בְּשִׁנְיָן יִהְיֶה : וַיֹּאמֶר יְהוֹרָם אֲסֹר וַיֹּאמֶר
רֶכֶבוֹ וַיָּבֵא יְהוֹרָם מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וַאֲחֻזָּה מֶלֶךְ־
יְהוּדָה אִישׁ בְּרִכְבּוֹ וַיָּצֵא לִקְרֹאת יְהוָה וַיִּמְצָאֻהוּ
בַּחֲלָקֹת נְבוֹת הַיּוֹרְעָאִי : וַיֵּרָא בָּרוּאֹת יְהוֹרָם
22 אֹת־יְהוָה וַיֹּאמֶר הַשָּׁלוֹם הוּא וַיֹּאמֶר מִה־הַשָּׁלוֹם
עַד־נִנְוִי אֵיזֶבֶל אִמְךָ וּבְשִׁפְיָה הַדְּבָרִים : וַיַּהֲרֹץ
יְהוֹרָם דָּוִד וַיָּגֵס וַיֹּאמֶר אֶל־אֲחֻזָּה מֶרְכָּה אֲחֻזָּה :
וַיְהִי מֵלֵא יָדוֹ בַּקֶּשֶׁת וַיַּךְ אֹת־יְהוֹרָם בֶּן־זִרְעִי
24 וַיָּצֵא הַחַיִּי מִלְּפִי וַיִּכְרַע בְּרִכְבּוֹ : וַיֹּאמֶר אֶל־בְּדָרְךָ
שְׁלֹשָׁה שָׂא הַשְׁלָחַהּ בַּחֲלָקֹת שְׂדֵה נְבוֹת הַיּוֹרְעָאִי
כִּי זָכַר אֲנִי וְאֵתָה אֶת רִכְבִּים צְמִידִים אַחֲרֵי אַחָב
אֲבִי וַיְהִי נִשְׁאֵל עָלָיו אֶת־הַמִּשְׁאֵה הַזֶּה : אִם לֹא
26 אֶת־דָּמִי נְבוֹת וְאֶת־דָּמִי בְּנֵי רֵאשִׁית אֲמֹשׁ נָאִם
יְהוָה וְשִׁלַּמְתִּי לָךְ בַּחֲלָקֹת הַזֹּאת נָאִם־יְהוָה
וַעֲמָה שָׂא הַשְׁלָכְךָ בַּחֲלָקֹת כְּדָרֵךְ יְהוָה : וַאֲחֻזָּה
מֶלֶךְ־יְהוּדָה רָאָה וַיָּגֵס דָּרָךְ בֵּית הַגֶּזֶן וַיְהִי
אַחֲרָיו הוּא וַיֹּאמֶר גִּם־אֹתוֹ הַמָּוֶה אֶל־הַמִּרְכָּבָה
בְּמַעֲלָדְגוֹר אֲשֶׁר אֶת־יְבִלְעִם וַיָּגֵס מִגְדוֹ וַיִּמָּח
שָׁם : וַיִּרְכַּב אֹתוֹ עַבְדּוֹ יְהוֹשָׁפָטָה וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ

24 לְמַלְכֵי יְהוּדָה : וַיִּשְׁכַּב יִרְמְיָה עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּ
עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד וַיִּמְכֹּר אֲחֻזָּהוּ בְּנֵי תַחְתָּיו :
25 בַּשָּׁנָה שְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְיִרְמְיָה בֶּן־אֲחָב
מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ אֲחֻזָּהוּ בֶּן־יְהוֹרָם מֶלֶךְ־יְהוּדָה :
26 בֶּן־עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה אֲחֻזָּהוּ בְּמָלְכוֹ וַשִּׁנָּה
אֲזֹת כִּזְלָף בִּירְשָׁאֵלָה וְשֵׁם אִמּוֹ עַתְלִיָּהוּ בַת־
27 צִמְרִי מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל : וַיִּלְךָ בְּדָרָךְ בֵּית אַחָב
וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כְּבֵית אַחָב כִּי חָרַן
28 בֵּית־אַחָב הוּא : וַיִּלְךָ אֶת־יִרְמְיָה בֶּן־אֲחָב
לְמַלְכָּהוּ עִם־הוֹאֵל מֶלֶךְ־אֲרָם בְּרִמָּת גִּלְעָד
29 וַיָּפֹ אֲרָמִים אֶת־יִרְמְיָה : וַיִּשָּׁב יִרְמְיָה הַמֶּלֶךְ
לַהֲתַרְפֵּא בַּיּוֹרְעָל מִן־הַמִּפְּסִים אֲשֶׁר יָבֹאוּ אֲרָמִים
בְּרִמָּה בְּהַלְחֵמוֹ אֹת־הוֹאֵל מֶלֶךְ אֲרָם וַאֲחֻזָּהוּ
בֶּן־יְהוֹרָם מֶלֶךְ יְהוּדָה יָרָד לְאֹזֹת אֶת־יִרְמְיָה בְּךָ
אַחָב בַּיּוֹרְעָל כִּדְלֹהֹה הוּא :

CAP. IX. ט

1 וַאֲלִישֵׁעַ הַנְּבִיא קָרָא לְאַחַד מִבְּנֵי הַנְּבִיאִים וַיֹּאמֶר
לֹא חָזַר מִתְּנִיָּה וְקַח סֵךְ הַשִּׁמְעוֹן הַזֶּה בְּדָרָךְ וְלָךְ
2 רִמָּת נִלְכֶּד : וְכֹאת שִׁמְעָה וַיִּרְאֶה־שָׁם הוּא בְּךָ
יְהוֹשָׁפָט בֶּן־נִמְשִׁי וְכֹאת וַתִּקְרָאֻהוּ מִתּוֹךְ אֲחֵיו
3 וַהֲבִיאָה אֹתוֹ חָדָר בַּחֲדָר : וְלִקְחָתָהּ סֵךְ־הַשִּׁמְעוֹן
וַיִּצְקָה עַל־רֹאשׁוֹ וַאֲמָרָה כֹּה־אָמַר יְהוָה מִשְׁחַתְּךָ
לְמֶלֶךְ אֶל־יִשְׂרָאֵל וַתַּחֲתֹךְ הַדֹּלֶת וַתִּסְתֶּה וְלֹא
4 תַחֲסֹךְ : וַיִּלְךָ הַנָּעַר הַנָּעִיר הַנְּבִיא רִמָּת נִלְכֶּד :
5 וַיָּבֵא וַהֲיָה שָׂרֵי הַחֵיל יֹשְׁבִים וַיֹּאמֶר דָּבָר לִי
אֵלֶיךָ הַשָּׂר וַיֹּאמֶר הוּא אֵלַי מִפְּלִטָה וַיֹּאמֶר
6 אֵלֶיךָ הַשָּׂר : וַיָּקֶם וַיָּבֵא בַּחֲתֻמָּה וַיִּצֹק הַשִּׁמְעוֹן אֶל־
רֹאשׁוֹ וַיֹּאמֶר לֹא כֹה־אָמַר יְהוָה אֵלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
מִשְׁחַתְּךָ לְמֶלֶךְ אֶל־עַם יְהוּדָה אֶל־יִשְׂרָאֵל :
7 וַהֲפִלְתָּה אֶת־בֵּית אַחָב אֲדִנְיָה וְנִמְשִׁי דָמִי
עֲבַר הַנְּבִיאִים וְדָמִי פֶלַעְבֶּר יְהוָה מִיָּד אִיזֶבֶל :
8 וְאַבְדַּר פֶּלַעְיָה אַחָב וַתִּכְרַתִּי לְאַחָב מִשְׁתָּן
9 בְּקִיר וַעֲצֵר וַעֲשׂוֹב בְּיִשְׂרָאֵל : וְנַחֲתִי אֶת־בֵּית
אַחָב בְּבֵית יִרְבֵּעַם בְּרִנְבֹס וְכִבְיָה בַּעֲשָׂא בְךָ
10 אֲדִנְיָה : וְאֶת־אִיזֶבֶל אִכְלָהּ הַכְּלָבִים בְּהַלְךָ יִירְעָל
11 וְאֵין קָבֵר וַיִּסְתַּח הַדֹּלֶת וַיָּגֵס : וְהוּא יָצָא אֶל־
עֲבָדָיו אֲדִנְיָה וַיֹּאמֶר לֹא הַשָּׁלוֹם מִכֹּהֶנֶץ בֵּא
הַמִּשְׁנָע הַזֶּה אֵלֶיךָ וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם אַתֶּם יָדַעְתֶּם
12 אֶת־הָאִישׁ וְאֶת־שִׁדּוֹ : וַיֹּאמְרוּ שָׁמַר הַנָּעַר נָא לָנוּ
וַיֹּאמֶר נֹזֶאת וְנֹזֶאת אֲמַר אֵלַי לְאִמּוֹ כֹּה אָמַר יְהוָה

9 עד־הַבָּקָר : וַיְהִי בַבֹּקֶר וַיֵּצֵא וַיַּעֲמֵד וַיֹּאמֶר אֶל־
 פְּלִדְעָם צִדְקִים אַתֶּם הֵנָּה אֲנִי קִשְׁרִית עַל־אֲדֹנִי
 10 וְאַהֲרָנִי וְכִי הִכָּה אֶת־פְּלִאֲהָה : דָּעוּ אֲשֶׁר אֲנִי כִי
 לֹא יָפֵל מִדְּבַר יְהוָה אֲרֻצָּה אֲשֶׁר־דָּבַר יְהוָה עַל־
 11 בֵּית אַחֲזָב וַיְהִי עֲשֵׂה אֵת אֲשֶׁר דָּבַר בְּיָד
 עַבְדּוֹ אֱלֹהֵי : וַיָּבֹא יְהוָה אֵת פְּלִדְעָאֲרִים
 12 לְבֵית־אַחֲזָב בְּיִזְרְעֶל וְכָל־זָרָיו וּמִדְּעִי וּכְדִיעִי
 13 שְׁמֶרֶן הָיָה בֵּית־עֶקֶר הָרָעִים בְּדָךְ : וַיְהִי מִצָּא
 אֶת־אֲחִי אֲהִיָּהוּ מִן־יְהוּדָה וַיֹּאמֶר מִי אַתָּם
 14 וַיֹּאמְרוּ אֲחִי אֲהִיָּהוּ אֲנַחְנוּ וַנִּבְרָא לְשִׁלּוֹם בְּיַד
 הַמֶּלֶךְ וַנִּגַּן הַגְּבִירָה : וַיֹּאמֶר תַּפְשׂוּם חַיִּים
 15 וַיַּחֲפְשׂוּם חַיִּים וַיִּשְׁתַּמּוּם אֶל־בֹּר בֵּית־עֶקֶר
 אַרְבָּעִים וּשְׁלֹשׁ אִישׁ וְלֹא־הִשְׁאִיר אִישׁ מֵהֶם :
 16 וַיֵּלֶךְ מִשָּׁם וַיִּמְצָא אֶת־יְהוֹנָדָב בֶּרֶכְבֹּה לְקִרְאָתוֹ
 17 וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר אֲלָיו הִשֵּׁךְ אֶת־לִבְכֶּךָ יֵשֶׁר כַּאֲשֶׁר
 לְבָבִי עִם־לִבְכֶּךָ וַיֹּאמֶר יְהוֹנָדָב יֵשׁ וַיִּשׁ וַיְהִי אֵת
 18 יָדָהּ וַיַּתֵּן יָדוֹ וַיַּעֲלֵהוּ אֲלָיו אֶל־הַמִּזְבֵּחַ :
 19 וַיֹּאמֶר לֵכָה אִתִּי וְרֹאה בְקִנְיַתִּי לַיהוָה וַיִּרְכְּבוּ
 אֹתוֹ בְּרֶכְבוֹ : וַיָּבֹא שְׁמֶרֶן וְכָף אֶת־פְּלִדְעָאֲרִים
 20 לְאַחֲזָב בְּשְׁמֶרֶן עַד־הַשְּׁמֶד מִדְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר
 21 דָּבַר אֶל־אֱלֹהֵי : וַיִּקְבְּצוּ יְהוָה אֶת־פְּלִדְעָם
 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַחֲזָב עַבְד־אֲהֲזָב עַל־מַעַס יְהוָה
 22 וַעֲבָדוֹ הַרְבֵּה : וַשִּׁתָּה כָל־נְבִיאֵי הַפֶּעַל פְּלִדְעָרֵי
 23 וְכָל־כַּהֲנָיו קָרָא אֲלָיו אִישׁ אֶל־יֶפֶתְקָר כִּי וְבָה
 פָּדוֹל לִי לַפֶּעַל כֹּל אֲשֶׁר־יִפְקֹד לֹא יְהִי וַיְהִי
 24 עֲשֵׂה בַעֲקָהּ לְמַעַן הַאֲבִיד אֶת־עַבְדֵי הַפֶּעַל :
 וַיֹּאמֶר יְהוָה מִדְּשׁוֹ עֲצָה לָפֶעַל וַיִּקְרָא : וַיִּשְׁלַח
 25 יְהוָה בְּכָל־יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹא פְלִדְעָרֵי הַפֶּעַל וְלֹא־נִשְׁאָר
 אִישׁ אֲשֶׁר לֹא־בָא וַיָּבֹא בֵּית הַפֶּעַל וּפְלֵאֵל בֵּית־
 26 הַפֶּעַל פָּה לֶסֶף : וַיֹּאמֶר לְאַשֶׁר עַל־הַמִּלְחָמָה
 הוֹצֵא לְבוֹשׁ לְכָל עַבְדֵי הַפֶּעַל וַיֵּצֵא לָהֶם
 27 הַמַּלְחָמָה : וַיָּבֹא יְהוָה וַיְהוֹרֵב בְּרֶכְבֹּה בֵּית הַפֶּעַל
 וַיֹּאמֶר לְעַבְדֵי הַפֶּעַל חַפְשׂוּ וְרֹא פֶן־יִשְׁפֹּה עַמְּכֶם
 28 מִעַבְדֵי יְהוָה כִּי אִם־עַבְדֵי הַפֶּעַל לְבָדָם : וַיָּבֹא
 לַעֲשׂוֹת וְנָחִים וְעָלוֹת וַיְהִי שֶׁסָּלוּ בְּרוּחַ שְׁמֵינִים
 29 אִישׁ וַיֹּאמֶר הָאִישׁ אֲשֶׁר־יִמְלֹךְ מִן־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר
 30 אֲנִי מֵבִיא עַל יְדֵיכֶם נַפְשׁוֹ תַּחַת נַפְשׁוֹ : וַיְהִי

31 בַּקִּבְרֹתָ עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּךְ : וּבִשְׁנַת אַחַת
 32 עֲשָׂרָה שָׁנָה לְיוֹרָם בְּרֹאשֻׁב מֶלֶךְ אֲחִיָּה עַל־
 33 יְהוּדָה : וַיָּבֹא יְהוָה וַיִּרְעָלָה וַיִּזְכֹּל שְׁמֶעִה
 34 וְהָשִׁים בְּשָׁף עֵינֶיהָ וַתִּשָּׁב אֶת־רֹאשָׁהּ וַתִּשְׁקֹף
 35 בַּעַד הַחֲלוֹן : וַיְהִי בֹא בַשָּׁעַר וַתֹּאמֶר הַשִּׁלּוֹם
 36 זְכִיר הַרְגִּי אֲרָמִי : וַיֵּשֶׁא פָנָיו אֶל־הַחֲלוֹן וַיֹּאמֶר מִי
 אִתִּי כִי וַתִּקְרָא אֲלָיו שְׁנַיִם שְׁלֹשָׁה כְּרִיסִים :
 37 וַיֹּאמֶר שְׁמִי שְׁמִיָּה וַיִּשְׁמָעוּהָ וַיָּבֹאוּ אֶל־הַקִּיר
 38 וְלֹא־הִסְתִּים וַיִּרְמָסוּהָ : וַיָּבֹא וַיֹּאכַל וַיִּשְׁתַּה
 39 וַיֹּאמֶר פָּקֻדָּא אֶת־הָאֲרֻרָה הַזֹּאת וַתְּבָרַךְ כִּי
 40 בִתְמִלֶּךָ הָיָה : וַיִּלְכִּי לְמַדְבָּה וְלֹא־מִצָּא בָהּ כִּי
 41 אִם־הִנֵּלְלֶת וְהַרְגָלִים וּפְקֹת הַיָּדִים : וַיִּשְׁבּוּ
 42 וַיַּגִּידוּ לוֹ וַיֹּאמֶר דְּבַר יְהוָה הוּא אֲשֶׁר דָּבַר בְּיַד־
 עַבְדּוֹ אֱלֹהֵי הַתִּשְׁבִּי לְאֹמֶר בְּחִלֶּךָ יִזְרְעֶל יֹאכָזַב
 43 הַכְּלָבִים אֶת־בָּשֶׁר אִיזָל : וַיְהִי נִגְלַת אִיזָל
 44 פָּקֵדוֹן עַל־פְּנֵי הַשִּׁתָּה בְּחִלֶּךָ יִזְרְעֶל אֲשֶׁר לֹא־
 יֹאמְרוּ זֹאת אִיזָל :

CAP. X.

1 וַיִּלְחָצוּ שְׁבַעִים בָּנִים בְּשְׁמֶרֶן וַיִּכְתֹּב יְהוָה סְפָרִים
 2 וַיִּשְׁלַח שְׁמֶרֶן אֶל־שְׂרִי יִזְרְעֶל הַכְּנָעִים וְאֶל־
 3 הָאֲרָמִים אַחֲזָב לְאֹמֶר : וַעֲשֵׂה כְּכֹא הַסֵּפֶר הַזֶּה
 4 אֲלֵיכֶם וְאַתֶּםכֶּם בְּנֵי אֲדֹמֵיכֶם וְאַתֶּםכֶּם הַרְבֵּב וְהַסִּים
 5 וְעִיר מִבְּצָר וְהַשָּׁק : וַיִּרְאִיכֶם הַשִּׁיב וְהַשָּׁר מִבְּצָר
 6 אֲדֹמֵיכֶם וְשִׁמְתֶם עַל־פֶּסֶא אֲבָיו וְהַלְחֲמוּ עַל־בֵּית
 7 אֲדֹמֵיכֶם : וַיִּרְאֵה מִאֹד מֵאֹד וַיֹּאמְרוּ הִנֵּה שְׁנֵי
 8 הַמִּלָּחִים לֹא עָמְדוּ לְפָנָיו וַאֲךָ נַעֲמֵד אֲנַחְנוּ :
 9 וַיִּשְׁלַח אֲשֶׁר־עַל־הַבֵּית וְאַשֶׁר עַל־הָעִיר וְהַזִּקְנִים
 10 וְהָאֲמָלִים אֶל־יְהוָה לְאֹמֶר עַבְדְּךָ אֲנַחְנוּ וְכָל־
 11 אֲשֶׁר־תֹּאמַר אֲלֵינוּ נַעֲשֵׂה לְאִמְכֶּלֶךָ אִישׁ חַפְזֹה
 12 בְּעֵינֶיךָ עֲשֵׂה : וַיִּכְתֹּב אֲלֵיהֶם סֵפֶר שְׁנֵית לְאֹמֶר
 13 אִסְרִי אֹתָם וְקָלְי אַתֶּם שְׁמַעִים קְרוֹ אֶת־רֹאשִׁי
 14 אֲנִי בְּנֵי־אֲדֹמֵיכֶם וְכֹא אֲנִי פֶעַת מִדֶּר יִזְרְעֶלָה
 15 וּבְנֵי הַמֶּלֶךְ שְׁבַעִים אִישׁ אֶת־דָּוִד הָעִיר מְגִדֹלִים
 16 אֹתָם : וַיְהִי כְּכֹא הַסֵּפֶר אֲלֵיהֶם וַיִּקְחוּ אֶת־
 17 בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁתַּמּוּ שְׁבַעִים אִישׁ וַיִּשְׁמָדוּ אֶת־
 18 רֹאשֵׁיהֶם בְּדִוָּחִים וַיִּשְׁלָחוּ אֲלָיו יִזְרְעֶלָה :
 19 וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ וַנִּדְּלוּ לְאֹמֶר וַיִּבְּאוּ רֹאשֵׁי בְנֵי־
 20 הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר טִימוֹ אֹתָם שְׁנֵי צִדְקִים פֶּתַח הַשָּׁעַר

his sepulchre with his fathers in the city of David.

29 And ^b in the eleventh year of Joram the son of Ahab began Ahaziah to reign over Judah.

30 And when Jehu was come to Jezreel, Jezebel heard of *it*; and she ^β painted her face, and tired her head, and looked out at a window.

31 And as Jehu entered in at the gate, she said, *Had* Zimri ^c peace, who slew his master?

32 And he lifted up his face to the window, and said, Who *is* on my side? who? And there looked out to him two or three *neunuchs*.

33 And he said, Throw her down. So they threw her down: and *some* of her blood was sprinkled on the wall, and on the horses: and he trode her under foot.

34 And when he was come in, he did eat and drink, and said, Go, see now this cursed *woman*, and bury her: for she *is* a king's daughter. ^k

35 And they went to bury her; but ^l they found no more of her than the skull, and the feet, and the palms of *her* hands.

36 Wherefore they came again, and told him. And he said, This *is* the word of the LORD, which he spake ^v by his servant Elijah the Tishbite, saying, ^o In the portion of Jezreel shall dogs eat the flesh of Jezebel:

37 And the carcase of Jezebel shall be as dung ^q upon the face of the field in the portion of Jezreel; so that they shall not say, This *is* Jezebel.

CHAP. X.

AND Ahab had seventy sons in Samaria. And Jehu wrote letters, and sent to Samaria, unto the rulers of Jezreel, to the elders, and to π them that brought up Ahab's children, saying,

2 Now, as soon as this letter cometh to you, seeing your master's sons are with you, and *there are* with you chariots and horses, a fenced city also, and armour;

3 Look even out the best & meetest of your master's sons, and set *him* on his father's throne, and fight for your master's house.

4 But they were exceedingly afraid, and said, Behold, two ^x kings stood not before him: how then shall we stand?

5 And he that *was* over the house, and he that *was* over the city, the elders also, and the bringers-up of the children, sent to Jehu, saying, We ^y are thy servants, and will do all that thou shalt bid us; we will not make any king: do thou that *which is* good in thine eyes.

6 Then he wrote a letter the second time to them, saying, If ye be τ mine, and if ye will hearken unto my voice, take ye the heads of the men your master's sons, and come to me to Jezreel by to-morrow this time. (Now the king's sons, *being* seventy persons, *were* with the great men of the city, which brought them up.)

7 And it came to pass, when the letter came to them, that they took the king's sons, and slew ^z seventy ^d persons, and put their heads ^e in baskets, and sent him *them* to Jezreel.

8 And there came a messenger, and told him, saying, They have brought the heads of the king's sons. And he said, Lay ye them in two heaps at the entering in of the gate until the morning.

9 And it came to pass in the morning, that he went out, and stood, and said to

B. C. 884.

a ch. 9. 14, 24.

b ch. 8. 25.

2Ch. 22. 1,

2.

c 1 Sa. 3. 19.

Je. 44. 23, 29.

d 1 Ki. 21. 29,

&c.

β put her

eyes in

painting.

Eze. 23. 40.

γ by the hand

of.

e 1 Ki. 16. 9, 20.

δ acquaint-

ance.

f Ps. 125. 5.

Pr. 13. 20.

g 1 Ki. 14. 10.

h house of

shepherds

binding

sheep.

n or, cham-

berlains.

θ found.

κ the peace

of.

h 1 Ki. 20. 18.

i 2 Ch. 22. 8.

k 1 Ki. 16. 31.

l Ec. 6. 3.

Je. 14. 18, 20.

Je. 22. 19.

36. 30.

λ found.

m Je. 35. 6, &c.

n 1 Ch. 2. 55.

μ blessed.

ν by the hand

of.

o 1 Ki. 21. 23.

p Ezr. 10. 19.

q Ps. 83. 10.

Je. 8. 2.

16. 4.

r 1 Ki. 19. 10.

Pr. 27. 2.

Eze. 33. 31.

Mat. 6. 2, 5.

s ch. 9. 8.

π nourishers.

t 1 Ki. 21. 21.

u 1 Ki. 16. 31.

32.

v 1 Ki. 22. 6.

w Job 13. 7.

Pr. 29. 5.

x ch. 9. 24, 27.

y Sanctify.

y 1 Ki. 20. 4, 32.

z 1 Ki. 16. 32.

σ or, so full,

that they

stood

mouth to

mouth.

τ for me.

a ver. 15.

b Mat. 13. 30,

41.

c 25. 32, 33.

d 1 Ki. 21. 21.

e Ju. 9. 5, &c.

f Mat. 14. 8, 11.

g 1 Ki. 20. 39.

h Ex. 32. 27.

De. 13. 6, 11.

Eze. 9. 5, 7.

all the people, Ye *be* righteous: behold, ¹⁴ conspired against my master, and slew him: but who slew all these?

10 Know now that there shall fall ^e unto the earth nothing of the word of the LORD, which the LORD spake ^d concerning the house of Ahab: for the LORD hath done *that* which he spake ^γ by his servant Elijah.

11 So Jehu slew all that remained of the house of Ahab in Jezreel, and all his great men, and his ^δ kinsfolks, ^f and his priests, until ^ε he left him none remaining.

12 And he arose and departed, and came to Samaria. And as he *was* at the ^ζ shearing-house in the way,

13 Jehu ^θ met with the brethren of Ahaziah king of Judah, and said, Who *are* ye? And they answered, We *are* the brethren of Ahaziah; and we go down to ^κ salute the children of the king, and the children of the queen.

14 And he said, Take them alive. ^λ And they ^λ took them alive, and slew them at the pit of the shearing-house, *even* two and forty men: neither left he any of them.

15 And when he *was* departed thence, he ^λ lighted on Jehonadab ^m the son of Rechab, ⁿ coming to meet him: and he ^μ saluted him, and said to him, Is thine heart right, as my heart *is* with thy heart? And Jehonadab answered, It *is*. If it be, give ^ρ me thine hand. And he gave *him* his hand: and he took him up to him unto the chariot.

16 And he said, Come with me, and see my zeal ^ρ for the LORD. So they made him ride in his chariot.

17 And when he came to Samaria, he slew all ^σ that remained unto Ahab in Samaria, till he had destroyed him, according to the saying of the LORD, which he spake ^τ to Elijah.

18 And Jehu gathered all the people together, and said unto them, Ahab ^υ served Baal a little, *but* Jehu shall serve him much.

19 Now therefore call unto me all the prophets ^v of Baal, all his servants, and all his priests; let none be wanting: for I have a great sacrifice ^v to do to Baal: whosoever shall be wanting, he shall not live. But Jehu did *it* in subtilty, ^w to the intent that he might destroy the worshippers of Baal.

20 And Jehu said, ^ρ Proclaim a solemn assembly for Baal. And they proclaimed *it*.

21 And Jehu sent through all Israel; and all the worshippers of Baal came, so that there was not a man left that came not. And they came into the house ^z of Baal; and the house of Baal was ^σ full from one end to another.

22 And he said unto him that *was* over the vestry, Bring forth vestments for all the worshippers of Baal. And he brought them forth vestments.

23 And Jehu went, and ^a Jehonadab the son of Rechab, into the house of Baal, and said unto the worshippers of Baal, Search, and look that there be here with you none of the servants of the LORD, but ^b the worshippers of Baal only.

24 And when they went in to offer sacrifices and burnt-offerings, Jehu appointed fourscore men without, and said, *If* any of the men whom I have brought into your hands escape, *he* that letteth him go, his ^f life shall be for the life of him.

25 And it came to pass, as soon as he had made an end of offering the burnt-offering, that Jehu said to the guard and to the captains, Go in, and slay ^δ them; let

none come forth. And they smote them with the β edge of the sword; and the guard and the captains cast *them* out, and went to the city of the house of Baal.

26 And they brought forth the γ images *b* out of the house of Baal, and burned^d them.

27 And they brake down the image of Baal, & brake down the house of Baal, and^d made it a draught-house unto this day.

28 Thus Jehu destroyed Baal out of Israel.

29 Howbeit, from the sins of Jeroboam the son of Nebat, who made Israel to sin, Jehu departed not from after them, to *wit*, the golden calves^f that were in Beth-el, and that were in Dan.

30 And the LORD said unto Jehu, Because⁵ thou hast done well in executing *that which is* right in mine eyes, and hast done unto the house of Ahab according to all that *was* in mine heart, thy children of the fourth^m generation shall sit on the throne of Israel.

31 But Jehu η took no heed to walk in the law of the LORD God of Israel with all his heart: ^{for} he departed not from the ρ sins of Jeroboam, which made Israel to sin.

32 In those days the LORD began θ to cut Israel short: and Hazael^r smote them in all the coasts of Israel;

33 From Jordan κ eastward, all the land of Gilead, the Gadites, and the Reubenites, and the Manassites, from Aroer, (which *is* by the river Arnon,) λ even Gilead^t and Bashan.

34 Now the rest of the acts of Jehu, and all that he did, and all his might, *are* they not written in the book of the Chronicles of the kings of Israel?

35 And Jehu slept with his fathers; and they buried him in Samaria. And Jehoahaz his son reigned in his stead.

36 And μ the time that Jehu reigned over Israel in Samaria *was* twenty and eight years.

CHAP. XI.

AND^a when Athaliah, the mother^a of Ahaziah, saw that her son was dead, she asose, and destroyed all the ν seed royal.

2 But ξ Jehosheba, the daughter of King Joram, sister of Ahaziah, took π Joash the son of Ahaziah, and stole him from among the king's sons which were slain; and they hid him, *even* him and his nurse, in the bed-chamber from Athaliah, so that he was not slain.

3 And he was with her hid in the house of the LORD six years. And Athaliah did reign over the land.

4 And^e the seventh year Jehoiada sent and fetched the rulers over hundreds, with the captains and the guard, and brought them to him into the house of the LORD, and made a covenant with them, and took an oath of them in the house of the LORD, and shewed them the king's son.

5 And he commanded them, saying, This *is* the thing that ye shall do; a third part of you that enter in on the sabbath shall even be keepers of the watch^h of the king's house;

6 And a third part *shall be* at the gate of Sur; and a third part at the gate behind the guard: so shall ye keep the watch of the house, σ that it be not broken down.

7 And two ϕ parts of all you that go forth on the sabbath, even they shall keep the watch of the house of the LORD about the king.

8 And ye shall compass the king round

B. C. 884.

β mouth,

a 1Ch. 26. 26.

γ statues,

b 1 Ki. 14. 23.

c 2 Sa. 5. 21.

1 Ki. 15. 13.

d Ezr. 6. 11.

Da. 2. 5.

3. 29.

e 2 Sa. 8. 7.

f 1 Ki. 12. 28,

29.

δ shoulder.

g Eze. 29. 18.,

20.

h Ps. 21. 3.

i De. 17. 18.,

20.

k 2 Sa. 2. 4, 7.

l Ps. 47. 1.

m ver. 35.

ch. 13. 1, 10.

14. 23.

15. 8, 12.

ζ Let the king

live.

n 1 Sa. 10. 24.

1 Ki. 1. 34.

η observed

not.

o Jno. 4. 24.

p 1 Ki. 14. 16.

q ch. 23. 3.

2Ch. 34. 31.

θ to cut off

the ends.

r ch. 8. 12.

s Nu. 10. 1., 10.

κ toward the

rising of

the sun.

λ or, even to

Gilead and

Bashan.

t Am. 1. 3.

u Ex. 21. 14.

v Eze. 9. 7.

μ the days

were.

w Ge. 9. 6.

x 2 Sa. 5. 3.

Ne. 9. 38.

10. 23, 29.

y 2 Co. 8. 5.

z 2Ch. 22. 10.

a ch. 8. 26.

ν seed of the

kingdom.

b ch. 10. 26, 27.

ξ Jehoasha-

beath.

2Ch. 22. 11.

c De. 12. 3.

π or, Jehoash

d Zec. 13. 2, 3.

ρ offices.

e 2 Ch. 23. 1,

&c.

f Pr. 11. 10.

29. 2.

g 2 Ch. 24. 1,

&c.

h ch. 16. 18.

σ or, from

breaking

up.

ϕ hands, or,

companies.

i ch. 14. 4.

1 Ki. 15. 14.

22. 43.

Je. 2. 20.

about, every man with his weapons in his hand: and he that cometh within the ranges, let him be slain: and be ye with the king as he goeth out, and as he cometh in.

9 And the captains^a over the hundreds did according to all *things* that Jehoiada the priest commanded: and they took every man his men that were to come in on the sabbath, with them that should go out on the sabbath, & came to Jehoiada the priest.

10 And to the captains over hundreds did the priest give king David's spears and shields,^c that were in γ^e temple of γ^e LORD.

11 And the guard stood, every man with his weapons in his hand, round about the king, from the right δ corner of the temple, to the left corner of the temple, *along* by the altar and the temple.

12 And he brought forth the king's son, and put the crown^h upon him, and^d gave him the testimony: and they made him king, and anointed^k him; and they clappedⁱ their hands, and said, ζ Godⁿ save the king.

13 And when Athaliah heard the noise of the guard and of the people, she came to the people into the temple of the LORD.

14 And when she looked, behold, the king stood^q by a pillar, as the manner *was*, and the princes and the trumpeters by the king, and all the people of the land rejoiced, and blew^w with trumpets: and Athaliah rent her clothes, and cried, Treason, Treason!

15 But Jehoiada the priest commanded the captains of the hundreds, the officers of the host, and said unto them, Have her forth^u without the ranges; and him that followeth her kill with the sword. For the priest had said, Let her not be slain in the house^v of the LORD.

16 And they laid hands on her: and she went by the way by the which the horses came into the king's house: and there was she slain.^w

17 And Jehoiada made a covenant^a between the LORD and the king and the people, that they should be the LORD's^y people; between the king also and the people.

18 And all the people of the land went into the house^b of Baal, and brake it down; his altars and his images^c brake they in pieces thoroughly, and slew^d Mattan the priest of Baal before the altars. And the priest appointed ρ officers over the house of the LORD.

19 And he took the rulers over hundreds, and the captains, and the guard, and all the people of the land; and they brought down the king from the house of the LORD, and came by the way of the gate or the guard to the king's house. And he sat on the throne of the kings.

20 And all the people of the land rejoiced,^f and the city was in quiet: and they slew Athaliah with the sword *beside* the king's house.

21 Seven years old *was* Jehoash when he began to reign.

CHAP. XII.

IN^s the seventh year of Jehu, Jehoash began to reign; and forty years reigned he in Jerusalem: and his mother's name *was* Zibiah of Beer-sheba.

2 And Jehoash did *that which was* right in the sight of the LORD all his days wherein Jehoiada the priest instructed him.

3 But^t the high places were not taken away: the people still sacrificed and burnt incense in the high places.

4 And Jehoash said to the priests, All

כַּלְתָּוִי לַעֲשׂוֹת הָעֹלָה וַיֹּאמֶר יְהוָה לְרָצִים
וְלַשְׁלֵשִׁים בָּאוּ הַפֶּסֶם אִישׁ אֶל־יָצֵא וַיָּפֹס לְפָנֵי
חָרֵב וַיִּשְׁלַכְוּ הָרָצִים וְהַשְׁלֵשִׁים וַיָּלְכוּ עַד־עִיר
בֵּית־הַבַּעַל : וַיֵּצְאוּ אֶת־מִצְבֹּת בֵּית־הַבַּעַל
וַיִּשְׁרְפוּהָ : וַיִּתְּצוּ אֶת מִצְבַּת הַבַּעַל וַיִּתְּצוּ אֶת־
בֵּית הַבַּעַל וַיִּשְׁמְדוּ לַמַּחְרָאוֹת עַד־הַיּוֹם : וַיִּשְׁמְדוּ
יְהוָה אֶת־הַבַּעַל מִיִּשְׂרָאֵל : רַק הַטָּאִי יִרְבֶּעַם
בְּדִנְבָט אֲשֶׁר הִחְמִיט אֶת־יִשְׂרָאֵל לֹא־סָר יְהוָה
מֵאַחֲרֵיהֶם עַל־יֵהָרֵב אֲשֶׁר בֵּית־אל וְאֲשֶׁר בְּדִין
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשָׁפָט אֲשֶׁר הִמְיִינִתָּ
לַעֲשׂוֹת הַיֵּשֶׁר בְּעֵינִי כֹל אֲשֶׁר בָּלָבְנִי עָשִׂיתָ לְבֵית
אֲחִיכָא בְּנֵי רַבְעִים יִשְׁבּוּ לָךְ עַל־פֶּסֶא יִשְׂרָאֵל :
וַיְהִי וְלֹא שָׁמַר לְלִכְתּוֹת בְּתוֹרַת יְהוָה אֱלֹהֵי־
יִשְׂרָאֵל בְּכָל־לְבָבוֹ לֹא סָר מֵעַל הַמַּאֲוִת וַיִּרְבֶּעַם
אֲשֶׁר הִחְמִיט אֶת־יִשְׂרָאֵל : בְּיָמֵים הָאֵלֶּם הִתְלַחֲ
יְהוָה לְקַצּוֹת בְּיִשְׂרָאֵל וַיָּפֹס הָוֶאֶל בְּכָל־גִּבּוֹל
יִשְׂרָאֵל : מִן־הַיַּבֵּשׁ מִדְּבַר הַשָּׁמֶשׁ אֶת כָּל־
אֶרֶץ הַנִּלְוֹד הַגָּדִי וְהָרְאִיבָנִי וְהַמְנַשֵּׁי מַעֲרֹר
אֲשֶׁר עַל־נַחַל אֶרֶץ הַנִּלְוֹד וְהַבָּשָׁן : וַיִּתֵּר דָּבָר
יְהוָה וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה וְכָל־גִּבּוֹרָתוֹ הִלּוּאֲהֶם
כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דָּבָר יְהִימִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל :
וַיִּשְׁכַּב יְהוָה עַם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּ אוֹתוֹ בְּשִׁמְרוֹן
וַיִּמְלֹךְ יְהוֹאָחָז בְּנֵה חֲזָקִי : וְהַיָּמִים אֲשֶׁר
מָלָךְ יְהוָה עַל־יִשְׂרָאֵל עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה
בְּשִׁמְרוֹן :
CAP. XI. יא
וַעֲתִלְהָ אִם אֲחֻזָּה וְרֹאשָׁה בִּי מֵרַת גִּנָּה וַתִּקֶּם
וַתֵּאָבֵד אֶת כָּל־גֵּרֵעַ הַמִּמְלָכָה : וַתִּקַּח הַיֹּשֻׁבֵּעַ
בֶּת־הַמֶּלֶךְ יִיְרֹם אֲחֻזָּה וְרֹאשָׁה אֶת־יֹאשָׁבָב בֶּן־
אֲחֻזָּה וַתִּגְדֵּל אוֹתוֹ מִתּוֹךְ בְּנֵי־הַמֶּלֶךְ הַמְּמוּחָתִים
אוֹתוֹ וַתִּמְנַקְהוּ בְּחֵדֵר הַמִּטּוֹת וַיִּסְתָּרוּ אֹתָם
מִפְּנֵי עַתְלֵיהָ וְלֹא הִמָּת : וַיְהִי אַחֲרָיִם בֵּית יְהוָה
מִתְחַבֵּא שָׁם שְׁנַיִם וַעֲתִלְהָ מַלְכָּת עַל־הָאָרֶץ :
וּבִשְׁנָה הַשְּׁבִיעִית שָׁלַח יְהוֹיָדָע וַיִּקַּח אֶת־
שְׁנֵי הַמַּאֲוִת לְפָנֶי וְלָרָצִים וַיָּבֵא אוֹתָם אֵלֵינוּ בֵּית
יְהוָה וַיִּכְרְתוּ לָהֶם בְּרִית וַיִּשְׁבַּע אוֹתָם בְּבֵית יְהוָה
וַיֵּרָא אוֹתָם אֶת־בֶּן־הַמֶּלֶךְ : וַיֵּצֵא לֵאמֹר זֶה הַדָּבָר
אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן הַשְׁלִישִׁית מִכֶּם בְּבֵית הַשִּׁבְתָּ וְשִׁמְדוּ
מִשְׁמֵרֵת בֵּית הַמֶּלֶךְ : וְהַשְׁלִישִׁית בְּשַׁעַר סוֹר

וְהַשְׁלִישִׁית בְּשַׁעַר אַחֵר הָרָצִים וְשִׁמְדוּם אֶת־
מִשְׁמֵרֵת הַבֵּית מִסָּחָ : וְשְׁנֵי הַיְדוֹת בְּכֶם כָּל־
יָצֵא הַשִּׁבְתָּ וְשִׁמְדוּ אֶת־מִשְׁמֵרֵת בֵּית־יְהוָה אֶל־
הַמֶּלֶךְ : וַתִּקְפְּטֶם עַל־הַמֶּלֶךְ סָבִיב אִישׁ וּכְלִיו בְּדָו
וַהֲבֵא אֶל־הַשְּׂדֵרוֹת יוֹמָת וַהֲיוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ בְּצִאתוֹ
וַיָּבֵאוּ : וַיַּעֲשׂוּ שְׁנֵי הַמַּאֲוִת כֹּל אֲשֶׁר צִוָּה
יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן וַיִּקְחוּ אִישׁ אֶת־אֲנָשָׁיו בְּבֵית הַשִּׁבְתָּ
עִם יָצֵא הַשִּׁבְתָּ וַיָּבֵאוּ אֶל־יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן : וַיִּתֵּן
הַכֹּהֵן לְשְׁנֵי הַמַּאֲוִת אֶת־הַכְּתִיב וְאֶת־הַשְׁלֵשִׁים
אֲשֶׁר לְמֶלֶךְ דָּוִד אֲשֶׁר בְּבֵית יְהוָה : וַיַּעֲמֵד הָרָצִים
אִישׁ וּכְלִיו בְּדָו מִכְּתוֹב הַבֵּית הַיְמִינִית עַד־פֶּתַח
הַבֵּית הַשְּׂמָאלִית לַמּוֹפֵז וּלְבֵית עַל־הַמֶּלֶךְ סָבִיב :
וַיֵּצֵא אֶת־בֶּן־הַמֶּלֶךְ וַיִּתֵּן עָלָיו אֶת־הַגִּבּוֹר וְאֶת־
הַעֲזוֹת וַיַּמְלִכֵהוּ אוֹתוֹ וַיִּמְשְׁחֵהוּ וַיִּכְרַח וַיֹּאמְרוּ
יְהִי הַמֶּלֶךְ : וַתִּשְׁמַע עַתְלֵהָ אֶת־קוֹל הָרָצִין
הָעָם וַתָּבֵא אֶל־הָעָם בֵּית יְהוָה : וַתֵּרָא וַתִּזְכֹּר
הַמֶּלֶךְ עֹמֵד עַל־הַעֲמֹד פֶּשֶׁשֶׁט וְהַשָּׂרִים
וְהַחֲצִצְרוֹת אֶל־הַמֶּלֶךְ וְכָל־עַם הָאָרֶץ שָׂמַח וַתִּקַּע
בַּחֲצִצְרוֹת וַתִּקְרַע עַתְלֵהָ אֶת־גְּבוּרָהּ וַתִּקְרָא קוֹשֶׁר
קוֹשֶׁר : וַיֵּצֵא יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן אֶת־שְׁנֵי הַמַּאֲוִת
פָּקְדֵי הַחֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הִצִּיאוּ אוֹתָם אֶל־מִבְּנֵית
לְשׁוֹרֹת וַהֲבֵא אַחֲרָיִם הֵמָּה בְּחֶדֶר בִּי אֲמַר הַכֹּהֵן
אֶל הַיְמִינִית בֵּית יְהוָה : וַיִּשְׁמְדוּ לָהֶם יְדִים וַתָּבֵאוּ
הָרֶךְ מִבְּנוֹת הַסָּסִים בֵּית הַמֶּלֶךְ וַתּוֹמַר שָׁם :
וַיִּכְרַת יְהוֹיָדָע אֶת־הַבְּרִית בֶּן יְהוָה וּבֶן־
הַמֶּלֶךְ וּבֶן־הָעָם לְהַיּוֹרֹת לְעַם לַיהוָה וּבֶן־הַמֶּלֶךְ
וּבֶן־הָעָם : וַיָּבֵאוּ כָּל־עַם הָאָרֶץ בֵּית־הַבַּעַל
וַיִּתְּצוּהוּ אֶת־מִזְבְּחֹתָיו וְאֶת־צִלְמֵי שְׁבָרֵי הַיֵּשֶׁב
וְאֶת מִתְּן כֹּהֵן הַבַּעַל הָרַגוּ לִפְנֵי הַמִּזְבְּחֹת וַיִּשְׁם
הַכֹּהֵן פָּקֵדֵת עַל־בֵּית יְהוָה : וַיִּקַּח אֶת־שְׁנֵי
הַמַּאֲוִת וְאֶת־הַכֹּהֵן וְאֶת־הָרָצִים וְאֶת כָּל־עַם
הָאָרֶץ וַיִּירָדוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ מִבְּנֵית יְהוָה וַיָּבֵאוּ הָרֶךְ
שַׁעַר הָרָצִים בֵּית הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁבַּע עַל־פֶּסֶא הַמְּלָכִים :
וַיִּשְׁמַח כָּל־עַם הָאָרֶץ וַהֲעִיר שָׁקֵטָה וְאֶת־עַתְלֵהָ
הִמָּתוּ בְּחֶדֶר בֵּית־הַמֶּלֶךְ :

CAP. XII. יב

בְּרִשְׁבַע שָׁנִים יְהוֹאָשׁ בְּמָלְכוֹ : בְּשִׁנְתָּ שְׁבַע לַיהוָה
מָלָךְ יְהוֹאָשׁ וְאַרְבַּעִים שָׁנָה מָלָךְ בִּירְשָׁלָּיִם וְשָׁם

וַעֲתִלְהָ אִם אֲחֻזָּה וְרֹאשָׁה בִּי מֵרַת גִּנָּה וַתִּקֶּם
וַתֵּאָבֵד אֶת כָּל־גֵּרֵעַ הַמִּמְלָכָה : וַתִּקַּח הַיֹּשֻׁבֵּעַ
בֶּת־הַמֶּלֶךְ יִיְרֹם אֲחֻזָּה וְרֹאשָׁה אֶת־יֹאשָׁבָב בֶּן־
אֲחֻזָּה וַתִּגְדֵּל אוֹתוֹ מִתּוֹךְ בְּנֵי־הַמֶּלֶךְ הַמְּמוּחָתִים
אוֹתוֹ וַתִּמְנַקְהוּ בְּחֵדֵר הַמִּטּוֹת וַיִּסְתָּרוּ אֹתָם
מִפְּנֵי עַתְלֵיהָ וְלֹא הִמָּת : וַיְהִי אַחֲרָיִם בֵּית יְהוָה
מִתְחַבֵּא שָׁם שְׁנַיִם וַעֲתִלְהָ מַלְכָּת עַל־הָאָרֶץ :
וּבִשְׁנָה הַשְּׁבִיעִית שָׁלַח יְהוֹיָדָע וַיִּקַּח אֶת־
שְׁנֵי הַמַּאֲוִת לְפָנֶי וְלָרָצִים וַיָּבֵא אוֹתָם אֵלֵינוּ בֵּית
יְהוָה וַיִּכְרְתוּ לָהֶם בְּרִית וַיִּשְׁבַּע אוֹתָם בְּבֵית יְהוָה
וַיֵּרָא אוֹתָם אֶת־בֶּן־הַמֶּלֶךְ : וַיֵּצֵא לֵאמֹר זֶה הַדָּבָר
אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן הַשְׁלִישִׁית מִכֶּם בְּבֵית הַשִּׁבְתָּ וְשִׁמְדוּ
מִשְׁמֵרֵת בֵּית הַמֶּלֶךְ : וְהַשְׁלִישִׁית בְּשַׁעַר סוֹר

דברי יואש וכל אשר עשה הלאהם פתולים על־
ספר דברי הימים למלכי יהודה : ויבטחו עבדיו
ויקשרו קשר ויפלו את יואש בית מלא דוד סלֵא :
ויוזכר בְּשִׁמְעָתָא ויהוהבד בְּשִׁמְרָא עבדיו הדוד
וימת ויקברו אתו עם אבותיו בעיר דוד וימלך
אמצייה בנו תחמיו :

CAP. XIII. י

בשנת עשרים ושלוש שנה ליואש בְּרִאֲחוֹהוּ מֶלֶךְ
יהודה מלך יהואהו בן יהוא על ישראל בשמרון
שבע עשרה שנה : ויעש הרע בעיני יהוה וילך
אחר השואות וירבעם בן נבט אשר החטיא את
ישראל לאסר מפנה : ויהרסאף יהוה בישראל
ויתלם ביר' חנאל מלך ארם ובר' בן הדוד בן יונתן
כל הימים : ויחל יהואהו את פני יהוה וישמע
אליו יהוה בן ראה את לחץ ישראל בן לחץ אתם
מלך ארם : ויהל יהוה לישראל משיע ויציא
מכתחת ירמם וישנו בני ישראל באחזיהם
פתחול שלשום : אף לאסרו מהפסאות בית
ירבעם אשר החמיר את ישראל בזה הלך ונס
האשרה עמדה בשמרון : בן לא השאיר יהואהו
עם בן אם חמשים פרשים ועשרה רכב ועשרת
אלפים רגל בן אפרם מלך ארם וישמע בעפר
לדש : ויחר דברי יהואהו וכל אשר עשה
ויגדירו הלאהם פתולים על־ספר דברי הימים
למלכי ישראל : וישפך יהואהו עם אבותיו
ויקברו בשמרון וימלך יואש בנו תחמיו :
בשנת שלשים ושבע שנה ליואש מלך יהודה
מלך יהואש בן יהואהו על ישראל בשמרון
שש עשרה שנה : ויעשה הרע בעיני יהוה לא
סר מפלחפאות ירבעם בן נבט אשר החטיא
את ישראל בזה הלך : ויהר דברי יואש
וכל אשר עשה ויגדירו אשר נלחם עם אמצייה
מלך יהודה הלאהם פתולים על־ספר דברי
הימים למלכי ישראל : וישפך יואש עם
אבותיו וירבעם ישב על־פסא ויקבר יואש בשמרון
עם מלכי ישראל : ואלישע הלך את הלוי
אשר ימות בו וייר אליו יואש מלך ישראל
ויבך על פניו ויאמר אבני אל רכב ישראל
ופרשיו : ויאמר לו אלישע קח קשת וחצים
ויקח אליו קשת וחצים : ויאמר למלך ישראל

אמלו צבקה מפאר שבע : ויעש יהואש ויהוה
בעיני יהוה כל־מיו אשר חדרו יהודע הפתן :
רק המכות לאסרו עוד העם מזנחים ומקפחים
בבמות : ויאמר יהואש אליהם כל־פסח
הקדשים אשר יבא בית יהוה פסח עובר אל
פסח בפסות ערפו כל־פסח אשר יעלה על
לְבָאִישׁ לְדַבֵּא בֵּית יְהוָה : יקחו להם
הפחלים אשר מאת מפרו והם יהודע את־
בנק הבית לכל אשר יפצא שם בנק :
ויהי בשנת עשרים ושלוש שנה
למלך יהואש לא־הודעו הפחלים את־בנק
הבית : ויקרא המלך יהואש ליהודע הפתן
ולפתלים ויאמר אליהם מניע אינכם מדוקים את־
בנק הבית ועמה אליהם פסח מאת מפרים
בן־בנק הבית תפנהו : ואתי הפחלים לבלתי
קחת פסח מאת העם ולבלתי חנק את־בנק
הבית : וישלח יהודע הפתן ארון אחד ויבטח
בדלתו ויהל אחר אצל המזבח בזמין בבוא יואש
בית יהוה ונתנו שמה הפחלים שמיני הפסח את־
כל־הפסח המונא בית יהוה : ויהי פראותם בן־
רב הפסח בארון ויעל ספר המלך והפתן הפול
ויצרו וימלו את־הפסח המצא בית יהוה : ונתנו
את הפסח המתפן על־יד עשי המלכה ה־פקדים
בית יהוה ויצאיו לחרש העין ולבלים העשים
בית יהוה : ולקדים ולחצני חאבן ולקטע עצים
ואבני מחצב לחנק את־בנק בית יהוה וכל אשר
יצא על־הבית לחנקו : אף לא יעשה בית יהוה
ספוח פסח מזמורות מנחות תצצרות כל־כל וקב
וכל־פסח מן־הפסח המונא בית יהוה : בן לעשן
המלכה יתנו ויהודע בן את־בית יהוה : ולא
השנו את־האנשים אשר יתנו את־הפסח על־ידם
לחל לעשן המלכה בן באמנה הם עשים : פסח
אשם ובסח חפאות לא יבא בית יהוה לפחלים
יהו : או יעלה חנאל מלך ארם וילחם
על־בית וילכדה וישם חנאל פליו לעלות על־
ירושלם : וישלח יהואש מלך יהודה את כל־
הקדשים אשר הקדישו ויושפטו ויהורם ואחיהו
אבותיו מלכי יהודה ואת־קדשיו ואת כל־הקרב
המצא באצרות בית יהוה ובית המלך וישלח
לחנאל מלך ארם ויעל מעל ירושלים : ויכר

the money of the β dedicated things that is brought into the house of the LORD, *even* the money α of every one that passeth the account, the money δ that every man is set at, and all the money that ζ cometh into any man's heart ϵ to bring into the house of the LORD.

5 Let the priests take *it* to them, every man of his acquaintance; and let them repair the breaches of the house, wheresoever any breach shall be found.

6 But it was *so, that*, θ in the three and twentieth year of king Jehoash, the priests had not repaired the breaches of the house.

7 Then α king Jehoash called for Jehoia-da the priest, and the *other* priests, and said unto them, Why repair ye not the breaches of the house? Now, therefore, receive *no more* money of your acquaintance, but deliver it for the breaches of the house.

8 And the priests consented to receive *no more* money of the people, neither to repair the breaches of the house.

9 But Jehoia-da the priest took a chest, and bored a hole in the lid of it, and set it beside the altar, on the right side as one cometh into the house of the LORD: and the priests that kept λ the door put therein all the money that was brought into the house of the LORD.

10 And it was *so*, when they saw that *there* was much money in the chest, that the king's ν scribe and the high priest came up, and they ρ put up in bags, and told the money that was found in the house of the LORD.

11 And they gave the money, being told, into the hands of them that did the work, that had the oversight of the house of the LORD: and they τ laid it out to the carpenters and builders, that wrought upon the house of the LORD,

12 And to masons, and hewers of stone, and to buy timber and hewed stone to repair the breaches of the house of the LORD, and for all that ϕ was laid out for the house to repair *it*.

13 Howbeit, there were not made for the house of the LORD bowls of silver, snuffers, basons, trumpets, any vessels of gold, or vessels of silver, of the money that was brought into the house of the LORD:

14 But they gave that to the workmen, and repaired therewith the house of the LORD.

15 Moreover, they η reckoned not with the men into whose hand they delivered the money to be bestowed on workmen: for they dealt faithfully.

16 The trespass-money α and sin-money was not brought into the house of the LORD: *it* ϵ was the priests'.

17 Then μ Hazael king of Syria went up, and fought against Gath, and took it: and Hazael set his face to go up to Jerusalem.

18 And Jehoash king of Judah took ν all the hallowed things that Jehoshaphat, and Jehoram, and Ahaziah, his fathers, kings of Judah, had dedicated, and his own hallowed things, and all the gold *that* was found in the treasures of the house of the LORD, and in the king's house, and sent *it* to Hazael king of Syria: and he went ν away from Jerusalem.

19 And the rest of the acts of Joash, and all that he did, *are* they not written in the book of the Chronicles of the kings of Judah?

20 And his servants η arose, and made

B. C. 856.

β holinesses, or, holy things.
 γ or, Beth-millo.

α ch. 22. 4.
Ex. 30. 13.

δ 2Ch. 24. 26, Zabab.

ϵ of the souls of his estimation.
Le. 27. 2.

ζ or, Shim-rith.

η ascendeth upon the heart of a man.
C. Ex. 35. 5.

θ the twentieth year and third year.

ι in the twentieth year and third year.

κ 2 Ch. 24. 5, &c.

λ walked after.

μ Ju. 2. 14.
f ch. 8. 12.

ν Ps. 78. 34.
h ch. 14. 26.

ξ Ex. 3. 7.
i ver. 25.

θ threshold.

ι yesterday and third day.

κ or, secretary.

λ he walked, ϵ bound up, ζ stood.

δ 1 Ki. 16. 33.
l Am. 1. 3.

ϵ brought it forth.

ζ went forth.

η ver. 10, Jehoash.

θ alone.

ι In consort with his Father.

ch. 14. 1.

κ ch. 14. 15, 25.
 λ q ch. 22. 7.

μ ch. 14. 9, &c.
2Ch. 25. 17, &c.

ν Le. 5. 15, 18.
 ξ Le. 7. 7.

θ Nu. 18. 9.
 ι u ch. 8. 12.

κ v ch. 18. 15, 16.
1 Ki. 15. 18.

λ w ch. 2. 12.

μ Make thine hand to ride.

ν up.
 ξ Ju. 7. 20.

θ y ch. 14. 5.

a conspiracy, and slew Joash in γ the house of Millo, which goeth down to Silla.
21 For Jozachar α the son of Shimeath, and Jehoabab the son of ϵ Shomer, his servants, smote him, and he died; and they buried him with his fathers in the city of David: and Amaziah his son reigned in his stead.

CHAP. XIII.

IN η the three and twentieth year of Joash, the son of Ahaziah king of Judah, Jehoahaz, the son of Jehu, began to reign over Israel in Samaria, and reigned seventeen years.

2 And he did *that* which was evil in the sight of the LORD, and κ followed the sins of Jeroboam the son of Nebat, which made Israel to sin; he departed not therefrom.

3 And α the anger of the LORD was kindled against Israel; and he delivered them into the hand of Hazael ϵ king of Syria, and into the hand of Ben-hadad the son of Hazael, all *their* days.

4 And Jehoahaz besought δ the LORD, and the LORD hearkened unto him; for he λ saw the oppression of Israel, because the king of Syria oppressed them.

5 (And the LORD gave Israel α saviour, so that they went out from under the hand of the Syrians: and the children of Israel dwelt in their tents, as μ before-time.)

6 Nevertheless they departed not from ν ϵ sins of the house of Jeroboam, who made Israel sin, but π walked therein: and there σ remained the grove also κ in Samaria.)

7 Neither did he leave of the people to Jehoahaz but fifty horsemen, and ten chariots, and ten thousand footmen; for the king of Syria had destroyed them, and had made them like the dust by threshing.

8 Now the rest of the acts of Jehoahaz, and all that he did, and his might, *are* they not written in the book of the Chronicles of the kings of Israel?

9 And Jehoahaz slept with his fathers; and they buried him in Samaria: and Joash μ his son ν reigned in his stead.

10 In the thirty and seventh year of Joash king of Judah began Jehoash, the son of Jehoahaz, to reign α over Israel in Samaria, and reigned sixteen years.

11 And he did *that* which was evil in the sight of the LORD; he departed not from all the sins of Jeroboam the son of Nebat, who made Israel sin; but he walked therein.

12 And ρ the rest of the acts of Joash, and all that he did, and his might wherewith he fought τ against Amaziah king of Judah, *are* they not written in the book of the Chronicles of the kings of Israel?

13 And Joash slept with his fathers; and Jeroboam sat upon his throne: & Joash was buried in Samaria with the kings of Israel.

14 Now Elisha was fallen sick of his sickness whereof he died. And Joash the king of Israel came down unto him, and wept over his face, and said, O my father, my father! the chariot ν of Israel, and the horsemen thereof!

15 And Elisha said unto him, Take bow and arrows: and he took unto him bow and arrows.

16 And he said to the king of Israel, Put χ thine hand upon the bow: and he put his hand *upon it*; and Elisha put his hands upon the king's hands.

17 And he said, Open the window eastward: and he opened *it*. Then Elisha said, Shoot: and he shot. And he said, α

The arrow of the LORD's deliverance,

and the arrow of deliverance from Syria: for thou shalt smite the Syrians in ^bAphek, till thou have consumed *them*.

18 And he said, Take the arrows. And he took *them*. And he said unto the king of Israel, Smite upon the ground. And he smote thrice, and stayed.

19 And the man of God was wroth with him, and said, Thou shouldest have smitten five or six times, then hadst thou smitten Syria till thou hadst consumed *it*: where-as now thou shalt smite Syria *but* thrice.^o

20 And Elisha died, and they buried him. And the bands of the Moabites invaded the land at the coming in of the year.

21 And it came to pass, as they were burying a man, that, behold, they spied a band of *men*; and they cast the man into the sepulchre of Elisha: and when the man was ^dlet down, and touched the bones of Elisha, he revived, and stood upon his feet.

22 But Hazael ⁱ king of Syria oppressed Israel all the days of Jehoahaz.

23 And the LORD was gracious unto them, and had compassion on them, and had ⁱ respect unto them, because of his covenant with ^m Abraham, Isaac, and Jacob, and would not destroy them, neither cast he them from his ^cpresence as yet.ⁿ

24 So Hazael king of Syria died; and Ben-hadad his son reigned in his stead.

25 And Jehoash, the son of Jehoahaz, took *η* again out of the hand of Ben-hadad, the son of Hazael, the cities which he had taken out of the hand of Jehoahaz his father by war: three^f times did Joash beat him, and recovered the cities of Israel.

CHAP. XIV.

IN ^qthe second year of Joash son of Jehoahaz king of Israel, reigned ^rAmaziah, the son of Joash king of Judah.

2 He was twenty and five years old when he began to reign, and reigned twenty and nine years in Jerusalem: and his mother's name *was* Jehoaddan of Jerusalem.

3 And he did *that which was* right in the sight of the LORD, yet not like David his father: he did according to all things as Joash his father did.

4 Howbeit ^uthe high places were not taken away: as yet the people did sacrifice and burnt incense on the high places.

5 And it came to pass, as soon as the kingdom was confirmed in his hand, that he slew his servants ^{*} which had slain the king his father.

6 But the children of the murderers he slew not: according unto that which is written ^zin the book of the law of Moses, wherein the LORD commanded, saying, The fathers^a shall not be put to death for the children, nor the children be put to death for the fathers; but every man shall be put to death for his own sin.

7 He slew of Edom, in the valley of Salt, ten thousand, and took ^θSelah by war, and called ^yname of it Joktheel^u unto this day.

8 Then ^ηAmaziah sent messengers to Jehoash, the son of Jehoahaz, son of Jehu king of Israel, saying, Come, let us ^klook one another in the face.

9 And Jehoash the king of Israel sent to Amaziah king of Judah, saying, The thistleⁱ that *was* in Lebanon sent to the cedar that *was* in Lebanon, saying, Give thy daughter to my son to wife: and there passed by a wild beast that *was* in Lebanon, and trode down the thistle.

10 Thou hast indeed smitten Edom, and

B. C. 839.

a De. 8. 14.

2 Ch. 32. 25.

Eze. 28. 2, 5.

17.

Hab. 2. 4.

b 1 Ki. 20. 26.

β at thy house.

c Pr. 3. 30.

15. 18.

25. 8.

d Jos. 19. 38.

1 Sa. 6. 9, &c.

γ smitten.

e ver. 25.

f Ne. 8. 16.

g Je. 31. 38.

z Ec. 14. 10.

h 1 Ki. 7. 51.

δ went down.

i ver. 3.

ch. 8. 12.

k ch. 13. 12.

l Ex. 2. 24, 25.

m Ge. 17. 2, 5.

Ex. 32. 13.

Ne. 9. 32.

Ps. 106. 45.

z face.

n Ge. 6. 3.

η returned

and took.

o 2 Ch. 25. 25,

&c.

p ver. 18, 19.

q ch. 13. 10.

r 2 Ch. 25. 1,

&c.

s Jos. 10. 31.

t ch. 15. 13.

2 Ch. 26. 1.

he is called

Uzziah.

u ch. 12. 3.

v ch. 16. 6.

w Now he

begins to

reign

alone.

x ch. 12. 20.

y De. 24. 16.

z 1 Ki. 12. 28,

&c.

Ps. 106. 20.

a Eze. 18. 4, 20.

b Nu. 34. 8.

c De. 3. 17.

d Jon. 1. 1.

called

Jonas,

Mat. 12. 39,

40.

θ or, the rocks

Ob. 3.

e Jos. 15. 38.

f 2 Ch. 25. 17,

&c.

g De. 32. 36.

h 2 Sa. 2. 14.

i De. 9. 14.

Ro. 11. 2, &c.

k ch. 13. 5.

l Ju. 9. 8, &c.

m 2 Sa. 8. 6.

1 Ki. 11. 24.

2 Ch. 8. 3.

thine heart hath lifted ^a thee up: glory of *this*, and tarry ^βat home: for why shouldest thou meddle to *thy* hurt, that thou shouldest fall, ^ceven thou, and Judah with thee?

11 But Amaziah would not hear. Therefore Jehoash king of Israel went up; and he and Amaziah king of Judah looked one another in the face at ^dBeth-she-mesh, which *belongeth* to Judah.

12 And Judah was ^γput to the worse before Israel; and they fled every man to their tents.

13 And Jehoash king of Israel took Amaziah king of Judah, the son of Jehoash, the son of Ahaziah, at Beth-she-mesh, and came to Jerusalem; and brake down the wall of Jerusalem, from the gate ^fof Ephraim unto the corner-gate, ^gfour hundred cubits.

14 And he took all the gold ^hand silver, and all the vessels that were found in the house of the LORD, and in the treasures of the king's house, and hostages, and returned to Samaria.

15 Now ^kthe rest of the acts of Jehoash which he did, and his might, and how he fought with Amaziah king of Judah, *are* they not written in the book of the Chronicles of the kings of Israel?

16 And Jehoash slept with his fathers, and was buried in Samaria with the kings of Israel; and Jeroboam his son reigned in his stead.

17 And ^ηAmaziah the son of Joash king of Judah lived after the death of Jehoash son of Jehoahaz king of Israel fifteen years.

18 And the rest of the acts of Amaziah, *are* they not written in the book of the Chronicles of the kings of Judah?

19 Now they made a conspiracy against him in Jerusalem; and he fled to ^aLachish; but they sent after him to Lachish, and slew him there.

20 And they brought him on horses; and he was buried at Jerusalem with his fathers, in the city of David.

21 And all the people of Judah took Azariah, ^hwhich was sixteen years old, and made him king instead of his father Amaziah.

22 He built Elath, ^ηand restored it to Judah, after that the king slept with his fathers.

23 In the fifteenth year of Amaziah ^ηthe son of Joash king of Judah, Jeroboam the son of Joash king of Israel began to reign in Samaria, and reigned forty and one years.

24 And he did *that which was* evil in the sight of the LORD: he departed not from all the sins ^zof Jeroboam the son of Nebat, who made Israel to sin.

25 He restored the coast of Israel from the entering of Hamath ^bunto the sea ^cof the plain, according to the word of the LORD God of Israel, which he spake by the hand of his servant Jonah, ^dthe son of Amittai, the prophet, which *was* of Gath-hepher.

26 For the LORD saw the affliction of Israel, *that it was* very bitter: for ^gthere was not any shut up, nor any left, nor any helper for Israel.

27 And the LORD said not ⁱthat he would blot out the name of Israel from under heaven: but ^khe saved them by the hand of Jeroboam the son of Joash.

28 Now the rest of the acts of Jeroboam, and all that he did, and his might, how he warred, and how he recovered Damascus, and Hamath, *which belonged* ^mto Judah for Israel, *are* they not written in the book of

- הרעב ידך על־הקֹשֶׁת וירַבֵּב ידו וישֹׁם אֶלְשֶׁת יָדוֹ
 17 על־יְדֵי הַמֶּלֶךְ : וַיֹּאמֶר פָּתַח הַחֲלוֹן הַקָּדָם
 ויִפְתַּח וַיֹּאמֶר אֶלְשֶׁת יָדוֹ וַיֹּאדָר וַיֹּאמֶר חַיֵּי הַשְּׂוֹעָה
 לַיהוָה וַחַיֵּי הַשְּׂוֹעָה בְּאֶרֶם וְהַיִּיתָ אֶת־אֶרֶם
 18 בְּאֶפֶס עַד־פֶּלֶא : וַיֹּאמֶר קַח הַזִּמְצִים וַיִּקַּח
 וַיֹּאמֶר לַמֶּלֶךְ יִשְׂרָאֵל הֵן אֶרֶצָה וַיֵּן שְׁלֹשׁ
 1 פַּעֲמִים וַיַּעֲמֵד : וַיִּקְרָץ עָלָיו אִישׁ הָאֱלֹהִים
 וַיֹּאמֶר לַהֲבוֹת הַמָּשׁ אוֹשֶׁשׁ פַּעֲמִים אֵן הַבֵּית
 אֶת־אֶרֶם עַד־פֶּלֶא וְעַתָּה שְׁלֹשׁ פַּעֲמִים מִפֶּה
 20 אֶת־אֶרֶם : וַיָּמָת אֶלְשֶׁת וַיִּקְרָדָהּ וַיִּדְרִי
 21 מֵאֵיבָן יָבֹא בְּאֶרֶץ בֵּא שָׁנָה : וַיְהִי הֵם
 קִבְּרִים אִישׁ וְהוֹדָה רָאוֹ אֶת־הַיְּהוּדִים וַיִּשְׁלֹכֵם אֶת־
 הָאִישׁ בְּקֶבֶר אֶלְשֶׁת וַיִּלָּךְ וַיֵּנֶעַ הָאִישׁ בְּעֵצִימוֹת
 22 אֶלְשֶׁת וַיִּדֹּו וַיָּקָם עַל־רַגְלָיו : וַחֲזָאֵל מֶלֶךְ
 23 אֲרָם לָחֹץ אֶת־יִשְׂרָאֵל כֹּל יְמֵי הָוָאָהוּ : וַיַּחֲזֵן
 יְהוָה אֹתָם וַיִּרְחַמֵם וַיִּפֹּן אֱלֹהִים לְמַעַן בְּרִיתוֹ אֶת־
 אֲבֹרָהֶם וַיִּצְדָּק וַיַּעֲקֹב וְלֹא אָבָה הַשְׁחִיתֵם וְלֹא־
 24 הִשְׁלִיכֵם מֵעַל־פָּנָיו עַד־עַתָּה : וַיָּמָת חֲזָאֵל מֶלֶךְ־
 25 אֲרָם וַיָּמָלֶךְ בֶּן־הַדָּד בֶּנֹּן מַחֲמוֹי : וַיָּשֶׁב יְהוֹאָשׁ
 בֶּן־יְהוֹאָז וַיִּקַּח אֶת־הַקְּדָשִׁים מִיָּד בֶּן־
 הַדָּד בֶּן־יְהוֹאָל אֲשֶׁר לָחֹץ מִיָּד יְהוֹאָזֹת אֲבִיו
 בַּמִּלְחָמָה שְׁלֹשׁ פַּעֲמִים הִפְדּוּ יוֹאָשׁ וַיָּשֶׁב אֶת־עָרֵי
 יִשְׂרָאֵל : CAP. XIV. ד
 1 בָּשָׁנָה שְׁתַּיִם לְיוֹאָשׁ בֶּן־יְהוֹאָז מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ־
 2 אֲמִצִּיָּהוּ בֶן־יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ יְהוּדָה : בֶּן־עֶשְׂרִים
 וַחֲמִשָּׁה שָׁנָה הָיָה בְּמָלְכּוֹ וַעֲשׂוּרִים וַחֲשֵׁשׁ שָׁנָה
 3 מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם וַשֵּׁם אִמּוֹ יְהוֹעָזִין מִן־בִּירוּשָׁלַם :
 4 וַיַּעַשׂ הַיֵּשֶׁב בְּעִינֵי יְהוָה לֹא כְדֹר אֲבִיו כָּל־
 5 אֲשֶׁר־עָשָׂה יוֹאָשׁ אֲבִיו עָשָׂה : כִּי הַזְּמוּת לֹא־
 6 סָרָה עוֹד הָעָם מִזִּבְחִים וּמִקְדָּשִׁים בְּמָוֶת : וַיְהִי
 7 כַּאֲשֶׁר הִנָּחָה הַמֶּלֶכְרָה בֶּן־דָּוִד אֶת־עַבְדֵּי
 8 הַמִּפְסִים אֶת־הַמֶּלֶךְ אֲבִיו : וְאֶת־בְּנֵי הַמִּפְסִים לֹא־
 הָמִית כַּכֶּסֶר תּוֹרַת־מֹשֶׁה אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה
 9 לֵאמֹר לֹא־יָמוּתוּ אָבוֹת עַל־בָּנִים וּבָנִים לֹא־יָמוּתוּ
 10 עַל־אָבוֹת כִּי אִם־אִישׁ בְּחַטָּאת יָמוּת : הוֹאִידָהּ
 11 אֶת־אֲדָרָם בְּנֵי־הַמֶּלֶךְ עֲשֻׁרָה אֲלֵפִים וַחֲמִשָּׁה אֶת־
 12 הַסָּלַע בַּמִּלְחָמָה וַיִּקְרָא אֶת־שִׁמְיָהוּ קַחְאֵל עַד
 13 הַיּוֹם הַזֶּה : אֹן שָׁלַח אֲמִצִּיָּה מַלְאָכִים
 14 אֶל־יְהוֹאָשׁ בֶּן־יְהוֹאָזֹת בֶּן־יְהוֹיָאֵם מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
 15 לֵבָב נִתְרָאָה פָּנִים : וַיִּשְׁלַח יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל
 16 אֶל־אֲמִצִּיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה : וַיִּשְׁלַח אֲמִצִּיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה
 17 אֶל־אֲמִצִּיָּהוּ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל : וַיִּשְׁלַח אֲמִצִּיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה
 18 אֶל־אֲמִצִּיָּהוּ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל : וַיִּשְׁלַח אֲמִצִּיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה
 19 אֶל־אֲמִצִּיָּהוּ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל : וַיִּשְׁלַח אֲמִצִּיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה
 20 אֶל־אֲמִצִּיָּהוּ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל : וַיִּשְׁלַח אֲמִצִּיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה
 21 אֶל־אֲמִצִּיָּהוּ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל : וַיִּשְׁלַח אֲמִצִּיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה
 22 אֶל־אֲמִצִּיָּהוּ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל : וַיִּשְׁלַח אֲמִצִּיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה
 23 אֶל־אֲמִצִּיָּהוּ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל : וַיִּשְׁלַח אֲמִצִּיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה
 24 אֶל־אֲמִצִּיָּהוּ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל : וַיִּשְׁלַח אֲמִצִּיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה
 25 אֶל־אֲמִצִּיָּהוּ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל : וַיִּשְׁלַח אֲמִצִּיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה
 26 אֶל־אֲמִצִּיָּהוּ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל : וַיִּשְׁלַח אֲמִצִּיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה
 27 אֶל־אֲמִצִּיָּהוּ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל : וַיִּשְׁלַח אֲמִצִּיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה

מנחם בן גדִי על־ישראל עשר שנים בשמרון :
ויעש הרע בעיני יהוה לא־כֹר מלל חפצאות 18
ירבעם בן נבט אשר־החטיא את־ישראל כל־
ימיו בא פל מלך־אשור על־הארץ ויהיו 19
מנחם לסל אלף פֶּרֶסֶק לחיות ידיו אלו
לחנניק חמילכה בידו : ויצא מנחם את־הפֶּסֶק 20
על־ישראל על כל־גבורי החלי לחל למלך־אשור
חמשים שקלים כסף לאיש אחד וישב מלך־אשור

ולא־עמד שם בארץ : וירר דברי מנחם וכל 21
אשר עשה הלוואהם פחובים על־ספר דברי
הימים למלכי ישראל : וישב מנחם עם־ 22
אבתיו וימלך פחיה בן־חמיו : בשנת 23
חמשים שנה לעזריה מלך יהודה מלך־פחיה
בן־מנחם על־ישראל בשמרון שנתים : ויעש 24
הרע בעיני יהוה לא־כֹר מחפצאות ירבעם בן־נבט
אשר החטיא את־ישראל : ויקשור עליו פֶּסֶק בן־ 25
רמליה שלישו ויפלו בשמרון בארמון בית־מלך־
אחאזב ואת־האולה ועמו חמשים איש מבני
גלעדים וימתוהו וימלך פחמיו : וירר דברי 26
פחיה וכל־אשר עשה הנה פחובים על־ספר דברי
הימים למלכי ישראל : בשנת חמשים ושתים 27
שנה לעזריה מלך יהודה מלך־פחיה בן־רמליה
על־ישראל בשמרון עשרים שנה : ויעש הרע 28
בעיני יהוה לא־כֹר מחפצאות ירבעם בן־נבט
אשר החטיא את־ישראל : בליל פֶּסֶק מלך־ 29
ישראל בא תולת פלאסר מלך־אשור ויקח את־
עליו ואת־אבל בית־מנכה ואח־גלוח ואח־קיש
ואח־חצור ואח־הגלעד ואח־הגלילה כל־ארץ 30
נפתלי וגלגל אשורה : ויקשרקשור הושע בן־
אלה על־פֶּסֶק בן־רמליה ויפלו וימתוהו וימלך 31
פחמיו בשנת עשרים לוחם בן־עזיה : וירר 32
דברי פֶּסֶק וכל־אשר עשה הנה פחובים על־ספר
דברי הימים למלכי ישראל : בשנת שתים 33
לפֶּסֶק בן־רמליה מלך־ישראל מלך־יוחם בן־
עזיה מלך־יהודה : בן־עשרים וחמש שנה היה 34
במלכו ושש עשרה שנה מלך־בירושלם ושם
אמו ירשא בת־צדוק : ויעש הישר בעיני יהוה 35
כל אשר־עשה עזיה אביו עשה : רק הבמות
לא סרו עוד העם מזבחים ומקפורים בבמות הוא 36
בנה את־שער בית־יהוה העליון : וירר דברי

יהוה למחות את־שם ישראל מתחת השמים
ויושעים בן־ירבעם בן־יואש : ויהי דברי ירבעם 28
וכל־אשר עשה וגבורתו אשר־נלחם ואשר השכיב
את־הפֶּסֶק ואת־המית ליהודה בישראל הלא־הם
פחובים על־ספר דברי הימים למלכי ישראל :
וישפב ירבעם עם־אבתיו עם מלכי ישראל וימלך 29
זכריה בן־פחמיו :

CAP. XV. טו

בשנת עשרים ושבע שנה לירבעם מלך־ישראל 1
מלך־עזריה בן־אמצייה מלך־יהודה : בן־שש 2
עשרה שנה היה במלכו וחמשים ושתים שנה
מלך־בירושלם ושם אמו יכליה מירושלם :
ויעש הישר בעיני יהוה כל אשר־עשה אמצייהו 3
אביו : רק הבמות לא־סרו עוד העם מזבחים
ומקפורים בבמות : ויעש יהוה את־הפֶּסֶק ויהי 5
מצרע עריוס מלכו וישב בבית החפציות ויוחס
בן־המלך על־הפית שפט את־עם הארץ : וירר 6
דברי עזריה וכל־אשר עשה הלא־הם פחובים
על־ספר דברי הימים למלכי יהודה : וישפב 7
עזריה עם־אבתיו ויקברו אלו עם־אבתיו בעיר
דוד וימלך יוחם בן־פחמיו : בשנת 8
שלשים ושמנה שנה לעזריה מלך־יהודה מלך־
זכריה בן־ירבעם על־ישראל בשמרון ששה 9
חדשים : ויעש הרע בעיני יהוה פלאסר אשר
אבתיו לא־כֹר מחפצאות ירבעם בן־נבט אשר 10
החטיא את־ישראל : ויקשור עליו שלם בן־יש
ויפלו קבל־עם וימתוהו וימלך פחמיו : וירר 11
דברי זכריה הנה פחובים על־ספר דברי הימים
למלכי ישראל : הוא דבר־יהוה אשר דבר אל־ 12
יהוא לאמור בני רביעים ישיבו לך על־כפא ישראל
שלום בן־יש מלך־בשנת שלשים 13
וחשע שנה לעזיה מלך־יהודה וימלך ירד
ימים בשמרון : ויעל מנחם בן־גדי מתרצה 14
ויבא שמרון ויבן את־שלום בן־יש בשמרון
וימתוהו וימלך פחמיו : ויהי דברי שלום וקשורו 15
אשר קשור הנה פחובים על־ספר דברי הימים
למלכי ישראל : או יפה־מנחם את־הפֶּסֶק 16
ואת־כל־אשר־בה ואת־גלילה מתרצה בן־לא
פֶּסֶק ויבן את פליהרותיה בקע : בשנת 17
שלשים וחשע שנה לעזריה מלך־יהודה מלך־

the Chronicles of the kings of Israel?

29 And Jeroboam slept with his fathers, even with the kings of Israel; and Zachariah his son reigned^e in his stead.

CHAP. XV.

IN^d the twenty and seventh^e year of Jeroboam king of Israel began^f Azariah son of Amaziah king of Judah to reign.

2 Sixteen years old was he when he began to reign, and he reigned two and fifty years in Jerusalem: and his mother's name was Jecholiah of Jerusalem.

3 And he did that which was right in the sight of the LORD, according to all that his father Amaziah had done;

4 Save^g that the high places were not removed: the people sacrificed and burnt incense still on the high places.

5 And^h the LORD smote the king, so that he was a leper unto the day of his death, and dwelt in a several house. And Jotham the king's son was over the house, judging the people of the land.

6 And the rest of the acts of Azariah, and all that he did, are they not written in the book of the Chronicles of the kings of Judah?

7 So Azariah slept with his fathers; and they buried him with his fathers in the city of David: and Jotham his son reigned in his stead.

8 In the thirty and eighth year of Azariah king of Judah didⁱ Zachariah the son of Jeroboam, reign over Israel in Samaria six months.

9 And he did that which was evil in the sight of the LORD, as his fathers had done: he departed not from the sins of Jeroboam the son of Nebat, who made Israel to sin.

10 And Shallum the son of Jabesh conspired against him, and smote him before the people, and slew^j him, and reigned in his stead.

11 And the rest of the acts of Zachariah, behold, they are written in the book of the Chronicles of the kings of Israel.

12 This was the word of the LORD^m which he spake unto Jehu, saying, Thy sons shall sit on the throne of Israel unto the fourth generation. And so it came to pass.

13 Shallum the son of Jabesh began to reign in the nine and thirtieth year of Uzziahⁿ king of Judah; and he reigned γ a full month in Samaria.

14 For Menahem the son of Gadi went up from Tirzah, and came to Samaria, and smote Shallum the son of Jabesh in Samaria, and slew him, and reigned in his stead.

15 And the rest of the acts of Shallum, and his conspiracy which he made, behold, they are written in the book of the Chronicles of the kings of Israel.

16 Then Menahem smote Tiphshah,^o and all that were therein, and the coasts thereof from Tirzah: because they opened not to him, therefore he smote it; and all the women^p therein that were with child he ripped up.

17 In the nine and thirtieth year of Azariah king of Judah began Menahem the son of Gadi to reign over Israel, and reigned ten years in Samaria.

18 And he did that which was evil in the sight of the LORD: he departed not all his days from the sins of Jeroboam the son of Nebat, who made Israel to sin.

19 And Pul^q the king of Assyria came

B. C. 773.

a Ho. 8. 9.

b ch. 14. 5.

c After an interregnum of eleven years: ch. 15. 8.

β caused to come forth.

d ch. 14. 21.

2 Ch. 26. 1.

e This is the twenty-seventh year of Jeroboam's partnership in the kingdom with his father, who made him consort at his going to the Syrian wars. It is the sixteenth year of Jeroboam's monarchy.

f called Uz-ziah,

ver. 13, 30.

8c.

2 Ch. 26. 1.

g ver. 35.

h 2 Ch. 26. 19.

i There having been an interregnum for eleven years.

h Is. 7. 1, 4, 9.

l As prophesied, Am. 7. 9.

m ch. 10. 30.

n Is. 9. 1.

o Mat. 1. 8, 9. called Ozi-as; ver. 1, Azariah.

p After an anarchy for some years, ch. 17. 1.

Ho. 10. 3, 7, 15

q The fourth year of Ahaz, the twentieth after Jotham had begun to reign:

(Usher.)

γ a month of days.

r 2 Ch. 27. 1, 8c.

s 1 Ki. 4. 24.

t ch. 8. 12.

Am. 1. 13.

u At the end of Jotham's reign.

v 1 Ch. 5. 26.

w ch. 16. 5.

against the land: and Menahem gave^a Pul a thousand talents of silver, that his hand might be with him, to confirm^b the kingdom in his hand.

20 And Menahem β exacted the money of Israel, even of all the mighty men of wealth, of each man fifty shekels of silver, to give to the king of Assyria: so the king of Assyria turned back, and stayed not there in the land.

21 And the rest of the acts of Menahem, and all that he did, are they not written in the book of the Chronicles of the kings of Israel?

22 And Menahem slept with his fathers: and Pekabiah his son reigned in his stead.

23 In the fiftieth year of Azariah king of Judah, Pekabiah the son of Menahem began to reign over Israel in Samaria, and reigned two years.

24 And he did that which was evil in the sight of the LORD; he departed not from the sins of Jeroboam the son of Nebat, who made Israel to sin.

25 But Pekah the son of Remaliah, a captain of his, conspired against him, and smote him in Samaria, in the palace of the king's house, with Argob and Arieih, and with him fifty men of the Gileadites: and he killed him, and reigned in his room.

26 And the rest of the acts of Pekabiah, and all that he did, behold, they are written in the book of the Chronicles of the kings of Israel.

27 In the two and fiftieth year of Azariah king of Judah, Pekah^k the son of Remaliah began to reign over Israel in Samaria, and reigned twenty years.

28 And he did that which was evil in the sight of the LORD: he departed not from the sins of Jeroboam the son of Nebat, who made Israel to sin.

29 In the days of Pekah king of Israel, came Tiglath-pileser king of Assyria, and took Ijon, and Abel-beth-maachah, and Janoah, and Kedesh, and Hazor, and Gilead, and Galilee, all the land ofⁿ Naph-tali, and carried them captive to Assyria.

30 And Hoshea the son of Elah made a conspiracy against Pekah the son of Remaliah, and smote him, and slew him, and reigned^p in his stead, in the twentieth^q year of Jotham the son of Uzziah.

31 And the rest of the acts of Pekah, and all that he did, behold, they are written in the book of the Chronicles of the kings of Israel.

32 In the second year of Pekah the son of Remaliah king of Israel, began^r Jotham the son of Uzziah king of Judah to reign.

33 Five and twenty years old was he when he began to reign, and he reigned sixteen years in Jerusalem; and his mother's name was Jerusha, the daughter of Zadok.

34 And he did that which was right in the sight of the LORD: he did according to all that his father Uzziah had done.

35 Howbeit, the high places were not removed: the people sacrificed and burnt incense still in the high places. He built the higher gate of the house of the LORD.

36 Now the rest of the acts of Jotham, and all that he did, are they not written in the book of the Chronicles of the kings of Judah?

37 In those days^u the LORD began to send against Judah Rezin^w the king of

Syria, and Pekah^a the son of Remaliah.
38 And Jotham slept with his fathers, and was buried with his fathers in the city of David his father: and Ahaz his son reigned in his stead.

CHAP. XVI.

IN^b the seventeenth year of Pekah the son of Remaliah, Ahaz the son of Jotham king of Judah began to reign.

2 Twenty years old *was* Ahaz when he began to reign, and reigned sixteen years in Jerusalem, and did not *that which was* right in the sight of the LORD his God, like David his father.

3 But he walked in the way of the kings of Israel, yea, and made his son to *pass through the fire*, according^c to the abominations of the heathen, whom the LORD cast out from before the children of Israel.

4 And he sacrificed and burnt incense in the high places, and^d on the hills, and under every green tree.

5 Then^e Rezin king of Syria, and Pekah son of Remaliah king of Israel, came up to Jerusalem to war: and they besieged Ahaz, but could not overcome *him*.

6 At that time Rezin king of Syria recovered Elath^f to Syria, and drove the Jews from ^βElath: and the Syrians came to Elath, and dwelt there unto this day.

7 So Ahaz sent messengers to ^ζTiglath-pileser¹ king of Assyria, saying, *I am thy servant, and thy son: come up, and save me out of the hand of the king of Syria, and out of the hand of the king of Israel, which rise up against me.*

8 And^m Ahaz took the silver and gold that was found in the house of the LORD, and in the treasures of the king's house, and sent *it for a present* to the king of Assyria.

9 And the king of Assyria hearkened unto him: for the king of Assyria went up against ⁿDamascus, and^p took it, and carried *the people of it* captive to Kir, and slew Rezin.

10 And king Ahaz went to Damascus to meet Tiglath-pileser king of Assyria, and saw an altar that *was* at Damascus: and king Ahaz sent to Urijah the priest the fashion of the altar, and the pattern of it, according to all the workmanship thereof.

11 And Urijah the priest built^q an altar according to all that king Ahaz had sent from Damascus: so Urijah the priest made *it* against king Ahaz came from Damascus.

12 And when the king was come from Damascus, the king saw the altar: and the king approached to the altar, and offered^r thereon.

13 And he burnt his burnt-offering, and his meat-offering, and poured his drink-offering, and sprinkled the blood of *his* peace-offerings, upon the altar.

14 And he brought also the brazen altar,^s which *was* before the LORD, from the fore-front of the house, from between the altar and the house of the LORD, and put it on the north side of the altar.

15 And king Ahaz commanded Urijah the priest, saying, Upon the great altar burn the morning^t burnt-offering, and the evening meat-offering, and the king's burnt-sacrifice, and his meat-offering, with the burnt-offering of all the people of the land, and their meat-offering, and their

B. C. 742.

a ver. 27.

b 2 Ch. 28. 1,

&c.

c 1Ki.7.23.28.

d Le. 18. 21.

Ps.106.37.38.

e De. 12. 31.

Ps. 106. 35.

f 2Ch. 28. 27.

g De. 12. 2.

1 Ki. 14. 23.

h Is. 7. 1, &c.

i After an inter-

regnum,

ch. 15. 30.

j ch. 14. 22.

β *Elath*.

k ch. 18. 9.

γ *rendered*,

2 Sa. 8. 2.

δ *or, tribute*.ζ *Tiglath**pilesar*,

1 Ch. 5. 26,

&c.

Tiglath-

pilesar,

2Ch. 28. 20.

l ch. 15. 29.

m ch. 12. 18.

n ch.18.10.11.

Foretold,

Ho. 13. 16.

o Le.26.32.33.

De.28.36,64.

29.27,28.

η *Dammeseh*.

p Foretold,

Am. 1. 5.

q 1 Ch. 5. 26.

r ch. 16. 3.

Le. 18. 3.

De. 18. 9.

Ps. 106. 35.

s Ps. 106. 39.

t Eze. 8. 12.

u ch.18.9.

v Nu. 18. 3.

2Ch. 26. 16,

19.

w 1 Ki. 14. 23.

Is. 57. 5.

θ *statues*.

φ De. 16. 21.

Mi. 5. 14.

γ ch. 16. 4.

De. 12. 2.

κ *the peace-**offerings**which were**his*.

z 2 Ch. 4. 1.

a Ex. 20. 3, 4.

Le. 26. 1.

De. 4. 19.

5. 7, 8.

b Ex. 29. 39, 41

λ *by the hand**of*.

c Is. 1. 16, 17.

55. 7.

Je. 18. 11.

25. 5.

35. 15.

Eze. 18. 31.

2 Pe. 3. 9.

drink-offerings; and sprinkle upon it all the blood of the burnt-offering, and all the blood of the sacrifice: and the brazen altar shall be for me to inquire *by*.

16 Thus did Urijah the priest, according to all that king Ahaz commanded.

17 And^c king Ahaz cut off the borders of the bases, and removed the laver from off them; and took down the sea from off the brazen oxen that *were* under it, and put it upon a pavement of stones:

18 And the covert for the sabbath that they had built in the house, and the king's entry without, turned he from the house of the LORD for the king of Assyria.

19 Now the rest of the acts of Ahaz which he did, *are* they not written in the book of the Chronicles of the kings of Judah?

20 And Ahaz slept with his fathers, and^f was buried with his fathers in the city of David: and Hezekiah his son reigned in his stead.

CHAP. XVII.

IN the twelfth year of Ahaz king of Judah, beganⁱ Hoshea the son of Elah to reign in Samaria over Israel nine years.

2 And he did *that which was* evil in the sight of the LORD, but not as the kings of Israel that were before him.

3 Against^k him came up Shalmaneser king of Assyria; and Hoshea became his servant, and ^γ gave him ^θ presents.

4 And the king of Assyria found conspiracy in Hoshea: for he had sent messengers to So king of Egypt, and brought no present to the king of Assyria, as *he had done* year by year: therefore the king of Assyria shut him up, and bound him in prison.

5 Then the king of Assyria came up throughout all the land, and went up to Samaria, and besieged it three years.

6 In^l the ninth year of Hoshea the king of Assyria took Samaria, and^o carried Israel away into Assyria, and placed them in Halah,^q and in Habor *by* the river of Gozan, and in the cities of the Medes.

7 For *so* it was, that the children of Israel had sinned against the LORD their God, which had brought them up out of the land of Egypt, from under the hand of Pharaoh king of Egypt, and had feared other gods,

8 And walked^r in the statutes of the heathen, whom the LORD cast out from before the children of Israel, and of the kings of Israel, which they had made.

9 And the children of Israel did^t secretly *those things* that *were* not right against the LORD their God, and they built them high places in all their cities, from^u the tower of the watchmen to the fenced city.

10 And^w they set them up ^θ images and groves^z in^y every high hill, and under every green tree:

11 And there they burnt incense in all the high places, as *did* the heathen whom the LORD carried away before them; and wrought wicked things to provoke the LORD to anger:

12 For they served idols, whereof the LORD had said^a unto them, Ye shall not do this thing.

13 Yet the LORD testified against Israel, and against Judah, λ by all the prophets, and by all the seers, saying,^c Turn ye from your evil ways, and keep my commandments *and* my statutes, according to all

אָתוֹ וְלֹא־אָשֶׁר עָשָׂה הָלוֹא־הֵם פְּתוּבִים עַל־סֶסֶר
 37 דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה : בַּיָּמִים הָאֵלֶּם
 הַחֵל יְהוֹה לְהַשְׁלִיחַ בְּיָדָהּ רָצִין מֶלֶךְ אֲרָם וְאֵת
 38 פֶּסַח בְּנִרְמְלֵיהּ : וַיִּשְׁפֹּב יוֹתָם עִם־אֲבָתָיו וַיִּקְבֹּר
 עִם־אֲבָתָיו בְּעִיר דּוֹד אֲבִיו וַיִּמְלֹךְ אָחָז בְּנוֹ פַּחְמִי :
 וַיַּעַשׂ אֲרִיָּה הַכֹּהֵן כָּל־אֲשֶׁר צִוָּה הַמֶּלֶךְ אָחָז :
 17 וַיִּקְרָצוּ הַמֶּלֶךְ אָחָז אֶת־הַמִּסְגָּרוֹת הַמַּכְלֹת
 וַיִּסֶר מַעֲשֵׂיהֶם וְאֶת־הַכֹּפִיד וְאֶת־הָיִם הַחֹדֶר מֵעַל
 הַבָּקָר הַנִּזְחָשִׁת אֲשֶׁר פָּחַתָּהּ וַיִּתֵּן אֹתוֹ עַל
 18 מַרְצֶטֶת אֲבָנִים : וְאֶת־מִסְפָּה הַשִּׁפְתַּת אֲשֶׁר־
 בְּנֵי בִית וְאֶת־מִבּוֹא הַמֶּלֶךְ הַחִיצוֹנָה הִסֵּב בֵּית
 יְהוֹה מִפְּנֵי מֶלֶךְ אֲשּׁוּר : וַיֵּתֶר דְּבָרֵי אָחָז אֲשֶׁר־
 עָשָׂה הָלוֹא־הֵם פְּתוּבִים עַל־סֶסֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים
 לְמַלְכֵי יְהוּדָה : וַיִּשְׁפֹּב אָחָז עִם־אֲבָתָיו וַיִּקְבֹּר
 20 עִם־אֲבָתָיו בְּעִיר דּוֹד וַיִּמְלֹךְ יְחִזְקִיָּה בְּנוֹ פַּחְמִי :

CAP. XVII. ז

בַּשָּׁנָה שְׁתַּיִם עָשָׂה לְאָחָז מֶלֶךְ יְהוּדָה מֶלֶךְ־
 הַיָּשָׁע בְּרָאֵלָה שְׁמִירֹן עַל־יִשְׂרָאֵל תְּשַׁע שָׁנִים :
 2 וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוֹה וְלֹא כָל־מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־
 הָיָה לְפָנָיו : עָלָיו עָלָה שְׁלֹמֹמָסֶר מֶלֶךְ אֲשּׁוּר
 3 וַיַּחֲדָלוּ הַיָּשָׁע לָבֹד וַיָּשֹׁב לוֹ מִנְחָה : וַיִּמְצָא
 4 מֶלֶךְ־אֲשּׁוּר בַּחֲוִשָׁע קָשָׁר אֲשֶׁר שָׁלַח מַלְאָכִים
 אֵל סוּא מֶלֶךְ־מִצְרַיִם וְלֹא־הָעֵלָה מִנְחָה לְמֶלֶךְ־
 אֲשּׁוּר כַּשֶּׁנֶּה בַּשָּׁנָה וַיַּעֲזִירוּ מֶלֶךְ אֲשּׁוּר
 5 וַיִּמְסְרוּהוּ בַּיָּת כָּלָא : וַיַּעַל מֶלֶךְ־אֲשּׁוּר בָּכָל־
 הָאָרֶץ וַיַּעַל שְׁמִירֹן וַיַּצֵּר עָלָה שְׁלֹשׁ שָׁנִים :
 6 בַּשָּׁנָה הַחֲמִישִׁית לַחֲוִשָׁע לָבֹד מֶלֶךְ־אֲשּׁוּר אֶת־
 שְׁמִירֹן וַיַּגֵּל אֶת־יִשְׂרָאֵל אֲשּׁוּרָה וַיֵּשֶׁב אוֹתָם
 7 בַּחֲלָה וּבַחֲבוּר נָדָר גִּתָּן וְעֵרֵי מָדִי :
 וַיְהִי כִּי־חָמָא בְּנִי־יִשְׂרָאֵל לַיהוֹה אֱלֹהֵיהֶם הַמַּעֲלָה
 8 אֹתָם מִיָּרֵץ מִצְרַיִם מִסַּחַת יָד פְּרֹעֶה מֶלֶךְ־
 מִצְרַיִם וַיִּרְאֵם אֱלֹהִים אַחֲרֵים : וַיִּלְכְּוּ בַּחֲקוֹת
 9 הַיָּוִם אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוֹה מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִלְכֵי
 יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר עָשָׂה : וַיַּחֲזֵק בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דְּבָרִים
 10 אֲשֶׁר לֹא־כֵן עַל־יְהוֹה אֱלֹהֵיהֶם וַיִּבְנוּ לָהֶם בָּמֹת
 בָּכָל־עִירָהֶם מִמִּגְדָּל וְנֹפֶקִים עַד־עִיר מִבְּצָר :
 11 וַיַּצְבּוּ לָהֶם מַצֵּבוֹת וְאֲשֵׁרִים עַל־פְּגַעָה נְבִיָּה
 12 וַתַּחַת פְּלִעֵץ רַעְנָן : וַיִּקְוָרְשֻׁם בָּכָל־בָּמֹת
 כְּנִיִּים אֲשֶׁר־הִגִּילָה יְהוֹה מִפְּנֵיהֶם וַיַּעַשׂ דְּבָרִים
 13 רָעִים לַהֲכָשִׁים אֶת־יְהוֹה : וַיַּעֲבֹד הַגִּלְגָּלִים אֲשֶׁר־

יֹתָם וְלֹא־אָשֶׁר עָשָׂה הָלוֹא־הֵם פְּתוּבִים עַל־סֶסֶר
 37 דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה : בַּיָּמִים הָאֵלֶּם
 הַחֵל יְהוֹה לְהַשְׁלִיחַ בְּיָדָהּ רָצִין מֶלֶךְ אֲרָם וְאֵת
 38 פֶּסַח בְּנִרְמְלֵיהּ : וַיִּשְׁפֹּב יוֹתָם עִם־אֲבָתָיו וַיִּקְבֹּר
 עִם־אֲבָתָיו בְּעִיר דּוֹד אֲבִיו וַיִּמְלֹךְ אָחָז בְּנוֹ פַּחְמִי :

CAP. XVI. ז

בַּשָּׁנָה שְׁבַע־עָשָׂרָה שָׁלַח לְפֶסַח בְּנִרְמְלֵיהּ מֶלֶךְ־
 2 אָחָז בְּנוֹ יוֹתָם מֶלֶךְ יְהוּדָה : בְּנוֹ־עָשָׂרִים שָׁנָה אָחָז
 בְּמָלְכוֹ וַיַּשְׁעֵשְׂרָה שָׁנָה מֶלֶךְ בִּירְיֹשָׁלָם וְלֹא־
 3 עָשָׂה הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוֹה אֱלֹהָיו דּוֹד אֲבִיו : וַחֲלָה
 בְּרֹךְ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וְגַם אֶת־בְּנוֹ הָעֶבֶר בִּאֲשׁ
 4 כְּתָעֵבוֹת הַיָּוִם אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוֹה אֹתָם מִפְּנֵי
 5 וַתַּחַת פְּלִעֵץ רַעְנָן : אִוִּי יַעֲלֶה רָצִין מֶלֶךְ־אֲרָם
 וַיִּפָּקֵחַ בְּנִרְמְלֵיהּ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וַיִּרְשָׁלָם לְמַלְחָמָה
 6 וַיַּצֵּרוּ עַל־אֹתוֹ וְלֹא יָכֹל לַחֲזֹקָם : בַּעֲת
 הַהִיא הִשְׁיֵב רָצִין מֶלֶךְ־אֲרָם אֶת־אֵילָת
 7 לֹאֲלֵם וַיִּשְׁלַח אֶת־הַיְּהוּדִים מֵאֵילֹת וְאֹרְמוֹמִים
 8 בָּאָה אֵילָת וַיִּשְׁבּוּ שָׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה : וַיִּשְׁלַח
 אָחָז מַלְאָכִים אֶל־תְּהִלָּת פֶּסַסֶר מֶלֶךְ־אֲשּׁוּר
 9 לֵאמֹר עֲבֹדָה וּבִקָּה אֲנִי עָלָה וְהוֹשַׁעַנִי מִכַּף
 מֶלֶךְ־אֲרָם וּמִכַּף מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הַקּוֹמִים עָלַי :
 10 וַיִּשְׁלַח אָחָז אֶת־הַדּוֹבֵב הַמִּצָּא בֵּית
 יְהוֹה וּבִאֲזָרוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח לְמֶלֶךְ אֲשּׁוּר
 11 שְׁחָד : וַיִּשְׁמַע אֵלָיו מֶלֶךְ אֲשּׁוּר וַיַּעַל מֶלֶךְ־
 אֲשּׁוּר אֶל־דִּמְשִׁק וַיַּחֲשֹׁשֶׁה וַיִּגְלַח קִירָה וְאֶת־רָצִין
 12 הַמִּירָת : וַיִּלְכֹּךְ הַמֶּלֶךְ אָחָז לְקִרְאָה הַגִּלְתָּ
 פֶּלֶאֶסֶר מֶלֶךְ־אֲשּׁוּר וּדְמִשְׁק וַיִּרְא אֶת־הַמּוֹנֵה
 אֲשֶׁר בְּדְמִשְׁק וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ אָחָז אֶל־אֲרִיָּה
 13 הַכֹּהֵן אֶת־דְּמוֹת הַמּוֹנֵה וְאֶת־הַבְּנֵיתוֹ לְכָל־
 14 מַעֲשָׂהוּ : וַיִּבְנוּ אֲרִיָּה הַכֹּהֵן אֶת־הַמּוֹנֵה כָּל־
 אֲשֶׁר־שָׁלַח הַמֶּלֶךְ אָחָז מִדְּמִשְׁק כִּן עָשָׂה
 אֲרִיָּה וְהַכֹּהֵן עַד־בּוֹא הַמֶּלֶךְ אָחָז מִדְּמִשְׁק :
 15 וַיִּבֶּא הַמֶּלֶךְ מִדְּמִשְׁק וַיִּרְא הַמֶּלֶךְ אֶת־הַמּוֹנֵה
 16 וַיִּקְבֹּר הַמֶּלֶךְ עַל־הַמּוֹנֵה וַיַּעַל עָלָיו : וַיִּקְרָר
 אֶת־עֹלָתוֹ וְאֶת־מִנְחָתוֹ וַיִּסַּף אֶת־נֶסֶף וַיִּתֵּן
 17 אֶת־דִּם־הַשְּׂלָמִים אֲשֶׁר־לוֹ עַל־הַמּוֹנֵה : וְאֵת
 הַמּוֹנֵה הַנִּזְחָשִׁת אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוֹה וַיִּקְבֹּב מֵאֵת
 18 פְּנֵי הַבֵּית מִפְּנֵי הַמּוֹנֵה וּמִפְּנֵי בֵּית יְהוֹה וַיִּתֵּן
 19 אֹתוֹ עַל־קִירָה הַמּוֹנֵה כְּסוּפָה : וַיַּצִּירוּ הַמֶּלֶךְ

מִהַרְהֵלִים אֲשֶׁר הָגִלוּ מִשְׁמֶרֶץ וַיֵּשֶׁב בְּבִיתֵהוּ
וַיְהִי מוֹרֶה אֹתָם אֵיךְ יָרָא אֶת־יְהוָה : וַיְהִי 29
עֲשִׂים נָזִי נָזִי אֱלֹהֵיו וַיַּחְדֵּיו בְּבֵית הַבָּמוֹת אֲשֶׁר
עָשָׂה הַשְׁמֶרֶץ נָזִי נָזִי בְּעִירָהֶם אֲשֶׁר הֵם יֹשְׁבִים
שָׁם : וַאֲנֹשׁ בָּלָל עָשָׂה אֶת־סִנּוֹת בָּנוֹת וַאֲנֹשִׁי 30
לֹוֹת עָשָׂה אֶת־נִרְנָל וַאֲנֹשׁ חִמֹּת עָשָׂה אֶת־
אֲשִׁימָא : וַהֲעִיִּם עָשָׂה נִבְחָךְ וְאֶת־תִּרְחָק 31
וְהַסִּפְרִים שָׂרְפִים אֶת־בְּנֵיהֶם בָּאֵשׁ לְאֹרְמֶלֶךְ
וַעֲמֶלֶךְ אֱלֹהֵי סַפְרִים : וַיְהִי יִרְאִים אֶת־יְהוָה 32
וַיַּעֲשִׂוּ לָהֶם מִקְצוֹתָם כִּהְנִי בָמוֹת וַיְהִי עֲשִׂים
לָהֶם בְּבֵית הַבָּמוֹת : אֶת־יְהוָה הָיוּ יִרְאִים וְאֶת־ 33
אֱלֹהֵיהֶם הָיוּ עֹבְדִים כַּמִּשְׁפָּט הַנִּזְמָן אֲשֶׁר־הִגִּילָו
אֹתָם מִשָּׁם : עַד הַיּוֹם הַזֶּה הֵם עֹשִׂים 34
כַּמִּשְׁפָּטִים הָרְאשׁוֹנִים אֲנִים יִרְאִים אֶת־יְהוָה
וְאֲנִים עֲשִׂים כְּחֻקָּם וּכְמִשְׁפָּטִים וּכְתוּרָה
וּכְמִצְוֵה אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
שָׁמוּ יִשְׂרָאֵל : וַיִּכְרֹת יְהוָה אֹתָם בְּיָד וַיַּעֲשִׂם 35
לֵאמֹר לֹא תִירָאוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְלֹא־תִשְׁתַּחֲוּוּ
לָהֶם וְלֹא תַעֲבֹדוּם וְלֹא תִזְבְּחוּ לָהֶם : כִּי אִם 36
אֶת־יְהוָה אֲשֶׁר הִעֲלָה אֹתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
בְּלַח דָּרוֹל וּבַזֹּרֵעַ כְּשִׁוְיָה אֹתוֹ תִירָאוּ וְלֹא תִשְׁתַּחֲוּוּ
וְלֹא תִזְבְּחוּ : וְאֶת־הַזֹּחֲקִים וְאֶת־הַמִּשְׁפָּטִים וְהַתְּהוֹרָה 37
וְהַמִּצְוֹה אֲשֶׁר קָתַב לָכֶם תִּשְׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת כֹּל־
הַדְּמוּיִם וְלֹא תִירָאוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים : וְהַבְרִית אֲשֶׁר־ 38
כָּתַב אֹתְכֶם לֹא תִשְׁפְּחוּ וְלֹא תִירָאוּ אֱלֹהִים
אֲחֵרִים : כִּי אִם אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם תִּירָאוּ וְהוּא 39
יַעֲלֶה אֹתְכֶם מִיָּד כָּל־אֹיְבֵיכֶם : וְלֹא שָׁמְעוּ כִּי אִם־ 40
כַּמִּשְׁפָּטִים הָרְאשׁוֹן הֵם עֹשִׂים : וַיְהִי הַנִּזְמָן 41
הָאֵלֶּה יִרְאִים אֶת־יְהוָה וְאֶת־פְּסִילֵיהֶם הָיוּ עֹבְדִים
בְּסִבְיָתָם וּבְנִי בְנֵיהֶם בָּאֲשֶׁר עָשָׂה אֲבֹתָם הֵם
עֹשִׂים עַד הַיּוֹם הַזֶּה :

CAP. XVIII. יח

וַיְהִי בַשָּׁנָה שְׁלֹשׁ לְחֹשֶׁעַ בֶּן אֱלָה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל 1
מֶלֶךְ חֻזָּקָה בֶּן־אֶחָז מֶלֶךְ יְהוּדָה : בָּרַעֲשִׁירִים 2
וְחִמֵּשׁ שָׁנָה הָיָה בְּמִלּוֹ וַעֲשִׂירִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה
מֶלֶךְ בִּירְשָׁאֵל וְשֵׁם אָבִיו בֶּת־זִכְרְיָה : וַיַּעֲשֵׂה 3
דָּאֲשֶׁר בָּעֵיַן יְהוָה כָּל־אֲשֶׁר־עָשָׂה דָּרֵךְ אָבִיו :
וְהוּא חֲסִיד אֶת־הַבָּמוֹת וּשְׁפָר אֶת־הַמִּצְבָּה וְכָרַח 4
אֶת־הָאֲשֵׁרָה וּכְתַב נַחֲשׁ הַחֲלָשָׁה אֲשֶׁר־עָשָׂה
מִשְׁחָה כִּי עֲרִיחִים הִחֲמִיל הָיוּ בְּיִשְׂרָאֵל

אֵמֶר יְהוָה לָהֶם לֹא תַעֲשׂוּ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה :
וַיַּעַד יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל וּבִיהוּדָה בֵּית כָּל־נְבִיאָיו כֹּל 13
הָיָה לֵאמֹר שָׁבוּ מִדְּרִיכֵיכֶם הָרָעִים וְשִׁמְרוּ מִצְוֹתִי
זִקְוֹתַי כָּל־הַתְּהוֹרָה אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֶת־אֲבֹתֵיכֶם
וְאֲשֶׁר שָׁלַחְתִּי אֵלֵיכֶם בְּיַד עֲבָדֵי הַנְּבִיאִים : וְלֹא 14
שָׁמְעוּ וַיַּעֲשׂוּ אֶת־דְּרִיכֵיכֶם כַּעֲרָף אֲבֹתָם אֲשֶׁר לֹא
הָאֱמִינוּ בַיהוָה אֱלֹהֵיהֶם : וַיִּמְאָסוּ אֶת־חֻזָּקָיו
וְאֶת־בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר כָּתַב אֶת־אֲבֹתָם וְאֶת־עוֹדוֹתָיו
אֲשֶׁר הִצִּיד בָּם וַיִּלְכּוּ אֲחֵרֵי הַהֵבֶל וַיְהַלְלוּ וְאֲחֵרֵי 15
הַנִּזְמָן אֲשֶׁר סִבְּבוּם אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתָם
לַבְּלִית עֲשׂוֹת כֻּחֶם : וַיַּעֲשׂוּ אֶת־כָּל־מִצְוֹת
יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם מִסְפָּה שִׁנִּים עֲגִלִּים
וַיַּעֲשׂוּ אֲשִׁירָה וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לְכָל־צִבְּאָה הַשָּׁמַיִם 16
וַיַּעֲבִדוּ אֶת־הַבָּעַל : וַיַּעֲבִדוּ אֶת־בְּנֵיהֶם וְאֶת־
בְּנוֹתֵיהֶם בָּאֵשׁ וַיַּקְסְמוּ קִסְמִים וַיַּחֲלֹשׁוּ וַיַּחֲמִסּוּ
לַעֲשׂוֹת דְּרֵעַ בַּעֲיַן יְהוָה לְהַכְעִיכוֹ : וַיַּחֲאֲפֹךְ 18
יְהוָה מְאֹד בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּסְרֹם מֵעַל כַּנּוֹן לֹא נִשְׁאָר
רַק שִׁבְעַת יְהוּדָה לְבָדוֹ : בֶּסֶם־הַחֲזָה לֹא שָׁמַר 19
אֶת־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וַיִּלְכּוּ בַזֹּקֶת וַיִּשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר עָשָׂה : וַיִּמְאָס יְהוָה בְּכָל־דְּרֵעַ יִשְׂרָאֵל
וַיַּעֲשֵׂם וַיַּתֵּנֶם בְּיַד שָׂטָן עַד אֲשֶׁר הִשְׁלִיכֶם מִכְּנִי :
כִּי־יָבֹרַע יִשְׂרָאֵל מֵעַל בְּרִית דָּוִד וּמִלְכּוֹ אֶת־ 21
יָרֵבֶעַם בֶּן־נִבְטָן וַיִּרְאֵם יָרֵבֶעַם אֶת־יִשְׂרָאֵל מֵאֲחֵרֵי
יְהוָה וַיַּחֲמִיטֵם חֲטָאָה גְדוֹלָה : וַיִּלְכּוּ בְּנֵי 22
יִשְׂרָאֵל כָּל־חַטָּאוֹת יָרֵבֶעַם אֲשֶׁר עָשָׂה לְאִסְרוֹ
מִמֶּנֶּה : עַד אֲשֶׁר־הִסִּיר יְהוָה אֶת־יִשְׂרָאֵל מֵעַל 23
כַּנּוֹן כַּאֲשֶׁר הָרָה בְּיַד כָּל־עַבְדֵי הַנְּבִיאִים וַיִּלְכּוּ
יִשְׂרָאֵל מֵעַל אֲדָמָתוֹ אֲשִׁירָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה :
וַיָּבֵא מֶלֶךְ־אֲשׁוּר מִכְּבָל וּמִכּוֹתָה וּמִעֲצָה 24
וּמִחֲמַת וְחִסְרִים וַיֵּשֶׁב בְּעָרֵי שְׁמֶרֶץ תַּחַת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וַיִּרְשׁוּ אֶת־שְׁמֶרֶץ וַיֵּשֶׁב בְּעָרָה : וַיְהִי 25
בַּחֲזָלָה שְׁבַתָּם שָׁם לֹא יָרָא אֶת־יְהוָה וַיִּשְׁלַח
יְהוָה בָּהֶם אֶת־הָאֲרִיֹּת וַיְהִי הָרָגִים בָּהֶם :
וַיִּאֲמָרוּ לְמֶלֶךְ אֲשׁוּר לֵאמֹר הַנִּזְמָן אֲשֶׁר הִגִּילָהּ 26
וַחֲשׂוֹב בְּעֵיַן שְׁמֶרֶץ לֹא יָדַע אֶת־מִשְׁפַּט אֱלֹהֵי
הָאֶרֶץ וַיִּשְׁלַחֲכֶם אֶת־הָאֲרִיֹּת וְהֵם מִמִּיתִים
אוֹתָם כַּאֲשֶׁר אֲנִים יָדְעִים אֶת־מִשְׁפַּט אֱלֹהֵי 27
הָאֶרֶץ : וַיֵּצֵא מֶלֶךְ־אֲשׁוּר לֵאמֹר הֲלִינוּ שָׁמָּה
אֶת־מִהַרְהֵלִים אֲשֶׁר הִגִּילָתֶם מִשָּׁם וַיִּלְכּוּ וַיֵּשְׁבוּ
שָׁם וְהֵם אֶת־מִשְׁפַּט אֱלֹהֵי הָאֶרֶץ : וַיָּבֵא אֶחָד 28

the law which I commanded your fathers, and which I sent to you by my servants the prophets.

14 Notwithstanding, they would not hear, but hardened^b their necks, like to the neck of their fathers, that did not believe in the LORD their God.

15 And they rejected^d his statutes, and his covenant^e that he made with their fathers, and his testimonies^f which he testified against them; and they followed vanity,^h and became vain,ⁱ and went after the heathen that were round about them, concerning whom the LORD had charged^j them, that they should not do like them.

16 And they left all the commandments of the LORD their God, and made them molten^k images, even two calves,^o and made a grove,^p and worshipped all the host of heaven,^r and served Baal.^s

17 And they caused their sons and their daughters to pass^t through the fire, and used divination and enchantments,^u and sold^v themselves to do evil in the sight of the LORD, to provoke him to anger.

18 Therefore the LORD was very angry with Israel, and removed them out of his sight: there was none left but^w the tribe of Judah only.

19 Also^y Judah kept not the commandments of the LORD their God, but walked in the statutes of Israel which they made.

20 And the LORD rejected^b all the seed of Israel, and afflicted them, and^c delivered them into the hand of spoilers, until he had cast them out of his sight.

21 For^e he rent Israel from the house of David; and they made Jeroboam, the son of Nebat, king; and Jeroboam^g drave Israel from following the LORD, and made them sin a great sin.

22 For the children of Israel walked in all the sins of Jeroboam which he did; they departed not from them;

23 Until the LORD removed Israel out of his sight, as he had said^j by all his servants the prophets. So^k was Israel carried away out of their own land to Assyria unto this day.

24 And^l the king of Assyria brought men from Babylon,^m and from Cuthah, and from Ava,ⁿ and from Hamath, and from Sepharvaim, and placed^o them in the cities of Samaria, instead of the children of Israel: and they possessed Samaria, and dwelt in the cities thereof.

25 And so it was, at the beginning of their dwelling there, that they feared not the LORD; therefore the LORD sent^q lions among them, which slew some of them.

26 Wherefore they spake to the king of Assyria, saying, The nations which thou hast removed, and placed in the cities of Samaria, know not the manner of the God of the land: therefore he hath sent lions among them, and, behold, they slay them, because they know not the manner of the God of the land.

27 Then the king of Assyria commanded, saying, Carry thither one of the priests whom ye brought from thence; and let them go and dwell there, and let him teach them the manner of the God of the land.

28 Then one of the priests, whom they had carried away from Samaria, came and dwelt in Beth-el, and taught them how they should fear the LORD.

B. C. 721.

a Mi. 4. 5.

b De. 31. 27.

Pr. 29. 1.

Is. 48. 4.

Je. 7. 26.

c ver. 24.

d Je. 8. 9.

e De. 29. 25, 26.

f De. 6. 17, 18.

g Je. 44. 23.

h Ezr. 4. 9.

i Sa. 32. 21.

j 1 Sa. 12. 21.

k 1 Ki. 16. 13.

l Jon. 2. 8.

m Ro. 1. 21.

n De. 12. 31.

o 1 Ki. 12. 31.

p Ex. 32. 4, 8.

q 1 Ki. 12. 28.

r 1 Ki. 14. 15.

s 23.

t 15. 13.

u q ver. 41.

v Zep. 1. 5.

w Je. 8. 2.

x 1 Ki. 16. 31.

y 22. 53.

z bor, who carried them away from thence.

a ch. 16. 3.

b Le. 18. 21.

c Eze. 23. 37.

d De. 18. 10.

e v 1 Ki. 21. 20.

f v 1 Ki. 11. 13.

g 32.

h x Ge. 32. 28.

i y Je. 3. 8.

j z Ju. 6. 10.

k a Ex. 20. 5.

l b Je. 6. 30.

m c ch. 13. 3.

n 15. 29.

o Ne. 9. 27, 28.

p d Ex. 6. 6.

q e 1 Ki. 11. 11.

r f De. 10. 20.

s g 1 Ki. 12. 20.

t 28.

u h De. 5. 32.

v i De. 4. 23.

w j 1 Ki. 14. 16.

x k ver. 6.

y l Ezr. 4. 2, 10.

z m Je. 13. 23.

a n ver. 30.

b o ch. 18. 34.

c Ivah.

d p ver. 32, 33.

e q 1 Ki. 13. 26.

f Je. 5. 6.

g Ezr. 14. 21.

h r 2 Ch. 28. 27.

i 29. 1.

j He is called

k Ezekias,

l Mat. 1. 9.

m n 2 Ch. 29. 1.

o Abijah.

p statues.

q t Nu. 21. 9.

r s i.e. a piece of brass.

t u ch. 23. 25.

29 Howbeit every nation made gods of their own,^a and put^b them in the houses of the high places which the Samaritans had made, every nation in their cities wherein they dwelt.

30 And the men of Babylon^c made Succoth-benoth, and the men of Cuth made Nergal, and the men of Hamath made Ashima,

31 And^d the Avites made Nibhaz and Tartak, and the Sepharvites burnt^e their children in fire to Adrammelech and Anammelech, the gods of Sepharvaim.

32 So they feared the LORD,^m and made unto themselves of the lowest of them priests of the high places, which sacrificed for them in the houses of the high places.

33 Theyⁿ feared the LORD, and served their own gods, after the manner of the nations^o whom they carried away from thence.

34 Unto this day they do after the former manners: they fear not the LORD, neither do they after their statutes, or after their ordinances, or after the law and commandment which the LORD commanded the children of Jacob,^p whom he named Israel;

35 With whom the LORD had made a covenant, and charged them,^q saying, Ye shall not fear other gods, nor^r bow yourselves to them, nor serve them, nor sacrifice to them:

36 But the LORD, who brought you up out of the land of Egypt, with great power^s and a stretched-out arm, him shall^t ye fear, and him shall ye worship, and to him shall ye do sacrifice.

37 And the statutes, and the ordinances, and the law, and the commandment, which he wrote for you, ye^u shall observe to do for evermore; and ye shall not fear other gods.

38 And the covenant that I have made with you, ye^v shall not forget, neither shall ye fear other gods.

39 But the LORD your God ye shall fear; and he shall deliver you out of the hand of all your enemies.

40 Howbeit^w they did not hearken, but they did after their former manner.

41 So^x these nations feared the LORD, and served their graven images, both their children and their children's children: as did their fathers, so do they unto this day.

CHAP. XVIII.

NOW it came to pass, in the third year of Hoshea son of Elah king of Israel, that Hezekiah^y the son of Ahaz king of Judah began to reign.

2 Twenty and five years old was he when he began to reign; and he reigned twenty and nine years in Jerusalem. His mother's name also was Abi,^z the daughter of Zachariah.

3 And he did that which was right in the sight of the LORD, according to all that David his father did.

4 He removed the high places, and brake the^a images, and cut down the groves, and brake in pieces the brazen^b serpent that Moses had made: for unto those days the children of Israel did burn incense to it: and he called it^c Nehushtan.

5 He trusted in the LORD God of Israel; so^d that after him was none like him

among all the kings of Judah, nor any that were before him.

6 For he clave^b to the LORD, and departed not from β following him, but kept his commandments, which the LORD commanded Moses.

7 And the LORD was with^c him; and he prospered^d whithersoever he went forth: and he rebelled against the king of Assyria,^e and served him not.

8 He smote the Philistines, even unto δ Gaza, and the borders thereof, from the tower of the watchmen to the fenced city.

9 And it came to pass in the fourth year of king Hezekiah, which was the seventh year of Hoshea son of Elah king of Israel, that Shalmaneser^f king of Assyria came up against Samaria, and besieged it.

10 And at the end of three years they took it, even in the sixth year of Hezekiah (that is, the ninth year of Hoshea king of Israel) Samaria was taken.

11 And the king of Assyria did carry away Israel unto Assyria, and put them in Halah and in Habor by the river of Gozan, and in the cities of the Medes:

12 Because^g they obeyed not the voice of the LORD their God, but transgressed his covenant, and all that Moses the servant of the LORD commanded, and would not hear them, nor do them.

13 Now,^h in the fourteenth year of king Hezekiah, did η Sennacherib king of Assyria come up against all the fenced cities of Judah, and took them.

14 And Hezekiah king of Judah sent to the king of Assyria to Lachish, saying, I have offended: return from me: that which thou puttest on me will I bear. And the king of Assyria appointed unto Hezekiah king of Judah three hundred talents of silver and thirty talents of gold.

15 Andⁱ Hezekiah gave him all the silver that was found in the house of the LORD, and in the treasures of the king's house.

16 At that time did Hezekiah cut off the gold from the doors of the temple of the LORD, and from the pillars which Hezekiah king of Judah had overlaid, and gave it to the king of Assyria.

17 And the king of Assyria sent^j Tartan, and Rabсарis, and Rab-shakeh, from Lachish to king Hezekiah, with a μ great host against Jerusalem: and they went up, and came to Jerusalem. And when they were come up, they came and stood by the conduit of the upper pool, which^k is in the highway of the fuller's field.

18 And when they had called to the king, there came out to them Eliakim the son of Hilkiah, which was over the household, and Shebna the ξ scribe, and Joah the son of Asaph the recorder.

19 And Rab-shakeh said unto them, Speak ye now to Hezekiah, Thus saith the great king, the king of Assyria, What confidence is this wherein thou trustest?

20 Thou π sayest, (but they are but ρ vain words,) σ I have counsel and strength for the war. Now, on whom dost thou trust, that thou rebellest against me?

21 Now, behold, thou τ trustest upon the staff of this bruised reed,^y even upon Egypt, on which if a man lean, it will go into his hand, and pierce it: so is Pharaoh king of Egypt unto all that trust on him.

22 But if ye say unto me, We trust in

B. C. 725.

a ver. 4.

2 Ch. 31. 1.

b De. 10. 20.

Jos. 23. 8.

β after him.

c 1 Sa. 18. 14.

2 Ch. 15. 2.

γ or, hostages.

d Ps. 60. 12.

Ro. 8. 31.

e ch. 16. 7.

f Azzah.

g ch. 17. 3, &c.

h Is. 10. 5, 6.

Am. 3. 6.

Jnⁿ. 19. 10, 11.

i 1 Ch. 5. 26.

j Ne. 9. 26, 27.

Ps. 107. 17.

Da. 9. 6, 10.

k La. 4. 5.

Eze. 4. 15.

l the water of their feet.

m 2 Ch. 32. 1, &c.

n Is. 36. 1, &c.

η Sanherib.

o Ps. 73. 8, 9.

p 2 Th. 2. 4, 8.

q Ps. 11. 1.

22. 7, 8.

125. 1, 2.

p ch. 16. 8.

o Make with me a blessing, or, seek my favour,

Ge. 32. 20.

33. 11.

Pr. 18. 16.

κ them.

λ or, pit.

q Is. 20. 1.

r De. 8. 7, 8.

μ heavy.

ν or, deceitful.

s Is. 7. 3.

t ch. 19. 12, 13.

Is. 10. 10, 11.

u Je. 49. 23.

ξ or, secretary.

v ch. 17. 24.

Ava.

w ch. 19. 17, 18.

Da. 3. 15.

π or, talkest.

ρ word of the lips.

σ or, But

counsel and strength are for the war.

x Pr. 26. 4.

Am. 5. 13.

τ trustest thee.

y Eze. 29. 6, 7.

z Is. 33. 7.

the LORD our God: is not that he whose high places^a and whose altars Hezekiah hath taken away; and hath said to Judah and Jerusalem, Ye shall worship before this altar in Jerusalem?

23 Now therefore, I pray thee, give γ pledges to my lord the king of Assyria, and I will deliver thee two thousand horses, if thou be able on thy part to set riders upon them.

24 How then wilt thou turn away the face of one captain of the least of my master's servants, and put thy trust on Egypt for chariots and for horsemen?

25 Am I now come up without the LORD against this place to destroy it? The LORD^e said to me, Go up against this land, and destroy it.

26 Then said Eliakim the son of Hilkiah, and Shebna, and Joah, unto Rab-shakeh, Speak, I pray thee, to thy servants in the Syrian language; for we understand it: and talk not with us in the Jews' language, in the ears of the people that are on the wall.

27 But Rab-shakeh said unto them, Hath my master sent me to thy master, and to thee, to speak these words? hath he not sent me to the men which sit on the wall, that^f they may eat their own dung, and drink ζ their own piss, with you?

28 Then Rab-shakeh stood, and cried with a loud voice in the Jews' language, and spake, saying, Hear the word of the great king, the king of Assyria:

29 Thus^g saith the king, Let not Hezekiah deceive you; for he shall not be able to deliver you out of his hand:

30 Neither^h let Hezekiah make you trustⁱ in the LORD, saying, The LORD will surely deliver us, and this city shall not be delivered into the hand of the king of Assyria.

31 Harken not to Hezekiah: for thus saith the king of Assyria, θ Make an agreement with me by a present, and come out to me, and then eat ye every man of his own vine, and every one of his fig-tree, and drink ye every one the waters of his λ cistern;

32 Until I come and take you away to a land like^j your own land; a land of corn and wine, a land of bread and vineyards, a land of oil-olive and of honey, that ye may live and not die: and hearken not unto Hezekiah, when he ν persuadeth you, saying, The LORD will deliver us.

33 Hath^k any of the gods of the nations delivered at all his land out of the hand of the king of Assyria?

34 Where are the gods of Hamath^l and of Arpad? where are the gods of Sepharvaim, Hena, and Ivah?^m have they delivered Samaria out of my hand?

35 Whoⁿ are they among all the gods of the countries, that have delivered their country out of mine hand, that the LORD should deliver Jerusalem out of mine hand?

36 But the people held their peace, and answered him not^o a word: for the king's commandment was, saying, Answer him not.

37 Then came Eliakim the son of Hilkiah, which was over the household, and Shebna the scribe, and Joah the son of Asaph the recorder, to Hezekiah,^p with their clothes rent, and told him the words of Rab-shakeh.

22 פָּרַעַה מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְכָל הַפְּתָחִים עָלָיו : וְכִי
תֹאמְרוּן אֵלַי אֲלֵי־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּמַחְנֵנו הֲלוֹא־הוּא
אֲשֶׁר הִסִּיר חֻקֵּיהֶם אֶת־בְּמִרְתּוֹ וְאֶת־
מִזְבְּחֵהוּ וַיֹּאמֶר לַיהוָה וַיִּירָשָׁלָם לִפְנֵי הַפְּתָח
23 הַזֶּה תִּשְׁתַּחֲוּוּ בִירֹשָׁלָם : וְעַתָּה הִתְעַבֵּב
לֹא אֶת־אֲדֹנָי אֶת־מֶלֶךְ אֲשׁוּר וְאִמְנָה קֹדֶשׁ אֲלֵפִים
סִיסִים אִם־תִּחַלֵּל לְתֹרַת קֹדֶשׁ לְגִבּוֹרֵי עֲלֵיהֶם :
24 וְאִךְ תִּשָּׁב אֵת פְּנֵי פֶתַח אֶחָד עֲבָרֵי אֲדֹנָי
הַקְּטָנִים וּתְבַטֵּחַ קֹדֶשׁ עַל־מִצְלֹחַם לִרְכֹּב וּלְפָרֹשִׁים :
25 עַתָּה הַמִּבְטָעֵי יְהוָה עֲלֵינוּ עַל־הַמָּקוֹם הַזֶּה
לְהִשְׁתַּחֲוֹת יְהוָה אֲמַר אֵלַי עֲלֶה עַל־הָרָצָן הַזֶּה
וְהִשְׁחִיתֵהוּ : וַיֹּאמֶר אֲלֵיָם קִים בְּרִיתִי־לָקְהוֹ וּשְׁבִנָּה
26 וַיֹּאחַז אֶל־רִבְשָׁקָה דְּבַר־נָא אֶל־עֲבָדֶיךָ אֲרָמִית כִּי
שׁוֹמְעִים אֲנֹחֶנּוּ וְאֶל־חַדְבָּר עֲפֹנֵי יְהוּדִית בְּאֹזְנֵי
הָעֵם אֲשֶׁר עַל־חֻקָּהָ : וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם רִבְשָׁקָה
27 דַּעַל אֲדֹנֶיךָ וְאֵלֶיךָ שְׁלַחְנִי אֲדֹנָי לְדַבֵּר אֶת־הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה הֵלֵא עַל־הָאֲנָשִׁים הַיֹּשְׁבִים עַל־הַחֻמָּה
לְאָבֵל אֶת־חֻדְוָהֶם וּלְשִׁמְתוֹת אֶת־שֵׁן נִיחָם עִמָּם :
28 וַיַּעֲמֵד רִבְשָׁקָה וַיִּקְרָא בְּקוֹל־גָּדוֹל יְהוּדִית וְדָבָר
וַיֹּאמֶר שְׁמַעְנִי דְּבַר־הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל מֶלֶךְ אֲשׁוּר :
29 כֹּה אָמַר הַמֶּלֶךְ אֶל־יִשְׂרָאֵל לָכֵם חֻקֵּיהֶם כִּי־לֹא
יִכָּל לְהַצִּיל אֶחָדֶם מִיָּד : וְאֶל־בִּטּוֹחַ אֶחָדֶם
30 חֻקֵּיהֶם אֲלֵי־יְהוָה לֵאמֹר הֲצַל יַצִּילֵנוּ יְהוָה וְלֹא
תִּנָּחַל אֶת־הַיָּעִיר הַזֹּאת בְּיַד מֶלֶךְ אֲשׁוּר : אֵלֶּי
31 תִּשְׁמָעוּ אֶל־חֻקֵּיהֶם כִּי כֹה אָמַר מֶלֶךְ אֲשׁוּר עֲשׂוּ
אֵתִי בְּרָכָה וַצֹּא אֵלַי וְאִכְלוּ אִישׁ־כִּפְנוֹ וְאִישׁ
32 תִּמְאָלֵהוּ וְשָׂחוּ אִישׁ מִיֶּבְרֵי : עַד־כֹּאֵל וְלִקְחֵיהֶם
אֶחָדֶם אֶל־אֶרֶץ פֶּאֶרְצָם אֶרֶץ דִּגְן וְתִירוֹשׁ אֶרֶץ
לֶחֶם וְכִרְמִים אֶרֶץ זֵית וְצִדֹן וְדִבְשׁ וְחֵזִי וְלֹא
תִּמְתּוּ וְאֶל־תִּשְׁמָעוּ אֶל־חֻקֵּיהֶם כִּי־יִסִּית אֶתֶּכֶם
לֵאמֹר יְהוָה יַצִּילֵנוּ : הֲהֲצַל הֲצִילוּ אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם
33 אִישׁ אֶת־אֶרְצוֹ מִיַּד מֶלֶךְ אֲשׁוּר : אִי־הָ אֱלֹהֵי
34 חֲמַת וְאַרְפָּר אִי־הָ אֱלֹהֵי סַפְרִים הֵנֵּה וְעַתָּה כִּי־
35 הֲצִילוּ אֶת־שְׁמִירֹן מִיָּד : כִּי בָכַל־אֱלֹהֵי הָאֲרָצוֹת
אֲשֶׁר־הֲצִילוּ אֶת־אֶרֶצָם מִיָּד כִּי־יַצִּיל יְהוָה אֶת־
36 יְרוּשָׁלָם מִיָּד : וְהַחֲרִישׁוּ הָעָם לֹא־עָנּוּ וְלֹא־עָנּוּ אֹתוֹ
דָּבָר כִּי־מִצְוֹת הַמֶּלֶךְ הָיָא לֵאמֹר לֹא תַעֲבֹדוּ :
37 וַיָּבֹא אֲלֵיָם קִים בְּרִיתִי־לָקְהוֹ אֲשֶׁר־עַל־רִיבּוֹת וּשְׁבִנָּה
הַסֹּפֶר וַיֹּאחַז בְּרִאשָׁתָּהּ הַמִּזְכֹּר אֶל־חֻקֵּיהֶם קְרוֹעֵי
בְּגָדִים וַיַּגִּיד לֹא אֵת דְּבַר רִבְשָׁקָה :

5 מִקְשָׁרִים לוֹ וַיִּקְרְאוּ נִחְשָׁרָן : בַּיְחֹה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל בְּמִחָ וְאֶחָדִי לֹא־דָתָה כְּמֹדוֹ כָּל־מֶלֶךְ
6 יְהוָה וְאֲשֶׁר הָיָה לִפְנָיו : וַיִּדְבַּק בַּיְחֹה לֹא־סָר
מֵאֲחֵרָיו וַיִּשְׁמַר מִצְוָתוֹ אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה אֶת־
7 מֹשֶׁה : וְהָיָה יְהוָה עִמּוֹ כָּל־אֲשֶׁר־יַעַזְרֵהוּ שְׂכִיל
8 וַיִּמְרֹד בְּמֶלֶךְ־אֲשׁוּר וְלֹא עָבָד : הוּא הִפָּךְ אֶת־
פְּלִשְׁתִּים עַד־עֵצָה וְאֶת־גִּבּוֹלָהּ מִמִּגְדַּל נֹדָרִים עַד־
9 עֵיר מִבְּצָר : וְהָיָה בְּשִׁנָּה הַרְבִּיעִית לַמֶּלֶךְ
חֻקֵּיהֶם הָיָא הַשְּׁנָה הַשְּׁבִיעִית לְהוֹשִׁיעַ בֶּן־אֵלֶּה
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל עָלָה שְׁלֹמֹנֶסֶר מֶלֶךְ־אֲשׁוּר עַל־
10 שְׁמִירֹן וַיַּצֵּר עָלָיו : וּלְפָדָה מִקְצֵה שָׁלֹשׁ שָׁנִים
בְּשִׁנַּת־שָׁשׁ לְחֻקָּהּ הָיָא שְׁנַת־תִּשְׁעֵה לְהוֹשִׁיעַ מֶלֶךְ
11 יִשְׂרָאֵל לְפָדָה שְׁמִירֹן : וַיָּגַל מֶלֶךְ־אֲשׁוּר אֶת־
יִשְׂרָאֵל אֲשׁוּרָה וַיִּחַם בְּחֵלָה וַיַּחֲבֹד בְּחֵר גִּזְזָן
12 וְעַר מִדֵּי : עַל־אֲשֶׁר לֹא־שָׁמְעוּ בְּקוֹל יְהוָה
אֱלֹהֵיהֶם וַיַּעֲבֹדוּ אֶת־בְּרִיתוֹ אֶת־כָּל־אֲשֶׁר צִוָּה
מֹשֶׁה עַבְדֵּי יְהוָה וְלֹא שָׁמְעוּ וְלֹא עָשׂוּ :
13 וַבְּרִאשִׁית עֲשָׂרָה שָׁנָה לַמֶּלֶךְ חֻקֵּיהֶם עָלָה סַחְרִיב
מֶלֶךְ־אֲשׁוּר עַל־כִּי־עָרִי יְהוּדָה הִבְּרֹחוֹ וַיַּחֲפֹשֶׁם :
14 וַיִּשְׁלַח חֻקֵּיהֶם מֶלֶךְ־יְהוּדָה אֶל־מֶלֶךְ־אֲשׁוּר
לְכִישָׁה לֵאמֹר הִסְתֵּלִי שׁוּב מֵעָלַי אֶת־אֲשֶׁר־
15 תִּהְיֶנּוּ עָלַי אֲשֶׁנָּה וַיִּשֹׁם מֶלֶךְ־אֲשׁוּר עַל־חֻקָּהּ
מֶלֶךְ־יְהוּדָה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת כֶּפֶר־כֶּסֶף וְשִׁלְשִׁים כֶּפֶר
16 זָהָב : וַיִּתֵּן חֻקֵּיהֶם אֶת־כָּל־הַכֶּסֶף הַזֶּה וַיִּבְרָא בֵּית־
17 יְהוָה וּבִאֲזֻזוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ : בַּעֲתָה הָיָא קֶצֶץ
חֻקָּהּ אֶת־דִּלְתוֹת הַיָּכַל יְהוָה וְאֶת־הָאֲמֻנוֹת אֲשֶׁר־
צִפָּה חֻקָּהּ מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּתְּנֶם לַמֶּלֶךְ אֲשׁוּר :
18 וַיִּשְׁלַח מֶלֶךְ־אֲשׁוּר אֶת־מֶרְהָן וְאֶת־דְּבָרֵי־סֵרִים
וְאֶת־רִבְשָׁקָה מִן־לְכִישׁ אֶל־הַמֶּלֶךְ חֻקֵּיהֶם בְּחֵל
כֶּבֶד יְרוּשָׁלָם וַיַּעֲלֵה וַיָּבֹא יְרוּשָׁלָם וַיַּעֲלֵה וַיָּבֹא
וַיַּעֲמִדוּ בַּתְּעַלַּת הַבִּרְכָּה הַעֲלִינָהּ אֲשֶׁר בְּמִסְלַת
19 שְׁדֵה כֹּהֵן : וַיִּקְרָאוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיָּצֵא אֲלֵיהֶם
אֲלֵיהֶם בְּרִחֻקֵּיהֶם אֲשֶׁר עַל־הַבֵּית וּשְׁבִנָּה הַסֹּפֶר
וַיֹּאחַז בְּרִאשָׁתָּהּ הַמִּזְכֹּר : וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם רִבְשָׁקָה
20 אֲמַרְנָה אֶל־חֻקֵּיהֶם כֹּה־אָמַר הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל מֶלֶךְ
אֲשׁוּר כֹּה הַבְּטָחוֹן הָיָה אֲשֶׁר בְּמִצְוֹת : אֲמַרְתָּ
אִךְ דָּבָר שְׂפָתִים עֲצָה וּבִגְבִירָה לְמַלְחָמָה עַתָּה
21 עַל־כִּי בְּטַחְתָּ כִּי מִרְתָּ כִּי : עַתָּה הֵנֵּה בְּטַחְתָּ
לָךְ עַל־מִשְׁעַנְתָּ הַקִּנָּה הָרָצוֹן הַזֶּה עַל־מִצְרַיִם
אֲשֶׁר יִסְמָךְ אִישׁ עָלָיו וַיָּבֹא בְּכֹפּוֹ וַיִּקְבְּהָ כִּי־

CAP. XIX. ט

אֱלֹהֵיהֶם בָּאֵשׁ כִּי לֹא אֱלֹהִים הָיָה כִּן אִם־מַעֲשֶׂה
 יְיָ אֲדָם עַן וְאִבְנֵי וְאֶבְדָּם : וַעֲתָה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ 19
 הוֹשִׁיעֵנו נָא מִכַּדּוּ וּדְעֵה כִּלְמַמְלֻכּוֹת וְזָרְעֵן כִּן
 אֶתָּה יְהוָה אֱלֹהִים לְבָדָה : וַיִּשְׁלַח יְשַׁעְיָהוּ 20
 בֶּן־אֲמוּץ אֶל־חֲזַקְיָהוּ לֵאמֹר כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
 יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִחַלֵּלְתָּ אֵלַי אֶל־סִנְחֶרֶב מֶלֶךְ־אַשּׁוּר
 שְׁמֹעֲתָי : עַתָּה הִדְבֵּר אֲשֶׁר־דָּבַר יְהוָה עָלַי בָּדָה 21
 לָךְ לִעֲשֶׂה לָּךְ בְּתוֹלַת בַּת־צִיּוֹן אֶחָדֶיךָ רֹאשׁ
 הַמִּיעָה בַת יְרוּשָׁלַם : אֶת־מִי חִרְפָּה וְגִדַּפְתָּ וְעַל־ 22
 מִי חִרְמוֹת קוֹל וְהִשָּׂא מְרוֹם עֵינֶיךָ עַל־קוֹשׁ
 יִשְׂרָאֵל : בֵּיד מִלְּאֲכָרְךָ חִרְפָּה אֲדֹנִי וְהִאֲמֹר בְּרֹכֶה 23
 רִכְבִּי אֲנִי עָלֵיתִי מֵרוֹם דָּרִים יִרְבְּתִי לִגְבוֹן וְאֶסְרָה
 קוֹמַת אֲרָצוֹ מִבְּחוּר בָּרָשִׁיו וְאֶבְוֹאֶה מְלֹךְ קִצְוֹה 24
 גֵּזֶר פֶּרְמִלּוֹ : אֲנִי קִרְוִיתִי וְשִׁתִּיתִי מִיַּם זָרוִים וְאֶחָרֵב 25
 בְּבֶרֶךְ פֶּסְעִי כֹל יְאֹרֵי מִצְרָיִם : הִלֵּא־שְׁמִיעַת 26
 לְמַרְחֹק אֶתָּה עֲשִׂיתִי לְמִימֵי קֶדֶם וְיִצְרָהֶיךָ עֲתָה
 הִבְיֵאתִיךָ וְהָיָה לְחֻשׁוֹת פְּלִים נָעִים עָרִים בְּצִירוֹת :
 וְיִשְׁבִּיחֶךָ קִצְרֵי־לֵד חֲדָה וּבִגְשׁוֹ הָיָה עֶשֶׂב שָׂדֶה וְרִיחַ 27
 לְשֵׂא חֲצִיר גִּזְוֹת וּשְׂרָפָה לִפְנֵי קֶדֶד : וְשִׁבְחֶךָ 28
 וְצִיחֶךָ וְנִבְּאָה דְעֵתִי וְאֵת הַתְרַנֵּן אֲלֵי : יֵשׁ
 הַתְרַנֵּן אֲלֵי וְשִׁנְאָתָה עֲלֶה בְּאֹזֶן וְשִׁמְתִי חֲדָי
 בְּאַפִּי וּמִחֲלֵי בְשָׁפְתֶיךָ וְהִשְׁבִּילְחֶיךָ בְּרִיחַ אֲשֶׁר־ 29
 בָּאת בָּהּ : וְהוֹדִלְתָּ הָאוֹת אֲכֹל הַשֶּׁנֶה סִפְחָן
 וּבִשְׁנֵה הַשִּׁנִּית סִחֲשׁ וּבִשְׁנֵה הַשְּׁלִישִׁית זֶרַעַ 30
 וּקִצְרֵי וְנִשְׁעֵי גְרָמִים וְאֶכְלֵ פִרְיָם : וְלִסְפָּה פְּלִישִׁית 31
 בֵּית־יְהוּדָה הַנִּשְׁאָרָה שְׂרָשׁ לְמִסְפָּה וְעֵשֶׂה פְרִי
 לְמַעַל : כִּי מִירוּשָׁלַם הֵצֵא שְׂאִירֵי וּפְלִישָׁה מִדָּבָר 32
 צִיּוֹן קִנְיַת יְהוָה : תַּעֲשֶׂה־זֹאת : לֵכֵן 33
 כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי מֶלֶךְ אֲשֶׁר־יָבֹא אֶל־הָעִיר
 הַזֹּאת וְלֹא־יִירָה שָׁם דָּן וְלֹא־יִקְדַּם־בָּהּ מֶלֶךְ וְלֹא־ 34
 יִשְׁפָּךְ עָלֶיהָ סִלְלָה : בִּדְרֹךְ אֲשֶׁר־יָבֹא בָּהּ יָשִׁיב 35
 וְאֶל־הָעִיר הַזֹּאת לֹא יָגֵא נָאִם־יְהוָה : וְגִזְוִתִּי אֶל־
 הָעִיר הַזֹּאת לְהוֹשִׁיעָה לְמַעַן וְלִמְעַן דָּבַר עַבְדִּי :
 וְהָיָה בְּלִילָה הַזֹּאת וְיִצְאֵא מִלֵּאֲךָ יְהוָה וְיִכֶּן 36
 בְּמַחְבֶּה אֲשֶׁר מֵאָה שְׁמוֹנִים וְחֲמִשָּׁה אֲלָף
 וּשְׁפָנִים בְּבֶרֶךְ הַזֶּה כֻּלָּם פְּגָרִים מָתִים : וַיִּסַּע 37
 וַיֵּלֶךְ וַיָּשֻׁב סִנְחֶרֶב מֶלֶךְ־אַשּׁוּר וַיָּשֻׁב בְּנִינְהוּ :
 וְהָיָה הוּא מִשְׁתַּחֲוֶה בֵּית יִסְרָאֵל וְאֲדֹתָיו וְאֶרְפָּלָה 38

וְהָיָה כְּשִׁמְעֵה הַמֶּלֶךְ הַחֲזָקָה וַיִּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו
 וַיִּתְפַּס בְּשָׁק וַיָּבֹא בֵּית יְהוָה : וַיִּשְׁלַח אֶת־
 אֲלָקִים אֲשֶׁר עַל־הַפִּת וּשְׁבָנָה הַסּוֹפֵר וְאֵת זִמְנֵי
 הַכְּהֵלִים מִחֲבֹסִים בְּשָׁקִים אֶל־יְשַׁעְיָהוּ הַנְּבִיא כִּן
 אָמַץ : וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו כֹּה אָמַר הַחֲזָקָה יוֹסֵד
 צִדִּיק וְחֹכְמָה וְנִבְּאָה הַיָּנֹם הָיָה כִּי־בָא בָנִים
 עַד־מִשְׁפָּר וְכֵן אֵין לָלֶךְ : אֲלֵלֵי שְׁמֵךְ יְהוָה
 אֱלֹהֶיךָ אֵת : כִּי־דִבַּרְתָּ בְּרַשְׁמָה אֲשֶׁר שָׁלַח מֶלֶךְ־
 אֲשּׁוּר : אֲדֹנִי לְחַרֵּף אֱלֹהִים חַי וְחֹכְמִים בְּדָבָרִים
 אֲשֶׁר שָׁמַע יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְנִשְׁמַת תִּפְלָה בְּעַד
 הַשְּׂאִירִת הַנִּמְצָאָה : וַיָּבֹא עַבְדִּי הַמֶּלֶךְ הַחֲזָקָה
 אֶל־יְשַׁעְיָהוּ : וַיֹּאמֶר לָהֶם יְשַׁעְיָהוּ כֹה תֹאמְרוּן
 אֶל־הַנְּבִיָּם כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מִסְּפֵי
 הַדְּבָרִים אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ גֵּזֶר מֶלֶךְ־
 אֲשּׁוּר אֵת : הֲנִי נִתֵּן בּוֹ רִיחַ וְשָׁמַע שְׁמוּעָה
 וְשָׁב לְאֶרְצוֹ וְהַפִּלְתִּי בְּחֶרֶב בְּאֶרְצוֹ : וַיִּשָּׁב
 רַב־שָׂרָה וַיִּמְצֵא אֶת־מֶלֶךְ אֲשּׁוּר נֹלָח עַל־לִבְנָה
 כִּן שָׁמַע כִּן סָעַת מֶלְכֻשׁ : וַיִּשְׁמַע אֶל־הַתְרַנֵּה
 מֶלֶךְ־פַּשׁ לֵאמֹר הִנֵּה יָצָא לְהַלָּחֵם אֶתְּךָ וְלִשָּׁב
 וַיִּשְׁלַח מִלְּאָכִים אֶל־חֲזַקְיָהוּ לֵאמֹר : כֹּה תֹאמְרוּן
 אֶל־חֲזַקְיָהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה לֵאמֹר אֶל־שְׁמֹעַת אֱלֹהֶיךָ
 אֲשֶׁר אֶתָּה בִּמְשָׁל בּוֹ לֵאמֹר לֹא תִחַן יְרוּשָׁלַם כִּי
 מֶלֶךְ אֲשּׁוּר : הִנֵּה אֶתָּה שְׁמַעְתָּ אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה
 מֶלֶךְ אֲשּׁוּר לְכָל־הָאֲרָצוֹת לְהַחֲרִימָם וְאֶתָּה 12
 תִּנְצֹל : תִּהְיֶינָה אֹתָם אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר שָׁחַתְתָּ
 אֲבוֹתֶיךָ אֶת־צִיּוֹן וְאֶת־הָרָגוֹ וְרָצַף וּבְגִדְעָהוּ אֲשֶׁר
 בְּתוֹלַשְׁתָּ : אֵין מֶלֶךְ־חַמַּת וּמֶלֶךְ אֶרֶץ וּמֶלֶךְ
 לְעִיר סַפְרָוִים הִנֵּה וְעַתָּה : וַיִּקַּח חֲזַקְיָהוּ אֶת־
 הַסִּפְרִים מִיַּד הַמִּלְּאָכִים וַיִּקְרָא וַיִּעַל בֵּית יְהוָה
 וַיִּפְרֹשְׁהוּ הַחֲזָקָה לִפְנֵי יְהוָה : וַיִּחַלֵּל
 הַחֲזָקָה לִפְנֵי יְהוָה וַיֹּאמֶר יְהוָה אֲדֹנִי יִשְׂרָאֵל
 יֹשֵׁב הַר־בָּרִים אֶת־הָרָא הָאֱלֹהִים לְבָדָה לְכָל
 מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ אֶתָּה עֲשִׂיתָ אֶת־הַשְּׂמִים וְאֶת־
 הָאָרֶץ : הִשָּׂה יְהוָה אֹזֶן וְשָׁמַע פֶּה וְהָיָה
 עֵינֶיךָ וְרָאָה וְשָׁמַע אֵת דְּבַר סִנְחֶרֶב אֲשֶׁר שָׁלַח
 לְדָרְךָ אֱלֹהִים חַי : אָמֵן יְהוָה הַחֲזָקָה מֶלֶךְ
 אֲשּׁוּר אֶת־הַגּוֹיִם וְאֶת־אֲרָצָם : וַתִּגְמַל אֶת־

CHAP. XIX.

AND^b it came to pass, when king Hezekiah heard ^{it}, that he rent his clothes, and covered himself with sackcloth, and went into the house of the LORD.

2 And he sent Eliakim which was over the household, and Shebna the scribe, and the elders of the priests, covered with sackcloth, to Isaiah^d the prophet the son of Amoz.

3 And they said unto him, Thus saith Hezekiah, This day is a day^e of trouble, and of rebuke, and ^β blasphemy: for the children are come to the birth, and there is not strength to bring forth.

4 It may be the LORD thy God will hear all the words of Rab-shakeh, whom the king of Assyria his master hath sent^h to reproach^k the living God; and will reprove^l the words which the LORD thy God hath heard: wherefore lift up thy prayer for the remnant^m that are ^γ left.

5 So the servants of king Hezekiah came to Isaiah.

6 And Isaiah said unto them, Thus shall ye say to your master, Thus saith the LORD, Be not afraid of the words which thou hast heard, with which^p the servants of the king of Assyria have blasphemed me.

7 Behold, I^q will send a blast^r upon him, and he shall hear a rumour, and shall return to his own land; and I will cause him to fall by the sword in his own land.

8 So Rab-shakeh returned, and found the king of Assyria warring against Libnah: for he had heard that he was departed from Lachish.^s

9 And^t when he heard say of Tirhakah king of Ethiopia, Behold, he is come out to fight against thee; he sent messengers again unto Hezekiah, saying,

10 Thus shall ye speak to Hezekiah king of Judah, saying, Let not thy God in whom thou trustest^v deceive thee, saying, Jerusalem shall not be delivered into the hand of the king of Assyria.

11 Behold, thou hast heard what the kings of Assyria have done to all lands, by destroying them utterly; and shalt thou be delivered?

12 Have^x the gods of the nations delivered them which my fathers have destroyed: as Gozan, and Haran, and Rezeph, and the children of Eden^y which were in Thelasar?

13 Where is the king of Hamath, and the king of Arpad, and the king of the city of Sepharvaim, of Hena, and Ivah?

14 And Hezekiah received the letter of the hand of the messengers, and read it: and Hezekiah went up into the house of the LORD, and spread it before the LORD.

15 And Hezekiah prayed^a before the LORD, and said, O LORD God of Israel, which^c dwellest between the cherubims, thou^d art the God, even thou alone, of all the kingdoms of the earth; thou^e hast made heaven and earth.

16 LORD, bow^f down thine ear, and hear: open^g, LORD, thine eyes, and see; and hear the words of Sennacherib, which hath sent him to reproach the living God.

17 Of a truth, LORD, the kings of Assyria have destroyed the nations and their lands,

18 And have ^ρ cast their gods into the

B. C. 710.

a Ps. 115. 4, &c.

Is. 44. 10, &c.

b Is. 37. 1, &c.

c 1 Ki. 20. 28.

d Lu. 3. 4,

called

Isaiah.

e Je. 30. 7.

β or, provo-

cation.

f Ps. 65. 2.

g La. 2. 13.

h ch. 18. 17.

i Job 16. 4.

La. 2. 15.

k Ps. 74. 18.

l Ps. 50. 21.

m Ro. 9. 27.

γ found.

n Is. 5. 24.

Je. 51. 5.

δ by the hand

of.

o Ps. 20. 7.

p ch. 18. 35.

ζ the tallness.

q ver. 35. 37.

r Je. 51. 1.

η or, the fore-

cast and

his fruitful

field.

Is. 10. 18.

θ or, fenced.

κ or, Hast

thou not

heard how

I have made

it long ago,

and formed

it of ancient

times?

should I

now bring it

to be laid

waste, and

fenced cities

to be ruin-

ous heaps?

s ch. 18. 14.

t Is. 45. 7.

u 1 Sa. 23. 27.

λ short of

hand.

v ch. 18. 5.

w Ps. 129. 6.

μ or, sitting.

χ ch. 18. 33, 34.

y Eze. 38. 4.

z Eze. 27. 23.

ν the escap-

ing of the

house of Ju-

dah that re-

maineth.

a 2 Ch. 32. 20.

b ver. 4.

π the escap-

ing.

c 1 Sa. 4. 4.

2 Ch. 5. 7, 8.

d 1 Ki. 18. 39.

Is. 44. 6.

e Ps. 102. 25.

f Ps. 31. 2.

g 2 Ch. 6. 40.

h ch. 20. 6.

ρ given.

fire: for they were no gods, but^a the work of men's hands, wood and stone; therefore they have destroyed them.

19 Now therefore, O LORD our God, I beseech thee, save thou us out of his hand, that all the kingdoms of the earth may know^c that thou art the LORD God, even thou only.

20 Then Isaiah the son of Amoz sent to Hezekiah, saying, Thus saith the LORD God of Israel, That which thou hast prayed to me against Sennacherib king of Assyria I have heard.^f

21 This is the word that the LORD hath spoken concerning him: The virgin^g the daughter of Zion hath despised thee, and laughed thee to scorn; the daughter of Jerusalem hath shaken^h her head at thee.

22 Whom hast thou reproached and blasphemed? and against whom hast thou exalted thy voice, and lifted up thine eyes on high? even againstⁿ the Holy One of Israel.

23 δ By thy messengers thou hast reproached the LORD, and hast said, With the multitude of my chariots^o I am come up to the height of the mountains, to the sides of Lebanon, and will cut down ^ζ the tall cedar-trees thereof, and the choice fir-trees thereof: and I will enter into the lodgings of his borders, and into ^η the forest of his Carmel.

24 I have digged and drunk strange waters, and with the sole of my feet have I dried up all the rivers of ^θ besieged places.

25 κ Hast thou not heard long ago how I have^e done it, and of ancient times that I have formed it? now have I brought it to pass, that thou shouldest be to lay waste fenced cities into ruinous heaps.

26 Therefore their inhabitants were λ of small power, they were dismayed and confounded; they were as the grass of the field, and as the green herb, as^w the grass on the house-tops, and as corn blasted before it be grown up.

27 But I know thy ^μ abode, and thy going out, and thy coming in, and thy rage against me.

28 Because thy rage against me and thy tumult is come up unto mine ears, therefore I will put my hook^ν in thy nose, and my bridle in thy lips, and I will turn thee back by the way by which thou camest.

29 And this shall be a sign unto thee, Ye shall eat this year such things as grow of themselves, and in the second year that which springeth of the same; and in the third year sow ye, and reap, and plant vineyards, and eat the fruits thereof.

30 And ^ν the remnant that is escaped of the house of Judah shall yet again take root downward, and bear fruit upward.

31 For out of Jerusalem shall go forth a remnant^β and ^π they that escape out of mount Zion: the zeal of the LORD of hosts shall do this.

32 Therefore thus saith the LORD concerning the king of Assyria, He shall not come into this city, nor shoot an arrow there, nor come before it with shield, nor cast a bank against it.

33 By the way that he came, by the same shall he return, and shall not come into this city, saith the LORD.

34 For^α I will defend this city to save it, for mine own sake, and for my servant David's sake.

35 And ^a it came to pass that night, that the angel of the LORD went out, and smote in the camp of the Assyrians an hundred fourscore and five thousand: and when they arose early in the morning, behold, they were all dead corpses.

36 So Sennacherib king of Assyria departed, and went and returned, and dwelt at Nineveh.^b

37 And it came to pass, as he was worshipping in the house of Nisroch his god, that Adrammelech and Sharezer his sons smote^d him with the sword: and they escaped unto the land of ^β Armenia. And Esarhaddon his ^e son reigned in his stead.

CHAP. XX.

IN^g those days was Hezekiah sick unto death. And the prophet Isaiah the son of Amoz came to him, and said unto him, Thus saith the LORD, ^γ Set thine house in order; for thou shalt die, and not live.

2 Then he turned his face to the wall, and prayed unto the LORD, saying,

3 I beseech thee, O LORD,^ι remember now how I have walked^κ before thee in truth^η and with a perfect heart, and have done *that which is good* in thy sight. And Hezekiah ^ζ wept sore.

4 And it came to pass, afore Isaiah was gone out into the middle ^η court, that the word of the LORD came to him, saying,

5 Turn again, and tell Hezekiah, the captain^ζ of my people, Thus saith the LORD, the God of David thy father, I have heard^τ thy prayer, I have seen thy tears:^θ behold, I will heal^ι thee: on the third day thou shalt go up unto the house of the LORD.

6 And I will add unto thy days fifteen years; and I will deliver thee and this city out of the hand of the king of Assyria; and^ω I will defend this city for mine own sake, and for my servant David's sake.

7 And Isaiah said, Take a lump of figs. And they took and laid *it* on the boil, and he recovered.

8 And Hezekiah said unto Isaiah, What shall be the sign^α that the LORD will heal me, and that I shall go up into the house of the LORD the third day?

9 And Isaiah said, This sign shalt thou have of the LORD, that the LORD will do the thing that he hath spoken: shall the shadow go forward ten degrees, or go back ten degrees?

10 And Hezekiah answered, It is a light thing for the shadow to go down ten degrees: nay, but let the shadow return backward ten degrees.

11 And Isaiah the prophet cried unto the LORD; and^ς he brought the shadow ten degrees backward, by which it had gone down in the ^θ dial of Ahaz.

12 At^ι that time ^κ Berodach-baladan, the son of Baladan king of Babylon, sent letters and a present unto Hezekiah: for he had heard that Hezekiah had been sick.

13 And Hezekiah hearkened unto them, and shewed^κ them all the house of ^λ his precious things, the silver, and the gold, and the spices, and the precious ointment, and *all* the house of his ^μ armour, and all that was found in his treasures:^ι there was nothing in his house, nor in all his dominion, that Hezekiah shewed them not.

14 Then came Isaiah the prophet unto

B. C. 710.

a 2Ch. 32. 21.
Is. 37. 36.

b Ge. 10. 11.
Jon. 1. 2.

c 3. 2, &c.
e ver. 13.
d ver. 7.

β Ararat.

e Ezz. 4. 2.
f ch. 24. 13.

25. 13.
Le. 26. 19.
Je. 27. 21.

52. 17.
g 2Ch. 32. 24, &c.

Is. 33. 1, &c.

γ Give charge concerning thine house.
2 Sa. 17. 23.

h ch. 24. 12.
2Ch. 33. 11.

i Da. 1. 3.
j Job 1. 21.

l Ne. 13. 22.
δ Shall there not be peace and truth?

m ch. 18. 3, 6.
n Ge. 17. 1.
1 Ki. 3. 6.

ζ with a great weeping.

o Ne. 3. 16.
p 2Ch. 32. 30.

η or, city.

q 1 Sa. 9. 16.
10. 1.

r ch. 19. 20.
Ps. 66. 19, 20.

z 2 Ch. 33. 1, &c.

t Ps. 39. 12.
56. 8.
126. 5.

u De. 32. 39.
v ch. 16. 3.

w ch. 19. 34.
x ch. 18. 4.

y 1 Ki. 16. 32.
z ch. 17. 16.

De. 4. 19.
Job 31. 26.

a Ju. 6. 17, 37.
Is. 7. 11, 14.

b Je. 32. 34.
c 1 Ki. 8. 29.

d ch. 16. 3.
17. 17.

Mi. 6. 7.
e De. 18. 10.

f Jos. 10. 12.
g 2 Sa. 7. 13.

h 1 Ki. 9. 3.
θ degrees.

i Is. 39. 1, &c.

κ or, Mero-dach-ba-ladan.

j 2 Sa. 7. 10.
k 2Ch. 32. 27.

λ or, *spicery*.

μ vessels, or, jewels.

l Pr. 23. 5.
m Pr. 29. 12.

king Hezekiah, and said unto him, What said these men? and from whence came they unto thee? And Hezekiah said, They are come from a far country, *even* from Babylon.

15 And he said, What have they seen in thine house? And Hezekiah answered, All^ε the things that are in mine house have they seen: there is nothing among my treasures that I have not shewed them.

16 And Isaiah said unto Hezekiah, Hear the word of the LORD.

17 Behold,^ς the days come, that all that is in thine house, and that which thy fathers have laid up in store unto this day, shall be carried into Babylon: nothing shall be left, saith the LORD.

18 And of thy sons that shall issue from thee, which thou shalt beget, shall they take away;^h andⁱ they shall be eunuchs in the palace of the king of Babylon.

19 Then said Hezekiah unto Isaiah, Good^κ is the word of the LORD which thou hast spoken. And he said, ^δ Is it not good, if peace and truth be in my days?

20 And the rest of the acts of Hezekiah, and all his might, and how he made a pool,^ε and a conduit, and brought water^ρ into the city, are they not written in the book of the Chronicles of the kings of Judah?

21 And Hezekiah slept with his fathers: and Manasseh his son reigned in his stead.

CHAP. XXI.

MANASSEH^α was twelve years old when he began to reign, and reigned fifty and five years in Jerusalem. And his mother's name was Hephzi-bah.

2 And he did *that which was evil* in the sight of the LORD, after^ν the abominations of the heathen, whom the LORD cast out before the children of Israel.

3 For he built up again the high places which^κ Hezekiah his father had destroyed; and he reared up altars for Baal, and made a grove, as^ς did Ahab king of Israel; and worshipped^z all the host of heaven, and served them.

4 And he built altars in the house^β of the LORD, of which the LORD^ε said, In Jerusalem will I put my name.

5 And he built altars for all the host of heaven in the two courts of the house of the LORD.

6 And he made his son^α pass through the fire, and observed times,^ε and used enchantments, and dealt with familiar spirits and wizards: he wrought much wickedness in the sight of the LORD, to provoke *him* to anger.

7 And he set a graven image of the grove that he had made in the house, of which the LORD said to David,^ς and to^h Solomon his son, In this house, and in Jerusalem, which I have chosen out of all the tribes of Israel, will I put my name for ever:

8 Neither^ι will I make the feet of Israel move any more out of the land which I gave their fathers; only if they will observe to do according to all that I have commanded them, and according to all the law that my servant Moses commanded them.

9 But they hearkened not: and^ω Manasseh seduced them to do more evil than had the nations whom the LORD destroyed before the children of Israel.

וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ רָאוּ בְּבִירָתָהּ וַיֹּאמֶר הִזְקֵהוּ אֶת כָּל־
אֲשֶׁר בְּבֵיתוֹ רָאוּ לֹא־הָיָה דָבָר אֲשֶׁר לֹא־הָיָה
בְּמִצְרָתוֹ : וַיֹּאמֶר יִשְׁעִיָּהוּ אֶל־הִזְקֵהוּ שְׁמַע
דְּבַר־יְהוָה : הִנֵּה יָמִים בָּאִים וְנִשְׁאֵל כָּל־אִשָּׁר
בְּבִירָתָהּ וְאֲשֶׁר אֵצֶרֶת אֶתֶּקֶף עַד־הַיּוֹם הַזֶּה בְּבִלָּה
לֹא־יִתֵּר דָּבָר אֲמַר יְהוָה : וּמִנִּיָּהּ אֲשֶׁר יֵצְאוּ
מִמֶּנָּה אֲשֶׁר תּוֹלִיד יִקָּח יְהוָה וְהָיוּ כְּרִסִּים בְּהִזָּל מֶלֶךְ
בָּבֶל : וַיֹּאמֶר הִזְקֵהוּ אֶל־יִשְׁעִיָּהוּ טוֹב דְּבַר־יְהוָה
אֲשֶׁר דִּבְרַת וַיֹּאמֶר הֲלוֹא אִם־שָׁלוֹם וְאִמָּת יְהוָה
בִּיָּמִי : וְיִתֵּר דְּבַר הִזְקֵהוּ וְכִלְגַּנּוּהוּ וְאֲשֶׁר
עָשָׂה אֶת־הַבִּרְכָּה וְאֶת־הַמַּעֲלָה וַיֵּבֶא אֶת־הַיָּמִים
הָעִידָה הַלֵּא־הֵם כְּחֻזִּים עַל־כֶּסֶף דְּבַר הַיָּמִים
לְמַלְכֵי יְהוּדָה : וַיִּשְׁכַּח הִזְקֵהוּ עִם־אֲבֹתָיו
וַיִּמְלֹךְ מִנְּשֵׂה בְנוֹ מַחֲזִיק :

CAP. XXI. כא

בְּרִשְׁתִּים עָשָׂה שָׁנָה מִנְּשֵׂה בְּמִלְכּוֹ וְחַמְשִׁים
וְחֲמֵשׁ שָׁנָה מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם וְשָׁם אִמּוֹ הַפְּזִיר
בָּהּ : וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כְּחֻזְעַת הַנְּזִים
אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוָה מִפְּנֵי בְנוֹ יִשְׂרָאֵל : וַיָּשָׁב וַיִּבְנֶן
אֶת־הַמְּבוֹת אֲשֶׁר אֵבֶד הִזְקֵהוּ אֲבִיו וַיִּלְכֹּם
מִזְבְּחוֹת לַבַּעַל וַיַּעַשׂ אֲשֶׁרָה כְּאֲשֶׁר עָשָׂה אֲחָאָב
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לְכָל־צִבְאָה הַשָּׁמַיִם וַיַּעֲבֹד
אֹתָם : וַיִּבְנֶה מִזְבְּחוֹת בְּבֵית יְהוָה אֲשֶׁר אֵבֶר
יְהוָה בִּירוּשָׁלַם אֲשִׁים אֶת־שָׁמִי : וַיִּבְנֶן מִזְבְּחוֹת
לְכָל־צִבְאָה הַשָּׁמַיִם בְּשֵׁמִי חֲצֹרוֹת בֵּית־יְהוָה :
וַהֲעִבִיר אֶת־בְּנוֹ בָּאֵשׁ וַעֲזָן וְנִחַשׁ וַעֲשָׂה אוֹב
וַיִּדְעֹנִים הָרַבָּה לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה
לְהַכְעִים : וַיָּשֻׁם אֶת־פָּסֶל הָאֲשֶׁרָה אֲשֶׁר עָשָׂה
בְּבֵית אֲשֶׁר אֵבֶר יְהוָה אֶל־דָּוִד וְאֶל־שְׁלֹמֹה בְנוֹ
בְּבֵית הָהָר וּבִירוּשָׁלַם אֲשֶׁר בְּחֹרֵתִי מִפֶּלֶשׁ שְׁבַמִּי
יִשְׂרָאֵל אֲשִׁים אֶת־שָׁמִי לַעֲוֹלָם : וְלֹא אִסְּף
לְהַנִּיד רֶגֶל יִשְׂרָאֵל מִן־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתִּי
לְאַבְרָהָם בֶּן־אִם־יִשְׁמָרֵנִי לַעֲשׂוֹת כָּל־אֲשֶׁר
צִוִּיתִים וְלִכְלֹחַ הַחוּרָה אֲשֶׁר־צָוָה אֹתָם עֲבָדִי
מִשָּׁה : וְלֹא שָׁמְעוּ וַיַּחֲזֵק מִנְּשֵׂה לַעֲשׂוֹת אֶת־
הָרַע כְּחֻזִּים אֲשֶׁר הִשְׁמִיד יְהוָה מִפְּנֵי בְנוֹ
יִשְׂרָאֵל : וַיִּדְבֹּר יְהוָה בִּיד־עַבְדּוֹ
הַנְּבִיאִים לֵאמֹר : יֵעַן אֲשֶׁר עָשָׂה מִנְּשֵׂה מֶלֶךְ

וְשִׁרְיָאָהוּ הַכְּהֵן בְּחֻבֵּב וְהַמֶּלֶךְ נִמְלִטוּ אֶרֶץ
אַרְרָט וַיִּמְלֹךְ אֶסְרָחֹן בְּנוֹ מַחֲזִיק :

CAP. XX. כ

בַּיָּמִים הָהֵם הָלַךְ הִזְקֵהוּ לְמוֹת וַיֵּבֶא אֱלֹהֵי
יִשְׁעִיָּהוּ בְּרָאמִיץ הַנְּבִיא וַיֹּאמֶר אֵלָיו כֹּה־אָמַר
יְהוָה צִוִּי לְבִירָתָהּ כִּי מֵת אִתָּה וְלֹא תִחְיֶה : וַיִּסַּב
אֶת־פָּנָיו אֶל־דִּמְיוֹ וַיַּחֲפֹּל אֶל־יְהוָה לֵאמֹר : אָנָּה
יְהוָה וְכִי־לֹא אַתָּה אֲשֶׁר הִתְחַלַּכְתִּי לַפְּנֵיהָ בְּאִמָּת
וּבְלִבִּי שָׁלוֹם וְהַטּוֹב בְּעֵינֶיהָ עָשִׂיתִי וַיִּבְרַךְ הִזְקֵהוּ
בְּכִי גָדוֹל : וַיִּדְּרֵי יִשְׁעִיָּהוּ
לֹא יָצָא הָעִיר הַתִּכְנֶה דְּבַר־יְהוָה הָיָה אֱלֹהֵי
לֵאמֹר : שׁוּב וְאִמְרָתִי אֶל־הִזְקֵהוּ נִגִּיד עִמִּי
כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי דָוִד אֶלְכֶּה שְׁמַעְתִּי אֶת־
הַפִּלְתָּה רִאיוֹתִי אֶת־דִּמְיוֹנָהּ הִנֵּה נָפַא לָךְ בַּיּוֹם
הַשְּׁלִישִׁי תַּעֲלֶה בֵּית יְהוָה : וְחִסַּפְתִּי עַל־יָדֶיךָ
חֲמֵשׁ עָשָׂר שָׁנָה וּמִכָּתֹף מֶלֶךְ־אֲשׁוּר אֵצֶרֶת
וְאֵת הָעִיר הַזֹּאת וְנִגְזַלְתִּי עַל־הָעִיר הַזֹּאת לְמַעַל
וַיִּמְשַׁן דָּוִד עַבְדִּי : וַיֹּאמֶר יִשְׁעִיָּהוּ קָחוּ דְּבַרְכָּת
הָאֵלִים וַיִּקְחוּ וַיִּשְׁמְעוּ עַל־הַשְׁחָתוֹן וַיָּחִי : וַיֹּאמֶר
הִזְקֵהוּ אֶל־יִשְׁעִיָּהוּ מֶלֶךְ אֹתוֹת בִּירוּשָׁלַם יְהוָה לִי
וַעֲלִיתִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בֵּית יְהוָה : וַיֹּאמֶר
יִשְׁעִיָּהוּ וְהִלֵּךְ הָאֹת מֵאֵת יְהוָה כִּי יַעֲשֶׂה יְהוָה
אֶת־דְּבַר אֲשֶׁר דִּבֶּר הִלֵּךְ הַצֵּל עָשׂוֹר מַעֲלֹת
אִם־יָשׁוּב עָשׂוֹר מַעֲלֹת : וַיֹּאמֶר הִזְקֵהוּ נָקַל
לַצֵּל לְנִסּוֹת עָשׂוֹר מַעֲלֹת לֹא כִי יָשׁוּב הַצֵּל
אֲחֻרַיִת עָשׂוֹר מַעֲלֹת : וַיִּקְרָא יִשְׁעִיָּהוּ הַנְּבִיא
אֶל־יְהוָה וַיָּשׁוּב אֶת־הַצֵּל בְּמַעֲלֹת אֲשֶׁר יִרְדֶּה
בְּמַעֲלֹת אֲחֻרַיִת עָשׂוֹר מַעֲלֹת : בָּעֵת
הַהִיא שָׁלַח בְּרָאמִיץ בְּנֵי־בִלְדָּאן מֶלֶךְ־בָּבֶל
סִפְרִים וּמִנְחָה אֶל־הִזְקֵהוּ כִּי שָׁמַע כִּי חָלָה
הִזְקֵהוּ : וַיִּשְׁמַע עַל־דֵּם הִזְקֵהוּ וַיִּרְאֵם אֶת־
פְּלִיבֵית נִחְלָה אֶת־הַפֶּסֶף וְאֶת־דְּהוּבָהּ וְאֶת־
הַבִּשְׁמִיִּם וְאֶת־שֶׁמֶן הַטּוֹב וְאֵת פְּלִיבֵית זָבִיו
וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר נִמְצָא בְּאוֹצְרוֹתָיו לֹא־הָיָה דָּבָר
אֲשֶׁר לֹא־הָרָאם הִזְקֵהוּ בְּבֵיתוֹ וּבְכָל־מִמְשָׁלָתוֹ :
וַיָּבֵא יִשְׁעִיָּהוּ הַנְּבִיא אֶל־הַמֶּלֶךְ הִזְקֵהוּ וַיֹּאמֶר
אֵלָיו מֶלֶךְ־אֲמֹרִי הֲאֵנִשְׁתִּים הָאֵלֶּה וּמֵאֵלֵי יָבֹאוּ
יִלְחֶה וַיֹּאמֶר הִזְקֵהוּ מֵאֲרִיץ רַחוּמָה בָּאָה מִבָּבֶל :

הַמֶּלֶךְ אֶת־שָׁנָן בְּרֹאצְלֵיָהוּ בִּרְמִשְׁלֵם הַסֹּפֵר בֵּית
 יְהוָה לֵאמֹר : עֲלֶה אֶל־חֲלָקָיו הַכּוֹתֵן הַגָּדוֹל
 וַיִּתֵּם אֶת־הַכֶּסֶף הַמּוֹבָא בֵּית יְהוָה אֲשֶׁר אֶסְפֹּ
 שְׁמִרֵי הַסֶּף מֵאֵת הָעָם : וַיִּתְּנֶה עֲלֵיהֶ עֲשִׂי
 הַמִּלְאכָה הַמִּסְקָרִים בְּבֵית יְהוָה וַיִּתְּנוּ אֹתוֹ לַעֲשִׂי
 הַמִּלְאכָה אֲשֶׁר בְּבֵית יְהוָה לְחֹק אֶת־בְּרֶק הַבֵּית :
 לְחָרָשִׁים וּלְבָנִים וּלְפָרִים וּלְקִנֹּת עֲצִים וְאֲבָנֵי
 מַחְצֵב לְחֹק אֶת־הַבֵּית : אֶף לֹא־יִחָשֵׁב אִתָּם
 הַכֶּסֶף הַהֵרֵץ עֲלֵיהֶם כִּי בְּאִמּוּנָה הֵם עֲשִׂים :
 וַיֹּאמֶר חֲלָקָיו הַכּוֹתֵן הַגָּדוֹל עֲלֵשָׁנָן הַסֹּפֵר כֶּסֶף
 הַתּוֹרָה מֵעֲמָתִי בְּבֵית יְהוָה וַיִּתֵּן חֲלָקָה אֶת־
 הַכֶּסֶף אֶל־שָׁנָן וַיִּקְרָאָהוּ : וַיָּבֹא שָׁנָן הַסֹּפֵר אֶל־
 הַמֶּלֶךְ וַיִּשָּׁב אֶת־הַמֶּלֶךְ דָּבָר וַיֹּאמֶר הַחֲסִי
 עֲבָדָךְ אֶת־הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא בְּבֵית יְהוָה וַיִּתְּנֶהוּ עֲלֵי
 עֲשִׂי הַמִּלְאכָה הַמִּסְקָרִים בֵּית יְהוָה : וַיֵּצֵא שָׁנָן
 הַסֹּפֵר לַמֶּלֶךְ לֵאמֹר כֶּסֶף נִתָּן לִי חֲלָקָה הַכּוֹתֵן
 וַיִּקְרָאָהוּ שָׁנָן לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ : וַיְהִי כַּשֶּׁמֶע הַמֶּלֶךְ
 אֶת־דְּבָרֵי כֶסֶף הַתּוֹרָה וַיִּקְרַע אֶת־גִּבּוֹרָיו : וַיֵּצֵא
 הַמֶּלֶךְ אֶת־חֲלָקָה הַכּוֹתֵן וְאֶת־אֲחִיקָם בְּרִשְׁשָׁן
 וְאֶת־עֲבֹדוֹ בְּקִמְיָה וְאֶת־ שָׁנָן הַסֹּפֵר וְאֶת־
 עֲשִׂיָּה עֶבֶר־הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר : לִבִּי דָרְשׁוּ אֶת־יְהוָה
 בְּעֵצָה וּבַעַד הָעָם וּבַעַד כָּל־יְהוּדָה עֲלֵדְבָרֵי הַסֹּפֵר
 הַנִּמְצָא הַהוּא כִּי־גִדּוֹלָה חֲמַת יְהוָה אֲשֶׁר־הִיא
 נִצָּתָה בְּנוֹ עַל אֲשֶׁר לֹא־שָׁמְעוּ אֲבוֹתָיו עֲלֵדְבָרֵי
 הַסֹּפֵר הַהוּא לַעֲשׂוֹת כָּל־הַתְּבוּעָה עֲלֵינוּ : וַיִּלְכֹּךְ
 חֲלָקָיו הַכּוֹתֵן וְאֲחִיקָם וְעֲבָדָיו וַשָּׁנָן וְעֲשִׂיָּה אֶל־
 חֲלָה הַנְּבִיאָה אֲשֶׁת שְׁלֹם בְּנִי־תַמָּרָה בְּנִי־חֲרָחִם
 שֹׁמֵר הַגִּבּוֹרִים וְהִיא יֹשֶׁבֶת בִּירוּשָׁלַם בַּשְּׁמִנָּה
 וַיְדַבְּרוּ אֵלֶיהָ : וַתֹּאמֶר אֲלֵיהֶם כֹּה־אָמַר יְהוָה
 אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲמְרוּ לְאִישׁ אֲשֶׁר־שָׁלַח אֲחֵכֶם
 אֵלָי : כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי מֵבִיא רָעָה אֶל־
 הַמָּקוֹם הַהוּא וְעַל־שָׁבָיו אֵת כָּל־דְּבָרֵי הַסֹּפֵר
 אֲשֶׁר קָרָא מֶלֶךְ יְהוּדָה : תַּחַת אֲשֶׁר עֲבַדְתִּי
 וַיִּקְרָאוּ לֵאחֵתִים אֲחֵרִים לְמַעַן הַכְּעִסְנִי בְּכָל־מַעֲשֵׂה
 יְדֵיכֶם וְנִצָּתָה חֲמַתִּי בְּמָקוֹם הַהוּא וְלֹא חֲכָמָה :
 וְאֵל מֶלֶךְ יְהוּדָה הַשְׁלִיכָה אֲחֵכֶם לְחָרָשׁ אֶת־יְהוָה
 כֹּה תֹאמְרוּ אֵלָיו כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
 הַדְּבָרִים אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ : יֵצֵא רֶךְ לְבָבְךָ וַיִּצְנַעֲנִי

יְהוָה הַתְּעִיבֹת דְּהֹלָה הָרַע מִכָּל אֲשֶׁר־עָשָׂה
 הָאָמָרִי אֲשֶׁר לִפְנֵי וַיִּחַמָּא גַם־אֶת־יְהוּדָה
 12 בְּגִלּוֹלָיו : לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
 הִנְנִי מֵבִיא רָעָה עַל־יְרוּשָׁלַם וַיְהוּדָה אֲשֶׁר כָּל־
 13 שְׁמִיעָיו תִּפְלְגָה שָׁמָּה אֲנִיו : וְנִמְצְיָה עַל־יְרוּשָׁלַם
 אֵת קוֹ שְׁמִרֹן וְאֶת־מִשְׁקֶלֶת בֵּית אֲחָב וּמִחֲתִי
 אֶת־יְרוּשָׁלַם כַּאֲשֶׁר־יִמְצָא אֶת־הַצִּלְחָה
 14 מִחָה וְהַסֶּף עַל־פָּתָה : וְנִמְשָׁתִי אֵת שְׁמִרֵת
 נִחְלָתִי וְנִתְחַמֵּם בֵּית אֲבוֹתֵהֶם וְהָיוּ לְבֹן וּלְמִשְׁפָּחָה
 15 לְכָל־אֲבוֹתֵהֶם : יֵצֵא אֲשֶׁר עָשָׂה אֶת־הָרַע בְּעֵצִי
 וַיִּזְזֵה מִכַּעֲסִים אֲחִי מִדְּהִיּוֹם אֲשֶׁר יִצְאָה אֲבָתָם
 16 מִמִּצְרַיִם וְעַד הַיּוֹם הַהוּא : וְגַם דָּם גָּמֵל שָׁפַךְ
 מִנִּשְׁהָ הַרְבֵּה מְאֹד עַד אֲשֶׁר־מָלֵא אֶת־יְרוּשָׁלַם
 כֶּה לֶפֶה לְבֹן מִחִפְּאוֹתָיו אֲשֶׁר הִחֲמִיָּא אֶת־יְהוּדָה
 17 לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵצֵי יְהוָה : וַיִּחַר דְּבָרֵי מִנִּשְׁהָ
 וּכְלֹאֲשֶׁר עָשָׂה וַחֲפְּאוֹתָיו אֲשֶׁר חָשָׂא הַלֹּא־הֵם
 כְּתוּבִים עַל־כֶּסֶף דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה :
 18 וַיִּשְׁכַּח מִנִּשְׁהָ עַם־אֲבוֹתָיו וַיִּשְׁכַּח בְּנֵי־בֵיתוֹ בְּנֵי
 19 עַמּוֹ וַיִּמְלֹךְ אֲמֹן בְּנוֹ תַחֲמִי : בְּרִעְשׂוֹרִים
 יִשְׁתַּחֲוֶה שָׁנָה אֲמֹן בְּמִלּוֹ וְשִׁתִּים שָׁנִים מֶלֶךְ
 בִּירוּשָׁלַם וְשֵׁם אֲמוֹ מִשְׁלֶמֶת בַּת־חֲרֹוץ מִן־
 20 יִסְכָּה : וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵצֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר עָשָׂה
 21 מִנִּשְׁהָ אָבִיו : וַיִּלְכֹּךְ בְּכָל־הַרְבֵּה אֲשֶׁר־הִלְכָה אָבִיו
 וַיַּעֲבֹד אֶת־הַגִּילּוּלִים אֲשֶׁר־עָבַד אָבִיו וַיִּשְׁתַּחֲוֶה
 22 לָהֶם : וַיַּעֲלֵב אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבָתוֹ וְלֹא הִלְכָה
 23 בְּרֶקֶת יְהוָה : וַיִּקְרָאוּ עֲבָדֵי־אֲמֹן עָלָיו וַיִּמְתּוּ
 24 אֶת־הַמֶּלֶךְ בְּבֵיתוֹ : וַיָּךְ עַם־הָאָרֶץ אֵת כָּל־
 הַקְּוִשִׁים עַל־הַמֶּלֶךְ אֲמֹן וַיִּמְלִינוּ עַם־הָאָרֶץ אֶת־
 25 יֹאשִׁיָּהוּ בְנוֹ תַחֲמִי : וַיִּקְרַע דְּבָרֵי אֲמֹן אֲשֶׁר
 עָשָׂה הַלֹּא־הֵם כְּתוּבִים עַל־כֶּסֶף דְּבָרֵי הַיָּמִים
 26 לְמַלְכֵי יְהוּדָה : וַיִּקְרַע אֹתוֹ בַּקֶּרֶת בְּנֶגְדָא
 וַיִּמְלֹךְ יֹאשִׁיָּהוּ בְנוֹ תַחֲמִי :

CAP. XXII. כב

1 בְּנִשְׁמִנָה שָׁנָה יֹאשִׁיָּהוּ בְּמִלּוֹ וּשְׁלֹשִׁים וְאַחַת
 שָׁנָה מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם וְשֵׁם אֲמוֹ יְרִידָה בַת־עֲבֵדָה
 2 מִצִּדְקָה : וַיַּעַשׂ הַיֵּשֶׁר בְּעֵצֵי יְהוָה וַיִּלְכֹּךְ בְּכָל־
 דֶּרֶךְ דָּוִד אָבִיו וְלֹא־סָר דָּמֹן וְשִׁמְאוֹל :
 3 וְהָיוּ בְּשִׁמְנָה עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַמֶּלֶךְ יֹאשִׁיָּהוּ שָׁלַח

10 And the LORD spake by his servants the prophets, saying,

11 Because ^b Manasseh king of Judah hath done these abominations, and hath done wickedly above all that the Amorites ^c did, which were before him, and hath made Judah also to sin with his idols:

12 Therefore thus saith the LORD God of Israel, Behold, I ^a am bringing such evil upon Jerusalem and Judah, that whosoever heareth of it, both his ears shall tingle.

13 And I will stretch over Jerusalem the line ^b of Samaria, and the plummet of the house of Ahab: and I will wipe Jerusalem as ^k a man wipeth a dish, ^γ wiping it, and turning it upside down.

14 And I will forsake ⁱ the remnant of mine inheritance, and deliver them into the hand of their enemies; ^k and they shall become a prey and a spoil to all their enemies;

15 Because they have done that which was evil in my sight, and have provoked me to anger, since the day their fathers came forth out of Egypt, even unto this day.

16 Moreover, Manasseh shed innocent blood ^m very much, till he had filled Jerusalem ^δ from one end to another; beside his sin wherewith ⁿ he made Judah to sin, in doing that which was evil in the sight of the LORD.

17 Now ^o the rest of the acts of Manasseh, and all that he did, and his sin that he sinned, are they not written in the book of the Chronicles of the kings of Judah?

18 And Manasseh slept with his fathers, and was buried in the garden of his own house, in the garden of Uzza: and Amon his son reigned in his stead.

19 Amon ^q was twenty and two years old when he began to reign; and he reigned two years in Jerusalem. And his mother's name was Meshullemeth, the daughter of Haruz of Jotbah.

20 And he did that which was evil in the sight of the LORD, as ^l his father Manasseh did.

21 And he walked in all the way that his father walked in, and served the idols that his father served, and worshipped them:

22 And he forsook ^w the LORD God of his fathers, and walked not in the way of the LORD.

23 And the servants of Amon conspired against him, and slew the king in his own house.

24 And the people of the land slew all them that had conspired against king Amon; and the people of the land made Josiah his son king in his stead.

25 Now the rest of the acts of Amon which he did, are they not written in the book of the Chronicles of the kings of Judah?

26 And he was buried in his sepulchre, in the garden of Uzza: and Josiah ^a his son reigned in his stead.

CHAP. XXII.

JOSIAH ^b was eight years old when he began to reign; and he reigned thirty and one years in Jerusalem. And his mother's name was Jedidah, the daughter of Adaiah of Boscath. ^d

2 And he did that which was right in the sight of the LORD, and walked in all the

B. C. 698.

a De. 5. 32.

b ch. 23. 26, 27.

24. 3. 4.

Je. 15. 4.

c ver. 9.

1 Ki. 21. 26.

d ch. 12. 4, &c.

e 1 Sa. 3. 11.

Je. 19. 3.

Am. 3. 2.

f Ps. 84. 10.

β threshold.

g Is. 10. 22.

34. 11.

La. 2. 8.

Am. 7. 7, 8.

h 1 Ki. 14. 10.

γ he wipeth

and turn-

eth it upon

the face

thereof.

i Ps. 89. 33, &c.

Je. 12. 7.

Am. 5. 2.

k Ps. 74. 1, 7.

l De. 31. 24.

2 Ch. 34. 14.

&c.

m Je. 2. 34.

19. 4.

δ from mouth

to mouth.

n 1 Ki. 14. 16.

ζ melted.

o 2 Ch. 33. 1.

20.

p Ne. 8. 3, 18.

Je. 36. 6, 15.

q 2 Ch. 33. 21.

&c.

r ver. 19.

s 2 Ch. 34. 20.

Abdon.

η or, Micah.

t ver. 2, &c.

u 1 Ch. 10. 14.

v Ps. 76. 7.

Na. 1. 6.

Re. 6. 17.

w ch. 22. 17.

1 Ki. 11. 33.

x De. 29. 27.

y Ja. 1. 22. 25.

z 2 Ch. 34. 22.

Tikvah.

θ or, Hasrah.

κ garments.

λ or, in the

second part.

a Mat. 1. 10.

called Jo-

sias.

b 1 Ki. 13. 2.

2 Ch. 34. 1.

&c.

c De. 29. 25, &c.

Ne. 9. 26, 27.

Da. 9. 11. 14.

d Jos. 15. 39.

e 1 Th. 2. 16.

way of David his father, and turned not aside ² to the right hand or to the left.

3 And it came to pass, in the eighteenth year of king Josiah, that the king sent Shaphan the son of Azaliah, the son of Meshullam, the scribe, to the house of the LORD, saying,

4 Go up to Hilkiah the high priest, that he may sum the silver ^d which is brought into the house of the LORD, which the keepers ^f of the β door have gathered of the people:

5 And let them deliver it into the hand of the doers of the work, that have the oversight of the house of the LORD: and let them give it to the doers of the work which is in the house of the LORD, to repair the breaches of the house,

6 Unto carpenters, and builders, and masons, and to buy timber and hewn stone, to repair the house.

7 Howbeit there was no reckoning made with them of the money that was delivered into their hand, because they dealt faithfully.

8 And Hilkiah the priest said unto Shaphan the scribe, I have found ^d the book of the law in the house of the LORD. And Hilkiah gave the book to Shaphan, and he read it.

9 And Shaphan the scribe came to the king, and brought the king word again, and said, Thy servants have ζ gathered the money that was found in the house, and have delivered it into the hand of them that do the work, that have the oversight of the house of the LORD.

10 And Shaphan the scribe shewed the king, saying, Hilkiah the priest hath delivered me a book. And Shaphan read ^p it before the king.

11 And it came to pass, when the king had heard the words of the book of the law, that he rent ^r his clothes.

12 And the king commanded Hilkiah the priest, and Ahikam the son of Shaphan, and Achbor ^s the son of η Michaiiah, and Shaphan the scribe, and Asahiah a servant of the king's, saying,

13 Go ye, inquire ^w of the LORD for me, and for the people, and for all Judah, concerning the words of this book that is found: for great ^v is the wrath of the LORD that is kindled against us, because our ^x fathers have not hearkened unto the words of this book, to do ^y according unto all that which is written concerning us.

14 So Hilkiah the priest, and Ahikam, and Achbor, and Shaphan, and Asahiah, went unto Huldah the prophetess, the wife of Shallum the son of Tikvah, ^z the son of θ Harhah, keeper of the κ wardrobe; (now she dwelt in Jerusalem λ in the college;) and they communed with her.

15 And she said unto them, Thus saith the LORD God of Israel, Tell the man that sent you to me,

16 Thus saith the LORD, Behold, I will bring evil upon this place, and upon the inhabitants thereof, even all the words of the book which the king of Judah hath read:

17 Because ^e they have forsaken me, and have burned incense unto other gods, that they might provoke me to anger with all the works of their hands; therefore ^e my wrath shall be kindled against this place, and shall not be quenched.

18 But to the king of Judah, which sent you to inquire of the LORD, thus shall ye say to him, Thus saith the LORD God of Israel, *As touching* the words which thou hast heard;

19 Because thine heart^f was tender, and thou hast humbled^g thyself before the LORD, when thou heardest what I spake against this place, and against the inhabitants thereof, that they should become a desolation^h and a curse,ⁱ and hast rent^k thy clothes, and wept^l before me; I also have heard *thee*, saith the LORD.

20 Behold, therefore, I will gather thee unto thy fathers, andⁿ thou shalt be gathered into thy grave in peace; and thine eyes shall not see all the evil which I will bring upon this place. And they brought the king word again.

CHAP. XXIII.

AND^p the king sent, and they gathered unto him all the elders of Judah and of Jerusalem.

2 And the king went up into the house of the LORD, and all the men of Judah, and all the inhabitants of Jerusalem with him, and the priests, and the prophets, and all the people, *ζ* both small and great: and he read in their ears all the words of the book of the covenant which was^r found in the house of the LORD.

3 And^t the king stood by a pillar, and made a covenant before the LORD, to walk after the LORD, and to keep his commandments and his testimonies and his statutes, with all *their* heart and all *their* soul, to perform the words of this covenant that were written in this book: and all the people stood to the covenant.

4 And the king commanded Hilkiah the high priest, and the priests of the second order, and the keepers of the door, to bring forth out of the temple of the LORD all the vessels that were made for Baal, and for the grove,^v and for all the host of heaven; and he burned them without Jerusalem in the fields of Kidron, and carried the ashes of them unto Beth-el.

5 And he *θ* put down *κ* the idolatrous priests, whom the kings of Judah had ordained to burn incense in the high places in the cities of Judah, and in the places round about Jerusalem; them also that burned incense unto Baal, to the sun, and to the moon, and to the *λ* planets, and to all the host of heaven.

6 And he brought out the grove from the house of the LORD, without Jerusalem, unto the brook Kidron, and burned it at the brook Kidron, and stamped it small to powder, and cast the powder thereof upon the graves^z of the children of the people.

7 And he brake down the houses^δ of the sodomites, that were by the house of the LORD, where the women^d wove *π* hangings for the grove.

8 And he brought all the priests out of the cities of Judah, and defiled the high places where the priests had burned incense, from Geba^f to Beer-sheba, and brake down the high places of the gates that were in the entering in of the gate of Joshua the governor of the city, which were on a man's left hand at the gate of the city.

B. C. 624.

a Eze. 44. 10.

b 1 Sa. 2. 36.

c Is. 30. 33.

d Jos. 15. 8.

e Le. 18. 21.

f Ps. 51. 17.

g 1 Ki. 21. 29.

h Le. 26. 31, 32.

i Je. 26. 6.

j Ps. 37. 37.

k ver. 11.

l Ne. 1. 4.

m Je. 19. 13.

n Ps. 37. 37.

o ch. 21. 5.

p 2 Ch. 34. 29.

q 1 Ki. 11. 7.

r ch. 22. 8.

s Ex. 23. 24.

t Nu. 33. 52.

u De. 7. 5, 25.

v Mi. 1. 7.

w ch. 11. 14, 17.

x 1 Ki. 12. 28.

y ch. 21. 3, 7.

z 1 Ki. 13. 2.

δ caused to cease.

ε chemarim,

Foretold,

Ho. 10. 5.

ζ 1 Ki. 13. 30.

η 31.

θ or, twelve

signs, or,

constellations.

ι to escape.

κ 2 Ch. 34. 6, 7.

λ 2 Ch. 34. 4.

μ or, sacrificed.

ν ch. 11. 18.

ξ Ex. 22. 20.

θ 1 Ki. 18. 40.

ι 1 Ki. 14. 24.

κ 15. 12.

λ 2 Ch. 34. 5.

μ Eze. 8. 14.

ν 16. 16.

ξ houses.

θ Ex. 12. 3, &c.

ι Nu. 9. 2.

κ De. 16. 2, &c.

λ 1 Ki. 15. 22.

μ 2 Ch. 35. 18.

ν 19.

9 Nevertheless the priests^a of the high places came not up to the altar of the LORD in Jerusalem, but they did eat of the unleavened bread^b among their brethren.

10 And he defiled Topheth,^c which is in the valley^d of the children of Hinnom,^e that no man might make his son or his daughter to pass through the fire to Molech.

11 And he took away the horses that the kings of Judah had given to the sun, at the entering in of the house of the LORD, by the chamber of Nathan-melech the *β* chamberlain, which was in the suburbs, and burned the chariots of the sun with fire.

12 And the altars that were on the^m top of the upper chamber of Ahaz, which the kings of Judah had made, and the altars which^o Manasseh had made in the two courts of the house of the LORD, did the king beat down, and *γ* brake *them* down from thence, and cast the dust of them into the brook Kidron.

13 And the high places that were before Jerusalem, which were on the right hand of *δ* the mount of Corruption, which Solomon^q the king of Israel had builded for Ashtoreth the abomination of the Zidonians, and for Chemosh the abomination of the Moabites, and for Milcom the abomination of the children of Ammon, did the king defile.

14 And he brake^r in pieces the *η* images, and cut down the groves, and filled their places with the bones of men.

15 Moreover, the altar that was at Beth-el, and the high place^u which Jeroboam the son of Nebat, who made Israel to sin, had made, both that altar and the high place he brake down, and burned the high place, and stamped it small to powder, and burned the grove.

16 And as Josiah turned himself, he spied the sepulchres that were there in the mount, and sent, and took the bones out of the sepulchres, and burned *them* upon the altar, and polluted it, according to the word^w of the LORD, which the man of God proclaimed, who proclaimed these words.

17 Then he said, What title *is* that that I see? And the men of the city told him, *It is* the sepulchre of the man of^z God which came from Judah, and proclaimed these things that thou hast done against the altar of Beth-el.

18 And he said, Let him alone; let no man move his bones. So they let his bones *μ* alone, with the bones of the prophet that came out of Samaria.

19 And all the houses^δ also of the high places that were^q in the cities of Samaria, which the kings of Israel had made to provoke *the* LORD to anger, Josiah took away, and did to them according to all the acts that he had done in Beth-el.

20 And he *ν* slew^a all the priests of the high places that were there upon the altars, and burned men's bones^o upon them, and returned to Jerusalem.

21 And the king commanded all the people, saying, Keep the passover unto the LORD your God, as *it is* written^c in the book of this covenant.

22 Surely^δ there was not holden such a passover from the days of the judges that judged Israel, nor in all the days of the kings of Israel, nor of the kings of Judah;

23 But in the eighteenth year of king

מִפְּנֵי יְהוָה בְּשֹׁמֵקָא אֲשֶׁר דִּבְרֹתִי עַל־הַמֶּלֶךְ הַזֶּה
וְעַל־יֹשְׁבָיו לֵהוֹיֹת לִשְׁפָה וּלְקַלְלָהּ וּתְקַבֵּל אֶת־
בְּגָדָהּ וּתְבַנֶּה לָּפָנַי וְגַם אֶזְכֹּר שְׂמֵעָתִי נֹאם־יְהוָה׃
לִּי הִנֵּי אֶסְקֶה עַל־אֲבֹתָיָהּ וְנִאֲסַפְתָּ אֶל־קְבָרֶיהָ׃
בְּשָׁלוֹם וְלֹא־תִרְאֶנָּה עֵינֶיךָ כָּל־הָרְעָה אֲשֶׁר־
אֲנִי מֵבִיא עַל־הַמֶּלֶךְ הַזֶּה וְיֹשְׁבָיו אֶת־הַמֶּלֶךְ דָּבָר׃
CAP. XXIII. כג
וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמְרֵם אֲלֵיוּ פְּלֹזְגֵי יְהוּדָה
וַיְרוּשָׁלָּם׃ וַיַּעַל הַמֶּלֶךְ בֵּית־יְהוָה וְכָל־אִישׁ
יְהוּדָה וְכָל־שֹׁבֵי יְרוּשָׁלַם אֹתוֹ וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם
וְכָל־הָעָם לְמִקְוֶן וְעַד־גִּזְלוֹ וַיִּקְרָא בְּאָזְנוֹתָם אֶת־
כָּל־דְּבָרֵי סֵפֶר הַבְּרִית הַנִּמְצָא בְּבֵית יְהוָה׃ וַיַּעֲמֵד
הַמֶּלֶךְ עַל־הַעֲמִיד וַיִּכְרֹת אֶת־הַבְּרִית׃ לָפָנַי יְהוָה
לֵאמֹר אֲחֵר יְהוָה וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו וְאֶת־עֲדוּתָיו
וְאֶת־חֻקָּיו כָּל־לֵב וְכָל־נֶפֶשׁ לְהִקִּים אֶת־דְּבָרֵי
תְּנִינִת הַזֶּה הַתְּנִינִים עַל־הַסֵּפֶר הַזֶּה וַיַּעֲמֵד כָּל־
הָעָם בְּבָרִית׃ וַיִּצֵּן הַמֶּלֶךְ אֶת־חֲלוּקָתוֹ הַפֶּהָן
הַגָּדוֹל וְאֶת־כֹּהֲנֵי הַמִּשְׁכָּה וְאֶת־שְׂמֹרֵי הַסֵּפֶר
לְהוֹצִיא מִחֵיבֵל יְהוָה אֶת־כְּלֵבִים הָעֹשִׂים
לְבַעַל וְלֹא־אֲשֶׁה וְלֹל כְּבֹא הַשָּׁמַיִם וַיִּשְׁרָפֻם מִחוּץ
לִירוּשָׁלַם בְּשָׂדֵמוֹת קָדְרוֹן וְנִטְּאוּ אֶת־עֵצָם בֵּית־
אֵל׃ וְהַשְׁבִּית אֶת־הַכֹּהֲנִים אֲשֶׁר נָתַן מֶלֶךְ
יְהוָה וַיִּקְפֹּר בְּזָמֹת בְּעֵר יְהוָה וּמִכֵּי יְרוּשָׁלַם
וְאֶת־הַמִּקְדָּשִׁים לְבַעַל לִשְׁמֹשׁ וְלִירָה וּלְמַעֲלוֹת
וְלֹל כְּבֹא הַשָּׁמַיִם׃ וַיִּצֵּא אֶת־הָאֲשֶׁרָה מִבֵּית
יְהוָה מִחוּץ לִירוּשָׁלַם אֶל־נַחַל קָדְרוֹן וַיִּשְׂרָף אֹתָהּ
בְּנַחַל קָדְרוֹן וַיִּדֹּם לְעֵפֶר וַיִּשְׂלַף אֶת־עֲפָרָהּ עַל־
קָבֶר בְּנֵי הָעָם׃ וַיַּחַץ אֶת־בְּתֵי הַקֹּדְשִׁים אֲשֶׁר
בְּבֵית יְהוָה אֲשֶׁר הַנָּשִׁים אֲרָנוֹת שָׁם בָּתִּים
לְאֲשֶׁרָה׃ וַיָּבֵא אֶת־כָּל־הַכֹּהֲנִים מִעֵר יְהוָה
וַיִּשְׁמָא אֶת־הַכְּזָבוֹת אֲשֶׁר קָדְרֹשְׁמָה הַכֹּהֲנִים
מִזֶּבַע עַד־בָּאָר שָׁבַע וְנָתַץ אֶת־זָמֹת הַשָּׁעִירִים
אֲשֶׁר־שָׂתַח שָׁעִר יְהוֹשֻׁעַ שֹׁר־הָעִיר אֲשֶׁר־עַל־
שְׂמֹאזֵל אִישׁ בְּשֵׁעֵר הָעִיר׃ אָז־לֹא יָעַל כֹּהֲנֵי
הַכְּזָבוֹת אֶל־מִזְבֵּחַ יְהוָה בִּירוּשָׁלַם כִּי אִם־אָכְלוּ
מִצֹּה בְּתוֹךְ אֲחֵיהֶם׃ וַיִּמָּא אֶת־הַתֶּפֶת אֲשֶׁר
בְּנִי־הָעָם לְבָלְתִּי לְהַעֲבִיר אִישׁ אֶת־בְּנֵי וְאֶת־
בָּתָּו בָּאֵשׁ לְמֶלֶךְ׃ וַיִּשְׁבַּח אֶת־הַסּוֹסִים אֲשֶׁר

נָתַן מֶלֶךְ יְהוָה לִשְׁמֹשׁ כִּכָּר בֵּית־יְהוָה אֵל־
לְשַׁבַּח נְתַן־מֶלֶךְ הַסּוֹסִים אֲשֶׁר בְּפָרוּרִים וְאֶת־
כִּרְכַּבֹּת הַשָּׁמֶשׁ שָׂרָף בָּאֵשׁ׃ וְאֶת־הַמִּזְבְּחוֹת
אֲשֶׁר עַל־הַבֵּן עָלִית אֹתוֹ אֲשֶׁר־עָשׂוּ מֶלֶךְ יְהוָה
וְאֶת־הַמִּזְבְּחוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה מִנְשֶׁה בְּשָׂתֵי הַצֹּרוֹת
בֵּית־יְהוָה נָתַץ הַמֶּלֶךְ וַיִּרְץ מִשָּׁם וַיִּשְׁלַךְ אֶת־
עֲפָרָם אֶל־נַחַל קָדְרוֹן׃ וְאֶת־הַכְּזָבוֹת אֲשֶׁר־עַל־
כָּנֵי יְרוּשָׁלַם אֲשֶׁר מִימֵן לְהַר־הַפְּשֻׁתִּית אֲשֶׁר
בְּנֵה שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל לְעִשְׂתָּרֶת׃ שָׂקַץ צִידֵימָם
וְלִכְמוֹשׁ שָׂקַץ מוֹאֲב וּמִלִּכְם תוֹעֵבֶת בְּנֵי־עַמּוֹן
כִּכָּר הַמֶּלֶךְ׃ וַיִּשְׂבֹּר אֶת־הַמִּצְבֹּת וַיִּכְרֹת אֶת־
הָאֲשֵׁרִים וַיִּמָּא אֶת־מִקְוֶם עֲצָמוֹת אָדָם׃ וְגַם
אֶת־הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר בְּבֵית־אֵל הַכְּזָבָה אֲשֶׁר עָשָׂה
יִרְבֵּעַם בְּרִנְגֵט אֲשֶׁר הִחֲסִיָּא אֶת־יִשְׂרָאֵל בָּם
אֶת־הַמִּזְבֵּחַ הַזֶּה וְאֶת־הַכְּזָבָה נָתַץ וַיִּשְׂרָף
אֶת־הַכְּזָבָה הַזֶּה לְעֵפֶר וְשָׂרָף אֲשֶׁרָה׃ וַיִּסֶּן
יְאֲשִׁיָּהוּ וַיִּרְא אֶת־הַקְּבָרִים אֲשֶׁר־שָׁם בְּהָר
וַיִּשְׁלַח וַיִּקְחָ אֶת־הָעֲצָמוֹת מִן־הַקְּבָרִים וַיִּשְׂרָף
עַל־הַמִּזְבֵּחַ וַיִּשְׁפָּאֹהוּ דָּבָר יְהוָה אֲשֶׁר קָרָא אִישׁ
הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר קָרָא אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃ וַיֹּאמֶר
מָה הַצִּיָּן הַזֶּה אֲשֶׁר אֲנִי רֹאֶה וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אֲנִשִּׁי
הָעִיר הַזֶּה אִישׁ־הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר־צָא מִיְּהוּדָה
וַיִּקְרָא אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עַל־הַמִּזְבֵּחַ
בֵּית־אֵל׃ וַיֹּאמֶר הַצִּיָּו לֹא אִישׁ אֲלִינֶנָּה עֲצָמָתוֹ
וַיִּמְלֹשׁוּ עֲצָמָתוֹ אֶת־עֲצָמוֹת הַכְּזָבָה אֲשֶׁר־צָא
מִשְׁמֶרֶן׃ וְגַם אֶת־כָּל־בְּתֵי הַכְּזָבוֹת אֲשֶׁר־בְּעֵר
שְׂמֶרֶן אֲשֶׁר עָשׂוּ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְהַכְלִים הַסֵּר
יְאֲשִׁיָּהוּ וַיַּעַשׂ לָהֶם כָּל־כְּלֵי־הַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר עָשָׂה
בְּבֵית־אֵל׃ וַיִּזְבַּח אֶת־כָּל־כֹּהֲנֵי הַכְּזָבוֹת אֲשֶׁר־שָׁם
עַל־הַמִּזְבְּחוֹת וַיִּשְׂרָף אֶת־עֲצָמוֹת אָדָם עֲלֵיהֶם
וַיִּשֶׁב יְרוּשָׁלַם׃ וַיִּצֵּן הַמֶּלֶךְ אֶת־כָּל־הָעָם לֵאמֹר
עֲשׂוּ פֶסַח לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם כַּכָּתוּב עַל־סֵפֶר הַבְּרִית
הַזֶּה׃ כִּי לֹא נַעֲשָׂה פֶסַח הַזֶּה מִימֵי הַשְּׁפָטִים
אֲשֶׁר שָׁפְטוּ אֶת־יִשְׂרָאֵל וְכָל־יָמַי מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
וּמִלְכֵי יְהוּדָה׃ כִּי אִם־בְּשִׁמְנָה עֲשֹׂרָה שָׁנָה לְמֶלֶךְ
יְאֲשִׁיָּהוּ נַעֲשָׂה הַפֶּסַח הַזֶּה לַיהוָה בִּירוּשָׁלַם׃
וְגַם אֶת־הָאֲבוֹת וְאֶת־הַיָּדֹעִינִים וְאֶת־הַתְּרָפִים
וְאֶת־הַכְּלָיִם וְאֶת־כָּל־הַשְּׂקָצִים אֲשֶׁר נִרְאָו בְּאֶרֶץ

יחידה וכן ושלם בער ואשירו למען הקים את
 דבר התורה הנבנים על הספר אשר מצא
 חלקיהו הפהן בית יהוה : וכמה לא היה לפניו
 מלך אשר שוב אל יהוה בכל לבבו ובכל נפשו
 ובכל מאו כל תורת משה ואחריו לאדם
 26 כמה : אך לא שוב יהוה מחרון אפו הגדול
 אשר הורה אפו ביהוה על כל הפעלים אשר
 27 הכעיסו מנשה : ויאמר יהוה גם את יהודה
 אסיר מעל פני פאשר הסירתי את ישראל
 ומאסתי את העיר הזאת אשר בחרתי את
 ירושלם ואת הבית אשר אמרתי יהיה שמי שם :
 28 וירר דברי ואשירו וכל אשר עשה הלאהם
 כחובים על ספר דברי המים למלכי יהודה .
 29 בלמיו עליה פרעה נכה מלך מצרים על מלך
 אשור על נהר פרת וילך המלך ואשירו לקראו
 30 וימיתו במגדו פראתו אתו : וירכבו עבדיו
 מל מפגדו ויביאו ירושלם ויקברו בקברו
 וינקח עס הארץ את יהואחז בן ואשירו וימשחו
 31 אתו וימליכו אתו תחת אביו : בן עשרים
 ושלש שנה יהואחז במלכו ושלשה חדשים מלך
 בירושלם ושם אמו חמושל בת ירמיהו מלכה :
 32 ויעש הרע בעיני יהוה כל אשר עשו אבותיו :
 33 ויאסרו פרעה נכה ברבקה בארץ חמל מלך
 בירושלם ויהרעש על הארץ מאד כפר כסף
 34 וכפר זהב : ומלך פרעה נכה את אלקים בן
 ואשירו תחת ואשירו אביו ויסב את שמו
 יהויקים ואת יהואחז לקח ויבא מצרים וימית
 35 שם : והכסף והזהב נתן יהויקים לפרעה אך
 העריך את הארץ לתת את הכסף על פי פרעה
 איש בעדו נשם את הכסף ואת הזהב את עצם
 36 הארץ לתת לפרעה נכה : בן עשרים
 וחמש שנה יהויקים במלכו ואחת עשרה שנה
 מלך בירושלם ושם אמו ובתה בת פרעה מן
 37 רומה : ויעש הרע בעיני יהוה כל אשר עשו
 אבותיו : CAP. XXIV. כד
 1 בלמיו עליה נבכדנאצר מלך בבל יחילו יהויקים
 2 עבד שלש שנים וישב וימרדו : וישלח יהוה
 3 את דודי כשדים ואת דודי אלם ואת דודי

מואב ואת דודי בני עמון וישלחם בחרוה
 להאבדו דברי יהוה אשר דבר בית עבדיו
 הנביאים : אך על פי יהוה היתה ביהודה להסיר
 3 מעל פניו בחפזא מנשה כל אשר עשה : וגם
 4 וסדקו אשר ששף ויסלח את ירושלם
 5 גם גמי ולא אבד יהוה לסלח : וירר דברי
 יהויקים וכל אשר עשה הלאהם כחובים על
 6 ספר דברי המים למלכי יהודה : וישפך יהויקים
 7 עם אבותיו וימלך יהויכין בנו סדקו : ולא הסוף
 עוד מלך מצרים לצאת מארצו כי ילך מלך בבל
 מלחל מצרים עד נהר פרת כל אשר היתה
 8 למלך מצרים : בן שמונה עשרה שנה
 9 יהויכין במלכו ושלשה חדשים מלך בירושלם
 ושם אמו חמושל בת ירמיהו מלכה :
 10 ויעש הרע בעיני יהוה כל אשר עשה אביו :
 11 בעת ההיא עליה עבד נבכדנאצר מלך בבל
 12 ירושלם ויבא העיר במצור : ויבא נבכדנאצר
 13 מלך בבל על העיר ועבדיו צרים עליה : ויצא
 14 יהויכין מלך יהודה על מלך בבל הוא ואמו
 ועבדיו ושירי וסרסיו וינקח אתו מלך בבל
 15 בשנת שמונה למלכו : ויצא משם אחיז
 16 אוזרות בית יהוה ואוזרות בית המלך וימלך
 17 אחיז בל הזהב אשר עשה שלמה מלך
 18 ישראל בהיכל יהוה פאשר דבר יהוה : והגלה
 19 אחיז ירושלם ואת כל השירים ואת כל גבורי
 החיל עשרה אלפים גולה וכל החרש והמסגר
 20 לא נשארו וילת דלת עס הארץ : ויגל את
 21 יהויכין בגולה ואת אים המלך ואת נשי המלך
 22 ואת סרסיו ואת אולי הארץ הולך גולה
 23 מירושלם בגולה : ואת כל אנשי החיל שבעת
 24 אלפים והחרש והמסגר אלף חלל גבורים עשר
 25 מלחמה ויביאם מלך בבל גולה בגולה : וימלך
 26 מלך בבל את מנחם בן סדקו ויסב את שמו
 27 צדקיהו : בן עשרים ואחת שנה
 28 צדקיהו במלכו ואחת עשרה שנה מלך
 29 בירושלם ושם אמו חמושל בת ירמיהו מלכה :
 30 ויעש הרע בעיני יהוה כל אשר עשה יהויקים
 31 כי על אף יהוה היתה בירושלם וביהודה עד

Josiah, wherein this passover was holden to the LORD in Jerusalem.

24 Moreover,^a the workers with familiar spirits, and the wizards, and the β images, and the idols, and all the abominations that were spied in the land of Judah and in Jerusalem, did Josiah put away, that he might perform the words of the ϵ law which were written in the book that Hilkiah the priest found in the house of the LORD.

25 And^d like unto him was there no king before him, that turned^o to the LORD with all his heart, and with all his soul, and with all his might, according^g to all the law of Moses; neither after him arose there any like him.

26 Notwithstanding the LORD turned not from the fierceness of his great wrath, wherewith his anger was kindled against Judah, because^l of all the δ provocations that Manasseh had provoked him withal.

27 And the LORD said, I will^m remove Judah also out of my sight, as I have removed^o Israel, and will cast off this city Jerusalem which I have chosen, and the house of which^q I said, My name shall be there.

28 Now the rest of the acts of Josiah, and all that he did, are they not written in the book of the Chronicles of the kings of Judah?

29 In^e his days Pharaoh-nechoh king of Egypt went up against the king of Assyria to the river Euphrates: and king Josiah went against him; and he slew him at Megiddo,^f when he had seen him.

30 And his servants carried him in a chariot dead from Megiddo, and brought him to Jerusalem, and buried him in his own sepulchre. And^g the people of the land took Jehoahaz the son of Josiah, and anointed him, and made him king in his father's stead.

31 θ Jehoahaz was twenty and three years old when he began to reign; and he reigned three months in Jerusalem. And his mother's name was^x Hamutal, the daughter of Jeremiah of Libnah.

32 And he did that which was evil in the sight of the LORD, according to all that his fathers had done.

33 And Pharaoh-nechoh put him in bands at Riblah,^z in the land of Hamath, λ that he might not reign in Jerusalem; and μ put the land to a tribute of an hundred talents of silver, and a talent of gold.

34 And Pharaoh-nechoh made Eliakim the son of Josiah king in the room of Josiah his father, and turned^b his name to Jehoiakim, and took Jehoahaz away: and^e he came to Egypt, and died there.

35 And Jehoiakim gave the silver^e and the gold to Pharaoh; but he taxed the land to give the money according to the commandment of Pharaoh: he exacted the silver and the gold of the people of the land, of every one according to his taxation, to give it unto Pharaoh-nechoh.

36 Jehoiakim was twenty and five years old when he began to reign; and he reigned eleven years in Jerusalem: and his mother's name was Zebudah, the daughter of Pedaiah of Rumah.

37 And he did that which was evil in the sight of the LORD, according to all that his fathers had done.

CHAP. XXIV.

I N^a his days Nebuchadnezzar king of

B. C. 623.

a ch. 21. 6.
Re. 22. 15.
 β or, teraphim.
Ge. 31. 19.
b Je. 25. 9.
32. 28.
Eze. 19. 8.
c Le. 19. 31.
20. 27.
De. 18. 11.
 γ by the hand of.
d ch. 18. 5.
e 1 Ki. 8. 48.
Je. 29. 13.
f ch. 23. 26.
Ex. 20. 5.
g Ne. 10. 29.
h ch. 21. 16.
De. 19. 10.
Je. 2. 34.
19. 4.
i Ps. 106. 38.
h Eze. 33. 25.
l ch. 21. 11, 12.
24. 3, 4.
Je. 15. 4.
s angers.
m ch. 21. 13.
n Je. 22. 18, 19.
o ch. 17. 18, 20.
18. 11.
p Je. 37. 5, 7.
q 1 Ki. 9. 3.
r Je. 46. 2.
s called Jehoniah,
1 Ch. 3. 16.
Je. 24. 1.
and Coniah,
Je. 22. 24, 28.
s 2 Ch. 35. 20.
&c.
t Zec. 12. 11.
u Da. 1. 1, 2.
v 2 Ch. 36. 1.
&c.
n came into siege.
g called Shallum,
1 Ch. 3. 15.
Je. 22. 11.
w Je. 29. 1, 2.
a ch. 24. 18.
x or, eunuchs.
y ch. 25. 6.
Je. 52. 27.
 λ or, because he reigned.
 μ set a mulct upon the land,
2 Ch. 36. 3.
z ch. 20. 17.
a Je. 24. 1.
b ch. 24. 17.
Ge. 41. 45.
Da. 1. 7.
c Je. 22. 11, 12.
Eze. 19. 34.
d ch. 25. 12.
e ver. 33.
v or, eunuchs.
f Je. 37. 1.
g Je. 52. 1. &c.
h 2 Ch. 36. 5.
&c.

Babylon came up, and Jehoiakim became his servant three years: then he turned and rebelled against him.

2 And^b the LORD sent against him bands of the Chaldees, and bands of the Syrians, and bands of the Moabites, and bands of the children of Ammon, and sent them against Judah to destroy it, according to the word of the LORD, which he spake γ by his servants the prophets.

3 Surely at the commandment of the LORD came *this* upon Judah, to remove them out of his sight, for^s the sins of Manasseh, according to all that he did;

4 And also for the innocent blood^d that he shed, (for^s he filled Jerusalem with innocent blood,) which the LORD would not pardon.^k

5 Now the rest of the acts of Jehoiakim, and all that he did, are they not written in the book of the Chronicles of the kings of Judah?

6 Soⁿ Jehoiakim slept with his fathers: and Jehoiachin his son reigned in his stead.

7 And^p the king of Egypt came not again any more out of his land: for the king of Babylon had taken,^r from the river of Egypt unto the river Euphrates, all that pertained to the king of Egypt.

8 ζ Jehoiachin was eighteen years old when he began to reign, and he reigned in Jerusalem three months. And his mother's name was Nehushta, the daughter of Elnathan of Jerusalem.

9 And he did that which was evil in the sight of the LORD, according to all that his father had done.

10 At^t that time the servants of Nebuchadnezzar king of Babylon came up against Jerusalem, and the city η was besieged.

11 And Nebuchadnezzar king of Babylon came against the city, and his servants did besiege it.

12 And^w Jehoiachin the king of Judah went out to the king of Babylon, he, and his mother, and his servants, and his princes, and his κ officers: and the king of Babylon took him in the eighth year of his reign.

13 And he carried out thence all the treasures of the house of the LORD, and the treasures of the king's house, and cut in pieces all the vessels of gold which Solomon king of Israel had made in the temple of the LORD, as the LORD^z had said.

14 And^a he carried away all Jerusalem, and all the princes, and all the mighty men of valour, even ten thousand captives, and all the craftsmen and smiths: none remained, save the poorest^d sort of the people of the land.

15 And he carried away Jehoiachin to Babylon, and the king's mother, and the king's wives, and his officers, and the mighty of the land: those carried he into captivity from Jerusalem to Babylon.

16 And all the men of might, even seven thousand, and craftsmen and smiths a thousand; all that were strong and apt for war, even them the king of Babylon brought captive to Babylon.

17 And^f the king of Babylon made Mattaniah his father's brother king in his stead, and changed his name to Zedekiah.

18 Zedekiah^g was twenty and one years old when he began to reign; and he reigned eleven years in Jerusalem.^z And

his mother's name was Hamutal,^a the daughter of Jeremiah of Libnah.

19 And he did that *which was evil* in the sight of the LORD, according to all that Jehoiakim had done.

20 For through the anger of the LORD it came to pass in Jerusalem and Judah, until he had cast them out from his presence, that Zedekiah rebelled^c against the king of Babylon.

CHAP. XXV.

AND^d it came to pass, in the ninth year of his reign, in the tenth month, in the tenth day of the month, that Nebuchadnezzar king of Babylon came, he, and all his host, against Jerusalem, and pitched against it; and they built forts against it round about.

2 And the city was besieged unto the eleventh year of king Zedekiah.

3 And on the ninth day of the fourth month the famine prevailed in the city, and there was no bread for the people of the land.

4 And the city was broken up, and all the men of war fled by night, by the way of the gate between two walls, which is by the king's garden: (now the Chaldees were against the city round about:) and the king^h went the way toward the plain.

5 And the army of the Chaldees pursued after the king, and overtook him in the plains of Jericho: and all his army were scattered from him.

6 So they took the king, and brought him up to the king of Babylon to j Riblah; and they *ngave* judgment upon him.

7 And they slew the sons of Zedekiah before his eyes, and *θ* put out the eyes of^k Zedekiah, and bound him with fetters of brass, and carried him to Babylon.

8 And in the fifth month, on the seventh day of the month, (which is the nineteenth year of king Nebuchadnezzar king of Babylon) came Nebuzar-adan, *κ* captain of the guard, a servant of the king of Babylon, unto Jerusalem:

9 And^d he burnt the house of the LORD, and the king's house, and all the houses of Jerusalem, and^m every great man's house burnt he with fire.

10 And all the army of the Chaldees, that were with the captain of the guard, brake down^o the walls of Jerusalem round about.

11 Now the rest of the people that were left in the city, and the *μ* fugitives that fell away to the king of Babylon, with the remnant of the multitude, did Nebuzar-adan the captain of the guard carry away.

12 But the captain of the guard left of the poor^q of the land to be vinedressers and husbandmen.

13 And^r the pillars^t of brass that were in the house of the LORD, and the bases, and the brazen sea that was in the house of the LORD, did the Chaldees break in pieces, and carried the brass of them to Babylon.

14 And the pots,^v and the shovels, and the snuffers, and the spoons, and all the vessels of brass wherewith they ministered, took they away.

15 And the fire-pans, and the bowls, and such things as were of gold, *in* gold, and of silver, *n* silver, the captain of the guard took away.

16 The two pillars, *π* one sea, and the

B. C. 588.

a ch. 23. 31.

b 1 Ki. 7. 15.

c 2Ch. 36. 13.

Eze. 17. 15.

d 2Ch. 36. 17.

&c.

Je. 34. 2, &c.

39. 1, &c.

52. 4, &c.

Eze. 24. 2, &c.

e 1 Ch. 6. 14.

Ezr. 7. 1.

f Je. 21. 1.

29. 25, 29.

g threshold.

γ or, eunuch.

δ saw the

king's face,

Es. 1. 14.

ζ or, scribe of

the captain

of the host.

g ch. 23. 27.

Le. 26. 33.

De. 28. 36, 64

Eze. 12. 25..

28.

24. 14.

h Eze. 12. 12.

i Je. 40. 5, &c.

j ch. 23. 33.

η spake

judgment

with him.

θ made blind.

k Eze. 12. 13,

&c.

κ or, chief

marshal.

l 1 Ki. 9. 8.

Ps. 79. 1.

Is. 64. 10, 11.

m Am. 2. 5.

n Je. 41. 1, &c.

λ of the

kingdom.

o Ne. 1. 3.

Je. 52. 14, &c.

μ fallen

away.

p Je. 43. 4, 7.

q ch. 24. 14.

Je. 40. 7.

r Je. 52. 31, &c.

s Je. 27. 19, &c.

1 Ki. 7. 15. 27.

t Ex. 27. 3.

u Ge. 40. 13, 20.

v 1 Ki. 7. 47, 50.

ν good things

with him.

ω Da. 2. 37.

5. 18, 19.

x Is. 61. 3.

y 2 Sa. 9. 7.

π the one.

z Ne. 11. 23.

Da. 1. 5.

Mat. 6. 11.

Ac. 6. 1.

bases which Solomon had made for the house of the LORD; the brass of all these vessels was without weight.

17 The height^b of the one pillar was eighteen cubits, and the chapter upon it was brass; and the height of the chapter three cubits; and the wreathen work, and pomegranates upon the chapter round about, all of brass; and like unto these had the second pillar with wreathen work.

18 And the captain of the guard took Seraiah^e the chief priest, and f Zephaniah the second priest, and the three keepers of the β door:

19 And out of the city he took an γ officer that was set over the men of war, and five men of them that δ were in the king's presence, which were found in the city, and the ζ principal scribe of the host, which mustered the people of the land, and threescore men of the people of the land that were found in the city:

20 And Nebuzar-adan, captain of the guard, took these, and brought them to the king of Babylon to Riblah:

21 And the king of Babylon smote them, and slew them at Riblah in the land of Hamath. So⁶ Judah was carried away out of their land.

22 And i as for the people that remained in the land of Judah, whom Nebuchadnezzar king of Babylon had left, even over them he made Gedaliah the son of Ahikam, the son of Shaphan, ruler.

23 And when all the captains of the armies, they and their men, heard that the king of Babylon had made Gedaliah governor, there came to Gedaliah to Mizpah, even Ishmael the son of Nethaniah, and Johanan the son of Careah, and Seraiah the son of Tanhumeth the Netophathite, and Jaazaniah the son of a Maachathite, they and their men.

24 And Gedaliah swore to them, and to their men, and said unto them, Fear not to be the servants of the Chaldees: dwell in the land, and serve the king of Babylon; and it shall be well with you.

25 Butⁿ it came to pass, in the seventh month, that Ishmael the son of Nethaniah, the son of Elishama, of the seed λ royal, came, and ten men with him, and smote Gedaliah, that he died, and the Jews and the Chaldees that were with him at Mizpah.

26 And all the people, both small and great, and the captains of the armies, arose, and came to Egypt: p for they were afraid of the Chaldees.

27 And^r it came to pass, in the seven and thirtieth year of the captivity of Jehoiachin king of Judah, in the twelfth month, on the seven and twentieth day of the month, that Evil-merodach king of Babylon, in the year that he began to reign, did lift up^s the head of Jehoiachin king of Judah out of prison;

28 And he spake v kindly to him, and set his throne above the throne of the kings that^w were with him in Babylon;

29 And changed^x his prison-garments: and he did eat^y bread continually before him all the days of his life.

30 And his allowance was a continual allowance given him of the king, a^z daily rate for every day, all the days of his life.

17 שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה אֶמָּה קוֹמַתִּי הָעֶמּוּד הָאֶחָד
 וְכִתְרַת עָלָיו נְחֹשֶׁת וְקוֹמַת הַכִּתְרֹת שְׁלֹשׁ אֶמָּה
 וּשְׁבֻמָּה וְרַמְזִים עַל־הַכִּתְרֹת סָבִיב הָפֵל נְחֹשֶׁת
 וְכֹאֵלָה לָעֶמּוּד הַשֵּׁנִי עַל־שְׁבֻמָּה : וַיִּקַּח רֹב־
 18 מַבְרִיִּים אֶת־יִשְׂרָאֵל בְּתֹן הָרָאשׁ וְאֶת־צִפְיָהוּ בֶן־
 19 מִשֵּׁנָה וְאֶת־שְׁלֹשֶׁת שְׂמָרֵי הַסֶּף : וּמִדָּעִיר לָקַח
 סָרִיס אֶחָד אֲשֶׁר־הָיָה פֶקִיד עַל־אֲנָשֵׁי הַמִּלְחָמָה
 וְחַמְשֵׁה אַנְשִׁים מֵרֹאִי פְּנֵי־הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר־נִמְצְאוּ
 בְּעִיר וְאֶת הַסֶּפֶר שֶׁר הַצֵּבָא הַמִּצְבָּא אֶת־עַם
 הָאָרֶץ וְשָׂרִיס אִישׁ מֵעַם הָאָרֶץ הַנִּמְצָאִים
 בְּעִיר : וַיִּקַּח אֹתָם בְּנוֹרְמָדָן רִב־שָׁבָתִים וַיִּלְךָ
 20 אֹתָם עַל־מֶלֶךְ בָּבֶל רַבְלָחָה : וַיֵּן אֹתָם מֶלֶךְ
 21 בָּבֶל וַיְמִיתֵם רַבְלָחָה בְּאֶרֶץ חֶמֶת וַיֵּן יְהוּדָה מֵעַל
 22 אֲדָמָתָה : וְהָעַם הַנִּשְׁאָר בְּאֶרֶץ יְהוּדָה אֲשֶׁר
 הִשְׁאִיר נְבוֹכַדְנֶצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל וַיִּפְקֵד עֲלֵיהֶם אֶת־
 23 גְּדַלְיָהוּ בֶן־אֲחִיזָקָס בֶּן־שֹׁפָן וַיִּשְׁמְעוּ כָל־
 שָׂרֵי הַחֲיָלִים הַמָּה וְהָאֲנָשִׁים כִּי־הִפְקִיד מֶלֶךְ־בָּבֶל
 אֶת־גְּדַלְיָהוּ וַיָּבֹאוּ אֶל־גְּדַלְיָהוּ הַמִּצְפָּה וַיִּשְׁמַעְמָל
 בְּנִתְנִיָּה וַיְחַזְּנוּ בְּזָרָם וַיִּשְׂרְרוּ בֶן־מִתְנַחֲמַת
 הַנִּסְפָּחִי וַיֹּאמְרוּהוּ בְּהִמְצָכְתִּי הַמָּה וְאֲנָשִׁיהֶם :
 24 וַיִּשְׁלַע לָהֶם גְּדַלְיָהוּ וְהָאֲנָשִׁיהֶם וַיֹּאמֶר לָהֶם אֶל־
 הַיָּרֵא מֵעַבְדֵי הַפִּשְׁדִּים שָׁבוּ בָאָרֶץ וַעֲבֹדוּ אֶת־
 25 מֶלֶךְ בָּבֶל וַיִּשֶׁב לָכֶם : וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׂבִיעִי
 26 בָּא יִשְׁמַעְיָא בֶן־נְתַנְיָה בְּרָאִישׁ־מַעַצ מוֹרֵעַ
 הַמְּלָכָה וַעֲשָׂרָה אֲנָשִׁים אִתּוֹ וַיִּפְּסוּ אֶת־גְּדַלְיָהוּ
 וַיְמַת וְאֶת־יְהוּדִיִּים וְאֶת־הַפִּשְׁדִּים אֲשֶׁר־הָיוּ אִתּוֹ
 27 בַּמִּצְפָּה : וַיָּקֻמוּ כָל־הָעָם מִקִּטָּן וְעַד־גָּדוֹל וַיִּשְׂרֹו
 הַחֲיָלִים וַיָּבֹאוּ מִצְרָיִם כִּי יִרְאָה מִפְּנֵי כְשָׂדִים :
 28 וַיְהִי בַשְּׁלִישִׁים וָשֶׁבַע שָׁנָה לְגִלְתָּה דְּהוֹיָכֵן
 29 מֶלֶךְ־יְהוּדָה בְּשָׁנִים עֶשֶׂר חֹדֶשׁ בָּעֶשְׂרִים וַיִּשְׁבַּע
 30 יְהוֹשָׁפָט אֶת־מִרְיָה מֶלֶךְ בָּבֶל בְּשָׁנָה מְלֹכָה
 אֶת־רָאשׁ דְּהוֹיָכֵן מֶלֶךְ־יְהוּדָה מִבֵּית פֶּלֶא : וַיִּדְּבֶר
 אִתּוֹ טוֹבוֹת וַיִּתֵּן אֶת־פֶּסָאָה מֵעַל פֶּסַח הַמִּלְחָמָה
 אֲשֶׁר אִתּוֹ בָּבֶל : וַיִּשְׁאָא אֶת בְּגָדוֹ כְּלָאָ וְאָכַל
 31 לֶחֶם חֶמֶד לִפְנֵי פְלִימֵי חַיִּי : וַאֲרַחְלוֹ אֶרְחוֹ
 32 חֶמֶד נִתְּחַלְּלוּ מֵאֵת הַמֶּלֶךְ דְּבִרְיִים בְּיוֹמוֹ פֶּלֶא
 יָמֵי חַיָּי :

הַשְׁלִכּוּ אֹתָם מֵעַל פְּנֵי וַיִּמְכְּרוּ צִדְקָהוּ בְּמֶלֶךְ
 בָּבֶל :

CAP. XXV. מה

1 וַיְהִי בְשָׁנַת הַחֲשִׁיעִית לְמָלוֹךְ בַּדָּוִד הָעֲשִׂירִי
 בָּעֶשְׂרִי לַדָּוִד פֶּא נְבוֹכַדְנֶצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל הָיָה וְכָל־
 חֵילוֹ עַל־יְרוּשָׁלָּם וַיַּחַן עָלֶיהָ וַיִּבְנֵי עָלֶיהָ חֵיָק
 2 סָבִיב : וַתָּבֹא הָעִיר בַּמִּצּוֹר עַד עֲשָׂתִי עֲשָׂרָה
 3 שָׁנָה לְמֶלֶךְ צִדְקָהוּ : בַּחֲשִׁיעָה לַדָּוִד וַיַּחַן
 4 הָרָעַב בְּעִיר וְלֹא־הָיָה לָהֶם לֶעֶם הָאָרֶץ : וַתִּבְקַע
 הָעִיר וְכָל־אֲנָשֵׁי הַמִּלְחָמָה הַחֲיָלִי דָּרָךְ שְׂעִיר
 5 בֵּין הַחֲמֹתִים אֲשֶׁר עַל־בֵּן הַמֶּלֶךְ וּכְשָׂדִים עַל־
 6 הָעִיר סָבִיב וַיִּלְךָ דָּרָךְ הָעִירָה : וַיִּרְדְּפוּ חֵיל־
 פִּשְׁדִּים אֶחָד הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁגּוּ אֹתוֹ בְּעִרְבוֹת יְרֵחוֹ
 7 וְכָל־חֵילוֹ נִפְצָו מֵעָלָיו : וַיַּחֲשֹׁשׁ אֶת־הַמֶּלֶךְ
 וַיַּעַלֶּה אֹתוֹ אֶל־מֶלֶךְ בָּבֶל רַבְלָחָה וַיִּדְּבֹרֵה אֹתוֹ
 8 מִשְׁפָּט : וְאֶת־בְּנֵי צִדְקָהוּ שִׁחֲטוּ לְעֵינָיו וְאֶת־
 9 עֵינָי צִדְקָהוּ עָזַר וַיֹּאסְרוּהוּ בְּנִחְשָׁתִים וַיְבִיאוּהוּ
 10 בְּכָל־ : וּבַדָּוִד חֲחִמִּישִׁי בְּשָׁבַעַה לַדָּוִד
 הָיָה שָׁנָה תִּשְׁעֵי־עֲשָׂרָה שָׁנָה לְמֶלֶךְ נְבוֹכַדְנֶצַּר
 11 מֶלֶךְ־בָּבֶל פֶּא בְּנוֹרְמָדָן רִב־שָׁבָתִים עֶבֶר מֶלֶךְ־
 12 בָּבֶל יְרוּשָׁלָּם : וַיִּשְׂרַף אֶת־בֵּית יְהוָה וְאֶת־בֵּית
 13 הַמֶּלֶךְ וְאֶת פְּלִבְתִּי יְרוּשָׁלָּם וְאֶת־פְּלִבְתִּי גָדוֹל
 14 שָׂרָף פֶּאשׁ : וְאֶת חֹמֹת יְרוּשָׁלָּם סָבִיב נִחְצוּ
 15 כָל־חֵיל פִּשְׁדִּים אֲשֶׁר רִב־שָׁבָתִים : וְאֶת יְתֵר
 16 הָעָם הַנִּשְׁאָרִים בְּעִיר וְאֶת־הַנְּפִלִים אֲשֶׁר נִפְלוּ
 עַל־הַמֶּלֶךְ בָּבֶל וְאֶת יְתֵר הַחֲמוֹן הַגָּלִי בְּנוֹרְמָדָן
 17 רִב־שָׁבָתִים : וּמִדֹּלֶת הָאָרֶץ הִשְׁאִיר רִב־שָׁבָתִים
 18 לְכַרְמִים וְלִגְבִּים : וְאֶת־עֶמְּוִדִי הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר בֵּית
 19 יְהוָה וְאֶת הַמִּכְלָת וְאֶת־הַיָּתֵד הַיְּדִישָׁת אֲשֶׁר־
 20 בְּבֵית יְהוָה שָׁפְרוּ כְשָׂדִים וַיִּשְׁאָו אֶת־נִחְשָׁתָם
 21 בְּכָל־ : וְאֶת־הַיָּסִירֹת וְאֶת־הַיָּעִים וְאֶת־
 22 הַמִּמְּפֹרוֹת וְאֶת־הַנְּפֹחוֹת וְאֶת כָּל־צִלְיֵי
 23 הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר־יִשְׂרָתוּ בָם לָקָחוּ : וְאֶת
 24 הַמַּחְחֹת וְאֶת־הַמִּשְׁרָקוֹת אֲשֶׁר זָהָב וְזָהָב וְאֲשֶׁר־
 25 כֶּסֶף כֶּסֶף לָקַח רִב־שָׁבָתִים : הָעֶמְּוִדִים שְׁנִים
 26 חֵיָם הָאֶחָד וְהַמִּכְלָת אֲשֶׁר־עָשָׂה שְׁלֹמֹה לְבֵית
 27 יְהוָה לֹא־הָיָה מִשְׁקָל לְנֹשֶׁת פְּלִיפְלִים הָאֵלָה :

CAP. I. א

1 אדם שנת אנוש : חָגֵן מִדֹּלָלָל יָרָד : חֲנָן
2 מִתּוֹשֶׁלַח לָמֶד : נָח שָׁם חָם וְיֶפֶת : בְּנֵי
3 יֶשֶׁת נֶמֶר וּמְלֹךְ וּמִי וְנֹן וְחִיבֶל וּמִשָּׁד וְחִירָם :
4 וּבְנֵי גָמֶר אֲשֶׁכֶּנֶן וְדִישָׁת וְחִוְרָמָה : וּבְנֵי יִגָן
5 אֶלְעִישָׁה וְחִרְשִׁישָׁה פִּתִּים וְרוֹדְנִים : בְּנֵי חָם פִּיש
6 וּמִצְרַיִם פִּיש וְכִנְעֵן : וּבְנֵי לֵשׁ סָבֵא וְחִוְלָה
7 וְסִבְתָּא וְעִמְכָּא וְסִבְתָּכָא וּבְנֵי רַעְמָה שִׁבְא וְדִדָן :
8 וְכִיש יֵלֶךְ אֶת־נֶמְרוֹד הוּא הָחֹל לְהִוִּית גְּבוּר בְּאַרְצָ :
9 וּמִצְרַיִם יֵלֶךְ אֶת־לֹחֲיִים וְאֶת־עֲנָנִים וְאֶת־לִהָבִים
10 וְאֶת־נִפְתָּחִים : וְאֶת־פִּתְרָסִים וְאֶת־פְּסִלֹהִים אֲשֶׁר
11 יֵצֵא מִשָּׁם פִּלְשֹׁתִים וְאֶת־נִפְתָּחִים :
12 וּבְנֵי יֵלֶךְ אֶת־צִידוֹן בְּרִי וְאֶת־חֵת : וְאֶת־
13 הַיִּבְסִי וְאֶת־הָאֹמִרִי וְאֶת־הַרְגִּישִׁי : וְאֶת־חֲחִי
14 וְאֶת־הַעֲרָקִי וְאֶת־חִסְטִי : וְאֶת־הָאֲרָרִי וְאֶת־
15 הַצִּמְרִי וְאֶת־הַחֲמִקִּי : בְּנֵי שָׁם עֵילָם וְאֲשִׁיזֹר
16 וְאַרְפַּכְשָׁד וְלֹד וְאַבְרָם וְעֻץ וְחֹלִי וְנֹרָה וְמִשָּׁד :
17 וְאַרְפַּכְשָׁד יֵלֶךְ אֶת־שִׁלְחָה וְשִׁלְחָה יֵלֶךְ אֶת־עֵבֶר :
18 וְעֵבֶר יֵלֶךְ שֵׁנִי בְנִים שָׁם הָאָדָם פֶּלֶךְ כִּי בִמְיוֹ
19 נִמְלָנָה הָאָרֶץ וְשָׁם אֲחִיו יִקְחוֹן : וְיִקְחוֹן יֵלֶךְ אֶת־
20 אֶלְמוֹדֵד וְאֶת־שִׁלְחָה וְאֶת־חֲצִרְמוֹת וְאֶת־יִרְחָ :
21 וְאֶת־הִדְרֹם וְאֶת־אֵוֹל וְאֶת־דִּקְלָה : וְאֶת־עֵיבֶל
22 וְאֶת־אֶבְיִמָּאֵל וְאֶת־שִׁבְאָה : וְאֶת־אֹמִפִּיר וְאֶת־
23 חִוְלָה וְאֶת־יֹבֶב כֹּל־אֵלֶּה בְּנֵי יִקְחוֹן : שָׁם
24 אֲרַפַּכְשָׁד שִׁלְחָה : עֵבֶר פֶּלֶךְ רֵעִי : שְׂרֹג
25 נָחוֹר הָרִדָּה : אֲבָרָם הוּא אֲבָרָהָם : בְּנֵי אֲבָרָהָם
26 יִצְחָק וְיִשְׁמָעֵאל : אֵלֶּה הוֹלְדֵתָם בְּכוֹר יִשְׁמָעֵאל
27 וְנָחוֹר וְנָדָר וְאֹדְבָאֵל וּמִכְשָׁם : מִשְׁכֶּנֶן וְרוֹמָה
28 מִשָּׂא חֲדָר וּמִיָּא : יִטּוֹר נָפִישׁ וְקִרְמָה אֵלֶּה
29 חָם בְּנֵי יִשְׁמָעֵאל : וּבְנֵי קַטּוּרָה פִּילְגֶשׁ
30 אֲבָרָהָם יֵלֶךְ אֶת־זִמְרָן וְיִקְשָׁן וּמִגָּן וּמִדָּן : וְיִשְׁבָּן
31 וְשִׁוְרָה וּבְנֵי יִקְשָׁן שִׁבְא וְדִדָן : וּבְנֵי מִדָּן עִישָׁה
32 וְעֵשֶׂר וְחִנֹּךְ וְנִינְדָה וְאֶלְדָּעָה כֹּל־אֵלֶּה בְּנֵי קַטּוּרָה :
33 יוֹלֵד אֲבָרָהָם אֶת־יִצְחָק בְּנֵי יִצְחָק עֲשֹׂר

34 וְיִשְׂרָאֵל : בְּנֵי עֲשֹׂר אֶלְיָסוֹ רֵעֹאֵל וְיִשְׁעֹשׁ וְיִעֲלָם
35 וְלָרַח : בְּנֵי אֶלְיָסוֹ מִיָּמָן וְאֹמִיר צָפִי וְנַעֲלָם
36 חֲנָן וְחִמְנֵעַ וְעַמְלָק : בְּנֵי רֵעֹאֵל נָחַת וְרַח
37 שִׁפְוָה וּמִצָּדָה : וּבְנֵי שְׂעִיר לֹמְסָן וְשׁוּבֵל וְצִבְעוֹן
38 וְעֵנָה וְדִישָׁן וְאַצָּר וְדִישָׁן : וּבְנֵי לֹמְסָן חֹרִי
39 וְחֹמָם וְאַחֲוֹת לֹמְסָן חִמְנֵעַ : בְּנֵי שׁוּבֵל עֵלִי
40 וּמִנְחָח וְעֵיבֶל שָׁפִי וְאֹנָם וּבְנֵי צִבְעוֹן אֵיָה וְעֵנָה :
41 בְּנֵי עֵנָה דִישָׁן וּבְנֵי דִישָׁן חִמְרָן וְאַשְׁבָּן
42 וְיִתְרָן וְכָרָן : בְּנֵי־אַצָּר בִּלְהָן וְנִשְׁנָן וְעֵקָן
43 בְּנֵי דִישָׁן עֻץ וְאַרְן : וְאַלֶּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר
44 מָלְכוּ בְּאַרְצָ אֲדֹם לִפְנֵי מֶלֶךְ־מֶלֶךְ לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל
45 בָּלַע בֶּן־בְּעוֹר וְשָׁם עִירוֹ דִּנְהָבָה : וְיָמָת בָּלַע
46 וְיִמְלָךְ מִחֲפָיו יֹבֶב בֶּן־רַח מִבְּצָרָה : וְיָמָת יֹבֶב
47 וְיִמְלָךְ מִחֲפָיו הוֹשֵׁם מִאֲרָץ הַקִּימָנִי : וְיָמָת
48 חוֹשֵׁם וְיִמְלָךְ מִחֲפָיו הֲדָד בֶּן־בְּדֹד הַמִּפְכָּה אֶת־
49 מִדָּן בְּשָׂדֶה מִזָּאָב וְשָׁם עִירוֹ עִיּוֹת : וְיָמָת
50 הֲדָד וְיִמְלָךְ מִחֲפָיו שִׁמְלָה מִמְּשֻׁרָקָה :
51 וְיָמָת שִׁמְלָה וְיִמְלָךְ מִחֲפָיו שָׁאֹל מִקְרִיבוֹת
52 הַנְּהָר : וְיָמָת שָׁאֹל וְיִמְלָךְ מִחֲפָיו בָּעַל
53 חֲנָן בֶּן־עֲבָדוֹר : וְיָמָת בָּעַל חֲנָן וְיִמְלָךְ מִחֲפָיו
54 הֲדָד וְשָׁם עִירוֹ פָּעִי וְשָׁם אֲשִׁמּוֹ מְהִיטְבָּאֵל בֶּת־
55 מִסְרָד בֶּת כִּי נָהָב : וְיָמָת הֲדָד וְיִהוִי אֱלֹשֶׁן
56 אֲדֹם אֱלֹף חִמְנֵעַ אֱלֹף עֲלִיָּה אֱלֹף יָחַת : אֱלֹף
57 אֶהֱלִיבְמָה אֱלֹף אֵלֶּה אֱלֹף פִּיגָן : אֱלֹף חֲנָן
58 אֱלֹף הִימָן אֱלֹף מִבְּצָר : אֱלֹף מְגִדִּיאֵל אֱלֹף
59 עִירָם אֵלֶּה אֱלֹשֶׁן אֲדֹם :

CAP. II. ב

1 אֵלֶּה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רֵאשִׁי בְּנֵי יִהוֹדָה יִשְׁשָׁכָר
2 וְיִבְלָיִן : דָּן יִסְכָּח וּבְנִימָן נִפְתָּלִי בֶן־אֲשִׁיר :
3 בְּנֵי יִהוֹדָה עֵר וְאֹזָנָן וְשִׁלְחָה שְׁלֹמֶשֶׁה נָחוֹר לֹא מִבֶּת־
4 שֹׁשׁ הַכֶּנַּעֲנִית יִרְמִי עֵר בְּכוֹר יִהוֹדָה רַע עֲבִינִי
5 יִחְזָה וְיִמְחִיחֶהוּ : וְחִסְרִי פִלְתָּה יִלְדָה לוֹ אֶת־פָּרָץ
6 וְאֶת־יִרְחָה כֹּל־בְּנֵי יִהוֹדָה חֲמִשָּׁה : בְּנֵי פָרָץ

The First Book of the CHRONICLES.

CHAP. I.

ADAM, ^δ Sheth, Enosh.
 2 Kenan, Mahalaleel, Jered,
 3 Henoch, Methuselah, Lamech,
 4 Noah, Shem, Ham, and Japheth.
 5 The ^ο sons of Japheth; Gomer, and Magog, and Madai, and Javan, and Tubal, and Meshech, and Tiras.
 6 And the sons of Gomer; Ashchenaz, and γ Riphath, and Togarmah.
 7 And the sons of Javan; Elishah, and Tarshish, Kittim, and δ Dodanim.
 8 The sons of Ham; Cush, and Mizraim, Put, and Canaan.
 9 And the sons of Cush; Seba, and Havilah, and Sabta, and Raamah, and Sabtechah. And the sons of Raamah; Sheba, and Dedan.
 10 And Cush begat Nimrod; he began to be mighty upon the earth.
 11 And Mizraim begat Ludim, and Ananim, and Lehabim, and Naphtuhim,
 12 And Pathrusim, and Casluhim, (of whom came the Philistines,) and Caphthorim.
 13 And Canaan begat Zidon his first-born, and Heth,
 14 The Jebusite also, and the Amorite, and the Girgashite,
 15 And the Hivite, and the Arkite, and the Sinite,
 16 And the Arvadite, and the Zemarite, and the Hamathite.
 17 The sons of Shem; Elam, and Asshur, and Arphaxad, and Lud, and Aram, and Uz, and Hul, and Gether, and μ Meshech.
 18 And Arphaxad begat Shelah, and Shelah begat Eber.
 19 And unto Eber were born two sons: the name of the one was ν Peleg, (because in his days the earth was divided,) and his brother's name was Joktan.
 20 And Joktan begat Almodad, and Sheleph, and Hazarmaveth, and Jerah,
 21 Hadoram also, and Uzal, and Diklah,
 22 And Ebal, and Abimael, and Sheba,
 23 And Ophir, and Havilah, and Jobab. All these were the sons of Joktan.
 24 Shem, ^ρ Arphaxad, Shelah,
 25 Eber, Peleg, Reu,
 26 Serug, Nahor, Terah,
 27 Abram; ^ς the same is Abraham.
 28 The sons of Abraham; Isaac, ^ε and Ishmael.
 29 These are their generations: The first-born of Ishmael, Nebaioth; then Kedar, and Adbeel, and Mibsam,
 30 Mishma, and Dumah, Massa, φ Haddad, and Tema,
 31 Jetur, Naphish, and Kedemah. These are the sons of Ishmael.
 32 Now the sons of Keturah, ^ζ Abraham's concubine: she bare Zimran, and Jokshan, and Medan, and Midian, and Ishbak, and Shuah. And the sons of Jokshan; Sheba, and Dedan.
 33 And the sons of Midian; Ephah, and Ephraim, and Henoch, and Abida, and Eldaah. All these are the sons of Keturah.
 34 And ^θ Abraham begat Isaac. The sons ^η of Isaac; Esau, and Israel.

B. C. 4004.

a Ge.36.9,&c.

b Ge.4.25,26.
5.3,9.

β or, Zepho,
Ge.36.11.

c Ge.10.2,&c.

γ or, Di-phath, as it is in some copies.

δ or, Rodanim, according to some copies

ζ or, Heman,
Ge.36.22.

η or, Alvan,
Ge.36.23.

θ or, Shepho,
Ge.36.23.

ι or, Hemdan,
Ge.36.26.

λ or, Achan,
Ge.36.27.

d De.2.23.

μ or, Mash,
Ge.10.23.

ν i.e. Division,
Ge.10.25.

π or, Hadar,
Ge.36.39.

ρ or, Pau,
Ge.36.39.

c Ge.11.10.
&c.

σ or, Alvah.

f Ge.17.5.

g Ge.21.2,3.

h Ge.16.11,15.

i Ge.25.13,16.

τ or, Jacob.

φ or, Hadar,
Ge.25.15.

κ Ge.29.32,
&c.

30. 5, &c.
35. 18, &c.
46. 8, &c.

l Ge.25.1,&c.

m Ge.33.3,&c.
46. 12.
Nu. 26. 19.

n Ge.33.29,30.
Mat. 1. 3.

o Ge.21.2,3.

p Ge.46.12.
Ru. 4. 18.

q Ge.25.25,26.

35 The ^a sons of Esau; Eliphaz, Reuel, and Jeush, and Jaalam, and Korah.

36 The sons of Eliphaz; Teman, and Omar, β Zephi, and Gatam, Kenaz, and Timna, and Amalek.

37 The sons of Reuel; Nahath, Zerah, Shammah, and Mizzah.

38 And the sons of Seir; Lotan, and Shobal, and Zibeon, and Anah, and Dishon, and Ezar, and Dishan.

39 And the sons of Lotan; Hori, and ζ Homam: and Timna was Lotan's sister.

40 The sons of Shobal; η Alian, and Manahath, and Ebal, θ Shephi, and Onam.

41 The sons of Zibeon; Aiah, and Anah.

42 The sons of Anah; Dishon. And the sons of Dishon; κ Amram, and Eshban, and Ithran, and Cheran.

43 The sons of Ezer; Bilhan, and Zavan, and λ Jakan. The sons of Dishan; Uz, and Aran.

44 Now these are the kings that reigned in the land of Edom before any king reigned over the children of Israel; Bela the son of Beor: and the name of his city was Dinhabah.

45 And when Bela was dead, Jobab the son of Zerah of Bozrah reigned in his stead.

46 And when Jobab was dead, Husham of the land of the Temanites reigned in his stead.

47 And when Husham was dead, Hadad the son of Bedad, (which smote Midian in the field of Moab,) reigned in his stead: and the name of his city was Avith.

48 And when Hadad was dead, Samlah of Masrekah reigned in his stead.

49 And when Samlah was dead, Shaul of Rehoboth by the river reigned in his stead.

50 And when Shaul was dead, Baal-hanan the son of Achbor reigned in his stead.

51 And when Baal-hanan was dead, π Hadad reigned in his stead: and the name of his city was ρ Pai; and his wife's name was Mehetabel, the daughter of Matred, the daughter of Mezahab.

52 Hadad died also. And the dukes of Edom were; duke Timnah, duke σ Aliah, duke Jetheth,

53 Duke Aholibamah, duke Elah, duke Pinon,

54 Duke Kenaz, duke Teman, duke Mibzar,

55 Duke Magdiel, duke Iram. These are the dukes of Edom.

CHAP. II.

THESE are the sons of τ Israel; Reuben, ^κ Simeon, Levi, and Judah, Issachar, and Zebulun,

2 Dan, Joseph, and Benjamin, Naphtali, Gad, and Asher.

3 The sons of Judah; ^μ Er, and Onan, and Shelah; which three were born unto him of the daughter of Shua the Canaanitess. And Er, the first-born of Judah, was evil in the sight of the LORD; and he slew him.

4 And ^ν Tamar his daughter-in-law bare him Pharez and Zerah. All the sons of Judah were five.

5 The sons ^ρ of Pharez; Hezron, and Hamul.

6 And the sons of Zerah; β Zimri, and Ethan, and Heman, and Calcol, and γ Darda: five of them in all.

7 And the sons of Carmi; δ Achar, the troubler⁶ of Israel, who transgressed in the thing accursed.

8 And the sons of Ethan; Azariah.

9 The sons also of Hezron, that were born unto him; Jerahmeel, and ζ Ram, and η Chelubai.

10 And Ram⁶ begat Amminadab; and Amminadab begat Nahshon, prince^d of the children of Judah;

11 And Nahshon begat θ Salma, and Salma begat Boaz,

12 And Boaz begat Obed, and Obed begat Jesse,

13 And ζ Jesse begat his first-born Eliab, and Abinadab the second, and κ Shimma the third,

14 Nathaneel the fourth, Raddai the fifth,

15 Ozem the sixth, David the seventh:

16 Whose sisters were Zeruiah, and Abigail. And⁶ the sons of Zeruiah; Abishai, and Joab, and Asahel, three.

17 And Abigail bare Amasa:^k and the father of Amasa was λ Jether the Ishmeelite.

18 And Caleb the son of Hezron begat children of Azubah his wife, and of Jeri-oth: her sons are these; Jeshar, and Shobab, and Ardon.

19 And when Azubah was dead, Caleb took unto him Ephrath,ⁱ which bare him Hur.

20 And Hur begat Uri, and Uri begat Bezaleel.^k

21 And afterward Hezron went in to the daughter of Machir,^j the father of Gilead, whom he ν married when he was three-score years old; and she bare him Segub.

22 And Segub begat Jair, who had three and twenty cities in the land of Gilead.

23 And^m he took Geshur, and Aram, with the towns of Jair, from them, with Kenath, and the towns thereof, even three-score cities: all these belonged to the sons of Machir the father of Gilead.

24 And after that Hezron was dead in Caleb-ephraiah, then Abiah, Hezron's wife, bare him Ashurⁿ the father of Tekoa.

25 And the sons of Jerahmeel the first-born of Hezron were, Ram the first-born, and Bunah, & Oren, and Ozem, and Ahijah.

26 Jerahmeel had also another wife, whose name was Atarah; she was the mother of Onam.

27 And the sons of Ram the first-born of Jerahmeel were, Maaz, and Jamin, & Eker. 28 And the sons of Onam were, Shammai, and Jada. And the sons of Shammai; Nadab, and Abishur.

29 And the name of ν wife of Abishur was Abihail, and she bare him Ahban, & Molid.

30 And the sons of Nadab; Seled, and Appaim: but Seled died without children.

31 And the sons of Appaim; Ishi. And the sons of Ishi; Sheshan. And the children of Sheshan; ⁶ Ahlai.

32 And the sons of Jada, the brother of Shammai; Jether, and Jonathan: and Jether died without children.

33 And the sons of Jonathan; Peleth, and Zaza. These were the sons of Jerahmeel.

34 Now Sheshan had no sons, but daughters: and Sheshan had a servant, an Egyptian, whose name was Jarha.

35 And Sheshan gave his daughter to Jarha his servant to wife, and she bare him Attai.

B. C. 1753.

β or, Zabdi,

Jos. 7. 1.

γ or, Davda.

a ch. 11. 41.

δ or, Achan.

b Jos. 6. 18.

7. 1, 25.

ζ or, Aram,

Mat. 1. 3, 4.

η or, Caleb,

ver. 18, 42.

c Ru. 4. 19, 20.

d Nu. 1. 7.

e ver. 9.

f or, Salmon,

Ru. 4. 21.

f 1 Sa. 16. 6, &c.

κ or, Sham-

mah,

1 Sa. 16. 9.

g 2 Sa. 2. 18.

h 2 Sa. 17. 25.

i Ithra, an

Israelite.

j ver. 50.

k Jos. 15. 17.

l Ex. 31. 2.

m Ephrath,

ver. 19.

n Nu. 27. 1.

o took.

p or, Reaiah,

ch. 4. 2.

q or, half of

the Menu-

chites, or,

Hatsiham-

menuchoth.

m Nu. 32. 41.

De. 3. 14.

Jos. 13. 30.

r or, Atarites

or, crowns

of the house

of Joab.

n ch. 4. 5.

o Ju. 1. 16.

p Je. 35. 2.

q 2 Sa. 3. 2, &c.

r 1 Sa. 25. 42.

43.

s or, Chileab,

2 Sa. 3. 3.

s ver. 34, 35.

t 2 Sa. 5. 4, 14,

&c.

φ or, Sham-

mua,

2 Sa. 5. 14.

x or, Bath-

sheba,

2 Sa. 11. 3.

ψ or, Eliam,

2 Sa. 11. 3.

β or, Elishua,

2 Sa. 5. 15.

γ or, Beeli-

ada,

ch. 14. 7.

36 And Attai begat Nathan, and Nathan begat Zabad,

37 And Zabad begat Ephlal, and Ephlal begat Obed,

38 And Obed begat Jehu, and Jehu begat Azariah,

39 And Azariah begat Helez, and Helez begat Eleasah,

40 And Eleasah begat Sisamai, and Sisamai begat Shallum,

41 And Shallum begat Jekamiah, and Jekamiah begat Elishama.

42 Now the sons of Caleb,⁶ the brother of Jerahmeel were, Mesha his first-born, which was the father of Ziph; and the sons of Mareshah, the father of Hebron.

43 And the sons of Hebron; Korah, and Tappuah, and Rekem, and Shema.

44 And Shema begat Raham, the father of Jorkoam; and Rekem begat Shammai.

45 And the son of Shammai was Maon; and Maon was the father of Beth-zur.

46 And Ephah, Caleb's concubine, bare Haran, and Moza, and Gazez: and Haran begat Gazez.

47 And the sons of Jahdai; Regem, and Jotham, and Gesham, and Pelet, and Ephah, and Shaaph.

48 Maachah, Caleb's concubine, bare Sheber, and Tirhanah.

49 She bare also Shaaph the father of Madmannah, Sheva the father of Machbenah, and the father of Gibeaz: and the daughter of Caleb was Achsah.^j

50 These were the sons of Caleb, the son of Hur, the first-born of μ Ephratah; Shobal the father of Kirjath-jearim,

51 Salma the father of Beth-lehem, Hareph the father of Beth-gader.

52 And Shobal the father of Kirjath-jearim had sons; π Haroeh, and ρ half of the Manahethites.

53 And the families of Kirjath-jearim; the Ithrites, and the Puhites, and the Shumathites, and the Mishraites; of them came the Zareathites, and the Eshtaulites.

54 The sons of Salma: Beth-lehem, and the Netophathites, σ Ataroth,^y the house of Joab, and half of the Manahethites, the Zorites.

55 And the families of the scribes which dwelt at Jabez; the Tirathites, the Shimethites, and Suchathites. These are the Kenites^o that came of Hemath, the father of the house of Rechab.^p

CHAP. III.

NOW these were the sons of David, which were born unto him in Hebron: the first-born,⁷ Amnon, of^r Ahinoam the Jezreelitess; the second, τ Daniel, of Abigail the Carmelitess;

2 The third, Absalom, the son of Maachab, the daughter of Talmi king of Geshur; the fourth, Adonijah, the son of Haggith;

3 The fifth, Shephatiah of Abital; the sixth, Ithream by Eglah his wife.

4 These six were born unto him in Hebron; and there he reigned seven years and six months: and^t in Jerusalem he reigned thirty and three years.

5 And these were born unto him in Jerusalem: ϕ Shimea, and Shobab, and Nathan, and Solomon, four, of χ Bath-shua the daughter of ψ Ammiel:

6 Ithar also, & β Elishama, & Eliphelet,

7 And Nogah, and Nepheg, and Japhia,

8 And Elishama, and γ Eliada, and Eliphelet, nine.

9 These were all the sons of David.

עמי : ועמי הליד את־נח־ו ונתן הוליד את־
 נבד : ועבד הוליד את־אפ־ל ואפ־ל הוליד את־
 עובד : ועובד הליד את־יהוא ויהוא הליד את־
 עוריה : ונעוריה הליד את־חלץ וחלץ הליד
 את־אלעשה : ואלעשה הליד את־ססמי וססמי
 הליד את־שלום : ושלום הוליד את־מכיה
 וימכיה הליד את־אלישמע : ובני כלב אחי
 ירחמאל מיטע בחרו הוא אבי־יהוה ובני מרשה
 אבי חבון : ובני חבון בחרו וחסד ורם
 ושמע : ושמע הליד את־רחם אבי ירעם
 ורם הוליד את־שמי : ובני־שמי מעון ומעון
 אבי בית־צור : ועיפה פילגש כלב ילדה את־
 חנן ואת־מוצא ואת־נח־ו ונתן הליד את־נח־ו
 ובני יהוי רגם ויהוה וגינן ופגל ועיפה ושעף
 פילגש כלב מעלה ילד שבר ואת־תרחקה
 וחלד ששף אבי מרמזה את־שוע אבי מכנא
 ואבי גבעא ובת־כלב עכסה : אלה היו בני
 כלב בן־חור בנור אפרתה שובל אבי חרות
 יערים : שלמא אבי בית־לחם חרף אבי בית־
 נדר : ויהוי בנים לשובל אבי חרות יערים
 הראה חצי המנדחות : ומשפחות חרות יערים
 היתר והפתי והשמיני והמשרעי מאלה יצאו
 הצרעתי והאשחאלי . בני שלמא בית־לחם
 וגמפתי עשרות בית יואב וחצי המנדחות הצרעי
 ומשפחות סופרים ישבו יצחק תרעתיים משעתיים
 שותכתיים חפה חקונים הפאים מחפתי אבי
 בית־רכב :

CAP. III. ג

ואלה היו בני דוד אשר נולדו בחברון הבכור
 אמנן לאחיהעם היוצאליה שגל ונחאל לאביגיל
 הפרמלית : השלישי לאבשלום בן־מעכה בת־
 פלמי מלך גשור הרביעי אדניה בן־חגית :
 החמישי שפטיה לאבישל הששי יתרעם לענה
 אשתו : ששה נולדו בחברון ובמקדשם
 שבע שנים וששה חדשים ושלישים ושלוש
 שנה מלך בירושלם : ואלה נולדו
 בירושלם שמיא ושובב ונתן ושלמה ארבעה
 לבת־שוע בת־עמיאל : ויבחר ואלישמע
 ואלישלם : וננה ונפג ויפיע : ואלישמע
 ואליעד ואלישלם תשעה : כל בני דוד מלבד

חצרון ורחמל : ובני זרח זמרי ואיהן
 ויהימן וכלכל ודבע פלם חמשה : ובני פרמץ
 עמר עמר ישראל אשר מעל בחרם : ובני איהן
 עוריה : ובני חצרון אשר נולדו את־ירחמאל
 ואת־רם ואת־פולבן : ורם הוליד את־עמינדב
 ועמינדב הוליד את־נחשון נשיא בני יהודה :
 ונחשון הוליד את־שלמא ושלמא הוליד את־בשו :
 ובעל הוליד את־עובד ועובד הוליד את־ישי :
 ואיש הוליד את־בחרו את־אליאב ואביגיל השלי
 ושמיא השלישי : נחאל הרביעי בני החמישי :
 אצם הששי יהוד השבעי : ואחיהיהם צוריה
 ואביגיל ובני צוריה אבשי ויאב ועשהאל
 שלשה : ואביגיל ילדה את־עמישא ואבי
 עמישא יתר השמיאלי : וכלב בן־חצרון
 הוליד את־עובדא אשר ואת־יריעות ואלה בניה
 ישר ושובב ואדון : ותמת עובדא וקחלו כלב
 את־אפית ותלד לו את־חור : וחור הוליד את־
 אחי ואחי הוליד את־בצלאל : ואחז בן־חצרון
 אליב־מכר אבי גלעד והוא לקחה והוא בן־
 ששים שנה ותלד לו את־שגוב : ושגוב הוליד
 את־יאיר ויהיו עשרים ושלוש עלים בארץ
 הנגלעד : וינקח גשור ואבם את־חיות יאיר
 מאתם את־נקת ואת־בנותיה ששים עיר כל־
 אלה בני מכר אביגילעד : ואחז מות־חצרון
 בכלב אפרתה ואשת חצרון אביה ותלד
 לו את־אשחור אבי תקוע : ויהוי בנר
 ירחמאל בכור חצרון הבכור רם ובניה ואין
 ואצם אחיה : ותלד אשרה את־רם לירחמאל
 ושמה עשרה היא אם אונם : ויהוי בני־רם
 בכור ירחמאל מעין ומין ועקר : ויהוי בנר
 אונם שמי ודע ובני שמי נדב ואבישור : ושם
 אשת אבישור אביגיל ותלד לו את־אחבן ואת־
 מוליר : ובני נדב סלד ואפים וימת סלד לא
 בנים : ובני אפים ישי ובני ישי ששן ובני
 ששן אחי : ובני ידע אחי שמי יתר ויונתן
 וימת יתר לא בנים : ובני ונתן פלח וזוא אלה
 היו בני־ירחמאל : ולאחיה הששן בנים כן
 אם בנות ולששן עבד מצרי ושמו ירעה : ויהיו
 ששן את־ביתו לרחע עבדו לאשה ותלד לו את־

13 תחזה אבני עירנקש אלה אנשי רכב : ובני
 14 קנו עתניאל ושרה ובני עתניאל חתת : ומעולתי
 15 הוליד את עפרה ושרה הוליד את יואב אבי צבא
 16 חרשים כי חרשים היו : ובני פלב בן יספה עירו
 17 אלה ונעם ובני אלה חקן : ובני יהלאל וזף
 18 ויפסח פורא ואשראל : ובני שרה יתר ומרד
 19 ועפר וילון ופחר את מרים ואת שפי ואת
 20 ישבא אבן אשתמעי : ואשתו החדיה ילדה
 21 את ירד אבן גר ואת חביר אבן שולו ואת
 22 יקותיאל אבן גלח ואלה בני חתיה בתיפרעה
 23 אשר ל קח מרד : ובני אשת החדיה אחות זבס
 24 אבן קעילה הנרמי ואשתמעי הנפכתי : ובני
 25 שילון אכנון ורפה ברחמן ותלון ובני ישי
 26 וחת ובני חת : בני שלה בן יהודה עד אבן
 27 לכה ולעדה אבן מרשה ומשפחות בית עברת
 28 הבן לבית אשבע : ויהוים ואנשי כנזא ויואש
 29 ושרף אשר געלו למואב וישבי לחם והדברים
 30 עתיקים : הפה היוצרים וישבי נשעים וגדעה
 31 עסחמלך בממלכתו ישיבי שם : ובני
 32 שמעון נמואל וימין יריב ורח שאול : שלם בן
 33 מבסם בן משמע בן : ובני משמע חמיואל
 34 בן נפיר בן שמעי בן : ולשמעי בנים ששה
 35 עשר ובנות שש ולאחיו אין בנים רבים וכל
 36 משפחתם לא הרבו עד בני יהודה : וישבע בבאר
 37 שבע ומולדה וחצר שיעל : ובבילה ובצצם
 38 ובחולד : ובנחמאל ובחרמא ובצקלג : ובבית
 39 מרפובל ובחצר סוסים ובבית בראי ובשערים
 40 אלה עריהם עד מלך דוד : ויחצרום עימם
 41 ועין רפון ותכן ועשן ערים חמש : וכל
 42 חציריהם אשר סביבות הערים האלה עד
 43 בעל זאת מושבתם והתחשם להם : ומשונב
 44 ומלך וישה בן אמיצה : ויואל ויהוא בן יושבה
 45 בן שרה בן עשיאל : ואליעזר ויעקבה וישוחיה
 46 ועשיה ועדיאל וישימאל ובניה : ויואל בן שפני
 47 בן אלון בן יריה בן שמי בן שמעיה : אלה הנאים
 48 בשמות נשיאם במשפחותם ובית אבותיהם פרו
 49 לרוב : ואלה למנא גר עד למנחם הנאי לבקש

10 בני קילנשים ותמר אחותם : ובן שלמה
 11 ורחבעם אביה בן אסא בן יהושפט בן :
 12 יורם בן אחזיהו בן יואש בן : אמיצה
 13 בן עזריה בן יורם בן : אחז בן חזקיהו בן
 14 מנשה בן : אמון בן ואשיהו בן : ובני
 15 ואשיהו הנבול ויחזק השני יהויקים השלישי
 16 צדקיהו דרביע שלום : ובני יהויקים יכניה בן
 17 צדקיה בן : ובני יכניה אשר שאלתיאל
 18 בן : ומלכירם ופריה ושנאצר ומכיה הושמע
 19 ובנביה : ובני פדה ורבבל ושמיני ובדורבבל
 20 משלם וחנניה ושלמית אחותם : ותשבה ואלה
 21 וברכיה וחסדיה וישב חסד חמש : ובן חנניה
 22 פלטיה וישעיה בן רפיה בן ארזן בן עבדיה בן
 23 שכניה : ובני שכניה שמעיה ובני שמעיה
 24 חפשי ויגאל ובריה ונעריה ושפט ששה : ובן
 25 נעריה אליעזר ויחזקיה ויחזקיה שלמה : ובני
 26 אליעזר החדיה ואלישיב ופלח ועקוב ויחזק
 27 ורליה ועבני שבועה :

CAP. IV. 7

1 בני יהודה פרץ חצרן וכרמי וחור ושובל :
 2 ויהיה בן שובל הליך את יחזק ויחזק הוליד את
 3 אחימי ואת ליה אלה משפחות החצרני :
 4 ואלה אבן עיפים וירעאל וישמא וירבש ושם
 5 אחתם הגללוני : וסמואל אבן גר ועזר אבן
 6 חשה אלה בני חור בנור אפרתה אבן בית לחם :
 7 ולאשחור אבן תקוע היו שתי נשים חלצה
 8 ובנערה : ויהיו לו נערה אחת אהרם ואחיהפר
 9 ואחיהמיני ואחיהאחשה אלה בני נערה :
 10 ובני חלצה צרת יצור ואחזק : וקור הוליד
 11 את עניב ואת הגבנה ומשפחות אחרות בן
 12 הרם : ויהי יעצ נכבד מאדיו ואמו קראה שמו
 13 יעצ לאמר כי ילדתי בעצב : ויקרא יעצ
 14 לאלו ישראל לאמר אסברך תברכני והרבה
 15 את בניי ויהיה בן עמי ועשת מרעה בלתי
 16 עצבי ויבא אלהים את אשר שאל : וכלב אחי
 17 שיהיה הוליד את מחיר הוא אבן אשתון :
 18 ואשתון הוליד את בית רפא ואת פסח ואת

beside the sons of the concubines, and Tamar^a their sister.

10 And Solomon's son was Rehoboam; γ Abia his son, Asa his son, Jehoshaphat his son,

11 Joram his son, ζ Ahaziah his son, Joash his son,

12 Amaziah his son, θ Azariah his son, Jotham his son,

13 Ahaz his son, Hezekiah his son, Manasseh his son,

14 Amon his son, Josiah his son.

15 And the sons of Josiah were, the first-born λ Johanan, the second μ Jehoiakim, the third ν Zedekiah, the fourth Shallum.

16 And the sons of Jehoiakim; π Jeconiah his son, Zedekiah his son.

17 And the sons of Jeconiah; Assir, σ Salathiel his son,

18 Malchiram also, & Pedaiah, & Shenazar, Jecamiah, Hoshama, and Nedabiah.

19 And the sons of Pedaiah were, Zerubbabel, and Shimei: and the sons of Zerubbabel; Meshullam, and Hananiah, and Shelomith their sister:

20 And Hashubab, and Ohel, and Berechiah, and Hasadiah, Jushab-hesed, five.

21 And the sons of Hananiah; Pelatiah, and Jesaiah: the sons of Rephaiah, the sons of Arnan, the sons of Obadiah, the sons of Shechaniah.

22 And the sons of Shechaniah; Shemaiah: and the sons of Shemaiah; Hattush, and Igeal, and Bariah, and Neariah, and Shaphat, six.

23 And the sons of Neariah; Elieoenai, and φ Hezekiah, and Azrikam, three.

24 And the sons of Elieoenai were, Hodajah, and Eliashib, and Pellaiah, and Akkub, and Johanan, and Dalaiah, and Anani, seven.

CHAP. IV.

THE^e sons of Judah; Pharez, Hezron, and β Carmi, and Hur, and Shobal.

2 And γ Reaiah^e son of Shobal begat Ja-hath; and Jaath begat Ahumai & Lahad. These are the families of the Zorathites.

3 And these were of the father of Etam; Jezreel, and Ishma, and Idbash: and the name of their sister was Hazeleponi:

4 And Penuel the father of Gedor, and Ezer the father of Hushah. These are the sons of Hur, the first-born of Ephratah, the father of Beth-lehem.

5 And Ashur the father of Tekoa had two wives, Helah and Naarah.

6 And Naarah bare him Ahuzam, and Hephher, and Temeni, and Haahashtari. These were the sons of Naarah.

7 And the sons of Helah were, Zereth, and Jezoar, and Ethnan.

8 And Coz begat Anub, and Zobebah, and the families of Aharbel the son of Harum.

9 And Jabez was more honourable^d than his brethren: and his mother called his name ν Jabez, saying, Because I bare him with sorrow.

10 And Jabez called on the God of Israel, saying, π Oh that thou wouldest bless me indeed, and enlarge my coast, and that thine hand might be with me, and that thou wouldest ρ keep me from evil, that it may not grieve me! And God granted him that which he requested.

11 And Chelub the brother of Shuah begat Mehir, which was the father of Eshton.

12 And Eshton begat Beth-rapha, and Paseah, and Tehinnah the father of τ I-nahash. These are the men of Rechah.

B. C. 1300.

a 2 Sa. 13. 1.

β or, Hathath, and Meonothai, who begat.

γ or, Abijam, 1 Ki. 15. 1.

δ or, inhabitants of the valley.

ζ or, Azariah, 2 Ch. 22. 6.

or, Jehoahaz, 2 Ch. 21. 17.

η That is, craftsmen. b Ne. 11. 35.

θ or, Uziah, 2 Ki. 15. 30.

κ or, Uznaz, λ Jehoahaz, 2 Ki. 23. 30.

μ or, Eliakim, 2 Ki. 23. 34.

ν or, Mattaniah, 2 Ki. 24. 17.

π or, Jehoiachin, 2 Ki. 24. 6.

or, Coniah, Je. 22. 24.

ρ or, the Jewess. σ Shealtiel.

τ or, Jehudiah, mentioned before.

φ Hiskijahu, x or, Jemuel, Ge. 46. 10.

Ex. 6. 15. y or, Jachin, Zohar.

c Ge. 46. 12. β or, Chelubai, ch. 2. 9.

or, Caleb, ch. 2. 18.

γ or, Haroeh, ch. 2. 52.

δ unto. ζ or, Balah, Jos. 19. 3.

η or, Eltolad, Jos. 19. 4.

θ or, Hazarsuah, Jos. 19. 5.

κ or, Ether, Jos. 19. 7.

λ Baalath-beer, Jos. 19. 8.

μ or, as they divided themselves by nations among them.

d Ge. 34. 19. v i.e. sorrowful.

π If thou wilt.

ρ do me.

σ coming.

τ or, the city of Nahash.

13 And the sons of Kenaz; Othniel, and Seraiah: & the sons of Othniel; β Hathath.

14 And Meonothai begat Ophrah: and Seraiah begat Joab, the father of the δ valley of η Charashim; for^b they were craftsmen.

15 And the sons of Caleb the son of Jephunneh; Iru, Elah, and Naam: and the sons of Elah, κ even Kenaz.

16 And the sons of Jehaleleel; Ziph, and Ziphah, Tiria, and Asareel.

17 And the sons of Ezra were, Jether, and Mered, and Ephraim, and Jalon: and she bare Miriam, and Shammai, and Ishbah the father of Eshtemoa.

18 And his wife ρ Jehudijah bare Jered the father of Gedor, & Heber the father of Socho, and Jekuthiel the father of Zanoah. And these are the sons of Bithiah the daughter of Pharaoh, which Mered took.

19 And the sons of his wife τ Hodiah the sister of Naham, the father of Keilah the Garmite, and Eshtemoa the Maachathite.

20 And the sons of Shimon were, Amnon, and Rinnah, Ben-hanan, and Tilon. And the sons of Ishi were, Zoheth, and Ben-zoheth.

21 The sons of Shelah the son of Judah were, Er, the father of Lecah, and Laadah the father of Mareshah, and the families of the house of them that wrought fine linen, of the house of Ashbea,

22 And Jokim, and the men of Chozeba, and Joash, and Saraph, who had the dominion in Moab, and Jashubi-lehem. And these are ancient things.

23 These were the potters, and those that dwelt among plants and hedges: there they dwelt with the king for his son.

24 The sons of Simeon were, χ Nemuel, and Jamin, ψ Jarib, Zerah, and Shaul:

25 Shallum his son, Mibsam his son, Mishma his son.

26 And the sons of Mishma; Hamuel his son, Zacchur his son, Shimei his son.

27 And Shimei had sixteen sons, and six daughters; but his brethren had not many children, neither did all their family multiply δ like to the children of Judah.

28 And they dwelt at Beer sheba, and Moladah, and Hazar-shual,

29 And at ζ Bilhah, and at Ezem, and at η Tolad,

30 And at Bethuel, and at Hormah, and at Ziklag,

31 And at Beth-marcaboth and θ Hazarsusim, and at Beth-birei, and at Shaaraim. These were their cities, unto the reign of David.

32 And their villages were, κ Etam, & Ain, Rimmon, & Tochen, & Ashan, five cities:

33 And all their villages that were round about the same cities, unto λ Baal. These were their habitations, & μ their genealogy.

34 And Meshobab, and Jamlech, and Joshah the son of Amaziah,

35 And Joel, and Jehu the son of Josibah, the son of Seraiah, the son of Asiel,

36 And Elieoenai, and Jaakobah, and Jeshohaiab, and Asaiah, and Adiel, and Jesimiel, and Benaiah,

37 And Ziza the son of Shiphi, the son of Allon, the son of Jedaiah, the son of Shimri, the son of Shemaiah:

38 These σ mentioned by their names were princes in their families; and the house of their fathers increased greatly.

39 And they went to the entrance of Gedor, even unto the east side of the valley, to seek pasture for their flocks.

40 And they found fat pasture and good, and the land *was* wide, and quiet, and peaceable; for *they* of Ham had dwelt there of old.

41 And these written by name came in the days of Hezekiah king of Judah, and smote^b their tents, and the habitations that were found there, and destroyed them utterly unto this day, and dwelt in their rooms: because *there was* pasture^c there for their flocks.

42 And *some* of them, *even* of the sons of Simeon, five hundred men, went to mount Seir, having for their captains Pelatiah, and Neariah, and Rephaiah, and Uzziel, the sons of Ishi.

43 And they smote the rest of the Amalekites^d that were escaped, and dwelt there unto this day.

CHAP. V.

NOW the sons of Reuben the first-born of Israel, (for he^k *was* the first-born; but, forasmuch as he^k defiled his father's bed, his birthright was given^m unto the sons of Joseph the son of Israel: and the genealogy is not to be reckoned after the birthright.

2 For Judahⁿ prevailed above his brethren, and of him *came* the chief δ ruler; but the birthright *was* Joseph's;))

3 The sons,^o *Isay*, of Reuben the first-born of Israel, *wee*, Hanoch, and Pallu, Hezron, and Carmi.

4 The sons of Joel; Shemaiah his son, Gog his son, Shimei his son,

5 Micah his son, Reaia his son, Baal his son,

6 Beerah his son, whom η Tilgath-pileser king of Assyria carried away *cap-tive*: he *was* prince of the Reubenites.

7 And his brethren by their families, (when the genealogy of their generations *was* reckoned,) *were* the chief, Jeiel, and Zechariah,

8 And Bela the son of Azaz, the son of κ Shema, the son of Joel, who dwelt in Aroer,^f *even* unto Nebo and Baal-meon:

9 And eastward he inhabited unto the entering in of the wilderness from the river Euphrates; because their cattle *were* multiplied in the land of Gilead.^v

10 And in the days of Saul they made war with the Hagarites,^y who fell by their hand: and they dwelt in their tents λ throughout all the east *land* of Gilead.

11 And the children of Gad dwelt over against them, in the land of π Bashan, unto Salcah:

12 Joel the chief, and Shapham the next, and Jaanai, and Shaphat in Bashan.

13 And their brethren of the house of their fathers *were*, Michael, and Meshulam, and Sheba, and Jorai, and Jachan, and Zia, and Heber, seven.

14 These *are* the children of Abihail the son of Huri, the son of Jaroah, the son of Gilead, the son of Michael, the son of Jeshishai, the son of Jahdo, the son of Buz:

15 Ahi the son of Abdiel, the son of Guni, chief of the house of their fathers.

16 And they dwelt in Gilead in Bashan, and in her towns, and in all the suburbs of Sharon,^u upon their π borders.

17 All these *were* reckoned by genealogies in the days of Jotham^f king of Judah, & in the days of Jeroboam^h king of Israel.

18 The sons of Reuben, and the Gadites, and half the tribe of Manasseh, ρ of valiant men, men able to bear buckler and sword,

B. C. 1300.

a ver. 10.

b 2Ki.18.8,&c

c ver. 22-

d 2Ch. 18. 31.

e Nu. 32. 1.4.

f 2Ch. 14. 11.

Ps. 22. 4, 5.

84. 11, 12.

g led captive.

h men: as

Nu. 31. 35.

g Ex. 17. 16.

De. 25. 17, 19.

1 Sa. 15. 8.

30. 17.

2 Sa. 8. 12.

h Jos. 23. 10.

2 Ch. 32. 8.

i 2 Ki. 15. 29.

17. 6.

k Ge. 29. 32.

l Ge. 35. 22.

m Ge. 48. 15.

n Ge. 49. 8, 10.

Ps. 60. 7.

Mi. 5. 2.

He. 7. 14.

d or, prince.

e men of

names.

o Ge. 46. 9.

Ex. 6. 14.

Nu. 26. 5.

p 2Ki.17.7-18

q 2 Ki. 15. 19.

r or, Tiglath-

pileser.

2 Ki. 15. 29.

16. 7.

r 2 Ki. 18. 11.

s Ge. 46. 11.

Nu. 26. 57.

t or, Ger-

shom, ver. 16.

u or, Shemai-

ah, ver. 4.

t Jos. 13. 16.

u ver. 22.

v Ex. 6. 21, 24.

w Le. 10. 1, 16.

x Jos. 22. 9.

y Nu. 25. 11, 13

z Ge. 25. 12.

Ps. 83. 6.

a upon all

the face of

the East.

z Jos. 13. 11.

a 2 Sa. 8. 17.

b 2Ch. 26. 17.

u house.

c Ezr. 7. 3.

v or, Meshul-

lam,

ch. 9. 11.

d Ne. 11. 11.

e ch. 27. 29.

Ca. 2. 1.

x goings

forth.

f 2 Ki. 15. 32.

g 2 Ki. 25. 18.

h 2 Ki. 14. 16.

p sons of

valour.

q or, Gershom,

ver. 1.

and to shoot with bow, and skilful in war, *were* four & forty thousand seven hundred and threescore, that went out to the war.

19 And^a they made war with the Hagarites, with Jetur, and Nephish, and Nodab.

20 And^c they were helped against them, and the Hagarites *were* delivered into their hand, and all that *were* with them: for they^d cried to God in the battle, and he *was* entreated of them; because^f they put their trust in him.

21 And they^g took away their cattle; of their camels fifty thousand, and of sheep two hundred and fifty thousand, and of asses two thousand, and of γ men an hundred thousand.

22 For there fell down many slain, because^h the war *was* of God. And they dwelt in their steeds unto the captivity.ⁱ

23 And the children of the half tribe of Manasse dwelt in the land: they increased from Bashan unto Baal-hermon, and Senir, and unto mount Hermon.

24 And these *were* the heads of the house of their fathers, even Ephraim, and Ishi, and Eliel, and Azriel, and Jeremiah, and Hodaviah, and Jabdriel, mighty men of valour, famous ζ men, and heads of the house of their fathers.

25 And^j they transgressed against the God of their fathers, and went a whoring after the gods of the people of the land, whom God destroyed before them.

26 And^k the God of Israel stirred up the spirit of Pul king of Assyria, and the spirit of Tilgath-pileser king of Assyria, and he carried them away (even the Reubenites, and the Gadites, and the half tribe of Manasse,) and brought them unto Halah,^l and Habor, and Hara, and to the river Gozan, unto this day.

CHAP. VI.

THE^a sons of Levi; θ Gershon, Kohath, and Merari.

2 And the sons of Kohath; Amram, Izhar,^b and Hebron, and Uzziel.

3 And the children of Amram; Aaron, and Moses, and Miriam. The sons also of Aaron; Nadab^c and Abihu, Eleazar and Ithamar.

4 Eleazar begat Phinehas,^d Phinehas begat Abishua,

5 And Abishua begat Bukki, and Bukki begat Uzzi,

6 And Uzzi begat Zerariah, and Zerariah begat Meraioth,

7 Meraioth begat Amariah, and Amariah begat Ahitub,

8 And Ahitub^e begat Zadok, and Zadok begat Ahimaaz,

9 And Ahimaaz begat Azariah, and Azariah begat Johanan,

10 And Johanan begat Azariah, (he *is* that^f executed the priest's office in the μ temple that Solomon built in Jerusalem.)

11 And Azariah begat Amariah,^g and Amariah begat Ahitub,

12 And Ahitub begat Zadok, and Zadok begat ν Shallum,

13 And Shallum begat Hilkiah, and Hilkiah begat Azariah,

14 And Azariah begat Seraiah,^d and Seraiah begat Jehozadak,

15 And Jehozadak went *into captivity*, when^h the LORD carried away Judah and Jerusalem by the hand of Nebuchadnezzar.

16 The sons of Levi; σ Gershom, Kohath, and Merari.

19 וַיֵּשְׁבוּ יִצְחָק צִבְיָהּ : וַיַּעֲשׂוּ מִלְחָמָה עִם
 הַחֲנִיזָאִים וַיִּמָּוֶר וַיִּנָּשׂ וַיִּזְדָּב : וַיַּעֲזְרוּ עֲלֵיהֶם
 וַיִּנָּתְנוּ בְיָדָם הַחֲנִיזָאִים וְכָל שְׂעִמְהֶם כִּי לֹאֲהֻיִם
 זָעַקוּ בַּמִּלְחָמָה וַנַּעֲמִידָה לָהֶם כִּי בְמִחוּ בָּו : וַיִּשְׁבּוּ
 מִקִּנְיָהֶם בְּיָדֵיהֶם חֲמִשִּׁים אֶלֶף וְצֹאן מֵאֲתֵים
 וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וַחֲמֹרִים אֶלֶף וְכֹפֶשׂ אֶדָם מֵאֹה
 אֶלֶף : כִּי יִחְלָלֻם רִבִּים נָפְלוּ כִּי מִתְּאֵלִוִים
 הַמִּלְחָמָה וַיִּשְׁבּוּ חֲתָתִים עַד־חֶלֶה : וַבְּנֵי
 חֲצִי שֶׁבֶט מִנְּשֵׂהָ יֹשְׁבוּ בְּאֶרֶץ מִצְפֵּן עַד־בָּעַל
 חֶרְמִין וַיִּשְׁבּוּ וַתִּרְחֶמֶן הַמֶּלֶךְ רִבּוֹ : וְאַחַר רֵאשִׁי
 בֵּית־אֲבוֹתָם וַעֲשֵׂר וַיִּשְׁעִי וְאַלְיָאֵל וַעֲזִירְיָאֵל וַיִּרְמִיָּה
 וַחֲדַרְיָה וַיַּחֲזִיאֵל אֲנָשִׁים גִּבּוֹרִי חָלִיל אֲנָשֵׁי שְׁמוֹת
 רֵאשִׁים לְבֵית אֲבוֹתָם : וַיִּמְעַל בְּאַלְדֵי אֲבֹתֵיהֶם
 וַיִּזְנוּ אַחֲרֵי אֱלֹהֵי עַמִּי־הָאֶרֶץ אֲשֶׁר־הִשְׁמִיר אֱלֹהִים
 מִפְּנֵיהֶם : וַעֲשֵׂר אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־רִיחָהּ פֶּלֶא מֶלֶךְ־
 אֲשֹׁר וְאֶת־רִיחָהּ תִּלְגַּת פִּלְגֶסֶר מֶלֶךְ אֲשֹׁר וַיִּגְלַם
 לְרֵאשִׁיבִי וַלְנָדִי וַלְחֲצִי שֶׁבֶט מִנְּשֵׂהָ וַתָּבִיִּאם לַחֲלֹח
 וַחֲבֹרִי וַהֲרָא וַיִּתֵּר וַזֶּן עַד הַיּוֹם הַזֶּה : בְּנֵי
 לֵוִי גִרְשֹׁן דָּהָת וּמָרְכִי : וַבְּנֵי קָהָת עֲמֶרֶם וַיִּזְדָּר
 וַחֲבֵרֹן וַעֲזִירְיָאֵל : וַבְּנֵי עֲמֶרֶם אֲחִיזָא וּמִשָּׁה וּמִרְיָם
 וַבְּנֵי אֲחִיזָא נָדָב וַאֲבִיהֻאֵא אֱלֹעָזָר וַאֲחִימֶר : אֱלֹעָזָר
 הַלֵּוִי אֶת־פִּינְחָס פִּנְיָהֶם הַלֵּוִי אֶת־אֲבִישֻׁעַ :
 וְאֲבִישֻׁעַ הַלֵּוִי אֶת־בָּלִי וַבָּלִי הַלֵּוִי אֶת־עֲזִי :
 וְעִזִּי הַלֵּוִי אֶת־זֶרְחִיָּה וַזֶּרְחִיָּה הַלֵּוִי אֶת־מִרְיָם :
 מִרְיָם הַלֵּוִי אֶת־אֲמֹרִיָּה וְאֲמֹרִיָּה הַלֵּוִי אֶת־
 אֲחִישֻׁב : וְאֲחִישֻׁב הַלֵּוִי אֶת־צִדְקוֹ וְצִדְקוֹ
 הַלֵּוִי אֶת־אֲחִישֻׁמֶץ : וְאֲחִישֻׁמֶץ הַלֵּוִי אֶת־
 עֲזַרְיָה וְעֲזַרְיָה הַלֵּוִי אֶת־יִחְזָקָן : וַיִּחְזָקָן הַלֵּוִי
 אֶת־עֲזַרְיָה הוּא אֲשֶׁר פָּתַח בַּיִת אֲשֶׁר־בָּנָה
 שְׁלֹמֹה בֶּן־דָּוִד : וַיֹּלֵד עֲזַרְיָה אֶת־אֲמֹרִיָּה
 וְאֲמֹרִיָּה הַלֵּוִי אֶת־אֲחִישֻׁב : וְאֲחִישֻׁב הַלֵּוִי
 אֶת־צִדְקוֹ וְצִדְקוֹ הַלֵּוִי אֶת־שָׁלוֹם : וְשָׁלוֹם הַלֵּוִי
 אֶת־חֶלְקֵהָ וְחֶלְקֵהָ הַלֵּוִי אֶת־עֲזַרְיָה : וְעֲזַרְיָה
 הַלֵּוִי אֶת־שָׁרָה וְשָׁרָה הַלֵּוִי אֶת־יְהוֹצָבָק :
 וַיְהוֹצָבָק הָלַךְ בְּהַגְלֹת יְהוָה אֶת־יְהוֹדָה
 וַיְרוֹשְׁלָם בֶּן־נִבְכַדְנֶאצַּר :

CAP. VI. 1

בְּנֵי לֵוִי גִרְשֹׁם דָּהָת וּמָרְכִי :

40 מִרְעָה לְצֹאנָם : וַיִּמְצְאוּ מִרְעָה שָׁמָּן וַשֹּׁב
 וַהֲאֵרֶץ רִבְבַת יָדִים וְשִׁקְמָת וַשְׁלֹחַ כִּי מִן־חֹם
 41 הַיִּשְׁבִּים שָׁם לִפְנֵים : וַיָּבֹאוּ אֵלֶיהָ הַחֲזֹנִים
 בְּשִׁמּוֹת בִּימִי יַחֲזִקְרוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה וַיָּבֹאוּ אֶת־
 אֱדֻלְיָהם וְאֶת־הַמַּעֲלִים אֲשֶׁר נִמְצְאוּ שָׁמָּה
 וַיַּחְרִימֻם עַד־הַיּוֹם הַזֶּה וַיִּשְׁבּוּ חֲתָתִים כִּי־
 42 מִרְעָה לְצֹאנָם שָׁם : וּמֵהֶם מִן־בְּנֵי שָׁמְעוֹן הָלַכְוּ
 לְחַר שַׁעִיר אֲנָשִׁים חֲמִשִּׁים מֵאוֹת וַתִּפְּלֶיָה וַנַּעֲזִירָהּ
 43 וַתִּפְּרָה וַעֲזִירְיָאֵל בְּנֵי יִשְׁעִי בְּרֵאשִׁים : וַיָּבֹאוּ אֶת־שְׂאֵרֵי
 הַפְּלִטָה לְעִמְלֶק וַיִּשְׁבּוּ שָׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה :

CAP. V. ה

1 וַבְּנֵי רֵאשִׁיבִי בְּכֹר־יִשְׂרָאֵל כִּידָוָא הַבְּכוֹר וַיַּחֲלֹלוּ
 יִצְעָרִי אֲבִיו וַתִּהְיֶה בְּתָרְוָה לְבֵנֵי יִסָּף בְּיִשְׂרָאֵל וְלֹא־
 9 לַחֲתָנָהּ לְבָתְּרָה : כִּי יְהוּדָה גִּבֹּר בְּאֲחִיו וַלְנָדִי
 3 מִמֶּנּוּ וַתִּבְרָה לְיוֹסֵף : בְּנֵי רֵאשִׁיבִי בְּכֹר־
 4 יִשְׂרָאֵל הַנּוֹף וַפְּלֹא חֲצֵרֹן וְכֶרֶם : בְּנֵי יוֹאֵל
 5 שְׁמִיעָה בֶּן־זֹג בֶּן־שָׁמְעִי בֶּן־יִמְכָּה בֶּן־רֵאשִׁי
 6 בֶּן־בָּעַל בֶּן־בָּאֶרָה בֶּן־אֲשֶׁר הָלַחַת תִּלְגַּת
 7 פִּלְגֶסֶר מֶלֶךְ אֲשֹׁר הוּא נָשִׂיא לְרֵאשִׁיבִי : וְאֲחִיו
 8 לְמִשְׁפַּחְתּוֹ הַחֲתָנָהּ לְחִלְדָּתָם הָרֵאשִׁי יִצְחָק
 9 וְכֹרְדִּי : וַבָּלַע בֶּן־עֲזֹר בְּשִׁמְעֵי בֶן־יוֹאֵל הוּא יוֹשֵׁב
 9 בְּשִׁעִיר עַד־בְּנֹו וַבָּעַל מֶעֶן : וְלַמְּזֹרָח שָׁבַע עַד־
 10 לְבֹאוֹ מִדְּרָחַ לְמִדְּהָרָה פָּתַח כִּי מִקְנֵיהֶם רִבּוֹ
 10 בְּאֶרֶץ בָּלָעַד : וּבִימֵי שָׁאוּל עָשׂוּ מִלְחָמָה עִם־
 הַחֲנִיזָאִים וַיִּפְּלוּ בָיָדָם וַיִּשְׁבּוּ בְּאֲדֻלְיָהם עַל־כֵּן
 11 כִּי מִזְרַח לְפָלַעַד : וַיִּבְרָכְהוּ לְנֶגְדָם יֹשְׁבוּ בְּאֶרֶץ
 12 הַבָּשָׁן עַד־סִלְכָה : יוֹאֵל הָרֵאשִׁי וְשָׁפָם הַמִּשְׁנָה
 13 וַיַּעֲזֵר וְשָׁפָם בְּבָשָׁן : וְאֲחִיהֶם לְבֵית אֲבוֹתֵיהֶם
 מִיכָאֵל וּמִשְׁלֹם וְשָׁבַע יוֹרִי וַעֲזָנִי וַיִּזְעֹר וַיִּזְעֹר
 14 שְׁבִינָה : אֵלֶיהָ בְּנֵי אֲבִיהֶם בֶּן־חֲדַרְיָה בֶּן־יִחְזָק
 15 בֶּן־לִמְלֶךְ בֶּן־מִיכָאֵל בֶּן־יִשְׁעִי בֶן־יִחְזָק בֶּן־רִבְבָּה :
 16 אֲחִי בֶן־עֲבִדְיָאֵל בֶּן־זִיגִי רֵאשִׁי לְבֵית אֲבוֹתָם :
 17 וַיִּשְׁבּוּ בְּבָלָעַד בְּבָשָׁן וּבְנִיבְתָרָה וּבְכָל־מִגְרָשֵׁי שְׂרֹן
 17 עַל־תְּחוֹצְאוֹתָם : כָּל־הַחֲתָנָהּ בִּימֵי יוֹתָם מֶלֶךְ־
 18 יְהוּדָה וּבִימֵי רִבְכָם מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל : בְּנֵי־
 רֵאשִׁיבִי וַנָּדִי וַחֲצִי שֶׁבֶט מִנְּשֵׂהָ מִן־בְּנֵי חֲלִיל
 אֲנָשִׁים נָשִׂיא מִן־וְדָבָר וְרִבִּי קָשָׁת וְלַמְדִּי
 מִלְחָמָה אֲרָפְעִים וְאַרְבָּעָה אֶלֶף וְשָׁבַע מֵאוֹת

38 ואלה שמות בני נחשון ובני שמעי : ובני
39 קהת עמרם ויזחור וחברון ועיזאל : בני מררי
40 מחלי ומשי ואלה משפחות הלוי לאבותיהם :
41 לנחשון ובני נח ובני נפח : ובני יואח ובני
42 עזר ובני זרח ובני יאחזי : ובני קהת עמינדב
43 ובני קרח ובני אסיר : בן אלקנה ובן ואביסר
44 ובני אסיר : בתחת ובן אריאל ובן עזרה
45 ובן ושאל : ובני אלקנה עמשי ואחיהם :
46 אלקנה ובן אלקנה צופי ובן נחח : ואליאב
47 ובן ירחם ובן אלקנה : ובני שמואל הבכר
48 ושני ואביה : בני מררי מחלי ובני בני שמעי
49 ובן עזר : בשמעא ובן חפיה ובן עזיה
50 ואלה אשר העמיד ה' דוד עליהם :
51 לשר בית יהוה מפניו הארון : ויהיו משרתים
52 לפני משכן אהל מועד בשיר עד-בנות שלמה
53 את-בית יהוה בירושלם ויעמדו כמשפטם על-
54 עבודתם : ואלה העמרים ובניהם מבני הקהתי
55 הימן המשוחרר בני יואל בן שמואל : בן אלקנה
56 בן ירחם בן אריאל בן ירחם : בן ציף בן אלקנה
57 בן מנחם בן עמשי : בן אלקנה בן יואל בן עזריה
58 בן צפניה : בן יחזקאל בן אסיר בן אביסר בן
59 קרח : בן יזחור בן קהת בן לוי בן ישראל :
60 ואחיו אסף העמד עליהם אסף בן גריהו
61 בן שמעא : בן מנחם בן צפניה בן מלכיה :
62 בן יאחזי בן זרח בן עזריה : בן יאחזי בן נפח בן
63 שמעי : בן ירחח בן נחשון : ובני
64 מררי ואחיהם על השמאל איתן בן קישי בן עבדי
65 בן מלכיה : בן חשביה בן אביה בן חלקיה :
66 בן אביה בן בני בן שמר : בן מחלי בן מושי בן
67 מררי בן לוי : ואחיהם הלויים נחלים לכל עבודת
68 משכן בית האלהים : ואחריו ובני מקטירים
69 על-מזבח העולה ועל-מזבח הקטרת לכל מלאכת
70 קדש הקדשים ולכפר על-ישראל כלל אשר צוה
71 משה עבד האלהים : ואלה בני אהרן
72 אלעזר בן פנחס בן אבישע בן : בקי בן עזי
73 ובן ירמיה בן : מריות בן אמרה בן אחיטוב

בן : צדוק בן אחימלך בן : ואלה
מושביהם למינותם בגבולם לבני אהרן למשפחת
דקתיה בן להם היה הנזיר : ויהיו להם
את-חברון בארץ יהודה ואת-מגרשיה סבילתיה :
ואת-שדה העיר ואת-חצירה ונתנו
לכלב בן-יפנה : ולבני אהרן
נתנו את-ערי המקלט את-חברון ואת-לכיה
ואת-מגרשיה ואת-יזחור ואת-אשחמלע ואת-
מגרשיה : ואת-חילון ואת-מגרשיה את-
דביר ואת-מגרשיה : ואת-עשן ואת-מגרשיה
ואת-בית שמש ואת-מגרשיה : וממטה
בנימין את-גבע ואת-מגרשיה ואת-עלמא ואת-
מגרשיה ואת-ענתות ואת-מגרשיה פלעיהם
שלש-עשרה עיר במשפחותיהם : ולבני
קהת הנזירים ממשפחת המטה מנחמיה משה
חצי מנשה בנזיר ערים עשר : ולבני
נחשון למשפחותם ממטה יושכר וממטה
אשר וממטה נפתלי וממטה מנשה בנזיר ערים
שלש עשרה : לבני מררי למשפחותם
ממטה ראובן וממטה לוי וממטה גד בנזיר
ערים שתים עשרה : ויהיו בני ישראל ללויים
את-הערים ואת-מגרשיהם : ויהיו בנזיר
ממטה בני-יהודה וממטה בני-שמעון וממטה
בני בנימין את הערים האלה אשר יקרא אחיהם
בשמות : ומשפחות בני קהת ויהי
עזר בגולם ממטה אפרים : ויהיו להם את-ערי
המקלט את-שכם ואת-מגרשיה דבר אפרים
ואת-גזר ואת-מגרשיה : ואת-קמעס ואת-
מגרשיה ואת-בית חורון ואת-מגרשיה : ואת-
אילון ואת-מגרשיה ואת-בת-רמון ואת-מגרשיה :
וממחצית מטה מנשה את-ענן ואת-מגרשיה
ואת-בלעם ואת-מגרשיה למשפחת לבני-קהת
הנזירים : לבני נחשון ממשפחת חצי
מטה מנשה את-גולן בנזיר ואת-מגרשיה ואת-
עשרות ואת-מגרשיה : וממטה יששכר
את-קדש ואת-מגרשיה את-דברת ואת-מגרשיה :

17 And these *be* the names of the sons of Gershom; Libni, and Shimei.

18 And the sons of Kohath *were*, Amram, and Izhar, and Hebron, and Uzziel.

19 The sons of Merari; Mahli, and Mushi. And these *are* the families of the Levites, according to their fathers.

20 Of Gershom; Libni his son, Jahath his son, Zimmah his son.

21 β Joah his son, γ Iddo his son, Zerah his son, δ Jeaterai his son.

22 The sons of Kohath; ζ Amminadab his son, Korah his son, Assir his son.

23 Elkanah his son, and Ebiasaph his son, and Assir his son.

24 Tahath his son, η Uriel his son, Uz-ziah his son, and Shaul his son.

25 And the sons of Elkanah; Amasai, and Ahimoth.

26 *As* for Elkanah: the sons of Elkanah; θ Zophai his son, and Nahath^d his son.

27 Eliab his son, Jeroham his son, Elkanah his son.

28 And the sons of Samuel; the first-born κ Vashni, and Abiah.

29 The sons of Merari; Mahli, Libni his son, Shimei his son, Uzza his son.

30 Shimei his son, Haggiah his son, Asaiah his son.

31 And these *are they* whom David set over the service of song in the house of the LORD, after that the ark had rest.^f

32 And they ministered before the dwelling-place of the tabernacle of the congregation with singing, until Solomon had built the house of the LORD in Jerusalem; and *then* they waited on their office according to their order.

33 And these *are they* that ξ waited, with their children. Of the sons of the Kohathites; Heman^h a singer, the son of Joel, the son of Shemuel.

34 The son of Elkanah, the son of Jeroham, the son of Eliel, the son of π Toah.

35 The son of ρ Zuph, the son of Elkanah, the son of Mahath, the son of Amasai,

36 The son of Elkanah, the son of σ Joel, the son of Azariah, the son of Zephaniah.

37 The son of Tahath, the son of Assir, the son of Ebiasaph,^k the son of Korah.

38 The son of Izhar, the son of Kohath, the son of Levi, the son of Israel.

39 And his brother Asaph,^l (who stood on his right hand,) *even* Asaph the son of Berachiah, the son of Shimea.

40 The son of Michael, the son of Baaseiah, the son of Malchiah,

41 The son of Ethni,^m the son of Zerah, the son of Adaiah,

42 The son of Ethan, the son of Zimmah, the son of Shimei.

43 The son of Jahath, the son of Gershom, the son of Levi.

44 And their brethren, the sons of Merari, *stood* on the left hand: ϕ Ethan^p the son of χ Kishi, the son of Abai, the son of Malluch,

45 The son of Hashabiah, the son of Amaziah, the son of Hilkiah,

46 The son of Amzi, the son of Bani, the son of Shamer,

47 The son of Mahli, the son of Mushi, the son of Merari, the son of Levi.

48 Their brethren also the Levites *were* appointed^q unto all manner of service of the tabernacle of the house of God.

49 But Aaron and his sons offered upon the altar of the burnt-offering,^r and

B. C. 1300.

a Ex. 30. 7.

b ver. 4. 8.

β or, Ethan,

ver. 42.

γ or, Adaiah,

ver. 41.

δ or, Ethni,

ver. 41.

ϵ or, Izhar,

ver. 2, 18.

c Jos. XXI.

η or, Zephaniah, *Azariah*, Joel,

ver. 36.

θ or, Zuph,

ver. 35.

1 Sa. 1. 1.

d ver. 34,

Toah.

e Jos. 14. 13.

15. 13.

κ called also

Joel, ver. 33.

1 Sa. 8. 2.

λ or, Holon,

Jos. 21. 15.

μ or, Ain,

Jos. 21. 16.

f ch. 16. 1.

ν or, Almon,

Jos. 21. 13.

g ver. 66.

ξ stood.

h Ps. 88, title.

π ver. 26,

Nahath.

ρ or, Zophai.

i Nu. 3. 20.

σ ver. 24,

Shaul,

Uzziah,

Uriel.

k Ex. 6. 24.

l Ne. 7. 44.

Ps. 73, &c.

titles.

m ver. 61.

n ver. 21.

o Jos. 22. 21. 35

where many

of these

cities have

other

names.

ϕ called

Jeduthun,

ch. 9. 16,

25. 1, 3, 6.

p Ps. 89, title.

χ or, Kush-

atah,

ch. 15. 17.

q Nu. 8. 5. 11.

r Le. 1. 9.

on the altar^a of incense, and *were appointed* for all the work of the place most holy, and to make an atonement for Israel, according to all that Moses the servant of God had commanded.

50 And these *are* the sons of Aaron; Eleazar^b his son, Phinehas his son, Abishua his son.

51 Bukki his son, Uzzi his son, Zerahiah his son.

52 Meraioth his son, Amariah his son, Ahitub his son.

53 Zadok his son, Ahimaaz his son.

54 Now these^c *are* their dwelling-places throughout their castles in their coasts, of the sons of Aaron, of the families of the Kohathites: for their's was the lot.

55 And they gave them Hebron in the land of Judah, and the suburbs thereof round about it.

56 But the fields of the city, and the villages thereof, they gave^e to Caleb, the son of Jephunneh.

57 And to the sons of Aaron they gave the cities of Judah, *namely*, Hebron, the city of refuge, and Libnah with her suburbs, and Jattir, and Eshtemoa, with their suburbs.

58 And λ Hilen with her suburbs, Debir with her suburbs.

59 And μ Ashan with her suburbs, and Beth-shemesh with her suburbs:

60 And out of the tribe of Benjamin; Geba with her suburbs, and ν Alemeth with her suburbs, and Anathoth with her suburbs. All their cities, throughout their families, *were* thirteen cities.

61 And unto the sons of Kohath, *which were left*^f of the family of that tribe, *were cities given* out of the half tribe, *namely*, out of the half tribe of Manasseh, by lot, ten cities.

62 And to the sons of Gershom, throughout their families, out of the tribe of Issachar, and out of the tribe of Asher, & out of the tribe of Naphtali, and out of the tribe of Manasseh in Bashan, thirteen cities.

63 Unto the sons of Merariⁱ *were given* by lot, throughout their families, out of the tribe of Reuben, and out of the tribe of Gad, & out of the tribe of Zebulun, twelve cities.

64 And the children of Israel gave to the Levites *these* cities with their suburbs.

65 And they gave by lot, out of the tribe of the children of Judah, and out of the tribe of the children of Simeon, and out of the tribe of the children of Benjamin, these cities, which are called by *their* names.

66 And^m *the residue* of the families of the sons of Kohath had cities of their coasts out of the tribe of Ephraim.

67 And they gave unto them, *of the cities* of refuge, Shechem in mount Ephraim with her suburbs; *they gave* also Gezer with her suburbs.

68 And Jokmeam^o with her suburbs, and Beth-horon with her suburbs.

69 And Aijalon with her suburbs, and Gath-rimmon with her suburbs:

70 And out of the half tribe of Manasseh; Aner with her suburbs, and Bileam with her suburbs, for the family of the remnant of the sons of Kohath.

71 Unto the sons of Gershom *were given* out of the family of the half tribe of Manasseh, Golan in Bashan with her suburbs, and Ashtaroth with her suburbs:

72 And out of the tribe of Issachar; Kedesh with her suburbs, Daberath with her suburbs,

73 And Ramoth with her suburbs, and Anem with her suburbs :

74 And out of the tribe of Asher ; Mashal with her suburbs, and Abdon with her suburbs,

75 And Hukok with her suburbs, and Rehob with her suburbs :

76 And out of the tribe of Naphtali ; Kedesh in Galilee with her suburbs, and Hammon with her suburbs, and Kirjathaim with her suburbs.

77 Unto the rest of the children of Merari *were given*, out of the tribe of Zebulun, Rimmon with her suburbs, Tabor with her suburbs :

78 And ^c on the other side Jordan by Jericho, on the east side of Jordan, *were given them* out of the tribe of Reuben, Bezer in the wilderness with her suburbs, and Jahzah with her suburbs,

79 Kedemoth also with her suburbs, and Mephaath with her suburbs :

80 And out of the tribe of Gad ; Ramoth in Gilead with her suburbs, and Mahanaim ^e with her suburbs,

81 And Heshbon with her suburbs, and Jazer with her suburbs.

CHAP. VII.

NOW ^k the sons of Issachar *were*, Tola, and ^β Puah, Jashub, and Shimrom, four.

2 And the sons of Tola ; Uzzi, and Rephaiah, and Jeriel, and Jahmai, and Jibsam, and Shemuel, heads of their father's house, *to wit*, of Tola : *they were* valiant men of might in their generations ; whose number ⁿ *was*, in the days of David, two and twenty thousand and six hundred.

3 And the sons of Uzzi ; Izrahiah : and the sons of Izrahiah ; Michael, and Obadiah, and Joel, Ishiah, five : all of them chief men.

4 And with them, by their generations, after the house of their fathers, *were* bands of soldiers for war, six and thirty thousand men : for they had many wives and sons.

5 And their brethren, among all the families of Issachar, ^p *were* valiant men of might, reckoned in all, by their genealogies, fourscore and seven thousand.

6 *The sons of Benjamin ;* ^r Bela, and Becher, and Jediel, three.

7 And the sons of Bela ; Ezbon, and Uzzi, and Uzziel, and Jerimoth, and Iri, five : heads of the house of their fathers, mighty men of valour ; and *were* reckoned, by their genealogies, twenty and two thousand and thirty and four.

8 And the sons of Becher ; Zemira, and Joash, and Eliezer, and Elieonai, and Omri, and Jerimoth, and Abiah, and Anathoth, and Alameth. All these *are* the sons of Becher.

9 And the number of them, after their genealogy by their generations, heads of the house of their fathers, mighty men of valour, *was* twenty thousand & two hundred.

10 The sons also of Jediel ; Bilhan : and the sons of Bilhan ; Jeush, and Benjamin, and Ehud, and Chenaanah, and Zethan, and Tharshish, and Ahishahar.

11 All these, the sons of Jediel, by the heads of their fathers, mighty ^v men of valour, *were* seventeen thousand & two hundred soldiers, fit to go out for war and battle.

12 Shuppin ^w also, and Huppim, the children of ^θ Iri, and Hushim, the sons of ^κ Aher.

13 The sons of Naphtali ; Jahziel, and Guni, & Jezer, & Shallum, the sons of Bilhah.

14 The sons of Manasseh ; Ashriel, whom

B. C. 1444.

a ver. 12.

b 1 Sa. 12. 11.

c De. 4. 41. 43.

d Nu. 26. 30, Jezer.

e Nu. 26. 35.

f 1 Ki. 22. 3, &c.

g Ge. 32. 2, 2 Sa. 17. 24, 27.

h Ge. 37. 34.

i Job 2. 11.

k Ge. 46. 13, Nu. 26. 23.

β Phuvah, Job.

γ i. e. in evil.

l Ge. 35. 18, 1 Sa. 4. 21.

m 2 Sa. 23. 5.

n ch. 27. 1.

δ or, Nun, Nu. 13. 8, 16.

o Jos. 16. 7.

r daughters.

η or, Adasa.

p ch. 12. 32.

q Jos. 17. 7, 11.

r ch. 8. 1, &c. Ge. 46. 21.

s Ge. 46. 17, Nu. 26. 44.

t ver. 34, Shamer.

u ver. 32, Shomer.

v 2 Ch. 17. 13, &c.

w Nu. 26. 39, Shupham & Hupham.

θ or, Iri, ver. 7.

κ or, Ahiram, Nu. 26. 33.

she bare ; (*but* his concubine the Aramitess bare Machir the father of Gilead.

15 And Machir took to wife *the sister* of Huppim ^a and Shuppim, whose sister's name *was* Maachah ; and the name of the second *was* Zelophehad : and Zelophehad had daughters :

16 And Maachah the wife of Machir bare a son, and she called his name Peresh ; and the name of his brother *was* Sheshresh ; and his sons *were* Ulam and Rakem.

17 And the sons of Ulam ; Bedan. ^b These *were* the sons of Gilead, the son of Machir, the son of Manasseh.

18 And his sister Hammoleketh bare Ishod, and Abiezer, ^d and Mahalah.

19 And the sons of Shemidah *were*, Ahian, and Shechem, and Likhi, and Aniam.

20 And ^e the sons of Ephraim ; Shuthelah, and Bered his son, and Tahath his son, and Eladah his son, and Tahath his son.

21 And Zabab his son, and Shuthelah his son, and Ezer, and Elead, whom the men of Gath *that were* born in *that* land slew, because they came down to take away their cattle.

22 And Ephraim their father ^h mourned many days, and his brethren came ⁱ to comfort him.

23 And when he went in to his wife, she conceived, and bare a son, and he called his name ^γ Beriah, because ^j it went evil with his house.

24 (And his daughter *was* Sherah, who built Beth-horon the nether, and the upper, and Uzzen-sherah.)

25 And Rephaah *was* his son, also Resheph, and Telah his son, & Tahan his son,

26 Laadan his son, Ammiud his son, Elishama his son,

27 ^δ Non his son, Jehoshuah his son.

28 And their possessions and habitations *were*, Beth-el & the towns thereof, and eastward Naaran, ^o & westward Gezer with the towns ^ζ thereof, Shechem also & the towns thereof, unto ^η Gaza and the towns thereof :

29 And by the borders of the children of Manasse, ^γ Beth-shean and her towns, Taanach and her towns, Megiddo and her towns, Dor and her towns. In these dwelt the children of Joseph the son of Israel.

30 The sons of Asher ; ^h Imnah, and Isuah, and Ishuai, and Beriah, and Serah their sister.

31 And the sons of Beriah ; Heber, and Malchiel, who *is* the father of Birzavith.

32 And Heber begat Japhlet, and Shomer, ^t and Hotham, and Shua their sister.

33 And the sons of Japhlet ; Pasach, and Bimhal, and Ashvath : these *are* the children of Japhlet.

34 And the sons of Shamer ; ^u Ahi, and Rohgab, Jehubbah, and Aram.

35 And the sons of his brother Helem ; Zophah, and Imna, and Shelesh, & Amal.

36 The sons of Zophah ; Suah, and Harnepher, and Shual, and Beri, and Imrah, ^v ^β Bezer, and Hod, and Shamna, and Shishah, and Ithran, and Beera.

38 And the sons of Jether ; Jephunneh, and Pispah, and Ara.

39 And the sons of Ulla ; Arah, and Haniel, and Rezia.

40 All these *were* the children of Asher, heads of *their* father's house, choice and mighty men of valour, chief of the princes. And the number, throughout ^y *the* genealogy of them that *were* apt to the war and to battle, *was* twenty and six thousand men.

עיר השם בני אחר : בני נפתלי דוציאל וגונן
 ויצר ושלים בני בלהה : בני מנשה אשראל
 אשר ילדה פלגשו הארמיה ילדה את מכיר אבי
 גלעד : ומכיר לך אשה לחפים ולשפים ושם
 אחותו מעלה ושם השני צלפחד ואחותו נה
 לצלפחד בנות : והלד מענה אשת מכיר בן
 והקרא שמו פרש ושם אחיו שרש ובניו אולם
 ורקם : ובני אולם בן אלה בני גלעד בן מכיר
 בן מנשה : ואחותו המלכת ילדה את אשהוד
 ואחאביעזר ואחמחלה : ואחיו בני שמידע
 אחיו ושכם ולחמי ואניקם : ובני אפרים
 שותלח בן רר בן וחתח בן ואלעזה בן וחתח
 בן : וחבר בן שותלח בן ועזר ואלעז וחרגום
 ואשירגה הפולדים בארץ בני ירדו לקחת את
 מקניהם : וחתאצל אפרים אביהם מיים רבים
 ויבאו אחיו לנחמו : ויבא אל אשתו ויבאר
 ויולד בן ויקרא את שמו בריעה כי ברעה היתה
 בביתו : ויבאו שאלה ויבן את בית חורון
 הפחיתון ואת העליון ואת און שארה : ורפח בן
 ורשף ורמלה בן וחתן בן : לעזר בן עמיהוד
 בן אלישמע בן : נון בן יהושע בן : ואחחם
 ומשבותם בית אל ובנותיה ולמורה נעון ולמערב
 נור ובנותיה ושכם ובנותיה עד עזה ובנותיה :
 ועליו בני מנשה בית שאן ובנותיה חננך
 ובנותיה מעד ובנותיה דור ובנותיה באלה ישבו
 בני יוסף בן ישראל : בני אשר ימנה וישיה
 וישיו ובריעה ושרה אחותם : ובני בריעה חבר
 ומלפאל הוא אבי ברנות : וחבר הוליד את
 פלש ואת שומר ואת חותם ואת שועא
 אחותם : ובני פלש פסד ובמדה ועשות אלה
 בני פלש : ובני שמר אחי וירחמה ויחבר
 ואדם : ובנהלם אחיו צופה ומנע ושלש
 ועמל : בני צופה סח וחרגפר ושועל ובני
 וימרה : בצר יהוד ושפא ושלתה ויתן ובארא :
 ובני ירר יפנה וסספה וארא : ובני עלא ארח
 וחציאל ורציא : פל אלה בני אשר ראשי בית
 האבות בבורים גבורי חילים ראשי הנשיאים
 והתיחשם בצבא במלחמה מספרם אנשים
 עשרים וששה אלף :

58 ואת ראמות ואת מנרשיה ואת עגם ואת
 59 מנרשיה : וממפה אשר את משל ואת
 60 מנרשיה ואת עבדון ואת מנרשיה : ואת חולק
 ואת מנרשיה ואת רחב ואת מנרשיה :
 61 וממפה נפתלי את קדש בגליל ואת מנרשיה
 ואת חמון ואת מנרשיה ואת מריתים ואת
 62 מנרשיה : לבני מררי חזקתים ממפה
 ובלין את רמונו ואת מנרשיה את חבדו ואת
 63 מנרשיה : ומעבר ליתן ירחו למורה הירדן
 ממפה ראובן את בצר במדבר ואת מנרשיה
 64 ואת ירצה ואת מנרשיה : ואת קדמות ואת
 מנרשיה ואת מפסח ואת מנרשיה :
 65 וממפה גר את ראמות בגלעד ואת מנרשיה
 66 ואת מחנס ואת מנרשיה : ואת חשבון ואת
 מנרשיה ואת יעזר ואת מנרשיה :

CAP. VII. 1

1 ולבני יששכר חלע ופאח ושליב ושמרון ארבעה :
 2 ובני חלע עזי ורפיה ויריאל ויחמי ויבשם
 ושמאל ראשים לבית אבותם לחלע גבורי חיל
 לחלוחם מספרם בימי דוד עשרים ושני אלף
 3 ושש מאות : ובני עזי יורחיה ובני יורחיה
 מיכאל ועבדיה ויואל וישיה חמשה ראשים כלם :
 4 ושללם לחלוחם לבית אבותם נדודי צבא
 מלחמה שלשים וששה אלף כידרפי נשים
 5 ובנים : ואחיהם לכל משפחות יששכר בנות
 חלים שמונים ושבעה אלף התיחשם לכל :
 6 בבנימן בלע ובכר ויריעאל שלשה :
 7 ובני בלע אצבון ועזי וצניאל וירימות ועזי חמשה
 ראשי בית אבות גבורי חילים והתיחשם עשרים
 8 ושנים אלף שלשים וארבעה : ובני בכר
 זמרה ויחש ואליעזר ואליעזי ועמרי וירימות
 ואביה וענתות ועלמית פל אלה בני בכר :
 9 והתיחשם לחלוחם ראשי בית אבותם גבורי חיל
 10 עשרים אלף ומאתים : ובני יריעאל
 בלדן ובני בלדן ישי ובנימן ואהוד ובנימן
 11 ויתן ותרשיש ואחישחור : פל אלה בני יריעאל
 לראשי האבות גבורי חילים שבעה עשר אלף
 12 ומאתים וצא צבא למלחמה : וששם וחפם בני

ומוצא הוליד את בנעדה רפה בנו אלעשה בנו
אצל בנו : ואלעזר לששה בנים ואלה שמותם
עזרקם בכרו ושמואל ושעריה ועבריה וחגן
כל־אלה בני אצל : ובני עשק אחיו אולם בכורו
יעוש השני ואלילשל השלישי : ויהיו בני־אלם
אנשים גבור־חיל חרי קשת ומרצים בנים ובני
בנים מאה ודחמשים כל־אלה מבני בנימן :

CAP. IX. ט

וכל־ישראל התיחשו והזם פחילים עלי־ספר
מלכו ישראל ויהודה הנלו לבבל במעלם :
והיושבים הראשנים אשר באוהם בעריהם
ישראל הפחילים הלזים והפחילים : ובירושלם
ישבו מן־בני יהודה ומן־בני בנימן ומן־בני אפרים
ומנשה : עמי בן־עמיהוד בן־צמרי בן־אמרי
בן־בנימן בן־פרץ בן־יהודה : ומד־השילוני עשה
הבכור ובניו : ומן־בני זרח יעאל ואחיהם
שש־מאות וחששים : ומן־בני בנימן סלוא בן
משלם בן־הודיה בן־הסנאה : ובניהו בן־ירחם
ואלה ברעי ברמרי ומשלם בן־שפטיה בן
רעאל בן־בניה : ואחיהם לתלדותם השע
מאות ודחמשים וששה כל־אלה אנשים ראשי
אבות לבית אבותיהם : ומד־הפחילים יעיה
ויהורב וחנן : ונעריה בן־חלקיה בן־משלם
בן־צרוק בן־מריה בן־אחישוב נני בית האלהים :
ועדיה בן־ירחם בן־שחור בן־מלכיה ומעשי
בן־עדיאל בן־יהודה בן־משלם בן־משלמית בן
אמרי : ואחיהם ראשים לבית אבותם אלה ושבע
מאות וששים גבורי חיל מלאכת עבודת בית
האלהים : ומן־הלויים שמעיה בן־חשוב
בן־עזרקם בן־חשביה מן־בני מררי : ובקפסר
חרש וגל ומפניה בן־מילא בן־רובי בן־אסף :
ועבריה בן־שמעיה בן־גל בן־יהוחן וברכיה בן
אסא בן־אלקנה היושב בחצרי המושחי :
והשערים שלום ועקוב ושלמון ואחיהם
שלום הראש : ועד־הזה בשער המלך מורדה
המה השערים למחנות בני לוי : ושלום בן
קורא בן־אביסח בן־לחא ואחיו לבית אביו הקרחים

ובנימן הוליד את־בלע בכרו אשבל השני ואחר
השלישי : נחיה הרביעי ורפא החמישי : ויהיו
בנים לבלע אחר וגרא ואביהוד : ואבישוע
וגעמן ואחיהם : וגרא ושספן וחורם : ואלה
בני אחיהם אלה הם ראשי אבות ליושבי גבע וגלם
אל־מנחת : וגעמן ואחיהם וגרא הוא הגלם
והוליד את־עזא ואת־אחיהם : ושתרים הוליד
בשורה מואב מן־שלהו אתם חוששים ואת
בשרא נשיו : ויולד מן־דוש אשתו את־יונב
ואת־צביא ואת־מישא ואת־מלכם : ואת־יעין
ואת־שביה ואת־מרמה אלה בניו ראשי אבות :
ומחששים הוליד את־אביסוב ואת־אלפעל :
ובני אלפעל עבר ומשעם ושמר הוא בנה את
אונן ואת־לד ובנתיה : וברעה ושמע המה
ראשי האבות ליושבי אלון המה הבכור את
יושבי גת : ואחיו ששק וירמיה : ובניהו ושר
וערר : ומיכאל וששה ויחזא בני ברעה :
ובניהו ומשלם וחזקי וחבר : וישמרי ויליאה
יונב בן אלפעל : וקים וחרי ובני : ואליעני
וצלתי ואלילאל : ועדיה ובראיה ושמרת בן
שמעי : וישפן ועבר ואלילאל : ועבריו וחרי
וחנן : ורנניה ועילם וענתיה : ויפריה ופניאל
בני ששק : ושמשני ושחריה ועחליה :
וישריה ואליה וחרי בן ירחם : אלה ראשי
אבות לתלדותם ראשים אלה ישבי בירושלם :
ובגבעון ישבי אבי גבעון ושם אשהו
מעכה : ובני הבכור עבדן וצור וקיש ובעל
ונדב : וגדור ואחיו וחר : ומקלות הוליד את
שמעה ואף המה נגד אחיהם ישבי בירושלם
עם־אחיהם : ונה הוליד את־קיש וקיש
הוליד את־שאל ושאל הוליד את־יהונתן ואת
מלכ־ישוע ואת־אביננד ואת־אשבעל : ובן
יהונתן מריב בעל ומריב בעל הוליד את־מכה :
ובני מכה פיתון ומלך וחברע ואחיו : ואחיו
הוליד את־יהועיה ויהועיה הוליד את־עלמח
ואת־עממות ואחיהם ומרי הוליד את־מוצא :

CHAP. VIII.

NOW Benjamin begat Bela his first-born, Ashbel the second, and Aharah the third.

2 Nohah the fourth, and Rapha the fifth.

3 And the sons of Bela were, β Addar, and Gera, and Abihud,

4 And Abishua, and Naaman, β Ahoah,

5 And Gera,^a and γ Shephuphan, and Huram.

6 And these *are* the sons of Ehud: these are the heads of the fathers of the inhabitants of Geba, and they removed them to Manahath:^b

7 And Naaman, and Ahiah, and Gera, he removed them, and begat Uzza, and Abihud.

8 And Shoharaim begat *children* in the country of Moab,^c after he had sent them away; Hushim and Baara *were* his wives.

9 And he begat of Hodesh his wife, Jobab, and Zibia, and Mesha, and Malcham,

10 And Jezuz, and Shachia, and Mirma. These *were* his sons, heads of the fathers.

11 And of Hushim he begat Abitub, and Elpaal.

12 The sons of Elpaal; Eber, and Misham, and Shamed, who built Ono^d and Lod, with the towns thereof:

13 Beriah also, and Shema,^e who *were* heads of the fathers of the inhabitants of Aijalon, who drove away the inhabitants of Gath:

14 And Ahio, Shashak, and Jeremoth, 15 And Zebadiah, and Arad, and Ader,

16 And Michael, and Ispah, and Joha, the sons of Beriah;

17 And Zebadiah, and Meshullam, and Hezeki, and Heber,

18 Ishmerai also, and Jezliah, and Jobab, the sons of Elpaal;

19 And Jakim, and Zichri, and Zabdi,

20 And Elienai, and Zilthai, and Eliel,

21 And Adaiah, and Bereiah, and Shimrath, the sons of δ Shimbi;

22 And Ishpan, and Heber, and Eliel,

23 And Abdon, and Zichri, and Hanan,

24 And Hananiah, and Elam, and Antothijah,

25 And Iphedeiah, and Penuel, the sons of Shashak;

26 And Shamsherai, and Shehariah, and Athaliah,

27 And Jaresiah, and Eliah, and Zichri, the sons of Jeroham.

28 These *were* heads of the fathers, by their generations, chief men. These *dwelt* in Jerusalem.

29 And at Gibeon dwelt the η father of Gibeon, (whose wife's name was Maachah;)

30 And his first-born son Abdon, and Zur, and Kish, and Baal, and Nadab,

31 And Gedor, and Ahio, and θ Zacher.

32 And Mikloth begat κ Shimeah. And these also dwelt with their brethren in Jerusalem, over against them.

33 And Ner begat Kish, and Kish begat Saul, and Saul begat Jonathan, and Malchishua, and Abinadab,^m and λ Esh-baal.

34 And the son of Jonathan was μ Merib-baal; and Merib-baal begat Micah.

35 And the sons of Micah *were*, Pithon, and Melech, and ν Tarea, and Ahaz.

36 And Ahaz begat Jehoahab;ⁿ and Jehoahab begat Alemeth, and Azmaveth, and Zimri; and Zimri begat Moza,

37 And Moza begat Binea: Rapha^o was his son, Eleasah his son, Azel his son.

38 And Azel had six sons, whose names

B. C. 1400.

β or, *Arad*,
Ge. 46. 21.

a Ju. 3. 15.

γ or, *Shupham*,
ch. 7. 12.
Nu. 26. 39.

b ch. 2. 52.

c Ru. 1. 1.

d Ezr. 2. 70.
Ne. 7. 73.

e Jos. 9. 27.
Ezr. 2. 43.
8. 20.

f Ne. 11. 1.

g Ezr. 2. 33.
Ne. 6. 2.
11. 35.

h ver. 21.

δ or, *Shema*,
ver. 13.

i Ne. 11. 10,
&c.

k Ne. 11. 11,
Seraiah.

l Jos. 18. 28.
Ne. 11. 1.

ζ mighty men
of valour.

η called
Jehiel,
ch. 9. 35.

θ or, *Zechariah*,
ch. 9. 37.

κ or, *Shimeam*,
ch. 9. 38.

m 1Sa. 14. 49,
Ishui.

λ or, *Ishbosheth*,
2Sa. 2. 8.

μ or, *Mephibosheth*,
2Sa. 4. 4.
9. 6, 10.

ν or, *Tahrea*,
ch. 9. 41.

n ch. 9. 42,
Jarah.

o ch. 9. 43.
Rephaiah.

are these, Azrikam, Bocheru, and Ishmael, and Sheariah, and Obadiah, and Hanan. All these *were* the sons of Azel.

39 And the sons of Eshek his brother *were*, Ulam his first-born, Jehush the second, and Eliphelet the third.

40 And the sons of Ulam *were* mighty men of valour, archers, and had many sons, and sons' sons, an hundred and fifty. All these *are* of the sons of Benjamin.

CHAP. IX.

SO all Israel *were* reckoned by genealogies; and, behold, they *were* written in the book of the kings of Israel and Judah, who *were* carried away to Babylon for their transgression.

2 Now^a the first inhabitants that *dwelt* in their possessions in their cities *were*, the Israelites, the priests, Levites, and the Nethinims.^b

3 And in Jerusalem^c dwelt of the children of Judah, and of the children of Benjamin, and of the children of Ephraim, and Manasseh;

4 Uthai the son of Ammihud, the son of Omri, the son of Imri, the son of Bani, of the children of Pharez the son of Judah.

5 And of the Shilonites; Asaiah the first-born, and his sons.

6 And of the sons of Zerah; Jeuel, and their brethren, six hundred and ninety.

7 And of the sons of Benjamin; Sallu the son of Meshullam, the son of Hodaviah, the son of Hasenuah,

8 And Ibneiah the son of Jeroham, and Elah the son of Uzzi, the son of Michri, and Meshullam the son of Shephathiah, the son of Reuel, the son of Ibnijah;

9 And their brethren, according to their generations, nine hundred and fifty and six. All these men *were* chief of the fathers in the house of their fathers.

10 And^d of the priests; Jedaiah, and Jehoiarib, and Jachin,

11 And Azariah^e the son of Hilkiah, the son of Meshullam, the son of Zadok, the son of Meraioth, the son of Ahitub, the ruler of the house of God;

12 And Adaiah the son of Jeroham, the son of Pashur, the son of Malchijah, and Maasai the son of Adiel, the son of Jahzerah, the son of Meshullam, the son of Meshillemith, the son of Immer;

13 And their brethren, heads of the house of their fathers, a thousand and seven hundred and threescore; ζ very able men for the work of the service of the house of God.

14 And of the Levites; Shemaiah the son of Hasshub, the son of Azrikam, the son of Hashabiah, of the sons of Merari;

15 And Bakbakkar, Heresh, and Galal, and Mattaniah the son of Micah, the son of Zichri, the son of Asaph;

16 And Obadiah the son of Shemaiah, the son of Galal, the son of Jeduthun; and Berechiah the son of Asa, the son of Elkanah, that dwelt in the villages of the Netophathites.

17 And the porters *were*, Shallum, and Akkub, and Talmon, and Ahiman, and their brethren: Shallum *was* the chief;

18 (Who hitherto *waited* in the king's gate eastward:) they *were* porters in the companies of the children of Levi.

19 And Shallum the son of Kore, the son of Ebiasaph, the son of Korah, and his brethren (of the house of his father)

the Korahites, *were* over the work of the service, keepers of the β gates of the tabernacle: and their fathers, *being* over the host of the LORD, *were* keepers of the entry.

20 And Phinehas^a the son of Eleazar *was* the ruler over them in time past, and the LORD *was* with him.

21 And Zechariah the son of Meshelemiah *was* porter of the door of the tabernacle of the congregation.

22 All these, *which were* chosen to be porters in the gates, *were* two hundred and twelve. These *were* reckoned by their genealogy in their villages, whom David^c and Samuel^d the seer ζ did ordain in their η set office.

23 So they and their children *had* the oversight of the gates of the house of the LORD, *namely*, the house of the tabernacle, by wards.

24 In four quarters *were* the porters, toward the east, west, north, and south.

25 And their brethren, *which were* in their villages, *were* to come after^e seven days from time to time with them.

26 For these Levites, the four chief porters, *were* in their μ set office, and *were* over the ν chambers and treasuries of the house of God.

27 And they lodged round about the house of God, because the charge *was* upon them, and the opening thereof every morning *pertained* to them.

28 And *certain* of them *had* the charge of the ministering vessels, that they should π bring them in and out by tale.

29 *Some* of them *also were* appointed to oversee the vessels, and all the ρ instruments of the sanctuary, and the fine flour, and the wine, and the oil, and the frankincense, and the spices.

30 And *some* of the sons of the priests *made* the ointment^g of the spices.

31 And Mattithiah, *one* of the Levites, who *was* the first-born of Shallum the Korahite, *had* the σ set office over the thingsⁱ that *were* made ϕ in the pans.

32 And *other* of their brethren, of the sons of the Kohathites, *were* over the χ shew-bread, to prepare *it* every sabbath.

33 And these *are* the singers,^k chief of the fathers of the Levites, *who remaining* in the chambers *were* free; for ψ they *were* employed in *that* work day and night.

34 These chief fathers of the Levites *were* chief throughout their generations: these dwelt at Jerusalem.

35 And in Gibeon dwelt the father of Gibeon, Jehiel, whose wife's name *was* Maachah:^l

36 And his first-born son Abdon, then Zur, and Kish, and Baal, and Ner, and Nadab,

37 And Gedor, and Ahio, and Zechariah, and Mikloth.

38 And Mikloth begat Shimeam. And they *also* dwelt with their brethren at Jerusalem, over against their brethren.

39 And η Ner begat Kish; and Kish begat Saul; and Saul begat Jonathan, and Malchishua, and Abinadab, and Esh-baal.

40 And the son of Jonathan *was* Merib-baal: and Merib-baal begat Micah.

41 And the sons of Micah *were*, Pithon, and Melech, and Tahrea, and^o Ahaz.

42 And Ahaz begat Jarah; and Jarah begat Alemeth, and Azmaveth, and Zimri; and Zimri begat Moza;

43 And Moza begat Binea; and Re-

B. C. 1200.

β thresholds.

a Nu. 31. 6.

b 1Sa. 31. 1, &c

γ wounded.

δ or, Ishui,

1Sa. 14. 49.

c ch. 26. 1, &c.

d 1Sa. 9. 9.

ϵ founded.

η or, trust.

θ shooters

with bows.

κ found.

λ or, mock.

e 2 Ki. 11. 5.

μ or, trust.

ν or, store-

houses.

f Le. 26. 31.

π bring them

in by tale,

and carry

them out

by tale.

ρ or, vessels.

g Ex. 30. 23, 25.

h 1Sa. 31. 10.

σ or, trust.

i Le. 2. 5.

6. 21.

ϕ or, on flat

plates, or,

slices.

χ bread of

ordering,

Le. 24. 8.

k ch. 6. 31.

25. 4.

ψ upon them

was.

ω trans-

gressed.

l 1Sa. 13. 13.

15. 23.

m 1Sa. 28. 7,

&c.

n ch. 8. 29.

o 1Sa. 16. 1, 13.

28. 17.

2Sa. 3. 9, 10.

5. 3.

β Isai.

p 2Sa. 5. 1, &c.

q ch. 8. 33.

γ both yes-

terday,

and the

third day.

δ rule.

r Ps. 78. 71.

Je. 3. 15.

s ch. 8. 35.

ϵ by the

hand of.

t 1Sa. 16. 1, 12.

phaiiah his son, Eleasah his son, Azel his son.

44 And Azel *had* six sons, whose names *are* these, Azrikam, Bocheru, and Ishmael, and Sheariah, and Obadiah, and Hanan. These *were* the sons of Azel.

CHAP. X.

NOW^b the Philistines fought against Israel; and the men of Israel fled from before the Philistines, and fell down γ slain in mount Gilboa.

2 And the Philistines followed hard after Saul, and after his sons; and the Philistines slew Jonathan, and δ Abinadab, and Malchishua, the sons of Saul.

3 And the battle went sore against Saul, and the θ archers κ hit him, and he *was* wounded of the archers.

4 Then said Saul to his armour-bearer, Draw thy sword, and thrust me through therewith, lest these uncircumcised come and λ abuse me. But his armour-bearer would not; for he *was* sore afraid. So Saul took a sword, and fell upon it.

5 And when his armour-bearer saw that Saul *was* dead, he fell likewise on the sword, and died.

6 So Saul died, and his three sons, and all his house died together.

7 And when all the men of Israel that *were* in the valley saw that they fled, and that Saul and his sons *were* dead, then they forsook their cities,^f and fled: and the Philistines came and dwelt in them.

8 And it came to pass on the morrow, when the Philistines came to strip the slain, that they found Saul and his sons fallen in mount Gilboa.

9 And when they had stripped him, they took his head, and his armour, and sent into the land of the Philistines round about, to carry tidings unto their idols, and to the people.

10 And^h they put his armour in the house of their gods, and fastened his head in the temple of Dagon.

11 And when all Jabesh-gilead heard all that the Philistines *had* done to Saul,

12 They arose, all the valiant men, and took away the body of Saul, and the bodies of his sons, and brought them to Jabesh, and buried their bones under the oak in Jabesh, and fasted seven days.

13 So Saul died for his transgression which he ω committed against the LORD *even*ⁱ against the word of the LORD, which he kept not, and also for asking counsel^m of one that *had* a familiar spirit, to inquire of *it*;

14 And inquired not of the LORD: therefore he slew him, and turned^o the kingdom unto David the son of β Jesse.

CHAP. XI.

THEN^p all Israel gathered themselves to David unto Hebron, saying, Behold, we *are* thy bone and thy flesh.

2 And, moreover, γ in time past, even when Saul *was* king, thou *wast* he that ledest out and broughtest in Israel: and the LORD thy God said unto thee, Thou shalt δ feed^r my people Israel, and thou shalt be ruler over my people Israel.

3 Therefore came all the elders of Israel to the king to Hebron; and David made a covenant with them in Hebron before the LORD; and they anointed David king over Israel, according to the word of the LORD ζ by Samuel.^l

4 And David and all Israel went to

ועבדיה וחגי אלה בני אצל:

CAP. X.

- ופלשתים נלחמו בישראל וגם איש־ישראל מפני
 1 פלשתים וישלח חללים בדר גלבע: וידבקו
 2 פלשתים אחרי שאול ואחרי בניו ופני פלשתים
 3 את יונתן ואת אבינדב ואח־מלכ־ישע בני שאול:
 4 והכבד המלחמה על־שאול וימצאדו המורים
 5 בקשת וידל מיהוירים: ויאמר שאול אל־
 6 נשוא כליו שלח חרב־וידבקו בה פוֹי־נאו
 7 הערלים האלה והתעללו־י ולא אבה נשוא כליו
 8 פי דא מאד ויחש שאול את־החרב וישל עליה:
 9 וירא נשוא־כליו פרמת שאול וישל בסדווא על־
 10 החרב וימת: וימת שאול ושלשת בניו וכל־
 11 ביתו ודורו מתי: וירא כל־איש ישראל אשר־
 12 במלך פי־זסו וכי־מחו שאול ובניו ויעזבו עריהם
 13 וינסו ויבאו פלשתים וישבו בהם: ויהי
 14 מפוררת ויבאו פלשתים לפשט את־החללים
 15 וימצאו את־שאול ואח־בניו נפלים בדר גלבע:
 16 ויפשטוהו וישאו את־ראשו ואת־כליו וישלחו
 17 בארץ־פלשתים סביב לבשר את־עצביהם ואת־
 18 העם: וישמו את־כליו בית אלהיהם ואת־
 19 גלגלתו תקעו בית דגון: וישמעו כל־יבש
 20 גלעד את־כל־אשר־עשו פלשתים לשאול: ויקבצו
 21 כל־איש חילו וישאו את־נופת שאול ואת־
 22 בניו ויביאום יבשה ויקברו את־עצמותיהם פחת
 23 האלה ביבש ויצמו שבעת ימים: וימת שאול
 24 במעול־אשר־מעל ביהוה ערדר יהוה אשר־לא־
 25 שמר וגם לשאול פאוב לדוש: ולא־דרש ביהוה
 26 ומיתו ויפס את־המולכה לדוד בן־ישי:

CAP. XI.

- והקבצו כל־ישראל אל־דוד חברונה לאמר הנה
 1 עצמך ובשרך אבחנו: בסימול גם־שלשום גם
 2 בזהות שאול מלך־אתה המוציא והפגיא את־
 3 ישראל ויאמר יהוה אלהיך לך אתה תרעה
 4 את־עמי את־ישראל ואתה תהיה גלוי על־עמי
 5 ישראל: ויבאו פלדקני ישראל אל־המלך־חברונה
 6 ויכרת להם דוד ברית בחברון לפני יהוה וימשחו
 7 את־דוד למלך על־ישראל פדר יהוה ביד־
 8 שמואל: וילך דוד וכל־ישראל וירשלים היא

- על מלאכת העבדה שמרי הספסם לאהל
 1 ואתהיהם על־מחנה יהוה שמרי הפקוא:
 2 ויניחם בן־אלעזר בן־יהוה עליהם לפני יהוה:
 3 וזכרה בן־משלמה שער פתח לאהל
 4 מועד: כלם הגוירים לשערים בספים מאת־ים
 5 ושנים עשר המה בחציהם התחשם המה וסר
 6 דוד ושמואל הראה באמונתם: והם ובניהם על־
 7 השערים לבית־יהוה לבית האהל למשמרות:
 8 לאבנע וחזות דוד השערים מורח ימה צפונה
 9 וגנבה: ואתהיהם בחציהם לבוא לשבעת
 10 הימים מעת אל־עת עס־אלה: פי באמונה
 11 המה ארבעת גברי השערים הם הלויים והיו על־
 12 השלכות ועל־האוצרות בית האלהים: וסביבות
 13 בית האלהים ילינו כי־עליהם משמרת והם על־
 14 המפתח ולקח לבקר: ומהם על־כל העבדה
 15 פי במספר יביאום ובמספר ויציאום: ומהם
 16 מקמים על־הפלים ועל־כל־הקנש ועל־הסלת
 17 ובניו והשמן והלבונה והנשמים: ומן־בני
 18 הפתחים וקחי המזקחת לבשמים: ומתתיה
 19 מן־הלויים הוא הזכור לשלם חקרת באמונה על־
 20 מעשה החבתים: ומן־בני הקהת מן־אחיהם
 21 על־להם המער כת להקין שבת שבת:
 22 ואלה המשררים ראשי אבות ללויים בלשכת
 23 פטארים כי־ימים ולילה עליהם במלאכה: אלה
 24 ראשי האבות ללויים לחלוקתם ראשים אלה
 25 ישנו בירשלים: ובנבעון ישנו אבי־נבעון
 26 יעאל ושם אשתו מעכה: ובנו הזכור עבדון
 27 וצור וקיש ובעל ונר ונבר: וגדור ואחיו וזכריה
 28 ומקלות: ומקלות הולית את־שמעם ואח־הם
 29 נגד אחיהם ישנו בירשלים עס־אחיהם:
 30 ונר הוליד את־קיש וקיש הוליד את־שאול ושאל
 31 הוליד את־יונתן ואת־מלכ־ישע ואת־אבינדב
 32 ואת־אשבעל: ובן־יונתן מרוב געל ומרי
 33 בעל הוליד את־מיכה: ובני מיכה פיתן ומלך
 34 ותורע: ואחז הוליד את־יערה ויערה הוליד
 35 את־עלמח ואת־עומות ואת־זמרי וזמרי הוליד
 36 את־מוצא: ומוצא הוליד את־נבעא ונבעא בנו
 37 אלתשה בנו אצל בנו: ואלעל ששה בנים
 38 ואלה שמותם עורקם זכור וישמעאל ושערה

24 חמש באמה וגבר המצרי חנית במנור ארלים
 ויגרו אליו בשבט ויגלו את החנית מיד המצרי
 ויהרגוהו בחניתו : אלה עשה בנחור בן יהודע
 ולו שם בשלושה הנפרים : מן השלושים הנה
 נכבד הוא ואל השלושה לא בא וישמחו דוד
 על משמעתו : וגבורי החלים עשהאל אחי
 יואב אלתנן בן דודו מבית לחם : שמוח
 בחרויו הלץ השלטי : ערא בן עקש
 החקלי אביעזר הענתותי : סבלי החשתי
 עילי האחרני : מהרי במסופלי חלר בן
 בענה המסופתי : אימי בן ירימי מבגשת בני
 בנימן בננה הפרעתי : חורי מן חלי געש
 אביאל הערבתי : עמית הבחורמי אליהוא
 השעלבי : בני השם הגוזי יונתן בן שגא
 בחרני : אחיזם בן שכן בחרני אליפל
 בן אור : חפר המכרתי אחיה הפלני : חצור
 הפרמלי גערי בן אובי : יואל אחי נתן
 מבחר בן רגני : צלח העמוני מבחי
 בחרתי נשא פלי יואב בן צריה : ערא
 בחרתי רגב בחרתי : אוריה החתי וגד בן
 אחלי : ערינא בן שיא הראובני ראש לראובני
 ועלוי שלשים : חנן בן מעזה ויושפט המתני
 עזיז העשתרתי שמע ועזאל בני חותם
 הערערי : יחיעאל בן שמרי ויהא אחיו החמיני
 אליאל המתחום ויריב ויושיה בני אלנ עם ויחמה
 חמואבי : אליאל ועודד ויעשיאל המזבדי :

CAP. XII. ב

1 ואלה הבאים אל דוד לציקל עוד עצור מפני
 שאיל בן קיש והמה בגבורים עזרי המלחמה :
 נשקו קשת מימינים ומשמאלים באבנים ובחצים
 בקשת מאח שאיל מבנימן : הראש אחיעזר
 ויואש בני השמעה הבגדתי ויואל פלש בני
 עומות וגברלה ויהוא הענתותי : וישמעה
 הבגדוני גבור בשלשים ועל השלשים וירמיה
 ויחזיאל ויהנן ויוגד בחרתי : אלעזר וירימח
 ובעליה ושמריה ושפטיהו החורפי : אלקנה

5 יבוס ושם היבסי ישיב הארץ : ויאמרו ישיב
 יבוס לדוד לא תבוא ההנה וילך דוד את מצבת
 6 ציון היא עיר דוד : ויאמר דוד כל מכה יבוס
 בראשונה יהיה לראש ולשר וי על בראשונה יואב
 בן צריה יהיה לראש : וישב דוד במצד על פני
 8 קראילו עיר דוד : ויבן העיר מסביב מן
 המלוא ועד הסביב ויואב יהיה את שר העיר :
 9 וילך דוד הלך ויגלו ויהיה צבאות עמו :
 10 ואלה ראשי הגבורים אשר לדוד המתחילים
 עמו במלחמתו עם כל ישראל להמליכו בדרך
 11 יהיה על ישראל : ואלה מספר הגבורים אשר
 לדוד וישבעם בן חכמוני ראש השלושים הוא
 עזר את חניתו על שלש מאות חלל בפעם
 12 אחת : ואחריו אלעזר בן דודו האחרוני הוא
 13 בשלושה הנפרים : הוא היה עם דוד בפעם
 רבים והשלשמים נאספו שם למלחמה ויהי
 חלקת השדה מלאה שעורים והעם נסו מפני
 14 פלשתים : ויתיצבו בתוך החלקה ויצילוהו ויבי
 15 את פלשתים וישע יהיה השמעה גדולה : ויגרו
 שלושה מן השלושים ראש עליהזר אל דוד
 אל משרה עולם ומחנה פלשתים הנה בעמק
 16 רפאים : ודוד אז במצודה ויצב פלשתים אז
 17 בבית לחם : ויתאו דוד ויאמר מי ישקני מים
 18 מבור בית לחם אשר בשער : ויבקעו השלושה
 במחנה פלשתים וישאבו מים מבור בית לחם
 אשר בשער וישאו ויביאו אל דוד ולא אבה דוד
 19 לשתותם וינסך אתם ליהוה : ויאמר חלילה לי
 מאלי מלעשות זאת היום האנשים האלה אשתה
 בנפשותם כי בנפשותם הביאים ולא אבה
 20 לשתותם אלה עשו שלשת הגבורים : ואבני
 אחי יואב הוא היה ראש השלושה והוא עזר
 את חניתו על שלש מאות חלל ולא שם בשלושה
 21 מן השלושה בשנים נכבד יהיה להם לשר ועד
 22 השלושה לא בא : בננה בן יהודע בראשיתו
 רב פללים מן בקצאל הוא היה את שני אריאל
 מואב והוא את הארץ בתוך הבור ביום
 23 השלג : והוא היה את האיש המצרי איש מדה

Jerusalem, which is Jebus;^a where the Jebusites were, the inhabitants of the land.

5 And the inhabitants of Jebus said to David, Thou shalt not come hither. Nevertheless David took the castle of Zion, which is the city of David.

6 And David said, Whosoever smiteth the Jebusites first shall be β chief and captain. So Joab the son of Zeruiah went first up, and was chief.

7 And David dwelt in the castle: therefore they called γ it the city of David.

8 And he built the city round about, even from Millo round about: and Joab θ repaired the rest of the city.

9 So David κ waxed greater and greater: for the LORD of hosts was with him.

10 These also are the chief of the mighty men whom David had, who π strengthened themselves with him in his kingdom, and with all Israel, to make him king, according to the word^c of the LORD concerning Israel.

11 And this is the number of the mighty men whom David had; Jashobeam σ an Hachmonite, the chief of the captains: he lifted up his spear against three hundred slain by him at one time.

12 And after him was Eleazar the son of Dodo the Ahoite, who was one of the three mighty:

13 He was with David at β Pas-dam-mim, and there the Philistines were gathered together to battle, where was a parcel of ground full of barley; and the people fled from before the Philistines.

14 And they η set themselves in the midst of that parcel, and delivered it, and slew the Philistines; and the LORD saved them by a great θ deliverance.

15 Now κ three of the thirty captains went down^d to the rock to David, into the cave of Adullam; and the host of the Philistines encamped in the valley of Rephaim.^e

16 And David was then in the hold, and the Philistines' garrison was then at Bethlehem.

17 And David longed, f and said, Oh, that one would give me drink of the water of the well of Bethlehem, that is at the gate!

18 And the three brake through the host of the Philistines, and drew water out of the well of Bethlehem, that was by the gate, and took it, and brought it to David: but David would not drink of it, but poured it^g out to the LORD,

19 And said, My God forbid it me, that I should do this thing: shall I drink the blood^h of these men μ that have putⁱ their lives in jeopardy? for with the jeopardy of their lives they brought it. Therefore he would not drink it. These things did these three mighty.

20 And ^j Abishai the brother of Joab, he was chief of the three; for lifting up his spear against three hundred, he slew them, and had a name among the three.

21 Of the three, he was more honourable than the two, for he was their captain; howbeit he attained not to the first three.

22 Benaiah the son of Jehoiada, the son of a valiant man of Kabzeel, ρ who had done many acts; he slew two lion-like men of Moab: also he went down and slew a lion in a pit in a snowy day.

23 And he slew an Egyptian, a man σ of great stature, five cubits high; and in the Egyptian's hand was a spear like a weaver's beam; and he went down to him

B. C. 1048.

a Ju. 1. 21.

19. 10.

b 1 Sa. 17. 51.

β head.

γ 1. e. Zion,

2 Sa. 5. 7.

δ or, Sham-

mah.

ϵ or, Haro-

dite,

2 Sa. 23. 25.

η or, Paltite,

2 Sa. 23. 26.

θ revived.

κ went in

going and

increasing.

λ or, Mebun-

nai.

μ or, Zalmon

or, Heleb.

π or, held

strongly

with him.

c 1 Sa. 16. 1, 12

ρ or, Hiddai.

σ or, son of

Hachmoni.

τ or, Abi-

albon.

ϕ or, Jashen.

2 Sa. 23. 32.

33.

χ or, Sharar.

ψ or, Eli-

phelet.

ω or, Ahas-

bai.

β or, Ephes-

dammim,

1 Sa. 17. 1.

γ or, Hezrai.

δ or, Paarai

the Arbite.

ϵ or, the

Haggerite.

η or, stood.

θ or, salva-

tion.

κ or, three

captains

over the

thirty.

d 2 Sa. 23. 13.

&c.

e ch. 14. 9.

f Ps. 107. 5.

λ or, Shim-

rite.

g 1 Sa. 7. 6.

h Le. 17. 10, 11

Ps. 72. 14.

μ with their

lives.

i Ju. 5. 18.

9. 17.

1 Sa. 19. 5.

k 1 Sa. 27. 26.

v being yet

shut up.

l 2 Sa. 23. 18.

&c.

m Ju. 20. 16.

π or, Has-

naah.

ρ great of

deeds.

σ of measure

with a staff, and plucked the spear out of the Egyptian's hand, and slew him with his own δ spear.

24 These things did Benaiah the son of Jehoiada, and had a name among the three mighty.

25 Behold, he was honourable among the thirty, but attained not to the first three: and David set him over his guard.

26 Also the valiant men of the armies were, Asahel the brother of Joab, Elhanan the son of Dodo of Bethlehem,

27 Shammoth δ the ζ Harorite, Helez the η Pelonite,

28 Ira the son of Ikesh the Tekoite, Abi-ezer the Antothite,

29 λ Sibbecai the Hushathite, μ Ilai the Ahoite,

30 Maharai the Netophathite, ν Heled the son of Baanah the Netophathite,

31 Ithai the son of Ribai of Gibeath, that pertained to the children of Benjamin, Benaiah the Pirathonite,

32 ρ Hurai of the brooks of Gaash, τ Abiel the Arbathite,

33 Azmaveth the Baharumite, Eliahba the Shaalbonte,

34 The sons of ϕ Hashem the Gizonite, Jonathan the son of Shage the Hararite,

35 Ahiam the son of χ Sacar the Hararite, ψ Eliphal the son of ω Ur,

36 Hopher the Mecherathite, Ahijah the Pelonite,

37 γ Hezro the Carmelite, δ Naarai the son of Ezbai,

38 Joel the brother of Nathan, Mibhar, ζ the son of Haggeri,

39 Zelek the Ammonite, Naharai the Berothite, the armour-bearer of Joab the son of Zeruiah,

40 Ira the Ithrite, Gareb the Ithrite,

41 Uriah the Hittite, Zabad the son of Ahlai,

42 Adina the son of Shiza the Reubenite, a captain of the Reubenites, and thirty with him,

43 Hanan the son of Maachah, and Josphat the Mithnite,

44 Uzzia the Ashterathite, Shama and Jehiel the sons of Hothan the Aroerite,

45 Jedaiel the son of Shimri, and Joha his brother, the Izite,

46 Eliel the Mahavite, and Jeribai and Joshaviah, the sons of Elnaam, and Ithmah the Moabite,

47 Eliel, and Obed, and Jasiel the Mesobaite.

CHAP. XII.

NOW κ these are they that came to David to Ziklag, ν while he yet kept himself close, because of Saul the son of Kish: and they were among the mighty men, helpers of the war.

2 They were armed with bows, and could use both the right hand and the left^m in hurling stones and shooting arrows out of a bow, even of Saul's brethren of Benjamin.

3 The chief was Abiezer, then Joash, the sons of π Shemaah the Gibeathite; and Jeziel and Pelet, the sons of Azmaveth; and Berachiah, and Jehu the Antothite,

4 And Ismaiah the Gibeonite, a mighty man among the thirty, and over the thirty; and Jeremiah, and Jahaziel, and Johanan, and Josabab the Gederathite,

5 Eluzai, and Jerimoth, and Bealiah, and Shemariah, and Shephatiah the Haruphite,

6 Elkanah, and Jesiah, and Azareel,

and Joezer, and Jashobeam, the Korhites,
7 And Joelah, and Zebadiah, the sons
of Jeroham of Gedor.

8 And of the Gadites there separated
themselves unto David, into the hold to
the wilderness, men of might, and men of
war fit for the battle, that could handle
shield and buckler, whose faces were like
the faces of lions, and were as swift as
the roes upon the mountains;

9 Ezer the first, Obadiah the second,
Eliah the third,

10 Mishmannah the fourth, Jeremiah
the fifth,

11 Attai the sixth, Eliel the seventh,

12 Johanan the eighth, Elzabad the ninth,

13 Jeremiah the tenth, Machbanai the
eleventh.

14 These were of the sons of Gad, cap-
tains of the host: θ one of the least was
over an hundred, and the greatest over
a thousand.

15 These are they that went over Jo-
rdan in the first month, when it had over-
flown all his banks; and they put to
flight all them of the valleys, both toward
the east, and toward the west.

16 And there came of γ^c children of Je-
ramin and Judah to the hold unto David.

17 And David went out to meet them,
and answered and said unto them, If ye be
come peaceably unto me to help me, mine
heart shall be knit unto you: but if ye be
come to betray me to mine enemies, seeing
there is no σ wrong in mine hands, the God
of our fathers look thereon, and rebuke it.

18 Then the spirit ϕ came upon ϵ Amasai,
who was chief of the captains, and he said,
Thine are we, David, and on thy side, tho
son of Jesse: peace, peace be unto thee,
and peace be to thine helpers: for thy God
helpeth thee. Then David received them,
and made them captains of the band.

19 And there fell some of Manasseh to
David, when f he came with the Philis-
tines against Saul to battle; but they
helped them not: for the lords of the
Philistines, upon advisement, sent him
away, saying, He will fall to his master
Saul, ψ to the jeopardy of our heads.

20 As he went to Ziklag, there fell to
him of Manasseh, Adnah, and Jozabad,
and Jediahel, and Michael, and Jozabad,
and Elihu, and Zilthai, captains of the
thousands that were of Manasseh.

21 And they helped David ω against
the band of the rovers: for they were
all mighty men of valour, and were cap-
tains in the host.

22 For at that time, day by day, there
came to David to help him, until it was
a great host, like the host of God.

23 And these are the numbers of the
 δ bands that were ready armed to the
war, and came to David to Hebron, to
turn the kingdom of Saul to him, ac-
cording to the word of the LORD.

24 The children of Judah that bare
shield and spear were six thousand and
eight hundred, ready η armed to the war.

25 Of the children of Simeon, mighty
men of valour for the war, seven thou-
sand and one hundred.

26 Of the children of Levi, four thou-
sand and six hundred.

27 And Jehoiada was the leader of the
Aaronites, and with him were three thou-
sand and seven hundred;

28 And Zadok, a young man mighty of

B. C. 1058.

β brethren,
Ge. 31. 23.

α 2 Sa. 2. 8, 9.

γ multitude

of the host.

ζ men of

names.

η as the roes

upon the

mountains

to make

haste.

δ 2 Sa. 2. 18.

Ca. 8. 14.

ϵ Es. 1. 13.

Is. 33. 6.

Mi. 6. 9.

Ja. 3. 13, 17.

θ or, one that

was least

could resist

an hundred,

and the

greatest a

thousand.

κ or, rangers

of battle,

or, ranged

in battle.

λ or, set the

battle in

array.

μ without a

heart and

a heart,

Ps. 12. 2.

ν filled over.

ζ Jos. 3. 15.

ξ before

them.

π or, keeping

their rank,

ver. 33.

Joel 2. 7.

ρ be one.

σ or, violence

ϕ clothed,

Ju. 6. 34.

Is. 59. 17.

ϵ 2 Sa. 17. 25.

1 Sa. 29. 2, 3.

χ or, victual

of meal.

ψ on our

heads.

ω or, with a

band.

g 1 Sa. 30. 1, 10.

β break

forth, and

send.

h 1 Sa. 31. 1.

2 Sa. 6. 1, 11.

γ the cities

of their

suburbs.

δ heads, or,

captains,

or, men.

ζ about.

i ch. 11. 1.

k 1 Sa. 7. 1, 2.

η or, pre-

pared.

l 2 Sa. 6. 1, &c.

m Jos. 13. 3.

Je. 2. 18.

n Jos. 15. 9, 60.

o 1 Sa. 4. 4.

p 2 Sa. 8. 17.

q made the

ark to ride.

valour, and of his father's house twenty
and two captains.

29 And of the children of Benjamin,
the β kindred of Saul, three thousand:
for hitherto α γ the greatest part of them
had kept the ward of the house of Saul.

30 And of the children of Ephraim,
twenty thousand and eight hundred
mighty men of valour, ζ famous through-
out the house of their fathers.

31 And of the half tribe of Manasseh
eighteen thousand, which were expressed
by name, to come and make David king.

32 And of the children of Issachar,
which were men that had understanding
of the times, to know what Israel ought
to do; the heads of them were two hun-
dred; and all their brethren were at their
commandment.

33 Of Zebulun, such as went forth to
battle, κ expert in war, with all instruments
of war, fifty thousand which could λ keep
rank: they were μ of double heart.

34 And of Naphtali a thousand cap-
tains, and with them, with shield and
spear, thirty and seven thousand.

35 And of the Danites, expert in war,
twenty and eight thousand & six hundred.

36 And of Asher, such as went forth to
battle, π expert in war, forty thousand.

37 And on the other side of Jordan, of
the Reubenites, and the Gadites, and of
the half tribe of Manasseh, with all man-
ner of instruments of war for the battle,
an hundred and twenty thousand.

38 All these men of war, that could keep
rank, came with a perfect heart to He-
bron, to make David king over all Israel:
and all the rest also of Israel were of one
heart to make David king.

39 And there they were with David
three days, eating and drinking: for
their brethren had prepared for them.

40 Moreover, they that were nigh them,
even unto Issachar and Zebulun & Naphtali,
brought bread on asses, and on camels,
and on mules, and on oxen: and χ meat,
meal, cakes of figs, and bunches of raisins,
and wine, and oil, and oxen, and sheep
abundantly: for there was joy in Israel.

CHAP. XIII.

AND David consulted with the cap-
tains of thousands and hundreds, and with
every leader.

2 And David said unto all the congre-
gation of Israel, If it seem good unto you,
and that it be of the LORD our God, let
us β send abroad unto our brethren every-
where, that are left in all the land of
Israel, and with them also to the priests
and Levites which are in γ their cities and
suburbs, that they may gather themselves
unto us:

3 And let us bring ζ again the ark of
our God to us: for ϵ we inquired not at
it in the days of Saul.

4 And all the congregation said that
they would do so: for the thing was right
in the eyes of all the people.

5 So δ David gathered all Israel to-
gether, from Shihor^m of Egypt even unto
the entering of Hemath, to bring the ark
of God from Kirjath-jearim.

6 And David went up, and all Israel, to
Baalath, that is, to Kirjath-jearim, which be-
longed to Judah, to bring up thence the ark
of God the LORD, that dwelleth^q between
the cherubims, whose name is called on it.

7 And they θ carried the ark of God in a

- וַיִּשְׁתָּדוּ וַעֲזָרָאֵל וַיֹּזְעָר וַיִּשְׁבָּעֵם הַקָּדוֹחִים ;
 7 וַיִּזְעָלָה וַתְּבַרְכֶּה בְּנֵי יִרְחָם מִן־הַדָּדוֹר : וּמִן־הַדָּדוֹר
 8 נִבְרְלוּ אֶל־דָּוִד לַמִּצֵּד מִדְּבָרָה בְּפָרִי הַחֵלֶל אֲנָשֵׁי
 צָבָא לַמִּלְחָמָה עֶרְכֵי צִנָּה וְרִמָּח וְגַמְגָּמ אֲרִיָּה
 9 פָּנִיָּהם וַיַּעֲבָדֵם עַל־הַדָּהִים לַמָּדָה : עֶזֶר הָרֹאשׁ
 10 לַעֲבֹדָה הַשְּׂמִי אֱלִיָּאֵב הַשְּׂלִישִׁי : מִשְׁמֵחָה הָרְבִיעִי
 11 יִרְמִיָּה הַחֲמִשִּׁי : עֲתִי הַשְּׁשִׁי אֱלִיָּאֵל הַשְּׁבִיעִי :
 12 יִחוֹנָן הַשְּׁמִינִי אֱלֹנָד הַתְּשִׁיעִי : יִרְמִיָּה הָעֲשִׂירִי
 13 מִכְּבֵּן עֲשִׂיתִי עֶזֶר : אֱלֹהֵ מִכְּבִירֵי דָרָשִׁי
 14 הַצָּבָא אֶחָד לַמָּדָה הַקָּטָן וְהַגָּדוֹל לְאֵלָּה : אֱלֹהֵ
 15 הָם אֲשֶׁר עָבְדוּ אֶת־הַדָּדוֹר בַּדָּדֶשׁ הָרִאשֹׁנוֹ וְהָיָה
 16 מִמֶּלֶךְ עַל־כָּל־דָּוִדָּיו וַיִּבְרָחֻהוּ אֶת־כָּל־הַעַמֻּמִּים
 17 לַמִּצֵּד וּלְמִשְׁעָב : וַיָּבֹאוּ מִן־בְּנֵי בְנִמִּן וַיְהִי־הָעֵד
 18 לַמִּצֵּד דָּוִד : וַיֵּצֵא דָוִד לַפְּנִיָּהם וַיַּעַן וַיֹּאמֶר
 19 לָהֶם אִם־לִשְׁלֹום בָּאתֶם אֵלַי לַעֲזֹרָי יִיְהוָה־לִּי
 20 עֲלֵיכֶם לִבִּי לִחַד וְאִם־לְרִמּוֹתַי לַצִּיר בְּלֹא חֶסֶד
 21 בְּכַפִּי יֵרָא אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ וַיִּזְכֹּד : וְרוּחַ לִבְשָׂה
 22 אֶת־עֲמָשָׁי רֹאשׁ הַשְּׂלוֹשִׁים לָךְ דָּוִד וַעֲמָקָה
 23 בְּנֵי־שֵׁשִׁי שְׁלֹום שְׁלֹום לָךְ וְשְׁלֹום לַעֲזָרָה בִּן
 24 עֲזָרָה אֱלֹהֵיךָ וַיִּקְבְּלֵם דָּוִד וַיַּתֵּנֶם בְּרֹאשֵׁי הַדָּדוֹר :
 25 וּמִמִּנְשָׂה נָפְלוּ עַל־דָּוִד בָּבֹאוֹ עִם־פְּלִשְׁתִּים
 26 עַל־שָׂאוֹל לַמִּלְחָמָה וְלֹא עֹרֶם בִּי בַעֲצָה שְׁלֹחֻהוּ
 27 סֹרֵנִי פְלִשְׁתִּים לֵאמֹר בְּרֹאשֵׁינוּ יִפֹּל אֶל־אֲדֹנָינוּ
 28 שָׂאוֹל : בִּלְכֹתוֹ אֶל־צִיְהֶלֶב נָפְלוּ עֲלָיו מִמִּנְשָׂה
 29 עֲדֹנִי וַיִּזְבֹּד וַיִּדְּעָאֵל וּמִכָּאֵל וַיִּזְבֹּד וַאֲלִיהוּא
 30 וַעֲזִלְיָ רֹאשֵׁי הָאֲלָפִים אֲשֶׁר לַמִּנְשָׂה : וְהָפִיָּה עֹרֹו
 31 עִם־דָּוִד עַל־הַדָּדוֹר כִּי־גִבֹּרֵי חֵל פָּלִם וַיִּהְיוּ שָׂרִים
 32 בַּצָּבָא : בִּי לַעֲתִידִים בָּיוֹם יָבֹאוּ עַל־דָּוִד לַעֲזֹרוֹ
 33 עַד־לַמְּחֹנֶה גָדוֹל בְּמִדְּבָרָה אֱלֹהִים : וְאֵלָּה
 34 מִסְּפָרֵי רֹאשֵׁי הַחֲלוּצִים לַצָּבָא בְּיַד דָּוִד חֲבֵרֹנָה
 35 לְהִסָּב מִלְּכֹת שָׂאוֹל אֵלָיו כִּפִּי יְהוָה : בְּנֵי
 36 יְהוָה נָשִׂיא צִנָּה וְרִמָּח שֵׁשֶׁת אֲלָפִים וּשְׁמֹנֶה
 37 מֵאוֹת חֲלוּצֵי צָבָא : מִדְּבִנֵּי שְׁמֵעוֹן בְּנֹוֹרֵי חֵל
 38 לַעֲבָא שְׁבַעֶת אֲלָפִים וּמֵאוֹה : מִן־בְּנֵי חֲלִי
 39 אַרְבַּעַת אֲלָפִים וְשֵׁשׁ מֵאוֹת : וַיְהִי־קֶדֶץ הַגִּבֹּרִי
 40 לַאֲדֹנָיו וַעֲמֹו שְׁלֹשָׁה אֲלָפִים וּשְׁבַע מֵאוֹת :
 41 וַצִּדֹק בֶּעֶר בְּנֹוֹר חֵל וּבִית־אֲבִיו שָׂרִים עֲשִׂירִים
 42 וְשָׁנִים : וּמִדְּבִנֵּי בְנִמִּן אֲחִי שָׂאוֹל שְׁלֹשָׁה

CAP. XIII. י.

- וַיִּזְעַץ דָּוִד עִם־שָׂרֵי הָאֲלָפִים וְהַמֵּאוֹת לְכָל־כְּנִיד :
 2 וַיֹּאמֶר דָּוִד לְכָל יִקְהֵל יִשְׂרָאֵל אִם־עֲלֵיכֶם טוֹב
 3 וּמִן־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נִסְרָצָה נִשְׁלָחָה עַל־אֲדֹנָינוּ
 4 הַנִּשְׂאָרִים בְּכָל אֲרָצוֹת יִשְׂרָאֵל וַעֲמָהֶם הַתְּהַנִּים
 5 וְהַלִּוִּים עֲבָרֵי מִגִּישָׁהֶם וַיִּקְבְּצוּ אֲלֵינוּ : וְנִסְכָּה
 6 אֶת־אֲרוֹן אֱלֹהֵינוּ אֲלֵינוּ כִּי־לֹא דִרְשָׁנוּהוּ בְּיָמֵי
 7 שָׂאוֹל : וַיֹּאמְרוּ כֹל־הַקָּהֵל לַעֲשׂוֹת כִּן כִּי־יֵשֶׁר
 8 הַדָּבָר בְּעֵינֵי כָל־הָעָם : וַיִּהְיֶה דָוִד אֶת־כָּל־
 9 יִשְׂרָאֵל מִן־שִׁיחֹר מִצְרֵים וְעַד־לְבָאוֹ הָמָּה לְהִבְיָא
 10 אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים מִקְרֵית יַעֲרִים : וַיַּעַל דָּוִד
 11 וְכָל־יִשְׂרָאֵל בַּעֲלֹתָה אֶל־קִרְיַת יַעֲרִים אֲשֶׁר וַיְהִי־הָיָה
 12 לְהַעֲלוֹת מִשֹּׁם אֶת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים יְהוָה יֹשֵׁב
 13 הָרָבִיבִים אֲשֶׁר־נִקְרָא שֵׁם : וַיִּרְכְּבוּ אֶת־אֲרוֹן 7

לפֿתֿחַ לַחֲפֹזֹת אֶת־מִכְנַח פִּלְשְׁתִּים : וַיַּעַשׂ דָּוִד 16
כַּאֲשֶׁר צִוָּהוּ הָאֱלֹהִים וַיַּפֵּן אֶת־מִכְנַח פִּלְשְׁתִּים
מִבְּנֵיָו וַעֲד־נֹדֶה : וַיֵּצֵא שֵׁם־דָּוִד בְּכָל־הָאֲרָצוֹת 17
וַיְהִי נָתַן אֶת־פָּדֻדוֹ עַל־בְּלִיָּהוּם :

CAP. XV. מו

וַיַּעַשׂ־לוֹ בָּתִּים בְּצִיר דָּוִד וַיִּבְנֶן מְקוֹם לְאֹרֹן 1
הָאֱלֹהִים וַיִּשְׁלֹ אֹהֶל : אֹז אֲמַר דָּוִד לֹא 2
לִשְׂאֵת אֶת־אֹרֹן הָאֱלֹהִים בִּי אִסְדִּילוּם בִּי־בָם 3
בְּתֵר יִהְיֶה לִשְׂאֵת אֶת־אֹרֹן הָאֱלֹהִים וְלִשְׁרָתוֹ
עַד־עוֹלָם : וַיִּקְהַל דָּוִד אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל אֵל 4
יְרוּשָׁלַם לְהַעֲלוֹת אֶת־אֹרֹן יְהוָה אֶל־מִקְוֵו
אֲשֶׁר־הֵכִין לוֹ : וַיֵּאסֹף דָּוִד אֶת־בְּנֵי אֶחָיו 5
וְאֶת־הַלְוִיִּם : לִבְנֵי קֹהֵל אֲרִיאֵל הַשָּׂר וְאֶחָיו 6
מֵאָה וְעֶשְׂרִים : לִבְנֵי מְרַרְרֵי עֲשִׂיָּה הַשָּׂר וְאֶחָיו 7
מֵאָתִים וְעֶשְׂרִים : לִבְנֵי גִרְשֹׁם יוֹאֵל הַשָּׂר וְאֶחָיו 8
מֵאָה וְשָׁלֹשִׁים : לִבְנֵי אֶלִּיעֶזֶר שְׁמִיעִיָּה הַשָּׂר 9
וְאֶחָיו מֵאָתִים : לִבְנֵי הַבִּרְיָן אֶלִּיאֵל הַשָּׂר וְאֶחָיו 10
שְׁמוֹנִים : לִבְנֵי עֲזִיאֵל עֲמִינַדָּב הַשָּׂר וְאֶחָיו 11
מֵאָה וְשָׁנִים עֶשְׂרִי : וַיִּקְרָא דָּוִד לְצִנְקָה 12
וְלִאֲבִיתָר הַכֹּהֲנִים וְלִלְוִיִּם לְאֲרִיאֵל עֲשִׂיָּה וְיֹאֵל
שְׁמִיעִיָּה וְאֶלִּיאֵל וְעֲמִינַדָּב : וַיֹּאמֶר לָהֶם אַתֶּם 13
רֹאשֵׁי הָאֲבוֹת לְלוֹוִים הַתְּחַדְּשׁוּ אִתְּכֶם וְאֶחָד־כֶּסֶם
וְהַעֲלִיתֶם אֶת אֹרֹן יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־הַכִּינּוֹתִי 14
לוֹ : כִּי לִמְבַרְאשׁוֹנָה לֹא אַתֶּם פֶּרֶץ יְהוָה 15
אֱלֹהֵינוּ בָּנוּ כִּי־לֹא רִשְׁנוּהוּ כַּמִּשְׁפָּט : וַיִּתְחַדְּשׁוּ 16
הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם לְהַעֲלוֹת אֶת־אֹרֹן יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל : וַיֵּצֵאוּ בְּנֵי־הַלְוִיִּם אֶת אֹרֹן הָאֱלֹהִים 17
כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה בְּדַבַּר יְהוָה בְּכַתְּבֵם בַּמִּזְבוֹת
עֲלֵיהֶם : וַיֹּאמֶר דָּוִד לְשָׂרֵי הַלְוִיִּם לְהַעֲמִיד 18
אֶת־אֲחֵיהֶם הַמְּשֻׁרָּים בְּכָל־יִשְׂרָאֵל וּבְנָלִים וּבְנֹתוֹת
וּמִצִּילִים מִשְׁמִיעִים לְהָרִים־בְּקוֹל לְשִׁמְחָה : 19
וַיַּעֲמִידוּ הַלְוִיִּם אֶת הַיָּמִן בְּיֹאֵל וּמִרְיָהוּ 20
אֶסָּף בֶּן־בְּרִיָּה וּמִרְיָהוּ בִּנְיָמִן אֲחֵיהֶם אִתָּן
בֶּן־קִישִׁיָּהוּ : וַעֲמָדָם אֲחֵיהֶם הַמְּשֻׁרָּים וּבְרָחִיָּהוּ 21
בֶּן־יִצְחָק וְשִׁמְרִימוֹת וַחֲזִיאֵל וְעֵזִי אֶלִּיאֵב
וּבְנֵיהֶם וּמַעֲשִׂיהֶם וּמִתְחַדְּשֵׁי וְאֶל־פִּלְהִי וּמִמְּבָרְהוּ 22
וְעֵבֶר אֶלֶם וַיִּשְׂאֵל הַשּׁוֹמְרִים : הַמְּשֻׁרָּים 23
הַיָּמִן אֶסָּף וְאִתָּן מִצִּילִים מִשְׁמִיעִים : וְהַמְּשֻׁרָּים 24
הַיָּמִן אֶסָּף וְעִזְיָאֵל וְשִׁמְרִימוֹת וַחֲזִיאֵל וְעֵזִי 25

הָאֱלֹהִים עַל־עֲגֻלָּה הַחֹדֶשׁ מִצִּית אֲבִינָדָב וְעֵזִי 8
וְאֶחָיו נְהֻגִים בְּעֲגֻלָּה : וְדָוִד וְכָל־יִשְׂרָאֵל
מִשְׁתִּי קוֹם לִפְנֵי הָאֱלֹהִים בְּכָל־עֹלֵו וּבְשִׁירִים וּבְכַנְפוֹת 9
וּבְנִבְלִים וּבְחַפְסִים וּבְמִצִּילִים וּבְחֻצְרוֹת : וַיִּבְאוּ
עַד־בֶּרֶךְ בִּירָן וַיִּשְׁלַח עֲזָא אֶת־דָּוִד לְאֹהֶל אֶת־ 10
הָאֹרֹן כִּי שָׁמָּה הִבָּקֵר : וַיַּחֲרֹף־אֹף יְהוָה בְּעֲזָא
וַיִּפְרוּ עַל אֲשֶׁר־שָׁלַח דָּוִד עַל־הָאֹרֹן וַיָּמָת שָׁם 11
לִפְנֵי אֱלֹהִים : וַיַּחֲרֹד לְדָוִד כִּי־פָרַץ יְהוָה פָּרַץ
בְּעֲזָא וַיִּקְרָא לְמִקְוֹם הַהוּא פָּרַץ עֲזָא עַד הַיּוֹם 12
הַהוּא : וַיִּירָא דָּוִד אֶת־הָאֱלֹהִים בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר 13
הִיךְ אֲנִי אֵל אֶת אֹרֹן הָאֱלֹהִים : וְלֹא־הִסִּיר
דָּוִד אֶת־הָאֹרֹן אֵלָיו אֲלֵעֵד דָּוִד וַיִּפְחֹו אֶל־ 14
בֵּית־עֵבֶר אֶדֶם הַנָּתִי : וַיִּשָּׁב אֹרֹן הָאֱלֹהִים
עַם־בֵּית עֵבֶר אֶדֶם בְּבֵיתוֹ שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים וַיִּבְרַךְ 15
יְהוָה אֶת־בֵּית עֵבֶר־אֶדֶם וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ :

CAP. XIV. ד

וַיִּשְׁלַח חִילִם מֶלֶךְ־צֹר מַלְאָכָם אֶל־דָּוִד וַעֲצֵי 1
אֲחִים וְחֹרָשֵׁי לִי וְחֹרָשֵׁי עֲצִים לִבְנוֹת לוֹ בֵּית :
וַיַּדַּע דָּוִד כִּי־הִכִּינוּ יְהוָה לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל כִּי־ 2
נִשְׂאֵת לְמַעַלָּה מִלְּבוֹתוֹ בְּעֵבֶר עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל :
וַיִּקָּה דָּוִד עוֹד נָשִׁים בִּירוּשָׁלַם וַיּוֹלֵד דָּוִד עוֹד 3
בָּנִים וּבָנוֹת : וְאֵלֶּה שְׁמוֹת הַיְלָדִים אֲשֶׁר־הָיוּ לוֹ
בִּירוּשָׁלַם שְׁמֵעִי וְשׁוּבָב נָתַן וְשִׁלְמֹה : וַיִּבְחַר 4
וְאֶלִּישָׁע וְאֶלְפָּלֵט : וַיִּנָּה וְנָפֵט וְקִישִׁי : וְאֶלִּישָׁמַע 5
וּבַעֲדִירָע וְאֶלְפָּלֵט : וַיִּשְׁמְעוּ פִּלְשְׁתִּים כִּי־נִכְשָׁה 6
דָּוִד לְמֶלֶךְ עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ כָּל־פִּלְשְׁתִּים 7
לִבְקֹשׁ אֶת־דָּוִד וַיִּשְׁמַע דָּוִד וַיֵּצֵא לִפְנֵיהֶם : 8
וּפִלְשְׁתִּים בָּאוּ וַיִּשְׁשֻׁמוּ בְּעֶמֶק רְפָאִים : וַיִּשְׂאֵל 9
דָּוִד בָּאֱלֹהִים לֵאמֹר הֲאֵעֲלֶה עַל־פִּלְשְׁתִּים
וַיַּתְחֶם בְּיָדִי וַיֹּאמֶר לוֹ יְהוָה עֲלֶה וַיַּתְחֶם 10
בְּיָדָהּ : וַיַּעֲלוּ בְּבַעַל־פְּרִעִים וַיַּכּוּ שָׁם דָּוִד 11
וַיֹּאמֶר דָּוִד פֶּרֶץ הָאֱלֹהִים אֲחֵאוּבֵי בְרִי פֶּרֶץ
מִים עַל־כֵּן קָרָא שֵׁם־הַמְּקוֹם הַהוּא בַּעַל־פְּרִעִים : 12
וַיַּעֲבֹדוּ־שָׁם אֶת־הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר דָּוִד וַיִּשְׁרָפֻ
בָּאֵשׁ : וַיִּסְּפוּ עוֹד פִּלְשְׁתִּים וַיִּשְׁשֻׁמוּ בְּעֶמֶק : 13
וַיִּשְׂאֵל עוֹד דָּוִד בָּאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לוֹ הָאֱלֹהִים לֹא
תַעֲלֶה אֲחֵרֵיהֶם הֵסֵב מַעֲלֵתָם וְנָתַתָּ לָהֶם מִפּוֹל 14
הַנִּבְכָּים : וְהִי מִשְׁמִיעָה אֶת־קוֹל הַצִּעְדָּה בְּרֹאשֵׁי
הַנִּבְכָּים אֹז תֵּצֵא בְּמִלְחָמָה כִּי־יֵצֵא הָאֱלֹהִים 15

new cart out of the house of ^a Abinadab ; and Uzza and Ahio drave the cart.

8 And ^b David and all Israel played before God with all *their* might, and with ^β singing, and with harps, and with psalteries, and with timbrels, and with cymbals, and with trumpets.

9 And when they came unto the threshing-floor of ^γ Chidon, Uzza put forth his hand to hold the ark ; for the oxen ^δ stumbled.

10 And the anger of the LORD was kindled against Uzza, and he smote him, because ^ε he put his hand to the ark : and there he died ^ζ before God.

11 And David was displeased, because the LORD had made a breach upon Uzza : wherefore that place is called ^η Perez-uzza to this day.

12 And David was afraid of God that day, saying, How shall I bring the ark of God *home* to me ?

13 So David ^θ brought not the ark *home* to himself to the city of David, but carried it aside into the house of Obed-edom the Gittite.

14 And the ark of God remained with the family of Obed-edom in his house three months. And the LORD blessed ^ι the house of Obed-edom, and all that he had.

CHAP. XIV.

NOW ^α Hiram king of Tyre sent messengers to David, and timber of cedars, with masons and carpenters, to build him an house.

2 And David perceived that the LORD had confirmed him king over Israel ; for his kingdom was lifted up on high, because of his people Israel.

3 And David took ^λ more wives at Jerusalem : and David begat more sons and daughters.

4 Now these *are* the names of *his* children ^ρ which he had in Jerusalem ; Shammua, and Shobab, Nathan, and Solomon, 5 And Ithar, and Elishua, and Elphalet, 6 And Nogah, and Nepheg, and Japhia, 7 And Elishama, and ^μ Beeliada, and Eliphalet.

8 And when the Philistines heard that David was anointed king over all Israel, all the Philistines went up to seek David : and David heard of *it*, and went out against them.

9 And the Philistines came and spread themselves ^ι in the valley of Rephaim.

10 And David inquired of God, saying, Shall I go up against the Philistines ? and wilt thou deliver them into mine hand ? And the LORD said unto him, Go up ; for I will deliver them into thine hand.

11 So they came up to Baal-perazim ; and David smote them there. Then David said, God hath broken in upon mine enemies by mine hand, like the breaking forth of waters : therefore they called the name of that place ^ν Baal-perazim.

12 And when they had left their gods there, David gave a commandment, and they were burned with fire.

13 And the Philistines yet again ^ξ spread themselves abroad in the valley.

14 Therefore David inquired again of God : and God said unto him, Go not up after them ; turn away from them, and come upon them over against the mulberry-trees.

15 And it shall be, when thou shalt hear a sound of going in the tops of the mulberry-trees, *that* then thou shalt go out to

B. C. 1045.

a 1 Sa. 7. 1.

b 2Sa.6.5,&c.

β songs.

c 2 Sa. 5. 25, Geba.

d Jos. 6. 27.

2 Ch. 26. 8.

Ps. 18. 44.

e De. 2. 25.

11. 25.

γ called

Nachon,

2 Sa. 6. 6.

δ shook it.

f ch. 16. 1.

ι It is not to carry the ark of God, but for the Levites.

g Nu. 4. 2. 15.

De. 10. 8.

31. 9.

h ch. 15. 13. 15.

Nu. 4. 15.

i Le. 10. 2.

η i. e. The breach of Uzza.

k ch. 13. 5.

1 Ki. 8. 1.

θ removed.

λ or, kingsmen.

ι ch. 26. 5.

Ge. 30. 27.

Pr. 10. 22.

μ Ex. 6. 22.

ν 2 Sa. 5. 11,

&c.

ο Ex. 6. 18.

λ yet.

p 2 Ch. 5. 11.

29. 5.

Eze. 48. 11.

q ch. 3. 5, &c.

μ or, Eliada,

2 Sa. 5. 16.

r ch. 13. 9, 10.

2 Sa. 6. 7, 8.

s 2 Ch. 13. 17.

20.

1 Co. 11. 2.

14. 40.

t ch. 11. 15.

u Ex. 25. 14.

Nu. 4. 15.

7. 9.

v 2 Ch. 5. 13.

w ch. 6. 33.

x ch. 6. 39.

γ i. e. a place of breaches.

y ch. 6. 44.

z ver. 9.

π Jaaziel,

ver. 18.

battle : for God is gone forth before thee to smite the host of the Philistines.

16 David therefore did as God commanded him : and they smote the host of the Philistines from Gibeon ^ε even to Gazer.

17 And the fame ^δ of David went out into all lands ; and the LORD ^ε brought the fear of him upon all nations.

CHAP. XV.

AND David made him houses in the city of David, and prepared a place for the ark of God, and pitched for it *a* tent.

2 Then David said, ^ζ None ^ε ought to carry the ark of God but the Levites : for them hath the LORD chosen to carry the ark of God, and to minister unto him for ever.

3 And David gathered all Israel together to Jerusalem, to bring up ^κ the ark of the LORD unto his place, which he had prepared for it.

4 And David assembled the children of Aaron, and the Levites :

5 Of the sons of Kohath ; Uriel the chief, and his brethren, an hundred and twenty.

6 Of the sons of Merari ; Asaiah the chief, and his brethren, two hundred and twenty.

7 Of the sons of Gershon ; Joel the chief, and his brethren, an hundred and thirty.

8 Of the sons of Elizaphan ; ^μ Shemaiah the chief and his brethren, two hundred.

9 Of the sons of Hebron ; ^ο Eliel the chief, and his brethren, fourscore.

10 Of the sons of Uzziel ; Amminadab the chief, and his brethren, an hundred and twelve.

11 And David called for Zadok and Abiathar the priests, and for the Levites, for Uriel, Asaiah, and Joel, Shemaiah, and Eliel, and Amminadab,

12 And said unto them, Ye *are* the chief of the fathers of the Levites ; sanctify ^ν yourselves, both ye and your brethren, that ye may bring up the ark of the LORD God of Israel unto the place that I have prepared for it.

13 For because ye *did* it not at the first, the LORD our God made a breach ^ν upon us, for that we sought him not after the due order.

14 So the priests and the Levites sanctified themselves to bring up the ark of the LORD God of Israel.

15 And the children of the Levites bare the ark of God upon their shoulders, with the staves thereon, as Moses ^ν commanded, according to the word of the LORD.

16 And David spake to the chief of the Levites to appoint their brethren ^ν to be the singers with instruments of music, psalteries, and harps, and cymbals, sounding, by lifting ^ν up the voice with joy.

17 So the Levites appointed Heman ^ν the son of Joel ; and of his brethren, Asaph ^ν the son of Berechiah ; and of the sons of Merari their brethren, Ethan ^ν the son of Kushaiah ;

18 And with them their brethren of the second degree, Zechariah, Ben, and Jaaziel, and Shemiramoth, and Jehiel, and Unni, Eliab, and Benaiah, and Maaseiah, and Mattithiah, and Elipheleh, and Mikeiah, and Obed-edom, and Jeiel, the porters.

19 So the singers, Heman, Asaph, and Ethan, were appointed to sound with cymbals of brass ;

20 And Zechariah, and π Aziel, and Shemiramoth, and Jehiel, and Unni, and

Eliab, and Maaseiah, and Benaiah, with psalteries on Alamoth;^a

21 And Mattithiah, and Elipheleh, and Mikneiah, and Obed-edom, and Jeiel, and Azariah, with harps on the β Sheninith to excel.

22 And Chenaniah, chief of the Levites, was γ for δ song: he instructed about the song, because he was skilful.

23 And Berechiah and Elkanah were door-keepers for the ark.

24 And Shebaniah, and Jehoshaphat, and Nethaneel, and Amasai, and Zechariah, and Benaiah, and Eliezer, the priests, did blow^d with the trumpets before the ark of God: and Obed-edom and Jehiah were door-keepers for the ark.

25 So^d David, and the elders of Israel, and the captains over thousands, went to bring up the ark of the covenant of the LORD out of the house of Obed-edom with joy.

26 And it came to pass, when God helped the Levites that bare the ark of the covenant of the LORD, that they offered seven bullocks and seven rams.

27 And David was clothed with a robe of fine linen, and all the Levites that bare the ark, and the singers, and Chenaniah the master of the θ song, with the singers: David also had upon him an ephod of linen.

28 Thus^m all Israel brought up the ark of the covenant of the LORD with shouting, and with sound of the cornet, and with trumpets, and with cymbals, making a noise with psalteries and harps.

29 And it came to pass, as the ark of the covenant of the LORD came to the city of David, that Michal, the daughter of Saul, looking out at a window, saw king David dancing^p and playing: and she despised him^q in her heart.

CHAP. XVI.

SO^r they brought the ark of God, and set it in the midst of the tent that David had pitched for it: and they offered burnt-sacrifices and peace-offerings before God.

2 And when David had made an end of offering the burnt-offerings and the peace-offerings, he blessed the people in the name of the LORD.

3 And he dealt to every one of Israel, both man and woman, to every one a loaf of bread, and a good piece of flesh, and a flagon of wine.

4 And he appointed certain of the Levites to minister before the ark of the LORD, and to record,^u and to thank and praise the LORD God of Israel:

5 Asaph the chief, and next to him Zechariah, Jeiel, and Shemiramoth, and Jehiel, and Mattithiah, and Eliab, and Benaiah, and Obed-edom; and Jeiel with κ psalteries and with harps; but Asaph made a sound with cymbals;

6 Benaiah also and Jahaziel the priests with trumpets continually before the ark of the covenant of God.

7 Then^x on that day David delivered first this *psalm*, to thank the LORD, into the hand of Asaph and his brethren.

8 Give^y thanks unto the LORD, call upon his name, make known his deeds among the people.

9 Sing unto him, sing psalms unto him, talk^z ye of all his wondrous works.

10 Glory ye in his holy name; let the heart of them rejoice that seek the LORD.

11 Seek the LORD and his strength, seek his face continually.

B. C. 1042.

a Ps. 46, title.

β or, eighth to oversee, Ps. 6, title.

γ or, was for the carriage: he instructed about the carriage.

δ lifting up.

b Ge. 17. 2.

c Ge. 26. 3.

d Nu. 10. 8.

Ps. 31. 3.

Joel 2. 1, 15.

e Ge. 28. 13.

35. 11.

f Ex. 3. 17.

Jos. 24. 11, 13.

g Je. 11. 2, 7.

h 2 Sa. 6. 15,

&c.

1 Ki. 8. 1.

ζ cord.

η men of number.

i Ge. 24. 30.

k Ge. 12. 17.

20. 3.

Ex. 7. 15, &c.

l Ps. XCVI.

θ or, carriage.

m ch. 13. 8.

2 Ch. 5. 12.

Ezr. 3. 10, 11.

Ps. 47. 1, &c.

68. 25.

98. 4, 6.

150. 3, 5.

n Le. 19. 4.

Is. 44. 9, &c.

Je. 10. 10, 14.

o Ps. 102. 25.

Is. 40. 26.

44. 24.

Re. 14. 7.

p Ps. 149. 3.

Ec. 3. 4.

q Ps. 69. 7-9.

r 2 Sa. 6. 17, 19.

s 2 Ch. 5. 13.

7. 3.

Ps. 106. 1.

107. 1.

118. 1.

136. 1.

t Ps. 106. 47, 48.

u Ps. 38, 70,

titles.

v 1 Ki. 8. 15.

w De. 27. 15.

Ne. 8. 6.

1 Co. 14. 16.

κ instruments of psalteries and harps.

x 2 Sa. 22. 1.

23. 1.

y Ps. 105. 1, 15.

z 2 Ch. 13. 13.

a Mal. 3. 16.

λ in the morning and in the evening.

b Ex. 29. 38.

Nu. 28. 3, 4.

12 Remember his marvellous works that he hath done, his wonders, and the judgments of his mouth;

13 O ye seed of Israel his servant, ye children of Jacob, his chosen ones.

14 He is the LORD our God; his judgments are in all the earth.

15 Be ye mindful always of his covenant, the word which he commanded to a thousand generations;

16 Even of the covenant which he made with Abraham,^a and of his oath unto Isaac;^b

17 And hath confirmed the same to Jacob^c for a law, and to Israel^d for an everlasting covenant;^e

18 Saying, Unto thee will I give the land of Canaan, the ζ lot of your inheritance;

19 When ye were but η few, even a few,^f and strangers in it.

20 And when they went from nation to nation, and from one kingdom to another people;

21 He suffered no man to do them wrong; yea, he reproved kings^g for their sakes,

22 Saying, Touch not mine anointed, and do my prophets no harm.

23 Sing^h unto the LORD, all the earth; shew forth from day to day his salvation.

24 Declare his glory among the heathen; his marvellous works among all nations.

25 For great is the LORD, and greatly to be praised: he also is to be feared above all gods.

26 For all the gods of the people are idols:ⁱ but the LORD made the heavens.^j

27 Glory and honour are in his presence: strength and gladness are in his place.

28 Give unto the LORD, ye kindreds of the people, give unto the LORD glory and strength.

29 Give unto the LORD the glory due unto his name: bring an offering, and come before him: worship the LORD in the beauty of holiness.

30 Fear before him, all the earth: ye world also shall be stable, that it be not moved.

31 Let the heavens be glad, and let the earth rejoice: and let men say among the nations, The LORD reigneth.

32 Let the sea roar, & the fulness thereof: let the fields rejoice, and all that is therein.

33 Then shall the trees of the wood sing out at the presence of the LORD, because he cometh to judge the earth.

34 O^g give thanks unto the LORD; for he is good: for his mercy endureth for ever.

35 And say ye, Save us, O God of our salvation, and gather us together, and deliver us from the heathen, that we may give thanks to thy holy name, and glory in thy praise.

36 Blessed^h be the LORD God of Israel for ever and ever. And allⁱ the people said, Amen, and praised the LORD.

37 So he left there, before the ark of the covenant of the LORD, Asaph and his brethren, to minister before the ark continually, as every day's work required:

38 And Obed-edom, with his brethren, threescore and eight: Obed-edom also, the son of Jeduthun, and Hosah, to be porters:

39 And Zadok the priest, and his brethren the priests, before the tabernacle of the LORD in the high place that was at Gibeon,

40 To offer burnt-offerings unto the LORD upon the altar of the burnt-offering continually, λ morning^b and evening, and to do according to all that is written in the law of the LORD, which he commanded Israel;

41 And with them Heman and Jeduthun,

10 וְאֵלֶיָּאב וּמַעֲשִׂיהוּ וּבְנֵיהוּ בְּנֵי־לֵוִי עַל־עֲלֻמוֹת :
 11 וּמִתְּתִיהוּ וְאֵלִיָּסֶפֶהוּ וּמִקְנִיָּהוּ וְעֵבֶר אֲדָם וַיַּעֲיָאֵל
 12 וַעֲזַרְיָהוּ בְּכֹרֹת עַל־הַשְּׂמִינִית לְבָצֹחַ : וּבְנֵיהוּ
 13 שִׁיר־הַלֵּוִיִּם בְּמִשְׁאֵל יֹסֵר בְּמִשְׁאֵל כִּן מִבֶּן הוּא
 14 וְכִרְכִּיָּה וְאֵל־קִנְדִּי שְׁעָרִים לְאָרֹן : וּשְׁבִנְיָהוּ
 15 וַיִּשְׁפָּט וַיִּתְּנָאֵל וַעֲמָשִׁי וְחִכְרִיהוּ וּבְנֵיהוּ וְאֵלִיעֶזֶר
 16 הַחֲתָנִים מִחֻצְצֹרִים בְּחֻצְצֹרֹת לִפְנֵי אָרֹן הָאֱלֹהִים
 17 וְעֵבֶר אֲדָם וַיִּתְּיָה שְׁעָרִים לְאָרֹן : וַיְהִי דָוִד
 18 וַחֲמִנִי יִשְׂרָאֵל וַשִּׁיר־הָאֱלֹפִים הַהֲלִלִים לְהַעֲלֹת
 19 אֶת־אָרֹן בְּרִית־יְהוָה מִן־בֵּית עֲבֹד־אֲדָם בְּשִׁמְחָה :
 20 וַיְהִי בַּעֲדֹ הָאֱלֹהִים אֶת־הַלֵּוִיִּם נְשִׂאֵי
 21 אָרֹן בְּרִית־יְהוָה וַיִּזְבְּרוּ שִׁבְעֵה־פָּרִים וּשְׁבַע־
 22 אֵילִים : וְדָוִד מִרְכָּבָּה בְּמַעַל בַּיּוֹץ וְכָל־הַלֵּוִיִּם
 23 הַנְּשָׂאִים אֶת־הָאָרֹן וְהַמְשֻׁרִים וּבְנֵיהוּ הַשֹּׁרֶץ
 24 הַמִּשְׁאֵל הַמְשֻׁרִים וְעַל־דָּוִד אֶפֶסֶד בָּדָן : וְכָל־
 25 יִשְׂרָאֵל מַעֲלִים אֶת־אָרֹן בְּרִית־יְהוָה בַּחֲרוּעָה
 26 וּבְקוֹל שׁוֹפָר וּבַחֲצֻצֹת וּבַמְצֻלָּתִים מִשְׂמַעִים
 27 בְּנִבְלִים וּבְכֹרֹת : וַיְהִי אָרֹן בְּרִית־יְהוָה בָּא עֹד־
 28 עִיר דָּוִד וּמִכָּל בֶּת־שָׂאֹל נִשְׁקָפָה בַּעַד הַחֲלוֹן
 29 וַהֲרָא אֶת־הַמֶּלֶךְ דָּוִד מִכַּסֵּה וּמִשְׁחֹק וַתִּבֹּה
 30 לוֹ בְּלִבָּהּ :
 31 וַיָּבִיאוּ אֶת־אָרֹן הָאֱלֹהִים וַיַּצִּיגוּ אֹתוֹ בְּתוֹךְ הָאֹהֶל
 32 אֲשֶׁר נִסְדָּה לוֹ דָּוִד וַיִּקְרְבוּ עֹלוֹת וַיִּשְׁלָמִים לִפְנֵי
 33 הָאֱלֹהִים : וַיְכַל דָּוִד מִתְּעֹלוֹת הָעֹלָה וְהַשְּׁלָמִים
 34 וַיִּבְרַךְ אֶת־הָעָם בְּשֵׁם יְהוָה : וַיַּחֲלֵק לְכָל־אִישׁ
 35 יִשְׂרָאֵל מֵאִישׁ וְעַד־אִשָּׁה לֵאמֹר כִּפְּרֹתָם וְאִשְׁפָּר
 36 וְאִשִּׁישָׁה : וַיִּתֵּן לִפְנֵי אָרֹן יְהוָה מִן־הַלֵּוִיִּם
 37 מְשֻׁרִים וְחֻצְפִּיר וְחֹדֹנוֹת וְהַלֵּל לַיהוָה אֱלֹהֵי
 38 יִשְׂרָאֵל : אֶסָּף הָרָאשׁ וּמִשְׁנֵהוּ וְכִרְיָה וַיַּעֲיָאֵל
 39 וּשְׁמִירָמוֹת וַיְחִיאֵל וּמִתְּתִיָּה וְאֵלֶיָּאב וּבְנֵיהוּ וְעֵבֶר
 40 אֲדָם וַיַּעֲיָאֵל בְּכָל־נְבִלִים וּבְכֹרֹת וְאֶסָּף בְּמִצְלֹתִים
 41 מִשְׁמִיעַ : וּבְנֵיהוּ וַחֲזִיאֵל הַכְּתָנִים בַּחֲצֻצֹת
 42 תְּמִיד לִפְנֵי אָרֹן בְּרִית־הָאֱלֹהִים : בָּנִים הָיוּ
 43 אֵן נִתָּן דָּוִד בְּרָאשׁ לַחֲדוֹת לַיהוָה בְּדֹאֶסָּף
 44 וְאֶחָיו : חֲדָה לַיהוָה קְרָאָה בְּשֵׁמוֹ חֲדָיָה
 45 בְּעָמִים עֲלִיתָיו : שִׁיר לוֹ וְשִׁירָלוֹ שִׁירוֹ בְּכָל־

בְּשָׁמַיִם וְעַל־הָאָרֶץ : הַחֲחִלְלוּ בְּשֵׁם קְדֹשׁ יִשְׁמַח לָב
 מִבְּקָשֵׁי יְהוָה : דָּרָשׁוּ יְהוָה וְעֹזוּ בַּקָּשׁוֹ כִּפְּנוּ
 תְּמִיד : וְכָרוּ בְּשָׁמַיִם אֲשֶׁר עָשָׂה כִּסְתָּיו
 וּמִשְׁפָּטֵי־סִיחָיו : זָרַע יִשְׂרָאֵל עֲבָדוֹ בְּנֵי יַעֲקֹב
 בְּחִירָיו : הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּכָל־הָאָרֶץ מִשְׁפָּמוֹ :
 וְכָרוּ לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דָּבָר צִדָּה לְאֵלֶיךָ דָּוִד : אֲשֶׁר
 פָּרַח אֶת־אֲבֹתָהֶם וּשְׁבַעֲתָה לְיַצְחָק : וַיַּעֲמִידֵהוּ
 לְיַעֲקֹב לְחֹק לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם : לֵאמֹר לָךְ
 אֶהְיֶה אֲרִץ־כְּנָעַן הַכֹּל נַחֲלָתְכֶם : בַּחֲיוֹתְכֶם מֵתָה
 מִסָּפֶר כְּמִשְׁט גִּרְיָם כָּהֵן : וַיַּתְּחִלְכֶם מִנִּי אֶל־גִּי
 וּמִמַּמְלָכָה אֶל־עַם אַחֵר : לֹא־הִנֵּחָה לְאִישׁ לַעֲשֹׂתְכֶם
 וַיִּזְכֹּר עֲלֵיתָם מַלְכִּים : אֶל־תִּגְשִׁי בְּמִשְׁחִי וּבְגִבְיָי
 אֶל־תִּרְעֻ : שִׁירוּ לַיהוָה כָּל־הָאָרֶץ בְּשִׁירֵי מִיּוֹם־
 אֶל־יוֹם וַיִּשְׁוּעֻהוּ : סִפְרוּ בָנִים אֶת־כְּבוֹדוֹ בְּכָל־
 הָעַמִּים בְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ : כִּי גִדּוֹל יְהוָה וּמִחֲלָל מֵאֵד
 וְנוֹרָא הוּא עַל־כָּל־אֱלֹהִים : כִּי כָל־אֱלֹהֵי הָעַמִּים
 אֱלִילִים וַיְהִי־הוּא שְׂמִים עָשָׂה : הוֹד וְהוֹד לִפְנָיו
 עוֹ וְהוֹדָה בְּמִלְכּוֹ : הֵבִי לַיהוָה מִשְׁפָּחוֹת עַמִּים
 הֵבִי לַיהוָה כְּבוֹד וְעוֹ : הֵבִי לַיהוָה כְּבוֹד שְׁמוֹ
 שִׁיר מִנְחָה וּבָאוּ לִפְנָיו הַשְּׁתַּחֲוִי לַיהוָה בַּחֲדָרָה
 קֹדֶשׁ : חֲזָלוּ מִלִּפְנֵי כָל־הָאָרֶץ אַחֲחִפּוֹן תִּגְלִי
 בְּלִתְמוֹם : וַיִּשְׁמְחוּ הַשְּׂמִים וַתִּגַּל הָאָרֶץ וַיִּאֲמְרוּ
 בָנִים יְהוָה מֶלֶךְ : יִרְעֵם הַיָּם וּמִלֹּאֲהֵ יַעֲלֶץ
 הַיָּבֵשׁ וְכָל־אֲשֶׁר־בּוֹ : אֵן יִרְנֶנּוּ עֲצֵי־הַיָּם עַר מִלִּפְנֵי
 יְהוָה כִּי־בָא לְשִׁפּוֹט אֶת־הָאָרֶץ : הוֹדוּ לַיהוָה
 כִּי שׁוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ : וַאֲמָרוּ הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהֵי
 יִשְׁרָאֵל וּקְבָצֵנִי וְהַצִּילֵנִי מִן־הַגּוֹיִם הַחֲדוֹת לְשֵׁם
 קְדֹשְׁךָ לְהַשְׁתַּבַּח בַּתְּהִלָּתְךָ : בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי
 יִשְׂרָאֵל מִן־הָעוֹלָם וְעַד־הָעֹלָם וַיִּאֲמְרוּ כָל־הָעָם
 אֲמֵן וַהֲלֵל לַיהוָה : וַיַּעֲבֹד־שָׁם
 לִפְנֵי אָרֹן בְּרִית־יְהוָה לְאַסָּף וְלֵאחָיו לְשִׁירָה
 לִפְנֵי הָאָרֹן תְּמִיד לְבִרְיָוִם בָּיוֹמוֹ : וְעֵבֶר
 אֲדָם וְאֶחָיהֶם שְׁשִׁים וּשְׁמוֹנֶה וְעֵבֶר אֲדָם
 בֶּן־יִרְמְיָהוּ וְחִסְדָּה לְשְׁעָרִים : וְאֵת צִדּוֹק הַכֹּהֵן
 וְאֶחָיו הַכְּהֵנִים לִפְנֵי מִשְׁבֵּן יְהוָה בְּבִקְרָה אֲשֶׁר
 בְּנִבְעוֹן : לְהַעֲלוֹת עֹלוֹת לַיהוָה עַל־מִזְבֵּחַ הָעֹלָה
 תְּמִיד לְבָקֶר וּלְעֹרֵב וּלְכָל־הַחֲחֹב בַּחֲדָרָה יְהוָה
 אֲשֶׁר צִוָּה עַל־יִשְׂרָאֵל : וַעֲמָהֶם הִמָּן וַיְחֻדָּן

CAP. XVI. י

וַיָּבִיאוּ אֶת־אָרֹן הָאֱלֹהִים וַיַּצִּיגוּ אֹתוֹ בְּתוֹךְ הָאֹהֶל
 אֲשֶׁר נִסְדָּה לוֹ דָּוִד וַיִּקְרְבוּ עֹלוֹת וַיִּשְׁלָמִים לִפְנֵי
 הָאֱלֹהִים : וַיְכַל דָּוִד מִתְּעֹלוֹת הָעֹלָה וְהַשְּׁלָמִים
 וַיִּבְרַךְ אֶת־הָעָם בְּשֵׁם יְהוָה : וַיַּחֲלֵק לְכָל־אִישׁ
 יִשְׂרָאֵל מֵאִישׁ וְעַד־אִשָּׁה לֵאמֹר כִּפְּרֹתָם וְאִשְׁפָּר
 וְאִשִּׁישָׁה : וַיִּתֵּן לִפְנֵי אָרֹן יְהוָה מִן־הַלֵּוִיִּם
 מְשֻׁרִים וְחֻצְפִּיר וְחֹדֹנוֹת וְהַלֵּל לַיהוָה אֱלֹהֵי
 יִשְׂרָאֵל : אֶסָּף הָרָאשׁ וּמִשְׁנֵהוּ וְכִרְיָה וַיַּעֲיָאֵל
 וּשְׁמִירָמוֹת וַיְחִיאֵל וּמִתְּתִיָּה וְאֵלֶיָּאב וּבְנֵיהוּ וְעֵבֶר
 אֲדָם וַיַּעֲיָאֵל בְּכָל־נְבִלִים וּבְכֹרֹת וְאֶסָּף בְּמִצְלֹתִים
 מִשְׁמִיעַ : וּבְנֵיהוּ וַחֲזִיאֵל הַכְּתָנִים בַּחֲצֻצֹת
 תְּמִיד לִפְנֵי אָרֹן בְּרִית־הָאֱלֹהִים : בָּנִים הָיוּ
 אֵן נִתָּן דָּוִד בְּרָאשׁ לַחֲדוֹת לַיהוָה בְּדֹאֶסָּף
 וְאֶחָיו : חֲדָה לַיהוָה קְרָאָה בְּשֵׁמוֹ חֲדָיָה
 בְּעָמִים עֲלִיתָיו : שִׁיר לוֹ וְשִׁירָלוֹ שִׁירוֹ בְּכָל־

וַיֵּאָמְרוּ הַחֲזָקִים אֲשֶׁר נִקְּבוּ בְּשֵׁמוֹת הַהֲדוּת לַיהוָה
 מִי יוֹסִיף עוֹד דָּוִד אֵלָיו לִבְנוֹת אֶת־עֲבֹדָה וְאֵתָּה¹⁸
 אֶת־עֲבֹדָה דָּבָרָה : יְהוָה בָּעֲבֹד עֲבָדָה וְכִלְכָּה¹⁹
 עֲשִׂיתָ אֶת־כָּל־הַדְּרוֹלָה הַזֹּאת לְהוֹדִיעַ אֶת־כָּל־
 הַנְּדָלוֹת : יְהוָה אֵין בְּמוֹךְ וְאֵין אֱלֹהִים וְיִלְחָה²⁰
 כָּל־אֲשֶׁר־שָׁמְעוּ בְּאָזְנוֹ : וְכִי כַעֲמֹךְ יִשְׂרָאֵל²¹
 גַּם אֶחָד בְּאַרְצָךְ אֲשֶׁר לָקַח הָאֱלֹהִים לְסֻדּוֹ לֹא עָם
 לְעֹשִׂים לָךְ שֵׁם גְּדוּלוֹת וְנִזְרָאוֹת לְקֹדֶשׁ מִכֵּן עֲמֹךְ
 אֲשֶׁר־פָּרַח מִמִּצְרַיִם גּוֹיִם : וְהָיָה אֶת־עֲמֹךְ²²
 יִשְׂרָאֵל יָקֹץ לְעַם עַד־עוֹלָם וְאֵתָּה יְהוָה הָיִיתָ לָּהֶם
 לֵאלֹהִים : וְעַתָּה יְהוָה הִדְבָּר אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ עַל־²³
 עֲבָדָה וְעַל־בֵּיתוֹ וְאֵמֶן עַד־עוֹלָם וַעֲשֵׂה כְּאֲשֶׁר
 דִּבַּרְתָּ : וְיֵאֱמֹן וְיִגְדַּל שִׁמְךָ עַד־עוֹלָם לְאֹמֵר יְהוָה²⁴
 צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֱלֹהִים לְיִשְׂרָאֵל וְכֹתֵד דָּוִד
 עֲבָדָה נִכְוֵן לְסֻנְךָ : כִּי אֵתָּה אֱלֹהֵי בָלִית אֶת־הָאֵין²⁵
 עֲבָדָה לִבְנוֹת לוֹ בַּיִת עַל־כֵּן מִצְוָה עֲבָדָה לְהַחֲפִל
 לְסֻנְךָ : וְעַתָּה יְהוָה אֵתָּה הוּא הָאֱלֹהִים וְהִדְבָּר²⁶
 עַל־עֲבָדָה הַטּוֹבָה הַזֹּאת : וְעַתָּה הוֹאֵלֶנָּה לְבָרֶךְ²⁷
 אֶת־בֵּית עֲבָדָה לְהַיָּיתָ לְעוֹלָם לְסֻנְךָ כִּי־אֵתָּה
 יְהוָה בְּרַכְתָּ וּמִכָּה עוֹלָם :

CAP. XVIII. יח

וַיְהִי אַחֲרָיו וַיֵּךְ דָּוִד אֶת־פְּלִשְׁתִּים וַיַּכְנִיעֵם¹
 וַיִּקַּח אֶת־גִּת וְכִלְכִּית מִיַּד פְּלִשְׁתִּים : וַיֵּךְ אֶת־²
 מוֹאָב וַיְהִי מוֹאָב עֲבָדִים לְדָוִד נִשְׂאִי מִנְּהָה :
 וַיֵּךְ דָּוִד אֶת־הַדְּרָעוֹ מִלֶּךְ־צוֹבָה חֲמֹתָה בְּכֹתּוֹ³
 לְהַצִּיב דָּוִד בְּנֵהר פָּרָה : וַיִּלְכֹּד דָּוִד מִכֵּן אֶלֶף⁴
 רֶכֶב וּשְׁבַעַת אֲלָפִים פָּרָשִׁים וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אִישׁ
 נֶגֶל וַיַּעַר דָּוִד אֶת־כָּל־הָרֶכֶב וַיֹּתֵר מִכֵּן מִמָּה
 רֶכֶב : וַיֵּבֶא אֶרֶם דְּרָמָשָׁק לְעֹזֹר לְהַדְרָעוֹ⁵
 מִלֶּךְ צוֹבָה וַיֵּךְ דָּוִד בְּאֶרֶם עֶשְׂרִים וַיִּשְׁבֵּם אֶלֶף
 אִישׁ : וַיִּשֶׁם דָּוִד בְּאֶרֶם דְּרָמָשָׁק וַיְהִי אֶרֶם⁶
 לְדָוִד עֲבָדִים נִשְׂאִי מִנְּהָה וַיִּשְׁעֵה יְהוָה לְדָוִד
 כָּל־אֲשֶׁר דִּלֵּךְ : וַיִּקַּח דָּוִד אֶת־שָׁלְמִי הַחֲבֵר⁷
 אֲשֶׁר הָיוּ עַל־עֲבָדֵי הַדְּרָעוֹ וַיְבִיאֵם יְרוּשָׁלַם :
 וּמִשְׁבַּחַת וּמִכֵּן עֲרִי וַהֲרָעוֹר לָקַח דָּוִד נְחֹשֶׁת⁸
 רַבָּה מְאֹד בְּהִי עֲשֵׂהה שְׁלֹמֹה אֶת־הַהֲדָשָׁה
 וְאֶת־הַעֲצָמוֹת וְאֵת כָּל־הַנְּחֹשֶׁת : וַיִּשְׁלַח⁹
 הָעֵרִי מִלֶּךְ חֲמַת כִּי הִנֵּה דָוִד אֶת־כָּל־חֲדָל
 הַדְּרָעוֹ מִלֶּךְ־צוֹבָה : וַיִּשְׁלַח אֶת־הַדְּרָעִים בְּנֵי¹⁰

שָׂאֵר הַחֲזָקִים אֲשֶׁר נִקְּבוּ בְּשֵׁמוֹת הַהֲדוּת לַיהוָה
 כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ : וְעַמֻּדָם הָיָה יְרוּחָן הַצִּצְרוֹת⁴²
 וּמִצְלָתָם לְמַשְׁמִיעֵם וְכָל־שִׁיר הָאֱלֹהִים וּבְנֵי
 יְהוּחָן לְשֹׁעַר : וַיִּלְכֻּ כָּל־הָעָם אִישׁ לְבֵיתוֹ וַיִּסָּב
 דָּוִד לְבָרֶךְ אֶת־בֵּיתוֹ :

CAP. XVII. יז

וַיְהִי כְּאֲשֶׁר יִשָּׁב דָּוִד בְּבֵיתוֹ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־¹
 גִּרְתָּן הַנְּבִיא הַזֶּה אֲנִי יוֹשֵׁב בְּבֵית הָאֱלֹהִים וְאֵתָּה
 בְּיַת־יְהוָה פֶּתַח יְרֵיעוֹת : וַיֹּאמֶר נָתָן אֶל־דָּוִד²
 כָּל־אֲשֶׁר בִּלְבָבְךָ עָשִׂה כִּי הָאֱלֹהִים עִמָּךְ :
 וַיְהִי כַּכֵּה הָיָה וַיְהִי דָבָר אֱלֹהִים אֶל־נָתָן
 לֵאמֹר : לָךְ וְאִמְרָה אֶל־דָּוִד עֲבֹד כֹּה אִמֵּר יְהוָה³
 לֹא אֵתָּה תִּבְנֶה לִי בַּיִת לְשָׁבֶת : כִּי לֹא יִשְׁכְּלוּ
 בָּנִית מִקְדָּשׁוֹם אֲשֶׁר הִצִּילִי אֶת־יִשְׂרָאֵל עַד הַיּוֹם⁴
 הַזֶּה וְהָיִיתָ מֵאֵהָל אֶל־אֵהָל וּמִמִּשְׁכָּן : כָּל־⁵
 אֲשֶׁר־הִתְחַלְכְּתָה בְּכָל־יִשְׂרָאֵל הִדְבָּר וּבְרִיתִי אֶת־
 אַחֵר שָׁפַע יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר צִוִּיתִי לַרְעוֹת אֶת־עַמִּי
 לֵאמֹר לָמָּה לֹא־בִנִּיתֶם לִי בַיִת אֲרָמִים : וְעַתָּה⁶
 כֹּה תֹאמַר לְעַבְדִּי לְדָוִד כֹּה אִמֵּר יְהוָה צְבָאוֹת
 אֱמִי לְחִתְיָךְ מִן־הַזֶּה מִן־אַחֲתֶךָ הַצֵּאֵן לְהַיָּיתָ⁷
 בְּנִיד עַל עַמִּי יִשְׂרָאֵל : וְהָיִיתָ עִמָּךְ כָּל־אֲשֶׁר
 דִּלְכָּתָה וְאִמְרִית אֶת־כָּל־אֲוִיבָה מִכָּנְךָ וְעֲשִׂיתִי לָךְ⁸
 שֵׁם שֵׁם הַגְּדוֹלִים אֲשֶׁר בְּאַרְצָךְ : וּשְׁמִי מְקוֹם
 לְעַמִּי יִשְׂרָאֵל וְנִשְׁמַעְתִּיה וּשְׁכֵן תַּחְתָּיו וְלֹא יִרָץ
 עוֹד וְלֹא־יִסָּפֵה בְּנֵי־עוֹלָה לְבָלֹתוֹ כְּאֲשֶׁר⁹
 בְּרֹאשׁוֹנָה : וְלִמְיָמִים אֲשֶׁר צִוִּיתִי שְׁפָטִים עַל־¹⁰
 עַמִּי יִשְׂרָאֵל וְהִכְנַעְתִּי אֶת־כָּל־אֲוִיבָה וְאֵתָּה לָךְ
 וּבֵית וּבְנֵי־לָךְ יְהוָה : וְהָיִיתָ כִּי־מִלְּאִי יִמִּיךְ¹¹
 לְלִכְתָּ עִם־אֲבֹתֶיךָ וְהִקְיִמוּתִי אֶת־זִרְעֶךָ אַחֲרֶיךָ
 וְאֲשֶׁר יְהִי מִכָּנְךָ וְהִקְיִמוּתוֹ אֶת־מִלְכּוֹתוֹ : הוּא¹²
 וּבְנֵי־לִי בַיִת וּבְנֵיתוֹ אֶת־הַעֲוֹלָם : אֲנִי
 אֲהַיָּיתָ לָּהֶם לֹאֵב הוּא יְהוָה לִי לִבְנֵי חֲסָדִי לֹא־¹³
 אֲסִיר מִצְוֹ כְּאֲשֶׁר חֲסִיווֹתִי מֵאֲשֶׁר הָיָה לְסֻנְךָ :
 וְהַעֲמִידְתִּיה בְּבֵיתוֹ וּבְמִלְכּוֹתִי עַד־עוֹלָם וְכִסְאוֹ¹⁴
 יְהִי נִכְוֵן עַד־עוֹלָם : כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְכָל־¹⁵
 הַדְּבָרִים הַזֶּה כִּי דִבַּר נָתָן אֶל־דָּוִד : וַיֵּבֶא¹⁶
 הַמִּשְׁכָּן דָּוִד וַיִּשָּׁב לְפָנֵי יְהוָה וַיֹּאמֶר מִי־אֲנִי יְהוָה
 אֱלֹהִים וְכִי בֵיתִי כִּי הִבִּיאֲתִנִּי עַד־הַלֵּם : וְהַתְּקַשְׁן
 וְאֵת עֲבִירָה אֱלֹהִים וְהִתְבָּרַע עַל־בֵּית־עֲבָדָה לְמִרְחֹק

and the rest that were chosen, who were expressed by name, to give thanks to the LORD, because^a his mercy endureth for ever:

42 And with them Heman and Jeduthun, with trumpets and cymbals^b for those that should make a sound, and with musical instruments of God. And the sons of Jeduthun were β porters.^d

43 And^f all the people departed, every man to his house: and David returned to bless his house.

CHAP. XVII.

NOW^a it came to pass, as David sat in his house, that David said to Nathan the prophet, Lo, I dwell in an house of cedars, but the ark of the covenant of the LORD remaineth under curtains.

2 Then^b Nathan said unto David, Do all that is in thine heart; for God is with thee.

3 And it came to pass the same night, that the word of God came to Nathan, saying,

4 Go and tell David my servant, Thus saith the LORD, Thou shalt not build me an house to dwell in:

5 For I have not dwell in an house since the day that I brought up Israel unto this day; but have δ gone from tent to tent, and from one tabernacle to another.

6 Whersoever I have walked with all Israel, spake I a word to any of the judges of Israel, whom I commanded to feed my people, saying, Why have ye not built me an house of cedars?

7 Now therefore thus shalt thou say unto my servant David, Thus saith the LORD of hosts, I took thee from the^p sheepcote, even from η following the sheep, that thou shouldst be ruler over my people Israel;

8 And^q I have been with thee whithersoever thou hast walked, and have cut off all thine enemies^r from before thee, and have made thee a name like the name of the great men that are in the earth.

9 Also I will ordain a place for my people Israel, and will plant^s them, and they shall dwell in their place, and shall be moved^t no more: neither^u shall the children of wickedness waste them any more, as at the beginning,

10 And since the time that I commanded judges^x to be over my people Israel. Moreover, I will subdue all thine enemies.^y Furthermore I tell thee, that the LORD will build thee an house.

11 And it shall come to pass, when thy days be expired that thou must go to be with thy fathers, that I will raise up thy seed after thee, which shall be of thy sons; and I will establish his kingdom.

12 He shall build me an house, and I will establish his throne for ever.

13 I^z will be his father, and he shall be my son; and^a I will not take my mercy away from him, as I took it from him that was before thee:

14 But^b I will settle him in mine house and in my kingdom for ever: and^c his throne shall be established for evermore.

15 According to all these words, and according to all this vision, so did Nathan speak unto David.

16 And David the king came and sat before the LORD, and said, Who^d am I, O LORD God, and what is mine house,^e that thou hast brought me hitherto?

17 And yet this was a small thing in thine eyes, O God; for thou hast also

B. C. 1042.

a ver. 34.

Ezr. 3. 11.

Ps. 103. 17.

Je. 33. 11.

b Ps. 150. 5.

c Is. 37. 35.

42. 1.

49. 5, 6.

Da. 9. 17.

d β for the

gate.

e Ps. 84. 10.

f Mat. 11. 26.

g 2Sa. 6. 19, 20.

h great-

nesses.

i De. 33. 26.

Ps. 86. 8.

Ep. 3. 20.

k 2Sa. 7. 1, &c.

2Ch. 6. 7, 9.

l De. 4. 7, 32.

33. 29.

m 1 Co. 13. 9.

n Ex. 19. 5, 6.

o 1 Sa. 12. 22.

p Ro. 9. 4, 5.

q 11. 1, 2, &c.

r Ps. 119. 49.

Je. 11. 5.

s been.

t He. 8. 10.

11. 16.

u Re. 21. 3.

v Ps. 90. 17.

w revealed

the ear of

thy servant.

x 1Sa. 16. 11, 12

y after.

z Ge. 28. 15.

1 Sa. 18. 14.

a 2Sa. 8. 6, 14.

b or, it hath

pleased.

c Ps. 18. title.

d Ro. 11. 29.

e 2Sa. 8. 1, &c.

f Ps. 92. 13.

g Is. 61. 3.

h Je. 24. 6.

i Re. 3. 12.

j Eze. 28. 24.

k Re. 21. 4.

l or, Hadad-

ezer,

m 2Sa. 8. 3.

n Ju. 2. 14, 18.

o Ps. 18. 40, &c.

p 1 Co. 15. 25.

q hundred,

r 2Sa. 8. 4.

s Darmeseh.

t 2Sa. 7. 14, 15.

u Ps. 89. 28, &c.

v Is. 55. 3.

w Lu. 1. 33.

x Ps. 72. 17.

y called in

the book of

Samuel,

z Beth, and

Berothai.

a 1Ki. 7. 15, &c.

b Ge. 32. 10.

c Ep. 3. 8.

d Ju. 6. 15.

e or, Toi,

f 2Sa. 8. 9.

g or, Joram,

h 2Sa. 8. 10.

spoken of thy servant's house for a great while to come, and hast regarded me according to the estate of a man of high degree, O LORD God.

18 What can David speak more to thee for the honour of thy servant? for thou knowest thy servant.

19 O LORD, for^e thy servant's sake, and according to thine own^f heart, hast thou done all this greatness, in making known all these^g great things.

20 O LORD, there^h is none like thee, neither is there any God beside thee, according to all that we have heard with our ears.

21 Andⁱ what one nation in the earth is like thy people Israel, whom God went to redeem to be his own people, to make thee a name of greatness and terribleness, by driving out nations from before thy people, whom thou hast redeemed out of Egypt?

22 For thy people Israel didst thou make thine own^j people for ever; and thou, LORD, becamest their God.

23 Therefore now, LORD, let the thing that thou hast spoken concerning thy servant, and concerning his house, be established^k for ever, and do as thou hast said.

24 Let it even be established, that thy name may be magnified for ever, saying, The LORD of hosts is the God of Israel, even a God toⁿ Israel: and let the house of David thy servant be established^o before thee.

25 For thou, O my God, hast ζ told thy servant that thou wilt build him an house; therefore thy servant hath found in his heart to pray before thee.

26 And now, LORD, thou art God, and hast promised this goodness unto thy servant:

27 Now, therefore, θ let it please thee to bless the house of thy servant, that it may be before thee for ever; for thou blessest, O LORD, and^d it shall be blessed for ever.

CHAP. XVIII.

NOW^a after this it came to pass, that David smote the Philistines, and subdued them, and took Gath and her towns out of the hand of the Philistines.

2 And he smote Moab: and the Moabites became David's servants, and brought gifts.

3 And David smote κ Hadarezer king of Zobah unto Hamath, as he went to establish his dominion by the river Euphrates.

4 And David took from him a thousand chariots, and seven λ thousand horsemen, and twenty thousand footmen: David also houghed all the chariot horses, but reserved of them an hundred chariots.

5 And when the Syrians of μ Damascus came to help Hadarezer king of Zobah, David slew of the Syrians two and twenty thousand men.

6 Then David put garrisons in Syria-damascus; and the Syrians became David's servants, and brought gifts. Thus the LORD preserved David whithersoever he went.

7 And David took the shields of gold that were on the servants of Hadarezer, and brought them to Jerusalem.

8 Likewise from ν Tibbath, and from Chun, cities of Hadarezer, brought David very much brass, wherewith^d Solomon made the brazen sea, and the pillars, and the vessels of brass.

9 Now when π Tou king of Hamath heard how David had smitten all the host of Hadarezer king of Zobah;

10 He sent ρ Hadoram his son to king

David, to β inquire of his welfare, and to δ congratulate him, because he had fought against Hadarezer, and smitten him: (for Hadarezer η had war with Tou;) and with him all manner of vessels of gold and silver and brass.

11 Them also king David dedicated unto the LORD, with the silver^a and the gold that he brought from all these nations: from Edom, and from Moab, and from the children of Ammon, and from the Philistines, and from Amalek.

12 Moreover θ Abishai, the son of Zeruiah, slew of the Edomites,^c in the valley of Salt, eighteen thousand.

13 And he put garrisons in Edom; and all the Edomites became David's servants. Thus the LORD preserved David whithersoever he went.

14 So David reigned over all Israel, and^d executed judgment and justice among all his people.

15 And Joab the son of Zeruiah was over the host; and Jehoshaphat the son of Ahilud, κ recorder.

16 And Zadok the son of Ahitub, and λ Abimelech the son of Abiathar, were the priests; and μ Shavsha was scribe;

17 And Benaiah the son of Jehoiada was over the Cherethites and the Pelethites; and the sons of David were chief ρ about the king.

CHAP. XIX.

NOW^e it came to pass after this, that Nahash the king of the children of Ammon died, and his son reigned in his stead.

2 And David said, I will shew kindness unto Hanun the son of Nahash, because his father shewed kindness to me. And David sent messengers to comfort him concerning his father. So the servants of David came into the land of the children of Ammon, to Hanun, to comfort him.

3 But the princes of the children of Ammon said to Hanun, σ Thinkest thou that David doth honour thy father, that he hath sent comforters unto thee? are not his servants come unto thee for to search, and to overthrow, and to ι spy out the land?

4 Wherefore^l Hanun took David's servants, and shaved them, and cut off their garments in the midst, hard by their buttocks, and sent them away.

5 Then they went *certain*, and told David how the men were served. And he sent to meet them; (for the men were greatly ashamed.) And the king said, Tarry at Jericho until your beards be grown, and then return.

6 And when the children of Ammon saw that they had made themselves χ odious to David, Hanun and the children of Ammon sent a thousand talents of silver to hireⁿ them chariots and horsemen out of Mesopotamia, and out of Syria-maachah, and out of Zobah.^o

7 So they hired thirty and two thousand chariots, and the king of Maachah and his people, who came and pitched before Medeba. And the children of Ammon gathered themselves together from their cities, and came to battle.

8 And when David heard of it, he sent Joab, and all the host of the mighty men.

9 And the children of Ammon came out, and put the battle in array before the gate of the city; and the kings that were come were by themselves in the field.

B. C. 1037.

β or, salute.

γ face of the battle.

δ bless.

ϵ or, young men.

η was the man of wars.

θ Abishai.

α Jos. 6. 19.

β Ne. 4. 14.

ϵ 2Sa. 8. 13, 14.

Ps. LX.

δ Ju. 10. 15.

ϵ Je. 46. 15, 16.

ζ Ge. 18. 19.

1 Ki. 10. 9.

Ps. 78. 72.

89. 14.

Is. 9. 7.

32. 1.

κ or, remembrancer.

λ called

Ahimelech,

2 Sa. 8. 17.

μ called Se-

raiah,

2 Sa. 8. 17.

and Shisha,

1 Ki. 4. 3.

ν i. e. Euphrates.

π or, Shobach

2 Sa. 10. 16.

ρ at the

hand of.

g2Sa. 10. 1, &c.

h Ps. 18. 39, 44.

σ In thine

eyes doth

David.

i Ge. 42. 9.

k 2 Sa. 11. 1.

τ at the re-

turn of the

year.

l Ps. 35. 12.

109. 4, 5.

m 2Sa. 12. 26,

&c.

ϕ the weight

of.

χ to stink,

Ge. 34. 40.

n Ps. 46. 9.

o ch. 18. 5, 9.

p 2 Sa. 21. 13,

&c.

ψ stood, or,

continued.

ω or, Gob.

β or, Saph,

2 Sa. 21. 18.

γ or, Rapha.

δ called also

Jaare-

oregim,

2 Sa. 21. 19.

10 Now when Joab saw that the γ battle was set against him before and behind, he chose out of all the ζ choice of Israel, and put them in array against the Syrians.

11 And the rest of the people he delivered unto the hand of θ Abishai his brother, and they set themselves in array against the children of Ammon.

12 And he said, If the Syrians be too strong for me, then thou shalt help me; out if the children of Ammon be too strong for thee, then I will help thee.

13 Be^b of good courage, and let us behave ourselves valiantly for our people, and for the cities of our God; and α let the LORD do that which is good in his sight.

14 So Joab, and the people that were with him, drew nigh before the Syrians unto the battle; and they fled^c before him.

15 And when the children of Ammon saw that the Syrians were fled, they likewise fled before Abishai his brother, and entered into the city. Then Joab came to Jerusalem.

16 And when the Syrians saw that they were put to the worse before Israel, they sent messengers, and drew forth the Syrians that were beyond the river; and π Shophach, the captain of the host of Hadarezer, went before them.

17 And it was told David; and he gathered all Israel, and passed over Jordan, and came upon them, and set the battle in array against them. So when David had put the battle in array against the Syrians, they fought with him.

18 But the Syrians fled before Israel; and David slew of the Syrians seven thousand men which fought in chariots, and forty thousand footmen, and killed Shophach the captain of the host.

19 And δ when the servants of Hadarezer saw that they were put to the worse before Israel, they made peace with David, and became his servants; neither would the Syrians help the children of Ammon any more.

CHAP. XX.

AND^k it came to pass, that τ after the year was expired, at the time that kings go out to battle, Joab led forth the power of the army, and wasted the country of the children of Ammon, and came and besieged Rabbah. But David tarried at Jerusalem. And μ Joab smote Rabbah, and destroyed it.

2 And David took the crown of their king from off his head, and found it ϕ to weigh a talent of gold, and there were precious stones in it: and it was set upon David's head: and he brought also exceeding much spoil out of the city.

3 And he brought out the people that were in it, and cut them with saws, and with harrows of iron, and with axes; even so dealt David with all the cities of the children of Ammon. And David and all the people returned to Jerusalem.

4 And ρ it came to pass after this, that there ψ arose war at ω Gezer with the Philistines, at which time Sibbechai the Hushathite slew β Sippai, that was of the children of γ the giant: and they were subdued.

5 And there was war again with the Philistines; and Elhanan the son of δ Jair slew Lahmi, the brother of Goliath the Gittite, whose spear-staff was like a weaver's beam.

10 אֲשֶׁר־בָּאוּ לְבָרֶם בְּשֹׁדָה: וַיֵּרָא יוֹאָב בֶּן־יִהִיָּה
בְּנֵי־הַמִּלְחָמָה אֵלָיו פָּנִים וְאַחֹר וַיִּבְדֹּר מִלֵּל
11 בְּחֹר בְּיִשְׂרָאֵל וַיַּעֲדָה לְקִרְיַת אָרֶם: וְהָלַךְ יְהוֹנָדָה
הַכֹּהֵן גִּבּוֹר בֶּן אֲבִישָׁי אֲדֹנָיו וַיַּעֲרֹכֶה לְקִרְיַת אָרֶם
12 עִמּוֹן: וַיֹּאמֶר אֶסְתָּתוֹתֶנָּה מִמֶּנִּי אֲכֶם וְהָיִיתָ לִּי
לְחֹשֶׁעַה וְאִם־בְּנֵי עִמּוֹן יִהְיוּ מִמֶּנִּי וְהִשְׁעִיחָהּ:
13 חֹזֶק וְנִתְחַזְקָה בְּעַד־עַמּוֹנֵינוּ וּבְעַד עַבְדֵּי אֱלֹהֵינוּ וַיְהִי
הַטּוֹב בְּעֵינֵינוּ וַעֲשֵׂה: וַיָּשֶׁב יוֹאָב וְהָעָם אֲשֶׁר־
14 עִמּוֹ לִפְנֵי אָרֶם לַמִּלְחָמָה וַיָּנוּסוּ מִפָּנָיו: וּבְנֵי
15 עִמּוֹן רָאוּ כִּי־גָם אָרֶם וַיָּנוּסוּ גַם־הֵם מִפָּנָיו אֲבִישָׁי
אֲדֹנָיו וַיָּבֹאוּ הָעִירָה וַיָּבֹאוּ יוֹאָב וְרוּשָׁלָּם:
16 וַיֵּרָא אָרֶם כִּי נִגְפּוּ לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁלְחוּ מַלְאָכִים
וַיִּצְיִאוּ אֶת־אָרֶם אֲשֶׁר מַעֲרָב הַהָרָה וּשְׂפֹף שָׂרִי
17 צָבָא וְהָרָעוּ לַפְּתִיחַ: וַיֵּצֵד לְדָוִד וַיִּסְמָךְ אֹתוֹ
כָּל־יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲבֹר הַיַּרְדֵּן וַיָּבֹאוּ אֱלֹהִים וַיַּעֲרֹךְ
אֱלֹהִים וַיַּעֲרֹךְ דָּוִד לְקִרְיַת אָרֶם מִלְחָמָה וַיִּנְחֲמוּ
עִמּוֹ: וַיָּגֶם אָרֶם מִלִּפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּהֲרֹג דָּוִד
מֵאָרֶם שֶׁבַעַת אֲלָפִים רָכָב וְאַרְבָּעִים אֲלָף אִישׁ
19 בְּגִלָּה וְאֵת שְׂפֹף שָׂרֵי־הַצָּבָא הַמִּית: וַיֵּצֵא
עַבְדֵּי הָרָעוּרָה כִּי נִגְפוּ לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁלִימוּ עִם־
דָּוִד וַיַּעֲבְדוּהוּ וְלֹא־אָבְדָה אָרֶם לְהוֹשִׁיעַ אֶת־בְּנֵי־
עִמּוֹן עוֹד:

CAP. XX. כ

1 וַיְהִי לַעֲתָה תְּשׁוּבַת הַשָּׁנָה לַעֲתָה צֵאת הַמִּלְחָמָה
וַיָּחֲזֶה יוֹאָב אֶת־חֵיל הַצָּבָא וַיִּשְׁתָּה אֶת־אֶרֶץ
בְּנֵי־עַמּוֹן וַיָּבֹאוּ וַיַּצֵּר אֶת־רִפְּהָ וְדָוִד יָשָׁב
בִּירִשְׁלָם וַיָּךְ יוֹאָב אֶת־בִּרְבֵּה וַיְהָרֶסָה: וַיִּשְׁקָה
2 דָּוִד אֶת־עֲשֶׂר־מִלְכָּם מִלֵּל רֹאשׁוֹ וַיִּמְצָאֶהָ
מִשְׁקַל כֶּסֶף וְזָהָב וְגָם אֲנָן יָמָהּ וַתְּהִי עַל־רֹאשׁ
3 דָּוִד וַיִּשְׁלַל הָעֵיר הַחֲצִיָּה הַרְבֵּה מְאֹד: וְאֵת הָעָם
אֲשֶׁר־רָבָה הוֹצִיָּא וַיִּשָּׂר בְּמִנְרָה וּבְחִירָצִי הַחֲרֹל
וּבְמִנְרֹת וְכָן יַעֲשֶׂה דָּוִד לְכָל עַבְדֵּי־בְנֵי־עַמּוֹן
4 וַיָּשָׁב דָּוִד וְכָל־הָעָם יְרוּשָׁלָּם: וַיְהִי אַחֲרָיִךְ
כֵּן וַתַּעֲמֹד מִלְחָמָה בְּדָר עִם פְּלִשְׁתִּים אִוּ חֶפְּהָ
סֹכֵךְ הַחֲשִׁטִּי אֶת־סֹפֶן מִלִּידֵי הָרֶפָא וַיִּפְגְּעוּ:
5 וַתְּהִי־עוֹד מִלְחָמָה אֶת־פְּלִשְׁתִּים וַיָּךְ
אֶלְחָנָן בֶּן־נִעְוֹר אֶת־לַחְמִי אֲחִי בְּלִית הַגִּבּוֹר וַיַּעַץ

אֶת־הַמֶּלֶךְ דָּוִד לְשִׁאֵל לָוִי לְשִׁלֹּם וּלְבָרְכֵנוּ עַל־
אֲשֶׁר נִלְחַם בְּדִרְעוֹר וַיַּחֲזֶה כִּי־אִישׁ מִלְחָמָה
הָעֵד הָיָה וְהָרָעוּרָה וְכָל מִלֵּי חֶבֶד וְכֶסֶף וְנִדְשָׁה:
11 גַּם־אֲתָם הָקָדִישׁ הַמֶּלֶךְ דָּוִד לַיהוָה עִם־הַכֶּסֶף
וְהַזָּהָב אֲשֶׁר נָשָׂא מִכֶּל־הַנְּהִיגִים מֵאֲדָם וּמִפּוֹאֵב
12 וּמִבְּנֵי עַמּוֹן וּמִפְּלִשְׁתִּים וּמִמְעֻמָּלָה: וְאֲבִישָׁי בֶן־
צִרְיָה הֵבִי־הָאֲדָם בְּגִיָּה הַמֶּלֶךְ שְׂמוּכָה עֲשֹׂר
13 אֲלָף: וַיָּשֶׂם בְּאֲדָם נְצִיבִים וַיְהִי כָל־אָדָם
עֲבָרִים לְדָוִד וַיֹּשֻׁעַ יְהוָה אֶת־דָּוִד כָּל אֲשֶׁר
14 הִקְדָּף: וַיִּמְלֹךְ דָּוִד עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל וַתְּהִי עֲשֵׂה
15 מִשְׁפָּט וַיַּצְדִּיקָה לְכָל־עַמּוֹ: וַיֹּאָב בֶּן־צִרְיָה עַל־
16 הַצָּבָא וַיְהוֹשִׁעַם בְּנֵי־אֶחָיוֹלָד מִזִּכּוֹר: וַיָּצֹדֶק בֶּן־
אֲחִישָׁוֵב וְאֶבְיָמֶלֶךְ בֶּן־אֲבִיתָר הַכֹּהֵן וְשׁוּשָׁא
17 סֹפֵר: וּבְנֵיהוּ בְּרִיתֹהֶלֶע עַל־הַפִּתִּי וְהַפְּלָתִי וּבְנֵי־
דָּוִד הָרֹאשִׁימִים לִדֵּי הַמֶּלֶךְ:

CAP. XIX. יט

1 וַיְהִי אַחֲרָיִךְ וַיָּמָת נָחַשׁ מֶלֶךְ בְּנֵי־עַמּוֹן וַיִּמְלֹךְ
2 בְּנֵי תַחֲמִזִּי: וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶעֱשֶׂה־חֶסֶד עִם־חֲנָנִי
בֶּן־נָחַשׁ כִּי־עָשָׂה אֲבִיו עִמִּי חֶסֶד וַיִּשְׁלַח דָּוִד
מַלְאָכִים לְנַחֲמוֹ עַל־אֲבִיו וַיָּבֹאוּ עַבְדֵּי דָּוִד אֶל־
3 אֶרֶץ בְּנֵי־עַמּוֹן אֶל־חֲנָנִי לְנַחֲמוֹ: וַיֹּאמְרוּ שְׂרִי
בְּנֵי־עַמּוֹן לְחָנִן הַמֶּכֶּלֶד דָּוִד אֶת־אֲבִיךָ בְּעֵינֶיךָ
כִּי־שִׁלַּח לָךְ מִנְחָמָם הֲלֹא עָבַד לְחָקוֹ וְלַחֲסֹף
4 וְלִרְגֵל הָאֶרֶץ בָּאוּ עַבְדָּיו אֵלֶיךָ: וַיָּקָח חֲנָנִי אֶת־
עַבְדֵּי דָּוִד וַיַּגְלִחֵם וַיַּכֵּת אֶת־מִדְּוִיָּהֶם בַּחֲצִי עַד־
5 הַמִּשְׁעָה וַיִּשְׁלַחם: וַיִּלְכְּוּ וַיִּפְּצוּ לְדָוִד עַל־
הָאֲנָשִׁים וַיִּשְׁלַח לְקִרְיַת אָרֶם כִּידְוִי הָאֲנָשִׁים
וְכָל־מִים מְאֹד וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ שָׁבִי בִּרְחֹו עַד
6 אֲשֶׁר יִצְמַח וְנִקְנַם וּשְׁבַתָּם: וַיֵּרָא בְּנֵי עַמּוֹן
כִּי הִתְנַחֲשׁוּ עִם־דָּוִד וַיִּשְׁלַח חֲנָנִי וּבְנֵי עַמּוֹן אֲלָף
7 כֶּסֶף־כֶּסֶף לְשֹׁכֵר לָחֶם מִן־אָרֶם בְּחֹרִים וְכִן אָרֶם
מַעֲכָה וּמַצּוּבָה רָכָב וּפָרָשִׁים: וַיִּשְׁפְּרוּ לָחֶם
שְׁנִים וּשְׁלֹשִׁים אֲלָף רָכָב וְאֶת־מֶלֶךְ מַעֲכָה וְאֶת־
עַמּוֹ וַיָּבֹאוּ וַיַּחֲזֶה לִפְנֵי מִידְבָּא וּבְנֵי עַמּוֹן נִאֲסְפוּ
8 מִעֲרֹתָם וַיָּבֹאוּ לַמִּלְחָמָה: וַיִּשְׁמַע דָּוִד
9 וַיִּשְׁלַח אֶת־יוֹאָב וְאֵת כָּל־צָבָא הַגִּבּוֹרִים: וַיִּצְאֹ
בְנֵי עַמּוֹן וַיַּעֲרֹכוּ מִלְחָמָה פֶּתַח הָעֵיר וְהַמִּלְחָמָה

17 וַיֹּדֵעַ אֶת עֵצְיוֹ וַיֵּרָא אֶת מִלְחָמָה יְהוָה עִמּוֹ בֵּין
 הָאָרֶץ וּבֵין הַשָּׂמַיִם וַתִּרְבֵּה שְׁלוֹסֶה בְּיָדוֹ וַיִּשְׁוֶה
 עַל-יְרוּשָׁלַם וַיִּפֹּל דָּוִד וַתִּהְיֶנּוּ מַכִּסִּים בְּשָׂרָם
 עַל-פָּנֵיהֶם : וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל-הָאֱלֹהִים הֵלֵא אֵלַי
 אֲמַרְתִּי לַמָּוֶת בָּעֵם וְאֵנִי הָיִיתִי אֲשֶׁר-חָטֵאתִי
 וַתִּרְצֵה הַרְעוֹתִי וְאַלֵּה הַצָּאן מִן-עֵשֶׂי יְהוָה וְאַלֵּהִי
 תַחֲלִי נָא יָדְךָ בִּי וּבְבֵית אֲבִי וּבְעַמְּךָ לֹא לַמָּוֶתָהּ :
 18 וּמִלְחָמָה יְהוָה אָמַר אֶל-דָּוִד לֵאמֹר לְדָוִד כִּי
 יַעֲלֶה דָּוִד לְהָקִים מִזְבֵּחַ לַיהוָה בְּגֵרָן אֲרָגָן
 הַיְבֹסִי : וַיַּעַל דָּוִד בְּדִרְבָּרוֹ אֲשֶׁר דָּבַר בָּשָׂם :
 19 יְהוָה : וַיָּשֶׁב אֲרָגָן וַיֵּרָא אֶת-הַמִּלְחָמָה וַאֲרֻכְתָּה
 בְּנֵיו עִמּוֹ מִתְחַבֵּאִים וְאֲרָגָן דֵּשׁ חָפְסִים : וַיָּבֵא
 דָּוִד עַד-אֲרָגָן וַיִּבֶשׁ אֲרָגָן וַיֵּרָא אֶת-דָּוִד וַיֵּצֵא
 מִן-הַצֹּרֶן וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לְדָוִד אֲפִים אֲרָצָה : וַיֹּאמֶר
 דָּוִד אֶל-אֲרָגָן תִּבְדֹּל לִי מִקּוֹם הַצֹּרֶן וְאֶבְנֶה-בָּהּ
 מִזְבֵּחַ לַיהוָה בְּכֶסֶף מָלֵא תִבְדֶּה לִּי וְתַעֲצֹר הַמַּנְסָה
 מֵעַל הָעָם : וַיֹּאמֶר אֲרָגָן אֶל-דָּוִד קַח-לָךְ וַעֲשֵׂה
 23 אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ הַטּוֹב בְּעֵינָיו רָאִה נַחֲמִי הַפֶּקֶר
 לַעֲלֹת וְתַסְמִינִים לַעֲשֹׂם וְתַחֲפִים לַמִּנְחָה הַכֹּל
 נִתְּחִי : וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ דָּוִד לְאֲרָגָן לֹא כִּי-קָנָה
 24 אֶקְנֶה בְּכֶסֶף מָלֵא כִּי לֹא-אֲשֹׁא אֲשֶׁר לָךְ לַיהוָה
 וְתַעֲלֹת עֹלֶה חָפֶם : וַיִּתֵּן דָּוִד לְאֲרָגָן פַּמָּקוֹם
 25 שְׁקָל וְחָב מִשְׁקַל עֵשׂ מֵאוֹת : וַיִּבֶן שָׂם דָּוִד
 מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיַּעַל עֹלֹת וַיִּשְׁלָמִים וַיִּקְרָא אֶל-יְהוָה
 וַיַּעֲבֹדוּ בָּאֵשׁ מִן-הַשָּׁמַיִם עַל מִזְבֵּחַ הָעֹלֶה :
 27 וַיֹּאמֶר יְהוָה לַמִּלְחָמָה וַיָּשֶׁב הַרְבֵּה אֶל-נִדְנָה : בָּעֵת
 28 הַהִיא בָּרָאוֹת דָּוִד כִּי-רָעְדוּ יְהוָה בְּגֵרָן אֲרָגָן
 29 הַיְבֹסִי וַיִּזְבַּח שָׂם : וּמִשְׁבֵּן יְהוָה אֲשֶׁר-עָשָׂה
 מִשְׁהָ בַּמִּדְבָּר וּמִזְבֵּחַ הָעֹלֶה בָּעֵת הַהִיא בְּנִמְכָּה
 30 בְּגִבְעוֹן : וְלֹא-יָלַד דָּוִד לָלֶכֶת לַפְּנֵי לִרְשׁ אֱלֹהִים
 כִּי נִבְלַת מִסְּפֵי הָרֵב מִלְחָמָה יְהוָה :

CAP. XXII. כב

1 וַיֹּאמֶר דָּוִד נָה הוּא בֵּית יְהוָה הָאֱלֹהִים וְנָה־
 2 מִזְבֵּחַ לַעֲלֹה לְיִשְׂרָאֵל : וַיֹּאמֶר דָּוִד לְכָנֹס
 אֶת-הַדְּבָרִים אֲשֶׁר בְּאָזְנוֹ יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲמֵד חֲצִבִּים
 לַחֲצוֹב אֲבָנֵי גִזִּית לְכָנֹס בֵּית הָאֱלֹהִים : וַיִּבְרָךְ
 3 לָרֹב לַמַּסְמְרִים לְחֵלֹת הַשָּׁעֲרִים וּלְמַתְּנוֹת הַכֶּן
 דָּוִד וַיַּחֲשֵׁת לָרֹב אֵין מִשְׁקָל : וַעֲצֵי אֲרָזִים לֹאֵין
 4 מִסְפָּר כִּי-הִבִּיֵּא הַצִּיִּלִּים וְהַצִּירִים עֲצֵי אֲרָזִים

6 חֲבִילֹו בְּמִנֹר אֲרָנִים : וַתִּהְיֶינָה מִלְחָמָה
 בְּגֵת וַיִּדְּ אִישׁ מִדָּה וַאֲצָבָעָיו שִׁשְׁ-דָּשׁ עֲשָׂרִים
 7 וַאֲרָבַע וְגַם-הוּא נֹלֵךְ לְהִרְפָּא : וַיִּחַרֶף אֶת
 8 יִשְׂרָאֵל וַיַּבְהֵו יְהוֹנָתָן בְּרִשְׁמִימָא אֲתִי דָּוִד : אֵל
 נִלְוֹ לְהִרְפָּא בְּגֵת וַיִּפֹּל בִּיד דָּוִד וּבִיד עֲבָדָיו :

CAP. XXI. כא

1 וַיַּעֲמֵד שָׂמֶן עַל-יִשְׂרָאֵל וַיִּסֹּת אֶת-דָּוִד לַמָּוֶת
 2 אֶת-יִשְׂרָאֵל : וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל-יֹאבֵב וְאֶל-שָׂר הָעָם
 לֹנֶה סִפּוֹ אֶת-יִשְׂרָאֵל מִפָּאָר שִׁבְעַ וְעַד-דָּן וַתִּבְנִיאוּ
 3 אֵלַי וְאִדְעָה אֶת-מִסְפָּרָם : וַיֹּאמֶר יֹאבֵב יוֹסֵף
 יְהוָה עַל-עַמּוֹ כְּהֵם מִצָּה פְּעָמִים הֵלֵא אֲרָנִי
 הַמֶּלֶךְ פֶּלֶם לֹאֲדֹנִי לַעֲבֹדִים לְמַדָּה וְכֶשׂ זֹאת אֲדֹנִי
 4 לְמַדָּה הָיִיתִי לֹא-שָׂמָה לְיִשְׂרָאֵל : וַיִּבְרַח-הַמֶּלֶךְ וַתֵּקֶן
 עַל-יֹאבֵב וַיֵּצֵא יֹאבֵב וַיִּתְּחֶלֶךְ בְּכָל-יִשְׂרָאֵל וַיָּבֵא
 5 יְרוּשָׁלַם : וַיִּהְיֶה יֹאבֵב אֶת-מִסְפָּר מִסְפַּר הָעָם
 אֶל דָּוִד וַיְהִי כִלְ-יִשְׂרָאֵל אֲלֵה אֲלֵפִים וּמֵאוֹת אֲלֵה
 אִישׁ שְׁלָלָה חָרֵב וַיְהִי־הָ אֲרָבַע מֵאוֹת וּשְׁבָעִים
 6 אֲלֵה אִישׁ שְׁלָלָה חָרֵב : וְלֹא וּבְנִימָן לֹא פִקֵּד
 7 בְּחוֹכֶם כִּי-נִתְעַב דְּבַר-הַמֶּלֶךְ אֶת-יֹאבֵב : וַיִּרְעַ
 בְּשֵׁינֵי הָאֱלֹהִים עַל-הַחֲבֵר הוּא וַיִּפֹּד אֶת-יִשְׂרָאֵל :
 8 וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל-הָאֱלֹהִים חַפְזָתִי מֵאֹד אֲשֶׁר
 עָשִׂיתִי אֶת-הַדָּבָר הַזֶּה וַעֲשֵׂה הַעֲבֹרָנָא אֶת-עֵינֶיךָ
 9 עֲבֹרָה כִּי-נִסְלַמְתִּי מֵאֹד : וַיַּחֲבֵר יְהוָה אֶל-יָד
 10 הוּא דָּוִד לֹאמֹר : לָךְ וַתִּרְבֶּה אֶל-דָּוִד לֹאמֹר
 11 כֹּה אָמַר יְהוָה שְׁלוֹשׁ אֵין נִסְהָ עֲלֶיךָ בְּחוֹרֶלֶךָ
 12 אֶתֶּח מִהֵרָה וְאֶעֱשֶׂה-לָךְ : וַיָּבֵא גַד אֶל-דָּוִד
 13 וַיֹּאמֶר לוֹ כֹּה-אָמַר יְהוָה קַח-לָךְ : אִם-שְׁלוֹשׁ
 שָׁנִים רָעַב וְאִם-שְׁלִשָּׁה יְדָשִׁים וְנִסְפָּה מִפְּנֵי-
 צָרָה וְתָרַב אוֹיְבֶיךָ לַמַּשְׁגֶּת וְאִם-שְׁלֹשֶׁת לָמִים
 חָרֵב יְהוָה וְדָבַר בְּאָרְצוֹ וּמִלְחָמָה יְהוָה מִשְׁחִית
 15 בְּכָל-גִּבּוֹל יִשְׂרָאֵל וַעֲתִידָה רָאִה מִה-אֲשֵׁיב אֶת-
 16 שְׁלֹחֵי דָבָר : וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל-גַּד צַר
 לִי מֵאֹד אֶפְלֹה-נָא בִּיד-יְהוָה כִּי-יִבְרַם רַחֲמִיו
 14 מֵאֹד וּבִיד אֲרָם אֶל-אֵפֶל : וַיִּתֵּן יְהוָה דָּבָר
 בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּפֹּל מִיִּשְׂרָאֵל שְׁבָעִים אֲלֵה אִישׁ :
 15 וַיִּשְׁלַח הָאֱלֹהִים מִלְּחָמָה לְיְהוֹשָׁעַ לְחַשְׁחִיתָהּ
 וַיַּחֲשִׁיתָה רָאִה יְהוָה וַיִּנָּחֶם עַל-הָרָעָה וַיֹּאמֶר
 לַמִּלְחָמָה הַמַּשְׁחִיתָה רַב עָשָׂה הָרָף יָדְךָ וּמִלְחָמָה
 16 יְהוָה עִמּוֹ עַם-גֵּרָן אֲרָגָן הַיְבֹסִי : וַיִּשְׂא

6 And^a yet again there was war at Gath, where was a man of *great* β stature, whose fingers and toes *were* four and twenty, six on each hand, and six on each foot: and he also was γ the son of the giant.

7 But when he δ defied Israel, Jonathan γ e son of ζ Shimea, David's brother, slew him.

8 These were born unto the giant in Gath; and they fell by the hand of David, and by the hand of his servants.

CHAP. XXI.

AND^d Satan stood up^a against Israel, and provoked David to number Israel.

2 And David said to Joab, and to the rulers of the people, Go, number Israel, from Beer-sheba even to Dan; and bring^g the number of them to me, that I may know *it*.

3 And Joab answered, The LORD make his people an hundred times so many more as they *be*: but, my lord the king, *are* they not all my lord's servants? why then doth my lord require this thing? why will he be a cause of trespass to Israel?

4 Nevertheless the king's word prevailed^a against Joab: wherefore Joab departed, and went throughout all Israel, and came to Jerusalem.

5 And Joab gave the sum of the number of the people unto David. And all *they* of Israel were a thousand thousand and an hundred thousand men that drew sword: and Judah was four hundred threescore and ten thousand men that drew sword.

6 Butⁱ Levi and Benjamin counted he not among them; for the king's word was abominable to Joab.

7 And λ God was displeased with this thing; therefore he smote Israel.

8 And David said unto God, I have sinned greatly, because I have done this thing: but now, I beseech thee, doⁱ away the iniquity of thy servant; for I have done very foolishly.^a

9 And the LORD spake unto Gad, David's seer,^o saying,

10 Go and tell David, saying, Thus saith the LORD, I offer thee three things: choose thee one of them, that I may do *it* unto thee.

11 So Gad came to David, and said unto him, Thus saith the LORD, ν Choose thee

12 Either three years' famine; or three months to be destroyed before thy foes, while that the sword of thine enemies overtaketh *thee*; or else three days the sword of the LORD, even the pestilence, in the land, and the angel of the LORD destroying throughout all γ e coasts of Israel. Now, therefore, advise thyself what word I shall bring again to him that sent me.

13 And David said unto Gad, I am in a great strait: ^a let me fall^a now into the hand of the LORD; for very π great^v are his mercies: but let me not fall into the hand of man.^w

14 So the LORD sent pestilence^y upon Israel: and there fell of Israel seventy thousand men.

15 And God sent an angel unto Jerusalem to destroy it; and as he was destroying, the LORD beheld, and he repented^a him of the evil, and said to the angel that destroyed, It is enough, stay^c now thine hand. And the angel of the LORD stood by the threshing-floor of ρ Ornan^d the Jebusite.

16 And David lifted up his eyes, and saw the angel^f of the LORD stand between the earth and the heaven, having a drawn sword in his hand stretched out over

B. C. 1017.

a 2 Sa. 21. 20.

 β measure. γ born to the giant, or, Rapha, ver. 4. δ or, re-proached. ϵ called Shammah, 1 Sa. 16. 9.

b Ps. 44. 11.

c 3 Jo. 10. 11, 12

d 2 Sa. 24. 1, &c

e Job 1. 6, &c

2. 1, &c.

Zec. 3. 1.

f ver. 15.

g ch. 27. 23.

h or, When.

i or, then he and.

k Ec. 8. 4.

l Give.

m ch. 27. 24.

n Ge. 23. 13.

 λ it was evil in the eyes of God concerning.

l 2 Sa. 12. 13.

m De. 16. 17.

n 1 Sa. 26. 21.

o 1 Sa. 9. 9.

 μ stretch out.

p Le. 9. 24.

q Ju. 6. 21.

r 1 Ki. 18. 24, 38.

2 Ch. 7. 1.

 ν Take to thee.

q Ex. XL.

r ch. 16. 39.

s 1 Ki. 3. 4, &c.

t Jn. 12. 27.

u He. 10. 31.

v Ps. 90. 11.

w Je. 5. 22.

10. 7.

He. 12. 23, 29.

Re. 15. 4.

 π or, many.

v Ps. 86. 5, 15.

w 2 Ch. 28. 9.

Pr. 12. 10.

Is. 46. 7.

La. 5. 2. 15.

x ch. 21. 28.

De. 12. 5.

2 Ch. 3. 1.

y Nu. 16. 46.

49.

z 1 Ki. 9. 21.

a Ju. 2. 18.

Jon. 4. 2.

b ver. 14.

c Ps. 78. 38.

 ρ or, Araunah,

2 Sa. 24. 18.

d 2 Ch. 3. 1.

e 1 Ki. 7. 47.

f 1 Ki. 5. 6.

g Ge. 3. 24.

Nu. 22. 31.

Jos. 5. 13, 14.

Jerusalem: then David and the elders of Israel, who were clothed in sackcloth, fell upon their faces.

17 And David said unto God, *Is it not I that commanded the people to be numbered? even I it is that have sinned and done evil indeed: but as for these* δ sheep, what have they done? Let thine hand, I pray thee, O LORD my God, be on^c me, and on my father's house; but not on thy people, that they should be plagued.

18 Then the angel^f of γ e LORD commanded Gad to say to David, that David should go up, & set up an altar unto the LORD in the threshing-floor of Ornan the Jebusite.

19 And David went up at the saying of Gad, which he spake in the name of the LORD.

20 η And Ornan turned back, & saw γ e angel; θ and his four sons with him hid themselves. Now Ornan was threshing wheat.

21 And as David came to Ornan, Ornan looked, and saw David, and went out of the threshing-floor, and bowed himself to David with his face to the ground.

22 Then David said to Ornan, κ Grant me the place of *this* threshing-floor, that I may build an altar therein unto the LORD; thou shalt grant it me for the full price, that the plague may be stayed from the people.

23 And Ornan said unto David, Take *it* to thee, and let my lord the king do *that* which is good in his eyes: lo, I give *thee* the oxen *also* for burnt-offerings, and the threshing instruments for wood, and the wheat for the meat-offering: I give it all.

24 And king David said to Ornan, Nay; but I will verily buy^k it for the full price: for I will not take *that* which is thine for the LORD, nor offer burnt-offerings without cost.^m

25 So David gave to Ornan for the place six hundred shekels of gold by weight.

26 And David built there an altar unto the LORD, and offered burnt-offerings and peace-offerings, & called upon the LORD; and ρ he answered him from heaven by fire upon the altar of burnt-offering.

27 And the LORD commanded the angel; and he put up his sword again into the sheath thereof.

28 At that time, when David saw that the LORD had answered him in the threshing-floor of Ornan the Jebusite, then he sacrificed there.

29 For the tabernacle of the LORD, which Moses made^q in the wilderness, and the altar of the burnt-offering, were at that season in the high place^r at Gibeon:

30 But David could not go before it to inquire of God: for he was afraid,^s because of the sword of the angel of the LORD.

CHAP. XXII.

THEN David said, This^t is the house of the LORD God, and this^t is the altar of the burnt-offering for Israel.

2 And David commanded to gather together the strangers^u that were in the land of Israel; and he set masons to hew wrought stones to build the house of God.

3 And David prepared^v iron in abundance for the nails for the doors of the gates, and for the joinings; and brass in abundance without^w weight;

4 Also cedar-trees in abundance: ζ for the Zidonians and they of Tyre brought much cedar-wood to David.

5 And David said, Solomon my son is

young^a and tender, and the house *that is to be builded for the LORD must be exceeding magnifical,^b of fame and of glory throughout all countries: I will therefore now make preparation for it.* So David prepared abundantly before his death.

6 Then he called for Solomon his son, and charged him to build an house for the LORD God of Israel.

7 And David said to Solomon, My son, as for it, was^c in my mind to build an house *f* unto ye name of ye LORD my God:

8 But the word of the LORD came to me, saying, Thou^b hast shed blood^k abundantly, and hast made great wars: thou shalt not build an house unto my name, because thou hast shed much blood upon the earth in my sight.

9 Behold, a son shall be born to thee, who shall be a man of rest; and I will give him rest from all his enemies round about: for his name shall be *η* Solomon, and I will give peace^e and quietness unto Israel in his days.

10 He^k shall build an house for my name; and he shall be my son,ⁱ and I will be his father; and I will establish the throne of his kingdom over Israel for ever.

11 Now, my son, ye LORD^m be with thee; and prosper thou, and build the house of the LORD thy God, as he hath said of thee.

12 Only the LORD give^o thee wisdom and understanding, and give thee charge concerning Israel, that thou mayest keep the law of the LORD thy God.

13 Then^r shalt thou prosper, if thou takest heed to fulfil the statutes and judgments which the LORD charged Moses with concerning Israel: be^t strong, and of good courage, dread not, nor be dismayed.

14 Now, behold, in my *λ* trouble I have prepared for the house of the LORD an hundred thousand talents of gold, and a thousand thousand talents of silver; and of brass and iron without weight; for it is in abundance: timber also and stone have I prepared; and thou mayest add thereto.

15 Moreover, there are workmen with thee in abundance, hewers and *ρ* workers of stone and timber, and all manner of cunning men for every manner of work.

16 Of the gold, the silver, and the brass, and the iron, there is no number. Arise therefore, and be doing, and the^t LORD be with thee.

17 David also commanded all the princes of Israel to help Solomon his son, saying,

18 Is not the LORD your God with you? and hath he not given you rest^u on every side? for he hath given the inhabitants of the land into mine hand; and the land is subdued before the LORD, and before his people.

19 Now, set^w your heart and your soul to seek^x the LORD your God: arise, therefore, and build ye the sanctuary of the LORD God, to bring^y the ark of the covenant of the LORD, and the holy vessels of God, into the house that is to be built to the name of the LORD.

CHAP. XXIII.

SO^b when David was old and full of days, he made Solomon his son king over Israel.

2 And he gathered together all ye princes of Israel, with the priests and the Levites.

3 Now the Levites were numbered from the age of thirty^d years and upward; and their number by their polls, man by man, was thirty and eight thousand.

B. C. 1017.

a 1 Ki. 3. 7.

b Ezr. 3. 12.

Is. 64. 11.

Eze. 7. 20.

Hag. 2. 3.

β or, oversee.

c De. 16. 18.

d 2Ch. 29. 25,

26.

Am. 6. 5.

γ divisions.

e ch. 17. 1, &c.

28. 2, &c.

f De. 12. 5, 11.

δ or, Libni,

ch. 6. 17.

g 1 Ki. 5. 3.

h Nu. 31. 19.

ζ or, Zizah,

ver. 11.

η That is,

peaceable.

i 1 Ki. 4. 25.

Ps. 72. 7.

θ did not

multiply

sons.

k 2 Sa. 7. 13.

l Ps. 89. 26.

He. 1. 5.

m ver. 16.

n Ex. 28. 1, &c.

He. 5. 4.

o 1 Ki. 3. 9, 12.

Ps. 72. 1.

p Pr. 2. 6, 7.

Ja. 1. 5.

q Nu. 16. 40.

r Nu. 6. 23, 26.

2Ch. 20. 20.

Ps. 119. 6.

s De. 31. 7, 8.

Jos. 1. 6, 9.

κ Shubael,

ch. 24. 20.

λ or, poverty.

μ or, first.

ν highly multiplied.

π Shelomoth,

ch. 24. 22.

ρ That is,

masons and

carpenters.

t ver. 11.

σ or, kins-

men.

u ch. 23. 25.

De. 12. 10.

Jos. 22. 4.

2 Sa. 7. 1.

v Nu. 10. 17, 21

w 2 Ch. 20. 3.

a Ps. 27. 4.

y ver. 27.

Ezr. 3. 8.

z 1 Ki. 3. 6, 21.

a ch. 22. 18.

ζ or, and he

dwelleth.

b ch. 28. 5.

1 Ki. 1. 33, &c.

φ numbers.

c ver. 3, 24.

χ station

was at the

hand of,

Ne. 11. 24.

d Nu. 4. 3, 47.

4 Of which, twenty and four thousand were to β set forward the work of the house of the LORD; and six thousand were officers^c and judges.

5 Moreover, four thousand were porters: and four thousand praised the LORD with the instruments^d which I made (*said David*) to praise therewith.

6 And David divided them into γ courses among the sons of Levi, *namely*, Gershon, Kohath, and Merari.

7 Of the Gershonites were, δ Laadan, and Shimei.

8 The sons of Laadan; the chief was Jehiel, and Zetham, and Joel, three.

9 The sons of Shimei; Shelomith, and Haziel, and Haran, three. These were the chief of the fathers of Laadan.

10 And the sons of Shimei were, Jahath, ζ Zina, and Jeush, and Beriah. These four were the sons of Shimei.

11 And Jahath was the chief, and Zizah the second; but Jeush and Beriah θ had not many sons; therefore they were in one reckoning, according to their father's house.

12 The sons of Kohath; Amram, Izhar, Hebron, and Uzziel, four.

13 The sons of Amram; Aaron and Moses: and Aaron^u was separated, that he should sanctify the most holy things, he and his sons for ever, to burn incense before the LORD, to minister unto him, and to bless^v in his name for ever.

14 Now concerning Moses the man of God, his sons were named of the tribe of Levi.

15 The sons of Moses were, Gershom and Eliezer.

16 Of the sons of Gershom, κ Shebuel was the chief.

17 And the sons of Eliezer were, Rehabiah the μ chief. And Eliezer had none other sons; but the sons of Rehabiah were ν very many.

18 Of the sons of Izhar; π Shelomith the chief.

19 Of the sons of Hebron; Jeriah the first, Amariah the second, Jahaziel the third, and Jekameam the fourth.

20 Of the sons of Uzziel; Micah the first, and Jesiah the second.

21 The sons of Merari; Mahli and Mushi. The sons of Mahli; Eleazar, and Kish.

22 And Eleazar died, and had no sons, but daughters: and their σ brethren the sons of Kish took them.

23 The sons of Mushi; Mahli, and Eder, and Jeremoth, three.

24 These were the sons of Levi, after the house of their fathers; *even* the chief of the fathers, as they were counted^v by number of names by their polls, that did the work for the service of the house of the LORD, from the age of twenty^y years and upward.

25 For David said, The LORD God of Israel hath given rest^a unto his people, τ that they may dwell in Jerusalem for ever:

26 And also unto the Levites; they shall no more carry the tabernacle, nor any vessels of it for the service thereof.

27 For by the last words of David, the Levites were φ numbered from^c twenty years old and above:

28 Because their χ office was to wait on the sons of Aaron, for the service of the house of the LORD, in the courts, and in the chambers, and in the purifying of all

3 וְהַלְוִיִּם : וַיִּסְפְּרוּ הַלְוִיִּם מִן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה
 וּמִמֵּלֶכָה וַיְהִי מִסְפָּרם לְגִלְגָּלָתָם לְנָגְרִים שְׁלֹשִׁים
 4 וּשְׁמֹנֶה אֲלָף : מֵאֵלֶּה לְנֹעַד עַל־מִלְחַמַת בֵּית־
 יְהוָה עֲשָׂרִים וָאַרְבָּעָה אֲלָף וְשִׁטְרִים וְשִׁפְטִים
 5 שְׁשֹׁט אֲלָפִים : וָאַרְבַּעַת אֲלָפִים שְׁעָרִים וָאַרְבַּעַת
 אֲלָפִים מַחֲלִיִּם לַיהוָה בַּפִּלִּים אֲשֶׁר עָשִׂיתִי
 6 לְהַלֵּל : וַיַּחְלֲקֵם דָּוִד מַחֲלָקוֹת לְבָנָי לְוִי
 לְגִרְשֹׁן קָתָה וּמִרְיָי לְגִרְשֹׁנִי לַעֲדָן וְשִׁמְעִי :
 7 בְּנֵי לַעֲדָן הָרֹאשׁ יְחִיאֵל וְחָתָם וַיֹּאמֶל שְׁלֹשָׁה :
 8 בְּנֵי שִׁמְעִי שְׁלֹמֹה וְחִזְקִיָּאל וְהָרֵן שְׁלֹשָׁה אֲנָה
 9 רֹאשׁ הָאֲבֹת לַעֲדָן : וּבְנֵי שִׁמְעִי יֵחָת וַיֵּלֶם
 10 וַיֵּשֶׁב וּבְרִיעָה אֵלֶּה בְּנֵי־שִׁמְעִי אַרְבָּעָה : וַיְהִי
 יֵחָת הָרֹאשׁ וְזִוְהָ הַשֵּׁנִי וַיֵּשֶׁב וּבְרִיעָה לֹא־הָרַפָּה
 12 בָּנִים וַיְהִי לְבֵית אָב לַקָּהָה אֶחָת : בְּנֵי קָתָה
 13 עֲמֶרָם יֶזְעָר חֲנָנִי וְעִזְיָאֵל אַרְבָּעָה : בְּנֵי עֲמֶרָם
 אֶחָדָן וּמִשָּׁה וַיִּבְרָךְ אֶחָדָן לְחֻק־דִּישׁוֹ קֹדֶשׁ קִדְשִׁים
 14 הָיוּ וּבְנָיו עַד־עוֹלָם לְחֻק־שִׁיר לְפָנֵי יְהוָה לְשִׁירָתוֹ
 15 וּלְבָרָק בְּשִׁמְיוֹ עַד־עוֹלָם : וּמִשָּׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים
 16 בְּנָיו יִקְרָא עַל־שֵׁבֶט דָּלּוּן : בְּנֵי מִשָּׁה גִרְשֹׁם
 17 וְאַלְעִיָּזָר : בְּנֵי גִרְשֹׁם שְׁבֹאֵל הָרֹאשׁ : וַיְהִי
 18 בְנֵי־אַלְעִיָּזָר רַחֲבֵהָ הָרֹאשׁ וְלֹא־הָיָה לְאַלְעִיָּזָר בָּנִים
 19 אֲחֵרִים וּבְנֵי רַחֲבֵהָ רִנִּי לְמַעַלְהָ : בְּנֵי יֶזְעָר
 20 שְׁלֹמִית הָרֹאשׁ : בְּנֵי חֲנָנִי יִיְהוָה הָרֹאשׁ אֲמֹרִית
 21 הַשֵּׁנִי חִזְקִיָּאל הַשְּׁלִישִׁי וַיְקַמֵּם הָרִבְעִי : בְּנֵי
 22 עִזְיָאֵל מִיָּנָה הָרֹאשׁ וַיִּשָּׂה הַשֵּׁנִי : בְּנֵי מִרְיָי
 23 מַחֲלִי וּמִתִּישִׁי בְּנֵי מַחֲלִי אֶלְעָזָר וְקִישׁ : וַיָּמָת
 24 אֶלְעָזָר וְלֹא־הָיוּ לוֹ בָּנִים כִּי אִם־בָּנוֹת וַיִּשְׁאָלֶם בְּנֵי־
 25 קִישׁ אֲחֵיהֶם : בְּנֵי מִתִּישִׁי מַחֲלִי וְעֵדֶר וּרְמוֹת
 26 שְׁלֹשָׁה : אֵלֶּה בְּנֵי־לֵוִי לְבֵית אֲבוֹתֵיהֶם רֹאשֵׁי
 27 הָאֲבֹת לַקָּהָדִים בְּמִסְפָּר שְׁמוֹת לְגִלְגָּלָתָם עֲשֶׂה
 28 הַמִּלְחָמָה לְעִבְרַת בֵּית־יְהוָה מִן עֲשָׂרִים שָׁנָה
 29 וּמִמֵּלֶכָה : כִּי אָמַר דָּוִד הִנֵּה יְהוָה אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל
 30 לַעֲמֹד וַיִּשְׁכֵּן בִּירוּשָׁלַם עַד־עוֹלָם : וְגַם לְלוֹאִים אֵין
 31 לְשֹׂאֵת אֶת־הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־פָּלֵל פָּלֵי לְעִבְרָתוֹ : כִּי
 32 בְּדַבְּרֵי דָוִד הָאֲחֵרוֹנִים הִפְחָה מִסְפָּר בְּנֵי־לֵוִי מִן
 33 עֲשָׂרִים שָׁנָה וּלְמַעַלְהָ : כִּי מַעֲמָדָם לִדְ בְּנֵי־אֶחָדָן
 34 לְעִבְרַת בֵּית־יְהוָה עַל־הַחֲצֹצְרוֹת וְעַל־הַשְּׁכוֹת וְעַל־
 35 מִדְּרַת לְכָל־קֹדֶשׁ וּמַעֲשֵׂה עֲבֹרַת בֵּית הָאֱלֹהִים :

5 וַיֹּאמֶר דָּוִד שְׁלֹמֹה בְנִי גִדֵּר
 וְרָךְ וְחַפִּית לְבָנוֹת לַיהוָה לְהַנְדִּיל לְמַעַלְהָ לְשֵׁם
 6 וּלְחַפְּצָתָהּ לְכָל־הָאַרְצוֹת אֲכִינָה אָלָּה וַיִּבְרַךְ דָּוִד
 7 לְרֹב לִפְנֵי מוֹתוֹ : וַיִּקְרָא לְשְׁלֹמֹה בְנִי וַיִּצְוֵהוּ
 8 לְבָנוֹת בֵּית־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל : וַיֹּאמֶר
 9 דָּוִד לְשְׁלֹמֹה בְנִי אֲנִי הִנֵּה עִם־לְבָבִי לְבָנוֹת בֵּית
 10 לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי : וַיְהִי עַל־דְּבַר־יְהוָה לֵאמֹר
 11 דָּם לְרֹב שִׁפְכָתָה וּמִלְחָמוֹת גְּדֹלוֹת עָשִׂיתָ לֹא־תִבְנֶה
 12 בֵּית לְשִׁמִּי כִּי דָמִים רַבִּים שִׁפְכָתָה אֶרֶצָה לִפְנֵי :
 13 הַהִדְבָּן נֹדֶד לָךְ הִיא יְהוָה אִישׁ מִנְדֹּחַ חֲנֻכִּיתוֹתֶי
 14 לוֹ מִכָּל־אֹיְבָיו מִסָּבִיב כִּי שְׁלֹמֹה יְהוָה שְׁמוֹ
 15 וְשְׁלוֹם וְשָׁקֵט אֶתָּן עַל־יִשְׂרָאֵל כִּי־מִי : הִוא־יִבְנֶה
 16 בֵּית לְשִׁמִּי וְהִוא יְהוָה־לִּי לִבָּן וַאֲבִירָלוֹ לְאָב
 17 תְּהִלָּתוֹתֶי אֶת־כֶּסֶף מַלְכוּתוֹ עַל־יִשְׂרָאֵל עַד־עוֹלָם :
 18 עֲשֶׂה בְנִי יְהִי יְהוָה עִפְקָה וְהַחֲצֹצְרוֹת וּבִלְתִּי בֵּית
 19 יְהוָה אֱלֹהֶיךָ פֶּשֶׁדֶר דָּבָר עֲלֶיךָ : אֵת־יִמְרָתְךָ יְהוָה
 20 שֶׁכַל וּבִינָה וַיִּצְחָק עַל־יִשְׂרָאֵל וְלִשְׁמוֹר אֶת־הַתּוֹרָה
 21 יְהוָה אֱלֹהֶיךָ : אֲנִי מַפְלִיחַ אִם־תִּשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת
 22 אֶת־הַחֻקִּים וְאֶת־הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־
 23 מֹשֶׁה עַל־יִשְׂרָאֵל חֻק־וְאִמְרָת אֱלֹהִים וְאֶת־הַחֹתָם :
 24 וְהִנֵּה בְעֵינֵי הַכִּנְיּוֹת לְבֵית־יְהוָה וְרֹב פְּרָרִים
 25 מֵאֵת־אֲלָף וְכֹסֶף אֲלָף אֲלָפִים פְּרָרִים וּלְחַשְׁתָּה
 26 וּלְבַחֲתָה אֵין מִשְׁקָל כִּי לְרֹב הִנֵּה וַעֲצִים וְאֲבָנִים
 27 הַכִּנְיּוֹת וְעֲלֵיהֶם חֹסֶקֶף : וְעַפְקָה לְרֹב עֲשֵׂה
 28 מִלְּאֵנָה חֲצִבִּים וְהָרָשִׁי אֲבָן וַעֲץ וּלְחִתְכֶם בְּכָל־
 29 מִלְּאֵכָה : לַהֲבֵה לְכֶסֶף וּלְחַשְׁתָּה וּלְבַחֲתָה אֵין
 30 מִסְפָּר קֹדֶם וְעֲשֶׂה וַיְהִי יְהוָה עִפְקָה : וַיִּצַּר דָּוִד
 31 לְכָל־שִׂרֵי יִשְׂרָאֵל לָעֹד לְשְׁלֹמֹה בְּנִי : הִלֵּא יְהוָה
 32 אֱלֹהֵיכֶם עִמָּכֶם וְהִנֵּחָ לָכֶם מִסָּבִיב כִּי גִרְנָן דָּוִד
 33 אֶת יִשְׁבֵּי הָאָרֶץ וּנְכַבְּשָׁה הָאָרֶץ לִפְנֵי יְהוָה וּלְפָנֵי
 34 עַמּוֹ : עֲשֶׂה הִנֵּה לְבַחֲכֶם וּנְכַשְׁלֶם לְרוּשׁ לַיהוָה
 35 אֱלֹהֵיכֶם וְקוֹמוּ וּבְנֵה אֶת־מִקְדָּשׁ יְהוָה הָאֱלֹהִים
 36 לְהִבְנִי אֶת־אֶרֶץ בְּרִית־יְהוָה וְכָל־קֹדֶשׁ הָאֱלֹהִים
 37 לְפִית הַנִּבְנָה לְשֵׁם־יְהוָה :

CAP. XXIII. כב

1 וְדָוִד וְקָן וְשִׁבְעָה יָמִים וַיִּמְלֹךְ אֶת־שְׁלֹמֹה בְּנִי עַל־
 2 יִשְׂרָאֵל : וַיֹּאסֶף אֶת־כָּל־שִׂרֵי יִשְׂרָאֵל וְהַחֲנָנִים

חֲקֻמָּה

הַזֹּחֲרִים לִבְנֵי עֲמֶרֶם שֹׁבָאֵל לִבְנֵי שֹׁבָאֵל יְחִידָיו :
 לְרַחֲבִיּוֹהוּ לִבְנֵי רַחֲבִיּוֹהוּ הָרִאשׁ יִשִּׁיָּה : לִצְדָּקִי
 שְׁלֹמֹה לִבְנֵי שְׁלֹמֹה יָחִת : וּבְנֵי יִרְיָהוּ אֲמִרָהוּ
 הַשְּׁנִי יִחְזִיאֵל הַשְּׁלִישִׁי יִמְעָם הַרְבִּיעִי : בְּנֵי עֲזִיזָאֵל
 מִיכָה לִבְנֵי מִיכָה שְׁמוֹר : אֲחִי מִיכָה יִשִּׁיָּה
 לִבְנֵי יִשִּׁיָּהוּ זַרְיָהוּ : בְּנֵי מִרְיָה מַחֲלִי וּמוֹשִׁי בְנֵי
 יַעֲזִיָּהוּ בְנוֹ : בְּנֵי מִרְיָה לִי עֲזִיָּהוּ בְנוֹ וְשֹׁמֶר וְנָפֹר
 וְעֵבֶרִי : לְמַחֲלִי אֶלְעָזָר וְלֹא יִהְיֶה לוֹ בָּנִים : לְקִישׁ
 בְּנֵי קִישׁ יִרְחִמְאֵל : וּבְנֵי מוֹשִׁי מַחֲלִי וְעֵדֶר
 וְיִרְמִיָּהוּ אֵלֶּה בְנֵי הַלְוִיִּם לְבֵית אֲבֹתָהֶם : וַיִּשְׁלֹו
 גִּסְתֵּיהֶם גִּזְרָאוֹת לַעֲמֹת אֲחֵיהֶם בְּנֵי־אֲדֹנָי לִפְנֵי
 דָּוִד הַמֶּלֶךְ וְצִדּוֹק וְאַחִימֶלֶךְ וְרֹאשֵׁי הָאֲבוֹת
 לַכֹּהֲנִים וְלַלְוִיִּם אֲבוֹת הָרִאשׁ לַעֲמֹת אֲחֵיו הַסָּסֹן :

CAP. XXV. כה

וַיְבָרֶךְ דָּוִד וְשָׂרֵי הַצָּבָא לַעֲבֹדָה לִבְנֵי אֶסָף וְהִימָן
 וְיִרְחִיָּהוּ הַנְּפִיָּאִים בַּכִּנּוֹר בַּנְּגִילִים וּבַמִּצְלִחִים וְדָדִי
 מִסְפָּרָם אֲנָשִׁי מֵאַכָּה לַעֲבֹדָתָם : לִבְנֵי אֶסָף
 וְנָפֹר וְיִסָּף וְיִחְזִיָּהוּ וְאַשִׁימֶלֶךְ בְּנֵי אֶסָף עַל־יָד
 אֶסָף הַנְּפִאָה עַל־יְדֵי הַמֶּלֶךְ : לִירְחִיָּהוּ בְנֵי יִרְחִיָּהוּ
 גְדַלְיָהוּ וְצָרִי וְיִשְׁעִיָּהוּ וְחִשְׁבִּיָּהוּ וּמַחֲתָרְיָהוּ שֵׁשֶׁה
 עַל־יְדֵי אֲבֹתָם יִרְחִיָּהוּ בַּכִּנּוֹר הַנְּפִאָה עַל־הַדֹּרוֹת
 וְהַלֵּל לַיהוָה : לְהִימָן בְּנֵי הִימָן בַּקִּנּוֹר מִתְנַהֲלוֹ
 עֲזִיזָאֵל שֹׁבָאֵל וְיִרְמְיָהוּ חֲנַנְיָה חֲנָנִי אֵילִיאָחָה גְדַלְתִּי
 וְרַמְמַתִּי שֹׁר יִשָּׁב קִישָׁה מַלּוּתִי הַחֲתִיר מַחֲזִיאֹת :
 כָּל־אֵלֶּה בָּנִים לְהִימָן דָּוִד הַמֶּלֶךְ בְּדַבְּרֵי הָאֱלֹהִים
 לְהָרִים קָרֶן וַיִּהְיוּ הָאֲלֹהִים לְהִימָן בָּנִים אֲרֻבָּעָה
 עָשָׂר וּבָנוֹת שְׁלוֹשׁ : כָּל־אֵלֶּה עַל־יְדֵי אֲבֹתָם
 בַּשִּׁיר בֵּית יְהוָה בַּמִּצְלָחִים בְּנָלִים וּכְנָחוֹת לַעֲבֹדָת
 בֵּית הָאֱלֹהִים עַל־יְדֵי הַמֶּלֶךְ אֶסָף וְיִרְחִיָּהוּ וְהִימָן :
 וְיִחְזִיָּהוּ מִסְפָּרָם עִם־אֲחֵיהֶם מִלְּפִיד־שִׁיר לַיהוָה כָּל־
 הַמִּבְּרָךְ מֵאֲתָם שְׁמוֹנִים וְשִׁמְנָה : וַיִּשְׁלֹו גִזְרָאוֹת
 מִשְׁמֶרֶת לַעֲמֹת פָּקֶטָן פָּקֶטָן כְּדוֹל מִבֶּן עִם־הַמֶּלֶךְ
 וַיֵּצֵא הַנּוֹרָל הָרִאשׁוֹן לְאֶסָף לְיוֹסֵף גְּדַלְיָהוּ
 הַשְּׁנִי הָרִאשׁוֹן וְבְנֵי שְׁנַיִם עָשָׂר : הַשְּׁלִישִׁי
 וְנָפֹר בְּנֵי וְאַחֲזִי שְׁנַיִם עָשָׂר : הָרְבִיעִי לִצְדָּקִי

וְלִלְחָם הַמַּעֲרִכָה וְלִסְלַח לְמַנְחָה וְלִקְרֹאֵי הַמִּצְחוֹת
 וְלַמִּחְבֶּרֶת וְלַמִּרְבָּרֶת וְלִכְלִי־מִשְׁחָה וּמִדָּה :
 וְלִצְמֹד בַּבֶּקֶר בַּבֶּקֶר לְדֹרוֹת וְלַהֲלֵל לַיהוָה וְכֵן
 לַעֲרָב : וְלִלְלֵה הַעֲלוֹת עֲלוֹת לַיהוָה לְשִׁבְחוֹת
 לְחַרְשֵׁים וּלְמַעֲדִים בַּמִּסְפָּר כַּמִּשְׁפָּט עֲלֵיהֶם תָּמִיד
 לִבְנֵי יְהוָה : וְשִׁמְרֹה אֶת־מִשְׁמֶרֶת אֱהִל־מוֹעֵד
 וְאֶת־מִשְׁמֶרֶת הַקֹּדֶשׁ וּמִשְׁמֶרֶת בְּנֵי אֲהֵרֹן אֲחֵיהֶם
 לַעֲבֹדָת בֵּית יְהוָה :

CAP. XXIV. ד

וּלְבְנֵי אֲהֵרֹן מִחֲלֻקֹתָם בְּנֵי אֲהֵרֹן דָּבָד וְאַבְיָהוּא
 אֶלְעָזָר וְאַיִתְחָר : וְלִמֹּת דָּבָד וְאַבְיָהוּא לִפְנֵי
 אֲבֹתָם וּבָנִים לְאִחֵיו לָהֶם וּכְרָתֵהוּ אֶלְעָזָר
 וְאַיִתְחָר : וַיִּחְלַקְם דָּוִד וְצִדּוֹק מִן־בְּנֵי אֶלְעָזָר
 וְאַחֲזִימֶלֶךְ מִבְּנֵי אִיִּתְחָר לַמִּקְדָּשׁ בַּעֲבָדָתָם :
 וַיִּמְצְאוּ בְנֵי־אֶלְעָזָר רִבִּים לְרֹאשֵׁי הַכֹּהֲנִים מִבְּנֵי
 אִיִּתְחָר וַיַּחֲלֻקֵם לִבְנֵי אֶלְעָזָר רֹאשִׁים לְבֵית־אֲבוֹת
 שֵׁשֶׁה עָשָׂר וּלְבְנֵי אִיִּתְחָר לְבֵית אֲבוֹתָם שְׁמוֹנָה
 וַיַּחֲלֻקֵם בְּגִזְרָאוֹת אֵלֶּה עִם־אֵלֶּה מִיִּדֵּי שָׂרֵי
 קֹדֶשׁ וְשָׂרֵי הָאֲלֹהִים מִבְּנֵי אֶלְעָזָר וּבְנֵי אִיִּתְחָר :
 וַיִּכְתֹּב־ם שְׁמֵיהֶם בְּן־נְחֵמְאֵל הַסּוֹפֵר מִדְּהַלֹּי
 לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַשִּׁירִים וְצִדּוֹק הַכֹּהֵן וְאַחֲזִימֶלֶךְ
 בְּרִאשֵׁיהֶם וְרֹאשֵׁי הָאֲבוֹת לַכֹּהֲנִים וְלַלְוִיִּם בֵּית־אֲבֹת
 אֶחָד אֶחָד לְאֶלְעָזָר וְאַחֲזִי אֶחָד לְאִיִּתְחָר : וַיֵּצֵא
 הַנּוֹרָל הָרִאשׁוֹן לְיִחְזִיָּרִיב לְיִדְעִיָּה הַשִּׁירִי : לְחָרֶם
 הַשְּׁלִישִׁי לְשַׁעֲרֵים הָרִבִּיעִי : לְמַלְכִּיָּה הַחֲמִישִׁי
 לְמִיָּמֶן הַשִּׁשִּׁי : לְהַקֹּץ הַשְּׁבַעִי לְאַבְנָה הַשְּׁמִינִי :
 לְיִשׁוּעַ הַתְּשִׁיעִי לְשִׁבְנָדָה הָעֲשָׂרִי : לְאַלְשִׁיב עֲשָׂתִי
 עָשָׂר לִי קִים שְׁנַיִם עָשָׂר : לְחִפָּה שְׁלֹשָׁה עָשָׂר
 לְיִשְׁבָּבֶב אֲרֻבָּעָה עָשָׂר : לְגִלְזָה חֲמִשָּׁה עָשָׂר
 לְאַמֵּר שֵׁשֶׁה עָשָׂר : לְחִזְרִי שְׁבַעֲהָ עָשָׂר לְהַפְצִץ
 לְשִׁמְנָה עָשָׂר : לְשַׁחחִיָּה הַתְּשַׁעָה עָשָׂר לְיִחְזִיָּהוּ קָאֵל
 הָעֲשָׂרִים : לְיִכִּין אֶחָד וְעֲשָׂרִים לְנִמְלֹ שְׁנַיִם
 וְעֲשָׂרִים : לְדָלְיָהוּ שְׁלֹשָׁה וְעֲשָׂרִים לְמַעֲזִיָּהוּ
 אֲרֻבָּעָה וְעֲשָׂרִים : אֵלֶּה פְקָדֹתָם לַעֲבֹדָתָם
 לְבֹא לְבֵית־יְהוָה כַּמִּשְׁפָּטִים בְּיַד אֲהֵרֹן אֲבִיהֶם
 כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל : וּלְבְנֵי לֹי

holy things, and the work of the service of the house of God;

29 Both for the shew-bread,^b and for the fine flour^c for meat-offering, and for^d the unleavened cakes, and for that which is baked in the β pan, and for that which is fried, and for all manner of measures^f and size;

30 And^e to stand every morning to thank and praise the LORD, and likewise at even;

31 And to offer all burnt-sacrifices unto the LORD, in^h the sabbaths, in the new moons, and on the set feasts,ⁱ by number, according to the order commanded unto them, continually before the LORD:

32 And that they should keep the^k charge of the tabernacle of the congregation, and the charge of the holy place, and^m the charge of the sons of Aaron their brethren, in the service of the house of the LORD.

CHAP. XXIV.

NOW^o these are the divisions of the sons of Aaron. The sons of Aaron; Nadab, and Abihu, Eleazar, and Ithamar.

2 But Nadab and Abihu died^p before their father, & had no children: therefore Eleazar & Ithamar executed the priest's office.

3 And David distributed them, both Zadok of the sons of Eleazar, and Ahimelech^r of the sons of Ithamar, according to their offices in their service.

4 And there were more chief men found of the sons of Eleazar than of the sons of Ithamar; and thus were they divided: among the sons of Eleazar there were sixteen chief men of the house of their fathers, and eight among the sons of Ithamar, according to the house of their fathers.

5 Thus were they divided by lot,^s one sort with another: for the governors of the sanctuary, and governors of the house of God, were of the sons of Eleazar, and of the sons of Ithamar.

6 And Shemaiah the son of Nethaneel the scribe, one of the Levites, wrote them before the king, and the princes, and Zadok the priest, and Ahimelech the son of Abiathar, and before the chief of the fathers of the priests and Levites: one principal household being taken for Eleazar, and one taken for Ithamar.

7 Now the first lot came forth to Jehoiarib, the second to Jedaiah,

8 The third to Harim, ^ye fourth to Seorim,

9 The fifth to Malchijah, the sixth to Mijamin,

10 The seventh to Hakkoz, the eighth to Abijah,^u

11 The ninth to Jeshuah, the tenth to Shecaniah,

12 The eleventh to Eliashib, the twelfth to Jakim,

13 The thirteenth to Huppah, the fourteenth to Jeshebeab,

14 The fifteenth to Bilgah, the sixteenth to Immer,

15 The seventeenth to Hezir, the eighteenth to Apsahs,

16 The nineteenth to Pethahiah, the twentieth to Jehezkel,

17 The one and twentieth to Jachin, the two and twentieth to Gamul,

18 The three and twentieth to Delaiah, the four and twentieth to Maaziah.

19 These were the orderings^v of them in their service, to come into the house of the LORD, according to their manner, under Aaron their father, as the LORD God of Israel had commanded him.

20 And the rest of the sons of Levi were

B. C. 1018.

a ch. 23. 16, Shebuel.

b Ex. 25. 30.

c Le. 6. 20.

d Le. 2. 4. 7.

β or, flat plate.

e ch. 23. 18, Shelomith.

f Le. 19. 35.

g 2Ch. 29. 25, 26.

Ezr. 3. 10. 11. Ps. 135. 1, 2.

h Nu. 10. 10.

i Le. 23. 4, &c.

k Nu. 1. 53.

l Ex. 6. 19.

m Nu. 3. 6. 9.

n ch. 23. 22.

o Le. 10. 1, 6. Nu. 26. 60.

p Nu. 3. 4.

q ch. 25. 8.

r 1 Sa. 21. 1. 22. 9, &c.

s ch. 6. 33, &c.

t Jos. 18. 10. Pr. 16. 33. Jon. 1. 7. Ac. 1. 26.

y otherwise called Jesharelah, ver. 14.

δ by the hands of the king, ver. 6.

z house of the father.

η or, Izri, ver. 11.

θ with Shimel, mentioned ver. 17.

κ or, Azareel ver. 18.

λ or, Shubael, ver. 20.

μ Ne. 12. 4, 17. Lu. 1. 5.

ν or, matters.

ν by the hands of the king, ver. 2.

v ch. 24. 5.

w 2Ch. 23. 13.

x ch. 9. 25.

these: Of the sons of Amram: Shubael:^a of the sons of Shubael; Jehdeiah.

21 Concerning Rehabiah; of the sons of Rehabiah, the first was Isshiah.

22 Of the Izharites; Shelomoth:^e of the sons of Shelomoth; Jahath.

23 And the sons of Hebron; Jeriah the first, Amariah the second, Jahaziel the third, Jekameam the fourth.

24 Of the sons of Uzziel; Michah: of the sons of Michah; Shamir.

25 The brother of Michah was Isshiah: of the sons of Isshiah; Zechariah.

26 Theⁱ sons of Merari were Mahli and Mushi: the sons of Jaaziah; Beno.

27 The sons of Merari by Jaaziah; Beno, and Shoham, and Zaccur, and Itri.

28 Of Mahli came Eleazar, whoⁿ had no sons.

29 Concerning Kish; the son of Kish was Jerahmeel.

30 The sons also of Mushi; Mahli, and Eder, and Jerimoth. These were the sons of the Levites, after the house of their fathers.

31 These likewise cast lots over^q against their brethren the sons of Aaron, in the presence of David the king, and Zadok, and Ahimelech, and the chief of the fathers of the priests and Levites, even the principal fathers, over against their younger brethren.

CHAP. XXV.

MOREOVER, David and the captains of the host, separated to the service of the sons of Asaph,^r and of Heman, and of Jeduthun, who should prophesy with harps, with psalteries, and with cymbals: and the number of the workmen, according to their service, was:

2 Of the sons of Asaph; Zaccur, and Joseph, and Nethaniah, and γ Asarelah, the sons of Asaph, under the hands of Asaph, which prophesied δ according to the order of the king.

3 Of Jeduthun: the sons of Jeduthun; Gedaliah, and η Zeri, and Jeshaiah, Hashabiah, and Mattithiah, θ six, under the hands of their father Jeduthun, who prophesied with a harp, to give thanks and to praise the LORD.

4 Of Heman: the sons of Heman; Bukkiah, Mattaniah, κ Uzziel, λ Shebuel, and Jerimoth, Hananiah, Hanani, Eliathah, Giddalti, and Romamti-ezer, Joshbekashah, Mallothi, Hothir, and Mahazioth:

5 All these were the sons of Heman the king's seer in the μ words of God, to lift up the horn. And God gave to Heman fourteen sons and three daughters.

6 All these were under the hands of their father for song in the house of the LORD, with cymbals, psalteries, and harps, for the service of the house of God, according to the king's order to Asaph, Jeduthun, and Heman.

7 So the number of them with their brethren, that were instructed in the songs of the LORD, even all that were cunning, was two hundred fourscore and eight.

8 And^v they cast lots, ward against ward, as well the small as the great, the teacher^w as the scholar.

9 Now, the first lot came forth for Asaph to Joseph: the second to Gedaliah, who with his brethren and sons were twelve:

10 The third to Zaccur, he, his sons and his brethren, were twelve:

11 The fourth to Izri, he, his sons and his brethren, were twelve:

12 The fifth to Nathaniah, *he*, his sons and his brethren, *were* twelve :
 13 The sixth to Bukkiah, *he*, his sons and his brethren, *were* twelve :
 14 The seventh to Jesharelah, *he*, his sons and his brethren, *were* twelve :
 15 The eighth to Jeshaiah, *he*, his sons and his brethren, *were* twelve :
 16 The ninth to Mattaniah, *he*, his sons and his brethren, *were* twelve :
 17 The tenth to Shimei, *he*, his sons and his brethren, *were* twelve :
 18 The eleventh to Azareel, *he*, his sons and his brethren, *were* twelve :
 19 The twelfth to Hashabiah, *he*, his sons and his brethren, *were* twelve :
 20 The thirteenth to Shubael, *he*, his sons and his brethren, *were* twelve :
 21 The fourteenth to Mattithiah, *he*, his sons and his brethren, *were* twelve :
 22 The fifteenth to Jeremoth, *he*, his sons and his brethren, *were* twelve :
 23 The sixteenth to Hananiah, *he*, his sons and his brethren, *were* twelve :
 24 The seventeenth to Joshbekashah, *he*, his sons and his brethren, *were* twelve :
 25 The eighteenth to Hanani, *he*, his sons and his brethren, *were* twelve :
 26 The nineteenth to Mallothi, *he*, his sons and his brethren, *were* twelve :
 27 The twentieth to Eliathah, *he*, his sons and his brethren, *were* twelve :
 28 The one and twentieth to Hothir, *he*, his sons and his brethren, *were* twelve :
 29 The two and twentieth to Giddalti, *he*, his sons and his brethren, *were* twelve :
 30 The three and twentieth to Mahazioth, *he*, his sons and his brethren, *were* twelve :
 31 The four & twentieth to Romamti-ezer, *he*, his sons and his brethren, *were* twelve.

CHAP. XXVI.

CONCERNING γ^e divisions of the porters : Of the Korhites was κ Meshelemiah the son of Kore, of the sons of λ Asaph.

2 And the sons of Meshelemiah *were*, Zechariah γ^e first-born, Jediah γ^e second, Zebadiah the third, Jathniel the fourth,

3 Elam the fifth, Jehohanan the sixth, Elioenai the seventh.

4 Moreover the sons of Obed-edom *were*, Shemaiah the first-born, Jehozabad the second, Joah the third, and Sacar the fourth, and Nethaneel the fifth,

5 Ammiel γ^e sixth, Issachar γ^e seventh, Peulthai γ^e eighth ; for God blessed ν him.

6 Also unto Shemaiah his son were sons born, that ruled throughout the house of their father : for they *were* mighty men m of valour.

7 The sons of Shemaiah ; Othni, and Rephael, and Obed, Elzabad, whose brethren *were* strong men, Elihu, and Semachiah.

8 All these of the sons of Obed-edom ; they, and their sons, and their brethren, able o men for strength for the service, *were* threescore and two of Obed-edom.

9 And Meshelemiah had sons and brethren, strong men, eighteen.

10 Also Hosah, ρ^e of the children of Merari, had sons ; Simri the chief, (for though he was not the first-born, yet his father made him the chief ;)

11 Hilkiah the second, Tebaliah the third, Zechariah the fourth : all the sons and brethren of Hosah *were* thirteen.

12 Among these *were* the divisions of the porters, *even* among the chief men, *having* wards one against another, to minister in the house of the LORD.

B. C. 1015.

β or, as well for the small as for the great.

γ called Meshelemiah, ver. 1.

δ gatherings.

a 1 Ki. 10. 5.

2 Ch. 9. 4.

b ver. 4.

Uzziel.

c ver. 15.

d ch. 28. 12.

Mal. 3. 10.

τ holy.

η or, Libni,

ch. 6. 17.

θ or, Jehiel,

ch. 23. 8.

29. 8.

e ch. 23. 16.

f ch. 23. 18.

κ or, Shelemiah,

ver. 14.

λ or, Ebi-

asaph,

ch. 6. 37.

9. 19.

g Jos. 6. 19.

μ battles and

spoils.

h 1 Sa. 9. 9.

i ch. 15. 18, 21.

16. 5, 38.

ν i. e. Obed-

edom, as

ch. 13. 14.

Ps. 128. 1, 2.

k ch. 23. 4.

l ver. 6.

π over the

charge.

m Ne. 11. 14.

n ch. 23. 19.

o Mat. 25. 15.

1 Co. 12. 4. 11.

2 Co. 3. 6.

1 Pe. 4. 11.

p ch. 16. 38.

q Jos. 21. 39.

ρ thing.

τ 2 Ch. 19. 11.

13 And they cast lots, β as well the small as the great, according to the house of their fathers, for every gate.

14 And the lot eastward fell to γ Shelemiah. Then for Zechariah his son (a wise counsellor) they cast lots, and his lot came out northward.

15 To Obed-edom southward, and to his sons the house of δ Asuppim.

16 To Shuppim and Hosah the lot came forth westward, with the gate Shallecheth, by the causeway of the going a up, ward against ward.

17 Eastward *were* six Levites, northward four a day, southward four a day, and toward Asuppim c two and two.

18 At Parbar westward, four at the causeway, and two at Parbar.

19 These *are* the divisions of the porters among the sons of Kore, and among the sons of Merari.

20 And of the Levites, Ahijah *was* over the treasures of the house of God, and over the treasures d of the ζ dedicated things.

21 *As concerning* the sons of η Laadan : the sons of the Gershonite Laadan, chief fathers, *even* of Laadan the Gershonite, *were* θ Jehieli.

22 The sons of Jehieli ; Zetham, and Joel his brother, *which were* over the treasures of the house of the LORD.

23 Of the Amramites, and the Izharites, the Hebronites, and the Uzzielites :

24 And Shebuel e the son of Gershom, the son of Moses, *was* ruler of the treasures.

25 And his brethren by Eliezer ; Rehabiah his son, and Jeshaiah his son, and Joram his son, and Zichri his son, and Shelomith f his son.

26 Which Shelomith and his brethren *were* over all the treasures of the dedicated things, which David the king, and the chief fathers, the captains over thousands and hundreds, and the captains of the host, had dedicated.

27 Out g of the μ spoils won in battles did they dedicate to maintain the house of the LORD.

28 And all that Samuel the seer, h and Saul the son of Kish, and Abner the son of Ner, and Joab the son of Zeruiah, had dedicated ; and whosoever had dedicated *any thing*, it *was* under the hand of Shelomith, and of his brethren.

29 Of the Izharites, Chenaniah and his sons *were* for the outward business over Israel, for officers k and judges.

30 And of the Hebronites, Hashabiah and his brethren, men l of valour, a thousand and seven hundred, *were* π officers among them of Israel on this side Jordan, westward, in all the business of the LORD, and in the service of the king.

31 Among the Hebronites *was* n Jerijah the chief, *even* among the Hebronites, according to the generation of his fathers. In the fortieth year of the reign of David they were sought for, and there were found among them mighty men of valour at Jazer o of Gilead.

32 And his brethren, men of valour, *were* two thousand and seven hundred chief fathers, whom king David made rulers over the Reubenites, the Gadites, and the half tribe of Manasseh, for every matter pertaining to God, and ρ affairs r of the king.

CHAP. XXVII.

NOW the children of Israel after their

12 שלשה עשר : לאלה מחלקות השערים ראשי
 13 הגברים משמרות לעמם אחיהם לשרת בבית
 יהוה : וישלו גזרות פקמן פקדול לבית אבותם
 14 לשער ושער : וישל הגזל מורחה לשלמה
 15 וזכריהו בנו יועץ בשלל הפילו גזרות ויצא גזלו
 16 שפניה : לעבד אדם נגדה ולבני בית האספים :
 17 לשפים ולחסה למעבד עם שער שלמת במסלול
 18 העולה משמר לעמם משמר : למורה הלויים
 19 ששה לצפנה ליום ארבעה לנגדה ליום ארבעה
 20 ולאספים שנים שנים : לפרר למעבד ארבעה
 21 למסלה שנים לפרר : אלה מחלקות השערים
 22 לבני הקרתי ולבני מרזי : וללויים אחיהם על
 23 אצרות בית האלהים ואצרות הקדשים : בני
 24 לעזר בני הרשף לעזר ראשי האבות לעזר
 25 הרשף וחיאל : בני חיאל וחס ויאל אחיו
 26 על אצרות בית יהוה : לעמרמי לזכריה
 27 לזכרון לעזריאל : ושבאל בן גרשום בן משה
 28 נגיד על האצרות : ואחיו לאליעזר רבניהו בנו
 29 וישעיהו בנו וירם בנו וזכריהו בנו ושלמהו בנו :
 30 הוא שלמות ואחיו על כל אצרות הקדשים
 31 אשר הקדיש דוד הפלך וראשי האבות לשיר
 32 האלפים והמאות ושיר הצבא : מן המלכות
 33 ומן השלל הקדשו לחזק לבית יהוה : וכל
 34 הקדוש שממאל הראה ושאל בן קלש ואבנר
 35 בן נר ויואב בן צרויה על המקדש על יד שלמות
 36 ואחיו : לזכריהו בניהו ובניו למלאכה החיצונה
 37 על ישראל לשטרים ולשפמים : לזכרון
 38 חשביהו ואחיו בני חיל אלף ושבע מאות על
 39 פקדת ישראל מעבר לירדן מערבה לכל מלאכת
 40 יהוה ולעבודת הפלך : לזכרון יהוה הראש
 41 לזכרון לחזקתו לאבות בשנת הארבעים למלכות
 42 דוד נדרשו וימצא בהם צנורי חיל בעזר
 43 גלעד : ואחיו בני חיל אלפים ושבע מאות
 44 ראשי האבות ופקדון דוד הפלך על הראובני
 45 והנזירי ונחשי שבש המנשי לכל דבר האלהים ודבר
 46 הפלך :

CAP. XXVII. כו

ובני ישראל למספרם ראשי האבות ושירי

12 החמישי נתניהו :
 13 בניו ואחיו שנים עשר : הששי בקריה בני
 14 ואחיו שנים עשר : השבעי ישראלה בני ואחיו
 15 שנים עשר : השמיני ישעיהו בני ואחיו שנים
 16 עשר : התשיעי מתניהו בני ואחיו שנים עשר :
 17 העשירי שמעי בני ואחיו שנים עשר : עשתי
 18 עשר עזראל בני ואחיו שנים עשר : השנים
 19 עשר לחשביה בני ואחיו שנים עשר : לשלשה
 20 עשר שיבאל בני ואחיו שנים עשר : לארבעה
 21 עשר מתניהו בני ואחיו שנים עשר : לחמשה
 22 עשר לזכרון בני ואחיו שנים עשר : לששה
 23 עשר לחנניהו בני ואחיו שנים עשר : לשבעה
 24 עשר לזכריה בני ואחיו שנים עשר : לשמונה
 25 עשר לזכריה בני ואחיו שנים עשר : לחשבעה
 26 עשר למלכות בני ואחיו שנים עשר : לעשרים
 27 לאלהה בני ואחיו שנים עשר : לאחר ועשרים
 28 לזכרון בני ואחיו שנים עשר : לשנים ועשרים
 29 לזכריה בני ואחיו שנים עשר : לשלשה
 30 ועשרים למחולאות בני ואחיו שנים עשר :
 31 לארבעה ועשרים לרוממות עזר בני ואחיו שנים
 עשר : כו

CAP. XXVI. כו

1 למחלקות לשערים לפרחים משלמיהו בן קרא
 2 מן בני אסף : ולמשלמיהו בנים וזכריהו הבכור
 3 ויעאל השני וזכריהו השלישי יחניאל הרביעי :
 4 שילם החמישי יוחנן הששי אליהושי השביעי :
 5 ולעבד אדם בנים שמעיה הבכור יחזקיה השני
 6 יואח השלישי ושכר הרביעי ויחניאל החמישי :
 7 עמיאל הששי יששכר השביעי פעלתי השמיני
 8 פי ברוך אלהים : ולשמעיה בנו טלך בנים
 9 הממשלים לבית אביהם כי צנורי חיל הפה
 10 בני שמעיה ענני ופאל ועובד אלונד אחיו
 11 בני חיל אליהו וסמכיהו : כל אלה מבני עבד
 12 אדם הפה ובניהם ואחיהם איש חיל בפת
 13 לעבדה שפים ושנים לעבד אדם : ולמשלמיהו
 14 בנים ואחים בני חיל שמונה עשר : ולחסה
 15 מן בני מררי בנים שמר הראש פי לאהיה בכור
 16 וישמיהו אביהו ראש : חלקיהו השני מביניהו
 17 השלישי וזכריה הרביעי כל בנים ואחים לחסה

לְבָנֵינוּ יַעֲשֵׂאל בֶן־אֲנָנִי : לָדֹן עֹרֵאל בֶּן־יִהֹאָה 22
 אֱלֹהֵי שָׂרֵי שְׁבָטֵי יִשְׂרָאֵל : וְלֹא־נָעִיא דָּוִד מִסְפָּרָם 23
 לְמִסְפַּן עֲשָׂרִים שָׁנָה וְלִמְסָהּ כִּי אָמַר יְהוָה לְדַרְבָּוֹת 24
 אֶת־יִשְׂרָאֵל כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם : יוֹאָב בֶּן־צְרוּיָה 25
 הָחָל לְמָוֶת וְלֹא כָלָה וַיְהִי בָּוֶת קֶצֶף עַל־ 26
 יִשְׂרָאֵל וְלֹא עָלָה הַמִּסְפָּר בְּמִסְפַּן דְּבָרֵי הַיָּמִים 27
 לְמִלְחָה דָּוִד : וְעַל אֲצָרוֹת הַמִּלְחָה עֹמְדוֹת בֶּן־ 28
 עֲדִיאל וְעַל־הָאֲצָרוֹת בַּשָּׂדֶה בָּעֵרִים וּבְכִפְרִים 29
 וּבְמִגְדָּלוֹת יְהוֹנָתָן בֶּן־עֲדִיָּה : וְעַל עֵשִׂי מֵלֶאכֶת 30
 הַשָּׂדֶה לְעֹבְדֵי הָאֲדָמָה עֹזִי בֶן־קִלִּיב : 31
 וְעַל־הַכְּרָמִים שְׁמִיעִי הַרְמָתִי וְעַל שְׁכַרְמִים 32
 לְאֲצָרוֹת הַיָּין וְנָדִי הַשִּׁסְמִי : וְעַל־הַיִּטִּים 33
 וְהַשִּׁקְמִים אֲשֶׁר בַּשָּׂפֵלָה בְּעַל חָנָן הַנְּהַרִי וְעַל־ 34
 אֲצָרוֹת הַשֶּׁמֶן וְיֹעֲשִׁי : וְעַל־הַבָּקָר הָרָעִים בַּשְּׁחוֹן 35
 שְׁמִרִי הַשְּׁחוֹןִי וְעַל־הַבָּקָר בַּעֲבָקִים שִׁפְטִי בֶן־ 36
 עֲדִיָּה : וְעַל־הַמִּלִּים אוֹבִיָּה הַשִּׁמְעִילִי וְעַל־ 37
 הָאֲתָנוֹת יְחִידְיָהוּ הַמִּרְזָחִי : וְעַל־הַצֹּאן עִינִי 38
 הַנְּהַרִי בְּלֵאֵלֹהֵי שָׂרֵי הַרְכָּשִׁי אֲשֶׁר לְמִלְחָה דָּוִד : 39
 וַיְהוֹנָתָן דָּוִד־דָּוִד יוֹעֵץ אִישׁ־מִמֶּנּוּ וְסוֹפֵר 40
 הוּא וַיְחִיאל בֶּן־חֲכֹמוֹן עִם־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ : וְאַחִיתֹפֶל 41
 יוֹעֵץ לְמֶלֶךְ וְרוּשִׁי הָאֲרָפִי גֵרֵם הַמֶּלֶךְ : וְאַחֲרָיִם 42
 אַחִיתֹפֶל יְהוֹיָדָע בֶּן־נִחִיָּה וְאַבְיָהֹר וְשׁוּר־בָּנָה לְמֶלֶךְ 43
 יוֹאָב :

CAP. XXVIII. כו

וַיִּקְחֵל דָּוִד אֶת־כָּל־שָׂרֵי יִשְׂרָאֵל שָׂרֵי הַשְּׁבָטִים 1
 וְשָׂרֵי הַמִּחְלָקוֹת הַמִּשְׁתָּרִים אֶת־הַמֶּלֶךְ וְשָׂרֵי 2
 הָאֱלֹפִים וְשָׂרֵי הַמָּאוֹת וְשָׂרֵי בְּלִרְכֹּשׁ־וּמִקְנֶה 3
 לְמֶלֶךְ וּלְבָנָיו עִם־הַסִּרְסִיסִים וְהַנְּפֹרִים וּלְכָל־נְפֹר 4
 חַיִּל אֶל־יְרוּשָׁלָּם : וַיָּקָם דָּוִד הַמֶּלֶךְ עַל־רַגְלָיו 5
 וַיֹּאמֶר שְׁמַעְיָה אֲדָמִי וְעַמִּי אֲנִי עִם־לִבִּי לְבָנוֹת 6
 בַּיִת מִנְחָה לְאֹרֹן בְּרִית־יְהוָה וְלַהֲדֹם רַגְלִי 7
 אֶלְהִיטִי וְכִכְיֹתִי לְבָנוֹת : וְהָאֱלֹהִים אָמַר לִי לֹא־ 8
 תִּבְנֶה בַּיִת לִשְׁמִי כִּי אִישׁ מִלְחָמוֹת אֲתָהּ וְדָמִים 9
 שָׁפַכְתָּ : וַיִּבְחָר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בִּי מִכָּל־בַּיִת 10
 אֲבִי לְהִיּוֹת לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם כִּי בַּהֲדוּתָהּ 11
 דָּבָר לְבָנִיד וּבְבִית יְהוּדָה בַּיִת אֲנִי וּבְבָנִי אֲבִי כִּי 12
 רָצָה לְהִמְלֹךְ עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל : וּמִכָּל־בָּנִי בִּי רַבִּים 13
 בָּנִים רַחֵם לִי יְהוָה וַיְבָרֵךְ בְּשִׁלְמוֹה בְּנִי לְשֹׁבַת עַל־ 14

הָאֱלֹפִים וְהַמָּאוֹת וְשְׁמִירָהֶם הַמִּשְׁתָּרִים אֶת־ 1
 הַמֶּלֶךְ לְכָל־דְּבַר הַמִּחְלָקוֹת הַבָּהָה וְהַיִּצְאָה 2
 לְדָשׁ בְּהָדָשׁ לְכָל־חֹדֶשׁ הַשָּׁנָה הַמִּחְלָקָה הָאֶחָד 3
 עֲשָׂרִים וָאַרְבָּעָה אָלֶף : עַל־הַמִּחְלָקָה 4
 הָרֵאשׁוֹנָה לְדָשׁ הָרֵאשׁוֹן יִשְׁבָּעִם בֶּן־נְדִיָּאל 5
 וְעַל־מִחְלָתוֹ עֲשָׂרִים וָאַרְבָּעָה אָלֶף : מִדְּגִי 6
 פֶּרֶץ הָרֵאשׁ לְכָל־שָׂרֵי הַצִּבְאוֹת לְדָשׁ הָרֵאשׁוֹן : 7
 וְעַל־מִחְלָתוֹ הַדָּשׁ הַשֵּׁנִי דָּוִד הָאֲחֹהִי 8
 וּמִחְלָתוֹ וּמִקְלוֹת הַנָּגִיד וְעַל־מִחְלָתוֹ עֲשָׂרִים 9
 וָאַרְבָּעָה אָלֶף : שֶׁר הַצִּבָּא הַשְּׁלִישִׁי לְדָשׁ 10
 הַשְּׁלִישִׁי בְּנִיָּהוּ בֶן־יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן רֵאשׁ וְעַל־מִחְלָתוֹ 11
 עֲשָׂרִים וָאַרְבָּעָה אָלֶף : הוּא בְּנִיָּהוּ גִבּוֹר הַשְּׁלִישִׁים 12
 וְעַל־הַשְּׁלִישִׁים וּמִחְלָתוֹ עֲמִינָדָב בֶּן־ : הָרִבִּיעִי 13
 לְדָשׁ הָרִבִּיעִי עֲשָׂהָאֵל אֲדָמִי יוֹאָב וְנִבְרָה בֶּן־אֲחֲרָיו 14
 וְעַל־מִחְלָתוֹ עֲשָׂרִים וָאַרְבָּעָה אָלֶף : הַחֲמִישִׁי 15
 לְדָשׁ הַחֲמִישִׁי הַשָּׂר שְׁמֵחָה הַחֹרֶה וְעַל־ 16
 מִחְלָתוֹ עֲשָׂרִים וָאַרְבָּעָה אָלֶף : הַשֵּׁשִׁי לְדָשׁ 17
 הַשֵּׁשִׁי עֲרָא בֶן־עֲקָשׁ הַתְּקוּעִי וְעַל־מִחְלָתוֹ 18
 עֲשָׂרִים וָאַרְבָּעָה אָלֶף : הַשְּׁבִיעִי לְדָשׁ 19
 הַשְּׁבִיעִי חֶלֶץ הַסִּלּוֹן מִן־בְּנֵי אֲפֶרַיִם וְעַל־מִחְלָתוֹ 20
 עֲשָׂרִים וָאַרְבָּעָה אָלֶף : הַשְּׁמִינִי לְדָשׁ 21
 הַשְּׁמִינִי סִבְבִּי הַחֲשֹׁתִי לְדָרִי וְעַל־מִחְלָתוֹ עֲשָׂרִים 22
 וָאַרְבָּעָה אָלֶף : הַתְּשִׁיעִי לְדָשׁ הַתְּשִׁיעִי 23
 אֲבִיעִזֹר הַעֲנֹתוֹתִי לְבִנְיָמִן וְעַל־מִחְלָתוֹ עֲשָׂרִים 24
 וָאַרְבָּעָה אָלֶף : הָעֲשָׂרִי לְדָשׁ הָעֲשָׂרִי מִכְרִי 25
 הַנְּטוּפָתִי לְדָרִי וְעַל־מִחְלָתוֹ עֲשָׂרִים וָאַרְבָּעָה 26
 אָלֶף : עֲשֵׂתִי עֲשׂוֹר לְעֲשֵׂתִי עֲשׂוֹר הַחֹדֶשׁ 27
 בְּנִיָּהוּ הַפְּרָעֲחוֹן מִן־בְּנֵי אֲפֶרַיִם וְעַל־מִחְלָתוֹ 28
 עֲשָׂרִים וָאַרְבָּעָה אָלֶף : הַשְּׁנִינִים עֲשׂוֹר 29
 לְשִׁנִּים עֲשׂוֹר הַחֹדֶשׁ חֲדָשִׁי הַנְּטוּפָתִי לְעַתְנִיָּאל 30
 וְעַל־מִחְלָתוֹ עֲשָׂרִים וָאַרְבָּעָה אָלֶף : וְעַל־ 31
 שְׁבָטֵי יִשְׂרָאֵל לְרֹאשֹׁנֵי נָגִיד אֶלְעָזָר בֶּן־זִכְרִי 32
 לְשִׁמְעוֹנִי שְׁפַמְיָהוּ בֶן־מַעֲכָה : לְלֵוִי הַשְּׁבִיעִי בֶן־ 33
 קִמְוֹאֵל לְאַהֲרֹן עֲדוֹן : לַיהוּדָה אֱלִיהוּ מֵאֲדִי דָּוִד 34
 לְיִשְׁשָׁכָר עֲמִיר בֶּן־מִיכָאֵל : לְזַבּוּלֹן שְׁמַעְיָהוּ בֶן־ 35
 עֲבִדְיָהוּ לְנִסְתָּלִי יִרְמִיָּהוּ בֶן־עֹרִיאל : לְבִנְיָמִן אֲפֶרַיִם 36
 הוֹשֶׁעַ בֶּן־עֲזַרְיָהוּ לְחִצִּי שִׁבְטִי מְנַשֶּׁה יוֹאֵל בֶּן־ 37
 פְּרִיָּהוּ : לְחִצִּי הַמְנַשֶּׁה גִּלְעָדָה יִזִּי בֶן־זִכְרִיָּה 38

number, *to wit*, the chief fathers and captains of thousands and hundreds, and their officers that served the king in any matter of the courses, which came in and went out month^a by month, throughout all the months of the year, of every course were twenty and four thousand.

2 Over the first course, for the first month, was Jashobeam^c the son of Zabdiel: and in his course were twenty and four thousand.

3 Of the children of Perez was the chief of all the captains of the host for the first month.

4 And over the course of the second month was γ Dodai an Aholite, and of his course was Mikloth also the ruler: in his course likewise were twenty and four thousand.

5 The third captain of the host, for the third month, was Benaiah the son of Jehoiada, a δ chief priest: and in his course were twenty and four thousand.

6 This is that Benaiah^e who was mighty among the thirty, and above the thirty: and in his course was Ammizabad his son.

7 The fourth captain, for the fourth month, was Asahel^f the brother of Joab, and Zebadiah his son after him: and in his course were twenty and four thousand.

8 The fifth captain, for the fifth month, was Shamhuth the Izrahite: and in his course were twenty and four thousand.

9 The sixth captain, for the sixth month, was Ira^h the son of Ikkesh the Tekoite: and in his course were twenty and four thousand.

10 The seventh captain, for the seventh month, was Helezⁱ the Pelonite, of the children of Ephraim: and in his course were twenty and four thousand.

11 The eighth captain, for the eighth month, was Sibbecai^k the Hushathite, of the Zarhites: and in his course were twenty and four thousand.

12 The ninth captain, for the ninth month, was Abiezer^l the Anetothite, of the Benjamites: and in his course were twenty and four thousand.

13 The tenth captain, for the tenth month, was Maharai^m the Netophathite, of the Zarhites: and in his course were twenty and four thousand.

14 The eleventh captain, for the eleventh month, was Benaiahⁿ the Pirathonite, of the children of Ephraim: and in his course were twenty and four thousand.

15 The twelfth captain for the twelfth month, was Heldai the Netophathite, of Othniel: and in his course were twenty and four thousand.

16 Furthermore over the tribes of Israel, the ruler of the Reubenites was Eliezer the son of Zichri: of the Simeonites, Shephathiah the son of Maachah:

17 Of the Levites, Hashabiah^o the son of Kemuel: of the Aaronites, Zadok:

18 Of Judah, Elihu^p one of the brethren of David: of Issachar, Omri the son of Michael.

19 Of Zebulun, Ishmaiah the son of Obadiah: of Naphtali, Jerimoth the son of Azriel:

20 Of the children of Ephraim, Hoshea the son of Azariah: of the half tribe of Manasseh, Joel the son of Pedaiiah:

21 Of the half tribe of Manasseh in Gilead, Iddo the son of Zachariah: of Benjamin, Jaasiel the son of Abner:

22 Of Dan, Azareel the son of Jeroham,

B. C. 1015.

a 1Ki.4.7,27.

b Ge. 15. 5.

c ch. 11. 11.

d ch. 21. 7.

e 2Sa.24. 15.

f ascended.

γ or, Dodo,

1Ki. 23. 9.

δ or, principal officer,

1Ki. 4. 5.

ϵ that which was of the vineyards.

e ch.11.22,24.

2Sa.23.20,

22,

f 1Ki. 10.27.

g ch. 11. 26.

2Sa.2.18,23.

23. 24.

h ch. 11. 28.

i ch. 11. 27.

η or, secretary.

θ or, Hachmoni.

h ch. 11. 29.

2Sa. 21. 13.

l 2Sa. 15. 12.

m 2Sa. 15. 37.

16. 16.

n ch. 11. 28.

o 1Ki. 1. 7.

p ch. 11. 6.

q ch. 11. 30.

2Sa. 23. 28.

r ch. 27. 16.

s ch. 27. 1, 2.

t ch. 11. 31.

u ch. 27. 25.

κ or, cattle.

l or, and his sons.

μ or, eunuchs.

v or, Heled,

ch. 11. 30.

v ch.11.10,&c

w 2Sa. 7. 2.

Ps.132.2,7.

x ch. 26. 30.

y Ps. 99. 5.

La. 2. 1.

z 1Sa. 16. 6.

Eliab.

a 1Ki. 5. 3.

π bloods.

b 1Sa.16.7,13

c ch. 5. 2.

Ge. 49.8,10.

Ps. 60. 7.

78. 68.

He. 7. 14.

d 1Sa. 16. 1.

e ch 3.1,&c.

These were the princes of the tribes of Israel.

23 But David took not the number of them from twenty years old and under: because the LORD had said^b he would increase Israel like to the stars of the heavens.

24 Joab the son of Zeruiah began to number, but he finished not, because there fell wrath^d for it against Israel: neither β was the number put in the account of the Chronicles of king David.

25 And over the king's treasures was Azmaveth the son of Adiel: and over the storehouses in the fields, in the cities, and in the villages, and in the castles, was Jehonathan the son of Uzziiah:

26 And over them that did the work of the field, for tillage of the ground, was Ezri the son of Chelub:

27 And over the vineyards was Shimei the Ramathite: over ζ the increase of the vineyards for the wine-cellars was Zabdi the Shiphmite;

28 And over the olive-trees, and the sycamore-trees^f that were in the low plains, was Baal-hanan the Gederite: and over the cellars of oil was Joash:

29 And over the herds that fed in Sharon was Shitrai the Sharonite: and over the herds that were in the valleys was Shaphat the son of Adlai:

30 Over the camels also was Obil the Ishmaelite: and over the asses was Jehdeiah the Meronothite:

31 And over the flocks was Jaziz the Hagerite. All these were the rulers of the substance which was king David's.

32 Also Jonathan, David's uncle, was a counsellor, a wise man, and a η scribe: and Jehiel the θ son of Hachmoni was with the king's sons.

33 And Ahithophelⁱ was the king's counsellor: and Hushai^m the Archite was the king's companion:

34 And after Ahithophel was Jehoiada the son of Benaiah, and Abiathar:^o and the general of the king's army was Joab.^p

CHAP. XXVIII.

AND David assembled all the princes of Israel, the princes^r of the tribes, and the captains of the companies^s that ministered to the king by course, and the captains over the thousands, and captains over the hundreds, and the stewards^u over all the substance and κ possession of the king, λ and of his sons, with the μ officers, and with the^v mighty men, and with all the valiant men, unto Jerusalem.

2 Then David the king stood up upon his feet, and said, Hear me, my brethren, and my people: As for me, I had^w in mine heart to build an house of rest for the ark of the covenant of the LORD, and for the footstool^y of our God, and had made ready for the building:

3 But God said unto me, Thou shalt not build an house for my name,^a because thou hast been a man of war, and hast shed π blood.

4 Howbeit the LORD God of Israel chose me^b before all the house of my father to be king over Israel for ever: for he hath chosen Judah^c to be the ruler; and of the house of Judah, the house^d of my father; and among the sons of my father he liked me, to make me king over all Israel:

5 And of all my sons (for^e the LORD hath given me many sons) he hath chosen

Solomon^a my son to sit upon the throne of the kingdom of the LORD over Israel.

6 And he said^e unto me, Solomon thy son, he shall build my house and my courts: for I have chosen him to be my son, and I will be his father.

7 Moreover, I will establish his kingdom for ever, if^f he be β constant to do my commandments and my judgments, as at this day.

8 Now therefore, in the sight^g of all Israel, the congregation of the LORD, and in the audience of our God,ⁱ keep^k and^l seek for all the commandments of the LORD your God: that^m ye may possess this good land, and leaveⁿ it for an inheritance for your children after you for ever.

9 And thou, Solomon my son,^o know thou the God of thy father, and serve^p him with a perfect heart,^q and with a willing mind: for the LORD searcheth^r all hearts, and understandeth^s all the imaginations of the thoughts: if^t thou seek him, he will be found of thee; but if thou forsake him, he will cast thee off for ever.

10 Take heed now; for^v the LORD hath chosen thee to build an house for the sanctuary: be strong, and do it.

11 Then David gave to Solomon his son the pattern of the porch, and of the houses thereof, and of the treasures thereof, and of the upper chambers thereof, and of the inner parlours thereof, and of the place of the mercy-seat,

12 And the pattern^y of all that γ he had by the Spirit, of the courts of the house of the LORD, and of all the chambers round about, of the treasures of the house of God, and of the treasures^z of the dedicated things:

13 Also for the courses of the priests and the Levites, and for all the work of the service of the house of the LORD, and for all the vessels^a of service in the house of the LORD.

14 He gave of gold by weight for things of gold, for all instruments of all manner of service; silver also for all instruments of silver by weight, for all instruments of every kind of service:

15 Even the weight for the^d candlesticks of gold, and for their lamps of gold, by weight for every candlestick, and for the lamps thereof; and for the candlesticks of silver by weight, both for the candlestick, and also for the lamps thereof, according to the use of every candlestick.

16 And by weight he gave gold for the tables of shew-bread, for every table; and likewise silver for the tables of silver:

17 Also pure gold for the^f flesh-hooks, and the bowls, and the cups; and for the golden basins he gave gold by weight for every bason; and likewise silver by weight for every bason of silver:

18 And for the altar of incense refined gold by weight; and gold for the pattern of the chariot of the cherubims,^m that spread out their wings, and covered the ark of the covenant of the LORD.

19 All this, said David, the LORDⁿ made me understand in writing by his hand upon me, even all the works of this pattern.

20 And David said to Solomon his son, Be^p strong, and of good courage, and do it: fear not, nor be dismayed; for the LORD God, even my God, will be with thee; ^q he will not fail thee, nor forsake

B. C. 1015.

a ch. 22. 9, 10.

b ch. XXIV.

XXVI.

c 2Sa. 7. 13, 14.

d Ex. 35. 25, 26.

36. 1, 2.

Ro. 13. 1.

e Tit. 3. 1.

f ch. 22. 13.

g strong.

h De. 4. 6.

i Mat. 5. 14, 16.

k ch. 22. 5.

l Ki. 3. 7.

m Pr. 4. 3.

n De. 29. 10, 15.

o Ps. 119. 4, 10.

p Is. 34. 16.

q Ac. 17. 11.

r De. 6. 1, 3.

s Ezr. 9. 12.

t Pr. 13. 22.

u Je. 9. 24.

v Jn. 17. 3.

w Job 36. 11, 12.

x 2 Ki. 20. 3.

y Ps. 101. 2.

z Jn. 4. 24.

a Ro. 1. 9.

b He. 12. 28.

c Ex. 28. 20.

d 39. 6, &c.

e Is. 54. 11, 12.

f Re. 21. 18.

g 1 Sa. 16. 7.

h Ps. 7. 9.

i Je. 17. 10.

j Re. 2. 23.

k Ps. 139. 2.

l 2 Ch. 15. 2.

m v ver. 6.

n 1 Ki. 9. 28.

o Job 28. 16.

p Ex. 31. 2, 3.

q y was with him.

r Ex. 25. 40.

s He. 8. 5.

t z ch. 26. 20.

u fill his hand

v ch. 27. 1, &c.

w 1 Ki. 7. 13, &c.

x 2 Co. 9. 7.

y Zec. 4. 2.

z Re. 1. 13, 20.

a e ch. 26. 21.

b f Pr. 23. 15.

c 1 Sa. 2. 13, 14.

d 2 Ch. 20. 26.

e 28.

f Ps. 89. 52.

g 1 Ti. 1. 17.

h Re. 5. 12, 13.

i Ge. 33. 20.

j Mat. 6. 13.

k Ex. 25. 18.

l 22.

m 1 Sa. 4. 4.

n 1 Ki. 6. 23.

o He. 9. 5.

p n ver. 11, 12.

q De. 8. 18.

r Pr. 8. 18.

s Ec. 5. 19.

t Ro. 11. 36.

u p ch. 22. 13.

v De. 31. 7, 8.

w Jos. 1. 6, 9.

x q Ps. 75. 6, 7.

y r Is. 40. 29.

z s He. 13. 5.

thee, until thou hast finished all the work for the service of the house of the LORD.

21 And, behold, the courses^b of the priests and the Levites, even they shall be with thee for all the service of the house of God: and there shall be with thee, for all manner of workmanship, every willing skilful^d man, for any manner of service; also the princes and all the people will be wholly^e at thy commandment.

CHAP. XXIX.

FURTHERMORE, David the king said unto all the congregation, Solomon my son, whom God alone hath chosen, is yet young^h and tender, and the work is great: for the palace is not for man, but for the LORD God.

2 Now I have prepared with all my might for the house of my God, the gold for things to be made of gold, and the silver for things of silver, and the brass for things of brass, the iron for things of iron, and wood for things of wood: onyx-stones,^r and stones to be set, glistering stones, and of divers colours, and all manner of precious stones, and marble stones in abundance.

3 Moreover, because I have set my affection to the house of my God, I have, of mine own proper good, of gold and silver, which I have given to the house of my God, over and above all that I have prepared for the holy house,

4 Even three thousand talents of gold, of the gold of Ophir,^w and seven thousand talents of refined silver, to overlay the walls of the houses withal:

5 The gold for things of gold, and the silver for things of silver, and for all manner of work^u to be made by the hands of artificers. And who then is willing to δ consecrate his service this day unto the LORD?

6 Then^a the chief of the fathers, and princes of the tribes of Israel, and the captains of thousands and of hundreds, with the rulers of the king's work, offered willingly,^c

7 And gave, for the service of the house of God, of gold, five thousand talents and ten thousand drams; and of silver, ten thousand talents; and of brass, eighteen thousand talents; and one hundred thousand talents of iron.

8 And they with whom precious stones were found gave them to the treasure of the house of the LORD, by the hand of Jehiel^h the Gershonite.

9 Then the people rejoiced, for that they offered willingly, because with perfect heart they offered willingly to the LORD: and David the king also rejoiced with great joy.

10 Wherefore David blessed^k the LORD before all the congregation: and David said, Blessedⁱ be thou, LORD God of Israel^k our father, for ever and ever.

11 Thine, O LORD, is the greatness, and the power, and the glory, and the victory, and the majesty: for all that is in the heaven and in the earth is thine; thine is the kingdom, O LORD, and thou art exalted as head above all.

12 Both^o riches and honour come of thee, and thou reignest over all; and in thine hand is power and might, and in thine hand it is^q to make great, and to give strength^r unto all.

13 Now therefore, our God, we thank thee, and praise thy glorious name.

14 But who am I, and what is my people,

מֵאֲרָחָה לְכָל־רֹגֵב בַּחֲכֵמָה לְכָל־עֲבֹדָה וְהַשָּׂרִים
וְכָל־הָעָם לְכָל־דְּבָרָךְ :

CAP. XXIX. כט

וַיֹּאמֶר דָּוִד הַמֶּלֶךְ לְכָל־הַקָּהָל שְׁלֹמֹה בֶּן־אֲדָם
בְּחַר־בוֹ אֱלֹהִים בְּשֵׁר וְרָךְ וְהַמְלֵאכָה גְדוֹלָה
כִּי לֹא לְאָדָם הַבִּירָה כִּי לַיהוָה אֱלֹהִים : וּבָבֶל
כָּחִי הַכִּינּוּתִי לְבֵית־אֱלֹהֵי הַהֵבֶל לְזֹהֵב וְהַכֶּסֶף
לְכֶסֶף וְהַנְּחֹשֶׁת לְנֹחֶשֶׁת הַפְּרוֹל לְפָרֹל וְהָעֵצִים
לְעֵצִים אֲבִי־יִשְׁלֵם וּמִלֵּאִים אֲבִי־רִפְּיָה וְרִמְיָה
וְכָל־אֶבֶן יִקְרָה וְאֲבִי־יִשֵּׁשׁ לָרֶב : וְעוֹד בְּרָצוֹתֶי
בְּבֵית אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל סִגְלָה וְהֵב וְכֶסֶף נְתַמִּי לְבֵית
אֱלֹהֵי לְמַעַל מִכָּל־הַכִּינּוּתִי לְבֵית הַקֹּדֶשׁ : שְׁלֹשֶׁת
אֲלָפִים כֶּפֶר וְהֵב מִזֹּהֵב אֹפֶרֶת וְשִׁבְעָה אֲלָפִים
כֶּפֶר־כֶּסֶף מִזֹּהֵב לְשִׁוֵּי קִירֹת הַבָּתִּים : לְזֹהֵב
לְזֹהֵב וְכֶסֶף לְכֶסֶף וְכָל־מְלֵאכָה בֵּין חֶרֶשִׁים וּבֵין
מַחְנָבִים לְמַלְאֹת יְדֵי הַיּוֹם לַיהוָה : וַיִּתְּנֻבְּרוּ שׁוֹלֵי
הָאֲבֹת וְשָׂרֵי יִשְׂרָאֵל וְשָׂרֵי הָאֲלָפִים
וְהַמַּלְאֹת וְשָׂרֵי מְלָאכַת הַמֶּלֶךְ : וַיִּתְּנוּ לְעֲבֹדֹת
בֵּית־הָאֱלֹהִים וְהֵב כֶּפֶרִים חֲמִשָּׁת־אֲלָפִים
וְאַדְרָכָנִים רַבּוֹ וְכֶסֶף כֶּפֶרִים עֶשְׂרֹת אֲלָפִים
וְנִחֹשֶׁת רַבּוֹ וְשִׁמְנֹת אֲלָפִים כֶּפֶרִים וְכָרֹל מֵאָה
אֲלָף כֶּפֶרִים : וְהַנְּמִצָּא אוֹתוֹ אֲבָלִים נְחָנִי
לְאוֹצֵר בֵּית־יהוָה עַל־יְדֵי־יִחְיָאֵל הַכֹּהֵן : וַיִּשְׁמְחוּ
הָעָם עַל־הַתְּנֻבָּם כִּי בָלַב שָׁלֹם הַתְּנֻבָּה לַיהוָה
וְגַם דָּוִד הַמֶּלֶךְ שָׂמַח שִׂמְחָה גְדוֹלָה :
וַיִּבְרָךְ דָּוִד אֶת־יהוָה לְעֵינֵי כָל־הַקָּהָל וַיֹּאמֶר
דָּוִד בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲבִינוּ מֵעוֹלָם
וְעַד־עוֹלָם : לָךְ יְהוָה הַגְּדֹלָה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפִלָּה
וְהַנְּצִיחַ וְהַחֲדוֹד כִּי־לֹא בַשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ לָךְ יְהוָה
הַמְּמַלְכָה וְהַמְּתַנְשֵׂא לְכָל־לְדָאֵשׁ : וְהָעֵשֶׂר
וְהַפְּבוֹד מִלְּשָׁנְךָ וְאַתָּה מוֹשֵׁל בְּכָל־וְיִבְרָךְ כָּח
וְגְבוּרָה וּבִיָּדְךָ לַגָּדֹל וְלַחֲזָק לָלֵל : וְעַתָּה אֱלֹהֵינוּ
מוֹרִים אֲנִי וְכָל־יִשְׂרָאֵל וְיִשְׁחָלִים לְשֵׁם תְּפִלָּתְךָ
וְכִי־מִי אֲנִי וְכִי־עַמִּי כִּי־נִצֵּרָה כָּח לַהֲתַנְּבֵב כְּזֹאת

6 כָּפֹא מְלִכּוֹת יְהוָה עַל־יִשְׂרָאֵל : וַיֹּאמֶר לִי שְׁלֹמֹה
בֶּן־דָּוִד אֲבִינָה בֵּיתִי וְחֲצֹרֹתֵי כִי־בְחַרְתִּי בּוֹ לִי לְבָן
7 וְאֲנִי אֲהַדִּילּוֹ לְאֵב : וְיִכְנִינּוּתִי אֶת־מְלִכּוֹתוֹ עַד־
לְעוֹלָם אֲסִיחֶנּוּ לְעֲשׂוֹת מִצְוֹתֵי וּמִשְׁפָּטֵי כִּי־לֹם
8 הָיָה : וְעַתָּה לְעֵינֵי כָל־יִשְׂרָאֵל קָהֵל יְהוָה וּנְבָאֵנוּ
אֱלֹהֵינוּ שְׂמִינִי וְדַרְשֵׁנוּ פִלִּי־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
לְמַעַן הַעֲרִשׁוּ אֶת־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה וְהַנְּחִלְתֶּם
9 לְבָבֵינוּ אֲחֵרֵינוּ עַד־עוֹלָם : וְאַתָּה שְׁלֹמֹה־בֶן־
דָּוִד אֶת־אֱלֹהֵי אֲבִיךָ וְעֲבָדָה בְּלִב־שָׁלֹם וּבְנֶפֶשׁ
חַסְדָּה כִּי כָל־לְבָבוֹת הַדָּשׁ יְהוָה וְכָל־יֶצֶר
מַחְשְׁבוֹת מִבֶּן אֲסִתְּדַרְשֵׁנוּ יִצְמָא לָךְ וְאִם
10 תִּפְּעוּבְנוּ יִנְיָחָךְ לָךְ : רֵאחַ עֲלֶה כִי־יְהוָה בְּחַר
11 בָּךְ לְבָנוֹת־בֵּית לְמַקְדֶּשׁ חֹזֶק וְעֲשֵׂה : וַיִּתְּנוּ
דָּוִד לְשְׁלֹמֹה בְּנוֹ אֶת־הַתְּבִנָּה הָאֵלִיָּם וְאֶת־
בָּמָיו וּנְבָאָיו וְעֲלִיתָיו וְחֲצֹרָיו הַכְּפִיָּים וּבֵית
12 הַתְּפִלָּה : וְחַבְּנִית כָּל־אֲשֶׁר הָיָה בְּרִחַ עִמּוֹ
לְחִצְיוֹת בֵּית־יהוָה וְכָל־הַשְּׁכֻתֹת סָבִיב לְאֲצִרוֹת
13 בֵּית הָאֱלֹהִים וְלְאֲצִרוֹת הַקֹּדֶשִׁים : וְלַמַּחְלָקוֹת
הַכְּהֵנִים וְהַלְוִיִּם וְכָל־מְלָאכַת עֲבֹדֹת בֵּית־יהוָה
14 וְכָל־כָּל־עֲבֹדֹת בֵּית־יהוָה : לְזֹהֵב בְּמִשְׁקָל לְזֹהֵב
לְכָל־כָּל־עֲבֹדָה וְעֲבֹדָה לָלֵל כָּל־הַכֶּסֶף בְּמִשְׁקָל
15 לְכָל־כָּל־עֲבֹדָה וְעֲבֹדָה : וּמִשְׁקָל לְמִנְרוֹת הַזֹּהֵב
וְנִחֹשֶׁת וְהֵב בְּמִשְׁקָל־מִנְרָה וּמִנְרָה וְנִחֹשֶׁת
וְלַמִּנְרוֹת הַכֶּסֶף בְּמִשְׁקָל לְמִנְרָה וְנִחֹשֶׁת כְּעֲבֹדֹת
16 מִנְרָה וּמִנְרָה : וְאֶת־הַזֹּהֵב מִשְׁקָל לְשִׁלְחָנוֹת
הַתְּפִלָּה לְשִׁלְחָן וְשִׁלְחָן וְכֶסֶף לְשִׁלְחָנוֹת הַכֶּסֶף :
17 וְהַמִּזְבְּחוֹת וְהַמִּזְבְּחוֹת וְהַמִּזְבְּחוֹת וְהַמִּזְבְּחוֹת וְהַמִּזְבְּחוֹת
הַזֹּהֵב בְּמִשְׁקָל לְכֶסֶף וְכֶסֶף וְכֶסֶף וְכֶסֶף
18 בְּמִשְׁקָל לְכֶסֶף וְכֶסֶף : וְלַמִּזְבֵּחַ הַתְּפִלָּה וְהֵב
מִזְבֵּחַ בְּמִשְׁקָל וְלַתְּבִנָּה הַמִּזְבֵּחַ הַכְּהֵנִים וְהֵב
19 לְפָרִשִׁים וְלַכְּהֵנִים עַל־אֶרֶץ בֵּית־יהוָה : הַכָּל
בִּכְתֹּב מִיַּד יְהוָה עַל־הַשִּׁפְּלִי כָל־מְלָאכַת הַתְּבִנָּה :
20 וַיֹּאמֶר דָּוִד לְשְׁלֹמֹה בְּנוֹ חֹזֶק וְאִמְצָן וְעֲשֵׂה אֶת־
הַיָּד וְאֶת־הַחֵזֶק כִּי יְהוָה אֱלֹהִים אֱלֹהֵי עַמּוֹ
לֹא יִרְפֶּה וְלֹא יִשְׁאָךְ עַד־לְכָל־לֹאֹת פִּלִּי־מְלָאכַת
21 עֲבֹדֹת בֵּית־יהוָה : וְהִנֵּה מַחְלָקוֹת הַכְּהֵנִים
וְהַלְוִיִּם לְכָל־עֲבֹדֹת בֵּית הָאֱלֹהִים וְעַמּוֹ בְּכָל־

ההוא בשמחה גדולה ובמלכי שנית לשלמה בן
דוד וימשחו ליהודה לגדי ולצדוק לכהן : וישב
שְׁלֹמֹה עַל כִּסֵּא יְהוָה : לְמַלְכָּהּ פָּתַח דָּוִד אָבִיו
וַיִּצְלָח וַיִּשְׁמַעוּ אֵלָיו כָּל־יִשְׂרָאֵל : וְכָל־הָעָרִים
וְהַנְּגָבִים וְכָל־כְּנָעַן הַמִּלְכָּה דָּוִד נָתַן יָד פָּתַח
שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ : וַיְגַדֵּל יְהוָה אֶת־שְׁלֹמֹה לְמַעַן
לְשִׁיב כָּל־יִשְׂרָאֵל וַיִּתֵּן עָלָיו הוֹד מִלְכֻת אֲשֶׁר
לֹא־הָיָה עַל־כָּל־מֶלֶךְ לִפְנֵי עַל־יִשְׂרָאֵל :
וְדָוִד בֶּן־יִשִׁי מֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל : וַחֲמִישִׁים
אֲשֶׁר מֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל אֲרָבָשִׁים שָׁנָה בַּחֲבֹנָן
מֶלֶךְ שִׁבְעַ שָׁנִים וַיְדַוְּשֵׁם מֶלֶךְ שְׁלֹשִׁים
וְשָׁלוֹשׁ : וַיָּמָת בְּשִׁבְעָה שָׁנָה שִׁבְעַ יָמִים עָשָׂר
וַכְּבֹד וַיִּמְלֹךְ שְׁלֹמֹה בֶן־חֲמִישִׁים : וְדָבִר דָּוִד
הַמֶּלֶךְ הָרַשְׁתָּנִים וְהָאֲחֵרִים הָיָם פְּתוּבִים עַל־
דָּבִר שְׂמוּאֵל הָרֹאֶה וְעַל־דָּבִר נָתַן הַנְּבִיא וְעַל־
דָּבִר גַּד הַחֹדֶה : עִם כָּל־מַלְכוּתוֹ וַנְּבֹרָתוֹ
וְהַעֲשִׂים אֲשֶׁר עָבַד עָלָיו וְעַל־יִשְׂרָאֵל וְעַל־כָּל־
מַמְלָכוֹת הָאָרֶצֶת :

15 כִּי־מִמֶּנָּה הָפֵל וַיִּמְדֶּה נִתְּנָה לָהּ : פִּיגְרִים אֲנִי
לִפְנֶיךָ וְרוֹשְׁשִׁים כָּל־אֲבוֹתָיו בְּצֹל יָמָיו עַל־
16 הָאָרֶץ וְאֵין מִקֶּנֶה : יְהוָה אֱלֹהָיו כָּל־הַחֲמוּן הָיָה
אֲשֶׁר הִכְלִימוֹ לְבָנוֹתֶיךָ בֵּית לֶשֶׁם קִרְשָׁה מִיָּדֶךָ
17 הֵאָה יְהוָה הַכֹּל : וַיִּדְעָתִי אֱלֹהִי כִי אֶתֶּה בְּחַן
לִבִּי וּמִי־שָׂרִים תִּרְצֶה אֵלַי בְּיִשָּׁר לִבִּי הִתְנַדַּבְתִּי
כִּי־לֹאֶה וַעֲתָה עִמָּךְ הִנֵּמְצֵא־פֹה רֵאיוֹתִי בְּשִׁמְחָה
18 לְהַתְנַבֵּל לָךְ : יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹרָם יִצְחָק וַיִּשְׂרָאֵל
אֲבוֹתָיו שְׂמֵחָה־נָּא לְעוֹלָם לְעַד מִחֲשֻׁבוֹת לִבִּי
19 עִמָּךְ וְהָבֵן לְבָבָם אֵלֶיךָ : וְלִשְׁלֹמֹה בִּי תֵן לִבִּי
שָׁלֵם לְשִׁמּוֹר מִצְוֹתֶיךָ עֲדוֹתֶיךָ וְחֻקֶּיךָ וְלִעֲשׂוֹת
20 הָפֵל וְלִבְנוֹת הַבֵּיָה אֲשֶׁר־הִכְנִיחוֹ : וַיֹּאמֶר
דָּוִד לְכֻל־הָקָהֶל בְּרִכְיָנָא אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
וַיִּבְרָכּוּ כֻל־הָקָהֶל לַיהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם וַיִּקְרָא
21 וַיִּשְׁתַּחֲוֶי לַיהוָה וּלְמֶלֶךְ : וַיִּבְרָכּוּ לַיהוָה וְלָחִים
וַיַּעֲלֶי עֲלֹת לַיהוָה לְמִחְרָת הַיּוֹם הַהוּא פִּרִּים
אֵלֶּה אֵילִים אֵלֶּה פִּשְׁשִׁים אֵלֶּה וְנִסְפֵּיהֶם וַיְבָחִים
22 לֵב לְכֻל־יִשְׂרָאֵל : וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׂמְּרוּ לִפְנֵי יְהוָה בַּיּוֹם

ד ב ר י ה י מ י ס ב

SECUNDUS LIBER CHRONICORUM.

CAP. I. א

9 וַיַּחֲתֹק שְׁלֹמֹה בֶן־דָּוִד עַל־מַלְכוּתוֹ וַיְהִי אֱלֹהֵיו
עֲמֹו וַיְגַדֵּלָהּ לְמַעַן : וַיֹּאמֶר שְׁלֹמֹה לְכָל־
יִשְׂרָאֵל לְשָׂרֵי הָאֲמָלִים וְהַמַּאֲוֹת וְלַשְׁפָּטִים וְלָכָל
3 נְשִׂאֵי לְכֻל־יִשְׂרָאֵל רֵאשֵׁי הָאָבוֹת : וַלֵּנִי שְׁלֹמֹה
וְכֻל־הָקָהֶל עֲמֹו לְכַמָּה אֲשֶׁר בְּנִבְעֹון פִּי־שֵׁם הָיָה
אַהֵל מוֹעֵד הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה עֲבַד־יְהוָה
4 בַּמִּדְבָּר : אֲבָל אֲרֹן הָאֱלֹהִים הֵעֲלָה דָּוִד מִקֶּרֶת
יִשְׂרָאֵל בַּחֲבֹנָן לִי דָּוִד כִּי נִסָּה לוֹ אֱהִי בִירֹשָׁלָּם :
5 וּמִנֹּחַ הַהוּאֹשֶׁת אֲשֶׁר עָשָׂה בְּצִלָּאֵל בְּרֵאשִׁי בֶן־
חֹור שֵׁם לִפְנֵי מִשְׁכַּן יְהוָה וַיִּרְשָׁהוּ שְׁלֹמֹה
6 וְהָקָהֶל : וַיַּעַל שְׁלֹמֹה שָׁם עַל־מִנֹּחַ הַהוּאֹשֶׁת
לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר לְאֹהֶל מוֹעֵד וַיַּעַל עָלָיו עֲלֹת
7 אֵלֶּה : כָּל־יְהוָה הַהוּא נִרְאָה אֱלֹהִים לְשְׁלֹמֹה
8 וַיֹּאמֶר לוֹ שָׂאֵל מָה אֶתָּה לָךְ : וַיֹּאמֶר שְׁלֹמֹה
לְאֱלֹהִים אֶתֶּה עָשִׂיתָ עִם־דָּוִד אָבִי הִסֵּד גְּדוֹל

וְהַמְלִכְתִּי מִחֲמֹו : עֲתָה יְהוָה אֱלֹהִים יִאֲמֵן
דָּבָרָךְ עִם דָּוִד אָבִי כִי אֶתֶּה הַמְלִכְתִּי עַל־עַם רַב
כַּעֲשֶׂר הָאָרֶץ : עֲתָה חֲכָמָה וּמוֹדַע תִּהְיֶה וַאֲצַאֲהָ
לִפְנֵי הָעַם־הַהוּא וְאֲבֹאֲהָ כִּי־מִי יִשְׁפֹּט אֶת־עַמָּךְ
הַהוּא הַגָּדוֹל : וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְשְׁלֹמֹה יֵעַן
11 אֲשֶׁר יְהִיָּה זֹאת עִם־לִבְּךָ וְלֹא שְׂאֵלֶת עָשָׂר
נִכְסִים וְכְבוֹד וְאֵת נַפֶּשׁ שְׂנֵאָה וְגַם־יָמִים רַבִּים
לֹא שְׂאֵלֶת וְהַשְׁאֵלְךָ חֲכָמָה וּמוֹדַע אֲשֶׁר תִּשְׁשׁוּ
אֶת־עַמִּי אֲשֶׁר הַמְלִכְתִּיךָ עָלָיו : הַחֲכָמָה וְהַמוֹדַע
12 נָתַן לָךְ וְעָשָׂר וְנִכְסִים וְכְבוֹד אֶתָּה לָךְ אֲשֶׁר
לֹא־הָיָה כֵּן לְמַלְכִּים אֲשֶׁר לִפְנֶיךָ וְאַחֲרֶיךָ לֹא
יְהִי־כֵן : וַיָּבֵא שְׁלֹמֹה לְכַמָּה אֲשֶׁר־בְּנִבְעֹון
יִרְשָׁם מִלִּפְנֵי אֱהִי מוֹעֵד וּמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל :
14 וַיֹּאמֶר שְׁלֹמֹה רַבֵּב וּפְרָשִׁים וַיְהִי־לוֹ אֵלֶּה וְאַרְבַּעַ
מֵאוֹת רָכָב וְשִׁנִּים־עָשָׂר אֵלֶּה פָּרָשִׁים וַיִּבְחָם
15 בְּעִיר הָרָכָב וְעַם־הַמֶּלֶךְ בִּירֹשָׁלָּם : וַיִּתֵּן הַמֶּלֶךְ

that we should β be able to offer so willingly after this sort? for all things come of thee, and α of thine γ own have we given thee.

15 For δ we are strangers before thee, and sojourners, as were all our fathers: our ϵ days on the earth are as a shadow, and there is none δ abiding.

16 O LORD our God, all this store that we have prepared to build thee an house for thine holy name, cometh of thine hand, and is all thine own.

17 I know also, my God, that thou^t triest the heart, and hast pleasure^s in uprightness. As for me, in the uprightness of mine heart I have willingly offered all these things: and now have I seen with joy thy people, which are η present here, to offer willingly unto thee.

18 O LORD God of Abraham, Isaac, and of Israel, our fathers, keep this for ever in the imagination of the thoughts of the heart of thy people, and θ prepare^t their heart unto thee:

19 And give unto Solomon my son a perfect heart, to keep thy commandments, thy testimonies, and thy statutes, and to do all these things, and to build the palace for the which^t I have made provision.

20 And David said to all the congregation, Now bless^s the LORD your God. And all the congregation blessed the LORD God of their fathers, and bowed down their heads, and worshipped the LORD, and the king.

21 And they sacrificed sacrifices unto the LORD, and offered burnt-offerings unto the LORD, on the morrow after that day, even a thousand bullocks, a

B. C. 1015.

β retain, or, obtain strength.
a Ro. 11. 36.
Ja. 1. 17.

γ hand.
b Ps. 39. 12.
He. 11. 13.

1 Pe. 2. 11.
c Job 14. 2.

Ps. 90. 9.
102. 11.

144. 4.
Is. 40. 6. 8.

Ja. 4. 14.
d 1 Ki. 1. 34, &c.

δ expectation.
e Ps. 24. 1.

f ch. 28. 9.
g Pr. 11. 20.

ζ gave the hand under,
Ge. 24. 2.

47. 29.
2 Ch. 30. 8.

Eze. 17. 18.
 η or, found.

h Ec. 2. 9.
 θ or, establish.

Ps. 10. 17.
i Pr. 16. 1.

k 1 Ki. 2. 11.
l ch. 22. 14.

m Ge. 25. 8.
n Job 5. 26.

o Ps. 145. 1.
 κ words, or,

history.
p Da. 4. 23, 25.

thousand rams, and a thousand lambs, with their drink-offerings, and sacrifices in abundance for all Israel:

22 And did eat and drink before the LORD on that day with great gladness; and they made Solomon, the son of David, king the second time, and α anointed him unto the LORD to be the chief governor, and Zadok to be priest.

23 Then Solomon sat on the throne of the LORD as king instead of David his father, and prospered; and all Israel obeyed him.

24 And all the princes, and the mighty men, and all the sons likewise of king David, ζ submitted themselves unto Solomon the king.

25 And the LORD magnified Solomon exceedingly in the sight of all Israel, and bestowed κ upon him such royal majesty, as had not been on any king before him in Israel.

26 Thus David the son of Jesse reigned over all Israel.

27 And κ the time that he reigned over Israel was forty years; seven years reigned he in Hebron, and thirty and three years reigned he in Jerusalem.

28 And he died^m in a good old age, fullⁿ of days, riches, and honour: and Solomon his son reigned in his stead.

29 Now the acts of David the king, first and last, behold, they are written in the book of Samuel the seer, and in the book of Nathan the prophet, and in the book of Gad the seer,

30 With all his reign and his might, and the times^p that went over him, and over Israel, and over all the kingdoms of the countries.

The Second Book of the CHRONICLES.

CHAP. I.

AND α Solomon the son of David was strengthened in his kingdom, and the LORD ϵ his God was with him, and magnified^t him exceedingly.

2 Then Solomon spake unto all Israel, to the captains^s of thousands and of hundreds, and to the judges, and to every governor in all Israel, the chief of the fathers.

3 So Solomon, and all the congregation with him, went^k to the high place that was at Gibeon; for there^t was the tabernacle of the congregation of God, which Moses the servant of the LORD had made in the wilderness.

4 But^t the ark of God had David brought up from Kirjath-jearim to the place which David had prepared for it: for he had pitched a tent for it at Jerusalem.

5 Moreover the brazen altar,ⁿ that Bezaleel the son of Uri, the son of Hur, had made, γ he put before the tabernacle of the LORD; and Solomon and the congregation sought unto it.

6 And Solomon went up thither to the brazen altar before the LORD, which was at the tabernacle of the congregation, and offered a thousand burnt-offerings upon it.

7 In that night did God appear unto Solomon, and said unto him, Ask what I shall give thee.

8 And Solomon said unto God, Thou hast shewed great mercy unto David my

B. C. 1015.

a 1 Ki. 2. 46.
b 1 Ch. 28. 5.

c Ge. 39. 2.
d 1 Ch. 29. 25.

e 1 Ch. 27. 1.
 β much as

the dust of the earth.
f Pr. 4. 7.

Ja. 1. 5, 6.
g Nu. 27. 17.

De. 31. 2.
h 1 Ki. 3. 4, &c.

i 1 Ch. 16. 39.
k Pr. 23. 7.

He. 4. 12.
l 1 Ch. 15. 1,

&c.
m ch. 9. 22.

Ec. 2. 9.
Ja. 1. 5.

n Ex. 38. 1, 2.
 γ or, was

there.
o Mat. 6. 33.

p 1 Ch. 29. 25.
q 1 Ki. 10. 16,

&c.

father, and hast made me to reign in his stead.

9 Now, O LORD God, let thy promise unto David my father be established; for thou hast made me king over a people β like the dust of the earth in multitude.

10 Give me now wisdom^s and knowledge, that I may go^b out and come in before this people: for who can judge this thy people that is so great?

11 And God said to Solomon, Because this was in thine heart,^k and thou hast not asked riches, wealth, or honour, nor the life of thine enemies, neither yet hast asked long life; but hast asked wisdom and knowledge for thyself, that thou mayest judge my people, over whom I have made thee king:

12 Wisdom and knowledge is^m granted unto thee; and ϵ I will give thee riches, and wealth, and honour, such as none of^p the kings have had that have been before thee, neither shall there any after thee have the like.

13 Then Solomon came from his journey to the high place that was at Gibeon to Jerusalem, from before the tabernacle of the congregation, and reigned over Israel.

14 And Solomon gathered chariots^s and horsemen: and he had a thousand and four hundred chariots, and twelve thousand horsemen, which he placed in the chariot-cities, and with the king at Jerusalem.

15 And^a the king β made silver and gold at Jerusalem as *plenteous* as stones, and cedar-trees made he as the sycamore-trees that *are* in the vale for abundance.

16 And γ Solomon had horses brought out of Egypt, and linen yarn; the king's merchants received the linen yarn at a price.

17 And they fetched up, and brought forth out of Egypt, a chariot for six hundred *shekels* of silver, and an horse for an hundred and fifty: and so brought they out horses for all the kings of the Hittites, and for the kings of Syria, by their δ means.

CHAP. II.

AND Solomon determined to build an house for the name of the LORD, and an house for his kingdom.

2 And Solomon told out threescore and ten thousand men to bear burdens, and fourscore thousand to hew in the mountain, and three thousand and six hundred to oversee them.

3 And α Solomon sent to κ Hiram the king of Tyre, saying, As thou didst deal with David^b my father, and didst send him cedars to build him an house to dwell therein, *even so deal with me*.

4 Behold, I build an house to the name of the LORD my God, to dedicate *it* to him, and to burn^c before him λ sweet incense, and for the continual shew-bread,^d and for the burnt-offerings^e morning and evening, on the sabbaths, and on the new moons, and on the solemn feasts of the LORD our God. This *is* an ordinance for ever to Israel.

5 And the house which I build *is* great: for^f great *is* our God above all gods.

6 But^g who π is able to build him an house, seeing^h the heaven and heaven of heavens cannot contain him? who *am* I then, that I should build him an house, save only to burn sacrifice before him?

7 Send me now, therefore, a man cunning to work in gold, and in silver, and in brass, and in iron, and in purple, and in crimson, and blue, and that can skill σ to grave with the cunning men that are with me in Judah and in Jerusalem, whomⁱ David my father did provide.

8 Send me also cedar-trees, fir-trees, and τ algum-trees, out of Lebanon; for I know that thy servants can skill to cut timber in Lebanon; and, behold, my servants *shall be* with thy servants,

9 Even to prepare me timber in abundance: for the house which I am about to build *shall be* χ wonderful great.

10 And, behold, I will give to thy servants, the hewers that cut timber, twenty thousand measures of beaten wheat, and twenty thousand measures of barley, and twenty thousand baths of wine, and twenty thousand baths of oil.

11 Then Hiram the king of Tyre answered in writing, which he sent to Solomon, Because^j the LORD hath loved his people, he hath made thee king over them.

12 Hiram said moreover, Blessed *be* the LORD God of Israel, that made heaven^k and earth, who hath given to David the king a wise son, β endowed with prudence and understanding, that might build an house for the LORD, and an house for his kingdom.

13 And now I have sent a cunning man, endowed with understanding, of Hiram my father's,

14 The ω son of a woman of the daughters of Dan, and his father *was* a man of

B. C. 1015.

 α 1 Ki. 10. 27,

Job 22. 24.

 β gave. γ the going

forth of

the horses

which was

Solomon's.

 δ hand. ϵ according to

all thy

need.

 ζ Japho,

Jos. 19. 46.

Ac. 9. 36.

 η ch. 8. 7, 8.

1 Ki. 9. 20, 21.

 θ the men, the

strangers.

 ι 1 Ch. 22. 2. κ 1 Ki. 5. 2, &c. λ or, Hiram,

1 Ki. 5. 1.

 μ 1 Ch. 14. 1. ν 1 Ki. 6. 1, &c. ξ Ex. 30. 7. λ incense of

spices.

 η Ex. 25. 30.

Le. 24. 5. 9.

 ι Ge. 22. 2, 14. μ or, which

was seen

of David

his father.

 κ 1 Ch. 21. 18. λ Nu. 28. 3, &c. ν or, Ara-

nah,

2 Sa. 24. 18.

 π Pa. 135. 5.

1 Ti. 6. 15.

 π Is. 66. 1, 2. π hath re-

tained, or,

obtained

strength.

 σ ch. 6. 18. ρ founded. ρ 1 Ch. 28. 11. ρ Jno. 10. 23.

Ac. 3. 11.

5. 12.

 σ to grave

gravings.

 τ 1 Ch. 22. 15. τ or, almug-

gim,

1 Ki. 10. 11.

 ϕ covered. ϕ 1 Ch. 29. 2, 8.

Is. 54. 11, 12.

Re. 21. 18. 21.

 χ great and

wonderful.

 ι He. 9. 3. 9. ι 1 Ki. 10. 9.

Ps. 72. 17.

 ψ or, (as

some think)

of moveable

work.

 ν Ps. 33. 6.

Je. 10. 10, 11.

Ac. 14. 15.

Re. 10. 6.

 β knowing. ω 1 Ki. 7. 13, 14.

Tyre, skilful to work in gold, and in silver, in brass, in iron, in stone, and in timber, in purple, in blue, and in fine linen, and in crimson; also to grave any manner of graving, and to find out every device which shall be put to him, with thy cunning men, and with the cunning men of my lord David thy father.

15 Now therefore the wheat, and the barley, the oil, and the wine, which my lord hath spoken of, let him send unto his servants:

16 And we will cut wood out of Lebanon, as ζ much as thou shalt need; and we will bring it to thee in floats by sea to η Joppa, and thou shalt carry it up to Jerusalem.

17 And θ Solomon numbered all θ the strangers that *were* in the land of Israel, after the numbering^c wherewith David his father had numbered them; and they were found an hundred and fifty thousand and three thousand and six hundred.

18 And he set threescore and ten thousand of them to be bearers of burdens, and fourscore thousand to be hewers in the mountain, and three thousand and six hundred overseers to set the people a work.

CHAP. III.

THEN^f Solomon began to build the house of the LORD at Jerusalem in mount Moriah,^g where μ the LORD^k appeared unto David his father, in the place that David had prepared in the threshing-floor of ν Ornan the Jebusite.

2 And he began to build in the second day of the second month, in the fourth year of his reign.

3 Now these *are* the things wherein Solomon was instructed^p for the building of the house of God. The length by cubits after the first measure was threescore cubits, and the breadth twenty cubits.

4 And the porch^q that *was* in the front of the house, the length of it *was* according to the breadth of the house, twenty cubits, and the height *was* an hundred and twenty: and he overlaid it within with pure gold.

5 And the greater house he ciled with fir-tree, which he overlaid with fine gold, and set thereon palm-trees and chains.

6 And he ϕ garnished the house with precious stones^r for beauty: and the gold *was* gold of Parvaim.

7 He overlaid also the house, the beams, the posts, and the walls thereof, and the doors thereof, with gold; and graved cherubims on the walls.

8 And he made the most holy^t house, the length whereof *was* according to the breadth of the house, twenty cubits, and the breadth thereof twenty cubits: and he overlaid it with fine gold, amounting to six hundred talents.

9 And the weight of the nails *was* fifty shekels of gold. And he overlaid the upper chambers with gold.

10 And in the most holy place he made two cherubims ψ of image work, and overlaid them with gold.

11 And the wings of the cherubims *were* twenty cubits long: one wing of the one cherub *was* five cubits, reaching to the wall of the house; and the other wing *was* likewise five cubits, reaching to the wing of the other cherub.

12 And one wing of the other cherub *was* five cubits, reaching to the wall of the house; and γ other wing *was* five cubits also, joining to the wing of the other cherub.

אִשׁ-צֹרִי יוֹלֵעַ לַעֲשׂוֹת בְּהֵבֶה וּבְכֶסֶף בְּהִשָּׁחַת
בַּבִּתָּל בְּאֲבָנִים וּבַעֲצִים בְּאַרְבָּנִן בַּחֲלָלָה וּבְנִיץ
וּבְכִרְמִיל וּלְפָחָה פְּרִשְׁתִּיהָ וּלְחִשָּׁב פְּלִימָחֻשָּׁתָהּ
אֲשֶׁר יִתֵּן לוֹ עִם חֲכָמָהּ וְחִכְמֵי אָדָמָי דְּיֹד
אֲבִיָּה : וְעִמָּה חֲכָמִים וְהַשְׁתָּרִים הַשְּׂמֹן וְהַיֵּין
אֲשֶׁר-אָמַר אָדָמָי יִשְׁלַח לַעֲבָדָיו : וְאֶנְחֵנוּ נִכְרֹת
עֲצִים מִן הַלְּבָנוֹן כְּכֹדֶרְכָּהּ וּבְנִינָם לָהּ רִסְרוֹת
עֲלֵיהֶם יָפוּ וְאֵתָה תַעֲלֶה אֹתָם יְרוּשָׁלָּם :

וַיִּסְפֹּר שְׁלֹמֹה כָּל הָאֲנָשִׁים הַחַיִּים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי הַסֶּפֶר אֲשֶׁר סָפַרְםָּ דְּיֹד אֲבִיו
וַיִּמְצְאוּ מֵאָה וְחֲמִשִּׁים אֶלֶף וּשְׁלֹשָׁת אֲלָפִים וְשֵׁשׁ
מֵאוֹת : וַיַּעַשׂ מֵהֶם שִׁבְעִים אֶלֶף וְשָׁמָנִים
אֶלֶף חֲצֵב בְּהָר וּשְׁלֹשָׁת אֲלָפִים וְשֵׁשׁ מֵאוֹת
מִנְּצָחִים לְהַעֲבִיד אֶת־הָעָם : ג

CAP. III. וַיְהִי שְׁלֹמֹה לִבְנוֹת אֶת־בֵּית־יְהוָה בִּירֹשָׁלָּם
בְּדֹר הַמְּרוֹדָה אֲשֶׁר נִרְאָה לְיֹדֵי אֲבִיהָ אֲשֶׁר
הָיָן בְּמִקְוֵם דְּיֹד בְּנֵן אֲרָגֹן הַיְּבוּסִי : וַיְהִי
לִבְנוֹת בְּחָדָשׁ הַשָּׁנִי בַּשָּׁנָה אַרְבַּע
לְמִלְכוּתוֹ : וְאֵלֶּה הָיוּ סֵד שְׁלֹמֹה לִבְנוֹת אֶת־בֵּית
הָאֱלֹהִים הָאֵרוֹךְ אֲמֹת בַּמֶּדֶה הָרִאשׁוֹנָה אֲמֹת
שְׁשִׁים וָרֹחַב אֲמֹת עֶשְׂרִים : וְהָאֵלֶּם אֲשֶׁר עַל־
פְּנֵי הָאֵרוֹךְ עַל־פְּנֵי רֹחַב־הַבֵּית אֲמֹת עֶשְׂרִים
וְהַגֹּבָהּ מֵאָה וְעֶשְׂרִים וַיַּצְפּוּ מִסְּבִיחָה וְהָב
טָהוֹר : וְאֵת הַבֵּית הַגָּדוֹל חָפָה עֵצִי בְרוֹשִׁים
וַיַּחֲפּוּ וְהָב מִזֶּב וַיַּעַל עָלָיו תַּמָּרִים וּשְׂרָפֹת :
וַיַּצֵּף אֶת־הַבֵּית אֲבָן יָקָרָה לְחִפְיָרָהּ וְהַהֲבֵה וְהָב
פְּרוּרִים : וַיִּתֵּן אֶת־הַבֵּית חֲקֹרֹת הַסֶּסֶם וְקִירֹתָיו
וַיְלַחֲטוּ וְהָב וַיַּסֵּף פְּרוּרִים עַל־הַקִּירֹת :

וַיַּעַשׂ אֶת־בֵּית־קֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים אֲרָפֹה עַל־פְּנֵי רֹחַב־
הַבֵּית אֲמֹת עֶשְׂרִים וָרֹחַבָּהּ אֲמֹת עֶשְׂרִים וַיַּחֲפּוּ
וְהָב מִזֶּב לְכַפְּרִים שֵׁשׁ מֵאוֹת : וּמִשָּׁקָל לְמִסְכְּרֹת
לְשִׁקְלִים חֲמִשִּׁים וְהָב וְהַעֲלִיז חֲפָה וְהָב :
וַיַּעַשׂ בְּבֵית קֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים פְּרוּרִים שְׁשִׁים מִעֲשָׂה
עֶעֶצִים וַיַּצְפּוּ אֹתָם וְהָב : וְכִנְסֵי הַפְּרִזִּים
אַרְבָּם אֲמֹת עֶשְׂרִים בְּנָף הָאֵחָד לְאֲמֹת חֲמִשׁ
מִנְּעֵל לְקִיר הַבֵּית וַיַּכְנֵף הָאֲחֹרָה אֲמֹת חֲמִשׁ
מִנְּעֵל לְכַנְף הַפְּרוּב הָאֵחָד : וְכִנְף הַפְּרוּב הָאֲחֹרָה
אֲמֹת חֲמִשׁ מִנְּעֵל לְקִיר הַבֵּית וַיַּכְנֵף הָאֲחֹרָה
אֲמֹת חֲמִשׁ וַיְבָלֶה לְכַנְף הַפְּרוּב הָאֵחָד : כִּנְסֵי

אֶת־הַכֶּסֶף וְאֶת־הַדָּהָב בִּירֹשָׁלָּם כְּאֲבָנִים וְאֶת־
16 הָאֲדָמִים נִתְּנוּ פִּשְׁתָּהּ אֲשֶׁר־בְּשִׁפְתָּהּ לָרֹב : וּמוֹצֵא
הַסֶּסֶם אֲשֶׁר לְשִׁלְמֹה מִמִּצְרַיִם וּמִקֵּץ סִחְרֵי
17 הַמֶּלֶךְ מִקֵּץ יָקָרוּ בְּמִחְרִי : וַיַּעַל וַיִּצְיֵאוּ
מִמִּצְרַיִם מִרְבֵּבָה בָּשָׂשׁ מֵאוֹת לָסֶף וְסוֹם
בְּחִמְשִׁים וּמֵאָה וְכֵן לְכָל מִלְכֵי הַחֹתָם וּמִלְכֵי אֲרָם
18 בְּיָדָם יוֹצִיאוּ : וַיֹּאמֶר שְׁלֹמֹה לִבְנוֹת בֵּית לַשֵּׁם
יְהוָה וּבֵית לְמִלְכוּתוֹ : ב

CAP. II. וַיִּסְפֹּר שְׁלֹמֹה שִׁבְעִים אֶלֶף אִישׁ סָבֵל וְשָׁמָנִים
אֶלֶף אִישׁ חֲצֵב בְּהָר וּמִנְּצָחִים עֲלֵיהֶם שְׁלֹשָׁת
9 אֲלָפִים וְשֵׁשׁ מֵאוֹת : וַיִּשְׁלַח שְׁלֹמֹה אֶל־
חִירָם מֶלֶךְ־צֹר לֵאמֹר כֹּאֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִם־דָּוִד אָבִי
3 וְתִשְׁלַחֵנִי אֲדָרִים לִבְנוֹת לוֹ בֵּית לְעֹשֶׁת בּוֹ : הֲנִי
אֲנִי בֹנֶה־בֵּית לַשֵּׁם יְהוָה אֱלֹהֵי לְהַקְדִּישׁ לוֹ
לְהַקְמִיר לְפָנָיו קִשְׁת־סִפִּיָּם וּמַעֲרֹכַת תַּמָּרִי וְעֹלוֹת
לְבָקָר וְלַעֲרֹב לְשִׁנְחוֹת וְלַחֲדָשִׁים וּלְמוֹעֲדֵי יְהוָה
4 אֲחֵלְכֵנוּ לְעֹלָם וְאֵת עַל־יִשְׂרָאֵל : וְהַבֵּית אֲשֶׁר־
אֲנִי בֹנֶה גָדוֹל גָּדוֹל אֱלֹהֵינוּ מִכָּל־הָאֱלֹהִים :
5 וְכִי יַעֲבֹר־לִּי לִבְנוֹת לוֹ בֵּית כִּי הַשָּׁמָיִם וְשָׁמַי
הַשָּׁמַיִם לֹא יִכְלֹמְהוּ וְכִי אֲנִי אֲשֶׁר אֲבִנֶה לוֹ בֵּית
6 כִּי אֶסְלַקְמִיר לְפָנָיו : וְעִמָּה תִּשְׁלַחֵנִי אִישׁ־
חָכָם לַעֲשׂוֹת בְּהֵבֶה וּבְכֶסֶף וּבְנִיחָשָׁת וּבְכִרְמִיל
וּבְאַרְבָּנִן וְכִרְמִיל וְחֲלָת יוֹדֵעַ לַתֵּת פְּחוּחִים עִם־
חֲכָמִים אֲשֶׁר עִמִּי בְּיֹהֲדָה וּבִירֹשָׁלָּם אֲשֶׁר
7 הָיָן דְּיֹד אָבִי : וְתִשְׁלַחֵנִי עֲצֵי אֲדָרִים בְּרוֹשִׁים
וְאֶלְנֹמִים מִהַלְבָּנֹף כִּי אֲנִי דֹעִתִּי אֲשֶׁר עֲבָדָהּ
יֹדְעִים לִכְרוֹת עֵצִי לִבְנוֹת וְהֵנָּה עֲבָדִי עִם־עֲבָדָהּ :
וְהַכֵּן לִי עֲצִים לָרֹב כִּי הַבֵּית אֲשֶׁר־אֲנִי בֹנֶה
9 גָּדוֹל וְהַסֵּלָה : וְהֵנָּה לְחֻטְבִּים לְכֹרֶתִי הָעֲצִים
נִתְּתִי חֲכָמִים מִכּוֹת לַעֲבָדָהּ פְּרוֹם עֲשִׂיתִים אֶלֶף
וְשֹׁתִרִים פְּרוֹם עֲשִׂיתִים אֶלֶף וַיֵּין פְּתִים עֲשִׂיתִים
10 אֶלֶף וְשָׁמָן פְּתִים עֲשִׂיתִים אֶלֶף : וַיֹּאמֶר
חִירָם מֶלֶךְ־צֹר בְּכָתָב וַיִּשְׁלַח אֶל־שְׁלֹמֹה בְּאַהֲבַת
יְהוָה אֶת־עַמּוֹ הַנִּהְיָה עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ : וַיֹּאמֶר
חִירָם בְּרַח יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר עָשָׂה אֶת־
הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן לְדָוִד הַמֶּלֶךְ בְּן־
חָכָם יוֹלֵעַ שָׁכַל וּבִינָה אֲשֶׁר יִבְנֶה־בֵּית לַיהוָה
12 וּבֵית לְמִלְכוּתוֹ : וְעִמָּה שְׁלַחְתִּי אִישׁ־חָכָם יוֹדֵעַ
13 בִּינָה לְחִירָם אָבִי . כִּי־אֵשֶׁה מִן־בְּנוֹת דָּן וְאֶבְרִי

והאֵלֹהִים לְכַסּוֹת אֶת־שָׁמַיִל גִּלּוֹת הַכְּתָרוֹת אֲשֶׁר־עַל־
 14 פְּנֵי הַעַמּוּדִים : וְאֵת הַמִּכְנוֹת עֲשֶׂה וְאֵת הַכִּיּוֹרוֹת
 15 עֲשֶׂה עַל־הַמִּכְנוֹת : אֶת־הַיָּם אֶחָד וְאֵת־הַבָּקָר
 16 שְׁנַיִם עֶשְׂרֵי מִחֲפָיו : וְאֵת־הַסִּירֹת וְאֵת־הַיָּעִים
 17 וְאֵת־הַמְּזֻלֹּת וְאֵת־כָּל־כְּלִיָּהֶם עֲשֶׂה חֹרֵם אֲבִיו
 17 לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה לְבִית יְהוָה נְחֹשֶׁת מְרֹק : בְּכָכֶר
 18 הַיָּרְדֵּן יִצְקֶם הַמֶּלֶךְ בַּעֲבֵי הַדְּאֻמָּה בֵּין סָבוֹת וּבֵין
 18 צִרְדָּתָהּ : וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה כְּכָל־כְּלִיָּהֶם הָאֵלֹהִים
 19 לְרֹב מְאֹד כִּי לֹא נִחָר מִשְׁקַל הַנְּחֹשֶׁת : וַיַּעַשׂ
 שְׁלֹמֹה אֶת־כְּלִיָּהֶם אֲשֶׁר בֵּית הָאֱלֹהִים וְאֵת
 מִזְבַּח הַזָּהָב וְאֵת־הַשְּׁלֵחָנוֹת וְעִלְיָהֶם לֶחֶם
 20 הַקֹּמֶן : וְאֵת־הַמִּנְאוֹת וְנִחָתָהֶם לְבַעֲרֵם בַּמִּשְׁפָּט
 21 לְפָנֵי הַדָּבָר וְהָבָה סֵנּוֹר : וְהַפָּרָח וְהַנְּחוֹת
 22 וְהַמְּזֻקָּתִים וְהָבָה הוּא מִכְלוֹת וְהָבָה : וְהַמְּזֻמָּרוֹת
 וְהַמְּזֻקָּרוֹת וְהַפָּסוֹת וְהַמְּחֻתּוֹת וְהָבָה סֵנּוֹר וּפְרָח
 הַבֵּית דְּלוֹתָיו הַפְּנִימִיּוֹת לְקֹדֶשׁ הַקְּדוֹשִׁים וְדִלְתֵי
 הַבֵּית לְחִיכַל וְהָבָה :

CAP. V. ה

וַתִּשְׁלַם כָּל־הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר־עָשָׂה שְׁלֹמֹה לְבֵית
 יְהוָה וַיָּבֵא שְׁלֹמֹה אֶת־קִדְשֵׁי דָוִיד אָבִיו וְאֵת־
 הַכֶּסֶף וְאֵת־הַדְּהָב וְאֵת־כְּלִיָּהֶם בָּתָּן בְּאִצְרוֹת
 2 בֵּית הָאֱלֹהִים : אִךְ יִקְהִיל שְׁלֹמֹה אֶת־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל
 וְאֵת־כָּל־רָאשֵׁי הַמִּשְׁחוֹת נְשִׂאֵי הָאֲבוֹת לְבֵן יִשְׂרָאֵל
 אֶל־יְרוּשָׁלַם לְהַעֲלֹת אֶת־אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה מִעִיר
 3 דָּוִיד הֵיא צִיּוֹן : וַיָּקְהִל אֶל־הַמֶּלֶךְ כָּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל
 4 בַּחֹדֶשׁ הוּא חֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי : וַיָּבֹאוּ כָּל־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל
 5 וַיֵּשְׂאוּ הַלְוִיִּם אֶת־הָאֲרוֹן : וַיַּעֲלוּ אֶת־הָאֲרוֹן
 וְאֵת־אֵהֶל מוֹעֵד וְאֵת־כָּל־כְּלֵי הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר בָּאֵהֶל
 6 הָעֲלֹו אֹתָם הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם : וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וְכָל־
 7 עַדֹת יִשְׂרָאֵל הַזֹּעֲדִים עָלוּ לְפָנֵי הָאֲרוֹן מִזִּבְחֵם
 7 צִיּוֹן וַיִּבָּרַךְ אֲשֶׁר־לֹא־יִסְפְּרוּ וְלֹא־יִפְּנוּ מִרֹּב : וַיִּבְנִיאוּ
 8 הַכֹּהֲנִים אֶת־אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה אֶל־מְקוֹמוֹ אֶל־דָּבִיר
 8 הַבֵּית אֶל־קֹדֶשׁ הַקְּדוֹשִׁים אֶל־מִזְבַּח בְּנֵי הַכְּרִיבִים :
 9 וַיְהִי הַכְּרִיבִים פְּרָשִׁים כְּכֻלָּם עַל־מְקוֹם הָאֲרוֹן
 9 וַיִּכְסּוּ הַכְּרִיבִים עַל־הָאֲרוֹן וְעַל־בָּדָיו מִלְּמַעְלָה :
 10 וַיִּצְרְבוּ הַבָּדִים וַיִּרְאוּ רָאשֵׁי הַבָּדִים מִן־הָאֲרוֹן
 10 עַל־פְּנֵי הַדָּבִיר וְלֹא־יָרְאוּ הַחֹצֶצָה וַיְהִישֶׁם עַד
 10 הַיּוֹם הַזֶּה : אֵין צָאֲרוֹן בָּק שְׁנֵי הַלְלוֹת אֲשֶׁר־
 11 נָתַן מֹשֶׁה בְּחֹדֶשׁ אֲשֶׁר פָּרַח יְהוָה עִם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 11 בְּצֵאתָם מִמִּצְרָיִם : וַיְהִי־בְצֵאת הַכֹּהֲנִים
 11 מִן־הַקֹּדֶשׁ פִּי כָּל־הַכֹּהֲנִים הַמְּצֻאִים הַתְּקַלְשׁוֹ אֵין

הַכְּרִיבִים הָאֵלֶּה פְּרָשִׁים אֲמֹות עֲשָׂרִים וְהֵם
 14 עֲמֻדִים עַל־רִגְלֵיהֶם וּפְתִיהֶם לִפְתֵּי : וַיַּעַשׂ
 אֶת־הַפָּרָח תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְכִרְמִיל וְבוֹיָן וַיַּעַל
 15 עָלוּ כְּרִיבִים : וַיַּעַשׂ לְפָנֵי הַבֵּית עַמּוּדִים
 שְׁנַיִם אֲמֹות שְׁלֹשִׁים וְחֹמֶשׁ אֶחָד וְהַצֶּפֶת אֲשֶׁר־
 16 עַל־רֹאשׁוֹ אֲמֹות חֹמֶשׁ : וַיַּעַשׂ שְׂרָשֻׁרוֹת
 בְּדָבִיר וַיִּתֵּן עַל־רֹאשׁ הַעַמּוּדִים וַיַּעַשׂ רְמוּזִים
 17 מֵאֵה וַיִּתֵּן בְּשְׂרָשֻׁרוֹת : וַיִּקֶּם אֶת־הַעַמּוּדִים
 עַל־פְּנֵי הַיִּזְבֵּל אֶחָד מִמִּיָּן וְאֶחָד מִהַשְּׂמָאל
 וַיִּקְרָא שֵׁם־הַיְמִינִי יִזְיָן וְשֵׁם־הַשְּׂמָאלִי בָּנִי :

CAP. IV. ד

וַיַּעַשׂ מִזְבַּח נְחֹשֶׁת עֲשָׂרִים אֲמֹה אֶרְבֹּו וְעֶשְׂרִים
 2 אֲמֹה רָחְבּוֹ וְעֶשְׂרֵי אֲמֹות קוֹמָתוֹ : וַיַּעַשׂ אֶת־
 הָיָם מִצֹּקַע עֶשְׂרֵי בָּאֲמֹה מִשְׁפָּחוֹ אֶל־שְׁפָחוֹ עֲנֹול
 3 סָבִיב וְחֹמֶשׁ בָּאֲמֹה קוֹמָתוֹ וְכָל־שְׁלֹשִׁים בָּאֲמֹה
 3 יָסֹב אֹהוֹ סָבִיב : וּדְמוֹת בָּקָרִים תַּחַת לֹו סָבִיב
 סָבִיב סוֹבְבִים אֹהוֹ עֶשְׂרֵי בָּאֲמֹה מִקְּשִׁים אֶת־
 4 הָיָם סָבִיב שְׁנַיִם טוּרִים הַבָּקָר יִצְקִים בְּמִצְקָתוֹ :
 4 עוֹמֵד עַל־שְׁנַיִם עֶשְׂרֵי בָקָר שְׁלֹשָׁה פָּנִים צְפוּנָה
 וְשְׁלֹשָׁה פָּנִים יָפוֹה וְשְׁלֹשָׁה פָּנִים נִגְבָּה וְשְׁלֹשָׁה
 5 פָּנִים מוֹרְחָה וְהָיָם עֲלֵיהֶם מִלְּמַעְלָה וְכָל־
 5 אֲחֻרְיהֶם בִּיתָה : וַיַּעֲבֹד מִשְׁחָו וַיַּעֲשֶׂה
 6 שְׂפַת־כּוֹס פָּרַח שׁוֹשְׁבָה מְחֻזָּק בָּמִים שְׁלֹשֶׁת
 6 אֲלָפִים יָקִיל : וַיַּעַשׂ מִיּוֹרֵם עֲשָׂרָה וַיִּתֵּן חֲמִשָּׁה
 מִמִּיָּן וְחֲמִשָּׁה מִשְּׂמָאל וְלִרְחֶצָה בָּהֶם אֶת־
 7 מַעֲשֵׂה הַעֲוִלָה יִדְרִיחוּ בָּם וְהָיָם לְרַחֲצָה לַכֹּהֲנִים
 7 וַיַּעַשׂ אֶת־מִנְאוֹת הַדָּבָר עֶשְׂרֵי כְּמִשְׁפָּטָם
 8 וַיִּתֵּן בְּדִיכַל חֹמֶשׁ מִמִּיָּן וְחֹמֶשׁ מִשְּׂמָאל :
 8 וַיַּעַשׂ שְׁלֵחָנוֹת עֲשָׂרָה וַיִּנָּח בְּדִיכַל חֲמִשָּׁה מִמִּיָּן
 9 וְחֲמִשָּׁה מִשְּׂמָאל וַיַּעַשׂ מִרְמָי וְהָבָה מֵאֵה :
 9 וַיַּעַשׂ חֲצֵר הַכֹּהֲנִים וְהַעֲוִדָה הַקְּדוֹלָה וְדִלְלוֹת
 10 לְעֹזֶרֶת וְדִלְלוֹתֵיהֶם צִפָּה נְחֹשֶׁת : וְאֵת הָיָם
 11 נָתַן מִפְּרָח הַיְמִינִית קֹדֶמָה מִמּוֹל נִגְבָּה : וַיַּעַשׂ
 חֹרֵם אֶת־הַסִּירֹת וְאֵת־הַיָּעִים וְאֵת־הַמְּזֻקָּרוֹת
 12 וְכָל־חֹרֵם לַעֲשׂוֹת אֶת־הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר עָשָׂה
 12 לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בְּבֵית הָאֱלֹהִים : עַמּוּדִים שְׁנַיִם
 13 וְהַנְּחוֹת וְהַכְּתָרוֹת עַל־רֹאשׁ הַעַמּוּדִים שְׁתֵּי
 13 וְהַשְּׂכָנוֹת שְׁתֵּי לְכַסּוֹת אֶת־שָׁמַיִל גִּלּוֹת הַכְּתָרוֹת
 13 אֲשֶׁר עַל־רֹאשׁ הַעַמּוּדִים : וְאֵת־הַרְמוּזִים אֲרַבַּע
 מֵאוֹת שְׁתֵּי הַשְּׂכָנוֹת שְׁנַיִם טוּרִים רְמוּזִים לְשֹׁבְכָה

13 The wings of these cherubims spread themselves forth twenty cubits; and they stood on their feet, and their faces were γ inward.

14 And he made the vail δ of blue, and purple, and crimson, and fine linen, and δ wrought cherubims thereon.

15 Also he made before the house two pillars α of thirty and five cubits η high, and the chapter that was on the top of each of them was five cubits.

16 And he made chains, as in the oracle, and put them on the heads of the pillars; and made an hundred pomegranates, and put them on the chains.

17 And he reared up the pillars before the temple, one on the right hand, and the other on the left; and called the name of that on the right hand κ Jachin, and the name of that on the left λ Boaz.

CHAP. IV.
MOREOVER, he made an altar $\hbar$ of brass, twenty cubits the length thereof, and twenty cubits the breadth thereof, and ten cubits the height thereof.

2 Also he made a molten sea ι of ten cubits π from brim to brim, round in compass, and five cubits the height thereof; and a line of thirty cubits did compass it round about.

3 And under it was the similitude of oxen, which did compass it round about; ten in a cubit, compassing the sea round about. Two rows of oxen were cast, when it was cast.

4 It stood upon twelve oxen, three looking toward the north, and three looking toward the west, and three looking toward the south, and three looking toward the east; and the sea was set above upon them, and all their hinder parts were inward.

5 And the thickness of it was an handbreadth, and the brim of it like the work of the brim of a cup, ρ with flowers of lilies: and it received and held three thousand baths.

6 He made also ten lavers, α and put five on the right hand, and five on the left, to wash in them: σ such things as they offered for the burnt-offering they washed τ in them; but the sea was for the priests to wash in.

7 And he made ten candlesticks of gold according to their form, θ and set them in the temple, five on the right hand, and five on the left.

8 He made also ten tables, and placed them in the temple, five on the right side, and five on the left: and he made an hundred τ basons of gold.

9 Furthermore, he made the court μ of the priests, and the great court, and doors for the court, and overlaid the doors of them with brass.

10 And he set the sea on the right side of the east end, over against the south.

11 And Huram made the pots, and the shovels, and the τ basons. And Huram ϕ finished the work that he was to make for king Solomon for the house of God;

12 To wit, the two pillars, and the pommels, and the chapters which were on the top of the two pillars, & the two wreaths to cover the two pommels of the chapters which were on the pillars;

13 And four hundred pomegranates on the two wreaths; two rows of pomegranates on each wreath, to cover the two pommels of the chapters which were upon the γ pillars.

B. C. 1012.

a 1Ki.7.27,43.

β or, caldrons.

γ or, toward the house.

δ Ex. 26. 31.

c 1Ki.7.14,45.

ϵ caused to ascend.

ζ made bright, or, scoured.

d 1Ki.7.15,21.

Je.52.20,21.

η long.

θ thicknesses of the ground.

e Ex. 25. 30.

ι i. e. he shall establish.

f Ex.27.20,21.

λ i. e. in it is strength.

g Ex. 25. 31, &c.

h Ex. 27. 1, 2.

2 Ki. 16. 14.

Eze. 43. 13.

17.

μ perfections of gold.

ν or, bowls.

i 1 Ki. 7. 23, &c.

π from his brim to his brim.

k 1 Ki. 7. 51.

1 Ch. 22. 14.

m 1Ki.8.1,&c.

n Nu. 10. 33, 36.

o 2 Sa. 6. 12.

p Ps. 2. 6.

87. 2.

132. 13. 17.

ρ or, like a lily-flower.

q ch. 7. 8. 10.

σ the work of burnt-offering.

τ He. 9. 23.

s Ex.25.31.40.

1 Ch.28.12, 19.

He. 8. 5.

t Ps. 132. 8.

ν or, bowls.

u 1 Ki. 6. 36.

v Ex. 37. 7. 9.

He. 9. 4, 5.

w Ex. 37. 8. 5.

ϕ finished to make.

χ or, they are there,

as 1 Ki.8.3.

x De.10. 2. 5.

ψ or, where.

β found.

γ face of the,

y ch. 35. 4.

14 He made also basins; α and β lavers made he upon the bases;

15 One sea, and twelve oxen under it.

16 The pots also, and the shovels, and the flesh-hooks, and all their instruments, did Huram ϵ his father make to king Solomon, for the house of γ LORD, of ζ bright brass.

17 In the plain of Jordan did the king cast them, in the θ clay-ground between Succoth and Zeredathah.

18 Thus Solomon made all these vessels in great abundance: for the weight of the brass could not be found out.

19 And Solomon made all the vessels that were for the house of God, the golden altar also, and the tables whereon the shew-bread α was set;

20 Moreover the candlesticks with their lamps, that they should burn ζ after the manner, before the oracle, of pure gold;

21 And the flowers, θ and the lamps, and the tongs, made he of gold, and that μ perfect gold;

22 And the snuffers, & the ν basons, & the spoons, and the censers, of pure gold: & the entry of the house, the inner doors thereof for the most holy place, and the doors of the house of the temple, were of gold.

CHAP. V.

THUS α all the work that Solomon made for the house of the LORD was finished: and Solomon brought in all the ι things that David his father had dedicated; and the silver, and the gold, and all the instruments, put he among the treasures of the house of God.

2 Then μ Solomon assembled the elders of Israel, and all the heads of the tribes, the chief of the fathers of the children of Israel, unto Jerusalem, to bring up the ark η of the covenant of the LORD out of the city θ of David, which is Zion. ρ

3 Wherefore all the men of Israel assembled themselves unto the king, in the feast ζ which was in the seventh month.

4 And all the elders of Israel came; and the Levites took up the ark.

5 And they brought up the ark, and the tabernacle of the congregation, and all the holy vessels that were in the tabernacle, these did the priests & the Levites bring up.

6 Also king Solomon, and all the congregation of Israel that were assembled unto him before the ark, sacrificed sheep and oxen, which could not be told nor numbered for multitude.

7 And the priests brought in α the ark of the covenant of the LORD unto his place, to the oracle of the house, into the most holy place, even under the wings of the cherubims: ν

8 For the cherubims spread forth their wings over the place of the ark, and the cherubims covered the ark and the μ staves thereof above.

9 And they drew out the staves of the ark, that the ends of the staves were seen from the ark before the oracle, but they were not seen without. And χ there it is unto this day.

10 There was nothing in the ark save the two tables which Moses α put therein at Horeb, ψ when the LORD made a covenant with the children of Israel, when they came out of Egypt.

11 And it came to pass, when the priests were come out of the holy place; (for all the priests that were β present were sanctified, and did not then wait by course; γ

12 Also^a the Levites, *which were* the singers, all of them of Asaph, of Heman, or Jeduthun, with their sons and their brethren, *being arrayed in white linen, having cymbals and psalteries and harps, stood at the east end of the altar, and with them an hundred and twenty priests sounding^b with trumpets;*)

13 It came even to pass, as the trumpeters & singers *were* as one, to make one^c sound to be heard in praising and thanking the LORD; and when they lifted up *their* voice with the trumpets and cymbals and instruments of music, and praised the LORD, saying, For^d *he is good*; for his mercy endureth for ever: that *then* the house was filled with a cloud, *even* the house of ye LORD;

14 So that the priests could not stand to minister by reason of ye cloud; for^e ye glory of the LORD had filled the house of God.

CHAP. VI.

THEN^m said Solomon, The LORD hath said that he would dwell in the thick darkness.ⁿ

2 But I have built an house of habitation for thee, and a place for thy dwelling for ever.

3 And the king turned his face, & blessed^p the whole congregation of Israel: and all the congregation of Israel stood:^q

4 And he said, Blessed *be* the LORD God of Israel, who^r hath with his hands fulfilled *that* which he spake with his mouth to my father David, saying,

5 Since the day that I brought forth my people out of the land of Egypt, I chose no city among all the tribes of Israel to build an house in, that^s my name might be there; neither chose I any man to be a ruler over my people Israel:

6 But I have chosen Jerusalem,^t that my name might be there; and have chosen David^u to be over my people Israel.

7 Now^v ^{*} it was in the heart of David my father to build an house for the name of the LORD God of Israel.

8 But the LORD said to David my father, Forasmuch as it was in thine heart to build an house for my name, thou didst well in that it was in thine heart:

9 Notwithstanding, thou shalt not build the house; but thy son which shall come forth out of thy loins, he shall build the house for my name.

10 The LORD therefore hath performed his word that he hath spoken; for I am risen up in the room of David my father, and am set^a on the throne of Israel, as the LORD promised,^b and have built the house for the name of the LORD God of Israel:

11 And in it have I put^c the ark, wherein is the covenant of the LORD, that he made with the children of Israel.

12 And^d he stood before the altar of the LORD, in the presence of all the congregation of Israel, and spread forth his hands.

13 (For Solomon had made a brazen scaffold of five cubits ^e long, & five cubits broad, and three cubits high, and had set it in the midst of the court; and upon it he stood,^f and kneeled down upon his knees before all the congregation of Israel, and spread forth his hands toward heaven.)

14 And said, O LORD God of Israel, *there is*^g no god like thee in the heaven, nor in the earth; which^h keepest covenant, and shewest mercy unto thy servants, that walk before thee with all their hearts:

15 Thou which hast kept with thy

B. C. 1004.

a 1 Ch. 25. 1.

b 1 Ch. 22. 9.

c ver. 4.

d 2 Sa. 7. 12.

16.

1 Ki. 2. 4.

6. 12.

e 1 Ch. 15. 24.

Ps. 68. 25.

β a man be

cut off.

f Ps. 132. 12.

g Re. 5. 8. 14.

h 1 Ch. 16. 34.

41.

Ps. CXXXVI.

i Ex. 29. 45. 46.

Ps. 68. 18.

k ch. 2. 6.

Is. 66. 1.

Ac. 7. 49.

l ch. 7. 2.

Ex. 40. 35.

Eze. 10. 4.

Re. 15. 8.

m 1 Ki. 8. 12.

&c.

n Le. 16. 2.

Ps. 18. 11.

Na. 1. 3.

He. 12. 18.

o Ps. 121. 4.

p Nu. 6. 23. 27.

q Ne. 8. 5.

r or, in.

s Lu. 1. 68. 70.

δ pray.

t ch. 30. 27.

u he require

an oath

of him.

v De. 12. 5. 11.

u ch. 12. 13.

v 2 Ki. 9. 26.

Ps. 10. 14.

Je. 28. 16. 17.

51. 56.

w 1 Ch. 28. 4.

x 2 Sa. 7. 2. &c.

1 Ch. 28. 2. &c.

y or, smitten.

6 or, toward.

y Ps. 106. 40.

47.

z 1 Ki. 17. & 18.

Is. 5. 6.

a 1 Ch. 29. 23.

b 1 Ch. 17. 11.

c ch. 5. 7, 10.

d Je. 5. 24.

Eze. 34. 26.

Hos. 2. 21. 22.

e 1 Ki. 8. 22. &c.

f ch. 20. 5. 13.

g Joel 1. 4. 11.

2. 25.

h the length

thereof, &c.

λ land of

their gates.

h ch. 32. 24.

Ja. 5. 13.

i Ne. 8. 4.

h Ps. 32. 2. 6.

142. 1. 2.

l Ex. 15. 11.

De. 4. 39.

7. 9.

μ or, toward.

m Ne. 1. 5.

Da. 9. 4.

n Ps. 62. 12.

servant David my father that which thou hast promised^b him: and spakest with thy mouth, and^c hast fulfilled it with thine hand, as it is this day.

16 Now therefore, O LORD God of Israel, keep with thy servant David my father that which thou hast promised^d him, saying, There shall not^e fail thee a man in my sight to sit upon ye throne of Israel; yet so^f that thy children take heed to their way to walk in my law, as thou hast walked before me.

17 Now then, O LORD God of Israel, let thy word be verified, which thou hast spoken unto thy servant David.

18 But will God in very deed dwell with^g men on the earth? Behold, ^h heaven and the heaven of heavens cannot contain thee; how much less this house which I have built!

19 Have respect, therefore, to the prayer of thy servant, and to his supplication, O LORD my God, to hearken unto the cry and the prayer which thy servant prayeth before thee:

20 That thine eyes may be openⁱ upon this house day and night, upon the place whereof thou hast said that thou wouldest put thy name there; to hearken unto the prayer which thy servant prayeth toward this place.

21 Hearken, therefore, unto the supplications of thy servant, & of thy people Israel, which they shall ^j make toward this place: hear thou from thy dwelling-place,^k even from heaven; & when thou hearest, forgive.

22 If a man sin against his neighbour, and ^l an oath be laid upon him to make him swear, and the oath come before thine altar in this house;

23 Then hear thou from heaven, and do, and judge thy servants, by requiring the wicked, by recompensing^m his way upon his own head; & by justifying the righteous, by giving him according to his righteousness.

24 And if thy people Israel be ⁿ put to the worse before the enemy, because they have sinned against thee, and shall return and confess thy name, and pray and make supplication before thee ^o in this house;

25 Then^p hear thou from the heavens, and forgive the sin of thy people Israel, and bring them again unto the land which thou gavest to them and to their fathers.

26 When the heaven is shut up, and there is no rain,^q because they have sinned against thee; yet if they pray toward this place, and confess thy name, and turn from their sin, when thou dost afflict them;

27 Then hear thou from heaven, and forgive the sin of thy servants, and of thy people Israel, when thou hast taught them the good way wherein they should walk; & send rain^r upon thy land, which thou hast given unto thy people for an inheritance.

28 If there be dearth^s in the land, if there be pestilence, if there be blasting, or mildew, locusts,^t or caterpillars; if their enemies besiege them in the ^u cities of their land; whatsoever sore, ^v or whatsoever sickness there be;

29 Then what prayer or what supplication soever shall be made of any man, or of all thy people Israel, when every one shall know his ^w own sore and his own grief, and shall spread forth his hands ^x μ in this house;

30 Then hear thou from heaven thy dwelling-place, and forgive, &^y render unto every man according unto all his ways, whose heart thou knowest; (for thou only

ביום ההוא : ועָמָה יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שָׁמַר
 לַעֲבֹדָה דָּוִד אָבִי אֶת אֲשֶׁר דָּבַרְתָּ לוֹ לֵאמֹר
 לֹא־יִפְרֹת לָךְ אִישׁ מִלְּפָנַי יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל
 כֹּכָא אִם־יִשְׁמְרוּ בְנֶיךָ אֶת־דִּרְכָם לִלְכֹּת בְּתוֹרָתִי
 כַּאֲשֶׁר הִלְכַתָּ לִפְנֵי : וְעָמָה יְהוָה אֱלֹהֵי
 יִשְׂרָאֵל יֵאָמֶן דְּבַרְךָ אֲשֶׁר דָּבַרְתָּ לַעֲבֹדָה לְדָוִד :
 כִּי הֵאֱמַנְתָּ וְשָׁב אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם עַל־הָאָרֶץ
 הַזֶּה שְׁמִים וְשֵׁם הַשְּׁמַיִם לֹא יִכְלָמוּךָ אֲחִי כִי
 הִבִּיתָ הָיָה אֲשֶׁר בָּנִיתִי : וַפִּנִּיתִי אֶל־הַסֵּלֶת עֲבֹדָה
 וְאֶל־תַּחֲתוֹ יְהוָה אֱלֹהֵי לְשִׁמְעֵי אֶל־הַרְבֵּה וְאֶל־
 הַתַּפְּסֵלָה אֲשֶׁר עֲבָדָה מִתְפַּלֵּל לִפְנֶיךָ : לְהוֹדֹת
 עֲיֹנֶיךָ פְּתוּחוֹת אֶל־הַבַּיִת הַזֶּה יוֹמָם וּלְלַיְלָה אֶל־
 הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַרְתָּ לְשׁוֹם שְׁמֶךָ שָׁם לְשִׁמּוֹעַ
 אֶל־הַתַּפְּסֵלָה אֲשֶׁר יִתְפַּלֵּל עֲבֹדָה אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה :
 וְשִׁמְעָה אֶל־תַּחֲנוּנֵי עֲבָדֶיךָ וְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
 יִתְפַּלְּלוּ אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וְאַתָּה תִּשְׁמַע מִמָּקוֹם
 שְׁבִתְךָ מִן־הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַעְתָּ וּסְלַחְתָּ : אִם־יִחַם
 אִישׁ לְרֵעֵהוּ וְנִשְׁאָרְוּ אִלָּה לְהַאֲלֹתוֹ וְגַם אִלָּה
 לִפְנֵי מִזְבֶּחֶךָ בַּבַּיִת הַזֶּה : וְאַתָּה יִשְׁמַע מִן־
 הַשָּׁמַיִם וְעֲשִׂיתָ וְשָׁפַטְתָּ אֶת־עַבְדֶּיךָ לְהַשְׁבִּיעַ לְרֵשֶׁעַ
 לָתֵת דֶּרֶךְ בְּרָאשׁוֹ וּלְהַצְדִּיק צְדִיק לָתֵת לוֹ בְּצִדְקָתוֹ :
 וְאִם־יִגְלַף עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי אוֹיֵב כִּי
 יִחְסְאוּ־לָךְ וְשָׁב וְהוֹדוּ אֶת־שְׁמֹךָ וְהִתְפַּלְּלוּ
 וְהִתְחַנְּנוּ לִפְנֶיךָ בַּבַּיִת הַזֶּה : וְאַתָּה תִּשְׁמַע מִן־
 הַשָּׁמַיִם וּסְלַחְתָּ לַחַטָּאת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְהִשְׁיבוּחָם
 אֶל־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־נָתַתָּה לָהֶם וּלְאַבְתֵּיהֶם :
 בְּהִצְעֵךְ הַשָּׁמַיִם וְלֹא־יִהְיֶה מָסָר כִּי יִחְסְאוּ־לָךְ
 וְהִתְפַּלְּלוּ אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וְהוֹדוּ אֶת־שְׁמֹךָ
 מִחַטָּאתָם יִשׁוּבוּן כִּי תַעֲנֶם : וְאַתָּה יִשְׁמַע
 הַשָּׁמַיִם וּסְלַחְתָּ לַחַטָּאת עֲבָדֶיךָ וְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל כִּי
 תוֹרֵם אֶל־הַתֵּבָה הַזֹּאת אֲשֶׁר יִכְרֹסָה וְנִתְּתָה
 מָסָר עַל־אֲרָצְךָ אֲשֶׁר־נָתַתָּה לַעֲמָךְ לְנַחֲלָה :
 רָעַב כִּי־יִהְיֶה בָּאָרֶץ דָּבָר כִּי־יִהְיֶה שָׂדֶהוּ
 וּיִרְקָן אֲרָבָה וְחִסֵּל כִּי־יִהְיֶה כִּי־יִצְרֹלוּ אֲבָיו
 בָּאָרֶץ שַׁעֲרֵיו מִלְּגַע וּכְלִי־מַחֲלָה : כִּלִּי־מַחֲלָה כֹל־
 תַּחֲלֶה אֲשֶׁר יִהְיֶה לְכָל־הָאָדָם וְלֹכַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
 אֲשֶׁר יֵדְעוּ אִישׁ נִגְלוֹ וּמִכְאָבוֹ וּפְרֵשׁ כִּפְּיוֹ
 אֶל־הַבַּיִת הַזֶּה : וְאַתָּה תִּשְׁמַע מִן־הַשָּׁמַיִם
 מִכֵּן שְׁבִתְךָ וּסְלַחְתָּ וְנִתְּתָה לְאִישׁ כָּכָל־
 דְּרָכֵי אֲשֶׁר תַּעֲבֹד אֶת־לִבְּךָ כִּי־אַתָּה לְבָדָה

לְשִׁמּוֹר לְמַחֲלָקוֹת : וְהָיוּ הַמְּשֻׁרָּם לְכָל
 לְאִסְףָּה לְהִימָן לְיִדְחֹן וּלְבְנֵיהֶם וְלִאֲחֵיהֶם מִלְּפָנֶיךָ
 בְּיוֹץ בְּמִצְלָתִים וּבְנִגְלוֹת וּכְפֹרוֹת עֲמִידִים מִזִּרְחָה
 לַמִּזְבֵּחַ וְעַמְּהֶם כְּהֹנִים לְמִאֲהָ וְעֹשִׂים מִחֻצֹּתֵים
 בְּחֻצְצוֹת : וַיְהִי כֹאֲחֹד לְמִחֻצְצִירִים וּלְמְשֻׁרָּם
 לְהַשְׁמִיעַ קוֹל־אֶחָד לְהִלָּל וְלַהֲדוֹת לַיהוָה וּכְהֹרִים
 קוֹל בְּחֻצְצֹרוֹת וּבְמִצְלָתִים וּבְכָל־הַשִּׁיר וּבַהֲלָל
 לַיהוָה כִּי מִלֹּב כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ וְהַבִּית מְלֵא עֵינֵי
 בֵּית יְהוָה : וְלֹא־יִבְלֹוּ הַכְּהֹנִים לַעֲמֹד לְשִׁרָה
 מִפְּנֵי הָעָם כִּי־מֵלֵא כְבוֹד יְהוָה אֶת־בַּיִת הָאֱלֹהִים :

CAP. VI. 1

1 אֲזַ אָמַר שְׁלֹמֹה יְהוָה אָמַר לְשׁוֹן בְּעָרְשׁ : וְאָנֹכִי
 2 בָּנִיתִי בֵּית־זֶלֶל לָךְ וּמְכוֹן לְשִׁבְתְּךָ עוֹלָמִים : וַיֹּשֶׁב
 3 הַמָּלָךְ אֶת־פָּנָיו וַיִּבְרָךְ אֶת־כָּל־קֶדֶשׁ יִשְׂרָאֵל וְכָל־
 4 קְדֹשׁ יִשְׂרָאֵל עוֹמֵד : וַיֹּאמֶר בְּרַךְ יְהוָה
 5 אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר דָּבַר בְּפִיו אֶת־דָּוִד אָבִי
 6 וּבְרִיתוֹ מְלֵא לְאָמַר : מִן־הַיּוֹם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶת־
 7 עַמִּי מִמִּצְרָיִם מִצְרַיִם לֹא־בְתַרְתִּי בְעִיר מִכֹּל שְׁבִטִי
 8 יִשְׂרָאֵל לְבָנוֹת בַּיִת לְהוֹדוֹת שְׁמִי שָׁם וְלֹא־בְתַרְתִּי
 9 בְּאִישׁ לְהוֹדוֹת נְגִיד עַל־עַמִּי יִשְׂרָאֵל : וְאַבְהָרָה
 10 בִּירֹשָׁלַם לְהוֹדוֹת שְׁמִי שָׁם וְאַבְהָרָה דָּוִד לְהוֹדוֹת עַל־
 11 עַמִּי יִשְׂרָאֵל : וַיְהִי עַם־לִבְּ דָּוִד אָבִי לְבָנוֹת בַּיִת
 12 לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל : וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־דָּוִד
 13 אָבִי יֵעַן אֲשֶׁר הָיָה עִם־לִבְּךָ לְבָנוֹת בַּיִת לְשִׁמִּי
 14 הַסִּיבֹוֹת כִּי הָיָה עִם־לִבְּךָ : כֹּכָא אֲתָה לֹא תִבְנֶה
 15 הַבַּיִת כִּי בְנֶה הַיָּצֵא מִחֻלְצִיָה הוּא־יִבְנֶה הַבַּיִת
 16 לְשִׁמִּי : וְיִקָּם יְהוָה אֶת־דְּבָרוֹ אֲשֶׁר דָּבַר וְאָקוֹם
 17 תַּחַת דָּוִד אָבִי וְאַשְׁבֵּי עַל־כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר
 18 דָּבַר יְהוָה וְאַבְנָה הַבַּיִת לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל :
 19 וְאַשְׁמִים שָׁם אֶת־הָאֲזָנוֹת אֲשֶׁר שָׁם בַּבַּיִת יְהוָה
 20 וְאַשֶׁר בָּרַח עִם־גִּבִּי יִשְׂרָאֵל : וַיַּעֲמֹד לִפְנֵי מִזְבֵּחַ
 21 יְהוָה נֶגֶד כָּל־קֶדֶשׁ יִשְׂרָאֵל וַיִּפְרֹשׁ כִּפְּיוֹ : כִּי
 22 עָשָׂה שְׁלֹמֹה כִּפְיוֹ נִחֲשֶׁת וַיַּתְּנֶה בְּתוֹךְ הָעֲזָרָה
 23 הַמִּשְׁכָּה אֲמֹת אֶרְכּוֹ וְהַמִּשְׁכָּה אֲמֹת רָחְבּוֹ וְאַמּוֹת
 24 שְׁלוֹשׁ קוֹמָתוֹ וַיַּעֲמֵד עָלָיו וַיִּבְרָךְ עַל־בְּרָכְיוֹ נֶגֶד
 25 כָּל־קֶדֶשׁ יִשְׂרָאֵל וַיִּפְרֹשׁ כִּפְּיוֹ הַשְּׁמַיִמָה : וַיֹּאמֶר
 26 יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אִיד־כְּמוֹת אֱלֹהִים בְּשָׁמַיִם
 27 וּבָאָרֶץ שֹׁמֵר הַבַּיִת וְהַחֲסֹד לְעֲבָדֶיךָ הַהֹלְכִים
 28 לִפְנֶיךָ בְּכָל־יָמָם : אֲשֶׁר שָׁמַרְתָּ לַעֲבֹדָה דָּוִד אָבִי
 29 אֶת־אֲשֶׁר־דָּבַרְתָּ לוֹ וְהַדָּבָר בְּסֵפֶךָ וּבִקְרָה מְלֵא

1 וַיֵּצֵא אֶת־לֵבָב בְּנֵי־הָאָדָם: לִמְעַן יִירָאוּךָ
 לְלִבְתָּ בְּדַרְכֶּיךָ כִּלְהִימִים אֲשֶׁר־הֵם חַיִּים עַל־
 פְּנֵי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִתְּנָה לְאַבְחִינִי:
 2 וְגַם אֶל־הַכְּבִי אֲשֶׁר לֹא־מִעֲמֻקַּת יִשְׂרָאֵל הוּא וְגַם
 מֵאֶרֶץ חֻזְקָה לִמְעַן שִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְיִדְּךָ הַתְּזֻקָה
 וְיִרְוֶיֶךָ הַנְּמוּיָה וְגַם וְהַתְּפִלּוּ אֶל־הַבְּרִית הַזֶּה:
 3 וְאַתָּה תִּשְׁמַע מִן־הַשָּׁמַיִם מִמִּכּוֹן שִׁבְחֶךָ וְעֲשִׂיתָ
 כְּכֹל אֲשֶׁר־יִקְרָא אֵלֶיךָ הַכְּבִי לִמְעַן יִרְעוּ כָּל־עַמִּי
 הָאָרֶץ אֶת־שִׁמְךָ וְלִירְאָה אֹתְךָ כַּעֲמֻקַּת יִשְׂרָאֵל
 וְלִדְעַת כִּי־שִׁמְךָ נִקְרָא עַל־הַבְּרִית הַזֶּה אֲשֶׁר בְּרִיתִי:
 4 כִּי־יֵצֵא עַמְּךָ לִפְלִלְמַחַה עַל־אֹיְבָיו בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר
 תִּשְׁלַחם וְהַתְּפִלּוּ אֵלֶיךָ דֶּרֶךְ הַעֲרִי הַזֶּה אֲשֶׁר
 5 בְּחֶרֶת זֶה וְהַבְּרִית אֲשֶׁר־בְּרִיתִי לְשִׁמְךָ: וְשָׁמַעְתָּ
 מִן־הַשָּׁמַיִם אֶת־תְּפִלָּתָם וְאֶת־תְּהַלְתָּם וְעֲשִׂיתָ
 6 מִשְׁפָּטָם: כִּי־הִמְאֻרְךָ כִּי אֵין אֲדָם אֲשֶׁר לֹא־
 יִחְסֵא וְאֵנֶפֶת בָּם וְנִתְּנָם לִפְנֵי אוֹיְבֵי וְשָׁנִים
 7 שׁוֹבֵיהֶם אֶל־אֶרֶץ רְחוֹקָה אוֹ קְרוֹבָה: וְהַשִּׁבִּי
 אֶל־לְבָבְךָ בָּאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּרְשָׁם וְשָׁבוּ וְהַחֲזַנְנִי
 אֵלֶיךָ בָּאָרֶץ שָׁבִים לֵאמֹר חֲמָאנוּ הָעֲוִנוֹת
 8 וְרָשָׁעֵנוּ: וְשָׁבוּ אֵלֶיךָ כָּל־לֵב לְבָב וּבְכָל־נַפְשָׁם בָּאָרֶץ
 שָׁבִים אֲשֶׁר־שָׁבוּ אֹתָם וְהַתְּפִלּוּ דֶּרֶךְ אֲרָצָם
 אֲשֶׁר־נִתְּנָה לְאַבְתָּם וְהַעֲרִי אֲשֶׁר בְּחֶרֶת וּלְבִיָּה
 9 אֲשֶׁר־בְּרִיתִי לְשִׁמְךָ: וְשָׁמַעְתָּ מִן־הַשָּׁמַיִם מִמִּכּוֹן
 שִׁבְחֶךָ אֶת־תְּפִלָּתָם וְאֶת־תְּהַלְתָּיהֶם וְעֲשִׂיתָ
 10 מִשְׁפָּטָם וְכָל־חַתֹּת לַעֲמֻקַּת אֲשֶׁר חֲמָא־יָךְ: עֲמָה
 אֵלֶיךָ יִהְיֶינָה עֵינֶיךָ פְּתֻחוֹת וְאֹנֶיךָ קְשֻׁבוֹת
 11 לְתַפֵּלַת הַמָּקוֹם הַזֶּה: וְעַמָּה קוֹלָהּ יְהוָה אֱלֹהִים
 לְנִשְׁחָךְ אֹתָהּ וְאֶרֶץ עַמָּה כְּהִלֶּךְ יְהוָה אֱלֹהִים
 12 יִלְבָּשׁ תְּשׁוּבָה וְחִסְדֶּיךָ יִשְׁמְחוּ בְּשׁוֹב: יְהוָה
 אֱלֹהִים אֶל־תִּשָּׁב פְּנֵי מִשְׁחָךָ וְזָכְרָה לְחֶסֶד־דָּוִד
 עֲבָדֶךָ:
 CAP. VII. 1
 1 וּבְכָל־זֶמֶן שְׁלֹמֹה לְהַתְּפִלּוּ וְהָאֵשׁ יִרְדָּה מִן־הַשָּׁמַיִם
 וְתִאֱכַל הָעֵלֶה וְהַזֹּבְחִים וְכַבֹּד יִהְיֶה כְּמֹלֵא אֶת־
 2 הַבְּרִית: וְלֹא יִכָּל הַכֹּהֲנִים לְבָאֹ אֶל־בֵּית יְהוָה
 3 כִּי־מִלֵּא כְבוֹד יְהוָה אֶת־בֵּית יְהוָה: וְכָל־בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל רֹאִים בְּרֹדֶת הָאֵשׁ וְכַבֹּד יְהוָה עַל־הַבְּרִית
 וּבִכְרֵעַ אַפַּיִם אֲרָצָה עַל־הָרָצָפָה וַיִּשְׁתַּחֲוּ וְהַדֹּדֹת
 4 לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד־וְהַמֶּלֶךְ וְכָל־הָעָם
 5 וְזָכְרִים זָבַח לִפְנֵי יְהוָה: וַיִּצְאָה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה

אֶת־זִבְחַת הַבֶּקָר עֲשֻׂרִים וְשָׁנִים אֵלֶיךָ וְזָבַח מִנְחָה
 וְעֲשֻׂרִים אֵלֶיךָ וְזָבַחְתָּ אֶת־זִבְחֵי הָאֱלֹהִים הַמִּלֻּךְ
 וְכָל־הָעָם: וְהַזָּהִינִים עַל־מִשְׁכֹּרֹתָם עֲמִידִים
 6 וְהָלְלוּ בְּכָל־שִׁיר יְהוָה אֲשֶׁר עָשָׂה דָּוִד הַמֶּלֶךְ
 לַדָּוִד לַיהוָה לְיִרְעוֹלָם חֶסֶד־וְהַלֵּל דָּוִד בְּיָדָם
 וְהַזָּהִינִים מִחֻצְצֹרִים נְגִלָם וְכָל־יִשְׂרָאֵל עֲמִידִים:
 7 וַיִּקְרָשׁ שְׁלֹמֹה אֶת־תְּהֵךְ הַחֲצֵל אֲשֶׁר לִפְנֵי בֵית־
 יְהוָה כִּרְעָשָׁה שָׁם הָעוֹלוֹת וְאֶת חֲלָבֵי הַשְּׁלָמִים
 כִּי־מִזְבֵּחַ הַחֲדָשָׁת אֲשֶׁר־עָשָׂה שְׁלֹמֹה לֹא־כֹל
 8 לְהַכִּיל אֶת־הָעֵלֶה וְאֶת־הַמִּנְחָה וְאֶת־הַזָּהִינִים:
 וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה אֶת־הַחֲנֹךְ בַּעֲלַת הַרְיָא שְׁבַעַת יָמִים
 9 וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ קָהֵל גָּדוֹל מֵאֹד מִלְּבֹאֵי הַחֵמֶת עַד־
 10 בְּחַל מִצְרַיִם: וַיַּעַשׂוּ בָיִם הַשָּׁמַיִם עֲצָרָת כִּי־
 חֲנֻכַּת הַמִּנְחָה עָשָׂה שְׁבַעַת יָמִים וְהַחֲנֹךְ שְׁבַעַת
 יָמִים: וּבָיִם עֲשֻׂרִים וְשָׁלֹשָׁה לְחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי
 11 שָׁלַח אֶת־הָעָם לְאֱהֲלֵיהֶם שְׂמֵחִים וְיֻזְבִּי לֵב עַל־
 הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה לְדָוִד וְלִשְׁלֹמֹה וּלְיִשְׂרָאֵל
 עִמּוֹ: וְכָל־שְׁלֹמֹה אֶת־בֵּית יְהוָה וְאֶת־בֵּית הַמִּלֻּךְ
 12 וְאֶת כָּל־הַבָּא עַל־לֵב שְׁלֹמֹה לַעֲשׂוֹת בְּבֵית יְהוָה
 וּבְבֵיתוֹ הַזֶּלֶחִים: וַיִּרְא יְהוָה אֶל־שְׁלֹמֹה בְּלַיָּה
 13 וַיֹּאמֶר לוֹ שָׁמַעְתִּי אֶת־תְּפִלָּתְךָ וּבְחֶרֶתִי בְּמָקוֹם
 הַזֶּה לִי לְבֵית זָבַח: הֵן אֶעֱצֵר הַשָּׁמַיִם וְאֵל־יְהוָה
 14 מֵאֹד וְהִרְאֵצְתִּי עַל־הֶגֶב לְאִכּוֹל הָאָרֶץ וְאִם־
 אֲשַׁלַּח דָּבָר בְּעַמִּי: וְנִכְנְעוּ עַמִּי אֲשֶׁר נִקְרָא שְׁמִי
 15 עֲלֵיהֶם וְיִתְפַּלְלוּ וַיִּבְקֹשׁוּ פָנַי וַיִּשְׁבַּע מִדְּרִיכָם
 הָרָעִים וְאֵלֵי אֲשָׁמַע מִן־הַשָּׁמַיִם וְאִסְלַח לְחַטֹּאתָם
 16 וְאַרְפָּא אֶת־אֲרָצָם: עֲמָה עֵינִי יְהוָה פְּתוּחוֹת
 17 וְאֹנִי קְשֻׁבוֹת לְחַפְזַת הַמָּקוֹם הַזֶּה: וְעַמָּה
 בְּחֶרֶתִי וְהַקְדֵּשְׁתִּי אֶת־הַבְּרִית הַזֶּה לְהָיוֹת שְׁמִי שָׁם
 18 עַד־עוֹלָם וְהָיוּ עֵינִי וְלֵב שָׁם כָּל־הַיָּמִים: וְאַתָּה
 אִם־תִּלָּךְ לִפְנֵי פָאֶשֶׁר הָלַךְ דָּוִד אֲבִיךָ וְלַעֲשׂוֹת
 19 כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתְךָ וְחָקִי וּמִשְׁפָּטִי תִשְׁמֹר:
 20 וְהִקְוִמוֹתִי אֶת־פֶּסַח מִלְכֻתְךָ פֶּאֶשֶׁר צִוִּיתִי לְדָוִד
 אֲבִיךָ לֵאמֹר לֹא־יִפְרֹת לָךְ אִישׁ מוֹשֵׁל בְּיִשְׂרָאֵל:
 וְאִם־תִּשְׁבֹּן אֹתָם וַעֲבַדְתֶּם חֻקוֹתִי וּמִצְוֹתִי אֲשֶׁר־
 21 צִוִּיתִי לִפְנֵיכֶם וְהִלַּכְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים
 וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְנִתְּשִׁיתֶם מֵעַל אֲרָמְתִּי
 22 אֲשֶׁר־נָתַתִּי לָהֶם וְאֶת־הַבְּרִית הַזֶּה אֲשֶׁר־הִקְדַּשְׁתִּי
 לְשְׁמִי אֲשַׁלַּח מֵעַל פָּנַי וְאַתָּנֹנִי לְמִשְׁלַל וּלְשִׁנְיָה

knowest the hearts of the children of men:)

31 That they may fear thee, to walk in thy ways, β so long as they live γ in the land which thou gavest unto our fathers.

32 Moreover concerning the ^a stranger, which is not of thy people Israel, but is come from a far country for thy great name's sake, and thy mighty hand, and thy stretched-out arm; if they come and pray in this house;

33 Then hear thou from the heavens, even from thy dwelling place, and do according to all that the stranger calleth to thee for; that all ^d people of the earth may know thy name, and fear ^e thee, as doth thy people Israel, and may know that ζ this house which I have built is called by thy name.

34 If thy people go out to warf against their enemies by the way that thou shalt send them, and they pray unto thee toward this city which thou hast chosen, and the house which I have built for thy name;

35 Then hear thou from the heavens their prayer and their supplication, and maintain ^h their η cause.

36 If they sin against thee, (for ⁱ there is no man which sinneth not,) and thou be angry with them, and deliver them over before ^k their enemies, and κ they carry them away captives unto a land far off or near;

37 Yet ^l if they λ bethink themselves in the land whither they are carried captive, and turn and pray unto thee in the land of their captivity, saying, We have sinned, we have done amiss, and have dealt wickedly;

38 If they return to thee with all their heart and with all their soul in the land of their captivity, whither they have carried them captives, and pray toward their land, which thou gavest unto their fathers, and toward the city ^m which thou hast chosen, and toward the house which I have built for thy name:

39 Then ^p hear thou from the heavens, even from thy dwelling place, their prayer and their supplications, and maintain their μ cause, and forgive thy people which have sinned against thee.

40 Now, my God, let, I beseech thee, thine eyes be open, and let thine ears be attent π unto the prayer that is made in this place.

41 Now therefore arise, ^v O LORD God, into thy resting ^w place, thou, and the ark of thy strength: let thy priests, O LORD God, be clothed with salvation, and let thy saints rejoice in goodness. ^x

42 O LORD God, turn not away the face of thine anointed: remember the ^y mercies of David thy servant.

CHAP. VII.

NOW ^z when Solomon had made an end of praying, the fire ^a came down from heaven, and consumed the burnt-offering and the sacrifices; and the glory ^b of the LORD filled the house.

2 And the priests could not enter into the house of the LORD, because the glory of the LORD had filled the LORD's house.

3 And when all the children of Israel saw how the fire came down, and the glory of the LORD upon the house, they bowed themselves with their faces to the ground upon the pavement, and worshipped, and praised the LORD, saying, For he is good; for ^d his mercy endureth for ever.

4 Then the king and all the people offered sacrifices before the LORD.

B. C. 1004.

β all the days which γ upon the face of.

a Is. 56.3,6,7. Jno. 10. 16. Ac.8.27-39. Ep.2.12,13.

b 1 Ch. 15.16. Ps. 87. 7.

c hand.

d ch. 5. 12. Ps. 46. 10.

e Je. 10. 7.

ζ thy name is called upon this house.

f ch.14.11,12. 20. 4, &c.

g Jos. 13. 3,5.

h Ps. 9. 3, 4.

η or, right.

θ restraint.

i Ec. 7. 20. Ja. 3. 2.

j 1 Jno. 1. 8.

κ they that take them captives carry them away.

λ bring back to their heart.

k 1 Ki.9.1, &c. l Je.29.12,14.

m Da. 6. 10.

n De. 12. 5.

o ch.6.25,28. Ps. 107. 34.

p Da.9.16,19.

μ or, right.

ν upon whom my name is called.

g Ja. 4. 10.

r Ac. 9. 11.

s Is. 45. 19.

t La. 3.40,41.

u Is. 59. 20.

v ch. 6.27,30.

π to the prayer of this place.

v Ps.132,8, &c.

w 1 Ch. 28. 2.

x Is. 66. 1.

y Ne. 9. 25.

z Ps. 65. 4,11.

a Is. 55. 3.

b 1 Ki.8,54, &c.

c Ex. 29. 43.

d Le. 9. 24.

e Ju. 6. 21.

f 1 Ki. 18. 38.

g 1 Ch. 21. 26.

h Mal. 3. 1, 2.

i ch. 5. 13, 14.

j Eze. 10. 3, 4.

k be cut off to thee.

l Le. 26. 14, &c.

m De. 28. 35.

n ch. 20. 21.

o 1 Ch. 16. 41.

p Ps. 103. 17.

q 136. 1.

r He. 7. 24, 25.

5 And king Solomon offered a sacrifice of twenty and two thousand oxen, and an hundred and twenty thousand sheep. So the king and all the people dedicated the house of God.

6 And the priests waited on their offices: the ^b Levites also with instruments of music of the LORD, which David the king had made to praise the LORD, because his mercy endureth for ever, when David praised by their δ ministry; and ^c the priests sounded trumpets before them, and all Israel stood.

7 Moreover, Solomon hallowed the middle of the court that was before the house of the LORD: for there he offered burnt-offerings, and the fat of the peace-offerings, because the brazen altar which Solomon had made was not able to receive the burnt-offerings, and the meat-offerings, & the fat.

8 Also, at the same time, Solomon kept the feast seven days, & all Israel with him, a very great congregation, from the entering in of Hamath ^e unto the river of Egypt.

9 And in the eighth day they made a solemn θ assembly: for they kept the dedication of the altar seven days, and the feast seven days.

10 And on the three and twentieth day of the seventh month he sent the people away into their tents, glad and merry in heart for the goodness that the LORD had shewed unto David, and to Solomon, and to Israel his people.

11 Thus ^k Solomon finished the house of the LORD, and the king's house: and all that came into Solomon's heart to make in the house of the LORD, and in his own house, he prosperously effected.

12 And the LORD appeared to Solomon by night, and said unto him, I have heard thy prayer, and ⁿ have chosen this place to myself for an house of sacrifice.

13 If ^o I shut up heaven that there be no rain, or if I command the locusts to devour the land, or if I send pestilence among my people;

14 If my people, ν which are called by my name, shall humble ^v themselves, and pray, ^w and seek ^x my face, and turn ^y from their wicked ways; then ^z will I hear from heaven, and will forgive their sin, and will heal their land.

15 Now mine eyes shall be open, and mine ears attent π unto the prayer that is made in this place.

16 For now have I chosen and sanctified this house, that my name may be there for ever: and mine eyes and mine heart shall be there perpetually.

17 And as for thee, if thou wilt walk before me, as David thy father walked, and do according to all that I have commanded thee, and shalt observe my statutes and my judgments;

18 Then will I stablish the throne of thy kingdom, according as I have covenanted with David thy father, saying, There shall not ρ fail thee a man to be ruler in Israel.

19 But ^s if ye turn away, and forsake my statutes and my commandments, which I have set before you, and shall go and serve other gods, and worship them;

20 Then will I pluck them up by the roots out of my land which I have given them; and this house, which I have sanctified for my name, will I cast out of my sight, and will make it to be a proverb and a by-word among all nations.

21 And this house, which is high, shall be an astonishment to every one that passeth by it; so that he shall say, ^a Why hath the LORD done thus unto this land, and unto this house?

22 And it shall be answered, Because they forsook the LORD God of their fathers, which brought them forth out of the land of Egypt, and laid hold on other gods, and worshipped them, and served them: therefore hath he brought all this evil upon them.

CHAP. VIII.

AND^a it came to pass at ye end of twenty years, wherein Solomon had built the house of the LORD, and his own house,

2 That the cities which Huram had restored to Solomon, Solomon built them, & caused ye children of Israel to dwell there;

3 And Solomon went to ^a Hamath-zobah, and prevailed against it.

4 And he built Tadmor in the wilderness, and all the store-cities which he built in Hamath.

5 Also he built Beth-horon ^k the upper, and Beth-horon the nether, fenced cities, with walls, gates, and bars;

6 And Baalath, and all the store-cities that Solomon had, and all the chariot-cities, and the cities of the horsemen, and all ^β that Solomon desired ^l to build in Jerusalem, and in Lebanon, ^m and throughout all the land of his dominion.

7 As for all the people that were left of the Hittites, and the Amorites, and the Perizzites, and the Hivites, and the Jebusites, which were not of Israel,

8 But of their children, who were left after them in the land, whom the children of Israel consumed not, them did Solomon make to pay tribute ^o until this day.

9 But of the children of Israel did Solomon make no servants for his work; but they were men of war, and chief of his captains, and captains of his chariots and horsemen.

10 And these were the chief of king Solomon's officers, even two ^q hundred and fifty, that bare rule over the people.

11 And Solomon brought up the daughter ^r of Pharaoh out of the city of David unto the house that he had built for her: for he said, My wife shall not dwell in the house of David king of Israel, because the places are ⁿ holy whereunto the ark of the LORD hath come.

12 Then Solomon offered burnt-offerings unto the LORD on the altar of the LORD, which he had built before the ^w porch.

13 Even after a certain rate every ^y day, offering according to the commandment of Moses, on the sabbaths, and on the new moons, and on the solemn feasts, three ^a times in the year, even in the feast of unleavened bread, and in the feast of weeks, and in the feast of tabernacles.

14 And he appointed, according to the order of David his father, the courses ^κ of the priests to their service, and the Levites to their charges, to praise and minister before the priests, as the duty of every day required; the porters ^λ also by their courses at every gate; for so ^κ had David the man of God commanded.

15 And they departed not from the commandment of the king unto the priests and Levites, concerning any matter, or concerning the treasures.

16 Now all the work of Solomon was

B. C. 992.

a Je. 22. 8, 9.

b 1Ki.9.26,27.

c Elath,

De. 2. 8.

2 Ki. 14. 22.

d ch. 9. 10, 13.

e Ec. 2. 8.

f 1Ki.9.10,&c

g 1Ki.10.1,&c

Mat. 12. 42.

Lu. 11. 31.

h Nu. 34. 8.

2 Sa. 8. 3.

i Pr. 18. 4.

Ja. 1. 5.

k Jos. 16. 3, 5.

1 Ch. 7. 24.

β the desire

of Solo-

mon which

he.

l Ec. 2. 4, &c.

γ or, butlers.

m 1 Ki. 7. 2.

Ca. 4. 8.

δ word.

ζ or, sayings.

n Ps. 31. 19.

o Jos. 16. 10.

17. 13.

p Ps. 72. 18, 19.

q 1 Ki. 9. 23.

r 1 Ki. 3. 1.

7. 8.

s 1 Ki. 3. 28.

Pr. 21. 3.

t Ps. 72. 10, 15.

u Ec. 2. 8.

η holiness.

v ch. 8. 18.

w Jno. 10. 23.

x 1 Ki. 10. 11,

almug.

y Ex. 29. 38.

θ highways,

or, stays.

z Ps. 92. 3.

Re. 5. 8.

14. 2.

a Ex. 23. 14.

De. 16. 16.

b 1Ch. XXIV

XXV.

c 1 Ch. 9. 17.

26. 1.

κ was the

command-

ment of

David the

man of

God.

d Ps. 68. 29.

λ or, cap-

tains.

e ch. 12. 9, 10.

prepared unto the day of the foundation of the house of the LORD, and until it was finished: so the house of the LORD was perfected.

17 Then ^δ went Solomon to Ezion-geber, and to Eloth, ^ε at the sea-side in the land of Edom.

18 And ^δ Huram sent him, by the hands of his servants, ships, and servants that had knowledge of the sea; and they went with the servants of Solomon to Ophir, and took thence four hundred and fifty talents of gold, ^ε and brought them to king Solomon.

CHAP. IX.

AND^ε when the queen of Sheba heard of the fame of Solomon, she came to prove Solomon with hard questions at Jerusalem, with a very great company, and camels that bare spices, and gold in abundance, and precious stones: and when she was come to Solomon, she communed with him of all that was in her heart.

2 And Solomon told her all ⁱ her questions: and there was nothing hid from Solomon which he told her not.

3 And when the queen of Sheba had seen the wisdom of Solomon, and the house that he had built,

4 And the meat of his table, and the sitting of his servants, & the attendance of his ministers, and their apparel; his ^γ cupbearers also, and their apparel; and his ascent by which he went up into the house of the LORD; there was no more spirit in her.

5 And she said to the king, *It was a true δ report which I heard in mine own land of thine ζ acts, and of thy wisdom;*

6 Howbeit, I believed not their words, until I came, and mine eyes had seen *it*: and, behold, the ⁿ one half of the greatness of thy wisdom was not told me: for thou exceedest the fame that I heard.

7 Happy *are* thy men, and happy *are* these thy servants, which stand continually before thee, and hear thy wisdom.

8 Blessed ^ρ be the LORD thy God, which delighted in thee to set thee on his throne, to be king for the LORD thy God: because thy Gcd loved Israel, to establish them for ever, therefore made he thee king over them, to do judgment ^σ and justice.

9 And ^ε she gave the king an hundred and twenty talents of gold, and of spices great abundance, and precious stones: neither ^u was there any such spice as the queen of Sheba gave king Solomon.

10 And the servants also of Huram, and the servants of Solomon, which ^θ brought gold from Ophir, brought ^z alnum-trees and precious stones.

11 And the king made of the alnum-trees ^θ terraces to the house of the LORD, and to the king's palace, and harps ^z and psalteries for singers: and there were none such seen before in the land of Judah.

12 And king Solomon gave to the queen of Sheba all her desire, whatsoever she asked, beside *that* which she had brought unto the king: so she turned, & went away to her own land, she and her servants.

13 Now the weight of gold that came to Solomon in one year was six hundred and threescore and six talents of gold;

14 Beside *that* which chapmen and merchants brought. And all the ^δ kings of Arabia and ^λ governors of the country brought gold and silver to Solomon.

15 And king Solomon made two hundred targets ^σ of beaten gold: six hundred

וַיְהִי וַעֲרֵלְתָּ שָׁלֹם בֵּית יְהוָה : אִם
 הָיָה שְׁלָמָה לְעִזְיֹן־גִּבֹר וְאֶל־אֵילוֹת עַל־שֹׁפֶת
 הַיָּם בְּאַרְצָא אֲדָוָה : וַיִּשְׁלַחֲלוּ חִירִים בְּיַד־עֲבָדָיו
 אֲנָוִיּוֹת וְעֲבָדִים יָדֵי יָם וַיָּבֹאוּ עִם־עַבְדֵי שְׁלָמָה
 אוֹפִירָה וַיִּקְחוּ מִשָּׁם אֲרָבַע־מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים כֶּפֶר
 וְהָב וַיָּבֹאוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ שְׁלָמָה :

CAP. IX. ט

וּמִלֶּפֶת־שֹׁבָא שְׁמֵעָה אֶת־שְׁמִיעַ שְׁלָמָה וַתָּבֹא
 לְסוּסֹת אֶת־שְׁלָמָה בְּחִירֹת בִּירֹשָׁלַם בְּחִיל כֶּבֶד
 מֶלֶךְ וְגַמְלִים נְשָׂאִים בְּשָׂמִים וְהָבָה לֵב וְאֶנֶן
 יָקָרָה וַתָּבֹא אֶל־שְׁלָמָה וַתִּדְבֹר עִפּוֹ אֶת־כֶּל־אֲשֶׁר
 הָיָה עִם־לִבָּהּ : וַיִּדַּל לָהּ שְׁלָמָה אֶת־כֶּל־בְּרִיהָ
 וְלֹא־נָעַלְם דָּבָר מִשְׁלָמָה אֲשֶׁר לֹא הִזִּיר לָהּ :
 וְהִרְאָה מִלֶּפֶת־שֹׁבָא אֶת־חֲכָמָה שְׁלָמָה וְהַבִּית אֲשֶׁר
 בָּנָה : וּמֵאֵכָל שְׁלָחָהּ וּמוֹשָׁב עַבְדָּיו וּמַעֲמָד
 מִשְׁרָתָיו וּמִלְּבוּשֵׁיהֶם וּמִשְׁקֵיו וּמִלְּבוּשֵׁיהֶם
 וְעֵלֶיהָ אֲשֶׁר עָלָה בֵּית יְהוָה וְלֹא־הָיָה עוֹד בָּהּ
 רֵיחַ : וְהֵאמֵר אֶל־הַמֶּלֶךְ אֵמֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר
 שָׁמַעְתִּי בְּדִבְרֵיהֶם עַד אֲשֶׁר־בָּאתִי וְהִרְאֵנִי עֵינִי
 וְהִנֵּה לֹא הִרְלִי חֲצִי מִרְּבִית חֲכָמָהּ יִסְפָּא
 עַל־הַשְׁמִיעָה אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי : אֲשֶׁר־אֲנִשְׁקֶה
 וְאֲשֶׁר־עֲבָדָה אֵלֹהֵי הָעַמִּים לְפָנָיִךְ הַמֶּלֶךְ
 וְשָׂמִיעִים אֶת־חֲכָמָהּ : וְהִי הָיָה אֵלֶיהָ בָּרוּךְ
 אֲשֶׁר חִפְצָהּ בָּהּ לְחַפֵּץ עַל־כִּסְאוֹ לִכְתֹּב לַיהוָה
 אֱלֹהֶיהָ בְּאֶהֱבָה אֱלֹהֶיהָ אֶת־יִשְׂרָאֵל לְהַעֲמִינוּ
 לְעוֹלָם וַיִּתְּנָהּ עֲלֵיהֶם לְמֶלֶךְ לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט
 וַיִּצְדָּקָה : וַתִּתֵּן לְמֶלֶךְ מֵאָה וְעֶשְׂרִים כֶּפֶר וְהָב
 וּבְשָׂמִים לֵב מֶלֶךְ וְאֶנֶן יָקָרָה וְלֹא־הָיָה בְּשָׂם
 הַהוּא אֲשֶׁר נָתַנָּה מִלֶּפֶת־שֹׁבָא לְמֶלֶךְ שְׁלָמָה :
 וְכֵם עַבְדֵי חִירִים וְעַבְדֵי שְׁלָמָה אֲשֶׁר־הֵבִיאוּ וְהָב
 מֵאוֹפִיר הֵבִיאוּ עֵצִי אֲלֹנִיִּים וְאֶנֶן יָקָרָה : וַיַּעַשׂ
 הַמֶּלֶךְ אֶת־עֵצֵי הָאֲלֹנִיִּים מִסֹּלֹת לְבֵית־יְהוָה
 וְלַבַּיִת הַמֶּלֶךְ וְכַפֹּרוֹת וְנִבְלִים לְשָׂרִים וְלֹא־נִרְאָה
 כָּהֵם לְפָנִים בְּאַרְצָא יְהוּדָה : וְהַמֶּלֶךְ שְׁלָמָה נָתַן
 לְמִלֶּפֶת־שֹׁבָא אֶת־כֶּל־חֲפָצָהּ אֲשֶׁר שָׁלָחָה מִלֶּבֶד
 אֲשֶׁר הֵבִיאה אֶל־הַמֶּלֶךְ וְהַחֲפָצָה וְהַתֶּלֶךְ לְאַרְצָהּ
 הִיא וְעַבְדָּיהָ : וַהֲלִי מִשְׁקַל הַזָּהָב אֲשֶׁר
 בָּא לְשְׁלָמָה בְּשָׁנָה אֶחָת שֵׁשׁ מֵאוֹת וְשֵׁשִׁים
 וְשֵׁשׁ כֶּפֶר וְהָב : לְבָר מֵאֲנָשֵׁי הַתָּרִים וְהַסֹּהָרִים

בְּכָל־הָעָמִים : וְהַבִּית הַהוּא אֲשֶׁר־הָיָה עֲלֵיוֹן
 לְכָל־עֵבֶר עֲלֵיו יָשָׁם וְאֵמֵר בְּמֶה עָשָׂה יְהוָה לָכֵה
 לְאַרְצָא הַזֹּאת לְבֵית־הַהוּא : וְאֵמֵר עַל־אֲשֶׁר עֲזָבוּ
 אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתָהֶם אֲשֶׁר הוֹצִיאָם מֵאֶרֶץ
 מִצְרַיִם וַיַּחֲזִיקוּ בָּאֱלֹהִים אֲחֵרִים וַיִּשְׁתַּחֲוִי לָהֶם
 וַיַּעֲבֹדוּם עַל־כֵּן הֵבִיא עֲלֵיהֶם אֶת־כָּל־הָרָעָה
 הַהִוא :

CAP. VIII. ח

וַיְהִי מִקֵּץ יָעֲשִׂים שָׁנָה אֲשֶׁר בָּנָה שְׁלָמָה
 אֶת־בֵּית־יְהוָה וְאֶת־בֵּיתוֹ : וְהָעֲשִׂים אֲשֶׁר נָתַן
 חִירִים לְשְׁלָמָה בָּנָה שְׁלָמָה אוֹתָם וַיּוֹשֶׁב שָׁם אֶת־
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : וַיִּלְךְ שְׁלָמָה חֲכָמָה עֲזָבָה וַיַּחֲזֵק
 עֲלֶיהָ : וַיָּבֵן אֶת־יִסְדּוֹר בְּמִדְבָּר וְאֵת כֶּל־עֲרֵי
 הַמִּסְכָּנוֹת אֲשֶׁר בָּנָה בְּחֲכָמָה : וַיָּבֵן אֶת־בֵּית־חוֹרֹן
 הָעֲלִיוֹן וְאֶת־בֵּית חוֹרֹן הַתַּחְתּוֹן עִיר מִצְוֹר חוֹמוֹת
 וְלִתִּים וְגִרְיָה : וְאֶת־בָּעֵלָת וְאֵת כֶּל־עֲרֵי הַמִּסְכָּנוֹת
 אֲשֶׁר־הָיוּ לְשְׁלָמָה וְאֵת כֶּל־עֲרֵי הָרֶכֶב וְאֵת עֲרֵי
 הַפָּרָשִׁים וְאֵת כֶּל־חֲשֶׁק שְׁלָמָה אֲשֶׁר חָשַׁק לְבָנוֹת
 בִּירֹשָׁלַם וּבְלִבְנוֹן וּבְכָל־אֶרֶץ מִמְּשָׁלָהּ : כֶּל־הָעָם
 הַנּוֹתָר מִן־הַחֲמִי וְהָאֵמֵר וְהַפָּרִיז וְהַחֲמִי וְהַנּוֹבֵס
 אֲשֶׁר לֹא מִיִּשְׂרָאֵל הָמָּה : מִן־בְּנֵיהֶם אֲשֶׁר נִתְּנוּ
 אֶת־הֵם בְּאַרְצָא אֲשֶׁר לֹא־כֵלוּם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעַשׂ
 שְׁלָמָה לְמָסַע עַד הַיּוֹם הַהוּא : וּמִן־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 אֲשֶׁר לֹא־נָתַן שְׁלָמָה לְעַבְדִּים לְמַלְאכָתוֹ כִּי־הָמָּה
 אֲנָשֵׁי מִלְחָמָה וְשָׂרֵי שְׁלִישִׁי וְשָׂרֵי רֶכֶב וְשָׂרֵי
 וְאֵלֶּה שְׁרֵי הַנְּצִיבִים אֲשֶׁר־לְמֶלֶךְ שְׁלָמָה חֲמִשִּׁים
 וּמֵאוֹתָיִם הָרִים בָּעָם : וְאֶת־בַּת־פְּרָעָה הָעֵלִיָּה
 שְׁלָמָה מֵעִיר דָּוִד לְבֵית אֲשֶׁר בָּנָה לָהּ כִּי־אָמַר
 לֹא־תֵשֵׁב אִשָּׁה לִי בְּבֵית דָּוִד מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל כִּי־
 קָדַשׁ הָמָּה אֲשֶׁר־בָּאהּ אֲלֵיהֶם אֲרוֹן יְהוָה :
 אִם הָעֵלִיָּה שְׁלָמָה עָלוֹת לַיהוָה עַל מִזְבֵּחַ יְהוָה
 אֲשֶׁר בָּנָה לְפָנֵי הָאוֹלָם : וּבְדִבְרָיוֹם בָּרוּם לְהַעֲלוֹת
 בְּמִצְוַת מֹשֶׁה לְשִׁבְחוֹת וּלְזִמְרֹת וּלְמִנְחָוֹת
 שְׁלוֹשׁ סָעִיִּים בְּשָׁנָה בַּחֹדֶם הַמִּצְוֹת וּבְחֹדֶם הַשְּׁבָעוֹת
 וּבְחֹדֶם הַסָּפּוֹת : וַיַּעֲמֵד כְּמִשְׁפַּט דָּוִד־אָבִיו אֶת־
 מִזְבְּחוֹת הַכֹּהֲנִים עַל־עֲבָדָתָם וְהוֹלִיִּים עַל־
 מִשְׁמֹרוֹתָם לְהַלֵּל וּלְשַׁרֵּת נֶגֶד הַכֹּהֲנִים לְדִבְרֵי־
 בְּיוֹמוֹ וְהַעֲשִׂים בְּמִזְבְּחוֹתָם לְשַׁעַר וְלְשַׁעַר כֵּן
 מִצְוֹת דָּוִד אִישׁ־הָאֵלֶּה : וְלֹא סָרָה מִצְוַת
 הַמֶּלֶךְ עַל־הַכֹּהֲנִים וְהוֹלִיִּים לְכָל־דָּבָר וְלֹא־עָזָרוּ :
 וַיִּחַלֵּן כֶּל־מַלְאכָת שְׁלָמָה עַד־הַיּוֹם מוֹסֵר בֵּית

וַיָּבֹא יִרְבֵּעַם וְכָל־יִשְׂרָאֵל וַיִּדְבְּרוּ אֶל־רַחֲבֵעַם
 לֵאמֹר: אֲבִיךָ הִקְשָׁה אֶת־עַלְנֹו וַעֲמָהָ הִקְלָהּ
 מִעֲבֹדֹת אֲבִיךָ הִקְשָׁה וַיַּעֲלֵהוּ הַכֶּבֶד אֶשְׁר־יִתֵּן
 עָלָיו וַיַּעֲבֹדָהּ: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים עֹזֹר שְׁלֹשֶׁת יָמִים
 וַעֲשׂוּנו אֵל וַיִּלְכֹּף הָעָם: וַיַּעֲזִיץ הַמֶּלֶךְ רַחֲבֵעַם
 אֶת־הַזִּקְנִים אֲשֶׁר־הָיוּ עֲמֻדִים לִפְנֵי שְׁלֹמֹה אֲבִיו
 בְּהִיטֹו הָיוּ לֵאמֹר אִיךָ אַתֶּם נֹדְעִים לְהַשִּׁיב לָעָם
 הַזֶּה דָּבָר: וַיַּדְבֵּרוּ אֵלָיו לֵאמֹר אִם־תִּהְיֶה לְמוֹד
 לְהָעָם הַזֶּה וְרִצְיָתָם וְדַבַּרְתָּ אֲלֵהֶם דְּבָרִים טוֹבִים
 וְהָיוּ לָךְ עֲבָדִים כָּל־יְדִימִים: וַיַּעֲזֹב אֶת־עֲצַת
 הַזִּקְנִים אֲשֶׁר־יַעֲזָרוּ וַיַּעֲזֹב אֶת־הַיְלָדִים אֲשֶׁר־גִּדְּלוּ
 אִתּוֹ הַעֲמֻדִים לִפְנָיו: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים מַה אַתֶּם
 נֹדְעִים וַעֲשִׂינוּ דָּבָר אֶת־הָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר־דִּבְּרוּ אֵלָיו
 לֵאמֹר דַּקֵּל מִן־הָעֵץ אֲשֶׁר־יִתֵּן עָלָיו:
 וַיַּדְבְּרוּ אֵתֹו הַיְלָדִים אֲשֶׁר־גִּדְּלוּ אִתּוֹ לֵאמֹר כֹּה
 הַאֲמִיר לָעָם אֲשֶׁר־דִּבְּרוּ אֲלֵיךָ לֵאמֹר אֲבִיךָ הַכֶּבֶד
 אֶת־עַלְנֹו וְאַתָּה דַּקֵּל מִעֲלָיו כֹּה הַאֲמִיר אֲלֵהֶם
 קִשְׁטֵי עֲבָדָה מִמַּתְנֵי אֲבִי: וַעֲמָהָ אֲבִי הַעֲמֻדִים
 עָלֵיכֶם עַל כֵּךְ וְאַנִּי אֲסִיף עִלְיֵיכֶם אֲבִי יִסֵּר
 אֶתְכֶם בַּשּׁוּמִים וְאַנִּי בַּעֲקֻבִּים: וַיָּבֹא יִרְבֵּעַם
 וְכָל־הָעָם אֶל־רַחֲבֵעַם בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בַּאֲשֶׁר־דִּבֶּר
 הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר שׁוּבוּ אֵלַי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי: וַיַּעֲנֶם
 הַמֶּלֶךְ קִשָּׁה וַיַּעֲזֹב הַמֶּלֶךְ רַחֲבֵעַם אֶת־עֲצַת
 הַזִּקְנִים: וַיַּדְבֵּר אֱלֹהִים בַּעֲצַת הַיְלָדִים לֵאמֹר אֲבִי
 הַכֶּבֶד אֶת־עַלְנֹו וְאַנִּי אֲסִיף עָלָיו אֲבִי יִסֵּר אֶתְכֶם
 בַּשּׁוּמִים וְאַנִּי בַּעֲקֻבִּים: וְלֹא־שָׁמַע הַמֶּלֶךְ אֶל־
 הָעָם כִּי־הָיְתָה נִסְפָה מֵעַם הָאֱלֹהִים לִמְשָׁן הָקִים
 יְהוָה אֶת־דִּבְּרוֹ אֲשֶׁר־דִּבֶּר בְּיַד אֶתְחֵי הַשְּׁלִישִׁי אֶל־
 יִרְבֵּעַם בְּנֵי־נִבְטָם: וְכָל־יִשְׂרָאֵל רָאוּ כִּי־לֹא־שָׁמַע
 הַמֶּלֶךְ לָהֶם וַעֲשִׂינוּ הָעָם אֶת־הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר מַה־
 לָנוּ חֶלֶק בְּדָוִד וְלֹא־נִחַלָה בְּבִן־יִשִּׁי אִישׁ לְאֹהֲלֵיךָ
 יִשְׂרָאֵל עֲמָהָ רָאָה בִּיתְךָ דָּוִד וַיִּלְכֹּף כָּל־יִשְׂרָאֵל
 לְאֹהֲלָיו: וַיִּבֶן יִשְׂרָאֵל הַיֹּשִׁבִּים בָּעִיר דִּדָּהָ וַיִּמְלֹךְ
 עֲלֵיהֶם רַחֲבֵעַם: וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ רַחֲבֵעַם אֶת־
 חֶרֶם אֲשֶׁר־עַל־הַיָּם וַיִּרְגְּמוּ בֹו בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֲבֹן
 וַיָּמָת וַיִּמְלֹךְ רַחֲבֵעַם הַחֲמִישִׁי לְעֹלֹת בַּמִּזְבֵּחַ
 לְנוֹם וַיִּרְשָׁלָם: וַיַּשְׁעֵנוּ יִשְׂרָאֵל בְּבֵית דָּוִד עַד־
 הַיּוֹם הַזֶּה: יא CAP. XI.

מִבְּיָאִים וְכָל־מַלְכֵי עַרֵב וַפְחוֹת הָאֲרָץ מִבְּיָאִים וְהָב
 15 וְכִסְף לְשִׁלְמֹה: וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מֵאֲתָנִים
 צִנֹּה וְהָב שְׁחָוֶשׁ שֵׁשׁ מֵאוֹת וְהָב שְׁחָוֶשׁ יִשְׁלַח
 16 עַל־הַצִּנֹּה הָאֲחֻת: וַיִּשְׁלַח מֵאוֹת מִנְּגִינִים וְהָב
 שְׁחָוֶשׁ שֵׁשׁ מֵאוֹת וְהָב יִשְׁלַח עַל־הַמִּנְגִּין הָאֲחֻת
 17 וַיִּתְּנֶם הַמֶּלֶךְ בְּבֵית יֶעֶר הַלְבָנוֹן: וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ
 18 כִּסֵּא־שֹׁן גָּדוֹל וַיַּצְפֵּהוּ וְהָב שְׁחָוֶשׁ: וַיִּשֶׁשׁ מַעֲלֹת
 לְכִסֵּא וְכִבֵּשׁ בְּהָב לְכִסֵּא מֵאֲחֻזִּים וְדֹרוֹת מִנְּהָ
 וּמִנְּהָ עַל־מִקְוֵם הַשִּׁבְתָּ וַיִּשְׁנֶם אֲחֻזֹּת עַמֻּדִים אֲחֵל
 19 הַדֹּרוֹת: וַיִּשְׁנֶם עֲשָׂר אֲחֻזֹּת עַמֻּדִים שָׁם עַל־
 שֵׁשׁ הַמַּעֲלֹת מִנְּהָ וּמִנְּהָ לֹא־נִשְׁעָה כֹן לְכָל־
 20 מַמְלָכָה: וְכָל־כָּלִי מַשְׁקָה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וְהָב
 וְכָל־כָּלִי בֵית־יֶעֶר הַלְבָנוֹן וְהָב כִּסֵּר אֵין כִּסְף
 21 דְּחִשָּׁב בְּיָמָיו שְׁלֹמֹה לְמֵאוֹמָה: מִרְאֵי־נֹת לִפְנֵי
 הַלְכוֹת פְּרָשִׁישׁ עַתָּה עֲבָדֵי הָחֶרֶם אֲחֵה לְשֹׁלֹשׁ
 שָׁנִים פְּרִי־אֵמָה אֲנִיֹּת פְּרָשִׁישׁ נִשְׁאוֹת וְהָב וְכִסְף
 22 שְׁנֵהֶנָּם יְקֻסִּים וְתִיֻּסִּים: וַיִּגְדֵּל הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה
 23 מִכָּל מַלְכֵי הָאֲרָץ לְעֶשֶׂר וְחִכְמָה: וְכָל־מַלְכֵי
 הָאֲרָץ מִבְּקָשִׁים אֶת־פָּנָיו שְׁלֹמֹה לְשִׁמְעַל אֶת־
 24 חֲכָמָו אֲשֶׁר־יִתֵּן הָאֱלֹהִים בְּלִבּוֹ: וְהָם מִבְּיָאִים
 אִישׁ מִמַּתְנֵי פְלִי כִסָּה וְכָלִי וְהָב וַיִּשְׁלַח נִשְׁק
 וּבִשְׁמִים סוֹסִים וּפָרִים דְּרִשְׁנָה בַּשָּׁנָה:
 25 וְהָיוּ לְשִׁלְמֹה אֲרַבְּעָה אֲלָפִים אֲחֻזֹּת סוֹסִים
 וּמִרְפָּלוֹת וַיִּשְׁנֶם עֲשָׂר אֲלָף פְּרָשִׁים וַיִּיחֲלֹם
 26 בָּעֵת הַזֶּכֶּב וְעַם־הַמֶּלֶךְ בִּירֻשָּׁלָם: וְהָיוּ מוֹשֵׁל
 בְּכָל־הַמְּלָכִים מִן־הַנְּהָר וְעַד־אֲרָץ פְּלִשְׁתִּים וְעַד־
 27 גְּבִיל מִצְרַיִם: וַיִּהְיֶה הַמֶּלֶךְ אֶת־כִּסְף בִּירֻשָּׁלָם
 כַּאֲבָנִים וְאֵת הָאֲחֻזִּים כֶּרֶן כַּשְׁמָנִים אֲשֶׁר־
 28 בַּשָּׁפָה לָרֹב: וּמִבְּיָאִים סוֹסִים מִמִּצְרַיִם לְשִׁלְמֹה
 29 וּמִכָּל־הָאֲרָצוֹת: וַיִּשְׁאֵר דָּבָר שְׁלֹמֹה הָרִאשֹׁנִים
 וְהָאֲחֻרֹּנִים הָאֲחֵהם פְּתוּבִים עַל־דְּבָרֵי כֶּרֶן
 הַנְּבִיא וְעַל־נְבוּאָת אֶתְחֵי הַשְּׁלִישִׁי וּבְדֹחוֹת עֲשִׂי
 30 הַדָּוָה עַל־יִרְבֵּעַם בְּנֵי־נִבְטָם: וַיִּמְלֹךְ שְׁלֹמֹה
 31 בִּירֻשָּׁלָם עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל אֲרַבְּעִים שָׁנָה: וַיִּשְׁפַּץ
 שְׁלֹמֹה עִם־אֲבִתּוֹ וַיִּקְרָהוּ בָּעִיר דָּוִד אֲבִיו וַיִּמְלֹךְ
 רַחֲבֵעַם בֶּן־תַּחֲתָיו: CAP. X

1 וַיִּלְכֹּף רַחֲבֵעַם שְׁכֵמָה כִּי־שָׁכַם בָּאוּ כָל־יִשְׂרָאֵל
 2 לְחִמְלֹק אִתּוֹ: וַיְהִי פֶשֶׁמֶץ יִרְבֵּעַם בְּנֵי־נִבְטָם
 וְהָיוּ בְּמִצְרַיִם אֲשֶׁר־בָּרוּחַ מִפְּנֵי שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ
 3 יִשָּׁב יִרְבֵּעַם מִמִּצְרַיִם: וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָאוּ לוֹ

shekels of beaten gold went to one target.

16 And three hundred shields *made* *he* of beaten gold; three hundred *shekels* of gold went to one shield: and the king put them in the house^c of the forest of Lebanon.

17 Moreover, the king made a great throne of ivory, and overlaid it with pure gold.

18 And *there were* six steps to the throne, with a footstool of gold, *which were* fastened to the throne, and *β* stays on each side of the sitting-place, and two lions standing by the stays;

19 And twelve lions stood there on the one side and on the other upon the six steps. There was not the like made in any kingdom.

20 And all the drinking-vessels of king Solomon *were* of gold, and all the vessels of the house of the forest of Lebanon *were* of *γ* pure gold: *δ* none *were* of silver; it was *not* any thing accounted of in the days of Solomon.

21 For the king's ships went to Tarshish with the servants of Huram: every three years once came the ships of Tarshish, bringing gold, and silver, *ζ* ivory, and apes, and peacocks.

22 And *δ* king Solomon passed all the kings of the earth in riches and wisdom.

23 And all the kings of the earth sought the presence of Solomon, to hear his wisdom that God had put in his heart.

24 And they brought every man his present, vessels of silver, and vessels of gold, and raiment, harness, and spices, horses and mules, a rate year by year.

25 And Solomon had four thousand stalls for horses and chariots, and twelve thousand horsemen, whom he bestowed in the chariot-cities, and with the king at Jerusalem.

26 And he reigned *ι* over all the kings from the *θ* river even unto the land of the Philistines, and to the border of Egypt.

27 And *κ* the king *μ* made silver in Jerusalem as stones, and cedar-trees made he as the sycamore-trees that *are* in the low plains in abundance.

28 And they brought unto Solomon horses out of Egypt, and out of all lands.

29 Now^η the rest of the acts of Solomon, first and last, *are* they not written in the *λ* book of Nathan the prophet, and in the prophecy of Ahijah^ρ the Shilonite, and in the visions of Iddo^σ the seer against Jeroboam the son of Nebat?

30 And Solomon reigned in Jerusalem over all Israel forty years.

31 And Solomon slept with his fathers, and he was buried in the city of David his father: and Rehoboam his son reigned in his stead.

CHAP. X.

AND^α Rehoboam went to Shechem: *ι* for to Shechem were all Israel come to make him king.

2 And it came to pass, when^ν Jeroboam the son of Nebat, (who *was* in Egypt, whither he had fled from the presence of Solomon the king,) heard *ι*, that Jeroboam returned out of Egypt.

3 And they sent and called him. So Jeroboam and all Israel came, and spake to Rehoboam, saying,

4 Thy father made our yoke grievous; now, therefore, ease thou somewhat the grievous servitude of thy father, and his heavy yoke that he put upon us, and we will serve thee.

B. C. 992.

a Pr. 12. 15.
19. 20.

b Job 12. 12,
13.

c 1 Ki. 7. 2.

d Pr. 27. 10.

β hands.

e Pr. 15. 1.

f Is. 30. 1.

γ shut up.

δ or, there was no silver in them.

ζ or, elephants' teeth.

η 1 Ki. 3. 12, 13.
4. 30, &c.

ι laden.

κ Pr. 19. 27.

ι Ge. 15. 18.
1 Ki. 4. 21.
Ps. 72. 8.

θ i. e. Euphrates.

κ ch. 1. 15-17.
1 Ki. 10. 27,
&c.

μ gave.

ι Is. 30. 12, 13.

m De. 2. 30.
1 Sa. 2. 25.
Is. 19. 14.

n 1 Ki. 11. 41-43.

ο 1 Ki. 11. 31.

λ words.

p 1 Ki. 11. 29.

q ch. 12. 15.
13. 22.

r 2 Sa. 20. 1.

σ 1 Ki. 12. 1, &c.

t Ge. 37. 12, 13.
Ju. 9. 1.

u 1 Ki. 4. 6.
5. 14.
Adoniram.

v 1 Ki. 11. 26,
40.

μ strengthened himself.

w Ps. 89. 30,
&c.

x 1 Ki. 12. 21,
&c.

y Pr. 21. 30.

5 And he said unto them, Come again unto me after three days. And the people departed.

6 And king Rehoboam took^α counsel with the old^β men that had stood before Solomon his father^d while he yet lived, saying, What counsel give ye me, to return answer to this people?

7 And they spake unto him, saying, If thou be kind to this people, and please them, and speak^ε good words to them, they will be thy servants for ever.

8 But he forsook the counsel which the old men gave him, and^f took counsel with the young men that were brought up with him, that stood before him.

9 And he said unto them, What advice give ye, that we may return answer to this people, which have spoken to me, saying, Ease somewhat the yoke that thy father did put upon us?

10 And the young men that were brought up with him spake unto him, saying, Thus shalt thou answer the people that spake unto thee, saying, Thy father made our yoke heavy, but make thou *ι* somewhat lighter for us; thus shalt thou say unto them, My little *finger* shall be thicker than my father's loins.

11 For whereas his father *η* put a heavy yoke upon you, I will put more to your yoke: my father chastised you with whips, but I will *chastise* you with scorpions.

12 So Jeroboam and all the people came to Rehoboam on the third day, as the king bade, saying, Come again to me on the third day.

13 And the king answered them roughly: and king Rehoboam^κ forsook the counsel of the old men,

14 And answered them after the advice of the young men, saying, My father made your yoke heavy, but I will add thereto: my father chastised you with whips, but I will *chastise* you with scorpions.

15 So^ι the king hearkened not unto the people; for^μ the cause was of God, that the LORD might perform his word, which he spake^ο by the hand of Ahijah the Shilonite to Jeroboam the son of Nebat.

16 And when all Israel *saw* that the king would not hearken unto them, the people answered the king, saying,^ρ What portion have we in David? and *we have* none inheritance in the son of Jesse: every man to your tents, O Israel: *and* now, David, see to thine own house. So all Israel went to their tents.

17 But *as for* the children of Israel that dwelt in the cities of Judah, Rehoboam reigned over them.

18 Then king Rehoboam sent Hadoram,^α that was over the tribute; and the children of Israel stoned him with stones that he died: but king Rehoboam *μ* made speed to get him up to *his* chariot, to flee to Jerusalem.

19 And^ν Israel rebelled against the house of David unto this day.

CHAP. XI.

AND^α when Rehoboam was come to Jerusalem, he gathered of the house of Judah and Benjamin an hundred and fourscore thousand chosen *men*, which were warriors, to fight against Israel, that he might bring the kingdom again to Rehoboam.

2 But^γ the word of the LORD came

to Shemaiah^a the man of God, saying,
3 Speak unto Rehoboam the son of Solomon, king of Judah, and to all Israel in Judah and Benjamin, saying,

4 Thus saith the LORD, Ye shall not go up nor fight against your^b brethren: return every man to his house; for^d this thing is done of me. And they obeyed the words of the LORD, and returned from going against Jeroboam.

5 And Rehoboam dwelt in Jerusalem, and built cities for defence in Judah.

6 He built even Bethlehem, and Etam, and Tekoa,

7 And Beth-zur, and Shoco, & Adullam, 8 And Gath, and Mareshah, and Ziph, 9 And Adoraim, & Lachish, & Azekah, 10 And Zorah, and Aijalon, and Hebron, which are in Judah and in Benjamin fenced cities.

11 And he fortified^k the strong holds, and put captains^m in them, and store of victual, and of oil and wine.

12 And in every several city he put shields and spears, & made them exceeding strong, having Judah and Benjamin on his side.

13 And the priests and the Levites that were in all Israel γ resorted to him out of all their coats.

14 For the Levites left their^p suburbs, and their possession, and came to Judah and Jerusalem: for Jeroboam and his sons had cast them off^q from executing the priest's office unto the LORD:

15 And^r he ordained him priests for the high places, and for the devils,^t and for the calves^u which he had made.

16 And after them, out of all^w the tribes of Israel, such as set their hearts to seek the LORD God of Israel, came to Jerusalem, to sacrifice unto the LORD God of their fathers.

17 So they strengthened^{*} the kingdom of Judah, and made Rehoboam the son of Solomon strong, three years: for three years they walked in the way of David and Solomon.

18 And Rehoboam took him Mahalath the daughter of Jerimoth the son of David to wife, and Abihail the daughter of Eliab the son of Jesse;

19 Which bare him children; Jeush, and Shamariah, and Zaham.

20 And after her he took Maachah^{*} the daughter of Absalom, which bare him Abijah, and Attai, and Ziza, and Shelomith.

21 And Rehoboam loved Maachah the daughter of Absalom above all his wives and his concubines: (for he took eighteen wives, and threescore concubines; and begat twenty and eight sons, and threescore daughters.)

22 And Rehoboam made^d Abijah the son of Maachah the chief, to be ruler among his brethren: for he thought to make him king.

23 And he dealt wisely, and dispersed of all his children throughout all the countries of Judah and Benjamin, unto every fenced city; and he gave them victual in abundance. And he desired θ many wives.

CHAP. XII.

AND it came to pass, when Rehoboam had established^k the kingdom, and had strengthened himself, heⁱ forsook^k the law of the LORD, and all Israel with him.

2 And it came to pass, that in the fifth year of king Rehoboam, Shishak king of Egypt came up against Jerusalem, because they had transgressed against the LORD,

B. C. 975.

a ch. 12. 5.

b ch. 16. 8.

c Ge. 13. 8.

d ch. 10. 15.

Ps. 33. 11.

e ch. 11. 2.

f ch. 15. 2.

g Je. 13. 15, 18.

Ja. 4. 6, 10.

h Ex. 9. 27.

i Ki. 21. 23, 29.

k Is. 22. 10, 11.

l Le. 26. 41, 42.

m ch. 17. 19.

β or, a little while.

n Ne. 9. 36, 37.

Is. 26. 13.

γ presented themselves.

o De. 23. 47, 48.

p Nu. 35. 2, &c.

q ch. 13. 9.

r ch. 9. 15, 16.

s i Ki. 12. 31.

Is. 33.

t Le. 17. 7.

De. 32. 17.

i Co. 10. 20.

u i Ki. 12. 28.

14. 9.

Ho. 13. 2.

v 2 Sa. 8. 18.

w ch. 15. 9.

30. 11, 18.

Ps. 84. 5-7.

x ch. 12. 1.

y ch. 33. 12, 13.

Is. 57. 15.

1 Pe. 5. 6.

δ or, and yet in Judah there were good things.

ch. 19. 3.

Ge. 18. 24.

i Ki. 14. 13.

z i Ki. 15. 2.

She is called Michaiah the daughter of Uriel,

ch. 13. 2.

ζ fixed.

a De. 5. 29.

Eze. 33. 31.

η words.

b ver. 5.

c ch. 9. 29.

d ch. 12. 16.

De. 21. 15-17.

e i Ki. 14. 31.

Abijah.

f i Ki. 15. 1, &c.

θ a multitude of wives.

g ch. 11. 20.

h ch. 11. 17.

i i Ki. 14. 22.

h De. 32. 15, 18.

κ bound together.

3 With twelve hundred chariots, and threescore thousand horsemen; and the people were without number that came with him out of Egypt; the Lubims,^b the Sukkiims, and the Ethiopians.

4 And he took the fenced cities which pertained to Judah, and came to Jerusalem.

5 Then came Shemaiah^e the prophet to Rehoboam, and to the princes of Judah, that were gathered together to Jerusalem because of Shishak, and said unto them, Thus saith the LORD, Ye^f have forsaken me, and therefore have I also left you in the hand of Shishak.

6 Whereupon the princes of Israel and the king humbled^g themselves; and they said, The^h LORD is righteous.

7 Andⁱ when the LORD saw that they humbled themselves, the word of the LORD came to Shemaiah, saying, They have humbled themselves, therefore^j I will not destroy them, but I will grant them β some deliverance; and my wrath shall not be poured out upon Jerusalem by the hand of Shishak.

8 Nevertheless they shall be his^k servants; that they may know my service, and the service of the kingdoms^o of the countries.

9 So Shishak king of Egypt came up against Jerusalem, and took away the treasures of the house of the LORD, and the treasures of the king's house; he took all: he carried away also the shields of gold which^r Solomon had made.

10 Instead of which king Rehoboam made shields of brass, and committed^t them to the hands of the chief^v of the guard, that kept the entrance of the king's house.

11 And when the king entered into the house of the LORD, the guard came and fetched them, and brought them again into the guard chamber.

12 And when^y he humbled himself, the wrath of the LORD turned from him, that he would not destroy^z him altogether: δ and also in Judah things went well.

13 So king Rehoboam strengthened himself in Jerusalem, and reigned: for Rehoboam was one and forty years old when he began to reign, and he reigned seventeen years in Jerusalem, the city which the LORD had chosen out of all the tribes of Israel, to put his name there. And his mother's name was Naamah, an Ammonitess.

14 And he did evil, because he ζ prepared not his heart^a to seek the LORD.

15 Now the acts of Rehoboam, first and last, are they not written in the η book of Shemaiah^b the prophet, and of Iddo^c the seer, concerning genealogies? And there were wars between Rehoboam and Jeroboam continually.

16 And Rehoboam slept with his fathers, and was buried in the city of David: and Abijah^e his son reigned in his stead.

CHAP. XIII.

NOW^f in the eighteenth year of king Jeroboam began Abijah to reign over Judah.

2 He reigned three years in Jerusalem: (his mother's name also was^g Michaiah the daughter of Uriel of Gibeah: and there was war between Abijah and Jeroboam.

3 And Abijah κ set the battle in array with an army of valiant men of war, even four hundred thousand chosen men: Jeroboam also set the battle in array against him with eight hundred thousand chosen men, being mighty men of valour.

לְהַחֲזִים עִם־יִשְׂרָאֵל לְהִשָּׁב אֶת־הַמַּמְלָכָה
 לְרַבְעָם׃ וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֶל־שְׁמַעְיָהוּ אִישׁ־
 הַחֲלָזִים לֵאמֹר׃ אֲמֹר אֶל־רַבְעָם בֶּן־שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ־
 יְהוּדָה וְאֵל כָּל־יִשְׂרָאֵל בַּיּוֹדָה וּבְנִימָן לֵאמֹר׃
 כֹּה אָמַר יְהוָה לֹא־תַעֲשׂוּ וְלֹא־חֵל חֲמוֹ עִם־אֲחֵיכֶם
 שְׂוֹבוּ אִישׁ לְבֵיתוֹ כִּי־מִתְּחִיל נָתַתִּי הַדָּבָר הַזֶּה
 וְיִשְׁמְעוּ אֶת־דְּבַר יְהוָה וְשָׁבוּ מִלְּכַת אֶל־רַבְעָם׃
 וַיָּשָׁב רַבְעָם בְּיֹשְׁלָם וַיָּבֶן עָרִים לְמִצּוֹר
 בַּיּוֹדָה׃ וַיָּבֶן אֶת־בֵּית־לָחֶם וְאֶת־עֵשֶׂט וְאֶת־
 תְּקוּעַ׃ וְאֶת־בֵּית־צִוִּיר וְאֶת־שֹׁכֹן וְאֶת־עֵדֶם׃
 וְאֶת־נֶת וְאֶת־מְרֹשֶׁה וְאֶת־נוֹף׃ וְאֶת־אֲדוּרִים
 וְאֶת־לָקֵשׁ וְאֶת־עֹקֶה׃ וְאֶת־צֹרְעָה וְאֶת־אֵילָן
 וְאֶת־חֲבֹרֹן אֲשֶׁר בַּיּוֹדָה וּבְנִימָן עַתָּה מִצִּוֹת׃
 וַיִּחְזַק אֶת־הַמִּצְדּוֹת וַיִּתֵּן בָּהֶם נִגְדִים וְאֶצְרוֹת
 מֵאֵל וְשֹׁמֵן וְיוֹן׃ וּבְכָל־עִיר וְעִיר צִנּוֹת וּרְמָהִים
 וַיִּהְיֶה־קָם לְחִרְבָּה מֵאֵד וַיִּהְיֶה וּבְנִימָן׃
 וַחֲבֵרָנִים וְחִלּוֹם אֲשֶׁר כָּל־יִשְׂרָאֵל הִתְעַבּוּ עָלָיו
 מִכָּל־גְּבוּלָם׃ כִּי־עָנָה הַלָּוִים אֶת־מִנְרָשֵׁיהֶם
 וְאֶת־תֹּחֶם וַיָּלְכוּ לַיהוָה וּלְיֹשְׁלָם כִּי־הִזְנִיתֶם
 לְרַבְעָם וּבְנָיו מִפֶּה־יְהוָה׃ וַיַּעֲמֵדֵם כֹּהֲנִים
 לַבָּמֹת וּלְשֹׁעִירִים וּלְעִגְלִים אֲשֶׁר עָשָׂה׃ וְאֶת־הֵחָם
 מִכָּל שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל הִתְנַחֵם אֶת־לִבָּם לְבָשׁ אֶת־
 יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בָּאָה יְרוּשָׁלַם לִבְנוֹת לַיהוָה
 אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם׃ וַיִּחְזְקוּ אֶת־מַלְכוּת יְהוּדָה
 וַיֹּאמְרוּ אֶת־רַבְעָם דָּרָשְׁמָה לְשָׁנִים שְׁלוֹשׁ כִּי
 הָלַכְוּ בְּדֶרֶךְ דָּוִד וְשְׁלֹמֹה לְשָׁנִים שְׁלוֹשׁ׃
 וַיִּקְחֵלֻ רַבְעָם אִשָּׁה אֶת־מַחֲלַת בֶּן־יִרְמְיָהוּ בֶן־
 דָּוִד אֲבִיהֶל בַּת־אֵלִיאָב בֶּן־יִשִּׁי׃ וַהֲלֵךְ לוֹ בָּנִים
 אֶת־יְעֹשֶׁה וְאֶת־שְׁמָרָה וְאֶת־זֶהֻם׃ וְאַחֲרֶיהָ לָקַח
 אֶת־מַעֲכָה בַת־אֲשָׁלוּם וַהֲלֵךְ לוֹ אֶת־אֲבָהָה וְאֶת־
 עֲמִי וְאֶת־זִינָא וְאֶת־שְׁלֹמִית׃ וַיֹּאחֲזֶה רַבְעָם
 אֶת־מַעֲכָה בַת־אֲשָׁלוּם מִכָּל נָשָׁיו וּפִלְגָשָׁיו כִּי
 נָשִׁים שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה נָשָׂא וּפִלְגָשִׁים שְׁנָיִם וַיֹּלֵד
 עֶשְׂרִים וּשְׁמוֹנֶה בָּנִים וְשִׁשִּׁים בָּנוֹת׃ וַיַּעֲמֵד
 לְרֹאשׁ רַבְעָם אֶת־אֲבָהָה בֶּן־מַעֲכָה לְנֶגֶד בָּאֲחָיו
 כִּי לְהַמְלִיכוֹ׃ וַיָּבֶן וַיִּפְרֹץ מִכָּל־בָּנָיו לְכָל־אֶצְרוֹת
 יְהוּדָה וּבְנִימָן לְכָל עַתָּה הַמִּצְדּוֹת וַיִּתֵּן לָהֶם הַחֲזֹן
 לְרֹב וַיִּשְׁאֵל הַחֲזֹן נָשִׁים׃ יב CAP. XII

וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֶל־שְׁמַעְיָהוּ אִישׁ־
 הַחֲלָזִים לֵאמֹר׃ אֲמֹר אֶל־רַבְעָם בֶּן־שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ־
 יְהוּדָה וְאֵל כָּל־יִשְׂרָאֵל בַּיּוֹדָה וּבְנִימָן לֵאמֹר׃
 כֹּה אָמַר יְהוָה לֹא־תַעֲשׂוּ וְלֹא־חֵל חֲמוֹ עִם־אֲחֵיכֶם
 שְׂוֹבוּ אִישׁ לְבֵיתוֹ כִּי־מִתְּחִיל נָתַתִּי הַדָּבָר הַזֶּה
 וְיִשְׁמְעוּ אֶת־דְּבַר יְהוָה וְשָׁבוּ מִלְּכַת אֶל־רַבְעָם׃
 וַיָּשָׁב רַבְעָם בְּיֹשְׁלָם וַיִּבְנוּ עָרִים לְמִצּוֹר
 בַּיּוֹדָה׃ וַיִּבְנוּ אֶת־בֵּית־לָחֶם וְאֶת־עֵשֶׂט וְאֶת־
 תְּקוּעַ׃ וְאֶת־בֵּית־צִוִּיר וְאֶת־שֹׁכֹן וְאֶת־עֵדֶם׃
 וְאֶת־נֶת וְאֶת־מְרֹשֶׁה וְאֶת־נוֹף׃ וְאֶת־אֲדוּרִים
 וְאֶת־לָקֵשׁ וְאֶת־עֹקֶה׃ וְאֶת־צֹרְעָה וְאֶת־אֵילָן
 וְאֶת־חֲבֹרֹן אֲשֶׁר בַּיּוֹדָה וּבְנִימָן עַתָּה מִצִּוֹת׃
 וַיִּחְזַק אֶת־הַמִּצְדּוֹת וַיִּתֵּן בָּהֶם נִגְדִים וְאֶצְרוֹת
 מֵאֵל וְשֹׁמֵן וְיוֹן׃ וּבְכָל־עִיר וְעִיר צִנּוֹת וּרְמָהִים
 וַיִּהְיֶה־קָם לְחִרְבָּה מֵאֵד וַיִּהְיֶה וּבְנִימָן׃
 וַחֲבֵרָנִים וְחִלּוֹם אֲשֶׁר כָּל־יִשְׂרָאֵל הִתְעַבּוּ עָלָיו
 מִכָּל־גְּבוּלָם׃ כִּי־עָנָה הַלָּוִים אֶת־מִנְרָשֵׁיהֶם
 וְאֶת־תֹּחֶם וַיָּלְכוּ לַיהוָה וּלְיֹשְׁלָם כִּי־הִזְנִיתֶם
 לְרַבְעָם וּבְנָיו מִפֶּה־יְהוָה׃ וַיַּעֲמֵדֵם כֹּהֲנִים
 לַבָּמֹת וּלְשֹׁעִירִים וּלְעִגְלִים אֲשֶׁר עָשָׂה׃ וְאֶת־הֵחָם
 מִכָּל שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל הִתְנַחֵם אֶת־לִבָּם לְבָשׁ אֶת־
 יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בָּאֲחָה יְרוּשָׁלַם לִבְנוֹת לַיהוָה
 אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם׃ וַיִּחְזְקוּ אֶת־מַלְכוּת יְהוּדָה
 וַיֹּאמְרוּ אֶת־רַבְעָם דָּרָשְׁמָה לְשָׁנִים שְׁלוֹשׁ כִּי
 הָלַכְוּ בְּדֶרֶךְ דָּוִד וְשְׁלֹמֹה לְשָׁנִים שְׁלוֹשׁ׃
 וַיִּקְחֵלֻ רַבְעָם אִשָּׁה אֶת־מַחֲלַת בֶּן־יִרְמְיָהוּ בֶן־
 דָּוִד אֲבִיהֶל בַּת־אֵלִיאָב בֶּן־יִשִּׁי׃ וַהֲלֵךְ לוֹ בָּנִים
 אֶת־יְעֹשֶׁה וְאֶת־שְׁמָרָה וְאֶת־זֶהֻם׃ וְאַחֲרֶיהָ לָקַח
 אֶת־מַעֲכָה בַת־אֲשָׁלוּם וַהֲלֵךְ לוֹ אֶת־אֲבָהָה וְאֶת־
 עֲמִי וְאֶת־זִינָא וְאֶת־שְׁלֹמִית׃ וַיֹּאחֲזֶה רַבְעָם
 אֶת־מַעֲכָה בַת־אֲשָׁלוּם מִכָּל נָשָׁיו וּפִלְגָשָׁיו כִּי
 נָשִׁים שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה נָשָׂא וּפִלְגָשִׁים שְׁנָיִם וַיֹּלֵד
 עֶשְׂרִים וּשְׁמוֹנֶה בָּנִים וְשִׁשִּׁים בָּנוֹת׃ וַיַּעֲמֵד
 לְרֹאשׁ רַבְעָם אֶת־אֲבָהָה בֶּן־מַעֲכָה לְנֶגֶד בָּאֲחָיו
 כִּי לְהַמְלִיכוֹ׃ וַיִּבְנוּ וַיִּפְרְצוּ מִכָּל־בָּנָיו לְכָל־אֶצְרוֹת
 יְהוּדָה וּבְנִימָן לְכָל עַתָּה הַמִּצְדּוֹת וַיִּתֵּן לָהֶם הַחֲזֹן
 לְרֹב וַיִּשְׁאֵל הַחֲזֹן נָשִׁים׃ יב CAP. XII

וַיִּהְיֶה־קָם לְחִרְבָּה מֵאֵד וַיִּהְיֶה וּבְנִימָן׃

וַיִּחְזַק אֶת־הַמִּצְדּוֹת וַיִּתֵּן בָּהֶם נִגְדִים וְאֶצְרוֹת
 מֵאֵל וְשֹׁמֵן וְיוֹן׃ וּבְכָל־עִיר וְעִיר צִנּוֹת וּרְמָהִים
 וַיִּהְיֶה־קָם לְחִרְבָּה מֵאֵד וַיִּהְיֶה וּבְנִימָן׃
 וַחֲבֵרָנִים וְחִלּוֹם אֲשֶׁר כָּל־יִשְׂרָאֵל הִתְעַבּוּ עָלָיו
 מִכָּל־גְּבוּלָם׃ כִּי־עָנָה הַלָּוִים אֶת־מִנְרָשֵׁיהֶם
 וְאֶת־תֹּחֶם וַיָּלְכוּ לַיהוָה וּלְיֹשְׁלָם כִּי־הִזְנִיתֶם
 לְרַבְעָם וּבְנָיו מִפֶּה־יְהוָה׃ וַיַּעֲמֵדֵם כֹּהֲנִים
 לַבָּמֹת וּלְשֹׁעִירִים וּלְעִגְלִים אֲשֶׁר עָשָׂה׃ וְאֶת־הֵחָם
 מִכָּל שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל הִתְנַחֵם אֶת־לִבָּם לְבָשׁ אֶת־
 יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בָּאֲחָה יְרוּשָׁלַם לִבְנוֹת לַיהוָה
 אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם׃ וַיִּחְזְקוּ אֶת־מַלְכוּת יְהוּדָה
 וַיֹּאמְרוּ אֶת־רַבְעָם דָּרָשְׁמָה לְשָׁנִים שְׁלוֹשׁ כִּי
 הָלַכְוּ בְּדֶרֶךְ דָּוִד וְשְׁלֹמֹה לְשָׁנִים שְׁלוֹשׁ׃
 וַיִּקְחֵלֻ רַבְעָם אִשָּׁה אֶת־מַחֲלַת בֶּן־יִרְמְיָהוּ בֶן־
 דָּוִד אֲבִיהֶל בַּת־אֵלִיאָב בֶּן־יִשִּׁי׃ וַהֲלֵךְ לוֹ בָּנִים
 אֶת־יְעֹשֶׁה וְאֶת־שְׁמָרָה וְאֶת־זֶהֻם׃ וְאַחֲרֶיהָ לָקַח
 אֶת־מַעֲכָה בַת־אֲשָׁלוּם וַהֲלֵךְ לוֹ אֶת־אֲבָהָה וְאֶת־
 עֲמִי וְאֶת־זִינָא וְאֶת־שְׁלֹמִית׃ וַיֹּאחֲזֶה רַבְעָם
 אֶת־מַעֲכָה בַת־אֲשָׁלוּם מִכָּל נָשָׁיו וּפִלְגָשָׁיו כִּי
 נָשִׁים שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה נָשָׂא וּפִלְגָשִׁים שְׁנָיִם וַיֹּלֵד
 עֶשְׂרִים וּשְׁמוֹנֶה בָּנִים וְשִׁשִּׁים בָּנוֹת׃ וַיַּעֲמֵד
 לְרֹאשׁ רַבְעָם אֶת־אֲבָהָה בֶּן־מַעֲכָה לְנֶגֶד בָּאֲחָיו
 כִּי לְהַמְלִיכוֹ׃ וַיִּבְנוּ וַיִּפְרְצוּ מִכָּל־בָּנָיו לְכָל־אֶצְרוֹת
 יְהוּדָה וּבְנִימָן לְכָל עַתָּה הַמִּצְדּוֹת וַיִּתֵּן לָהֶם הַחֲזֹן
 לְרֹב וַיִּשְׁאֵל הַחֲזֹן נָשִׁים׃ יב CAP. XII

וַיִּהְיֶה־קָם לְחִרְבָּה מֵאֵד וַיִּהְיֶה וּבְנִימָן׃

וַיִּחְזַק אֶת־הַמִּצְדּוֹת וַיִּתֵּן בָּהֶם נִגְדִים וְאֶצְרוֹת

וַיִּפְּדוּ יְהוָה וְנָחָם: וַיַּחֲזֹק אֲבִיהוּ וַיִּשְׁאֲלוּ²¹
נָשִׁים אַרְבַּע עֶשְׂרֵה וַיּוֹלֵד עֶשְׂרִים וְשָׁנִים בָּנִים
וְשֵׁשׁ עֶשְׂרֵה בָנוֹת: וַחֲתָן דָּבִיד אֲבִיהוּ וּדְרָכָיו²²
וּדְבָרָיו כְּחֻבִּים בְּמִדְוַשׁ הַנִּבְנִיא עָדוּ: וַיִּשְׁכַּב אֲבִיהוּ²³
עִם אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּ אוֹתוֹ בְּעִיר דָּוִד וַיִּמָּלֶךְ אֲסָא
בְּנֵי חֲתָנָיו בִּימֵי שְׁקֵטָה הָאֲרָץ עֶשְׂרֵה שָׁנִים:

CAP. XIV. ד

וַיַּעַשׂ אֲסָא הַטּוֹב וְהַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהָיו:¹
וַיִּסֶּר אֶת־מִזְבְּחוֹת הַגִּזְרִי וְהַבָּמֹת וַיִּשְׁבֹּר אֶת־²
הַמִּצְבֹּת וַיַּגִּדֵּעַ אֶת־הָאֲשֵׁרִים: וַיֹּאמֶר לַיהוָה³
לְדָרוֹשׁ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם וּלְעֲשׂוֹת
הַחֻמָּה וְהַמִּצְוָה: וַיִּסֶּר מִכָּל־עֵץ יְהוָה אֶת־⁴
הַבָּמֹת וְאֶת־הַחֲמֻנִים וְהַשְׁקֵטָה הַמְּמֻלָּה לְפָנָיו:
וַיִּבֶן עָרֵי מִצְרֵה בִּיהוּדָה כִּי־שָׁקֵטָה הָאֲרָץ וְאִין־⁵
עֲמֹ מִלְחָמָה בְּשָׁנִים הָאֵלֶּה כִּי־הִנֵּחַ יְהוָה לָוִי:
וַיֹּאמֶר לַיהוָה נִבְנָה אֶת־הָעָרִים הָאֵלֶּה וְנָסַב⁶
חֻמָּה וּמִגְדָּלִים לְדָרְנֵם וּבְרִחֵם עוֹדֵנֵי הָאֲרָץ
לְפָנֵינוּ כִּי יִרְשָׁנוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ דִּרְשָׁנוּ וַיִּנַּח
לָנוּ מִסְבֵּג וּבִבְנֵי וַיִּצְלָחוּ: וַיְהִי לְאֲסָא⁷
חֵלֶל נִשְׂא צִנָּה וְכֹחַ מִיהוּדָה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אָלֶף
וּמִבְּנֵימָן נִשְׂאִי מִן־דִּרְכֵי קָדֵשׁ מֵאֲרָמִים וּשְׂמוֹנִים
אָלֶף כִּלְאֵה גִבּוֹרֵי חַיִל: וַיֵּצֵא אֱלֹהִים זֶרַח⁸
הַפִּזְשִׁי בְּחֵל אֶלֶף אֲלָפִים וּמִרְבָּבוֹת שְׁלֹשׁ מֵאוֹת
וּבָא עַד־מִרְשָׁה: וַיֵּצֵא אֲסָא לְפָנָיו וַיַּעֲרֵב⁹
מִלְחָמָה בְּנִינָא צִסְתָּה לְמִרְשָׁה: וַיִּקְרָא אֲסָא¹⁰
אֶל־יְהוָה אֱלֹהָיו וַיֹּאמֶר יְהוָה אִין־עֲמָקָה לְעוֹר בֶּן
רֶב לֹאִין פָּח עוֹרָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ כִּי־עָלָה נִשְׁעָנוּ
וּבִשְׁמָךְ בָּאֵנוּ עַל־הַחֲמוֹן הַהוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲמָה
אֶל־עֶצֶר עֲמָקָה אָנוֹשׁ: וַיִּפֹּחַ יְהוָה אֶת־¹¹
הַפִּזְשִׁים לְפָנֵי אֲסָא וּלְפָנֵי יְהוּדָה וַיִּנְסוּ הַפִּזְשִׁים:
וַיִּרְדָּם אֲסָא וְהָעָם אֲשֶׁר־עִמּוֹ עַד־לִגְרֹף וַיִּפֹּל¹²
מִפְּשִׁים לֹאִין־לָהֶם מִיָּדָה כִּי־נִשְׁבְּרוּ לְפָנֵי־יְהוָה
וּלְפָנֵי מַחְנֵהוּ וַיִּשְׂאֵהוּ שָׁלֹל הַרְבֵּה מְאֹד: וַיִּפֹּל אֶת־¹³
כָּל־הָעָרִים סְבִיבוֹת גִּזְרֵי כִי־הָיָה פֶּחַי־יְהוָה
עֲלֵיהֶם וַיִּבְּאוּ אֶת־כָּל־הָעָרִים כִּי־בָהּ רָצָה הַיָּדָה
בָּהֶם: וְגַם־אֲהֵל מִקֵּנָה הָפִי וַיִּשְׁבּוּ צֹאן לֶרֶב¹⁴
וּגְמֻלִים וַיִּשְׁבּוּ יְרוּשָׁלַם: CAP. XV. טו

אִישׁ בְּחָדָו וַיִּרְבְּעֵם עַד־עַם מִלְחָמָה בְּשִׁמּוֹנָה
מֵאוֹת אָלֶף אִישׁ בְּחָדָו גִּבּוֹרֵי חַיִל: וַיִּקָּם אֲבִיהוּ מֵעַל⁴
לְחַר צְמִיִּים אֲשֶׁר בָּהָר אֲסָרִים וַיֹּאמֶר שְׁמִיעוּנִי
יִרְבְּעִם וְכָל־יִשְׂרָאֵל: הֲלֹא לָכֵם לָדַעַת כִּי־יְהוָה
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל נָתַן מִמְּלִכָה לְדָוִד עַל־יִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם
לוֹ וּלְבָנָיו בְּרִית מִלָּח: וַיִּקָּם יִרְבְּעִם כִּי־נָסַב⁶
עָבַד שְׁלֹמֹה בְּרָדָדִי וַיִּמָּדֵד עַל־אֲבָיו:
וַיִּקְבְּצֵהוּ עָלָיו אֲנָשִׁים רַקִּים בְּנֵי בָלִיעַל וַיַּחֲאֲמִצּוּ⁷
עַל־יִרְבְּעִם כִּי־שְׁלֹמֹה וַיִּחְבְּעֵם הָיָה נֶשֶׁר וַיִּדְּ-⁸
לָבָב וְלֹא הִחֲזֹק לְפָנֵיהֶם: וַעֲבָה אֶתֶּם אֲמִרִים
לְהַחֲזֹק לְפָנֵי מִמְּלֶכֶת יְהוָה בֶּן־דָּוִד וְאַתֶּם
הַמּוֹן רֶב וְעַמְּכֶם עָלֶיךָ וְלָב אֲשֶׁר עָשָׂה לָכֵם
יִרְבְּעִם לְאֵלֹהִים: הֲלֹא הִדְחַתֶּם אֶת־כֹּהֲנֵי יְהוָה
אֲרִי־בֵנִי אֲחֵרִי וְהַלְוִיִּם וַתַּעֲשׂוּ לָכֵם כִּדְנִים כַּעֲמִי
הָאֲרָצוֹת כִּי־חָבֵא לְפָנֶיךָ בֶּן־דָּבִד וְאַתֶּם
שָׁבַעְתָּ וְהָיָה כִּדְנִי לֹאֵל אֱלֹהִים: וַאֲנִי־הֵנִי יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ וְלֹא עֲבָדְנוּ וְכֹהֲלִים מְשֻׁרְתִּים לַיהוָה בֶּן־¹⁰
אֲחֵרִי וְהַלְוִיִּם בְּמִלְאָכָה: וּמִקְדָּשִׁים לַיהוָה עֲלוֹת
בְּמִקְדָּשְׁכֶּךָ וּבְעֶצֶב בְּעֶרֶב וּקְשֻׁרֹת־סָמִים וּמַעֲרֹכֹת
לָחֵם עַל־הַשִּׁלְחָן הַפָּחוּר וּמִנֹּרֹת הַהֵבֶה וּכְרֹחֵלֶי
לְבַעַל בְּעֶרֶב בְּעֶרֶב כִּי־שָׁמַרְתֶּם אֲבָדְנוּ אֶת־מִשְׁמַחַת
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאַתֶּם עֹבְדֵתֶם אוֹתוֹ: וְהָיָה עֲמָנוּ¹²
בְּרָאשׁ הָאֱלֹהִים וְכִהְיִנוּ וְהַצְצֻרוֹת הַתּוֹרָה
לְחָרֵץ עֲלֵיכֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־הַלְחָמוֹ עִם־יְהוָה
אֱלֹהֵי־אֲבוֹתֵיכֶם כִּי־לֹא תִצְלָחוּ: וַיִּרְבְּעִם הִסֵּב¹³
אֶת־הַמַּצֵּב לְבָא מִמַּחֲרָהֶם וַהֲיוּ לְפָנֵי יְהוָה
וְהַמַּצֵּב מִמַּחֲרָהֶם: וַיִּפְּצוּ יְהוָה וְהָיָה לָהֶם
הַמִּלְחָמָה פָּנִים וְאַחֲרוֹ וַיִּצְעֲקוּ לַיהוָה וְהַחֲזִיקִים
מִחַצְצָרִים בְּחַצְצֻרוֹת: וַהֲרִיעוּ אִישׁ יְהוָה וַהֲיוּ
בְּדִירֵעַ אִישׁ יְהוָה וְהָאֱלֹהִים נִגַּף אֶת־יִרְבְּעִם
וְכָל־יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי אֲבִיהוּ וְיְהוּדָה: וַיִּנְסוּ בְּנֵי־¹⁶
יִשְׂרָאֵל מִפָּנֵי יְהוּדָה וַהֲנִסֵּם אֱלֹהִים מִדָּם: וַיָּבֹאוּ
בָּהֶם אֲבִיהוּ וְעֲמֹ מִכָּה רַבָּה וַיִּפְּלוּ הַלָּלִים מִיִּשְׂרָאֵל
חֲמֵשׁ מֵאוֹת אָלֶף אִישׁ בְּחָדָו: וַיִּנְבְּצֵנוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
בַּעַת הַהִיא וַאֲמָצִי בֶן־יְהוָה כִּי נִשְׁעָנוּ עַל־¹⁹
יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם: וַיִּדְרֹף אֲבִיהוּ אַחֲרֵי
יִרְבְּעֵם וַיִּלָּךְ מִמֶּנּוּ עָרִים אַחֲרֵי־אֵל וְאֶת־
בְּנוֹתֶיהָ וְאֶת־יִשְׁנָה וְאֶת־בְּנוֹתֶיהָ וְאֶת־עַפְרֹן
וּבְנוֹתֶיהָ: וְלֹא־עֶצֶר לָם יִרְבְּעִם עוֹד בִּימֵי אֲבִיהוּ²⁰

4 And Abijah stood up upon mount Zemaraim,^a which is in mount Ephraim, and said, Hear me, thou Jeroboam, & all Israel;

5 Ought ye not to know that the LORD God of Israel gave the kingdom over Israel to David for ever, even to him and to his sons^b by a covenant^d of salt?

6 Yet Jeroboam the son of Nebat, the servant of Solomon, the son of David, is risen up, and hath rebelled^f against his lord.

7 And there are gathered unto him^g vain men, the children of Belial, and have strengthened themselves against Rehoboam the son of Solomon, when Rehoboam was youngⁱ and tender-hearted, and could not withstand them.

8 And now ye think to withstand the kingdom of the LORD in the hand of the sons of David; and ye be a great multitude, and there are with you golden calves, which^j Jeroboam made you for gods.

9 Have ye not cast^m out the priests of the LORD, the sons of Aaron, and the Levites, and have made you priests after the manner of the nations of other lands? so that whosoever cometh to ζ consecrate himself with a young bullock and seven rams, the same may be a priest of them that are no gods.

10 But as for us, the LORD is our God, and we have not forsaken him; and the priests, which minister unto the LORD, are the sons of Aaron, and the Levites wait upon their business:

11 And^p they burn unto the LORD, every morning and every evening, burnt-sacrifices and sweet incense: the shew-bread^q also set they in order upon the pure table; and the candlestick of gold with the lamps thereof, to burn^r every evening: for we keep the charge of the LORD our God; but ye have forsaken him.

12 And, behold, God^s himself is with us for our captain,^u and his priests with sounding trumpets^w to cry alarm against you. O children of Israel,^x fight ye not against the LORD God of your fathers; for ye shall not prosper.

13 But Jeroboam caused an ambushment to come about behind them: so they were before Judah, and the ambushment was behind them.

14 And when Judah looked back, behold, the battle was before and behind: and they cried unto the LORD, and the priests sounded with the trumpets.

15 Then the men of Judah gave a shout: and as the men of Judah shouted, it came to pass, that God^c smote Jeroboam and all Israel before Abijah and Judah.

16 And the children of Israel fled before Judah; and God delivered them into their hand.

17 And Abijah and his people slew them with a great slaughter: so there fell down slain of Israel five hundred thousand chosen men.

18 Thus the children of Israel were brought under at that time, and the children of Judah prevailed, because^f they relied upon the LORD God of their fathers.

19 And Abijah pursued after Jeroboam, and took cities from him; Beth-el with the towns thereof, and Jeshanah with the towns thereof, and Ephraim with the towns thereof.

20 Neither did Jeroboam^a recover strength again in the days of Abijah: and the LORD struckⁱ him, and he died.

B. C. 957.

a Jos. 18. 22.

β or, commentary.

b ch. 12. 15.

c 2Sa. 7. 12. 16.

d Nu. 18. 19.

e 1Ki. 15. 8, &c

f 1Ki. 11. 26.

g Ju. 9. 4.

h ch. 15. 17.

i 1Ki. 11. 7.

j ch. 10. 16.

γ statues.

k Ex. 34. 13.

l 1Ki. 12. 28.

Ho. 8. 5, 6.

δ sun images.

m ch. 11. 14, 15.

n Jos. 23. 1.

ζ fill his

hand,

Ex. 29. 1.

Le. 8. 2.

o Ps. 105. 3, 4.

Ju. 29. 13.

p ch. 2. 4.

q Le. 24. 5. 9.

r Ex. 27. 20, 21.

Le. 24. 2, 3.

s ch. 16. 8.

t Is. 8. 10.

u Jos. 5. 14, 15.

v Jos. 15. 44.

w Nu. 10. 8.

Jos. 6. 13. 20.

x Job 9. 4.

Ju. 50. 24.

Ac. 5. 39.

y ch. 13. 14.

Ex. 14. 10.

Ps. 18. 6.

120. 1.

z 1Sa. 14. 6.

a 1Sa. 17. 45.

Pr. 18. 10.

η or, mortal

man.

b ch. 13. 16.

c ch. 14. 12.

d Ge. 20. 1.

θ broken.

e ch. 17. 10.

Ge. 35. 5.

Jos. 2. 9, 24.

Is. 31. 9.

f 1 Ch. 5. 20.

Ps. 22. 5.

Da. 3. 28.

Na. 1. 7.

g ch. 20. 14.

24. 20.

Nu. 24. 2.

Ju. 3. 10.

h Ps. 18. 37, 38.

i 1Sa. 25. 38.

κ before.

21 But Abijah waxed mighty, and married fourteen wives, and begat twenty and two sons, and sixteen daughters.

22 And the rest of the acts of Abijah, and his ways, and his sayings, are written in the β story of the prophet Iddo.^b

CHAP. XIV.

So^c Abijah slept with his fathers, and they buried him in the city of David; and Asa his son reigned in his stead. In his days the land was quiet ten years.

2 And Asa did that which was good and right in the eyes of the LORD his God:

3 For he took away the altars of the strange gods,^d and^e the high places, and brake down the γ images, and cut^f down the groves;

4 And commanded Judah to seek the LORD God of their fathers, and to do the law and the commandment.

5 Also he took away, out of all the cities of Judah, the high places and the δ images; and the kingdom was quiet before him.

6 And he built fenced cities in Judah: for the land had rest, and he had no war in those years; because^g the LORD had given him rest.

7 Therefore he said unto Judah, Let us build these cities, and make about them walls and towers, gates and bars, while the land is yet before us; because we have sought^h the LORD our God, we have sought him, and he hath given us rest on every side. So they built and prospered.

8 And Asa had an army of men that bare targets and spears, out of Judah three hundred thousand, and out of Benjamin, that bare shields and drew bows, two hundred and fourscore thousand: all these were mighty men of valour.

9 Andⁱ there came out against them Zerah the Ethiopian, with an host of a thousand thousand, and three hundred chariots; and came unto Mareshah.^j

10 Then Asa went out against him, and they set the battle in array in the valley of Zephathah, at Mareshah.

11 And Asa cried^k unto the LORD his God, and said, LORD, it is nothing with thee to help, whether^l with many, or with them that have no power: help us, O LORD our God; for we rest on thee, and in thy name^m we go against this multitude. O LORD, thou art our God; let not η man prevail against thee.

12 So the LORD smoteⁿ the Ethiopians before Asa, and before Judah; and the Ethiopians fled.

13 And Asa, and the people that were with him, pursued them unto Gerar:^d and the Ethiopians were overthrown, that they could not recover themselves; for they were θ destroyed before the LORD, and before his host; and they carried away very much spoil.

14 And they smote all the cities round about Gerar; for the fear^e of the LORD came upon them: and they spoiled all the cities; for there was exceeding much spoil in them.

15 They smote also the tents of cattle, and carried away sheep and camels in abundance, and returned to Jerusalem.

CHAP. XV.

AND the Spirit^f of God came upon Azariah the son of Oded:

2 And he went out κ to meet Asa, and said unto him, Hear ye me, Asa, and all

Judah and Benjamin: The ^a LORD is with you, while ye be with him: and if ^b ye seek him, he will be found of you: but if ye forsake ^c him, he will forsake you.

3 Now for ^d a long season Israel hath been without the true God, and without a teaching ^e priest, and without law.

4 But when ^f they in their trouble did turn unto the LORD God of Israel, and sought him, he was found of them.

5 And in those times ^g there was no peace to him that went out, nor to him that came in, but great vexations were upon all the inhabitants of the countries.

6 And nation was ^h destroyed of nation, ⁱ and city of city: for God did ^j vex them with all adversity.

7 Be ye strong, ^k therefore, and let not your hands be weak: for your work shall be rewarded.

8 And when Asa heard these words, and the prophecy of Oded the prophet, he took courage, and put away the ^l abominable idols out of all the land of Judah and Benjamin, and out of the cities which he had taken ^m from mount Ephraim, and renewed the altar of the LORD, that was before the porch of the LORD.

9 And he gathered all Judah and Benjamin, and the strangers ⁿ with them out of Ephraim and Manasseh, and out of Simeon: for they fell to him out of Israel in abundance, when they saw that the LORD his God was with him.

10 So they gathered themselves together at Jerusalem in the third month, in the fifteenth year of the reign of Asa.

11 And they offered unto the LORD ^o the same time, of the spoil ^p which they had brought, seven hundred oxen, and seven thousand sheep.

12 And they entered into a covenant ^q to seek the LORD God of their ^r fathers with all their heart and with all their soul;

13 That ^s whosoever would not seek the LORD God of Israel should be put to death, whether small or great, whether man or woman.

14 And they swore unto the LORD with a loud voice, and with shouting, and with trumpets, and with cornets.

15 And all Judah rejoiced at the oath: for they had sworn with all their heart, and sought him with their whole desire; ^t and he was found of them: and the LORD gave them rest round about.

16 And ^u also concerning Maachah the ^v mother of Asa the king, he removed her from being queen, because she had made an ^w idol in a grove: and Asa cut down her idol, and stamped it, and burned it at the brook Kidron.

17 But the high places ^x were not taken away out of Israel: nevertheless the heart of Asa was perfect all his days.

18 And he brought into the house of God the things that his father had dedicated, and that he himself had dedicated, silver, and gold, and vessels.

19 And there was no ^y more war unto the five and thirtieth year of the reign of Asa.

CHAP. XVI.

IN ^z the six and thirtieth year of the reign of Asa, Baasha king of Israel came up against Judah, and built Ramah, to the intent ^{aa} that he might let none go out or come in to Asa king of Judah.

2 Then Asa brought up silver and gold out of the treasures of the house of the

B. C. 941.

a Ja. 4. 8.

b ver. 4. 15.

c ch. 33. 12, 13.

1 Ch. 28. 9.

Jc. 29. 12, 13.

Mat. 7. 7, 8.

β Darnesch.

c ch. 24. 20.

He. 10. 38.

d Ho. 3. 4.

e Le. 10. 11.

f Mal. 2. 7.

g De. 4. 29.

Ps. 106. 44.

γ armies

which were

his.

g Ju. 5. 6.

1 Sa. 13. 6.

δ beaten in

pieces.

h Mat. 24. 7.

i Am. 3. 6.

k Jos. 1. 7, 9.

1 Ch. 28. 20.

l ch. 19. 2.

1 Ki. 16. 1.

ζ abominations.

m Ps. 146. 3, 6.

Is. 31. 1.

Je. 17. 5.

n ch. 13. 19.

o ch. 12. 3.

14. 9.

η in abundance.

p ch. 11. 16.

q Job 34. 21.

Pr. 5. 21.

15. 3.

Je. 16. 17.

32. 19.

Zec. 4. 10.

θ or, strongly

to hold with

them.

κ in that day.

τ 1 Ki. 15. 32.

s ch. 14. 13, 15.

t ch. 18. 26.

Je. 20. 2.

u ch. 34. 31.

2 Ki. 23. 3.

Nc. 10. 29.

λ crushed.

v Ac. 24. 14.

w Ex. 22. 20.

De. 13. 5, 15.

17. 2, 5.

x ver. 12.

y 1 Ki. 15. 13,

&c.

μ digged.

ν i.e. grand-

mother,

1 Ki. 15. 2, 10.

π horror,

z ch. 14. 3, 5.

a 1 Ki. 15. 24.

b ch. 15. 8.

ρ or, of his

father and

of David.

c 1 Ki. 15. 17,

&c.

d 1 Ki. 12. 30.

e ch. 15. 5.

σ gave.

LORD and of the king's house, and sent to Ben-hadad king of Syria, that dwelt at β Damascus, saying,

3 There is a league between me and thee, as there was between my father and thy father: behold, I have sent thee silver and gold; go, break thy league with Baasha king of Israel, that he may depart from me.

4 And Ben-hadad hearkened unto king Asa, and sent the captains of γ his armies against the cities of Israel; and they smote Ijon, and Dan, and Abel-maim, and all the store-cities of Naphtali.

5 And it came to pass, when Baasha heard it, that he left off building of Ramah, and let his work cease.

6 Then Asa the king took all Judah; and they carried away the stones of Ramah, and the timber thereof, wherewith Baasha was building; and he built therewith Geba and Mizpah.

7 And at that time Hanani ¹ the seer came to Asa king of Judah, and said unto him, Because ^m thou hast relied on the king of Syria, and not relied on the LORD thy God, therefore is the host of the king of Syria escaped out of thine hand.

8 Were not the Ethiopians ^o and the Lubims ⁿ a huge host, with very many chariots and horsemen? yet, because thou didst rely on the LORD, he delivered them into thine hand.

9 For ^q the eyes of the LORD run to and fro throughout the whole earth, ^θ to shew himself strong in the behalf of them whose heart is perfect toward him. Herein thou hast done foolishly; therefore from henceforth thou shalt have wars.

10 Then Asa was wroth with the seer, and put him in a prison-house; ^t for he was in a rage with him because of this thing. And Asa ^u oppressed some of the people the same time.

11 And, behold, the acts of Asa, first and last, lo, they are written in the book of the kings of Judah and Israel.

12 And Asa, in the thirty and ninth year of his reign, was diseased in his feet, until his disease was exceeding great: yet in his disease he sought not to the LORD, but to the physicians.

13 And Asa slept with his fathers, and died in the one and fortieth year of his reign.

14 And they buried him in his own sepulchres, which he had ^μ made for himself in the city of David, and laid him in the bed which was filled with sweet odours and divers kinds of spices prepared by the apothecaries' art; and they made a very great burning for him.

CHAP. XVII.

AND ^α Jehoshaphat his son reigned in his stead, and strengthened himself against Israel.

2 And he placed forces in all the fenced cities of Judah, and set garrisons in the land of Judah, and in the cities of Ephraim, which ^β Asa his father had taken.

3 And the LORD was with Jehoshaphat, because he walked in the first ways ^ρ of his father David, and sought not unto Baalim;

4 But sought to the LORD God of his father, and walked in his commandments, and not after the doings ^α of Israel.

5 Therefore the LORD established the kingdom in his hand; and all Judah ^σ brought to Jehoshaphat presents; and he had riches and honour in abundance.

יְהוֹדָה וּבְנֵימִן יְהוֹה עִמָּכֶם בְּהוֹתֶכֶם עִמּוֹ וְאִם-
תִּדְרֹשׁוּ יִמְצֵא לָכֶם וְאִם-תִּפְעֹבְהוּ יַעֲזֹב אֲחֵכֶם :
וַיָּמִים רַבִּים לְיִשְׂרָאֵל לְלֵא' אֱלֹהֵי אֲמֹת
וְלֵא' פֶּתֶן מוֹרֶה וְלֵא' חוֹרֶה : וַיֵּשֶׁב בְּצִיר-לוֹ
עַל-יְהוֹה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וּבִקְשָׁהוּ וַיִּמְצֵא לָהֶם :
וּבְעֶשְׂתִּים חָלָם אֵין שָׁלוֹם לְיוֹצֵא וּלְבָא בִּי מִהוֹמֹת
רְבוֹת עַל כָּל-יִשְׂבֵּי הָאֲרָצוֹת : וּבְכַתְּבֵי גֹי-בְנוֹ
וַעֲרִי בְּעִיר כִּי-רָאִהֶם הַמֶּמֶס בְּכַל-צָרָה : וְאֵתֶם
חֻזֵּי וְאֵלֵיפֹי יִדְכֶם כִּי יֵשׁ שָׂכָר לַעֲשֵׂהֶכֶם :
וּכְשִׁמְעַ אִסָּא הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַחֲבִיבֵי
עַד הַבְּנִיָּא הַחֲחֹק וַיַּעֲבֵר הַשְׁקֻצִּים מִכָּל-אֶרֶץ
יְהוּדָה וּבְנֵימִן וּמִן-הַעֲרִים אֲשֶׁר לְכָד מִתֵּן אֶפְרַיִם
וַיְהוֹדֵשׁ אֶת-מִנְחָה יְהוֹה אֲשֶׁר לִפְנֵי אֱלֹהִים יְהוֹה :
וַיִּקְבֹּץ אֶת-כָּל-יְהוּדָה וּבְנֵימִן וְהַפְּרִזִּים עִמָּהֶם
מִמֶּאֱפְרַיִם וּמִנַּשֶּׁה וּמִשְׁמֵעוֹן מִיִּכְפָּלֹ עַל-י מִיִּשְׂרָאֵל
לְדָב בְּרָאִתִּם כִּי-יְהוֹה אֱלֹהֵיו עִמּוֹ :
וַיִּקְבְּצוּ וַיִּשְׁלָחַם בַּחֲדָשׁ הַשְּׁלֵשִׁי לִשְׁנַת חֲמִשָּׁה-
עָשָׂרָה לְמַלְכוּת אִסָּא : וַיִּזְבְּחוּ לַיהוֹה בָּיִם
הַהוּא מִן-הַשְּׁלָל הַבָּיִא בְּקָר שֶׁבַע מֵאוֹת וּצֹאן
שֶׁבַעַת אֲלָפִים : וַיָּבֵא בְּבִרְיָה לְדָרֹשׁ אֶת-יְהוֹה
אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם בְּכָל-לֵבָבָם וּבְכָל-נַפְשָׁם : וְכָל
אֲשֶׁר לֹא-יִדְרֹשׁ לַיהוֹה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יִמָּת לְמִן-קִטָּן
וְעַד-גָּדוֹל לְמֵאִשׁ וְעַד-אֲשָׁה : וַיִּשְׁבְּעוּ לַיהוֹה בְּקוֹל
גָּדוֹל וּבְתוֹרֶעָה וּבְחֻצְרוֹת וּבְשׂוֹפְרוֹת : וַיִּשְׁמְחוּ
כָל-יְהוּדָה עַל-הַשְּׁבוּעָה כִּי בְכָל-לֵבָבָם נִשְׁבְּעוּ
וּבְכָל-רִצְוֹנָם בִּקְשָׁהוּ וַיִּמְצֵא לָהֶם וַיָּבֵא יְהוֹה לָהֶם
מִסִּבֵּי : וְגַם-מַעֲלָה אִם אִסָּא הִפְלִיךְ הַסִּיחָה
מִגְּבִירָה אֲשֶׁר-עָשְׂתָה לְאִשְׁרָה מִסְּלִצַת וַיִּכְרֹת
אִסָּא אֶת-מִסְלִצָתָהּ וַיִּזְק וַיִּשְׂרֹף בְּגִזָּל קִרְרִין :
וַחֲבִימוֹת לֹא-סָרוּ מִיִּשְׂרָאֵל רַק לֵבָב אִסָּא הָיָה שָׁלֵם
כָּל-יָמָיו : וַיָּבֵא אֶת-קִדְשֵׁי אֲבִיו וַקְדָּשֵׁי בֵית
הָאֱלֹהִים כֶּסֶף וְזָהָב וְכֹלִים : וּמִלְחָמָה לֹא הָיְתָה
עַד שְׁנַת-שְׁלֹשִׁים וַחֲמִשָּׁה לְמַלְכוּת אִסָּא :

CAP. XVII. י

וַיִּמְלֹךְ יְהוֹשָׁפָט בֶּן תַּחֲתִי וַיַּחֲזֹק עַל-יִשְׂרָאֵל :
וַיִּמְחַל-חֵיל בְּכָל-עִיר יְהוּדָה הַבְּצֻרוֹת וַיִּתֵּן נְצִיבִים
בְּאֶרֶץ יְהוּדָה וּבְעָרֵי אֲפִיִים אֲשֶׁר לְכָר אִסָּא אֲבִיו :
וַיְהִי יְהוֹה עִם-יְהוֹשָׁפָט כִּי הִלָּךְ בְּדַרְכֵי דָוִד אֲבִיו
הָרִאשׁוֹנִים וְלֹא הָרָשׁ לַעֲרֵלִים : כִּי לֹאֵהוּ אֲבִיו
דָּרָשׁ וּבְמִצְוֹתָיו הִלָּךְ וְלֹא כַּמַּעֲשֵׂה יִשְׂרָאֵל : וַיָּבֵן
יְהוֹה אֶת-הַמִּמְלָכָה בְּיָדוֹ וַיִּתֵּן כָּל-יְהוּדָה מִנְחָה

יְהוֹדָה וּבְנֵימִן יְהוֹה עִמָּכֶם בְּהוֹתֶכֶם עִמּוֹ וְאִם-
תִּדְרֹשׁוּ יִמְצֵא לָכֶם וְאִם-תִּפְעֹבְהוּ יַעֲזֹב אֲחֵכֶם :
וַיָּמִים רַבִּים לְיִשְׂרָאֵל לְלֵא' אֱלֹהֵי אֲמֹת
וְלֵא' פֶּתֶן מוֹרֶה וְלֵא' חוֹרֶה : וַיֵּשֶׁב בְּצִיר-לוֹ
עַל-יְהוֹה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וּבִקְשָׁהוּ וַיִּמְצֵא לָהֶם :
וּבְעֶשְׂתִּים חָלָם אֵין שָׁלוֹם לְיוֹצֵא וּלְבָא בִּי מִהוֹמֹת
רְבוֹת עַל כָּל-יִשְׂבֵּי הָאֲרָצוֹת : וּבְכַתְּבֵי גֹי-בְנוֹ
וַעֲרִי בְּעִיר כִּי-רָאִהֶם הַמֶּמֶס בְּכַל-צָרָה : וְאֵתֶם
חֻזֵּי וְאֵלֵיפֹי יִדְכֶם כִּי יֵשׁ שָׂכָר לַעֲשֵׂהֶכֶם :
וּכְשִׁמְעַ אִסָּא הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַחֲבִיבֵי
עַד הַבְּנִיָּא הַחֲחֹק וַיַּעֲבֵר הַשְׁקֻצִּים מִכָּל-אֶרֶץ
יְהוּדָה וּבְנֵימִן וּמִן-הַעֲרִים אֲשֶׁר לְכָד מִתֵּן אֶפְרַיִם
וַיְהוֹדֵשׁ אֶת-מִנְחָה יְהוֹה אֲשֶׁר לִפְנֵי אֱלֹהִים יְהוֹה :
וַיִּקְבֹּץ אֶת-כָּל-יְהוּדָה וּבְנֵימִן וְהַפְּרִזִּים עִמָּהֶם
מִמֶּאֱפְרַיִם וּמִנַּשֶּׁה וּמִשְׁמֵעוֹן מִיִּכְפָּלֹ עַל-י מִיִּשְׂרָאֵל
לְדָב בְּרָאִתִּם כִּי-יְהוֹה אֱלֹהֵיו עִמּוֹ :
וַיִּקְבְּצוּ וַיִּשְׁלָחַם בַּחֲדָשׁ הַשְּׁלֵשִׁי לִשְׁנַת חֲמִשָּׁה-
עָשָׂרָה לְמַלְכוּת אִסָּא : וַיִּזְבְּחוּ לַיהוֹה בָּיִם
הַהוּא מִן-הַשְּׁלָל הַבָּיִא בְּקָר שֶׁבַע מֵאוֹת וּצֹאן
שֶׁבַעַת אֲלָפִים : וַיָּבֵא בְּבִרְיָה לְדָרֹשׁ אֶת-יְהוֹה
אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם בְּכָל-לֵבָבָם וּבְכָל-נַפְשָׁם : וְכָל
אֲשֶׁר לֹא-יִדְרֹשׁ לַיהוֹה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יִמָּת לְמִן-קִטָּן
וְעַד-גָּדוֹל לְמֵאִשׁ וְעַד-אֲשָׁה : וַיִּשְׁבְּעוּ לַיהוֹה בְּקוֹל
גָּדוֹל וּבְתוֹרֶעָה וּבְחֻצְרוֹת וּבְשׂוֹפְרוֹת : וַיִּשְׁמְחוּ
כָל-יְהוּדָה עַל-הַשְּׁבוּעָה כִּי בְכָל-לֵבָבָם נִשְׁבְּעוּ
וּבְכָל-רִצְוֹנָם בִּקְשָׁהוּ וַיִּמְצֵא לָהֶם וַיָּבֵא יְהוֹה לָהֶם
מִסִּבֵּי : וְגַם-מַעֲלָה אִם אִסָּא הִפְלִיךְ הַסִּיחָה
מִגְּבִירָה אֲשֶׁר-עָשְׂתָה לְאִשְׁרָה מִסְּלִצַת וַיִּכְרֹת
אִסָּא אֶת-מִסְלִצָתָהּ וַיִּזְק וַיִּשְׂרֹף בְּגִזָּל קִרְרִין :
וַחֲבִימוֹת לֹא-סָרוּ מִיִּשְׂרָאֵל רַק לֵבָב אִסָּא הָיָה שָׁלֵם
כָּל-יָמָיו : וַיָּבֵא אֶת-קִדְשֵׁי אֲבִיו וַקְדָּשֵׁי בֵית
הָאֱלֹהִים כֶּסֶף וְזָהָב וְכֹלִים : וּמִלְחָמָה לֹא הָיְתָה
עַד שְׁנַת-שְׁלֹשִׁים וַחֲמִשָּׁה לְמַלְכוּת אִסָּא :

CAP. XVI. י

בְּשֶׁנֶת שְׁלֹשִׁים וָשֵׁשׁ לְמַלְכוּת אִסָּא עָלָה בַּעֲשָׂא
מֶלֶךְ-יִשְׂרָאֵל עַל-יְהוּדָה וַיָּבֵן אֶת-הַרְמָה לְבִלְתִּי
הָיָה יוֹצֵא וְכֹא לְאִסָּא מֶלֶךְ-יְהוּדָה : וַיָּבֵא אִסָּא
כֶּסֶף וְזָהָב מֵאֲצֻרוֹת בֵּית יְהוֹה וּבֵית הַמִּקְדָּשׁ וַיִּשְׁלַח

- 6 ויאמר יהושפט האין פה גבאי ליהודה עוד ויברכהו
מאתו : ויאמר מלך ישראל אל יהושפט עוד
7 איש אחד לירוש את יהודה מאתו ואני שנאתיו
כי אנינו מתנבא עלי לשונה כי לדימוי לרעה
הוא מיכיהו בן ימלא ויאמר יהושפט אל יאמר
8 המלך בן : ויבא מלך ישראל אל כרים אחד
9 ויאמר מהר מיכיהו בן ימלא : ומלך ישראל
10 ויהושפט מלך יהודה ושבים איש על נסאו
מלכשים בגדים וישיגם בדרך פתח שער שמרון
11 וכל הנביאים מתנבאים לפניהם : וישע לו
צדקתו בדיכצעה מרנן ברעל ויאמר פה אמר
יהודה באלה תנבא את ארם עד מותם : וכל
12 הנביאים נבאים בן לאמר עליה רמת גלעד
והצלה ונתן יהודה בן המלך : והמלך אשר
13 חלק לקרא למיכיהו דבר אליו לאמר הנה דברי
הנביאים פה אחד טוב אל המלך ויהינא דברך
פאחד מהם ודברך טוב : ויאמר מיכיהו חי
יהודה כי את אשר יאמר אליו אתו אדבר :
14 ויבא אל המלך ויאמר המלך אליו מיכה הנלך
אל רמת גלעד למלחמה אם אהיה ויאמר עלי
15 והצליחו ונתנו בידכם : ויאמר אליו המלך עד
במה פעמים אני משביעך אשר לא תדבר אל
16 רק אמת בשם יהודה : ויאמר ראיתי את יי
ישראל נפוצים על ההרים בצל אשר אין להן
לעה ויאמר יהודה לא ידעם לאלה ישבו איש
17 לביתו בשלום : ויאמר מלך ישראל אל יהושפט
חלא אמרתי אליך לא יתנבא עלי טוב כי אם
לרע : ויאמר לכן שמע דבר יהודה
18 ראיתי את יהודה יושב על נסאו וכל צבא השמים
עמדים עלי ימינו ושמאלו : ויאמר יהודה מי פתח
19 את אהאב מלך ישראל ויעל ויפל ברמת גלעד
ויאמר זה אמר ככה וזה אמר ככה : ויצא הרוח
20 ויעמר לפני יהודה ויאמר אני אפתנו ויאמר
יהודה אליו בפה : ויאמר אצא והייתי לרוח
21 שקר בפי כל נביאיו ויאמר תפתה וגם תחל
צא ונעשה כן : ועמה הזה נתן יהודה רוח
22 שקר בפי נביאיו אלה יהודה דבר עליה רעה :
והש צדקתו בדיכצעה ויף את מיכיהו על
23 כל חי ויאמר אי זה הדרך עבר רוח יהודה מאתי

- 6 ויהי יהושפט עשר וכבוד ללב : וינבא לו
בדרכי יהודה ועור הקיר את הנמות ואת האשרים
7 מיהודה : ובשנת שלוש למלכו שלח לשירי
לכו חיל ועלנרה ולזכרה ולנחמאל ולמיכיהו
8 למד בערי יהודה : ועמהם הלויים שמעיהו
ויתנניהו ובריהו ונעשהאל ושמיאל ויהונתן
9 ואחיהו וסובהו וטוב אדניהו הלויים ועמהם
אלישמע ויהורם הנהנים : ולמדו ביהודה
ועמהם ספר תורת יהודה וספר כל ערי יהודה
10 ולמדו בעם : והי פחד יהודה על כל ממלכות
הארצות אשר סביבות יהודה ולא נלחמו עס
11 יהושפט : ומי פלשתיים מביאים יהושפט מידה
וכסח משא גם הערביים מביאים לו צאן אילים
שבעת אלים ושבוע מאות ותקשים שבעת אלים
12 ושבוע מאות : והי יהושפט חלק וגל עד
למעלה ויבן ביהודה בירמות וערי מסגנות :
13 ומלאכה רבה דיה לו בערי יהודה ואשני מלחמה
14 גבורי חיל בירושלם : ואלה מקדשם לבית
אבותיהם ליהודה שרי אלים עדנה השור ועמו
15 גבורי חיל שלש מאות אלה : ועל ידו
16 יהונתן השור ועמו מאתים ושמונים אלה : ועל
ידו עמסה בן זכרי המתנבא ליהודה ועמו מאתים
17 אלה גבורי חיל : ומי בנמין גבור חיל אלה
18 ועמו נשמי קשת ומי מאתים אלה : ועל ידו
יהונתן ועמו מאה ושמונים אלה ויהי צבא :
19 אלה המשרתים את המלך מלך אשר נתן
המלך בערי המבצר בכל יהודה :

CAP. XVIII. ח

- 1 והי יהושפט עשר וכבוד ללב ויתחנן לאהאב :
2 ויור ללחן שנים אל אהאב לשמרון וינבא לו
אהאב צא וקח לרב ולעם אשר עמו ויסתהו
3 לעלות אל רמת גלעד : ויאמר אהאב מלך
ישראל אל יהושפט מלך יהודה בתלך עמי רמת
גלעד ויאמר לו כמני כמוף וכעמף עמי ועמף
4 במלחמה : ויאמר יהושפט אל מלך ישראל
5 דרשנא כיום את דבר יהודה : ויקבץ מלך
ישראל את הנביאים ארבע מאות איש ויאמר
אלהם הנלך אל רמת גלעד למלחמה אם
אהיה ויאמרו עלי ויפן האלהים ביד המלך :

6 And his heart ^β was lifted up in ye ways of the LORD: moreover, he ^δ took away the high places and groves out of Judah.
7 Also, in the third year of his reign, he sent to his princes, even to Ben-hail, and to Obadiah, and to Zechariah, and to Nethaneel, and to Micaiah, to ^ε teach in the cities of Judah.

8 And with them he sent Levites, ^ε even Shemaiah, and Nathaniah, and Zebadiah, and Asahel, and Shemiramoth, and Jehonathan, and Adonijah, and Iobijah, and Tob-adonijah, Levites; and with them Eli-shama and Jehoram, priests.^f

9 And they taught in Judah, and had the book of the law of the LORD with them, and went about throughout all the cities of Judah, and taught the people.

10 And the fear ^ε of the LORD ^θ fell upon all the kingdoms of the lands that were round about Judah, so that ^κ they made no war against Jehoshaphat.

11 Also some of the Philistines brought Jehoshaphat presents, ^κ and tribute-silver: and the Arabians brought him flocks, seven thousand and seven hundred rams, and seven thousand & seven hundred he-goats.

12 And Jehoshaphat waxed great exceedingly; and he built in Judah ^λ castles, and cities of store.

13 And ^ι he had much business in the cities of Judah: and the men of war, mighty men of valour, were in Jerusalem.

14 And these are the numbers of them, according to the house of their fathers: Of Judah, the captains of thousands; Adnah the chief, and with him mighty men of valour three hundred thousand.

15 And ^ν next to him was Jehohanan the captain, and with him two hundred and fourscore thousand.

16 And next him was Amasiah the son of Zichri, who ^ο willingly offered himself unto the LORD; and with him two hundred thousand mighty men of valour.

17 And of Benjamin; Eliada a mighty man of valour, & with him armed men with bow and shield, two hundred thousand.

18 And next him was Jehozabad, and with him an hundred and fourscore thousand ready prepared for the war.

19 These waited on the king, beside those whom the king put in the fenced cities ^π throughout all Judah.

CHAP. XVIII.

NOW ^ρ Jehoshaphat had riches and honour in abundance, and joined ^σ affinity with Ahab.

2 And ^τ after certain years ^ω he went down to Ahab to Samaria; and Ahab killed sheep and oxen for him in abundance, and for the people that he had with him, and persuaded him to go up with him to Ramoth-gilead.

3 And Ahab king of Israel said unto Jehoshaphat king of Judah, Wilt thou go with me to Ramoth-gilead? And he answered him, I am as thou art, and my people as thy people; and we will be with thee in the war.

4 And Jehoshaphat said unto the king of Israel, Inquire, ^φ I pray thee, at the word of the LORD to-day.

5 Therefore the king of Israel gathered together of prophets four hundred men, and said unto them, Shall we go to Ramoth-gilead to battle, or shall I forbear? And ^α they said, Go up; for God will deliver ^ι into the king's hand.

B. C. 914.

^β i. e. was encouraged.
a Ps. 18. 21. 22.
b ch. 19. 3.
29. 33.

^γ yet, or, more.
c ch. 15. 3.
d Ps. 34. 21.
55. 3.
69. 14.

Pr. 29. 10.
Am. 5. 10.
Lu. 6. 22.
e ch. 35. 3.
Ne. 8. 7.

^δ or, eunuchs.
f Hasten.
g Mal. 2. 7.
η or, floor.

g ch. 14. 14.
θ was.
h Ex. 34. 24.
Pr. 16. 7.

i Je. 28. 10, 11.
k ver. 5.
2 Sa. 8. 2.

^κ thou consume them.
λ or, palaces.
l ch. 26. 10, 15.
1 Ch. 27. 25.

31.
μ mouth.
m Is. 30. 10.
Mi. 2. 6.

n Nu. 22. 18, 20.
23. 12, 26.
24. 13.

o at his hand.
o Ju. 5. 2, 9.
2 Co. 8. 5.

p Je. 23. 1, 2.
Eze. 34. 5, 8.
Zec. 10. 2.

13. 7.
q 2 Sa. 2. 7.
2 Ki. 10. 3.

^π for evil.
r ver. 2.
s Is. 6. 1, &c.
Da. 7. 9, 10.

Ac. 7. 55, 56.
Re. 1. 10, 12.
&c.

t Ge. 32. 2.
Ps. 103. 21.
u ch. 17. 5.

v 2 Ki. 8. 18.
2 Co. 6. 14.

^ρ at the end of years.
w 1 Ki. 22. 2.
&c.

x Job 1. 6.
y Job 12. 16.
2 Th. 2. 11, 12

z 1 Sa. 23. 2, 4.
9.
2 Sa. 2. 1.

a Is. 19. 14.
Eze. 14. 9.
b Je. 18. 11.
Mi. 2. 3.

c Je. 20. 2.
Mar. 14. 65.
Ac. 23. 2.

d Je. 23. 14.
28. 1, &c.

6 But Jehoshaphat said, Is there not here a prophet of the LORD ^γ besides, that we might inquire of him?

7 And the king of Israel said unto Jehoshaphat, There is yet one man, by whom we may inquire of the LORD: but I hate ^α him; for he never prophesied good unto me, but always evil: the same is Micaiah the son of Imla. And Jehoshaphat said, Let not the king say so.

8 And the king of Israel called for one of his ^δ officers, and said, Fetch quickly Micaiah the son of Imla.

9 And the king of Israel, and Jehoshaphat king of Judah, sat either of them on his throne, clothed in their robes, and they sat in a ^ν void place at the entering in of the gate of Samaria; and all the prophets prophesied before them.

10 And Zedekiah the son of Chenaanah had made him horns of iron, and said, Thus ^ι saith the LORD, With these thou shalt push Syria until ^κ they be consumed.

11 And all the prophets prophesied so, saying, Go up to Ramoth-gilead, and prosper; for the LORD shall deliver ^ι into the hand of the king.

12 And the messenger that went to call Micaiah spake unto him, saying, Behold, the words of the prophets declare good to the king with one ^μ assent: let ^μ thy word therefore, I pray thee, be like one of theirs, and speak thou good.

13 And Micaiah said, As the LORD liveth, even ^ν what my God saith, that will I speak.

14 And when he was come to the king, the king said unto him, Micaiah, shall we go to Ramoth-gilead to battle, or shall I forbear? And he said, Go ye up, and prosper, and they shall be delivered into your hand.

15 And the king said to him, How many times shall I adjure thee, that thou say nothing but the truth to me in the name of the LORD?

16 Then he said, I did see all Israel scattered ^ρ upon the mountains, as sheep that have no shepherd: and the LORD said, These have no master; ^ρ let them return, therefore, every man to his house in peace.

17 And the king of Israel said to Jehoshaphat, Did I not tell thee that he would not prophesy good unto me, ^π but evil?

18 Again he said, I therefore, hear the word of the LORD; I saw ^σ the LORD sitting upon his throne, and all the host ^σ of heaven standing on his right hand, and on his left.

19 And the LORD said, Who shall entice Ahab king of Israel, that he may go up and fall at Ramoth-gilead? And one spake, saying after this manner, and another saying after that manner.

20 Then there came out a spirit, ^α and stood before the LORD, and said, I will entice ^β him. And the LORD said unto him, Wherewith?

21 And he said, I will go out, and be a lying spirit in the mouth of all his prophets. And the LORD said, Thou shalt entice ^γ him, and thou shalt also prevail: go out, and do even so.

22 Now therefore, behold, the LORD hath put ^α a lying spirit in the mouth of these thy prophets; and the LORD hath spoken evil ^β against thee.

23 Then Zedekiah the son of Chenaanah came near, and smote ^ε Micaiah upon the cheek, and said, Which way went the Spirit of the LORD from me to speak unto thee?

24 And Micaiah said, Behold, thou shalt see on that day when thou shalt go β into an γ inner chamber to hide thyself.

25 Then the king of Israel said, Take ye Micaiah, and carry him back to Amon the governor of the city, and to Joash the king's son;

26 And say, Thus saith the king, Put this ϵ fellow in the prison, and feed him with bread of affliction and with water of affliction, until I return in peace.

27 And Micaiah said, If δ thou certainly return in peace, then ϵ hath not the LORD spoken by me. And he said, Hearken, all ye people.

28 So the king of Israel, and Jehoshaphat the king of Judah, went up to Ramoth-gilead.

29 And the king of Israel said unto Jehoshaphat, I will disguise myself, and will go to the battle; but put thou on thy robes. So δ the king of Israel disguised himself; and they went to the battle.

30 Now the king of Syria had commanded the captains of the chariots that were with him, saying, Fight ye not with small or great, save only with the king of Israel.

31 And it came to pass, when the captains of the chariots saw Jehoshaphat, that they said, It is the king of Israel: therefore they compassed about him to fight: but Jehoshaphat cried out, and the LORD helped δ him; and God moved them to depart from him.

32 For it came to pass, that, when the captains of the chariots perceived that it was not the king of Israel, they turned back again from η pursuing him.

33 And a certain man drew a bow θ at a venture, and smote the king of Israel between the joints κ of the harness: therefore he said to his chariot-man, Turn thine hand, that thou mayest carry me out of the host; for I am λ wounded.

34 And the battle increased that day: howbeit the king of Israel stayed himself up in his chariot against the Syrians until the even; and about the time of the sun going down he died.

CHAP. XIX.

AND Jehoshaphat the king of Judah returned to his house in peace to Jerusalem.

2 And Jehu, the son of Hanani δ the seer, went out to meet him, and said to king Jehoshaphat, Shouldest thou help the ungodly, and love ν them that hate the LORD? therefore π is wrath upon thee from before the LORD.

3 Nevertheless, there are good π things found in thee, in that thou hast taken away the groves out of the land, and hast prepared ϵ thine heart to seek God.

4 And Jehoshaphat dwelt at Jerusalem: and he ν went out again through the people, from Beer-sheba to mount Ephraim, and brought them back unto the LORD God of their fathers.

5 And he set judges δ in the land, throughout all the fenced cities of Judah, city by city,

6 And said to the judges, Take heed what ye do: for κ ye judge not for man, but for the LORD, who δ is with you in the π judgment.

7 Wherefore now, let the fear of the LORD be upon you; take heed and do it: for there is no iniquity δ with the LORD our God, nor respect μ of persons, nor taking of gifts.

B. C. 897.

a De. 17, 8, 9.

β or, from chamber to chamber.

γ a chamber in a chamber,

1Ki. 20. 30.

b 2 Sa. 23. 3.

c ch. 16. 10.

d Am. 9. 10.

e Nu. 16. 29.

f Ez. 3. 18.

g Nu. 16. 46.

h 1Ch. 26. 30.

i ch. 35. 22, 23.

δ Take courage & do.

k ch. 15. 2.

Ec. 2. 26.

l Ps. 34. 7.

m Ge. 14. 7.

n Jos. 15. 62.

ϵ his face.

o ch. 19. 3.

p Ezr. 8. 21.

Je. 36. 9.

Da. 9. 3.

Joel 2. 15,

&c.

Jon. 3. 5.

η after.

θ in his simplicity,

2 Sa. 15. 11.

κ and between the breast-

plate.

λ made sick.

q De. 4. 39.

Jos. 2. 11.

Ps. 115. 3.

r Da. 4. 17, 25.

μ thou.

s Ps. 44. 2.

t ch. 16. 7.

u Is. 41. 8.

v Ja. 2. 23.

w Ps. 139. 21.

x ch. 32. 25.

y ch. 6. 28, 30.

z ch. 12. 12.

17. 4, 6.

a Mat. 18. 20.

b ch. 6. 20.

c ch. 30. 19.

Ezr. 7. 10.

ν returned and went out.

d De. 24, 9, 19.

e Nu. 20. 21.

f De. 16. 18.

g Ps. 83. 12.

h De. 1. 17.

i Ps. 82. 1.

Ec. 5. 8.

π matter of judgment.

k Ps. 123, 1, 2.

l De. 32. 4.

Ro. 3. 5, 6.

9. 14.

m De. 10. 17.

Job 34. 19.

Ac. 10. 34.

Ro. 2. 11.

Ep. 6. 9.

1 Pe. 1. 17.

8 Moreover, in Jerusalem did Jehoshaphat set of the Levites, ϵ and of the priests, and of the chief of the fathers of Israel, for the judgment of the LORD, and for controversies, when they returned to Jerusalem.

9 And he charged them, saying, Thus shall ye do in the fear δ of the LORD: faithfully, and with a perfect heart.

10 And what cause soever shall come to you of your brethren that dwell in their cities, between blood and blood, between law and commandment, statutes and judgments, ye shall even warn δ them that they trespass not against the LORD, and so wrath ϵ come upon you, and upon your brethren: this do, and ye shall not trespass.

11 And, behold, Amariah the chief priest is over you in all matters κ of the LORD; and Zebadiah the son of Ishmael, the ruler of the house of Judah, for all the king's matters: also the Levites shall be officers before you. δ Deal courageously and the LORD κ shall be with the good.

CHAP. XX.

IT came to pass after this also, that the children of Moab, and the children of Ammon, and with them other beside the Ammonites, came against Jehoshaphat to battle.

2 Then there came some that told Jehoshaphat, saying, There cometh a great multitude against thee from beyond the sea, on this side Syria: and, behold, they be in Hazazon-tamar, μ which is En-gedi.

3 And Jehoshaphat feared, and set ϵ himself to seek δ the LORD, and proclaimed a fast π throughout all Judah.

4 And Judah gathered themselves together, to ask help of the LORD; even out of all the cities of Judah they came to seek the LORD.

5 And Jehoshaphat stood in the congregation of Judah and Jerusalem, in the house of the LORD, before the new court.

6 And said, O LORD God of our fathers, art not thou God in heaven? η and rulest not thou over all the kingdoms δ of the heathen? and in thine hand is there not power and might, so that none is able to withstand thee?

7 Art not thou our God, μ who didst drive ϵ out the inhabitants of this land before thy people Israel, and gavest it to the seed μ of Abraham thy friend ν for ever?

8 And they dwelt therein, and have built thee a sanctuary therein for thy name, saying,

9 If δ when evil cometh upon us, as the sword, judgment, or pestilence, or famine, we stand before this house, and in thy presence, ϵ (for thy name δ is in this house), and cry unto thee in our affliction, then thou wilt hear and help.

10 And now, behold, the children of Ammon, and Moab, and mount Seir, whom thou wouldest not δ let Israel invade, when they came out of the land of Egypt, but they ϵ turned from them, and destroyed them not;

11 Behold, I say, how they reward us, to ϵ come to cast us out of thy possession, which thou hast given us to inherit.

12 O our God, wilt thou not judge them? for we have no might against this great company that cometh against us; neither know we what to do: but our eyes κ are upon thee.

13 And all Judah stood before the LORD,

עולה ומשא פנים ומקח שחר: ונס בירושלם
העמיר יהושפט מן הילולים וההילים ומראשי
האבות לישראל למשפט יהוה ולריב וישבו
ירושלם: ויצו עליהם לאמר פה תעשון בראת
יהוה באמונה ובגלב שלם: וכל ריב אשר יבוא
עליכם מאחריכם הישבים בעריהם בן דם לרם
בן תורה למצוה לחקים ולמשפטים והוראתם
אתם ולא יאשמו ליהוה ויהי קצף עליכם ועל
אחיהם פה תעשון ולא תאשמו: והיה אמריו
כלן הראש עליכם לכל דבר יהוה ותבריו בן
ישמעאל הנער לבית יהודה לכל דבר המלך
ושטרים הלויים לפניכם חוקי בעשו ויהי יהוה
עם דמוטב: CAP. XX. כ

ויהי אחרי כן בא בני מואב ובני עמון ועמקם
מהעמונים על יהושפט למלחמה: ויבאו
ויצודו ליהושפט לאמר בא עליך המון רב מעבר
לכם מארם והם בחצצון תמר היא עין גדי:
והלא ויתן יהושפט את פתיו לירושלם יהוה
ויקרא צום על כל יהודה: ויקבצו יהודה
לבקש מיהוה גם מפלעיה יהוה בא לבקש
את יהוה: ויעמד יהושפט בקהל יהודה
וירושלם בבית יהוה לפני הקצר החדשה:
ויאמר יהוה אלהי אבותינו הלא אמה הוא
אלהים בשמים ואמה מושל בכל ממלכות
הגוים ובין פה ויגדלה ואין עמו לחצצב:
הלא אמה אלהינו חורשת את ישיבי הארץ
הזאת מלפני עמק ישראל ותתלה לרע אבריהם
אהבה לעולם: וישבו בה ויבנו לה בית מקדש
לשמה לאמר: אם תבוא עלינו רעה חרב
שפוט ודבר ורע נעמדה לפני ה' בית יהוה ולפני
פני שמה בבית יהוה ונזקק אליה מצריתנו ותשמע
ותושיע: ועתה הנה בני עמון ומואב והרשעים
אשר לא נרתמה לישראל לבוא בהם נבאם מארץ
מצרים בן סרו מעליהם ולא השמירום: והנה
הם נמלים עלינו לבוא לגרשנו מירשתה אשר
הורשתנו: אלהינו הלא חשפט בהם בן אין לנו
פח לפני ההמון הרב הזה הבא עלינו ונצחנה לא
ידע מה נעשה פני עליה עינינו: וכל יהודה

לדבר אחד: ויאמר מלכיהוה הנה ראה פנים
ההוא אשר תבוא חרב בחרד להקבא: ויאמר
מלך ישראל קרו את מלכיהוה ורשעיהו אל צמון
שר העיר ואליהם בן המלך: ויאמרום פה
אמר המלך שמו זה בית ה' לא והאמלתי להם
לחץ ומים לחץ עד שיבי בשלום: ויאמר
מלכיהוה אם ישוב משוב בשלום לא ידבר יהוה בן
והאמר שמעי עמים כלם: ויעל מלך
ישראל ויהושפט מלך יהודה אל רמת גלעד:
ויאמר מלך ישראל אליהושפט החתפש ובוא
במלחמה ואמה לבש בגדיה ויתחפש מלך ישראל
ויבאו במלחמה: ומלך ארם צה את שרי
הרכב אשר לו לאמר לא תלחמו אתי הקטן
ואת הגדול פן אסאת מלך ישראל לבדו: ויהי
פראות שרי הרכב את יהושפט והמה אמרו
מלך ישראל הוא ונסנו עליו להלחם ויזעק
יהושפט ויהוה עזרו ויסיתם אלהים ממנו:
ויהי פראות שרי הרכב פן לא היה מלך ישראל
וישבו מאחוריו: ואיש משדה בקשת לתמו ויהי
את מלך ישראל בין הדגים ובין השרי ויאמר
לרפג השן הנה ויוצאתני מן הפחמה פן
החליתי: ותעל המלחמה פנים ההוא ומלך
ישראל היה מעמיר במרפנה נכח ארם עד
הערב וימות לעת בוא השמש:

CAP. XIX. יט

וישב יהושפט מלך יהודה אל ביתו בשלום
לירושלם: ויצא אל פתיו יהוה בן דנל הנה
ויאמר אליהמלך יהושפט הלרשע לעור ולשונא
יהוה מאהב ונזאת עליה קצף מלפני יהוה: אכל
דברים טובים נמצאו עמו מרערת האשורות
מן הארץ וביכניהו לבנה לירש האלהים:
וישב יהושפט בירושלם וישב ויצא בלם מבאר
שבע עד דר אפרים וישיבם אליהוה אלהי
אבותיהם: ויעמד שפטים בארץ בכל ערי
יהודה הנצרות לער ועיר: ויאמר אליהשפטים
רא מה אתם עשים פן לא לאדם תשפטו פן
להוה ועמכם דבר משפט: ועתה הן פחד
יהוה עליכם שמרו וישו פראן עם יהוה אלהינו

ויהי פחד אלהים על כל ממלכות הארצות
בשפטם כי נלחם יהוה עם אויב ישראל :
ותשקט מלכות יהושפט ויגד לו אלוהיו מסביב :
וימלך יהושפט על יהודה בן שלשים
וחמש שנה במלכו ועשרים וחמש שנה מלך
בירושלם ושם אמו עזובה בת שלח : וילך
ברוך אביו אסא ויאסר ממנה לעשות
העשר בעיני יהוה : אך הנפשות לאסר ועוד
העם לא הכינו להם לאלוהי אבותיהם : ויהי
דברי יהושפט הראשנים והאחרונים הנם פהגים
בדברי יהוה ברחמי אשר העלה על ספר מלכי
ישראל : ואחריו בן אחרון יהושפט מלך
יהודה עם אחוזה מלך ישראל הוא הרשיע
לעשות : ויחברו עמו לעשות אגרות ללכת
פרשע ויעשו אגרות בעציון גבר : ויחנף
אליעזר בן דודו מפרשה על יהושפט לאמר
בדחברך עם אחוזיהו פרץ יהוה את מעשיך
וישגברו אגרות ולא עצרו ללכת את פרשע :

CAP. XXI. כא

וישגב יהושפט עם אבתי ויגבר עם אבתי בעיר
דוד וימלך יהורם בן אחזי : וזו אגרות בני
יהושפט עזריה ויהואל תרדיו וגוריהו וימלא
ושפטיהו כל אלה בני יהושפט מלך ישראל :
ויהיו להם אביהם מפתות רבות לבקש ויחבר
למנהגות עם ערי מצורות ביהודה ואת הממלכה
נתן ליהורם כי הוא הבכור : ויקם יהורם
על ממלכת אביו ויתחזק ויחגר את כל אהיו
בחרב וגם משחי ישראל : בן שלשים ושתים
שנה יהורם במלכו ושמונה שלשים מלך בירושלם :
וילך בדרך מלך ישראל כאשר עשו בית אחאב
כי בת אחאב היתה לו לאשה ויעש הרע בעיני
יהוה : ולאבנה יהוה להשחית את בית דוד
למען הגריות אשר פרת לדוד וכאשר אמר לתח
לו נער ולבנוו בלדימס : בימיו פשע אהום
מפתח יד יהודה וימלכו עליהם מלך : ויעבר
יהורם עם שריו וכל הרבב עמו ויהי קם לילה

עמדים לפני יהוה בסטפם נשיותם ובניהם :
14 ויהואל בן דודו בן דודו בן דודו בן דודו
הלוי מרגל אסף היתה עליו רוח יהוה בחור
15 והקל : ויאמר הקשבו כל יהודה וישגב ירושלם
והמלך יהושפט כד אמר יהוה לכם אהם אל
תיראו ואל תחזרו מפני החמון הרב הזה כי לא
16 לכם המלחמה כי לאהים : מדור רבו עליהם
הנם עלים במעלה הציון ומצאתם אהם בסוף
17 הפל פני מדבר יהואל : לא לכם להלחם זאת
התעצבו עמור וראו את ישובת יהוה עמכם
יהודה וירושלם אל תיראו ואל תחזרו מדור צאו
18 לפניכם ויהוה עמכם : ויגד יהושפט אפים
ארצה וכל יהודה ויושב ירושלם נפלו לפני יהוה
19 להשתחות ליהוה : ויגדו הלוים מרגל הקהלים
ומרגל הקהלים להלל ליהוה אלוהי ישראל בקול
20 גדול למעלה : וישכמו בפקר ויציאו למדבר תקוע
ובצאים עמר יהושפט ויאמר שמיני יהודה
ויושב ירושלם האמינו ביהוה אלהיכם ותאמינו
21 האמינו בנביאי ויהצילו : וינצל אלהים
וגעמד משרים ליהוה ויהללים להודת קדש
בצאת לפני ההלוי ואמרים הודו ליהוה כי עולם
22 חסדו : ובעת ההלוי ברכה ויהודה נתן יהוה
מאבים על בני עמון מואב ורשיעיר הנאים
23 ליהודה וינגפו : ויעמדו בני עמון ומואב על יושגי
הרשיעיר להחרים ולהשמיד ובכלותם ביושגי
24 שיער שריו איש ברשעו למשחית : ויהודה בא
על המוצצה למדבר ויפגו אל החמון והנם פגרים
25 לפנים ארצה ואין פליטה : ויבאו יהושפט ועמו
לבו את שללם וימצאו בהם לזב ורכש ופגרים
וכלי חמדות וינגזלו להם לאין משא ויהיו ימים
26 שלוש שנים אהיהלל כי ברחוא : וביום
הרביעי נקחלו לעמק ברכה פני שם ברכו את
יהוה על פני קרא את השם המקום הקרא עמק
27 ברכה עד היום : וישבו כל איש יהודה וירושלם
ויהושפט בראשם לשוב אל ירושלם בשמחה
28 מירשיתם יהוה מאויביהם : ויבאו ירושלם
בגללים ובכנרות ובחצצרות אל בית יהוה :

תקוע

with their little ones, their wives, and their children.

14 Then^a upon Jahaziel, the son of Zechariah, the son of Benaiah, the son of Jeiel, the son of Mattaniah, a Levite, of the sons of Asaph, came the Spirit^o of the LORD in the midst of the congregation;

15 And he said, Hearken ye, all Judah, and ye inhabitants of Jerusalem, and thou king Jehoshaphat; Thus saith the LORD unto you, Be^e not afraid nor dismayed by reason of this great multitude; for the battle is not your's, but God's.

16 To-morrow go ye down against them: behold, they come up by the β cliff of Ziz; and ye shall find them at the end of the γ brook, before the wilderness of Jeruel.

17 Ye shall not need to fight in this battle; set yourselves, stand^d ye still, and see the salvation of the LORD with you, O Judah and Jerusalem: fear not, nor be dismayed; to-morrow go out against them; for^k the LORD will be with you.

18 And Jehoshaphat bowed^l his head, with his face to the ground: and all Judah and the inhabitants of Jerusalem fell^m before the LORD, worshipping the LORD.

19 And the Levites of the children of the Kohathites, and of the children of the Korhites, stood up to praiseⁿ the LORD God of Israel with a loud^o voice on high.

20 And they rose early in the morning, and went forth into the wilderness of Tekoa: and as they went forth, Jehoshaphat stood and said, Hear me, O Judah, and ye inhabitants of Jerusalem; Believe^q in the LORD your God, so shall ye be established; believe his prophets, so shall ye prosper.

21 And when he had consulted with the people, he appointed singers^s unto the LORD, and η that should praise the beauty^u of holiness, as they went out before the army, and to say, Praise^w the LORD; ^x for his mercy endureth for ever.

22 And θ when they began κ to sing and to praise, the LORD set ambushments against the children of Ammon, Moab, and mount Seir, which were come against Judah; and they λ were smitten.

23 For^y the children of Ammon and Moab stood up against the inhabitants of mount Seir, utterly to slay and destroy them: and when they had made an end of the inhabitants of Seir, every one helped μ to destroy another.

24 And when Judah came toward the watch-tower in the wilderness, they looked unto the multitude, and, behold, they were dead^{\nu} bodies fallen to the earth, and ν none escaped.

25 And when Jehoshaphat and his people came to take away the spoil of them, they found among them in abundance, both riches with the dead bodies, and precious jewels, (which they stripped off for themselves,) more than they could carry away: and they were three days in gathering of the spoil, it^{\epsilon} was so much.

26 And on the fourth day, they assembled themselves in the valley of π Berachah; for there they blessed the LORD: therefore the name of the same place was called, The valley of Berachah, unto this day.

27 Then they returned, every man of Judah and Jerusalem, and Jehoshaphat in the τ fore-front of them, to go again to Jerusalem with joy; for^{\phi} the LORD had made them to rejoice over their enemies.

B. C. 896.

a Is. 65. 24.

Da. 9. 20, 21.

b ch. 17. 10.

c ch. 15. 1, 2.

24. 20.

Nu. 11. 25, 26.

24. 2.

d ch. 15. 15.

Job 34. 29.

e ch. 32. 7, 8.

Ex. 14. 13, 14.

De. 1. 29, 30.

31. 6, 8.

Is. 43. 1, 2.

f 1 Ki. 22. 41.

&c.

β ascent.

γ or, valley.

Is. 30. 7, 15.

La. 3. 26.

h ch. 17. 6.

i ch. 12. 14.

19. 3.

De. 29. 4.

k Nu. 14. 9.

Ro. 8. 31.

l Ex. 4. 31.

m Job 1. 20.

Ps. 95. 6.

δ words.

ζ was made

to ascend.

n Ne. 12. 42, 43.

o Ps. 81. 1.

95. 1, 2.

p 1 Ki. 22. 48,

49.

q Is. 7. 9.

He. 11. 6.

r Jos. 7. 11, 12.

Pr. 13. 20.

s ch. 5. 13.

t ch. 9. 21.

η praisers.

u 1 Ki. 16. 29.

v 1 Ki. 22. 50.

w ch. 7. 3, 6.

x Ps. cxxxvi.

θ in the time

that.

κ in singing

and praise.

λ or, smote

one another

y Ju. 7. 22.

1 Sa. 14. 20.

z Ki. 8. 16, &c

μ for the de-

struction.

a Ex. 14. 30.

1 Ch. 5. 22.

13. 36.

ν there was

not an

escaping,

Ezr. 9. 14.

b ch. 22. 2.

c Eze. 39. 8, 9.

π i. e. bless-

ing.

ρ lamp, or,

candle.

d 2 Sa. 7. 12, 13.

1 Ki. 11. 36.

2 Ki. 8. 19.

σ hand.

τ head.

e Ne. 12. 43.

28 And they came to Jerusalem with psalteries and harps and trumpets, unto the house of the LORD.

29 And the fear^b of God was on all the kingdoms of those countries, when they had heard that the LORD fought against the enemies of Israel.

30 So the realm of Jehoshaphat was quiet; for^d his God gave him rest round about.

31 And^f Jehoshaphat reigned over Judah. He was thirty and five years old when he began to reign; and he reigned twenty and five years in Jerusalem: and his mother's name was Azubah the daughter of Shilhi.

32 And he walked in the way of Asa his father, and departed not from it, doing that which was right in the sight of the LORD.

33 Howbeit^h the high places were not taken away; for as yet the people had not prepared^k their hearts unto the God of their fathers.

34 Now the rest of the acts of Jehoshaphat, first and last, behold, they are written in the δ book of Jehu, the son of Hanani, who ζ is mentioned in the book of the Kings of Israel.

35 And after this did Jehoshaphat king of Judah join himself with Ahaziah king of Israel, who did very wickedly.

36 And^p he joined himself with him to make ships to go to Tarshish: and they made the ships in Ezion-gaber.

37 Then Eliezer, the son of Dodavah of Mareshah, prophesied against Jehoshaphat, saying, Because^r thou hast joined thyself with Ahaziah, the LORD hath broken thy works. And the ships were broken, that they were not able to go to Tarshish.^s

CHAP. XXI.

NOW^v Jehoshaphat slept with his fathers, and was buried with his fathers in the city of David: and Jehoram his son reigned in his stead.

2 And he had brethren, the sons of Jehoshaphat, Azariah, and Jehiel, and Zechariah, and Azariah, and Michael, and Shephatiah: all these were the sons of Jehoshaphat king of Judah.

3 And their father gave them great gifts of silver, and of gold, and of precious things, with fenced cities in Judah; but the kingdom gave he to Jehoram,^u because he was the first-born.

4 Now when Jehoram was risen up to the kingdom of his father, he strengthened himself, and slew all his brethren with the sword, and divers also of the princes of Israel.

5 Jehoram was thirty and two years old when he began to reign, and he reigned eight years in Jerusalem.

6 And he walked in the way of the kings of Israel, like as did the house of Ahab; for^b he had the daughter of Ahab to wife: and he wrought that which was evil in the eyes of the LORD.

7 Howbeit the LORD would not destroy the house of David, because of the covenant that he had made with David, and as he promised to give a ρ light^d to him and to his sons for ever.

8 In his days the Edomites revolted from under the σ dominion of Judah, and made themselves a king.

9 Then Jehoram went forth with his princes, and all his chariots with him: and he rose up by night, and smote the

Edomites which compassed him in, and the captains of the chariots.

10 So the Edomites revolted from under the hand of Judah unto this day. The same time also did Libnah revolt from under his hand; because he had forsaken the LORD God of his fathers.

11 Moreover, he made high places in the mountains of Judah, and caused the inhabitants of Jerusalem to commit fornication,^c and compelled Judah thereto.

12 And there came a writing to him from Elijah the prophet, saying, Thus saith the LORD God of David thy father, Because thou hast not walked in the ways of Jehoshaphat thy father, nor in the ways of Asa king of Judah,

13 But hast walked in the way of the kings of Israel, and hast made Judah and the inhabitants of Jerusalem to go^s a whoring, like to the whoredoms of the house of Ahab,^a and also hast slain^t thy brethren of thy father's house, which were better than thyself;

14 Behold, with a great plague will the LORD smite thy people, and thy children, and thy wives, and all thy goods:

15 And thou shalt have great sickness by disease of thy bowels,ⁿ until thy bowels fall out by reason of the sickness day by day.

16 Moreover the LORD stirred up^p against Jehoram the spirit of the Philistines, and of the Arabians, that were near the Ethiopians:

17 And they came up into Judah, and brake into it, and carried ⁿ away all the substance that was found in the king's house, and his sons also, and his wives; so that there was never a son left him, save ^o Jehoahaz, the youngest of his sons.

18 And after all this the LORD smote^q him in his bowels with an incurable disease.

19 And it came to pass, that in process of time, after the end of two years, his bowels fell out by reason of his sickness; so he died of sore diseases: and his people made no burning for him, like the burning^r of his fathers.

20 Thirty and two years old was he when he began to reign, and he reigned in Jerusalem eight years, and departed without ^s being^t desired: howbeit they buried him in the city of David, but not in the sepulchres of the kings.

CHAP. XXII.

AND the inhabitants of Jerusalem made Ahaziah^v his youngest son king in his stead: for the band of men that came with the Arabians to the camp had slain all the eldest. So Ahaziah the son of Jehoram king of Judah reigned.

2 Forty and two years old was Ahaziah when he began to reign; and he reigned one year in Jerusalem. His mother's name also was Athaliah^w the daughter of Omri.

3 He also walked in the ways of the house of Ahab: for his mother^x was his counsellor to do wickedly.

4 Wherefore he did evil in the sight of the LORD like the house of Ahab; for they were his counsellors^y after the death of his father to his destruction.

5 He walked^z also after their counsel, and went with Jehoram the son of Ahab king of Israel to war against Hazael king of Syria at Ramoth-gilead: and the Syrians smote Jehoram.

6 And^a he returned to be healed in

B. C. 885.

^b where-
with they
wounded
him.

^y called
Ahaziah,
ver. 1, and
Jehoahaz,
ch. 21. 17.

^s treading
down.

^a ch. 10. 15.
De. 32. 35.
Ju. 14. 4.
1 Ki. 12. 15.
Ho. 14. 9.

^b 2 Ki. 9. 21.
^c ver. 13.
Le. 20. 5.
Re. 220. 22.

^d 2 Ki. 9. 6. 7.
^e 2 Ki. 10. 12.

^f 2 Ki. 9. 27.
^g Ex. 34. 15.
De. 31. 16.
Je. 3. 8. 9.

^h 1 Ki. 16. 31.

ⁱ ver. 4.
^j 1 Ki. 14. 13.

^l ch. 17. 4.

^r stroke.

^m 2 Ki. 11. 1.
&c.

ⁿ ver. 18. 19.
^o 2 Ki. 11. 2.
Jehosheba.

^p 1 Ki. 11. 14.
23.

^q ver. 15.
Ac. 12. 23.
^r 2 Ki. 11. 4. &c.

^s ch. 16. 14.

^t desire.

^u Jc. 22. 18.

^v 2 Sa. 5. 3.

^w ver. 6.
ch. 21. 17.
2 Ki. 8. 24. &c.

^x ch. 21. 7.
2 Sa. 7. 12. 16.
1 Ki. 9. 5.

^y Ps. 89. 29.
1 Ch. 9. 19. 27.

^z thresholds.

^a ch. 21. 6.
De. 7. 3. 4.
13. 6. 10.

^b Mat. 10. 37.
Ac. 4. 19.

^c 1 Ch. 23. 23.

^d Pr. 12. 5.
^e Mi. 6. 16.
^f Nu. 3. 10. 38.
^g 2 Ki. 9. 15.

Jezreel because of the wounds ^β which were given him at Ramah, when he fought with Hazael king of Syria. And ^γ Azariah the son of Jehoram king of Judah went down to see Jehoram the son of Ahab at Jezreel, because he was sick.

7 And the ^δ destruction of Ahaziah was^a of God by coming to Joram; for when he was come, he^b went out with Jehoram against Jehu the son of Nimshi, whom the LORD had anointed to cut off the house of Ahab.

8 And it came to pass, that, when Jehu was^c executing judgment upon the house of Ahab, and found^d the princes of Judah and the sons of the brethren of Ahaziah, that ministered to Ahaziah, he slew them.

9 And^e he sought Ahaziah: and they caught him, (for he was hid in Samaria,) and brought him to Jehu: and when they had slain him, they buried him: Because,^f said they, he is the son of Jehoshaphat, who^g sought the LORD with all his heart. So the house of Ahaziah had no power to keep still the kingdom.

10 But^h when Athaliah the mother of Ahaziah saw that her son was dead, she arose and destroyed all the seed royal of the house of Judah.

11 But Jehoshabeath,ⁱ the daughter of the king, took Joash the son of Ahaziah, and stole him from among the king's sons that were slain, and put him and his nurse in a bed-chamber. So Jehoshabeath, the daughter of king Jehoram, the wife of Jehoiada the priest, (for she was the sister of Ahaziah,) hid him from Athaliah, so that she slew him not.

12 And he was with them hid in the house of God six years: and Athaliah reigned over the land.

CHAP. XXIII.

AND^r in the seventh year Jehoiada strengthened himself, and took the captains of hundreds, Azariah the son of Jeroham, and Ishmael the son of Jehohanan, and Azariah the son of Obed, and Maaseiah the son of Adaiah, and Elishaphat the son of Zichri, into covenant with him.

2 And they went about in Judah, and gathered the Levites out of all the cities of Judah, and the chief of the fathers of Israel, and they came to Jerusalem.

3 And all the congregation made a covenant^u with the king in the house of God. And he said unto them, Behold, the king's son shall reign, as the LORD hath said^w of the sons of David.

4 This is the thing that ye shall do; A third part of you^x entering on the sabbath, of the priests and of the Levites, shall be porters of the ^λ doors;

5 And a third part shall be at the king's house; and a third part at the gate of the foundation: and all the people shall be in the courts of the house of the LORD.

6 But let none come into the house of the LORD, save the priests, and they^a that minister of the Levites; they shall go in, for they are holy: but all the people shall keep the watch of the LORD.

7 And the Levites shall compass the king round about, every man with his weapons in his hand; and whosoever else cometh into^d the house, he shall be put to death; but be ye with the king when he cometh in, and when he goeth out.

8 So the Levites and all Judah did

וַיָּךְ אֶת־הָאֲדָוָה הַסּוֹבֵב אֵלָיו וְאֵת שְׁמֵי הָרֶכֶב :
 10 וַיִּשְׁפֹּעַ אֲדָוָה מִתַּחַת יְדֵי־יְהוָה עַד הַיָּם הַהוּא
 אֶת־הַשָּׂפָע לִבְנֵה בַעַת הָהוּא מִתַּחַת יָדָיו כִּי עָלָה
 11 אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתָיו : בַּס־הוּא עָשָׂה בְּמוֹת
 בְּהָרֵי יְהוּדָה וַיִּזְן אֶת־יִשְׂרָאֵל וַיִּדָּה אֶת־
 12 יְהוּדָה : וַיָּבֹא אֵלָיו מִכָּל־בְּמִלְחָמוֹ הַנְּבִיא
 לֵאמֹר כֹּה' אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי דָוִד אֲבִיךָ תַּחַת
 אֲשֶׁר לֹא־הִלַּכְתָּ בְּדַרְכֵי יְהוֹשֻׁפָּט אֲבִיךָ וּבְדַרְכֵי
 13 אֲסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה : וַתִּלְךָ בְּדַרְכֵי מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל
 וַתַּזְנֶה אֶת־יְהוּדָה וְאֵת־יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁלַם כְּהֻנוֹת בַּיִת
 אֲחָאָב וְגַם אֶת־אֲדֹנָיו בֵּית־אֲבִיךָ הַזֵּנוּבִים מִמֶּנּוּ
 14 הָרָגָתָּ : הִנֵּה יְהוָה נָתַת מַנְפָּה גְדוֹלָה בְּעַמְּךָ
 15 וּבְבָנֶיךָ וּבְנָשֶׁיךָ וּבְכָל־רִכְשֶׁךָ : וְאַתָּה בְּחַלְלִים
 רַבִּים בְּמַחֲלֶה מַעֲקָה עַד־יֵצֵאוּ מִשְׁעַר מֶן־הַחֲלִיל
 16 יָמִים עַל־יָמִים : וְעַד יְהוָה עַל־יְהוֹרָם אֶת־רֵחַת
 17 הַשְּׁלֵשִׁתִּים וְהָעֶרְבִים אֲשֶׁר עָלֶיךָ פִּשְׁתִּים : וַיַּעַל
 בַּיהוָה וַיִּבְקָעֶהָ וַיִּשְׁפּוּ אֶת כָּל־הָרֶכֶב שֶׁבַע־מֵאָה
 לְבֵית־הַמֶּלֶךְ וְגַם־בָּנָיו וְנָשָׁיו וְלֹא נִשְׁאֲרָהוּ בָּן כִּי
 18 אִם־יְהוֹאָחָז קָמָן בָּנָיו : וְאַחֲרָיו כָּל־זֹאת נִגְפּוּ
 19 יְהוָה' בְּמַעֲוֵי לְחִיל לְאֵן מִרְפָּא : וַיְהִי לְיָמִים
 מֵיָמִים וַיָּבֶעַת צִאֵת הַקֶּץ לְיָמִים' שְׁנָיִם יָצְאוּ מִצִּיּוֹן
 עַם־חֲלָיו וַיָּמָת בְּחַלְלִים רַעִים וְלֹא־עָשָׂה לוֹ עֲמֹל
 20 שִׁרְפָּה כַּשֶּׁרֶפֶת אֲבֹתָיו : בֶּן־שְׁלֹשִׁים וּשְׁמֹנֶה הָיָה
 בְּמָלְכוֹ וַתִּשְׁמֹנֶה שָׁנָם מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם וַיִּלָּךְ בְּלֹא
 חֲמָה וַיִּקְבְּרֶהָ בְּעִיר דָּוִד וְלֹא קִבְּרֹת הַמְּלָכִים :

CAP. XXIII. כב

וּבִשְׁנֵה הַשְּׁבִיעִית הִתְחַזַּק יְהוֹיָדָע וַיַּחַד אֶת־יִשְׂרָאֵל
 הַמַּמְלָאֹת לְעֹוֶרֶת בְּנֵי־יְהוֹרָם וַיִּשְׁמָעֵאל בֶּן־יְהוֹיָדָע
 וְלִעֲזַרְיָהוּ בֶן־עֹזַיָּד וְאַחֲמַעֲשִׂיָהוּ בֶן־עֲדִיָּהוּ וְאֶת־
 2 אֱלִישָׁפָט בֶּן־זִכְרִי עֲמֹל בְּנֵי־רֵחַ : וַיִּסְּפוּ בַּיהוָה
 וַיִּקְבְּצוּ אֶת־הַלְוִיִּם מִכָּל־עִיר יְהוּדָה וּרְאִשֵׁי הָאֲבֹת
 3 לְיִשְׂרָאֵל וַיָּבֹאוּ אֶל־יְרוּשָׁלַם : וַיִּכְרֹת כָּל־הַקָּהָל
 בְּרֵיחַ בְּבֵית הָאֱלֹהִים עִם־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר לָהֶם
 4 הִנֵּה בֶן־הַמֶּלֶךְ יֹאמֵר כֹּה' אֲשֶׁר דָּבַר יְהוָה עַל־בָּנָי
 דָּוִד : זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ הַשְּׁלִשִׁית מִכֶּם
 5 בְּאֵן הַשָּׂפָת לַכֹּהֲנִים וּלְלוֹיִם לְשֹׁעֲרֵי הַסָּפִסִּים :
 6 וְהַשְּׁלִשִׁית בְּבֵית הַמֶּלֶךְ וְהַשְּׁלִשִׁית בְּשַׁעַר הַסּוֹד
 וְכָל־הָעָם בְּחֻצְרוֹת בֵּית יְהוָה : וְאֵלֶיכֶם בֵּית־יְהוָה
 7 כִּי אִם־הַכֹּהֲנִים וְהַמְשִׁירִים לְלוֹיִם הֵמָּה יָבֹאוּ
 כִּי־תִקְדֹּשׁ הֵמָּה וְכָל־הָעָם יִשְׁמְרוּ מִשְׁמֶרֶת יְהוָה :
 וְהַקֹּדֶשׁ הַלְוִיִּם אֶת־הַמֶּלֶךְ סָבִיב אִישׁ וּכְלָיו בְּיָדוֹ
 וַיָּבֹא אֶל־הַבַּיִת יָמָת דָּוִד אֶת־הַמֶּלֶךְ בָּאוּ

וַיָּךְ אֶת־הָאֲדָוָה הַסּוֹבֵב אֵלָיו וְאֵת שְׁמֵי הָרֶכֶב :
 10 וַיִּשְׁפֹּעַ אֲדָוָה מִתַּחַת יְדֵי־יְהוָה עַד הַיָּם הַהוּא
 אֶת־הַשָּׂפָע לִבְנֵה בַעַת הָהוּא מִתַּחַת יָדָיו כִּי עָלָה
 11 אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתָיו : בַּס־הוּא עָשָׂה בְּמוֹת
 בְּהָרֵי יְהוּדָה וַיִּזְן אֶת־יִשְׂרָאֵל וַיִּדָּה אֶת־
 12 יְהוּדָה : וַיָּבֹא אֵלָיו מִכָּל־בְּמִלְחָמוֹ הַנְּבִיא
 לֵאמֹר כֹּה' אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי דָוִד אֲבִיךָ תַּחַת
 אֲשֶׁר לֹא־הִלַּכְתָּ בְּדַרְכֵי יְהוֹשֻׁפָּט אֲבִיךָ וּבְדַרְכֵי
 13 אֲסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה : וַתִּלְךָ בְּדַרְכֵי מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל
 וַתַּזְנֶה אֶת־יְהוּדָה וְאֵת־יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁלַם כְּהֻנוֹת בַּיִת
 אֲחָאָב וְגַם אֶת־אֲדֹנָיו בֵּית־אֲבִיךָ הַזֵּנוּבִים מִמֶּנּוּ
 14 הָרָגָתָּ : הִנֵּה יְהוָה נָתַת מַנְפָּה גְדוֹלָה בְּעַמְּךָ
 15 וּבְבָנֶיךָ וּבְנָשֶׁיךָ וּבְכָל־רִכְשֶׁךָ : וְאַתָּה בְּחַלְלִים
 רַבִּים בְּמַחֲלֶה מַעֲקָה עַד־יֵצֵאוּ מִשְׁעַר מֶן־הַחֲלִיל
 16 יָמִים עַל־יָמִים : וְעַד יְהוָה עַל־יְהוֹרָם אֶת־רֵחַת
 17 הַשְּׁלֵשִׁתִּים וְהָעֶרְבִים אֲשֶׁר עָלֶיךָ פִּשְׁתִּים : וַיַּעַל
 בַּיהוָה וַיִּבְקָעֶהָ וַיִּשְׁפּוּ אֶת כָּל־הָרֶכֶב שֶׁבַע־מֵאָה
 לְבֵית־הַמֶּלֶךְ וְגַם־בָּנָיו וְנָשָׁיו וְלֹא נִשְׁאֲרָהוּ בָּן כִּי
 18 אִם־יְהוֹאָחָז קָמָן בָּנָיו : וְאַחֲרָיו כָּל־זֹאת נִגְפּוּ
 19 יְהוָה' בְּמַעֲוֵי לְחִיל לְאֵן מִרְפָּא : וַיְהִי לְיָמִים
 מֵיָמִים וַיָּבֶעַת צִאֵת הַקֶּץ לְיָמִים' שְׁנָיִם יָצְאוּ מִצִּיּוֹן
 עַם־חֲלָיו וַיָּמָת בְּחַלְלִים רַעִים וְלֹא־עָשָׂה לוֹ עֲמֹל
 20 שִׁרְפָּה כַּשֶּׁרֶפֶת אֲבֹתָיו : בֶּן־שְׁלֹשִׁים וּשְׁמֹנֶה הָיָה
 בְּמָלְכוֹ וַתִּשְׁמֹנֶה שָׁנָם מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם וַיִּלָּךְ בְּלֹא
 חֲמָה וַיִּקְבְּרֶהָ בְּעִיר דָּוִד וְלֹא קִבְּרֹת הַמְּלָכִים :

CAP. XXII. כב

1 וּמִלִּילָה יוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם אֶת־אֲחִיהוּ בֶנֶה הַקָּטָן
 תַּחֲלִיו כִּי כָל־הָרָאשִׁים הָרַג הַגִּידוֹר הָבֹא בְּעָרְבִים
 2 לְמַחֲנֶה וַיִּמְלֹךְ אֲחִיהוּ בֶן־יְהוֹרָם מֶלֶךְ יְהוּדָה :
 3 בֶּן־אַרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה אֲחִיהוּ בְּמָלְכוֹ וּשְׁנֵה
 זֹאת מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם וְשֵׁם אִמּוֹ עַתְלִיָּהוּ בַת־עַמְרִי :
 4 בַס־הוּא הִלָּךְ בְּדַרְכֵי בֵית אֲחָאָב כִּי אִמּוֹ הָיְתָה
 5 וַיַּעֲזֹתוֹ לְהַשְׁתִּיעַ : וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה בְּבֵית
 אֲחָאָב כִּי הִמָּה הִדִּילֹו וַיַּעֲשִׂים אַחֲרֵי מוֹת אָבִיו
 6 לְמַשְׁחֹת לוֹ : גַּם בְּעַצְמוֹ הִלָּךְ וַיָּךְ אֶת־יְהוֹרָם
 בֶּן־אֲחָאָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְמַלְחָמָה עַל־הָוָאָל מֶלֶךְ
 7 אֲרָם בְּרִמּוֹת גִּלְעָד וַיָּפִי הַרְבִּים אֶת־יְהוֹרָם : וַיָּשָׁב
 לְהַתְּרַפָּא בַּיִרְשָׁאֵל כִּי הַפְּסִים אֲשֶׁר הִסְדּוּ בְּרִמָּה

- 8 וַיִּצְאֻהוּ וַיַּעֲשֵׂה הַלְלוֹת וּכְלִי־הַדָּוָה כָּל־אֲשֶׁר־צִוָּה
יְהוָה וַיִּקְרָא אִישׁ אֶת־אֶשְׁכּוֹ בְּאֵי הַשְּׂבֹת
עִם יוֹצְאֵי הַשָּׁבָת בִּי לֹא־סָמַר יְהוֹדָע הַכֹּהֵן אֶת־
9 הַמִּזְבֵּחַ וַיִּתֵּן יְהוֹדָע הַכֹּהֵן לְשָׂרֵי הַמַּאֲוֹת אֶת־
הַתְּנִיחִים וְאֶת־הַמִּנְחֹת וְאֶת־הַשְּׂלֵטִים אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ
10 דָּוִד אֲשֶׁר בֵּית הָאֱלֹהִים וַיַּעֲמֵד אֶת־כָּל־הָעָם
וְאִישׁ שְׁלָחוֹ בְּדָוִד מִכָּתֹף הַבַּיִת הַיְמָנִית עַד־כִּתְּיָה
הַבַּיִת הַשְּׂמָאלִית לִמְנוּחָה וּלְבַיִת עַל־הַמֶּלֶךְ סָבִיב
11 וַיּוֹצִיאוּ אֶת־כָּל־הַמֶּלֶךְ וַיִּתְּנוּ עָלָיו אֶת־הַזֹּהָר וְאֶת־
הַעֲזֹת וּמִלִּיכֵי אֹתוֹ וַיִּשְׁמְדוּהוּ יְהוֹדָע וּבָנָיו
12 וַיִּאֲמְרוּ יְחִי הַמֶּלֶךְ וַתִּשְׁמַע עֲתִלְיוֹהוּ
אֶת־קוֹל הָעָם הָרָצִים וְהַמִּתְּלִים אֶת־הַמֶּלֶךְ
13 וַתָּבֹא אֶל־הָעָם בֵּית יְהוָה וַתֵּרָא וַהֲנִי הַמֶּלֶךְ
עִמָּךְ עַל־עַמָּחֹךְ בְּמִבְּנֵי וְהַשְׂרִים וְהַחֲצִירוֹת עַל־
הַמֶּלֶךְ וּכְלֵעַם הָאָרֶץ שָׂמַח וְחֹמֶל בְּתַצְרוֹת
וְהַמְּשֹׁרְרִים כָּכָל הַשָּׂר וּמוֹדִיעִים לְהֵלֵל וַתִּקְרַע
עֲתִלְיוֹהוּ אֶת־בְּגָדָהּ וַתֹּאמֶר קֶשֶׁר קֶשֶׁר
14 וַיּוֹצִיֵא יְהוֹדָע הַכֹּהֵן אֶת־שָׂרֵי הַמַּאֲוֹת וּפְקֻדֵי
הַחֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם הֲצִיאוּהוּ אֶל־מִבְּנֵי הַשְּׂרִירוֹת
וַתָּבֹא אַחֲרֶיהָ וַיִּמָּת בְּתָרֵב בִּי אֲמַר הַכֹּהֵן
15 לֹא תִמְתֵּךְ בֵּית יְהוָה וַיִּשְׁמְדוּ לָהּ יָדַיִם
וַתָּבֹא אֶל־מִבְּנֵי שְׂעַר־הַסּוּסִים בֵּית הַמֶּלֶךְ
16 וַיִּמְתִּיחָה שָׁם וַיִּכְרַת יְהוֹדָע בָּרִית בֵּיתוֹ וּבֵין
17 כָּל־הָעָם וּבֵין הַמֶּלֶךְ לְהַחִיז לָעָם לַיהוָה וַיָּבֹאוּ
כָּל־הָעָם בֵּית־הַכֶּסֶף וַיִּתְּצוּהוּ וְאֶת־מִבְּנֵי וְאֶת־
צִלְמֵי שִׁבְרֵי וְאֶת מִקֵּן כָּתֹף הַכֶּסֶף הָרַגִי לִפְנֵי
18 הַמִּבְּנֵי וַיִּשְׁם יְהוֹדָע פֶּקֶדֶת בֵּית יְהוָה בְּדָוִד
הַכֹּהֵן הַלְלוֹת אֲשֶׁר חָלַק דָּוִד עַל־בֵּית יְהוָה
לְהַעֲלֹת עֹלֹת יְהוָה פָּתוּב בְּתוֹרַת מִשְׁה
19 בְּשִׁמְחָה וּבְשָׂרֵי עַל־בֵּית דָּוִד וַיַּעֲמֵד הַשְּׂוֹעִים
עַל־שְׂעָרֵי בֵית יְהוָה וְלֹא־יָבֹאוּ טָמֵא לְכָל־דָּבָר
20 וַיִּסַּח אֶת־שָׂרֵי הַמַּאֲוֹת וְאֶת־הַנְּאֻדִּים וְאֶת־
הַשְּׂוֹעִים בָּעָם וְאֶת־כָּל־עַם הָאָרֶץ וַיִּוֹרֵד אֶת־
הַמֶּלֶךְ מִבֵּית יְהוָה וַיָּבֹאוּ בְּתוֹךְ־שַׁעַר הָעֵלְיוֹן בֵּית
הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁבּוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ עַל־פֶּסֶם הַמִּמְלָכָה
21 וַיִּשְׁמְדוּ כָּל־עַם־הָאָרֶץ וְהַעִיר שָׁקֵחַ וְאֶת־
עֲתִלְיוֹהוּ הַמִּתִּיב בְּתָרֵב כִּד־CAP. XXIV
וְנִשְׁבַּע שְׁנִים יָשָׁם בְּמִלּוֹ וַאֲרָעָם שְׁנֵי מֶלֶךְ

according to all things that Jehoiada the priest had commanded, and took every man his men that were to come in on the sabbath, with them that were to go out on the sabbath: for Jehoiada the priest dismissed not the courses.⁶

9 Moreover Jehoiada the priest delivered to the captains of hundreds spears, and bucklers, and shields, that had been king David's, which^o were in the house of God.

10 And he set all the people, (every man having his weapon in his hand,) from the right ^γ side of the ^δ temple to the left side of the temple, along by the altar and the temple, by the king round about.

11 Then they brought out the king's son, and put upon him the crown, and gave him the testimony,^d and made him king: and Jehoiada and his sons anointed him, and said, ^ζ God save the king.

12 Now when Athaliah heard the noise of the people running and praising the king, she came to the people into the house of the LORD:

13 And^h she looked, and, behold, the king stood at his pillar at the entering in, and the princes, and the trumpets by the king: and all the people of the land rejoiced,^k and sounded with trumpets; also the^l singers with instruments of music, and such as taught to sing praise. Then^m Athaliah rent her clothes, and said, ^θ Treason, Treason!

14 Then Jehoiada the priest brought out the captains of hundreds that were set over the host, and said unto them, Have her forth^p of the ranges: and whoso followeth her, let him be slain with the sword. For the priest said, Slay her not in the house of the LORD.

15 So they laid hands on her: and when she was come to the entering of the horse-gate^q by the king's house, they slew^r her there.

16 And Jehoiada made a covenant^s between him, and between all the people, and between the king, that^u they should be the LORD's people.

17 Then all the people went to the house of Baal, and brake it down, and brake his altars and his images in pieces, and^v slew Mattan the priest of Baal before the altars.

18 Also Jehoiada appointed the offices of the house of the LORD, by the hand of the priests the Levites, whom David had distributed^w in the house of the LORD, to offer the burnt-offerings of the LORD, as it is written^x in the law of Moses, with rejoicing and with singing, as it was ordained^λ by David.

19 And he set the porters^y at the gates of the house of the LORD, that none which was unclean in any thing should enter in.

20 And he took the captains^z of hundreds, and the nobles, and the governors of the people, and all the people of the land, and brought down the king from the house of the LORD: and they came through the high gate into the king's house, and set the king upon the throne of the kingdom.

21 And all the people of the land^a rejoiced: and the city was quiet, after that they had slain Athaliah with the sword.

CHAP. XXIV.

JOASH^o was seven years old when he began to reign; and he reigned forty years in Jerusalem. His mother's name also was Zibiah of Beer-sheba.

2 And Joash did that which was right

B. C. 878.

a ch. 26. 5.

Is. 29. 13.

b 1Ch. XXIV.

XXV.

β renew.

c 2 Sa. 8. 7.

γ shoulder.

δ house.

d De. 17. 18..

20.

e Ex. 30. 12.. 16.

ζ Let the

king live.

f Nu. 1. 50.

Ac. 7. 44.

g ch. 21. 17.

h Ps. 14. 5.

i Eze. 16. 17..

19.

Ho. 2. 8, 13.

k Pr. 11. 10.

l 1 Ch. 25. 6. 8.

η voice.

m Ec. 9. 12.

θ conspiracy.

n ver. 6.

o 2 Co. 9. 7.

p Ex. 21. 14.

q Ne. 3. 28.

r Ps. 5. 6.

55. 23.

Ja. 2. 13.

s De. 29. 1. 15.

t 1 Co. 16. 2.

u De. 26. 17..

19.

v De. 13. 9.

w 1Ch. XXIII

XXIV.

x the heal-

ing went

up upon

the work.

λ Num.

XXVIII.

λ by the

hands of.

y 1 Ch. 26. 1,

&c.

μ or, pests.

z 2 Ki. 11. 19.

a Ps. 58. 10, 11.

Re. 18. 20.

19. 1. 2.

b ver. 2, 12, 14.

ch. XXIII.

c 2 Ki. 11. 21.

12. 1, &c.

d Pr. 26. 8.

e Pr. 29. 12.

f 1 Ki. 14. 23.

g ch. 28. 13.

29. 8.

36. 14. 16.

Ju. 5. 8.

Ho. 5. 10, 14.

Zep. 1. 4. 6.

Ep. 5. 6.

in the sight of the LORD all the days^a of Jehoiada the priest.

3 And Jehoiada took for him two wives; and he begat sons and daughters.

4 And it came to pass after this, that Joash was minded to ^β repair the house of the LORD.

5 And he gathered together the priests and the Levites, and said to them, Go out unto the cities of Judah, and gather of all Israel money to repair the house of your God from year to year, and see that ye hasten the matter. Howbeit the Levites hastened it not.

6 And the king called for Jehoiada the chief, and said unto him, Why hast thou not required of the Levites to bring in, out of Judah and out of Jerusalem, the collection, according to the commandment^o of Moses the servant of the LORD, and of the congregation of Israel, for the tabernacle of witness?

7 For the sons of Athaliah, that wicked woman, had broken up^s the house of God; and also all the dedicated thingsⁱ of the house of the LORD did they bestow upon Baalim.

8 And at the king's commandment they made a chest, and set it without at the gate of the house of the LORD.

9 And they made a ^η proclamation thro' Judah and Jerusalem, to bring in to the LORD ^γ collectionⁿ that Moses ^γ servant of God laid upon Israel in the wilderness.

10 And all the princes and all the people rejoiced,^o and brought in, and cast into the chest, until they had made an end.

11 Now it came to pass, that at what time the chest was brought unto the king's office by the hand of the Levites, and when they saw that there was much money, the king's scribe and the high priest's officer came and emptied the chest, and took it, and carried it to his place again. Thus they did day by day,^s and gathered money in abundance.

12 And the king and Jehoiada gave it to such as did the work of the service of the house of the LORD, and hired masons and carpenters to repair the house of the LORD, and also such as wrought iron and brass to mend the house of the LORD.

13 So the workmen wrought, and ^κ the work was perfected by them, and they set the house of God in his state, and strengthened it.

14 And when they had finished it, they brought the rest of the money before the king and Jehoiada, whereof were made vessels for the house of the LORD, even vessels to minister, and ^μ to offer withal, and spoons, and vessels of gold and silver: and they offered burnt-offerings in the house of the LORD continually all the days of Jehoiada.

15 But Jehoiada waxed old, and was full of days when he died; an hundred and thirty years old was he when he died.

16 And they buried him in the city of David among the kings, because he had done good^δ in Israel, both toward God, and toward his house.

17 Now after the death of Jehoiada came the princes of Judah, and made obeisance^d to the king: then the king hearkened^o unto them.

18 And they left the house of the LORD God of their fathers, and served^f groves and idols: and wrath came^g upon Judah

and Jerusalem for this their trespass.

19 Yet^a he sent prophets to them, to bring them again unto the LORD; and they testified against them: but^b they would not give ear.

20 And the Spirit of God β came upon Zechariah the son of Jehoiada the priest, which stood above the people, and said unto them, I thus saith God, Why^c transgress ye the commandments of the LORD, that ye cannot prosper? because^e ye have forsaken the LORD, he hath also forsaken you.

21 And they conspired^f against him, and stoned^g him with stones, at the commandment of the king, in the court of the house of the LORD.

22 Thus Joash the king remembered not the kindness which Jehoiada his father had done to him, butⁱ slew his son. And when he died, he said, The LORD look upon it, and require^k it.

23 And it came to pass ζ at the end of the year, that^l the host of Syria came up against him: and they came to Judah and Jerusalem, and destroyed all the princes of the people from among the people, and sent all the spoil of them unto the king of θ Damascus.

24 For the army of the Syrians came with a small^m company of men, and the LORD deliveredⁿ a very great host into their hand, because they had forsaken the LORD God of their fathers. So they executed judgment^o against Joash.

25 And when they were departed from him, (for they left him in great diseases,) his own servants conspired against him for the blood of the sons of Jehoiada^p the priest, and slew him on his bed, and he died: and they buried him in the city of David, but they buried him not in the sepulchres of the kings.

26 And these are they that conspired against him; λ Zabad the son of Shimeath an Ammonitess, and Jehoabab the son of μ Shimrith a Moabitess.

27 Now concerning his sons, and the greatness of the burdens laid upon him, and the repairing of the house of God, behold, they are written in the π story of the book of the Kings. And Amaziah his son reigned in his stead.

CHAP. XXV.

AMAZIAH^t was twenty & five years old when he began to reign, & he reigned twenty & nine years in Jerusalem. And his mother's name was Jehoaddan of Jerusalem.

2 And he did that which was right in the sight of the LORD, but not^w with a perfect heart.

3 Now it came to pass, when the kingdom was σ established to him, that he slew his servants that had killed the king his father.

4 But he slew not their children, but did as it is written^x in the law in the book of Moses, where the LORD commanded, saying, The^y fathers shall not die for the children, neither shall the children die for the fathers, but every man shall die for his own sin.

5 Moreover, Amaziah gathered Judah together, and made them captains over thousands, and captains over hundreds, according to the houses of their fathers, throughout all Judah and Benjamin: and he numbered them from twenty^z years old and above, and found them three hundred thousand choice men, able to go forth to war, that could handle spear and shield.

B. C. 840.

a Je. 7. 25, 26.

25. 4.

26. 5.

b Ps. 95. 7, 8.

Ac. 7. 51.

β clothed,

Ju. 6. 34.

c Nu. 14. 41.

d ch. 20. 6.

e Ps. 62. 11.

Ec. 9. 11.

f ch. 15. 2.

g Je. 18. 18.

h Mat. 21. 35.

23. 35.

Ac. 7. 58, 59.

i band.

k Ps. 24. 1.

Pr. 10. 22.

Ph. 4. 19.

l Pr. 17. 13.

δ to their

place.

k Ps. 10. 14.

Je. 51. 56.

Lu. 11. 51.

2 Ti. 4. 16.

ζ in the revo-

lution of.

η heat of

anger.

l 2 Ki. 12. 17.

θ Darneseh.

m Le. 26. 37.

De. 32. 30.

Is. 30. 17.

n Le. 26. 25.

De. 23. 25, 48.

κ sons of the

band.

o ch. 22. 8.

Is. 10. 5.

p ver. 21, 22.

q ch. 28. 23.

r Ex. 20. 3, 5.

Is. 44. 19.

λ or, Joza-

char,

2 Ki. 12. 21.

μ or, Shomer.

s ver. 11, 12.

Ps. 96. 5.

v founding.

π or, com-

mentary.

t 2 Ki. 14. 1,

&c.

ρ counselled.

u 1 Sa. 2. 25.

v 2 Ki. 14. 8,

&c.

w Ps. 78. 37.

Is. 29. 13.

Ho. 10. 2.

Ja. 1. 8.

4. 8.

σ confirmed

upon him.

τ or, furze

bush, or,

thorn.

x De. 24. 16.

y Je. 31. 30.

Eze. 18. 20.

ϕ beast of

the field.

z Nu. 1. 3.

a ver. 16.

ch. 22. 7.

1 Ki. 12. 15.

6 He hired also an hundred thousand mighty men of valour out of Israel for an hundred talents of silver.

7 But there came a man of God to him, saying, O king, let not the army of Israel go with thee; for the LORD is not with Israel.

8 But if thou wilt go, do it, be strong for the battle: God shall make thee fall before the enemy: for God^a hath power to help, and to cast down.

9 And Amaziah said to the man of God, But what shall we do for the hundred talents which I have given to the γ army of Israel? And the man of God answered, The LORD is able^b to give thee much more than this.

10 Then Amaziah separated them, to wit, the army that was come to him out of Ephraim, to go δ home again: wherefore their anger was greatly kindled against Judah, and they returned home in η great anger.

11 And Amaziah strengthened himself, and led forth his people, and went to the valley of Salt, and smote of the children of Seir ten thousand.

12 And other ten thousand left alive did the children of Judah carry away captive, and brought them unto the top of the rock, and cast them down from the top of the rock, that they all were broken in pieces.

13 But the κ soldiers of the army which Amaziah sent back, that they should not go with him to battle, fell upon the cities of Judah, from Samaria even unto Beth-horon, and smote three thousand of them, and took much spoil.

14 Now it came to pass, after that Amaziah was come from the slaughter of the Edomites, that he brought^l the gods of the children of Seir, and set them up to be his gods, and bowed^r down himself before them, and burned incense unto them.

15 Wherefore the anger of the LORD was kindled against Amaziah, and he sent unto him a prophet, which said unto him, Why hast thou sought after the gods of the people, which^c could not deliver their own people out of thine hand?

16 And it came to pass, as he talked with him, that the king said unto him, Art thou made of the king's counsel? forbear; why shouldst thou be smitten? Then the prophet forbore, and said, I know that God hath ρ determined to destroy thee, because^d thou hast done this, and hast not hearkened unto my counsel.

17 Then^v Amaziah king of Judah took advice, and sent to Joash, the son of Jehoahaz, the son of Jehu, king of Israel, saying, Come, let us see one another in the face.

18 And Joash king of Israel sent to Amaziah king of Judah, saying, The τ thistle that was in Lebanon sent to the cedar that was in Lebanon, saying, Give thy daughter to my son to wife: and there passed by a ϕ wild beast that was in Lebanon, and trode down the thistle.

19 Thou sayest, Lo, thou hast smitten the Edomites; and thine heart lifteth thee up to boast: abide now at home; why shouldst thou meddle to thine hurt, that thou shouldst fall, even thou, and Judah with thee?

20 But Amaziah would not hear; for it^a came of God, that he might deliver them into the hand of their enemies, because they sought after the gods of Edom.

21 So Joash the king of Israel went up:

19 וירושלם באשמתם זאת : וישלח בהם נביאים
 20 להשיבם אליהו ויערו בהם ולא האמינו : ורוח
 אלהים לבשה את יזכריה בן יהוירבע כהן ובעמד
 מלך לעם ויאמר להם הו' אמר האלהים למי
 אתם עברים את מצות יהוה ולא תצליחו כי
 21 עונבתם את יהוה ובעב אתכם : ויקשרו עליו
 וירגמוהו אבן במצבת המלך בחדר בית יהוה :
 22 ולא זכר יואש המלך החסר אשר עשה יהוידע
 אביו עמו וינהיג את בניו וכמותו אמר ירא יהוה
 23 וירוש : ויהי לתקופת השנה עלה עליו
 חיל ארם ויבאו אליהודה וירושלם וישחתו
 את בלשתי העם מעם וכל שללם שלחו למלך
 24 דרמשק : כי במצער אנשים באו חיל ארם
 ויהנה נתן בידם חיל לרב מאד כי עזבו את יהוה
 אלהי אבותיהם ואח"כ עשו שפסמים :
 25 ובלכתם מפניו כי עזבו אחרו במחלים רבים
 התקשרו עליו עבדיו ברמלי בני יהוירבע כהן
 ויהרגוהו על משרתו ומוט ויקפרתו בער הויד ולא
 26 קברוהו בקברות המלכים : ואלה המחתקשרים עליו
 וגר בר שמשעל העמולות ויהוידע בר שמרית
 27 המואבית : וגביו רוב השמא עליו ויסור בית
 האלהים העם פתילים על מרשם ספר המלכים
 וימלך אמציהו בנו תחתיו :
 CAP. XXV. כה
 1 בר עשרים וחמש שנה מלך אמציהו ועשרים
 וחשל שנה מלך בירושלם ושם אמו יהועבד
 2 מירושלים : ויעש הישר בעיני יהוה רק לא
 3 בלבב שלם : ויהי פאשר חקקה הממלכה עליו
 וינהיג את עבדיו הפנים את המלך אביו :
 4 ואח"כ נהגם לא חמית כי כפתוב פתורה בספר
 משה אשר צוה יהוה לאמר לא ימותו אבות
 על בנים ובנים לא ימותו על אבות כי איש
 5 בדמיו ימותו : ויקבץ אמציהו את יהוידה
 ובעמיתם לבית אבות לשתי האלפים ולשתי
 המאות לכל יהודה ובנימן וישקדם למלך עשרים
 שנה ומעלה וימצאם שלש מאות אלה בחור
 6 ויבא צבא אתו רמה וצנה : וישפר מישראל
 7 מאה אלה גבור חיל במאד בפרסות : ואיש

האלהים בא אליו לאמר המלך אליבא עמך
 צבא ישראל כי אין יהוה עמי ישראל כל בני
 אפרים : כי אסרם אלה עשה חונן למלחמה
 וקשיף האלהים לפני אויב כי ישרת באלהים
 לעזר ולהקטיל : ויאמר אמציהו לאיש האלהים
 ומה עשית למאות הפפר אשר נתתי לגדוד
 ישראל ויאמר איש האלהים יש ליהוה לתת לך
 הרבה מזה : ויבדלים אמציהו להגדוד אשר בא
 אליו מאפרים ללכת למקומם ויחר אפם מאד
 ביהוה וישבנו למקומם בחרדא :
 ואמציהו התחלק וינהל את עמו וכלך בא
 המלחמה אח"כ שני עשרת אלפים : ויעשרת
 אלפים חיים שבנו בני יהוה ויבאום לראש
 הסלע וישליכום מראש הסלע וכלם נבקעו :
 ובני הגדוד אשר השיב אמציהו מלכת עמו
 למלחמה ויששמו בערי יהודה משמרון ועד בית
 חורון ויפו מהם שלשת אלפים ויבנה רבה :
 ויהי אחרי בוא אמציהו מהבנות את
 14 ירוקים ויבא את אלהי בני שטיר ויעמידם לו
 אלהים ולפניהם ישפחוהו ולהם יקטר : ויחר
 15 אפם יהוה באמציהו וישלח אליו נביא ויאמר
 אליו למה דרשתי את אלהי העם אשר לא
 הצילו את עמם מידו : ויהי ברבנו אליו ויאמר
 16 לו הלויעץ למלך נתנה חרלוק למה יפקד
 ויחבל הנביא ויאמר ידעתי כי יעץ אלהים
 להשחיתך כי עשית זאת ולא שמעת
 17 לעצתי : ויעץ אמציהו
 מלך יהודה וישלח אליהו בן יהואחן בן
 יהוא מלך ישראל לאמר לך בתראה פנים :
 18 וישלח יואש מלך ישראל אל אמציהו מלך
 יהודה לאמר הוחז אשר בלבנון שלח אליהו
 אשר בלבנון לאמר הנה את בפקד לבני לאשה
 ותפטר חית השדה אשר בלבנון ותקדם את
 החוח : אמרת הנה חילית את אדום ונשאך
 19 לך להכביד עמך שבה בביתך למה תתנהל
 ברעה ונמלת אתה ויהודה עמך : ולא שמע
 20 אמציהו כי מה אלהים חיה למען תתם בך כי
 21 דרשו את אלהי אדום : ויעל יואש מלך ישראל

תקעט

וַיִּתְּרֵם פָּלִים הוּא וְאַמְצִיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה בְּנֵי־
 22 שֹׁמֶשׁ אֲשֶׁר לַיהוָה : וַיִּבְנֶה יְהוּדָה לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל
 23 וַיִּבְנוּ אִישׁ לְאֵהָלָיו : וְאֵת אֲמִצִּיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה
 בְּרִיָּאֵשׁ בֶּן־יְהוֹאָחָז תִּפְסֵי יוֹאֵשׁ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל בְּנֵי
 שֹׁמֶשׁ וַיְבִיאוּהוּ יְרוּשָׁלַם וַיִּפְּצוּ בְּחוֹמֹת יְרוּשָׁלַם
 מִשְׁעַר אֶפְרַיִם עַד־שְׁעַר הַפִּלֹה אַרְבַּע מֵאוֹת
 24 אַמָּה : וְכָל־הַיְּהוּדָה וְהַכֹּהֵן וְאֵת כָּל־הַפְּלִיִּם
 הַנִּמְצְאִים בְּבֵית־הָאֱלֹהִים עִם־עֶבֶד אֲדֹם וְאֵת־
 אֲצִוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ וְאֵת בְּנֵי הַתַּעֲרֻכֹּת וַיִּשָּׁב
 25 שָׁמְרוֹן : וַיְהִי אֲמִצִּיָּהוּ בֶן־יֹאֵשׁ מֶלֶךְ־יְהוּדָה
 אַחֲרֵי מוֹת יוֹאֵשׁ בֶּן־יְהוֹאָחָז מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל חֹמֶשׁ
 26 עֶשְׂרֵה שָׁנָה : וַיָּתֵר דְּבָרֵי אֲמִצִּיָּהוּ הָרִאשִׁימִים
 וְהַאֲחֻרָיִם הֵלֵא הָעָם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר מַלְכֵי־
 27 יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל : וּמֵעַתָּה אֲשֶׁר־סָר אֲמִצִּיָּהוּ מֵאֲחֻזֵּי־
 יְהוָה וַיִּקְשְׁרוּ עָלָיו קֶשֶׁר בִּירוּשָׁלַם וַיִּנָּס לְכִישָׁה
 28 וַיִּשְׁלָחוּ אַחֲרָיו לְכִישָׁה וַיִּמְתְּחוּ שָׁם : וַיִּשְׁאָרוּ
 עַל־הַסּוֹסִים וַיִּקְבְּרוּ אוֹתוֹ עִם־אֲבָתָיו בְּעֵר יְהוּדָה :
 CAP. XXVI. כו
 1 וַיִּקְחוּ כָל־עַם יְהוּדָה אֶת־עֲדָהוּ וְהָיָה בֶן־שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה
 2 שָׁנָה וַיִּמְלִכּוּ אוֹתוֹ תַּחַת אֲבִיו אֲמִצִּיָּהוּ : הוּא
 בֶּנֶה אֶת־אֵילֹת וַיִּשְׁיֵבָה לַיהוָה אַחֲרֵי שִׁכְב־הַמֶּלֶךְ
 3 עִם־אֲבָתָיו : בֶּן־שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה עֲדָהוּ
 4 בְּמִלּוֹ וַחֲמִשָּׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה מֶלֶךְ־בִּירוּשָׁלַם
 5 וְשֵׁם אָמֹו כִּי־לִילָה מִן־יְרוּשָׁלַם : וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר
 6 בְּעֵינֵי יְהוָה כָּל־אֲשֶׁר־עָשָׂה אֲמִצִּיָּהוּ אֲבִיו : וַיְהִי
 7 לְדָרֶשׁ אֱלֹהִים בִּימֵי וַיִּמְרֹחוּ הַמִּבְּנִין בְּרָאוֹת הָאֱלֹהִים
 8 וַיְבִיטוּ דָרְשׁוּ אֶת־יְהוָה הַצִּלְיָחוֹ הָאֱלֹהִים : וַיֵּצֵא
 9 וַיִּלְחֶם בַּפְּלִשְׁתִּים וַיִּפְּצוּ אֶת־חוֹמַת בֵּית וְאֵת חוֹמַת
 10 יְבֹנָה וְאֵת חוֹמַת אֲשָׁדוֹד וַיִּבְנֶנָה עָרִים בְּאֲשָׁדוֹד
 11 וּבַפְּלִשְׁתִּים : וַיַּעֲזֹרוּ הָאֱלֹהִים עַל־פְּלִשְׁתִּים וְעַל־
 12 הָעַרְבִים הַיוֹשְׁבִים בְּגִירָבַע וְהַמַּעֲנִים : וַיִּתְּנוּ
 13 הַמַּעֲנִים מִנְּחָה לְעֲדָהוּ וַיִּלְךָ שָׁמוֹ עַד־לְבָא
 14 מִצְרַיִם בֶּן־הַחוּק עַד־לְמַעְלָה : וַיִּבֶן עֲדָהוּ מִגְדָּלִים
 15 בִּירוּשָׁלַם עַל־שְׁעַר הַפִּלֹה וְעַל־שְׁעַר הַגִּיא וְעַל־
 16 הַמַּקְצֹעַ וַיְחַזְקֵם : וַיִּבֶן מִגְדָּלִים בַּמִּדְבָּר וַיַּחֲזֵב
 17 בָּרוֹת רַבִּים בֶּן־מִקְנֵה־רֶבֶךְ הָרֶבֶךְ לֹא יִבְשָׁלַח וּבַמִּשְׁלָח וּבַמִּשְׁוֹר
 18 אֶפְרַיִם וְכַרְמִים בְּהָרִים וּבְכַרְמֵל בִּירְאֵלֶנָה אֲדָמָה
 19 יְהוּדָה : וַיִּתֵּן לְעֲדָהוּ חֵלִי עֲשֵׂה מַלְחָמָה
 20 יוֹצֵא צָבָא לַגִּדּוֹד בְּמִסְפַּר פְּקֻדָּתָם בֶּדֶן יְעֹאֵל
 21 הַסֹּפֵר וּמַעֲשֵׂיהוּ הַשּׁוֹמֵר עַל־יְהֻנָּהוּ מִשְׁוֹר
 22 הַמֶּלֶךְ : כָּל־מִסְפַּר רֹאשֵׁי הָאֲבֹת לַגִּדּוֹד חֵלִי
 23 אֶלְפִים וְשֵׁשׁ מֵאוֹת : וְעַל־יָדָם חֵלִי צָבָא שְׁלֹשׁ
 24 מֵאוֹת אֶלֶף וְשִׁבְעַת אֶלְפִים וַחֲמִשׁ מֵאוֹת עוֹשֵׂי
 25 מַלְחָמָה בָּכָל חֵלִי לְעוֹר לְמֶלֶךְ עַל־הָאוֹיֵב : וַיִּכֶן
 26 לָהֶם עֲדָהוּ לְכַל־הַצָּבָא מִגָּנִים וּרְמָחִים וְכֹבָעִים
 27 וְשִׁרְיָנוֹת וְקִשְׁתוֹת וְלֵאבָנִי קֶלְעִים : וַיַּעַשׂ
 28 בִּירוּשָׁלַם חֲשִׁבְנוֹת מַחֲשַׁבֹּת חֹשֶׁב לַחַיֹּת עַל־
 29 הַמִּגְדָּלִים וְעַל־חֲשֻׁנוֹת לִירוֹא בְּחָצִים וּבְנֶאֱמָנִים
 30 זִלְלוֹת וַיֵּצֵא שָׁמוֹ עַד־לְמִדְּרוֹק כִּי־הִפְלִיא לְהַעֲזֹר
 31 עַד כִּי־הָיוּ : וַיִּבְנוּהוּ בְּנֵה לְבָו עַד־לְהַשְׁחִיחַ
 32 וַיִּמְעַל בַּיהוָה אֱלֹהָיו וַיִּבָּא אֱלֹהֵיכֶל יְהוָה
 33 לְהַקְטִיר עַל־מִזְבֵּחַ הַקְּטֹרֶת : וַיָּבֹא אַחֲרָיו עֲזָרָהוּ
 34 הַכֹּהֵן וְעָמֹו כְּהֵנִים לַיהוָה שְׁמוֹנִים בְּנֵי־חֵלִי :
 35 וַיַּעֲמֵדוּ עַל־עֲדָהוּ הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמְרוּ לוֹ לֹא־לָךְ
 36 עֲדָהוּ לְהַקְטִיר לַיהוָה כִּי לַכְּהֵנִים בְּנֵי־אֶהֱרֹן
 37 הַקְּהֹנִשִׁים לְהַקְטִיר צָא מִן־הַמִּקְדָּשׁ כִּי מַעֲלָת
 38 וְלֹא־לָךְ לְכַבֹּד מִיְּהוָה אֱלֹהִים : וַיִּתְּנָה עֲדָהוּ
 39 וּבָנָיו מִקְטֹרֶת לְהַקְטִיר וַיִּבְנִיעֻהוּ עִם־הַכְּהֵנִים
 40 וַהֲצַרְעַת וַחֲרָה בְּמִצְחָו לִפְנֵי הַכְּהֵנִים בְּבֵית יְהוָה
 41 מַעַל לְמִזְבֵּחַ הַקְּטֹרֶת : וַיִּנָּס אֶלְיִי עֲזָרָהוּ כֹהֵן
 42 הָרֹאשׁ וְכָל־הַכְּהֵנִים וַהֲרָה הוּא מִצְרַע בְּמִצְחָו
 43 וַיִּבְהִילוּהוּ מָשָׁם וְגַם־הוּא נִדְּחָף לָצֵאת כִּי נִפְעָו
 44 יְהוָה : וַיְהִי עֲדָהוּ הַמֶּלֶךְ מִצְרַע עַד־יוֹם מוֹתוֹ
 45 וַיִּשָּׁב בֵּית הַקְּהִשָׁתוֹ מִצְרַע כִּי נִגְזַר מִבֵּית יְהוָה
 46 וַיֹּתֵם בְּנוֹ עַל־בֵּית הַמֶּלֶךְ שׁוֹפֵט אֶת־עַם הָאָרֶץ :
 47 וַיָּתֵר דְּבָרֵי עֲדָהוּ הָרִאשִׁימִים וְהַאֲחֻרָיִם כְּתֹב
 48 יִשְׁעָהוּ בְּרָאמוֹץ הַנְּבִיא : וַיִּשְׁפֹּב עֲדָהוּ עִם־
 49 אֲבָתָיו וַיִּקְבְּרוּ אוֹתוֹ עִם־אֲבָתָיו בַּשָּׂדֶה הַקְּבוּרָה
 50 אֲשֶׁר לְמַלְכִים כִּי אָמְרוּ מִצְרַע הוּא וַיִּמָּקֵן יוֹתָם
 51 בְּנוֹ תַּחֲמוֹ :
 CAP. XXVII. כז
 1 בֶּן־עֲשָׂרִים וַחֲמִשׁ שָׁנָה יוֹתָם בְּמִלּוֹ וְשֵׁשׁ עֶשְׂרֵה
 2 שָׁנָה מֶלֶךְ־בִּירוּשָׁלַם וְשֵׁם אָמֹו יְרֹשָׁה בַת־
 3 צִדְקָה : וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה כָּל־אֲשֶׁר־עָשָׂה
 4 עֲדָהוּ אֲבִיו לֹא־בָא אֱלֹהֵיכֶל יְהוָה וְעוֹד הָעָם
 5 מַשְׁחִיתִים : הוּא בֶּנֶה אֶת־שְׁעַר בֵּית־יְהוָה
 6 הַעֲלִיץ וַיְחַוֵּםת הָעֵפֶל בְּנָה לָרֹב : וְעוֹרִים בְּנָה
 7 בְּהַר יְהוּדָה וּבְחָרְשִׁים בְּנָה בִּירְמְיָהוּ וּמַגְדָּלִים :
 8 וַיִּתֵּן לְעֲדָהוּ חֵלִי עֲשֵׂה מַלְחָמָה
 9 וַיִּצָּא צָבָא לַגִּדּוֹד בְּמִסְפַּר פְּקֻדָּתָם בֶּדֶן יְעֹאֵל
 10 הַסֹּפֵר וּמַעֲשֵׂיהוּ הַשּׁוֹמֵר עַל־יְהֻנָּהוּ מִשְׁוֹר

וַיִּתְּרֵם פָּלִים הוּא וְאַמְצִיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה בְּנֵי־
 22 שֹׁמֶשׁ אֲשֶׁר לַיהוָה : וַיִּבְנֶה יְהוּדָה לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל
 23 וַיִּבְנוּ אִישׁ לְאֵהָלָיו : וְאֵת אֲמִצִּיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה
 בְּרִיָּאֵשׁ בֶּן־יְהוֹאָחָז תִּפְסֵי יוֹאֵשׁ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל בְּנֵי
 שֹׁמֶשׁ וַיְבִיאוּהוּ יְרוּשָׁלַם וַיִּפְּצוּ בְּחוֹמֹת יְרוּשָׁלַם
 מִשְׁעַר אֶפְרַיִם עַד־שְׁעַר הַפִּלֹה אַרְבַּע מֵאוֹת
 24 אַמָּה : וְכָל־הַיְּהוּדָה וְהַכֹּהֵן וְאֵת כָּל־הַפְּלִיִּם
 הַנִּמְצְאִים בְּבֵית־הָאֱלֹהִים עִם־עֶבֶד אֲדֹם וְאֵת־
 אֲצִוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ וְאֵת בְּנֵי הַתַּעֲרֻכֹּת וַיִּשָּׁב
 25 שָׁמְרוֹן : וַיְהִי אֲמִצִּיָּהוּ בֶן־יֹאֵשׁ מֶלֶךְ־יְהוּדָה
 אַחֲרֵי מוֹת יוֹאֵשׁ בֶּן־יְהוֹאָחָז מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל חֹמֶשׁ
 26 עֶשְׂרֵה שָׁנָה : וַיָּתֵר דְּבָרֵי אֲמִצִּיָּהוּ הָרִאשִׁימִים
 וְהַאֲחֻרָיִם הֵלֵא הָעָם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר מַלְכֵי־
 27 יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל : וּמֵעַתָּה אֲשֶׁר־סָר אֲמִצִּיָּהוּ מֵאֲחֻזֵּי־
 יְהוָה וַיִּקְשְׁרוּ עָלָיו קֶשֶׁר בִּירוּשָׁלַם וַיִּנָּס לְכִישָׁה
 28 וַיִּשְׁלָחוּ אַחֲרָיו לְכִישָׁה וַיִּמְתְּחוּ שָׁם : וַיִּשְׁאָרוּ
 עַל־הַסּוֹסִים וַיִּקְבְּרוּ אוֹתוֹ עִם־אֲבָתָיו בְּעֵר יְהוּדָה :
 CAP. XXVI. כו
 1 וַיִּקְחוּ כָל־עַם יְהוּדָה אֶת־עֲדָהוּ וְהָיָה בֶן־שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה
 2 שָׁנָה וַיִּמְלִכּוּ אוֹתוֹ תַּחַת אֲבִיו אֲמִצִּיָּהוּ : הוּא
 בֶּנֶה אֶת־אֵילֹת וַיִּשְׁיֵבָה לַיהוָה אַחֲרֵי שִׁכְב־הַמֶּלֶךְ
 3 עִם־אֲבָתָיו : בֶּן־שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה עֲדָהוּ
 4 בְּמִלּוֹ וַחֲמִשָּׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה מֶלֶךְ־בִּירוּשָׁלַם
 5 וְשֵׁם אָמֹו כִּי־לִילָה מִן־יְרוּשָׁלַם : וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר
 6 בְּעֵינֵי יְהוָה כָּל־אֲשֶׁר־עָשָׂה אֲמִצִּיָּהוּ אֲבִיו : וַיְהִי
 7 לְדָרֶשׁ אֱלֹהִים בִּימֵי וַיִּמְרֹחוּ הַמִּבְּנִין בְּרָאוֹת הָאֱלֹהִים
 8 וַיְבִיטוּ דָרְשׁוּ אֶת־יְהוָה הַצִּלְיָחוֹ הָאֱלֹהִים : וַיֵּצֵא
 9 וַיִּלְחֶם בַּפְּלִשְׁתִּים וַיִּפְּצוּ אֶת־חוֹמַת בֵּית וְאֵת חוֹמַת
 10 יְבֹנָה וְאֵת חוֹמַת אֲשָׁדוֹד וַיִּבְנֶנָה עָרִים בְּאֲשָׁדוֹד
 11 וּבַפְּלִשְׁתִּים : וַיַּעֲזֹרוּ הָאֱלֹהִים עַל־פְּלִשְׁתִּים וְעַל־
 12 הָעַרְבִים הַיוֹשְׁבִים בְּגִירָבַע וְהַמַּעֲנִים : וַיִּתְּנוּ
 13 הַמַּעֲנִים מִנְּחָה לְעֲדָהוּ וַיִּלְךָ שָׁמוֹ עַד־לְבָא
 14 מִצְרַיִם בֶּן־הַחוּק עַד־לְמַעְלָה : וַיִּבֶן עֲדָהוּ מִגְדָּלִים
 15 בִּירוּשָׁלַם עַל־שְׁעַר הַפִּלֹה וְעַל־שְׁעַר הַגִּיא וְעַל־
 16 הַמַּקְצֹעַ וַיְחַזְקֵם : וַיִּבֶן מִגְדָּלִים בַּמִּדְבָּר וַיַּחֲזֵב
 17 בָּרוֹת רַבִּים בֶּן־מִקְנֵה־רֶבֶךְ הָרֶבֶךְ לֹא יִבְשָׁלַח וּבַמִּשְׁלָח וּבַמִּשְׁוֹר
 18 אֶפְרַיִם וְכַרְמִים בְּהָרִים וּבְכַרְמֵל בִּירְאֵלֶנָה אֲדָמָה
 19 יְהוּדָה : וַיִּתֵּן לְעֲדָהוּ חֵלִי עֲשֵׂה מַלְחָמָה
 20 יוֹצֵא צָבָא לַגִּדּוֹד בְּמִסְפַּר פְּקֻדָּתָם בֶּדֶן יְעֹאֵל
 21 הַסֹּפֵר וּמַעֲשֵׂיהוּ הַשּׁוֹמֵר עַל־יְהֻנָּהוּ מִשְׁוֹר

and they saw one another in the face, both he and Amaziah king of Judah, at Beth-shemesh, which *belongeth* to Judah.

22 And Judah was *β* put to the worse before Israel; and they fled every man to his tent.

23 And Joash the king of Israel took Amaziah king of Judah, the son of Joash, the son of Jehoahaz,^a at Beth-shemesh, and brought him to Jerusalem, and brake down the wall of Jerusalem, from the gate of Ephraim to the *δ* corner-gate,^b four hundred cubits.

24 And he took all the gold and the silver, and all the vessels that were found in the house of God with Obed-edom, and the treasures of the king's house, the hostages also, and returned to Samaria.

25 And^c Amaziah, the son of Joash king of Judah, lived after the death of Joash, son of Jehoahaz king of Israel, fifteen years.

26 Now the rest of the acts of Amaziah, first and last, behold, *are* they not written in the book of the Kings of Judah and Israel?

27 Now^d after the time that Amaziah did turn away from *θ* following the LORD, they *κ* made a conspiracy against him in Jerusalem; and he fled to Lachish: but they sent to Lachish after him, and slew him there.

28 And they brought him upon horses, and buried him with his fathers in the city of *λ* Judah.

CHAP. XXVI.

THEN^m all the people of Judah took *μ* Uzziah, who was sixteen years old, and made him king in the room of his father Amaziah.

2 He built Eloth, and restored it to Judah, after that the king slept with his fathers.

3 Sixteen years old was Uzziah when he began to reign; and he reigned fifty and two years in Jerusalem. His mother's name also was Jecoliah of Jerusalem.

4 And he did that which was right in the sight of the LORD, according to all that his father Amaziah did.

5 And he sought God in the days^r of Zechariah, who had understanding in the *π* visions of God; and as long^s as he sought the LORD, God made him to prosper.

6 And he went forth, and warred against the Philistines, and brake down the wall of Gath, and the wall of Jabneh, and the wall of Ashdod, and built cities *ρ* about Ashdod, and among the Philistines.

7 And God helped him against^u the Philistines, *** and against the Arabians that dwell in Gur-baal, and the Mehunims.

8 And the Ammonites gave gifts^v to Uzziah: and his name *σ* spread abroad even to the entering in of Egypt; for he strengthened himself exceedingly.

9 Moreover, Uzziah built towers in Jerusalem, at the corner-gate,^a and at the valley-gate, and at the turning of the wall, and *τ* fortified them.

10 Also he built towers in the desert, and *φ* digged many wells: for he had much cattle, both in the low country and in the plains; husbandmen *also*, and vine-dressers in the mountains, and in *χ* Carmel: for he loved *ψ* husbandry.

11 Moreover, Uzziah had an host of fighting men, that went out to war by bands, according to the number of their account by the hand of Jeiel the scribe and Maaseiah the ruler, under the hand of Hananiah, one of the king's captains.

B. C. 810.

β smitten.

γ the power of an army.

α ch. 21. 17.

δ gate of it that looketh.

β ch. 26. 9.

ε stones of slings.

η went forth.

ζ 2 Ki. 14. 17.

δ &c.

d ch. 25. 19.

De. 8. 14.

32. 15.

e Pr. 16. 18.

f 2 Ki. 16. 12.

13.

g 1 Ch. 6. 10.

h ch. 15. 2.

θ after.

κ conspired a conspiracy.

i Nu. 16. 40.

18. 7.

j Ex. 30. 7, 8.

He. 5. 4.

k 1 Co. 5. 5.

λ i. e. the city of David.

2 Ki. 14. 20.

l 1 Sa. 2. 30.

m 2 Ki. 14. 21.

22.

15. 1, &c.

n ch. 25. 16.

μ or, Azariah.

ο Nu. 12. 10.

2 Ki. 5. 27.

p Es. 6. 12.

q 2 Ki. 15. 5.

r ch. 24. 2.

Ge. 41. 15, 38.

Da. 1. 17.

10. 1.

v free.

s Le. 13. 46.

Nu. 5. 2.

12. 15.

2 Ki. 7. 3.

π seeing.

t 1 Ch. 22. 13.

u Is. 1. 1.

ρ or, in the country of Ashdod.

v Is. 6. 1.

w 1 Ch. 5. 20.

Is. 14. 29.

σ ch. 21. 16.

y ch. 17. 11.

σ went.

z 2 Ki. 15. 32.

δ &c.

α ch. 25. 23.

Ne. 3. 13, 32.

Zec. 14. 10.

τ or, repaired

φ or, cut out many cisterns.

χ or, fruitful fields.

ψ ground.

β the tower,

ch. 33. 14.

Ne. 3. 26, 27.

12 The whole number of the chief of the fathers of the mighty men of valour were two thousand and six hundred.

13 And under their hand was *γ* an army, three hundred thousand and seven thousand and five hundred, that made war with mighty power, to help the king against the enemy.

14 And Uzziah prepared for them, throughout all the host, shields, and spears, and helmets, and habergeons, and bows, and *ε* slings to cast stones.

15 And he made in Jerusalem engines, invented by cunning men, to be on the towers and upon the bulwarks, to shoot arrows and great stones withal: and his name *η* spread far abroad; for he was marvellously helped till he was strong.

16 But^d when he was strong, his heart was lifted up to his destruction:^e for he transgressed against the LORD his God, and went^f into the temple of the LORD to burn incense upon the altar of incense.

17 And Azariah^g the priest went in after him, and with him fourscore priests of the LORD, that were valiant men:

18 And they withstood Uzziah the king, and said unto him, *It appertaineth not^h* unto thee, Uzziah, to burn incense unto the LORD, but to the priests the sons of Aaron, that are consecrated^j to burn incense: go out^k of the sanctuary; for thou hast trespassed: neither *shall it be* for thine honour^l from the LORD God.

19 Then Uzziah was wroth,ⁿ and had a censer in his hand to burn incense; and while^o he was wroth with the priests, the leprosy even rose up in his forehead before the priests in the house of the LORD, from beside the incense-altar.

20 And Azariah the chief priest, and all the priests, looked upon him, and, behold, he was leprous in his forehead, and they thrust him out from thence; yea, himself^p hastened also to go out, because the LORD had smitten him.

21 And^q Uzziah the king was a leper unto the day of his death, and dwelt in a *ν* several house,^r being a leper; for he was cut off from the house of the LORD: and Jotham his son was over the king's house, judging the people of the land.

22 Now the rest of the acts of Uzziah, first and last, did Isaiah^u the prophet, the son of Amoz, write.

23 So^v Uzziah slept with his fathers, and they buried him with his fathers in the field of the burial which *belonged* to the kings; for they said, *He is a leper*: and Jotham his son reigned in his stead.

CHAP. XXVII.

JOTHAM^w was twenty and five years old when he began to reign; and he reigned sixteen years in Jerusalem. His mother's name also was Jerushah, the daughter of Zadok.

2 And he did that which was right in the sight of the LORD, according to all that his father Uzziah did: howbeit he entered not into the temple of the LORD. And the people did yet corruptly.

3 He built the high gate of the house of the LORD, and on the wall of *β* Ophel he built more.

4 Moreover, he built cities in the mountains of Judah, and in the forests he built castles and towers.

5 He fought also with the king of the Ammonites, and prevailed against them.

And the children of Ammon gave him the same year an hundred talents of silver, and ten thousand measures of wheat, and ten thousand of barley. ^β So much did the children of Ammon pay unto him, both the second year and the third.

6 So Jotham became mighty,^a because he ^γ prepared^b his ways before the LORD his God.

7 Now the rest of the acts of Jotham, and all his wars, and his ways, ^ιo, they are written in the book of the Kings of Israel and Judah.

8 He was five and twenty years old when he began to reign, and reigned sixteen years in Jerusalem.

9 And Jotham slept with his fathers, and they buried him in the city of David: and Ahaz his son reigned in his stead.

CHAP. XXVIII.

AHAZ^ε was twenty years old when he began to reign; and he reigned sixteen years in Jerusalem: but he did not *that which was right* in the sight of the LORD, like David his father:

2 For he walked in the ways of the kings of Israel, and made also molten^κ images for Baalim.^m

3 Moreover, he ^ζburnt incense in the valleyⁿ of the son of Hinnom, and ^οburnt his children in the fire, after the abominations of the heathen, whom the LORD had cast out before the children of Israel.

4 He sacrificed also, and burnt incense in the high places, and on the hills, and under every green tree.

5 Wherefore^q the LORD his God delivered him into the hand of the king of Syria; and they smote him, and carried away a great multitude of them captives, and brought *them* to ^η Damascus. And he was also delivered into the hand of the king of Israel, who smote him with a great slaughter.

6 For Pekah^ρ the son of Remaliah slew in Judah an hundred and twenty thousand in one day, *which were* all ^θvaliant men; because^τ they had forsaken the LORD God of their fathers.

7 And Zichri, a mighty man of Ephraim, slew Maaseiah the king's son, and Azrikam the governor of the house, and Elkanah *that was* ^κnext to the king.

8 And the children of Israel carried away captive of their brethren^ι two hundred thousand, women, sons, and daughters, and took also away much spoil from them, and brought the spoil to Samaria.

9 But a prophet of the LORD was there, whose name was Oded; and he went out before the host that came to Samaria, and said unto them, Behold, because the LORD God of your fathers was wroth with Judah, he hath delivered them into your hand, and ye^ε have slain them in a rage *that reacheth* ^δ up unto heaven.

10 And now ye purpose to keep under the children of Judah and Jerusalem for bondmen^ε and bondwomen unto you: *but are there* not with you, even^d with you, sins against the LORD your God?

11 Now hear me, therefore, and deliver^ε the captives again, which ye have taken captive of your brethren: for^ε the fierce wrath of the LORD is upon you.

12 Then certain of the heads of the children of Ephraim, Azariah the son of Johanan, Berechiah the son of Meshillemoth, and Jehizkiah the son of Shallum,

B. C. 741.

^β This.

^a ch. 26. 5.

^γ or, established.

^b ch. 19. 3.

^c ver. 12.

^d 2 Ki. 6. 22.

^e Pr. 25. 21, 22.

^f Lu. 8. 27, 35.

^g Ro. 15. 1.

^h De. 34. 3.

ⁱ Ju. 1. 16.

^j 2 Ki. 16. 2, &c.

^k 2 Ki. 16. 7.

^l Ob. 10, 13, 14.

^m *a captivity.*

ⁿ Ex. 34. 17.

^o Le. 19. 4.

^p Eze. 16. 27, 57.

^q Ju. 2. 11.

^r Ho. 2. 13, 17.

^s or, offered sacrifice.

^t 2 Ki. 33. 10.

^u ch. 33. 6.

^v Le. 18. 21.

^w Ps. 106. 37.

^x Je. 52. 35.

^y Eze. 16. 20, 21.

^z Mi. 6. 7.

^{aa} Ps. 106. 43.

^{ab} Is. 7. 1.

^{ac} Ex. 32. 25.

^{ad} Re. 3. 17, 18.

^{ae} 16. 15.

^{af} 2 Ki. 15. 29.

^{ag} 16. 7, 9.

^{ah} *Darmeseh.*

^{ai} 2 Ki. 15. 27.

^{aj} *sons of valour.*

^{ak} De. 31. 16, 17.

^{al} Jos. 24. 20.

^{am} Is. 1. 23.

^{an} Je. 15. 6.

^{ao} *the second.*

^{ap} Je. 10. 5.

^{aq} 44. 17, 23.

^{ar} ch. 11. 4.

^{as} Is. 1. 23.

^{at} Ho. 13. 9.

^{au} y ch. 29. 3, 7.

^{av} z Je. 11. 13.

^{aw} *offer.*

^{ax} Ps. 69. 26.

^{ay} Is. 10. 5, 7.

^{az} 47. 6.

^{ba} Je. 50. 17, 18.

^{bb} Eze. 25. 12.

^{bc} 17. 17.

^{bd} 26. 2, 3.

^{be} Ob. 10, &c.

^{bf} Zec. 1. 15.

^{bg} Ge. 4. 10.

^{bh} Ezr. 9. 6.

^{bi} Re. 18. 5.

^{bj} c Le. 25. 39, &c.

^{bk} d Je. 25. 29.

^{bl} Mat. 7. 2, 4.

^{bm} e Is. 58. 6.

^{bn} Je. 34. 14.

^{bo} f Ja. 2. 13.

^{bp} g 2 Ki. 18. 1, &c.

and Amasa the son of Hadlai, stood up against them that came from the war,

13 And said unto them, Ye shall not bring in the captives hither: for whereas we have offended against the LORD *already*, ye intend to add *more* to our sins and to our trespass; for our trespass is great, and *there is* fierce wrath against Israel.

14 So the armed men left the captives and the spoil before the princes and all the congregation.

15 And the men which were expressed by name^ε rose up, and took the captives, and with the spoil clothed all that were naked among them, and arrayed them, and shod them, and gave them to eat^d and to drink, and anointed them, and carried all the feeble^e of them upon asses, and brought them to Jericho, the city^f of palm-trees, to their brethren: then they returned to Samaria.

16 At that time^h did king Ahaz send unto the kings of Assyria to help him.

17 For again the Edomitesⁱ had come and smitten Judah, and carried away ^δcaptives.

18 The Philistines^j also had invaded the cities of the low country, and of the south of Judah, and had taken Bethshemesh, and Ajalon, and Gederoth, and Shochu with the villages thereof, and Timnah with the villages thereof, Gimzo also and the villages thereof: and they dwelt there.

19 For the LORD brought Judah^k low, because of Ahaz king of Israel: for he made Judah naked,^l and transgressed sore against the LORD.

20 And Tilgath-pileser^m king of Assyria came unto him, and distressed him, but strengthened him not.

21 For Ahaz took away a portion *out* of the house of the LORD, and *out* of the house of the king, and of the princes, and gave it unto the king of Assyria: but he helped him not.

22 And in the time of his distress did he trespass yet more against the LORD: *this is that* king Ahaz.

23 For he sacrificed unto the gods of ^ηDamascus, which smote him: and he said, Because the gods of the kings of Syria help them, *therefore* will I sacrifice to them, that they may helpⁿ me. But they were the ruin^o of him, and of all Israel.

24 And Ahaz gathered together the vessels of the house of God, and cut in pieces the vessels of the house of God, and shut up^p the doors of the house of the LORD, and he made him altars in every corner of Jerusalem.

25 And in every^q several city of Judah he made high places to ^αburn incense unto other gods, and provoked to anger the LORD God of his fathers.

26 Now the rest of his acts, and of all his ways, first and last, behold, they are written in the book of the Kings of Judah and Israel.

27 And Ahaz slept with his fathers, and they buried him in the city, *even* in Jerusalem; but they brought him not into the sepulchres of the kings of Israel: and Hezekiah his son reigned in his stead.

CHAP. XXIX.

HEZEKIAH^ε began to reign *when he* was five and twenty years old, and he reigned nine and twenty years in Jeru-

בְּנֵי־מִשְׁלֵמוֹת וַיְהַקְדְּרוּ בִּירוּשָׁלַם וַעֲמָשָׂא בֶן־
 חֲדָל עַל־הַפָּאִים מִן־הַצָּבָא : וַיֹּאמְרוּ לָהֶם לֹא
 תָבִיאוּ אֶת־הַשְּׂבִיד הַזֶּה כִּי לַאֲשֵׁמֹת יְהוָה עָלֵינוּ
 אַתֶּם אֲמֹרִים לְהִסָּחַף עַל־חַטֹּאתֵינוּ וְעַל־אֲשִׁמָּתֵנוּ
 כִּי־רָבָה אֲשָׁמֹה לָנוּ וַחֲרוֹן אַף עַל־יִשְׂרָאֵל :
 וַיַּעֲזֹב הַחֲלוּץ אֶת־הַשְּׂבִיד וְאֶת־הַנֶּזֶח לִפְנֵי
 הַשָּׂרִים וְכָל־הַקָּהָל : וַיָּקֻמוּ הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־נִקְבְּלוּ
 בַשְּׂמֹת וַיַּחֲזִיקוּ בַשְּׂבִיד וְכָל־מַעֲרֻמֵּיהֶם הַלְבִּישׁוּ
 מִן־הַשִּׁלָּל וּלְבָשִׁים וּלְנֶעֱלָם וַיֹּאמְרוּ וַיִּשְׁקִים
 וַיִּסְכּוּם וַיַּגְדִּילוּם בַּחֲמִירִים לְכָל־נַפְשָׁא וַיְבִיאוּם
 יְהוָה עִיר־הַתְּמָרִים אֲצֵל אַחֵיהֶם וַיִּשְׁוּבוּ שָׁמָּרָן :

בַּעַת הַהִיא שָׁלַח הַמֶּלֶךְ אֶתֶּן עַל־מַלְכֵי אַשּׁוּר
 לַעֲזֹר לוֹ : וְעוֹד אֲדוּמִים בָּאוּ וַיַּפּוּ בַיהוּדָה וַיִּשְׁבּוּ
 שָׁבוּ : וּפְלִשְׁתִּים פָּשְׁטוּ בְּעִיר הַשְּׂפֵלָה וְהַגִּבְרָה
 לַיהוּדָה וַיִּלְכְּדוּ אֶת־בֵּית־שֹׁמֶשׁ וְאֶת־אֵילָן וְאֶת־
 הַגְּדֵרוֹת וְאֶת־שׂוֹכֵי אֶגְיִיתָהּ וְאֶת־הַמִּקְנֶה וְאֶת־
 הַבְּהֵמָה וְאֶת־צֹמֶז וְאֶת־בְּנוֹתֶיהָ וַיִּשְׁבּוּ שָׁם : כִּי־
 הִכְנִיעַ יְהוָה אֶת־יְהוּדָה בַּעֲבוּר אֶתֶּן מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל
 כִּי הִפְרִיעַ בַּיהוּדָה וַיַּעֲזֹל מַעַל בַּיהוָה : וַיָּבֹא
 עָלָיו חֲלָצַת פְּלִנְאָסֶר מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיַּצַּר לוֹ
 וְלֹא־חָזָק : כִּי־חָלַק אֶתֶּן אֶת־בֵּית יְהוָה וְאֶת־בֵּית
 הַמֶּלֶךְ וְהַשָּׂרִים וַיִּתֵּן לְמַלְכֵּה אַשּׁוּר וְלֹא לַעֲזָרָה לוֹ :
 וַיַּעַת הָצַר לוֹ וַיִּסָּחַף לַמַּעֲזֹל בַּיהוָה הוּא הַמֶּלֶךְ
 אֶתֶּן : וַיִּזְבַּח לֵאלֹהֵי דְרִמְשֶׁק הַפִּינִים בּוֹ וַיֹּאמֶר כִּי
 אֱלֹהֵי מַלְכֵי־אַרֶם הֵם מַעֲזִימִים אֹתָם לָהֶם אֲבוֹתָא
 וַיַּעֲזֹרוּיָהֶם הֵם הָיוּ לוֹ לְהַשְׁתִּיל וְלָכֵל יִשְׂרָאֵל :
 וַיֹּאסֶס אֶתֶּן אֶת־כָּל־בֵּית־הָאֱלֹהִים וַיִּקְצֹץ אֶת־כָּל־
 בֵּית־הָאֱלֹהִים וַיִּסָּפֶר אֶת־דִּלְתוֹת בֵּית־יְהוָה וַיַּעַשׂ
 לוֹ מִזְבְּחוֹת כָּל־כְּפֹה בִירוּשָׁלַם : וּבְכָל־עִיר וְעִיר
 לַיהוּדָה עָשָׂה בָמוֹת לְקַפֵּר לֵאלֹהִים אֲחֵרִים וַיִּכְלֹם
 אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתָיו : וַיִּרְרָ וַדְּרִי וְכָל־דְּרָכָיו
 הִרְאִישִׁים וְהִתְרַוְּנוּם הֵנָּה פְּחוּלִים עַל־סָפֶר
 מַלְכֵי יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל : וַיִּשְׁפֹּב אֶתֶּן עִם־אֲבוֹתָיו
 וַיִּקְבְּרוּהוּ בְּעִיר בִּירוּשָׁלַם כִּי לֹא הִבִּיאָהוּ לְקַבְּרוֹ
 מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּמָּלֵךְ יְהוֹאָכָז בֶּן־חֲזָקִי :

CAP. XXIX. כס

וַיְהַקְדְּרוּ מֶלֶךְ בְּנֵי־עֲשָׂרִים וַחֲמֵשׁ שָׁנָה וַעֲשָׂרִים
 וַחֲשַׁע שָׁנָה מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם וְשָׁם אִמּוֹ אֲבִיָּה

וַיִּתְּנוּ לוֹ בְּנֵי־עֲמֹן בַּשָּׁנָה הַהִיא מֵאָה כֶּפֶר־סֶף
 וַעֲשָׂרֹת אֲלָפִים פְּרִים חֲפִיִּים וַעֲשָׂרִים עֶשְׂרֹת
 אֲלָפִים זֹאת הַשִּׁבּוּ לוֹ בְּנֵי עֲמֹן וּבַשָּׁנָה הַשְּׁנִיתָ
 וְהַשְּׁלִישִׁתָּ : וַיִּתְּנוּ יוֹתָם כִּי הִכְּזוּ דְרָכָיו לִפְנֵי
 יְהוָה אֱלֹהָיו : וַיִּתֵּר דְּבָרֵי יוֹתָם וְכָל־מַלְחָמָתָיו
 וַדְּרִי הֵנָּה פְּחוּלִים עַל־סָפֶר מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל
 וַיְהוּדָה : בְּנֵי־עֲשָׂרִים וַחֲמֵשׁ שָׁנָה הַהִיא
 בְּמַלְכֵי וַיִּשְׁעֲשֹׂדָה שָׁנָה מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם : וַיִּשְׁפֹּב
 יוֹתָם עִם־אֲבוֹתָיו וַיִּקְבְּרוּהוּ אִתּוֹ בְּעִיר דָּוִד וַיִּמָּלֵךְ
 אֶתֶּן בֶּן־חֲזָקִי :

CAP. XXVIII. כח

בְּנֵי־עֲשָׂרִים שָׁנָה אֶתֶּן בְּמַלְכֵי וַיִּשְׁעֲשֹׂדָה שָׁנָה
 מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם וְלֹא־עָשָׂה הַיָּסֵד בְּעִנֵּי יְהוָה
 כְּדוֹר אָבִיו : וַיִּלָּךְ דְּרָכָיו מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וְגַם
 מִסִּכּוֹת עָשָׂה לְבָעֲלִים : וְהָיָה הַקְּטִיר בְּנֵיָה בֶן־
 הָאֵם וַיַּעֲבֹר אֶת־בְּנָיו בָּאֵשׁ כְּתָעֲבוֹת הַזֹּלִים אֲשֶׁר־
 הִרְשִׁי יְהוָה מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל : וַיִּזְבַּח וַיִּקְפֹּר
 בַּבָּמוֹת וְעַל־הַנִּבְעוֹת וַחֲתַח כָּל־עֵץ רַעֲוָן : וַיִּתְּמָדוּ
 יְהוָה אֱלֹהָיו בֵּית מֶלֶךְ אֶרֶם וַיַּפְרִדּוּ וַיִּשְׁבּוּ מִמֶּנֶּה
 שְׂבִידָה גְדוֹלָה וַיְבִיאוּ דְרִמְשֶׁק וְגַם בֵּית־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
 נִתָּן וַיַּבְדֵּד מִכָּה גְדוֹלָה : וַיִּהְיֶה סֶלֶח בֶּן־
 רַמְלִידוֹ בַּיהוּדָה מֵאָה וַעֲשָׂרִים אֲלָף בָּנִים אֶתֶּן
 הַכֹּל בְּנִיָּהִל בְּעִנְיָם אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתָם :
 וַיִּהְיֶה זִכְרֵי בָבוֹר אֲפָרִים אֶת־מַעֲשֵׂיהֶוּ בֶן־
 הַמֶּלֶךְ וְאֶת־עֲזָרָתָם נָגִיד הַבָּיִת וְאֶת־אֵל־קְנֶה
 מִשְׁנֵה הַמֶּלֶךְ : וַיִּשְׁבּוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֲחֵיהֶם
 מֵאֲתָנִים אֲלָף נָשִׁים בָּנִים וּבָנוֹת וְגַם־שָׁלָל רַב
 בָּוּנוּ מֵהֶם וַיְבִיאוּ אֶת־הַשִּׁלָּל לְשָׁמָרָן : וְשָׁם הָיָה
 בְּנֵיָה לַיהוָה עֹדֵד שְׁמוֹ וַיֵּצֵא לִפְנֵי הַצָּבָא הַבָּא
 לְשָׁמָרָן וַיֹּאמֶר לָהֶם הִנֵּה בַחֲמֹת יְהוָה אֱלֹהֵי
 אֲבוֹתֵיכֶם עַל־יְהוּדָה נָתַם בְּיָדְכֶם וַיַּהֲרֹגוּ־בָם
 בְּזַעַף עַד לְשָׁמַיִם הַיָּעַץ : וַעֲתָה בְנֵי־יְהוּדָה
 וִירוּשָׁלַם אַתֶּם אֲמִירִים לִכְנֹשׁ לַעֲבָדִים וּלְשִׁפְחוֹת
 לָכֶם הֲלֹא רַק־אַתֶּם עֲשִׂיכֶם אֲשָׁמוֹת
 לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם : וַעֲתָה שְׁמַעֲנוּיָה וְהַשִּׁיבּוּ
 הַשְּׂבִידָה אֲשֶׁר שְׁבִיתֶם מֵאֲחֵיכֶם כִּי חָרוֹן
 אַף־יְהוָה עֲלֵיכֶם : וַיָּקֻמוּ אֲנָשִׁים
 מֵרַאשֵׁי בְנֵי־אֲפָרַיִם עֲזָרְיָהוּ בֶן־יְהוֹחָנָן בָּרִכִּיָּהוּ

הכלים אשר הניח הפלף אהו במלכותו במעלו
 הכני והקדשנו והלם לפני מזבח יהוה :
 20 וישכם והוקדשו הפלף ואספף את שר העיר
 21 ויעל בית יהוה : ויבאו פרים שבעה ואילים
 שבעה וכבשים שבעה וצפירי עזים שבעה להשפאת
 על המזבח ועל המוקדש ועל יהודה ויאמר לבני
 22 אהרן הכהנים להעלות על מזבח יהוה : וישחטו
 הבקר ויקבלו הכהנים את הדם ויורקו המזבח
 וישחטו האילים ויורקו הדם המזבח וישחטו
 23 הכבשים ויורקו הדם המזבח : וישו את שיעירי
 השפאת לפני הפלף ויזקל ויסמנו ידים
 24 עליהם : וישחטו הכהנים ויחטאו את דמים
 המזבח לכפר על כל ישראל כי לכל ישראל
 25 אמר הפלף העולה והשפאת : ויעמד את
 הלויים בית יהוה במצלתם בנבלים ובכנרות
 במצנת דוד וגד חזק הפלף ותרנו הנביא כי
 26 ביד יהוה המצות ביד נביאו : ויעמדו
 27 הלויים בכלי ריד והכהנים בחצצרות : ויאמר
 חזקו להעלות העולה להפוזת ובעת החל
 העולה החל שיר יהוה ותחצצרות ועל ימי פל
 28 דוד מלך ישראל : וכל הקהל משתחוים והשיר
 משורר ותחצצרות מחצצרים חלל עד לילות
 29 העלה : ובכנרות להעלות פרעי הפלף וכל
 30 החמצאים אהו וישתחוו : ויאמר והוקדשו הפלף
 והשירים הללו לחלל ליהוה בדברי דוד ואספף
 31 חזקו ויהללו עד לשמחה ויקדו וישתחוו :
 וישן והוקדשו ויאמר עתה מלאכם ידכם ליהוה
 32 גשו והביאו זבחים וחודות לבית יהוה ויבאו
 הקהל וזבחים ותודות וכל נדב לב עלות : ויד
 33 מספר העלה אשר הביא הקהל בקר שבעים
 אילים מאה כבשים מאתים לעלה ליהוה כל
 34 אלה : ובקדשים בקר שש מאות וצאן שלשת
 אילים : רק הכהנים היו למעט ולא כלו
 להפשיט את כל העלות והזקקים אחיהם הלויים
 35 עד לילות הפלמכה ועד ותקדשו הכהנים כי
 הלויים ישיר לבב להתקדש מהכהנים : וגם

2 בתי זכריה : ויעש הישר בעיני יהוה לכל אשר
 3 עשה דוד אביו : הוא בשנה הראשונה למלכו
 בחדש הראשון פתח את דלתות בית יהוה
 4 ויחזקם : ויבא את הכהנים ואת הלויים ואספם
 5 לרחוב המזרח : ויאמר להם שמעו הלויים
 עתה התקדשו וקדשו את בית יהוה אלהי
 6 אבותיכם והציאו את הנדה מן הדקדש : כי
 מעלו אבותי וקדשו דרע בעיני יהוה אלהי
 7 ויעבדו ויספו פניהם ממשפך יהוה ויהנו ערף
 8 במ סגור דלתות האולם וכבד את הפרות וקמרת
 לא הקמרו ועלה לא העלה בקדש אלהי ישראל :
 9 ויהל קצף יהוה על יהודה וירושלם ויהם
 לו ויעה לשמרה ולשרקה פאסר אתם ראים
 10 בעיניכם : והנה נפלי אבותי בחרב ובגני
 11 ובנוחתי וקשתי בשני על צאח : עתה עמלכלי
 לכתות ברית ליהוה אלהי ישראל ויעב מפני
 12 חרון אפו : בלי עתה אלהי שלך פירכם
 בתי יהוה לעמד לפניו לשרתו ולחיות לו
 13 משוררים ומקטרים : ויקמו הלויים מחדת בן
 עמי ויאל בן עזריהו מן בן הקהל ומן בן
 14 מררי מוש בן עבדי ועזריהו בן יהוואל ומן
 15 בן רשמי ויאל בן נחמה ועזרן בן יואח : ומן בן
 16 אלצפן שמרי ועזאל ומן בן אספף וזכריה
 17 ומסנדה : ומן בן המן יהואל ושמעי
 18 ומן בן יוחנן שמעי ועזאל : ואספף את
 19 אחיהם והתקדשו ויבאו כמצות הפלף בדברי
 20 יהוה לשדור בית יהוה : ויבאו הכהנים לפנימה
 בית יהוה לשהר ויציאו את פל המזבח אשר
 21 מצא בהיכל יהוה לחצר בית יהוה וקבלו הלויים
 22 להוציא לנחל קרן ודצה : ויחלו בארז לחדש
 הראשון לקדש וביום שמונה לחדש באו לאולם
 23 יהוה ויקדשו את בית יהוה למים שמונה וביום
 24 ששה עשר לחדש הראשון פלו : ויבאו
 25 בנימה אליהוקדו הפלף ויאמרו מדרגו את
 פל בית יהוה ואת מזבח העולה ואת כל פלו
 26 ואת שלחן המערכת ואת פל פלו : ואת פל

salet; and his mother's name was Abijah, the daughter of Zechariah.^a

2 And he did *that which was right* in the sight of the LORD, according to all that David his father had done.

3 He, in the first^b year of his reign, in the first month, opened^c the doors of the house of the LORD, and repaired them.

4 And he brought in the priests and the Levites, and gathered them together into the east street,

5 And said unto them, Hear me, ye Levites; sanctify^e now yourselves, and sanctify the house of the LORD God of your fathers, and carry forth the filthiness out of the holy^f place.

6 For^h our fathers have trespassed, and done that *which was evil* in the eyes of the LORD our God, and have forsaken him, andⁱ have turned away their faces from the habitation of the LORD, and^j turned their backs.

7 Also they have shut up^k the doors of the porch, and put out the lamps, and have not burned incense nor offered burnt-offerings in the holy place, unto the God of Israel.

8 Wherefore^l the wrath of the LORD was upon Judah and Jerusalem, and he hath delivered them to δ trouble, to astonishment, and to hissing,^m as ye see with your eyes.

9 For, lo, our fathers have fallenⁿ by the sword; and our sons, and our daughters, and our wives, *are* in captivity for this.

10 Now *it is* in mine heart to make a covenant^o with the LORD God of Israel, that his fierce wrath may turn away from us.

11 My sons, be not now η negligent: for the LORD hath chosen^p you to stand before him, to serve him, and that ye should minister unto him, and θ burn incense.

12 Then the Levites arose, Mahath the son of Amasai, and Joel the son of Azariah, of the sons of the Kohathites:^u and of the sons of Merari; Kish the son of Abdi, and Azariah the son of Jehalelel: and of the Gershonites; Joah the son of Zimmah, and Eden the son of Joah:

13 And of the sons of Elizaphan; Shimri, and Jeiel: and of the sons of Asaph; Zechariah, and Mattaniah:

14 And of the sons of Heman; Jehiel, and Shimei: and of the sons of Jeduthun; Shemaiah, and Uzziel.

15 And they gathered their brethren, and sanctified^v themselves, and came, according to the commandment of the king, π by the words of the LORD, to cleanse^a the house of the LORD.

16 And the priests went into the inner part of the house of the LORD, to cleanse *it*, and brought out^c all the uncleanness that they found in the temple of the LORD into the court of the house of the LORD. And the Levites took *it*, to carry *it* out abroad into the brook Kidron.

17 Now they began on the first day of the first month to sanctify, & on the eighth day of the month came they to the porch^d of the LORD: so they sanctified the house of the LORD in eight days; and in the sixteenth day of the first month they made an end.

18 Then they went in to Hezekiah the king, and said, We have cleansed all the house of the LORD, and the altar of burnt-offering, with all the vessels thereof, and the shew-bread table, with all the vessels thereof.

19 Moreover, all the vessels which king Ahaz in his reign did cast away^e in his

B. C. 726.

a ch. 26. 5.

b Ps. 101. 3.

ga. 1. 16.

c ver. 7.

d Le. 4. 3, 14.

e ch. 35. 6.

f 1Ch. 15. 12.

f Le. 8. 14, &c.

He. 9. 21.

g Eze. 8. 3, 9, &c.

h Ne. 9. 16.

β near.

i Je. 2. 27.

Eze. 8. 16.

γ given the neck.

h ver. 3.

ch. 28. 24.

Mal. 1. 10.

l ch. 24. 18.

δ commotion,

De. 28. 25.

m 1 Ki. 9. 8.

Je. 18. 15, 16.

25. 9, 18.

n ch. 28. 5, 8, &c.

La. 5. 7.

o ch. 8. 14.

1Ch. 16. 4.

23. 5.

25. 1, &c.

p 2Sa. 24. 11.

q ch. 30. 12.

ϵ by the hand of.

r ch. 15. 12.

η or deceived

s 1Ch. 23. 5.

Ps. 87. 7.

150. 3. 5.

Is. 38. 20.

t Nu. 3. 6, 7.

18. 2. 6.

u 1Ch. 16. 6.

θ or, offer

sacrifice.

κ In the time.

v ch. 23. 18.

Ps. 137. 3, 4.

w Nu. 4. 2, &c.

λ hands of

instruments.

μ song.

ν found.

x ch. 20. 18.

Ps. 72. 11.

y ver. 5.

π or, in the business.

z Ps. 100. 2.

a 1Ch. 23. 28.

b Ps. 95. 6.

p or, filled

your hand,

ch. 13. 9.

c Mat. 21. 12.

13.

d Le. 7. 12.

e 1 Ki. 6. 3.

σ strengthened.

f ch. 35. 11.

g ch. 28. 24.

h ch. 30. 3.

transgression, have we prepared and sanctified, and, behold, they *are* before the altar of the LORD.

20 Then Hezekiah the king rose early, and gathered the rulers of the city, and went up to the house of the LORD.

21 And they brought seven bullocks, and seven rams, and seven lambs, and seven he-goats, for a sin-offering^d for the kingdom, and for the sanctuary, and for Judah: and he commanded the priests, the sons of Aaron, to offer *them* on the altar of the LORD.

22 So they killed the bullocks, and the priests received the blood, and sprinkled^f *it* on the altar: likewise, when they had killed the rams, they sprinkled the blood upon the altar: they killed also the lambs, & they sprinkled the blood upon the altar.

23 And they brought β forth the he-goats for the sin-offering before the king and the congregation; and they laid their hands upon them:

24 And the priests killed them, and they made reconciliation with their blood upon the altar, to make an atonement for all Israel; for the king commanded, *that* the burnt-offering and the sin-offering *should be made* for all Israel.

25 And he set the Levites in the house of the LORD with cymbals, with psalteries, and with harps, according^o to the commandment of David, and of Gad^p the king's seer, and Nathan the prophet; for^q *so was* the commandment of the LORD ζ by his prophets.

26 And the Levites stood with the instruments^r of David, and the priests with the trumpets.^u

27 And Hezekiah commanded to offer the burnt-offering upon the altar. κ And when the burnt-offering began, the^v song of the LORD began *also* with the trumpets, and with the λ instruments ordained by David king of Israel.

28 And all the congregation worshipped, and the μ singers sang, and the trumpeters sounded: and *all this continued* until the burnt-offering was finished.

29 And when they had made an end of offering, the king and all that were ν present with him bowed^x themselves, and worshipped.

30 Moreover, Hezekiah the king, and the princes, commanded the Levites to sing praise unto the LORD with the words of David, and of Asaph the seer: and they sang praises with gladness,^z and they bowed^b their heads and worshipped.

31 Then Hezekiah answered and said, Now ye have ρ consecrated yourselves unto the LORD, come near, and bring sacrifices and thank-offerings^d into the house of the LORD. And the congregation brought in sacrifices and thank-offerings; and as many as were of a free heart, burnt-offerings.

32 And the number of the burnt-offerings, which the congregation brought, was threescore and ten bullocks, an hundred rams, and two hundred lambs; all these *were* for a burnt-offering to the LORD.

33 And the consecrated things *were* six hundred oxen, and three thousand sheep.

34 But the priests were too few, so that they could not flay all the burnt-offerings: wherefore their brethren the Levites σ did help^t them till the work was ended, and until the *other* priests had sanctified themselves: for^h the Levites *were* more

upright^a in heart to sanctify themselves than the priests.

35 And also the burnt-offerings *were* in abundance, with the fat^c of the peace-offerings, and the drink-offerings^d for every burnt-offering. So the service of the house of the LORD was set in order.

36 And ^a Hezekiah rejoiced, and all the people, that God had prepared^e the people for the thing was *done* suddenly.

CHAP. XXX.

AND Hezekiah sent to all Israel and Judah, and wrote letters also to Ephraim and Manasseh, that they should come to the house of the LORD at Jerusalem, to keep the passover unto the LORD God of Israel.

2 For the king had taken counsel, and his princes, and all the congregation in Jerusalem, to keep the passover in the second^h month.

3 For they could not keep it at that time, ^k because the priests had notⁱ sanctified themselves sufficiently, neither had the people gathered themselves together to Jerusalem.

4 And the thing ^γ pleased the king and all the congregation.

5 So they established a decree, to make proclamation throughout all Israel, from Beer-sheba even to Dan, that they should come to keep the passover unto the LORD God of Israel at Jerusalem; for they had not done ^{it} of a long time in such sort as it was written.^p

6 So the posts went with the letters ^ζ from the king and his princes throughout all Israel and Judah, and according to the commandment of the king, saying, Ye children of Israel, turn^q again unto the LORD God of Abraham, Isaac, and Israel, and he will return to the remnant^o of you that are escaped out of the hand of the kings of Assyria.

7 And be not ye like your fathers,^t and like your brethren, which trespassed against the LORD God of their fathers, *who*, therefore, gave them up^v to desolation, as ye see.

8 Now ^κ be ye not stiff-necked,^w as your fathers *were*, but ^μ yield^u yourselves unto the LORD, and enter into his sanctuary, which he hath sanctified for ever; and serve the LORD your God, that the fierceness^z of his wrath may turn away from you.

9 For if ye turn again unto the LORD, your brethren and your children *shall find* compassion before them² that lead them captive, so that they shall come again into this land: for the LORD your God *is* gracious^a and merciful, and will not turn away his face from you, if ye return^b unto him.

10 So the posts passed from city to city, through the country of Ephraim and Manasseh, even unto Zebulun:^c but they laughed them to scorn, and mocked them.

11 Nevertheless divers^d of Asher and Manasseh and of Zebulun humbled themselves, and came to Jerusalem.

12 Also in Judah, the hand of God^e was to give them one heart to do the commandment of the king and of the princes, by^h the word of the LORD.

13 And there assembled^f at Jerusalem much people to keep the feast of unleavened bread in the second month, a very great congregation.

B. C. 726.

α Ps. 26. 6.
94. 15.
b ch. 28. 24.
c Le. 3. 16.
d Nu. 15. 5. 10.
e Ezr. 6. 22.
f ch. 29. 34.
g Ps. 10. 17.
Pr. 16. 1.

β standing.
h Nu. 9. 10, 11.
i ver. 11.
k Ex. 12. 6, 18.
l ch. 29. 34.
m Nu. 9. 10, &c.

γ was right in the eyes of.

n ch. 19. 3.
o Ja. 5. 15.
p De. 12. 32.
1 Co. 11. 2.

θ found.

ζ from the hand of.

η instruments of strength.

θ to the heart of all, Is. 40. 2.

q Je. 4. 1.
Joel 2. 13, 14.

r De. 33. 10.
s Is. 6. 13.

t Eze. 20. 13, &c.

He. 3. 7. 11.
u Ezr. 10. 11.

v ch. 29. 8.

w harden not your necks.

x De. 10. 16.
Ro. 10. 21.

λ lifted up, or, offered.

μ give the hand.

1 Ch. 29. 24.
Ezr. 10. 19.

α Ro. 6. 13. 19.
y ch. 29. 10.

z Ps. 106. 46.
a Ex. 34. 6.

b Ne. 9. 17. 31.
Ps. 111. 4.

c Jon. 4. 2.
b Pr. 28. 13.

Is. 55. 7.
c ch. 36. 16.

ν the habitation of his holiness,

Ps. 68. 5.
d ver. 18. 21.

ch. 11. 16.
π found.

e Je. 24. 7.
Eze. 36. 26.

Phi. 2. 13.
ρ statues.

f 2 Ki. 18. 4.
g ch. 30. 14.

h ch. 29. 25.
i Ps. 84. 7.

σ to make an end.

14 And they arose, and took away the altars^b that *were* in Jerusalem, and all the altars for incense took they away, and cast *them* into the brook Kidron.

15 Then they killed the passover on the fourteenth day of the second month: and the priests^f and the Levites *were* ashamed, and sanctified themselves, and brought in the burnt-offerings into the house of the LORD.

16 And they stood in their ^β place after their manner, according to the law of Moses the man of God: the priests sprinkled the blood, *which they received* of the hand of the Levites:

17 For *there were* many in the congregation that were not sanctified; therefore the Levites had the charge of the killing of the passovers for every one *that* was not clean, to sanctify *them* unto the LORD.

18 Forⁱ a multitude of the people, *even* many of Ephraim and Manasseh, Issachar and Zebulun, had not cleansed^m themselves, yet did they eat the passover otherwise than it was written: but Hezekiah prayed for them, saying, The good LORD pardon every one.

19 *That* preparethⁿ his heart to seek God, the LORD God of his fathers, though *he be* not cleansed according to the purification of the sanctuary.

20 And the LORD hearkened^o to Hezekiah, and healed the people.

21 And the children of Israel that were ^δ present at Jerusalem kept the feast of unleavened bread seven days with great gladness: and the Levites and the priests praised the LORD day by day, *singing* with ^η loud instruments unto the LORD.

22 And Hezekiah spake ^θ comfortably unto all the Levites that^t taught the good knowledge of the LORD: and they did eat throughout the feast seven days, offering peace-offerings, and making^v confession to the LORD God of their fathers.

23 And the whole assembly took counsel to keep other seven days: and they kept other seven days with gladness.

24 For Hezekiah king of Judah ^λ did give to the congregation a thousand bullocks and seven thousand sheep; and the princes gave to the congregation a thousand bullocks and ten thousand sheep: and a great number of priests sanctified themselves.

25 And all the congregation of Judah, with the priests and the Levites, and all the congregation that came out of Israel, and the strangers that came out of the land of Israel, and that dwelt in Judah, rejoiced.

26 So there was great joy in Jerusalem: for since the time of Solomon the son of David king of Israel *there was* not the like in Jerusalem.

27 Then the priests the Levites arose and blessed the people: and their voice was heard, and their prayer came up to ^ν his holy dwelling-place, *even* unto heaven.

CHAP. XXXI.

NOW when all this was finished, all Israel that were ^π present went out to the cities of Judah, and brake the ^ρ images in pieces,^f and cut down the groves, and threw down the high places and the altars^g out of all Judah and Benjamin, in Ephraim also and Manasseh; until ^σ they had utterly destroyed them all. Then all the children of Israel returned, every man

עולה לרֹב בַּחֲבֵי הַשְּׁלֵמִים וּבַנְּסִימִים לַעֲלֹה וּתְהָיוֹן
 36 עֲבוֹדַת בֵּית יְהוָה : וַיִּשְׁמַח יְהוֹקִיָּהוּ וְכָל־הָעָם
 עַל הַהִכָּן הָאֵלֹהִים לָעַם כִּי בַּתָּאֵם הָיָה הַדָּבָר :
 וַיִּשְׁלַח יְהוֹקִיָּהוּ עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל וַיהוָה וְגַם־אֲנָרוֹת
 פָּחַב עַל־אֲפֹרִים וּמִנְשֵׁה לָבוֹא לְבֵית־יְהוָה
 בִּירוּשָׁלַם לַעֲשׂוֹת פֶּסַח לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל :
 2 וַיַּעֲצֵן הַמֶּלֶךְ וְשָׂרָיו וְכָל־הַקָּהָל בִּירוּשָׁלַם לַעֲשׂוֹת
 3 הַפֶּסַח בַּחֲדָשׁ הַשָּׁנָה : כִּי לֹא יָרְדָּה לַעֲשׂוֹתוֹ בַּעֲת
 הַהִיא כִּי הִפְהִינִים לֹא־הִתְקַדְּשׁוּ לְמֹדִי וְהָעָם לֹא־
 4 נִאֲסָפוּ לַיהוָה : וַיִּשְׁרֹף הַדָּבָר בַּעֲנֵי הַמֶּלֶךְ
 5 וּבַעֲנֵי כָל־הַקָּהָל : וַיַּעֲמִידוּ דָבָר לְהַעֲבִיר קוֹל
 בְּכָל־יִשְׂרָאֵל מִבְּאֵר־שֶׁבַע וְעַד־דָּן לָבוֹא לַעֲשׂוֹת
 פֶּסַח לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלַם כִּי לֹא לָרֹב
 6 עָשׂוֹ בַּפְּתוּב : וַיֵּלְכִי הָרָצִים בְּאֲנָרוֹת מִיַּד הַמֶּלֶךְ
 וְשָׂרָיו בְּכָל־יִשְׂרָאֵל וַיהוָה וּבְמִצּוֹת הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שׁוּבוּ אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם יִצְחָק
 וְיִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב אֶל־הַפְּלִיטָה הַנִּשְׁאֲמֶרֶת לָהֶם מִפֶּה
 7 מַלְכֵי אַשּׁוּר : וְאֵל־תְּהִיוּ בְּאֲבוֹתֵיכֶם וּבְאֲחֵיכֶם
 אֲשֶׁר מָעַל בַּיהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם וַיִּתְּנֶם לַשִּׁמְרָה
 8 בְּאֶשֶׁר אֲתֶם רֹאִים : עֲלֶיהָ אֵל־תִּקְדְּשׁוּ עַרְפְּכֶם
 בְּאֲבוֹתֵיכֶם הַנִּגְדִּי לַיהוָה וּבֹאוּ לְמִקְדָּשׁוֹ אֲשֶׁר
 הִקְדִּישׁ לְעוֹלָם וַעֲבְדוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וַיֵּשֶׁב
 9 מִכֵּם חֲרוֹן אַפּוֹ : כִּי בָשׁוּבְכֶם עַל־יְהוָה אֲחֵיכֶם
 וּבְנִיכֶם לַחֲמִים לִפְנֵי שׁוֹבֵתֵיכֶם וְלָשׁוּב לְאַרְצָךְ
 הִנֵּאת כִּי חֲפִיץ וְרוּחֹם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְלֹא־יִסָּר
 10 פָּנִים מִכֶּם אִם־תִּשְׁוּבוּ אֵלָיו : וַיהוֹי הָרָצִים
 עֲבָרִים מִעֵיר לְעִיר בְּאֶרֶץ אֲפֹרִים וּמִנְשֵׁה וְעַד־
 זֶבֶלֶן וַיהוֹי מִשְׁחָקִים עֲלֵיהֶם וּמִלַּעֲגִים בָּם :
 11 אֲדָם אֲנָשִׁים מֵאֲשֶׁר וּמִנְשֵׁה וּמִזִּבְלוֹן נִכְנְעִי וַיָּבֹאוּ
 12 לַירוּשָׁלַם : גַּם בַּיהוָה הָיָה יַד הָאֵלֹהִים לַתַּת
 לָהֶם לֵב אֶחָד לַעֲשׂוֹת מִצְוַת הַמֶּלֶךְ וְהַשָּׂרִים
 13 בְּדָבַר יְהוָה : וַיֵּאֱסָפוּ יְרוּשָׁלַם עִם־רֹב לַעֲשׂוֹת
 אֶת־חַג הַמִּצּוֹת בַּחֲדָשׁ הַשָּׁנָה קֹהֶל לָרֹב מְאֹד :
 14 וַיִּקְמוּ וַיִּסִּירוּ אֶת־הַמִּזְבְּחוֹת אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַם וְאֵת

CAP. XXX. 5

כָּל־הַמִּקְשָׁרוֹת הַסִּירִי וַיִּשְׁלִיכוּ לְנַחַל קָרְרוֹן :
 וַיִּשְׁחָטוּ הַפֶּסַח בְּאֶרְבָּעָה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ הַשָּׁנָה
 וְהַפְּהִינִים וְהַלִּוּים נִכְלְמוּ וַיִּתְקַדְּשׁוּ וַיָּבִיאוּ עֹלוֹת
 בֵּית יְהוָה : וַיַּעֲמִידוּ עַל־עֲמֻדָם בְּמִשְׁפָּחָם
 פְּחוּרַת מִשֵּׁה אִישׁ־הָאֵלֹהִים הַפְּהִינִים זָרָקִים אֶת־
 הָדָם מִיַּד הַלִּוּים : כִּי־רַבַּת בְּקֹהֶל אֲשֶׁר לֹא־
 הִתְקַדְּשׁוּ וְהַלִּוּים עַל־שְׁחִיפַת הַפֶּסַחִים לָכֵל לֹא
 מִדָּוִד לְהַקְדִּישׁ לַיהוָה : כִּי מִרְבִּית הָעָם רַבַּת
 מֵאֲפֹרִים וּמִנְשֵׁה יִשְׁשָׁכָר וּזְבֻלוֹן לֹא הִשְׁתָּדְּרוּ כִּי־
 אֲכָלוּ אֶת־הַפֶּסַח בָּלֹא כְּתוּב כִּי הַחֲפִל יְהוֹקִיָּהוּ
 עֲלֵיהֶם לֵאמֹר יְהוָה הַשּׁוֹב בְּכַפֵּר עָד : כִּי־לִבְנֵי
 הַלֵּוֹן לַחֲדָשׁ הָאֵלֹהִים יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתָיו וְלֹא
 כְּמִדְּבַר הַקֶּדֶשׁ : וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֶל־יְהוֹקִיָּהוּ
 20 וַיַּעֲשֵׂה אֶת־הָעָם : וַיַּעֲשׂוּ בְּכָל־יִשְׂרָאֵל
 הַנִּמְצָאִים בִּירוּשָׁלַם אֶת־חַג הַמִּצּוֹת שִׁבְעַת יָמִים
 בְּשִׁמְחָה גְדוֹלָה וּמְהֻלָּלִים לַיהוָה יוֹם בְּיוֹם הַלִּוּים
 וְהַפְּהִינִים בְּכָל־עֹ לַיהוָה : וַיִּדְּבַר יְהוֹקִיָּהוּ עַל־
 22 לֵב כָּל־הַלִּוּים הַמִּשְׁפִּילִים שָׁלֹשׁ־שָׁבוֹ לַיהוָה וַיֵּאֱכָלוּ
 אֶת־הַמִּזְעֹד שִׁבְעַת הַיָּמִים מִזִּבְחִים וּבְתֵי שְׁלָמִים
 וּמִתְּרוֹם לַיהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם : וַיַּעֲצֵד כָּל־
 23 הַקָּהָל לַעֲשׂוֹת שִׁבְעַת יָמִים אַחֲרֵיהֶם וַיַּעֲשׂוּ
 שִׁבְעַת יָמִים שִׁמְחָה : כִּי חוֹקִיהוּ מֶלֶךְ־יְהוָה
 24 הָרִים לְקָהֵל אֶלֶף פָּרִים וּשְׁבַעַת אֲלָפִים צֹאן וְהַשָּׂרִים
 הָרִים לְקָהֵל פָּרִים אֶלֶף וְצֹאן עֶשְׂרֵת אֲלָפִים
 וַיִּתְקַדְּשׁוּ כֹהֲנִים לָרֹב : וַיִּשְׁמָחוּ כָּל־קָהֵל יְהוָה
 25 וְהַפְּהִינִים וְהַלִּוּים וְכָל־הַקָּהָל הַבָּאִים מִיִּשְׂרָאֵל
 וְהַגֵּרִים הַבָּאִים מִבְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְהַיִּשְׁבִּים בַּיהוָה :
 26 וְהָיוּ שִׁמְחָה גְדוֹלָה בִּירוּשָׁלַם כִּי מִיָּמֵי שְׁלֹמֹה
 בֶּן־דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֹא בָּאָה בִּירוּשָׁלַם :
 וַיִּקְמוּ הַפְּהִינִים הַלִּוּים וַיִּבְרְכוּ אֶת־הָעָם וַיִּשְׁמַע
 27 בְּקוֹלָם וַיָּבֹאוּ חֲפִלָּתָם לְמַעַן קָדְשׁוֹ לְשָׁמַיִם :

CAP. XXXI. 4

וּבְכָלֹת כְּלֹאֹת יָצְאוּ כָל־יִשְׂרָאֵל הַנִּמְצָאִים לְעֵרֵי
 יְהוָה וַיִּשְׁבְּרוּ הַמִּצְבּוֹת וַיַּגְדְּעוּ הָאֲשִׁלִּים וַיִּנְחֲצוּ
 אֶת־הַבָּמוֹת וְאֶת־הַמִּזְבְּחוֹת מִכָּל־יְהוָה וּבְנִימָן
 וּבְאֲפֹרִים וּמִנְשֵׁה עַד־לִכְלָה וַיִּשְׁבּוּ כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

וַיִּבְנֶיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם לְכָל־קָהָל כִּי בְּאִמּוֹנָתָם יִתְקַדְּשׁוּ
 קֹדֶשׁ : וּלְבָנֵי אֲחֵרֵי הַכֹּהֲנִים בְּשֹׁרֵי מִגְרָשׁ עֲרִיהֶם
 בְּכָל־עֵיר וָעִיר וְאֲשֵׁרִים אֲשֶׁר נָקְבוּ בְּשֵׁמוֹת לַתֶּחֱ
 מִנוֹת לְכָל־זָכָר בְּכֹהֲנִים וּלְכָל־הַחִיזָּהשׁ בָּלוּיִם :
 וַיַּעַשׂ פָּעֻלָּה יְהוֹקִיָּהוּ בְּכָל־יְהוּדָה וַיַּעַשׂ הַטָּיִב
 וְהַיָּשָׁר וְהַדְּאִמָּה לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהָיו : וּבְכָל־
 מַעֲשֵׂה אֲשֶׁר־הָחֹלַ' בַּעֲבוּדַת בֵּית־הָאֱלֹהִים
 וּבַתּוֹרָה וּבַמִּצְוָה לִירֹשׁ לְאֱלֹהָיו בְּכָל־לְבָבוֹ עָשָׂה
 וְהַצְלִיחַ :

CAP. XXXII. לב

אֲחֵרֵי הַדְּבָרִים וְהָאִמָּה הָאֵלֹהָ בֶּאֱסָהֶיב מֶלֶךְ
 אֲשׁוּר וַיָּבֵא בַיהוָה וַיִּחַן עַל־הָעָרִים הַבְּצֻרוֹת
 וַיֹּאמֶר לְבָקָעִם אֵלָיו : וַיֵּרָא יְהוֹקִיָּהוּ כִּיבָא
 סִנְהֵרִיב וַפְּעִי לַמַּלְחָמָה עַל־יְרוּשָׁלָּיִם : וַיִּזְעַץ עִם־
 שָׂרָיו וּגְבָרָיו לְסַתֵּם אֶת־מִימֵי הַעֲיָנוֹת אֲשֶׁר
 מִחוּץ לָעִיר וַיַּעֲרֹהוּ : וַיִּקְבְּצוּ עִם־רֹב וַיִּסְתַּמּוּ
 אֶת־כָּל־הַמַּעֲיָנוֹת וְאֶת־הַנָּחַל הַשְׂוֹמֵךְ בְּתוֹךְ־
 הָאָרֶץ לְאֹמֶר לָמוֹת לָמוֹת יְבֹאֵא מִלְכֵי אֲשׁוּר וּמִצָּרָא
 מִיַּם רָבִים : וַיִּתְחַק וַיִּבֶן אֶת־כָּל־הַחֻמָּה
 הַפְּרָצָה וַיַּעַל עַל־הַמַּגְדָּלוֹת וַלְחֻצָה הַחוּמָה
 אֲחֵרָה וַיִּתְּנֶה אֶת־הַמְּלֹא עֵיר דָּוִד וַיַּעַשׂ שְׁלַח
 לָרֹב וּמַגִּנִּים : וַיִּתֵּן שָׂרֵי מִלְחָמוֹת עַל־הָעָם
 וַיִּקְבָּצֻם אֵלָיו אֶל־דָּחוּב שַׁעַר הָעִיר וַיִּדְגֵּר
 עַל־לִבְנָם לְאֹמֶר : חֲזֹקוּ וְאִמְצוּ אֶל־
 תְּקִירָא וְאֶל־תַּחֲתֹהי מִפְּנֵי מֶלֶךְ אֲשׁוּר וּמִלִּפְנֵי כָל־
 הַחֲמֹן אֲשֶׁר־עִמּוֹ כִּי־עָמְנוּ רַב מִעֲמּוֹ : עֲמֹ' וַיִּרְוֶע
 בְּשָׂרָא וַעֲמָנִי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְעֹרֹנוּ וְלַחֲלָהֵם
 מִלְחָמָתֵנוּ וַיִּסְמְכֵי הָעָם עַל־דְּבָרֵי יְהוֹקִיָּהוּ מֶלֶךְ־
 יְהוּדָה : אַחֵר זֶה שְׁלַח סִנְהֵרִיב מֶלֶךְ־אֲשׁוּר
 עֲבָדָיו וַיִּשְׁלָמָה הוּאֵל עַל־לִבָּשׁ וּכְל־מִשְׁמֶלֶתוֹ
 עֲמֹ עַל־יְהוֹקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה וְעַל־כָּל־יְהוּדָה אֲשֶׁר
 בִּירוּשָׁלָּיִם לְאֹמֶר : כֹּה אָמַר סִנְהֵרִיב מֶלֶךְ אֲשׁוּר
 עַל־מָה אַתֶּם בְּמַתִּים וַיִּשְׁגִּים בְּמַצֹּר בִּירוּשָׁלָּיִם :
 הֲלֹא יְהוֹקִיָּהוּ מִסִּית אֶתְכֶם לַתֶּחֱ אֶתְכֶם לָמוֹת
 בָּרַעַב וּבְצָמָא לְאֹמֶר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וַיַּצִּילֵנוּ מִכַּף
 מֶלֶךְ אֲשׁוּר : הֲלֹא־הוּא יְהוֹקִיָּהוּ הַכֹּהֵן
 אֶת־בְּמֹתָיו וְאֶת־מִנְחֹתָיו וַיֹּאמֶר לַיהוָה
 וַיִּירוּשָׁלָּיִם לְאֹמֶר לִפְנֵי מִנְחָה אֶתֶּךָ תִּשְׁתַּחֲוֶהוּ

אִישׁ לְאִהְיָתוֹ לְעִרְיָהֶם : וַיַּעֲמֵד יְהוֹקִיָּהוּ אֶת־
 מַדְלָקוֹת הַנִּדְּבָנִים וְהַלִּיִם עַל־מַדְלָקוֹתָם אִישׁ
 כִּפְּי עֲבָדָיו לַכֹּהֲנִים וְלַלִּיִם לַעֲלֹה וְלִשְׁלֹאִים לְשָׂרָה
 וְלַהֲרוֹת וְלַחֲלָל בַּשָּׁעַר מַדְנוֹת יְהוָה : וּמִנְחָה
 הַמֶּלֶךְ מִיִּרְכָּשׁוֹ לַעֲלֹת לַעֲלֹת הַכֶּקֶר וְהַשֶּׁבֶר
 וְהַעֲלֹת לַשִּׁבְחָתוֹ וְלַחֲדוּשִׁים וְלַמּוֹעֵדִים כַּכּוֹנֵן
 בְּתוֹרַת יְהוָה : וַיֹּאמֶר לָעָם יוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלָּיִם לַתֶּחֱ
 מִנֵּת הַכֹּהֲנִים וְהַלִּיִם לְמַעַן יִחְזָקוּ בְּתוֹרַת יְהוָה :
 וּכְפָרֶץ הַדָּרֵב הָרַבִּי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל רֹאשִׁית דָּגָן הַיָּרֹשׁ
 וַיַּעֲדֵהוּ וַיִּבֶשׁ וְכָל־תְּבַבַּת שָׂרָה וּמַעֲשֵׂה הַכֶּל לָרֹב
 הֵבִיאוּ : וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיְהוּדָה הַיּוֹשְׁבִים בְּעֵיר יְהוּדָה
 כִּסְּתִים מַעֲשֵׂה בָקֶר וְצֹאֵן וּמַעֲשֵׂה קֹדְשִׁים
 הַמִּקְדָּשִׁים לַיהוָה אֱלֹהֵיהֶם הֵבִיאוּ וַיִּתְּנֵי עֲרֻמוֹת
 עֲרֻמוֹת : כַּחֲדָשׁ הַשְּׁלֹשִׁי הַחֲלוֹ הַעֲרֻמוֹת לִיסוֹד
 וּבְחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי כָּל־ : וַיָּבֵאוּ יְהוֹקִיָּהוּ וְהַשָּׂרִים
 וַיֵּבִיאוּ אֶת־הַעֲרֻמוֹת וַיִּבְרְכוּ אֶת־יְהוָה וְאֶת־עַמּוֹ
 יִשְׂרָאֵל : וַיִּדְרֹשׁ יְהוֹקִיָּהוּ עַל־הַכֹּהֲנִים וְהַלִּיִם
 עַל־הַעֲרֻמוֹת : וַיֹּאמֶר אֵלָיו עֲזָרְיָהוּ הַכֹּהֵן הָרִאשׁ
 לְבֵית צְדֹק וַיֹּאמֶר מִהֲחַל הַתְּרוּמָה לְבֵיא בֵּית־
 יְהוָה אֹכֹל וְשִׁבּוֹעַ וְדוֹתֵר עַד־לִיּוֹב כִּי יְהוָה בָּרַךְ
 אֶת־עַמּוֹ וְהַתּוֹרָה אֶת־הַחֲמֹן הָזֶה : וַיֹּאמֶר
 יְהוֹקִיָּהוּ לְהַכִּין לְשִׁכּוֹת בְּבֵית יְהוָה וַיִּכְנוּ : וַיָּבִיאוּ
 אֶת־הַתְּרוּמָה וְהַמַּעֲשֵׂה וְהַקֹּדְשִׁים בְּאִמּוֹנָה
 וְעִלִּיִּים נִגִּיד כִּינִיָּהוּ הַלֵּוִי וְשִׁמְעִי אֲחִיהוּ מִשִּׁנָּה :
 וַיְחִיֵּאל וְעֹזַיָּהוּ וְנַחֲת וַעֲשָׂהֵאל וַיְרִימוֹת וַיִּתְּנוּ
 וְאֶלִּיאֵל וַיִּסְמְכוּהוּ וּמַחַת וּבְנֵיהוּ שְׂקִידִים מִיַּד
 כִּינִיָּהוּ וְשִׁמְעִי אֲחִיו בְּמַסְקֵי יְהוֹקִיָּהוּ הַמֶּלֶךְ
 וְעֹזַרְיָהוּ נִגִּיד בֵּית־הָאֱלֹהִים : וַיִּקְרָא בְּרִימְיָה
 הַלֵּוִי הַשּׁוֹעֵר לְמִנְחָה עַל גִּבּוֹת הָאֱלֹהִים לַתֶּחֱ
 תְרוּמוֹת יְהוָה וְקֹדְשֵׁי הַקֹּדְשִׁים : וְעַל־יָדוֹ עָדָן
 וּמִיָּמִן וַיִּשְׁפֹּעַ וְשִׁמְעִיָּהוּ אֲמִידָה וַיִּשְׁכַּנְהָ בַּשָּׁעַר
 הַכֹּהֲנִים בְּאִמּוֹנָה לַתֶּחֱ לְאִהְיָהֶם בְּמַדְלָקוֹת כַּכּוֹנֵן
 בְּקָמָן : מִלְכֵּר וְהַתִּיחָשִׁם לְזָכָרִים מִכֵּן שְׁלוֹשׁ
 שָׁנִים וְלַמַּעֲלָה לְכָל־הַבָּא לְבֵית יְהוָה לְדִבְרֵי־נוֹם
 בְּיוֹמָא לְעֲבוֹדָתָם בְּמִשְׁמֹרוֹתָם בְּמַחֲלָקוֹתֵיהֶם :
 וְאֶת־הַתִּיחָשׁ הַכֹּהֲנִים לְבֵית אֲבוֹתֵיהֶם וְהַלִּיִם מִכֵּן
 שָׁעִירִם שָׁעִיר וְלַמַּעֲלָה בְּמִשְׁמֹרוֹתֵיהֶם
 בְּמַחֲלָקוֹתֵיהֶם : וְהַתִּיחָשׁ כְּכָל־שָׁפֵס שְׁתֵּיהֶם

to his possession, into their own cities.

2 And Hezekiah appointed the ^b courses of the priests and the Levites after their courses, every man according to his service, the priests and Levites ^c for burnt-offerings and for peace-offerings, to minister, and to give thanks, and to praise in the gates of the tents of the LORD.

3 He appointed also the king's portion of his substance for the burnt-offerings, to wit, for the morning and evening burnt-offerings, and the burnt-offerings for the sabbaths, and for the new moons, and for the set feasts, as it is written in the law of the LORD.

4 Moreover, he commanded the people that dwell in Jerusalem to give the ^d portion of the priests and the Levites, that they might be encouraged ^e in the law of the LORD.

5 And as soon as the commandment came ^f abroad, the children of Israel brought in abundance the first-fruits ^g of corn, wine, and oil, and ^h honey, and of all the increase of the field; and the tithe of all things brought they in abundantly.

6 And concerning the children of Israel and Judah, that dwell in the cities of Judah, they also brought in the tithe of oxen and sheep, and the tithe ⁱ of holy things which were consecrated unto the LORD their God, and laid them ^j by heaps.

7 In the third ^k month they began to lay the foundation of the heaps, and finished them in the seventh month.

8 And when Hezekiah and the princes came and saw the heaps, they blessed the ^l LORD, and his people Israel.

9 Then Hezekiah questioned with the priests and the Levites concerning the heaps.

10 And Azariah the chief priest, of the house of Zadok, answered him and said, Since the people began to bring the offerings into the house of the LORD, we have had enough to eat, and have left ^m plenty: for the LORD hath blessed his people: and that which is left ⁿ is this great store.

11 Then Hezekiah commanded to prepare ^o chambers in the house of the LORD; and they prepared them,

12 And brought in the offerings, and the tithes, and the dedicated things, ^p faithfully: over which Coniah the Levite was ruler, and Shimei his brother was the next.

13 And Jehiel, and Azariah, and Nahath, and Asahel, and Jerimoth, and Jozabad, and Eliel, and Ismachiah, and Mahath, and Benaiah, were overseers, ^q under the hand of Coniah and Shimei his brother, at the commandment of Hezekiah the king, and Azariah the ruler of the house of God.

14 And Kore the son of Imnah the Levite, the porter toward the east, was over the free will offerings of God, to ^r distribute the oblations of the LORD, and the most holy things.

15 And ^s next him were Eden, and Miniamin, and Jeshua, and Shemaiah, Amariah, and Shecaniah, in the cities ^t of the priests, in their ^u set office, to give to their brethren by courses, as well to the great as to the small:

16 Beside their genealogy of males from three years old and upward, even unto every one that entereth into the house of the LORD, his daily portion for their service in their charges, according to their courses;

17 Both to the genealogy of the priests

B. C. 726.

a 1Ch. 23. 24,

27.

b 1Ch. 23. 6.

24. 1, &c.

c 1 Ch. 23. 30.

β or, trust.

d Le. 25. 34.

Nu. 35. 2.

e ver. 12. 15.

f Nu. xxviii.

xxix.

g Nu. 18. 8, &c.

Ne. 13. 10. 13.

h 2 Ki. 20. 3.

Jno. 1. 47.

Ac. 24. 16.

1 Th. 2. 10.

3 Jno. 5.

i Mal. 2. 7.

1 Co. 9. 9. 11.

Ga. 6. 6.

k Ps. 1. 2, 3.

γ brake

forth.

l Ex. 22. 29.

m ch. 26. 5.

Jos. 1. 7, 8.

Mat. 6. 33.

7. 24. 27.

δ or, dates.

n 2 Ki. 18. 13.

&c.

Is. 36. 1, &c.

ζ break

them up.

o Le. 27. 30.

De. 14. 28.

η his face

was to war.

θ heaps,

heaps.

p Le. 23. 16.

&c.

q Is. 22. 9, 11.

r 1 Ch. 29. 14.

Ezr. 7. 27.

2 Co. 8. 16.

Ph. 4. 10. 19.

κ over-

flowed.

s ch. 25. 23.

t Mal. 3. 10.

u 2 Sa. 5. 9.

1 Ki. 9. 24.

λ or, swords,

or weapons.

μ or, store-

houses.

ν to their

heart,

ch. 30. 22.

v 2 Ki. 12. 15.

w De. 31. 6.

x ch. 20. 15.

y 2 Ki. 6. 16.

z Je. 17. 5.

π at.

a ch. 13. 12.

Ro. 8. 31.

1 Jno. 4. 4.

ρ leaned.

δ Pr. 12. 25.

c Ne. 13. 13.

σ dominion.

τ at his

hand.

d Jos. 21. 9.

φ or, trust,

1 Ch. 9. 22.

χ or, strong

hold.

by the house of their fathers, and the Levites from ^a twenty years old and upward, in their charges by their courses:

18 And to the genealogy of all their little ones, their wives, and their sons, and their daughters, through all the congregation: for in their ^β set office they sanctified themselves in holiness:

19 Also of the sons of Aaron the priests, which were in the fields ^d of the suburbs of their cities, in every several city, the ^e men that were expressed by name, ^f to give portions to all the males among the priests, and to all that were reckoned by genealogies among the Levites.

20 And thus did Hezekiah throughout all Judah, and wrought ^g that which was good ^h and right and truth, before the LORD his God.

21 And in every work that he began in the service of the house of God, and in the law, ^k and in the commandments, to seek his God, he did ^l it with all his heart, and prospered. ^m

CHAP. XXXII.

AFTER ⁿ these things, and the establishment thereof, Sennacherib king of Assyria came, and entered into Judah, and encamped against the fenced cities, and thought to ^o win them for himself.

2 And when Hezekiah saw that Sennacherib was come, and that ^p he was purposed to fight against Jerusalem,

3 He took counsel with his princes and his mighty men to stop the waters ^q of the fountains which were without the city; and they did help him.

4 So there was gathered much people together, who stopped all the fountains, and the brook that ^r ran through the midst of the land, saying, Why should the kings of Assyria come, and find much water?

5 Also he strengthened himself, and built up all the wall ^s that was broken, and raised ^t it up to the towers, and another wall without, and repaired Millo ^u in the city of David, and made ^v adarts and shields in abundance.

6 And he set captains of war over the people, and gathered them together to him in the street of the gate of the city, and spake ^w comfortably to them, saying,

7 Be ^x strong and courageous, be ^y not afraid nor dismayed for the king of Assyria, nor for all the multitude that ^z is with him: for there ^{aa} he more with us than with him:

8 With him ^{ab} is an ^{ac} arm of flesh; but with us ^{ad} is the LORD our God, to help us, and to fight our battles. And the people ^{ae} prested themselves upon the ^{af} words of Hezekiah king of Judah.

9 After this did Sennacherib king of Assyria send his servants to Jerusalem, (but he himself laid siege against Lachish, and all his ^{ag} power with him,) unto Hezekiah king of Judah, and unto all Judah that were at Jerusalem, saying,

10 Thus saith Sennacherib king of Assyria, Whereon do ye trust, that ye abide in the ^{ah} siege in Jerusalem?

11 Doth not Hezekiah persuade you to give over yourselves to die by famine and by thirst, saying, The LORD our God shall deliver us out of the hand of the king of Assyria?

12 Hath not the same Hezekiah taken away his high places and his altars, and commanded Judah and Jerusalem, saying,

Ye shall worship before one altar, and burn incense upon it?

13 Know ye not what I and my fathers have done^b unto all the people of *other* lands? were the gods of the nations of those lands any ways able to deliver their lands out of mine hand?

14 Who *was there* among all the gods of those nations that my fathers utterly destroyed, that could deliver his people out of mine hand, that your God should be able to deliver you out of mine hand?

15 Now therefore let not Hezekiah deceive you, nor persuade you on this manner, neither yet believe him; for no god of any nation or kingdom was able to deliver his people out of mine hand, and out of the hand of my fathers: how much^f less shall your God deliver you out of mine hand?

16 And his servants spake yet *more* against the LORD God, and against his servant Hezekiah.

17 He wrote also letters[†] to rail on the LORD God of Israel, and to speak against him, saying, As the gods of the nations of *other* lands have not delivered their people out of mine hand, so shall not the God of Hezekiah deliver his people out of mine hand.

18 Then they cried with a loud voice, in the Jew's speech, unto the people of Jerusalem that *were* on the wall, to affright[‡] them, and to trouble them, that they might take the city.

19 And[§] they spake against the God of Jerusalem as against the gods of the people of the earth, *which were* the work of the hands of man.

20 And[¶] for this *cause* Hezekiah the king, and the prophet Isaiah the son of Amoz, prayed[‡] and cried to heaven.

21 And[‡] the LORD sent an angel,^v which cut off all the mighty men of valour, and the leaders and captains, in the camp of the king of Assyria: so he returned with shame of face to his own land. And when he was come into the house of his god, they that came forth of his own bowels *slaw* him there with the sword.

22 Thus[§] the LORD saved Hezekiah and the inhabitants of Jerusalem from the hand of Sennacherib the king of Assyria, and from the hand of all *other*, and[‡] guided them on every side.

23 And manybrought gifts unto the LORD to Jerusalem, and *θ* presents to Hezekiah king of Judah: so that he was magnified in the sight of all nations from thenceforth.

24 In[‡] those days Hezekiah was sick to the death, and prayed unto the LORD: and he spake unto him, and he kgave him a sign.

25 But Hezekiah rendered^b not again according to the benefit *done* unto him; for his heart was^c lifted up:^d therefore there was wrath upon him, and upon Judah and Jerusalem.

26 Notwithstanding, Hezekiah humbled himself for the λ pride of his heart, (*both* he[¶] and the inhabitants of Jerusalem,) so that[‡] the wrath of the LORD came not upon them in the days of Hezekiah.

27 And[¶] Hezekiah had exceeding much riches and honour: and he made himself treasuries for silver, & for gold, & for precious stones, and for spices, and for shields, and for all manner of *v* pleasant jewels;

28 Storehouses also for the increase of corn, and wine, and oil; and stalls for

B. C. 710.

a Job 1. 3, 9.
42. 11.

b Is. 10. 14.
Da. 5. 19.

c Is. 22. 9, 11.
β interpreters.

d 2 Ki. 20. 12, &c.

e Is. 39. 1, &c.
De. 8. 2, 16.

f Ja. 1. 13.
γ kindnesses.

g Da. 3. 15.
Is. xxxvi.

xxxix.
h 2 Ki. xviii.

xx.
δ or, highest.

i 2 Ki. 19. 9, &c.
Pr. 10. 7.

l 2 Ki. 21. 1, &c.
m ch. 28. 3.

n De. 18. 9, 12.
Ne. 6. 9.

o 1 Sa. 17. 36.
Job 15. 25, 26.

Ps. 10. 13, 14.
73. 8. 11.

139. 19, 20.
ξ returned

and built.
p ch. 30. 14.

31. 1.
32. 12.

q De. 16. 21.
r De. 17. 3.

s Is. 37. 1, &c.
t Ps. 50. 15.

91. 14, 15.
u Is. 10. 16, 18.

42. 8.
v 2 Sa. 24. 16.

Ps. 18. 50.
Da. 3. 28.

6. 22.
w Eze. 23. 37.

39.
x De. 18. 10, 11.

γ made him fall.
y Ps. 37. 39, 40.

Hos. 1. 7.
z Ps. 48. 14.

71. 20, 21.
θ precious things.

a 2 Ki. 20. 1, &c.
Is. 38. 1, &c.

κ or, wrought a miracle for him.

b Ps. 116. 12.
c ch. 26. 16.

Da. 5. 20, 23.
Hab. 2. 4.

d ch. 24. 18.
λ lifting up.

2 Ki. 14. 10.
e Je. 26. 18, 19.

f 1 Ki. 21. 29.
g Pr. 10. 22.

μ which were the king's.

ν instruments of desire.

h La. 3. 7.
i Ps. 107. 10. 14.

π or, chains.
k Ho. 5. 15.

l Pe. 5. 16.

all manner of beasts, and cotes for flocks

29 Moreover he provided him cities, and possessions of flocks[¶] and herds in abundance; for God had given him substance very much.

30 This same Hezekiah also stopped the upper water-course[¶] of Gihon, and brought it straight down to the west side of the city of David. And Hezekiah prospered in all his works.

31 Howbeit, in *the business* of the β ambassadors of the princes of Babylon, who sent^d unto him to inquire of the wonder that was *done* in the land, God left him to try^e him, that he might know all *that was* in his heart.

32 Now the rest of the acts of Hezekiah, and his γ goodness, behold, they are written in the Vision of Isaiah the prophet, the son of Amoz, and in the book of the Kings^h of Judah and Israel.

33 And Hezekiah slept with his fathers, and they buried him in the δ chiefest of the sepulchres of the sons of David: and all Judah and the inhabitants of Jerusalem did him honour^k at his death. And Manasseh his son reigned in his stead.

CHAP. XXXIII.

MANASSEH[†] was twelve years old when he began to reign: and he reigned fifty and five years in Jerusalem:

2 But did *that which* was evil in the sight of the LORD, like unto the^m abominations of the heathen, whom the LORD had cast out before the children of Israel.

3 For he ζ built again the high places which Hezekiah his father^p had broken down, and he reared up altars for Baalim, and made groves,^q and worshipped^r all the host of heaven, and served them.

4 Also he built altars in the house of the LORD, whereof the LORD had said, In Jerusalem shall my name be for ever.

5 And he built altars for all the host of heaven in the two courts of the house of the LORD.

6 And^w he caused his children to pass through the fire in the valley of the son of Hinnom: also^x he observed times, and used enchantments, and used witchcraft, and dealt with a familiar spirit, and with wizards: he wrought much evil in the sight of the LORD, to provoke him to anger.

7 And he set a carved image, the idol which he had made, in the house of God, of which God had said to David, and to Solomon his son, In this house, and in Jerusalem, which I have chosen before all the tribes of Israel, will I put my name for ever:

8 Neither will I any more remove the foot of Israel from out of the land which I have appointed for your fathers; so that they will take heed to do all that I have commanded them, according to the whole law and the statutes and the ordinances by the hand of Moses.

9 So Manasseh made Judah and the inhabitants of Jerusalem to err, and to do worse than the heathen, whom the LORD had destroyed before the children of Israel.

10 And the LORD spake to Manasseh, and to his people: but they would not hearken.

11 Wherefore the LORD brought upon them the captains of the host μ of the king of Assyria, which took Manasseh among the thorns,^h and boundⁱ him with π fetters, and carried him to Babylon.

12 And when he was in affliction, he besought the LORD his God, and[‡] humbled

30 והוא יחזקיהו סתם את־מוצא מימי גיהון העליון
וישגורם למִסְפַּח־מַעֲרֵבָה לַעֲרֹךְ דָּוִד וַיִּצְלַח יְחִזְקִיָּהוּ
31 בְּכָל־מַעֲשָׂהוּ : וְכֵן בְּמִלְצֵי שָׂרֵי בָבֶל הַמְּשַׁלְּחִים
עָלָיו לָרֹשׁ הַמּוֹסֵף אֲשֶׁר הָיָה בְּאֶרֶץ עֲבֹז
32 הָאֱלֹהִים לְנַסּוֹתוֹ לִדְעַת פֶּלֶאֱבָדָבוּ : וַיִּתֵּן
דָּבָר יְחִזְקִיָּהוּ וַחֲסִדְּיוֹ הַנֶּחֱם כְּחוּזִין יִשְׁעֵיהוּ
בְּיִשְׁמוֹן הַנְּבִיא עֲלִיסָפָר מִלְכֵי־יְהוּדָה וַיִּשְׂרָאֵל :
וַיִּשְׁלַב יְחִזְקִיָּהוּ עִם־אֲבָתָיו וַיִּקְרָאוּ בְּמִצְחָה קִבְּרֵי
33 בְּנֵי־דָוִד וְכִבֹּד עָשׂוּלָו בְּמוֹחָו פֶּלִי־הַחֲדָה וַיִּשְׁבֵּן
וַיִּרְשָׁלָם וַיִּמְלֹךְ מַנְשֶׁה בֶּן־חֲזָקִי :

CAP. XXXIII. לג

1 בְּיָשָׁתִּים עָשְׂהָ שָׁנָה מַנְשֶׁה בְּמִלְכּוֹ וַחֲמִשִּׁים
וְחֶמֶשׁ שָׁנָה מִלֶּךְ בִּירֻשָׁלָּם : וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי
יְהוָה כְּחֻסְעוֹת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוָה מִפְּנֵי
3 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : וַיָּשֶׁב וַיִּזְן אֶת־הַבְּמוֹת אֲשֶׁר נִתְּןָן
יְחִזְקִיָּהוּ אָבִיו וַיִּקֶּם מִזְבְּחוֹת לְבַעֲלִים וַיַּעַשׂ
אֲשֵׁרוֹת וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לְכָל־צִבְּאֵי הַשָּׁמַיִם וַיַּעֲבֹד אֹתָם :
4 וַנִּבְנֶה מִזְבְּחוֹת בְּבֵית יְהוָה אֲשֶׁר אִמַּר יְהוָה
בִּירֻשָׁלָּם יִהְיֶה־שָׁמַיִל לְעֹלָם : וַיִּזְנֶן מִזְבְּחוֹת לְכָל־
5 צִבְּאֵי הַשָּׁמַיִם בְּשֵׁמֶיךָ חֲצֹרוֹת בֵּית יְהוָה : וְהוּא
6 הַעֲבִיר אֶת־דָּבָדָבּוּ בָּאֵשׁ בְּנֵי כְּרִיָּהִם וַעֲזָן וְנָחֵשׁ
וְכִשְׁף וַעֲשָׂה אוֹב וַיִּזְעֲגֵן הַרְּפָה לַעֲשׂוֹת הָרַע
7 בְּעֵינֵי יְהוָה לְהַכְעִיפוֹ : וַיָּשֶׂם אֶת־פֶּסֶל הַסֶּמֶל
אֲשֶׁר עָשָׂה בְּבֵית הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר אִמַּר אֱלֹהִים
אֶל־דָּוִד וְאֶל־שְׁלֹמֹה בְּנֹו בְּבֵית הָאֵל וּבִירֻשָׁלָּם
אֲשֶׁר בָּרַחְתִּי מִפְּלֹ שְׁבַעִי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁם אֶת־
8 שָׁמַיִל לְעֹלָם : וְלֹא אוֹסִיף לְהַסִּיר אֶת־רַגְלִי
יִשְׂרָאֵל מֵעַל הָאֲרָמָה אֲשֶׁר הַעֲמַדְתִּי לְאַבְנֵתִיכֶם
9 רַק אֲסִי־שְׁמֹרִי לַעֲשׂוֹת אֶת פֶּלִאֲשֶׁר צִוִּיתִים
לְכַל־הַחַוֶּרֶה וְהַחֲקִים וְהַמְּשַׁפְּטִים בִּדְ־מִשְׁחָה :
10 וַיִּתַּע מַנְשֶׁה אֶת־יְהוָה וַיִּשְׁבֵּן יִרְשָׁלָּם לַעֲשׂוֹת
רָע מִן־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִשְׁמִיד יְהוָה מִפְּנֵי בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל : וַיִּדְּרֹךְ יְהוָה אֶל־מַנְשֶׁה וְאֶל־
11 עַמּוֹ וְלֹא־הִקְשִׁיבוּ : וַיָּבֵא יְהוָה עֲלֵיהֶם אֶת־שָׂרֵי
הַצִּבְּאָה אֲשֶׁר לְמֶלֶךְ אֲשֹׁר וַיִּלְכְּדוּ אֶת־מַנְשֶׁה
בַּחֲחוּסִים וַיִּאֲסְרוּהוּ בַּחֲשִׁתָּיִם וַיּוֹלִיכֻהוּ בְּבֵלָה :
12 וַהֲדַחֵץ לוֹ חֲדָה אֶת־פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהָיו וַיִּכְנַע מִאֵד

13 וַעֲלֹו תַקְטִירוֹ : הֲלֹא תִרְעֶה מִה עֲשִׂיתִי אֲנִי
וְאַבְוֹתִי לְכָל עַמֵּי הָאָרְצוֹת הַיְכֹוֹל יִכְלוּ אֱלֹהֵי גֹוִי
14 הָאָרְצוֹת לְהַצִּיל אֶת־אֲרָצָם מִיָּד : כִּי בְּכָל־אֱלֹהֵי
הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה אֲשֶׁר הִחַרְמוּ אֲבֹתִי אֲשֶׁר יָכֹוֹל
לְהַצִּיל אֶת־עַמּוֹ מִיָּדִי כִי יִכְלֹו אֱלֹהֵיכֶם לְהַצִּיל
15 אֶתְכֶם מִיָּד : וַעֲתָה אֶל־יִשְׂרָאֵל אֶתְכֶם יְחִזְקִיָּהוּ
וְאַל־תִּסְּתִי אֶתְכֶם פֹּאמָה וְאַל־תִּפְּאֲמִינוּ לוֹ כִּי־לֹא
יִכְלֹו פֶּלִיאֹהֶה פֶּל־גֹוִי וּמִמְלָכָה לְהַצִּיל עַמּוֹ מִיָּדִי
וּמִיָּד אֲבֹתָהּ אֲפִי כִי אֱלֹהֵיכֶם לֹא־יַעֲזֹלוּ אֶתְכֶם
16 מִיָּדִי : וַעֲזֹו דָּבָרוֹ עֲבָדָיו עַל־יְהוָה הָאֱלֹהִים וְעַל
יְחִזְקִיָּהוּ עֲבָדוֹ : וּסְפָרִים פָּתַח לְחִיָּף לַיהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל וְלֵאמֹר עָלָיו לֵאמֹר כָּאֱלֹהֵי גֹוִי הָאָרְצוֹת
אֲשֶׁר לֹא־הִצִּילוּ עַמָּם מִיָּדִי כִּן לֹא־יִצְּלִי אֱלֹהֵי
17 יְחִזְקִיָּהוּ עֲבָדוֹ : וּסְפָרִים פָּתַח לְחִיָּף לַיהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל וְלֵאמֹר עָלָיו לֵאמֹר כָּאֱלֹהֵי גֹוִי הָאָרְצוֹת
אֲשֶׁר לֹא־הִצִּילוּ עַמָּם מִיָּדִי כִּן לֹא־יִצְּלִי אֱלֹהֵי
18 יְחִזְקִיָּהוּ עַמּוֹ מִיָּדִי : וַיִּקְרָאוּ בְּקוֹל־גָּדוֹל יְהוּדִית
עַל־עַם יִרְשָׁלָם אֲשֶׁר עַל־הַחוּמָה לִירָאָם וַיִּבְהַלֶּם
19 לְמַעַן יִלְכְּדוּ אֶת־הַעִיר : וַיִּדְּבָרְוּ אֶל־אֱלֹהֵי יִרְשָׁלָם
כַּעַל אֱלֹהֵי עַמֵּי הָאָרֶץ מַנְשֶׁה יְדֵי הָאָדָם :
20 וַיִּחַפְּלִי יְחִזְקִיָּהוּ הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁעִידוּ בְּיִשְׁמוֹן הַנְּבִיא
עַל־זֹאת וַיִּזְעֹקוּ הַשָּׁמַיִם : וַיִּשְׁלַח יְהוָה
מַלְאָךְ וַיִּכְאֹד פֶּל־גִּבּוֹר חֹלִי וַנִּגְרֵר וַשִּׁר בְּמִחְנֶה
מֶלֶךְ אֲשֹׁר וַיִּשְׁבֵּן בְּגִשֶׁת פְּנִים לְאֶרְצוֹ וַיֵּבֵא בֵּית
22 אֱלֹהָיו וּמִצִּיאָיו מִעֵד שָׁם הִפְלִיחוּ בְּחֶרֶב : וַיּוֹשַׁע
יְהוָה אֶת־יְחִזְקִיָּהוּ וְאֶת־יִשְׁבֵּן יִרְשָׁלָם מִיָּד
סַבְרֵיב מֶלֶךְ־אֲשֹׁר וּמִיָּד־כָּל וַיַּנְהִלֶם מִסְּבִיב :
23 וְרַבִּים מִבְּיָאִים מִנְּחָה לַיהוָה לִירְשָׁלָם וּמִגְדּוֹת
לְיְחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּשְׁתָּא לְעֵינֵי כָּל־הַגּוֹיִם
24 מֵאֲחֵרֵי־כֵן : בַּיָּמִים הָאֵלֶּם חָלָה יְחִזְקִיָּהוּ
עַד־לָמוֹת וַיַּחַפְּלִי אֶל־יְהוָה וַיֹּאמֶר לוֹ וּמוֹסַת
25 נָתַן לוֹ : וְלֹא־כִנְיָמוֹל עָלָיו הַשִּׁיב יְחִזְקִיָּהוּ כִּי
גָבַהּ לָזֹו וַיְהִי עָלָיו קֶצֶף וְעַל־יְהוּדָה וִירְשָׁלָּם :
26 וַיִּכְנַע יְחִזְקִיָּהוּ בְּנִבְיָה לָזֹו דָּוָא וַיִּשְׁבֵּן יִרְשָׁלָם
וְלֹא־בָא עֲלֵיהֶם קֶצֶף יְהוָה בִּימֵי יְחִזְקִיָּהוּ :
27 וַיְהִי לְיְחִזְקִיָּהוּ עֶשֶׂר וְכִבּוֹד הַרְּפָה מֵאֵד וְאוֹצְרוֹת
עָשָׂה־לָּו לְכֶסֶף וְלַזָּהָב וּלְאֲבָן יָקָרָה וּלְבָשִׁמִּים
28 וּלְמִגְנָזִים וְלָכֶל פֶּלִי חֲמִידָה : וּמִסְּכָנוֹת לְחַבּוּאֹת
בֶּן־וְחִירֹשׁ וַיַּעֲדֵר וְאוֹרוֹת לְכָל־בְּהֵמָה וּבְהֵמָה
29 וַעֲבָדִים לְאוֹרוֹת : וַעֲרִים עָשָׂה לוֹ וּמִקְנֶה־צֹאן
וַקָּרָר לָרֶב כִּי נָתַן־לוֹ אֱלֹהִים רַב־רַב מֵאֵד

וַיְהִי כִּי יָצָא דָּוִד מִן הַבַּיִת וַיֵּצֵא אֶת-הַכֹּהֲנִים וְאֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם
 5 וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם
 6 וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם
 7 וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם
 8 וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם
 9 וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם
 10 וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם
 11 וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם
 12 וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם
 13 וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם
 14 וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם
 15 וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם
 16 וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם
 17 וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם
 18 וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם
 19 וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם
 20 וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם
 21 וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם וַיִּשְׁמַע דָּוִד אֶת-הַלְוִיִּם

13 מִלִּפְנֵי אֱלֹהֵי אֲבוֹתָיו : וַיִּחְפְּלֵן אֲלָיו וַיַּעֲתֹר לוֹ
 וַיִּשְׁמַע תְּהַלְלוּ וַיִּשְׁבְּחוּ יְרוּשָׁלַם לְמַלְכוּתוֹ וַיִּדַּע
 14 מִנְשֵׁה כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים : וְאַחֲרָיו בְּנֵה
 חֹמֶת הַצִּיּוֹנָה לְעִיר-דָּוִד מִעֲרֵבָה לְגִחוֹן בְּנָחַל
 וּלְבֹא בְשֵׁר הַדְּגַם וְסַבֵּב לְעָלָם וַיִּבְנֶיהָ מֵאֵד
 וַיִּשֶׁם שְׁרֵי-חֵיל בְּכָל-הָעָרִים הַנִּצְרוֹת בִּיהוּדָה :
 15 וְיָסַר אֶת-אֱלֹהֵי הַנֶּכֶר וְאֶת-הַסֶּמֶל מִבֵּית יְהוָה
 וְכָל-הַמִּזְבְּחוֹת אֲשֶׁר בָּנָה בְּהַר בֵּית-יְהוָה
 16 וּבִירוּשָׁלַם וַיִּשְׁלֹךְ חֹצֵצָה לְעֹר : וַיִּבֶן אֶת-מִזְבֵּחַ
 יְהוָה וַיִּבְנֶה עָלָיו וְבָנֵי שְׁלֹמֹם וְחֹדָד וַיֹּאמֶר
 17 לַיהוָה לַעֲשׂוֹת אֶת-יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל : אֲבָל
 עוֹד הָעָם וְזָכִירִים בַּמִּזְבֹּחַ רַק לַיהוָה אֱלֹהֵיהֶם :
 18 וְחֹדָד דְּבָרֵי מִנְשֵׁה וַתִּפְּלֵנוּ אֶל-אֱלֹהֵיוֹ וְדָבָרִי
 הַחַיִּים הַמְּדַבְּרִים אֲלָיו בְּשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
 19 הָבִים עַל-דִּבְרֵי מַלְכִי יִשְׂרָאֵל : וַתִּפְּלֵנוּ וַתַּעֲתֹר לוֹ
 וְכָל-הַפְּאִתּוֹ וּמַעֲלוֹ וְהַמִּקְדָּשׁ אֲשֶׁר בָּנָה בְּהֵם
 בָּמוֹת וְהַעֲמִיד הָאֲשֵׁרִים וְהַסֶּמֶל לִפְנֵי הַנֶּחֱצֵנוּ
 20 הַנֶּחֱסֵם כְּתוּבִים עַל דְּבַר דָּוִד : וַיִּשְׁפֹּב מִנְשֵׁה
 עַם-אֲבוֹתָיו וַיִּקְרָדוּ בֵּיתוֹ וּמִנְחָתָם אֲמֹן בְּנֵי סַחְתָּיו :
 21 בְּנֵי עֲשָׂרִים וַיִּשְׁתַּכֵּם שָׁנָה אֲמֹן בְּמַלְכוֹ
 22 וַיִּשְׁתַּכֵּם שָׁנִים מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם : וַיַּעַשׂ הָרַע
 בְּעֵינֵי יְהוָה כְּאֲשֶׁר עָשָׂה מִנְשֵׁה אָבִיו וְכָל-
 הַסִּסְלִים אֲשֶׁר עָשָׂה מִנְשֵׁה אָבִיו וְזָכָה אֲמֹן
 23 וַיַּעֲבֹדֵם : וְלֹא נִכְבַּע מִלִּפְנֵי יְהוָה כַּהֲנָנֵק מִנְשֵׁה
 24 אָבִיו כִּי הוּא אֲמֹן הָרַבָּה אֲשִׁמָּה : וַיִּקְשְׁרוּ
 25 עָלָיו עֲבָדָיו וַיְמִיתוּהוּ בְּבֵיתוֹ : וַיָּפֹץ עַם-הָאָרֶץ
 אֶת כָּל-הַקְּשָׁרִים עַל-הַמֶּלֶךְ אֲמֹן וַיִּמְלִכֵהוּ עַם-
 הָאָרֶץ אֶת-יֹאשָׁהוּ בְּנֵי סַחְתָּיו :

CAP. XXXIV. ד

1 בְּ-שָׁמֶנֶה שָׁנִים יֹאשָׁהוּ בְּמַלְכוֹ וּשְׁלֹשִׁים וְאַחַת
 2 שָׁנָה מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם : וַיַּעַשׂ הַיֵּשֶׁר בְּעֵינֵי יְהוָה
 וַיִּלָּךְ בְּדַרְכֵי דָוִד אָבִיו וְלֹא-סָר יָמִין וּשְׂמָאוֹל :
 3 וּבִשְׁמוֹנֶה שָׁנִים לְמַלְכוֹ הוּא עוֹדֵנָה לְעַר הַחֵל
 לְרוֹשׁ לְאֱלֹהֵי דָוִד אָבִיו וּבִשְׁתֵּים עָשָׂר שָׁנָה
 הָחָל לִשְׁחֹר אֶת-יְהוּדָה וּבִירוּשָׁלַם מִן-הַבָּמוֹת
 4 וְהָאֲשֵׁרִים וְהַסִּסְלִים וְהַמִּסְכּוֹת : וַיִּנְחֲצוּ לִפְנֵי
 אֶת מִזְבְּחוֹת הַבָּעֲלִים וְהַחֲמֻנִים אֲשֶׁר-לִמְעַלָּה
 מִעֲלֵיהֶם גִּדַּע וְהָאֲשֵׁרִים וְהַסִּסְלִים וְהַמִּסְכּוֹת שָׁבַר
 תַּקְפוּ

himself greatly before the God of his fathers,

13 And prayed unto him : and ^b he was entreated of him, and heard his supplication, and brought him again to Jerusalem into his kingdom. Then ^a Manasseh knew that the LORD he was God.

14 Now after this he built a wall without the city of David, on the west side of Gihon, in the valley, even to the entering in at the fish-gate, and compassed about ^d Ophel, and raised it up a very great height, and put captains of war in all the fenced cities of Judah.

15 And he took away the strange ^f gods, and the idol out of the house of the LORD, and all the altars that he had built in the mount of the house of the LORD, and in Jerusalem, and cast ^{them} out of the city.

16 And he repaired the altar of the LORD, and sacrificed thereon peace-offerings, and thank-offerings, ^g and commanded Judah to serve the LORD God of Israel.

17 Nevertheless, ^h the people did sacrifice still in the high places, yet unto the LORD their God only.

18 Now the rest of the acts of Manasseh, and his prayer unto his God, and the words of the seers that spake to him in the name of the LORD God of Israel, behold, they are written in the book of the Kings of Israel.

19 His prayer also, and how God was entreated ^k of him, and all ^l his sins, and his trespass, and the places wherein he built high places, and set up groves and graven images, before ^m he was humbled : behold, they are written among the sayings of ⁿ the seers.

20 So Manasseh slept with his fathers, and they buried him in his own house : and Amon his son reigned in his stead.

21 Amon ^o was two and twenty years old when he began to reign ; and reigned two years in Jerusalem.

22 But he did that which was evil in the sight of the LORD, as did Manasseh his father ; for Amon sacrificed unto all the carved ^q images which Manasseh his father had made, and served them ;

23 And humbled not himself before the LORD, as Manasseh his father had humbled himself : but Amon ^r trespassed more ^s and more.

24 And his servants conspired against him, and slew him in his own house.

25 But the people of the land slew ^t all them that had conspired against king Amon : and the people of the land made Josiah his son king in his stead.

CHAP. XXXIV.
JOSIAH ^u was eight years old when he began to reign, and he reigned in Jerusalem one and thirty years.

2 And he did that which was right in the sight of the LORD, and walked in the ways of David his father, and declined neither ^v to the right hand nor to the left.

3 For in the eighth year of his reign, while he was yet young, ^w he began to seek after the God of David his father : and in the twelfth year he began to ^x purge Judah and Jerusalem from the high ^y places, and the groves, and the carved images, and the molten images.

4 And they brake down the altars of Baalim, in his presence : and the ^z σ images that were on high above them he cut down : and the groves, and the carved images and the molten images, he brake

B C. 610.

a 2 Ki. 23. 4.

β face of the graves.

b 1 Ch. 5. 20.

Ezr. 8. 23.

c 1 Ki. 13. 2.

d Ps. 9. 16.

Da. 4. 34, 35.

γ or, mauls

δ or, the tower,

ch. 27. 3.

ϵ to make powder.

e De. 9. 21.

f ver. 3, 5, 7.

g Le. 7. 12.

h 2 Ki. 12. 4.

i 2 Ki. 15. 4.

k 1 Jn. 1. 9.

l Ro. 5. 16.

m Ps. 119. 67,

71, 75.

n or, rafter.

o or, Hosai.

p ch. 31. 12.

Ne. 7. 2.

1 Co. 4. 2.

q 2 Ki. 21. 19,

&c.

r ch. 2. 18.

Ne. 4. 10.

s Is. 44. 13, &c.

t 1 Ch. 23. 4, 5.

u multiplied

trespass.

v Je. 7. 26.

w De. 17. 18, 19.

Jos. 1. 8.

x by the hand of,

y Ge. 9. 6.

Nu. 35. 31, 33.

z Je. 26. 20, 21.

aa 2 Ki. 22. 1,

&c.

bb to the hand of,

cc poured out,

or, melted.

dd De. 5. 32,

17. 11, 20,

28. 14.

ee Jos. 1. 7.

ff in it.

gg Pr. 8. 17.

Ec. 12. 1.

hh Le. 26. 30.

ii Ro. 7. 7, 9.

jj ch. 33. 17, 22.

kk or, Achbor,

2 Ki. 22. 12.

ll or, sun

images,

ch. 14. 5.

mm Je. 21. 2.

Eze. 14. 1, &c.

20. 1, &c.

nn Is. 37. 4.

in pieces, and made dust of ^a them, and strowed ^{it} upon the β graves of them that had sacrificed unto them.

5 And he burnt ^t the bones of the priests upon their altars, and cleansed Judah and Jerusalem.

6 And so did he in the cities of Manasseh, and Ephraim, and Simeon, even unto Naphtali, with their γ mattocks round about.

7 And when he had broken down the altars and the groves, and had beaten the graven images ϵ into powder, ^h and cut down all the idols throughout all the land of Israel, he returned to Jerusalem.

8 Now in the eighteenth year of his reign, when he had purged the land, and the house, he sent Shaphan the son of Azaliah, and Maaseiah the governor of the city, and Joah the son of Joahaz the recorder, to repair the house of the LORD his God.

9 And when they came to Hilkiah the high priest, they delivered ^k the money that was brought into the house of God, which the Levites that kept the doors had gathered of the hand of Manasseh and Ephraim, and of all the remnant of Israel, and of all Judah and Benjamin, and they returned to Jerusalem.

10 And they put ^{it} in the hand of the workmen that had the oversight of the house of the LORD, and they gave it to the workmen that wrought in the house of the LORD, to repair and amend the house :

11 Even to the artificers and builders gave they ^{it}, to buy hewn stone, and timber for couplings, and to η floor the houses which the kings of Judah had destroyed.

12 And the men did the work ⁿ faithfully : and the overseers of them were Jahath and Obadiah, the Levites, of the sons of Merari ; and Zechariah and Meshullam, of the sons of the Kohathites, to set ^{it} forward ; and other of the Levites, all that could skill of instruments of music.

13 Also they were over the bearers ^p of burdens, and were overseers of all that wrought the work in any manner of service ; and ^r of the Levites there were scribes, and officers, and porters.

14 And when they brought out the money that was brought into the house of the LORD, Hilkiah the priest found a book ^s of the law of the LORD given λ by Moses.

15 And Hilkiah answered and said to Shaphan the scribe, I have found the book of the law in the house of the LORD. And Hilkiah delivered the book to Shaphan.

16 And Shaphan carried ^u the book to the king, and brought the king word back again, saying, All that was committed μ to thy servants, they do ^{it}.

17 And they have gathered together the money that was found in the house of the LORD, & have delivered it into the hand of the overseers, & to the hand of the workmen.

18 Then Shaphan the scribe told the king, saying, Hilkiah the priest hath given me a book. And Shaphan read π it before the king.

19 And it came to pass, when the king had heard ^a the words of the law, that he rent his clothes.

20 And the king commanded Hilkiah, and Ahikam the son of Shaphan, and p Abdon the son of Micah, and Shaphan the scribe, and Asaiah a servant of the king's, saying,

21 Go, inquire ^a of the LORD for me, and for them that are left ^d in Israel, and in

Judah, concerning the words of the book that is found: for great^b is the wrath of the LORD that is poured out upon us, because our fathers have not kept the word of the LORD, to do after all that is written in this book.

22 And Hilkiah, and *they* that the king had appointed, went to Huldah the prophetess, the wife of Shallum the son of Tikvath, the son of β Hasrah, keeper of the γ wardrobe; (now she dwelt in Jerusalem in the δ college;) and they spake to her to that effect.

23 And she answered them, Thus saith the LORD God of Israel, 'Tell ye the man that sent you to me,

24 Thus saith the LORD, Behold, I^k will bring evil upon this place, and upon the inhabitants thereof, *even* all the curses that are written in the book which they have read before the king of Judah:

25 Because they have forsaken me, and have burned incense unto other gods, that they might provoke me to anger with all the works of their hands; therefore my wrath shall be poured out^l upon this place, and shall not be quenched.

26 And as for the king of Judah, who sent you to inquire of the LORD, so shall ye say unto him, Thus saith the LORD God of Israel, *concerning* the words which thou hast heard;

27 Because thine heart was^m tender, and thou didst humbleⁿ thyself before God, when thou hearest his words against this place, and against the inhabitants thereof, and humbledst thyself before me, and didst rend thy clothes, and weep before me; I have even heard *thee*^o also, saith the LORD.

28 Behold, I will gather thee to thy fathers, and thou shalt be gathered to thy grave in peace, neither^p shall thine eyes see all the evil that I will bring upon this place, and upon the inhabitants of the same. So they brought the king word again.

29 Then^q the king sent and gathered together all the elders of Judah and Jerusalem.

30 And the king went up into the house of the LORD, and all the men of Judah, and the inhabitants of Jerusalem, and the priests, and the Levites, and all the people, κ great and small, and he read in their ears all the words of the book of the covenant that was found in the house of the LORD.

31 And the king stood^r in his place, and made a covenant^s before the LORD, to walk after the LORD, and to keep his commandments, and his testimonies,^t and his statutes, with all his heart, and with all his soul, to perform^u the words of the covenant which are written in this book.

32 And he caused all that were μ present in Jerusalem and Benjamin to stand to it. And the inhabitants of Jerusalem did according to the covenant of God, the God of their fathers.

33 And Josiah took away all the abominations^v out of all the countries that *per- tained* to the children of Israel, and made all that were present in Israel to serve, *even* to serve the LORD their God. And all his days^w they departed not from ν following the LORD, the God of their fathers.

CHAP. XXXV.

MOREOVER,^x Josiah kept a passover unto the LORD in Jerusalem: and they killed the passover on the fourteenth day^y of the first month.

B. C. 624.

a ch. 23. 18.

b Le. 26. 14, &c.
De. 28. 15, &c.

29. 18. 28.
30. 17. 19.
31. 16. 22.
32. 15. 25.

Ro. 1. 18.
2. 8. 12.

c ch. 30. 22.
De. 33. 10.

Mal. 2. 7.
d 1 Ch. 23. 26.

β or, *Harkas*,
2 Ki. 22. 14.

γ garments.
 δ or, *school*,
or, *second*
part.

e 1 Ch. 23. 26.
f ch. 8. 14.

g Ps. 134. 1.
h Je. 6. 19.

19. 3. 15.
35. 17.

i house.
 η sons of the
people.

i ch. 30. 3. 15.
Ezr. 6. 20.

o offered.
k ch. 7. 8. 10.

30. 24.
l Is. 42. 25.

Je. 7. 20.
La. 2. 4.

4. 11.
m ch. 33. 12. 13.

Ps. 34. 18.
51. 17.

Is. 57. 15.
66. 2.

Eze. 9. 4.
n Ja. 4. 6. 10.

o Ps. 10. 17.
Is. 65. 24.

p 1 Ki. 21. 29.
2 Ki. 20. 19.

q Ezr. 6. 18.
r 2 Ki. 23. 1, &c.

s ch. 29. 23. 34.
 κ from great
even to
small.

t Le. 3. 3.
u ch. 6. 13.

2 Ki. 11. 14.
v Ex. 12. 8. 9.

De. 16. 7.
w Je. 50. 5.

x 1 Sa. 2. 13. 15.
y Ps. 119. 111.

112.
 λ made them
run.

z Ps. 119. 106.
 μ found.

a 1 Ki. 11. 5.
 ν station.

b 1 Ch. 25. 1,
&c.

c 1 Ch. 9. 17.
d Je. 3. 10.

Hos. 6. 4.
 π after.

e 2 Ki. 23. 21,
&c.

f Ex. 12. 6.
Ezr. 6. 19.

2 And he set the priests in their^a charges, and encouraged them to the service of the house of the LORD,

3 And said unto the Levites that taught all^c Israel, which were holy unto the LORD, Put the holy ark in the house which Solomon the son of David king of Israel did build: *it*^d shall not be a burden upon your shoulders; serve now the LORD your God, and his people Israel,

4 And prepare *yourselves* by the houses of your fathers, after your courses, according to the writing of David^e king of Israel, and according to the writing of Solomon^f his son.

5 And stand^g in the holy place, according to the divisions of the ζ families of the fathers of your η brethren the people, & after the division of the families of the Levites.

6 So kill the passover, and sanctifyⁱ yourselves, and prepare your brethren, that *they* may do according to the word of the LORD by the hand of Moses.

7 And Josiah θ gave to^k the people, of the flock, lambs and kids, all for the pass-over-offerings, for all that were present, to the number of thirty thousand, and three thousand bullocks: these *were* of the king's substance.

8 And his princes θ gave willingly unto the people, to the priests, and to the Levites: Hilkiah and Zechariah and Jehiel, rulers of the house of God, gave unto the priests for the passover-offerings, two thousand and six hundred *small cattle*, and three hundred oxen.

9 Conaniah also, and Shemaiah and Nathaneel his brethren, and Hashabiah, and Jeiel, and Jozabad, chief of the Levites, θ gave unto the Levites, for pass-over-offerings, five thousand *small cattle*, and five hundred oxen.

10 So the service was prepared, and the priests stood in their place, and the Levites in their courses,^a according to the king's commandment.

11 And^e they killed the passover, and the priests sprinkled the blood from their hands, and the Levites flayed *them*.

12 And they removed the burnt-offerings, that they might give according to the divisions of the families of the people, to offer unto the LORD, as *it is* written^f in the book of Moses: and so *did they* with the oxen.

13 And they roasted^g the passover with fire, according to the ordinance: but the other holy offerings sod^h π they in pots, and in caldrons, and in pans, and λ divided *them* speedily among all the people.

14 And afterward they made ready for themselves, and for the priests: because the priests the sons of Aaron *were* busied in offering of burnt-offerings and the fat until night; therefore the Levites prepared for themselves, and for the priests the sons of Aaron.

15 And the singers the sons of Asaph, *were* in their ν place, according to the commandment of David,^b and Asaph, and Heman, and Jeduthan the king's seer: and the porters^d waited at every gate; they might not depart from their service; for their brethren the Levites prepared for so.

16 So all the service of the LORD was prepared the same day, to keep the pass-over, and to offer burnt-offerings upon the altar of the LORD, according to the commandment of king Josiah.

CAP. XXXV. לה

וַיַּעַשׂ יִשְׁמָעֵאל בִּירוּשָׁלַם פֶּסַח לַיהוָה וַיִּשְׁחָטוּ
 1 הַפֶּסַח בְּאַרְבַּעַת עָשָׂר לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן : וַיַּעֲמֵד
 2 הַכֹּהֲנִים עַל־מִשְׁמֹרֶתָם וַיַּחֲזִקֵם לַעֲבֹדֶת בֵּית
 3 יְהוָה : וַיֹּאמֶר לְלוֹוִים הַמְּבֹרָכִים לֵכִי־יִשְׂרָאֵל
 4 הַקְּרוֹנִשִּׁים לַיהוָה חֲנֹנִי אֶת־אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ בְּבֵית אֲשֶׁר
 5 בָנָה שְׁלֹמֹה בְּדָוִיד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֵינֶלְכֶם מִשָּׂא
 6 בְּרִתָּהּ עִתָּה עֲבֹדוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְאֵת עַמּוֹ
 7 יִשְׂרָאֵל : וְהִכְנֵנוּ לְבִית־אֲבֹתֵינוּ כַּמְחֻלְקוֹתֵינוּ
 8 בְּכֹתֵב דָּוִיד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וּבְכֹתֵב שְׁלֹמֹה בְּנוֹ :
 9 וַעֲמָדוּ בְּקֹדֶשׁ לְפָנֹת בֵּית הָאֱלֹהִים לְאַחֲיֶכֶם בְּנֵי
 10 הָעָם וְחֻלְקֹת בֵּית־אָב לְלוֹוִים : וְשָׁחֲטוּ הַפֶּסַח
 11 וַהֲתַקְּדוּשׁוּ וְהִכְנִינוּ לְאַחֲיֶיכֶם לַעֲשׂוֹת כְּדֹבַר יְהוָה
 12 בִּידְמִשָּׁה : וַיֵּרָם יִשְׁמָעֵאל לְבָנֵי הָעָם צֹאֵן
 13 כְּבָשִׂים וּבְנֵי־עֵיפִים הַכֹּל לְפִסְחֵיהֶם לְכָל־הַמִּצְוָה
 14 לְמִסְפַּר שְׁלֹשִׁים אֶלֶף וּבֶקָר שְׁלֹשָׁת אֶלְפִים אֵלֶּה
 15 מִדְּבַר הַמֶּלֶךְ : וְשָׂרוּ לְהַגְדָּה לָעָם לַפְּהִינִים
 16 וְלוֹוִים הָרִמּוּ חֲלָקֶיהָ וְחִנְיָהּ וַיְחַיֵּאל נְגִידֵי בֵּית
 17 הָאֱלֹהִים לַפְּהִינִים כְּחֹנֵן לְפִסְחִים אֶלְפִים וְשֵׁשׁ מֵאוֹת
 18 וּבֶקָר שְׁלֹשׁ מֵאוֹת : וְכֹנְנֵיהֶו וְשִׁמְעִיהוּ וְנַחֲמָאֵל
 19 אֲחֵיו וַחֲשַׁבְהוּ וַיַּעֲיָאל וַיִּזְבֹּד שְׁנֵי הָלִוִּים הָרִמּוּ
 20 לְלוֹוִים לְפִסְחִים חֲמִשָּׁת אֶלְפִים וּבֶקָר חֲמִשׁ
 21 מֵאוֹת : וַתִּפְּזוּ הָעֲבֹדֹת וַיַּעֲמָדוּ הַפְּהִינִים עַל־
 22 עַמְּרָם וְהָלִוִּים עַל־מְחֻלְקוֹתָם כַּמְצֻוֹת הַמֶּלֶךְ :
 23 וַיִּשְׁחָטוּ הַפֶּסַח וַיִּזְרְקוּ הַפְּהִינִים מִיָּם וְהָלִוִּים
 24 מִשְׁשִׁימִים : וַיִּסְרוּ הָעֹלָה לְחֵתָם לְמִסְלֹחַ לְבֵית־
 25 אֲבוֹת לְבָנֵי הָעָם לְהַקְרִיב לַיהוָה פֶּתָחוֹ בְּסֹפֶר
 26 מִשָּׁה וְכֹן לְבָקָר : וַיַּבְשִׁילוּ הַפֶּסַח בָּאֵשׁ כַּמִּשְׁפָּט
 27 וַהֲקִרְשִׁים בָּשָׂלוּ בְּסִדּוֹת וּבְדָדִים וּבְצִלּוֹת וַיִּרְצֻוּ
 28 לְכָל־בְּנֵי הָעָם : וַאֲחֵי הַכְּנִי לָהֶם וּלְפָהִינִים בִּי
 29 הַפְּהִינִים בְּנֵי אֲחֵיהֶן בְּהַעֲלוֹת הָעֹלָה וַהֲחֻלְבִּים
 30 עַד־לֵילָה וְהָלִוִּים הַכְּנִי לָהֶם וּלְפָהִינִים בְּנֵי אֲחֵיהֶן :
 31 וְהַמְשִׁירִים בְּנֵי־אַסָּף עַל־מַעֲמָדָם כַּמְצֻוֹת דָּוִד
 32 וְאַסָּף וְחִימִן וַיִּדְחֲקוּ חֹזֶה הַמֶּלֶךְ הַשְּׁעָרִים לְשֹׁמֵר
 33 וְשֹׁמֵר אֵין לָהֶם לְסוֹר מֵעַל עֲבֹדָתָם כִּי־אֲחֵיהֶם
 34 הָלִוִּים הַכְּנִי לָהֶם : וַתִּפְּזוּ כָל־עֲבֹדֹת יְהוָה
 35 כִּי־הָיָה הַהוּא לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח וְהָעֹלֹת עֹלֹת עַל
 36 מִזְבֵּחַ יְהוָה כַּמְצֻוֹת הַמֶּלֶךְ יִשְׁמָעֵאל : וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־

יִשְׂרָאֵל וּבִיהוּדָה עַל־דְּבַר הַסֵּפֶר אֲשֶׁר נִמְצָא
 1 כִּי־גִדְּלוּהָ חֲמֹת־יְהוָה אֲשֶׁר נִתְּכָה בְּנוֹ עַל־
 2 אֲשֶׁר לֹא־שָׁמְרוּ אֲבוֹתֵינוּ אֶת־דְּבַר יְהוָה לַעֲשׂוֹת
 3 כְּכָל־הַפְּתוּב עַל־הַסֵּפֶר הַזֶּה : וַיֵּלֶךְ חֲלָקֶיהוּ
 4 וַיִּגְאֹר הַמֶּלֶךְ אֶת־יְהוֹלָה הַנְּבִיאָה אֲשֶׁת־שָׁלֹם בֶּן־
 5 חֲמִינָת כִּי־חִסְרָה שׁוֹמֵר הַבְּנָיִם וְהִיא יוֹשֶׁבֶת
 6 בִּירוּשָׁלַם בְּמִשְׁנֶה וַיַּדְּבֹר אֵלֶיהָ כּוֹתֵב : וַתֹּאמֶר
 7 לָהֶם כְּדֹבַר אֲמֵר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲמָרוּ לְאִישׁ
 8 אֲשֶׁר־שָׁלַח אֲתָכֶם אֵלָי : כֹּה אָמַר יְהוָה
 9 הִנְנִי מֵבִיא רָעָה עַל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וְעַל־יֹשְׁבָיו
 10 אֵת כָּל־הָאֱלֹהִים הַתְּחַבְּרוֹת עַל־הַסֵּפֶר אֲשֶׁר
 11 קָרָא לְפָנֵי מֶלֶךְ יְהוּדָה : פָּתַח אֲשֶׁר עֲבָדִי
 12 וַיִּקְטְרוּ לְאֱלֹהִים אֲחֵרִים לְמַעַן הַכְעִיבֵנִי בְּכָל־
 13 מַעֲשֵׂי יְדֵיהֶם וַתִּבְרָךְ חֲמֹתִי בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְלֹא
 14 חֲבָבָהּ : וְאֶל־מֶלֶךְ יְהוּדָה הִשְׁלַח אֲתָכֶם לְדֹרֶשׁ
 15 בִּיהוָה כֹּה תֹאמְרוּ אֵלָיו כְּדֹבַר אֲמֵר יְהוָה אֱלֹהֵי
 16 יִשְׂרָאֵל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ : וְעַן כִּי־לִבְרָךְ
 17 וַתִּפְּנֵי מִלְּפָנֵי אֱלֹהִים בְּשִׁמְעָה אֶת־דְּבָרָיו
 18 עַל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וְעַל־יֹשְׁבָיו וַתִּפְּנֵי לְפָנֵי וַתִּקְרַע
 19 אֶת־בְּגָדֶיהָ וַתִּבְרָךְ לְפָנֵי וְהָיָה שְׁמִיעָתִי נָאִם
 20 יְהוָה : הִנְנִי אֲסִפָּף אֶת־אֲבֹתֶיךָ וְנִאֲסַפְתָּ אֶת־
 21 קְבֻרֹתֶיךָ בְּשֹׁלוֹם וְלֹא־תִרְאֶנָּה עֵינֶיךָ בְּכָל־הָרָעָה
 22 אֲשֶׁר אֵנִי מֵבִיא עַל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וְעַל־יֹשְׁבָיו
 23 וַיִּשְׁבּוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ דָּבָר : וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ
 24 וַיִּשְׁלַח אֶת־פְּלִזְזָנִי יְהוּדָה וַיִּרְשָׁלָם : וַיַּעַל
 25 הַמֶּלֶךְ בֵּית־יְהוָה וְכָל־אִישׁ יְהוּדָה וַיִּשְׁבּוּ יִרְשָׁלַם
 26 וַהֲפָהִינִים וְהָלִוִּים וְכָל־הָעָם מִגְּדוֹל וְעַד־קָטָן וַיִּקְרָא
 27 בְּאָזְנוֹתָם אֶת־כָּל־דְּבַר סֵפֶר הַבְּרִית הַנִּמְצָא בֵּית
 28 יְהוָה : וַיַּעֲמֵד הַמֶּלֶךְ עַל־עַמְּדוֹ וַיִּכְתֹּב אֶת־הַבְּרִית
 29 לְפָנֵי יְהוָה לְכָתֹב אַחֲרֵי יְהוָה וּלְשֹׁמֵר אֶת־מִצְוֹתָיו
 30 וְעֻדְתָּיו וַחֲקָיו כְּכָל־לְבָבוֹ וּבְכָל־נַפְשׁוֹ לַעֲשׂוֹת
 31 אֶת־דְּבַר הַבְּרִית הַתְּחַבְּבִים עַל־הַסֵּפֶר הַזֶּה :
 32 וַיַּעֲמֵד אֵת כָּל־הַמִּצְוָה בִּירוּשָׁלַם וּבְנִימָן וַיַּעֲשׂוּ
 33 יֹשְׁבֵי יִרְשָׁלַם כְּבָרִית אֱלֹהִים אֲלוֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם : וְכֹסֶר
 34 יִשְׁמָעֵאל אֶת־כָּל־הַתְּעֻבוֹת מִכָּל־הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר לְבְנֵי
 35 יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲבֹד אֶת־כָּל־הַמִּצְוָה בִּישְׂרָאֵל לְעַבְד
 36 אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם כִּי־לֹא־סָר מֵאֲחֵרֵי יְהוָה
 37 אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיהֶם :

והתעבדו אשר עשה והנמצא עליו הנס פתגמים
 על־ספר מלכו ישראל ויהודה וימלך דוד בן
 פתתיו : בן־שמונה שנים דוד בן־מלכו 9
 ושלש הדשים ושלש לים מלך בירושלם
 ויעש הרע בעיני יהוה : ולחשובת השנה שלח 10
 המלך בנכרנאצר וביאיו בבלה עם פלי חמדת
 בית־יהוה וימלך את צדקתו אחיו על־יהודה
 וירושלם : בן־עשרים ואחת שנה צדקתו 11
 במלכו ואחת עשרה שנה מלך בירושלם :
 ויעש הרע בעיני יהוה אלהיו לא נכנס מלפניו 12
 וימרו הגבאי מפני יהוה : וגם במלך 13
 בנכרנאצר מרד אשר השפיעו באלהים ויָקַשׁ
 את־עַרְפוֹ ויאמץ את־לבו משוב אל־יהוה אלהיו
 ישראל : גם בלשוריה הפהנים והעם הרבו למעול 14
 מעל כָּל תַּעֲבוֹת הַנָּהִים וישפא את־בית יהוה
 אשר הקדיש בירושלם : וישלח יהוה אלהיו 15
 אבתיקם עליהם ביד מלאכיו השפם ושלח כי
 חמל על־עמו ועל־מעונו : ויהי מלכים 16
 במלאת האלהים ובוזים דבריו ומתעוררים בנביאיו
 עד עלות חמת־יהוה בעמו עד־לאין מרפא :
 ויעל עליהם את־מלך פשריים ויהרג בחוריהם 17
 בחרב בבית מקדשם ולא חמל על פחור ובחילה
 וכן וישלח הלל נתן בידו : וכל 18
 כלי בית האלהים הגדלים והקטנים ואצרות
 בית יהוה ואצרות המלך ושוריו הלל הביא
 בבל : וישרפו את־בית האלהים וינחצו את 19
 חומת ירושלם וכל־ארמנותיה שרפו באש וכל־
 כלי מחמדיה להשחית : ויגל השארית מן 20
 החרב אל־בבל ויהיולו ולבנו לעבדים עד־
 מלך מלכות פרס : למלאות דבר־יהוה בסני 21
 ירמיהו עיר־צפתה הארץ את־שפחותיה בלומי
 השמה שבתה למלאות שבעים שנה :
 ובשנת אחת לנורש מלך פרס ללות דבר־יהוה 22
 בסני ירמיהו העיר יהוה את־רחל פורש מלך
 פרס ויעברקו כל־מלכותו וגם בַּמֶּתֶקֶב לאמר :
 כה־אמר פורש מלך פרס כל־ממלכות הארץ 23
 נתן לי יהוה אלהי השמים והארץ קר עלי
 לבנות־לו בית בירושלם אשר ביהודה מי־בכם
 מל־עמו יהוה אלהי עמו ויעל :

ישראל הנמצאים את־הפסח בעת ההיא ואת־הג
 המצות שבעת ימים : ולא־נעשה פסח כמנהגו 18
 בישראל מימי שמואל הנביא וכל־מלכו ישראל
 לא־עשו פסח אשר עשה אֲשֵׁרֵיהֶם והַחֲנֻמִּים
 והלויים וכל־יהודה וישראל הנמצא ויִשְׁבְּנוּ
 בשמונה עשרה שנה למלכות 19
 אֲשֵׁרֵיהֶם נעשה הפסח הזה : אחרי כל־זאת
 אשר הכין אֲשֵׁרֵיהֶם את־הבית עֲלֵה נכו מלך 20
 מצרים להלחם בנרנמש על־פַּרְתַּי ויצא לקראתו
 אֲשֵׁרֵיהֶם : וישלח אֵלָיו מלאכים לאמר מה־לי 21
 וְלָךְ מֶלֶךְ יְהוּדָה לֹא־עָלָךְ אִתָּה הַיּוֹם בִּי אֶל־בֵּית
 מלחמתי ואלהים אמר לנחלני חל־לך מאלהים 22
 אֲשֶׁר־עָמִי וְאֶל־יִשְׁחִיקֶךָ : ולא־הסב אֲשֵׁרֵיהֶם פָּנָיו
 מִפָּנָיו בִּי לְהִלָּחֵם בּוֹ הַחֲפָזִשׁ וְלֹא שָׁמַע אֶל־דְּבָרֵי
 נכו מפני אלהים ויבא להלחם בנקצת מנדו 23
 ויורו הילים למלך אֲשֵׁרֵיהֶם ויאמר המלך לעבדיו
 הַעֲבִירוּנִי בִּי הַחֲלִמִי מאד : ויעבירו עבדיו מן 24
 הַמִּרְפֶּזֶה ויַּרְבִּיבוּהוּ עַל רֶכֶב הַמִּשְׁנָה אֲשֶׁר־לוֹ
 וילכו ירושלם ויָמָת ויָקָר בקבנות אבתיו
 וכל־יהודה וירושלם מתאבלים על־אֲשֵׁרֵיהֶם : 25
 ויָקֻצוּ ירמיהו על־אֲשֵׁרֵיהֶם ויאמרו כל־הַשָּׂרִים
 וְהַשָּׂרוֹת בקינותיהם על־אֲשֵׁרֵיהֶם עיר־היום ויתגם 26
 לֵחֶם על־ישראל ודגם פתגים על־חֲקִינוֹת : ויָרָר
 דברי אֲשֵׁרֵיהֶם וחסדיו כפחב בחורת יהוה : 27
 ודבריו הראשנים והאחרונים הנס פתגים על־ספר
 מלכי־ישראל ויהודה : לו CAP. XXXVI.
 ויקחו עם־הָאָרֶץ את־הואֲתָנוּ בְּרֵאֲשֵׁיהֶם וימליכו 1
 תחת־אביו בירושלם : ברשלים ועשרים שנה 2
 ויָאָתוּ בַּמֶּלֶךְ ושלש הדשים מלך בירושלם :
 ויסירו מלך־מצרים בירושלם ובעש את־ 3
 הארץ מאה כפר־סוף וכפר־חב : וימלך מלך 4
 מצרים את־אֵלֵי־קִים אחיו על־יהודה וירושלם
 ויסב את־שמו יְהִיָּקִים ואת־יוֹאָחָז אחיו לָקַח 5
 נכו וביאיו מצרים : בן־עשרים וחמש 6
 שנה יהויקים במלכו ואחת עשרה שנה מלך
 בירושלם ויעש הרע בעיני יהוה אלהיו : עליו 7
 עלה בנכרנאצר מלך בבל ויאסרוהו בנחשמים
 להלכו בבלה : ומלכו בית יהוה הביא בנכרנאצר 8
 לבבל ויתגם בחיכו בבל : ויָרָר דברי יהויקים

17 And the children of Israel that were ^βpresent kept the passover at that time, and the feast of unleavened bread seven days.

18 And there was no passover like to that kept in Israel, from the days of Samuel the prophet; neither did all the kings of Israel keep such a passover as Josiah kept, and the priests, and the Levites, and all Judah and Israel that were present, and the inhabitants of Jerusalem.

19 In the eighteenth year of the reign of Josiah was this passover kept.

20 After ^α all this, when Josiah had prepared the ^θ temple, Necho ^ε king of Egypt came up to fight against Carchemish by Euphrates: and Josiah went out against him.

21 But he sent ambassadors to him, saying, What have I to do with thee, thou king of Judah? I come not against thee this day, but against the house ^κ where-with I have war; for God commanded me to make haste: forbear thee from meddling with God, who is with me, that he destroy thee not.

22 Nevertheless, Josiah would not turn his face from him, but disguised himself, that he might fight with him, and hearkened not unto the words of Necho from the mouth of God, and came to fight in the valley of Megiddo.

23 And the archers shot at king Josiah: and the king said to his servants, Have me away; for I am sore ^μ wounded.

24 His servants therefore took him out of that chariot, and put him in the second chariot that he had; and they brought him to Jerusalem, and he died, and was buried ^π in one of the sepulchres of his fathers: and all Judah and Jerusalem mourned for Josiah.

25 And Jeremiah lamented ^π for Josiah; and all the singing-men ^α and the singing-women spake of Josiah in their lamentations to this day, and made them an ordinance ^ρ in Israel: and, behold, they are written in the Lamentations.

26 Now the rest of the acts of Josiah, and his ^σ goodness, according to that which was written in the law of the LORD,

27 And his deeds, first and last, behold, they are written in the book of the Kings of Israel and Judah.

CHAP. XXXVI.

THEN ^γ the people of the land took Jehoahaz the son of Josiah, and made him king in his father's stead in Jerusalem.

2 Jehoahaz was twenty and three years old when he began to reign; and he reigned three months in Jerusalem.

3 And the king of Egypt ^φ put him down at Jerusalem, and ^χ condemned the land in an hundred talents of silver & a talent of gold.

4 And the king of Egypt made Eliakim his brother king over Judah and Jerusalem, and turned his name to Jehoia-kim. And Necho took Jehoahaz his brother, and carried him to Egypt.

5 Jehoia-kim was twenty and five years old when he began to reign; and he reigned eleven years in Jerusalem: and he did that which was evil in the sight of the LORD his God.

6 Against ^ω him came up Nebuchadnezzar king of Babylon, and bound him in ^ψ fetters, to carry him to Babylon.

7 Nebuchadnezzar also carried of the vessels of the house of the LORD to Babylon, and put them in his temple at Babylon.

8 Now the rest of the acts of Jehoia-kim, and his abominations which he did, and

B. C. 610.

^β found.

^γ or, Jeho-niah,

1 Ch. 3. 16. or, Coniah, Je. 22. 24.

^α 2Ki. 24. 8, &c. ^ε at the re-turn of the year.

^ζ vessels of desire.

^δ Da. 1. 1, 2. 5. 2.

^η or, Matta-niah, his father's brother, 2 Ki. 24. 17.

^κ 2 Ki. 23. 29, &c.

^ι Je. 37. 1.

^θ house.

^ε Je. 46. 2, &c. ^φ Je. 52. 1, &c.

^κ of my war.

^g Je. 52. 3.

^h Eze. 17. 15, 18.

^h 2 Ki. 17. 14.

ⁱ Je. 25. 3, 4.

35. 15.

^λ by the hand of.

^μ made sick,

1 Ki. 22. 34.

^ν i. e. continually and carefully.

^κ Is. 28. 22.

^π or, among the sepulchres.

^l Pr. 1. 24. 30.

^m Zec. 12. 11.

^{La.} 4. 20.

ⁿ healing.

^o Mat. 9. 23.

^o De. 28. 49.

² Ki. 25. 1, &c.

^{Ezr.} 9. 7.

^p Je. 22. 20.

^q kindnesses,

ch. 32. 32.

^q 2 Ki. 23. 30, &c.

^r Ps. 74. 6, 8.

^{Is.} 64. 11.

^τ the remainder from the sword.

^φ removed him.

^χ mulcted.

^s Je. 25. 9, 12.

26. 6, 7.

29. 10.

^t Le. 26. 34, 43.

^{Da.} 9. 2.

^u Ezr. 1. 1, &c.

^v Is. 44. 28.

45. 1, &c.

^w 2 Ki. 24. 13, &c.

^ψ or, chains: foretold,

Hab. 1. 6, &c.

that which was found in him, behold, they are written in the book of the Kings of Israel and Judah: and ^γ Jehoia-chin his son reigned in his stead.

9 Jehoia-chin ^α was eight years old when he began to reign; & he reigned three months and ten days in Jerusalem: and he did that which was evil in the sight of the LORD.

10 And ^δ when the year was expired, king Nebuchadnezzar sent, and brought him to Babylon, with the ^ζ goodly vessels ^δ of the house of the LORD, and made ^η Zedekiah his ^α brother king over Judah & Jerusalem.

11 Zedekiah ^φ was one and twenty years old when he began to reign; and reigned eleven years in Jerusalem.

12 And he did that which was evil in the sight of the LORD his God, and humbled not himself before Jeremiah the prophet, speaking from the mouth of the LORD.

13 And he also rebelled ^ε against king Nebuchadnezzar, who had made him swear by God: but he stiffened ^κ his neck, and hardened his heart from turning unto the LORD God of Israel.

14 Moreover, all the chief of the priests, and the people, transgressed very much, after all the abominations of the heathen, and polluted the house of the LORD which he had hallowed in Jerusalem.

15 And ^ι the LORD God of their fathers sent to them ^λ by his messengers, rising up ^ν betimes, and sending; because he had compassion on his people, and on his dwelling place:

16 But they mocked ^κ the messengers of God, and despised ^ι his words, and misused his prophecies, until the wrath of the LORD arose against his people, till there was no ^ρ remedy.

17 Therefore ^ε he brought upon them the king of the Chaldees, who slew their young men with the sword in the house of their sanctuary, and had no compassion upon young man or maiden, old man, or him that stooped for age; he gave them all into his hand.

18 And all the vessels of the house of God, great and small, and the treasures of the house of the LORD, and the treasures of the king and of his princes, all these he brought to Babylon.

19 And ^γ they burned the house of God, and brake down the wall of Jerusalem, and burned all the palaces thereof with fire, and destroyed all the goodly vessels thereof.

20 And ^τ them that had escaped from the sword carried he away to Babylon, where they were servants to him and his sons, until the reign of the kingdom of Persia:

21 To fulfil the word of the LORD by the mouth of Jeremiah, ^υ until the land had enjoyed her sabbaths: ^ι for as long as she lay desolate she kept sabbath, to fulfil threescore and ten years.

22 Now, ^υ in the first year of Cyrus king of Persia, (that the word of the LORD spoken by the mouth of Jeremiah might be accomplished,) the LORD stirred up the spirit of Cyrus ^υ king of Persia, that he made a proclamation throughout all his kingdom, and put it also in writing, saying,

23 Thus saith Cyrus king of Persia, All the kingdoms of the earth hath the LORD God of heaven given me; and he hath charged me to build him an house in Jerusalem, which is in Judah. Who is there among you of all his people? The LORD his God be with him, and let him go up.

E Z R A.

CHAP. I.

NOW^a in the first year of Cyrus king of Persia, (that the word of the^b LORD by the mouth of Jeremiah might be fulfilled,) the LORD^c stirred up the spirit of Cyrus king of Persia, that he^β made a proclamation^e throughout all his kingdom, and *put it* also in writing, saying,

2 Thus saith Cyrus king of Persia, The LORD^δ God of heaven hath given me all the kingdoms of the earth; and² he hath charged me to build him an house at Jerusalem, which *is* in Judah.

3 Who *is there* among you of all his people? his God be with him, and let him go up to Jerusalem, which *is* in Judah, and build the house of the LORD God of Israel (He^ε *is* the God,) which *is* in Jerusalem.

4 And whosoever remaineth in any place where he sojourneth, let the men of his place^δ help him with silver, and with gold, and with goods, and with beasts, beside the free-will-offering for the house of God that *is* in Jerusalem.

5 Then rose up the chief of the fathers of Judah and Benjamin, and the priests, and the Levites, with all *them* whose spirit God¹ had raised, to go up to build the house of the LORD which *is* in Jerusalem.

6 And all they that *were* about them strengthened their hands with vessels of silver, with gold, with goods, and with beasts, and with precious things, beside all that was willingly offered.

7 Also Cyrus the king brought forth the vessels^m of the house of the LORD, whichⁿ Nebuchadnezzar had brought forth out of Jerusalem, and had put them in the house of his gods;

8 Even those did Cyrus king of Persia bring forth by the hand of Mithredath the treasurer, and numbered them unto Sheshbazzar the prince of Judah.

9 And this *is* the number of them: thirty chargers of gold, a thousand chargers of silver, nine and twenty knives,

10 Thirty basons of gold, silver basons of a second sort four hundred and ten, and other vessels a thousand.

11 All the vessels^o of gold and of silver *were* five thousand and four hundred. All *these* did Sheshbazzar bring up with *them* of the captivity, that were brought up from Babylon unto Jerusalem.

CHAP. II.

NOW^p these are the children of the province that went up out of the captivity,^q of those whom had been carried away, whom Nebuchadnezzar the king of Babylon had carried away unto Babylon, and came again unto Jerusalem and Judah, every one unto his city;

2 Which came with Zerubbabel:^r Jeshua, Nehemiah, Seraiah, Reelaiah, Mordecai, Bishan, Mizpar, Bigvai, Rehum,^s Baanah. The number of the men of the people of Israel:

B. C. 536.

a 2Ch. 36. 22,

23.

b Je. 25. 12.

29. 10.

33. 7. 13.

β caused a

voice to

pass.

c Pr. 21. 1.

Da. 2. 1.

d Ne. 7. 10.

e ch. 5. 13, 14.

f Ne. 7. 11.

g Da. 2. 21.

h ver. 31.

i Is. 44. 28.

45. 1, 13.

γ or, Binnui,

Ne. 7. 15.

h Ps. 83. 18.

Is. 45. 5.

Je. 10. 10.

Da. 6. 26.

δ fifthim up.

l Ne. 2. 12.

Pr. 16. 1.

Phi. 2. 13.

3 Jno. 11.

ε i.e. helped

them.

η or, Hariph,

Ne. 7. 24.

m ch. 5. 14.

6. 5.

θ or, Gibeon,

Ne. 7. 25.

n 2 Ki. 24. 13.

2 Ch. 36. 7.

Da. 5. 2.

κ or, Beth-

azmaveth,

Ne. 7. 28.

o 2 Ti. 2. 20, 21.

λ transpor-

tation,

Mat. 1. 11, 12.

p Ne. 7. 6, &c.

q 2 Ki. 24. 14.

16.

2 Ch. 36. 20.

La. 1. 3, 5.

4. 22.

Zep. 2. 7.

r ver. 7.

μ or, Harid,

as it is in

some copies

s Hag. 1. 1, &c.

v or, Azariah

Ne. 7. 7.

π or, Ra-

miah.

ρ or, Mispe-

reth.

σ or, Nehum.

t ch. 4. 8.

3 The children of Parosh, two thousand an hundred seventy and two.

4 The children of Shephatiah, three hundred seventy and two.

5 The children of Arah,^d seven hundred seventy and five.

6 The children of Pahath-moab,^f of the children of Jeshua and Joab, two thousand eight hundred and twelve.

7 The children of Elam,^h a thousand two hundred fifty and four.

8 The children of Zattu, nine hundred forty and five.

9 The children of Zaccai, seven hundred and threescore.

10 The children of γ Bani, six hundred forty and two.

11 The children of Bebai, six hundred twenty and three.

12 The children of Azgad, a thousand two hundred twenty and two.

* 13 The children of Adonikam, six hundred sixty and six.

14 The children of Bigvai, two thousand fifty and six.

15 The children of Adin, four hundred fifty and four.

16 The children of Ater of Hezekiah, ninety and eight.

17 The children of Bezai, three hundred twenty and three.

18 The children of η Jorah, an hundred and twelve.

19 The children of Hashum, two hundred twenty and three.

20 The children of θ Gibbar, ninety and five.

21 The children of Bethlehem, an hundred twenty and three.

22 The men of Netophah, fifty and six.

23 The men of Anathoth, an hundred twenty and eight.

24 The children of κ Azmaveth, forty and two.

25 The children of Kirjath-arim, Chephirah, and Beeroth, seven hundred and forty and three.

26 The children of Ramah and Gaba, six hundred twenty and one.

27 The men of Michmas, an hundred twenty and two.

28 The men of Beth-el and Ai, two hundred twenty and three.

29 The children of Nebo, fifty and two

30 The children of Magbish, an hundred fifty and six.

31 The children of the other Elam,^r a thousand two hundred fifty and four.

32 The children of Harim, three hundred and twenty.

33 The children of Lod, μ Hadid, and Ono, seven hundred twenty and five.

34 The children of Jericho, three hundred forty and five.

35 The children of Senaah, three thousand and six hundred and thirty.

CAP. I. א

1 ובשנת אחת לחרוש מלך פרס לכלות דבר יהודה
 מפני ירמיה העיר יהודה את ירושה פרס מלך פרס
 2 ויגבר קול בכל מלכותו וגם במכתב לאמר : פה
 אמר פרס מלך פרס כל ממלכות הארץ נתן לי
 יהודה אלהי השמים והוא פקד עלי לבנות לו
 3 בית בירושלם אשר ביהודה : מירכס מפל
 עמו יהי אלהיו עמו ויעל לירושלם אשר ביהודה
 ויבן את בית יהודה אלהי ישראל הוא האלהים
 4 אשר בירושלם : וכל הדגשאר מפל המקדש
 אשר הוא נרשם ינשא אלהי אנשי מקמו בנסף
 ובהב וברכש ובהמה עס הנהגה לבית האלהים
 5 אשר בירושלם : ויקמו ראשי האבות ליהודה
 ובנימין והפזנים והלויים לכל העיר האלהים את
 6 רחל לעלות לבנות את בית יהודה אשר בירושלם :
 וכל סביבתיהם חזקו בידיהם בכלי נסף בזהב
 ברכש ובהמה ובהמה נהג לבד על כל הנדב :
 7 והמלך חורש הוציא את כל בית יהודה אשר הוציא
 8 נביכדנצר מירושלם ויתנם בבית אלהיו : ויוציאם
 פרס מלך פרס עליך מחרת הנוצר ויסקרם
 9 לשבצר הנשיא ליהודה : ואלה מספרם אנטי
 ודב שלשים אנטי לנסף אלהי מחלשים השעה
 10 ועשרים : פסורי ודב שלשים פסורי לנסף משנים
 11 ארבע מאות ועשרה פלים אחרים אלה : כל פלים
 ליהב ולנסף חמשת אלפים וארבע מאות חמל
 העלה ששבצר עם העלות הנולה מבבל
 לירושלם :

CAP. II. ב

1 ואלה בני המדינה העלים משני הנולה אשר
 הגלה נביכדנצר מלך בבל לבבל וישבו לירושלם
 2 ויהודה איש לעירו : אשר באו עס זרבבל ישוע

1 ויחמיה שריה רעליה מודכי בלשון מספר בני
 2 רחום בענה מספר אנשי עס ישראל : בני פרעש
 3 אלפים מאה שבעים ושנים : בני שפמיה שלש
 4 מאות שבעים ושנים : בני ארח שבע מאות
 5 חמשה ושבעים : בני פחת מואב לבני ישוע יואב
 6 אלפים שמונה מאות ושנים עשר : בני עילם
 7 אלהי מאתים חמשים וארבעה : בני וזוא השני
 8 מאות וארבעים וחמשה : בני נפי שבע מאות
 9 ושנים : בני בלי שש מאות ארבעים ושנים :
 10 בני בלי שש מאות עשרים ושלשה : בני עזר
 11 אלהי מאתים עשרים ושנים : בני ארנילם שלש
 12 מאות שנים ושלשה : בני בגוי אלפים חמשים
 13 ושלשה : בני עזר ארבע מאות חמשים וארבעה :
 14 בני אסר ליהודה השנים ושמונה : בני בלי
 15 שלש מאות עשרים ושלשה : בני יורה מאה
 16 ושנים עשר : בני חשם מאתים עשרים ושלשה :
 17 בני נצר השנים וחמשה : בני בית לחם מאה
 18 עשרים ושלשה : אנטי נספה חמשים ושלשה :
 19 אנטי ענחות מאה עשרים ושמונה : בני עמר
 20 ארבעים ושנים : בני קרית ערים פסורה ובארות
 21 שבע מאות וארבעים ושלשה : בני הרמה ודב
 22 שלש מאות עשרים ואחד : אנטי מכלם מאה
 23 עשרים ושנים : אנטי בית אל ודעי מאתים
 24 עשרים ושלשה : בני נב חמשים ושנים :
 25 בני מנכיש מאה חמשים ושלשה : בני עילם
 26 אחר אלהי מאתים חמשים וארבעה : בני
 27 דרם שלש מאות ועשרים : בני לוד חדר
 28 ואנטי שבע מאות עשרים וחמשה : בני ירו
 29 שלש מאות ארבעים וחמשה : בני סנאה
 30 שלש מאות אלפים ושש מאות ושלשים : הפזנים

פרויהם מאתים ארבעים וחמשה: ⁶⁷ גמליהם
 ארבע מאות שלשים וחמשה חמרים ששת
 אלפים שבע מאות ועשרים: ⁶⁸ ומראש
 האבות גבואם לבית יהוה אשר בירושלם
 התנדבו לבית האלהים להעמידו על־מנו:
 כחם נתנו לאוצר המלאכה והב דרקמונים שש־⁶⁹
 רבאות ואלף וקסף קנים חמשת אלפים וכתלת
 פהנים מאה: ⁷⁰ וישני הפהנים והלונים ומר
 חם והמטורים והשופרים והנתינים בעריהם
 וכל־ישראל בעריהם:

CAP. III.

ונעל החדש השביעי ובני ישראל בערים ויבאו
 העם באיש אחד אל־ירושלם: והם ישוע בן־יוצק
 ואחיו הפהנים ורובל בן־שאלתיאל ואחיו ורובל
 את־מופז אלהי ישראל להעלות עליו עלות פתגב
 בחזרת משה איש האלהים: ויכנו המונבל על־³
 מכותו פי באימה עליהם מפני הארצות ועל
 עליו עלות ליהוה עלות לקר ולעבד: וישעו
 את־הם הספות פתגב ועלת יום ביום במספר
 כמשפט דבר־יום ביום: ואחר־כן עלת תמיד
 ולחדשים וכל־מועד יהוה המקדשים ולכל
 מחגב נדבה ליהוה: מיום אחד לחדש השביעי
 החלו להעלות עלות ליהוה והיכל יהוה לא יסד:
 ויתגדקסח להצבים ולחרשים ומאכל ומשתה
 ושמן לצדנים ולצרים להביא עצי ארזים מן
 הלבנון אל־ים יפוא פרשין פורש מלד־פרס
 עליהם: ובשנה השנית לבואם אל־בית
 האלהים לירושלם בחדש השני החלו ורובל בן
 שאלתיאל וישוע בן־יוצק ושאר אחיהם הפהנים
 והלונים וכל־הנאים מהשני ירושלם ויעמידו את
 הלויים מן־עשרים שנה ומעלה לנצח על־מלאכת
 בית יהוה: ויעמד ישוע בן־אחיו קרמיאל
 ובניו בן־יהודה פאחוד לנצח על־עשה המלאכה

בני ירמיה לבית ישוע השע מאות שבעים
³⁷ ושלשה: בני אמר אלף חמשים ושנים: בני
³⁸ פשחור אלף מאתים ארבעים ושבעה: בני חרם
³⁹ אלף ושבעה עשר: הלויים בני־ישוע ומרמיאל
⁴⁰ לבני התורה שבעים וארבעה: המטורים
⁴¹ בני אסף מאה עשרים ושמנה: בני
 השערים בני־שלום בני־אמר בני־מלמן
 בני־עקוב בני חסימא בני שבני הכל מאה
⁴³ שלשים וחמשה: הפתינים בנריחא בנריחא
⁴⁴ בני מבעות: בנריחם בני־סיעה בני סדן:
⁴⁵ בני־לבנה בני־חגבה בני עקוב: בני־חגב בני
⁴⁶ שמל בני נתן: בני־גדל בני־גדל בני ראיה:
⁴⁷ בני־רצון בני־מקרא בני נם: בני־עא בני־פסח
⁴⁸ בני בסו: בני־אסנה בני־מענים בני נפסים:
⁴⁹ בני־בנקין בני־חוקיפא בני חרחור: בני־בצלח
⁵⁰ בני־מחידא בני חרשא: בני־ברקום בני־סירא
⁵¹ בני־רמח: בני נצח בני חסימא: בני עבדי
⁵² שלמה בני־סמי בני־הספסר בני פודא: בני
⁵³ יעלה בני־רמון בני גדל: בני שמשיה בני־חפיל
⁵⁴ בני פגרת הבגים בני אמי: פל־הנתינים
⁵⁵ ובני עבדי שלמה שלש מאות תשעים ושנים:
⁵⁶ ואלה העולים מתל מלח תל חרשא
⁵⁷ פרוג אדן אמר ולא יכלו להגיד בית אבתם
⁵⁸ ותרעם אם מושאל הם: בני־דליה בני־שוביה
⁵⁹ בני נקרא שש מאות חמשים ושנים: ומבני
⁶⁰ הפהנים בני חבה בני הקוץ בני ברזלי אשר
⁶¹ לקח מנגות ברזל הגלעדי אשר ויקרא על
⁶² שמם: אלה בקשו כתבם המתי־חשים ולא
⁶³ נמצאו ויגאלי מן־הפזזה: ויאמר הרשעתא
⁶⁴ להם אשר לא יאכלו מקדש הקדשים עד עמד
⁶⁵ בהן לאורים ולחמים: כל־הקהל פאחד ארבע
⁶⁶ רבוא אלפים שלש מאות ששים: מלבד עבדיהם
 ואמחדיהם אלה שבעת אלפים שלש מאות
 שלשים ושבעה ותרם מטורים ומטורות
⁶⁷ מאתים: ססיהם שבע מאות שלשים וששה

תקנו

36 The priests : the children of Jedaiah,^a of the house of Jeshua, nine hundred seventy and three.

37 The children of Immer,^b a thousand fifty and two.

38 The children of Pashur,^c a thousand two hundred forty and seven.

39 The children of Harim,^d a thousand and seventeen.

40 The Levites : the children of Jeshua and Kadmiel, of the children of β Hodiaiah, seventy and four.

41 The singers : the children of Asaph, an hundred twenty and eight.

42 The children of the porters : the children of Shallum, the children of Ater, the children of Talmon, the children of Akkub, the children of Hatita, the children of Shobai, *in all* an hundred thirty and nine.

43 The Nethinims :^e the children of Zihah, the children of Hasupha, the children of Tabbaoth,

44 The children of Keros, the children of γ Siaha, the children of Padon,

45 The children of Lebanah, the children of Hagabah, the children of Akkub,

46 The children of Hagab, the children of δ Shalmi, the children of Hanan,

47 The children of Giddel, the children of Gahar, the children of Reaiah,

48 The children of Rezin, the children of Nekoda, the children of Gazzam,

49 The children of Uzza, the children of Paseah, the children of Besai,

50 The children of Asnah, the children of Mehunim, the children of κ Nephusim,

51 The children of Bakbuk, the children of Hakupha, the children of Harhur,

52 The children of λ Bazluth, the children of Mehida, the children of Harsha,

53 The children of Barkos, the children of Sisera, the children of Thamah,

54 The children of Nezhiah, the children of Hatipha.

55 The children of Solomon's^k servants : the children of Sotai, the children of Sophereth, the children of μ Peruda,

56 The children of Jaalah, the children of Darkon, the children of Giddel,

57 The children of Shephatiah, the children of Hattil, the children of Poche-reth, of Zebaim, the children of π Ami.

58 All the Nethinims,^l and the children of Solomon's servants,^m were three hundred ninety and two.

59 And these *were* they which went up from Tel-melah, Tel-harsa, Cherub, σ Addan, and Immer ; but they could not shew their father's house, and their τ seed, whether they *were* of Israel :

60 The children of Delaiah, the children of Tobiah, the children of Nekoda, six hundred fifty and two.

61 And of the children of the priests : the children of Habaiah, the children of Koz, the children of Barzillai ; (which took a wife of the daughters of ζ Barzillai the Gileadite, and was called after their name ;)

62 These sought their register among those that were reckoned by genealogy, but^u they were not found ; therefore χ were they, as polluted, put from the priesthood.

63 And the ψ Tirshatha said unto them, that they should not eat^v of the most holy things, till there stood up a priest with Urim^w and with Thummim.

64 The^w whole congregation together

B. C. 536.

a 1 Ch. 24. 7.
b 1 Ch. 24. 14.
c 1 Ch. 9. 12.
d 1 Ch. 24. 8.
 β or, Judah, ch. 3. 9.
called also Hodevah, Ne. 7. 43.
e Ne. 7. 70, &c.
f 1 Ch. 26. 20.
g ver. 58.
 γ or, Sia.
 δ or, Shalmi.
 ζ or, Joshua, Hag. 1. 1.
2. 2.
Zec. 3. 1.
 η called Zerobabel, Mat. 1. 12.
Lu. 3. 27.
 θ called Salathiel, Mat. 1. 12.
Lu. 3. 27.
 κ or, Nephteshim.
h Nu. 28. 3, &c.
De. 12. 5, 6.
 λ or, Bazlith Ne. 7. 54.
i Ne. 8. 14, 17.
Zec. 14. 16.
k 1 Kl. 9. 21.
 μ or, Perida, Ne. 7. 57.
 ν the matter of the day in his day.
l Ex. 29. 38.
m Nu. xxviii. xxix.
 π or, Amon, Ne. 7. 59.
n Jos. 9. 21, 27.
1 Ch. 9. 2.
Ne. 3. 26.
 ρ the temple of the LORD was not yet founded.
 σ or, Addon, Ne. 7. 61.
 τ or, pedigree.
 ϕ or, workmen.
o 1 Kl. 5. 6, 9.
p ch. 6. 3.
q 2 Sa. 17. 27.
r ver. 2.
s Nu. 3. 10.
 χ they were polluted from the priesthood.
t 1 Ch. 23. 24.
 ψ or, governor, Ne. 8. 9.
u Le. 22. 10, 14.
v Ex. 28. 30.
Le. 8. 8.
Nu. 27. 21.
De. 33. 8.
w Ne. 7. 66, &c.
 β or, Hodiaiah, ch. 2. 40.
 γ as one.

was forty and two thousand three hundred and threescore,

65 Beside their servants and their maids of whom *there were* seven thousand three hundred thirty and seven : and *there were* among them two hundred singing-men and singing-women.

66 Their horses *were* seven hundred thirty and six ; their mules, two hundred forty and five ;

67 Their camels, four hundred thirty and five ; their asses, six thousand seven hundred and twenty.

68 And^e some of the chief of the fathers, when they came to the house of the LORD which is at Jerusalem, offered freely for the house of God to set it up in his place :

69 They gave after their ability unto the treasure^f of the work, threescore and one thousand drams of gold, and five thousand pound of silver, and one hundred priests' garments.

70 So the priests, and the Levites, and some of the people, and the singers, and the porters, and the Nethinims, dwelt in their cities, and all Israel in their cities.

CHAP. III.

AND when the seventh month was come, and the children of Israel *were* in the cities, the people gathered themselves together as one man to Jerusalem.

2 Then stood up ζ Jeshua the son of Jozadak, and his brethren the priests, and η Zerubbabel the son of θ Shealtiel, and his brethren, and builded the altar of the God of Israel, to offer burnt-offerings thereon, as it is written^h in the law of Moses the man of God.

3 And they set the altar upon his bases ; (for fear was upon them because of the people of those countries ;) and they offered burnt-offerings thereon unto the LORD, even burnt-offerings morning and evening.

4 Theyⁱ kept also the feast of tabernacles, as it is written, and offered the daily burnt-offerings by number, according to the custom, *was* the duty of every day^j required ;

5 And afterward offered the continual burnt-offering, both of the new moons, and of all the set feasts^m of the LORD that were consecrated, and of every one that willingly offered a free-will-offering unto the LORD.

6 From the first day of the seventh month began they to offer burnt-offerings unto the LORD. But ρ the foundation of the temple of the LORD was not yet laid.

7 They gave money also unto the masons, and to the ϕ carpenters ; and meat, and drink, and oil, unto them of Zidon, and to them of Tyre, to bring cedar-trees from Lebanon^o to the sea of Joppa, according to the grant^p that they had of Cyrus king of Persia.

8 Now in the second year of their coming unto the house of God at Jerusalem, in the second month, began^r Zerubbabel the son of Shealtiel, and Jeshua the son of Jozadak, and the remnant of their brethren the priests and the Levites, and all they that were come out of the captivity unto Jerusalem ; and appointed the Levites, from^s twenty years old and upward, to set forward the work of the house of the LORD.

9 Then stood Jeshua *with* his sons and his brethren, Kadmiel and his sons, the sons of β Judah, γ together, to set forward the workmen in the house of God ; the

sons of Henadad, with their sons and their brethren the Levites.

10 And when the builders^a laid the foundation of the temple of the LORD, they set^b the priests in their apparel with trumpets, and the Levites the sons of Asaph with cymbals, to praise the LORD, after the ordinance of David king of Israel.

11 And they sang together by course, in praising and giving thanks unto the LORD; because^c he is good, for his mercy endureth for ever toward Israel. And all the people shouted with a great shout, when they praised the LORD, because the foundation^d of the house of the LORD was laid.

12 But^e many of the priests and Levites, and chief of the fathers, who were ancient men, that had seen the first house, when the foundation of this house was laid before their eyes, wept^f with a loud voice; and many shouted^g aloud for joy;

13 So that the people could not discern the noise of the shout of joy from the noise of the weeping^h of the people: for the people shouted with a loud shout, and the noise was heard afar off.

CHAP. IV.

NOW when the adversaries^a of Judah and Benjamin heard that the children of the captivity builded the temple unto the LORD God of Israel,

2 Then they came to Zerubbabel, and to the chief of the fathers, and said unto them, Let us build with you; for^b we seek your God, as ye do; and we do sacrifice unto him, since the days of Esar-haddon^c king of Assur, which brought us up hither.

3 But Zerubbabel, and Jeshua, and the rest of the chief of the fathers of Israel, said unto them, Ye^d have nothing to do with us to build an house unto our God; but we ourselves together will build unto the LORD God of Israel, as king^e Cyrus, the king of Persia, hath commanded us.

4 Then the people of the land^f weakened the hands of the people of Judah, and troubled^g them in building;

5 And hired counsellors^h against them, to frustrate their purpose, all the days of Cyrus king of Persia, even until the reign of Darius king of Persia.

6 And in the reign of σ Ahasuerus, in the beginning of his reign, wrote they unto him an accusation against the inhabitants of Judah and Jerusalem.

7 And in the days of Artaxerxes wrote τ Bishlam, Mithredath, Tabeel, and the rest of their ϕ companions, unto Artaxerxes king of Persia: and the writing of the letter was written in the Syrian tongue, and interpreted in the Syrian tongue.

8 Rehum the chancellor, and Shimshai the ψ scribe, wrote a letter against Jerusalem to Artaxerxes the king in this sort:

9 Then wrote Rehum the chancellor, and Shimshai the scribe, and the rest of their β companions; the Dinaites,^a the Apharsathchites, the Tarpelites, the Apharsites, the Archevites, the Babylonians, the Susanchites, the Dehavites, and the Elamites,

10 And the rest of the nations whom the great and noble^b Asnapper brought over, and set in the cities of Samaria, and the rest that are on this side the river, and γ at such a time,^c

11 This is the copy of the letter that they sent unto him, even unto Artaxerxes

B. C. 535.

a Zec. 4. 10.

b 1 Ch. 6. 31, &c.

16. 4, &c. 25. 1, &c.

Ne. 12. 24, &c.

c Eze. 17. 12, 21.

β or finished.

γ sewed together.

δ give.

d 1 Ch. 16. 34, 41.

Ps. cxxxv. 145. 1. 11.

Je. 33. 11.

e ch. 7. 24.

ϵ or strength.

η are salted with the salt of the palace.

f Re. 21. 10. 14.

g Hag. 2. 3.

h Ps. 126. 6.

Je. 31. 8, 9.

i Ps. 5. 11.

k Est. 3. 8.

θ made.

κ in themidst thereof.

l Ju. 2. 5.

m 2 Ki. 24. 20.

25. 1, 4.

n ver. 7. 9.

λ sons of the transportation.

μ societies.

o 2 Ki. 17. 24, &c.

p 2 Ki. 19. 37.

q by me a decree is set.

q 2 Ki. 13. 7.

ρ lifted up itself.

r Ne. 2. 20.

Ac. 8. 21.

3 Jn. 9. 10.

s ch. 1. 1. 3.

t 1 Ki. 4. 21, 24.

Ps. 72. 8.

u Ge. 15. 18.

Jos. 1. 3, 4.

v Ne. 6. 9.

ρ Make a decree.

w ch. 3. 3.

x Ac. 24. 1, &c.

σ Ahasueros.

τ or in peace.

ϕ societies.

χ arm.

ψ or, secretary.

y Hag. 1. 1.

z Zec. 1. 1.

β societies.

a 2 Ki. 17. 30, 31.

b Ro. 13. 7.

γ Cheeneth.

c ver. 11. 17.

ch. 7. 12.

the king: Thy servants, the men on this side the river, and at such a time.

12 Be it known unto the king, that the Jews which came up from thee to us are come unto Jerusalem, building the rebellious^a and the bad city, and have β set up the walls thereof, and γ joined the foundations.

13 Be it known now unto the king, that if this city be builded, and the walls set up again, then will they not δ pay toll, tribute,^b and custom, and so thou shalt endamage the ζ revenue of the kings.

14 Now, because we have maintenance from the king's palace, and it was not meet for us to see the king's dishonour, therefore have we sent and certified the king,

15 That search may be made in the book of the records of thy fathers: so shalt thou find in the book of the records, and know, that this city is a rebellious city, and hurtful^k unto kings and provinces, and that they have θ moved sedition κ within the same of old time; for which cause was this city destroyed.^m

16 We certify the king, that if this city be builded again, and the walls thereof set up, by this means thou shalt have no portion on this side the river.

17 Then sent the king an answer unto Rehum the chancellor, and to Shimshai the scribe, and to the rest of their μ companions that dwell in Samaria, and unto the rest beyond the river, Peace, and at such a time.

18 The letter which ye sent unto us hath been plainly read before me.

19 And I commanded, and search hath been made, and it is found^q that this city of old time hath π made insurrection against kings, and that rebellion and sedition have been made therein.

20 There have been mighty kings also over Jerusalem, which^t have ruled over all countries beyond^u the river; and toll, tribute, and custom, was paid unto them.

21 ρ Give ye now commandment to cause these men to cease, and that this city be not builded, until another commandment shall be given from me.

22 Take heed now that ye fail not to do this: why should damage grow to the hurt of the kings?

23 Now when the copy of king Artaxerxes' letter was read before Rehum, and Shimshai the scribe, and their companions, they went up in haste to Jerusalem, unto the Jews, and made them to cease by χ force and power.

24 Then ceased the work of the house of God which is at Jerusalem. So it ceased unto the second year of the reign of Darius king of Persia.

CHAP. V.

THEN the prophets, Haggai^y the prophet, and Zechariah^z the son of Iddo, prophesied unto the Jews that were in Judah and Jerusalem in the name of the God of Israel, even unto them.

2 Then rose up Zerubbabel the son of Shealtiel, and Jeshua the son of Jozadak, and began to build the house of God, which is at Jerusalem: and with them were the prophets of God helping them.

3 At the same time came to them Tatnai, governor on this side the river, and Shethar-boznai, and their companions, and said thus unto them, Who hath com-

למלכא די יהודיא די סלקי מן לחוד עלמא אתו
 לירושלם קרימא מדרמא ובאשמה גבין ושור
 אשכללו ואשמיא יחסי : פני ידע ל'הוא למלכא
 די הן קרימא דף תחבנא ושורא ושכללון
 מנה בלו חלק לא ינהן ואשם מלכס
 תחנן : פני פלגל די מלח היכלא מלחמא
 וערת מלכא לא ארד לנא למחמא על דה
 שלחמא ודוענא למלכא : די יקר בספר
 דכרנא די אבהדן ותחשפח בספר דכרנא
 וחבדל די קרימא דף קרימא מדרא ומחנן
 מלכין ומדנן ואשפדור עבדן גנה מן יומת
 עלמא על דה קרימא דף תחבנא : מחנן
 אבהדן למלכא די הן קרימא דף תחבנא
 ושורא ושכללון לקבל דה חלק עבד נהרא
 לא אתי קף : פתנמא שלח מלכא על דה
 בעל מעם ושמיא ספרא ושאר נטרון די תבין
 בשמרין ושאר עבר נהרה שלם וכח : נשחמא
 די שלחמא על ינה מפרש קרי קרי : ומי שים
 מעם וברקו ותחשפח די קרימא דף מן יומת
 עלמא על מלכין מתחשפח ומדנ ואשפדור
 מתעברד : ומלכין פתנן דור על ירושלם
 ושלישין בל עבר נהרה ומדה בלו חלק מחרב
 לחן : פני שמיא מעם לבשלא גבריא אל
 וקרימא דף לא תחבנא ערמי מעמא יהשם :
 ויהיון דורו שלו למענן על דה למה ישנא
 חבנא להנן קת מלכין : אדן מן די פרשנ
 נשחמא די ארמחששתא מלכא קרי קרי רחום
 ושמיא ספרא ובננהדן אלו בדהו לירושלם
 על יהודיא ובשלו דמו בארע חול : באדן
 בשלח עבדת בית אלהא די בירושלם ונה
 בשלח עד שנת תרין למלכות דר וש מלך פרס :

CAP. V. ה

והחנני חני נבואה וזכריה ברעוא נביאי על
 יהודיא די ביהוד ובירושלם בשם אלה ישראל
 עליון : באדן קמו ורכלל בר שאלתיאל ושיע
 ברויחל ושירי למבא בית אלהא די בירושלם
 ועמחון נביאי די אלהא מסעין לחן : בדי
 זמא אתה עליון פתני פתח עבר נהרה ושחר
 בזני ובננהדן וכן אמרין להם מן שם לם מעם

בבית האלהים בני חננך בנייהם ואחיהם הלויים
 ויסרו בזנים אתהיכל יהוה ועמירי תפלה
 מלכים בתפלות הלויים בני אסח במלכותם
 לחל את יהוה על ידי דור מלך ישראל : ויענו
 בחל ובחלות יהוה כי טוב כי לעולם חסדו על
 ישראל וכל העם הרעה תרועה גדולה בחל
 ליהוה על דוד בית יהוה : וכלם מתפנים
 והלויים ראשי האבות הזקנים אשר ראו את
 הבית הראשון בנסו זה הבית בעיניהם בנים
 בקול גדול וזבנם בתרועה בשמחה לזרים קול :
 ואין העם מפירים קול תרועת השמחה לקול
 בני העם כי העם מריעים תרועה גדולה ותקול
 נשמע עד למרחוק : CAP. IV. ד

ושמעו צרי יהודה ובנימן קבני הגולה בזנים
 היכל יהוה אלהי ישראל : וישו אל ורכלל ואל
 ראשי האבות ואמרו להם נבנה עמכם כי כלם
 נדרש לאלהיכם ולא אנחנו וזבים מימי אסר
 חדון מלך אשר המעלה אתנו פה : ואמרו
 להם ורכלל וישוע ושאר ראשי האבות לישראל
 לא תלכו ולנו לבנות בית אלהינו כי אנחנו אחד
 נבנה ליהוה אלהי ישראל כאשר עינו המלך פורש
 מלך פרס : ויהי עם הארץ מרשים ירי עם
 יהודה ובגבלהים אותם לבנות : וסמרים עליהם
 ונעשים להם עשה כל ימי פורש מלך פרס ועד
 מלכות דורוש מלך פרס : ובמלכות
 אחשורוש בחלות מלכותו פתני שטח על שבי
 יהודה וירושלם : ובימי ארמחששתא פתב
 בשלם מתרדת טבאל ושאר נטרין על
 ארמחששתא מלך פרס וכתב הנשחן פתוב
 ארמית ומתרגם ארמית : רחום בעל מעם
 ושמיא ספרא פתוב אגרא חדא על ירושלם
 לארמחששתא מלכא פנמא : אדן רחום בעל
 מעם ושמיא ספרא ושאר נטרון דיניא
 וארסחמא מרפליא ארסחא ארפלי בבליא
 שושנכיא דהוא עלמא : ושאר אמאי די חל
 אספרי רבא וקריא וחתב המו בקריה די שמרין
 ושאר עבר נהרה וזכר : ונה פרשנ
 ארמא די שלח עליון על ארמחששתא מלכא
 עבדך אנש עבר נהרה וכענת : ידע להוא

ספרא די גנניא מהחיון פמה בבבל : והשתכח
 באחמאא בבירתא די גמדי מדינתא מנלה חדה
 וכרפתניב בניה דכורנה : בשנת חדה
 לכורש מלפא פורש מלפא שם מעם בית אלהא
 בירושלם ביתא יתגלא אחר די דתתין דהחין
 ואשור מכולין רומה אמין שתיין פתחא אמין
 שתיין : נדבלין די אגון גלל חלתא ונדבד די
 אע חרת ונפקתא מן בית מלפא תחיהב : ואח
 מאני בית אלהא די דהנה ובספא די נבוכדנצר
 הנפק מן היכלא די בירושלם והיכל לבבל דהתיבן
 ויהי להיכלא די בירושלם לאחיה וחת בבית
 אלהא : מען תחני פחת עבר כרה שתר
 בוזני וכנו תחין אפרסכא די בעבר נהרה רחוקין
 והו מן פמפה : שכלי לעבדית בית אלהא דך
 פחת יהודיא ולשבי יהודיא בית אלהא דך יבנן
 על ארתה : ומצו שים מעם למא דיתעבדון
 עס שבי יהודיא אלף למנני בית אלהא דך
 ומנכסי מלפא די מדת עבר נהרה אספרא
 נפקתא תהיא מתדבא לגבריא אלף דיאלא
 לבפלא : ומה חשון ובני חורין ורנני ואמריין
 לעלן : אלהא שמיא חשין מלח חמר ומשה
 כמאמר פדניא די בירושלם להוא מתיהב להם
 יום ביום דיאלא שלי : די ילחן מהרנני מחדתין
 לאלה שמיא ומצוין להי מלפא ובנודי : ומצו
 שים מעם די לראש די הישנא פתנמא דנה
 ותכסח אל מן ביתה וקוף יתמחא עליו וביתה
 נולו יתעבר על דנה : ואלהא די שכלן שמה
 פפה ומצו פל מלך ועם די ישלח ידה להשניא
 לחפלה בית אלהא דך די בירושלם אגא דרוש
 שמת מעם אספרא יתעבר : אדון
 תחני פחת עבר כרה שתר בוזני וכנו תחין
 לקבל די שכלח דרוש מלפא נכמא אספרא
 עברו : ושבי יהודיא בנן ומצולחין בנבואת חני
 נביאה וזכיה ברעוא ובני ושכליו מן מעם
 אלהא ישראל ומפעם פורש דרוש וארמחששתא
 מלך פרס : ושיצא ביתה דנה עד יום חלתה
 לירח אדר די יתא שנת שנת למלכות דרוש
 מלפא : ו עברו בני ישראל כהניא ולויא ושאר
 בני גלותא חנפיה בית אלהא דנה חדרה :

ביתא דנה לבנא ואשרנא דנה לשכללה : אדון
 נכמה אמרנא להם מן אגון שמחת גבריא די
 דנה בנניא בנן : ועין אלהים הות על שבי
 יהודיא ולא בפלוי המו עד שמעמא דרוש ושי ידה
 ואדון יחיונו נשיתנא על דנה : פרשנא אפרא
 די שכלח תחני פחת עבר כרה ושתר בוזני
 וכנו תחין אפרסכא די בעבר נהרה על דרוש
 מלפא : פתנמא שחיו עליו וכנה פתיב בניה
 דרוש מלפא שמיא כלל : ידע להוא למלפא
 די אלהא ליהודי מדינתא לבית אלהא רבא והוא
 מתבנא אגון גלל ואע מתשם בנהליא ובעידתא
 דך אספרא מתעברא ומצלת בידים : אדון
 שאלנא לשביא אלף נכמא אמרנא להם מן שים
 לכל מעם ביתא דנה למנניה ואשרנא דנה
 לשכללה : ואח שמחתם שאלנא להם
 לחד עיתא די נכתב שם גבריא די בראשם :
 וכמא פתנמא תחניבא לממר אגדא
 המו עבדתי די אלהא שמיא וארעא ובנן ביתא
 די להוא בנה מן מרת דנה שנין שניאן ומלך
 לישראל רב גנדי ושכללה : לחן מדי דרוש
 אנהתנא לאלה שמיא יתב המו בך נבוכדנצר
 מלך בבבל פסדא וביתה דנה סתרה ועמה הנל
 לבבל : בום בשנת חדה לכורש מלפא די בבבל
 פורש מלפא שם מעם בית אלהא דנה לבנא :
 ואח מאניא די בית אלהא די דהנה ובספא די
 נבוכדנצר הנפק מן היכלא די בירושלם והיכל
 המו להיכלא די בבבל הנפק המו פורש מלפא
 מן היכלא די בבבל ויהיב לשבצר שמה די
 פדה שמה : ואמר לה אלה מאניא שא
 אולאחת המו דהיכלא די בירושלם ובית אלהא
 יתבנא על ארתה : אדון ששבצר דך אלא
 יתב אשניא די בית אלהא די בירושלם ומך
 אדון ועד פני מתבנא ולא שלים : וכען הן על
 מלפא שב יתבקר בבית גנניא די מלפא חמה
 די בבבל הן איתי די מן פורש מלפא שים מעם
 למנני בית אלהא דך בירושלם ורעית מלפא
 על דנה ישלח עלינא :

manded you to build this house, and to make up this wall?

4 Then said we unto them after this manner, What are the names of the men that β make this building?

5 But the eye^a of their God was upon the elders of the Jews, that they could not^c cause them to cease, till the matter came to Darius: and then they returned^e answer by letter concerning this matter.

6 The copy of the letter that Tatnai, governor on this side the river, and Shethar-boznai, and his companions the Apharsachites, which were on this side the river, sent unto Darius the king:

7 They sent a letter unto him, γ wherein was written thus: Unto Darius the king, all peace.

8 Be it known unto the king, that we went into the province of Judea, to the house of the great God, which is builded with ζ great stones, and timber is laid in the walls, and this work goeth fast on, and prospereth in their hands.

9 Then askedⁱ we those elders, and said unto them thus, Who commanded you to build this house, and to make up these walls?

10 We asked their names also, to certify thee, that we might write the names of the men that were the chief of them.

11 And thus they returned us answer, saying, We are the servants^t of the God of heaven and earth, and build the house that was builded these many years ago, which a great king of Israel^m builded and set up.

12 But afterⁿ that our fathers had provoked the God of heaven unto wrath, he gave them^o into the hand of Nebuchadnezzar the king of Babylon, the Chaldean, who destroyed this house, and carried the people away into Babylon.

13 But^q in the first year of Cyrus the king of Babylon, the same king Cyrus made a decree to build this house of God.

14 And the vessels also of gold and silver of the house of God, which Nebuchadnezzar took^r out of the temple that was in Jerusalem, and brought them into the temple of Babylon, those did Cyrus the king take out of the temple of Babylon, and they were delivered unto one^v whose name was Sheshbazzar, whom he had made ν governor;

15 And said unto him, Take these vessels, go, carry them into the temple that is in Jerusalem, and let the house of God be builded in his place.

16 Then came the same Sheshbazzar, and laid^y the foundation of the house of God which is in Jerusalem: and since that time, even until now, hath it been in building, and yet^z it is not finished.

17 Now therefore, if it seem good to the king, let there be search^a made in the king's treasure-house, which is there at Babylon, whether it be so, that a decree was made of Cyrus the king to build this house of God at Jerusalem, and let the king send his pleasure to us concerning this matter.

CHAP. VI.

THEN Darius the king made a decree, and search^b was made in the house of the rolls, where the treasures were σ laid up in Babylon.

2 And there was found at ϕ Achmetha,

B. C. 519.

β build ρ

a ch. 7. 6, 23.

Ps. 32. 8.

33. 18.

34. 15.

76. 10.

b 2Ch. 36. 22,

23.

c Ps. 129. 2, 5.

d Ps. 122. 4.

e ch. 6. 6.

f 1 Ki. 6. 36.

γ in the midst

whereof.

g ch. 1. 7, 8.

5. 14.

Da. 5. 2.

h go.

i stones of

rolling.

j ch. 5. 3.

k their societies.

l ver. 3, 4.

m Ac. 5. 38, 39.

n by me a

decree is

made.

o Da. 3. 26.

Ac. 27. 23.

Ro. 6. 16.

p 1 Ki. 6. 1.

q made to

cease.

r 2Ch. 36. 16,

17.

s 2 Ki. 24. 2.

25. 8, 11.

t Is. 49. 23.

u ch. 1. 1, 8.

v ch. 7. 23.

Je. 29. 7.

w of rest.

x 1 Ti. 2. 1, 2.

y Je. 52. 19.

z destroyed.

a Da. 2. 5.

3. 29.

b Hag. 1. 14.

2. 2, 21.

c 1 Ki. 9. 3.

d Ps. 137. 8, 9.

Ob. 10.

e or, deputy.

f ch. 3. 8, 10.

g ch. 5. 1, 2.

h ch. 6. 15.

i ch. 6. 1, 2.

j decree.

k ver. 3.

l ch. 4. 24.

m ch. 7. 1.

n ch. 5. 17.

o books.

p made to

descend.

q sons of the

transporta-

tion, ch. 4. 1.

r 1 Ki. 8. 63.

2 Ch. 7. 5.

s or, Ecba-

tana, or,

in a coffer.

t ver. 22.

Ne. 8. 10.

12. 43.

Ps. 122. 1.

in the palace that is in the province of the Medes, a roll, and therein was a record thus written:

3 In the first year of Cyrus the king, the same Cyrus the king made a decree concerning^b the house of God at Jerusalem, Let the house be builded, the place^d where they offered sacrifices, and let the foundations thereof be strongly laid; the height thereof threescore cubits, and the breadth thereof threescore cubits;

4 With^f three rows of great stones, and a row of new timber: and let the expences be given out of the king's house.

5 And also let the golden and silver vessels^g of the house of God, which Nebuchadnezzar took forth out of the temple which is at Jerusalem, and δ brought unto Babylon, be restored, and brought again unto the temple which is at Jerusalem, every one to his place, and place them in the house of God.

6 Now therefore, Tatnai,^h governor beyond the river, Shethar-boznai, and ν your companions the Apharsachites, which are beyond the river, be ye far from thence;

7 Let^k the work of this house of God alone; let the governor of the Jews, and the elders of the Jews, build this house of God in his place.

8 Moreover, θ I make a decree what ye shall do to the elders of these Jews, for the building of this house of God; that, of the king's goods, even of the tribute beyond the river, forthwith expences be given unto these men, that they be not κ hindered.

9 And that which they have need of, both young bullocks, and rams, and lambs, for the burnt-offerings of the God of heaven, wheat, salt, wine, and oil, according to the appointment of the priests which are at Jerusalem, let it be^p given them day by day without fail;

10 That^r they may offer sacrifices λ of sweet savours unto the God of heaven, and pray for^s the life of the king, and of his sons.

11 Also I have made a decree that whosoever shall alter this word, let timber be pulled down from his house, and, being set up, let him be μ hanged thereon; and let his house^u be made a dunghill for this.

12 And the God, that hath caused his name^w to dwell there, destroy^x all kings and people that shall put to their hand to alter and to destroy this house of God which is at Jerusalem. I Darius have made a decree; let it be done with speed.

13 Then Tatnai, governor on this side the river, Shethar-boznai, and their companions, according to that which Darius the king had sent, so they did speedily.

14 And^a the elders of the Jews builded, and they prospered through the prophesying of Haggai the prophet, and Zechariah the son of Iddo: and they builded, and finished it, according to the commandment of the God of Israel, and according to the π commandment of Cyrus,^c and Darius,^d and Artaxerxes king^e of Persia.

15 And this house was finished on the third day of the month Adar, which was in the sixth year of the reign of Darius the king.

16 And the children of Israel, the priests and the Levites, and the rest of the τ children of the captivity, kept^g the dedication of this house of God with joy,^h

17 And offered^a at the dedication of this house of God an hundred bullocks, two hundred rams, four hundred lambs; and, for a sin-offering for all Israel, twelve he-goats, according to the number of the tribes of Israel.

18 And they set the priests^c in their divisions, and the Levites^d in their courses, for the service of God which is at Jerusalem; ^γas it is written^e in the book of Moses.

19 And the children of the captivity kept the passover upon the fourteenth dayⁱ of the first month.

20 For the priests and the Levites were purified^j together, all of them were pure, and killed^m the passover for all the children of the captivity, and for their brethren the priests, and for themselves.

21 And the children of Israel, which were come again out of captivity, and all such as had separated themselves unto them from the filthiness^p of the heathen of the land, to seek the LORD God of Israel, did eat,

22 And kept the feast^q of unleavened bread seven days with joy: for the LORD had made them joyful, and turned the heart^r of the king of Assyria unto them, to strengthen their hands in the work of the house of God, the God of Israel.

CHAP. VII.

NOW after these things, in the reign of Artaxerxes^t king of Persia, Ezra the son of Seraiah,^u the son of Azariah, the son of Hilkiah,

2 The son of Shallum, the son of Zadok, the son of Ahiab,

3 The son of Amariah, the son of Azariah, the son of Meraioth,

4 The son of Zerahiah, the son of Uzzi, the son of Bukki,

5 The son of Abishua, the son of Phinehas,^v the son of Eleazar, the son of Aaron^w the chief priest:

6 This Ezra went up from Babylon; and he was a ready scribe^x in the law of Moses, which the LORD God of Israel had given: and the king granted him all his request, according^y to the hand of the LORD his God upon him.

7 And^b there went up some of the children of Israel, and of the priests, and the Levites, and the singers, and the porters, and the Nethinims,^c unto Jerusalem, in the seventh year of Artaxerxes the king.

8 And he came to Jerusalem in the fifth month, which was in the seventh year of the king.

9 For upon the first day of the first month ⁿbegan he to go up from Babylon, and on the first day of the fifth month came he to Jerusalem, according^f to the good hand of his God upon him.

10 For Ezra had prepared^g his heart to seek^h the law of the LORD, and to doⁱ it, and to teach^k in Israel statutes and judgments.

11 Now this is the copy of the letter that the king Artaxerxes gave unto Ezra the priest, the scribe, ^{even} a scribe of the words of the commandments of the LORD, and of his statutes to Israel.

12 Artaxerxes, king^o of kings, ^κunto Ezra the priest, a scribe of the law of the God of heaven, perfect peace, and at such a time.

13 I make a decree, that all they of the people of Israel, and of his priests and Levites, in my realm, which are minded of their own free will to go up to Jerusalem, go with thee.

B. C. 457.

a ch. 8. 35.
β from before the king.

δ Es. 1. 14.
c 1 Ch. 24. 1.

d Ps. 68. 29.
76. 11.

e 1 Ch. 23. 6.
f 2 Ch. 6. 2.

Ps. 9. 11.
26. 8.

135. 21.
γ according to the writing.

g Nu. 3. 6.
8. 9.

h ch. 8. 25.
i Ex. 12. 6.

k 1 Ch. 29. 6, 9.
l 2 Ch. 30. 15.

m 2 Ch. 35. 11.
n Nu. 15. 4, 13.

o De. 12. 5, 11.
p ch. 9. 11.

q Ex. 12. 15.
13. 6.

2 Ch. 30. 21.
35. 17.

1 Co. 5. 7, 8.
r Ep. 5. 17.

s ver. 6.
Pr. 21. 1.

t Ne. 2. 1.
u 1 Ch. 6. 14.

δ cors.
v Nu. 25. 11, 13.

w He. 5. 4.
x ver. 11, 12, 21.

z of the decree.
y ver. 18.

z Ps. 119. 4.
a ver. 9.

ch. 8. 22, 31.
Ne. 2. 8, 18.

Pr. 3. 6.
b ch. 8. 15, &c.

c ch. 2. 43.
d Ex. 18. 21, 22.

De. 16. 18.
η was the foundation of the going up.

e ver. 10.
Ro. 10. 14, 17.

f ver. 6.
g 2 Ch. 19. 3.

h Ps. 119. 45.
i De. 16. 12.

Da. 6. 5.
θ rooting out

k De. 33. 10.
Mal. 2. 7.

Tit. 2. 1, 15.
l 1 Ch. 29. 10.

m ch. 6. 22.
n ch. 9. 9.

o Eze. 26. 7.
Da. 2. 37.

κ or, to Ezra the priest,
a perfect scribe of the law of the God of heaven,

peace, &c.
p ver. 6.

ch. 8. 18.

14 Forasmuch as thou art sent β of the king, and of his seven^δ counsellors, to inquire concerning Judah and Jerusalem, according to the law of thy God which is in thine hand;

15 And to carry the silver and gold, which^δ the king and his counsellors have freely offered unto the God of Israel, whose habitation^ι is in Jerusalem,

16 And^δ all the silver and gold that thou canst find in all the province of Babylon, with the free will offering of the people, and of the priests, offering^κ willingly for the house of thy God which is in Jerusalem;

17 That thou mayest buy speedily with this money, bullocks, rams, lambs, with their meat-offerings,^η and their drink-offerings, and offer them upon the^α altar of the house of your God which is in Jerusalem.

18 And whatsoever shall seem good to thee, and to thy brethren, to do with the rest of the silver and the gold, that do^α after the will of your God.

19 The vessels also that are given thee for the service of the house of thy God, those deliver thou before the God of Jerusalem.

20 And whatsoever more shall be needful for the house of thy God, which thou shalt have occasion to bestow, bestow it out of the king's treasure-house.

21 And I, ^{even} I, Artaxerxes the king, do make a decree to all the treasurers which are beyond the river, that whatsoever Ezra the priest, the scribe of the law of the God of heaven, shall require of you, it be done speedily,

22 Unto an hundred talents of silver, and to an hundred δ measures of wheat, and to an hundred baths of wine, and to an hundred baths of oil, and salt without prescribing ^{how much}.

23 Whatsoever is ζ commanded^η by the God of heaven, let it be diligently^α done for the house of the God of heaven: for why should there be wrath against the realm of the king and his sons?

24 Also we certify you, that touching any of the priests and Levites, singers, porters, Nethinims, or ministers of this house of God, it shall not be lawful to impose toll, tribute, or custom, upon them.

25 And thou, Ezra, after the wisdom of thy God that is in thine hand, set magistrates^δ and judges, which may judge all the people that are beyond the river, all such as know the laws of thy God; and teach^α ye them that know them not.

26 And whosoever will not do the law of thy God, and the law of the king, let judgment be executed speedily upon him, whether it be unto death, or to θ banishment, or to confiscation of goods, or to imprisonment.

27 Blessed^ι be the LORD God of our fathers, which hath put^κ such a thing as this in the king's heart, to beautify the house of the LORD which is in Jerusalem;

28 And^η hath extended mercy unto me before the king, and his counsellors, and before all the king's mighty princes. And I was strengthened as^ρ the hand of the LORD my God was upon me; and I gathered together out of Israel chief men to go up with me.

CHAP. VIII.

THESE are now the chief of their

עמא ישראל ובהנהיגו וזויה למחך לירושלם
 עמך יהוה: כל קבל די מוקדם מלפא ושבעת
 יעמלו שלים לבקרה על יהוד וירושלם ברת
 אלהו די בידך: ולהנלה פסח ודגב די מלפא
 וי עשויה התנבב לאלה ישראל די יירושלם
 משפנה: וכל פסח ודגב די תחשפח בכל
 מדינת בגל עם התנבבית עמא ובהנא מתנבבין
 לבית אלהים די בירושלם: כל קבל דגב אספנא
 תקנא פספא דנה תורין דכרין אפרין ומנהנהון
 ונספידון ותקרב המו על מן בוא די ברת אלהים
 די בירושלם: ומה די ענין ועל אחר
 יושב בשאר פספא ודגב למעבר פרעות
 אלהים תעברון: ומאנא די מתנבבין ת
 לפלון בית אלהו שלים קרב אלה יירושלם:
 ושאר חשיות בית אלהו די יסל לך
 למנתן תנמן מן בית גנן מלפא: ומני אלה
 ארפחשסתא מלפא שים מעם לכל גנבא די
 בעבר נהרה די כל די ישאלכון עזרא כהנא
 ספר דתא די אלה שמא אספנא יתעבר: ער
 פסח פפרין מאה ועד חמסין פורין מאה ועד חמסין
 פפרין מאה ועד פתין משח מאה ומלח די לא
 קב: כל די מן פעם אלה שמא יתעבר ארדא
 לבית אלה שמא די למה להוא קפח על מלכות
 מלפא ונבנה: ולכם מהודעין די כל כהנא
 וזויה ומריא תרעא נתינא ופלו בית אלה
 דנה מנה בלו תהו לא שלוש למרמא עליהם:
 ואנת עזרא פחמח אלהו די בידך מני שפשי
 ודיין די להון דאנין לכל עמא די בעבר נהרה
 לכל דעי דתי אלהו די לא ידע מהודעין: וכל
 די לא להוא עבד דתא די אלהו ודתא די מלפא
 אספנא דינה להוא מתעבר מנה הן למות הן
 לשמשו הן לעש נסין ולאסורין: ברוך
 יהוה אלהי אבותינו אשר נתן פזא בלב המלך
 לפאר את בית יהוה אשר בירושלם: ועלי הודה
 חסד לפני המלך ויעציו וכל שירי המלך הנפירים
 ואני התחננתי כד יהוה אלהי עלי ואקדשה
 מישאל ראשים לעלות עמי:

CAP. VIII. ח

ואלה ראשי אבותיהם והתחשם העלים עמי

והקריבו להנפה בית אלהו דנה תורין מאה
 דכרין מאתין אפרין ארבע מאה וצמירי ענין
 לחפא על כל ישראל תרי עשר למנין שבטי
 ישראל: ותקמו כהנא בפלגתהון וזויה
 במחלקתהון על עבדת אלה די בירושלם פכתב
 ספר משה: ויעשו בגיהולה את
 הפסח בארבעה עשר לחדש הראשון: כי
 הפדורו הכהנים והלוים פאחד פלם מהורים
 וישמשו הפסח לכל בני הגולה ולאחיהם
 הכהנים ולחם: ויאכלו בני ישראל השבים
 מהגולה וכל הנבדל משמאת גויה ארץ אלהם
 לחדש ליהוה אלהי ישראל: ויעשו חג מצות
 שבעת ימים בשמחה כד שמחתם יהוה והם לב
 מלך אשר עלהם לחזק ידיהם במלאכת בית
 האלהים אלהי ישראל:

CAP. VII. ז

ואחר הדברים האלה במלכות ארפחשסתא
 מלך פסר עזרא בן שילה בן עזריה בן חלקיה:
 בן שלום בן צדוק בן אחיטוב: בן אמריה בן
 עזריה בן מריות: בן נחמיה בן עזרא בן בנאי:
 בן אבישוע בן פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן
 הראש: הוא עזרא עלה מבבל והוא סופר
 מהיר בחור משה אשר נתן יהוה אלהי ישראל
 ויתקנו המלך כד יהוה אלהי עליו כל בקשתו:
 ויעלו מבני ישראל ומן הכהנים והלוים
 והמשוררים והשערים והנתינים אל יירושלם
 בשנת שבע לארפחשסתא המלך: ויבא
 יירושלם בחדש החמישי היא שנת השביעית
 למלך: כי באחד לחדש הראשון הוא יסר
 המעלה מבבל ובאחד לחדש החמישי בא אל
 יירושלם כד אלהו הפונה עליו: כי עזרא הכן
 לבבו לחדש את תורת יהוה ולעשות ולמד
 בישראל חק ומשפט: וזה פרשן
 הנשחין אשר נתן המלך ארפחשסתא לעזרא
 הפון הספר ספר דברי מצות יהוה ותקיו על
 ישראל: ארפחשסתא מלך מלכא לעזרא
 כהנא ספר דתא די אלה שמא גמיר ובענת:
 מני שים מעם די כל מתנבב במלכותי מן

על־כֹּל מִבְּקִשׁוֹ לְטוֹבָה וְעַד וְאִפֹּי עַל כְּלֵבָיו :
 23 וּנְצוּמָה וּבִבְקֶשֶׁה מֵאֱלֹהֵינוּ עַל־זֹאת וַיַּעֲזֹר לָנוּ :
 24 וְאֶבְרִיָּה מִשְׁנֵי הַכֹּהֲנִים שְׁנַיִם עָשָׂר לְשִׁבְיָה
 25 חֲשִׁבְיָה וְעִמְהֵם מֵאֲחֵיהֶם עֲשָׂרָה : וְאַשְׁמֶלֶךְ
 לָהֶם אֶת־הַכֶּסֶף וְאֶת־הַזָּהָב וְאֶת־הַכֶּלִּים הַרְבֵּה
 בֵּית־אֱלֹהֵינוּ הַהִימֹלֶךְ הַמֶּלֶךְ וַיַּעֲצִיּוּ וַיִּשְׁחִיּוּ וְכָל־
 26 יִשְׂרָאֵל הַנִּמְצָאִים : וְאַשְׁמֶלֶךְ עַל־דָּם כֶּסֶף
 כֶּפָרִים יֵשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים וְכָל־כֶּסֶף מֵאָה
 27 לְכֶפֶרִים זָהָב מֵאָה כֶּפֶר : וּכְפֹרֵי זָהָב עֲשָׂרִים
 לְאֹדֹרְכִים אֶלֶף וְכָל־יָחֶשֶׁת מִצְבֵּה טוֹבָה שְׁנַיִם
 28 חֲמִידוֹת כְּזָבִי : וְאֶמְרָה אֱלֹהִים אֲתֶם קָדְשׁ
 לַיהוָה וְהַכֶּלִּים קָדְשׁ וְהַכֶּסֶף וְהַזָּהָב נִדְבָה לַיהוָה
 29 אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ : שִׁקְרוּ וְשִׁמְרוּ עַד־הַשְׁקֵל לִפְנֵי
 שְׁנֵי הַכֹּהֲנִים וְהַלִּוִּים וּשְׁרֵי־הָעֲבֹדֹת לְיִשְׂרָאֵל
 30 בִּירוּשָׁלַם הַלִּשְׁכּוֹת בֵּית יְהוָה : וּמִקְלוֹ הַכֹּהֲנִים
 וְהַלִּוִּים מִשְׁקַל הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב וְהַכֶּלִּים לְהֵבִיא
 31 לְיִרְוּשָׁלַם לְבֵית אֱלֹהֵינוּ : וּנְסַפֶּה מִנְּהַר
 אֲהֵא בְּשָׁנִים עָשָׂר לְחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן לִלְבֹּת יִרְוּשָׁלַם
 וְיָד אֱלֹהֵינוּ הִיחֵה עָלֵינוּ וַיַּצִּילֵנוּ מִכַּף אוֹיֵב וְאוֹרֵב
 32 עַל־הַדֶּחַךְ : וַנִּבְּא יִרְוּשָׁלַם וַנִּשְׁבֶּ שָׁם יָמִים
 33 שְׁלֹשָׁה : וּבַיּוֹם הָרִבְעִי נִשְׁקַל הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב
 וְהַכֶּלִּים בְּבֵית אֱלֹהֵינוּ עַל יְד־מְרֻמוֹת בְּרִיאֲרֵה
 הַכְּהֵן וְעַמּוֹ אֶלְעָזָר בֶּן־סִינְיָה וְעַמְרָם יוֹדֵב בֶּן־
 34 יִשְׁעִי וְנוֹעַדִיָּה בֶּן־בְּנָיָה הַלִּוִּים : בְּמִסְפַּר בְּמִשְׁקַל
 לְכָל וַיִּכְתֹּב כָּל־הַמִּשְׁקָל בַּעַת הַיּוֹם :
 35 הַבָּאִים מִהַשְׁבִּי בְּנֵי־הַגּוֹלָה הַקְּרִיבּוּ עֹלוֹת לְאֱלֹהֵי
 יִשְׂרָאֵל פָּרִים שְׁנַיִם עָשָׂר עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל אֵילִים
 36 חֲשִׁיעִים וְשִׁשָּׁה כֶּבֶשִׂים שִׁבְעִים וְשִׁבְעָה צִסְרִי
 חֲסִיטָא שְׁנַיִם עָשָׂר הַכֹּל עוֹלָה לַיהוָה : וַיִּתְּנֵי
 אֶת־דָּתִי הַמֶּלֶךְ לְאַחַשְׁדַּרְפֶּנִּי הַמֶּלֶךְ וּכְחוֹת עֶבֶר
 הַנָּהָר וַנִּשְׁאֵא אֶת־הָעָם וְאֶת־בֵּית הָאֱלֹהִים :

CAP. IX. ט

וככלות אלה נעשו אלי השירים לאמר לא־נבדלו
 העם וישראל והכֹהֲנִים והלִוִּים מעַמֵּי הָאֲרָצוֹת

2 במלכות ארתחשסטא המלך המלך : מִבְּנֵי
 סִינְיָה בְּרָשִׁים מִבְּנֵי אֶחָזָר דְּנִיָּאל מִבְּנֵי דָוִד
 3 חֲפִיז : מִבְּנֵי שִׁבְנָה מִבְּנֵי פֶרֶעַשׁ זָכְרִיָּה וְעַמּוֹ
 4 הַחִיטִּי לְזָכְרִים מֵאָה וַחֲמִשִּׁים : מִבְּנֵי פַחַח
 מוֹאָב אֱלִיהוֹעִי בֶן־זִיחִיָּה וְעַמּוֹ מֵאֵתִים הַזָּכְרִים :
 5 מִבְּנֵי שִׁבְנָה בֶן־דְּנִיָּאל וְעַמּוֹ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת
 6 הַזָּכְרִים : וּמִבְּנֵי עֵדִין עֶבֶר בְּרִיזְנָתָן וְעַמּוֹ
 7 חֲמִשִּׁים הַזָּכְרִים : וּמִבְּנֵי עִילָם יִשְׁעִיָּה בֶן־עֲתָלִיָּה
 8 וְעַמּוֹ שִׁבְעִים הַזָּכְרִים : וּמִבְּנֵי שַׁמְטָה זָכְרִיָּה בֶן־
 9 מִיכָאֵל וְעַמּוֹ שְׁמֹנִים הַזָּכְרִים : מִבְּנֵי יוֹאָב עֲבִדָּה
 10 בְּרִיזְנָתָן וְעַמּוֹ מֵאֵתִים וּשְׁמֹנֶה עָשָׂר הַזָּכְרִים :
 11 וּמִבְּנֵי שְׁלֹמִית בֶּן־יֹסֶפֶד וְעַמּוֹ מֵאָה וְשִׁשִּׁים
 12 הַזָּכְרִים : וּמִבְּנֵי בְנֵי זָכְרִיָּה בֶן־צִי וְעַמּוֹ עָשָׂרִים
 13 וּשְׁמֹנֶה הַזָּכְרִים : וּמִבְּנֵי עֲזָרָה וְיִחְזָק בְּרִיזְנָתָן
 14 וְעַמּוֹ מֵאָה וְעֶשְׂרֵה הַזָּכְרִים : וּמִבְּנֵי אֲדִינָקָם
 15 אַחֲרִיָּה וְאֵלָה שְׁמוֹתֵם אֵילִילָשׁ וְיֹאָב וּשְׁמִיעִיָּה
 16 וְעַמְהֵם שְׁשִׁים הַזָּכְרִים : וּמִבְּנֵי בְנֵי עִתִּי וְנָחֵר
 17 וְעַמְהֵם שִׁבְעִים הַזָּכְרִים : וְאַחַזְבָּאִים אֶל־הַנָּהָר
 18 הָבָא אֶל־אֲהֵא וּבַחֲנֶה שָׁם יָמִים שְׁלֹשָׁה וְאַבְיָה
 19 בָּעָם וּבַכֹּהֲנִים וּמִבְּנֵי לֵוִי לֹא־מִצְאֵתִי שָׁם :
 20 וְאַשְׁמֶלֶךְ לְאֵלְעָזָר לְאִירָאֵל לְשִׁמְעִיָּה וְלֹאֲלִנָּתָן
 21 וְלִרְיָב וְלֹאֲלִנָּתָן וְלִנְרָז וְזָכְרִיָּה וּמִשְׁלָם רֵאשִׁים
 22 וְלִיִּירִיב וְלֹאֲלִנָּתָן מִבְּנֵים : וְאַחַזְבָּאִים אוֹתָם עַל־
 23 אֲדֹ הָרִאשׁ בְּכִסְפֵּי הַמָּקוֹם וְאַשְׁמֶלֶךְ בְּפִיהֶם
 24 זָכָרִים לְדַבֵּר אֶל־אֵלֹהֵי אֲחֵיו הַחֲוֹנִיִּים בְּכִסְפֵּי
 25 הַמָּקוֹם לְהֵבִיאֵנוּ מִשְׁרָתִים לְבֵית אֱלֹהֵינוּ :
 26 וַיְבִיאֵנוּ בֶן־אֱלֹהֵינוּ הַטּוֹבָה עָלֵינוּ אִישׁ שְׁכָל
 27 מִבְּנֵי מַחֲלִי בְרִלְיָ בֶן־יִשְׂרָאֵל וּשְׁרָבִיָּה וְגִבְיָה וְאַחֲזִי
 28 שְׁמֹנֶה עָשָׂר : וְאַחַחֲשִׁבְיָה וְאַחֲזִי יִשְׁעִיָּה מִבְּנֵי
 29 מִרְיָ אֲחֵיו וּבְנֵיהֶם עָשָׂרִים : וּמִן־הַנְּחִיָּלִים
 30 שְׁנָתָן דָּוִד וְהַשָּׂרִים לְעִבְרַת הַלִּוִּים נְחִיָּים מֵאֵתִים
 31 וְעֶשְׂרִים כָּל־כָּהֵן נִקְרָא בְּשִׁמּוֹת : וְאַחַרָּא שָׁם צוֹם
 32 עַל־הַנָּהָר אֲהֵא לְהַתְעַנּוֹת לִפְנֵי אֱלֹהֵינוּ לְבִקֵּשׁ
 33 מִמֶּנּוּ דָּרָךְ יִשְׁרָה לָנוּ וְלִשְׁפֹּנוּ וְלִכְלֹכֵנוּ : כִּי
 34 בִשְׁתִּי לִשְׁאֹל מִן־הַמֶּלֶךְ חֵיל וְכָדָשִׁים לְעוֹרֵנוּ
 35 מֵאוֹיֵב בְּדָרָךְ קִרְאָמֵרְנוּ לְמֶלֶךְ לֵאמֹר יְד־אֱלֹהֵינוּ
 36 תִּקֵּל

fathers, and *this is* the genealogy of them that went up with me from Babylon, in the reign of Artaxerxes the king.

2 Of^a the sons of Phinehas; Gershom: of the sons of Ithamar; Daniel: of the sons of David; Hattush:^d

3 Of the sons of Shechaniah, of the sons of Pharosh;^f Zechariah: and with him were reckoned, by genealogy, of the males an hundred and fifty.

4 Of the sons of Pahath-moab; Elihoenai the son of Zerahiah, and with him two hundred males.

5 Of the sons of Shechaniah; the son of Jahaziel, and with him three hundred males.

6 Of the sons also of Adin; Ebed the son of Jonathan, and with him fifty males.

7 And of the sons of Elam; Jeshaiiah the son of Athaliah, and with him seventy males.

8 And of the sons of Shephatiah; Zebadiah the son of Michael, and with him fourscore males.

9 Of the sons of Joab; Obadiah the son of Jehiel, and with him two hundred and eighteen males.

10 And of the sons of Shelomith; the son of Josphiah, and with him an hundred and threescore males.

11 And of the sons of Bebai; Zechariah the son of Bebai, and with him twenty and eight males.

12 And of the sons of Azgad; Johanan the son of Hakkatan, and with him an hundred and ten males.

13 And of the last sons of Adonikam, whose names *are* these, Eliphelet, Jeiel, and Shemaiah, and with them threescore males.

14 Of the sons also of Bigvai; Uthai, and Zabud, and with them seventy males.

15 And I gathered them together to the river that runneth to Ahava; and there *abode* we in tents three days: and I viewed the people and the priests, and found there none^o of the sons of Levi.

16 Then sent I for Eliezer, for Ariel, for Shemaiah, and for Elnathan, and for Jarib, and for Elnathan, and for Nathan, and for Zechariah, and for Meshullam, chief men; also for Joiarib, and for Elnathan, men of understanding.^q

17 And I sent them with commandment unto Iddo the chief at the place Casiphia, and *θ* I told them what they should say unto Iddo, *and* to his brethren the Nethinims, at the place Casiphia, that they should bring^r unto us ministers for the house of our God.

18 And, by the good hand of our God upon us, they^t brought us a man of understanding, of the sons of Mahli, the son of Levi, the son of Israel; and Sherebiah, with his sons and his brethren, eighteen;

19 And Hashabiah, and with him Jeshaiiah, of the sons of Merari, his brethren and their sons, twenty;

20 Also of the Nethinims,^u whom David and the princes had appointed for the service of the Levites, two hundred and twenty Nethinims: all of them were expressed by name.^w

21 Then I proclaimed a fast^x there, at the river of Ahava, that we might^y afflict ourselves before our God, to^z seek of him a right way for us, and for our^b little ones, and for all our substance.

22 For^d I was ashamed to require of the

B. C. 457.

a 1 Ch. 6. 4, &c.

b ch. 7. 6, 9, 28.

c Ps. 33. 18, 19. 34. 15, 22.

La. 3. 25.

Ro. 8. 28.

d 1 Ch. 3. 22.

e 2 Ch. 15. 2.

Zep. 1. 4, 6.

He. 10. 38.

f ch. 2. 3.

g 1 Ch. 5. 20.

Ps. 66. 18, 20.

Is. 19. 22.

Je. 29. 12, 13.

h ch. 7. 15, 16.

β yellow, or, shining brass.

γ desirable.

i Le. 21. 6. 8.

22. 2. 3.

De. 33. 8.

k Nu. 4. 15.

Ro. 9. 23.

δ or, youngest son.

l ver. 32.

ζ or, Zaccur, as some read.

m ch. 7. 28.

η or, pitched.

n Ne. 2. 11.

ο ch. 7. 7.

p ver. 26, 30.

q 1 Ch. 12. 32.

Pr. 20. 5.

28. 2.

θ I put words in their mouth,

2Sa. 14. 3, 19.

r Tit. 1. 5.

s ch. 6. 17.

t Ne. 8. 7.

9. 4, 5.

u ch. 7. 21.

v ch. 2. 43.

w Phi. 4. 3.

x 2 Ch. 20. 3.

y Le. 16. 29.

23. 29.

Is. 58. 3, 5.

Joel 2. 13.

z Ps. 5. 8.

143. 8, 10.

Pr. 3. 6.

Is. 30. 21.

42. 16.

Je. 10. 23.

a ch. 6. 21.

Ne. 9. 2.

2 Co. 6. 17.

b Ps. 8. 2.

Mar. 10. 13.

16.

c De. 12. 30, 31.

Ro. 2. 17, 25.

d 1 Co. 9. 15.

king a band of soldiers and horsemen to help us against the enemy in the way: because we had spoken unto the king, saying, The hand^b of our God is upon all them for good that seek^c him; but his power and his wrath^e is against all them that forsake him.

23 So we fasted, and besought our God for this; and he was entreated^g of us.

24 Then I separated twelve of the chief of the priests, Sherebiah, Hashabiah, and ten of their brethren with them.

25 And weighed unto them^h the silver, and the gold, and the vessels, *even* the offering of the house of our God, which the king, and his counsellors, and his lords, and all Israel *there* present, had offered;

26 I even weighed unto their hand six hundred and fifty talents of silver, and silver vessels an hundred talents, and gold an hundred talents;

27 Also twenty basons of gold, of a thousand drams; and two vessels of β fine copper, γ precious as gold.

28 And I said unto them, Ye *are* holy unto the LORD; the vesselsⁱ *are* holy also; and the silver and the gold *are* a free will offering unto the LORD God of your fathers:

29 Watch ye, and keep *them*, until ye weigh *them* before the chief of the priests and the Levites, and chief of the fathers of Israel, at Jerusalem, in the chambers of the house of the LORD.

30 So took the priests and the Levites the weight of the silver, and the gold, and the vessels, to bring *them* to Jerusalem,^j unto the house of our God.

31 Then we departed from the river of Ahava, on the twelfth *day* of the first month, to go unto Jerusalem: and^m the hand of our God was upon us, and he delivered us from the hand of the enemy, and of such as lay in wait by the way.

32 Andⁿ we came to Jerusalem, and abode there three days.

33 Now on the fourth day was the silver and the gold, and the vessels,^p weighed in the house of our God by the hand of Meremoth the son of Uriah the priest; and with him was Eleazar the son of Phinehas; and with them *was* Jozabad the son of Jeshua, and Noadiah the son of Binnui, Levites;

34 By number *and* by weight of every one: and all the weight was written at that time.

35 *Also* the children of those that had been carried away, which were come out of the captivity, offered^q burnt-offerings unto the God of Israel, twelve bullocks for all Israel, ninety and six rams, seventy and seven lambs, twelve he-goats *for* a sin-offering: all *this was* a burnt-offering unto the LORD.

36 And they delivered the king's commissions^r unto the king's lieutenants, and to the governors on this side the river; and they furthered the people, and the house of God.

CHAP. IX.

NOW when these things were done, the princes came to me, saying, The people of Israel, and the priests, and the Levites, have not separated^a themselves from the people of the lands, *doing^c* according to their abominations, *even* of the Canaanites, the Hittites, the Perizzites, the Jebusites,

the Ammonites, the Moabites, the Egyptians, and the Amorites.

2 For they have taken ^b of their daughters for themselves, and for their sons; so that the holy ^d seed have ^e mingled themselves with the people of *those* lands: yea, the hand of the princes and rulers hath been chief in this trespass.

3 And when I heard this thing, I ^g rent my garment and my mantle, and plucked off the hair ^h of my head and of my beard, and sat down astonished.ⁱ

4 Then were assembled unto me every one that trembled ^k at the words of the God of Israel, because of the transgression of those that had been carried away; and I sat astonished until the evening sacrifice.ⁿ

5 And at the evening sacrifice I arose up from my ^o heaviness; and having rent my garment and my mantle, I fell upon my knees, and spread ^p out my hands unto the LORD my God,

6 And said, O my God, I am ^q ashamed and blush to lift up my face to thee, my God: for our iniquities are increased over our head,^r and our ^s trespass is grown ^t up unto the heavens.

7 Since the days of our fathers ^v have we been in a great trespass unto this day: and for our iniquities have we, our kings, and our priests, been delivered ^x into the hand of the kings of the lands, to the sword, to captivity, and to a spoil, and to confusion of face, as *it is* this day.

8 And now for a little ^y space grace hath been shewed from the LORD our God, to leave us a remnant to escape, and to give us ^z a nail in his holy place, that our God may lighten ^a our eyes, and give us a little reviving ^b in our bondage.

9 For we were bond-men;^c yet ^d our God hath not forsaken us in our bondage, but hath extended mercy unto us in the sight of the kings of Persia, to give us a reviving, to set up the house of our God, and to ^e repair the desolations thereof, and to give us a wall ^f in Judah and in Jerusalem.

10 And now, O our God, what shall we say after this? for we have forsaken thy commandments,

11 Which thou hast commanded ^g by thy servants the prophets, saying, The land, unto which ye go to possess it, is an unclean land with the filthiness of the people of the lands, with their abominations, which have filled it from ^h one end to another with their uncleanness.

12 Now, therefore, give not your daughters unto their sons, neither take their daughters unto your sons, nor seek their peace ⁱ or their wealth for ever: that ye may be strong, and eat the good of the land, and leave ^j it for an inheritance to your children for ever.

13 And after all that is come upon us for our evil deeds, and for our great trespass, seeing that thou our God hast ^k punished us less ^l than our iniquities deserve, and hast given us *such* deliverance as this;

14 Should ^m we again break thy commandments, and join in affinity with the people of these abominations? wouldest not thou be angry with us till ⁿ thou hadst consumed us, so that there should be no remnant nor escaping?

15 O LORD God of Israel, thou ^o art righteous; for we remain yet escaped,^p

B. C. 457.

a Jno.8,21,24.
1 Co.15.17.
b Ex.34.16.
Ne.13.23.
c Ps.130.3.
d De.14.2.
Is.6.13.
e 2 Co.6.14.
f 2 Ch.20.9.
g 2 Ki.19.1.
h Is.15.2.
i a great weeping.
j Ps.60.3.
k ch.10.3.
Ps.119.136.
Is.66.2.
Eze.9.4.
l Ne.13.27.
m Is.55.6,7.
n Ex.29.39.
o 2Ch.34.31.
p bring forth.
q or, affliction.
r 1 Ki.8.22.
s ch.9.4.
t De.7.2,3.
u Da.9.7,8.
v Ps.38.4.
w or, guiltiness.
x 2 Ch.28.9.
Lu.15.21.
Re.18.5.
y Ps.106.6.
z Ne.5.12.
a De.28,38,64.
b De.9.18.
c moment.
d or, a pin: that is, a constant & sure abode.
Is.22.23.
e Ps.13.3.
f Ps.86.6.
g Ne.9.36.
h Ps.136.23.
i Eze.11.16.
j devoted.
k set up.
l ch.6,8,14.
m by the hand of.
e 1 Sa.12.18.
f showers.
g mouth to mouth,
2 Ki.21.16.
p caused to dwell, or, have brought back.
f Pr.28.13.
1 Jno.1.9.
g De.23.6.
h withheld beneath our iniquities.
h Ps.103.10.
i Jno.5.14.
2 Pe.2,20,21.
r or, have greatly offended.
k De.9.8.
l Ne.9.33.
Da.9.14.
m La.3.22,23.

as *it is* this day; behold, we are before thee in our ^a trespasses; for we cannot stand ^b before thee because of this.

CHAP. X.

NOW when Ezra had prayed, and when he had confessed, weeping and casting himself down before ^a the house of God, there assembled unto him out of Israel a very great congregation of men, and women, and children: for the people wept ^b very sore.

2 And Shechaniah the son of Jehiel, *one* of the sons of Elam, answered and said unto Ezra, We have trespassed ^c against our God, and have taken strange wives of the people of the land: yet now there is ^d hope in Israel concerning this thing.

3 Now therefore let us make ^e a covenant with our God to ^f put away all the wives, and such as are born of them, according to the counsel of my lord, and of those that tremble ^g at the commandment ^h of our God; and let it be done according to the law.

4 Arise; for *this* matter *belongeth* unto thee: we also will be with thee: be of good courage, and do *it*.

5 Then arose Ezra, and made the chief priests, the Levites, and all Israel, to swear ⁱ that they should do according to this word. And they swear.

6 Then Ezra rose up from before the house of God, and went into the chamber of Johanan the son of Eliashib: and *when* he came thither, he ^j did eat no bread, nor drink water; for he mourned because of the transgression of them that had been carried away.

7 And they made proclamation throughout Judah and Jerusalem unto all the children of the captivity, that they should gather themselves together unto Jerusalem;

8 And that whosoever would not come within three days, according to the counsel of the princes and the elders, all his substance should be ^k forfeited, and himself separated from the congregation of those that had been carried away.

9 Then all the men of Judah and Benjamin gathered themselves together unto Jerusalem within three days: *it was* the ninth month, and the twentieth *day* of the month; and all the people sat in the street of the house of God, trembling because ^l of *this* matter, and for the great ^m rain.

10 And Ezra the priest stood up, and said unto them, Ye have transgressed, and have ⁿ taken strange wives, to increase the trespass of Israel.

11 Now therefore make confession unto the LORD God of your fathers, and do his pleasure; and separate yourselves from the people of the land, and from the strange wives.

12 Then all the congregation answered and said with a loud voice, As thou hast said, so must we do.

13 But the people *are* many, and *it is* a time of much rain, and we are not able to stand without, neither *is this* a work of one day or two; for we ^o are many that have transgressed in this thing.

14 Let now our rulers of all the congregation stand, and let all them which have taken strange wives in our cities come at appointed times, and with them the elders of every city, and the judges

וּפְלִיטָה: יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל צִדִּיק אֲמָרָה כִּי
נִשְׁאָרְנוּ פְלִיטָה בַּיּוֹם הַזֶּה וְהִנֵּנוּ לְפָנֶיךָ
בְּאִשְׁמֹתֵינוּ כִּי אֵין לָעֲמֹד לְפָנֶיךָ עֲלֵזָה:

CAP. X.

וּכְהִתְפַּלֵּל עֲזָרָא וּכְהִתְדַוְּהוּ בָכָה וּמִתְחַפֵּל לְפָנֶי
בֵּית הָאֱלֹהִים נִקְבְּצוּ אֵלָיו מִיִּשְׂרָאֵל קָהָל רַב־מְאֹד
אֲנָשִׁים וְנָשִׁים וְיָלִידִים כִּי־בָנֵי הָעָם הִרְבָּה בָכָה:
וַיֵּן שִׁכְנִיָּה בְּרִיחֵיאל מִבְּנֵי עֹלָם וַיֹּאמֶר לַעֲזָרָא
אֲמַחֲנוּ מַעַלְנוּ בָּאלֹהֵינוּ וְנִשָּׁב נָשִׁים נְכָרִיֹת מִעַמִּי
הָאָרֶץ וְעַתָּה יֵשׁ מִקְחָה לְיִשְׂרָאֵל עַל־זֹאת: וְעַתָּה
נְכַרְתִּיכֶם לְאֱלֹהֵינוּ לְחֻצִּיאַת כָּל־נָשִׁים וְהַגִּדְלָה
מִהֶם בַּעֲצַת אֲדָנִי וְהַחֲדִידִים בְּמִצְוַת אֱלֹהֵינוּ
וּכְתוּרָה יַעֲשֶׂה: קָם כִּי־עָלָה הַדָּבָר וַאֲנֹחֲנוּ
עִמָּךְ חֹזֶק וַעֲשֶׂה: וַיָּקָם עֲזָרָא וַיִּשְׁבַּע אֶת־
שָׂרֵי הַכְּהֵנִים הָלוֹם וְכָל־יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת כְּדָבָר
הַזֶּה וַיִּשְׁבָּעוּ: וַיָּקָם עֲזָרָא מִלִּפְנֵי בֵּית הָאֱלֹהִים
וַיֵּלֶךְ אֶל־לִשְׁפַת יְהוֹחָנָן בֶּן־אֶלְשִׁיב וַיֵּלֶךְ שָׁם
לָחֶם לֹא־אָכַל וַיִּמָּס לֹא־שָׂתָה כִּי מִתְאַבֵּל עַל־
מַעַל הַגּוֹלָה: וַיַּעֲבִירוּ קוֹל בִּיהוּדָה וִירוּשָׁלַם לְכָל־
בְּנֵי הַגּוֹלָה לְהִקָּבֵץ יְרוּשָׁלַם: וְכָל־אִשֶּׁר לֹא־
יָבוֹא לְשָׁלֹשַׁת הַיָּמִים בַּעֲצַת הַשָּׂרִים וְהַקָּהִיִּם
יָחָס כִּי־רִשְׁעוֹ וְהוּא יִבְדֵּל מִקָּהָל הַגּוֹלָה:
וַיִּקָּבְצוּ כָל־אֲנָשֵׁי־יְהוּדָה וּבְנֵי־מִן: יְרוּשָׁלַם לְשָׁלֹשַׁת
הַיָּמִים הוּא חֹדֶשׁ הַתְּשִׁיעִי בַּעֲשָׂרִים בְּחֹדֶשׁ וַיִּשְׁבָּנוּ
כָּל־הָעָם בְּרוּחֹב בֵּית הָאֱלֹהִים מְרִעִירִים עַל־הַדָּבָר
וּמִהַנָּשָׁמִים: וַיָּקָם עֲזָרָא הַכֹּהֵן וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם
אַתֶּם מַעַלְתֶּם וַתִּשְׁבָּנוּ נָשִׁים נְכָרִיֹת לְהוֹסִיקָם עַל־
אֲשֵׁמֹת יִשְׂרָאֵל: וְעַתָּה תֵּנוּ תוֹרָה לַיהוָה אֱלֹהֵי־
אֲבֹתֵיכֶם וַעֲשׂוּ רְצוֹנוֹ וְהַבְדִּילוּ מִעַמִּי הָאָרֶץ וּמִן־
הַנָּשִׁים הַנְּכָרִיֹת: וַיַּעֲנוּ כָל־הַקָּהָל וַיֹּאמְרוּ קוֹל
גָּדוֹל כֵּן כְּדַבְּרֶיךָ עָלֵינוּ לַעֲשׂוֹת: אֲבָל הָעָם
רַב וְהָעֵצָה גְּשָׁמִים וַאֲזַן לֹחַ לָעֲמֹד בַּחוּץ
וְהַפְּלֹאֶה לֹא־לִיֹם אֲחֹד וְלֹא לְשֵׁנִים כִּי־הִרְבִּינוּ
לִשְׁבֹּעַ בְּדָבָר הַזֶּה: יַעֲמֹד־נָא שָׂרֵינוּ לְכָל־הַקָּהָל
וְכָל־אִשֶּׁר בְּעִרְנוּ הַהֲשִׁיב נָשִׁים נְכָרִיֹת יָבֹא

לְתַעֲבֹתֵיהֶם לְכַנְעֵלֵי הַחֲמִי הַסָּרִי הַיּוֹנִסִי הָעַמְנִי
הַמִּצְרִי הַמִּצְרִי וְהָאֲמֹרִי: כִּי־נִשְׁאָרוּ מִבְּנֵי־הֵם
לָחֶם וּלְבִנְיָהֶם וְהִתְעַרְבוּ וַיָּבֹעַ הַקֹּדֶשׁ בַּעַמִּי
הָאֲרָצוֹת וַיַּד הַשָּׂרִים וְהַסָּנִים הִתְחָה בְּמַעַל הַזֶּה
רִאשׁוֹנָה: וַיִּשְׁמָעֵל אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה קָרָעְתִּי אֶת־
בְּגָדִי וּמַעֲלִי וְאֶמְרָשָׁה מִשְׁעַר רֹאשִׁי וְקָנִי וְאֶשְׁבָּה
מִשׁוֹמֵם: וְאֵלֵי יֹאסֵף כָּל־חֹרֵר כְּדַבְּרֵי אֱלֹהֵי־
יִשְׂרָאֵל עַל־מַעַל הַגּוֹלָה וְאֵלֵי יִשָּׁב מִשׁוֹמֵם עַד־
לְמִנְחַת הָעֶרֶב: וּבְמִנְחַת הָעֶרֶב קָמְתִי מִתַּפְעִיטִי
וַיִּקְרָעֵי בְגָדִי וּמַעֲלִי וְאֶכְרָשָׁה עַל־כַּרְפִּי וְאֶפְרָשָׁה
כַּסִּי אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵי: וְאֶמְרָה אֲלֵהִי נָשָׁתִי
וּנְכַלְמִתִּי לַחַיִּים אֲלֵהֵן פָּנֵי אֱלֹהֵי כִּי עֲוֹנֵינוּ רַבֹּה
לְמַעַלְהָ רֹאשׁ וְאִשְׁמֹתֵנוּ גְדֹלָה עַד לְשָׁמַיִם: מִיָּמִי
אֲבִיתֵנוּ אֲנֹחֲנוּ בְּאִשְׁמָה גְדֹלָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה
וּבְעֹנֻתֵנוּ נִתְּנוּ אֲנֹחֲנוּ מִלְכֵנוּ כְּהֵמֵנוּ בֶּן־י מִלְכֵי
הָאֲרָצוֹת בְּחָרֵב בָּשָׁרִי וּבְבֹדָה וּבְנִשְׁתַּת פָּתִים בַּיּוֹם
הַזֶּה: וְעַתָּה כְּמַעַשְׂרֵי הַיְּהוָה תַּחֲזֶה מֵאֵת־
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְהִשְׁאִיר לָנוּ פְּלִיטָה וּלְתַתֵּלְנוּ יָחַד
בְּמָקוֹם קָדְשׁוֹ לְהִאֲזִיר עֵינֵינוּ אֲלֵהֵנוּ וְלִתְתֵּנוּ מַחֲיָה
מֵעַשׂ בַּעֲבָדְתֵנוּ: כִּי־עַבְדִּים אֲנֹחֲנוּ וּבַעֲבָדְתֵנוּ לֹא
עֲבָנוּ אֱלֹהֵינוּ וְנִשְׁעָלְנוּ חֹסֶר לִפְנֵי מִלְכֵי פָרִס
לְתַתֵּלְנוּ מַחֲיָה לְרוּמָם אֶת־בֵּית אֱלֹהֵינוּ וְלַהֲעַמִּיד
אֶת־חֲרָבֵנוּ וּלְתַתֵּלְנוּ גָדֵר בִּיהוּדָה וּבִירוּשָׁלַם:
וְעַתָּה מַה־נֹּאמֶר אֱלֹהֵינוּ אֲחִירֵזָה כִּי עֲוֹנוֹ
מִצְוֹתֶיךָ: אֲשֶׁר צִוִּית בְּדֵ עֲבָרְךָ הַנִּבְיָאִים לֵאמֹר
הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם בָּאִים לְרִשְׁתָּהּ אָרֶץ נִדְחָה
הִיא בְּנִדָּה עִמִּי הָאֲרָצוֹת בְּחֻעֲבָתָהֶם אֲשֶׁר־
מִלְּאִיהָ מִשָּׁה אֶל־פֶּה בְּטִמְאָתָם: וְעַתָּה בְּנוֹתֵיכֶם
אֶל־תִּתְּנוּ לְבָנֵיהֶם וּבְנֹתֵיהֶם אֶל־תִּשְׁאָרוּ לְבָנֵיכֶם
וְלֹא־תִרְשָׁיוּ שְׁלֵמָם וּשְׁוֹבָתָם עַד־עוֹלָם לְמַעַן
הַתְּחַזְּקוּ וְאֲכַלְתֶּם אֶת־טוֹב הָאָרֶץ וְהִוְרַשְׁתֶּם
לְבָנֵיכֶם עַד־עוֹלָם: וְאֲחִירִי כָל־הַנָּא עָלֵינוּ בַּעֲשָׂנוֹ
הָרָעִים וּבְאִשְׁמֹתֵנוּ הַגְּדֹלָה כִּי אַתָּה אֱלֹהֵינוּ
חֲשִׁבְתָּ לְמַשָּׁה מַעֲוֵנוּ וְנִתְּתָה לָנוּ פְּלִיטָה קוֹזָה:
וְהַנְּשִׁיב לְחֵפֵי מִצְוֹתֶיךָ וְלַהֲתַחֲתֵנוּ בַּעַמִּי הַתַּעֲבֹת
הָאֵלֶּה הִלֹּא תִאֲנֶה־נָנוּ עַד־כִּלְיָה לְאֵין שְׂאֵרִית

חקלא

- לעתים מזמנים ועמקם וקני עיר ועיר ושפמיה
 עד להשיב חרון אף־אלהינו מפנינו עד לדבר
 15 הנה : אך ונתן בן־עשהאל ויהודה בן־חנניה
 עמנו על־ואת ומשלם ושבת הלוי עזרם :
 16 ובעשר־בן הגולה ויגדלו עזרא הפהן אנשים
 ראשי האבות לבית אבתם וכלם בשמות וישבו
 17 ביום אחד לחדש העשירי לדרוש הדבר : ויכלו
 בכל אנשים קחשיבו נשים נכריות עד יום אחד
 18 לחדש הראשון : וימצא מבני הפהלים אשר
 חשיבו נשים נכריות מבני יושע בן־יוצדק ואחיו
 19 מעשהיה ואליעזר ויריב וגדלך : ויהנו ירם
 להוציא נשיהם ואשמים אל־צאן על־אשמהם :
 20 ומבני אפר חגני ובריה : ומבני חרם מעשהיה
 21 ואלה ושבעיה ויהיאל ועזיה : ומבני פשחור
 22 אליועני מעשהיה ישמעאל נתנאל ויזבד ואלעשה :
 23 ומן־הלויים יוזבד ושמעני וקליה הוא קלישא
 24 מחיה יהודה ואליעזר : ומן־המשוררים אלישיב
 25 ומן־השעירים שלם ומלם ואזרי : ומישאאל
 מבני פרעש רמיה ויהודה ומלכיה ומימן ואליעזר
 ומלכיה ובניה : ומבני עילם מחניה ונחיה
 96 ויהיאל ועבדי וירמות ואליה : ומבני ותיא
 97 אליועני אלישיב מחניה וירמות וזבד ועזרא :
 98 ומבני בני יהוחנן חנניה ובני עתלי : ומבני בני
 99 משלם מלך ועדיה ישוב ושאל וירמות : ומבני
 100 פחת מואב עדנא וכלל בניה מעשהיה מחניה
 בצלאל ובני ומנשה : ובני חרם אליעזר ושיה
 מלכיה ושבעיה שמעון : ובנימן מלך שמריה :
 מבני חשם מחני מתתה וזבד אלילש ורכי
 מנשה שמעי : מבני בני מעדי עמרם ואיאל
 בניה בדיה פלוחי : ונחיה מרמות אלישיב :
 מחניה מחני ויעשו : ובני ובני שמעי :
 37 ושלמיה ונתן ועדיה : מכנדי ששי שרי
 38 עזראל ושלמיהו שמריה : שלום אמריה
 39 יוסף : מבני נבו ושיאל מחתיה וזבד ובילא יצו
 41 ויואל בניה : כל־אלה נחשו נשים נכריות ויש
 42 מהם נשים ושימו בנים :
 43
 44

thereof, until the fierce wrath of our God for β this matter be turned from us.

15 Only Jonathan the son of Asahel, and Jahaziah the son of Tikvah, γ were employed about this matter; and Meshullam and Shabbethai the Levite helped them.

16 And the children of the captivity did so. And Ezra the priest, with certain chief of the fathers, after the house of their fathers, and all of them by their names, were separated, and sat down in the first day of the tenth month to examine ^a the matter.

17 And they made an end with all the men that had taken strange wives by the first day of the first month.

18 And among the sons of the δ priests there were found that had taken strange wives; namely, of the sons of Jeshua the son of Jozadak, and his brethren; Maaseiah, and Eliezer, and Jarib, and Gedaliah.

19 And they gave ^c their hands that they would put away their wives; and being guilty, they offered ^d a ram of the flock for their trespass.

20 And of the sons of Immer; Hanani, and Zebadiah.

21 And of the sons of Harim; Maaseiah, and Elijah, and Shemaiah, and Jehiel, and Uziah.

22 And of the sons of Pashur; ^e Elioenai, Maaseiah, Ishmael, Nethaneel, Jozabad, and Elasah.

23 Also of the Levites; Jozabad, and Shimei, and Kelaiah, (the same is Kelita,) Pethahiah, Judah, and Eliezer.

24 Of the singers also; Eliashib: and of the porters; Shallum, and Telem, and Uri.

25 Moreover of Israel: of the sons of

B. C. 457.

β or, be turned from us till this matter be dispatched.

γ stood.

^a De. 13. 14. Job 29. 16. Jno. 7. 51.

^b Je. 23. 11. Mal. 2. 8, 9.

^c 2 Ki. 10. 15. 1 Ch. 29. 24. 2 Ch. 30. 8. La. 5. 6.

^d Le. 5. 15, 16. 6. 4, 6.

^e Ne. 7. 41.

δ or, Mab-nadebai, according to some copies.

^f Pr. 5. 20.

Parosh; Ramiah, and Jeziah, and Malchiah, and Miamin, and Eleazar, and Malchijah, and Benaiah.

26 And of the sons of Elam; Mattaniah, Zechariah, and Jehiel, and Abdi, and Jeremoth, and Eliah.

27 And of the sons of Zattu; Elioenai, Eliashib, Mattaniah, and Jeremoth, and Zabad, and Aziza.

28 Of the sons also of Bebai; Jehohanan, Hananiah, Zabbai, and Athlai.

29 And of the sons of Bani; Meshullam, Malluch, and Adaiah, Jashub, and Sheal, and Ramoth.

30 And of the sons of Pahath-moab; Adna, and Chelal, Benaiah, Maaseiah, Mattaniah, Bezaleel, and Binnui, and Manasseh.

31 And of the sons of Harim; Eliezer, Ishijah, Malchiah, Shemaiah, Shimeon,

32 Benjamin, Malluch, and Shemariah.

33 Of the sons of Hashum; Mattenai, Mattathah, Zabad, Eliphelet, Jeremai, Manasseh, and Shimei.

34 Of the sons of Bani; Maadai, Amram, and Uel,

35 Benaiah, Bedeiah, Chelluh,

36 Vaniah, Meremoth, Eliashib,

37 Mattaniah, Mattenai, and Jaasau,

38 And Bani, and Binnui, Shimei,

39 And Shelemiah, and Nathan, and Adaiah,

40 δ Machnadebai, Shashai, Sharai,

41 Azareel, and Shelemiah, Shemariah,

42 Shallum, Amariah, and Joseph.

43 Of the sons of Nebo; Jeiel, Matithiah, Zabad, Zebina, Jadau, and Joel, Benaiah.

44 All these had taken strange ^f wives: and some of them had wives by whom they had children.

The Book of NEHEMIAH.

CHAP. I.

THE words of Nehemiah^a the son of Hachaliah. And it came to pass in the month Chisleu, in the twentieth year, as I was in Shushan the palace,

2 That Hanani, one of my brethren, came, he and *certain* men of Judah; and I asked them concerning the Jews that had escaped, which were left of the captivity, and concerning Jerusalem.

3 And they said unto me, The remnant that are left of the captivity there in the province *are*^b in great affliction and reproach: the wall of Jerusalem also is broken^c down, and the gates thereof are burned with fire.

4 And it came to pass, when I heard these words, that I sat down and wept, and mourned *certain* days, and fasted, and prayed before the God of heaven,

5 And said, I beseech thee, O LORD God of heaven, the great and terrible God, that keepeth^d covenant and mercy for them that love him and observe his commandments;

6 Let^e thine ear now be attentive, and thine eyes open,^f that thou mayest hear the prayer of thy servant, which I pray before thee now, day and night, for the children of Israel thy servants, and confess^g the sins of the children of Israel, which we have sinned against thee: both I and my father's house have sinned.

7 We^h have dealt very corruptly against thee, and have not keptⁱ the commandments, nor the statutes, nor the judgments, which thou commandedst thy servant Moses.

8 Remember, I beseech thee, the word that thou commandedst thy servant Moses, saying, *If*^j ye transgress, I will scatter you abroad among the nations:

9 But *if*^k ye turn unto me, and keep my commandments, and do them; though there^l were of you cast out unto the uttermost part of the heaven, yet will I gather^m them from thence, and will bring them unto the place that I have chosen to set my name there.

10 Now theseⁿ *are* thy servants, and thy people, whom thou hast redeemed by thy great power, and by thy strong hand.

11 O LORD, I beseech thee, let now thine ear be attentive^o to the prayer of thy servant, and to the prayer of thy servants, who desire^p to fear thy name; and prosper, I pray thee, thy servant this day, and grant him mercy in the sight of this man. For^q I was the king's cupbearer.

CHAP. II.

AND it came to pass in the month Nisan, in the twentieth year of^r Artaxerxes the king, that wine was before him: and I took up^s the wine, and gave it unto the king. Now I had not been *beforetime* sad in his presence.

2 Wherefore the king said unto me, Why *is* thy countenance sad, seeing thou

B. C. 446.

a ch. 10. 1.
b Pr. 15. 13.
c 1 Ki. 1. 31.
Da. 2. 4.
d ch. 1. 3.
e 2 Ch. 21. 20.
23. 27.
32. 33.
f Pr. 3. 6.
Phi. 4. 6.
g Ps. 137. 1. 3.
La. 1. 7.
3. 61.
5. 1.
h 2 Ki. 25. 10.
Is. 64. 10, 11.
i wife.
j Da. 9. 4, &c.
k ch. 5. 14.
13. 6.
l Ex. 20. 6.
m 1 Ki. 8. 28, 29.
2 Ch. 6. 40.
n Ps. 34. 15.
o Ps. 32. 5.
1 Jn. 1. 9.
p ch. 3. 7.
q Ps. 106. 6.
r ver. 18.
Ezr. 5. 5.
s De. 28. 15.
t Le. 26. 33, &c.
De. 4. 25, &c.
28. 64.
u Ps. 112. 10.
Eze. 26. 5, 8.
v De. 30. 4.
w Ezr. 8. 32.
x Ps. 147. 2.
Is. 11. 12.
56. 8.
Je. 12. 15.
50. 19, 20.
y Ps. 51. 18.
122. 6.
z De. 9. 29.
Da. 9. 15, &c.
a 2 Ch. 26. 9.
b Ps. 86. 6.
c Is. 26. 8.
He. 13. 18.
d ch. 1. 3.
e ch. 2. 1.
f ch. 3. 15.
g Ezr. 7. 1.
h 2 Sa. 15. 23.
Je. 31. 38, 40.
i ch. 1. 11.

art not sick? this *is* nothing *else* but sorrow^b of heart. Then I was very sore afraid,

3 And said unto the king, Let^c the king live for ever: why should not my countenance be sad, when the city,^d the place of my fathers' sepulchres,^e *lieth* waste, and the gates thereof are consumed with fire?

4 Then the king said unto me, For what dost thou make request? So I prayed^f to the God of heaven.

5 And I said unto the king, If it please the king, and if thy servant have found favour in thy sight, that thou wouldest send me unto Judah, unto the city of my fathers' sepulchres, that I may build it.

6 And the king said unto me, (the *β* queen also sitting by him,) For how long shall thy journey be? and when wilt thou return? So it pleased the king to send me; and I set him a time.^h

7 Moreover, I said unto the king, If it please the king, let letters be given me to the governors beyond the river, that they may convey me over, till I come into Judah;

8 And a letter unto Asaph the keeper of the king's forest, that he may give me timber to make beams for the gates of the palace which *appertained* to the house, and for the wall of the city, and for the house^j that I shall enter into. And the king granted me, according^k to the good hand of my God upon me.

9 Then I came to the governors beyond the river, and gave them the king's letters. (Now the king had sent captains of the army and horsemen with me.)

10 When Sanballat the Horonite, and Tobiah the servant, the Ammonite, heard^l of *it*, it grieved^m them exceedingly that there was come a man to seek the welfare of the children of Israel.

11 Soⁿ I came to Jerusalem, and was there three days.

12 And I arose in the night, I and some few men with me; neither told I *any* man what my God^o had put in my heart to do at Jerusalem: neither *was there* any beast with me, save the beast that I rode upon.

13 And I went out by night, by the gate^p of the valley, even before the dragon-well, and to the dung-port, and viewed the walls of Jerusalem, which were^q broken down, and the gates thereof were consumed with fire.

14 Then I went on to the gate of the fountain,^r and to the king's pool: but *there was* no place for the beast *that was* under me to pass.

15 Then went I up in the night by the brook,^s and viewed the wall, and turned back, and entered by the gate of the valley, and so returned.

16 And the rulers knew not whither I went, or what I did; neither had I as yet told *it* to the Jews, nor to the priests, nor to the nobles, nor to the rulers, nor to the rest that did the work.

CAP. I. א

1 דברי נחמיה בן חכליה ויהי בחורש פסלו שנת
 2 עשירים ואני הייתי בשושן הבירה: ויבא חנני
 3 אחד מאחי הוא ואנשים מיהודה ואשאלם
 4 על היהודים הפליטה אשר נשאר מן השבי ועל
 5 ירושלים: ואמר לי הנשאלים אשר נשאר
 6 מן השבי שם במדינה ברעה גדלה ובהרפה
 7 וחומות ירושלים מפוצות ושעריה נצתו באש:
 8 ויהי נשמיני את היהודים האלה ישבתי
 9 ואבנתי ואחאבלתי ימים ואחי צם ומחפזי לפני
 10 אלהי השמים: ואמר אנא יהוה אלהי השמים
 11 האל הגדול והנורא שמר הברים וחסד לאהבו
 12 ולשמרי מצותיו: הווי נא אונק לשבת ועיניך
 13 פרוחות לשמש אל תפלת עבדך אשר אנכי
 14 מתפלל לפניך היום ימים רבים על בני ישראל
 15 עבדיך ומתודה על חטאות בני ישראל אשר
 16 חטאו לך ואני ובית אבי חטאו: חבל חבלנו
 17 לך ולא שמרנו את המצוות ואת החקים ואת
 18 המשפטים אשר צוית את משה עבדך: וזכר
 19 נא את הדבר אשר צוית את משה עבדך לאמר
 20 אתם תמלוכו עלי אפי' אתכם בצמים: ושבתם
 21 אלי ושמרתם מצותי ועשיתם אתם אם יהיה
 22 נדחכם בקצה השמים משם אקצים ודבואתי
 23 אל המקום אשר בחרתי לשכן את שמי שם: והם
 24 עבדתי ועמדו אשר פדית בכחך הגדול ובירך
 25 הדווקה: אנא יהי נא אונק לשבת אל
 26 תפלת עבדך ואל תפלת עבדך החצצים ליראה
 27 את שמך והצליחה נא לעבדך היום ותגדו
 28 לרחמים לפני האיש הזה ואני הייתי משקה
 29 למלך:

CAP. II. ב

1 ויהי בחורש ניסן שנת עשירים לארתחשסטא
 2 המלך יין לפני ואשא את היין ואמנה למלך

תקל

2 U

1 ולא הייתי רע לפניו: ואמר לי המלך מדוע
 2 פניך רעים ואמרו אינך חולה אין זה כי אם רע
 3 לב ואיך הרבה מאד: ואמר למלך המלך
 4 לעולם יהיה מדוע לא ירעו פני אשר העיר בית
 5 קברות אבתי הרבה ושעריה אכלו באש: ואמר
 6 לי המלך על מה דנה אתה מבקש ואחפזי אל
 7 אלהי השמים: ואמר למלך אם על המלך
 8 טוב ואם יטב עבדך לפניך אשר השלחני אל
 9 יהודה אל עיר קברות אבתי ואבנתי: ואמר
 10 לי המלך והשגלי וישבת אצלי עד מתי יהיה
 11 מהלךך ומתי תשוב ויטב לפני המלך וישלחני
 12 ואמנה לו זמן: ואמר למלך אם על המלך
 13 טוב אגור ויחני לי על פחותות עבר הדבר אשר
 14 יעבירני ען אשר אבוא אל יהודה: ואמרת
 15 אל אסף שמר הפרס אשר למלך אשר יתן לי
 16 עצים לקורות את שערי הבירה אשר לבית
 17 ולחומת העיר ולבית אשר אבוא אלי ויתן לי
 18 המלך כסף אלהי השובה עלי: ואבוא אל פחותות
 19 עבר הדבר ואמנה להם את אגרות המלך
 20 וישלח עמי המלך שני חיל ופרשים: וישמע
 21 סנבלט הדורני וסנבלט העבר העממי וברע להם
 22 רעה גדלה אשר נא אדם לבקש טובה לבני
 23 ישראל: ואבוא אל ירושלים ואחי ישם ימים
 24 שלשה: ואקים לילה אלי ואנשים מעט עמי
 25 ולא הדגורתי לאדם מה אלוה נסן אל לבי לעשות
 26 לירושלים ובהמה אין עמי כי אסבהמה אשר
 27 אני רכב בה: ואצאה בשער הנאי לילה ואלי
 28 פני עין המזין ואלי אשר האשפת ואחי שבר
 29 בחומת ירושלים אשר חמ פרוצים ושעריה אכלו
 30 באש: ואעבר אל שער העין ואל ברכת המלך
 31 ואין מקום לבהמה לעבר תחת: ואחי עליה
 32 בבחל לילה ואחי שבר בחומה ואשוב ואבוא
 33 בשער הנאי ואשוב: והסגננים לא ידעו אנה
 34 הלכתי ומה אני עשה וליהודים ולפוזנים ולחורים

ובנותיו : את אשר הפיא החוץ חנן וישבו
 ונתה הפה בנהו ויעמידו דלתיו מנעלו ובריתו
 ואקף אפה בחומה עד אשר השפוח : ואת
 אשר האשפות החוץ מלפיה ברחב שר פלך
 בירתה פרח הוא ויבנו ויעמידו דלתיו מנעלו
 ובריתו : ואת אשר העץ החוץ שלון בן פלחיה
 שר פלך המצפה הוא ויבנו ויפלגו ויעמידו
 דלתיו מנעלו ובריתו ואת חומת ברכת השלח
 לבן הפלך ועד המעלות החירות מעיר דוד :
 אחרי החוץ נחמיה בן עזבון שר חצי פלך
 בירת צור עד נגל חברי דוד ועד הכפרה
 העשירה ועד בית הפנים : אחרי החוץ
 הלויים רחום בן רבני עליו החוץ חשבה
 שר חצי פלך קשילה ללכו : אחרי החוץ
 אחיהם בני בן הנדר שר חצי פלך קשילה :
 ורחל עליו עזר בן ישיע שר המצפה מדה
 שניה מלך עלת השק המקצע : אחרי החוץ
 החוץ ברוך בן רבני מדה שניה מלך המקצע עד
 פתח בית אלישיב הפתח הנדול : אחרי החוץ
 מרסות בן אריה בן הקוץ מדה שניה מפתח
 בית אלישיב ועד תכלית בית אלישיב : ואחרי
 החוץ הפתחים אשתי הפך : אחרי החוץ
 בנימן וחשוב נגד ביתם אחרי החוץ עזריה בן
 מעשיה בן ענניה אצל ביתו : אחרי החוץ בני
 ברחמך מדה שניה מביח עזריה עד המקצוץ
 ועד הפנה : פלך בן אורי מלך המקצוץ והמנהל
 היוצא מביח הפלך העליון אשר לחצר המטרה
 אחרי פדה בן פרעש : והנחלים היו וישבו
 בעפל עד נגד שער הפנים למזרח והמנהל
 היוצא : אחרי החוץ החלקים מדה שניה
 מלך המנהל הנדול היוצא ועד חומת העפל :
 מעל שער הפנים החוץ הפתחים אש לנגד
 ביתו : אחרי החוץ ברוך בן אשד נגד ביתו
 ואחרי החוץ שמעיה בן שבעה שר שער
 המזרח : אחרי החוץ חנניה בן שלמיה חנון
 בן צלף השש מדה שני אחרי החוץ משלם
 בן ברכיה נגד נפתחו : אחרי החוץ מלפיה
 בן הצרף עד בית הפנים והתכלים נגד שער

ולפנים ולתוך עשה המלאכה עד פן לא הצריכו
 ואומר אלהם אתם ראים דרעה אשר אנחנו בנה
 אשר וישלם הרבה וישעיה נצחו באש לנו
 ונבנה את חומת ירושלם ולא נהיה עוד חרפה :
 ואמר להם אתי אלהי אשר אהבנו טובה עלי
 ואחריה המלך אשר אמר לי ואמר נקום
 ונבנו ויחזקו יריהם לפניה : וישמע סנבלט
 חרף וסנבלט העבד העמוני ושלם הערבי
 וילעני לנו ויבנו עלינו ואמר מה הדבר הזה
 אשר אתם עשים העל המלך אתם כחידים :
 ואשיב אתם דבר ואומר להם אלהי השמים
 הוא יצליח לנו ואנחנו עבדי נקום ונבנו ולכם
 אי חלק וצדקה ופרון בירושלם :

CAP. III. ג

והם אלישיב הפתח הנדול ואחרי הפתחים ויבנו
 את שער הצאן הפה קדשהו ויעמידו דלתיו
 ועד מבבל המאה קדשהו עד מבבל חננאל :
 ועליו בני אשתי יחזק ועליו בנה ופזר בן
 אמי : ואת שער הדגים בני בן הסנאה הפה
 קדשהו ויעמידו דלתיו מנעלו ובריתו : ועל
 ים החוץ מרסות בן אריה בן הקוץ ועל ים
 החוץ משלם בן ברכיה בן משיבאל ועל ים
 החוץ צדוק בן ענני : ועל ים החוץ
 המרסות ואחריהם לא הביאו צלם בעבת
 ארציהם : ואת שער השנה החוץ יודע בן
 פסח וישלם בן בסדיה הפה קדשהו ויעמידו
 דלתיו ומנעלו ובריתו : ועל ים החוץ
 מלפיה הבנני וידון המנהל אשתי גבעון
 והמצפה לכסא פדת עבד הנדר : עליו
 החוץ ציאל בן דהיה צורפים ועליו החוץ
 חנניה בן דהיה ויעבד ירושלם עד החומה
 הרחבה : ועל ים החוץ רפה בן חזי שר חצי
 פלך ירושלם : ועל ים החוץ רפה בן חרופה
 ונגד ביתו ועליו החוץ חפוש בן חשבה :
 מדה שנית החוץ מלפיה בן דורם וחשוב בן
 פתח מואב ואת מבבל המזרח : ועליו החוץ
 שלם בן חזי שר חצי פלך ירושלם הוא

חקל

17 Then said I unto them, Ye see the distress that we are in, how Jerusalem lieth waste,^b and the gates thereof are burned with fire: come, and let us build up the wall of Jerusalem, that we be no more a reproach.^c

18 Then I told them of the hand^d of my God, which was good upon me; as also the king's words that he had spoken unto me. And they said, Let us rise up and build. So they strengthened^f their hands for this good work.

19 But when Sanballat the Horonite, and Tobiah the servant, the Ammonite, and Geshem the Arabian, heard^g it, they laughed^h us to scorn, and despised us, and said, What is this thing that ye do? will ye rebelⁱ against the king?

20 Then answered I them, and said unto them, The God of heaven, he^j will prosper us; therefore we, his servants, will arise and build: but ye^k have no portion, nor right, nor memorial, in Jerusalem.^l

CHAP. III.

THEN Eliashib^o the high priest rose up with his brethren the priests, and they builded the^p sheep-gate; they sanctified it, and set up the doors of it; even unto the tower of Meah^q they sanctified it, unto the tower^r of Hananeel.

2 And β next unto him builded the men of Jericho.^u And next to them builded Zaccur the son of Imri.

3 But the^v fish-gate did the sons of Iassenaah build, who also laid the beams thereof, and set up the doors thereof, the locks thereof, and the bars thereof.

4 And next unto them repaired Meremoth, the son of Urijah, the son of Koz. And next unto them repaired Meshullam the son of Berechiah, the son of Mesheabeel. And next unto them repaired Zadok the son of Baana.

5 And next unto them the Tekoites repaired; but their nobles^w put not their necks to the work^x of their Lord.

6 Moreover, the old gate repaired Joiada the son of Paseah, and Meshullam the son of Besodeiah; they laid the beams thereof, and set up the doors thereof, and the locks thereof, and the bars thereof.

7 And next unto them repaired Melaiha the Gibeonite, and Jadon the Merothite, the men of Gibeon, and of Mizpah, unto the throne^y of the governor on his side the river.

8 Next unto him repaired Uzziel the son of Harshaiah, of the goldsmiths. Next unto him also repaired Hananiah the son of one of the apothecaries, and they^z fortified Jerusalem unto the broad wall.^{aa}

9 And next unto them repaired Rehaiah, the son of Hur, the ruler of the half part of Jerusalem.

10 And next unto them repaired Jediah, the son of Harumaph, even over against his house. And next unto him repaired Hattush, the son of Ihashabniah.

11 Malchiah the son of Harim, and Iashub the son of Pahath-moab, repaired

the other piece, and the tower of the armures.

12 And next unto him repaired Shallum the son of Halohesh, the ruler of the half part of Jerusalem, he and his daughters.

13 The valley-gate^{ab} repaired Hanan, and the inhabitants of Zanoah; they built

it, and set up the doors thereof, the locks

B. C. 445.

a ch. 2. 13.

b La. 2. 2,8,9.

c ch. 1. 3.

Ps. 44. 13.

79. 4. 12.

Je. 24. 9.

Eze. 5. 14, 15.

22. 4.

d ver. 8.

e ch. 2. 14.

f 2 Sa. 2. 7.

Ezr. 6. 22.

g Jno. 9. 7.

h Ps. 80. 6.

i ch. 6. 6.

k 2 Ki. 20. 20.

l Is. 7. 3.

22. 11.

m Ps. 102. 13, 14.

Ec. 7. 18.

n Ezr. 4. 3.

o Is. 56. 5.

p ch. 12. 10.

q 1 Sa. 23. 1.

&c.

r Jno. 5. 2.

s ch. 12. 39.

t Je. 31. 38.

Zec. 14. 10.

u 2 Ch. 26. 9.

v at his

hand.

y or, Zaccai.

z Ezr. 2. 34.

aa 2 Ch. 33. 14.

Zep. 1. 10.

ab ch. 12. 28.

ac Je. 5. 4, 5.

1 Co. 1. 26.

ad 1 Ti. 6. 17, 18.

ae Ju. 5. 23.

af ver. 19.

ag Je. 32. 2.

37. 21.

ah ch. 2. 8.

ai Ezr. 2. 43, &c.

aj or, which

dwelt in

Ophel,

repaired un-

to.

ak or, the

tower.

al 2 Ch. 27. 3.

am ch. 8. 1, 3.

12. 37.

an or, left.

ao ch. 12. 38.

ap 2 Ki. 11. 16.

Je. 31. 40.

aq second

measure.

ar ch. 2. 13.

thereof, and the bars thereof, and a thousand cubits on the wall unto the dung-gate.^{as}

14 But the dung-gate repaired Malchiah the son of Rechab, the ruler of part of Beth-haccerem; he built it, and set up the doors thereof, the locks thereof, and the bars thereof.

15 But the gate of the fountain^{at} repaired Shallum the son of Col-hozeh, the ruler of part of Mizpah; he built it, and covered it, and set up the doors thereof, the locks thereof, and the bars thereof, and the wall of the pool of Siloah^{au} by the king's garden, and unto the stairs that go down from the city of David.

16 After him repaired Nehemiah the son of Azbuk, the ruler of the half part of Beth-zur, unto the place over against the sepulchres of David, and to the pool^{av} that was made, and unto the house of the mighty.

17 And after him repaired the Levites, Rehun the son of Bani. Next unto him repaired Hashabiah, the ruler of the half part of Keilah, in his part.

18 After him repaired their brethren, Bavai the son of Henadad, the ruler of the half part of Keilah.^{aw}

19 And next to him repaired Ezer the son of Jeshua, the ruler of Mizpah, another piece over against the going up to the armoury at the turning^{ax} of the wall.

20 After him Baruch the son of y Zabai, earnestly repaired the other piece, from the turning of the wall unto the door of the house of Eliashib the high priest.

21 After him repaired Meremoth, the son of Urijah, the son of Koz, another piece, from the door of the house of Eliashib, even to the end of the house of Eliashib.

22 And after him repaired the priests, the men of the plain.^{ay}

23 After him repaired Benjamin and Hashub, over against their house. After him repaired Azariah, the son of Maaseiah, the son of Ananiah, by his house.

24 After him repaired Binnui, the son of Henadad, another piece, from the house of Azariah unto the turning^{az} of the wall, even unto the corner.

25 Palal, the son of Uzai, over against the turning of the wall, and the tower which lieth out from the king's high house, that was by the court^{ba} of the prison. After him Pedaiah, the son of Parosh.

26 Moreover, the^{bb} Nethinims odwelt in Ophel,^{bd} unto the place over against the water-gate^{be} toward the east, and the tower that lieth out.

27 After them, the Tekoites repaired another piece, over against the great tower that lieth out, even unto the wall of Ophel.

28 From above the horse^{bf} gate repaired the priests, every one over against his house.

29 After them repaired Zadok, the son of Immer, over against his house. After him repaired also Shemaiah, the son of Shechaniah, the keeper of the east gate.

30 After him repaired Hananiah, the son of Shelemiah, and Hanun the sixth son of Zalaph, another piece. After him repaired Meshullam, the son of Berechiah, over against his chamber.

31 After him repaired Malchiah, the goldsmith's son, unto the place of the

Nethinims,^a and of the merchants, over against the gate Miphkad, and to the going up of the β corner.

32 And between the going up of the corner unto the sheep-gate^b repaired the goldsmiths and the merchants.

CHAP. IV.

BUT^c it came to pass, that^d when Sanballat heard that we builded the wall, he was wroth, and took great^e indignation, and^f mocked the Jews.

2 And he spake before his brethren and the army of Samaria, and said, What do these^g feeble Jews? will they^h fortify themselves? will they sacrifice? will they make an end in a day? will they revive the stones out of the heaps of the rubbish which are burned?

3 Now Tobiah the Ammoniteⁱ was by him, and he said, Even^j that which they build, if a fox go up, he shall even break down their stone wall.

4 Hear,^k O our God; for we are ζ -despised: and turn^l their reproach upon their own head, and give them for a prey in the land of captivity;

5 And^m cover not their iniquity, and let not their sin be blotted out from before thee: for they have provoked thee to anger before the builders.

6 So built we the wall; and all the wall was joined together unto the half thereof: for the people had a mindⁿ to work.

7 But it came to pass, that when Sanballat, and Tobiah, and the Arabians, and the Ammonites, and the Ashdodites, heard that the walls of Jerusalem were^o made up, and that the breaches began to be stopped, then they were very wroth,

8 And conspired^p all of them together to come and to fight against Jerusalem, and to hinder it.

9 Nevertheless we made our^q prayer unto our God, and set a watch^r against them day and night, because of them.

10 And Judah said, The strength of the bearers of burdens is decayed, and there is much rubbish, so that we are not able to build the wall.

11 And our adversaries said,^s They shall not know, neither see, till we come in the midst among them, and slay them, and cause the work to cease.

12 And it came to pass, that when the Jews which dwelt by them came, they said unto us ten times, λ From all places whence ye shall return unto us they will be upon you.

13 Therefore set I ν in the lower places behind the wall, and on the higher places, I even set the people after their families with their swords, their spears, and their bows.

14 And I looked, and rose up, and said unto the nobles, and to the rulers, and to the rest of the people, Be^t not ye afraid of them: remember the LORD which is great^u and terrible, and fight^v for your brethren, your sons, and your daughters, your wives, and your houses.

15 And it came to pass, when our enemies heard that it was known unto us, and God had brought their counsel to nought,^w that we returned all of us to the wall, every one unto his work.

16 And it came to pass from that time forth, that the half of my servants wrought in the work, and the other half of them held both the spears, the shields, and the

B. C. 445.

a ver. 26.

b or, corner chamber.

c ver. 1.

c 1 Co. 16. 13.

Phi. 1. 28.

d ch. 2. 10, 19.

e on his loins

f Ac. 5. 17.

g He. 11. 36.

h Zac. 12. 8.

i leave to

themselves.

h Ex. 14. 14, 25.

De. 1. 30.

i Zac. 14. 3.

j 2 Ki. 18. 23.

k Ps. 123. 3, 4.

l despite.

l Ps. 79. 12.

m Pr. 3. 34.

n Ps. 69. 27.

Je. 18. 23.

o 2 Ti. 4. 14.

p 1 Co. 15. 10.

q or, every

one went

with his

weapon

for water.

Ju. 5. 11.

o 2 Ch. 29. 36.

Ps. 110. 3.

p Is. 5. 7.

q ascended.

q Ps. 83. 3. 5.

r Le. 25. 35. 39.

De. 15. 7.

s make an

error to it.

Je. 20. 10.

Da. 6. 4, 5.

s Ps. 50. 15.

55. 16. 22.

t Lu. 21. 36.

Ac. 4. 24. 29.

u Is. 58. 7.

v 2 Sa. 17. 2.

Ac. 23. 12. 21.

w Ex. 21. 7.

x or, That

from all

places ye

must re-

turn to us.

y my heart

consulted

in me.

Ps. 4. 4.

z Ex. 22. 25.

Ps. 15. 1, 5.

Eze. 22. 12.

v from the

lower

parts of

the place.

y Le. 25. 48.

z De. 1. 29. 30.

Mat. 10. 28.

a De. 10. 17.

Ps. 66. 3, 5.

Na. 1. 6, 7.

b 2 Sa. 10. 12.

c ver. 15.

d 2 Sa. 12. 14.

Ro. 2. 24.

1 Pe. 2. 12.

e Job 5. 12.

Ps. 33. 10.

La. 3. 37, 38.

bows, and the habergeons; and the rulers were behind all the house of Judah.

17 They which builded on the wall, and they that bare burdens, with those that laded, every one with one of his hands wrought in the work, and with the other hand held a weapon.^e

18 For the builders, every one had his sword girded γ by his side, and so builded. And he that sounded the trumpet was by me.

19 And I said unto the nobles, and to the rulers, and to the rest of the people, The work is great and large, and we are separated upon the wall, one far from another:

20 In what place therefore ye hear the sound of the trumpet, resort ye thither unto us: our God^k shall fight for us.

21 So we laboured in the work: and half of them held the spears, from the rising of the morning till the stars appeared.

22 Likewise at the same time said I unto the people, Let every one with his servant lodge within Jerusalem, that in the night they may be a guard to us, and labour on the day.

23 So neither I,ⁿ nor my brethren, nor my servants, nor the men of the guard which followed me, none of us put off our clothes, η saving that every one put them off for washing.

CHAP. V.

AND there was a great cry^p of the people, and of their wives, against their brethren the Jews.

2 For there were that said, We, our sons, and our daughters, are many; therefore we take up corn for them, that we may eat and live.

3 Some also there were that said, We have mortgaged^r our lands, vineyards, and houses, that we might buy corn, because of the dearth.

4 There were also that said, We have borrowed money for the king's tribute, and that upon our lands and vineyards.

5 Yet now our flesh^u is as the flesh of our brethren, our children as their children: and, lo, we bring into bondage our sons and our daughters to be servants, and some of our daughters^w are brought unto bondage already: neither is it in our power to redeem them; for other men have our lands and vineyards.

6 And I was very angry when I heard their cry, and these words.

7 Then μ I consulted with myself, and I rebuked the nobles, and the rulers, and said unto them, Ye exact usury,^y every one of his brother. And I set a great assembly against them:

8 And I said unto them, We, after our ability, have redeemed^y our brethren the Jews, which were sold unto the heathen; and will ye even sell your brethren? or shall they be sold unto us? Then held they their peace, and found nothing to answer.

9 Also I said, It is not good that ye do: ought ye not to walk in the fear^c of our God, because of the reproach^d of the heathen our enemies?

10 I likewise, and my brethren, and my servants, might exact of them money and corn: I pray you, let us leave off this usury.

11 Restore, I pray you, to them, even this day, their lands, their vineyards, their olive-yards, and their houses, also the

מחזיקים ודורמחים המנלים והקשטות והשורנים
והשונים אחר פליטת יהודה : הנונים בחומה
והנשאים בסבל עמשים באחת ירו עשה
במלאכה ואחת מנעקת השלח : והנונים איש
חרפו אסורים על מנתנו ובונים והתקע בשופר
אצלי : ואמר אל החורים ואל הסגנים ואל יתר
העם המלאכה הרבה ורחבה ואנחנו נפדים
על החומה ודוקים איש מאחיו : במקום אשר
השמיט את קול השופר נשמע הקנצו אלנו
אלהינו ולחם לנו : ואנחנו עשים במלאכה
וזאים מחזיקים ברכות מעלות השחר עד צאת
הקננים : גם בעת ההיא אמרתי לעם איש
וגעו עלינו ברוך ירושלם והיו לנו הלילה
משמר והיום מלאכה : ואין אני ואחי ונערי
ואנשי המשמר אשר אחרי אין אנחנו פשטים
בבנינו איש שלחו המים :

CAP. V. ה

והיו צעקת העם ונשיתם גדולה אל אחיהם
היהודים : ויש אשר אמרים בננו ובנתינו
אנחנו רבים ונקחה דגן ונאכלה ונחיה : ויש
אשר אמרים שותינו וברמינו ובתינו אנחנו
ערים ונקחה דגן ברעב : ויש אשר אמרים לנו
כסף למדת המלך שותינו וברמינו : ועתה נכשור
אחינו פשרנו בבניהם בננו ונחיה אנחנו לבשים
את בננו ואת בנתינו לעבדים ויש מבנתינו
נכבשות ואין לאל דלו ושותינו וברמינו
לאחרים : ויחר לי מאד כאשר שמעתי את
ועקתם ואת הדברים האלה : ויפלו לי עלי
ואריבה את החורים ואת הסגנים ואמרה להם
משא אשר באחיו אתם נשאים ואתן עליהם
קהל גדולה : ואמרה להם אנחנו קנינו את
אחינו היהודים הנמכרים לבוים כדי בני וגם
אתם תמכרו את אחיכם ונמכרו לנו ויחישו ולא
מצאו דבר : ויאמר לא טוב הדבר אשר אתם
עשים הלא ביראת אלהינו הלכו מחרפת היום
אויבינו : וגם אני אחי ונערי נשים בהם כסף
ורגן נעובה נא את הפשט הזה : השינו לא
להם כדיום שותיהם ברכיהם ויהיה ונמיהם

המפקד ועד עליית הפנה : וכן עליית הפנה
לשער הצאן החזיקו הצרפים והכלים :
והי כאשר שמע סבלנו כי אנחנו בונים את
החומה ויתר לו וכעס הרבה וילעג על היהודים :
ויאמר לפני אחיו וחיל שמרון ויאמר כח
היהודים האמללים עשים היענו להם היזכרו
היכלו ביום היהי את האבנים מערמות העפר
והמה שרופות : וסוביה העמני אצלו ויאמר
גם אשרתם בונים אם יעלה שופר ופרץ חומת
אבניהם : שמע אלהינו כי דינונו בזה והשב
הרפתם אל ראשם וחסם לבזה בארץ שביה :
ואל תבס על עונם ותשא אתם מלפניה אליהמה
כי הכעיסו לנגד הנונים : ובנה את החומה
והקטר פלחומה עד הצצה ויהי לג לעם
לעשות :

CAP. IV. ד

ויהי כאשר שמע סבלנו וסוביה והערבים
והעמנים והאשדודים פרעלתה ארוכה לחמות
ירושלם כי החלו הפרצים להסתם ויחר להם
מאד : ויקשרו כלם יחדו לבוא לחילתם
בירושלם ולעשות לו תועה : ותפלל אל אלהינו
ונעמיד משמר עליהם יומם ולילה מפניהם :
ויאמר יהודה פשל כח הסבל והעפר הרבה
ואנחנו לא נוכל לבנות בחומה : ויאמרו צרינו
לא ידעו ולא יראו עד אשר נבוא אל תוכם
והרגנום והשבתינו את המלאכה : ויהי כאשר
באו היהודים השבים אצלם ויאמרו לנו עשור
פעמים מפל המקומות אשר תשובנו עלינו :
ואנכי מפתחיות למקום מאחרי לחומה
בצדחיים ואעמיד את העם למשפחות עם
חבתיהם רמחיהם וקשתיהם : וארא ואקים
ואמר אל החורים ואל הסגנים ואל יחר העם
אל תיראו מפניהם את אדני הגדול והנורא
וזרו והלחמו על אחיכם בניכם ובנתיכם
נשיכם ובתיכם : ויהי כאשר שמע אויבינו
כי נודע לנו ויפס האלהים את עצתם ונשוב
פלנו אל החומה איש אל מלאכתו : ויהי מן
היום הווא חצי נערי עשים במלאכה וחצים

חלה

7 וַיֵּצֵא הַמֶּלֶךְ הַיּוֹדֵן הַיִּשְׂרָאֵלִים הַעֲמֻדָּה לְקִרְיָה
עֵלְיָה בִּירוּשָׁלַם לֵאמֹר מֶלֶךְ בִּירוּתָהּ וְעִמָּה יִשְׁמַע
לְמֶלֶךְ בְּבָרִים הָאֵלֶּה וְעִמָּה לָּהּ וְנִעְצָה יְהוֹיָ:
8 וַאֲשַׁלַּח אֵלָיו לֵאמֹר לֹא נִהְיָ בְּבָרִים הָאֵלֶּה
אֲשֶׁר אַתָּה אוֹמֵר כִּי מֶלֶךְ אַתָּה בְּדָאָם: כִּי
9 כָּלם מִרְאִים אוֹתָנוּ לֵאמֹר יִשְׂרָאֵל וְיִהְיֶם מִן
הַמְּלָאכָה וְלֹא הַעֲשֵׂה וְעִמָּה חֹק אֶת־יְדֵי: וְאֵנִי
10 בָּאִי בֵּית שְׁמִיעָה בְּיָדְיָהּ בְּיָדְיָהּ בְּיָדְיָהּ בְּיָדְיָהּ
עֲצוּר וְלֵאמֹר נִעְצָה אֶל־בֵּית הָאֱלֹהִים אֶל־תִּתֶּן
הַהִיכָל וְסִגְרָה וְחִתּוֹת הַהִיכָל כִּי בָּאִים לְהִרְכֹּף
וְלִילָה בָּאִים לְהִרְכֹּף: וְאֶמְרָה הַיֵּשׁ כְּמוֹנֵי יִבְרָה
11 וְכִי כְּמוֹנֵי אֲשֶׁר־יָבֵא אֶל־הַהִיכָל דָּחִי לֹא אָבֹא:
וְאֶפְרָיָה וְהַנָּה לֹא אֱלֹהִים שְׁלָחוּ כִּי הַנְּבִיאָה דָּבָר
12 עָלַי וְשׁוֹבִינָה וְסִבְבֵּל שְׂכָרִי: לִמְעַן שְׂכָרִי דָּוָא
לְמִעֲרִיאָה וְאֶעֱשֶׂה כִּן וְחִסָּתִי הִיָּה לָהֶם לְשֵׁם
13 לַע לִמְעַן יִרְדְּפוּנִי: וְכִנְיָ אֶלְדֵּי לְשׁוֹבִינָה
וְלִסְבָּבֵל בְּמִשְׁעֵי אֱלֹהִים וְכִי לְנִוְעִיָה הַנְּבִיאָה
וְלִיחָר הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר דִּבְּרוּ מִרְאִים אוֹתִי:
14 וְחִשָּׁל הַחֹמָה בְּעֶשְׂרִים וְחִמְשָׁה לֵאלֹל לְחִמְשִׁים
וְעֶשְׂרִים יוֹם: וְהִי בְּאֲשֶׁר שְׁמִיעָה פְּלִאֲוִיָנוּ
15 וְיִרְאֵי פְּלִינְזִים אֲשֶׁר סְבִיבֵינוּ וְיִשְׁלָחוּ מֵאֵד
בְּעִינֵיהֶם וְיִדְּעוּ כִּי מֵאֵת אֱלֹהֵינוּ נַעֲשֶׂה הַמְּלָאכָה
הַזֹּאת: גַּם בְּיָמִים הָאֵלֶּם מִרְבִּים הָיוּ יְהוּדָה
16 אֲנַחְיָהם הוֹלְכֹת עַל־שׁוֹבִינָה וְאֲשֶׁר לְשׁוֹבִינָה
בָּאוֹת אֵלֵיהֶם: כִּירְבִּים בִּירוּתָהּ בְּעָלֵי שְׁבִיעָה
17 לוֹ כִּי־יִחָדֵן הוּא לְשִׁכְנֵיהָ כִּי־אֲרָחָ וְיִהְיֶה כִּי
לָקַח אֶת־בֵּית־מִשְׁלָם בֶּן בְּרִכָּה: גַּם שׁוֹבִינָיו
18 הָיוּ אֲמִרִים לִפְנֵי וְדָבָר הָיוּ מוֹצִיאִים לוֹ אֲנָרוֹת
שָׁלַח שׁוֹבֵינָה לְרָאִי: CAP. VII. ו
1 וְהִי כְּאֲשֶׁר נִבְנְתָה לְשׁוֹבִינָה וְלִנְשֵׁם
הַעֲרָבִי וְלִיחָר אִיבֵינוּ כִּי בָנִיתִי אֶת־הַחֹמָה
וְלֹא־נִוְרָה בָּהּ פָּרֵץ גַּם עִדְדֵשֶׁת הָיְתָה
2 וְחִתּוֹת לֹא־הָעֲמֻדָּה בְּשָׁעִרִים: וְיִשְׁלַח סִבְבֵּל
וְנִשָּׁם אֵלַי לֵאמֹר לָּהּ וְנִעְצָה יְהוֹיָ בְּשָׁעִרִים
בְּנִקְצַת אוֹנֵי וְהָמָּה חֲשָׁבִים לַעֲשׂוֹת לִי רָעָה
3 וְאֲשַׁלַּח עֲלֵיהֶם מְלָאכִים לֵאמֹר מְלָאכָה גְּדֹלָה
אֵנִי עֹשֶׂה וְלֹא אוֹכֵל לֶחֶם לְמַעַן תִּשְׁבַּת הַמְּלָאכָה
4 כְּאֲשֶׁר אֲרָפָה וְיִרְבִּי אֵלֵיכֶם: וְיִשְׁלָחוּ אֵלַי בְּדָבָר
הַזֶּה אֲרַבַּע שָׁעִירִים וְאֲשִׁיב אוֹתָם בְּדָבָר הַזֶּה:
5 וְיִשְׁלָח אֵלַי סִבְבֵּל בְּדָבָר הַזֶּה פֶּעַם חֲמִישִׁית אֶת־
6 בְּעָרֵי וְאֲנָתָה שְׁתִּיחָה בְּיָדִי: פְּתוּבָה בָּהּ בְּנִיחָם
נִשְׁפָּל וְנִשְׁמִי אֲמֹר אַתָּה וְיִהְיִירִים חֲשָׁבִים לְמִוֹד
עַל־כֵּן אַתָּה בּוֹנֵה הַחֹמָה וְאַתָּה הִיָּה לָהֶם לְמֶלֶךְ

וַיֵּצֵא הַמֶּלֶךְ הַיּוֹדֵן הַיִּשְׂרָאֵלִים הַעֲמֻדָּה אֲשֶׁר אִתָּם
12 נְשִׁים בָּהֶם: וַיֵּאמְרוּ נָשִׁיב וּמִהֶם לֹא נִבְלַשׁ כִּן
נַעֲשֶׂה כְּאֲשֶׁר אַתָּה אוֹמֵר וְאֶקְרָא אֶת־הַחֲבֵרִים
13 וְאֲשִׁיבֵם לַעֲשׂוֹת בְּדָבָר הַזֶּה: גַּם־חֲצִנֵּי נַעֲרֵתִי
וְאֶמְרָה בָּרָה יַעֲרֵר הָאֱלֹהִים אֶת־כָּל־הָאִישׁ אֲשֶׁר
לֹא־יָקִים אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה מִבֵּיתוֹ וּמִיַּעֲדוֹ וְכִרְכָּה
יְהִיָּה עָצוּר וְכִי וַיֵּאמְרוּ כָּל־הַקָּהָל אִמָּן וְיִהְיֶה
14 אֶת־יְהוָה וְנַעֲשֶׂה הָעֵם בְּדָבָר הַזֶּה: גַּם מִיּוֹם
אֲשֶׁר־עָצָה אוֹתִי לְחַיֹּת פָּחֶם בְּאֶרֶץ יְהוּדָה מִשְׁנַת
עֶשְׂרִים וְעַד שְׁנַת שְׁלֹשִׁים וּשְׁמִינִים לְאַרְבַּח־חֲסִתָּהּ
הַמֶּלֶךְ שְׁנִים שְׁתֵּים עֶשְׂרִי אֵנִי וְאֵלִי
15 לָחֶם הַסֶּפֶה לֹא אֶבְלִי: וְהַסֶּפֶה הָרִאשׁוֹנִים
אֲשֶׁר־לִפְנֵי הַכְּבָרִי עֲלִיָּהֶם וְיִחָדֵם מִדָּם בְּלָחֶם
וְכִי אַחֵר בְּסֶף־שְׁתָּקִים אֲרַבָּעִים גַּם נַעֲרֵתִים
שְׁלֹשִׁי עֲלִיָּהֶם וְאֵנִי לֹא עֲשִׂיתִי כִּן מִפְּנֵי יִרְאָה
16 אֱלֹהִים: וְכִי בְּמִלְאכַת הַחֹמָה הוֹאֵת הַחֹמָתִי
וְשׁוֹרָה לֹא קִנְיִי וְכָל־נַעֲרִי קִנְיָנִים שֵׁם עַל־
17 הַמְּלָאכָה: וְיִהְיִירִים וְהַסֶּנִּים מֵאֵד נַחֲמִשִּׁים
אִישׁ וְהַבָּאִים אֵלַי מִן־הַנָּחִים אֲשֶׁר־סְבִיבֵנוּ עַל־
18 שְׁלָחִי: וְאֲשֶׁר הָיָה נַעֲשֶׂה לְיוֹם אֶחָד שׁוֹר
אֶחָד צֹאֵן שֶׁשׁ־פָּרוֹת וְצִפְרִים בְּעֶשְׂרֵי וְכִי
עֲשָׂרָה יָמִים בְּלִילֵי לְרִבְּרָה וְעַם־זֶה לָחֶם
הַסֶּפֶה לֹא בִּשְׁתִּי כִּי־בִבְרָה הַעֲבָרָה עֲלֵיהֶם
19 הָיָה: וְכִי־לִי אֶלִי לְשׁוֹבָה כָּל אֲשֶׁר־עֲשִׂיתִי
עֲלֵיהֶם הָיָה: CAP. VI. ו
1 וְהִי כְּאֲשֶׁר נִשְׁמַע לְסִבְבֵּל לְשׁוֹבִינָה וְלִנְשֵׁם
הַעֲרָבִי וְלִיחָר אִיבֵינוּ כִּי בָנִיתִי אֶת־הַחֹמָה
וְלֹא־נִוְרָה בָּהּ פָּרֵץ גַּם עִדְדֵשֶׁת הָיְתָה
2 וְחִתּוֹת לֹא־הָעֲמֻדָּה בְּשָׁעִרִים: וְיִשְׁלַח סִבְבֵּל
וְנִשָּׁם אֵלַי לֵאמֹר לָּהּ וְנִעְצָה יְהוֹיָ בְּשָׁעִרִים
בְּנִקְצַת אוֹנֵי וְהָמָּה חֲשָׁבִים לַעֲשׂוֹת לִי רָעָה
3 וְאֲשַׁלַּח עֲלֵיהֶם מְלָאכִים לֵאמֹר מְלָאכָה גְּדֹלָה
אֵנִי עֹשֶׂה וְלֹא אוֹכֵל לֶחֶם לְמַעַן תִּשְׁבַת הַמְּלָאכָה
4 כְּאֲשֶׁר אֲרָפָה וְיִרְבִּי אֵלֵיכֶם: וְיִשְׁלָחוּ אֵלַי בְּדָבָר
הַזֶּה אֲרַבַּע שָׁעִירִים וְאֲשִׁיב אוֹתָם בְּדָבָר הַזֶּה:
5 וְיִשְׁלָח אֵלַי סִבְבֵּל בְּדָבָר הַזֶּה פֶּעַם חֲמִישִׁית אֶת־
6 בְּעָרֵי וְאֲנָתָה שְׁתִּיחָה בְּיָדִי: פְּתוּבָה בָּהּ בְּנִיחָם
נִשְׁפָּל וְנִשְׁמִי אֲמֹר אַתָּה וְיִהְיִירִים חֲשָׁבִים לְמִוֹד
עַל־כֵּן אַתָּה בּוֹנֵה הַחֹמָה וְאַתָּה הִיָּה לָהֶם לְמֶלֶךְ

hundredth *part* of the money, and of the corn, the wine, and the oil, that ye exact of them.

12 Then said they, We will restore *them*, and will require nothing of them; so will we do as thou sayest. Then I called the priests, and ^a took an oath of them, that they should do according to this promise.

13 Also I shook ^b my lap, and said, So God shake out every man from his house, and from his labour, that performeth not this promise, even thus be he shaken out, and ^c emptied. And ^e all the congregation said, Amen, and praised the LORD. And ^e the people did according to this promise.

14 Moreover, from the time that I was appointed to be their governor in the land of Judah, from the twentieth year even unto the two and thirtieth ^f year of Artaxerxes the king, *that is*, twelve years, I and my brethren have not ^g eaten the bread of the governor.

15 But the former governors that *had been* before me were chargeable unto the people, and had taken of them bread and wine, beside forty shekels of silver; yea, even their servants bare rule over the people: but ^h so did not I, because of the fear ⁱ of God.

16 Yea, also, I continued in the work of this wall, neither bought we any land: and all my servants *were* gathered thither unto the work.

17 Moreover, *there were* at my table an hundred and fifty of the Jews and rulers, beside those that came unto us from among the heathen that *are* about us.

18 Now *that* which was prepared for *me* daily was one ox and six choice sheep; also fowls were prepared for me, and once in ten days store of all sorts of wine: yet for all this required not I the bread ^j of the governor, because ^k the bondage was heavy upon this people.

19 Think ^l upon me, my God, for good, according ^m to all that I have done for this people.

CHAP. VI.

NOW it came to pass, when Sanballat, ⁿ and Tobiah, and ^o Geshem the Arabian, and the rest of our enemies, heard that I had builded the wall, and *that* there was no breach left therein, (though at that time I had not set up the doors upon the gates,)

2 That Sanballat and Geshem ^p sent unto me, saying, Come, let us meet together in *some one* of the villages in the plain of Ono. ^q But they ^r thought to do me mischief.

3 And I sent messengers unto them, saying, I *am* doing a great work, so that I cannot come down: why should the work cease, whilst I leave it, and come down to you?

4 Yet they sent unto me four times after this sort; and ^s I answered them after the same manner.

5 Then sent Sanballat his servant unto me in like manner, the fifth time, with an open letter in his hand;

6 Wherein was written, It is ^t reported among the heathen, and ^u Gashmu saith *it*, that thou and the Jews think to rebel: for which cause thou buildest the wall, that thou mayest be their king, according to these words.

7 And thou hast also appointed pro-

B. C. 445.

a 2 Ki. 23. 2. 3.

Ezr. 10. 5.

Je. 34. 8, 9.

b Mat. 10. 14.

Ac. 13. 51.

18. 6.

β empty, or,

void.

c De. 27. 15,

&c.

d 1 Sa. 30. 6.

Ps. 71. 1.

e 2 Ki. 23. 3.

f ch. 13. 6.

g Job 24. 16.

h 1 Co. 9. 4, 15.

i Ps. 11. 1.

112. 6, 8.

Lu. 13. 31.

33.

Ac. 20. 24.

21. 13.

k Pr. 16. 6.

2 Co. 11. 9.

12. 13.

l ver. 9.

m Eze. 13. 17,

&c.

n Ja. 4. 17.

o ch. 13. 29.

Ps. 36. 11,

12.

p ver. 14, 15.

q Ps. 37. 21,

26.

r ch. 13. 22.

Ps. 40. 17.

s Ps. 126. 2.

Ac. 5. 38, 39

t Mat. 25. 40.

Mar. 9. 41.

y multiplied

their

letters

passing to

Tobiah.

u ch. 2. 10, 19.

4. 1, 7.

δ or, Gashmu,

ver. 6.

v Pr. 26. 24,

25.

ζ or, matters.

w ch. 11. 35.

1 Ch. 8. 12.

x Ps. 37. 12,

32.

y ch. 6. 1.

z Ac. 6. 3, 5.

a Pr. 14. 15.

b Ex. 18. 21.

c Je. 20. 10.

η or, Geshem,

ver. 1.

θ broad in

spaces.

d Ezr. 7. 27.

phets to preach of thee at Jerusalem, saying, *There is* a king in Judah: and now shall it be reported to the king according to these words. Come now therefore, and let us take counsel together.

8 Then I sent unto him, saying, There are no such things done as thou sayest, but thou feignest them out of thine own heart.

9 For they all made us afraid, saying, Their hands shall be weakened from the work, that it be not done. Now therefore, O God, ^a strengthen my hands.

10 Afterward I came unto the house of Shemaiah the son of Delaiah, the son of Mehetabeel, who *was* shut up; and he said, Let us meet together in the house or God, within the temple; and let us shut the doors of the temple: for they will come to slay thee; yea, in the night ^b will they come to slay thee.

11 And I said, Should ^c such a man as I flee? and who *is there*, that, *being* as I *am*, would go into the temple to save his life? I will not go in.

12 And, lo, I perceived that God had not sent him; but that he pronounced this prophecy against me: for Tobiah and Sanballat had hired him.

13 Therefore ^d *was* he hired, that I should be afraid, and do so, and sin, ^e and *that* they might have *matter* for an evil report, that they might reproach me.

14 My God, think ^f thou upon Tobiah and Sanballat according to these their works, and on the prophetess Noadiah, and the rest of the prophets, that would have put me in fear.

15 So the wall was finished in the twenty and fifth day of the month Elul, in fifty and two days.

16 And it came to pass, that when all our enemies heard *thereof*, and all the heathen that *were* about us saw *these things*, they were much cast down in their own eyes: for ^g they perceived that this work was wrought of our God.

17 Moreover, in those days, the nobles of Judah ^h sent many letters unto Tobiah, and the letters of Tobiah came unto them.

18 For *there were* many in Judah sworn unto him, because *he was* the son in law of Shechaniah, the son of Arah; and his son Johanan had taken the daughter of Meshullam the son of Berechiah.

19 Also they reported his good deeds before me, and uttered my ⁱ words to him. And Tobiah sent letters to put me in fear.

CHAP. VII.

NOW it came to pass, when the wall was built, and I had set up the ^j doors, and the porters, and the singers, and the Levites were appointed,

2 That I gave my brother Hanani, and Hananiah the ruler of the palace, charge over Jerusalem: (for ^k he *was* a faithful man, and feared ^l God above many:)

3 And I said unto them, Let not the gates of Jerusalem be opened until the sun be hot; and while they stand by, let them shut the doors, and bar *them*: and appoint watches of the inhabitants of Jerusalem, every one in his watch, and every one to be over against his house.

4 Now the city was ^m large and great; but the people *were* few therein, and the houses *were* not builded.

5 And my God put ⁿ d into mine heart

to gather together the nobles, and the rulers, and the people, that they might be reckoned by genealogy: and I found a register^d of the genealogy of them which came up at the first, and found written therein,

6 These^e are the children of the province, that went up out of the captivity, of those that had been carried away, whom^f Nebuchadnezzar the king of Babylon had carried away, and came again to Jerusalem and to Judah, every one unto his city;

7 Who came with Zerubbabel,^f Jeshua, Nehemiah, γ Azariah, Raamiah, Nahamani, Mordecai, Bilshan, Misphe-
reth, Bigvai, Nehum, Baanah. The number, I say, of the men of the people of Israel, was this;

8 The children of Parosh, two thousand an hundred seventy and two.

9 The children of Shephatiah, three hundred seventy and two.

10 The children of Arah, six hundred fifty and two.

11 The children of Pahath-moab, of the children of Jeshua and Joab, two thousand and eight hundred and eighteen.

12 The children of Elam, a thousand two hundred fifty and four.

13 The children of Zattu, eight hundred forty and five.

14 The children of Zaccai, seven hundred and threescore.

15 The children of η Binnui, six hundred forty and eight.

16 The children of Bebai, six hundred twenty and eight.

17 The children of Azgad, two thousand three hundred twenty and two.

18 The children of Adonikam, six hundred threescore and seven.

19 The children of Bigvai, two thousand threescore and seven.

20 The children of Adin, six hundred fifty and five.

21 The children of Ater of Hezekiah, ninety and eight.

22 The children of Hashum, three hundred twenty and eight.

23 The children of Bezai, three hundred twenty and four.

24 The children of μ Hariph, an hundred and twelve.

25 The children of π Gibeon, ninety and five.

26 The men of Beth-lehem and Netophah, an hundred fourscore and eight.

27 The men of Anathoth, an hundred twenty and eight.

28 The men of σ Beth-azmaveth, forty and two.

29 The men of ϕ Kirjath-jearim, Chephirah, and Beeroth, seven hundred forty and three.

30 The men of Ramah and Gaba, six hundred twenty and one.

31 The men of Michmas, an hundred and twenty and two.

32 The men of Beth-el and Ai, an hundred twenty and three.

33 The men of the other Nebo, fifty and two.

34 The children of the other Elam,ⁱ a thousand two hundred fifty and four.

35 The children of Harim, three hundred and twenty.

36 The children of Jericho, three hundred forty and five.

B. C. 445.

a 1 Ch. 9. 1,
&c.b 1 Ch. 24. 7,
&c.

c Ezr. 2. 1.

d 1 Ch. 9. 12.

e 2 Ki. 24. 14..
16.

f Hag. 1. 1.

 β or, Hada-
viah,
Ezr. 2. 40,
or, Judah,
Ezr. 3. 9. γ or, Seraiah,
Ezr. 2. 2. δ or, Siah. ζ or, Sham-
lai. η or, Bani. θ or, Nephu-
sim. κ or, Bazluth λ or, Peruda. μ or, Jorah. ν or, Ami. π or, Gibbar.

g Ezr. 2. 59.

 ρ or, Addan. σ or, Azma-
veth. τ or, pedi-
grec. ϕ or, Kir-
jath-arim.h 2 Sa. 17. 27.
19. 31. 39.

i Ki. 2. 7.

j Mat. 22. 11..
13.k Mat. 25. 11,
12.

l ver. 12.

m ch. 13. 29.
Le. 4. 3.x or, gover-
nor,
ch. 8. 9.

n Le. 7. 19, 20.

o Ex. 28. 30.

37 The children of Lod, Hadid, and Ono, seven hundred twenty and one.

38 The children of Senaah, three thousand nine hundred and thirty.

39 The priests: the children of Jedaiah,^b of the house of Jeshua, nine hundred seventy and three.

40 The children of Immer, a thousand fifty and two.

41 The children of Pashur,^d a thousand two hundred forty and seven.

42 The children of Harim, a thousand and seventeen.

43 The Levites: the children of Jeshua, of Kadmiel, and of the children of β Hoddevah, seventy and four.

44 The singers: the children of Asaph, an hundred forty and eight.

45 The porters: the children of Shalum, the children of Ater, the children of Talmon, the children of Akkub, the children of Hatita, the children of Shobai, an hundred thirty and eight.

46 The Nethinims: the children of Ziha, the children of Hashupha, the children of Tabbaoth,

47 The children of Keros, the children of δ Sia, the children of Padon,

48 The children of Lebana, the children of Hagaba, the children of ζ Shalmai,

49 The children of Hanan, the children of Giddel, the children of Gahar,

50 The children of Reaiah, the children of Rezin, the children of Nekoda,

51 The children of Gazzam, the children of Uzza, the children of Phaseah,

52 The children of Besai, the children of Meunim, the children of θ Nephishesim,

53 The children of Bakbuk, the children of Hakupha, the children of Harhur,

54 The children of κ Bazlith, the children of Mehida, the children of Harsha,

55 The children of Barkos, the children of Sisera, the children of Tamah,

56 The children of Neziab, the children of Hatipha.

57 The children of Solomon's servants: the children of Sotai, the children of Sophereth, the children of λ Perida,

58 The children of Jaala, the children of Darkon, the children of Giddel,

59 The children of Shephatiah, the children of Hattil, the children of Poche-
reth of Zebaim, the children of ν Amon.

60 All the Nethinims, and the children of Solomon's servants, were three hundred ninety and two.

61 And these^g were they which went up also from Tel-melah, Tel-haresha, Cherub, ρ Addon, and Immer: but they could not shew their father's house, nor their τ seed, whether they were of Israel.

62 The children of Delaiah, the children of Tobiah, the children of Nekoda, six hundred forty and two.

63 And of the priests: the children of Habaiah, the children of Koz, the children of Barzillai,^h which took one of the daughters of Barzillai the Gileadite to wife, and was called after their name.

64 These soughtⁱ their register among those that were reckoned by genealogy, but it was not^k found: therefore were they, as polluted,^m put from the priesthood.

65 And the χ Tirshatha said unto them, that they should not eatⁿ of the most holy things, till there stood up a priest with Urim^o and Thummim.

66 The whole congregation together

והסגנים ואחיהם ואתיהוש ואמציא ספר החשב
 37 וצולנים בראשונה ואמציא פתוב בן : אלה
 38 בני המדינה העלים משבי הנזלה אשר הגלה
 39 נבוכדנצר מלך בבל ושבו לירושלם ולהודיה
 40 איש לעירו : הנאים עם-זרבבל ישוע נחמיה
 41 עזריה רעמיה נחמני מרדכי בלשן מספרת בני
 42 מנחם בענה מספר אנשי עם-ישראל : בני
 43 פרעש אלפים מאה ושבעים ושנים : בני
 44 שפמיה שלש מאות שבעים ושנים : בני
 45 ארח שלש מאות חמשים ושנים : בני-פחת
 46 מואב לבני ישיש ויאב אלפים ושמונה מאות
 47 שמונה עשר : בני צילם אלה מאתים חמשים
 48 וארבעה : בני זחוא שמונה מאות ארבעים
 49 ונחמשה : בני נבי שבע מאות וששים : בני
 50 בנאי שלש מאות ארבעים ושמונה : בני בנאי
 51 שלש מאות עשרים ושמונה : בני עזר אלפים
 52 שלש מאות עשרים ושנים : בני אדניאל שלש
 53 מאות ששים ושבעה : בני בני אלפים ששים
 54 ושבעה : בני עזר שלש מאות חמשים ונחמשה :
 55 בני אשר לחזקיה חשבים ושמונה : בני חשם
 56 שלש מאות עשרים ושמונה : בני בצאי שלש
 57 מאות עשרים וארבעה : בני חרף מאה שנים
 58 עשר : בני נבעון חשבים ונחמשה : אנשי בית
 59 לחם ונטפח מאה שמונים ושמונה : אנשי
 60 ענחית מאה עשרים ושמונה : אנשי בית-
 61 עזמות ארבעים ושנים : אנשי קרית יערים
 62 פסירה ובארות שבע מאות ארבעים ושלשה :
 63 אנשי הרמה ובע שלש מאות עשרים ואחד :
 64 אנשי מכסם מאה ועשרים ושנים : אנשי בית
 65 אל והעי מאה עשרים ושלשה : אנשי בנו אחר
 66 חמשים ושנים : בני צילם אחר אלה מאתים
 67 חמשים וארבעה : בני חרם שלש מאות
 68 ועשרים : בני ירחו שלש מאות ארבעים

והסגנים ואחיהם ואתיהוש ואמציא ספר החשב
 37 וצולנים בראשונה ואמציא פתוב בן : אלה
 38 בני המדינה העלים משבי הנזלה אשר הגלה
 39 נבוכדנצר מלך בבל ושבו לירושלם ולהודיה
 40 איש לעירו : הנאים עם-זרבבל ישוע נחמיה
 41 עזריה רעמיה נחמני מרדכי בלשן מספרת בני
 42 מנחם בענה מספר אנשי עם-ישראל : בני
 43 פרעש אלפים מאה ושבעים ושנים : בני
 44 שפמיה שלש מאות שבעים ושנים : בני
 45 ארח שלש מאות חמשים ושנים : בני-פחת
 46 מואב לבני ישיש ויאב אלפים ושמונה מאות
 47 שמונה עשר : בני צילם אלה מאתים חמשים
 48 וארבעה : בני זחוא שמונה מאות ארבעים
 49 ונחמשה : בני נבי שבע מאות וששים : בני
 50 בנאי שלש מאות ארבעים ושמונה : בני בנאי
 51 שלש מאות עשרים ושמונה : בני עזר אלפים
 52 שלש מאות עשרים ושנים : בני אדניאל שלש
 53 מאות ששים ושבעה : בני בני אלפים ששים
 54 ושבעה : בני עזר שלש מאות חמשים ונחמשה :
 55 בני אשר לחזקיה חשבים ושמונה : בני חשם
 56 שלש מאות עשרים ושמונה : בני בצאי שלש
 57 מאות עשרים וארבעה : בני חרף מאה שנים
 58 עשר : בני נבעון חשבים ונחמשה : אנשי בית
 59 לחם ונטפח מאה שמונים ושמונה : אנשי
 60 ענחית מאה עשרים ושמונה : אנשי בית-
 61 עזמות ארבעים ושנים : אנשי קרית יערים
 62 פסירה ובארות שבע מאות ארבעים ושלשה :
 63 אנשי הרמה ובע שלש מאות עשרים ואחד :
 64 אנשי מכסם מאה ועשרים ושנים : אנשי בית
 65 אל והעי מאה עשרים ושלשה : אנשי בנו אחר
 66 חמשים ושנים : בני צילם אחר אלה מאתים
 67 חמשים וארבעה : בני חרם שלש מאות
 68 ועשרים : בני ירחו שלש מאות ארבעים

במקרא : ויאמרו נחמיה הוא התרשטא 9
ועזרא הכהן הספר והלויים הכהנים את העם
לכל העם היום קרשהא ליהוה אלהים אל-
תתאבדו ולא תבדו כי בוכים בלדעים נשבעם
את דברי התורה : ויאמרו להם לכו אכלו 10
משמנים ושתי ממתקים ושלחו מנות לאין נכון
לו כי קרשט היום לארבענו ולא תעצבו כי ידועת
ידוע הוא מעונם : והלויים מחשים לכל העם 11
לאמרו הסו קידהים קדש ואל תעצבו : ואלכו 12
לדעים לאכל ולשתות ולשלח מנות ולעשות
שמחה גדולה כי הבינו בברכים אשר הודיעו
להם : וביום השלי נאספו ראשי האבות לכל- 13
העם הכהנים והלויים אל עזרא הספר והשפיל
אל דברי התורה : וימצאו כתוב בתורה אשר 14
צוה יהוה ביד משה אשר ישבו בני ישראל
בסכות בחג בחדש השביעי : ואשר ישמיעו 15
ויעבירו קול בכל עריהם ובירושלם לאמר צאו
הדר והביאו עלינו ועל יצן שמן ועל הדם
ועל תמרים ועל יצן עבת לעשות סבת פתוח :
ויצאו העם וביאו ויעשו להם סבות איש 16
על צנו ובחצרותיהם ובחצרות בית האלהים
ובחורב שער הפנים ובחורב שער אפרים :
ויעשו כל החקל השבים מן השבי סבות ושבי 17
בסבות כי לא עשו מימי ישוע בן נון כל כני
ישראל עד היום ההוא ויהי שמחה גדולה
מאד : ויקרא בספר תורת האלהים יום ביום 18
מנהיים הראשון עד היום האחרון ויעשו חג
שבועת ימים וביום השמיני עצרת כמשפט :

CAP. IX. ט

וביום עשרים וארבעה לחדש הזה נאספו בנר 1
ישראל בצום ובשמים ואדמה עליהם : ויבדלו 2
רע ישראל מכל בני נכר ויעמדו ויתחדו על-
חטאתיהם ועונות אבותיהם : ויקומו על עמדם 3
ויקראו בספר תורת יהוה אלהיהם וביעית
היום וביעית מתתים ומשפחות ליהודה
אלהיהם : וקם על מעלה הלויים ישוע 4
ובני קרמיאל שבניה בני שרביה בני כנני
ויעקו בקול גדול אלי יהודה אלהיהם : ויאמרו 5
הלויים ישוע וקרמיאל בלי חשבניה שרביה

עבדיהם ואמהותיהם אלה שבועת אפים שלש 1
מאות שלשים ושבעה וזהם משרים ומשרות
68 מאתים וארבעים וחמשה : סוסייהם שבע
מאות שלשים וששה פרייהם מאתים ארבעים
69 וחמשה : גמלים ארבע מאות שלשים וחמשה
חמרים ששת אפים שבע מאות ועשרים :
70 ומקצת ראשי האבות נתנו למלאכה התרשטא
נרנו לאוצר וזהם דרפמנים אלה מורקות חמשים
פתוח פהלים שלשים וחמש מאות :
71 ומראשי האבות נתנו לאוצר המלאכה וזהם
דרפמנים שתי רבות וכסף מנים אפים
72 ומאתים : ואשר נתנו שארית העם וזהם
דרפמנים שתי רבות וכסף מנים אפים ונתנות
73 פהלים ששים ושבעה : וישנו הפהלים
והלויים והשוערים והמשרים ומן הדעים
והחונים וכל ישראל בעריהם ויצא החדש
השביעי ובני ישראל בעריהם :

CAP. VIII. ח

ויאספו בלדעים פאיש אחד אלהיהם אשר 1
לפני שער הפנים ויאמרו לעזרא הספר להביא
את ספר תורת משה אשר צוה יהוה את- 2
ישראל : וביא עזרא הכהן את התורה לפני
הקהל מאיש ועד אשה וכל מבין לשמע ביום
3 אחד לחדש השביעי : ויקראו לפני הרחוב
אשר לפני שער הפנים מן האור עד מחצית
היום נגד האנשים והנשים והמבנים ואזני כל- 4
העם אל ספר התורה : ויעמד עזרא הספר על-
מגדל יצן אשר עשו לדבר ויעמד אצלו מתתה 5
ושמע עניה ואוריה וחלקיה ומעשה עלימנו
ומשמאלו פריה וקישאל ומלכיה וחשם וחשפד נה
6 ובריה משלם : ופתח עזרא הספר לעיני כל-
העם כי מעל בלדעים היה וכפתחו עמודי כל-
העם : ויברך עזרא את יהוה האלהים הגדול
ויעני כל העם אמין אמן כמעל יריהם ויקרו 7
וישתחו ליהוה אפים ארצה : וישוע ובני
ושרביה ימין עלוב שפתי הודיה מעשה
קליטא שורה יובל חג פלאה והלויים מבינים
8 את העם לתורה והעם על עמדם : ויקראו
בספר בחורת האלהים מפרש ושם שכל ויבינו

was forty and two thousand three hundred and threescore,

67 Beside their man-servants^b and their maid-servants, of whom *there were* seven thousand three hundred thirty and seven: and they had two hundred forty and five singing-men and singing-women.

68 Their horses, seven hundred thirty and six; their mules, two hundred forty and five;

69 Their camels, four hundred thirty and five; six thousand seven hundred and twenty asses.

70 And *some* of the chief of the fathers gave unto the work. The Tirshatha^a gave to the treasure a thousand drams of gold, fifty basons, five hundred and thirty priests' garments.

71 And *some* of the chief of the fathers gave to the treasure of the work twenty thousand drams of gold, and two thousand and two hundred pound of silver.

72 And *that* which the rest of the people gave was twenty thousand drams of gold, and two thousand pound of silver, and threescore and seven priests' garments.

73 So the priests, and the Levites, and the porters, and the singers, and *some* of the people, and the Nethinims, and all Israel, dwelt in their cities; and^m when the seventh month came, the children of Israel *were* in their cities.

CHAP. VIII.

ANDⁿ all the people gathered themselves together as one man into the street *that was* before the water-gate;^o and they spake unto Ezra the scribe,^p to bring the book of the law of Moses, which the LORD had commanded to Israel.

2 And Ezra the priest brought the law before the congregation^r both of men and women, and all that *could* hear with understanding, upon^t the first day of the seventh month.

3 And he read therein before the street *that was* before the water-gate, from the morning until mid-day, before the men and the women, and those that could understand; and the ears of all the people *were* attentive unto the book of the law.

4 And Ezra the scribe stood upon a *θ*pulpit of wood, which they had made for the purpose; and beside him stood Mattithiah, and Shema, and Anaiah, and Urijah, and Hilkiah, and Maaseiah, on his right hand; and on his left hand, Pedaijah, and Mishael, and Malchiah, and Hashum, and Hashbadana, Zechariah, and Meshullam.

5 And Ezra opened^u the book in the sight of all the people; (for he was above all the people;) and when he opened it, all the people stood^v up.

6 And Ezra blessed^b the LORD, the great God: and all the people answered, Amen,^c Amen, with lifting^d up their hands; and they bowed^e their heads, and worshipped the LORD with *their* faces to the ground.

7 Also Jeshua, and Bani, and Sherebiah, Jamin, Akkub, Shabbethai, Hodijah, Maaseiah, Kelita, Azariah, Jozabad, Hanan, Pelaiah, and the Levites, caused^f the people to understand the law: and the people stood^g in their place.

8 So they read in the book, in the law of God, distinctly, and gave the sense, and caused^h them to understandⁱ the reading.

9 And Nehemiah, which is the *π*Tirshatha, and Ezra the priest the scribe, and

B. C. 445.

a Le. 23. 24.

b Nu. 29. 1.

c Is. 14. 1, 2.

d Ec. 16. 14.

e Ec. 3. 4.

f Is. 61. 3.

g 2Ch. 34. 19,

21.

h Ro. 7. 9.

i Ca. 5. 1.

j Es. 9. 19, 22.

k Re. 11. 10.

l Ps. 149. 2.

m Is. 12. 2, 3.

n 35. 1, 4.

o Joel 2. 23.

p Phi. 3. 3.

q *part.*

r h ch. 8. 9.

s Ps. 126. 1, 3.

t Ro. 7. 1, 8.

u ver. 7, 8.

v or, *that*

w *they might*

x *instruct in.*

y *by the*

z *hand of.*

a Le. 23. 34.

b De. 16. 13, & c.

c Ezr. 3. 1.

d Ezr. 3. 1, & c.

e o ch. 3. 26.

f Ezr. 7. 6.

g Is. 34. 16.

h De. 22. 8.

i Ac. 15. 21.

j *under-*

k *stood in*

l *hearing.*

m s ch. 12. 37, 39.

n 2 Ki. 14. 13.

o t Le. 23. 24.

p *light.*

q u 2Ch. 30. 21.

r v De. 31. 10, 13

s *tower.*

t *restraint.*

u w Nu. 29. 35.

v x Lu. 4. 16, & c.

w *eyes.*

x y 1 Sa. 4. 12.

y z Ju. 3. 20.

z 1 Ki. 8. 14.

a Ezr. 9. 2.

b 10. 11.

c *strange*

d *children,*

e Ps. 144. 11.

f b 2 Ch. 6. 4.

g c 1 Co. 14. 16.

h d Ps. 63. 4.

i La. 3. 41.

j 1 Ti. 2. 8.

k e Ex. 12. 27.

l 2Ch. 20. 18.

m f ch. 8. 7, 8.

n *or, scaffold.*

o g De. 33. 10.

p 2Ch. 17. 9.

q 30. 22.

r Mal. 2. 7.

s h Ps. 3. 4.

t i Lu. 24. 27, 45.

u Ac. 8. 30, & c.

v *or, gover-*

w *nor.*

x h Ps. 135. 1, 2.

the Levites that taught the people, said unto all the people, This^a day is holy unto the LORD your God; mourn^c not, nor weep. For all the people wept, when they heard^d the words of the law.

10 Then he said unto them, Go your way, eat^e the fat, and drink the sweet, and send^f portions unto them for whom nothing is prepared; for *this day is* holy unto our Lord: neither be ye sorry; for the joy^g of the LORD is your strength.

11 So the Levites stilled all the people, saying, Hold your peace, for the day is holy; neither be ye grieved.

12 And all the people went their way to eat, and to drink, and to send portions, and to make great mirth,ⁱ because^j they had understood^k the words that were declared unto them.

13 And on the second day were gathered together the chief of the fathers of all the people, the priests, and the Levites, unto Ezra the scribe, even *γ* to understand the words of the law.

14 And they found written in the law which the LORD had commanded *θ*by Moses, that the children of Israel should dwell in booths^t in the feast of the seventh month:

15 And that they should publish and proclaim in all their cities, and in Jerusalem, saying, Go forth unto the mount, and fetch olive-branches, and pine-branches, and myrtle-branches, and palm-branches, and branches of thick trees, to make booths, as *it is* written.

16 So the people went forth, and brought *them*, and made themselves booths, every one upon the roof^v of his house, and in their courts, and in the courts of the house of God, and in the street of the water-gate, and^e in the street of the gate of Ephraim.

17 And all the congregation of them that were come again out of the captivity made booths, and sat under the booths: for since the days of Jeshua the son of Nun, unto that day, had not the children of Israel done so. And there was very great^u gladness.

18 Also^v day by day, from the first day unto the last day, he read in the book of the law of God. And they kept the feast seven days; and on the eighth day was a *κ*solemn assembly, according unto the manner.^w

CHAP. IX.

NOW in the twenty and fourth day of this month the children of Israel were assembled with fasting, and with sack-clothes, and earth^y upon them.

2 And the seed of Israel separated themselves^a from all *μ*strangers, and stood and confessed their sins, and the iniquities of their fathers.

3 And they stood up in their place, and read^f in the book of the law of the LORD their God *one* fourth part of the day; and *another* fourth part they confessed, and worshipped the LORD their God.

4 Then stood up upon the *ν*stairs, of the Levites, Jeshua, and Bani, Kadmiel, Shebaniah, Bunni, Sherebiah, Bani, and Chenani, and cried^k with a loud voice unto the LORD their God.

5 Then the Levites, Jeshua, and Kadmiel, Bani, Hashabuniah, Sherebiah, Hodijah, Shebaniah, and Pethabiah, said, Stand^k up, and bless the LORD your God

for ever and ever; and blessed^a be thy glorious name, which is exalted above^b all blessing and praise.

6 Thou,^d even thou, art LORD alone: thou hast made^e heaven, the heaven of heavens,^f with all their host, the earth, and all things that are therein, the seas, and all that is therein, and thou^h preservest them all; and the hostⁱ of heaven worshippeth thee.

7 Thou art the LORD the God, who^k didst choose Abram, and broughtest him forth out of Ur of the Chaldees, and gavest him the name^l of Abraham:

8 And foundest his heart faithful^a before thee, and madest a covenant^p with him, to give the land of the Canaanites, the Hittites, the Amorites, and the Perizzites, and the Jebusites, and the Girgashites, to give it, I say, to his seed, and hast performed^q thy words; for thou art righteous:

9 And didst see^r the affliction of our fathers in Egypt, and hearest their cry by^s the Red sea:

10 And shewedst signs^t and wonders upon Pharaoh, and on all his servants, and on all the people of his land; for thou knewest that they dealt proudly^w against thee: so didst thou get thee a name,^x as it is this day.

11 And^a thou didst divide the sea before them, so that they went through the midst of the sea on the dry land; and their persecutors thou threwest into the deeps, as a stone into the mighty waters.

12 Moreover, thou leddest them in the day by a cloudy pillar,^c and in the night by a pillar of fire, to give them light in the way wherein they should go.

13 Thou camest down also upon mount Sinai, and spakest with them from heaven, and gavest them^d right judgments and^e true laws, good statutes and commandments:

14 And madest known unto them thy holy sabbath, and commandedst them precepts, statutes, and laws, by the hand of Moses thy servant:

15 And gavest them bread^f from heaven for their hunger, and broughtest forth water^g for them out of the rock for their thirst, and promisedst them that they should go in to possess the land which thou hadst^h sworn to give them.

16 But they and our fathers dealt proudly, and hardenedⁱ their necks, and hearkened not to thy commandments,

17 And refused to obey, neither^k were mindful of thy wonders that thou didst among them; but hardened their necks, and in their rebellion appointed^l a captain to return to their bondage: but thou art a God^m ready to pardon, gracious and merciful, slow to anger, and of great kindness, and forsookest them not.

18 Yea, whenⁿ they had made them a molten calf, and said, This is thy God that brought thee up out of Egypt, and had wrought great provocations;

19 Yet thou, in thy manifold mercies, forsookest^o them not in the wilderness: the pillar of the cloud departed not from them by day, to lead them in the way; neither the pillar of fire by night, to shew them light, and the way wherein they should go.

20 Thou gavest also thy good^p spirit to instruct them, and withholdest not thy manna from their mouth, and gavest them water for their thirst.

21 Yea, forty^q years didst thou sustain

B. C. 445.

a 1Ch. 29. 13.

b Ps. 16. 2.

c 106. 2.

d De. 8. 4.

e Ps. 86. 10.

f Is. 37. 16.

g Ge. 1. 1.

h Ex. 20. 11.

i De. 10. 14.

j Nu. 21. 21.

k &c.

l Ps. 36. 6.

m Re. 5. 11. 13.

n Ge. 12. 1.

o Ge. 17. 5.

p Nu. 14. 31.

q Jos. 21. 43. 45.

r Ge. 15. 6. 18.

s Ps. 44. 2. 3.

t Ps. 105. 8.

u according to their will.

v Jos. 23. 14.

w Ex. 3. 7. 8.

x or, cisterns.

y trees of food.

z Ex. 14. 10.

a Ex. VII.

b XIV.

c De. 32. 15.

d Ju. 2. 11. 12.

e Eze. 20. 21.

f Ex. 18. 11.

g Is. 63. 12. 14.

h Je. 32. 20.

i Ps. 50. 17.

j 1 Ki. 18. 4.

k Ac. 7. 52.

l Ex. XIV.

m XV.

n Ps. 106. 41.

o Ex. 13. 21. 22.

p returned to do evil.

q Ex. XX. &c.

r laws of truth.

s Ex. 16. 14. 15.

t Ju. 6. 31. 35.

u Ex. 17. 6.

v Nu. 20. 7. 11.

w lift up thine hand.

x Nu. 14. 30.

y they gave a with-drawing shoulder.

z Ec. 7. 11.

a De. 31. 27.

b Ps. 78. 8. &c.

c Ps. 86. 5. 15.

d protract over.

e 2Ch. 36. 15.

f in the hand of.

g Nu. 14. 4.

h v of pardons.

i Ex. 32. 4.

j weariness.

k 1Sa. 12. 22.

l Is. 44. 21.

m found.

n 2 Ki. 17. 3.

o Is. 63. 11.

p Ps. 119. 137.

q Da. 9. 5. 14.

r Ps. 106. 6.

s De. 2. 7.

them in the wilderness, so that they lacked nothing; their^c clothes waxed not old, and their feet swelled not.

22 Moreover, thou gavest them kingdoms and nations, and didst divide them into corners: so they possessed the land of^d Sihon, and the land of the king of Heshbon, and the land of Og, king of Bashan.

23 Their children also multiplied thou as the stars of heaven, and broughtest them into the land, concerning which thou hadst promised to their fathers, that they should go in to possess it.

24 So the children^m went in and possessed the land, andⁿ thou subduedst before them the inhabitants of the land, the Canaanites, and gavest them into their hands, with their kings, and the people of the land, that they might do with them^o as they would.

25 And they took strong cities, and a fat land, and possessed houses full of all goods, wells digged, vine-yards, and olive-yards, and fruit trees in abundance: so they did eat, and were filled, and became fat,^u and delighted themselves in thy great goodness.

26 Nevertheless they were disobedient^v and rebelled against thee, and cast thy law behind^y their backs, and slew^z thy prophets, which testified against them to turn them to thee; and they wrought great provocations.

27 Therefore^b thou deliveredst them into the hand of their enemies, who vexed them: and in the time of their trouble, when they cried unto thee, thou heardest them from heaven; and according to thy manifold mercies thou gavest them saviours, who saved them out of the hand of their enemies.

28 But after they had rest, they did evil again before thee: therefore ledest thou them in the hand of their enemies, so that they had the dominion over them: yet when they returned, and cried unto thee, thou heardest them from heaven; and many times didst thou deliver them, according to thy mercies;

29 And testifiedst against them, that thou mightest bring them again unto thy law: yet they dealt proudly, and hearkened not unto thy commandments, but sinned against thy judgments, (which, if a man do, he shall live in them,) and withdrew the shoulder, and hardened their neck, and would not hear:

30 Yet many years didst thou^h forbear them, and testifiedstⁱ against them by thy spirit^j in thy prophets: yet would they not give ear: therefore gavest thou them into the hand of the people of the lands.

31 Nevertheless, for thy great mercies' sake, thou didst not utterly consume them, nor forsake them; for thou art a gracious and merciful God.

32 Now therefore, our God, the great, the mighty, and the terrible God, who keepest covenant and mercy, let not all the^k trouble seem little before thee, that hath^l come upon us, on our kings, on our princes, and on our priests, and on our prophets, and on our fathers, and on all thy people, since the timeⁿ of the kings of Assyria unto this day.

33 Howbeit, thou art just^p in all that is brought upon us; for thou hast done right, but we^q have done wickedly:

34 Neither have our kings, our princes,

20 בה : ורחק השוכה נתת להשילם ומנף לא
 מנעת משלהם ומים נתת להם לצמאם :
 21 וארבעים שנה פלפלתם במדבר לא חסרו
 שלמתיכם לא בלו וגליתם לא בצקו : ותתן
 22 להם ממלכות ועממים ותחלקם לפאה וירשו
 את ארץ סיחון ואת ארץ מלך השבון ואת ארץ
 23 עוג מלך הבשן : וגיתם הרבית פלכתי השמים
 ותביאם אל הארץ אשר אמרת לאבותיכם לבוא
 24 לרשת : ונבאו הננים וירשו את הארץ ותכלע
 לפניהם את ישבי הארץ הפגעים ותתנם בידם
 25 ואת מלכיהם ואת עממי הארץ לשעוה בהם
 פרוצם : וילפאו ערים בצורת ונאמרה שמנה
 26 וירשו בתים מלאים כל טוב ברות חצינים
 פרמים ויתים ועץ מאכל לרב ויאכלו וישבעו
 27 וישמינו ויתעדנו בשוקה גדול : וימרו וימרו
 בך וישלכו את תורתך אחר גלם ואת נביאך
 28 הרגו אשר העידו בם לחשיכם אלה ויעשו
 נאצות גדולות : ותתנם ביד צריהם ויצרו להם
 29 ובעת צרתם יצעקו אליך ואתה משמים תשמע
 ותרחמך הרבים תתן להם משיעים וישעו
 30 מי צריהם : וינחם להם ישונו לשעוה רע
 לפניהם ותעורם ביד איביהם וירדו בהם וישונו
 31 ויעלוקו ואתה משמים תשמע ותצילם ותרחמך
 32 רבות עתים : ותעד בהם לחשיכם את תורתך
 33 והמה הידו ולא שמעו למצותי ובמשפטי
 34 חסאויכם אשר יעשה אדם ויתן ויתן בהם
 35 ויתנו כחף סולות וערס הקשו ולא שמעו :
 36 ותמשך עליהם שנים רבות ותעד בם ברחק
 37 ביד נביאך ולא האמינו ותתנם ביד עמי
 38 הארצות : וברחמיך הרבים לא עשיתם כלה
 39 ולא עונתם כי אליהן וברום אתה : ועקרה
 40 אלהינו האל הגדול הנצור והנורא שומר הבית
 41 והחסד אלי מעש לפניה את כל התלואה אשר
 42 מצאתני למלכתי לשירני ולכהני ולנביאני
 43 ולאבתינו ולכל עמך מימי מלכי אשר עד היום
 44 הנה : ואתה צדיק על כל המצא עלינו כי אמת
 45 עשית ואנחנו הרשעני : ואת מלכנו שירנו

46 הוריה שבניה פתחה קומו ברכו את יהוה
 47 אלהיכם מן העולם עד העולם וברכו שם כבודך
 48 ומרומם על כל ברכה וחסד : ואתה הוא יהוה
 49 לבדך את עשית את השמים שמי השמים וכל
 50 צבאם הארץ וכל אשר עליה הימים וכל אשר
 51 בהם ואתה מחיה את כלם וצבא השמים לת
 52 משפחות : ואתה הוא יהוה האלהים אשר
 53 בחרת באבות והצאתו מאור פסדים ושמה
 54 שמו אברהם : ומצאת את לבבו נאמן לפניך
 55 וכלות עמו הבית לתת את ארץ הפגעים החתי
 56 האמרי והכנעני והגנסי לתת לורעו ותקם
 57 את דברך כי צדיק אתה : ותרא את עני
 58 אבתינו במצרים ואת ענקתם שמעת עליהם
 59 סוף : ותתן אלהת ומשפטים בפניהם ובכל עבדי
 60 ובכל עם ארצו כי ידעת כי הידו עליהם ותעש
 61 לת שם פניהם הנה : ויהם בקשת לפניכם
 62 ויעברו בתוך הים ביבשה ואת רופאים השלכת
 63 במצולות כמראבן במים עזים : ובעמוד ענן
 64 הנהייתם יומם ובעמוד אש לילה להאיר להם את
 65 הדרך אשר ילכנה : ועל הרי סיני ירדת ובר
 66 עמך משמים ותתן להם משפטים ושירים
 67 ותורות אמות חקים ומצות טובים : ואת
 68 שבת קדשה הודעת להם ומצוות וחקים ותורה
 69 צוית להם ביד משה עבדך : ולחם משמים
 70 נתת להם לרעבם ומים מסלע הוצאת להם
 71 לצמאם ותאמר להם לבוא לרשת את הארץ
 72 אשר נשאת את ידך לתת להם : ותם ואבתינו
 73 הידו ויקשו את ערפם ולא שמעו אל מצותיך :
 74 וימאנו לשמע ולא יזכרו נפלאותיך אשר עשית
 75 עמך ויקשו את ערפם ויהנו ראש לשונם
 76 לענותם במרים ואתה אלה סליחות חנן ורחים
 77 ארך אפים ורח חסד ולא עונתם : אף כי עשו
 78 להם עגל מסכה ויאמרו זה אלהיך אשר העלה
 79 ממצרים ויעשו נאצות גדולות : ואתה ברחמיך
 80 הרבים לא עונתם במדבר את עמך רענן לא
 81 סר מעליהם בויכס להנהיגם בדרךך ואת עמך
 82 האש בליה להאיר להם ואת הדרך אשר ילכו

מִהֶם בִּשְׁפָת וּבִיָּם קָרָשׁ וַיִּפְשֹׁ אֶת־הַשֹּׁנָה
 הַשְּׂבִיעִית וּמִשְׁאֵל לְכֹדֶד׃ וַהֲעֵמְדוּ עֲלֵינוּ מִצֹּחַ 33
 לַתָּת עֲלֵנוּ שְׁלִישִׁית הַשֶּׁקֶל בַּשָּׁנָה לַעֲבֹד בֵּית
 אֱלֹהֵינוּ׃ לֶחֶם הַמַּעֲצָכָה וּמִנְחַת הַתָּמִיד 34
 וְלַעֲוֹלַת הַתָּמִיד הַשְּׁפָחוֹת הַחֲדָשִׁים לְמוֹעֲדִים
 וְלִקְדָּשִׁים וְלַחֲטָאוֹת לְכֹסֶר עַל־יִשְׂרָאֵל וְכָל מַלְאֲכָת
 בֵּית אֱלֹהֵינוּ׃ וְהַגְּדִלוֹת הַפָּלֵנוּ עַל־קֶרֶן הָעֲצִים 35
 הַהֶהָנִים הַלְוִיִּם וְהָעָם לְהֵבִיא לְבֵית אֱלֹהֵינוּ לְבֵית
 אֱבֹתֵינוּ לַעֲתִים מִזִּמְנֵים שָׁנָה בַּשָּׁנָה לְבַעַר עַל־
 מִזְבֵּחַ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ כְּכַתֹּב בַּתּוֹרָה׃ וְהֵבִיא 36
 אֶת־בְּפֹרֵי אֲדָמָתוֹ וּבְפֹרֵי כֹל־פֶּרִי כֹל־עֵץ שָׁנָה
 בַּשָּׁנָה לְבֵית יְהוָה׃ וְאֶת־בְּכֹרוֹת בָּנָיו וּבְהֵמָתוֹ 37
 כְּכַתֹּב בַּתּוֹרָה וְאֶת־בְּכֹרֵי בְמִרְיָו וּבְאֵמָתוֹ לְהֵבִיא
 לְבֵית אֱלֹהֵינוּ לַפִּהֲנִים הַמְּשֻׁרָתִים בְּבֵית אֱלֹהֵינוּ׃
 וְאֶת־רֵאשִׁית עֵרִיסָתוֹ וְחַדְמוֹתָיו וּפְרִי כֹל־עֵץ 38
 תְּמִידוֹשׁ וַיַּעֲדֵר נָבִיא לַפִּהֲנִים אֶל־שְׁכוֹת בֵּית־
 אֱלֹהֵינוּ וּמִעֲשֹׂר אֲדָמָתוֹ לְלוֹוִים וְהֵם הַלְוִיִּם
 הַמַּעֲשִׂיִּים כָּל עַרְי עֲבָדָתוֹ׃ וְהָיָה הַפֶּהָן בֵּין 39
 אֶחָד עַם־הַלְוִיִּם מִעֲשֹׂר הַלְוִיִּם וְהַלְוִיִּם יַעֲלוּ אֶת־
 מִעֲשֹׂר הַמִּעֲשֹׂר לְבֵית אֱלֹהֵינוּ אֶל־הַשְּׁכוֹת לְבֵית
 הָאוֹזֵר׃ כִּי אֶל־הַשְּׁכוֹת יָבִיאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי 40
 הַלְוִי אֶת־חֲרוֹמַת הַדֶּהֶן הַתְּמִידוֹשׁ וְהַדְּעָרָה וְשֵׁם
 כָּל־הַמִּקְדָּשׁ וְהַפִּהֲנִים הַמְּשֻׁרָתִים וְהַשְּׂוֹעִרִים
 וְהַמְּשֻׁרָרִים וְלֹא יַעֲבֹד אֶת־בֵּית אֱלֹהֵינוּ׃

CAP. XI. יא

וַיֵּשְׁבוּ שְׁנֵי־הָעָם בִּירוּשָׁלַם וּשְׁאֵר הָעָם הֵפְלוּ
 גְדֻלוֹת לְהֵבִיא אֶת־כֹּחַ־הַעֲשָׂרָה לְשֵׁבֶת בִּירוּשָׁלַם
 עִיר הַקֹּדֶשׁ וְהַשֵּׁעַ הַיָּדוֹת בָּעִיר׃ וַיִּבְרְכוּ הָעָם 1
 לֹלֵל הָאֲנָשִׁים הַמִּתְנַדְּבִים לְשֵׁבֶת בִּירוּשָׁלַם׃
 וְאֵלֶּה רֵאשֵׁי הַמִּדְּבָרָה אֲשֶׁר יָשְׁבוּ בִירוּשָׁלַם וּבְעִיר 2
 יְהוּדָה וְשִׁבְלֵי אִישׁ בְּאַחֲזוֹתוֹ בְּעִירֵיהֶם וּשְׂרָאֵל
 הַהֶהָנִים וְהַלְוִיִּם וְהַנְּחִלִים וּבְנֵי עֲבָרִי שְׁלֹמֶה׃
 וּבִירוּשָׁלַם יָשְׁבוּ מִבְּנֵי יְהוּדָה וּמִבְּנֵי בְנִמָן מִבְּנֵי 3
 יְהוּדָה עֲתָרָה בֶן־עֲזַרְיָה בֶן־זִכְרְיָה בֶן־אֲמִרְיָה בֶן־
 שַׁפְּטִיָּה בֶן־מַלְלָאֵל מִבְּנֵי פָרָץ׃ וּמִמְשִׁיעָה בֶן־ 4
 פֶּרֶחַ בֶּן־כֹּל־הָיָה בֶן־חֲזִיָּה בֶן־עֲרִיעָה בֶן־זִיכְרִיָּה בֶן־
 זִכְרְיָה בֶן־הַשֵּׁלָנִי׃ כָּל־בְּנֵי־פָרָץ הַיֹּשְׁבִים בִּירוּשָׁלַם 5
 אַרְבַּע מֵאוֹת שְׁלִשִׁים וּשְׁמֹנֶה אֲנָשִׁי־חֵיל׃

כָּהֲנֵנוּ וַאֲבֹתֵינוּ לֹא עָשׂוּ תּוֹרָתָהּ וְלֹא הִקְשִׁיבוּ
 אֶל־מִצְוֹתֶיךָ וְלַעֲדוֹתֶיךָ אֲשֶׁר הֵעִדְתָּ בָּהֶם׃
 35 וְהֵם מְלַמְּכֶם וּנְסוּבֶיךָ הָרַב אֲשֶׁר־נָתַתָּ לָהֶם
 וּבְאֶרֶץ הָרְחֵבָה וְהַשְּׂמֵנָה אֲשֶׁר־נָתַתָּ לַפְּנִיָּה
 36 לֹא עָבְדוּךָ וְלֹא־שָׁבוּ מִפְּעֻלָּיהֶם הָרָעִים׃ הִנֵּה
 אֲנַחְנוּ הַיּוֹם עֲבָרִים וְהָאֶרֶץ אֲשֶׁר־נָתַתָּ לְאֲבֹתֵינוּ
 לְאֹכַל אֶת־דְּפִרָהּ וְאֶת־טִיבָהּ הִנֵּה אֲנַחְנוּ עֲבָרִים
 37 עֲלֶיהָ׃ וַתִּבְרָאָתָה מִרְבָּה לְמַלְכִּים אֲשֶׁר־נָתַתָּה
 עֲלֵנוּ כַּחֲטָאוֹתֵינוּ וְעַל־פְּחִיתוֹתֵנוּ מַשְׁלִים וּבְבִקְמָתֵנוּ
 פְּרוֹצֶם וּבְצָרָה גְדֹלָה אֲנַחְנוּ׃

CAP. X.

וּבְכָל־זֹאת אֲנַחְנוּ פָּרִים אֲמָנָה וְכַתְּבִים וְעַל
 2 הַחֲתֻמִּים שָׂרֵנִי לְוִיָּהוּ כָהֲנֵנוּ׃ וְעַל הַחֲחֻמִּים
 3 נַחֲמִיָּה הַחֲשִׁשְׁתָּא בֶן־חַלְלָה וְצִדְקָה׃ שְׂרָחָה
 4 עֲזַרְיָה יִרְמְיָה׃ שַׁחֲזֹר אֲמִרְיָה מַלְכִּיָּה׃ חַפְזִישׁ
 5 שְׁבִנְיָה מִלְּךָ׃ זֶרֶם מְרִמּוֹת עֲבָדָה׃ דְּנִיָּאֵל
 6 גִּזְחֹן בָּרוּךְ׃ מַשְׁלֵם אֲבִיָּה מִיָּמֶן׃ מַעֲרִיָּה
 7 בִּלְגִי שְׁמִיעָה אֶלֶּה הַפִּהֲנִים׃ וְהַלְוִיִּם וַיִּשְׁעוּ
 9 בֶן־אֲוִיָּה בְּנֵי מִבְּנֵי הַנֶּדֶר קְרִמְיָאֵל׃ וַאֲחִיהֶם
 11 שְׁבִנְיָה הוֹדִיעָה קְלִיטָא שְׁלֹמֶה חָנָן׃ מִיָּמָה
 12 רַחֲבִי חֲשִׁבְיָה׃ וְצִיר שְׂרָבְיָה שְׁבִנְיָה׃ הוֹדִיעָה
 13 בְּנֵי בָנָיו׃ רֵאשִׁי הָעָם פָּרַעַשׁ פַּחַת מוֹאָב עֵלָם
 14 נֹמָא בְּנֵי׃ בְּנֵי עֲזַרְיָה בְּנֵי׃ אֲדִנְיָה בְּנֵי עֲרִין׃
 16 אֲמִיר הַחֲקָה עֲזַר׃ הוֹדִיעָה חָשֵׁם בָּצִי׃ חֲרִיָּה
 17 עֲנָחוֹת לִבְנֵי׃ מִנְּפִישֵׁשׁ מַשְׁלֵם חֲזִיר׃ מִשְׁיִבְיָאֵל
 19 צִדְקָה יְרוּעַ׃ שְׁלֹמֶה חָנָן עֲנִיָּה׃ הוֹשֵׁעַ חֲנַנְיָה
 20 חֲשִׁיב׃ הַלּוֹחֵשׁ פַּחַת שׁוֹבֵק׃ רַחֲמִים חֲשִׁבְיָה
 21 מַעֲשִׂיעָה׃ וַאֲחִיהָ חָנָן עֲנִי׃ מִלְּךָ חָרִם בָּעֲנָה׃
 23 וּשְׂאֵר הָעָם הַהֶהָנִים הַלְוִיִּם הַשְּׂוֹעִרִים הַמְּשֻׁרָרִים
 24 הַחֲחִיִּים וְכָל־הַנְּבָלִי מַעֲמֵי הָאֲרָצוֹת אֶל־תּוֹרַת
 26 הָאֱלֹהִים נִשְׁיָהם בְּנִיָּהם וּבְנִיָּהֶם עַל יְדַע מִבְּנֵי׃
 27 מִחִיָּיָקִים עַל־אֲחֵיהֶם אֲדִירְיָהם וְבָאִים בְּאֵלֶּה
 28 וּבְשִׁנְעָה לְלֶכֶת בַּתּוֹרַת הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה בֵּין
 30 מִשְׁרָה עֲבַד־הָאֱלֹהִים וְלִשְׁמֹר וְלַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־
 31 מִצְוֹת יְהוָה אֲדִנְיָו וּמִשְׁפָּטָיו וְחֻקָּיו׃ וְאֲשֶׁר
 לֹא־יָתֵן בְּנֵינוּ לַעֲמֵי הָאֶרֶץ וְאֶת־בְּנֵיהֶם לֹא
 32 נָקַח לְבָנָיו׃ וְעַמִּי הָאֶרֶץ הַמִּבְּרִיאִים אֶת־
 הַמִּקְדָּחוֹת וְכָל־שֹׁבֵר בָּיִם הַשְּׁפָחָה לְמֹדֵר לֹא־נָקַח

our priests, nor our fathers, kept thy law, nor hearkened ^b unto thy commandments and thy testimonies, wherewith thou didst testify ^d against them.

35 For^e they have not served thee in their kingdom, and in thy great goodness that thou gavest them, and in the large and fat^g land which thou gavest before them, neither turned they from their wicked works.

36 Behold, we *are* servants^k this day; and for the land that thou gavest unto our fathers to eat the fruit thereof and the good thereof, behold, we *are* servants in it:

37 And it yieldeth much increase unto the kings^m whom thou hast set over us because of our sins: also they have dominion over our bodies, and over our cattle, at their pleasure, and we *are* in great distress.

38 And because of all this, we make^o a sure covenant, and write it: and our princes, Levites, and priests, *γ* seal unto it.

CHAP. X.

NOW those ^d that sealed *were*, Nehemiah the ^g Ćlirshatha, the son of Hachaliah,^r and Zidkijah,

2 Seraiah,^f Azariah, Jeremiah,

3 Pashur, Amariah, Malchijah,

4 Hattush, Shebaniah, Malluch,

5 Harim, Meremoth, Obadiah,

6 Daniel, Ginnethou, Baruch,

7 Meshullam, Abijah, Mijamin,

8 Maaziah, Bilgai, Shemaiah: these *were* the priests.

9 And the Levites: both Jeshua, the son of Azaniah, Binnui of the sons of Henadad, Kadmiel;

10 And their brethren, Shebaniah, Hodijah, Kelita, Pelaiah, Hanan,

11 Micha, Rehob, Hashabiah,

12 Zaccur, Sherebiah, Shebaniah,

13 Hodijah, Bani, Beninu.

14 The chief of the people; Parosh,^y Pahath-noah, Elam, Zattu, Bani,

15 Bunni, Azgad, Bebai,

16 Adonijah, Bigvai, Adin,

17 Ater, Hizkijah, Azzur,

18 Hodijah, Hashum, Bezai,

19 Hariph, Anathoth, Nebai,

20 Magpiash, Meshullam, Hezir,

21 Meshezabeel, Zadok, Jaddua,

22 Pelatiah, Hanan, Anaiah,

23 Hoshea, Hananiah, Hashub,

24 Hallohesh, Pileha, Shobek,

25 Rehun, Hashabnah, Maaseiah,

26 And Abijah, Hanan, Anan,

27 Malluch, Harim, Baanah.

28 And^d the rest of the people, the priests, the Levites, the porters, the singers, the Nethinims, and all they that had separated^f themselves from the people of the lands unto the law^g of God, their wives, their sons, and their daughters, every^k one having knowledge, and having understanding;

29 They clave to their brethren, their nobles, and entered into a curse, and into an oath,^t to walk^m in God's law, which was givenⁿ by Moses, the servant of God, and to observe and do all the commandments of the LORD our Lord, and his judgments and his statutes;

30 And that we would not give our daughters^o unto the people of the land, nor take their daughters for our sons:

31 And *if* the people of the land bring ware, or any victuals, on the^p sabbath-day to sell, *that* we would not buy it of them on the sabbath, or on the holy-day;

B. C. 445.

a Le. 25. 4.

b Je. 29. 19.

c ch. 5. 1. 13.

De. 15. 2.

β band.

d De. 31. 21.

2 Ki. 17. 13.

e De. 28. 47.

f Le. 24. 5.

g De. 31. 21.

h Nu. xxviii.

xxix.

i He. 10. 11.

k Ezr. 9. 9.

l ch. 13. 31.

Is. 40. 16.

m De. 28. 33.

n He. 10. 3. 7.

o ch. 10. 29.

2 Ki. 23. 3.

2 Ch. 29. 10.

p Le. 6. 12.

q Ezr. 23. 19.

Nu. 18. 12.

De. 26. 2.

γ are at the

sealing, or,

sealed.

δ at the

sealings,

ch. 9. 38.

γ or, gover-

nor.

ch. 8. 9.

γ ch. 1. 1.

z Ex. 13. 2. 12,

13.

Le. 27. 26.

t ch. 12. 1, & c.

Nu. 15. 19.

De. 18. 4.

De. 26. 2.

u Nu. 18. 21.

Mal. 3. 8. 10.

x 1 Ch. 9. 26.

2 Ch. 31. 11. 12

y ch. 7. 8, & c.

Ezr. 2. 3, & c.

z De. 12. 6. 11.

a ch. 13. 10. 12

b Jos. 18. 10.

c ver. 18.

Mat. 4. 5.

27. 53.

d Ezr. 2. 36.

e Ju. 5. 9.

f ch. 9. 2.

13. 3.

Le. 20. 24.

Ezr. 10. 11. 19

g Ro. 1. 1.

h ch. 8. 2.

Ps. 47. 7.

i Ezr. 2. 43. 55.

k 1 Ch. 9. 3, & c.

l ch. 5. 12. 13.

De. 29. 12. 14.

Ps. 119. 106.

m 2 Ch. 34. 31.

n by the

hand of.

n Ge. 38. 29.

Pharez.

o Ex. 34. 16.

De. 7. 3.

Ezr. 9. 12. 14.

p ch. 13. 15, & c.

Le. 23. 3.

De. 5. 12.

Is. 58. 13. 14.

and *that* we would leave the^a seventh year, and the exaction^o of every β debt.

32 Also we made ordinances for us, to charge ourselves yearly with the third part of a shekel for the service of the house of our God;

33 For the shew-bread,^f and for the continual meat-offering,^k and for theⁱ continual burnt-offering, of the sabbaths, of the new moons, for the set feasts, and for the holy things, and for the sin-offerings, to make an atonement for Israel, and for all the work of the house of our God.

34 And we cast the lots among the priests, the Levites, and the people, for^t the wood-offering, to bring it into the house of our God, after the houses of our fathers, at times appointed year by year,ⁿ to burn upon the altar of the LORD our God, as it is written^p in the law;

35 And to bring the first-fruits^q of our ground, and the first-fruits of all fruit of all trees, year by year, unto the house of the LORD:

36 Also the first-born of our sons, and of our cattle, as it is written^o in the law, and the firstlings of our herds and of our flocks, to bring to the house of our God, unto the priests that minister in the house of our God:

37 And *that* we should bring the first-fruits of our dough,^u and our offerings, and the fruit^v of all manner of trees, of wine and of oil, unto the priests, to the chambers of the house of our God; and the tithes^w of our ground unto the Levites, that the same Levites might have the tithes in all the cities of our tillage.

38 And the priest, the son of Aaron, shall be with the Levites, when the Levites take tithes: and the Levites shall bring up the tithe of the tithes unto the house of our God, to the chambers,^x into the treasure-house.

39 For the children of Israel, and the children of Levi, shall bring^z the offering of the corn, of the new wine, and the oil, unto the chambers, where *are* the vessels of the sanctuary, and the priests that minister, and the porters, and the singers; and^a we will not forsake the house of our God.

CHAP. XI.

AND the rulers of the people dwelt at Jerusalem: the rest of the people also cast lots,^b to bring one of ten to dwell in Jerusalem, the holy^c city, and nine parts to dwell in other cities.

2 And the people blessed all the men, that willingly^o offered themselves to dwell at Jerusalem.

3 Now these *are* the chief of the province that dwell in Jerusalem: but in the cities of Judah dwelt every one in his possession in their cities, to wit, Israel, the priests, and the Levites, and theⁱ Nethinims, and the children of Solomon's servants.

4 And^k at Jerusalem dwell certain of the children of Judah, and of the children of Benjamin. Of the children of Judah; Athaiah the son of Uzziab, the son of Zechariah, the son of Amariah, the son of Shephatiah, the son of Mahalaleel, of the children of Perez;ⁿ

5 And Maaseiah the son of Baruch, the son of Col-hozei, the son of Hazaiah, the son of Adaiah, the son of Joiarib, the son of Zechariah, the son of Shiloni.

6 All the sons of Perez that dwelt at Jerusalem *were* four hundred threescore and eight valiant men.

7 And these are the sons of Benjamin; Sallu the son of Meshullam, the son of Joed, the son of Pedaiab, the son of Koliaih, the son of Maaseiah, the son of Ithiel, the son of Jesaiah.

8 And after him Gabbai, Sallai, nine hundred twenty and eight.

9 And Joel the son of Zichri *was* their overseer: and Judah the son of Senuah *was* second over the city.

10 Of the priests: ^c Jedaiah the son of Joiarib, Jachin.

11 Seraiah the son of Hilkiah, the son of Meshullam, the son of Zadok, the son of Meraioth, the son of Ahitub, *was* the ruler of the house of God.

12 And their brethren, that did the work of the house, *were* eight hundred twenty and two: and Adaiab the son of Jeroham, the son of Pelaliah, the son of Amzi, the son of Zechariah, the son of Pashur, the son of Malchiah,

13 And his brethren, chief of the fathers, two hundred forty and two: and Amashai the son of Azareel, the son of Ahasai, the son of Meshillemoth, the son of Immer,

14 And their brethren, mighty men of valour, an hundred twenty and eight: and their overseer *was* Zabdai, the son of π one of the great men.

15 Also of the Levites: Shemaiah the son of Hashub, the son of Azrikam, the son of Hashabiah, the son of Bunni:

16 And Shabbethai and Jozabad, of the chief of the Levites, σ *had* the oversight ^k of the outward ^l business of the house of God.

17 And Mattaniah ^m the son of Micha, the son of Zabdi, the son of Asaph, *was* the principal to begin ⁿ the thanksgiving in prayer; ^o and Bakkukiah, the second among his brethren, and Abda the son of Shammua, the son of Galal, the son of Jeduthun.

18 All the Levites in the holy ^p city *were* two hundred fourscore and four.

19 Moreover, the porters, Akkub, Talmon, and their brethren τ that kept the gates, ^l *were* an hundred seventy and two.

20 And the residue of Israel, of the priests and the Levites, *were* in all the cities of Judah, every one in his inheritance.

21 But ^t the Nethinims dwelt in ϕ Ophel: and Ziha and Gispa *were* over the Nethinims.

22 The overseer also of the Levites at Jerusalem *was* Uzzi the son of Bani, the son of Hashabiah, the son of Mattaniah, the son of Micha. Of the sons of Asaph, the singers *were* over the business of the house of God.

23 For ^u *it was* the king's commandment concerning them, that χ a certain portion should be for the singers, due for every day.

24 And Pethabiah the son of Mesheza-bael, of the children of Zerah, ^v the son of Judah, *was* at ^w the king's hand in all matters concerning the people.

25 And for the villages, with their fields, *some* of the children of Judah dwelt at Kirjath-arba, ^x and *in* the villages thereof, and at Dibon, and *in* the villages thereof, and at Jekabzeel, and *in* the villages thereof,

26 And at Jeshua, and at Moladah, and at Beth-phelet,

27 And at Hazar-shual, and at Beer-sheba, and *in* the villages thereof,

28 And at Ziklag, and at Mekonah, and *in* the villages thereof,

B. C. 445.

a Ge. 26. 33.

Am. 8. 14.

b Jos. 15. 8.

2 Ki. 23. 10.

Je. 32. 35.

β or, of.

γ or, to.

c 1 Ch. 9. 10,

&c.

d 1 Ch. 4. 14.

e Ezr. 2. 1, 2.

f ch. 10. 2. 8.

δ or, Melicu,

ver. 14.

ζ or, Sheba-

niah,

ver. 14.

η or, Harim,

ver. 15.

θ or, Me-

raioth,

ver. 15.

κ or, Ginne-

thon,

ver. 16.

g Lu. 1. 5,

Abia.

λ or, Minia-

min,

ver. 17.

μ or, Moa-

diah,

ver. 17.

ν or, Sallai,

ver. 20.

h Ezr. 3. 2,

Joshua.

Hag. 1. 1.

Zec. 3. 1.

π or, Hagne-

dolin.

i ch. 11. 17.

ρ i. e. the

psalms of

thanks-

giving.

σ *were* over.

h 1 Ch. 26. 20.

l Ac. 6. 2, 3.

m ch. 12. 8.

n 1 Ch. 16. 4.

25. 4. 6.

o Phi. 4. 6.

p ver. 1.

τ at the

gates.

q Ps. 84. 10.

r ch. 3. 26.

ϕ or, the

tower.

s Ezr. 6. 8, 9.

7. 20, &c.

χ or, to a

sure ordi-

nance.

t Ge. 38. 30,

Zarah.

u 1 Ch. 18. 17.

v 1 Ch. 9. 14,

&c.

w Jos. 14. 15.

x 1 Ch. XXIII

XXV.

XXVI.

y Ezr. 3. 11.

ψ or, trea-

suries, or,

assemblies.

29 And at En-rimmon, and at Zareah, and at Jarmuth,

30 Zanoah, Adullam, and *in* their villages, at Lachish, and the fields thereof, at Azekah, and *in* the villages thereof. And they dwelt from Beer-sheba ^a unto the valley ^b of Hinnom.

31 The children also of Benjamin β from Geba γ dwelt at Michmash, and Aija, and Beth-el, and *in* their villages,

32 And at Anathoth, Nob, Ananiah,

33 Hazor, Ramah, Gittaim,

34 Hadid, Zeboim, Neballat,

35 Lod, & Ono, the valley ^d of craftsmen.

36 And of the Levites *were* divisions *in* Judah, and *in* Benjamin.

CHAP. XII.

NOW ^e these are the priests and the Levites that went up with Zerubbabel the son of Shealtiel, and Jeshua: Seraiah, ^f Jeremiah, Ezra,

2 Amariah, δ Malluch, Hattush,

3 ζ Shechaniah, η Rehun, θ Meremoth,

4 Iddo, κ Ginnetho, Abijah, ^g

5 λ Miamin, μ Maadiah, Bilgah,

6 Shemaiah, and Joiarib, Jedaiah,

7 ν Sallu, Amok, Hilkiah, Jedaiah.

These *were* the chief of the priests, and of their brethren, in the days of Jeshua. ^h

8 Moreover, the Levites: Jeshua, Bin-nui, Kadmiel, Sherebiah, Judah, and Mattaniah, ⁱ which *was* over ρ the thanksgiving, he and his brethren.

9 Also Bakkukiah and Unni, their brethren, *were* over against them in the watches.

10 And Jeshua begat Joiakim, Joiakim also begat Eliashib, and Eliashib begat Joiada,

11 And Joiada begat Jonathan, and Jonathan begat Jaddua.

12 And in the days of Joiakim *were* priests, the chief of the fathers: of Seraiah, Meraiah: of Jeremiah, Hananiah:

13 Of Ezra, Meshullam: of Amariah, Jehohanan:

14 Of Melicu, Jonathan: of Shebaniah, Joseph:

15 Of Harim, Adna: of Meraioth, Hel-kai:

16 Of Iddo, Zechariah: of Ginnethon, Meshullam:

17 Of Abijah, Zichri: of Miniamin: of Moadiah, Piltai:

18 Of Bilgah, Shammua: of Shemaiah, Jehonathan:

19 And of Joiarib, Mattenai: of Jedaiah, Uzzi:

20 Of Sallai, Kallai: of Amok, Eber:

21 Of Hilkiah, Hashabiah: of Jedaiah, Nethaneel.

22 The Levites, in the days of Eliashib, Joiada, and Johanan, and Jaddua, *were* recorded chief of the fathers: also the priests, to the reign of Darius the Persian.

23 The sons of Levi, the chief of the fathers, *were* written ^u in the book of the Chronicles, even until the days of Johanan the son of Eliashib.

24 And the chief of the Levites: Hashabiah, Sherebiah, and Jeshua the son of Kadmiel, with their brethren over against them, to praise and to give thanks, according to the commandment ^x of David the man of God, ward ^y over against ward.

25 Mattaniah, and Bakkukiah, Obadiah, Meshullam, Talmon, Akkub, *were* porters, keeping the ward at the ψ thresholds of the gates.

26 These *were* in the days of Joiakim

7 ואלה בני בנימן סלא בן משלם בן יועד בן פדיה
8 בן קוליה בן משש'ה בן אחיאל בן ישעיה
9 ואחיו בני סלי חשע מאות עשרים ושמונה
10 ויאל בן זכרי פקיד עליהם ויהודה בן הסנאפה
11 על העיר משנה : מן הכהנים ידעיה בן
12 יורייב בן : שריה בן חלקיה בן משלם בן צדוק
13 בן מריות בן אחישוב נגד בית האלהים
14 ואחיהם עש' המלאכה לבית שמונה מאות
15 עשרים ושנים וְעַדִּיה בן ירחם בן פליה בן
16 אמי בן זכריה בן פשחור בן מלכיה : ואחיו
17 ראשים לאבות מאתים ארבעים ושנים וְעַמְשִׁי
18 בן עזראל בן אחז בן משלמות בן אפר
19 ואחיהם גברי חיל מאה עשרים ושמונה ופקיד
20 עליהם ובדאיה בן הדורלם : ומן הלויים
21 שמועה בן חשוב בן שורקם בן חשב'ה בן בוני
22 ושפתי ויודן על המלאכה הציצנה לבית האלהים
23 מראשי הלויים : ויחמיה בן מיכא בן בנדי בן
24 אסף ראש התזלה יהודה לחפלה ובקבקה משנה
25 מאחיו ועבדא בן שמוע בן גלל בן ירמיהו : כל
26 הלויים בעיר חקלם מאתים שמונים וארבעה
27 והשוערים עקוב טלמון ואחיהם השומרים
28 בשוערים מאה שבעים ושנים : ושאר ישראל
29 הכהנים הלויים בכל ערי יהודה איש בגדולתו
30 והנתינים ישבים עלמל וציחא ונשפא על
31 הנתינים : ופקיד הלויים בירושלם עז בן בני
32 בן חשב'ה בן מפתיה בן מיכא מנג אסף
33 המשרתים לנגד מלאכת בית האלהים : כי
34 מצות המלך עליהם ואמנה על המשרתים דבר
35 יום ביומו : ופתחיה בן משיונאל מנגי רח
36 בן יהודה לך המלך לכל דבר לעם : ואל
37 החצירים בשורתם מנגי יהודה ישב בקרית
38 הארבע ובנתיה ובדין ובנתיה ובקבצאל
39 וחצירה : וישוע ובמלה ובבית פלש : ובחצר
40 שועל ובבאר שבע ובנתיה : ובצלק ובמנה
41 ובנתיה : ובעין רמון ובצירה ובירמות : וזה
42 עולם וחציריהם למיש ושולחיה עז קה ובנתיה

CAP. XII. יב

1 ואלה הכהנים והלויים אשר עלו עסרובל בן
2 שאלמיהל ושוע שריה ירמיה עזרא : אמרה
3 מלך חפוש : שמונה רחם מרמח : עזרא
4 ונחוי אביה : מימין מעדה בלצה : שמועה
5 ויורייב ידעיה : סלי עמוק חלקיה ידעיה אלה
6 ראשי הכהנים ואחיהם בימי ישוע :
7 והלויים ישוע בני קרימאל שרבה יהודה מפתיה
8 על הדות הוא ואחיו : ובקבקה ועז אחיהם
9 לנגדם למשרות : ושוע הוליד את ירמיה
10 וירמיה הוליד את אלהים ואלישבי הוליד את
11 יודע : ויודע הוליד את יודע ויודע הוליד
12 את יודע : ובימי ירמיה היו כהנים ראשי
13 האבות לשריה מריה לירמיה הנביא : לעזרא
14 משלם לאמריה יוחנן : למלכי ויודע
15 לשבניה יוסף : לחרם עזרא למריות חלקי
16 לעזרא זכריה לנחמן משלם : לאביה זכרי
17 למנחם למועדיה פלטי : לבלצה שמוע לשמועה
18 יוחנן : ויורייב מלכי לידעיה עז : לסלי עז
19 לעמוק עזר : לחלקיה חשב'ה לידעיה נתנאל
20 הלויים בימי אלישבי יודע ויודע ויודע פתחים
21 ראשי אבות והכהנים על מלכות דוד ויש הפרסי
22 בני לוי ראשי האבות פתחים על ספר
23 דברי הימים ועדימי יוחנן בן אלישבי : וראשי
24 הלויים חשב'ה שרביה ושוע בן קרימאל ואחיהם
25 לנגדם להלל להודות במצות דוד איש האלהים
26 משכור לעמית משכור : מפתיה ובקבקה עבדיה
27 משלם טלמון עקוב שמרים שוערים משכור פאספי
28 השוערים : אלה בימי ירמיה שמוע בן יודע

וּבְיָמֵי נַחֲמִיָּה הַכֹּהֵן וְעֹזַרָא הַכֹּהֵן הַסּוֹפֵר :
וּבְהַצִּילַת הַחַיִּים יְרוּשָׁלַם בְּקִשְׁוֹ אֶת-
הַלְוִיִּם מִפֶּלֶא-מָקוֹמָתָם לְהַבְיִאֵם לְיְרוּשָׁלַם לַעֲשֹׂת
חֻצְפָּה וְשִׁמְחָה וּבְחֻדוֹת וּבְשִׁיר מִצְלָתִים בְּלִיָּם
28 וּבְנִפְרוֹת : וַיֵּאֱסֹף בְּנֵי הַמְּשֻׁרָרִים וּמִן-הַכֹּהֵן
29 סְבִיבוֹת יְרוּשָׁלַם וּמִן-חֲצִירֵי נִסְתָּפִי : וּמִבֵּית
הַגִּלְגָל וּמִשְׁכֹּת צָבָע וְעֹמֹת פִּי חֲצִירִים בְּנֵי לֶחֶם
30 הַמְּשֻׁרָרִים סְבִיבוֹת יְרוּשָׁלַם : וַיַּסְדִּירוּ הַכֹּהֲנִים
וְהַלְוִיִּם וַיַּסְדִּירוּ אֶת-הָעָם וְאֶת-הַשָּׂעִרִים וְאֶת-
31 הַחוֹמָה : וַאֲעֹלָה אֶת-שָׂרֵי יְהוּדָה מֵעַל לַחוֹמָה
וְאֶת-מִירְיָה שְׁתֵּי תוֹדֹת גְּדוֹלָה וְתַחֲלֹכֶת לִמְיִן מֵעַל
32 לַחוֹמָה לְשַׁעַר הָאֲשָׁפֶת : וַיֵּלֶךְ אַחֲרֵיהֶם
33 הַוְשִׁיעִיָּה וְחֲצִי שָׂרֵי יְהוּדָה : וְעֹזַרָּה עֹזַרָא
34 וּמִשְׁלֵם : יְהוּדָה וּבְנִימָן וְשִׁמְעִיָּה וִירְמִיָּה :
35 וּמִבְּנֵי הַכֹּהֲנִים בַּחֲצֻצְרוֹת וְנִרְיָה בֶן-
יֹונָתָן בֶּן-שִׁמְעִיָּה בֶן-שִׁפְתָּנִיָּה בֶן-מִיכָה בֶן-נְדָבִיר בֶּן-
36 אֶסָּף : וְאֶחָדִי שִׁמְעִיָּה וְעֹזַרְאֵל מִלְּלִי גִלְגָּי מִשִּׁי-
נַחֲמָאֵל יְהוּדָה חֲנָנִי בְּכֹל-שִׁיר דָּוִיד אִישׁ הָאֱלֹהִים
37 וְעֹזַרָא הַסּוֹפֵר לִפְנֵיהֶם : וְעַל שַׁעַר הָעֵיץ וּנְגִדָם
עַל-עַל-מַעְלֹת עֵיר דָּוִיד בַּמַּעְלָה לַחוֹמָה מֵעַל
38 לְבֵית דָּוִיד וְעַד שַׁעַר הַמַּיִם מִקֶּרֶח : וְתַחֲבוֹהָ
הַשְּׂנִיָּה הַחֹלְלָה לְמוֹאֵל וְאֶנָּה אַחֲרֶיהָ נִחְצִי הָעָם
מֵעַל לַחוֹמָה מֵעַל לְמַגְדַּל הַתַּנּוּרִים וְעַד הַחוֹמָה
39 הָרְחֹבָה : וּמֵעַל לְשַׁעַר אֶפְרַיִם וְעַל-שַׁעַר הַיְשֻׁנָּה
וְעַל-שַׁעַר הַדְּנִים וּמַגְדַּל הַנֶּגֶל וּמַגְדַּל הַמַּאֲהָ
וְעַד שַׁעַר הָצֹאן וְעַמּוּדֵי בִשְׁעַר הַמִּשְׁכָּה :
40 וַתַּעֲמִדְנָה שְׁתֵּי הַתּוֹרֹת בְּבֵית הָאֱלֹהִים וְאֶלִּי וְחֲצִי
41 הַסִּנְגָּנִים עִמִּי : וְהַכֹּהֲנִים אֱלִיָּהוּ מַעֲשִׂיָּה מְנַמִּיָּן
42 מִיכָה אֱלִיעֶזֶר וְנִרְיָה חֲנַנִיָּה בַּחֲצֻצְרוֹת : וּמַעֲשִׂיָּה
וְשִׁמְעִיָּה וְאֶלְעָזָר וְעֵזֶר וַיְהוּדָה וּמִלְכִּיָּה וְעִלְיָם
וְעֹזֵר וְשִׁמְעִיָּה הַמְּשֻׁרָרִים וַיִּנְחִיָּה הַקֶּדֶד :
43 וַיַּחֲדֹתוּ בֵּינוֹם הָהוּא וְנָחִים גְּדוֹלִים וַיִּשְׁמְחוּ
פִּי הָאֱלֹהִים שִׂפְתָם שִׂמְחָה גְּדוֹלָה וּבָם
הַנְּשִׁים וְהַנְּעוּרִים שִׂמְחוּ וַתִּשְׂמַע שִׂמְחַת
44 יְרוּשָׁלַם עַד-מִרְחֹק : וַיִּפְקְדוּ בַּיּוֹם הַהוּא אַנְשֵׁים
עַל-הַנְּשֹׁכֹת לְאוֹצְרוֹת לְתַרְמוּמוֹת לְרֹאשִׁית
וּלְמַעֲשָׂרוֹת לְכֹלֹם בָּהֶם לְשִׁירֵי הָעָרִים
מִנְּאוֹת הַתּוֹרָה לַכֹּהֲנִים וְלַלְוִיִּם פִּי שִׂמְחַת

וַיִּחְדְּרוּ עַל-הַכֹּהֲנִים וְעַל-הַלְוִיִּם הַעֲמֻדִים :
וַיִּשְׁמְרוּ מִשְׁמֶרֶת אֱלֹהֵיהֶם וּמִשְׁמֶרֶת הַסְּתֵרָה
וְהַמְּשֻׁרָרִים וְהַשָּׂעִרִים כַּמִּצְוֹת דָּוִיד שְׁלֹמֹה בֶּן-
35 דָּוִיד וַיִּסְמְכוּ מִקֶּדֶם רֹאשׁ הַמְּשֻׁרָרִים
וַיִּשְׁרִי-תַּחֲלָה וְחֻדוֹת לְאֱלֹהִים : וְכָל-יִשְׂרָאֵל בְּיָמֵי
וְרַבְּלָל וּבְיָמֵי נַחֲמִיָּה חֲנָנִים מְנוּחַת הַמְּשֻׁרָרִים
וְהַשָּׂעִרִים דְּבָרִים בְּרָאָם וּמַקְדִּישִׁים לַלְוִיִּם וְהַלְוִיִּם
מַקְדִּישִׁים לְבְנֵי אֲחֵיהֶם :
CAP. XIII. יב
בַּיּוֹם הַהוּא נִקְרָא בְּסֵפֶר מִשְׁהָ פָּאֻנִי הָעָם
וְנִמְצָא פָּתוּב כֹּזֵא אֲשֶׁר לֹא-יָבֹוא עִמּוֹנִי וּמִדְּבָרֵי
בְּהֵל הָאֱלֹהִים עֲרֵעוֹם : כִּי לֹא קִדְּמוּ אֶת-בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל בְּלֶחֶם וּבְכֵימִים וַיִּשְׁפֹּר עַלֵּיו אֶת-בָּלֶם
לְקַלְלוֹ וַיִּפְסֹף אֱלֹהֵינוּ אֶת-הַקִּלְלָה לְנִכְרָה :
וַיְהִי כַּשֶּׁמַּעַם אֶת-הַתּוֹרָה וַיִּבְרְלוּ כָל-עַרְבֵי
מִיִּשְׂרָאֵל : וַלִּפְנֵי מִזְבֵּחַ אֱלִישִׁיב הַפֶּתַח נִחְזִין
בְּלִשְׁפַת בֵּית-אֱלֹהֵינוּ קְרוֹב לְמוֹנֵהָ : וַיַּעַשׂ לֹא
לְשִׁפָּה גְדוֹלָה וְשֵׁם הָיוּ לְפָנִים נְחִיָּים אֶת-הַמִּנְחָה
לְהַבְרִיָּה וְהַפָּלִים וּמַעֲשֵׂר הַחֵבֶן הַתִּירוֹשׁ וְהַיִּצְהָר
מִצְוֹת הַלְוִיִּם וְהַמְּשֻׁרָרִים וְהַשָּׂעִרִים וְהַחֹמֶת
הַכֹּהֲנִים : וּבְכָל-זֶה לֹא הָיִיתִי בְּיְרוּשָׁלַם כִּי
בְּשִׁנְתִּי שְׁלֹשִׁים וּשְׁמֹנִים לְאַרְבָּעֵשֶׁתָּהָ מִלֶּךְ-בָּבֶל
בָּאתִי אֶל-הַמֶּלֶךְ וַיִּלְכָּץ יָמִים בְּשֹׁאֲלֹתִי מִן-הַמֶּלֶךְ :
וַאֲבֹאָה לְיְרוּשָׁלַם וְאֶבְיָנָה בְּרָעָה אֲשֶׁר עָשָׂה
אֱלִישִׁיב לְמוֹנֵהָ לַעֲשׂוֹת לוֹ נִשְׁפָּה בַּחֲצִיר בֵּית
הָאֱלֹהִים : וַיִּרְעֵ לִי מֵאֹד וַאֲשִׁלִּיכָה אֶת-כָּל-כִּלִּי
בֵּית-טוֹבֵיָה הַחֵיץ מִן-הַשִּׁפָּה : וְאֶמְרָה וַיַּסְדִּירוּ
הַלְשָׁכוֹת וְאֶשְׁבִּינָה שָׁם כָּל בֵּית הָאֱלֹהִים אֶת-
הַמִּנְחָה וְהַלְבוֹנָה : וְאֶדְרֹעָה מִכְּמוֹת הַלְוִיִּם לֹא
נִתְּנָה וַיִּבְרְחוּ אִישׁ לְשִׁדְּרוֹ הַלְוִיִּם וְהַמְּשֻׁרָרִים
עָשִׂי הַמַּלְאָכָה : וְאֶרְבִּיָּה אֶת-הַסִּנְגָּנִים וְאֶמְרָה
מִדְּעָה גַּעֲב בֵּית-הָאֱלֹהִים וְאֶקְבָּצֵם וְאֶעֱמַדֵם עַל-
עַמּוּם : וְכָל-יְהוּדָה הֵבִיאוּ מַעֲשֵׂר הַחֵבֶן וְהַתִּירוֹשׁ
וְהַיִּצְהָר לְאוֹצְרוֹת : וְאֶזְכְּרָה עַל-אוֹצְרוֹת שְׁלֹמֹה
הַכֹּהֵן וְצִדְקָה הַסּוֹפֵר וְסָרְיָה מִן-הַלְוִיִּם וְעַל-יָדִים
הָגָן בֶּן-נְדָבִיר בֶּן-שִׁפְתָּנִיָּה פִּי בְּאֶמְנִים נִחְשְׁבוּ
וְעַל-יָדֵים לְחֹלֶק לְאַחֵיהֶם : וְכִרְחֵלִי אֱלֹהֵי
עֲלֹזָת וְאַלְתַּמַּח חֲסִדִּי אֲשֶׁר עָשִׂיתִי בְּבֵית

the son of Jeshua, the son of Jozadak, and in the days of Nehemiah^a the governor, and of Ezra the priest, the^b scribe.

27 And at the dedication^c of the wall of Jerusalem they sought the Levites out of all their places, to bring them to Jerusalem, to keep the dedication with gladness, both^d with thanksgivings, and with singing, with cymbals, psalteries, and with harps.

28 And the sons of the singers gathered themselves together, both out of the plain country round about Jerusalem, and from the villages of Netophathi;

29 Also from the house of Gilgal, and out of the fields of Geba and Azmaveth: for the singers had builded them villages round about Jerusalem.

30 And the priests and the Levites purified themselves, and purified^e the people, and the gates, and the wall.

31 Then I brought up the princes of Judah upon the wall, and appointed two great companies of them that gave thanks, whereof^f one went on the right hand upon the wall, toward^g the dung-gate:

32 And after them went Hoshaiah, and half of the princes of Judah,

33 And Azariah, Ezra, and Meshullam,

34 Judah, and Benjamin, and Shemaiah, and Jeremiah,

35 And certain of the priests' sons with trumpets; ^h namely, Zechariah the son of Jonathan, the son of Shemaiah, the son of Mattaniah, the son of Michaiah, the son of Zaccur, the son of Asaph;

36 And his brethren, Shemaiah, and Azarael, Milalai, Gilalai, Maai, Nethaneel, and Judah, Hanani, with the musical instrumentsⁱ of David the man of God, and Ezra the scribe before them.

37 And at the fountain-gate,^j which was over against them, they went up by the stairs of the city of David, at the going up of the wall, above the house of David, even unto the water-gate eastward.

38 And the other^k company of them that gave thanks went over against them, and I after them, and the half of the people upon the wall, from beyond the tower of the furnaces even unto the broad wall;

39 And from above the gate of^l Ephraim, and above the old gate, and above the fish-gate, and the tower of Hananeel, and the tower of Meah, even unto the sheep-gate: and they stood still in the^m prison-gate.

40 So stood the two companies of them that gave thanks in the house of God, and I, and the half of the rulers with me:

41 And the priests; Eliakim, Maaseiah, Miniamin, Michaiah, Elioenai, Zechariah, and Hananiah, with trumpets;

42 And Maaseiah, and Shemaiah, and Eleazar, and Uzzi, and Jehohanan, and Malchijah, and Elam, and Ezer. And the singers ⁿ sang loud, ^o with Jezrahiah their overseer.

43 Also that day they offered great sacrifices, and rejoiced; for God had made them rejoice with great joy: the wives also and the children rejoiced; so that the joy of Jerusalem was heard^p even afar off.

44 And at that time were some appointed over the chambers^q for the treasures, for the offerings, for the first-fruits, and for the tithes, to gather into them, out of the fields of the cities, the portions^r of the law for the priests and Levites: ^s for Judah rejoiced for the priests and for the Levites that ^t waited.

B. C. 445.

a ch. 8. 9.

b Ezr. 7. 6, 11.

c Ps. 30, title.

d 1 Ch. XXV.

XXVI.

e 2 Ch. 29. 30.

f 1 Ch. 25. 6.

2 Ch. 5. 13.

g Nu. 18. 21, 26

β i. e. set

apart.

γ there was

read.

h ch. 8. 3, 8.

De. 31. 11, 12

2 Ki. 23. 2.

i ears.

j He. 5. 1, 3.

k De. 23. 3, 4.

l Mat. 25. 40.

m ver. 38, 40.

n Nu. 22. 5.

o ch. 3. 13.

p Nu. 24. 10.

De. 23. 5.

Jos. 24. 9, 10.

Mi. 6. 5.

q ch. 9. 2.

r being set

over.

s Nu. 10. 2, 8.

r ch. 12. 44.

t 2 Ch. 31. 11.

η the com-

mandment

of the

Levites.

u Nu. 18. 21, 24

t 1 Ch. 23. 5.

v ch. 3. 15, &c.

w ch. 5. 14.

θ at the end

of days.

κ or, I ear-

nestly re-

quested.

x ver. 31.

y ch. 8. 16.

z 2 Ki. 14. 13.

γ Je. 32. 2.

λ standing.

μ made their

voice to be

heard.

z Ps. 81. 1.

98. 4. 6.

v or, store-

houses,

Mal. 3. 10.

a ver. 5.

b ch. 12. 44.

β Ezr. 3. 13.

π at their

hand.

c ch. 13. 12, 13.

d Ac. 6. 3.

1 Ti. 3. 10.

ρ it was

upon them.

e Ps. 122. 6, 9.

He. 6. 10.

σ i. e. ap-

pointed by

the law.

τ kindnesses.

φ for the joy

of Judah.

χ stood.

ψ or, obser-

vations.

45 And both the singers and the porters kept the ward of their God, and the ward of the purification, according to the commandment^d of David, and of Solomon his son.

46 For in the days of David and^e Asaph, of old, *there were* chief of the singers, and songs of praise and thanksgiving unto God.

47 And all Israel, in the days of Zerubbabel, and in the days of Nehemiah, gave the portions of the singers and the porters every day his portion; ^f and they ^g sanctified *holy things* unto the Levites, and the Levites sanctified *them* unto the children of Aaron.

CHAP. XIII.

ON that day ^h they readⁱ in the book of Moses in the ^j audience of the people; and therein^j was found written, that the Ammonite and the Moabite should not come into the congregation of God for ever;

2 Because^k they met not the children of Israel with bread and with water, but hired^m Balaam against them, that he should curse them; howbeit^o our God turned the curse into a blessing.

3 Now it came to pass, when they had heard the law, that they separated^p from Israel all the mixed multitude.

4 And before this, Eliashib the priest, ^q having the oversight of the chamber of the house of our God, *was* allied unto Tobiah:

5 And he had prepared for him a great chamber, where^r aforetime they laid the meat-offerings, the frankincense, and the vessels, and the tithes of the corn, the new wine, and the oil, (which was ^s commanded^s to be given to the Levites, and the singers, and the porters,) and the offerings of the priests.

6 But in all this *time* was not I at Jerusalem: for^v in the two and thirtieth year of Artaxerxes king of Babylon came I unto the king, and ^θ after certain days ^κ obtained I leave of the king.

7 And I came to Jerusalem, and understood of the evil that Eliashib did for Tobiah, in preparing him a chamber in the courts of the house of God.

8 And it grieved me sore; therefore I cast forth all the household-stuff of Tobiah out of the chamber.

9 Then I commanded, and they cleansed the chambers; and thither brought I again the vessels of the house of God, with the meat-offering and the frankincense.

10 And I perceived that the portions of the Levites had not been given *them*: for the Levites and the singers that did the work were fled every one to his field.

11 Then contended I with the rulers, and said, Why is the house of God forsaken? And I gathered them together, and set them in their ^λ place.

12 Then brought all Judah the tithe of the corn, and the new wine, and the oil, unto the ^ν treasures.

13 And I made treasurers over the treasures, ^a Shelemiah the priest, and Zadok the scribe; and of the Levites, Pedaiah; and ^π next to them *was* Hanan the son of Zaccur, the son of Mattaniah; for they were counted faithful; ^d and ^ρ their office *was* to distribute unto their brethren.

14 Remember^e me, O my God, concerning this, and wipe not out my ^τ good deeds that I have done for the house of my God, and for the ^ψ offices thereof.

15 In those days saw I in Judah *some* treading wine-presses on the ^b sabbath, and bringing in sheaves, and lading asses; as also wine, grapes, and figs, and all manner of burdens, which ^c they brought into Jerusalem on the sabbath-day: and I testified *against them* in the day wherein they sold victuals.

16 There dwelt men of Tyre also therein, which brought fish, and all manner of ware, and sold on the sabbath unto the children of Judah, and in Jerusalem.

17 Then ^f I contended with the nobles of Judah, and said unto them, What evil thing is *this* that ye do, and profane the sabbath-day?

18 Did not your fathers thus, ^k and did not our God bring all this evil upon us, and upon this city? yet ye bring more wrath upon Israel by profaning the sabbath.

19 And it came to pass, that when the gates of Jerusalem began to be dark before ^m the sabbath, I commanded that the gates should be shut, and charged that they should not be opened till after the sabbath: and *some* of my servants set I at the gates, *that* there should no burden be brought in on the sabbath-day.

20 So the merchants and sellers of all kind of ware lodged without Jerusalem once or twice.

21 Then I testified against them, and said unto them, Why lodge ye *about* the wall? if ye do *so* again, I will lay hands on you. From that time forth came they no *more* on the sabbath.

22 And I commanded the Levites that they ^r should cleanse themselves, and *that* they should come *and* keep the gates, to sanctify the sabbath-day. Remem-

B. C. 434.

^a ver. 14, 31.^b Ex. 20. 10.^β or, multitude.^c ch. 10. 31.^γ made to dwell with them.^d Ezr. 9. 2.^e they discerned not to speak.^ζ people and people.^e ver. 11, 17.^η or, reviled, Ps. 15. 4.^f ver. 11.

Pr. 28. 4.

^g ch. 10. 29, 30. Ezr. 10. 5.^h Je. 17. 21, 23.ⁱ 1 Ki. 11. 1, &c^k 1 Ki. 3. 13.

2 Ch. 9. 22.

^l 2 Sa. 12. 24.^m Le. 23. 32.ⁿ ch. 12. 10, 22.º ch. 6. 14.^θ for the defilings.^p Mal. 2. 4, 10.^κ before.^q ch. 10. 34.^r ch. 12. 30.^s Ps. 26. 8, 9.

ber ^a me, O my God, concerning this also, and spare me according to the ^β greatness of thy mercy.

23 In those days also saw I Jews that had ^γ married wives ^d of Ashdod, of Ammon, and of Moab:

24 And their children spake half in the speech of Ashdod, and ^δ could not speak in the Jews' language, but according to the language of ^ε each people.

25 And ^θ I contended with them, and ^η cursed them, and smote certain of them, and plucked off their hair, and made them swear ^ζ by God, saying, Ye shall not give your daughters unto their sons, nor take their daughters unto your sons, or for yourselves.

26 Did not Solomon ^ι king of Israel sin by these things? yet ^k among many nations was there no king like him, who was beloved ^κ of his God, and God made him king over all Israel: nevertheless, even him did outlandish women cause to sin.

27 Shall we then hearken unto you to do all this great evil, to transgress against our God in marrying strange wives?

28 And *one* of the sons of Joiada, ^λ the son of Eliashib the high priest, was son-in-law to Sanballat the Horonite: therefore I chased him from me.

29 Remember ^μ them, O my God, ^θ because they have defiled the priesthood, and the covenant ^π of the priesthood, and of the Levites.

30 Thus cleansed I them from all strangers, and appointed the wards ^ρ of the priests and the Levites, every one in his business;

31 And for the wood-offering, at times appointed, and for the first-fruits. Remember ^σ me, O my God, for good.

- 15 אֱלֹהֵי וּבְמִשְׁמָרָיו : בְּיָמֵם הָחֹמָה רִאֲתִי בַּהֲוִידָה
 דְּרָכִים נְתוּתִים בַּשִּׁבְתָּ וּמִבְּיָאִים הָעֶרְמוֹת וְעִמְקִים
 עַל־הַחֲמִירִים וְאֶחָדִין עֲנֻגִים וְתַאֲזִיבִים וְכָל־מִשְׁאֵא
 וּמִבְּיָאִים יְרוּשָׁלַם בְּנוֹם הַשִּׁבְתָּ וְאֶעֱיֹד בְּיוֹם
 16 מִכְרֵם צִיר : וְהַצִּירִים יִשְׁבּוּ בָהּ מִבְּיָאִים דָּאֵג
 וְכָל־מִכְרֵם וּמוֹכְרִים בַּשִּׁבְתָּ לְבָנֵי יְהוּדָה וּבִירוּשָׁלַם :
 17 וְאֵיִיבָה אֶת חֹרֵי יְהוּדָה וְאָמְרָה לָהֶם מַה־הַדָּבָר
 הָרַע הַזֶּה אֲשֶׁר־אַתֶּם עֹשִׂים וּמְחַלְלִים אֶת־יוֹם
 18 הַשִּׁבְתָּ : הֲלוֹא כֹה עָשׂוּ אֲבֹתֵיכֶם וַיָּבֹא אֱלֹהֵינוּ
 עָלֵינוּ אֶת־כָּל־הָרָעָה הַזֹּאת וְעַל הָעִיר הַזֹּאת וְאַתֶּם
 מוֹסִיפִים חֲרוֹן־עַל־יִשְׂרָאֵל לְחַלֵּל אֶת־הַשִּׁבְתָּ :
 19 וַיְהִי כִּאֲשֶׁר צִלְּלוּ שְׂעִירֵי יְרוּשָׁלַם לִפְנֵי הַשִּׁבְתָּ
 וְאָמְרָה וַיִּסְגְּרוּ הַדְּלֹתוֹת וְאָמְרָה אֲשֶׁר לֹא יִסְתְּרוּם
 עַד אַחֲרֵי הַשִּׁבְתָּ וּמִנְעָרֵי הָעִמְתִּיל עַל־הַשְּׂעִירִים
 20 לֹא־יָבֹאוּ מִשְׁאֵא בְּיוֹם הַשִּׁבְתָּ : וַיְלִינוּ הָרַכְלִים
 וּמִכְרֵי כָל־מִכְרֵם מִחוּץ לְיְרוּשָׁלַם פֶּעַם וַשְּׁתָּנִים :
 21 וְאֶעֱיֹד בָּהֶם וְאָמְרָה אֲלֵיהֶם מִדּוּעַ אַתֶּם לֹנִים
 נֶגֶד הַחוֹמָה אִם תִּשְׁנֶוּ יָד אֲשַׁלַּח בָּכֶם מִי־הָעִת
 22 הַזֵּה לֹא בָּאוּ בַּשִּׁבְתָּ : וְאָמְרָה לְלוֹיִם אֲשֶׁר
 יִהְיוּ מִפְּתָהִרִים וּבָאִים שׁוֹמְרִים הַשְּׂעִירִים לִקְדוֹשׁ
 אֶת־יוֹם הַשִּׁבְתָּ בַּשִּׁבְתָּ וְנִכְרָה לִי אֱלֹהֵי וְחֹמָה
 עַל־כָּרֶב הַסָּדֵק : בָּם בְּיָמֵם הָהֵם רִאֲתִי אֶת־
 הַיְּהוּדִים דּוֹשְׁנוּ נָשִׁים אֲשֶׁר־הָיוּ עִמּוֹנִית
 מוֹאֲבִיּוֹת : וּבְנֵיהֶם חָצִי מִדְּבַר אֲשֶׁר־הָיוּ וְאֵינֶם
 25 מְפִירִים לְדְבַר יְהוּדִית וּכְלִשׁוֹן עִם וָעַם : וְאֵרִיב
 עִמָּם וְאֶחְלָלֵם וְאֶפְדֶּה מֵהֶם אֲנָשִׁים וְאִמּוֹתֵם
 וְאֲשַׁבְּעֵם בְּאֵלֵהִים אֲסִי־תִתְּנוּ בְּתִתְּכֶם לְבְנֵיהֶם
 26 וְאֲסִי־תִשְׁאֵל מִבְּנֵי־תִלְּם לְבְנֵיכֶם וְלֹכֶם : הֲלוֹא עַל־
 אֱלֹהֵי חֲמַט־שְׁלֵמָה מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וּבְנֵיהֶם הָרַבִּים
 לֹא־הָיָה מֶלֶךְ כְּמֹדֹה וְאֶחָדֹב לְאֱלֹהֵיו הָיָה
 27 וַיִּתְּנֵהוּ אֱלֹהִים מֶלֶךְ עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל בַּשִּׁבְתָּ
 הַחֲמִישִׁי אֲנָשִׁים הַנִּכְרִיּוֹת : וְלָכֶם הַנִּשְׁכָּמֵעַ
 28 לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־הָרָעָה הַזֹּאת הַזֹּאת לְמַעַל
 בְּאֵלֵהֵינוּ לְהַשִּׁיב דְּשִׁים נִכְרִיּוֹת : וּמִבְּנֵי יוֹדֵעַ
 29 בֶּן־אֲלִישִׁיב הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל חָרָץ לִסְבֹּלֵשׁ הַחֲרֹץ
 וְאַבְרִיהוֹד מַעֲלִי : וְנִכְרָה לָהֶם אֱלֹהֵי עַל בְּאֵלֵי
 30 הַכַּהֲנָה וּבְרִית הַכַּהֲנָה וְהַלִּוִּים : וְסִי־תִרְמִים
 מִכָּל־נֶכֶד וְאֶעֱמִידָה מִשְׁמֶרֶת לַכַּהֲנִים וְלַלִּוִּים
 31 אִישׁ בְּמַלְאכָתּוֹ : וַיִּקְרָצוּ הָעֶזְרָאִים בַּעֲתֵתִים
 מוֹמְנוֹת וּלְפָנֵיהֶם וְנִכְרָה לִי אֱלֹהֵי לְמוֹכָה :

אסתר

LIBER ESTHERÆ.

CAP. I. א

1 ויהי בימי אחשורוש הוא אחשורוש המלך
 מהדו ועד פוש שבע ועשרים ומאה מדינה :
 2 בימים ההם נשבת המלך אחשורוש על פסא
 3 מלכותו אשר בשושן הבירה : בשנת שלש
 למלכו עשה משתה לכל שריו ועבדיו חל' פרס
 4 ומדי הפרתים ושאר המדינות לפניו : בהראו
 אתעשר כבוד מלכותו ואת יקר תפארת גדולתו
 5 ימים רבים שמונים ומאת יום : ובמלואת
 הימים האלה עשה המלך לכל העם הנמצאים
 בשושן הבירה למגדול ועד קטן משתה שבעת
 6 ימים בחצר גנת בית המלך : חור' פרס
 והכלת אחו' דהבלי בנין וארמון על גלילי כסף
 ועמודי שש מפות' וזהב וכסף על רצפת בהר
 7 ושש ור' וסחרת : והשקות בכל זהב וכלים
 מפלים שונים ויין מלכות רב פיד המלך :
 8 והשתיה כהת אין אגס קרבן' יסר המלך
 על כל רב' ביהו לעשות פרצון אשר ראוי :
 9 גם ושתי המלכה עשתה משתה נשים בית
 10 המלכות אשר למלך אחשורוש : ביום השביעי
 פסוב לב המלך ביין אמר למדומן פוזא
 חרובא גברא ואבנתא וחר' ורפס שבעת
 הפרטים המשרתים את פני המלך אחשורוש :
 11 להביא את ושתי המלכה לפני המלך בבחר
 מלכות להראות העמים והשרים אתיפלה פני
 12 טובת מראה היא : ותמאן המלכה ושתי
 לבוא דבר המלך אשר ביד הסריסים ויקרא
 המלך מאד ותמחו געה בו :
 13 ויאמר המלך לחכמים ודעי העתים פיר-
 14 דבר המלך לפני פל' ודעי גר' תין : והקרב
 אליו פרשנא שחר ארמנת תרשיש מרס
 מרסנא ממוכן שבעת שר' פרס ומדי ראי

חקו

פני המלך הישבים ראשונה בפלכות : פדה
 מה לעשות בפלכה ושתי על' אשר לא עשתה
 את-מאמר המלך אחשורוש ביד הסריסים :
 16 ויאמר מומכן לפני המלך והשרים לא
 על המלך לבדו עתה ושתי המלכה פני על-
 פל השרים ועל כל העמים אשר בכל מדינות
 המלך אחשורוש : מוצא דבר המלכה על
 17 כל הנשים להבנות בעליהן בעיניהן באמרו
 המלך אחשורוש אמר להביא את ושתי המלכה
 לפני ולא באה : והיום הזה תאמרנה שרות
 פרס ומדי אשר שמעו את דבר המלכה לכל
 18 שר המלך וכל בנין וקצף : אם על המלך
 טוב יצא דבר מלכות מלפניו ויפתח דדתי
 פרס ומדי ולא יעזר אשר לא תבא ושתי
 לפני המלך אחשורוש ומלכותה יתן המלך
 19 לרשותה הטובה מפנה : ונשמע פתגם המלך
 אשר עשה בכל מלכותו פני רבה היא וכל
 הנשים יתנו יקר לבעליהן למגדול ועד קטן :
 20 ויטב הדבר בעיני המלך והשרים ויעש
 21 המלך דבר ממוכן : וישלח ספרים אל כל
 מדינות המלך אל מדינה ומדינה ככתבה ואל
 עם ועם פלשונו להיות כל איש שחר בביתו
 ומדבר פלשון עמו :

CAP. II. ב

1 אתר הדברים האלה נשף חסר המלך
 אחשורוש זכר את ושתי ואת אשר עשתה
 2 ואת אשר נגזר עליה : ויאמרו גערה המלך
 משרתיו בקשי למלך נערות טובות
 3 מראה : וישלח המלך פקידים בכל מדינות
 מלכותו ויקבצו את כל נערה בחלה טובת
 מראה אליו אל שושן הבירה אל בית הנשים אל-
 יד הנא סרים המלך שמר הנשים ונתן

The Book of ESTHER.

CHAP. I.

NOW it came to pass in the days of Ahasuerus,^c (this is Ahasuerus which reigned from India even unto Ethiopia, over^d an hundred and seven and twenty provinces.)

2 That in those days, when the king Ahasuerus sat on the throne of his kingdom, which was in Shushan^e the palace,

3 In the third year of his reign, he made a feast^f unto all his princes and his servants; the power of Persia and Media, the nobles and princes of the provinces, being before him;

4 When he shewed the riches of his glorious kingdom, and the honour of his excellent majesty, many days, even an hundred and fourscore days.

5 And when these days were expired, the king made a feast unto all the people that were ^g present in Shushan the palace, both unto great and small, seven days, in the court of the garden of the king's palace;

6 Where were white, green, and ^h blue hangings, fastened with cords of fine linen and purple to silver rings and pillars of marble: the bedsⁱ were of gold and silver, upon a pavement ^j of red, and blue, and white, and black marble.

7 And they gave them drink in vessels of gold, (the vessels being diverse one from another,) and ^k royal wine in abundance, according to the ^l state of the king.

8 And the drinking was according to the law; none did compel;^k for so the king had appointed to all the officers of his house, that they should do according to every man's pleasure.

9 Also Vashti the queen made a feast for the women in the royal house which belonged to king Ahasuerus.

10 On the seventh day, when the^l heart of the king was merry^m with wine, he commanded Mehuman, Biztha, Harbona,ⁿ Bigtha, and Abagtha, Zethar, and Carcas, the seven ^p chamberlains that served in the presence of Ahasuerus the king,

11 To bring Vashti the queen before the king, with the crown royal, to shew the people and the princes her beauty: for she was ^r fair to look on.

12 But the queen Vashti refused to come at the king's commandment ^s by his chamberlains: therefore was the king very wroth, and his anger burned in him.

13 Then the king said to the wise^t men, which knew^u the times, (for so was the king's manner toward all that knew law and judgment;

14 And the next unto him was Carshena, Shethar, Admatha, Tarshish, Meres, Mar-

B. C. 521.

a Ezr. 7. 14.
b 2 Ki. 25. 19.

c Ezr. 4. 6.

Da. 9. 1.

β What to do.

d ch. 8. 9.

Da. 6. 1.

c Ne. 1. 1.

f ch. 2. 18.

Ge. 40. 20.

Mar. 6. 21.

γ found.

δ or, violet,

ch. 8. 15.

ζ begoodwith

η from be-

fore him.

g Ezr. 23. 41.

Am. 6. 4.

θ or, of por-

phyre, and

marble, and

alabaster,

and stone of

blue colour.

κ pass not a-

way, ch. 8. 8.

Da. 6. 8. 15.

λ her com-

panion.

μ wine of the

kingdom.

ν hand.

ξ Hab. 2. 15.

i Ep. 5. 33.

Col. 3. 18.

π was good

in the eyes of

k ch. 8. 9.

l 2 Sa. 13. 28.

m Ec. 10. 19.

n ch. 7. 9.

o Ep. 5. 22. 24.

1 Ti. 2. 12.

p or, eunuchs.

σ one should

publish it

according to the

language of

his people.

τ good of

countenance.

1 Sa. 25. 3.

p ch. 1. 19. 20.

φ which was

by the hand

of his eu-

nuchs.

g Je. 10. 7.

r 1 Ch. 12. 32.

χ hand.

ψ or, Hegai,

ver. 8.

sena, and Memucan, the seven^a princes of Persia and Media, which^b saw the king's face, and which sat the first in the kingdom;

15 What ^β shall we do unto the queen Vashti according to law, because she hath not performed the commandment of the king Ahasuerus by the chamberlains?

16 And Memucan answered before the king and the princes, Vashti the queen hath not done wrong to the king only, but also to all the princes, and to all the people that are in all the provinces of the king Ahasuerus.

17 For this deed of the queen shall come abroad unto all women, so that they shall despise their husbands in their eyes, when it shall be reported, The king Ahasuerus commanded Vashti the queen to be brought in before him, but she came not.

18 Likewise shall the ladies of Persia and Media say this day unto all the king's princes, which have heard of the deed of the queen. Thus shall there arise too much contempt and wrath.

19 If it ^ζ please the king, let there go a royal commandment ^η from him, and let it be written among the laws of the Persians and the Medes, that it ^κ be not altered, That Vashti come no more before king Ahasuerus; and let the king give her royal estate unto ^λ another that is better than she.

20 And when the king's decree which he shall make shall be published throughout all his empire, (for it is great,) all the wives shall give to their husbands honour,ⁱ both to great and small.

21 And the saying ^π pleased the king and the princes; and the king did according to the word of Memucan:

22 For he sent letters^k into all the king's provinces, into every province according to the writing thereof, and to every people after their language, that every man should bear rule^o in his own house; and that ^σ it should be published according to the language of every people.

CHAP. II.

AFTER these things, when the wrath of king Ahasuerus was appeased, he remembered Vashti, and what she had done, and what^p was decreed against her.

2 Then said the king's servants that ministered unto him, Let there be fair young virgins sought for the king:

3 And let the king appoint officers in all the provinces of his kingdom, that they may gather together all the fair young virgins unto Shushan the palace, to the house of the women, unto the ^χ custody of ^ψ Hege the king's chamberlain, keeper of the women; and let their things

for purification be given them :

4 And let the maiden which pleaseth the king be queen^a instead of Vashti. And the thing pleased the king; and he did so.

5 Now in Shushan the palace there was a certain Jew, whose name was Mordecai, the son of Jair, the son of Shimei, the son of Kish, a Benjaminite,

6 Who had been carried away from Jerusalem with the captivity^d which had been carried away with ⁷ Jeconiah king of Judah, whom Nebuchadnezzar the king of Babylon had carried away.

7 And he ⁸ brought up Hadassah (that is Esther) his uncle's daughter; for she had neither father nor mother, and the maid was ⁹ fair and beautiful; whom Mordecai, when her father and mother were dead, took for his own daughter.

8 So it came to pass, when the king's commandment and his decree was heard, and when many maidens were gathered together^h unto Shushan the palace, to the custody of Hegai, that Esther was brought also unto the king's house, to the custody of Hegai, keeper of the women.

9 And the maiden pleased him, and she obtained kindnessⁱ of him; and he speedily gave her her things for^k purification, with ¹⁰ such things as belonged to her, and seven maidens, ¹¹ which were meet to be given her, out of the king's house: and he ¹² preferred her and her maids unto the best place of the house of the women.

10 Esther had not shewed her people nor her kindred: for Mordecai had charged her^m that she should not shew it.

11 And Mordecai walked every day before the court of the women's house to know ¹² how Esther did, and what should become of her.

12 Now, when every maid's turn was come to go in to king Ahasuerus, after that she had been twelve months, according to the manner of the women, (for so were the days of their purifications accomplished, to wit, six months with oil of myrrh,^q and six months with sweet odours, and with other things for the purifying of the women,)

13 Then thus came every maiden unto the king; whatsoever she desired was given her, to go with her out of the house of the women unto the king's house.

14 In the evening she went, and on the morrow she returned into the second house of the women, to the custody of Shaashgaz the king's chamberlain, which kept the concubines: she came in unto the king no more, except^u the king delighted in her, and that she were called by^v name.

15 Now when the turn of Esther, the daughter of Abihail the uncle of Mordecai, who had taken her for his daughter, was come to go in unto the king, she required nothing but what Hegai the king's chamberlain, the keeper of the women, appointed: and Esther obtained favour^y in the sight of all them that looked upon her.

16 So Esther was taken unto king Ahasuerus into his house royal in the tenth month, which is the month Tebeth, in the seventh year of his reign.

17 And the king loved Esther above all the women, and she obtained grace and ¹⁸ favour ¹⁹ in his sight more than all the

B. C. 519.

a Mat. 20. 16.
22. 14.

b ch. 1. 3.

β rest.

c Ne. 8. 12.

d 2 Ki. 24. 14,

15.

Je. 24. 1.

e ch. 3. 2.

γ or, Jehoiachin,

2 Ki. 24. 6.

f Ep. 6. 1. 3.

δ nourished,
Eph. 6. 4.

ζ fair of form, and good of countenance.

η or, Bigthana,
ch. 6. 2.

θ threshold.

g ver. 3.

h ch. 6. 1. 2.

i Ps. 106. 46.

k ver. 3. 12.

κ her portions.

λ changed.

l Nu. 24. 7.

1Sa. 15. 8, 33.

m ver. 20.

n Ge. 41. 43.

μ the peace of Esther,
Ge. 37. 14.

1 Sa. 17. 18.

ο Ps. 15. 4.

p ver. 2.

q Pr. 7. 17.

Is. 57. 9.

r ver. 2.

ch. 5. 9.

s Ge. 4. 5, 6.

Da. 3. 19.

t Ps. 83. 4.

Re. 12. 17.

u Ge. 34. 19.

De. 21. 14.

Is. 62. 4, 5.

v Is. 43. 1.

wh ch. 9. 24.

x Ezr. 4. 13.

Ac. 16. 20.

y Ca. 6. 9.

8. 10.

Ac. 7. 10.

ν meet, or, equal.

π to destroy them.

ρ weigh.

σ or, kindness.

τ before him.

virgins; so that he set the royal crown upon her head, and made her queen instead of Vashti.

18 Then the king made a great ¹⁹ feast unto all his princes and his servants, ²⁰ even Esther's feast; and he made a ²¹ release to the provinces, and gave gifts,^o according to the state of the king.

19 And when the virgins were gathered together the second time, then Mordecai sat^o in the king's gate.

20 Esther had not yet shewed her kindred nor her people, as Mordecai had charged her: for^f Esther did the commandment of Mordecai, like as when she was brought up with him.

21 In those days, while Mordecai sat in the king's gate, two of the king's chamberlains, ²² Bigthan and Teresh, of those which kept the ²³ door, were wroth, and sought to lay hand on the king Ahasuerus.

22 And the thing was known to Mordecai, who^h told it unto Esther the queen, and Esther certified the king thereof in Mordecai's name.

23 And when inquisition was made of the matter, it was found out; therefore they were both hanged on a tree: and it was written in the book of the Chronicles before the king.

CHAP. III.

AFTER these things did king Ahasuerus promote Haman the son of Hammedatha the Agagite,¹ and advanced him, and set his seat above all the princes that were with him.

2 And all the king's servants, that were in the king's gate, bowedⁿ and revered Haman: for the king had so commanded concerning him: but Mordecai bowed not,^o nor did him reverence.

3 Then the king's servants, which were in the king's gate, said unto Mordecai, Why transgressest thou the king's ⁴ commandment?

4 Now it came to pass, when they spake daily unto him, and he hearkened not unto them, that they told Haman, to see whether Mordecai's matters would stand: for he had told them that he was a Jew.

5 And when Haman saw that Mordecai bowed not,^r nor did him reverence, then was Haman full of^s wrath.

6 And he thought scorn to lay hands on Mordecai alone; for they had shewed him the people of Mordecai: wherefore Haman sought to destroy all^t the Jews that were throughout the whole kingdom of Ahasuerus, ⁷ even the people of Mordecai.

7 In the first month, (that is the month Nisan,) in the twelfth year of king Ahasuerus, they cast Pur,^u that is, the lot, before Haman, from day to day, and from month to month, to the twelfth month, that is, the month Adar.

8 And Haman said unto king Ahasuerus, There is a certain people scattered abroad and dispersed among the people in all the provinces of thy kingdom; and^x their laws are diverse from all people, neither keep they the king's laws, therefore it is not ⁹ v for the king's profit to suffer them.

9 If it please the king, let it be written ¹⁰ π that they may be destroyed; and I will ¹¹ pay ten thousand talents of silver to the hands of those that have the charge of the business, to bring it into the king's treasuries.

הנשים ותשא הן ותסר לפני מלכהחיות
ועשם כתרמלכות בראשה ומלכה תחת
ושתי : ועש הפלך משתה גדול לכלשרו
ועברו את משתה אסתר והגדה למדינות עשה
ויתן משאת פני הפלך : ובהקבץ בחולות
שנית ומרדכי ישב בשער הפלך : אין אסתר
מגדת מלכותה ואת עמה כאשר צוה עליה
מרדכי ואת מאמר מרדכי אסתר עשה כאשר
היתה באמנה אהו : בימים ההם
מרדכי ישב בשער הפלך קצף גתן ותרש
שני קרסי הפלך משמירי הסף ובקשו לשלח לו
בפלך אחשוורוש : וידע הדבר למרדכי ויצא
לאסתר המלכה ותאמר אסתר למך בשם
מרדכי : ויבקש הדבר ויפצא ויקלו שניהם על
עץ ויפתח בספר דברי הימים לפני הפלך :

CAP. III. ג

את הדברים האלה גדל הפלך אחשוורוש
את המן בן המוכא האגגי ונשאהו וישם את
כסאו מלך כל השרים אשר אהו : וכל עבדו
הפלך אשר בשער הפלך קרעים ומשפחות
להמן קימן צוה לו הפלך ומרדכי לא יכרע
ולא ישתחוה : ויאמרו עבדי הפלך אשר
בשער הפלך למרדכי מדוע אנה עובר את
מצות הפלך : ויהי באמנם אלו יום ויום ולא
שמע אליהם ויצדו להמן לראות הי עמד
דברי מרדכי כי הגיד להם אשר הוא יהודי :
וירא המן כי אין מרדכי כרע ומשתחוה לו
ויפלא המן חמה : ויגז בעיניו לשלח לו
במרדכי לבדו כי הגידו לו אחיעם מרדכי ויבקש
המן להשמיד את כל היהודים אשר בכל
מלכות אחשוורוש עם מרדכי : בחדש הראשון
הוא חדש ניסן בשנת שנים עשרה למלך
אחשוורוש הפיל פור הוא הגדל לפני המן מיום
ליום ומחדש לחדש שנים עשר הוא חדש אדר :
ויאמר המן למלך אחשוורוש ישנו עם אחד מספר
ומספר בין העמים בכל מדינות מלכותך ונתתם
שנות מלכם ואחדתי המלך אינם עשים
ולמלך אין שנה להניחם : אם על המלך טוב
יפתח לאדם ועשרת האפים פסח אשקול על

המקדון : והנצרה אשר חיטב בעיני המלך
המלך תחת ושתי ויטב הדבר בעיני המלך
ועש פן : איש יהודי היה בשוען
הצירה ושמו מרדכי בן יאיר ברשמיך בן
קיש איש ימני : אשר הגלה מירושלים עם
הגלה אשר הגלה עם יכניה מלך יהודה
אשר הגלה בבבלניצר מלך בבל : ויהי אמר
את הדסה היא אסתר בת דודו כי אין לה אב
ואם והנצרה יפת תואר וטובת מראה ונמנות
אביה ואמה לקחה מרדכי לו לבת : ויהי
בהשבע דבר המלך ודחו ובהקבץ נערות רבות
אל שוען הצירה אל יד הגז והלך אסתר
אל בית המלך אל יד הגז שמר הנשים :
והיטב הנצרה בעיניו ותשא חסר לפניו
והגלה את המדקנה ואחמנותה לכת ליה
ואת שבע הנערות הראיות לתת לה מבית
המלך וישנה ואחשוריה לשוב בית הנשים :
לא הצירה אסתר את עמה ואת מלכותה כי
מרדכי צוה עליה אשר לא תגיד : ובכל יום
ליום מרדכי מתחמך לפני חצר בית הנשים
לדעת את שלום אסתר ומה יעשה בה :
ובהלע הו נצרה ונצרה לבוא אל המלך
אחשוורוש מקל היות לה פדת הנשים שנים
עשר חדש כי בן ימלא ימי מדינתו ששה
חדשים בשמן המור וששה חדשים בפשמים
ובחמורקו הנשים : ובה הנצרה באת אל המלך
את כל אשר תאמר יתן לה לבוא עמה
מבית הנשים עד בית המלך : בערב
היא באה ובקר היא שבה אל בית הנשים
שני אל יד ששששן סרים המלך שמר
הפיל גשים לא רגזא עול אל המלך
כי אם יחפץ בה המלך ונקראה בשם :
ובהנצ הנצרה בת אביתל יד מרדכי אשר
לקחלו לבת לבוא אל המלך לא בקשה דבר
פי אם את אשר יאמר הגז סרים המלך שמר
הנשים והיה אסתר נשאת חן בעיני מלך איה :
ותקלה אסתר אל המלך אחשוורוש אל בית
מלכותו בחדש העשירי הוא חדש טבת בשנת
שבע למלכותו : ויאהב המלך את אסתר מכל

10 וַיָּבֹר לְאֶסְתֵּר אֶת דְּבַר מֶרְדֵּכִי : וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר
 11 לְהִרְגֵּן וּתְצַוֶּהוּ אֶל־מֶרְדֵּכִי : כִּלְעֵבֶר הַמֶּלֶךְ
 וְעַם מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ יוֹדְעִים אֲשֶׁר כָּל־אִישׁ וְאִשָּׁה
 אֲשֶׁר־יָבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ אֶל־הַחֲצֵר הַפְּנִימִית אֲשֶׁר
 לֹא־יִקְרָא אֶחָת דָּתוֹ לְהָמִית לְכָר מֵאֲשֶׁר יוֹשִׁיט־
 לוֹ הַמֶּלֶךְ אֶת־שִׁרְבִישׁ הַהוּב וְחַיָּה וְאֵי לֹא נִקְרָאוּ
 לָבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ זֶה שְׁלוֹשִׁים יוֹם : וַיִּצְוּ לְמֶרְדֵּכִי
 13 אֶת דְּבַר אֶסְתֵּר : וַתֹּאמֶר מֶרְדֵּכִי לְהָשִׁיב אֶל־
 אֶסְתֵּר אֶל־חֲדָמִי בְּנִפְשׁוֹ לְהַמְלִט בֵּית־הַמֶּלֶךְ מִכָּל־
 הַיְּהוּדִים : כִּי אִם־יִחָדֶשׁ תַּחֲרִישִׁי בַּעַת הַזֹּאת
 בְּרוּחַ וְהִצְלָה יַעֲמֹד לַיְּהוּדִים מִמָּקוֹם אֲחֵר וְאֵת
 וּבֵית־אֶבְנֶה תִּאֱבָדוּ וְכִי יוֹדֵעַ אִם־לָעַת כְּזֹאת הַנֶּעֱשֶׂה
 לַמְּלָכֹת : וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר לְהָשִׁיב אֶל־מֶרְדֵּכִי :
 15 לֵךְ כְּנֹס אֶת־כָּל־יְהוּדִים הַמִּצְטָאִים בְּשִׁשְׁיָן וְצִוִּימִי
 עָלִי וְאֶל־תֹּאכְלוּ וְאֶל־תִּשְׁתּוּ שְׁלֹשַׁת יָמִים לִלְחָה
 וְיוֹם בִּסְאֲנִי וְנִעֲרַח אֲצִים בָּן וּבָנָן אָבוֹא אֶל־
 הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר לֹא־כָדָת וְכֹאֲשֶׁר אָבְדָתִי אֶבְרָתִי :
 17 וַיַּעַבֵּר מֶרְדֵּכִי וַיַּעַשׂ כְּכָל־אֲשֶׁר־צִוְּתָהּ עָלָיו אֶסְתֵּר :

CAP. V. ה

1 וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מְלִכּוּת
 וַתַּעֲמֹד בַּחֲצֵר בֵּית־הַמֶּלֶךְ הַפְּנִימִית זָכָה בֵּית
 הַמֶּלֶךְ וְהַמֶּלֶךְ יוֹשִׁיב עַל־כִּסֵּא מְלָכֻתוֹ בְּבֵית
 2 הַמְּלָכֹת זָכָה פֶּתַח הַבַּיִת : וַיְהִי כִּרְאוֹת הַמֶּלֶךְ
 אֶת־אֶסְתֵּר הַמְּלִכָה עֹמֶדָה בַּחֲצֵר נִשְׁאָה הָן
 בְּשִׁנְיָ וַיּוֹשֶׁט הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר אֶת־שִׁרְבִישׁ הַהוּב
 אֲשֶׁר בְּיָדוֹ וַתִּקְרַב אֶסְתֵּר וַתִּנָּשֵׂא בְּרָאשׁ הַשִּׁרְבִישׁ :
 3 וַיֹּאמֶר לָהּ הַמֶּלֶךְ מִה־לֵּךְ אֶסְתֵּר הַמְּלִכָה וּמַה־
 4 בְּקִשְׁתֶּךָ עַד־חֲצֵי הַמְּלָכֹת וַיִּנָּחֵן לָהּ : וַתֹּאמֶר
 אֶסְתֵּר אִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב יָבוֹא הַמֶּלֶךְ וְהָמָן הַיּוֹם
 5 אֶל־הַמִּשְׁתָּה אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי לוֹ : וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ
 מַה־לוֹ אֶת־הָמָן לַעֲשׂוֹת אֶת־דְּבַר אֶסְתֵּר וַיָּבֹא
 הַמֶּלֶךְ וְהָמָן אֶל־הַמִּשְׁתָּה אֲשֶׁר־עָשָׂתָה אֶסְתֵּר :
 6 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר בְּמִשְׁתָּה דָּבָן מִה־שְּׂאֵלָתֶךָ
 וַיִּנָּחֵן לָהּ וּמַה־בְּקִשְׁתֶּךָ עַד־חֲצֵי הַמְּלָכֹת
 7 וַתַּעַשׂ : וַתִּמְעַן אֶסְתֵּר וַתֹּאמֶר שְׂאֵלָתִי וּבְקִשְׁתִּי
 8 אִם־מִצְטָאִי הֵן בְּשִׁנְי הַמֶּלֶךְ וְאִם־עַל־הַמֶּלֶךְ
 טוֹב לַחַת אֶת־שְׂאֵלָתִי וְלַעֲשׂוֹת אֶת־בְּקִשְׁתִּי
 יָבוֹא הַמֶּלֶךְ וְהָמָן אֶל־הַמִּשְׁתָּה אֲשֶׁר אֲנִישָׁה

10 דִּי עֲשֵׂי הַמְּלָכָה לְהָבִיא אֶל־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ : וַיִּסֵּר
 הַמֶּלֶךְ אֶת־שִׁבְעָתוֹ מִעַל יָדוֹ וַיִּתְּנָהּ לְהָמָן בֶּן־
 11 הַמְּדִתָּא הַזָּנִי צֶרֶר הַיְּהוּדִים : וַתֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ
 לְהָמָן הַסָּסָף נָתַן לָךְ הָרַע לַעֲשׂוֹת בּוֹ כַּסּוֹב
 12 בְּשִׁנְיָ : וַיִּקְרָא סָפְרִי הַמֶּלֶךְ בַּחֲדָשׁ הַרְאִשׁוֹן
 בְּשִׁלּוּשָׁה עָשָׂר יוֹם בּוֹ וַיִּכְתֹּב כְּכָל־אֲשֶׁר־צִוְּתָהּ הָמָן
 אֶל־אֲחֵי־דָרְפֵי־הַמֶּלֶךְ וְאֶל־הַכַּהֲנֹת וְאֲשֶׁר־עַל־
 מְדִינָה וּמְדִינָה וְאֶל־שָׂרֵי עַם וְעַם מְדִינָה וּמְדִינָה
 כְּכַתְּבָהּ וְעַם וְעַם פִּלְשׁוֹנוֹ בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ אֲחֵשְׁרוּשׁ
 13 נִכְתָּב וְנִתְּתָם בַּשַּׁבָּעַת הַמֶּלֶךְ : וְנִשְׁלַחַת סָפְרִים
 בֵּין הָרָצִים אֶל־כָּל־מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ לְהַשְׁמִיד
 לְהִרְגֵּן וּלְאַבֵּד אֶת־כָּל־יְהוּדִים מִבְּשָׁר וּבְדָמָן מִן־
 וְנָשִׁים בַּיּוֹם אֶחָד בְּשִׁלּוּשָׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ שְׁנִים־
 14 עָשָׂר הַיָּאִידֹשׁ אֲדָר וְשִׁלְלָם לָבוֹ : פִּתְשָׁנָן
 הַכְּתָב לְהַעֲרִץ דָּת כָּל־מְדִינָה וּמְדִינָה בְּלִי לָכֵל־
 15 הַעֲמִים לְהָיוֹת עֲתִידִים לַיּוֹם הַזֶּה : הָרָצִים
 יֵצְאוּ רְחוּסִים בְּדֶבֶר הַמֶּלֶךְ וְדָת נִתְּנָה בְּשִׁשְׁיָן
 הַבִּירָה וְהַמֶּלֶךְ וְהָמָן יֵשְׁבוּ לְשִׁמּוֹת וְהָעִיר שִׁשְׁיָן
 נִבְרָכָה :

CAP. IV. ד

1 וּמֶרְדֵּכִי יָדַע אֶת־כָּל־אֲשֶׁר נַעֲשָׂה וַיִּקְרַע מֶרְדֵּכִי
 אֶת־בְּגָדָיו וַיִּלְבַּשׁ שָׂק וַאֲשֶׁר וַיֵּצֵא בַּחֲזֶק הָעִיר
 2 וַיַּעַק וַעֲקָה גְדוּלָה וּמָדָה : וַיָּבֹאוּ עַד לִפְנֵי שַׁעַר־
 הַמֶּלֶךְ כִּי אֵין לָבוֹא אֶל־שַׁעַר הַמֶּלֶךְ בְּלִבּוֹשׁ שָׂק :
 3 וּבְכָל־מְדִינָה וּמְדִינָה מִקּוֹם אֲשֶׁר דָּבַר הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ
 כַּזֶּה אֲבָל גְּדוּלָה לַיְּהוּדִים וְצִוּם וּבָנָן וּמִסָּפָה שָׂק
 4 וְאֲשֶׁר יֵצֵעַ לְרַבִּים : וַתְּבוֹאֲנָה בְּשִׁמּוֹת אֶסְתֵּר
 וְסִרְסִיָּה וַיִּצְוּ לָהּ וּתַחֲלִילֵת הַמְּלָכָה מֵאֵד
 וַתִּשְׁלַח בְּנָדִים לְהַלְבִּישׁ אֶת־מֶרְדֵּכִי וְלְחַסֵּר שָׂקוֹ
 5 מִעָלָיו וְלֹא קָבַל : וַתִּקְרָא אֶסְתֵּר לְחַדָּת מִסְרִיסֵי
 הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר הָעָמִיר לִפְנֶיהָ וּתְצַוֶּהוּ עַל־מֶרְדֵּכִי
 6 לַעֲשׂוֹת מַה־זֶּה וְעַל־מַה־זֶּה : וַיֵּצֵא הָתָּה אֶל־
 מֶרְדֵּכִי אֶל־רִחוֹב הָעִיר אֲשֶׁר לִפְנֵי שַׁעַר־הַמֶּלֶךְ :
 7 וַיָּבֹר לוֹ מֶרְדֵּכִי אֶת כָּל־אֲשֶׁר תָּקַדּוּ וְאֵת פִּתְשָׁת
 הַסָּסָף אֲשֶׁר אָמַר הָמָן לְשָׁקוֹ עַל־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ
 8 בַּיְּהוּדִים לְאַבְדָם : וְאֵת־פִּתְשָׁנָן פֶּתַח־בֵּית אֲשֶׁר־
 נָתַן בְּשִׁשְׁיָן לְהַשְׁמִידם נָתַן לוֹ לְהַרְאוֹת אֶת־
 אֶסְתֵּר וְלַחֲנֹךְ לָהּ וּלְצִוּוֹת עָלֶיהָ לָבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ
 9 לְהַתְּחַדָּל וּלְבַקֵּשׁ מִלִּפְנֵי עַל־עַמּוֹת : וַיָּבֹא דְרָגָה

10 And the king took^a his ring from his hand, and gave it unto Haman the son of Hammedatha the Agagite, the Jews' ^benemy.

11 And the king said unto Haman, The silver *is* given to thee, the people also, to do with them as it seemeth good to thee.

12 Then^b were the king's γ scribes called on the thirteenth day of the first month, and there was written according to all that Haman had commanded, unto the king's lieutenants, and to the governors that *were* over every province, and to the rulers of every people of every province, according to the writing thereof, and *to* every people after their language; in^c the name of king Ahasuerus was it written, and sealed with the king's ring.

13 And the letters were sent by posts into all the king's provinces, to destroy, to kill, and to cause to perish, all Jews, both young and old, little children and women, in one day, *even* upon the thirteenth day of the twelfth month, which *is* the month Adar, and *to take* the spoil of them for a prey.

14 The copy of the writing, for a commandment to be given in every province, was published unto all people, that they should be ready against that day.

15 The posts went out, being hastened by the king's commandment; and the decree was given in Shushan the palace. And the king and Haman sat down to drink; but^k the city Shushan was perplexed.

CHAP. IV.

WHEN Mordecai perceived all that was done, Mordecai rent^m his clothes, and put on sackcloth with ashes,ⁿ and went out into the midst of the city, and cried with a loud and a bitter^o cry;

2 And came even before the king's gate: for none *might* enter into the king's gate clothed with sackcloth.

3 And in every province, whithersoever the king's commandment and his decree came, *there was* great mourning^r among the Jews, and fasting, and weeping, and wailing; and θ many lay in sackcloth and ashes.

4 So Esther's maids and her κ chamberlains came and told *it* her. Then was the queen exceedingly grieved; and she sent raiment to clothe Mordecai, and to take away his sackcloth from him: but^u he received *it* not.

5 Then called Esther for Hatach, *one* of the king's chamberlains, whom he had appointed to attend upon her, and gave him a commandment to Mordecai, to know what *it was*, and why *it was*.

6 So Hatach went forth to Mordecai unto the street of the city, which *was* before the king's gate.

7 And Mordecai told him of all that had happened unto him, and of the sum of^w the money that Haman had promised to pay to the king's treasuries for the Jews, to destroy them:

8 Also he gave him the copy of the writing^x of the decree that was given at Shushan to destroy them, to shew *it* unto Esther, and to declare *it* unto her, and to charge her that she should go in unto the king, to make supplication^y unto him, and to make request before him for her people.

B. C. 510.

a ch. 8. 2, 8.
Ge. 41. 42.b or, oppressor,
ch. 7. 6.

b ch. 8. 9, &c.

c or, secretaries.

c ch. 5. 1.

d Da. 2. 9.

e ch. 5. 2.
8. 4.

f 1 Ki. 21. 8.

g Pr. 24. 11, 12.

h Nu. 23. 23.

i Sa. 12. 22.

Is. 54. 17.

j respiration,
Job 9. 18.

k found.

l Jon. 3. 4, 9.

m Pr. 29. 2.

n Ge. 43. 14.

o passed.

p 2 Sa. 1. 11.

Job 1. 20.

q Jos. 7. 6.

Eze. 27. 30.

Jon. 3. 6.

r Ge. 27. 34.

p ch. 4. 16.

q ch. 4. 11.

6. 4.

r Is. 22. 4, 5.

37. 1, 3.

s sackcloth

and ashes

were laid

under

many,

Is. 58. 5.

Da. 9. 3.

t Ne. 1. 11.

2. 4, &c.

Pr. 21. 1.

u eunuchs.

v ch. 8. 4.

w Ps. 77. 2.

x ver. 6.

Mar. 6. 23.

y set before.

w ch. 3. 9.

x ch. 7. 2.

9. 12.

y ver. 3.

z ch. 3. 14, 15.

a Ne. 2. 4.

Pr. 21. 1.

u do.

9 And Hatach came and told Esther the words of Mordecai.

10 Again Esther spake unto Hatach, and gave him commandment unto Mordecai;

11 All the king's servants, and the people of the king's provinces, do know, that whosoever, whether man or woman, shall come unto the king into the inner^a court, who is not called, *there is* one^d law of his to put *him* to death, except such to whom the king shall hold out^e the golden sceptre, that he may live: but I have not been called to come in unto the king these thirty days.

12 And they told to Mordecai Esther's words.

13 Then Mordecai commanded to answer Esther, Think not^f with thyself that thou shalt escape in the king's house, more than all the Jews.

14 For^g if thou altogether holdest thy peace at this time, *then* shall there δ enlargement and deliverance arise to the Jews from another place; but thou and thy father's house shall be destroyed: and who knoweth whether thou art come to the kingdom for *such* a time as this?

15 Then Esther bade *them* return Mordecai *this answer*;

16 Go, gather together all the Jews that are present in Shushan, and fastⁱ ye for me, and neither eat nor drink three days, night or day: I also and my maidens will fast likewise; and so will I go in unto the king, which *is* not according to the law; and if I^j perish, I perish.

17 So Mordecai η went his way, and did according to all that Esther had commanded him.

CHAP. V.

NOW it came to pass on the third^p day, that Esther put on *her* royal apparel, and stood in the inner court^q of the king's house, over against the king's house: and the king sat upon his royal throne in the royal house, over against the gate of the house.

2 And it was so, when the king saw Esther the queen standing in the court, *that* she obtained favour^r in his sight: and the king held out^s to Esther the golden sceptre that *was* in his hand. So Esther drew near, and touched the top of the sceptre.

3 Then said the king unto her, What wilt thou, queen Esther? and what *is* thy request? if^t shall be even given thee to the half of the kingdom.

4 And Esther answered, If *it seem* good unto the king, let the king and Haman come this day unto the banquet that I have prepared for him.

5 Then the king said, Cause Haman to make haste, that he may do as Esther hath said. So the king and Haman came to the banquet that Esther had prepared.

6 And the king said unto Esther at the banquet of wine, What^u *is* thy petition? and it shall be granted thee: and what *is* thy request? even^v to the half of the kingdom it shall be performed.

7 Then answered Esther, and said, My petition and my request *is*;

8 If I have found favour in the sight of the king, and if it please the king to grant my petition, and to μ perform my request, let the king and Haman come to the banquet that I shall prepare for them,

and I will do to-morrow as the king hath said.

9 Then went Haman forth that day joyful and with a glad heart: but when Haman saw Mordecai in the king's gate, that^a he stood not up, nor moved for him, he was full of indignation against Mordecai.

10 Nevertheless, Haman^b refrained himself: and when he came home, he sent and^c called for his friends, and Zeresh his wife.

11 And Haman told them of the glory of his riches, and the multitude of his children,^d and all the things wherein the king had promoted him, and how^e he had advanced him above the princes and servants of the king.

12 Haman said moreover, Yea, Esther the queen did let no man come in with the king unto the banquet that she had prepared, but myself; and to-morrow am I invited unto her also with the king.

13 Yet^f all this availeth me nothing, so long as I see Mordecai the Jew sitting at the king's gate.

14 Then said Zeresh his wife, and all his friends unto him, Let a^g gallows^h be made of fifty cubits high, and to-morrow speakⁱ thou unto the king, that Mordecai may be hanged thereon: then go thou in merrily with the king unto the banquet. And the thing pleased Haman; and he caused the gallows to be made.ⁿ

CHAP. VI.

ON that night^j could not the king sleep, and he commanded to bring the book^k of records of the chronicles; and they were read before the king.

2 And it was found written, that Mordecai had told of^l Bigthana and Teresh, two of the king's chamberlains, the keepers of the^m door, who sought to lay hand on the king Ahasuerus.

3 And the king said, What honour and dignity hath been done to Mordecai for this? Then said the king's servants that ministered unto him, There is nothing^o done for him.

4 And the king said, Who^p is in the court? Now Haman was come into the outward court of the king's house, to speak unto the king to hang Mordecai on the gallows that he had prepared for him.

5 And the king's servants said unto him, Behold, Haman standeth in the court. And the king said, Let him come in.

6 So Haman came in. And the king said unto him, What shall be done unto the man^q whom the king delighteth to honour? Now^r Haman thought in his heart, To whom would the king delight to do honour more than to myself?

7 And Haman answered the king, For the man^s whom the king delighteth to honour,

8 Let^t the royal apparel be^u brought which the king useth to wear, and the horse that the king rideth upon, and the crown royal which is set upon his head:

9 And let this apparel and horse be delivered to the hand of one of the king's most noble princes, that they may array the man^v withal whom the king delighteth to honour, and bring^w him on horseback through the street of the city, and^x proclaim before him, Thus shall it be done to the man whom the king delighteth to honour.

10 Then the king said to Haman, Make

B. C. 510.

^β suffer not a whit to fall.
^a ch. 3. 5.

^{Da} 3. 16. 19.
^{Mat} 2. 16.
^b 2 Sa. 13. 22.

^γ caused to come.
^c 2 Ch. 26. 20.
^d ch. 9. 12. 13.

^e 2 Sa. 15. 30.
^{Je} 14. 3. 4.
^f ch. 3. 1.

^g Job 15. 24.
^h Pr. 28. 18.
^{Ho} 14. 9.

ⁱ 1 Ki. 21. 4.
^{Job} 15. 20.
^h ch. 5. 8.

^j tree.
^l ch. 7. 9.
^m drink.

ⁿ ch. 6. 4.
^{Ps} 37. 14. 32.
^o the king's sleep fled away.

^p ch. 2. 23.
^q or, Bigthan,
ch. 2. 21.

^r threshold.
^p ch. 3. 9.
4. 7.

^s that they should destroy, and kill, and cause to perish.

^t Ec. 9. 15.
^u whose heart hath filled him.

^v The man adversary.
^r Pr. 16. 14.

^ε or, at the presence of.
^π in whose honour the king delighteth.

^s Pr. 18. 12.
^φ in whose honour the king delighteth.

^σ them bring the royal apparel.

^τ wherewith the king clotheth himself.

^φ with.
^l Job 9. 24.

^u ch. 1. 10.
^x tree.

^v ch. 5. 14.
^{Ps} 7. 15. 16.

35. 8.
141. 10.
^{Pr} 11. 5. 6.

^ψ cause him to ride.
^w Ge. 41. 43.

1 Ki. 1. 33. 34.
^x Da. 6. 24.

^{Ps} 37. 35. 36.

haste, and take the apparel and the horse, as thou hast said, and do even so to Mordecai the Jew, that sitteth at the king's gate: ^β let nothing fail of all that thou hast spoken.

11 Then took Haman the apparel and the horse, and arrayed Mordecai, and brought him on horseback through the street of the city, and proclaimed before him, Thus shall it be done unto the man whom the king delighteth to honour.

12 And Mordecai came again to the king's gate. But Haman hasted^c to his house, mourning, and having his head covered.^e

13 And Haman told Zeresh his wife, and all his friends, every thing that had befallen him. Then said his wise men and Zeresh his wife unto him, If^f Mordecai be of the seed of the Jews, before whom thou hast begun to fail, thou shalt not prevail against him, but shalt surely fail^h before him.

14 And while they were yet talking with him, came the king's chamberlains, and hasted to bring Haman unto the banquet that^k Esther had prepared.

CHAP. VII.

SO the king and Haman came to ζ banquet with Esther the queen.

2 And the king said again unto Esther on the second day at the banquet of wine, What is thy petition, queen Esther? and it shall be granted thee: and what is thy request? and it shall be performed, even to the half of the kingdom.

3 Then Esther the queen answered and said, If I have found favour in thy sight, O king, and if it please the king, let my life be given me at my petition, and my people at my request:

4 For^p we are sold, I and my people, to λ be destroyed, to be slain, and to perish. But if we had been sold for bondmen and bondwomen, I had held my tongue, although the enemy could not countervail the king's damage.

5 Then the king Ahasuerus answered and said unto Esther the queen, Who is he, and where is he, μ that durst presume in his heart to do so?

6 And Esther said, ν The adversary and enemy is this wicked Haman. Then Haman was afraid^ξ before ξ the king and the queen.

7 And the king, arising from the banquet of wine in his wrath, went into the palace garden; and Haman stood up to make request for his life to Esther the queen; for he saw that there was evil determined against him by the king.

8 Then the king returned out of the palace garden into the place of the banquet of wine; and Haman was fallen upon the bed whereon Esther was. Then said the king, Will he force the queen also φ before me in the house? As the word went out of the king's mouth, they covered^θ Haman's face.

9 And Harbonah,^η one of the chamberlains, said before the king, Behold also, the χ gallows,^ν fifty cubits high, which Haman had made for Mordecai, who had spoken good for the king, standeth in the house of Haman. Then the king said, Hang him thereon.

10 So they hanged Haman on the gallows that he had prepared^{*} for Mordecai. Then was the king's wrath pacified

לָהֶם וַיִּמְחַר אֲשֶׁשֶׁה כְּדַבֵּר הַמֶּלֶךְ : וַיֵּצֵא הָמֶן
 בַּיּוֹם הַהוּא שְׂמֹחַ וְטוֹב לֵב וַיְכַאוֹת הָמֶן אֶת־
 מִרְדֵּכִי בְשֵׁעַר הַמֶּלֶךְ וְלֹא־קָם וְלֹא־נָע מִמֶּנּוּ וַיִּמְלֹא
 הָמֶן עַל־מִרְדֵּכִי חֶמֶד : וַיִּחַפֶּזֶן הָמֶן וַיָּבֹא אֶל־
 בֵּיתוֹ וַיִּשְׁלַח וַיָּבִיא אֶת־אֲהֲבָיו וְאֶת־רֹשׁ אֲשֵׁתוֹ :
 וַיִּסְפֹּר לָהֶם הָמֶן אֶת־כְּבוֹד עֲשָׂרוֹ וְכִּי בָנָיו וְאֵת־
 כָּל־אֲשֵׁר גָּדְלוֹ הַמֶּלֶךְ וְאֵת אֲשֶׁר נִשְׂאוֹ עַל־הַשָּׁרִים
 וַעֲבָדֵי הַמֶּלֶךְ : וַיֹּאמְרוּ הֵמָּן כִּי לֹא־הִבִּיאָהּ אֶסְתֵּר
 הַמַּלְכָּה עִם־הַמֶּלֶךְ אֶל־הַמִּשְׁתָּה אֲשֶׁר־עָשְׂתָה כִּי
 אִם־אֹתָיִ וְגַם־לְמִדְתָּ אֲנִי קְרֹאִילָה עִם־הַמֶּלֶךְ :
 וְכִלְיָהּ אֲנִינְשִׁיחָהּ לִי בְּכָל־עַתָּה אֲשֶׁר אֲנִי רָאִהָ אֶת־
 מִרְדֵּכִי הַיְּהוּדִי יוֹשֵׁב בְּשֵׁעַר הַמֶּלֶךְ : וְהָאִמֶּר לוֹ־
 זֶרֶשׁ אֲשֵׁתוֹ וְכָל־אֲהֲבָיו יַעֲשֶׂה־עִצְּן בְּבֵית הַמִּשְׁתִּים
 אַמְתָּה וּבִבְרָא יִמְכֹּר לַמֶּלֶךְ וַיְהִלֵּי אֶת־מִרְדֵּכִי עָלָיו
 וַיָּבֵא עִם־הַמֶּלֶךְ אֶל־הַמִּשְׁתָּה שְׂמֹחַ וְיִמְכֹּר הַדְּבָר
 לִפְנֵי הָמֶן וַיַּעַשׂ הַקֵּץ :

CAP. VII. 1

וַיָּבֵא הַמֶּלֶךְ וְהָמֶן לִשְׁתוֹת עִם־אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה :
 וַיֹּאמְרוּ הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר גַּם בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי בַּמִּשְׁתָּה
 הַזֶּה כִּי־שָׁאַלְתְּךָ אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וַתִּבְרָנֵנִי זָךְ
 וַיִּמְחַר בְּקִשְׁתְּךָ עַד־חֲצֵי הַמַּלְכוּת וַתַּעַשׂ : וַחֲשֹׁן
 אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וַתֹּאמֶר אִם־מִצְאִיתִי הֵן בְּעֵינֶיךָ
 הַמֶּלֶךְ וְאִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב תִּבְרָנִי לִי נִפְשִׁי
 בְּשִׂילִי וְעַמִּי בְּקִשְׁתִּי : כִּי נִמְכְּרִנוּ אֲנִי וְעַמִּי
 לְהַשְׁמִיד לְהַרְגוֹ וְלִאֲכָד וְלֹאֵל לְעַבְדִּים וּלְשִׁפְחוֹת
 נִמְכְּרִנוּ הַחַרְשִׁיתִי כִּי אֵין הֲצָר טוֹיָה בְּזֶמֶר
 הַמֶּלֶךְ : וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אַחֲשֹׁוֹתָ
 וַיֹּאמֶר לְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה כִּי הוּא זֶה וְאִתּוֹ הוּא
 אֲשֶׁר־מָלְאוּ לָבוֹ לַעֲשׂוֹת כֵּן : וְהָאִמֶּר אֶסְתֵּר
 אִישׁ צַר וְאוֹיֵב הָמֶן הָרַע הַזֶּה וְהָמֶן נִבְעֵת
 מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְכָּה : וְהַמֶּלֶךְ קָם בְּחִמְתּוֹ
 מִמִּשְׁתֵּה הַזֶּה אֶל־גִּזְרֵת הַיְּבִירָתָן וְהָמֶן עָמַד
 לִבְרֵשׁ עַל־נִפְשׁוֹ מִקֶּסֶת הַמַּלְכָּה כִּי רָאָה כִּי
 בָּלְתָה אֵלָיו הָרַעָה מֵאֵת הַמֶּלֶךְ : וְהַמֶּלֶךְ שָׁב
 מִבֵּית הַיְּבִירָתָן אֶל־בֵּית מִשְׁתֵּה הַזֶּה וְהָמֶן נָלַח עַל־
 הַמִּשְׁתָּה אֲשֶׁר אֶסְתֵּר עָלֶיהָ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ הִנֵּם
 לְכַבֹּשׁ אֶת־הַמַּלְכָּה עִמָּה בְּנָחִית הַדָּבָר יָצֵא מִפִּי
 הַמֶּלֶךְ וְכֵן הָמֶן חָסוּ : וַיֹּאמֶר חֲבוּנָה אֶחָד
 מִן־הַסָּרִיסִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ גַּם הַיָּהּ־הַעֵץ אֲשֶׁר־
 עָשָׂה הָמֶן לְמִרְדֵּכִי אֲשֶׁר דָּבַר טוֹב עַל־הַמֶּלֶךְ
 עָמַד בְּבֵית הָמֶן בְּבֵית הַמִּשְׁתִּים אַמְתָּה וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ
 תִּלְחֶה עָלָיו : וַיְהִלֵּי אֶת־הָמֶן עַל־הַעֵץ אֲשֶׁר־

9 לָהֶם וַיִּמְחַר אֲשֶׁשֶׁה כְּדַבֵּר הַמֶּלֶךְ : וַיֵּצֵא הָמֶן
 בַּיּוֹם הַהוּא שְׂמֹחַ וְטוֹב לֵב וַיְכַאוֹת הָמֶן אֶת־
 מִרְדֵּכִי בְשֵׁעַר הַמֶּלֶךְ וְלֹא־קָם וְלֹא־נָע מִמֶּנּוּ וַיִּמְלֹא
 הָמֶן עַל־מִרְדֵּכִי חֶמֶד : וַיִּחַפֶּזֶן הָמֶן וַיָּבֹא אֶל־
 בֵּיתוֹ וַיִּשְׁלַח וַיָּבִיא אֶת־אֲהֲבָיו וְאֶת־רֹשׁ אֲשֵׁתוֹ :
 וַיִּסְפֹּר לָהֶם הָמֶן אֶת־כְּבוֹד עֲשָׂרוֹ וְכִּי בָנָיו וְאֵת־
 כָּל־אֲשֵׁר גָּדְלוֹ הַמֶּלֶךְ וְאֵת אֲשֶׁר נִשְׂאוֹ עַל־הַשָּׁרִים
 וַעֲבָדֵי הַמֶּלֶךְ : וַיֹּאמְרוּ הֵמָּן כִּי לֹא־הִבִּיאָהּ אֶסְתֵּר
 הַמַּלְכָּה עִם־הַמֶּלֶךְ אֶל־הַמִּשְׁתָּה אֲשֶׁר־עָשְׂתָה כִּי
 אִם־אֹתָיִ וְגַם־לְמִדְתָּ אֲנִי קְרֹאִילָה עִם־הַמֶּלֶךְ :
 וְכִלְיָהּ אֲנִינְשִׁיחָהּ לִי בְּכָל־עַתָּה אֲשֶׁר אֲנִי רָאִהָ אֶת־
 מִרְדֵּכִי הַיְּהוּדִי יוֹשֵׁב בְּשֵׁעַר הַמֶּלֶךְ : וְהָאִמֶּר לוֹ־
 זֶרֶשׁ אֲשֵׁתוֹ וְכָל־אֲהֲבָיו יַעֲשֶׂה־עִצְּן בְּבֵית הַמִּשְׁתִּים
 אַמְתָּה וּבִבְרָא יִמְכֹּר לַמֶּלֶךְ וַיְהִלֵּי אֶת־מִרְדֵּכִי עָלָיו
 וַיָּבֵא עִם־הַמֶּלֶךְ אֶל־הַמִּשְׁתָּה שְׂמֹחַ וְיִמְכֹּר הַדְּבָר
 לִפְנֵי הָמֶן וַיַּעַשׂ הַקֵּץ :

CAP. VI. 1

1 בַּלִּילָה הַהוּא נִדְרָה שְׁנַת הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר לְהָבִיא
 אֶת־סָפֵר הַזִּכְרֹנוֹת דְּבָרֵי הַיָּמִים וַיִּהְיוּ נִקְרָאִים לִפְנֵי
 הַמֶּלֶךְ : וַיִּמְצֵא כְּחוּב אֲשֶׁר הִיד מִרְדֵּכִי עַל־
 גִּזְרֵתָהּ וְחָרַשׁ שִׁלִּי סָרִיסֵי הַמֶּלֶךְ מִשְׁמַר הַסֵּף
 וְאֲשֶׁר בָּקְשׁוּ לִשְׁלַח יָד בַּמֶּלֶךְ אַחֲשֹׁוֹרֶשׁ : וַיֹּאמֶר
 הַמֶּלֶךְ מַה־נַּעֲשֶׂה יָקָר וַיִּגְדֹּלָה לְמִדְתּוֹ עַל־זֶה
 וַיֹּאמְרוּ נַעֲרֵי הַמֶּלֶךְ מִשְׁרָתָיו לֹא־נַעֲשֶׂה עִמּוֹ
 דָּבָר : וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מִי בַּחֲצֵר וְהָמֶן זֶה לַחֲצֵר
 בֵּית־הַמֶּלֶךְ הַתִּיבֹנָה לֹא־מָר לַמֶּלֶךְ לְהַלּוֹת אֶת־
 מִרְדֵּכִי עַל־הַעֵץ אֲשֶׁר־הִכֵּן לוֹ : וַיֹּאמְרוּ נַעֲרֵי
 הַמֶּלֶךְ אֵלָיו הִנֵּה הָמֶן עָמַד בַּחֲצֵר וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ
 יָבֹא : וַיָּבֹא הָמֶן וַיֹּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ מַה־לַּעֲשׂוֹת
 בְּאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקְרוֹ וַיֹּאמֶר הָמֶן בְּלָבוֹ
 לִמִּי חָפֵץ הַמֶּלֶךְ לַעֲשׂוֹת יָקָר וַיֹּתֵר מִמֶּנִּי : וַיֹּאמֶר
 הָמֶן אֶל־הַמֶּלֶךְ אִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקְרוֹ :
 יָבִיאוּ לָבוֹשׁ מַלְכוּת אֲשֶׁר לְבָשָׁהּ הַמֶּלֶךְ וְסוּם
 אֲשֶׁר רָבַב עָלָיו הַמֶּלֶךְ וְאֲשֶׁר נָתַן כְּתֹר מַלְכוּת
 בְּרֹאשׁוֹ : וַתֵּחֶן הַלְבוּשׁ וְהַסּוּם עַל־יָדֵי אִישׁ מִשְׁרָי
 הַמֶּלֶךְ הַפָּרָתְמִים וְהַלְבוּשׁ אֶת־הָאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ
 חָפֵץ בִּיקְרוֹ וַהֲרִיבֵהוּ עַל־הַסּוּם בְּרִחוּב הַעֵזֶר
 וַיִּקְרָא לִפְנֵי כָכָה יַעֲשֶׂה לְאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ
 בִּיקְרוֹ : וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְהָמֶן מַה־קָּח אֶת־

הָכֵן לְמִדְרָגָה וְחֵמַת הַמֶּלֶךְ שָׂכָרָה :

CAP. VIII. ח

1 בַּיּוֹם הַהוּא נָתַן הַמֶּלֶךְ אֶחָשֶׁוּרֹשׁ לְאַסְתֵּר
הַמֶּלֶכָה אֶת־בֵּית הָכֵן צִוְּר הַיְּהוּדִים וּמִדְרָגָה בֵּית
2 לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ כִּי־הִנֵּה אֶסְתֵּר מִה הוּא־לָהּ : וְאִם
הַמֶּלֶךְ אֶת־מִצְעָהּ אֲשֶׁר הָעֵבִיר מִחֶלֶן וַיִּתְּנָהּ
לְמִדְרָגָה וְהָשִׂים אֶסְתֵּר אֶת־מִדְרָגָה עַל־בֵּית הָכֵן :
3 וְהוֹסֵף אֶסְתֵּר וְהַעֲבִיר לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַפִּל
לִפְנֵי רַגְלָיו וְהַתְּחַלְּלוּ לְהָעֵבִיר אֶת־דַּעַת
הָכֵן הָאֵלֹהִי וְהָאֵל מִחֲשַׁבְתּוֹ אֲשֶׁר חָשַׁב עַל־
4 הַיְּהוּדִים : וַיּוֹשֶׁט הַמֶּלֶךְ לְאַסְתֵּר אֶת שַׁרְבֹט
הַדֶּהֱבָה וַיִּתְּנָם אֶסְתֵּר וְהַעֲמִיד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ :
5 וְהָאָמַר אִם־עַל־הַמֶּלֶךְ מָוֹב וְאִם־מִצְאָתִי הֵן לִפְנֵי
וְכֹשֶׁר הַדָּבָר לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְסוּבָה אֲנִי בַעֲיֵנִי וַיִּתֵּן
לְהָשִׁיב אֶת־הַסְּפָרִים מִחֲשַׁבַּת הָכֵן כִּי־הִפְדִּיתָהּ
הָאֵלֹהִי אֲשֶׁר כָּתַב לֵאמֹר אֶת־הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר כָּל־
6 מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ : כִּי אֵיכָכָה אוֹכַל וְרֵאִיתִי בָרָעָה
אֲשֶׁר־יִמָּצֵא אֶת־עַמִּי וְאֵיכָכָה אוֹכַל וְרֵאִיתִי בְּאַבְרָן
7 מוֹלְדִתִּי : וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶחָשֶׁוּרֹשׁ לְאַסְתֵּר
הַמֶּלֶכָה וּלְמִדְרָגָה הַיְּהוּדִי הִנֵּה בֵּית־הָכֵן נִתְּנָה
לְאַסְתֵּר וְאִתּוֹ תְּהֵן עַל־הַעֵץ עַל אֲשֶׁר־שָׁלַח דָּוִד
8 בַּיְּהוּדִים : וְהָתָם כָּתְבוּ עַל־הַיְּהוּדִים כְּשׁוֹב
בַּעֲיֵינֶיךָ בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ וְהָתָמוּ בַּשְּׂפֵט הַמֶּלֶךְ כִּי
כָּתַב אֲשֶׁר־נִכְתַּב בְּשֵׁם־הַמֶּלֶךְ וְנִתְּנוּם בַּשְּׂפֵט
9 הַמֶּלֶךְ אֵין לְהָשִׁיב : וַיִּקְרָא סִפְרֵי־הַמֶּלֶךְ בַּעַת
הָהִיא בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי הוּא־חֹדֶשׁ סִינּוּ בְּשָׁלוּשָׁה
וְעֶשְׂרִים בּוֹ וַיִּפְתַּח כָּל־אֲשֶׁר־צִוָּה מִדְרָגָה אֶל־
הַיְּהוּדִים וְאֶל־הָאֲשֻׁרְוּרִים־וְהַפְּחוּתִים וְשָׂרֵי
הַמְּדִינֹת אֲשֶׁר מִחֻדוֹ וְעַד־רֹשׁ שִׁבְעַת וְעֶשְׂרִים
וּמֵאָה מְדִינָה מְדִינָה וּמְדִינָה כִּכְתָּבָה וְעַם וְעַם
10 כָּל־שָׁנָה וְאֶל־הַיְּהוּדִים כִּכְתָּבָם וְכָל־שָׁנָה : וַיִּכְתֹּב
בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ אֶחָשֶׁוּרֹשׁ וַיְחַתֵּם בַּשְּׂפֵט הַמֶּלֶךְ
וַיִּשְׁלַח סְפָרִים בְּיַד הָרָצִים בְּסוּסִים וְכָבֵד הָרַגֶּשׁ
11 הָאֲשֻׁרְוּרִים בְּנֵי הָרַמְקִים : אֲשֶׁר נָתַן הַמֶּלֶךְ
לַיְּהוּדִים אֲשֶׁר כָּל־עִיר־עִיר לְהַקְהִיל וְלַעֲמִיד
עַל־נַפְשָׁם לְהַשְׁמִיר לְחַדָּשׁ וְלֵאמֹר אֶת־כָּל־חַיִּל עַם
וּמְדִינָה הַצָּרִים אֲתָם מִן־וְנָשִׁים וְשָׂלָם לָבוֹד :
12 בַּיּוֹם אֵלֶּךְ כָּל־מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ אֶחָשֶׁוּרֹשׁ בְּשָׁלוּשָׁה
עֶשֶׂר לְחֹדֶשׁ שְׁנִים־עֶשֶׂר הוּא־חֹדֶשׁ אָדָר :

חֲקִיא

13 שְׁתַּשְׁכֵּן הַסָּבִיב לְהַעֲרֹךְ דָּת כָּל־מְדִינָה וּמְדִינָה
זֶלֶי כָּל־הָעַמִּים וְלִהְיוֹת הַיְּהוּדִים עֲתוּדִים לַיּוֹם
הַהוּא לְהִצָּלָם מֵאִיְּבֵיהֶם : הָרָצִים וְכָבֵד הָרַגֶּשׁ
הָאֲשֻׁרְוּרִים וְצִוָּה מְדִינֹת וְרֹחוּסִים בְּדִרְבַּן הַמֶּלֶךְ
15 וְהָתָה נִתְּנָה בְּשׁוֹשֶׁן הַבִּירָה : וּמִדְרָגָה יָצָא
מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ בְּלִבֵּשׁ מִלְכוּת תְּכֵלֶת וְחֹדֶשׁ עֶשְׂרֵת
וְהָב דְּרוֹלָה וְחִסְרָדָה בְּיָד וְאַרְבָּעִים וְהָעִיר שְׁשֹׁן
16 צִבְלָה וְשִׁמְכָה : לַיְּהוּדִים הִתְּחָה אוֹרָה וְשִׁמְכָה
וְשֹׁשֶׁן וִיקָר : וְכָל־מְדִינָה וּמְדִינָה וְכָל־עִיר וְעִיר
17 מְקוֹם אֲשֶׁר דְּבִרְבַּת־הַמֶּלֶךְ וְרֹחוּ מִזֵּעַ שִׁמְכָה
וְשֹׁשֶׁן לַיְּהוּדִים מִשְׁתָּה יוֹם מָוֹב וְרָצִים מִעַמִּי
הָאֲרָץ מִתְּהוֹמִים כִּי־נָפַל סִפְרֵי־הַיְּהוּדִים עֲלֵיהֶם :

CAP. IX. ט

1 וּבַשְּׁנִים עֶשְׂרֵת חֹדֶשׁ הוּא־חֹדֶשׁ אָדָר בְּשָׁלוּשָׁה עֶשֶׂר
יּוֹם בּוֹ אֲשֶׁר הִנֵּעַ דְּבִרְבַּת־הַמֶּלֶךְ וְרֹחוּ לְהַעֲשׂוֹת
בַּיּוֹם אֲשֶׁר שָׁבָר אוֹיְבֵי הַיְּהוּדִים לְשֹׁלֹם בָּהֶם
וְנִדְּפוּם הוּא אֲשֶׁר יִשְׁלָטוּ הַיְּהוּדִים וְהָפָה
2 בְּשִׁנְאֵיהֶם : נִתְּנָה לַיְּהוּדִים בְּעֵרְיָם כָּל־מְדִינֹת
הַמֶּלֶךְ אֶחָשֶׁוּרֹשׁ לְשָׁלֹם יָד בְּמִבְקָשֵׁי רָעָם וְאִשׁ
לֹא־עָמִיד בְּנִיחָם כִּי־נָפַל סִפְרָם עַל־הָעַמִּים :
3 וְכָל־עִיר הַמְּדִינֹת וְהָאֲשֻׁרְוּרִים וְהַפְּחוּתִים וְעֶשְׂרֵי
הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר לְמֶלֶךְ מִנְּשָׂאִים אֶת־הַיְּהוּדִים כִּי
4 נָפַל סִפְרֵי־מִדְרָגָה עֲלֵיהֶם : כִּי־גִדֹל מִדְרָגָה בְּנִית
הַמֶּלֶךְ וְשִׁמְכָה הוֹלָה כָּל־הַמְּדִינֹת כִּי־דֹאֵשׁ
5 מִדְרָגָה הוֹלָה וְגִדֹל : וַיְבִי הַיְּהוּדִים כָּל־אִיְּבֵיהֶם
מִכַּת דָּרִב וְדָרָג וַיַּעֲבִדוּ בְּשִׁנְאֵיהֶם כְּרִצֻּם :
6 וּבְשׁוֹשֶׁן הַבִּירָה הִרְגוּ הַיְּהוּדִים וְאֶבֶר חֲמֵשׁ מֵאוֹת
7 אִישׁ : וְאֵת פֶּרֶשְׁתֵּי־חָא וְאֵת דְּלִשָׁן וְאֵת
8 אֶסְתֵּרָה : וְאֵת פֶּרֶתָה וְאֵת אֶדְלָא וְאֵת
9 אִרְדֵּהָא : וְאֵת פֶּרֶשְׁתֵּי־חָא וְאֵת אִרְשִׁי וְאֵת
10 אִרְשִׁי וְאֵת יָן וְהָאֵת : עֲשֶׂרֶת בְּנֵי הָכֵן כִּי־הִמְדִּיתָהּ
צִוְּר הַיְּהוּדִים הִרְגוּ וְכָבֵד לֹא שָׁלְחוּ אֶת־יָדָם :
11 בַּיּוֹם הַהוּא בָּא מִסְפֵּר הַהִרְגִים בְּשׁוֹשֶׁן הַבִּירָה
לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ : וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְאַסְתֵּר הַמֶּלֶכָה
12 בְּשׁוֹשֶׁן הַבִּירָה הִרְגוּ הַיְּהוּדִים וְאֶבֶר חֲמֵשׁ מֵאוֹת
אִישׁ וְאֵת עֲשֶׂרֶת בְּנֵי־הָכֵן בְּשִׁאֵר מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ
מִה עֲשֵׂי וּמִה־שְׁאֵלָתָךְ וַיִּתֵּן לָךְ וּמִה־בְּקִשְׁתָּךְ
עוֹד וְהָעֵשׂ : וְהָאָמַר אֶסְתֵּר אִם־עַל־הַמֶּלֶךְ מָוֹב
13 יִתֵּן נָם מִחֹר לַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּשׁוֹשֶׁן לְעֲשׂוֹת

CHAP. VIII.

ON that day did the king Ahasuerus give the house of Haman, the Jews' enemy, unto^a Esther the queen. And Mordecai came before the king; for Esther had told what he *was*^b unto her.

2 And the king took off his ring,^c which he had taken from Haman, and gave it unto Mordecai. And^d Esther set Mordecai over the house of Haman.

3 And Esther spake yet again before the king, and fell down at his feet, and *yesought* him with tears to put away the mischief of Haman the Agagite, and his device that he had devised against the Jews.

4 Then the king held out^e the golden sceptre toward Esther. So Esther arose, and stood before the king,

5 And said, If it please the king, and if I have found favour in his sight, and the thing *seem* right before the king, and I *be* pleasing in his eyes, let it be written to reverse the *δ* letters devised by Haman the son of Hammedatha the Agagite, which *ζε* he wrote to destroy the Jews which *are* in all the king's provinces:

6 For how^f can I *η*ndure to see the evil that shall come unto my people? or how can I *η*ndure to see the destruction of my kindred?

7 Then the king Ahasuerus said unto Esther the queen, and to Mordecai the Jew, Behold, I^g have given Esther the house of Haman, and him they have hanged upon the gallows, because he laid his hand upon the Jews.

8 Write ye also for the Jews, as it liketh you, in the king's name, and seal *it* with the king's ring: for the writing which is written in the king's name, and sealed with the king's ring, may^h no man reverse.

9 Thenⁱ were the king's scribes called at that time in the third month, that *is*, the month Sivan, on the three and twentieth day thereof: and it was written, according to all that Mordecai commanded, unto the Jews, and to the lieutenants, and the deputies and rulers of the provinces which *are* from^j India unto Ethiopia, an hundred twenty and seven provinces, unto every province according to the writing thereof, and unto every people after their language, and to the Jews according to their writing, and according to their language.

10 And he wrote^k in the king Ahasuerus' name, and sealed *it* with the king's ring; and sent letters by posts on horseback, and riders on mules, camels, and young dromedaries;

11 Wherein the king granted the Jews which *were* in every city to gather themselves together, and to stand for their life, to destroy,^l to slay, and to cause to perish, all the power of the people and province that would assault them, *both* little ones and women, and *to take* the spoil of them for a prey,

12 Upon one day, in all the provinces of king Ahasuerus, *namely*, upon the thirtieth^m day of the twelfth month, which *is* the month Adar.

13 The copy of the writing, for a commandment to be given in every province, *was* *μ* published unto all people, and that the Jews should be ready against that day to avenge themselves on their enemies.

B. C. 510.

a Pr. 13. 22.
b ch. 2. 7.
c ch. 3. 10.
β or, violet, ch. 1. 6.
d Ps. 37. 34. Da. 2. 48.
e Ps. 18. 28. 30.5.11. 97. 11. Pr. 11. 10. Is. 30. 29.
γ she wept and besought him.
f ch. 4. 11. 5. 2.
g ch. 9. 19, 22.
h ch. 9. 2. Ex. 15. 16. De. 2. 25. 11. 25.
i ch. 8. 12.
δ device.
k ch. 3. 13.
ζ or, who wrote.
l ch. 7. 4. Ne. 2. 3.
η be able that I may see.
m ver. 16. ch. 8. 11.
n ver. 1.
o Ps. 71. 13, 24.
p ch. 8. 17. Ge. 35. 5.
θ those which did the business that belonged to the king.
q ch. 1. 19. Da. 6. 8, 12, 15.
r Ps. 18. 43. s ch. 3. 12.
t 2 Sa. 3. 1. 1 Ch. 11. 9. Pr. 4. 18.
κ according to their will.
u ch. 1. 1.
v 1 Ki. 21. 8.
w ch. 5. 11. Job 18. 19. 27. 13. 15. Ps. 21. 10.
x ch. 8. 11.
λ came.
y Ps. 37. 14, 15. 68. 23. 137. 8. 149. 6. 9. Eze. 39. 10.
z ch. 3. 13, &c. 9. 1.
μ revealed.
ν let men hang.

14 So the posts that rode upon mules and camels went out, being hastened and pressed on by the king's commandment. And the decree was given at Shushan the palace.

15 And Mordecai went out from the presence of the king in royal apparel of *β* blue and white, and with a great crown of gold, and with a garment of fine linen and purple: and the city of Shushan rejoiced and was glad.

16 The Jews had^e light, and gladness, and joy, and honour.

17 And in every province, and in every city, whithersoever the king's commandment and his decree came, the Jews had joy and gladness, a feast and a good^e day. And many of the people of the land became Jews; for the fear^k of the Jews fell upon them.

CHAP. IX.

NOW inⁱ the twelfth month, that *is* the month Adar, on the thirteenth day of the same, when the king's commandment^k and his decree drew near to be put in execution, in the day that the enemies of the Jews hoped to have power over them, (though it was turned to the contrary, that the Jews had rule over them that hated them,)

2 The Jews gathered themselves together^m in their cities throughout all the provinces of the king Ahasuerus, to lay hand on such^o as sought their hurt; and no man could withstand them; for the^p fear of them fell upon all people.

3 And all the rulers of the provinces, and the lieutenants, and the deputies, and officers of the king, helped the Jews; because the fear of Mordecai fell upon them.

4 For Mordecai *was* great^r in the king's house, and his fame went out throughout all the provinces: for this man Mordecai waxed greater^t and greater.

5 Thus the Jews smote all their enemies with the stroke of the sword, and slaughter, and destruction, and did *κ* what they would unto those that hated them.

6 And in Shushan the palace the Jews slew and destroyed five hundred men.

7 And Parshandatha, and Dalphon, and Aspatha,

8 And Poratha, and Adalia, and Aridatha,

9 And Parmashta, and Arisai, and Aridai, and Vajezatha,

10 The ten sons^w of Haman the son of Hammedatha, the enemy of the Jews, slew them, but^x on the spoil laid they not their hand.

11 On that day the number of those that were slain in Shushan the palace *λ* was brought before the king.

12 And the king said unto Esther the queen, The Jews have slain and destroyed five hundred men in Shushan the palace, and the ten sons of Haman; what have they done in the rest of the king's provinces? Now what *is* thy petition? and it shall be granted thee: or what *is* thy request further? and it shall be done.

13 Then said Esther, If it please the king, let it be granted to the Jews which *are* in Shushan to do to-morrow also according unto this day's decree, and *ν* let

Haman's ten sons be hanged^a upon the gallows.

14 And the king commanded it so to be done; and the decree was given at Shushan; and they hanged Haman's ten sons.

15 For^d the Jews that *were* in Shushan gathered themselves together on the fourteenth day also of the month Adar, and slew three hundred men at Shushan; but^f on the prey they laid not their hand.

16 But the other Jews that *were* in the king's provinces gathered themselves together, and stood for their lives, and had rest from their enemies, and slew of their foes seventy and five thousand (but they laid not their hands on the prey)

17 On the thirteenth day of the month Adar; and on the fourteenth day^δ of the same rested they, and made it a day of feasting and gladness.

18 But the Jews that *were* at Shushan assembled together on the thirteenth day thereof, and on the fourteenth thereof; and on the fifteenth day of the same they rested, and made it a day of feasting and gladness.

19 Therefore the Jews of the villages, that dwell in the unwall'd towns, made the fourteenth day of the month Adar a day of gladnessⁱ and feasting, and a good day, and of sending^k portions one to another.

20 And Mordecai wrote these things, and sent letters unto all the Jews that *were* in all the provinces of the king Ahasuerus, both nigh and far,

21 To establish *this* among them, that they should keep the fourteenth day of the month Adar, and the fifteenth day of the same, yearly.

22 As the days wherein the Jews rested from their enemies, and the month which was turned^m unto them from sorrow to joy, and from mourning into a good day; that they should make them days of feasting and joy, and of sending portions one to another, and gifts to the poor.

23 And the Jews undertook to do as they had begun, and as Mordecai had written unto them;

24 Because Haman the son of Hammedatha the Agagite, the enemy of all the Jews, had devised^q against the Jews to destroy them, and had cast Pur (that *is*, the lot) to μ consume them, and to destroy them:

25 But when ν Esther came before the

B. C. 509.

a De. 21. 23.
2Sa. 21. 6, 9.
Ga. 3. 13.

b ch. 8. 3, 11.

c Ps. 7. 16.

d ver. 2, 13.

β that is, lot.

e ver. 20.

f ver. 10.

g ch. 8. 17.
Is. 56. 3, 6.
Zec. 2. 11.

γ pass.

δ in it.

ζ pass.

η be ended.

θ strength.

h ver. 20.
ch. 8. 10.

i ch. 8. 17.
De. 16. 11, 14.

k ver. 22.
Ne. 3. 10, 12.

κ their souls.

l ch. 4. 3, 16.

m Ps. 30. 11.

n Lu. 2. 1.

o Ge. 10. 5.
Ps. 72. 10.
Is. 24. 15.

λ made him great,
Da. 2. 48.

p Ge. 41. 40.
Da. 5. 16, 29.

q ch. 3. 6, 7.

r Ro. 14. 18.

μ crush.

s Ne. 2. 10.
Ps. 122. 6, 9.
Ro. 10. 1.

ν she.

king, he commanded^b by letters, that his wicked device, which he devised against the Jews, should return^c upon his own head, and that he and his sons should be hanged on the gallows.

26 Wherefore they called these days Purim, after the name of β Pur: therefore, for all the words of this letter,^e and of that which they had seen concerning this matter, and which had come unto them,

27 The Jews ordained, and took upon them, and upon their seed, and upon all such as joined^f themselves unto them, so as it should not γ fail, that they would keep these two days according to their writing, and according to their appointed time, every year;

28 And that these days should be remembered and kept throughout every generation, every family, every province, and every city; and that these days of Purim should not ζ fail from among the Jews, nor the memorial of them η perish from their seed.

29 Then Esther the queen, the daughter of Abihail, and Mordecai the Jew, wrote with all θ authority, to confirm this second^h letter of Purim.

30 And he sent the letters unto all the Jews, to the hundred twenty and seven provinces of the kingdom of Ahasuerus, with words of peace and truth,

31 To confirm these days of Purim in their times appointed, according as Mordecai the Jew and Esther the queen had enjoined them, and as they had decreed for κ themselves, and for their seed, the matters of the fastingsⁱ and their cry.

32 And the decree of Esther confirmed these matters of Purim; and it was written in the book.

CHAP. X.

AND the king Ahasuerus laid a tribute^a upon the land, and upon the^o isles of the sea.

2 And all the acts of his power, and of his might, and the declaration of the greatness of Mordecai, whereunto the king λ advanced him, are they not written in the book of the Chronicles of the kings of Media and Persia?

3 For Mordecai the Jew was next^p unto king Ahasuerus, and great among the Jews, and accepted^q of the multitude of his brethren, seeking^r the wealth of his people, and speaking peace to all his seed.

חשב על היהודים על ראשו ותלו אותו ואמר
 בגיו על דהעץ: על פן קראו לימים האלה
 פורים על שם הפור על פן על פל דברי האגרת
 הזאת ומיד ראו על פכה ומה הניע אליהם:
 קימו וקבלו היהודים עליהם ועל זרעם ועל
 כל הצלמים עליהם ולא יעזרו להיות עשויים
 את שני הימים האלה ככתבם וכמזגם בכל
 שנה ושנה: והמים האלה נופרים וג' עשיר
 בכל יור ודור משפחה ומשפחה מדינה ומדינה
 ועיר ועיר וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך
 היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם:
 ונת כתב אסתר המלכה בת אביה ומרדכי
 היהודי את כל חקף לקים את אגרת הפורים
 הזאת השנית: וישלח ספרים אל כל היהודים
 אל שבע ועשרים ומאה מדינה מלכות
 אחשוורוש דברי שלום ואמת: לקים את
 ימי הפורים האלה בזמניהם כאשר קים עליהם
 מרדכי היהודי ואסתר המלכה ובאשר קימו
 על נפשם ועל זרעם דברי הצומות ותעקתם:
 ומאמר אסתר קים דברי הפורים האלה
 ונכתב בספר:

CAP. X.

וישם המלך אחשוורוש מס על הארץ ואמר
 היום: וכל מעשה חקפו ויגברתו וקראת
 גדלת מרדכי אשר גדלו המלך הלא הם כחובים
 על ספר דברי הימים למלכי מדי ופרס: כי
 מרדכי היהודי משנה למלך אחשוורוש וגדול
 היהודים חשב על היהודים לאבדם והפל פור
 הוא הגדול להם ולאבדם: ובבא לאסתר המלכה
 אמר עס חסר שני ימים מחשבתו הרעה אשר

פדת היום ואת עשרת בני המן ותלו על העץ:
 ויאמר המלך להעשות פן והנחת דת בשושן
 ואת עשרת בני המן תלו: וינקחו היהודים
 אשר בשושן פס ביום ארבעה עשר לחודש אדר
 ויהרגו בשושן שלש מאות איש ובגדה לא תלחו
 את ידם: וישאר היהודים אשר במדינות המלך
 נקדחלי ועמד על נפשם ונלו מאביהם ודורג
 בשנאיהם חמשה ושבעים אלף ובגדה לא תלחו
 את ידם: ביום שלוש עשר לחודש אדר ונלו
 בארבע עשר בו ועשה אלו יום משתה ושמחה:
 ויהודים אשר בשושן נקדחו בשלושה עשר בו
 ובארבעה עשר בו ונלו בחמשה עשר בו ועשה
 אלו יום משתה ושמחה: על פן היהודים
 הפורים הישבים בעיר הפרוזת עשירי את יום
 ארבעה עשר לחודש אדר שמחה ומשתה ויום
 טוב ומשלח מנות איש לרעהו: ויכתב מרדכי
 את הדברים האלה וישלח ספרים אל כל היהודים
 אשר בכל מדינות המלך אחשוורוש הקרובים
 והרחוקים: לקים עליהם להיות עשירי את
 יום ארבעה עשר לחודש אדר ואת יום המשתה
 עשר בו בכל שנה ושנה: כימים אשר יחיו
 בהם היהודים מאביהם ותחדש אשר נהפך
 להם מינון לשמחה ומאכל ליום טוב לעשות
 אותם ימי משתה ושמחה ומשלוח מנות איש
 לרעהו ומתנות לאביקים: וקבלו היהודים את
 אשר החלו לעשות ואת אשר כתב מרדכי
 אליהם: כי המן בן המרתא האגגי ציר כל
 היהודים חשב על היהודים לאבדם והפל פור
 הוא הגדול להם ולאבדם: ובבא לאסתר המלכה
 אמר עס חסר שני ימים מחשבתו הרעה אשר

CAP. I. א

הפי לִפְיִי חֶרֶב וְאִמְלִטָהּ רַק אֲנִי לִבִּי לְהַגִּיד לָךְ׃
 עַד יָהּ מִדְבֵּר וְהָאֵל וַיֹּאמֶר בְּלִיָּהּ וּבְנוֹתָהּ׃
 אֲבָלִים וְשֵׁתִים יָיִן בְּבֵית אֲחֵיהֶם הִבְכֹּר׃ וְהִנֵּה׃
 רִיחַ דְּרוֹלָה בָּאָה׃ מִעֵבֶר הַמִּדְבָּר וַיַּעַל בְּאַרְבַּע
 פָּנוֹת הַבָּיִת וַיַּפֵּל עַל־הַנְּעָרִים וַיִּמְוֶתוּ וְאִמְלִטָהּ רַק
 אֲנִי לִבִּי לְהַגִּיד לָךְ׃ וַיָּקָם אִיּוֹב וַיִּקְרַע אֶת־
 מַעֲלֹו וַיִּגַּז אֶת־רֹאשׁוֹ וַיַּפֵּל אֶרֶצָה וַיִּשְׁתַּחֲוֶה׃
 וַיֹּאמֶר עָרֹם יָצִיתִי מִבֶּטֶן אִמִּי וְעָרֹם אָשׁוּב שָׁמָּה׃
 יְהוָה נָטָן וַיְהִיחֶה לָקַח יְהוָה שֵׁם יְהוָה מִבְּרָךְ׃
 בְּכָל־זֶמֶן לֹא־חָטָא אִיּוֹב וְלֹא־נִרְצָן חֲסִדָּה לְאֱלֹהִים׃

CAP. II. ב

וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹא בְנֵי הָאֱלֹהִים לְהִתְנַצֵּב עַל־יְהוָה׃
 וַיָּבֹא בִּם־הַשָּׁטָן בְּחֹסֶם לְהִתְנַצֵּב עַל־יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר׃
 יְהוָה אֵל־הַשָּׁטָן אֵי מִזֶּה תָּבֹא וְיֵצֵן הַשָּׁטָן אֶת־
 יְהוָה וַיֹּאמֶר מִשֵּׁשׁ בָּאֲרָץ וּמִהַחֲהֹלָךְ בָּהּ׃ וַיֹּאמֶר׃
 יְהוָה אֵל־הַשָּׁטָן הַשְׁמֵת לְפָנָי אֶל־עֵבְדִּי אִיּוֹב כִּי
 אֵין כָּמוֹהוּ בָּאֲרָץ אִישׁ תָּם וְיֹשֵׁר יֵרָא אֱלֹהִים וְסָר
 מִרָעָה וְעָלְמוֹ מִחֻזֵּק בְּחַסְדּוֹ וּתְסִיתָנִי בֹו לְבַלְעֹו
 חֲנָם׃ וַיֵּצֵן הַשָּׁטָן אֶת־יְהוָה וַיֹּאמֶר עוֹר בְּעֹר־
 עוֹר וְכָל־אֲשֶׁר לְאִישׁ יִתֵּן בְּעַד נַפְשׁוֹ׃ אֲוֹלָם שְׁלָחֹו
 נָא יָדְךָ וְגַע אֶל־עֲצָמָיו וְאֶל־בָּשָׂרוֹ אִם־לֹא אֵל־
 פָּנָיִךְ יִבְרָכֶךָ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵל־הַשָּׁטָן הִנֵּה
 בִּידְךָ אֵיךְ אֶת־נַפְשׁוֹ שָׁמָּה׃ וַיֵּצֵא הַשָּׁטָן׃
 מֵאֶת־פְּנֵי יְהוָה וַיֵּךְ אֶת־אִיּוֹב בְּשִׁתְנֵי לֵעַ
 מִכַּף רִגְלוֹ עַד־קִדְקֹד׃ וַיִּקַּח לוֹ חֹרֶשׁ לְהִתְנַחֵךְ
 בֹו וַיֹּאשׁ יֹשֵׁב בְּחוֹךְ־הָאָפֶס׃ וַיֹּאמֶר לוֹ אֲשֶׁר־
 עָדָךְ מִחֻזֵּק בְּחַסְדֶּךָ בָּרַךְ אֱלֹהִים וְמָת׃
 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִי בְדֹרֹת אֲחֹת הַקְּבִלֹת תִּדְבָּרִי בִּם אֶת־
 הַשּׁוֹב נִקְבֵּל מֵאֶת הָאֱלֹהִים וְאֵת־הָרָע לֹא נִקְבֵּל׃
 בְּכָל־זֶמֶן לֹא־חָטָא אִיּוֹב בְּשִׁפְתָיו׃ וַיִּשְׁמְעֵהוּ׃
 שְׁלֹשֶׁת רָעִי אִיּוֹב אֵת כָּל־הָרָעָה הַזֹּאת הִנָּה
 עָלָיו וַיָּבֹא אִישׁ מִמִּקְמוֹ אֵלֶיפוֹ הַחֹמְכִי וַיְבַלֵּד
 הַשּׁוֹחִי וַצֹּפֵר הַנְּעֻמִּי וַיַּעֲבֹד יְהוָה לְבֹוא לְנֶגֶד־
 לוֹ וּלְנִחְמוֹ׃ וַיֹּשֹׁא אֶת־עֵינָיִם מִרְחוֹק וַלֵּאמֹר׃

אִישׁ הִיָּה בְּאֲרָץ־עֵיץ אִיּוֹב שָׁמוֹ וְהִיָּה הָאִישׁ׃
 הָיָה תָם וְיֹשֵׁר וִירָא אֱלֹהִים וְסָר מִרָעָה׃ וַיִּקְלְדּוּ
 לוֹ שִׁבְעָה בָנִים וְשֵׁשׁ בָּנוֹת׃ וַיְהִי מִקְנֵהוּ
 שִׁבְעַת אֹמֶר־צֹאן וְשִׁלְשֶׁת אֶלְפֵי בָמִלִּים וְחֲמִשׁ
 מֵאוֹת צֶמֶד־בָּקָר וְחֲמִשׁ מֵאוֹת אֲחֹנֹות וַעֲבֹדָה
 בִּפְנֵי מֵאֵד וְהִי הָאִישׁ הָיָה גָדוֹל מִכָּל־בְּנֵי־קָדָם׃
 וְהָלְכוּ בָנָיו וְעֲשֵׂה מִשְׁחָה בֵית אִישׁ יֹמָיו וְשָׁלְחוּ
 וַיִּקְרָא לְשִׁלְשֶׁת אֲחֵיהֶם לֵאמֹר וְשִׁתּוֹת עֲמֹהֶם׃
 וְהִי כִי הִקְסִי יָמִי הַמִּשְׁפָּה וְשָׁלַח אִיּוֹב וַיִּקְדָּשׁ
 וַיִּשְׁתַּכֵּם בַּבֹּקֶר וַיְהַעֲלֶה עֹלֹת מִסָּפֶר כֹּלֶם כִּי אָמַר
 אִיּוֹב אֵלֵי חֲטָאָה בָּי וּבִרְכֹו אֱלֹהִים בְּלִבִּי כִּכְרָה
 יַעֲשֶׂה אִיּוֹב כָּל־הַיָּמִים׃ וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹא בְנֵי
 הָאֱלֹהִים לְהִתְנַצֵּב עַל־יְהוָה וַיָּבֹא בִּם־הַשָּׁטָן
 בְּחוֹסֶם׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵל־הַשָּׁטָן מֵאֵין תָּבֹא
 וְיֵצֵן הַשָּׁטָן אֶת־יְהוָה וַיֹּאמֶר מִשֵּׁשׁ בָּאֲרָץ
 וּמִהַחֲהֹלָךְ בָּהּ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵל־הַשָּׁטָן הַשְׁמֵת
 לְפָנָי עַל־עֵבְדִּי אִיּוֹב כִּי אֵין כָּמוֹהוּ בָּאֲרָץ אִישׁ תָּם
 וְיֹשֵׁר יֵרָא אֱלֹהִים וְסָר מִרָעָה׃ וַיֵּצֵן הַשָּׁטָן אֶת־
 יְהוָה וַיֹּאמֶר הִנֵּה יָבֹא אִיּוֹב אֱלֹהִים׃ הֲלֹא־
 אֲנִי שֹׂכֵת בְּעֹרֹו וּבְעֹד־בֵּיתוֹ וּבְעַד כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ
 מִסְּבִיב מַעֲשֶׂה יְדֵי בְרָכָה וּמִקְנֵהוּ פָרָץ בָּאֲרָץ׃
 וְאֲוֹלָם שְׁלַח נָא יָדְךָ וְגַע בְּכָל־אֲשֶׁר־לוֹ אִם־לֹא
 עַל־פָּנָיִךְ יִבְרָכֶךָ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵל־הַשָּׁטָן הִנֵּה
 כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ בִּידְךָ רַק אֲנִי אֵל־תִּשְׁלַח יָדְךָ וַיֵּצֵא
 הַשָּׁטָן מִפְּנֵי יְהוָה׃ וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ וּבְנֵי
 אֲבָלִים וְשֵׁתִים יָיִן בְּבֵית אֲחֵיהֶם הִבְכֹּר׃ וּמִלִּנְךָ
 בָּא אֶל־אִיּוֹב וַיֹּאמֶר הִבָּקֶר הִי חֲשֹׁת וְהַחֲהֹת
 רָעוֹת עַל־יְדֵיהֶם׃ וַהֲפֵל שָׁבָא וַתִּקְחֶם וְאֶת־
 הַנְּעָרִים הִפִּי לִפְיִי חֶרֶב וְאִמְלִטָהּ רַק אֲנִי לִבִּי לְהַגִּיד לָךְ׃
 עוֹד יָהּ מִדְבֵּר וְהָאֵל בָּא וַיֹּאמֶר אִישׁ
 אֱלֹהִים נִפְלֵה מִן־הַשָּׁמַיִם וַתִּבְעַר בְּצֹאן וּבַנְּעָרִים
 וְהַאֲבָלִים וְאִמְלִטָהּ רַק אֲנִי לִבִּי לְהַגִּיד לָךְ׃ עוֹד
 יָהּ מִדְבֵּר וְהָאֵל בָּא וַיֹּאמֶר מִשְׁפָּדִים שָׁמוֹ שְׁלֹשָׁה
 רָאשִׁים וַיִּשְׁפָּטוּ עַל־הַבָּמִלִּים וַיִּקְחוּם וְאֶת־הַנְּעָרִים

CHAP. I.

THERE was a man in the land of ^a Uz, whose name was Job; ^b and that man was perfect and upright, and one that ^c feared God, and eschewed evil.

2 And there were born unto him seven sons and three daughters.

3 His ^β substance also was seven thousand sheep, and three thousand camels, and five hundred yoke of oxen, and five hundred she-asses, and a very great ^δ household; so that this man was the greatest of all the ^ζ men of the east.

4 And his sons went and feasted in their houses every one his day; and sent and called for their three sisters, to eat and to drink with them.

5 And it was so, when the days of their feasting were gone about, that Job sent and sanctified them, and rose up early in the morning, and offered burnt-offerings according to the number of them all: for Job said, It may be that my sons have sinned, and cursed ^δ God in their hearts. Thus did Job ^κ continually.

6 Now there was a day ^μ when the sons of God came ^ν to present themselves before the LORD, and ^λ Satan came also ^μ among them.

7 And the LORD said unto Satan, Whence comest thou? Then Satan answered the LORD, and said, From going ^ω to and fro in the earth, and from walking up and down in it.

8 And the LORD said unto Satan, Hast thou ^ν considered my servant Job, that ^{there} is none like him in the earth, a perfect and an upright man, one that feareth God, and escheweth evil?

9 Then Satan answered the LORD, and said, Doth Job fear God for nought?

10 Hast not thou made an hedge ^ζ about him, and about his house, and about all that he hath on every side? Thou hast blessed the work of his hands, and his ^ρ substance is increased in the land:

11 But put forth thine hand now, and touch ^σ all that he hath, ^σ and he will ^τ curse thee to thy face.

12 And the LORD said unto Satan, Behold, all that he hath ^{is} in thy ^φ power; only upon himself put not forth thine hand. So Satan went forth from the presence of the LORD.

13 And there was a day ^μ when his sons and his daughters were eating and drinking wine in their eldest brother's house:

14 And there came a messenger unto Job, and said, The oxen were plowing, and the asses feeding beside them;

15 And the Sabeans fell upon them, and took them away; yea, they have slain the servants with the edge of the sword: and I only am escaped alone to tell thee.

16 While he was yet speaking, there came also another, and said, ^χ The fire of God is fallen from heaven, and hath burned up the sheep, and the servants, and consumed them; and I only am escaped alone to tell thee.

17 While he was yet speaking, there came also another, and said, The Chaldeans made out three bands, and ^ψ fell upon the camels, and have carried them

B. C. 1520.

^a Moses is thought to have wrote the Book of Job, whilst among the Midianites, B. C. 1520.

^a 1Ch.1.17,42 La.4.21.

^b Eze.14.14, 20.

^c Pr.16.6.

^γ or, cattle.

^β from aside.

^δ or, husbandry.

^ζ sons.

^d Ge.37.29.

^η or, robe.

^e 1Pe.5.6.

^f 1Ti.6.7.

^g La.3.38.

^h Ps.89.38-52.

ⁱ ch.2.10.

^θ or, attributed folly to God.

^k Le.24.15,16

^l ch.1.6, &c.

^κ all the days

^m ch.2.1, &c.

ⁿ ch.38.7.

¹ Ki.22.19.

^λ the adversary,

¹ Ch.21.1.

² Ec.3.1.

^{Re.} 12.9,10.

^μ in the midst of them.

^o Mat.12.43.

¹ Pe.5.8.

^ν set thine heart on.

^p ch.27.5,6.

^{Ps.} 26.1.

^{41.} 12.

^π swallow him up.

^q Ps.34.7.

^r Mat.6.25.

^ρ or, cattle.

^s ch.19.21.

^σ if he curse thee not.

^t Is.8.21.

^τ or, only.

^φ hand,

^{Ge.} 16.6.

^u Ec.9.12.

^v Mat.11.21.

^w Ja.5.10,11.

^x Ps.39.1.

^χ or, a great fire.

^y Ge.36.11.

^{Je.} 49.7.

^z Ge.25.2.

^a Ro.12.15.

^ψ rushed.

away, yea, and slain the servants with the edge of the sword; and I only am escaped alone to tell thee.

18 While he was yet speaking, there came also another, and said, Thy sons and thy daughters were eating and drinking wine in their eldest brother's house:

19 And, behold, there came a great wind from ^γ the wilderness, and smote the four corners of the house, and it fell upon the young men, and they are dead; and I only am escaped alone to tell thee.

20 Then Job arose, and rent ^d his ^η mantle, and shaved his head, and fell ^ω down upon the ground, and worshipped,

21 And said, Naked ^f came I out of my mother's womb, and naked shall I return thither: the LORD ^g gave, and the LORD hath taken away; blessed ^h be the name of the LORD.

22 In ⁱ all this Job sinned not, nor ^θ charged God foolishly.

CHAP. II.

AGAIN ^j there was a day when the sons of God came to present themselves before the LORD, and Satan came also among them to present himself before the LORD.

2 And the LORD said unto Satan, From whence comest thou? And Satan answered the LORD, and said, From going to and fro in the earth, and from walking up and down in it.

3 And the LORD said unto Satan, Hast thou considered my servant Job, that ^{there} is none like him in the earth, a perfect and an upright man, one that feareth God, and escheweth evil? and still he holdeth fast his integrity, ^p although thou movest me against him, to ^π destroy him without cause.

4 And Satan answered the LORD, and said, Skin for skin; yea, all that a man hath will he give ^r for his life.

5 But put forth thine hand now, and touch his bone and his flesh, and he will curse thee to thy face.

6 And the LORD said unto Satan, Behold, he ^{is} in thine hand; ^τ but save his life.

7 So went Satan forth from the presence of the LORD, and smote Job with sore boils, from the sole of his foot unto his crown.

8 And he took him a potsherd to scrape himself withal; and he sat down among the ashes.

9 Then said his wife unto him, Dost thou still retain thine integrity? curse God, and die.

10 But he said unto her, Thou speakest as one of the foolish women speaketh. What! shall ^w we receive good at the hand of God, and shall we not receive evil? In all this did not Job sin ^z with his lips.

11 Now when Job's three friends heard of all this evil that was come upon him, they came every one from his own place; Eliphaz the Temanite, ^y and Bildad the Shuhite, ^z and Zophar the Naamathite: for they had made an appointment together to come ^a to mourn with him, and to comfort him.

12 And when they lifted up their eyes afar off, and knew him not, they lifted up their voice and wept; and they rent every

Job's complaint of life.

one his mantle, and sprinkled dust^a upon their heads toward heaven.

13 So they sat down^c with him upon the ground seven^d days and seven nights, and none spake a word unto him: for they saw that his grief was very great.

CHAP. III.

AFTER this Job opened his mouth, and cursed his day.

2 And Job γ spake, and said,

3 Let^e the day perish wherein I was born, and the night in which it was said, There is a man child conceived.

4 Let that day be darkness; let not God regard it from above, neither let the light shine upon it.

5 Let darkness and the shadow of death ζ stain it; let a cloud dwell upon it; η let the blackness of the day terrify it.

6 As for that night, let darkness seize upon it; let it not be θ joined unto the days of the year; let it not come into the number of the months.

7 Lo, let that night be solitary; let no joyful voice come therein.

8 Let them curse it that curse the day, who^h are ready to raise up λ their mourning.

9 Let the stars of the twilight thereof be dark; let it look for light, but have none; neither let it see the π dawning of the day;

10 Because it shut not up the doors of my mother's womb, nor hid sorrow from mine eyes.

11 Why died I not from the womb? why did I not give up the ghost when I came out of the belly?

12 Why did the kneesⁱ prevent me? or why the breasts that I should suck?

13 For now should I have lain still and been quiet, I should have slept: then had I been at rest,

14 With kings and counsellors of the earth, which built desolate^j places for themselves;

15 Or with princes that had gold, who filled their houses with silver:

16 Or as an hidden untimely birth^k I had not been; as infants which never saw light.

17 There the wicked cease from troubling; and there the ϕ weary be at rest.

18 There the prisoners rest together; they hear not the voice of the oppressor.

19 The small and great are there; and the servant is free from his master.

20 Wherefore is light given to him that is in misery, and life unto the bitter in soul;

21 Which ω long^l for death, but it cometh not; and dig for it more than for hid treasures;

22 Which rejoice exceedingly, and are glad when they can find the grave?

23 Why is light given to a man whose way is hid, and whom God hath hedged^m in?

24 For my sighing cometh before γ I eat, and my roarings are poured out like the waters.

25 For η the thing which I greatly feared is come upon me, and that which I was afraid of is come unto me.

26 I was not in safety, neither had I rest, neither was I quiet; yet trouble came.

CHAP. IV.

THEN Eliphaz the Temanite answered and said,

2 If we assay μ to commune with thee, wilt thou be grieved? but who can ν withhold himself from speaking?

JOB, III.

B. C. 1520.

a Ne. 9. 1.
La. 2. 10.

b Is. 35. 3.

c Ezr. 9. 3. 5.

d Ge. 50. 10.

β bowing.

He. 12. 12.

γ answered.

e ch. 10. 18, &c.

Je. 20. 14.

f Ga. 6. 7, 8.

g i. e. his anger.

ch. 15. 30.

h Is. 11. 4.

i Ps. 58. 6.

j or, challenge.

η or, let them terrify it,

as those

who have a bitter day,

Am. 8. 10.

θ or, rejoice among.

κ by stealth.

h Je. 9. 17, 20.

i or, a levathan.

μ met me.

ν the multitude of.

π eyelids of the morning

ρ or, I heard

a still voice.

i Is. 66. 12.

σ or, nor in his angels,

in whom he put light.

k 2 Pe. 2. 4.

τ beaten in pieces.

l ch. 15. 28.

m Ps. 146. 3, 4.

n Is. 2. 22.

o Ps. 58. 8.

ϕ wearied in strength.

χ or, look.

ψ or, indignation.

p Ps. 37. 35.

ω wait.

q Re. 9. 6.

r or, iniquity

τ ch. 19. 8.

La. 3. 7.

γ my meat.

s 1 Co. 10. 13.

δ or, labour.

ζ sons of the burning

coal lift up to fly.

η I feared a fear, and it came upon me.

θ there is no search.

κ till there be no number.

λ out-places.

μ a word.

ν refrain from words.

t Ne. 4. 15.

The address of Eliphaz.

3 Behold, thou hast instructed many, and thou hast strengthened^b the weak hands.

4 Thy words have upholden him that was falling; and thou hast strengthened the β feeble knees.

5 But now it is come upon thee, and thou faintest; it toucheth thee, and thou art troubled.

6 Is not this thy fear, thy confidence, thy hope, and the uprightness of thy ways?

7 Remember, I pray thee, who ever perished, being innocent? or where were the righteous cut off?

8 Even as I have seen, they^f that plow iniquity, and sow wickedness, reap the same.

9 By the blast of God they perish, and by δ the breath of his nostrils are they consumed.

10 The roaring of the lion, and the voice of the fierce lion, and the teeth^g of the young lions, are broken.

11 The old lion perisheth for lack of prey, and the stout lion's whelps are scattered abroad.

12 Now a thing was κ secretly brought to me, and mine ear received a little thereof.

13 In thoughts from the visions of the night, when deep sleep falleth on men,

14 Fear μ came upon me, and trembling, which made ν all my bones to shake.

15 Then a spirit passed before my face; the hair of my flesh stood up:

16 It stood still, but I could not discern the form thereof: an image was before mine eyes; ϕ there was silence, and I heard a voice, saying,

17 Shall mortal man be more just than God? shall a man be more pure than his Maker?

18 Behold, he put no trust in his servants; and σ his angels^h he charged with folly:

19 How much less in them that dwell in houses of clay, whose foundation is in the dust, which are crushed before the moth?

20 They are τ destroyed from morning to evening: they perish for ever, without any regarding it.

21 Doth^m not their excellency which is in them go away? they die,ⁿ even without wisdom.

CHAP. V.

CALL now, if there be any that will answer thee; and to which of the saints wilt thou χ turn?

2 For wrath killeth the foolish man, and ψ envy slayeth the silly one.

3 I^p have seen the foolish taking root: but suddenly I cursed his habitation.

4 His children are far from safety, and they are crushed in the gate, neither is there any to deliver them.

5 Those who harvest the hungry eateth up, and taketh it even out of the thorns, and the robber swalloweth up their substance.

6 Although β affliction cometh no forth of the dust, neither doth trouble spring out of the ground;

7 Yet^q man is born unto δ trouble, as the ζ sparks fly upward.

8 I would seek unto God, and unto God would I commit my cause;

9 Which doeth great things and θ unsearchable; marvellous things κ without number

10 Who giveth rain upon the earth, and sendeth waters upon the λ fields:

11 To set up on high those that be low, that those which inourn may be exalted to safety.

12 He^t disappointeth the devices of the

תלעה ועצר במלין מי יוכל : הזה ישראל רבים
 וידים רפות תחוק : פושל ישימון מלך
 וברבים פרעות האמץ : פי עתה תבוא אלך
 ותלא רגע ערך ותפול : הלא יראתך
 בסלחך תתקח ותם דרכך : וברא מי הוא
 נמי אבר ואיפה ישרים נכחד : כאשר ראיתי
 חרשי און וזרע עמל יקצרו : משלמות אלה
 יאבדו ומרדח אפו יכלו : שאנת ארה וקול
 שחל ושני כפירים נקעו : ליש אבר מפלי
 מרף ובני לביא יתפרדו : ואל דבר יגב
 ורמק אולי שמץ מנהו : בשועפים מחזיונות
 לילה בגפל תרדמה על אנשים : פחד קראני
 ורעה ורב עצמותי הפסיד : ורח על פני
 יחלף הספר טענת בשוי : יעמד ולא אכיר
 מראהו תמונה לגד עני דממה וקול אשמע :
 האנוש מאלה יצק אסמעותיו יסור
 גר : הן בעבדיו לא יאמין וגבלאכיו ישים
 תהלה : אף שכלו בתיאור אשר בעפר יסודם
 יפאום לפני עש : מפקר לערב יפהו מבלי
 משים לגדח יאבדו : הלא נפע יתרם גם ימותו
 ולא בחכמה :

CAP. V. ה

קראנא היש עונך ואלמי מקדשים תפנה :
 פי לאויל יתרג פשע ופתח תמית קנאה : אני
 ראיתי אויל משריש ואקוב נהיו פחאם :
 ירחקו בגיו מי שיע וידפאו בשער ואין מציל :
 אשר קצירו רעב יאכל ואל מצנים יתחורו :
 ושאר צמים חלים : פי לא יצא מעפר און
 ומאדמה לא יצמח עמל : פי אדם לעמל יעך
 ובני רשף יגביהו עוף : אולם אני ארש אל אל
 ואל אלהים אשים דברתי : עשה גדלות ואין
 חקר נפלאות עד אין מספר : חתן מפר על
 פני ארץ ושלח מים על פני החצות : לעוים
 שפלים למרום וקדרים שגבו ישיע : מפר

החורו וישא קולם ויבכו ויקרעו איש מעלו
 ויורקו עפר על ראשיהם השמימה : וישבו
 אתו לארץ שבעת ימים ושבעת לילות ואידבר
 אלו דבר פי ראו כי גדל הפאב מאד :

CAP. III. ג

אחריכן פתח איוב את פיו ויקל את יוקו :
 ויען איוב ויאמר : יאבד יום אנל בו
 והלילה אמר נרה גר : היום ההוא יהי
 חשך אלהי ואלה ממשל ואל תופע עליו
 נהרה : יגאלה חשך וצלמות תשפך עליו
 עננה ובעלה פמרי יום : הלילה ההוא
 יקחאו אפל אליהו בימי שנה במספר ירחים
 אל יבא : הנה הלילה ההוא יתי גלמוד אל
 תבוא רגנה בו : יקבה ארריים העתלים
 עור לוחן : יחשכו כוכב נשפו יור לאור ואין
 ואל יראה בעפעפי שחר : פי לא סגר דלת
 במני ויסתר עמל מעני : למה לא מרחם
 אמות מבסן וצאתי ואנוע : מדוע קדמוני
 רבים ומה שדים פי אינק : פי עתה שכתתי
 ואשקוט ששתי או יתח לי : עם מלכים ויעני
 ארץ תבנים תרבות למו : או עם שרים ותב
 להם הממלאים בתיהם בסף : או כנפל טמון
 לא אהיה לעללים לארא אור : שם רשעים
 תדלו רגו ושם נהיו יגעי לח : יחד אסירים
 שאננו לא שמינו קול נקש : קמן וגדול שם
 הוא ועבר חפשי מאדני : למה יתן לעמל אור
 ויהים למרי נפש : המחכים לפנות ואיננו
 ויתפרדו מפסמונים : השומחים אלי גל ושישו
 פי ימצאקבר : לגבר אשר דרכו נסרעה
 ויסף אלה בערו : מילפין לחמי אנחתי תא
 ויתמי כלים שאנתי : פי פחד פחדתי ויאתי גי
 ואשר יתתי גבא לי : לא שלוחי ולא שקסתי
 ולא נחתי ויבא רגו :

CAP. IV. ד

ויען אליפו החימלי ויאמר : הנסה דבר אלך

15 חסד ורחמים שדי יעזוב : אחי בגדי כבודי חל
 16 פאפיק נחלים יעברו : הקדרים מניקרח עלימו
 17 יתעלם שלג : בעת יורנו נצמחו בחרמו נרעבו
 18 מקומם : ילפתי ארחות דרכם יעלו בתוהו
 19 ויאברו : הבישו ארחות המא הליכות שבא
 20 קוילמו : בשו כיבטח באו עדיה ויחפרו
 21 כיעתה הייתם לא תראו חתת ותיראו : הכי
 22 אמרתי הגו לי ומפחכם שחורו בעדי : ומלשוני
 23 מירצו ומיד ערצים תפדוני : חורוני ואני
 24 אחריש ומחשבותי הגנו לי : מה נמצאו
 25 אמרי ישר ומחשבותי חוכם מכם : הלהובח
 26 מלים תחשבו ולוית אמרי נואש : אף על
 27 יתום תפלו ותכרו על ריעכם : ועתה הואיל
 28 פני גי ועל פניכם אם אכוב : שבו נא אל
 29 תני עולה ושבר עוד צוקיבה : הש בלוני
 30 עולה אם חלי לא יבין הוות :

מחשבות עומים ולא תעשנה יריהם והשיה :
 13 לך חכמים בערם וצעת נפתלים במהרה :
 14 ימם יפשידחשך וכלילה ימשישו בצדדים :
 15 וישע מחרב משיהם ומיד חנק אביון : ותהי
 16 לכל תקפה ועלתה תפצה פיה : הנה אשרי
 17 אגוש יוכיחו אלוה ומוסר שדי אליהם :
 18 כי הוא יכאב ויחבש ימחוץ וידו תרפיה :
 19 בשש צרות יצילך ובשבע לא יגע בך רע :
 20 ברע פרץ ממות ובמלחמה מיד הרב : בשוש
 21 לשון תבוא ולא תירא משוה כי יבוא : לשו
 22 ולכסן תשחק ומחת הארץ אליה : כי עט
 23 אבני השדה בריחה וחית השדה השלמה לך :
 24 וידעת כי שלום אחריך ופירות נח ולא תחמא :
 25 וידעת כי רב ורעך וצאצאיו פשוט הארץ :
 26 תבוא בכלח אליה קבר בעלות גרש בעתו :
 27 הנה ואת חקריה כד היא שמענה ואתה
 רע לך :

CAP. VII. י

CAP. VI. י

1 הלא צבא לאגוש על הארץ וכמי שכיר יפיו :
 2 בעבר ישאף צל ובשכיר ימה פעלו : בן
 3 הנחלתי לי ירחי שוא ולילות עמל מנילי :
 4 אם שכלבתי ואמרתי מרני אקום ומיד ערב
 5 ושבעתי נדדים עדי נשף : לבש בשור רפח
 6 וגיש עפר עור רגע ויפאם : ימי קלו מני
 7 ארג וכלו באפס תקוה : וזכר כי רוח חי
 8 לא תשוב עיני לראות טוב : לא תשוני עין
 9 ראי עינך כי ואני : פלה עני וכלך בן
 10 יורד שאול לא יעלה : לא תשוב עוד לביתו
 11 ולא יפירו עוד מקומו : גם אני לא אחשך
 12 כי אבדנה בצר ורחי אשיחה במר נפשי :
 13 היס אני אסתכן כיתשים עלי משמר : כי
 14 אמרתי תנחמני ערש וישא בשחי משכני :
 15 וחסרתי בחלמות ומחשבותי תבטחי : ותמנח

1 וינן איוב ויאמר : לו שקול ישקל בעש
 2 והייתי במאונס וישא איד : כי עתה מחול
 3 ימים יכד על בן דברי לעי : כי חצי שדי
 4 עפזי אשר חמחם שתה ורחי בעותי אלוה
 5 יערכני : הויתק פרא עלי דשא אם יגעד
 6 שור על בלילי : הלא תפל מבלי מלח אם
 7 ישרעים בריר חלמות : מאנה לנגוע נפשי
 8 אמה דני לחמי : מיתן תבוא שאלתי ותקותי
 9 יתן אלוה : ואל אלוה ויבאני יתר דו
 10 ויבצעני : ותהי עוד נחמתי ואסלדה בחילה
 11 לא תחול כי לא כחיתי אמרי קדוש : מה
 12 לחי כי אחל ומחל קצי כי אאריך נפשי : אם
 13 לח אבנים לחי אם בשור נחוש : האם אין
 14 עורתי כי ותישיה נדחה ממני : למס מרעהו

crafty, so that their hands cannot perform β their enterprise.

13 He^a taketh the wise in their own craftiness; and the counsel of the froward is carried headlong.

14 They ymeet with darkness in the day-time, & grope in the noonday as in ye night.

15 But^e he saveth the poor from the sword, from their mouth, and from the hand of the mighty.

16 So the poor hath hope, and iniquity stoppeth her mouth.

17 Behold, happy^d is the man whom God correcteth; therefore despise not thou the chastening of the Almighty:

18 For^f he maketh sore, and bindeth up; he woundeth, and his hands make whole.

19 He^g shall deliver thee in six troubles; yea, in seven there shall no evil touch thee.

20 In famine^h he shall redeem thee from death; and in war from the λ power of the sword.

21 Thou shalt be hid μ from the scourge of the tongue; ⁱ neither shalt thou be afraid of destruction when it cometh.

22 At destruction and famine thou shalt laugh; neither shalt thou be afraid of the beasts of the earth.

23 For thou shalt be in league with the stones of the field; and the beasts^k of the field shall be at peace with thee.

24 And thou shalt know ν that thy tabernacle shall be in peace; and thou shalt visit thy habitation, and shalt not ρ sin.

25 Thou shalt know also that thy seed shall be τ great, and thine offspring as the grass of the earth.

26 Thou shalt come to thy grave in a full age,^l like as a shock of corn χ cometh in in his season.

27 Lo this, we have searched^m it, so it is; hear it, and know thou ⁱ for β thy good.

CHAP. VI.

BUT Job answered and said,

2 Oh that my grief were thoroughly weighed, and my calamity ζ laid in the balances together!

3 For now it would be heavier than the sand^o of the sea: therefore η my words are swallowed up.

4 For the arrows of the Almighty are within me, the poison whereof drinketh up my spirit: the terrors^r of God do set themselves in array against me.

5 Doth the wild ass bray κ when he hath grass? or loweth the ox over his fodder?

6 Can that which is unsavoury be eaten without salt? or is there any taste in the white of an egg?

7 The things that my soul refused to touch are as my sorrowful meat.

8 Oh that I might have my request; and that God would grant me ν the thing that I long for!

9 Even that^t it would please God to destroy me; that he would let loose his hand, and cut me off!

10 Then should I yet have comfort; yea, I would harden myself in sorrow: let him not spare; for^u I have not concealed the words of the Holy^w One.

11 What is my strength, that I should hope? and what is mine end, that I should prolong my life?

12 Is my strength the strength of stones? or is my flesh ρ of brass?

13 Is not my help in me? and is wisdom driven quite from me?

14 To him that σ is afflicted $\ast$ pity should

B. C. 1520.

β or anything
a 1 Co. 3. 19.

b Ps. 38. 11.

γ or, run into,
Is. 59. 10.

Am. 8. 9.

c Ps. 107. 41.

δ are cut off.
 δ in the heat thereof.

η exting-
guished.

d He. 12. 5.

Ja. 1. 12.

e Ge. 25. 15.

f De. 32. 39.

g Ps. 91. 3.

h or, ye are
like to it,
or, them.

κ not.

λ Ps. 37. 19.

μ hands.

ν or, when
the tongue
scourgeth.

i Ps. 31. 20.

j Ec. 12. 11.

k Is. 11. 9.

ν or, that
peace is thy
tabernacle.

π cause to
fall upon.

ρ or, err.

σ before
your face.

τ or, much.

ϕ i. e. this
matter.

l Pr. 9. 11.

χ ascendeth.

ψ palate.

m Pr. 2. 3. 5.

β thyself.

γ a warfare.

n ch. 14. 5, 14.

δ gapeth
after.

ζ lifted up.

η Pr. 27. 3.

ι i. e. I want
words to
express my
grief.

κ Ps. 77. 4.

λ Ps. 6. 6.

μ De. 28. 67.

ν evening be
measured.

π Ps. 88. 15, 16.

ρ at grass.

σ Ge. 42. 36.

τ not return.

ϕ to see, i. e.
to enjoy.

χ my expecta-
tion.

ψ i. e. I can
live no
longer.

θ 1 Ki. 19. 4.

ι Jon. 4. 3, 8.

κ Ps. 40. 9.

λ Ac. 20. 20, 27.

μ Ps. 49. 12, 14.

ν Is. 57. 15.

ξ brazen.

θ melteth.

ι He. 13. 3.

he shewed from his friend; but he forsaketh the fear of the Almighty.

15 My brethren^b have dealt deceitfully as a brook, and as the stream of brooks they pass away;

16 Which are blackish by reason of the ice, and wherein the snow is hid:

17 What time they wax warm, they δ vanish: ζ when it is hot, they are η consumed out of their place.

18 The paths of their way are turned aside; they go to nothing, and perish.

19 The troops of Tema^c looked, the companies of Sheba waited for them.

20 They were confounded because they had hoped; they came thither, and were ashamed.

21 For now θ ye are κ nothing; ye see my casting down, and are afraid.

22 Did I say, Bring unto me? or, Give a reward for me of your substance?

23 Or, Deliver me from the enemy's hand? or, Redeem me from ye hand of the mighty?

24 Teach me, and I will hold my tongue; and cause me to understand wherein I have erred.

25 How forcible^j are right words! but what doth your arguing reprove?

26 Do ye imagine to reprove words, and the speeches of one that is desperate, which are as wind?

27 Yea, ye ρ overwhelm the fatherless, and ye dig a pit for your friend.

28 Now, therefore, be content; look upon me: for ι it is σ evident unto you if I lie.

29 Return, I pray you, let it not be iniquity; yea, return again, my righteousness is in ϕ it.

30 Is there iniquity in my tongue? cannot my ψ taste discern perverse things?

CHAP. VII.

IS there not γ an appointedⁿ time to man upon earth? are not his days also like the days of an hireling?

2 As a servant δ earnestly desireth the shadow, and as an hireling looketh for the reward of his work;

3 So am I made to possess months of vanity, and wearisome nights^p are appointed to me.

4 When^q I lie down, I say, When shall I arise, and the θ night be gone? and I am full of tossings to and fro unto the dawning of the day.

5 My flesh is clothed with worms and clods of dust; my skin is broken, and become loathsome.

6 My days are swifter than a weaver's shuttle, and are spent without hope.

7 O remember that my life is wind: mine^r eye shall λ no more μ see good.

8 The eye of him that hath seen me shall see me no more: thine eyes are upon me, and π I am not.

9 As the cloud is consumed and vanisheth away; so he that goeth down to the grave shall come up no more.

10 He^s shall return no more to his house, neither shall his place know him any more.

11 Therefore I will not refrain my mouth; I will speak in the anguish of my spirit; I will complain in the bitterness of my soul.

12 Am I a sea, or a whale, that thou settest a watch over me?

13 When I say, My bed shall comfort me, my couch shall ease my complaint;

14 Then thou scarest me with dreams, and terrifiest me through visions;

15 So that my soul chooseth strangling, and death rather than my β life.

16 I β loathe it; I would not live away: let me alone; for my days are vanity.

17 What ϵ is man, that thou shouldest magnify him? and that thou shouldest set thine heart upon him?

18 And that thou shouldest visit him every morning, and try him every moment?

19 How ϵ long wilt thou not depart from me, nor let me alone till I swallow down my spittle?

20 I have sinned; what shall I do unto thee, O thou Preserver δ of men? why hast thou set me as a mark δ against thee, so that I am a burden to myself?

21 And why dost thou not pardon my transgression, & take away δ mine iniquity? for now shall I sleep in γ dust; & thou shalt seek me in the morning, but I γ shall not be.

CHAP. VIII.

THEN answered Bildad the Shuhite, and said,

2 How long wilt thou speak these things? and how long shall the words of thy mouth be like a strong wind?

3 Doth δ God pervert judgment? or doth the Almighty pervert justice?

4 If thy children have sinned against him, and he have cast them away θ for their transgression;

5 If θ thou wouldst seek unto God betimes, and make thy supplication to γ Almighty;

6 If thou wert pure & upright; surely now he would avert for thee, and make the habitation of thy righteousness prosperous.

7 Though thy beginning was small, yet thy latter end should greatly increase.

8 For inquire, I pray thee, of the former age, and prepare thyself to the search of their fathers:

9 (For we ϵ are but of yesterday, and know κ nothing, because our days upon earth are a ϵ shadow:)

10 Shall not they teach thee, and tell thee, and utter words out of their heart?

11 Can the rush grow up without mire? can the flag grow without water?

12 Whilst ϵ it is yet in his greenness, and not cut down, it withereth before any other herb.

13 So are the paths of all that forget God; and the hypocrite's hope γ shall perish:

14 Whose hope shall be cut off, and whose trust shall be a spider's λ web.

15 He shall lean upon his house, but it γ shall not stand: he shall hold it fast, but it shall not endure.

16 He is green before the sun, and his branch shooteth forth in his garden.

17 His roots are wrapped about the heap, and seeth the place of stones.

18 If he destroy him from his place, then it shall deny him, saying, I δ have not seen thee.

19 Behold, this is the joy of his way, and out of the earth shall others γ grow.

20 Behold, God ϵ will not cast away a perfect man, neither will he π help γ evildoers;

21 Till he fill thy mouth with laughing, and thy lips with τ rejoicing.

22 They that hate thee shall be clothed with ϵ shame; and the dwelling-place of the wicked shall ϕ come to nought.

CHAP. IX.

THEN Job answered and said,

2 I know it is so of a truth: but ϵ how should man be just ψ with God?

3 If he will contend with him, he can-

B. C. 1520.

 β bones.

a Jude 24, 25.

b ch. 10, 1, 20.

c Ps. 8, 4.

d He. 12, 26.

e Jos. 10, 12.

f Ps. 104, 2, 3.

g Is. 40, 22, 28.

h Ps. 30, 4.

i Mat. 14, 25.

j heights.

k Ps. 36, 6.

l La. 3, 12.

m Am. 5, 8.

n Ash, Cesil, and Cimah.

o Mi. 7, 18, 19.

p 1 Jn. 1, 9.

q Ps. 103, 15.

r turn him away.

s ch. 11, 10.

t Da. 4, 35.

u helpers of pride, or strength.

v ch. 34, 12, 17.

w De. 32, 4.

x 2 Ch. 19, 7.

y Ps. 89, 14.

z Da. 9, 14.

aa Ro. 3, 5, 6.

ab ch. 34, 31.

ac in the hand of their.

ad ch. 11, 13.

ae 22, 23, &c.

af Ps. 39, 5.

ag not.

ah 1 Ch. 29, 15.

ai Ecce. 21, 3.

aj Ps. 129, 6.

ak Mat. 13, 20.

al ch. 11, 20.

am 27, 8.

an Pr. 10, 28.

ao house.

ap Is. 59, 5, 6.

aq μ ships of desire, or ships of Ebeh.

ar w Mat. 7, 26.

as Je. 2, 22.

at Ps. 37, 36.

au y make me to be abhorred.

av z Mat. 3, 9.

aw a Ps. 94, 14.

ax π take the ungodly by the hand.

ay p one that should argue.

az σ or, umpire.ba τ shouting for joy.

bb Ps. 106, 23.

bc Ps. 132, 18.

bd Ps. 39, 10.

be ϕ not be.bf χ I am not so with myself.

bg e Ps. 143, 2.

bh Ro. 3, 20.

bi ψ or, before.bj ϕ or, cut off while I live.bk δ answer him one of a thousand.bl 4 He ϵ is wise in heart, and mighty in strength: who hath hardened himself against him, and hath prospered?

bm 5 Which removeth the mountains, and they know not; which overturneth them in his anger;

bn 6 Which δ shaketh the earth out of her place, and the pillars thereof tremble;bo 7 Which commandeth the sun, ϵ and it riseth not, and sealeth up the stars;bp 8 Which alone spreadeth out the heavens, and treadeth δ upon the γ waves of the sea;bq 9 Which ϵ maketh δ Arcturus, Orion, and Pleiades, and the chambers of the south;

br 10 Which doeth great things past finding out; yea, and wonders without number.

bs 11 Lo, he goeth by me, and I see him not: he passeth on also, but I perceive him not.

bt 12 Behold, he taketh away, who can χ hinder him? who γ will say unto him, What doest thou?bu 13 If God will not withdraw his anger, the γ proud helpers do stoop under him.

bv 14 How much less shall I answer him, and choose out my words to reason with him?

bw 15 Whom, though I were righteous, yet would I not answer, but γ I would make supplication to my Judge.

bx 16 If I had called, and he had answered me, yet would I not believe that he had hearkened unto my voice.

by 17 For he breaketh me with a tempest, and multiplieth my wounds without cause.

bz 18 He will not suffer me to take my breath, but filleth me with bitterness.

ca 19 If I speak of strength, lo, he is strong: and if of judgment, who shall set me a time to plead?

cb 20 If I justify myself, mine own mouth shall condemn me: if I say, I am perfect, it shall also prove me perverse.

cc 21 Though I were perfect, yet would I not know my soul: I would despise my life.

cd 22 This is one thing, therefore I said it, He δ destroyeth the perfect and the wicked.

ce 23 If the scourge slay suddenly, he will laugh at the trial of the innocent.

cf 24 The earth is given into the hand of the wicked: he covereth the faces of the judges thereof; if not, where, & who is he?

cg 25 Now my days are swifter than a post: they flee away, they see no good.

ch 26 They are passed away as the μ swift ships; as the eagle that hasteth to the prey.

ci 27 If I say, I will forget my complaint, I will leave off my heaviness, and comfort myself;

cj 28 I am afraid of all my sorrows, I know that thou wilt not bolder me innocent.

ck 29 If I be wicked, why then labour I in vain?

cl 30 If ϵ I wash myself with snow water, and make my hands never so clean;cm 31 Yet shalt thou plunge me in the ditch, and mine own clothes shall ν abhor me.

cn 32 For he is not a man, as I am, that I should answer him, and we should come together in judgment.

co 33 Neither is there ρ any σ days-man betwixt δ us, that might lay his hand upon us both.cp 34 Let him take δ his rod away from me, and let not his fear terrify me;cq 35 Then would I speak, and not fear him: but χ it is not so with me.

CHAP. X.

MY soul is β weary of my life: I will

וְעֵנֵנִי אֶחָת מִי־אֵלָהּ : חֲכֹם לֵבָב וְאִמְצִין כֹּחַ
 מִי־הַקֶּשֶׁה אֵלָיו וַיִּשְׁלֹם : הַמַּעֲתִיק הָרִים וְיֵלֵא
 יָדָיו אֲשֶׁר הִשְׁכֵּם בְּאֶפֶס : הַמְרִנֵּי אֶרֶץ מִמְקוֹמָהּ
 וְעִמּוּדֶיהָ יִתְפָּלֵצוּן : הַחֹמֶר לַחֲרֹם וְלֹא יִזְרַח
 וַיִּבְעַר כּוֹכְבִּים יַחֲסֹם : נִשְׁחָה שָׁמַיִם לְבָדוֹ וְדוֹף
 עַל־בְּמַחֲרִים : עֲשֵׂה עֵשׂ כְּסִל וּכְיִמָּה וְחֹדֶר
 תִּמּוֹן : עֲשֵׂה גִלּוּת עֲרִיצֵן חֲקֹר וְנִסְפָּאוֹת עַד
 אֵין מִסְפָּר : הֲיֵן יַעֲבֹר עָלַי וְלֹא אֶרְאֶה וְיִחַלֶּף
 וְלֹא־אֲבִין לוֹ : הֲיֵן יִחַלֶּף מִי וַיִּשְׁבְּנוּ מִי־אִמְרִי
 אֵלָיו מִהִתְעַשֶּׂה : אֵלּוּף לֹא־יִשְׁבֵּב אִפֹּס תַּחְתָּיו
 שִׁבְחוּ עֲוֵרֵי דָבָר : אֵף פִּי־אֲנִי אֶעֱנֶה אֲבַחֶה
 דְּבַר עֲפֹס : אֲשֶׁר אִם־צִדְקָתִי לֹא אֶעֱשֶׂה
 לְמִשְׁפָּטִי אֲחַחֶנּוּ : אִם־קָרָאתִי וַיַּעֲנֵנִי לֹא
 אֶאֱמִין כִּי־יֵאֱמִין קוֹלִי : אֲשֶׁר־בִּשְׁעָרָה יִשְׁוֹשְׁנִי
 וְהִרְבֵּה פָצְעֵי חֲסֹם : לֹא־יִתְּנִי הַשֵּׁב רִחְמִי כִּי
 יִשְׁבְּעֵנִי מִמּוֹרִים : אִם־לֵכֶת אֲמִין הִבֵּה
 וְאִם־לְמִשְׁפָּט מִי וַיַּעֲנֵנִי : אִם־אֶצְדֵּק פִּי
 וַיִּשְׁיַעֲנִי פִּס־אֵלַי וַיַּעֲקֹשְׁנִי : תָּם אֲנִי לֹא
 אֲדַע נִפְשִׁי אִמָּאֵם דָּי : אַחֲרִית־הִיא עַל־
 כֵּן אֲמַרְתִּי תָם וְרָשָׁע הוּא מְכַלֵּה : אִם־
 שׁוֹט יִמִּית פֶּתָאֵם לְמִסַּת נִקְוִים יִלְעָן : אֶרֶץ
 נִתְּנָה בִּיד־רָשָׁע פִּנֵּי־שִׁפְטִיָּה יִכְסֶּה אִם־לֹא אִפֹּס
 מִי־הוּא : וַיְמִי קִלּוֹ מִי־רֶצֶן בְּרוּחַ לֹא־רָאוּ
 מִזִּבְחָה : חֲלָפֵי עִם־אֲנִיּוֹת אֲבָה כְּלִשָּׁר יִשׁוּשׁ עָלַי
 אֶכֶל : אִם־אֲמַר אֲשַׁכַּחַה שִׁיחִי אֶעֱבֹד פִּנֵּי
 וְאֲבִלְוֶה : יִנְהַרְגִי כִלְעִצְבָּרְגִי יִרְעֵתִי כִּי־לֹא
 תִּנְקֵנִי : אֲנִי אֲרִשָּׁע לְפָנֶיהָ הִבֵּל אֲיַנֵּעַ
 אִם־הִתְרַחֲצֵתִי בְּמִי־שֶׁלֶג וְהִנְפּוֹתִי בְּנוֹר כֶּסֶף
 אִזּוֹ בִּשְׁחַת תִּסְבֹּלֵנִי וְתַעֲבֹנִי שְׁלֹמוֹתִי : כִּי־לֹא
 אֵישׁ כְּמוֹנִי אֶעֱנֶנּוּ נְבוּא וְחֹדֶר בְּמִשְׁפָּט : לֹא יֵשׁ
 בְּיָמֵי מוֹכִיָּה יִשָּׁת יְדִי עַל־שִׁנָּיִם : יִסֹּר מַעֲלֵל
 שִׁבְחִי וְאִמְתִּי אֲלִי־תַבְעֵתִי : אֲדַבֶּרָה וְלֹא
 אִירָאֵנִי כִּי־לֹא־כֵן אֲנִלִּי עֲמִיד :

16 מִחֲנֹק נִפְשִׁי מוֹרֵת מִעֲצֻמוֹתֶי : מֵאִסְתִּי לֹא
 17 לַעֲלֹם אֲחִיזָה חֹדֶל מִפְּנֵי כִידְבָל יָמִי : מוֹד־
 אֲנוֹשׁ כִּי תִגְדֹּלֵנִי וְכִן־תִּשְׁרֵת אֵלָיו לִבִּי :
 18 וְהִתְקַרְנִי לְבָקָרִים לִרְנָעִים תִּבְחַנְנֵנִי : כִּפְחָה לֹא־
 19 תִּשְׁעֶה מִפְּנֵי לֹא תִרְפְּנִי עַד־בִּלְעִי קוֹי : חֲטָאתִי
 20 מַה אֲפַעֵל לִךְ נֹצֵר הָאָדָם לִמָּה שְׁמִתְנִי לְמַפְנֵעַ
 21 לִךְ וְאֲחִיזָה עָלַי לְמִשָּׁא : וּמַה־ לֹא־חֲשָׂא פִשְׁעִי
 וְתַעֲבִיר אֶרֶץ־עֹלָמִי כִּי־עֲשֶׂהָ לְעֶפֶר אֲשַׁכַּב
 וְשִׁחַתְתִּנִּי וְאִינִנִּי :

CAP. VIII. ח

1 וַיַּעַן בְּלִדָּה הַשָּׁמַיִ וַיֹּאמֶר : עֲרָאן הַמַּלְלִי
 2 אֵלֶּה וְרוּחַ כְּבִיר אֲמַר־יִסְקֶה : הֵאל יַעֲתָה
 3 מִשְׁפָּט וְאִם־שִׁבְי יַעֲתֵה צָדִק : אִם־בִּנְיָה חֲטָאוֹ
 4 לוֹ וַיִּשְׁלַחֵם בְּיַד־פִּשְׁעָם : אִם־אֲחַתָּה תִּשְׁחַר
 5 אֶל־אֵל וְאֶל־שִׁבְי תַּחֲחֹנֶן : אִם־נֶזֶן וַיִּשָּׁר אֲחֶה
 6 כִּי־עֲשָׂה יַעֲוִר עָלָה וְשֹׁלֵם נֹת צִדְקָה : וְהִיָּה
 7 רֵאשִׁיתָהּ מִצֶּעֶר וְאַחֲרֶיהָ יִשְׁבֶּה מָאֵד : כִּי
 8 שְׂאֵל־נָא לְדוֹר וְיִשְׁוֹן וְכִנּוֹן לַחֲקֹר אֲבוֹתָם : כִּי
 9 תִּמּוֹל אֲבָחֵנוּ וְלֹא נָדַע כִּי צֵל יִמְנוֹ עַל־אֶרֶץ
 10 וְהֵלֵא־הֵם יוֹרֵד וַיֹּאמְרוּ לִךְ וּמִלְכָם יוֹעִיאוּ
 11 מַלְאִים : הִינֵּה־לָפָא בָלָא בִצָּה יִשְׁנֹא אֲחוֹ בִלִּי
 12 מִיָּם : עֲדָנֵה בָאֵפוֹ לֹא יִקְטֹף תִּלְפִּין כִּלְחֶצֶר
 13 יִיבֹשׁ : כֵּן אֲרָחוֹת כִּלְשִׁיכָיו אֵל וְחִקּוֹת חֲנָף
 14 תִּאֲבֹד : אֲשֶׁר־קוֹמֹס כְּסִלֹּ וְגִית עֲבֹדִשׁ מִבְּטָחוֹ
 15 יִשְׁעֵן עַל־בֵּיתוֹ וְלֹא יַעֲמִיד יַחֲזֹק בֹּו וְלֹא יָקוּם
 16 רִמְבֹּב הוּא לְפָנֵי־שִׁמְשׁ וְעַל־פִּנְתּוֹ יִנְקָתוֹ תַּצֵּא
 17 עַל־לֵל שְׁרָשָׁיו יִסְבְּנוּ בֵּית אֲבָנִים יִחַחֶה : אִם־
 18 יִבְלַעֲנֵה מִמְקוֹמוֹ וְכֹחַ בֹּו לֹא רֵאשִׁיתָהּ : הֵן
 19 הוּא מִשׁוּשׁ דִּרְבֹּו וּמִעֶפֶר אַחֵר יִצְכָּחוּ : הֵן
 20 אֵל לֹא יִמָּאֵס־תָּם וְלֹא יִחַחֲזֹק בְּיַד־מָרְעִים : עַד
 22 יִמְלֹךְ שִׁחּוֹק פִּיָּה וְשִׁפְתֶּיהָ תִּרְוַעַה : שְׁנִיָּה
 לְבִשְׁרִבֶּשֶׁת וְאֵלֶּה רִשְׁעִים אֲיַנֵּנִי :

CAP. X. י

CAP. IX. ט

נִקְשָׁה נִפְשִׁי בְּחַיִּי אֶעֱבֹד עָלַי שִׁיחִי אֲדַבֶּרָה :

1 וַיַּעַן אִיּוֹב וַיֹּאמֶר : אֲמָנִם יַדְעִיתִי כִּי־כֵן וּמַה־
 2 יַצְדֵּק אֲנוֹשׁ עִם־אֵל : אִם־יִחַפֵּץ לְרִיב עִמּוֹ לֹא
 3 תַעֲוִ

תכלית שני המצא : גבתי שמים מה תפעל
 עמקה משאל מה תדע : ארפה מארץ מדה
 ורחבה מזרים : אסי חלף ויסגר ויקחיל ומי
 ישיבנו : כיהוא ידע מתישוא ובראאון ולא
 יתבונן : ואיש גבב ילבב ועיר פרא אדם ידל
 אסאפה הכינות לבד ופרשת אליו פסד
 אסאון בידד הרחוקה ואל תשפן באחלה
 עולה : כראו תשא פנה ממים ודיות מצק
 ולא תירא : כראפה עמל תשפח במים עברו
 תזר : ומצהרים יקום חלד תעפה פסד תהיה
 ובשחת כירש תהיה ותפרת לגשח השכב
 ורבעת ואין מחיר ודלי פנה רבים : ועיני
 רשעים תמליה ומנוס אבר מנהם ותקוהם
 משהקש :

CAP. XII. י

וישן איוב ויאמר : אמנם כי אתם עם ועמכם
 תמיה חכמה : בסלי לבב' מומכם לא תפל אבני
 מכם ואת מראין כמראלה : שחק לרעהו
 אהיה קרא לאלה ויענהו שחוק צדיק
 תמים : לפיד בוז לעשתות שאגן זכון למיעדי
 רגל : ישליו אהלים לשודים ובסחות למרנני
 אל לאשר הביא אלה ביד : ואולם שאל
 נא בחכות וחרד ועוף השמים ויגרלך
 או שיה לארץ וחרד ויספרי לך דגי הים
 כי לא ידע בכלאלה כי יד ידוה עשהה ואת
 אשר בידו גפש פלח ורוח פל בשראיש
 הלאאון מלון תבגן וחרד אכל ישעסלו
 בישעים חכמה וארץ ימים תבונה : עמו
 חכמה ותבונה לו עצה ותבונה : הן יהרום
 ולא יבנה יסר על אש ולא ישחק : הן יעצר
 בפנים ויבשו וישלחם ויהפך ארץ : עמו עו
 ותושיה לו שגג ומשגרה : מולך ויעצים
 שגלל ושפטים יהולל : מיסר מלכים פתח

במר נפשי : אמר אל אלה אלהי תרשעני
 הוריעני על מה תרביני : המוב לך בירעשק
 כי תמאס וינע פסד ועל עצת רשעים הופעת
 העני בשור לך אם פראות אנוש תראה
 הכימי אנוש ימך אסונותך כימי גבר : כי
 תבקש לעוני ותחפאתי תדורש : על דעהך
 כירא ארשע ואין מידת מציל : ידך עעבני
 ויעשני יחד סבוב ותבלעני : וברא כירחמך
 עשיתי ואליעפר תשיבני : הלא כחבל תחביני
 וכתבתי תקפאני : עור וגשר תלבישני
 ובעצמות וקדים תשכני : חיים וחסד עשיתי
 עמדי ותקדחך שמרה ודחי : ואלה צפנת
 בלבך ידעתי כיראת עמך : אם חפאתי
 ושמרתני ומעוני לא תבני : אם רשעתי
 אללי לי וצדקתי לא אשא ראשי שבע קלון
 וראה עניי : וינארה פשחל תצורני ותשב
 תחפאני כי : תחדש ערף נגדי ותרב בעשך
 עמדי תלפוט וצבא עמי : ולמה מרחם
 הוצאתני אנוע ועין לא תראני : כאשר לא
 הייתי אהיה ממשן לקבר איכל : הלא מעט
 ימי ? חלל ושיח למפי ואבליה מעט : בטרם
 אבד ולא אשוב אל ארץ חשך וצלמות
 ארץ עפחה : כמו אכל צלמות ולא סרים
 ותפע כמראפל :

CAP. XI. יא

וישן צפר הנעמתי ויאמר : חרב דברים לא
 יענה ואם איש שפתים יצדק : ביד ממים
 יחרישו ותלעג ואין מלם : והאמר לו לקחי
 ובר הייתי בעיניך : ואולם מריתו אלה בפר
 וישתח שפתי עמך : וידך לך תעלמות
 חכמה כירכסלים לחושיה ודע כירשע לך
 אלה מעונך : החקר אלה תמצא אם ער

leave my complaint upon myself; I will speak in the bitterness of my soul.

2 I will say unto God, Do not^a condemn me; shew me wherefore^b thou contendest with me.

3 *Is it* good unto thee that thou shouldst oppress, that thou shouldst despise the work of thine hands, and shine upon the counsel of the wicked?

4 Hast thou eyes of flesh? or^d seest thou as man seeth?

5 *Are* thy days as the days of man? *are* thy years as man's days,

6 That thou inquierest after mine iniquity, and searchest^e after my sin?

7 Thou knowest^f that I am not wicked; and *there is* none that can deliver out of thine hand.

8 Thine hands have made me, and fashioned me together round about; yet thou dost destroy me.

9 Remember, I beseech thee, that thou hast made me as the clay;^g and wilt thou bring me into dust again?

10 Hast thou not poured me out as milk, and curdled me like cheese?

11 Thou^h hast clothed me with skin and flesh, and hast fenced me with bones and sinews.

12 Thou hast granted me life and favour, and thy visitation hath preserved my spirit.

13 And these things hast thou hid in thine heart: I know that *this is* with thee.

14 If I sin, then thou markest me, and thou wilt not acquit me from mine iniquity.

15 If I be wicked, woeⁱ unto me; and if I be righteous, yet will I not lift up my head. I am full of confusion; therefore see thou mine affliction;

16 For it increaseth. Thou huntest me as a fierce lion;^j and again thou shewest thyself marvellous upon me.

17 Thou renewest thy witnesses against me, and increasest thine indignation upon me; changes and war are against me.

18 Wherefore then hast thou brought me forth out of the womb? Oh^k that I had given up the ghost, and no eye had seen me!

19 I should have been as though I had not been; I should have been carried from the womb to the grave.

20 *Are* not my days few?^l cease then, and let me alone, that I may take comfort a little.

21 Before I go whence I shall not return, even to the land^m of darkness and the shadow of death;

22 A land of darkness, as darkness itself; and of the shadow of death, without any order, and where the light is as darkness.

CHAP. XI.

THEN answered Zophar the Naamathite, and said,

2 Should not the multitude of words beⁿ answered? and should a man^o full of talk be justified?

3 Should thy lies make men hold their peace? and when thou mockest, shall no man make thee ashamed?

4 For^p thou hast said, My doctrine is pure, and I am clean in thine eyes.

5 But oh that God would speak, and open his lips against thee;

6 And that he would shew thee the secrets of wisdom, that they are double to that which is! Know, therefore, that God exacteth of thee less^q than thine iniquity deserveth.

7 Canst thou by searching^r find out

B. C. 1520.

a Ps. 143. 2.
Ro. 8. 1.

β the heights of heaven.

b La. 5. 16, 17.

γ labour.

c Re. 3. 7.

d or, make a change.

e turn him away.

f 1 Sa. 16. 7.

g Ps. 10. 14.

h Jno. 2. 24, 25.

i empty.

j Ps. 10. 15.

k 1 Sa. 7. 3.

l It is upon thy knowledge.

m Jno. 21. 17.

n took pains about me.

o Ps. 101. 3.

p Je. 18. 6.

q Ro. 9. 21.

r arise above the noon-day.

s Pr. 4. 18.

t Is. 58. 8, 10.

u Ps. 139. 13.

v hedged.

w intreat thy face.

x Ps. 45. 12.

y Ne. 28. 65.

z flight shall perish from them.

a Pr. 11. 7.

b Is. 6. 5.

c or, a puff of breath.

d La. 3. 10.

e Hos. 13. 7, 8.

f an heart.

g fall not lower than you.

h that is, plagues.

i with whom are not such as these?

j ch. 3. 11.

k Ps. 73. 12, &c.

l Je. 12. 1, &c.

m Ps. 39. 5, 13.

n Ps. 38. 12.

o Ps. 23. 4.

p or, life.

q flesh of man.

r palate.

s Pr. 10. 19.

t of lips.

u ch. 32. 7.

v or, devices.

w i. e. God.

x Pr. 8. 14.

y ch. 6. 30.

z 10. 7.

a upon.

b Eze. 14. 9.

c Eze. 9. 13.

d Is. 19. 13.

e Is. 40. 28.

f Ro. 11. 33.

God? canst thou find out the Almighty unto perfection?

8 *It is* β as high as heaven; what canst thou do? deeper than hell; what canst thou know?

9 The measure thereof is longer than the earth, and broader than the sea.

10 If^c he be cut off, and shut up, or gather together, then who can hinder him?

11 For^d he knoweth vain men: he seeth wickedness also: will he not then consider it?

12 For vain man would be wise, though man be born like a wild ass's colt.

13 If thou prepare^e thine heart, and stretch out thine hands toward him;

14 If iniquity be in thine hand, put it far away, and let not wickedness dwell in thy tabernacles.

15 For then shalt thou lift up thy face without spot; yea, thou shalt be steadfast, and shalt not fear:

16 Because thou shalt forget thy misery, and remember it as waters that pass away:

17 And thine age shall be clearer than the noon-day; thou shalt shine forth, thou shalt be as the morning.

18 And thou shalt be secure, because there is hope; yea, thou shalt dig about thee, and thou shalt take thy rest in safety.

19 Also thou shalt lie down, and none shall make thee afraid; yea, many shall make suit unto thee.

20 But the eyesⁿ of the wicked shall fail, and they shall not escape, and their^o hope shall be as p the giving up of the ghost.

CHAP. XII.

AND Job answered and said,

2 No doubt but ye are the people, and wisdom shall die with you.

3 But I have understanding as well as you; I am not inferior to you: yea, who knoweth not such things as these?

4 I am as one mocked of his neighbour, who calleth upon God, and he answereth him: the just upright man is laughed to scorn.

5 He that is ready to slip with his feet is as a lamp despised in the thought of him that is at ease.

6 The tabernacles of robbers prosper, and they that provoke God are secure; into whose hand God bringeth abundantly.

7 But ask now the beasts, and they shall teach thee; and the fowls of the air, and they shall tell thee:

8 Or speak to the earth, and it shall teach thee; and the fishes of the sea shall declare unto thee.

9 Who knoweth not in all these, that the hand of the LORD hath wrought this? 10 In whose hand is the soul of every living thing, and the breath of all mankind.

11 Doth not the ear try words? and the mouth taste his meat?

12 With the ancient is wisdom; and in length of days understanding.

13 With him is wisdom and strength, he hath counsel and understanding.

14 Behold, he breaketh down, and it cannot be built again; he shutteth up a man, and there can be no opening.

15 Behold, he withholdeth the waters, and they dry up; also he sendeth them out, and they overturn the earth.

16 With him is strength and wisdom: the deceived and the deceiver are his.

17 He leadeth counsellors away spoiled, and maketh the judges fools.

18 He looseth the bond of kings, and girdeth their loins with a girdle.

19 He^a lea^heth princes away spoiled, and overthroweth the mighty.

20 He removeth^c away the γ speech of the trusty, and taketh away the understanding of the aged.

21 He^a poureth contempt upon princes, and ζ weakeneth the strength of the mighty.

22 He discovereth^f deep things out of darkness, and bringeth out to light the shadow^s of death.

23 He increasethⁱ the nations, and destroyeth them; he enlargeth the nations, and θ straiteneth them again.

24 He taketh away the heartⁱ of the chief of the people of the earth, and causeth them to wander in a wilderness where there is no way.

25 They grope^p in the dark without light, and he maketh them to λ stagger like a drunken man.

CHAP. XIII.

LO, mine eye hath seen all *this*, mine ear hath heard and understood it.

2 What ye know, the same do I know also; I *am* not inferior unto you.

3 Surely I would speak to the Almighty,^r and I desire to reason^s with God.

4 But ye *are* forgers of lies, ye *are* all physicians of no value.

5 O that ye would altogether hold your peace! and *it* should be your wisdom.

6 Hear now my reasoning, and hearken to the pleadings of my lips.

7 Will ye speak wickedly for God? and talk deceitfully^a for him?

8 Will^u ye accept his person? will ye contend for God?

9 Is it good that he should search you out? or as one man mocketh another, do ye so mock^z him?

10 He will surely reprove you, if ye do secretly accept^a persons.

11 Shall not his excellency make you afraid?^b and his dread fall upon you?

12 Your remembrances *are* like unto ashes, your bodies to bodies of clay.

13 ξ Hold your peace, let me alone, that I may speak, and let come on me what *will*.

14 Wherefore do I take my flesh in my teeth, and put my life in mine hand?

15 Though^f he slay me, yet will I trust in him; but I will π maintain mine own ways before him.

16 He also *shall be* my salvation;^s for an hypocrite^k shall not come before him.

17 Hear diligently my speech, and my declaration with your ears.

18 Behold now, I have ordered my cause: I know that I shall be justified.

19 Whoⁱ *is he* that will plead with me? for now, if I hold my tongue, I shall give up the ghost.

20 Only do not two *things* unto me: then will I not hide myself from thee.

21 Withdraw^t thine hand far from me: and let not thy dread make me afraid.

22 Then callⁱ thou, and I will answer: or let me speak, and answer thou me.

23 How many *are* mine iniquities and sins? make me to know^m my transgression and my sin.

24 Wherefore hidestⁿ thou thy face, and holdest me for thine enemy?^o

25 Wilt thou break^p a leaf driven to and fro? and wilt thou pursue the dry stubble?

26 For thou writest bitter things against

B. C. 1520.

a Is. 45. 1.

b Ps. 25. 7.

c Is. 3. 1. 3.

d ch. 33. 11.

β observest.

γ lip of the faithful.

δ roots.

e Da. 2. 21, 22.

f or, looseth the girdle of the strong.

g 1 Co. 4. 5.

h short of.

i ch. 34. 22.

j Ec. 2. 23.

k Ps. 107. 38.

l Ps. 90. 5, 10.

m leadeth in.

n Da. 4. 16, 33.

o Ps. 144. 3.

p Ps. 143. 2.

q will give.

r Ps. 51. 2, 10.

s Jn. 3. 6.

t De. 28. 29.

u wander.

v ver. 14.

w He. 9. 27.

x cease.

y ch. 23. 3.

z 31. 35.

a Is. 1. 18.

b Mi. 6. 2, &c.

c ch. 16. 2.

d Pr. 17. 28.

e Am. 5. 13.

f or, weaken- ed, or, cut off.

g 2 Co. 4. 2.

h ch. 32. 21, 22.

i Ps. 102. 26.

j Is. 51. 6.

k 2Pe. 3. 10, 11.

l Re. 20. 11.

m Ga. 6. 7.

n As. 82. 1, 2.

o Je. 5. 22.

p 10. 7, 10.

q 1Th. 4. 14, 16.

r 1Co. 15. 51..

s 54.

t Be silent from me.

u Pr. 5. 21.

v Pr. 23. 4.

w Pr. 14. 32.

x prove, or, argue.

y Ps. 27. 1.

z Is. 33. 14.

a fadeth.

b overflowest

i Is. 50. 8.

j Ro. 8. 33, 34.

k Ps. 39. 10.

l ch. 38. 3.

m ch. 34. 32.

n Jn. 16. 8, 9.

o Ps. 102. 2.

p knowledge of wind.

q La. 2. 5.

r Ps. 42. 3.

s 1Ti. 6. 4, 5.

t makest void.

u or, speech.

me, and makest me to possess the iniquities of my youth.^s

27 Thou puttest my feet also in the stocks,^d and β lookest narrowly unto all my paths; thou settest a print upon the δ heels of my feet.

28 And he, as a rotten thing, consumeth, as a garment that is moth-eaten.

CHAP. XIV.

MAN *that* is born of a woman, is η of few days, and full^k of trouble.

2 He^k cometh forth like a flower, and is cut down: he fleeth also as a shadow, and continueth not.

3 And m dost thou open thine eyes upon such an one, and bringestⁿ me into judgment with thee?

4 Who κ can bring a clean^o thing out of an unclean? not one.

5 Seeing his days *are* determined, the number of his months *are* with thee, thou hast appointed^q his bounds that he cannot pass;

6 Turn from him, that he may μ rest, till he shall accomplish, as an hireling, his day.

7 For there is hope of a tree, if it be cut down, that it will sprout again, and that the tender branch thereof will not cease.

8 Though the root thereof wax old in the earth, and the stock thereof die in the ground;

9 Yet through the scent of water it will bud, and bring forth boughs like a plant.

10 But man dieth, and ν wasteth away: yea, man giveth up the ghost,[&] where *is* he?

11 As the waters fail from the sea, and the flood decayeth and drieth up;

12 So man lieth down, and riseth not: till the heavens^y *be* no more, they shall not awake, nor be raised out of their sleep.

13 O that thou wouldest hide me in the grave, that thou wouldest keep me secret, until thy wrath be past, that thou wouldest appoint me a set time, and remember me!

14 If a man die, shall^o he live again? all the days of my appointed time will I wait, till my change^d come.

15 Thou shalt call, and I will answer thee: thou wilt have a desire to the work of thine hands.

16 For^t now thou numberest my steps: dost thou not watch over my sin?

17 My transgression *is* sealed up in a bag, and thou sewest up mine iniquity.

18 And surely the mountain falling ρ cometh to nought, and the rock is removed out of his place.

19 The waters wear the stones: thou σ wastest away the things which grow out of the dust of the earth; and thou destroyest the hope of man.

20 Thou prevailest for ever against him, and he passeth: thou changest his countenance, and sendest him away.

21 His sons come to honour, and he knoweth *it* not; and they *are* brought low, but he perceiveth *it* not of them.

22 But his flesh upon him shall have pain, and his soul within him shall mourn.

CHAP. XV.

THEN answered Eliphaz the Temanite, and said,

2 Should a wise man utter ϕ vain knowledge, and fill his belly with the east wind?

3 Should he reason with unprofitable talk?^q or with speeches wherewith he can do no good?

4 Yea, thou χ castest off fear, and restrainest ψ prayer before God.

מִרְחֹת וְתוֹרִישֵׁנִי עֲנוֹת נְעוּרֵי : וְהִשָּׁם בְּסֹד²⁷
 רָגְלִי וְהִשְׁמֹר פְּלִאֲרוּחִתִּי עַל־שְׂרָשָׁי רָגְלִי הִתְחַזְקָה :
 וְהוּא פָּרַקְבּ יְבֻלָּה פָּגַדְרָא אֲכָלוּ עֵשׂ :²⁸

CAP. XIV. י

אִם־יֵלֶד אֱלֹהִים קֶצֶר יָמִים וּשְׁבַע־רָגְוֹ : כִּצְיִן¹
 יֵצֵא וַיִּפֹּל וַיִּבְרַח פָּצַל וְלֹא יַעֲמֹד : אֶחָד־עַל²
 זֶה פָּקַדְתָּ עֵינֶיךָ וְאֵתִי חִבֵּיתָ בְּמִשְׁפַּט עֲדֶיךָ :³
 מִי־יִתֵּן טְהוֹר מִשְׁמָא לֹא אֶחָד : אִם־חֲרוּצִים⁴
 יָמָיו מִסִּפְר־חַדְשָׁיו אֶחָד דָּקוּ עֲשִׂיתָ וְלֹא יַעֲבֹר :⁵
 שְׁעָה מַעֲלִיו וַיִּחַדֵּל עַד־יָרָצָה בְּשִׁבּוֹר יוֹמוֹ : כִּי⁶
 יֵשׁ לְעֵץ תִּקְוָה אִם־יִפְרֹת וְעוֹד יִחַלֵּף וַיִּזְכְּרוּ⁷
 לֹא תִחַדֵּל : אִם־יִזְכֵּן מִן־בָּאָרֶץ שְׂרָשָׁיו וּבְעֶשֶׂר יָמוֹת⁸
 גִּזְעוּ : מִרְחֹת מִים יִפְרֹחַ וְעֵשֶׂה קֶצֶר כְּמִדְּבָרֵי :⁹
 וְגַבַּר יָמוֹת וַיִּחַלֵּשׁ וַיִּגְזַע אֲדָם וְאִין : אֲזוּלֵי־מִים¹⁰
 מִזֵּיָרִים וְיִזְכֹּר יִזְכֹּר וַיִּבֶשׁ : וְאִישׁ שָׁכַב וְלֹא יָקוּם¹¹
 עַד־בִּלְתִּי שָׁמִים לֹא יִקְצֹץ וְלֹא יַעֲרֹ מִשְׁנָתָם :¹²
 מִי יִתֵּן בְּשִׂאוֹל תַּפְּסֵנִי תִסְמְרֵנִי עַד־שׁוּב אֶפְקָה¹³
 תִּשְׁתִּית לִי חֹק וְתוֹפְרֵנִי : אִם־יָמוֹת פֶּגַר תִּהְיֶה¹⁴
 פְּלִימִי צָנְאִי אִיחָל עַד־בֹּאֹת חֲלִיפָתִי : תִּקְרָא¹⁵
 וְאֲכַנֵּי אֶעֱבֹד לְמַעֲשֵׂה דְבִיָּה חֲכָם : כִּי־יִשְׁתָּה¹⁶
 צָעֲדִי תִסְפֹּר לֹא תִשְׁמֹר עַל־חַפְּזָאִתִּי : חָתָם¹⁷
 בְּצִיּוֹר פִּשְׁעִי וְחִשְׁפֹּל עַל־עֵינִי : וְאוֹלָם הִר־¹⁸
 נוֹפֵל יִבּוֹל וְצוּר יַעֲתֹק מִמְּקוֹמוֹ : אֲבָנִים שִׁחֲקוּ¹⁹
 מִים תִּשְׁטֹף סִפְיָהּ עֶפְרָאֶרֶץ וְתִקְוַת אֲנָשׁ²⁰
 תִּתְּנֶה : תִּתְקַפְּהוּ לִנְצַח וַיִּחַלֵּף מִשְׁנֵה פָּנָיו²¹
 וְתִשְׁלַחְהוּ : יִכְבְּדוּ בָנָיו וְלֹא יִדַּע וַיִּצְעֲרוּ וְלֹא־יִבִּין²²
 לָמוֹ : אֶחָד בָּשׂוּר עָלָיו יֵאָבֵב וְנִכְשׂוּ עָלָיו הַמַּבֵּל :²³

CAP. XV. טו

וַיַּעַן אֲלֵיפוֹ הַקִּימִי וַיֹּאמֶר : הִחֲלֹם יַעֲנֶה¹
 דַּעֲתִירוֹת וַיִּמְלֵא קָרִים בָּטָנוֹ : הִזְכִּיתָ בְּדָרֶךְ לֹא²
 יִסְכְּנוּ וְכִמְלִים לֹא יוֹעִיל בָּם : אֶחָד אֶתָּה תִּפְגֵּל³

וַיֹּאמֶר אֲזוּר בְּמַתְנֵיהֶם : מוֹלִיד פְּתוּנִים שׁוֹלֵל¹⁹
 וְאִיתָנִים יִסְלֹף : מִסִּיר שְׁפָה לְנִאֲמָנִים וְשִׁעַם²⁰
 וְתָנִים יִקַּח : שׁוֹפֵף בּוֹ עַל־נְדִיבִים וּמִוִּית²¹
 אֶפְקִים רָפָה : מְגַלָּה עֲמָקוֹת מִזִּיחָשָׁד וַיִּצָּא²²
 לְעוֹר צִלְמוֹת : מִשְׁנֵיָה לְגוֹיִם וַיִּאֲבֹד שְׁטִיחַ²³
 לְגוֹיִם וַיִּנָּחֶם : מִסִּיר לֵב רֹאשִׁי עַם־הָאָרֶץ²⁴
 וַיִּתְּעַם בְּתוֹדִי לֹא־דָרַךְ : יִמְשְׁוּחָשָׁד וְלֹא²⁵
 אֹר וַיִּתְּעַם בְּשִׁפּוֹר :

CAP. XIII. ג

הִדְלֵל רִאחָה עֵינִי שָׁמַעְהָ אֲנִי וְתָנִן לָהּ :¹
 בְּדַעֲתֶכֶם יִדַּעְתִּי גַם־אֲנִי לֹא־נִפֵּל אֲנִי מִכֶּם :²
 אֲלֹם אֲנִי אֶל־שִׁדִּי אֲדַבֵּר וְהוֹכַח אֶל־אֵל אֶחָד :³
 וְאוֹלָם אֲתֵם טַפְלֵי־שָׁקֶר רָפְאִי אֵלֶּךָ כָּל־כֶּם :⁴
 מִי־יִתֵּן הַחֲרֹשׁ תַּחְרִישׁוּן וְתִהְיֶה לָכֶם לְחִכְמָה :⁵
 שְׁמַעֲרֵנָה הוֹכַחְתִּי וְרַבּוֹת שִׁפְתִּי תִקְשְׁבוּ :⁶
 הִלְאֵל תִּדְבְּרוּ עוֹלָה וְלֹא תִדְבְּרוּ רְמִיָּה : הִפְגִּנוּ⁷
 תִּשְׁאֲלוּ אִם־לֹאֵל תִּרְיִבוּן : הַמִּיּוֹב כִּי־יִחַדֵּר אֲחֵכֶם⁸
 אִם־יִתְחַלֵּל פֶּאֱנוֹשׁ תִּתְחַלּוּ בּוֹ : הוֹכַח יוֹכִיחַ⁹
 אֲתֵכֶם אִם־בִּשְׁתֵּר פִּנְיָם תִּשְׁאֲלוּ : הִלְאֵל שְׁאֵתוֹ¹⁰
 תִּבְעֵת אֲתֵכֶם וְשִׁחֲדוּ יַפֵּל עֲלֵיכֶם : וְזִכְרֵיכֶם¹¹
 מִשְׁלֵי אֶפֶר לְגַבִּי חֲזָמוֹר גְּבִיכֶם : תַּחְרִישׁוּ מִמֶּנִּי¹²
 וַיִּדְבְּרָה אֲנִי וַיַּעֲבֹר עָלַי מָה : עַל־מַה אֶשְׁאֵל¹³
 בְּשִׁירִי בְשִׁירִי וְנִכְשִׁי אֲשִׁים בְּכַפִּי : הִי־יִקְטְלוּנִי¹⁴
 לֹא אִיחָל אֶחָד וְרָבִי אֶל־פָּנָיו אוֹכִיחַ : גַּם־הוּא¹⁵
 לִי לִישׁוּעָה כִּי־לֹא לִפְנֵי הַנָּח יָבֹא : שְׁמַעֲנִי¹⁶
 שְׁמוֹעַ מִלְּתִי וְאִחֲזוּתִי בְּאֲזִיכֶם : הִדְבַּח־נָא¹⁷
 עֲרִכְתִּי מִשְׁפַּט דִּרְעָתִי כִּי־אֲנִי אֲצַדֵּק : מִי־הוּא¹⁸
 יִרְבֵּעַ עֲפוֹדִי כִּי־עֲתָה אֲחִירֵשׁ וְאֲנֹעַ : אֶחָד־שִׁפְטִים¹⁹
 אֶל־תַּעֲשֵׂ עֲמָדִי אֶזְכֹּר מִפְּנֵיךָ לֹא אֶסְתַּר : בִּפְקָה²⁰
 מַעֲלֵי הַרְחֹק וְאִימָתָה אֶל־תִּבְעֵשְׁתִּי : וְקִרָא וְאֲכַנֵּי²¹
 אֶעֱנֶה אוֹ אֲדַבֵּר וְהִשְׁבִּינִי : בִּפְקָה לִי עֲנוּתָה²²
 וְתִשְׁאֲלוֹת פִּשְׁעִי וְחַפְּזָאִתִּי הִדְעֵנִי : לְמַה־פָּגַדְתָּ²³
 תִּסְתַּמֵּר וְתִחַשְׁבֵּנִי לְאוֹיֵב לָךְ : הִעֲלֶה נִדְבָה²⁴
 תַּעֲרוֹץ וְאֶתְקַשׁ בְּנֵשׁ תִּדְרֹף : כִּי־תִתְקַבֵּל עָלַי²⁵

חשח

עמל בלכם : חקן לדבריהם או מדר 3
 למרצתו כי תענה : גם אנכי פכם אדברה לי 4
 יש נפשות תחת נפשי אדברה עליכם במלים
 ואניעה עליכם כמו ראשי : אאמזכם במרפי 5
 וניד שפתי יחשך : אם אדברה לא יחשך 6
 פאני ואחלה מה מני דהק : אף עתה הלאני 7
 ראשמות פל עדתי : ותקממוני לעד היה ויקם 8
 כי כחשי בפני יענה : אפו מרח וישטמוני 9
 חקן על נשני צלי למוש עיני לי : פשרו 10
 עלי בפיהם אדורפה רפוי להני יחד עלי
 יחמלאני : יסורני אל אל עיל ועלידי רשעים 11
 ירמני : טלו הירתי ופרפני ואחו בערפי 12
 ופפצני ויקמני לו למפרה : יסבו עלי רביו 13
 יפח פלתי ולא יחמל ישפך לארץ מרחי .
 יפצני פרץ עלפני פרץ ירץ עלי כגבור 14
 שח ספרתי עלי גלי ועלתי בעפר מרני 15
 פני המרמרה מי גבי ועל עשפי צלמות 16
 על לא חכם בגפי וחספתי ופה : ארץ אל 17
 תכסי דמי ואליחי מקום לו עמתי : גם עתה 18
 הנה בשמים ערי ושהתי בפורמים : מליצי 20
 רע אל אלוה דלפה עין : ויובח לגבר עם 21
 אלוה וכן אדם לרעהו : פישנות מספר יאתי 22
 וארח לא אשוב אהלי :

CAP. XVII. י

ותי חבלה ימי מעבו קברים לי : אם לא 1
 החלים עמרי ובהפורתם תלן עיני : שימה 2
 פא ערבי עפך מירוא לתי יתקש : בירלם 4
 צפנת משכל עלפן לא תרומם : לחלק יגיר 5
 רעים ועיני בגני תכלנה : והציני למשל פמים 6
 וחפח לפני אהיה : ותבה מפעש עיני ויצרי 7
 פצל פלם : ישמו ישרים עלואת ונקי על 8

יראה ותגרע שיה לפניאל : ביראלף עוף 5
 פך ותבחר לשון ערומים : ירשיעך פך ולא 6
 אני וספתי יעניך : הראשון אדם תולך 7
 ולפני גבעות חולות : הבסור אלוה תשמע 8
 ותגרע אלה חכמה : מהידעת ולא גרע תבין 9
 ולא עמני הוא : גם עב גם ישיש בני כביר 10
 מאבך ימים : המעט מפרך תנחומות אל 11
 ידבר לאש עפך : מה יקחך לגך ומה ירמון 12
 שניך : בירשיב אלא רחוק והוצאת מפרך 13
 מלין : מהאנש ביריבה וכי יצדק ילוד אשה :
 הן בקדשו לא יאמן ושמם לא יפני בעיני :
 אף בירעב ואלה איש שיה כפים עולה :
 אהוק שמעיל וזה חותי וגאספרה : אשר 17
 חכמים יגידו ולא כחיו מאבותם : להם 19
 לבדם נתנה הארץ ולא עבר דר בתוכם : פל 20
 ימי רשע הוא מתחולל ומספר שלים נאפני
 לארץ : קול פחדים באוניו בשלום שחר 21
 יבאני : לא יאמן שוב מניחשך וצפי הוא 22
 אלי דרב : נד הוא ללחם את דע בירבון 23
 בירי יום חשך : ובעתה צר ומצוקה מתקפה 24
 כמלך עתיד לפידור : בירמיה אלא ירו ואל 25
 שתי יתבר : ירוץ אלו בצואר בעבי בני מגניו 26
 בירכסר פניו בחלו ויעש פמה עלירסל :
 וישלון ילים נכחות פתים לא ישובו למו 28
 אשר התעתדו לללים : לא יעשר ולא יקום 29
 חילו ולא יסדה לארץ מלים : לא יסור מיר 30
 חשך ונקמו תבש שלהבת ויסור ברים פיו :
 אלא יאמן בשן נתעה פישוא תהיה תמורתו :
 בלא ימו תמלא וכפחו לא רענה : יחכם 32
 גפן בסרו וישלף פלתי נצחו : בירעח חנה 33
 בלמיר ואש אכלה אחלי שחר : הנה עמל 34
 וילד און ויבנם פנין מרמה :

CAP. XVI. י

יעני איוב ויאמר : שמעתי כאלה רבות מן חמי 1
 2

5 For thy mouth *uttereth* thine iniquity, and thou chooseth the tongue of the crafty.

6 Thine ^a own mouth condemneth thee, and not I; yea, thine own lips testify against thee.

7 *Art* thou the first man *that* was born? or wast thou made before ^c the hills?

8 Hast ^d thou heard the secret of God? and dost thou restrain wisdom to thyself?

9 What ^e knowest thou, that we know not? *what* understandest thou, which *is* not in us?

10 With us are both the gray-headed ^f and very aged men, much elder than thy father.

11 *Are* the consolations of God small with thee? *is* there any secret thing with thee?

12 Why doth thine heart carry thee away? and what do thy eyes wink at,

13 That thou turnest thy spirit against God, ^g and lettest *such* words go out of thy mouth?

14 What ^h *is* man, that he should be clean? and *he* which *is* born of a woman, that he should be righteous?

15 Behold, he putteth no trust in his saints; yea, the heavens ⁱ are not clean in his sight:

16 How much more abominable and filthy ^j *is* man, which drinketh ^k iniquity like water?

17 I will shew thee, hear me; and that which I have seen I will declare;

18 Which wise men have told from their fathers, and have not hid it:

19 Unto whom ^l alone the earth was given, and no stranger ^m passed among them.

20 The wicked man travaileth ⁿ with pain all his days, and the number ^o of years is hidden to the oppressor.

21 *Thou* A dreadful sound *is* ^p in his ears: in prosperity ^q the destroyer shall come upon him.

22 He believeth not that he shall return out of darkness, and he is waited for of the sword.

23 He wandereth abroad for bread, *saying*, Where *is* it? he knoweth that the day of darkness is ready at his hand.

24 Trouble and anguish shall make him afraid; they shall prevail against him, as a king ready to the battle.

25 For ^r he stretcheth out his hand against God, and strengtheneth himself against ^s the Almighty.

26 He runneth upon him, *even* on his neck, upon the thick bosses of his bucklers;

27 Because ^t he covereth his face with his fatness, and maketh collops of fat on his flanks.

28 And he dwelleth in desolate cities, and in houses which no man inhabiteth, which are ready to become heaps.

29 He shall not be rich, neither shall his substance continue, neither shall he prolong the perfection thereof upon the earth.

30 He shall not depart out of darkness: the flame shall dry up his branches, and by the breath of his mouth shall he go away.

31 Let not him that is deceived trust ^u in vanity; for vanity shall be his recompence.

32 It shall be ^v accomplished before ^w his time, and his branch shall not be green.

33 He shall shake off his unripe grape as the vine, and shall cast off his flower as the olive.

34 For the congregation of ^x hypocrites shall be desolate, and fire shall consume the tabernacles of ^y bribery.

35 They ^z conceive mischief, & bring forth ^a vanity, and their belly prepareth deceit.

B. C. 1520.

^β teacheth.

^γ or, trouble-some.

^a Lu. 19, 22.

^b ch. 13. 4.

^δ words of

^ε wind,

^c Ps. 90. 2.

^{Pr.} 8. 25.

^d Ro. 11. 34.

¹ Co. 2. 11.

^e Ps. 22. 7.

^f ch. 13. 2.

^g ch. 32. 6, 9.

^h Pr. 27. 9.

^z goeth from

ⁱ me ^p

^j Mal. 3. 13.

^k Ep. 5. 27.

^l Ps. 14. 3.

^{Pr.} 20. 9.

^{Eph.} 2. 3.

¹ Jn. 1. 8.

^{10.}

^{mch.} 10. 16, 17.

ⁿ ch. 25. 5.

^o ch. 13. 24.

^p La. 3. 30.

^q Ps. 53. 3.

^r ch. 20. 12.

^{Pr.} 19. 28.

^s Ps. 35. 15.

^t ch. 1. 15, 17.

^u shut me up.

^v De. 32. 8.

^w Joel 3. 17.

^x Ec. 9. 3.

^y ch. 7. 20.

^z Ps. 90. 12.

^δ A sound

^{of} fears.

^a Le. 26. 36.

^z 1 Th. 5. 3.

^b Ps. 42. 7.

^c ch. 30. 19.

^d Ps. 44. 17.

^{21.}

^e Ps. 66. 18, 19.

^f Is. 27. 4.

^κ in the high

^{places,}

^{Eph.} 1. 3.

^g ch. 9. 4.

^λ are my

^{scorners.}

^h Ro. 9. 20.

ⁱ Ps. 73. 7, &c.

^μ or, friend.

^v years of

^{number.}

^k Ec. 12. 5.

^π or, spirit

^{is} spent.

^l Ps. 88. 3, 4.

^p lodge.

^m Is. 59. 4.

ⁿ Pr. 6. 1.

^σ or, cut off.

^o Ps. 55. 23.

^p Ps. 12. 3.

^q ch. 27. 8.

^{Is.} 33. 14.

^τ or, before

^{them.}

^r Am. 5. 11, 12.

^φ orthoughts

^s Hos. 10. 13.

^{Ga.} 6. 7, 8.

^χ or, iniquity

CHAP. XVI.

THEN Job answered and said,

2 I have heard many such things: ^γ miserable ^δ comforters *are* ye all.

3 Shall ^δ vain words have an end? or what emboldeneth thee that thou answerest?

4 I also could speak as ye *do*: if your soul were in my soul's stead, I could heap up words against you, and shake ^ε mine head at you.

5 *But* I would strengthen you with my mouth, ^κ and the moving of my lips should assuage *your* grief.

6 Though I speak, my grief is not asswaged; and *though* I forbear, what ^ζ am I eased?

7 But now he hath made me weary: thou hast made desolate all my company.

8 And thou hast filled me with ^κ wrinkles, *which* is a witness *against* me; and my leanness rising up in me beareth witness to my face.

9 He teareth ^m me in his wrath, who hateth me: he gnasheth upon me with his teeth; mine enemy ⁿ sharpeneth his eyes upon me.

10 They have gaped upon me with their mouth; they have smitten ^p me upon the cheek reproachfully; they have ^q gathered themselves together against me.

11 God ^δ hath ^η delivered me to the ungodly, and turned me over into the hands of the wicked.

12 I was at ease, but he hath broken me asunder: he hath also taken *me* by my neck, and shaken me to pieces, and set me ^z up for his mark.

13 His archers compass me round about; he cleaveth my reins asunder, and doth not spare; he poureth out my gall upon the ground.

14 He breaketh me with breach upon breach; ^δ he runneth upon me like a giant.

15 I have sewed sackcloth upon my skin, and defiled my horn in the ^ε dust.

16 My face is foul with weeping, and on my eyelids *is* the shadow of death;

17 Not ^δ for any injustice in mine hands: also my prayer ^{is} pure.

18 O earth, cover not thou my blood, and let my cry have no place.

19 Also now, behold, my witness *is* in heaven, and my record *is* ^κ on high.

20 My friends ^λ scorn me; but mine eye poureth out tears unto God.

21 Oh ^κ that one might plead for a man with God, as a man pleadeth for his ^μ neighbour!

22 When ^v a few years are come, then I shall go: ^δ the way *whence* I shall not return.

CHAP. XVII.

MY ^π breath is corrupt, my days are extinct, the graves ^δ are ready for me.

2 *Are* there not mockers with me? and doth not mine eye ^p continue in their provocation?

3 Lay down now, put me in a surety with thee; who *is* he *that* will strike hands ⁿ with me?

4 For thou hast hid thine heart from understanding: therefore shalt thou not exalt *them*.

5 He that speaketh flattery ^p to his friends, even the eyes of his children shall fail.

6 He hath made me also a by-word of the people, and ^τ aforetime I was as a tabret.

7 Mine eye also is dim by reason of sorrow, and all my ^φ members *are* as a shadow.

8 Upright *men* shall be astonished at this, and the innocent shall stir up him-

self against the hypocrite.

9 The righteous^a also shall hold on his way, and he that hath clean^b hands shall be stronger and β stronger.

10 But as for you all, do ye return, and come now: for I cannot find one wise man among you.

11 My days are past, my purposes^d are broken off, *even* the δ thoughts of my heart.

12 They change the night into day: the light is ζ short because of darkness.

13 If I wait, the grave is mine house: I have made my bed in the darkness.

14 I have η said to corruption, Thou art my father: to the worm, Thou art my mother, and my sister.

15 And where is now my hope? as for my hope, who shall see it?

16 They shall go down to the bars^f of the pit, when our rest^g together is in the dust.

CHAP. XVIII.

THEN answered Bildad the Shuhite, and said,

2 How long will it be ere ye make an end of words? mark, & afterwards we will speak.

3 Wherefore are ye counted as beasts, and reputed vile in your sight?

4 He^h teareth θ himself in his anger; shall the earth be forsaken for thee? and shall the rock be removed out of his place?

5 Yea, the light of the wicked shall^k be put out, and the spark of his fire shall not shine.

6 The light shall be dark in his tabernacle, and his κ candle shall be put out with him.

7 The steps of his strength shall be straitened, and his own^l counsel shall cast him down.

8 For he is cast into a net^m by his own feet, and he walketh upon a snare.

9 The gin shall take him by the heel, and the robber shall prevail against him.

10 The snare is π laid for him in the ground, and a trap for him in the way.

11 Terrors^o shall make him afraid on every side, and shall ρ drive him to his feet.

12 His strength shall be hunger-bitten, and destruction shall be ready at his side.

13 It shall devour the σ strength of his skin: *even* the first-born of death shall devour his strength.

14 His confidence^q shall be rooted out of his tabernacle; and it shall bring him to the king of terrors.

15 It shall dwell in his tabernacle, because it is none of his: brimstone shall be scattered upon his habitation.

16 His roots^r shall be dried up beneath, and above shall his branch be cut off.

17 His remembrance^s shall perish from the earth, and he shall have no name in the street.

18 He ψ shall be driven from light into darkness, and chased out of the world.

19 He shall neither^w have son nor nephew among his people, nor any remaining in his dwellings.

20 They that come after him shall be astonished at his day,^x as they that ζ went before η were affrighted.

21 Surely such are the dwellings of the wicked, and this is the place of him that knoweth not^z God.

CHAP. XIX.

THEN Job answered and said, 2 How long will ye vex my soul, and break me in pieces with words?

3 These ten^a times have ye reproached me: ye are not ashamed that ye κ make yourselves strange to me.

B. C. 1520.

a Ps. 84. 7, 11.

Pr. 4. 18.

b Ps. 24. 4.

c Ps. 38. 16.

b add

strength.

d Pr. 16. 9.

19. 21.

y or, violence

d possessions

z near.

y cried, or,

called.

e La. 2. 5, 6.

f Jon. 2. 6.

g ch. 3. 17, 19.

h ch. 13. 14.

i his soul.

j Ps. 38. 11.

k Pr. 24. 20.

l or, lamp.

l Pr. 1. 30, 32.

m Pr. 5. 23.

29. 6.

n or, the

wicked.

v them of

my secret.

x hidden.

y Ps. 102. 5.

o Je. 20. 3, 4.

p scatter.

q bars.

r Ps. 69. 26.

s Who will

give.

q Pr. 10. 28.

r Is. 5. 24.

p or, after I

shall awake,

though this

body be de-

stroyed, yet

out of my

flesh shall I

see God.

s 1 Co. 15. 53.

t Ps. 34. 16.

u 1 Jn. 3. 2.

x a stranger.

y They shall

drive him.

z or, my

reins with-

in me are

consumed

with ear-

nest desire

for that

day.

y in my

bosom.

w Is. 14. 22.

x or, and

what root

of matter

is found

in me?

x Ps. 37. 13.

y or, lived

with him.

y Ps. 58. 10, 11.

y laid hold

on horror.

z 2 Th. 1. 8.

b my haste

is in me.

a Ge. 31. 7.

n or, harden

yourselves

against me.

4 And be it indeed that I have erred, mine error remaineth with myself.

5 If indeed ye will magnify^c yourselves against me, and plead against me my re-

proach;

6 Know now that God hath overthrown me, and hath compassed me with his net.

7 Behold, I cry out of γ wrong, but I am not heard: I cry aloud, but there is no judgment.

8 He hath fenced up my way that I cannot pass, and he hath set darkness in my paths.

9 He hath stripped me of my glory, and taken the crown from my head.

10 He^e hath destroyed me on every side, and I am gone: and mine hope hath he removed like a tree.

11 He hath also kindled his wrath against me, and he counteth me unto him as one of his enemies.

12 His troops come together, and raise up their way against me, and encamp round about my tabernacle.

13 He hath put my brethren far from me, and mine acquaintance are verily estranged from me.

14 Myⁱ kinsfolk have failed, and my familiar friends have forgotten me.

15 They that dwell in mine house, and my maids, count me for a stranger: I am an alien in their sight.

16 I called my servant, and he gave me no answer: I entreated him with my mouth.

17 My breath is strange to my wife, though I entreated for the children's sake of λ mine own body.

18 Yea, μ young children despised me; I arose, and they spake against me.

19 All my inward friends abhorred me: & they whom I loved are turned against me.

20 Myⁿ bone cleaveth to my skin and to my flesh, and I am escaped with the skin of my teeth.

21 Have pity upon me, have pity upon me. O ye my friends; for the hand of God hath touched me.

22 Why do ye persecute^p me as God, and are not satisfied with my flesh?

23 Oh τ that my words were now written! oh that they were printed in a book!

24 That they were graven with an iron pen and lead in the rock for ever!

25 For I know that my Redeemer liveth, and that he shall stand at the latter day upon the earth:

26 And ϕ though, after my skin, worms destroy this body, yet in my flesh^s shall I see^u God:

27 Whom I shall see for myself, and mine eyes shall behold, and not χ another; though β my reins be consumed γ within me.

28 But ye should say, Why persecute we him? δ seeing the root of the matter is found in me.

29 Be ye afraid of the sword: for wrath bringeth the punishments of the sword, that^y ye may know there is a judgment.

CHAP. XX.

THEN answered Zophar the Naamathite, and said,

2 Therefore do my thoughts cause me to answer, and for this θ I make haste.

3 I have heard the check of my reproach, and the spirit of my understanding causeth me to answer.

4 Knowest thou not this of old, since man was placed upon earth,

5 That the triumphing of the wicked is

תכלימוני לא תבשו תהפדו לי : ואף-אמנם
שגיתי אחי תלון משוגתי : אם-אמנם עלי
תגדלו ותוכיחו עלי חרפתי : דע-אפו כי
אלוה עזרתי ומצדו עלי הקיף : הן אצעק
חכם ולא אענה אשוע ואין משפט : ארתי
גדר ולא אעבור ועל-תביבותי חשך ישים :

בבדי מעלי הפשיט וסר עמרת ראשי :
יחצני סביב ואלף ופסע פלעץ תקותי : ויחר

עלי אפו ויחשבני לו כצרוי : יחד יבאו גדוליו

ויסלו עלי דרכם ויתנו סביב לאחלי : אחי

מעלי הרחוק יודעי אף-גור מפני : חדלו

קרובי ומידעי שכחוני : גרי ביתי ואמהתי

לור תחשבני נכרי הייתי בעיניהם : לעבדי

קראתי ולא יענה במו-פי אתחדלולו : רחמי

זרה לאשתי וחנותי לנגי בטני : גם-עוילם

מאסו בי אקומה וידברו בי : תעבוני כל-מתי

סודי וזה-אהבתי נהפסו-בי : בעורי ובעשורי

דבקה עצמי ואחמלטה בעור שכי : חפני

חפני אתם רעי כי יד-אלוה נגעה בי :

למה תרדפני כמו-אל ומבשורי לא תשבעו :

מי-יתן אפו ויפתחון מלי מי-יתן בפתר

ויחקו : בעש-ברגל ויעפרת ליער בעור

יחצבון : ואני ידעתי גאלי חי ואחרון

על-עפר יקום : ואחר עורי נקפר-זאת

ומבשורי אחזרה אלוה : אשר אני אחזה-לי

ועני ראו ולא-זר פלו כליתי בחקי : כי תאמרו

מה-תרדחלו וישרש דבר נמצא-בי : גורו לכם

מפני-חרב כי-חמה עונות חרב למען

תרעון שדין :

CAP. XX. כ

ויען צופר הנעמלי ויאמר : לכן שיעש ישיבני
ובעבור דושי כי : מוסר פלפתי אשמע וזיה
מבינתי יעני : הזאת ידעת מי-עד מי שים
אדם על-ראשי : כי רגנת רשעים מקרוב ושמחת

הנף יתערר : ויאתו צדיק דרכו וסדה-ררם
יתקף אמן : ואלם פלם תשובו ובאו נא ולא
אמצא בכם חכם : ימי עברי ומותי נחקי
מודעי לבני : לילה ליום ישמו אור קרוב מפני
חשך : אם-אקנה שאל ביתי בחשך רפדתי
יצועי : לשחת קראתי אבי אקנה אמי ואחתי
לרפה : ואיה אפו תקותי ותקולתי מי ישרפה
בני שאל תרדנה אם-יחר על-עפר נחת :

CAP. XVIII. יח

ויען בלדד השדוי ויאמר : עד-אנה תשיכון
קנצי למלון תבינו ואחר נדבר : מדוע נחשבנו
בבהמה נטמינו בעינים : מורף נפשו באפו
הלמענה תעוב ארץ ויעתק צור ממקומו
גם אור רשעים ידעף ולא-יפה שבינו אשו :
אור חשך באהלו ונרו עליו ידעף : יצרו צדדי
אניו ותשליכהו עצרו : כי-שלח ברשת ברגליו
ועל-שבכה יתהלך : יאתו בעקב פח יחוק עליו
צפים : טמון בארץ חבלו וימלכדו על נתיב :
סביב בעתהו בלחות והפצהו לרגליו : דחי
רעב אנו ואיד נכון לצלעו : יאכל פני עורו
יאכל בדיו בנור מות : יתק מאהלו מבטחו
ותציעהו למלך בלחות : תשפון באהלו מבלי
לו יורה על-גדוה גפרית : מתחת שרשיו יבשו
ומפועל יפל קצירו : וקראבר מני-ארץ ולא
שם לו על-פני-חוץ : יהדפשו מאור אליהשך
ומתבל יגדו : לא בין לו ולא-נכר בעמו ואין
שליד במגוריו : על-יומו נשמו אחרגים
וכרמים איתו שער : אך-אלה משפנות על
וזה מקום לא-ירע אל :

CAP. XIX. יט

ויען איוב ויאמר : עד-אנה תזנין נפשי
ותרדאונני במלים : וזה עשור פעמים

6 חָנֹף עֲדִירָגֶע: אִם־יִעֲלֶה לְשָׁמַיִם שִׁיאוֹ וְרָאִישׁוֹ
 7 לַעֲבֹד יָגֵעַ: בְּגִלְלוֹ לִנְצַח יֵאָבֵד רֹאִיו יֵאֱמָרוּ אֵין:
 8 בְּחִלּוֹם יַעֲוֶה וְלֹא יִמְצָאָהוּ וְיִידֹד בְּחִינּוֹן לֵילָה:
 9 עַיִן שְׁתַּפְּחִי וְלֹא חֹסֶסָהּ וְלֹא־עוֹד תִּשְׁוֹרְפֶנּוּ מִקֹּמוֹ:
 10 בְּנֵיו יִרְצִי וְלֵלֵם יִדְרִי תִשְׁבְּנָה אוֹנִי: עֲצֻמוֹתַי
 11 מִלֵּאֵי עֲלִימִי וְעִמּוֹ עַל־עֶפֶר תִּשְׁכַּב: אִם־
 12 תִּמְתִּיק בְּסִי רָגְלִי יִכְחָדָהּ תַּחַת לְשׁוֹנִי: יִחַל
 14 עֲלֵיהָ וְלֹא יַעֲבֹדָהּ וְיִמְנַעֲנָה בְּתוֹךְ חֶפֶז: לִחְמוֹ
 15 בְּמַעְיָן נִחְפָּה מִוֹרֶת פְּתָנִים מִקְרֹב: תִּחַל בְּלֶע
 16 וְיִמְאָנִי מִבְּטָנוֹ וְיִשְׁעֵי אֶל: רֹאש־פְּתָנִים יִגָּה
 17 תִּתְרַגְּמוּ לַעֲוֹן אִפְעָה: אֲלֵי־רֹא בִּפְלִגּוֹת נִדְרֵי
 18 גְּחִלִי דָבַשׁ וְחִמְאָה: מִשְׁכִּיב יָגֵעַ וְלֹא יִבְלַע בְּחִיל
 19 תִּמְוֹרָתוֹ וְלֹא יַעֲלֶם: כִּי־רֹצֵץ עֵבֶר וְלֵלֵם בֵּית
 20 גֹּזֵל וְלֹא יִבְנֶה: כִּי־לֹא־יִדַּע שְׁלוֹן בְּבִטָּנוֹ בְּתֻמּוֹ
 21 לֹא יִמָּלֵט: אֵין־שָׁרִיד לְאִכְלוֹ עַל־כֵּן לֹא־יִחַל
 22 מִוִּידֹ: בְּמִלְאוֹת סִפְרוֹ יֵצֵר לוֹ פֶּלֶד עֲמָל
 23 הַבִּטָּנוֹ: הֵן־לְמֵלֵא בְּטָנוֹ יִשְׁלַח־וּ חֲרוֹן אַפּוֹ
 24 וְיִמְסָר עֲלֵימוֹ בְּלִחוּמוֹ: יִבְרַח מִנֶּשֶׁק בְּרִחַל
 25 תִּתְּלַפְּהוּ קֶשֶׁת נְדוּשָׁה: שֶׁלֶף יִוצֵא מִגִּדּוֹ וְגִבַּר
 26 מִמִּוֹרָתוֹ יִדְלֹף עֲלָיו אֲמִים: פֶּל־חֶשֶׁף טָקוֹן
 27 לַצִּפּוֹנִי תִּתְּלַחֲדוּ אֵשׁ לֹא־נִפְחָה יִרַע שָׁרִיד בְּאִתְּלוֹ:
 28 יִגְלוּ שָׁמַיִם עֵינֵי וְאֶרֶץ כִּתְּקוֹרֶמָה לוֹ: יִגַּל יִבְלֹ
 29 בֵּיתוֹ לְגִדּוֹת בְּיוֹם אַפּוֹ: הֵן־יִתְּלַחֲדוּם רָשָׁע
 מִאֲלֵהֶם וְנִחַלַת אִמְרוּ מֵאֵל

1 וַיַּעַן אִיּוֹב וַיֹּאמֶר: שָׁמַעְנִי שְׁמוֹעַ מִלְּתִי וְחִדְרִי
 2 וְאֵת תְּהוֹמֹתֵיכֶם: שְׁאֵמִי וְאִכְנִי אֲבִיר וְאֶחָד
 3 דָּבָרִי תִלְשִׁי: הֶאֱנֹכִי לְאָדָם שִׁיחִי וְאִם־מִדּוּעַ
 4 לֹא־תִקְצֹר וְרוּחִ: פְּגִימָאֵלִי וְהִשְׁמֹו וְשִׁמּוֹ יָד עַל־
 5 פִּי: וְאִם־זִכְרֹתִי וְנִבְרָאֹתַי וְאֵתוֹ בְּשִׁירִי
 6 פְּלִצוֹת: מִדּוּעַ רָשָׁעִים יִחַדוּ עֲתָקוֹ בִּם־גִּבּוֹר הֵיל

CAP. XXI. כא

CAP. XXII. כב

1 וַיַּעַן אִלְפִּיץ הַתְּמַנִּי וַיֹּאמֶר: הֲלֵאֵל יִסְפֹּךְ
 2 גִּבּוֹר כִּי־יִסְפֹּךְ עֲלֵימוֹ מִשְׁכָּל: הֲחִפֵּץ לִשְׁדֵּי
 3 כִּי תִצְדֵּק וְאִם־צָדִיק כִּי־תִתֵּם דְּרָכָה: חֲמִירָאֲתָהּ
 4

1 וַיַּעַן אִיּוֹב וַיֹּאמֶר: שָׁמַעְנִי שְׁמוֹעַ מִלְּתִי וְחִדְרִי
 2 וְאֵת תְּהוֹמֹתֵיכֶם: שְׁאֵמִי וְאִכְנִי אֲבִיר וְאֶחָד
 3 דָּבָרִי תִלְשִׁי: הֶאֱנֹכִי לְאָדָם שִׁיחִי וְאִם־מִדּוּעַ
 4 לֹא־תִקְצֹר וְרוּחִ: פְּגִימָאֵלִי וְהִשְׁמֹו וְשִׁמּוֹ יָד עַל־
 5 פִּי: וְאִם־זִכְרֹתִי וְנִבְרָאֹתַי וְאֵתוֹ בְּשִׁירִי
 6 פְּלִצוֹת: מִדּוּעַ רָשָׁעִים יִחַדוּ עֲתָקוֹ בִּם־גִּבּוֹר הֵיל

תפא

β short, and the joy of the hypocrite but for a^a moment?

6 Though^b his excellency mount up to the heavens, and his head reach unto the γ clouds;

7 Yet he shall perish for ever, like^d his own dung: they which have seen him shall say, Where is he?

8 He shall fly away as a dream,^e and shall not be found; yea, he shall be chased away as a vision of the night.

9 The eye also which saw him shall see him no more; neither shall his place any more behold him.

10 η His children shall seek to please the poor, and his hands shall restore their^f goods.

11 His bones are full of the sin^g of his youth, which shall lie down with him in the dust.

12 Though wickedness be sweetⁱ in his mouth, though he hide it under his tongue;

13 Though he spare it, and forsake it not, but keep it still κ within his mouth;

14 Yet his meat in his bowels is turned, it is the gall of asps within him.

15 He hath swallowed down riches, and he shall vomit them up again: God shall cast them out of his belly.

16 He shall suck the poisonⁿ of asps: the viper's tongue shall slay him.

17 He shall not see the rivers, the π floods, the brooks of honey and butter.

18 That which he laboured for shall he restore, and shall not swallow it down: according to this substance shall the restitution be, and he shall not rejoice therein.

19 Because he hath σ oppressed and hath forsaken ye^o poor; because he hath violently taken away an house which he builded not;

20 Surely he shall not τ feel quietness in his belly, he shall not save of that which he desired.

21 There shall χ none of his meat be^q left; therefore shall no man look for his goods.

22 In the fulness of his sufficiency he shall be in straits: every hand of the β wicked shall come upon him.

23 When he is about to fill his belly, God shall cast the fury of his wrath upon him, & shall rain it upon him while^r he is eating.

24 He shall flee from the iron weapon, and the bow of steel shall strike him through.

25 It is drawn, and cometh out of the body; yea, the glittering sword cometh out of his gall: terrors^s are upon him.

26 All darkness shall be hid in his secret places; a fire^t not blown shall consume him; it shall go ill with him that is left in his tabernacle.

27 The heaven shall reveal his iniquity; and the earth shall rise up against him.

28 The increase of his house shall depart, and his goods shall flow away in the day of his wrath.

29 This is the portion of a wicked man from God, and the heritage θ appointed unto him by God.

CHAP. XXII.

BUT Job answered and said,
2 Hear diligently my speech, and let this be your consolations.

3 Suffer me that I may speak; and after that I have spoken, mock on.

4 As for me, is my complaint to man? and if it were so, why should not my spirit be μ troubled?

5 ν Mark me, and be astonished, and lay^x your hand upon your mouth.

B. C. 1520.

β from near.

a Mat. 7. 21.

b Is. 14. 13. 14.

c Je. 12. 1. 2.

γ cloud.

d 1 Ki. 14. 10.

e peace from

f Ps. 73. 20.

η or, the

poor shall

oppress his

children.

θ or, mirth.

f ver. 18.

g ch. 13. 26.

h ch. 22. 17.

i ch. 15. 16.

k Ex. 5. 2.

l Mal. 3. 14.

m in the

midst of

his palate.

n Ps. 1. 1.

λ or, lamp.

μ Ro. 3. 13.

ν stealth

away.

ν i. e. the

punish-

ment of his

iniquity.

π or, stream-

ing brooks.

o Ex. 20. 5.

p the sub-

stance of his

exchange.

σ crushed.

τ Ro. 11. 34.

ρ know.

φ very per-

fection, or,

in the

strength

of his per-

fection.

χ or, be none

left for his

meat.

ψ Ec. 5. 13. 14.

φ or, milk-

pails.

β or, trouble-

some.

τ Ps. 78. 30. 31.

γ tent of the

tabernacles

θ Ps. 73. 19.

ι Ps. 21. 9.

Mat. 3. 12.

δ wraths.

ζ graves.

η watch in

the heap.

υ He. 9. 27.

θ of his de-

cease from.

φ ch. 16. 2.

κ transgres-

sion.

υ Ps. 16. 2.

λ or, if he

may be pro-

fitable,

doth his

good suc-

cess depend

thereon?

μ shortened.

ν look unto.

ξ ch. 40. 4.

6 Even when I remember, I am afraid, and trembling taketh hold on my flesh.

7 Wherefore^c do the wicked live, become old, yea, are mighty in power?

8 Their seed is established in their sight with them, and their offspring before their eyes.

9 Their houses are ζ safe from fear, neither is the rod of God upon them.

10 Their bull gendereth, and faileth not; their cow calveth, and casteth not her calf.

11 They send forth their little ones like a flock, and their children dance.

12 They take the timbrel and harp, and rejoice at the sound of the organ.

13 They spend their days in σ wealth, and in a moment go down to the grave.

14 Therefore^k they say unto God, Depart from us; for we desire not the knowledge of thy ways.

15 What^k is the Almighty, that we should serve him? and what profit^l should we have, if we pray unto him?

16 Lo, their good is not in their hand: the counsel^m of the wicked is far from me.

17 How oft is the Acandle of the wicked put out? and how oft cometh their destruction upon them? God distributeth sorrows in his anger.

18 They are as stubble before the wind, and as chaff that the storm μ carrieth away.

19 God layeth up ν his iniquity for his children: ^o he rewardeth him, and he shall know it.

20 His eyes shall see his destruction, & he shall drink of the wrath of the Almighty.

21 For what pleasure hath he in his house after him, when the number of his months is cut off in the midst?

22 Shall^p any teach God knowledge? seeing he judgeth those that are high.

23 One dieth in his φ full strength, being wholly at ease and quiet:

24 His ψ breasts are full of milk, and his bones are moistened with marrow.

25 And another dieth in the bitterness of his soul, and never eateth with pleasure.

26 They shall lie down alike in the dust, and the worms shall cover them.

27 Behold, I know your thoughts, and the devices which ye wrongfully imagine against me.

28 For ye say, Where is the house of the prince? and where are γ the dwelling-places of the wicked?

29 Have ye not asked them that go by the way? and do ye not know their tokens,

30 That the wicked is reserved to the day of destruction? they shall be brought forth to the day of δ wrath.

31 Who shall declare his way to his face? & who shall repay him what he hath done?

32 Yet shall he be brought to the ζ grave, and shall η remain in the tomb.

33 The clods of the valley shall be sweet unto him, and every^ν man shall draw after him, as there are innumerable before him.

34 How then comfort ye me in^ν vain, seeing in your answers there remaineth κ falsehood?

CHAP. XXII.

THEN Eliphaz the Temanite answered and said,

2 Can a man be profitable^ω unto God, as λ he that is wise may be profitable unto himself?

3 Is it any pleasure to the Almighty, that thou art righteous? or is it gain to him, that thou makest thy ways perfect?

4 Will he reprove thee for fear of thee? will he enter with thee into judgment?

5 *Is* not thy wickedness great? and thine iniquities infinite?

6 For thou hast taken a pledge from thy brother for nought, and stripped the *β* naked of their clothing.

7 Thou hast not given water to the weary to drink, and thou hast withholden bread from the hungry.

8 But *as for* the *γ* mighty man, he had the earth; and the *δ* honourable man dwelt in it.

9 Thou hast sent widows away empty, and *γ* arms of the fatherless have been broken.

10 Therefore snares *δ* are round about thee, and sudden fear troubleth thee;

11 Or darkness, *that* thou canst not see; and abundance of waters cover thee.

12 *Is* not God in the height of heaven? and behold the *η* height of the stars, how high they are!

13 And thou sayest, *κ* How *δ* doth God know? can he judge through *γ* dark cloud?

14 Thick clouds *α* are a covering to him, that he seeth not; and he walketh in the circuit of heaven.

15 Hast thou marked the old way which wicked men have trodden?

16 Which were cut down out of time, whose *μ* foundation was overflown with a flood:

17 Which said unto God, Depart from us: and what can the Almighty do *ν* for them?

18 Yet *ζ* he filled their houses with good things: but the counsel of the wicked is far from me.

19 The righteous see *ι*, and are glad: and the innocent laugh them to scorn.

20 Whereas our *π* substance is not cut down, but *ρ* the remnant of them the fire consumeth.

21 Acquaint now thyself with *τ* him, and be at peace: *κ* thereby good shall come unto thee.

22 Receive, I pray thee, the law from his mouth, & lay up *μ* his words in thine heart.

23 If thou return *ν* to the Almighty, thou shalt be built up, thou shalt put away *ξ* iniquity far from thy tabernacles.

24 Then shalt thou lay up gold *φ* as dust, and the *gold* of Ophir as the stones of the brooks.

25 Yea, the Almighty shall be thy *β* defence, and thou shalt have plenty of silver.

26 For then shalt thou have thy delight in the Almighty, and shalt lift up thy face unto God.

27 Thou *ζ* shalt make thy prayer unto him, and he shall hear thee, and thou shalt pay thy vows.

28 Thou shalt also decree *τ* a thing, and it shall be established unto thee: and the light shall shine upon thy ways.

29 When *men* are cast down, then thou shalt say, *There* is lifting up; and he shall save *δ* the humble *α* person.

30 He *ζ* shall deliver the island of the innocent: and it is delivered by the pureness of thine hands.

CHAP. XXIII.

THEN Job answered and said,
2 Even to-day *γ* is my complaint bitter: my *η* stroke is heavier than my groaning.

3 Oh *τ* that I knew where I might find him! *that* I might come *even* to his seat!

4 I would order *my* cause *α* before him, and fill my mouth with arguments.

5 I would know the words *which* he would answer me, and understand what he would say unto me.

B. C. 1520.

α Is. 57. 16.
β clothes of the naked.

γ man of arm.

δ eminent, or, accepted for countenance.

ε is with me.

β ch. 18. 5. 10.

Ps. 11. 6.

c 1 Pe. 1. 7.

η head.

d Ps. 19. 9, 10.

θ hid, or, laid up.

κ or, what?

e Ps. 10. 11.

73. 11.

λ or, appointed portion.

f Je. 15. 16.

g 1 Th. 3. 3.

μ or, a flood was poured upon their foundation,

Ge. 7. 10, &c.

2 Pe. 2. 5.

h Ps. 119. 120.

i ch. 21. 14.

ν or, to.

j Ac. 14. 15. 17.

π or, estate.

ρ or, their excellency.

σ or, them.

τ i. e. God.

κ Is. 27. 5.

Phi. 4. 7.

l De. 24. 6, 17.

m Ps. 119. 11.

n Ho. 14. 1, 2.

o 2 Ti. 2. 19.

φ or, on the dust.

χ mingled corn, or, dredge.

ψ the wicked gather the vintage.

β or, gold.

γ silver of strength.

p La. 4. 5.

q Ps. 66. 17. 20.

r Mat. 21. 22.

s him that hath low eyes.

t 1 Pe. 5. 5.

u or, the innocent shall deliver the island,

Ge. 18. 26.

t Ps. 10. 8, 11.

u Ps. 77. 2. 9.

v hand.

v Is. 26. 8.

55. 6, 7.

w Pr. 7. 8, 9.

x Is. 43. 26.

θ setteth his face in secret.

y Jn. 3. 20.

6 Will *α* he plead against me with his great power? No; but he would put strength in me.

7 There the righteous might dispute with him; so should I be delivered for ever from my judge.

8 Behold, I go forward, but he *is* not there; and backward, but I cannot perceive him:

9 On the left hand, where he doth work, but I cannot behold him: he hideth himself on *γ* right hand, that I cannot see him:

10 But he knoweth the way that *ζ* I take: *when* *δ* he hath tried me, I shall come forth as gold.

11 My foot hath held his steps, his way have I kept, and not declined.

12 Neither have I gone back from the commandment of his lips; I *δ* have *θ* esteemed the words of his mouth more than my *λ* necessary food.

13 But he *is* in one mind, and who can turn him? and *what* his soul desireth, even *that* he doeth.

14 For he performeth *the thing that is* appointed *δ* for me: and many such things are with him.

15 Therefore am I troubled at his presence: when I consider, I am afraid *α* of him.

16 For God maketh my heart soft, and the Almighty troubleth me:

17 Because I was not cut off before the darkness, *neither* hath he covered the darkness from my face.

CHAP. XXIV.

WHY, seeing times are not hidden from the Almighty, do they that know him not see his days?

2 Some remove the land-marks; they violently take away flocks, and feed *σ* thereof.

3 They drive away the ass of the fatherless, they take *δ* the widow's ox for a pledge.

4 They turn the needy out of the way: the poor of the earth hide themselves together.

5 Behold, *α* as wild asses in the desert, go they forth to their work; rising betimes for a prey: the wilderness yieldeth food for them and for their children.

6 They reap *everyone* his *χ* corn in *γ* field: and *ψ* they gather the vintage of the wicked.

7 They cause the naked to lodge without clothing, that *they* have no covering in the cold.

8 They are wet with the showers of the mountains, and embrace *ρ* the rock for want of a shelter.

9 They pluck the fatherless from the breast, and take a pledge of the poor.

10 They cause *him* to go naked without clothing, and they take away the sheaf from the hungry;

11 Which make oil within their walls, and tread their wine-presses, and suffer thirst.

12 Men groan from out of the city, and the soul of the wounded crieth out: yet God layeth not folly to them.

13 They are of those that rebel against the light; they know not the ways thereof, nor abide in the paths thereof.

14 The *τ* murderer rising with the light killeth the poor and needy, and *ι* in the night is as a thief.

15 The eye also of the adulterer waiteth for the twilight, *μ* saying, No eye shall see me: and *δ* disguiseth *his* face.

16 In the dark they dig through houses, which they had marked for themselves in the day-time: they *ν* know not the light.

17 For the morning is to them even as

6 מוֹדֵי־אֵמֶר לִי: הַפְּרִי־לֶחַ יִרִיב עִמּוֹדִי לֹא אֶף־
 7 הוּא יֵשֶׁם בִּי: שֵׁם יִשָּׂר נֹכַח עִמּוֹ וְאַפְלִמָּה
 8 לִצְעָה מִשְׁפָּטִי: הֵן קָדַם אֹהֶלְךָ וְאִינֶנּוּ
 9 וְאֶחָד וְלֹא־אֶבֶן לוֹ: שְׂמֹאֵל בְּעֶשְׂתוֹ וְלֹא־
 10 אֶחָד יִשְׁטֹף לְמִין וְלֹא אֶרְאֶה: מִי־יָדַע הַרְף
 11 עִמּוֹדִי בְּחֲנִי בְּהֵב אֶצֶף: בְּאִשְׁרוֹ אֶחָדָה רִגְלִי
 12 דִּרְבּוֹ שְׂמֵרָתִי וְלֹא־אֶשׁ: מִצֵּת שֹׁפְתוֹ וְלֹא־
 13 אֶמִּישׁ מִחֲקִי צִפְנָתִי אִמְרָתוֹ: וְהוּא בְּאֶחָד
 14 וְכִי יִשְׁבֶּנּוּ וּנְפֹשׁ אֶתְּהָ וְיִעַשׂ: מִי יִשְׁלֹם חֲקִי
 15 וְכִהְיֶה רְבוֹת עִמּוֹ: עַל־כֵּן מִשְׁפּוֹ אֶבְהֵל
 16 אֶתְבוֹנֶן וְאֶפְחַד מִכְּנִי: וְאֵל הַרְף לִבִּי וְשִׁנִּי
 17 הַבְּרִיָּלִי: כִּי־לֹא נִצַּמְתִּי מִפְּנֵי־חֲשָׁף וּמִפְּנֵי
 כְּסֻד־אֶפֶס:

CAP. XXIV. כד

1 מוֹדֵעַ מִשְׁפָּטִי לֹא־נִצַּפְנִי עֲתִים וְדַעַל לֹא־חָזַן יָמָיו:
 2 בְּבִלֹת יִשְׁיֶנּוּ עַד צִלּוֹ וְיִרְעֶ: חֲמֹר יוֹמָיִם
 3 יִהְיֶנּוּ רִחְבּוֹל שׁוֹר אֶלְמָנָה: יִשׁוּ אֲבִינָם מִדֶּרֶךְ
 4 יַחַד תִּבְאֶה עֲנִי־אֶרֶץ: הֵן פְּרִאִים בְּמִדְבָּר
 5 יֵצְאוּ בַּשָּׂעִם מִשְׁחָרִי לִשְׂרָף יִצְבֶּה לוֹ לֶחֶם
 6 לְנֹעָרִים: בַּשּׂדֶּה בָּלִיל וְקִצְרוֹ וְכָרֶם רֹשַׁע
 7 יִלְקֹשׁוּ: עָרוֹם יֵלֶנּוּ מִבֶּלֶל לְגִישׁ וְאֵין כְּסוּת
 8 בְּקֶרֶד: מוֹרֵם הָרִים יִרְטְבוּ וּמִבֶּלֶל מִחֶסֶה
 9 חֲקֵר־צוּר: יִגְזְלוּ מִשֹּׁר יָחוּם וְעַל־עֵנִי יִחְבְּלוּ
 10 עָרוֹם הִלְכוּ בָּלִי לְגִישׁ וְרַעֲבִים נִשְׁאוּ עִמֹּ: בֵּין
 11 שׁוֹרָתָם יִצְהִירוּ יָקִיִּם דָּרְכוֹ וְיִצְמָאוּ: מִי־עוֹר
 12 מֵתִים יִנָּקֻה וּנְפֹשׁ חַלְלִים רֹשְׁנוֹ עַל־אֹהֶל
 13 לֹא־יֵשִׁים תַּפְלָה: הִפְסִי הִיִּי בְּמִתְרִי־אוֹר לֹא־
 14 הִפִּירוּ דְרָכָיו וְלֹא יִשְׁבּוּ בְּנִתְיָבָתוֹ: לְאוֹר יִקְרֹם
 15 וְיִצֵּחַ יִקְשֹׁל־עַנִּי וְאֲבִיוֹן וּבְלִילָה יִהְיֶה בְּבֶנּוּ:
 16 עֵין נֹאֵף שְׂמֵרָה נִשְׁחַף לֹא־מֹר לֹא־תִשְׁוֹרֵנִי
 17 עֵין וְסֹתֵר פָּנִים יֵשִׁים: חֲתֹר בַּחֲשָׁף בָּתִּים
 יוֹמָם חֲתֹמוֹ לָמוֹ לֹא־יָדַע אוֹר: כִּי יִחְדּוּ 17

5 וְיִחְדּוּ יִבּוֹא עִמָּךְ בְּמִשְׁפָּט: הִלֵּא רַעְתָּךְ
 6 בְּרָה וְאִין־לָךְ לְעֹנוּתֶיךָ: כִּי־תִחַבֵּל אֶתְּךָ חֲנָם
 7 וּבְנִדִי עֲרֹפִים תַּפְשִׁיט: לֹא־מִים עֵרָף תִּשְׁקָה
 8 וְמִרְעֵב תִּמְנַע־לָחֶם: וְאִישׁ יִדְוַע לוֹ הַזָּרֵץ
 9 וּנְשׂוֹא פָּנִים יִשָּׁב בָּהּ: אֶלְמָנוֹת שְׁלַחַת־רִיָּקָם
 10 וְזֹרְעוֹת יוֹמָיִם יִדָּא: עַל־כֵּן סְבִיבוֹתֶיךָ פָּחִים
 11 וְיִבְהִלְךָ פֶּחַד פְּתָאוִים: אִין־חֲשָׁךְ לֹא תִרְאֶה
 12 וְשִׁפְעַת־מִים תִּכְסֶּה: הִלֵּא־אֹהֶלֶת גְּבַה שְׁמִיִם
 13 וְרִאָה רֹאשׁ פּוֹכְבִּים כִּי־רָמוּ: וְאֶמְרָת מִה־יָדַע
 14 אֵל הַבָּעַר עֲרֵפֶל יִשְׁפּוֹט: עֲנִים סִתְרוּ־לוֹ וְלֹא־
 15 יִרְאֶה וְחֹג שְׁמִיִם יִתְחַלֵּף: הִאֵרַח עוֹלָם
 16 תִּשְׁמֹר אֲשֶׁר דְּרָכִי מִתְר־אֵין: אֲשֶׁר־
 17 קָמְתִי וְלֹא־עַת מִדֹּר יִצָּק יִסּוּדָם: הִאֲמֹרִים
 18 לֵאל סוֹר מִכְּנִי וּמִה־יִּפְעַל שְׁנֵי לָמוֹ: וְהוּא
 19 מִלֵּא בְּתִיתָם מוֹב וְעֵצָה וְשִׁעִים רַחֲקָה מִי:
 20 יִרְאֶה צִדִּיקִים וְיִשְׁמְחוּ וְגִבִּי יִלְעָג־לָמוֹ: אִם־לֹא
 21 נִבְדָּדוּ קִימָנִי וְיִתְרִם אֶבְהֵל אֵשׁ: הַסִּפֹּן־נָא
 22 עִמּוֹ וְשֹׁלֵם גָּהֶם תְּבוֹאֲחֶךָ שׁוֹבָה: קִד־נָא
 23 מִפְּנֵי תוֹרָה וְשִׁים אֲמָרְיוֹ בְּלִבְּךָ: אִם־תִּשְׁוֹב
 24 עַד־שִׁדִּי תִּפְנֶה מִדְּרֹךְ עוֹלָה מֵאֶהֱלֶיךָ: וְשִׁית־
 25 עַל־עַפְרָךְ בָּצָר וּבָצָר נְהַלִּים אוֹפִיר: וְהִיָּה
 26 שְׁנִי בְּצִירָךְ וְכִסָּף תִּתְּפֹט לָךְ: כִּי־אֵין עַל־
 27 שְׁנִי תִחַעֲנֶנּוּ וְתִשָּׂא אֶל־אֹהֶלֶת פִּיָּךְ: תַּעֲתִיר
 28 אֵלָיו וְיִשְׁמַעְדֶּךָ וְיִגְדִּירָךְ תִּשְׁלֹם: וְתִגּוֹר־אִמֹּר
 29 וְיִקָּם לָךְ וְעַל־דְּרָכֶיךָ גְּבַה אוֹר: כִּי־הִשְׁפִּילוּ
 30 וְתִאֲמַר גְּבַה וְשִׁחַ עֲנִים יוֹשַׁע: יִמְלֵט אִין־
 גִּבִּי וְנִמְלֵט בְּנֵר פִּפְף:

CAP. XXIII. כג

1 וַיַּעַן אִיּוֹב וַיֹּאמֶר: בְּסִדְרוֹתִים מִרִּי שִׁדְּתִי יָדִי
 2 בְּרָה עַל־אֲנֹחֲתִי: מִי־יִתֵּן יָדַעְתִּי וְאֶמְצָאֶהוּ
 3 אָבוֹא עַד־תִּתְּנוּחֹ: אֶשְׁכְּחֶה לִפְנֵי מִשְׁפָּט וְאִין־
 4 אֶמְלֵא תוֹכְחוֹת: אֲדַעַה מִלִּים יַעֲגִי אֶבְהֵיָה

CAP. XXVII. כ

ויִסַּף אִיּוֹב שָׁמַת מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר : חֲרָאֵל הַסֵּר 1
 מִשְׁפָּטִי וְשִׁבִי הַמֵּר בִּשְׁפִי : כִּי-כִלְעוֹד נִשְׁמָתִי 2
 בִּי וְרִיחַ אֱלֹהִים בִּנְאִשִּׁי : אִם-תִּבְרַךְ שִׁפְתֵי עוֹלָה 4
 וְלִשׁוֹנִי אִם-יִהְיֶה רִמְיָה : חֲלִלָה לִי אִם-אֶצְדִּיק 5
 אֲתֶכֶם עַד-אֲנֹעַ לֹא-אֶסִּיר תִּפְתִּי מִפִּי : בְּצִדְתִּי 6
 הִחֲזֹקתִי וְלֹא אֶרְפֶּה לֹא-יִדְרֹף לִבִּי מִפִּי : 7
 יְהִי כְרָשֶׁע אֵיבִי וּמִתְקַסֵּמִי כַעֲשֹׂה : כִּי מִה 7
 תִּקְרַת הַחֶף כִּי יִבְעֵשׂ כִּי יִשָּׁל אֱלֹהִים בִּשְׁפִי : 8
 הִצְעַקְתָּ וְשָׁמַע אֵל כִּתְּבוֹא עָלַי צָרָה : אִם 9
 עַל-שִׁבִי יִתְעַנֶּה יִקְרָא אֱלֹהִים בְּכָל-עַתָּה : אוֹרֶה 10
 אֲתֶכֶם בִּידֵי אֵל אֲשֶׁר עִם-שִׁבִי לֹא אֲבִיד : הֵךְ 11
 אַתֶּם פְּלִכֶם חַוִּיתֶם וּלְפָנֶיךָ הִבֵּל תִּהְיֶה : 12
 זֶה חֲלֹק אֲדָם רָשָׁע עִם-אֵל וּנְחֹלֶת עֲרִיצִים 13
 מִשִּׁבִי יִקְחוּ : אִם-יִרְבּוּ בְּנֵי לְמוֹ-רָב וְאֶצְאֵאוּ 14
 לֹא יִשְׁבְּעוּ לָחֶם : שׁוֹרִידֵי בְּנוֹת יִקְבְּרוּ וְאֶלְמִנָתָיו 15
 לֹא תִבְנֶנָּה : אִם-יִצְנֹר כַּעֲשֵׂר כֶּסֶף וְכֹהֵר יִבִּין 16
 מִלְּבוּשׁ : יִבִּין וְצִדִּיק יִלְבָּשׁ וְכֹסֶף כִּי יִחֲלֹק 17
 בְּנֵה כַעֲשׂ בֵּיתוֹ וְכִסֵּה עֲשֵׂה צֹר : עֲשִׂיר 18
 יִשָּׁב וְלֹא יִסָּחַף עֵינָיו פָּקַח וַאֲנִינִי : תִּשְׁוִיגֶהוּ 19
 בְּמִים בְּלֹחֹת לִלְחָה נִנְבְּתוּ סוֹפֶה : יִשְׁאֲדֶהוּ 20
 תָּנִים וְזִלְף וְשִׁשְׁעֵהוּ מִמְּקוֹמוֹ : וְיִשְׁלַף עָלָיו 21
 וְלֹא יִחַמֹּל מִיָּדוֹ בְּרוּחַ יִבְרָח : יִשְׁפֹּךְ עָלָמוֹ 22
 בְּשִׁמּוֹ וְיִשְׁלַךְ עָלָיו מִמְּקוֹמוֹ :

CAP. XXVIII. כח

כִּי יֵשׁ לַכֶּסֶף מוֹצֵא וּמְקוֹם לְהִבֵּי יָקוֹף : בְּרוֹל 1
 מִעֲפָר יִקַּח וְאֶבֶן יִצְוֹק בְּחֹשֶׁה : קֶץ שֵׁם לַחֲשֹׁךְ 2
 וְלִכְלֵמִלִּית הוּא חֹקֵר אֲבֵן אֶפֶס וְצִלְמוֹת : 3
 פָּרֵץ יִחַל מִעֲסֹף הַבְּשִׁפְתִּים מִיִּדְּגֵל דִּלִּי 4
 מִאֲנֹשׁ נָעוּ : אֶרֶץ מִמִּידָה יֵצֵא-לָחֶם וְחִדְמִידָה 5
 נִהְפָּךְ כְּמוֹ-אֵשׁ : מְקוֹם-סִפּוֹר אֲבִיגָה וְעִפְרָה 6
 תִּהְיֶה לוֹ : נָחִיב לֹא-יִדְעוּ עֵיט וְלֹא שְׁנִפְתִּי עֵין 7
 אִיָּה : לֹא-יִדְרִיכֶהוּ בְּנִי-שִׁחַץ לֹא-עֲדָה עָלָיו שָׁחַל : 8

צָהָר לְכִי צִלְמוֹת כִּי יִפְרֹד בְּלֹחֹת צִלְמוֹת : 9
 קֶל-הוּא עַל-פְּנֵי-מִים תִּקְלַל חֲלֹמֶתְךָ בְּאֶרֶץ 10
 לֹא-יִפְגֶּה דֶרֶךְ פְּרָמִים : צִיָּה בְּסִדֹּם יִגְדֹּל 11
 מִמִּי-שִׁלְג שָׂאֹל חֲמָאוּ : יִשְׁפָּחֶהוּ רָחֹם מִתְּקוֹ 12
 רִפְּהָ עוֹד לֹא-יִכָּסֵּר וְהַשֹּׁבֵר כַּעֲשֵׂי עוֹלָה : רִעָה 13
 עֲקָרָה לֹא תִלְדֹּת וְאֶלְמָנָה לֹא יִסָּבִיב : וּמִשְׁנֶה 14
 אֲבוֹתֶיךָ בְּכֹחַ לָקֹם וְלֹא-יֵאֱמֵן בְּחַיִּין : יִתְרָלָו 15
 לְבָבָהּ וְיִשְׁעָהּ וְעֵינֶיהָ עַל-דִּרְכֵיהֶם : רָמוֹ מַעֲסִי 16
 וַאֲנִי וְהַפִּטִּי כָּלִל יִקְפָּצוּן וְכִרְאֵשׁ שִׁנְלֶת יִפְלוּ : 17
 וְאִם-לֹא אִפּוֹ מִי כִּי-יִבְנֶה וְיִשָּׂם לֹאֵל מִלְּתִי : 18

CAP. XXV. כה

וַיַּעַן בְּלִדָּה הַשָּׁדִי וַיֹּאמֶר : הַמִּשָּׁל וּפְחַד עֲמֹל 1
 עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו : הַיֵּשׁ מִסֹּפֶר לְגִדְרָיו וְעַל- 2
 מִי לֹא-יִקְוֶם אוֹרֶהוּ : וּמִה-יִצְדָּק אֲנֹשׁ עִם-אֵל 3
 וּמִה-יִתְּנֶה יָלִיד אִשָּׁה : הֵכֵן עַד-רִים וְלֹא יִאֲהִל 4
 וְכֹכָבִים לֹא-יִזְנוּ בַעֲשֵׂיו : אֵפֶה כִּי-אֲנֹשׁ רִפְּהָ 5
 וּבְרָאִים הוֹלֵעָה :

CAP. XXVI. כו

וַיַּעַן אִיּוֹב וַיֹּאמֶר : מִה-עָרַף לֹא-אֶחָת הוֹשִׁיעָה 1
 וְרוּעַ לֹא-עֵי : מִה-יַעֲצֵם לֹא חֲכָמָה וְחֹשֶׁה 2
 לֵב הוֹדָעָה : אֶת־מִי הַגִּדָה מִלֵּין וּנְשִׁמֹת־מִי 3
 יֵצֵאה מִפֶּה : הַרְפָּאִים יִחֲלֹלוּ מִתַּחַת מַיִם 4
 וְשִׁכְנֵיהֶם : עֲרוֹם שָׂאֹל נִגְדוּ וְאֵין פִּסְוִית לְאֲבִידוֹ : 5
 נִמְדָה צִפּוֹן עַל-תְּהוֹ תִּלְוָה אֶרֶץ עַל-בְּלִימָה : 6
 צִרְמִים בַּעֲשֵׂיו וְלֹא-יִבְרָע עָנָן מִחֶם : מִאֲהוּ 7
 פְּנִי-כֶסֶף פִּרְשֵׁן עָלָיו עֲנָנוּ : דֹּחַ-הָן עַל-פְּנֵי-מִים 8
 עַד-מִלִּית אִיר עִם-חֲשֹׁךְ : עֲמִידֵי שְׁמַיִם יִרְפָּפוּ 9
 וְיִחְמִדוּ מִגְעָתוֹ : בָּכֹחוֹ רִעַ הָיִם וּבְחֹזְמָתוֹ 10
 מִחֹץ רִהַב : בְּרוּחוֹ שְׁמַיִם שִׁפְרָה חֲלִלָה לִי 11
 נִתַּשׁ בָּרוּחַ : הִן-אֵלֶּה קִצּוֹת דֶּרֶךְ וּמִה-שִׁמְץ 12
 דָּבָר נִשְׁמַע-בּוֹ וְעֵם גְּבוּרָתוֹ מִי יִתְבַּנֵּן :

the shadow of death : if *one* know *them*, *they* are in the terrors of the shadow of death.

18 He is ^a swift as the waters ; their portion is cursed in the earth : he be- holdeth not the way of the vineyards.

19 Drought and heat ^γ consume the snow-waters ; *so doth* the grave *those which* have sinned.

20 The womb shall forget him ; the worm shall feed sweetly on him : he shall be no more ^b remembered ; and wickedness shall be broken as a tree.

21 He evil-treateth the barren *that* beareth not, & doeth not good to the widow. 22 He draweth also the mighty with his power : he riseth up, ^ζ and no man is sure of life.

23 *Though* it be given him *to be* in safety, whereon he resteth ; yet his ^θ eyes are upon their ways.

24 They are exalted for a little ^ε while, but are ^θ gone and brought low ; they are ^κ taken out of the way as all *other*, and cut off as the tops of the ears of corn.

25 And if *it* be not *so* now, who will make me a liar, and make my speech nothing worth ?

CHAP. XXV.

THEN answered Bildad the Shuhite, and said,

2 Dominion ^k and fear *are* with him ; he maketh peace in his high places.

3 Is there any number of his armies ? and upon whom ^l doth not his light arise ?

4 How then can man be justified ^m with God ? or how can he be clean ^o *that* is born of a woman ?

5 Behold even to the moon, and it shineth not ; yea, the stars are not pure in his sight :

6 How much less man, *that* is a worm ? and the son of man, *which* is a worm ?

CHAP. XXVI.

BUT Job answered and said, 2 How ^p hast thou helped him *that* is without power ? *how* savest thou the arm *that* hath no strength ?

3 How hast thou counselled him *that* hath no wisdom ? and *how* hast thou plentifully declared the thing as it is ?

4 To whom hast thou uttered words ? and whose spirit ^q came from thee ?

5 Dead *things* are formed from under the waters, ^r and the inhabitants thereof.

6 Hell ^s is naked before him, and destruction hath no covering.

7 He stretcheth out ^t the north over the empty place, and hangeth the earth upon nothing.

8 He bindeth up ^u the waters in his thick clouds ; and the cloud is not rent under them.

9 He holdeth back the face of his throne, and spreadeth his cloud ^v upon it.

10 He hath compassed the waters with bounds, ^w until the ^σ day and night come to an end.

11 The pillars of heaven tremble, ^a and are astonished at his reproof.

12 He ^b divideth the sea with his power, and by his understanding he smiteth through ^τ the proud.

13 By his spirit he ^d hath garnished the heavens ; his hand hath formed the crooked serpent.

14 Lo, these are parts ^θ of his ways ; but how little a portion is heard of him ? but the thunder of his power who can understand ?

B. C. 1520.

a Ps. 73. 18, 19.

β added to take up.

γ violently take.

δ made my soul bitter, Ru. 1. 20.

ε i. e. the breath which God gave him, Ge. 2. 7.

b Pr. 10. 7.

Is. 26. 14.

c ch. 2. 3, 9.

d Ac. 24. 16.

1 Jn. 3. 19.

ζ or, he trusteth not his own life.

η from my days.

e Pr. 5. 21. 23.

f Mat. 16. 26.

g Ps. 37. 35, 36.

θ not.

κ closed up.

h Pr. 1. 28.

i Mat. 13. 21.

λ or, being in.

k Da. 4. 3, 34.

Jude 25.

l Mat. 5. 45.

m ch. 4. 17, &c.

15. 14, &c.

Ps. 143. 2, &c.

Ro. 5. 1, 21.

n De. 28. 41.

2 Ki. 10. 7, 8.

Hos. 9. 13.

o Zec. 13. 1.

1 Co. 6. 11.

1 Jn. 1. 9.

Re. 1. 5.

p Ps. 78. 64.

q Ec. 2. 26.

r Is. 40. 14.

s Lu. 16. 22, 23.

t Ec. 12. 7.

μ or, with.

u Ps. 58. 9.

v Ps. 139. 8, 11.

Pr. 15. 11.

He. 4. 13.

w Ps. 104. 2.

x in fleeing he would flee.

y Ge. 1. 6, 7.

Pr. 30. 4.

π or, mine.

ρ or, dust.

σ Ps. 97. 2.

ζ Pr. 8. 29.

σ end of light with darkness.

a He. 12. 26.

b Ex. 14. 21.

Is. 51. 15.

τ pride.

c Da. 4. 37.

d Ps. 33. 6, 7.

φ or, gold ore.

e 1 Co. 13. 9, 12.

f ch. 11. 6.

CHAP. XXVII.

MOREOVER, Job ^β continued his pa- rable, and said,

2 As God liveth, *who* hath taken away my judgment ; and the Almighty, *who* hath ^δ vexed my soul ;

3 All the while my breath *is* in me, and the ^ε spirit of God *is* in my nostrils,

4 My lips shall not speak wickedness, nor my tongue utter deceit.

5 God forbid that I should justify you : till I die I will not remove my ^ε integrity from me.

6 My righteousness I hold fast, and will not let it go : my heart ^d shall not reproach *me* ^η so long as I live.

7 Let mine enemy be as the wicked, and he that riseth up against me as the unrighteous.

8 For ^θ what *is* the hope of the hypo- crite, though he hath gained, when God taketh away his soul ?

9 Will God hear ^k his cry when trou- ble cometh upon him ?

10 Will he delight himself in the Al- mighty ? will he always ⁱ call upon God ?

11 I will teach you ^λ by the hand of God : *that* which *is* with the Almighty will I not conceal.

12 Behold, all ye yourselves have seen *it* ; why then are ye thus altogether vain ?

13 This *is* the portion of a wicked man with God, and the heritage of oppressors, *which* they shall receive of the Almighty.

14 If ^κ his children be multiplied, *it* *is* for the sword ; and his offspring shall not be satisfied with bread.

15 Those that remain of him shall be buried in death ; and his widows shall not weep.

16 Though he heap up silver as the dust, and prepare raiment as the clay ;

17 He may prepare *it*, but ^q the just shall put *it* on, and the innocent shall divide the silver.

18 He buildeth his house as a moth, and as a booth *that* the keeper maketh.

19 The rich ^σ man shall lie down, but he shall not be gathered : he openeth his eyes, and he *is* not.

20 Terrors take hold on him as waters, a tempest stealeth him away in the night.

21 The east wind carrieth him away, and he departeth ; and, as ^u a storm, hurleth him out of his place.

22 For God shall cast upon him, and not spare : ^v he would fain flee out of his hand.

23 Men shall clap their hands at him, and shall hiss him out of his place.

CHAP. XXVIII.

SURELY there is a ^π vein for the sil- ver, and a place for gold *where* they fine *it*

2 Iron is taken out of the ^ρ earth, and brass *is* molten out of the stone.

3 He setteth an end to darkness, and searcheth out all perfection : the stones of darkness, and the shadow of death.

4 The flood breaketh out from the in- habitant : *even* the waters forgotten of the foot : they are dried up, they are gone away from men.

5 As for the earth, out of it cometh bread ; and under it is turned up as it were fire.

6 The stones of *it* are the place of sap- phires ; and it hath ^φ dust of gold.

7 There ^f is a path which no fowl knoweth, and which the culture's eye hath not seen :

8 The lion's whelps have not trodden *it*, nor the fierce lion passed by *it*.

9 He putteth forth his hand upon the rock; he overturneth the mountains by the roots.

10 He^b cutteth out rivers among the rocks; and his eye seeth every precious thing.

11 He bindeth^d the floods from overflowing; and the thing that is hid^f bringeth he forth to light.

12 But where^c shall wisdom be found? and where is the place of understanding?

13 Man knoweth not the priceⁱ thereof; neither is it found in the land of the living.

14 The depth saith, It is not in me: and the sea saith, It is not with me.

15 It cannot be gotten for gold,^k neither shall silver be weighed for the price thereof.

16 It cannot be valued with the gold of Ophir, with the precious onyx, or the sapphire.

17 The gold and the crystal cannot equal it: and the exchange of it shall not be for μ jewels of fine gold.

18 No mention shall be made of ν coral, or of pearls: for the price of wisdom is above rubies.

19 The topaz of Ethiopia shall not equal it, neither shall it be valued with pure gold.

20 Whence^m then cometh wisdom? and where is the place of understanding?

21 Seeing it is hid from the eyes of all living, & kept close from the fowls of the π air.

22 Destruction and death say, We have heard the fame thereof with our ears.

23 Godⁿ understandeth the way thereof, and he knoweth the place thereof.

24 For he^o looketh to the ends of the earth, and seeth under the whole heaven;

25 To make^p the weight for the winds; and he weigheth the waters by measure.

26 When he made a decree for the rain, and a way for the lightning of the thunder;

27 Then did he see it, and ϕ declare it; he prepared it, yea, and searched it out.

28 And unto man he said, Behold, the fear^q of the LORD, that is wisdom;^r and to depart from evil is understanding.

CHAP. XXIX.

MOREOVER, Job ψ continued his parable, and said,

2 Oh that I were as in months past, as in the days when God preserved me;

3 When his γ candle shined upon my head, and when by his light I^f walked through darkness;

4 As I was in the days of my youth, when the secret^w of God was upon my tabernacle;

5 When the Almighty was yet with me, when my children were about me;

6 When^y I poured my steps with butter, and the rock poured ζ me out rivers of oil;

7 When I went out to the gate through the city, when I prepared my seat in the street!

8 The young men saw me, and hid themselves; and the aged arose, and stood up.

9 The princes refrained talking, and laid their hand on their mouth.

10 The nobles held their peace, and their tongue cleaved to the roof of their mouth.

11 When the ear heard me, then it blessed^z me; and when the eye saw me, it gave witness to me:

12 Because I delivered^b the poor that cried, and the fatherless, and him that had none to help him.

13 The blessing of him that was ready to perish came upon me: and I caused the widow's heart to sing for joy.

B. C. 1520.

a 1a. 61. 10.

b Ep. 6. 14.

c or, *flint*.

d Hab. 3. 9.

e Nu. 10. 31.

f ch. 26. 8.

g weeping.

h Pr. 29. 7.

i 1 Co. 4. 5.

j jaw-teeth,

or, *grinders*.

k Ec. 7. 24.

l cast.

m Ps. 30. 6.

n Pr. 3. 13. 15.

o opened.

p fine gold

shall not

be given

for it.

q Pr. 8. 11, 19.

r 16. 16.

s new.

t Ge. 49. 24.

u changed.

v or, *vessels*.

w or, *Ramoth*

in ver. 12.

x Ja. 1. 5, 17.

y or, *heaven*.

z of fewer

days.

a Pr. 2. 6.

b or, *Ps. 15. 3.*

c Ps. 135. 7.

d or, *dark as*

the night.

e yester-

night.

f or, *number*.

g De. 4. 6.

h Ps. 111. 10.

i Pr. 1. 7.

j 9. 10.

k Ec. 12. 13.

l Ja. 3. 17.

m holes.

n added to

take up.

o Ps. 49. 10..

p 13.

q men of no

name.

r or, *lamp*.

s Ps. 23. 4.

t Ps. 69. 12.

u La. 3. 14, 63.

v ch. 17. 6.

w Ps. 25. 14.

x withhold

not spittle

from.

y Is. 50. 6.

z Mat. 26. 67.

a 27. 30.

b De. 33. 24.

c with me.

d The voice

of the

nobles was

hid.

e principal

one.

f Lu. 4. 22.

g 11. 27.

h a Ps. 42. 4.

i b Ps. 72. 12.

j Pr. 21. 13.

k 24. 11, 12.

l c ch. 9. 31.

1 I^a put on righteousness, and it clothed me: my judgment was as a robe and a diadem.

15 I was eyes^c to the blind, and feet was I to the lame.

16 I was a father to the poor: and^e the cause which I knew not I searched out.

17 And I brake the δ jaws of the wicked, and ζ plucked the spoil out of his teeth.

18 Then^h I said, I shall die in my nest, and I shall multiply my days as the sand.

19 My root was η spread out by the waters, and the dew lay all night upon my branch.

20 My glory was κ fresh in me, and myⁱ bow was λ renewed in my hand.

21 Unto me men gave ear, and waited, and kept silence at my counsel.

22 After my words they spake not again; and my speech dropped upon them.

23 And they waited for me as for the rain; and they opened their mouth wide as for the latter rain.

24 If I laughed on them, they believed it not; and the light of my countenance they cast not down.

25 I chose out their way, and sat chief, and dwelt as a king in the army, as one that comforteth the mourners.

CHAP. XXX.

BUT now they that are ρ younger than I have me in derision, whose fathers I would have disdained to have set with the dogs of my flock.

2 Yea, whereto might the strength of their hands profit me, in whom old age was perished?

3 For want and famine they were σ solitary; fleeing into the wilderness τ in former time desolate and waste;

4 Who cut up mallows by the bushes, and juniper-roots for their meat.

5 They were driven forth from among men, (they cried after them as after a thief,)

6 To dwell in the cliffs of the valleys, in χ caves of the earth, and in the rocks.

7 Among the bushes they brayed; under the nettles they were gathered together.

8 They were children of fools, yea, children^q of β base men; they were viler than the earth.

9 And now^u am I their song; yea, I am their ν by-word.

10 They abhor me, they flee far from me, and δ spare not to spit^x in my face.

11 Because he hath loosed my cord, and afflicted me, they have also let loose the bridle before me.

12 Upon my right hand rise the youth; they push away my feet, and they raise up against me the ways of their destruction.

13 They mar my path, they set forward my calamity, they have no helper.

14 They came upon me as a wide breaking-in of waters: in the desolation they rolled themselves upon me.

15 Terrors are turned upon me: they pursue my θ soul as the wind; and my welfare passeth away as a cloud.

16 And now my soul is poured out upon^q me: the days of affliction have taken hold upon me.

17 My bones are pierced in me in the night-season; and my sinews take no rest.

18 By the great force of my disease is my garment changed; it bindeth me about as the collar of my coat.

19 He hath cast^c me into the mire, and I am become like dust and ashes.

13 ולא עזר לו : ברפת אובד עלי קבא ולב אלמנה
 14 ארנו : צדק לבשתי וילבשני כמעיל וצליח
 15 משפטי : עינים היתי לעור ורגלים לפסח אני :
 16 אב אנכי לאביונים ורב לא ידעתי אחקרה :
 17 ואשברה מתלעות עול ומשגיו אשלק מרח :
 18 ואמר עם קנן אגוע וכחול ארבה ימים :
 19 שרשי פתח אלימים ושל ילון בקציר : גבורי
 20 הדש עמדי וקשתי ביד תחליף : לישמע
 21 ויחלו ידמו למו עצתי : אחרי דברי לא ישנו
 22 וצלימו הפוף מלתי : ויחלו כמער ל ופיהם
 23 פצרו למקוש : אשתק אליהם לא יאמנו ואור
 24 פני לא ישלון : אבחר דרפם ואשב ראש ואשפון
 25 כמלך בגדוד באשר אבליג ינחם :

CAP. XXX. ל

1 ועתה שחקי עלי צעירים מפני לימים אשר
 2 מאסתי אבותם לשתי עם פלג צאני : גם פח
 3 ידיהם לפיה לי עלימו אבד פלח : בחסר ובכפץ
 4 גלמוד הערקים ציה אמש שואה ומשואה :
 5 חקשנים מלוח עלי שתי ושדש רחמים לחמם :
 6 מן יגדשו יריעי עלימו פננב : בערוץ בחלים
 7 לשפן חרי עפר וכפסם : בין שיתים יחקו פחח
 8 חרול יספחו : בני נבל גם בגי בלישם נפאו
 9 מרהארץ : ועפה ננינתם היתי ואחי להם
 10 למלה : תעבני רחוק מני ומפני לא חשכו רק :
 11 כיריתו פתח ויעצני ורסן משני שלחי : על
 12 מיין פרחת לקמו רגלי שלחי ויסלע עלי אחרות
 13 אידם : נחשו נתיבתי להיתי יעלו לא עור כמו
 14 כפרץ רחב יאתי פתח שואה ותחללו : ההפך
 15 עלי בלהות חרף פרח נדבתי וכעב עברה
 16 ישעתי : ועפה עלי השתפף נפשי ואחוזי
 17 ימיעני : לילה עצמי נכר מעלי ויחלי לא
 18 ישכנן : ברב פח יחפש לבושי פני פתנתי
 19 יאורני : חרני לחמר ואחמשל כעפר ואפר :

9 בחלמיש שלח ידו הפך משדש הרים : בעורות
 10 יארים בקע וכל יקר ראתה עינו : מבכי
 11 נהרות חבש ותעלמה יצא אור :
 12 והחכמה מאין הפצא ואי זה מקום בניה :
 13 לא ידע אנוש ערפה ולא הפצא בארץ החיים :
 14 תהום אמר לא ביהיא וים אמר אין עמדי :
 15 לא יתן סגור פתחיה ולא ישקל פסח מחירה :
 16 לא חסלה בנתם אופיר בשהם יקר וספיר :
 17 לא יערבנה זהב וזכוכית וחמורתה פליפן :
 18 ראמות ונביש לא יזכר ומשך חכמה מפנינים :
 19 לא יערבנה פטרת ניש בנתם טהור לא חסלה :
 20 והחכמה מאין תבוא ואי זה מקום
 21 בניה : ונעלמה מעיני כל יד ומעוף השמים
 22 נסתרה : אבדון ומות אמרו באנינו שמענו
 23 שמעיה : אלהים הבין דרכה וזוה ידע את
 24 מקומה : כיהא לקצות הארץ יביש פתח כל
 25 השמים יראה : קצעות לוח משקל ומים
 26 תבן במדה : בעשתו לפטר חק ודרך לחינו
 27 קולות : אז ראה ויספרה לבינה וגם חקרה :
 28 ויאמר לאדם הן יראת אדני היא חכמה
 וסור מרע בניה :

CAP. XXIX. כט

1 ויפף איוב שאת משלו ויאמר : מייחבני
 2 כרחיק קדם כימי אלוה ישמני : בחלו גרו
 3 על ראשי לאורו אלך חשך : באשר היתי
 4 כימי דרפי בסור אלוה על אדלי : בעוד שדי
 5 עמדי סביבותי נער : ברחץ חליני בחמה וצור
 7 יציק עמדי פלגישמן : בצאתי שער עלי קרח
 8 ברהוב אכן מושגי : ראני נערם ונחבאי
 9 ויששים קמו עמדי : שרים עצרי במלים וכף
 10 יעמי לשהם : קול נגידים נחבאי ולשונו
 11 לחם דבקה : כי און שמעה ותאשרני וען
 12 ראתה ותעידני : כיהאמלש עני משוע ורחם

יָתוֹם יִדִי כִּי־אֶרְאֶה בְּשֵׁשׁ עֹרֹתַי : כְּחֹסִי 22
 מִשֹּׁכְמָה חָפֹל וְאוֹרְעִי מִקֶּנֶה הַשֹּׁבֵר : כִּי־פִתְחִי 23
 אֵלַי אִיד אֶל וּמִשְׁאֲלֹו לֹא אֹכֵל : אִם־שִׁמְכֹתִי 24
 וְהֵב כְּסֵלִי וְלִפְתָּם אֲמַרְתִּי מִבְּשֵׁחַי : אִם־אֲשַׁמַּח 25
 כִּי־בִב חֵילִי וּכִי־כִבִּיר מִצֶּאֱחָ דִּי : אִם־אֶרְאֶה 26
 אֹרֶךְ כִּי חֵלִי וְיָרֵךְ יִקְרֶה הַלֵּךְ : וְיִפֹּת בִּפְתָּח לִבִּי 27
 וְתִשָּׁק יָדִי לֵסִי : בְּסִי־הוּא עֵצֶן פִּלִּילִי כִּי־בִחֲשֵׁתִי 28
 לֵאמֹל מִפְּעַל : אִם־אֲשַׁמַּח בְּפִיד מִשְׁנֵאִי 29
 וְהִחְעִירְתִּי כִּי־מִצֶּאֱחָ רַעִי : וְלֹא־תִתֵּנִי לְחֶטְאָ 30
 חֲפִי לְשֹׂאֵל בְּאֵלֶּה בְּשֵׁשׁוֹ : אִם־לֹא אֲמַרְוּ מִתִּי 31
 אֲחֵלִי כִּי־יִתֵּן מִבְּשֵׁרוֹ לֹא נִשְׁבַּע : בְּדוֹחַ לֹא־יִלֵּן 32
 בִּי דֹלֵתִי לְאַחַר אִפְתָּח : אִם־פִּסְתִּיתִי כְּאֲדָם 33
 פִּשְׁעִי לִמְקוֹם בְּדַבֵּי עֹנִי : כִּי אֶעֱרֹץ הָמוֹן רַבָּה 34
 וּבִגְדִי־מִשְׁפָּחוֹת יִדְהֲגִי וְאֵדָם לֹא־אֵצֵא פִתָּח :

מִי יִסְתַּלֵּי שִׁמְעֵי לִי הֵן תִּהְיֶינִי יַעֲנֵנִי וְסַפֵּר 35
 כְּחֹב אִישׁ רִיבִי : אִם־לֹא עֲלִישְׁכְּמִי אֲשַׁאנֶנּוּ 36
 אֶעֱנֶדְנִי עֲטֹרוֹת לִי : מִסֶּפֶר צָעֲדִי אֲנִידֶנּוּ כְמוֹ 37
 מַגִּיד אֶקְרַבְנִי : אִם־עָלִי אֲדַמְתִּי תוֹעֵק וְיִחַד 38
 תִּלְמִידִי יִבְפִּיֹן : אִם־פָּחָה אֲכַלְתִּי בְּלִי־כֶסֶף 39
 וְנִפְשׁ בַּעֲלֵיהֶּ הִפְחִיתִי : כִּתְּחַת חֹשֶׁה יֵצֵא רוּחַ 40
 וְתַחַת־שְׁעָרָה בְּאִשָּׁה תִּפְּסוּ דְבַר אִיּוֹב :

CAP. XXXII. לב

וַיִּשְׁבְּחוּ שְׁלֹשֶׁת הָאֱנָשִׁים הָאֵלֶּה מַעֲשֵׂת אֱתֵי 1
 אִיּוֹב כִּי הוּא צָדִיק בְּעֵינֵינוּ : 2
 וַיִּחַד אִחִי אֱלִיהוּא בֶן־בְּרַכְאֵל הַבְּנוֹי מִמִּשְׁפַּחַת 3
 רָם בְּאִיּוֹב חָרָה אָפוֹ עַל־צָדִיקוֹ בְּשֵׁשׁוֹ מֵאֵלֶּהִים : 4
 וּבִשְׁלֹשֶׁת רַעֲיוֹ חָרָה אָפוֹ עַל אֲשֶׁר לֹא־מִצֶּאֱחָ 5
 מַעֲנֶה וַיִּרְשִׁיעוּ אֶת־אִיּוֹב : וְגִלְיָדוֹ חָרָה אֶת־אִיּוֹב 6
 בְּדַבָּרִים כִּי וְהָיָה־הֵמָּה מִמֶּנִּי לְמִים : וַיֵּרָא 7
 אֱלִיהוּא כִּי אֵין מַעֲנֶה בְּפִי שְׁלֹשֶׁת הָאֲנָשִׁים 8
 וַיִּחַד אָפוֹ : וַיַּעַן אֱלִיהוּא 9
 בֶן־בְּרַכְאֵל הַבְּנוֹי וַיֹּאמֶר צִיֵּיר אֲנִי לְמִים 10
 וְאַתָּם יֹשִׁיעִים עֲלַי וְתִלְתִּי וְיֹאמְרָא מִיחֻת 11
 דַּעַן אֲתָכֶם : אֲמַרְתִּי יָמִים יִבְרָךְ וְרַב שָׁלִים 12

אֲשַׁע אֶלְדִּי וְלֹא תַעֲנֵנִי עֲמֻדָתִי וְתַתְּכֵנִי בִי : 20
 תִּהְיֶה־לִּי לֹאֲכֹנִי לִי בַּעֲצֵם יִדֶּךָ תִּשְׁמַמְנִי : תִּשְׁאֲנִי 21
 אֶל־רוּחַ תִּרְפִּיבִנִי וְחִמְלִנִי תִשְׁפֹּה : כִּי־יִדְעֹתִי 22
 מִתּוֹת תִּשְׁיִבֵנִי וּבֵית מוֹעֵד לְכָל־חֵי : אֶתֶּךָ לֹא־ 23
 בָּעִי יִשְׁלַח־ךָ אִם־פָּסְחוּ לְךָ־ן שׁוּעִי : אִם־לֹא־ 24
 בְּכִיתִי לְקֹשְׁדֵי־יָוִם עֲנֵמָה בְּשֵׁשִׁי לְאֵבִיוֹן : כִּי־ 25
 מִי־בִיתִי וְיִבָּא רַע וְאִי־חֵלֶה לְאֹרֶךְ וְיִבָּא אֶפֶס : 26
 מִמֶּנִּי רִחַחוּ וְלֹא־דָמוּ קִדְמִנִי יָמִי־עֹנִי : קִדְרִי 27
 הִלְכִיתִי בְּלֹא חֲפָה קִמְתִּי בַּקֶּהל אֲשַׁעֵּב : אֲחִי 28
 הִייתִי לְחַנְּסִים וְרַעִי לְבִנּוֹת יַעֲנֶה : עֹרִי שְׁחַדֵּר 29
 מִעָלַי וְעַצְמִי־תִרְחַק מִי־חֶרֶב : וְיִתֵּנִי לְאֵבֶל בְּרָחִי 30
 וְעַנְּנִי לְקוֹל בָּכִים :

CAP. XXXI. לא

בְּרִית פָּרַתִּי לְעֵינֵי וְיָמָה אֶתְּכִי־לִי 1
 וְיָמָה חֶלֶק אֱלֹהִים מִפְּעַל וְנִחַלְתִּי שְׂדֵי מִמְרוֹמִים 2
 וְלֹא־אִיד לְעֵלִי וְנִכְרִי לִפְעֻלִי אֲוֹן : הֲלֹא־הוּא 3
 יִצְאָה וְרִכְבִּי וּכְלִי־צִיֵּיר יִסְפּוּר : אִם־הִלְכִיתִי עִם־ 4
 שׁוֹאֵא וְתַחַשׁ עַל־מִרְמָה רָגִלִי : יִשְׁקֹלֵנִי בְּמֵאֲנִי 5
 צָדִיק וְיִבַּע אֱלֹהִים תִּפְחִי : אִם תִּפְחֵה אֲשִׁירִי מִן־ 6
 הַתֶּרֶף וְאַחֲרָיִי עֵצִי תִּקְלֶךְ לִבִּי וְיִכְבֹּשׁ בְּדָבָר מֵאִים : 7
 אֲזִוְרָה וְאַחֲרָיִי יֹאכֵל וְצִאֲצֵאִי יִשְׁרָשׁוּ : אִם־ 8
 נִפְתָּח לִבִּי עַל־אֲשֶׁרָה וְעַל־פִּתְחָה רַעַן אֶרְבִּיתִי : 9
 תִּסְתַּחֵן לְאַחֲרָיִי אֲשִׁתִּי וְעָלִיתִי יִכְרַעַן אַחֲרָיוֹן : כִּי־ 10
 הוּא זִמְדָה וְהוּא עֵצֶן פְּלִילִים : כִּי אִישׁ הוּא עַד־ 11
 אֲבִדוֹן תִּמְאֵל וּבְגִלְתִּי־תִבְוִאתִי תִשְׁרָשׁ : אִם־אֲמַאֵם 12
 מִשְׁפָּט עֲבָדִי וְאֲמַרְתִּי בְּרַבִּם עֲפָדִי : וְיָמָה אֲעִשֶׂה 13
 כִּי־יָמוּם אֶל וְכִי־יִסְתַּחֵן מִה אֲשִׁיבֶנּוּ : וְהָאֵל בְּבִטְחוֹן 14
 עֲשִׂנִי עֲשֶׂהוּ וְיִכְנֹנֵנִי בְּרוּם אֲחֵד : אִם־אֲמַנֵּעַ 15
 מִחֶפֶץ הַלֵּים וְיִעֲנִי אֲלִמְנָה אֲכַלָּה : וְאֲכַל פִּתִּי 16
 לִבְדִּי וְלֹא־אֲכַל יָתוֹם מִמֶּנָּה : כִּי מִנְעִירִי בְּרָגִלִי 17
 כָּאֵב וּמִמֶּנִּי אֲמִי אֲנִיחָהּ : אִם־אֶרְאֶה אֹבֵד 18
 מִבְּנֵי לְבוּשׁ וְאֵין כְּסוּת לְאֵבִיוֹן : אִם־לֹא בִרְכִנִי 19
 וְהִלְצֹו וּמִנִּי בְּבִשִׁי יִתְחַמֵּם : אִם־הִינִי־פֹתִי עַל־ 20

20 I cry unto thee, and thou dost not hear me: I stand up, and thou regardest me not.

21 Thou art become cruel to me: with thy strong hand thou opposest thyself against me.

22 Thou liftest me up to the wind; thou causest me to ride upon it, and dissolvest my substance.

23 For I know that thou wilt bring me to death, and to the house appointed for all living.

24 Howbeit he will not stretch out his hand to the grave, though they cry in his destruction.

25 Did not I weep for him that was in trouble? was not my soul grieved for the poor?

26 When I looked for good, then evil came unto me; and when I waited for light, there came darkness.

27 My bowels boiled, and rested not; the days of affliction prevented me.

28 I went mourning without the sun: I stood up, and I cried in the congregation.

29 I am a brother to dragons, and a companion to owls.

30 My skin is black upon me, and my bones are burned with heat.

31 My harp also is turned to mourning, & my organ into the voice of them that weep.

CHAP. XXXI.

I MADE a covenant with mine eyes; why then should I think upon a maid?

2 For what portion of God is there from above? and what inheritance of the Almighty from on high?

3 Is not destruction to the wicked? and a strange punishment to the workers of iniquity?

4 Doth not he see my ways, and count all my steps?

5 If I have walked with vanity, or if my foot hath hastened to deceit;

6 Let me be weighed in an even balance, that God may know mine integrity.

7 If my step hath turned out of the way, and mine heart walked after mine eyes, and if any blot hath cleaved to mine hands;

8 Then let me sow, and let another eat; yea, let my offspring be rooted out.

9 If mine heart have been deceived by a woman; or if I have laid wait at my neighbour's door;

10 Then let my wife grind unto another, and let others bow down upon her.

11 For this is an heinous crime; yea, it is an iniquity to be punished by the judges.

12 For it is a fire that consumeth to destruction, and would root out all mine increase.

13 If I did despise the cause of my man-servant, or of my maid-servant, when they contended with me;

14 What then shall I do when God riseth up? and, when he visiteth, what shall I answer him?

15 Did not he that made me in the womb make him? and did not one fashion us in the womb?

16 If I have withheld the poor from their desire, or have caused the eyes of the widow to fail;

17 Or have eaten my morsel myself alone, and the fatherless hath not eaten thereof;

18 (For from my youth he was brought up with me, as with a father, and I have guided her from my mother's womb;)

19 If I have seen any perish for want of clothing, or any poor without covering;

20 If his loins have not blessed me,

B.C. 1520.

β turned to be.

γ the strength of thy hand.

δ or, the channel-bone

b Ps. 119. 120.

c or, wisdom.

d Ge. 3. 19.

e 1 Ti. 6. 17.

η heap.

θ found.

λ hard of day light.

μ bright.

ν Je. 8. 15.

v my hand hath kissed my mouth.

g De. 17. 2. 7.

ρ or, ostriches palate.

h La. 4. 8.

i Ec. 5. 6.

k Is. 58. 7.

l He. 13. 2.

m Mat. 5. 28.

n Pr. 6. 25.

σ or, way.

τ or, after the manner of men.

ν Ge. 3. 8. 12.

ϕ Ex. 23. 2.

ψ Jn. 1. 48.

χ Je. 32. 19.

ϕ or, my sign is that the Almighty will answer me.

q Ps. 44. 20. 21.

x him weigh me in balances of justice.

r Eze. 14. 3. 7.

ψ weep.

γ strength.

γ or, the soul of the owners thereof

to expire, or, breathe out.

s 1 Ki. 21. 13.

δ or, noisome weeds.

t Le. 20. 10.

ζ from answering.

u Mal. 3. 5.

v He. 13. 4.

η his soul.

ν Pr. 22. 2.

θ or, did he not fashion us in one womb?

κ expected

λ Jobin words

μ elder for days.

ν few of days.

χ i. e. the widow.

ψ ch. 15. 10.

ϕ feared.

σ De. 24. 13.

and if he were not warmed with the fleece of my sheep;

21 If I have lifted up my hand against the fatherless, when I saw my help in the gate:

22 Then let mine arm fall from my shoulder blade, and mine arm be broken from the bone.

23 For destruction from God was a terror to me, and by reason of his highness I could not endure.

24 If I have made gold my hope, or have said to ye fine gold, Thou art my confidence;

25 If I rejoiced because my wealth was great, and because mine hand had gotten much;

26 If I beheld the sun when it shined, or the moon walking in brightness,

27 And my heart hath been secretly enticed, or my mouth hath kissed my hand:

28 This also were an iniquity to be punished by the judge; for I should have denied the God that is above.

29 If I rejoiced at the destruction of him that hated me, or lifted up myself when evil found him;

30 Neither have I suffered my mouth to sin, by wishing a curse to his soul;

31 If the men of my tabernacle said not, Oh that we had of his flesh! we cannot be satisfied.

32 The stranger did not lodge in the street; but I opened my doors to the σ traveller;

33 If I covered my transgressions as Adam, by hiding mine iniquity in my bosom;

34 Did I fear a great multitude, or did the content of families terrify me, that I kept silence, and went not out of the door?

35 Oh that one would hear me! behold, ϕ my desire is, that the Almighty would answer me, and that mine adversary had written a book:

36 Surely I would take it upon my shoulder, and bind it as a crown to me.

37 I would declare unto him the number of my steps; as a prince would I go near unto him.

38 If my land cry against me, or that the furrows likewise thereof ψ complain;

39 If I have eaten the β fruits thereof without money, or have caused γ the owners thereof to lose their life;

40 Let thistles grow instead of wheat, and cockle instead of barley. The words of Job are ended.

CHAP. XXXII.

So these three men ceased to answer Job, because he was righteous in his own eyes.

2 Then was kindled the wrath of Elihu, the son of Barachel the Buzite, of the kindred of Ram; against Job was his wrath kindled, because he justified himself, rather than God.

3 Also against his three friends was his wrath kindled, because they had found no answer, and yet had condemned Job.

4 Now Elihu had waited till Job had spoken, because they were λ elder than he.

5 When Elihu saw that there was no answer in the mouth of these three men, then his wrath was kindled.

6 And Elihu, the son of Barachel the Buzite, answered and said, I am μ young, & ye are very old; wherefore I was afraid, and durst not shew you mine opinion.

7 I said, Days should speak, and multitude of years should teach wisdom.

8 But *there is* a spirit^a in man: and the inspiration^b of the Almighty giveth them understanding.

9 Great^d men are not *always* wise; neither do the aged understand judgment.

10 Therefore I said, Hearken to me; I also will shew mine opinion.

11 Behold, I waited for your words; I gave ear to your δ reasons, whilst ye searched out ζ what to say.

12 Yea, I attended unto you, and, behold, *there was* none of you that convinced Job, or that answered his words:

13 Lest ye should say, We^e have found out wisdom: God thrusteth him down, not man.

14 Now he hath not η directed his words against me; neither will I answer him with your speeches.

15 They were amazed; they answered no more; they λ left off speaking.

16 When I had waited, (for they spake not, but stood still, and answered no more,)

17 I said, I will answer also my part; I also will shew mine opinion.

18 For I am full of μ matter; the spirit π within me constraineth me.

19 Behold, my belly *is* as wine which ϕ hath no vent; it is ready to burst like new bottles.

20 I will speak, that I may τ be refreshed: I will open my lips, and answer.

21 Let me not, I pray you, accept any man's person; neither let me give flattering titles unto man.

22 For ι I know not to give flattering titles; *in so doing* my Maker κ would soon take me away.

CHAP. XXXIII.

WHEREFORE, Job, I pray thee, hear my speeches, and hearken to all my words.

2 Behold, now I have opened my mouth, my tongue hath spoken in my χ mouth.

3 My words¹ *shall be* of the uprightness of my heart; and my lips shall utter knowledge² clearly.

4 The Spirit of God hath made me, & the breath of the Almighty hath given me life.

5 If thou canst answer me, set *thy words* in order before me, stand up;

6 Behold, I *am* according to thy β wish in ϕ God's stead; I also am γ formed out of the clay.

7 Behold, my^p terror shall not make thee afraid, neither shall my hand be heavy upon thee.

8 Surely thou hast spoken in mine ζ hearing, and I have heard the voice of *thy^q* words, *saying*,

9 I am clean without transgression, I *am* innocent; neither *is there* iniquity in me.

10 Behold, he findeth occasions against me, he^e counteth me for his enemy;

11 He^e putteth my feet in the stocks, he marketh^u all my paths.

12 Behold, *in* this thou art not just: I will answer thee, that God is greater than man.

13 Why dost thou strive against^w him? for he θ giveth not account^x of any of his matters.

14 For God speaketh once, yea twice, yet man perceiveth it not.

15 In a dream, in a vision of the night, when deep sleep falleth upon men, in slumberings unto the bed,

16 Then he μ openeth the ears of men, and sealeth their instruction,

17 That he may withdraw^y man from his ν purpose, and hide pride^z from man.

B. C. 1520.

a Pr. 20. 27.

b Pr. 2. 6.

Da. 2. 21.

β passing by.

c Ps. 107. 17.

d Mat. 11. 25.

1 Co. 1. 27.

γ meat of

desire.

δ under-

standings.

ζ words.

e Je. 9. 23.

or, ordered.

θ or, an

atonement.

κ childhood.

λ removed

speeches

from them-

selves.

μ words.

ν or, he shall

look upon

men, and

say, I have

sinned.

f 1 Jno. 1. 9.

π of my belly.

ρ is not

opened.

σ or, He hath

delivered

my soul, &c.

and my life.

τ breathe.

ϕ twice and

thrice.

g Ps. 40. 1, 2.

Is. 38. 17.

h Ps. 56. 13.

Ac. 26. 18.

i Ga. 1. 10.

k Ps. 12. 2, 3.

ι palate.

l Pr. 8. 6, 9.

m Tit. 2. 7, 8.

n ch. 27. 2:

β mouth.

o ch. 9. 32, 33.

γ cut.

δ arrow,

ch. 6. 4.

p ch. 9. 34.

ζ ears.

q ch. 10. 7.

16. 17.

23. 11, 12.

27. 5, 6.

29. 14.

r ch. 9. 22, 23.

s ch. 19. 11.

η heart.

t ch. 13. 27.

u Da. 4. 35.

v Re. 22. 12.

w Is. 45. 9.

θ answereth

not.

κ Ps. 62. 11.

λ the world,

all of it.

μ him.

ν revealeth,

or, un-

covereth.

y ch. 17. 11.

ν work.

z Is. 23. 9.

18 He keepeth back his soul from the pit, and his life from β perishing by the sword.

19 He^e is chastened also with pain upon his bed, and the multitude of his bones with strong pain:

20 So that his life abhorreth bread, and his soul γ dainty meat.

21 His flesh is consumed away, that it cannot be seen; and his bones that were not seen, stick out.

22 Yea, his soul draweth near unto the grave, and his life to the destroyers.

23 If there be a messenger with him, an interpreter, one among a thousand, to shew unto man his uprightness;

24 Then he is gracious unto him, and saith, Deliver him from going down to the pit; I have found θ a ransom.

25 His flesh shall be fresher than κ a child's: he shall return to the days of his youth:

26 He shall pray unto God, and he will be favourable unto him; and he shall see his face with joy: for he will render unto man his righteousness.

27 ν He looketh upon men; and if any say, I have sinned, and perverted that which was right, and it profited me not;

28 σ He will deliver his soul from going into the pit, and his life shall see the light.

29 Lo, all these things worketh God ϕ oftentimes with man,

30 To bring back his soul from the pit⁵ to be enlightened with the light⁴ of the living.

31 Mark well, O Job, hearken unto me: hold thy peace, and I will speak.

32 If thou hast any thing to say, answer me: speak, for I desire to justify thee.

33 If not, hearken unto me: hold thy peace, and I shall teach thee wisdom.

CHAP. XXXIV.

FURTHERMORE, Elihu answered and said,

2 Hear my words, O ye wise men; and give ear unto me, ye that have knowledge.

3 For the ear trieth words, as the χ mouth tasteth meat.

4 Let us choose to us judgment: let us know among ourselves what is good.

5 For Job hath said,^a I am righteous: and God hath taken away my judgment.

6 Should I lie against my right? my δ wound is incurable without transgression.

7 What man *is* like Job, who drinketh up scorning like water?

8 Which goeth in company with the workers of iniquity, and walketh with wicked men.

9 For he hath said, It profiteth a man nothing^r that he should delight himself with God.

10 Therefore hearken unto me, ye men of η understanding: Far be it from God, that he should do wickedness; and from the Almighty, that he should commit iniquity.

11 For the work^v of a man shall he render unto him, and cause every man to find according to his ways.

12 Yea, surely God will not do wickedly, neither will γ e Almighty pervert judgment.

13 Who hath given him a charge over the earth? or who hath disposed κ the whole world?

14 If he set his heart upon λ man, if he gather unto himself his spirit & his breath;

15 All flesh shall perish together, and man shall turn again unto dust.

16 If now thou hast understanding, hear this; hearken to the voice of my words.

מִי־שָׁחַת וְחָתָו מַעֲבֵר בְּשָׁלָח: וְהוֹכֵחַ
בְּמַכְאוֹב עַל־מִשְׁכָּבוֹ וְרִיב עֲצָמוֹ אֲרָן:
וְהַמְתִּי חַיְתוֹ לָחֶם וְנִפְשׁוֹ מֵאֵכֶל תְּאוֹהִי יִכַּל
בְּשָׂרוֹ מֵאֵל וְשִׁפִּי עֲצָמָיו לֹא יָדָא: וְהִקְרַב
לְשַׁחַת נִפְשׁוֹ וְחָתָו לְמַמְתִּים: אִם־יֵשׁ עָלַי
מִלֶּאֶךְ מִלִּין אֶחָד מִן־אֱלֹהִים לְהַזִּיד לְאָדָם
יִשָּׂרוּ: וְהִזְנֵנִי וְאֶמַר פְּדֵעֻהוּ מִדַּת שְׁחַת
מִצָּאתִי כָסֹר: וְשִׁפְשֵׁף בְּשָׂרוֹ מִזֶּעַר יָשׁוּב לִימִי
עֲלוֹמָיו: יַעֲתֵר אֶל־אֱלֹהִים וְיִרְצֵהוּ וַיֵּרָא פָנָיו
בְּתוֹרַעַה וְיִשָּׁב לְאֹנֶשׁ צָדִיקוֹ: יִשָּׂרוּ עַל־
אֲנָשִׁים וַיֹּאמֶר הִמָּאתִי וְיִשָּׂר הַעֲוִיִּתִי וְלֹא־שָׁחַ
לִי: פָּדָה נִפְשׁוֹ מַעֲבֵר בְּשַׁחַת וְחַיְתוֹ בְּאוֹר
תְּרָאֵה: הֵן־כָּל־אֱלֹהִים יַעֲלֶה־אֵל פַּעַמִּים שְׁלֹשׁ
עַם־גֹּבֵר: לְהַשִּׁיב נִפְשׁוֹ מִן־שַׁחַת לְאוֹר
בְּאוֹר הַחַיִּים: הַקָּשֶׁב אִיּוֹב שָׁמַע־לִי הַחֹרֵשׁ
וְאֶבְרָתִי אֲדַבֵּר: אִם־יֵשׁ־מִלִּין הַשִּׁיבֵנִי דָבָר כִּי־
חֲפָצְתִי צִדִּיקָה: אִם־אֵין אַתָּה שָׁמַע־לִי הַחֹרֵשׁ
וְאֶאֱלָסָה חֲכָמָה:

CAP. XXXIV. לד

וַיַּעַן אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר: שָׁמַעַתְּ חֲכָמִים מִלִּי
וְיָדַעְתִּים הֲאֻנִּיתִי לִי: כִּי־אֵין מִלִּין תִּתְּנֶנּוּ וְחָכְמָה
יִסְעֶם לֵאמֹר: מִשְׁפָּט נִבְחַרְתָּ לָנוּ נִדְעָה בִּינֵינוּ
מִה־טוֹב: כִּי־אֶמַר אִיּוֹב צָדִיקָתִי וְאֵל הַסִּיר
מִשְׁפָּטִי: עַל־מִשְׁפָּטִי אֲכַבֵּב אֱנוֹשׁ חַצִּי בְלִי־
פִשֵּׁעַ: מִי־גֹבֵר כְּאִיּוֹב יִשְׁתַּחֲוֶה עַג פַּמִּים:
וְאֵרָח לְחִבְרָה עַם־פְּעָלִי אֲוֹן וְלִלְכֵת עַם־אֲנָשִׁי־
רָשָׁע: כִּי־אֶמַר לֹא יִסְכַּד־גֹּבֵר בְּרָצוֹת עַם־אֱלֹהִים:
לִכְן־אֲנִשִּׁי לִבִּי שָׁמַעַי לִי חֲלָלָה לֹאֵל מִרְשָׁע
וְשִׁבְתִּי מִעוּל: כִּי פָעַל אָדָם יִשְׁלֹם־לּוֹ וְגִאֲוָה
אִשׁ יִמָּצְאוּ: אֲחַ־אֲמַנֶם אֵל לֹא־יִרְשָׁע וְשִׁבְתִּי לֹא־
יִעוֹת מִשְׁפָּט: מִי־פָשַׁע עָלָיו אֲרַצָּה וּמִי שָׁם תִּתֵּן
פֶּלֶא: אִם־יֵשִׁים אֱלֹהִי לָנוּ רוּחַ וְנִשְׁמָתוֹ אֲעִי
יִאֲסֹף: יִגּוֹעַ כָּל־בָּשָׂר יַחַד וְאָדָם עַל־עֵפֶר יָשׁוּב:
וְאִם־גִּינָה שָׁמַע־תָּאת הֲאֻנִּיתָה לְקוֹל מִלִּי:

8 יָדַעַתְּ חֲכָמָה: אֲכַן וְיִחַדְתִּיא בְּאֹנֶשׁ וְנִשְׁמָת
9 שְׁנֵי תִבְנִים: לֹא־רַבִּים יִחַמְמוּ וְזִקְנִים יִבְנוּ
10 מִשְׁפָּט: לִכְן אֲמַרְתִּי שָׁמַע־לִי אֲחֵהָ דַע
11 אֲחֵ־אֲנִי: הֵן הוֹחֵלְתִּי לְדַבְרֵיכֶם אֲוִין עַד־
12 תִּבְנִיתִיכֶם עַד־תִּחְקְרוּ מִלִּין: וְעִדְכֶם אֲתִבְּנֶנּוּ
וְהִנֵּה אֵין לְאִינוֹב מוֹכִיחַ עוֹנֵה אֲמַרְתִּי מִכֶּם:
13 פָּרַתְאֲמַרְתִּי מִצָּאֵנִי חֲכָמָה אֵל יִדְפְּנֵנִי לֹא־אִישׁ:
14 וְלֹא־עַרְךָ אֵל מִלִּין וְגִאֲמִירֵכֶם לֹא אֲשִׁיבֵנִי:
15 חַתּוֹ לֹא־עָנֵה עוֹד הִשְׁתִּיקוּ מִתֶּם מִלִּים: וְהוֹחֵלְתִּי
16 כִּי־לֹא יִדְבָּרוּ כִּי עֲמָדִי לֹא־עָנֵה עוֹד: אֲעִנְהָ
17 אֲחֵ־אֲנִי חֲלָקִי אֲחֵהָ דַע־אֲחֵ־אֲנִי: כִּי מִלִּי
19 מִלִּים הִצִּיקְתִּנִי רַחַם בְּסִינִי: הִנֵּה בְּסִינִי כִּי־
20 לֹא יִתַּחַּם פִּאֲנוֹת וְחֲשִׁים יִבְקַע: אֲדַבְּרָה
21 וְיִוָּחֲדִלִי אִתְּחַם שִׁפְתִּי וְאֲעִנְהָ: אֵל־נָא אֲשֶׁנָּא
22 פְּנִי־אִישׁ וְאֶל־אָדָם לֹא אֲכַנֵּה: כִּי לֹא יִדְעִיתִי
אֲבִנָּה כְּמַעַשׁ יִשְׁאָלִי עֲשֵׂנִי:

CAP. XXXIII. לה

1 וְאִי־לֶם שָׁמַע־נָא אִיּוֹב מִלִּי וְכִל־דַּבְּרִי הֲאֻנִּיתָה:
2 הִפְרֵנָא פְּתַחְתִּי כִּי דִבַּרְתָּ לְשׁוֹנִי בַּחֲנִי: יִשָּׂר
3 לִבִּי אֲמַרְתִּי וְרַעַת שִׁפְתִּי פָרוּר מִלִּלִי: וְיִחַ־אֵל
4 עֲשִׂיתִנִי וְנִשְׁמָת שְׁנֵי תִבְנִיתִי: אִם־תוֹכֵל הַשִּׁיבֵנִי
5 שְׂרָכָה לִפְנֵי הַתִּצְעֵבָה: הֵן־אֲנִי כִפְּךָ לֹאֵל
7 מִחֹמֶר קִרְצִיתִי גַם־אֲנִי: הִנֵּה אִמָּתִי לֹא
8 תִּבְשָׁרְךָ וְאִכְפִּי עָלֶיךָ לֹא־יִכְבֵּד: אֲחַ־אֲמַרְתִּי
9 בְּאוֹנִי וְקוֹל מִלִּין אֲשָׁמַע: וְךָ אִנִּי בְלִי־פִשֵּׁעַ
10 תָּךְ אֶבְרָתִי וְלֹא עָנֵן לִי: הֵן תִּנְוֹאוֹת עָלִי
11 יִמָּצְאֻ אֲחִישְׁבֵנִי לְאִוִּיב לִי: יֵשֶׁם פֶּסֶד וְגִלִּי
12 יִשְׁמֹר כָּל־אֲרָחִי: הֵן־זֹאת לֹא־צִדִּיקָתָה אֲעִנְךָ
13 כִּי־יִרְבֶּה אֱלֹהִים מֵאֹנֶשׁ: מִדּוּעַ אֲעִי רִיבֹתִי כִּי־
14 כָל־דַּבְּרִי לֹא יַעֲנֵה: כִּי־בִאֲחַת יִדְבָּר־אֵל וּבִשְׁתֵּים
15 לֹא יִשְׁרָנָה: בְּחִלּוֹם חֲזוֹן לִילָה נִבְּלָה תִּרְדָּמָה
16 עַל־אֲנָשִׁים בְּתוֹמָמוֹת עָלֵי מִשְׁכָּב: אֵין יִגְלֶה
17 אֲוִין אֲנָשִׁים וּבְחִסְרֵם יִחַתֶּם: לְחֹסִיר אָדָם
18 מַעֲשֵׂהָ וְגִינָה מִגֹּבֵר יִסְפֹּה: יִחְשָׁךְ נִפְשׁוֹ

17 הָאֵף שׁוֹנֵא מִשְׁפָּט יִחְבֹּשׁ וְאִם-צָדִיק בְּנִי
18 תִּשְׁפֹּץ : הָאֵמָר לִמְלֶכֶּךָ בְּנִי עַל רָשָׁע אֶל-נְדָבִים :
19 אֲשֶׁר לֹא-נָשָׂא פָנָי שָׂרִים וְלֹא נִכְרְשׁוֹעַ לִפְנֵי-
20 ה' כִּי-מַעֲשֵׂה דִבּוֹ בָּלֵם : רָגַע יִמְחֶה וְחַצּוֹת
לַיְלָה יִנְעֲשׂוּ עִם וַיַּעֲבֹד וְסִירוֹ אֲבִיר לֹא בִיךְ :
21 כִּי-עֲנִיו עַל-דִּרְכֵי אֵישׁ וְכָל-צָדִיקוֹ יִרְאֶה : אִין
22 הַשֹּׁף וְאִין צַלְמוֹת לְהַסְתֵּר שָׁם פְּעָלֵי אֱלֹהִים : כִּי
23 לֹא עַל-אֵישׁ יִשְׂמִים עֹד לְהִזְקֶה אֱלֹהִים בְּמִשְׁפָּט :
24 יֵרֵעַ בְּנִינִים לֹא-חָקָר וַיַּעֲמֵד אַחֲרֵיהֶם תַּחֲתָם :
25 לֵכֵן יִפִּיר מִצְדִּיקֵיהֶם וְהַסֵּף לַיְלָה וַיִּנְפָּא :
26 תַּחַת-רָשָׁעִים סָפְקָם בְּמָקוֹם רָאִים : אֲשֶׁר עַל-
27 בֶּן סָרִי מֵאַחֲרָיו וְכָל-דְּבָרָיו לֹא הִשְׁכִּילוּ : לְהַבְיֵא
28 עֲלָיו צִעֲקַת-דָּל וְצָעֵקַת עֲנִיִּים יִשְׁמָע : וְהוּא
יִשְׁקֹט וְיִמְי יִרְשָׁע וְיִסְתֵּר פָּנָיו וְיִמְי יִשׁוּרָגוּ וְעַל-
30 צִי וְעַל-אֲדָמָה יִדּוּר : מִמֶּלֶךְ אֲדָמָה חָזַק מִמֶּלְכָּשִׁי
31 עִם : כִּי אֱלֹהִים הָאֵמָר נִשְׂאֹתִי לֹא אֲחַבֵּל :
32 בְּלִעְדִּי אֲחֻזָּה אֲחֵהּ הִרְגִּי אִם-עַל פְּעָלָיו לֹא
33 אִסְיָה : הַמַּעֲמֶה יִשְׁלַמְהָ כִּי-מֵאֲסֵת כִּי-אֲתֵהּ
34 תִּבְחַר וְלֹא-אֶנִּי וּמִה-דַּעַת דָּבָר : אֲנִשִּׁי לִבִּי
35 יֵאֱמָרוּ לוֹ וְגַבֵּר חָזַם שִׁמְעֵי לוֹ : אִיּוֹב לֹא-בִרְעָה
36 דִּבָּר וְדִבְרָיו לֹא בַחֲשׂוֹל : אֲבִי וַיַּחֵן אִיּוֹב עַד-
37 גִּצָּה עַל-חֲשֵׁבֶת בְּאִשְׁרֵי-אָדָם : כִּי יִסְיָה עַל-
חֲסֵאתָו שִׁשֵּׁעַ בִּינֵינוּ יִסְפֹּק וְיִרְבַּב אֲמָרָיו לֵאלֹהִים :

CAP. XXXVI. לו

1 וְיִסָּח אֱלֹהֵהוּ וַיֹּאמֶר : כִּפְרִילִי וְעִיר וְאַחֲזֶהָ
2 כִּי-עֹד לְאֵלֹהִים מְלִים : אֲשַׁא רְעִי לְמִדְחֹה
3 וְלִפְעָלֵי אֲתֵחַן-צָדִיק : כִּי-אֲמַנֵם לֹא-יִשְׁקָר מִלִּי
4 תִּמְכִּים דַּעוֹת עַמּוֹן : הָרָאִל כְּבִיר וְלֹא יִמָּאֵם
5 כְּבִיר בָּח לֵב : לֹא-יִחְזִיחַ רָשָׁע וּמִשְׁפָּט עֲנִיִּים
6 יִתֵּן : לֹא-יִנְרַע מִצְדִּיק עֲנִיו וְאִם-מְלָכִים לִפְסָא
7 וַיִּשְׁיבֵם לִנְצִיחַ וַיִּגְבְּהוּ : וְאִם-אֲסִירִים בְּדָקִים
8 יִלְכְּדוּן בַּחֲבִלֵי-עֵנִי : וַיַּנֵּד לָהֶם פְּעָלָם וַיִּשְׁעִיעֵיהֶם
9 כִּי יִחְפְּרוּ : וַיַּגֵּל אֹנָס לְמוֹסָר וַיֹּאמֶר כִּי-
10 יִשׁוּבִין מֵאֲוֶן : אִם-יִשְׁמָעוּ וַיַּעֲבֹדוּ יִכְלִי מֵיִתָּם
11 בְּטוֹב וְשִׁנְיָהֶם בְּנִיעִימִים : וְאִם-לֹא יִשְׁמָעוּ
12 בְּשִׁלַּח יַעֲבֹדוּ וַיִּגְשׁוּ בְּגֵל דַּעַת : וְחִנְפִּירֵלֵב יִשְׁכִּימוּ
13 אֲחָף לֹא יִשְׁוֹעַ כִּי אֲסָרָם : תִּמּוֹת בְּזָעַר נִשְׁשָׁם
14 וְחֵיתָם בְּקִרְשִׁים : יִחַלֵּץ עֲנִי בְּעֵנִי וַיַּגֵּל בְּלִחַץ
15 אֹנָס : וְאַחַר הִסְיָחָהּ מִפִּרְצָר רָחַב לֹא-מִצָּק
16 תַּחֲתֶיהָ וְנִחַת שְׁלֹחָהּ מֵלֹא דָשֵׁן : וְדִין-רָשָׁע
17 מֵלֹאֵת דִּין וּמִשְׁפָּט יִחְמִנִי : כִּי-חִקָּה כִּי-יִסְיָחָהּ
18 בְּשִׁשֶּׁק וְרִבִּי-כֹסֶר אֶל-יִסְיָחָהּ : הַיַּעֲרָה שְׁוִיעָה
19 לֹא בָצָר וְכָל מֵאֲמָצִיכָת : אֶל-תִּשְׁאָחָהּ הֵלֵל וְלֹא
20 לְעֹלוֹת עַמִּים תַּחֲתָם : הַשִּׁמְר אֶל-הִתְנַפֵּן אֶל-
21

CAP. XXXV. לה

1 וַיַּעַן אֱלֹהֵיו וַיֹּאמֶר : הֲוֹאֵת חֲשֹבֶתָ לְמִשְׁפָּט
2 אֲסִרְתָּ צִדִּיקִי מֵאֵל : כִּי-תֹאמַר מִה-יִסְכַּר-לָהּ
3 מִה אֲעִיל מִחֲסֵאתִי : אֲנִי אֲשִׁיבָהּ מִלֵּן וְאִם-
4 רַעְיָה עַמּוֹן : הֲבֵט שְׂמִים וְרָאָה וְשׁוֹר שְׁחָקִים
5 גְּבִירִי מִסֶּדֶה : אִם-חֲסֵאתָ מִה-תַּפְעִל-בּוֹ וְרִבִּי
6 מִשְׁעִידָה מִה-תַּעֲשֶׂה לוֹ : אִם-צָדִיקָה מִה-תִּתֵּן
7

17 Shall ^a even he that hateth right β govern? and wilt thou condemn him that is most just?

18 *Is it fit to say to a king, ^b Thou art wicked? and to princes, Ye are ungodly? 19 How much less to him^c that accepteth^d not the persons of princes, nor regardeth the rich more than the poor? for they all are the work of his hands.*

20 In a moment shall they die, and the people shall be troubled at midnight, and pass away: and γ the mighty shall be taken away without hand.

21 For his eyes^e are upon the ways of man, and he seeth^f all his goings.

22 *There is no darkness,^h nor shadow of death, where the workers of iniquity may hideⁱ themselves.*

23 For he will not lay upon man more than^j right, that he should δ enter into judgment with God.

24 He shall break in pieces mighty men without θ number, and set others in their stead.

25 Therefore he knoweth their works, and he overturneth *them* in the night, so that they are κ destroyed.

26 He striketh them as wicked men in the λ open sightⁿ of others;

27 Because they turned back ν from him, and^o would not consider any of his ways:

28 So that they cause the cry of the poor to come unto him, and he heareth^p the cry of the afflicted.

29 When he^q giveth quietness, who then can make trouble? and when he hideth^r his face, who then can behold him? whether it be done against a nation, or against a man only:

30 That the hypocrite reign not, lest the people^s be ensnared.

31 Surely it is meet to be said unto God, I^t have borne chastisement, I will not offend any more:

32 *That which I see not, teach^{*} thou me: if I have done iniquity, I^y will do no more.*

33 *Should it be σ according to thy mind? he will recompense it, whether thou refuse, or whether thou choose; and not I: therefore speak what thou knowest.*

34 Let men of τ understanding tell me, and let a wise man hearken unto me.

35 Job hath spoken without^z knowledge, and his words were without wisdom.

36 χ My desire is, that Job may be tried unto the end, because of his answers for wicked men.

37 For he addeth rebellion unto his sin: he clappeth his hands amongst us, and multiplieth his words against God.

CHAP. XXXV.

ELIHU spake moreover, and said,
2 Thinkest thou this to be right, that thou saidst,^d My righteousness is more than God's?

3 For thou saidst, What^e advantage will it be unto thee? and, What profit shall I have, ζ if I be cleansed from my sin?

4 I will answer thee, and thy companions will thee.

5 Look unto the heavens, and see; and behold the clouds, which are higher than thou.

6 If thou sinnest, what doest thou against him?^h or if thy transgressions be multiplied, what doest thou unto him?

7 Ifⁱ thou be righteous, what givest thou him? or what receiveth he of thine hand?

B. C. 1520.

a 2 Sa. 23. 3.

β bind.

b Ex. 22. 28.

c He. 12. 28.

d 1 Pe. 1. 17.

γ they shall

take away

the mighty.

e 2 Ch. 16. 9.

f Ps. 139. 2, 3.

g Is. 1. 15.

h Am. 9. 2, 3.

He. 4. 13.

i Re. 6. 15, 16.

k Ps. 77. 5, 10.

l Is. 42. 3.

1 Co. 10. 12.

δ go.

ζ i. e. God

η i. e. Job.

m Ho. 11. 8, 9.

θ searching out.

κ crushed.

λ place of

beholders.

n 1 Ti. 5. 24.

μ there are

yet words

for God.

ν from after

ρ Pr. 1. 29, 30.

p Ex. 22. 27.

q Ro. 8. 31, 34.

r Je. 32. 19.

π heart.

s Ps. 143. 7.

ρ or, afflicted.

t He. 13. 5.

u 1 Ki. 12. 28.

v Da. 9. 7, 14.

w Ps. 107. 10.

x Ps. 32. 8.

y Ep. 4. 22.

σ from with

thee?

z heart.

χ ch. 38. 2.

ϕ pass away.

ψ or, My fa-

ther, let Job

be tried.

a Ro. 2. 5.

ψ their soul

dieth.

b Ps. 55. 23.

β or, Sodo-

mites,

De. 23. 17.

γ or, afflicted.

c Ps. 31. 8.

δ the rest of

thy table.

d ch. 9. 17, 34.

16. 12, 17.

27. 2, 6.

e Ps. 23. 5.

f ch. 31. 2, &c.

ζ or, by it

more than

by my sin.

η return to

thee words.

θ or, should

uphold thee

κ turn thee

aside.

g Pr. 11. 4.

h Je. 7. 19.

i Ps. 16. 2.

Pr. 9. 12.

8 Thy wickedness may hurt a man as thou art; and thy righteousness may profit the son of man.

9 By reason of the multitude of oppressions they make the oppressed to cry; they cry out by reason of the arm of the mighty.

10 But none saith, Where is God my Maker, who giveth songs in the night;

11 Who teacheth us more than the beasts of the earth, and maketh us wiser than the fowls of heaven?

12 There they cry, but none giveth answer, because of the pride of evil men.

13 Surely God will not^s hear vanity, neither will the Almighty regard it.

14 Although thou sayest thou shalt not see him, yet^t κ judgment is before him; therefore trust thou in him.

15 But now, because it is not so, ζ he hath visited in his anger; yet η he knoweth it^m not in great extremity:

16 Therefore doth Job open his mouth in vain: he multiplieth words without knowledge.

CHAP. XXXVI.

ELIHU also proceeded, and said,
2 Suffer me a little, and I will shew thee μ that I have yet to speak on God's behalf.

3 I will fetch my knowledge from afar, & will ascribe righteousness to my Maker.

4 For truly my words shall not be false: he that is perfect in knowledge is with thee.

5 Behold, God is mighty, and despiseth not any: he^r is mighty in strength and π wisdom.

6 He preserveth not the life of the wicked: but giveth right to the ρ poor.

7 He^t withdraweth not his eyes from the righteous: but with kings are they on the throne; yea, he doth establish them for ever, and they are exalted.

8 And if^w they be bound in fetters, and be holden in cords of affliction;

9 Then he sheweth them their work, and their transgressions that they have exceeded.

10 He openeth also their ear to discipline, and commandeth that they return from iniquity.

11 If they obey and serve him, they shall spend their days in prosperity, and their years in pleasures:

12 But if they obey not, they shall ϕ perish by the sword, and they shall die without knowledge.

13 But the hypocrites in heart heap^a up wrath; they cry not when he bindeth them:

14 ψ They die in youth,^b and their life is among the β unclean.

15 He delivereth the γ poor in his affliction, and openeth their ears in oppression:

16 Even so would he have removed thee out of the strait into a broad^c place, where there is no straitness; and δ that which should be set on thy table^e should be full of fatness.

17 But thou hast fulfilled the judgment of the wicked: judgment and justice θ take hold on thee.

18 Because there is wrath, beware lest he take thee away with his stroke: then a great ransom cannot κ deliver thee.

19 Will he esteem thy riches?^f ξ no, not gold, nor all the forces of strength.

20 Desire not the night, when people are cut off in their place.

21 Take heed, regard not iniquity: for this hast thou chosen rather than affliction,

22 Behold, God^a exalteth by his power: who teacheth^b like him?

23 Who hath enjoined him his way? or who can say, Thou hast wrought iniquity?

24 Remember that thou magnify^c his work, which men behold.

25 Every man may see it; man may behold it afar off.

26 Behold, God is great, and we know him not; neither can the number of his years be searched out.

27 For he maketh small the drops of water: they pour down rain^m according to the vapour thereof,

28 Which the clouds do drop and distil upon man abundantly.

29 Also can any understand ye spreadings of the clouds, or the noise of his tabernacle?

30 Behold, he spreadeth^p his light upon it, and covereth the bottom of the sea.

31 For by them^q judgeth he the people; he^r giveth meat in abundance.

32 With clouds he covereth the light; and commandeth it not to shine, by the cloud that cometh betwixt.

33 The noise^s thereof sheweth concerning it, the cattle also concerning the vapour.

CHAP. XXXVII.

AT this also my heart trembleth,^u and is moved out of his place.

2 Hear attentively the noise of his voice, and the sound that goeth out of his mouth.

3 He directeth it under the whole heaven, and his light^vning unto the vends of the earth.

4 After it a voice^w roareth: he thundereth^x with the voice of his excellency; and he will not stay them when his voice is heard.

5 God thundereth marvellously with his voice; great things doeth he,^y which we cannot comprehend.

6 For he saith to the snow, Be thou on the earth; σ likewise to the small rain, and to the great rain of his strength.

7 He saileth up the hand of every man, that^z all men may know his work.

8 Then the beasts go^a into dens, and remain in their places.

9 Out of the ϕ south cometh the whirlwind; and cold out of the χ north.

10 By the breath of God frost^c is given; and the breadth of the waters is straitened.

11 Also by watering he wearieth the thick cloud; he scattereth^d his bright cloud,

12 And it is turned round about by his counsels; that they may do^e whatsoever he commandeth them upon the face of the world in the earth.

13 He causeth it to come, whether β for correction,^f or for his land,^g or for mercy,^h

14 Harken unto this, O Job: stand still, and consider the wondrous works of God.

15 Dost thou know when God disposed them, and caused the light of his cloud to shine?

16 Dost thou know the balancings of the clouds, the wondrous works of him which is perfect in knowledge?

17 How thy garments are warm, when he quieteth the earth by the south wind?

18 Hast thou with him spreadⁱ out the sky, which is strong, and as a molten looking-glass?

19 Teach us what we shall say unto him: for we cannot order our speech by reason of darkness.

20 Shall it be told him that I speak? If a man speak, surely he shall be swallowed up.

B. C. 1520.

a Da 4.25, 32.

b Ps. 94. 12.

c Gold.

c Ps. 111.2.8.

d 1 Ti. 6. 16.

e Ps. 62. 11.

f Ps. 99. 4.

g Is. 45. 21.

h La. 3. 35.

i Ps. 102. 24.

k Mat. 10. 28.

l Mat. 11. 25.

m 1 Co. 1. 26.

n Ps. 147.8,9.

o ch. 34. 35.

p 35. 16.

q make me known.

r Pr. 8.22,30.

s Lu. 17. 24.

t roots.

u knowest.

v De. 8.2.15.

w Ps. 136. 25.

x Ac. 14. 17.

y sockets.

z made to sink.

a 1 Ki. 18. 41.

b 45.

c that which goeth up.

d Re. 2. 28.

e Da. 10. 7, 8.

f Mat. 23. 2,4.

g Ac. 16.26,29.

h Hear in hearing.

i light.

j wings.

k Ps. 68. 33.

l established my decree upon it.

m Ps. 29. 3.

n the pride of thy waves.

o Ec. 3. 11.

p Ro. 11. 33.

q Ps. 89. 9.

r and to the shower of rain, and to the showers of rain of his strength

s wings.

t Ps. 109. 27.

u Ps. 104. 22.

v chamber.

w scattering winds.

x Ps. 10. 15.

y Ps. 147. 17.

z 18.

a the cloud of his light.

b Ps. 9. 13.

c Ps. 148. 8.

d a rod.

e 1 Sa. 12. 18.

f Ezr. 10. 9.

g 1 Ki. 18. 45.

h Joel 2. 23.

i or, at.

j Is. 40. 22.

k 44. 24.

l Ex. 9.18,24.

m Jos. 10. 11.

n Is. 30. 30.

o Re. 16. 21.

21 And now men see not the bright light which is in the clouds; but the wind passeth, and cleanseth them.

22 Fair weather cometh out of the north: with God is terrible majesty.

23 Touching the Almighty, we^d cannot find him out: he is excellent in power, and in judgment,^f and in plenty of justice: he will not afflict.^h

24 Men do therefore^k fear him: he respecteth not any that are wise^l of heart.

CHAP. XXXVIII.

THEN the LORD answered Job out of the whirlwind, and said,

2 Who is this that darkeneth counsel by wordsⁿ without knowledge?

3 Gird up now thy loins like a man; for I will demand of thee, and y answer thou me.

4 Where^o wast thou when I laid the foundations of the earth? declare, if thou hast understanding.

5 Who hath laid the measures thereof, if thou knowest? or who hath stretched the line upon it?

6 Whereupon are the foundations thereof^q fastened? or who laid the corner-stone thereof,

7 When the morning-stars^r sang together, and all the sons of God shouted for joy?

8 Or who shut up the sea with doors, when it brake forth as if it had issued out of the womb?

9 When I made the cloud the garment thereof, and thick darkness a swaddling-band for it,

10 And π brake up for it my decreed place, and set bars and doors,

11 And said, Hitherto shalt thou come, but no further; and here shall thy proud waves be stayed?^y

12 Hast thou commanded the morning since^{hy} days; and caused the day-spring to know his place;

13 That it might take hold of the ends of the earth, that the wicked might be shaken out of it?

14 It is turned as clay to the seal; and they stand as a garment.

15 And from the wicked their light is withholden, and the high arm^b shall be broken.

16 Hast thou entered into the springs of the sea? or hast thou walked in the search of the depth?

17 Have the gates^d of death been opened unto thee? or hast thou seen the doors of the shadow of death?

18 Hast thou perceived the breadth of the earth? declare, if thou knowest it all.

19 Where is the way where light dwelleth? and as for darkness, where is the place thereof,

20 That thou shouldst take it γ to the bound thereof, and that thou shouldst know the paths to the house thereof?

21 Knowest thou it, because thou wast then born? or because the number of thy days is great?

22 Hast thou entered into the treasures of the snow? or hast thou seen the treasures of the hail,

23 Which^k I have reserved against the time of trouble, against the day of battle and war?

24 By what way is the light parted, which scattereth the east wind upon the earth?

25 Who hath divided a water-course for the overflowing of waters; or a way for the lightning of thunder;

הִסְפִּירְלוּ בְּ אֶדְנִי אִסְמָאֵר אֵלֶּיּוֹ בִּי יָבֹלֵעַ׃
וַעֲתִידָה לֹא־רֹא אֹרֹךְ יָמָיו בְּשִׁחָקִים וְרוּחַ
עֲבָרָה וּמִסְתַּדְרִים׃ מִצִּפּוֹן יִהְיֶה עַל־אֵלֹהֶ׃
נִדְרָא הָדוֹר׃ שֶׁנִּי לֹא־מִצְאָנְהוּ שׁוּנִיא כֹחַ וּמִשְׁפָּט
וְרֵב־צִדְקָה לֹא יַעֲשֶׂה׃ לָכֵן יִרְאֶהוּ אֲנָשִׁים לֹא
יִרְאֶה פֶלֶא־חֲכָמִים־לֵב׃

CAP. XXXVIII. לו

וַיַּעַן יְהוָה אֶת־אִיּוֹב מִן־הַסֵּעֶרָה וַיֹּאמֶר׃ מִי
זֶה׃ מִחֲשִׁידָה עָצָה בְּמִלִּין בְּלִי־דַעַת׃ אֲדִיר־נָא
כִּנְבֵּר חֲלָצִיד וְאֲשָׁאִיד וְהוֹרֵעַנִי׃ אִיפֹה הָיִיתָ
בְּיַסְרֵי־אֶרֶץ הָיָר אִם־תִּדְעָתָ בִּנְיָה׃ מִי־שָׁמַם
מִמִּידָה בִּי תִדַּע אוֹ מִי־נִסָּה עֲלֶיךָ קוֹ׃ עַל־מָה
אֲדַנֶּיָּה הַסּוֹבֵעַ אוֹ מִי־רָחַ אֲנִי פָנַתִּי׃ בָּרוּךְ
יְחִיד כּוֹכָבִי בָקָר לַיְרֵיעַ פֶּלֶא־בְנֵי אֱלֹהִים׃ וַיִּסָּפֶר
בְּדַלְתֵּימָם יָם בְּנִיחוֹ מִרְחֹם וַיֵּצֵא׃ בְּשׂוּמֵי עֲנָן
לִבְשׁוֹ וְשָׁרְפָל חֲתָלְחוֹ׃ וְאֲשַׁנֵּר עָלָיו חֲקֵי אֲשָׁשִׁים
בְּרִיחַ וּדְלָתִים׃ וַיֹּאמֶר עַד־כַּף רִבּוּא וְלֹא
חֲסִיף וּפֶאֶר לְשִׁית בְּנִאֲוֹן בְּלִיד׃ הַמִּימִיָּה צִיָּה
בָּקָר יִדְעָתָה לְשִׁחַר מְקוֹמוֹ׃ לֵאחֹזוֹ בַּכְּסֹפֹת
הָאֶרֶץ וַיִּנְעֲרוּ רִשְׁתֵּימָם מִפֶּנֶה׃ הַתַּחֲשֵׁף בְּחֹמֶר
חֹתֶם וְיִתְיַצְּבוּ כְמוֹ לְבוֹשׁ׃ וַיִּפְנַע מִרְשָׁתִּים
אוֹרֶם וְזִרְעֵי רִמָּה הַשֶּׁבֶר׃ הַבָּאֵת עַד־נִבְכִיָּם
וּבַחֲקֹר תִּהְיֶה הַתְּהַלֵּכֶת׃ הַנִּגְלֵי לֶךְ שְׁעֵר־מֹות
וְשַׁעֲרֵי צִלְמֹות תִּרְאֶה׃ הַתְּהַלֵּכֶת עַד־בְּחִיָּה
אֶרֶץ הָיָר אִם־יִדְעָתָ מָה׃ אֵינִי הַדֶּקֶה
לְשִׁנֵּי־אֹרֹר וְחֹשֶׁף אֵינִי מְקוֹמוֹ׃ בִּי תִקְחֶנּוּ
אֶל־גְּבוּלֹי וְכִי תִבְנִי נְחִיבוֹת בֵּיתוֹ׃ יִדְעָתָ
כִּי־אֲנִי הַעֲלֵד וּמִסְפֵּר יְמֵי רַבִּים׃ הַבָּאֵת
אֶל־אֲצִרֹת שֶׁלֵּג וְאוֹצְרוֹת בָּרֵךְ הַתְּאֵרָה׃
אֲשֶׁר חֲשַׁכְתִּי לַעֲתֵי צֶר לַיּוֹם קָרָב וּמִלְחָמָה׃
אֵינִי הַדֶּקֶה יִחַלֵּק אֹרֹר וְפֶסֶן עֲנִים עֲלִי־אֶרֶץ׃
מִי־שֶׁלֵּג לְשַׁשָּׁף הַעֲלָה וְזֶרֶךְ לְחַזֵּי קוֹלֹת׃

מִי־עַל־זֶה בְּתִרְחַף מַעֲנִי׃ הֲאֵל יִשְׁעֵב
בְּכֹחוֹ מִי כְמוֹהוּ מוֹרָה׃ מִי־פָקֵד עָלָיו דִּרְכּוֹ
וּמִי־אִמָּר פִּעֻלָּתָ עוֹלָה׃ זָכֹר כִּי־חֲשִׁנִּיא סָעִלוֹ
אֲשֶׁר שָׁרְרוּ אֲנָשִׁים׃ כֹּל־אָדָם חֲזִירָבוֹ אֲנוֹשׁ
יָבוֹשׁ מִרְחֹק׃ הֲאֵל שׁוּנִיא וְלֹא נִדַּע מִסְפֵּר
שְׁנָיו וְלֹא־חֲקֹר׃ כִּי יִגְרַע בְּמִסְפְּרֵי־מַיִם יָזֶק מְעַר
לְאִדּוֹ׃ אֲשֶׁר־יָזֶלוּ שִׁחָקִים יִרְעַפּוּ עָלָי אָדָם רָב׃
מִי־אִם־יִבִּין מִשְׁרִיעֵב תְּשׂאוֹת סִתְּהוֹ׃ הֲקֹ
פָרַשׁ עָלָיו אֹרֹר וְשִׁרְשֵׁי הָיָם בָּסָה׃ כִּי־בָם יִדְּן
עַפְּסִים יִתֵּן אֶכֶל לַמִּכְבִּיר׃ עַל־כַּפֵּימָם בָּסָה־אֹרֹר
וַיִּצֹן עֲלֵיהֶם בְּמִשְׁפָּט׃ יִגְדִּי עָלָיו רֶגֶל כְּמִנְהָ אֶחָ
עַל־עוֹלָה׃

CAP. XXXVII. לו

אֶחָ־לֹאֵת יִחַדֵּךְ לִבִּי וְיִתֵּר מִמְּקוֹמוֹ׃ שְׁמַעֲנִי
שְׁמוֹעַ בְּרָנִי קוֹלִי וְהִנֵּה מִפִּי יֵצֵא׃ תַּחַת כָּל־
הַשָּׁמַיִם יִשְׁרָהוּ וְאוֹרֹו עַל־כַּסְפוֹת הָאֶרֶץ׃ אֲחִירֹי
יִשְׁאֲקוּל יָרַעַם בְּקוֹל פְּאוֹנֹו וְלֹא יַעֲקֹבָם כִּי
יִשְׁמַע קוֹלוֹ׃ יִרְעַם אֵל בְּקוֹלוֹ נִפְלְאוֹת עֲשֶׂה
לְגִלּוֹת וְלֹא נִדַּע׃ כִּי לְשִׁלֵּג יֹאמֶר הוּא־אֶרֶץ
וְנָשָׁם מְעַר וְנָשָׁם מִשְׁרוֹת עֵז׃ בִּיד כֹּל־אָדָם
יִחְתֹּם לִדְעַת כֹּל־אֲנָשִׁי מַעֲשָׂהוּ׃ וּתְבוֹא חֵיהָ
בְּמוֹרֵאֶרֶב וּבְמַעֲוֹנוֹתֶיהָ תִּשְׁכֵּן׃ מִדְּהַחֲדָר תְּבוֹא
סוֹפָה וּמִפְּזִירִים קָרָה׃ מִנִּשְׁמַת־אֵל יִתֵּן־קֶרֶב
וְיִרְחֹב כַּיִם בְּמוֹצֵק׃ אֶחָ־בְּרִי יִשְׁרִים עַב רִפְּיָן
עַנְן אֹרֹו׃ וְהוּא מִסְבּוֹת מִתְהַפֵּף בַּחֲבִילֹתָו
לְפָעֻלָּם כֹּל אֲשֶׁר־יֵצֵא־עַל־פְּנֵי תֵבֵל אֶרֶצָה׃
אִם־לִשְׁבֹּט אִם־לְאַרְצוֹ אִם־לְחַסֵּד יִמְצָאֻהוּ׃
הַאֲנִינָה נָאֵת אִיּוֹב עֲמֹד וְהַתְּבַוֵּן׃ נִפְלְאוֹת אֵל׃
הַתִּדַּע בְּשׂוּם־אֵלֹהֶם עֲלֵיהֶם וְהוֹפִיעַ אֹרֹר עַנְנוֹ׃
הַתִּדַּע עַל־מִסְלָשֵׁי עַב מִסְּלֹאוֹת הַכַּיִם דַּעִים׃
אֲשֶׁר־בְּגִדֵּי חֲמִים בְּהִשְׁקֵט אֶרֶץ מְדוּרִים׃
תִּרְקַע עֲמוֹ לְשִׁחָקִים תִּלְקִים פֶּרֶא־מוֹצֵק׃
הוֹדִיעַנִי מִדֶּ־נֶאֱמַר לוֹ לֹא כִשְׁדֵּי מִסְּפֵי־חֹשֶׁף׃

בנייה ללילה לרוע יגיעה בלי פחד : כידועה 17
 אלוה חכמה ולא חלק ליה בפינה : פער 18
 בפרום תמריא תשחק לפום ולקבו : חתונ 19
 לפום גבורה התלבש צוארו רעמה : התרעישו 20
 פארצה הוד בחרו אימה : יחפרו בעמק 21
 ויעשו בבה יצאו לקראת נשק : ישחק לפחד 22
 ולא יחת ולא ישוב ספי דרב : עליו תרצה 23
 אשפה להב חנית וקרון : ברעש ורגו יגמא 24
 ארץ ולא יאמין ביקול שופר : בדי שפר 25
 ואמר האח ומרחוק ירים מלחמה רעם שרים
 וחרצה : חמוניתך יאבר-נץ ירש כנפנ 26
 לחימן : אם-על-יפה גבנה גשר ולי ירים 27
 קנו : סלע ישכן ויתלך על-שן-סלע ומצודה : 28
 משם חפר אכל למרחוק עינו ימיו : ואפרחו 29
 יעלעדם ובאשר חללים שם הוא : 30

CAP. XL. מ

ויצן יהוה את-איוב ואמר : הרב עם-שפי 1
 יסור מוכים אלוה יעננה : ויצן 2
 איוב את-יהוה ואמר : הן קולתי מה אשיבך 3
 ה' שמתי למוסר : אחת דברתי ולא אענה 4
 ושתים ולא אוסיף : ויצן יהוה את- 5
 איוב מן סערה ואמר : אשר-נא כגבר 6
 חלצית אשאלך יהודיעני : האף חפר משפטי 7
 תרשיעני למצון תצדק : ואם-זרוע פאלי לך 8
 וביקול פמור תרעם : עדה-נא צאן וגבה 9
 והוד והתר תלפז : תפץ עברות אסף ורמה 10
 כל-נאה ותשפלה : ראה כל-נאה הכניעה 11
 והוד רשעים תחכם : סמנים בעפר יחד 12
 פניהם תבוש בשקון : וגם-אני אודך כי- 13
 חושע לך ימיה : הנה-נא בהמות אשר- 14
 עשיתי עמך תציר בפקר יאכל : הנה-נא 15
 כחו במחניו ואונו בשיריו במנו : יתפץ ונבו 16
 כמו-ארו ירי פתרו שרגו : עצמיו אפיקי 17

לחמסור על-ארץ לא-איש מדבר לא-אדם 26
 בו : להשביע טאה ומשוואה ולהצמיח מצא 27
 דשא : היש למסור אב או מי-חוליד אנלי 28
 מל : מממן מי יצא תקרה וכפר שמים מי 29
 ילדו : באבן מים יתבאא ופני רהום יתלדו : 30
 ותקשר מענות בימה או-מושבות כסיל 31
 תפתח : תוציא מנורות בעתו וליש על-בניה 32
 תנחם : יהידע חקות שמים אם-תשים 33
 משמרו בארץ : החרים לעב קולך ושפעת 34
 מים חכסף : התשלח ברכים וילכו ויאמרו 35
 לך הגנו : מי-שאת בפחות חכמה או מי- 36
 נתן לשכני בנה : מי-ספר שחקים בחכמה 37
 וגבלי שמים מי ישגיב : בצמח עפר למצא 38
 ורגבים ידבקו : התציד ללביא טרף והית 39
 פסירים תמלא : כי-שעור במעונות יעננו 40
 בסדה למו-ארב : מי יכין לערב צירו כי 41
 ילדו אלאל ישאעו ותעו לבלי-אכל :

CAP. XXXIX. לש

יהדעת עת לדת יעלי-סלע חלל אילות תשקור : 1
 תספור ירחים תמלאנה ידועת עת לזרעה : 2
 תברענה ילדיהן תפלה חנה חבליהם תשלחנה : 3
 תחלמי בניהם ירצו בפר יצאו ולא-שבו למו : 4
 מי-שלח פרא חמשי ומסרות שרוד מי פתח : 5
 אשר-שמתי ערבה ביתו ומשגנותיו מלחה : 6
 ישחק להמון קריה תשאות נוגש לא ישמע : 7
 יתור הרים מרעהו ואחר פלי-רוק ירוש : 8
 תאבה-רים ענבר אם-ליון על-אבוסה : תחקש- 9
 רים בתלים עבתו אם-ישיר עמקים אחר- 10
 תחבשה-בו פירב כחו ותעב אליו יגיעה : 11
 ותאמין בו פיישוב ורעה וירנא יאחז : כנף 12
 וגנים געלסה אם-אברה חסידה ונצה : פי 13
 תעב לארץ ביציה ועל-עפר תחמם : ותשפח 14
 כי-רגל תוררה ותח השדה תרושה : הקשיה 15

shewing, by his mighty works,

26 To cause it to rain^a on the earth, where no man is; on the wilderness, wherein there is no man;

27 To satisfy^c the desolate and waste ground; and to cause the bud of the tender herb to spring forth?

28 Hath the rain a father? or who hath begotten the drops of dew?

29 Out of whose womb came the ice? and the hoary frost^d of heaven, who hath gendered it?

30 The waters are hid as with a stone, and the face of the deep is γ frozen.

31 Canst thou bind the sweet influences of ϵ Pleiades,^e or loose the bands of ζ Orion?

32 Canst thou bring forth θ Mazzaroth in his season? or canst thou κ guide Arc-turus with his sons?

33 Knowest thou the ordinances^h of heaven? canst thou set the dominion thereof in the earth?

34 Canst thou lift up thy voice to the clouds, that abundance of waters may cover thee?

35 Canst thou send lightnings, that they may go, and say unto thee, λ Here we are?

36 Who hath put wisdom in the inward^l parts? or who hath given understanding to the heart?

37 Who can number the clouds in wisdom? or who can v^ostay the bottles of heaven,

38 When the dust π groweth into hardness, and the clouds cleave fast together?

39 Wilt thou hunt the prey for the ι lion? or fill the ρ appetite of the young lions,

40 When they couch in their dens, and abide in the covert to lie in wait?

41 Who provideth for the ravenⁿ his food? when his young ones cry unto God, they wander for lack of meat.

CHAP. XXXIX.

KNOWEST thou the time when the wild goats of the rock bring forth? or canst thou mark when the hinds^p do calve?

2 Canst thou number the months that they fulfil? or knowest thou the time when they bring forth?

3 They bow themselves, they bring forth their young ones, they cast out their sorrows.

4 Their young ones are in good liking, they grow up with corn; they go forth, and return not unto them.

5 Who hath sent out the wild ass^q free? or who hath loosed the bands of the wild ass?

6 Whose^r house I have made the wilderness, and the σ barren land his dwellings.

7 He scorneth γ multitude of γ city, neither regardeth he the crying of the τ driver.

8 The range of γ mountains is his pasture, and he searcheth after every green thing.

9 Will the unicorn^s be willing to serve thee, or abide by thy crib?

10 Canst thou bind the unicorn with his band in the furrow? or will he harrow the valleys after thee?

11 Wilt thou trust him, because his strength is great? or wilt thou leave thy labour to him?

12 Wilt thou believe him, that he will bring home thy seed, and gather it into thy barn?

13 Gavest thou the goodly wings unto the peacocks? or χ wings and feathers unto the ostrich?

14 Which leaveth her eggs in the earth, and warmeth them in dust,

15 And forgetteth that the foot may crush them, or that γ wild beast may break them,

JOB, XL.

B. C. 1520.

a Ps. 147. 8.

Je. 14. 22.

b La. 4. 3.

c Ps. 107. 35.

d ch. 35. 11.

e ch. 37. 10.

β terrors.

γ taken.

δ or, His

feet dig.

f Je. 8. 6.

s Cimah, or,

the seven

stars.

g ch. 9. 9.

Am. 5. 8.

ζ Cesil.

η armour.

θ or, the

twelve

signs.

ι guide them.

h Je. 31. 35,

36.

λ Behold us.

i Ps. 51. 6.

μ by thy

mouth.

k Je. 49. 16.

Ob. 4.

ν cause to

lie down.

π is poured,

or, is

turned

into mire.

l Ps. 104. 21.

ρ life.

m Mat. 24. 28

Lu. 17. 37.

n Ps. 147. 9.

Mat. 6. 26.

o ch. 33. 13.

Is. 27. 4.

p Ps. 29. 9.

q ch. 42. 6.

Exr. 9. 6.

Ps. 51. 4.

Is. 6. 5.

64. 6.

Da. 9. 5, 7.

Lu. 18. 13.

r ch. 29. 9.

Mi. 7. 16.

Zec. 2. 13.

Ro. 3. 19.

s ch. 33. 1, &c.

t Je. 2. 24.

Hos. 8. 9.

u ch. 24. 5.

σ salt places.

τ exactor,

ch. 3. 18.

v Ps. 29. 3, 4.

Is. 93. 1.

104. 1.

x De. 33. 17.

Ps. 92. 10.

y Ex. 18. 11.

Pr. 15. 25.

Is. 2. 12.

Da. 4. 37.

ϕ or, the ele-

phant, as

some think

χ or, the fea-

thers of the

stork and

ostrich.

ψ or, setteth

up.

man's ignorance and imbecility.

16 She is hardened^b against her young ones, as though they were not her's: her labour is in vain without fear;

17 Because God hath deprived her of wisdom, neither^d hath he imparted to her understanding.

18 What time she lifteth up herself on high, she scorneth the horse and his rider.

19 Hast thou given the horse strength? hast thou clothed his neck with thunder?

20 Canst thou make him afraid as a grasshopper? γ glory of his nostrils is β terrible.

21 δ He paweth in the valley, and rejoiceth in his strength: he goeth^f on to meet the η armed men.

22 He mocketh at fear, and is not affrighted; neither turneth he back from the sword.

23 The quiver rattleth against him, the glittering spear and the shield.

24 He swalloweth the ground with fierceness and rage; neither believeth he that it is the sound of the trumpet.

25 He saith among the trumpets, Ha, ha; and he smelleth the battle afar off, the thunder of the captains, and the shouting.

26 Doth the hawk fly by thy wisdom, and stretch her wings toward the south?

27 Doth the eagle mount up μ at thy command, and make her nest on k high?

28 She dwelleth and abideth on the rock, upon the crag of the rock, and the strong place.

29 From thence she seeketh the prey, and her eyes behold afar off.

30 Her young ones also suck up blood: and where^m the slain are, there is she.

CHAP. XL.

MOREOVER the LORD answered Job, and said,

2 Shall he that contendeth^o with the Almighty instruct him? he that reproveth God, let him answer it.

3 Then Job answered the LORD, & said,

4 Behold, I am vile:^q what shall I answer thee? I will lay^r mine hand upon my mouth.

5 Once have I spoken; but I will not answer: yea, twice; but I will proceed no further.

6 Then^s answered the LORD unto Job out of the whirlwind, and said,

7 Gird up thy loins now like a man: I will demand of thee, and declare thou unto me.

8 Wilt thou also disannul my judgment? wilt thou condemn me, that thou mayest be righteous?

9 Hast thou an arm like God? or canst thou thunder with a voice^v like him?

10 Deck thyself now with majesty^w and excellency; and array thyself with glory and beauty.

11 Cast abroad the rage of thy wrath: and behold every one that is proud, and abase him.

12 Look on every one that is^y proud, and bring him low; and tread down the wicked in their place.

13 Hide them in the dust together; and bind their faces in secret.

14 Then will I also confess unto thee that thine own right hand can save thee.

15 Behold now ϕ behemoth, which I made with thee; he eateth grass as an ox.

16 Lo now, his strength is in his loins, and his force is in the navel of his belly.

17 He ψ moveth his tail like a cedar: the sinews of his stones are wrapped together.

18 His bones are as strong pieces of

brass; his bones are like bars of iron.

19 He is the chief of the ways of God: he that made him can make his sword to approach unto him.

20 Surely the mountains bring him forth food,^a where all the beasts of the field play.

21 He lieth under the shady trees, in the covert of the reed, and fens.

22 The shady trees cover him with their shadow; the willows of the brook compass him about.

23 Behold, he ydrinketh up a river, and basteth not: he trusteth that he can draw up Jordan into his mouth.

24 He taketh it with his eyes: his nose pierceth through snares.

CHAP. XLI.

CANST thou draw out ^oleviathan with an hook? or his tongue with a cord which thou ^κlettest down?

2 Canst thou put an hook^d into his nose? or bore his jaw through with a thorn?

3 Will he make many supplications unto thee? will he speak soft words unto thee?

4 Will he make a covenant with thee? wilt thou take him for a servant for ever?

5 Wilt thou play with him as with a bird? or wilt thou bind him for thy maidens?

6 Shall thy companions make a banquet of him? shall they part him among the merchants?

7 Canst thou fill his skin with barbed irons? or his head with fish spears?

8 Lay thine hand upon him, remember the battle, do no more.

9 Behold, the hope of him is in vain: shall not one be cast down even at y^esight of him?

10 None is so fierce that dare stir him up: who then is able to stand before me?

11 Who^m hath prevented me, that I should repay him? whatsoever is under the whole heaven is mine.ⁿ

12 I will not conceal his parts, nor his power, nor his comely proportion.

13 Who can discover the face of his garment? or who can come to him ^μwith his double bridle?

14 Who can open the doors of his face? his teeth are terrible round about.

15 His ^πscales are his pride, shut up together as with a close seal.

16 One is so near to another, that no air can come between them.

17 They are joined one to another, they stick together, that they cannot be sundered.

18 By his needings a light doth shine, and his eyes are like the eyelids of the morning.

19 Out of his mouth go burning lamps, and sparks of fire leap out.

20 Out of his nostrils goeth smoke, as out of a seething pot or caldron.

21 His breath kindleth coals, and a flame goeth out of his mouth.

22 In his neck remaineth strength, and sorrow ^σis turned into joy before him.

23 The ^τflakes of his flesh are joined together: they are firm in themselves; they cannot be moved.

24 His heart is as firm as a stone; yea, as hard as a piece of the nether millstone.

25 When he raiseth up himself, the mighty are afraid; by reason of breakings they purify themselves.

26 The sword of him that layeth at him cannot hold; the spear, the dart, nor the ^φhabergeon.

27 He esteemeth iron as straw, and brass as rotten wood.

B. C. 1520.

^β pieces of potherd.

^a Ps. 104. 14.

^γ oppresseth.

^δ or, behave

themselves

with fear.

^ζ or, Will

any take

him in his

sight, or,

bore his

nose with

a gin ^θ

ch. 41. 1, 2.

^ι i.e. a whale,

or, a whirl-

pool.

^β Ps. 104. 26.

^γ Is. 27. 1.

^c Ge. 15. 14.

^δ Is. 43. 13.

^e Mat. 19. 26.

^θ or, of thine

can be

hindered.

^κ drowned.

^d Is. 37. 29.

^e ch. 35. 2, 3.

^f Ps. 131. 1.

^g ch. 40. 7.

^h ch. 40. 4.

ⁱ Ezr. 9. 6.

^j Ps. 51. 17.

^k Ja. 31. 19.

^l Ja. 4. 10.

ⁱ Da. 9. 3.

^l Mat. 11. 21.

^k Ps. 51. 4.

^l Nu. 23. 1.

^m Ro. 11. 35.

ⁿ Ex. 19. 5.

^o De. 10. 14.

^p Ps. 24. 1.

^q 50. 12.

¹ Co. 10. 26,

28.

^o Ja. 5. 16.

¹ Jn^s. 5. 16.

^λ his face,

or, person,

¹ Sa. 25. 35.

¹ Mal. 1. 9.

^μ or, within.

^p Pr. 3. 11, 12.

^v the face of

Job.

^π strong

pieces of

shields.

^q Ge. 20. 17.

^r Ps. 14. 7.

^s 126. 1.

^p added all

that had

been to

Job unto

the double

^r ch. 19. 13.

^s ch. 8. 7.

^t De. 8. 16.

^u Ja. 5. 11.

^t ch. 1. 3.

^σ rejoiceth.

^φ fallings.

^φ or, breast-

plate.

^u ch. 5. 26.

28 The arrow cannot make him flee: sling stones are turned with him into stubble.

29 Darts are counted as stubble; he laugheth at the shaking of a spear.

30 Sharp ^βstones are under him: he spreadeth sharp pointed things upon the mire.

31 He maketh the deep to boil like a pot: he maketh the sea like a pot of ointment.

32 He maketh a path to shine after him; one would think the deep to be hoary.

33 Upon earth there is not his like, who ^δ is made without fear.

34 He beholdeth all high things: he is a king over all the children of pride.

CHAP. XLII.

THEN Job answered the LORD & said, I know that thou^c canst do every thing, and that no thought ^θ can be withholden from thee.

3 Who^c is he that hideth counsel without knowledge? therefore have I uttered that I understood not; things too wonderful^f for me, which I knew not.

4 Hear, I beseech thee, and I will speak: I^g will demand of thee, and declare thou unto me.

5 I have heard of thee by the hearing of the ear: but now mine eye seeth thee.

6 Wherefore^h I abhor myself, and repent in dust and ashes.ⁱ

7 And it was so, that after the LORD had spoken these words unto Job, the LORD said to Eliphaz the Temanite, My wrath is kindled against thee, and against thy two friends: for ye have not spoken of me^k the thing that is right, as my servant Job hath.

8 Therefore take unto you now^l seven bullocks and seven rams, and go to my servant Job, and offer up for yourselves a burnt-offering: and my servant Job shall pray^o for you; for ^λhim will I accept: lest I deal with you, after your folly, in that ye have not spoken of me the thing which is right, like my servant Job.

9 So Eliphaz the Temanite, & Bildad the Shuhite, and Zophar the Naamathite, went and did according as the LORD commanded them: the LORD^p also accepted Job.

10 And the LORD turned^v the captivity of Job, when he prayed for his friends: also the LORD^ρ gave Job twice as much as he had before.

11 Then came there unto him all^r his brethren, and all his sisters, and all they that had been of his acquaintance before, & did eat bread with him in his house: and they bemoaned him, and comforted him over all the evil that the LORD had brought upon him: every man also gave him a piece of money, and every one an ear-ring of gold.

12 So^s the LORD blessed the latter end of Job more than his beginning: for he had^t fourteen thousand sheep, and six thousand camels, and a thousand yoke of oxen, and a thousand she-asses.

13 He had also seven sons and three daughters.

14 And he called the name of the first, Jemima; and the name of the second, Kezia; and the name of the third, Keren-happuch;

15 And all in the land were no women found so fair as the daughters of Job: and their father gave them inheritance among their brethren.

16 After this lived Job an hundred and forty years, and saw his sons, and his sons' sons, even four generations.

17 So Job died,^u being old & full of days.

בְּמִדְבָּרָא : אַחֲרָיו יָאִיר נָתַב יְהוֹשֵׁב הַחֹמֹם 24
לְשִׁיבָה : אֶיךָ־עַל־עֶפֶר מִשְׁלוֹ הָעָשׂוּ לְבִלִּיַּחַח 25
אֵת כָּל־נֶכֶדָה יִרְאֶה הוּא מֶלֶךְ עַל־כָּל־בְּנֵי־שָׁחַץ 26

CAP. XLII. מב

וַיַּעַן אִיּוֹב אֶת־יְהוָה וַיֹּאמֶר : יָדַעְתָּ מִי־כָל־
הַחֵבֶל וְלֹא־יָפֹצֵר מִכֶּנֶף מוֹפֵה : מִי זֶה מַעֲלִים
עֲצָה בְּלִיַּדְעַת לִבִּי הַפְדִּיתִי וְלֹא אֲבִינִי נִסְלֹאֹת
כִּמְנִי וְלֹא אֲדַע : שָׁמַעְתָּ וְאָנֹכִי אֲדַבֵּר אֲשַׁלְּקֶךָ
וְהוֹדִיעֲנִי : לִשְׁמַע אֲנִי שָׁמַעְתִּיךָ וְעַתָּה עֵינִי
רִאִיתִיךָ : עַל־כֵּן אֲמַאֵם וְנִחַמְתִּי עַל־עֶפֶר וְאָמַר 6

וַיְהִי אַחֲרֵי דָבָר יְהוָה אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
אֶל־אִיּוֹב וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אֱלֹהֵינוּ הַמִּימִנִי הָרָה
אֲפִי בָהּ וּבִשְׁנֵי רַעֲיוֹת כִּי לֹא דִבַּרְתָּם אֵלַי נִכְלָה
פְּעֻבֵּי אִיּוֹב : וְעַתָּה קְחוּלְכֶם שִׁבְע־פָּרִים 8
וְשִׁבְעֵהָ אֵלִים וְלִבִּי אֶל־עַבְדִּי אִיּוֹב וְהַעֲלִיתֶם

עוֹלָה בַּעֲדָם וְאִיּוֹב עֲבָדִי יִתְפַּלֵּל עֲלֵיכֶם כִּי אִם־
פָּנִיו אֲשֹׁא לְבִלְתִּי עֲשׂוֹת עִמָּכֶם נִבְלָה כִּי לֹא
דִּבַּרְתָּם אֵלַי נִכְלָה פְּעֻבֵּי אִיּוֹב : וְיִלְכֶּה אֱלֹהֵינוּ
הַמִּימִנִי וְנִלְבַּד הַשְׂדֵּה צֶפֶל הַנְּעֻמֹתִי וַיַּעֲשׂוּ
כַּאֲשֶׁר דָּבָר אֱלֹהִים יְהוָה וַיֵּשֶׁא יְהוָה אֶת־פָּנָיו
אִיּוֹב : וַיְהִי־שֶׁבַע אֶת־שִׁנְיָתָא אִיּוֹב בַּהֲתַפְּלִלוֹ 10
בְּעַד רַעְיוֹ וְיֹסֵף וְיֹסֵף יְהוָה אֶת־כָּל־אֲשֶׁר לְאִיּוֹב

לְמִשְׁנָה : וַיָּבֵאוּ אֵלָיו פִּרְאֵיו וְכָל־אֲחֵיוֹ וְכָל־
יָרְעֵיו לִפְנֵים וַיֹּאכְלוּ עִמּוֹ לֶחֶם בְּבֵיתוֹ וַיִּנְדְּרוּ לוֹ
וַיִּנְחֲמוּ אוֹתוֹ עַל־כָּל־רָעָה אֲשֶׁר־הִבִּיא יְהוָה
עָלָיו וַיִּתְּנוּ־לוֹ אִישׁ קִשְׁיָה אֶחָת וְאִישׁ בָּנָם
וְהָבָה אֶחָד : וַיְהִי־בֶרֶךְ אֶת־אַחֲרֵית אִיּוֹב 12
מִרֵּאשִׁיתוֹ וַיְהִי־לוֹ אֶרְבַּעַה עָשָׂר אֶלֶף צֹאן וְשֵׁשֶׁת

אֲלָפִים בָּמִלִּים וְאֶלֶף צֹמֵד בָּקָר וְאֶלֶף חֲמוֹנוֹת :
וַיְהִי־לוֹ שִׁבְעֵהָ בָנִים וְשָׁלוֹשׁ בָּנוֹת : וַיִּקְרָא 13
שֵׁם־הָאֶחָת יְמִימָה וְשֵׁם הַשְּׁנִית קַצִּיעָה וְשֵׁם
הַשְּׁלִישִׁית קָרֵן הַפֶּדֶד : וְלֹא נִמְצָא נָשִׁים יָפוֹת 15
בְּבָנוֹת אִיּוֹב כָּל־הָאָרֶץ וַיִּתֵּן לָהֶם אֲבִיהֶם
כְּחֹלָה בְּתוֹךְ אֲחֵיהֶם : וַיְהִי אִיּוֹב אַחֲרֵי־אֵת 16
מָאָה וְאַרְבָּעִים שָׁנָה וַיֵּרָא אֶת־בָּנָיו וְאֶת־בְּנֵי

אַרְבַּעַה דָּרוֹת : וַיָּמָת אִיּוֹב וַיָּקֵן וַיָּבֹעַ יָמָיו 17

19 נְחֻשָׁה גְרָמִיו מִמִּטְל בְּרוֹל : הוּא רֹאשִׁית דְּרִבִּי
20 אֶל הָעָשׂוּ וַיִּשֶׁב חֲרָבוֹ : מִי־בֹל הָרִים יִשְׁאֹר־
21 לוֹ וְכָל־חַיַּת הַשָּׂדֶה יִשְׁחָק־שָׁם : תַּחַת־צִאֲלִים
22 יִשְׁכַּב בְּסֶרֶר קִנָּה וּבִצָּה : יִסְבּוּ צִאֲלִים צִלָּלוֹ
23 יִסְבּוּ עֲרֵב־נָחַל : דָּהֵן יִעֲשֶׂק נָהָר לֹא יִחַפּוּ
24 יִבְטְחוּ כִּי־יָנִים יִרְדּוּ אֶל־פִּיהוֹ : בְּעֵינָיו יִחַפּוּ
25 בְּמוֹקְשִׁים וַיִּקְבֵּי־אָח : תִּמְשֹׁךְ לִוְרָתוֹ בַּחֲפָה
26 וּבְהִבֵּל תִּשְׁקִיעַ לְשׁוֹנוֹ : הַחֲשִׁים אֲנִיכֵן בְּאֶפֶס
27 וּבְחוֹת תִּקַּב לִחְיוֹ : וְהִירָבָה אֱלִיף תַּחֲנוּגִם אִם־
28 יִדְבֵּר אֱלִיף רַפֹּת : הַיִּכָּרַת בְּרִית עִמָּךְ תִּקְרָנוּ
29 לְעַבְדִּי עוֹלָם : דַּחֲשִׁיחֶיךָ בְּצִפּוֹר וְתִקְשְׁרֵנִי
30 לְכַעֲרוֹתֶיךָ : יִכְרוּ עֲלֵיו חֲפָרִים יִחַצְחוּ בָּן
31 כְּנִנְגִים : הַתְּמָלֵא בְּשָׁפוֹת עוֹרוֹ וּבְצִלְצֵל גִּזְגִּים
32 רֹאשׁוֹ : שִׁים־עֲלֶיךָ פֶּה וְכָר מִלְחָמָה אֶל־חוֹסֶה :

CAP. XLI. מא

1 הַיִּתְחַלְתָּ נִכְלָה הִבֵּם אֶל־מִרְאֵי וְסֵל : לֹא
2 אֲכֹר כִּי יַעֲרָנוּ וּמִי דֹאָא לִפְנֵי יִתְעַב : מִי
3 הִקְדִּימִי וְאֲשַׁלֵּם תַּחַת כָּל־הַשָּׁמַיִם לִיהוּא :
4 לֹא־אֲחַר־שֵׁשׁ בָּנָיו וְדָבָר גְּבוּרוֹת וְחֵן עָרְפוֹ : מִי
5 גִּלָּה פָנָי לְבִישׁוֹ בְּכֶסֶל רִסְנוֹ מִי יָבֹא : דִּלְתִי פָנָיו
6 מִי פִתַּח סִבִּיבוֹת שִׁנָּיו אִמְכָּה : נִאֲוָה אֲפִיקִי
7 מִנְגִּים סָגִיר חוֹתָם צָר : אֶחָד בָּאָדָה וַיִּשֹׁא וְרוּחַ
8 לֹא־יָבֵא בִינֵיהֶם : אִישׁ־בְּאִחֵרֵהוּ יִדְבָּקוּ יִתְלַכְדוּ
9 וְלֹא יִתְפָּרְדּוּ : עֲשִׂישְׁתִּיו תִּהְיֶה אוֹר וְעֵינָיו
11 בַּעֲפֵשֶׁר־שִׁחֹר : מִפּוֹי לְשִׁינִים יִתְלַכְדוּ כִּידוּדִי
12 אֵשׁ יִתְמַלְשׁוּ : מִנְחֻדָּיו יֵצֵא עֲשָׂן כְּדֹד כְּפִתַּח
13 וְאֲנִיכֵן : בְּשָׁפוֹ גְּחָלִים תִּלְחַשׁ וְלִהַב מִפּוֹי יֵצֵא :
14 בְּצִיָּאָרֹו יִלֵּן עַו וְלִפְנָיו תִּרְוֵץ דָּאָבָה : מִפְּלִי
15 בְּשִׁרֹו דְּבָקֹו יִצְוֹק עָלָיו כִּי־יָמוּת : לְבוֹ יִצְוֹק כְּמֹד
16 אֲבִן וְיִצְוֹק כְּפִלָּה תַּחֲתוֹת : מִשְׁתּוֹ יִנְדְּרוּ אֵלִים
17 מִשְׁבָּרִים יִתְחַפְּאוּ : מִשְׁיָהוּ הָרִב בֵּל תַּחֲמוֹם
19 חֲנִית מִסַּע וְשִׁרְיָה : יְהוֹשֵׁב לְתַבֵּן בְּרוֹל לַעֲץ
20 תִּקְבֹּן נְחֻשָׁה : לֹא־יִרְחִיפוּ בְּרִגְלָשָׁת לִקְשׁ
21 נְחֻשְׁכִּי־לוֹ אֲבִיר־קַלַּע : פִּקֵּשׁ נִחְשָׁבִי תוֹחַח
22 וְיִשְׁחַק לְרַעַשׁ כִּידוֹן : תַּחֲסִיו חֲדָיו חֲרָשׁ יִשְׁר
23 תִּרְוֵץ עַל־יָמִישׁ : יִתְחַח בְּסִיר מִצֹּלָה קִם יָשִׁים

תהלים

LIBER PSALMORUM.

PSAL. I. א

אֲשֶׁר הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הִלָּךְ בַּעֲצַת רָשָׁעִים
וּבִרְדָּה חֲפָאִים לֹא עָמָד וּבִמְשָׁב לָצִים לֹא יָשָׁב
כִּי אִם בְּתוֹרַת יְהוָה חָפְצוֹ וּבְתוֹרָתוֹ יִהְיֶה יוֹמָם
וּלְיָלָה : וְיִהְיֶה כַעֲצָן שְׂתוּל עַל-פְּלִימִים אֲשֶׁר
פָּרִיו יִתֵּן וְעֵצוֹ לֹא יִבּוֹל וְכָל אֲשֶׁר-יַעֲשֶׂה
יִצְלִיחַ : לֹא-יִכָּן דְּרָשָׁעִים כִּי אִם-כִּפְמֹץ אֲשֶׁר-
תִּדְמָנוּ רִיחַ : עַל-כֵּן לֹא-יִקְמוּ רָשָׁעִים בַּמִּשְׁפָּט
וְחֲפָאִים בַּעֲדַת צְדִיקִים : כִּי-יִדְעַת יְהוָה דֶּרֶךְ
צְדִיקִים וְדֶרֶךְ רָשָׁעִים תֵּאבֵד :

PSAL. IV. ד

לִמְנַצֵּחַ בְּגִיטוֹת מִזְמוֹר לְדָוִד : בִּקְרָא עֲנִי
אֱלֹהֵי צִדְקִי בְּצַד הַרְבֵּה לִי חֲזָנִי וּשְׁמַע תְּפִלָּתִי :
בְּנִי-אִישׁ עַד-מָה כְּבוֹדִי לְקַלְמָה תִּאֲהַבְנִי רִיק
תִּבְקָשׁוּ כֹכַב סֵלָה : וְעַד כִּי-תִפְלֶה יְהוָה חֲסִיד
לֹו יְהוָה וְשָׁמַע בִּקְרָא אֵלָיו : רַגְזוֹ וְאֵל-תִּחַטְּאוּ
אִמְרוּ בְּלִבְכֶּם עַל-מִשְׁכַּבְכֶּם וְדַמּוּ סֵלָה : וּבְרוּ
וּבְחִיצָדָק וּבְמִסְדּוֹ אֱלֹהִים : רַבִּים אִמְרוּ כִי-
רָאִינוּ טוֹב נִסְחָלְלֵנוּ אוֹר פָּנֶיךָ יְהוָה : נִתְמַח
שִׁמְחָה בְּלִבִּי מֵעַתָּה וְהִירָשִׁים רַבִּי : בְּשָׁלוֹם
יִחְדָּרְ אֲשַׁכְנֶה וְאִשְׁעַן כִּי-אֶתֶּה יְהוָה לְבָדִד
לְבָשִׁחַ תּוֹשִׁינִי :

PSAL. II. ב

לְמִנְחָה רִגְשׁוֹ גִּיטִּים וְלֵאמֹים יְהוֹרִיק : יִתְעַבֵּר
מִלְכֵי-אֶרֶץ וְרוֹנִים נְסוּ-יָדָם עַל-יְהוָה וְעַל-
מִשְׁחֹו : נִבְתַּקְהוּ אֶת-מִסְרֹתֵיהֶם וְנִשְׁלַחַה
מִמֶּנּוּ עֲבָדֵיהֶם : יִשָּׁב בְּשָׁמַיִם יִשְׁחַק אֲדָנִי
וְיַעַל-לָמוֹ : אִנִּי יִדְבַר אֱלֹהִים בְּאֶפֶס וּבְחִירוֹ
יִבְהִלֵמוּ : וְאִנִּי וּסְכַמִּי מִלְכֵי עַל-צִיּוֹן הִרְמִיטִי
אִם-סָפָה אֶל-רוֹק יְהוָה אִמְרוּ אֵלֵינוּ בְּנֵי אֶתֶה אֱלֹהֵינוּ
הַיּוֹם וְלִדְתָּךְ : שֶׁאֵל מִמֶּנּוּ וְאֶתֶּה גִיטִּים נִחַלְתָּ
וְאֶתֶּה אִם-יִרְאֶיךָ : הָרַעַם בְּשִׁבְטֵי בְרָחַל כְּבֹל
וְיִצֵר תִּנְפָצִם : וְעַתָּה מִלְכִּים תִּשְׁפִּילוּ הַיּוֹסֵרוּ
שִׁסְמֵי אֶרֶץ : עֲבָדוּ אֶת-יְהוָה בִּירָאָה וְגִילוּ
נִרְעָדָה : נִשְׁקַרְבֵּר כִּי-יִצְבֹּחַ וְתִאֲבִדוּ דֶּרֶךְ כִּי-
יִבְעַר כָּמַעַשׂ אֶפֶס אֲשֶׁר־לִי חֲסִידִי בִּי :

PSAL. V. ה

לִמְנַצֵּחַ אֶל-הַחַיִּלוֹת מִזְמוֹר לְדָוִד : אִמְרוּ הַחַיִּלוֹת
יְהוָה בִּינָה הִנֵּינִי : תִּקְשִׁיבָה לְקוֹל שְׁרָעֵי מִלְכֵי
וְאֱלֹהֵי כִי-אֵלֶיךָ אֶחְשָׁל : יְהוָה בִּקְרָ תִּשְׁמַע
קוֹלִי בִּקְרָ אֲשַׁעֲרֶנּוּ לָךְ וְאֶצְפָּה : כִּי לֹא אֶל-חֲשָׁץ
רָשַׁע אֶתֶּה לֹא יִרְדָּךְ רַע : לֹא-יִתְעַבֵּנוּ הַחַיִּלוֹת
לְכָבֵד עֵינֶיךָ שְׂמֵחָה כִּל-פַּעְלִי אֲנִי : תִּאֲבֹד
וְהָרִי כֹכַב אִשְׁדָּמִים וּסְרַמְדָה וְהָעֵבֶר יְהוָה :
וְאֵלֵינוּ בְּרַב חֲסִידָה אֲבָדוּ בִּיתָךְ אֲשַׁחֲדָה אֶל-
הַיִּבֵּל קִרְשֶׁךָ בִּירְאָתָה : יְהוָה חֲנִי בַּעֲדָתְךָ
לִמְנוֹ שְׁוֹרֵךְ הַיָּשָׁר לִפְנֵי דִרְכָּךְ : כִּי אֲנִי בִּסְחֹו
נִבְנֶה תִּרְבֶּם חַיִּוֹת הַקִּרְפָּתִית חֲנִים לְשׁוֹנִים
יִחַלְקוּן : הַחֲשִׁימִים אֱלֹהִים יִפְלוּ מִפְּעֻצֹתֵיהֶם
כִּי-בִּשְׁפִיעֵיהֶם הִדְרִימוּ כִי-מִרוּ בָךְ : וּשְׁמַחָה
כִּל-חֲסִידֵי בָךְ לְעוֹלָם יִרְנְנוּ וְתִסַּךְ עֲלֵיהֶם וְעַלְצִי

PSAL. III. ג

מִזְמוֹר לְדָוִד כִּבְרוֹחַ מִסְּנֵי אֲבִשְׁלוֹם בְּנוֹ : יְהוָה
מִחִדְּבוֹ צִרִי רַבִּים חֲמִים עָלַי : רַבִּים אִמְרוּ
לִבְשִׁי אֲנִי וְשִׁמְחָה לֹו בְּאֵלֹהִים סֵלָה : וְאֶתֶה
יְהוָה מִנִּי בְּשִׁדָּה כְּבוֹדִי וּמִרִים רִאשִׁי : קוֹלִי אֶל-
יְהוָה אִתְּרָה וְיַעֲנֵנִי מִחַד קִרְשֹׁי סֵלָה : אֲנִי
שִׁבְכָתִי וְאִישְׁכָּה הַמִּצְוֹתֵי כִי יְהוָה יִסְמְכֵנִי : לֹא

PSALM I.

BLESSED is the man that walketh not^a in the counsel of the β ungodly, nor standeth in the way of sinners, nor sitteth^b in the seat of the scornful:

2 But his delight^c is in the law of the LORD; and in his law^d doth he meditate day and night.

3 And he shall be like a tree^e planted by the rivers of water, that bringeth forth his fruit in his season; his leaf also shall not δ wither; and whatsoever he doeth shall prosper.

4 The ungodly^f are not so: but are like the chaff^g which the wind driveth away.

5 Therefore the ungodly shall not standⁱ in the judgment, nor sinners in the congregation of the righteous.

6 For the LORD knoweth^k the way of the righteous: but the way^l of the ungodly shall perish.

PSALM II.

WHY do the heathen η rageⁿ and the people θ imagine a vain thing?

2 The kings of the earth set themselves, and the rulers take counsel together, against the LORD, and against his anointed,^p saying,

3 Let^q us break their bands asunder, and cast away their cords from us.

4 He that sitteth in the heavens shall laugh; and the LORD shall have them in derision.^r

5 Then shall he speak unto them in his wrath, and κ vex them in his sore displeasure.

6 Yet have I λ set my king^t upon μ my holy hill of Zion.

7 I will declare^v the decree: the LORD hath said unto me, Thou^u art my Son; this day have I begotten thee.

8 Ask of me, and I shall give^w thee the heathen for thine inheritance, and the uttermost parts of the earth for thy possession.

9 Thou shalt break them with a^x rod of iron; thou shalt dash them in pieces like a potter's vessel.

10 Be wise now, therefore, O ye kings; be instructed, ye judges of the earth.

11 Serve the LORD with fear,^y and rejoice with trembling.

12 Kiss^z the Son, lest he be angry, and ye perish from the way, when his wrath is kindled but a little. Blessed^a are all they that put their trust in him.

PSALM III.

A Psalm of David, when he fled^a from Absalom his Son.

LORD, how are they increased that trouble me? many are they that rise up against me.

2 Many there be which say of my soul, There^b is no help for him in God. Selah.

3 But thou, O LORD, art a shield^c for me; my glory, and the lifter up of mine head.

4 I cried unto the LORD with my voice, and he heard me out of his holy hill. Selah.

5 I laid me down and slept; d I awakened: for the LORD sustained me.

6 I^e will not be afraid of ten thousands of people, that have set themselves against me round about.

a Pr. 14. 15.

β or, wicked.

b Je. 15. 17.

c Is. 43. 11.

d Job 23. 12.

e Ps. 115. 13.

f Ps. 119. 97.

g or, overseer

Hab. 3. 19.

h Je. 17. 8.

i fade.

k or, be gracious unto.

l Mat. 3. 12.

m Mat. 25. 41.

n Job 23. 10.

o Pr. 15. 9.

p Ac. 4. 25, 26.

q or, tumultuously assemble.

r Ps. 46. 6.

s De. 33. 19.

t meditate.

u Ps. 45. 7.

v Lu. 19. 14.

w Ps. 3. 5.

x Pr. 1. 26.

y or, trouble.

z anointed.

a Ac. 5. 31.

μ Zion, the hill of my holiness.

v or, for a

u Mat. 3. 17.

17. 5.

Ac. 13. 33.

v Hab. 1. 13.

π before

thine eyes.

w Re. 2. 27.

x He. 12. 28.

y man of

bloods and

deceit.

z Jno. 5. 23.

a Ps. 84. 12.

σ the temple

of thy

holiness.

a 2 Sa. XV.

XVIII.

τ those which

observe me,

Ps. 27. 11.

ϕ or, sted-

fastness.

x his, i. e. in

the mouth

of any of

them.

ψ wicked-

nesses.

b Ps. 71. 11.

β or, make

themselves.

y or, about.

z or, from

their

counsels.

c Is. 65. 13, 16.

d Ps. 127. 2.

e coverest

over, or,

protectest.

e Ps. 27. 1, &c.

7 Arise, O LORD; save me, O my God; for thou hast smitten all mine enemies upon the cheek-bone; thou hast broken the teeth of the ungodly.

8 Salvation^c belongeth unto the LORD: thy blessing^d is upon thy people. Selah.

PSALM IV.

To the γ chief Musician upon Neginoth.

A Psalm of David.

HEAR me when I call, O God of my righteousness: thou hast enlarged me when I was in distress; ζ have mercy upon me, and hear my prayer.

2 O ye sons of men, how long will ye turn my glory into shame? how long will ye love vanity, and seek after leasing? Selah.

3 But know that the LORD hath set apart him that is godly for himself: the LORD will hear when I call unto him.

4 Stand in awe, and sin not: commune with your own heart upon your bed, and be still. Selah.

5 Offer the sacrifices^e of righteousness; and put your trust in the LORD.

6 There be many that say, Who will shew us any good? LORD, lift thou up the light of thy countenance upon us.

7 Thou hast put gladness in my heart, more than in the time that their corn and their wine increased.

8 I will^f both lay me down in peace, and sleep: for thou, LORD, only makest me dwell in safety.

PSALM V.

To the chief Musician upon Nehiloth.

A Psalm of David.

GIVE ear to my words, O LORD; consider my meditation.

2 Harken unto the voice of my cry, my king, and my God: for unto thee will I pray.

3 My voice shalt thou hear in the morning, O LORD; in the morning will I direct my prayer unto thee, and will look up.

4 For^g thou art not a God that hath pleasure in wickedness; neither shall evil dwell with thee.

5 The foolish shall not stand π in thy sight: thou hatest all workers of iniquity.

6 Thou shalt destroy them that speak leasing: the LORD will abhor the ρ bloody and deceitful man.

7 But as for me, I will come into thy house in the multitude of thy mercy; and in thy fear will I worship toward σ thy holy temple.

8 Lead me, O LORD, in thy righteousness because of τ mine enemies; make thy way straight before my face.

9 For there is no ϕ faithfulness in χ their mouth; their inward part is ψ very wickedness; their throat is an open sepulchre; they flatter with their tongue.

10 Destroy β thou them, O God; let them fall δ by their own counsels; cast them out in the multitude of their transgressions; for they have rebelled against thee.

11 But^e let all those that put their trust in thee rejoice; let them ever shout for joy, because thou ζ defendest them: let them also that love thy name be joyful in thee.

12 For thou, LORD, wilt bless the righteous; with favour wilt thou compass him as with a shield.

PSALM VI.

To the chief Musician on Neginoth upon ^g Sheminith. ^b A Psalm of David.

O LORD, rebuke me not in thine^e anger, neither chasten me in thy hot^f displeasure.

2 Have mercy upon me, O LORD; for I am weak: O LORD, heal me; for my bones^g are vexed.

3 My soul is also sore vexed: but thou, O LORD, how long!

4 Return, O LORD, deliver my soul: O save me for thy merciesⁱ sake.

5 For^k in death *there is* no remembrance of thee: in the grave^l who shall give thee thanks?

6 I am weary with my groaning; ^o all the night^a make I my bed to swim; I water my couch with my tears.

7 Mine eye is consumed because of grief; it waxeth old because of all mine enemies.

8 Depart^r from me, all ye workers of iniquity: for the LORD hath heard^q the voice of my weeping.

9 The LORD hath heard my supplication; the LORD will receive my prayer.

10 Let all mine enemies be ashamed and sore vexed: let them return and be ashamed suddenly.

PSALM VII.

Shiggaion^r of David, which he sang unto the LORD, concerning the ^q words of^o Cush the Benjamite.

O LORD my God, in thee do I put my trust: save me from all them that persecute me, and deliver me;

2 Lest he tear my soul like a lion, rending it in pieces, while *there is* none to deliver.

3 O LORD my God, if I have done this; if there be iniquity in my hands;

4 If I have rewarded evil unto him that was at peace with me; (yea, I have delivered him that without cause is mine enemy;)

5 Let the enemy persecute my soul, and take it; yea, let him tread down my life upon the earth, and lay mine honour in the dust. Selah.

6 Arise, O LORD, in thine anger; ^u lift up thyself, because of the rage of mine enemies; and awake^v for me to the judgment *that* thou hast commanded.

7 So shall the congregation of the people compass thee about: for their sakes, therefore, return thou on high.

8 The LORD shall judge the people: judge me, O LORD, according^b to my righteousness, and according to mine integrity *that is* in me.

9 Oh let the wickedness of ye wicked come to an end; but establish the just: for the righteous God trieth the hearts^d and reins.

10 My ^π defence^e is of God, which saveth the upright in heart.

11 God ^ρ judgeth the righteous, and God is angry with the wicked every day.

12 If he turn not, he will whet his sword; he hath bent his bow, and made it ready.

13 He hath also prepared for him the instruments of death; he ordaineth his arrows^g against the persecutors.

14 Behold, he travaileth with iniquity, and hath conceived mischief, and brought forth falsehood.

15 He ^τ made a pit, and digged it, and is^h fallen into the ditch *which* he made.

16 His mischief shall return upon his own head, and his violent dealing shall come down upon his own pate.

17 I will praise the LORD according to his righteousness; and will sing praise to the name of the LORD most high.

PSALMS.

a Ps. 81, & 84, title.

β or, the eighth.

b 1 Ch. 15. 21. Ps. 12, title.

c Je. 10. 24. d Ps. 148. 13.

e Ps. 2. 5. f Mat. 11. 25.

g 21. 16. 1 Co. 1. 27.

h Ps. 51. 8. i founded.

j Ps. 44. 16. k Ep. 2. 7, 8.

l Is. 38. 18. m Ps. 88. 11.

n Ps. 144. 3. He. 2. 6, 9.

o or, every. n Job 7. 3.

p Ps. 119. 115. 139. 19.

q 1 Co. 15. 27. q Ps. 145. 18.

r flocks and oxen, all of them.

s Hab. 3. 1. t or, business.

u 2 Sa. XVI. t Ps. 139. 14.

v Ps. 83. 18. g not a deliverer.

h made my judgment.

i in righteousness.

j Pr. 10. 7. k or, The destructions of the enemy are come to a perpetual end; and their cities hast thou destroyed.

l Ps. 94. 1, 2.

m 2 Ki. 19. 25, &c.

n Ps. 44. 23.

o 73. 20. Is. 51. 9.

p Ps. 102. 26. q Re. 20. 12, 13.

r an high place.

s Ps. 18. 20.

t Pr. 18. 10.

u Re. 2. 23.

v duckler is upon.

w Ps. 89. 18.

x or, is a righteous judge.

y afflicted.

z Mat. 3. 10.

a De. 32. 23.

b Ps. 45. 5.

c hath digged a pit.

d Es. 9. 25.

e Ec. 10. 8.

f i. e. meditation.

g Ps. 19. 14.

h 92. 3.

i Ps. 50. 22.

PSALM VIII.

To the chief Musician upon ^a Gittith. A Psalm of David.

O LORD, our Lord, how excellent^d is thy name in all the earth! who hast set thy glory above the heavens.

2 Out of the mouth of babes^f and sucklings hast thou ^γ ordained strength, because of thine enemies; that thou mightest still the enemy^h and the avenger.

3 When I consider thy heavens, the work of thy fingers; the moon and the stars, which thou hast ordained;

4 What^m is man, that thou art mindful of him? & ye son of man, that thou visitest him?

5 For thou hast made him a little lower than the angels, and hast crowned him with glory and honour.

6 Thou madest him to have dominion over the works of thy hands: thou^p hast put all *things* under his feet:

7 All ^ψ sheep and oxen, yea, and the beasts of the field;

8 The fowl of the air, and the fish of the sea, and *whatsoever* passeth through the paths of the seas.

9 O LORD, our Lord, how excellent is thy name in all the earth!

PSALM IX.

To the chief Musician upon Muth-labben. A Psalm of David.

I WILL praise *thee*, O LORD, with my whole heart; I will shew forth all thy marvellous^t works.

2 I will be glad and rejoice in thee: I will sing praise to thy name, O thou^u most High.

3 When mine enemies are turned back, they shall fall and perish at thy presence.

4 For thou hast ^κ maintained my right and my cause; thou satest in the throne judging ^λ right.

5 Thou hast rebuked the heathen, thou hast destroyed the wicked, thou hast put out their name^v for ever and ever.

6 ^μ O thou enemy! destructions are come to a perpetual end; and thou hast destroyed cities;^z their memorial is perished with them.

7 But² the LORD shall endure for ever: he hath prepared his throne for judgment:

8 And^a he shall judge the world in righteousness, he shall minister judgment to the people in uprightness.

9 The LORD also will be ^ν a refuge for the oppressed, a refuge in times of trouble.

10 And they that know thy name^e will put their trust in thee: for thou, LORD, hast not forsaken them that seek thee.

11 Sing praises to the LORD, which dwelleth in Zion: declare among the people his doings.

12 When he maketh inquisition for blood, he remembereth them: he forgetteth not the cry of the ^σ humble.

13 Have mercy upon me, O LORD; consider my trouble *which* I suffer of them that hate me, thou that liftest me up from the gates of death:

14 That I may shew forth all thy praise in the gates of the daughter of Zion: I will rejoice in thy salvation.

15 The heathen are sunk down in the pit *that* they made: in the net which they hid is their own foot taken.

16 The LORD is known by the judgment *which* he executeth: the wicked is snared in the work of his own hands. ^φ Higgaion.ⁱ Selah.

17 The wicked shall be turned into hell, and all the nations that forget^k God.

יָרֵךְ אֱהַבְנִי שִׁמְךָ : כִּי־אֶפְתָּה הַתְּבָרָה לְצִדִּיק יְהוָה
בְּצִנְהָ רָצוֹן תַּעֲסֹקְנִי :

יָרֵךְ אֱהַבְנִי שִׁמְךָ : כִּי־אֶפְתָּה הַתְּבָרָה לְצִדִּיק יְהוָה
בְּצִנְהָ רָצוֹן תַּעֲסֹקְנִי :

PSAL. VIII. ח

PSAL. VI. ו

לְמַנְצֶה עַל־הַגִּמְלוֹת מִזְמוֹר לְדָוִד : יְהוָה אֲדֹנָיִי
מִהֲאֲדִיר שִׁמְךָ בְּכָל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר הִנֵּה הוֹדִף עַל־
הַשָּׁמַיִם : מִפִּי עוֹלִים וְיִנְקִים יִסְדֹּף עַל לְמַעַן
צוֹרְרָה לְהַשְׁבִּית אוֹיֵב וּמִתְנַסֵּם : כִּי־אֶרְאֶה
שְׁמִיךָ מַעֲשֵׂה אֲצַנְעֶתְךָ יָרֵךְ וְכֹכָבִים אֲשֶׁר
פִּזְנֶנְתָּה : מִדְּאֲנוֹשׁ כִּי־תוֹפְרוּ וּבְרָאֲתָם כִּי
תַפְסְרוּהוּ : וּתְסַחֲרוּהוּ מֵעַם מַאֲלָהִים וּכְבוֹד וְחֹדֶר
תַּעֲשֹׂרוּהוּ : תִּמְשָׁלֵהוּ בַּמַּעֲשֵׂי יְדֶךָ כֹּל שְׁמָה
תַּחֲת־רַגְלֵיךָ : צִנְהָ וְאֵלִפִּים כָּלֶם וְגַם בְּהֵמוֹת
שָׂדֵי : צִפּוֹר שָׁמַיִם דִּגֵּי הַיָּם עֲבֵר אֲדֹתוֹת יָמִים :
יְהוָה אֲדֹנָיִי מִהֲאֲדִיר שִׁמְךָ בְּכָל־הָאָרֶץ :

לְמַנְצֶה בְּגִימְלוֹת עַל־הַשָּׁמַיִת מִזְמוֹר לְדָוִד :
יְהוָה אֱלֹהֵי בָאֶפְתָּה תוֹבִיחֵנִי וְאֵל־בְּחִמְתְּךָ תִּסְרָנִי :
תִּנְנֵנִי יְהוָה כִּי אֶמְלֹךְ אֲנִי רַפְאֵלִי יְהוָה כִּי נִגְדֵלְנִי
עֲצָמִי : וּנְפְשִׁי נִבְהֵלָה מֵאֵד וְאֵת יְהוָה עֲדִמְתִּי :
שִׁיבֵה יְהוָה הִלְצָה נַפְשִׁי הוֹשִׁיעֵנִי לְמַעַן חֲסִדְךָ :
כִּי אֲנִי בַּמָּוֶת וְכִרְךָ בְּשָׂאוֹל מִי יוֹדֵה לָךְ :
יִגְעֵתִי בְּאִנְחָתִי אֲשַׁחֲזֶה בְּכָל־לֵילֶה מִשְׁרָנִי
בְּדַמְעָתִי עֵרָשִׁי אִמְסָה : עֲשֵׂשָׁה מִכַּעַם עֵינִי
עֲתִקָּה בְּכָל־צוֹרְרֵי : סוּרוּ מִסָּמִי כָל־עַלְיָ אֲנִי
כִּי־שִׁמְעֵה יְהוָה קוֹל בְּכִי : שְׁמַע יְהוָה תַּחֲנֻנָּתִי
יְהוָה תַּפְלִיתִי יִקָּח : יִבְשֵׁי וְיִגְדֵל מֵאֵד כָּל־אֵיבִי
יִשְׁבֹּה יִבְשֵׁי רַגְעִי :

PSAL. IX. ט

PSAL. VII. ז

לְמַנְצֶה עַל־מוֹת לִבָּן מִזְמוֹר לְדָוִד : אֲדֹה יְהוָה
בְּכָל־לַבָּן אֲסַפְרֶה כִּי־נִפְלְאוּתְךָ : אֲשַׁמְחֶה
וְאֶעֱלֶה בָךְ אֲנַמְרֶה שִׁמְךָ עֲלֵי : בְּשׁוֹב־אוֹיְבִי
אֲחֹר יִשְׁלֹו יֵאָדְדוּ מִפְּנֶךָ : כִּי־עֲשִׂיתִי מִשְׁפָּטִי
וְיִנְקֵי יִשְׁבֹּת לִכְסֵא שׁוֹפֵט צֶדֶק : גַּעֲרֶתָ גּוֹיִם
אֲבֹתָ רָשָׁע שָׁמַם מְחִיתָ לְעוֹלָם וְעַד : הָאוֹיֵב
תִּפְּסֶה חֲרָבוֹת לִלְצָח וְעָרִים תַּחֲשֹׁף אֶבֶן וְכֶסֶם
הַמָּוֶת : וְיְהוָה לְעוֹלָם יִשָּׁב כֹּכֵב לְמִשְׁפַּט כְּסֵאוֹ :
וְהוּא יִשְׁפֹּט תִּבְלַ בְּצֶדֶק יִדִּין לְאֵמִים בְּמִישְׁרִים :
וְיֵהִי יְהוָה מִשְׁפָּט לְדָךְ מִשְׁפָּט לְעֵתוֹת בְּצֶדֶק :
וְיִבְשֹׁתֵהוּ בָךְ יוֹדֵעַ שִׁמְךָ כִּי לֹא־עֲבֹתָ דְרָשְׁךָ
יְהוָה : וּמִוֹרֵי יְהוָה יִשָּׁב צִיּוֹן הַגִּדֵּר בְּעֵצִים
עֲלִילוֹתָיו : כִּי־דָרַשׁ דָּמִים אוֹתָם וְכָר לֹא שָׁכַח
צֶעֶקַת עֲרִיִם : הִתְנַנֵּי יְהוָה רָאֵה עֲנִי מִשְׁנֵאָה
מִרוֹמָמִי מִשְׁעָר־מוֹת : לְמַעַן אֲסַפְרֶה כָּל־
הָאֲלֹתֶיךָ בַּשִּׁשְׁרִי בַת־צִיּוֹן אֲגִידָה בִּישׁוּעָתְךָ :
מִבְּנוֹ גּוֹיִם בְּשַׁחַת עָשָׂה בְּרִשְׁתָּהוּ שְׁמוֹנֶה
נִלְכְּדָה רִגְלָם : גִּדּוּעַ יְהוָה מִשְׁפַּט עֲשֵׂה כָּפֶל
כְּפִי נִקְשׁ רָשָׁע הִצִּיץ כִּלָּה : יִשְׁבֹּה רָשָׁעִים

שִׁפְיוֹן לְדָוִד אֲשֶׁר־שָׁר לַיהוָה עַל־דְּבַר־כֹּסֶם בָּךְ
יָמִינִי : יְהוָה אֱלֹהֵי בָךְ חֲסִיתִי הוֹשִׁיעֵנִי מִכָּל־
רֹדְפִי וְחִצִּילִנִי : כִּי־יִסְרָף פֶּאֶרְתִּי נַפְשִׁי כָּרֶךְ
וְאֲנִי מִצִּיל : יְהוָה אֱלֹהֵי אִמְעֵתִי גֵאֹת אִמְשֵׁר
עַל בְּכִי : אִמְצִלְתִּי מִיָּדִי רָע וְאֶחָד־עֵדָה
צוֹרְרֵי יִרְקֵם : יִרְדֵּף אוֹיֵב נַפְשִׁי וְיִשָּׁג וְיִרְמָם
לְאָרֶץ חַיִּי וּכְבֹדִי לְעַפְרִי יִשְׁכֵּן כִּלָּה : קוֹמָה
יְהוָה בָּאֶפְתָּה הַנֶּשֶׂא עֲבֹרֹת צוֹרְרֵי וְעִירָה אֱלִי
מִשְׁפַּט צִיּוֹת : וְעֵדָה לְאֵמִים תִּסְבֹּבֶךָ וְעֲלֶיךָ
לְפָנִים שׁוֹבָה : יְהוָה יִדִּין עֲרִים שִׁפְטֵנִי יְהוָה
בְּצִדְקָה וּכְחָמִי עָלִי : יִגְמֹר־נָא רַע־רָשָׁעִים וְתִכְוֹנֵן
צִדִּיק וּבִתֵּן לָבוֹת וּלְכִילוֹת אֱלֹהִים צִדִּיק : מִגִּבִּי
עַל־אֱלֹהִים מוֹשִׁיעַ יִשְׂרָאֵל : אֱלֹהִים שׁוֹפֵט
צִדִּיק וְאֵל זֶעַם בְּכָל־יוֹם : אִם־לֹא יִשׁוּב חֲרָבוֹ
יִלְכֹּושׁ קִשְׁתּוֹ וְכֶרֶךְ וְיִכְוֹנֶנָה : וְלוֹ הִכֵּן כְּלִי־מוֹת
חֲצִי לְלִלָּהִים יַפְעֹל : הִנֵּה תִבְלֵאֲנִי וְהִרָה עָלַי
וְהִלֵּךְ שָׁקֶר : בּוֹר כֶּהֱדָה וּתְסַחֲרוּהוּ וְיִפֹּל בְּשַׁחַת
וְיִפְעֹל : יִשׁוּב עֲמָלוֹ בְּרָאוּשׁוֹ וְעַל קִדְקִדּוֹ תִּמְסֹו

פוסקם : כי צדק יהיה צדקית אהב ישר ידו
פנימו :

PSAL. XII. יב

למנצח על השמינית מזמור לדוד : הושיעה
יהוה כי גמר חסדו כי פסו אמונים מפני אדם :
שוא ידברו איש את דעתו שפת חלקות בלב
ולב ידברו : יכרת יהוה כל שפת חלקות לשון
מרבצת דלות : ואשר אמרו ללשוננו נגדו
שפתנו אתנו כי אדון לנו : משד עניי
מאמנת אנונים עתה אקום יאמר יהוה אשית
בשמי יפה לו : אמרות יהוה אמרות שדורות
בסוף צרות בעלי לארץ מוקם שבועתם : אתה
יהוה תשמרם הצרני מיהדורו נו לעולם
סביב רשעים יחלקו פהם ואלו לגני אדם :

PSAL. XIII. יג

למנצח מזמור לדוד : עד אנה יהוה תשפחני
נצח עד אנה תסתיר את פניך ממני : עד
אנה אשית עצות בנפשי ינון בלבני יומם עד
אנה ירום איבי עלי : הביטה עני יהוה אליה
הארה עיני פדאשן המות : פדאמר איבי
יכלתיו צר ילילי כי אקום : ואני בחסדתך
במחלי גל לבי בישועתך אשירה ליהוה כי
גמל עלי :

PSAL. XIV. יד

למנצח לדוד אמר נבל בלבו אין אלהים השדוהו
התענו עלילה אין עשד טוב : יהוה משמים
השקוף על בני אדם לראות היש משכיל ודש
את אלהים : הכל סר יהוה נאלחו אין עשד טוב
אין בסדור : הלא ידש כל פעלי און אכל
עמי אכלו להם יהוה לא כראו : שם פדו
סחר כי אלהים ברו צדק : עצת עני תבשו כי
יהוה מחסדו : כי יתן מציון ישועת ישראל
בשוב יהוה שבות עמו יגל לעבד שומח ישראל :

PSAL. XV. טו

מזמור לדוד יהוה כי גמר באהלה כי ישכן בדר
קדש : הולך תמים ופעל צדק ודבר אמת
בלבבו : לא רגל על לשנו לא עשה להעדו רעה :

19 לשאלה בלבוים שמחו אלהים : כי לא נצח
20 ישכח אביו תמות עניי האב לער : קמה
יהוה אלינו אנוש ישפמו גוים על שפן
21 שיתח יהוה מורה להם ידע גוים אנוש תמה
סלה :

PSAL. X. י

1 למד יהוה תעמד ברחוק תעלים לעתות בצרה
2 בגאות רשע ידל עני תפשו במזמות נו חשבו
3 כי דול רשע על תמות נפשו ובצע ברח לאץ
4 יהוה : רשע בנבה אפו כל ידש אין אלהים
5 כל מזמותיו : תליו דרכו בכל שט מרם
6 משפיק מנגדו כל צוריו יפה בהם : אמר
7 בלבו כל אמוס לר דר אשר לא ברע : אלה
פדו מלא ומרמות וקח תחת לשונו עמל ואון
8 ישב במארב חצרים במסתרים יתג נקו עינו
9 לחלכה יצפנו : יארב במסתור בארלה בספה
יאוב להמוש עני יחשף עני במשכו ברשתו
10 ורפה יחש ונפל בעצמויו חלפאים : אמר בלבו
11 שכח אל הסתר פניו בל דעה לנצח : קמה
12 יהוה אל נשא ידך אל תשכח עניי : עלמה
נאץ רשע אלהים אמר בלבו לא תדוש
14 ראיה כי אמה לעמל ובעש תפיל לתת בידך
עלך יעב חלכה לתום אתה יהיה עוזר
15 שבר ורוע רשע ורע תרושדשעו בל תמנא
16 יהוה מלך עולם ועד אבדו גוים מארצו : תמות
17 עניי שמעיה יהוה תתן לפם תתשע אונק
18 לשפט יתום ואלה בל יוסק עוד לערץ אנוש
מדהארץ :

PSAL. XI. יא

1 למנצח לדוד ביהוה חסיתי איך תאמר לנפשי
2 נדור דרכם צפור : כי הנה הרשעים ידרנו
השט פוננו חצם על יתגר לרות במו אפל לשורי
3 לב : כי השתות יתקסן צדק מיה פעל
4 יהוה יחליב קדשו יהוה בשמים פסאו עינו
5 יחיו עשפמו יבדו בני אדם : יהוה צדק
6 יתן רשע ואוב חסם טמנה נפשו : יממר
על רשעים שחם אש וגפרית ורחם ולעפות מנת

חמו

18 For the needy ^δ shall not alway be forgotten: the expectation of the poor shall *not* perish for ever.

19 Arise, O LORD; let not man prevail; let the heathen be judged in thy sight.

20 Put them in fear, O LORD; that the nations may know themselves to be but men. Selah.

PSALM X.

WHY standest thou afar off, O LORD? why hidest thou thyself in times of trouble?

2 The γ wicked in his pride doth persecute the poor: let ^d them be taken in the devices that they have imagined.

3 For the wicked boasteth of his ζ heart's desire, and θ bleseth the covetous, whom the LORD abhorreth.

4 The wicked, through the pride of his countenance, will not seek after God: λ God is not[†] in all his thoughts.

5 His ways are always grievous; thy judgments are far above out of his sight: as for all his enemies, he puffeth at them.

6 He hath said in his heart, I shall not be moved; for I shall vnever be in adversity.

7 His mouth is full of cursing and π deceit and fraud; under his tongue is mischief and σ vanity.

8 He sitteth in the lurking-places of the villages; in the secret places doth he murder the innocent: his eyes ϕ are privily set against the poor.

9 He lieth in wait β secretly, as a lion in his den: he lieth in wait to catch the poor: he doth catch the poor, when he draweth him into his net.

10 He γ croucheth, and humbleth himself, that the poor may fall δ by his strong ones.

11 He hath said in his heart, God hath forgotten: he hideth his face; he will never see *it*.

12 Arise, O LORD; O God, lift up thine hand: forget not the ζ humble.

13 Wherefore doth the wicked contemn God? he hath said in his heart, Thou wilt not require *it*.

14 Thou hast seen *it*; for thou beholdest mischief and spite, to requite *it* with thy hand: the poor η committeth himself unto thee; thou art the helper of the fatherless.

15 Break[†] thou the arm of the wicked and the evil man: seek out his wickedness till^m thou find none.

16 The LORD is Kingⁿ for ever and ever: the heathen are perished out of his land.

17 LORD, thou hast heard^o the desire of the humble: thou wilt θ prepare their heart, thou wilt cause thine ear to hear;

18 To judge^p the fatherless and the oppressed, that the man of the earth may no more λ oppress.

PSALM XI.

To the chief Musician. A Psalm of David.

IN ye LORD put I my trust: how say ye to my soul, Flee as a bird to your mountain?

2 For, lo, the wicked^r bend their bow, they make ready their arrow upon the string, that they may ν privily shoot at the upright in heart.

3 If the foundations^t be destroyed, what can the righteous do?

4 The LORD is in his holy temple,^u the LORD's throne is in heaven: his eyes behold, his eyelids try, the children of men.

5 The LORD trieth the righteous: but the wicked, and him that loveth violence, his soul hateth.

6 Upon the wicked he shall rain σ suares, fire^v and brimstone, and an τ horrible tem-

δ Is. 41. 17.

c Ps. 83. 15, 16.

β the eighth,

Ps. 6, title.

γ In the pride of the wicked he doth.

d Pr. 5. 22.

δ an heart &

an heart.

ζ soul's.

η great.

e 1 Sa. 2. 3.

Da. 7. 8, 25.

θ the covetous

himself, he

abhorreth

the LORD.

κ with us.

λ or, all his

thoughts

are, There

is no God,

Ps. 14. 1.

f Ep. 2. 12.

μ or, would

ensnare

him.

g Ps. 119. 140.

ν unto gene-

ration and

generation.

π deceits.

ρ him: i. e.

every one

of them.

σ or, iniquity

τ of the sons

of men.

ϕ hide them-

selves.

χ or, over-see

β in the se-

cret places.

h Ps. 88. 14.

γ breaketh

himself.

δ or, into his

strong parts

i Ec. 8. 11.

k Je. 51. 39.

ζ or, afflicted.

η leaveth.

l Ps. 37. 17.

m 2 Ki. 21. 12.

15.

n 1 Ti. 6. 15, 16.

o Is. 65. 24.

θ or, esta-

blish.

p Is. 11. 4.

κ stinking.

λ or, terrify.

μ they fear-

ed a fear.

q Ps. 53. 5.

r Ps. 64. 2, 4.

ν in darkness

ρ Who will

give.

s Ro. 11. 26.

t 2 Ti. 2. 19.

u Hab. 2. 20.

ρ sojourn.

σ or, quick

burning

coals.

v Ge. 19. 24.

τ or, burning

ϕ or, receiv-

eth, or,

endureth.

pest: *this shall be* the portion of their cup.

7 For the righteous LORD loveth righteousness; his countenance doth behold the upright.

PSALM XII.

To the chief Musician upon β Sheminith.

A Psalm of David.

HELP, LORD; for the godly man ceaseth; for the faithful fail from among the children of men.

2 They speak vanity every one with his neighbour: with flattering lips, and with a δ double heart, do they speak.

3 The LORD shall cut off all flattering lips, & the tongue that speaketh η proud^d things;

4 Who have said, With our tongue will we prevail; our lips are κ our own: who is LORD over us?

5 For the oppression of the poor, for the sighing of the needy, now will I arise, saith the LORD; I will set him in safety from him that μ puffeth at him.

6 The words of the LORD are δ pure words; as silver tried in a furnace of earth, purified seven times.

7 Thou shalt keep them, O LORD, thou shalt preserve ρ them from this generation for ever.

8 The wicked walk on every side, when the vilest τ men are exalted.

PSALM XIII.

To the χ chief Musician. A Psalm of David.

HOW long wilt thou forget me, O LORD? for ever? how long wilt thou hide^d thy face from me?

2 How long shall I take counsel in my soul, having sorrow in my heart daily? how long shall mine enemy be exalted over me?

3 Consider and hear me, O LORD my God; lighten mine eyes, lest I sleep^e the sleep of death;

4 Lest mine enemy say, I have prevailed against him; and those that trouble me rejoice when I am moved.

5 But I have trusted in thy mercy; my heart shall rejoice in thy salvation.

6 I will sing unto the LORD, because he hath dealt bountifully with me.

PSALM XIV.

To the chief Musician. A Psalm of David.

THE fool hath said in his heart, There is no God. They are corrupt; they have done abominable works; there is none that doeth good.

2 The LORD looked down from heaven upon the children of men, to see if there were any that did understand, and seek God.

3 They are all gone aside, they are all together become κ filthy; there is none that doeth good, no, not one.

4 Have all the workers of iniquity no knowledge? who eat up my people as they eat bread, and call not upon the LORD.

5 μ I there were they in great fear: ^q for God is in the generation of the righteous.

6 Ye have shamed the counsel of the poor; because the LORD is his refuge.

7 π Oh that the salvation of Israel were come^o out of Zion! When the LORD bringeth back the captivity of his people, Jacob shall rejoice, and Israel shall be glad.

PSALM XV. A Psalm of David.

LORD, who shall ρ abide in thy tabernacle? who shall dwell in thy holy hill?

2 He that walketh uprightly, and worketh righteousness, and speaketh the truth in his heart.

3 He that backbiteth not with his tongue, nor doeth evil to his neighbour, nor ϕ tak-

eth up a reproach against his neighbour.

4 In whose eyes a vile person is contemned; but he honoureth them that fear the LORD. *He that sweareth to his own hurt, and changeth not.*

5 *He that putteth not out his money to usury, nor taketh reward against the innocent. He that doeth these things shall never be moved.*

P SALM XVII. *ζ* Michtam of David. PRESERVE me, O God: for in thee do I put my trust.

2 *O my soul, thou hast said unto the LORD, Thou art my Lord: my goodness extendeth not to thee;*

3 *But to the saints that are in the earth, and to the excellent, in whom is all my delight.*

4 Their sorrows shall be multiplied that *hasten after another god: their drink-offerings of blood will I not offer, nor take up their names* in thy lips.

5 The LORD is the portion^m of mine inheritance and of my cup: thou maintainest my lot.

6 The lines are fallen unto me in pleasant places; yea, I have a goodly heritage.

7 I will bless the LORD, who hath given me counsel; my reins also instruct me in the night-seasons.

8 I^p have set the LORD always before me: because he^q is at my right hand, I shall not be moved.

9 Therefore my heart is glad, & my glory rejoiceth: my flesh also shall rest in hope.

10 For thou wilt not leave^a my soul in hell; neither wilt thou suffer thine Holy One to see corruption.

11 Thou wilt shew me the path^t of life: in thy presence is fulness of joy; *v* at thy right hand^w there are pleasures^x for evermore.

H PSALM XVII. A Prayer of David. HEAR *ρ* the right, O LORD, attend unto my cry; give ear unto my prayer, *that goeth s* not out of feigned lips.

2 Let my sentence come forth from thy presence; let thine eyes behold the things that are equal.

3 Thou hast proved^a mine heart; thou hast visited me in the night; thou hast tried me, and shalt find nothing: I am purposed that my mouth^b shall not transgress.

4 Concerning the works of men, by the^d word of thy lips I have kept me from the paths of the destroyer.

5 Hold up my goings in thy paths, *that* my footsteps *τ* slip not.

6 I have called upon thee, for thou wilt hear me, O God: incline thine ear unto me, and hear my speech.

7 Shew thy marvellous loving-kindness, O thou that savest *χ* by thy right hand them which put their trust in thee from those that rise up against them.

8 Keep me as the apple of the eye; hide me under the shadow of thy wings,

9 From the wicked that *ψ* oppress me, from my *β* deadly enemies who compass me about.

10 They are inclosed in their own fat: with their mouth they speak proudly.

11 They have now compassed us in our steps; they have set their eyes bowing down to the earth;

12 *γ* Like as a lion that is greedy of his prey, and as it were a young lion *δ* lurking in secret places.

13 Arise, O LORD, *η* disappoint him, cast him down: deliver my soul from the wicked, *θ* which is thy *ι sword:*

γ by thine.

δ Lu. 16. 25.

δ or, their

children

are full.

c Eze. 18. 17.

22. 12.

d 1 Jn. 3. 2.

e 2 Pe. 1. 10.

ζ or, *Agold-*

en Psalm,

Ps. LVI.

LX.

f Ps. 36. title.

g 2 Sa. XXII.

h Job 35. 7, 8.

i Mal. 3. 17.

k 1 Jn. 4. 19.

η rock.

θ or, *give*

gifts to

another.

l Hos. 2. 17.

m La. 3. 24.

κ my part.

n Re. 5. 11. 13.

ο Ps. 50. 15.

λ Belial.

μ or, cords.

p Ac. 2. 25, &c.

q Ps. 73. 23. 26.

r 2 Ch. 30. 27.

v dwell confidently.

s Ac. 3. 15.

π by.

t Mat. 7. 14.

u Ps. 144. 5, &c.

v Jude 24.

w Mat. 25. 33.

x Ps. 36. 8.

p justice.

y Ps. 27. 5.

σ without

lips of

deceit.

z Ps. 97. 2.

a Ps. 139. 23.

b 1 Sa. 7. 10.

c Ps. 39. 1, 2.

Pr. 13. 3.

d Pr. 2. 10. 15.

e Ps. 106. 9.

τ be not

moved.

φ or, great.

χ or, them

which trust

in thee

from those

that rise up

against thy

right hand.

f 1 Sa. 30. 6.

Ps. 3. 1. 5.

ψ waste.

β enemies

against

the soul.

g 1 Sa. 24. 17. 20.

γ The like-

ness of him

(that is, of

every one

of them) is,

as a lion

that desir-

eth to rav-

ish.

ζ with.

η prevent

his face.

h Ps. 37. 27.

θ or, by thy.

i 1s. 10. 5.

14 From men *γ* which are thy hand, O LORD, from men of the world, *which have* their portion in *this* *δ* life, and whose belly thou fillest with thy hid treasure: *δ* they are full of children, and leave the rest of their substance to their babes.

15 As for me, I will behold thy^d face in righteousness: I shall be satisfied, when I awake, with thy likeness.

PSALM XVIII.

To the chief Musician. *A Psalm of David, the servant of the LORD, who spake unto the LORD the words* of this song in the day *that the LORD delivered him from the hand of all his enemies, and from the hand of Saul: And he said,*

I WILL love^e thee, O LORD, my strength.

2 The LORD is my rock, and my fortress, and my deliverer; my God, my *η* strength, in whom I will trust; my buckler, and the horn of my salvation, and my high tower.

3 I will call upon the LORD, *who is worthy*ⁿ to be praised: *so*^o shall I be saved from mine enemies.

4 The sorrows of death compassed me, and *y*^e floods of ungodly men made me afraid.

5 The *μ* sorrows of hell compassed me about; the snares of death prevented me.

6 In my distress I called upon the LORD, and cried unto my God: he heard my voice out of his temple, and my cry came before^r him, *even* unto his ears.

7 Then the earth shook and trembled; the foundations also of the hills moved and were shaken, because he was wroth.

8 There went up a smoke *π* out of his nostrils, and fire out of his mouth devoured: coals were kindled by it.

9 He bowed^u the heavens also, and came down: and darkness was under his feet.

10 And he rode upon a cherub, and did fly; yea, he did fly upon the wings of the wind.

11 He made darkness his secret place: his pavilion^y round about him were dark waters and thick clouds^z of the skies.

12 At the brightness *that was* before him his thick clouds passed, hail-stones and coals of fire.

13 The LORD also thundered^b in the heavens, and the Highest gave his voice; hail-stones and coals of fire.

14 Yea, he sent out his arrows, and scattered them; and he shot out lightnings, and discomfited them.

15 Then^c the channels of waters were seen, and the foundations of the world were discovered at thy rebuke, O LORD, at the blast of the breath of thy nostrils.

16 He sent from above, he took me, he drew me out of *φ* many waters.

17 He delivered me from my strong enemy, and from them which hated me: for they were too strong for me.

18 They prevented me in the day of my calamity: but^t the LORD was my stay.

19 He brought me forth also into a large place: he delivered me, because he delighted in me.

20 The LORD rewarded^g me according to my righteousness; according to the cleanness of my hands hath he recompensed me.

21 For I have kept the ways of the LORD, and have not wickedly departed from my God.

22 For all his judgments were before me, & I did not put away his statutes from me.

23 I was also upright *ζ* before him, and I kept myself from mine iniquity.^h

24 Therefore hath the LORD recompensed me according to my righteousness, ac-

קוֹמֶה יְהוָה קִדְמָה פָּנָיו הִרְעִיחוּ פְלִמָּה נִפְשִׁי
מִדְשֵׁעַ הַרְבֵּה מִמַּתֵּי יְהוָה יְהוָה מִמַּתֵּי
מִחֲלֹל חֲלָקִים בְּחַיִּים וַיִּפְסֹחַ הַמֶּלֶךְ בְּמִנְחָם
יִשְׁבְּעוּ בָנָיו וְהַיָּחִיד יִתְּרָם לְעוֹלָלֵיהֶם אֵלֵי
בְּצֹדֶק אֲחֻזָּה פָּנָיו אֲשׁוּבָה בְּחֵקֶץ תִּסְוֶנְהָ :

PSAL. XVIII. ח

לִמְצָצָה לַעֲבֹד יְהוָה לְדָוִד אֲשֶׁר הָרָא לִיהוָה
אֶת־דִּבְרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת בַּיּוֹם הַצִּילִי־יְהוָה אוֹתִי
מִכַּף כָּל־אֹיְבָיו וּמִיָּד שָׂאוֹל וַיֹּאמֶר אֶרְחֹמֶךָ
יְהוָה חֲזָקִי יְהוָה סֹלֵעַ וּמַצִּידֹתִי וּמַפְלִימִי
אֵלֵי צוּרֵי אֲחֻסָּהֶם מִנֶּגֶד וְהָרָן יִשְׁעִי מִשְׁבָּנִי
מִחֲלָל אֶקְרָא יְהוָה וּמִכָּל־אֹיְבֵי אֲשֻׁעַ אֲפָסוּנִי
חֲבַל־מָוֶת וּנְחָל בְּלִיעַל יַבְעוּחִי חֲבָלִי שָׂאוֹל
סִבְבֹּנִי קִרְסוֹנִי מוֹקֵשֵׁי מוֹת בְּצֹר־לִי אֶקְרָא
יְהוָה וְאֵל־אֱלֹהֵי אֲשֻׁעַ יִשְׁמַע מִחֲכֹלִי קוֹלִי
וְשִׁבְעִתִּי לִפְנֵי תֵבַל בְּאֹזְנוֹ וְהַתְּעֵשׂ וְהַרְעֵשׂ
הָאָרֶץ וּמִסִּבֵּי הָרִים רִנְנוּ וַיִּתְּנָעֻשׂ כִּי־תִהְיֶה
לִי עֲלֹה עֲשׂוֹן בָּאֶפֶס וַאֲשֶׁר־מִפָּנוּ תִּמְאֹל
חָלָלִים בְּעָרֵי מִמֶּנִּי וַיִּשֶׁט שָׁמַיִם וַיִּרֶד וַיִּעֲרַפֵּל
הַנֶּחֱת רִגְלֹו וַיִּרְפֹּב עַל־רִפּוֹב וַיַּעַח וַיֵּדָא עַל־
בְּנִשְׁרִיתִים יָשַׁת חֲשֹׁךְ סִתְּלוּ סִבְיֹתָיו סִתְּלוּ
חֲסֹכֶת־מַיִם עָבַי שְׂחָקִים מִנְּחָה נִגְדוּ עָבֹו
עֲבָרֵי בָרָד וּנְחִיל־אֵשׁ וַיִּרְעַם בְּשָׁמַיִם יְהוָה
וַיַּעֲלִין וַיִּתֵּן קוֹלֵו בָּרָד וּנְחִיל־אֵשׁ וַיִּשְׁלַח הַצִּיּוֹ
וַיִּפְצֹץ וַיִּבְרָקִים רָגַב וַיִּהְיֶם וַיִּרְאֹו אֲשֶׁנִּי
בַּיּוֹם וַיִּגְדֹּו מוֹסְרוֹת תֵּבֵל מִגְּשֻׁחַי יְהוָה
מִנְּשִׁמֹּת רֵחַ אֲשָׁף יִשְׁלַח מִמְּרוֹם יִסְחָנִי
יִמְשְׁנִי מִמַּיִם רַבִּים יַצִּילֵנִי מֵאִיֵּב עַו וּמִשְׁנֹאֵי
כִּי־אֲמַנְנִי מִפָּנָיו וַיִּקְדַּמְנִי בַּיּוֹם־אֵיִי יְהוָה־יְהוָה
לִמְשַׁעֵן לִי וַיִּוצִיאֵנִי לִמְרֹחֵב חֲלֻצֵנִי כִּי תִפָּץ
כִּי יִמְכְּלֵנִי יְהוָה בְּצֹדֶק כִּדְרֵי יִשְׁיֵב לִי
כִּי־יִשְׁמְרֵנִי דֹבֶר יְהוָה וְלֹא־יִשְׁעֵנִי מֵאִיֵּב כִּי
כִּלְמִשְׁפָּטִי לִנְגִידִי וְחֲקָתִי לֹא־אֲסִיר מִנִּי וְאֵהִי
חֲמִים עִמּוֹ וְאֲשֻׁפְמוֹר מִעֵינִי וַיִּשְׁבֵּב יְהוָה לִי

וַיִּחְרְפוּ לֹא־נִשְׂא עַל־קִרְבִּי וַיִּבְדְּוּ וַיִּצְּעִנִי
נִמְאָם וְאֶת־יִרְאֵי יְהוָה וַיִּבְּרָךְ נִשְׁבַּע אֲהַרְעֵ וְלֹא
יָמֹר בִּסְפּוֹ לֹא־יִרְגֵן בְּנִשְׁפָּה וְשִׁדּוֹד עַל־נַפְלִי לֹא
לָמָּה עֲשִׂיה־אֱלֹה לֹא יָמוּשׁ לְעוֹלָם :

PSAL. XVI. י

מִכֶּתֶם לְדָוִד שְׁמִרְנִי אֵל כִּי־חֲסִיתִי בָךְ אֲמַרְתָּ
לִי־יְהוָה אֲזִנִּי אֲחֻזָּה טוֹבָתִי בְּלִעְלָךְ לְקָרוֹשִׁים
אֲשֶׁר־בָּאָרֶץ הִרְמָה וְאִדְרִי כָל־חַפְצֵי־בָם וַיִּרְבּוּ
עֲבֹנוֹתֶם אֲדָר מִהָרִי בְּלִאֲסֹף נִסְבִּיתֶם מִדָּם
וּבְלִאֲשֹׁא אֶת־שִׁמוֹתֶם עַל־שִׁפְטִי יְהוָה מִנֶּת
חֲלָקִי וְכוֹס אֶחָה תוֹמִיךָ נִדְלִי חֲבָלִים נִפְלִי
לִי בְּנִשְׁמִים אֶחָ־נִחַלֹת שִׁפְרָה עָלִי אֲבָרְךָ אֶת־
יְהוָה אֲשֶׁר יַעֲצָנִי אֶחָ־לִילּוֹת יִסְרוּנִי כְּלִיֹּתִי
שִׁוְתִי יְהוָה לִנְגִידִי תִמְכִּיר כִּי מִיָּמִיִּי בְּלִאֲמוּשׁ
לִכְנִי שִׁמְחָה לִבִּי וַיִּגְלֵ בְּבוֹרִי אֶחָ־בְּשׁוֹרִי יִשְׁכֹּן
לִבִּי לֹא־תִעַנֵּב נִפְשִׁי לְשָׂאוֹל לֹא־תִרְגֵן
חֲסִידֶיךָ לְרֹאוֹת שְׁחָתִי הַדִּירְעִנִי אֲבַח חַיִּים
שִׁבַּע שְׁמֵחוֹת אֶת־פִּגְמָךְ נַעֲמוֹת בִּימִינְךָ נִצַּח :

PSAL. XVII. י

תַּפְלֵה לְדָוִד שְׁמִעָה יְהוָה צֹדֶק הַקְּשִׁיבָה רַחֲמֵי
הַאֲזִינָה תִּפְלֵתִי בְּלֹא שִׁפְטִי מִרְמָה מִלְּפָנֶיךָ
מִשְׁפָּטִי יֵצֵא עֵינֶיךָ תַּחֲנוּנָה מִיִּשְׁרָיִם בְּחֶזֶק
לִבִּי פִּתְחָה לִי־לֵוָה חֲרֻשְׁתָּנִי בְּלִתְמַצָּא נִמְחִי בְּלִי
יַעֲבֹר־פִּי לִשְׁעוֹת אֲדָם בְּדֶבֶר שִׁפְתֶּיךָ אֲנִי
שְׁמֹרֵתִי אֲרִיחוֹת פִּרְיִי תִמְכֹּךְ אֲשֶׁר־בְּמַעְגְלוֹתֶיךָ
בְּלִאֲמוּשׁוֹ פִּסְעִי אֲנִי־קִרְאִיתֶךָ כִּי־תַעֲנֵנִי אֵל
הַטְּאֹנֶקֶ לִי שִׁמַּע אֲמַרְתִּי תַּפְלֵה חֲסִידֶיךָ
מוֹשִׁיעַ חוֹסִים מִמַּתְקוֹמָיִם בִּימִינֶךָ שְׁמִרְנִי
בְּאִישׁוֹן בַּת־עֵין בְּצֹל כְּנֶשֶׁף תַּחֲסִירֵנִי מִכַּף
רַשָּׁעִים זֶו שְׁדִינִי אֲיֹב בְּנִפְשִׁי יִקְוֶה עָלִי
חֲלָבִמוֹ סִנְרֵי פִּימוֹ דִּבְרֵי בְּנֵאוֹת אֲשֻׁנֵּי עֲתִיד
סִבְבֹּנִי עֲנִיָּהם יִשְׁתִּי לְנִשְׁוֹת בָּאָרֶץ דְּמִינֵו
בְּאִרְחֵי יִכְסֹּחַ לִשְׁחָ וְכִכְפִּיר יִשַּׁב בְּמִסְתָּרִים :

שם־אֱלֹהִים בָּהֶם : וְהוּא יַחְזֹק יָמָא מִחֲסֵדוֹ 6
 יֵשׁוּעַ לְבָבוֹ לְרוּחַ אֱרֶחַ : מִקְדָּה הַשָּׁמַיִם 7
 מוֹצֵאוֹ וְחֻקֵּי־סִדְרוֹ עַל־קְצוֹתָם וְאֵין נִסְתָּר מִחֲסֵדוֹ :
 רַחֲמוֹת יְהוָה הַמִּימָה כְּשֵׁיבַת נֶפֶשׁ עֲדוֹת יְהוָה 8
 נֶאֱמָה מִחֲכִמַּת פִּתִּי : פִּקְדוֹת יְהוָה יִשְׂרָאֵל 9
 מִשְׁמַחֲלֵב מִצֻּת יְהוָה בְּרָח מֵאִירַת עֵינַיִם :
 יִרְאֵת יְהוָה מִהוֹרָה עֹמֶדֶת לְעַד מִשְׁפָּטֶי־יְהוָה 10
 יְהוָה אֱמַת צְדָקוֹ יִחְדוּ : הַצְדִּיקִים מִדֶּבֶר 11
 וּמִשְׁנֵי רֶגֶל וּמִחֻקִּים מִדְּבַשׁ וְנִסְתָּ צִיִּים : בָּם־ 12
 עֲבָדָה נִהְיָ בָּהֶם בְּשִׁמְרָם עֲקֵב רֶגֶל : שְׁנִיאוֹת 13
 מִיָּבֵן מִנְסָתָרוֹת בָּקִי : בָּם מִדִּים חֲשֵׁה 14
 עֲבָדָה אֶל־מִשְׁלַרְבֵי אֵן אֵיתָם וְנִקְחִי מִשְׁפָּע
 רֶגֶל : יְהוֹי־לְרִצּוֹן אֲמִיר־שִׁי וְהִנֵּנוּ לִבִּי לִפְנֵי־ 15
 יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי :

שֶׁדֶד־קִי כִכֹּר לִבִּי לִנְגֹד עֵינָיו : עִם־חֲסִד 26
 הַחֲסִיד עִם־נֶגֶד הַמִּים תַּחֲסִים : עִם־נֶגֶד 27
 הַחֲבָרָה וְעִם־עֲלֵשׁ תַּחֲסֵל : כִּי־אֵתָה עִם־עֵנִי 28
 הוֹשִׁיעַ וְעֵינַיִם רַחֲמוֹת תִּשְׁפִּיל : כִּי־אֵתָה תִּאֵר 29
 גִּירִי יְהוָה אֱלֹהֵי יִצְחָק חֲשִׁין : כִּי בָה אֲרִין 30
 גִּירִי וּבְאֱלֹהֵי אֲדֹנָיִשׁוֹר : הָאֵל תִּמְכִּים דִּרְפוֹ 31
 אֲכִרַת־יְהוָה צִוְּיָהּ מִגֵּן הוּא לְכָל הַחֲסִידִים 32
 בָּו : כִּי מִי אֱלֹהִים מִפְּלִעַיִי יְהוָה וְכִי צוּר וְלִתִּי 33
 אֱלֹהֵי־יִי : הָאֵל הַמֵּאֲוִרִי חֵלֵל וְיִהְיֶה תִמְכִּים 34
 בְּרִי : מִשְׁתֵּה רִגְלִי בְּאֵלֹת וְעַל בְּמוֹתֵי־עֲמִידוֹתֵי 35
 מִלְּמַד יְרִי לִמְלַחְמָה וְנִחְתָּה קִשְׁת־רִחוּשָׁה 36
 וְרוֹעֵתִי : וְהִסְתֵּן־לִי מִגֵּן יִשְׁעָה וּמִיָּקֶה תַּחֲסֵדֵנִי 37
 וְעֻנְחָה תִּרְבֵּנִי : מִרְחֵב צִוְּיִי תַּחֲסֵל וְלֹא־ 38
 מִשְׁעוֹ חֲסֵלִי : אֲדִרְחָה אוֹיְבֵי וְאֲשִׁיגֵם וְלֹא־ 39
 אֲשִׁיב עַד־פְּלוֹתָם : אֲמַחֲצֵם וְלֹא־כָלוּ קוֹם 40
 יִפְּלוּ פִּתַח רִגְלִי : וְהַמֵּאֲוִרִי חֵלֵל לִמְלַחְמָה 41
 תִּכְרֵעַ קַמֵּי תַּחֲסִי : וְאֵיבִי נִתְּמָה לִי עֵרָה 42
 וּמִשְׁנֵי אֲצִמְחֵם : יִשְׁעוֹ וְאֵין מוֹשִׁיעַ עַל־ 43
 יְהוָה וְלֹא עֵקֶם : וְאֲשַׁחֲסֵם כַּעֲשֵׂר עַל־פְּנֵי־רוּחַ 44
 כְּסִיט חֲצוֹת אֲרִיקִם : תִּפְלֹטֵנִי מִרְחֵב עֵם־ 45
 הַשִּׁמְעִי לְרֹאשׁ גִּיִּם עִם־לֹא־יִרְעִי יַעֲבֹדוּנִי : 46
 לְשִׁמְעַי אֲנִי יִשְׁמַעֵי לִי בְּנִי נִכֹּר יִכְשׁוּ־לִי : בְּנִי 47
 נִכֹּר יִפְּלוּ וְיִחְדְּוּ מִמִּסְגֻרוֹתֵיהֶם : חִי־יְהוָה 48
 וְיִכְרֹךְ צוּרֵי יְרִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל : הָאֵל הַנּוֹרָה 49
 בְּקִמּוֹת לִי וּבְדֶרֶךְ עֲפִים תַּחֲסִי : מִפְּלִטִי מֵאֵיבִי 50
 אֵת מִדְּקָמִי תִרְוֹמֵנִי מֵאִישׁ חֲסִים תַּצִּילֵנִי : 51
 עַל־כֵּן אֲדִירָה בְּגִיִּם יְהוָה וְלִשְׁמָה אֲמִירָה : 52
 מִגְדֹּל יִשְׁעוֹת מִלְּפִי וְעֵשֶׂה חֲסִדִּי לְמִשְׁחִיו 53
 לְדוֹר וְלָדוֹר עַד־עוֹלָם :

PSAL. XX. כ

לְמַנְצֵה מִמּוֹר לְדוֹד : יִשְׁנֶה יְהוָה בְּיוֹם צָרָה 1
 יִשְׁנֹבֵךְ שֵׁם אֱלֹהֵי יַעֲקֹב : יִשְׁלַח עֲזוּךְ כִּכְדָּשׁ 2
 וּמִצִּיּוֹן יִשְׁעָה : יִזְכֹּר כָּל־מִנְחֹתֶיךָ וְעוֹלֹתֶיךָ 3
 יִשְׁנֶה סֶלָה : יִתֵּן לָךְ כִּלְבָּהּ וְכָל־עֲצָתֶךָ 4
 יִמְלֹא : בְּרַחֲמֶיךָ בִּישְׁוֹעָתֶךָ וּבְשֵׁם אֱלֹהֵינוּ נִדְּגַל 5
 יִמְלֹא יְהוָה כָּל־מִשְׁאֻלוֹתֶיךָ : עֲתִידָה יִדְעִתִּי כִּי־ 6
 הוֹשִׁיעַ יְהוָה מִשְׁחִיו יַעֲבֹדוּ מִשְׁמִי קִדְשׁוֹ 7
 בְּנִבְרוֹת יִשַׁע יִמִּנוּ : אֱלֹהֵי בְּרֶכֶב וְאֱלֹהֵי 8
 בְּסוּסִים וְאֱלֹהֵינוּ בְּשֵׁם־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּנִכֹּר : 9
 הַפִּיחַ פָּרַעַי וּנְפִלּוּ וְאֲנַחְנוּ קָמְנוּ וְנִתְעוֹדֵד : 10
 יְהוָה הוֹשִׁיעַה רִמְלֶךְ גַּעֲנִי בְּיוֹם קָרָאֵנִי :

PSAL. XXI. כא

לְמַנְצֵה מִמּוֹר לְדוֹד : יְהוָה בָּעֲזָה יִשְׁמַח־ 1
 מִלֵּךְ וּבִישְׁוֹעָתֶךָ מִה־גִּיל מֵאֵד : תִּאֲוֶרֶת לְבוֹ 2
 נִתְמָה לוֹ וְאֶרְשֵׁת שִׁפְחוֹ כָּל־מִנְעֶת סֶלָה : 3
 כִּי־תִקְדְּמוּ בְּרִכּוֹת מִלֹּב חֲשִׁית לְרֹאשׁוֹ עֲצֵרֶת 4
 כּוֹ : חֲסִים שָׂאֵל מִפֶּה נִתְמָה לוֹ אֲדָה לְמִים 5
 עוֹלָם וְעַד : גִּדּוֹל בְּבוֹדוֹ בִּישְׁוֹעָתֶךָ קוֹדֵ 6
 יְהוָה חֲשִׁיהָ עָלָיו : מִי־חֲשִׁיתָהוּ בְּרִכּוֹת לְעַד 7

PSAL. XIX. יט

לְמַנְצֵה מִמּוֹר לְדוֹד : הַשָּׁמַיִם מִסְפָּרִים כְּבֹד־ 1
 אֵל וּמַעֲשֵׂה יָדָיו מִנִּיד הַהָרִים : יוֹם לְיוֹם 2
 יִבְנֶה אֲמִר וְלִלָּה לְלִילָה יִחְדֹּד־דַּעַת : אֲיִיר־ 3
 אֲמִיר וְאֵין דְּבָרִים בְּלִי נִשְׁמַע קוֹלָם : בְּכָל־ 4
 הָאָרֶץ יִצְאָה קוֹם וּבִקְדָּה תִּבֵּל מִלִּיהֶם לְשִׁמְשׁ 5

cording to the cleanness of my hands
in his eye-sight.

25 With the merciful thou wilt shew
thyself merciful; with an upright man
thou wilt shew thyself upright;

26 With the pure thou wilt shew thy-
self pure; and with the froward^a thou
wilt shew thyself froward.

27 For thou wilt save the afflicted peo-
ple; but wilt bring down high^b looks.

28 For thou wilt light my η candle;^c the
LORD my God will enlighten my darkness.

29 For by thee I have λ run thro' a troop;
and by my God have I leaped over a wall.

30 As for God, his way is perfect: the
word of the LORD is μ tried;^d he is a
buckler^e to all those that trust in him.

31 For who is God save the LORD? or
who is a rock save our God?

32 It is God^f that girdeth me with
strength, and maketh my way perfect.

33 He maketh my feet like hinds' feet,
and setteth me upon my high places.

34 He teacheth my hands to war, so that
a bow of steel is broken by mine arms.

35 Thou hast also given me the shield
of thy salvation: and thy right hand hath
holden me up, and ρ thy gentleness hath
made me great.

36 Thou hast enlarged my steps under
me, that my σ feet did not slip.^g

37 I have pursued mine enemies, and
overtaken them: neither did I turn again
till they were consumed.

38 I have wounded them that they
were not able to rise:ⁱ they are fallen
under my feet.

39 For thou hast girded me with strength
unto the battle: thou hast χ subdued
under me those that rose up against me.

40 Thou hast also given me the necks
of mine enemies, that I might destroy
them that hate me.

41 They cried, but there was none to
save them: even unto the LORD, but^k he
answered them not.

42 Then did I beat them small as the
dust before the wind; I did cast them
out as the dirt in the streets.

43 Thou hast delivered me from the
strivings of the people; and thou hast
made me the head of the heathen: a^l people
whom I have not known shall serve me.

44 θ As soon as they hear of me, they
shall obey me: the κ strangers shall
 λ submit themselves unto me.

45 The strangers shall fade away, and
be afraid out of their close places.

46 The LORD liveth: & blessed^m be my rock;
and let the God of my salvation be exalted.

47 It is God that μ avengeth me, and
 ν subdueth the people unto me.

48 He delivereth me from mine ene-
mies; yea, thou liftest me up above those
that rise up against me: thou hast deli-
vered me from the π violent man.

49 Therefore will I ρ give thanks unto
thee, O LORD, among the heathen, and
sing praises unto thy name.

50 Great deliverance giveth he to his
king; and sheweth mercy to his anointed,
to David, and to his seed for evermore.ⁿ

PSALM XIX.

THE chief Musician. A Psalm of David.
THE heavens^a declare the glory of God:
& the firmament sheweth his handywork.

2 Day unto day uttereth speech, and
night unto night sheweth knowledge.

3 There is no speech nor language,

β without
their voice
heard, or,
without
these their
voice is
heard.

γ before his
eyes.

δ or, rule, or,
direction.

a Pr. 3. 34.

ζ or, wrestle.

b Pr. 6. 16, 17.

η or, lamp,

Job 29. 3.

c Pr. 20. 27.

θ doctrine.

κ restoring.

λ broken.

μ refined.

d Ps. 12. 6.

e Pr. 30. 5.

f 2 Co. 3. 5.

γ truth.

π the drop-

ping of ho-

ney-combs.

ρ or, with thy

meekness

thou hast

multiplied

me.

σ ancles.

g Pr. 4. 12.

h Ro. 6. 12, 14.

i or, much.

i 2 Sa. 5. 20.

ϕ rock.

χ caused to

bow.

ψ set thee on

an high

place.

β thy help.

γ support.

δ turn to

ashes, or,

make fat,

1 Ki. 18. 38.

2 Ch. 7. 1.

k Je. 11. 11.

l Is. 55. 5.

ζ heaven of

his holiness.

η by the

strength

of the sal-

vation of.

θ at the

hearing of

the ear.

κ sons of the

stranger.

λ lie, or, yield

feigned

obedience.

μ giveth a-

vengements

for me.

ν destroyeth.

π man of

violence.

ρ or, confess.

m Ro. 11. 29.

n Ro. 1. 19, 20.

σ set him to

blessings,

Ge. 12. 2.

τ gladdened

him with joy

o Ps. 4. 6, 7.

16. 11.

β where their voice is not heard.

4 Their δ line is gone out through all
the earth, and their words to the end
of the world. In them hath be set a
tabernacle for the sun;

5 Which is as a bridegroom coming
out of his chamber, and rejoiceth as a
strong man to run a race.

6 His going forth is from the end of the
heaven, & his circuit unto the ends of it: &
there is nothing hid from the heat thereof.

7 The θ law of the LORD is perfect, κ con-
verting the soul: the testimony of the
LORD is sure, making wise the simple:

8 The statutes of the LORD are right,
rejoicing the heart: the commandment of
the LORD is pure, enlightening the eyes:

9 The fear of the LORD is clean, en-
during for ever: the judgments of the
LORD are ν true and righteous altogether.

10 More to be desired are they than gold,
yea, than much fine gold; sweeter also
than honey and π the honey-comb.

11 Moreover, by them is thy servant
warned: and in keeping of them there is
great reward.

12 Who can understand his errors?
cleanse thou me from secret faults.

13 Keep back thy servant also from
presumptuous sins; let them not have
dominion^a over me: then shall I be up-
right, and I shall be innocent from τ the
great transgression.

14 Let γ^e words of my mouth, & γ^e medi-
tation of my heart, be acceptable in thy sight,
O LORD, my ϕ strength and my redeemer.

PSALM XX.

To the chief Musician. A Psalm of David.

THE LORD hear thee in the day of
trouble; the name of the God of Jacob
 ψ defend thee.

2 Send β thee help from the sanctuary,
and γ strengthen thee out of Zion.

3 Remember all thy offerings, and δ ac-
cept thy burnt sacrifice. Selah.

4 Grant thee according to thine own
heart, and fulfil all thy counsel.

5 We will rejoice in thy salvation, and
in the name of our God we will set up our
banners: the LORD fulfil all thy petitions.

6 Now know I that the LORD saveth
his anointed: he will hear him from ζ his
holy heaven η with the saving strength
of his right hand.

7 Some trust in chariots, and some in
horses: but we will remember the name
of the LORD our God.

8 They are brought down and fallen;
but we are risen, and stand upright.

9 Save, LORD: let the king hear us
when we call.

PSALM XXI.

To the chief Musician. A Psalm of David.

THE king shall joy in thy strength, O
LORD; and in thy salvation how greatly
shall he rejoice!

2 Thou hast given him his heart's de-
sire, and hast not withholden the request
of his lips. Selah.

3 For thou preventest him with the
blessings of goodness: thou testest a
crown of pure gold on his head.

4 He asked life of thee, and thou gavest it
him, even length of days for ever and ever.

5 His glory is great in thy salvation: ho-
nour and majesty hast thou laid upon him.

6 For thou hast σ made him most
blessed for ever: thou hast τ made him
exceeding glad^o with thy countenance.

Sorrowful complaints.

7 For^a the king trusteth in the LORD, and, through the mercy of the Most High, he shall not be moved.

8 Thine hand shall find^c out all thine enemies: thy right hand shall find out those that hate thee.

9 Thou shalt make them as a fiery^e oven in the time of thine anger: the LORD shall swallow them up in his wrath, and the fire^f shall devour them.

10 Their^h fruit shalt thou destroy from the earth, and their seed from among the children of men.

11 For they intended evil against thee; they imagined a mischievous device, which^m they are not able to perform:

12 Therefore shalt thou β make them turn their γ back, when thou shalt make ready thine arrows upon thy strings against the face of them.

13 Be thou exalted, LORD, in thine ownⁿ strength: so will we sing and praise thy power.

PSALM XXII.

To the chief Musician upon δ Ajeleth Shahar. A Psalm of David.

MY^o God, my God, why hast thou forsaken me? why art thou so far from ζ helping me, and from the words of my^p roaring?

2 O my God, I cry in the day-time, but thou hearest not; and in the night-season, and η am not silent.

3 But thou art holy, O thou that inhabitest the praises^t of Israel.

4 Our fathers trusted in thee: they trusted, and thou didst deliver them.

5 They cried unto thee, and were delivered: they trusted in thee, and were not confounded.

6 But I am a worm, and no man; a reproach of men, and despised^v of the people.

7 All^w they that see me laugh me to scorn: they λ shoot out the lip, they shake^y the head, saying,

8 He μ trusted on the LORD that he would deliver him: let him deliver^z him, seeing he delighted in him.

9 But thou art he that took me out of the womb; thou ρ didst make me hope when I was upon my mother's breasts.

10 I was cast upon thee from the womb; thou^a art my God from my mother's belly.

11 Be not far from me, for trouble is near; for there is τ none to help.

12 Many bulls have compassed me: strong bulls of Bashan have beset me round.

13 They ϕ gaped upon me with their mouths, as a ravening and a roaring lion.

14 I am poured out like water, and all my bones are ψ out of joint: my heart is like wax; it is melted in the midst of my bowels.

15 My strength is dried up like a potsherd; and my tongue cleaveth to my jaws; and thou hast brought me into the dust of death.

16 For dogs^d have compassed me; the assembly of the wicked have inclosed me: they^e pierced my hands and my feet.

17 I^f may tell all my bones: they look and stare upon me.

18 They part my garments among them, and cast lots upon my vesture.

19 But be not thou far from me, O LORD: O my strength, haste thee to help me.

20 Deliver my soul from the sword; my γ darling from the δ power of the dog.

21 Save me from the lion's^g mouth: for thou hast heard me from the horns of the^h unicorns.

PSALMS.

a 1 Sa. 30. 6.
b Ps. 26. 1.
c Ps. 40. 9.
d He. 2. 11, 12.
e Am. 9. 2, 3.
f Ps. 115. 11, 13.
g Mal. 4. 1.
h Is. 26. 11.
i He. 5. 7.
j Ps. 37. 28.
k Ps. 66. 13, 16.
l Ps. 116. 14.
m Ec. 5. 4, 5.
n Mat. 5. 5.
o Ps. 2. 1, 4.
p or, set them as a butt.
q shoulder.
r Job 9. 19.
s or, the hind of the morning.
t Mat. 27. 46.
u Lu. 24. 44.
v my salvation.
w He. 5. 7.
x Ro. 3. 21, 26.
y there is no silence to me.
z Is. 40. 11.
a Jn. 10. 11, 14.
b Ps. 84. 11.
c Ps. 65. 1.
d pastures of tender grass.
e waters of quietness.
f Is. 41. 14.
g Is. 53. 3.
h Mar. 15. 29, &c.
i Lu. 23. 35, &c.
j open.
k Is. 43. 2.
l Ps. 109. 25.
m rolled himself.
n Ps. 91. 14.
o or, if he delight in him.
p makest fat.
q or, kepest me in safety.
r to length of days.
s Is. 46. 3.
t 49. 1.
u not a helper
v opened their mouths against me.
w Ps. XV.
x The clean of hands.
y or, sundred.
z Is. 33. 15, 17.
a Re. 22. 15.
b or, O God of Jacob.
c Jn. 19. 23, 20. 25, 27.
d Is. 52. 14.
e only one.
f hand.
g 2 Ti. 4. 17.
h Is. 34. 7.

Triumphant predictions

22 I^b will declare thy name unto my brethren: in the midst of the congregation will I praise thee.

23 Ye^d that fear the LORD, praise him: all ye the seed of Jacob, glorify him; and fear him, all ye the seed of Israel.

24 For he hath not despised nor abhorred the affliction of the afflicted, neither hath he hid his face from him; but when he^e cried unto him, he heard.

25 My praise shall be of thee in the great congregation: I^k will pay my vows before them that fear him.

26 The meek^l shall eat and be satisfied; they shall praise the LORD that seek him: your heart shall live for ever.

27 All the ends of the world shall remember and turn unto the LORD; and all the kindreds of the nations shall worship before thee.

28 For the kingdom is the LORD's; and he is the governor among the nations.

29 All they that be fat upon earth shall eat and worship: all they that go down to the dust shall bow before him: and none can keep alive his own soul.

30 A seed shall serve him; it shall be accounted to the LORD for a generation.

31 They shall come, and shall declare his righteousness^q unto a people that shall be born, that he hath done this.

THE LORD is my shepherd; I^r shall not want.

2 He maketh me to lie down in θ green pastures: he leadeth me beside the κ still waters.

3 He restoreth my soul: he leadeth me in the paths of righteousness for his name's sake.

4 Yea, though I walk through the valley of the shadow of death, I will fear no evil: for thou^x art with me; thy rod and thy staff they comfort me.

5 Thou preparest a table before me in the presence of mine enemies: thou ρ anointest my head with oil; my cup runneth over.

6 Surely goodness and mercy shall follow me all the days of my life; and I will dwell in the house of the LORD σ for ever.

THE LORD is my shepherd. THE earth is the LORD's, and the fulness thereof; the world, and they that dwell therein:

2 For he hath founded it upon the seas, and established it upon the floods.

3 Who^b shall ascend into the hill of the LORD? or who shall stand in his holyplace?

4 He that hath clean hands, and a pure heart; who hath not lifted up his soul unto vanity, nor sworn deceitfully.

5 He^e shall receive the blessing from the LORD, and righteousness from the God of his salvation.

6 This is the generation of them that seek him, that seek thy face, β O Jacob. Selah.

7 Lift up your heads, O ye gates; and be ye lift up, ye everlasting doors; and the King of glory shall come in.

8 Who is this King of glory? THE LORD strong and mighty, the LORD mighty in battle.

9 Lift up your heads, O ye gates; even lift them up, ye everlasting doors; and the King of glory shall come in.

10 Who is this King of glory? THE LORD of hosts, he is the King of glory. Selah.

PSALM XXV. A Psalm of David. UNTO thee, O LORD, do I lift up my soul.

26 וּבְשׁוֹמוֹ אֵלַי שְׁמֶךָ : מֵאִתְּךָ יְהוָה יִתְּלֵנִי מִתְּהוֹל רֶב
27 נְדָרִי אֲשַׁלֵּם בְּגֵד יִרְאִי : יֵאָכְלוּ עֲנוּיִם וְיִשְׁפְּעוּ
28 יְהוָה יִתְּלֵנִי יְהוָה יִדְּשֵׁנוּ יְדֵי לְבָבְכֶם לֵעֹד : יִזְכְּרוּ
וְיִשְׁבְּעוּ אֱלֹהִים פֶּלֶאֱמֶסֶת אֶרֶץ וְיִשְׁתַּחֲוּוּ לְעֹנֶיךָ
29 פֶּלֶאֱמֶסֶת חַיִּים : כִּי לַיהוָה הַפְּלִיחָה וּמוֹשֵׁל
30 בַּחַיִּים : אֲכָלוּ וְיִשְׁתַּחֲוּוּ פֶלֶאֱמֶסֶת אֶרֶץ לְפָנָיו
31 יִתְּנוּ פִלִּיּוֹתַי עֹפֶר וְנִשְׁשׁוּ לֹא חֵיהָ : זָרַע
32 יַעֲבֹדֵנִי יִסְפֹּר לֵאמֹר לַיהוָה יִבְאֵר וְיִצְדָּקוּ
לְעַם נִלְוָד כִּי עֲשֵׂה :

8 וְתִחַדְדוּ בְשִׁמְחָה אֶת־פִּנְיָךְ : כִּי־הִמְלִךְ בְּיָמֶיךָ
9 בְּיָהוָה וּבְחֶסֶד עֲלִיּוֹן בִּלְיָמוֹשׁ : הַמִּצֵּא יִדְּךָ
10 לְכָל־אֲבִיךָ יִמְנָךְ הַמִּצֵּא שְׂמֵיךָ : הַשִּׁיר־מִוִּי
פִּתְּנוֹר אֲשֶׁר לַעֵת פִּנְיָךְ יִהְיֶה בְּאִפֹּם יְבָלְעֶם
11 וְתִאֲכֹלֶם אִשׁ : פָּרְמוֹ מִצֵּרֶךְ הַאֲבָד וְהָרַעַם מִבְּנֵי
12 אָדָם : כִּי־נָטָו עֲלֶיךָ רָעָה הָשִׁבֵנוּ מִזֹּמָה בִּלְיָיֶכָה
13 כִּי הִשְׁתַּחֲוּוּ שָׂכֶם בְּמִיחֶיךָ חֲבוֹנָן עַל־פְּנֵיהֶם :
14 וַיִּמָּחֶה יְהוָה בַּעֲנָף נִשְׁרִיה וְנִצְמִירָה בְּיָרִיחָךְ :

PSAL. XXII. כב

PSAL. XXIII. כג

1 מִזְמוֹר לְדָוִד יְהוָה רֹעִי לֹא אֲחֻזָּר : בְּנִצּוֹת הָשָׂא
2 וַיִּצְיָאֵנִי עַל־מִי מִנְּחִית וַיְגַדֵּלֵנִי : בִּשְׁעֵי יְשׁוּבָב
3 יִנְחֵנִי בְּמַעְבְּלֵי־צָדֵק לְמַעַן שְׁמוֹ : בָּם כִּי־אֵלֶיךָ
4 בָּיִיתָ צִלְמוֹת לֹא־אֵרָא לֵעַ כִּי־אִתָּה עֲמָדִי שְׂמִינָךְ
5 וּמִשְׁעַנְיָךְ הִפָּה וַיְנַחֲמֵנִי : תִּשְׁעָךְ לִפְנֵי שְׁלֹחַן
6 כְּגֵד צִרְדִּי וְשִׁנְיָתָ בְּשִׁמְךָ רֹאשִׁי כֹּסֵי רוּחַ :
אֵת־טוֹב וְחֶסֶד וַיְדַפְּסֵנִי פִלִּיּוֹתַי תִּי וְשִׁבְתִּי
בְּבֵית־יְהוָה לְעֹד יָמַי :

1 לְמַנְעֶה עַל־אֵילַת הַשִּׁדּוֹר מִזְמוֹר לְדָוִד : אֵלַי
2 אֵלִי לְמַחַ עֲבֹרָתִי רַחֲמוֹ מִי־שִׁעְתִּי דַבְּרִי שְׂאֲבָתִי :
3 אֵלַי אֶקְרָא יוֹמָם וְלַיְלָה תַּעֲנֵה וְלִילָה וְלֹא־דוּמִיָּה
4 לִי : וְאִתָּה קְדוֹשׁ יִשָּׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל : בָּךְ
5 בְּמִתִּי אֲבָתֵנִי בְּמִתִּי וּתְסַלֵּטֵמוֹ : אֵלֶיךָ נִעְנֶה
6 וְנִמְלִטֵנוּ בָּךְ בְּמִתִּי וְלֹא־בוֹשׁוּ : וְאֲנֹכִי תוֹלַעַה
7 וְלֹא־אִישׁ חֹרֶפֶת אָדָם וּבְנוֹי עָם : כִּי־רָאִי יִלְעִינוּ
8 לִי יִסְמְרוּ בְּשִׁפְחָה יַנְעִנוּ רֹאשׁ : בָּל אֶל־יְהוָה
9 וְיִסְלַחֵנוּ יִצְלִיחוּ כִּי תִפֹּץ בּוֹ : כִּי־אִתָּה גִלְיָה
10 מִבְּטָן מִבְּטָחִי עַל־שִׁנֵּי אֲמִי : עֲלֶיךָ הִשְׁלַכְתִּי
11 מִרֶחֶם מִבְּטָן אֲמִי אִתָּה : אֶל־תִּרְחֹק מִמֶּנִּי
12 כִּי־צָרָה קְרוּבָה כִּי־אֵין עֲתוֹר : סִבְבֵּנִי פָרִים
13 רַבִּים אֲבִירִי בָשָׁן פִּתְרוֹנִי : פִּצִּי עַל־פִּתְחֵם
14 אֲרִיָּה מִרְקָה וְשֹׁאֵג : בַּמַּיִם נִשְׁפַּכְתִּי וְתִחַפְּרוּ
15 פֶּלֶאֱמֶסֶת יְהוָה לִפִּי פִּדְיוֹנִי גָמֹם בְּתוֹךְ מַעַי :
16 וְבֶשֶׁת פִּתְרִשׁ כִּי־וְהִשְׁוִי מִדְּבָק מִלֻּחָה וְלֹא־עֹפֶר
17 מוֹת תִּשְׁפָּתֵנִי : כִּי סִבְבֵּנִי כָל־כִּיִּם עֲדַת מִרְעִים
18 הִסְפִּינוּ כָּאֵרִי יְדִי וְרַגְלִי : אֶסְפֹּר כִּלְעִצְמוֹתַי
19 הִפָּה רִימוֹ יִרְאִי־כִי : יִחַלְקוּ בְּגִבִּי לָהֶם וְעַל־
20 לְבִישִׁי יִפְּלוּ גֹרֶל : וְאִתָּה יְהוָה אֶל־תִּרְחֹק
21 וְיִצְלִיחֵנִי לְעֹרֹתִי הַחַיָּה : הַיִּצִּילָה מִחֻרָב בִּשְׁעֵי
22 מִיד־כָּל־יָדָתִי : הַשִּׁיבֵנִי מִפֶּן אֲרִיָּה וּמִקִּרְבִּי
23 רַמִּים עֲצִיבִי : אֶסְפָּרָה שְׁמֶךָ לְאִתִּי בְּתוֹךְ קְדֻלָּה
24 אֶחְלִלְךָ : יִרְאֵי יְהוָה יְהוָה לְחִלּוֹה פִלְזָרַע יַעֲקֹב
25 בְּבִדְחָה וְגִוּוֹר מִכְּמוֹ כִּלְזָרַע יִשְׂרָאֵל : כִּי לֹא
בָה וְלֹא שִׁלְחַן עֲנוּת עָנִי וְלֹא־דוֹסְתִיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ

PSAL. XXIV. כד

1 לְדָוִד מִזְמוֹר לַיהוָה הָאֶרֶץ וּמְלוֹאָהּ תִּבְלֵ וְיִשְׁבְּ
2 בָּהּ : כִּי־הָיוּ עַל־יַמִּים יִסְדָּה וְעַל־תְּהוֹמוֹת
3 יִכְוִנֶנָּה : מִי־עֲלָה בְּהַר־יְהוָה וּמִי יָקוּם בַּמִּקְדָּשׁ
4 קְדָשׁוֹ : גִּבִּי כַפִּים וּבִרְלָבֵב אֲשֶׁר לֹא־נִשְׂא
5 לַשִּׁוּא בִּשְׁשׁוֹ וְלֹא נִשְׁבַּע לְמִדְּמָה : יֵשֵׁא בְרָכָה
6 מֵאֵת יְהוָה וְצִדְקָה מֵאֵלֹהֵי יִשְׁרָאֵל : זֶה דָּוִד
7 וְהִשְׁוֹ מִבְּקָשֵׁי פִנְיָךְ יַעֲקֹב סֵלָה : שֹׁאֵי שְׂעִירִים
רֹאשֵׁיהֶם וְהַנִּשְׂאֹת פִּתְחֵי עוֹלָם וְיִבְאֵה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד :
8 כִּי־זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד יְהוָה עֲזֹר וּנְגִדוֹר יְהוָה גְּבוּר
9 מִלְחָמָה שֹׁאֵי שְׂעִירִים רֹאשֵׁיהֶם וְשֹׁאֵי פִתְחֵי
10 עוֹלָם וְיִבְאֵה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד : מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ
הַכְּבוֹד יְהוָה צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד סֵלָה :

PSAL. XXV. כה

1 לְדָוִד אֵלֶיךָ יְהוָה נִשְׁעֵי אֲשָׁא : אֵלַי בָּהּ בְּמִחְתִּי
2

PSAL. XXVII. כו

לְדָוִד יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדָמָה וְיִשְׁעִי מִמֶּנִּי אִירָא יְהוָה מַעֲשֵׂהוּ
 חַיִּי מִמֶּנִּי אֲסַפֵּד : בְּקֶרֶב עַלְיִי מְרִשִּׁים לֹאֲכָל אֶת־
 בְּשׂוֹרֵי צִנִּי וְאֹבֵדִי לֹא הֵמָּה פָּשְׁלוּ וַנִּפְּלוּ : אִם־
 תִּפְחָה עַלְיִי מִחֲנֹה לֹא יִירָא לִצִּי אִם־תִּקְרֹם עַלְיִי
 מִלְחָמָה בִּזְמַת אֲנִי בִּשְׁמִי : אֲדָמָה שְׂאֵלְתִי מֵאֵת־
 יְהוָה אֶתְּהָ אֲבֹקֶשׁ שִׁבְתִּי בְּבֵית־יְהוָה פְּלִימִי חַיִּי
 לְחַנוּת בְּנֻמֵּי־יְהוָה וְלִבִּי קָרָב בְּהִיכָלוֹ : כִּי יִצְפְּנֵנִי
 בְּסֻכֹּה בֵּין־רֵעֵה יִסְמְכֵנִי בְּסֹחַר אֲהִלִּי בְּצִוֹר
 יִרְוֹמֵכִי : וְעַתָּה יְיָ אֵלֵּי סִבִּיבוֹתִי
 וְאֶנְהֵמָה בְּאֵהָלִי וְבָחִי תְרוּעָה אֲשִׁירָה וְאֶזְמָרָה
 לַיהוָה : שְׁמַע־יְהוָה קוֹלִי אֲקֹלָא וְהִגְנֵנִי וְעֲנֵנִי :
 לֵךְ אִמְרֵ לִבִּי בְּקֶשֶׁת כָּנִי אֶת־פָּנָיִךְ יְהוָה אֲבֹקֶשׁ :
 אֶל־בִּרְכֶּיךָ פָּנָיִךְ מִפְּנֵי אֶל־תֵּם בְּאֵף עֲבָהֶךָ
 עֲוֹרֹתִי הֵיטֵא אֶל־פְּשָׁעֵי וְאֶל־חַטֹּאתַי אֲלֹתִי יִשְׁעִי :
 כִּי־אֲנִי וְאִמִּי עֲבֹנֵי וְיִהְיֶה יִסְכְּנִי : הֲרֹגֵנִי
 יְהוָה בְּרֶפֶךְ וְנַחֲנִי בְּאֵרֶחַ מִשְׁוֹר לִמְצֵן שָׂרָרִי :
 אֶל־חַתְּנֵי בְּנִפְשִׁי צָרִי כִּי קָמוּ־בִי עֲדֵי־שָׁלֹר וַיִּפֹּחַ
 חֲמָם : לֹדֵלֵא הֶאֱמַמְתִּי לְרֹאוֹת בְּסוֹבֵי־יְהוָה
 בְּאֶרֶץ חַיִּים : קָחֵה אֶל־יְהוָה חֲוֶה וְנֶאֱמָץ לִבְךָ
 וְקָחֵה אֶל־יְהוָה :

אֶל־אֲבוֹשָׁה אֶל־עֵלְצֹו אֲוִיבִי לִי : אִם־פִּי־תִקְרֹךְ
 לֹא יִבְשׁוּ אֲבָשׁוּ הַבּוֹגְרִים רִקְקִים : וְרִכְקָה יְהוָה
 הֲרִיעֵנִי אֶחְדָּתְךָ לִפְנֵי : תִּדְרִיכֵנִי בְּאֶמְתְּךָ
 וְלִפְנֵי כִי־אֲפָה אֲלֹתִי יִשְׁעִי אֶתְּךָ לִי־חַיִּי כָל־
 הַיּוֹם : וְכִרְבִּי־מִנְּךָ יְהוָה וְהִסְדִּיקָה כִּי מַעֲלֵם
 הֵמָּה : חֲפִאוֹת נַעֲרִי וְפִשְׁעִי אֶל־תִּזְכֹּר בְּחִסְדְּךָ
 וְכִי־לִירְאָתָה לִמְצֵן חֲסִידְךָ יְהוָה : סוֹבֵר וְשֹׁר יְהוָה
 עַל־כֵּן יִרְאֵה חֲפִאִים בְּרֶפֶךְ : יִדְבֹךְ עַנּוּיִם
 בְּפִשְׁעֵי וְלִפְנֵי עַנּוּיִם דִּרְפֹּ : כִּל־אֶרְחוֹת יְהוָה
 חֶסֶד וְאֶמֶת לִנְצִי בְּרִיחוֹ וְעִדְתּוֹ : לִמְעַן־יִשְׁמָר
 יְהוָה וְסִלְחֵת לִעֲוִי כִּי רַב־הָאֵם : מִי־הָהֵאֱשִׁי
 יִרָא יְהוָה יוֹרְפֵי בְּרַךְ יִבְדֹּר : בְּפִשׁוֹ בְּסוֹב פִּלְקִי
 וְנִרְעֵי יִבְשׁ אֶרֶץ : סוֹר יְהוָה לִירְאָו וְכִרְיָחוֹ
 לְחִירָשִׁים : עֲנֵי חֶסֶד אֶל־יְהוָה כִּי הֵאֱוִיָּצֵא
 מִרְשַׁת רַגְלִי : פָּנָה אֵלַי וְנַחֲנִי כִּי־חִדַּד וְעֵנִי אֲנִי :
 צִרוֹת לִבִּי וְהִדְחֵנִי מִפְּשָׁעוֹתַי הֲרִיעֵנִי : רִאֵה
 עֲוִי וְעִשְׂלֵי וְשֵׂא לִל־חֲפִאוֹתַי : רִאֵה־אֲנִי כִי־
 רָפוּ וְשִׁנְאֵת חֲמָם שִׁנְאֵנִי : שְׁמַרְהָ גִשְׁשִׁי
 וְהִצִּילֵנִי אֶל־אֲבוֹשׁ כִּי־חֲסִיתִי בְּךָ : חֲסִידֶיךָ
 יִצְרֹנִי כִּי־תִתִּיק : פִּדְדֵה אֱלֹהִים אֶת־יִשְׂרָאֵל
 מִכָּל צָרוֹתָיו :

PSAL. XXVI. כז

PSAL. XXVIII. כח

לְדָוִד אֶל־יְהוָה יְהוָה אֱלֹהֵי צִוִּי אֶל־הַתְּרוֹשׁ כִּמְצֵנִי
 פֶּן־תִּהְיֶה מִמֶּנִּי וְנִמְשַׁלְתִּי עִם־יִרְדֵּי בּוֹר : שְׁמַע
 קוֹל תַּחֲנוּנִי בְּשִׁיעֵי אֱלֹהִים בְּנִשְׁאֵי יְדֵי אֶל־דְּבִיר
 קִדְשֶׁךָ : אֶל־חַמְּשֵׁנִי עִם־דִּשְׁעִים וְעִם־פְּתִילִי
 אֶת־יָדֶיךָ שְׁלוֹם עִם־רִעִים וְרֵעֵה בְּלִבָּם : הֵן־
 לָהֶם כְּפִעֲלֵם וְכִרְע מִעַל־לָהֶם כְּמַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם הֵן
 לָהֶם חֶשֶׁב מְמִלָּם לָהֶם : כִּי־לֹא יָבִיעַ אֶל־פְּעֻלָּתִי
 יְהוָה וְאֶל־מַעֲשֵׂה יְדָיו יִהְיֶה רֹסֵם וְלֹא יָבִים : בְּרֶפֶךְ
 יְהוָה כִּי שְׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנִי : יְהוָה עֲנֵי וּמְצִי בֹרֵךְ
 בְּשֹׁחַ לִפִּי וְכִיעַר רַחֲמֵי וְיַעֲלֵה לִפִּי וּמִשְׁכִּיר אֲהוֹרָצֵה :
 יְהוָה עֲזָרְכִּי וְעִזְּכִי שְׁמַעוֹת מִשְׁחָו הֵאֱוִיָּצֵא :

לְדָוִד שְׁמַע־נִי יְהוָה כִּי אֲנִי בַחֲמִי הִלֵּכְתִּי וּבִיהוָה
 פָּסַחְתִּי לֹא אֲמַעַד : בְּחֻגֵּי יְהוָה וַנִּפְּלֵנִי צָרוֹתָהּ
 מְלִיתִי וְלִבִּי : כִּי חִסְדְּךָ לִבְדֵּד עֲנֵי וְהַתְּחַלֵּכְתִּי
 בְּאֶמְתְּךָ : לֹא־יִשְׁבְּתִי עִם־מִתִּישָׁוָה וְעִם־נַעֲלָמִים
 לֹא אֲבֹא : שְׂמַחִי קִנְיָ מְרִשָּׁם וְעִם־רִשְׁעִים
 לֹא אֲשִׁב : אֲרִתֵּן בְּנִקְרֹן כִּי־וַאֲסַבְּרָה אֶת־
 מוֹבַחְךָ יְהוָה : לְשִׁמְעַ בְּקוֹל תוֹדָה וְלִשְׁפֹר כָּל־
 מַסְלֹאוֹתְךָ : יְהוָה אֲהַבֵּתִי מִעוֹן בִּירְעָה וּמִקוֹם
 מִשְׁבֹּן בְּגוֹרָה : אֶל־הַאֲסַף עִם־חֲפִאִים גִּשְׁשִׁי
 וְעִם־אֲנָשֵׁי דִמִּים חַיִּי : אֲשֶׁר־יִבְדִּיחֵם וְיִפְחֵם וְיִמְלִים
 מִלֵּאֶה שָׁחֹר : וְאֲנִי בַחֲמִי אֶלֶף פִּרְנֵי וְהִגְנֵנִי
 רַגְלִי עֲמִתָּה כְּמִשְׁוֹר בְּמִתְחַלִּים אֲבָרָה יְהוָה :

2 O my God, I trust in thee: let me not be ashamed;^a let not mine enemies triumph over me.

3 Yea, let none that wait on thee be ashamed: let them be ashamed which transgress without cause.

4 Shew^c me thy ways, O LORD; teach me thy paths.

5 Lead me in thy truth, and teach me: for thou art the God of my salvation; on thee do I wait all the day.

6 Remember, O LORD, thy γ tender mercies and thy loving-kindnesses; for they have been ever of old.

7 Remember not the sins of my δ youth, nor my transgressions: according^o to thy mercy remember thou me, for thy goodness' sake, O LORD.

8 Good and upright is the LORD: therefore will he teach sinners in the way.

9 The meek will he guide in judgment, and the meek will he teach his way.

10 All the paths of the LORD are mercy and truth unto suchⁱ as keep his covenant and his testimonies.

11 For^k thy name's sake, O LORD, pardon mine iniquity; for it is^l great.

12 What man is he that feareth the LORD? him^m shall he teach in the way that he shall choose.

13 His soul shall η dwell at ease; and his seed shall inheritⁿ the earth.

14 The secret^o of the LORD is with them that fear him; and κ he will shew them his covenant.

15 Mine eyes are ever toward the LORD; for he shall λ pluck my feet out of the^p net.

16 Turn^q thee unto me, and have mercy upon me; for I am desolate and afflicted.

17 The troubles of my heart are^r enlarged: O bring thou me out of my distresses.

18 Look upon mine affliction, and my pain; and forgive all my sins.

19 Consider mine enemies; for they are many; & they hate me with cruel hatred.

20 O keep my soul, and deliver me; let me not be ashamed; for I put my trust in thee.

21 Let integrity and uprightness preserve me; for I wait on thee.

22 Redeem^s Israel, O God, out of all his troubles.

PSALM XXVI. A Psalm of David.
JUDGE me, O LORD; for I have walked in mine integrity: I have trusted also in the LORD; therefore I shall not slide.

2 Examine^u me, O LORD, and prove me; try^v my reins and my heart.

3 For thy loving-kindness is before mine eyes; and I have walked in thy truth.

4 I^{*} have not sat with vain persons, neither will I go in with dissemblers.

5 I have hated the congregation of evil-doers; and will not sit with the wicked.

6 I will wash^z my hands in innocency: so will I compass thine altar, O LORD:

7 That I may publish with the voice of thanksgiving, and tell of all thy wondrous works.

8 LORD, I have loved^b the habitation of thy house, and the place ϕ where thine honour dwelleth.

9 χ Gather not my soul with sinners, nor my life with ψ bloody men;

10 In whose hands is mischief, and their right hand is β full of bribes.

11 But as for me, I will walk in mine integrity: redeem me, & be merciful unto me.

12 My foot^a standeth in an even place: in the congregations will I bless the LORD.

a Ps. 22. 4, 5.
Is. 49. 23.

b Mi. 7. 7, 8.
Is. 2. 3.

c Je. 50. 5.

β approach-
ed against.

γ bowels,
Is. 63. 15.

d Job 13. 26.
Ps. 51. 1.

f Ps. 65. 4.
Ps. 63. 2.

δ or, delight,
Is. 4. 5, 6.

e Hos. 14. 9.
Ps. 79. 9.

h Ez. 36. 22, 32.
1 Jn. 2. 12.

i Ro. 5. 15, 21.
 ζ shouting.

m Ps. 32. 8.
37. 23.

η lodge in
goodness.

θ or, My
heart said

unto thee,
Let my

face seek
thy face.

n Ps. 37. 11, 22.
o Pr. 3. 32.

p Jn. 7. 17.
Eph. 1. 3, 18.

q or, his co-
venant to

make them
know it.

λ bring forth
p Ps. 124. 7, 8.

q Mi. 7. 19.
r γ gather me,

Is. 40. 11.
r Hab. 3. 17.

v way of
plainness,

Ps. 26. 12.

π those
which ob-

serve me,
Ps. 5. 8.

ρ hatred of
violence.

s Ep. 2. 8.
t Ps. 130. 8.

u from.
u Ps. 139. 23.

v Zec. 13. 9.
w Ps. 138. 2.

τ or, the ora-
cle of thy

sanctuary.
x Ps. 1. 1.

y Ps. 125. 5.
z Ex. 30. 19, 20.

a Job 34. 26,
27.

b Ps. 27. 4.
84. 1, 2.

ϕ of the ta-
bernacle of

thine honour.
x or, Take

not away.
 ψ men of

blood.
 β filled with.

γ or, his.
c Ps. 40. 2.

δ strength of
salvations.

PSALM XXVII. A Psalm of David.
THE LORD^b is my light and my sal-
vation; whom shall I fear? the LORD is
the strength of my life; of whom shall
I be afraid?

2 When the wicked, even mine enemies
and my foes, β came upon me to eat up
my flesh, they stumbled and fell.

3 Though an host should encamp
against me, my heart shall not fear;
though war should rise against me, in
this will I be confident.

4 One thing have I desired of the LORD,
that will I seek after; that I may dwell^f
in the house of the LORD all the days of
my life, to behold^g the δ beauty of the
LORD, and to inquire in his temple.

5 For^h in the time of trouble he shall
hide me in his pavilion; in the secret of
his tabernacle shall he hide me: he shall
set me upon a rock.

6 And now shall mine head be lifted
up above mine enemies round about me:
therefore will I offer in his tabernacle
sacrifices of ζ joy; I will sing, yea, I
will sing praises unto the LORD.

7 Hear, O LORD, when I cry with my
voice: have mercy also upon me, and
answer me.

8 θ When thou saidst, Seek ye my face;
my heart said unto thee, Thy face, LORD,
will I seek.

9 Hide not thy face far from me; put
not thy servant away in anger: thou hast
been my help; leave me not, neither
forsake me, O God of my salvation.

10 When my father and my mother
forsake me, then the LORD will μ take
me up.

11 Teach me thy way, O LORD, and
lead me in a ν plain path, because of
 π mine enemies.

12 Deliver me not over unto the will
of mine enemies; for false witnesses are
risen up against me, and such as breathe
out cruelty.

13 I had fainted, unless I had believed
to^a see the goodness of the LORD in the
land of the living.

14 Wait on the LORD; be of good
courage, and he shall strengthen thine
heart: wait, I say, on the LORD.

PSALM XXVIII. A Psalm of David.
UNTO thee will I cry, O LORD, my
rock; be not silent σ to me: lest, if thou
be silent to me, I become like them that
go down into the pit.

2 Hear the voice of my supplications,
when I cry unto thee, when^w I lift up
my hands toward τ thy holy oracle.

3 Draw^y me not away with the wicked,
and with the workers of iniquity;
which speak peace to their neighbours,
but mischief is in their hearts.

4 Give them according to their deeds,
and according to the wickedness of their
endeavours: give them after the work of
their hands; render to them their desert.

5 Because^z they regard not the works of
the LORD, nor the operation of his hands, he
shall destroy them, and not build them up.

6 Blessed be the LORD, because he hath
heard the voice of my supplications.

7 The LORD is my strength and my
shield: my heart trusted in him, and I
am helped; therefore my heart greatly re-
joiceth, and with my song will I praise him.

8 The LORD is γ their strength, and he
is the δ saving strength of his anointed.

9 Save thy people, and bless^a thine inheritance: β feed them also, and lift them up for ever.

PSALM XXIX. A Psalm of David. **GIVE^c** unto the LORD, O ye γ mighty, give unto the LORD^d glory and strength.

2 Give unto the LORD the δ glory due unto his name; worship the LORD in the ζ beauty of holiness.

3 The voice of the LORD is upon the waters: the God of glory thundereth; the LORD is upon many waters.

4 The voice of the LORD is θ powerful; the voice of the LORD is κ full of majesty.

5 The voice of the LORD breaketh the cedars; yea, the LORD breaketh the cedars of Lebanon.

6 He maketh them also to skip like a calf; Lebanon and Sirion like a young unicorn.

7 The voice of the LORD λ divideth the flames of fire.

8 The voice of the LORD shaketh the wilderness; the LORD shaketh the wilderness of Kadesh.

9 The voice of the LORD maketh the hinds to μ calve, and discovereth the forests: and^t in his temple π doth every one speak of his glory.

10 The LORD sitteth upon the flood; ^m yea, the LORD sitteth Kingⁿ for ever.

11 The LORD will give strength^o unto his people; the LORD will bless his people with peace.^p

PSALM XXX.

A Psalm and Song at the dedication of the house of David.

I WILL extol thee, O LORD; for thou hast lifted me up, and hast not made my foes to rejoice over me.

2 O LORD my God, I cried unto thee, and thou hast healed me.

3 O LORD, thou^r hast brought up my soul from the grave: thou hast kept me alive, that I should not go down to the pit.

4 Sing unto the LORD, O ye saints of his, and give thanks τ at the remembrance of his holiness.

5 For ϕ his anger endureth but a moment: in his favour is life: weeping may endure for χ a night, but ψ joy cometh in ye morning.

6 And in my prosperity I said, I shall never be moved.

7 LORD, by thy favour thou^u hast β made my mountain to stand strong: thou didst hide thy face, and I was troubled.

8 I cried^v to thee, O LORD; and unto the LORD I made supplication.

9 What profit is there in my blood, when I go down to the pit? Shall the dust praise thee? shall it declare thy truth?

10 Hear, O LORD, and have mercy upon me: LORD, be thou my helper.

11 Thou hast turned^w for me my mourning into dancing: thou hast put off my sackcloth, and girded me with gladness;

12 To the end that my ζ glory may sing praise to thee, & not be silent. O LORD my God, I will give thanks unto thee for ever.

PSALM XXXI.

IN^a thee, O LORD, do I put my trust; let me never be ashamed: deliver me in thy righteousness.^b

2 Bow down thine ear to me; deliver me speedily: be thou η my strong rock, for an house of defence to save me.

3 For thou art my rock and my fortress: therefore, for thy name's sake, lead me and guide me.

a 1Ki.8.51,53.

β or, rule.

Mi. 7. 14.

b Lu. 23. 46.

Ac. 7. 59.

c Ps. 96. 7-9.

1Ch. 16. 28,

29.

γ sons of the

mighty.

Ps. 89. 6.

d Re.5.11,14.

e Jon. 2. 8.

f honour of

his name.

ζ or, his glo-

rious sanc-

tuary.

f Ps. 90. 17.

2Ch. 20. 21.

g Ps. 142. 3.

η or, great.

h Ps. 18. 19.

i in power.

κ in majesty.

l Ps. 102.3, &c.

m cutteth out.

k Job 19. 13.

μ or, be in

pain.

n vessel that

perisheth.

l Ps. 63. 2.

π or, every

whit of it

uttereth.

n Ge. 8. 1, 2.

m Ps. 2. 6-9.

o Is. 40. 29, 31.

p Ps. 85. 8, 10.

q Nu. 6. 25, 26.

r or, cut off

for.

τ Is. 38. 17.

ψ a hard

thing.

s Is. 64. 4.

χ or, to the

memorial.

ϕ there is but

a moment

in his anger.

χ in the

evening.

ψ singing.

t Job 5. 21.

u Ps. 18. 35, 36.

β settled

strength

for my

mountain.

γ or, fenced.

v Ps. 34. 6.

w Job 35. 14.

x Ps. 126. 1, 2.

Is. 61. 3.

δ or, giving

instruction.

ζ i.e. tongue,

or, soul,

Ps. 16. 9.

y Ro. 4. 6, 8.

z 2 Co. 5. 19.

a Ps. 71. 1-4.

b Ps. 143. 1.

η to me for

a rock of

strength.

c 1Jn. 1. 9.

4 Pull me out of the net that they have laid privily for me; for thou art my strength.

5 Into^b thine hand I commit my spirit: thou hast redeemed me, O LORD God of truth.

6 I have hated them that regard^c lying vanities: but I trust in the LORD.

7 I will be glad and rejoice in thy mercy: for thou hast considered my trouble; thou hast known^d my soul in adversities,

8 And hast not shut me up into the hand of the enemy: thou^e hast set my foot in a large room.

9 Have mercy upon me, O LORD, for I am in trouble; mine eye is consumed with grief, yea, my soul and my belly.

10 For^f my life is spent with grief, and my years with sighing: my strength faileth because of mine iniquity, and my bones are consumed.

11 I was a reproach among all mine enemies, but especially among my neighbours, ^g and a fear to mine acquaintance: they that did see me without fled from me.

12 I am forgotten as a dead man out of mind: I am like a ν broken vessel.

13 For I have heard the slander of many: fear was on every side: while they took counsel together against me, they devised to take away my life.

14 But I trusted in thee, O LORD: I said, Thou art my God.

15 My times are in thy hand: deliver me from the hand of mine enemies, and from them that persecute me.

16 Make^h thy face to shine upon thy servant: save me for thy mercies' sake.

17 Let me not be ashamed, O LORD: for I have called upon thee: let the wicked be ashamed, & let them be ρ silent in ye grave.

18 Let the lying lips be put to silence, which speak σ grievous things proudly and contemptuously against the righteous.

19 Oh how greatⁱ is thy goodness, which thou hast laid up for them that fear thee; which thou hast wrought for them that trust in thee before the sons of men!

20 Thou shalt hide them in the secret of thy presence from the pride of man; thou^j shalt keep them secretly in a pavilion from the strife of tongues.

21 Blessed be the LORD; for he hath shewed me his marvellous kindness in a γ strong city.

22 For I said in my haste, I am cut off^k from before thine eyes: nevertheless thou heardest the voice of my supplications, when I cried unto thee.

23 O love the LORD, all ye his saints: for the LORD preserveth the faithful, and plentifully rewardeth the proud doer.

24 Be of good courage, and he shall strengthen your heart, all ye that hope in the LORD.

PSALM XXXII.

A Psalm of David, δ Maschil.

BLESSED^l is he whose transgression is forgiven, whose sin is covered.

2 Blessed is the man unto whom the LORD imputeth^m not iniquity, and in whose spirit there is no guile.

3 When I kept silence, my bones waxed old, through my roaring all the day long.

4 For day and night thy hand was heavy upon me: my moisture is turned into the drought of summer. Selah.

5 I acknowledged my sin unto thee, and mine iniquity have I not hid. I said, Iⁿ will confess my transgressions unto thee

4 לבית מצודות להושיעני: כי-סלעי ומצודתי
5 אֶתָּה וּלְמַעַן שְׁמֶךָ תִּנְחַנֵּנִי וּתְנַחֵלֵנִי: תְּרַצֵּאֵנִי
6 מִרְשַׁת זֶן טַמְנֵנִי לִי כִּי אֶתָּה מִצֵּד: בִּידֶךָ
אֶפְקֹד רִדְתָּ פְרִידָה אוֹתִי יְהוָה אֵל אֲמִרָתִי:

7 שְׂאֵאתִי הַשְׁמֵרִים הַבְּלִי-שָׂא וְנָלִי אֶל-יְהוָה
8 בְּמִצְחִי: אֲגִלֶּה וְאֲשַׁמְחָה בְּחֶסֶדְךָ אֲשֶׁר
9 רָצִיתָ אֶת-עַבְדִּי יָדָעַתָּ בְּצִוּוֹת נִסְתִּי: וְלֹא
הִסְתַּמְתִּי בְּדִ אֵיבִי הַשְׁמֹדֶת בְּמִצְחִי בְּגִלִּי:

10 חֲנִנִי יְהוָה כִּי צָרָלִי עָשָׂתָה בְּרַעַם עֵינִי נִפְשִׁי
וּבִטְחִי: כִּי כָלִי בִּטְחִי חָזָּ וְשִׁוְתִי בְּאֶנְחָה פִּשְׁלִי
11 בְּעֵינֵי כָחִי נִעְצַמְתִּי עָשָׂשׁוּ: מִפֶּל-צוּרֵי הַיְּתִי
הִרְפָּה וּלְשִׁכְכִי מֵאֵד נִסְחַד לְמִדְעִי רָאָה בַּחוּץ

12 גִּדְּדוּ מִמֶּנִּי: נִשְׁפָּחִיתִי כַּמֵּחַ מִלֵּב דְּרִיתִי כִּכְלִי
אֵבֶד: כִּי שָׁמַעְתִּי יְדִבַּת רַבִּים מְנוּר מִסְּבִיב
13 בְּהוֹסֵר־ם יָדוּ עָלַי לָקַחַת נִפְשִׁי וְקָמוּ: וְנָגִי
14 עָלִידָה בְּמִצְחִי יְהוָה אֲמַרְתִּי אֱלֹהִי אֶתָּה: בִּידֶךָ
עֲוֹתִי הִצִּילָנִי מִיַּד-אֵיבֵי וּמִדְּרִי: הָאִירָה פָּנֶיךָ

15 עַל-עַבְדֶּךָ הוֹשִׁיעֵנִי בְּחֶסֶדְךָ: יְהוָה אֵל אֲבוֹשָׁה
16 כִּי קָרָאתָךָ יִבְשׁוּ רַשָּׁעִים יִדְמוּ לְשֹׂאֵל: תִּתְּלַמְּחָה
שִׁפְתֵי-שֶׁקֶר הַדְּבָרוֹת עַל-צִדִּיק עֲלָה בְּגִמְחָה וְגִדָּה:

17 מִה רַב טוֹבָךָ אֲשֶׁר-צִפְּנָתָה לְרֹאשֶׁךָ פִּעְלָתָה לְחוֹסִים
18 בְּךָ נִגְדָה בְּנֵי אָדָם: חֲסִיתֶיהֶם יִסְתַּחֲרֶנּוּ פָנֶיךָ מִרְכָּסִי
19 אֶלֶשׁ תִּצְפֶּנֶם בְּסִפָּה מִרִּיב לְשִׁנּוֹת: בְּרִיחַ יְהוָה
20 כִּי הִפְלִיא חֲסִדוֹ לִי בְּעֵד מִצֹּר: וְנָגִי אֲמַרְתִּי

21 בַּחוּץ נִגְרַחְתִּי מִגֹּדַר עֵינֶיךָ אֲנִי שָׁמַעְתָּ קוֹל
22 תְּחִנָּתִי נִשְׁמָעִי אֱלֹהִי: אֲהַבֵּנוּ אֶת-יְהוָה כִּלְ-חֲסִדּוֹ
23 אֲמֹנִים נִצַּר יְהוָה וּמִשְׁלָם עַל-יָתֵר עֲשֵׂה נִמְחָה:
24 חֲזָקִי וַיִּמְצָן לְבַבְּכֶם כִּלְ-חֲמֵי-חַיִּים לַיהוָה:

PSAL. XXXII. לב

1 לְדָוִד מִשְׁכִּיל אֲשֶׁר נִשְׁוִי-פֶשַׁע כִּסִּי חֲסָמָה:
2 אֲשֶׁר-אָדָם לֹא יִחַשֵּׁב יְהוָה לִי עֹן וְאֵין בְּרִיתוֹ
3 רַמִּיָּה: כִּי הִחְרַשְׁתִּי בְלִי עֲצָמִי בְּשִׁאֲנִי כִלְ-
4 הַיּוֹם: כִּי יִתָּמַם וּלְגִילָה תִּכְבֵּד עָלַי יָדְךָ נִחְפָּז

5 לִשְׁנֵי בְּחִרְבֹנֵי תַּחֵץ סֵלָה: חֲשֵׂאתִי אֹרֶשְׁךָ
וְעֵינֵי לֹא-כִשִּׁיתִי אֲמַרְתִּי אֲוִדָה עָלַי פֶּשַׁע לַיהוָה
וְאֶתָּה וְנִשְׁמָעִי עֹן חֲשֵׂאתִי סֵלָה: עַל-זֹאת

9 הוֹשִׁיעָה אֶת-עַפְּךָ וּבִרְךָ אֶת-נִחְלָתְךָ וְרַעַם
וְנִשְׁמָעִי עַד-הָעוֹלָם:

PSAL. XXIX. כט

1 מִזְמוֹר לְדָוִד הַבֵּן לַיהוָה בְּנֵי אֱלֹהִים הַבֵּן לַיהוָה
2 כְּבוֹד וְעֹז: הַבֵּן לַיהוָה כְּבוֹד שְׁמוֹ הַשְׁתַּחֲוִי לַיהוָה
3 בְּהִרְבַּת-קֶדֶשׁ: קוֹל יְהוָה עַל-הַפִּיִּים אֶל-הַכְּבוֹד
4 הַרְעִים יְהוָה עַל-מִים רַבִּים: קוֹל-יְהוָה בְּלַחַת קוֹל
5 יְהוָה בְּהָדָר: קוֹל יְהוָה שֹׁבֵר אֲרָזִים וַיִּשְׁבֵּר יְהוָה
6 אֶת-אֲרָזֵי הַלְבָּנוֹן: וַיִּרְדְּמוּ כַּמִּדְבָּר עָלָה לְבָנוֹן
7 וַיִּשְׁרֹן כָּמוֹ בֵּן-רִאמִּים: קוֹל-יְהוָה חֲצִיב לַחֲבוֹת
8 אֲשֵׁר: קוֹל יְהוָה יִתֵּל מִדְּבַר יִתֵּל יְהוָה מִדְּבַר
9 קֶדֶשׁ: קוֹל יְהוָה יִחַלֵּל אֲבִלוֹת וַיַּחֲשֹׁף יַעֲרוֹת
10 וַיִּבְהַקְלוּ בְּלוֹ אֲמָר כְּבוֹד: יְהוָה לַמִּבּוֹל יִשָּׁב
11 וַיִּשָּׁב יְהוָה מִלֵּךְ לְעוֹלָם: יְהוָה עַד לְעַמּוֹ
יִתֵּן יְהוָה יִבְרַךְ אֶת-עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:

PSAL. XXX. ל

1 מִזְמוֹר שִׁיר-דָּבִיד הַבֵּן לַיהוָה: אֲרוֹמָמָה
2 יְהוָה כִּי דִלִּירָתִי וְלֹא-שִׁפְחָתָה אֵיבֵי לִי: יְהוָה
3 אֱלֹהֵי נִשְׁעֹתִי אֱלֹהֵי וּתְרַפָּאתִי: יְהוָה הַעֲלִיתָ
4 מִן-שָׂאוֹל נִפְשִׁי חַיִּיתִנִּי מִיָּד-דִּרְבוֹר: וּמִרְוִי
5 לַיהוָה חֲסִדּוֹ וְהוֹדִי לְגֵדִי קֶדֶשׁוֹ: כִּי רַבִּי
6 בָּאֵפוֹ חַיִּים בְּרִצּוֹנִי בַּעֲבָד לֵעָן בְּכִי וּלְבָדָר רִנָּה:
7 וְנָגִי אֲמַרְתִּי בְשִׁלּוֹ בַל-אֲמוֹשׁ לְעוֹלָם: יְהוָה
8 בְּרִצּוֹנְךָ הַעֲמִידָה לְדָרְי עַד חֲסִתְרָתָה פִּלְיָה חַיִּיתִי
9 נִבְהַל: אֱלֹהֵי יְהוָה אֶקְרָא וְאֵל-יְהוָה אֶחַחֲנֶן:

10 מִה-בָּצַע בְּדָמִי בְּרִדְתִּי אֶל-שִׁחַת הַיָּדְךָ עֲשֵׂה
11 וְלִגְדִי אֲמַתָּה: שָׁמַע יְהוָה וְחֲנִנִי יְהוָה יִיחַד
12 עֹנִי לִי: הִפְכַת מִסְפָּדִי לְמַחֹל לִי פִתְחָה
13 שִׁקִּי וּתְאֵאֲרֵנִי שִׁמְחָה: לְמַעַן יִמְרָךְ כְּבוֹד
וְלֹא יִלָּם יְהוָה אֱלֹהֵי לְעוֹלָם אֲדָרָךְ:

PSAL. XXXI. לא

1 לְמַנְצִים מִזְמוֹר לְדָוִד: בָּהּ-יְהוָה חֲסִיתִי אֶל-
2 אֲבוֹשָׁה לְעוֹלָם בַּצִּדְקָתְךָ פִּלְטֵנִי: הִפְדָּה אֱלֹהֵי
3 אֲנֹכִי מִיָּדֶךָ הִצִּילָנִי יְהוָה לִי לְצֹר מַעֲוִי

וַיִּזְכֹּר אֲבֹרְכָה אֶת־יְהוָה בְּכָל־עַתְד־לִמְיָד תִּהְיֶה
בְּמִי בִיתְהוָה הַרְתַּלְלָה בִּסְטִי יִשְׁמְעוּ עֲנִיִּים
וַיִּשְׁמְחוּ בְּדִלִי לִיהוָה אֶת־יְרוּמָתָה שְׂמוֹ יִחְדּוּ
וַרְשָׁתִי אֶת־יְהוָה וַעֲנֵנִי וּמִכָּל־מַגִּירוֹתַי הַצִּילֵנִי
הַבִּישׁוּ אֱלֹהִי וַהֲרֹי וּפְנִיתִים אֲלֵי־יִשְׁרָאֵל
קָרָא יְהוָה שְׁמִי וּמִכָּל־צָרוֹתַי הוֹשִׁיעֵנִי
מִלֵּאף־יְהוָה סָבִיב לִירְאָיו וַיִּדְלַסֵּם מַעֲמֹו וַרְאוּ
בִּירְמוֹב יְהוָה אֲשֶׁר־יְהַבֵּר יַחֲסֶה־בּוֹ יִרְאוּ אֶת־
יְהוָה קִדְּשׁוּ בִּירְאֵן מִחֲסֹר לִירְאָיו בְּפִסְרִים
רָשָׁו וַרְעֵבֻ וְהִרְשִׁי יְהוָה לֹא־יִחַסְרוּ כְּלִי־טוֹב
לְכַבְּרָנִים שְׂמֵעֵלִי יִרְאת יְהוָה אֲלֹמְרָכֶם מִי
הָאִישׁ הַחֲפֵץ חַיִּים אֱהֵב לִמִּים לְרָאוֹת טוֹב
נָצַר לְשׁוֹנֵת מַרְעַ וּשְׂפִיחֶיךָ מִדְּבַר מִרְכָּה סוֹר
מִרְעַ וַעֲשֶׂה־טוֹב בְּקֶשׁ שְׁלוֹם וְרִדְפֻהוּ עֲנֵנִי
יְהוָה אֲל־צִדִּיקִים וְאֶזְנוֹי אֲל־שׁוֹעֲתִים פִּנֵּי יְהוָה
בַּעֲשֵׂי רַע לְחֹכְרֵת מֵאֲרֵץ וְכֶם אֲעַקֹּי וַיְהוָה
שְׂמֵעַ וּמִכָּל־צָרוֹתֶם הַצִּילֶם קְרֹב יְהוָה לְנִשְׁבָּרִי
לֵב וְאֶחָד־פְּאִירֵיהֶם יִשְׁעֵי רַבּוֹת רַעוֹת צִדִּיק
וּמִכָּל־יִצְלָלוּ יְהוָה שֹׁמֵר כְּלִי־עֲצֻמוֹתָיו אֶחָד
מִהֲרָה לֹא נִשְׁבָּרָה תְּמוֹתֶיךָ רַעֲשֵׁ רַעֲשֵׁ וְשֹׁמֵר
צִדִּיק יִשְׁמָו שׁוֹדֵד יְהוָה נִפְשׁ עֲבָדָיו וְלֹא
יִשְׁמָו כְּלִי־חֹסִים בּוֹ

PSAL. XXXV. לה

לְדוֹד רִיבֵה יְהוָה אֶת־יָרִיבִי לֶחֶם אֶת־לִחְמִי
תִּהְיֶה מִגֵּן וַצִּיָּה לְקִימָה צְעֹדֶיךָ וְהִרְקֵנִי חַיִּית
וְסָר לְקִרְבָּתִי רִדְפֵי אֲמֹר לִנְפְשִׁי יִשְׁעֶתְךָ אֲנִי
יִשְׁבִּי־וּפְלִמִּי מִבְּקָשִׁי נִפְשִׁי יִטַּע אֶתְּוֹר וַיִּחַפְּרוּ
חֲשִׁבֵי רַעֲתִי יְהוָה כִּמְצֹץ לִפְנֵי־יָרִיב וּמִלֵּאף יְהוָה
הִחָה יְהוָה דִּרְפָּם חֲשִׁךְ וַחֲלֻלָּתָם וּמִלֵּאף יְהוָה
רִדְפָם בִּירְחֻם מִמִּנְגְּלֵי שִׁחַת רִשְׁתָּם חֲזָם
חֲסָרִי לִנְפְשִׁי תְּבוֹאֶתָה שׁוֹאָה לֹא יָרַע וַרְשָׁתִּי
אֲשֶׁר־שָׂמַן הִלְכֵנוּ בְּשׁוֹאָה יִשְׁלַח וַנִּפְשִׁי
תִּגְלֵל בַּיהוָה תִּשְׁעֵי בִישׁוֹעֲתִי כָּל עֲצֻמוֹתַי
הִתְבָּרְרָה יְהוָה מִי כִסְּיוֹ מִצִּיל עֲנֵי מִדְּוָק מִמִּנְגְּלֵי

יִחַשְׁלֵל כְּלִי־חֲסִידִי אֱלֹהִי לִשְׁתׁ מִצָּא רֵק לְשִׁטָּה
מִיִּם רִבִּים אֱלֹהִי לֹא יִנְעִשׁ אֶתְּךָ סִתְרוּ לִי
מִצָּר תִּצְרֵנִי רַנֵּן פֶּלֶם הַסּוֹבֵבֵנִי סָלָה אֲשַׁכִּילָהּ
וְאֶזְכֹּר בְּרִדְפֵךָ יְהוָה תִּלְכֵּךְ אֲעֻצֶּה עֲלֶיךָ עֵינִי אֵל־
תִּהְיֶה פִסּוֹס כְּסִרְךָ אֵין הִבֵּן בְּמִתְּוֹר וְסָן עֲדִינוּ
לְכֹלֶם כָּל קְרֹב אֱלֹהִי רִבִּים מִכְּאוֹבִים לְרַשָּׁע
וַהֲבוֹשָׁה בִּיהוָה חֲסֹד יִסּוֹבֵבֵנִי שִׁמְחֵהוּ בִּיהוָה
וְגִלּוֹ צִדִּיקִים וְהִרְנֵנוּ כְּלִי־יִשְׁרָאֵל

PSAL. XXXIII. לו

רַנֵּנִי צִדִּיקִים בַּיהוָה לְשׁוֹתִים נִתְּוֹה תִּהְיֶה
הַחֲדוּ לִיהוָה בְּכֹדוֹ בְּגֵב לְעִשׂוֹר וּמִדְּוָלִי שִׁירֹי
לֹא שִׁיר תִּרְשֵׁ הַמִּינֵי בְּנֵן בְּתוֹרָה בִּירְשֵׁר דְּבַר
יְהוָה וּכְלִי־מַעֲשָׂהוּ בְּאִמּוֹנָה אֱהֵב צִדִּיקָה
וּמִשְׁפָּט חֲסֹד יְהוָה מִלֵּאף הָאֲרֵץ בְּדַבַּר יְהוָה
שְׂמִים נַעֲשֵׂי וּבְרִיחַ פִּיו כָּל־צָבָם כָּנַם בְּנֵר מִי
הַיָּם נִתַּן בְּאִצְרוֹת תְּהוֹמוֹת יִירְאוּ מִיהוָה כָּל־
הָאֲרֵץ מִמִּנְגְּלֵי לִירוֹי כְּלִי־שִׁבִּי חָבֵל כִּי הוּא אֲמֹר
וַיְהִי הוּא צִיָּה וַיַּעֲמֵד יְהוָה הַפִּיר עֲצַת־גּוֹיִם
הִנֵּי־אִי מִחֲשָׁבוֹת עַמִּים עֲצַת יְהוָה לְעוֹלָם תַּעֲמֹד
מִחֲשָׁבוֹת לֵבֹ לִדְרֹךְ אֲשֶׁר־הִנֵּי אֲשֶׁר־
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ הָעֵם בְּחֹר לִנְחֻלָּה לֹא מִשְׁמִים
הַבִּישׁ יְהוָה רָאָה אֶת־כְּלִי־בְּנֵי הָאָדָם מִמִּנְגְּלֵי
שִׁבְתּוֹ הַשְׁמִיחַ אֵל כְּלִי־שִׁבִּי הָאֲרֵץ הִיִּצֵּר גִּחַד
לִבָּם הַמִּבִּין אֲל־כָּל־מַעֲשֵׂיהֶם אֵין הַמִּלְכֵּךְ נִשְׁעַ
בְּרִבְחִיל לְבָדוֹ לֹא־יִנְצֵל בְּרִבְכָּה שֶׁמֶר חֲסֹם
לְתַשׁוּעָה וּבְכָל חִילוֹ לֹא יִמְלֹט הִנֵּה עֵן יְהוָה
אֲל־יִירְאוּ לִכְלֵי־חַלִּים לְחֲסֹדוֹ לְהַצִּיל מִמָּוֶת
נַפְשָׁם וּלְחַיֹּתָם בְּרַעֲב נַפְשִׁי חֲפָתָה לִיהוָה
עֲזָרִי וּמִנְגְּלִי הוּא כִּי־בֹ יִשְׁמַח לִבִּי כִּי בָשָׂם
קִרְשׁוֹ בְּמִדְּוָנִי יְהוָה יִחַסְּדָה יְהוָה עֲלֵינוּ כְּפִאֲשֹׁר
יִתְּלֵנִי לָךְ

PSAL. XXXIV. לז

לְדוֹד בְּשׁוֹתוֹ אֶת־מַעֲמֹו לִפְנֵי אֲבִימֶלֶךְ וַיִּרְשָׁהוּ

LORD; and thou forgavest the iniquity of my sin. Selah.

6 For^a this shall every one that is godly pray unto thee in a time ^γ when thou mayst be found:^c surely in the floods of great waters^e they shall not come nigh unto him.

7 Thou⁸ art my hiding-place; thou shalt preserve me from trouble; thou shalt compass me about with songsⁱ of deliverance. Selah.

8 I will instruct thee, and teach thee in the way which thou shalt go: I will ^ε guide thee with mine eye.

9 Be ye not as the horse,^m or as the mule, which have no understanding; whose mouth must be held in with bit and bridle, lest they come near unto thee.

10 Many^p sorrows shall be to the wicked: but he^r that trusteth in the LORD, mercy shall compass him about.

11 Be glad in the LORD, and rejoice, ye righteous: and shout for joy, all ye that are upright in heart.

PSALM XXXIII.

REJOICE^t in the LORD, O ye righteous: for praise is comely for the upright.

2 Praise the LORD with harp: sing unto him with the psaltery^v and an instrument of ten strings.

3 Sing^w unto him a new song; play skilfully with a loud noise.

4 For the word of the LORD is right; and all his works are done in truth.

5 He loveth righteousness and judgment: ye earth is full^z of ye goodness of ye LORD.

6 By^b the word of the LORD were the heavens made: and all^c the host of them by the breath of his mouth.

7 He^d gathereth the waters of the sea together as an heap: he layeth up the depth in storehouses.^f

8 Let all ye earth fear^g the LORD; let all ye inhabitants of ye world stand in awe of him.

9 For he spake,^h and it was done; and he commanded, and it stood fast.

10 The LORD ^λ bringeth the counsel of the heathen to nought; heⁱ maketh the devices of the people of none effect.

11 The counsel^k of the LORD standeth for ever, the thoughts of his heart to ^v all generations.

12 Blessed^l is the nation whose God is the LORD; and the people whom he hath chosen for his own inheritance.

13 The LORD looketh from heaven; he^o beholdeth all the sons of men.

14 From the place of his habitation he looketh upon all the inhabitants of ye earth.

15 He^p fashioneth their hearts alike; he considereth all their works.

16 There^q is no king saved by the multitude of an host: a mighty man is not delivered by much strength.

17 An horse^r is a vain thing for safety: neither shall he deliver any by his great strength.

18 Behold, the eyes^s of the LORD is upon them that fear him, upon them that hope in his mercy;

19 To deliver their soul from death, and to keep them alive in famine.^v

20 Our soul waiteth for the LORD; ^w he is our help and our shield.

21 For^x our heart shall rejoice in him; because^y we have trusted in his holy name.

22 Let thy mercy, O LORD, be upon us, according as we hope in thee.

PSALM XXXIV.

A Psalm of David, when he changed his be-

haviour before ⁸ Abimelech; who drove him away, and he departed.

I WILL bless the LORD at all^b times: his praise shall continually be in my mouth.

2 My soul shall make her boast^d in the LORD: the^f humble shall hear thereof, and be glad.

3 O magnify^h the LORD with me, and let us exalt his name together.

4 I sought^k the LORD, and he heard me, and delivered me from all my fears.

5 They ^l looked unto him, and were lightened; and their faces were not ashamed.

6 This^m poor man cried, & the LORD heard him, and savedⁿ him out of all his troubles.

7 The angel^o of the LORD encampeth round about them that fear him, and delivereth them.

8 O taste^q and see that the LORD is good: blessed^r is the man that trusteth in him.

9 O fear the LORD, ye his saints: for there is no want to them that fear him.

10 The young lions do lack and suffer hunger: but they that seek the LORD shall not want any good thing.

11 Come, ye children, hearken unto me: I will teach you the fear of the LORD.

12 What^u man is he that desireth life, and loveth many days, that he may see good?

13 Keep thy tongue from evil, and thy lips from speaking guile.

14 Depart^x from evil, and do good; seek peace,^y and pursue it.

15 The eyes of ye LORD are upon ye righteous, and his ears are open unto their cry.

16 The face^z of the LORD is against them that do evil, to cut off the remembrance of them from the earth.

17 The righteous cry, & the LORD heareth,^a & delivereth them out of all their troubles.

18 The LORD is nigh^b unto them that are of a broken heart; and saveth^c such as be of a contrite spirit.

19 Many are the afflictions of the righteous: but the LORD delivereth him out of them all.

20 He keepeth all his bones: not one of them is broken.

21 Evil shall slay the wicked; and they that hate the righteous shall be ^μ desolate.

22 The LORD redeemeth the soul of his servants; and none^m of them that trust in him shall be desolate.

PSALM XXXV. A Psalm of David.

PLEADⁿ my cause, O LORD, with them that strive with me: fight against them that fight against me.

2 Take hold of shield and buckler, and stand up for mine help.

3 Draw out also the spear, and stop the way against them that persecute me: say unto my soul, I am thy salvation.

4 Let^r them be confounded and put to shame that seek after my soul: let them be turned back and brought to confusion that devise my hurt.

5 Let them be as chaff^s before the wind: and let the angel of the LORD chase them.

6 Let their way be ^π dark and slippery; & let the angel of the LORD persecute them.

7 For without cause have they hid for me their net in a pit, which without cause they have digged for my soul.

8 Let destruction come upon him ^ρ at unawares; ^σ and let his net that he hath hid catch himself: into that very destruction let him fall.

9 And my soul shall be joyful in the LORD: it shall rejoice in his salvation.

10 Let the righteous cry, & the LORD heareth,^τ & delivereth them out of all their troubles.

11 The LORD is nigh^υ unto them that are of a broken heart; and saveth^φ such as be of a contrite spirit.

12 Many are the afflictions of the righteous: but the LORD delivereth him out of them all.

13 He keepeth all his bones: not one of them is broken.

14 Evil shall slay the wicked; and they that hate the righteous shall be ^μ desolate.

15 The LORD redeemeth the soul of his servants; and none^m of them that trust in him shall be desolate.

10 All my bones shall say, LORD, who is like unto thee, which deliverest^a the poor from him that is too strong for him, yea, the poor and the needy from him that spoileth him?

11 ^γ False witnesses^c did rise up: they did laid to my charge *things* that I knew not.

12 They rewarded me evil^e for good, to the spoiling of my soul.

13 But as for me, when they were sick, my clothing was sackcloth: I ^θ humbled my soul with fasting; and my prayer returned into my own bosom.

14 I Abheaved myself ^μ as though he had been my friend or brother: I bowed down heavily, as one that mourneth for his mother.

15 But in mine ^ν adversity they rejoiced, and gathered themselves together; yea, the abjectsⁱ gathered themselves together against me, and I knew it not; they did tear me, and ceased not:

16 With hypocritical mockers in feasts, they gnashed^j upon me with their teeth.

17 LORD, how long wilt thou look on? rescue my soul from their destructions, my ^π darling from the lions.

18 I will give thee thanks in the great congregation: I will praise thee among ^σ much people.

19 Let not them that are mine enemies ^τ wrongfully rejoice over me; neither let them wink with the eye that ^ο hate me without a cause.

20 For they speak not peace; but they devise^q deceitful matters against them that are quiet in the land.

21 Yea, they opened their mouth wide against me, and said, Aha,^r aha! our eye hath seen it.

22 *This* thou hast seen, O LORD; keep not silence:^s O LORD, be not far from me.

23 Stir^t up thyself, and awake to my judgment, even unto my cause, my God and my Lord.

24 Judge^v me, O LORD my God, according to thy righteousness;^w and let them not rejoice over me.

25 Let them not say in their hearts, ^ψ Ah, so would we have it: let them not say, We have swallowed him up.

26 Let them be ashamed and brought to confusion together that rejoice at my hurt: let them be clothed^φ with shame and dishonour that magnify themselves against me.

27 Let them shout for joy, and be glad, that favour my ^γ righteous cause; yea, let them ^ε say continually, Let the LORD be magnified, which hath pleasure in the prosperity of his servant.

28 And^ζ my tongue shall speak of thy righteousness, and of thy praise, all the day long.

PSALM XXXVI.

To the chief Musician. *A Psalm* of David the servant of the Lord.

THE transgression of the wicked saith within my heart, that there is no fear of God before his eyes.

2 For he flattereth himself in his own eyes, ^ζ until his iniquity be found to be hateful.

3 The words of his mouth are iniquity and deceit: he hath left off to be wise, and to^η do good.

4 He deviseth ^θ mischief upon hisⁱ bed; he setteth himself in a way that is not good; he abhorreth^j the evil.

5 Thy mercy, O LORD, is in ^ν heavens, and thy faithfulness reacheth unto the clouds.

6 Thy righteousness is like ^ν great moun-

^a Pr. 22. 22, 23.

^b Ro. 11. 33.

^β precious,

1 Pe. 2. 7.

^γ witnesses

of wrong.

^c Ps. 27. 12.

^c Mat. 26. 59.

61.

^d asked me.

^d Ps. 65. 4.

^e watered.

^e Jno. 10. 32.

^f depriving.

^f Re. 22. 1, 17.

^g Je. 2. 13.

^g Jno. 4. 10, 14.

^h or, afflicted.

^h 2 Co. 4. 6.

ⁱ draw out

at length.

^j walked.

^k as a friend,

as a brother

to me.

^l halting.

ⁱ Job 30. 1, 8.

&c.

^j 1 Sa. 1. 6.

^k Pr. 24. 19.

^k Ps. 73. 3.

^l La. 2. 16.

^l Ac. 7. 54.

^π only one.

^m Ps. 22. 20.

^p in truth, or

stability.

^σ strong.

ⁿ Is. 58. 14.

^τ falsely.

^φ roll thy

way upon,

^o Ps. 22. 8.

^o Jno. 15. 25.

^p Mi. 7. 8, 9.

^q Mat. 12. 24.

^χ Besilent to.

^r Pr. 20. 22.

^r La. 3. 25, 26.

^s Ps. 40. 15.

^t Ps. 50. 21.

^u Is. 65. 6.

^u Ps. 80. 2.

^v 1 Pe. 2. 23.

^v 2 Th. 1. 6.

^ω Mat. 5. 5.

^ψ Ah, ah,

our soul!

^β or, pract-

tiseth.

^γ Ps. 132. 18.

^γ righteous-

ness.

^z Ps. 70. 4.

^δ the upright

of way.

^a Ps. 34. 1.

^b Pr. 15. 16.

^c Eze. 30. 21,

&c.

^d 1 Pe. 1. 3, 4.

^z to find his

iniquity

to hate.

^η precious-

ness.

^e Je. 4. 22.

^f or, vanity.

^g Pr. 4. 16.

^g Ps. 97. 10.

^κ mountains

of God.

tains; thy judgments are a great^b deep: O LORD, thou preservest man and beast.

7 How ^β excellent is thy loving-kindness, O God! therefore the children of men put their trust under the shadow of thy wings.

8 They^d shall be ^ζ abundantly satisfied with the fatness of thy house; and thou shalt make them drink of the river^f of thy pleasures.

9 For^g with thee is the fountain of life: in^h thy light shall we see light.

10 O ^κ continue thy loving-kindness unto them that know thee; and thy righteousness to the upright in heart.

11 Let not^e foot of pride come against me, & let not the hand of the wicked remove me.

12 There are the workers of iniquity fallen: they are cast down, and shall not be able to rise.

PSALM XXXVII. *A Psalm* of David.

FRET^j not thyself because of evil-doers, neither be thou envious^k against the workers of iniquity:

2 For they shall soon be cut down like the grass, and wither as the green herb.

3 Trust in the LORD, and do good: so shalt thou dwell in the land, and ^ρ verily thou shalt be fed.

4 Delight^π thyself also in the LORD; and he shall give thee the desires of thine heart.

5 ^φ Commit thy way unto the LORD; trust also in him, and he shall bring ^ι to pass:

6 And^ρ he shall bring forth thy righteousness as the light, and thy judgment as the noon-day.

7 ^χ Rest in the LORD, and wait^τ patiently for him: fret not thyself because of him who prospereth in his way, because of the man who bringeth wicked devices to pass.

8 Cease from anger, and forsake wrath; fret not thyself in any wise to do evil.

9 For evil-doers shall be cut off: but those that wait upon the LORD, they shall inherit the earth.

10 For yet a little while, and the wicked shall not be; yea, thou shalt diligently consider his place, and it shall not be.

11 But^σ the meek shall inherit the earth, and shall delight themselves in the abundance of peace.

12 The wicked ^β plotteth against the just, and gnasheth upon him with his teeth.

13 The LORD shall laugh at him; for he seeth that his day is coming.

14 The wicked have drawn out the sword, and have bent their bow, to cast down the poor and needy, and to slay ^δ such as be of upright conversation.

15 Their sword shall enter into their own heart, and their bows shall be broken.

16 A ^δ little that a righteous man hath is better than the riches of many wicked.

17 For the arms^ν of ^ν wicked shall be broken: but the LORD upholdeth the righteous.

18 The LORD knoweth the days of the upright; & their inheritance^d shall be for ever.

19 They shall not be ashamed in the evil time; and in the days of famine they shall be satisfied.

20 But the wicked shall perish, and the enemies of the LORD shall be as the ^η fat of lambs: they shall consume; into smoke shall they consume away.

21 The wicked borroweth, and payeth not again; but the righteous sheweth mercy, and giveth.

22 For such as be blessed of him shall inherit the earth; and they that be cursed of him shall be cut off.

וַיֵּצֵא אֱלֹהִים מִכֶּלֶד : יִקְוּמוּ עַד חֲמֵס אֲשֶׁר לֹא
 יִרְעָמִי יִשְׁאֲלֵנִי : יִשְׁלֹמוּנִי רַעַה תַּחַת מַוְבֵּה
 שְׁכַל לִנְפְשִׁי : וְגִבֹּרִי בַחֲלוּתָם לִנְפְשִׁי שֶׁק עֲנִי
 בַצִּדִּים בִּשְׁפִי וְחִפְלָתִי עַל-חִיקוֹ תִשָּׁב : פֶּרַע
 בָּאָה לִי הִתְחַלֵּכְתִּי בְּאֵבֶל-אֵם קֹדֶר שְׂחוּתִי
 וּבְצִלֵּי שְׂמֹחִי וְנֶאֱסָפִי נֶאֱסָפִי עַל גִּבִּים וְלֹא
 יִרְעָמִי לִרְעִי וְלֹא-דָמוֹ : בַּחֲנָפִי לִעֲנִי מְעֹג
 חֶרֶק עַל שִׁנָּיִם : אֲדֹנִי בִפְהֵה תִרְאֶה הַעֲיִבָה
 גִּשְׁפִּי מִשְׁאֲתֵיהֶם מִכְּפֹרִים חִירָתִי : אֲדֹךְ בָּקָה
 רֵב בְּעַם עֲצֹם אֲהַלֵּךְ : אֶל-שְׂמֹחִי אֵיבִי
 שֶׁקָּר שְׂנֵאֵן חָזֵם יִקְרָצִי-עֵינִי : כִּי לֹא שְׁלוֹם
 יִבְרֹךְ וְעַל רִגְשֵׁי-אָרֶץ דְּבָרִי מְרֹמֹת יִשְׁתַּבֵּן :
 וַיִּרְחִיבוּ עָלַי פִּתְיָם אֲמָרוּ הָאֵחָ הָאֵחָ רָאִתָּה
 עֵינֵינוּ : רָאִיתָה יְהוָה אֶל-תַּחְתָּשׁ אֲדֹנִי אֶל-
 תַּרְחֶק מִמֶּנִּי : הִעֲרִיה וְהִקְרִיעָה לְמִשְׁפָּחִי אֲלֵהִי
 וְאֲדֹנִי לְרִיבִי : שִׁשְׁפִּנִי בְּדֹקָה יְהוָה אֱלֹהִי וְאֶל-
 יִשְׂמֹחִי-לִי : אֶל-יָאֲמְרוּ בְלִבָּם הָאֵחָ בִּשְׁפִנִי אֶל-
 יָאֲמְרוּ בְּלַעֲנֵהוּ : יִבְשֻׁוּ וַיַּחֲפְּרוּ חֲדָיו שְׂמֹחִי
 רָעָתִי יִלְגְּשׁוּ-בִשְׁת וּכְלָמָה חֲפִנְדִּילִים עָלַי : יִרְצֻ
 וַיִּשְׂמְחוּ חֲפָצִי צִדְקִי וַיִּאֲמְרוּ חֲמִיד יִבְרַל יְהוָה
 הַחֲפָצִי שְׁלוֹם עֲבָדוֹ : וְלִשְׁוִנִי תַהַנְּנִי צִדְקָה
 כִּלְיָהִים תַּחֲלֹתָהּ :

PSAL. XXXVII. לו

לִדְרוֹ אֶל-תַּחֲתֹר בְּמַרְעִים אֶל-תִּקְלָא בְּעֵשִׂי עֹלָה :
 כִּי כַחֲצִיר מִהֶרָה יִמָּלֵךְ וּכְיִרְק דָּשָׁא יִבְלֶן :
 בִּטְחָ בַיהוָה וַעֲשֹׂה-טוֹב שְׁכָר-אָרֶץ וְרַעַה אֲמוּנָה :
 וְהַתְעַנְנֵנִי עַל-יְהוָה וַיִּתֵּן-לִי מִשְׁאֵלוֹת לֶבָה :
 בֹּל עַל-יְהוָה דִּרְבָּךְ וּבִטְחָ עָלָיו וְהוּא יַעֲשֶׂהוּ :
 וְהוֹצִיא כְאוֹר צִדְקָה וּמִשְׁפָּחִי בַצִּדִּים :
 דּוּם לַיהוָה וְהַתְחַלֵּל לוֹ אֶל-תַּחֲתֹר בְּמַצְלִיחָ
 דִּרְבּוֹ בְּאֵשׁ עֲשֵׂה מוֹמוֹת : הִרְחֵ מֵאֵף וַעֲנֵב
 חֲמָה אֶל-תַּחֲתֹר אֶךְ-לִהְרַע : כִּי מַרְעִים יִכְרַתִּין
 וְקוֹן יְהוָה הִפָּה יִירָשׁוּ-אָרֶץ : וְעוֹד מַעַט וְאֵין
 רָשָׁע וְהַתְבוֹנֵנָה עַל-מִקְוָמוֹ וְאֵינֵנו : וַעֲנִינוּם
 יִירָשׁוּ-אָרֶץ וְהַתְעַנְנֵנִי עַל-רֵב שְׁלוֹם : זִמַּם רָשָׁע
 לַצִּדִּיק חֶרֶק עָלָיו שָׁנִי : אֲדֹנִי יִשְׁחַק-לוֹ כִּי-
 רָאָה כִּרְיָבָא יוֹמוֹ : חֲרִב פִּתְחוֹ רָשָׁעִים וְדִרְבּוֹ
 לְקִשְׁתָּם לְהַפִּיל עָנִי וְאֵיבֹה לְסִבּוֹת יִשְׂרָאֵל :
 חֲרָפִם תִּבְנוּ בְלִבָּם וְקִשְׁתוֹתָם תִּשְׁבֹּרְנָה : מוֹב
 מַעַט לַצִּדִּיק מִהֶמּוֹן רָשָׁעִים רַבִּים : כִּי וְרֹעִיּוֹת
 רָשָׁעִים תִּשְׁבֹּרְנָה וְסוֹמֵךְ צִדִּיקִים יְהוָה : יִדְרַע
 יְהוָה יָמֵי חַמִּימִים וְנַחֲלָתָם לְעוֹלָם תַּהַרְהֵ :
 לֹא יִבְשׁוּ בַעֲת רַעַה וּבִימֵי רַעְבוֹן יִשְׁבְּעוּ : כִּי
 רָשָׁעִים יִאֲבִדוּ וְאֵיבֵי יְהוָה מִקֶּר פָּרִים כָּלִי
 בַעֲשָׁן כָּלוּ : לֹה רָשָׁע וְלֹא יִשְׁלָם וְצִדִּיק חוֹנֵן
 וְנוֹרָן : כִּי מִבְּרִכּוֹ יִירָשׁוּ אָרֶץ וּמִקְלָיו יִפְרֹה :
 מִהֶהוּ מַצְעֵר-גֵּר כִּינֵנו וְדִרְבּוֹ יַחֲפָץ : כִּי-
 24

PSAL. XXXVI. לו

לְמַצְחָ לַעֲבֹד יְהוָה לִדְרוֹ : נֶאֱסָפְשָׁע לְרָשָׁע
 בְּקֶרֶב לִבִּי אֵין-פֶּחַד אֱלֹהִים לִנְגֵד עֵינָיו : כִּי-
 הַחֲלֹק אֲלֵנוּ בְּעֵינָיו לְמַצָּא עוֹנֵנוּ לְשׁוֹנֵא : דְּבָרִי
 סִיו אֲוִן וּמְרֹמָה חֶדֶל לְהַשְׁפִּיל לְהִיטִיב : אֲוִן יִחְשָׁב
 עַל-מִשְׁכָּנוֹ יִתְעַב עַל-דָּרְךָ לֹא-טוֹב רַע לֹא יִמָּאֵם :
 יְהוָה בְּהַשְׁמִים חֲסִדָּה אֲמוּנָתָהּ עַד-שִׁחָקִים :
 צִדְקָתָהּ כְּהִרְיָאֵל מִשְׁפָּחִי הֵהוּם רַבָּה אֲדָם
 וּבְהִמָּה וְהִשְׁעִי יְהוָה : מִהִיָּקֶר חֲסִדָּה אֱלֹהִים

וְאֵין בְּפִי הַמְּכֹחֹת : כִּי לֹךְ יְהוָה הוֹחֵלְתִּי אִתָּה 16
תַּעֲנֶה אֲדֹנָי אֱלֹהֵי : כִּי אִמְרַתִּי פִּי וְשִׁמְחֹתִי 17
בְּמוֹט רִגְלִי עַל הַגְּדִילוֹ : כִּי אֲנִי לַעֲלֹל נָכוֹן 18
וּמִכְאוּבֵי נִגְדֵי תִמְדֹּת : כִּי יִשְׁעִי אֲנִי אֲדַאֵב 19
מִהַשְׁמָתִי : וְאֵיבֵי חַיִּים עֲצָמוּ וּרְבֵי שָׁנָאִי שָׁמָּה 20
וּמִשְׁלָמִי רָעָה תַּחֲתֵי מוֹלֶה וְשִׁמְחֹתִי תַּחֲתֵי רִגְלֵי 21
טוֹב : אֶל־תִּשְׁעֲבֵנִי יְהוָה אֱלֹהֵי אֶל־תִּרְחֹק מִפָּנָי 22
חַיִּשָּׁה לַעֲוֹנֹתַי אֲדֹנָי הַשְׁוֹשֵׁתִי : 23

וְאֵין בְּפִי הַמְּכֹחֹת : כִּי לֹךְ יְהוָה הוֹחֵלְתִּי אִתָּה 25
תַּעֲנֶה אֲדֹנָי וְלֹא רִאִיתִי צָדִיק נִשְׁעָב וְזָרַעוּ מִבְּקָשׁ 26
לָהֶם : כִּלְיָהִים חֲזָן וּמִלֹּה וְזָרַעוּ לְבָרָכָה : 26
סוֹר מִרַע וְעֹשֶׂה טוֹב וּשְׁכֵן לְעוֹלָם : כִּי יְהוָה 27
אֱהָב מִשְׁפָּט וְלֹא יִעֲזֹב אֶת־הַחֲסִידִי לְעוֹלָם 28
לְשִׁמְרוֹ וְזָרַע רָשָׁעִים נִכְרָת : צַדִּיקִים יִירָשׁוּ 29
אֶרֶץ וְיִשְׁכְּנוּ לְעֵד עֲלֶיהָ : כִּי צַדִּיק יִהְיֶה חֲכָמָה 30
וְלִשְׁנוֹ תִּדְבָּר מִשְׁפָּט : תוֹרַת אֱלֹהֵי בִלְבוֹ לֹא 31
תִּמְעַד אֲשָׁרֵי : צוּפָה רָשָׁע לְצַדִּיק וְיִבְקָשׁ 32
לְחַמְּתוֹ : יְהוָה לֹא יִעֲזֹבוּ בִדּוֹ וְלֹא יִרְשִׁיעֻהוּ 33
בְּהַשְׁמָתוֹ : קוֹה אֶל־יְהוָה וְשִׁמְרֵהוּ וְיִרְמָמְקֵהוּ 34
לְרִשְׁתֵּי אֶרֶץ בְּהַפְרַת רָשָׁעִים תִּרְאֶה : רִאִיתִי 35
רָשָׁע טָרִיף וּמִתְשַׁהֵּה פְּאוּרָה רַעֲוֹן : וַיַּעֲבֹר 36
וַהֲנִי אֵינֶנּוּ וְאִבְקָשְׁהוּ וְלֹא נִמְצָא : שְׁמִרָתָם 37
וְרִאִיהֶם יִשָּׁר כִּרְאֵהוֹתֵי לֵאשׁ שָׁלוֹם : וּשְׁפָעִים 38
נִשְׁמָדִי יִחַד צַחֲרִית רָשָׁעִים נִכְרָתָה : וְחַשְׁמַעַת 39
צַדִּיקִים מִיְּהוָה מַעֲשֵׂם בַּעַת צָרָה : וַיַּעֲזֹרֵם 40
יְהוָה וַיִּפְלְטֵם וַיִּשְׁלֹטֵם מִיַּד רָשָׁעִים וַיִּשְׁמַעֵם כִּי־
חֲסוּ בוֹ :

PSAL. XXXIX. לש

PSAL. XXXVIII. לח

לְמַנְצָה לְדָוִד מִזְמוֹר לְדָוִד : אִמְרַתִּי אֲשַׁמְחָה 1
דְּרָכִי מִתְּשׁוּבָה בְּלִשְׁוֹנִי אֲשַׁמְחָה לִפְנֵי מַחֲסוֹם בַּעֲדֹ 2
רָשָׁע לִנְגְדִי : גִּלְגַּלְתִּי וּדְמִיָּה הַחֲשִׁיתִי מִטוֹב 3
וּכְאֵבִי נִעְפָּר : חֶסֶד לִפְנֵי בְּקָרְבִי בְּהִינֵנִי תִבְעַר 4
אֵשׁ דִּבְרָתִי בְּלִשְׁוֹנִי : הוֹדִיעֵנִי יְהוָה קִצִּי 5
וּמִדַּת יָמִי מִדֵּהֲיָא אֲרַעֲה מִדֵּהֲחַל אֵנִי : הִנֵּה 6
טִפְסוֹתַי תִּרְתַּסֶּה יָמִי וְחַדְלֵנִי כִּאֲנִי נִגְדָּה אֶהְיֶה כֹל־
הַבֵּל כֹּל־אֲדָם נֶאֱבָב סֵלָה : אֶדְ-בְּצָלָם יִחְלֹקֵהוּ 7
אֵישׁ אֶדְ-הַבֵּל תִּדְמִינֵהוּ יִצְבֹּר וְלֹא יִבֶּע מִי־אֶסְפֶּם :
וַעֲפָה מִדֵּהֲנָתִי אֲדֹנָי תוֹחֵלְתִּי לֹךְ הָיָא : מִכֹּל־ 8
פִּשְׁעֵי הַצִּילֵנִי חֲרַפְתָּ לָבֵל אֶל־תִּשְׁמִינִי : גִּלְגַּלְתִּי 9
לֹא אֶפְתֹּדֵף כִּי אִתָּה עֲשִׂיתִי : דָּסֵר מִשְׁעָלִי 10
נִגְדָּה מִתַּגֵּרַת דָּרָךְ אֲנִי כְלִיתִי : בְּחֹכְמוֹתַי עַל־ 11
עוֹן יִסְרָף אִישׁ וְתִמָּסַם פֶּשַׁע תִּמְדוֹ אֶהְיֶה הַבֵּל
כֹּל־אֲדָם סֵלָה : שְׁמַעַת תִּשְׁלַחִי יְהוָה וְשׁוֹשְׁתִּי 12
הַאֲוִיָּה אֶל־דְּמַעְתִּי אֶל־תִּתְרַשׁ כִּי גַר אֲנִי עֲפָה
תוֹשֵׁב כֹּל־אֲבוֹתִי : הִשְׁעָה מִפָּנָי וְאִבְלִיגָה בְּמָרָם 13
אֲלֶיךָ וְאֵינִי :

מִזְמוֹר לְדָוִד לְהַזְכִּיר : יְהוָה אֶל־בְּקָצָשָׁה תוֹמִיחֵנִי 1
וּבְחִמְתָּה תִּסְרֵנִי : כִּי־חֲצִיף נִגְדָּתִי בִּי וּתְכַחַת 2
עַל־יָדֶךָ : אֵין מָחַם בְּבִשְׁרִי מִכֶּסֶּן וְעִמָּה אֵין־ 3
שָׁלוֹם בְּעֲצָמֵי מִסְגֵּן הַפֹּאֲתִי : כִּי עֲוֹנֹתִי עֲבָרוּ 4
וְאֵשׁ מִמֶּשֶׁא כָבֵד יִכְבְּדוּ מִפָּנָי : הִבְאִישׁוּ בְּמִקְרֹ 5
חֲבוּרָתִי מִכֶּסֶּן אֱוִלָּתִי : בְּעִוְתִי שְׁחֹתִי עַד־מָאֵד 6
כֹּל־חַיִּים תִּכְרַר תִּלְכִּיתִי : כִּי־בִסְלִי מִלֵּאִי נִקְלָה 7
וְאֵין מָחַם בְּבִשְׁרִי : נְפִילָתִי וּנְדָבָתִי עַד־מָאֵד 8
שָׁאֲנִיתִי מִיְּדֻמָּה לִפְנֵי : אֲדֹנָי נִגְדָּה כִּלְתַּפְּאוֹתַי 9
וְאִנְחֵיתִי מִקֶּסֶף לֹא־נִסְתַּרָה : לִפְנֵי סִדְרֵי עֲוֹנֵי 10
לִחִי וְאוֹר־עֵינַי בְּסִלָּם אֵין אִמִּי : אֲחִבִּי וְרֵעִי 11
מִכָּגֵּד נִגְדֵּי יַעֲמִדוּ וְקָרְבִי מִרְחֹק עֲמָדוּ : וּנְקָשׁוּ 12
מִבְּקָשִׁי בִּשְׁתֵּי וְרֵשֵׁי רָשָׁתִי דִּבְרוּ הַלּוֹת וּמִכְמוֹת 13
כֹּל־חַיִּים יִהְיוּ : וְאֲנִי כְחֹרֵשׁ לֹא אֲשַׁמְעָה וְכֹאֲלָם 14
לֹא יִפְחַח פִּי : וְאֱוִלִּי פֹאִישׁ אֲשֶׁר לֹא־שָׁמַעַת 15

PSAL. XL. מ

לְמַנְצָה לְדָוִד מִזְמוֹר : קוֹה הִנֵּחִי יְהוָה וְגַם־ 1
אֱלִי וְשִׁמְעָה שׁוֹעֲתִי : וַיַּעֲלֵנִי מִבּוֹר שְׁאוֹן מִפִּיטִי 2
וְהִנֵּן גִּיָּהִם עַל־כִּלְעֵי רִגְלִי כוֹנֵן אֲשָׁרִי : וַיִּתֵּן־ 3
בְּפִי־ שִׁיר חֲדָשׁ תְּהַלֵּה לְאֶלְהֵינוּ יִרְאֵה רַבִּים 4
וַיִּרְאֵה וַיִּבְטְחוּ בַיהוָה : אֲשֶׁר־הַפֶּגֶר אֲשֶׁר־שָׁמַעַת 5

Exhortations and promises.

23 The steps^a of a good man are β ordered by the LORD; and he delighteth in his way.

24 Though^c he fall, he shall not be utterly cast down: for the LORD upholdeth him with his hand.

25 I have been young, and now am old; yet^d have I not seen the righteous forsaken, nor his seed begging bread.

26 He is ζ ever merciful, and lendeth; and his seed is blessed.

27 Depart from evil, and do good; and dwell for evermore.

28 For^e the LORD loveth judgment, and forsaketh not his saints; they are preserved^f for ever: but^g the seed of the wicked shall be cut off.

29 The righteous shall inherit the land, and dwell therein for ever.

30 The^h mouth of the righteous speaketh wisdom, & his tongue talketh of judgment.

31 The law of his God is in hisⁱ heart: none of his^j steps shall slide.

32 The wicked watcheth the righteous, and seeketh to slay him.

33 The LORD^k will not leave him in his hand, nor condemn^l him when he is judged.

34 Wait^m on the LORD, and keep his way, and he shall exalt thee to inherit the land: when ye wicked are cut off, thou shalt see it.

35 Iⁿ have seen ye wicked in great power, & spreading himself like a μ green baytree.

36 Yet he passed away, and, lo, he was not: yea, I sought him, but he could not be found.

37 Mark the perfect man, and behold the upright: for the endⁿ of that man is peace.

38 But^o the transgressors shall be destroyed together: the end of the wicked shall be cut off.

39 But the salvation of the righteous is of the LORD; he is their strength in the time of trouble.

40 And the LORD shall help them, and deliver them; he^p shall deliver them from the wicked, and save them, because they trust in him.

PSALM XXXVIII.

A Psalm of David, to bring to^q remembrance. O LORD, rebuke me not in thy wrath; neither chasten me in thy hot displeasure.

2 For thine arrows^r stick fast in me, and thy hand presseth me sore.

3 There is no soundness in my flesh, because of thine anger; neither is there any ϕ rest in my bones,^s because of my sin.

4 For mine iniquities are gone over mine^t head; as an heavy burden they are too heavy for me.

5 My wounds^u δ stink, and are corrupt, because of my foolishness.

6 I am β troubled; I am bowed down greatly; I go mourning all the day long.

7 For my loins are filled with a loathsome disease; & there is no soundness in my flesh.

8 I am feeble & sore broken: I have roared^v by reason of ye disquietness of my heart.

9 Lord, all my desire is before^w thee; and my groaning is not hid from thee.

10 My heart panteth, my strength faileth me: as for the light^x of mine eyes, it also is gone δ from me.

11 My lovers and my friends stand aloof from my η sore; and my θ kinsmen stand δ afar off.

12 They also that seek after my life lay snares for me: and they that seek my hurt speak mischievous things, and imagine deceits all the day long.

PSALMS.

a Pr. 16. 9.

β or, established.

b 2 Sa. 16. 10.

&c.

Is. 42. 19, 20.

c Mi. 7. 8.

γ thee do I

wait for.

d Is. 33. 16.

He. 13. 5, 6.

δ or, answer.

ζ all the day.

η for halting

e Is. 30. 13.

f 1 Pe. 1. 5.

g Is. 14. 20.

h 2 Co. 7. 9, 10.

θ being living,

are strong.

i Mat. 12. 35.

k De. 6. 6.

Is. 51. 7.

κ or, goings.

λ for my

help.

l 2 Pe. 2. 9.

m Ro. 8. 1, 34.

n ver. 7.

o 1 Ch. 16. 41.

p Job 5. 3.

Is. 14. 14, 19.

q Pr. 21. 23.

Ja. 3. 2, &c.

μ or, tree

that groweth

in his own soil.

ν a bride, or,

muzzle for

my mouth.

τ Col. 4. 5.

π troubled.

s Pr. 14. 32.

t Mat. 13. 30.

ρ or, what

time I

have here.

u Ps. 90. 4, &c.

v Da. 3. 17, 28.

σ settled.

τ an image.

w Ps. 70, title.

x Ec. 2. 18, &c.

Lu. 12. 20, 21.

y Job 6. 4.

ϕ peace, or,

health.

χ Ps. 51. 8.

ψ conflict.

ξ Ezr. 9. 6.

ψ that which

is to be

desired in

him to

melt away.

b Is. 1. 5, 6.

β wearied.

c Ps. 32. 3.

d Jn^a. 1. 48.

γ In waiting

I waited.

e La. 5. 16, 17.

δ not with.

ζ a pit of

noise.

f Mat. 26. 56.

Lu. 10. 31, 32.

η stroke.

θ or, my

neighbours.

g Lu. 23. 49.

Devout reflections and prayers.

13 But^b I, as a deaf man, heard not; and I was as a dumb man that openeth not his mouth.

14 Thus I was as a man that heareth not, and in whose mouth are no reproofs.

15 For γ in thee, O LORD, do I hope: thou wilt δ hear, O Lord my God.

16 For I said, Hear me; lest otherwise they should rejoice over me: when my foot slippeth, they magnify themselves against me.

17 For I am ready η to halt, and my sorrow is continually before me.

18 For I will declare mine iniquity; I will be sorry^k for my sin.

19 But mine enemies θ are lively, and they are strong; and they that hate me wrongfully are multiplied.

20 They also that render evil for good are mine adversaries; because I follow the thing that good is.

21 Forsake me not, O LORD: O my God, be not far from me.

22 Make haste λ to help me, O LORD my salvation.

PSALM XXXIX.

To the chief Musician, even to^o Jeduthun.

A Psalm of David.

I SAID, I will take heed to my ways, that I sin not with my tongue:^q I will keep^r my mouth with a bridle, while^r the wicked is before me.

2 I was dumb with silence: I held my peace, even from good; and my sorrow was π stirred.

3 My heart was hot within me; while I was musing the fire burned: then spake I with my tongue,

4 LORD, make me to know mine end, and the measure of my days, what it is; that I may know ϕ how frail I am.

5 Behold, thou hast made my days as an handbreadth; and^u mine age is as nothing before thee: verily every man σ at his best state is altogether vanity. Selah.

6 Surely every man walketh in τ a vain shew; surely they are disquieted in vain: he^v heapeth up riches, and knoweth not who shall gather them.

7 And now, LORD, what wait I for? my hope is in thee.

8 Deliver me from all my transgressions; make me not the reproach of the foolish.

9 I was dumb, I opened not my mouth; because thou didst it.

10 Remove thy stroke away from me: I am consumed by the χ blow of thine hand.

11 When thou with rebukes dost correct man for iniquity, thou makest ψ his beauty to consume away like a moth: surely every man is vanity. Selah.

12 Hear my prayer, O LORD, and give ear unto my cry; hold not thy peace at my tears: for I am a stranger with thee, and a sojourner, as all my fathers were.

13 O spare me, that I may recover strength, before I go hence, and be no more.

PSALM XL.

To the chief Musician. A Psalm of David.

I γ WAITED patiently for the LORD; and he inclined unto me, and heard my cry.

2 He brought me up also out of an horrible pit, out of ζ the miry clay, and set my feet upon a rock, and established my goings.

3 And he hath put a new song in my mouth, even praise unto our God: many shall see it, and fear, and shall trust in the LORD.

4 Blessed is that man that maketh the

LORD his trust; and respecteth^a not the proud, nor such as turn aside^b to lies.

5 Many, O LORD my God, *are* thy wonderful works^c which thou hast done, and thy thoughts^d which *are* to us-ward: β they cannot be reckoned up in order unto thee: if I would declare and speak of *them*, they are more than can be numbered.

6 Sacrifice^e and offering thou didst not desire; mine ears hast thou δ opened: burnt-offering and sin-offering hast thou not required.

7 Then said I, Lo, I come: in *f* the volume of the book it is written of me;

8 I¹ delight to do thy will, O my God: yea, thy law is η within my heart.

9 I have preached^k righteousness in the great congregation: lo, I have not restrained my lips, O LORD, thou knowest.

10 I have not hid^l thy righteousness within my heart; I have declared thy faithfulness and thy salvation: I have not concealed thy loving-kindness and thy truth from the great congregation.

11 Withhold not thou thy tender mercies from me, O LORD: let thy loving-kindness and thy truthⁿ continually preserve me.

12 For innumerable^o evils have compassed me about: mine iniquities^p have taken hold upon me, so that I am not able to look up: τ they are more than the hairs of mine head; therefore my heart ν faileth me.

13 Be pleased, O LORD, to deliver me: O LORD, make haste to help me.

14 Let them be ashamed and confounded together that seek after my soul to destroy it; let them be driven backward, and put to shame, that wish me evil.

15 Let them be desolate for a reward of their shame, that say unto me, Aha, aha!

16 Let all those that seek thee rejoice & be glad in thee: let such as love thy salvation say continually, The LORD be magnified.

17 But I *am* poor & needy; yet the LORD thinketh^r upon me: thou art my help and my deliverer; make no tarrying, O my God.

PSALM XLI.

To the chief Musician. A Psalm of David. BLESSED^s is he that considereth the poor: the LORD will deliver him in σ time of trouble.

2 The LORD will preserve him, and keep him alive; and he shall be blessed upon the earth: and χ thou wilt not^t deliver him unto the will of his enemies.

3 The LORD will strengthen him upon the bed of languishing: thou wilt ψ make all his bed in his sickness.

4 I said,^u LORD, be merciful unto me; heal^v my soul; for I have sinned against thee.

5 Mine enemies speak evil of me, When shall he die, and his name perish?

6 And if he come to see me, he^w speaketh vanity: his heart gathereth iniquity to itself; when he goeth abroad, he telleth it.

7 All that hate me whisper together against me: against me do they γ devise my hurt.

8 δ An evil disease, say they, cleaveth fast unto him: and now that he lieth, he shall rise up no more.

9 Yea, mine own familiar friend, in whom I trusted, which^a did eat of my bread, hath η lifted up his heel against me.

10 But thou, O LORD, be merciful unto me, and raise me up, that I may requite them.

11 By this I know that thou favourest me, because mine enemy doth not triumph over me.

a Ps. 15. 4.

b Ps. 125. 5.

c Job 9. 10.

d Je. 29. 11.

e or, none can order them unto thee.

f Ps. 51. 16.

g He. 10. 4. 10.

h or, A Psalm giving instruction to the sons, &c.

i digged,

k Ex. 21. 6.

l brayeth.

m Lu. 24. 44.

n Jno. 5. 39.

o Ps. 63. 1.

p Jno. 7. 37.

q Job 23. 3.

r Jno. 4. 34.

s in the midst of my bowels.

t Lu. 4. 16. 22.

u Ac. 20. 20. 27.

v m Ps. 122. 1.

w bowed down.

x or, give thanks.

y Ps. 85. 10.

z or, his presence is salvation.

a He. 4. 15.

b Ps. 77. 3. 10.

c Ps. 33. 4. &c.

d Lu. 18. 13. 14.

e or, the little hill,

f Ps. 133. 3.

g forsaketh.

h Ps. 88. 7.

i or, killing.

j ver. 5.

k 1 Pe. 5. 7.

l Pr. 14. 21.

m He. 6. 10.

n weak, or, sick.

o the day of evil.

p or, unmerciful.

q a man of deceit and iniquity.

r or, do not thou.

s Ps. 37. 32. 33.

t turn.

u Ps. 32. 5.

v Ps. 147. 3.

w Ho. 6. 1.

x the gladness of my joy.

y Ps. 42. 5, 11.

z Pr. 26. 24. 25.

a evil to me.

b A thing of Belial.

c the man of my peace.

d Job 19. 19.

e Jno. 13. 18.

f Jos. 24. 12.

g magnified.

h De. 4. 37.

12 And as for me, thou upholdest me in mine integrity, and settest me before thy face for ever.

13 Blessed be the LORD God of Israel from everlasting, and to everlasting. Amen, and Amen.

PSALM XLII.

To the chief Musician, γ Maschil, for the Sons of Korah.

AS the hart ζ panteth after the water-brooks, so panteth my soul after thee, O God.

2 My soul^k thirsteth for God, for the living God: when^h shall I come and appear before God?

3 My tears have been my meat day and night, while they continually say unto me, Where is thy God?

4 When I remember these things, I pour out my soul in me: for I had gone with the multitude; I went with them to the house of God, with the voice of^m joy and praise, with a multitude that kept holiday.

5 Why art thou θ cast down, O my soul? and why art thou disquieted in me? Hope thou in God; for I shall yet κ praise him Λ for the help of his countenance.

6 O my God, my soul^p is cast down within me: therefore will I remember thee from the land of Jordan, and of the Hermonites, from μ the hill Mizar.

7 Deep calleth unto deep at the noise of thy water-spouts: all thy waves^a and thy billows are gone over me.

8 Yet the LORD will command his loving-kindness in the day-time, and in the night his song shall be with me, and my prayer unto the God of my life.

9 I will say unto God my rock, Why hast thou forgotten me? why go I mourning because of the oppression of the enemy?

10 As with a π sword in my bones, mine enemies reproach me; while they say daily unto me, Where is thy God?

11 Why art thou cast down, O my soul? & why art thou disquieted within me? Hope thou in God; for I shall yet praise him, who is γ health of my countenance, & my God.

PSALM XLIII.

JUDGE me, O God, and plead my cause against an τ ungodly nation: O deliver me from ϕ the deceitful and unjust man.

2 For thou art the God of my strength: why dost thou cast me off? why go I mourning because of the oppression of γ enemy?

3 O send out thy light and thy truth: let them lead me; let them bring me unto thy holy hill, and to thy tabernacles.

4 Then will I go unto the altar of God, unto God β my exceeding joy: yea, upon the harp will I praise thee, O God, my God.

5 Why^y art thou cast down, O my soul? & why art thou disquieted within me? Hope in God; for I shall yet praise him, who is the health of my countenance, and my God.

PSALM XLIV.

To the chief Musician for the Sons of Korah.

WE have heard with our ears, O God, our fathers have told us, what work thou didst in their days, in the times of old.

2 How thou didst drive out γ heathen with thy hand, and plantedst them; how thou didst afflict the people, and cast them out.

3 For^b they got not the land in possession by their own sword, neither did they their own arm save them; but thy right hand, and thine arm, and the light of thy countenance, because^c thou hadst a favour unto them.

13 לא־דָרַע אֵיבִי עָלַי : וְאֵלֵי בָתְּמִי פָּמַנְתָּ בִּי
וּבְמִצְבְּנִי לִפְנֵיךָ לְעוֹלָם : פָּרַדְתָּ יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל מִדִּעוֹלָם וְעַד הַעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן :

PSAL. XLII. מב

1 לִמְנַצֵּחַ מִשְׁכָּל לְבַנְיָמִן : פֶּאֱלֵל תִּשְׁעַנְגַּע עַל־
אֲשֵׁר־רָמִים בֶּן נִפְשֵׁי תִשְׁעַנְגַּע אֱלֹהֵי אֱלֹהִים :
2 צִמְאָה נִפְשִׁי לְאֱלֹהִים לֵאלֹהִי דָוִד מִרְיָ אֲבֹא
וְאֶרְאֶה פָנַי אֱלֹהִים : הִתְחַלֵּי דְמַשְׁתִּי לָחֶם
יֹמָם וְלַיְלָה בְּאֶמְרֵי אֱלֵי כִלְיוֹם אֵיךְ אֱלֹהֵיךָ
3 אֱלֹהֵי אֲזוּרָה וְאֲשַׁכֶּנֶה עָלַי נִפְשִׁי בִּי אֲעֻבֵר
בִּסְף אֲדוֹם עַד־בָּיִת אֱלֹהִים בְּקוֹל־רִנָּה וְתוֹדָה
4 דְמוֹן חוֹגֵג : מִהִתְשַׁתְּחוּחִי נִפְשִׁי וְהִתְהַמֵּי עָלַי
הוֹחֲלִי לְאֱלֹהִים כִּי־עוֹד אֲדֹנָי יְשׁוּעוֹת פָּנָיו
5 אֱלֹהֵי עַל־נִפְשִׁי תִשְׁתַּחֲוֶה עַל־פִּי אֲדַבֵּר בְּמִרְצֵי
6 יְרֵךְ וְחֲרוֹמוֹתַי מִדֶּר מִצֵּעַר : תְּהוֹם־אֵל־תְּהוֹם
קוֹרָא לְקוֹל צוֹרָרְךָ כִּלְמִשְׁבִּירְךָ וְלִנְשֵׁיךָ עַל־עֲבִירִי
7 יֹמָם יִצְהַר יְהוָה חֲסִדוֹ וּבְלִילָה שִׁירָה עִמִּי
8 תִפְסֶלֶה לֵאלֹהֵי חַיִּי : אֲזַמְּרָה לֵאלֹהֵי סִלְעֵי לְמַחֲ
9 שִׁכְחֵנִי לְמַחֲסֵר אֱלֹהֵי בִלְחֵץ אוֹיֵב : בְּרִצְחֵי
10 בְּעֲצֻמוֹתַי חֲרַשְׁתִּי צוֹרָרִי בְּאֶמְרֵם אֱלֵי כִלְיוֹם
11 אֵיךְ אֱלֹהֵיךָ : מִהִתְשַׁתְּחוּחִי נִפְשִׁי וּמִהִתְהַמֵּי
12 עָלַי הוֹחֲלִי לְאֱלֹהִים כִּי־עוֹד אֲדֹנָי יְשׁוּעוֹת
פָּנַי וְאֵלֵיךְ :

PSAL. XLIII. מג

1 שְׁפַטְנִי אֱלֹהִים וְרִיבָה רִיבִי מִצֵּד לֹא־חֲסִיד מֵאִישׁ
2 מוֹרָמָה וְעוֹלָה חֲפָלְמִנִי : כִּי־אֲתַהֲלֵי אֲלֵהֵי מִעֲוִי
3 לְמַחֲ וְנִחַנְתִּי לְמַחֲסֵר אֱתַהֲלֵךְ בִּלְחֵץ אוֹיֵב :
4 שִׁלַּח אֲוִירְךָ וְאִמְתָּהּ הִפֵּה יְחֹזֵקִי וְיִצְאוֹנִי אֶל־הֶרֶם
5 קָדְשְׁךָ וְאֶל־מִשְׁכַּנְתְּךָ : וְאֲבֹאֶה אֶל־מִוִּצֵּחַ
6 אֱלֹהִים אֶל־אֵל שְׁמִיחַת פִּלִּי וְאוֹרְךָ בְּכֹלֹר אֱלֹהִים
7 אֱלֹהֵי : מִהִתְשַׁתְּחוּחִי נִפְשִׁי וּמִהִתְהַמֵּי עָלַי
8 הוֹחֲלִי לְאֱלֹהִים כִּי־עוֹד אֲדֹנָי יְשׁוּעוֹת פָּנַי וְאֵלֵיךְ :

PSAL. XLIV. מד

1 לִמְנַצֵּחַ לְבַנְיָמִן מִשְׁכָּל : אֱלֹהִים בְּאֲזוֹנֵי
2 שְׁמִיעֵנו אֲבוֹתֵינוּ סִפְרוּ לָנוּ פֶּעַל פִּעֲלָתָם בִּימֵיהֶם
3 בְּיָמֵי קֶדֶם : אֲתַהֲלֵי יְרֵךְ גּוֹיִם הוֹרֶשֶׁת וּתְשַׁעֵם
4 תַּרְעֵה לְאֵמִים וּתְשַׁלֵּחֵם : כִּי לֹא בְחִרְבָם יִרְשׁוּ

יְהוָה מִבְּסֻחוֹ וְלֹא־פָנָה אֶל־רִגְבִּים וְשִׁמִּי כּוֹב :
6 רִבְרִית עֲשִׂיתִי אֲתַהֲלֵי יְהוָה אֱלֹהֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ
וּמִדִּשְׁבָּחֶיךָ אֲלֵינוּ אֵין עֲדָה אֵלֶיךָ אֲנִידָה וּבִדְבָרָה
7 עֲצָמוֹ מִסָּפֶר : וְכֹחַ וּמִנְחָה לֹא חֲפָצָה אֲנִים
8 כִּרְתִּי לִי עוֹלָה וְחִמְאָה לֹא שְׁאֵלָה : אֵין אֲמֹרֵתִי
9 הַנִּדְבָּה בָּתַחֲמִי בְּמִנְחַת־סָפֶר כְּתוּב עָלַי : לְעִשְׂוֹת
10 רְצוֹנָה אֱלֹהֵי חֲפָצָתִי וְתוֹרַתְךָ בְּתוֹךְ מִעִי : בְּשִׁירִי
11 צִדִּיק בְּקוֹל רֹב הַנִּדְבָּה שְׁפַטִּי לֹא אֶכְלָא
יְהוָה אֲתַהֲלֵי יְדַעְנָה : צִדִּיקְךָ לֹא־כִסִּיתִי
12 בְּתוֹךְ לִבִּי אֲמִירְתְּךָ וּתְשַׁעֲחֶנָּה אֲמֹרֵתִי לֹא
כִתְּוִיתִי חֲסִדְךָ וְאִמְתָּהּ לְקוֹל רֹב : אֲתַהֲלֵי
13 יְהוָה לֹא־תִכְלָא רַחֲמֶיךָ מִמִּנִּי חֲסִדְךָ וְאִמְתָּהּ
14 תִּסְמִד יִצְרוֹנִי : כִּי אֶפְשַׁר־עָלַי רְעוֹת עַד־
15 אֵין מִסָּפֶר הַשִּׁיעֵנִי עוֹנֵתִי וְלֹא־יִכְלֵתִי
לְרֹאוֹת עֲצָמוֹ מִשְׁעוֹרוֹת רֹאשִׁי וְלִבִּי עוֹבְנִי
16 רִצְהָ יְהוָה לְהַצִּילִנִי יְהוָה לְעוֹרֵתִי הַשְׁחָה
17 וְנִשְׁוֹ וְיַחֲסִפֵּי יַחֲדִי מִכְּלָשִׁי נִפְשִׁי לְסִפְּוֹתָהּ
18 יִסְגֵּוּ אַחֲרֵי וְיִכְלָמוּ חֲפָצֵי רַעְתִּי : יִשְׁמוּ עַל־
עַקֵּב בְּשִׁתְּלָם רְחֻמֵּי אֱלֵי הָאֵחָ הָאֵחָ :
19 יִשְׁשִׁי וְיִשְׁמַחֵ בְּךָ כִּי־מִכְּלָשִׁי אֲמֹרֵתִי תִּסְמִד
20 יִגְדֵּל יְהוָה אֲהַבֵּי תִשְׁוִיעֶנָּה : וְאֵין עֵנִי וְאֵין
אֲדֹנִי יִחְשַׁב לִי עוֹרֵתִי וּמִסְלָטִי אֲתַהֲלֵי אֱלֹהֵי
אֶל־תִּתְּאוֹר :

PSAL. XLI. מא

1 לִמְנַצֵּחַ מוֹמֹר לְדוֹד : אֲשֵׁרִי מִשְׁכָּל אֶל־עַל
2 בָּיִם רִצְהָ וּמִלְטָהּ יְהוָה : יְהוָה יִשְׁמְרֵהוּ
3 וְיַחֲוֶה אֲשֵׁר בְּאֶרֶץ וְאֶל־תִּתְּנֵהוּ בְּנִפְשֵׁי אוֹיְבָיו :
4 יְהוָה יִסְעֲדֵנו עַל־עַרְשֵׁי דָוִד כִּי־מִשְׁכָּנוֹ הַפֶּתַח
5 בְּחִלּוֹ : אֵין אֲמֹרֵתִי יְהוָה חֲגֵנִי רִפְאָה נִפְשִׁי
6 כִּי־חֲסִמְתִּי לָךְ : אוֹיְבֵי יִאֲמְרוּ כֵּי לִי מִתִּי לְמוֹת
7 וְאֲבָד שְׁמוֹ : וְאִסְבָּא לְרֹאוֹתִי שְׁוֹא יִדְבֵּר לָנוּ
8 יִתְּצֵ־אֲנִי לֹא יֵצֵא לְחֵץ יִדְבֵּר : יַחֲדִי עָלַי
9 יִתְּלַחֲשׁוּ כִּלְשָׁנָא עָלַי יִחְשְׁבוּ רַעְיָ לִי : הִרְבֵּה
10 בְּלִיעַל יִצְרוֹן בּוֹ וְאֲשֵׁר שִׁכַּב לֹא־יִסְתִּיף לְקוֹם :
11 בְּסִגִּישׁ שְׁלוֹמִי אֲשֵׁר בְּשִׁחְתִּי בּוֹ אוֹכֵל לְחֶמֶי
12 הַגִּדִּיל עָלַי עָקֵב : וְאֲתַהֲלֵי יְהוָה חֲגֵנִי תִּתְּקִימֵנִי
13 וְאִשְׁלַחְמָה לָחֶם : בְּנֹאת יְדַעְתִּי כִּי־חֲפָצָה בִּי כִּי

צִדְקָה וְתַשְׁבָּחָהּ רִשְׁעֵי עֲלֵצָן מִשְׁחָה אֱלֹהִים
 אֱלֹהֶיךָ שִׁמְךָ שָׁשׂוֹן מִבְּרִיקָה : מְרוֹאֲהֵלוֹת
 קָצִיעוֹת פִּלְגִּימוֹתֶיךָ מִדְּהִיכְלֵי שָׁן מִן שִׁמְחֹה :
 בְּנוֹת מַלְכִּים בִּיקְרוֹתֶיךָ נִצְבָּה שָׁגֵל לִימִיךָ בְּרָחֵם
 אוֹסִיר : שְׁמַעֲיָבָה וְרָא יְהוָה אֲנִי וְשָׁחֵף עֲמִיד
 וּבֵית אֲבִיךָ : וְיִתָּנוּ הַמַּלְאָךְ יִפְתָּךְ בִּיהוָה אֲדִיבֶךָ
 וְהַשְׁתַּחֲוִי לָנוּ : וּבִתְצֹר בְּמִדְבָּה פִּגְדְּךָ רָחֵם
 עֲשִׂירֵי עָם : פִּלְכַּתְּהָ בַת־מַלְכָּה פִּנְיָמִיד
 מִמִּשְׁבָּצוֹת וְהָבֵה לְבִישָׁהּ : לְקַמּוֹתֶיהָ הַיָּבֵל לְמַלְכָּה
 בַּתְּלוֹת אֲרֻרֶיהָ רַעֲוִתֶיהָ מִבְּנוֹת לָךְ : הַיָּבֵנָה
 בְּשִׁמְחוֹת וְגִל תְּבַאֲנֶיהָ בְּתִילֵי מַלְכָּה : תִּחַח אֲבִימֶךָ
 יְהוָה גִּבְּרָה תִשְׁתַּחֲוִי לְשָׁרִים בְּכָל־דָּאָרְץ : אֲמִירָה
 שִׁמְךָ בְּכָל־דָּר וְדָר עֲלֵצָן עַמִּים יְהוֹדוּךָ לְעַלְמֵי
 וְעַד

אֶרֶץ וְרוּעֵם לֹא־הוֹשִׁיעָה לָמוֹ בִּי־מִינֶה וְרוּעֶיךָ
 וְאוֹר פִּנְיָה בְּרִצְיָתָם : אֲתַדְהֵא מִלִּפְנֵי אֱלֹהִים
 צִוָּה יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב : בָּךְ צָרֵנוּ נִגְנָה בְּשִׁמְךָ
 נְבוֹסִים קָמִינוּ : כִּי לֹא בַקְשָׁתִי אֲבַמָּה וְרוּרִי לֹא
 תוֹשִׁיעֵנִי : כִּי הוֹשִׁיעָתָנוּ מִצָּרֵנוּ וּמִשְׁבָּאֵנוּ
 הַיְבִישׁוֹת : בְּאֱלֹהִים הִדְלַכְנוּ כָּל־דְּיוֹס וְשִׁמְךָ
 לְעוֹלָם נִזְדַּר סֵלָה : אֲחִי־זִמְחָה וּתְכִלְמִינוּ
 וְלֹא־תִצָּא בְּצַמּוֹתֵינוּ : תִּשְׁבִּיבֵנו אַחֲוֹר מִצִּר
 צָר וּמִשְׁבָּאֵנוּ שָׁסִי לָמוֹ : תִּתְּנֵנוּ צָצָאן מֵאֲכָל
 וְבִנְיָם וְיִרְחֵנוּ : תִּמְכֹּר־עַמְּךָ בְּלֹא־דָהָן וְלֹא־
 רָבִית בְּמִדְּהִירָתָם : תִּשְׁמִיבֵנו חֶרֶף לְשִׁבְכֵנוּ
 לְעַג וְלָקֶס לְסִבְבוֹתֵינוּ : תִּשְׁמִיבֵנו מִשְׁלַל
 בְּפִיִּם מִדּוֹר־רֹאשׁ בְּלֹא־קִיָּם : כָּל־דְּיוֹס כָּל־מִינֵי
 נִבְּרִי וְנִשְׁתַּחֲוִי פָנֵי פִסְתָּנוּ : מִקּוֹל מִדְּבָר וּמִגִּהָה
 מִפָּנֵי אֹיֵב וּמִתְּנוֹסָם : כִּלְיָנָת בָּאֲתָנוּ וְלֹא־
 שִׁכְחֶנֶךָ וְלֹא־שָׁחֲרֵנוּ בְּרִיקָה : לֹא־נִסְגֹּר אַחֲוֹר
 לִפְנֵינוּ וְתַשְׁבָּחָנוּ מִן אֲרֻחָה : כִּי דִמְיָנוּ
 בְּמִקְוִים מִיָּם וְהִסֵּם עֲלֵינוּ בְּצִלְמוֹת : אִם־שִׁכְחֵנוּ
 שֵׁם אֱלֹהֵינוּ וְנִפְרַשׁ פָּפִינוּ לֹא־יָר : הִלֵּא אֱלֹהִים
 יִחְקֹר־זֹאת כִּי־הוּא יִדַּע תַּעֲלָמוֹת לֵב : כִּי־עֲלִיָּה
 הִרְגֵנוּ כָּל־דְּיוֹס תִּשְׁבִּיבֵנו צָצָאן מִבְּהָה : עֲרִיד
 לְמַח תִּשְׁעֵן אֲדִיבִי תִקְרֶה אֶל־תִּנְוָה לְנִצָּח
 לְמַח־פִּנְיָה חֲסִידֵי תִשְׁפֹּחַ עֲנֵנוּ וְלִחְצָנוּ : כִּי
 שָׂדֶה לְעַר נִשְׁאֵנוּ דָּבָר קָה לְאֶרֶץ מִסְּגֵנוּ : קִוְיָה
 עֲתִידָה לָנוּ יִפְרָנוּ לְמִצֵּן חֲסִידֶךָ :

PSAL. XLVI. מו

לְמִנְצָח לְבִגְיָרָה עֲלֵעֲלָמוֹת שִׁיר : אֱלֹהִים
 לָנוּ מִחֶסֶד וְעֹז עֲזָרָה בְּצָרוֹת נִמְצָא מִיָּד :
 עֲלֵצָן לֹא־יִנְדָּא בְּהִמָּר אֶרֶץ וּבְמוֹט דְּרִים
 גִּלְבִּי פִיָּם : יְהִימוּ יְהִימוּ מִיָּמֵינוּ וְיִשְׁחַדְדֵנוּ
 בְּנִצְרוֹת סֵלָה : נָדָר פִּלְטֵנוּ יִשְׁמָחוּ עִיר־אֱלֹהִים
 קָדֵשׁ מִשְׁבְּנוּ עֲלֵינוּ : אֱלֹהִים בְּקִרְבָּה בְּלִתְמוֹט
 יַעֲזֶרֶה אֱלֹהִים לְפָנֵינוּ בָּרָךְ : דָּמֵנוּ גִּוִּם מָטִי
 מִמְּלָכוֹת נִתֵּן בְּקוֹלוֹ תִּמְנוּ אֶרֶץ : יְהוָה צְבָאוֹת
 עִמָּנוּ מִשְׁעֵב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֵלָה : לָנוּ חַוּוֹ
 מִפְּעֻלוֹת יְהוָה אֲשֶׁר־שָׁם שְׁפוֹת בָּאָרֶץ : מִשְׁבִּית
 מִלְחָמוֹת עַד־קִצָּה דָּאָרְץ קִשֵּׁת יִשְׁבֵּר וְקִצֵּץ
 תִּנְתֵּן עֲגָלוֹת יִשְׂרָאֵל בָּאֵשׁ : חֲרָפוּ יָדֵינוּ בִּירְאֵנוּ
 אֱלֹהִים אֲרוֹם בְּפִיִּם אֲרוֹם בָּאָרֶץ : יְהוָה צְבָאוֹה
 עִמָּנוּ מִשְׁעֵב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֵלָה :

PSAL. XLVII. מו

לְמִנְצָח לְבִגְיָרָה מִזְמוֹר : כָּל־הַעַמִּים תִּקְשֵׁר
 כָּל־הָרִיעֵי לְאֱלֹהִים בְּקוֹל רָעָה : כִּי־יִהְיֶה עֲלֵינוּ
 נִרָא מַלְכָּה בְּרוֹל עַל־כָּל־הָאָרֶץ : יִדְבֵּר עַמִּים

PSAL. XLV. מה

לְמִנְצָח עֲלֵשִׁשִׁים לְבִגְיָרָה מִשְׁכִּיל שִׁיר יִדְיוֹת :
 רָחֵשׁ לִפִּי וְיָבֵר מִזֹּב אֲמִיר אֲנִי מַעֲשֵׂי לְמַלְכָּה
 לְשׁוֹנִי עַם סֹפֵר מְדִיר : יִפְתָּחֵת מִבְּנֵי אֲדָם
 הַצֵּק חֹן בְּשִׁפְחוֹתֶיךָ עֲלֵצָן בְּרָכָה אֱלֹהִים לְעוֹלָם :
 הַגִּיר הַרְבֵּה עֲלֵיךָ גִּבּוֹר הוֹרֵךְ תִּהְדָּרֶךָ :
 וְהַרְבֵּה יִצְלַח רֶכֶב עֲלִדְבַר־אֲמַח וְעִנְיָה צָדִיק
 וְחוֹרֶה נִרְאָה וּמִיָּה : חֲצִיד שְׁלֵיגִים עַמִּים
 תִּדְחָקֶךָ וּפְלִי גִלְבִּי אֲוִיבֵי הַמַּלְכָּה : בְּסִמְכָה אֱלֹהִים
 עוֹלָם וְעַד שֶׁבַח מִשְׁוֹר שֶׁבַח מְלָכוֹתֶךָ : אֲהַבֵּת

4 Thou art my King, O God : command deliverances for Jacob.

5 Through thee will we push down our enemies ; through thy name will we tread them under that rise up against us.

6 For^o I will not trust in my bow, neither shall my sword save me.

7 But thou hast saved us from our enemies, and hast put them to^e shame that hated us.

8 In God we boast all the day long, and praise thy name for ever. Selah.

9 But thou hast cast off,^a and put us to shame ; & goest not forth with our armies.

10 Thou makest us to turn back^k from the enemy ; and they which hate us spoil for themselves.

11 Thou hast given us ^γlike sheep appointed for meat ; and hast scattered us among the heathen.

12 Thou sellest² thy people ^ζfor nought, & dost not increase thy wealth by their price.

13 Thou makest us a reproach^t to our neighbours, a scorn and a derision to them that are round about us.

14 Thou makest us a by-word among the heathen, a shaking of the head among the people.

15 My confusion is continually before me, and the shame of my face hath covered me.

16 For the voice of him that reproacheth and blasphemeth ; by reason of the enemy^y and avenger.

17 All^z this is come upon us ; yet have we not forgotten thee, neither have we dealt falsely in thy covenant.

18 Our heart is not turned back,^a neither have our ^θsteps declined from thy way ;

19 Though thou hast sore broken us in the place of dragons,^d and covered us with the shadow^g of death.

20 If we have forgotten the name of our God, or^f stretched out our hands to a strange god ;

21 Shall not God search this out ? for he knoweth the secrets of the heart.

22 Yea,^k for thy sake are we killed all the day long ; we are counted as sheep for the slaughter.

23 Awake, why sleepest thou, O LORD ? arise, cast^k us not off for ever.

24 Wherefore hidest thou thy face, and forgettest our affliction & our oppression ?

25 For our soul is bowed down to the dust ; our belly cleaveth to the earth.

26 Arise ^μfor our help, and redeem us for thy mercies' sake.

PSALM XLV.

To the chief Musician upon Shoshannim, for the sons of Korah, ^πMaschil. A song of loves.

MY heart ^πis inditing a good matter : I speak of the things which I have made touching the King ; my tongue is the pen of a ready writer.

2 Thou art fairerⁿ than the children of men ; grace^o is poured into thy lips : therefore God hath blessed thee for ever.

3 Gird thy sword² upon thy thigh, O most Mighty, with thy glory and thy majesty.

4 And in thy majesty ^σride² prosperously because of truth and meekness and righteousness ; and thy right hand shall teach thee terrible⁶ things.

5 Thine arrows^t are sharp in the heart of the King's enemies ; whereby the people fall under thee.

6 Thy throne,^u O God, is for ever and ever : the sceptre of thy kingdom is a right sceptre.

^β or, O God.

^a Ia. 61. 1.

^b 1 Ki. 1. 39, 40.

^c Hos. 1. 7.

^d Ca. 1. 3.

^e Ps. 132. 18.

^f Ca. 6. 8.

^g 1 Ki. 2. 19.

^h Ps. 74. 1.

ⁱ La. 3. 31, 32.

^j De. 33. 9.

^k Mat. 10. 37.

^l De. 26. 17.

^m De. 28. 25, 64.

ⁿ Ca. 4. 9, &c.

^o Is. 54. 5.

^p Ps. 95. 6.

^q as sheep

of meat.

^r Is. 23. 18.

^s Ac. 21. 3, 6.

^t Is. 60. 3.

^u face.

^v De. 32. 30.

^w without

riches.

^x Is. 61. 10.

^y Re. 19. 7, 8.

^z Ca. 1. 4.

¹ Je. 24. 9.

² Is. 35. 10.

³ Jude 24.

⁴ Ps. 22. 30.

⁵ Re. 1. 6.

⁶ Mal. 1. 11.

⁷ Ps. 8. 2.

⁸ Da. 9. 13.

⁹ or, of.

^a Job 23. 11, 12.

^b Ps. 119. 157.

^c Ps. LXVIII.

^d LXVI.

^e 1 Ch. 15. 20.

^f or, going.

^g Is. 35. 1.

^h Ps. 23. 4.

ⁱ heart of

the seas.

^j Job 31. 26, 28.

^k Eze. 47. 1, 12.

^l Ro. 8. 36.

^m Re. 21. 2, 3.

ⁿ when the

morning

appeareth,

^o Ex. 14. 24, 27.

^p Ps. 30. 5.

^q ver. 9.

^r as a help for

us.

^s an high

place for us,

^t Ps. LXIX.

^u LXXX.

^v or, of in-

struction.

^w boileth, or,

bubbleth

up.

^x Eze. 39. 9, 10.

^y Ca. 5. 9, 15.

^z Lu. 4. 22.

¹ Is. 2. 11, 17.

² He. 4. 12.

³ Re. 1. 16.

⁴ prosper

thou, ride

thou.

⁵ Re. 6. 2.

⁶ or, of.

⁷ Ps. 65. 5.

⁸ Ps. 38. 2.

⁹ Ps. 93. 2.

¹⁰ He. 1. 8.

7 Thou lovest righteousness, and hatest wickedness : therefore ^β God, thy God, hath anointed^a thee with the oil of gladness^b above thy fellows.

8 All^d thy garments smell of myrrh, and aloes, and cassia, out of the ivory palaces, whereby they have made thee glad.

9 Kings' daughters^f were among thy honourable women : upon thy right^h hand did stand the queen in gold of Ophir.

10 Hearken, O daughter, and consider, and incline thine ear ; forgetⁱ also thine own people, and thy father's house ;

11 So^j shall the King greatly desire thy beauty ; for^m he is thy Lord ; and worshipⁿ thou him.

12 And the daughter of Tyre^o shall be there with a gift ; even the rich^p among the people shall entreat thy ^δfavour.

13 The King's daughter^r is all glorious within ; her clothing^s is of wrought gold.

14 She shall be brought^s unto the King in raiment of needle-work : the virgins her companions that follow her shall be brought unto thee.

15 With gladness^u and rejoicing shall they be brought : they shall enter into the King's palace.

16 Instead^v of thy fathers shall be thy children, whom thou mayest make princes^w in all the earth.

17 I will make thy name^x to be remembered in all generations ; therefore shall the people praise thee for ever and ever.

PSALM XLVI.

To the chief Musician ^ηfor the sons of Korah.

A Song ^πupon Alamoth.^c

GOD is our refuge and strength, a very present help in trouble.

2 Therefore will not we fear, though the earth be removed, and though the mountains be carried into the ^κmidst of the sea ;

3 Though the waters thereof roar and be troubled, though the mountains shake with the swelling thereof. Selah.

4 There is a river,^g the streams whereof shall make glad the city⁴ of God, the holy place of the tabernacles of the Most High.

5 God is in the midst of her ; she shall not be moved : God shall help her, ^λand that right early.

6 The heathen raged, the kingdoms were moved : he uttered his voice, the earth melted.

7 The LORD of hosts is with us ; the God of Jacob is ^νour refuge. Selah.

8 Come, behold the works of the LORD, what desolations he hath made in the earth.

9 He maketh wars to cease unto the end of the earth ; he breaketh the bow, and cutteth the spear in sunder : he burneth^m the chariot in the fire.

10 Be still, and know that I am God ; I will be exalted among the heathen, I will be exalted^p in the earth.

11 The LORD of hosts is with us ; the God of Jacob is our refuge. Selah.

PSALM XLVII.

To the chief Musician. A Psalm ^πfor the sons of Korah.

O CLAP your hands, all ye people ; shout unto God with the voice of triumph.

2 For the LORD most high is terrible ; he is a great King over all the earth.

3 He shall subdue the people under us, and the nations under our feet.

4 He shall choose our inheritance for us, the excellency of Jacob whom he loved. Selah.

5 God is gone up^a with a shout, the LORD with the sound of a trumpet.

6 Sing praises to God, sing praises; sing praises unto our King, sing praises.

7 For^e God is the King of all the earth: sing ye praises γ with understanding.^d

8 God reigneth upon the heathen: God sitteth upon the throne of his holiness.

9 ζ The princes of the people are gathered together, *even* the people of the God of Abraham: for the shields^f of the earth belong unto God: he is greatly exalted.

PSALM XLVIII.

GREAT is the LORD, and greatly to be praised in^g the city of our God, in the mountain of his holiness.

2 Beautifulⁱ for situation, the joy of the whole earth, is mount Zion, on the sides of the north,^j the city^k of the great King.

3 God is known in her palaces for a refuge.

4 For, lo, the kings^l were assembled, they passed by together.

5 They saw *it*, and so they marvelled; they were troubled, and hasted away.

6 Fearⁿ took hold upon them there, and pain, as of a woman in travail.

7 Thou breakest the ships of^p Tarshish with an east wind.

8 As we have heard, so have we seen in the city of the LORD of hosts, in the city of our God: God will establish^r it for ever. Selah.

9 We have thought of thy loving-kindness, O God, in the midst of thy temple.

10 According to thy name,^u O God, so is thy praise unto the ends of the earth: thy right hand is full of righteousness.

11 Let mount Zion rejoice, let the daughters of Judah be glad, because of thy judgments.

12 Walk about Zion, and go round about her: tell the towers thereof.

13 ρ Mark ye well her bulwarks, σ consider her palaces; that ye may tell *it* to the generation following.

14 For this God is our God for ever and ever; he will be our guide^z *even* unto death.

PSALM XLIX.

To the chief Musician. A Psalm τ for the sons of Korah.

HEAR this, all ye people; give ear, all ye inhabitants of the world:

2 Both low and high, rich and poor, together.

3 My mouth shall speak of wisdom; and the meditation of my heart shall be of understanding.

4 I will incline mine ear to a parable; I will open my dark saying upon the harp.

5 Wherefore^b should I fear in the days of evil, *when* the iniquity of my heels shall compass^c me about?

6 They that trust in their wealth, & boast themselves in the multitude of their riches;

7 None of them can by any means redeem his brother, nor^e give to God a ransom for him;

8 (For the redemption of their soul is precious, and it ceaseth for ever;)

9 That he should still live for ever, and not see corruption.^h

10 Forⁱ he seeth *that* wise men die, likewise the fool and the brutish person perish, and leave their wealth to others.

11 Their inward thought is, *that* their houses shall continue for ever, and their dwelling-places to β all generations: they call *their* lands^k after their own names.

a Ps. 68. 18, 33.

Ac. 1. 5. 11.

b Ps. 39. 5.

β delight in their mouth.

c Zec. 14. 9.

γ or, every one that hath understanding.

d 1 Co. 14. 15.

Col. 3. 16.

e Da. 7. 22.

Re. 2. 26, 27.

δ or, strength.

ζ or, The voluntary of the people are gathered unto the people of, &c.

2 Co. 8. 5.

η or, the grave being an habitation to every one of them.

f Pr. 30. 5.

g hand.

h or, hell.

i or, of.

j Ps. 65. 1.

k Lu. 12. 20.

l Ps. 50. 2.

m La. 2. 15.

n in his life.

o Is. 14. 13.

p Mat. 5. 35.

q 2 Sa. 10. 6. 19.

r The soul shall go.

s Ec. 3. 18, 19.

t Ex. 15. 14. 16.

u or, for.

v Is. 9. 6.

w Pze. 27. 25.

x Ps. 68. 24.

y Is. 2. 2.

z Re. 22. 20.

a Da. 7. 10.

b Jos. 7. 9.

c Ps. 113. 3.

d Mat. 24. 31.

e He. 12. 24.

f Re. 20. 12.

g Set your heart to.

h or, raise up.

i Mi. 6. 1. 8.

j Ps. 73. 24.

k Is. 58. 11.

l or, of.

m Ac. 17. 25.

n He. 10. 4, 6.

o with me.

p Ro. 8. 33, 34.

q Hos. 7. 2.

r Ps. 107. 6, &c.

s Job 36. 18.

t Is. 1. 11. 15.

u Jn. 4. 24.

v Pr. 5. 12, 13.

w Ac. 13. 33. 37.

x Ec. 2. 16. 21.

y thy portion was.

z sendest.

a generation and generation.

b 2 Sa. 18. 18.

12 Nevertheless, man^b being in honour abideth not: he is like the beasts *that* perish.

13 This their way is their folly: yet their posterity β approve their sayings. Selah.

14 Like sheep they are laid in the grave; death shall feed on them; and the upright shall have dominion^c over them in the morning; and their δ beauty shall consumeⁿ in the grave from their dwelling.

15 But God will redeem my soul from the θ power of κ the grave; for he shall receive me. Selah.

16 Be not thou afraid when one is made rich, when the glory of his house is increased;

17 For when he dieth, he shall carry nothing^k away; his glory shall not descend after him.

18 Though, μ while he lived, he blessed his soul: (and men will praise thee when thou doest well to thyself:)

19 ν He shall go to the generation of his fathers; they shall never see light.

20 Man *that* is in honour, & understandeth not, is like the beasts^m *that* perish.

THE^o mighty God, *even* the LORD, hath spoken, and called the earth from the rising of the sun unto the going down thereof.

2 Out^q of Zion, the perfection of beauty, God hath shined.

3 Our God shall come,^r and shall not keep silence; a fire^s shall devour before him, and it shall be very tempestuous round about him.

4 He shall call to the heavens from above, and to the earth, (that he may judge his people.)

5 Gather^v my saints together unto me; those that have made a covenant^w with me by sacrifice.

6 And ye^e heavens shall declare his righteousness: for God^t is judge himself. Selah.

7 Hear,^u O my people, and I will speak; O Israel, and I will testify against thee: I am God, *even* thy God.

8 I will not reprove thee for thy sacrifices or thy burnt-offerings, *to have been* continually before me.

9 I^a will take no bullock out of thy house, *nor* he-goats out of thy folds:

10 For every beast of the forest is mine, and the cattle upon a thousand hills.

11 I know all the fowls of the mountains; and the wild beasts of the field are ϕ mine.

12 If I were hungry, I would not tell thee: for the world is mine, and the fulness thereof.

13 Will I eat the flesh of bulls, or drink the blood of goats?

14 Offer unto God thanksgiving; and pay thy vows unto the Most High:

15 And call^a upon me in the day of trouble; I will deliver thee, and thou shalt glorify me.

16 But unto the wicked, God saith, What^r hast thou to do, to declare my statutes, or *that* thou shouldst take my covenant in thy mouth?

17 Seeing thou hatest^s instruction, and castest my words behind thee.

18 When thou sawest a thief, then thou consentedst with him, and χ hast been partaker with adulterers.

19 Thou ψ givest thy mouth to evil, and thy tongue frameth deceit.

20 Thou sittest and speakest against thy brother; thou slanderest thine own mother's son.

לֹא צָדִיק לֹא יִרְאֶה הַשְׁחָת׃ כִּי יִרְאֶה הַחַטָּמִים׃
 יָמוּתוּ׃ יָחַד פָּסִיל וְבַעַר יִאֲבְדוּ וְעֹנֵנוּ לְאַחֵרִים׃
 חֵילָם׃ תִּרְבֶּם בְּתִמּוֹ׃ לְעֹלָם מִשְׁפָּתָם לְדוֹר׃
 וְדָר קִרְאוּ בְשִׁמוֹתָם עַל אֲדָמוֹת׃ וְאָדָם בִּיקָר׃
 בְּלִילָיו נִמְשָׁל בְּפִהַמּוֹת נְדָמוֹ׃ וְהָ דָרְכָם כָּסֶל׃
 לָמוֹ׃ וְאַחֲרֵיהֶם׃ בְּפִיהֶם יִרְצֶה סֵלָה׃ בְּצֹאֵן׃
 לִשְׂאוֹל שִׁתָּה מוֹת יָרֵעַם וַיִּדְרֹךְ בָּם יִשְׂרָאֵל׃ לְבָקָר׃
 וְצִירִים לְבִלְוֹת שְׂאוֹל מוֹבֵל לוֹ׃ אִף אֱלֹהִים׃
 יִפְדֶּה נַפְשִׁי מִיַּד שְׂאוֹל כִּי יִקְחֵנִי סֵלָה׃ אֵל׃
 תִּירָא כִּי יַעֲשֶׂה אִישׁ כִּי יִרְפֶּה כְבוֹד בֵּיתוֹ׃ כִּי׃
 לֹא בְמוֹתוֹ׃ יִקַּח הָאֵל לְאִיֶּיךָ אֲחֵרֵי בְבוֹד׃ כִּי׃
 נַפְשׁוֹ בְּחַיּוֹ וּבְרָךְ יִוְדֶה כִּי תִחַסְּבֵנִי לָךְ׃ תְּבוֹא׃
 עֲדִידוֹר אֲבוֹתָיו עַד יִצְחָק לֹא יִרְאֶה אֹרֶךְ׃ אָדָם׃
 בִּיקָר וְלֹא יִבָּן נִמְשָׁל בְּפִהַמּוֹת נְדָמוֹ׃

PSAL L

מִסְמֹר לְבִגְיָקָרָה׃ צִוֹל יִהְיֶה וּמִהֲלֵל׃
 מֵאֵל בְּעֵר אֱלֹהֵינוּ הִרְקָדְשׁ׃ יִפֶּה נוֹף מִשְׁוֹשׁ׃
 כְּלִי הָאָרֶץ הִרְצִינוּ יִרְבֵּנִי צִפּוֹן אֶרֶב מִלֶּךְ רַב׃
 אֱלֹהִים בְּאַרְמוֹתֶיהָ נִדְרַע לְמִשְׁנֵב׃ כִּי הִנֵּה׃
 הַמַּלְכִים נִשְׁעָדוּ עֲבָדֵי יְהוָה׃ הִמָּה רָאָה בֶן׃
 תִּמְחֶדוּ בְּהִלָּה נִחְפּוֹ׃ רָעֵדָה אֲחֻזָּתָם שֵׁם חָלִיל׃
 כִּי הִנֵּה׃ בְּרוּחַ מְדָרִים תִּשְׁבֵּר אֲנִיּוֹת תִּרְשִׁישׁ׃
 כְּפִי שְׁמַעְנִי׃ בֶּן רֵאִינוּ בְּעִירֵי יְהוָה צְבָאוֹת׃
 בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהִים יְכַנְנֶנָּה עַד עוֹלָם סֵלָה׃
 דְּפִינוּ אֱלֹהִים חֲסִידָךְ בְּלָבָב חִינֶכֶךְ׃ נִשְׁמָךְ׃
 אֱלֹהִים בֶּן הַתְּהִלָּה עַל קִצְיוֹ אֶרֶץ צִדְקָה מִלֵּאָה׃
 יִמְיָנָךְ׃ יִשְׁמַח הִרְצִינוּ תְּהִלָּתָהּ בְּנוֹת יְהוָה׃
 לְיָמֵינוּ מִשְׁפָּטֶיךָ׃ סִגְנו צִינוּ וְהַקִּיפָה סִפְרוֹ׃
 מִגְדִּלָּה׃ שִׁיתוּ לְבָבָם לְחִילָה פִּסְגֵּי אֲרָמוֹתֶיהָ׃
 לְמִעַן תִּסְפְּרוּ לְדוֹר אַחֲרָיו׃ כִּי זֶה אֱלֹהִים׃
 אֱלֹהֵינוּ עוֹלָם וָעַד הוּא יִבְרָכֵנו עַל מוֹת׃

PSAL. XLIX. מט

לְמִצְחָה לְבִגְיָקָרָה מִסְמֹר׃ שְׁמַעְרוֹתָ לֹל׃
 הַעֲמִים הָאֵלֵינוּ כְּלִי שִׁבִּי הָלֹךְ׃ בְּסִגְנוֹ אָדָם׃
 בְּסִגְנוֹ אִישׁ יָחַד עֲשִׂיר וּבְיוֹן׃ כִּי יִבְרַח חֲכָמוֹת׃
 וְהִנֵּה לִבִּי חֲבוּנוֹת׃ אֲפֹה לְמִשְׁלַל אֲנִי אֲפֹה׃
 בְּכָבוֹד חִידָיו׃ לִמָּה אִירָא בְּיָמֵי רָע עוֹן עֲשָׂנִי׃
 יִסְבְּנוּ הַנְּשָׁתִים עַל חֵילָם וְגַב לְעֹשֶׂם וְהִלָּלוּ׃
 אֵחַ לֹא-סָרָה יִפְדֶּה אִישׁ לֹא-יָמֵן לְאֵלֵיהֶם כִּפְרוֹ׃
 וַיָּקָר פְּדִינוּ נַפְשָׁם וְחָדַל לְעוֹלָם׃ וַיִּחַדְעוּ׃

יִמְצָה לְנֶצַח יְחִיָּה וְיִסְחָק מֵאֵלֶּיךָ וְיִשְׂרָאֵל
מֵאֶרֶץ חַיִּים סֵלָה : וְיִרְאוּ צָדִיקִים וְיִרְאוּ וְיִגְלוּ
וְיִשְׁחָקוּ : הִנֵּה הַפֶּגֶר לֹא יִשִּׁים אֱלֹהִים מִשְׁנוֹ
וּבְנִיחַ בְּרַב עֲשֹׂרֹ יָעוּ בְּדוֹתָיו : וְאֵיךְ בָּנִיתָ
רָעָן בְּבֵית אֱלֹהִים בְּמִדְּבָרָהּ בְּחִסְרֵי אֱלֹהִים עוֹלָם
וְעַד : אֲדוֹתָ לְעוֹלָם כִּי עֲשִׂיתָ וְאִמְרָה שִׁבְחָה כִּי
טוֹב נָגַד חֲסִידָךְ :

21 תִּמְצָדֶיךָ : אֵלֶּה עֲשִׂיתָ וְהִחֲשִׂיתָ וּפִמִּיתָ הַיּוֹד
22 אֲדוֹתָ כְּמֹדָה אֲבִיחָה וְאִמְרָה לְעִינֶיךָ : בִּינֹר
נָא וְאֵת שִׁכְתּוֹ אֱלֹהִים כִּי אֲמִירָה וְאֵין מִצִּיל :
23 וְכֵן תִּדְרֶה יִכְבְּדֶנִּי וְשֵׁם דָּרְךָ אֲרָאֵנִי בְּשֵׁעַ
אֱלֹהִים :

PSAL. LI. נא

1 לְמַנְצָה מִזְמֹר לְדָוִד : בְּנוֹא אֲלֵי נֶגְנוּ הַבְּנִי
2 פֶּאֶשֶׁר לֹא אֶל־בֵּית שָׁבַע : חֲנָנִי אֱלֹהִים
3
4 פֶּסֶדְךָ בְּרַב רַחֲמֶיךָ מִחֵה פֶשְׁעִי : הִרְבֵּה
5 בְּכִסְיִי מִשְׁנוֹ וּמִחֲפָצָתִי מִהֲרֵנִי : כִּי־פֶשְׁעִי אֵין
6 אֲדַע וְחַטָּאתִי נִגְדִי תָמִיד : לֹךְ לְבִדְךָ חֲטָאתִי
7 וְהִרְעֵה בְעֵינֶיךָ עֲשִׂירִי לְמַעַן הַצִּדִּיק בְּבִרְךָ
8 הַנּוֹבֵה בְּשִׁפְטֶיךָ : הִרְבֵּעִינוּ חוֹלָלֵי וְבִלְשָׁא
9 חַמְתִּי אִמִּי : הִרְאֵמֹת חֲפָצֶיךָ בְּשִׁחוֹת וּבִסְתָם
10 חֲכָמָה תוֹדִיעֵנִי : מִחֲפָצֶיךָ מִנּוֹב וּמִמֶּדֶה חֲכָמִנִי
11 וּמִשְׁלֵל אֲלֵכֶן : תִּשְׁמָעֵנִי שְׁשׁוֹן וּשְׁמִיחָה תִּגְלֶנֶה
12 עֲשִׂיתָ הַיִּתִּי : חֲסִדֶּךָ מִיָּד מִחֲסָא וְכִלְעֵנִי
13 מִחוֹת : לֵב פֶּחֱדֹר בְּרָא לִי אֱלֹהִים וְרִחַם לְכוֹן
14 הַיֵּשֶׁת בְּקִרְבִּי : אֶל־תִּשְׁלִיכֵנִי מִלִּפְנֵיךָ וְרִחַם קִרְשֶׁךָ
15 אֶל־תֶּקַח מִכִּי : הַשִּׁיבָה לִּי שְׁשׁוֹן יִשְׁעֶךָ וְרִחַם
16 כְּדִיָּה חֲסָמְכִי : אֲלַמְּדָה פִּשְׁעִים וּרְכִיבָה חֲסָאִים
17 אֲדַע יִשְׁבוּ : הַצִּילֵנִי מִדְּמִים אֱלֹהִים אֲלֵי
18 חֲסִידֶיךָ תִּרְצֵן לְשׁוֹנֵי צִדְקָתְךָ : אֲדַע שִׁפְתֵי חֲפָצֶיךָ
19 וְכִי תִדְרֶה : כִּי לֹא־תִחַפֵּץ נֶבֶד וְאִהְיֶנָּה
20 עוֹלָה לֹא תִרְצֶה : וְכֵן אֱלֹהִים רִחַם וּשְׁבִרָה לֵב
21 מִשְׁבֵּר וְנִרְפָּה אֱלֹהִים לֹא תִבּוֹה : הַשִּׁיבָה בְּרִצְוֶנְךָ
22 אֶל־צִיּוֹן תִּבְנֶה הַיּוֹמוֹת וְיִשְׁלָם : אֶן תִּחַפֵּץ וְכֵן
23 צִדִּיק עוֹלָה וְכִלִּיל אֶן יִשְׁעוֹ עֲלִימּוֹתֶיךָ פִּתִּים :

PSAL. LI. נב

1 לְמַנְצָה מִזְמֹר לְדָוִד : בְּנוֹא וְאֵין וְאֵין
2 וְאֵין וְאֵין לִי בֵּית אֶל־יִמְלֶךְ :
3 מִיָּה תִּתְחַלֵּל בְּרִצְוֶה הַנּוֹבֵר חֲסִד אֶל פִּלְהִים :
4 וְרִחַם תִּחַשְׁבֵּב לְשׁוֹנֵי חֲסִד מִלְּפָשַׁע עֲשֵׂה רַחֲמֶיךָ :
5 אֲדוֹתָ רַע מִשְׁנוֹ שִׁכָּר מִדְּבַר צָדִיק סֵלָה :
6 אֲדוֹתָ כְּדִבְרֵי־כֹל לְשׁוֹן מִכָּה : בְּסִלָּא
7

PSAL. LIII. נג

1 לְמַנְצָה עַל־מַחְלֹת מִשְׁפִּיל לְדָוִד : אֲמִיר נָגַל
2 בְּלִבִּי אֵין אֱלֹהִים הַשְׁחִיתוּ וְהַחֲעִיבוּ עוֹלָם אֵין עֲשֵׂה
3 טוֹב : אֱלֹהִים מִשְׁמִים הַשְׁקֵף עַל־בְּנֵי־אָדָם
4 לְרֹאוֹת הַיֵּשֶׁת מִשְׁפִּיל דָּרֵשׁ אֶת־אֱלֹהִים : בְּלוֹ
5 כִּי יִדְרֹו לְאֵלֹהֵי אֵין עֲשֵׂה־טוֹב אֵין בְּסִיחָךְ :
6 הֲלֹא־יִדְעוּ פֶּעַלִּי אֵין אֲכִלֵּי עֵצִי אֲכִלוּ לָחֶם
7 אֱלֹהִים לֹא קָרָאוּ : שֵׁם פֶּחֱדֹר־פֶּחֱדֹר לֹא־דָרָה
8 פֶּחֱדֹר כִּי־אֱלֹהִים פֶּחֱדֹר עֲצֻמוֹת חֲזָק הִבְשִׁיחָה כִּי
9 אֱלֹהִים מֵאָסֶם : כִּי יִתֵּן מִצִּיּוֹן יִשְׁעוֹת יִשְׂרָאֵל
10 בְּשׁוֹב אֱלֹהִים שְׁבוֹת עֲמֹו יִגַּל לְעֵלֶב יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל :

PSAL. LIV. נד

1 לְמַנְצָה בְּנִינּוֹת מִשְׁפִּיל לְדָוִד : בְּנוֹא הַיִּסִּים
2 וְאִמְרוּ לְשִׁאֵל הֲלֹא לָדֹד מִסְתַּחֵר עֲמִנִי : אֱלֹהִים
3 בְּשִׁמְךָ הַשִּׁיבֵנִי וּבְנִיחָתְךָ תִּדְגֵנִי : אֱלֹהִים שְׁמַע
4 תִּפְלִילִי הַאֲזִינָה לְאִמְרֵי־יִי : כִּי זָרִים קְמַרְעִלִי
5 וְעִרְיִים בְּקִשְׁוּ בְּשִׁי לֹא שָׁמוּ אֱלֹהִים לְגִבָּם
6 סֵלָה : הִנֵּה אֱלֹהִים עוֹר לִי אֲדַע בְּסִמְכִי נִפְשִׁי :
7 יִשְׁוֹב הָרַע לְשִׁירִי בְּאִמְתָּךְ הַצִּמִּיתָם : בְּנִדְבָה
8 אֲזַבְּחָה לָּךְ אֲזַבְּחָה שִׁבְחָה יְהוָה כִּי־טוֹב : כִּי
9 מִלִּפְנֵי־צָרָה הַצִּילֵנִי וּבְאֵיבִי רָצִיתָ עֵינִי :

PSAL. LV. נה

1 לְמַנְצָה בְּנִינּוֹת מִשְׁפִּיל לְדָוִד : הַאֲזִינָה אֱלֹהִים
2 תִּפְלִילִי וְאֶל־תִּתְחַלֵּם מִחֲפָצִי : הַשִּׁיבָה לִּי
3 וְעֵנִי אֲרִיד בְּשִׁיחִי וְאִהְיֶיךָ : מִקּוֹל אֲוִיב מִפְּנֵי
4 עֲקָה רָשָׁע כִּי־מִשְׁנוֹ עָלַי אֵין וְכֵן יִשְׁמָעִי :
5 לִבִּי יִתֵּל בְּקִרְבִּי וְאִימוֹת מוֹת נִפְלוּ עָלַי : וְאִהְיֶיךָ
6

21 These things hast thou done, and ^a I kept silence; thou thoughtest that I was altogether such an one as thyself; but I will reprove thee, and set them in order before thine eyes.

22 Now consider this, ye that ^d forget God, lest I tear you in pieces, and there be none to deliver.

23 Whoso offereth praise ^e glorifieth me: and to him that ^d ordereth his conversation *aright* will I shew the salvation of God.

PSALM LI.

To the chief Musician. A Psalm of David, when ⁱ Nathan the prophet came unto him, after he had gone in to Bath-sheba. ^k

HAVE mercy upon me, O God, according to thy loving-kindness; according unto the multitude of thy tender mercies blot ⁿ out my transgressions.

2 Wash ^o me thoroughly from mine iniquity, and cleanse me from my sin.

3 For I acknowledge ^p my transgressions; and my sin is ever before me.

4 Against ^q thee, thee only, have I sinned, and done *this* evil in thy sight; ^r that thou mightest be justified when thou speakest, and be clear when thou judgest.

5 Behold, ^s I was shapen in iniquity; and in sin did my mother ^t conceive me.

6 Behold, thou desirest truth in the inward parts; and in the hidden *part* thou shalt make me to know wisdom.

7 Purge ^u me with hyssop, and I shall be clean: wash me, and I shall be ^v whiter than snow.

8 Make me to hear joy and gladness; *that* the bones *which* thou hast broken may rejoice. ^w

9 Hide ^x thy face from my sins, and blot out all mine iniquities.

10 Create ^y in me a clean heart, O God; and renew a ^z right spirit within me.

11 Cast me not away from thy presence; and take not ^{aa} thy holy Spirit from me.

12 Restore unto me the joy of thy salvation; and uphold me *with* thy free ^{ab} Spirit:

13 Then ^{ac} will I teach transgressors thy ways; and sinners shall be converted unto thee.

14 Deliver me from ^{ad} blood-guiltiness, O God; thou God of my salvation; and my tongue shall sing aloud of thy righteousness.

15 O LORD, open thou my lips; and my mouth shall shew forth thy praise.

16 For ^{ae} thou desirest not sacrifice, *v* else would I give *it*: thou delightest not in burnt-offering.

17 The sacrifices of God are a broken spirit: a broken ^{af} and a contrite heart, O God, thou wilt not despise.

18 Do good in thy good pleasure unto Zion: build thou the walls of Jerusalem.

19 Then shalt thou be pleased with the sacrifices ^{ag} of righteousness, with burnt-offering, and whole burnt-offering: then shall they offer bullocks upon thine altar.

PSALM LII.

To the chief Musician, Maschil. A Psalm of David, when Doeg ^{ah} the Edomite came and *avowed* ^{ai} Saul, and said unto him, David is come to the house of Ahimelech.

WHY boastest thou thyself in mischief, O mighty man? the ^{aj} goodness of God endureth continually.

2 Thy tongue deviseth mischiefs, like a sharp razor, working deceitfully.

3 Thou lovest evil more than good, and lying ^{ak} rather than to speak righteousness. Selah.

a Ec. 8. 11, 12.

b Ro. 2. 4.

c 2 Pe. 3. 9.

d or, and the.

e Pr. 19. 5, 9.

f beat thee down.

g Pr. 2. 22.

h Ps. 9. 2, 9.

i disposeth his way.

j Phil. 1. 27.

k 1 Ti. 6. 17.

l or, substance.

m Ps. 1. 3.

n 92. 12.

o 2 Sa. 12. 1.

p &c.

q 2 Sa. 11. 2, 4.

r La. 3. 25, 26.

s Ps. 73. 28.

t Is. 43. 25.

u 44. 22.

v Ac. 3. 19.

w Re. 1. 5.

x Pr. 28. 13.

y Ps. 14. 1, &c.

z Ge. 6. 5, 12.

aa 2 Sa. 12. 13.

ab Ep. 5. 12.

ac Lu. 15. 21.

ad Ps. 11. 4.

ae Ep. 2. 3.

af warm.

ag Le. 14. 4, 9.

ah Nu. 19. 18.

ai He. 9. 19.

aj Is. 1. 18.

ak they feared a fear.

al Pr. 28. 1.

am Mat. 5. 4.

an Je. 16. 17.

ao Je. 6. 30.

ap Who will give salutations, &c.

aq Ac. 15. 9.

ar Ps. 126. 1, 3.

as or, constant.

at Lu. 11. 13.

au Co. 3. 17.

av 1 Sa. 23. 19.

aw Zec. 3. 1, 8.

ax bloods.

ay Ps. 71. 23, 24.

az Ps. 36. 1.

ba Ho. 6. 6.

bb Mi. 6. 7, 8.

bc He. 10. 4, 10.

bd Ps. 118. 7.

be or, that I should.

bf those that observe me,

bg Ps. 5. 8.

bh Is. 66. 2.

bi 1 Sa. 26. 24.

bj Ps. 4. 5.

bk Ro. 12. 1.

bl 1 Sa. 21. 7.

bm 22. 9.

bn Eze. 22. 9.

bo Ps. 137. 1, 2.

bp 2 Sa. 16. 7, 8.

bq Ps. 116. 3.

br Je. 9. 4, 5.

bs covered.

4 Thou lovest all devouring words, ^{ba} O thou deceitful tongue.

5 God ^{bb} shall likewise ^{bc} destroy thee for ever: he shall take thee away, and pluck thee out of *thy* dwelling-place, and ^{bd} root thee out of the land of the living. Selah.

6 The righteous also shall see, and fear, and shall laugh at him:

7 Lo, ^{be} this is the man that made not God his strength; but trusted ^{bf} in the abundance of his riches, and strengthened himself in his ^{bg} wickedness.

8 But I *am* like ^{bh} a green olive-tree in the house of God: I trust in the mercy of God for ever and ever.

9 I will praise thee for ever, because thou hast done *it*: and I will wait ^{bi} on thy name; for ^{bj} *it* is good before thy saints.

PSALM LIII.

To the chief Musician upon Mahalath, Maschil. A Psalm of David.

THE ^{bk} fool hath said in his heart, *There is no God.* Corrupt ^{bl} are they, and have done ^{bm} abominable iniquity: *there is none that doeth good.*

2 God ^{bn} looked down from heaven upon the children of men, to see if there were *any* that did understand, that did seek God.

3 Every one of them is gone back; they are altogether become filthy: *there is none that doeth good, no, not one.*

4 Have the workers of iniquity no knowledge? who eat up my people *as* they eat bread: they have not called upon God.

5 There ^{bo} were they in great fear, ^{bp} where no fear was; for God hath scattered the bones of him that encampeth *against* thee: thou hast put *them* to shame, because ^{bq} God hath despised them.

6 O ^{br} *ah* that the salvation of Israel *were* come out of Zion! When ^{bs} God bringeth back the captivity of his people, Jacob shall rejoice, and Israel shall be glad.

PSALM LIV.

To the chief Musician on Neginoth, Maschil. A Psalm of David, when the ^{bt} Ziphims came and said to Saul, Doth not David

hide himself with us?

SAVE me, O God, by thy name, and judge me by thy strength.

2 Hear my prayer, O God; give ear to the words of my mouth.

3 For strangers are risen up against me, and oppressors seek after my soul: ^{bu} they have not set God before them. Selah.

4 Behold, God ^{bv} is my helper: the ^{bw} LORD is with them that uphold my soul.

5 He shall reward evil unto ^{bx} mine enemies: cut them off in thy wrath.

6 I will freely sacrifice unto thee: I will praise thy name, O LORD, for ^{by} *it* is good.

7 For ^{bz} he ^{ca} hath delivered me out of all trouble; and mine eye hath seen ^{cb} his desire upon mine enemies.

PSALM LV.

To the chief Musician on Neginoth, Maschil. A Psalm of David.

GIVE ear to my prayer, O God; and hide not thyself from my supplication.

2 Attend unto me, and hear me: I mourn in my complaint, and make a noise;

3 Because of the voice of the enemy, because of the oppression of the wicked: for ^{cc} they cast iniquity upon me, and in wrath they hate me.

4 My heart is sore pained within me; and the terrors ^{cd} of death are fallen upon me.

5 Fearfulness and trembling are come upon me, and horror ^{ce} hath ^{cf} overwhelmed me.

6 And I said, Oh that I had wings like a dove; for *then* would I fly away & be at rest.

7 Lo, *then* would I wander far off, and remain in the wilderness. Selah.

8 I would hasten my escape from the windy storm and tempest.

9 Destroy, O LORD, and divide their tongues: for I have seen^a violence and strife in the city.

10 Day and night they go about it, upon the walls thereof; mischief also and sorrow are in the midst of it.

11 Wickedness *is* in the midst thereof; deceit & guile depart not from her streets.

12 For *it* was not an enemy that reproached me; then I could have borne *it*: neither was *it* he that hated me that did magnify himself against me; then I would have hid myself from him;

13 But *it* was thou, ^aa man ^γmine equal, my guide,^e and mine acquaintance.

14 We ^δtook sweet counsel together, and walked ^ζunto ^ηthy house of God in company.

15 Let death seize upon them, and let them go down quick^ξ into ^ηhell: for wickedness *is* in their dwellings & among them.

16 As^λ for me, I will call upon God; and the LORD shall save me.

17 Evening,^ι and morning, and at noon, will I pray, and cry aloud; and he shall hear my voice.

18 He hath delivered my soul in peace from the battle *that was* against me: for there were many^μ with me.

19 God shall hear and afflict them, even he that abideth of old. Selah. ^κBecause they have no changes,^ν therefore they fear not God.

20 He hath put forth his hands against such as be at peace with him; he hath ^λbroken his covenant.

21 *The words* of his mouth were smoother than butter, but war *was* in his heart: his words were softer than oil, yet *were* they drawn swords.

22 Cast^ρ thy burden upon the LORD, and he shall sustain thee: he^ρ shall never suffer the righteous to be moved.

23 But thou, O God, shalt bring them down into the pit of destruction: ^πbloody and deceitful men shall not ^ρlive out half their days;^τ but I will trust in thee.

PSALM LVI.

To the chief Musician upon Jonath-elem-rechokim, ^σMich^ιam of David, when^τ the Philistines took him in Gath.

BE merciful unto me, O God; for man would swallow^μ me up: he fighting daily, oppresseth me.

2 Mine ^χenemies would daily swallow me up: for *they* be many that fight against me, O thou Most High.

3 What time I am afraid,^ω I will trust in thee.

4 In God I will praise his word; in God I have put my trust:^ξ I will not fear what flesh can do unto me.

5 Every day they wrest my words;^ξ all their thoughts *are* against me for evil.

6 They gather themselves together, they hide themselves, they mark^δ my steps, when they wait for my soul.

7 Shall they escape by iniquity?^δ in *thine* anger cast down the people, O God.

8 Thou tellest my wanderings: put thou my tears into thy bottle: *are they* not in thy book?^δ

9 When I cry unto thee, then shall mine enemies turn back: this I know; for^ξ God *is* for me.

^a Je. 6. 7.

^β or, Destroy not, A golden Psalm.

^δ Ps. 142, title.

^ε 1 Sa. 22. 1.

^ζ Ps. 63. 7.

^δ Ps. 41. 9.

^γ according to my rank.

^e 2 Sa. 15. 12.

^δ Who sweetened counsel.

^f Ps. 42. 4.

^ζ or, he reproacheth.

^g Nu. 16. 30.

³².

^η or, the grave.

^h Ps. 73. 28.

ⁱ Da. 6. 10.

^{Ac.} 3. 1.

^k Ps. 52. 2.

^l Mi. 7. 2.

^m 2 Ch. 32. 7, 8.

¹ Jn. 4. 4.

^θ or, prepared.

^κ or, With whom also there be no changes, yet they.

ⁿ Ps. 73. 5, &c.

^ο Ps. 108. 1. 5.

^λ profaned.

^ρ Mat. 6. 25, 30.

¹ Pe. 5. 7.

^μ or, gift.

^q Ps. 121. 3.

^ν or, Destroy not, A golden Psalm of David.

^π men of bloods and deceit.

^ρ halve.

^τ Pr. 16. 27.

^σ Ps. 21. 11.

^ε or, a golden Psalm of David.

^ψ Ps. 16, title.

^t 1 Sa. 21. 11.

²⁹ 4.

^τ from the belly.

^u Ho. 8. 8.

^v Ro. 3. 13.

^φ according to the likeness of.

^χ observers.

^ψ or, asp.

^ω 1 Sa. 30. 6.

^β or, be the charmer never so cunning.

^α Lu. 12. 4, 5.

^γ Ex. 15. 15.

^ζ Lu. 11. 54.

^η Ps. 37. 32.

^θ Ec. 8. 8.

^ι Pr. 10. 25.

^κ as living as wrath.

^λ Mal. 3. 16.

^μ Re. 11. 17, 18.

^ν Ps. 68. 23.

^ξ Ro. 8. 31.

10 In God will I praise *his* word; in the LORD will I praise *his* word.

11 In God have I put my trust: I will not be afraid what man can do unto me.

12 Thy vows are upon me, O God. I will render praises unto thee.

13 For thou hast delivered my soul from death; *wilt* not thou deliver my feet from falling, that I may walk before God in the light of the living?

PSALM LVII.

To the chief Musician, ^β Al-taschith, Mich-tam of David, when^δ he fled from Saul in the cave.

BE merciful unto me, O God, be merciful unto me: for my soul trusteth in thee: yea, in^c the shadow of thy wings will I make my refuge, until *these* calamities be overpast.

2 I will cry unto God most high; unto God that performeth *all* things for me.

3 He shall send from heaven, and save me ^ζfrom the reproach of him that would swallow me up. Selah. God shall send forth his mercy and his truth.

4 My soul *is* among lions; and I lie even among them that are set on fire, even the sons of men, whose teeth *are* spears and arrows, and their tongue^κ a sharp sword.

5 Be thou exalted, O God, above the heavens; let thy glory be above all the earth.

6 They have prepared a net^ι for my steps; my soul is bowed down: they have digged a pit before me, into the midst whereof they are fallen *themselves*. Selah.

7 My heart is ^θfixed, O God, my heart is fixed; I will sing and give praise.

8 Awake up, my glory; awake,^ρ psaltery and harp: I myself will awake early.

9 I will praise thee, O LORD, among the people; I will sing unto thee among the nations.

10 For thy mercy *is* great unto the heavens, and thy truth unto the clouds.

11 Be thou exalted, O God, above the heavens: let thy glory be above all the earth.

PSALM LVIII.

To the chief Musician, ^ν Al-taschith, Mich-tam of David.

DO ye indeed speak righteousness, O congregation? do ye judge uprightly, O ye sons of men?

2 Yea, in heart^ξ ye work wickedness: ye weigh the violence of your hands in the earth.

3 The wicked are estranged from the womb; they go astray ^τas soon as they be born, speaking lies.

4 Their^ρ poison *is* ^φlike the poison of a serpent; they *are* like the deaf ^ψaddler that stoppeth her ear;

5 Which will not hearken to the voice of charmers, ^βcharming never so wisely.

6 Break their teeth, O God, in their mouth; break out the great teeth of the young lions, O LORD.

7 Let them melt^γ away as waters which run continually: when he bendeth *his bow* to shoot his arrows, let them be as cut in pieces.

8 As a snail which melteth, let *every one* of them pass away; like the untimely birth of a woman, that they may not see the sun.

9 Before your pots can feel the thorns, he shall take them away as ^αwith a whirlwind, ^γboth living, and in *his* wrath.

10 The righteous shall rejoice^ρ when he seeth the vengeance: he^ξ shall wash his feet in the blood of the wicked.

11 So that a man shall say, Verily *these*

דבר : באלהים בטחתי לא אירא מהיעשה
אדם לי : עלי אלהים נדרה בשלם תודות
לך : כי חצלת נפשי מפומה הלא רגלי בידתי
להתהלך לפני אלהים באור חיים :

PSAL. LVII. נ

למנצח אל־תשחת לדוד מכתם בדרו מפני
שאל במערה : חפני אלהים חפני כי בך
חסיה נפשי ובצל־כנפיה אחסה עד־על
היות : אקרא לאלהים עלי לאל גמר עלי
ישלח משמים וישעיני חנה שאפי סלה
ישלח אלהים חסדו ואמתו : נפשי ברחו
לבאם אשכבה לחמים בני־אדם שניהם חנית
וחצים ולשונם הרב חדה : רומה על־השמים
אלהים על פל־הארץ בבוה : רשתי הכנינו
לפעמי בפף נפשי פרו לפני שיחה נפלי בחוכה
סלה : גנון לפני אלהים גנון לגי אשירה
ואומרה : ענה בנדי ענה הנבל ונזור
אעירה שחר : אויף בעפים אדני אפורה
בלאמים : כִּי־גל עד־שמים חסדך ועד־
שחקים אמתך : רומה על־שמים אלהים על
פל־הארץ בבוה :

וירעד נבא כי ותכסני פלצות : ואמר כי־יחך
לי אבר פיונה מעופה ואשכבה : הנה ארחק
גור אלוך במדבר סלה : אחשה מפלט לי
מרוח סעה מפער : בלע אדני פלג לשונם כי
ראיתי חמם ורוב בעיר : יומם ולילה יסובבה
על־חולמתי ואנו ועמל בקרבה : היות בקרבה
ולא־מיש מרחבה תוך ומרמה : כי לא אויב
יחפני ואשא לא־משנאי על הנדל ואסתר
מפני : ואתה אנוש כערכי אלופי ומדעי :
אשר ידוד נמתק סוד בבית אלהים נהלך
ברגש : ושלמות עלימו ירוו שאל חיים כרעות
במנוחם בקרבם : אני אל־אלהים אקרא ויהיה
וישעני : ערב ובקר וצהרים אשיחה ואחמה
וישמע קולי : פדה בשלום נפשי מקרבלי כי
רבים היו עמדי : ושמע אל יוענם וישב קדם
סלה אשר אין חלפות למו ולא־ירא אלהים :
שלח ידיו בשלמיו חלל ברינו : חלקי
מחמאת פיו ותקרב לנו רבו דברי משמן ותמה
פתחות : השלך על־יהוה רבך והוא
יכלכלך לא־יתן לעולם מוש לצדיק : ואתה
אלהים הודורם לבאר שחת אנשי דמים
ומרמה לא־תחצי ימיהם ואני אבטח בך :

PSAL. LVI. ט

למנצח אל־תשחת לדוד מכתם : האמנם
אלם צדק תדברון משירים תשפטו בני אדם :
אח־גלב עולת תפעלון בארץ חמם יריכם
תפלטון : נור רשעים מרחם תעו מפני דברי
קוב : חמת־למו כדמות חמת־דגש כמ־פתן
חרש יאמם אזני : אשר לא־ישמע לקול
מלחשים חובר חברים מחפץ : אלהים חס
שגמו בשמו מלעות פסירים נחוי ידוה :
ימאמי כמ־מים יתהלכו למו ירוך רצו כמו
יתכללו : כמו שגלל חמם יחלך נפל אשח
בל־קווי שמש : בטרם יבנו סלחנים אטך
כמ־ח כמ־חרון ישעני : ישמח צדיק ביהוה

למנצח על־יונת אלם רחמים לדוד מכתם
באחו אוחו פלשתים בנת : חפני אלהים כי
שאפני אנוש פלחיום לחם יחצני : שאפני
שורי פלחיום פירבים לחמים לי מרום : יום
אירא אני אלוך אבטח : באלהים אהלל
דברו באלהים בטחתי לא אירא מהיעשה
בעיר לי : פל־דיוס דברי יעצני עלי פל־
מחשבתם לרע : יגורי יצפוני הפה עקב
ישמרו פאשר קוי נפשי : על־און פלש־למו
באף עמים הור אלהים : נד ספרתה אתה
שומה ומעתי בנאדך הלא בספרתך : או
שנוי אויב אחור גוים אקרא ויה־יעני כי
אלהים לי : באלהים אהלל דבר ביהוה אהלל

12 בָּגַס פְּעָמָיו יִרְחֹץ בַּסֶּם הָרָשָׁעִי וַיֹּאמֶר אֲדָם
אֵךְ שָׁרָה לְצִדִּיק אֵךְ יִשְׁׁאֲלֻהֶם שְׂפָתָיו בְּזָרָעִי
לְמַנְצָה אֶל־פְּשָׁתָהּ לְדֹר מִכְתָּם בְּשִׁלַּח שְׁאֵל
וַיִּשְׁמְרוּ אֶת־הַנְּתִיב לְתִמְתִּיו הַצִּיִּלִּי מֵאֲבִי
אֱלֹהֵי מִסְתַּקְוִמִּי הַשְׁבֵּנִי הַצִּיִּלִּי מִפְּעָלִי
אֲנִי וּמֵאֲנָשֵׁי דָמִים הוֹשִׁיעֵנִי כִּי הִנֵּה אֶרְבֵּי
לִנְפְשִׁי יִגְדְּלוּ עָלַי עֵדִים לֹא־פָשַׁעִי וְלֹא־חַפְזָתִי
יְהוָה כִּלִּי־עֵדִי יִרְצֹן וַיִּפְגְּעוּ עֲוֹנֹתִי לִקְרָאתִי
וַיִּפָּקֵד וַאֲפָקֵד יְהוָה־אֱלֹהִים צָבָאוֹת אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל הַקֹּצֵר לַפֶּקֶד כָּל־הַגּוֹיִם אֶל־חֶסֶד־כָּל
7 בְּגִדֵי אֲנִי סֵלָה וְשִׁבְנוּ לַעֲרֹב יְהִי כָלֵב
וַיִּסְבְּנוּ עִיר הַהִיא לַעֲשֹׂן בְּשִׁתָּם וְזִבְרוֹת
9 בְּשִׁתְּוֹתֵיהֶם בִּרְמֵי שִׁמְעִי וַאֲפָקֵד יְהוָה תִּשְׁחָק
10 לְמוֹ הַלֵּלִי לְכָל־גּוֹיִם עֲדוּ אֱלֹהֵי אֲשִׁמְרָה
11 בִּי־אֱלֹהִים מִשְׁבְּנִי אֱלֹהֵי חֶסֶד וְיִדְמֵנִי אֱלֹהִים
12 וַיֹּאמֶר בְּשׁוֹרְרִי אֶל־תִּהְרָגֶם כִּי־יִשְׁפָּדוּ עָמִי
13 הַנִּיעֲמוּ בְּחִירָה וְהוֹרִימוּ מִגְּדֵי אֲדָנִי חַפְזָתִי
שִׁמּוֹ דָּבַר־שִׁפְתֵּימוֹ וַיִּלְכְּדוּ בְּגִבּוֹתֵם וּמֵאֲלָה
14 וּמִפְּחַשׁ יִסְפְּרוּ פֶלֶא בְּחִמָּה פֶלֶא וַיִּגְמְלוּ
וַיִּדְעוּ כִּי־אֱלֹהִים מִשָּׁל בַּעֲקֹב לֹא־פָסַח הָאָרֶץ
15 סֵלָה וְשִׁבְנוּ לַעֲרֹב יְהִי כָלֵב וַיִּסְבְּנוּ עִיר
16 הַחֵמָה יִנְרָעוּ לְאֵלֵל אִם־לֹא יִשְׁבַּע וַיִּלְנִי
17 וַאֲנִי אֲשִׁיר עֹד וַאֲבִיגַי לְקֹר חֶסֶד־כִּי־הֵייתִי
18 מִשְׁבָּב לִי וּמִנֹּס בָּיִם צִרְלִי עָדִי אֱלֹהֵי
אֲמוּנָה בִּי־אֱלֹהִים מִשְׁבְּנִי אֱלֹהֵי חֶסֶד

PSAL. LIX. נט

PSAL. LXI. סא

1 לְמַנְצָה אֶל־נִינְתָה לְדֹר שְׁמַעֲהָ אֱלֹהִים רַחֲמֵי
2 חֲקִישִׁיבָה תִּפְלָתִי מִקְצֵה הָאָרֶץ אֱלֹהֵי אֲהִרָה
3 בַּעֲמֻחַ לִבִּי בַּצִּוְרֵי־רוּחַ מִפְּנֵי תִנְחִנִי כִּי־
4 הֵייתִי מִחֶסֶד לִי מִגְּדִלִי מִפְּנֵי אוֹיֵב אֲנִירָה
5 בְּאִרְחֵי עוֹלָמִים אֲחֻסָּה בְּסֹתֵר בְּנִפְקָה סֵלָה
6 כִּי־אֲפָקֵד אֱלֹהִים שְׁמַעֲתָ לִמְדִי רַחֲמֵי יִרְשֵׁת
7 יִרְאֵי שִׁמְךָ יָמִים עַל־יְמִי־מַלְכֶּךָ חוֹסֵיךָ שְׁנוּחֵי
8 כְּמוֹ־נֶר וְדֹר יִשָּׁב עוֹלָם לִפְנֵי אֱלֹהִים חֶסֶד
9 וְאֲמַת מִן יִצְאָדָה כִּי־אֲמוּנָה שִׁמְךָ לְעַד
לְשִׁלְמִי כִרְיִי יוֹם יוֹם

PSAL. LXII. סב

1 לְמַנְצָה עַל־יְדִוּתִי מִזְמוֹר לְדֹר אֵךְ אֵל־
2 אֱלֹהִים דּוֹמִיָה נִפְשִׁי מִפְּנֵי יִשׁוּעָתִי אֵךְ־הִיא
3 צִוִּי וַיִּשְׁעָתִי מִשְׁבְּנִי לֹא־אֶפְסֹס רַבָּה עַד־
4 אֲבִיָה הַתְּהוֹתֵת עַל־אִישׁ הָרָצָהוּ כָלֵב־כִּי
5 נִשְׁוִי גִדֵּר הַדְּחִירָה אֵךְ מִשְׁאֲתִי יִצְעִי
6 לְרִחִים יִרְצִי לִבִּי בְּפִי יִגְדְּמוּ וַיִּקְרָבֻם יִקְלָל־
7 סֵלָה אֵךְ לֵאלֹהִים דּוֹמִי נִפְשִׁי כִּי־מִפְּנֵי
8 וְעוֹתִי אֵךְ־הִיא צִוִּי וַיִּשְׁעָתִי מִשְׁבְּנִי לֹא־
9 אֶפְסֹס עַל־אֱלֹהִים יִשְׁעִי וַיִּבְדִּי צִוִּי־שִׁי
10 מִחֲסִי בְּאֱלֹהִים בְּסִיחוּ בֹו בְּכָל־עַתָּה עֵם
11 שִׁפְרִי־לִפְנֵי לְבַבְכֶּם אֱלֹהִים מִחֶסֶד לִנֵּי סֵלָה
12 אֵךְ־הַגִּל בְּנֵי־אָדָם כִּי־בִי־אִישׁ בְּמֵאֲנִים
13 לְעֵלֹת הַפֶּסֶח מִהֶבֶל יָדוֹ אֶל־תִּבְסָחוּ בַּעֲשֵׁי
14 וַיִּבְגְּלוּ אֶל־תְּהַבִּילוּ חִלִּי כִּי־יִגְוֹב אֶל־תִּשְׁתִּי לִבִּי
15 אֲחֵת יִדְרֵי אֱלֹהִים שְׁתִּי־יָדִי שְׁמַעֲתִי כִּי עָדִי
16 לְאֱלֹהִים וַיִּחַ־אֲדָנִי חֶסֶד כִּי־אֲמַתִּי הַשֶּׁלֶם
17 לְאִישׁ כְּמַעֲשָׁדִי

PSAL. LX. ס

1 לְמַנְצָה עַל־שׁוֹשֵׁן עֲדוֹת מִכְתָּם לְדֹר לְלִמּוֹד
2 בְּחַצוֹתֵי אֶת אֲרֵם נִחְרִים וְאֶת אֲרָם צוֹבֵר
3 וַיִּשָּׁב יוֹאֵב וַיִּפֹּךְ אֶת־אֲדָוִם בְּגִיא־מֶלֶח שִׁנִּים
4 עֲשֵׂר אֱלֹהֵי אֱלֹהִים וַיִּחַתְנוּ פִּרְצֵהֵם אֲנִפֹת
5 הַשְׁוֹבֵב לִנִּי הָרַעֲשָׁה אֶרֶץ פְּצִמְתָּהּ רַבָּה
6 שִׁבְרָה כִּי־מָסָה הָרִאִיתָ עֲפֹק מֶסֶח הַשְׁחִיתָנוּ
7 יָיִן הָרַעֲלָה נִתְּתָה לִירֵאָה נָס לְחַנּוּסִים
8 מִפְּנֵי קִשָּׁט סֵלָה לְמַעַן יִחַצְצִין יִדְרֵיךָ
9 יוֹשִׁיעָה יִמְנָת וַיִּגְוֹ יֵלֵךְ דִּבְרִי בְּקִרְשׁוֹ

is β a reward for the righteous: verily he is a God that judgeth ^a in the earth.

PSALM LIX.

To the chief Musician, Al-taschith, δ Michtam of David; when δ Saul sent, and they watched the house to kill him.

DELIVER ^d me from mine enemies, O my God: ζ defend me from them that rise up against me.

2 Deliver me from the workers of iniquity, and save me from bloody ^e men.

3 For, lo, they lie in wait for my soul; the mighty are gathered against me; not ^f for my transgression, nor for my sin, O LORD.

4 They run and prepare themselves without my fault: awake to θ help me, and behold.

5 Thou, therefore, O LORD God of hosts, the God of Israel, awake to visit all the heathen: be not merciful to any wicked transgressors. Selah.

6 They return at evening: they make a noise like a dog, & go round about the city.

7 Behold, they belch out with their mouth: swords ^h are in their lips; for who, say they, doth hear?

8 But thou, O LORD, shalt laugh ^j at them; thou shalt have all the heathen in derision.

9 Because of his strength will I wait upon thee: for God is my κ defence.

10 The God of my mercy shall prevent ⁱ me: God shall let me see my desire upon mine μ enemies.

11 Slay ^m them not, lest my people forget: scatter them by thy power; and bring them down, O LORD our shield.

12 For ⁿ the sin of their mouth, and the words of their lips, let them even be taken in their pride; and for cursing and lying which they speak.

13 Consume them in wrath, consume them, that they may not be; and ^p let them know that God ruleth in Jacob upon the ends of the earth. Selah.

14 And at evening let them return, and let them make a noise like a dog, and go round about the city.

15 Let them wander up and down τ for meat, χ and grudge if they be not satisfied.

16 But I will sing of thy power; yea, I will sing aloud of thy mercy in the morning: ^a for thou hast been my defence and refuge in the day of my trouble.

17 Unto ^c thee, O my strength, will I sing. For God is my defence, and the God of my mercy.

PSALM LX.

To the chief Musician upon ^u Shushan-eduth, β Michtam of David, to teach; when ^v he strove with Aram-naharaim, and with Aram-zobah, when Joab returned, and smote of Edom in the Valley of Salt twelve thousand.

O GOD, thou ^w hast cast us off, thou hast γ scattered us, thou hast been displeased: O turn ^x thyself to us again.

2 Thou hast made the earth to tremble; thou hast broken it: heal ^z the breaches thereof; for it shaketh.

3 Thou hast shewed thy people ^a hard things; thou hast made us to δ drink the wine of astonishment.

4 Thou hast given a banner ^c to them that feared thee, that it may be displayed because of the truth. Selah.

5 That ^d thy beloved may be delivered, save with thy right hand, and hear me.

6 God hath spoken in his holiness: I will rejoice; I will divide Shechem, and mete out the valley of Succoth.

β fruit of, Is. 3. 10.

a Ps. 9. 16.

b Ps. 57, title.

c 1Sa. 19. 11, &c.

γ or, over me: (by an irony.)

d Ps. 18. 48.

e city of strength.

ζ set me on high.

e Ps. 139. 19.

f 1Sa. 24. 11, 17.

η salvation.

g Is. 63. 3.

θ meet.

h Pr. 12. 18.

i Is. 54. 11.

j Ps. 2. 4.

k Pr. 18. 10.

κ high place.

l or, make my refuge.

l Ps. 21. 3.

μ observers,

Ps. 56. 2.

m Ge. 4. 12, 15.

n Re. 9. 6.

ν shalt add days to the days of the king.

π generation and generation.

n Pr. 12. 13.

o Ps. 43. 3.

p Ps. 46. 10, 11.

q 1Ch. 25. 1, 3.

r or, only.

s is silent,

Ps. 65. 1.

τ to eat,

Is. 65. 13.

ϕ high-place

r Ps. 37. 24.

Mi. 7. 8.

χ or, if they be not satisfied, then they will stay all night.

s Ps. 30. 5.

t Ps. 18. 1.

ψ in their inward parts.

u Ps. 80, title.

β or, a golden Psalm.

v 2Sa. 8. 3, 13.

1Ch. 3. 3, 12.

w Ps. 44. 9.

γ broken.

x La. 3. 31, 32.

zec. 10. 6.

y 1 Sa. 1. 15.

z 2 Ch. 7. 14.

Je. 30. 17.

δ or, alike.

a Ps. 71. 20.

b Is. 51. 17, 22.

c Ca. 2. 4.

d Ps. 108. 6, &c.

ζ or, strength.

e Re. 19. 1.

f 2 Co. 5. 10.

7 Gilead is mine, and Manasseh is mine; Ephraim also is the strength of mine head; Judah is my lawgiver;

8 Moab is my wash-pot; over Edom will I cast out my shoe: Philistia, triumph thou γ because of me.

9 Who will bring me into the δ strong city? who will lead me into Edom?

10 Wilt thou not, O God, which hadst cast us off? and thou, O God, which didst not go out with our armies?

11 Give us help from trouble: for vain is the η help of man.

12 Through God we shall do valiantly, for he it is that shall tread δ down our enemies.

PSALM LXI.

To the chief Musician upon Neginah.

A Psalm of David.

HEAR my cry, O God; attend unto my prayer.

2 From the end of the earth will I cry unto thee, when my heart is overwhelmed: δ lead me to the rock that is higher than I.

3 For thou hast been a shelter for me, and a strong tower κ from the enemy.

4 I will abide in thy tabernacle for ever; I will λ trust in the covert of thy wings. Selah.

5 For thou, O God, hast heard my vows: thou hast given me the heritage of those that fear thy name.

6 ν Thou wilt prolong the king's life; and his years as π many generations.

7 He shall abide before God for ever: O prepare mercy and truth, ^o which may preserve him.

8 So will I sing praise unto thy name for ever, that I may daily perform my vows.

PSALM LXII.

To the chief Musician, to ^q Jeduthun.

A Psalm of David.

TRULY ρ my soul σ waiteth upon God: from him cometh my salvation.

2 He only is my rock and my salvation; he is my ϕ defence: I shall not be ^r greatly moved.

3 How long will ye imagine mischief against a man? ye shall be slain all of you: as a bowing wall shall ye be, and as a tottering fence.

4 They only consult to cast him down from his excellency; they delight in lies: they bless with their mouth, but they curse ψ inwardly. Selah.

5 My soul, wait thou only upon God: for my expectation is from him.

6 He only is my rock and my salvation: he is my defence: I shall not be moved.

7 In God is my salvation, and my glory: the rock of my strength, and my refuge, is in God.

8 Trust in him at all times; ye people, pour ^y out your heart before him: God is a refuge for us. Selah.

9 Surely men of low degree are vanity, and men of high degree are a lie: to be laid in the balance, they are δ altogether lighter than vanity.

10 Trust not in oppression, and become not vain in robbery: if riches increase, set not your heart upon them.

11 God hath spoken once; twice have I heard this, that ζ power ^z belongeth unto God.

12 Also unto thee, O LORD, belongeth mercy: for ^f thou renderest to every man according to his work.

PSALM LXIII.

A Psalm of David, when^a he was in the wilderness of Judah.

O GOD, thou art my God; early^b will I seek thee: my soul thirsteth^c for thee, my flesh longeth for thee in a dry and ^βthirsty land, ^γwhere no water is;

2 To see^e thy power and thy glory, so as I have seen thee in thy sanctuary.

3 Because thy loving-kindness is^δ better than life, my lips shall praise thee.

4 Thus will I bless thee while I live; I will lift up my hands in thy name.

5 My soul shall be satisfied^h as with marrow and fatness; and my mouth shall praise thee with joyful lips:

6 When I remember thee upon myⁱ bed, and meditate on thee in the night-watches.

7 Because thou hast been my help, therefore in ye shadow of thy wings will I rejoice.

8 My soul followeth hard after thee: thy^k right hand upholdeth me.

9 But those that seek my soul, to destroy it, shall go into the lower parts of the earth.

10 They shall v^l fall by the sword; they shall be a portion for^l foxes.

11 But the king shall rejoice in God; every one that sweareth^m by him shall glory: but the mouth of them that speak lies shall be stopped.

PSALM LXIV.

To the chief Musician. A Psalm of David. **H**EAR my voice, O God, in my prayer: preserve my life from fear of the enemy.

2 Hide me from the secret counsel^o of the wicked; from the insurrection of the workers of iniquity:

3 Who^p whet their tongue like a sword, and bend their bows to shoot their arrows, even bitter words;

4 That they may shoot in secret at the perfect: suddenly do they shoot at him, and fear not.

5 They^q encourage themselves in an evil matter: they commune σ of laying snares privily; they say, Who shall see them?

6 They search out iniquities: τ they accomplish φ a diligent search: both the inward thought of every one of them, and the heart, is deep.

7 But God shall shoot at them with an arrow; suddenly χ shall they be wounded.

8 So they shall make their own tongue to fall upon themselves: all that see them shall flee away.

9 And all men shall fear, and shall declare the work of God: for they shall wisely consider of his doing.

10 The righteous shall be glad in the LORD, and shall trust in him; and all the upright in heart shall glory.

PSALM LXV.

To the chief Musician. A Psalm and Song of David.

PRAISE γ waiteth for thee, O God, in Zion; and unto thee shall the vow be performed.

2 O thou that hearest prayer, unto thee shall all flesh come.

3 Iniquities η prevail against me: as for our transgressions, thou shalt^v purge them away.

4 Blessed is the man whom thou choosest, and causest to approach unto thee, that he may dwell in thy courts: we^w shall be satisfied with the goodness of thy house, even of thy holy temple.

5 By terrible^y things in righteousness wilt thou answer us, O God of our salvation; who art the confidence of all the

ends of the earth, and of them that are afar off upon the sea:

6 Which by his strength setteth fast the mountains; being girded with power:

7 Which^d stilleth the noise of the seas, the noise of their waves, and the tumult of the people.

8 They also that dwell in the uttermost parts are afraid at thy tokens: thou makest the outgoings of the morning and evening to δ rejoice.

9 Thou visitest the earth, and ζ waterest it: thou greatly enrichest it with the river of God, which is full of water: thou preparest them corn, when thou hast so provided for it.

10 Thou waterest the ridges thereof abundantly; thou θ settlest the furrows thereof; thou κ makest it soft with showers; thou blessest the springing thereof.

11 Thou crownest the year λ with thy goodness; and thy paths drop fatness.

12 They drop upon the pastures of the wilderness; and the little hills μ rejoice on every side.

13 The pastures are clothed with flocks; the valleys also are covered over with corn: theyⁿ shout for joy, they also sing.

PSALM LXVI.

To the chief Musician. A Song or Psalm.

MAKE a joyful noise unto God, all π ye lands.

2 Sing forth the honour of his name; make his praise glorious.

3 Say unto God, How terrible art thou in thy works! through the greatness of thy power shall thine enemies ρ submit themselves unto thee.

4 All the earth shall worship thee, and shall sing unto thee; they shall sing to thy name. Selah.

5 Come and see the works of God: he is terrible in his doing toward the children of men.

6 He^r turned the sea into dry land: they went through the flood on foot: there did we rejoice in him.

7 He ruleth by his power for ever; his eyes behold the nations: let not the rebellious exalt themselves. Selah.

8 O bless our God, ye people, and make the voice of his praise to be heard;

9 Which ψ holdeth our soul in life, and suffereth not our feet to be moved.

10 For thou, O God, hast proved us, thou hast tried us, as silver^σ is tried.

11 Thou broughtest us into the^t net; thou laidst affliction upon our loins.

12 Thou hast caused men to ride over our heads: we went through fire and through water; but thou broughtest us out into a β wealthy place.

13 I will go into thy house with burnt-offerings; I will pay thee my vows,

14 Which my lips have δ uttered, and my mouth hath spoken, when I was in trouble.

15 I will offer unto thee burnt-sacrifices of ζ fatlings, with the incense of rams: I will offer bullocks with goats. Selah.

16 Come^u and hear, all ye that fear God, and I will declare what he hath done for my soul.

17 I cried unto him with my mouth, and he was extolled with my tongue.

18 If^x I regard iniquity in my heart, the LORD will not hear me:

19 But verily God hath heard me; he hath attended to the voice of my prayer.

20 Blessed be God, which hath not turned away my prayer, nor his mercy from me

α 1 Sa. 22. 5.

β 23. 14. 16.

γ Pr. 8. 17.

δ Ca. 3. 1. 3.

ε Ps. 42. 2.

ζ Jn. 7. 37.

η Mat. 8. 26.

θ weary.

ι without water.

κ Is. 41. 17.

λ Ps. 27. 4.

μ Ps. 84. 2. 11.

ν Is. 60. 13.

ξ Ps. 30. 5.

ο 1 Jn. 3. 2.

π or, sing.

ρ or, after thou hadst made it to desire rain.

σ Ca. 1. 4.

τ fatness.

υ Ca. 5. 2.

φ or, causest rain to descend into.

χ dissolve it.

λ of.

μ Ps. 18. 35.

ν are girded with joy.

ρ make him run out like water by the hands of the sword.

ι Ca. 2. 15.

κ Is. 65. 16.

λ Is. 55. 12.

π the earth.

ο Ge. 49. 6.

ρ lie, or, yield feigned obedience.

σ Ps. 81. 15.

τ Je. 9. 3.

υ Pr. 1. 11. 13.

φ Ex. 14. 21.

ο or, speech.

α to hide.

τ or, we are consumed by that which they have thoroughly searched.

φ a search searched.

χ their wound shall be.

υ putteth.

σ Is. 48. 10.

τ Pe. 1. 7.

υ Ho. 7. 12.

β moist.

γ is silent.

σ Ps. 62. 1.

δ opened.

ζ marrow.

η words, or, matters of iniquities.

υ Ps. 34. 2. 11.

ω 1 Jn. 1. 7. 9.

υ Ps. 63. 5.

α Pr. 28. 9.

γ Ps. 45. 4.

פִּשְׁעֵינוּ אֶתָּה תִּכְפֹּרם : אֲשֶׁר־יִחְבֹּר וְיִתְקַבֵּץ
יִשְׁלַח חֲצִירָךְ גִּשְׁבָּעָה בְּטוֹב בִּירְךָ קוֹשֵׁי הַיְכָלְךָ :
נִזְרָאוֹת : בְּצֹדֶק תִּשְׁעֲנֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִכְּמַח כֶּל־
קִצְיוֹאֵינָם וְיָם וְחָקִים : מִיָּן הָיִים בָּכְרוּ נְאוֹר
בְּגִבְעָה : מִשְׁבִּיחַ שְׁאוֹן יָמִים שְׁאוֹן פְּלִיָּהם
וְהִמְיוֹן לְאִפְסִים : וְיִירָאוּ יִשְׁבִּי קִצּוֹת מְאוֹתֶיךָ
מִזְעָאֵי בָּקָר וְעֶרֶב פִּרְנִין : פִּקְדֹת הָאָרֶץ וְחֲשִׁמְקָהָ
רַבַּת תַּעֲשִׂרָהּ פֶּלֶא אֱלֹהִים מְלֵא מִיָּם תִּכְנֶן דָּגָם
כִּי־כֵן הִמְנִיָּה : הַלְמִיָּה רַחֵם נַחַת גִּדְּדָה בְּרִיבִים
תְּמִינָנָה צִמְחָה תִּבְרָךְ : עֲפִרְתָּ שְׁנַת מִיֻּבְרָתְךָ
וּמִעֲצִילְךָ יִירָפִין דָּשֵׁן : יִרְעֶשׂ נְאוֹת מִדְּבַר וְלִי
בְּעֵצוֹת תַּחֲנוּנָה : לְבָשִׂי כְרִים הַצֵּאן גַּעֲמָקִים
יַעֲשִׂי־בָר יִרְוֹעֲעוּ אֶף־יִשְׁוִיו :

PSAL. LXVI. סו

לְמַנְצָה שִׁיר מִקְמוֹר הָרִיעִי לְאֱלֹהִים כֹּל־הָאָרֶץ :
וַיִּפְרוּ כְבוֹד־שִׁמּוֹ יִשְׁמֹו כְבוֹד הַהֲלָחוּ : אִמְרוּ
לְאֱלֹהִים מַה־נִּזְרָא מַעֲשֶׂיךָ בְּרַב עֹז : יִכְשֹׁוּ לָךְ
אֲיֻבֶיךָ : כֹּל־הָאָרֶץ יִשְׁתַּחֲוֶי לָךְ וַיִּפְרוּ־לָךְ
וַיִּמְרוּ שִׁמְךָ סֵלָה : לִמֹּנ רְאוּ מַעֲשֵׂי־אֱלֹהִים
נִזְרָא עֲלִילָה עַל־בְּנֵי אָדָם : דִּפְסָה יִסִּי לְיִפְשָׁה
בְּנִדָר יַעֲבִיר בְּרִגְלָה שֵׁם נִשְׁמַחָה בּוֹ : לְמַעַל
בְּנִבְרָתוֹ עוֹלָם עֲזִינוּ בְּנִיִּים תַּעֲשִׂינָה הַסִּוְרִים
אֲלֵי־יָמֵינוּ לְמוֹ סֵלָה : בָּרְכֵנוּ עַמִּים אֱלֹהֵינוּ
וְהַשְׁמִיעֵנוּ קוֹל תְּהִלָּתוֹ : הַשִּׁים בְּשִׁשְׁנוּ בְּחִיָּים וְלֹא־
נִתֵּן לְמוֹט רִגְלָנוּ : כִּי־בִחַנְתָּנוּ אֱלֹהִים צִרְפָּנוּ
פִּצְרָךְ־בָּסָף : הִבְאֵתָנוּ בַּמַּעֲרָה שְׂמִיָּת מִזֶּה קָה
בְּמַתְנֵנוּ : הִרְפַּתָּ אֲנֹשׁ לֹאֲשֵׁנוּ בָּאֵנוּ בָּאֵשׁ
וּבְנָמִים וְתוֹצִיאָנוּ לָרִוּחַ : אָנוּא בִּתְחָה בְּעוֹלוֹת
אֲשֵׁלִים לָךְ נִדְרֵי : אֲשֶׁר־צָצִי שְׁתָּתִי וְדִבְרֵי־
בְּצִרְתִּי : עֲלוֹת מִתִּים אֲעִלָּה לָךְ עִם־קִמְצוֹת
אִילִים אֲעִשֶׂה בָּקָר עִם־עֲתוּתִים סֵלָה : לְכֹי־
שְׁמִיעֵנוּ וְאִסְפָּרָה כֹּל־יִרְאֵי אֱלֹהִים אֲשֶׁר עָשִׂה
לְנַפְשִׁי : אֱלֹוֹ שִׁירָתִי וְרוֹמֵם תַּחַת לְשׁוֹנִי :
אָנוּ אִסְרָתִי בְּלִפְי לא יִשְׁמַע אֲדִנִּי : אָכֵן
שְׁמַע אֱלֹהִים הַקְשִׁיב בְּקוֹל תַּפְלִרִי : בִּרְחֹו
אֱלֹהִים אֲשֶׁר לֹא־יִסָּר תַּפְלִרִי וְחִסְדּוֹ מֵאֵתִי :

PSAL. LXIII. ס

מִקְמוֹר לְדוֹד בְּיָחוּזוֹ בְּמִדְבַר יְחִידָה : אֱלֹהִים
אֱלִי אֶתָּה אֲשַׁחֲדָה צִמְחָה לָךְ נַפְשִׁי כְּמַח לָךְ
בְּשִׁירִי בְּאֶרֶץ־צִיָּה וְעִנָּה בְּלִי־מִים : כֵּן בְּקִדְשׁ
חִוִּיתְךָ לְרֹאוֹת עֹזְךָ וּבְהוֹדָה : כִּי־טוֹב חֲסִדְךָ
מִחַיִּים שְׁפָתִי יִשְׁבַּחֶיךָ : כֵּן אֲבָרְכֶךָ בְּחַי
בְּשִׁמְךָ אֲשֵׁא כִפִּי : כִּמּוֹ חֶלֶב דָּשֵׁן תַּעֲשִׂעַ
נַפְשִׁי וְשִׁמְתִי רִנָּנוֹת יִהְלִפִּי : אִם־זִכְרָתְךָ עַל־
יַצִּיעַ בְּאֲשִׁמְלוֹת אֶהְיֶה־בָּךְ : כִּי־הִיִּיתָ עֲזָרְתָה
לִי וּבְצִל כְּנִפְיָךְ אֲרַבִּן : דְּבַקָּה נַפְשִׁי אֶתְרָךְ
כִּי תִמְכָּה יְמִינְךָ : תִּחַפֶּה לְשׁוֹאָה יִבְקָשׁוּ
נַפְשִׁי לְבָא בְּתוֹחַמוֹת הָאָרֶץ : יִפְרִדּוּ עַל־יָדִי
חֶרֶב מִנֶּת שְׁעִלִים יָחִיו : וְהַמְלִיךְ יִשְׁמַח
בְּאֱלֹהִים יִתְהַלֵּל כֹּל־הַנִּשְׁבָּע בּוֹ כִּי יִסְבֵּר פִּי
וְדִבֵּר־שִׁפְרוֹ :

PSAL. LXIV. ס

לְמַנְצָה מִקְמוֹר לְדוֹד : שְׁמַע־אֱלֹהִים קוֹלִי
נְשִׁיתִי מִשְׁפָּח אֲוִיב הַנֶּצֶר חִי : הַסִּתְרִנִּי
מִשׁוֹר מִרְעִים מִרְגִּשְׁתָּה פְּעָלִי אָנוּ : אֲשֶׁר
שִׁנְנוּ בְּתֶרֶב לְשׁוֹנֵם דְּרָכִי חֲצִם דְּבַר מֶר : לִירוֹת
בְּמִסְתָּרִים תָּם פִּתְאֵם יִרְאוּ וְלֹא יִירָאוּ : יַחֲזֹק
לְמוֹ דְּבַר רַע יִסְפְּרוּ לְשִׁמּוֹן מוֹקָשִׁים אֲכִמּוּ מִי
יִרְאֶה לְמוֹ : יַחֲשִׁב־עוֹלוֹת תִּמְנוּ חֲפֵשׁ מַחֲפֵשׁ
וְקָרֵב אִישׁ וְלֵב עֶמֶק : וַיִּרֵם אֱלֹהִים דוֹץ פִּתְאֵם
הָיוּ מִכּוֹתִים : וַיִּכְשִׁי־הוּא עֲלֵמּוֹ לְשׁוֹנֵם יִתְנַדְּדוּ
כֹּל־רֹאֵה בָם : וַיִּירָאוּ כֹל־אָדָם וַיִּנְדּוּ פֶּעַל אֱלֹהִים
וַיַּעֲשִׂהוּ הַשְׁפִּילוּ : יִשְׁפִּיחַ צִדִּיק בִּירוֹחַ וְתַסָּה
בּוֹ וְיִתְהַלֵּל כֹּל־יִשְׂרָאֵל :

PSAL. LXV. סה

לְמַנְצָה מִקְמוֹר לְדוֹד שִׁיר : לָךְ רִמְיָה תְּהִלָּה
אֱלֹהִים בְּצִיּוֹן יִלָּךְ יִשְׁעִם־נִדָר : שְׁמַע תַּפְלִיר
עֲרֹךְ כֹּל־בָּשָׂר יָבֹא : דְּבַר עֲזוֹת בְּבִרו מְזִי

לְמַנְצָה מִמָּוֶת בְּאֶרֶץ חַיִּים סוֹדֵרִים לְשֹׁן יְהוָה
 אֱלֹהִים : בָּרַךְ אֱדֹנִי יוֹם יוֹם יַעֲמֹס לָנוּ
 הָאֵל יִשְׁעֵנוּ סֵלָה : הָאֵל לָנוּ אֵל לְמוֹשָׁעוֹת
 וְלִהְיוֹת אֲדֹנֵי לְפָנֹת תוֹצְאוֹת : אֵף־אֱלֹהִים
 יִמְחַץ רֹאשׁ אֹיְבֵינוּ קִדְרוֹ שֶׁנֶּר מִחֻלָּה בְּאַשְׁמִי :
 אֲמֵן אֲדֹנֵי מִבְּשָׁן אֲשִׁיב אֲשִׁיב מִמַּצְלוֹת יָם :
 לְמַעַן תִּמְחַץ רִגְלִי בְּדָם לְשׁוֹן פִּלְגָּה מֵאֵינִים
 מִבְּדָדוֹ : רֵא וְהִלֵּכְתֶּךָ אֱלֹהִים הִלֵּכֹת אֵלֵינוּ
 מִלֵּב בָּקָדֶשׁ : קִדְמוֹ שָׂרִים אַחֵר לִנְגִים בְּתוֹךְ
 עֲלָמוֹת תוֹפְפוֹת : בְּמִקְהִלוֹת בְּרָנִי אֱלֹהִים
 אֲדֹנֵי מִמָּקוֹר יִשְׂרָאֵל : שָׁם בְּנִימֹן צִעִיר רִדִּם
 שָׂרֵי יְהוּדָה וְנִמְתָּם שָׂרֵי גִבְלוֹן שָׂרֵי בִשְׁתֵּלִי :
 צִיָּה אֱלֹהֶיךָ עָנָה עֲנָה אֱלֹהִים זֹאת שְׁעֶלֶת לָנוּ :
 מִהִיכָלְךָ עַל־יְרֻשָּׁלָּם לֵךְ יוֹבִילוּ מִלְכִּים שָׁי :
 צִעִיר חֵית קָנָה עֲבֹת אֲבִירִים בְּעִגְלֵי עֲפִים
 מִתְבַּסֵּס בְּצִירֵי־סֶס בְּנֵר עֲפִים קָרְבוֹת יִחְפָּצוּ :
 יִחְתִּי וְחֲשָׁמִים מִיָּן מִצָּרִים פֶּשַׁע הוֹרֵץ לָדֹו
 לְאֱלֹהִים : מִמַּלְכוֹת הָאָרֶץ שִׁירוֹ לְאֱלֹהִים וּמִדֹו
 אֲדֹנֵי יְהוָה : לִרְכֹּב בְּשָׁמִי שְׁמִי־קָדֵם הֵן וְהֵן
 בְּקוֹל קוֹל עוֹ : תִּנֵּן עוֹ לְאֱלֹהִים עַל־יִשְׂרָאֵל
 בְּאֹתוֹ וְעוֹ בְּשִׁחָקִים : נִרְאָה אֱלֹהִים מִפְּתֹחַ־שָׁדַי
 אֵל יִשְׂרָאֵל הוּא נִתָּן עוֹ וְתַעֲצֻמוֹת לְעַם
 בָּרַךְ אֱלֹהִים :

PSAL. LXIX. סט

לְמַנְצָה עַל־שׁוֹשָׁנִים לְדוֹר : הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהִים
 כִּי בָא מִים עַד־נַפְשִׁי : שְׁבַעֲתִי בִּינוֹן מִצִּיָּה
 וְאֵין מִצְמָד בְּאֵרִי בְּמַעֲמָקֵי־מָיִם וּשְׁפִלַּת
 שְׁמִי־חַמִּי : יַעֲשֵׂתִי בְּקֶרֶם נֶחֶר בְּרֹגֵי פֶלֶז עֵינֵי
 מִיחֹל לְאֱלֹהֵי : רַבִּי מִשְׁעֵרוֹת רֹאשִׁי שֶׁנֶּאֱ
 הָנִם עֲצָמוֹ מִצְמִיחִי אֵיבֵי שָׂקָר אֲשֶׁר לֹא־גִלְתִּי
 אֲנִי אֲשִׁיב : אֱלֹהִים אֲתָה יִדְעָה לְאִמְלֶתִּי וְאִשְׁמוֹתִי
 מִפֶּתַח לֹא־נִכְחָדוּ : אֲלִי־בִשׁוּ בִי קוֹחַ אֲדֹנֵי
 יְהוָה צִבְאוֹת אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל בִּי מִבְּקֻשָּׁה אֱלֹהֵי
 יִשְׂרָאֵל : כִּי־עָלִיךָ נִשְׁאֲתִי חֲרָפָה בְּסִתָּה כִלְמָה
 פָּנֵי : מִיחֹר הִיחִי לְאִחִי וְנִכְבְּרִי לִבְנֵי אֲמִי :

PSAL. LXVII. ס

לְמַנְצָה בְּנִינֵת מִמָּוֶת שִׁיר : אֱלֹהִים יִחְפָּצוּ
 וְיִבְרָכֵנו יְהוָה פָּנֵינוּ אֲתָנוּ סֵלָה : לְעֵשֶׂת בְּאֶרֶץ
 חֲרָפָה בְּכִלְצוֹלִים יִשְׁוֹעָתָה : יוֹדֶה עַפְסִים
 אֱלֹהִים יוֹדֶה עַפְסִים פֶּלֶם : יִשְׁמָחוּ וְיִרְנְנוּ
 לְאִמִּים כִּי־חֲשַׁפְטָם עַפְסִים מִיִּשְׂרָאֵל וּלְאִמִּים : בְּאֶרֶץ
 מִנְחָם סֵלָה : יוֹדֶה עַפְסִים אֱלֹהִים יוֹדֶה עַפְסִים
 פֶּלֶם : אֶרֶץ נִתְּנָה בְּיָמָה וְיִבְרָכֵנו אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ :
 יִבְרָכֵנו אֱלֹהִים וְיִרְאֵנוּ אוֹתוֹ כִּלְאִסִּי־אֶרֶץ :

PSAL. LXVIII. סא

לְמַנְצָה לְדוֹר מִמָּוֶת שִׁיר : יְקוֹם אֱלֹהִים יִשְׁוֹעוּ
 אֲרִיָּו וְיִנְסוּ מִשְׁנֵאוֹ מִפְּנֵי : פִּדְיוֹתָ עֵשָׂן תִּפְדֶּךָ
 פֶּדְסִים דוֹנֵן מִפְּנֵי־אֵשׁ וְאִבְדוּ רִשְׁעִים מִפְּנֵי
 אֱלֹהִים : וְצִדִּיקִים יִשְׁמָחוּ יַעֲלִצוּ לִפְנֵי אֱלֹהִים
 וְיִשְׁיִיבוּ בְּשִׁמְחָה : שִׁירוֹ לְאֱלֹהִים וּפְרוֹ שִׁמּוֹ
 סֵלָה לִרְכֹּב בְּעֲרֻבוֹת בְּיָה שִׁמּוֹ וְעִלּוֹ לִפְנֵי :
 אֲנִי יוֹמִים וְהֵן אֲלִמְנוֹת אֱלֹהִים בְּמִעוֹן קִדְשׁוֹ :
 אֱלֹהִים כְּמוֹשִׁיב יְחִידִים בְּתוֹךְ מוֹצֵאֵי אִסְרִים
 בְּתוֹשָׁרוֹת אֵף־סוֹרִים שֶׁנֶּכֶן צִחִיקָה : אֱלֹהִים
 בְּצִחִיקָה לִפְנֵי עַמּוֹ בְּצִעָה בְּשִׁמּוֹן סֵלָה : אֶרֶץ
 רַעֲשָׁה אֵף־שָׁמַיִם נִמְסָה מִפְּנֵי אֱלֹהִים זֶה סִינֵי
 מִפְּנֵי אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל : גִּשְׁם גְּדוּלוֹת תִּפְדֶּךָ
 אֱלֹהִים נִחַלְתֶּךָ וְנִלְאָה אִתָּה כוֹנֵנְתָה : תִּחַתָּה
 יִשְׁבַּר־בָּה תִּכְנֵן בְּשׁוֹבְתָה לַעֲנֵן אֱלֹהִים : אֲדֹנֵי
 יִתֵּן אֲמִיר לְמַבְשּׁוֹת צָבָא רָב : מִלֵּב צִבְאוֹת
 יִדְרוֹן יִדְרוֹן וְנִתַּת פִּצִּית תַּחֲלֵק שָׁלֵל : אִם־
 תִּשְׁבַּחֵנִי בִּין שְׁפָתַיִם פִּנְפִּי יוֹנָה נִחַפָה בְּכֶסֶף
 וְאִבְרוֹתֶיהָ בִּירְבֶּנֶת חֲרוֹץ : בְּפֶרֶשׁ שִׁדִּי מִלְכִּים
 פָּה תִשְׁלַךְ בְּצִלְמוֹן : הִרְאֵהוֹם הִרְבֵּשׁוּ הֵן
 בְּנִגְנִים הִרְבֵּשׁוּ : לְמַה הִרְבֵּדוּן הָרִים בְּנִגְנִים
 הָהָר הַמֹּר אֱלֹהִים לְשִׁבְתּוֹ אֵף־יְהוָה יִשְׁפֹּן
 לְנֶצַח : רַכֵּב אֱלֹהִים רִבְתִּים אֲלֵפִי שֶׁנֶּאֱ אֲדֹנֵי
 בָּם סִינֵי בָקָדֶשׁ : עֲלִיָּתָה לְמִיָּם שְׁנֵית שְׁבִי
 חֵלָה

PSALM LXVII.

To the chief Musician on Neginoth.

A Psalm or Song.

GOD be merciful unto us, and bless us; and cause^e his face to shine upon us. Selah.

2 That thy way may be known upon earth, thy saving health among all^a nations.

3 Let the people praise thee, O God; let all the people praise thee.

4 O let the nations be glad, and sing for joy; for thou shalt judge the people righteously, and ^d govern the nations upon earth. Selah.

5 Let the people praise thee, O God; let all the people praise thee.

6 *Thou*ⁱ shall the earth yield her increase; and God, even our own God, shall bless us.

7 God shall bless us; and allⁱ the ends of the earth shall fear him.

PSALM LXVIII.

To the chief Musician. A Psalm or

Song of David.

LET^m God arise, let his enemies be scattered: let them also that hate him flee ^o before him.

2 As^a smoke is driven away, so drive them away; as wax^o melteth before the fire, so let the wicked perish in the presence of God.

3 But let the righteous be glad: let them rejoice^q before God; yea, let them exceedingly rejoice.

4 Sing unto God, sing praises to his name: extol him that rideth upon the heavens by his name JAH, and rejoice before him.

5 A father of the fatherless,^r and a judge of the widows, is God in his holy habitation.

6 God setteth the solitary in^v families: he^v bringeth out those which are bound with chains; and the rebellious dwell in a dry land.

7 O God, when thou wentest forth before thy people, when thou didst march through the wilderness; Selah:

8 The earth^v shook, the heavens also dropped at the presence of God: even Sinai^w itself was moved at the presence of God, the God of Israel.

9 Thou, O God, didst ^o send a plentiful rain,^z whereby thou didst confirm ^r thine inheritance, when it was weary.

10 Thy congregation hath dwelt therein: thou, O God, hast prepared of thy goodness for the ^b poor.

11 The LORD gave the word; great was the ^o company of those that published it.

12 Kings of armies ^v did flee apace; and she that tarried at home divided the spoil.

13 Though ye have lien among the pots,^e yet shall ye be as y^b wings of a dove covered with silver,^h cher feathers with yellow gold.

14 When^e the Almighty scattered kings in it, it was white as snow in Salmon.

15 The hill of God is as the hill of Bashan; an high hill, as the hill of Bashan.

16 Why leap ye, ye high hills? *this*^f is the hill which God desireth to dwell in; yea, the LORD will dwell in it for ever.

17 The chariots of God are twenty thousand, even ^o thousands; of angels: the LORD is among them as in Sinai, in the holy place.

18 Thou^k hast ascended on high, thou hast led captivity captive: thouⁱ hast received gifts ⁿ for men; yea, for the rebellious^k also, that the LORD God might dwellⁱ among them.

19 Blessed be the LORD, who daily loadeth us with benefits, even the God of our salvation. Selah.

PSALMS.

a De. 32. 39.

b Re. 1. 18.

c Nu. 6. 25.

c Ps. 4. 6.

β with.

d Hab. 3. 13.

e Mat. 28. 19.

f Nu. 21. 33.

g Ex. 14. 22.

γ red.

h Is. 63. 1. 6.

δ lead.

i Le. 26. 4.

Eze. 34. 27.

Ho. 2. 21. 22.

k Re. 15. 2. 3.

l Ps. 22. 27.

r or, ye that are of.

m Nu. 10. 35.

Is. 33. 3.

n or, with their company.

o from his face.

n Ho. 13. 3.

o Mi. 1. 4.

p Is. 40. 31.

q 1 Th. 5. 16.

κ rejoice with gladness.

λ or, the beasts of the reeds,

Je. 51. 32.

μ or, he scattereth.

r Je. 49. 11.

s Is. 19. 18. 25.

t Zep. 3. 10.

Ac. 8. 27.

v a house.

u Ps. 107. 10.

π give.

v Hab. 3. 13.

ρ or heavens.

w Ex. 19. 16.

x Ex. 15. 11.

y Is. 45. 24.

σ shake out.

z De. 11. 11. 14.

τ it.

a Ps. 45. title.

b Mat. 11. 5.

φ army.

χ the mire of the depth.

ψ did flee.

β depth of.

c Ps. 81. 6.

d Jno. 15. 25.

e Jos. 12. 1, &c.

γ or, for her,

she was.

f 1 Ki. 9. 3.

g guiltiness.

τ or, many thousands.

h De. 33. 2.

i Ac. 1. 2. 9.

Ep. 4. 8.

i Ac. 2. 4. 23.

j Jno. 7. 5.

γ in the man.

k 1 Co. 6. 9. 11.

l 1 Ti. 1. 13. 15.

l Re. 21. 3.

m Jno. 2. 17.

n Ro. 15. 3.

20 *He* that is our God is the God of salvation; and^a unto GOD the Lord belong the issues from death.

21 But God shall wound^d the head of his enemies, and the hairy scalp of such a one as goeth on still in his trespasses.

22 The LORD said, I will bring again from Bashan; *f* I will bring my people^g again from the depths of the sea:

23 That thy foot may be ^γ dipped in the blood^h of thine enemies, and the tongue of thy dogs in the same.

24 They have seen thy goings, O God; even the goings of my God, my King, in the sanctuary.

25 The singers^t went before, the players on instruments followed after; among them were the damsels playing with timbrels.

26 Bless ye God in the congregations; even the LORD, ^z from the fountain of Israel.

27 There is little Benjamin with their ruler, the princes of Judah *n* and their council, the princes of Zebulun, and the princes of Naphtali.

28 Thy God hath commanded thy strength:^z strengthen, O God, that which thou hast wrought for us.

29 Because of thy temple at Jerusalem shall kings bring presents unto thee.

30 Rebuke ^λ the company of spearmen, the multitude of the bulls, with the calves of the people, *till every one* submit himself with pieces of silver: ^μ scatter thou the people that delight in war.

31 Princes shall come out of^s Egypt; Ethiopia^k shall soon stretch out her hands unto God.

32 Sing unto God, ye kingdoms of the earth; O sing praises unto the LORD; Selah:

33 To him that rideth upon the heavens of heavens, *which were* of old: lo, he doth send out his voice, and that a mighty voice.

34 Ascribe ye strength unto God: his excellency is over Israel, and his strength is in the ^o clouds.

35 O God, *thou art* terrible^{*} out of thy holy places: the God of Israel is he^y that giveth strength and power unto his people. Blessed be God.

PSALM LXIX.

To the chief Musician upon^a Shoshannim.

A Psalm of David.

SAVE me, O God; for the waters are come in unto my soul.

2 I sink in ^χ deep mire, where *there is* no standing: I am come into ^β deep waters, where the floods overflow me.

3 I am weary of my crying; my throat is dried: mine eyes fail while I wait for my God.

4 They^d that hate me without a cause are more than the hairs of mine head: they that would destroy me, *being* mine enemies wrongfully, are mighty: then I restored *that* which I took not away.

5 O God, thou knowest my foolishness; and my ^o sins are not hid from thee.

6 Let not them that wait on thee, O Lord God of hosts, be ashamed for my sake; let not those that seek thee be confounded for my sake, O God of Israel.

7 Because for thy sake I have borne reproach: shame hath covered my face.

8 I *am* become a stranger unto my brethren, and an alien unto my mother's children.

9 For^m the zeal of thine house hath eaten me up; andⁿ the reproaches of them that reproached thee are fallen upon me.

10 When ^a I wept, and chastened my soul with fasting, that was to my reproach.

11 I made sackcloth also my garment; and I became a proverb to them.

12 They that sit in the gate speak against me; and I was the song of the β drunkards.

13 But as for me, my prayer is unto thee, O LORD, in an acceptable ^d time: O God, in the multitude of thy mercy hear ^e me, in the truth of thy salvation.

14 Deliver me out of the mire, and let me not sink: let me be delivered from them that hate me, and out of the deep waters.

15 Let ^h not the waterflood overflow me, neither let the deep swallow me up, and let not the pit ^k shut her mouth upon me.

16 Hear me, O LORD; for thy loving-kindness is good: turn ⁱ unto me according to the multitude of thy tender mercies.

17 And hide not thy face from thy servant; for I am in trouble: ^d hear me speedily.

18 Draw nigh unto my soul, and redeem it: deliver me, because of mine enemies.

19 Thou hast known my ^o reproach, and my shame, and my dishonour: mine adversaries are all before thee.

20 Reproach hath broken my heart, and I am full of heaviness: and I ^r looked for some to ^t take pity, but there was ^e none; and for comforters, but I found none.

21 They ^t gave me also gall for my meat; and in my thirst they gave me vinegar to drink.

22 Let ^u their table become a snare before them: and that which should have been for their welfare, let it become a trap.

23 Let their eyes be darkened, that they ^w see not; and make their loins continually to shake.

24 Pour out ^x thine indignation upon them, and let thy wrathful anger take hold of them.

25 Let their ^y habitation be ^y desolate; and let ^z none dwell in their tents.

26 For ^z they persecute him whom thou hast smitten; ^a and they talk to the grief of ^a those whom thou hast wounded.

27 Add ^b iniquity unto their iniquity; & let them not come into thy righteousness.

28 Let them be blotted out of ye book of ye living, & not be written ^b with the righteous.

29 But I am poor and sorrowful: let thy salvation, O God, set me up on high.

30 I will praise ye name of God with a song, and will magnify him with thanksgiving.

31 This also shall please the LORD better than an ox or bullock that hath horns and hoofs.

32 The π humble shall see this, and be glad: & your heart shall live that seek God.

33 For the LORD heareth the poor, and despiseth not his prisoners.

34 Let the heaven & earth praise him, the seas, and every thing that σ moveth therein.

35 For God will save Zion, and will build ^d the cities of Judah; that they may dwell there, and have it in possession.

36 The seed also of his servants shall inherit it; and they ⁱ that love his name shall dwell therein.

PSALM LXX.

To the chief Musician. A Psalm of David, to^l bring to remembrance.

MAKE ^h haste, O God, to deliver me; make haste to ϕ help me, O LORD.

2 Let them be ashamed and confounded that seek after my soul: let them be turned backward, and put to confusion, that desire my hurt.

3 Let them be turned back for a reward of their shame that say, Aha, Aha!

a Ps.35.13,&c

b La. 3. 25.

c Ps. 97. 12.

Is. 61. 10.

β drinkers

of strong

drink.

d Is. 49. 8.

2 Co. 6. 2.

e He. 5. 7.

f Ps. 31. 1.3.

g Ps. 34. 15.

h Is. 43. 1, 2.

γ to me for a

rock of ha-

bitation.

i Pr. 18. 10.

k Ps. 16. 10.

Ac.2.24,&c.

l Ps. 86. 16.

Mi. 7. 19.

δ make haste

to hear me.

m Je. 17.7,17.

n Ps.22. 9,10.

Is. 46. 3, 4.

o Ps. 22. 6, 7.

Is. 53. 3.

He. 12. 2.

p Ps. 145.1,2.

q Zec. 3. 8.

r Is. 63. 5.

ζ lament

with me.

s Mar. 14.50.

t Mat. 27.34,

48.

Jno.19.29,30.

u Ro.11.8.10.

η watch, or,

observe.

v 2Sa.17.1,&c

Mat. 27. 1.

w 2 Co. 3. 14.

x 1Th.2.15,16.

θ palace.

y Mat. 23. 38.

α there not

be a dweller.

z Zec. 1. 15.

a Is. 53. 4.

λ thy

wounded.

μ or, punish-

ment of

iniquity,

Mat. 23. 36.

b Re. 13. 8.

c Ps. 139. 17.

d Is.45.24,25.

Phi. 3. 9.

v unto old

age and

grey hairs.

e Is. 46. 4.

π or, neck.

ϵ thine arm.

f Is. 55. 9.

g σ creepeth.

g Eze. 36. 35,

36.

h Ho. 6. 1, 2.

i Jno. 14. 23.

Re. 21. 27.

τ instrument

of psaltery.

k Ps. 150. 3.

l Ps.33,title.

m Ps. 92. 3.

n Ps.40.13.17

ϕ my help.

4 Let all those that seek ^b thee ^c rejoice and be glad in thee: and let such as love thy salvation say continually, Let God be magnified.

5 But I am poor and needy; make haste unto me, O God: thou art my help and my deliverer; O LORD, make no tarrying.

PSALM LXXI.

IN ^f thee, O LORD, do I put my trust; let me never be put to confusion.

2 Deliver me in thy righteousness, and cause me to escape: incline thine ear ^e unto me, and save me.

3 Be thou γ my strong habitation, whereunto ⁱ I may continually resort: thou hast given commandment to save me; for thou art my rock and my fortress.

4 Deliver me, O my God, out of the hand of the wicked, out of the hand of the unrighteous and cruel man.

5 For thou art my hope, ^m O LORD GOD: thou art my trust from my youth.

6 By ⁿ thee have I been holden up from the womb: thou art he that took me out of my mother's bowels: my ^p praise shall be continually of thee.

7 I am as a wonder ^q unto many: but thou art my strong refuge.

8 Let my mouth be filled with thy praise and with thy honour all the day.

9 Cast me not off in the time of old age; forsake me not when my strength faileth.

10 For mine enemies speak against me; and they that η lay wait for my soul take counsel ^v together.

11 Saying, God hath forsaken him: persecute and take him; for there is none to deliver him.

12 O God, be not far from me: O my God, make haste for my help.

13 Let them be confounded and consumed that are adversaries to my soul; let them be covered with reproach and dishonour that seek my hurt.

14 But I will hope continually, and will yet praise thee more and more.

15 My mouth shall shew forth thy righteousness and thy salvation all the day; for ^e I know not the numbers thereof.

16 I will go in the strength of the Lord GOD: I will make mention of thy righteousness, ^d even of thine only.

17 O God, thou hast taught me from my youth: and hitherto have I declared thy wondrous works.

18 Now also, vwhen I am old ^e and grey-headed, O God, forsake me not, until I have shewed ϕ thy strength unto this generation, and thy power to every one that is to come.

19 Thy righteousness also, O God, is very high, ^f who hast done great things: O God, who is like unto thee!

20 Thou, which hast shewed me great and sore troubles, shalt ^k quicken me again, and shalt bring me up again from the depths of the earth.

21 Thou shalt increase my greatness, and comfort me on every side.

22 I will also praise thee with the τ psaltery, ^k even thy truth, O my God: unto thee will I sing with the harp, ^m O thou Holy One of Israel.

23 My lips shall greatly rejoice when I sing unto thee; and my soul, which thou hast redeemed.

24 My tongue also shall talk of thy righteousness all the day long: for they are confounded, for they are brought unto shame, that seek my hurt.

10 עָקַב בְּשָׁתֶם הָאֲמִים הָאֵלֹהִי הָאֵלֹהִי : יִשְׁעוֹ
 11 וְיִשְׁמֹחוּ בָּךְ כָּל מְבַקְשֶׁיךָ וְיִאֲמְרוּ תְּמִיד יִגְדֵל
 12 אֱלֹהִים אֱהִי יִשְׁעֲךָ וְאֲנִי עֲנִי וְאֲבִיּוֹן
 13 אֱלֹהִים חֹשֶׁד־לִי עֲזָרִי וּמַסְלִמִי אֶמְרָה יְהוָה
 14 אֶל־תִּפְאֹדֶר :

PSAL. LXXI. עא

17 בָּךְ יְהוָה חֲסִיתִי אֶל־אֲנוּשָׁה לְעוֹלָם : בְּצַדִּיקְךָ
 18 תִּצְלִנִי וְתַפְלִטֵנִי מִיַּד הַפֹּדֵל אֲנִי וְהוֹשִׁיעֵנִי
 19 יְהוָה לִי לְצוּר מַעוֹן כְּלוֹא תְּמִיד צִוִּיתָ לְהוֹשִׁיעֵנִי
 20 מִי־סֹלֶעַ וּמִצַּדִּית אֶתָּה : אֱלֹהִי פִלְטֵנִי מִיָּד
 21 רָשָׁע כִּמְךָ מַשֵּׁל דְּחוּמָי : כִּי־אֶתָּה תַּקְוִיתִי
 22 יְהוָה מִבְּטָח מַנְעוּרִי : עֲלֶיךָ נִסְמָכְתִּי
 23 מִבְּטָן מִמַּעַי אָמֵן אֶתָּה גִּלְגִּי בָּךְ תְּחַלֵּתִי תְּמִיד :
 24 כְּמוֹת הַיָּתִי לְרַגְלִים וְאֶתָּה מְחַסֵּי־עֵי : יִפְלֵא
 25 פִּי תְּהַלֵּלְךָ כָּל־הַיּוֹם תִּפְאֹדֶרְךָ : אֶל תִּפְשִׁיכֵנִי
 26 לַעֲת וְקִנָּה כָּל־כּוֹחַ אֶל־תַּעֲבֹבֵנִי : כִּי־אֲמַר
 27 אֲבִי לִי וְשֹׁמְרִי בְּשֵׁי נִזְעֵצֵי יְהוָה : לֹא־מֵד
 28 אֱלֹהִים עֲזָרִי וְחַפְּזוֹתַי כִּי־אֵין מִצִּיל :
 29 אֱלֹהִים אֶל־תִּרְחַק מִמֶּנִּי אֱלֹהִי לַעֲזֹרְתִי הִישָׁה :
 30 וּבִשּׁוֹ כִּכְרִי שִׁטְטֵנִי בְּשֵׁי יַעֲזֹב הַרְפָּה וּבְלִלָה
 31 מִבְּקָשִׁי רָעִיתִי : וְאֲנִי תְּמִיד אֵיחָל הוֹסֵפְתִּי עַל־
 32 כָּל־תְּהַלֵּלְךָ : פִּי יִסְפֹּר צִדְקָתְךָ כָּל־יְדֵינִים
 33 תִּשְׁוֹעֲךָ כִּי לֹא יִדְעֵמִי סִפְרוֹת : אֲבֹא בְּגִבּוֹת
 34 אֲרֹגֵי יְהוָה אֲזִכֹּר צִדְקָתְךָ לְבָדָּךְ : אֱלֹהִים
 35 לְפָדֵתִנִי מִנְּעֹרִי וְעַד־הַיָּד אֲנִיד נִפְלְאוֹתֶיךָ :
 36 וְגַם עַד־זִקְנָה וְשִׁבְיָה אֱלֹהִים אֶל־תַּעֲבֹבֵנִי עַד־
 37 אֲנִיד וְרוֹעֵף לְדוֹר לְכָל־כְּלוֹא בְּהִרְחָק : וּצְדִיקְךָ
 38 אֱלֹהִים עַד־מָרוֹם אֲשֶׁר־עָשִׂיתָ גְּלוֹת אֱלֹהִים כִּי
 39 כְּמוֹךָ : אֲשֶׁר הִרְאִיתָנוּ צָרוֹת רַבּוֹת וְרָעוֹת
 40 תִּשׁוּב תַּחֲיִינוּ וּמִהֲהוֹמוֹת רָאֵרְךָ תִּשׁוּב תַּעֲלֵנוּ :
 41 תִּרְבֵּי גְּדֻלָּתִי וְתִסַּב תִּנְחַמֵּנִי : גַּם־אֲנִי אֲדַבֵּר
 42 בְּכָל־נֶבֶל אֶמְהַק אֱלֹהִי אֲזַמְּרָה לָךְ בְּכִנּוֹר קוֹדֶשׁ
 43 יִשְׂרָאֵל : תִּתְּנָה שִׁשְׁתִּי כִּי אֲזַמְּרָה לָךְ וּנְפִשִׁי
 44 אֲשֶׁר פָּרִיתָ : גַּם לְשׁוֹנִי כָּל־הַיּוֹם תְּהַנֵּה צִדְקָתְךָ
 45 כִּי־בִשּׁוֹ כִּי־חִפְּזוֹ מִבְּקָשִׁי רָעִיתִי :

PSAL. LXX. ע

1 לְמַנְצֵחַ לְדוֹד לְהוֹמִיר : אֱלֹהִים לְהַצִּילֵנִי יְהוָה
 2 לַעֲזֹרְתִי חֲשָׁה : יִבְשׁוּ וַיִּחְפְּדוּ מִבְּקָשִׁי בְּשֵׁי
 3 יִסַּג אַחֲרֵי וּנְכַלְמִי חֲפָצִי רָעִיתִי : יִשׁוּבוּ עַל־
 4

ימיו וידברו ברע עשק ממרום ידברו שמו
בשמים פיהם ולשונם תהלה בארץ : לבן
ישיב עמו הלא ומי לא ימצא למו : ואמרו
איכה ידע אל ויש הנה בעליון : הנה אלה
רשעים ושלנו עולם השגרתה : אה ריק
זכרתי לבני וארחץ בגלגל פני : ואה נגיע
כל האדם והוכחתי לבקרים : אם אמרתי
אספה כמו הנה דור בנק בנתי : ואחשבה
לדעת זאת עמל היא בעיני : עד אבוא אל
מקדשי אל אבינה לאחריהם : אה בחלקות
תשית למו הפלגם למשואות : אה היו
לשפה כנגע ספו תמו מן בלהות : בתלום
מח קץ אדני בעיר צלמם תבנה : פי יתחמץ
לבני וכליותי אשהונו : ואני בער ולא אדע
ברמות הירתי שפן : ואני תמיד עמך
אחות ביד ימיני : בעצרתך תבחי ואחור
בגוד תקחי : מלי בשמים ועפר לא חפצתי
בארץ : בלה שאלי ולבני צור לבני חלקי
אלהים לעולם : כי הנה רחוקה יאבדו חצמיה
כליונה מן : ואני קרבת אלהים לי טוב
שמי : באדני יהיה מחס לטפרי כל מלאכותי :

PSAL. LXXIV. עד

משפיל לאסף למה אלהים נחת נצח עשן
אסף בצאן מרעה : וזר עדתה קלית
קדם פאלת שבט נחלתה הרציון וזי שבת
בו : הנימה פעמיה למשואות נצח פליהרע
אויב בקדש : שאני צוריה בקרב מועד
שמו אוחתם אחות : יודע כמנא למעלה
בסבך עץ קרפיות : ועם פהיה דוד בשמי
וכלפות יחלמן : שלח באש מקדש
לארץ חלקי משפני שמה : אמרו בלבם
ניגם יד שרפי כל מועדי אל בארץ : אחותינו
לא יאמינו אין עוד נביא ולא אלהי ידע עד
מה : עד מתי אלהים ירחק צר יאמינו אויב
שמה נצח : למה תשיב יד וימינה

PSAL. LXXII. עב

לשלמה אלהים משפטיה למלך הן וצדקותה
לבד מלך : ידן עקש בצדק בענינה במשפט
ישא הרים שמים לעם וגדלות בצדקה : ישפט
עמי עם ישיע לבני אביו וידפא עושק : יראת
עם שמש ולפני יד דוד הרים : יור כמור
עליו פרבים ורח ארץ : יפחד ימיני צדק
ורב שלום עד גל ירח : וירד מים עד ים
ומדבר עד אפס ארץ : לפניו ירעו צינים
ואביו עפר יחמו : מלך כרשש ואים
מנחה ישיבו מלכי שבא וסבא אשפר וקריבו
וישכחוהו כל מלכים כל ימים ובעדוהו
כירציל אביו משוע ועני ואין עור לו
יחס ערלי ואביו ונפשות אביונים וישע
מחוד ומחמם יגאל בשמש ויגר דמם בעיני
ויחי ויפן לו מורב שבא וירפאל בעדו
תמיד כל האדם ירכמו : ידי פסתר
בארץ בראש הרים יעש בלבנון פרו ויציבו
מער מעשב הארץ : ידי שמו לעולם
לפני שמש יין שמו ויתברכנו כל ימים
ואשרו : ברוך יהוה אלהים אלהי ישראל
עשה נפלאות לבדו : וברוך שם כבודו
לעולם ויפלא כבודו את כל הארץ אמן
ואמן : כל תפלות דוד ברושי :

PSAL. LXXIII. עב

מזמור לאסף אה טוב לישראל אלהים לבני
לבב : ואני פמס נטיו רגלי פאין שפכה
אשני : פי קפאתי בדוללים שלום רשעים
אראה : פי אין חרצנות למוחם ובריא
אילים בעמל אנוש אינימו ועם אדם לא
ינגע : לבן עתחמו נאיה יעשה שית חמם
למו : יצא מחלב עינימו עברו משפיות לבב :

PSALM LXXII.

A Psalm β for Solomon.

GIVE α the king thy judgments, O God, and thy righteousness unto the king's son.

2 He ϵ shall judge thy people with righteousness, and thy poor with judgment.

3 The mountains d shall bring peace to the people, & the little hills, by righteousness.

4 He shall judge the poor of the people, he shall save the children of the needy, and shall break in pieces the oppressor.

5 They shall fear thee as long as the sun & moon endure, throughout all generations.

6 He shall come down like rain upon ϵ the mown grass; as showers that water y ϵ earth.

7 In his days shall the righteous flourish; and abundance of peace ζ so long as the moon endureth.

8 He ϵ shall have dominion also from sea to sea, and from the river unto the ends of the earth.

9 They that dwell in the wilderness shall bow before him; and k his enemies shall lick the dust.

10 The m kings of Tarshish and of the isles shall bring presents: the kings of Sheba and Seba shall offer gifts.

11 Yea, all kings shall fall down n before him; all nations shall serve him.

12 For he shall deliver ϵ the needy when he crieth; the poor also, and him that hath no helper.

13 He shall spare the poor and needy, and shall save the souls of the needy.

14 He shall redeem their soul from deceit and violence: and precious shall their blood be in his sight.

15 And he shall live, γ and to him κ shall be given of the gold of Sheba: ϵ prayer also shall be made for him continually; and daily shall he be praised. ϵ

16 There shall be an handful of corn in the earth upon the top of the mountains; the fruit thereof shall shake like Lebanon; and u they of the city shall flourish like grass of the earth.

17 His name shall μ endure for ever: his name shall be ν continued as long as the sun; and men shall be blessed ϵ in him: all nations shall call him blessed.

18 Blessed be the LORD God, the God of Israel, who only ω doeth wondrous things.

19 And blessed ϵ be his glorious name for ever: and let the whole earth be filled γ with his glory. Amen, and amen.

20 The prayers of David the son of Jesse, are ended.

PSALM LXXIII.

A Psalm σ of Asaph.

TRULY τ God is good to Israel, even to such as are ϕ of a clean heart.

2 But as for me, my feet were almost gone; my steps had well nigh slipped.

3 For I was envious α at the foolish, when I saw the prosperity of the wicked.

4 For there are no bands in their death; but their strength is χ firm.

5 They are not in β trouble as other men; neither are they plagued γ like other men.

6 Therefore pride compasseth them about as a chain; violence covereth them as a garment. δ

7 Their eyes stand out with fatness: they have more than heart could wish.

8 They are corrupt, and speak wickedly concerning oppression: they speak ϵ loftily.

9 They set their mouth against the heavens; and their tongue walketh through the earth.

PSALM LMS.

 β or, of.

Ps. 127, title.

a 1Ki. 1. 36, 37.

b Job 22. 13.

c Ps. 94. 7.

d Is. 11. 2, 5.

e Ps. 85. 11.

f Job 29. 31.

g my chastisement was.

h Is. 51. 12, 13.

i Re. 12. 10.

j 2 Sa. 23. 4.

k Hos. 6. 3.

l labour in mine eyes.

m till there be no moon.

n Ps. 37. 38.

o 1Ki. 4. 20, 24.

p Ps. 89. 25, 36.

q Zec. 9. 10.

r Mi. 7. 17.

s Is. 29. 7, 8.

t 2 Ch. 9. 21.

u Mat. 2. 11.

v Is. 49. 7, 23.

w I knew not.

x Is. 41. 17.

y He. 7. 25.

z with.

a Ps. 48. 14.

b Re. 1. 18.

c one shall give.

d 2 Ch. 9. 1.

e rock.

f La. 3. 24.

g Jude 25.

h Hos. 14. 5, 7.

i be.

j as a son to continue his father's name for ever.

k or, A Psalm for Asaph to give instruction.

l Ep. 1. 3.

m Ex. 15. 11.

n Re. 5. 13.

o or, tribe.

p Nu. 14. 21.

q Hab. 2. 14.

r or, for.

s or, Yet.

t La. 2. 7, &c.

u clean of heart.

v Ps. 18. 26.

w Mat. 5. 8.

x Ps. 37. 1.

y Ja. 4. 5.

z sat.

a sent thy sanctuary into the fire.

b the trouble of.

c with.

d break.

e Ps. 109. 18.

f pass the thought of the heart.

g Jude 16.

Prosperity of the wicked.

10 Therefore his people return hither; & waters of a full cup are wrung out to them.

11 And they say, How doth God know? and is there knowledge in the Most High?

12 Behold, these are the ungodly, who prosper in y ϵ world; they increase in riches.

13 Verily α I have cleansed my heart in vain, and washed my hands in innocency.

14 For all the day long have I been plagued, and γ chastened every morning.

15 If I say, I will speak thus; behold, I should offend against the generation of thy children.

16 When I thought to know this, it was δ too painful for me,

17 Until I went into the sanctuary of God; then understood I their end. δ

18 Surely thou didst set them in slippery places: thou castedst them down into destruction.

19 How are they brought into desolation as in a moment! they are utterly consumed with terrors.

20 As a dream ϵ when one awaketh; so, O LORD, when thou awakest, thou shalt despise their image.

21 Thus my heart was grieved, and I was pricked in my reins.

22 So foolish was I, and η ignorant; I was as a beast θ before thee.

23 Nevertheless, I am continually with thee; thou hast holden me by my right hand.

24 Thou ρ shalt guide me with thy counsel, and afterward receive me to glory.

25 Whom have I in heaven but thee? and there is none upon earth that I desire beside thee.

26 My flesh and my heart faileth: but God is the λ strength of my heart, and my portion ϵ for ever.

27 For, lo, they that are far from thee shall perish; thou hast destroyed all them that go a whoring from thee.

28 But it is good for me to draw near to God: I have put my trust in the Lord God, that I may declare all thy works.

PSALM LXXIV.

Maschil π of Asaph.

O GOD, why hast thou cast us off for ever? why doth thine anger smoke against the sheep of thy pasture?

2 Remember thy congregation, which thou hast purchased of old; the ρ rod of thine inheritance, which thou hast redeemed; this mount Zion, wherein thou hast dwelt.

3 Lift up thy feet unto the perpetual desolations; even all that the enemy hath done wickedly in the sanctuary.

4 Thine ϵ enemies roar in the midst of thy congregations; they set up their ensigns for signs.

5 A man was famous according as he had lifted up axes upon the thick trees.

6 But now they break down the carved work thereof at once with axes & hammers.

7 They have ψ cast fire into thy sanctuary; they have defiled by casting down the dwelling-place of thy name to the ground.

8 They said in their hearts, Let us δ destroy them together: they have burned up all the synagogues of God in the land.

9 We see not our signs: there is no more any prophet: neither is there among us any that knoweth how long.

10 O God, how long shall the adversary reproach? shall the enemy blaspheme thy name for ever?

11 Why withdrawest thou thy hand,

even thy right hand? pluck it out of thy bosom.

12 For God is my King^b of old, working salvation in the midst of the earth.

13 Thou^a didst β divide the sea by thy strength: thou brakest^f the heads of the 7 dragons in the waters.

14 Thou brakest the heads of leviathan in pieces, and gavest him to be meat^k to the people inhabiting the wilderness.

15 I thou didst cleave^k the fountain & the flood: thou driedst^m up δ mighty rivers.

16 The day is thine, the night also is thine: thou hast prepared the light and the sun.

17 Thou hast set all the borders of the earth: thou hast made η summer & winter.

18 Remember this, that the enemy hath reproached, O LORD, and that the^o foolish people have blasphemed thy name.

19 O deliver not the soul of thy turtle-dove^q unto the multitude of the wicked: forget not the congregation of thy poor for ever.

20 Have respect unto the^r covenant: for the dark places of the earth are full of the habitations of cruelty.

21 O let not the oppressed return ashamed: let the poor & needy praise thy name.

22 Arise, O God, plead thine own cause: remember how the foolish man reproacheth thee daily.

23 Forget not the voice of thine enemies: the tumult of those that rise up against thee λ increaseth continually.

PSALM LXXV.

To the chief Musician, μ Al-taschith.*

A Psalm or Song ν of Asaph.

UNTO thee, O God, do we give thanks, unto thee do we give thanks: for that thy name is near, thy wondrous works declare.

2 ρ When I shall receive the congregation, I will judge^a uprightly.

3 The earth and all the inhabitants thereof are dissolved: I bear up the pillars of it. Selah.

4 I said unto the fools, Deal not foolishly; and to the wicked, Lift not up the^d horn:

5 Lift not up your horn on high: speak not with a stiff neck.

6 For promotion cometh neither from the east, nor from the west, nor from the south:

7 But God is the judge; he^s putteth down one, and setteth up another.

8 For in the hand of the LORD there is a cup,^k and the wine is red: it is full of mixture, and he poureth out of the same: but the dregs thereof, all the wicked of the earth shall wring them out, and drink them.

9 But I will declare for ever; I will sing praises to the God of Jacob.

10 All^k the horns of the wicked also will I cut off; but the horns of the righteous shall be exalted.

PSALM LXXVI.

To the chief Musician on Neginoth. A Psalm or Song ϕ of Asaph.

IN^m Judahⁿ is God known; his name is great in Israel.

2 Inⁿ Salem also is his tabernacle, and his dwelling-place in Zion.

3 There^q brake he the arrows of the bow, the shield, and the sword, and the battle. Selah.

4 Thou art more glorious and excellent than the mountains of prey.

5 The stout-hearted^k are spoiled, they have sleptⁿ in their sleep; and none of the men of might have found their hands.

6 At thy rebuke, O God of Jacob, both

a Zec. 12. 4.
b Ps. 44. 4.
c Je. 10. 7.
d Na. 1. 6.
e Ex. 14. 21.
f break.
g Is. 51. 9, 10.
h Eze. 29. 3.
i or, whales.
j Ex. 19. 10.
k &c.
l Nu. 14. 9.
m Da. 3. 19, 28.
n Ex. 17. 5, 6.
o Nu. 20. 11.
p Ps. 65. 7.
q Jos. 3. 13, &c.
r rivers of strength.
s to fear.
t Ps. 2. 5, 10.
u them.
v Ps. 94. 7, 8.
w Ps. 62. title.
x or, for.
y Ca. 2. 14.
z Ge. 17. 7, 8.
aa Le. 26. 45.
ab 2 Sa. 23. 5.
ac Ps. 106. 45.
ad Je. 33. 20, 21.
ae He. 8. 10.
af hand.
ag Ps. 143. 4, 5.
ah La. 3. 17, &c.
ai t De. 32. 7.
aj Is. 63. 11.
ak u Ps. 42. 8.
al λ ascendeth,
am Jon. 1. 2.
an v Ps. 4. 4.
ao w La. 3. 40.
ap μ or, Destroy not.
aq π Ps. 57. title.
ar y Ps. 74. 1.
as La. 3. 31, 32.
at v or, for.
au π to generation & generation.
av z Is. 49. 15.
aw ρ or, shall I take a set time.
ax a 2 Sa. 23. 3, 4.
ay b Ps. 31. 22.
az c Ps. 111. 4.
ba d Zec. 1. 21.
bb e Ps. 68. 24.
bc σ desert.
bd f Ex. 15. 11, &c.
be g 1 Sa. 2. 7, 8.
bf h Re. 14. 9, 10.
bg i Hab. 3. 3, &c.
bh h Ps. 101. 8.
bi τ were poured forth with water.
bj l 2 Sa. 22. 14.
bk ϕ or, for.
bl m Ps. 48. 1, &c.
bm n De. 4. 7, 8.
bn o Ps. 132. 13.
bo p Is. 63. 11.
bp q Is. 37. 35, 36.
bq τ Ps. 74. title.
br s Is. 51. 4.
bs t Is. 46. 12.
bt u Je. 51. 39.
bu v Mat. 13. 13.
bv 35.

the chariot and horse^a are cast into a dead sleep.

7 Thou^c even thou, art to be feared; and who^d may stand in thy sight when once thou art angry?

8 Thou^s didst cause judgment to be heard from heaven; the earth feared, & was still,

9 When God arose to judgment, to save all the meek of the earth. Selah.

10 Surely the wrath of manⁱ shall praise thee: the remainder^j of wrath shalt thou restrain.

11 Vow, & pay unto the LORD your God: let all that be round about him bring presents ζ unto him that ought to be feared.

12 Heⁿ shall cut off the spirit of princes: he is terrible to the kings of the earth.

PSALM LXXVII.

To the chief Musician, to^p Jeduthun.

A Psalm θ of Asaph.

I CRIED unto God with my voice, even unto God with my voice; and he gave ear unto me.

2 In the day of my trouble I sought the LORD: my κ sore ran in the night, & ceased not: my soul refused to be comforted.

3 I remembered God, and was troubled: I complained, and my spirit^u was overwhelmed. Selah.

4 Thou holdest mine eyes waking: I am so troubled that I cannot speak.

5 I have considered^t the days of old, the years of ancient times.

6 I call to remembrance my song^w in the night: I commune^v with mine own heart, and my spirit made diligent^x search.

7 Will the LORD cast off^y ever and will he be favourable no more?

8 Is his mercy clean gone for ever: doth his promise fail π for evermore?

9 Hath God forgotten^z to be gracious? hath he in anger shut up his tender mercies? Selah.

10 And I said, This^b is my infirmity: but I will remember the years of the right hand of the Most High.

11 I will remember the works^c of^e the LORD; surely I will remember thy wonders of old.

12 I will meditate also of all thy work, and talk of thy doings.

13 Thy way, O God, is^g in the sanctuary: who^h is so great a God as our God!

14 Thou art the God that doest wonders: thou hast declared thy strength among the people.

15 Thou hast with thine arm redeemed thy people, the sons of Jacob and Joseph. Selah.

16 The watersⁱ saw thee, O God, the waters saw thee: they were afraid; the depths also were troubled.

17 The clouds τ poured out water; the skies sent out a sound: thine arrows also went abroad.

18 The voice^j of thy thunder was in the heaven: the lightnings lightened the world: the earth trembled and shook.

19 Thy way is in the sea, and thy path in the great waters, and thy footsteps are not known.

20 Thou^k leddest thy people like a flock by the hand of Moses and Aaron.

PSALM LXXVIII.

Maschil^l of Asaph.

GIVE^a ear, O my people, to my law: incline your ears to the words of my mouth.

2 I will open my mouth in a^b parable, I will utter dark sayings of old;

3 Which we have heard and known, and our fathers have told us.

אלהי יעקב נדדם ורכב וקיס : אמה נורא
אמה ומירעמד לפיך מאז אפה : משמים
השמעת דין ארץ יראה ושקטה : בקום
למשפט אלהים להושיע פל עמי ארץ סלה
ברחמת אדם חודך שמיית חמת פחדך :
גדרי ושלמי ליהודה אלהיכם פל סביבו יובילו
שי למורא : יבצר רוח נגידים נורא למלכי ארץ :
13

PSAL. LXXVII. ע

למנצח עליהון לאסף מזמור : קול אל
אלהים ואצעקה קול אל אלהים ותאזני אלי :
ביום צרתי אזני דרשתי דני לילה נגדה ולא
תפגי מאנה הנתם נפשי : אופרה אלהים
ואהמה אשיחה ותחשפה רוח סלה : אהות
שמירות עני נפעמתי ולא אדבר : חשבתי מי
מקדם שנות עולמים : אופרה נגיתי פליה
עם לבני אשירה ותחפש רוחי : הלועלים
ונגה אזני ולא יסוף לרצות עוד : האפם
לנצח חסדי גמר אמר לר נר : השבח הנות
אל אם קפץ באף רחמי סלה : ואמר חלתי
היא שנות ימין עליון : אופר מעליה פ
אופרה מקדם פלאה : והייתי בכל פעלה
ונגילותיה אשיחה : אלהים בנך דרכה
מראל בול אלהים : אמה האל עשה פלא
הורעת בעמים ענה : נאלף בורע עמה בני
יעקב ויטף סלה : ראיה פים אלהים ראיה
פים יחלו אף ירגו תהמות : זרמי מים
עבות קול נתנו שחקים אף חצציה יחלנו :
קול רעמה בנלל האירו ברים תבל רנה
ותרעש הארץ : בים דרפה ושבליה במים
ברים ועבבותיה לא נדעו : נחית כצאן עמה
בשמינה ואהרן :

PSAL. LXXVIII. עה

משביל לאסף האניה עמי תורת הפי אונלם
לאמרי : אפתחה במשל פי אנניה חיות
מירקם : אשר שמענו ונדעם ואנחנו ספר

מקרב חוקך בלה : ואלהים מלכי מקדם
פעל ישועות בקרב הארץ : אמה פורת
בענה ים שברך ראשי חננים על הים :
אמה רצפת ראשי לוהן תתננו מאכל לעם
לציים : אמה בקעת מים ונהל אמה חובשת
נהרות איתן : לת יום אף לת לילה אמה
לחיות מאור ושמש : אמה הצבת פגילות
ארץ קיץ חורף אמה יצחק : זמירות
אויב חורף יהיה ועם נבל נאצי שחק : אל
תתן לחות נפש חורף חית ענייה אלתשפה
לנצח : הובט לברית כי מלא מחשבי ארץ
נאות הקם : אל יעבדך נבלם עני ואביון
יהללו שמו : קומה אלהים רבה רבה ור
הרפתה מני נבל פליהם : אלתשפה קול
צריה שאון קמיה עולה חמיד :

PSAL. LXXV. עה

למנצח אלתשחת מזמור לאסף שיר
הווינו לה אלהים הדינו וקרב שמו ספרי
נפלאותיה : פי אפה מועד אלי מישרים אשפט
נמים ארץ וכל ישיבה אכלי תפתי עמיתה
סלה : אמרתי לחולים אל תהלו ולרשעים אל
תרימו קרן : אל תרימו למותם קרנכם תרבו
בצאר שחק : כי לא ממוצא וממערב ולא
ממזר הים : כי אלהים שפט זה ישפיל וזה
ירם : פי כום ביד יהיה וכן חמר מלא מסך
ונר מנה אף שמירת ימיו יתהו פל רשעי
ארץ : ואני אגיד לעלם אופרה לאלהי יעקב
וכל קרני רשעים אנהג תרוממה קרנות צדיק :

PSAL. LXXVI. עו

למנצח בנגינת מזמור לאסף שיר : נדע
ביהודה אלהים פישראל גדול שמו : ויהי בשלם
סנו ומעונתו בציון : שמה שבר רשעקשת
מן דורב ומלחמה סלה : נאור אמה איר
מחורי שרף : אשתוללו אבירי לב נמו שנתם
ולא מצא כל אנשי חיל וידים : מערתה

- 4 לָנוּ, לֹא נִכְחַד מִבְּנֵיהֶם לְדֹר אַחֲרֵן מִסִּפְרֵם
תִּהְיוּתִי יְהוָה וְעֶזְרוֹ וְנִסְלֵאתִיו אֲשֶׁר עָשָׂה:
5 וַיָּקָם עֲדוֹתַי בַּיַּעֲקֹב וַחֲזָרָה שָׁם בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
6 צִוָּה אֶת־אַבְרָהָם לְהוֹדִיעַם לְבָנָיִם: לְמַעַן
יָדְעוּ יְדֹר אַחֲרָיו בָּנִים וְיִלְדֵי יָקֻמוּ וְיִסְפְּרוּ
7 לְבָנָיִם: וַיִּשְׁמְעוּ בְּאֱלֹהִים פֶּסֶלָם וְלֹא יִשְׁפְּחוּ
8 מִעֲלֵי־רֹאשׁ וּמִצֻּתָּיו יִצְעֲרוּ: וְלֹא יִהְיֶה פֶּאֱבוֹתָם
דֹּר סוֹרֵךְ וְעֹמֶרֶת דֹּר לֹא־הִכִּין לָבוֹ וְלֹא־נִאֲמָנָה
9 אֶת־אֵל רִחְוֹ: בְּנֵי־אִפְרַיִם נִזְנְקִי רוּמֵי־קִשְׁתִּי
10 הִפְסֹו בְּיוֹם קָרָב: לֹא שָׁמְרוּ בְּרִית אֱלֹהִים
11 וְנִתְּנוּ־לָהֶם מִאֲנִי לְלִכְתֹּ: וַיִּשְׁפְּחוּ עֲלֵיהֶם
12 וְנִסְלֵאתִיו אֲשֶׁר הִרָאָם: גִּבֹּר אֲבוֹתָם עָשָׂה
13 מִלֵּא בְּאַרְצָ מִצְרַיִם שׁוֹדֵד־צֶעַן: בָּקַע יָם
14 וַיַּעֲבִירֵם וַיַּצַּב־מַיִם מִמּוֹךְ: וַיַּגְחֵם בַּעַן יוֹמָם
15 וְכָל־חֲלִילָה בְּאוֹר אֵשׁ: יִבָּקַע צָרִים בַּמִּדְבָּר וַיִּשְׁקֵם
16 בַּחֲדָמוֹת רֶבֶד: וַיִּצָּא נִזְלִים מִסֶּלַע וַיִּזְרַךְ בַּנְּהָרוֹת
17 מַיִם: וַיּוֹסִישֵׁי עוֹד לְחֹטְאֵיהֶם לְמִרְוֹת עֲלִיוֹן
18 בַּצִּיָּה: וַיִּסְפָּרֵל לְבָבָם לְשֹׁאֵל־אֵל לְנַפְשָׁם:
19 וַיִּדְבְּרוּ בְּאֱלֹהִים אֱמָרוּ הִיבִיל אֵל לַעֲרֹךְ שִׁלְחֹן
20 בַּמִּדְבָּר: הֵן הִפְדֵּה צִוִּי וַיַּוְבֵנוּ מִיָּם וַיַּחֲלִים
יִשְׁמֹשׁוּ הַגִּם־לָחֶם וַיַּכֵּל תַּת־אֶם־לֵלֶךְ שֹׁאֵר
21 לְעֶמּוֹ: לָכֵן שָׁמַע יְהוָה וַיַּתְּעֶבֶר וַאֲשֶׁר נִשְׁקָה
22 בַּיַּעֲקֹב וַגִּם־אָחָף עָלָה בְּיִשְׂרָאֵל: כִּי לֹא הֶאֱמִינוּ
23 בְּאֱלֹהִים וְלֹא נִסְחָזוּ בִּישׁוּעָתוֹ: וַיִּצַּו שִׁחֲתִים
24 מִמַּעַל וּדְלִיתִי שָׁמַיִם שָׁתַח: וַיִּמְטֹר עֲלֵיהֶם
25 מִן־לֶאֱלֵל וַיִּבְנוּ־שָׁמַיִם נִגְזָן לָמוֹ: לָחֶם אֲפִירִים
26 אָכַל אִישׁ צִדָּה שִׁלַּח לָחֶם לְשֹׁבֵעַ: יִסַּע
27 מְרִידִים בְּשִׁמְרִים וַיִּנְהַג בַּעֲזוֹ חֵימוֹן: וַיִּמְטֹר
עֲלֵיהֶם כַּעֲפָר שֹׁאֵר וַיַּחֲזֹל יָמִים עוֹף בָּנָף:
28 וַיַּשֵּׁל בְּקֶרֶב מִחֲנֻהוּ סָבִיב לְמִשְׁנֹנוֹתָיו: וַיֹּאכְלוּ
29 וַיִּשְׂבְּעוּ מֵאֹד וַתֵּאָחֲזֵם יְבֵא לָהֶם: לֹא־זָרוּ
30 מִקִּפְאוֹתָם עוֹד אֲכָלִם בְּפִיהֶם: וַאֲחָף אֱלֹהִים
עָלָה בָהֶם וַיַּהֲרֹג בְּמִשְׁמַנֵּיהֶם וַיַּחֲזִירֵם יִשְׂרָאֵל

4 We^a will not hide *them* from their children, shewing to the generation to cometh the praises of the LORD, and his strength, and his wonderful works that he hath done.

5 For he established a testimony in Jacob, and appointed a law^c in Israel, which he commanded our fathers, that they should make them known to their children;

6 That^e the generation to come might know them, *even* the children *which* should be born, *who* should arise and declare *them* to their children:

7 That they might set their hope in God, and not forget the works of God, but keep his commandments:

8 And^h might not be as their fathers, a stubborn and rebelliousⁱ generation; a generation that β set not their heart aright, & whose spirit was not stedfast with God.

9 The children of Ephraim, *being* armed, and γ carrying bows, turned backⁿ in the day of battle.

10 They^p kept not the covenant of God, and refused to walk in his law;

11 And forgat^r his works, and his wonders that he had shewed them.

12 Marvellous things^s did he in the sight of their fathers in the land of Egypt, in the field of^t Zoan.

13 He divided^u the sea, and caused them to pass through; and he made^x the waters to stand as a heap.

14 In^z the day-time also he led them with a cloud, & all the night with a light of fire.

15 He clave^a the rocks in the wilderness, and gave *them* drink as *out of* the great depths.

16 He^e brought streams also out of the rock, and caused waters to run down like rivers.

17 And they sinned yet more against him, by provoking^g the Most High in the wilderness.

18 And^f they tempted God in their heart, by asking meat for their lust.

19 Yea, they spake against God; they said, Can God π furnish a table in ν wilderness?

20 Behold, he smote the rock, that the waters gushed out, and the streams overflowed; can he give bread also? can he provide flesh for his people?

21 Therefore the LORD heard *this*, and was^h wroth: so a fire was kindled against Jacob, & anger also came up against Israel;

22 Because they believed not in God, and trusted not in his salvation;

23 Though he had commanded the clouds from above, & opened the doors^k of heaven,

24 And had rained down manna upon them to eat, and had given them of the corn of heaven.

25 τ Man did eat angels' food: he sent them meat to the full.

26 He caused an east wind to ϕ blow in the heaven; and by his power he brought in the south wind.

27 He^m rained flesh also upon them as dust, and χ feathered fowls like as the sand of the sea;

28 And he let *it* fall in the midst of their camp, round about their habitations.

29 So they did eat, and were well filled: forⁿ he gave them their own desire;

30 They were not estranged from their lust: but while their meat *was* yet in their mouths,

31 The wrath of God came upon them, and slew the fattest of them, and ψ smote down the β chosen men of Israel.

a Ex. 13, 14.

b Is. 26. 16.

Ho. 5. 15.

c De. 6. 7.

11. 19.

d De. 32. 4, 15.

e Ps. 102. 18.

f De. 5. 28, 29.

g Nu. 14. 18, 20.

h Eze. 20. 18.

i Eze. 2. 3, 8.

k Is. 48. 9.

β prepared

not their

heart,

2Ch. 20. 33.

l Ps. 103. 14.

m Ja. 4. 14.

γ throwing

forth.

n De. 1. 41. 44.

s or, rebel

against.

o Ps. 95. 8, 10.

p 2 Ki. 17. 15.

q ver. 19, 20.

r Ps. 106. 13.

s Ex. VII.

XII.

τ or, affliction

γ set.

t Is. 19. 11, 13.

u ver. 13.

v Ex. 14. 21.

w Ex. 7. 20.

x Ex. 15. 8.

y Ex. 8. 6, 24.

z Ex. 13. 21.

a Ex. 17. 6.

Nu. 20. 11.

l Co. 10. 3, 4.

b Ex. 10. 13.

c Ps. 105. 41.

d Ex. 9. 23, 25.

e or, great

hailstones.

λ shut up.

μ or, light-

nings.

e De. 9. 22.

He. 3. 16, 19.

f Ex. 16. 2, &c.

ν weighed a

path.

π order.

ρ or, beasts

to the

murrain,

Ex. 9. 3, 6.

g Ex. 12. 29.

h Nu. 11. 1, &c.

i Ex. XIV.

XV.

σ covered.

k Mal. 3. 10.

l Jos. 19. 51.

τ or, Every

one did eat

the bread

of the

mighty,

Ps. 103. 20.

ϕ go.

m Nu. 11. 18.

λ fowl of

wing.

n Ju. 12. 20.

o Ps. 106. 15.

ψ made to

bow.

p Is. 4. 10, 11.

β or, young,

Is. 40. 30, 31.

32 For all this they sinned still, and believed not for his wondrous works.

33 Therefore their days did he consume in vanity, and their years in trouble.

34 When^b he slew them, then they sought him; and they returned and inquired early after God:

35 And they remembered that God *was* their rock,^d & the high God their redeemer.

36 Nevertheless they did flatter^f him with their mouth, and they lied unto him with their tongues:

37 For their heart was not right with him, neither were they stedfast in his covenant.

38 But he *being* full of compassion, forgave^g their iniquity, and destroyed *them* not: yea, many a time turned he his anger away, and^k did not stir up all his wrath:

39 For he rememberedⁱ that they were *but* flesh; a wind^m that passeth away, and cometh not again.

40 How oft did they δ provoke^o him in the wilderness, and grieve him in the desert!

41 Yea, they turned back, and tempted God, and limited^q the Holy One of Israel.

42 They remembered not his hand, *nor* the day when he delivered them from the ζ enemy:

43 How he had η wrought his signs in Egypt, & his wondersⁿ in the field of Zoan:

44 And had turned their rivers intoⁿ blood; and their floods, that they could not drink.

45 He^v sent divers sorts of flies among them, which devoured them; and frogs, which destroyed them.

46 He^b gave also their increase unto the caterpillar, & their labour unto the locust.

47 He^{\theta} destroyed their vines with κ frost, and their sycamore-trees with κ frost.

48 He λ gave up their cattle also to ν hail, and their flocks to μ hot thunderbolts.

49 He cast upon them the fierceness of his anger, wrath, and indignation, and trouble, by sending evil angels *among* them.

50 He ν made a way to his anger; he spared not their soul from death, but gave their ρ life over to the pestilence;

51 And smote all the first-born^s in Egypt; the chief of *their* strength in the tabernacles of Ham:

52 But made his own people to go forth like sheep, and guided them in the wilderness like a flock.

53 And^t he led them on safely, so that they feared not: but the sea σ overwhelmed their enemies.

54 And he brought them to the border of his sanctuary, *even* to this mountain, *which* his right hand had purchased.

55 He cast out the heathen also before them, and divided^t them an inheritance by line, and made the tribes of Israel to dwell in their tents.

56 Yet they tempted and provoked the most high God, & kept not his testimonies;

57 But turned back, and dealt unfaithfully like their fathers: they were turned aside like a deceitful bow.

58 Forⁿ they provoked him to anger with their high places, and moved him to jealousy with their graven images.

59 When God heard *this*, he was wroth, and greatly abhorred Israel:

60 So that he forsook the tabernacle of Shiloh, the tent^{which} he placed among men;

61 And delivered his strength into captivity, and his glory into the enemy's hand.

62 He^p gave his people over also unto the sword; & was wroth with his inheritance.

63 The fire consumed their young men; and their maidens were not β given to marriage.

64 Their priests fell by the sword; and their widows made no lamentation.

65 Then the LORD awakened d as one out of sleep, and like a mighty man/ that shouteth by reason of wine.

66 And e he smote his enemies in the hinder part; he put them to a perpetual reproach.

67 Moreover, he refused the tabernacle of Joseph, and chose not the tribe of Ephraim;

68 But chose the tribe of Judah, k the mount Zion, which he loved.

69 And he built his sanctuary like high palaces, like the earth which he hath established for ever.

70 He chose David m also his servant, and took him from the sheep-folds:

71 From n following the ewes great with young, he brought him to feed o Jacob his people, and Israel his inheritance.

72 So he fed them according to the integrity p of his heart, and guided them by the skilfulness of his hands.

PSALM LXXIX.

A Psalm q of Asaph.

O GOD, the heathen q are come into thine inheritance; thy r holy temple have they defiled; they t have laid Jerusalem on heaps.

2 The dead bodies of thy servants have they given to be meat unto the fowls of the heaven, the flesh of thy saints unto the beasts of the earth.

3 Their blood have they shed like water round about Jerusalem; and there was none v to bury them.

4 We are become a reproach u to our neighbours, a scorn and derision to them that are round about us.

5 How long, LORD? wilt thou be angry for ever? shall thy jealousy w burn like fire?

6 Pour x out thy wrath upon the heathen that have not known thee, and upon the kingdoms that have not called upon thy name.

7 For they have devoured Jacob, and laid waste his dwelling-place.

8 O d remember not against us λ former iniquities: let thy tender mercies speedily prevent us; for we are brought very e low.

9 Help us, O God of our salvation, for the glory of thy name; and deliver us, and purge away our sins, for thy name's sake.

10 Wherefore should the heathen say, Where is their God? let him be known among the heathen in our sight, by the v revenging of the blood of thy servants which is shed.

11 Let g the sighing of the prisoner come before thee; according to the greatness of π thy power ρ preserve thou those that are appointed to die:

12 And render unto our neighbours sevenfold into their bosom their reproach, k wherewith they have reproached thee, O LORD.

13 So we thy people, and sheep of thy pasture, will give thee thanks for ever; we will shew m forth thy praise to ϕ all generations.

PSALM LXXX.

To the chief Musician upon Shoshannim-cuth. q A Psalm ψ of Asaph.

GIVE ear, O Shepherd of Israel, thou that leadest ρ Joseph like a flock: q thou

a De. 33. 2.

 β praised.

b Nu. 2. 18. 24.

 γ for salvation to us.

c ver. 7. 19.

La. 5. 21.

d Ps. 7. 6.

e Nu. 6. 25.

f Is. 42. 13.

g smoke,

Ps. 74. 1.

h 1Sa. 5. 6. 12.

i Ps. 42. 3.

Is. 30. 20.

j Ps. 79. 4.

k Ge. 49. 10.

l Ps. 87. 2.

m founded.

n 2 Sa. 7. 8.

o Is. 5. 1. 7.

Je. 2. 21.

p after.

q Is. 40. 11.

p 1Ki. 9. 4.

q cedars of God.

r or, for.

g La. 1. 10.

r Ps. 74. 2. 7.

s Na. 2. 2.

t 2Ki. 25. 9. 10.

Mi. 3. 12.

u Is. 63. 15.

v Is. 11. 1, &c.

Zec. 3. 8.

w Je. 16. 4.

34. 20.

x De. 28. 37.

y Ps. 76. 7.

z Is. 53. 5.

a Zep. 1. 18.

b Je. 10. 25.

Re. 16. 1.

c Ep. 2. 1. 5.

d Ps. 130. 3.

Is. 64. 9.

 λ or, the iniquities of them that were before us.

e De. 28. 43.

f Ps. 8. title.

 μ or, for.

v vengeance.

g Ps. 102. 20.

h Le. 23. 24. 26.

 π thine arm. ρ reserve the children of death. σ or, against.

i Ps. 114. 1.

k Ps. 74. 18.

l passed away.

l Ex. 1. 14.

m Is. 43. 21.

 ϕ generation and generation.

n Ex. 17. 2. 7.

x or, strife.

o Ps. 60. title.

 ψ or, for.

p Ps. 23. 1.

77. 20.

q Ex. 25. 20. 22.

2 Sa. 6. 2.

that dwellest between the cherubims, shine a forth.

2 Before b Ephraim, and Benjamin, and Manasseh, stir up thy strength, and come γ and save us.

3 Turn c us again, O God, and cause thy face e to shine; and we shall be saved.

4 O LORD God of hosts, how long wilt thou δ be angry against the prayer of thy people?

5 Thou feedest them with the h bread of tears; and givest them tears to drink in great measure.

6 Thou i makest us a strife unto our neighbours; and our enemies laugh among themselves.

7 Turn us again, O God of hosts, and cause thy face to shine; and we shall be saved.

8 Thou hast brought a vine n out of Egypt; thou hast cast out the heathen, & planted it.

9 Thou preparedst room before it, and didst cause it to take deep root, and it filled the land.

10 The hills were covered with the shadow of it, and the boughs thereof were like the θ goodly cedars.

11 She sent out her boughs unto the sea, and her branches unto the river.

12 Why hast thou then broken down her hedges, so that q all they which pass by the way do pluck her?

13 The boar out of the wood doth waste it, & the wild beast of the field doth devour it.

14 Return, we beseech thee, O God of hosts: look u down from heaven, and behold, and visit this vine;

15 And the vineyard which thy right hand hath planted, and the v branch that thou madest strong for thyself.

16 It is burned with fire; it is cut down: they perish y at the rebuke of thy countenance.

17 Let thy hand z be upon the man of thy right hand, upon the son of man whom thou madest strong for thyself.

18 So will we not go back from thee: quicken ψ us, & we will call upon thy name.

19 Turn us again, O LORD God of hosts, cause thy face to shine, and we shall be saved.

PSALM LXXXI.

To the chief Musician upon Gittith. f A Psalm μ of Asaph.

SING aloud unto God our strength: make a joyful noise unto the God of Jacob.

2 I take a psalm, and bring hither the timbrel, the pleasant harp with the psaltery.

3 Blow up the trumpet in the new moon, in the time appointed, on our solemn feast day:

4 For this k was a statute for Israel, and a law of the God of Jacob.

5 This he ordained in Joseph for a testimony, when he went out σ through the land of Egypt; where I heard a language t that I understood not.

6 I removed his shoulder from y burden: his hands τ were delivered from the pots, z

7 Thou calledst in trouble, and I delivered thee: I answered thee in the secret place of thunder; I proved n thee at the waters of χ Meribah. Selah.

8 Hear, O my people, and I will testify unto thee: O Israel, if thou wilt hearken unto me;

9 There shall no strange god be in thee; neither shalt thou worship any strange god.

ישראל האזנה נתן פצאן יסף ישב הרנים
הופיעה : לפני אפרים ובנימן ומנשה עזרה
את בנימין ואת אשרה לנז : אלהים
השיבנו והאר פניך ונשעה : יהוה אלהים
צבאות עד דמתי עשנה בתפלת עמך : האכלתם
לחם דמעה והשקמו בדמעות שלוש : השיבנו
מזון לשכנו ואבינו ילענו למז : אלהים
צבאות השיבנו והאר פניך ונשעה : גפן
ממצרים תסיע הגרש ביום והפיעה : פנית
לפניה והשורש שרשיה והמלא ארץ : פסו
הרים צלה וענפה ארזאל : השלה קצירה
עדים ואל תהר ונקותה : למח פרצת גדרה
ואותה פלעברי רך : ירסמנה חור מיר
וזי שדי ירעה : אלהים צבאות שוב לא
הבט משמים וראה ופקד גפן זאת : וכי
אשר נמעה ימנה ועל גפן אפצתה לה :
שרפה באש כסודה מנעה פניך יאברו : יהי
ידך על איש ימנה על גן אדם אפצת לה :
ולא נסוג מפקד חיינו ובשמן בקרא : יהוה
אלהים צבאות השיבנו האר פניך ונשעה :
אלהים צבאות השיבנו האר פניך ונשעה :

PSAL. LXXXI. פא

למנצח על הנחית לאסף : הרנינו לאלהים
עוננו הריעו לאלהי יעקב : שארומרה וחנו
חף כנור נעים עם גבל : תקעו בחרש שופר
בכסא ליום חנו : כי חק לישראל הוא
משפט לאלהי יעקב : עדות ביהוסף שמו
בצאתו על ארץ מצרים שפת לא ידעתי
אשמע : הסירתי מסבל שמו פיו מיד
תעברנה : בצרה קראת ואחלצך אענה בסתר
רעם אבחה על מי מרינה סלה : שמע עמי

אלהינו לא הולו : פהנו בתרב נפלו
אלמנתי לא תבינה : וקץ פשע אדני
פנבור מחרונ מין : ויד צרו אדור הרפה
עולם נתן למז : ומאס באהל יסף ונשט
אפרים לא בקר : ויבהר את שבט יהודה את
הר ציון אשר אהב : ויגן כמורמים מקדשו
פארץ יסדה לעולם : ויבהר ביד עבדו ויפחהו
ממלכות צאן : מאחר עלות הביאו לרעות
ביעקב עמו ובישראל נחלו : וירעם פתם לבבו
ובתגונות פיו ינקם :

PSAL. LXXIX. עט

מזמור לאסף אלהים בא גולים : נגדלתך שמו
אחיהל קדשה שמו את ירושלם לעמים : נתנו
את גבלת עבדך מאכל לעוף השמים בשור חסדיך
לחיה ארץ : שפך דמם פמים סריבות ירושלם
ואין קובר : היינו הרפה לשכנו לעד וקלם
לסביבותינו : עד מה יהיה האנח לנצח תבצר
כמו אש קנארה : שפך חמקה אליהנו
אשר לא ידעו ועל ממלכות אשר בשמך לא
קרא : כי אכל את יעקב ואחיהל השמו :
אל תופרלנו עזרת ואשנים מחר : קדמונו
רחמיה כי ידלנו מאד : עזרנו אליה ישינו
על דבר כבוד שמך והצילנו וכפר על חטאתינו
למען שמך : לפיה ואמרו הנוים איה
אלהים ידע בנים לעיני נקמת דם עבדך
השפך : תבוא לפניך אבקת אסיר כנול
ורועה חותר בני תמוחה : והשב לשכנו
שבעתים אלהים חסדך אשר הרפה אדני :
ואנחנו עמך וצאן מרעותך נודה לה לעולם
לדור ודור נספר תהלתך :

PSAL. LXXX. ס

למנצח אל ששנים עדות לאסף מזמור : רעה

10 וְאֶעֱבֶדָה בַּיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲתִשְׁמְעֵלִי : לֹא יִדְוֶה
11 בְּךָ אֵל זָר וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נָכָר : אֲזַכִּיר
יְהוָה אֱלֹהֵיךָ הַמַּעֲלֶה מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם הַרְחֵב
12 פֶּה וְאִמְלֵאדָו : וְלֹא שָׁמַע עֲמִי לְקוֹלִי וְיִשְׁמָעַל
13 לֹא אֲבִיחָה לִי : וְאִשְׁלַחְהוּ בְּשׂוֹרֵיחוֹ לָבָם יִלְכוּ
14 בְּמוֹצְאוֹתיהֶם : לֹא עֲמִי שָׁמַע לִי יִשְׂרָאֵל בְּדַרְכִּי
15 יִהְיוּ : כַּמַּעֲמֵט אוֹיְבֵיהֶם אֲכַנֶּה וְעַל־צָרֵיהֶם
16 אֲשִׁיב יָדִי : מִשְׁנֵאֵי יְהוָה יִכְחָשׁוּ לִי וְיִהְיֶה עִתָּם
17 לְעוֹלָם : וְיִכְלִיחֻהוּ מִחֶלֶב חֶסֶד וּמִצִּיּוֹר דְּבֶשֶׁת
אֲשַׁבֵּעֶנָּה :

PSAL. LXXXIV. פד

1 לַמַּנְצֵחַ עַל־הַנְּתִיחַ לַבְּנֵי־לֵוִי מִקְמוֹר : מִדֹּד־
2 יְדִירוֹת מִשְׁפֹּנוֹתֶיךָ יְהוָה צְבָאוֹת : נִכְסְפֹה
3 וְנִסְכְּלָהּ נַפְשִׁי לַחֲצֹצֹת יְהוָה לִבִּי וּבִשְׁרִי
4 יִרְנֶנּוּ אֶל־אֵל דָּו : בִּסְצִפּוֹר מִצִּיּוֹן בֵּית וְדָוִד
כֵּן לִי אֲשֶׁר־שָׁרָה אֶפְרָתָה אֶת־מִנְחֹתַיִךְ
5 יְהוָה צְבָאוֹת מִלִּפִּי וּמֵאֲזִי : אֲשִׁירִי וְיִשְׁבֵּר בִּיתְךָ
6 עוֹד וְיִלְלֶנָּה סֶלָה : אֲשִׁירִי אָדָם עוֹד־לִי בְּךָ
7 כִּסְלוֹת בְּלִבִּי : עֲבָרִי בַעֲמֻק הַדְּבָר מִצֵּן
8 וְשִׁיתֵּהוּ בִּסְבִּיבוֹת יַעֲמֶה מוֹתָה : יִלְכוּ מִתְּחִלָּה
9 אֶל־חֵיל יִרְאָה אֶל־אֱלֹהִים בְּצִיּוֹן : יְהוָה אֱלֹהִים
10 צְבָאוֹת שֹׁמֵר תְּהִלָּתִי הַאֲוִינָה אֱלֹהֵי יַעֲקֹב
11 סֶלָה : מְגִנֵּנוּ רָאִה אֱלֹהִים וְהִנֵּה פָנֵי מִשְׁיָחֶךָ
12 כִּי מוֹבִיּוֹם בְּחֻצְיָךְ מֵאֲלָף בְּתוֹרֵי הַסְּחוֹפָה
13 בְּבֵית אֱלֹהֵי מִדְּוָר בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל : כִּי שָׁמָּה
14 וּמִן־יְהוָה אֱלֹהִים כֵּן וּבְגוֹד יִתֵּן יְהוָה לֹא
15 יִמְנַע־שׁוֹב לְהִלָּכִים בְּתָמִים : יְהוָה צְבָאוֹת
אֲשִׁירִי אָדָם בְּסֶחַךְ בְּךָ :

PSAL. LXXXV. פה

1 לַמַּנְצֵחַ לַבְּנֵי־לֵוִי מִקְמוֹר : רִצִּית יְהוָה אֶרְצְךָ
2 שָׁבַע שְׁבוֹת יַעֲקֹב : נִשְׁאֲתָ עֵינֶיךָ עֲמֶךָ נִסִּיתָ
3 כָּל־הַשְּׂאֲתָם סֶלָה : אֶסְפֹּת כָּל־עֲבָרְתְּךָ הַשִּׁבוֹת
4 מִחֲדָן אֶפְרָה : שׁוֹבֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְהִסֵּר בְּסֶסֶךְ
5 עֲפָנוּ : הַלְעוֹלָם תִּאֲנַח־בְּנוֹ תִּמְשָׁךְ אֶפְרָה לְזָר
6 וְזָר : וְלֹא אֶתָּה תִּשְׁבֹּב תַּחֲיִינוּ וְעִקְפָה וְשִׁמְחָה
7 בְּךָ : הִרְאֵנוּ יְהוָה חֶסֶדְךָ וְיִשְׁעֶךָ תִּתֵּן לָנוּ :
8 אֲשַׁמְעָה מִה יִדְבֹּר הָאֵל יְהוָה כִּי יִדְבֹּר שְׁלוֹם
9 אֶל־עַמּוֹ וְאֶל־חֲסִידָיו וְאֶל־שׁוֹבֵי לְסֶסֶךְ : אֶפְרָה
10 תְּרֹב לִירְאָיו וְיִשְׁעוֹ לִשְׁפָן בְּבֹר בְּאֶרֶצְנוּ : חֶסֶד
11 וְאֶמֶת נַפְשֵׁנוּ צָדֵק וְשְׁלוֹם נָשְׁקוּ : אֶמֶת

PSAL. LXXXII. פב

1 מִקְמוֹר לְאֶסֶף אֱלֹהִים נִצָּב בַּעֲדַת־אֵל בְּקֶרֶב
2 אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט : עַד־מָתַי תִּשְׁפֹּט־יַעֲקֹב וְיִפְנֶה
3 רָשָׁעִים תִּשְׁאֹר־סֶלָה : שִׁפְטוּרֵל וְהָיוּ עֲנִי
4 וְיִשׁ חֲצִיקוֹ : שִׁפְטוּרֵל וְאִבְיָן מִיַּד רָשָׁעִים
5 הַצִּילוּ : לֹא יִדְעוּ וְלֹא־יָבִינוּ בַּחֲשֵׁכָה יִהְיוּ
6 יְמוֹסוּ כַּל־מוֹסֵי אֶרֶץ : אֲנִי אִמְרוֹתִי אֱלֹהִים
7 אֲתָם וּבְנֵי עֲלִינוּ כְּלָכֶם : אֲכֹן כָּאֶדָם מִמֹּחֶתֶן
8 וְכֹאחֵד הַשָּׁרִים תִּפְלוּ : קוֹמָה אֱלֹהִים שִׁפְטָה
הָאָרֶץ כִּי־אֶתָּה תִּחְלֵל בְּכֹל־הַגּוֹיִם :

PSAL. LXXXIII. פג

1 שִׁיר מִקְמוֹר לְאֶסֶף : אֱלֹהִים אֶל־דָּמִי לָךְ אֵל־
2 תִּחַרְשׁ וְאֵל־תִּשְׁקֹט אֵל : כִּי־הִנֵּה אוֹיְבֶיךָ
3 יִהְיוּ וְיִשְׁפֹּטֶנָּה נִשְׁאֹר רָאשֵׁי עַל־עֶפְרָה
4 יִשְׂרָאֵל סוֹד וְיִתְעַצֵּה עַל־צִיּוֹן : אֶמְרוּ לָנוּ
5 וְנִכְחִידֵם מִגּוֹי וְלֹא־יִזְכֹּר שֵׁם־יִשְׂרָאֵל עוֹד : כִּי
6 נִדְעֵנִי לֵב יַחֲדוּ עֲלֶיךָ בְּרִית וְכָרְחוּ : אֶהְיֶה
7 אֲדוֹם וְיִשְׁמַעְיָאִים מוֹאֵב וְהַנְּגִיזִים : גִּבֹּל וְעַמּוֹן
8 וְעַמְלָק פִּלְשֶׁת עַם־יִשְׂרָאֵל צוּר : בִּסְ־אֲשׁוּר
9 בִּלְתִּי עֲפָם הִיוּ וְזוֹעַ לַבְּנֵי־נֹשֶׁט סֶלָה : עֲשׂוּהוּ
10 לָהֶם כַּמִּדְּוָן כִּסִּיטָא כִּבְיֹן בְּנִחַל מִשְׁוֹן :
11 וְנִשְׁמְדוּ בְּצִוִּי־דָאָר הִיוּ יִדְמֹן לְאֶדְמָה : שִׁתְמוּ
12 דְּרִיבְמוּ עֲשִׁיב וְכֹאֵב וְכֹנַח וְכֹנַח־מִנְעַע כֹּל בְּסִיכְמוֹ :
13 אֲשֶׁר אֶמְרוּ מִי־עֲשִׂה־לָּנוּ אֵת נִצְוֹת אֱלֹהִים :
14 אֱלֹהֵי שִׁתְמוֹ כִּנְגַלֵּל כָּשָׁה לַסְּגִי־רֵחַ : כָּאֵשׁ
15 תִּלֵּו

10 I ^a am the LORD thy God, which brought thee out of the land of Egypt: open ^b thy mouth wide, and I will fill it.

11 But ^c my people would not hearken to my voice: and Israel would none of me.

12 So ^d I gave them up ^e unto their own hearts' lust: and they walked in their own counsels.

13 Oh! that my people had hearkened unto me, and Israel had walked in my ways!

14 I should soon have subdued their enemies, and turned my hand against their adversaries.

15 The haters of the LORD should have submitted themselves unto him: but their time should have endured for ever.

16 He should have fed them also with the finest of the wheat: and with honey ⁱ out of the rock should I have satisfied thee.

PSALM LXXXII.

A Psalm ⁷ of Asaph.

GOD standeth in the congregation of the mighty: he ^j judgeth among the gods.

2 How long will ye judge unjustly, and accept the persons of the wicked? Selah.

3 ^k Defend the poor and fatherless: do justice ^l to the afflicted and needy.

4 Deliver the poor and needy: rid them out of the hand of the wicked.

5 They know not, neither will they understand: they walk on in darkness: ^m all the foundations of the earth are ⁿ out of course.

6 I have said, Ye ^o are gods: ^p and all of you ^q are children of the Most High:

7 But ye shall die like men, and fall like one of the princes.

8 Arise, O God, judge the earth: for thou ^r shalt inherit all nations.

PSALM LXXXIII.

A Song or Psalm ⁹ of Asaph.

KEEP not thou silence, O God: hold not thy peace, and be not still, O God.

2 For, lo, thine enemies make ^s a tumult: and they that hate thee have lifted up the head.

3 They have taken crafty counsel against thy people, and consulted against thy hidden ^t ones.

4 They have said, ^u Come, and let us cut them off from being a nation; that the name of Israel may be no more in remembrance.

5 For they have consulted ^v together with one consent: they are confederate against thee:

6 The ^w tabernacles of Edom, & the Ishmaelites; of Moab, and the Hagarenes;

7 Gebal, and Ammon, and Amalek; the Philistines, with the inhabitants of Tyre;

8 Assur also is joined with them: they have ^x holpen the children of Lot. Selah.

9 Do unto them as unto the ^y Midianites; as to Sisera, ^z as to Jabin, at the brook of Kison;

10 Which perished at En-dor: they became as dung for the earth.

11 Make their nobles like Oreb ^{aa} and like Zeeb; yea, all their princes as Zebah, ^{ab} and as Zalmunna:

12 Who said, Let us take to ourselves the houses of God in possession.

13 O my God, make them like a wheel; as ^{ac} the stubble before the wind.

14 As the fire burneth the mountains on fire, and as the flame setteth the mountains on fire,

15 So persecute them with thy tempest, and make them afraid with thy storm.

a Ex. 20. 2.

b Jno. 15. 7.

c De. 32. 15.

18.

d Ac. 7. 42.

e or, to the hardness of their own hearts, or, imaginations.

e Is. 42. 8.

f Is. 48. 18.

De. 32. 29.

g Ps. 8. title.

y or, of.

h Ps. 27. 4.

d lied, or,

yielded

feigned

obedience,

Ps. 66. 3.

z fat.

i De. 32. 13.

k Ps. 65. 4.

n or, for.

l 2 Ch. 19. 6, 7.

o or, mulberry trees

make him

a well,

2 Sa. 5. 23.

x judge.

l covereth.

m Je. 22. 3.

n Job 17. 9.

Pr. 4. 18.

p or, company

to company.

o Jno. 10. 28.p Jno. 12. 35.

q Ps. 75. 3.

2 Ti. 2. 19.

r moved.

v Ge. 15. 1.

z Jno. 10. 34.

35.

π I would

choose rather

to sit at the

threshold.

t Is. 60. 19.

u Re. 11. 15.

v Phi. 4. 19.

p or, for.

w Is. 37. 29.

s or, of.

Ps. 42. title.

r or, well

pleased with,

Ps. 77. 7.

x Ps. 31. 20.

y Est. 3. 6, 9.

z Col. 2. 13.

a Ps. 2. 2.

φ or, thine

anger from

waxing hot,

De. 13. 17.

χ heart.

θ 2 Ch. 20. 10.

ψ been an

arm to,

c Nu. 31. 12.

d Ju. 4. 15. 24

e Ps. 130. 4.

f Ju. 7. 25.

g Ju. 8. 12. 21

h Is. 17. 13. 14.

Mat. 3. 12.

i Is. 32. 17.

16 Fill their faces with shame; that they may seek thy name, O LORD.

17 Let them be confounded and troubled for ever; yea, let them be put to shame, and perish:

18 That men may know that thou, whose name ⁱ alone is JEHOVAH, art the Most High over all the earth.

PSALM LXXXIV.

To the chief Musician upon ⁵ Gittith.A Psalm ⁷ for the Sons of Korah.

HOW amiable ^j are thy tabernacles, O LORD of hosts!

2 My ^k soul longeth, yea, even fainteth, for the courts of the LORD; my heart and my flesh crieth out for the living God.

3 Yea, the sparrow hath found an house, and the swallow a nest for herself, where she may lay her young, ^l even thine altars, O LORD of hosts, my King and my God.

4 Blessed ^m ⁿ are they that dwell in thy house: they will be still praising thee. Selah.

5 Blessed ^o is the man whose strength ^p is in thee: in whose heart ^q are the ways of them:

6 Who passing through the valley of ^r Baca, make it a well: the rain also ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^{aa} ^{ab} ^{ac} ^{ad} ^{ae} ^{af} ^{ag} ^{ah} ^{ai} ^{aj} ^{ak} ^{al} ^{am} ^{an} ^{ao} ^{ap} ^{aq} ^{ar} ^{as} ^{at} ^{au} ^{av} ^{aw} ^{ax} ^{ay} ^{az} ^{ba} ^{bb} ^{bc} ^{bd} ^{be} ^{bf} ^{bg} ^{bh} ^{bi} ^{bj} ^{bk} ^{bl} ^{bm} ^{bn} ^{bo} ^{bp} ^{bq} ^{br} ^{bs} ^{bt} ^{bu} ^{bv} ^{bw} ^{bx} ^{by} ^{bz} ^{ca} ^{cb} ^{cc} ^{cd} ^{ce} ^{cf} ^{cg} ^{ch} ^{ci} ^{cj} ^{ck} ^{cl} ^{cm} ^{cn} ^{co} ^{cp} ^{cq} ^{cr} ^{cs} ^{ct} ^{cu} ^{cv} ^{cw} ^{cx} ^{cy} ^{cz} ^{da} ^{db} ^{dc} ^{dd} ^{de} ^{df} ^{dg} ^{dh} ^{di} ^{dj} ^{dk} ^{dl} ^{dm} ^{dn} ^{do} ^{dp} ^{dq} ^{dr} ^{ds} ^{dt} ^{du} ^{dv} ^{dw} ^{dx} ^{dy} ^{dz} ^{ea} ^{eb} ^{ec} ^{ed} ^{ee} ^{ef} ^{eg} ^{eh} ^{ei} ^{ej} ^{ek} ^{el} ^{em} ^{en} ^{eo} ^{ep} ^{eq} ^{er} ^{es} ^{et} ^{eu} ^{ev} ^{ew} ^{ex} ^{ey} ^{ez} ^{fa} ^{fb} ^{fc} ^{fd} ^{fe} ^{ff} ^{fg} ^{fh} ^{fi} ^{fj} ^{fk} ^{fl} ^{fm} ^{fn} ^{fo} ^{fp} ^{fq} ^{fr} ^{fs} ^{ft} ^{fu} ^{fv} ^{fw} ^{fx} ^{fy} ^{fz} ^{ga} ^{gb} ^{gc} ^{gd} ^{ge} ^{gf} ^{gg} ^{gh} ^{gi} ^{gj} ^{gk} ^{gl} ^{gm} ^{gn} ^{go} ^{gp} ^{gq} ^{gr} ^{gs} ^{gt} ^{gu} ^{gv} ^{gw} ^{gx} ^{gy} ^{gz} ^{ha} ^{hb} ^{hc} ^{hd} ^{he} ^{hf} ^{hg} ^{hh} ^{hi} ^{hj} ^{hk} ^{hl} ^{hm} ^{hn} ^{ho} ^{hp} ^{hq} ^{hr} ^{hs} ^{ht} ^{hu} ^{hv} ^{hw} ^{hx} ^{hy} ^{hz} ^{ia} ^{ib} ^{ic} ^{id} ^{ie} ^{if} ^{ig} ^{ih} ⁱⁱ ^{ij} ^{ik} ^{il} ^{im} ⁱⁿ ^{io} ^{ip} ^{iq} ^{ir} ^{is} ^{it} ^{iu} ^{iv} ^{iw} ^{ix} ^{iy} ^{iz} ^{ja} ^{jb} ^{jc} ^{jd} ^{je} ^{jf} ^{jj} ^{jk} ^{jl} ^{jm} ^{jn} ^{jo} ^{jp} ^{jq} ^{jr} ^{js} ^{jt} ^{ju} ^{jv} ^{jw} ^{jx} ^{ky} ^{kz} ^{la} ^{lb} ^{lc} ^{ld} ^{le} ^{lf} ^{lg} ^{lh} ^{li} ^{lj} ^{lk} ^{ll} ^{lm} ^{ln} ^{lo} ^{lp} ^{lq} ^{lr} ^{ls} ^{lt} ^{lu} ^{lv} ^{lw} ^{lx} ^{ly} ^{lz} ^{ma} ^{mb} ^{mc} ^{md} ^{me} ^{mf} ^{mg} ^{mh} ^{mi} ^{mj} ^{mk} ^{ml} ^{mm} ^{mn} ^{mo} ^{mp} ^{mq} ^{mr} ^{ms} ^{mt} ^{mu} ^{mv} ^{mw} ^{mx} ^{my} ^{mz} ^{na} ^{nb} ^{nc} nd ^{ne} ^{nf} ^{ng} ^{nh} ⁿⁱ ^{nj} ^{nk} ^{nl} ^{nm} ⁿⁿ ^{no} ^{np} ^{nq} ^{nr} ^{ns} ^{nt} ^{nu} ^{nv} ^{nw} ^{nx} ^{ny} ^{nz} ^{oa} ^{ob} ^{oc} ^{od} ^{oe} ^{of} ^{og} ^{oh} ^{oi} ^{oj} ^{ok} ^{ol} ^{om} ^{on} ^{oo} ^{op} ^{oq} ^{or} ^{os} ^{ot} ^{ou} ^{ov} ^{ow} ^{ox} ^{oy} ^{oz} ^{pa} ^{pb} ^{pc} ^{pd} ^{pe} ^{pf} ^{pg} ^{ph} ^{pi} ^{pj} ^{pk} ^{pl} ^{pm} ^{pn} ^{po} ^{pp} ^{pq} ^{pr} ^{ps} ^{pt} ^{pu} ^{pv} ^{pw} ^{px} ^{py} ^{pz} ^{qa} ^{qb} ^{qc} ^{qd} ^{qe} ^{qf} ^{qg} ^{qh} ^{qi} ^{qj} ^{qk} ^{ql} ^{qm} ^{qn} ^{qo} ^{qp} ^{qq} ^{qr} ^{qs} ^{qt} ^{qu} ^{qv} ^{qw} ^{qx} ^{qy} ^{qz} ^{ra} ^{rb} ^{rc} rd ^{re} ^{rf} ^{rg} ^{rh} ^{ri} ^{rj} ^{rk} ^{rl} ^{rm} ^{rn} ^{ro} ^{rp} ^{rq} ^{rr} ^{rs} ^{rt} ^{ru} ^{rv} ^{rw} ^{rx} ^{ry} ^{rz} ^{sa} ^{sb} ^{sc} ^{sd} ^{se} ^{sf} ^{sg} ^{sh} ^{si} ^{sj} ^{sk} ^{sl} sm ^{sn} ^{so} ^{sp} ^{sq} ^{sr} ^{ss} st ^{su} ^{sv} ^{sw} ^{sx} ^{sy} ^{sz} ^{ta} ^{tb} ^{tc} ^{td} ^{te} ^{tf} ^{tg} th ^{ti} ^{tj} ^{tk} ^{tl} tm ^{tn} ^{to} ^{tp} ^{tq} ^{tr} ^{ts} ^{tu} ^{tv} ^{tw} ^{tx} ^{ty} ^{tz} ^{ua} ^{ub} ^{uc} ^{ud} ^{ue} ^{uf} ^{ug} ^{uh} ^{ui} ^{uj} ^{uk} ^{ul} ^{um} ^{un} ^{uo} ^{up} ^{uq} ^{ur} ^{us} ^{ut} ^{uu} ^{uv} ^{uw} ^{ux} ^{uy} ^{uz} ^{va} ^{vb} ^{vc} ^{vd} ^{ve} ^{vf} ^{vg} ^{vh} ^{vi} ^{vj} ^{vk} ^{vl} ^{vm} ^{vn} ^{vo} ^{vp} ^{vq} ^{vr} ^{vs} ^{vt} ^{vu} ^{vv} ^{vw} ^{vx} ^{vy} ^{vz} ^{wa} ^{wb} ^{wc} ^{wd} ^{we} ^{wf} ^{wg} ^{wh} ^{wi} ^{wj} ^{wk} ^{wl} ^{wm} ^{wn} ^{wo} ^{wp} ^{wq} ^{wr} ^{ws} ^{wt} ^{wu} ^{wv} ^{ww} ^{wx} ^{wy} ^{wz} ^{xa} ^{xb} ^{xc} ^{xd} ^{xe} ^{xf} ^{xg} ^{xh} ^{xi} ^{xj} ^{xk} ^{xl} ^{xm} ^{xn} ^{xo} ^{xp} ^{xq} ^{xr} ^{xs} ^{xt} ^{xu} ^{xv} ^{xw} ^{xy} ^{xz} ^{ya} ^{yb} ^{yc} ^{yd} ^{ye} ^{yf} ^{yg} ^{yh} ^{yi} ^{yj} ^{yk} ^{yl} ^{ym} ^{yn} ^{yo} ^{yp} ^{yq} ^{yr} ^{ys} ^{yt} ^{yu} ^{yv} ^{yw} ^{yx} ^{yz} ^{za} ^{zb} ^{zc} ^{zd} ^{ze} ^{zf} ^{zg} ^{zh} ^{zi} ^{zj} ^{zk} ^{zl} ^{zm} ^{zn} ^{zo} ^{zp} ^{zq} ^{zr} ^{zs} ^{zt} ^{zu} ^{zv} ^{zw} ^{zx} ^{zy} ^{zz}

12 Yea, the LORD shall give *that which is good*; ^b and our land shall yield her increase.

13 Righteousness ^d shall go before him, and ^a shall set us in the way of his steps.

PSALM LXXXVII.

A Prayer ^d of David.

BOW down thine ear, O LORD, hear me; for I am poor and needy.

2 Preserve my soul, for I am ^z holy: O thou my God, save thy servant that trusteth ^f in thee.

3 Be merciful unto me, O LORD: for I cry unto thee ⁿ daily.

4 Rejoice the soul of thy servant: for unto thee, O LORD, do I lift up my soul.

5 For ^e thou, LORD, art good, and ready to forgive; and plenteous in mercy unto all them that call upon thee.

6 Give ear, O LORD, unto my prayer; and attend to the voice of my supplications.

7 In the day of my trouble I will ^k call upon thee: for thou wilt answer me.

8 Among the gods *there is none* ^m like unto thee, O LORD; neither ⁿ are there any works like unto thy works.

9 All ^a nations whom thou hast made shall come and worship before thee, O LORD; and shall glorify thy name.

10 For thou art great, and doest wondrous things: thou ^q art God alone.

11 Teach ^m me thy way, O LORD; I will walk in thy truth: I unite ^s my heart to fear thy name.

12 I ^f will praise thee, O LORD my God, with all my heart; and I will glorify thy name for evermore.

13 For great ⁿ is thy mercy toward me; and thou hast delivered ^v my soul from the lowest ^k hell.

14 O God, the proud are risen against me, and the assemblies of ^l violent men have sought after my soul, and have not set thee ^e before them.

15 But ^z thou, O LORD, art a God full of compassion, and gracious; long-suffering, and plenteous in mercy ^a and truth.

16 O turn unto me, and have mercy upon me: give thy strength ^b unto thy servant, and save the son of thine handmaid.

17 Shew me a token ^e for good; that they which hate me may see *it*, and be ashamed; because thou, LORD, hast holpen me, and comforted me.

PSALM LXXXVIII.

A Psalm or Song ^p for the sons of Korah. HIS foundation *is* in the holy ^e mountains.

2 The ^f LORD loveth the gates of Zion more than all the dwellings of Jacob.

3 Glorious things ^k are spoken of thee, O city of God. Selah.

4 I will make mention of Rahab ⁱ and Babylon to them that know me; behold, Philistia, ⁱ and Tyre, with Ethiopia: ^m this man was born there.

5 And of Zion it shall be said, ⁿ This and that man was born in her; and the Highest himself shall establish her.

6 The LORD shall count, when he writeth ^e up the people, that this man was born there. Selah.

7 As well the singers as the players on instruments ^q shall be there: all my springs ^r are in thee.

PSALM LXXXVIII.

A Song or Psalm: ^a for the sons of Korah.

To the chief Musician upon Mahalath

or, A Psalm of Heman the Ezrahite, giving instruction.

a 1 Ki. 4. 31.

b Ps. 84. 11.

c Lu. 18. 7.

d Ps. 89. 14.

e Ps. 119. 35.

f or, being a Psalm of.

g or, one

h whom thou

i favourest.

f Is. 26. 3.

g or, all the

h day.

i or, by.

g Joel 2. 13.

h 1 Pe. 2. 24.

i Job 19. 13.

&c.

k Ps. 50. 15.

l Job 12. 14.

m Is. 40. 18, 25.

n De. 3. 24.

o Re. 15. 4.

p Is. 38. 18.

q De. 32. 39.

r 1 Co. 8. 4.

r Ps. 119. 33.

s Jn. 17. 20.

&c.

1 Co. 6. 17.

t Ps. 145. 1, 2.

u Ps. 103. 11.

v 1 Th. 1. 10.

w or, grave.

x terrible.

y Job 6. 4.

z Ps. 10. 4.

y Re. 6. 17.

z Ne. 9. 17.

μ or, all

the day.

a Ps. 85. 10.

b Is. 45. 24.

c 2 Co. 5. 5.

v or, A Psalm

for Ethan

the Ezra-

hite to

give in-

struction.

d 1 Ch. 2. 6.

π genera-

tion & ge-

neration;

so ver. 4.

Ps. 119. 90.

p or, of.

e Ps. 48. 1.

f Ps. 78. 67, 68.

g 2 Sa. 7. 11.

&c.

h Is. 54. 2, &c.

Re. 21. 2, &c.

i Is. 61. 9.

j Ps. 19. 1.

l Is. 19. 23, 25.

m Ps. 68. 31.

n Ac. 8. 27.

o Is. 60. 1, 9.

p Eze. 13. 9.

q 1 Sa. 2. 2.

r 1 Ch. 23. 5.

r Ja. 1. 17.

s Job 38. 11.

Mar. 4. 39, 41

σ or, of.

τ or, Egypt.

Leannoth, ^γ Maschil of Heman ^a the Ezrahite.

O LORD God of my salvation, I ^e have cried day and night before thee.

2 Let my prayer come before thee: incline thine ear unto my cry;

3 For my soul is full of troubles, and my life draweth nigh unto the grave.

4 I am counted with them that go down into the pit: I am as a man that hath no strength;

5 Free among the dead, like the slain that lie in the grave, whom thou rememberest no more: and they are cut off ^θ from thy hand.

6 Thou hast laid me in the lowest pit, in darkness, in the deeps.

7 Thy wrath ^k lieth hard upon me, and thou hast afflicted *me* with all thy waves, Selah.

8 Thou ^t hast put away mine acquaintance far from me: thou hast made me an abomination unto them: I *am* ^t shut up, and I cannot come forth.

9 Mine eye mourneth by reason of affliction: LORD, I have called daily upon thee, I have stretched out my hands unto thee.

10 Wilt ^p thou shew wonders to the dead? shall the dead arise *and* praise thee? Selah.

11 Shall thy loving-kindness be declared in the grave? or thy faithfulness in destruction?

12 Shall thy wonders be known in the dark? and thy righteousness in the land of forgetfulness?

13 But unto thee have I cried, O LORD; and in the morning shall my prayer prevent thee.

14 LORD, why castest thou off my soul? why hidest thou thy face from me?

15 I am afflicted and ready to die from my youth up: *while* ^w I suffer thy terrors I am distracted.

16 Thy fierce wrath ^q goeth over me; thy terrors have cut me off.

17 They came round about me ^μ daily like water; they compassed me about together.

18 Lover & friend hast thou put far from me, and mine acquaintance into darkness.

PSALM LXXXIX.

Maschil, ^γ of Ethan ^d the Ezrahite.

I WILL sing of the mercies of the LORD for ever: with my mouth will I make known thy faithfulness to ^π all generations.

2 For I have said, Mercy shall be built up for ever: thy faithfulness shalt thou establish in the very heavens.

3 I have made a covenant with my chosen, I have sworn ^e unto David my servant,

4 Thy seed will I establish for ever, and build up thy throne to all generations. Selah.

5 And the heavens ^k shall praise thy wonders, O LORD; thy faithfulness also in the congregation of the saints.

6 For who in the heaven can be compared unto the LORD? *who* among the sons of the mighty can be likened unto the LORD?

7 God is greatly to be feared in the assembly of the saints, and to be had in reverence of all *them that are* about him.

8 O LORD God of hosts, *who* ^p is a strong LORD like unto thee? or to thy faithfulness exceeding *that of* thee?

9 Thou ^q rulest ^e raging of ^e sea: when the waves thereof arise, thou stillest them.

10 Thou hast broken ^τ Rahab in pieces,

PSAL. LXXXVIII. פח

שיר מזמור לדבִי קרח למנצח על מלהלל לעֲנֹה
מִשְׁכִּיל לַחֲמֹן הָאוֹרֵחַ : יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׁעָתִי
יֹסֵף צַעֲקוֹתַי בְּלֵיל נִגְדָה : תְּבוֹא לַפִּנְיָה הַסֵּלֶתִי
הַמֶּלֶךְ אֲנֹכָה לְרַחֵם : כִּירְשֹׁנֶה בְּרִעוֹת נַפְשִׁי
רָחֵם לְשֹׁאֵל הַנִּיעֵשׁ : נַחֲשֹׁבֵתִי עִם־יְדֵרֵי בֹר
רָחֵם פֶּן בֶּר אֵיךְ־אֵל : בַּמִּלִּים חָפֵשׁ כְּמוֹ
חַלְלִים שׁוֹכְבֵי קֶבֶר אֲשֶׁר לֹא־זָכְרָתָם עוֹד וְהַמֶּלֶךְ
מִיָּדָה נִגְדָה : שְׁמִנִי בְּבוֹר תַּחֲתִיתוֹת בְּמַחֲשָׁבִים
בְּמַצְלוֹת : עַל סִמְכָה חֲמִירָה וְכִלְמִשְׁבָּרָה
עֲנִית סֵלָה : הִרְחַקְתָּ מִדַּעַי מִמֶּנִּי שְׁמִנִי תוֹעֲבוֹת
לְמוֹ כֵּלָא וְלֹא אֵצֶא : עֵינֵי דָאֲבָה מִיֶּד־עֵינִי
קִרְאִיתָהּ יְהוָה בְּלַיִם שִׁפְחָת אֱלֹהֵי בָּרִי :
הַלְמַתִּים תַּעֲשֶׂה־פֶלֶא אִם־רָפִאים יִקְוֹמוּ יוֹדֵהָ
סֵלָה : הִסְפֵּר בַּקֶּבֶר חֲסִידָה אֲמוֹנֶתָהּ בְּאֶבְדּוֹן
הַיָּדָע בַּחֲשֹׁךְ פֶּלֶאָה וְצִדִּיקָהּ בְּאֶרֶץ נִשְׁחָה
וְאֵינִי אֱלֹהֵי יְהוָה שׁוֹנֵעִי וּבִצָּקָה תַּפְלִית תַּחֲמֹדָה
לְמַה יְהוָה תִּזְנֹת נַפְשִׁי מִסִּתִּיר פִּנְיָה מִמֶּנִּי : עֵינִי
אֵינִי וְגִזַּע מִלֶּשֶׁר נִשְׁאָחִי אֲמִיךָ אֲסִינָה : עַל־
עֲבֹרֵי חֲרוֹנֶקָה בַּעֲשִׂיתָהּ צִמְחִיתִנִי : סִפְּנֵי כַּפִּים
כְּלִדְיוֹתֵי הַיָּסוּף עַל־יָדָה : הִרְחַקְתָּ מִמֶּנִּי אֲהֵב
רַעַע מִדַּעַי מִחֲשָׁדָה :

PSAL. LXXXIX. פט

מִשְׁכִּיל לַאֲתָן הָאוֹרֵחַ : חֲסִידֵי יְהוָה עוֹלָם
אֲשִׁירָה לְדֹר דֹּר אֲדִיעֶה אֲמוֹנֶתָהּ בָּרִי : כִּי
אֲמַרְתִּי עוֹלָם חֲסֵד יִבְנֶה שְׁפִים תִּכַּן אֲמַנְתָּהּ
דָּהָם : בְּרַחֵם בְּרִית לְבַחֲרִי נִשְׁפָּעֵתִי לְדֹר עַבְדִּי
עַד־עוֹלָם אֲכִין וְעַד־הַיָּדָע וְגִבִּיתִי לְדֹר־דֹּר כְּסֶאֱתָהּ
סֵלָה : וְיִדְּוִי שְׁמִים פֶּלֶאָה יְהוָה אֵף־
אֲמוֹנֶתָהּ בְּתוֹל קוֹשִׁים : כִּי מִי בִשְׁחָק עֲצָף
לִיהוָה יִמְכָּה לִיְהוָה בְּנֵי אֱלֹהִים : אֵל בַּעֲרָץ
בְּסוֹד־קוֹשִׁים רַבָּה וְנִזְרָא עַל־כָּל־סִבְיָיו :
יְהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת מִי־כֶמֶךְ חֲסִין יְהוָה
וְאֲמוֹנֶתָהּ סִבְיֹתָהּ : אֲתָה מִשְׁלַל בְּנֵי־אֲנָחַת

13 מִאֶרֶץ הַצִּמְחָה וְצִדִּיק מִשְׁמִים נִשְׁחָה : בָּרִי
14 יְהוָה יִתֵּן הַפֶּסֶד וְאַרְצִנוּ תִּרְנָן יִבְלֶה : צִדִּיק
לִפְנֵי יְהוָה וְשֵׁם לִנְדָה פִּעֲמֵיו :

PSAL. LXXXVI. פו

1 תַּפְלֵה לְדֹרִי הַמֶּלֶךְ־יְהוָה אֲנֹכָה עֲנֵנִי כִּירְשֵׁנִי
2 וְאֶבְיֹן אֲנִי : שְׁמַרְהָ נַפְשִׁי כִּי־חֲסִידִי אֲנִי הוֹשַׁע
3 עַבְדְּךָ אֲתָה אֱלֹהֵי הַבּוֹמֶת אֱלֹהֵי : דַּחֲנִי אֲדֹנִי
4 כִּי־אֱלֹהֵי אֶקְרָא כְּלִדְיוֹתֵי : שְׁמִיחַ נַפְשִׁי עַבְדְּךָ
5 כִּי אֲלֶקָה אֲדֹנִי נַפְשִׁי אֲשֶׁא : כִּי־אֲתָה אֲדֹנִי
6 טוֹב וְסֵלָה וְרִב־חֲסִיד וְכִלְ־קֶרֶךְ : הַאֲמוֹנֶה
7 יְהוָה תַּפְלִיתִי וְתִקְשִׁיבָה בְּקוֹל תַּחֲנוּנֹתִי : בְּיוֹם
8 צָרָתִי אֶקְרָאָה כִּי תַעֲנֵנִי : אִין־פֶּמֶךְ בְּאֵלֹהִים
9 אֲדֹנִי וְאִין כִּמְעַשְׂיָךְ : כִּלְ־גוֹיִם אֲשֶׁר עֲשִׂיתָ
יְבוֹאִי וְיִשְׁתַּחֲוִי לַפִּנְיָה אֲדֹנִי וְיִכְבְּדוּ לְשִׁמְךָ :
10 כִּי־גִדּוֹל אֲתָה וְעֲשֶׂה נִפְלְאוֹת אֲתָה אֱלֹהִים
11 לְבָהָה : הָרֹחַ יְהוָה הִרְפָּה אֶהְלֶה בְּאֶמְתָּהּ
12 יָחַד לְבִי לִירְאָה שְׁמֶךָ אֲדַחֵךְ אֲדֹנִי אֱלֹהֵי
13 בְּכִלְ־לִבִּי וְאֶכְבְּדָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם : כִּי־חֲסִידָה גִדּוֹל
14 עַל־וַהֲצִלְתָּ נַפְשִׁי מִשְׁאֹל מִתַּחֲתֶיהָ : אֱלֹהִים וְדִים
קָמוּ עַל־יָדָע עֲרִיצִים בָּקָשׁוּ נַפְשִׁי וְלֹא שָׁמַרְךָ
15 לְנַנְּתָם : וְאֲתָה אֲדֹנִי אֲלִבְתָּוִם וְחִנֵּן אֲתָה אֲפִים
16 וְרִב־חֲסִיד וְאֲמַת : פִּנְה אֵלִי וְחֲנִנִי תַּחֲדֵ־עֵינֶךָ
17 לְעַבְדְּךָ וְהוֹשִׁיעָה לִבִּי אֲמַחֲךָ : עֲשֶׂה־עִמִּי אוֹת
לְמוֹבָה וְיִרְאֵי שֹׁנְאֵי וְיִבְשִׁי כִּי־אֲתָה יְהוָה עֲזַרְתָּנִי
וְנִחַמְתָּנִי :

PSAL. LXXXVII. פז

1 לְבַנֵי־קֶרֶח מִזְמוֹר שִׁיר יִסְתְּחוּ בְּדֹרֵי־קֹדֶשׁ :
2 אֲהֵב יְהוָה שְׁעָרֵי צִיּוֹן מִכָּל מִשְׁכַּנּוֹת יַעֲקֹב :
3 נִגְבְּדוֹת מִדְּבַר בָּרָךְ שִׁיר הָאֱלֹהִים סֵלָה : אֲזַמִּיר
4 רַחֵב וּבִבְלִי לִירְאֵי הַמֶּלֶךְ פִּלְשֶׁת וְצוֹר עִם־כּוֹשׁ וְהָ
5 יַד־שָׁם : הַלְצִיּוֹן יֹאמַר אֵישׁ וְאִישׁ יִלְבָּה
6 וְהוּא יִכְוֶנֶה עֲלֵיוֹן : יְהוָה יִסְפֹּר בְּתוֹב עִמָּם
7 וְהָ יַד־שָׁם סֵלָה : וְשִׁירִים כְּחָלִילִים כִּלְ־מִעֲנֵנִי בָרָךְ :

תלח

46 לארץ מנוחה : הקצרת ימי עלומי העשית
 47 עליו בושח סלה : עדמה יהיה תפלתו לנצח
 48 הבקר כמו־אש חמה : זכר אני מה־הלל על
 49 מה־שוא בראת כל־בני־אדם : מי גבר יהיה
 ולא ירא־מות ימלש בששׁו מיד־שואל סלה :
 50 איה חסדך הראשנים : אדני נשבעת לדור
 51 באמונתך : זכר אדני חרפת עבדך שאתי
 52 בחילי פל־בים עמים : אשר חרפו אויבך
 53 יהיה אשר חרפו עקבות משיחך : ברוך יהיה
 לְעֹלָם אָמֵן וְאָמֵן :

PSAL. XC. 3

1 תפלה למשה איש־האלהים אדני מעון אתה
 2 היית לנו בדרך הים : בשרם הים ילדו
 3 ותחולל ארץ וחבל ומעולם עד־עולם אתה
 4 אל : תשב אנוש עד־בא ותאמר טובי בני
 5 אדם : כי אלף שלים בעיניך כיום אהמול כי
 6 יעבר ואשמוהו בליה : ורמתם שנה יהיו
 7 בפקר פחציר יחלף : בפקר יציץ וחלף לערב
 8 ימולל ויגש : כי כלנו באפק ובחמתך נבהלנו
 9 שפת עונותינו לנגדך על־מנו למאור פנה : כי
 10 כל־ימינו פנו בעברך פלינו שנינו כמו־דגה :
 11 ימי־שנותינו בהם שבעים שנה ואם בנברות
 12 שמונים שנה ורובם עמל ואון כינו חיש
 13 ונעשה : מי־ודע עו אפק ובי־אחך עברך
 14 למנות ימינו כן חודע וגביא לבב חכמה : שובה
 15 יחיה עד־מתי ויהלם על־עבדך : שבענו
 16 בפקר חסדך וברגנה ונשמוהו בכל־ימינו :
 17 שמוחנו כימות עתהנו שנות ראנו רעה :
 18 יראה אל־עבדך פעלך וחרך על־בנידם :
 19 ויהי נעם יהוה אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה

11 והם בשוא גליו אתה תשבחם : אתה דבאת
 12 כחלב רחב בורש ערך פורת אביך : לך שמים
 13 אף־לך ארץ תבל ומלאה אתה יסודם : צפון
 14 וימין אתה בראתם תבור והרמון בשמך
 15 יבננו : לך ורש עם־גבורה מעד דרך תרום
 16 ימינך : צדק ומשפט מכון פסאך חסד
 17 ואמת יקדמו פניך : אשר העם ידעי תרעה
 18 יהיה באור־פניך יהלכון : בשמך יללון כל־
 19 היום ובצדקתך ירומי : כי־תפארת עמו
 20 אתה וברצונך תרים קרננו : כי ליהוה מנגנו
 21 ולקדוש ישראל מלכנו : או וברת־בחון
 22 לחסדך ותאמר שיתי עור על־גבור הרימותי
 23 בחיר מעם : מצאתי דרך עבדי בשמי קדשי
 24 משחתי : אשר די תפון עמו אף־ורעי
 25 תאמננו : לא־ישא אויב בו בך־עולה לא
 26 יעצנו : וכתותי מפניו צרו ומשנאיו אנוח :
 27 ואמונת וחסדי עמו ובשמי תרום קרנו :
 28 ושמתי בים יד ובנהרות ימינו : הוא יקראני
 29 אבי אתה אלי וצור ושושן : אף־אני
 30 בבור אתנהו עליון למלכי־ארץ : לעולם
 31 אשמורלו חסדי ובריתי נאמנת לו : ושמתי
 32 לעד ורעו וכסאו כימי לשמים : אם־עובדי
 33 בני הורתי ובמשפטי לא ילכון : אב־חקתי
 34 יחללי ומצותי לא ישמרו : ופקדתי בשבט פשעם
 35 ובנגעים עונם : וחסדי לא־אפיר מעמו ולא
 36 אשקר באמונת : לא־אחלל בריתי ומוצא
 37 שפתי לא אשנה : אחת נשבעתי בקדשי אם־
 38 לדור אבוב : ורעו לעולם יהיה וכסאו כשמש
 39 נגדי : ברוח יפון עולם ועד פשח נאמן סלה :
 40 ואתה גזחת ותמאס תחצרת עם־משיחך :
 41 נאמנה ברית עבדך תחלת לארץ נור : פרצת
 42 כל־גורתי שמת מבצרו מחתה : שסדו כל־
 43 עבדי דרך הנה ירפה לשבני : הרימות ימן
 44 צרו השמחתם פלי אויביו : אף־תשוב צור חרבו
 45 ולא תחמתו במלחמה : השבת משהרו וכסאו

תלט

as one that is slain: thou hast scattered thine enemies with β thy strong arm.

11 The heavens are thine, the earth also is thine: *as for the world, and the fulness thereof, thou hast founded them.*

12 The north and the south thou hast created them: Tabor^a and Hermon^b shall rejoice in thy name.

13 Thou hast δ a mighty arm: strong is thy hand, and high is thy right hand.

14 Justice^c and judgment are the ζ habitation of thy throne: mercy and truth shall go before thy face.

15 Blessed is the people that know the joyful sound:^d they shall walk, O LORD, in the light^e of thy countenance.

16 In thy name shall they rejoice all the day: and in thy righteousness^f shall they be exalted.

17 For thou art the glory of their strength; and in thy favour our horn shall be exalted.

18 For η the LORD is our defence; and the Holy One of Israel is our King.^g

19 Then thou spakest in vision to thy Holy One, and saidst, I have laid help upon one that is mighty;^h I have exalted one chosen out of the people.

20 Iⁱ have found David my servant; with my holy oil have I anointed him:

21 With^j whom my hand shall be established; mine arm also shall strengthen him.

22 The enemy shall not exact upon him; nor the son of wickedness afflict him.

23 And I will beat down his foes before his face, and plague them that hate him.

24 But my faithfulness and my mercy shall be with him; and in my name shall his horn be exalted.

25 I will set his hand also in the ϵ sea, and his right hand in the rivers.

26 He shall cry unto me, Thou art my father, my God, and the rock of my salvation.

27 Also I will make him my^k first-born, higher^l than the kings of the earth.

28 My mercy^m will I keep for him for evermore, and my covenantⁿ shall stand fast with him.

29 His seed also will I make to endure for ever, and his throne as the days of heaven.

30 If^o his children forsake my law, and walk not in my judgments;

31 If they ν break my statutes, and keep not my commandments;

32 Then will I visit their transgression with the rod, & their iniquity with stripes.

33 Nevertheless^p my loving-kindness τ will I not utterly take from him, nor suffer my faithfulness to ϕ fail.

34 My covenant will I not break,^q nor alter the thing that is gone out of my lips.

35 Once have I sworn by my holiness, χ that I will not lie unto David.

36 His seed shall endure for ever, and his throne as the sun before me.

37 It shall be established for ever as the moon, and as a faithful witness in heaven. Selah.

38 But^r thou hast cast off and abhorred, thou hast been wroth with thine anointed.

39 Thou hast made void the covenant of thy servant; thou hast profaned his crown, *by casting it to the ground.*

40 Thou hast broken down^s all his hedges; thou hast brought his strong holds to ruin.

41 All that pass by the way spoil him: he is a reproach to his neighbours.

42 Thou hast set up the right hand of

β the arm of thy strength.

a Ju. 4. 6, 12.

b Jos. 12. 1.

γ brightness.

δ an arm with might.

c Ps. 97. 2.

ϵ or, establishment,

Is. 16. 5.

d Ps. 85. 5.

e Le. 25. 9.

f Ps. 93. 6.

g Ro. 10. 18.

h Nu. 6. 26.

i Ge. 9. 27.

j 1 Co. 1. 30.

k ver. 35.

η or, our shield is of the LORD,

& our king is of the Holy One of Israel,

Ps. 47. 9.

l Is. 33. 22.

m Hab. 3. 17..

n 1Sa. 16. 1, 12.

o 2Sa. 7. 8, 16.

p or, being a Psalm of.

q De. 33. 1.

r Ps. 71. 3.

s Eze. 11. 16.

χ generation and generation.

τ Pr. 8. 25, 26.

u Ge. 3. 19.

v Ps. 72. 8.

λ or, he hath passed them

w Col. 1. 15, 16.

x Re. 19. 16.

y Is. 40. 6.

μ is changed.

z Is. 55. 3.

aa Job 14. 2.

bb 2 Sa. 23. 5.

cc Je. 9. 13, 16.

dd Je. 2. 22.

ee profane.

ff turned.

gg or, meditation.

hh La. 3. 31, 32.

ii as for the days of our years, in them are seventy years.

jj I will not make void from.

kk ϕ lie.

ll Je. 33. 20.

mm Ja. 4. 14.

nn χ if I lie.

oo ψ cause to come.

pp Pr. 4. 7.

qq 1 Ch. 28. 9.

rr Ps. 60. 1, 10.

ss Ho. 9. 17.

tt Is. 5. 5, 6.

uu Ps. 110. 3.

vv Job 22. 28.

ww Pr. 16. 3.

his adversaries; thou hast made all his enemies to rejoice.

43 Thou hast also turned the edge of his sword, and hast not made him to stand in the battle.

44 Thou hast made his γ glory to cease, and cast his throne down to the ground.

45 The days of his youth hast thou shortened: thou hast covered him with shame. Selah.

46 How long, LORD? wilt thou hide^t thyself, for ever? shall thy wrath burn like fire?

47 Remember how short my time is: wherefore hast thou made all men in vain?

48 What^u man is he that liveth, and shall not see death? shall he deliver his soul from the hand of the grave? Selah.

49 LORD, where are thy former loving-kindnesses, which thou swarest^v unto David in thy truth?

50 Remember, LORD, the reproach of thy servants; how I do bear in my bosom the reproach of all the mighty people;

51 Wherewith thine enemies have reproached, O LORD; wherewith they have reproached the footsteps of thine anointed.

52 Blessed^w be the LORD for evermore. Amen, and amen.

PSALM XC.

A Prayer θ of Moses, the man^p of God.

LORD, thou hast been our dwelling-

place^q in κ all generations.

2 Before^r the mountains were brought forth, or ever thou hadst formed the earth and the world, even from everlasting to everlasting, thou art God.

3 Thou turnest man to destruction; and sayest, Return,^s ye children of men.

4 For a thousand years in thy sight are but as yesterday when λ it is past, and as a watch in the night.

5 Thou carriest them away as with a flood; they are as a sleep: in the morning they are like grass^w which μ groweth up.

6 In^y the morning it flourisheth, and groweth up; in the evening it is cut down, and withereth.

7 For we are consumed by thine anger, and by thy wrath are we troubled.

8 Thou^b hast set our iniquities before thee, our secret sins in the light of thy countenance.

9 For all our days are π passed away in thy wrath; we spend our years as a ρ tale that is told.

10 σ The days of our years are threescore years and ten; and if by reason of strength they be fourscore years, yet is their strength labour and sorrow: for^e it is soon cut off, and we fly away.

11 Who knoweth the power of thine anger? even according to thy fear, so is thy wrath.

12 So teach us to number our days, that we may ν apply our hearts unto^f wisdom.

13 Return, O LORD, how long? and let it repent thee concerning thy servants.

14 O satisfy us early with thy mercy; that we may rejoice and be glad all our days.

15 Make us glad according to the days wherein thou hast afflicted us, and the years wherein we have seen evil.

16 Let thy work appear unto thy servants, and thy glory unto their children.

17 And let the beauty^t of the LORD our God be upon us: and establish thou the work of our hands upon us; yea, the work of our hands establish^u thou it.

PSALM XCI.

HE that dwelleth^b in the secret place of the Most High, shall β abide under the shadow^c of the Almighty.

2 I will say of the LORD, *He is my refuge, and my fortress: my God; in him will I trust.*

3 Surely^d he shall deliver thee from the snare of the fowler, and from the noisome pestilence.

4 He shall cover thee with his feathers, and under his wings shalt thou trust: his truth shall be thy shield and buckler.

5 Thou^{he} shalt not be afraid for the terror by night, nor for the arrow that flieth by day,

6 Nor for the pestilence that walketh in darkness, nor for the destruction that wasteth at noon-day.

7 A thousand shall fall at thy side, and ten thousand at thy right hand; but it shall not come nigh thee.

8 Only^k with thine eyes shalt thou behold, and see the reward of the wicked.

9 Because thou hast made the LORD, which is my refuge, even the Most High, thy habitation,

10 There^h shall no evil befall thee, neither shall any plague come nigh thy dwelling.

11 For^h he shall give his angels charge over thee, to keep thee in all thy ways.

12 They shall bear thee up in their hands, lest thou dash thy foot against a stone.

13 Thou^g shalt tread upon the lion and adder; the young lion and the dragon shalt thou trample under feet.

14 Because he hath set his love upon me, therefore will I deliver him: I will set him on high, because he hath known my name.

15 He^t shall call upon me, and I will answer him: I^u will be with him in trouble; I will deliver him, and honour him.

16 With a long life^v will I satisfy him, and shew him my salvation.

PSALM XCII.

I^u A Psalm or Song for the sabbath-day.
It^z is a good thing to give thanks unto the LORD, and to sing praises unto thy name, O Most High:

2 To shew forth thy loving-kindness in the morning,^a and thy faithfulness^v every night,

3 Upon an instrument of ten strings, and upon the psaltery; ^v upon the harp with π a solemn sound.

4 For thou, LORD, hast made me glad through thy work; I will triumph in the works of thy hands.

5 O LORD, how great are thy works! and thy thoughts^e are very deep.

6 A brutish man knoweth not; neither doth a fool understand this.

7 When^g the wicked spring as the grass, and when all the workers of iniquity do flourish, *it is* that they shall be destroyed for ever:

8 But thou, LORD, art most high for evermore.

9 For, lo, thine enemies, O LORD, for, lo, thine enemies shall perish: all^k the workers of iniquity shall be scattered;

10 But my horn shalt thou exalt like the horn of an unicorn: I shall be anointed^t with fresh oil.

11 Mine eye also shall see my desire on mine enemies; and mine ears shall hear my desire of the wicked that rise up against me.

PSALMS.

a Ps. 52. 8.
Ho. 14. 5, 6.

b Ps. 27. 5.

β lodge.

c Ps. 57. 1.

γ green.

d Ps. 124. 7.

e De. 32. 4.

f Zep. 3. 5.

g Is. 52. 7.

Re. 19. 6.

h Ps. 121. 5, 6.

i Ps. 45. 6.

δ from then.

k Pr. 3. 25, 26.

l Ps. 89. 9.

m He. 12. 14.

Re. 21. 27.

n Pr. 12. 21.

ζ to length

of days,

Ps. 23. 6.

o Mat. 4. 6.

η God of

revenges.

p De. 32. 35.

Na. 1. 2.

θ shine forth

Ps. 80. 1.

q Job 5. 23.

κ or asp.

r Job 20. 5.

Je. 12. 1, 2.

s Ps. 73. 8, & c.

Jude 15.

t Is. 65. 24.

u Is. 43. 2.

λ length of

days.

v Pr. 3. 2.

22. 4.

w Ps. 92. 6.

Ro. 3. 11.

x Ps. 147. 1.

y Ex. 4. 11.

z Eze. 39. 21.

Hab. 3. 12.

a La. 3. 23.

μ in the

nights.

b Pr. 2. 6.

ν or, upon

the solemn

sound with

the harp.

c 1 Co. 3. 19, 20.

π Higgaion,

Ps. 9. 16.

d Job 5. 17.

Pr. 3. 11.

He. 12. 5, & c.

e Is. 55. 9.

Ro. 11. 33.

f 1 Sa. 12. 22.

Ro. 11. 1, 2.

g Ps. 73. 18, 20.

Mal. 4. 1.

ρ be after.

h Mat. 7. 23.

i Ps. 124. 1, 2.

σ or, quickly.

k Ps. 38. 16.

l 2 Co. 1. 21.

1 Jn. 2. 20.

m Ps. 63. 5, 6.

2 Co. 1. 3, 4.

n Is. 10. 1.

12 The righteous^a shall flourish like the palm-tree; he shall grow like a cedar in Lebanon.

13 Those that be planted in the house of the LORD shall flourish in the courts of our God.

14 They shall still bring forth fruit in old age; they shall be fat and γ flourishing;

15 To shew that the LORD is upright: *he is my rock,*^a and *there is no unrighteousness*^f in him.

PSALM XCIII.

THE^g LORD reigneth; he is clothed with majesty; the LORD is clothed with strength, *wherewith* he hath girded himself: the world also is established, that it cannot be moved.

2 Thy throneⁱ is established δ of old: thou art from everlasting.

3 The floods have lifted up, O LORD, the floods have lifted up their voice; the floods lift up their waves.

4 The^t LORD on high is mightier than the noise of many waters, *yea, than the mighty waves of the sea.*

5 Thy testimonies are very sure: holiness^m becometh thine house, O LORD, ζ for ever.

PSALM XCIV.

O LORD η God, to whom^p vengeance belongeth; O God, to whom vengeance belongeth, θ shew thyself.

2 Lift up thyself, thou judge of the earth: render a reward to the proud.

3 LORD, how long^r shall the wicked, how long shall the wicked triumph?

4 *How long shall they utter and speak hard^s things? and all the workers of iniquity boast themselves?*

5 They break in pieces thy people, O LORD, and afflict thine heritage.

6 They slay the widow and the stranger, and murder the fatherless.

7 Yet they say, The LORD shall not see, neither shall the God of Jacob regard *it.*

8 Understand^w ye brutish among the people; and, *ye fools, when will ye be wise?*

9 He^y that planted the ear, shall he not hear? he that formed the eye, shall he not see?

10 He that chastiseth the heathen,^z shall not he correct? he^{\delta} that teacheth man knowledge, shall not he know?

11 The LORD knoweth the thoughts of man, that they are^e vanity.

12 Blessed^a is the man whom thou chastenest, O LORD, and teachest him out of thy law;

13 That thou mayest give him rest from the days of adversity, until the pit be digged for the wicked.

14 For^t the LORD will not cast off his people, neither will he forsake his inheritance:

15 But judgment shall return unto righteousness; and all the upright in heart shall σ follow it.

16 Who will rise up for me against the evil-doers? or who will stand up for me against the workers of iniquity?

17 Unless^t the LORD had been my help, my soul had σ almost dwelt in silence.

18 When I said, My foot^k slippeth; thy mercy, O LORD, held me up.

19 In the multitude of my thoughts within me thy comforts^m delight my soul.

20 Shall the throne of iniquity have fellowship with thee, whichⁿ frameth mischief by a law?

בְּבֵית יְהוָה בַּחצֹצֹת וְאֶלְהֵינוּ יִפְרְחוּ : עוֹר 15
יִנְבְּנוּ בְּשִׁירָה דְּשִׁנִּים וְרַעֲנָנִים יְהוָה : לְהַנִּיד 16
כִּי־יִשָּׁר יְהוָה צוּרֵי וְלֹא־עֲלָתָהּ בּוֹ :

PSAL. XCIII. צג

יְהוָה מֶלֶךְ צִוָּת לָגֶשׁ לָגֶשׁ יְהוָה עַל הַתְּהוֹרִי 1
אֶחָד־תִּפְנוֹן הַיָּל בַּל־תִּמּוֹט : נִכְוֹן כְּסֶאֱךָ מֵאֶזְ 2
מִעֲלֶמֶס אֶתְהוֹ : נִשְׁאֵר נִהְרֹת יְהוָה נִשְׁאֵר 3
נִהְרֹת קוֹלֶם יִשְׂאֵר נִהְרֹת דְּכִים : מְקוֹלוֹת מִים 4
רַבִּים אֲדוֹרִים מִשְׁבָּרִים אֲדוֹר בְּפִרוֹס יְהוָה :
עוֹרִיךְ נִאֲמָנִי מֵאֶד לְכִיחָךְ נִאֲמָה־קֹּדֶשׁ יְהוָה 5
לֹאֲנֶךָ יָמִים :

PSAL. XCIV. צד

אֶל־נִקְמוֹת יְהוָה אֶל נִקְמוֹת הוֹסִיעַ : הַנְּשֹׂא 1
שִׁפְטֵי הָאָרֶץ הַשֶּׁב גְּמוֹל עַל־נַאִים : עַד־מֶחֱ 2
רִשְׁעִים יְהוָה עַד־מֶחֱ רִשְׁעִים יִעֲלוּ : יַבִּיעַ 3
יִדְבֹּר עֲתָק לְתֹאמָרוֹ כִּל־פִּעֲלֵי אֵנוֹן : עֲפֹךְ יְהוָה 4
יִדְבֹּר וְנִחַלְתֶּךָ יַעֲזֹר : אֶלְמִנָה וְעַר יִדְבֹּר 5
וְיִתְמִים יִרְצֹהוּ : וְיֹאמְרוּ לֹא יִרְאֶה־יָהּ וְלֹא 6
יִבִּין אֱלֹהֵי יַעֲקֹב : בְּיַד בָּעֲרִים בָּעֵם וְכִסְיִלִּים 7
מִתִּי מִשְׁפִּילִי : הַנְּשֹׂע אֵנוֹן הִלֵּא יִשְׁמַע אִם־ 8
יִצֹר עֵין הִלֵּא יִשֹּׁם : הַיִּסֵּר גִּזְיִם הִלֵּא יִכְבֹּד 9
הַמִּלְפֹּר אֲדָם דַּעַת : יְהוָה יִדַּע מַחְשְׁבוֹת אֲדָם 10
כִּי־הִמָּה הַבֵּל : אֲשֶׁר־הִזְכֵּר אֲשֶׁר־תִּסְרְנוּ יָהּ 11
וּמִתּוֹרֶךָ תִּלְמָדוֹ : לֹחֲשִׁקִּישׁ לוֹ מִיָּמִי יָעַד עַד 12
וְכִרָה לְרִשְׁעֵי שָׁחַת : כִּי לֹא־יִפְשַׁע יְהוָה עֲמוֹ 13
וְנִחַלְתּוֹ לֹא יַעֲזֹב : כִּי־עַד־צֹדֶק יָשׁוּב מִשְׁפָּט 14
וְאֶחָד־כִּל־יִשְׂרָאֵל : מִי־יָקוֹם לִי עִם־מִרְעִים 15
מִי־יִתְצֵב לִי עִם־פִּעֲלֵי אֵנוֹן : לֹאֲלֵי יְהוָה 16
עוֹרֶתָהּ לִי כְּמִעֵשׂ שִׁכְנָה דוֹמָה נִפְשִׁי : אִם־ 17
אֲמַרְתִּי מִשָּׁה רַגְלִי חֲסִדָּה יְהוָה יִסְעֶדֶנִי : בְּנֶבֶד 18
שֹׁרְעִי בְּקֶרֶב מִתְּהוֹמָיִךְ יִשְׁעִשְׂעֵנִי נִפְשִׁי :
הַיִּחַדְּךָ כִּסֵּא הַדּוֹר יִצֹר עֲמָל עַל־זֶקֶק : 19
20

עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כִּפְנוֹנוּ :

PSAL. XCI. צא

יֵשֶׁב בְּסֶחֶר עֲלֵינוֹ כָּצֵל שָׂרִי יִתְלוֹכֶן : אִמֵּר לְיְהוָה 1
מִחֲסִי וּמִצִּדּוֹתֵי אֱלֹהֵי אֲבֹתֵי־בּוֹ : כִּי הוּא 2
יִצְלָה מִפֶּת יָקוֹשׁ מִדְּבַר הַדּוֹת : בְּאֶבְרָתוֹ יִסְכֵּךְ 3
לָךְ וְתַחַת־כַּנְּפוֹי תִּחְסֶה צִנֹּה וְסִחְרָה אֲמָתוֹ : 4
לֹא תִירָא מִשְׁחַד לֵאֲלֹהֵי מִחוּץ יַעֲזֹר יוֹמָם : מִדְּבַר 5
בְּאֶסֶל יִצְלָה כְּקָשֶׁב יְשׁוּד צִדְדִּים : יִפֹּל מִצִּדּוֹ 6
אֱלֹהֵי יִרְבֵּדָה מִיִּמִּינָה אֱלֹהֵי לֹא יִגֹּשׁ : רַק 7
בְּעִנְיָךְ תִּבְטֵן וּלְשִׁמְרַת רִשְׁעִים תִּרְאֶה : כִּי־ 8
אֲתָה יְהוָה מִחֲסִי עֲלֵינוֹ שְׁמִתָּ מֵעוֹנָה : לֹא־ 9
תִּאֲנֶה אֱלֹהֵי רָעָה וְלֹנֵע לֹא־יִקְרַב בְּאֶהְלָךְ :
כִּי מֵאֲכִיו יִצְהַלְךָ לְשִׁמְרָךְ בְּכָל־דְּרָכֶיךָ : עַל־ 10
כַּפִּים יִשְׁאֲבֶנְךָ סֶן תִּגְוֹף בְּאֵנוֹן רַגְלָךְ : עַל־שִׁחַל 11
וּפְרִיז תִּדְרֹךְ תִּרְמֹס כְּפִיר וְתִנְיֹן : כִּי בִי תִשָּׁק 12
וּבְאֶסְלִי־מִדּוֹ אֲשִׁיבָהוּ כִּי־רַע שָׁמִי : יִקְרָאֵנִי 13
וְאֶעֱנֶה עֲמוֹ־אֲנִי בְּצִדָה אֲחֻלְצֶהוּ וְאִכְבֶּדְהוּ : 14
אֶרְךָ יָמִים אֲשִׁיבֶנְהוּ וְאִרְאֶהוּ בִישׁוּעָתִי : 15

PSAL. XCII. צב

מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת : טוֹב לְהוֹדוֹת לְיְהוָה 1
וְלִשְׁמֹר לְשִׁמְךָ עֲלֵינוֹ : לְהַנִּיד בְּזֶכֶר חֲסִדָּה 2
וְאֶמְנִתָּהּ בְּלִילוֹת : עַל־עֲשׂוֹר וְעַל־נֶבֶל עַל־ 3
הַנְּיוֹן בְּכֹנֹר : כִּי שְׁמִחְתָּנִי יְהוָה בְּשִׁעֲלָהּ 4
בְּמַעֲשֵׂי יְדֶיךָ אֲרַנֶּן : מִדֹּדֶרְלוֹ מַעֲשֵׂה יְהוָה 5
מֵאֶד עֲמָקוֹ מִחֻשְׁבֹּתֶיךָ : אִישׁ־בַּעַר לֹא יִדַּע 6
וְכִסְלִי לֹא־יִבִּין אֶת־זֹאת : בְּשִׁלֹּם רִשְׁעִים 7
כְּמוֹ עֲשׂוֹב וְיַצִּיעוֹ כִּל־פִּעֲלֵי אֵנוֹן לְהַשְׁמִדֵם עַד־ 8
עַד : וְאֲתָה מוֹרֹם לְעֹלָם יְהוָה : כִּי הִנֵּה אֵיבֶיךָ 9
יְהוָה כִּי־הִנֵּה אֵיבֶיךָ יִאֲבֹרוּ יִתְפָּרוּ כִל־פִּעֲלֵי אֵנוֹן : 10
וְהָעַם פְּרָאִים קִרְנֵי בִלְתִּי בְּשִׁמְךָ רַעֲנֹן : וְהַבֵּט 11
עַל־בְּשָׂרִי בְּקָמִים עַל־מִרְעִים תִּשְׁמַעְנָה אֲזִנִּי : 12
צִדִּיק כְּמִמֶּר יִפְרַח פֶּאֶרְזוֹ בְּלִבְנוֹן יִשְׁנֶה : שְׁחוֹלִים 13
14

עָנָן וַיִּעֲרַף סְבִיבוֹ צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מִכֹּחַ נִסְאוֹ׃
 אֵשׁ לִפְנֵי תִלְגָּהּ וַהֲלֹהֶם סָבִיב צָרוֹ׃ הָאֵירוֹ
 בִּרְקִיו תִּבֵּל רֶאֱתָהּ וּתְחַל הָאָרֶץ׃ הָרִים פָּדוּנָה
 נִכְסֹו מִלִּפְנֵי יְהוָה מִלִּפְנֵי אֲזִנֵּי הָאָרֶץ׃
 הַגִּידוּ הַשְּׁמַיִם צֶדֶקוֹ וְרֹאֵה כְּלֵעֵמָּם פְּבוֹדוֹ׃
 יִבְשׁוּ כָּל-עֲבֹדֵי פֶסֶל הַתַּחְתָּלִּים בְּאֵלִילִים
 הַשְׁתַּחֲוִי-לוֹ כָּל-אֱלֹהִים׃ שְׁמֹעַ וַתִּשְׁמָח
 צִיּוֹן וַתִּגְלַח בְּזוֹת יְהוָה לִמְעַן מִשְׁפָּטֶיהָ
 יְהוָה׃ כִּי-אֶתְהַדָּה יְהוָה עֲלֵינוּ עַל-כִּלְיֵי-הָאָרֶץ׃
 מֵאֵד נִעְלִית עַל-כָּל-אֱלֹהִים׃ אֶהְיֶה יְהוָה שֹׁמֵר
 רַע שְׁמִיר בַּפְּשׁוֹת חֲסִידָיו מִדַּע רָשָׁעִים יֵצִילֵם׃
 אֲדָר וְעַד לַצֶּדִּיק וּלְשֹׁדֵי-לֵב שְׁמֹעַה׃ שְׁמָחוּ
 צִדִּיקִים בִּיהוָה וְהוֹדוּ לַנֹּכַח קִדְשׁוֹ׃

PSAL. XCVIII. צח

מִזְמוֹר שִׁירֵי יְהוָה׃ שִׁיר חֲדָשׁ כִּי-נִפְלְאוֹת
 עָשָׂה הוֹשִׁיעֵהֲנוּ יָמֵנו וְתוֹרַע קִדְשׁוֹ׃ הוֹדִיעַ
 יְהוָה יִשְׁעָתוֹ לְעֵינֵי הַגּוֹיִם גְּלוּהָ צִדְקָתוֹ׃ וְזָכַר
 חֲסִידוֹ וְאֶמְנָתוֹ לְבָתַּי יִשְׂרָאֵל רֹאֵה כִּלְאִסָּיו
 אָרֶץ אֵת יִשְׁעָת אֱלֹהֵינוּ׃ הִרְעִי לַיהוָה כָּל-
 הָאָרֶץ סִפְחוּ וְרַנְּנוּ וּזְמְרוּ׃ וּמְרוּ לַיהוָה בְּכֹחַ
 בְּכֹחַ וְקוֹל וּזְמֶר׃ בְּחִצְצָרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר
 הִרְעִי לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ יְהוָה׃ יִרְעַם הָרִים וּתְחַל
 תִּבֵּל וְיִשְׁבִּי בָהּ׃ תְּהָרוֹת יִמְחָדוּ-כָּךְ יְהוָה
 הָרִים יִרְנְנוּ׃ לִפְנֵי-יְהוָה פִּי-בָא לְשֹׁפֵט הָאָרֶץ
 יִשְׁפֹּט-תִּבֵּל בְּצֶדֶק וְעֲמִים בְּמִשְׁפָּרִים׃

PSAL. XCIX. צט

יְהוָה מֶלֶךְ יִרְנְנוּ עַמִּים יִשְׁבַּח כְּרֹבִים תִּנְגֹּס
 הָאָרֶץ׃ יְהוָה בְּצִיּוֹן גָּדֹל וְרָם הוּא עַל-כָּל-
 הָעַמִּים׃ יְהוָה שֹׁפֵט גָּדֹל וְנוֹרָא קִדְשׁ הוּא׃
 וְעוֹ מֶלֶךְ מִשְׁפָּט אֶהְיֶה אֶתָּה כּוֹנֵן נֶת מִשְׁפָּרִים
 מִשְׁפָּט וְצִדְקָה בִּי-עֲלֵב אֶתָּה עֲשִׂית׃ רֹחֲמִי
 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהַשְׁמָחוּ לַיהוָה רַגְלֵינוּ קִדְשׁ
 הוּא׃ מִשְׁעָה וְאֶתְרֵן בְּחֵבְנוֹ וּשְׂמִיאל בְּקִרְיָת
 שִׁמּוֹ קִרְיָת אֵל-יְהוָה וְהוּא יַעֲנֵם׃ בַּעֲמִיד
 עֲנֵן יִבְרַח אֱלֹהִים שְׁמֵרוּ יְעֻזָּיו וְחֹק נִתַּן
 לָמוֹ׃ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶתָּה עֲנִיתָם אֵל נִשְׂאֵה

יְהוָה עַל-נַפְשׁ צֶדֶק וְרָם נְקִי וְיִשְׁעוֹ׃ וְהִנֵּה
 יְהוָה לִי לְמִשְׁגֵּב וְאֱלֹהֵי לְצִוֵּר מַחֲסִי׃ וַיִּשְׁבַּח
 עַל-יָהִם אֶת-אֲזָנֵם וּבִרְעָתָם יִצְמִיתֵם יִצְמִיתֵם
 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ׃

PSAL. XCV. צה

לָנוּ נִרְנְנָה לַיהוָה נִרְיֶעָה לְצִוֵּר יִשְׁעֵנוּ׃ נִקְדְּמָה
 פָּנֵינוּ בַּחֲדָה בְּקִמּוֹת נִרְיֶעַ לֹ׃ כִּי אֵל גָּדֹל
 יְהוָה וּמֶלֶךְ גָּדֹל עַל-כָּל-אֱלֹהִים׃ אֲשֶׁר בָּדָד
 מִדְּבַר-הָאָרֶץ וַתִּשְׁפֹּרֶת הָרִים לֹ׃ אֲשֶׁר-לוֹ
 רִמָּם וְהוּא עֲשָׂהוּ וַיִּפְשֹׁת דְּרוֹ יָצָר׃ בָּאֵד
 נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרַעַה לִפְנֵי-יְהוָה עֲשֵׂנוּ׃
 כִּי הוּא אֱלֹהֵינוּ וְאֶנְחֵנוּ עִם מְרִיעֵנוּ וְצִאֵנוּ יְהוָה
 הָיוֹם אִם-בְּקוֹל חֲשָׁמֵינוּ׃ אֵל-תִּקְשֵׁי לְבָבְכֶם
 בְּמִדְּבַר פִּיֹּם מִסָּה בַּמִּדְבָּר׃ אֲשֶׁר גָּסוּי
 אֶבְרָתֵכֶם בְּחֻבֵּי בִס-רָא פִּעְלֵי׃ אֶרְבָּעִים
 שָׁנָה אֶלְוִיֹּת בָּדָד וְאֶמַר עִם הָעַי לִבִּי הֵם
 יְהוָה לֹא-יִרְעֵה דְבָרִי׃ אֲשֶׁר-נִשְׁבַּעְתִּי בְּאָפִי אִם-
 יִבְאוּ אֶל-מִנְחֹתַי׃

PSAL. XCVI. צו

שִׁירֵי יְהוָה שִׁיר חֲדָשׁ שִׁירֵי לַיהוָה כָּל-
 הָאָרֶץ׃ שִׁיר לַיהוָה בְּרִנֵּי שִׁמּוֹ בִּשְׁנוֹ
 מִיּוֹם-לְיוֹם יִשְׁעָתוֹ׃ סִפְרוּ בְּגוֹיִם בְּגִידוֹ כָּל-
 הָעַמִּים נִסְלֹאוּ-רָיו׃ כִּי-גָדֹל יְהוָה וּתְחַל
 מֵאֵד נִרְנָא הוּא עַל-כָּל-אֱלֹהִים׃ כִּי
 כָּל-אֱלֹהֵי הָעַמִּים אֱלִילִים לַיהוָה שָׁמִים
 עָשָׂה׃ הוֹדוּ-וְהִדְּרוּ לִפְנֵי עוֹ וַתִּשְׁאֲרֶת
 בְּמִקְשָׁיו׃ הִנֵּה לַיהוָה מִשְׁפָּחוֹת עַמִּים הִנֵּה
 לַיהוָה פְּבוֹד וְעוֹ׃ הִנֵּה לַיהוָה פְּבוֹד שִׁמּוֹ
 שְׂאוֹ-מִכְתָּהּ וּבִאֵי לַחֲצֹרֹתָיו׃ וַתִּשְׁתַּחֲוֶה
 לַיהוָה בַּהֲדַרַת קִדְשׁ תִּחִל מִפְּנֵי כִלְיֵי-הָאָרֶץ׃
 אֲמָרוּ בְּגוֹיִם יְהוָה מֶלֶךְ אֶתְחַבֵּן תִּבֵּל כָּל-
 תַּחְמוֹת וְהֵן עַמִּים בְּמִשְׁפָּרִים׃ יִשְׁמָחוּ הַשְּׁמַיִם
 וְתִגַּל הָאָרֶץ יִרְעַם הָרִים וּתְחַל׃ יַעֲלֵה שְׂדֵי
 וּכְלֵי-אֲשֶׁר-בָּן אֵן יִרְנְנוּ כָּל-עַצְרֵי-עַר׃ לִפְנֵי
 יְהוָה׃ כִּי בָא כִּי בָא לְשֹׁפֵט הָאָרֶץ יִשְׁפֹּט
 תִּבֵּל בְּצֶדֶק וְעֲמִים בַּמִּשְׁפָּחָה׃

PSAL. XCVII. צז

יְהוָה מֶלֶךְ תִּגַּל הָאָרֶץ יִשְׁמָחוּ אִמִּים רַבִּים׃

21 They^a gather themselves together against the soul of the righteous, and condemn the innocent blood.

22 But the LORD is my defence; and my God is the rock of my refuge.

23 And he shall bring upon them their own iniquity, and shall cut them off in their own^a wickedness; yea, the LORD our God shall cut them off.

PSALM XCV.

COME, let us sing unto the LORD; let^s us make a joyful noise to the rockⁱ of our salvation.

2 Let us γ come before his presence with thanksgiving, and make a joyful noise unto him with psalms.

3 Forⁱ the LORD is a great God, and a great King^m above all gods.

4 In δ his hand are the deep places of the earth; the ζ strength of the hills is his also.

5 η The sea is his, and he made^o it: and his hands formed the dry land.

6 O come, let us worship and bow down: let us kneel^q before the LORD our Maker.

7 For he is our God; and we are the people of his pasture, and the sheep of his hand. To-day,^a if ye will hear his voice,

8 Harden not your heart, as in the κ provocation,ⁱ and as in the day of temptation in the wilderness:

9 When your fathers tempted^u me, proved me, and saw my work.

10 Forty years long was I grieved with this generation, and said, It is a people that do err in their heart, and they have not known my ways:

11 Unto whom I swear^{*} in my wrath, that μ they should not enter into my rest.

PSALM XCVI.

SING^a unto the LORD a new song; sing unto the LORD, all the earth.

2 Sing unto the LORD, bless his name: shew forth his salvation from day to day.

3 Declare his glory among the heathen, his wonders among all people.

4 For the LORD is great, and δ greatly to be praised: he is to be feared above all gods.

5 For^a all the gods of the nations are idols: but^d the LORD made the heavens.

6 Honour and majesty are before him: strength^a and beauty are in his sanctuary.

7 Give^f unto the LORD, O ye kindreds of the people, give unto the LORD glory and strength.

8 Give unto the LORD the glory ν due unto his name: bring an offering,^h and come into his courts.

9 O worship the LORD in the π beauty of holiness: fear before him, all the earth.

10 Say among the heathen,ⁱ that the LORD reigneth:^m the world also shall be established that it shall not be moved: he shall judge the people righteously.

11 Let^o the heavens rejoice, and let the earth be glad; let the sea roar, and the fulness thereof.

12 Let the field be joyful, and all that is therein: then shall all the trees of the wood rejoice

13 Before the LORD: for he cometh, for he cometh to judge the earth: he shall judge the world with righteousness,^s and the people with his truth.

PSALM XCVII.

THE^u LORD reigneth, let the earth rejoice; ν let the τ multitude of isles^w be glad thereof.

PSALMS.

a Pr. 1.11.16.

b Mt. 27. 1.

b 1 Ki. 8. 12.

c Ps. 89. 14.

β or, establishment.

d Da. 7. 10.

He. 12. 29.

e Pr. 5. 22.

f Ju. 5. 5.

g Mi. 1. 4.

h Ps. 100. 1.

i Nu. 14. 21.

i Mat. 25.31,

32.

γ prevent

his face.

h He. 1. 6.

l Ps. 97. 9.

m Mal. 1. 14.

ζ whose.

ν or, heights

of the hills

are his.

n Pr. 3. 7.

o Ro. 12. 9.

η Whose the

sea is.

o Ge. 1. 9,10.

p Da. 3. 28.

q Ac. 21. 5.

r Phi. 2. 10.

r Phi. 4. 4.

s He. 3. 7,15.

θ or, to the

memorial.

κ contention.

t Ex. 17. 2,7.

u Nu.14.2,&c.

De. 6. 16.

u 1 Co. 10. 9.

v Ex. 15. 6.

Is. 59. 16.

w Is. 52. 10.

λ or, revealed

x He. 4. 3,5.

y Lu. 1. 54,72.

μ if they

enter.

z Ro.10.12,18

a 1Ch.16. 23.

33.

b Ps. 18. 3.

c Je.10.11,12.

d Is. 42. 5.

e Ps. 63. 2.

f Jude 25.

g Re. 1. 7.

ν of.

h He. 13. 15.

i Ps. 93. 1.

j Je. 5. 22.

π or, glorious

sanctuary.

ρ stagger.

l Ps. 46. 6,10.

m Re. 19. 6.

n De. 28. 58.

o Ps. 69. 34.

p Job 36.5-7.

q 1 Ch. 28. 2.

σ or, it.

r Ex. 15. 25.

1 Sa. 7. 9.

s Re. 19. 11.

20. 13.

t Ex. 33. 9.

u Ps. 99. 1.

v Ps. 2. 11.

τ many, or,

great.

w Is. 60. 9.

2 Clouds^b and darkness are round about him: righteousness^c and judgment are the β habitation of his throne.

3 A fire^d goeth before him, and burneth up his enemies round about.

4 His lightnings enlightened the world: the earth saw, and trembled.

5 The hills melted^f like wax at the presence of the LORD, at the presence of the LORD of the whole earth.

6 The heavens declare his righteousness, and all the people see^h his glory.

7 Confounded be all they that serve graven images, that boast themselves of idols: worship^k him, all ye gods.

8 Zion heard, and was glad; and the daughters of Judah rejoiced, because of thy judgments, O LORD.

9 For thou, LORD, art high above all the earth; thou art exalted far above all gods.

10 Ye that love the LORD, hateⁿ evil: he preserveth the souls of his saints; he delivereth^p them out of the hand of the wicked.

11 Light is sown for the righteous, and gladness for the upright in heart.

12 Rejoice^r in the LORD, ye righteous; and give thanks θ at the remembrance of his holiness.

PSALM XCVIII. A Psalm.

SING unto the LORD a new song; for he hath done marvellous things: his right^v hand, and his holy arm, hath gotten him the victory.

2 The^w LORD hath made known his salvation: his righteousness hath he λ openly shewed in the sight of the heathen.

3 He^x hath remembered his mercy and his truth toward the house of Israel: all the^z ends of the earth have seen the salvation of our God.

4 Make a joyful noise unto the LORD, all the earth; make a loud noise, and rejoice, and sing praise.

5 Sing unto the LORD with the harp, with the harp, and the voice of a psalm.

6 With trumpets, and sound of cornet, make a joyful noise before the LORD the King.

7 Let the sea roar, and the fulness thereof; the world, and they that dwell therein.

8 Let the floods clap their hands: let the hills be joyful together

9 Before the LORD: for^s he cometh to judge the earth: with righteousness shall he judge the world, and the people with equity.

PSALM XCIX.

THE^t LORD reigneth; let^k the people tremble: he sitteth between the cherubims; let the earth ρ be moved.

2 The LORD is great in Zion, and he is high above all the people.

3 Let them praise thy greatⁿ and terrible name; for it is holy.

4 The King's strength also loveth judgment: thou^p dost establish equity, thou executest judgment and righteousness in Jacob.

5 Exalt ye the LORD our God, and worship at his footstool; γ for σ he is holy.

6 Moses and Aaron among them that call upon his name: they^r called upon the LORD, and he answered them.

7 He spake unto them in^t the cloudy pillar: they kept his testimonies, and the ordinance that he gave them.

8 Thou answeredst them, O LORD our

God: thou^a wast a God that forgavest them, though thou tookest vengeance of their inventions.

9 Exalt the LORD our God, and worship at his holy^d hill: for the LORD our God is holy.

PSALM C. A Psalm of β praise. **MAKE** a joyful noise unto the LORD, all γ ye lands.

2 Serve the LORD with gladness; come before his presence with singing.

3 Know ye that the LORD he is God: *it is he^f that hath made us, and δ not we ourselves: ν are his people,^h and the sheepⁱ of his pasture.*

4 Enter^k into his gates with thanksgiving, and into his courts with praise: be thankful unto him, and bless his name.

5 For the LORD is good, his mercy is everlasting; and his truth endureth to ζ all generations.

PSALM CI. A Psalm of David. **I** WILL sing of mercy and judgment: unto thee, O LORD, will I sing.

2 I will behave^m myself wisely in a perfect way. O when wilt thou come unto me? I will walk^o within my house with a perfect heart.

3 I^p will set no κ wicked thing before mine eyes: I hate the work of them^r that turn aside; *it shall not cleave to me.*

4 A froward heart shall depart from me; I will not know^t a wicked person.

5 Whoso privily slandereth his neighbour, him will I cut off: him that hath an high look & a proud heart will not I suffer.

6 Mine eyes shall be upon the faithful of the land, that they may dwell with me: he that walketh μ in a perfect way, he shall serve me.

7 He that worketh deceit shall not dwell within my house; he that telleth lies^v shall not ν arry in my sight.

8 I^w will early destroy all the wicked of the land, that I may cut off all wicked doers from the city of the LORD.

PSALM CII.

A Prayer π of the afflicted; when^x he is overwhelmed, and poureth^y out his complaint before the LORD.

HEAR^b my prayer, O LORD, and let my cry come unto thee.

2 Hide^c not thy face from me in the day when I am in trouble; incline thine ear unto me: in the day when I call, answer me speedily.

3 For my days are consumed plike smoke, and my bones are burned as an hearth.

4 My heart is smitten, and withered like grass; so that I forget to eat my bread.

5 By reason of the voice of my groaning, my bones cleave to my σ skin.

6 I am like a pelican of the wilderness; I am like an owl of the desert.

7 I watch, and am as a sparrow alone upon the house-top.

8 Mine enemies reproach me all the day; and they that are mad against me are sworn^z against me.

9 For I have eaten ashes like bread, and mingled my drink with weeping;

10 Because of thine indignation and thy wrath: for^a thou hast lifted me up, and cast me down.

11 My days are like a shadow^t that declineth; and I am withered like^k grass.

12 But thou,ⁱ O LORD, shalt endure for ever, and thy remembrance unto all generations.

a Ps. 89. 33.

Je. 33. 25, 26.

b Is. 60. 1, &c.

Zec. 1. 12, 13.

c Is. 40. 2.

d Ps. 2. 6.

β or, thanksgiving.

Ps. 145. title.

γ the earth.

e Ne. 1. 6, 11.

2. 1. 8.

f Ps. 149. 2.

δ or, his we are.

g Ro. 15. 4.

1 Co. 10. 11.

h Is. 63. 19.

i Eze. 34. 11, &c.

1 Pe. 2. 25.

k Ps. 65. 1.

Is. 35. 10.

l Ps. 146. 7.

ζ generation and generation.

Ps. 89. 1.

η the children of death.

m 1 Pe. 2. 9.

n 1 Sa. 18. 14.

o 1 Ki. 9. 4.

p afflicted.

q Is. 33. 15.

κ thing of Belial.

r Ps. 39. 13.

Is. 38. 10.

s Ps. 125. 5.

t He. 1. 10, 12.

u 1 Co. 15. 38.

λ stand.

μ or, perfect in the way.

Ps. 119. 1.

v Mal. 3. 6.

He. 13. 8.

w Re. 21. 27.

ν be established.

x Je. 21. 12.

π or, for.

y Ps. 61. 2.

z Ps. 62. 8.

a Mat. 9. 2, 6.

b Ep. 1. 7.

c Ex. 15. 26.

d Ps. 145. 19.

e Is. 43. 2.

f 1 Co. 10. 13.

g Is. 40. 31.

ρ or, (as some read) into.

σ or, flesh.

τ great of.

e Is. 57. 16.

Mi. 7. 18, 19.

ϕ according to the height of heaven.

f Ac. 23. 12.

g Je. 50. 20.

h Ps. 30. 7.

i Ec. 6. 12.

k Ja. 1. 10.

l La. 5. 19.

m Ge. 3. 19.

n Is. 40. 6, 8.

Ja. 1. 10, 11.

13 Thou shalt arise, and have mercy upon Zion: for the time^b to favour her, yea, the set^c time, is come.

14 For thy servants take pleasure in her stones, and favour the dust thereof.

15 So the heathen shall fear the name of the LORD, and all the kings of the earth thy glory.

16 When the LORD shall build up Zion, he shall appear in his glory.

17 He^e will regard the prayer of the destitute, and not despise their prayer.

18 This^f shall be written for the generation to come; and the people which shall be created shall praise the LORD.

19 For he hath looked down from the height of his sanctuary; from heaven did the LORD behold the earth;

20 To^g hear the groaning of the prisoner, to loose η those that are appointed to death;

21 To^m declare the name of the LORD in Zion, and his praise in Jerusalem;

22 When the people are gathered together, and the kingdoms, to serve the LORD.

23 He θ weakened my strength in the way; he shortened my days.

24 I^g said, O my God, take me not away in the midst of my days: thy years are throughout all generations.

25 Of^h old hast thou laid the foundation of the earth; and the heavens are the work of thy hands.

26 They shall perish, but thou shalt endure; yea, all of them shall wax old like a garment; as a vesture shalt thou change them, and they shall be changed:

27 Butⁿ thou art the same, and thy years shall have no end.

28 The children of thy servants shall continue, and their seed shall be established before thee.

PSALM CIII. A Psalm of David. **BLESS** the LORD, O my soul; and all that is within me, bless his holy name.

2 Bless the LORD, O my soul, and forget not all his benefits:

3 Who forgiveth^x all thine iniquities, who healeth^a all thy diseases;

4 Who redeemeth thy life from destruction; who crowneth thee with loving-kindness and tender mercies;

5 Who satisfieth thy mouth with good things; so that thy youth is^d renewed like the eagle's.

6 The LORD executeth righteousness and judgment for all that are oppressed.

7 He made known his ways unto Moses, his acts unto the children of Israel.

8 The LORD is merciful and gracious, slow to anger, and τ plenteous in mercy.

9 He^h will not always chide; neither will he keep his anger for ever.

10 He hath not dealt with us after our sins, nor rewarded us according to our iniquities.

11 For ϕ as the heaven is high above the earth, so great is his mercy toward them that fear him.

12 As far as the east is from the west, so far hath he removed^s our transgressions from us.

13 Like as a father pitieth his children, so the LORD pitieth them that fear him.

14 For he knoweth our frame; he remembereth that we are dust.^m

15 As for man, his days are as grass; asⁿ a flower of the field, so he flourisheth.

10 חרפוני אויבי מְדוּלָּלִי בִּי נִשְׁבָּעוּ : כִּי־אֶפְסָר
11 בְּלֹא־חֵם אֶבְלֵי וְשָׁקוֹ בְּבֶכִי מִסִּכְתִּי : מִפְּנֵי־עֲמָקָה
12 וְהַצָּפָה בִּי נִשְׁאֲחֵנִי וְהִשְׁלִיכֵנִי : יָמִי כַּצֵּל נִמְסִי
13 וְאֲנִי כַעֲשָׂב אֵיבֹשׁ : וְהָאֵתֶר יִהְיֶה לְעוֹלָם תִּשָּׁב
14 וְזִכְרְךָ לְדֹר וָדֹר : אֵתֶר תִּקְוִים תִּתֶּנָּם צִיּוֹן כִּי־
15 עַתָּה לִחְנֹנֶה כִּי־בָא מוֹעֵד : כִּי־רָצִי עֲבָדְךָ אֶת־
16 אֲבֹנֶיהָ וְהָאֵתֶר עֲפָרָה יִהְיֶנּוּ : וַיִּירָאוּ גֵוִים אֶת־
17 שֵׁם יְהוָה וְכָל־מַלְכֵי הָאָרֶץ אֶת־פָּנֹתֶיהָ : כִּי־
18 בָנָה יְהוָה צִיּוֹן נִרְאָה בְּגִבּוֹר : פָּנָה אֶל־הַסֵּלֶת
19 הַיָּם וְלֹא־בָּא אֶת־הַסֵּלֶת : תִּתֵּן וְלֹא לְדֹר
20 אֲחֵרִין וְעַם נִבְרָא יִחַל־יָהּ : כִּי־הִשְׁמִיחַ מִמְּרוֹם
21 קִדְשׁוֹ יְהוָה מִשְׁמַיִם אֶל־אָרֶץ הַיָּם : לְשִׁמְעַע
22 אֲנָקָת אֲסִיר לְפָנָיו בְּנֵי תְמוֹחָה : לְסַפֵּר בְּצִיּוֹן
23 שֵׁם יְהוָה וְתִהְיֶה בִירוּשָׁלַם : בְּהִתְבָּרֵץ עַמִּים
24 יִחַדּוּ וּמַלְכוּת לְעַבְדֹת אֶת־יְהוָה : עֲנֵה בְרַךְ
25 בְּדֹר וָדֹר יָמִי : אִמְרֵי אֱלֹהֵי אֶת־תִּשְׁלֵנִי בְּחַצֵּי יָמִי
26 בְּדֹר הַיָּם שְׁנוֹתֶיךָ : לְפָנִים הָאָרֶץ יִסְדֹּתָ
27 וּבַעֲשֹׂה יִדְּקֵה שָׁמַיִם : הַיָּמָה יִאֲבֹד וְהָאֵתֶר
28 תִּשְׁמַד וְכֹל־כִּבְדֹּךָ יִבְלֵי כְּלָבִישׁ תְּחִלִּים וְיִחַל־שׁוֹ
29 וְהָאֵתֶר הוּא וְשְׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתְּמוּ : בְּנֵי־עֲבָדְךָ
וְשִׁכְנֵי וְזִרְעֵם לִפְנֶיךָ יִפְּזוּ :

9 הֵייתָ לָהֶם וְלָקָם עַל־עֲלִילוֹתָם : וְקִמְמוֹ יְהוָה
אֶל־יְהוָה וְהִשְׁתַּחֲוֹה לְדֹר וָדֹר קִדְשׁוֹ כִּי־קִדְשׁ
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ :

PSAL. C. פ

1 מִזְמוֹר לַחֲדָה הָרִיעַ לַיהוָה כָּל־הָאָרֶץ :
2 עֲבָדוּ אֶת־יְהוָה בְּשִׂמְחָה בָּאוּ לִפְנֵי בְרִנָּה :
3 דַּעַן כִּי־יְהוָה הוּא אֱלֹהִים הוּא עָשָׂנוּ וְלֹא־
4 אֲנַחְנוּ עֲמוֹ וְצִיּוֹן מִרְעִיתוֹ : בָּאוּ שְׁעָרֵי
5 הַחַיָּה וְחִצְרֵינוּ בְּתִהְיֶה הַיָּדוּד לֹא בְרִמָּה
6 שָׁמוֹ : כִּי־טוֹב יְהוָה לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ וְעַד־דֹּר
וָדֹר אֲמוּנָתוֹ :

PSAL. CI. קא

1 לְדֹד מִזְמוֹר חֶסֶד־וּמִשְׁפָּט אֲשֶׁר־לָךְ יְהוָה
2 אֲמַרְהָ : אֲשַׁלְּחָה בְּדֹרֶךְ תַּמִּים מִתִּי תִבּוֹא
3 אֵלַי אֶת־הַלֶּךְ בְּתָם לִבִּי בְקֶרֶב בִּירְחִי : לֹא־
4 אֲשִׁית לִגְדִי עֵינִי דֹבֵר בְּלִיַּעַל עֲשֵׂה־סִטְמִים
5 שִׁנְאֵתִי לֹא יִדְּבַק בִּי : לִבִּי עָקַשׁ יִסּוֹר מִמֶּנִּי
6 רַע לֹא אֲדַע : מִלִּשְׁנִי בִסְתֵּר יִרְעוּ אוֹרֵתוֹ
7 אֲצַמִּית גְּבוּה־עֵינַי וְרִתֵּב לִבִּי אֵלֹהִי לֹא אוֹכֵל
8 עֵינִי בְּנִגְמֵי־אָרֶץ לְשֹׁבֵת עֲמָדֵי הַלֶּךְ בְּרַךְ
9 תַּמִּים הוּא יִשְׁרָתֵנִי : לֹא־יִשָּׁב בְּקֶרֶב בֵּיתִי
10 עֲשֵׂה רַמְיָה וְדֵבֵר שְׁקָרִים לֹא־יִפְּזֹן לִגְדִי עֵינִי
11 לְבָקָרִים אֲצַמִּית כִּלְיֵי־רִשְׁעֵי־אָרֶץ לְהַכְרִית מִעֵיר
12 יְהוָה כִּלְפָעַל אֵין :

PSAL. CII. קב

1 תִּסְלַח לַעֲנִי כִי־עָמָח וְלִפְנֵי יְהוָה יִשְׁפָּח
2 שִׁיחוֹ : יְהוָה שְׁמַעַה תִּפְלִי וְשִׁוְעֵתִי אֲלִיךָ
3 תִּבּוֹא : אֶל־תִּסְמָר פִּנְיָה מִפָּנֵי בָּיִם צָרִילִי
4 הַפֶּה־אֱלִי אֲזַנְךָ בָּיִם אֲמָרָה מִדֹּר עֲנֵנִי :
5 כִּי־כָלִי בַעֲשָׂן יָמִי וְעֲצָמוֹתַי כַּמּוֹקֵר נִחְרִי
6 הִדְפָה כַּעֲשָׂב וְיִבֹשׁ לִפְנֵי כִי תִכְחַדְתִּי מֵאֲכָל
7 לֶחֶמי : מִקּוֹל אֲנַחְתִּי דִבְקָה עֲצָמִי לְבִשְׁתִּי
8 דִּמְיָתִי לִקְחַת מִדֶּבֶר הֵייתִי כְּכֹס חֲרֻבוֹת :
9 שְׁקַדְתִּי וְהָיִיתִי כַּצָּפוֹר בּוֹדֵד עַל־גִּי : כִּלְיָיוֹם

PSAL. CIII. קג

1 לְדֹד בְּרָכִי נַפְשִׁי אֶת־יְהוָה וְכָל־קִרְבִּי אֶת־שֵׁם
2 קִדְשׁוֹ : בְּרָכִי נַפְשִׁי אֶת־יְהוָה וְאֶל־תִּשְׁכַּח־כִּי־
3 בְּמִלְוִי : הִסְלַח לְכָל־עֲוֹנֵי כִי רָחֵם לְכָל־
4 תִּחְלֹאֲכִי : הַזֹּאֵל מִשְׁחַת חַיִּי כִי הִמְעַפְרִנִּי
5 חֶסֶד וְרַחֲמִים : הַפְּשִׁיעַ בְּפִי וְעַד־יָךְ תִּתְחַדֵּשׁ
6 כְּפָשָׁר נַעֲרִיכִי : עֲשֵׂה צְדָקוֹת יְהוָה וּמִשְׁפָּטִים
7 לְכָל־עֲשׂוֹנִים : יוֹדֵעַ דְּרָכֵי לִמְשָׁה לִבִּנִי יִשְׂרָאֵל
8 עֲלִילוֹתָיו : רַחֵם וְחַנּוּן יְהוָה אֲרָךְ אַפִּים
9 וְרַב־חֶסֶד : לֹא־לִנְצָה יָרִיב וְלֹא לְעוֹלָם יִשׁוֹר :
10 לֹא כַחֲטָאֵינוּ עֲשֵׂה לָנוּ וְלֹא כְּעֻזֹּתֵינוּ בָּמָל
11 עֲלֵינוּ : כִּי כִגְבוּהַ שָׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ בְּגֵר חֶסֶדוֹ
12 עַל־יְרָאוֹ : כִּדְחַק מִזְרוֹחַ מִמְּעַרְבֵי הָרְחֹק מִפְּנֵי
13 אֶת־פְּשָׁעֵינוּ : כִּדְחַם אֵב עַל־בָּגָם רַחֵם יְהוָה
14 עַל־יְרָאוֹ : כִּי־הוּא יָדַע יִצְרָנוּ וְזָכָר כִּי־עָפָר
15 אֲנַחְנוּ : אֲגֹשֶׁשׁ כַּחֲצִיר יָמִי כַּצֵּיץ הַשָּׂדֶה כִּי־

מִלֵּא אֲכָלִם : תוֹרַת הַשֶּׁשֶׁשׁ יֵאֻסְפוּ וְאֵלֶּי
מִעֲוֹתֵהֶם יִרְצָצוּ : יֵצֵא אָדָם לַפֶּעֱלָה וּלְעֲבָדָתוֹ
עֵרֵי־עָרֵב : מִהֲדַרְוֹ מַעֲשֵׂיָהּ יִהְיֶה פֶלֶם
בְּחִמְקָה עֲשִׂית מְלָאכָה הָאָרֶץ קִנְיָהּ : יְהִי הַיָּם
גִּדּוֹל וְיִרְדֵּף יָרִים שָׁם רִמְשֵׁי וְאִין מִסְפָּר חַיִּים
קִשְׁפוֹת עִם־גִּדְלוֹת : שָׁם אֲנִיּוֹת יִתְלַכּוּ לְוִיָּתָן
יְהִי יִצְרָף לִשְׁחָדָהּ : פֶּלֶם אֵלֶּיךָ יִשְׁבֹּרֵן לַחַת
אֲכָלֵם בָּעֵתוֹ : חֲתָן לֶחֶם יִקְטֹון חֲתַחַת יָדָהּ
יִשְׁבַּעֲזֵן טוֹב : חֲסִתוֹר פִּנְיָהּ יִבְהֹלֵן חֲסָף רִיחָם
יִנְעֹזֵן וְאֵל־עֲפָרָם יִשְׁוִיָן : חֲשִׁלָּה רִחָהּ
יִבְרָאֵן וְחֲחֹדֶשׁ פֶּנִּי אֲדָמָה : יְהִי כְבוֹד יְהוָה
לְעוֹלָם יִשְׁמַח יְהוָה בְּמַעֲשָׂיו : חֲמִישִׁי לְאָרֶץ
וְחִרְצֵן יִנַּע בְּהָרִים וְיִעֲשֶׂנוּ : אֲשִׁירָה לַיהוָה
בְּחַיִּי אֲזַמְּרָה לְאֵלֵינוּ בְּעוֹדִי : יִעָרֵב עָלַי שִׁיחִי
אֲכִלִּי אֲשַׁמַּח בַּיהוָה : יִתְמֹו חֲסִיאִים מִן הָאָרֶץ
וְיִשְׁעִים עוֹד אֵינָם בְּרִכִּי בִשְׁשִׁי אֶת־יְהוָה
חֲלִלָה־יִהִי :

יִצְיִן : בִּי רִיחַ עֲבָדָהּ וְאִנְנוּ וְלֹא־יִפְרֹצֵנו עוֹד
מִקְוִי : וְחֲסֹד יְהוָה מִעוֹלָם וְעַד־עוֹלָם עַל־
יִיחָיו וְצִדְקָתוֹ לְבִנֵּי בָנִים : לְשִׁמְרֵי בְרִיתוֹ וְלִזְכָּר
מַלְכוּתוֹ לַעֲשׂוֹתָם : יְהוָה בְּשִׁמְחָה הִכֵּן כִּסְאוֹ
וּמִלְכוּתוֹ בְּכָל מַשְׁלָה : בְּרִכֵּי יְהוָה מְלֹאכֵיו גִּבּוֹר
כַּח עֲשִׂי דְבָרוֹ לְשִׁמּוֹשׁ בְּקוֹל דְּבָרוֹ : בְּרִכֵּי יְהוָה
עַל־צִבְאָיו מְשֻׁרְתֵּי עֲשִׂי רִצּוֹנוֹ : בְּרִכֵּי יְהוָה
עַל־מַעֲשָׂיו בְּכָל־מַקְמוֹת מִמְּשִׁלָּתוֹ בְּרִכֵּי בִשְׁשִׁי
אֶת־יְהוָה :

PSAL. CIV. קד

PSAL. CV. קה

הֲדוּרִי לַיהוָה קִרְאֵי בְשִׁמּוֹ הֲדוּרֵינוּ בְּעַפְיָם
עֲלִילוֹתָיו : שִׁירֵדוֹ וּמְדוּלוֹ שִׁירָהוּ בְּכָל־נִפְלְאוֹתָיו
יִתְהַלְלוּ בְּשֵׁם קִדְשׁוֹ יִשְׁמַח לֵב מִבְּקִשֵּׁי יְהוָה :
דִּרְשׁוּ יְהוָה וְעוֹן בִּקְשׁוֹ פָּנָיו חֲמִיד : וְכִרָּה
נִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר־עָשָׂה מִפֶּתִיו וּמִשְׁפָּטֵי־פִיו : וְרַע
אֲבִרָהֶם עֲבָדוֹ בְּנֵי יַעֲקֹב בַּחֲרִירִי : הוּא יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ בְּכָל־הָאָרֶץ מִשְׁפָּטָיו : וְכִרָּה לְעוֹלָם
בְּרִיתוֹ דְּבַר צִוִּי לְאֵלֶּיךָ דּוֹר : אֲשֶׁר בָּרַח אֶת־
אֲבִרָהֶם וּשְׁבִיעֵתוֹ לִישָׁחֵק : וְיִעֲמִידָה לִי עֵקֶב
לְחֹק לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם : לֵאמֹר לֵךְ אֶתָּה אֶת־
אֶרֶץ כְּנָעַן אֲחֵל נַחֲלָהֲכֶם : בַּהֲיוֹתֶם מִתִּי
מִסְפָּר כְּמַעַשׂ וְגִרִּים בָּהֶ : וְיִתְחַלְּכוּ מִנִּי אֶל־בְּנֵי
מִמְּלִכָּה אֶל־עַם אֲחֵר : לֹא־הִנֵּחַ אָדָם
לְעַשְׂקֵם וְיִזְכָּה עֲלֵיהֶם מְלָכִים : אֶל־תִּנְשֹׁעַ
בְּמִשְׁחָיו וּלְנִבְיָא אֶל־תִּרְעֵז : וּקְרָא רָעַב עַל־

בְּרִכֵּי בִשְׁשִׁי אֶת־יְהוָה יְהוָה אֱלֹהֵי גִדְלוֹת מֵאֹד
הוֹד וְהִרָּר לְבָשֶׁת : עָשָׂה אֹדֶר כְּשִׁלְמָה נִזְמַח
שָׁמַיִם בְּרִיעָה : הִמְקִירָה בְּפִים עֲלִיָּתָיו הַשָּׁם
עָבִים רִנּוֹנוֹ הִמְהַלֵּךְ עַל־כְּנַפֵּי־רוּחַ : עָשָׂה
מְלֹאכֵיו וְרִחוֹת מְשֻׁרְתֵּי אֵשׁ לִדְשׁ : יִסְרָאֵל־אָרֶץ
עַל־מִנְיָנָה בְּלִפְמוֹשׁ עוֹלָם וְעַד : הַחוֹם פִּלְגִישׁ
כִּסִּיתוֹ עַל־אֲדָרִים יַעֲמִיד־בָּמָם : מִן־בְּעִרְחָה יִנְסֹון
מִן־קוֹל רַעֲמֵה חֲדָפוֹן : עַל־הָרִים יִרְדּוּ בַקְעוֹת
אֶל־מְקוֹם יְהִי יִסְדָּף לָהֶם : גִּבּוֹל־שִׁמְרָה בִּלִּי
יִעֲבֹרֵן בְּלִישְׁבָן לַכִּסּוֹת הָאָרֶץ : הַמַּשְׁלַח
מַעֲנִים בְּנַחֲלִים בֵּין הָרִים יִתְלַכּוּ : יִשְׁקִי
כִּלְחִיתוֹ שִׁלְיִי יִשְׁבֹּרוּ פְּרָאִים צִמְאֻם : עֲלֵיהֶם
עוֹף־הַשָּׁמַיִם יִשְׁפֹן מִבֵּין עֲפָאִים יִתְגַּדְּקוּל :
מִשְׁקָה הָרִים מַעֲלִיתוֹ מִסְּרִי מַעֲשֵׂיָהּ תִּשְׁבַּע
הָאָרֶץ : מִצְמִיחַ חֲצִיר לְבַהֲמָה וְעֵשֶׂב לְעִבְרַת
הָאֲדָם לְהוֹצִיא לֶחֶם מִן־הָאָרֶץ : וְיִנִּי יִשְׁפֹּחַ
לְבַב־אֲנֹשׁ לְהַצְחִיל פָּנָם מִשְׁמֵן וְלֶחֶם לְבַב־
אֲנֹשׁ יִסְעֵד : יִשְׁבַּעֵי עֲצֵי יְהוָה אֲדוֹן לְבָנוֹן אֲשֶׁר
נָמַע : אֲשֶׁר־שָׁם צִפְרִים יִקְנִי חֲסִידָה בְּרוֹשִׁים
בִּיהוָה : הָרִים הַגְּבוּהִים לְיַעֲלִים סִלְעִים מִחֶסֶה
לְשִׁפְסִים : עָשָׂה רִחַח לְמוֹעֲדִים שָׁמֶשׁ יִדַּע
מִבּוֹאוֹ : הָשִׁית־חֲשֶׁךְ וְיָהִי לִילָה בּוֹחֲרִמֶשׁ כִּלִּי
וְהוֹחֲרֵעַר : הַפְּסִירִים שְׂאֵנִים לְפָרָה וּלְבָקֶשׁ

16 For the wind passeth over it, and it is β gone; and the place β thereof shall know it no more.

17 But the mercy of the LORD is from everlasting to everlasting upon them that fear him, and his righteousness unto children's children;

18 To δ such as keep his covenant, and to those that remember his commandments to do them.

19 The LORD hath prepared his δ throne in the heavens; and his kingdom δ ruleth over all.

20 Bless the LORD, ye his angels, γ that excel in strength; δ that do his commandments, hearkening unto the voice of his word.

21 Bless ye the LORD, all ye his hosts; ye ministers δ of his that do his pleasure.

22 Bless the LORD, all δ his works, in all places of his dominion: bless the LORD, O my soul.

PSALM CIV.

BLESS the LORD, O my soul. O LORD my God, thou art very great; thou δ art clothed with honour and majesty:

2 Who coverest thyself with light δ as with a garment; who δ stretchest out the heavens like a curtain;

3 Who δ layeth the beams of his chambers in the waters; who maketh the clouds δ his chariot; who δ walketh upon the wings of the wind;

4 Who δ maketh his angels spirits; his ministers a flaming fire;

5 γ Who laid the foundations of the earth, that it should not be removed for ever.

6 Thou δ coveredst it with the deep as with a garment: the waters stood above the mountains.

7 At δ thy rebuke they fled; at the voice of thy thunder they hasted away.

8 θ They go up by the mountains; they go down by the valleys unto the place which thou hast founded for them.

9 Thou δ hast set a bound that they may not pass over, that they turn not again to cover the earth.

10 κ He sendeth the springs into the valleys, which δ run among the hills.

11 They give drink to every beast of the field: the wild asses μ quench their thirst.

12 By them shall the fowls of the heaven have their habitation, which ν sing among the branches.

13 He watereth the hills from his chambers: the earth is satisfied with the fruit of thy works.

14 He causeth the grass to grow for the cattle, and herb for the service of man, that he may bring forth food out of the earth;

15 And wine δ that maketh glad the heart of man, and π oil to make his face to shine, and bread which strengtheneth man's heart.

16 The trees of the LORD are full of sap: the cedars δ of Lebanon which he hath planted;

17 Where the birds make their nests: as for the stork, the fir-trees are her house.

18 The high hills are a refuge for the wild goats, and the rocks for the conies.

19 He appointed the moon for seasons: the sun knoweth his going down.

20 Thou makest darkness, and it is night, wherein all the beasts σ of the forest do creep forth.

a Job 38. 39.

β not.

b Job 20. 9.

c Ge. 3. 19.

d Ex. 20. 6.

e De. 7. 9.

f Pr. 3. 19.

g Ps. 11. 4.

h Ps. 95. 5.

i Da. 4. 34, 35.

j γ might in.

k Joel 2. 11.

l Job 41. 1.

m &c.

n formed.

o Da. 7. 10.

p He. 1. 14.

q Ps. 145. 10.

r Ps. 145. 16.

s Re. 1. 13, &c.

t Ps. 132. 14, 15.

u Eze. 37. 9.

v Da. 7. 9.

w Ti. 6. 16.

x Is. 40. 22.

y be.

z Ge. 1. 31.

1 Is. 62. 5.

2 Am. 9. 6.

3 Hab. 3. 10.

4 Is. 19. 1.

5 Ps. 18. 10.

6 Ex. 19. 18.

7 He. 1. 7.

8 2 Ki. 2. 11.

9 6. 17.

10 He hath

founded

the earth

upon her

bases.

a Ps. 63. 5, 6.

b Ps. 32. 11.

c Hab. 3. 17, 18.

d Ge. 7. 19.

e Pr. 2. 22.

f Ps. 1. 4.

g Ge. 8. 1, 5.

h or, The

mountains

ascend, the

valleys

descend.

i Ch. 16. 8, 22.

j Is. 12. 4.

k Job 38. 10, 11.

l Who.

m walk.

n Am. 5. 4, 6.

o Ps. 27. 8.

p break.

q give a voice

m Is. 26. 9.

n Lu. 1. 73.

o Ge. 17. 2.

p Ge. 26. 3.

q Pr. 31. 6, 7.

r to make

his face

shine with

oil, or,

more than

oil.

s Ge. 28. 13, 15.

t cord.

u Ps. 92. 12.

v De. 7. 7.

w thereof do

trample on

the forest.

x Ge. 41. 54.

y Is. 3. 1.

21 The young lions δ roar after their prey, and seek their meat from God.

22 The sun ariseth, they gather themselves together, and lay them down in their dens.

23 Man δ goeth forth unto his work, and to his labour, until the evening.

24 O LORD, how manifold are thy works! in wisdom δ hast thou made them all: the earth is full of thy riches.

25 So is this great and wide δ sea, wherein are things creeping innumerable, both small and great beasts.

26 There go the ships; there is that leviathan, δ whom thou hast δ made to play therein.

27 These wait all upon thee, that thou mayest give them their meat in due season.

28 That thou givest them they gather: thou δ openest thine hand, they are filled with good.

29 Thou hidest thy face, they are troubled; thou takest away their breath, they die, and return to their dust.

30 Thou δ sendest forth thy spirit, they are created; and thou renewest the face of the earth.

31 The glory of thy LORD shall endure for ever: the LORD shall rejoice δ in his works.

32 He looketh on the earth, and it trembleth; δ he toucheth the hills, and they smoke.

33 I will sing unto the LORD as long as I live; I will sing praise to my God while I have my being.

34 My δ meditation of him shall be sweet: I will be glad δ in the LORD.

35 Let δ the sinners be consumed out of the earth, and let the wicked δ be no more. Bless thou the LORD, O my soul. Praise ye the LORD.

PSALM CV.

OS GIVE thanks unto the LORD; call upon his name; make δ known his deeds among the people.

2 Sing unto him, sing psalms unto him: talk ye of all his wondrous works.

3 Glory ye in his holy name: let the heart of them rejoice that seek the LORD.

4 Seek δ the LORD, and his strength; seek δ his face evermore.

5 Remember his marvellous works that he hath done; his wonders, and the judgments of his mouth;

6 O ye seed of Abraham his servant, ye children of Jacob his chosen.

7 He is the LORD our God; his δ judgments are in all the earth.

8 He δ hath remembered his covenant for ever, the word which he commanded to a thousand generations:

9 Which covenant he made with Abraham, δ and his oath unto Isaac; δ

10 And confirmed the same unto Jacob δ for a law, and to Israel for an everlasting covenant;

11 Saying, Unto thee will I give the land of Canaan, the plot of your inheritance:

12 When there were but a few δ men in number; yea, very few, and strangers in it.

13 When they went from one nation to another, from one kingdom to another people,

14 He suffered no man to do them wrong; yea, he reproved kings for their sakes;

15 Saying, Touch not mine anointed, and do my prophets no harm.

16 Moreover, δ he called for a famine upon the land: he brake the whole staff δ of bread.

17 He^a sent a man before them, *even* Joseph, *who* was sold^b for a servant;
 18 Whose feet they hurt with fetters:
 19 Until the time that his word came; the word of the LORD tried him.
 20 The king^d sent and loosed him; *even* the ruler of the people, and let him go free.
 21 He made him lord of his house, and ruler of all his *γ* substance;
 22 To bind his princes at his pleasure, and teach his senators wisdom.
 23 Israel^h also came into Egypt, and Jacob sojourned in the land of Ham.
 24 Andⁱ he increased his people greatly, & made them stronger than their enemies.
 25 He turned their heart to hate his people, to deal subtilly with his servants.
 26 He sent Moses^j his servant, and Aaron whom he had chosen.
 27 They shewed *ζ* his signs^o among them, and wonders in the land of Ham.
 28 He sent darkness,^q and made it dark; and they rebelled not against his word.
 29 He turned their waters^r into blood, and slew their fish.
 30 Their land brought forth frogs^u in abundance, in the chambers of their kings.
 31 He^v spake, and there came divers sorts of flies, and lice in all their coasts.
 32 He gave *θ* them hail^w for rain, and flaming fire in their land.
 33 He smote their vines also and their fig-trees; and brake the trees of their coasts.
 34 He spake, and the locusts^y came, and caterpillars, and that without number,
 35 And did eat up all the herbs in their land, & devoured the fruit of their ground.
 36 He smote also all the first-born^a in their land, the chief^b of all their strength.
 37 He^c brought them forth also with silver and gold; and *there* was not one feeble person among their tribes.
 38 Egypt^d was glad when they departed; for the fear of them fell upon them.
 39 He^e spread a cloud for a covering, and fire to give light in the night.
 40 The people asked,^h and he brought quails,ⁱ and satisfied them with the bread of heaven.
 41 He^k opened the rock, and the waters gushed out; they ran in the dry places like a river.
 42 For he remembered his holy promise,^l and Abraham his servant.
 43 And he brought forth his people with joy, and his chosen with *μ* gladness;
 44 Andⁿ gave them the lands of the heathen: and they inherited the labour of the people;
 45 That^o they might observe his statutes, and keep his laws. *v* Praise ye the LORD.

PSALM CVI.
 PRAISE *v* ye the LORD. *O* *p* give thanks unto the LORD; for *he* is good: for his mercy endureth for ever.

2 Who^a can utter the mighty acts of the LORD? *who* can shew forth all his praise?
 3 Blessed^b are they that keep judgment, and he that doeth righteousness at all times.
 4 Remember^v me, O LORD, with the favour that thou bearest unto thy people: O visit me with thy salvation;
 5 That I may see the good of thy chosen,^w that I may rejoice in the gladness^y of thy nation, that I may glory with thine inheritance.
 6 We^b have sinned with our fathers,

a Ge. 45. 5.
 b Ge. 39. 1, 20.
 β his soul came into.
 c Ex. 14. 11, 12.
 d Ge. 41. 14, 40.
 e Eze. 20. 14.
 f Ex. 9. 16.
 γ possession.
 g Ex. 14. 21, &c.
 h Ge. 46. 6, 7.
 i Ex. 1. 7, &c.
 k Ex. 15. 5.
 l Ex. 4. 12, &c.
 m Ex. 15. 1, &c.
 o made haste, they forgat.
 n Ex. XV. XVII.
 ζ words of his signs.
 o Ex. VII. XII.
 η lusted a lust.
 p Nu. 11. 4, 33. Ps. 78. 18.
 q Ex. 10. 21. 23.
 r Ex. 7. 20, 21.
 s Is. 10. 16.
 t Nu. 16. 1, &c.
 u Ex. 8. 5, 6.
 v Ex. 8. 17, 24.
 θ their rain hail.
 w Ex. 9. 23. 25.
 x Ex. 32. 4.
 y Ex. 10. 12. 14.
 z Je. 2. 11.
 a Ex. 12. 29.
 b Ge. 49. 3.
 c Ex. 12. 35.
 d Eze. 20. 13.
 e Ex. 12. 33.
 n a land of desire.
 f Ex. 13. 21. Ne. 9. 12.
 g De. 8. 7.
 h Ps. 78. 18.
 i Ex. 16. 13, 14.
 k Ex. 17. 6.
 Nu. 20. 11.
 l Co. 10. 4.
 λ make them fall.
 l Ge. 15. 14.
 m Nu. 25. 2, &c.
 μ singing.
 n Jos. 21. 43.
 o De. 4. 1, 40. 6, 21, 25.
 ν Hallelujah.
 p 1 Ch. 16. 34.
 q Nu. 20. 3, &c.
 r Ps. 40. 5.
 s Ps. 15. 2.
 t Ju. 1. 21, &c.
 u Ga. 6. 9.
 v Ps. 119. 132.
 w Ep. 1. 4.
 x Ju. 2. 3, &c.
 y Is. 35. 10.
 z Ju. 16. 22.
 z Eze. 16. 20.
 a Ep. 1. 18.
 b Da. 9. 5.

we have committed iniquity, we have done wickedly.
 7 Our fathers understood not thy wonders in Egypt; they remembered not the multitude of thy mercies; but^e provoked him at the sea, *even* at the Red Sea.
 8 Nevertheless, he saved them for^e his name's sake, that^f he might make his mighty power to be known.
 9 He^g rebuked the Red Sea also, and it was dried up: so he led them through the depths, as through the wilderness.
 10 And he saved them from the hand of him that hated them, and redeemed them from the hand of the enemy.
 11 And^k the waters covered their enemies; there was not one of them left.
 12 Then believed they his words; they sang^m his praise.
 13 Theyⁿ soon forgat^a his works; they waited not for his counsel;
 14 But *η* lusted^p exceedingly in the wilderness, and tempted God in the desert.
 15 And he gave them their request; but sent leanness^q into their soul.
 16 They^t envied Moses also in the camp, and Aaron the saint of the LORD.
 17 The earth opened and swallowed up Dathan, and covered the company of Abiram.
 18 And a fire was kindled in their company; the flame burned up the wicked.
 19 They made a calf^z in Horeb, and worshipped the molten image.
 20 Thus^z they changed their glory into the similitude of an ox that eateth grass.
 21 They forgot God their saviour, which had done great things in Egypt;
 22 Wondrous works in the land of Ham, and terrible things by the Red Sea.
 23 Therefore^a he said that he would destroy them, had not Moses his chosen stood before him in the breach, to turn away his wrath, lest he should destroy them.
 24 Yea, they despised^x the pleasant land;^s they believed not his word;
 25 But murmured in their tents, & hearkened not unto the voice of the LORD:
 26 Therefore he lifted up his hand against them, to overthrow them in the wilderness:
 27 To *λ* overthrow their seed also among the nations, and to scatter them in the lands.
 28 They^m joined themselves also unto Baal-peor, & ate the sacrifices of the dead.
 29 Thus they provoked him to anger with their inventions; and the plague brake in upon them.
 30 Then stood up Phinehas, & executed judgment: and *so* the plague was stayed.
 31 And that was counted unto him for righteousness, unto all generations for evermore.
 32 They^q angered him also at the waters of strife, so that it went ill with Moses for their sakes:
 33 Because they provoked his spirit, so that he spake unadvisedly with his lips.
 34 They^f did not destroy the nations, concerning whom the LORD commanded them:
 35 But were mingled among the heathen, and learned their works.
 36 And^x they served their idols; which were a snare unto them.
 37 Yea, they sacrificed^z their sons and their daughters unto devils.
 38 And shed innocent blood, *even* the

4 וְכָרַעַי יְהוָה בְּרִצְוֹן עִמָּךְ פָּקֹדֵי בִישְׁעֶיךָ;
 5 לְרֹאשׁוֹ בְּטוֹבַת בְּחִירָה לְשִׁמְחַת בְּשִׁמְחַת וְיָהּ
 6 לְהַתְהַלֵּל עִם־נְחִלָתָהּ; הַסָּאֵנִי עִם־אֲבוֹתָיִינוּ
 7 הַעֲוִינוּ הַיֹּשְׁעֵנוּ; אֲבוֹתָנוּ בְּמִצְרִים לֹא־
 8 הִשְׁפִּילוּ נַפְלְאוֹתֶיךָ לֹא וָכָרוּ אֶת־רַב חֲסִדֶיךָ
 9 וַיִּמְרוּ עֲלֵיכֶם בְּיַם־סוּף; וַיֹּשִׁיעֶם לְמַעַן שְׁמִי
 10 לְהוֹדִיעַ אֶת־גְּבוּרָתִי; וַיַּעַר בְּיַם־סוּף וַיַּחַבֵּב
 11 וַיִּזְלִיכֵם בְּתַהֲמוֹת כַּפְדָּר; וַיֹּשִׁיעֶם מִיַּד
 12 שׁוֹנֵא וַיִּנְאֵלֵם מִיַּד אוֹיֵב; וַיַּכֵּם מִיַּם צָרִיחַם
 13 אֶחָד מֵהֶם לֹא נִוָּתַר; וַיִּצְמִינוּ בְּדַבְּרוֹ
 14 יְשִׁירֵי הַדִּלְחוֹ; מִדְּרוּ שִׁכְחוּ מַעֲשֵׂיו לֹא־
 15 חָפְזוּ לַעֲשׂוֹת; וַיִּחַאֲזוּ תַּאֲרִיחַ בַּמִּדְבָּר וַיִּנְסוּ
 16 אֵל בִּישְׁמוֹן; וַיִּתֵּן לָהֶם שְׂאֵלָתָם וַיִּשְׁלַח רִחוֹן
 17 בְּנַפְשָׁם; וַיִּקְנֵאוּ לְמִשְׁחָה בַּמַּחֲנֶה לְאַהֲרֹן
 18 קְרוֹשׁ יְהוָה; תַּפְתּוּחַ־אֶרֶץ וַתִּבְלַע דִּרְתָּן
 19 וַתִּכַּס עַל־עֵדֶת אֲבִיהֶם; וַתַּבְּרֹא אֶשׁ בְּעֵרְתָם
 20 לְהַבִּיהַ תַּלְדֹּשׁ וְשָׁעִים; יַעֲשׂוּ־עֵגֶל בְּחוֹב
 21 וַיִּשְׁתַּחֲוִי לַמַּסֶּכָּה; וַיִּמְרוּ אֶת־גְּבוּרָתָם בַּתְּבִנִּית
 22 שׁוּר אֲכָל עֵשֶׂב; שִׁכְחוּ אֵל מוֹשִׁיעֶם עֲשׂוֹה
 23 גִּלּוֹת בְּמִצְרַיִם; נַפְלְאוֹת בְּאֶרֶץ חָם נִזְאוֹת
 24 עַל־יַם־סוּף; וַיֹּאמֶר לְהַשְׁמִידֵם לִלְי מִשְׁחָה
 25 בְּחִירוֹ עַמְד בַּסָּרַץ לִפְנֵי דֹשָׁעִיב חֲמָתוֹ
 26 מִהַשְׁחִית; וַיִּמְאֲסוּ בְּאֶרֶץ חֲמָה לֹא־הִיאֲמִינוּ
 27 לְדַבְּרוֹ; וַיִּרְגְּזוּ בְּאַהֲלֵיהֶם לֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹל
 28 יְהוָה; וַיִּשְׂא יְדוֹ לָהֶם לְהַפִּיל אוֹתָם בַּמִּדְבָּר
 29 וְלַהֲפִיל זֶרַעם בְּנִיִּים וְלִזְרוֹתָם בְּאַרְצוֹת
 30 וַיַּצְמִידוּ לְבַעַל פְּעוֹר וַיִּאֲכִלוּ זִבְחֵי מִתִּים
 31 וַיַּכְּעִסוּ בְּמַעֲלֵיהֶם וַתַּסְרֵץ־בָּם מַגְפָּה; וַיַּעֲמֹד
 32 פִּינָחָם וַיַּפֵּל וַתַּעֲצֹר הַמַּגְפָּה; וַתַּחֲשֹׁב לוֹ
 33 לַצַּדִּיקָה לָדוֹר דָּוִד עַד־עוֹלָם; וַיִּקְצִיעִי עַל־יַי
 34 מְרִיבָה וַיִּרַע לְמִשְׁחָה בְּעֵבְרוֹם; כִּי־הִמְרוּ אֶת־
 35 רֹאשׁוֹ וַיִּבְשָׂא בְּשִׁפְתָיו; לֹא־הִשְׁמִידוּ אֶת־
 36 הָעַמִּים אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה לָהֶם; וַתַּעֲרֹג
 37 בְּנִיִּים וַיִּלְמְדוּ מַעֲשֵׂיהֶם; וַיַּעֲבְדוּ אֶת־עֲצֻבֵיהֶם
 38 וַיִּהְיוּ לָהֶם לְמוֹקֵשׁ; וַיִּזְבְּחוּ אֶת־בְּנֵיהֶם וְאֶת־
 39 בְּנוֹתֵיהֶם לְשִׁדִּים; וַיִּשְׁפְּכוּ דָם נָקִי כַּס־צִנְהִים

17 הָאֶרֶץ כְּלִי־מִפְּחֶה לָהֶם שָׁבֵר; שְׁלַח לַפְּתִיחַ
 18 אֶשׁ לְעֵבֶר כְּמִדְּרַיִם יוֹסֵף; עֲנִי בַּבֶּלֶל בְּנִיִּי
 19 בְּחֵלֶל בָּהֶם נִשְׁשׁוּ; עַד־עַתָּה בִּאֲדֹבָרוֹ אִמְרַת
 20 יְהוָה צִרְפָּתוֹהִי; שְׁלַח מֶלֶךְ וַיִּתְּרֶהוּ מִשְׁלַל עֲלֵימִים
 21 וַיִּשְׁתַּחֲוֶהוּ; שָׁמֹו אֶתְּוֹ לְבִיתוֹ וּמִשְׁלַל בְּכִלְקִינֵנוּ;
 22 לֹא־חָרַשׁוּ בְּנִשְׁשׁוֹ וַתִּקְוִי יְחִיָּהֶם; וַיִּבֶא יִשְׂרָאֵל
 23 מִצְרַיִם וַיַּעֲלֵב עַר בְּאֶרֶץ־חָם; וַיַּסֵּר אֶת־עַמּוֹ
 24 מִיָּד וַיַּעֲמִידוּ מִצְרַיִם; הִפְּךָ לָבָם לְשִׁנָּה עַמּוֹ
 25 לְהַתְהַלֵּל בְּעֵבְרֵנוּ; שְׁלַח מִשְׁחָה עֲבָדוֹ אֲהֲרֹן
 26 וְאַשֶׁר־בְּחֹר בִּי; שָׁמֹו־בָם דְּבַר־אֲתוֹתָיו וּמַעֲשָׂיִם
 27 בְּאֶרֶץ־חָם; שְׁלַח חֲשֵׁךְ וַיַּחֲשֹׁךְ וְלֹא מָרוּ אֶת־
 28 דְּבָרֵנוּ; הִפְּךָ אֶת־מִימֵיהֶם לָדָם וַיָּמָת אֶת־
 29 דָּמָם; שִׁרְץ אֲרָצָם צִרְדֵּים בְּחֹרֵי מַלְכֵיהֶם;
 30 אָמַר וַיִּבֶא עָרֵב נָפִים בְּכָל־גְּבוּלָם; נָתַן
 31 בְּנִשְׁמֵיהֶם בְּרַח אֶשׁ לְהַבִּיחַ בְּאֶרֶץ־חָם; וַיַּפֵּךְ
 32 בְּנִפְסָם וַתִּחַאֲזֵם וַיִּשְׁבֵּר עַץ גְּבוּלָם; אָמַר וַיִּבֶא
 33 אֲרָפָה וַיִּלֶּק וַאֲיִן מִסָּפֶר; וַיִּאֲכַל כְּלִי־עֵשֶׂב בְּאֶרֶץ־
 34 וַיִּאֲכַל פִּרֵי אֲדָמָתָם; וַיַּפֵּךְ כָּל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ־
 35 רֵאשִׁית לְכָל־אוֹנֵם; וַיִּזְצִיאוּם בְּכֶסֶף וַחֲדָה וַאֲיִן
 36 בְּשִׁבְמוֹ פוֹשֵׁל; שָׁמָּה מִצְרַיִם בְּצִאֲתָם כִּי־נִפְּל
 37 פִּחָדָם עֲלֵיהֶם; פָּרַשׁ עֲנָן לְמִסְךָ וְאֶשׁ לְהַאֲוִי
 38 לְלִיָּהּ; שָׁאֵל וַיִּבֶא שֶׁלֹּו וְלָהֶם שְׁמִים־יִשְׁבִּיעֶם;
 39 פָּתַח צוֹר וַיִּזְבְּחוּ מִיַּם הַלְלוּ בְּצִלּוֹת דָּוִד; כִּי־
 40 זָכַר אֶת־דְּבַר קִדְשׁוֹ אֶת־אֲבֹתָהֶם עֲבָדוֹ; וַיִּזְצִא
 41 עַמּוֹ בְּשִׁשׁוֹן בְּרָפָה אֶת־בְּחִירָיו; וַיִּתֵּן לָהֶם
 42 אֲרָצוֹת גּוֹיִם וַעֲמַל לְאֻמִּים יִרְשׁוּ; בְּעֵבְרוֹ
 43 יִשְׁמְרוּ חֲקוֹו וְתוֹתָיו וַיִּזְכְּרוּ הַלְלוּ־יָהּ;

1 הַלְלוּ יְהוָה הַדָּוִד לְיְהוָה כִּי־שׁוּב כִּי־עוֹלָם חֲסִדוֹ;
 2 מִי־יִמְלֵל גְּבוּרָתוֹ יְהוָה לְשִׁמְיֵה כְּלִי־תַהֲלִירוֹ;
 3 אֲשֶׁר־יִשְׁמְרֵי מַשְׁפַּט עֲשֵׂה צִדְקָה בְּכָל־עַתָּה;

18 מִדָּרָךְ פִּשְׁעָם וּמַעֲשֵׂיהֶם יִתְּעֹז : פְּלִאָתָם
 19 הִתְעַב בְּפִשְׁם וַיִּשְׁעוּ עַד־שַׁעֲרֵי מוֹת : וַיִּזְעֲקוּ
 אֱלֹהֵיהֶם בְּצָרָה לֹהֵם מִמַּצְוֹקוֹתֵיהֶם וַיִּשְׁעוּ :
 20 יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וַיִּרְפָּאם וַיִּמְלֹט מִשְׁחִיתוֹתָם : יוֹדוּ
 21 לַיהוָה חֲסִדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם : וַיִּזְבְּחוּ
 22 וַיִּבְנוּ תוֹכָה וַיִּסְפְּרוּ מַעֲשָׂיו בְּרִנָּה : יוֹרְדֵי הַיָּם
 23 בְּאֵינִיּוֹת עָשׂוּ מְלָאכָה בַּמַּיִם רַבִּים : הִפְחָ רָאוּ
 24 מַעֲשָׂיו יְהוָה וְנִפְלְאוֹתָיו בְּמַצְוָתָהּ : וַיֹּאמֶר וַיִּזְכֹּר
 25 רִחַם סַעֲדָה וְחַיִּימָם פָּלִיו : יַעֲזֹר שְׂמִימִים יִרְדּוּ
 26 הַחוּמוֹת כְּמֶשֶׁם בְּרָעָה תִּתְמוּנָה : יִתְּנוּ וַיִּנְעֻזוּ
 27 פִּשְׁפּוֹר וְכָל־חֲכָמָתָם הִתְפַּלֵּעַ : וַיִּזְעֲקוּ אֱלֹהֵיהֶם
 28 בְּצָרָה לֹהֵם וּמִמַּצְוֹקוֹתֵיהֶם וַיִּצְיָאֵם : יָקָם סַעֲדָה
 29 לְדַמְכָּה וַיַּחֲשֹׂו פְּלִיָּהֶם : וַיִּשְׁמְחוּ כִּי־יִשְׁתַּקּוּ
 30 וַיִּנְהָם אֶל־מַחֲזֹו חֲפָצָם : יוֹדוּ לַיהוָה חֲסִדּוֹ
 31 וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם : וַיִּרְחַמְהוּ בְּקֹהֶל עָם
 32 וּבְמוֹשֶׁב וְקָנִים יִהְלִיכוּ : יָשֵׁם בְּהַרֹּחַ לְמִדְבָּר
 33 וּמִצְאֵי מַיִם לְצִמְאוֹן : אֶרֶץ פָּרִי לְמַלְחָה מְרֻשָּׁת
 34 וַיִּשְׁבִּי בָהּ : יָשֵׁם מִדְבָּר לְאַנְשֵׁי־מַיִם וְאֶרֶץ צִיָּה
 35 לְמִצְאֵי מַיִם : וַיִּשְׁלַב שָׁם רַעֲבִים וַיְכַוְנֵה עֵיר
 36 מוֹשֶׁב : וַיִּזְרְעוּ שָׂדוֹת וַיִּפְּצוּ כְרָמִים וַיַּעֲשׂוּ פֶתַי
 37 תְּבוּאָה : וַיִּבְרְכֵם וַיִּרְבּוּ מֵאֵל וּבְהִמְתָּם לֹא
 38 יִמְעִיטוּ : וַיִּמְעַטּוּ וַיִּשְׁחֻזוּ מִצְּדָה רָעָה וַיִּנָּן :
 39 שִׁפְפָה בָהּ עַל־נְרִיבִים וַיִּתְּעֹם בְּתוֹה לֹא־דָרָךְ :
 40 וַיִּשְׁלַב אֲבִינָן מַעֲוִי וַיִּשֵׁם כְּצִיָּאן מִשְׁפָּחוֹת :
 41 יִרְאוּ יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁמְחוּ וְכָל־עוֹלָה קִפְצָה פִּיהָ :
 42 כִּי־חָכַם וַיִּשְׁמַר־אֱלֹהֵי יִתְּבוּנָה חֲסִדּוֹ יְהוָה :

וַיְבַנְתִּיהֶם אֲשֶׁר וַיִּבְנוּ לְעֶצְבִּי כִנְעַן וַיַּחֲנֹךְ
 39 הָאֶרֶץ בַּדָּמִים : וַיִּסְמְאוּ בְּמַעֲשֵׂיהֶם וַיִּנְהוּ
 40 בְּמַעֲלֵיהֶם : וַיַּחֲרֹאף יְהוָה בַּעֲמֹו וַיִּתְּעַב אֹתָהּ
 41 נִחַלְתָּהּ : וַיִּתְּנֵם בְּיַד־גּוֹיִם וַיִּמְשְׁלוּ בָהֶם
 42 שִׁנְאֵיהֶם : וַיִּלְחֲצוּם אוֹיְבֵיהֶם וַיִּפְּנֻהוּ תַּחַת
 43 יָדָם : פְּעָמִים רַבּוֹת יָצִילָם וַהֲמָה יִמְרוּ
 44 בַּעֲצָתָם וַיִּמְנוּ בַּעֲזָתָם : וַיִּרְא בְּצָרָה לֹהֵם
 45 בְּשִׁמְעוֹ אֲתֹרֶתָם : וַיִּזְכֹּר לֹהֵם בְּרִיתוֹ וַיִּנְהָם
 46 בְּיַד חֲסִדּוֹ : וַיִּתֵּן אוֹתָם לַחֲמִים לְפָנָי כָּל־
 47 שְׂבִיָּהֶם : הוֹשִׁיעֵנִי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְקַבְּצֵנִי מִן־
 הַגּוֹיִם הַחוּדוֹת לְשֵׁם קִדְשְׁךָ לְהִשְׁתַּפַּח בְּתוֹהֲלֶךָ :
 48 בְּרִיךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן־הַעוֹלָם וְעַד
 הָעוֹלָם וַאֲמַר בְּלִהְיֶם אֶמֶן הַלְלִיכָהּ :

PSAL. CVII. קו

1 הִדָּה לַיהוָה כִּי־טוֹב כִּי לַעוֹלָם חֲסִדּוֹ : יֹאמְרוּ
 2 נִאֻמֵּי יְהוָה אֲשֶׁר נֶאֱלַם מִיַּד־צָר : וּמִקַּרְצוֹת
 3 קָבָצָם מִמַּוְרָה וּמִמַּעֲרָב מִצָּפוֹן וּמִמֶּזֶק : תַּעֲזֵי
 4 בְּמִדְבָּר בִּישִׁימוֹן בְּרֶךְ עֵיר מוֹשֶׁב לֹא מִצְאֵה :
 5 רַעֲבִים בַּס־צִמְאִים כְּמֶשֶׁם בָּדָם הִתְעַפְּפוּ :
 6 וַיִּזְעֲקוּ אֱלֹהֵיהֶם בְּצָרָה לֹהֵם מִמַּצְוֹקוֹתֵיהֶם
 7 יִצְלָם : וַיִּזְרִיכֵם בְּרֶךְ יִשְׂרָאֵל לְלֶכֶת אֶל־
 8 עֵיר מוֹשֶׁב : יוֹדוּ לַיהוָה חֲסִדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו
 9 לִבְנֵי אָדָם : כִּי־הִשְׁבִּיעַ כְּמֶשֶׁם שִׁקְרָה וּנְכַשׁ
 10 רָעָה מִלֵּא־טוֹב : יִשְׁבִּי חֲשֹׁךְ וּצְלָמוֹת אֲסִיר
 11 עֲנֵי וּבְרֹחַל : כִּי־הִמְרוּ אִמְרֵי־אֵל וַעֲצָה עֲלֵיהֶן
 12 נֶאֱצָו : וַיִּכְנַע בַּעֲמַל לִפְנֵי כָשְׁלוֹ וְאֵין עוֹז :
 13 וַיִּזְעֲקוּ אֱלֹהֵיהֶם בְּצָרָה לֹהֵם מִמַּצְוֹקוֹתֵיהֶם
 14 וַיִּשְׁעוּם : וַיִּצְיָאֵם מִחֲשֹׁךְ וּצְלָמוֹת וּמִסִּרְחוֹתֵיהֶם
 15 וַיַּנְתֵּק : יוֹדוּ לַיהוָה חֲסִדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם :
 16 כִּי־שֹׁבֵר דְּלֹתוֹת מַחֲשֵׁת וּבְרִיחַי בְּרֹחַל גִּדַּע : וְאוֹלִים

PSAL. CVIII. קה

1 שִׁיר מִזְמוֹר לְדָוִד : נָכוֹן לִפְנֵי אֱלֹהִים אֲשִׁירָה
 2 וְאֶזְמְרָה אֶף־בְּגוֹי : עֵינֶיהָ הִנֵּה בָל וְכֹזֵר אֲעִירָה
 3 שָׁרִי : אוֹהֶךְ בַּעֲפִים יְהוָה וְאֶזְמְרָה בְּלִאֲמִים :

blood of their sons and of their daughters, whom they sacrificed unto the idols of Canaan: and the land^a was polluted with blood.

39 Thus were they defiled^e with their own works, and went a whoring^d with their own inventions.

40 Therefore^e was the wrath of the LORD kindled against his people, inasmuch that he abhorred^h his own inheritance.

41 And he gave them into the hand of the heathen; and they that hated them ruled over them.

42 Their enemies also oppressed them, and they were brought into subjection under their hand.

43 Many times did he deliver them; but they provoked him with their counsel, and were^g brought low for their iniquity.

44 Nevertheless,^m he regarded their affliction, when he heard their cry:

45 And he remembered for them his covenant, and repented according to the multitude of his mercies.

46 He made them also to be pitied^o of all those that carried them captives.

47 Save^p us, O LORD our God, and gather us from among the heathen, to give thanks unto thy holy name, and to triumph in thy praise.

48 Blessed^q be ye LORD God of Israel from everlasting to everlasting: and let all the people say, Amen. *η* Praise ye the LORD.

PSALM CVII.

O GIVE thanks unto the LORD, for he is good; ^a for his mercy endureth for ever.

2 Let the redeemed of the LORD say so, whom he hath redeemed^a from the hand of the enemy;

3 And gathered^b them out of the lands, from the east, and from the west, from the north, and from the *θ* south.

4 They wandered in the wilderness^c in a solitary way; they found no city to dwell in.

5 Hungry and thirsty, their soul fainted in them.

6 Then^d they cried unto the LORD in their trouble, and he delivered them out of their distresses.

7 And he led them forth by the right^e way, that they might go to a city of habitation.

8 Oh that *men* would praise the LORD for his goodness, and for his wonderful works to the children of men!

9 For^f he satisfieth the longing soul, and filleth the hungry soul with goodness.

10 Such as sit in darkness & in ye shadow of death, being bound in affliction & iron;

11 Because^g they rebelled against the words of God, and contemned the counselⁱ of the Most High;

12 Therefore he brought down their heart with labour; they fell down, and there was none^j to help.

13 Then they cried unto the LORD in their trouble, and he saved them out of their distresses.

14 He^k brought them out of darkness and the shadow of death, and brake their bands in sunder.

15 Oh that *men* would praise the LORD for his goodness, and for his wonderful works to the children of men!

16 For^l he hath broken the gates of brass, and cut the bars of iron in sunder.

17 Fools, because^m of their transgression, & because of their iniquities, are afflicted:

18 Their soul abhorreth all manner of

PSALMS.

a Nu. 35. 33.

b Job 33. 19, &c.

c Eze. 20. 18.

d Le. 17. 7.

e Je. 3. 6. 9.

f 2 Ki. 20. 4, 5.

g Mat. 8. 8.

h Ps. 30. 2, 3.

i Ju. 2. 14, &c.

j Ne. 9. 27, &c.

k Ps. 78. 59.

l La. 2. 7.

m Ps. 66. 5.

n Le. 7. 12.

o He. 13. 15.

p singing.

q 1 Jon. 1. 4, &c.

r maketh to stand.

s or, impoverished, or, weakened.

t Le. 26. 40.

u Na. 2. 10.

v Eze. 9. 9.

w all their wisdom is swallowed up.

x 1 Ch. 16. 35.

y Ps. 89. 9.

z Mat. 8. 26.

a Ps. 41. 13.

b Hallelujah.

c Ps. 119. 68.

d Mat. 19. 17.

e Ps. 22. 22.

f 66. 16.

g 111. 1.

h Ps. 106. 10.

i Is. 43. 5, 6.

j Eze. 39. 25, &c.

k 1 Ki. 17. 1, 7.

l or sea.

m Ge. 13. 10.

n 19. 25.

o saltiness.

p De. 32. 10.

q Ps. 114. 8.

r Is. 41. 18.

s v. 13, 19, 23.

t Ps. 50. 15.

u Ho. 5. 15.

v Eze. 8. 21.

w Is. 30. 21.

x 2 Ki. 10. 32.

y Lu. 1. 53, 79.

z Job 12. 21, &c.

a 24.

b Job 36. 8, 9.

c La. 3. 42.

d 5. 16, 17.

e or, void place.

f 1 Sa. 2. 5-8.

g Ps. 113. 7-9.

h Lu. 7. 30.

i after.

j Job 5. 15, 16.

k 22. 19.

l Job 9. 13.

m Je. 9. 12.

n Ho. 14. 9.

o Ps. 146. 7.

p Ps. 57. 11.

q Is. 45. 2.

r Ps. 38. 3, 5.

s or, skies.

meat; and they draw near unto the gates of death.

19 Then^b they cry unto the LORD in their trouble; and he saveth them out of their distresses.

20 He sent his word^c and healed them, and delivered^d them from their destructions.

21 Oh that *men* would praise the LORD for his goodness, and for his wonderful works^e to the children of men!

22 And let them sacrifice the sacrifices of thanksgiving,^f and declare his works with *β* rejoicing.

23 They that go down to the sea in ships, that do business in great waters;

24 These see the works of the LORD, and his wonders in the deep.

25 For^g he commandeth, and *γ* raiseth the stormy wind, which lifteth up the waves thereof.

26 They mount up to the heaven, they go down again to the depths; their soul is melted^h because of trouble.

27 They reel to and fro, and stagger like a drunken man, and *ζ* are at their wit's end.

28 Then they cry unto the LORD in their trouble, and he bringeth them out of their distresses.

29 Heⁱ maketh the storm a calm, so that the waves thereof are still.

30 Then are they glad because they be quiet; so he bringeth them unto their desired haven.

31 Oh that *men* would praise the LORD for his goodness, and for his wonderful works to the children of men!

32 Let them exalt him also in^j the congregation of the people, and praise him in the assembly of the elders.

33 He^k turneth rivers into a wilderness, and the water-springs into dry ground;

34 A^l fruitful land into *κ* barrenness, for the wickedness of them that dwell therein.

35 He^m turneth the wilderness into a standing water, and dry ground into water-springs.

36 And there he maketh the hungry to dwell, that they may prepare a city for habitation;

37 And sow the fields, and plant vineyards, which may yield fruits of increase.

38 He blesseth them also, so that they are multiplied greatly, and suffereth not their cattle to decrease.

39 Again they are diminished,ⁿ and brought low through oppression, affliction, and sorrow.

40 He^o poureth contempt upon princes, and causeth them to wander in the *λ* wilderness, where there is no way.

41 Yet^p setteth he the poor on high *μ* from affliction, and maketh *him* families like a flock.

42 The^q righteous shall see *it*, and rejoice; and all iniquity shall stop her mouth.

43 Whoso^r is wise, and will observe these *things*, even they shall understand the loving-kindness of the LORD.

PSALM CVIII.

A Song or Psalm of David.

O GOD,^a my heart is fixed; I will sing and give praise, even with my glory.

2 Awake, psaltery and harp; I myself will awake early.

3 I will give praise thee, O LORD, among the people: and I will sing praises unto thee among the nations.

4 For thy mercy is great above the heavens, and thy truth *reacheth* unto the *ν* clouds.

5 Be thou exalted, O God, above the heavens; and thy glory above all the earth:

6 That^a thy beloved may be delivered, save *with* thy right hand, and answer me.

7 God hath spoken in his holiness, I will rejoice; I will divide Shechem, and mete out the valley of Succoth.

8 Gilead *is* mine; Manasseh *is* mine; Ephraim also *is* the strength of mine head; Judah^d *is* my lawgiver;

9 Moab *is* my wash-pot; over Edom will I cast out my shoe; over Philistia will I triumph.

10 Who will bring me into the strong city? who will lead me into Edom?

11 *Wilt not thou, O God, who hast cast us off? and wilt not thou, O God, go forth with our hosts?*

12 Give us help from trouble: for *i* vain *is* the help of man.

13 Through Godⁱ we shall do valiantly: for he^a *it is* that shall tread down our enemies.

PSALM CIX.

To the chief Musician. A Psalm of David. **H**OLD^p not thy peace, O God of my praise;^r

2 For the mouth of the wicked, and the mouth of *β* the deceitful *γ* are opened against me: they have spoken against me with a lying^t tongue.

3 They compassed me about also with words of hatred; and fought against me without^v a cause.

4 For my love they are my adversaries: but^m *I give myself unto prayer.*

5 And^{*} they have rewarded me evil for good, and hatred for my love.

6 Set thou a wicked man over him; and let *ζ* Satan stand at his right hand.

7 When he shall be judged, let him *η* be condemned: and let his prayer^b become sin.

8 Let his days be few: and let another take^c his *α* office.

9 Let his children be fatherless,^e and his wife a widow.

10 Let his children be continually vagabonds, and beg: let them seek *their* bread also out of their desolate places.

11 Let^θ the extortioner catch all that he hath: and let the strangers spoil his labour.

12 Let there be none to extend mercy unto him; neither let there be any to favour his fatherless children.

13 Let his posterity^k be cut off; and in the generation following let their name be^l blotted out.

14 Let the iniquity of his fathersⁿ be remembered with the LORD; and let not the sin of his mother be blotted^p out.

15 Let them be before the LORD continually, that he may cut off the memory of them from the earth.

16 Because that he remembered not to shew mercy, but persecuted the poor and needy man, that he might even slay the broken in heart.

17 As^r he loved cursing, so let it come unto him; as he delighted not in blessing, so let it be far from him.

18 As he clothed himself with cursing like as with his garment, so let it come into his bowels like water,^s and like oil into his bones.

19 Let it be unto him as the garment which covereth him, and for a girdle wherewith he is girded continually.

20 Let this be the reward of mine ad-

a Ps. 60. 5, &c.

b Ps. 25. 11.

c Ps. 102. 11.

d Ge. 49. 10.

e He. 12. 12.

f Ps. 22. 6, 7.

g Mat. 27. 39.

h Ps. 17. 13, 14.

i Job 16. 2.

l s. 2. 22.

k 2 Sa. 16. 11.

l 2 Ch. 20. 12.

l s. 45. 24.

m Is. 65. 14.

n Ro. 16. 20.

o 2 Co. 2. 14.

p Ps. 35. 26.

q Ps. 83. 1.

r Ps. 111. 1.

s Je. 17. 14.

t Ps. 73. 23.

β deceit.

γ have opened themselves.

δ the judges of.

t Mat. 26. 60.

Ac. 6. 13.

u Mat. 22. 44.

Ac. 2. 34.

1 Co. 15. 25.

He. 1. 13.

v Jno. 15. 25.

w Lu. 6. 11, 12.

x Ps. 35. 7, 12.

y Ps. 45. 5.

z Ju. 5. 2.

Ga. 1. 15, 16.

ζ or, an adversary,

Zec. 3. 1.

a Ps. 9. 9.

η go out

guilty, or, wicked.

θ more than.

b Pr. 28. 9.

κ shalt have.

c Ac. 1. 20.

λ or, charge.

d He. 5. 6.

6. 20.

7. 17, 21.

e Ex. 22. 24.

f Ro. 2. 5.

Re. 6. 17.

g Job 18. 9, 19.

h Hab. 3. 13.

μ or, great.

i Ju. 7. 5, 6.

h Ps. 37. 28.

Is. 14. 20.

v Hallelu-

jah.

l Pr. 10. 7.

m Ps. 109. 30.

n Ex. 20. 5.

o Job 38. 41.

Ps. 92. 5.

Re. 15. 3.

p Is. 43. 25.

q Mat. 6. 26.

33.

π prey.

r Eze. 35. 6.

ρ within him.

s Nu. 5. 22.

t Ps. 19. 7.

σ are established.

versaries from the LORD, and of them that speak evil against my soul.

21 But do thou for me, O God the Lord, for thy name's^b sake: because thy mercy *is* good, deliver thou me.

22 For I *am* poor and needy, and my heart *is* wounded within me.

23 I *am* gone like the shadow^c when it declineth: I *am* tossed up and down as the locust.

24 My knees^d *are* weak through fasting, and my flesh faileth of fatness.

25 I became also a reproach^f unto them: when they looked upon me^g they shook their heads.

26 Help me, O LORD my God: O save me according to thy mercy;

27 That they may know that this *is* thy hand; *h* that thou, LORD, hast done it.

28 Let^k them curse, but bless thou: when they arise, let them be ashamed; but let thy servant^m rejoice.

29 Let^o mine adversaries be clothed with shame, and let them cover themselves with their own confusion as with a mantle.

30 I will greatly praise the LORD with my mouth; yea, I^q will praise him among the multitude.

31 For he shall stand at the right^a hand of the poor, to save him from *δ* those that condemn his soul.

PSALM CX.

A Psalm of David.

THE^u LORD said unto my Lord, Sit thou at my right hand, until I make thine enemies thy footstool.

2 The LORD shall send the rod of thy strength out of Zion: rule^y thou in the midst of thine enemies.

3 Thy people *shall be* willing^z in the day of thy power, in the beauties^a of holiness *θ* from the womb of the morning: thou *κ* hast the dew of thy youth.

4 The LORD hath sworn, and will not repent, Thou^d art a priest for ever after the order of Melchizedek.

5 The LORD at thy right hand shall strike through kings in the days^f of his wrath.

6 He shall judge among the heathen, he shall fill the places with the dead bodies; he^k shall wound the heads over *μ* many countries.

7 He shall drink of the brookⁱ in the way: therefore shall he lift up the head.

PSALM CXI.

PRAISE^v ye the LORD. I will praise the LORD with my whole heart, in the assembly^m of the upright, and *in* the congregation.

2 The works^o of the LORD *are* great, sought out of all them that have pleasure therein.

3 His work *is* honourable and glorious: and his righteousness endureth for ever.

4 He hath made his wonderful works to be remembered: the LORD *is* gracious, and full of compassion.

5 He^q hath given *π* meat unto them that fear him: he will ever be mindful of his covenant.

6 He hath shewed his people the power of his works, that he may give them the heritage of the heathen.

7 The works of his hands *are* verity and judgment: all^h his commandments *are* sure.

8 They *σ* stand fast for ever and ever, and *are* done in truth and uprightness.

9 He sent redemption unto his people: he hath commanded his covenant for

יְהוָה אֱלֹהֵי עֲשׂוֹה־אֵתִי לִמְעַן שְׁמֶךָ כִּי טוֹב
 חֲסִדְךָ הַצִּילָנִי : כִּי־עָנֵנִי וּבִינֵן אֲנִי לִלְבִּי
 חָלַל בְּקִרְבִּי : כָּצַל כְּפִשְׁתּוֹ מִהַלְכָתִי נִנְעֲרָתִי
 פָּאֲרָבָה : בְּרַפִּי כָשְׁלוֹ מִצֹּם וּבְשׂוֹרִי כָדָשׁ
 מִשָּׁמֶן : וְאֲנִי הֵיכְמִי חִפְּפָה לְהֵם לְרֹאשִׁי
 יִנְעִנֵנִי רֹאשָׁם : עָזְרֵנִי יְהוָה אֱלֹהֵי הוֹשִׁיעֵנִי
 כְּחִסְדְּךָ : וַיַּדְעוּ כִּי־יִגְדֹף וְאֵת אִתָּהּ יְהוָה
 עֲשִׂיתָהּ : יִקְלֹל־הַפֹּה וְאִתָּהּ תִּבְרָךְ קִמּוֹ
 וַיִּבְלֵה וַעֲבָדְךָ יִשְׁמַח : לִבְשִׁי שׂוֹמְרֵן כְּלָמְךָ
 וַיַּעֲשֵׂה כַמְעִיל בְּשָׂתָם : אֲוִיָּה יְהוָה מִזֶּה
 בָּשָׂה וּבִתְרוֹךְ רַבִּים אֲהַלְלֶנּוּ : כִּי־עָמַד לִמְנוֹ
 אֲבִינִן לְהוֹשִׁיעַ מִשְׁפָּטִי נִפְשׁוֹ :

5 כִּי־גָדֹל מֵעַל־שָׁמַיִם חֲסִדְךָ וַעֲד־שִׁחָקִים אִמְתָּהּ :
 6 רֹמְמָה עַל־שָׁמַיִם אֱלֹהִים וַעַל כָּל־הָאָרֶץ בְּבוֹהֶה :
 7 לִמְעַן יִחַלְצֵנִי יְיָיִךְ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲבָדִי :
 8 אֱלֹהִים דָּבָר בְּקִדְשׁוֹ אֶעֱלֶה אֲחַל קֶדֶשׁ וַעֲמִה
 9 סִפּוֹת אֲמַדֵּר : לִי גִלְעָד לִי מִנְשָׁה וְאִשְׁרֵם מִעוֹ
 10 רֹאשִׁי יִהְיֶה מִדְּבָרִי : מוֹאָב סִיר רִחְצִי עַל־
 11 אֲדָמָה אֲשִׁלֹּךְ גִּלְעָד עַל פְּלִשְׁתִּים אֲתָרוּעַע : כִּי
 12 יִבְלֵנִי עֵיר מִבְּצָר כִּי נִחַנִּי עַד אֲדָם : הֲלֹא־
 אֱלֹהִים וְנִחַנְתִּי וְלֹא־תִצָּא אֱלֹהִים בְּצַבָּאוֹתָיו
 13 הֲתִגְדֹּלְנוּ עֲזָרָת מִצָּר וְשׂוֹא תִשׁוּעַת אֲדָם :
 14 בְּאֱלֹהִים נַעֲשֶׂה־חֵיל לְוָהוּ יָבוֹם צָרֵינוּ :

PSAL. CIX. קט

PSAL. CX. קי

1 לְמַנְצָה לְדָוִד מִזְמוֹר אֱלֹהֵי תְהַלְלֵהוּ אֶל־תְּחַדְּשׁ :
 2 כִּי כִי רָשָׁע וּפִרְמָרְמָה עַל פִּתְחוֹ דְּבָרֵי אֵתִי לְשׁוֹן
 3 לְשָׁקֶר : וְדִבְרֵי שִׁנְאָה סִבְבֵּנִי וַיִּלְחַמְּנִי חֲנָם
 4 תַּחַת אֲהַבְתִּי וְשִׁטְנֵנִי וְאֲנִי תִפְלָה : וַיִּשְׁמִי
 5 עַל רָעָה תַּחַת טוֹבָה וְשִׁנְאָה תַּחַת אֲהַבְתִּי :
 6 הִפְקֵד עָלַי רָשָׁע וְשָׁמֵן יַעֲמֵד עַל־יָמִינִי :
 7 בְּהִשָּׁפְטוֹ יֵצֵא רָשָׁע וְתִפְלֹתוֹ תִּהְיֶה לְחִטְאָה
 8 דְּהוֹי־יָמָיו מִעֲפָסִים פִּתְחוּ נֶחֱם אֲחֹר : יְהוֹי
 9 בְּנֵי יְחִמְכִּים וְאֲשֵׁרוֹ אִלְמָנָה : וְגֹזַע יִנְעִנֵה בְנֵי
 10 וְשֹׁאֲלוֹ וְדָרְשׁוּ מִחִבּוֹתֵיהֶם : יִבְקֹשׁ גֹּזֵל לְכָל־
 12 אֲשֶׁר־לוֹ וַיִּבְיֵא וְרִים יִנְעִנֵה : אֶל־הִיזֵלוֹ מִשָּׁקֶר
 13 חֶסֶד וְאֶל־יְהוָה חֹזֵן לִיתוּמָיו : יְהוֹי־אֲחֹרֵיתוֹ
 14 לַחֲבִירָתוֹ בְּדוֹר אֲחֹר יִפַּח שָׁמֶם : יִבְכֵּי עוֹן אֲבֹתָיו
 15 אֶל־יְהוָה וְחִפְּפָת אִמּוֹ אֶל־תִּפְחָה : יְהוֹי
 16 נִגְדֵי־יְהוָה תִּמְדֵּי וַיִּכְרַת מִצָּרֵן וְרָם : יִנְעֵן
 אֲשֶׁר לֹא־זָכַר עֲשׂוֹת חֶסֶד וַיִּדְרֹף אִישׁ־
 17 עָמִי וְאֲבִינִן וְנִכְאָה לִבִּי לְמוֹתָת : וַיִּתְּחַבֵּן
 קִלְעָה וּתְבוֹאָרָה וְלֹא־חָפֵץ בְּבִרְכָּה וּתְרִחַק
 18 מִמֶּנִּי : וַיִּלְבֹּשׁ קִלְעָה כְּמֹדוֹ וַיִּתְּנָה בְּכַפִּים
 19 בְּקִרְבּוֹ וְכִשְׁמֵן בְּעֲצֻמוֹתָיו : תִּהְיֵה־לוֹ כְּבִגְד
 20 יַעֲמֵד וְלִמְדוֹ תִּמְדֵּי יִתְּחַבֵּן : וְאֵת פְּעֻלַּת שִׁטְנֵי
 21 מִאֵת יְהוָה וְהַדְּבָרִים רָעַע עַל־נִפְשִׁי : וְאִתָּהּ־

1 לְדָוִד מִזְמוֹר נָאִם יְהוָה לְאֵדִנִי טוֹב לִמְנוֹ עַד־
 2 אֲשֵׁית אֲבִיךָ תִּלֵּם לְגִלְעָד : מִפְּהָ עֲזָה יִשְׁלַח
 3 יְהוָה מִצִּיּוֹן רִיבָה בְּקִרְבִּי אֲבִיךָ : עֲמִקָּה נִדְבָה
 4 בְּיוֹם חֵילְךָ בְּהָדִיר־תִּנְשׂ מִרְחֵם מִשְׁחָר לְךָ
 5 מֵל יִלְדָּתְךָ : נִשְׁבַּע יְהוָה וְלֹא יִפְחָם אִתָּהּ
 6 כִּתּוֹן לְעוֹלָם עַל־דִּבְרָתִי מִלִּפְּמִי צָדִק : אֲדַעַע עַל־
 7 יְמִינֶךָ מִחֵץ בְּיוֹם־אֲפֹ מִלְכִּים : יִדְּוֹן בְּנִי
 8 מִלֵּא גִוִּיּוֹת מִחֵץ רֹאשׁ עַל־אֲרִיץ רָבָה : מִבְּחַל
 9 בִּרְכָּךְ יִשְׁתָּה עַל־פִּנֵּן יָרִים רֹאשׁ :

PSAL. CXI. קיא

1 חָלְלוּ יְהוָה אֱלֹהֵי יְהוָה בְּכָל־לֵב בְּסוֹד יִשְׁרָאֵל
 2 וַעֲדָה : גְּדִלִים מַעֲשֵׂי יְהוָה דְּרוֹשִׁים לְכָל־
 3 חַפְצֵצִיקִים : הִחִי־יְהוָה פִּעְלוֹ וַיִּצְרָתוֹ עֲמֻדָת
 4 לְעַד : זָכַר עֲשִׂה לְנִפְלְאוֹתָיו חֲזִין וַיְרַחֵם יְהוָה
 5 מִרְחָף נִתָּן לִירָאָיו יִזְכֹּר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ : פֶּחַ
 6 מַעֲשֵׂיו הַגִּיד לְעַמּוֹ לְתֹרַח לְהֵם תְּהִלַּת גִּוִּים :
 7 מַעֲשֵׂי דִיּוֹ אִמְתָּה וּמִשְׁפָּט נִפְלְאוֹת כָּל־פִּתְחָיו
 8 סְמוּכִים לְעַד לְעוֹלָם עֲשִׂים בְּאִמְתָּה וַיִּשְׁרֵךְ
 9 פִּתּוֹת שִׁלְחָה לְעַמּוֹ צִדָּה לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ קִדְּשׁ־

10 וְנִקְרָא שְׁמוֹ: רִאשִׁית חֲכָמָה יִרְאֶה יְהוָה שְׁכֵל
מִזֶּבֶד לְכָל־עֲשֵׂיהֶם הִדְלִילוּ עֲמֶתָה לְעַד:

PSAL. CXV. קטו

1 לֹא לָנוּ יְהוָה לֹא־לָנוּ כִּי־לְשִׁמְךָ הֵנָּה בְּבוֹד עַל
2 חֶסֶדְךָ עַל־אֲמֹתֶךָ: לְפָנֶיךָ יִאֲמְרוּ הַגּוֹיִם אֲהֵרָא
3 אֱלֹהֵיהֶם: וְאֵלֹהֵינוּ בְּשֵׁמִים לֵל אֲשֶׁר־חִסְּנָךְ
4 עָשָׂה: עֲצִיבֵיהֶם כִּסֵּף וְהֵב מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם:
5 פֶּה־לָהֶם וְלֹא יִדְבְּרוּ עֵינֵיהֶם לֵאמֹר וְלֹא יִרְאוּ:
6 אֲזֵנֵיהֶם לִשְׁמֹעַ וְלֹא יִשְׁמְעוּ אֶף־לָהֶם וְלֹא יִרְחֲקוּ:
7 יְרִיכֵם וְלֹא יִמְשִׁינּוּ רִגְלֵיהֶם וְלֹא יִחְלְקוּ לֹא־
8 יִהְיוּ בְּנִדְוָנָם: בְּמֹתֵיהֶם יִהְיוּ עֲשֵׂיהֶם כֹּל אֲשֶׁר־
9 בְּיָמֵהֶם בָּהֶם: יִשְׂרָאֵל בְּיָמֵהֶם בִּידֹהָ עֲזָרָם וּמִגֹּגֵם
10 הָיָה: בֵּית אֲהֲרֹן בְּיָמֵהֶם בִּידֹהָ עֲזָרָם וּמִגֹּגֵם
11 הָיָה: יִרְאֵי יְהוָה בְּיָמֵהֶם בִּידֹהָ עֲזָרָם וּמִגֹּגֵם
12 הָיָה: יְהוָה זָכְרוּ וְיִבְרַךְ יִבְרַךְ אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל
13 יִבְרַךְ אֶת־בֵּית אֲהֲרֹן: יִבְרַךְ יִרְאֵי יְהוָה חֲקֻמָּיִם
14 עַם־הַיְּהוּדִים: יִסַּף יְהוָה עֲלֵיכֶם יִלְלֵכֶם וְעַל־
15 בְּנֵיכֶם: בְּרוּכִים אַתֶּם לַיהוָה לְעֹשֵׂה שְׁמִים
16 וְאָרֶץ: הַשָּׁמַיִם שְׁמִים לַיהוָה וְהָאָרֶץ נֶתַן לַבְּנֵי־
17 אָדָם: לֹא הַמֵּתִים יִתְּלֹדְיָהּ וְלֹא פִל־יָדֶי
18 וְרִמָּה: וְאֶגְדָּתִי יִבְרַךְ יְהִי מִשְׁתַּחֲוֶה וְעַד־
עוֹלָם הַלְלוּ־יָהּ:

PSAL. CXVI. קו

1 אֲהַבְתִּי כִּי־יִשְׁמַע יְהוָה אֶת־קוֹלִי תַחֲנוּנִי: כִּי־
2 הִפְּתָה אָזְנוֹ לִי וּגְבִמִי אָקְרָא: אִפְסִינִי הִחְיֵה מוֹת
3 וּמִצָּרִי שָׁאוֹל מִצָּאֵנִי צָרָה וְיָגוֹן אֲמַצָּא: וּבְנֶשֶׁם־
4 יְהוָה אֲקָרָא אֲנִי יְהוָה מִלִּפְנֵי נַפְשִׁי: חַנּוּן
5 יְהוָה וְצַדִּיק וְאֵלֹהֵינוּ מִרְחָם: שֹׁמֵר פִּתְאִים
6 יְהוָה דְּלוּתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ: שׁוּבִי גִשְׁשִׁי לְמִנְחֹתִי
7 כִּי־יְהוָה גָּמַל עָלָיִי: כִּי חֲלַצְתָּ נַפְשִׁי מִמָּוֶת
8 אֶת־עֵינִי מִיָּד מוֹתָה אֶת־רִגְלִי מִיָּד מוֹתָה
9 לִפְנֵי יְהוָה בְּאַצְוֹת הַחַיִּים: הֵאֱמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר
10 אֲנִי עֲנִיתִי מָוֶד: אֲנִי אֲמַרְתִּי בַחֲפוּז פִּל־הָאָדָם
11 כָּבוֹד: מִה־אֲשִׁיב לַיהוָה פִּל־תַּנְמִילוּתִי עָלַי
12 כּוֹס־יִשְׁעוֹת אֲשָׂא וּבְנֶשֶׁם יְהוָה אֲקָרָא: נִדְרִי
13 לַיהוָה אֲשַׁלֵּם נִגְדָה־נָּא לְכָל־שָׁפוּ: קִרְר בְּעֵינֵי
14 יְהוָה הַמִּוֹתָה לְחִסְדֵּיו: אֲנִי יְהוָה כִּי־אֲנִי
15 עֲבָדְךָ אֲנִי עֲבָדְךָ בְּאִמְרָתְךָ פִּתְחָה לְמוֹסְרִי:

PSAL. CXII. קכ

1 הִלְלוּ יְהִי אֲשֶׁר־אֵשׁ יִרָא אֶת־יְהוָה בְּמִצְוֹתָיו
2 וְחֶסֶד מָוֶד: בְּבוֹד בְּאָרְץ יְהוָה וְרָעוּ דוֹר וָדוֹר
3 יִבְרַךְ: הַחַן וְעֵשֶׂר בְּבִיתוֹ וְצִדְקָתוֹ עֲמֶתָה לְעַד:
4 וְרָחַב בַּחֲשֵׁךְ אֹר לַיִּשְׂרָאֵל חֶסֶד וְרַחֲמִים וְצַדִּיק:
5 מִזֶּבֶד אֵשׁ חוֹנֵן וּמִלֹּחַ וְכֹלֵל דְּבָרָיו בְּמִשְׁפָּט:
6 כִּי־לְעוֹלָם לֹא־יִמוּט הַכֹּר עוֹלָם יְהוָה צַדִּיק:
7 מִשְׁמִיעָה רָעָה לֹא יִרָא נֶכֶן לִבּוֹ בְּטַח
8 בַּיהוָה: סִמְךָ לְבוֹ לֹא יִרָא עַד אֲשֶׁר־יִרְאֶה
9 בְּצָרָיו: פֶּגַר נֶתַן לְאֲבִיוֹנִים צִדְקָתוֹ עֲמֶתָה
10 לְעַד קִרְנוֹ תִּרְוַם בְּכֹבוֹד: רָשָׁע יִרְאֶה וְיִנָּעַם
שִׁנּוּ יִחַר וְנִמַּס פְּאוֹת רָשָׁעִים הֶאֱבֹד:

PSAL. CXIII. קכ

1 הִלְלוּ יְהִי הִלְלוּ עֲבָדֵי יְהוָה הִלְלוּ אֶת־שֵׁם
2 יְהוָה: יְדֵי שֵׁם יְהוָה מִבְּרַךְ מִעַתָּה וְעַד־
3 עוֹלָם: מִמְּוֹרַת־שָׁמֶשׁ עַד־מְבוֹאוֹ מִחֵלֶל שֵׁם
4 יְהוָה: רָם עַל־כָּל־גּוֹיִם יְהוָה עַל־הַשָּׁמַיִם
5 בְּבוֹדוֹ: מִי בַּיהוָה אֱלֹהֵינוּ הַמַּגְבִּיהַּ לְשִׁבְתָּהּ:
6 הַמַּשְׁפִּיל לְרֹאשֵׁי בְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ: מְקוֹמִי
7 מִעֵצֶר דֵּל מִשִּׁפְּתַי דָּרִים אֲבִין: יְהוֹשִׁיעִי עַם־
8 נְדִיבִים עַם נְדִיבֵי עַמּוֹ: מוֹשִׁיעִי עֲקָרַת הַבֵּית
9 אִם־הַגֵּנִים שְׂמִיחָה הִלְלוּ־יָהּ:

PSAL. CXIV. קכ

1 בְּצָאֵת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם לֵעָד:
2 הִתְחַה יְהוָה לְקַדְּשׁוֹ יִשְׂרָאֵל מִמְּשֻׁלְחָיו: הָיָם
3 רָאָה וְגַם הִירָא וְסָב לְאַחֹר: הַהָרִים תִּקְרוּ
4 כְּאֵלִים גְּבֻעוֹת בְּגִבֵּי־צִאן: מִי־לֶךְ הָיָם כִּי
5 תָּגִים תִּהְיוּ תִּסָּב לְאַחֹר: הַהָרִים תִּקְרוּ
6 כְּאֵלִים גְּבֻעוֹת בְּגִבֵּי־צִאן: מִלִּפְנֵי אֲדוֹן הַיָּלִי
7 אָרֶץ מִלִּפְנֵי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: הַחֲפֵנִי הַצּוֹר אֲגַם־
8 כִּי־ס חֲלָמִישׁ לְמַעֲנוֹתֵי־מִים:

חמו

ever; holy^a and reverend is his name.

10 The^b fear of the LORD is the beginning of wisdom: β a good understanding have all they that do γ his commandments: his praise endureth for ever.

PSALM CXII.

PRAISE δ ye the LORD. Blessed is the man that feareth the LORD, that delighteth^f greatly in his commandments.

2 His seed shall be mighty upon earth: the generation of the upright shall be blessed.

3 Wealth and riches shall be in his house; and his righteousness endureth for ever.

4 Unto the upright there ariseth^h light in the darkness: he is gracious, and full of compassion, and righteous.

5 A good man sheweth favour, and lendeth: ϵ he will guide his affairs with discretion.^k

6 Surely heⁿ shall not be moved for ever: the righteous shall be in everlasting remembrance.

7 Heⁿ shall not be afraid of evil tidings: his heart is fixed, trusting in the LORD.

8 His heart is established, he shall not be afraid, until he see his desire upon his enemies.

9 He hath dispersed; he hath given to the poor; his^r righteousness^s endureth for ever: his horn shall be exalted with honour.

10 The wicked shall see it, and be grieved; he shall gnash^u with his teeth, and melt away; the^v desire of the wicked shall perish.

PSALM CXIII.

PRAISE θ ye the LORD. Praise, O ye servants of the LORD, praise the name of the LORD.

2 Blessed be the name of the LORD, from this time forth and for evermore.

3 From^p the rising of the sun, unto the going down of the same, the LORD's name is to be praised.

4 The LORD is high above all nations, and his glory above the heavens.

5 Who is like unto the LORD our God, who dwelleth on high;

6 Who^b humbleth himself to behold the things that are in heaven, and in the earth!

7 He^d raiseth up the poor out of the dust, and lifteth the needy out of the dunghill;

8 That he may set him with princes, even with the princes^e of his people.

9 He maketh the barren woman to keep house, and to be a joyful mother of children. Praise ye the LORD.

PSALM CXIV.

WHEN ϵ Israel went out of Egypt, the house of Jacob from a people of strange language,^k

2 Judah^m was his sanctuary, andⁿ Israel his dominion.

3 The sea^o saw it, and fled: Jordan^p was driven back.

4 The mountains^r skipped like rams, and the little hills like lambs.

5 What ailed thee, O thou sea, that thou fleddest? thou Jordan, that thou wast driven back?

6 Ye mountains, that ye skipped like rams, and ye little hills, like lambs?

7 Tremble, thou earth, at the presence of the LORD, at the presence of the God of Jacob;

8 Which^q turned the rock into a standing water, the flint into a fountain of waters.

a De. 28. 58.

b Job 28. 28.

Pr. 1. 7.

9. 10.

Ec. 12. 13.

c Is. 48. 11.

Eze. 36. 32.

β or, good

success,

Pr. 3. 4.

γ them.

d Joel 2. 17.

e Hallelujah.

f Da. 4. 35.

g Ps. 1. 1. 3.

119. 16.

g Ps. 135. 15.

18.

Is. 40. 19.

Je. 10. 3. 7.

h Ps. 97. 11.

Is. 58. 10.

i Lu. 6. 35.

j judgment.

k Ep. 5. 15.

l Ps. 33. 20.

m Ps. 84. 11.

Pr. 30. 5.

n Ps. 15. 5.

o Ps. 3. 25. 26.

p Ps. 44. 21.

q Ps. 29. 11.

r with.

r De. 24. 13.

s Re. 22. 11.

t Ps. 3. 8.

Ep. 1. 3. 4.

u Lu. 13. 28.

v Pr. 11. 7.

w Ps. 88. 10.

12.

Is. 33. 18, 19.

θ Hallelujah.

x Da. 2. 20.

y Is. 59. 19.

Mal. 1. 11.

z Ps. 18. 1. 6.

κ in my days.

λ exalteth

himself to

dwell.

a Jon. 2. 2, & c.

μ found me.

b Is. 57. 15.

c Ps. 34. 6.

d 1 Sa. 2. 8.

e Ps. 103. 8.

f Ezr. 9. 15.

Ne. 9. 8.

Da. 9. 7.

g Ps. 45. 16.

v dwell in an.

h Je. 6. 16.

Mat. 11. 29.

He. 4. 3.

i Ex. 12. 41.

k Ps. 81. 5.

l Jude 24.

m De. 27. 9. 12.

n Ex. 25. 8.

o Ex. 14. 21.

p Jos. 3. 13. 16.

q 2 Co. 4. 13.

r Hab. 3. 6, 8.

s Jon. 2. 9.

t Mt. 6. 1. 2.

u Ps. 72. 14.

v Ex. 17. 6.

Nu. 20. 11.

PSALM CXV.

NOT ϵ unto us, O LORD, not unto us, but unto thy name give glory, for thy mercy, and for thy truth's sake.

2 Wherefore^d should the heathen say, Where is now their God?

3 But^e our God is in the heavens; he hath done whatsoever he hath pleased.

4 Their idols^f are silver and gold, the work of men's hands.

5 They have mouths, but they speak not; eyes have they, but they see not;

6 They have ears, but they hear not; noses have they, but they smell not;

7 They have hands, but they handle not; feet have they, but they walk not; neither speak they through their throat.

8 They that make them are like unto them; so is every one that trusteth in them.

9 O Israel, trust thou in the LORD; he is^g their help and their shield.^m

10 O house of Aaron, trust in the LORD; he is their help and their shield.

11 Ye that fear the LORD, trust in the LORD: he is their help and their shield.

12 The LORD hath been mindful^p of us; he will bless us: he will bless the house of Israel, he will bless the house of Aaron.

13 He^q will bless them that fear the LORD, both small η and great.

14 The LORD shall increase you more and more, you and your children.

15 Ye^t are blessed of the LORD, which made heaven and earth.

16 The heaven, even the heavens, are the LORD's: but the earth hath he given to the children of men.

17 The dead^w praise not the LORD, neither any that go down into silence.

18 But we^x will bless the LORD from this time forth and for evermore. Praise the LORD.

PSALM CXVI.

I LOVE π the LORD, because he hath heard my voice and my supplications.

2 Because he hath inclined his ear unto me, therefore will I call upon him κ as long as I live.

3 The sorrows of death compassed me, and^a the pains of hell μ gat hold upon me: I found trouble and sorrow.

4 Then^c called I upon the name of the LORD: O LORD, I beseech thee, deliver my soul.

5 Gracious^e is the LORD, and righteous; ν yea, our God is merciful.

6 The LORD preserveth the simple: I was brought low, and he helped me.

7 Return unto thy rest,^h O my soul; for the LORD hath dealt bountifully with thee.

8 For thou hast delivered my soul from death, mine eyes from tears, and my feet from falling.ⁱ

9 I will walk before the LORD in the land of the living.

10 I^q believed, therefore have I spoken: I was greatly afflicted.

11 I said in my haste, All men are liars.

12 What shall I render unto the LORD for all his benefits toward me?

13 I will take the cup of salvation, and call upon the name of the LORD.

14 I^s will pay my vows unto the LORD now in the presence of all his people.

15 Precious^u is the sight of the LORD is the death of his saints.

16 O LORD, truly I am thy servant; I am thy servant, and the son of thy handmaid: that hast loosed my bonds.

17 I will offer to thee the sacrifice^a of thanksgiving, and will call upon the name of the LORD.

18 I^e will pay my vows unto the LORD now in the presence of all his people,

19 In the courts^e of the LORD's house, in the midst of thee, O Jerusalem. Praise ye the LORD.

PSALM CXVII.

O PRAISE^f the LORD, all ye nations: praise him, all ye people.

2 For his merciful kindness is great toward us: and the truth^h of the LORD endureth for ever. Praise ye the LORD.

PSALM CXVIII.

O GIVE^g thanks unto the LORD; for he is good; because his mercyⁿ endureth for ever.

2 Let^o Israel now say, that his mercy endureth for ever.

3 Let the house of Aaron now say, that his mercy endureth for ever.

4 Let them now that fear the LORD say, that his mercy endureth for ever.

5 I^r called upon the LORD^δ in distress: the LORD answered me, and set me in a large place.

6 The^s LORD is ζ on my side; I will not fear: what can man do unto me?

7 The LORD taketh my part with them that help me: therefore shall I see my desire upon them that hate me.

8 It^v is better to trust in the LORD, than to put confidence in man:

9 It is better to trust in the LORD, than to put confidence in^{*} princes.

10 All nations compassed me about: but in the name of the LORD will Iⁿ destroy them.

11 They compassed me about; yea, they compassed me about: but in the name of the LORD I will destroy them.

12 They compassed me about like bees;^z they are quenched as the fire of thorns: ^b for in the name of the LORD I will θ destroy them.

13 Thou hast thrust sore at me, that I might fall: but^c the LORD helped me.

14 The LORD^e is my strength and song, and is become my salvation.

15 The voice of rejoicing and salvation is in the tabernacles of the righteous: the right hand of the LORD doeth valiantly.

16 The right hand of the LORD is exalted; the right hand of the LORD doeth valiantly.

17 Iⁱ shall not die, but live, and declare the^k works of the LORD.

18 The LORD hath chastened^l me sore: but he hath not given me over unto death.

19 Open^m to me the gates of righteousness: I will go into them, and I will praise the LORD;

20 This gate of the LORD, into which the righteous shall enter.

21 I will praise thee; for thou hast heard me, and art become my salvation.

22 The^p stone which the builders refused is become the head stone of the corner.

23 This is μ the LORD's doing; it is marvellous in our eyes.

24 This is the day which the LORD hath made; we will rejoice and be glad in it.

25 Save now, I beseech thee, O LORD! O LORD, I beseech thee, send now prosperity.

26 Blessed^q be he that cometh in the name of the LORD: we have blessed you out of the house of the LORD.

27 God is the LORD, which hath shewed us light;^{*} bind the sacrifice with

a Le. 7. 12

b Is. 25. 1.

c Ec. 5. 5.

d ver. 1.

e Ps. 96. 8.

f 100. 4.

g or, perfect,

or, sincere.

h Ro. 15. 11.

i Ps. 128. 1.

j Is. 25. 1.

k Jn. 14. 6.

l Jn. 5. 6.

m Pr. 23. 26.

n Jn. 3. 20.

o 1 Jn. 3. 9.

p 5. 18.

q 1 Ch. 16. 8. 34.

r De. 6. 17.

s 11. 13, 22.

t Ps. 103. 17.

u Ps. 115. 9.

v &c.

w 1 Jn. 2. 28.

x q ver. 171.

y judgments

of thy

righteous-

ness.

z Ps. 120. 1.

a out of dis-

tress.

b Ps. 27. 1.

c He. 13. 6.

d for me.

e Pr. 1. 4.

f 2 Ch. 15. 15.

g Je. 17. 5. 7.

h Ps. 1. 2.

i Ps. 146. 3.

j y ver. 26, &c.

k Ps. 25. 4.

l cut them

off.

m De. 1. 44.

n a Ps. 1. 2.

o 2 Sa. 23. 6.

p Na. 1. 10.

q cut down.

r Mi. 7. 8.

s a Ps. 116. 7.

t Ex. 15. 2. 6.

u Is. 12. 2.

v Reveal.

w Ps. 39. 12.

x He. 11. 13.

y 1 Pe. 2. 11.

z Ps. 63. 1.

a 1 Pe. 5. 5.

b Hab. 1. 12.

c Ps. 73. 28.

d 2 Co. 6. 9.

e m Is. 26. 2.

f Re. 22. 14.

g n ver. 77, 92.

h men of

counsel.

i o Pr. 7. 1. 4.

j p Mat. 21. 42.

k Ac. 4. 11.

l Ep. 2. 20.

m 1 Pe. 2. 4, 7.

n μ from the

LORD.

o v droppeth.

p q Mat. 21. 9.

r 23. 39.

s Pr. 30. 8.

t Es. 8. 16.

u 1 Pe. 2. 9.

cords, even unto the horns of the altar.

28 Thou^b art my God, and I will praise thee; thou art my God, I will exalt thee.

29 O^d give thanks unto the LORD; for he is good: for his mercy endureth for ever.

PSALM CXIX.

ALEPH.

BLESSED are the β undefiled in the way, who^ε walk in the law of the LORD.

2 Blessed are they that keep his testimonies, and that seek him with the whole heart.ⁱ

3 They^k also do no iniquity: they walk in his ways.

4 Thou^m hast commanded us to keep thy precepts diligently.

5 O that my ways were directed to keep thy statutes!

6 Then^p shall I not be ashamed, when I have respect unto all thy commandments.

7 I^q will praise thee with uprightness of heart, when I shall have learned γ thy righteous judgments.

8 I will keep thy statutes: O forsake me not utterly.

BETH.

9 Wherewithal shall a young^r man cleanse his way? By taking heed thereto according to thy word.

10 With^u my whole heart have I sought thee: O let me not wander from thy commandments.

11 Thy^w word have I hid in mine heart, that I might not sin against thee.

12 Blessed art thou, O LORD: teach^y me thy statutes.

13 With my lips have I declared all the judgments of thy mouth.

14 I have rejoiced in the way of thy testimonies as much as in all riches.

15 I will meditate^a in thy precepts, and have respect unto thy ways.

16 I will delight myself in thy statutes: I will not forget thy word.

GIMEL.

17 Deal^d bountifully with thy servant, that I may live, and keep thy word.

18 Open thou mine eyes, that I may behold wondrous things out of thy law.

19 I am a stranger^f in the earth; hide not thy commandments from me.

20 My^g soul breaketh for the longing that it hath unto thy judgments at all times.

21 Thou hast rebuked the proud^k that are cursed, which do err from thy commandments.

22 Remove from me reproach and contempt; for I have kept thy testimonies.

23 Princes also did sit and speak against me: but thy servant did meditate in thy statutes.

24 Thy testimonies also are myⁿ delight, and λ my^o counsellors.

DALETH.

25 My soul cleaveth unto the dust: quicken thou me according to thy word.

26 I have declared my ways, and thou heardest me: teach me thy statutes.

27 Make me to understand the way of thy precepts: so shall I talk of thy wondrous works.

28 My soul μ melteth for heaviness: strengthen thou me according unto thy word.

29 Remove^τ from me the way of lying; and grant me thy law graciously.

30 I have chosen the way of truth: thy judgments have I laid before me.

וְנִשְׁמָחָה בּוֹ : אֲנִי יְהוָה הוֹשִׁיעָה נָא אֶמָּא 25
 יְהוָה הַצְלִיחָה נָא : בְּרוּךְ הוּא בְּשֵׁם יְהוָה 26
 בְּכַנְיֹכֶם מִבֵּית יְהוָה : אֵל יְהוָה וַיָּאֵר לָנוּ 27
 אֲסֻרֵי־חַג בְּעֵבְתִּים עַד־קָרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ : אֵל אֲתָה 28
 וְאוֹרֶךְ אֱלֹהֵי אֲרוֹמְקֶךָ : הוֹדוּ לַיהוָה כִּי־טוֹב 29
 לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ :

17 לֵךְ אֲנִיחָה זָבַח חֹדֶה וּבְשֵׁם יְהוָה אֶקְרָא : גִּדְרִי
 18 לַיהוָה אֲשַׁלֵּם בְּנִדְהָ־נָא לְכָל־עֲמּוֹ : בַּחֲצוֹת
 19 בֵּית יְהוָה בְּחֹכֶךְ כִּי יִרְשָׁלָם הַלְלוּ־יָהּ :

PSAL. CXVII. קי

PSAL. CXIX. קט

אֲשֶׁר־יִמְי־דְרֹךְ הַהֲלָלִים בְּחוֹרַת יְהוָה : 1
 אֲשֶׁר־נָצַר עֲדָתוֹ בְּכָל־לֵב יִדְרָשׁוּהוּ : אֵף 2
 לֹא־פָעַל עוֹלָה בְּדֹרְכָיו הַלְלוּ : אִמְרָה צִיּוֹנָה 3
 סִקְנֶיךָ לְשִׁמּוֹר מָאֹד : אֲחֹלִי וְכֵן דְּרָכִי לְשִׁמּוֹר 4
 חֶסֶדךָ : אֲנִי לֹא־אֲבוֹשׁ בְּהִיטְפִי אֶל־כָּל־מִצְוֹתֶיךָ 5
 אֲדֹךְ בְּיִשָּׁר לִבִּי בְּלִמְדִי מִשְׁפָּטֶיךָ צִדְקָה : אֲחֵה 6
 חֶסֶדךָ אֲשִׁמֹּר אֶל־פְּתֻכֵּי עַד־מָאֹד : 7
 בְּפִיךָ יִפְתָּה נֶפֶשׁ אֶת־אֲרָחוֹ לְשִׁמּוֹר כְּדִבְרֶךָ 8
 בְּכָל־לֵב יִרְשָׁתֶךָ אֶל־שִׁנְיִי מִמִּצְוֹתֶיךָ : בְּלִי 9
 צַפְנִיתִי אִמְרָתֶךָ לְמַעַן לֹא אֲחַטָּאֲךָ : בְּרוּךְ 10
 אֲתָה יְהוָה לְמִתְנֵי חֶסֶדךָ : בִּשְׁפָתַי סִפְרָתִי כָּל־ 11
 מִשְׁפָּטֶיךָ : בְּרֹךְ עֲדוֹתֶיךָ שְׁשֹׁמֵי פֶעַל כָּל־ 12
 רוֹן : בִּשְׁקִירֶךָ אֲשִׁיחֶה וְאִפְסִיחָה אֲרוֹחֶיךָ : 13
 בְּחֻתֶיךָ אֲשִׁתַּעֲשֶׂע לֹא אֲשַׁבֵּחַ דְּבָרֶךָ : 14
 כָּמֹל עַל־עֲבֹדָה אֲחִיחָה וְאֲשִׁמְרָה דְּבָרֶךָ : כֹּל־עֵינִי 15
 וְאִפְסִיחָה נִפְלְאוֹת מִחוֹדֶתֶךָ : כִּי אֲנִי בְּאֶרֶץ 16
 אֶל־חֶסֶת מִמֶּנִּי מִצְוֹתֶיךָ : כִּרְסָה נִשְׁשִׁי לְחֻבֶּה 17
 אֶל־מִשְׁפָּטֶיךָ בְּכָל־עַתָּה : גִּעְרָה זָרִים אֲרוּרִים 18
 הַשִּׁנִּים מִמִּצְוֹתֶיךָ : גֹּל מַעַל דִּרְשָׁה וְבוֹ כִּי 19
 עֲדִיתֶךָ נִצְרָתִי : גַּם יִשְׁנֵי שָׁרִים כִּי נִדְבָרִי עֲבֹדָה 20
 יִשְׁחַח בְּחֻקֶּיךָ : גַּם־עֲדִיתֶךָ תַּעֲשֶׂעִי אֲנִשִּׁי עֲצָתִי 21
 דְּבָרָה לְעַפְרָה נִשְׁשִׁי לִיכִי כְּדִבְרֶךָ : דְּרָכִי סִפְרָתִי 22
 וְכַפְּתִי לְמִתְנֵי חֶסֶדךָ : דִּרְשָׁה־פְּשׁוֹתֶיךָ הִכִּנְתִּי 23
 וְאֲשִׁיחֶה בְּנִפְלְאוֹתֶיךָ : דִּלְפָּה נִשְׁשִׁי מִתּוֹנֶה לְקִימִי 24
 כְּדִבְרֶךָ : דִּרְשָׁה שֶׁכֶר הָסֵר מִמֶּנִּי וְתוֹרָתֶךָ חֲנִי 25
 דִּרְשָׁה אֲמוּנָה בְּחֻרָתִי מִשְׁפָּטֶיךָ שִׁוִּיתִי : דְּבָרֶיךָ 26
 27
 28
 29
 30
 31

1 הַלְלוּ אֶת־יְהוָה כָּל־צוּרִים שְׁבֹחֻהוּ כָּל־הָאֲמִים :
 2 כִּי גָבַר עֲלֵינוּ חֶסֶדוֹ וְאִמְרַת־יְהוָה לְעוֹלָם
 הַלְלוּ־יָהּ :

PSAL. CXVIII. קיח

1 הוֹדוּ לַיהוָה כִּי־טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ : יֹאמְרֵנָה
 2 יִשְׂרָאֵל כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ : יֹאמְרֵנָה בֵּית־אֲהֲלֵן
 3 כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ : יֹאמְרֵנָה יִרְאֵי יְהוָה כִּי
 4 לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ : מִן־הַמִּצָּר קָרָאתִי יְהִי עֲנִי
 5 בְּמִדְבָּר יְהִי : יְהוָה לִי לֹא אֵירָא מִדֹּהֵעֶשָׂה לִי
 6 אָדָם : יְהוָה לִי בַעֲזִי וְלֹא־יֵאֵל אֶרְאֶה בְּשִׁנְאִי
 7 טוֹב לְחִסּוֹת בִּיהוָה מִבְּטָח בְּאָדָם : טוֹב
 8 לְחִסּוֹת בִּיהוָה מִבְּטָח בְּנִדְבִיגִים : כָּל־צוּרִים
 9 סִבְבִּנִי בְּשֵׁם יְהוָה כִּי אֲמִילָם : סִבְבִּנִי גַם־
 10 סִבְבִּנִי בְּשֵׁם יְהוָה כִּי אֲמִילָם : סִבְבִּנִי כְּדָבָרִים
 11 דִּעֲבִי פֶאֶשׁ קוֹצִים בְּשֵׁם יְהוָה כִּי אֲמִילָם דִּחָה
 12 דִּחִיתִנִי לְנֶפֶל וַיהוָה עֲזָרְנִי : עֲנִי וְחַמַּת יְהִי וַיהוָה
 13 לִי לְשׁוּעָה : קוֹל יִרְפָּה וְשׁוּעָה בְּאֲהֲלֵי צִדִּיקִים
 14 יִמֵּן יְהוָה עֲשֶׂה חֵיל : יִמֵּן יְהוָה רֹמְמָה יִמֵּן
 15 יְהוָה עֲשֶׂה חֵיל : לֹא־אֲמוֹת כִּי־אֲחִיחָה וְאֲסַפֵּר
 16 מַעֲשֵׂי יְהִי : יִסֹּר יִסְרֵנִי יְהִי וְלִפְנֵי לֹא נִחַנְנִי :
 17 פְּתַח־לִי שַׁעַר־צִדְקָה אֲבֹאֲבָם אֲדַהֵּה יְהִי : וְהִי־
 18 הַשִּׁעַר לַיהוָה צִדִּיקִים יָבֹאוּ בּוֹ : אֲדֹךְ כִּי
 19 עֲנִירֵגְנִי וְהִחִילִי לְשׁוּעָה : אֲנִי מִמַּאֲסֵי הַבּוֹנִים
 20 יְהוָה לְרֹאשׁ פִּנָּה : מֵאֵת יְהוָה הִיחָה וְאֵת־הִיא
 21 נִפְלְאוֹת בְּעֵינֵי : וְהִדְּיוֹם עֲשֶׂה יְהוָה נִגְלָה

- טוב בעיניך יהוה אל תביטני : דרך מצותיך
 65 טוב עשיתי עם עבדך יהוה דברך : טוב
 66 טעם דעת למדני כי מצותיך האמתית :
 67 טרם אענה אני שגג ועפה אמתך שמרתי :
 68 טוב אתה ומטיב למדני חקך : טפלי עלי
 69 שקר ודים אני בכל לב אצור פקודיך : טפשי
 70 פחלב לבם אני מורחק שעשעמי : טוב לי כי
 71 עשיתי למען אלמד חקך : טוב לי חורתי
 72 פקד מאלפי דרב ונסח :
 73 דרך עשיתי ויכוננני הביני ואלמדה מצותיך :
 74 יראיך יראוני ושמוחי כי לדברך יחלתי :
 75 ידעתי יהוה פירצק משפטך ואמירה עניתי :
 76 יהי נא חסדך לנחמני פאמרתך לעבדך :
 77 יבאני רחמיך ואחיה כי רחוקה שעשעי :
 78 יבשו ודים כי שקר עתוני אני אשית בפקודיך :
 79 ישובני לי יראיך וירעו עותיך : יהי לב תמים
 80 בחקך למען לא אבש : פלתי
 81 לחושעית נפשי לדברך יחלתי : פלי עני
 82 לאמרתך לאמור מתי הנחמני : כיהייתי
 83 כנאד בקשור חקך לא שכחתי : כפח ימי
 84 עבדך מתי תעשה בודפי משפט : כרתי
 85 דים שיחות אשר לא כחורתיך : כל מצותיך
 86 אמונה שר רדפני עורני : כמעט פלני
 87 בארץ ואני לא עבתי פקודיך : כחידת חיי
 88 ואשמרה עדות פקד : לעולם יהוה
 89 דברך נצב בשמים : לזר וזר ואמורתך
 90 פונת ארץ ותעמד : למשפטך עמדו הים
 91 כי הפל עבדך : לזל חורתיך שעשעי אז
 92 אבדתי בעני : לעולם לא אשפה פקודיך כי
 93 אם הייתי : לה אני הושיעני כי פקודיך
 94 דרשתי : לי קני רשעים לאבדני עותיך
 95 ארבוני : לכל תכלה ראיתי קץ ודבר
 96 מצותך מאד : מה אהבתי חורתיך
 97 יהוה מלאה הארץ חקך לפני :
 חמש

31 I have stuck unto thy testimonies : O LORD, put me not to ^a shame.

32 I will run the way of thy commandments, when thou shalt enlarge ^b my heart. HE.

33 Teach me, O LORD, the way of thy statutes, and I shall keep ^d it unto the end.

34 Give ^e me understanding, and ^f I shall keep thy law ; yea, I shall observe it with my whole heart.

35 Make me to go in the path of thy commandments ; for therein do I delight.

36 Incline my heart ⁱ unto thy testimonies, and not to ^k covetousness.

37 ^β Turn away mine eyes from beholding ^l vanity ; & quicken thou me in thy way.

38 Stablish ^m thy word unto thy servant, who is ⁿ devoted to thy fear.

39 Turn away my reproach which I fear : for thy judgments ^o are good.

40 Behold, I have longed after thy precepts : quicken ^p me in thy righteousness. VAU.

41 Let thy mercies come also unto me, O LORD ; *even* thy salvation, according to thy word.

42 So shall I ^q have wherewith to answer him that reproacheth me : for I trust in thy word.

43 And take not ^r the word of truth utterly out of my mouth ; for I have hoped in thy judgments.

44 So shall I keep thy law continually for ever and ever.

45 And I will walk at ^s liberty : ^t for I seek thy precepts.

46 I will speak of thy testimonies also before kings, ^u and will not be ashamed.

47 And I will delight myself in thy commandments, which I have loved.

48 My hands also will I lift up unto thy commandments, which I have loved ; and I will meditate in thy statutes.

ZAIN.

49 Remember the word unto thy servant, upon which thou hast caused me to ^v hope.

50 This is my comfort in my affliction : for thy word hath quickened me.

51 The proud have had me greatly in derision ; ^w yet ^x have I not declined from thy law.

52 I remembered thy judgments of old, O LORD ; and have comforted myself.

53 Horror ^y hath taken hold upon me, because of the wicked that forsake thy law.

54 Thy statutes have been my songs in the house of my pilgrimage.

55 I have remembered thy name, O LORD, in the night, ^z and have kept thy law.

56 This I had, because I kept thy precepts. CHETH.

57 *Thou art* my portion, ^a O LORD : I have said that I would keep thy words.

58 I entreated thy ^b favour with my whole ^c heart : be merciful unto me according to thy word.

59 I thought ^d on my ways, and turned my feet unto thy testimonies.

60 I made haste, and delayed not, to keep thy commandments.

61 The ^e bands of the wicked have robbed me : *but* I have not forgotten thy law.

62 At midnight I will rise to give thanks unto thee, because of thy righteous judgments.

63 I am a companion ^f of all *them* that fear thee, and of them that keep thy precepts.

64 The earth, O LORD, is full of thy mercy : teach me thy statutes.

a Is. 49. 23.

b Is. 60. 5.

1 Co. 6. 11.

c Je. 3. 15.

d Re. 2. 26.

e Pr. 2. 6.

f De. 4. 6.

g Je. 31. 18, 19.

h He. 12. 11.

i Ps. 25. 8.

Mat. 19. 17.

j Eze. 33. 31.

k Lu. 12. 15.

l Ti. 6. 10.

He. 13. 5.

β Make to pass.

l Is. 33. 15.

m 2 Sa. 7. 25.

2 Co. 1. 20.

n ver. 67.

o Ps. 19. 10.

Pr. 8. 11, 19.

p Jno. 10. 10.

q ver. 34, 144.

Ps. 111. 10.

r Ps. 34. 2.

γ or, answer him that reproacheth me in a thing.

δ righteousness.

s Is. 59. 21.

t Re. 3. 19.

υ to comfort me.

η large.

u Jno. 8. 32, 36.

Gal. 5. 1, 13.

v 1 Pe. 2. 20.

w Mat. 10. 18.

19.

Ac. 26. 1, &c.

x De. 26. 16.

Eze. 11. 19.

y ver. 6.

z Ps. 84. 2.

a 1 Pe. 1. 13, 21.

b Job 23. 11.

Is. 38. 3.

c 2 Th. 1. 6.

Re. 6. 10.

d Ps. 35. 7.

e Ezr. 9. 3.

f ver. 138.

θ faithfulness.

g Ps. 63. 6.

77. 6.

h Je. 10. 16.

La. 3. 24.

i Mat. 24. 34.

35.

κ face,

Job 11. 19.

λ to generation & generation,

Ps. 89. 1.

μ He. 10. 22.

ν standeth.

l La. 3. 40, 41.

Lu. 15. 17, 18.

m Je. 33. 25.

ν or, companions.

n Zep. 3. 17.

o Pr. 13. 20.

TETH.

65 Thou hast dealt well with thy servant, O LORD, according unto thy word

66 Teach ^a me good judgment and knowledge : for I have believed thy commandments.

67 Before I was afflicted ^b I went astray, but now have I kept thy word.

68 Thou ^c art good, and doest good : teach me thy statutes.

69 The proud have forged a lie against me : *but* I will keep thy precepts with my whole heart.

70 Their heart is as fat as grease : *but* I delight in thy law.

71 *It* ^d is good for me that I have been afflicted ; that I might learn thy statutes.

72 The ^e law of thy mouth *is* better unto me than thousands of gold and silver. JOD.

73 Thy hands have made me, and fashioned me : give me understanding, ^f that I may learn thy commandments.

74 They ^g that fear thee will be glad when they see me ; because I have hoped in thy word.

75 I know, O LORD, that thy judgments are ^h right, and *that* thou in faithfulness ⁱ hast afflicted me.

76 Let, I pray thee, thy merciful kindness be ^j for my comfort, according to thy word unto thy servant.

77 Let thy tender mercies come unto me, that I may live : for thy law *is* my delight.

78 Let the proud be ashamed ; for they dealt perversely with me without ^k a cause : *but* I will meditate in thy precepts.

79 Let those that fear thee turn unto me, and those that have known thy testimonies.

80 Let my heart be sound ^l in thy statutes, that I be not ^m ashamed. CAPH.

81 My soul fainteth ⁿ for thy salvation ; *but* I hope in thy word.

82 Mine eyes fail for thy word, saying, When wilt thou comfort me ?

83 For I am become like a bottle in the smoke ; *yet* do I not forget thy statutes.

84 How many are the days of thy servant ? when ^o wilt thou execute judgment on them that persecute me ?

85 The proud have digged ^p pits for me, which are not after thy law.

86 All ^q thy commandments are ^r faithful : they persecute me wrongfully ; help thou me.

87 They had almost consumed me upon earth : *but* I forsook not thy precepts.

88 Quicken me after thy loving-kindness ; so shall I keep the testimony of thy mouth. LAMED.

89 For ^s ever, O LORD, thy word is settled in heaven.

90 Thy faithfulness ^t is ^u unto all generations ; thou hast established the earth, and it ^v abideth.

91 They continue this day according to thine ordinances : ^w for all are thy servants.

92 Unless thy law *had been* my delights, I should then have perished in mine affliction.

93 I will never forget thy precepts : for with them thou hast quickened me.

94 I am thine, save ^x me : for I have sought thy precepts.

95 The wicked have waited for me, to destroy me : *but* I will consider thy testimonies.

96 I have seen an end of all perfection : *but* thy commandment *is* exceeding broad

97 O how love I thy law! it is^a my meditation all the day.

98 Thou, through thy commandments, hast made me wiser than mine enemies: for *β* they are ever with me.

99 I^e have more understanding than all my teachers: for thy testimonies are my meditation.

100 I understand more than the ancients; *ƒ* because I keep thy precepts.

101 I have refrained^d my feet from every evil way, that I might keep thy word.

102 I have not departed from thy judgments: for thou hast taught me.

103 How sweet^k are thy words unto my *δ* taste! *yea*, sweeter than honey to my mouth!

104 Through thy precepts I get understanding: therefore I hateⁿ every false way.

NUN.

105 Thy word is a *ζ* lamp^p unto my feet, and a light unto my path.

106 I have sworn,^q and I will perform *it*, that I will keep thy righteous judgments.

107 I am afflicted very much: quicken me, O LORD, according unto thy word.

108 Accept, I beseech thee, the^s free-will offerings of my mouth, O LORD, and teach me thy judgments.

109 My soul is continually in^t my hand: yet do I not forget thy law.

110 The wicked have laid a snare^v for me: yet I erred not from thy precepts.

111 Thy testimonies have I taken as an heritage for ever: for they are the rejoicing^w of my heart.

112 I have inclined^x my heart to *v* perform thy statutes always, *even unto the end.*^z

SAMECH.

113 I hate *vain*^a thoughts: but thy law do I love.

114 Thou^b art my hiding place and my shield: I hope in thy word.

115 Depart^c from me, ye evil-doers: for I will keep the commandments of my God.

116 Uphold me according unto thy word, that I may live: and let me not be ashamed^e of my hope.

117 Hold thou me up, and I shall be safe: and I will have respect unto thy statutes continually.

118 Thou hast trodden^f down all them that err from thy statutes: for their deceit is^h falsehood.

119 Thou *p*uttest away all the wicked of the earth *like* *δ*ross: *i* therefore I love thy testimonies.

120 My flesh tremblethⁱ for fear of thee; and I am afraid of thy judgments.

AİN.

121 I have done judgment and justice: leave^o me not to mine oppressors.

122 Be surety^q for thy servant for good: let not the proud oppress me.

123 Mine eyes fail for thy salvation, and for the word of thy righteousness.

124 Deal^r with thy servant according unto thy mercy, and teach me thy statutes.

125 I^s am thy servant, give me understanding, that I may know thy testimonies.

126 It is time for thee, LORD, to work; for they have made void thy law.

127 Therefore I love thy commandments above^t gold, *yea*, above fine gold.

128 Therefore I esteem all *thy* precepts concerning all things to be right; and I hate every false way.

PSALMS.

a Ps. 1. 2.

b ver. 18.

Is. 25. 1.

c 2 Co. 4. 4, 6.

d Pr. 1. 4.

9. 4, 6.

β it is.

e De. 4. 6, 8.

2 Ti. 3. 15.

γ according to the custom to-ward.

ƒ Job 32. 7-9.

g Pr. 1. 15.

h Ps. 17. 5.

i Ps. 19. 13.

Ro. 6. 12, 14.

k Job 23. 12.

Ps. 19. 10.

l Nu. 6. 25, 26.

δ palate.

m Je. 13. 17.

14. 17.

n Eze. 9. 4.

o Pr. 8. 13.

p Da. 9. 7.

z or, candle.

p Pr. 6. 23.

η righteousness.

θ faithful-ness.

q Ne. 10. 29.

r Ps. 69. 9.

κ cut me off.

λ tried, or, refined.

σ He. 13. 15.

t Job 13. 14.

u Ju. 17. 17.

v Pr. 1. 11, 12.

w found me.

x Je. 15. 16.

y 2 Ch. 19. 3.

z Pr. 10. 21.

γ do.

z Re. 2. 10.

a Je. 4. 14.

π or, that I may.

b Ps. 32. 7.

c Ps. 130. 6.

d Ps. 139. 19.

1 Co. 15. 33.

e Ro. 5. 5.

f Mal. 4. 3.

g Ps. 139. 2, &c.

h 1 Jn. 2. 21.

p cause to cease.

i Eze. 22. 18.

k Lu. 21. 33.

l Hab. 3. 16.

m La. 5. 1.

n Mi. 7. 9.

1 Jn. 2. 1.

o Ps. 37. 32, 33.

p Lu. 16. 24.

q He. 7. 22.

σ or, Many.

r Ps. 103. 10.

s Ps. 116. 16.

t Ps. 19. 10.

Pr. 8. 11.

τ The beginning of thy word is true.

PE.

129 Thy testimonies are^b wonderful: therefore doth my soul keep them.

130 The entrance of thy words giveth light; *c* it *d* giveth understanding unto the simple.

131 I opened my mouth, and panted: for I longed for thy commandments.

132 Look thou upon me, *γ* as thou usest to do unto those that love thy name.

133 Order^h my steps in thy word: & *i* let not any iniquity have dominion over me.

134 Deliver me from the oppression of man; so will I keep thy precepts.

135 Makeⁱ thy face to shine upon thy servant; and teach me thy statutes.

136 Rivers^m of waters run down mine eyes, because they keep not thy law.

TZADDI.

137 Righteous^o art thou, O LORD, and upright are thy judgments.

138 Thy testimonies that thou hast commanded are righteous and very *θ* faithful.

139 My zeal^r hath *κ* consumed me: because mine enemies have forgotten thy words.

140 Thy word is very *λ* pure: therefore thy servant loveth it.

141 I am small and despised; yet do not I forget thy precepts.

142 Thy righteousness is an everlasting righteousness, andⁿ thy law is the truth.

143 Trouble and anguish have *μ* taken hold on me; yet thy commandments are my delights.

144 The righteousness of thy testimonies is everlasting: give me understanding, and I shall^ρ live.

KOPH.

145 I cried with my whole heart; hear me, O LORD: I will keep thy statutes.

146 I cried unto thee; save me, *π* and I shall keep thy testimonies.

147 I^o prevented the dawning of the morning, and cried; I hoped in thy word.

148 Mine eyes prevent the *night*-watches, that I might meditate in thy word.

149 Hear my voice, according unto thy loving-kindness: O LORD, quicken me according to thy judgment.

150 They draw high that follow after mischief: they are far from thy law.

151^h Thou^b art near, O LORD; and all thy commandments are truth.

152 Concerning thy testimonies, I have known of old that thou hast founded them for^k ever.

RESH.

153 Consider^m mine affliction, and deliver me; for I do not forget thy law.

154 Pleadⁿ my cause, and deliver me: quicken me according to thy word.

155 Salvation is far^p from the wicked: for they seek not thy statutes.

156 *σ* Great are thy tender mercies, O LORD; quicken me according to thy judgments.

157 Many are my persecutors and mine enemies; yet do I not decline from thy testimonies.

158 I beheld the transgressors, and was grieved; because they kept not thy word.

159 Consider how I love thy precepts: quicken me, O LORD, according to thy loving-kindness.

160 *τ* Thy word is true from the beginning: and every one of thy righteous judgments endureth for ever.

129 פלאות עדותיך על־פִּנְיָ נִצְרָתָם נִפְשִׁי
 130 פתח־דברך יאִיר מִבֵּין פְּתִימִים פִּי פִּעֲרֹתִי
 131 ואֲשַׁאֲפָה בִּי לְמִצּוֹתֶיךָ יִאֲבֹתִי פִּנְה־אֵל
 132 וְהִנֵּנִי כְּמִשְׁפָּט לֹאֲהַבֵּי שִׁמְךָ פִּעֲמִי
 133 חֲכֹן בְּאִמְרוֹתֶיךָ וְאַל־תִּשְׁלַט־בִּי כְּלָאֵן
 134 פָּרַנִי מִעֲשָׂק אָדָם וְאַשְׁמְדָה פִּקְדוֹתֶיךָ חֲנֻךְ
 135 הָאֵר בְּעֵבֶרְךָ וְלִפְנֵי אֶת־חֻקֶּיךָ פִּלְגִי
 136 מִים יִרְדּוּ עֵינִי עַל לֹא־שִׁמְרֵי חֻדְרֶךָ
 צִדִּיק אֲדַע יְהוָה וְיִשָּׁר
 137 מִשְׁפָּטֶיךָ צִדִּיק עֲדוֹתֶיךָ וְאִמְוִדָה
 138 מֵאֵד צִמְרֹתַי כְּנִיחֹתִי בִּישְׁכּוֹךְ דְּבָרֶךָ
 139 צִרִי צִוְּיָה אִמְרוֹתֶיךָ מֵאֵד וְעֵבֶרְךָ
 140 אֲהַבָה צִעִיר אֲנִי וְנִבּוֹה פִּקְדוֹתֶיךָ לֹא
 141 שִׁכְחֹתִי צִדְקוֹתֶיךָ צִדִּיק לְעוֹלָם וְתוֹרֹתֶיךָ
 142 אֲמַת צִרִי־מִצּוֹק מִצְּאֵנִי מִצּוֹתֶיךָ
 143 שִׁעֲשֻׁעִי צִדִּיק עֲדוֹתֶיךָ לְעוֹלָם הִבְעֵנִי
 144 וְאֲחִיהִי קָרָאתִי בְּכָל־לֵב עֵינִי
 145 יְהוָה חֻקֶּיךָ אֲצַהֵר קָרָאתֶךָ הוֹשִׁיעֵנִי
 146 וְאַשְׁמְדָה עֲדוֹתֶיךָ קִמְמֹתִי בְּנֶשֶׁף וְאֲשׁוּעָה
 147 לְדִבְרֶיךָ יְהוָה קִדְּמוּ עֵינִי אֲשִׁמְרוֹת
 148 לְשׁוֹנִי בְּאִמְרוֹתֶיךָ קוֹלִי שִׁמְעָה כַּחֲסִדֶּךָ
 149 יְהוָה כְּמִשְׁפָּטֶיךָ חֲנִי קִרְנִי רֹדְפִי נִפְהִי
 150 מִתּוֹרֹתֶיךָ רַחֲמֵי קָרֹב אֶפְהֵ יְהוָה וְכָל־
 151 מִצּוֹתֶיךָ אֲמַת קִדְּם יִדְעֵמִי מִצּוֹתֶיךָ בִּי
 152 לְעוֹלָם יִסְדָּתִים רֵאשִׁיתִי וְחֻלְצֵנִי
 153 בִּישְׁכּוֹתֶיךָ לֹא שִׁכְחֹתִי רִבְּה רִבִּי
 154 וּנְאֻלָּנִי לְאִמְרוֹתֶיךָ חֲנִי רַחֲמֵי מִרְשָׁעִים
 155 יִשְׁעֶיךָ בִּישְׁכּוֹתֶיךָ לֹא דָרְשׁוּ רַחֲמֶיךָ
 156 רַבִּים יְהוָה כְּמִשְׁפָּטֶיךָ חֲנִי רַבִּים
 157 רֹדְפִי וְצָרִי מִצּוֹתֶיךָ לֹא נִסִּיתִי רֵאשִׁיתִי
 158 בְּגִיִּים וְאִחְסֹמֶמָה אֲשֶׁר אִמְרוֹתֶיךָ לֹא
 159 שִׁמְרֵי רֵאשִׁיתִי בִּישְׁכּוֹתֶיךָ אֲהַבֵּתִי יְהוָה
 160 כַּחֲסִדֶּךָ חֲנִי רֵאשִׁיתִי בְּאִמְרוֹתֶיךָ אֲמַת וְיִעֻלָּם
 כְּל־מִשְׁפָּט צִדְקֶיךָ

98 כָּל־יְהוָה הִיא שִׁכְחֹתִי מֵאֲוִי תַחֲכַמֵּנִי
 99 מִצּוֹתֶיךָ בִּי לְעוֹלָם הִיא־לִי מִכָּל־מִלְמִדִּי
 100 הִשְׁכַּחְתִּי בִּי עֲדוֹתֶיךָ שִׁכְחָה לִי מִזְכָּרִים
 101 אֲתַבּוֹנֵן בִּי פִקְדוֹתֶיךָ נִצְרָתִי מִכָּל־אֶרֶץ
 102 רַע פְּלֹאֲתִי בְּגִלִּי לִמְעַן אֲשַׁמְרֵךְ דְּבָרֶךָ
 103 מִשְׁפָּטֶיךָ לֹא־שָׁכַחְתִּי בִּישְׁכּוֹתֶיךָ הוֹרֵרִנִי
 104 מִדֶּ־נִמְלִיצִי לְחִנִּי אִמְרוֹתֶיךָ מִדְּבַשׁ לִּי
 105 מִשְׁכּוֹתֶיךָ אֲתַבּוֹנֵן עַל־פִּנְיָ שְׁנֹאתִי כָל־
 106 אֶרֶץ שָׂקָר נִרְלַנְלִי דְּבָרֶךָ
 107 וְאֵד לְנִתְבִּיתִי נִשְׁעֵמִי וְאִנִּי־מֵה לְשֹׁמֵר
 108 מִשְׁפָּטִי צִדְקֶיךָ נִעֲנֵתִי עִרְמָאֵד יְהוָה
 109 חֲנִי כְּדִבְרֶךָ נִדְבּוֹת פִּי רִצְהֵנָּה יְהוָה
 110 וּמִשְׁפָּטֶיךָ לִמְדֵנִי נִפְשִׁי בְּכָפִי תָמִיד
 111 וְתוֹרֹתֶיךָ לֹא שִׁכְחֹתִי נִחְנֵה רִשְׁעִים פֶּחֱ
 112 לִי וּמִשְׁכּוֹתֶיךָ לֹא שִׁכְחֹתִי נִחְלֵתִי
 113 עֲדוֹתֶיךָ לְעוֹלָם בִּישְׁשׁוֹן לִפִּי הִפְדָּה נִמִּיתִי
 114 לִפִּי לַעֲשׂוֹת חֻקֶּיךָ לְעוֹלָם עֵקֶב
 115 סִפְּסִים שְׁנֹאתִי וְתוֹרֹתֶיךָ אֲהַבֵּתִי סִתִּי
 116 וּמִנֵּנִי אֶתֶּה לְדִבְרֶךָ יְהוָה סִוִּי מִמֵּנִי
 117 מִרְשָׁעִים וְאֲצַהֵר מִצּוֹת אֱלֹהֵי סִמְכֵנִי
 118 כְּאִמְרוֹתֶיךָ וְאֲחִיהִי וְאַל־תִּבְשִׁינִי מִשְׁבָּרִי
 119 סִעֲרֵנִי וְאֲשַׁעֵה בְּחֻקֶּיךָ תָּמִיד
 120 סִלִּית כָּל־שׁוֹגִים מִחֻקֶּיךָ בִּישְׁכּוֹתֶיךָ תִּרְמִיתִים
 121 סִינִים הִשְׁבַּרְתִּי כְּל־יִשְׁעֵי־אָרֶץ לֹכֵן אֲהַבֵּתִי
 122 עֲדוֹתֶיךָ סִמְרֵי מִשְׁכּוֹתֶיךָ בְּשָׁרִי וּמִשְׁפָּטֶיךָ
 123 יִרְאֵתִי עֲשִׂיתִי מִשְׁפָּט וְצִדִּיק
 124 כָּל־יִצְחָדִי לַעֲשֵׂתִי עֵרֵב עֲבֹדֶיךָ לְטוֹב אֵל־
 125 יִשְׁעֵיךָ וְדִים עֵינִי פִּלִּי לִישׁוֹעָתֶךָ וְלִאֲמַרְתִּי
 126 צִדְקֶיךָ עֲשִׂיהִי עִם־עֲבֹדֶיךָ כַּחֲסִדֶּיךָ וְחֻקֶּיךָ
 127 לְמִדֵּי עֲבֹדֶיךָ אֲנִי הִבֵּנִי וְאִדְעָה עֲדוֹתֶיךָ
 128 עַת לַעֲשׂוֹת לִיהוָה חֲפָזִי תוֹרֹתֶיךָ עַל־
 129 כִּי אֲהַבֵּתִי מִצּוֹתֶיךָ מִחֵבֵב וּמִפֶּן עַל־
 130 כִּי כָּל־פִּקְדוֹתֶיךָ לִי יִשְׁרֵמִי כָּל־אֶרֶץ שָׂקָר
 שְׁנֹאתִי

161 יִשְׂרָאֵל לְחִירוֹת לְשֵׁם יְהוָה : כִּי שָׁמַח יִשְׂרָאֵל
162 כְּסֻאוֹת לְמִשְׁפָּחָה כְּסֻאוֹת לְבֵית דָּוִד : שָׂאוּ
163 שְׂמֵחִים וְלֹא חִתְּיָה הַחֹרֶקֶת אֲהַבְתִּי : שְׂבַע בָּיִם
164 הַלְלִיתִיךָ עַל מִשְׁפָּחַי צְדָקָה : שְׁלוֹם רַב לְאַהֲבֵנִי
165 הַחֹרֶקֶת וְאֵין לָמוֹ מִכְשׁוֹל : שְׂפָרְתִּי לְשִׁשְׁעֶתְךָ
166 יְהוָה וּמִצֻּתְךָ עֲשִׂיתִי : שְׁמֵרָה גִפְשִׁי עֲדִיתִי
167 וְאַהֲבֵם מֵאֵד : שְׁמֵרְתִּי פִּסְיוֹתַי וְשִׁוְרֵיךָ כִּי
168 כָל־דֹּרְכֵי גִבּוֹר : תִּקְרַב רַגְלִי לִפְנֶיךָ
169 יְהוָה בְּרִבְרוֹךְ הַבִּינֵנִי : תָּבוֹא חֲדָתִי לִפְנֶיךָ
170 לְאַמְרֶתְךָ הַצִּילֵנִי : תִּפְגַּעַה שְׂפָתַי תְּהַלֶּה כִּי
171 תִּלְמַדְנִי חֶקֶק : תִּפְעַן לִשׁוֹנִי אִמְרֶתְךָ כִּי כָל־
172 מִצֻּתְךָ צְדָקָה : תִּהְיֶינָה לְעֹרְנִי כִּי פִּסְיוֹתַי
173 תִּבְרֹתַי : תִּאֲבֹתִי לְשִׁשְׁעֶתְךָ יְהוָה וְחֹרֶקֶת
174 תִּשְׁעֲשְׂעִי : תִּהְיֶינָה גִפְשִׁי וְיִתְהַלֵּלְךָ וּמִשְׁפָּחָתְךָ
175 יִשְׂרָאֵל : תִּפְעִיתִי כְּשֶׁה אֲבִיר בְּקֶשֶׁת עֲבַדְךָ כִּי
176 מִצֻּתְךָ לֹא שָׁחֲתִי :

PSAL. CXXIII. קכ

1 שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֶלֶּיךָ נִשְׁאֵתִי אֲחִיעֲזַר הַיִּשְׁבִּי
2 בְּשִׁמְכִי : הִנֵּה כְעֵינִי עֲבָרִים אֶלֶּיךָ אֲרֻנִּיחֵם
3 מֵעֵינִי שִׁפְחוּ אֶלֶּיךָ בְּבִרְתָּה בֶן־עֵינֵינוּ אֶל־יְהוָה
4 אֱלֹהֵינוּ עַד שִׁיחֲנוּנוּ : חָנְנוּ יְהוָה חָנְנוּ כִּי־רַב
5 שִׁבְעֵנוּ בָּנוּ : רַבָּה שִׁבְעֵהֶנָּה נִכְשָׁנוּ הַלְעַן
6 הַשָּׂאֲנִים הַבּוֹ לְנִאֲוִינֵם :

PSAL. CXXIV. קכד

1 שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד לִלְלֵי יְהוָה שְׁהִיָּה לָנוּ
2 יִמְרָא יִשְׂרָאֵל : לִלְלֵי יְהוָה שְׁהִיָּה לָנוּ
3 בְּקֹסֶם עֲלֵינוּ אָדָם : אֵוִי הַיָּם בִּלְעֵנוּ בְּחִירוֹת
4 אִפְסֵם בָּנוּ : אֵוִי הַיָּם שִׁטְפוּנוּ מִלְּהָ עֶבֶר
5 עַל־נַפְשֵׁנוּ : אֵוִי עֶבֶר עַל־נַפְשֵׁנוּ הַיָּם הַיְּדִוּנוֹם :
6 בְּרוּךְ יְהוָה שְׁלֹא נִחְנְנוּ שָׂרָף לְשִׁנֵּיהֶם : נִכְשָׁנוּ
7 בְּצִפּוֹר נִמְלִטָה מִפֶּה יוֹקֵשִׁים הַפֶּה לְשֹׁפָר
8 וְאַנְחָנוּ נִמְלִטָנוּ : עֲזָרוּנוּ בְּשֵׁם יְהוָה עֲשִׂיהָ
9 שְׁמִים וְאָרֶץ :

PSAL. CXXV. קכה

1 שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הַבְּשִׁתִּים בְּיהוָה דְּרֹשֵׁנוּ לֹא־
2 רְפוּט לְעוֹלָם יֹשֵׁב : יְרוּשָׁלַם הָרִים סָבִיב לָהּ
3 וְיְהוָה סָבִיב לְעַמּוֹ מִעֲפָה וְעַד־עוֹלָם : כִּי לֹא־
4 יִנָּח שֹׁבֵט הָרָשָׁע עַל גּוֹרֵל הַצְּדִיקִים לְמַעַן
5 לֹא־יִשְׁלַח הַצְּדִיקִים בְּעֹלְתָה יְדֵיהֶם : הַטִּיבָה
6 יְהוָה לְשׁוֹנֵם וְלִישָׂרִים בְּלִבּוֹתָם : וְהַמַּשְׁפִּים
7 עֲלִמְלוּתָם וְלִיכֵם יְהוָה אֶת־פְּעֻלַּת הָאֵוִן
8 שְׁלוֹם עַל־יִשְׂרָאֵל :

PSAL. CXXVI. קכו

1 שִׁיר הַמַּעֲלוֹת בְּשִׁיב יְהוָה אֶת־שִׁיבַת צִיּוֹן הָיִינוּ
2 כְּחִלְמִים : אֵוִי יִפְלֹא שְׂחֹק פִּינוּ וְלִשְׁנוֹנֵנוּ רִנָּה
3 אֵוִי וְאִמְרוּ בְּנוֹיִם הַגִּדִּיל יְהוָה לְעֲשׂוֹת עִם־
4 אֱלֹהֵי הַגִּדִּיל יְהוָה לְעֲשׂוֹת עִמָּנוּ הָיִינוּ

161 שִׂרִים וְרַפְּנֵי חָנָם וּמִדְּבָרְךָ שָׂדֶה לָּנוּ : שֵׁשׁ
162 אֲנִי עַל־אִמְרֶתְךָ כְּמוֹצֵא שֶׁלֶל רֶבֶב : שִׁמְרָה
163 שְׂמֵחִים וְלֹא חִתְּיָה הַחֹרֶקֶת אֲהַבְתִּי : שְׂבַע בָּיִם
164 הַלְלִיתִיךָ עַל מִשְׁפָּחַי צְדָקָה : שְׁלוֹם רַב לְאַהֲבֵנִי
165 הַחֹרֶקֶת וְאֵין לָמוֹ מִכְשׁוֹל : שְׂפָרְתִּי לְשִׁשְׁעֶתְךָ
166 יְהוָה וּמִצֻּתְךָ עֲשִׂיתִי : שְׁמֵרָה גִפְשִׁי עֲדִיתִי
167 וְאַהֲבֵם מֵאֵד : שְׁמֵרְתִּי פִּסְיוֹתַי וְשִׁוְרֵיךָ כִּי
168 כָל־דֹּרְכֵי גִבּוֹר : תִּקְרַב רַגְלִי לִפְנֶיךָ
169 יְהוָה בְּרִבְרוֹךְ הַבִּינֵנִי : תָּבוֹא חֲדָתִי לִפְנֶיךָ
170 לְאַמְרֶתְךָ הַצִּילֵנִי : תִּפְגַּעַה שְׂפָתַי תְּהַלֶּה כִּי
171 תִּלְמַדְנִי חֶקֶק : תִּפְעַן לִשׁוֹנִי אִמְרֶתְךָ כִּי כָל־
172 מִצֻּתְךָ צְדָקָה : תִּהְיֶינָה לְעֹרְנִי כִּי פִּסְיוֹתַי
173 תִּבְרֹתַי : תִּאֲבֹתִי לְשִׁשְׁעֶתְךָ יְהוָה וְחֹרֶקֶת
174 תִּשְׁעֲשְׂעִי : תִּהְיֶינָה גִפְשִׁי וְיִתְהַלֵּלְךָ וּמִשְׁפָּחָתְךָ
175 יִשְׂרָאֵל : תִּפְעִיתִי כְּשֶׁה אֲבִיר בְּקֶשֶׁת עֲבַדְךָ כִּי
176 מִצֻּתְךָ לֹא שָׁחֲתִי :

PSAL. CXX. קכ

1 שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֶל־יְהוָה בְּצִרְתָּה לִי קָרָאתִי וַיַּעֲנֵנִי :
2 יְהוָה הַצִּילָה גִפְשִׁי מִשְׁפַּת־שָׂרָף מִלְּשׁוֹן רַמִּיָּה :
3 מִדִּיחָתִי לָהּ וּמִדִּיחָתִי לָהּ לְשׁוֹן רַמִּיָּה : חֲצִי
4 גִבּוֹר שְׂנוּגִים עִם גִּחְלִי רַחֲמִים : אוֹהֵלִי כִי־
5 גִּרְתִּי מִשָּׁף שִׁכְנִיתִי עִם־אֲהֵלִי קָדֵר : רַבָּה
6 שִׁכְנָה לָּהּ נִפְשִׁי עִם שׁוֹנֵם שְׁלוֹם : אֲנִי־שְׁלוֹם
7 וְכִי אֲדַבֵּר הָפִיחַ לְמִלְחָמָה :

PSAL. CXXI. קכא

1 שִׁיר לְמַעֲלוֹת אֲשָׁא עֵינֵי אֶל־הַהָרִים מֵאֵין יְבוּא
2 עֲזָרִי עֲזָרִי מֵעַם יְהוָה עֲשִׂיהָ שְׁמִים וְאָרֶץ :
3 אֶל־יִתְּנָה לְמוֹט רִגְלֵךָ אֶל־נֹגֶם שְׁמֵרָה : הִנֵּה
4 לֹא־נֹגֶם וְלֹא יִשָּׁן שִׁמְרָאֵל : יְהוָה
5 שְׁמֵרָה יְהוָה צִלְּךָ עַל־יַד יְמִינֶךָ : יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ
6 לֹא־יִפְּחֶה וְיָרֵחַ בִּלְלֵה : יְהוָה יִשְׁמָרְךָ מִכָּל־דָּע
7 יִשְׁמָר אֶת־נַפְשְׁךָ : יְהוָה יִשְׁמָר־צִדְקָתְךָ וּבִרְאָה
8 מִעֲפָה וְעַד־עוֹלָם :

PSAL. CXXII. קכב

1 שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד שְׁמַחְתִּי בְּאִמְרִים לִי בֵּית
2 יְהוָה גִּלְגָּל : עֲמֻדוֹת הָיִן רִגְלֵנוּ בְּשִׁעְרֶיךָ
3 יְרוּשָׁלַם : יְרוּשָׁלַם הַבְּנוִיָּה פִּעִיר שְׁחִבְרָה לָהּ
4 יְהוָה : שְׁשֵׁם עַל־שְׂבָשִׁים שְׂבָשִׁיתִי עֲדוֹת

SCHIN.

161 Princes^a have persecuted me without a cause: but my heart standeth in awe of thy word.

162 I rejoice^b at thy word, as one that findeth great spoil.

163 I hate and abhor lying; but thy law do I love.

164 Seven times a day do I praise thee because of thy righteous judgments.

165 Great peace^d have they which love thy law: and γ nothing shall offend them.

166 LORD, I have hoped for thy salvation, and done thy commandments.

167 My soul hath kept thy testimonies; and I love them exceedingly.

168 I have kept thy precepts and thy testimonies: for^f all my ways are before thee.

TAU.

169 Let my cry come near before thee, O LORD: give^k me understanding according to thy word.

170 Let my supplication come before thee: deliver me according to thy word.

171 My lips shall utter praise, when thou hast taught me thy statutes.

172 My tongue shall speak of thy word: for all thy commandments are righteousness.

173 Let thine hand help me: for I have chosen thy precepts.

174 I have longed for thy salvation, O LORD; and thy law is my^k delight.

175 Let my soul live, and it shall praise thee; and let thy judgments help me.

176 I^m have gone astray like a lost sheep: seek thy servant; for I do not forget thy commandments.

PSALM CXX. A Song of Degrees.

INⁿ my distress I cried unto the LORD, and he heard me.

2 Deliver my soul, O LORD, from lying lips, and from a deceitful tongue.

3 δ What shall be given unto thee? or what shall be ζ done unto thee, thou false tongue?

4 η Sharp arrows of the mighty, with coals of juniper.

5 Woe is me that I sojourn in^e Mesech, that I dwell in the tents of^p Kedar!

6 My soul hath long dwelt with him that hateth peace.

7 I am θ for peace: but when I speak, they are for war.

PSALM CXXI. A Song of Degrees.

I κ WILL lift up mine eyes unto the hills, from whence cometh my help.

2 My^q help cometh from the LORD, which made heaven and earth.

3 He^r will not suffer thy foot to be moved: he^t that keepeth thee will not slumber.

4 Behold, he that keepeth Israel shall neither slumber nor sleep.

5 The LORD is thy keeper; the LORD is thy shade^u upon thy right hand.

6 The^v sun shall not smite thee by day, nor the moon by night.

7 The^w LORD shall preserve thee from all evil: he shall preserve thy soul.

3 The LORD shall preserve thy^y going out, and thy coming in, from this time forth, and even for evermore.

PSALM CXXII.

A Song of Degrees of David.

I WAS glad when they said unto me, Let^a us go into the house of the LORD.

2 Our feet shall stand within thy gates, O Jerusalem.

a 1Sa. 24. 11,

17.

26.21.23.

b ver. 111.

c De. 17. 8, 9.

2 Ch. 19. 8.

 β do sit.

d Pr. 3. 2.

Is. 32. 17.

Jno. 14. 27.

Phi. 4. 7.

 γ they shall

have no

stumbling

block,

1 Pe. 2. 8.

1 Jno. 2. 10.

e Ne. 2. 10.

f Ps. 139. 3.

Pr. 5. 21.

g Ps. 121. 1.

h Pr. 2. 6, 7.

Ja. 1. 5.

i Jos. 24. 22.

Pr. 1. 29.

Lu. 10. 42.

k Ps. 1. 2.

l Ex. 15. 1, &c.

m Is. 53. 6.

Lu. 15. 4, &c.

1 Pe. 2. 25.

n Jon. 2. 2.

 δ or, What

shall the

deceitful

tongue

give unto

thee^p or,

what shall

it profit

thee^p ζ added. η or, It is as

the sharp

arrows of

the mighty

man.

o Ge. 10. 2.

p Ge. 25. 13.

 θ or, a man

of peace.

 κ or, Shall I

lift up

mine eyes

to the hills?

whence

should my

help come?

Je. 3. 23.

q Hos. 13. 9.

 λ wicked-

ness.

r Is. 14. 5, 6.

s 1 Sa. 2. 9.

Pr. 3. 25, 26.

t Is. 27. 3.

u Is. 25. 4.

v Is. 49. 10.

Re. 7. 16.

w Ga. 6. 16.

x 2 Ti. 4. 18.

y De. 28. 6.

Pr. 2. 8.

 μ returned

the re-

turning.

z Ps. 53. 6.

85. 1.

 ν magnified

to do with

them.

a Is. 2. 2, 3.

Je. 50. 5.

Zec. 8. 21.

3 Jerusalem is builded as a city that is compact together:

4 Whither the tribes go up, the tribes of the LORD, unto the testimony of Israel, to give thanks unto the name of the LORD.

5 For^e there β are set thrones of judgment, the thrones of the house of David.

6 Pray for the peace of Jerusalem: they shall prosper that love thee.

7 Peace be within thy walls, and prosperity within thy palaces.

8 For my brethren and companions' sakes, I will now say, Peace be within thee.

9 Because of the house of the LORD our God I will seek^e thy good.

PSALM CXXIII.

A Song of Degrees.

UNTO thee^f lift I up mine eyes, O thou that dwellest in the heavens.

2 Behold, as the eyes of servants look unto the hand of their masters, and as the eyes of a maiden unto the hand of her mistress; so our eyes wait upon the LORD our God, until that he have mercy upon us.

3 Have mercy upon us, O LORD, have mercy upon us: for we are exceedingly filled with contempt.

4 Our soul is exceedingly filled with the scorning of those that are at ease, and with the contempt of the proud.

PSALM CXXIV.

A Song of Degrees of David.

IF^l it had not been the LORD who was on our side, now may Israel say;

2 If it had not been the LORD who was on our side, when men rose up against us;

3 Then they had swallowed us up quick, when their wrath was kindled against us:

4 Then the waters had overwhelmed us, the stream had gone over our soul:

5 Then the proud waters had gone over our soul.

6 Blessed be the LORD, who hath not given us as a prey to their teeth.

7 Our soul is escaped as a bird out of the snare of the fowlers: the snare is broken, and we are escaped.

8 Our help is in the name of the LORD, who made heaven and earth.

THEY that trust in the LORD shall be as mount Zion, which cannot be removed, but abideth for ever.

2 As the mountains are round about Jerusalem, so the LORD is round about his people from henceforth even for ever.

3 For the rod of λ the wicked shall not rest^r upon the lot of the righteous; lest the righteous put forth their hands unto iniquity.

4 Do good, O LORD, unto those that be good, and to them that are upright in their hearts.

5 As for such as turn aside unto their crooked ways, the LORD shall lead them forth with the workers of iniquity: but peace^w shall be upon Israel.

PSALM CXXVI.

A Song of Degrees.

WHEN the LORD μ turned^s again the captivity of Zion, we were like them that dream.

2 Then was our mouth filled with laughter, and our tongue with singing: then said they among the heathen, The LORD hath ν done great things for them.

3 The LORD hath done great things for us; whereof we are glad.

4 Turn again our captivity, O LORD, as the streams in the south.

5 They^b that sow in tears shall reap in *joy*.

6 He that goeth forth and weepeth, bearing *γ* precious seed, shall, doubtless, come again with rejoicing,^a bringing his sheaves *with him*.

PSALM CXXVII.

A Song of Degrees *γ* for Solomon.

EXCEPT ¹ the LORD build the house, they labour in vain ² that build it; except the LORD keep the city, the watchman waketh *but* in vain.

2 It is vain for you to rise up early, to sit up late, to eat^k the bread of sorrows: for so he giveth his beloved sleep.

3 Lo, children^a are an heritage of the LORD: and the fruit of the womb is his reward.

4 As arrows are in the hand of a mighty man; so are children of the youth.

5 Happy is the man that hath *μ* his quiver full of them: they shall not be ashamed, but they shall *ν*speak with the enemies in the ¹ gate.

PSALM CXXVIII.

A Song of Degrees.

BLESSED^m is every one that feareth the LORD; that walketh in his ways.

2 For^a thou shalt eat the labour of thine hands: happy shalt thou be, and it shall be well with thee.

3 Thy wife^a shall be as a fruitful vine by the sides of thine house: thy children like olive-plants^r round about thy table.

4 Behold, that thus shall the man be blessed that feareth the LORD.

5 The LORD shall bless thee out² of Zion: and thou shalt see the good of Jerusalem all the days of thy life.

6 Yea, thou shalt see thy children's children,^v and peace^w upon Israel.

PSALM CXXIX.

A Song of Degrees.

MANY *σ* a time have they afflicted me from^y my youth, may Israel now say:

2 Many a time have they afflicted me from my youth; yet^z they have not prevailed against me.

3 The plowers plowed upon my back; they made long their furrows.

4 The LORD is righteous; he hath cut asunder the cords of the wicked.

5 Let^b them all be confounded and turned back that hate Zion.

6 Let them be as the grass upon the house-tops, which^a withereth afore it groweth up;

7 Wherewith the mower filleth not his hand, nor he that bindeth sheaves, his bosom.

8 Neither do they which go by say, The blessing^g of the LORD be upon you: we bless you in the name of the LORD.

PSALM CXXX.

A Song of Degrees.

OUT of the depths^k have I cried unto thee, O LORD.

2 LORD, hear my voice; let^k thine ears be attentive to the voice of my supplications.

3 If^l thou, LORD, shouldest mark iniquities, O LORD, who shall stand?

4 Butⁿ there is forgiveness with thee, that^o thou mayest be feared.

5 I wait for the LORD, my soul doth wait, and in his word do I hope.

6 My soul waiteth for the LORD more than they that watch for the morning; *ψ* I say, more than they that watch for the morning.

a Ps. 71. 5.

Ro. 8. 24.

He. 10. 35.

b Je. 31. 9. 14.

c Ps. 103. 8.

β or, singing.

d Mat. 1. 21.

γ or, seed

basket.

e Ps. 30. 5.

f walk.

z or, of,

Ps. 72. title.

f 1 Co. 3. 6, 7.

η wonder-

ful,

Job 42. 3.

θ that are

builders of

it in it.

κ my soul.

g Mat. 18. 3.

h Ge. 31. 17, 19

λ from now.

i Ge. 33. 5.

1 Sa. 2. 5.

μ filled his

quiver

with.

k 2 Sa. 7. 1, &c.

ν or, subdue,

Ps. 18. 47,

or, destroy.

l Job 5. 4.

m Ps. 112. 1.

n habita-

tions.

n Is. 3. 10.

o Eze. 19. 10.

p Ps. 122. 1.

q Ps. 99. 5.

r Ps. 144. 12.

s Ps. 78. 61.

t Ps. 134. 3.

u Is. 65. 14.

v Ge. 50. 23.

w Job 42. 16.

x Ps. 125. 5.

a 1 Ki. 8. 25.

ρ belly.

σ or, much.

y Ex. 1. 13, 14.

La. 1. 3.

z Jno. 16. 33.

a Ps. 68. 16.

τ or, surely,

b 1 Co. 16. 22.

c Lu. 1. 53.

d ver. 9.

e Mat. 13. 6,

21.

φ or, candle.

f 2 Ch. 21. 7.

g Ru. 2. 4.

χ even to-

gether.

h La. 3. 55.

Jon. 2. 2.

i Ex. 30. 25, 30.

h 2 Ch. 6. 40.

l Ps. 143. 2.

Ro. 3. 20, 24.

m De. 4. 48.

n Ex. 34. 7.

Da. 9. 9.

Ro. 8. 1.

o Je. 33. 8, 9.

2 Ti. 2. 19.

ψ or, which

watch

unto the

morning.

7 Let Israel hope^a in the LORD: for with the LORD there is mercy, and with him is plenteous^c redemption.

8 And^d he shall redeem Israel from all his iniquities.

PSALM CXXXI.

A Song of Degrees of David.

LORD, my heart is not haughty, nor mine eyes lofty: neither do I *δ* exercise myself in great matters, or in things too *η* high for me.

2 Surely I have behaved and quieted *κ* myself, as a child ⁵ that is weaned of his mother: my soul is even as a weaned child.

3 Let Israel hope in the LORD, *λ* from henceforth and for ever.

PSALM CXXXII.

A Song of Degrees.

LORD, remember David, and all his afflictions;

2 How he swore unto the LORD, and vowed^k unto the mighty God of Jacob;

3 Surely I will not come into the tabernacle of my house, nor go up into my bed;

4 I will not give sleep to mine eyes, or slumber to mine eyelids,

5 Until I find out a place for the LORD, *π* an habitation for the mighty God of Jacob.

6 Lo, we heard of it at Ephratah; we found it in the fields of the wood.

7 We^p will go into his tabernacles; we will worship^q at his footstool.

8 Arise, O LORD, into thy rest; thou and the ark of thy^r strength.

9 Let thy priests be clothed with righteousness; and let thy saints shout^s for joy.

10 For thy servant David's sake turn not away the face of thine anointed.

11 The LORD hath sworn *in* truth unto David, he will not turn from it, Of^t the fruit of thy *ρ* body will I set upon thy throne.

12 If thy children will keep my covenant, and my testimony that I shall teach them, their children shall also sit upon thy throne for evermore.

13 For the LORD hath chosen Zion: he hath desired *ι* for his habitation.

14 This^a is my rest for ever: here will I dwell; for I have desired it.

15 I will *τ* abundantly bless her provision: I will satisfy her poor with^c bread.

16 I^d will also clothe her priests with salvation; and her saints shall shout aloud for joy.

17 There will I make the horn of David to bud: I have ordained a *φ* lamp^f for mine anointed.

18 His enemies will I clothe with shame; but upon himself shall his crown flourish

PSALM CXXXIII.

A Song of Degrees of David.

BEHOLD, how good and how pleasant it is for brethren to dwell *χ* together in unity!

2 It is like the precious ointmentⁱ upon the head, that ran down upon the beard, even Aaron's beard; that went down to the skirts of his garments;

3 As the dew of Hermon,^m and as the dew that descended upon the mountains of Zion: for there the LORD commanded the blessing, even life for evermore.

PSALM CXXXIV.

A Song of Degrees.

BEHOLD, bless ye the LORD, all ye servants of the LORD, which by night stand in the house of the LORD.

אֶל־יְהוָה כִּירְעִם־יְהוָה הַחֲסֵד וְהַרְבֵּה עֲמֹ
סְדוּת : יְהוָה יִסְדֶּה אֶת־יִשְׂרָאֵל מִכָּל עֲוֹנוֹתָיו : 8

קלא PSAL. CXXXI.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד יְהוָה : לֹא־גִבַּה לִּי וְלֹא־ו
רַמִּי עֵינַי וְלֹא־הִלָּכְתִּי בְּגִילוֹת וּבְנִפְלְאוֹת
מִמֶּנִּי : אִם־לֹא שִׁוִּיתִי יְדוֹמִמִּי בְּסֹפֶר בְּנִמְלֵ
עַל־אִמּוֹ בְּנִמְלֵ עַל־נַפְשִׁי : יַחַל יִשְׂרָאֵל אֶל־
יְהוָה מַעֲפָה וְעַד־שֹׁלֶם :

קלב PSAL. CXXXII.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת וְכוּר־יְהוָה לְדָוִד אֶת־כָּל־
עֲוֹנוֹתָיו : אֲשֶׁר נִשְׁפַּע לְיְהוָה נִדָּר לֹא־אֲבִיר
יַעֲקֹב : אִם־אֵבֶה בְּאֵהֶל בֵּיתִי אִם־אֶעֱלֶה עַל־
עֵרֶשׁ יִצְחָק : אִם־אֶרְאֶה שְׁנֵת לַעֲיָן לְעַפְצִי
תִּנְחַמְכָּה : עַד־אֲמַצָּא מָקוֹם לַיהוָה מִשְׁכָּנֹת
לֹא־אֲבִיר יַעֲקֹב : הִנֵּה שָׁמַעְתָּה בְּאֶפְרַתָּה מִצְאֹתָ
בְּשִׁדְר־יִשָּׁר : בְּנֹאֶה לְמִשְׁפַּנְתּוֹ לְשִׁפְחוֹת לְדָוִד
בְּגִלּוֹ : קוֹמֵה יְהוָה לְמִנְחֹתָהּ אֶתָּה וְאַרְצוֹ
עֲדָה : כְּהִנֵּה יִלְשֹׁד־צֶדֶק וְחִסְדֶּךָ יִרְנֶנּוּ :
בַּעֲבוּר דָּוִד עֲבַדְךָ אֶל־תִּשָּׁב פָּנַי מִשְׁחָךְ :
נִשְׁפַּע־יְהוָה לְדָוִד אִמָּה לֹא־יָשׁוּב מִמֶּנֶּה מִשְׁפָּר
בְּמִסְכָּה אֲשִׁית לְכַסְאֶךָ : אִם־יִשְׁמְרוּ בְּנֵיךָ
בְּרִיתִי וְעֲדוּתִי זֹאת אֶלְמָסִם גַּם־בְּנֵיהֶם עֲדִיעַד
יִשָּׁבוּ לְכַסְאֶךָ : כִּי־בִתְר יְהוָה בְּצִיּוֹן אֵלֶּה
לְמַשְׁבֵּב לוֹ : זֹאת־מִזְבְּחִי עֲדִיעַד כֹּה אֲשִׁב
כִּי אֹהֵלִי : צִדִּיךָ בְּרַךְ אֲבִינִיָּה אֲשִׁבֶּנּוּ
לָהֶם : וְכֹהֲנִיךָ אֲלַבֵּשׁ יִשַׁע חֲסִידֶיךָ בְּרֹן
יִרְנֶנּוּ : שֵׁם אֲצַמִּיחַ סֶדֶן לְדָוִד עַד־כִּתִּי יָד
לְמִשְׁחִי : אֹהֲבָיו אֲלַבֵּשׁ בִּשְׁתׁי וְעֲלִיוֹ
יִצִּיץ כְּוֹד :

קלג PSAL. CXXXIII.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד הִנֵּה מִה־שָׁוֶב וּמִה־נָּעִים
שֹׁבֵת אֲתִים גַּם־יְהוָה : בְּשֹׁמֵן הַשָּׁוֶב יַעֲלֶה
הָרֹאשׁ יָד עַל־הֶהָרִם וְקָרְאֶהֶן שִׁירָה עַל־פִּי
מִדּוֹתָיו : כָּסֵל חֲדָמוֹן שִׁירָה עַל־הֶהָרִם צִיּוֹן כִּי
שֵׁם יְצִתָּה יְהוָה אֶת־הַבְּרָכָה לְיָמִים עַד־הָעוֹלָם :

קלד PSAL. CXXXIV.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הַגָּדֹל בְּרַנִּי אֶת־יְהוָה כָּל־עַבְדֵּי

שְׂמִיכִים : שׁוֹבֵה יְהוָה אֶת־שְׁנוֹתָיו בְּאִפְקִים
בְּגִבֹּב : הַזְרָעִים בְּרַמְעָה בְּרַנֵּה יִקְצְרוּ : הִלָּךְ
יִלְכֵי וְכִנֵּה נִשְׁאֵר מִשְׁדֵּן־הַדֶּבֶר בְּאֶיבָה בְּרַנֵּה
נִשְׁאֵר אֶל־מִתּוֹ :

קכו PSAL. CXXXVII.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְשֹׁלֹמֹה אִם־יְהוָה : לֹא־יִבְנֶה בֵּית
שָׁוֵא עָמְלוֹ בּוֹנֵנוּ בֹו אִם־יְהוָה לֹא־יִשְׁמְרֵנוּ
שָׁוֵא יִשְׁקֹר שׁוֹמֵר : שָׁוֵא לָכֶם מִשְׁפָּמִי קוֹם
מִמִּירְשֵׁיכָה אֲבִלִי לָחֶם הַעֲצָבִים כִּן יִהְיֶה
לְיָדֵינוּ שָׁנָא : הִנֵּה נִחַלְתָּ יְהוָה בְּגִים שָׁמֶר
פָּנֵי הַבָּטָן : כַּחֲצִים בִּיר־גִּבּוֹר כִּן בְּנֵי הַנְּעוּרִים :
אֲשֶׁר־הִגְבִּיר אֲשֶׁר מָלָא אֶת־אֲשֵׁפָתוֹ מִתָּהָם לֹא־
יָבֹשׁ כִּי־יִדְרֹרוּ אֶת־אֹיְבָיִם בְּשָׁעֵר :

קכז PSAL. CXXXVIII.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֲשֶׁר־כָּל־יָרָא יְהוָה הַהִלָּךְ
בְּדַרְכּוֹ : יָגֵעַ בַּפֶּה כִּי תִאֲכַל אֲשֶׁרֶךְ וּטֹב
לֵךְ : אֲשֶׁר־הִי כָנָפִי כְּפִיךָ בִּירְסָתִי בִּירְסָה
בְּנִיף כְּפִיכִי וְיָתִים כָּבִיד לְשִׁלְחָךְ : הִנֵּה
כִּי־בֹן יִבְרַךְ גִּבֹּר יָרָא יְהוָה : וְיִבְרַכְךָ יְהוָה
מִצִּיּוֹן וְרָאָה בְּטֹב יְרוּשָׁלָּם כָּל־יְמֵי חַיֶּךָ :
וְרָאָה בְּגִים לְבָנֶיךָ שְׁלוֹם עַל־יִשְׂרָאֵל :

קכט PSAL. CXXXIX.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת רַב־ת צִרְיֹנִי מִנְעָרִי יֹאמֶר־נָא
יִשְׂרָאֵל : רַב־ת צִרְיֹנִי מִנְעָרִי גַם־לֹא־יִכָּלֵו
לִי : עַל־פִּי הִרְשׁוּ חֲרָשִׁים הָאֵרִיכוּ לְמַעֲנוֹתָם :
יְהוָה צִדִּיק תִּצְנֶן עֲבוֹת רַשָּׁעִים : יָבֹשׁ וַיִּסָּנוּ
אֲחֹר־כָּל שְׁנֵי צִיּוֹן : יְהוָה כְּחָצִיר גִּזְזֹת
שִׁקְרָמָה שִׁלַּח יָבֹשׁ : שָׁלָא מָלָא כֶּסֶף קוֹצֵר
וְחִצָּנוּ מַעֲמָר : וְלֹא אֲמִירֵי הַעֲבָרִים בְּרַפְר־
יְהוָה אֲלִיכֶם בְּרַנִּי אֶתְכֶם בְּשֵׁם יְהוָה :

קל PSAL. CXXX.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת מִנְעַמְמָם קְרֹאתֶךָ יְהוָה : אֲדַרְצֶה
שְׁמִיךָ בְּקוֹלִי תִהְיֶה אֹזְנֶךָ כְּשֹׁבוֹת לִקְוֹל
תַּחֲנוּנִי : אִם־עֲוֹנוֹת תִּשְׁמְרֶנּוּ אֲדֹנָיִם כִּי־יַעֲמֹד :
כִּי־עֲמָךְ הַסִּלִּיתָ לְמַעַן תִּפְרָא : קוֹנֵי יְהוָה
קוֹתָה נִשְׁפָּץ וְלִדְבָרוֹ הוֹחֵלְתִּי : נִשְׁפָּץ לֹאֲדַעַנִּי
מִשְׁמֹרִים לְצָקָר שְׂמֹרִים לְצָקָר : יַחַל יִשְׂרָאֵל

הַיָּהוָה וְכֹכְבֵּים לְמִשְׁלוֹת בְּלֵילָה כִּי לְעוֹלָם
 חֲסֹדוֹ : לְמִפְנֵי מִצְרִים בְּכֹכְבֵיהֶם כִּי לְעוֹלָם
 חֲסֹדוֹ : וַיּוֹצֵא יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם כִּי לְעוֹלָם
 חֲסֹדוֹ : בְּיַד חֲזָקָה וּבְיָרֹעַ נִשְׁוָה כִּי לְעוֹלָם
 חֲסֹדוֹ : לְגֹן יִסְחֹף לְגֹרִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֹדוֹ :
 וַהֲעֲבִיר יִשְׂרָאֵל בְּחֹבוֹ כִּי לְעוֹלָם חֲסֹדוֹ :
 וַיַּעַר פְּרִעָה וַחֲזָלוֹ בֵּים-סוּף כִּי לְעוֹלָם
 חֲסֹדוֹ : לְמִלְחָה עָמוּ בַּמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם
 חֲסֹדוֹ : לְמִפְנֵי מַלְכִּים בָּלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֹדוֹ :
 וַיִּדְוָה מַלְכִּים אֲדִירִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֹדוֹ :
 לְסִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֲמֹרִי כִי לְעוֹלָם חֲסֹדוֹ :
 וַיַּעַר מֶלֶךְ הַבָּשָׁן כִּי לְעוֹלָם חֲסֹדוֹ : וַיִּתֵּן
 אֲרָצָם לְנַחֲלָה כִּי לְעוֹלָם חֲסֹדוֹ : נַחֲלָה
 לְיִשְׂרָאֵל עֲבָדָיו כִּי לְעוֹלָם חֲסֹדוֹ : שִׁבְשִׁבְסֵלָה
 זָכַר לָנוּ כִּי לְעוֹלָם חֲסֹדוֹ : וַיִּפְרָקֵנוּ מִצְרֵינוּ
 כִּי לְעוֹלָם חֲסֹדוֹ : נָתַן לָחֶם לְכָל-בָּשָׂר כִּי
 לְעוֹלָם חֲסֹדוֹ : הוֹדוּ לֵאלֹהֵי הַשָּׁמַיִם כִּי
 לְעוֹלָם חֲסֹדוֹ :

יְהוָה הַעֲמִידִים בְּבֵית יְהוָה בְּלֵילוֹת : שֹׁאֵר
 יִרְבֶּם קִדְשׁ וְגִבּוֹרֵי אֶת-יְהוָה : יִבְרַךְ יְהוָה
 מִצִּיּוֹן עֲשֵׂה שְׁמִים וְאָרֶץ :

PSAL. CXXXV. קלח

הַלְלוּ יְהוָה אֶת-שֵׁם יְהוָה הַלְלוּ עַבְדֵי יְהוָה :
 שֹׁעֲמִידִים בְּבֵית יְהוָה בְּחִצְרוֹת בֵּית אֱלֹהֵינוּ :
 הַלְלוּ יְהוָה בִּי-טוֹב יְהוָה וּמְרוֹ לְשִׁמּוֹ כִּי נַעֲשֶׂה :
 כִּי-יַעֲבֹד בְּחֹר לוֹ יְהוָה יִשְׂרָאֵל לִסְגָּלָתוֹ : כִּי אֲנִי
 יְדַעְתִּי כִּי-גִדּוֹל יְהוָה וְאֵדֵינוּ מִכָּל-אֱלֹהִים :
 כָּל אֲשֶׁר-הִפְעָן יְהוָה עָשָׂה בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ
 בְּיָמִים וּכְל-הַהֲמוֹת : מַעֲלָה נִשְׁאִים מַעֲלָה
 הָאָרֶץ בְּרָקִים לְפָשֵׁר עָשָׂה מִצָּא רִחַ
 מִמְּצֻרָתָיו : שִׁהֲפֵה בְּכֹרֵי מִצְרַיִם מֵאֲדָם עַד-
 בַּחֲמָה : שָׁלַח יְאִתוֹת וּמִסְפִּים בְּתֹכָכִי מִצְרַיִם
 בְּפִרְעֹה וּבְכָל-עַבְדָּיו : שִׁהֲפֵה גֹזִים רַבִּים וְהִגֵּ
 מַלְכִּים עֲצוּמִים : לְסִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֲמֹרִי וַיַּעַר
 מֶלֶךְ הַבָּשָׁן וְכָל מִמְלָכֹת כְּנָעַן : וַיִּתֵּן אֲרָצָם
 לְנַחֲלָה לְנַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עָמוּ : יְהוָה שָׁמַר לְעוֹלָם
 יְהוָה וְכִרְתָּ לְדֹרֹתָיו : כִּי-יִתֵּן יְהוָה עָמוּ וְעַל-
 עַבְדָּיו יִתְהַדָּם : עֲצֵבֵי הַגִּזְּמִים כִּסְף וְהַדָּב מַעֲשֵׂה
 יָדֵי אָדָם : פֶּה לָחֶם וְלֹא יִדְבְּרוּ עֲצִים לָחֶם
 וְלֹא יֵרָאִי : אֲנָשִׁים לָחֶם וְלֹא יִצְאוּ אֶף אִידִישׁ
 רִחַ בְּפִיהֶם : בְּמֹתָם יִהְיוּ עֲשִׂיהֶם כָּל אֲשֶׁר
 בְּיָד בָּהֶם : בֵּית יִשְׂרָאֵל בָּרַכְוֹ אֶת-יְהוָה בֵּית
 אֱלֹהֵינוּ בָּרַכְוֹ אֶת-יְהוָה : בֵּית הַלְלוּ בָּרַכְוֹ אֶת-
 יְהוָה יֵרָאִי יְהוָה בָּרַכְוֹ אֶת-יְהוָה : בָּרוּךְ יְהוָה
 מִצִּיּוֹן שִׁמְךָ יִרְשָׁלָיִם הַלְלוּ יְהוָה

PSAL. CXXXVII. קל

עַל-מְדִירוֹתֵינוּ בָּבֶל שָׁמַיִם יִשְׁבְּנוּ בָּם-בְּכֹכְבֵינוּ בְּזִכְרֵנוּ
 אֶת-צִיּוֹן : עַל-עַרְבִים בְּתוֹכָהּ תִּלְוֵנוּ בְּזִכְרוֹתֵינוּ :
 כִּי שָׁמַיִם שְׁאֵלֵנוּ שׁוֹבֵנוּ דְּבָרֵינוּ שִׁיר וְתוֹלְלֵנוּ
 שִׁמְחָה שִׁירֵינוּ לָנוּ מִשִּׁיר צִיּוֹן : אֵיךְ נִשְׁרִי אֶת-
 שִׁיר-יְהוָה עַל אֲדָמַת נָגַר : אִם-אֲשַׁבְּחָהּ
 יִרְשָׁלָיִם הַשְׁפִּיד מִיּוֹנִי : תִּדְבֹּק לְשׁוֹנִי לְחַפִּי
 אִם-לֹא אֲדַבְּרֵנִי אִם-לֹא אֲעַלֶּה אֶת-יִרְשָׁלָיִם
 עַל רֹאשׁ שְׂמֹחָתִי : זָכַר יְהוָה לְגִבֵּי אֲדָם
 אֵל יוֹם יִרְשָׁלָיִם הָאֲמֹרִים עָרוֹ עָרוֹ עַד הַיּוֹם
 בָּהּ : בְּתִבְלֵי הַשְׁדּוּדָה אֲשֶׁר יִשְׁלַם לָךְ
 אֶת-מִלְחָתְךָ שְׂבִמְלֶתָ לָנוּ : אֲשֶׁר־יִשְׁאֲחֹוּ וְנִפְעַן
 אֶת-עֹלְלֶיךָ אֶל-הַסֶּלַע :

PSAL. CXXXVI. קל

הוֹדוּ לַיהוָה בִּי-טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסֹדוֹ : הוֹדוּ
 לֵאלֹהֵי הָאֱלֹהִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֹדוֹ : הוֹדוּ לְאֲזִנֵּי
 הָאֲדִירִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֹדוֹ : לְעֲשֵׂה נִפְלְאוֹת
 בְּדִלּוֹת לְבָדוּ כִּי לְעוֹלָם חֲסֹדוֹ : לְעֲשֵׂה הַשְׁמִים
 בְּחִבְיָהּ כִּי לְעוֹלָם חֲסֹדוֹ : לְרוֹקַע הָאָרֶץ עַל-
 הַמַּיִם כִּי לְעוֹלָם חֲסֹדוֹ : לְעֲשֵׂה אוֹרִים
 בְּדִלּוֹת כִּי לְעוֹלָם חֲסֹדוֹ : אֶת-הַשָּׁמֶשׁ
 לְמִשְׁמֶלֶת בָּיוֹם כִּי לְעוֹלָם חֲסֹדוֹ : אֶת-

PSAL. CXXXVIII. קלח

לְדוֹר אֶחָד בְּכָל-לַיְלָה בְּגֵר אֱלֹהִים אֲמוּרָה
 אֲשַׁבְּחָהּ : אֶל-הַיָּבֵל קִדְשִׁי וְאוֹדָה אֶת-שִׁמְךָ
 עַל-חֲסִדְּךָ וְעַל-אֲמָרְךָ כִּי-הִגְדַּלְתָּ עַל-כָּל-שִׁמְךָ
 אֲמָרְךָ : בָּיוֹם קָרָאתִי וּפְעַנֵּנִי מִתְּרוֹמְתִי בְּנִפְתָּי
 עוֹ : יְהוָה יְהוָה כָּל-מִלְכֵי-אָרֶץ כִּי שִׁמְעֵה

2 Lift^a up your hands in β the sanctuary, and bless the LORD.

3 The LORD, that made heaven and earth, bless thee out of Zion.

PSALM CXXXV.

PRaise ye the LORD. Praise^e ye the name of the LORD; praise *him*, O ye servants of the LORD.

2 Ye^e that stand in the house of the LORD, in the courts of the house of our God,

3 Praise the LORD; for the LORD *is* good: sing praises unto his name; for *it* *is* pleasant.

4 For^e the LORD hath chosen Jacob unto himself, and Israel for his peculiar treasure.

5 For I know that the LORD *is* great, and *that* our Lord *is* above all gods.

6 Whatsoever^e the LORD pleased, *that* did he in heaven, and in earth, in the seas, and all deep places.

7 He^e causeth the vapours to ascend from the ends of the earth: he^e maketh lightnings for the rain; he bringeth the wind out of his treasuries.

8 Who smote^e the first-born of Egypt, δ both of man and beast.

9 Who sent tokens^e and wonders into the midst of thee, O Egypt, upon Pharaoh, and upon all his servants.

10 Who^e smote great nations, and slew mighty kings;

11 Sihon king of the Amorites, and Og king of Bashan, and all the kingdoms of Canaan:

12 And gave^e their land for an heritage, an heritage unto Israel his people.

13 Thy^e name, O LORD, *endureth* for ever; and thy memorial, O LORD, throughout ζ all generations.

14 For^e the LORD will judge his people, and he will repent himself concerning his servants.

15 The^e idols of the heathen are silver and gold, the work of men's hands.

16 They have mouths, but they speak not; eyes have they, but they see not;

17 They have ears, but they hear not; neither is there *any* breath in their mouths.

18 They that make them are like unto them: *so* is every one that trusteth in them.

19 Bless the LORD, O house of Israel: bless the LORD, O house of Aaron:

20 Bless the LORD, O house of Levi: ye that fear the LORD, bless the LORD.

21 Blessed be the LORD out of Zion, which dwelleth at Jerusalem. Praise ye the LORD.

PSALM CXXXVI.

O GIVE thanks unto the LORD; for *he* *is* good: δ for his mercy *endureth* for ever.

2 O give thanks unto the^e God of gods: for his mercy *endureth* for ever.

3 O give thanks to the Lord of lords: for his mercy *endureth* for ever.

4 To him who alone^e doeth great wonders: for his mercy *endureth* for ever.

5 To him that^e by wisdom made the heavens: for his mercy *endureth* for ever.

6 To him that stretched out^e the earth above the waters: for his mercy *endureth* for ever.

7 To him that made great lights: for his mercy *endureth* for ever:

8 The sun σ to rule by day: for his mercy *endureth* for ever:

9 The moon and stars to rule by night: for his mercy *endureth* for ever.

PSALMS.

a 1 Ti. 2. 8.
b Ps. 135. 8, &c
Ex. 12. 29.

β or, holiness,
1 Ch. 16. 29.

c Ps. 145. 1.
Ne. 9. 5.
d Ps. 78. 13.

e Ex. 14. 21, 22
e Ps. 92. 13.

γ shaken off.
f Ps. 147. 1.

g Ex. 19. 5.
De. 7. 6, 7.
1 Pe. 2. 9.

h Ex. 13. 18.
De. 3. 15.
i Ps. 33. 9, 11.

Da. 4. 35.
h De. 29. 7.
l Nu. 21. 21,

23.
m Je. 14. 22.
Zec. 10. 11.

n Je. 10. 13.
o Jos. 12. 1, &c.
p Ex. 12. 29.

δ from man unto,
q Ex. VII. &c.
r De. 32. 36.

Lu. 1. 48.
s Nu. 21. 24.
35.

Ps. 136. 17, &c.
t Ps. 145. 15.
u Jos. 12. 7.

Ps. 44. 1, 3.
78. 55.
v Ex. 3. 15.

ζ to generation and generation.
w De. 32. 36.

x Ps. 115. 4, &c
Is. 44. 12, &c
 η the words of a song.

θ laid us on heaps.
y Ps. 79. 1.

κ land of a stranger.
z Da. 6. 10, 11.

a Ps. 84. 10.
 λ the head of my joy.

μ make bare.
b Is. 13. 1, &c.
Re. 18. 6.

v wasted.
c Ps. 119. 68.
d 1 Ch. 16. 34.

2 Ch. 20. 21.
 π recompenseth unto thee thy deed which thou didst to us.

e De. 10. 17.
Ps. 82. 1.

ρ rock.
f Ps. 72. 18.
g Pr. 3. 19.

h Ge. 1. 9, &c.
Je. 10. 12.
i Is. 42. 21.

σ for the rulings.

10 To^e him that smote Egypt in their first-born: for his mercy *endureth* for ever:

11 And brought out Israel from among them: for his mercy *endureth* for ever:

12 With a strong hand, and with a stretched-out arm: for his mercy *endureth* for ever.

13 To him which divided^e the Red sea into parts: for his mercy *endureth* for ever:

14 And made Israel to pass through the midst of it: for his mercy *endureth* for ever:

15 But γ overthrew Pharaoh and his host in the Red sea: for his mercy *endureth* for ever.

16 To him which led^e his people through the wilderness: for his mercy *endureth* for ever.

17 To him which smote great kings: for his mercy *endureth* for ever:

18 And^e slew famous kings: for his mercy *endureth* for ever:

19 Sihon^e king of the Amorites: for his mercy *endureth* for ever:

20 And Og the king of Bashan: for his mercy *endureth* for ever:

21 And gave^e their land for an heritage: for his mercy *endureth* for ever:

22 Even an heritage unto Israel his servant: for his mercy *endureth* for ever.

23 Who remembered^e us in our low estate: for his mercy *endureth* for ever:

24 And hath redeemed us from our enemies: for his mercy *endureth* for ever.

25 Who^e giveth food to all flesh: for his mercy *endureth* for ever.

26 O give thanks unto the God of heaven: for his mercy *endureth* for ever.

PSALM CXXXVII.

BY the rivers of Babylon there we sat down; yea, we wept, when we remembered Zion.

2 We hanged our harps upon the willows in the midst thereof.

3 For there they that carried us away captive required of us η a song: and they that θ wasted^e us required of us mirth, saying, Sing us one of the songs of Zion.

4 How shall we sing the LORD's song in a κ strange land?

5 If^e I forget thee, O Jerusalem, let my right hand forget *her* cunning.

6 If I do not remember thee, let my tongue cleave to the roof of my mouth; if I prefer^e not Jerusalem above λ my chief joy.

7 Remember, O LORD, the children of Edom in the day of Jerusalem; who said, μ Rase it, rase it, even to the foundation thereof.

8 O daughter of Babylon, who^e art to be ν destroyed; happy shall he be that π rewardeth thee as thou hast served us.

9 Happy shall he be that taketh and dasheth thy little ones against the ρ stones.

PSALM CXXXVIII.

A Psalm of David.

I WILL praise thee with my whole heart; before the gods will I sing praise unto thee.

2 I will worship toward thy holy temple, and praise thy name for thy loving-kindness and for thy truth: for^e thou hast magnified thy word above all thy name.

3 In the day when I cried thou answeredst me, and strengthenedst me *with* strength in my soul.

4 All the kings of the earth shall praise thee, O LORD, when they hear the words of thy mouth.

5 Yea, they shall sing in the ways of the LORD: for great is the glory of the LORD.

6 Though^a the LORD be high, yet hath he respect unto the lowly: but the proud he knoweth afar off.

7 Though^b I walk in the midst of trouble, thou wilt revive me; thou shalt stretch forth thine hand against the wrath of mine enemies, and thy right hand shall save me.

8 The LORD will perfect^d that which concerneth me: thy mercy, O LORD, endureth for ever: forsake not the works of thine own hands.

PSALM CXXXIX.

O To the chief Musician. A Psalm of David. **O** LORD, thou hast searched^f me, and known me.

2 Thou^g knowest my down-sitting and mine up rising; thou^h understandest my thought afar off.

3 Thouⁱ compassest my path, and my lying down, and art acquainted with all my ways.

4 For there is not a word in my tongue, but, lo, O LORD, thou^j knowest it altogether.

5 Thou hast beset me behind and before, and laid thine hand upon me.

6 Such knowledge is too wonderful for me; it is high, I cannot attain unto it.

7 Whither^k shall I go from thy Spirit? or whither shall I flee from thy presence?

8 If^l I ascend up into heaven, thou art there: if I make my bed in hell,ⁿ behold, thou art there.

9 If I take the wings of the morning, and dwell in the uttermost parts of the sea;

10 Even there shall thy hand lead me, and thy right hand shall hold me.

11 If I say, Surely the darkness shall cover me: even the night shall be light about me.

12 Yea, the darkness^o hideth not from thee: but the night shineth as the day: the darkness and the light are both alike to thee.

13 For thou hast possessed my reins: thou hast covered me in my mother's womb.

14 I will praise thee; for I am fearfully and wonderfully made: marvellous are thy works: and that my soul knoweth^p a right well.

15 My substance was not hid from thee, when^q I was made in secret, and curiously wrought in the lowest parts of the earth.

16 Thine eyes did see my substance, yet being imperfect; and in thy book^r all my members were written, which in continuance were fashioned, when as yet there was none of them.

17 How precious also are thy thoughts unto me, O God! how great^s is the sum of them!

18 If I should count them, they are more in number than the sand: when I awake, I am still with thee.

19 Surely thou wilt slay the wicked, O God: depart from me, therefore, ye bloody men.

20 For they speak against thee wickedly, and thine enemies take thy name in vain.

21 Do^t not I hate them, O LORD, that hate thee? and am not I grieved with those that rise up against thee?

22 I hate them with perfect hatred; I count them mine enemies.

23 Search me, O God, and know my heart; try me, and know my thoughts;

24 And see if there be any^u wicked way in me, and lead me in the way everlasting.

PSALMS.

a Is. 57. 15.

b 66. 1, 2.

c 1 Pe. 5. 5.

d *man of violence.*

e Mi. 7. 8, 9.

f Ro. 3. 13.

g Phi. 1. 6.

h 1 Th. 5. 24.

i Je. 18. 22.

j Je. 17. 10.

k Re. 2. 23.

l 2 Ki. 6. 12.

m 19. 27.

n Mat. 9. 4.

o Jn. 2. 24, 25.

p or, winnowest.

q He. 4. 13.

r or, let them not be exalted.

s Je. 23. 24.

t Jon. 1. 3.

u Ps. 11. 6.

v Am. 9. 2, 4.

w Job 26. 6.

x Pr. 15. 11.

y a man of tongue, or, an evil speaker, a wicked man of violence, be established in the earth: let him be hunted to his overthrow.

z 1 Ki. 8. 45.

aa darkeneth.

ab Da. 2. 22.

ac as is the darkness, so is the light.

ad directed.

ae Re. 5. 8.

af greatly.

ag or, strength or, body.

ah Job 10. 3, 9.

ai Pr. 23. 6.

aj all of them

ak or, what days they should be fashioned.

al or, kindly.

am & reprove me: let not their precious oil break my head.

an Ps. 40. 5.

ao 2 Sa. 23. 1.

ap make.

aq bare.

ar 2 Ch. 19. 2.

as Pr. 13. 14.

at pass over.

au or, Apsalm of David giving instruction.

av way of pain, or, grief.

aw 1 Ch. 4. 10.

ax 1 Sa. 22. 1.

PSALM CXLI.

To the chief Musician. A Psalm of David. **D**ELIVER me, O LORD, from the evil man: preserve me from the violent man; 2 Which imagine mischiefs in their heart: continually are they gathered together for war.

3 They have sharpened their tongues like a serpent; adders' poison^a is under their lips. Selah.

4 Keep me, O LORD, from the hands of the wicked; preserve me from the violent man; who have purposed to overthrow my goings.

5 The proud have hid a snare^b for me, and cords: they have spread a net by the wayside: they have set gins for me. Selah.

6 I said unto the LORD, Thou art my God: hear the voice of my supplications, O LORD.

7 O God the Lord, the strength of my salvation; thou hast covered my head in the day of battle.

8 Grant not, O LORD, the desires of the wicked; further not his wicked device, lest they exalt themselves. Selah.

9 As for the head of those that compass me about, let the mischief of their own lips cover them.

10 Let^c burning coals fall upon them: let them be cast into the fire; into deep pits, that they rise not up again.

11 Let not^d an evil speaker be established in the earth: evil shall hunt the violent man to overthrow him.

12 I^e know that the LORD will maintain the cause of the afflicted, and the right of the poor.

13 Surely the righteous shall give thanks unto thy name: the upright shall dwell in thy presence.

PSALM CXLI. A Psalm of David. **L**ORD, I cry unto thee: make haste unto me; give ear unto my voice, when I cry unto thee.

2 Let my prayer be^f set forth before thee as incense,^g and the lifting up of my hands as the evening sacrifice.

3 Set a watch, O LORD, before my mouth: keep the door of my lips.

4 Incline not my heart to any evil thing, to practise wicked works with men that work iniquity: and^h let me not eat of their dainties.

5 Let the righteous smite me; *pit shall be a kindness:* and let him reprove me; *it shall be an excellent oil, which shall not break my head:* for yet my prayer also shall be in their calamities.

6 When their judges are overthrown in stony places, they shall hear my words; for they areⁱ sweet.

7 Our bones are scattered at the grave's mouth, as when one cutteth and cleaveth wood upon the earth.

8 But mine eyes are unto thee, O God the Lord: in thee is my trust, leave not my soul^j destitute.

9 Keep me from the snares^k which they have laid for me, and the gins of the workers of iniquity.

10 Let the wicked fall into their own nets, whilst that I withal^l escape.

PSALM CXLI.

Maschil^m of David; a Prayer when he was in the cave.ⁿ

I CRIED unto the LORD with my voice; with my voice unto the LORD did I make my supplication.

לִמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד : חֲלַצְנִי יְהוָה מֵאֲדָם רָע 1
מֵאִישׁ חֲמִסִּים תִּנְצְרֵנִי : אֲשֶׁר חָשְׁבוּ רַעוֹת 2
בְּלִבִּי כִּלְיוֹם יָגִירוּ מִלְחָמוֹת : שִׁנְנִי לְשׁוֹנָם 3
כְּמֹרְכָחַשׁ חֲמַת עֲשׂוֹב תַּחַת שִׁפְתֵימוֹ כֹּלֵה : 4
שְׁמִרְנִי יְהוָה מִיַּד רָשָׁע מֵאִישׁ חֲמִסִּים 5
תִּנְצְרֵנִי אֲשֶׁר חָשְׁבוּ לְדַחוֹת פְּעָמִי : מִכְּמוֹ 6
גֵּאִים פָּח לִי וּבְהִלִּים פָּרַשְׁנוּ רַגְשִׁי לִדְ מַעְגָּל 7
מִקְטָשִׁים שְׁתַּרְתִּי כֹלֵה : אֲכַנְתִּי לַיהוָה אֱלֹהֵי אִמִּי 7
הֶאֱזִינָה יְהוָה קוֹל תַּחֲנוּנִי : יְהוָה אֲדֹנִי עֹ 8
וְשׁוֹעֲתִי סְפֹחָה לְרֹאשִׁי בְּיוֹם נָשָׁק : אֶל־תִּהְיֶנּוּ 9
יְהוָה מֵאֲמוֹי רָשָׁע וּמְקֹו אֶל־תִּפְסַח יְרוּמוֹ סֶלָה : 10
רֹאשׁ מִסְכָּו עֲמַל שִׁפְתֵימוֹ יִכְסּוּמוֹ : יָמִינוֹ 10
עֲלֵיהֶם גְּדָלִים בָּאֵשׁ יִפְלֹם בְּמַהֲמֹוֹת בֹּל 11
יְקוּמוּ : אִישׁ לְשׁוֹן בִּלְיוֹן בְּאֶרֶץ אִישׁ־חֲמִס 11
רַע יִצְרְנוֹ לְמַדְחַת : יְדַעַת בְּיָרֵעַשָׁה יְהוָה 12
הֵן עֲנִי מִשִּׁפְטֵי אֲבִינִים : אֶךְ צַדִּיקִים יִוְרִי 13
לְשִׁמְךָ יִשְׁבֵּי יִשְׂרָאֵל אֶת־פִּנְקֵה :

PSAL. CXLI. קמא

מִזְמוֹר לְדָוִד יְהוָה קְרָאתִיךָ חֻשָּׁה לִי הֶאֱזִינָה 1
קוֹלִי בְּקִרְאִי־לְךָ : תַּפְּזֵן תַּפְּלִתִּי קִפְזֵן לִפְנֶיךָ 2
מִשְׁתַּת כְּפִי מִנְחַר־עָרֹב : שִׁיתָה יְהוָה שְׁמִירָה 3
לִפִּי נִצְרָה עֲלֵי־הַל שְׁפָתִי : אֶל־חַטֹּא לִבִּי לְדַבֵּר 4
רַע לְהַחֲעֹלֵל עֲלֹתוֹ בְּרָשָׁע אֶת־אִישִׁים פְּעִיל 5
אֲנֹן וּבִל־אֲלֹחִים בְּמִנְעִפֵיהֶם : יְהִלְמֵנִי צַדִּיק 5
חֹסֶד וְיִוְחִינִי שִׁכָּן רֹאשׁ אֲלֵינִי רֹאשִׁי בִי־עוֹד 6
וְתַפְלִיתִי בְּרַעוּתֵיהֶם : נִשְׁמָטוּ בִידִי־סַלַע שִׁפְטֵיהֶם 6
וְשִׁמְעֵי אֲמָרִי כִּן נַעֲמֹו : כְּמוֹ פֶלֶא וּבִקְעָ 7
בְּאֶרֶץ נִסְרוּ עֲצָמֵינוּ לִפִּי שְׁאוֹל : כִּן אֵלֶיךָ 8
יְהוָה אֲדֹנִי עֲנִי בְּכֹה חֲסִיתִי אֶל־תַּעַר נַפְשִׁי : 8
שְׁמִרְנִי מִיַּד פֹּחַ גִּלְשׁוֹ לִי וּבְקִשּׁוֹת פְּעִיל 9
אֲנֹן : יִפְלֹו בְּמִכְמָרֵי רַשָּׁעִים יַחַד אֲנֹנִי 10
עַד־אֲעֹבֹד :

PSAL. CXLII. קמב

מִשְׁכָּל לְדָוִד בְּקִוּיָּו בְּמַעֲתָה תַּסְלָה : קוֹלִי 1

אֶמְרִיקָךְ : וְיִשְׁרִי בְּדַרְכֵי יְהוָה כִּי גָדוֹל כְּבוֹד 5
יְהוָה : כִּירָם יְהוָה וְשִׁפְלִי יִרְאֶה וְנִבְּחָה מִכָּל־חֶק 6
יִידַע : אִם־אֵלֶיךָ בִּקְרָב צָרָה תִּחְיֶנִּי עַל־אֶפֶס 7
אֲבִי תִשְׁלַח יָדָךְ וְחָשִׁיעֵנִי יְמִינְךָ : יְהוָה 8
יִקְרֹא בְּעֵדִי יְהוָה חֲסִדְךָ לְעוֹלָם מַעֲשֵׂי יְדָךְ
אֶל־הַקֶּרֶךְ :

PSAL. CXXXIX. קלש

לִמְנַצֵּחַ לְדָוִד מִזְמוֹר יְהוָה חֲתַרְתִּי וְתַדַּע 1
אִמִּי יְדַעַת שִׁבְתִּי וְקוּמִי בְּנִתָּה לְרַעִי מִרְחֹק : 2
אֲדֹנִי וּרְבִיעִי זָרִית וְכָל־דַּרְכֵי הַסִּפְתָּה : כִּי אֲנִי 3
מֵלֶה בְּלִשְׁוֹן הֵן יְהוָה יְדַעַת כֹּלֵה : אַחֲזֹר 4
וְקָדַם צָרָתִי וְתַשֵּׁת עָלַי כַּפְכָּה : פֶּלֶאֲיָה יַדַּעַת 6
מִכְּמִי נִשְׁבָּה לֹא־אֲכִיל לֶחֶם : אִמִּי אֵלֶיךָ מִרִּיקָה 7
וְאִמִּי מִפְּנֵיךְ אֲבָרָה : אִם־אִסְפֵּן שְׁמִים שָׁם 8
אִמִּי וְאִמִּי עֵשָׂה שְׁאוֹל הַקֶּרֶךְ : אֲשָׁא בְּנִפְשִׁי־חֹר 9
אֲשִׁפְּכָה בְּאֶהֱרֹת יָם : בַּסִּשִּׁם יְדָךְ תַּנְחֵנִי 10
וְתִנְחֵנִי יְמִינְךָ : וְאִמִּי אֶת־חֲשֵׁךְ יִשְׁוֹפְנִי 11
וְלִילָה אֲזֹר בְּעָדֵנִי : בַּסִּחֲשֵׁף לֹא־יִחְשֵׁךְ מִפְּנֵיךְ 12
וְלִילָה כִּיֹּם יִצֹר פְּחִישִׁיכָה פְּאוֹרָה : בִּירֵאִמָּה 13
קִנְיַת כִּלְתִּי חֲסִדִּי בְּבִטָּן אִמִּי : אֲוֹדָה עַל־כֵּן 14
נִזְרָאוֹת נִפְלִיתִי בְּגִלְתִּים מַעֲשֵׂיךָ וְנִפְשִׁי יַדַּעַת 15
מֵאֹד : לֹא־נִכְחַד עֲצָמִי מִפְּנֵיךְ אֲשֶׁר־עֲשִׂיתִי 15
בְּסֶחַר רִמְיָתִי בְּתַחֲתִיּוֹת אֶרֶץ : נִלְמִי רִאִי עֵלֶיךָ 16
וְעִל־סִפְּךָ כֹּלֵם יִתְּבוּ יָמִים יִצְרוּ וְלֹא אֲחַד 17
בָּהֶם : וְלִי מִדֶּ־הֶקְרִי רַעֲךָ אֵל מֶה עֲצָמֹו 17
רִאשִׁיָּהֶם : אֲסַרְם מִחֹל יִרְבֹּן הִקִּיצְתִּי וְעוֹרִי 18
נִפְקָה : אִם־תִּקְשֹׁל אֲלוֹהִי רָשָׁע וְאֲנִשִּׁי רָמִים 19
סוֹרֵי מִי : אֲשֶׁר וְכִמְרָה לְמוֹפֶתה נִשְׁאוֹ לְשׁוֹא 20
עֵרֶךְ : הֲלוֹא־מִשְׁנֵאֶיךָ יְהוָה אֲשָׁא וְתַחֲקוּמִיךָ 21
אֲתַחֲקוּשׁ : הַכִּלִּית שִׁנְאָה שִׁנְאִים לְאֹיְבִים 22
הִיִּי לִי : חֲקֵרְנִי אֵל יַדַּע לִבִּי בְּחֻנִּי וְדַע 23
שְׂרַפְשִׁי : וִירְאֵה אִם־יִדְרָךְ עֲצָב־כִּי וְנִחֲנִי 24
בְּדַרְךָ עוֹלָם :

7 בָּרַק וְחִסְיָם שָׁלַח חֲצִצְהָ וְהִמָּם : שָׁלַח דִּידָה
מִפְּרֹם פָּעֵנִי וְהִצִּילֵנִי מִיָּמִים רַבִּים מִיָּד בְּנֵי
8 נָכָר : אֲשֶׁר פִּיהֶם דֶּבַר-שָׁוֵא וְיָמִינָם יָמֵן
9 שָׁקֵר : אֱלֹהִים שִׁיר חָדָשׁ אֲשִׁירָה לָךְ בְּגִבְלֵי
10 עֲשׂוֹר וְאֶמְרָה-לָךְ : הַנֹּתֵן חֲשׂוּעָה לַמַּלְאָכִים
11 הַפּוֹצֵה אֶת-דֹּדֹת עֲבָדָיו מִתּוֹרֵב רָעָה : פָּעֵנִי
וְהִצִּילֵנִי מִיָּד גִּבֵּי-יָכָר אֲשֶׁר פִּיהֶם דֶּבַר-שָׁוֵא
12 וְיָמִנָם יָמֵן שָׁקֵר : אֲשֶׁר בָּנֵנִי בְּנִסְעִים
מִגְדָּלִים בְּנִשְׁעֵיהֶם בְּנוֹתֵנִי כְּנוֹת מִחֲשָׁבוֹת
13 תַּבְּנִית הַיָּקָל : מְזוּנֵי מַלְאִים מְסֻקִּים מִן-אֵל
14 וְנִן צִאוּנֵנִי מֵאִלְפוֹת מִרְבָּבוֹת בְּהוֹצִאתִינִי :
אֱלֹהֵינִי מְסַבִּילִים אֵין פֶּרֶץ וְאֵין יוֹצֵאת וְאֵין
15 צִוְּתָה בְּרַחֲבֵתָי : אֲשֶׁר הָעַם שָׁפְכָה לוֹ אֲשֶׁר־
הָעַם שִׁירָתָה וְאֶלְוִי :

PSAL. CXLV. קמה

1 תַּחֲלֶה לְדֹר אֲרוֹמֶמְךָ אֱלֹהֵי הַמֶּלֶךְ וְאֶבְרָכָה
שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד : בְּכָל יוֹם אֶבְרָכְךָ וְאֶחֱלֶלֶךָ
2 שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד : צִוּוּ יְהוָה וּמְחַלֵּל מְאֹד
3 וְלִגְדָלָהוּ אֵין הָמָר : יוֹר לְדֹר וְשִׁבְחָה מְעֻשָּׂה
4 וְגִבּוֹרֵתֶיהָ יִצְדוּ : הַיּוֹר בְּבוֹר הַיּוֹדָה וְדַבְּרִי
5 בְּפִלְאֲתָהּ אֲשִׁירָה : וְעֲזֹז נִרְאֻתָהּ יֵאֱמָרוּ
6 וְגִבּוֹרֹתֶיהָ אֶסְפְּרָה : וְנָרַב רִב־סוּבָהּ וְיִצְעֹר
7 וְצִדְקָתָהּ יִבְנֶה : תַּנּוּן וְרִחֹם יְהוָה אֶרֶץ אֲפִים
8 וְגִבּוֹלֶיהָ קֶסֶד : טוֹב יְהוָה לְכָל וְרַחֲמָיו עַל-כָּל
9 מְעֻשָּׂיו : יוֹדָה יְהוָה כָּל-מְעֻשָּׂה וְחִסְדֵּיהָ
10 יִבְרָכְכָה : בְּבוֹר מַלְכוּתָהּ יֵאֱמָרוּ וְגִבּוֹרֹתֶיהָ
11 יִדְבְּרוּ : לְחֹדְעֵי לִבְנֵי הָאָדָם גִּבּוֹרָתוֹ וְכִבוֹד
12 הַיּוֹר מַלְכוּתוֹ : מַלְכוּתָהּ מַלְכוּת כָּל-עֲלָמִים
13 וְקִמְשִׁלָּהּ בְּכָל-דֹּר וָדֹר : סוֹמֵךְ יְהוָה לְכָל-
14 הַנְּפִלִים וְזוֹקֵף לְכָל-הַנְּפֻסִּים : עֵינֵי-כָל אֱלֹהִים
15 יִשְׁפְּרוּ וְאַתָּה נֹתֵן-לָהֶם אֶת-אֲכָלָם בְּעֵת : פֹּתֵחַ
16 אֶת-יְדֶיךָ וּמַשְׁפִּיעַ לְכָל-חַי רָצוֹן : צִדִּיק יְהוָה
17 בְּכָל-דִּרְכּוֹ וְחֹסֵיד בְּכָל-מְעֻשָּׂיו : קְרֹב יְהוָה
18 לְכָל-קְרָאֵיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאָהוּ בְּאֵמֶת : רָצוֹן
19 יִרְאֵיו יַעֲשֶׂה וְאֶת-שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעִים :
20 שׁוֹמֵר יְהוָה אֶת-כָּל-אֲבָיו וְאֶת כָּל-הַרְשָׁעִים
21 יִשְׁמִיד : תִּדְלַת יְהוָה יְדַבֵּר-פִּי וְיִבְרַךְ כָּל-

3 אֶל-יְהוָה אֲעֻק-קוֹלִי אֶל-יְהוָה אֶתְחַנֵּן : אֲשַׁפֵּן
4 לְפָנָיו שִׁירִי צָרָתִי לְפָנָיו אֲנִיד : בְּהַתְּשָׁף־
עָלַי רַחֵם וְאַתָּה יִרְעַם תְּחִיבֵתִי בְּאֶרְצוֹ אֶחֱלֶה
5 טִמְנוֹ פֶּתַח לִי : הַבִּישׁ יָמִין וְרֹאשׁ־וְאִזְלִי
מִכִּיר אֶבֶר מְנוֹס מִפְּנֵי אֵין דֹּרֶשׁ לְנַפְשִׁי :
6 וְעָקַתִּי אֱלֹהִי יְהוָה אֶמְרָתִי אֶתָּה מִחֵסֶי חֲלָלִי
7 בְּאֶרֶץ הַחַיִּים : תִּקְשְׁבֵנִי אֶל-רַחֲמֵי כִּי-דָלֹתִי
8 מְאֹד הִצִּילֵנִי מִיָּדִי כִּי אֲמָצוּ מִפְּנֵי : הִוְצִיאָה
מִמִּסְכָּרִי נַפְשִׁי לְהוֹדוֹת אֶת-שִׁמְךָ בִּי יִתְּרוּ
צִדִּיקִים כִּי תִגְבַּל עָלַי :

PSAL. CXLHI. קמג

1 מִזְמוֹר לְדֹר יְהוָה שִׁמְעַת תַּפְלִיתִי הִאֲנִיכָה אֶל-
2 תַּחֲנוּנִי בְּאִמְתָּתִי לִנְנִי בְּצִדְקָתָהּ : וְאֶל-תִּבְנוֹת
בְּמִשְׁפַּט אֶת-עֲבָדָהּ כִּי לֹא-יִצְדַּק לִפְנֵיהָ כֹּהֵן :
3 כִּי-דָרַף אוֹיֵב נַפְשִׁי וְפָא לְאֶרֶץ חֵיתִי הוֹשִׁיבֵנִי
4 בְּמַחְשָׁלִים בְּמַתִּי עוֹלָם : וְהַתְּשָׁפֶה עָלַי רַחֵם
5 בְּתוֹכִי יִשְׁתַּחֲוֶה לְכִי : וְכֹרֶתִי יָמִים מְקָרִים
6 תִּהְיֶה בְּכָל-פַּעַלָּהּ בְּמַעֲשֵׂה יְדֶיהָ אֲשִׁירָה :
7 פֶּרֶשְׁתִּי יְדֵי אֱלֹהִים נַפְשִׁי בְּאֶרֶץ-עֲפֹה לֶךְ סֶלָה :
8 מִיָּד עֲנִי יְהוָה פִּלְתָה רִחֵם אֶל-תַּסְתֵּר פְּנֵיהָ
9 מִפְּנֵי וְנִמְשָׁלֵתִי עִם-יָדֵי בּוֹר : הַשְׁמִיעֵנִי
בְּלִקְרִי חֲסִדָּהּ כִּי-בָהּ בְּתַחֲתִי הוֹדִיעֵנִי דְרֹךְ-נֵי
9 אֱלֹהִים כִּי-אֱלֹהִים נִשְׁאֵתִי נַפְשִׁי : הִצִּילֵנִי מֵאֵיבִי
10 יְהוָה אֱלֹהִים כִּסְיוֹנִי : לִפְדֹּנִי לַעֲשׂוֹת רִצּוֹנָהּ
כִּי-אַתָּה אֱלֹהֵי רִחֻקָּה טוֹבָה תִּבְחָנִי בְּאֶרֶץ
11 מִישׁוֹר : לִמְעַן-שִׁמְךָ יְהוָה תִּהְיֶה בְּצִדְקָתָהּ
12 תוֹצִיא מִצְרָה נַפְשִׁי : וְבַחֲסִדָּהּ תַּצְמִית אֵיבִי
וְהַאֲבִירָה כָּל-צָרָתִי נַפְשִׁי כִּי אֲנִי עֲבָדָהּ :

PSAL. CXLIV. קמד

1 לְדֹר צִוְּתָה יְהוָה צִוְּתִי הַמִּלְמַד יְדִי לְקַרֵּב
2 אֲצַבְעוֹתִי לְמַלְחָמָה : חֲסִדִּי וּמִצְדֹּתַי מִשְׁבְּנִי
וּמִסְלִטִי-לִי מִיָּד וְכִי חֲסִדִּי הַיּוֹד עִמִּי תַּחֲמוּנִי :
3 יְהוָה מִדֶּאֱדָם וּתְפַדֵּהוּ כִּי-אֲנִישׁ וְהַתְּשָׁבְרָה :
אֲדָם לִתְגַּל דְּמָה לְמִי כָּל עוֹבֵר : יְהוָה
6 הַסִּי-שִׁמְךָ וְחָרָה בְּעֵי הַבָּהִים וְעֵשְׁנוֹ : בָּרַק
תְּנֶה

2 I poured out^a my complaint before him: I shewed before him my trouble.

3 When^b my spirit was overwhelmed within me, then thou knewest my path: in^c the way wherein I walked have they privily laid a snare for me.

4 I γ looked^d on my right hand, and behold, but *there was* no man that would know me: refuge ζ failed me; no man η cared for my soul.

5 I cried unto thee, O LORD: I said, Thou art my refuge,^e and my portion^f in the land of the living.

6 Attend unto my cry; for I am brought very low: deliver me from my persecutors; for they are stronger^h than I.

7 Bring my soul out of prison,ⁱ that I may praise thy name: the righteous shall compass me about; for thou shalt deal bountifully^k with me.

PSALM CXLIII.

A Psalm of David.

HEAR my prayer, O LORD; give ear to my supplications: in thy faithfulness answer me, and in thy righteousness.

2 And enter not^l into judgment with thy servant: for^m in thy sight shall no man living be justified.

3 For the enemy hath persecuted my soul; he hath smitten my life down to the ground: he hath made me to dwell in darkness, as those that have been long dead.

4 Therefore is my spirit overwhelmed within me: my heart within me is desolate.

5 I remember the days of old;^p I meditate on all thy works; I muse on the work of thy hands.

6 I stretch forth my hands unto thee: my soul *thirsteth*^r after thee, as a thirsty land. Selah.

7 Hear me speedily, O LORD; my spirit faileth: hide not thy face from me, π lest I be like unto them that go down into the pit.

8 Cause me to hear thy loving-kindness in the morning;^s for in thee do I trust: cause me to know the way^t wherein I should walk; for I lift up my soul unto thee.

9 Deliver me, O LORD, from mine enemies: I τ flee unto thee to hide me.

10 Teach^w me to do thy will; for thou art my God: thy Spirit is good;^x lead me into the land^y of uprightness.

11 Quicken^z me, O LORD, for thy name's sake; for thy righteousness' sake bring my soul out of trouble.

12 And of thy mercy cut off mine enemies, and destroy all them that afflict my soul: for I am thy servant.

PSALM CXLIV.

A Psalm of David.

BLESSED be the LORD my χ strength,^b which teacheth my hands to ψ war, and my fingers to fight.

2 My γ goodness, and my fortress; my high tower, and my deliverer; my shield, and he in whom I trust; who subdueth my people under me.

3 LORD,^d what is man, that thou takest knowledge of him! or the son of man, that thou makest account of him!

4 Man^e is like to vanity: his days are as a shadow that passeth away.

5 Bow^f thy heavens, O LORD, and come down: touch the mountains, and they shall smoke.

6 Cast forth lightning, and scatter them: shoot out thine arrows, and destroy them.

 β hands.

a Ps. 62. 8.

102, title.

b Ps. 143. 4.

c Ps. 140. 5.

 γ or, look on

the right

hand and

see.

d Ps. 69. 20.

e or, victory.

 ζ perished

from me.

 η sought

after.

e Ps. 46. 1.

f Ps. 73. 26.

La. 3. 24.

g Ps. 128. 3.

h Ro. 8. 33, 37.

i Ps. 146. 7.

Is. 61. 1.

j cut.

k Ps. 13. 6.

119. 17.

l Job 14. 3.

m from kind

to kind.

 λ able to

bear bur-

dens, or,

loaden

with flesh.

n Ps. 130. 3.

Ex. 34. 7.

Job 9. 2, 3.

Ec. 7. 20.

Ro. 3. 20.

Ga. 2. 16.

n De. 33. 29.

o Ps. 89. 15.

p Ps. 77. 5, 11.

 μ of his

greatness

there is no

search.

q Ro. 11. 33.

r Ps. 63. 1.

 ν things, or,

words.

 π or, for I

am become,

Ps. 88. 4.

 ρ it.

s Ps. 30. 5.

t Ps. 73. 24.

u Nu. 14. 18.

 σ great in. τ hide me

with thee.

v Na. 1. 7.

w Mi. 4. 2.

1 Jn. 2. 27.

x Ne. 9. 20.

y Is. 26. 10.

z Hab. 3. 2.

Ep. 2. 1.

 ϕ a kingdom

of all ages.

a Da. 2. 44.

 χ rock,

Ps. 18. 2, 31.

b Is. 45. 24.

 ψ the war. β look unto. γ or, mercy.

c Ps. 104. 28.

d Ps. 8. 4.

 δ or, merci-

ful, or,

bountiful.

e Ps. 39. 5.

f Is. 64. 1.

g Ex. 20. 6.

7 Send thine β hand from above; rid me, and deliver me out of great waters, from the hand of strange children;

8 Whose mouth speaketh vanity, and their right hand is a right hand of falsehood.

9 I will sing a new song unto thee, O God: upon a psaltery, and an instrument of ten strings, will I sing praises unto thee.

10 *It is he* that giveth δ salvation unto kings: who delivereth David his servant from the hurtful sword.

11 Rid me, and deliver me from the hand of strange children, whose mouth speaketh vanity, and their right hand is a right hand of falsehood:

12 That our sons *may be as plants*^s grown up in their youth; that our daughters *may be as corner-stones*, θ polished after the similitude of a palace:

13 That our garners *may be full*, affording all manner of store; that our sheep may bring forth thousands and ten thousands in our streets:

14 That our oxen *may be as strong* to labour: that there be no breaking in, nor going out; that there be no complaining in our streets.

15 Happyⁿ is that people that is in such a case: *yea,*^o happy is that people, whose God is the LORD.

PSALM CXLV.

David's Psalm of Praise.

I WILL extol thee, my God, O King; and I will bless thy name for ever and ever.

2 Every day will I bless thee, and I will praise thy name for ever and ever.

3 Great is the LORD, and greatly to be praised; & μ his greatness is^q unsearchable.

4 One generation shall praise thy works to another, and shall declare thy mighty acts.

5 I will speak of the glorious honour of thy majesty, and of thy wondrous ν works.

6 And men shall speak of the might of thy terrible acts: and I will declare ρ thy greatness.

7 They shall abundantly utter the memory of thy great goodness, and shall sing of thy righteousness.

8 The LORD^u is gracious, and full of compassion; slow to anger, & σ of great mercy.

9 The LORD is good^v to all; and his tender mercies are over all his works.

10 All thy works shall praise thee, O LORD; and thy saints shall bless thee.

11 They shall speak of the glory of thy kingdom, and talk of thy power;

12 To make known to the sons of men his mighty acts, and the glorious majesty of his kingdom.

13 Thy kingdom is ϕ an everlasting^a kingdom, and thy dominion endureth throughout all generations.

14 The LORD upholdeth all that fall, and raiseth up all those that be bowed down.

15 The eyes of all β wait upon thee; and thou givest them their meat in due season.

16 Thou^c openest thine hand, and satisfiest the desire of every living thing.

17 The LORD is righteous in all his ways, and δ holy in all his works.

18 The LORD is high unto all them that call upon him, to all that call upon him in truth.

19 He will fulfil the desire of them that fear him: he also will hear their cry, and will save them.

20 The LORD preserveth all them that love^e him: but all the wicked will he destroy.

21 My mouth shall praise the praise of the LORD;^a and let all flesh bless his holy name for ever and ever.

PSALM CXLVI.

PRASE^β ye the LORD. Praise^δ the LORD, O my soul.

2 While^c I live will I praise the LORD: I will sing praises unto my God while I have any being.

3 Put^o not your trust in princes, nor in the son of man, in whom *there is* no ^δ help.

4 His breath goeth forth, he^f returneth to his earth; in that very day his thoughts perish.

5 Happy *is he* that *hath* the God of Jacob for his help, whose hope *is* in the LORD his God:

6 Whichⁱ made heaven, and earth, the sea, and all that therein *is*; which keepeth truth for ever;

7 Which executeth judgment for the oppressed: which giveth food to the hungry.^j The LORD looseth^m the prisoners:

8 The LORDⁿ openeth the eyes of the blind: the LORD raiseth them^o that are bowed down: the LORD loveth the righteous:

9 The LORD preserveth the strangers; he^p relieveth the fatherless and widow: but the way of the wicked he^q turneth upside down.

10 The LORD shall reign for ever, *even* thy God, O Zion, unto all generations. Praise ye the LORD.

PSALM CXLVII.

PRASE^θ ye the LORD: for *it is*^r good to sing praises unto our God; for *it is* pleasant; and praise is comely.

2 The LORD doth build up Jerusalem; he gathereth together the outcasts^s of Israel.

3 He^t healeth the broken in heart, and bindeth up their ^u wounds.

4 He telleth the number of the stars; he calleth them all by *their* names.

5 Great *is* our Lord, and of great power: ^λhis understanding^x is infinite.

6 The LORD lifteth up the meek: ^yhe casteth the wicked down to the ground.

7 Sing unto the LORD with thanksgiving; sing praise upon the harp unto our God;

8 Who covereth the heaven with clouds, who prepareth rain for the earth, who maketh grass to grow upon the mountains.

9 He giveth to the beast his food, and to the young ravens^z which cry.

10 He delighteth not in the strength of the horse; he taketh not pleasure in the legs of a man.

11 The^α LORD taketh pleasure in them that fear him, in those that hope in his mercy.

12 Praise the LORD, O Jerusalem; praise thy God, O Zion.

13 For he hath strengthened the bars of thy gates; he hath blessed thy children^α within thee.

14 ^ρHe maketh peace in thy borders, and filleth thee with the ^σ finest of the wheat.

15 He^h sendeth forth his commandment upon earth: his word runneth very swiftly.

16 He giveth snow like wool: he scattereth the hoar-frost like ashes.

17 He casteth forth his ice like morsels: who can stand before his cold?

18 He sendeth out his word, and melteth them: he causeth his wind to blow, and the waters flow.

19 He^k sheweth his ^ψ word unto Jacob, his statutes^τ and his judgments unto Israel.

20 He^k hath not dealt so with any na-

a Re. 5. 13.

β Hallelu-jah.

δ Ps. 103. 1.

γ Hallelujah.

c Ps. 104. 33.

d Ps. 103. 20.

e Is. 2. 22.

f Je. 17. 6, 7.

g or, salva-tion.

h Ec. 12. 7.

i Ki. 8. 27.

j 2Co. 12. 2.

k Ge. 1. 1, &c.

l Re. 14. 7.

m Is. 43. 20.

n Lu. 1. 53.

o Ps. 68. 6.

p 107. 14.

q Mat. 9. 30.

r Jn. 9. 6, &c.

s 1Pe. 2. 9.

t O Ps. 147. 6.

u Lu. 13. 13.

v birds of wing.

w Pr. 15. 25.

x Job 5. 12, 13.

y Pr. 4. 19.

z Ps. 8. 1.

α Is. 12. 4.

β exalted.

γ Ps. 92. 1.

δ Ep. 2. 13, 17.

e De. 30. 3, 4.

f Is. 61. 1.

g Hallelujah.

h griefs.

i Ps. 100. 3.

j λ of his under-standing there is no number.

k Is. 40. 23.

l Ps. 25. 9.

m Mat. 5. 5.

n 1Pe. 3. 4.

o or, with the pipe.

p Ps. 147. 11.

q Job 38. 41.

r Mat. 6. 26.

s throat.

t h. 4. 12.

u Is. 62. 4.

v Mal. 3. 16, 17.

w Hallelu-jah.

x Ps. 115. 14.

y Who maketh thy border peace.

z or, fat of wheat.

α Ps. 81. 16.

β De. 32. 14.

γ Ps. 107. 20.

δ Da. 3. 5, &c.

ε or, cornet.

ζ Ps. 98. 6.

η or, pipe.

θ Ps. 149. 3.

i 1Ch. 15. 16, &c.

j h. De. 33. 3, 4.

k Ro. 3. 2.

λ words.

μ Mal. 4. 4.

ν Re. 5. 13.

ξ De. 4. 32, 34.

tion; and as for his judgments, they have not known them. Praise ye the LORD.

PSALM CXLVIII.

PRASE^γ ye the LORD. Praise ye the LORD from the heavens: praise him in the heights.

2 Praise^d ye him, all his angels: praise ye him, all his hosts.

3 Praise ye him, sun and moon: praise him, all ye stars of light.

4 Praise him, ye heavens^e of heavens, and ye waters that *be* above the heavens.

5 Let them praise the name of the LORD:^f for he commanded, and they were created.

6 He hath also established them for ever and ever: he hath made a decree which shall not pass.

7 Praise the LORD from the earth, ye dragons,^g and all deeps:

8 Fire, and hail; snow, and vapours; stormy wind fulfilling his word:

9 Mountains, and all hills; fruitful trees, and all cedars:

10 Beasts, and all cattle; creeping things, and ^h flying fowl:

11 Kings of the earth, and all people; princes, and all judges of the earth:

12 Both young men and maidens; old men and children:

13 Let them praise the name of the LORD: forⁱ his name alone is ^η excellent; his glory *is* above the earth and heaven.

14 He also exalteth the horn of his people, the praise of all his saints, *even* of the children of Israel, a people near^j unto him. Praise ye the LORD.

PSALM CXLIX.

PRASE^θ ye the LORD. Sing unto the LORD a new song, and his praise in the congregation of saints.

2 Let Israel rejoice in him that^k made him; let the children of Zion be joyful in their King.

3 Let them praise his name ^μ in the dance: let them sing praises unto him with the timbrel and harp.

4 For^z the LORD taketh pleasure in his people: he will beautify the meek with salvation.

5 Let the saints be joyful in glory: let them sing aloud upon their beds.

6 Let the high praises of God *be* in their ^ν mouth, and a two-edged^b sword in their hand;

7 To execute vengeance upon the heathen, and punishments upon the people;

8 To bind their kings with chains, and their nobles with fetters of iron;

9 To execute upon them the judgment written: this honour have all his saints. Praise ye the LORD.

PSALM CL.

PRASE^π ye the LORD. Praise God in his sanctuary: praise him in the firmament of his power.

2 Praise him for his mighty acts: praise him according to his excellent greatness.

3 Praise him with the sound^f of the ^τ trumpet: praise him with the psaltery and harp.

4 Praise him with the timbrel and ^g dance: praise him with stringed instruments and organs.

5 Praise him upon the loud^h cymbals: praise him upon the high-sounding cymbals.

6 Let^j every thing that hath breath praise the LORD. Praise ye the LORD.

וּמִשְׁפָּטִים בְּלִיָּעִים הִלְלֶיהָ :

PSAL. CXLVIII. קמח

1 הִלְלוּ יְהוָה הִלְלוּ אֶת־יְהוָה מִן־הַשָּׁמַיִם
2 הִלְלוּהוּ בַּמְרוֹמִים : הִלְלוּהוּ כָל־מַלְאָכָיו
3 הִלְלוּהוּ כָל־צְבָאוֹ : הִלְלוּהוּ שָׁמַיִשׁ וָיָרֵחַ
4 הִלְלוּהוּ כָל־כּוֹכָבֵי אֹר : הִלְלוּהוּ שָׁמַיִם
5 הַשָּׁמַיִם וְהַיָּמִים אֲשֶׁר מַעַל הַשָּׁמַיִם : יִהְלֹלוּ
6 אֶת־שֵׁם יְהוָה כִּי הוּא צִדֵּק וְנִבְרָא : וְנִשְׁמִיחִים
7 לְעַד לְעוֹלָם חֲקֵי־תֵהָן וְלֹא יֵעָבֵר : הִלְלוּ אֶת־
8 יְהוָה מִן־הָאָרֶץ תַּנִּינִים וְכָל־תְּהוֹמוֹת : אֲנִשׁ
9 וְנָדָר שָׁעֵל וּמִסֹּר רֵיחַ סָעָה עֲשֶׂה וְדָרו :
10 הַהָרִים וְכָל־גְּבוּעוֹת עֵץ פֶּרִי וְכָל־אֲרוֹמִים : הַחֲתָה
11 וְכָל־בְּהֵמָה רֹמֵשׁ וְצִפּוֹר כָּנָף : מְלִכֵי־אָרֶץ
12 וְכָל־לֵאמָוִים שְׂרִים וְכָל־שֹׁשְׁמֵי אָרֶץ : בַּחוּרִים
13 וְנָסִי בְתוּלוֹת וְקָנִים עִם־נָעִרִים : יִהְלֹלוּ אֶת־שֵׁם
14 יְהוָה כִּי נִשְׁעָב שָׁמוֹ לְבָדוֹ הָדוֹד עַל־אָרֶץ
וְשָׁמַיִם : וְיָרֵם קָרְן לַעֲמֹל תְּהִלָּה לְכָל־חַסִּידָיו
לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל עִם קָדְשׁוֹ הִלְלֶיהָ :

PSAL. CXLIX. קמט

1 הִלְלוּ יְהוָה יִשְׁרִי לַיהוָה שִׁיר דָּוִד תְּהִלָּתוֹ בְּקוֹל
2 חַסִּידִים : יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בַּעֲשׂוֹ בְּנֵי־צִיּוֹן גִּילוּ
3 בַּמַּלְאָכִים : יִהְלֹלוּ שָׁמוֹ בַּמְּחוֹל בְּתֶחַךְ וְכֹפֹר וּפִזְרוּ
4 לוֹ : כִּי־רוֹצָה יְהוָה בַּעֲמֹל יִפְאֵר עֲנָוִים בְּשִׁוְעָה
5 יַעֲלוּ חַסִּידִים בַּכֹּפֹר וְרָנְנוּ עַל־מִשְׁבּוֹתָם
6 רוֹמְמוֹת אֵל בְּנוֹרָם וְחָרַב פִּסְפִּיּוֹת בְּיָדָם : לַעֲשׂוֹת
7 נִקְמָה בְּנוֹיָם תּוֹכְחוֹת בְּלֵאמֹם : לְאַסֵּר מְלִכֵיהֶם
8 בַּזָּקִים וְנִכְבְּדֵיהֶם בְּכַבְלֵי בָרוֹל : לַעֲשׂוֹת בָּהֶם
9 מִשְׁפָּט פְּרוֹצַי הָרָר הוּא לְכָל־חַסִּידָיו הִלְלֶיהָ :

PSAL. CL. ק

1 הִלְלוּ יְהוָה הִלְלוּ אֵל בְּקֹדֶשׁוֹ הִלְלוּהוּ בְּרָקִיעַ עָוֹ
2 הִלְלוּהוּ בַּגְּבוּרָתוֹ הִלְלוּהוּ כָּבוֹד בָּרוֹל : הִלְלוּהוּ
3 בְּרִנְקָה שׁוֹפָר הִלְלוּהוּ בְּכַבֵּל וְכֹפֹר : הִלְלוּהוּ
4 בְּתֶחַךְ וּמְחוֹל הִלְלוּהוּ בַּמִּנִּים וְעַנְבִּי : הִלְלוּהוּ
5 בְּצִלְצְלֵי־שֹׁמֵעַ הִלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה : כָּל
6 הַשָּׁמַיִם תְּהִלָּה יְהוָה הִלְלֶיהָ :

בְּשִׁיר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד :

PSAL. CXLVI. קמו

1 הִלְלוּ יְהוָה הִלְלוּ נַפְשִׁי אֶת־יְהוָה : אֲחַלְלֶה יְהוָה
2 בַּחַי אֲמוֹנָה לֹא־לִי בַעֲדִי : אֶל־תִּבְמָדוּ
3 בְּנִדְבִים בְּנִי אֲדָם שְׂאֵן לוֹ תְשׁוּעָה : תִּצָּא
4 רַחוּ וְשֹׁב לְאֲרָמְתוֹ בְּיוֹם הָהוּא אֲבִדוּ עֲשִׂתְהֶנּוּ
5 אֲשֶׁר־שָׂאֵל יַעֲקֹב בַּעֲדוֹ שְׁבוּר עַל־יְהוָה אֱלֹהָיו :
6 עֲשֶׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ אֶת־הַיָּם וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־בָּם
7 הַשֹּׁמֵר אֲמוֹת לְעוֹלָם : עֲשֶׂה מִשְׁפָּט לַעֲשִׂיָּקִים
8 נָתַן לֶחֶם לְרַעֲבִים יְהוָה מִתִּיר אֲסוּרִים : יְהוָה
9 פָּקַח עֵינִים יְהוָה זָקַח בְּפִסְפִּים יְהוָה אֲתַב
10 צִדִּיקִים : יְהוָה שִׁמֵּר אֶת־יָרִים יְתוֹם וְאֶלְמָנָה
11 יַעֲזֹר וְהָרָף רִשְׁעִים יַעֲזֹר : יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם
12 אֱלֹהֵינוּ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר הִלְלֶיהָ :

PSAL. CXLVII. קמו

1 הִלְלוּ יְהוָה בְּרִשְׁבוֹב וּמְרָה אֱלֹהֵינוּ בִּיָּלִים נִאֲמָה
2 תְּהִלָּה : בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם יְהוָה נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל
3 יִבְנֶם : הַרְפֵּא לַשִּׁבְיָר לֵב וּמִתְנַשֵּׁשׁ לַעֲצוֹתָם
4 מוֹנֵה מִסְפָּר לְכּוֹכָבִים לְכָל־שְׁמוֹת יְקָרָא : נָדוּל
5 אֲדִינֵנוּ וְרַב־כָּח לְתִבְנִיתוֹ אֵין מִסְפָּר : מִעוֹדֵךְ
6 עֲנִיִּים יְהוָה מִשְׁפִּיל רִשְׁעִים עַד־אָרֶץ : עָנִי
7 לַיהוָה בַּחוּדָה וּמָרוֹ אֱלֹהֵינוּ בַּכֹּפֹר : הַמִּכְסֶּה
8 שָׁמַיִם בַּעֲבִים הַמְכִּין לְאָרֶץ מָטָר הַמַּצְמִיחַ
9 הָרִים חֲצִיר : נוֹרֵן לְבַהֲמָה לַחֲמָה לְבָנִי עֹבֵב
10 אֲשֶׁר יִקְרָא : לֹא בִגְבוּרַת הַסִּים יִחַפֵּץ לֹא
11 בַּשּׁוֹקֵי הָאִישׁ יִרְצֶה : רוֹצֵה יְהוָה אֶת־יִרְאֵיו
12 אֶת־הַמִּיחִלִּים לַחֲסֹדוֹ : שֹׁבֵת יְרוּשָׁלַם אֶת־
13 יְהוָה הִלְלוּ אֱלֹהֵינוּ צִיּוֹן : כִּי־זִנָּק בְּרִיתוֹ
14 שְׁעָרָיִךְ בָּרוּךְ בָּרוּךְ בְּקֹרְבֶךָ : הַשֵּׁם־יִבְרָכְךָ שְׁלֹם
15 חֲלָב חָפִים יִשְׂבִּיכְךָ : הַשְׁלֵל אֲמוֹנָתוֹ אָרֶץ
16 עַד־מִזְחָה יִרְוֹץ דָּבָר : הַתֵּן שָׁעֵל בַּצֹּמֵר
17 כְּפֹר פֶּאֶסֶר יִפּוֹר : מִשְׁלֵךְ קִרְתּוֹ כְּסֵתִים לַפֶּגֶז
18 קִרְתּוֹ מִי־יַעֲמֹד : יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וַיִּמְסַם יִשְׁבֵּב
19 וְהוּא יִלְוֶה־מִיִּם : מַגִּיד דְּבָרוֹ לִיַּעֲקֹב תִּקְוִי
20 וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל : לֹא־עֲשֶׂה כֵן לְכַלְהוּי

LIBER PROVERBIORUM.

CAP. I. א

1 מִשְׁלֵי שְׁלֹמֹה בֶן־דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃ לִדְעַת
2 הַחֲכָמָה וּמוֹסֵר לְהִבִּין אִמְרוּ בִינָה׃ לִקְחַת מוֹסֵר
3 הַשֹּׁפֵל צָדֵק וּמִשְׁפָּט וּמִשְׁפָּרִים׃ לֵתֵת לַשְׂתָּאִים
4 עֲרִמָה לְנֹעַר דַּעַת וּמוֹפָא׃ יִשְׁמַע חֲכָם וּוֹסֵף
5 לִקַּח וְיִבְנוּ תְהַלְלוֹת יְקֹנָה׃ לְהִבְנוּ מִשָּׁל וּמִלִּיצָה
6 דְּבָרֵי חֲכָמִים וְחִידוֹתֶם׃ יִרְאֵת יְהוָה רֹאשִׁית
7 דַּעַת חֲכָמָה וּמוֹסֵר אֲוִילִים כּוֹז׃ שְׁמַע
8 בְּנֵי מוֹסֵר אֲבִיךָ וְאַל־תִּשְׁשׁ תּוֹרַת אִמְךָ׃ כִּי־
9 לֵוִיתִי הֵן הֵם לְרֹאשׁוֹךְ וְעֲנָנִים לְנִגְרֹתֶיךָ׃ בְּלִי
10 אִם־תִּפְתָּךְ חֲפָאִים אֶל־הֵבֵא׃ אִם־יִאֲמָרוּ לְכָה
11 אֲתֵנוּ נִאֲרֶה לָדָם נַעֲשֶׂה לָנֶפֶס הָזֶם׃ גְּבַלְעִם
12 בְּשִׂיחַל חַיִּים וְחַמְיָמִים כּוֹרֵדֵי בּוֹר׃ כִּלְ־הוֹן
13 יִקֵּר נִמְצָא נִמְלֵא בְתֵנוּ שָׁלֵל׃ גּוֹרְלֶךָ תִּשָּׁל
14 בְּחֻכָּנִי כִּים אֶחָד יְהִי לְכָלִּי׃ בְּנִי אֶל־הַלֵּךְ
15 בְּדֶרֶךְ אֲתָם מִנֵּעַ רִנְיָךְ מִחֲבִיבָתָם׃ כִּי־רִגְלֵיהֶם
16 לָרַע יִרְצוּ וְיִמְהָרוּ לְשִׁשְׁדָּתָם׃ כִּי־הֵזֵם מוֹרֶה
17 הָרָשָׁה בְּעֵינֵי כִלְ־בַע כִּנָּף׃ וְהֵם לָדָם יִאֲרִבוּ
18 יִצְפְּנוּ לְנִשְׁתָּתֶם׃ כִּן אֲרָחוֹת כִּלְ־בַע בָּצַע
19 אֲתִינֶשֶׁשׁ בְּעֵינֵי יָקָה׃ חֲכָמוֹת בְּחִיץ תִּרְפֶּה
20 בְּרָחוֹת הִתֵּן קוֹלָה׃ בְּרֹאשׁ הַמִּלּוֹת תִּקְרָא
21 בְּשִׁתְּחֵי שְׁעָרִים בְּעִיר אֲמִירָה תֵּאֱמָר׃ עַד־
22 מִתֵּי פִתִּים תִּאֲהַבֵי פִרְיִי וְלִצִּים לִצּוֹן חֲמִידִי
23 לָדָם וְכִסְיִים יִשְׁנֹאֲדַעַת׃ תִּשְׁנוּ לְחֻכָּתִי
24 הִנֵּה אֲבִיעָה לָכֶם וְחַיִּי אֲוִיעָה דְּבַר אֲתָכֶם׃
25 יֵעַן כִּרְאִתִּי וְהִמָּאֵנוּ נִשְׁרִיעַ לִי וְאֵין
26 מִתְקִיב׃ וְהִשְׁרַעוּ כִלְ־עֲצָתִי וְחֻכָּתִי לֹא אֲבִיתֶם׃
27 כִּסְ־אֵנִי בְּאִידְכֶם אֲשִׁחַק אֲלֵעַ בְּנֵא פִחְדְּכֶם׃
28 בְּנֵא כְּשִׁאוֹתִי פִחְדְּכֶם וְאִידְכֶם כְּסוּפֶה יֵאֲתָה
29 בְּנֵא עֲלֵיכֶם צָרָה וְצָרָה׃ אֵן יִקְרָאֵנִי וְלֹא

תנו

אֲעִנֶה יִשְׁחַרְנֵנִי וְלֹא יִמָּצְאֵנִי׃ תַּחַת כִּי־שָׁנְאוּ
30 דַּעַת וִירָאֵת יְהוָה לֹא בָהָר׃ לֹא־אֲבִי לַעֲצָתִי
31 נִאֲצֹו כָּל־חֻכָּהֲתִי׃ וְיֵאֱכְלוּ מִשְׁרֵי דִרְכָם
32 וּמִפְּעֻצֵיהֶם יִשְׁבְּעוּ׃ כִּי־מִשׁוֹבֵת פִּתִּים תִּהְרַגֶם
33 וְשִׁלּוֹת כְּסִילִים תִּאֲבָדֶם׃ וְשִׁמְעֵי לִי יִשְׁכַּן בְּמִיחָה
וְשֹׁאֲנֵן מִפֶּחַד רָעָה׃

CAP. II. ב

1 בְּנֵי אִם־תִּקַּח אֲמָרִי וּכְעוֹתִי תִצְעַץ אֲתָךְ׃
2 לְהִתְקַיֵּב לְחֲכָמָה אֲוִיךָ תִּפְסֶה לִנְיָ לְחַבִּיבָה׃
3 כִּי־אִם לְפִינָה תִקְרָא לְחַבִּיבָה תִּהְיֶן קוֹלֶךָ׃
4 אִם־תִּבְקֶשְׁנָה כִּפְסָף וּכְמִשְׁכָּנִים תִּחְשָׁשְׁנָה׃
5 אֵן תִּבְנוּ יִרְאֵת יְהוָה וְדַעַת אֱלֹהִים תִּמָּצָא׃ כִּי־
6 יְהוָה יִתֵּן חֲכָמָה כְּפִיו דַּעַת וְתִבְנוּהָ׃ וְצִפְּנִי
7 לְיִשְׁרָאֵל חֲשִׁיחָה מִנִּי לְהִלְכִי הֵם׃ לְנֹעַר אֲרָחוֹת
8 מִשְׁפָּט וְדֶרֶךְ חֲסִידֵי יִשְׁמֹר׃ אֵן תִּבְנוּ צָדֵק
9 וּמִשְׁפָּט וּמִשְׁפָּרִים כִּלְ־מַעַל־טוֹב׃ כִּי־תִבְנֵא
10 חֲכָמָה בְּלֶפֶךָ וְדַעַת לְנִפְשֶׁךָ יִנָּעֶם׃ מוֹפָה
11 תִּשְׁמֹר עֲלֶיךָ תִּבְנוּהָ תִנְצֶרְכָה׃ לְהִצִּילֶךָ מִדֶּרֶךְ
12 רַע מֵאִישׁ מִדְּבַר תִּהְפָּכוֹת׃ הַעֲוִנִים אֲרָחוֹת
13 יִשָּׁר לְלֶכֶת בְּרִכְי־חֶשֶׁךְ׃ הַשְׁמָחִים לַעֲשׂוֹת
14 רַע יִגְלוּ בַתְּהַפְּכוֹת רַע׃ אֲשֶׁר אֲרָחוֹתֶיהֶם
15 עֲקָשִׁים וְנִלְוִים בְּמַעֲשֵׂוֹתָם׃ לְהִצִּילֶךָ מֵאִשָּׁה
16 נֹרָה מִכְּבִרָה אֲמִירָה חֲחֻלִיקָה׃ הַעֲוֹבֵת אֲלוֹךְ
17 נַעֲרִיהָ וְאֶת־בִּרְיָתָהּ אֲלֵתֶיהָ שִׁכְחָה׃ כִּי־שָׁחָה
18 אֶל־בִּרְיָתָהּ בִּיתָהּ וְאֶל־רַפְּאִים מַעֲלֹתֶיהָ׃ כִּלְ־
19 בְּאִידָה לֹא יִשׁוּבֶנָּה וְלֹא יִשְׁיֵנוּ אֲרָחוֹת חַיִּים׃
20 לְכִמְעַן מֶלֶךְ בְּרֶךְ טוֹבִים וְאֲרָחוֹת צְדִיקִים
21 תִּשְׁמֹר׃ כִּי־יִשְׁרָאֵל יִשְׁכְּנוּ־אֶרֶץ חֲמִימִים וְיִתְרוּ
22 בָּהּ׃ וְרַשְׁעִים מֵאֶרֶץ יִפְרָתָהּ וּבְנוֹתֶיהֶם יִסְתֹּו
מִמֶּנָּה׃

The PROVERBS.

CHAP. I.

THE proverbs^b of Solomon, the son of David, king of Israel;

2 To know wisdom and instruction; to perceive the words of understanding;

3 To^d receive the instruction of wisdom, justice, and judgment, and β equity;

4 To give subtilty to the simple,^f to the young^h man knowledge and γ discretion.

5 A wise man will hear, and will increase learning; and a man of understanding shall attain unto wise counsels;

6 To understand a proverb, and ζ the interpretation; the words of the wise, and their darkⁱ sayings.

7 The fear of the LORD is the η beginning^k of knowledge: but fools despise wisdom and instruction.

8 My son, hear the instruction of thy father, and forsake not the law of thy mother:

9 For they shall be an θ ornament of grace unto thy head, and chains about thy neck.

10 My son, if sinners entice thee, consent^a thou not.

11 If they say, Come with us, let us lay wait for blood, let us lurk privily for the innocent without cause:

12 Let us swallow them up alive, as the grave; and whole, as those that go down into the pit:

13 We shall find all precious substance, we shall fill our houses with spoil:

14 Cast in thy lot among us; let us all have one purse:

15 My son, walk^q not thou in the way with them; refrain^r thy foot from their path:

16 For their feet run to evil, and make haste to shed blood.

17 (Surely in vain the net is spread in the λ sight of any bird:)

18 And they lay wait for their own blood; they lurk privily for their own lives.

19 So^u are the ways of every one that is greedy of gain; which taketh away the life of the owners thereof.

20 μ Wisdom^v crieth without; she uttereth her voice in the streets;

21 She crieth in the chief place of concourse, in the openings of the gates: in the city she uttereth her words, saying,

22 How long, ye simple ones, will ye love simplicity? and the scorners delight in their scorning, and fools hate knowledge?

23 Turn you at my reproof: behold, I will pour out my spirit unto you, I will make known my words unto you.

24 Because^o I have called, and ye refused; I have stretched out my hand, and no man regarded;

25 But ye have set at naught all my counsel, and would none of my reproof;

26 I^e also will laugh at your calamity; I will mock when your fear cometh;

27 When your fear cometh as desolation, and your destruction cometh as a whirlwind; when distress and anguish cometh upon you;

B. C. 1000.

a Ge. 6. 3.

b Job 27. 9.

Is. 1. 15.

Je. 11. 11.

14. 12.

Eze. 8. 18.

Mi. 3. 4.

b 1 Ki. 4. 32.

Ec. 12. 9.

c Job 21. 14.

d ch. 2. 1, 9.

β equities.

e ch. 6. 23.

f ch. 9. 4, &c.

g Je. 2. 19.

6. 19.

h Ps. 119. 9.

i or, advise-

ment.

d or, ease.

e or, an elo-

quent

speech.

i Ps. 49. 4.

78. 2.

j or, princi-

pal part.

k Ps. 111. 10.

l Ps. 119. 11.

m Is. 55. 3.

n adding.

o givest.

n Ep. 5. 11.

o Mat. 13. 44.

p 1 Ki. 3. 9, 12.

Ja. 1. 5.

q Ps. 1. 1.

r 1 Sa. 2. 9.

Jude 24.

s Ps. 119. 101.

t Ps. 119. 99.

λ eyes of

everything

that hath

a wing.

u Hab. 2. 9, 12.

1 Ti. 6. 10.

μ wisdoms,

that is, ex-

cellent

wisdom.

v ch. 8. 1, &c.

Jn^a. 7. 37.

w Jn^a. 12. 35.

x Ro. 1. 32.

y Ps. 125. 5.

z ch. 5. 20.

a Joel 2. 28.

Lu. 11. 13.

b Mal. 2. 14.

c Is. 65. 12.

66. 4.

Zec. 7. 11, 14.

d Ec. 7. 26.

e Lu. 14. 24.

v or, plucked

up.

28 Then^a shall they call upon me, but I will not answer; they shall seek me early, but they shall not find me:

29 For that they hated^c knowledge, and did not choose the fear of the LORD:

30 They would none of my counsel; they despised all my^e reproof:

31 Therefore^e shall they eat of the fruit of their own way, and be filled with their own devices.

32 For the turning away of the simple shall slay them, and the δ prosperity of fools shall destroy them.

33 But whoso hearkeneth unto me shall dwell safely, and shall be quiet from fear of evil.

CHAP. II.

MY son, if thou wilt receive my words, and hideⁱ my commandments with thee;

2 So that thou incline^m thine ear unto wisdom, and apply thine heart to understanding;

3 Yea, if thou criest after knowledge, and κ liftest up thy voice for understanding;

4 If thou seekest her as silver,^o and searchest for her as for hid treasures;

5 Then shalt thou understand the fear of the LORD, and find the knowledge of God.

6 For^p the LORD giveth wisdom: out of his mouth cometh knowledge and understanding.

7 He layeth up sound wisdom for the righteous: he is a buckler to them that walk uprightly.

8 He keepeth the paths of judgment, and preserveth^r the way of his saints.

9 Then^t shalt thou understand righteousness, and judgment, and equity; yea, every good path.

10 When wisdom entereth into thine heart, and knowledge is pleasant unto thy soul,

11 Discretion shall preserve thee, understanding shall keep thee;

12 To deliver thee from the way of the evil man, from the man that speaketh froward things;

13 Who leave the paths of uprightness, to walk^w in the ways of darkness;

14 Who rejoice to do evil, and delight^x in the frowardness of the wicked;

15 Whose ways are crooked,^y and they froward in their paths;

16 To deliver thee from the^z strange woman, even from the stranger which flattereth with her words;

17 Which forsaketh the guide of her youth, and forgetteth the covenant^b of her God.

18 For her house inclineth unto death, and her paths unto the dead.

19 None^d that go unto her return again, neither take they hold of the paths of life.

20 That thou mayest walk in the way of good men,^e keep the paths of the righteous.

21 For the upright shall dwell in the land, and the perfect shall remain in it.

22 But the wicked shall be cut off from the earth, and the transgressors shall be ν rooted out of it.

CHAP. III.

B. C. 1000.

MY son, forget not my law; but let thine heart^b keep my commandments:

2 For^c length of days, and δ long life, and peace, shall they add to thee.

3 Let not mercy and truth forsake thee; bind them about thy neck; write^f them upon the table of thine heart:

4 So shalt thou find favour and good ζ understanding in the sight of God and man:

5 Trust in the LORD with all thine heart; & lean not^h unto thine own understanding.

6 In all thy ways acknowledge him, and he shall direct thy paths.

7 Be not wise in thine own eyes: fear the LORD, and depart from evil.

8 It shall be θ health to thy navel, and κ marrow to thy bones.

9 Honour the LORD with thy substance, and with the first-fruits^m of all thine increase:

10 Soⁿ shall thy barns be filled with plenty, and thy presses shall burst out with new wine.

11 My^o son, despise not the chastening of the LORD; neither be weary of his correction:

12 For whom the LORD loveth he correcteth, even as a father the son *in whom* he delighteth.

13 Happy^p is the man *that* findeth wisdom, and the man *that* λ getteth understanding:

14 For^q the merchandise of it is better than the merchandise of silver, and τ the gain thereof than fine gold.

15 She is more precious^r than rubies: and all the things thou canst desire are not to be compared unto her.

16 Length of days is in her right hand; and in her left hand riches^s and honour.

17 Her ways are ways of pleasantness, and all her paths are^t peace.

18 She is a tree^u of life to them that lay hold upon her; and happy is every one that retaineth her.

19 The LORD by wisdom^v hath founded the earth; by understanding hath he ν established the heavens.

20 By his knowledge the depths are broken^w up, and the clouds drop down the ξ dew.

21 My son, let not them depart from thine eyes; keep sound wisdom and discretion.

22 So shall they be life unto thy soul, and grace to thy neck.

23 Then shalt thou walk in thy way safely, and thy foot shall not stumble.

24 When^y thou liest down thou shalt not be afraid; yea, thou shalt lie down, and thy sleep^z shall be sweet.

25 Be^a not afraid of sudden fear, neither of the desolation of the wicked, when it cometh.

26 For the LORD shall be thy confidence, and δ shall keep thy foot from being taken.

27 Withhold not good from σ them to whom it is due^b, when^k it is in the power of thine hand to do *it*.

28 Sayⁱ not unto thy neighbour, Go, and come again, and to-morrow I will give; when thou hast it by thee.

29 χ Devise not evil against thy neighbour, seeing he dwelleth securely by thee.

30 Strive^k not with a man without cause, if he have done thee no harm.

31 Envy thou not ψ the oppressor, and choose none of his ways.

a Ps. 25. 14.

b Is. 51. 7.

Je. 31. 33.

c De. 30. 16, 20.

1 Ti. 4. 8.

d years of.

e Job 8. 6, 7.

f 2 Co. 3. 3.

g or, success.

h Da. 12. 3.

i exalteth

the fools.

h Je. 10. 23.

Ro. 12. 16.

i De. 32. 2.

o medicine.

k 1 Ch. 29. 1.

l watering,

or, moist-

ening.

l 1 Ch. 28. 9.

m Ex. 22. 29.

Mal. 3. 10, 12.

n Ec. 11. 1, 2.

Mat. 10. 42.

o He. 12. 5, 6.

Re. 3. 19.

p ch. 8. 35, 36.

l draweth

out.

q Phi. 3. 8, 9.

r or, she

shall com-

pass thee

with a

crown of

glory.

r Ps. 19. 10.

s Job 28. 13.

t &c.

t ch. 8. 18.

u Ps. 119. 165.

Mat. 11. 29.

v Ge. 3. 22, 24.

Re. 22. 2.

w Ps. 1. 4.

x Je. 51. 15.

y or, pre-

pared.

y Ge. 7. 11.

z Job 36. 27.

a Ps. 84. 7.

Phi. 2. 15.

b Jn. 12. 35.

c Le. 26. 6.

d Ps. 127. 2.

e Ps. 112. 7.

f 1 Sa. 2. 9.

g above all

keeping.

o the owners

thereof.

r froward-

ness of

mouth, and

perverse-

ness of lips.

g Ro. 13. 7.

h Ga. 6. 10.

i Le. 19. 13.

o or, all thy

ways shall

be ordered

aright.

x or, Prac-

tise no evil.

k ch. 25. 8.

l a man of

violence.

32 For the froward is abomination to the LORD: but his secret^a is with the righteous.

33 The^d curse of the LORD is in the house of the wicked; but^e he blesseth the habitation of the just.

34 Surely he scorneth the scornors; but he giveth grace unto the lowly.

35 The wise^f shall inherit glory; but shame shall be the promotion of fools.

CHAP. IV.

HEAR, ye children, the instruction of a father, and attend to know understanding.

2 For I give you good doctrine,^g forsake ye not my law.

3 For I was my father's son, tender^h and only beloved in the sight of my mother.

4 Heⁱ taught me also, and said unto me, Let thine heart retain my words; keep my commandments, and live.

5 Get wisdom, get understanding; forget it not: neither decline from the words of my mouth.

6 Forsake her not, and she shall preserve thee: love her, and she shall keep thee.

7 Wisdom is the principal thing: there-fore get wisdom: and with all thy getting get understanding.

8 Exalt her, and she shall promote thee: she shall bring thee to honour, when thou dost embrace her.

9 She shall give to thine head an ornament of grace; μ a crown of glory shall she deliver to thee.

10 Hear, O my son, and receive my sayings; and the years of thy life shall be many.

11 I have taught thee in the way of wisdom; I have led thee in right paths.

12 When thou goest, thy steps shall not be straitened; and when thou runnest, thou shalt not stumble.

13 Take fast hold of instruction; let her not go: keep her; for she is thy life.

14 Enter^w not into the path of the wicked, and go not in the way of evil men.

15 Avoid it, pass not by it, turn from it, and pass away.

16 For they sleep not, except they have done mischief; and their sleep is taken away, unless they cause some to fall.

17 For they eat the bread of wickedness, and drink the wine of violence.

18 But^a the path of the just is as the shining light, that shineth more and more unto the perfect day.

19 The way of the wicked is as darkness; they^b know not at what they stumble.

20 My son, attend to my words; incline thine ear unto my sayings:

21 Let them not depart from thine eyes; keep them in the midst of thine heart:

22 For they are life unto those that find them, and π health to all their flesh.

23 Keep thy heart ρ with all diligence; for out of it are the issues of life.

24 Put away from thee τ a froward mouth, and perverse lips put far from thee.

25 Let thine eyes look right on, and let thine eyelids look straight before thee.

26 Ponder the path of thy feet, and ϕ let all thy ways be established.

27 Turn not to the right hand nor to the left: remove thy foot from evil.

CHAP. V.

MY son, attend unto my wisdom, and bow thine ear to my understanding;

2 That thou mayest regard discretion,

יִחְלֹו וְכִסְיִים מִרִּים קִלְקֹו:

CAP. III. ג

CAP. IV. ד

1 שְׁמֵעוּ בָנִים מִסֵּר אֲבִי וְהִקְשִׁינוּ לַדָּעַת בִּינָה:
 2 בִּי לִקְחָה טוֹב נְתַתִּי לָכֶם תּוֹרַתִי אֶל־תִּשְׁכְּחוּ:
 3 כִּי־בֶן הָיִיתִי לְאָבִי בָרַךְ וְיָחִיד לִפְנֵי אָמִי: יִרְגֵּי
 4 וְיֹאמְרוּ לִי יִחְסֹד־דָּבָר לִבָּהּ שְׁמֹר מִצְוֹתַי
 5 וְחַיִּה: קִנְיָה חֲכָמָה קִנְיָה בִינָה אֶל־תִּשְׁכְּחָה
 6 וְאֶל־חַטָּאת מֵאֲמַרְיִין: אֶל־תִּשְׁכְּחֶנּוּ וְתִשְׁמְרוּ
 7 אֶת־הָבָה וְהִצַּרְתֶּם: רֹאשִׁית חֲכָמָה קִנְיָה חֲכָמָה
 8 וּבְכָל־לִמְיָנָהּ קִנְיָה בִינָה: סִלְסִלָה וְתוֹרַת־מִסְכָּה
 9 הִכְבִּידָהּ בִּי תִחְבֶּקֶנָה: תִּהְיֶה לְרֹאשִׁית לְיוֹתֵר
 10 חֵן עֲשֵׂרֶת תִּסְפָּרֶת תִּמְנֶנָּה: שְׁמַע בָּנִי
 11 וְקַח אֲמִרִי וִירְבֵּי לָךְ שְׁנוֹת חַיִּים: בִּדְרָךְ
 12 חֲכָמָה תִּחְיֶה תִּדְרֹכְכֶיהָ בְּמַעֲשֵׂי־יִשְׂרָאֵל: בְּלִכְתָּהּ
 13 לֹא־יִצֵּר צַעֲדָהּ וְאִם־תִּרְוֶץ לֹא תִשָּׁל: חֲזוֹק
 14 בַּמּוֹסֵר אֶל־הַרְגָה לְצַדִּיק כִּי־הִיא חַיָּה: בְּאֶרֶץ
 15 רָשָׁעִים אֶל־תִּבְנֶה וְאֶל־חֹאשֶׁר בִּדְרָךְ רָעִים:
 16 פִּרְעֻהוּ אֶל־תִּעַבְרֶנּוּ שִׁטָּה מַעֲלִיו וְעֵבֶר: בִּי
 17 לֹא יִשְׁנֶה אִם־לֹא יִרְעֶה וְנִגְלָה שְׁנָתָם אִם־לֹא
 18 יִכְשׁוּלוּ: בִּי לִחְמוּ לֶחֶם רָשָׁע וְיִזֵּן חֲמָסִים
 19 יִשְׁתֶּה: וְאַחַד צַדִּיקִים כָּאוֹר נֹגֵה הוֹלֵךְ וְאוֹר
 20 עֵד־נִכְוֶן וְזִיוֹם: בִּדְרָךְ רָשָׁעִים כָּאֲפֵלָה לֹא
 21 יִרְעֶה בְּמָה יִשָּׁלֹו: בָּנִי לִדְבַר הַקְּשִׁיבָה
 22 לְאֲמִרֵי הַט אֲזַנְךָ: אֶל־יִלְיוּ מַעֲיָנָה שְׁמִירָם
 23 בְּתוֹךְ לִבְבָּךְ: כִּי־חַיִּים הֵם לְמַצְאֵיהֶם וְלִכְל־
 24 בְּשֹׂרוֹ מִרְפָּא: מִכָּל־מַשְׁמֵר נֹצֵר לִבָּהּ בִּי
 25 לְמַנְי תוֹצְאוֹת חַיִּים: הָסֵר מִפֶּה עֲקֻשׁוֹת
 26 פֶּה וּלְזוֹת שְׁפָתִים דִּרְחֹק מִפֶּה: עֵינֶיךָ לִבְחַ
 27 יִבְטְאוּ וְעַפְשִׁיךָ יִישְׁרוּ נִגְדָה: פֶּלֶס מַעֲגֵל
 28 רִגְלֶךָ וְכָל־דְּרִכְךָ יִכְנֹו: אֶל־חַטָּאת יִמָּן וְשִׁמְאֹל
 29 הָסֵר רִגְלֶךָ מֵרָע:

CAP. V. ה

1 בָּנִי לְחִכְמַתִּי הִקְשִׁיבָה לְתוֹנֵתִי הַט אֲזַנְךָ:
 2 לִשְׁמֹר מִזְמוֹת וְדָעַת שְׁפָתֶיךָ יִנְצֹר: בִּי נִפְתַּח
 3

1 בָּנִי תוֹרַתִי אֶל־תִּשְׁכְּחָה וּמִצְוֹתַי יִצֹר לִבָּהּ: בִּי
 2 אֲזַנְךָ יָמִים וּשְׁנוֹת חַיִּים וְשָׁלוֹם יוֹסִיעֶנִי לָךְ:
 3 חֲסֹר וְאִמָּת אֶל־עֲבֹדָה קָשָׁרָם עַל־גְּרוֹתֶיךָ כְּתֹבָם
 4 עַל־לֶחֶם לִבָּהּ: וּמִצְאֵהֶן וְשָׁכַל טוֹב בְּעֵינֶי
 5 אֱלֹהִים וְאָדָם: בִּטָּח אֶל־יְהוָה בְּכָל־לִבָּהּ וְאֶל־
 6 בִּינְתָהּ אֶל־תִּשְׁכְּחֶנּוּ: בְּכָל־דְּרִכְכָּהּ רַעְיוֹ וְהוּא
 7 יִישֹׁר אֶת־חֻקֶּיךָ: אֶל־תִּהְיֶה חֲכָם בְּעֵינֶיךָ יִרָא אֶת־
 8 יְהוָה וְסֹר מֵרָע: רַפְּאוֹת תִּהְיֶה לְשִׁרְךָ וְשָׁקוֹי
 9 לְעִצְמוֹתֶיךָ: בְּכָד אֶת־יְהוָה מִחוּדָה וּמִרְאשִׁית
 10 כָּל־תְּבוּאָתֶיךָ: וּפְלִיאָה אֶסְמְךָ שְׁבַע וְתִירוֹשׁ
 11 יִקְבֹּה יִרְצֵנוּ: מוֹסֵר יְהוָה בָּנִי אֶל־תִּמָּאֵם וְאֶל־
 12 הַלֵּץ בְּתוֹכָהֶן: בִּי אֶת אֲשֵׁר־יִתֵּב יְהוָה
 13 יוֹכִיחַ וְכֹאֵב אֶת־בֶּן יִצְחָה: אֲשֵׁר־אָדָם מִצָּה
 14 חֲכָמָה וְאָדָם יִמָּק תְּבוּנָה: בִּי טוֹב סִדְרָה
 15 מִסִּדְרֵי־כֶסֶף וּמִדִּוּרֵי תְבוּאָתֶיהָ: יִקְרָה הוּא
 16 מִפְּנֵי־וְכָל־תִּפְשִׁיעֵהָ לֹא יִשׁוּבָהּ: אֲזַנְךָ יָמִים
 17 בְּיִמֶיךָ בְּשִׁמְאוֹלָה עֲשֹׂר וְכָבוֹד: דְּרֹכָה בְּרִכִּי
 18 גָּשָׁם וְכָל־נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם: עֵץ־חַיִּים הוּא
 19 לְפִחְיוֹקִים בָּהּ וְחִמְכִּיהָ מֵאֲשֹׁר: יְהוָה
 20 בְּחֲכָמָה יִסֵּר אֲזַיֵּן פִּזְנֵן שְׁמִים בְּתוּבוֹהָ:
 21 בְּרַעְיוֹ תוֹמוֹת נִבְקָעוּ וְשִׁחָקִים יִרְעִפוּ־טַל:
 22 בָּנִי אֶל־לִוּוֹ מַעֲיָנָה נֹצֵר תוֹשִׁיָה וּמִזְמוֹהָ:
 23 וְיִדְּוִיו חַיִּים לְנִפְשֶׁךָ וְחֵן לְגְרוֹתֶיךָ: אֲזַ
 24 תִּלְכֶּה לְבִטָּח בְּרִכְךָ וְיִגְלָה לֹא תִחָף: אִם־
 25 תִּשְׁכַּח לֹא־תִסְחָד וְשִׁכְכָה וְעִרְבָה שְׁנָתָה: אֶל־
 26 הַעֲרֵא מִסְחָד פְּתָאֵם וּמִשְׁאָת רָשָׁעִים בִּי תִבָּא:
 27 כִּי־יְהוָה יִתֵּהּ בְּכִסְלָךָ וּשְׁמִר־רִגְלֶךָ מִלֵּכֶר:
 28 אֶל־תִּמְנַע־טוֹב מַעֲלִיו בְּדוֹתֹת לֹא יִדָּן
 29 לְעֻשׂוֹת: אֶל־תֹּאמֶר לְהַצִּילִי לָךְ וְשׁוּב וּמַחֲד
 30 אֲמֵן וְיֵשׁ אִתְּךָ: אֶל־תִּתְנַשׁ עַל־רַגְלֶךָ רַעַה
 31 וְהוּא יִישֹׁב לְבִטָּח אִתְּךָ: אֶל־תִּרְוֹב עִם־
 32 אָדָם חָכָם אִם־לֹא וּגְמִלָה רַעְיוֹ: אֶל־תִּקְנָא
 33 תִּשְׁכַּח חֲמָס וְאֶל־תִּבְחֹר בְּכָל־דְּרִכֶּיךָ: בִּי הוֹעֵבֶת
 34 יְהוָה גִּלּוֹ וְאֶת־יִשְׂרָאֵל סוֹדוֹ: מֵאֶרֶץ יְהוָה
 35 בָּנִית רָשָׁע וְגִתָּה צַדִּיקִים יִרְחֹף: אִם־לִלְצִים
 36 הוּא יִלְעֵן וְלִלְעֲנָיִים יִתֵּן־חֵן: כָּבוֹד חֲכָמִים

תפסנה שפתי יורה וחלק משמן חכמה :
 ואחריתה מרה כל ענה חרה פתח פיות :
 ונגילה ידיות מות שאול צערה יחמו :
 ארח חיים פתחם נעי מעלתה לא תדע :
 ועתה בנים שמעו ואל תסורו :
 מאמרי פי דרתק מעלה דרכה ואל תקרב :
 אל פתח ביתה : פתחיה לאחזים הדור :
 ושתה לאמרי : פתחיה שבעו זרים פתח :
 ויצלה בבית נכרי : ודחת באחריתה :
 בכלות פתה ושתה : ואמרת איך שנאתי :
 מוסר ותוכחה נאץ לני : ולא שמעתי בקול :
 מורי ולמלמדי לא השיתי אזני : במעש הייתי :
 בכל דע פתח קהל ועדה : שתדמי :
 מבורה ונזלים מתוך בארה : שצו מעלתה :
 חצצה ברחות פלגי מים : יהיה לך לבנה :
 ואין לזרים אפה : והתקוותה ברוך ושמח :
 מאשת עורף : אלת אלהים ויעלת חן :
 ויהי ירכה בכל עת באהבה תשנה חמיר :
 ולמה תשנה בני בורה ותחבק חן נכריה :
 כי נכח עיני יהוה דרכי אש וכל מעלתיו :
 מפלס : עוונותיו יפרנו את דרשע ובהבל :
 חפאתו יחמק : הוא ימות באין מוסר :
 וברב אולתו ישנה :

בני אס ערבה לרעה תקעת לך בפך :
 נקשת באמרי פך ללפת באמרי פך : עשה :
 זאת אפוא בלי והצל כי באת בקח רעה :
 לך חתרפס ורהב רעה : אל תתן שנה :
 לעיניך ותנמה לעפעפק : הצל כצב מיד :
 וכצפור מיד קוש : לך אל נמה :
 עצל ראה ורביה וחסם : אשר אירלה קצין :
 שמר ומשל : תכין פקין לחמה אגרה בקציר :
 מאכלה : עד מתי עצל תשכב מתי תקום :
 משתה : מעש שנות מעש תנומות מעש :

CAP. VI.

CAP. VII.

בני שמר אמרי ומצותי תצפן אפה : שמר :
 מצותי ודעה ותורת פאישון עיני : קשרם על :
 אצבעתך כתבם על לוח לבך : אמר לחכמה :
 אחתי את ומוע לבינה תקרא : לשמך מאשה :
 ורה מנכרה אמריה החלמה : כי בחלון ביתי :
 בעד אשכני נשקפתי : וארא בפתאים אבינה :

and *that* thy lips may keep knowledge.

3 For^a the lips of a strange woman drop as an honey-comb, and her^a mouth is smoother than oil :

4 But her end is bitter^b as wormwood, sharp^a as a two-edged sword.

5 Her^c feet go down to death, her steps take hold on hell.

6 Lest thou shouldest ponder the path of life, her ways are moveable, *that* thou canst not know them.

7 Hear me now, therefore, O ye children, & depart not from the words of my mouth.

8 Remove thy way far from her, and come not nigh the door of her house ;

9 Lest thou give thine honour unto others, and thy years unto the cruel :

10 Lest strangers be filled with thy ζ wealth, and thy labours *be* in the house of a stranger ;

11 And thou mourn at the last,^d when thy flesh and thy body are consumed,

12 And say, How^e have I hated instruction, and my heart despised^f reproof ;

13 And have not obeyed the voice of my teachers, nor inclined mine ear to them that instructed me !

14 I was almost in all evil in the midst of the congregation and assembly.

15 Drink waters out of thine own^g cistern, and running waters out of thine own well.

16 Let thy fountains be dispersed abroad, and rivers of waters in the streets.

17 Let them be only thine own, and not strangers^h with thee.

18 Let thy fountain be blessed ; and rejoice with the wifeⁱ of thy youth.

19 Let^b her be as the loving hind and pleasant roe ; let her κ breasts satisfy thee at all times, and μ be thou ravished always with her love.

20 And why wilt thou, my son, be ravished with a strange woman, and embrace the bosom of a stranger ?

21 For^f the ways of man *are* before the eyes of the LORD, and he pondereth all his goings.

22 His own iniquities shall take the wicked himself, and he shall be holden with the cords of his ν sins.

23 He^g shall die without instruction ; and in the greatness of his folly he shall go astray.

CHAP. VI.

MY son, if thou be surety^k for thy friend, if thou hast stricken thy hand with a stranger,

2 Thou art snared with the words of thy mouth, thou art taken with the words of thy mouth.

3 Do this now, my son, and deliver thyself, when thou art come into the hand of thy friend ; go, humble thyself, σ and make sure thy friend.

4 Give not sleep to thine eyes, nor slumber to thine eyelids.

5 Deliver thyself as a roe from the hand of the hunter, and as a bird from the hand of the fowler.

6 Go^o to the ant, thou sluggard ; consider her ways, and be wise :

7 Which having no guide, overseer, or ruler,

8 Provideth her meat in the summer, and gathereth her food in the harvest.

9 How long wilt thou sleep, O sluggard ? when wilt thou arise out of thy sleep ?

10 Yet^q a little sleep, a little slumber, a little folding of the hands to sleep :

B. C. 1000.

a ch. 6. 24.

a palate.

b Ec. 7. 26.

c Job 15. 12.

d Ps. 55. 21.

e ch. 7. 27.

f Is. 57. 20.

β casteth

forth.

g Ro. 16. 17.

h ch. 1. 27.

i Je. 19. 11.

k 2Ch. 36. 16.

γ of his soul.

δ naughty

eyes.

l Ps. 18. 27.

m Ps. 120. 3, 4.

n Re. 22. 15.

o 2Ki. 24. 3, 4.

p Is. 1. 15.

q Mi. 2. 1.

r strength.

s Is. 59. 7.

t He. 13. 4.

u ch. 19. 9.

v s Jno. 9, 10.

w 2Ec. 7. 11, 14.

x Ep. 6. 1.

y ch. 1. 25.

z 6. 23.

aa 12. 1.

ab De. 11. 18.

ac 21.

ad 1 Co. 7. 2.

ae η or, candle.

af Ps. 119. 105.

ag θ or, strange

tongue.

ah Mat. 5. 28.

ai Mal. 2. 14.

aj Ca. 2. 9.

ak 7. 3. 8.

al κ water.

am ch. 29. 3.

an λ woman of

a man, or,

a man's

wife.

ao Ge. 39. 14,

ap &c.

aq μ err thou

always in.

ar Eze. 13. 18.

as 2Ch. 16. 9.

at Job 31. 4.

au Je. 16. 17.

av 32. 19.

aw Ho. 17. 2.

ax He. 4. 13.

ay ν sin.

az g ch. 10. 21.

ba Job 36. 12.

bb h ch. 11. 15.

bc 17. 18.

bd 22. 26.

be π heart.

bf He. 13. 4.

bg h Ca. 8. 6.

bh p accept the

face of.

bi σ or, so shalt

thou pre-

vail with.

bj ch. 2. 1. 7.

bk m Le. 18. 5.

bl Is. 55. 3.

bm n De. 32. 10.

bn o Job 12. 7.

bo p ch. 6. 21.

bp De. 6. 8.

bq q ch. 24. 33, 34.

11 So shall thy poverty come as one that travelleth, and thy want as an armed man.

12 A naughty person, a wicked man, walketh with a froward mouth.

13 He^o winketh with his eyes, he speaketh with his feet, he teacheth with his fingers ;

14 Frowardness *is* in his heart, he^d deviseth mischief continually ; he β soweth discord.^e

15 Therefore^k shall his calamity come suddenly ; suddenly shall he beⁱ broken without^k remedy.

16 These six things doth the LORD hate ; yea, seven are an abomination^j unto him :

17 δ A proud look,ⁱ ι a lying^m tongue, and hands^a that shed innocent blood,

18 An heart^o that deviseth wicked imaginations, feet^p that be swift in running to mischief,

19 A^r false witness that speaketh lies, & he^s that soweth discord among brethren.

20 My son, keep^u thy father's commandment, & forsake not the law of thy mother :

21 Bind them continually upon thine heart, and tie them about thy neck.

22 When^w thou goest, it shall lead thee ; when thou sleepest, it shall keep thee ; and when thou awakest, it shall talk with thee.

23 For the commandment *is* a η lamp, and the law *is* light,^g and reproofs of instruction are the way of life :

24 To keep thee from the evil woman, from the flattery of the θ tongue of a strange woman.

25 Lust^z not after her beauty in thine heart ; neither let her take thee with her eyelids :

26 For^c by means of a whorish woman *a* man *is* brought to a piece of bread ; and^d the adulteress will hunt^e for the precious life.

27 Can a man take fire in his bosom, and his clothes not be burned ?

28 Can one go upon hot coals, and his feet not be burned ?

29 So he that goeth in to his neighbour's wife ; whosoever toucheth her shall not be innocent.

30 Men do not despise a thief, if he steal to satisfy his soul when he is hungry :

31 But *if* he be found, he shall restore seven-fold ; he shall give all the substance of his house.

32 But whoso committeth adultery with a woman lacketh π understanding : he *that*^s doeth it destroyeth his own soul.

33 A wound and dishonour shall he get, and his reproach shall not be wiped away.

34 For jealousy^k *is* the rage of a man ; therefore he will not spare in the day of vengeance.

35 He will not ρ regard any ransom ; neither will he rest content, though thou givest many gifts.

CHAP. VII.

MY son, keep my words, and lay upⁱ my commandments with thee.

2 Keep^m my commandments, and live ; and my law as the appleⁿ of thine eye.

3 Bind^p them upon thy fingers, write them upon the table of thine heart.

4 Say unto wisdom, Thou art my sister ; and call understanding thy kinswoman :

5 That they may keep thee from the strange woman, from the stranger which flattereth with her words.

6 For at the window of my house I looked through my casement,

7 And beheld among the simple ones, I

discerned among the β youths, a young man, void^a of understanding,

8 Passing through the street near her corner; and he went the way^c to her house,

9 In the twilight, in the γ evening, in the black and dark night:

10 And, behold, there met him a woman with the attire of an harlot, & subtle of heart.

11 (She is loud^f and stubborn;^g her feet^h abide not in her house:

12 Now is she without, now in the streets, and lieth in wait at every corner.)

13 So she caught him, and kissed him, and δ with an impudent face said unto him,

14 ζ I have peace-offerings with me; this day have I paid my vows:

15 Therefore came I forth to meet thee, diligently to seek thy face; and I have found thee.

16 I have decked my bed with coverings of tapestry, with carved works, with fine linen^m of Egypt.

17 I have perfumed my bed with myrrh, aloes, and cinnamon.

18 Come, let us take our fill of love until the morning; let us solace ourselves with loves:

19 For the good-man is not at home, he is gone a long journey:

20 He hath taken a bag of money θ with him, and will come home at κ the day appointed.

21 With her much fair speech^q she caused him to yield, with the flattering^r of her lips she forced him.

22 He goeth after her π straightway, as an ox goeth to the slaughter, or as a fool to the correction of the stocks;

23 Till a dart strike through his liver, as a bird hasteth to the snare,^s and knoweth not that it is for his life.

24 Hearken unto me now, therefore, O ye children, and attend to the words of my mouth.

25 Let not thine heart decline to her ways, go not astray in her paths:

26 For she hath cast down many wounded; yea, many strong^w men have been slain by her.

27 Her^x house is the way to hell, going down to the chambers of death.

CHAP. VIII.

DOTH^y not wisdom cry? and understanding put forth her voice?

2 She standeth in the top of high places, by the way in the places of the paths;

3 She crieth at the gates, at the entry of the city, at the coming in at the doors;

4 Unto you, O men, I call: and my voice is to the sons of man.

5 O^z ye simple, understand wisdom, and ye fools,^b be ye of an understanding heart.

6 Hear; for I will speak of^c excellent things; and the opening of my lips shall be right things.

7 For my mouth shall speak truth;^e and wickedness is σ an abomination to my lips.

8 All the words of my mouth are in righteousness; there is nothing ϕ froward^d or perverse in them.

9 They are all plain to him;ⁱ that understandeth, and right to them that find knowledge.

10 Receive^k my instruction, and not silver; & knowledge rather than choice gold.

11 For wisdom is better than rubies; and all the things that may be desired areⁿ not to be compared to it.

12 I wisdom dwell with χ prudence, and

B. C. 1000.

β sons.

a ch. 6. 32.

9.4, 16.

b ch. 16. 6.

Ps. 97. 10.

Ro. 12. 9.

1 Th. 5. 22.

2 Ti. 2. 19.

c ch. 5. 9.

γ evening of

the day.

d Ec. 7. 19.

e Da. 2. 21.

Ro. 13. 1.

f ch. 9. 13.

g Je. 3. 3.

h 1 Ti. 5. 13.

Tit. 2. 5.

i 1 Sa. 2. 30.

Jno. 14. 21.

k Is. 45. 19.

l Mat. 6. 33.

m she

strengthened

her face,

and said.

n Peace of-

ferings are

upon me.

o or, walk.

p Is. 19. 9.

q Jno. 1. 1 & c.

r Ps. 2. 6.

s Ps. 53. 8.

t in his hand.

u or, new-

moon.

v or, open

places.

w or, chief.

x ch. 5. 3.

y Ps. 12. 2.

z He. 1. 2

or, circle.

or suddenly.

t Ec. 9. 12.

u Job 38. 10, 11

Je. 5. 22.

v Mat. 3. 17.

Col. 1. 13.

w Ju. 16. 19, 30

Ne. 13. 26.

x ch. 5. 5.

y ch. 1. 20.

9.3, & c.

z Mat. 7. 24.

Lu. 11. 28.

or bring forth.

a Is. 55. 1. & 3.

b 1 Co. 1. 27.

6.9, 11.

c ch. 22. 20.

Ps. 19. 7, 11.

d Ep. 2. 20, 22.

e Jno. 17. 17.

f the abomi-

nation of.

g Mat. 22. 3.

& c.

h killing.

i wreathed.

j Ps. 12. 6.

k Ro. 10. 15.

l mi. 2. 7.

m ch. 23. 23.

n ch. 3. 14, 15.

16. 16.

o Jno. 6. 27.

p Phi. 3. 8, 9.

q or, sub-

tilty.

find out knowledge of witty inventions.

13 The^b fear of the LORD is to hate evil: pride, and arrogance, and the evil way, and the froward mouth, do I hate.

14 Counsel is mine, and sound wisdom: I am understanding; I have^d strength.

15 By me^e kings reign, and princes decree justice.

16 By me princes rule, and nobles, even all the judges of the earth.

17 I^f love them that love me; and those^g that seek me early shall find me.

18 Riches^h and honour are with me; yea, durable riches and righteousness:

19 My fruit is better than gold, yea, than fine gold; and my revenue than choice silver.

20 Iⁱ lead in the way of righteousness, in the midst of the paths of judgment:

21 That I may cause those that love me to inherit substance; and I will fill their treasures.

22 Theⁿ LORD possessed me in the beginning of his way, before his works of old.

23 I was set up^o from everlasting, from the beginning, or ever the earth was.

24 When there were no depths, I was brought forth; when there were no fountains abounding with water.

25 Before^p the mountains were settled before the hills was I brought forth:

26 While as yet he had not made the earth, nor the λ fields, nor the μ highest part of the dust of the world.

27 When^q he prepared the heavens, I was there: when he set a ν compass upon the face of the depth;

28 When he established the clouds above; when he strengthened the fountains of the deep;

29 When^r he gave to the sea his decree, that the waters should not pass his commandment; when he appointed the foundations of the earth:

30 Then I was by him, as one brought up with him; and I^v was daily his delight, rejoicing always before him;

31 Rejoicing in the habitable part of his earth; and my delights were with the sons of men.

32 Now therefore hearken unto me, O ye children: for blessed are they that keep my ways.

33 Hear instruction, and be wise, and refuse it not.

34 Blessed^s is the man that heareth me, watching daily at my gates, waiting at the posts of my doors.

35 For whoso findeth me findeth life, and shall obtain favour of the LORD.

36 But he that sinneth against me wrongeth his own soul: all they that hate me love death.

CHAP. IX.

WISDOM hath builded her house,^t she hath hewn out her seven pillars:

2 She^u hath killed her τ beasts; she hath mingled her wine; she hath also furnished her table:

3 She^v hath sent forth her maidens: she crieth upon the highest places of the city,

4 Whoso is simple, let him turn in hither: as for him that wanteth understanding, she saith to him,

5 Come,^w eat of my bread, and drink of the wine which I have mingled.

6 Forsake the foolish, and live; and go in the way of understanding.

בָּנִים בְּעַר חֲסִידָבָה : עֶבֶר בְּשׂוּק אֶצֶל פֶּה
 9 וְהָרָף בֵּיתָה יִצְעֹר : בְּנִשְׁף בְּעֶרְבַּיּוֹם בְּאִישׁוֹן
 10 לֵלִיָּהּ וְאִפְלָה : וְהִנֵּה אִשָּׁה לִקְרָאתָהּ שֵׁית זֹמְרָה
 11 וְנִצְרַת לָב : הַמִּידָה הִיא וְסָרַת בְּבִיתָהּ לֹא
 12 יִשְׁכֵּנָה רִגְלֶיהָ : פֶּעַם בְּחוּץ פֶּעַם בְּחֻבֶּת וְאֶצֶל
 13 כָּל־פֶּה תִּאָרֵב : וְהַחֲזִיקָה בּוֹ וְנִשְׁקָה לוֹ הַעֲזָה
 14 פִּיָּהּ וְתֹאמַר לוֹ : וְנָתַן שְׁלֵמִים עָלַי הַיּוֹם
 15 שֶׁל מָוִי נָדָר : עַל־כֵּן יֵצְאֵתִי לִקְרָאתָהּ לְשִׁחַר
 16 פִּיָּהּ וְאֶמְצָאָהּ : מִרְבִּידִים רַב־דָּתִי עֲרִשִׁי חֲטֻבוֹת
 17 אֲמִין מִצָּרִים : נִפְתִּי מִשְׁכַּנִּי מִן־אֱהִלִּים
 18 וְקִנְמוֹן : לֵבָה נִרְחָה דָּדִים עֲדֵה־בָקָר נִתְעַלְסָה
 19 בְּאֶהָבִים : כִּי אֵין הָיִשׁ בְּבִיתִי הִלָּךְ בְּדֶרֶךְ
 20 מִדְּרוֹק : צִירוֹר הִסָּסָה לָקַח בִּירוֹ לִיּוֹם הַחֶסֶד
 21 יָבֵא בֵיתִי : וְהִשְׁתִּי בְּרַב לִקְחָהּ בַּחֲלָק שִׁפְתֶּיהָ
 22 תִּדְרִיכֵנִי : הוֹלֵךְ אַחֲרֶיהָ פֶּתָאֵם פֶּשׁוּר אֶל־מִטְבַּח
 23 יָבֵא וְכַעֲסֵם אֶל־מוֹסֵר אֵוִיל : עַד יִפְלֹחַ חוּץ כְּבוֹדוֹ
 24 כְּמִידָה צִפּוֹר אֶל־פֶּה וְלֹא יָדַע כִּי־בִנְשָׁתוֹ הוּא :
 וְעֵתָה בָנִים שִׁמְעוּלִי וְהִקְשִׁיבוּ לְאִמְרֵי
 25 מִי : אֶל־יֵשׁוּשׁ אֶל־דְּרִכֶּיהָ לִבָּךְ אֶל־תִּרְעַע
 26 בְּנִחְבֻּתֶיהָ : כִּי־רַבִּים חֲלָלִים הִפִּילָה וְעַצְמִים
 27 כָּל־הַרוּגָהּ : דֹּרֶב שְׂאוֹל בֵּיתָהּ יוֹדוּתוֹ אֶל־חֲדָרֶי
 מוֹת :

CAP. VIII. ח

1 הֲלֹא־חֲכָמָה תִּקְרָא וְתִבְנוּהָ תִתֵּן קוֹלָהּ :
 2 בְּרֹאשׁ־מִרְמִים עַל־דֶּרֶךְ בֵּית נְחִיבוֹת נִצְבֵּיהָ :
 3 לִי־שֹׁעִים לִפְתָּחַת מְבֹא פִתְחוֹת תִּרְצֶה :
 4 בְּאִלְיָם אִישִׁים אֶקְרָא וְקוֹלִי אֶלְבֵּן אָדָם :
 5 הִבְנִינוּ פִתְחוֹת עֲרֻמָּה וְכִסְלִים הִבְנִינוּ לָב :
 6 שִׁמְעוּ כִּי־נִגְיָדִים אֲדַבֵּר וּמִפֶּתַח שִׁפְתֵי מִישְׁרִים :
 7 כִּי־אִמַּת יִדְּגָה חֲכָמִי וְהוֹעֲבֶת שִׁפְתֵי רָשָׁע :
 8 בִצְרוֹךְ כָּל־אִמְרֵמִי אֵין בָּהֶם נִפְתָּל וְנִקְשָׁה :
 9 כָּל־כְּחָלִים לִמְבֹרָה וְיִשְׁרִים לִמְצָאִי דַעַת : קְחוּ
 10 מִסְכָּר וְאֶל־כֶּסֶף וְדַעַת מִדְּרוּץ נִבְדָּרוּ : כִּי־שׁוֹבָה
 11 חֲכָמָה מִפְּנִינִים וְכָל־חֲסָצִים לֹא יִשְׁוּוּ בָּהּ : אֲנִי

CAP. IX. ט

1 חֲכָמוֹת בָּנְתָה בֵּיתָה וְחָצְבָה עֲמֻדֶיהָ שִׁנְעָה :
 2 שִׁבְתָּהּ שִׁבְחָהּ מִסְכָּה יִיָּהּ אֶף עֲרֶכָה שִׁלְחָה :
 3 שִׁלְחָה כְּעֶרְתֶּיהָ חֲקָאָה עַל־פְּפִי מִרְמֵי קֶרֶת :
 4 מִי־פִתִּי יִסֵּר הִנֵּה חֲסִידָבָה אֲמָרָה לוֹ : לֹכֵס
 5 לְחֻמוֹ בְּלִחְמִי וְשִׁחוּ בִּיָּן מִסְכָּתִי : עֲזָבוּ פִתְחוֹתִים

17 וְחָיו וְאָשְׁרוֹ בְּדֶרֶךְ בִּינָה: יִסְרֹף לֵץ לֶמֶךְ
 18 לוֹ קֶלֶן וּמוֹכֵת לְרָשָׁע מוֹמוֹ: אֶל־תִּבְחַח לֵץ
 19 פְּרִישָׁתוֹ הוֹכֵחַ לְחָכָם וְיִאֲהָבֵהוּ: הֵנָּה לְחָכָם
 20 וְיִחַבְּבֵם עוֹד הוֹדֵעַ לְצַדִּיק וְיִסְכֵּף לָמָּה: תִּחְלַחַת
 21 יִרְעוּ רַבִּים וְאֲוִילִים בְּחֶסֶד־לֵב יְמוּתוֹ: בְּרַפְתָּ
 22 יִחְדָּה הִיא תַעֲשֶׂיךָ וְלֹא יוֹסֵף עֲצָב עֲפֹה:
 23 כְּשִׁחּוֹק לְכִסִּי עֲשׂוֹת זִמָּה וְחִכְמָה לְאִישׁ תְּבוּנָה:
 24 מְגוֹרֵת רָשָׁע הִיא תְּבוּאָה וְתִאֲוֹת צַדִּיקִים יִתֵּן:
 25 כַּעֲבוֹר סִפְסָה וְאֵין רָשָׁע וְצַדִּיק יִסּוֹד עוֹלָם:
 26 כְּחֶמֶץ לְשֵׁפִים וְכַעֲשָׂן לְעֵינַיִם כֵּן הָעֵצֵל לְשִׁלְחוֹ:
 27 יִרְאֵת יִחְדָּה וְיִסְכֵּף יָמִים וְשָׁנֹת רָשָׁעִים
 28 תִּקְצְרֶנָּה: תוֹחֶלֶת צַדִּיקִים שְׂמִיחָה וְתִקּוּת
 29 רָשָׁעִים תֵּאֲבֹר: כִּעֲזוֹ לֵהֶם דֶּרֶךְ יִחְדָּה
 30 וְתִחְלָה לְעַלִּי אָנוּ: צַדִּיק לְעוֹלָם בַּל־יָמוּשׁ
 31 וְרָשָׁעִים לֹא יִשְׁכְּנוּ־אָרֶץ: פִּי־צַדִּיק יָנוּב
 32 חִכְמָה וּלְשׁוֹן תְּהַפְּכוֹת תִּפְרֹת: שְׁפָתַי צַדִּיק
 יִדְעִין רָצוֹן וְפִי־ס תִּהְפְּכוֹת:

CAP. X.

CAP. XI. א

1 מִשְׁלֵי שְׁלֹמֹה בֶן־חָכָם יִשְׁמַחֲבָב בֶּן־פְּסִיל
 2 תִּגְבַּת אָמוֹ: לֹא־יִעֲשֶׂה אוֹצְרוֹת רָשָׁע וְצַדִּיקָה
 3 תַּצִּיל מִמּוֹת: לֹא־יִרְעֵב יִחְדָּה נֶפֶשׁ צַדִּיק
 4 וְתוֹת רָשָׁעִים יִחְדָּה: רֹאשׁ עֲשֵׂה כְּחֶרְמֶיךָ
 5 וְיֵד חֲרוּצִים תַּעֲשֶׂיךָ: אֲבָר בְּזִיץ בֶּן־מִשְׁפָּל
 6 בָּרָם בְּקִצֹּר בֶּן־מִבֵּשׁ: בְּרִכּוֹת לְרֹאשׁ צַדִּיק
 7 וְפִי רָשָׁעִים יִכְסֶּה חֶמֶס: גִּבֹּר צַדִּיק לְבַרְכָּה
 8 וְשֵׁם רָשָׁעִים יִרְקֵב: חֶבֶס־לֵב יִשָּׁח מִצּוֹת
 9 וְאוֹיֵל שְׁפָתַיִם יִלְבֹּשׁ: הוֹלֵךְ בְּתוֹם יִלָּךְ
 10 בְּטִחַ וּמַעֲשֵׂשׁ דְּרָכָיו יִדְעַ: קֶרֶץ עֵין יִתֵּן
 11 עֲצָבָה וְאוֹיֵל שְׁפָתַיִם יִלְבֹּשׁ: מְקוֹר חַיִּים
 12 פִּי צַדִּיק וְפִי רָשָׁעִים יִכְסֶּה חֶמֶס: שְׂמִיחָה
 13 תִּעֲזֹר מְדֻנִּים וְעַל פִּלְשָׁעִים תִּכְסֶּה אֲהָבָה:
 14 בַּשְּׁפָתַי נִבְּןוּ תִּמְצָא חִכְמָה וְשֵׁבֶט לִבִּי חֶסֶד
 15 לְבָב: חִכְמָיִם וְצִפְנוֹת־דַּעַת וְפִי אוֹיֵל מִחֲמִידָה
 16 לְרִבָּה: הוֹן עֲשִׂי קִרְיַת עֶז מִחֲפֹת בָּלִים
 17 רִשְׁתָּם: פִּעֲלֵת צַדִּיק לְחַיִּים תְּבוּאָת רָשָׁע
 18 לְתַפְּאָה: אִדָּה לְחַיִּים שׁוֹמֵר מִיָּסֵר וְעוֹב

1 מאזני מרמה תועבת יהוה ואבן שלמה רצונו
 2 בא ודון ויבא קלון ואת צניעים חכמה: תמות
 3 ישירים תהיהם וסלח בגדים ושמם: לא יועיל
 4 הון בנים עברה וצדקה תציל מפות: צדקה
 5 תמים תישור דרכו וברשעתו יפל רשע:
 6 צדקה ישירים תצילם ובהיות בגדים ילכו
 7 במות אדם רשע האבן תקנה ותחלחל אונים
 8 אברה: צדיק מצדה נחלץ ויבא רשע פחתו
 9 בפה חנף ישחת רעהו ובהיות צדיקים יחלצו:
 10 בשוב צדיקים תעלץ קריה ויבא רשעים
 11 רבה: בגרפת ישירים תרום קרית ובפי רשעים
 12 תהרס: בן לרעהו חסרלב ואיש תבונות
 13 יתחיש: הולך בכל מנה סוד ונאמן רוח
 14 מכסה דבר: באין תהבלות יפלעם וחשועה
 15 ברג יועץ: רע ירוע פי ערב ור ושאנא חוקעים

7 He that reproveth a scorner getteth to himself shame; and he that rebuketh a wicked man getteth himself a blot.

8 Reprove^e not a scorner, lest he hate thee: rebuke a wise man, and he will love thee.

9 Give^c instruction to a wise man, and he will be yet wiser: teach a just man, and he will increase in learning.

10 The fear^a of the LORD is the beginning of wisdom; and the knowledge of the holy is understanding.

11 For by me thy days^f shall be multiplied, and the years of thy life shall be increased.

12 If^a thou be wise, thou shalt be wise for thyself; but if thou scornest, thou alone shalt bear it.

13 A foolish woman is clamorous; *she* is simple, and knoweth nothing.

14 For she sitteth at the door of her house, on a seat in the high places of the city,

15 To call passengers who go right on their ways;

16 Whoso is simple, let him turn in hither: and as for him that wanteth understanding, she saith to him,

17 Stolen waters are sweet, and bread *o* eaten in secret is pleasant.

18 But he knoweth not that^a the dead are there; and that her guests are in the depths of hell.

CHAP. X.

THE proverbs of Solomon. A wise^o son maketh a glad father: but a foolish son is the heaviness of his mother.

2 Treasures^p of wickedness profit nothing: but righteousness^r delivereth from death.

3 The LORD will not suffer the soul of the righteous to vanish: but he casteth away the substance of the wicked.

4 He^u becometh poor that dealeth with a slack hand: but^w the hand of the diligent maketh rich.

5 He that gathereth in summer is a wise son: but he that sleepeth in harvest is a son that causeth shame.

6 Blessings are upon the head of the just: but^y violence covereth the mouth of the wicked.

7 The memory^b of the just is blessed: but^c the name of the wicked shall rot.

8 The wise in heart will receive commandments: but *μ* a prating fool shall *v* fail.

9 He^d that walketh uprightly, walketh surely: but he that perverteth his ways shall be known.

10 He^e that winketh with the eye causeth sorrow; but a prating fool shall *v* fail.

11 The mouth^f of a righteous man is a well of life: but violence covereth the mouth of the wicked.

12 Hatred stirreth up strifes: but love covereth^h all sins.

13 In the lips of him that hath understanding wisdom is found: but a rodⁱ is for the back of him that is void of understanding.

14 Wise men lay up^j knowledge: but the mouth of the foolish is near destruction.

15 The rich^m man's wealth is his strong city: the destruction of the poor is their poverty.

16 The labour of the righteous tendeth to life: the fruit of the wicked to sin.

17 Heⁿ is in the way of life that keepeth instruction: but he^o that refuseth reproof^p erreth.

18 He that hideth hatred with lying lips,

B. C. 1000.

a Ec. 5. 2, 3.

Ja. 3. 2.

b Mat. 7. 6.

c Ho. 6. 3.

Mat. 13. 12.

g heart.

d Ge. 24. 35.

Ps. 37. 22.

e ch. 1. 7.

Job 28. 28.

Ps. 111. 10.

f ch. 10. 27.

g Ps. 145. 19.

Mat. 5. 6.

h Job 5. 14, 15.

Job 35. 6, 7.

Eze. 18. 20.

i Mat. 7. 24, 25.

k ch. 7. 11.

l ch. 9. 11.

γ addeth.

n Ec. 7. 17.

o of secreties.

o ch. 2. 18.

o ch. 15. 20.

23. 15, 16.

29. 3, 15.

p Lu. 12. 19.

21.

q Ec. 12. 9, 11.

Tit. 2. 8.

r Da. 4. 27.

Phi. 3. 9.

τ frowardnesses.

s Ps. 37. 25.

η balances

of deceit.

θ De. 25. 13, 16.

or, wicked

for their

wickedness.

κ perfect

stone.

μ ch. 11. 24.

ν Da. 4. 30, 31.

ω ch. 13. 4.

19. 15.

π ch. 13. 6.

γ Eze. 7. 19.

Zep. 1. 18.

z Ge. 7. 1.

a Es. 7. 8.

λ rectify.

b Ps. 112. 6.

c Ec. 8. 10.

μ fool of lips

ν be beaten.

d Is. 33. 15, 16.

e ch. 6. 13.

f Ps. 37. 30.

g Es. 8. 15.

h Co. 13. 4, 7.

1 Pe. 4. 8.

i ch. 26. 3.

k ch. 14. 34.

π heart.

l Mat. 12. 35.

13. 52.

ρ destitute

of heart.

m Ps. 52. 7.

Ec. 7. 12.

σ he that

walketh,

being a

talent-

bearer.

n 2Pe. 1. 5, 11.

o ch. 1. 25, 30.

τ or, causeth

to err.

and he that uttereth a slander, is a fool. 19 In^a the multitude of words there wanteth not sin: but he that refraineth his lips is wise.

20 The tongue of the just is as choice silver: the heart of the wicked is little worth.

21 The lips of the righteous feed many: but fools die for want of *β* wisdom.

22 The blessing^d of the LORD, it maketh rich; and he addeth no sorrow with it.

23 It is as sport to a fool to do mischief: but a man of understanding hath wisdom.

24 The fear of the wicked, it shall come upon him: but the desire^e of the righteous shall be granted.

25 As the whirlwind passeth, so is the wicked no more: but the righteousⁱ is an everlasting foundation.

26 As vinegar to the teeth, and as smoke to the eyes, so is the sluggard to them that send him.

27 The fear^f of the LORD *γ* prolongeth days: but^m the years of the wicked shall be shortened.

28 The hope of the righteous shall be gladness: but the expectation of the wicked shall perish.

29 The way of the LORD is strength to the upright; but destruction shall be to the workers of iniquity.

30 The righteous shall never be removed: but the wicked shall not inhabit the earth.

31 The mouth of the just bringeth forth wisdom: but the froward tongue shall be cut out.

32 The lips of the righteous know what is acceptable: but the mouth of the wicked speaketh *τ* frowardness.

CHAP. XI.

A *η* FALSE balance^t is abomination to the LORD: but a *κ* just weight is his delight.

2 When^v pride cometh, then cometh shame: but with the lowly is wisdom.

3 The integrity^x of the upright shall guide them: but the perverseness of transgressors shall destroy them.

4 Riches^y profit not in the day of wrath: but righteousness^z delivereth from death.

5 The righteousness of the perfect shall direct his way: but the wicked shall fall by his own wickedness.

6 The righteousness of the upright shall deliver them: but transgressors shall be taken in their own naughtiness.

7 When a wicked man dieth, his expectation shall perish; and the hope of unjust men perisheth.

8 The righteous is delivered out of trouble, and the wicked cometh in his stead.

9 An hypocrite with his mouth destroyeth his neighbour: but through knowledge shall the just be delivered.

10 When^g he goeth well with the righteous, the city rejoiceth: and when the wicked perish, there is shouting.

11 By^k the blessing of the upright the city is exalted: but it is overthrown by the mouth of the wicked.

12 He that is *p* void of wisdom despiseth his neighbour: but a man of understanding holdeth his peace.

13 A *σ* tale-bearer revealeth secrets: but he that is of a faithful spirit conceal-eth the matter.

14 Where no counsel is, the people fall: but in the multitude of counsellors there is safety.

15 He that is surety for a stranger shall

β smart for it: and he that hateth γ suretiship is sure.

16 A gracious^b woman retaineth honour: and strong men retain riches.

17 The^d merciful man doeth good to his own soul: but he that is cruel troubleth his own flesh.

18 The wicked worketh a deceitful work: but to him^f that soweth righteousness shall be a sure reward.

19 As righteousness tendeth to life; so he that pursueth evil, pursueth it to his own death.

20 They that are of a froward heart are abomination to the LORD: butⁱ such as are upright in their way are his delight.

21 Though^k hand join in hand, the wicked shall not be unpunished: but the seed of the righteous shall be delivered.

22 As a jewel of gold in a swine's snout, so is a fair woman which ^θ is without discretion.

23 The desire of the righteous is only good: but^m the expectation of the wicked is wrath.

24 Thereⁿ is that scattereth, and yet increaseth; and there is that withholdeth more than is meet, but it tendeth to poverty.

25 The κliberal^p soul shall be made fat: and he that watereth shall be watered also himself.

26 He that withholdeth corn, the people shall curse him: but blessing^q shall be upon the head of him that selleth it.

27 He that diligently seeketh good procureth favour: but he that seeketh mischief, it shall come unto him.

28 He^u that trusteth in his riches shall fall: but the righteous shall flourish as a branch.

29 He that troubleth his own house shall inherit the wind: and the fool shall be servant to the wise of heart.

30 The fruit of the righteous is a tree of life; and he that vinneth souls^x is wise.

31 Behold, the righteous shall be recompensed in the earth: much more^y the wicked and the sinner.

CHAP. XII.

W HOSO loveth instruction loveth knowledge: but he that hateth reproof is brutish.

2 A good man obtaineth favour of the LORD: but a man of wicked devices will he condemn.

3 A man^a shall not be established by wickedness: but the root of the righteous shall not be moved.

4 A virtuous^b woman is a crown to her husband: but she that maketh ashamed is as rottenness in his bones.

5 The thoughts of the righteous are right: but the counsels of the wicked are deceit.

6 The words of the wicked are to lie in wait for blood: but the mouth of the upright shall deliver them.

7 The wicked^c are overthrown, and are not: but the house of the righteous shall stand.

8 A man shall be commended according to his wisdom: but he that is ρ of a perverse heart shall be despised.

9 He that is despised, and hath a servant, is better than he that honoureth himself, and lacketh bread.

10 A righteous man regardeth the life of his beast: but the τ tender mercies of the wicked are cruel.

11 He^o that tilleth his land shall be sa-

B. C. 1000.

β be sore broken.
γ those that strike hands,
ch. 6. 1.

a Jon. 2. 8.

b ch. 31. 30.

c or, fortress.

d Hab. 1. 15, 16

e Mat. 5. 7.

f 25. 34, &c.

g The snare

of the

wicked is

in the

transgression

of lips.

e 2 Pe. 2. 9.

f Ho. 10. 12.

g Ga. 6. 8, 9.

h Ja. 3. 18.

i Is. 3. 10, 11.

j ch. 3. 7.

k Ps. 11. 7.

l in that

day.

m Is. 27. 4.

n departeth

from.

o Ps. 57. 4.

p Ro. 2. 8, 9.

q He. 10. 27.

r 2 Co. 9. 6.

s 1 Pe. 3. 13.

t or, soul of

blessing.

u p Is. 32. 8.

v q ch. 6. 16, 17.

w Re. 22. 15.

x r ch. 15. 2.

y Ec. 10. 12, 14.

z Job 29. 13.

a t Ec. 10. 3.

b u Mar. 10. 24.

c 1 Ti. 6. 9.

d λ or, deceitful.

e v ch. 15. 23.

f μ or, abundant.

g w ver. 13.

h v taketh.

i Mat. 4. 19.

j x Ja. 5. 20.

k y Je. 25. 29.

l 1 Pe. 4. 17, 18.

m z Is. 28. 14, 15.

n a Ps. 75. 8.

o Je. 25. 27, 31.

p b Ja. 3. 2, &c.

q c Ec. 8. 8.

r d ch. 10. 4.

s e 1 Sa. 25. 33.

t 1 Co. 11. 7.

u f Ps. 119. 163.

v g ch. 11. 5, 6.

w π sin.

x h Mat. 7. 24..

y 27.

z i ver. 11.

a k Ec. 11. 1, 2.

b p perverse

of heart.

c l Job 18. 5, 6.

d σ or, candle.

e m ch. 20. 21.

f τ or, bowels.

g φ with the

hand.

h n Ps. 128. 2.

i o Ps. 128. 2.

tisfed with bread: but^a he that followeth vain persons is void of understanding.

12 The wicked desireth the δ net^c of evil men: but the root of the righteous yieldeth fruit.

13 ζ The wicked is snared by the transgression of his lips: but^e the just shall come out of trouble.

14 A man shall be satisfied with good by the fruit of his mouth; and^g the recompence of a man's hands shall be rendered unto him.

15 The way of a fool is right in his own eyes: but he^k that hearkeneth unto counsel is wise.

16 A fool's wrath is η presently known: but a prudent man covereth shame.

17 He that speaketh truth sheweth forth righteousness: but a false witness deceit.

18 There is that speaketh like the piercing of a sword:ⁱ but the tongue of the wise is health.

19 The lip of truth shall be established for ever: but a lying tongue is but for a moment.

20 Deceit is in the heart of them that imagine evil: but to the counsellors of peace is joy.

21 There^q shall no evil happen to the just: but the wicked shall be filled with mischief.

22 Lying^u lips are abomination to the LORD: but they that deal truly are his delight.

23 A prudent^r man concealeth knowledge: but the heart of fools proclaimeth^t foolishness.

24 The hand of the diligent shall bear rule: but the λ slothful shall be under tribute.

25 Heaviness in the heart of man maketh it stoop: but^v a good word maketh it glad.

26 The righteous is more μ excellent than his neighbour: but the way of the wicked seduceth^w them.

27 The slothful man roasteth not that which he took in hunting: but the substance of a diligent man is precious.

28 In the way of righteousness is life; and in the pathway thereof there is no death.

CHAP. XIII.

A WISE son heareth his father's instruction: but a scorner heareth not^a rebuke.

2 A man shall eat good by the fruit of his mouth: but^a the soul of the transgressors shall eat violence.

3 He^b that keepeth his mouth keepeth his life: but he that openeth wide his lips shall have destruction.

4 The^d soul of the sluggard desireth, and hath nothing: but the soul of the diligent shall be made fat.

5 A righteous man hateth^h lying: but a wicked man is loathsome, and cometh to shame.

6 Righteousness^g keepeth him that is upright in the way: but wickedness overthroweth π the sinner.

7 There is that maketh himself rich, yet hathⁱ nothing: there is^k that maketh himself poor, yet hath great riches.

8 The ransom of a man's life are his riches: but the poor heareth not rebuke.

9 The light of the righteous rejoiceth: but the σ lamp of the wicked shall be put out.

10 Only by pride cometh contention: but with the well-advised is wisdom.

11 Wealth^m gotten by vanity shall be diminished: but he that gathereth φ by labourⁿ shall increase.

12 Hope deferred maketh the heart

13 צדיקים יתן : בפשע שפחים מוקש רע וינצא
14 מצרה צדיק : מפני פראש ישפיע טוב וגמול
15 יד-אדם ישוב לו : הרף אויל ישר בשינוי
16 ושמע לעצה חכם : אויל ביום ידע פעסו
17 וכסה קלון ערום : יפה אמונה יציר צדק ועד
18 שקרים מרמה : יש בוסה פמדרות חרב
19 ולשון חכמים מרפא : שפת-אמת הפון לעד
20 ועד-ארציה לשון שקר : מרמה בלב-חורשי
21 רע ויועצי שלום שמחה : לא-יאנה לצדיק
22 פל-און ורשעים מלאו רע : תועבת יהוה
23 שפתי-שקר ועשי אמונה רצונו : אדם ערום
24 פסה דעת ולב פסילים יקרא אלה : יד-
25 חרצים המשול ורמיה תהיה למס : דאנה
26 בלב-איש ישנה ובר טוב ישפחה : יתר
27 מרעהו צדיק ודרך רשעים תתעם : לא-
28 יתנה רמיה צידו ויון-אדם יקר תרוץ : בארה
צדקה חיים ודרך נתיבה אל-מות :

16 בוסה : אשת הן תתקף בבו ופריצים יתמכר
17 עשור : גמל בפשו איש חסד ועבר שאור
18 אכזרי : רשע עשה פעלת-שקר וזרע צדקה
19 שכר אמת : בן-צדקה לחיים ומרדף רעה
20 למותו : תועבת יהוה עקשי-לב ורצונו תמימי
21 דרך : יד-לד לא-ינה רע וזרע צדיקים
22 גמול : גוס דהב פאף חור אשה יפה וסרת
23 מעם : תאות צדיקים אף-טוב תקות רשעים
24 עברה : יש מפא ונוסף עוד וחסד מישר אף-
25 למחסור : נפש ברכה חרשון ומרה גס-הוא
26 יורא : מנע בר יקבהו לאום וברכה להאש
27 משביר : שחר טוב יב קש רצון ורש רעה
28 תבואנו : בוסה בעשורו הוא יפל ולעלה
29 צדיקים יפרחו : עבר ביתו יתחל-רוח ועבר
30 אויל לחכם לב : פני צדיק עץ חיים ולקח
31 נפשות חכם : הן צדיק בארץ ישלם אף כי-
רשע וחומא :

CAP. XII. יב

CAP. XIII. יג

1 בן חכם מוסר אב ולץ לא-שמע גערה :
2 מפני פראש יאכל טוב ונפש בנדים חכם :
3 נצר פיו שכר נפשו פשק שפתי מחרה-לו :
4 מתאנה ואין נפשו עצל ונפש חרצים תדשן :
5 דבר-שקר ישנא צדיק ורשע יבאיש ויחפיר :
6 צדקה תצר תם דרך ורשעה תסלף תפאת :
7 יש מתעשור ואין פל מתרושש ויון רב : פפר
8 נפש-איש עשור ורש לא-שמע גערה : אור-
9 צדיקים ישמח ורש רשעים ידע : רב-גודון
10 יתן מצה ואת-נוצצים חכמה : הון מתבל
11 ימנע וקבץ על-יד יונה : תחלת ממשנה
12

1 אהב מוסר אהב דעת ושונא חוכמת גער : טוב
2 יפיק רצון מיהו ואיש ממות ישיע : לא-
3 יפון אדם ברשע ושרש צדיקים בלי-מוט :
4 אשת חיל עסרת בעלה וברקב בעצמותיו
5 מבישה : מחשבות צדיקים משפט תחלות
6 רשעים מרמה : דבר רשעים ארבה דם ופי
7 ישרים יצילים : דפוף רשעים ואינם גביה
8 צדיקים יעמד : לפי שכלו יחל-איש ונעה-
9 לב יהיה לבו : טוב נקלה ועבר לו ממתכפר
10 וחסר-לחם : יורע צדיק נפש בהמה ורחמי
11 רשעים אכזרי : עבר אדמותו ישפח-לחם ומרדף
12 ריקים חסר-לב : חמר רשע מצור רעים ושורש

17 ובזמנך: קצראפים יעשה אילת ואיש מלמות
18 ישנא: גדלו פחאים אילת וערומים יכתירו
19 דעת: שתו רעים לפני טובים ורשעים על
20 שערי צדיק: גם לרעהו ישנא רש ואהבו
21 עשירי רבים: גם לרעהו חושא ומחזק עניים
22 אשריו: הלא יתנו חלשי רע וחסד ואמת
23 חלשי טוב: בכל עשב יהיה מותר ודבר שפלים
24 אף למחסור: עשרת חכמים עשרם אילת
25 פסלים אילת: מציל נפשות עד אמת
26 ויפח פונים מרמה: ביראת יהוה מבטח עו
27 ולבניו יהיה מחסה: יראת יהוה מקור חיים
28 לסור מפוקשי מות: גרבים הורת מלך
29 ובאפס לאם מחפת רון: ארץ אפים רב
30 תבונה וקצירת מרים אילת: חיי בשירים לב
31 מרפא וקב עצמות קנאה: עשק דל חרף
32 עשאו ומכדו חנן אביו: ברעתו ידחה
33 רשע וחסה במותו צדיק: בלב גבון תנח
34 חכמה וקרב פסלים תודע: צדקה תרומם
35 גוי וחסד לאמים תפארת: רצון מלך לעבד
משפיל ועברתו תהיה מביש:

13 מחלה לב ועץ חיים תארה באה: בו לדבר
14 יחבל לו וירא מצוה הוא ישלם: תורת חכם
15 מקור חיים לסור מפוקשי מות: שכל טוב
16 יתרחק וירדף בנדים איתן: פלערים יעשה
17 בדעת וכסיל יפרש אילת: מלאך רשע יפל
18 ברע וציר אמונים מרפא: רשע וקלון פורע
19 מוסר ושמר תוכחת כבוד: תארה נדח תעבר
20 לנפש ותועבת פסלים סור מרע: הלך את
21 חכמים וחסד ורעה פסלים ירוע: חפאים
22 תרדף רעה ואת צדיקים ישלם טוב: מוזב יחבל
23 בגיבנים וצמון לצדיק חיל חומא: רבאכל
24 ניר ראשים ויש נספה בלא משפט: חושך
25 שבתו שונא בגו ואהבו שחרו מוסר: צדיק
אכל לשבע נפשו ובטן רשעים תחסר:

CAP. XIV. יד

1 חכמות נשים בנתה ביחיה ואילת בידיה
2 תהרסנו: הולך בישור ירא יהוה ונלז דרכו
3 בזהו: בפיראיל חסר גארה וספתו חכמים
4 תשמורם: באין אלפים אבנים בגר ורב
5 תבאאות בכח שור: עד אמונים לא יבז
6 ויפח פונים עד שער: בקשלץ חכמה ואון
7 ורעת לנבון בקל: לך מנע לאיש פסיל ובל
8 ירעת שפתי דעת: חכמה ערום הבין דרכו
9 ואילת פסלים מרמה: אולים ילעז אשם ובן
10 ישרים רצון: לב יודע מנה נפשו ובטמיהו
11 לא יתע רב ור: בית רשעים ישמד ואהל ישרים
12 יפריח: יש דרך ישר לפניאש ואחריתו
13 דרכי מות: גם בשחק יבא לב ואחריתו
14 שמחה תגה: מדרכיו יאפע סוג לב ומעליו
15 איש טוב: פתי יאמין לכל דבר וערום יבן
16 לאשרו: חכם ירא וסר מרע וכסיל מתעבר

CAP. XV. טו

1 מענה רב ישיב חמה ודבר עצב יעלה אף:
2 לשון חכמים היטיב דעת ופי פסלים יביע
3 אילת: בכל מקום עני יהיה צופות רעים
4 וטובים: מרפא לשון עץ חיים וסלף בזה
5 שבר ברוח: איל יבאץ מוסר אביו ושמר
6 תוכחת יעום: בית צדיק חסן רב וכתבאות
7 רשע נעדרת: שפתי חכמים יורי דעת ולב
8 פסלים לא יכן: בזה רשעים תועבת יהיה
9 ותפלה ישרים רצון: תועבת יהיה דרך רשע
10 ומרדף צדקה יאהב: מוסר רע לעזב ארח

sick: but *when* the desire cometh, *it is* a tree of life.

13 Whoso^b despiseth the word shall be destroyed: but he^c that feareth the commandment shall be *β*rewarded.

14 The^d law of the wise *is* a fountain of life, to depart from the snares^e of death.

15 Good understanding giveth favour: but the way of transgressors *is* hard.

16 Every prudent *man* dealeth with knowledge: but a fool *γ* layeth open his folly.

17 A wicked messenger falleth into mischief: but *ζ* a faithful ambassador *is* health.

18 Poverty and shame *shall be* to him that refuseth instruction: but he that regardeth^h reproof shall be honoured.

19 The desire accomplishedⁱ *is* sweet to the soul: but *it is* abomination to fools to depart from evil.

20 He that walketh with wise *men* shall be wise: but *μ* a companion of fools shall be *η* destroyed.

21 Evil^κ pursueth sinners: but to the righteous good shall be repaid.

22 A good *man* leaveth an inheritance to his children's children; and *ρ* the wealth of the sinner *is* laid up for the just.

23 Much food *is in* the tillage of the poor: but there *is that is* destroyed for want of judgment.

24 He^τ that spareth his rod hateth his son: but he that loveth him chasteneth him betimes.

25 The righteous eateth to the satisfying of his soul: but the belly of the wicked shall *θ* want.

CHAP. XIV.

EVERY wise woman buildeth^υ her house: but the foolish plucketh it down with her hands.

2 He that walketh in his^ω uprightness feareth the LORD: but *he that is* perverse in his ways despiseth^φ him.

3 In the mouth of the foolish *is* a rod of pride: but the lips of the wise shall preserve them.

4 Where no oxen *are*, the crib *is* clean: but much increase *is by* the strength of the ox.

5 A faithful witness will not lie: but a false witness will utter lies.

6 A scorner seeketh wisdom, and findeth it not: but *ε* knowledge *is* easy unto him that understandeth.

7 Go from the presence of a foolish man, when thou perceivest not *in him* the lips of knowledge.

8 The wisdom of the prudent *is* to understand his way: but the folly of fools *is* deceit.

9 Fools^ζ make a mock at sin: but among the righteous *there is* favour.

10 The heart knoweth^η his own bitterness; and a stranger doth not intermeddle with his joy.

11 The house^θ of the wicked shall be overthrown: but the tabernacle of the upright shall flourish.

12 There *is* a way which seemeth right unto a man, but the endⁱ thereof *are* the ways of death.

13 Even^κ in laughter the heart *is* sorrowful; and the end of that mirth *is* heaviness.

14 The backslider^λ in heart shall be filled with his own ways; and a good man *shall be* satisfied from himself.

15 The simple believeth every word: but the prudent *man* looketh well^μ to his going.

B. C. 1000.

a ch. 16. 6.

b 2 Ch. 36. 16.

Lu. 16. 31.

c Ps. 115. 13.

d Ja. 1. 19.

β or in peace

e ch. 14. 27.

f 2 Sa. 22. 6, 7.

g Ps. 49. 14.

h Mal. 4. 3.

ch. 19. 7.

γ spreadeth.

δ many are

the lovers

of the rich.

i Ps. 41. 1. 3.

Mat. 25. 34,

&c.

He. 6. 12.

ζ an ambas-

sador of

faithful-

ness.

h ch. 15. 5.

i ver. 12.

m l Co. 15. 33.

η broken.

η Ps. 32. 10.

140. 11.

o Ec. 7. 18.

p Ec. 2. 26.

q Is. 33. 6.

τ ch. 19. 18.

22. 15.

23. 13.

29. 15, 17.

σ ch. 16. 32.

θ short of,

t 2 Th. 3. 10.

υ ch. 22. 2.

υ ch. 24. 3.

Ru. 4. 11.

ω Ps. 25. 21.

φ Ps. 23. 4.

ψ Ro. 2. 4.

z ch. 29. 11.

κ nations.

α Mat. 24. 45.

β Ju. 8. 1. 3.

1 Sa. 25. 24, &c

c ch. 8. 9.

λ belcheth, or,

bubbled.

d Job 34. 21.

Je. 32. 19.

He. 4. 13.

μ the heal-

ing of the

tongue.

e 1 Ti. 6. 3.

f ch. 10. 23.

ν the bitter-

ness of his

soul.

g ch. 13. 18.

h Job 8. 15.

Mat. 7. 26, 27.

i Ro. 6. 21.

j ch. 28. 9.

Is. 1. 11.

61. 8.

Je. 6. 20.

Am. 5. 22.

Jno. 4. 24.

k Ec. 2. 2.

l ch. 1. 31.

Je. 2. 19.

m Is. 26. 7.

π or, in-

struction.

n ch. 5. 11, 12.

o ch. 4. 26.

16 A^α wise *man* feareth, and departeth from evil: but the fool rageth, and is confident.

17 *He that is* soon^δ angry dealeth foolishly; and a man of wicked devices is hated.

18 The simple inherit folly: but the prudent are crowned with knowledge.

19 The evil^ε bow before the good; and the wicked at the gates of the righteous.

20 The poor^θ *is* hated even of his own neighbour: but *δ* ye rich *hath* many friends.

21 He that despiseth his neighbour sinneth: butⁱ he that hath mercy on the poor, happy *is* he.

22 Do they not err that devise evil? but mercy and truth *shall be* to them that devise good.

23 In all labour there is profit: but the talk of the lips *tendeth* only to penury.

24 The crown of the wise *is* their riches: but the foolishness of fools *is* folly.

25 A true witness delivereth souls: but a deceitful witness speaketh lies.

26 In^ο the fear of the LORD *is* strong confidence; and his children shall have a place of refuge.

27 The fear of the LORD *is* a fountain^ρ of life, to depart from the snares of death.

28 In the multitude of people *is* the king's honour: but in the want of people *is* the destruction of the prince.

29 *He^σ that is* slow to wrath *is* of great understanding: but *he that is* *θ* hasty of spirit exalteth folly.

30 A sound heart *is* the life of the flesh: but envy the rottenness of the bones.

31 He that oppresseth the poor reproacheth his Maker:^υ but he that honoureth him hath mercy on the poor.

32 The wicked *is* driven away in his wickedness: but the righteous hath hope in his^ω death.

33 Wisdom resteth in the heart of him that hath understanding: but *that which is* in the midst of fools *is made^φ known*.

34 Righteousness exalteth a nation: but sin *is* a reproach to *κ* any people.

35 The king's favour *is* toward a wise servant:^α but his wrath *is against* him that causeth shame.

CHAP. XV.

A SOFT^β answer turneth away wrath: but grievous words stir up anger.

2 The tongue of the wise useth knowledge aright: but the mouth of fools *λ* poureth out foolishness.

3 The eyes^δ of the LORD *are* in every place, beholding the evil and the good.

4 A *μ* wholesome^ο tongue *is* a tree of life: but perverseness therein *is* a breach in the spirit.

5 A fool despiseth his father's instruction: but^ε he that regardeth reproof *is* prudent.

6 In the house of the righteous *is* much treasure: but in the revenues of the wicked *is* trouble.

7 The lips of the wise disperse knowledge: but the heart of the foolish *doeth* not so.

8 The *ζ* sacrifice of the wicked *is* an abomination to the LORD: but the prayer of the upright *is* his delight.

9 The way of the wicked *is* an abomination unto the LORD: but he^η loveth him that followeth after righteousness.

10 *π* Correction *is* grievous unto him that forsaketh the way; and he^η that hateth reproof shall die.

11 Hell^a and destruction *are* before the LORD; how much more then the hearts^b of the children of men?

12 A scorner^d loveth not one that reproveth him; neither will he go^e unto the wise.

13 A merry heart maketh a cheerful countenance: but^f by sorrow of the heart the spirit is broken.

14 The heart of him that hath understanding seeketh knowledge: but the mouth of fools feedeth on foolishness.

15 All the days of the afflicted *are* evil: but he that is of a merry heart *hath* a continual feast.

16 Better^k is little with the fear of the LORD, than great treasure, and trouble therewith.

17 Better is a dinner of herbs where love is, than a stalled ox and hatred therewith.

18 A wrathful man stirreth up strife: but *he* that is slow to anger appeaseth strife.

19 The way of the slothful^l man *is* as an hedge of thorns: but^m the way of the righteous *is* δ made plain.

20 A wise son maketh a glad father: but a foolish man despiseth his mother:

21 Folly *is* joy to him that *is* ζ destitute of wisdom: but a man of understanding walketh^p uprightly.

22 Without counsel purposes are disappointed: but in the multitude of counsellors they are established.

23 A man hath joy by the answer of his mouth; and a word *spoken* in η due season, how good *is* it!

24 The way^r of life is above to the wise, that he may depart from hell beneath.

25 The LORD will destroy the house of the proud: but he will establish the border of the widow.

26 The thoughts^s of the wicked *are* an abomination to the LORD: but^t the words of the pure *are* κ pleasant words.

27 He^u that is greedy of gain troubleth his own house: but he that hateth gifts shall live.

28 The heart of the righteous studieth to answer:^w but the mouth of the wicked poureth out evil things.

29 The LORD *is* far from the wicked: but he heareth the prayer of the righteous.

30 The light of the eyes rejoiceth the heart; and a good report maketh the bones fat.

31 The ear^y that heareth the reproof of life abideth^z among the wise.

32 He that refuseth σ instruction despiseth his own soul: but he that τ heareth reproof ϕ getteth understanding.

33 The fear of the LORD *is* the instruction of wisdom; and before honour *is* χ humility.

CHAP. XVI.

THE χ preparations^b of the heart in man, and the answer^c of the tongue, *is* from the LORD.

2 All the ways of a man *are* clean in his own eyes: but γ^e LORD weigheth γ^e spirits.

3 ψ Commit thy works unto the LORD, and thy thoughts shall be established.

4 The LORD hath made all things for himself; yea, even the wicked^d for the day of evil.

5 Every one that *is* proud^f in heart *is* an abomination to the LORD: though hand join in hand, he shall not be γ unpunished.

6 By^g mercy and truth iniquity *is* purged; and by the fear^h of the LORD men depart from evil.

B. C. 1000.

a Job 26. 6.

Ps. 139. 8.

b Ro. 8. 31.

c 2 Ch. 6. 30.

Ps. 7. 9.

Jno. 21. 17.

Ac. 1. 24.

d Am. 5. 10.

2 Ti. 4. 3.

e Job 21. 14.

f ch. 19. 21.

g ch. 12. 25.

β Divination.

Ge. 44. 15.

h Le. 19. 35.

γ stones.

i ch. 29. 14.

k 1 Ti. 6. 6.

l ch. 22. 5, 13.

m Ps. 27. 11.

Is. 35. 8.

n ch. 8. 11, 19.

δ raised up

as a causey.

τ void of

heart.

o ch. 10. 9.

p Ep. 5. 15.

q Es. 6. 6, &c.

Da. 4. 31.

η his season.

or, under-

standeth a

matter.

r Jno. 14. 6.

s ch. 6. 16, 18.

t Ps. 37. 30.

κ words of

pleasant-

ness.

λ maketh

wise.

u Is. 5. 8.

Hab. 2. 9, 10.

v Ps. 19. 10.

w 1 Pe. 3. 15.

x ch. 12. 26.

μ the soul of

him that.

ν boweth

unto.

π a man of

Belial.

γ ver. 5.

ϕ sendeth

forth.

z Jno. 15. 3, 4.

σ or, correc-

tion.

τ or, obeyeth.

ϕ possesseth

an heart.

ch. 17. 16.

a Ja. 4. 10.

x or, dispos-

ings.

b ch. 20. 24.

Je. 10. 23.

c Mat. 10. 19,

20.

ψ Roll.

Ps. 37. 5.

d Jon. 1. 7.

e Ro. 9. 22.

β or, good

cheer.

f ch. 8. 13.

γ held inno-

cent.

g Ps. 85. 10.

h ch. 14. 27.

i Je. 17. 10.

7 When^b a man's ways please the LORD, he maketh even his enemies to be at peace with him.

8 Better *is* a little with righteousness, than great revenues without right.

9 A^f man's heart deviseth his way: but the LORD directeth his steps.

10 A β divine sentence *is* in the lips of the king: his mouth transgresseth not in judgment.

11 A^h just weight and balance *are* the LORD's; all the γ weights of the bag *are* his work.

12 It *is* an abomination to kings to commit wickedness; forⁱ the throne is established by righteousness.

13 Righteous lips *are* the delight of kings; and they love him that speaketh right.

14 The wrath of a king *is* as messengers of death; but a wise man will pacify it.

15 In the light of the king's countenance *is* life; and his favour *is* as a cloud of the latter rain.

16 Howⁿ much better *is* it to get wisdom than gold? and to get understanding rather to be chosen than silver?

17 The highway of the upright *is* to depart from evil: he that keepeth his way preserveth^o his soul.

18 Pride^q goeth before destruction, and an haughty spirit before a fall.

19 Better *is* it to be of an humble spirit with the lowly, than to divide the spoil with the proud.

20 He that θ handleth a matter wisely shall find good; and whoso trusteth in the LORD, happy *is* he.

21 The wise in heart shall be called prudent: and the sweetness of the lips increaseth learning.

22 Understanding *is* a well-spring of life unto him that hath it: but the instruction of fools *is* folly.

23 The heart of the wise λ teacheth his mouth, and addeth learning to his lips.

24 Pleasant words *are* as an honey-comb, ψ sweet to the soul, and health to the bones.

25 There^x *is* a way that seemeth right unto a man; but the end thereof *are* the ways of death.

26 He μ that laboreth, laboreth for himself; for his mouth ν craveth it of him.

27 An π ungodly man diggeth up evil; and in his lips *there is* as a burning fire.

28 A froward man ρ soweth strife; and a whisperer separateth chief friends.

29 A violent man enticeth his neighbour, and leadeth him into the way that *is* not good.

30 He shutteth his eyes to devise froward things; moving his lips he bringeth evil to pass.

31 The hoary head *is* a crown of glory, if it be found in the way of righteousness.

32 He that *is* slow to anger *is* better than the mighty; and he that ruleth his spirit than he that taketh a city.

33 The lot^d *is* cast into the lap; but the whole disposing thereof *is* of the LORD.

CHAP. XVII.

BETTER *is* a dry morsel, and quietness therewith, than an house full of β sacrifices with strife.

2 A wise servant shall have rule over a son that causeth shame, and shall have part of the inheritance among the brethren.

3 The fining pot *is* for silver, & the furnace for gold: but^t the LORD trieth the hearts.

טוב מעט בצדקה מרב תבואות בלא משפט: 8
 לב אדם יחשב דרכו ויהיה יכון צעדו: 9
 חכם על־שפת־מלך במשפט לא ימעל־פיו: 10
 פלס' ומאונן משפט ליהיה מעשהו בלא־בני: 11
 כים: תועבת מלכים עשות רשע ב' בצדקה: 12
 יכון כסא: רצון מלכים שפת־צדק דבר: 13
 ישרים יאהב: חמת־מלך מלאכי־מות ואיש: 14
 חכם יכפרה: באור־פני־מלך חיים ורצונו: 15
 נעב מלוקש: קנה־הכמה מה־טוב מהרוע: 16
 וקנות ביה נבחר מכסף: מסלת ישרים: 17
 סור מרע שומר נפשו נצח דרכו:
 לפני־שבר גאון ולפני כשלוך גבה רוח: טוב: 18
 שפיל־רוח את־עניי' מחלק שלל את־גאים: 19
 משפיל על־דבר ימצא־טוב ובוסח ביהיה: 20
 אשיריו: לחכם־לב יקרא נבון ומחק שפתיים: 21
 יסוף לקח: מקור חיים שכל בעליו ומסר: 22
 אולים אולת: לב חכם ישפיל פחדו ועל: 23
 שפתי' יסוף לקח: צוף־דבש אמר־נעים: 24
 מחוק לנפש ומרפא לעצם: יש דרך ישר: 25
 לפני־איש ואחריה דרכי־מות: נפש עמל: 26
 עמלה לו כר־אבק עליו פידו: איש בלועל: 27
 כרה רעה ועל־שפתי' נאש צרבת: איש: 28
 תהפכות יסלח מדון ויגזן מפניו איוף: איש: 29
 חכם יפתה רעהו והולילו בדרך לא־טוב:
 עצה עניו לחשב תהפכות לרץ שפתי' כלה: 30
 רעה: עמרת תפארת שיבה בדרך צדקה: 31
 תמצא: טוב ארך אפים מנגור ומשל ברחו: 32
 מולך עיר: בחוק יפיל את־הגורל ומתוה: 33
 כל־משפטיו:

טובא תוכחת ימות: שאל ואבדון נגד: 11
 יהיה אף פילכות בני־אדם: לא־יאהב לץ: 12
 הוכח לו אל־חכמים לא ילך: לב שמה: 13
 ייטב פנים ובעצבת לב רוח נסאה: לב נבון: 14
 יבשר־דעת ופני כסילים ירעה אולת: כל: 15
 ימי עני רעים וטוב לב משתה תמיד: טוב: 16
 מעט ביראת יהיה מאוצר רב ומחומה בו:
 טוב אחרת ירק ואהבה־שם משור אבים: 17
 ושינאהו: איש חמה יגרה מדון וארץ: 18
 אפים ישיקו ריב: דרך עצל במשכת חדק: 19
 וארח ישרים סללה: בן חכם ישמח־אב: 20
 וכסיל אדם בזה אמו: אולת שמה לחסר: 21
 לב ואיש תבונה ישר־לכת: הפך מחשבות: 22
 באין סוד וגרב ויעצים תקום: שמה לאיש: 23
 במעגד־פיו ודבר בעתו מה־טוב: ארח חיים: 24
 למעלה למשפיל למען טור משאול מפה:
 בית גאים יסח יהיה ויצב גבול אלמנה: 25
 תועבת יהיה מחשבות רע וטהורים אמר: 26
 נעים: עבר ביתו בוצע בוצע וטובא מתנת: 27
 יתרה: לב צדיק יהנה לעצות ופי רשעים: 28
 יגיע רעות: רחוק יהיה מרשעים ותפלת: 29
 צדיקים ישמע: מאור־עינים ישמח־לב שמועה: 30
 טובה תדשן־עצם: און שמשעת תוכחת: 31
 חיים בקרב חכמים תלון: פורע מסר מואם: 32
 נפשו ושמע תוכחת קנה לב: יראת יהיה: 33
 מוסר חכמה ולפני כבוד עצנה:

CAP. XVI. י

CAP. XVII. י

לאדם מעריב־לב ומיהוה מענה לשון: כל: 1
 דרכי־איש נד בעיניו ותכן רוחות יהיה: כל: 2
 אל־יהיה מעשהו ויפנו מחשבתיו: כל פעל: 3
 יהיה למענהו וגם־רשע ליום העה: תועבת: 4
 יהיה כל־גבה־לב יר ליד לא יקח: בחסר: 5
 ואמת יכפר עון וביראת יהיה סור מרע:
 ברצות יהיה דרכי־איש גם־אויביו ישלם אהו: 7

6 שפתי כסיל יבא גריב ופיו למחלמות יקרא :
 7 כי כסיל מחתה לו וּשְׁפָתָיו מוקש נפשו :
 8 דברי נזון במחלמות והם ירדו חרריבסון :
 9 גם מתרפה במלאכתו אה הוא לבצע משחית :
 10 מנדל עו שם יחזה בורירץ צדיק :
 11 ונשנב : הון עשיר קרית עוז וכחזקה נשנבה :
 12 במשפתו : לפני שבר יגבה לב איש ולפני כבוד :
 13 ענוה : משיב דבר בטרם ישמע אגלת היא :
 14 לו וכלמדי : רוח איש יכלל מחלדו ורחם :
 15 נבאה מי ישארה : לב נבון יקנה דעת ואון :
 16 חכמים תבקש דעת : מהגן אדם ירחיב לו :
 17 ולפני גדולים ינחם : צדיק והאשון בריבו :
 18 יבא רעהו וחקרו : מדנים ישפית הגורל ונן :
 19 עצובים יפדי : אה נשטע מקרית עו ומדנים :
 20 בברית ארמון : מפני סי איש תשנע בטנן :
 21 תבואת שפתיו ישבע : מות וחיים ביד לשון :
 22 ואהבה יאכל פרה : מצא אשה מצא טוב ויפסק :
 23 רצון מיהוה : תחננים ידבר רש ועשיר יענה :
 24 עזות : איש רעים להחריע ויש אהב :
 דבק מאח :

4 יבחן לבות יהוה : מרע מקטיב על שפת-
 5 און שקר מין על לשון הון : לעג לרש
 6 חרף עשהו שמח לאיר לא יקנה : עשורת
 7 זמנים בני ננים ותפלות ננים אבותם : לא
 8 נאה לנגל שפת יתר אף פילגני שפת-
 9 שקר : אבדוהו תשחד בעני בעליו אל-
 10 אשר יפנה שקלי : מכסה פשע מבקש אהבה
 11 וננה דבר מפרי ארון : תחת נעה במבון
 12 מהפוח כסיל מאה : אה מר יבקש דע ומלאה
 13 אמרי ישלדו : פגוש רב שפיל באש ואל-
 14 פסיל באותו : משיב רעה תחת טובה לא
 15 תמלש רעה מבתו : פסור מים ראשית
 16 מדון ולפני התנע הרב נטוש : מצדיק
 17 רשע ומרשע צדיק תועבה יהוה בשניהם :
 18 לפוריה מזור ביד כסיל לקנות חכמה ולב-
 19 און : בכל עת אהב הרע ואה לרעה יולד :
 20 אדם חסר לב תקע נף ערב ערפה לפני
 21 רעו : אהב פשע אהב מצה מבנה פתחו
 22 מבקש שבר : עקש לב לא ימצא טוב ונחפץ
 23 בלשונו יפול ברעה : ילד כסיל לחונה לו
 24 ולא ישמח אבי נבל : לב שמח ימב נהה
 25 ורוח נבאה הנפש גורם : שחר מחק רשע
 26 יקח להפחות אחרות משפט : אהפני מבון
 27 חכמה ועני כסיל בקצה ארץ : פשע לאביו
 28 בן כסיל אסור לו לחרו : גם ענוש לצדיק
 29 לא טוב להקות נדיבים עלישור : חושן אמרו
 30 ירע דעת ומר רוח איש חבונה : גם אהיל
 מחריש חכם יתשג אטם שפתיו נבון :

CAP. XIX. יח

1 טוב רש הולך בחמו מעקש שפתיו והוא
 2 כסיל : גם בלא דעת נפש לא טוב ואון
 3 ברגלים חסא : אגלת אדם חסלף ורבו
 4 ועל יהוה יועף לבו : הון יסור רעים רבים
 5 ואל מרעהו יפדי : עד שקרים לא יב קה ויפיה
 6 פגבים לא יפול : רבים יחלי פני נדיב ואל-
 7 הרע לאיש מתן : בלא אחי רש' שואהו אף כי
 8 מרעהו רחמי מפני מרדף אמרים לא יפיה :
 9 קנה לב אהב נפשו שמר תבונה למצא טוב :
 10 עד שקרים לא יב קה ויפיה פגבים יאבד :
 11 לא נאה לכסיל תעניג אף פילג ב' משל
 12 בשורים : שכל אדם האריך אפו ותפלתו
 13 עבר על פשע : נדים בפסור נעף מלך

CAP. XVIII. יח

1 לתארה יבקש נסר בכל חושיה ותנע : לא
 2 יחפץ כסיל בתבונה כי אם בהתפללות לבו :
 3 נבוא רשע בא גם גיו ועם קלון חרפה : מים
 4 עמקים דברי פראש נחל פבע מקור חכמה :
 5 שאת פיררשע לא טוב להפחות צדיק במשפט :

4 A wicked doer giveth heed to false lips; and a liar giveth ear to a naughty tongue.

5 Whoso^b mocketh the poor reproacheth his Maker; and he^c that is glad at calamities shall not be ^dunpunished.

6 Children's^e children are the crown of old men; and the glory of children are their fathers.

7 ^ηExcellent speech becometh not a fool; much less do ^θlying lips a prince.

8 A gift is as a ^κprecious stone in the eyes of him that hath it; whithersoever it turneth, it prospereth.

9 He that covereth a transgression ^μseeketh love; but he that repeateth a matter separateth *very* friends.

10 A^λ reproof ventereth more into a wise man than an hundred stripes into a fool.

11 An evil *man* seeketh only rebellion; therefore a cruel messenger shall be sent against him.

12 Let a^λ bear robbed of her whelps meet a man, rather than a fool in his folly.

13 Whoso^μ rewardeth evil for good, evil shall not depart from his house.

14 The beginning of strife is as when one letteth out water; therefore ^οleave off contention before it be meddled with.

15 He^ρ that justifieth the wicked, and he that condemneth the just, even they both are abomination to the LORD.

16 Wherefore is there a price in the hand of a fool to get wisdom, seeing he hath no heart to it?

17 A friend^ρ loveth at all times, and a brother is born for adversity.

18 A man void of ^ρunderstanding striketh hands, and becometh surety in the presence of his friend.

19 He^ρ loveth transgression that loveth strife: and he that exalteth his gate seeketh destruction.

20 ^σHe that hath a froward heart findeth no good; and he that hath a perverse tongue falleth into mischief.

21 He that begetteth a fool doeth it to his sorrow; and the father of a fool hath no joy.

22 A merry heart doeth good ^τlike a medicine: but a broken spirit^ω drieth the bones.

23 A wicked *man* taketh a gift out of the bosom to pervert the ways of judgment.

24 Wisdom^γ is before him that hath understanding; but the eyes of a fool are in the ends of the earth.

25 A foolish son is a grief to his father, and bitterness to her that bare him.

26 Also to punish the just is not good, nor to strike princes for equity.

27 He that hath knowledge^z spareth his words: and a man of understanding is of ^χan excellent spirit.

28 Even a fool when he holdeth his peace is counted wise; and he that shutteth his lips is esteemed a man of understanding.

CHAP. XVIII.

THROUGH ^βdesire a man, having separated himself, seeketh and intermeddeth with all wisdom.

2 A fool hath no delight in understanding, but that his heart may discover itself.

3 When the wicked cometh, then cometh also contempt, & with ignominy reproach.

4 The words of a man's mouth are as deep waters, and^δ the well-spring of wisdom as a flowing brook.

5 It^c is not good to accept the person of the wicked, to overthrow the righteous in judgment.

B. C. 1000.

a Ec. 10. 12.

b ch. 14. 31.

c Job 31. 29.

Ob. 11. 16.

β or, whisperer.

γ or, like

as when

men are

wounded.

δ held innocent.

d ch. 12. 18.

e Ps. 127. 5.

z chambers.

η a lip of excellency.

θ a lip of lying.

κ stone of grace.

f Ps. 18. 2.

λ set aloft

μ or, procureth.

g Lu. 14. 11.

h ch. 15. 5.

ν or, aveth

more a wise

man, than

to strike

a fool an

hundred

times.

π returneth

a word.

i Jno. 7. 51.

k Ps. 147. 3.

l Ho. 13. 8.

m ch. 15. 14.

n Ps. 55. 12. 15.

o ch. 20. 3.

p Ex. 23. 7.

Is. 5. 23, 24.

q Ge. 27. 41.

r ch. 18. 24.

ρ heart.

σ Mat. 12. 37.

t Ja. 3. 16.

u Is. 57. 19.

v ch. 19. 14.

σ The froward of heart.

τ or, to.

ω ch. 18. 14.

x ch. 28. 6.

y Ec. 2. 14.

φ held innocent.

z Ja. 1. 19.

χ or, a cool.

ψ a man of gifts.

β or, He that separateth himself,

seeketh according to his desire,

and intermeddeth in every business.

a ch. 2. 10. 12.

γ an heart.

δ ch. 10. 11.

δ or, prudence.

c Le. 19. 15.

De. 16. 19.

d ch. 16. 32.

6 A fool's lips enter into contention, and his mouth calleth for strokes.

7 A fool's mouth is his^a destruction, and his lips are the snare of his soul.

8 The words of a ^βstale-bearer ^γare as wounds,^d and they go down into the ^ζinnermost parts of the belly.

9 He also that is slothful in his work is brother to him that is a great waster.

10 The name of the LORD is a strong tower;^f the righteous runneth into it, and is ^λsafe.

11 The rich man's wealth is his strong city, and as an high wall in his own conceit.

12 Before destruction the heart of man is haughty, and before^g honour is humility.

13 He that ^πanswereth a matterⁱ before he heareth it, it is folly and shame unto him.

14 The spirit of a man will sustain his infirmity: but a wounded^k spirit who can bear?

15 The heart of the prudent^m getteth knowledge; and the ear of the wise seeketh knowledge.

16 A man's gift maketh room for him, and bringeth him before great men.

17 He that is first in his own cause seemeth just; but his neighbour cometh and searcheth him.

18 The lot causeth contentions to cease, and parteth between the mighty.

19 A brother^q offended is *harder to be won* than a strong city; and their contentions are like the bars of a castle.

20 A man's belly shall be satisfied with the fruit of his mouth; and with the increase of his lips shall he be filled.

21 Death and life are in the power of the tongue;^r and they that love it shall eat the fruit^s thereof.

22 Whoso^v findeth a wife findeth a good thing, and obtaineth favour of the LORD.

23 The poor useth intreaties; but the rich answereth roughly.

24 A man that hath friends must shew himself friendly: and there is a friend that sticketh closer than a brother.

CHAP. XIX.

BETTER^{*} is the poor that walketh in his integrity, than he that is perverse in his lips, and is a fool.

2 Also, that the soul be without knowledge, it is not good; and he that hasteth with his feet sinneth.

3 The foolishness of man perverteth his way; & his heart fretteth against the LORD.

4 Wealth maketh many friends: but the poor is separated from his neighbour.

5 A false witness shall not be ^φunpunished; & he that speaketh lies shall not escape.

6 Many will intreat the favour of the prince; and every man is a friend to ^ψhim that giveth gifts.

7 All the brethren of the poor do hate him; how much more do his friends go far from him? he pursueth them with words, yet they are wanting to him.

8 He^t that getteth ^γwisdom loveth his own soul: he that keepeth understanding shall find good.

9 A false witness shall not be unpunished; and he that speaketh lies shall perish.

10 Delight is not seemly for a fool; much less for a servant to have rule over princes.

11 The ^δdiscretion of a man deferreth his anger; and^d it is his glory to pass over a transgression.

12 The king's wrath is as the roaring of

a lion: but his favour *is* as dew^a upon the grass.

13 A foolish son *is* the calamity of his father; and^c the contentions of a wife *are* a continual dropping.

14 House^d and riches *are* the inheritance of fathers; and a prudent wife^e *is* from the LORD.

15 Slothfulness casteth into a deep sleep; and an idle^f soul shall suffer hunger.

16 He^g that keepeth the commandment keepeth his own soul; but he that despiseth his ways shall die.

17 He^h that hath pity upon the poor lendeth unto the LORD; and γ that which he hath given will he pay him again.

18 Chasten^k thy son while there is hope, and let not thy soul spare δ for his crying.

19 A man of great wrath shall suffer punishment: for if thou deliver him, yet thou must ζ do it again.

20 Hear counsel, and receive instruction, that^m thou mayest be wise in the latter end.

21 There *are* many devices in a man's heart; nevertheless,ⁿ the counsel of the LORD, that shall stand.

22 The desire of a man *is* his kindness: and a poor man *is* better than a liar.

23 The^o fear of the LORD *tendeth* to life; and he that *hath* it shall abide satisfied; he shall not be visited with evil.

24 A slothful man hideth his hand in his bosom, and will not so much as bring it to his mouth again.

25 Smite a scorner, & the simple will λ beware; and reprove one that hath understanding, & he will understand knowledge.

26 He that wasteth his father, and chasteth away his mother, *is* a son that causeth shame, and bringeth reproach.

27 Cease, my son, to hear the instruction that causeth to err from the words of knowledge.

28 ν An ungodly witness scorneth judgment; and^q the mouth of the wicked devoureth iniquity.

29 Judgments *are* prepared for^r scorners, and stripes for the back of fools.

CHAP. XX.

WINE^s *is* a mocker, strong drink *is* raging; and whosoever is deceived thereby *is* not wise.

2 The fear of a king *is* as the roaring of a lion: *whoso* provoketh him to anger sinneth against his own soul.

3 It *is* an honour^t for a man to cease from strife: but every fool will be meddling.

4 The sluggard will not plow by reason of the ρ cold; therefore^u shall he beg in harvest, and have nothing.

5 Counsel in the heart of man *is* like deep water: but a man of understanding will draw it out.

6 Most men will proclaim^v every one his own ϕ goodness: but^y a faithful man who can find?

7 The just man walketh in his integrity; his children *are* blessed after him.

8 A king that sitteth in the throne of judgment scattereth^z away all evil with his eyes.

9 Who^b can say, I have made my heart clean, I am pure from my sin?

10 ψ Divers^c weights, and β divers measures, both of them *are* alike abomination to the LORD.

11 Even a child *is* known by his doings, whether his work *be* pure, and whether it *be* right.

12 The^d hearing ear and the seeing eye,

B. C. 1000.

a Ho. 14. 5.

b Ro. 12. 11.

c ch. 27. 15.

d 2Co. 12. 14.

e ch. 18. 22.

f 2Th. 3. 10.

g ch. 8. 19.

h Lu. 10. 28.

i Ec. 11. 1.

2Co. 9. 6, 9.

 β lying, or,

falsehood.

 γ or, his deed.

h ch. 23. 13, 14.

 δ or, to his destruction,

or, to cause

him to die.

l ch. 24. 6.

Lu. 14. 31.

 ζ add. η or, enticeth. θ De. 32. 29.

Ps. 90. 12, 14.

 θ or, candle. ν ch. 16. 1, 9.

21. 30.

Job 23. 13.

Ps. 33. 10, 11.

Is. 14. 26, 27.

46. 10.

Ac. 5. 39.

o 1 Ti. 4. 8.

 κ balances

of deceit.

p Je. 10. 23.

 λ be cunning. μ or, lamp. ν A witness

of Belial.

q Job 15. 16.

Ho. 4. 8.

r Is. 29. 20.

s Is. 28. 7.

Ho. 4. 11.

 π *is* a purging

medicine

against

evil.

t He. 12. 10.

u ch. 16. 32.

 ρ or, winter.

v ch. 19. 15.

w 1Sa. 15. 22.

 σ Haughtiness

of

eyes.

 τ or, light. ϕ Mat. 6. 2. χ or, bounty. ψ Lu. 18. 11.

z 2Pe. 2. 3.

 χ saw, or,

dwelt with.

a 2Sa. 23. 4.

b 2Ch. 6. 36.

1Jn. 1. 8.

 ψ a stone and

a stone.

c Da. 25. 13.

 β an ephah

and an

ephah.

 γ woman of

contentions.

 δ an house

of society.

 ζ *is* not favoured.

d Ps. 94. 9.

the LORD hath made even both of them.

13 Love^b not sleep, lest thou come to poverty; open thine eyes, and thou shalt be satisfied with bread.

14 It *is* naught, it *is* naught, saith the buyer: but when he *is* gone his way, then he boasteth.

15 There *is* gold, and a multitude of rubies: but^c the lips of knowledge *are* a precious jewel.

16 Take his garment that *is* surety for a stranger; and take a pledge of him for a strange woman.

17 Bread of β deceit *is* sweet to a man; but afterwards his mouth shall be filled with gravel.

18 Every purpose *is* established by counsel; and with^d good advice make war.

19 He that goeth about as a tale-bearer revealeth secrets; therefore meddle not with him that η flattereth with his lips.

20 Whoso curseth his father or his mother, his θ lamp shall be put out in obscure darkness.

21 An inheritance *may* be gotten hastily at the beginning; but the end thereof shall not be blessed.

22 Say not thou, I will recompense evil: but wait on the LORD, and he shall save thee.

23 Divers weights *are* an abomination unto the LORD; and κ a false balance *is* not good.

24 Man's^p goings *are* of the LORD; how can a man then understand his own way?

25 It *is* a snare to the man who devour-eth that which *is* holy, and after vows to make inquiry.

26 A wise king scattereth the wicked, and bringeth the wheel over them.

27 The spirit of man *is* the μ candle of the LORD, searching all the inward parts of the belly.

28 Mercy and truth preserve the king; and his throne *is* upholden by mercy.

29 The glory of young men *is* their strength; and the beauty of old men *is* the grey head.

30 The blueness of a wound π cleanseth away evil: so *do* stripes^t the inward parts of the belly.

CHAP. XXI.

THE king's heart *is* in the hand of the LORD, as the rivers of water; he turneth it whithersoever he will.

2 Every way of a man *is* right in his own eyes: but the LORD pondereth the hearts.

3 To^w do justice and judgment *is* more acceptable to the LORD than sacrifice.

4 σ An high look, and a proud heart, and the τ plowing of the wicked, *is* sin.

5 The thoughts of the diligent *tend* only to plenteousness; but of every one that *is* hasty, only to want.

6 The^z getting of treasures by a lying tongue *is* a vanity tossed to and fro of them that seek death.

7 The robbery of the wicked shall χ destroy them; because they refuse to do judgment.

8 The way of man *is* froward and strange: but as for the pure, his work *is* right.

9 It *is* better to dwell in a corner of the house-top, than with a γ brawling woman in δ a wide house.

10 The soul of ψ wicked desireth evil: his neighbour ζ findeth no favour in his eyes.

11 When the scorner *is* punished, the simple *is* made wise: and when the wise

הַמֵּהֱבִיב שְׂנֵה פֶרֶהוּשׁ פָּקַח עֵינָיו שִׁבַּע לָחֶם :
 רַע רַע יֹאמַר הַקֹּנֶה וְאֵל לֹא אֶן יִהְיֶה : יֵשׁ
 וְהֵב וְרַב פְּנִינִים וְכָל יָקָר שִׁפְחֵי־דַעַת : לָקַח
 בָּנָו כִּי־עָרַב זָר וְיַעַד נִכְרִים חֲבָלָיו : עָרַב
 לְאִישׁ לָחֶם שָׂקָר וְאַחֵר יִמְלֹא־מִדָּה חֶצְיוֹ :
 מִחֲשָׁבוֹת בַּעֲצָה חָפוֹן וּבְחֻמְלוֹת עֲשֵׂה מַלְחָמָה :
 גּוֹלֵה־סֹד הוֹלִיךְ רֵכֶל וּלְפָתָה שִׁפְחֵי לֹא
 תִחַדְעָב : מִקָּל אֲבִיו וְאִמּוֹ יִדְעַךְ יָדוֹ בְּאִישׁוֹ
 חֶשֶׁךְ : נִחְלָה מִבְּחֻלָּת בְּרָאשׁוֹנָה וְאַחֲרִיתָהּ לֹא
 רִנָּה : אֶל־תֹּאמַר וְשִׁלְמָה־רַע קָמָה לִי־יְהוָה
 וְיֵשׁ לִי : תוֹעֵבֶת יְהוָה אֲבֹן וְאֲבֹן וּמֵאֲוִי
 מִרְמָה לֹא־טוֹב : מִיְהוָה מַצְעִיד־גִּבּוֹר וְאִם
 מִהֲיָגִין דִּרְכוֹ : מוֹקֵשׁ אָדָם יֵלַע לָשׁ וְאַחֵר
 נִדְרִים לְבָקֶר : מוֹדָה רֹשָׁעִים מִלֵּךְ חָכֵם וְטוֹב
 עֲלִידִים אֹפֵן : גֵּר יְהוָה וְשִׁמְתֹ אָדָם חֹפֵשׁ כֹּל
 חֲדָר־בָּטֶן : חֹסֶר וְאִמּוֹת יִצְרו־מֶלֶךְ וְסֶדֶר בַּחֲסֹד
 כִּסְאוֹ : הַפְּאִירֶת בַּחוּרִים כָּחֵם וְחֹדֶר וְקִנִּים
 שִׁיבָה : חֲבָרוֹת פָּצַע הַתְּמָרִים בָּרַע וּמְפֹת
 חֲדָר־בָּטֶן :

וְכִמְלֵי עַל־עֵשֶׂב רִצּוֹנוֹ : הָיָה לְאִבּוֹ בֶּן כְּסִיל
 וְהִלָּךְ טוֹד מְרִיג אֲשֶׁר : בַּיַּת יְהוֹן נִחְלָת
 אֲבוֹת וּמִיְהוָה אִפְּשָׁה מִשְׁפָּחָת : עֲצָלָה חֲפִל
 הַרְדֵּמָה וְנִפְשׁ רִמְיָה תִרְעַב : שִׁמְרֵ מַצּוֹה שִׁמְרֵ
 נִפְשׁוֹ בַּיּוֹם וְרִכְוִי יִלְמָת : מִלֹּת יְהוָה חֲזֹנִן
 דָּל וְגִמְלוֹ יִשְׁלֹם־לוֹ : יִסֵּר בָּקֶר כִּי־יֵשׁ הַקֶּלָּה
 וְאַל־יִמְיָתוֹ אֶל־הַשָּׂא נִפְשָׁה : בְּגִל־חֲמָה נִשְׂא
 עֵנֶשׁ כִּי אִם־חֲפִיל וְעוֹד הוֹסֵף : שְׁמַע עֲצָה
 וְקַל־מוֹסֵר לִמְעַן הַחֲפֹם בְּאַחֲרִיתָהּ : רַחוּם
 מִחֲשָׁבוֹת בְּלִב־אִישׁ וַעֲצָת יְהוָה הִיא תִקּוּם
 תִּהְיֶה אֲדָם חֲסִדוֹ וְטוֹב רֵשׁ מֵאִישׁ כָּבוֹד : יִרְאֵת
 יְהוָה לַחַיִּים וְשִׁבַּע לֵוִין בְּלִי־קֹדֶר רַע : שְׁמֵן
 עֲצָל יָדוֹ בַּעֲלָחַת בִּם־אֶל־סִידוֹ לֹא יִשְׁבֶּנָּה :
 לֵץ חֲפָה וּפְתִי יַעֲרֹם וְהוֹכִיחַ לִנְבוֹן יִבֹּן דַּעַת
 מִשְׁדֶּר־אֵב יִבְרִיחַ אִם בֶּן מִכִּישׁ וּמִחֲפִיר
 חֲדָר־בָּטֶן לְשִׁמְעַ מוֹסֵר לִשְׁבוֹת מֵאֲמִיר־דַּעַת
 עַד בְּלִיעַל יִלְעֵן מִשְׁפָּט וְכִי רֹשָׁעִים יִבְלַע אֹן
 נִכְוִי לַלְצִים שִׁשְׁמִים וּמִהֲלָמוֹת לִגֵּן כְּסִילִים :

CAP. XX. כ

CAP. XXI. כא

כָּל־יִמִּין הֵמָּה שָׂקָר וְכָל־שִׁנְיָה לֹא יִחָפֵם :
 נִחָם בְּכַפְּרֵי אִימֹת מֶלֶךְ מִחֲעַבְרֵי חוֹמָה נִפְשׁוֹ
 כְּבוֹד לְאִישׁ שְׁבוֹת מִרֵּב וְכָל־אֲוִיל יִתְפַּלֵּעַ : מְדוּחָה
 עֲצָל לֹא יִחַרֵּשׁ וְשָׂאֵל בְּקִצְרֵי וְאֵן : כִּים עֲמָקִים
 עֲצָה בְּלִב־אִישׁ וְאִישׁ תְּבוֹנָה יִדְלָנָה : רַב־אִדָּם
 יִקְרָא אִישׁ חֲסִדוֹ וְאִישׁ אֲמוּנִים כִּי יִמָּצֵא
 מִחֲבָלָהּ בַּחֲמוֹ צִדִּיק אֲשֶׁר־בָּנוּ אַחֲרָיו : מֶלֶךְ
 יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא־דָוִד מוֹדָה בַּעֲיָיו כָּל־רַע : כִּי־יֹאמַר
 וּפְתִי לִי סִדְרֵי מִחֲשָׁאִי : אֲבֹן וְאֲבֹן אִפְּשָׁה
 וְאִפְּשָׁה תוֹעֵבֶת יְהוָה בִּם־שִׁנְיָהם : בִּם־בְּמַעֲלָיו
 יִתְנַפְּרֵנָּה עַד אִם־זָדוֹן וְאִם־יִשֵּׁר פָּעִלוֹ : אֹן
 שִׁמְעֵת וְעִין רָאָה יְהוָה עֲשֵׂה בִם־שִׁנְיָהם : אֶל־
 יִחַן בַּעֲיָיו רִמְיָה : בַּעֲנֵשׁ־לֵץ חֲפֹם־פְּתִי

כָּל־יִמִּין הֵמָּה שָׂקָר וְכָל־שִׁנְיָה לֹא יִחָפֵם :
 נִחָם בְּכַפְּרֵי אִימֹת מֶלֶךְ מִחֲעַבְרֵי חוֹמָה נִפְשׁוֹ
 כְּבוֹד לְאִישׁ שְׁבוֹת מִרֵּב וְכָל־אֲוִיל יִתְפַּלֵּעַ : מְדוּחָה
 עֲצָל לֹא יִחַרֵּשׁ וְשָׂאֵל בְּקִצְרֵי וְאֵן : כִּים עֲמָקִים
 עֲצָה בְּלִב־אִישׁ וְאִישׁ תְּבוֹנָה יִדְלָנָה : רַב־אִדָּם
 יִקְרָא אִישׁ חֲסִדוֹ וְאִישׁ אֲמוּנִים כִּי יִמָּצֵא
 מִחֲבָלָהּ בַּחֲמוֹ צִדִּיק אֲשֶׁר־בָּנוּ אַחֲרָיו : מֶלֶךְ
 יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא־דָוִד מוֹדָה בַּעֲיָיו כָּל־רַע : כִּי־יֹאמַר
 וּפְתִי לִי סִדְרֵי מִחֲשָׁאִי : אֲבֹן וְאֲבֹן אִפְּשָׁה
 וְאִפְּשָׁה תוֹעֵבֶת יְהוָה בִּם־שִׁנְיָהם : בִּם־בְּמַעֲלָיו
 יִתְנַפְּרֵנָּה עַד אִם־זָדוֹן וְאִם־יִשֵּׁר פָּעִלוֹ : אֹן
 שִׁמְעֵת וְעִין רָאָה יְהוָה עֲשֵׂה בִם־שִׁנְיָהם : אֶל־
 יִחַן בַּעֲיָיו רִמְיָה : בַּעֲנֵשׁ־לֵץ חֲפֹם־פְּתִי

rod, he shall not die.

14 Thou shalt beat him with the rod, and ^b shalt deliver his soul from hell.

15 My son, if ^c thine heart be wise, my heart shall rejoice, even ^β mine.

16 Yea, my reins shall rejoice, when thy lips speak right things.

17 Let ^d not thine heart envy sinners: but be *thou* in the fear of the LORD all the day long.

18 For surely there is an ^γ end; and thine expectation shall not be cut off.

19 Hear thou, my son, and be wise, and guide thine heart ^δ in the way.

20 Be ^ε not among wine-bibbers; among riotous eaters of ^ζ flesh:

21 For the drunkard and the glutton shall come to poverty: and drowsiness shall clothe ^η a man with rags.

22 Hearken ^θ unto thy father that begat thee, and despise not thy mother when she is old.

23 Buy ^ι the truth, and sell *it* not; also wisdom, ^κ and instruction, & understanding.

24 The father ^λ of the righteous shall greatly rejoice, and he that begetteth a wise ^μ child shall have joy of him.

25 Thy father and thy mother shall be glad, and she that bare thee shall rejoice.

26 My son, give me thine heart, ^ν and let thine eyes observe my ways.

27 For a whore ^ξ is a deep ditch; ^ο and a strange woman ^π is a narrow pit.

28 She also lieth ^ρ in wait as ^σ for a prey, & increaseth ^τ ye transgressors among men.

29 Who hath woe? ^υ who hath sorrow? who hath contentions? who hath babbling? who hath wounds without cause? who hath redness of eyes?

30 They that tarry long at the wine; they that go to seek mixed wine.

31 Look not thou upon the wine when it is red, when it giveth his colour in the cup, *when* it moveth itself aright.

32 At the last it biteth like a serpent, and stingeth like an ^ω adder.

33 Thine eyes shall behold strange women, and thine heart shall utter perverse things.

34 Yea, thou shalt be as he that lieth down in the ^α midst of the sea, or as he that lieth upon the top of a mast.

35 They have stricken ^β me, *shalt thou say*, and I was not sick; they have beaten me, and I ^γ felt it not: when shall I awake? I ^δ will seek it yet again.

CHAP. XXIV.

BE not thou envious ^α against evil men, neither desire to be with them.

2 For their heart studieth destruction, and their lips ^β talk of mischief.

3 Through wisdom ^γ is an house builded; and by understanding it is established:

4 And by knowledge shall the chambers be filled with all precious ^δ and pleasant riches.

5 A ^ε wise man ^ζ is ^η strong; yea, a man of knowledge ^θ increaseth strength.

6 For by wise counsel thou shalt make thy war, and in multitude of counsellors ^ι there is safety.

7 Wisdom ^κ is too high ^λ for a fool: he openeth not his mouth in the gate.

8 He that deviseth ^μ to do evil shall be called a mischievous person.

9 The thought ^ν of foolishness ^ξ is sin: and the scorner ^ο is an abomination to men.

10 If thou faint ^π in the day of adversity, thy strength ^ρ is ^σ small.

B. C. 1000.

a Ps. 82. 4.

Is. 58. 6, 7.

b 1 Co. 5. 5.

c ch. 29. 3.

β or, I will

rejoice.

d Ps. 37. 1-3.

73. 3, 17.

e Je. 32. 19.

γ or, reward.

δ upon thy

palate.

f Ps. 19. 10.

119. 103.

g ch. 4. 23.

h Je. 15. 16.

i Lu. 21. 34.

Ro. 13. 13.

κ *their flesh.*

h ch. 30. 17.

Ep. 6. 1, 2.

l Mi. 7. 8.

m Am. 8. 14.

n Is. 55. 1.

Mat. 13. 44.

Re. 3. 18.

o Job 31. 29.

p ch. 4. 5, 7.

q ch. 10. 1.

15. 20.

η *be evil in*

his eyes.

θ or, keep not

company

with the

wicked.

ι Ps. 119. 2.

κ or, lamp.

ch. 22. 14.

τ 1Pe. 2. 13, 17.

υ ch. 7. 12.

λ or, a rob-

ber.

μ *changers.*

υ Is. 5. 11, 22.

Hab. 2. 5.

ω Le. 19. 15.

ν or, a cocka-

trice.

π *blessing of*

good.

ρ *answereth*

right words.

σ *heart.*

τ Je. 5. 3.

υ *knew.*

y Is. 56. 12.

z Mat. 5. 39, 44.

Ro. 12. 17, 19.

a ver. 19.

b ch. 23. 17.

b Ps. 10. 7.

c ch. 14. 1.

d ch. 20. 15.

φ *set my*

heart.

e ch. 21. 22.

χ *in strength*

↓ strength-

eneth might.

ς *a man of*

shield.

f Ps. 10. 5.

g ch. 14. 22.

h Mat. 5. 28.

i De. 29. 29.

h Je. 12. 5.

l Job 29. 16.

γ *narrow.*

11 If thou forbear to deliver ^α them that are drawn unto death, and those that are ready to be slain;

12 If thou sayest, Behold, we knew it not; doth not he that pondereth the heart consider *it*? and he that keepeth thy soul, doth not he know *it*? and shall ^β not he render to *every* man according to his works?

13 My son, eat thou honey, because *it* is good; and the honeycomb, which is sweet ^δ to thy taste:

14 So ^δ shall the knowledge of wisdom *be* unto thy soul: when thou hast ^δ found *it*, then there shall be a reward, and thy expectation shall not be cut off.

15 Lay not wait, O wicked man, against the dwelling of the righteous; spoil not his resting place:

16 For a just man falleth seven times, and riseth ^ι up again: but ^μ the wicked shall fall into mischief.

17 Rejoice ^ο not when thine enemy falleth, and let not thine heart be glad when he stumbleth;

18 Lest the LORD see *it*, and it ^ν displease him, and he turn away his wrath from him.

19 ^θ Eret not thyself because of evil men, neither be thou envious at the wicked;

20 For there shall be no reward to the evil man; the ^κ candle of the wicked shall be put out.

21 My son, fear ^ε thou the LORD and the king; and meddle not with ^μ them that are given to change:

22 For their calamity shall rise suddenly; and who knoweth the ruin of them both?

23 These things also *belong* to the wise. *It* is not ^ω good to have respect of persons in judgment.

24 He that saith unto the wicked, Thou art righteous; him shall the people curse, nations shall abhor him:

25 But to them that rebuke *him* shall be delight, and a ^π good blessing shall come upon them.

26 Every man shall kiss *his* lips that ^ρ giveth a right answer.

27 Prepare thy work without, and make it fit for thyself in the field; and afterwards build thine house.

28 Be not a witness against thy neighbour without cause; and deceive ^σ not with thy lips.

29 Say ^τ not, I will do so to him as he hath done to me: I will render to the man according to his work.

30 I went by the field of the slothful, and by the vineyard of the man void of understanding;

31 And, lo, it was all grown over with thorns, and nettles had covered the face thereof, and the stone wall thereof was broken down.

32 Then I saw, and ^φ considered *it* well: I looked upon *it*, and received instruction.

33 Yet a little sleep, a little slumber, a little folding of the hands to sleep:

34 So shall thy poverty come as ^ο one that travelleth; and thy want as ^β an armed man.

CHAP. XXV.

THESE are also proverbs of Solomon, which the men of Hezekiah, king of Judah copied out.

2 *It* is the glory of God to conceal a thing: but the honour of kings *is* to search out ^α a matter.

3 The heaven for height, and the earth

10 אִלְלִית חִפְּזָת וְחֹזַעַת לְאָדָם לֵץ : הַחֲרִפִּית
 11 בְּיוֹם צָרָה צָר לְחֶכְמָה : הַצֵּל לְחַיִּים לְמוֹת
 12 וּמֵמִית לְהֵרֵג אִם תִּחְשָׁדָה : כִּי־הָאִמָּר הֵן לֹא
 13 יִדְעֻנָּה וְהָהִלְדִּיכֵן לְבוֹת : הוּא־יֵבֶן וְיִצֵּר
 14 גִּפְשָׁד הוּא יֵדַע וְהַשִּׁיב לְאָדָם כְּפָעֵלוֹ : אֲכֹל
 15 בְּנֵי דָבַשׁ כִּי מָוֶד וְנֶפֶת מְחֹק עַל־חֶכְמָה : בֶּן
 16 דַּעַז חֶכְמָה לְנִפְשָׁה אִם־מִצָּאָה וְשֵׁשׁ אַחֲרִית
 17 וְחִתְּוֹהָ לֹא תִסְרֶת : שָׁמַע אֶת־הָ בֶן וְחֶכְמָה
 18 וְאִשָּׁר בְּדָרָךְ לְכָה : אֶל־הִתִּי בִסְבִּיאֵינִי וְלֹלִי
 19 בְּשָׂר לָמוֹ : כִּי־סָבָא וְלֹלִי יִרְשׁ וְקָרְעִים תִּלְבֹּשׁ
 20 נֹכַח : שָׁמַע לְאִבִּיקָה וְהָ יִלְכָּה וְאֶל־תִּבְמוּ כִּי
 21 זָקְנָה אִמָּה : אֶמֶת קִנְיָה וְאֶל־תִּמְלֹךְ חֶכְמָה
 22 וּמִסָּר וּבִינָה : בָּלָל יִגְלֵל אֶבֶן צָדִיק וְיֹלֵד
 23 חֶכְמָה וְשִׁמְחָה בּוֹ : שִׁמְחָה אֶבְיָה וְאִמָּה וְחַגֵּל
 24 יוֹלֶדֶתָהּ : הִנֵּה בְנֵי לֶכֶת לֵי וְעֵינֶיהָ דֹּרְכֵי תִרְצָנָה
 25 כִּי־שִׂיחָה עֲמוּקָה זִוְנָה וּבֹאֵר צָרָה נִכְרָה :
 26 אִף־הוּא כִּחְחָה תִּאָּרֵב וּבִזְנוֹתִים בָּאָדָם תִּוְסֶקָה :
 27 לָמִי אִוִּי לָמִי אֲבֹי לָמִי מִדְּנוּתִים : לָמִי־שִׁיחַ לָמִי
 28 כְּפָעִים חֲזָק לָמִי כִּלְלֹת עֵינָיִם : לְמַאֲחֹרִים
 29 עַל־הֵינִי לְבָאִים לְחֶקֶר מִמָּסָה : אֶל־הִנֵּה
 30 יֵן כִּי יִתְאָדָם כִּי־יִתֵּן בָּפִים עֵינֵי וְחִלְדָּה
 31 בְּמִישָׁרִים : אַחֲרִיתוֹ כִּנְחָשׁ יִשָּׁד וּכְצִפְעִי
 32 יִפְרֹשׁ : עֵינֶיהָ יִרְאוּ זָרוֹת וְלֶכֶת יִבְרָךְ
 33 תִּתְּקֹרֶת : וְהָיִיתָ כְּשֹׁכֵב בְּלִבָּיִם וְכִשְׁכֵּב
 34 בְּרָאשׁ חֶגֶל : הַכִּנִּי בִלְחִילִי תִלְמוּדִי בִלְ
 35 יִדְעִיתִי מִתִּי אֶקְוֶי אוֹסִיף אֲבַקְשֶׁנּוּ עוֹד :

אִלְלִית חִפְּזָת וְחֹזַעַת לְאָדָם לֵץ : הַחֲרִפִּית
 בְּיוֹם צָרָה צָר לְחֶכְמָה : הַצֵּל לְחַיִּים לְמוֹת
 וּמֵמִית לְהֵרֵג אִם תִּחְשָׁדָה : כִּי־הָאִמָּר הֵן לֹא
 יִדְעֻנָּה וְהָהִלְדִּיכֵן לְבוֹת : הוּא־יֵבֶן וְיִצֵּר
 גִּפְשָׁד הוּא יֵדַע וְהַשִּׁיב לְאָדָם כְּפָעֵלוֹ : אֲכֹל
 בְּנֵי דָבַשׁ כִּי מָוֶד וְנֶפֶת מְחֹק עַל־חֶכְמָה : בֶּן
 דַּעַז חֶכְמָה לְנִפְשָׁה אִם־מִצָּאָה וְשֵׁשׁ אַחֲרִית
 וְחִתְּוֹהָ לֹא תִסְרֶת : שָׁמַע אֶת־הָ בֶן וְחֶכְמָה
 וְאִשָּׁר בְּדָרָךְ לְכָה : אֶל־הִתִּי בִסְבִּיאֵינִי וְלֹלִי
 בְּשָׂר לָמוֹ : כִּי־סָבָא וְלֹלִי יִרְשׁ וְקָרְעִים תִּלְבֹּשׁ
 נֹכַח : שָׁמַע לְאִבִּיקָה וְהָ יִלְכָּה וְאֶל־תִּבְמוּ כִּי
 זָקְנָה אִמָּה : אֶמֶת קִנְיָה וְאֶל־תִּמְלֹךְ חֶכְמָה
 וּמִסָּר וּבִינָה : בָּלָל יִגְלֵל אֶבֶן צָדִיק וְיֹלֵד
 חֶכְמָה וְשִׁמְחָה בּוֹ : שִׁמְחָה אֶבְיָה וְאִמָּה וְחַגֵּל
 יוֹלֶדֶתָהּ : הִנֵּה בְנֵי לֶכֶת לֵי וְעֵינֶיהָ דֹּרְכֵי תִרְצָנָה
 כִּי־שִׂיחָה עֲמוּקָה זִוְנָה וּבֹאֵר צָרָה נִכְרָה :
 אִף־הוּא כִּחְחָה תִּאָּרֵב וּבִזְנוֹתִים בָּאָדָם תִּוְסֶקָה :
 לָמִי אִוִּי לָמִי אֲבֹי לָמִי מִדְּנוּתִים : לָמִי־שִׁיחַ לָמִי
 כְּפָעִים חֲזָק לָמִי כִּלְלֹת עֵינָיִם : לְמַאֲחֹרִים
 עַל־הֵינִי לְבָאִים לְחֶקֶר מִמָּסָה : אֶל־הִנֵּה
 יֵן כִּי יִתְאָדָם כִּי־יִתֵּן בָּפִים עֵינֵי וְחִלְדָּה
 בְּמִישָׁרִים : אַחֲרִיתוֹ כִּנְחָשׁ יִשָּׁד וּכְצִפְעִי
 יִפְרֹשׁ : עֵינֶיהָ יִרְאוּ זָרוֹת וְלֶכֶת יִבְרָךְ
 תִּתְּקֹרֶת : וְהָיִיתָ כְּשֹׁכֵב בְּלִבָּיִם וְכִשְׁכֵּב
 בְּרָאשׁ חֶגֶל : הַכִּנִּי בִלְחִילִי תִלְמוּדִי בִלְ
 יִדְעִיתִי מִתִּי אֶקְוֶי אוֹסִיף אֲבַקְשֶׁנּוּ עוֹד :

CAP. XXIV. כד

CAP. XXV. כה

1 בִּסְאֵלָה מִשְׁלֵי שְׁלֵמָה אֲשֶׁר הִעֲתִיקָה אֲנִשִּׁי
 2 חֻקֶּיהָ מִלִּי וְיִהְיֶה : כִּכֹּר אֱלֹהִים הַסֵּתֵר דְּבָר
 3 וּכְכֹד מַלְכִים חֶקֶר דְּבָר : שְׁמַיִם לְרוֹם וְאָרֶץ

1 אֶל־תִּקְנָה בְּאֲנָשִׁי רָעָה וְאֶל־תִּתְּאוּ לְחַיִּים אֲהָם :
 2 כִּי־שֵׁד יִהְיֶה לָכֶם וְעֹמֵל שִׁטְתֵּיהֶם תִּבְרָכְנָה :
 3 בַּחֲכָמָה יִנְנָה בַּיִת וּבִתְבוּנָה יִתְפַּנֵּן : וּבְרַעַת
 4 תִּדְרִים יִמְלֹא כִּלְיוֹן יָקָר וְנִעִים : גִּבֹּר חֶכְמָה
 5 בָּעֵז וְאִשׁ דֹּעַת מֵאֻמִּץ־כֹּחַ : כִּי בַתְּחִלּוֹת
 6 תַּעֲשֶׂה לָךְ מִלְּחִמָּה וְהַשְׁמַדָּה כִּכֹּר יִקְוֶי :
 7 רָאִימוֹת לְאִיִּל חֲכָמוֹת בִּשְׁעַר לֹא יִסְתַּחֲפְדּוּ :
 8 מִחֲשָׁב לְהֹרֵעַ לֹא בָעַל מִמּוֹת יִקְרָא : וְזִמָּה
 9

לְעֵמֶק וְלִבְלֵלִים אֵין חֶסֶד : הֵנוּ סִיגִים מִסֶּסֶף
וַיֵּצֵא לַצֶּרֶף כָּלִי : הֵנוּ רָשָׁע לִפְנֵי־מֶלֶךְ וְיֶזֶן
בַּצֶּדֶק בְּסִימָיו : אֶל־תַּחֲדֹד לִפְנֵי־מֶלֶךְ וּבִמְקוֹם
גִּדְלִים אֶל־תַּעֲמֹד : כִּי טוֹב אֲמֹרֶלֶךְ עֲלֵה הַהָר
מִהַשְׁפִּילֶךְ לִפְנֵי נָדִיב אֲשֶׁר רָאִי עֵינֶיךָ : אֶל־
תֵּצֵא לֵב מִדֶּהֱרַע שֶׁהָרָה בְּתַחֲרִיתָהּ
בְּתַכְלִים אַחֲרֵי רַעַף : רִיבֶךָ רֵיב אֶת־רַעַף וְסוֹד
אֲחֵר אֶל־תִּגַּל : כִּן־יִחַסְדֶּךָ שִׁמְעֵי וְדַחֲדֹךְ לֹא
תִשְׁוֶי : תִּפְתִּי וְהֵב בְּמִשְׁפִּיחַ כֶּסֶף דָּבָר וְדָבָר
עַל־אֶפְרָיו : גִּם וְהֵב וְחִל־כֶּתֶם מוֹכִיחַ חֲכָם
עַל־אֵוֶן שִׁמְעֵת : בְּצַחַת שִׁלְגִי בָיִים קָצִיר צִיֹּר
נִאֲמָן לִשְׁלֹחֵי וּגְשֵׁם אֲדִינִי יֵשֵׁב : נְשִׂאִים וְרוּחַ
וְגֶשֶׁם אֵין אִישׁ מִתְחַלֵּל בְּמִתַּת שָׁמֶר : בְּאֶרֶץ
אֲשִׁים יִסְתַּח קֶצֶץ וְלִשְׁוֹן רֶכֶשׁ תִּשְׁבֶּרֶזָרִם :
וּבִשׁ מִצָּת אֶכֶל וְהֵיךְ פֶּתִישְׁבִּעָהּ וְדִמְאָתָהּ
תִּהְיֶה רִגְלָהּ מִבֵּית רַעַף פֶּתִישְׁבִּעָהּ וְשִׁנְאָהּ
מִפִּיץ וְחֶרֶב וְחֶץ שֶׁנֶּהֱנֶה אִישׁ־עֵנָה בְּרִעְיוֹ עַד
שָׁמֶר : שֶׁן רַעַח וְרִגֵּל מוֹעֵדֶת מִבְּמִתָּה בּוֹגֵד בְּיוֹם
צָרָה : מַעֲדֵה־בְּנֵי בָיִים קָרָה חֹמֶץ עַל־נֶטֶר
וְשֶׁר בָּשָׂרִים עַל לִבִּיָּע : אִם־רַעֲב שִׁנְאָהּ
הֶאֱכִילָהּ לֶחֶם וְאִם־צָמָא הִשְׁקָהּ מַיִם : כִּי
גִּדְלִים אֶתָּה חֲתָה עַל־רִאשׁוֹ וְיִהְיֶה יִשְׁלֵם־לָךְ
וְכִי צָפוֹן תְּחַלֵּל גֶּשֶׁם וּפְקִים וְנֹעֲמִים לִשְׁוֹן
קֶטֶר : טוֹב שֹׁבֵת עַל־פִּתְּתֵיגָג מֵאֲשֶׁת מְדֻנָּהִים
וּבֵית חֶבֶר : כִּי־סָרִיס עַל־נֶפֶשׁ עֲשֶׂה וְשִׁמּוּעָה
טוֹבָה מֵאֶרֶץ מִדְּבָר : מַעַן נִרְשָׁע וּמְקוֹר
מִשְׁחָת צְדִיק מִשׁ לִפְנֵי רָשָׁע : אֲכֹל דָּבַשׁ
הַרְבּוֹת לֹא־טוֹב וְחֶסֶד בְּכֶסֶם בְּבוֹד : עֵינִי
פְּרוּצָה אֵין חֻמָּה אִישׁ אֲשֶׁר אֵין מַעְצָר לְרוּחוֹ :

לְכִסִּיל כְּבוֹד : בְּצִפּוֹר לִנְדֹד פִּדְרוֹר לְעֹדֹף
קָלָח חֲכָם לֹא תִבָּא : שׁוֹט לְסִים מִתֵּן לְחִמּוֹר
וְשִׁבְמָה לָגֹן כְּסִילִים : אֶל־תִּתֵּן כְּסִיל בְּאִילָתוֹ כִּן
תִּשְׁוֶה לוֹ גִּם־אֶתָּה : עֵנָה כְּסִיל בְּאִילָתוֹ כִּן
יִהְיֶה חֲכָם בְּעֵינָיו : מִקְצֵה רִגְלִים חֲכָם שִׁתָּה
שִׁלְחַת דְּבָרִים בִּיד־כְּסִיל : וְלִי שִׁמְעִים מִסֶּסֶף
וּמִשָּׁל בְּפִי כְּסִילִים : בְּצִוְרוֹ אֶבֶן בְּמִרְצָחָהּ כִּן
נִתָּן לְכִסִּיל כְּבוֹד : חֵזֶק עֲלֶה בִיד־שִׁפּוֹר וּמִשָּׁל
בְּפִי כְּסִילִים : רֵב מִחֹלֶל־לֵל וְשׁוֹכֵן כְּסִיל וְשׁוֹכֵן
עֲבָרִים : בְּכֶלֶב שָׁב עַל־קֶאוֹ כְּסִיל שׁוֹנֶה
בְּאִילָתוֹ : רֵאִיתִי אִישׁ חֲכָם בְּעֵינָיו תִּתְקַהּ לְכִסִּיל
מִמֶּנּוּ : אֲמַר עֲצֹל שִׁחַל בְּדֶרֶךְ אִוִּי כִּן
הַרְחִיבוֹת : הִדְלַת תִּסְבּוֹב עַל־צִירָהּ וְעֲצֹל עַל־
מִשְׁחָה : שִׁמְן עֲצֹל יָדוֹ בַּצֶּל חַת לֹאֶה לְהִשְׁבִּיחַ
אֶל־פִּי : חֲכָם עֲצֹל בְּעֵינָיו מִשְׁבִּעָה מְשִׁבִּי
שִׁעִם : מִחֻזֶּק בְּאִוִּי־כֶלֶב עֹבֵר מִחֶעֱפֵר עַל־
רֵיב לֹא־לוֹ : מִתְחַלֵּלֶת הַיָּרֵד וְלִים חֲצִים
וְכֹוֹת : כִּן־אִישׁ רֶכֶשׁ אֶת־רַעְיוֹ וְאִמֹר חֵלֶא
מִשְׁחָת אֲנִי : בְּאֶפֶס עֲצִים תִּכְבֶּה־אֵשׁ וּבְאֵין
נֶרְזָן יִשְׁתַּח מְדוֹן : פֶּתַח לִגְדָלִים וְעֲצִים לֹאֵשׁ
וְאִישׁ מְדֻנָּהִים לְחֶרֶר־רֵיב : דְּבָרִי גִרְגֵן
מִתְחַלֵּמִים וְלִם יִרְדּוּ חֲרִיר־עָפוֹן : כֶּסֶף סִיגִים
מִצָּה עַל־חֶרֶשׁ שִׁפְתִּים וְלִקְוִים וְלִבִּיָּע : בְּשִׁפְתּוֹ
יִכְבֵּר שׁוֹמֵר וּבִקְרָפוֹ יִשִּׁית מִרְמָה : כִּי־יִחַץ
קוֹלוֹ אֶל־תִּבְאֵן־וֹ כִּי שָׁבַע הַעֲבֹתֹת בְּלִבּוֹ :
תִּפְסֶה שִׁנְאָה בְּמִשְׁאֵן תִּפְלֶה רַעְיוֹ בְּקֹהֶל :
כִּרָּה שִׁחַת בִּדָּה יִפֹּל וְגִלְלֵל אֶבֶן אֲלֵיוֹ תִּשְׁוֶי :
לִשְׁוֹר־שָׁמֶר וְשִׁנְאָה דְּכָוִי וְכֵה חֶלֶק יַעֲשֶׂה מִדְּחָה :
פְּרוּצָה אֵין חֻמָּה אִישׁ אֲשֶׁר אֵין מַעְצָר לְרוּחוֹ :

אֶל־תִּתְחַלֵּל בָּיִים מִדֶּה מִדֶּה־נֶדֶד
וְלִם : וְלֹא־יִפְקֹד נְכִירִי וְלֹא־יִשְׁתַּחֲוֶה
כִּי־אֵין וְנִמְלֵל הַחֹל וְכֵסֶם אֲוִיל כְּכֹן מִשְׁנִיחָם :

יִפְשִׁלִּי בְּחֵץ וּכְמִשְׁרֵר בְּקֶצֶר כִּן לֹא־יִנְאָה

for depth, and the heart of kings β is unsearchable.

4 Take away the dross from the silver, and there shall come forth a vessel for the finer.

5 Take away the wicked from before the king, and his throne shall be established in righteousness.

6 γ Put not^b forth thyself in the presence of the king, and stand not in the place of great men :

7 For better *it is* that it be said unto thee, Come up hither; than that thou shouldst be put lower in the presence of the prince whom thine eyes have seen.

8 Go^d not forth hastily to strive, lest thou know not what to do in the end thereof, when thy neighbour hath put thee to shame.

9 Debate thy cause with thy neighbour himself;^a and discover not κ a secret to another;

10 Lest he that heareth *it* put thee to shame, and thine infamy turn not away.

11 A word μ fitly spoken *is like* apples of gold in pictures of silver.

12 *As* an ear-ring of gold, and an ornament^h of fine gold, *so is* a wise reprove upon an obedient ear.

13 *As* the cold of snow in the time of harvest, *so is* a faithful messenger to them that send him; for he refresheth the soul of his masters.

14 Whoso boastethⁱ himself π of a false gift *is like* clouds^k and wind without rain.

15 By long forbearing is a prince persuaded, and a soft tongue breaketh the bone.

16 Hast thou found honey? eat so much as is sufficient for thee, lest thou be filled therewith, and vomit it.

17 τ Withdraw thy foot from thy neighbour's house; lest he be χ weary of thee, and so hate thee.

18 A man that beareth false witness against his neighbour *is* a maul, and a sword,^l and a sharp arrow.

19 Confidence in an unfaithful man in time of trouble *is like* a broken tooth, and a foot out of joint.

20 *As* he that taketh away a garment in cold weather, and as vinegar upon nitre, *so is* he that singeth songs to an heavy heart.

21 If^m thine enemy be hungry, give him bread to eat; and if he be thirsty, give him water to drink :

22 For thou shalt heap coals of fire upon his head, and the LORD shall rewardⁿ thee.

23 The north wind θ driveth away rain; so doth an angry countenance a backbiting tongue.

24 *It is* better to dwell in the corner of the house-top, than with a brawling woman, and in a wide house.

25 *As* cold waters to a thirsty soul, so *is* good news from a far country.

26 A righteous man falling down before the wicked *is* as a troubled fountain, and a corrupt spring.

27 *It is* not good to eat much honey; so for men to search their own glory *is* not glory.

28 He that hath no rule over his own spirit *is like* a city that is broken down, and without walls.

CHAP. XXVI.

AS snow in summer, and as rain in harvest, so honour is not seemly for a fool.

B. C. 700.

β there is no searching.

a Nu. 23. 8.

γ Set not out thy glory.

b Lu. 14. 8, 10.

c Mat. 21. 24.

d eyes.

e or, violence.

η lifted up.

d ch. 17. 14.

g or, putteth

a precious stone in

an heap

of stones.

e Mat. 5. 25.

18. 15.

κ the secret of another.

λ or, A great

man grieveth

all; and he hireth

the fool, he hireth also

transgressors.

f 2 Pe. 2. 22.

μ spoken upon his wheels.

v iterateth.

g Re. 3. 17.

h ch. 1. 8, 9.

i Lu. 18. 10, &c.

π in a gift of falsehood.

ρ or, he is weary.

h Jude 12.

σ or, is enraged.

τ or, Let thy foot be seldom in.

ϕ flames, or, sparks.

χ full.

i Ps. 57. 4.

ψ without wood.

β or, whisperer.

γ is silent.

d chambers.

m Ex. 23. 4, 5.

Mat. 5. 44.

Ro. 12. 20.

ϵ or, is known

n 2 Sa. 16. 12.

η maketh

his voice

gracious.

g or, bringeth forth

rain; so doth a

backbiting tongue an

angry countenance.

κ or, hatred

is covered in secret.

o Ps. 7. 15, 16.

p Lu. 12. 19.

Ja. 4. 13, 16.

λ to-morrow

day.

q ch. 25. 27.

μ heaviness.

2 As the bird by wandering, as the swallow by flying, so the curse causeless^a shall not come.

3 A whip for the horse, a bridle for the ass, and a rod for the fool's back.

4 Answer not a fool according to his folly, lest thou also be like unto him.

5 Answer^c a fool according to his folly, lest he be wise in his own δ conceit.

6 He that sendeth a message by the hand of a fool, cutteth off the feet, and drinketh ζ damage.

7 The legs of the lame are η not equal; so *is* a parable in the mouth of fools.

8 As he that θ bindeth a stone in a sling, so *is* he that giveth honour to a fool.

9 As a thorn goeth up into the hand of a drunkard, so *is* a parable in the mouth of fools.

10 λ The great God, that formed all things, both rewardeth the fool, and rewardeth transgressors.

11 As^f a dog returneth to his vomit, so a fool returneth to his folly.

12 Seest thou a man wise in his own conceit?^g there is more hope of a fool than of him.

13 The slothful man saith, There is a lion in the way, a lion is in the streets.

14 As the door turneth upon his hinges, so doth the slothful upon his bed.

15 The slothful hideth his hand in his bosom; ρ it grieveth him to bring it again to his mouth.

16 The sluggard *is* wiser in his own conceit than seven men that can render a reason.

17 He that passeth by, and σ meddleth with strife belonging not to him, *is like* one that taketh a dog by the ears.

18 As a mad man who casteth ϕ fire-brands, arrows, and death,

19 So *is* the man that deceiveth his neighbour, and saith, Am not I in sport?

20 Where ψ no wood is, there the fire goeth out; so where there is no β tale-bearer, the strife γ ceaseth.

21 As coals are to burning coals, and wood to fire; so *is* a contentious man to kindle strife.

22 The words of a tale-bearer are as wounds, and they go down into the δ innermost parts of the belly.

23 Burning lips, and a wicked heart, are like a potsherd covered with silver dross.

24 He that hateth ζ dissembleth with his lips, and layeth up deceit within him;

25 When he η speaketh fair, believe him not; for there are seven abominations in his heart.

26 Whose κ hatred is covered by deceit, his wickedness shall be shewed before the whole congregation.

27 Whoso^o diggeth a pit shall fall therein; and he that rolleth a stone, it will return upon him.

28 A lying tongue hateth those that are afflicted by it; and a flattering mouth worketh ruin.

CHAP. XXVII.

BOAST not^p thyself of λ to-morrow; for thou knowest not what a day may bring forth.

2 Let another^q man praise thee, and not thine own mouth; a stranger, and not thine own lips.

3 A stone *is* μ heavy, and the sand weighty; but a fool's wrath *is* heavier than them both.

4 Wrath *is* β cruel, and anger γ is outrageous; but who δ is able to stand before δ envy?

5 Open^e rebuke *is* better than secret love.

6 Faithful^d *are* the wounds of a friend; but the kisses of an enemy *are* ζ deceitful.

7 The full soul θ loatheth an honey-comb; but^e to the hungry soul every bitter thing is sweet.

8 As a bird that wandereth from her nest, so is a man that wandereth from his place.

9 Ointment and perfume rejoice the heart; so doth the sweetness of a man's friend λ by hearty counsel.

10 Thine own friend, and thy father's friend, forsake not; neither go into thy brother's house in the day of thy calamity: for better^k *is* a neighbour that is near than a brother far off.

11 My son, be wise, and make my heart glad,ⁱ that I may answer him that reproacheth me.

12 A prudent man foreseeth^k the evil, and hideth himself: but the simple pass on, and are punished.

13 Take his garment that is surety for a stranger, and take a pledge of him for a strange woman.

14 He that blesseth his friend with a loud voice, rising early in the morning, it shall be counted a curse to him.

15 A continualⁿ dropping in a very rainy day, and a contentious woman, are alike.

16 Whosoever hideth her hideth the wind, and the ointment of his right hand, which bewrayeth itself.

17 Iron sharpeneth iron; so a man sharpeneth the countenance of his friend.

18 Whoso^o keepeth the fig-tree shall eat the fruit thereof; so he that waiteth on^q his master shall be honoured.

19 As in water face answereth to face, so the heart of man to man.

20 Hell^r and destruction are π never full; so^s the eyes of man are never satisfied.

21 As the fining-pot for silver, and the furnace for gold; so is a man to his praise.

22 Though^t thou shouldest bray a fool in a mortar among wheat with a pestle, yet will not his foolishness depart from him.

23 Be thou diligent to know the state of thy flocks, and τ look well to thy herds;

24 For ϕ riches are not^v for ever: and doth the crown endure to χ every generation?

25 The hay appeareth, and the tender grass^w sheweth itself, and herbs of the mountains are gathered:

26 The lambs *are* for thy clothing, and the goats *are* the price of the field;

27 And thou shalt have goats' milk enough for thy food, for the food of thy household, and for the β maintenance for thy maidens.

CHAP. XXVIII.

THE wicked flee when^z no man pursueth: but the righteous are bold as a lion.

2 For the transgression of a land many *are* the princes thereof; but by γ a man of understanding and knowledge the state thereof shall be prolonged.

3 A poor^y man that oppresseth the poor *is like* a sweeping rain, δ which leaveth no food.

4 They^z that forsake the law praise the wicked: but such as keep the law contend with^a them.

5 Evil^c men understand not judgment:

B. C. 700.

a Jno. 7. 17.

1 Co. 2. 15.

1 Jno. 2. 20, 27.

β cruelty.

γ an overflowing.

δ 1 Jno. 3. 12.

δ jealousy.

ch. 34.

e ch. 28. 23.

d Ps. 141. 5.

ζ earnest, or frequent.

η or, feedeth

gluttons.

θ treadeth

under foot.

e Job 6. 7.

f Job 27. 16.

κ by increase.

g Zec. 7. 11.

λ from the counsel of

the soul.

h ch. 18. 24.

μ his eyes.

i ch. 23. 15, 24.

ν or, sought for.

k Ps. 57. 1. 3.

l Ps. 32. 3, 5.

1 Jno. 1. 8, 10.

m Ro. 2. 5.

n ch. 19. 13.

o 1 Co. 9. 7, 13.

p Ps. 84. 11.

q Mar. 10. 43.

Col. 3. 22.

1 Pe. 2. 18, 21.

r ch. 30. 16.

π not.

s Ec. 1. 8.

ρ or, unpunished.

t Is. 1. 5.

Je. 5. 3.

u 1 Ti. 6. 9.

σ or, hath

an evil eye,

hasteth to

be rich.

τ set thy heart.

ϕ strength.

v Ja. 1. 10, 11.

χ generation

and generation.

ψ Ps. 104. 14.

ϕ man destroying.

β life.

x Le. 26. 17, 36.

Ps. 53. 5.

γ or, men

of understanding,

and wisdom

shall they

likewise be.

y Mat. 18. 28.

30.

δ without food.

z Ps. 10. 3.

ζ A man of reproofs.

a Ep. 5. 11.

b 1 Sa. 2. 34.

c Ps. 92. 6.

but they^a that seek the LORD understand all things.

6 Better *is* the poor that walketh in his uprightness, than he that *is* perverse in his ways, though he be rich.

7 Whoso keepeth the law *is* a wise son: but he that μ *is* a companion of riotous men shameth his father.

8 He^s that by usury and κ unjust gain increaseth his substance, he shall gather it for him that will pity the poor.

9 He^s that turneth away his ear from hearing the law, even his prayer shall be abomination.

10 Whoso causeth the righteous to go astray in an evil way, he shall fall himself into his own pit: but the upright shall have good things in possession.

11 The rich man *is* wise in his own μ conceit; but the poor that hath understanding searcheth him out.

12 When righteous men do rejoice, there *is* great glory: but when the wicked rise, a man *is* hidden.

13 He that covereth his sins shall not prosper: but whoso^t confesseth and forsaketh them shall have mercy.

14 Happy *is* the man that feareth always: but he^m that hardeneth his heart shall fall into mischief.

15 As a roaring lion, and a ranging bear; so *is* a wicked ruler over the poor people.

16 The prince that wanteth understanding *is* also a great oppressor: but he that hath covetousness shall prolong his days.

17 A man that doth violence to the blood of any person, shall flee to the pit; let no man stay him.

18 Whoso walketh uprightly^p shall be saved: but he that *is* perverse in his ways shall fall at once.

19 He that tilleth his land shall have plenty of bread: but he that followeth after vain persons shall have poverty enough.

20 A faithful man shall abound with blessings: but he that maketh haste to be rich shall not be ρ innocent.

21 To have respect of persons *is* not good; for, for a piece of bread that man will transgress.

22 He^u that σ hasteth to be rich *hath* an evil eye, and considereth not that poverty shall come upon him.

23 He that rebuketh a man, afterwards shall find more favour than he that flattereth with the tongue.

24 Whoso robbeth his father or his mother, and saith, *It is* no transgression; the same *is* the companion of a ψ destroyer.

25 He that *is* of a proud heart stirreth up strife: but he that putteth his trust in the LORD shall be made fat.

26 He that trusteth in his own heart *is* a fool: but whoso walketh wisely, he shall be delivered.

27 He that giveth unto the poor shall not lack: but he that hideth his eyes shall have many a curse.

28 When the wicked rise, men hide themselves; but when they perish, the righteous increase.

CHAP. XXIX.

HE^{\zeta} that, being often reproved, hardeneth his neck, shall suddenly^{\delta} be destroyed, and that without remedy.

4 ואין להם: עונן חורה יהליל רשע ושמו
5 חורה יתנו בם: אנשי רע לא יבנו משפט
6 ומבוקשו יחזה יבנו כל: טוב רשע הולך
7 בתמו מעקש דרכים והוא עשיר: נוצר חורה
8 בן מבין ורעה זוללים יכלם אביו: מרבה
9 דלון בנשף ובחכמה לחונן דלים יקצצו:
10 מסר אביו משפט חורה בסתלתו הנעבה:
11 משנה ישרים בדרך רע בשחתו הוא יפול
12 ותמימים יחזירו טוב: חכם בשניו איש עשיר
13 וכל מבין יחכמו: בעל צדיקים רבה תפארת
14 ונקום רשעים יחפש אדם: מכסה פשעיו
15 לא יצלח ומורה וענו ירחם: אשר אדם
16 משחר המיד ומקשה לבו יפול ברעה: אר-
17 נהם ורב שוקק מושל רשע על עמ-
18 דל: נזיר חסר תבונות ורב מעשקות שיא רצע יאריך
19 ימים: אדם עשק ברם נפש עד
20 בור ינום אל יחמירו: הולך תמים ינשע
21 ונעקש דרכים יפול באחת: עבד אדמתו
22 ישבע לחם ויחנה ריקים יפוערש: איש
23 אמונות רב ברכות ואין להעשיר לא יקרה:
24 הפר פנים לא טוב ועלפת להם ישעננו:
25 נבהל לחון איש רע עין ולא ידע כי חסר
26 יבאנו: מוכיח אדם אחרי חן ימצא ממחיל
27 לשון: גול אביו ואמו ואמר איך פשע חנן
28 הוא לאיש משחית: רחב נפש יגרה מיד
29 ובטח על ידו ידון: בוסח בלבד הוא כסל
30 והולך בחכמה הוא ימלט: נוצר לרש אין
31 מחסור ומעלים עיניו רב מארות: נקום רשעים
32 יסתר אדם ובאבנם ירפו צדיקים:

4 אכזריות חמה ושטף אף ומי יעמד לפני
5 קנאה: טובה תוכחת מגלה מאהבה מסתרת:
6 נאמנים פצעי אהב ונעדרות נשקות שונא:
7 נפש שבעה פנים גפת ונפש רעה פלמר
8 מחוק: בצפור נודדת מן הקנה בן איש נודד
9 ממקומו: שמן וקטורה ושמחולג ומחוק רעה
10 מעצת נפש: רשע ורעה אביו אל תעזוב בית
11 אביו אל תבוא ביום אביו טוב שכן קרוב
12 מאח רחוק: חכם בני ושפח לב ואשיבה
13 דרכי דרך: ערים ראה רעה נסתת פתאים
14 עברי בעשיו: מחדגורו פרעב ור ונשד נכרה
15 תגלו: מברך רעהי בקול גדול בפקר השמים
16 קללה תחשב לו: דלח סודר ביום סגור
17 ואשר מרגלים נשפחה: צפניה צפניה
18 ושמן ימנו יקרא: ברזל ברזל יחד ואיש
19 יחד פני רעהו: נצר האנה יאכל פריה ושמן
20 אביו יכר: בפנים דפנים לפנים בן לב
21 האדם לאדם: שאול ואברה לא תשבענה
22 ועיני האדם לא תשבענה: מצרף לנסף ופיר
23 להב ואיש לפי מהלכו: אם תכחש את האיל
24 במכחש בתוך הרפות בעלי לא תחסור מעליו
25 אולתו: ידע הדע פני צאנה שיה לבה
26 לעררים: פי לא לעולם חסן ואסנור לחור
27 דור: גלה חציר ונראה דשא ונאספי עשבות
28 הקרים: כבשים לבישף ומחור שדה
29 עתקים: ודי חלב עים ללחמך ללחם
30 ביתך יחיים לגעורתיך:

1 כמי ואין יתך רשע וצדיקים נכסר יבטח:
2 בפשע ארץ רבים שריה ובאדם מבין ידע בן
3 יארוך: גבר רש ונשק דלים מסר סוף
4 חנ

- 2 מרפא : רבנות צדיקים ישמח העם ובמשל
3 רשע יאנה עם : איש-אהב חכמה ישמח
4 אביו ורעה זונות ואבד-הון : מלך במשפט
5 יעמר ארץ ואיש הרומות יחרסנה : גבר
6 מחליק על-רגליו רשע פורש על-פעמיו : בפשע
7 איש רע מוקש וצדיק ירון ושמו : ירע
8 צדיק דין ודלים רשע לא-יבין דעת : אגש
9 לצון יפחיו קריה חכמים ישיבו אף : איש-
חכם נשפט את-איש אויל ורנן ושלח ואין
10 נחת : אגש דמים ישנאוהם וישלים ויבטלו
11 נפשו : פל-רוחו ויציא כסל ורחם פאחור
12 ישבונה : משל מקשיב על-דבר-שקר כל-
13 משורתיו רשעים : רש ואיש חכמים נפשו
14 מאיר עיני שניהם יתור : מלך שופט באמת
15 דלים כסאו ליד יפון : שבט ותוכחת ותנן
16 חכמה ונער משלה מביש אמו : רבנות
רשעים ירבה-פשע וצדיקים במשלחם יראו :
17 יסר בנה וינחהו ויהיו מעשים לנשקו : באין
18 חיון ירבע עם ושמו תורה אשרהו : בדברים
19 לא-יחסר עבד פירבין ואין מענה : חיות איש
20 אין בדבריו תקרה לכסיל מפני : מפני
21 מפני עבדו ואחריו יתור מנון : איש-אף
22 יורה מדון ובעל חמה רב-פשע : באות אדם
23 תשפילנו וישל-רוח ותקוף פגור : חולק עמי
24 גבר שונא נפשו אלה לשמע ולא יגיד : חרות
25 אדם ותנן מוקש ובוסיה ביהודה ושגב : רבים
מבקשים פני-מושל ומהיה משפט-איש :
26 תועבת צדיקים איש עול ותועבת רשע
ישר-דרך :

CAP. XXX. ל

- 1 דברי אעיר בדיקה המפשא אם הגבר לא-חילאל
2 לא-חילאל ואכל : פי בער אכלי מאש ולא-בינת
3 אדם לי : ולא-למדת חכמה ודעת קרשים
אדם : רבנות צדיקים ישמח העם ובמשל
רשע יאנה עם : איש-אהב חכמה ישמח
אביו ורעה זונות ואבד-הון : מלך במשפט
יעמר ארץ ואיש הרומות יחרסנה : גבר
מחליק על-רגליו רשע פורש על-פעמיו : בפשע
איש רע מוקש וצדיק ירון ושמו : ירע
צדיק דין ודלים רשע לא-יבין דעת : אגש
לצון יפחיו קריה חכמים ישיבו אף : איש-
חכם נשפט את-איש אויל ורנן ושלח ואין
נחת : אגש דמים ישנאוהם וישלים ויבטלו
נפשו : פל-רוחו ויציא כסל ורחם פאחור
ישבונה : משל מקשיב על-דבר-שקר כל-
משורתיו רשעים : רש ואיש חכמים נפשו
מאיר עיני שניהם יתור : מלך שופט באמת
דלים כסאו ליד יפון : שבט ותוכחת ותנן
חכמה ונער משלה מביש אמו : רבנות
רשעים ירבה-פשע וצדיקים במשלחם יראו :
יסר בנה וינחהו ויהיו מעשים לנשקו : באין
חיון ירבע עם ושמו תורה אשרהו : בדברים
לא-יחסר עבד פירבין ואין מענה : חיות איש
אין בדבריו תקרה לכסיל מפני : מפני
מפני עבדו ואחריו יתור מנון : איש-אף
יורה מדון ובעל חמה רב-פשע : באות אדם
תשפילנו וישל-רוח ותקוף פגור : חולק עמי
גבר שונא נפשו אלה לשמע ולא יגיד : חרות
אדם ותנן מוקש ובוסיה ביהודה ושגב : רבים
מבקשים פני-מושל ומהיה משפט-איש :
תועבת צדיקים איש עול ותועבת רשע
ישר-דרך :

2 When the righteous are β in authority, the people rejoice: ^a but when the wicked beareth rule, the people ^c mourn.

3 Whoso ^d loveth wisdom rejoiceth his father: but he ^e that keepeth company with harlots spendeth *his* substance.

4 The king by judgment establisheth the land: but ^o he that receiveth gifts overthroweth it.

5 A man that flattereth his neighbour spreadeth a net for his feet.

6 In the transgression of an evil man *there is a snare*: ^h but the righteous doth sing and rejoice.

7 The righteous considereth *ye* cause of *ye* poor: *bury* ^e wicked regardeth not to know *it*.

8 Scornful men κ bring a city into a snare: but wise *men* turn away ^k wrath.

9 If a wise man contendeth with a foolish man, whether he rage or laugh, *there is no* rest.

10 The μ blood-thirsty hate ^l the upright: he that seeks his soul.

11 A fool uttereth all his mind: but a wise *man* keepeth it in till afterwards.

12 If a ruler hearken to lies, all his servants are wicked.

13 The poor and the ν deceitful man meet together: the LORD ⁿ lighteneth both their eyes.

14 The king that faithfully judgeth ^e poor, his throne *shall be* established for ^p ever.

15 The rod and reproof give wisdom; but a child left to *himself* bringeth his mother to shame.

16 When the wicked are multiplied, transgression increaseth: but the righteous shall see their fall.

17 Correct thy son, and he shall give thee rest: *yea*, he shall give delight unto thy soul.

18 Where *there is no* ^a vision, the people σ perish; but ^t he that keepeth the law, happy *is* he.

19 A servant will not be corrected by words: for though he understand, he will not answer.

20 Seest thou a man *that is* hasty in his τ words? *there is* more hope of a fool than of him.

21 He that delicately bringeth up his servant from a child, shall have him become *his* son at the length.

22 An angry man stirreth up strife, and a furious man aboundeth in transgression.

23 A ^v man's pride shall bring him low: but honour shall uphold the humble in spirit.

24 Whoso is partner with a thief hateth his own soul: he heareth cursing, and bewrayeth *it* not.

25 The ^x fear of man bringeth a snare: but ^y who ψ putteth his trust in the LORD shall be ψ safe.

26 Many seek the β ruler's favour: ^a but *every* man's judgment *cometh* from ^e the LORD.

27 An unjust man *is* an abomination to the just; and *he that is* upright in the way *is* abomination to the wicked.

CHAP. XXX.

THE words of Agur the son of Jafeh, *even* the prophecy: the man spake unto Ithiel, even unto Ithiel and Ucal,

2 Surely I *am* more brutish ^a than *any* man, and have not the understanding of a man.

3 I neither learned wisdom, nor ζ have the knowledge of the holy.

4 Who hath ascended up into heaven, or descended? who hath gathered the wind in his fists? who hath bound the

B. C. 700.

β or, increased.

a Es. 8. 15.

b Is. 53. 8.

c Es. 3. 15.

d ch. 10. 1.

γ purified.

Ps. 12. 6.

e Lu. 15. 13, 30.

f Ps. 84. 11.

115. 9. 11.

g Re. 22. 18, 19.

^d a man of oblations.

ζ withhold

not from me.

h Job 18. 8, 10.

η of my allowance.

i Ne. 9. 25, 26.

κ or, set a

city on fire.

λ hurt not

with thy

tongue.

k Ezc. 22. 30.

μ men of blood.

l 2 Ch. 18. 7.

1 Jn. 3. 12,

13.

m Lu. 18. 11,

&c.

ν or, unruler.

Mat. 9. 9.

1 Co. 6. 10.

n Ep. 2. 1.

o Am. 8. 4.

Hab. 3. 14.

p Ps. 89. 2.

π wealth.

q Hab. 2. 5.

r ch. 20. 20.

Ge. 9. 22, 25.

Le. 20. 9.

ρ or, brook.

s 1 Sa. 3. 1.

Am. 8. 11, 13.

σ or, is made

naked.

t Ps. 119. 2.

τ or, matters.

ϕ heart.

u ch. 7. 14.

v Da. 5. 20, 21.

Mat. 23. 12.

Ac. 12. 23.

Ja. 4. 10.

w 2 Ki. 8. 12.

a Ge. 12. 12.

20. 11.

y Ec. 7. 18.

x wise, made

wise,

Job 39. 1, &c.

z ch. 6. 6, 7.

ψ set on high.

β face of a

ruler.

a Ps. 62. 12.

b Ps. 104. 18.

γ gathered together.

c Ps. 73. 22.

^d girt in the

loins, or, a

horse.

ζ know.

d Job 40. 4.

Ro. 3. 19.

waters in a garment? who hath established all the ends of the earth? what *is* his name, and what ^b *is* his son's name, if thou canst tell?

5 Every word of God *is* γ pure: he *is* a shield ^f unto them that put their trust in him.

6 Add ^g thou not unto his words, lest he reprove thee, and thou be found a liar.

7 Two *things* have I required of thee; ζ deny me *them* not before I die;

8 Remove far from me vanity and lies; give me neither poverty nor riches; feed me with food η convenient for me;

9 Lest ⁱ I be full, and θ deny *thee*, and say, Who *is* the LORD? or lest I be poor, and steal, and take the name of my God *in vain*.

10 Accuse λ not a servant unto his master, lest he curse thee, and thou be found guilty.

11 *There is* a generation that curseth their father, and doth not bless their mother.

12 *There is* a generation *that are* pure in their own eyes, and yet ^m *is* not washed from their filthiness.

13 *There is* a generation, O how lofty are their eyes! and their eyelids are lifted up.

14 *There is* a generation whose teeth *are* as swords, and their jaw-teeth as knives, to devour ^o the poor from off the earth, and the needy from *among* men.

15 The horse-leach hath two daughters, crying, Give, give. There are three *things* that are never satisfied, *yea*, four *things* say not, π *It is* enough.

16 The grave; ^q and the barren womb; the earth *that is* not filled with water; and the fire *that* saith not, *It is* enough.

17 The ^r eye *that* mocketh at *his* father, and despiseth to obey *his* mother, the ravens of the ρ valley shall pick it out, and the young eagles shall eat it.

18 There be three *things* which are too wonderful for me, *yea*, four, which I know not:

19 The way of an eagle in the air, the way of a serpent upon a rock, the way of a ship in the ϕ midst of the sea, and the way of a man with a maid.

20 Such *is* the way of an adulterous woman; she eateth, and wipeth her mouth, and saith, I have done no ^w wickedness.

21 For three *things* the earth is disquieted, and for four *which* it cannot bear:

22 For a servant when he ^w reigneth; and a fool when he is filled with meat;

23 For an odious *woman* when she is married; and an handmaid that is heir to her mistress.

24 There be four *things* which *are* little upon the earth, but they *are* exceeding wise;

25 The ants ^a *are* a people not strong, yet they prepare their meat in the summer;

26 The conies *are* but a feeble folk, ^b yet make they their houses in the rocks;

27 The locusts have no king, yet go they forth all of them γ by bands;

28 The spider taketh hold with her hands, and *is* in kings' palaces.

29 There be three *things* which go well, *yea*, four *are* comely in going:

30 A lion, *which is* strongest among beasts, and turneth not away for any;

31 A δ greyhound; an he goat also; and a king, against whom *there is* no rising up.

32 If thou hast done foolishly in lifting up thyself, or if thou hast thought evil, lay ^d *thine* hand upon thy mouth.

33 Surely the churning of milk bringeth forth butter, and the wringing of the nose

bringeth forth blood; so^a the forcing of wrath bringeth forth strife.

CHAP. XXXI.

THE words of king Lemuel, the prophecy that his mother^b taught him.

2 What, my son? and what, the son of my womb? and what, the son of my vows?

3 Give not thy strength unto women, nor thy ways to that^c which destroyeth kings.

4 *It is* not for kings, O Lemuel, *it is* not for kings to drink wine, nor for princes strong drink;

5 Lest^d they drink, and forget the law, and ζ pervert the judgment of η any of the afflicted.

6 Give strong drink unto him that is ready to perish, and wine unto those that be θ of heavy hearts.

7 Let him drink, and forget his poverty, and remember his misery no more.

8 Open thy mouth for the dumb in the cause of all κ such as are appointed to destruction.

9 Open thy mouth, judge righteously, and plead the cause^l of the poor and needy.

10 Who^k can find a virtuousⁱ woman? for her price *is* far above rubies.

11 The heart of her husband doth safely trust in her, so that he shall have no need of spoil.

12 She will do him good, and not evil, all the days of her life.

13 She seeketh wool and flax, and worketh willingly with her hands.

14 She is like the merchants' ships, she bringeth her food from afar.

15 She riseth also while it is yet night, and giveth meat to her household, and a portion to her maidens.

16 She considereth a field, and μ buyeth

B. C. 700.

a ch. 17. 14.

b 2 Ti. 1. 5.

3. 15.

 β tasteth.

c Ho. 4. 11.

 γ spreadeth.

d Ps. 41. 1.

He. 13. 16.

e Hab. 2. 5.

 δ or, double garments. ζ alter. η all the sons of affliction. θ bitter of soul,

1 Sa. 1. 10.

 κ the sons of.

f 1 Pe. 3. 1. 6.

g Job 29. 15,

16.

Is. 1. 17.

Je. 22. 16.

h Ec. 7. 28.

i ch. 12. 4.

 λ or, gotten riches.

k Ec. 7. 18.

12. 13.

l Mat. 7. 16.

20.

 μ taketh.

it; with the fruit of her hands she planteth a vineyard.

17 She girdeth her loins with strength, and strengtheneth her arms.

18 She β perceiveth that her merchandise *is* good: her candle goeth not out by night.

19 She layeth her hands to the spindle, and her hands hold the distaff.

20 She γ stretcheth out her hand to the poor; ^d yea, she reacheth forth her hands to the needy.

21 She is not afraid of the snow for her household; for all her household *are* clothed with δ scarlet.

22 She maketh herself coverings of tapestry; her clothing *is* silk and purple.

23 Her husband is known in the gates, when he sitteth among the elders of the land.

24 She maketh fine linen, and selleth *it*; and delivereth girdles unto the merchant.

25 Strength and honour *are* her clothing; and she shall rejoice in time to come.

26 She ζ openeth her mouth with wisdom; and in her tongue *is* the law of kindness.

27 She looketh well to the ways of her household, and eateth not the bread of idleness.

28 Her children arise up, and call her blessed; her husband *also*, and he praiseth her.

29 Many daughters have λ done virtuously, but thou excellest them all.

30 Favour *is* deceitful, and beauty *is* vain; *but* a woman *that* feareth the LORD she shall k be praised.

31 Give her of the fruit^l of her hands: and let her own works praise her in the gates.

14 בַּחֲפֶז פָּסִידָהּ : הַיּוֹתָהּ פְּאֻנִיּוֹת סוֹחֵר מִמִּדְּהָק
 15 הַגִּבִּיָּא לַחֲמָה : וְהַגֶּסֶם בְּעוֹד לֵילָה וְהַתֵּן
 16 מִרְחָק לְבִיתָהּ וְחֹק לְנַעֲרֹתֶיהָ : וְזָמְמָה שָׂדֶה
 17 וְתִקְחֶהוּ מִסְּפֵי כִפֶּה נִמְעֵץ כָּרֶם : חֲגֵרָה בְּעוֹד
 18 מִתְנַהֶגֶה וְהַאֲפִיץ זְרוּעֹתֶיהָ : מַעֲמֶה כִּי־טוֹב
 19 סִתְּהָ לֹא־יִכְבַּד בַּל־לֵךְ נָהָה : יָדֶיהָ שֹׁלְחָה
 20 בְּיָשׁוֹר וְכִפֶּה תִּמְכֹּן סֶלֶף : כִּפֶּה פִּרְשָׁה לִעֲנִי
 21 וְיָדֶיהָ שֹׁלְחָה לְאַבְיוֹן : לֹא־תִירָא לְבִיתָהּ
 22 מִשְׁלֹךְ כִּי כָל־פִּיתָהּ לִבָּשׁ שָׂנִים : מִרְבֵּבִים
 23 עֲשֻׁתָּהּ לֵהָ שֵׁשׁ וְאַרְצָמֶן לְבוּשָׁה : נֹדַע בְּשֻׁעָרִים
 24 בַּעֲלָהּ בְּשִׁבְתָּהּ עִם־זָקֵנֵי־אַרְצָא : סֶדֶן עֲשֻׁתָּהּ
 25 וְהַמֶּלֶךְ וְחִגּוֹר נִתְּנָה לְכַנְעָנִי : עוֹד־וְהָרָה לְבוּשָׁה
 26 וְהַשֹּׁהַד לַיּוֹם אֶחָדָן : פִּיהָ פִּתְחָהּ בְּחִכְמָהּ
 27 וְחֹרֶת דָּסֵס עַל־לְשׁוֹנָהּ : צוֹפִיהָ הִילָכוֹת בֵּיתָהּ
 28 וְלֶחֶם עֲצָלוֹת לֹא תֹאכַל : קָמוּ בְנֵיהָ וַיֹּאשְׁרֶיהָ
 29 בַּעֲלָהּ וַיְהַלְלָהּ : רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חֵיל וְאַתָּה
 30 עָלִית עַל־כָּל־נָהָה : שֶׁקֶר הַחֵן וְהַנֶּבֶל הִקִּי אִשָּׁה
 31 וַיְהַלְלָהּ בְּשֻׁעָרִים מַעֲשֵׂיהָ : תִּגְדֶּלָהּ מִסְּפֵי יָדֶיהָ

חֶלֶב יִצְיָא חֲמָהּ וּמִיֶּזְעָא יִצְיָא דָם וּמִיֶּזְעָא
 אֲפִים יִצְיָא רִיב :

CAP. XXXI. לא

1 דַּבְּרִי לְמוֹאֵל מֶלֶךְ מִשְׁאֵא אֲשֶׁר־יִסְרְמוּ אָמֹן : מִדֶּה
 2 בְּרִי וּמִדֶּה־בְּרִטָּן וְכֵה בְּרִנְרִי : אֶל־תִּתֵּן
 3 לְנָשִׁים חֵילָהּ וְדִרְכָּהּ לְמִוְחָת מֶלֶכֶן : אֶל
 4 לְמַלְכִּים לְמוֹאֵל אֶל לְמַלְכִּים שְׁחוּזִין וְלִירוֹנִים
 5 אִין שֶׁכֶר : פְּרִישָׁתָהּ וּשְׁפָחָה מִחֶקֶק וּשְׁפָחָה דִּין
 6 כְּלִבְנֵי־עֲנִי : תִּגְדֶּשְׁכֶּר לְאוֹכֵל וְיִין לְמִרִי נֶפֶשׁ :
 7 יִשְׁתָּה וּשְׁפָח רִישׁוֹ וְעִמְלוֹ לֹא יִסְרְעוֹד : פִּתְחָהּ
 8 פִּיָּה לְאַלֶּם אֶל־דִּין כְּלִבְנֵי חֶלֶן : פִּתְחָהּ
 9 שְׁפִרְצָדֶק וְדִין עֲנִי וְאַבְיוֹן : אֲשֶׁת־חֵיל
 10 מִי יִמְצָא וְחֹק מִסְּנִינִים מִכְּרָה : בְּשִׁחַ בָּהּ
 11 לֵב בַּעֲלָהּ וְשִׁלָּל לֹא יִחָסֵר : גְּמֻלָּתָהּ טוֹב וְלֹא־
 12 רָע כָּל יְמֵי חַיֶּיהָ : דִּרְשָׁה צָמֵר וּפְשָׁתָהּ וְתַעֲשֶׂה

CAP. I. א

4 הגדלתי מעשתי בנתי לי בתיים נמנעתי לי פרמים :
 5 עשיתי לי בנות ופרוסים ונמנעתי בהם עץ כל
 6 פרי : עשיתי לי ברכות מים לחשקות מים
 7 יער צומח עצים : גילתי עבדים ושפחות ובני
 8 בית הדיה לי גם מקנה בלר וגאון הרבה הדיה לי
 9 מפל שהיה לפני בירושלם : כנסתי לי גם כסף
 10 וזהב וסגלת מלכים והמדינות עשיתי לי שרים
 11 ושרות ותענגות בני האדם שהיה ושדות :
 12 וגדלתי והוספתי מפל שהיה לפני בירושלם
 13 אף חכמתי עמדה לי : וכל אשר שאנני עיני
 14 לא אצלתי מזה לא-מעשתי את-לבי מפל שמחה
 15 כי-לפי שמח מפל-עמלי וזה-היה חלקי מפל-
 16 עמלי : ופניתי אני בכל-מעשלי שעשיתי
 17 ובעמל שעמלתי לעשות והנה הפל הכל ורעות
 18 רוח ואין יתרון תחת השמש : ופניתי אני
 19 לראות חכמה וחוללות וסגלות כי מיה האדם
 20 שיבוא אחרי המלך את אשר-נבר עשוי :
 21 וראיתי אני שיש יתרון לחכמה מן-הסכלות
 22 כיתרון האור מן-החשך : החכם עיניו בראשו
 23 והפסיל בתשף הולך וידעתי גם-אני שמקרה
 24 אחד יקרה את-הפסל : ואמרתי אני בלבי במקרה
 25 הפסיל גם-אני יקלני ולקחה חכמתי אני אז יתר
 26 ודברתי בלבי שגם-זה הכל : כי אין זכרון
 27 לחכם עם-הפסיל לעולם נשבר הימים הבאים
 28 הפל נשפח ואך ימות החכם עם-הפסיל :
 29 ונבאחי את-הבתיים כי רע עלי הפעשה שפעשה
 30 תחת השמש כי-הפל הכל ורעות רוח : ושנאתי
 31 אני את-כל-עמלי שאנני עמל תחת השמש
 32 שנאנני לאדם שהיה אחר : ומי יודע החכם
 33 יהיה או סכל וישלש בכל-עמלי שעמלתי
 34 ושחכמתי תחת השמש גם-זה הכל : וסנתי
 35 אני ליאש את-לבי על-פל-העמל שעמלתי תחת
 36 השמש : כי-יש אדם שעמלי בחכמה וברעת
 37 ובכשרון ולאדם שלא עמל-בו יתנני חלקו גם-זה
 38 הכל ורעות רוח : כי מדה-זה לאדם בכל-עמלו
 39 וברעיון לבו שהוא עמל תחת השמש : כי כל

CAP. II. ב

1 אמרתי אני בלבי לכה-נא אנסכה בשמחה וראה
 2 בסוב והנה גם-הוא הכל : לשחוק אמרתי
 3 מהולל ולשמחה מה-זה עשה : תרתי בלבי
 4 למשחך בנני את-בשרי ולבי נהג בחכמה ולאהו
 5 בסכלות עד אשר אראה איה טוב לבני האדם
 6 אשר יעשו תחת השמים מספר ומי חיהם :

ECCLESIASTES; or, The PREACHER.

CHAP. I.

THE words of the Preacher,^a the son of David, king of Jerusalem.

2 Vanity of vanities, saith the Preacher, vanity of vanities; all^b is vanity.

3 What profit hath a man of all his labour which he taketh under the sun?

4 One generation passeth away, and another generation cometh: but the earth abideth for ever.

5 The sun^c also ariseth, and the sun goeth down, and δ hasteth to his place where he arose.

6 The wind^e goeth toward the south, and turneth about unto the north: it whirleth about continually: and the wind returneth again according to his circuits.

7 All^f the rivers run into the sea: yet the sea is not full: unto the place from whence the rivers come, thither they return again.

8 All things are full of labour; man cannot utter it: the eye^h is not satisfied with seeing, nor the ear filled with hearing.

9 The thing that hath been, it is that which shall be; and that which is done, is that which shall be done: and there is no newⁱ thing under the sun.

10 Is there any thing whereof it may be said, See, this is new? it hath been already of old time, which was before us.

11 There is no remembrance of former things; neither shall there be any remembrance of things that are to come with those that shall come after.

12 I the Preacher was king^g over Israel in Jerusalem:

13 And I gave my heart to seek and search out by wisdom concerning all things that are done under heaven: this sore travail hath God^e given to the sons of man, to λ be exercised therewith.

14 I have seen all the works that are done under the sun; and, behold, all is vanity and vexation of spirit.

15 That^u which is crooked cannot be made straight; and that which is ν wanting^w cannot be numbered.

16 I communed with mine own heart, saying, Lo, I am come to great estate, and have gotten more^y wisdom than all they that have been before me in Jerusalem; yea, my heart had π great experience of wisdom and knowledge.

17 And^z I gave my heart to know wisdom, and to know madness and folly: I perceived that this also is vexation of spirit.

18 For^a in much wisdom is much grief; and he that increaseth knowledge increaseth sorrow.

CHAP. II.

I SAID^e in mine heart, Go to now, I will prove thee with mirth; ^d therefore enjoy pleasure: and, behold, this also is vanity.

2 I said of laughter, ^f It is mad: and of mirth, What doeth it?

3 I sought in mine heart to σ give myself unto wine, ^g (yet acquainting mine heart with wisdom,) and to lay hold on folly, till I might see what was that good for the sons of men, which they should

B. C. 977.

β the number of the days of.

a ch. 12. 8. 10.

b Ps. 39. 5. 6. 144. 4.

Mar. 8. 36, 37.

γ sons of my.

c Ps. 19. 5. 6.

δ panteth.

d 1 Ki. 9. 23. 10. 10, &c.

e Jno. 3. 8.

ζ instrument and instruments.

f Ps. 104. 8, 9.

g 2 Ch. 9. 11. η to go.

h Pr. 27. 20.

i ch. 3. 22.

k 1 Jno. 2. 16, 17.

l ch. 7. 10.

m ch. 11. 8.

n 1 Ti. 6. 6.

o ch. 7. 25.

θ or, in those things which have.

κ there is an excellency in wisdom more than in.

p ch. 7. 12.

Mal. 3. 18. 4. 1, 2.

q 1 Ki. 4. 1, &c.

r Pr. 17. 24.

s Ps. 49. 10.

t Ge. 3. 19.

λ or, afflict them.

μ to me, even to me.

u ch. 7. 13.

v Ex. 1. 6, 8.

w defect.

x Job 11. 6.

y He. 9. 27.

yl 1 Ki. 4. 29. 31. 10. 23, 24.

π seen much.

z ch. 7. 23, 25.

1 Th. 5. 21.

ρ laboured.

a ch. 12. 12.

b 1 Ki. 12. 3, &c.

c Lu. 12. 19, 20.

d ch. 8. 15.

e Tit. 3. 3.

f Pr. 14. 13.

σ draw my flesh with.

g Pr. 20. 1.

τ give.

h Mat. 16. 26.

do under the heaven β all the days of their life.

4 I made me great works; I builded me houses; I planted me vineyards;

5 I made me gardens and orchards, and I planted trees in them of all kind of fruits;

6 I made me pools of water, to water therewith the wood that bringeth forth trees;

7 I got me servants and maidens, and had γ servants born in my house; also I had great possessions of great and small cattle above all that were in Jerusalem before me;

8 I d gathered me also silver and gold, and the peculiar treasure of kings and of the provinces; I gat me men-singers and women-singers, and the delights of the sons of men, as musical ζ instruments, and that of all sorts.

9 So I was great, and increased more than all that were before me in Jerusalem: also my wisdom remained with me.

10 And whatsoever mine eyes desired I kept not from them; I withheld not my heart from any joy: for my heart rejoiced in all my labour; and ^a this was my portion of all my labour.

11 Then ^k I looked on all the works that my hands had wrought, and on the labour that I had laboured to do: and, behold, all ^m was vanity and vexation of spirit, and there was no profitⁿ under the sun.

12 And I turned myself to behold wisdom, and madness, ^o and folly: for what can the man do that cometh after the king? ^o even that which hath been already done.

13 Then I saw that κ wisdom^p excelleth folly, as far as light excelleth darkness.

14 The^r wise man's eyes are in his head, but the fool walketh in darkness; and I myself perceived also that one^s event happeneth to them all.

15 Then said I in my heart, As it happeneth to the fool, so it happeneth μ even to me: and why was I then more wise? Then I said in my heart, that this also is vanity.

16 For there is no remembrance^t of the wise more than of the fool for ever; seeing that which now is, in the days to come shall all be forgotten. And how dieth^x the wise man? as the fool.

17 Therefore I hated life; because the work that is wrought under the sun is grievous unto me: for all is vanity and vexation of spirit.

18 Yea, I hated all my labour which I had ρ taken under the sun; because I should leave it unto the man that shall be after me.

19 And who knoweth whether he shall be a wise man or a fool? yet^b shall he have rule over all my labour wherein I have laboured, and wherein I have shewed myself wise under the sun. This is also vanity.

20 Therefore I went about to cause my heart to despair of all the labour which I took under the sun.

21 For there is a man whose labour is in wisdom, and in knowledge, and in equity; yet to a man that hath not laboured therein shall he τ leave it for his portion. This also is vanity, and a great evil.

22 For what^a hath a man of all his

labour, and of the vexation of his heart, wherein he hath laboured under the sun?

23 For all his days are sorrows,^a and his travail grief; yea, his heart taketh not rest^c in the night. This is also vanity.

24 *There is nothing better for a man than that he should eat and drink, and that he should make his soul enjoy good in his labour.* This also I saw, that it^s was from the hand of God.

25 For who can eat, or who else can hasten *herewunto*, more than I?

26 For God giveth to a man that is good ζ in his sight, wisdom, and knowledge, and joy; but to the sinner he giveth travail, to gather, and to heap up, that^s he may give to him that is good before God. This also is vanity and vexation of spirit.

CHAP. III.

To every thing there is a season, and a time to every purpose under the heaven.

2 A time to θ be born, and a time to die: ⁱ a time to plant, and a time to pluck up that which is planted:

3 A time to kill, and a time to heal: a time to break down, and a time to build up: 4 A time ^k to weep, and a time to laugh: a time to mourn, and a time to dance:^l

5 A time to cast away stones, and a time to gather stones together: a time to embrace,^o and a time to μ refrain^p from embracing:

6 A time to ν get, and a time to lose: a time to keep, and a time to cast away:

7 A time to rend, and a time to sew: a time to keep silence,^r and a time to speak:^s

8 A time to love, and a time to hate: ^t a time of war, and a time of peace.

9 What profit hath he that worketh in that wherein he laboureth?

10 I have seen the travail which God hath given to the sons of men to be exercised in it.

11 He hath made every thing beautiful in his time: also he hath set the world in their heart; so that no man can find out^w the work that God maketh from the beginning to the end.

12 I know that there is no good in them, but for a man to rejoice, and to do good^x in his life.

13 And also that every man should eat and drink, and enjoy the good of all his labour, it^y is the gift of God.

14 I know that whatsoever God doeth, it shall be for ever:^z nothing^a can be put to it, nor any thing taken from it: and God doeth it that men should fear before him.

15 That which hath been is δ now; and that which is to be hath already been: and God requireth that which is ρ past.

16 And, moreover, I saw^c under the sun the place of judgment, that wickedness was there; and the place of righteousness, that iniquity was there.

17 I said in mine heart, God shall judge^d the righteous and the wicked: for there is a time there for every purpose, and for every work.

18 I said in my heart concerning the estate of the sons of men, that σ God might manifest them, and that they might see that they themselves are beasts.^f

19 For that which befalleth the sons of men befalleth beasts; even one thing befalleth them: as the one dieth, so dieth the other; yea, they have all one breath:

B. C. 977.

a Job 5. 7.

14. 1.

Ac. 14. 22.

b Ge. 3. 19.

c ch. 8. 16.

Ps. 127. 2.

β of the sons

of man.

γ is as-

cending.

d ch. 12. 7.

δ or, delight

his senses.

e ch. 2. 24.

f ch. 5. 18, 19.

g before him.

Ge. 7. 1.

Lu. 1. 6.

h Job 27. 16,

17.

Pr. 13. 22.

28. 8.

i hand.

j bear.

k ch. 6. 3.

Job 3. 11, &c.

l He. 9. 27.

m Ro. 12. 15.

n all the

rightness

of.

o this is the

envy of a

man from.

p Ps. 150. 4.

q Ge. 37. 4. 11.

r Pr. 6. 10.

s 1 Co. 7. 3. 5.

μ be far

from.

t Ex. 19. 15.

Joel 2. 16.

u Pr. 15. 16, 17.

v seek.

w Am. 5. 13.

x Job 32. 4, &c.

y Ps. 139. 21.

Lu. 14. 26.

Re. 2. 2.

z Pr. 27. 20.

1 Jn. 2. 16.

v Ps. 39. 6.

w Job 11. 7, 8.

Ro. 11. 33.

x Ps. 37. 3.

y ch. 2. 24.

z Ja. 1. 17.

a Pr. 30. 6.

π knoweth

not to be.

b ch. 1. 9.

p driven

away.

c ch. 5. 8.

Je. 5. 1, 2.

d Mat. 25. 32.

Ro. 2. 6. 8.

2 Co. 5. 10.

2 Th. 1. 6. 10.

σ or, they

might

clear God,

and see,

Ps. 51. 4.

e Ex. 3. 5.

2 Ch. 26. 16.

f Ps. 49. 12, 20.

73. 22.

g 1 Sa. 15. 22.

Pr. 21. 27.

Ho. 6. 6.

r or, word.

so that a man hath no pre-eminence above a beast: for all is vanity.

20 All go unto one place: all^b are of the dust, and all turn to dust again.

21 Who knoweth the spirit of β man that γ goeth upward,^d and the spirit of the beast that goeth downward to the earth?

22 Wherefore^e I perceive that there is nothing better, than that a man should rejoice in his own works; for that is his portion: for who shall bring him to see what shall be after him?

CHAP. IV.

So I returned, and considered all the oppressions that are done under the sun; and, behold, the tears of such as were oppressed, and they had no comforter; and on the ν side of their oppressors there was power; but they had no comforter.

2 Wherefore I praised the dead which are already dead, more than the living which are yet alive.

3 Yea,^k better is he than both they which hath not yet been, who hath not seen the evil work that is done under the sun.

4 Again, I considered all travail, and κ every right work, that λ for this a man is envied^m of his neighbour. This is also vanity and vexation of spirit.

5 The fool foldethⁿ his hands together, and eateth his own flesh.

6 Better^q is an handful with quietness, than both the hands full with travail and vexation of spirit.

7 Then I returned, and I saw vanity under the sun.

8 There is one alone, and there is not a second; yea, he hath neither child nor brother: yet is there no end of all his labour; neither^u is his eye satisfied with riches; neither saith he, For^v whom do I labour, and bereave my soul of good? This is also vanity, yea, it is a sore travail.

9 Two are better than one; because they have a good reward for their labour.

10 For if they fall, the one will lift up his fellow: but woe to him that is alone when he falleth; for he hath not another to help him up.

11 Again, if two lie together, then they have heat: but how can one be warm alone?

12 And if one prevail against him, two shall withstand him; and a threefold cord is not quickly broken.

13 Better is a poor and a wise child than an old and foolish king, who π will no more be admonished.

14 For out of prison he cometh to reign; whereas also he that is born in his kingdom becometh poor.

15 I considered all the living which walk under the sun, with the second child that shall stand up in his stead.

16 There is no end of all the people, even of all that have been before them: they also that come after shall not rejoice in him. Surely this also is vanity and vexation of spirit.

CHAP. V.

KEEP^e thy foot when thou goest to the house of God, and be more ready to hear than to give the sacrifices^s of fools: for they consider not that they do evil.

2 Be not rash with thy mouth, and let not thine heart be hasty to utter any τ thing before God: for God is in heaven,

והכל שב אליהם : כי יודע רוח בני האדם
העלה היא למעלה ורוח ההנהגה היורה היא
למטה לארץ : וראיתי כי אין טוב מאשר
ישמח האדם במעשיו כי הוא חלקו כי מי
יבאנו לראות במה שיהיה אחריו :

CAP. IV. ד

ושבתי אני וראיתי את כל העשקים אשר
נעשים תחת השמש והנה : ומעת העשקים
ואין להם מנוח ומיד עשקיהם כח ואין להם
מנוח : ושבתי אני את הדומים שנוכח מחו כוך
החיים אשר המה חיים ערבה : וטוב משניהם
את אשר יענו לא הנה אשר לא יראה את
המעשה הרע אשר נעשה תחת השמש :
וראיתי אני את כל עמל ואח כל בשרו המעשה
כי היא קצת איש מרעהו בסוף הכל ורעות
רוח : הכסיל חכם את חיו ואכל את בשרו :
טוב מלא כח גח מלא חכמים עמל ורעות
רוח : ושבתי אני וראיתי הכל תחת השמש :
יש אחד ואין שני גם כן ואח איילו ואין חץ
לכל עמלו בסענו לא תשובע עשר ולמי אני
עמל ומחפר את נפשי משונה בסוף הכל
ועני רע הוא : טובים השנים מן האחד אשר
יש להם שקר טוב בעמלם : כי אם יפלו
האחד ימים את חברו ואילו האחד שיפל ואין
שני להקמו : גם אם ישכנו שנים ותם להם
האחד איך יום : ואם יתקפו האחד השנים
יעמדו נגדו והוא יושל לא במהרה יתקן :
טוב ילד מסכן וחכם ממלך זקן וכסיל אשר
לא ידע להודיע עוד : כי מביט הסוהים יצא
למלך כי גם במלכותו נולד רש : ראיתי את
כל הדברים המהלכים תחת השמש עם הילד
השלי אשר יעמד מחקרו : איך קץ לכל העם
לכל אשר יהיה לפניו גם האחרונים לא ישמחו
בו כי גם זה הכל ורעיון רוח : שמי רגלי
כאשר מלך ארצות האלהים וקרוב לשמש מתח
הכסילים : גם כי יאמרו יורעים לעשות רע :

CAP. V. ה

אל תבהל על שפיך ולקח אלימך להוציא דבר
לפני האלהים כי האלהים בשמים ואפה על

ימיו מכאבים וכעס ענינו בסוף ילד לא שוב לבו
בסוף הכל הוא : איך טוב בחרם שיאכל ושתה
והראה את נפשו טוב בעמלו בסוף ראותי אני
כי מיד האלהים הוא : כי מי יאכל ומי יחוש
רוח ממי : כי לאדם ששוב לפניו נרנ חכמה
ודעת ושמחה ורחש ונחן ענין לאסוף ולכנס
לחת לשוב לפני האלהים בסוף הכל ורעות רוח :

CAP. III. ג

לכל זמן ועת לכל חפץ תחת השמים :
עת ללדת ועת למות עת לפשת ועת לעקור
נסוע : עת להרוג ועת לרפא עת לרפץ ועת
לבנות : עת לבנות ועת לשחוק עת ספוד ועת
רקוד : עת להשליך אבנים ועת כנוס אבנים
עת לחבוק ועת לרחק מחבק : עת לבקש ועת
לאבד עת לשמור ועת להשליך : עת לקרוע
ועת לתפור עת לחשוט ועת לרבר : עת לאהב
ועת לשנא עת מלחמה ועת שלום : מה יתרון
העושה באשר הוא עמל : ראיתי את הדענון
אשר נרנ איתנים לבני האדם לענות בו : את
הכל עשה יפה בעתו גם את העלם נרנ בלום
מבלי אשר לא ימצא האדם את המעשה אשר
עשה האלהים מראש ועד סוף : ידעתי כי אין
טוב בם כי אם לשמח ולעשות טוב בחיו :
וגם כל האדם שיאכל ושתה וראה טוב בכל
עמלו מתח איתנים הוא : ידעתי כי כל אשר
יעשה האלהים הוא יתה לעולם עליו אין
להוסיף וממנו אין לגרוע והאלהים עשה שיירא
מלפניו : מה שיהיה כבד הוא ואשר להיות
כבד היה והאלהים יבקש את נדוד : ועוד
ראיתי תחת השמש מקום המשפט שמה
הרשע ומקום הצדק שמה הרשע : אמרתי
אני בלבי את הצדק ואת הרשע ישפט האלהים
מיעת לכל חפץ ועל כל המעשה שם : אמרתי
אני בלבי על דברת בני האדם לבדם האלהים
ולראות שהם יבנה המה להם : כי מקרה
בני האדם ומקרה ההנהגה ומקרה אחד להם
במות זה בן מות זה ורוח אחד לכל ומותר
האדם מן ההנהגה אין כי הכל הכל :

הכל הולך אל מקום אחד הכל היה מן העפר

נכרי ואכלנו זה הבל וחלל רע הוא : אם יוליד
 איש מזה ושנים רבות יחיה ורבו שיתנו ימי
 שניו ונפשו לא תשבע מן הפונזה וגם קבורה
 לא ידענה לו אמרתי טוב ממני הבל : כי
 בהבל בא ובחשך ילך ובחשך שמו יבסח : גם
 שמש לא יראה ולא ידע גלות זה מזה : ואולי
 היה אלה שנים פעמים וטובה לא ראה הלא
 אל מקום אחד הפל הזקן : כל עמל האדם
 לפירו וגם הפש לא הפלא : כי מה יותר
 לחכם מן הפסל מה ידענו ידע להלך נגד
 החיים : טוב מראה עינים מהלך נפש גם
 זה הבל ורעות רוח : מה שיהיה כפר נקרא
 שמו ונדע אשר הוא אדם ולא יוכל לדון עם
 שהתקוף ממנו : כי יש דברים הרבה מרבים
 הבל מה יותר לאדם : כי מיועד מה פסול
 לאדם בחיים מספר ימיו הבל וישעם בצל
 אשר מיניד לאדם מה ידעה אחריו תחת
 השמש :

CAP. VII. 1

טוב שם משמן טוב ויום המות מיום הזלד :
 טוב ללכת אל בית אבל מלכת אל בית משתה
 באשר הוא סוף כל האדם וחתו יתן אל לבו :
 טוב בעס משחקו כי בלע פנים ייטב לב : לב
 החכמים בבית אבל ולב פסילים בבית שמחה :
 טוב לשמע גשרת חכם מאיש שמע שיר
 פסילים : כי קול הסירים תחת הסיר כן שחק
 הפסיל בסוד הבל : כי העשק יזיל חכם
 ויאבד את לב מתנה : טוב אחרית דבר
 מראשיתו טוב ארון רוח מפנה רוח : אל תבהל
 ברחק לנעום כי לעס בחק פסילים נחת : אל
 האמר מה היה שדימים הראשונים היו טובים
 מאלה כי לא מחכמה שאלת עליה : טובה
 חכמה עם נחלה ותר לראי השמש : כי בצל
 החכמה בצל הפסח ויתרון לעת החכמה תהיה
 בעליה : ראה את מעשה האלונים כי מי יוכל
 לתקן את אשר עשהו : ביום טובה היה בטוב
 וביום רעה ראה גם אתה לעמתה עשה
 האללים על דברת שלא ימצא האדם אחריו

הארץ על כן יהיו דברים מעשים : כי בא
 החלום בלב ענין וקול בסיל בלב דברים : באשר
 תהיה נדר האללים אל תאחר לשלמו כי אין חסד
 בפסילים את אשר תהיה שלם : טוב אשר לא
 תהיה משתדור ולא תשלם : אל תתן את פיך
 לזמניא את בשרך ואל תאמר לפני המלאך כי
 שגגה היא למה תקח האללים על קולך והבל
 את מעשה ידך : כי בלב חלמות ודבלים
 ודברים הרבה כי את האללים ירא : אם עשק
 רש וגל משפט וצלל תראה במדינה אלי תמנה
 על החפץ כי גבה מעל גבה שמו וגבהים עליהם :
 ויתרון ארץ בכל היא מלך לשדה נעבר : אהב
 פסח לא ישבע פסח ומי אהב בהמון לא תבואה
 בסוד הבל : ברבות הפונזה רבו אכליה ומד
 משרון לבעליה כי אם ראית עינו : מתחלה שנת
 דעבר אם מעט ואם הרבה יאכל ורשבע
 לעשר אינו מנח לו לשון : יש רעה חולה
 ראיתי תחת השמש עשר שמור לבעלי
 לרעתו : ואבד העשר שהוא בענין רע והוליד
 לו ואין בידו מאומה : באשר יצא ממנו אמו
 ערום ישוב ללכת נשבע ומאומה לא ישא
 בעמלו שילך בידו : וגם זה רעה חולה כל
 עמית שגא כן ילך ומד ויתרון לו שיעמל
 לרוח : גם כל ימיו בחשך יאכל וקעס
 הרבה והלוי בקצף : הנה אשר ראיתי אני
 טוב אשר יפדה לאכול ולשתות ולראות
 טובה בכל עמלו : שיעמל תחת השמש
 מספר ימי חנו אשר נתן לו האללים פיהו
 חלקו : גם כל האדם אשר נתן לו האללים
 עשר ונכסים והשלישו לאכל ממנו ולשתות את
 חלקו ולשתות בעמלו זה ממת אלהים היא :
 כי לא הרבה יזכר את ימי חנו כי האללים
 מפנה בשמחת לבו :

CAP. VI. 1

יש רעה אשר ראיתי תחת השמש ורבה היא
 על האדם : איש אשר נתן לו האללים עשר
 ונכסים וכבוד ואינו חסר לנפשו מכל אשר
 יחאור ולא ילשנו האללים לאכל ממנו כי איש

and thou upon earth: therefore let thy words be few.^a

3 For a dream cometh through the multitude of business; and a fool's voice is known by multitude of words.

4 When thou vowest a vow^e unto God, defer not to pay it; for he hath no pleasure^d in fools: pay that which thou hast vowed.

5 Better^e is it that thou shouldst not vow, than that thou shouldst vow and not pay.

6 Suffer not thy mouth to cause thy flesh to sin; neither say thou before the angel^s that it was an error: wherefore should God be angry at thy voice, and destroy the work of thine hands?

7 For in the multitude of dreams and many words there are also divers vanities: but fearⁱ thou God.

8 If^k thou seest the oppression of the poor, and violent perverting of judgment and justice in a province, marvel not at the δ matter: for he^l that is higher than the highest regardeth; and there he^m higher than they.

9 Moreover, the profit of the earth is for all: the king himself is served by the field.

10 He^o that loveth silver shall not be satisfied with silver; nor he that loveth abundance with increase. This is also vanity.

11 When goods increase, they are increased that eat them: and what good is there to the owners thereof, saving the beholding of them with their eyes?

12 The sleep of a labouring man is sweet, whether he eat little or much: but the abundance of the rich will not suffer him to sleep.

13 There is a sore evil which I have seen under the sun, namely, riches kept for the owners thereof to their hurt.^t

14 But those riches perish by evil travail; and he begetteth a son, and there is nothing in his hand.

15 As^v he came forth of his mother's womb, naked shall he return to go as he came, and shall take nothing of his labour, which he may carry away in his hand.

16 And this also is a sore evil, that in all points as he came, so shall he go: and what profit hath he that hath laboured for the wind?^z

17 All his days also he eateth in darkness, and he hath much sorrow and wrath^h with his sickness.

18 Behold that which I have seen: κ it is good and comely for one to eat and to drink, and to enjoy the good of all his labour that he taketh under the sun λ all the days of his life, which God giveth μ him; for it is his portion.

19 Every man^c also to whom God hath given riches and wealth, and hath given him power to eat thereof, and to take his portion, and to rejoice in his labour; this is the gift of God.

20 For π he shall not much remember the days of his life; because God answereth him in the joy of his heart.

CHAP. VI.

THERE is an evil which I have seen under the sun, and it is common among men:

2 A man to whom God hath given riches, wealth, and honour, so that^f he wanteth nothing for his soul of all that he desireth, yet^g God giveth him not power to eat thereof, but a stranger eateth it: this is vanity, and it is an evil disease.

3 If a man beget an hundred children,

B. C. 977.

a Pr. 10. 19.

Mat. 6. 7.

b 2 Ki. 9. 35..

37.

Is. 14. 19. 20.

Je. 22. 19.

c Nu. 30. 2.

De. 23. 21. 23.

Ps. 66. 13, 14.

d He. 10. 38.

e Pr. 20. 25.

Ac. 5. 4.

f Ps. 58. 8.

g 1 Co. 11. 10.

h He. 1. 14.

i Pr. 16. 26.

j soul.

k ch. 12. 13.

l ch. 3. 16.

m walking of

the soul.

n will, or,

purpose.

l Ps. 12. 5.

58, 11.

m Ps. 95. 3.

n Job 40. 2.

Is. 45. 9.

o Mat. 6. 19, 24.

p Ps. 73. 6.

q Ps. 47. 4.

r the num-

ber of the

days of his

vanity.

r Ps. 102. 11.

Ja. 4. 14.

s Fr. 22. 1.

t 1 Ti. 6. 9.

Ja. 5. 1, 2.

u or, Anger.

v 2 Co. 7. 10.

w Job 1. 21.

Ps. 49. 17.

x Ps. 141. 5.

y sound.

x Pr. 11. 29.

Ho. 8. 7.

y Pr. 1. 27. 29.

z De. 16. 19.

a there is a

good which

is comely.

a Pr. 14. 29.

b the num-

ber of.

b 1 Ti. 6. 17.

c ch. 2. 24.

3, 12, 13.

p out of wis-

dom.

v or, as good

as an inheri-

tance, yea,

better too.

w or, though

he give not

much, yet

he remem-

bereth.

q shadow.

d Pr. 8. 35.

e Is. 14. 27.

f Job 21. 10,

&c.

Ps. 73. 7.

g Lu. 12. 20.

c made.

h Jn^s. 16. 33.

Ac. 14. 22.

and live many years, so that the days of his years be many, and his soul be not filled with good, and also that he have no burial;^h I say, that an untimely birth is better than he:

4 For he cometh in with vanity, and departeth in darkness, and his name shall be covered with darkness.

5 Moreover, he hath not seen^f the sun, nor known any thing: this hath more rest than the other.

6 Yea, though he live a thousand years twice told, yet hath he seen no good: do not all go to one place?

7 All^k the labour of man is for his mouth, and yet the β appetite is not filled.

8 For what hath the wise more than the fool? what hath the poor, that knoweth to walk before the living?

9 Better is the sight of the eyes than the γ wandering of the desire: this is also vanity and vexation of spirit.

10 That which hath been is named already, and it is known that it is man: neitherⁿ may he contend with him that is mightier than he.

11 Seeing there be many things that increase vanity,^p what is man the better?

12 For who^q knoweth what is good for man in this life, ζ all the days of his vain life which he spendeth as a shadow?^r for who can tell a man what shall be after him under the sun?

CHAP. VII.

A GOOD^s name is better than precious ointment; and the day of death than the day of one's birth.

2 It is better to go to the house of mourning than to go to the house of feasting: for that is the end of all men, and the living will lay it to his heart.

3 η Sorrow is better than laughter: for^t by the sadness of the countenance the heart is made better.

4 The heart of the wise is in the house of mourning; but the heart of fools is in the house of mirth.

5 It is better to hear the rebuke^w of the wise, than for a man to hear the song of fools.

6 For as the θ crackling of thorns under a pot, so is the laughter of the fool. This also is vanity.

7 Surely oppression maketh a wise man mad; and a gift^z destroyeth the heart.

8 Better is the end of a thing than the beginning thereof; and the patient^a in spirit is better than the proud in spirit.

9 Be not hasty in thy spirit to be angry: for anger resteth in the bosom of fools.

10 Say not thou, What is the cause that the former days were better than these? for thou dost not inquire μ wisely concerning this.

11 Wisdom is ν good with an inheritance; and by it there is profit to them that see the sun.

12 For wisdom is a ρ defence, and money is a defence: but the excellency of knowledge is, that wisdom^d giveth life to them that have it.

13 Consider the work of God: for^e who can make that straight which he hath made crooked?

14 In the day of prosperity be joyful, but in the day of adversity consider: God also hath σ set the one over against^t the other, to the end that man should find nothing after him.

15 All things have I seen in the days of my vanity: there is^a a just man that perisheth in his righteousness, and there is a wicked man that prolongeth^b his life in his wickedness.

16 Be^c not righteous over-much, neither make thyself over-wise: why shouldst thou β destroy^e thyself?

17 Be not over-much wicked, neither be thou foolish: why^f shouldst thou die γ before thy time?

18 It is good that thou shouldst take hold of this; yea, also from this withdraw not thine hand: for he^g that feareth God shall come forth of them all.

19 Wisdom strengtheneth the wise more than ten mighty men which are in the city.

20 For^m there is not a just man upon earth, that doeth good, and sinneth not.

21 Also δ take no heed unto allⁿ words that are spoken; lest thou hear thy servant curse thee:

22 For oftentimes also thine own heart knoweth that thou thyself likewise hast cursed others.

23 All this have I proved by wisdom: I^p said, I will be wise; but it was far from me.

24 That which is far off, and exceeding deep, who can find it out?

25 I ζ applied mine heart to know, and to search, and to seek out wisdom, and the reason of things, and to know the wickedness of folly, even of foolishness and madness:

26 And I find more bitter than death the woman whose heart is snares^r and nets, and her hands as bands: η whose pleaseth^s God shall escape from her; but the sinner shall be taken by her.

27 Behold, this have I found, (saith the Preacher,) θ counting one by one, to find out the account;

28 Which yet my soul seeketh, but I find not: one man among a thousand have I found; but a woman among all those have I not found.

29 Lo, this only have I found, that God hath made man upright;^u but they have sought out many^v inventions.

CHAP. VIII.

WHO is as the wise man? and who^w knoweth the interpretation of a thing? a man's wisdom maketh his face to shine, and the λ boldness of his face shall be changed.

2 I counsel thee to keep the king's^a commandment, and that in regard of the oath of God.

3 Be^b not hasty to go out of his sight: stand not in an evil thing; for he doeth whatsoever pleaseth him.

4 Where the word of a king is, there is power; and who^c may say unto him, What doest thou?

5 Whoso keepeth the commandment shall μ feel no^e evil thing: and a wise man's heart discerneth both time and judgment.

6 Because to every purpose there is time and judgment; therefore the misery of man is great upon him.

7 For he knoweth not that which shall be: for who can tell him ν when it shall be?

8 There^h is no man that hath power over the spirit, to retain the spirit; neither hath he power in the day of death; and there is no π discharge in that war; neither shall wickednessⁱ deliver those that are given to it.

B. C. 977.

a ch. 8. 14.

Jno. 16. 2.

Ac. 7. 59.

b Is. 65. 20.

c Ro. 10. 2.

d Je. 17. 13.

He. 10. 38.

β be desolate.

e ch. 12. 12.

f Ps. 55. 23.

g Ps. 10. 6.

50. 21.

2Pe. 3. 3, 4.

γ not in.

h Is. 26. 10.

i ch. 8. 12, 13.

Mal. 4. 2.

k ch. 7. 15.

l Ps. 37. 18, 19.

Is. 3. 10, 11.

m 2 Ch. 6. 36.

1 Jno. 1. 8.

δ give not

thy heart.

n Is. 29. 21.

o Job 21. 7.

&c.

Ps. 73. 14.

Mal. 3. 15.

p Ro. 1. 22.

1 Co. 1. 20.

ζ I and my

heart com-

passed.

q ch. 5. 18.

9. 7.

1 Ti. 4. 3, 4.

6. 17.

r Pr. 5. 3. 5.

η he that is

good before.

s Pr. 22. 14.

θ weighing

one thing

after an-

other, to

find out

the reason.

t Job 5. 9.

Ps. 40. 5.

Ro. 11. 33.

u Ge. 1. 27.

η gave, or,

set to.

v Ge. 3. 6. &c.

w ch. 12. 9, 10.

x Pr. 1. 5. 6.

λ strength.

y ch. 8. 14.

z Mal. 3. 18.

a Ro. 13. 1. 6.

b ch. 10. 4.

c Job 34. 18.

Pr. 30. 31.

d Ge. 6. 5.

Je. 17. 9.

Mat. 15. 19.

μ know.

e Ps. 119. 6.

1 Pe. 3. 13.

ν how.

f Job 14. 21.

Is. 63. 16.

g Ps. 49. 6.

h Job 7. 8. 10.

Is. 26. 14.

i Ex. 1. 8.

k Mat. 2. 20.

π or, casting

off weapons

l Ps. 73. 15. &c.

9 All this have I seen, and applied my heart unto every work that is done under the sun: there is a time wherein one man ruleth over another to his own hurt.

10 And so I saw the wicked buried, who had come and gone from the place of the holy, and they were forgotten^d in the city where they had so done. This is also vanity.

11 Because^e sentence against an evil work is not executed speedily, therefore^k the heart of the sons of men is fully set in them to do evil.

12 Though^k a sinner do evil an hundred times, and his days be prolonged, yet surely I know that it shall be well with^l them that fear God, which fear before him:

13 But it shall not be well with the wicked, neither shall he prolong his days, which are as a shadow; because he feareth not before God.

14 There is a vanity which is done upon the earth; that there be just men, unto whom^m it happeneth according to the work of the wicked: again, there be wicked men, to whom it happeneth according to the work of the righteous. I said, that this also is vanity.

15 Then I commended mirth, because a man hath no better thing under the sun, than to eat,^q and to drink, and to be merry; for that shall abide with him of his labour the days of his life, which God giveth him under the sun.

16 When I applied mine heart to know wisdom, and to see the business that is done upon the earth: (for also there is that neither day nor night seeth sleep with his eyes:)

17 Then I beheld all the work of God, that a man cannot find out^t the work that is done under the sun; because though a man labour to seek it out, yet he shall not find it; yea, further, though a wise man think to know it, yet shall he not be able to find it.

CHAP. IX.

FOR all this I κ considered in my heart, even to declare^w all this, that the righteous, and the wise, and their works, are in the hand of God: no man knoweth either love or hatred by all that is before them.

2 All^y things come alike^z to all: there is one event to the righteous and to the wicked; to the good, and to the clean, and to the unclean; to him that sacrificeth, and to him that sacrificeth not: as is the good, so is the sinner; and he that sweareth, as he that feareth an oath.

3 This is an evil among all things that are done under the sun, that there is one event unto all: yea, also the heart^d of the sons of men is full of evil, and madness is in their heart while they live, and after that they go to the dead.

4 For to him that is joined to all the living there is hope: for a living dog is better than a dead lion.

5 For the living know that they shall die: but the dead^f know not any thing, neither have they any more a reward, neither the memory of them is forgotten.

6 Also their love,^g and their hatred,^h and their envy, is now perished; neither have they any more a portion for ever in any thing that is done under the sun.

10 אִשֶּׁר שָׁלַט הָאָדָם בָּאָדָם לֹעַ לוֹ : וּבִלְבָּן רֵאִיתִי
 וְשֹׁעִים קְבָרִים וּבָאָו וּמִמָּקוֹם קְרוֹשׁ יִהְיוּ
 וְיִשְׁמְחוּ בְעִיר אֲשֶׁר כָּרְשָׁהּ גַם יְהִי הַקֵּבֶל :
 11 אִשֶּׁר אֵין גַּעֲשֶׂה פִתְחָם מַעֲשֵׂה הָרָעָה מִתְּהִי
 עַל פֶּן מָלְא לֵב בְּגִידֵהֶם בָּהֶם לַעֲשׂוֹת רָע :
 12 אִשֶּׁר חָסָא עֲשֵׂה רַע כְּאֵת וּמִצָּרָהּ לֹא בִי גַם
 יִדְעֵנִי אֲנִי אֲשֶׁר יִהְיֶה טוֹב לִירֵאֵי הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר
 יִירָא מִלְּפָנָיו : וְטוֹב לֹא יִהְיֶה לְרָשָׁע וְלֹא יִצְרָךְ
 13 יָמִים בְּכָל אֲשֶׁר אֵינְנוּ דָּרָא מִלְּפָנֵי אֱלֹהִים : יֵשׁ
 הֶבֶל אֲשֶׁר גַּעֲשֵׂה עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יֵשׁ צַדִּיקִים
 אֲשֶׁר מֵנִיעַ אֱלֹהִים כַּמַּעֲשֵׂה הָרָשָׁעִים וְיֵשׁ רָשָׁעִים
 שִׁמְנֵעַ אֱלֹהִים כַּמַּעֲשֵׂה הַצַּדִּיקִים אֲפֹרְתִי שִׁנִּים
 14 זֶה הֶבֶל : וּשְׂבָחָתִי אֲנִי אֶת־הַשְׁמִיחָה אֲשֶׁר
 אֵין־טוֹב לְאָדָם תַּחַת הַשָּׁמַשׁ כִּי אִם־לֵאמֹל
 וְלִשְׁמֹת וְלִשְׁמֹחַ וְלֹא יִלְנֶנּוּ בַעֲמָלוֹ יָמֵי חַיָּו
 15 אֲשֶׁר־תָּנִינוּ לָנוּ הָאֱלֹהִים תַּחַת הַשָּׁמַשׁ : כִּי־אֲשֶׁר
 נִתְּנִי אֶת־לִבִּי לַעֲשֵׂת חֻכָּמָה וְלִרְאוֹת אֶת־הַעֲוֹן
 אֲשֶׁר גַּעֲשֵׂה עַל־הָאָרֶץ כִּי גַם בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה שִׁנָּה
 16 בְּעֵינָיו אֵינְנוּ רֹאֶה : וְרֵאִיתִי אֶת־כָּל־מַעֲשֵׂה
 הָאֱלֹהִים כִּי לֹא יוֹכֵל הָאָדָם לִמְצוֹא אֶת־הַמַּעֲשֵׂה
 אֲשֶׁר גַּעֲשֵׂה תַחַת־הַשָּׁמַשׁ כְּשֵׁל אֲשֶׁר יַעֲמַל
 הָאָדָם לְבָקֵשׁ וְלֹא יִמָּצֵא וְגַם אִם־יֹאמַר הִחֲכַם
 לִדְעַת לֹא יוֹכֵל לִמְצֹא :
 CAP. IX. ט

1 כִּי אֶת־פְּלִיאָה נִתְּנִי אֶל־לִבִּי וְלִבִּי אֶת־פְּלִיאָה אֲשֶׁר
 הַצַּדִּיקִים וְהַחֲכָמִים וְעַבְדֵיהֶם בֵּין הָאֱלֹהִים גַּם
 אֶהְיֶה גַם־שִׂנְיָה אֵין יֹדֵעַ הָאָדָם הֶבֶל לִפְנֵיהֶם :
 2 הֶבֶל כַּאֲשֶׁר לָפַל מִקֶּרֶה אֶחָד לַצַּדִּיק וְלַרָשָׁע
 לְטוֹב וּלְשָׂחֹר וּלְשִׂמְאָה וּלְנִיחַ וְלֹאֲשֶׁר אֵינְנוּ זָכָר
 3 כְּשׁוֹב כְּחָסָא הַנִּשְׁבָּע כַּאֲשֶׁר שְׂבִיעָה יָרָא : זֶה
 רָע בְּכָל אֲשֶׁר־נַעֲשֵׂה תַחַת הַשָּׁמַשׁ כִּי־מִקֶּרֶה
 אֶחָד לָפַל וְגַם לֵב בֵּין הָאָדָם מִלֵּאדָע וְהוֹלֵלוֹת
 4 בְּלִבְבָם בַּחַיִּים וּבַחַיִּים וּבַחַיִּים אֱלֹהִים : כִּי־מִ
 אֲשֶׁר יִבְרָא אֵל כָּל־הַחַיִּים יֵשׁ בַּשָּׂחֹר כִּי־לֵב לֵב
 5 הוּא טוֹב מִן־הָאִיָּה הַמּוֹת : כִּי הַחַיִּים יוֹדְעִים
 שִׁמְחָתָם וְהַמֵּתִים אֵינֶם יוֹדְעִים מְאוּמָה וְאֵין־עוֹד
 6 לָהֶם שִׁבְרִי כִי נִשְׁפָּח וְזָכָר : גַּם אֶהְיֶה גַם־
 שִׂנְיָתָם גַּם הַנָּתָתָם כִּכְר אֶבְרָה וְהִלָּק אֵין־לָהֶם
 עוֹד לַעֲוֹלָם בְּכָל אֲשֶׁר־נַעֲשֵׂה תַחַת הַשָּׁמַשׁ :

15 מְאוּמָה : אֶת־הֶבֶל רֵאִיתִי בַיּוֹם הֶבֶל יֵשׁ צַדִּיק
 16 אֶבֶר צַדִּיק וְיֵשׁ רָשָׁע מִצָּרָהּ בִּרְעָהוּ : אֵל תְּהִי
 צַדִּיק הַרְבֵּה וְאֵל־תַּחֲנוּכָם יוֹתֵר לְמִי תְשׁוּכָם :
 17 אֵל־תִּרְשָׁע וְרַבָּה וְאֵל־תְּהִי כִסֵּל לְמִי תְמוֹת בְּלֹא
 18 עֵתָהּ : טוֹב אֲשֶׁר תִּאָּחֵז בְּזֶה וְגַם־מִצָּה אֶל־תִּפְחַ
 19 אֶת־יָדְךָ כִּי יִרָא אֱלֹהִים נֶגַע אֶת־כָּל־הָחֲכָמָה
 20 תִּעַן לָחֶם מַעֲשֵׂהוּ שְׁלִישִׁים אֲשֶׁר הָיוּ בְּעִיר : כִּי
 אָדָם אֵין צַדִּיק בָּאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֵׂה־טוֹב וְלֹא
 21 יִחָסֵא : גַּם לְכָל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר יִדְבָּר אֶל־תַּחֲנוּ
 22 לֵבָהּ אֲשֶׁר לֹא־תִשְׁמַע אֶת־עַבְדָּהּ מִקֶּלֶף : כִּי
 23 גַם־שְׂעִמִים רְבוֹת יָדַע לֵבָהּ אֲשֶׁר גַּם אֶת־קֶלֶף
 24 וְהָיָה רִחוּקָה מִמֶּנּוּ : רִחוּק מִדֹּשְׁדֻשָּׁה וְעִמְקִי
 25 עֵמֶק מִי־מִצָּנֶה : סִבּוֹתִי אֲנִי וְלִבִּי לַעֲשֵׂת
 וְלִתְּוֹר וּבִקֵּשׁ חֲכָמָה וְתִשְׁבֹּן וְלִדְעַת רָשָׁע
 26 כְּסֵל וְהַסְמִלוֹת הוֹלֵלוֹת : וּמוֹצֵא אֲנִי מִן־
 מִמּוֹת אֶת־הָאִשָּׁה אֲשֶׁר־הָיָה מִצּוֹרִים וְזִרְמִים
 27 לְפָה אִסּוּרִים דִּיקָה טוֹב לִפְנֵי הָאֱלֹהִים יִמְלֹט
 28 מִמָּוֶה וְחוֹשָׁא יֵלֶכֶד בָּהּ : רֹאֵה זֶה מִצָּאִיתִי אִמּוֹרָה
 29 קִהְלֹת אַחַת לֵאחַת לִמְצֹא חֲשׁוֹן : אֲשֶׁר עוֹד־
 בִּקְשָׁה נִשְׁטִי וְלֹא מִצָּאִיתִי אָדָם אֶחָד מֵאֵלֶּה
 29 מִצָּאִיתִי וְאִשָּׁה בְּכָל־אֵלֶּה לֹא מִצָּאִיתִי : לְבַל
 רֹאֵה־זֶה מִצָּאִיתִי אֲשֶׁר עֲשֵׂה הָאֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם
 יֵשׁ וְהָיָה בִקְשׁוֹ חֲשִׁבוֹת רַבִּים :

CAP. VIII. ח

1 מִי הַחֲכָלִים וּמִי יוֹדֵעַ פֶּשֶׁר דְּבַר חֲכָמָה אָדָם
 2 תִּאָּוֶר פֶּשֶׁר וְעוֹ פֶּשֶׁר יִשְׁנֶה : אֲנִי פִרְמָהּ שְׂמֹחַ וְעַל
 3 הַבֵּרַת שְׂבִיעִית אֱלֹהִים : אֶל־תִּהְיֶה מִפְּנֵי מִלָּךְ
 4 אֶל־תַּעֲמֹד בְּדֶבֶר רָע כִּי כִלֵּאֲשֶׁר יִחַץ יַעֲשֵׂה :
 5 כַּאֲשֶׁר־דִּבֶּר־מִלָּךְ שְׁלֹטוֹן וּמִי יֹאמְרוּ־לֹ מוֹד
 6 תַּעֲשֵׂה : שׁוֹמֵר מִצָּה לֹא יָדַע דְּבַר רָע וְעַתָּה
 7 וּמִשְׁפָּט יָדַע לֵב חָכֵם : כִּי לֵב חָפֵץ יֵשׁ עַתָּה
 8 וּמִשְׁפָּט כִּי־רַעַת הָאָדָם רַבָּה עָלָיו : כִּי אֵינְנוּ
 9 יוֹדֵעַ מִדֹּשְׁדֻשָּׁה כִּי כַּאֲשֶׁר יִהְיֶה מִי־נִגִּיד לוֹ : אֵין
 אָדָם שְׁלֵיט בְּרִיחַ לְכֹלֹא אֶת־הָרָחֹק וְאֵין שְׁלֹטוֹן
 9 בַּיּוֹם הַמּוֹת וְאֵין מִשְׁלָחוֹת בְּמִלְחָמָה וְלֹא יִמְלֹט
 רָשָׁע אֶת־בְּעָלָיו : אֶת־פְּלִיאָה רֵאִיתִי וְתַחֲנוּ אֶת־
 לֵבִי לְכָל־מַעֲשֵׂה אֲשֶׁר גַּעֲשֵׂה תַחַת הַשָּׁמַשׁ עַתָּה

לֶחֶשׁ וְאֵין יִתְרוֹן לַעֲמֵל הַלְשׁוֹן : דְּבַר פִּי חֲכָם 12
 חָן וְשִׁפְחוֹת כֶּסֶל תִּבְלַעְנָה : תִּחְלֹת דְּבַר יִסְרָאֵל 13
 סִכְלוֹת וְאֶחָרִית פִּיּוֹ דּוֹלֵלוֹת רָעָה : וְהִסְכֵּל 14
 יִרְבֶּה דְּבָרִים לֹא יֵדַע הָאָדָם מִהֲשִׁיחָהּ וְאִשָּׁר 15
 יִהְיֶה מֵאֲחֵרָיו מִי יֵצֵד לוֹ : עֲמַל הַכְּסִילִים 16
 תִּנְעָנְעוּ אִשָּׁר לֹא יֵדַע לִלְכֹּת אֶל־קִיר : אִי־לֶךְ 17
 אֶרֶץ שְׂמִילֶכֶךְ נָעַר וְשִׁרְךָ בְּמָקָר יֵאָכֵל : אִשְׁרְךָ 18
 אֶרֶץ שְׂמִילֶכֶךְ בְּדַחֲוִים וְשִׁרְךָ בַּעֲרֵי יֵאָכֵל 19
 בְּגִבְרָה וְלֹא בִשְׁתִּי : בַּעֲצָלוֹת יִפְדֶּה הַמִּקְרָה 20
 וְיִגַּן וְשִׁפְחַת חַיִּים וְהַכְּסָף יַעֲנֶה אֶת־הַכֶּלֶל : בָּם 21
 בְּמִדְעָה מֶלֶךְ אֶל־תִּתְקַל וּבִחְדָּרֶיךָ מִשְׁכַּבְּךָ אֶל־ 22
 תִּתְקַל עֲשִׂיר בִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יִלְכֵּךְ אֶת־תְּהוֹלֵךְ 23
 וּבַעַל הַכְּסִילִים יֵצֵד דְּבַר :

CAP. XI. יא

שִׁלַּח לַחֲמֹקָה עַל־פְּנֵי הַמַּיִם כִּי־יִרְבֶּה הַמַּיִם 1
 תִּמְצָאֵנּוּ : תִּתְחַלֵּק לִשְׁבָּעָה וְגַם לִשְׂמוֹנָה כִּי לֹא 2
 תִּדְעַ מִהֲיִחְיֶה רָעָה עַל־הָאָרֶץ : אִם־יִמְלֹא 3
 הָעֵבִים נָשִׁים עַל־הָאָרֶץ יִלְקוּ וְאִם־יִפּוֹל עֵץ בְּדָרוֹם 4
 וְאִם בַּצָּפוֹן מְקוֹם שִׁפּוֹל הָעֵץ תָּסֵם יִהְיֶה : שֹׁמֵר 5
 רִיחַ לֹא יִדְעַ וְרָעָה בְּעֵבִים לֹא יִקְצֹר : פֶּאֶשֶׁר 6
 אֵינְךָ יוֹדֵעַ מִהֲיִדְרֹךְ הָרוּחַ בַּעֲצָמִים בְּגִמִּי 7
 הַמְּלֹאָה כֹּכָה לֹא תִדְעַ אֶת־מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים אִשָּׁר 8
 יַעֲשֶׂה אֶת־הַכֶּלֶל : בְּבִקְרָ וְרַע אֶת־זִרְעֶךָ וְלַעֲרֹב 9
 אֶל־פִּתְחֵי יָדְךָ כִּי אֵינְךָ יוֹדֵעַ אִי יִכְשֹׁר הַנֶּה אוֹר־ 10
 וְאִם־שִׁנְיָתָם בְּאֶחָד מִזֵּבִים : וּמִתּוֹק הָאוֹר 11
 וְטוֹב לִעֲנִים לִרְאוֹת אֶת־הַשָּׁמֶשׁ : כִּי אִם־ 12
 שָׁנִים הִרְבֶּה יִחְיֶה הָאָדָם בְּכָל־שָׁמַח וְיִזְכֹּר 13
 אֶת־יָמָיו חֲחֹשֶׁךְ כִּי־הִרְבֶּה יִדְּוִי כִּלְשָׁא הַכֶּלֶל : 14
 שִׁמְחָ בְּחֹדֶר בִּילְיֹחֶדָה וְיִסְמְכָה לִבְךָ בִּימֵי 15
 בְּחִירוֹתֶיךָ וְהִנֵּךְ בְּדַרְכֵי לִבְךָ וּבְמִרְאֵי עֵינֶיךָ וְרַע 16
 כִּי עַל־כִּלְשָׁא יִבְיָאָה הָאֱלֹהִים בְּמִשְׁפָּט : וְהִסֵּר 17
 פֶּעַם מִלְּבָבְךָ וְהַעֲבִיר רָעָה מִבְּשָׂרְךָ כִּי־יִדְּלוּ 18
 וְהַשְׁחִירוּת הַכֶּלֶל :

CAP. X. י

וְנִבִּי מִיָּת וּבְאִישׁ יֵצֵעַ שְׁמֵן וְרוּחַ יִקַּח מִחֻקְמֹה 1
 מִבְּדוֹר סִכְלוֹת מַעֲשֵׂי : לֵב חָכָם לִימְנוֹ וְלֵב כֶּסֶל 2
 לִשְׂמֹאֵלוֹ : וְגַם־בְּרַחַף פֶּשַׁה־סִּכְלֵל הִלָּךְ לִפְנֵי חֶסֶךְ 3
 וְאִמֵּר לֵלֵל כֶּסֶל הוּא : אִם־רִיחַת הַמִּוִּשֵּׁל תַּעֲלֶה 4
 עֲלֶיךָ מְקוֹמָה אֶל־חֲנֹכַח כִּי מִרְפָּא גִיחַ הַטָּאִים 5
 גְּדוֹלִים : יֵשׁ רָעָה רְאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ פֶּשַׁנְגָּה 6
 שִׁיבָא מִלְּפָנֵי הַשִּׁלִּט : נִתְּנָה הַסִּכֵּל בְּמִדּוֹמִים 7
 רַגְלִים וְעֲשִׂירִים בְּשִׁפְסֵל יִשְׁבִּי : רְאִיתִי עֲבָדִים 8
 עַל־סִיסִים וְשָׂרִים הֹלְכִים בַּעֲבָדִים עַל־הָאָרֶץ : 9
 חֶסֶךְ שִׁמְכֵן כִּי יִפֹּל וּפָרֵץ דָּרַי שִׁכְנוֹ נִחַשׁ : מִסִּיעַ 10
 אֲנָשִׁים יַעֲצֹב בָּהֶם בּוֹקֵעַ עֲצִים יִסְכֵּן בָּם : אִם־ 11
 קָחָה הַבְּדוֹל הוּא לֹא־יִפְנֵם קָלָל וְחִלִּים יִגְבֵּר 12
 וְיִתְרוֹן הַכִּשִּׁיר חֲכָמָה : אִם־יִשָּׁף הַנֶּחֶשׁ בְּלוֹאֹ 13

CAP. XII. יב

וְזָכַר אֶת־בִּרְאָאָה בִּימֵי בְּחִירוֹתָהּ עַד אִשָּׁר לֹא־ 1
 יִבְאֵא יָמֵי הָרָעָה וְהַנִּיעֵזוּ שָׁנִים אִשָּׁר תֹּאמַר אֵיךְ־ 2
 לִי בָהֶם חֶסֶךְ : עַד אִשָּׁר לֹא־חֲחֹשֶׁךְ הַשָּׁמֶשׁ 3
 וְהָאוֹר הַחִירָה וְהַפּוֹכְכִים וְשִׁנֵּי הָעֵבִים אֶחָד 4

לֶךְ אֶל־בְּשִׁמְחָה לַחֲמֹקָה וְשִׁתָּה בְּלִבְשׁוֹב יִיגָף 7
 כִּי כִבֹּר רָעָה הָאֱלֹהִים אֶת־מַעֲשֵׂיךָ : בְּכִלְשֵׁרֹת 8
 יִהְיֶה בְּגִדְךָ לְבָנִים וְשִׁמְכֵן עַל־רִאשְׁתָּךְ אֶל־יֶחֱסֶךְ : 9
 רָאָה חַיִּים עַם־אִשָּׁה אִשָּׁר־אֲחֻבָּתָה כִּלְשֵׁי חַיִּי 10
 הִבְלָה אִשָּׁר נִתְרָהּ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ כִּי יָמֵי הִבְלָה 11
 כִּי הוּא חִלְקָה בְּחַיִּים וּבַעֲמִלָּהּ אִשָּׁר־אֲחֻבָּה עֲמַל 12
 הַנֶּחֶחַ הַשָּׁמֶשׁ : כִּלְשֵׁרֹת מִצָּאָה יָדְךָ לַעֲשׂוֹת 13
 בְּלִחָה עֲשֶׂה כִּי אֵין מַעֲשֶׂה וְהַשְׁבִּיחַ וְרַעַת 14
 וְחֲכָמָה בְּשִׁאֲלוֹ אִשָּׁר אֲחֻבָּה הִלָּךְ שָׁמָּה : שְׁבִיתִי 15
 וְרָאָה תַּחַת־הַשָּׁמֶשׁ כִּי לֹא לְחַיִּים הַמְּרוֹץ וְלֹא־ 16
 לְנִבְזוֹרִים הַמְּלַחֲמָה וְגַם לֹא לְחַכְמִים לֶחֶם וְגַם 17
 לֹא לְנִבְנִים מַעֲשֵׂר וְגַם לֹא לְיָדָעִים חָן כִּי־עַתָּה וְכַעַתָּה 18
 יִקְרָה אֶת־פִּסְלָם : כִּי גַם לֹא־יֵדַע הָאָדָם אֶת־עֹמְלוֹ 19
 כְּדָגִים שִׁנְאֵהוּיִם בְּמִצּוֹרָה רָעָה וְכַפְּרִים הָאֲחֻזּוֹת 20
 בַּפֶּחַ כָּהֵם וְהַטָּאִים כִּנֵּי הָאָדָם לַעֲת רָעָה כִּשְׁתַּחֲפֹל 21
 עֲלֵיהֶם פְּחָאֵם : גִּסְרוֹה רְאִיתִי חֲכָמָה תַּחַת 22
 הַשָּׁמֶשׁ וּגְדוֹלָה הִיא אֵלֶּי : עִיר קְטַנָּה וּבְאִנְשֵׁים 23
 בָּהּ מַעֲשֵׂה וּבְאֵלֶּיהָ מֶלֶךְ גְּדוֹל וְסִבָּב אֲחֻבָּה וּבְנֵה 24
 עֲלֶיהָ מִצּוֹרִים גְּדוֹלִים : וּמִצָּא בָּהּ אִישׁ מִסְכָּן 25
 חָכָם וּמִלְשֵׁהוּא אֶת־הַדִּיעִיר בְּחֻקְמָתוֹ וְאֶדְלֵ לֹא־ 26
 וְזָכַר אֶת־הָאִישׁ הַמִּסְכָּן הַהוּא : וְאִמְרִיתִי אֵלַי 27
 מוֹבֵה חֲכָמָה מִגְּבִירָה וְחֻקְמַת הַמִּסְכָּן בּוֹדִיָּה 28
 וְדִבְרֵי אֲנִים נִשְׁמָעִים : דִּבְרֵי חֲכָמִים בְּנִתְרֹת 29
 נִשְׁמָעִים מִתְּעַתָּה מוֹשֵׁל בַּכְּסִילִים : מוֹבֵה חֲכָמָה 30
 מִכֵּלֵּל קֶרֶב וְהוֹשָׁא אֲחֻד יִאֲבֹר מוֹבֵה הִרְבֶּה :

CAP. X. י

וְנִבִּי מִיָּת וּבְאִישׁ יֵצֵעַ שְׁמֵן וְרוּחַ יִקַּח מִחֻקְמֹה 1
 מִבְּדוֹר סִכְלוֹת מַעֲשֵׂי : לֵב חָכָם לִימְנוֹ וְלֵב כֶּסֶל 2
 לִשְׂמֹאֵלוֹ : וְגַם־בְּרַחַף פֶּשַׁה־סִּכְלֵל הִלָּךְ לִפְנֵי חֶסֶךְ 3
 וְאִמֵּר לֵלֵל כֶּסֶל הוּא : אִם־רִיחַת הַמִּוִּשֵּׁל תַּעֲלֶה 4
 עֲלֶיךָ מְקוֹמָה אֶל־חֲנֹכַח כִּי מִרְפָּא גִיחַ הַטָּאִים 5
 גְּדוֹלִים : יֵשׁ רָעָה רְאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ פֶּשַׁנְגָּה 6
 שִׁיבָא מִלְּפָנֵי הַשִּׁלִּט : נִתְּנָה הַסִּכֵּל בְּמִדּוֹמִים 7
 רַגְלִים וְעֲשִׂירִים בְּשִׁפְסֵל יִשְׁבִּי : רְאִיתִי עֲבָדִים 8
 עַל־סִיסִים וְשָׂרִים הֹלְכִים בַּעֲבָדִים עַל־הָאָרֶץ : 9
 חֶסֶךְ שִׁמְכֵן כִּי יִפֹּל וּפָרֵץ דָּרַי שִׁכְנוֹ נִחַשׁ : מִסִּיעַ 10
 אֲנָשִׁים יַעֲצֹב בָּהֶם בּוֹקֵעַ עֲצִים יִסְכֵּן בָּם : אִם־ 11
 קָחָה הַבְּדוֹל הוּא לֹא־יִפְנֵם קָלָל וְחִלִּים יִגְבֵּר 12
 וְיִתְרוֹן הַכִּשִּׁיר חֲכָמָה : אִם־יִשָּׁף הַנֶּחֶשׁ בְּלוֹאֹ 13

7 Go thy way, eat^a thy bread with joy, and drink thy wine^b with a merry heart; for God now accepteth thy works.

8 Let thy garments^c be always white; and let thy head^d lack no ointment.

9 ^δ Live joyfully with the wife^e whom thou lovest all the days of the life of thy vanity, which he hath given thee under the sun, all the days of thy vanity:^k for that is thy portion in *this* life, and in thy labour which thou takest under the sun.

10 Whatsoever thy hand findeth to do, do it with thy might; ⁱ for there is no work, nor device, nor knowledge, nor wisdom, in the grave,^k whither thou goest.

11 I returned, and saw under the sun, that^m the race is not to the swift, nor the battle to the strong, neither yet bread to the wise, nor yet riches to men of understanding, nor yet favour to men of skill; but time and chance happeneth to them all.

12 For man also knoweth not his time: as the fishes that are taken in an evil net, and as the birds that are caught in the snare; so are the sons of men snared^o in an evil time, when it falleth suddenly upon them.

13 This wisdom have I seen also under the sun, and it seemed great unto me:

14 *There^r was a little city, and few men within it; and there came a great king against it, and besieged it, and built great bulwarks against it;*

15 Now there was found in it a poor wise man, and he by his wisdom delivered the city; yet no man remembered that same poor man.

16 Then said I, Wisdom is better^v than strength; nevertheless^w the poor man's wisdom is despised, and his words are not heard.

17 The words of wise men are heard in quiet,^x more than the cry of him that ruleth among fools.

18 Wisdom is better than weapons of war: but one^a sinner destroyeth much good.

CHAP. X.

DEAD ^μ flies cause the ointment of the apothecary to send forth a stinking savour: so^b doth a little folly him that is in reputation for wisdom and honour.

2 A wise man's heart is at his right hand; but a fool's heart at his left.

3 Yea also, when he that is a fool walketh by the way, his wisdom faileth him, and he saith^d to every one that he is a fool.

4 If the spirit of the ruler rise up against thee, leave not^f thy place; for^g yielding pacifieth great offences.

5 There is an evil which I have seen under the sun, as an error which proceedeth ^ρ from the ruler:

6 Folly^k is set in great ^σ dignity, and the rich sit in low place.

7 I have seen servantsⁱ upon horses, and princes walking as servants upon the earth.

8 Heⁿ that diggeth a pit shall fall into it; and whoso breaketh an hedge, a serpent shall bite him.

9 Whoso removeth stones shall be hurt therewith; and he that cleaveth wood shall be endangered thereby.

10 If the iron be blunt, and he do not whet the edge, then must he put to more strength: but wisdom is profitable to direct.^r

11 Surely the serpent will bite without

B. C. 977.

a ch. 8. 15.
β the master of a tongue.

b ch. 10. 19.
c Pr. 15. 2.

γ grace,
Col. 4. 6.

d Pr. 18. 7.
e Re. 16. 15.

f Mat. 6. 17.
δ see, or, enjoy life.

g Pr. 5. 15. 19.
ζ month.

η multiplieth.

h ch. 5. 18.
i Co. 9. 24. 26.

k ch. 11. 3.
Job 14. 7. 12.

l Is. 3. 4. 12.
m Ps. 75. 6. 7.

Je. 9. 23.
Am. 2. 14. 15.

n Ps. 104. 15.
o glad the life.

o Lu. 21. 34.
1 Th. 5. 3.

p Ex. 22. 28.
Ac. 23. 5.

κ or, conscience.

q Lu. 19. 40.
r 2 Sa. 20. 16.

s Is. 32. 20.
λ upon the face of.

t De. 15. 10.
Ps. 41. 1. 2.

Pr. 11. 25.
19. 17.

Is. 32. 8.
Mat. 10. 42.

2 Co. 9. 8.
He. 6. 10. 11.

u Mi. 5. 5.
v Pr. 21. 22.

24. 5. 6.
w Mar. 6. 2, 3.

x Pr. 28. 23.
y Jno. 3. 8.

z Ps. 139. 15.
a Jos. 7. 1. &c.

μ flies of death.

b Mat. 5. 13.
c 1 Co. 3. 7.

v be right.
π heart.

d Pr. 13. 16.
e Jno. 12. 35.

f ch. 8. 3.
g 1 Sa. 25. 24.

&c.
h Job 14. 10.

ρ from before.

i Nu. 15. 39.
De. 29. 19. 20.

k Es. 3. 1.
σ heights.

l Pr. 30. 22.
m ch. 13. 14.

He. 9. 27.
τ or, anger.

n Ps. 7. 15.
o 2 Ti. 2. 22.

p Is. 26. 8.
q 2 Sa. 19. 35.

r 1 Ch. 12. 32.

enchantment; and β a babbler is no better.

12 The^c words of a wise man's mouth are γ gracious: but^d the lips of a fool will swallow up himself.

13 The beginning of the words of his mouth is foolishness: and the end of his ^ζ talk is mischievous madness.

14 A fool also η is full of words: a man cannot tell what shall be; and what shall be after him, who can tell him?

15 The labour of the foolish wearieth every one of them: because he knoweth not how to go to the city.

16 Woe to thee, O land, when thy king is a child,ⁱ and thy princes eat in the morning!

17 Blessed art thou, O land, when thy king is the son of nobles, and thy princes eat in due season, for strength, and not for drunkenness!

18 By much slothfulness the building decayeth; and through idleness of the hands the house droppeth through.

19 A feast is made for laughter, and wineⁿ maketh θ merry: but money answereth all things.

20 Curse not^t the king, no, not in thy ^κ thought: and curse not the rich in thy bed-chamber: for^q a bird of the air shall carry the voice, and that which hath wings shall tell the matter.

CHAP. XI.

CAST^r thy bread upon the waters:^t for thou shalt find it after many days.

2 Give a portion to seven,^u and also to eight: for thou knowest not what evil shall be upon the earth.

3 If the clouds be full or rain, they empty themselves upon the earth: and if the tree fall toward the south or toward the north, in the place where the tree falleth, there it shall be.

4 He that observeth the wind, shall not sow; and he that regardeth the clouds, shall not reap.

5 As^v thou knowest not what is the way of the spirit, nor how^w the bones do grow in the womb of her that is with child; even so thou knowest not the works of God who maketh all.

6 In the morning sow thy seed, and in the evening withhold not thine hand: for thou^c knowest not whether shall ^v prosper, either this or that, or whether they both shall be alike good.

7 Truly the light is sweet, and a pleasant thing it is for the eyes to behold the sun:

8 But if a man live many years, and rejoice in them all; yet^e let him remember the days of darkness; for they^k shall be many. All that cometh is vanity.

9 Rejoice, O young man, in thy youth, and let thy heart cheer thee in the days of thy youth, and walkⁱ in the ways of thine heart, and in the sight of thine eyes: but know thou, that for all these things God will bring thee into judgment.^m

10 Therefore remove ^τ sorrow from thy heart, and put away^o evil from thy flesh: for childhood and youth are vanity.

CHAP. XII.

REMEMBER^p now thy Creator in the days of thy youth, while the evil days come not, nor the years draw nigh, when thou shalt say, I^q have no pleasure in them;

2 While the sun, or the light, or the moon, or the stars, be not darkened; nor the clouds return after the rain:

3 In the day when the keepers of the house shall tremble, and the strong men shall bow themselves, and the grinders *β* cease because they are few, and those that look out of the windows be darkened,

4 And the doors shall be shut in the streets, when the sound of the grinding is low, and he shall rise up at the voice of the bird, and all the daughters of music shall be brought low :

5 Also when they shall be afraid of *that* which is high, and fears shall be in the way, and the almond-tree shall flourish, and the grasshopper shall be a burden, and desire shall fail; because man goeth to his long home, and the mourners go about the streets :

6 Or ever the silver cord be loosed, or the golden bowl be broken, or the pitcher be broken at the fountain, or the wheel broken at the cistern :

7 Then shall the dust return *β* to the earth as it was; and the spirit shall return unto God who gave *it*.

B. C. 977.

β or, fail because they grind little.

γ or, the more wise the preacher was.

δ words of delight.

ζ or, reading.

η or, The end of the matter, even all that hath been heard, is.

a De. 10. 12.

b Ge. 3. 19.

Ps. 146. 4.

c Ac. 17. 30.

2 Co. 5. 10.

d Is. 57. 16.

8 Vanity of vanities, saith the Preacher, all is vanity.

9 And, moreover, because the Preacher was wise, he still taught the people knowledge; yea, he gave good heed, and sought out, and set in order, many proverbs.

10 The Preacher sought to find out *δ* acceptable words: and *that* which was written was upright, even words of truth.

11 The words of the wise are as goads, and as nails fastened *by* the masters of assemblies, which are given from one shepherd.

12 And further, by these, my son, be admonished: of making many books *there* is no end; and much *ζ* study is a weariness of the flesh.

13 Let *η* us hear the conclusion of the whole matter: Fear *a* God, and keep his commandments: for this is the whole duty of man.

14 For God shall bring every work into judgment, *c* with every secret thing, whether *it* be good, or whether *it* be evil.

The SONG of SOLOMON.

CHAP. I.

THE *a* Song of songs which is Solomon's.
2 Let him kiss *β* me with the kisses of his mouth: for thy *γ* love is better than wine.

3 Because of the savour of thy good ointments, *δ* thy name *e* is as ointment poured forth, therefore do the virgins love thee.

4 Draw *ε* me, we will run after thee. The King hath brought me into his chambers: *h* we will be glad and rejoice in thee; we will remember thy love more than wine: the *η* upright love thee.

5 I *am* black, but comely, O ye daughters of Jerusalem, as the tents of Kedar, as the curtains of Solomon.

6 Look not upon me, because I *am* black, because the sun hath looked upon me: my mother's children were angry *m* with me; they made me keeper of the vineyards; *but* mine own vineyard have I not kept.

7 Tell me, O thou whom my soul loveth, where *n* thou feedest, where thou makest thy flock to rest at noon: for why should I be as one that *μ* turneth aside by the flocks of thy companions?

8 If thou know not, O thou fairest among women, go thy way forth by the footsteps *o* of the flock, and feed thy kids beside the shepherds' tents.

9 I have compared thee, O my love, to *ρ* a company of horses in Pharaoh's chariots.

10 Thy cheeks are comely with rows of jewels, *τ* thy neck with chains of gold.

11 We will make thee borders of gold, with studs of silver.

12 While the King *σ* sitteth at his table, my spikenard sendeth forth the smell thereof.

13 A bundle of myrrh is my well-beloved unto me; he shall lie all night betwixt my breasts.

14 My beloved is unto me as a cluster of *π* camphire in the vineyards of Engedi.

15 Behold, thou *art* fair, my *ρ* love; behold, thou *art* fair, thou *hast* doves' eyes.

16 Behold, thou *art* fair, my beloved, yea, pleasant: also our bed is green.

B. C. 1014.

a 1 Ki. 4. 32.

β or, galleries.

b Ps. 2. 12.

γ loves.

c Jno. 15. 1.

d Pr. 27. 9.

e Ps. 45. 17.

119. 55.

f Mat. 10. 16.

Phi. 2. 15.

g Jno. 6. 44.

h I delighted and sat down.

i Ep. 2. 6.

j Re. 22. 1, 2.

k palate.

l they love thee uprightly.

m house of wine.

n Jno. 15. 9.

15.

o straw me.

p ch. 8. 3. 5.

q Mat. 10. 22.

25.

r adjure.

s Ps. 23. 2, 3.

t or, is veiled.

u He. 6. 12.

v flourishing.

w Lu. 24. 35.

x 2 Ch. 1. 16.

17.

y Ep. 5. 8.

z Eze. 16. 11.

13.

1 Pe. 3. 3, 4.

2 or, cypress, ch. 4. 13.

3 or, companion.

4 Pr. 15. 8.

Re. 5. 8.

5 Eze. 13. 4.

17 The beams of our house are cedar, and our *β* rafters of fir.

CHAP. II.

I *o* AM the rose of Sharon, and the lily of the valleys.

2 As the lily among thorns, *f* so is my love among the daughters.

3 As the apple-tree among the trees of the wood, so *is* my beloved among the sons. *g* I sat down under his shadow with great delight, and his fruit *h* was sweet to my *ζ* taste.

4 He brought me to the *θ* banquetting-house, and his banner over me *was* love. *k*

5 Stay me with flagons, *κ* comfort me with apples; for I *am* sick of love.

6 His *l* left hand is under my head, and his right hand doth embrace me.

7 I *λ* charge you, O ye daughters of Jerusalem, by the roses, and by the hinds of the field, that ye stir not up, nor awake my love, till he please.

8 The voice of my beloved! behold, he cometh leaping upon the mountains, skipping upon the hills.

9 My beloved is like a roe, or a young hart: behold, he standeth behind our wall, he looketh forth at the windows, *ν* shewing himself *ρ* through the lattice.

10 My beloved spake, and said unto me, Rise up, my love, my fair one, and come away.

11 For, lo, the winter is past, *τ* the rain is over and gone;

12 The flowers appear on the earth; the time of the singing of *birds* is come, and the voice of the turtle is heard in our land.

13 The fig-tree putteth forth her green figs, and the vines *with* the tender grape give a good smell. Arise, my love, my fair one, and come away.

14 O my dove, that *art* in the clefts of the rock, in the secret places of the stairs, let me see thy countenance, let me hear thy voice; for sweet *ι* is thy voice, and thy countenance is comely.

15 Take us the foxes, the little *μ* foxes, that spoil the vines: for our vines have tender grapes.

הָלַל הָגֵל : וְיִתֵּר שִׁתְּהָ קָהֵל חָכָם עוֹד לְמֹד 9
 דַּעַת אֶת הָעֵלִים וְאֶנֶן וְחָקֵר תִּקֵּן מַשְׁלִים הַרְבֵּה :
 בָּקֵשׁ קָהֵל לְמַצָּא דְבַר־חֶפֶץ וְכָתוּב יִשָּׁר דְּבָרִי 10
 אֶמֶת : דְּבַר חֲכָמִים פִּדְרֻבֵּנוֹת וּכְמִשְׁמֹרוֹת 11
 נְמוּנִים בְּעַל אֶסְפוֹת נִתְּנוּ מִלְּעָה אֶחָד : וְיִתֵּר 12
 מִתְּפִיחַ בְּנֵי הַיָּהָר עֲשׂוֹת סָפָרִים הַרְבֵּה אֵין לֹץ
 וְלִהְיוֹת הַרְבֵּה יִנְעַת בָּשָׂר : סִיף דְּבַר הָלַל נִשְׁמָע 13
 אֶת־הָאֱלֹהִים יֵרָא וְאֶת־מִצְוֹתָיו שְׁמוֹר פִּירוֹה פֿל־
 הָאָדָם : פֿי אֶת־פֿל־מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים יֵבֵא בְּמִשְׁפָּט 14
 עַל פֿל־נִעְלָם אִם־טוֹב וְאִם־רָע :

הַנָּשִׁים : בְּיוֹם שִׁלְעוֹ שְׁמִרָה וְהַתְּעוּזָה 3
 אֲנִשְׁי הַחֵל וּבְמִלּוֹ הַתְּחִנוֹת כִּי מִלְּטוֹ וְחִשְׁבּוֹ
 הָרְאוֹת בְּאַרְבּוֹת : וְסִפְרוֹ דְּלִמִּים בְּשׂוּק בְּשִׁפְלָה 4
 קוֹל הַתְּחִנָּה וְקוֹם לָקוֹל הַצִּפּוֹר וְיִשְׁחֹד פֿל־בְּנוֹת
 הַשִּׁיר : בָּם מִבְּנֵה יִירָאוּ וְהַתְּחַנְתִּים בְּדָרָךְ וְנִגְאָץ 5
 הַשִּׁקָּר וְסִפְפֵּל הַחֲבֵב וְחִפְרֵי הָאֲבִיבָה פֿי־חֶלֶף
 הָאָדָם אֶל־בֵּית עֲלָמוֹ וְסִבְבִּי בְּשׂוּק הַסּוֹפְרוֹת :
 עַד אֲשֶׁר לֹא־יִחַל תֵּבֵל הַסֶּסֶף וְחָרָץ פֿלֵת הַדֶּגֶב 6
 וְחִשְׁבֵּר פֿל־עַל־הַמִּבְנוֹעַ וְנִרְץ הַגִּלְגַּל אֶל־הַדּוֹר
 וְיִשָּׁב הַעֲסָר עַל־הָאֶרֶץ פֿשְׁדִּיהָ וְדוֹרָהּ תִּשָּׁבֵב אֶל־
 הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה : הָבֵל הַבְּלִים אֲמֵר הַקֹּהֵלֶת 8

שיר השירים

CANTICUM CANTICORUM.

CAP. II. ב

אֲנִי בַּצִּלֹת הַשִּׁירֹן שׁוֹשַׁנַת הַעֲמָקִים : פִּשְׁוֹשָׁה 1
 בֵּין הַחֲוִלִּים בֵּין רֵעִיתִי בֵּין הַבָּנוֹת : פַּחֲפֹחַ 2
 בְּעֵצֵי הַיָּעַר בֵּין דּוֹדֵי בֵּין הַבָּנִים בָּצִיל חֲפֻדָּתִי 3
 וְיִשְׁבְּתִי וּפְרוֹ מְרוֹק לְחִי : הִבִּיאֵנִי אֶל־בֵּית דָּוִד 4
 וְדַלִּל עַל אֶהְבָּה : סִמְלֹנִי בְּאֲשִׁישׁוֹת רִפְרוּנִי 5
 בַּפַּסְתִּים כִּי־חֹלֶת אֶהְבָּה אָנִי : שְׁמָאוֹ תַּחַת 6
 לְרֹאשִׁי וּמִינֵי תַּחֲבָרְקִי : הַשִּׁבְעִתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת 7
 יִרְשָׁלַם בְּצִבְאוֹת אִי בְּאֵילוֹת הַשָּׂדֶה אִם־תִּפְעֹרִי
 וְאִם־תִּפְעֹרְרִי אֶת־הָאֶהְבָּה עַד שִׁתְּחַפֵּץ : קוֹל דּוֹדִי 8
 הַיְהִי־הֵאָהֱבָה בָּא מְדַלַּג עַל־הַתְּהִלִּים מִקֶּפֶץ עַל־הַבָּצִיּוֹת :
 דּוֹמָה דּוֹדִי לַצִּבִּי אוֹ לַעֲשֵׂר הָאֲגָלִים הַיָּהוֹה עוֹמֵר 9
 אַחֲרֵי פִתְלָנֵי מִשְׁכַּת מִן־הַחֲלֹלוֹת מִצִּיץ מִן־
 הַדְּרָכִים : עֲנֵה דּוֹדִי וְאֹמַר לִי קוֹמִי לָךְ רֵעִיתִי 10
 יִפְתִּי וְלִי־לָךְ : כִּי־הִנֵּה הִסְתָּ עֲבַר הַנָּשִׁים 11
 חֲלָף חֲלָף לֹי : הַצִּנִּים נִרְאוּ בְּאֶרֶץ עֵת הַקָּמִיר 12
 הַיָּעַר וְקוֹל הַחֹר וְשִׁמְעֵי בְּאַרְצֵנוּ : הַחֲמָה הַחֲמָה 13
 כִּי־הִנֵּה הַנִּפְתִּים סָמְדָר נִתְּנוּ רִיחַ קוֹמִי לָכִי רֵעִיתִי
 יִפְתִּי וְלִי־לָךְ : יִתְּנִי בְּחֻמִּי הַשֶּׁלֶעַ בְּסִתְרִי 14
 הַמִּרְמָה הָרִאשִׁי אֶת־מִרְאֵי הַשִּׁמְשֵׁי אֶת־קוֹלֵךְ
 כִּי־קוֹלֵךְ עֲבַר וּמִרְאֵי נִאֻדָּה : אֶחָזֵר לָנֶה שְׁעָלִים 15
 שְׁעָלִים וְסִפְפֵּל מִחֲבָלִים כְּרָמִים וּכְרָמֵי סִמְדָר :

CAP. I. א

שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לְשִׁלְמָה : יִשְׁקֹנִי מִנְשִׁיקוֹת 1
 פִּיהִי כִּי־טוֹבִים יִדְרֹךְ מִיָּנִי : לִרְיָ שְׁכֻנָּךְ 2
 טוֹבִים שְׁמֵן תוֹרֵךְ שְׁמֵךְ עַל־בֵּן עֲלָמוֹת אֶהְבֶּךָ :
 מִשְׁבִּי אֶתְּרֶךְ גְּרוּצָה הִבִּיאֵנִי הַמֶּלֶךְ חֲרָיו נְגִילָה 4
 וְנִשְׁמָחָה לָךְ נִנְיָה דְּרִיךְ מִלֵּין מִשְׁפָּרִים אֶהְבֶּךָ :
 שְׁחֹבָה אֲנִי וְנִאֻדָּה בְּנוֹת יִרְשָׁלַם כְּאֶחָד קָדָר 5
 כִּי־יִשְׁעוֹת שְׁלֵמָה : אֶל־תִּרְאֵנִי שְׁאֲנִי שְׁחֹרְחֹרֶת 6
 שְׁשׁוּפֵתִי הַשִּׁמְשֵׁם בְּנִי אֲמִי כִּי־חֲרָבִי שְׁמִלִי לְשִׁרָה
 אֶת־הַפְּרָמִים כְּרָמִי שְׁלִי לֹא כְּסֻרְתִּי : הַיְנִידָה לִי 7
 שְׁאֶהְבָּה נִפְשִׁי אִיכָה תִרְעָה אִיכָה תִּרְבִּץ בְּצִהְרִים
 שְׁלֵמָה אֶהְבֶּה כְּעִטָּה עַל עֲדָרֵי חֲבָרִים : אִם־ 8
 לֹא תִרְעִי לָךְ הַיָּסֵד בְּנָשִׁים צִי־לָךְ בַּעֲקֵב הַצִּאֵן
 וְרֵעִי אֶת־דְּרִיכֶךָ עַל מִשְׁכַּנוֹת הָרָעִים : לְסִסְתִּי 9
 בְּרִכְבִּי פִרְעֹה דְּמִיתֶךָ רֵעִיתִי : נִאֻדָּה לְחִיכָךְ 10
 בְּתוֹלִים צִי־אֶרֶךְ בְּחֻרְתִּים : תוֹרִי וְהֵב נַעֲשֵׂה לָךְ 11
 עִם נִקְרוֹת הַסֶּסֶף : עַד־שֶׁהַמֶּלֶךְ בְּמִסְבּוֹ נִדְרִי
 נִתֵּן רִיחוֹ : צִירוֹ הַמֶּרֶ וְדוֹדִי לִי בֵּין שְׁרֵי יָלֵן :
 אֲשִׁפֵּל כְּפֶסֶר דּוֹדִי לִי כְּכֶרֶם עֵץ גִּרִי : הַגֶּד 14
 יִשָּׁה רֵעִיתִי הַגֶּד יִשָּׁה עֲצִיב וְיוֹנִים : הַגֶּד יִשָּׁה 15
 דּוֹדִי אֶף נָעִים אֶף עֲרֻשְׁתִּי רַעֲנָה : קְרוֹת בְּמִינֵי 16
 אֲרָזִים רְחִימֵנו בְּרוֹתִים :

7 לֹא אֶל־דָּרַךְ הַמּוֹר וְאֶל־גִּבְעַת הַלְבֹנָה׃ בָּלֶךְ
 8 יָפָה רֵעִיתִי וּמִיּוֹם אֵין גֵּךְ׃ אֶתִּי מִלְבָּנוֹן כָּלָה
 אֶתִּי מִלְבָּנוֹן תְּבֹאִי הַשּׁוּרִי׃ מֵרֹאשׁ אֲמָלָה מֵרֹאשׁ
 שִׁגִּיר וְחֶרְמוֹן מִמְּעֵנוֹת אֲרֻיֹת מִדְּרֵי זְמָרִים׃
 9 לִבְתֵּנִי אֲחֹתִי כָלָה לִבְתֵּנִי כָלָה בְּאֶחָד מִשְׁעָנֶיךָ בְּאַחַד
 עֲנָנֶיךָ מִצִּיּוֹרֶיךָ׃ מִהִיפּוֹ דִּבְךָ אֲחֹתִי כָלָה מִדֶּ
 11 שִׁבְנוֹ דִּבְךָ מִיָּן וְרִיחַ שִׁמְנֶיךָ מִכָּל־בָּשָׂמִים׃ נָפַת
 הַתְּפִנָּה שִׁשְׁחֹתֶיךָ כָּלָה דִּבְשׁ וְחֶלֶב תַּחַת לְשׁוֹנֶיךָ
 12 וְרִיחַ שְׁלֹמֹתֶיךָ בְּרִיחַ לִבְנוֹן׃ גֵּן׃ נָעִיל אֲחֹתִי
 13 כָּלָה כָּל־נָעִיל מִיָּעַן חֲתוּם׃ שְׁלֹחֶיךָ פִּתְחֵם
 רְמוֹלִים אִם פָּרִי מַגִּידִם פְּסָרִים עִם־נָרָדִים׃
 14 גִּרְד־וּכְרָם קִנְיָה וְקִמְיוֹן עִם פִּלְעִצִי לְבוֹנָה מִדֶּ
 15 וְאֲחֻלוֹת עִם פִּלְרָאשִׁי בָשָׂמִים׃ מִיָּעַן גִּלְיָם
 16 בָּאֵר מִיַּם חַיִּים וְנִזְלִים מִן־לִבְנוֹן׃ עֲזִיר צִפּוֹן
 וְנֹבֵא חִמְיוֹן הִשִּׁיחַ גִּי יִלְךָ בְּשִׁמְיוֹ יָבֵא דֹדִי לִנְעֹ
 וְיֹאכֵל פֶּרִי מִגְדּוֹ׃

CAP. V. ה

1 בָּאֲחִי לִנְעֹ אֲחֹתִי כָלָה אֲרֻיֹתִי מוֹרִי עִם־בָּשָׂמִי
 אֲבִלְחִי יִשְׂרָאֵל עִם־דִּבְשִׁי שְׁתִּיתִי יַיִן עִם־חֶלְבִי אֲכָלָה
 2 רֵעִים שְׁתִּי וְשִׁכְרִי דוּדִים׃ אֲנִי יִשְׁנָה וְלִבִּי עֵר
 3 קוֹל דֹּדִי דוֹפֵק פֶּתַח־לִי׃ אֲחֹתִי רֵעִיתִי יִנְתֵּנִי
 חֲסֹתִי שׂוֹאֲשִׁי נִמְלֵא־שֵׁל קוֹצֵצוֹתִי רִסְסִי לִלְחָה׃
 4 פִּשְׁשֹׁתִי אֶת־תְּתֵנִי אֵיכָכָה אֲלַבֶּשֶׁנָּה רִחְצֵנִי אֶת־
 5 רֵגְלִי אֵיכָכָה אֲמַנְפֶּם׃ דֹּדִי שֹׁלַח יָדֹ מִן־חֲחוּר
 6 וּמִצֵּי דְמוֹ עָלָיו׃ קָמָתִי אֲנִי לִפְתֹּחַ לְדוֹדִי וְיִבֵּר
 7 גִּמְפִּיר־מוֹר וְאַצְבָּעָתִי מוֹר עֵבֶר עַל פִּסְתֹּת הַמִּכְשָׁל׃
 8 פֶּתַח־מִי אֲנִי לְדוֹדִי דֹדִי חֲמֵק עֵבֶר נִפְשִׁי יֵצֵאָה
 9 בְּדַבְּרוֹ בְּקִשְׁתֵּיהֶו וְלֹא מִצִּיּוֹתֶיהוּ קָרָאתִיו וְלֹא
 10 עָנִי׃ מִצִּיּוֹתֶיהוּ הַשְּׂמֵרִים הַסִּבְנִים בְּעִיר הַיְּמִינִי
 11 פִּצְעֵנִי נִשְׂאֹו אֶת־רִירִידִי מִעָלַי שְׁמֵרִי הַחֲמוֹת׃
 12 הַשְּׂבָעֵמִי אֲתֹכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם אִם־תִּמְצְאוּ אֶת־
 13 דֹּדִי מִדִּיִּפְתָּרוֹ לֹא שְׂחֹלֶלֶת אֲהַבָה אֲנִי׃ מִדֶּ
 14 דִּיבְךָ מִדֹּדֹ הִיפָה בְּנָשִׁים מִדֶּ דִּיבְךָ מִדֹּדֹ שֶׁכָּכָה
 15 הַשְּׂבָעֵנִי׃ דֹּדִי צֵל וְאֶדוֹם דִּגְלֵל מִן־בִּרְבָּה
 16 רֹאשׁוֹ כְּחֵם שֶׁן קוֹצֵצוֹתֵי תַלְחָלִים שְׂחֹרֹת בְּעֹרֶב׃
 17 עֵינָיו כִּיּוֹנִים עַל־אֲפִיקֵי מַיִם וְחֻצוֹת בְּהָלָב וְשִׁבּוֹת

16 דֹּדִי לִי וְאֲנִי לוֹ הִרְעָה בְּשׁוֹשָׁנִים׃ עַד שִׁפְפִיתִי
 17 הַיּוֹם וְנָסוּ הַצִּלְלִים סָבֵב דְּמִחֻלָּה דֹּדִי לִצְבִי אִוֹ
 לַעֲשֹׂר הָאֲזִלִּים עַל־דְּרִי בְּתֵר׃

CAP. III. ג

1 עַל־מִשְׁכְּבִי בַלִּילֹת בִּקְשָׁתִי אֶת־שְׂאֵהָבָה נִפְשִׁי
 2 בְּקִשְׁתִּי וְלֹא מִצִּיּוֹתִי׃ אֶקְוֶהָ נָא וְאֶסְבִּבָּהָ
 3 בְּעִיר בְּשׁוֹמֵרִים וּבְרִחְבוֹת אֲבָקָשָׁה אֶת־שְׂאֵהָבָה
 4 נִפְשִׁי בְּקִשְׁתִּי וְלֹא מִצִּיּוֹתִי׃ מִצִּיּוֹתִי
 5 הַשְּׂמֵרִים הַסִּבְנִים בְּעִיר אֶת־שְׂאֵהָבָה נִפְשִׁי
 6 רִאִיתִים׃ כִּמְעַט שֶׁעָבַרְתִּי מִזֵּהָם עַד שִׁמְצִיּוֹתִי אֶת־
 7 שְׂאֵהָבָה נִפְשִׁי אֲחֻזְתִּיו וְלֹא אֶרְפֹּנוּ עַד־שִׂדְּבִיאֲתֵנוּ
 8 אֶל־בֵּית אֲמִי וְאֶל־חֲדָרֵי הַדּוֹרִתִּי׃ הַשְּׂבָעֵמִי אֲתֹכֶם
 9 בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם בְּצִיּוֹתֵי אוֹ בַּלִּילֹת הַשְּׂדֵה אִם־
 10 תִּעֲזְרוּ וְאִם־תִּעֲזָרְנִי אֶת־הַשְּׂאֵהָבָה עַד שִׂתְחַפֶּץ׃
 11 מִי זֹאת עֹלָה מִן־הַמִּדְבָּר פְּתִיחוֹת עֲשֹׂן
 12 מִקְטָרֶת מִדֶּ וְלִבְנוֹתָ מִלֵּל אֲבָקָת רֹכֵל׃ הִנֵּה
 13 מִפְתֹּתֵי שְׁלֹמֹה שְׁשִׁים גִּבְעִים סָבִיב לָהּ מִנְּפִיר
 14 יִשְׂרָאֵל׃ כָּלֵם אֲדוֹו וְרֹב מִלְּמִדִּי מִלְּחָמָה אִישׁ
 15 חֲרָבוֹ עַל־יָרְכוֹ מִסַּחֵד בַּלִּילֹת׃ אֶשְׂרִיץ עֲשֵׂה
 16 לוֹ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מִעֲצֵי הַלְבָּנוֹן׃ עֲמִידוֹ עֲשֵׂה
 17 לְסָף רִפְדֵּיתוֹ וְהֵב מִן־כֶּסֶף אֶרְנָמָן הֹכֵר רִצְפוֹ
 18 אֲהַבָה מִבְּנוֹת יְרוּשָׁלַם׃ צִיּוֹנָה וְרִאִינָה בְּנוֹת
 19 צִיּוֹן בְּמֶלֶךְ שְׁלֹמֹה בְּעִמְרָה שֶׁעֲפָרָה־לוֹ אִמּוֹ
 20 בְּיוֹם חֲתָנָהּ וּבְיוֹם שִׁמְחַת לֶבֶן׃

CAP. IV. ד

1 הִנֵּךְ יָפָה רֵעִיתִי הִנֵּךְ יָפָה עֲנִיךָ יוֹמִים מִבְּעַד
 2 לַצִּיּוֹתֶיךָ שִׁעֲרֶךָ בְּעִיר הַעֲלִים שִׁלְשֹׁו מִדֶּ
 3 בַּלֵּעַ׃ שִׁנִּיךָ בְּעִיר הַקְּצֻצוֹת שִׁלְשֹׁו מִן־הַרְחָצָה
 4 שִׁפְלָם מִתְּאִמּוֹת וְשִׁפְלָה אֵין בָּהֶם׃ כְּדוּמָה
 5 הַשִּׁנִּי שִׁשְׁחֹתֶיךָ וּמִדְּבָרְךָ נִאֻה כָּל־זֶרֶם הַרְמוֹן
 6 תְּהַלֵּךְ כִּבְעֵד לַצִּיּוֹת׃ כִּמְגֵל דְּוִיר צִיּוֹתֶיךָ בְּנוֹ
 7 לְתַלְשִׁילֹת אֶלֶף הַמֶּן תִּלְוִי עָלָיו כָּל־שִׁלְמֵי הַבְּנוֹתִים׃
 8 שִׁנִּי שְׂדֵיךָ כִּשְׁנֵי עֶשְׂרִים תְּאֻמֹּת צִיּוֹת הָרָעִים
 9 בְּשׁוֹשָׁנִים׃ עַד שִׁפְפִיתִי הַיּוֹם וְנָסוּ הַצִּלְלִים אֶלֶף

16 My beloved *is* mine,^a and I *am*^b his: he feedeth among the lilies.

17 Until^d the day break, and the shadows flee away, turn, my beloved; and bes^t thou like a roe, or a young hart, upon the mountains of γ Bethel.

CHAP. III.

BY night^e on my bed I sought him whom my soul loveth: I sought him, but I^h found him not.

2 I will rise now, and go about the city; in the streets, and in the broad ways, I will seek him whom my soul loveth: I sought him, but I found him not.

3 The watchmen^k that go about the city found me; to whom I said, Saw ye him whom my soul loveth?

4 It was but a little^m that I passed from them, but I foundⁿ him whom my soul loveth: I held^o him, and would not let him go, until I had brought him into my mother's house, and into the chamber of her that conceived me.

5 I^p charge you, O ye daughters^q of Jerusalem, by the roses, and by the hinds of the field, that ye stir not up, nor awake my love till he please.

6 Who is this that cometh out of the wilderness^r like pillars of smoke,^s perfumed with myrrh and frankincense, with all powders of the merchant?

7 Behold his bed, which *is* Solomon's; threescore valiant^v men *are* about it, of the valiant of Israel.

8 They all hold swords, being expert in war: every man hath his sword upon his thigh,^x because of fear in the^y night.

9 King Solomon made himself a η chariot of the wood of Lebanon.

10 He made the pillars thereof of silver, the bottom thereof of gold, the covering of it of purple; the midst thereof being paved with love for the daughters of Jerusalem.

11 Go forth, O ye daughters of Zion, and behold^d king Solomon with the crown wherewith^e his mother crowned him in the day of his espousals,^f and in the day of the gladness^g of his heart.

CHAP. IV.

BEHOLD, thou art fair,^h my love; behold, thou art fair; thou hast doves' eyes within thy locks: thy hair *is* as a flock of goats that λ appear from mount Gilead.

2 Thy teeth *are* like a flock of sheep that *are* even shorn, which came up from the washing; whereof every one bear twins, and none is barren among them.

3 Thy lips *are* like a thread of scarlet, and thy speech^k *is* comely: thy temples *are* like a piece of a pomegranate within thy locks.

4 Thy neck *is* like the tower of David, builded for an armoury, whereon there hang a thousand bucklers, all shields of mighty men.

5 Thy two breastsⁿ *are* like two young roes that *are* twins, which feed among the lilies.

6 Until^p the day π break, and the shadows flee away, I will get me to the mountain of myrrh, and to the hill of frankincense.

7 Thou^q art all fair, my love; there *is* no spot in thee.

8 Come with me from Lebanon, my

B. C. 1014.

a Ps. 63. 1.

b 1 Co. 3. 23.

c Is. 54. 5.

Ho. 2. 19, 20.

d 2 Pe. 1. 19.

e De. 3. 9.

f ch. 8. 14.

β or, taken away.

γ or, division.

g Is. 26. 9.

h Job 23. 8, 9.

i ch. 5. 1.

Pr. 24. 13, 14.

k ch. 5. 7.

Eze. 3. 17.

l Ge. 27. 27.

Ho. 14. 6, 7.

δ barred.

m ch. 6. 12.

n Is. 45. 19.

Je. 29. 12, 13.

o Re. 3. 11, 12.

ζ or, cypress,

ch. 1. 14.

p ch. 2. 7.

8. 4, 5.

q Mi. 4. 8.

r ch. 5. 1.

s Jno. 4. 10, 14.

7. 35.

t De. 8. 2.

Is. 43. 19.

u Phi. 4. 18.

Re. 5. 8.

v 2 Ki. 6. 17.

He. 1. 14.

w ch. 4. 11, 16.

x Ps. 45. 3.

y Is. 27. 3.

η or, bed.

z Is. 55. 1, 2.

a Jno. 3. 29.

15. 13, 15.

θ or, and be drunken

with loves.

b Re. 22. 17.

c Re. 3. 20.

d Re. 1. 7.

e He. 2. 9.

f Jno. 3. 29.

Re. 21. 9, 10.

g Is. 62. 5.

h Eze. 16. 14.

κ or, (as

someread)

in me.

λ or, eat of.

μ passing,

or, running

about.

i ch. 3. 1, 3.

k Pr. 31. 26.

Col. 4. 6.

l Ps. 141. 5.

m Ho. 6. 5.

ν what.

n ch. 7. 3.

Pr. 5. 19.

o ch. 1. 8.

Ps. 45. 13.

p ch. 2. 17.

ρ breathe.

σ a standard

bearer.

q Ep. 5. 27.

σ or, curled.

r ch. 4. 1.

spouse,^c with me from Lebanon: look from the top of Amanah, from the top of Shenir^e and Hermon, from the lions' dens, from the mountains of the leopards.

9 Thou hast β ravished my heart, my sister, my spouse; thou hast ravished my heart with one of thine eyes, with one chain of thy neck.

10 How fair *is* thy love, my sister, my spouse! how much better *is* thy love than wine! and the smell of thine ointments than all spices!

11 Thy lips, O my spouse, drop as the honeycomb; honey^r and milk *are* under thy tongue; and the smell of thy garments *is* like the smell^t of Lebanon.

12 A garden δ inclosed *is* my sister, my spouse; a spring shut up, a fountain sealed.

13 Thy plants *are* an orchard of pomegranates, with pleasant fruits; ζ camphire, with spikenard,

14 Spikenard and saffron; calamus and cinnamon, with all trees of frankincense; myrrh^r and aloes, with all the chief spices:

15 A fountain of gardens, a well of living^s waters, and streams from Lebanon.

16 Awake, O north wind; and come, thou south; blow upon my garden, that the spices thereof may flow out. Let my beloved come into his garden, and eat his pleasant fruits.

CHAP. V.

I AM come^w into my garden, my sister, my spouse: I have gathered my myrrh with my spice; I have eaten my honeycomb with my honey: I have drunk my wine with my milk: eat,^x O friends;^a drink, θ yea, drink^b abundantly, O beloved.

2 I sleep, but my heart waketh: *it is* the voice of my beloved that^c knocketh, saying, Open to me, my sister, my love, my dove, my undefiled: for my head *is* filled with dew, and my locks with the drops of the night.

3 I have put off my coat; how shall I put it on? I have washed my feet; how shall I defile them?

4 My beloved put in his hand by the hole of the door, and my bowels were moved κ for him.

5 I rose up to open to my beloved; and my hands dropped with myrrh, and my fingers with μ sweet-smelling myrrh, upon the handles of the lock.

6 I opened to my beloved; but my beloved had withdrawn himself, and was gone: my soul failed when he spake; I sought^t him, but I could not find him; I called him, but he gave me no answer.

7 The watchmen that went about the city found me, they smote^t me, they wounded^m me; the keepers of the walls took away my veil from me.

8 I charge you, O daughters of Jerusalem, if ye find my beloved, ν that ye tell him, that I *am* sick of love.

9 What *is* thy beloved more than another beloved, O thou fairest^o among women? what *is* thy beloved more than another beloved, that thou dost so charge us?

10 My beloved *is* white and ruddy; ρ the chiefest among ten thousand.

11 His head *is* as the most fine gold; his locks *are* σ bushy, and black as a raven:

12 His eyes^r *are* as the eyes of doves by

the rivers of waters, washed with milk, and β fitly set.

13 His cheeks *are* as a bed of spices, as γ sweet flowers; his lips *like* lilies, dropping sweet-smelling myrrh:

14 His hands *are* as gold rings set with the beryl; his belly *is* as bright ivory overlaid with sapphires:

15 His legs *are* as pillars of marble set upon sockets of fine gold; his countenance *is* as Lebanon, excellent as the cedars:

16 His δ mouth *is* most sweet; yea, he *is* altogether lovely. This *is* my beloved, and this *is* my friend, O daughters of Jerusalem.

CHAP. VI.

WHITHER *is* thy beloved gone, O thou fairest among women? whither *is* thy beloved turned aside? *that* we may seek him with thee.

2 My beloved *is* gone^d down into his garden, to the beds of spices, to feed in the gardens, and to gather lilies.

3 I ϵ my beloved's, and my beloved *is* mine: he feedeth among the lilies.

4 Thou art beautiful, O my love, as Tirzah; comely as Jerusalem; κ terrible as an army with banners.

5 Turn away thine eyes from me, for they have overcome me: thy μ hair *is* as a flock of goats that appear from Gilead:

6 Thy teeth *are* as a flock of sheep, which go up from the washing, whereof every one beareth twins, and there *is* not one barrenⁿ among them.

7 As a piece of a pomegranate *are* thy temples within thy locks.

8 There *are* threescore queens, and fourscore concubines, and virgins^p without number.

9 My dove, my undefiled *is* but one: she *is* the only one of her mother, she *is* the choice one of her that bare her: the daughters saw her, and blessed her; yea, the queens and the concubines, and they praised her.

10 Who *is* she that looketh forth^q as the morning, fair as the moon, clear as the sun, and terrible^a as an army with banners?

11 I went down into the garden of nuts, to see the fruits^v of the valley, and to^w see whether the vine flourished, and the pomegranates budded.

12 π Or ever I was aware, my soul *pmade* me like the chariots of Ammi-nadib.

13 Return, return, O Shulamite; return, return, that we may look upon thee. What will ye see in the Shulamite? As it were^j the company of a stout armies.

CHAP. VII.

HOW beautiful *are* thy feet with^z shoes, O prince's daughter! *a* the joints of thy thighs *are* like jewels, the work of the hands of a cunning workman:

2 Thy navel *is* like a round goblet, which wanteth not ϕ liquor; thy belly *is* like an heap of wheat set about with lilies:

3 Thy^c two breasts *are* like two young roes that *are* twins.

4 Thy neck *is* as a tower of ivory; thine eyes *like* the fish-pools in Heshbon, by the gate of Bath-rabbim; thy nose *is* as the tower of Lebanon, which looketh toward Damascus:

5 Thine head upon thee *is* like χ Carmel,^e and the hair of thine head like purple: the king *is* β held in the galleries. f

B. C. 1014.

β sitting in fulness; i. e. fitly placed, and set as a precious stone in the foil of a ring.

γ or, towers of perfumes.

a Ep. 4. 13.

b Rel. 14. 16.

κ palate.

λ straightly.

η or, the ancient.

c ch. 2. 16.

6. 3.

d Ps. 45. 11.

e Je. 14. 8.

ϕ open.

f Mat. 18. 20.

g Ex. 25. 22.

Ps. 122. 5.

He. 4. 16.

h ch. 2. 16.

7. 10.

i 1 Co. 2. 9.

k ver. 10.

l He. 2. 11, 12.

κ or, puffed me up.

m ch. 4. 1. 3.

λ they should not despise me.

n Mat. 21. 19.

25. 30.

o Pr. 9. 2, 5.

p Ps. 45. 14.

μ why should ye stir up, or, why, &c.

q Re. 7. 9.

r Is. 49. 16.

Hag. 2. 23.

2 Ti. 2. 19.

s Re. 21. 10, 11.

v hard.

t Pr. 6. 34, 35.

u ver. 4.

Ps. 14. 5.

v Jno. 15. 16.

w ch. 7. 12.

π I knew not.

ρ or, set me on the chariots of my willing people,

Ps. 110. 3.

π Eze. 23. 33.

γ Ga. 5. 17.

σ or, Mahanaim,

Ge. 32. 2.

z Ep. 6. 15.

a Ps. 45. 10, 13.

τ peace.

b Mat. 21. 33.

ϕ mixture.

c ch. 4. 5.

χ or, crimson.

ψ flee away.

d Re. 22. 17, 20.

e Is. 35. 2.

Mi. 7. 14.

β bound.

f Ps. 68. 24.

6 How fair and how pleasant art thou, O love, for delights!

7 This thy stature^a *is* like to a palm-tree, and thy breasts to clusters of grapes.

8 I said, I will go up to the palm-tree, I will take hold of the boughs thereof; now also thy breasts shall be as clusters of the vine, and the smell of thy nose like apples;

9 And the roof of thy mouth like the best wine for my beloved, that goeth down ζ sweetly, causing the lips of η those that *are* asleep to speak.

10 I am^c my beloved's, and his^d desire *is* toward me.

11 Come, my beloved, let us go forth into the field; let us lodge in the villages.

12 Let us get up early to the vineyards; let us see if the vine flourish, whether the tender grape θ appear, and the pomegranates bud forth: there^e will I give thee my loves.

13 The mandrakes give a smell, and at our gates *are* all manner of pleasant fruits, new and old, which I have laid up^f for thee, O my beloved.

CHAP. VIII.

OH that thou wert as my brother,¹ that sucked the breasts of my mother! when I should find thee without, I would kiss thee; yea, λ I should not be despised.

2 I would lead thee, and bring thee into my mother's house, who would instruct me: I would cause thee to drink of spiced wine^o of the juice of my pomegranate.

3 His left hand *should* be under my head, and his right hand *should* embrace me.

4 I charge you, O daughters of Jerusalem, μ that ye stir not up, nor awake my love, until he please.

5 Who *is* this that cometh up from the wilderness, leaning upon her beloved? I raised thee up under the apple-tree: there thy mother brought thee forth; there she brought thee forth that bare thee.

6 Set^r me as a seal upon thine heart, as a seal upon thine arm; for love *is* strong as death; jealousy *is* ν cruel² as the grave: the coals thereof *are* coals of fire, which hath a most vehement flame.

7 Many waters cannot quench love, neither can the floods drown it: if a man would give all the substance of his house for love, it would utterly be contemned.

8 We have a little sister,³ and she hath no breasts: what shall we do for our sister in the day when she shall be spoken for?

9 If she *be* a wall, we will build upon her a palace of silver: and if she *be* a door, we will inclose her with boards of cedar.

10 I am a wall, and my breasts like towers: then was I in his eyes as one that found τ favour.

11 Solomon had a vineyard^b at Baalhamon; he let out the vineyard unto keepers: every one for the fruit thereof was to bring a thousand pieces of silver.

12 My vineyard, which *is* mine, *is* before me: thou, O Solomon, must have a thousand, and those that keep the fruit thereof two hundred.

13 Thou that dwellest in the gardens, the companions hearken to thy voice: cause me to hear *it*.

14 ψ Make haste,^d my beloved, and be thou like to a roe, or to a young hart, upon the mountains of spices.

8 וְחַדָּה צִמְחָה אֲהַבָה בַּתְּעֻנָּיִם : זֹאת קוֹמָתָךְ
9 וְחַמְדָה לְחֹמֶר וְשִׁדְךָ לְאַשְׁפֹּלוֹת : אִמְרֹתִי אֶעֱלֶה
10 בְּחֹמֶר אֲחֹהָ בְּסִסְמִי וְהִוְיָנָה שִׁדְךָ בְּאַשְׁפֹּלוֹת
11 הַלָּפֶן וְרִיחַ אַפְּךָ בַּפִּתּוּחִים : וְחֹפֶךְ בֵּין הַפְּטוֹב
12 לְדוֹלֶה לְדוֹלֵי לְמִשְׁרָם דּוֹבֵב שִׁפְתֵי יִשְׁכִּים : אֲנִי
13 לְדוֹלֵי וְעַל הַשּׁוֹמְקִי : לֵבָה דוֹרֵי נִצָּא הַשְׁלָחַ
14 נְלִינָה בַּנְּפָרִים : בְּשִׁפְיָהּ לְפָרָמִים נִרְאָה אִם
15 פָּרַחַה הַנָּפֶן פִּתַּח הַסְּמֹר הַנָּצוּ הָרְמוּנִים שָׁם
16 אֶתֵּן אֶת־דֹּתִי לָךְ : הַדְּדָאִים נִתְנָדְרִים וְעַל־
17 פְּתוּחֵי כָל־מְגִלִּים חֲדָשִׁים בְּסִי-יִשְׁכִּים דוֹרֵי
18 צִפְנֵתִי לָךְ :

CAP. VIII. ח

1 מִי יִחַדְךָ בָּאֵה לִי יוֹנֵק שִׁדְי אִמִּי אֲמַצְאָךְ בַּחוּץ
2 אֲשַׁקְךָ גַּם לֹא־יָבוֹי לִי : אֲהַדְנָךְ אֲבִיאָךְ אֶל־בֵּית
3 אִמִּי הַלְמַדְנִי אֲשַׁקְךָ מִבֵּין הַלֶּחֶם מַעֲסִים רַמְנִי :
4 שִׁמְאֵלוּ הַנְּחַת רֹאשִׁי וְיִמִּנִי הַתְּחַבְּקִי : הַשְּׁבַעְתִּי
5 אֶתְּכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם מִדִּמְעֵי-רִי וּמִדִּמְעֵי-רִי
6 אֶת־הָאֲהָבָה עַד־שִׁתְּחַפֵּץ : מִי זֹאת עֲלָה מִן־
7 הַמִּדְבָּר מִתְרַפֶּקֶת עַל־דֹּדָהּ הַנְּחַת הַתְּפִלָּה
8 עוֹרֶרְתִּיךָ שִׁמְדָה חֲבִלְתֶּךָ אִמִּי שִׁמְדָה חֲבִלְתָּהּ
9 יִלְחָדְךָ : שִׁימִנִי כְחוֹתֶם עַל לִפְךָ פְּחוֹתֶם עַל־
10 וְרוֹחֶךָ מִי־עֵדָה בְּמֹת אֲהַבָה קָשָׁה כְּשֹׁאֵל קִנְיָה
11 רִשְׁפִּיהָ רִשְׁפִּי אֵשׁ שִׁלְחַבְתָּ יָהּ : מִיָּם רַבִּים לֹא
12 יִכְלֹו לְכַבּוֹת אֶת־הָאֲהָבָה וְנִהְרֹת לֹא יִשְׁטַפּוּהָ
13 אִם־יִמֵּן אֵשׁ אֶת־פְּלִיחוֹ בֵּיתוֹ בָּאֲהָבָה בּוֹ יָבוֹי
14 לוֹ : אֲחֻת לְנִי קִשְׁיָה וְשָׂרִים אֵין לָהּ מִדִּבְעָשָׁה
15 לְאַחֻתִּי בָיִם שִׁיד־בְּרִיָּה : אִם־חֻמְתָּהּ הִיא
16 נִבְנָה עֲלֶיהָ מִיֶּדֶת כֶּסֶף וְאִם־הֵלֶת הִיא נִצּוֹר
17 עֲלֶיהָ לֶחֶם אֶרֶץ : אֲנִי חֻמְתָּהּ וְשִׁדְי בַּמַּגְדָּלוֹת אֵין
18 הֵייתִי בְּעֵינֵי מַרְצֵאֵת שָׁלוֹם : פָּרָם הִיָּה לְשִׁלְמָה
19 בְּבַעַל הַמֶּן נִתַּן אֶת־הַפָּרָם לְנָשִׁים אֵשׁ יָבִיא
20 בְּסִרְי אֵלֶּךָ כֶּסֶף : פָּרָמִי שָׁלִי לְפָנֵי הָאֵלֶּךָ לָךְ
21 שְׁלֹמֹה וְנִשְׁאָמִים לְנָשִׁים אֶת־פְּרִי : הַיֹּשֶׁבֶת
22 בַּנָּגִים חֲבָרִים מִשְׁיָבִים לְקוֹלְךָ הַשְּׁמִיעִי :
23 בְּרַחֲהּ הִיא וּמִדִּלְךָ לְעֵבִי אִי לְעֹפֶר הָאֵלִילִים
24 עַל־הֵרִי בְּשִׁמִּים :

13 עַל־מִלְאָה : לְחֹי פְּעֻרָתָהּ הַבָּשָׂם מִגְדָּלוֹת
14 מִרְקָתִים שִׁתְּחֹתִיו שׁוֹשִׁים נִשְׁפּוֹת מִזֶּרֶר :
15 יָדָיו גְּלִילִי וְהֹב מִמְלָאִים בַּתְּנִישׁ מִצִּי עֲשֵׂת
16 שֵׁן מַעֲלַת סִפְרִים : שִׁלְקִי עֲמִידִי שֵׁשׁ מִסְּרִים
17 עַל־אֲרִיָּפוֹ מִרְאֵי פִלְגָּנוֹן בְּחוֹר פְּאָרְתִים : חֲבוֹ
18 מִמְּלָאִים וְכֹל מִחֻמְדִּים וְהָ דוֹרֵי וְהָ רַעֲי בְנוֹת
19 יְרוּשָׁלַם :

CAP. VI. ו

1 אֲנִי הַלָּךְ דוֹתְךָ הִפָּסָה בְּנִשְׁכִּים אֲנִי פָנָה דוֹתְךָ
2 וּבְנִשְׁכִּי עָפְקָה : דוֹרֵי יָדִי לְבָנֹו לְעֻנָּוֹת הַנֶּשֶׂם
3 לְרֹמֹת בַּנָּגִים וְלִקְלֵשׁ שׁוֹשְׁכִים : אֲנִי לְדוֹרֵי וְדוֹרֵי
4 לִי הָרוּעָה בְּשׁוֹשְׁכִים : יָפָה אֵת רַעֲיָהּ פִּתְרָהּ
5 נִאֲמָה מִירוּשָׁלַם אִמִּיהָ בְּנִגְלוֹת : הָסִבִּי
6 עֵינֶיךָ מִנְּגִלִי שָׁרִים הִרְחִיבִנִי שִׁנְךָ פְּעֻרָה
7 הַעֲזִים שִׁנְךָ לְשִׁי מִדִּהֲגִלְעָד : שִׁנְךָ פְּעֻרָה
8 הִרְחִילִים שִׁנְךָ מִן־הָרָחָק שִׁפְלֵם מִתְּאִימוֹת
9 וְשִׁפְלָה אֵין בָּהֶם : פִּסְלַח הָרְמוֹן וְחִתְךָ מִפְּעַד
8 לְצִמְחָתְךָ : שִׁשִּׁים הָפֹה מְלָלוֹת וְשִׁמְנִים פִּלְגָּנוֹן
9 וְעִלְמוֹת אֵין מִסְּפָר : אֲחֵת הִיא יוֹנֵתִי תַּחְתִּי
10 אֲחֵת הִיא לֹאֲמָה בְּרָהּ הִיא לְיוֹלָתָהּ רֹאֲיָה בְנוֹת
11 וְאִשְׁרָתָהּ מְלָלוֹת וְשִׁלְשִׁים וְיִחְלִלְהָ : מִי־זֹאת
12 הַנִּשְׁקָה כְּמוֹ־שֹׁחַר יָפָה בְּלִבָּהּ בְּרָה בְּחִפְזָה
11 אִמִּיהָ בְּנִגְלוֹת : אֶל־נֶפֶת אֲנִי יִדְמִי לְרֹאֲתָהּ
12 בְּאֵין הַגָּדֹל לְרֹאֲתָהּ הַנָּפֶן הַנָּצוּ הָרְמוּנִים :
13 לֹא יִדְמִי נִשְׁכִּי שִׁמְחִי מִרְכָּבוֹת עֲמִי נָדִיב :

CAP. VII. ז

1 שׁוֹבִי שׁוֹבִי הַשְּׁוֹלְמִית שׁוֹבִי שׁוֹבִי וְנִחְדָּה־בָּךְ
2 מִדִּחְזוֹן הַשְּׁוֹלְמִית מִחֻלַּת הַמַּחְזִים : מִדִּחְזוֹן
3 פְּעַמְךָ בְּנִעֲלִים בֶּת־נָדִיב חֲמוּקִי יִרְכָּךְ כְּמוֹ
4 חֲלָאִים מַעֲשֶׂה יְדִי אֲמֵן : שִׁרְךָ אֵין הַפֶּחֶר
5 אֶל־יִחְסֹר הַמֶּן גַּם־כֵּן עֲרַמַת חָפִים סִנְיָה
6 בְּשׁוֹשְׁכִים : שֶׁנִּי שִׁנְךָ כְּשֶׁנִּי עֲשִׂים תִּאֲמִי
7 צִבְיָה : צִבְיָה כְּמֹגֵל הַשֶּׁן עֵינֶיךָ בְּרִכּוֹת
8 בְּחִשְׁבּוֹן עַל־שִׁיעַר בֶּת־רַבִּים אַפְּךָ מִמְּגִלִּל הַלְבָּנוֹן
9 צוּפָה פָנֵי דְמָשֶׁק : רֹאשְׁךָ עֲלֶיךָ בְּפִרְמֵל וְזִלְתָּ
10 רֹאשְׁךָ פֶּאֶרְמָן מִלֶּךָ אֲסוֹר בְּרַחֲמִים : מִדִּבְשִׁית

LIBER JESAIÆ.

CAP. I. א

- 1 הוֹלֵךְ וְשֹׁמֵר בְּרִאמוֹן אֲשֶׁר הָיָה עַל-יְהוּדָה וּרְשָׁלָם בַּיּוֹם עֲזָרוּ יוֹתָם אֵתוּ וְהִזְקִימוּ מִלֵּב 2 יְהוּדָה : שְׁמֵשׁ שָׁמַיִם וְהֶאֱוִי אֶרֶץ כִּי יְהוָה דָּבַר בְּנִים גִּבְלָתִי וְרוֹמְמִיתִי וְהֵם פָּשְׁעוּ כִּי : 3 יָדַע שׁוֹר לִנְהוֹי וְחִמּוֹר אֲבִים בְּעֵלְיוֹ יִשְׂרָאֵל לֹא יָדַע עַמִּי לֹא הִתְבִּינִן : הוּא יֹאמַר חֲטֵא עִם כְּבֹד עוֹן זָרַע מַרְעִים בְּנִים מִשְׁחִיתִים עֲנֹנִי אֶת-יְהוָה 5 נִאֲצַנִּי אֶת-קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל מִדֹּר אֲחֹר : עַל-מָה תִּפְּי עוֹד תִּסְמְפוּ סִיחָ בְּלִרְאשׁ לְחָלִי וְכִלְכַּב 6 דָּמִי : מִפְּחָד־גֹּל וְעִיר־רֹאשׁ אֵין-כִּי מִחֵם פָּעַע וְחִבּוּיָהּ וּמִפָּה טְרִיחָ לֹא-זָוָה וְלֹא חֲפָשׁוּ וְלֹא 7 רִכְכָה בְּשִׁמּוֹן : אֵין-כֵּם שְׁמִמָּה עֲרִיכָם שְׂרָפוֹת אֵשׁ אֲדַמְתֶּם לְגִנְדְּכֶם זָרִים אֲחֵלִים אֲחִיהֶם 8 וְשִׁמְמָה כְּמִזְפַּחַת זָרִים : וְנִוְתָהּ בַת-צִיּוֹן כְּסִפָּה בְּכֶרֶם כְּמִלּוּנָה כְּמִקְשָׁה כְּעִיר נְצִירָה 9 לֹא-לִי יְהוָה צְבָאוֹת הֹחֵלֵךְ לִנִּי שְׂרִיר כְּמַעַט כְּסֶלֶם הָיִינוּ לְעִמְמָה דְּמִינוּ : שְׁמֵשׁ וּבְרִירָהּ 10 קִצִּינוּ סֶלֶם הֶאֱוִינוּ תוֹרַת אֱלֹהֵינוּ עִם עֲמִירָה : 11 לְמָה לִּי רִבְזִיכֶם יֹאמַר יְהוָה שְׁבַעֲתִי עֲלוֹת אֵלִים וְחֵלֶב מְרִיאִים וְדָם פְּרִים וּבְבָשִׁים וְשִׁחֻדִּים 12 לֹא חֲפָצְתִי : כִּי תִבְאִי לְרָאוֹת פָּנַי מִיִּבְקֵשׁ 13 נָתַת מִדְּכֶם רִמָּס תִּצְרֶי : לֹא תִסְמְפוּ הִבִּיא מִיִּחַת-שָׁוֶא קִדְּוֹת תוֹעֵבָה הִיא לִי חֹדֶשׁ וְשִׁבְעַת 14 קָרָא מִקְרָא לֹא-אוֹכֵל אֲנִי וְעֲצָהּ : חֲדָשִׁים וּמִשְׁעִים שֹׁנָא נִשְׁפִּי הָיוּ עָלַי לְטָרֹחַ נִלְאִיתִי 15 נִשְׂאָ : וּבִפְרִשְׁכֶּם בִּפְלִים אֵלִים עֵלַי מִפֶּלֶם בֶּם כִּי-תִרְצֶי תִּסְלָה אֲנִי שְׁמַע יְדִים דְּמִים מִלֵּא : 16 רִחַצוּ הַפִּי הִסְרִו רַע מִעֲלֵיכֶם מִגִּדַּר עֵינַי חֲדָלִי 17 חֲדָע : לִפְנֵי הַטֵּב דְּרִשׁוּ מִשְׁפָּט אֲשֶׁרִי חֲמִיצִי 18 שְׁפִטִי יוֹחֵם רִיבֹו אֲלִמָּה : לִכְרֵא

CAP. II. ב

- 1 חֲדָל אֲשֶׁר הָיָה וְשֹׁמֵר בְּרִאמוֹן עַל-יְהוּדָה וּרְשָׁלָם : וְהִיא ' בְּאֶחָדִים הַיָּמִים כִּלְכַּב יְהוָה בֵּית-יְהוָה פְּרָאשׁ חֲדָלִים וְנִשְׂא מִנְבָּעוֹת וְנִהְרִי אֲלֵיו פְּלִי-חֲזִים : וְהִלְלוּ עַמִּים רַבִּים וְאֲמָרוּ 3 לִכְנִי וְנַעֲלָה אֶל-דֶּרֶךְ-יְהוָה אֶל-בֵּית אֱלֹהֵי יַעֲקֹב וְיִוְרָע מִדְּרָכָיו וְנִלְכָה בְּאֶחָדִים כִּי מִצִּיּוֹן תִּצְאָ חֹרֶה וְדֶבַר-יְהוָה מִיִּרְשָׁלָם : וְשָׁפַט בֵּין הַגּוֹיִם 4 וְהוֹכִיחַ לַעֲמִים רַבִּים וְכִתְּרוּ חֲבֻרָתָם לְאֵלִים וְחִיּוּתוֹתֵהֶם לְמִזְמוֹת לֹא-יִשָּׂא גֹי אֶל-גֹּי חֲדָב

The Book of the Prophet ISAIAH.

CHAP. I.

THE vision^b of Isaiah the son of Amoz, which he saw concerning Judah and Jerusalem, in the days^c of Uzziah, Jotham, Ahaz, and Hezekiah, kings of Judah.

2 Hear,^e O heavens; and give ear, O earth; for the LORD hath spoken: I have nourished and brought up children,^f and they have rebelled against me:

3 The ox^h knoweth his owner, and the ass his master's crib: but Israel doth not know, my people doth not consider.

4 Ah, sinful nation, a people β laden with iniquity,^k a seed of evil-doers, children that are corrupters! they have forsaken the LORD, they have provoked the Holy One of Israel unto anger, they are gone away backward.

5 Why^l should ye be stricken any more? ye will δ revolt more and more. The whole head is sick, and the whole heart faint.

6 From the sole of the foot even unto the head *there is no soundness in it; but wounds, and bruises, and putrifying sores:* they have not been closed, neither bound up, neither mollified with ointment.

7 Your country is desolate,^o your cities are burned with fire: your land, strangers devour it in your presence, and it is desolate, as θ overthrown by strangers.

8 And the daughter of Zion is left as^q a cottage in a vineyard, as a lodge in a garden of cucumbers, as a besieged city.

9 Except^r the LORD of hosts had left unto us a very small remnant, we should have been as Sodom,^u and we should have been like unto Gomorrah.

10 Hear the word of the LORD, ye rulers of Sodom; give ear unto the law of our God, ye people of Gomorrah:

11 To what purpose^v is the multitude of your sacrifices unto me? saith the LORD: I am full of the burnt-offerings of rams, and the fat of fed beasts; and I delight not in the blood of bullocks, or of lambs, or of μ he-goats.

12 When ye come to ν appear before me, who hath required this at your hand to tread my courts?

13 Bring no more vain oblations:^x incense is an abomination unto me; the new moons and sabbaths, the calling of assemblies, I cannot away with: it is ρ iniquity, even the solemn meeting.

14 Your new moons and your appointed feasts my soul hateth: they are a trouble unto me; I am weary to bear them.

15 And when^a ye spread forth your hands, I will hide mine eyes from you; yea, when ye σ make many prayers, I will not hear: your hands are full of τ blood.

16 Wash^c you, make you clean; put away the evil of your doings from before mine eyes; cease^d to do evil;

17 Learn to do well; seek judgment, χ relieve the oppressed; judge the fatherless; plead for the widow.

18 Come now, and let us reason to-

B. C. 760.

a ch. 43. 26.

b Nu. 12. 6.

c 2 Ch. xxvi.

xxxii.

d Ps. 51. 7.

e De. 32. 1.

f Je. 2. 12.

g Mi. 6. 1, 2.

h ch. 63. 16.

i Le. 26. 33.

j Je. 8. 7.

k Je. 2. 20, 21.

β of heaviness.

l Mat. 11. 28.

γ alienated,

or, separated,

Ps. 58. 3.

m Je. 2. 30.

δ increase

revolt.

n De. 28. 63.

o Eze. 5. 13.

p Mal. 3. 3.

q according to pure-

ness.

r or, oil.

s De. 28. 51.

θ the over-

throw of.

κ or, they

that return

of her.

p 1 Co. 1. 30.

q La. 2. 6.

λ breaking.

r Ps. 125. 5.

s Lu. 12. 45, 46.

t La. 3. 22.

u Ro. 9. 29.

v Zep. 1. 6.

w Ge. 19. 24.

x Ps. 50. 8, &c.

y Am. 5. 21, 22.

μ great he-

goats.

ν be seen.

w Mi. 4. 1, &c.

x Lu. 11. 42.

y or, pre-

pared.

ρ or, grief.

y Ps. 2. 8.

z Je. 31. 6.

50. 5.

Zec. 8. 21, 23.

a Mi. 3. 4.

σ multiply

prayer.

b Lu. 24. 47.

τ bloods.

c Je. 4. 14.

d 1 Pe. 3. 11.

e Ps. 46. 9.

Ho. 2. 18.

ϕ or, scythes.

χ or, righten.

gether,^a saith the LORD: Though your sins be as scarlet, they shall be as white as snow; ^d though they be red like crimson, they shall be as wool.

19 If ye be willing and obedient, ye shall eat the good of the land:

20 But if ye refuse and rebel, ye shall be devoured with the sword: for the mouth of the LORD^e hath spoken it.

21 How is the faithful city become an harlot!^f it was full of judgment; righteousness lodged in it; but now murderers.

22 Thy silver is become dross, thy wine mixed with water:

23 Thy princes are rebellious, and companions of thieves: every one loveth gifts, and followeth after rewards: they judge not the fatherless, neither doth the cause of the widow come unto them.

24 Therefore saith the LORD, the LORD of hosts, the mighty One of Israel, Ah, I will ease^m me of mine adversaries, and avenge me of mine enemies:

25 Andⁿ I will turn my hand upon thee, and ζ purely purge away thy dross, and take away all thy tin:

26 And I will restore thy judges as at the first, and thy counsellors as at the beginning: afterward thou shalt be called, The city of righteousness, The faithful city.

27 Zion shall be redeemed with judgment, and her κ converts with^p righteousness.

28 And the λ destruction of the transgressors and of the sinners *shall be^r together, and they that forsake^t the LORD shall be consumed.*

29 For they shall be ashamed of the oaks which ye have desired, and ye shall be confounded for the gardens that ye have chosen.

30 For ye shall be as an oak whose leaf fadeth, and as a garden that hath no water.

31 And the strong shall be as tow, and the maker of it as a spark, and they shall both burn together, and none shall quench them.

CHAP. II.

THE word that Isaiah the son of Amoz saw concerning Judah and Jerusalem.

2 And^w it shall come to pass in the last days, that the mountain of the LORD's house shall be π established in the top of the mountains, and shall be exalted above the hills; and all^y nations shall flow unto it.

3 And many people shall go and say, Come^z ye, and let us go up to the mountain of the LORD, to the house of the God of Jacob: and he will teach us of his ways, and we will walk in his paths: for out of Zion^b shall go forth the law, and the word of the LORD from Jerusalem.

4 And he shall judge among the nations, and shall rebuke many people; and they^c shall beat their swords into plowshares, and their spears into ϕ pruning-hooks: nation shall not lift up sword against nation, neither shall they learn war any more.

5 O house of Jacob, come ye, and let us walk^a in the light of the LORD.

6 Therefore thou hast forsaken thy people, the house of Jacob, because they be replenished β from the east, and are soothsayers^b like the Philistines, and they δ please themselves in the children of strangers.^c

7 Their^d land also is full of silver and gold, neither is there any end of their treasures; their land is also full of horses, neither is there any end of their chariots:

8 Their land also is full of idols;^e they worship the work of their own hands, that which their own fingers have made:

9 And the mean man boweth down, and the great man humbleth himself: therefore forgive them not.

10 Enter^f into the rock, and hide thee in the dust, for fear of the LORD, and for the glory of his majesty.

11 The lofty looks^g of man shall be humbled, and the haughtiness of men shall be bowed down; and the LORD alone shall be exalted in that day.^h

12 For the day of the LORD of hosts shall be upon every one that is proud and lofty, and upon every one that is lifted up, and he shall be brought low;

13 And upon all the cedarsⁱ of Lebanon, that are high and lifted up, and upon all the oaks of Bashan,

14 And upon all the high mountains, and upon all the hills that are lifted up,

15 And upon every high tower, and upon every fenced wall,

16 And upon all the ships of Tarshish, and upon all μ pleasant pictures.

17 And^j the loftiness of man shall be bowed down, and the haughtiness of men shall be made low: and the LORD alone shall be exalted in that day.

18 And the idols ρ he shall utterly abolish.

19 And they shall go into the holes of the rocks, and into the caves of the σ earth, for fear of the LORD, and for the glory of his majesty, when he ariseth to shake terribly^k the earth.

20 In that day a man shall cast ϕ his idols of silver, and his idols of gold, which they made ψ each one for himself to worship, to the moles, and to the bats;

21 To go into the clefts of the rocks, and into the tops of the ragged rocks, for fear of the LORD, and for the glory of his majesty, when he ariseth to shake terribly^l the earth.

22 Cease^m ye from man, whose breath is in his nostrils; for wherein is he to be accounted of?

CHAP. III.

FOR, behold, the LORD, the LORD of hosts, doth take awayⁿ from Jerusalem, and from Judah, the stay and the staff,^o the whole stay of bread, and the whole stay of water,

2 The mighty^p man, and the man of war, the judge, and the prophet, and the prudent, and the ancient,

3 The captain of fifty, and the honourable man, and the counsellor, and the cunning artificer, and the θ eloquent orator.

4 And I will give children^q to be their princes, and babes shall rule over them.

5 And the people shall be oppressed, every one by another, and every one by his neighbour: the child shall behave

B. C. 760.

a Ep. 5. 8.

β or, more than.

b De. 18. 14. γ lift up the hand,

c Ge. 14. 22.

δ or, abound with.

e binder-up.

c Ne. 13. 23.

d De. 17. 17.

e Mi. 3. 12.

f La. 5. 16, 17.

g 1 Co. 10. 22.

h Je. 2. 28.

i Je. 3. 3.

k Ec. 8. 12, 13.

l ver. 19, 21.

m Re. 6. 15, 16.

n ver. 17.

o ch. 5. 16.

p Ps. 18. 27.

q done to,

r Zep. 3. 11, 16.

s Zec. 9. 16.

t or, call thee blessed.

u swallow up.

v Mi. 6. 2.

w Eze. 31. 3.

x Zec. 11. 1, 2.

y or, burnt.

z Mat. 21. 33.

a ch. 58. 4.

b pictures of desire.

c ver. 11.

d deceiving

e with their eyes.

f or, tripping

g nicely.

h or, shall

i utterly pass away.

j dust.

k make

l naked.

m Hag. 2. 6, 21.

n He. 12. 26, 27.

o the idols of his silver.

p or, net-

q works.

r or, for him.

s or, sweet

t balls.

u spangled

v ornaments.

w houses of the soul.

x Ps. 146. 3, 4.

y Je. 17. 5.

z ch. 36. 12.

a Je. 38. 9.

b Le. 26. 26.

c Mi. 1. 16.

d 2 Ki. 24. 14.

e a man

f eminent

g in countenance.

h might.

i La. 1. 4.

j or, skillful

k of speech.

l cleansed,

m or, emptied,

n 2 Ki. 21. 13.

o Ec. 10. 16.

p La. 2. 10.

himself proudly against the ancient, and the base against the honourable.

6 When a man shall take hold of his brother, of the house of his father, saying, Thou hast clothing, be thou our ruler, and let this ruin be under thy hand:

7 In that day shall he γ swear, saying, I will not be an ζ healer; for in my house is neither bread nor clothing: make me not a ruler of the people.

8 For Jerusalem is ruined,^a and Judah is fallen; because^f their tongue and their doings are against the LORD, to provoke the eyes^g of his glory.

9 The shew of their countenanceⁱ doth witness against them, and they declare their sin as Sodom, they hide it not. Woe unto their soul! for they have rewarded evil unto themselves.

10 Say ye to the righteous, that^t it shall be well with him: for they shall eat the fruit of their doings.

11 Woe unto the wicked! it shall be ill with him: for the reward of his hands shall be η given him.

12 As for my people, children are their oppressors, and women rule over them. O my people, they which θ lead thee cause thee to err, and κ destroy the way of thy paths.

13 The LORD standeth up to plead,^o and standeth to judge the people.

14 The LORD will enter into judgment with the ancients of his people, and the princes thereof: for ye have λ eaten up the vineyard;^q the spoil of the poor is in your houses.

15 What mean ye that ye beat^r my people to pieces, and grind the faces of the poor? saith the LORD GOD of hosts.

16 Moreover the LORD saith, Because the daughters of Zion are haughty, and walk with stretched-forth necks, and wanton eyes, walking and π mincing as they go, and making a tinkling with their feet:

17 Therefore the LORD will smite with a scab the crown of the head of the daughters of Zion, and the LORD will ρ discover their secret parts.

18 In that day the LORD will take away the bravery of their tinkling ornaments about their feet, and their χ cauls, and their round tires like the moon,

19 The β chains, and the bracelets, and the γ mufflers,

20 The bonnets, and the ornaments of the legs, and the head-bands, and the δ tablets, and the ear-rings,

21 The rings, and nose-jewels,

22 The changeable suits of apparel, and the mantles, and the wimples, and the cringing-pins,

23 The glasses, and the fine linen, and the hoods, and the vails.

24 And it shall come to pass, that instead of sweet smell, there shall be stink; and instead of a girdle, a rent; and instead of well-set hair, baldness;^x and instead of a stomacher, a girding of sack-cloth; and burning instead of beauty.

25 Thy men shall fall by the sword, and thy η mighty in the war.

26 And her^z gates shall lament and mourn: and she, being κ desolate, shall sit upon^b the ground.

CHAP. IV.

AND in that day seven women shall take hold of one man, saying, We will eat our own bread, and wear our own

וְלֹא־יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה׃ בֵּית יַעֲקֹב
 לֵבֵנו וְנִלְכְּהָ בְּאוֹר יְהוָה׃ כִּי נִשְׁתַּהֲדָה עִמָּךְ
 בֵּית יַעֲקֹב כִּי מָלְאֵנוּ מִקְדָּשׁ וְעִנְיָנִים בְּשִׁלְשָׁתָם
 וְגִבְלֹתֵינוּ נִכְרִים וְשִׁפְקֵנוּ׃ וְתִמְלֹא אֶרֶצוֹ כֶּסֶף
 וְהִדְבֹּב וְאֵין קֶדֶשׁ לְאַצְרוֹתָיו וְתִמְלֹא אֶרֶצוֹ סוֹסִים
 וְאֵין קֶדֶשׁ לְמִוְכָבְתָּיו׃ וְתִמְלֹא אֶרֶצוֹ אִילָלִים
 לְמַעֲשֵׂה יָדוֹ וְשִׁתְּחוּ לְאַשֶׁר עָשָׂה אֲצַנְעָתוֹ׃
 וַיֵּשֶׁב אֲדָם וַיִּשְׁפֹּל אִישׁ וְאִל־הֵשָׂא לָהֶם׃
 בּוֹא בַצִּיֹּר וְהִשְׁמַן בַּעֲפָר מִשְׁנֵי פֶהֶד יְהוָה וּמִחֲדָר
 פֶּאֱזוֹ׃ עֵינֵי בְנֵהוּת אֲדָם שִׁפֹּל וְשֵׁחַ רוּם אֲנָשִׁים
 וְנִשְׁכָּב יְהוָה לְבָדוּ בְּיוֹם הַהוּא׃ כִּי
 יוֹם לַיהוָה צָבָאוֹת עַל פְּלִיאָה וְרוּם וְעַל פֶּלֶא
 נִשְׂאָה וְשִׁפֹּל׃ וְעַל פְּלִיאָתוֹ הַלְבֹּטֹן הָרָמִים
 וְהַשְּׂאִים וְעַל פְּלִיאָתוֹ הַבָּשָׂן׃ וְעַל פְּלִיאָתוֹ
 הָרָמִים וְעַל פְּלִיאָתוֹ הַנְּשָׂאוֹת׃ וְעַל פֶּלֶא
 מִגְדַּל גִּבָּה וְעַל פְּלִיאָתוֹ בַּעֲזָרָה׃ וְעַל פֶּלֶא
 אֲנִיּוֹת תְּרָשִׁישׁ וְעַל פְּלִיאָתוֹ הַחֲמֹמָה׃ וְשֵׁחַ
 גִּבְרֹת הָאָדָם וְשִׁפֹּל רוּם אֲנָשִׁים וְנִשְׁכָּב יְהוָה
 לְבָדוּ בְּיוֹם הַהוּא׃ וְהַאֲלִים כָּלֵל יִחְלָף׃
 וְבָאֹה בַּמַּעֲרֹת צִלִּים וּבַמְּחֹלוֹת עָפָר מִשְׁנֵי פֶהֶד
 יְהוָה וּמִחֲדָר פֶּאֱזוֹ בְּקוֹמוֹ לַעֲרֹץ הָאָרֶץ׃
 בְּיוֹם הַהוּא יִשְׁלַךְ הָאָדָם אֶת אֱלֹלֵי כֶסֶפוֹ וְאֶת
 אֱלֹלֵי זָהָב וְאֶשֶׁר עָשְׂרוּ לְהִשְׁתַּחֲוֹת לַחֲפֹר פְּרוֹת
 וְלִעֲשֹׂלִים׃ לְבֹאֹה בְּנִקְרוֹת הַצִּירִים וּבִסְעֵפֵי
 הַסְּלֵעִים מִשְׁנֵי פֶהֶד יְהוָה וּמִחֲדָר פֶּאֱזוֹ בְּקוֹמוֹ
 לַעֲרֹץ הָאָרֶץ׃ חֲדָלֵנוּ לָכֵן מִן־הָאָדָם אֲשֶׁר
 נִשְׁמָה בְּאָפוֹ כִּי־בִמָּה נִחְשָׁב הוּא׃

CAP. III. ג

כִּי הִנֵּה הָאָרֶץ יְהוָה צָבָאוֹת מִסִּיר מִירוּשָׁלַם
 וּמִיהוּדָה מִשְׁעָן וּמִשְׁעִנָּה כָּל מִשְׁעָן לָהֶם וְכָל
 מִשְׁעָן־מָיִם׃ גִּבּוֹר וְאִישׁ מִלְחָמָה שׁוֹפֵט וְגִבּוֹר
 וְקָסֵם וְתָקֵן׃ שׂוֹר־מִשְׁאִים וְנִשְׂאֹה פָנִים וְיוֹעֵץ
 וְחָכֵם וְרָשִׁים וְגִבּוֹן לִחַשׁ׃ וְנִחְתִּי נְעָרִים
 שׂוֹרֵיהֶם וְתַעֲזוּלִים וּמִשְׁלֹכְכִים׃ וְנִגַּשׁ הָעָם
 אִישׁ בְּאִישׁ וְאִישׁ בַּרְעֵדוֹ יִרְדּוּ וְהַפֶּלֶא בִּזְקָן

CAP. IV. ד

וְהַחֲזִיקוּ שְׁבַע נָשִׁים בְּאִישׁ אֶחָד בְּיוֹם הַהוּא
 לֵאמֹר לְחִמְנוּ נֹאכֵל וְשִׁמְלַחְנוּ נִלְבַּשׁ רֶק יִקְרָא

- 2 שִׁמְךָ עָלֵינוּ אֶתָּה חֲרַפְתָּנוּ : בָּיִת הָיָה
יְהוָה צִמְחָה יְהוָה לְצִיָּה וּלְכָבוֹד וּפָרַח הָאָרֶץ לְגִזְיוֹן
3 וּלְחַפְזָאֲתָהּ לְסִלְשִׁית יִשְׂרָאֵל : יְהוָה הַנִּשְׁאָר
בְּצִיּוֹן וְהַזֹּחֵר בִּירוּשָׁלַם קָדוֹשׁ יֵאמָר לוֹ כֹּל
4 הַתְּחַבֵּב לְחַיִּים בִּירוּשָׁלַם : אֲנִי רִדֵּן אֶדְרִי אֶת
צִאֲתָהּ בְּנוֹת צִיּוֹן וְאֶת־דָּמִי יִרְשָׁלַם יִרְחַח מִקִּרְבָּהּ
5 בְּרוּחַ מִשְׁפָּט וּבְרוּחַ זֵעַר : וּבְרָא יְהוָה עַל־
כָּל־מִלְכוֹן הַר־צִיּוֹן וְעַל־מִקְרָאָהּ עֲנָן יוֹמָם וְעֲנָן
וְלַיְלָה אֵשׁ לְהִבָּה לְיָלֵה כִּי עַל־כָּל־כְּבוֹד חָפָה :
6 וְסָתָה הַהוּא לְעַלְיוֹמָם מִזֹּרֵב וּלְמִדָּסָהּ וּלְמַסְתִּיר
מִזֶּרֶם וּמִמְּמִיד :

CAP. V. ה

- 1 אֲשֶׁרָה נָא לְיִדִי שִׁירַת הוֹדִי לְכִרְמִי בָרֶם הָיָה
2 לְיִדִי בָקָרִן בְּדִשְׁמוֹן : וַיַּעֲקֶרֶה וַיִּסְקָלֶהוּ
וַיַּשְׁלִיכוּ שָׂרֵף וַיִּבֶן מִגֵּד בְּחוּלֹו וַיִּסְקֶב חֲצֵב
3 וַיִּקְוֵה לַעֲשׂוֹת עֲנָבִים וַיַּעַשׂ בָּאֲשִׁים : וַעֲתָה
יֹשֵׁב בִּירוּשָׁלַם וְאִישׁ יְהוּדָה שִׁפְמוּ־לָא בֵּינִי וּבֵין
4 כִּרְמִי : מִדֵּה־לַעֲשׂוֹת עוֹלָה לְכִרְמִי וְלֹא עָשִׂיתִי בּוֹ
מִדֹּעַ חֲנֻחִי לַעֲשׂוֹת עֲנָבִים וַיַּעַשׂ בָּאֲשִׁים :
5 וַעֲתָה אֹדִיעֶה־נָּא אֶתְכֶם אֶת־אֲשֵׁר־אֲנִי עֹשֶׂה
לְכִרְמִי הַסֵּר מִשׁוֹפְתֹו יְהוָה לִבְעַר פֶּרֶץ בָּדָרוֹ
6 יְהוָה לְמִרְמָס : וְאֲשִׁיתִּהוּ בָחָה לֹא יִמָּר וְלֹא
יִיטָר וְעַתָּה שְׂמִיר וְשִׁית וְעַל הַעֲבִים אֲצִיָּה
7 מִהַמְטִיר עָלָיו מִזֶּר : כִּי כֶרֶם יְהוָה צִנְאוֹלוֹ
בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאִישׁ יְהוּדָה נִמְשַׁע שִׁעֲשִׁיעֵיו וַיִּקְוֵה
לְמִשְׁפָּט וְהִנֵּה מִשְׁפָּח לְצַדִּיקָה וְהִנֵּה צַעֲקָה :
8 הוּא מַנְעִי בֵּית בְּנֵי־שָׂדֶה בְּשָׂדֶה
וּמִרְבֵּי עַד אֶפֶס מְקוֹם וְהוֹשִׁיבָתֶם לְבִדְכֶם בְּקִרְבִּי
9 הָאָרֶץ : בְּאֲזֵן יְהוָה צִנְאוֹת אִם־לֹא בָתִּים
רַבִּים לְשִׁמְחָה הֵיוּ גְדִילִים וְסוֹבִים מֵאֵן יֹשֵׁב :
10 כִּי עֲשִׂיתָ צִמְדֵי־כֶרֶם וַעֲשִׂיתָ בַּת אַחַת וּזְרַע חֲמֹר
11 יַעֲשֶׂה אִפְסָה : הוּא מִשְׁפִּימִי בְּקִרְבִּי שֶׁכֶר
12 יִרְדֵּפוּ מִתְּחִיל בְּנִשְׁף־לִי יְדִילִים : וְהִנֵּה כְּפֹור
וְגַבֵּל קָף וְדִילֵי לֵיָן מִשְׁפִּיתֶם וְאֵת פֶּעַל יְהוָה לֹא

CAP. VI. ו

בְּשַׁנְת־מוֹת הַמֶּלֶךְ עֲצִיָּה וְאֶרְאָה אֶת־אֲדָרְתִּי יֹשֵׁב :

apparel; only let *β*us be called by thy name, *γ* to take away our reproach.

2 In that day shall the branch^b of the LORD be *ζ*beautiful and glorious, and the fruit of the earth shall be excellent and comely for *η*them that are escaped of Israel.

3 And it shall come to pass, that *he* that is left in Zion, and *he* that remaineth in Jerusalem, shall be called^c holy, even every one that is written *θ*among the living in Jerusalem:

4 When the LORD shall have^d washed away the filth of the daughters of Zion, and shall have purged the blood of Jerusalem from the midst thereof, by the spirit of judgment, and by the spirit of burning.

5 And the LORD will create upon every dwelling-place of mount Zion, and upon her assemblies, a cloud and smoke by day, and the shining of a flaming fire^e by night: for *λ*upon all the glory shall be a *μ*defence.

6 And there shall be a tabernacle for a shadow in the day-time from the heat, and for a place of refuge,^f and for a covert from storm and from rain.

CHAP. V.

NOW will I sing to my well-beloved a song of my beloved touching his vineyard. My well-beloved hath a^g vineyard in *π*a very fruitful hill:

2 And *he* *ρ*fenced it, and gathered out the stones thereof, and planted it with the choicest vine,^h and built a tower in the midst of it, and also *τ*made a winepress therein; and he looked that it should bring forth grapes, and it brought forth wild grapes.

3 And now, O inhabitants of Jerusalem, and men of Judah, judge, I pray you, betwixt me and my vineyard.

4 What could have been done more to my vineyard, that I have not done in it? wherefore, when I looked that it should bring forth grapes, brought it forth wild grapes?

5 And now, go to; I will tell you what I will do to my vineyard: I will take away theⁱ hedge thereof, and it shall be eaten up: and break down the wall thereof, and it shall be *χ*trod down:

6 And I will lay it waste: it shall not be pruned nor digged: but there shall come up briers and thorns: I will also command the clouds that they rain no rain upon it.

7 For the vineyard of the LORD of hosts is the house of Israel, and the men of Judah his *β*pleasant plant: and he looked for judgment, but behold *γ*oppression; for righteousness, but behold a cry.

8 Woe unto them that join^j P house to house, that lay field to field, till there be no place, that *δ*they may be placed alone in the midst of the earth!

9 *ζ*In mine ears, said the LORD of hosts, *η*Of a truth, many houses shall be desolate, even great and fair, without inhabitant.

10 Yea,^κ ten acres of vineyard shall yield one bath, and the seed of an homer shall yield an ephah.

11 Woe unto them that rise up early in the morning, that they may follow strong drink; that continue until night, till wine *θ*inflame them!

12 And^ρ the harp and the viol, the tabret and pipe, and wine, are in their feasts: but they regard not the work of the LORD, neither consider the operation of his hands.

B. C. 760.

β thy name be called upon us.

γ or, take thou away.

a Ho. 4. 6.

Lu. 19. 44.

b Je. 23. 5, 6. Zec. 6. 12, 13.

δ glory are men of fame.

ζ beauty and glory.

η the escaping of Israel.

c ch. 60. 21.

He. 12. 14.

θ or, to life.

Re. 21. 27.

d Zec. 13. 1.

κ the God the holy, or, the holy God.

e Zec. 2. 5.

λ or, above.

μ covering.

f 2 Pe. 3. 3, 4.

g ch. 25. 4.

v say concerning evil, it is good.

h Lu. 20. 9, & c.

π the horn of the son of oil.

ρ or, made a wall about it.

i Pr. 26. 12.

α before their face.

j Je. 2. 21.

τ hewed.

φ tongue of fire.

k Mat. 3. 12.

l Ps. 80. 12, 13.

x for a treading.

m Hab. 3. 6.

ψ or, as dung.

n Le. 26. 14, & c.

β plant of his pleasures.

γ a scab.

ο Joel 2. 3. 11.

p Mi. 2. 2.

α ye.

ζ or, this is in mine ears.

η if not.

q Hag. 1. 9. 11.

θ or, pursue them.

ρ Am. 6. 5, 6.

σ or, distress.

λ or, when it is light, it shall be dark in the destructions thereof.

τ Ps. 28. 5.

υ 2 Ki. 15. 7.

13 Therefore my people are gone into captivity, because^a they have no knowledge; and their *δ*honourable men are famished, and their multitude dried up with thirst.

14 Therefore hell hath enlarged herself, and opened her mouth without measure: and their glory, and their multitude, and their pomp, and he that rejoiceth, shall descend into it.

15 And the mean man shall be brought down, and the mighty man shall be humbled, and the eyes of the lofty shall be humbled:

16 But the LORD of hosts shall be exalted in judgment, and *κ* God, that is holy, shall be sanctified in righteousness.

17 Then shall the lambs feed after their manner, and the waste places of the fat ones shall strangers eat.

18 Woe unto them that draw iniquity with cords of vanity, and sin as it were with a cart-ropes:

19 That say, Let^ς him make speed, and hasten his work, that we may see it: and let the counsel of the Holy One of Israel draw nigh and come, that we may know it!

20 Woe unto them that *ν*call evil good, and good evil; that put darkness for light, and light for darkness; that put bitter for sweet, and sweet for bitter!

21 Woe unto them that are wise in their own^ς eyes, and prudent *σ*in their own sight!

22 Woe unto them that are mighty to drink wine, and men of strength to mingle strong drink:

23 Which justify the wicked for reward, and take away the righteousness of the righteous from him!

24 Therefore as the *φ*fire devoureth the stubble, and the flame consumeth^κ the chaff, so their root shall be as rottenness, and their blossom shall go up as dust. Because they have cast away the law of the LORD of hosts, and despised the word of the Holy One of Israel:

25 Therefore is the anger of the LORD kindled against his people, and he hath stretched forth his hand against them, and hath smitten them: and the hills did^τ tremble, and their carcasses were torn *ψ*in the midst of the streets. For *α*ll this his anger is not turned away, but his hand is stretched out still.

26 And he will lift up an ensign to the nations from far, and will hiss unto them from the end of the earth: and, behold, they shall come with speed swiftly:

27 None^ο shall be weary nor stumble among them; none shall slumber nor sleep; neither shall the girdle of their loins be loosed, nor the latchet of their shoes be broken:

28 Whose arrows are sharp, and all their bows bent, their horses' hoofs shall be counted like flint, and their wheels like a whirlwind:

29 Their roaring shall be like a lion, they shall roar like young lions, yea, they shall roar, and lay hold of the prey, & shall carry it away safe, and none shall deliver it.

30 And in that day they shall roar against them like the roaring of the sea; and if one look unto the land, behold darkness and *κ*sorrow, and the light is darkened in the heavens thereof.

CHAP. VI.

IN the year^ς that king Uzziah died, I

saw^a also the Lord sitting upon a throne, high and lifted up, and β his train filled the temple.

2 Above it stood the seraphims: each one had six wings; with twain he covered his face, and with twain^b he covered his feet, and with twain he did fly.

3 And δ one cried unto another, and said, Holy, holy, holy is the LORD of hosts; ζ the whole earth is full of his glory.

4 And the posts of the η door moved at the voice of him that cried, and the house was filled with smoke.

5 Then said I, Woe is me! for I am λ unclean lips; because^c I am a man of unclean lips, and I dwell in the midst of a people of unclean lips: for mine eyes have seen the King, the LORD of hosts.

6 Then flew one of the seraphims unto me, ν having a live coal in his hand, which he had taken with the tongs from off the^d altar;

7 And he π laid it upon my mouth, and said, Lo, this hath touched thy lips, and thine iniquity is taken away, and thy sin purged.

8 Also I heard the voice of the Lord, saying, Whom shall I send, and who will go for us? Then said I, σ Here am I; send me.

9 And he said, Go, and tell this people, Hear ye τ indeed, but understand not; and see ye ϕ indeed, but perceive not.

10 Make the heart of this people fat, and make their ears heavy, and shut their eyes; lest they see with their eyes, and hear with their ears, and understand with their heart, and convert, and be healed.

11 Then said I, Lord, how long? And he answered, Until the cities be wasted without inhabitant, and the houses without man, and the land be χ utterly desolate, and the LORD have removed^e δ men far away, and there be a great forsaking in the midst of the land.

12 And the LORD have removed^e δ men far away, and there be a great forsaking in the midst of the land.

13 But yet in it shall be a tenth, ψ and it shall return, and shall be eaten: as a teil-tree, and as an oak, whose β substance is in them when they cast their leaves, so the holy seed shall be the substance thereof.

CHAP. VII.

AND^t it came to pass in the days of Ahaz, the son of Jotham, the son of Uzziah king of Judah, that Rezin the king of Syria, and Pekah the son of Remaliah, king of Israel, went up toward Jerusalem to war against it, but could not prevail against it.

2 And it was told the house of David, saying, Syria δ is confederate with Ephraim: and his heart was moved, and the heart of his people, as the trees of the wood are moved with the wind.

3 Then said the LORD unto Isaiah, Go forth now to meet Ahaz, thou and η Shear-jashub thy son, at the end of the conduit of the upper pool, in the θ highway of the fuller's field;

4 And say unto him, Take heed, and be quiet; fear not, κ neither be faint-hearted for the two tails of these smoking firebrands, for the fierce anger of Rezin with Syria, and of the son of Remaliah.

5 Because Syria, Ephraim, and the son of Remaliah, have taken evil counsel against thee, saying,

6 Let us go up against Judah, and λ vex it, and let us make a breach therein for

B. C. 758.

a 1 Ki. 22. 19.

β the skirts thereof.

b Eze. 1. 11.

γ from a.

δ this cried to this.

ζ his glory is the fulness of the whole earth.

η thresholds.

θ or. Do ye not believe?

ι it is because ye are not stable.

κ And the LORD added to speak.

λ cut off.

μ Zep. 3. 1. 7.

ν ch. 38. 7. 22.

ω or, make thy petition deep.

ϕ and in his hand a live coal.

χ Re. 8. 3.

ψ caused it to touch.

ϕ Lu. 13. 35.

θ Mat. 1. 23.

ι or, thou, O Virgin, shalt.

κ Behold me.

λ in hearing, or, without ceasing.

μ in seeing.

ν desolate with desolation.

ω 2 Ki. 25. 21.

ϕ Je. 16. 16.

χ or, when it is returned, and hath been broused.

ψ or, stock, or, stem.

ϕ commendable trees.

χ 2 Ki. 16. 5.

ψ resteth on.

ϕ in the midst of.

χ i. e. the remnant shall return.

ψ ch. 10. 21.

ϕ or, cause-way.

χ let not thy heart be tender.

ψ or, waken.

ϕ in making speed to the spoil, he hasteneth the prey.

χ or, make speed, &c.

us, and set a king in the midst of it, even the son of Tabeal:

7 Thus saith the LORD GOD, It shall not stand, neither shall it come to pass.

8 For the head of Syria is Damascus, and the head of Damascus is Rezin; and within threescore and five years shall Ephraim be broken, γ that it be not a people.

9 And the head of Ephraim is Samaria, and the head of Samaria is Remaliah's son. θ If ye will not believe, surely ye shall not be established.

10 κ Moreover, the LORD spake again unto Ahaz, saying,

11 Ask thee a sign^d of the LORD thy God: μ ask it either in the depth, or in the height above.

12 But Ahaz said, I will not ask, neither I tempt the LORD.

13 And he said, Hear ye now, O house of David; *Is it a small thing for you to weary men, but will ye weary my God also?*

14 Therefore the Lord himself shall give you a sign: Behold, ν a virgin shall conceive, and bear a son, and σ shall call his name Immanuel.

15 Butter and honey shall he eat, that he may know to refuse the evil, and choose the good.

16 For before the child shall know to refuse the evil, and choose the good, the land that thou abhorrest shall be forsaken of both her kings.

17 The LORD shall bring upon thee, and upon thy people, and upon thy father's house, days that have not come, from the day that Ephraim departed from Judah; *even the king of Assyria.*

18 And it shall come to pass in that day, *that the LORD shall hiss for the fly that is in the uttermost part of the rivers of Egypt, and for the bee that is in the land of Assyria:*

19 Andⁱ they shall come, and shall rest all of them in the desolate valleys, and in the holes of the rocks, and upon all thorns, and upon all γ bushes.

20 In the same day shall the Lord shave with a razor that is hired, *namely*, by them beyond the river, by the king of Assyria, the head, and the hair of the feet: and it shall also consume the beard.

21 And it shall come to pass in that day, *that a man shall nourish a young cow and two sheep:*

22 And it shall come to pass, for the abundance of milk *that* they shall give that he shall eat butter: for butter and honey shall every one eat that is left ζ in the land.

23 And it shall come to pass in that day, *that every place shall be, where there were a thousand vines at a thousand silverlings, it shall even be for briers and thorns.*

24 With arrows and with bows shall men come thither; because all the land shall become briers and thorns.

25 And on all hills that shall be digged with the mattock, there shall not come thither the fear of briers and thorns: but it shall be for the sending forth of oxen, and for the treading of lesser cattle.

CHAP. VIII.

MOREOVER the LORD said unto me, Take thee a great roll, and write in it with a man's pen concerning μ Maher-shalal-hash-baz.

2 And I took unto me faithful witnesses

6 נִשְׁלַח בְּיָדָהּ וּבְקִרְבָּהּ וּבְקִרְבָּהּ אֵלַי וּנְמַלֵּךְ
 מֶלֶךְ בְּחֹלָה אֶת בְּרִמְלִיָּה: 7 כֹּה אָמַר
 אֲדֹנָי יְהוִה לֹא תָקוּם וְלֹא תִהְיֶה: 8 כִּי רָאִתְּ אָרֶם
 וּמִשְׁקָה וְרָאִתְּ מִשְׁקֵי רָצִין וּבְעֹדֵי שָׂשִׁים וְחִמְשֵׁי
 שָׂנֵה יָחַת אִפְרַיִם מִצֵּם: 9 וְרָאִתְּ אִפְרַיִם שֹׁמְרוֹן
 וְרָאִתְּ שֹׁמְרוֹן בְּרִמְלִיָּה: 10 אִם לֹא תִאֲמִינוּ כִּי לֹא
 תִאֲמִנוּ: 11 וְיִוֹסֵף יְהוִה בְּכֹר אֶלְעָזָר שְׂאֵלָה
 שְׂאֵל לֵךְ אוֹת מִצֵּם יְהוִה אֱלֹהֶיךָ הַעֲמֵק שְׂאֵלָה
 אוֹ הַנֶּבֶז לְמַעַל: 12 וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי לֹא אֶשְׂאֵל וְלֹא
 אֲנִסָּה אֶת יְהוִה: 13 וַיֹּאמֶר שְׁמֹעֵינָא בֵּית דָּוִד
 הַמִּצֵּט מִכֵּם הַלְלוֹת אֲנָשִׁים כִּי תִלְאוּ בָם אֶת
 אֱלֹהֵי: 14 לָכֵן יִהְיֶה אֲדֹנָי הוּא לָכֵם אוֹת הַנֶּבֶז
 הַעֲלֵמָה הַרְרָה וְלִלְדֹת בֵּן וְקִרְאָת שְׁמוֹ עֲפֻנְנָאֵל:
 15 הַמִּצָּה וּבִשׁ יֵאָכֵל לְדַעְתּוֹ מָאוֹס בָּרַע וּבְחֹדֶר
 בַּחוּב: 16 כִּי בְּסֻרֵּי יַד הַבָּעַר מָאוֹס בָּרַע וּבְחֹדֶר
 בַּחוּב הַעֲזֹב הַדְּמָה אֲשֶׁר־אֲתָה לָךְ מִכֵּם שְׂנֵי
 מַלְכֵיהָ: 17 יָבִיא יְהוִה עֲלֶיךָ וְעַל עַמְּךָ וְעַל בֵּית אָבִיךָ
 יָמִים אֲשֶׁר לֹא יָאוּ לְמִיּוֹם סוּר־אִפְרַיִם מִעַל יְהוֹדָה
 אֶת מֶלֶךְ אֲשׁוּר: 18 וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִשְׂרָאֵל
 יְהוִה לְנֹכַח אֲשֶׁר בָּקָה יֹאמֶר מִצְרַיִם וּלְבִנְיָמִן
 אֲשֶׁר בְּמֶרְצֵי אֲשׁוּר: 19 וּבָאוּ וְנָחֲוּ כָל־ם בְּנִחְלֵי
 הַבְּחֹת וּבְנִחְלֵי הַסְּלָעִים וּבְכָל הַנְּעֻצִּים וּבְכָל
 הַנְּחָלִים: 20 בַּיּוֹם הַהוּא יִגְלַח אֲדֹנָי בַּחֲדָר
 הַשִּׁכְרָה בְּעֵבֶר נָדָר בְּמֶלֶךְ אֲשׁוּר אֶת־הָרָאשׁ
 וְשֵׁשׁ הַרְגָלִים וּבָם אֶת־הַנֶּחֱן חֲסָפָה:
 21 וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יְחִיד־אֵשׁ עֲגֹלָת בָּקָר יִשְׁתַּר:
 22 צֶאֱן: 23 וְהָיָה מֶלֶךְ עֲשׂוֹת חֶלֶב יֵאָכֵל הַמִּצָּה כִּי־
 הַמִּצָּה וּבִשׁ יֵאָכֵל כִּלְהֹנֹת בָּקָר הַחֲרָץ:
 24 וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יְהוִה כֹּל־מָקוֹם אֲשֶׁר יְהוִה
 שָׁם אֵלֶּךָ בְּפֹה בְּאֵלֶיךָ כֶּסֶף לְשִׁמּוֹר וְשִׁית יְהוִה:
 24 בְּחָצִים וּבְקִשּׁוֹת יָבֹא שְׂפָה כִּי־שִׁמּוֹר וְשִׁית יְהוִה:
 25 כִּלְהֹנֹת: 26 וְכָל הַחֲרָים אֲשֶׁר בַּפִּעֹדֶר יַעֲרֹחַ
 לֹא־תִבָּא שְׂפָה יָבֹא שִׁמּוֹר וְשִׁית יְהוִה לְמַשְׁלַח
 שׁוֹר וְלִמְרָס שׁוֹה:

CAP. VIII. ח

1 וַיֹּאמֶר יְהוִה אֵלַי מַה לָּךְ בְּלִיַּן גָּדוֹל וְכָבֵד עָלַי

לִפְסָא רַם וְנִשְׁאָ וְשׁוֹרֵי מִלֵּאִים אֶת־הַחִיָּל:
 2 שְׂרָפִים עֲמֻדִים מִמַּעַל לוֹ שֵׁשׁ כַּנְפִּים שֵׁשׁ כַּנְפִּים
 לְאַחַד בְּשָׂרָיִם יִכְסֶּה פָנָיו וּבְשָׂרָיִם יִכְסֶּה רַגְלָיו
 3 וּבְשָׂרָיִם יַעֲטֹף: 4 וְקָרָא זֶה אֶל־הוּא וְאָמַר קְדוֹשׁ
 קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יְהוִה צְבָאוֹת מִלֵּא כִלְהֹנֹת בָּקָר:
 4 וְיִנְעֻ אֲמוֹת הַסְּפִים מִקוֹל הַקּוֹרָא וְהַבִּית יִמְלֵא
 5 עֲשָׂן: 6 וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי כִּי־נִדְמִיתִי כִּי אֵשׁ שְׂמִיר
 שְׂפָתַיִם אֲנִי וּבְחֹדֶר עִם־שְׂמִיר שְׂפָתַיִם אֲנִי יִשָּׁב
 6 כִּי אֶת־הַמֶּלֶךְ יְהוִה צְבָאוֹת רָאוּ עֵינֵי: 7 וַיַּעַף אֵלַי
 אֶחָד מִן־הַשְּׂרָפִים וּבָיָה רָצָה בְּמִלְחָמוֹם לָקַח
 7 מִעַל הַמּוֹנֵחַ: 8 וַיַּעַף עַל־פִּי וַיֹּאמֶר הִנֵּה נִנְעָה זֶה
 9 עַל־שְׂפָתְךָ וְכֹר עֲזָרְךָ וּבְפִאֲתְךָ הַכֹּפֶר: 10 וְאֶשְׂכַּמְעַ
 אֶת־קוֹל אֲדֹנָי אֲמֹר אֶת־כִּי אֶשְׁלַח וְכִי־לִנְחֵי
 9 וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי שְׂלָחִי: 10 וַיֹּאמֶר לָךְ וְאִמְרַת לָעַם
 הַזֶּה שְׁמַעֵי שְׁמוֹעִי וְאֶל־תִּלְבְּנוּ וְרָאוּ רָאוּ וְאֶל־
 10 תִּדְעִי: 11 כִּי־שָׁמַן לִבְדָּעִים הוּא וְאִנְיוֹ הַכֹּבֵד וְעֵינָיו
 הִשָּׁע פָּרִי־רָאָה בְּעֵינָיו וּבְאִנְיוֹ שְׁמַע וּלְבָבוֹ יִבֵּן
 11 וְשָׁב וְרָפָא לוֹ: 12 וַיֹּאמֶר עַד־כִּי־יִבֵּן אֲדֹנָי וַיֹּאמֶר עַד
 אֲשֶׁר אֶסְשָׂא עֵרִים מֵאֵין יִשָּׁב וּבְהִים מֵאֵין
 12 אֲדִים וְהַאֲרִמָּה תִּשְׂאָה שְׂמִמָּה: 13 וְרִחַק יְהוִה
 אֶת־הָאָדָם וְרַבָּה הַעֲזוּבָה בְּקֶרֶב הָאָרֶץ: 14 וְעוֹד
 14 בָּה עֲשִׂי־הוּא וְשָׁבָה וְהִיחָה לְבָעַר בְּאֵתָהּ וּכְאֵלֶּן
 אֲשֶׁר בְּשִׁלְחַת מִצְבַּת בָּם וְרַע קָדֵשׁ מִצְבַּתָּה:

CAP. VII. ז

1 וַיְהִי בַּיּוֹם הַהוּא בְּרִיּוֹתֶם בְּנֵי־עֲדָיו מֶלֶךְ יְהוִה
 עָלָה רָצִין מֶלֶךְ־אָרֶם וּפָקַח בְּרִמְלִיָּה מֶלֶךְ־
 יִשְׂרָאֵל יְרוּשָׁלַם לְמַלְחָמָה עָלָה וְלֹא יָכַל לְהִלָּחֵם
 2 עָלָה: 3 וַיָּגֵד לְבֵית דָּוִד לֵאמֹר נָחָה אָרֶם עַל־
 אִפְרַיִם וַיִּנְעַע לְבָבוֹ וּלְבַב עַמּוֹ כְּנֻעַ עֲצִי־נֶשֶׁר
 3 מִפְּרִירוֹת: 4 וַיֹּאמֶר יְהוִה אֶל־יְשִׁעְיָהוּ צֹדֵק
 מֶלֶךְ לְקִרְאָת אֲדֹנָי אֲתָהּ וְשִׁמּוֹר יֵשׁוּב בְּנֶה אֶל־קִצְחָה
 הַעֲלֵת הַכְּרִיכָה הַעֲלִינוּהָ אֶל־מִסְלַח שְׂרָה כֹּבֶם:
 4 וְאִמְרַת אֵלַי הַשְׁמִיר וְהַשְׁמֵט אֶל־תִּירָא וּלְבָבָהּ
 אֶל־לֶךְ מִשְׁנֵי וּנְכוֹת הָאִדֹּנִים הַעֲשִׂינִם הַאֲלֵה
 5 בְּהִירְיָאֵף רָצִין וְאָרֶם וּבְרִמְלִיָּה: 6 יֵן כִּרְעִץ
 עָלָה אָרֶם רָעָה אִפְרַיִם וּבְרִמְלִיָּה לֵאמֹר:

מִעוֹף צִוְּיָהּ וְאַפְלָה מִדֶּחַהּ : כִּי לֹא מוֹעֵדָהּ
לְאַשֶׁר מוֹצֵק לָהּ כְּעַת הָרִאשִׁוֹן הִלָּל אֲרֻצָּהּ וְגִלָּהּ
וְאַרְצָהּ בַּפִּתְלֵי וְהִתְחַדָּרָהּ הַכְּבִיד הִרְדָּה הָיָה עֲבַר
הִתְחַדָּרָהּ גִּלְלֵי הַגּוֹיִם :

CAP. IX. ט

הָעַם הַהֲלֹכִים בְּחֹשֶׁךְ רְאוּ אֹר וְגִדּוֹל יִשְׁבִּי
בְּאֲרָץ צִלְמוֹת אֹר נִגְדָה עֲלֵיהֶם : הָרִפְתָּ
רִגְלֵי לֹא הַגְדַּלְתָּ הַשְׁמַמְחָה שְׁמִיחָה לְפָנֶיךָ
בְּשִׁמְחַת בְּקִצֹּר פְּאֶשֶׁר יִגְלוּ בְּחֹלָקָם שָׁלָל :
כִּי אֶתְעַל סִבְלוֹ וְאֵת מִפְּדֵה שְׁכֻמוֹ שִׁבְטֵם
הַגִּישׁ בֹּן הַחַתָּה כִּיֹּם מִדּוֹן : כִּי כִלְסֹאֹן סֶלֶן
בְּרַעַשׁ וּשְׁמִלָּה מִגּוֹלָלָה בְּדָמִים וְהִתְהַלַּח לְשׁוּפָה
מִאֲכֹלֶת אֵשׁ : כִּי יִתְקַדֵּשׁ יַד לִנְיָ בֶן יִתְקַדֵּשׁ וְהִתְהַלַּח
הַמִּשְׁתַּרְה עַל־שְׁכֻמוֹ וְיִקְרָא שְׁמוֹ פֶּלֶא יוֹעֵץ אֶל
נְצוֹר אֲבִירֵי שַׁר־שָׁלוֹם : לְסִרְבָּה הַמִּשְׁתַּרְה
וּלְשָׁלוֹם אֵין־לָךְ עַל־כִּסֵּא דָוִד וְעַל־מִמְכָּתוֹ לְהִכִּין
אֶתְהָ וּלְסִרְבָּה בְּמִשְׁפָּט וּבְצִדִּיקָה מַעֲשֵׂה וְעַד
עוֹלָם קָנַתָּ יְהוָה צְבָאוֹת הַמִּשְׁתַּרְה וְאֵת :

דָּבָר שְׁלֹחַ אֲדֹנֵי בִיזְעָב וּפֶלֶא בִישׁוּאָל : וְהִתְהַלַּח
הָעַם בְּלֹא אֶפְרַיִם וְיוֹשֵׁב שְׁמִרֹן בְּנִימָה וּבְגִלָּה לִבָּב
לֹא־מֹר : לְבָנִים נִפְלֹו וְגִוִּית נִבְנָה שְׁקִמִּים גִּדְעוּ
וְאֲרֻזִּים נִחְלָף : וְיִשְׁבֵּן יְהוָה אֶת־צִרֵי רִצִּין עָלָיו
וְאֶת־אֲבִיו יִסְכֶּסֶךְ : אֲרָם מִקֶּדֶם וּפְלִשְׁתִּים
מִמַּחֲזֹר וְיִאֲכֹלוּ אֶת־יִשְׂרָאֵל בְּכֹל־פֶּה בְּכֹל־זֹאת לֹא־
שָׁב אִפֹּו וְעוֹד יְדוֹ נִשְׁוֶה : וְהָעַם לֹא־שָׁב עַד
הַמִּפְדֶּה וְאֵת יְהוָה צְבָאוֹת לֹא דִרְשׁוּ : וְיִתְחַדָּרָהּ
יְהוָה מִיִּשְׂרָאֵל רֹאשׁ וְנֹגֵן בַּפֶּה וְאֲנֻמִּין יוֹם אֶחָד :
וְקָן וְנִשְׁוֹאֲפִים הוּא הָרֹאשׁ וְנִבְנָה מִדֶּה־שִׁקָּר
הוּא הַזִּנְב : וְיִהְיֶה מִאֲשֶׁר הָעַם־הַזֶּה מִתְעִים
וּמִאֲשֶׁרֵי מִבְּלָעִים : עַל־כֵּן עַל־בְּחֻדָּיו לֹא־
יִשְׁמַח אֲדֹנֵי וְאֶת־יְחֻמִּיו וְאֶת־אֲלֻמִּנּוֹתָיו לֹא
יִחַם כִּי כָּלֹ חֲנָף וּמִרְעַ וּכְלִפָּה דָּבָר נִבְלָה
בְּכֹל־זֹאת לֹא־שָׁב אִפֹּו וְעוֹד יְדוֹ נִשְׁוֶה : כִּי
בַעֲרָה כָּאֵשׁ רִשְׁעָה שְׁמִיר וְשִׁית הַמֶּלֶךְ וְהַצֶּלֶת
בְּסִבְכֵי הָרִשׁ וּתְחַבֵּבֵי נִצִּית עֲשֹׂן :

בַּעֲבֹרֶת יְהוָה צְבָאוֹת נִעְתָם אֲרָץ וְיִהְיֶה הָעַם

בְּחֹרֶט אֲנֹשׁ לְמַחֵר שָׁלָל חֶשֶׁךְ בֶּן יָד וְאַעֲרֶה לִי
עֵדִים נִאֻמִּים אֶת אֲוִירָה הַכֹּהֵן וְאֶת־זִכְרִיהוּ בֶן־
יִבְרָכְיָהוּ : וְאֶתְקַבֵּל אֶל־הַנְּבִיאָה וְתִהְיֶה וְתִהְיֶה בֶן־
וְיִאֲמֹר יְהוָה אֱלֹי קִרְאָה שְׁמוֹ מִחֵר שָׁלָל חֶשֶׁךְ בֶּן :
כִּי בְּסִרְבָּה יִדַּע הַפֶּשֶׁר קִרְאָה אֲבִי וְאִמִּי יִשְׂאֵל אֶת־
חֵיל בְּמִשְׁפָּח וְאֵת שָׁלָל שְׁמִרֹן לְפָנֶי מֶלֶךְ אֲשִׁיז :
וְיִסְכֶּסֶךְ יְהוָה דָּבָר אֶלֶן עוֹד לֹא־מֹר : יַעַן
כִּי מִאֵם הָעַם הָיָה אֵת מִי הַשְׁלִיחַ הַהֲלֹכִים לֹא־
וּמִשְׁוֹשׁ אֶת־רִצִּין וּבְרִסְמָלָהוּ : וְלִכֵּן הִנֵּה אֲדֹנֵי
מַעֲלָה עֲלֵיהֶם אֶתְחַדָּרֵם הַעֲצוּמִים וְהַרְבֵּים
אֶת־מֶלֶךְ אֲשִׁיז וְאֶת־כִּלְכִּיָּדוֹ וְעַל־הַ עַל־כֵּל
אִפְסִימוֹ וְהַלָּךְ עַל־כֵּל יְדוֹתָיו : וְהַלָּךְ בִּיהוֹדָה
שְׁמִיחָה וְעִבְרֵ עַד־צִוְּיָהּ יִגִּישׁ וְיִהְיֶה מִשְׁוֹת בְּנִפְיוֹ
מִלֹּא־רִחַב אֲרֻצָּה עֲפֻנֵה אֶל : רָעוּ עַמִּים
וְחֻמֵּי וְחֻמֵּי לֹל מִתְחַדָּרֵם אֲרָץ וְהַתְחַדָּרֵם וְחֻמֵּי
וְהַתְחַדָּרֵם וְחֻמֵּי : עֲצוּ עֲצָה וְחֻמֵּי דָּבָר דָּבָר
וְלֹא יָקִים כִּי עֲפֻנֵה אֶל : כִּי לֹא אִמֹּר יְהוָה
אֶל־בְּחֻמֵּי הַיָּד וְיִסְכֶּסֶךְ מִלְכָּה בְּדָרָךְ הָעַם־הַזֶּה
לֹא־מֹר : לֹא־תִמְצָאֵם מִרְוֹן לְשׁוֹר לְכָל אֲשִׁיזִימֹר
הָעַם הָיָה קָשֶׁר וְאֶת־מִדְּרָאוֹ לֹא־תִיִּרָאוּ וְלֹא
תִּתְחַדָּרֵם : אֶת־יְהוָה צְבָאוֹת אֶתְחַדָּרֵם וְהוּא
מִוִּתְחַדָּרֵם וְהוּא מִעֲרִיצָתָם : וְהִי לְמִקְדָּשׁ וְיִאֲבֹן
נִתָּן וְיִצְבֹּר מִכְּשׁוֹל לְשִׁנֵּי בְּרִי יִשְׂרָאֵל לְפֶה
וּלְמוֹקֵשׁ לְיוֹשֵׁב וְרִשְׁלָלָם : וְכִשְׁלוּ בָם רַבִּים
וְנִפְלִי וְנִשְׁבָּרוּ וְנִקְרְשׁוּ וְנִלְכְּדוּ : צוֹר
תִּתְחַדָּרֵם חֲחוּם תִּוְרָה בְּלִמְדֵי : וְחֻפְתִּי לְיְהוָה
הַמִּסְתַּעֵר כְּפִי מִבִּיחַ יִעֲקֹב וְהִתְחַדָּרֵם לוֹ : הִנֵּה
אֲבִלִי וְהַלְלִים אֲשֶׁר נִתְחַדָּרֵם יְהוָה לֹא־תִהְיֶה
וּלְמוֹתָיִם בִּישְׂרָאֵל מִעַם יְהוָה צְבָאוֹת הַשִּׁבְכָן
בְּחֵר צִיּוֹן : וְכִי־יִאֲמָרוּ אֲלֵיהֶם דִּרְשׁוּ אֶל־הַאֲבוֹת
וְאֶל־הַיְדוֹעִים הַמִּצְפָּצְפָּצִים וְהַמְהַלְלִים הַלֹּא־עַם
אֶל־אֲלֹהֵי יִרְשָׁה בְּעַד הַחַיִּים אֶל־הַמִּתְחַדָּרֵם :
לְחֹרָה וְלִחְעֻדָּה אִם־לֹא יִאֲמָרוּ בְּדָבָר הָיָה אֲשֶׁר
אֵין־לָהּ שִׁחֹר : וְעִבְרֵ בִּהַ נִקְשָׁה וְרַעַב וְהִי כִי
יִרְעַב וְהִתְחַדָּרֵם וְהַלָּךְ בְּכִלְכִּיָּדוֹ וּבִאֲלֹהֵי יִסְכֶּסֶךְ
בְּמַעֲלָה : וְאֶל־אֲרָץ יִגִּישׁ וְהִי צִרָה וְהַשְׁכֵּחַ

to record, Uriah^a the priest, and Zechariah the son of Jeberechiah.

3 And I β went unto the prophethess; and she conceived and bare a son. Then said the LORD to me, Call his name Maher-shalal-hash-baz:

4 For^b before the child shall have knowledge to cry, My father, and my mother, the riches of Damascus and the spoil of Samaria shall be taken away^c before the king of Assyria.

5 The LORD spake also unto me again, saying,

6 Forasmuch as this people refuseth the waters of Shiloah^a that go softly, and rejoice in Rezin and Remaliah's son;

7 Now therefore, behold, the LORD bringeth up upon them the waters of the river, strong and many, *even* the king of Assyria, and all his glory: and he shall come up over all his channels, and go over all his banks:

8 And he shall pass through Judah; he shall overflow and go over; he shall reach *even* to the neck; and the κ stretching out of his wings shall fill^a the breadth of thy land, O Immanuel.

9 Associate yourselves, O ye people, ν and ye shall be broken^d in pieces; and give ear, all ye of far countries: gird yourselves, and ye shall be broken in pieces; gird yourselves, and ye shall be broken in pieces.

10 Take counsel together, and it shall come to nought; speak the word, and it shall not stand: for God^p is with us.

11 For the LORD spake thus to me π with a strong hand, and instructed me, that I should not^q walk in the way of this people, saying,

12 Say ye not, A confederacy, to all them to whom this people shall say, A confederacy; neither^r fear ye their fear, nor be afraid.

13 Sanctify the LORD of hosts himself; and let him^s be your fear, and let him be your dread.

14 And he shall be for a sanctuary;^t but for a stone of stumbling,^u and for a rock of offence,^v to both the houses of Israel; for a gin and for a snare to the inhabitants of Jerusalem.

15 And many among them shall stumble, and fall, and be broken, and be snared, and be taken.

16 Bind up the testimony, seal^w the law among^x my disciples.

17 And^y I will wait upon the LORD, that hideth^z his face from the house of Jacob, and I will look for him.

18 Behold,^a I, and the children whom the LORD hath given me *are* for signs and for wonders in Israel from the LORD of hosts, which dwelleth in mount Zion.

19 And when they shall say unto you, Seek unto them that have familiar spirits, and unto wizards that peep and that mutter; should not a people seek unto their God? for the living to the dead?

20 To^b the law and to the testimony: if they speak not according to this word, *it is because there is no ψ light in them.*

21 And they shall pass through it hardly bestead and hungry: and it shall come to pass, that, when they shall be hungry, they shall fret^c themselves, and curse^d their king and their God, and look upward.

22 And they shall look unto the earth; and behold trouble and darkness, dim-

B. C. 742.

a 2 Ki. 16. 10.

 β approach-
ed.

b ch. 7. 16.

 γ or, he that
is before
the king of
Assyria
shall take
away the
riches.

c ch. 17. 3.

2 Ki. 15. 29.

16. 9.

 δ or, popu-
lous.

d Mat. 4. 15,

16.

e Ne. 3. 15.

Jno. 9. 7. ϵ or, to him.

f ch. 7. 16, 17.

 ζ or, when
thou
brakest.

g Ju. 7. 21, &c.

 η or, when
the whole. ι fulness of

the breadth

of thy land

shall be the

stretchings

out of his

wings.

 λ or, and it

was.

 μ ch. 36. 1, &c. ν meat.

i Lu. 2. 11.

 κ Mat. 28. 18. ν or, yet.

l ch. 37. 36.

m He. 1. 8.

n Ep. 2. 14.

o Da. 2. 44.

1 Co. 15. 25.

p Ps. 46. 1, 7.

 π in strength

of.

q Pr. 1. 15.

r 1 Pe. 3. 14, 15.

s Lu. 12. 5.

t Eze. 11. 16.

u 1 Pe. 2. 8.

v Mat. 13. 57.

 ϕ mingle. σ whole.

w Re. 5. 1, 5.

x Pr. 8. 8, 9.

Mat. 13. 11.

y ch. 50. 10.

54. 8.

z Hab. 2. 3.

a He. 2. 13.

 τ or, they

that call

them

blessed.

 ϕ or, called

blessed.

x swallowed

up.

b Lu. 16. 29.

Jno. 5. 39. ψ morning. β or, villany.

c Pr. 19. 3.

d Mal. 4. 1.

e Re. 16. 11.

ness of anguish; and they shall be driven to darkness.

CHAP. IX.

NEVERTHELESS, the dimness shall not be such as was in her vexation, when at the first he lightly afflicted the land of Zebulun and the land of Naphtali, and afterward did more grievously afflict her by the way of the sea, beyond Jordan, in Galilee δ of the nations.

2 The people^d that walked in darkness have seen a great light: they that dwell in the land of the shadow of death, upon them hath the light shined.

3 Thou hast multiplied the nation, and ζ not increased the joy: they joy before thee according to the joy in harvest, and as men rejoice when they divide the spoil.

4 For η thou hast broken the yoke of his burden, and the staff of his shoulder, the rod of his oppressor, as in the day^e of Midian.

5 For θ every battle of the warrior is with confused noise, and garments rolled in blood; λ but this shall be with burning and μ fuel of fire.

6 For unto us a child is born, untoⁱ us a son is given; and the government^k shall be upon his shoulder; and his name shall be called Wonderful, Counsellor, The mighty God,^m The everlasting Father, The Prince of Peace.ⁿ

7 Of the increase of his government and peace there shall be no^o end, upon the throne of David, and upon his kingdom, to order it, and to establish it with judgment and with justice, from henceforth even for ever. The zeal of the LORD of hosts will perform this.

8 The LORD sent a word unto Jacob, and it hath lighted upon Israel.

9 And all the people shall know, *even* Ephraim and the inhabitant of Samaria, that say in the pride and stoutness of heart,

10 The bricks are fallen down, but we will build with hewn stones: the sycamores are cut down, but we will change them into cedars.

11 Therefore the LORD shall set up the adversaries of Rezin against him, and ρ join his enemies together:

12 The Syrians before, and the Philistines behind; and they shall devour Israel with σ open mouth. For all this his anger is not turned away, but his hand is stretched out still.

13 For the people turneth not unto him that smiteth them, neither do they seek the LORD of hosts.

14 Therefore the LORD will cut off from Israel head and tail, branch and rush, in one day.

15 The ancient and honourable, he is the head; and the prophet that teacheth lies, he is the tail.

16 For τ the leaders of this people cause them to err; and they that are ϕ led of them are χ destroyed.

17 Therefore the LORD shall have no joy in their young men, neither shall have mercy on their fatherless and widows: for every one is an hypocrite and an evildoer, and every mouth speaketh β folly. For all this his anger is not turned away, but his hand is stretched out still.

18 For wickedness burneth^d as the fire: it shall devour the briars and thorns, and shall kindle in the thickets of the forest: and they shall mount up like the lifting up of smoke.

19 Through the wrath of the LORD of hosts is the land darkened,^b and the people shall be as the β fuel of the fire: no man shall spare his brother.^c

20 And he shall γ snatch on the right hand, and be hungry; and he^d shall eat on the left hand, and they shall not be satisfied: they shall eat every man the flesh of his own arm:

21 Manasseh, Ephraim; and Ephraim, Manasseh: and they together shall be against Judah. For all this his anger is not turned away, but his hand is stretched out still.

CHAP. X.

WOE^e unto them that decree unrighteous decrees, and η that write grievousness which they have prescribed;

2 To turn aside the needy from judgment, and to take away the right from the poor of my people, that widows may be their prey, and that they may rob the fatherless!

3 And what^f will ye do in the day of visitation, and in the desolation which shall come from far? to whom will ye flee for help? and where will ye leave your glory?

4 Without me they shall bow down under the prisoners, and they shall fall under the slain. For all this his anger is not turned away, but his hand is stretched out still.

5 Λ O μ Assyrian, the rod^g of mine anger, π and the staff in their hand is mine indignation.

6 I will send him against an hypocritical nation, and against the people of my wrath will I give him a charge,^h to take the spoil, and to take the prey, and to ρ tread down δ like the mire of the streets.

7 Howbeit heⁱ meaneth not so, neither doth his heart think so; but *it is* in his heart to destroy and cut off nations not a few.

8 For he saith, Are not my princes altogether kings?

9 Is not^j Calno^{*} as Carchemish?[?] *y* is not Hamath as Arpad?[?] is not Samaria as Damascus?[?]

10 As my hand hath found the kingdoms of the idols, and whose graven images did excel them of Jerusalem and of Samaria;

11 Shall I not, as I have done unto Samaria and her idols, so do to Jerusalem and her idols?

12 Wherefore it shall come to pass, that, when the Lord hath performed his whole work upon mount Zion and on Jerusalem, I will ϕ punish^c the fruit of the χ stout heart of the king of Assyria, and the glory of his high^d looks.

13 For he saith, By the strength of my hand I have done *it*, and by my wisdom; for I am prudent: and I have removed the bounds of the people, and have robbed their treasures, and I have put down the inhabitants like ψ a valiant man:

14 And my hand hath found, as a nest, the riches of the people: and as one gathereth eggs that are left, have I gathered all the earth; and there was none that moved the wing, or opened the mouth, or peeped.

15 Shall the axe boast itself against him that heweth therewith? or shall the saw magnify itself against him that shaketh it? as if γ the rod should shake *itself* against them that lift it up, or as if the staff should lift up δ *itself*, as if *it were* no wood.

16 Therefore^k shall the Lord, the Lord

B. C. 738.

a Ps. 106. 15.

b Ac. 2. 20.

β meat.

c Mi. 7. 2, 6.

d He. 12. 29.

γ cut.

e Le. 26. 26.

f Je. 19. 9.

g ch. 37. 36.

δ from the

soul and

even to

the flesh.

ζ number.

g Ps. 94. 20.

η or, to the

writers

that.

h 2Ch. 28. 20.

i Ho. 14. 3.

k ch. 6. 13.

65. 8, 9.

l Job 31. 14.

Ho. 9. 7.

Re. 6. 17.

m Ro. 9. 27, 28.

θ in, or,

among.

n ch. 28. 22.

Da. 9. 27.

κ or, in.

o ch. 37. 6.

λ or, Woe to

the Assy-

rian.

μ Asshur.

p Je. 51. 20, 21.

ν or, but he

shall.

π or, though.

q Je. 47. 6, 7.

r Da. 11. 36.

s lay them a

treading.

t 2 Ki. 19. 35.

u ch. 37. 26.

v Mi. 4. 12.

w Ju. 7. 25.

ϕ remove.

x 2 Ki. 18. 33.

19. 12, 13.

y Am. 6. 2.

z 2Ch. 35. 20.

a 2 Ki. 16. 9.

b Da. 9. 24.

c Je. 31. 15.

β cry shrill

with.

ϕ visit upon.

c Je. 50. 18.

χ greatness

of the

heart.

d Ps. 18. 27.

ψ or, many

people.

β mightily.

e ch. 53. 2.

f Ac. 13. 23.

Re. 22. 16.

g Zec. 6. 12.

γ or, a rod

should

shake them.

h Mat. 3. 16.

Jn. 3. 34.

i 1 Co. 1. 30.

δ or, that

which is

not wood.

k Ac. 12. 23.

of hosts, send among his fat ones^a leanness; and under his glory he shall kindle a burning like the burning of a fire.

17 And the light of Israel shall be for a fire,^d and his Holy One for a flame: and it shall burn and devour his thorns and his briers in one^f day;

18 And shall consume the glory of his forest, and of his fruitful field, δ both soul and body: and they shall be as when a standard-bearer faineth.

19 And the rest of the trees of his forest shall be ζ few, that a child may write them.

20 And it shall come to pass in that day, that the remnant of Israel, and such as are escaped of the house of Jacob, shall no more again stay upon him that smote them;^h but shall stay upon theⁱ LORD, the Holy One of Israel, in truth.

21 The remnant^k shall return, even the remnant of Jacob, unto the mighty God.

22 For though thy people Israel be as the sand of the sea, yet^m a remnant^{\theta} of them shall return: the consumptionⁿ decreed shall overflow κ with righteousness.

23 For the Lord GOD of hosts shall make a consumption, even determined, in the midst of all the land.

24 Therefore thus saith the Lord GOD of hosts, O my people that dwellest in Zion, be not^o afraid of the Assyrian: he shall smite thee with a rod, and shall lift up his staff against thee, after the manner of Egypt.

25 For yet a very little while, and the indignation^r shall cease, and mine anger, in their^s destruction.

26 And the LORD of hosts shall stir up a scourge for him, according to the slaughter of Midian^v at the rock of Oreb: and as his rod was upon the sea, so shall he lift it up after the manner of Egypt.

27 And it shall come to pass in that day, that his burden shall ϕ be taken away from off thy shoulder, and his yoke from off thy neck, and the yoke shall be destroyed because of the anointing.^a

28 He is come to Aiath, he is passed to Migron; at Michmash he hath laid up his carriages:

29 They are gone over the passage: they have taken up their lodging at Geba; Ramah^b is afraid; Gibeah of Saul is fled.

30 τ Lift up thy voice, O daughter of Gallim; cause it to be heard unto Laish, O poor Anathoth.

31 Madmenah is removed; the inhabitants of Gebim gather themselves to flee.

32 As yet shall he remain at Nob that day: he shall shake his hand against the mount of the daughter of Zion, the hill of Jerusalem.

33 Behold, the Lord, the LORD of hosts, shall hold the bough with terror: and the high ones of stature shall be hewn down, and the haughty shall be humbled.

34 And he shall cut down the thickets of the forests with iron, and Lebanon shall fall β by a mighty one.

CHAP. XI.

AND^e there shall come forth a rod out of the stem^f of Jesse, and a Branch^g shall grow out of his roots:

2 And the Spirit of the LORD shall rest upon^k him, the spirit of wisdomⁱ and understanding, the spirit of counsel and might, the spirit of knowledge, and of the fear of the LORD;

הָאֲדֹנָי אֲדֹנֵי צְבָאוֹת בְּשִׁמְיוֹ רוּחַ וְחַח בְּכֶרֶךְ
יָקֵד יָקֵד בִּיקוֹד אֵשׁ : וְהָיָה אֹרֶךְ יִשְׂרָאֵל ¹⁷
לְאֵשׁ וּקְדוּשׁוֹ לְלִהְבָּה וּבַעֲרָה וּבְאֵלֶיהָ שִׁיתוּ
וְשִׁמְרוּ בְיָוֶם אֲדֹנָי : וּבְכֹד יִעֲרֹ וּבְרַמְלוֹ מִכֶּשֶׁשׁ ¹⁸
וְעַד בָּשָׂר יִכְלֶה וְהָיָה כְּמִסֵּס נֶסֶס : וְשָׁאֵר ¹⁹
עֵץ יִעֲרֹ מִסֶּפֶר יְהוָה וְעֵר יִכְתֹּבם :

וְהָיָה בְיָוֶם הַהוּא לְאִיִּשְׁיָה עוֹד שָׂאֵר יִשְׂרָאֵל ²⁰
וּפְלִישְׁתִּים בֵּית־עֵינָב לְהִשָּׁעַן עַל מִכְדָּה וְנִשְׁעַן עַל־
יְהוָה קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל בְּאֵמֶת : שָׂאֵר יִשְׁבֵּי שָׂאֵר ²¹
וְעֵינָב אֶל־אֵל בָּבוֹד : כִּי אִם־יְהוָה עִמָּךְ יִשְׂרָאֵל ²²
כִּחֹל דָּלִים שָׂאֵר יִשְׁוֹב בּוֹ כְּלֵין חֲרוּץ שִׁמְחָה
צִדִּיקָה : כִּי כֹלָה וּבְחִרְצָה אֲדֹנֵי יְהוָה צְבָאוֹת ²³
עֲשֶׂה בְּקֶרֶב פֶּלֶאֱדָרִץ : לָכֵן כֹּה־אָמַר אֲדֹנֵי ²⁴
יְהוָה צְבָאוֹת אֶל־תִּירָא עִמִּי יִשֵּׁב צִיּוֹן מֵאֲשֹׁר
בְּשִׁבְשֵׁב יִכְסֶּה וּמִפְדּוֹ יִשְׂאֵל־עֲלֶיךָ בְּדֶרֶךְ מִצְרַיִם :
כִּי־עוֹד מֵעַט מֵעַט מֵעַר וְכֹלָה וְעַם וְאִשָּׁי עַל־ ²⁵
תְּבִלְתָּהֶם : וְעוֹד עֲלִיּוֹ יְהוָה צְבָאוֹת שׁוֹשׁ כְּמִכְתָּה ²⁶
מִבֶּן בָּצִיר עוֹרֵב וּמִפְדּוֹ עַל־הֵלֶם וְנִשְׁאֹר בְּדֶרֶךְ
מִצְרַיִם : וְהָיָה בְיָוֶם הַהוּא יִסּוֹר סִבְלוֹ מֵעַל ²⁷
שִׁכְמָךְ וְעָלוּ מֵעַל צִוְּאָרְךָ וְחִבְלֵי עַל מִסְּרִשְׁמֹן :
בֹּא עַל־עֵצִי עֵבֶר בְּמִתְרוֹן לְמִכְשֵׁשׁ פִּקּוֹד כִּלְיוֹ ²⁸
עֲבֹרִי מִעֲבֹרָה בְּבַע מֵלֹךְ לָנֹי חֲדָה חֲרָמָה בְּעֵרָה ²⁹
שְׂאִיל נֶכֶס : צִהְלִי קוֹלְךָ בַּת־פְּלִיִּים הַקְשִׁיבִי לְשִׁי ³⁰
עֲנִיָּה עֲנֹתוֹת : נִדְדָה מִמִּנְהָ יִשְׁבִּי הַגִּבִּים ³¹
הַעֲיֹז : עוֹד הַיּוֹם בְּנֵב לַעֲמָד יִנְפֹף דָּרְ בֵּית ³²
צִיּוֹן גְּבַעַת יְרוּשָׁלַם : הִנֵּה הָאֲדֹנָי יְהוָה ³³
צְבָאוֹת מִסְּעָף פֶּאֶרָה בְּמַעֲרָצָה וְרִמֵּי הַקּוֹמָה
נִדְעִים וְהַגְּבֹהִים יִשְׁפְּלוּ : וְגִקָּה סִבְרִי דֹאֵר בְּבִרְוֹל ³⁴
וְהַלְבִּנוֹן בְּאֲדִיר יָפֹל :

CAP. XI. א

רִצָּא חֲסֵר מִנְּעֵי יֵשׁ וְנִצַּר מִשְׁרָשׁוֹ יִפְרֶה : ¹
וְנִחָה עֲלֵיו רִחַם יְהוָה רִחַם חֲכָמָה וּבִינָה רִחַם עֲצָה ²
וּנְבִילָה רִחַם דַּעַת וְרִאֲתָה יְהוָה : וְהִרְחִיזוּ בִּירְאֵת ³
יְהוָה וְלֹא־לְרֹאֶה עֵינָיו יִשְׁפֹּט וְלֹא־לְמִשְׁמַע אָזְנוֹ

19 כְּבֹאֲכֶלֶת אֵשׁ אֵשׁ אֶל־אֲדָוִי לֹא יִחְמְלוּ : וְיִגְדֹר
עַל־קִמּוֹ וְרִעֵב וְנֹאכַל עַל־שִׁמְאֹל וְלֹא שִׁבְעֵי אֵשׁ
20 בְּשִׁרְזֵרוֹ יִאֲכֹלוּ : מִנְּשֵׂה אֶת־אֶפְרַיִם וְאֶפְרַיִם
אֶת־מִנְּשֵׂה יְהוּדָה הִמָּה עַל־יְהוּדָה וְכָל־זֹאת לֹא־
שֵׁב אִפּוֹ וְעוֹד יָרוֹ נְמוּדָה :

CAP. X.

1 הָיוּ הַחֲקָקִים חֲקָקֵי־אֲנֹן וּמִכְתָּבִים עֲמַל כְּתָבוֹ :
2 לְהַשּׁוֹת מִדִּין דָּלִים וּלְגַלֹּל מִשְׁפָּט עֲנִי עַל־דִּוְעוֹת
3 אֶל־מִנּוֹת שִׁלְלִים וְאֶת־יְהוּמִים יָבוֹז : וּמִדָּה־
תַּעֲשֹׂה לְיוֹם פִּקְדָה וְלִשְׁוֹאָה מִמֶּרְחֶק תָּבוֹא עַל־
4 מִי תִנִּיטִי לְעוֹרָה וְאֶתָּה תַעֲנֶנּוּ בְּבוֹדְכֶם : בְּלִפְנֵי
כָרַע תִּתֵּן אִפְּסֵי וְחַח הָרוּגִים יִפְלוּ וְכָל־זֹאת
5 לֹא־שֵׁב אִפּוֹ וְעוֹד יָרוֹ נְמוּדָה : הָיוּ אֲשֹׁר
6 שִׁבְשֵׁב אִפּוֹ וּמִסְּדָה הוּא בִדְם וְעַמִּי : בְּנֵי חֲנָה
וְשִׁלְחָנוֹ וְעַל־עַם עֲבָרְתִי אֲצִיגֵי לְשִׁלֹּל שִׁלֹּל וּלְבֹז
7 בּוֹ וְלִשְׁרִימֹי מִרְמָס כְּחֶמֶר חוֹצוֹת : וְהוּא לֹא־כֵן
יִפְמָה וְלִבְנוֹ לֹא־כֵן יִחְשָׁב כִּי לְהַשְׁמִיד בְּלִבּוֹ
8 וְהִתְכַּרִּית בּוֹיִם לֹא־מֵעַט : כִּי יֹאמְרוּ הֲלֹא שָׁרִי
9 וְיִחְזֹו מַלְכִּים : הֲלֹא כְּכֹרֶמֶשׁ פִּלְגֵי אֶבֶן־לֹא
10 כְּאַרְפֵּד חֲמַת אֶס־לֹא כְּדַמְשֶׁק שְׁמֹרֹן : כְּאֲשֹׁר
מִצָּדָה דִּי לְמִמְלַחַת הָאֱלִיל וּפְסִילֵיהֶם
11 מִרוּשָׁלַם וּמִשְׁמֹרֹן : הֲלֹא כְּאֲשֹׁר עֲשִׂיתִי
לְשְׁמֹרֹן וְלֹא־לִילִיָּה כֵן אֶעֱשֶׂה לְיְרוּשָׁלַם
12 וְלִעֲצָנָה : וְהָיָה כִּי־בִצַּע אֲדֹנִי אֶת־כָּל־
מַעֲשָׂהוּ בְּדֶרֶךְ צִיּוֹן וּבִירְוִשָׁלַם אֶשְׁקֵד עַל־פְּרִי־
גִדְלֵי לֵבֶב מִלֶּךְ־אֲשֹׁר וְעַל־תַּסְאֲרַת רֹם עֵינָיו :
13 כִּי אֲמַר בְּכַח דִּי עֲשִׂיתִי וּבְנִחְמָתִי כִּי נִגְבַּחְתִּי
וְאִסִּיר גְּבוּלָה עַמִּים וְעַתִּידִיתִיהֶם שׁוֹשִׁיתִי וְאוֹרִיד
14 פֶּאֶסִיר וְשִׁבְיִים : וְהִתְמַצָּא כֵן־יְדִי לַחֲלִיל
הָעַמִּים וְנִכְאִסָּף בִּיצִים עֲבוֹת פֶּלֶאֱדָרִץ אֲנִי
אֶס־פְּתִי וְלֹא־הָיָה נִדְרִי כִּנְחָ וּפִקְדָה פֶּה וּמִכְתָּבָה :
15 הִירְתִּפְאֵר הַכְּרוֹן עַל הַחֲצֵב בּוֹ אִם־יִתְפַּל
הַמִּשְׁוֹר עַל־מִנְיָפוֹ כְּהִנָּף שִׁבְשֵׁב אֶת־מִרְיָמוֹ
16 בְּדָרִים מִסְּדָה לֹא־עֵץ :

הָאָרֶץ : צְהַל וְרָנִי יִשְׁבַּח צִיּוֹן כִּי גָדֹל בְּקִרְבָּהּ
קְרוֹשׁ יִשְׂרָאֵל :

CAP. XIII. י

מִשָּׂא בָבֶל אֲשֶׁר הָיָה יִשְׁעֶיהָ בְּרָאֲמוֹץ : עַל הָר־
נִשְׁפָּה שְׂאֵרֵי הָרִמּוֹס קוֹל לֶחֶם הַנִּיפּוֹ יָד וְיָבֹאוּ
פְּתוּחַ דְּבִירִים : אֲנִי צִוִּיתִי לְמַדְרָשִׁי בָּם קְרָאֲמוּ
נְבוּרֵי לֹאֲשִׁי עֲלֵי בָאֲחֵי : קוֹל הַמּוֹן בְּהָרִים
דְּמוּת עֶסְרֵב קוֹל שְׁאֹן מִמְּלֻכּוֹת נְזִים נִאֲסָפִים
יְהִי צְבָאוֹת מִסְּקֵר צָבָא מִלְחָמָה : בָּאִים
מֵאֶרֶץ מִדְּבָר מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם יְהִי וְכָל וְעָמּוֹ
לְחַלּוֹל פְּלִי-אֶרֶץ : הִלְלוּ בִּי קְרוֹב יוֹם יְהִי
פֶשֶׁד מִשְׁחֵי יְבוּא : עַל-כֵּן פְּלִדִּים תִּרְמָה וְכָל-
לֵבב אֲנוֹשׁ יָפֹס : וְנִבְּלוּ צִירִים וְחִבְלִים
וְאֶחָד פְּוֹלָדָה יִדְלֹן אֵישׁ אֶל-רֵעֵהוּ יִתְּמָהוּ פָּנֵי
לְהַבִּים פְּנִיָּה : הִנֵּה יוֹם יְהִי בָּא אֲבוֹרֵי
וְעִבְרָה וְחָרֹן אַף לְשׁוֹם הָאָרֶץ לְשִׁמְהָ וְחִשְׁמָהּ
יִשְׁמִד מִמֶּנָּה : כִּי-כֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכִסְלֵיהֶם לֹא-
יִהְיוּ אֲוִרָם חֲשֹׁךְ הַשָּׁמֶשׁ בְּצִלּוֹ וְיָרַח לֹא-יִנִּיעַ
אוֹרוֹ : וְקִמְרָתִי עַל-חִבְלֵי רַעַה וְעַל-יָשָׁעִים עֲוֹנִים
וְחִשְׁבֹּתֵי נַפְּוֹן יוֹדִים וְנִאֲוֹת עֲרִיצִים אֲשִׁשִּׁיל :
אֶקְרֹא אֲנוֹשׁ מִפֶּן וְאָדָם מִפֶּתֶם אֹפִיר : עַל-כֵּן
שָׁמַיִם אֲרִזּוּ וְתִרְעַשׁ הָאָרֶץ מִמְּקוֹמָהּ בְּעִנְבָתָהּ
יְהִי צְבָאוֹת וְיוֹם חָרֹן אָפֹ : יְהִי פְצִי
מִדָּח וּכְצֹאן וְאֵין מִקְבֵּץ אֵישׁ אֶל-עַמּוֹ יִקְנוּ וְאֵישׁ
אֶל-אֶרְצוֹ יִנְטוּ : פְּלִי-נִמְצָא יִדְקֵר וְכָל-
הַנִּסְפָּה יִפּוֹל בְּחֶרֶב : וְעַלְלֵיהֶם יִרְשָׁשׁוּ לְעִנְיָהֶם
יִשְׁפּוּ בְּתוֹלָם וּנְשִׁיהֶם תִּשְׁלָלְנָה : הִנֵּנִי מַעִיר
עֲלֵיהֶם אֶת-מִדְּרֵי אֲשֶׁר-פִּסָּף לֹא יִחְשְׁבוּ וְהִבֵּי
לֹא יִפְצְצֻהוּ : וְקִשְׁחוֹת נִעְרִים תִּרְמָשְׁנָה וְסָרִי-
בְּמֶן לֹא יִרְחֲמוּ עַל-בָּנִים לֹא-יִחַסּוּ עֵינָם :
וְהָיָה בָבֶל צִבִּי מִמְּלֻכּוֹת תִּפְאָרֶת נַפְּוֹן פְּשִׁדִּים
מִמְּהַפְּכַת אֱלֹהִים אֶת-סִדָּם וְאֶת-עֲמָרָה : לֹא-
חֲשֵׁב לְנִצָּחַ וְלֹא תִשְׁפֹּן עַד דְּדֹר דְּדֹר וְלֹא-יִתֵּל שֶׁם

יִזְכֶּה : וְשִׁפְט בְּצִלָּה וְלִים וְרוֹכִיחַ בְּמִשְׁוֹר
לְעִנְיֵי אֶרֶץ וְהִפְדֵּי אֶרֶץ בְּשִׁבְשֵׁם שְׁוִי וְגִרִּים שִׁפְתֵּי
יִמִּית רָשָׁע : יְהִי צֶדֶק אֲוֹר מִתְּנִי וְהִאֲמִינָה
אֲוֹר חֲלָצִי : וְגַר זָאֵב עַם-פֶּבֶשׁ וְנִמְרֹ עַם-צִיר
יִרְבֵּץ וְעַל וְכִסִּיר וּמְרִיא יִדְּוֹ וְנִעַר קִסְוֹן נִהַג בָּם :
וְסָרָה רֹב תִּרְעָנָה יִדְּוֹ יִרְבֵּצוּ יִלְדֵיהֶם וְאֶרְצָה
כְּבָקֵר וְאֶכְלִיתָן : וְשִׁעֲשַׁע יִנֹּק עַל-דֹּר פֶּתֶן וְעַל
מֵאוֹרֶת צִמְעוֹנִי נְמוֹל דֹּר הָהָה : לֹא-רָעוּ וְלֹא-
יִשְׁחָדוּ בְּכָל-דֹּר קִדְשִׁי כִּי-מִלְחָה הָאָרֶץ וְעַתָּה אֶת-
יְהִי פְּנִים לִים מִכְּסִים : יְהִי בְּיוֹם הַהוּא
שָׁרֵשׁ יִשִּׁי אֲשֶׁר עָמִיד לִנֶּם עַפְּוִם אֱלֹוֹ נְזִים וְרָשָׁו
וְהָיָה מִנְּחֻתוֹ בְּבוֹר : וְהָיָ בְּיוֹם הַהוּא
יִסְחָף וְרִזְנִי שְׁנִית דֹּר לִקְנוֹת אֶת-שָׂרָר עַמּוֹ אֲשֶׁר-
יִשְׂאֵר מֵאֲשִׁוֹר וּמִמְצָרִים וּמִפְתָּרוֹם וּמִפְּוֹשׁ
וּמִעֵלָם וּמִשְׁנַעַר וּמִחֲמִלָּת וּמִכֹּאֵץ הָיִם : וְנִשָּׂא גֵם
לְנִזִּים וְאִסְחָף נִדְּוֹ יִשְׂרָאֵל וְנִפְצוֹת יְהוָה יִקְבֹּץ
מֵאֶרֶץ בְּנִפּוֹת הָאָרֶץ : וְסָרָה קִנְיַת אִפְרַיִם וְזָבִיר
יְהוָה יִפְרֹה אִפְרַיִם לֹא-יִקְנָא אֶת-יְהוָה וְיִהְיֶה
לֹא-יִצֵּר אֶת-אֲשֶׁרִים : וְעַפְּוֹ בְּכִרְתָּה פְּלִשְׁתִּים יָמָה
יִדְּוֹ יִבְנוּ אֶת-בְּנֵי-קָדָם אֲדוֹם וּמוֹאֵב מִשְׁלֹוח יָדָם
וְבָנֵי עַמּוֹן מִשְׁמַעְתָּם : וְהַחֲרִים יְהוָה אֶת-לְשׁוֹן
יָם מִצְרַיִם וְהִנֵּף יָדוֹ עַל-הַנְּהָר בְּעִים רִחְוֹ וְהִפְדֵּה
לְשִׁבְעָה נְחָלִים וְהִרְבִּיז בְּנִעְלִים : וְהָיָה מִסְּלָה
לְשָׂרָר עַמּוֹ אֲשֶׁר יִשְׂאֵר מֵאֲשִׁוֹר פֶּאֶסֶר הָיָה
לְיִשְׂרָאֵל בְּיוֹם עֲלֹוֹ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם :

CAP. XII. יב

וְאִמְרַת בְּיוֹם הַהוּא אֲדוֹת יְהוָה כִּי אֲנִפֶּה בִּי יִשָּׁב
אִפְּוֹ וְתִנְחַמְנִי : הִנֵּה אֵל יִשְׁעִיתִי אֲבִמָּה וְלֹא-
אִפְּוֹד כִּי עַד וְנִמְרָה יְהִי וְהִי-לִי לְשִׁוְעָה :
וְשִׁאֲבָתָם-מִיֹּם בְּשִׁשְׁוֹן מִמְּעִנִי הַשִּׁוְעָה :
וְאִמְרַתָּם בְּיוֹם הַהוּא הָיָה לִי-קְרָא בְּשִׁמּוֹ
הָיָה בְּעַפְּוִם עֲלִילָתוֹ הַפִּירִי כִּי נִשְׁבֵּב שָׁמוֹ :
וְנִפְרָה יְהוָה כִּי נִאֲוֹת עֲשָׂה מִיָּעַת וְזֹאת בְּכָל-

רעה

3 And shall make him of quick β understanding in the fear of the LORD: and he shall not judge after the sight of his eyes, neither reprove after the hearing of his ears:

4 But^e with righteousness shall he judge the poor, and δ reprove with equity for the meek of the earth: and he shall smite the earth with the rod^f of his mouth, and with the breath of his lips shall he slay the wicked.

5 And righteousness shall be the girdle^g of his loins, and faithfulness the girdle of his reins.

6 The^h wolf also shall dwell with the lamb, and the leopard shall lie down with the kid; and the calf, and the young lion, and the fatling together; and a little child shall lead them.

7 And the cow and the bear shall feed; their young ones shall lie down together: and the lion shall eat straw like the ox.

8 And the sucking child shall play on the hole of the asp, and the weaned child shall put his hand on the cockatrice' den.

9 They shall not hurt^k nor destroy in all my holy mountain: for^l the earth shall be full of the knowledge of the LORD, as the waters cover the sea.

10 And in that day there shall be a^m root of Jesse, which shall stand for an ensign of the people; to it shall theⁿ Gentiles seek: and his rest^p shall be θ glorious.

11 And it shall come to pass in that day, that the LORD shall set his hand again the second time to recover the remnant of his people, which shall be left, from^r Assyria, and from Egypt, and from Pathros, and from Cush, and from Elam, and from Shinar, and from Hamath, and from the islands of the sea.

12 And he shall set up an ensign^s for the nations, and shall assemble the outcasts^t of Israel, and gather together the dispersed^u of Judah from the four π corners of the earth.

13 The^v envy also of Ephraim shall depart, and the adversaries of Judah shall be cut off; Ephraim shall not envy Judah, and Judah shall not vex Ephraim.

14 But they shall fly upon the shoulders of the Philistines toward the west; they shall spoil ρ them of the east together: σ they shall lay their hand upon Edom and Moab; and^w the children of Ammon τ shall obey them.

15 And the LORD shall utterly destroy the tongue of the Egyptian sea; and with his mighty wind shall he shake his hand over the river, and shall smite it in the seven streams, and make μ en go over ϕ dry-shod.

16 And there shall be an highway for the remnant of his people, which shall be left, from Assyria; like as it was^x to Israel in the day that he came up out of the land of Egypt.

CHAP. XII.

AND in that day thou shalt say, O LORD, I^b will praise thee: though^c thou wast angry with me, thine anger is turned away, and thou comfortedst me.

2 Behold, God is my salvation; I will trust, and not be afraid: for^e the LORD JEHOVAH is my strength and my song; he also is become my salvation.

3 Therefore with joy^f shall ye draw water^g out of the wells of salvation.

4 And in that day shall ye say, δ Praise the LORD, χ call upon his name, declare

B. C. 713.

β scent, or,

smell.

a Ex. 15. 1, 21.

Ps. 98. 1.

b Zep. 3. 14.

γ inhabi-

tress.

c Ps. 72. 2, 4.

Re. 19. 11.

d Ps. 89. 18.

δ argue.

e Re. 2. 16.

19. 15.

f ch. XXI.

XLVII.

Je. L. LI.

g Ep. 6. 14.

h ch. 65. 25.

i Joel 2. 11.

τ the like-

ness.

η or, adder's.

ch. 35. 9.

Job 5. 23.

Re. 21. 27.

l Ps. 72. 19.

Hab. 2. 14.

m ver. 1.

n Zep. 1. 7.

Re. 6. 17.

o Ro. 15. 9. 12.

p Mat. 11. 28.

He. 4. 1, &c.

θ glory.

κ or, fall

down.

q Zec. 10. 10,

11.

λ wonder.

μ every man

at his

neighbour.

ν faces of

the flames.

r Mal. 4. 1.

s ch. 18. 3.

t ch. 27. 13.

56. 8.

Ps. 147. 2.

u Jno. 7. 35.

Ja. 1. 1.

π wings.

v Je. 8. 18.

Eze. 37. 17, 22.

Ho. 1. 11.

ρ the child-

ren.

σ Edom and

Moab shall

be the lay-

ing on of

their hand,

Da. 11. 41.

w ch. 60. 14.

τ their

obedience.

x Hag. 2. 6.

y 2Pe. 3. 10, 11.

ϕ in shoes.

z Ex. 14. 29.

a Ps. 137. 8, 9.

b Ps. 34. 1, &c.

c ch. 64. 7, 8.

Ps. 30. 5.

Ho. 6. 1.

d Da. 5. 28, 31.

e Ps. 118. 14.

f Ca. 2. 3.

g Jno. 4. 10, 14.

h Ps. 145. 4, 6.

χ or, pro-

claim.

his doings among the people, make mention that his name is exalted.

5 Sing^a unto the LORD; for he hath done excellent things: this is known in all the earth.

6 Cry^b out and shout, thou γ inhabitant of Zion: for^d great is the Holy One of Israel in the midst of thee.

CHAP. XIII.

THE burden of Babylon, ζ which Isaiah the son of Amoz did see.

2 Lift ye up a banner upon the high mountain, exalt the voice unto them, shake the hand, that they may go into the gates of the nobles.

3 I have commanded my sanctified ones, I have also called myⁱ mighty ones for mine anger, even them that rejoice in my highness.

4 The noise of a multitude in the mountains, ζ like as of a great people; a tumultuous noise of the kingdoms of nations gathered together: the LORD of hosts mustereth the host of the battle.

5 They come from a far country, from the end of heaven, even the LORD, and the weapons of his indignation, to destroy the whole land.

6 Howl ye; for the dayⁿ of the LORD is at hand: it shall come as a destruction from the Almighty.

7 Therefore shall all hands κ be faint, and every man's heart shall melt:

8 And they shall be afraid: pangs and sorrows shall take hold of them; they shall be in pain as a woman that travaileth; they shall λ be amazed μ one at another; their faces shall be as ν flames.

9 Behold, the day^r of the LORD cometh, cruel both with wrath and fierce anger, to lay the land desolate; and he shall destroy the sinners thereof out of it.

10 For the stars of heaven, and the constellations thereof, shall not give their light: the sun shall be darkened in his going forth, and the moon shall not cause her light to shine.

11 And I will punish the world for their evil, and the wicked for their iniquity; and I will cause the arrogance of the proud to cease, and will lay low the haughtiness of the terrible.

12 I will make a man more precious than fine gold; even a man than the golden wedge of Ophir.

13 Therefore^s I will shake the heavens, and the earth^y shall remove out of her place, in the wrath of the LORD of hosts, and in the day of his fierce anger.

14 And it shall be as the chased roe, and as a sheep that no man taketh up: they shall every man turn to his own people, and flee every one into his own land.

15 Every one that is found shall be thrust through; and every one that is joined unto them shall fall by the sword.

16 Their children also shall be^a dashed to pieces before their eyes; their houses shall be spoiled, and their wives ravished.

17 Behold, I will stir up the^d Medes against them, which shall not regard silver; and as for gold, they shall not delight in it.

18 Their bows also shall dash the young men to pieces; and they shall have no pity on the fruit of the womb; their eye shall not spare children.

19 And Babylon, the glory of kingdoms the beauty of the Chaldees' excellency

shall be as β when God^a overthrew Sodom and Gomorrah.

20 It^b shall never be inhabited, neither shall it be dwelt in from generation to generation: neither shall the Arabian pitch tent there; neither shall the shepherds make their fold there:

21 But δ wild beasts of the desert shall lie there: and their houses shall be full of ζ doleful creatures: and η owls shall dwell there, and satyrs shall dance there.

22 And θ the wild beasts of the islands shall cry in their κ desolate houses, and dragons in their pleasant palaces: and her time is near^c to come, and her days shall not be prolonged.

CHAP. XIV.

FOR^f the LORD will have mercy on Jacob, and will yet choose^g Israel, and set them in their own land: and the strangers shall be joined with them, and they shall cleave to the house of Jacob.

2 And the people shall take them, and bring^h them to their place: and the house of Israel shall possess them in the land of the LORD for servants and handmaids: and they shall take them captives, λ whose captives they were; and they shall rule over their oppressors.

3 And it shall come to pass in the day that the LORD shall give thee restⁱ from thy sorrow, and from thy fear, and from the hard bondage wherein thou wast made to serve,

4 That^k thou shalt take up this μ proverb from the king of Babylon, and say, How hath the oppressor ceased! the ν golden city^m ceased!

5 The LORD hath broken the staff of the wicked, and the sceptre of the rulers.

6 He who smoteⁿ the people in wrath with π a continual stroke, he that ruled the nations in anger, is persecuted, and none hindereth.

7 The whole earth is at rest, and is quiet: they break forth into singing.

8 Yea, the fir-trees^q rejoice at thee, and the cedars of Lebanon, saying, Since thou art laid down, no feller is come up against us.

9 σ Hell^r from beneath is moved for thee to meet thee at thy coming: it stirreth up the dead for thee, even all the τ chief ones of the earth; it hath raised up from their thrones all the kings of the nations.

10 All they shall speak and say unto thee, Art thou also become weak as we? art thou become like unto us?

11 Thy pomp is brought down to the grave, and the noise of thy viols: the worm is spread under thee, and the worms cover thee.

12 How art thou fallen from heaven, O β Lucifer, son of the morning! how art thou cut down to the ground, which didst weaken the nations!

13 For thou hast said in thine heart, I will ascend into heaven, I will exalt my throne above the stars^x of God: I will sit also upon the mount of the congregation, in the sides^y of the north:

14 I will ascend above the heights of the clouds: I will be^z like the Most High.

15 Yet^a thou shalt be brought down to hell, to the sides of the pit.

16 They that see thee shall narrowly look upon thee, and consider thee, saying, Is this the man that made the earth to tremble, that did shake kingdoms;

B. C. 712.

β the overthrowing of.
a Ge. 19. 24.

γ or, did not let his prisoners loose homewards.

b Je. 50. 3, 39, 51, 29, 62.

Re. 18. 2, &c.

c Ziim.

d Ochim.

e or, ostriches.

f Heb. daughters of the owl.

g Iim.

h or, palaces.

i De. 32. 35, 36.

j Job 18. 16.

k Ps. 37. 28.

l Ex. 20. 5.

m Ps. 102. 13.

n Zec. 1. 17.

o 2. 12.

p ch. 18. 7.

q 60. 4, &c.

r 66. 20.

s λ that had taken them captives.

t Eze. 28. 24.

u Hab. 2. 6.

v or, taunting speech.

w ch. 10. 27.

x or, exactness of gold.

y Re. 18. 16.

z n ch. 33. 1.

a 2 Ch. 20. 6.

b Job 23. 13.

c Pr. 21. 30.

d Da. 4. 35.

e π a stroke without removing.

f 2 Ki. 16. 20.

g Eze. 31. 16.

h 2 Ch. 26. 6.

i or, adder.

j or, the grave.

k Eze. 32. 21.

l 2 Ki. 18. 8.

m leaders, or, great goats.

n or, he shall not.

o or, assemblies.

p Ps. 57. 1, 6.

q Zep. 3. 12.

r betake themselves unto it.

s or, daystar.

t Je. 48. 1, &c.

u Eze. 25. 8, 11.

v Am. 21. 3.

w or, cut off.

x Da. 8. 10.

y Ps. 48. 2.

z 2 Th. 2. 4.

a Mat. 11. 23.

b descending into weeping, or, coming down with weeping.

17 That made the world as a wilderness, and destroyed the cities thereof; that γ opened not the house of his prisoners?

18 All the kings of the nations, even all of them, lie in glory, every one in his own house:

19 But thou art cast out of thy grave like an abominable branch, and as the raiment of those that are slain, thrust through with a sword, that go down to the stones of the pit; as a carcase trodden under feet.

20 Thou shalt not be joined with them in burial, because thou hast destroyed thy land, and slain thy people: the^d seed of evil-doers shall never be renowned.

21 Prepare slaughter for his^e children for the iniquity of their fathers; that they do not rise, nor possess the land, nor fill the face of the world with cities.

22 For I will rise up against them, saith the LORD of hosts, and cut off from Babylon the name, and remnant, and son, and nephew, saith the LORD.

23 I will also make it a possession for the bitter, and pools of water; and I will sweep it with the besom of destruction, saith the LORD of hosts.

24 The LORD of hosts hath sworn, saying, Surely as I have thought, so shall it come to pass; and as I have purposed, so shall it stand:

25 That I will break the Assyrian in my land, and upon my mountains tread him under foot: then^l shall his yoke depart from off them, and his burden depart from off their shoulders.

26 This is the purpose that is purposed, upon the whole earth; and this is the hand that is stretched out upon all the nations.

27 For^o the LORD of hosts hath purposed, and who shall disannul it? and his hand is stretched out, and who shall turn it back?

28 In the year^p that king Ahaz died was this burden.

29 Rejoice not thou, whole Palestina, because^r the rod of him that smote thee is broken: for out of the serpent's root shall come forth a ρ cockatrice, and his fruit^s shall be a fiery flying serpent.

30 And the first-born of the poor shall feed, and the needy shall lie down in safety: and I will kill thy root with famine, and he shall slay thy remnant.

31 Howl, O gate; cry, O city: thou, whole Palestina, art dissolved: for there shall come from the north a smoke, & ϕ none shall be alone in his χ appointed times.

32 What shall one then answer the messengers of the nation? That^u the LORD hath founded Zion, and the^v poor of his people shall ψ trust in it.

CHAP. XV.

THE^w burden of Moab. Because in the night Ar of Moab is laid waste, and γ brought to silence; because in the night Kir of Moab is laid waste, and brought to silence:

2 He is gone to Bajith, and to Dibon, the high places, to weep: Moab shall howl over Nebo, and over Medaba: on all their heads shall be baldness, and every beard cut off.

3 In their streets they shall gird themselves with sackcloth: on the tops of their houses, and in their streets, every one shall howl, δ weeping abundantly.

4 And Heshbon shall cry, and Elealeh:

18 לאפתח ביה: כל־מלכי גוים כלם שִׁכְנוּ
 19 בְּכֹדֹר אִישׁ בְּבֵיתוֹ: וְאַחַד הַשְּׁלָלָהּ מִקְּבוֹרָה
 20 כְּנָצֵר נִחְלָב לִבֶּשׂ הָרָגִים מִשְׁעָנִי חֹרֵב יוֹדֵי
 21 אֶל־אֲבִיבֵי־בֹר כְּסָנִי מוֹכֵס: לֹא־יִחַדֵּךְ אִתָּם
 בְּקִבְרָה כִּי־אֶרְצֶךָ שַׁחַת עִמָּךְ הָרָגָה לֹא־יִקְרָא
 22 לְעוֹלָם יָרֵעַ מְרֵעִים: הִכְנֵי לִבְנֵי מִשְׁפַּח בְּעֵין
 23 אֲבֹתָם בְּלִיקְמוֹ וְיִרְשׁוּ אֶרֶץ וּמְלֹא כִּי־תִתְּכֵל
 24 עָרִים: וְקִמְתִּי עֲלֵיהֶם נֶאֱם יְהוָה צְבָאוֹת וְהִכְרַתִּי
 25 לְבָבָל שֵׁם וְשָׁעָר וְגֵן וְנָכַר נֶאֱם יְהוָה: וְשִׁמְתִּיהָ
 26 לְמוֹרֵשׁ קֶדֶר וְאֶגְמֵי־מַיִם וְאִמְאִתֶּיהָ בְּמִשְׁאֵמָה
 27 הַשְּׂמֹד נֶאֱם יְהוָה צְבָאוֹת: נִשְׁבַּע יְהוָה
 28 צְבָאוֹת לֵאמֹר אִם־לֹא בְּאֲשֶׁר דִּמְיִי בֶן־הַחַיָּה
 29 וּכְאֲשֶׁר יַעֲצֵנִי הֵיא חָקוֹם: לִשְׂבָר אֲשׁוּר בְּאֶרְצִי
 30 וְעַל־הָרֵי אֲבוֹסָנִי וְסָר מַעְלֵיהֶם עָלָיו וְסָבְלוּ מִעַל
 31 שִׁכְמוֹ יָסוּר: וְאַתָּה הַעֲצָה הַיְעוּצָה עַל־כִּי־הֶאֱרַץ
 32 וְאַתָּה הִיד הַנְּטוּיָה עַל־כִּי־הָנוּגִים: כִּי־יִהְיֶה צְבָאוֹת
 33 יַעֲזֹץ וְכִי־יִסָּר וְיִדָּו הַנְּטוּיָה וְכִי־יִשְׁכְּנָה:
 34 בְּשִׁנְת־מוֹת הַמֶּלֶךְ אֲדָוָה הָיָה הַמֶּשֶׁא הָיָה: אֶל־
 35 תִּשְׁמָתִי פִּלְשֶׁת פִּלְזָה כִּי נִשְׁבָּר טֹבֵט מִכָּף כִּי־
 36 מִשְׁרֵשׁ נִחַשׁ יֵצֵא צִפֶּע וְכִרְיִי שָׂרָף מְעוֹפָף: וְרֵעִי
 37 כְּבוֹדִי וְלִיִּם וְאֲבוֹנִים לְנֶפֶשׁ יִרְבְּצוּ וְהִמְתִּי בְרָעַב
 38 שְׂרִשָּׁף וְשִׁאֲרִיתָהּ חֹרֵב: הַלְלִי שֹׁמֵר וְעִמְיָעִיר
 39 נְכוֹס פִּלְשֶׁת פִּלְזָה כִּי מִצְפּוֹן עָשָׂן בָּא וְאֵין בּוֹדֵד
 40 בְּמוֹעֲדָיו: וְמִה־עֵנָה מִלֹּאֲכִיגִי כִי יְהוָה יִסָּר
 41 צִיּוֹן וְכִי יִחַסוּ עֲנֵי עָמּוֹ:

CAP. XV. מו

1 מִשְׁאֵא מוֹאָב כִּי בָלִיל שִׁדֹּד עַר מוֹאָב נִדְמָה כִּי
 2 בָלִיל שִׁדֹּד קִיר־מוֹאָב נִדְמָה: עֲלֵה הַבְּיֹר וְיִבְיֹן
 3 הַבְּמֹת לִבְכִי עַל־נְבִי וְעַל מִדְבָּא מוֹאָב יִלִּיל בְּכָל־
 4 רֹאשֵׁיו קִרְחָה כִּלְיָהֵן בְּדוּעִיהָ: בְּחֻצְתָּיו חָגְרוּ
 5 שָׁק עַל פְּנוֹתֶיהָ וּבְחֻצְתֶּיהָ פִּלָּה יִלִּיל יָד בְּכַמִּי:
 6 וְהוֹצִיָה חֲשׁוֹן וְאֶלְעִלָּה עַר־יָחַץ נִשְׁמַע קוֹלָם עַל־
 7 כִּי חֲלָצָה מוֹאָב יָדְעוּ נִשְׁשׁוּ גִרְעָה לוֹ: לִכִּי לְמוֹאָב

21 עֲרִבִי וְרֵעִים לֹא־יִרְבְּצוּ שָׁם: וְרִבְצֵי־שָׁם צִיּוֹן
 22 וּמְלֹאֵה בְּתִיהֶם אֲדָוָה וְשִׁכְנוּ שָׁם בְּנוֹת יַעֲלָה
 23 וְשִׁעִירִים יִקְדָּרְשׁוּם: וְעֵנָה אִישׁ בְּאִמְנוֹתָיו
 24 וְתָנִים בְּחִילִי עָנָה וְקָרֹב לְבֹאֵא עֲלֶיהָ וְיָמִיהָ לֹא
 25 יִמָּשְׁכוּ:

CAP. XIV. ד

1 כִּי יִרְחֹם יְהוָה אֶת־עַלְבָּן וּבְחֹר עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל
 2 וְהַיִּיהֶם עַל־אֲדָמָתָם וְלִלְוֶה הָרִי עֲלֵיהֶם וְנִסְפְּחוּ
 3 עַל־בֵּית יַעֲקֹב: וְלִקְחוּם עִמָּם וְהִבְיָאוּם אֶל־
 4 מְקוֹמָם וְהַחֲנִיחֵלֶם בֵּית־יִשְׂרָאֵל עַל־אֲדָמָת
 5 יְהוָה לַעֲבֹדִים וְלִשְׁפָחוֹת וְהִי שְׂבִיבִים לְשִׁבְיָהֶם
 6 וְרָדוּ בְּנִשְׁוָהֶם: וְהָיָה כִּי־יִהְיֶה יְהוָה
 7 לֵךְ מִעֲצָנָה וּמִרְגֻמָּה וּמִן־הַעֲבֹדָה הַקָּשָׁה אֲשֶׁר
 8 עָבְדוּהָ: וְנִשְׁאָתָה הַמֶּשֶׁל הָיָה עַל־מֶלֶךְ בָּבֶל
 9 וְאִמְרָתָה אִידָה שְׂבִיבָה נִלְשָׁה מִדְּהַבָּה:
 10 שְׂבָר יְהוָה מִפְּנֵי רָשָׁעִים שִׁבְטֵם מִשְׁלֹסִים: מִפְּנֵי
 11 עִמָּם בְּעֵבְרָה מִפְּנֵי בְלָתִי סָרָה רָדָה בְּאֶף גּוֹיִם
 12 מִדְּהָף בָּלִי חֲשָׁף: נִדְחָה שְׁקִטָּה כִּי־הֶאֱרַץ
 13 סָפְדוּהָ רָחָה: גַּם־בְּרוּשִׁים שְׁמָחִי לֵךְ אֶרְצִי לִבְנוֹן
 14 מִמָּוֶן שִׁכְבֹּת לֹא־יַעֲלֶה הַכְּרַת עֲלֵינִי: שְׂאוֹל
 15 מִכַּעֲתֵר רִגְוָה לֵךְ לְקִרְבָּאת בּוֹאֲךָ עוֹדֵר לֵךְ
 16 רְפָאִים כִּי־עֲתִידִי אֶרֶץ חָקִים מִכְּסֻאוֹתָם כֹּל
 17 מִלְכֵי גוֹיִם: כָּל־עָנִי וְאִמְרוּ אֵלֶיךָ גַּם־אֲתָה
 18 חֲלִיָּה כְמוֹנִי אֵלֵינוּ מִשְׁלָלָה: הַיּוֹד שְׂאוֹל
 19 גְּאוֹנֶךָ הִמְתִּי בְּגִלְיָה תַּחֲתִיךָ יַצֵּעַ רְפוּחַ וּמִכְסִּיךָ
 20 תוֹלַעַה: אֵיךְ נִפְלָתָה מִשְׁמִים הִילַל כִּי־שָׁחַד
 21 נִנְבְּעָתָה לְאֶרֶץ חוֹלָשׁ עַל־גּוֹיִם: וְאַחַה אֲמִרָתָה
 22 בְּלִבְבֶּךָ הַשְּׁמִים אֲעִלָּה מִפְּנֵל לְכֹכְבֵי־אֵל אֲרִים
 23 פִּסְגָּא וְאֲשַׁבֵּב בְּהִרְמוֹעַ בִּירְפָתִי צָפוֹן: אֲעִלָּה
 24 עַל־בְּמִתִּי עַבֵּי אֲדָמָה לְעִלְיוֹן: אֵיךְ אֶל־שְׂאוֹל
 25 תַּחֲדֵי אֶל־יִרְפָּתֵי־בֹר: רֹאֲךָ אֵלֶיךָ יִשְׁלַחוּ
 26 אֵלֶיךָ יִתְבֻּנְנוּ הָיָה הָאִישׁ מִרְעֵי הָאֶרֶץ מִרְעִישׁ
 27 מִמְּלִכּוֹת: שָׁם תִּבְלֵל בְּמִדְבָּר וְעָרְיוּ הָרָם אֲסִירֵיו

מוֹאָב כָּל־הַחֲמִין הָרֶב וְשָׂאֵר מַעֲט מִזֶּה לֹא־
כִּבְרִי :

CAP. XVII. י'

מִשָּׂא דַמֶּשֶׁק הִנֵּה דַמֶּשֶׁק מוֹכֵר מִעִיר וְהִנֵּה
מִנִּי מִשְׁלָה : עֲבֹת עָרֵי שָׂרָר לַעֲרֹמִים
תִּהְיֶינָה וְרִבְצִי וְאֵין מִחֲרִיד : וְנִשְׁפֹּת מִבְּצֹר
מִאֲפָרִים וּמִמְלִכָה מִדַּמֶּשֶׁק וְשָׂאֵר אֲרָם כִּכְבוֹד
בְּנִי־יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה נָאִם יְהוָה צְבָאוֹת :
וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יֵלֶךְ כְּבוֹד יִעֲקֹב וּמִשְׁכַּן בְּשָׂרוֹ
יִרְחֹק : וְהָיָה כְּאִשָּׁה קָצִיר תִּמָּה וּדְרֵעֵי שְׂבָלִים
יִקְצֹר וְהָיָה כְּמִלְקֵט שְׂבָלִים בַּעֲמֵק רַפְּאִים :
וְנִשְׂאָרֵיו עֲלֹלוֹת כְּנָקָה זֹאת שְׁנֵים שְׁלֹשָׁה בְּרֹנִים
כְּנָאֵשׁ אִמִּיר אֲרֻבָּעָה חֲמִשָּׁה בַּסַּעֲפָה פָּרִיָּה
נָאִם־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל : בַּיּוֹם הַהוּא יִשְׁעָה
הָאֲרָם עַל־עֲשָׂהָ וְעִשְׂיוֹ אֶל־קְרוֹשׁ יִשְׂרָאֵל
הָרְאִינָה : וְלֹא יִשְׁעָה אֶל־הַפְּזֻזוֹת מַעֲשָׂה
יְדֵיו וְאֲשֶׁר עָשָׂה אֲצַבְּתָיו לֹא יִרְאֶה וְהָאֲשֵׁרִים
וְהַחֲפִינִים : בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה עָרֵי מִעֲזָו
כְּעִיֹּבֶת הַחֲרֹשׁ וְהָאִמִּיר אֲשֶׁר עֲזָב מִפְּנֵי בְנֵי
יִשְׂרָאֵל וְהִנֵּה שְׂמֻחָה : כִּי שִׂכַּחַת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
וְצֹר מַעֲזָו לֹא זָכְרָת עַל־כֵּן תִּפְעִל נִסְעִי
נַעֲמִים וְחִמְרַת וְהַחֲרֵעַ : בַּיּוֹם נִסְעָה
תִּשְׁלָשִׁי וּבִבְקָר וְרַעְיָה תִּפְרִיחַ כִּי קָצִיר בַּיּוֹם
נִחְלָה וּכְאֵב אֲנוֹשׁ : הוּא הַמֶּלֶךְ עַפְנִים
בָּרִים כְּחִמּוֹת יָמִים יִחְמְיוּ וְשִׂאֵן לְאֲפִים כְּשִׂאֵן
מִים כְּבָרִים וְשִׂאֵן : לְאֲפִים כְּשִׂאֵן מִים
רַבִּים וְשִׂאֵן וְגַעַר בּוֹ וְגַם מִפְּרֻחַ וְדָף כְּמִץ
הָרִים לִפְנֵי־רוּחַ וּכְנֻלָּל לִפְנֵי סוּפָה : לַעֲת עֲרָב
וְהָיָה בְּלִיָּה בְּשָׂרָם בָּקָר אֵינָה וְהַחֲלָק שׁוֹלֵט
וְגֹרֵל לְחֻזִּינוּ :

CAP. XVIII. יח

הוּא אֲרֶץ צִלְצֵל כְּנָפִים אֲשֶׁר מַעֲבֵר לְהַחֲרִיקוֹשׁ :
הַשְׁלָח בָּיָם צִירִים וּבְכָל־נֶפֶשׁ עַל־פְּנֵי־מִים לְכוֹי

יִעֲקֹב בְּרִיחָה עַד־צֶעַר עֲנָלָה שְׁלֹשִׁיָּה כִּי מַעֲלָה
הַלְחִיחַ בְּכָל־יַעֲלֶה־בּוֹ כִּי דָרָךְ חֲרִיִּם וְעַמְלָשָׁבֶר
יַעֲזָרוּ : כִּי־מִי נִמְרִים מִשְׁמֹת יִהְיוּ כִּי־יִבֶּשׁ חֲצִיר
כְּלָה רָשָׁא יִרְק לֹא הָיָה : עַל־כֵּן יִחְרָה עֲשָׂה
וְסִקְרָתָם עַל בְּחֹל הַעֲרֹבִים וְשִׂאֵן : כִּי־דִקְשָׁה
הַזֶּעֱקָה אֶת־נְבִיל מוֹאָב עַד־אֲנָלִים לִלְחָה וּבֹאֵר
אֱלִים לִלְחָה : כִּי מִי דִמְיוֹן מִלָּא דָם כִּי־אֲשֵׁרִית
עַל דִּמְיוֹן נִסְסָת לִפְלִישֶׁת מוֹאָב אֲרִיָּה וְלִשְׂאֲרִית
אֲדָמָה :

CAP. XVI. י'

שְׁלַח־כֶּכֶר מוֹשֵׁל־אֲרֶץ מִשְׁלַע מִדְבָּרָה אֶל־הַר־בֵּית
צִיּוֹן : וְהָיָה כְּעוֹשֵׂה נֹדֶד כֵּן מִשְׁלַח תִּהְיֶינָה בְּנוֹת
מוֹאָב מִעֲבֹרוֹת לְאֶרְצוֹן : הַבָּיִא עֲצָה עֲשׂוֹן פִּלְלָה
שִׁתִּי כִּלְי צֶלֶף בְּתוֹךְ צִהָרִים סִתְרִי נִדְחִים נֹדֶד
אֶל־הַגִּלְיָה וְגִירוֹ בֶּן־נְדָחִי מוֹאָב הוֹי־סִתְרִי לְמוֹ
כִּפְנֵי שֹׁדֶד כִּי־אֶסֶס הַמֶּלֶךְ כְּלָה שֹׁד תִּמּוֹ רַמִּים
מִן־הָאֲרֶץ : וְהוֹבֵן בְּחֹסֶד נִפְאֵר וְיֹשֵׁב עֲלֵינוּ
בְּאִמְרַת בְּאֵהֶל דָּוִד שִׁשֶׁת וְרֹשֶׁת מִשְׁפָּט וּמִדָּר
צָדִק : שְׂמַעְנוּ נִאֻךְ־מוֹאָב נִאֻךְ מִאֹד נִאֻךְ וְנִאֻךְ
וְעִבְרָתוֹ לֹא־כֵן בָּדִיו : לָכֵן יִלְיֵל מוֹאָב לְמוֹאָב
כְּלָה יִלְיֵל לְאֲשִׁישֵׁי חִיר־חֲרֹשֶׁת תִּהְיֶה אֶת־נִכְאִים :
כִּי שְׂדֵמוֹת חֲשֹׁבֹן אֲמַלֵּל בְּשֵׁן שְׂבָכָה בְּעֵל גִּוִּם
הַלְמוֹ שְׂרֻמָּה עַד־יַעֲזֹר נִגְשֵׁה תַעֲזֵי מִדְבָּר שְׁלַח־יָד
נִפְשׁוּ עֲבָרֵי יָם : עַל־כֵּן אֲבָלָה בְּכָבֶד יַעֲזֹר בְּשֵׁן
שְׂבָכָה אֲרִיָּה דִמְעָתִי חֲשֹׁבֹן וְאֵלֶּלָה כִּי עַל־
חֲיִיָּה וְעַל־חֲיִיָּה הַיָּד נִפֵּל : וְנִכְאֶסָה שְׂמֻחָה
וְגִיל מִן־הַפְּרִמִּל וּבִכְרָמִים לֹא־יִרְגֵּן לֹא יִרְעַע יוֹן
בְּקִבְרִים לֹא־יִרְדֵּךְ הַדָּרֶךְ הַדָּרֶךְ חֲשֹׁבָתִי : עַל־כֵּן
מִנִּי לְמוֹאָב כְּכֹזֶד וְהָיָה וְהָיָה לְקוֹר חֲרָשׁ : וְהָיָה
כִּי־יִרְאֶה כִּי־נִלְאָה מוֹאָב עַל־הַצְּמָה וּבֹאֵר־
מִקְדָּשׁוֹ לְהַחֲפֹל וְלֹא יִכָּל : יָהּ הַדָּבָר אֲשֶׁר
דָּבַר יְהוָה אֶל־מוֹאָב מֵאֶזְ : וְעַתָּה דָּבַר יְהוָה
לֵאמֹר בְּשִׁלֵּשׁ שָׁנִים כְּשֵׁנִי שְׂכִיר וְנִקְלָה כְּבוֹד

their voice shall be heard *even* unto Jahaz: therefore the armed soldiers of Moab shall cry out: his life shall be grievous unto him.

5 My ^b heart shall cry out for Moab; ^β his fugitives shall flee unto Zoar, an heifer of three years old: for by the mounting up of Luhith with weeping shall they go it up; for in the way of Horonaim they shall raise up a cry of ^δ destruction.

6 For the waters of Nimrim shall be ^ζ desolate: for the hay is withered away, the grass faileth, there is no green thing.

7 Therefore the abundance they have gotten, and that which they have laid up, shall they carry away to the ^η brook of the willows.

8 For the cry is gone round about the borders of Moab; the howling thereof unto Eglaïm, and the howling thereof unto Beer-elim.

9 For the waters of Dimon shall be full of blood: for I will bring ^θ more upon Dimon, lions^ς upon him that escapeth of Moab, and upon the remnant of the land.

CHAP. XVI.

SEND ye the lamb^ι to the ruler of the land from ^κ Sela to the wilderness, unto the mount of the daughter of Zion.

2 For it shall be, *that* as a wandering bird ^λ cast out of the nest, *so* the daughters of Moab shall be at the fords of ^κ Arnon.

3 ^μ Take counsel, execute judgment; make thy shadow as the night in the midst of the noon-day; hide the outcasts; bewray not him that wandereth.

4 Let mine outcasts dwell with thee, Moab: be thou a covert to them from the face of the spoiler: for the ^ν extortioner is at an end, the spoiler ceaseth, the ^π oppressors are consumed out of the land.

5 And in mercy shall the throne ^β be established; and ^μ he shall sit upon it in truth in the tabernacle of David, ^η judging and seeking judgment, and hasting righteousness.

6 We have heard of the pride^ο of Moab; *he is very proud: even of his haughtiness, and his pride, and his wrath: but his lies shall not be so.*

7 Therefore shall Moab howl for Moab; every one shall howl: for the foundations of Kir-hareseth^ς shall ye ^τ mourn; surely they are stricken.

8 For the fields of Heshbon languish, and the vine of Sibmah: the lords of the heathen have broken down the principal plants thereof, they are come *even* unto Jazer, they wandered *through* the wilderness; her branches are ^ψ stretched out, they are gone over the sea.

9 Therefore^φ I will bewail with the weeping of Jazer the vine of Sibmah: I will water thee with my tears, O Heshbon, and Elealeh; for ^γ the shouting for thy summer fruits, and for thy harvest is fallen.

10 And^θ gladness is taken away, and joy out of the plentiful field; and in the vineyards there shall be no singing, neither shall there be shouting: the treaders shall tread out no wine in *their* presses; I have made *their* vintage shouting to cease.

11 Wherefore my bowels^ω shall sound like an harp for Moab, and mine inward parts for Kir-hareseth.

12 And it shall come to pass, when it is seen that Moab is weary^ς on the high place, that he shall come to his sanctuary to pray; but^ς he shall not prevail.

B. C. 726.

a ch. 21. 16.

b ch. 16. 11.

β or, to the borders thereof, even as an heifer.

γ or, not many.

c Je. 49. 23, &c. Am. 1. 3. 5. Zec. 9. 1, fulfilled.

δ breaking.

d 2 Ki. 16. 9.

ε desolations.

e Je. 7. 33.

η or, valley of the

Arabians.

θ additions.

φ ch. 10. 16.

g 2 Ki. 17. 25.

h Je. 51. 33.

i 2 Ki. 3. 4.

κ a rock, or, Petra.

λ or, a nest forsaken.

κ Nu. 21. 13.

μ bring.

ι Mi. 7. 1.

ν winger.

π treaders down.

ρ or, sun images.

σ or, prepared.

m Da. 7. 14, 27.

Mi. 4. 7.

Lu. 1. 32, 33.

n Ps. 72. 2.

ο Zep. 2. 10.

p Je. 17. 13.

q 2 Ki. 3. 25.

τ or, mutter.

ρ Je. 5. 31.

φ or, removed in the

day of inheritance,

and there shall be

deadly sorrow.

z or, noise.

ψ or, plucked up.

β or, many.

s Je. 48. 32, &c.

t Ps. 9. 5.

γ or, the alarm is

fallen upon.

δ or, thistle down.

u ch. 24. 8.

v Je. 2. 3.

w ch. 63. 15.

x ch. 20. 3. 5.

Eze. 30. 4. 9.

Zep. 2. 12.

3. 10.

y ch. 26. 16.

z Pr. 1. 28.

ζ or, outspread and

polished.

13 This *is* the word that the LORD hath spoken concerning Moab since that time.

14 But now the LORD hath spoken, saying, Within three years, as^α the years of an hireling, and the glory of Moab shall be contemned, with all that great multitude; and the remnant shall be very small and ^γ feeble.

CHAP. XVII.

THE^α burden of Damascus. Behold, Damascus^δ is taken away from *being* a city, and it shall be a ruinous heap.

2 The cities of Aroer are forsaken; they shall be for flocks, which shall lie down, and none^ε shall make *them* afraid.

3 The fortress also shall cease from Ephraim, and the kingdom from Damascus, and the remnant of Syria: they shall be as the glory of the children of Israel, saith the LORD of hosts.

4 And in that day it shall come to pass, *that* the glory of Jacob shall be made thin, and^ζ the fatness of his flesh shall wax lean.

5 And^η it shall be as when the harvest-man gathereth the corn, and reapeth the ears with his arm; and it shall be as he that gathereth ears in the valley of Rephaim.

6 Yet gleanings-grapes shall be left in it, as the shaking of an olive-tree, two or three berries in the top of the uppermost bough, four or five in the outmost fruitful branches thereof, saith the LORD God of Israel.

7 At that day shall a man look^ι to his Maker, and his eyes shall have respect to the Holy One of Israel.

8 And he shall not look to the altars, the work of his hands, neither shall respect *that* which his fingers have made, either the groves or the ^ρ images.

9 In that day shall his strong cities be as a forsaken bough, and an uppermost branch, which they left, because of the children of Israel: and there shall be desolation.

10 Because^ρ thou hast forgotten the God of thy salvation, and hast not been mindful of the Rock of thy strength, therefore shalt thou plant pleasant plants, and shalt set it with strange slips:

11 In the day shalt thou make thy plant to grow, and in the morning shalt thou make thy seed to flourish; *but* the harvest shall^ν be ^φ a heap in the day of grief and of desperate sorrow.

12 Woe to the ^χ multitude of many people, *which* make a noise like the noise of the seas; and to the rushing of nations, *that* make a rushing like the rushing of ^β mighty waters!

13 The nations shall rush like the rushing of many waters: but^ι God shall rebuke them, and they shall flee far off, and shall be chased as the chaff of the mountains before the wind, and like ^δ a rolling thing before the whirlwind.

14 And, behold, at evening-tide trouble; and before the morning he *is* not. This *is* the portion of them^ς that spoil us, and the lot of them that rob us.

CHAP. XVIII.

WOE to the land shadowing with wings, which is beyond the rivers^ς of Ethiopia:

2 That sendeth ambassadors by the sea, even in vessels of bulrushes upon the waters, saying, Go, ye swift messengers, to a nation ^ζ scattered and peeled, to a people terrible from their beginning hitherto;

a nation β meted out and trodden down, whose land the rivers γ have spoiled!

3 All ye inhabitants of the world, and dwellers on the earth, see ye, when he lieth up an ensign^e on the mountains; and when he bloweth a trumpet, hear ye.

4 For so the LORD said unto me, I will take my rest, and I will η consider in my dwelling-place like a clear heat θ upon herbs, and like a cloud of dew in the heat of harvest.

5 For afore the harvest, when the bud is perfect, and the sour grape is ripening in the flower, he shall both cut off the sprigs with pruning-hooks, and take away and cut down the branches.

6 They shall be left together unto the fowls of the mountains, and to the beasts of the earth: and the fowls shall summer upon them, and all the beasts of the earth shall winter upon them.

7 In that time shall the presents^f be brought unto the LORD of hosts of a people κ scattered and peeled, and from a people terrible from their beginning hitherto; a nation meted out and trodden under foot, whose land the rivers have spoiled, to the place of the name of the LORD of hosts, the mount Zion.

CHAP. XIX.

THE burden of Egypt.ⁱ Behold, the LORD rideth^h upon a swift cloud, and shall come into Egypt; and the idols^m of Egypt shall be moved at his presence, and the heart of Egypt shall melt in the midst of it.

2 And I will ν set the Egyptians against the Egyptians: and they shall fight every one against his brother, and every one against his neighbour; city against city, and kingdom against kingdom.

3 And the spirit of Egypt shall π fail^o in the midst thereof; and I will ρ destroy the counsel thereof; and they shall seek^p to the idols, and to the charmers, and to them that have familiar spirits, and to the wizards.

4 And the Egyptians will I σ give over unto the hand of a cruel lord;^r and a fierce king shall rule over them, saith the LORD, the LORD of hosts.

5 And the waters shall fail from the sea, and the river shall be wasted and dried up.

6 And they shall turn the rivers far away, and the brooks^s of defence shall be emptied and dried up: the reeds and flags shall wither.

7 The paper-reeds by the brooks, by the mouth of the brooks, and every thing sown by the brooks, shall wither, be driven away, and τ be no more.

8 The fishers also shall mourn, and all they that cast angle into the brooks shall lament, and they that spread nets upon the waters shall languish.

9 Moreover they that work in fine^w flax, and they that weave χ net-works, shall be confounded.

10 And they shall be broken in the ψ purposes thereof, all that make sluices and ponds β for fish.

11 Surely the princes of Zoan^{*} are fools, the counsel of the wise counsellors of Pharaoh is become brutish: how say ye unto Pharaoh, I am the son of the wise, the son of ancient kings!

12 Where^z are they? where are thy wise men? and let them tell thee now, and let them know what^z the LORD of hosts hath purposed upon Egypt.

B. C. 714.

β of line, and line, and treading under foot, or, that meteth out, and treadeth down.

γ or, despise.

a Ro. 1. 22.

b Je. 2. 16.

δ the corners, or, governors.

c ch. 5. 26.

d 1 Ki. 22, 22, 23.

ϵ spirit of perverseness.

η or, regard my set dwelling.

θ or, after rain.

e Je. 51. 30.

f Na. 3. 13.

g ch. 16. 1.

h Ps. 68. 31.

i 72. 10.

κ or, outspread and polished, ver. 2.

λ lip.

g Zep. 3. 9.

μ or, Heres,

or, the sun.

h Ge. 28. 18.

i Ex. 24. 4.

j Je. 46. 13.

Eze. XXIX.

XXX.

k Jos. 4. 20.

l Ps. 18. 10.

m 104. 3.

n Ex. 12. 12.

o Je. 43. 12.

ν mingle.

π Mal. 1. 11.

ρ be emptied

o Eze. 22. 14.

σ swallow up.

p ch. 8. 19.

q 47. 12.

τ or, shut up.

g ch. 11. 16.

r ch. 20. 4.

s 2 Ki. 19. 24.

t 1 Pe. 2. 10.

u Ep. 2. 15.

v 2 Ki. 18. 17.

τ shall not be.

ϕ by the hand of.

w 1 Ki. 10. 28.

x or, white-works.

ψ foundations.

β of living things.

γ Nu. 13. 22.

δ captivity of Egypt.

ϵ 1 Co. 1. 20.

ζ nakedness.

η ch. 44. 7, 8.

13 The princes of Zoan are become fools,^a the princes of Noph^b are deceived; they have also seduced Egypt, even they that are δ the stay of the tribes thereof.

14 The^d LORD hath mingled a ζ perverse spirit in the midst thereof: and they have caused Egypt to err in every work thereof, as a drunken man staggereth in his vomit.

15 Neither shall there be any work for Egypt, which the head or tail, branch or rush, may do.

16 In that day shall Egypt be like^e unto women; and it shall be afraid and fear, because of the shaking of the hand of the LORD of hosts, which he shaketh over it.

17 And the land of Judah shall be a terror unto Egypt: every one that maketh mention thereof shall be afraid in himself, because of the counsel of the LORD of hosts, which he hath determined against it.

18 In that day shall five cities in the land of Egypt speak the λ language^s of Canaan, and swear to the LORD of hosts: one shall be called, The city of μ destruction.

19 In that day shall there be an altar to the LORD in the midst of the land of Egypt, and a pillar^a at the border thereof to the LORD.

20 And it shall be for a sign^k and for a witness unto the LORD of hosts in the land of Egypt: for they shall cry unto the LORD because of the oppressors, and he shall send them a saviour, and a great one, and he shall deliver them.

21 And the LORD shall be known to Egypt, and the Egyptians shall know the LORD in that day, and shall doⁿ sacrifice and oblation; yea, they shall vow a vow unto the LORD, and perform it.

22 And the LORD shall smite Egypt; he shall smite and heal it: and they shall return even to the LORD, and he shall be entreated of them, and shall heal them.

23 In that day shall there be a γ highway out of Egypt to Assyria; and the Assyrian shall come into Egypt, and the Egyptian into Assyria; and the Egyptians shall serve with the Assyrians.

24 In that day shall Israel be the third with Egypt and with Assyria, even a blessing in the midst of the land;

25 Whom the LORD of hosts shall bless, saying, Blessed be Egypt my people,^t and Assyria the work^u of my hands, and Israel mine inheritance.

CHAP. XX.

IN the year^v that Tartan came unto Ashdod, (when Sargon the king of Assyria sent him,) and fought against Ashdod and took it;

2 At the same time spake the LORD ϕ by Isaiah the son of Amoz, saying, Go and loose the sackcloth from off thy loins, and put off thy shoe from thy foot. And he did so, walking naked and barefoot.

3 And the LORD said, Like as my servant Isaiah hath walketh naked and barefoot three years for a sign and wonder upon Egypt and upon Ethiopia;

4 So shall the king of Assyria lead away the γ Egyptians prisoners, and the Ethiopians captives, young and old, naked and barefoot, even with their buttocks uncovered, to the δ shame of Egypt.

5 And they shall be afraid and ashamed of Ethiopia their expectation, and of Egypt their glory.

שָׁרִי צִעַן נִשְׂאוּ שָׁרִי גֵחַ וְהִתְעוּ אֶת־מִצְרַיִם שָׁנָה
 14 שְׁבִמְיָהּ : יְהוָה מִסֵּד בְּקִרְבָּהּ רִחַם עֲוֹנוֹת וְהִתְעוּ
 אֶת־מִצְרַיִם בְּכָל־מַעֲשֵׂהוּ כְּהִתְעֹת שְׂפֹר בְּקִיאוֹ :
 15 וְלֹא־יִהְיֶה לְמִצְרַיִם מַעֲשֶׂה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה רֹאשׁ וְתֵב
 16 כִּפָּה וְאֶמְקֹן : בָּיִם הִוא יְהוָה מִצְרַיִם
 כְּנַשִּׁים וְחֲדָרִי וְשָׁחַד מִפְּנֵי תְּהִיבָה יְרִי־יְהוָה
 17 צְבָאוֹת אֲשֶׁר־הוּא מִנְּחָן עָלָיו : וְהִתְעוּ אֶת־מִצְרַיִם
 יְהוָה לְמִצְרַיִם לְחַמָּה כָּל־אֲשֶׁר יִפְגַּר אֹתָהּ אֱלֹהֵי
 יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי עֲשֵׂת יְהוָה צְבָאוֹת אֲשֶׁר־הוּא יִשְׂרָאֵל
 18 עָלָיו : בָּיִם הִוא יְהוָה חֲמֵשׁ עָרִים בְּאַרְצָהּ
 מִצְרַיִם מִדְּבָרָהּ שָׁנָה כְּנַשִּׁים וְכַשְׂפִּיּוֹת לְיְהוָה
 19 צְבָאוֹת עֵיר הַהָרִים יֵאָמֵר לְאַחַת : בָּיִם
 הִוא יְהוָה מִזְבֵּחַ לְיְהוָה בְּרִנָּה אֶרֶץ מִצְרַיִם
 20 וּבְמִצְבָּה אֶת־גְּבֻלָּהּ לְיְהוָה : וְהִיא לְאוֹת וּלְעֵד
 לְיְהוָה צְבָאוֹת בְּאַרְצָהּ מִצְרַיִם כִּי־יַצְעֲקוּ אֶל־יְהוָה
 מִפְּנֵי לַחֲצִים וְיִשְׁלַח לָהֶם מוֹשִׁיעַ רֹב וְהַצִּילָם :
 21 וְנוֹדַע יְהוָה לְמִצְרַיִם וְיִדְעוּ מִצְרַיִם אֶת־יְהוָה
 בָּיִם הִוא וְעֶבְרֵי זָבָח וּמִנְחָה וְנִדְרוֹ נִדָּר לְיְהוָה
 22 וְשִׁלְמוּ : וְנִגְנַף יְהוָה אֶת־מִצְרַיִם כִּנָּף וּרְפֹא
 23 וְשִׁבְעוּ עַד־יְהוָה וְנִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וּרְפֹאם : בָּיִם
 הִוא תְּהִיבָה מִסֵּדָה מִמִּצְרַיִם אֲשֶׁר־הָיָה וְגַם אֲשֶׁר
 24 בְּמִצְרַיִם וּבְמִצְרַיִם בְּאֲשֶׁר וְעֶבְרֵי מִצְרַיִם אֶת־
 אֲשֶׁר : בָּיִם הִוא יְהוָה יִשְׂרָאֵל שְׁלִישִׁי
 25 לְמִצְרַיִם וְלְאֲשֶׁר בְּרַכָּה בְּקִרְבֵּי אֶרֶץ : אֲשֶׁר
 בְּרַכָּה יְהוָה צְבָאוֹת לְאִמּוֹ בְּרִיךְ עַמִּי מִצְרַיִם
 וּבְמַעֲשֵׂה יְדֵי אֲשֶׁר וּבְחַלְתִּי יִשְׂרָאֵל :

CAP. XX. כ

בְּשָׁנָה בָּא תִרְמֵן אֲשֶׁר־יְהוָה בְּשִׁלַּח אֹתוֹ סִרְיֹן מִלֶּךְ
 1 אֲשֶׁר וּבְלָחֶם בְּאֲשֶׁדּוֹר וּלְפָדָה : בָּעֵת הַהִיא דָּבָר
 יְהוָה בֵּיד־יִשְׁעֵיהֶם בֶּן־אֲמוּץ לֹא־מָדָה לָהּ וּפְתֻחַת
 2 הַשֵּׁל מִעַל מַחֲבֹה וְנִעְלָה תַּחֲלִץ מִעַל רִגְלָהּ וּבָעֵת
 3 כֵּן הָלַךְ עָרוֹם וְיִחָף : וַיֵּאמֶר יְהוָה פֶּאֶשֶׁר הָלַךְ
 עָבְרִי יִשְׁעֵיהֶם עָרוֹם וְיִחָף שְׁלֹשׁ שָׁנִים אוֹת
 4 וּמוֹפֶת עַל־מִצְרַיִם וְעַל־כּוּשׁ : כֵּן יִהְיֶה מִלֶּךְ
 אֲשֶׁר אֶת־שְׁבִי מִצְרַיִם וְאֶת־גְּלוֹת כּוּשׁ וְעָרִים
 5 וּמְקוֹמֵי עָרוֹם וְיִחָף וְחִשְׁפִּי שֵׁת עֵרוֹת מִצְרַיִם :

מִלֵּאכִים קָלִים אֶל־גִּי' מִמִּשְׁקָהּ וּמוֹדֵשׁ אֶל־עַם נִדְרָא
 מִדְּהוּא וְהִלָּאָה גִּי' קִרְקוֹ וּמִבִּנְיָה אֲשֶׁר־בְּנָא
 3 בְּדָרִים אֶרְצוֹ : כְּלִישְׁבִּי רִגְלִי וְשִׁכְנִי אֶרֶץ
 כְּנַשִּׁיּוֹת הָרִים תִּרְאוּ וְכִתְקַע שׁוֹפָר תִּשְׁמָעוּ :
 4 כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲשֶׁר־יְהוָה
 וְאֶבְיָה בְּמִכְנֵי כָּהֵם צֹה עַל־יָאוֹר כַּעֲב מֶלֶךְ כָּהֵם
 5 קִצְרִי : כִּי־לִפְנֵי קִצְרִי כְּתִם־פִּרְחָה נִכְסָר גְּמֹל
 יְהוָה נִצָּה וְכִרְתִּי דְּגֻלּוֹתִים בְּזִמְרוֹת וְאֶת־
 6 הַנְּשִׁיאוֹת הַסֵּר הִתּוֹ : יִשְׁבְּנוּ יְהוָה לְעֵשׂ הָרִים
 וּלְבִהַמֹּת הָאֶרֶץ וְקָצַן עָלָיו הַעִשׂ וְכָל־בְּהֵמַת
 7 הָאֶרֶץ עָלָיו תִּהְיֶה : בָּעֵת הַהִיא יִבְלִשִּׁי
 לְיְהוָה צְבָאוֹת עַם מִמִּשְׁקָהּ וּמוֹדֵשׁ וּמַעֲמֵם נִדְרָא
 מִדְּהוּא וְהִלָּאָה גִּי' קִרְקוֹ וּמִבִּנְיָה אֲשֶׁר־בְּנָא
 בְּדָרִים אֶרְצוֹ אֶל־מְקוֹמֹם שִׁם־יְהוָה צְבָאוֹת
 הַר־צִיּוֹן :

CAP. XIX. יט

1 מִשָּׂא מִצְרַיִם הָיָה יְהוָה רֹכֵב עַל־עֵבֶל מֶלֶךְ וְגַם
 מִצְרַיִם וְכָל־אֱלֹהֵי מִצְרַיִם מִפְּנֵי וּלְבָב מִצְרַיִם
 2 יִפֹּס בְּקִרְבּוֹ : וְכִסְכְּתֵנִי מִצְרַיִם בְּמִצְרַיִם
 וְנִלְחֲמוּ אִישׁ־בְּאֹחֻיו וְאִישׁ בְּרַעְיוֹ עֵיר בְּעִיר
 3 מַמְלֵכָה בְּמַמְלָכָה : וְנִגְלָה רִחַם מִצְרַיִם בְּקִרְבּוֹ
 וְנִצָּחֻ אֲבָלָע וְדָרְשׁוּ אֶל־הָאֱלֹהִים וְאֶל־הָאֱלֹהִים
 4 וְאֶל־הָאֱלֹהִים וְאֶל־הַדְּעִיָּם : וְסִפְּרִיתִי אֶת־מִצְרַיִם
 בֵּיד אֲדָנִים קָשָׁה וּמִלֶּךְ עַל־יָשָׁל בָּם נָאִם
 5 הָאֲדֹן יְהוָה צְבָאוֹת : וְנִשְׁתַּחֲוִי מִדָּהִם וְנִדְרָ
 6 יִחָרַב וְיָבֵשׁ : וְהִאֲנִיחֻוּ בְּדָרוֹת דָּלִיל וְחֲרָבוֹ
 7 יֵאָרִי מִצְוֹר קִנְיָה דְּסִיף קָמְלוֹ : עֵרוֹת עַל־יָאוֹר
 8 עַל־פִּי יָאוֹר וְכָל־מִדְּבַר יָאוֹר יִבֵּשׁ בְּהֶף וְאִנְנוּ :
 9 וְאֶנִּי הַרְגִּים וְאֲבָלוּ כָּל־מַשְׁלִיכֵי בִיאוֹר חִפְּהָ
 10 וְנִרְשִׁי מִכְּמִרְתִּי עַל־פִּי־מִיָּם אֲמִלְּלוּ : וְנִשְׁוּ
 11 עֲבָרֵי מִשְׁתִּים שְׁרִיקוֹת וְאֲרָגִים חֲרוּ : וְהָיוּ
 שְׁחֻתִּיהֶם מִדְּפָאִים כִּי־עָשִׂי שֹׁכֵר אֲנִי־נִשְׁפֹּשׁ :
 12 אֶת־אֲוִלִּים שָׁרִי צִעַן חֲכָמִי יִצְעִי פִּרְעָה עֲצָה
 נִבְעָרָה אֶת־הָאֲמִרִי אֶל־פִּרְעָה בֶּן־חֲכָמִים אֲנִי בֶן־
 12 מִלְּכֵי־קָדָם : אֲנִי אֶפְאֹד חֲכָמָה וְיִגְדוּ נָא לָךְ
 13 וְיִדְעוּ מַה־יִּצְעֵן יְהוָה צְבָאוֹת עַל־מִצְרַיִם : נִזְאָלוּ

5 וְהָיוּ וְנָשׂוּ מִפֶּשַׁע מִבְּטָם וּמִן־מַצְרֵם תִּפְאַרְתָּם :
 6 וְאָמַר יֹשֵׁב הָאֵץ הַזֶּה בְּיוֹם הַהוּא הִנֵּה כֹה מִבְּטָנִי
 אֲשֶׁר נִסְתָּי שָׁם לְעֹדָהּ לְהַצִּיל מִכַּף מָוֶךְ אֲשֶׁר
 וְאֵךְ נִמְלֹט אֶתְחַנֵּי

CAP. XXI. כ"א

1 מִשָּׂא מִדְּבָרִים כְּסִיפֹת בְּנִבֵּל לְחֹלֹחַ מִמֶּדְבַּר בָּא
 2 מֵאֶרֶץ נֹרָאָה : הַזֹּאת קִשְׁיָה הַבְּרִלִי הַבּוֹגֵר
 בּוֹגֵר וְהַשׁוֹדֵד שׁוֹדֵד עַל עַלְמֵי צִיּוֹן מִלֵּי כָל
 3 אֲנַחְתָּהּ הַשְּׁבָתִי : עַל־כֵּן מָלְאוּ מַחְלֵי לְחֹלֹה
 צִירִים אֲחֻזּוֹתַי כְּצִיּוֹן וְלֹדְהָ נִעְרַרְתִּי מִשְׁלָמִי
 4 נִבְהַלְתִּי מִדְּרֹאֹת : הִנֵּה לִבִּי פִלְצָה בַּעֲתָתִי
 5 אֶת נִשְׁחַף הַשָּׁמַיִם שָׁם לִי לְחֹדֶדָה : עֶרְךָ הַשְּׁלֵתָן
 צִפָּה הַצִּפֹּת אֲכֹל שְׂחֹה קְאוּמֵי הַשָּׁמַיִם מִשְׁחֹה
 6 מָוֶן : כִּי כֹה אָמַר אֱלֹהֵי אֲדָנִי לֵךְ הַעֲמֵד
 7 הַמִּצְפָּה אֲשֶׁר יִרְאֶה יָגִיד : וְרָאָה רֹכֵב צִמֹּר
 פְּרָשִׁים רֹכֵב חֲמוֹר רֹכֵב נִמְלֵל וְהַקְשִׁיב קֹשֶׁב רֶב־
 8 קֹשֶׁב : וַיִּקְרָא אֲרִיָּה עַל־מִצְפָּה אֲדָנִי אֲנִלִּי
 עַמֵּד הַמִּיד וְיֹמָם וְעַל־מִשְׁמַרְתִּי אֲנִלִּי נֶעֱבֵר כָּל־
 9 הַלְלוֹת : וְהִנֵּה־הִנֵּה בֹא רֹכֵב אִישׁ צִמֹּר פְּרָשִׁים
 וַיַּעַן וַיֹּאמֶר נִפְלֵה נִפְלֵה בָּל וְכַל־פִּסְלִי אֱלֹהֵיהָ
 10 שִׁבֵּר לְאַרְצִי : מִדְּשֻׁתִּי יִבְרַח אֲרִיָּה אֲשֶׁר שְׁמַעְתִּי
 מֵאֵת יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנֵּה לָכֶם :
 11 מִשָּׂא דֹמָה אֵלַי קָרָא מִשְׁעֹר שֹׁמֵר מִדֶּ-
 12 מִלִּילָה שֹׁמֵר מִדֶּ-מַּלְל : אָמַר שֹׁמֵר אֲתָא
 בָּקֵר וְנִסְ-לִילָה אֶם־תִּבְשְׁעוּן בְּעֵי שְׁנוֹ אֲתָיו :
 13 מִשָּׂא בָּעֶרֶב בַּיּוֹם בָּעֶרֶב תִּלְוִנוּ
 14 אֲרֵחוֹת וּדְנִים : לִקְרַאת צִמָּא הַתִּי מִיָּם יִשְׁבִּי
 15 אֶרֶץ הַיָּמָא בְּלַחְמוֹ קִדְמוֹ נָדָד : כִּי־מִפְּנֵי
 הַרְבוֹת נִדְדוּ מִכַּף חֶרֶב נִשְׁוֹשָׁה וּמִפְּנֵי קִשְׁת
 16 הָרִיחָה וּמִפְּנֵי כָּבֵד מִלְחָמָה : כִּי־כֹה
 אָמַר אֲדָנִי אֲלֵי בַּעֲד שְׁנֵה פִשְׁגֵּי שְׁכִיר וְכֹלָה כָּל־
 17 כְּבוֹד מָדָר : וַיִּשְׁאַר מִסְפָּר־קִשְׁת בּוֹגֵר בְּנִי־קֹדֶר
 יִמְעֹסוּ כִּי יְהוָה אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל דָּבָר :

CAP. XXII. כ"ב

1 מִשָּׂא בָּיָא הַזֶּה מִדֶּלֶךְ אֲפֹא כִי־עֲלִית בְּלֹךְ

רפב

6 And the inhabitant of this β isle shall say in that day, Behold, such δ is our expectation, whither we flee for help to be delivered from the king of Assyria: and how shall we escape?

CHAP. XXI.

THE burden of the desert of the sea. As whirlwinds δ in the south pass through; so it cometh from the desert, from a terrible land.

2 A ζ grievous vision is declared unto me; the treacherous dealer α dealeth treacherously, and the spoiler spoileth. Go δ up, O Elam: besiege, O Media: all the sighing thereof have I made to cease.

3 Therefore δ are my loins filled with pain; pangs have taken hold upon me, as the pangs of a woman that travaileth: I was bowed down at the hearing of it; I was dismayed at the seeing of it.

4 λ My heart panted, fearfulness affrighted me: the night δ of my pleasure hath he μ turned into fear unto me.

5 Prepare the table, watch in the watch-tower, eat, drink: arise, ye princes, and anoint the shield.

6 For thus hath the LORD said unto me, Go, set a watchman, let him declare what he seeth.

7 And he saw a chariot *with* a couple of horsemen, a chariot of asses, and a chariot of camels; and he hearkened diligently with much heed:

8 And he cried, ν A lion: My lord, I stand continually upon the watch-tower in π the day-time, and I am set in my ward π whole nights;

9 And, behold, here cometh a chariot of men, *with* a couple of horsemen. And he answered and said, Babylon ρ is fallen, is fallen; and ρ all the graven images of her gods be hath broken unto the ground.

10 O my threshing, and the ρ corn of my floor: that which I have heard of the LORD of hosts, the God of Israel, have I declared α unto you.

11 The burden of Dumah. δ He calleth to me out of Seir, Watchman, what of the night? Watchman, what of the night?

12 The watchman said, The morning cometh, and also the night: if ye will inquire, inquire ye: return, come.

13 The burden upon Arabia. In the forest in Arabia shall ye lodge, O ye travelling companies of Dedanim.

14 The inhabitants of the land of Tema χ brought water to him that was thirsty, they prevented with their bread him that fled.

15 For ρ they fled β from the swords, from the drawn sword, and from the bent bow, and from the grievousness of war.

16 For thus hath the LORD said unto me, Within a year, according to the years of an hireling, ω and all the glory of Kedar χ shall fail:

17 And the residue of the number of γ archers, the mighty men of the children of Kedar, shall be diminished: for the LORD God of Israel hath spoken it.

CHAP. XXII.

THE burden of the valley of vision. What aileth thee now, that thou art wholly gone up to the house-tops? α

2 Thou that art full of stirs, a tumultuous city, a joyous δ city: thy slain men are not slain with the sword, nor dead in battle.

B. C. 714.

α 2Ki.25.5,11.

β or, country,

Je. 47. 4.

γ of the bow.

δ Job 6. 20.

ϵ be bitter

in weeping.

ζ Je. 4. 19.

9. 1.

La. 1. 2.

δ Zec. 9. 14.

ϵ hard.

ζ ch. 33. 1.

δ Je. 49. 35.

γ ch. 13. 17.

Je. 49. 34.

η made

naked.

θ ch. 15. 5.

ι the choice

of thy.

κ or, toward.

λ or, My

mind wan-

dered.

ι Da. 5. 5, &c.

1 Ki. 7. 2.

10. 17.

μ put.

ν 2 Ch. 32. 4.

ω or, as a lion.

χ Hab. 2. 1.

Joel 1. 13.

π or, every

night.

ρ Job 1. 20.

Mi. 1. 16.

ρ Je. 51. 8, &c.

Re. 14. 8.

γ ch. 56. 12.

ρ Je. 50. 2.

ρ son.

ϵ Eze. 3. 17-19.

Ac. 20. 26, 27.

ι 1 Ch. 1. 30.

Je. 49. 7, &c.

Eze. 35. 2, &c.

Ob. 1, &c.

ω 2 Ki. 18. 37.

σ or, O he.

τ or, who

covered

thee with

an excel-

lent cover-

ing, and

clothed

thee gor-

geously,

shall sur-

ely, ver. 18.

ϕ the capti-

city of a

man.

λ or, bring

ye.

ψ land large

of spaces.

ν Job 6. 19, 20.

β from the

face of, or,

for fear.

ω Job 7. 1.

χ ch. 60. 7.

γ 2 Ki. 18. 18.

δ bows.

ϵ De. 22. 8.

ζ ch. 9. 6.

η ch. 32. 13.

θ Job 12. 14.

Re. 3. 7.

ι Ezr. 9. 8.

3 All thy rulers are fled α together, they are bound γ by the archers: all that are found in thee are bound together, *which* have fled from far.

4 I therefore said I, Look away from me; I will δ weep bitterly, ϵ labour not to comfort me; because of the spoiling of the daughter of my people.

5 For ι it is a day of trouble, and of treading down, and of perplexity by the Lord GOD of hosts in the valley of vision, breaking down the walls, and of crying to the mountains.

6 And Elam ρ bare the quiver with chariots of men and horsemen, and Kir η uncovered the shield.

7 And it shall come to pass, *that* θ thy choicest valleys shall be full of chariots, and the horsemen shall set themselves in array κ at the gate.

8 And he discovered the covering of Judah, and thou didst look in that day to the armour of the house δ of the forest.

9 Ye ι have seen also the breaches of the city of David, that they are many; and ye gathered together the waters of the lower pool:

10 And ye have numbered the houses of Jerusalem, and the houses have ye broken down to fortify the wall.

11 Ye made also a ditch between the two walls for the water of the old pool: but ye have not looked unto the maker thereof, neither had respect unto him that fashioned it long ago.

12 And in that day did the Lord GOD of hosts call π to weeping, and to mourning, and to baldness, ρ and to girding with sackcloth:

13 And behold, joy and gladness, slaying oxen and killing sheep, eating flesh and drinking wine: let ρ us eat and drink, for to-morrow we shall die.

14 And it was revealed in mine ears by the LORD of hosts, Surely this iniquity shall not be purged from you till ye die, saith the Lord GOD of hosts.

15 Thus saith the Lord GOD of hosts, Go, get thee unto this treasurer, *even* unto Shebna, ω which is over the house, and say,

16 What hast thou here, and whom hast thou here, that thou hast hewed thee out a sepulchre here, σ as he that heweth him out a sepulchre on high, and that graveth an habitation for himself in a rock?

17 Behold, the LORD τ will carry thee away with ϕ a mighty captivity, and will surely cover thee.

18 He will surely violently turn and toss thee *like* a ball into a ψ large country: there shalt thou die, and there the chariots of thy glory *shall be* the shame of thy lord's house.

19 And I will drive thee from thy station, and from thy state shall he pull thee down.

20 And it shall come to pass in that day, that I will call my servant ρ Eliakim, the son of Hilkiah:

21 And I will clothe him with thy robe, and strengthen him with thy girdle, and I will commit thy government into his hand; and he shall be a father to the inhabitants of Jerusalem, and to the house of Judah.

22 And the key of the house of David will I lay upon his shoulder; α so he shall open, ϵ and none shall shut; and he shall shut, and none shall open.

23 And I will fasten him *as* a nail δ in a

sure place; and he shall be for a glorious throne to his father's house.

24 And they shall hang upon him all the glory of his father's house, the offspring and the issue, all vessels of small quantity, from the vessels of cups, even to all the γ vessels of flagons.

25 In that day, saith the LORD of hosts, shall the nail that is fastened in the sure place be removed, and be cut down, and fall; and the burden that was upon it shall be cut off: for the LORD hath spoken it.

CHAP. XXIII.

THE burden of Tyre.^c Howl, ye ships of Tarshish; for it is laid waste, so that there is no house, no entering in: from the land of Chittim^d it is revealed to them.

2 Be ye still, ye inhabitants of the isle; thou whom the merchants of Zidon, that pass over the sea, have replenished.

3 And by great waters the seed of Sihor, the harvest of the river, is her revenue; and she is a mart of nations.

4 Be thou ashamed, O Zidon; for the sea hath spoken, even the strength of the sea, saying, I travail not, nor bring forth children, neither do I nourish up young men, nor bring up virgins.

5 As at the report^e concerning Egypt, so shall they be sorely pained at the report of Tyre.

6 Pass ye over to Tarshish; howl, ye inhabitants of the isle.

7 Is this your joyous city, whose antiquity is of ancient days? her own feet shall carry her κ afar off to sojourn.

8 Who hath taken this counsel against Tyre, the crowning city, whose merchants are princes, whose traffickers are the honourable of the earth?

9 The LORD of hosts hath purposed it, to λ stain ye pride of all glory, & to bring into contempt all the honourable of the earth.

10 Pass through thy land as a river, O daughter of Tarshish: there is no more μ strength.

11 He stretched out his hand over the sea; he shook ye kingdoms: ye LORD hath given a commandment ν against π the merchant city, to destroy the ρ strong holds thereof.

12 And he said, Thou shalt no ρ more rejoice, O thou oppressed virgin, daughter of Zidon; arise, pass over to Chittim; there also shalt thou have no rest.

13 Behold the land of the Chaldeans: this people was not till the Assyrian founded it for them^u that dwell in ye wilderness: they set up the towers thereof, they raised up the palaces thereof; and he brought it to ruin.

14 Howl, ye ships of Tarshish: for your strength is laid waste.

15 And it shall come to pass in that day, that Tyre shall be forgotten seventy years, according to the days of one king: after the end of seventy years χ shall Tyre sing as an harlot.

16 Take an harp, go about the city, thou harlot that hast been forgotten: make sweet melody, sing many songs, that thou mayest be remembered.

17 And it shall come to pass, after the end of seventy years, that the LORD will visit Tyre, and she shall turn to her hire, and α shall commit fornication with all the kingdoms of the world upon the face of the earth.

18 And her merchandize and her hire shall be holiness^d to the LORD: it shall not be treasured nor laid up; for her

B. C. 712.

 β old. γ or, instruments of viols. δ perverteth the face thereof.

a Ho. 4. 9.

 ϵ or, prince, Ge. 41. 45.

b Ep. 6. 8, 9. c Je. 25. 22.

47. 4.

Eze. 26. 28.

Am. 1. 9, 10.

Zec. 9. 2. 4.

d ver. 12.

Je. 2. 10.

 η silent. θ height of the.

e Ge. 3. 17.

Nu. 35. 33.

f Mal. 4. 6.

g ch. 19. 16.

h 2 Pe. 3. 10.

i ch. 16. 8, 9.

Joel 1. 10, 12.

k Je. 7. 34.

Ho. 2. 11.

Re. 18. 22.

 κ from afar off. λ pollute.

l Col. 1. 28, 29.

m La. 1. 1.

 μ girde.

n La. 2. 9.

 ν or, concerning a merchantman. π Canaan.

o ch. 6. 13.

17. 5, 6.

Mi. 2. 12.

 ρ strengths.

p Re. 18. 22.

q Zep. 2. 14, 15.

 τ ver. 1.

s 1 Pe. 3. 15.

 σ or, valleys.

t Zep. 2. 11.

u Ps. 72. 9.

 τ wing. ϕ leanness

to me, or,

my secret

to me.

v ch. 48. 8.

Je. 5. 11.

w Je. 48. 43.

44.

 χ it shall be

unto Tyre

as the song

of.

 α Ge. 7. 11. γ Ps. 18. 7. β Je. 4. 23. α Re. 17. 2.

b ch. 19. 14.

c Re. 21. 1.

d Zec. 14. 20.

21.

e Zec. 5. 5. 8.

merchandize shall be for them that dwell before the LORD, to eat sufficiently, and for β durable clothing.

CHAP. XXIV.

BEHOLD, the LORD maketh the earth empty; and maketh it waste, and δ turneth it upside down, and scattereth abroad the inhabitants thereof.

2 And it shall be, as with the people, so with ϵ the ζ priest; as δ with the servant, so with his master; as with the maid, so with her mistress; as with the buyer, so with the seller; as with the lender, so with the borrower; as with the taker of usury, so with the giver of usury to him.

3 The land shall be utterly emptied, and utterly spoiled: for the LORD hath spoken this word.

4 The earth mourneth, and fadeth away; the world languisheth, and fadeth away; ye θ haughty people of the earth do languish.

5 The earth also is defiled under the inhabitants thereof, because ϵ they have transgressed the laws, changed the ordinance, broken the everlasting covenant.

6 Therefore ζ hath the curse devoured the earth, and they that dwell therein are desolate: therefore the inhabitants of the earth are burned, and few men left.

7 The new ι wine mourneth, the vine languisheth, all the merry-hearted do sigh.

8 The mirth κ of tabrets ceaseth, the noise of them that rejoice endeth, the joy of the harp ceaseth.

9 They shall not drink wine with a song; strong drink shall be bitter to them that drink it.

10 The city of confusion is broken down: every house is shut up, that no man may come in.

11 There is a crying for wine in the streets; all joy is darkened, the mirth of the land is gone.

12 In μ the city is left desolation, and the gate ν is smitten with destruction.

13 When thus it shall be in the midst of the land among the people, there shall be ϕ as the shaking of an olive-tree, and as the gleanings grapes when the vintage is done.

14 They ζ shall lift up their voice, they shall sing for the majesty of the LORD, they shall cry aloud from the sea.

15 Wherefore glory η ye the LORD in the σ fires, even the name of the LORD God of Israel in the isles ι of the sea.

16 From the τ uttermost part of the earth have we heard songs, even glory to the righteous. But I said, ϕ My leanness, my leanness, woe unto me! the treacherous dealers have dealt treacherously; yea, the treacherous dealers have dealt very treacherously.

17 Fear ω , and the pit, and the snare, are upon thee, O inhabitant of the earth.

18 And it shall come to pass, that he who fleeth from the noise of the fear shall fall into the pit; and he that cometh up out of the midst of the pit shall be taken in the snare: for the α windows from on high are open, and the foundations γ of the earth do shake.

19 The earth ϵ is utterly broken down, the earth is clean dissolved, the earth is moved exceedingly.

20 The earth shall reel δ to and fro like a drunkard, and shall be removed ϵ like a cottage; and the transgression thereof shall be heavy γ upon it; and it shall fall, and not rise again.

סחרה ואחנה קדש ליהודה לא יאצר ולא יחסן
כי יושבים לפני יהודה יהיה סחרה לאכל לשבעה
ולמכסה עתים :

CAP. XXIV. כד

הנה יהיה בוקק הארץ וכול קה ועיה פניה והפיץ
ישביה : יהיה כעם פנה בעבר פארזיו בשפחה
בגברתיה פקונה פמולר פמולה פלוח פלשה
פאשר נשא בו : הנוק תנוק הארץ והחזו
תחו כי יהיה דבר את הדבר הנה : אכלה
גבלה הארץ אמלה גבלה תבל אמלו מרום
עם הארץ : והארץ חנפה תחת ישביה פירענה
תורת חלפי חק הפרו ברית עולם : עלפן אלה
אכלה ארץ ויאשמו ישבי בה עלפן חול ישבי
ארץ ונשאר אנשו מעור : אבל תירוש אמללה
גפן נאבהו פלשמחלב : שבת משוש תפסם
חול שאון עליונים שבת משוש פנור : בשייר
לא ישתיירו ימר שטר לשתי : בשפחה קרית
תהו ספר פלפית מבוא : צורה עלהיון
בדוצות ערבה פלשמחה גלה משוש הארץ :
נשאר בעיר שפחה ושפחה פתשער : פירה
יהיה בקרב הארץ בתוך העמים נקף זית פעלה
אספלה בציר : תפיה ישאו קולם ירפו בגאון
יהיה צהלו מים : עלפן פארים פגרו יהיה
באני הים טם יהיה אלהי ישראל : מכנף
הארץ ומלת שמועני צבי לצדיק ואמר רוי לי רוי
לי רוי לי בגדים בגדו בגדו בגדים בגדו : פחד
ופחת ופח עליו יושב הארץ : יהיה הים מקול
הפחד יפל אל הפחת והעולה מתוך הפחת ילכך
פחה פירצות מפירם נפתחו וירעשו מוסרי
ארץ : רעה התרעשה הארץ פור התפוררה
ארץ מוש התמוטטה ארץ : נע תנוע ארץ
פשפור והתחודדה פמלונה וכבר עליה פשפחה
ונפלה ולאחוסוף קום : ויהיה ביום ההוא

24 ויהיו עליו פלי פנור פירתאיו הצאצאים
והצפעות פל פלי התקמן מפלי האגלות ועד פל
25 פלי הנבלים : ביום ההוא נאם יהיה צבאות
תמוש יהיה התקועה במקום נאמן ונגדעה
ונפלה ונכרת המושא אשר עליה כי יהיה דבר :

CAP. XXIII. כג

1 משא צר הילולי אגיות תרשיש פרשדד מבית
2 מבוא מארץ פתים נגלה למי : רמו ישובי אי
3 סחר צידון עבר קם מלאך : ובמים רבים נרע
שחר קציר יאור תבואתה ותח סחר גוים :
4 בוש צידון כי אמר לם מעוז הים לאמר לא
חלתי ולא ילדתי ולא גלתי בחוים רוממתי
5 בחולות : פאשר שמע למצרים יחילו פשמע
6 צר : עברו תרשישה הילולי ישובי אי : תזאת
7 לכם עליה מימקדם קרמחה יבלחה רגליה
8 מרחוק לגור : מי יעץ זאת עלצר הפעטירה
9 אשר סתריה שלים ננעניה נכדירארץ : יהיה
צבאות יעצה לחלל גאון פלצבי לחלל פל
10 נכדירארץ : עברו ארצך פיאר פת
11 תרשיש אין מוח עוד : ידו גמרה על הים
הרגיו ממלכות יהיה צרה אלה פננען לשמו
12 מעונתה : ויאמר לאתוספי עוד געלו
המעשקה פתגלת פתצידון פתלים קומי
13 עברי פם טם לאגנים קד : הן ארץ פשוים
יה העם לא היה אשור יסדה לצנים תקימו
14 בדיוני עוררו ארמנותיה שמה למפלה : הילולי
15 אגיות תרשיש כי שדד מעונן : יהיה
ביום ההוא ונפחת צר שבעים שנה פמי מלך
אחד מלך שבעים שנה יהיה לצר פשירת
16 הונכה : קח כנור סבי עיר ונכה נשפחה המימי
17 בנ הרבישיר למען תוכרי : יהיה מקץ שבעים
שנה יפקר יהיה את צר ושבה לאחנה ונחנה
18 את פלממלכות הארץ עלפני האדמה : יהיה

במחוי ביהודה ערירי כי בית יהודה צור עולמים : 4
 כי השם ישגי מלום קריה נשגבה ישפילנה 5
 ישפילנה עד ארץ יגיענה עד עפר : תרמסנה 6
 רגל רגלי עני פנעמי רלום : אבה לצדיק 7
 מישרים ישר מעל צדיק תפסל : אף אבה 8
 משפטני יהודה לוינה לשמך ולכרך תאיות 9
 נפש : נפשי איתך בלילה אחורתי בקרני 9
 אנשורך כי פאשר משפטני לארץ צדק למד 10
 ישגי חבל : יתן רשע בל למד צדק בארץ 10
 נכחות ועל ובליראה גאות יהודה :

יהודה רמה דך בליחיוני דיו ויבשלו תנאתים 11
 אף אש צדק האכלם : יהודה 12
 תשפת שלום לנו כי בם כל מעשני פערתי 13
 לנו : יהודה אלהינו בעלנו אדנים וולתך 13
 לברכה נופיר שמך : מתים בליחיו רפאים 14
 בליחיו לבן פקדתי ותשמידם ותאבד כל זכר 14
 למו : יספת לנו יהודה יספת לנו נכרות 15
 רחמתי בל קצור ארץ : יהודה בצר 16
 פקדתי צדק לחש מוסר לנו : כמו דרך 17
 פקדתי ללדת תחיל תועה בחבלה בן היני 17
 משנה יהודה : הרני חלנו כמו גלנו רוח 18
 ישועה בל עשה ארץ ובל יפלו ישגי חבל : 18
 יתני מתוך נבלי יקמון הקיני ורנני שכיני עפר 19
 כי מל אורח סוף וארץ רפאים תפול : 19
 לך עמי בא בדרוך וסר דלחתי בעדך חני 20
 כמעט רגע ער עברו עמם : ביהודה יהודה 21
 יצא ממקומו לפקד עני ישב הארץ עליו ונלחה 21
 הארץ אחריתיה ולא תבסה עוד על הרונתה :

CAP. XXVII. כו

ביום ההוא יפקד יהודה בדרבו הקשה והדולתה 1
 ותחזקה על לוחן נחש ברם ועל לוחן נחש 2
 עתתו ותרג אחריתו אשר בים :

ביום ההוא ברם חמד ענוליה : אני יהודה 2
 נצחה לרגשים אשקה פן יפקד עליה לילה 3
 ויום אצרה : חמה און ל מייחני שמיר 4
 שית במלחמה אפשה בה אצרה יחד :

יפקד יהודה על צבא המרום במרום ועל מלכי 22
 האדמה על האדמה : ואספה אספה אסור 22
 על בור וסגור על מסגר ומרב ימים יפקדו : 23
 ותפירה הלילה ובטשה החמה כמלך יהודה 23
 צבאות דבר ציון וברושלים וגד וקני פבור :

CAP. XXV. כה

יהודה אלה אלה ארוממך אודה שמך כי 1
 עשית פלא עצות מרוק אמונה אמן : כי 2
 שמת מעיר לל קריה בצורה למשלה ארמון 3
 זרים מעיר לשלום לא יבנה : על בן יבדוק 3
 עם ען קרית גנים עריצים יראתך : ביהדות 4
 מעוז לל מעוז לאמון בצרלו מחסה מורם על 5
 מחרב כי רוח עריצים נורם קור : מחרב 5
 בציון שאון זרים תכניע חרב בצל עב וזיר 6
 עריצים יענה : ועשה יהודה 6
 צבאות לכל העמים בדר הנה משתה 7
 שמנים משתה שמנים שמנים ממחלים שמנים 7
 מועקים : ובלע בדר הנה פני הלום הלום 7
 על כל העמים והמסכה הנסכה על כל 8
 הזנים : בלע המות לנצח ומחה אדני יהודה 8
 דמעה מעל כל פנים וחרפת עמו יסיר מעל 9
 בל הארץ כי יהודה דבר :

ואמר ביום ההוא הנה אלהינו נה קנינו לו 9
 וישענו נה יהודה קנינו לו נגילה ונשמחה 10
 בישועתו : ביהנות יר יהודה בדר הנה ונדש 10
 מואב תחמיו פהדוש מתבן במו מרמנה : 11
 ופרש דיו בקרבו פאשר פרש היטה לשחות 11
 והשפיל גאותו עם ארבות דיו : ומבצר 12
 משגיב חמתך השח השפל הנע לארץ עד 12
 עפר :

CAP. XXVI. כו

ביום ההוא ישר השירה הארץ יהודה עיר 1
 עז לנו ישועה ישיר חומות וקל : פתח 2
 שפרים ונא גרצדיק שמר אמן : יצר 3
 סמוך מער שלום שלום כי נה בשית :

21 And it shall come to pass in that day, that the LORD shall β punish the host of the high ones that are on high, and the kings^b of the earth upon the earth.

22 And they shall be gathered together γ as prisoners are gathered in the δ pit, and shall be shut up in the prison, and after many days shall they be ζ visited.

23 Then^f the moon shall be confounded, and the sun ashamed, when the LORD of hosts shall reign in mount Zion, and in Jerusalem, and η before his ancients, gloriously.

CHAP. XXV.

O LORD, thou art my God; I will j exalt thee, I will praise thy name: for thou hast done wonderful things; thy counsels of old are faithfulness^m and truth.

2 For thou hast made of a city an heap; of a defenced city a ruin:^o a palace of strangers to be no city; it shall never be built.

3 Therefore shall the strong people glorify^r thee, the city of the terrible nations shall fear thee.

4 For thou hast been a strength to the poor, a strength to the needy in his distress, a refuge from the storm, a shadow from the heat, when the blast of the terrible ones is as a storm against the wall.

5 Thou shalt bring down the noise of strangers, as the heat in a dry place; even the heat with the shadow of a cloud: the branch of the terrible ones shall be brought low.

6 And in this mountain^w shall the LORD of hosts make unto all people a feast^z of fat things, a feast of wines on the lees, of fat things full of marrow, of wines^y on the lees well refined.

7 And he will α destroy in this mountain the face of the covering μ cast over all people, and the vail^a that is spread over all nations.

8 He will β swallow up death in victory; and the LORD God will wipe^c away tears from off all faces; and the rebuke of his people shall he take away^d from off all the earth: for the LORD hath spoken ι .

9 And it shall be said in that day, Lo, this is our God; we have waited^e for him, and he will save us: this is the LORD: we have waited for him, we will be glad and rejoice in his salvation.

10 For in this mountain shall the hand of the LORD rest, and Moab shall be π trodden down under him, even as straw is ρ trodden down for the dunghill.

11 And he shall spread forth his hands in the midst of them, as he that swimmeth spreadeth forth his hands to swim: and he shall bring down their pride together with the spoils of their hands.

12 And the fortress of the high fort of thy walls shall he bring down, lay low, and bring to the ground, even to the dust.

CHAP. XXVI.

IN that day shall this song be sung in the land of Judah; We have a strong^k city; salvation will God appoint for wallsⁱ and bulwarks.

2 Open^f ye the gates, that the righteous nation which keepeth the ϕ truth may enter in.

3 Thou wilt keep him in χ perfect peace,^m whose ψ mind is stayed on thee: because he trusteth in thee.

4 Trust^p ye in the LORD for ever:ⁿ for in the LORD JEHOVAH is β everlasting strength:

B. C. 712.

β visit upon.

α Mal. 4. 3.

b Ps. 76. 12.

c Ep. 2. 10.

d Ps. 37. 23.

γ with the gathering of prisoners.

δ or, dungeons.

e ch. 64. 4, 5.

ζ or, found wanting.

f Eze. 32. 7.

g Ps. 63. 1, 6.

η or, there shall be glory before his ancients.

h Ca. 3. 1.

i Ps. 58. 11.

j Ps. 46. 10.

k Ec. 8. 11.

l Ec. 2. 21.

m Nu. 23. 19.

n ch. 2. 10.

o Je. 51. 37.

p Je. 5. 3.

q Re. 1. 7.

ρ or, toward thy.

r Re. 11. 13.

s Da. 3. 22, 25.

t ver. 3.

u or, for.

v 2Ch. 28. 5, 6.

w Ro. 6. 16, 18.

x Ps. 71. 15, 16.

y ch. 2. 2, 3.

z Mat. 22. 2, &c.

α Ca. 5. 1.

β swallow up

γ Ho. 5. 15.

δ covered.

ϵ secret speech.

ζ 2Co. 3. 16, 18.

η Ho. 13. 14.

θ 1Co. 15. 54.

ι Re. 21. 4.

κ Mal. 3. 17, 18.

λ Tit. 2. 13.

μ Da. 12. 2.

ν threshed.

ξ or, threshed in Madmenah.

ζ Jude 14, 15.

η bloods.

θ Ps. 31. 21.

ι ch. 60. 18.

κ Ps. 74. 14.

λ or, crossing like a bar.

μ Ps. 118. 19.

ν truths.

ξ peace.

ζ peace.

η Phi. 4. 7.

θ or, thought or, imagination.

ι Lu. 20. 9, &c.

κ Ps. 121. 4, 5.

λ Ps. 62. 8.

μ Ps. 125. 1.

ν the rock of ages.

5 For he bringeth down them that dwell on high; the lofty city, he layeth it low; he layeth it low, even to the ground; he bringeth it even to the dust.

6 The^a foot shall tread it down, even the feet of the poor, and the steps of the needy.

7 The way^o of the justisuprightness:^d thou, most upright, dost weigh the path of γ ^e thou.

8 Yea, in the way of thy^r judgments, O LORD, have we waited for thee; the desire^s of our soul is to thy name, and to the remembrance of thee.

9 With my soul have I desired thee in the night;^h yea, with my spirit within me will I seek thee early: for when^t thy judgments are in the earth, the inhabitants of the world will learn righteousness.

10 Let^k favour be shewed to the wicked, yet will he not learn righteousness: in^l the land of uprightness will he deal unjustly, & will not behold the majestyⁿ of γ ^e LORD.

11 LORD, when thy hand is lifted up, they^p will not see: but they shall^q see, and be ashamed for their envy^o at the people; yea, the fire^r of thine enemies shall devour them.

12 LORD, thou wilt ordain peace^t for us: for thou also hast wrought all our works κ in us.

13 O LORD our God, other^u lords beside thee have had dominion over us: but^v by thee only will we make mention of thy name.

14 They are dead, they shall not live; they are deceased, they shall not rise: therefore hast thou visited and destroyed them, and made all their memory to perish.

15 Thou hast increased the nation, O LORD, thou hast increased the nation: thou art glorified: thou hast removed it far unto all the ends of the earth.

16 LORD, in trouble^z have they visited thee, they poured out a ν prayer when thy chastening was upon them.

17 Like as a woman with child, that draweth near the time of her delivery, is in pain, and crieth out in her pangs; so have we been in thy sight, O LORD.

18 We have been with child, we have been in pain, we have as it were brought forth wind; we have not wrought any deliverance in the earth, neither have the inhabitants of the world fallen.

19 Thy dead men shall live, together with my dead body shall they arise. Awake and sing, ye^f that dwell in dust: for thy dew is as the dew of herbs, and the earth shall cast out the dead.

20 Come, my people, enter thou into thy chambers, and shut thy doors about thee: hide thyself as it were for a little moment, until the indignation be overpast.

21 For, behold, the LORD cometh^g out of his place to punish the inhabitants of the earth for their iniquity: the earth also shall disclose her σ blood, and shall no more cover her slain.

CHAP. XXVII.

IN that day the LORD, with his sore, and great, and strong sword, shall punish leviathan^k the τ piercing serpent, even leviathan that crooked serpent; and he shall slay the dragon that is in the sea.

2 In that day sing ye unto her A vineyardⁿ of red wine.

3 I^o the LORD do keep it; I will water it every moment: lest any hurt it, I will keep it night and day.

4 Fury is not in me: who would set the

briers and thorns against me in battle? I would β go through them, I would burn them together.

5 Or let him take hold of my^a strength, that he may make peace^c with me; and he shall make peace with me.

6 He shall cause them that come of Jacob to take root: ^d Israel shall blossom and bud, and ^e fill the face of the world with fruit.

7 Hath he smitten him, ζ as he smote those that smote him? or is he slain according to the slaughter of them that are slain by him?

8 In measure, when κ it shooteth forth, thou wilt debate with it: λ he stayeth his rough wind in the day of the east wind.

9 By this, therefore, shall the iniquity of Jacob be purged; ^h and this is all the fruit to take away his sin; when he maketh all the stones of the altars as chalk stones that are beaten in sunder, the groves and μ images shall not stand up.

10 Yet the defenced city shall be desolate, and the habitation forsaken, and left like a wilderness: there shall the calf feed, and there shall he lie down, and consume the branches thereof.

11 When the boughs thereof are withered, they shall be broken off: the women come and set them on fire; for ⁱ it is a people of no understanding: therefore he that made them will not have mercy on them, and he that formed them will shew them no favour.

12 And it shall come to pass in that day, that the LORD shall beat off from the channel of the river unto the stream of Egypt, and ^o ye shall be gathered one by one, O ye children of Israel.

13 And it shall come to pass in that day, that the great trumpet^p shall be blown, and they shall come which were ready to perish in the land of Assyria, and the outcasts in the land of Egypt, and shall worship the LORD in the holy mount at Jerusalem.

CHAP. XXVIII.

WOE to the crown of pride, to the drunkards of Ephraim, whose glorious beauty is a fading flower, which are on the head of the fat valleys of them that are overcome with wine!

2 Behold, the Lord hath a mighty and strong one, which, as a tempest^q of hail, and a destroying storm, as a flood of mighty waters overflowing, shall cast down to the earth with the hand.

3 The crown of pride, the drunkards of Ephraim, shall be trodden σ under feet:

4 And the glorious beauty which is on the head of the fat valley shall be^r a fading flower, and as the hasty fruit before the summer; which, when he that looketh upon it seeth, while it is yet in his hand he τ eateth it up.

5 In that day shall the LORD of hosts be for a crown of glory, and for a diadem of beauty, unto the residue of his people,

6 And for a spirit of judgment to him that sitteth in judgment, and for strength to them that turn the battle to the gate.

7 But they also have erred through wine,^s and through strong drink are out of the way: the ^t priest and the prophet have erred through strong drink, they are swallowed up of wine, they are out of the way through strong drink; they err in vision, they stumble in judgment.

B. C. 712.

β or, march against.
a ch. 45. 24.
b Je. 6. 10.
c Job 22. 21.
 γ the hearing.
d Ps. 92. 13-15.
Ho. 14. 5, 6.
 δ or, hath been.
e Ro. 11. 12.
 ζ according to the stroke of.
 η stammerings of.
 θ or, he hath spoken.
 ι or, thou sendest it forth.
 λ or, when he removeth it.
f ch. 57. 16.
g Ho. 6. 5.
h He. 12. 6.
i Mat. 13. 14.
 μ or, sun images.
k Ec. 8. 8.
l De. 32. 28.
Ho. 4. 6.
m Ps. 118. 22.
Mat. 21. 42.
Ac. 4. 11.
Ro. 9. 33.
Ep. 2. 20.
n Ro. 10. 11.
o Jn^s. 6. 37.
p Mat. 24. 31.
1 Th. 4. 16.
Re. 11. 15.
 ν a treading down to it.
q Mal. 4. 3.
 ρ or, when he shall make you to understand doctrine.
 σ broken.
r Eze. 13. 11.
s 2 Sa. 5. 20.
t Jos. 10. 10 & c.
1 Ch. 14. 16.
 τ with.
u La. 3. 33.
v Ps. 73. 19, 20.
w Da. 9. 27.
 χ swalloweth.
x Ho. 4. 11.
 ϕ or, the wheat in the principal place, & the barley in the appointed place.
y ch. 56. 10, 12.
z or, spelt.
 ψ border.
 β or, And he bindeth it in such sort as his God doth teach him.

8 For all tables are full of vomit and filthiness, so that there is no place clean.

9 Whom^b shall he teach knowledge? and whom shall he make to understand γ doctrine? them that are weaned from the milk, and drawn from the breasts.

10 For precept δ must be upon precept, precept upon precept; line upon line, line upon line; here a little, and there a little:

11 For with η stammering lips, and another tongue, θ will he speak to this people.

12 To whom he said, This is the rest wherewith ye may cause the weary to rest; and this is the refreshing: yet they would not hear.

13 But^e the word of the LORD was unto them precept upon precept, precept upon precept; line upon line, line upon line; here a little, and there a little; that ι they might go, and fall backward, and be broken, and snared, and taken.

14 Wherefore hear the word of the LORD, ye scornful men, that rule this people which is in Jerusalem:

15 Because ye have said, We have made a covenant with death, and with hell are we at agreement; when the overflowing scourge shall pass through, it shall not come κ unto us: for we have made lies our refuge, and under falsehood have we hid ourselves.

16 Therefore thus saith the Lord GOD, Behold, I lay in Zion for a foundation a stone,^m a tried stone, a precious corner-stone, a sure foundation: heⁿ that believeth shall not make haste.

17 Judgment also will I lay to the line, and righteousness to the plummet; and the hail shall sweep away the refuge of lies, and the waters shall overflow the hiding-place.

18 And your covenant with death shall be disannulled, and your agreement with hell shall not stand; when the overflowing scourge shall pass through, then ye shall be ν trodden down^q by it.

19 From the time that it goeth forth it shall take you: for morning by morning shall it pass over, by day and by night; and it shall be a vexation only π to understand the report.

20 For the bed is shorter than that a man can stretch himself on it; and the covering narrower than that he can wrap himself in it.

21 For the LORD shall rise up as^r in mount Perazim, he shall be wroth as^t in the valley of Gibeon, that he may do his work, his strange^u work; and bring to pass his act, his strange act.

22 Now, therefore, be ye not mockers, lest your bands be made strong: for I have heard from the Lord GOD of hosts a consumption,^w even determined upon the whole earth.

23 Give ye ear, and hear my voice; hearken, and hear my speech.

24 Doth the plowman plow all day to sow? doth he open and break the clods of his ground?

25 When he hath made plain the face thereof, doth he not scatter abroad the fitches, and scatter the cummin, and cast in ϕ the principal wheat, and the appointed barley, and the χ rye, in their ψ place?

26 β For his God doth instruct him to discretion, and doth teach him.

27 For the fitches are not threshed with

מקום : את מי יורה דעה ואת מי
 יבין שמועה גמול מחלב עתיקי משדום : כי
 צו לצו צו לצו קו לקו קו לקו ועיר שם ועיר
 שם : כי גלעני שפה ובלשון אחרת ובר
 אלהים הוה : אשר אמר אלהים זאת
 הפנייה הניח לעוף ואת הפנייה ולא אבוא
 שמוע : והיה להם דברייהו צו לצו צו לצו
 קו לקו קו לקו ועיר שם ועיר שם למען ילכו
 וקשלו אחור ונשברו וקשלו ונלכדו :
 לכן שמוע דברייהו אנשי לצו משלי העם
 הוה אשר ביושלים : כי אמרתם ברתנו
 ברית את-למות ועם-שאל עשינו הוה שיש
 שומך מן-עבר לא יבאנו כי שמונו כוב כחסנו
 ובשקר בסתרנו : לכן פה אמר אדני
 יהוה הנני יסד בציון אבן אבן בתי פתת יקרת
 מוסר מוסר המאמין לא תיש : ושומתי משפט
 לקו וצדקה למשקלת ויעה ברך מחסה כוב
 וסתר מים ישמשו : וכפר בריחתם את-למות
 וחיותכם את-שאל לא תקום שוש שומך כי
 יעצר והייתם לו למרס : מדי עבר יקח
 אתכם כי נלקח בנקר יעבר ביום ובלילה והיה
 בקווצה הבין שמועה : כי קצר הפצע
 מהשתרע והפסקה צרה פתפנס : כי כרר
 פוצים קום יהוה פצמק גנבען ירגו לעשות
 מעשהו ור מעשהו ולעבר עברו נכריה
 עברו : ועתה אליהם-לוצצו פרחוקי
 מוסריכם כרכלה ונחרצה שמועתי מאת אדני
 יהוה צבאות על-פל-הארץ : האוני
 ושמי קולי הקשינו ושמי אמרתי : הכל
 היום תרש הורש לורע ופתח וישגר אדמתו :
 הלא אם-שנה פליה והפיץ קצח וכמן יורק
 ושם חטה שורה ושערה נסמן וכסמת
 נבלתו : ויסרו למשפט אדני יורו : כי לא
 בחרץ יורש קצח ואופי עולה על-פמן יסב כי

או יחוק במעלי יעשה שלום לו שלום יעשה
 לי : הבאים ישרש יעלב יצין ופרח ישראל
 ומלאו פני-חבל תנובה : הכפפת מפדו
 הפדו אם-פריג הרניו הרני : בסאסאה
 בשלחה תריבה הנה ברחו הקשה ביום קרים :
 לכן בואת יסר עון-יעלב וזה פל-פרי הסר
 חסאתו בשומו : פל-אבני מנחם פאבני-גר
 מנפצות לא-קמו אשרים וחפנים : כי עיר
 בצורה בדר נה משלה ונעב פמדבר שם ירעה
 ענל ושם ירעץ וכלה סעפיה : ביש קצירה
 תשברנה נשים באות מאירות אותה כי לא
 עם-בינות הוא על-כן לא-יר-חמנו עשהו ויצרו
 לא יחננו : והיה ביום ההוא יחבט
 יהוה משפלת ההר עד-נחל מצרים ואתם
 תלקטו לאחד אחד בני ישראל : והיה
 ביום ההוא יקמץ בשופר גדול ובא האגרים
 בארץ אשור והנדהים בארץ מצרים והשתחו
 ליהוה בחר הקדש ביושלים :

CAP. XXVIII. כ

הו עמרת באות שפתי אפלים וצין נבל צב
 תפארתו אשר על-ראש גיא-שמינים הלומי יין :
 הנה דונק ואפין לאדני פורס בדר שער קטב
 פורס מים פנקים שטפים הניח לארץ ביד :
 ברגלים תרמסנה עמרת באות שפתי אפלים :
 ותיתה ציצת נבל צב תפארתו אשר על-ראש
 גיא שמינים כנפורה בפורס לין אשר יראה
 הראה אותה בעורה בכפו יבלענה : ביום
 תהוא יהוה יהוה צבאות לעמרת צלי ולצפירת
 תפארה לשאר עמו : ולוח משפט ליושב על
 המשפט ולנבולה משיבי מלחמה שעה : וגם
 אלה בן שגו ובשכר תעו פתו ונביא שגו בשכר
 נבלעו מן-היון תעי מיד-השכר שגו בראה פקו
 פלילה : כי פל-לחנות מלאו קיא צאה בל

16 ויאמרו מי ראנו ומי ידענו : הפסלם אם פסלם
היצר יחשב כי יאמר מעשה לעשהו לא עשיו
ויצר אמר ליצרו לא הבין : הלא שול מעט
מושר ושגב לבנון לפסלם והפסלם לי ער יחשב :
ושמעו ביום ההוא החורשים דבר הספר ומאפל
ומחשך עיני עורים תראוהו : וחסד ענוהם
בזהוה שמחה ואביוני אדם בקדוש ישראל יגילו :
כי אפס ערץ ובנה לץ ובכרתו פל שקדו און :
מחשיאי אדם בדבר ולמוכית בשער יקשון ופשו
בהוה צדק : לכן פה אמר יהוה אל בית
יעקב אשר פדה אבאברהם לא עתה יבוש
יעקב ולא עתה פגנו יחורו : כי בראו ילדיו
מעשה ידו בקרבן יקדשו שמי ויקדשו את
קדוש יעקב ואת אלהי ישראל יעריצו : וידעו
תשיריה בניה ורוענים ילמדו לקח :

CAP. XXX.

1 הוי בנים סודרים נאם יהוה לעשות עצה ולא
מפי ולנסך מסכה ולא רוחו למען שפות חפצות
על חפצות : ההלכים לברת מצרים ופי לא
שאלו לעזר במעוז פריעה ולחסות בצל מצרים :
והיה לכם מעוז פריעה לבגשת והחסות בצל
מצרים לכלמה : כידעו בגען שורו ומלאכיו
תגם גיעו : כל הנאיש על עם לא יועילו למו
לא לעזר ולא להועיל פי לבגשת וגם להרפה :
משא בדתות נגב בארץ צרה וצנקה
לביא ולניש מהם אפעה ושורף מעופף ישאר
על פתח עורים חיליהם ועל דבשת גמלים
אוצרותם על עם לא יועילו : ומצרים רגל
וריק יעזרו לכן קראתי לזאת רחב הם שבת
עזה בוא כתבה עליהם אתם ועל ספר חקקה
והיה ליום אחרון למד ערשולם : פי עם מרי
הוא בנים פחשים בנים לא אביו שמע חורת
יהוה : אשר אמרו לראים לא תראו ולחיים
לא יתחיו לנו נחמות דבר לנו חלקות חזו
מחלקות : סורו מדרךך הפיו מני ארח

28 במסדו יתבס קצה ובפון בשבט : לחם יתק
פי לא לנצח אדוש יושעו וחמם גלגל עגלתו
29 ופרשיו לא ידקנו : גם זאת מעם יהוה
צבאות יצאה הפלא עצה הגדיל תושעה :

CAP. XXIX.

1 הוי ארמל ארמל קרית חנה דוד ספי שנה על
שנה חים יקפו : ורציקותי לאראל ודיתה
3 תאניה ואניה ודחה לי פאראל : ודנתי כדור
עליו וצרתי עליו מצב ותמיתיו עליו מצות :
4 ושלח מדרך תדברי ומעשר השחן אמרתך
והיה פאוב מארץ קולך ומעשר אמרתך
5 תצפפה : ודחה פאוב דק המון ורקי ויכין עבר
6 המון ערצים ודחה לפתע פתאם : מעם יהוה
צבאות הפלור ברעם וברעש וקול גדול ספיה
7 וסערה ולרבה אש אובלה : ודחה פחלום חנון
לילה המון פלהנים הצבאים על אראל וכל
8 צביו ומצותה ותמציקים לה : ודחה פאשר
יהלם הרעב ודחה אוכל ותקין ודחה בפשו
ובאשר יהלם הצמא ודחה שחה ותקין ודחה
עוף ובפשו שוק קה בן יהוה המון פלהנים
9 הצבאים על דר ציון : והמחמה
והמדה השתעשעו ושעו שקרו ולא יזון נשו
10 ולא שקר : כי נסך עליכם יהוה רוח הרדמה
ויעצם אחיעיכם אהדבניאם ואחראשיכם
11 החוים פסה : והיה לכם חנות הכל כדברי
הספר החתים אשר יתנו אלו אליהם הספר
לאמר קרא נאיה ואמר לא אוכל כי חתום
12 היא : ונמן הספר על אשר לא ידע ספר לאמר
13 קרא נאיה ואמר לא ידעתי ספר : ויאמר
אדני יען פי נפש העם הזה כפיו ובשפתיו
כדביו ולבו רחוק ממני ודחי יתאם אולי מצות
14 אנשים מלמה : לכן הנני יוסף להפליא את
העם הזה ופלא ופלא ואברה חכמת חכמיו
15 ויגרת נבניו תסתפר : הוי המעמקים
קדוה לסעי עצה ודחה במחשך מעשיהם

a threshing instrument, neither is a cart wheel turned about upon the cummin; but the fitches are beaten out with a staff, and the cummin with a rod.

23 Bread *corn* is bruised; because he will not ever be threshing it, nor break *it* with the wheel of his cart, nor bruise it with his horsemen.

29 This also cometh forth from the LORD of hosts, *which* is wonderful *d* in counsel, and excellent in working.

CHAP. XXIX.

WOE β to Ariel, to Ariel, γ the city *where* δ David dwelt! add ye year to year; let them δ kill sacrifices.

2 Yet I will distress Ariel, and there shall be heaviness and sorrow: and it shall be unto me as Ariel.

3 And I will camp against thee round about, and will lay siege *k* against thee with a mount, and I will raise forts against thee.

4 And thou shalt be brought *l* down, and shalt speak out of the ground, and thy speech shall be low out of the dust, and thy voice shall be, as of one that hath a familiar spirit, out of the ground, and thy speech shall η whisper out of the dust.

5 Moreover the multitude of thy strangers shall be like small dust, and the multitude of the terrible ones *shall* be as chaff *r* that passeth away: yea, it shall be as an instant δ suddenly.

6 Thou δ shalt be visited of the LORD of hosts with thunder, and with earthquake, and great noise, with storm and tempest, and the flame of devouring fire.

7 And the multitude of all the nations that fight against Ariel, even all *v* that fight against her and her munition, and that distress her, shall be as a dream *z* of a night vision.

8 It shall even be as when a hungry man dreameth, and behold, he eateth; but he awaketh, and his soul is empty: or as when a thirsty man dreameth, and behold, he drinketh; but he awaketh, and behold, *he is* faint, and his soul hath appetite: so shall the multitude of all the nations be that fight against mount Zion.

9 Stay yourselves, and wonder; κ cry ye out, and cry: they are drunken, α but not with wine; they stagger, but not with strong drink.

10 For *d* the LORD hath poured out upon you the spirit of deep sleep, and hath closed your eyes: the prophets and your λ rulers, the seers *f* hath he covered.

11 And the vision of all is become unto you as the words of a μ book that is sealed, δ which *men* deliver to one that is learned, saying, Read this, I pray thee: and he saith, I cannot; for it is sealed:

12 And the book is delivered to him that is not learned, saying, Read this, I pray thee: and he saith, I am not learned.

13 Wherefore the Lord said, Forasmuch as this people draw near *me* with their mouth, ι and with their lips do honour me, but have removed their heart far from me, and their fear toward me is taught by the precept of men: ι

14 Therefore, behold, I will π proceed to do a marvellous *m* work among this people, *even* a marvellous work and a wonder: for ρ the wisdom of their wise *men* shall perish, and the understanding of their prudent *men* shall be hid.

15 Woe unto them that seek deep to

B. C. 725.

a ch. 30. 1.

Pa. 139. 7,

&c.

b Ps. 94. 7.

c ch. 45. 9.

Ro. 9. 20.

d Pa. 92. 5.

Je. 32. 19.

Ro. 11. 33.

e ch. 32. 15.

Mat. 19. 30.

f or, O Ariel,

i.e. the lion

of God.

g or, of the

city.

f 2 Sa. 5. 9.

g ch. 35. 5.

Lu. 7. 22.

h cut off the

heads.

h ch. 61. 1.

i add.

j Ja. 2. 5.

k 2 Ki. 25. 1,

&c.

l La. 1. 9.

m ch. 51. 13.

Re. 12. 10.

n Ps. 64. 6.

Je. 20. 10.

o Am. 5. 10, 12.

p peep, or,

chirp.

q Jos. 24. 3.

r ch. 54. 4.

s Job 21. 18.

t 1 Th. 5. 3.

u ch. 30. 30.

v ch. 60. 21.

w Ep. 2. 10.

x ch. 41. 11, 12.

y 1 Co. 6. 11.

z know un-

derstand-

ing.

a ch. 37. 36.

y De. 29. 19, 20.

z ch. 29. 15.

a Ro. 2. 5.

b ch. 31. 1.

c or, take

your plea-

sure and

riot.

c ch. 51. 21.

d Ro. 11. 8.

e Je. 2. 36.

f heads,

ch. 1. 5.

f 1 Sa. 9. 9.

g or, letter.

g Da. 12. 4, 9.

Re. 5. 1. 9.

h Je. 37. 7.

i Eze. 33. 31.

Mat. 15. 6. 9.

v or, to her.

k ver. 15.

l Col. 2. 22.

m add.

n Hab. 1. 5.

p latter day.

n De. 32. 20.

o Je. 49. 7.

Ob. 8.

1 Co. 1. 19.

p Je. 11. 21.

Am. 2. 12.

7. 13.

Mi. 2. 6, 11.

hide α their counsel from the LORD, and their works are in the dark, and they say, Who β seeth us? and who knoweth us?

16 Surely your turning of things upside down shall be esteemed as the potter's clay: for shall γ the work say of him that made it, He made me not? or shall the thing framed say of him that framed it, He had no understanding?

17 Is it not yet a very little while, and Lebanon shall be turned α into a fruitful field, and the fruitful field shall be esteemed as a forest?

18 And δ in that day shall the deaf hear the words of the book, and the eyes of the blind shall see out of obscurity, and out of darkness.

19 The meek δ also shall ζ increase *their* joy in the LORD, and the poor ι among men shall rejoice in the Holy One of Israel.

20 For the terrible one is brought to nought, μ and the scorner is consumed, and all that watch ν for iniquity are cut off:

21 That make a man an offender for a word, and lay α a snare for him that reproveth in the gate, and turn aside the just for a thing of nought.

22 Therefore thus saith the LORD, ρ who redeemed Abraham, concerning the house of Jacob, Jacob shall not η now be ashamed, neither shall his face now wax pale.

23 But when he seeth his children, the work μ of mine hands, in the midst of him, they shall sanctify my name, and sanctify the Holy One of Jacob, and shall fear the God of Israel.

24 They ν also that erred in spirit shall θ come to understanding, and they that murmured shall learn doctrine.

CHAP. XXX.

WOE γ to the rebellious children, saith the LORD, that take counsel, but not of me; and that cover κ with a covering, but not of my spirit, that they may add α sin to sin:

2 That β walk to go down into Egypt, and have not asked at my mouth; to strengthen themselves in the strength of Pharaoh, and to trust in the shadow of Egypt!

3 Therefore shall the strength of Pharaoh be your shame, and the trust in the shadow of Egypt *your* confusion.

4 For his princes were at Zoan, and his ambassadors came to Hanes.

5 They were all ashamed α of a people that could not profit them, nor be an help nor profit, but a shame, and also a reproach.

6 The burden of the beasts of the south: into the land of trouble and anguish, from whence *come* the young and old lion, the viper and fiery flying serpent, they will carry their riches upon the shoulders of young asses, and their treasures upon the bunches of camels, to a people that shall not profit them.

7 For δ the Egyptians shall help in vain, and to no purpose: therefore have I cried ν concerning this, Their κ strength is to sit still.

8 Now go, write it before them in a table, and note it in a book, that it may be for the ρ time to come for ever and ever:

9 That this *is* a rebellious ν people, lying children, children that will not hear the law of the LORD:

10 Which say ρ to the seers, See not: and to the prophets, Prophecy not unto

us right things: speak unto us smooth^a things, prophesy deceits:

11 Get ye out of the way, turn aside out of the path, cause the Holy One of Israel to cease from before us.

12 Wherefore thus saith the Holy One of Israel, Because ye despise this word, and trust^e in γ oppression and perverseness, and stay thereon:

13 Therefore this iniquity shall be to you as a breach^g ready to fall, swelling out in a high wall, whose breaking cometh suddenly at an instant.

14 And he shall break^h it as the breaking of the η potters' vessel that is broken in pieces; he shall not spare: so that there shall not be found in the bursting of it a sherd to take fire from the hearth, or to take water *withal* out of the pit.

15 For thus saith the Lord G^op, the Holy One of Israel, In returning and restⁱ shall ye be saved; in quietness and in confidence shall be your strength; and ye would not.

16 But ye said, No; for we will flee upon horses; therefore shall ye flee: and, We will ride upon the swift; therefore shall they that pursue^k you be swift.

17 One thousand^m shall flee at the rebuke of one; at the rebuke of five shall ye flee; till ye be left as ν a beacon upon the top of a mountain, and as an ensign on an hill.

18 And therefore will the LORD^o wait, that he may be gracious unto you, and therefore will he be exalted, that he may have mercy upon you; for the LORD^o is a God of judgment: blessed^p are all they that wait for him.

19 For the people shall dwell^q in Zion at Jerusalem; thou shalt weep no more: he will be very gracious unto thee at the voice of thy cry; when^r he shall hear it, he will answer thee.

20 And *though^t* the Lord give you the bread of adversity, and the water of ρ affliction, yet shall not thy teachers be removed^u into a corner any more, but thine eyes shall see thy teachers:

21 And thine ears shall hear a word behind thee, saying, This^v is the way, walk ye in it, when ye turn to the right hand, and when ye turn to the left.

22 Ye shall defile also the covering of σ thy graven images of silver, and the ornament of thy molten images of gold: thou shalt τ cast them away as a menstruous cloth; thou shalt say unto it, Get thee hence.^z

23 Then shall he give the rain of thy seed, that thou shalt sow the ground with seed; and bread of the increase of the earth, and it shall be fat and plenteous: in that day shall thy cattle feed in large pastures.

24 The oxen likewise, and the young asses that ear the ground, shall eat χ clean provender, which hath been winnowed with the shovel and with the fan.

25 And there shall be upon every high mountain, and upon every β high hill, rivers and streams of waters in the day of the great slaughter, when the towers fall.

26 Moreover, the light^c of the moon shall be as the light of the sun, and the light of the sun shall be seven-fold as the light of seven days, in the day that the LORD bindeth up the breach of his people, and healeth the stroke of their wound.

27 Behold, the name of the LORD cometh from far, burning *with* his anger, and θ the

B. C. 713.

a 1 Ki. 22. 13.
 β heaviness.
 b Zep. 3. 8.
 c Lu. 22. 31.
 d ch. 37. 29.
 e Ps. 62. 10.
 γ or, fraud.
 f Ps. 42. 3, 4.
 g Ps. 62. 3.
 δ Rock.
 h Ps. 2. 9.
 Je. 19. 11.
 ζ the glory of his voice.
 η bottle of potters.
 i ver. 7.
 θ every passing of the rod founded.
 κ cause to rest.
 λ or, against them.
 k 2 Ki. 25. 5.
 l Je. 7. 31.
 μ from yesterday.
 m De. 32. 30.
 ν or, a tree bereft of branches, or, boughs; or, a mast.
 n Re. 14. 9, 10.
 o Ho. 5. 15.
 p Ps. 34. 8.
 q ch. 65. 9, 24.
 r Ho. 7. 7.
 s Je. 29. 12, 14.
 π remove.
 t Ps. 80. 5.
 ρ or, oppression.
 u Ps. 74. 9.
 Am. 8. 11, 12.
 v Ps. 32. 8.
 w Ho. 11. 10.
 σ the graven images of thy silver.
 τ scatter.
 ϕ or, multitude.
 x Ho. 14. 8.
 y Ps. 46. 5.
 z Je. 3. 12.
 A Ho. 9. 9.
 χ leavened, or, savory.
 ψ the idols of his gold.
 β lifted up.
 b ch. 37. 36.
 c ch. 60. 19, 20.
 γ or, for fear of.
 δ for melting, or, tribute: or, tributary.
 ζ his rock shall pass away for fear.
 η or, strength.
 θ or, grievousness of flame.

burden thereof is β heavy; his lips are full of indignation, and his tongue as a devouring fire:^b

28 And his breath, as an overflowing stream, shall reach to the midst of the neck, to sift^c the nations with the sieve of vanity: and *there shall be* a bridle^d in the jaws of the people, causing them to err.

29 Ye shall have a song, as^f in the night when a holy solemnity is kept: and gladness of heart, as when one goeth with a pipe to come into the mountain of the LORD, to the δ Mighty One of Israel.

30 And the LORD shall cause ζ his glorious voice to be heard, and shall shew the lighting down of his arm, with the indignation of his anger, and *with* the flame of a devouring fire, *with* scattering, and tempest, and hailstones.

31 For through the voice of the LORD shall the Assyrian be beaten down, *which* smote with a rod.

32 And θ in every place where the grounded staff shall pass, which the LORD shall κ lay upon him, *it* shall be with tabrets and harps: and in battles of shaking will he fight λ with it.

33 For Tophetⁱ is ordained μ of old; yea, for the king it is prepared: he hath made *it* deep, and large; the pile thereof is fire and much wood: the breath of the LORD, like a stream of brimstone,ⁿ doth kindle it.

CHAP. XXXI.

WOE to them that go down to Egypt for help; and stay on horses, and trust in chariots, because *they are* many; and in horsemen, because they are very strong: but^r they look not unto the Holy One of Israel, neither seek the LORD!

2 Yet he also *is* wise, and will bring evil, and will not π call back his words: but will arise against the house of the evil-doers, and against the help of them that work iniquity.

3 Now the Egyptians are men, and not God; and their horses flesh, and not spirit. When the LORD shall stretch out his hand, both he that helpeth shall fall, and he that is holpen shall fall down, and they all shall fall together.

4 For thus hath the LORD spoken unto me, Like as the lion^w and the young lion roaring on his prey, when a multitude of shepherds is called forth against him, *he* will not be afraid of their voice, nor abase himself for the ϕ noise of them: so shall the LORD of hosts come down to fight for mount Zion, and for the hill thereof.

5 As birds flying, so will the LORD of hosts defend^y Jerusalem; defending also he will deliver *it*, and passing over he will preserve *it*.

6 Turn^z ye unto *him* from whom the children of Israel have deeply^a revolted.

7 For in that day every man shall cast away his idols of silver, and ψ his idols of gold, which your own hands have made unto you *for* a sin.

8 Then shall the Assyrian fall^b with the sword, not of a mighty man; and the sword, not of a mean man, shall devour him: but he shall flee γ from the sword, and his young men shall be δ discomfited.

9 And ζ he shall pass over to his η strong hold for fear, and his princes shall be afraid of the ensign, saith the LORD, whose fire *is* in Zion, and his furnace in Jerusalem.

מלא זעם ולשונן פאש אכלה : ורחל בנהל
 שומר ערצאר יחזה להנפה גוים בנפת שוא
 ורסן מחזה על לחי עמים : השיר יהיה
 ללם כלל התקדשתי ושמחת לבב פדולף
 בחיל לבוא בהר יהודה אל צור ישראל :
 והשמים יהיה אתהוד קולו ונחת ורועו יראה
 בנעף אף ולרב אש אוכלת נפש גורם ואמן
 בדר : כי מקול יהוה יחת אשור בשבט יפה :
 ויהי כל מעבר מפנה מסדה אשר יניח יהוה
 עליו בתפים ובכנרות ובמלחמות הנופה נלחם
 בה : פירעו מאחמול תפחה גם היא למלך
 דוכן העמיק הרוב מדרתה אש ועצים הרפה
 נשמת יהוה פגדל גפרית בערה בה :

CAP. XXXI. לא

הי הירגם מצרים לעזרה ועל-סוסים ישענו
 ויבטחו על רב ועל פלשים פרעמו
 מאד ולא שעי על קרוש ישראל ואת יהוה לא
 דרשו : וגם-הוא חכם ויבא רע ואת-דבריו לא
 הסיר וקם על-בית מרים ועל עזרת פעלי און :
 ומצרים אדם ולא-אל וססיהם פשו ולא-אורח
 ויהוה יפה ידו וכשל עוזר ונפל עזר ויחזו כלם
 יכליון : כרבה אמר-יהוה אלי
 פאשר יהיה הארץ והפסיר על-טרפו אשר
 יקרא עליו מלא רעים מקולם לא יחת ומחמונם
 לא יענה פן ייר יהוה צבאות לענא על-ד-ציון
 ועל-נבעתה : פצפרים עפות פן יגן יהוה
 צבאות על-ירושלם גנו והציל פסוח והמלט :
 שובו לאשר העמיקו סרה בני ישראל : כי ביום
 ההוא ימאסון איש אילין בספו ואילין והבו
 אשר עשו ללם דיעם חטא : ונפל אשור
 בתרב לא-איש ותרב לא-אדם האכלנו וגם לו
 משגרת ובחזרו למס יהוה : וסלעו מפגור
 יעבור וחתו מנס שריו נאם יהוה אשר-אור לו
 בעיון וחזרו לו בירושלם :

השבותי מפנינו את קרוש ישראל : לכן פה
 אמר קרוש ישראל יען מאסכם בדבר הזה
 והבטחו בעשק ונלוו והשענו עליו : לכן
 יהיה ללם העין יהוה פפרץ נפל נבעה
 בחומה נשברה אשר-פתאם לפתע יבוא
 שברה : ושברה פשבר נבל ויצרים פחות לא
 יחמל ולא-ימצא במכתרו חרש לחמות אש
 מיקוד ולחשוף מים מגא :
 כי כה-אמר אדני יהוה קרוש ישראל
 בשובה ונחת השענו בהשקט ובנחתה ההיה
 גבורתכם ולא אביתם : ותאמרו לא-כנ על-סוס
 גוים על-פן הנוסין ועל-קל נרלב על-פן יקלו
 ורפיעם : אלה אחד מפני גערת אחד מפני
 גערת חמשה תגשו עד אם-נותרם פתון על-
 ראש החר וננס על-הנבעה : ולכן יחפה יהוה
 להנלם ולכן ירום להחמכם כי-אלהי משפט
 יהוה אשרי פל-חובי לו כי-עם בעיון
 ישב בירושלם בכו לא-תבכה חנון יהוה לקול
 ועלף פשמתו ענף : ונתן ללם אדני לחם
 צר וגם לחץ ולא-יפנה עוד מורף והיו עינו
 ראות את-מורף : ואולי תשמענה דבר
 מאחריה לאמר נה החרף לנו בו כי תאמינו וכי
 תשמאלו : ושמאתם את-צפוי פסיל בספף
 ואת-אפדת מסכת והגף תורם פמו דוה צא
 תאמר לו : ונתן משר ורעף אשר-תורע את-
 האדמה ולחם תביאת האדמה והיה דשן
 ושמן ירעה מקנף ביום ההוא פר נרחב :
 והאלפים והערים עברי האדמה גליל חמץ
 יאכלו אשר-ורה ברחת ובפורה : והיה על-
 פלחר גבה ועל פל-נבעה נשאה פלגים יבלי
 מים ביום ההר רב פנפל מגדלים : והיה אור
 הלבנה פאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים
 פאור שבעת הימים ביום חבש יהיה את-שבר
 עמו ומחץ מפחו ירפא :
 יהוה בא ממרחק בער אפו וכבר משאף שפתי

יהוה חֲנֻנִי לִךְ חֲנֻנִי יְהוָה וְדָעִים לְבָרָאִים 2

אֲחִי־יִשְׁעֲתָנִי בָּעֵת צָרָה: מִקּוֹל הַמּוֹן נִדְדוּ 3

עַמִּים מִן־מִתְחַדָּה נִפְצוּ גוֹיִם: וְאַסְפָּן שְׁלָלָם 4

אֶסְפָּן הַחֹסֶל בְּמִשְׁקֵי גִבִּים שֶׁקָּן בּוֹ: נִשְׁגַּב יְהוָה 5

כִּי שִׁכַּן מְרוֹם מֵלֵא צִיּוֹן מִשְׁפַּט וְצִדִּיקָה: וְהוֹדוּ 6

אֲמוֹנֹת עֲלִידָה חֹסֵן יִשְׁעֵת חֲכָמַת וְדָעַת יִרְאֵת 7

יְהוָה הִיא אוֹצָרוֹ: הֵן אֲרָאֵם צִנְעָהוּ 8

הַצָּדָה מִלֵּאֲמֵי שְׁלוֹם מִן יִבְיָיו: נִשְׁמָו מִסְּלוֹת 9

שִׁבְתָּ עַבְרָא אֶרֶץ הַסֵּר בְּרִית מֵאֵם עָרִים לֹא חֲשַׁב 10

אֲנוֹשׁ: אֲבָל אִמְלִלָּה אֶרֶץ הַחִפּוּר לִבְנוֹן קָמָל 11

יְהוָה הַשְׂרוֹן בְּעֶרְבָה וְעֵר בָּשָׂן וְכַרְמֶל: עֲתָה 12

אֲקוּם יֵאמֹר יְהוָה עֲתָה אֲרוּכִים עֲתָה אֲנִשְׂאֵא 13

הַדְּרוֹ חֲשֵׁשׁ תִּלְדוּ קֶשׁ וְרוּחָם אֵשׁ הַאֲכִילָם: 14

וְהָיוּ עַמִּים מִשְׁרָפוֹת שִׂיד קוֹצִים נְסוּחִים בְּאֵשׁ 15

יִצְחָהוּ: שִׁמְעֵה רְחוּקִים אֲשֶׁר עָשִׂיתִי וְדַע 16

קוֹרְנִים גְּבָרָתִי: שְׁתַּחֲוֶה בְּצִיּוֹן חֲשָׂאִים אֲחֵהָ 17

רַעְדָה חֲנַפִּים מִי יִנּוֹר לָנוּ אֵשׁ אוֹכֵלָה מִיִּנּוֹר 18

לָנוּ מוֹתֵי עוֹלָם: הֲלֹךְ צִדְקוֹת וְהָרַר מִיִּשְׂרָאֵל 19

מֵאֵם בְּבָצַע מַעֲשִׂקוֹת נֶעַר פִּסּוּי מוֹתְחָה בְּשֹׁחַד 20

אֲמַם אֲנוֹנוֹ מִשְׁמַע דְּמִים וְעַמִּים עִינֵי מְרוֹאֹת 21

בָּרַע: הוּא מְרוֹמִים יִשְׁכֵּן מִצְדוֹת סִלְעִים 22

מִשְׁנַבֵּו לִחְמוֹ נִתָּן מִיָּמָיו נֶאֱמָנִים: מֶלֶךְ בִּישׁוֹ 23

הַחֲזוֹנָה עֵינָה תִרְאֶינָה אֶרֶץ מִרְחָקִים: לִבָּהּ 24

יִהְיֶה אִימָה אִימָה סִפֵּר אִימָה שֶׁלֹּל אִימָה סִפֵּר אֶת־ 25

הַמִּגְדָּלִים: אֶת־עַם נוֹשֵׁעַ לֹא תִרְאֶה עִם עַמִּי 26

שָׁפָה מִשְׁמוֹעַ נִלְעַץ לִשׁוֹן אֵין בִּינָה: חֲזוֹת צִיּוֹן 27

קָרִית מוֹעֲדֵנִי עֵינָה תִרְאֶינָה יְרוּשָׁלַם נִוָּה שְׂאֵן 28

אֶהֱלֶה בְּלִי־צֶעֶן בְּלִי־פֶסַע יְהוֹדָתִי לְנֹצָח וְכִלְחַבּוֹ בִּלְ 29

יִתְחַדֵּי: כִּי אִם־שָׁם אֲדִיר יְהוָה לָנוּ מְקוֹם־ 30

נְהָרִים יֵאָרִם רַחֲבֵי יָדַיִם בְּלִי־תִלְכָּה בּוֹ אֲנִי־יִשְׁמֵ 31

וְצִי אֲדִיר לֹא יַעֲבֹרֵנִי: כִּי יְהוָה שִׁפְטָנִי יְהוָה 32

מִחֲזָקֵי קִנְיֵי יְהוָה מִלְכָּנִי הוּא יוֹשִׁיעֵנִי: נִפְשָׁה 33

חֲבַל־לֶךְ בְּלִי־חֲזָקָה כִּי־תִרְכַּם בְּלִי־רִשׁוֹ גַּם אֵין חֲלָק 34

1 הֵן לִצְדָק יִמְלֹךְ מֶלֶךְ וְיִשְׂרָאֵל מִשְׁפַּט יִשְׂרָאֵל:

2 וְיְהוָה אֵשׁ בְּמִתְבָּאֵרִים וְסִתַּר גִּרִם בְּפִלְגֵי־מִים

3 בְּצִיּוֹן כָּל־סִלְעֵי־פֶסַח בְּאֶרֶץ עִפְרוֹ: וְלֹא

4 תִּשְׁעֲנָה עִינֵי רְאִים וְאֲנוֹן שְׂמֵעִים תִּקְשַׁבְנָה:

5 וְלִבָּב נִמְחָדִים יִצְוֶה לְדָעַת וְלִשׁוֹן עֲלִיִּים תִּמְחָדֶה

6 לְדַר צִדְקוֹת: לֹא־יִסְרָא עוֹד לִנְבֹל נְדִיב וְלִמְלִי

7 לֹא־יִאֲמֹר שׁוֹעַ: כִּי נָבֵל נִבְלָה יִדְבֹר וְלִבּוֹ עֲשׂוֹד־

8 אֲנוֹן לִמְשֻׁלֹת חֲזָק וְלִדְבַר אֲלִי־יְהוָה הוֹעֵה לְהִרְקֵל

9 נִפְשׁ רָעַב וּמִשְׁקָה צָמָא וְחִסּוֹר: וְכֹל־כִּלְיֵי

10 רֵעִים הוּא וּמוֹת יִצְוֶה לְחַבֵּל עֲנִיִּים בְּאֶמְרֵי שֶׁקֶר

11 וּבְדַבַּר אֲבִיוֹן מִשְׁפַּט: וְנְדִיב נְדִיבוֹת יַעֲץ וְהוּא

12 עַל־נְדִיבוֹת יָקוּם: נִשְׁמֵים שְׂאֵנִיֹּת לְמִנָּה

13 שְׂמַעְנָה קוֹלִי בְנוֹת נִסְחָחוֹת הֲאֵנָה אֲמַרְתִּי:

14 יָמִים עַל־שִׁלָּה תִרְנַנְנָה בְּמִדְּחוֹת כִּי כָלָה בְּצִירִי

15 אֶסְפָּן בְּלִי־בֹא: חֲדָדוּ שְׂאֵנִיֹּת רַגְלָה בְּמִדְּחוֹת

16 פִּשְׁטָה וְעֵדָה וְחֲזַרְתָּה עַל־חֲלָצִים: עַל־שִׁדִּים

17 סִפְרִים עַל־שִׁדִּי־יִחְמוֹד עַל־נֶסֶן פְּרִיָה: עַל אֲדָמַת

18 עֲמִי קוֹץ שְׂמִיר תִּעֲלֶה כִּי עַל־כֵּל בְּתִי מִשׁוֹשׁ קִרְיָה

19 עֲלִיָה: בְּרִאֲמוֹן נִפְשׁ הַמּוֹן עִיר עֲגָב עָפָל

20 וּבְחַן הָיָה בְּעַד מִשְׁרוֹת עַד־עוֹלָם מִשׁוֹשׁ פְּרָאִים

21 מִי־עַתָּה עֲדָרִים: עַד־יִשְׁעָה עֲלֵינִי רִיחַ מִמְּרוֹם

22 יְהוָה מִדְּבַר לִפְרָמֹל וְכַרְמֶל לִי־עַר יְהֻשָּׁב: וְשִׁכַּן

23 בְּמִדְבָר מִשְׁפַּט וְצִדִּיקָה בְּכַרְמֶל הַשֵּׁב: וְהָיָה

24 מִשְׁעָה הַצִּדִּיקָה שְׁלוֹם וְעֲבָרַת הַצִּדִּיקָה הַשְׁקֵט

25 וְבִמִּדָּה עַד־עוֹלָם: וְיֻשַׁב עַמִּי בְנוֹת שְׁלוֹם

26 וּבְמִשְׁנֵנוֹת מִבְּמִתִּיֹם וּבְמִנְיָחוֹת שְׂאֵנִיֹּת: וְגִבֵּר

27 בְּרִית הָיָה עַר וּבִשְׁפָלָה תִּשְׁפַל הָעִיר: אֲשִׁרְיָם־

28 וְרָעִי עַל־כֵּל־מַיִם מִשְׁלִיתִי רֶגֶל־הַשְּׂוֹר וְתִחְמוֹר־

1 הִי שִׁוֵּר וְאִתָּה לֹא שִׁוֵּר וּבִנְיָן וְלֹא־בִנְיָן בְּךָ

2 כְּחִימָה שִׁוֵּר תִּשְׁפֹּד בְּנִיחָה לִבְנֵי יִבְדֹּר־בְּךָ:

CHAP. XXXII.

BEHOLD, a king shall reign in righteousness,^a and princes shall rule in judgment.

2 And a man shall be as an hiding-place from the wind, and a covert^b from the tempest; as rivers^c of water in a dry place; as the shadow of a β great rock in a weary land.

3 And the eyes of them that see shall not be dim: and the ears of them that hear shall hearken.

4 The heart also of the γ rash shall understand knowledge, and the tongue of the stammerers shall be ready to speak δ plainly.

5 The vile person shall be no more called liberal, nor the churl said to be bountiful.

6 For the vile person will^e speak villany, and his heart will work iniquity, to practise hypocrisy, and to utter error against the LORD, to make empty the soul of the hungry, and he will cause the drink of the thirsty to fail.

7 The instruments also of the churl are evil: he deviseth wicked devices to destroy the poor with lying words, even when κ the needy speaketh right.

8 But the liberal deviseth liberal things; and by liberal things shall he λ stand.

9 Rise up, ye women that are at ease; i hear my voice, ye careless daughters; give ear unto my speech.

10 Many μ days and years shall ye be troubled, ye careless women: for the vintage shall fail, the gathering shall not come.

11 Tremble, ye women that are at ease; be troubled, ye careless ones: strip you, and make you bare, and gird sackcloth upon your loins.

12 They shall lament for the teats, for the pleasant ν fields, for the fruitful vine.

13 Upon the land of my people shall come up thorns¹ and briers, π yea, upon all the houses of joy in the joyous city:

14 Because the palaces shall be forsaken; the multitude of the city shall be left; the ϕ forts and towers shall be for dens for ever, a joy of wild asses, a pasture of flocks;

15 Until the Spirit^o be poured upon us from on high, and the wilderness be a fruitful field, and^p the fruitful field be counted for a forest.

16 Then judgment shall dwell in the wilderness, and righteousness remain in the fruitful field.

17 And the work of righteousness shall be peace;^r and the effect of righteousness, quietness and assurance for ever.

18 And my people shall dwell in a peaceable^s habitation, and in sure dwellings, and in quiet resting-places,

19 When it shall hail,^t coming down on the forest; and the city shall be ζ low in a low place.

20 Blessed are ye that sow beside all waters,^u that send forth *thither* the feet of the ox and the ass.

CHAP. XXXIII.

WOE to thee that spoilest,^v and thou wast not spoiled; and dealest treacherously, and they dealt not treacherously with thee! when thou shalt cease to spoil, thou^w shalt be spoiled; and when thou shalt make an end to deal treacherously, they shall deal treacherously with thee.

2 O LORD, be gracious unto us; we

B. C. 713.

a Ps. 45. 6, 7.

Je. 23. 5, 6.

Zec. 9. 9.

Ro. 5. 21.

b ch. 4. 6.

c ch. 44. 3.

β heavy.

d Ps. 97. 9.

γ hasty.

e Ro. 3. 26.

δ or, elegantly.

f salvations.

g Pr. 14. 27.

h or, messengers.

i Je. 13. 23.

j or, withheld away.

k or, he speaketh against the poor in judgment.

λ or, be established.

m Ps. 46. 10.

n Am. 6. 1.

μ days above a year.

ν Mat. 22. 12.

π fields of desire.

ρ Ho. 10. 8.

σ or, burning upon.

τ Ps. 15. 2.

ϕ in righteousness.

χ in uprightness.

ψ or, deceits.

ϕ or, cliffs and watch-towers.

χ bloods.

n Ps. 119. 37.

ψ heights, or, high places.

o Joel 2. 28.

p Ps. 107. 33, &c.

q Jn. 17. 24.

β of far distances.

γ weigher.

r Ps. 85. 10.

s Ja. 3. 18.

t He. 4. 9.

δ or, ridiculous.

t ch. 30. 30.

ζ or, utterly abased.

u Ec. 11. 1, 2.

v Re. 3. 12.

w ch. 21. 2.

Hab. 2. 8.

η broad of spaces, or, hands.

x Re. 13. 10.

θ statute-maker.

κ or, they have forsaken thy tacklings.

have waited for thee: be thou their arm every morning, our salvation also in the time of trouble.

3 At the noise of the tumult the people fled; at the lifting up of thyself the nations were scattered.

4 And your spoil shall be gathered *like* the gathering of the caterpillar: as the running to and fro of locusts shall he run upon them.

5 The LORD is exalted: d for he dwelleth on high: he hath filled Zion with judgment^e and righteousness.

6 And wisdom and knowledge shall be the stability of thy times, and strength of ζ salvation: the fear^f of the LORD is his treasure.

7 Behold, their h valiant ones shall cry without; the ambassadors of peace shall weep bitterly.

8 The highways lie waste, the way-faring man ceaseth: he hath broken the covenant, he hath despised the cities, he regardeth no man.

9 The earth mourneth and languisheth; Lebanon is ashamed and θ hewn down; Sharon is like a wilderness; and Bashan and Carmel shake off their fruits.

10 Now will I rise, saith the LORD; now will I be exalted; k now will I lift up myself.

11 Ye shall conceive chaff; ye shall bring forth stubble: your breath, as fire, shall devour you.

12 And the people shall be as the burnings of lime; as thorns cut up shall they be burned in the fire.

13 Hear, ye *that are* far off, what I have done; and ye *that are* near, acknowledge my might.

14 The sinners in Zion are afraid; fearfulness hath surprised^k the hypocrites: Who among us shall dwell with the devouring fire? who among us shall dwell with everlasting burnings?

15 He^m that walketh ρ righteously, and speaketh σ uprightly; he that despiseth the gain of τ oppressions, that shaketh his hands from holding of bribes, that stoppeth his ears from hearing of χ blood, and shutteth hisⁿ eyes from seeing evil;

16 He shall dwell on ψ high: his place of defence shall be the munitions of rocks; bread shall be given him, his waters shall be sure.

17 Thine eyes shall see^q the King in his beauty: they shall behold the land β that is very far off.

18 Thine heart shall meditate terror. Where is the scribe? where is the γ receiver? where is he that counted the towers?

19 Thou shalt not see a fierce people; a people of deeper speech than thou canst perceive; of a δ stammering tongue, *that thou canst not understand.*

20 Look upon Zion, the city of our solemnities: thine eyes shall see Jerusalem a quiet habitation, a tabernacle that shall not be taken down; not one of the stakes thereof shall ever^v be removed, neither shall any of the cords thereof be broken.

21 But there the glorious LORD will be unto us a place η of broad rivers and streams; wherein shall go no galley with oars, neither shall gallant ship pass thereby.

22 For the LORD is our judge, the LORD is our θ lawgiver, the LORD is our king; he will save us.

23 Thy κ tacklings are loosed; they

could not well strengthen their mast; they could not spread the sail: then is the prey of a great spoil divided; the lame^a take the prey.

24 And the inhabitant shall not say, I am sick; ^b the people that dwell therein shall be forgiven^c their iniquity.

CHAP. XXXIV.

COME^e near, ye nations, to hear; and hearken, ye people; let the earth^f hear, and ^g shall that is therein: the world, and all things that come forth of it.

2 For^h the indignation of the LORD is upon all nations, and his fury upon all their armies: he hath utterly destroyed them, he hath delivered them to the slaughter.

3 Their slain also shall be cast out, and their stink shall come up out of their carcases, and the mountains shall be melted with their blood.

4 Andⁱ all the host of heaven shall be dissolved, and the heavens shall be rolled together as a scroll: and all their host shall fall down, as the leaf falleth off from the vine, and as a falling fig from the fig-tree.

5 For my sword shall be bathed in heaven: behold, it shall come down upon Idumea,^j and upon the people of my curse, to judgment.

6 The sword of the LORD is filled with blood; it is made fat with fatness, and with the blood of lambs and goats, with the fat of the kidneys of rams: for the LORD hath a sacrifice in Bozrah,^k and a great slaughter in the land of Idumea.

7 And the ζ unicorns shall come down with them, and the bullocks with the bulls; and their land shall be θ soaked with blood, and their dust made fat with fatness.

8 For it is the day^l of the LORD's vengeance, and the year of recompences for the controversy^m of Zion.

9 Andⁿ the streams thereof shall be turned into pitch, and the dust thereof into brimstone, and the land thereof shall become burning pitch.

10 It shall not be quenched night nor day; the smoke^o thereof shall go up for ever: from generation to generation it shall lie waste; none shall pass through it for ever and ever:

11 But the κ cormorant^d and the bittern shall possess it; the owl also and the raven shall dwell in it: and he shall stretch out upon it the line^p of confusion, and the stones of emptiness.

12 They shall call the nobles thereof to the kingdom, but none shall be there, and all her princes shall be nothing.

13 And thorns shall come up in her palaces, nettles and brambles in the fortresses thereof; and it shall be an habitation of dragons, and a court for owls.

14 The μ wild beasts of the desert shall also meet with π the wild beasts of the island, and the satyr shall cry to his fellow; the ρ screech-owl also shall rest there, and find for herself a place of rest.

15 There shall the great owl make her nest, and lay, and hatch, and gather under her shadow; there shall the vultures also be gathered, every one with her mate.

16 Seek^q ye out of the book of the LORD, and read; no one^r of these shall fail, none shall want her mate: for my mouth it hath commanded, and his spirit it hath gathered them.

17 And he hath cast the lot for them,

B. C. 713.

a 1 Co. 1. 27.

b Re. 21. 4.

c Je. 50. 20.

d ch. 55. 12, 13.

e Ps. 49. 1.

f De. 32. 1.

g the fulness thereof.

h Ho. 14. 5, 6.

i Zep. 3. 8.

j He. 12. 12.

k hasty.

l ch. 44. 2.

m Ps. 102. 26.

n Eze. 32. 7, 8.

o Joel 2. 31.

p 3. 15, 16.

q Mat. 24. 29.

r 2 Pe. 3. 10.

s Re. 6. 13, 14.

t ch. 25. 9.

u Lu. 21. 28.

v Mat. 11. 5.

w ch. 41. 18.

x 43. 19.

y p Je. 49. 7.

z q Jno. 4. 14.

1 7. 38.

2 or, a court

3 for reeds.

4 ch. 63. 1, &c.

5 or, rhinoceroses.

6 ch. 52. 1.

7 Joel 3. 17.

8 Re. 21. 27.

9 or, for he

10 shall be

11 with them.

12 drunken.

13 t Je. 46. 10.

14 u Eze. 34. 25.

15 v Mi. 6. 1.

16 w De. 29. 23.

17 x ch. 51. 11.

18 y Re. 5. 9.

19 z Jude 24.

20 a Re. 19. 2, 3.

21 b Re. 7. 17.

22 21. 4.

23 c 2 Ki. 18. 13,

24 &c.

25 2 Ch. 32. 1,

26 &c.

27 or, pelican

28 d Zep. 2. 14.

29 Re. 18. 2.

30 e 2 Ki. 21. 13.

31 daughters of the owl,

32 or, ostriches

33 ch. 13. 21, 22.

34 μ Ziim.

35 or, secretary.

36 π Ijim.

37 or, night-monster.

38 σ a word of lips.

39 or, but

40 counsel and strength

41 are for the war.

42 f ch. 8. 20.

43 Jno. 5. 39.

44 2 Pe. 1. 19.

45 g Mat. 5. 18.

46 Lu. 21. 33.

and his hand hath divided it unto them by line: they shall possess it for ever, from generation to generation shall they dwell therein.

CHAP. XXXV.

THE wilderness, and the solitary place, shall be glad for them; and^a the desert shall rejoice, and blossom as the rose.

2 It shall blossom abundantly, and rejoice even with joy and singing; the glory of Lebanon^b shall be given unto it, the excellency of Carmel and Sharon; they shall see the glory of the LORD, and the excellency of our God.

3 Strengthen^c ye the weak hands, and confirm the feeble knees.

4 Say to them that are of a γ fearful heart, Be strong, fear^d not; behold, your God will come with vengeance, even God with a recompence; he will come and save^e you.

5 Then^f the eyes of the blind shall be opened, and the ears of the deaf shall be unstopped:

6 Then shall the lame man leap as an hart, and the tongue of the dumb sing: for in the wilderness shall waters^g break out, and streams in the desert.

7 And the parched ground shall become a pool, and the thirsty land springs^h of water: in the habitation of dragons where each lay, shall be δ grass, with reeds and rushes.

8 And an highway shall be there, and a way, and it shall be called, The way of holiness; the uncleanⁱ shall not pass over it; η but it shall be for those: the way-faring men, though fools, shall not err therein.

9 No lion^j shall be there, nor any ravenous beast shall go up thereon, it shall not be found there: but the redeemed shall walk there.

10 And the ransomed^k of the LORD shall return, and come to Zion with songs,^l and everlasting joy^m upon their heads: they shall obtain joy and gladness, and sorrowⁿ and sighing shall flee away.

CHAP. XXXVI.

NOW^o it came to pass in the fourteenth year of king Hezekiah, that Sennacherib king of Assyria came up against all the defended cities of Judah, and took them.

2 And the king of Assyria sent Rabshakeh from Lachish to Jerusalem, unto king Hezekiah, with a great army: and he stood by the conduit of the upper pool in the highway of the fuller's field.

3 Then came forth unto him Eliakim Hilkiah's son, which was over the house, and Shebna the ν scribe, and Joah, Asaph's son, the recorder.

4 And Rabshakeh said unto them, Say ye now to Hezekiah, Thus saith the great king, the king of Assyria, What confidence is this wherein thou trustest?

5 I say, sayest thou, (but they are θ σ vain words,) τ I have counsel and strength for war: now, on whom dost thou trust, that thou rebellest against me?

6 Lo, thou trustest in the staff of this broken reed, on Egypt; whereon if man lean, it will go into his hand, and pierce it: so is Pharaoh king of Egypt to all that trust in him.

7 But if thou say to me, We trust in the LORD our God: is it not he whose hig

CAP. XXXV. לה

ישועים מדבר וצידה ותגל ערבך ותרפח
 קדבצלת : פרח תפרח ותגל אף גילת ורנן
 פגוד הלבושך נפרדה דבר הפרמל והשרון הפרח
 יראי כבוד יהודה דבר אלהינו : חזקו
 ימים רבות וברכים פסלות אמצו : אמרו
 למתחרי לב חזקו אליהם והנה אלהים נקם
 יבוא גמול אלהים הוא יבוא וישעכם : איו
 תפקחנה שיני עורם ואוני חרשים תפתחנה :
 אז יולג פאלי פסח ותרון לשון אלם פרינכקו
 במדבר מים ויחלים בערבה : והנה השרב
 לאלם וצמאון למפועי מים בנהה חיים רבצה
 חציר לקנה וגמא : והיה דשם מסול הרך
 ודרכו הקדש יקרא לה לא יעברנו סמא והוא
 לכו חלף דרך ואילים לא יחשו : לא יהיה
 שם איה ופרץ חיות בל יעלה לא תפוצא שם
 ותלכו באילים : ופרוץ יהיה ישכון ובאו ציון
 בודה ושמות עולם על ראשם ששון ושמחה
 ישיגו ונסו יגון ותאבה :

CAP. XXXVI. לו

יהי בארבע עשרה שנה למלך חזקיהו עליה
 סביריב מלך אשור על פלשתי יהודה הנצרות
 ויתפשט : וישלח מלך אשור ארבעה
 מלכיש וישלמה אל המלך חזקיהו בחיל פגור
 ויגמור בתעלת הפרכה העליונה במסלת שדה
 כובם : ויצא אליו אלפים ברהלקיהו אשר
 על הפית ושכנא הפסר ויחזק בראש המוקר
 ויאמר אליהם רבשקה אמרנא אליהם חזק
 אפיר המלך גדול מלך אשור מה הפשוט
 הנה אשר בפתח : אמרתי אף דבר שפתים
 עצה ונברה למלחמה עתה על מי בפתח כי
 מרדת כי : הנה בפתח על משענת הקנה
 הרצון יהיה על מצבים אשר יסמך איש

24 עד שלל מרבה פסחים ביוני בן : ובל יאמר
 שכן חליתי העם הישב בה נשא עון :

CAP. XXXIV. לד

1 קרבו גוים לשמע ולאמים הקשעו העשמוע
 2 הארץ ומלאה תבל וכל צאצאיה : כי תצא
 ליהודה על פלדהגולם והמה על פל צבאם החרימם
 3 נתנם לשבח : וחלליהם ישלכו ופגריהם יעלה
 4 באשם ונקשו הרים מדמים : ונמלו פל צבא
 השמים ונגלו כספר השמים וכל צבאם יול
 5 כנבל עליה מלפן וכנבלת מתאמה : כירוחה
 בשמים חרפי הנה על אדום חרז ועל ים חרמי
 6 למשפט : חרב ליהודה מלאה דם השפכה
 מחלב מדם פרים ועתידים מחלב פליות אילים
 7 כי יבא ליהודה בנצחה וטבח גדול בארץ אדום :
 8 וירדו ראמים עצום ופחים עסאמרים ורוחה
 9 ארצם מדם ועפרם מחלב ידשן : כי יום נקם
 10 ליהודה שבת שלומים לרבי ציון : ונהפכו בחילה
 11 לזפת ועפרה לגפרית והיתה ארצה לזפת
 12 בערה : לילה ויוםם לא תכבה לעולם יעלה
 13 עשנה מדור לדור תחרב לגדח נצחים אין עבר
 14 בה : וירשלה מארץ וקפוד ונשוח ונר ישכנו
 15 בה ונשה עליה קרחיה ואבני בדי : חריה ואין
 16 שם מלוכה יקרא וכל שריה יהיו אפס : ועלתה
 17 ארמנותיה סרים קמוש ודום במצריה והיתה
 18 נהה חמים חציר לבנות יענה : ופגשו צינים
 19 אחראים ושעיר על רעהו יקרא אף שם הרעיה
 20 ללית ומצאה לה מנוח : שמה קנה קפוד
 21 ותמלט ובקעה ודגרה בעלה אף שם נקצו
 22 דיות אשה רעיה : ורשו מעל ספר יהיה
 23 וקראו אחת מהנה לא נערה אשה רעיה לא
 24 פקרו פרימי הוא צדה ורחו הוא קצין : והוא
 הפל להן גולל ורדו חלקתה להם בקו עד עולם
 יירשיה לדור דור ישכנו בה :

אֶל־הַזִּקְנָהוּ קִרְעוּ בְּגָדִים וַיִּנְדְּדוּ לוֹ אֶת־דִּבְרֵי
רַב־שָׁקָה :

CAP. XXXVII. לו

- וַיְהִי כַשְׁמֹלֵל הַמֶּלֶךְ הַזִּקְנָהוּ וַיִּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו¹
וַיִּתְפַּס בְּשֵׁק וַיָּבֵא בֵּית־יְהוָה : וַיִּשְׁלַח אֶת־²
אֲלֵמִים אֲשֶׁר־עַל־הַבָּיִת וְאֶת־שִׁבְנָא הַסּוֹפֵר וְאֶת־
זִקְנֵי הַכְּהֵנִים מִתְּפִסִּים בְּשָׂקִים אֲלֵי־יַשְׁעָיו בֵּן־³
אֲמוֹץ הַנְּבִיא : וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו כֹּה אָמַר הַזִּקְנָהוּ⁴
יֹסֶר־צִדְקָה וְתוֹכַחַת וַיִּנְאֲצָה הַיּוֹם הַזֶּה כִּי־בָאוּ
בָנִים עַד־מִשְׁכָּר וְכַח אֵין לָלֶכֶת : אֲלֵי יִשְׁמַעֲ⁵
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת־דִּבְרֵי רַב־שָׁקָה אֲשֶׁר שָׁחַדוּ
מֶלֶךְ־אֲשׁוּר : אֲנִי לְחַרְף אֱלֹהִים חַי וְחֹכֵם
בְּדַבְרִים אֲשֶׁר שָׁמַע יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וַנִּשְׁאָתָה הַפִּלָּה
בְּעַד הַשְּׂאִרִית הַנִּמְצָאָה : וַיָּבֹאוּ עֲבָדֵי הַמֶּלֶךְ⁶
הַזִּקְנָהוּ אֲלֵי־יַשְׁעָיו : וַיֹּאמְרוּ אֲלֵיהֶם יִשְׁעָיו
כֹּה תֹאמְרוּן אֶל־אֲדֹנֵיכֶם כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
הַיָּרֵא מִפְּנֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ אֲשֶׁר בָּדַדְתָּ
בְּעַבְדֵי מֶלֶךְ־אֲשׁוּר אוֹתִי : הִנְנִי נֹתֵן בּוֹ רוּחַ⁷
וְשָׁמַע שְׁמוֹעָה וְשָׁב אֶל־אֶרֶצוֹ וְהַפִּלְתִּיו בְּחֶרֶב
בְּאֶרְצוֹ : וַיִּשָּׁב רַב־שָׁקָה וַיִּמְצָא אֶת־מֶלֶךְ־אֲשׁוּר⁸
נִלְחָם עַל־לִבְנָהוּ כִּי שָׁמַע כִּי נָסַע מִלְּכֻשׁ :
וַיִּשְׁמַע עַל־תִּדְּקָתוֹ מֶלֶךְ־פַּרְסָא לֵאמֹר יִצְאֵה⁹
לְהַלָּחֵם אִתָּךְ וַיִּשְׁמַע וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל־
הַזִּקְנָהוּ לֵאמֹר : כֹּה תֹאמְרוּן אֶל־הַזִּקְנָהוּ מֶלֶךְ־¹⁰
יְהוָה לֵאמֹר אֲלֵי־יִשְׁאָתָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר אִתָּךְ
בְּיוֹמָה כִּי לֹא־מִירָא אֶת־תִּשְׁלֵם בֵּין מֶלֶךְ־
אֲשׁוּר : הִנֵּה אִתָּךְ שְׁמַעְתָּ אֲשֶׁר עָשָׂה מֶלֶךְ־¹¹
אֲשׁוּר לְכָל־הָאֲרָצוֹת לְהַחְרִימָם וְאִתָּךְ הַנֶּצֶל :
הַהֲצִילוּ אוֹתָם אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר־הִשְׁתַּחֲוִּיתָו אֲבוֹתַי¹²
אֶרֶץ־נִינְוָה וְאֶרֶץ־חֲרָן וְנָחַף וּבְגִידֵי־עָדָן אֲשֶׁר
בְּחִלְשׁוֹן : אִי־הָ מֶלֶךְ הִמָּת וּמֶלֶךְ אִפְסָר וּמֶלֶךְ־¹³
לְעִיר סַפְרָיִם הִנֵּה וְעַתָּה : וַיִּקַּח הַזִּקְנָהוּ אֶת־¹⁴
הַסַּפְרָיִם מִיַּד הַמַּלְאָכִים וַיִּקְרָאָהוּ וַיַּעַל בֵּית־
יְהוָה וַיִּפְרֹשְׁהוּ הַזִּקְנָהוּ לִפְנֵי יְהוָה : וַיַּחְפְּלֵי¹⁵
הַזִּקְנָהוּ אֶל־יְהוָה לֵאמֹר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי¹⁶
יִשְׂרָאֵל שָׁב הַרְבֵּים אִתָּה־הָיָה הָאֱלֹהִים לְבָדָה
לְכָל מַמְלָכוֹת הָאָרֶץ אִתָּךְ עֲשִׂיתָ אֶת־הַשְּׂמִים
וְאֶת־הָאָרֶץ : הִסֵּה יְהוָה אֲנֹכָה וְשָׁמַע פִּקְחִי¹⁷

- עָלָיו וְכֹה בִּכְפּוֹ וַיִּנְקְבָה כִּי פָרַעַה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם¹
לְכָל־הַמִּצְרִיִּים עָלָיו : וְכִי־רָאִמְנוּ אֱלֵי אֶל־
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּמִחְנֵי הַלָּא הוּא אֲשֶׁר הִסְרָה
הַזִּקְנָהוּ אֶת־בְּמִתּוֹ וְאֶת־מִזְבְּחָיו וַיֹּאמֶר לַיהוָה²
וְלִירוּשָׁלַם לִפְנֵי הַמִּזְבֵּחַ הַזֶּה הַשְּׂמִיחוּ : וְעַתָּה³
הַחֲעֲרֵב נָא אֶת־אֱלֹהֵי הַמֶּלֶךְ אֲשׁוּר וְאִתָּהֶּה לֵךְ
אֶלְפִים סוֹסִים אִם תְּחַלֵּל לָרֶגֶת לָךְ וְכַבֵּם
עֲלֵיהֶם : וַיֵּךְ תַּשְׁבִּיב אֶת פְּנֵי פֶתַח אֲחֵר עֲבָדֵי
אֲדֹנֵי הַקְּטָנִים וַהֲבִטְהוּ לָךְ עַל־מִצְלֵם לְרַבֵּב⁴
וּלְפָרָשִׁים : וְעַתָּה הַמְבַלְעֵנִי יְהוָה עָלֵינוּ עַל־⁵
הָאָרֶץ הַזֹּאת לְהַשְׁחִיתָהּ יְהוָה אָמַר אֱלֵי עֲלֵה
אֶל־הָאָרֶץ הַזֹּאת וְהַשְׁחִיתָהּ : וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
וַיִּשְׁבְּנָא וַיֹּאחַ אֶל־רַב־שָׁקָה בְּדִבְרָא אֶל־עֲבָדָיו
אֲדֹמִית כִּי שְׁמַעִים אִנְקָהוּ וְאֶל־הַדְּבָרִי אֵלֵינוּ⁶
יְהִי־תִי בְּאֹזְנֵי הָעָם אֲשֶׁר עַל־הַחֹמָה : וַיֹּאמְרוּ
רַב־שָׁקָה הֵאל אֲדֹמָה וְאֱלֹהֵי שְׁלַחְנִי אֲדֹנִי לְדַבֵּר
אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הֵלֵא עַל־הָאֲנָשִׁים הַיֹּשְׁבִים
עַל־הַחֹמָה לֵאמֹר אֶת־הָאֱלֹהִים וְלַשְׁתּוֹת אֶת־⁷
שְׁנֵי נְחֹת עַמְּכֶם : וַיַּעֲמֵד רַב־שָׁקָה וַיִּקְרָא בְּקוֹל־
גָּדוֹל יְהִי־וֹת וַיֹּאמֶר שְׁמַעוּ אֶת־דִּבְרֵי הַמֶּלֶךְ⁸
הַגָּדוֹל מֶלֶךְ־אֲשׁוּר : כֹּה אָמַר הַמֶּלֶךְ אֲלֵי־יִשְׂאֵה
לָכֶם הַזִּקְנָהוּ כִּי לֹא־יִחַל לְהַצִּיל אִתְּכֶם : וְאֵל־⁹
יִבְטַח אִתְּכֶם הַזִּקְנָהוּ אֶל־יְהוָה לֵאמֹר הַצֵּל יַצִּילֵנוּ
יְהוָה לֹא תִחַן עֲדֵיר הַזֹּאת בֵּין מֶלֶךְ־אֲשׁוּר :¹⁰
אֶל־הַשְּׁמַעַי אֶל־הַזִּקְנָהוּ כִּי כֹה אָמַר הַמֶּלֶךְ־
אֲשׁוּר עָשָׂה אִתִּי בְּרָכָה וַיִּצָּא אֵלַי וְאָכַל אֶת־¹¹
בְּנִי וְאֶת־הַאֲנָתוֹ וְשָׁחַד אֶת־כִּי־בֹרֵךְ : עַד־
בָּאִי וְלִקְחָתִי אִתְּכֶם אֶל־אֶרֶץ פָּאָרְצָכֶם אֶרֶץ
דְּבָן וְחִירֹשׁ אֶרֶץ לָחֶם וּכְרִמִּים : פְּרִי־סִיחַ¹²
אִתְּכֶם הַזִּקְנָהוּ לֵאמֹר יְהוָה יַצִּילֵנוּ הַהֲצִילוּ אֱלֹהֵינוּ
הַיִּם אֶת־אֶרְצוֹ מִיַּד מֶלֶךְ־אֲשׁוּר : אִי־הָ¹³
אֱלֹהֵי הִמָּת וְאִפְסָר אִי־הָ אֱלֹהֵי סַפְרָיִם וְכִי־
הַצִּילוּ אֶת־שִׁמְרוֹן מִיַּד : כִּי בָכַל־אֱלֹהֵי
הָאֲרָצוֹת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר־הַצִּילוּ אֶת־אֲרָצָם מִיַּד כִּי־¹⁴
יֵצֵא יְהוָה אֶת־יְרוּשָׁלַם מִיַּד : וַיַּחְרִישׁוּ
וַיִּלְעָנֻה אֶת־דִּבְרֵי רַב־שָׁקָה הַמֶּלֶךְ הָיָה לֵאמֹר
לֹא תַעֲבֹדוּ : וַיָּבֵא אֲלֵיהֶם כִּי־הִלָּחְתָהוּ אֲשֶׁר־¹⁵
עַל־הַבָּיִת וַיִּשְׁבְּנָא הַסּוֹפֵר וַיֹּאחַ בְּרָאסָה הַמִּזְכִּיר

places and whose altars Hezekiah hath taken away,^a and said to Judah and to Jerusalem, Ye shall worship before this altar?

8 Now, therefore, give β pledges, I pray thee, to my master the king of Assyria, and I will give thee two thousand^d horses, if thou be able on thy part to set riders upon them.

9 How then wilt thou turn away the face of one captain of the least of my master's servants, and put thy trust on Egypt^e for chariots and for horsemen?

10 And am I now come up without the LORD against this land to destroy it? The LORDⁱ said unto me, Go up against this land, and destroy it.

11 Then said Eliakim, and Shebna, and Joah, unto Rabshakeh, Speak, I pray thee, unto thy servants in the Syrian language; for we understand it: and speak not to us in the Jews' language, in the ears of the people that are on the wall.

12 But Rabshakeh said, Hath^m my master sent me to thy master and to thee to speak these words? hath he not sent me to the men that sit upon the wall, that they may eat their own dung and drink their own piss with you?

13 Then Rabshakeh stood, and cried withⁿ a loud voice in the Jews' language, and said, Hear ye the words of the^p great king, the king of Assyria:

14 Thus saith the king, Let not Hezekiah deceive you; for he shall not be able to deliver you.

15 Neither^r let Hezekiah make you trust in the LORD, saying, The LORD will surely deliver us: this city shall not be delivered into the hand of the king of Assyria.

16 Hearken not to Hezekiah; for thus saith the king of Assyria, Make η an agreement with me by a present, and come out to me: and eat ye every one of his vine,^t and every one of his fig-tree, and drink ye every one the waters of his own cistern;

17 Until^u I come and take you away to a land like your own land, a land of corn and wine, a land of bread and vineyards.

18 Beware lest Hezekiah persuade you, saying, The LORD will deliver us.^z Hath any of the gods of the nations delivered his land out of the hand of the king of Assyria?

19 Where are the gods of Hamath and Arphad? where are the gods of Sepharvaim? and have they delivered Samaria out^b of my hand?

20 Who are they among all the gods^c of these lands that have delivered their land out of my hand, that the LORD should deliver Jerusalem out of my hand?

21 But they held their peace, and answered him not a word: for the king's commandment was saying, Answer him not.^j

22 Then came Eliakim the son of Hilkiah that was over the household, and Shebna the scribe, and Joah the son of Asaph, the recorder, to Hezekiah with their clothes rent, and told him the words of Rabshakeh.

CHAP. XXXVII.

ANDⁱ it came to pass, when king Hezekiah heard it, that he rent^m his clothes, and covered himself with sackcloth, and wentⁿ into the house of the LORD.

2 And he sent Eliakim, who was over the household, and Shebna the scribe,

B. C. 710.

a 2 Ki. 18. 4.

b Joel 1. 13.

β or, hostages.

c Ps. 50. 15.

d Ps. 20. 7, 8.

e Ho. 14. 3.

c ch. 25. 8.

Re. 3. 19.

γ or, provocation.

f ch. 66. 9.

g Je. 2. 36.

h ver. 23, 24.

i ch. 51. 7, 8.

j ch. 37. 23.

Am. 3. 6.

k Ro. 9. 27.

l found.

l ch. 43. 1, 2.

51, 12, 13.

m Ps. 31. 18.

ζ or, put a spirit into him,

1 Ki. 22. 23.

n Ps. 17. 10.

13.

o Nu. 33. 20.

21.

Jos. 21. 13.

2 Ch. 21. 10.

p Ps. 82. 6, 7.

Da. 4. 37.

q Jos. 10. 31.

34.

r Ps. 71. 10, 11.

η with me a blessing,

or, seek my favour by a present.

s ch. 14. 17.

t Zec. 3. 10.

u Pr. 12. 10.

v 2 Ki. 17. 6.

18. 11.

w Ge. 12. 4.

28. 10.

x Am. 1. 5.

y ch. 10. 9.

Je. 49. 23.

z Da. 3. 15.

a ver. 1.

Joel 2. 17.

20.

b 2 Ki. 18. 10.

c ch. 37. 18, 19.

45, 16, 17.

d Ex. 25. 22.

Ps. 80. 1.

99. 1.

e ch. 43. 10, 11.

f Ps. 86. 10.

g Da. 9. 18.

h Job 36. 7.

i Pr. 26. 4.

θ lands.

κ given.

h ch. 40. 19, 20.

41. 7.

44. 9, &c.

Ps. 115. 4.

&c.

l 2 Ki. 19. 1.

&c.

m Job 1. 20.

n ver. 14.

o ch. 42. 8.

Ps. 46. 10.

and the elders of the priests covered with^b sackcloth, unto Isaiah the prophet, the son of Amoz.

3 And they said unto him, Thus saith Hezekiah, This day is a day of^c trouble, and of rebuke,^d and of γ blasphemy: for the children are come to the birth, and *theref* is not strength to bring forth.

4 It may be the LORD thy God will hear the words of Rabshakeh, whom the king of Assyria his master hath sent to reproach^e the living God, and will reprove the words which the LORD thy God hath heard: wherefore lift up *thy* prayer for the^f remnant that is δ left.

5 So the servants of king Hezekiah came to Isaiah.

6 And Isaiah said unto them, Thus shall ye say unto your master, Thus saith the LORD, Be not afraid^g of the words that thou hast heard, wherewith the servants of the king of Assyria have blasphemed me.

7 Behold, I will ζ send a blast upon him; and he shall hear a rumour, and return to his own land; and I will cause him to fall by the sword in his own land.

8 So Rabshakeh returned, and found the king of Assyria warring against Libnah:^h for he had heard that he was departed fromⁱ Lachish.

9 And he heard say concerning Tirhakah king of Ethiopia, He is come forth to make war with thee: and when he heard *it*, he sent messengers to Hezekiah, saying,

10 Thus shall ye speak to Hezekiah king of Judah, saying, Let not thy God in whom thou trustest deceive thee, saying, Jerusalem shall not be given into the hand of the king of Assyria.

11 Behold, thou hast heard what the kings of Assyria have done^k to all lands, by destroying them utterly; and shalt thou be delivered?

12 Have the gods of the nations delivered them which my fathers have destroyed, as Gozan,^l and Haran,^m and Rezeph, and the children of Edenⁿ which were in Telassar?

13 Where *is* the king of Hamath,^o and the king of Arphad, and the king of the city of Sepharvaim, Hena, and Ivah?

14 And Hezekiah received the letter from the hand of the messengers, and read it: and Hezekiah went up^a unto the house of the LORD, and spread it before the LORD.

15 And Hezekiah prayed unto the LORD, saying,

16 O LORD of hosts, God of Israel, that dwellest^d between the cherubims, thou^e art the God, even thou^f alone, of all the kingdoms of the earth; thou hast made heaven and earth.

17 Incline^g thine ear, O LORD, and hear, open thine eyes,^h O LORD, and see; and hear all the words of Sennacherib, which hath sent to reproach the living God.

18 Of a truth, LORD, the kings of Assyria have laid waste all the θ nations, and their countries,

19 And have κ cast their gods into the fire: for they were no gods, but^k the work of men's hands, wood and stone; therefore they have destroyed them.

20 Now, therefore, O LORD our God, save us from his hand, that all the kingdoms of the earth may know^o that thou art the LORD, even thou only.

21 Then Isaiah, the son of Amoz, sent unto Hezekiah, saying, Thus saith the LORD God of Israel, Whereas thou hast prayed ^b to me against Sennacherib king of Assyria:

22 This is the word which the LORD hath spoken concerning him; The virgin, the daughter of Zion, hath despised ^d thee, and laughed thee to scorn; the daughter of Jerusalem hath shaken her head at thee.

23 Whom hast thou reproached and blasphemed ^θ and against whom hast thou exalted ^{thy} voice, and lifted up thine eyes on high? *even* against the Holy One of Israel.

24 By ^δ thy servants hast thou reproached the LORD, and hast said, By the multitude of my chariots am I come up to the height of the mountains, to the sides of Lebanon; and I will cut down the ⁿ tall cedars thereof, and the choice fir-trees thereof: and I will enter into the height of his border, *and* the ^θ forest of his Carmel.

25 I have digged, and drunk water; and with the sole of my feet have I dried up all the rivers of the ^κ besieged places.

26 Hast thou not heard ^α long ago, how I have done it; *and* of ancient times, that I have formed it? now have I ^δ brought it to pass, that thou shouldest be to lay waste defenced cities *into* ruinous heaps.

27 Therefore their inhabitants *were* ^μ of small power, they were dismayed and confounded: they were *as* the grass of the field, and *as* the green herb, *as* the grass on the house-tops, and *as* corn blasted before it be grown up.

28 But I know thy ^π abode, and thy going out, and thy coming in, and thy rage against me.

29 Because thy rage against me, and thy tumult, is come up into mine ears, therefore will I put my hook ^ι in thy nose, and my bridle in thy lips, and I will turn thee back by the way by which thou camest.

30 And this *shall* be a sign unto thee, Ye shall eat *this* year such as growth of itself; and the second year that which springeth of the same; and in the third year sow ye, and reap, and plant vineyards, and eat the fruit thereof.

31 And ^σ the remnant that is escaped of the house of Judah shall again take root downward, and bear fruit upward:

32 For out of Jerusalem shall go forth a remnant, and ^τ they that escape out of mount Zion; the zeal of the LORD of hosts shall do this.

33 Therefore thus saith the LORD concerning the king of Assyria, He shall not come into this city, nor shoot an arrow there, nor come before it with ^χ shields, nor cast a bank against it.

34 By the way that he came, by the same shall he return, and shall not come into this city, saith the LORD.

35 For I ^ζ will defend this city to save it for mine own sake, and for my servant David's sake.

36 Then ^η the angel of the LORD went forth, and smote in the camp of the Assyrians an hundred and fourscore and five thousand: and when they arose early in the morning, behold, they *were* all dead corpses.

37 So Sennacherib king of Assyria departed, and went and returned, and dwelt at Nineveh.

38 And it came to pass, as he was worshipping in the house of Nisroch his god,

B. C. 710.

a ch. 14. 9, 12.

β Ararat.

b Pr. 15. 29.

Lu. 18. 1.

c 2Ki. 20. 1, &c

2 Ch. 32. 24.

d Ps. 31. 18.

46. 1, 2.

γ Give

charge

concerning

thy house.

e Ne. 13. 14.

He. 6. 10.

δ the hand

of thy.

ι with great

weeping.

η tallness of

the cedars

thereof, &

the choice

of the fir-

trees

thereof.

θ or, and his

fruitful

field.

κ or, fenced

and closed.

λ or, how I

have made

it long ago,

& formed it

of ancient

times?

μ should I

now bring

it to be laid

waste, and

defenced

cities to be

ruinous

heaps?

ν ch. 7. 11, 14.

ξ ch. 10. 5, 6.

π short of

hand.

ρ degrees by,

or, with

the sun.

σ or, sitting.

τ Job 7. 7, &c.

Ps. 77. 3, &c.

ι ch. 30. 28.

Eze. 38. 4.

κ Ps. 27. 13.

λ or, from

the thrum.

μ the escap-

ing of the

house of

Judah

that re-

maineth.

ν the escap-

ing.

ξ ch. 59. 11.

π or, ease me.

ρ shield.

σ Mat. 4. 4.

τ ch. 38. 6.

Je. 17. 25, 26.

ι or, on my

peace came.

κ loved my

soul from

the pit.

λ Ps. 40. 2.

μ ch. 10. 12, &c

ν Ps. 6. 5.

ξ Ps. 78. 3, 4.

that Adrammelech and Sharezer his sons smote ^h him with the sword; and they escaped unto the land of ^β Armenia: and Esarhaddon his son reigned in his stead.

CHAP. XXXVIII.

IN ^ο those days was Hezekiah sick unto death. And Isaiah the prophet, the son of Amoz, came unto him, and said unto him, Thus saith the LORD, ^γ Set thine house in order: for thou shalt die, and not live.

2 Then Hezekiah turned his face toward the wall, and prayed unto the LORD,

3 And said, Remember ^ο now, O LORD, I beseech thee, how I have walked before thee in truth, and with a perfect heart, and have done *that which is* good in thy sight: and Hezekiah *went* ^ζ sore.

4 Then came the word of the LORD to Isaiah, saying,

5 Go, and say to Hezekiah, Thus saith the LORD, the God of David thy father I have heard thy prayer, I have seen thy tears: behold, I will add unto thy days fifteen years.

6 And I will deliver thee and this city out of the hand of the king of Assyria: and I will defend this city.

7 And this *shall* be a sign ^ι unto thee from the LORD, that the LORD will do this thing that he hath spoken;

8 Behold, I will bring again the shadow of the degrees, which is gone down in the ^ν sun-dial of Ahaz, ten degrees backward. So the sun returned ten degrees, by which degrees it was gone down.

9 The writing of Hezekiah king of Judah, when he had been sick, and was recovered of his sickness:

10 I said, ^α in the cutting off of my days, I shall go to the gates of the grave: I am deprived of the residue of my years.

11 I said, I shall not see the LORD, *even* the LORD, in ^κ the land of the living: I shall behold man no more with the inhabitants of the world.

12 Mine age is departed, and is removed from me as a shepherd's tent: I have cut off like a weaver my life; he will cut me off ^ρ with pining sickness: from day *even* to night wilt thou make an end of me.

13 I reckoned till morning, *that*, as a lion, so will he break all my bones: from day *even* to night wilt thou make an end of me.

14 Like a crane, or a swallow, so did I chatter; I did mourn ^ι as a dove: mine eyes fail with looking upward: O LORD, I am oppressed; ^φ undertake for me.

15 What shall I say? he hath both spoken unto me, and himself hath done *it*: I shall go softly all my years in the bitterness of my soul.

16 O LORD, by these *things* men ^μ live, and in all these *things* is the life of my spirit: so wilt thou recover me, and make me to live.

17 Behold, ^ψ for peace I had great bitterness; but thou hast ^β in love to my soul *delivered it* from the pit ^ο of corruption: for thou hast cast all my sins behind thy back.

18 For the grave ^ο cannot praise thee; death can not celebrate thee: they that go down into the pit cannot hope for thy truth.

19 The living, the living, he shall praise thee, as I do this day: the father ^ι to the children shall make known thy truth.

20 The LORD *was* ready to save me: therefore we will sing my songs to the

אֲשׁוּר מֵאֵהָ וּשְׂמוֹנִים וְחֲמִשָּׁה אֶלֶף וַיִּשְׁפְּכוּ
בְּכֶמֶר יְהוָה כֹּלם פְּגָרִים מֵתִים : וַיִּסַּע וַיֵּלֶךְ 37
וַיָּשָׁב סְנַחֲרִיב מִלִּדְּאֲשׁוּר וַיָּשָׁב בְּנִינְתָּה : וַיְהִי 38
הוּא מִשְׁתַּחֲוִיָּה בֵּיתִי בִסְרֵף אֱלֹהֵי וְאַדְרַמֶּלֶךְ
וְשַׂרְאֲצֵר בְּנֵי הַהוּי בְּחֶרֶב וַהֲפָה נִמְלִטוּ אֶרֶץ
אַרְרָס וַיִּמְלֹךְ אֶסֶר־חֲדָן בֶּן־חַזְקִיָּה :

CAP. XXXVIII. לו

בַּיָּמִים הָהֵם הָלָה חֲזַקְתָּהּ לְמוֹת וַיָּבֹא אֱלֹהֵי 1
יִשְׂרָאֵל בְּרָאמֹן הַנְּבִיא וַיֹּאמֶר אֵלָיו כֹּד־אֲמַר
יְהוָה צִו לְבִיתְךָ כִּי מֵת אַתָּה וְלֹא תַחֲיָה :
וַיִּסַּב חֲזַקְתָּהּ פָּנָיו אֶל־הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל־יְהוָה : 2
וַיֹּאמֶר אֲנִי יְהוָה וְכִרְגָא אַתָּה אֲשֶׁר הִתְהַלַּכְתָּי
לִפְנֵיךָ בְּאֶמֶת וּבְלֵב שָׁלֵם וַתִּפְּגַם בַּעֲיֶנְךָ עֲשִׂיתִי
וַיִּבֶךְ חֲזַקְתָּהּ בְּכִי גָדוֹל : וַיְהִי דְבַר־ 4
יְהוָה אֶל־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר : הֲלֹאךָ וְאַמְרַתִּי
אֶל־חֲזַקְתָּהּ כֹּד־אֲמַר יְהוָה אֱלֹהֵי דָוִד אֲנִי
שָׁמַעְתִּי אֶת־תְּפִלָּתְךָ רֵאִיתִי אֶת־דִּמְעָתְךָ הַנְּבִיא
יִסַּח עַל־מִיָּךְ חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה : וּמִצָּרֶךָ 6
מִלִּדְּאֲשׁוּר אֲצִילְךָ וְאַתָּה הָעִיר הַזֹּאת וּגְבוּתִי
עַל־הָעִיר הַזֹּאת : וְהָלַךְ הָאֹת מֵאֵת יְהוָה 7
אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יְהוָה אֶת־דְּבַר הוּא אֲשֶׁר דָּבָר :
וְהִנְנִי מֵשִׁיב אֶת־צֶלֶל הַמַּעֲלֹת אֲשֶׁר יֵרְדֶה 8
בַּמַּעֲלֹת אֵדָה בְּשֶׁמֶשׁ אֲחֻזִּית עֶשְׂרֵה מַעֲלֹת
וְהַשֶּׁבַע הַשְּׁמֶשׁ עֶשְׂרֵה מַעֲלֹת בַּמַּעֲלֹת אֲשֶׁר
יֵרְדֶה : מִכְּתָב לְחֲזַקְתָּהּ מִלִּדְּאֻרָּה 9
בְּחַלְתָּ וַיְהִי מִדְּלוֹ : אֲנִי אֲמַרְתִּי בְּדָמִי יָמָּה 10
אֶלְכֶּה בְּשַׁעֲרֵי שְׂאוֹל פִּקְדוֹתִי יָרֵר שְׁנוֹתִי :
אֲמַרְתִּי לֹא־אֶרְאֶה יְהִי בְּאֶרֶץ הַחַיִּים לֹא־אֶבִּישׁ 11
אֲדָם עוֹד עִם־יֹשְׁבֵי הָדָל : דוּרִי נִסַּע וּנְגַלָּה 12
מִן־כְּאוֹל רֵעִי קִפְרִיתִי כְּאֶרֶץ חֵלִי מִדְּלָה וּבַעֲצֵנִי
מִיּוֹם עַד־לַיְלָה תִּשְׁלִיכֵנִי : שְׁחִיתִי עַד־בֶּקֶר בְּצִוִּי 13
כִּן יִשְׁכַּר כִּלְעָמוֹתַי מִיּוֹם עַד־לַיְלָה תִּשְׁלִיכֵנִי :
כִּסּוֹס עֶגְרֹן כִּן אֲצַפְּנָךְ אֲהַדָּה בַּיּוֹנָה דְּלוֹ עֵינִי 14
לְמִרְוֹם יְהוָה עֲשִׂקְהֶלִי עֲרַבְנִי : כֹּד־אֲדַבֵּר וְאֹמַר 15
לִי וְהוּא עֹשֶׂה אֲדַבֵּר כֹּל־שְׁנוֹתִי עַל־כֶּרֶם נִסְתִּי :
אֲדִנִּי עֲלֵיהֶם יִחְיוּ וְלֹכְדֵיהֶם חַיִּי וְחַיִּי וְחַיִּי 16
וְהַחַיִּינִי : הִנֵּה לְשָׁלוֹם מִרְלִי כִּר וְאַתָּה תִּשְׁקַט 17
נַפְשִׁי מִשְׁחַח בְּלִי כִּי־הִשְׁלַכְתָּ אֲחֵרִי גֹף כֹּל־

יְהוָה עֵינֶיךָ וְרָאָה וְשָׁמַע אֶת־כָּל־דְּבָרֵי סְנַחֲרִיב 1
אֲשֶׁר שָׁלַח לְחַרֵּף אֱלֹהִים הִי : אֲמַנִּם יְהוָה 18
הַחֲרִיבוּ מִלְּכֵי אֲשׁוּר אֶת־כָּל־הָאֲרָצוֹת וְאֶת־ 19
אֲרָצָם : וְנָתַן אֶת־אֱלֹהֵיהֶם בְּאֶשׁ כִּי לֹא אֱלֹהִים
הֵמָּה כִּי אִם־מַעֲשֵׂה יְדֵי־אָדָם עֵץ וְאֶבֶן 20
וַיִּאֲבָדוּם : וַעֲתָה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ הוֹשִׁיעֵנו מִיָּד
וְיִדְעֵנו כֹּל־מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ כִּי־אַתָּה יְהוָה לְבַדְּךָ : 21
וַיִּשְׁלַח יִשְׁעֶיךָ בְּרָאמֹן אֶל־חֲזַקְתָּהּ לֵאמֹר כֹּד־ 22
אֲמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִתְפַּלַּת אֵלַי אֶל־
סְנַחֲרִיב מִלִּדְּאֲשׁוּר : וְהַדְּבָר אֲשֶׁר־דָּבַר יְהוָה 23
עָלָיו בָּרֹחַ לֹךְ לַעֲנֶה לֹךְ בְּחֹלֶת בַּת־צִיּוֹן אֲדַרְבֶּךָ
רֹאשׁ הַנִּזְעָה בַת־יְרוּשָׁלַם : אֲחִימֵל תִּרְפָּה 24
וְנִדְפַת וְעַל־מִי הִרְמִיחוּהָ קוֹל וּשְׁמָא מְרוֹם עֵינֶיךָ
אֶל־קְרוֹשׁ יִשְׂרָאֵל : בֵּית עֲבָדֶיךָ תִּרְפָּה אֲדָלִי 25
וְהָאֲמַר גִּבֹּר רַכְבִּי אֲנִי עָלֶיךָ מְרוֹם הָרִים יִרְפָּתִי
לְבָנוֹן וְאַחֲרָיָה קוֹמֵת אֲחֵרֵי מִבְּחַר בְּרָשָׁיו וְאֵבֹא
מְרוֹם קָצִי יַעַר פְּרִמְלוֹ : אֲנִי קָרַמְתִּי וְשִׁתִּיתִי 26
מֵיָם וְאַחֲרָיָה בְּכַף־פַּעֲמֵי כָל יְאוֹרֵי מִצְרָיִם
הִלֹּא־שָׁמַעְתָּ לְמַדְחֹל אוֹתָהּ עֲשִׂיתִי מִיָּמִי כָדָם 27
וַיִּצְרַתֶּיךָ עֲתָה תִּבְאֲלֶיךָ וְתִחְיִי לַחֲשָׁאוֹת גִּלְמִים
נִצְנִים עָרִים בָּצֻרוֹת : וַיִּשְׁבְּיֶנָּה קִצְרִי־חַד חֲמוֹ 28
זָבֻשׁוֹ הָיָה עֹשֶׁב שָׂדֶה וַיִּבֶקֶד דָּשָׁא חֲצִיר גִּפְּתוֹ
וַיִּשְׂרַמְּהָ לִפְנֵי קָמָה : וַיִּשְׁבַּתָּהּ וַיִּצְאָתָהּ וַיִּבְאֵר יְדֵעִתִּי 29
וְאַתָּה תִּתְרַנֶּנָּה אֵלַי : יַעַן תִּתְרַנֶּנָּה אֵלַי וְשִׁאֲנֶנָּה
עָלַה בְּאֻזְנִי וּשְׁמִיתִי חֲחִי בְּאַפִּי וּמִהֲלִי בְּשִׁפְתֶיךָ 30
וְהִשְׁבַּתְתִּיךָ בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר־בָּאתָ כֹּה : וְהָלַךְ
הָאֹת אֲכֹל הַשֶּׁנֶה סִפִּיה וּבִשְׁנֵה הַשְּׁנוֹת שָׁחִים
וּבִשְׁנֵה הַשְּׁלִישִׁית דִּרְעֵי וְהָצִיר וּנְמִעֵי כְרָמִים 31
וְאִכְלוּ פְרִים : וְהִסָּפָה פְּלִיטַת בֵּית־יְהוֹדָה
הַנִּשְׁאָרָה שְׂרֵשׁ לְמִשָּׁה וְעֹשֶׂה פֶרִי לְמַעֲלָה : כִּי 32
מִיְרוּשָׁלַם תִּצָּא שְׂאֵרִית וּפְלִיטָה מִדֶּרֶךְ צִיּוֹן קִנְיַת
יְהוָה צִבְאוֹת תַּעֲשֶׂה וְאַתָּה : לָכֵן כֹּד־ 33
אֲמַר יְהוָה אֶל־מִלְּכֶךָ אֲשׁוּר לֹא יָבֹא אֶל־הָעִיר
הַזֹּאת וְלֹא־יִחְרָה שָׁם חָץ וְלֹא־יִקְדַּמְנָה מִלֵּן וְלֹא־ 34
יִשְׁפָּךְ עֵלֶיךָ סִלְלָה : בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר־בָּא בָּהּ יִשְׁבֹּב 35
וְעַל הָעִיר הַזֹּאת לֹא יָבֹא נְאֻם־יְהוָה : וּגְבוּתִי
עַל־הָעִיר הַזֹּאת לְהוֹשִׁיעָהּ לְמַעַנִי וּלְמַעַן דָּוִד 36
עַבְדִּי : וַיֵּצֵא מִלִּפְנֵי יְהוָה וַהֲפָה בְּמַתְנֶה

יִשְׂאֵל וּכְלֹדֶר וּבְעֵדָה יִשְׁפֹּל וְהָיָה הַעֲקֹב לְמִשְׁחֹר
וְתִרְכָּסִים לְבִקְעָה: וְנִגְלָה כְּבוֹד יְהוָה וְרָאָה כָּל־
בָּשָׂר יְהוָה בְּכִי יְהוָה דָּבָר: קוֹל אָמַר
קָרָא וְאָמַר מִדָּה אֶתְרָא פִּלְדִּישְׁתָּר חֲצִיר
וְכַל־חֲסֹדוֹ פִּצְעֵן הַשְׂדֵּה: יָבֵשׁ חֲצִיר גְּבַל צִיץ
בְּכִי יְהוָה נִשְׁבַּח בּוֹ אֲכָן חֲצִיר הָעֵם:
יָבֵשׁ חֲצִיר גְּבַל צִיץ וְדָבָר אֱלֹהֵינוּ יָקוּם לְעוֹלָם:

עַל הַר־צִבְיָה עַל־קֶלֶךְ מִבְּשָׁרֹת צִיֹּן הָרִמִּי
בִּפְתָּ קוֹלְךָ מִבְּשָׁרֹת יְרוּשָׁלַם הָרִמִּי אֶל־תִּירָא
אֲמִיר לְעַר יְהוָה הִנֵּה אֱלֹהֵיכֶם: הִנֵּה אֲדֹנֶיךָ
יְהוָה בְּחֹק בָּאָה וּדְעוּ מִשְׁלָה לֹא הִנֵּה שִׁכְרוּ אֹתוֹ
וַתַּעֲלֶהוּ לְפָנָיו: פִּלְעָה עָרְרוּ יָעֹשֶׂה בּוֹרְעוֹ יִמְבֹּץ
מַלְאִים וּבְחִיקוֹ יִשְׂאֵל עֲלוֹת יִהְיֶה:

מִי־מִדָּה בִּשְׁעָלוּ מַיִם וּשְׂמִימִם בְּגִתָּה תַּחֵן וְכָל־
בִּשְׁלֹשׁ עֶשֶׂר הָאָרֶץ וְשָׁקֵל בְּפֶלֶם הָרִים וּבְעֹצוֹת
בְּמֵאֲנִים: מִי־תַחֵן אֲתֵרֶיךָ יְהוָה וְאִישׁ עֲצָתוֹ
יִדְעֶנּוּ: אֶת־מִי נֹצֵץ וְיִבְיָהוּ וְלִמְדָהוּ בְּאֶרֶץ
מִשְׁפָּט וְלִמְדָהוּ לְעֵת וְרָקָה תִּבְנוּתוֹ וְיִדְעֶנּוּ:

הֵן גֹּיִם כְּמֶר מִדְּלִי וְכַשְׁחֹק מֵאֲנִים כְּחֻשְׁבֵּי הֵן
אִיִּם פֶּתַח יִשׁוּל: יִלְבְּלוּ אֵין הִי בָעַר חֲזִירָהוּ
אֵין הִי עוֹלָה: בְּלִי־חֲנִיִּם פֶּתַח נִגְדוֹ
מֵאֶפֶס וְחָזוּ כְּחֻשְׁבָּרָהוּ: וְאֶל־מִי תִדְמִינִן אֵל
וּמִדָּמֹת תַּעֲבֹרְכֶרְלוּ: הַפֶּסֶל כִּסֵּף חָרָשׁ וְצִרְף

בְּהָרֵב יִקְעֶנּוּ וְרַחֲקוֹת פֶּסֶס צוֹרֵף: הַמִּסְכָּן
הַרְוִיחָה עֵץ לֹא יִרְמָב יִבְדֹּר חָרָשׁ חֶסֶם יִבְקֹשְׁלוֹ
לְהִתֵּן פֶּסֶל לֹא יִמּוּשׁ: הָלוֹא תִדְעוּ הָלוֹא
הַשְׁמֵשׁ הָלוֹא הִנֵּה מֵרָאשׁ לָכֶם הָלוֹא הִבְנוּתֹם
מִסֻּדּוֹת הָאָרֶץ: הַיָּשֵׁב עַל־חֹג הָאָרֶץ וְשִׁבְיָה
פְּתֻגָּים הַנּוֹמֵד בְּדֹל שְׂמִיִּם וּיִמְתַּחֵם פֶּאֱזֹל

לְשִׁבָּת: הַנּוֹתֵן רוּחִים לְאֵן שְׁפָטִי אֶרֶץ פִּתְרוֹ
עֲשֵׂה: אֶחָ בִּלְנִפְטֵי אֶחָ בִּלְדֹעֵי אֶחָ בִּלְשֹׁרֶשׁ
בְּאֶרֶץ נֹעֵם וְכֵם נִשָּׁף בָּהֶם וּיְבֹשֶׁה וְיַעֲרָה פֶּסֶס
הַשָּׂאִם: וְאֶל־מִי תִדְמִינִי וְאִשְׁתֵּה יִמְרָה קְרוֹשׁ:
שֹׂאֵר־מֵרוֹם עֵינֶיכֶם וְרָאָה מִי־תִרְאֶה אֱלֹהֵה מִוִּצִּיאַת
בְּמִשְׁפַּח צָנָאִם לְכֹלֶם בָּשָׂם יִקְרָא מִלֵּב אוֹיִים
וְאִמְיִן פָּתַח אִישׁ לֹא נַעֲדָר:

לְמַדָּה
27

18 חֲסִיאִ: כִּי־לֹא שָׂאוֹל הַחֹדֶךְ מִוֶּת יְהִלְלֶךָ לֹא־
19 יִשְׁכְּרוּ וְיִדְרִי־בֹר אֶל־אֲמִיתָךָ: כִּי־תָן הוּא יִתֶּנָּה
20 פְּמִנִי הַיּוֹם אֲבָ לְבָלִים יִדְרִיעַ אֶל־אֲמִיתָךָ: יְהוָה
לְחֻשְׁיָעִנִי וְנִגְנוּתִי נִגְנֵן פְּלִימִי חֲרִינִי עַל־בִּית
21 יְהוָה: וְאִמְרָה וְשִׁיעִיהָ יִשְׂאֵל דְּבָלָת תִּאֲנִים
22 וְיִמְרָהוּ עַל־הַשִּׁחָן וְיִחִי: וְאִמְרָה תִּקְנֶהוּ מִה
אוֹת בְּכִי אֲעֹלָה בֵּית יְהוָה:

CAP. XXXIX. לט

1 בָּעֵת הַהִיא שָׁלַח מֶלֶכְהָ בְּלָאֲדָן בְּנִי־בִלְאֲדָן
מֶלֶךְ־בָּבֶל סָפְרִים וּמִנְחָה אֶל־חֻקֵּיהָ וַיִּשְׁלַע בְּכִי
2 הָלֹךְ וְיִתְּנָה: וַיִּשְׁמַח עֲלֵיהֶם הַחֻקֵּיהָ וַיִּתְּנָם
אֶת־בָּתִּים נִתְּנָה אֶת־הַפֶּסֶף וְאֶת־הַחֵבֶל וְאֶת־
הַבְּשָׂמִים וְאֶת־הַשֶּׁמֶן הַטֹּיֵב וְאֶת־כָּל־בֵּית
כָּלֹו וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר נִמְצָא בְּאוֹצְרוֹתָיו לֹא־הָיָה
דָּבָר אֲשֶׁר לֹא־הָרָאָם חֻקֵּיהָ בְּבִירוֹ וְכָל־
3 מִשְׁלָחָהוּ: וְכֹכָב יִשְׁעִיהָ הִנְבִּיאַת אֶל־הַמֶּלֶךְ
חֻקֵּיהָ וַיֹּאמֶר אֵלָיו מִדָּה אֲמִירִי הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה
וּמֵאֲדָן בָּאָה אֵלֶיךָ וַיֹּאמֶר חֻקֵּיהָ מֵאֶרֶץ רַחֲוֹקָה

4 בָּאָה אֵלַי מִבָּבֶל: וַיֹּאמֶר מִדָּה רָאָה בְּבִירָהָ
וַיֹּאמֶר חֻקֵּיהָ אֶת־כָּל־אֲשֶׁר בְּבֵיתִי רָאָה לֹא־
5 הָיָה דָּבָר אֲשֶׁר לֹא־הָרָאִיתִים בְּאוֹצְרוֹתִי: וַיֹּאמֶר
יִשְׁעִיהָ אֶל־חֻקֵּיהָ שְׁמַע דְּבַר־יְהוָה צְבָאוֹת:
6 הִנֵּה יָמִים בָּאִים וְנִשְׂאֵל כָּל־אֲשֶׁר בְּבִירָהָ וְאֲשֶׁר
אֲצִירִי אֲבִיתָךְ עֲרִיבִים הָיָה בָבֶל לֹא־יִתֵּר
7 דָּבָר אֲמִיר יְהוָה: וּמִבְּנִיךָ אֲשֶׁר יֵצְאוּ מִמֶּךָ
אֲשֶׁר תִּלְחִיד יִקְחוּ וְהִיוּ סְרִיסִים בְּהִיכַל מֶלֶךְ בָּבֶל:
8 וַיֹּאמֶר חֻקֵּיהָ אֶל־יִשְׁעִיהָ טוֹב דְּבַר־יְהוָה אֲשֶׁר
דְּבָרָה וַיֹּאמֶר בְּכִי יְהוָה שְׁלוֹם וְאַמֶּת בְּיָמֵי:

CAP. XL. מ

1 בְּחֻמוֹ בְּחֻמוֹ עֲמִי יִמְרָה אֱלֹהֵיכֶם: דְּפָרָה עַל־
2 לֵב יְרוּשָׁלַם וְקָרָא אֱלֹהֵה בְּכִי מִלְּאָה צְבָאוֹה בְּכִי
נִרְצָה עֵינֶיךָ בְּכִי לְהִתָּה מִנִּי יְהוָה פֶּסֶלִים כָּל־
3 חֲסִיתִיךָ: קוֹל קוֹרָא בְּמִדְבָּרָה פִּנּוּ הָרָף
4 יְהוָה יִשְׁוִר בְּעֶרְבָה מִסְפָּה לֹא־הוֹנִי: כִּי־נִצָּה

stringed instruments, all the days of our life in the house of the LORD.

21 For Isaiah had said, Let them take a lump of figs, and lay it for a plaster upon the boil, and he shall recover.

22 Hezekiah also had said, What is the sign that I shall go up to the house^a of the LORD?

CHAP. XXXIX.

AT^c that time Merodach-baladan, the son of Baladan, king of Babylon, sent letters and a present to Hezekiah: for he had heard that he had been sick, and was recovered.

2 And Hezekiah was glad of them, and shewed them the house of his η precious things, the silver, and the gold, and the spices, and the precious ointment, and all the house of his θ armour, and all that was found in his treasures: there was nothing in his house, nor in all his dominion, that Hezekiah shewed them not.

3 Then came Isaiah the prophet unto king Hezekiah, and said unto him, What said these men? and from whence came they unto thee? And Hezekiah said, They are come from a far country unto me, even from Babylon.

4 Then said he, What have they seen in thine house? And Hezekiah answered, All that is in mine house have they seen: there is nothing among my treasures^f that I have not shewed them.

5 Then said Isaiah to Hezekiah, Hear the word of the LORD of hosts:

6 Behold, the days^e come, that all that is in thine house, and that which thy fathers have laid up in store until this day, shall be carried^k to Babylon: nothing shall be left, saith the LORD.

7 And of thy sons that shall issue from thee, which thou shalt beget, shall they take away; andⁿ they shall be eunuchs in the palace of the king of Babylon.

8 Then said Hezekiah to Isaiah, Good^o is the word of the LORD which thou hast spoken. He said moreover, For there shall be peace and truth in my days.

CHAP. XL.

COMFORT^y ye, comfort ye my people, saith your God.

2 Speak ye ρ comfortably to Jerusalem, and cry unto her, that her σ warfare is accomplished, that her iniquity is pardoned: for she hath received of the LORD's hand double^s for all her sins.

3 The voice^u or him that crieth in the wilderness, Prepare^v ye the way of the LORD, make straight in the desert a highway for our God.

4 Every valley shall be exalted, and every mountain and hill shall be made low: and the crooked^x shall be made ϕ straight, and the rough places χ plain:

5 And the glory of the LORD shall be revealed, and all flesh shall see it together: for the mouth of the LORD hath spoken it.

6 The voice said, Cry. And he said, What shall I cry? All flesh^z is grass, and all the goodness thereof is as the flower of the field:

7 The grass withereth, the flower fadeth: because the spirit of the LORD bloweth upon it: surely the people is grass.

8 The grass^b withereth, the flower fadeth: but the word^d of our God shall stand for ever.

9 ψ O Zion, that bringest good tidings, get thee up into the high mountain; O

B. C. 712.

β or, thou that tellest good tidings to Jerusalem.

γ or, against the strong.

a Ps. 84. 2.

b Re. 22. 12.

c 2 Ki. 20. 12, &c.

2 Ch. 32. 31.

δ or, recompence for his work, ch. 49. 4.

d Ps. 23. 1.

e No. 10. 11.

ζ or, give suck.

η or, spicery.

θ vessels, or, instruments, or, jewels.

ι tierce.

κ Ro. 11. 34.

λ man of his counsel.

μ made him understand.

ν understandings^g

f Pr. 23. 5.

g Je. 20. 5.

h Da. 4. 35.

i Ps. 62. 9.

k 2 Ki. 25. 6, &c.

l Ac. 17. 29.

m ch. 41. 6, 7.

44. 12, &c.

n Je. 10. 3, &c.

o fulfilled, Da. 1. 2. 7.

π is poor of oblation.

ρ 1 Sa. 3. 18.

σ Ps. 19. 1.

τ Ac. 14. 17.

υ Ro. 1. 19, 20.

ϕ He. 6. 17, 18.

χ Ro. 3. 1, 2.

ψ to the heart.

ω appointed time.

ξ or, Him that sitteth.

ζ ch. 61. 7.

η Job 9. 8.

θ Mat. 3. 3.

ι Mai. 3. 1.

κ Job 12. 21.

λ Ps. 107. 40.

μ ch. 45. 2.

ν or, a strait place.

ξ or, a plain place.

ζ De. 4. 23, &c.

η Ps. 103. 15.

θ Ja. 1. 10, 11.

ι Ps. 147. 4.

κ 1 Pe. 1. 24, 25.

λ Ps. 77. 7, &c.

μ Mar. 13. 31.

ν or, thou that tellest good tidings to Zion, ch. 41. 27.

β Jerusalem, that bringest good tidings, lift up thy voice with strength; lift it up, be not afraid; say unto the cities of Judah, Behold your God!

10. Behold, the Lord GOD will come γ with strong hand, and his arm shall rule for him; behold, his reward^b is with him, and δ his work before him.

11 He shall feed his flock like a shepherd, d he shall gather the lambs with his arm, and carry them in his bosom, and shall gently lead those that ζ are with young.

12 Who hath measured the waters in the hollow of his hand, and meted out heaven with the span, and comprehended the dust of the earth in a κ measure, and weighed the mountains in scales, and the hills in a balance?

13 Who^e hath directed the Spirit of the LORD, or being λ his counsellor hath taught him?

14 With whom took he counsel, and who μ instructed him, and taught him in the path of judgment, and taught him knowledge, and shewed to him the way of ν understanding?

15 Behold, the nations are as a drop of a bucket, and are counted as the small dust of the balance: behold, he taketh up the isles as a very little thing.

16 And Lebanon is not sufficient to burn, nor the beasts thereof sufficient for a burnt-offering.

17 All nations before him are as h nothing; and they are counted to him less than i nothing, and vanity.

18 To whom then will ye liken God? or what likeness^j will ye compare unto him?

19 The workman^m melteth a graven image, and the goldsmith spreadeth it over with gold, and casteth silver chains.

20 He that π is so impoverished, that he hath no oblation, chooseth a tree that will not rot; he seeketh unto him a cunning workman to prepare a graven image, that shall not be moved.

21 Have^p ye not known? have ye not heard? hath it not been told you^r from the beginning? have ye not understood from the foundations of the earth?

22 τ It is he that sitteth upon the circle of the earth, and the inhabitants thereof are as grasshoppers; that stretcheth out the ϵ heavens as a curtain, and spreadeth them out as a tent to dwell in;

23 That bringeth the princes to w nothing: he maketh the judges of the earth as vanity.

24 Yea, they shall not be planted; yea, they shall not be sown; yea, their stock shall not take root in the earth: and he shall also blow upon them, and they shall wither, and the whirlwind shall take them away as stubble.

25 To whom^y then will ye liken me, or shall I be equal? saith the Holy One.

26 Lift up your eyes on high, and behold who hath created these things, that bringeth out their host by number: he calleth^z them all by names, by the greatness of his might, for that he is strong in power; not one faileth.

27 Why sayest thou, O Jacob, and speakest, O Israel, My^c way is hid from the LORD, and my judgment is passed over from my God?

28 Hast thou not known? hast thou not heard, that the everlasting God, the LORD.

the Creator of the ends of the earth, fainteth not,^a neither is weary[?] *there^b is no searching of his understanding.*

29 He^c giveth power to the faint; and to them that have no might he increaseth strength.

30 Even the youths shall faint and be weary, and the young men shall utterly fall:

31 But they^f that wait upon the LORD shall β renew^h their strength; they shall mount up with wings as eagles; they shall runⁱ and not be weary, and they shall walk^k and not faint.

CHAP. XLI.

KEEP silence^l before me, O islands; and let the people renew their strength: let them come near, then let them speak; let us come near together to judgment.

2 Who raised up γ the righteous man from the east, called^m him to his foot, gaveⁿ the nations before him, and made him rule over kings? he gave them as the dust to his sword, and as driven stubble to his bow.

3 He pursued them, and passed ζ safely; even by the way that he had not gone with his feet.

4 Who hath wrought and done it, calling the generations from the beginning? I the LORD, the first,^p and with the last; I am he.

5 The isles saw it, and feared; the ends of the earth were afraid, drew near, and came.

6 They helped every one his neighbour; and every one said to his brother, Be λ of good courage.

7 So^r the carpenter encouraged μ the goldsmith, and he that smootheneth with the hammer ν him that smote the anvil, π saying, It is ready for the sodering; and he fastened it with nails, that it should not be moved.

8 But thou, Israel, art my servant, Jacob whom I have chosen^s, the seed of Abraham my friend.^t

9 Thou whom I have taken from the ends of the earth, and called thee from the chief men thereof, and said unto thee, Thou art my servant; I have chosen thee, and not cast thee away.

10 Fear^u thou not; for I am with^v thee: be not dismayed; for I am thy God: I will strengthen^w thee; yea, I will help thee; yea, I will uphold thee with the right hand of my righteousness.

11 Behold, all they that were incensed against thee shall be ashamed^x and confounded: they shall be as nothing; and σ they that strive with thee shall perish.

12 Thou shalt seek them, and shalt not find them, even τ them that contended with thee: ϕ they that war against thee shall be as nothing, and as a thing of nought.

13 For I the LORD thy God will hold thy^c right hand, saying unto thee, Fear not; I will help thee.

14 Fear not, thou worm Jacob, and ye γ men of Israel; I will help thee, saith the LORD, and thy Redeemer, the Holy One of Israel.

15 Behold, I will make thee a new sharp threshing instrument having δ teeth: thou shalt thresh the mountains, and beat them small, and shalt make the hills as chaff.

16 Thou shalt fan^f them, and the wind shall carry them away, and the whirlwind shall scatter them: and thou shalt rejoice in^g the LORD, and shalt glory^h in the Holy One of Israel.

B. C. 712.

a ch. 59. 1.

b Ps. 147. 5.

Ro. 11. 33.

c 2 Co. 12. 9.

d Ps. 105. 41.

e Ps. 107. 35.

f Ps. 84. 7.

g ch. 55. 13.

β change.

h Ps. 103. 5.

i He. 12. 1.

k Mi. 4. 5.

l Zec. 2. 13.

γ righteousness.

δ cause to

come near.

m ch. 46. 11.

n Ezr. 1. 2.

o Ju^o. 13. 19.

ζ in peace.

η set our

heart upon.

p Re. 1. 17.

22. 13.

θ or, worse

than no-

thing.

κ or, worse

than of a

viper.

q ver. 2.

l strong.

r ch. 40. 19.

μ or, the

founder.

ν or, the

smiting.

π or, saying

of the sol-

der, It is

good.

s Ps. 135. 4.

t 2 Ch. 20. 7.

Ja. 2. 23.

u ch. 40. 9.

v Lu. 2. 10, 11.

w ver. 13. 14.

ch. 43. 5.

x De. 31. 6, 8.

σ return.

y ch. 40. 29.

z ch. 45. 24.

Zec. 12. 3.

a Ep. 1. 4.

σ the men of

thy strife.

b Mat. 17. 5.

τ the men of

thy conten-

tion.

ϕ the men of

thy war.

x or, dimly

burning.

ψ quench it.

c De. 33. 26.

29.

β broken.

γ or, few

men.

d Ge. 49. 10

δ mouths.

e Mi. 4. 13.

f Mat. 3. 12.

g Ro. 5. 11.

h ch. 45. 25.

i Lu. 2. 32.

Ac. 13. 47.

k 2 Ti. 2. 26.

17 When the poor and needy seek water, and there is none, and their tongue faileth for thirst, I the LORD will hear them, I the God of Israel will not forsake them.

18 I will open rivers^d in high places, and fountains in the midst of the valleys: I will make the wilderness^e a pool of water, and the dry land springs of water.

19 I^f will plant in the wilderness the cedar, the shittah-tree, and the myrtle, and the oil-tree; I will set in the desert the fir-tree, and the pine, and the box-tree together;

20 That they may see, and know, and consider, and understand together, that the hand of the LORD hath done this, and the Holy One of Israel hath created it.

21 δ Produce your cause, saith the LORD: bring forth your strong reasons, saith the King of Jacob.

22 Let them^g bring them forth, and shew us what shall happen: let them shew the former things what they be, that we may η consider them, and know the latter end of them: or declare us things for to come.

23 Shew the things that are to come hereafter, that we may know that ye are gods: yea, do good, or do evil, that we may be dismayed, and behold it together.

24 Behold, ye are θ of nothing, and your work κ of nought: an abomination is he that chooseth you.

25 I^q have raised up one from the north, and he shall come: from the rising of the sun shall he call upon my name; and he shall come upon princes as upon mortar, and as the potter treadeth clay.

26 Who hath declared from the beginning, that we may know? and before-time, that we may say, He is righteous? yea, there is none that sheweth; yea, there is none that declareth; yea, there is none that heareth your words.

27 The first shall say to Zion, Behold, behold them: and I will give to Jerusalem one^u that bringeth good^v tidings.

28 For I beheld, and there was no man; even among them, and there was no counsellor, that, when I asked of them, could p answer a word.

29 Behold, they are all vanity; their works are nothing: their molten images are wind and confusion.

CHAP. XLII.

BEHOLD my servant, whom I uphold, mine elect,^a in whom my soul delighteth: δ I have put my spirit upon him; he shall bring forth judgment to the Gentiles.

2 He shall not cry, nor lift up, nor cause his voice to be heard in the street.

3 A bruised reed shall he not break, and the χ smoking flax shall he not ψ quench: he shall bring forth judgment unto truth.

4 He shall not fail nor be β discouraged, till he have set judgment in the earth: and the isles shall wait for his^d law.

5 Thus saith God the LORD, he that created the heavens, and stretched them out: he that spread forth the earth, and that which cometh out of it; he that giveth breath unto the people upon it, and spirit to them that walk therein;

6 I the LORD have called thee in righteousness, and will hold thine hand, and will keep thee, and give thee for a covenant of the people, for a lightⁱ of the Gentiles;

7 To open the blind eyes, to bring out^k the prisoners from the prison, and them

תאמר יעקב ותברך ישראל נסתרתי דרכי
 28 מידותי ומאלתי משפטני עבדו: ולוא ידעת
 אסר לא שמעתי אליה עולם: יהוה בורא
 קצות הארץ לא יישא ולא ייגע אין חמר
 29 לחבנותיו: נתן לעם פה ולאין אותם עצמה
 30 ירבה: וגעש נעים ויגעו ובחורים פשול
 31 יפסלו: וקל יהוה יחלפו עם גילו אבר
 פגשם ירצו ולא יגעו ילכו ולא ייעשו:
 ישראל בראה: קרנו ריבכם יאמר יהוה
 הגישו עצמותיכם יאמר מלך יעקב: יגישו
 ויגידו לנו את אשר תקדשה הראשנות: קד
 הנה הגידו ונשימה לבנו ונדעה אחריתו
 23 הבאות השמיענו: הגידו האמתות לאחור
 ונדעה כי אלהים אתם אלהימינו וברוך
 24 ונשמעה ונרא יחדו: הן אתם מאין ופעלכם
 25 מאפע תועבה יבדו בכם: העירותי
 מצפון ואת מפורחשמיש יקרא בשמי ונבא
 26 סגנים כמורחור וכמו יוצר ירמסמיט: מר
 הגיד מראש ונדעה ומלפנים ונאמר צדיק אף
 אין מליד אף אין משמיט אף אין שמיט
 אמריכם: ראשון לציון הנה הנם וליירשלה
 27 כבשור אתם: ואלא ואין איש ומאלה ואין
 28 יועץ ואשאלם וישנו דבר: הן פלם אמן אפס
 מעשיהם רח ויהוה נספיהם:

CAP. XLII. מב

הן עבדי אתמקדו בן בחורי רצתה נפש נחמי
 1 ורחי עליו משפט לגים ויציא: לא יצעה
 2 ולא ישא ולא ישימיש בדוץ קולו: קנה רצון
 3 לא ישבור ושמה כה לא יכבדה לאמת ויציא
 4 משפט: לא יכה ולא ירוץ שרשים בארץ
 5 משפט וחוררתו אים יחלו: כודאמר
 6 האל יהוה בורא השמים ונושיתם רקע הארץ
 7 ונאצאית נתן נשמה לעם עליה ורחם להלכים
 8 פה: אני יהוה קראתיך בצדק ואחזק בידך
 9 ואצדק ואחזק לבית עם לאור גים: לקח
 10 עינים עורות להוציא ממצור אסיר מפלא

תאמר יעקב ותברך ישראל נסתרתי דרכי
 28 מידותי ומאלתי משפטני עבדו: ולוא ידעת
 אסר לא שמעתי אליה עולם: יהוה בורא
 קצות הארץ לא יישא ולא ייגע אין חמר
 29 לחבנותיו: נתן לעם פה ולאין אותם עצמה
 30 ירבה: וגעש נעים ויגעו ובחורים פשול
 31 יפסלו: וקל יהוה יחלפו עם גילו אבר
 פגשם ירצו ולא יגעו ילכו ולא ייעשו:

CAP. XLI. מא

1 החרישו אלי אים ולאמים יחלפו כח יגשו
 2 יברו יחדו למשפט נקבה: מי העיר ממולח
 3 צדק קראתו לנגלו יתן לפניו גוים ומלכום ירד
 4 יתן קשר הרב פקש נדף קשתו: ודפס
 5 יעבור שלום ארץ ברגלו לא יבוא: מרפעל
 6 ועשה קרא חירות מראש אני יהוה ראשון ואת
 7 אחרים אני הוא: ראו אים ויראו קצות
 8 הארץ יחדו קרבו ויאתיו: איש אתרעהו
 9 יעורו ולאחיו יאמר חוק: ויחזק חלש את
 10 צוף מחלק פשיש אתהולם פסע אמר להבן
 11 טוב הוא ויחזקהו בסמרים לא ימות:
 12 ואתה ישראל עבדי יעקב אשר בחרתה ורע
 13 אבדתם אתי: אשר החזקתיך מקצות הארץ
 14 ומצאיתך קראתיך ואמר לה עבדי אתה בחרתה
 15 ולא מאסתיך: אלי תירא קרעמו אני אל
 16 השפט כי אני אלהיך אמצתיך אף עזרתיך אף
 17 תמכתך בימין צדיק: הן יבשו ויפלו כל
 18 הנחלים בג ידיו נאמן ויאברי אנשי רבה:
 19 תבקשים ולא תמצאם אנשי מצרתה יהיו נאמן
 20 ונאפס אנשי מלחמתה: כי אני יהוה אלהיך
 21 מחזק ומצד האמר לה אלי תירא אני עזרתיך:
 22 אלי תירא תלעת יעקב מתי ישראל
 23 אני עזרתיך נאסר יהוה ונאלף קרש ישראל:
 24 הנה שמתיך למורד חרוץ חדש בעל פסיות
 25 מדיש דרים ודחם ונבעות פמץ תשים: תורם
 26 ליה תשאלם וסערה תפץ אתם ואתה תגיל
 27 ביהוה בקרש ישראל תחלל: העניים

- א יְשִׁבֵּי הַשָּׂדֶה : אֲנִי יְהוָה הוּא שְׁמִי וְכִבְדִּי לְאַחֵר
 9 לֹא־אֶתֶן וְהִחַלְתִּי לַפְסִילִים : הָרֹאשׁוֹנוֹת הַהֵן
 בָּאֵי וְחִדְשׁוֹת אֲנִי מִנִּד בְּמֶרֶס תַּצְמִיחֶנָּה
 10 אֲשִׁמֵּשׁ אֹתָם : שִׁירֵי יְהוָה שִׁיר חֲדָשׁ
 תִּהְלְתוּ מִקְצֵה הָאָרֶץ יוֹרְדֵי הַיָּם וּמֵלֵאוֹ אִים
 11 וְיֹשְׁבֵיהֶם : יִשְׂאֵי מִדְבָּר וְעִירֵי חֲצֵרִים תִּשָּׁב מִדְּ
 12 רֶגֶל יְשִׁבֵּי שָׂלֵל מִרֹאשׁ הָרִים יֵצְאוּ : יִשְׁמְעוּ
 13 לַיהוָה בְּבוֹד וְהִחַלְתוּ בְּאִים יִירוּ : יְהוָה בְּנִפְּוֹר
 יֵאָא פִּגְשׁ מִלְחָמוֹת יַעֲרֵי קִנְיָה וְרַע אֶת־יִצְרָיִחַ
 14 עַל־אֲבִיו יִתְנַפֵּר : הַחֲשִׁיתִי מִעוֹלָם אַחֲרִישׁ
 אֶת־אֶפֶק בְּיִלְדָה אֶפְסָה אֲשֶׁם וְאֶשְׂאֵף דָּד :
 15 אַחֲרֵיב הָרִים וּגְבֻעוֹת וְכָל עֲשָׂבָם אֹבִישׁ וְשִׁמְתִּי
 16 בְּדֵרוֹת לְאִים וְאֶנְפִּים אֹבִישׁ : וְהוֹלַכְתִּי עוֹרִים
 בְּרֶדֶךְ לֹא יֵרָעוּ בְּתִיבוֹת לֹא־יֵרָעוּ אֲדִרְכִּם אֲשִׁים
 מִחֲשָׁף לִפְנֵיהֶם לְאוֹר וּמַעֲשָׂשִׁים לְמִשׁוֹר אֵלֶּה
 17 חֲדָרִים עֲשִׂיתֶם וְלֹא עֹבְתִים : נִסְגִּי אַחֹר
 יִבְשׁוּ בִשֶׁת הַתַּמְחִים בַּפֶּסֶל הָאֲמָרִים לַמַּסַּכָּה
 18 אֲתֶם אֱלֹהֵינוּ : הַחֲרָשִׁים שְׁמַעִי וְהַעֲוִרִים
 19 הַנִּמְנוּ לְרֹאוֹת : מִי עוֹר כִּי אֶסְבְּלִי וְחֲרַשׁ
 כִּמְלָאֲכִי אֲשַׁלַּח מִי עוֹר כִּמְשָׁלֶם וְעוֹר כַּעֲבֹד
 20 יְהוָה : רְאוֹת רַבּוֹת וְלֹא תִשְׁמַר פֶּקֶת אֲזִנִּים
 21 וְלֹא יִשְׁמַע : יְהוָה חֲפֵץ לִמְנוֹן צִדְקוֹ יַגְדִּיל
 22 תוֹרָה וְיִאֲדִיר : וְהוּא עִם־בְּנוֹ וְשִׁסֵּי הַפֶּה
 בַּחֲוִרִים כָּלָם וּבִגְדֵי כִלְאִים הִחֲבֹאֵי הָיוּ לָבוֹ וְאִין
 23 מִצִּיל מִשְׁפָּה וְאִין־אִמֵּר הִשָּׁב : מִי בָכָם יֵאֲוִין
 24 זֹאת יִקְשֹׁב וְיִשְׁמַע לְאַחֹר : מִי־גִתֵּן לַמַּשְׁפָּה
 יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל לְבָנוֹת הָלֵא יְהוָה וְיִ חֲטָאוּ לוֹ
 וְלֹא־אֲבֹי בְּרִכְיוֹ הִלּוּךְ וְלֹא שְׁמַעִי בְּחֹדְרוֹ :
 25 וְיִשְׁפָּף עָלָיו חֲמָה אֲפֹ וְעָזוֹ מִלְחָמָה וְתִלְחַטְהוּ
 מִסְבִּיב וְלֹא יֵרָע וְתִבְעֶר־עָז וְלֹא־יֵשִׁים עַל־לֵב :
- CAP. XLIII. מג
 1 וְעַתָּה כֹּה־אֲמַר יְהוָה בְּרַחֲמֵי יַעֲקֹב וְיִצְרָק יִשְׂרָאֵל
 אֶל־תִּירָא כִּי גִלְתִּיךָ קִרְאֵתִי בְּשִׁמְךָ לִי־אֶתָּה :
 2 כִּי תִעַבֵּר בַּיָּם אֶתְּךָ אֲנִי וּבְנֵהֲרוֹת לֹא יִשְׁטָחוּ

that sit in darkness^a out of the prison-house.

8 I am the LORD; ^o that is my name; and ^o my glory will I not give to another, neither my praise to graven images.

9 Behold, the former things are come to pass, and new things do I declare; before^o they spring forth I tell you of them.

10 Sing unto the LORD a newⁱ song, and his praise from the end of the earth, ye that go down to the sea, and ^β all that is therein; the isles, and the inhabitants thereof.

11 Let the wilderness and the cities thereof lift up their voice, the villages that Kedar doth inhabit: let the inhabitants of the rock sing, let them shout from the top of the mountains.

12 Let^t them give glory unto the LORD, and declare his praise in the islands.

13 The LORD shall go forth as a mighty man, he shall stir up jealousy like a^o man of war: he shall cry, yea, roar; he shall ^δ prevail against his enemies.

14 I have long time holden my peace; I have been still, and refrained myself: now^o will I cry like a travelling woman; I will destroy and ^δ devour at once.

15 I will make waste mountains^r and hills, and dry up all their herbs; and I will make the rivers islands, and I will dry up the pools.

16 And^o I will bring the blind^z by a way that they knew not; I will lead them in paths^w that they have not known: I will make darkness light before them, and crooked things ^θ straight. These things will I do^o unto them, and not^z forsake them.

17 They^δ shall be turned back, they shall be greatly ashamed, that trust in graven images, that say to the molten images, Ye are our gods.

18 Hear,^z ye deaf; and look, ye^δ blind, that ye may see.

19 Who is blind, but my servant? or deaf, as my messenger that I sent? who is blind as he^z that is perfect, and blind as the LORD's servant?

20 Seeing many things, but thou observest not; opening the ears, but he heareth not.

21 The LORD is well pleased for^s his righteousness' sake; he will magnify^z the law, and make ^μ it honourable.

22 But this is a people robbed andⁱ spoiled; ^v they are all of them snared in holes, and they are hid in prison-houses; they are for a prey, and none delivereth; for a ^π spoil, and none saith, Restore.

23 Who among you will give ear to this? who will hearken, and hear for^π the time to come?

24 Who gave Jacob for a spoil, and Israel to the robbers? did not the LORD, he^z against whom we have sinned? for they would not walk in his ways, neither were they obedient unto his law.

25 Therefore he hath poured upon him the fury of his anger, and the strength of battle: and it hath set him on fireⁱ round about, yet^w he knew not; and it burned him, yet he laid it not to heart.

CHAP. XLIII.

BUT^o now thus saith the LORD that created thee, O Jacob, and he that formed thee, O Israel, Fear not; for I have redeemed thee, I have called thee by thy name; thou art mine.

B. C. 712.

a 1 Pe. 2. 9.

b Ps. 66. 12.

c Ps. 83. 18.

d Ac. 27. 20. 25

e ch. 48. 11.

f Da. 3. 25. 27.

g Ac. 15. 18.

h Pr. 21. 18.

i Re. 5. 9.

β the fulness thereof.

γ or, person.

κ ch. 18. 7.

l Ps. 117. 1.

m Ja. 2. 7.

n Ex. 15. 3.

δ or, behave himself mightily.

o Ep. 2. 10.

p Eze. 12. 2.

q Job 32. 18.

20.

τ swallow,

or, sup up.

ρ ch. 49. 11.

σ Ho. 2. 14.

t Ep. 5. 8.

u ch. 44. 8.

v Phi. 2. 7.

w Ho. 2. 6.

x Col. 1. 17.

η or, nothing

formed of

God.

θ into

straitness.

y Eze. 14. 23.

z He. 13. 5.

a Ho. 13. 4.

Ac. 4. 12.

b Ps. 97. 7.

c ch. 6. 10.

d Jno. 9. 39.

Re. 3. 17. 18.

e ch. 46. 10.

Da. 4. 35.

κ turn it

back.

λ bars.

ψ Ps. 71. 16. 19.

Ro. 10. 5. 4.

Phi. 3. 9.

g Mat. 5. 17.

h Ex. 14. 16.

22.

Ps. 77. 19.

μ or, him.

ν Jno. 17. 1.

i ch. 18. 2.

ν or, in mar-

ing all the

young men

of them.

π treading.

ρ after time.

κ Ju. 2. 14.

Ne. 9. 26. 27.

σ daughters

of the owl,

or, ostrich-

es.

l De. 32. 22.

m Ho. 7. 9.

n Ep. 1. 6. 12.

o Je. 33. 24. 26

p Mal. 1. 13.

τ lambs, or,

kids.

2 When^δ thou passest through the waters, ^d I will be with thee; and through the rivers, they shall not overflow thee: when thou walkest through the^r fire, thou shalt not be burned; neither shall the flame kindle upon thee.

3 For I am the LORD thy God, the Holy One of Israel, thy Saviour: I gave^h Egypt for thy ransom, Ethiopia and Seba for thee.

4 Since thou wast precious in my sight, thou hast been honourable, and I have loved thee: therefore will I give men for thee, and people for thy^γ life.

5 Fear not; for I am with thee: I will bring thy seed from the east, and gather thee from the west;

6 I will say to the north, Give up; and to the south, Keep not back: bring^k my sons from far, and my daughters from the ends of the earth;

7 Even every one that is called^m by my name: for I have created him by my glory, I have formed him; yea, I have made^o him.

8 Bring forth the blind^p people that have eyes, and the deaf that have ears.

9 Let all the nations be gathered together, and let the people be assembled: who among them can declare this, and shew us former things? let them bring forth their witnesses, that they may be justified: or let them hear, and say, It is truth.

10 Ye^u are my witnesses, saith the LORD, and my servant^v whom I have chosen; that ye may know and believe me, and understand that I am he: before me^x there was ^η no God formed, neither shall there be after me.

11 I, even I, am the LORD; and beside me there is no^a Saviour.

12 I have declared, and have saved, and I have shewed, when there was no strange god among you: therefore ye are my witnesses, saith the LORD, that I am God.

13 Yea, before the day was, I am he; and there is none that can deliver out of my hand: I will work, and who^o shall ^κ let it.

14 Thus saith the LORD, your Redeemer, the Holy One of Israel; For your sake I have sent to Babylon, and have brought down all their nobles, and the Chaldeans, whose cry is in the ships.

15 I am the LORD, your Holy One, the Creator of Israel, your King.

16 Thus saith the LORD, which^h maketh a way in the sea, and a path in the mighty waters;

17 Which bringeth forth the chariot and horse, the army and the power; they shall lie down together, they shall not rise; they are extinct, they are quenched as tow.

18 Remember ye not the former things, neither consider the things of old.

19 Behold, I will do a new thing: now it shall spring forth; shall ye not know it? I will even make a way in the wilderness, and rivers in the desert.

20 The beast of the field shall honour me, the dragons and the ^σ owls: because I give waters in the wilderness, and rivers in the desert, to give drink to my people, my chosen.

21 This people have I formed for myself; they^h shall shew forth my praise.

22 But thou hast not called upon me, O Jacob; but thou hast been weary^p of me, O Israel.

23 Thou hast not brought me the ^τ small cattle of thy burnt-offerings; neither hast

thou honoured me with thy sacrifices: I have not caused thee to^a serve with an offering, nor wearied thee with incense.

24 Thou hast bought me no sweet cane with money, neither hast thou ^γ filled me with the fat of thy sacrifices; but thou hast made me to serve with thy sins, thou hast wearied^b me with thine iniquities.

25 I, *even I, am* he that blotteth^c out thy transgressions for mine own^d sake, and will not remember^e thy sins.

26 Put me in remembrance: let us plead together: declare thou, that thou mayest be^f justified.

27 Thy first father hath sinned, and thy ^δ teachers have transgressed against me.

28 Therefore I have profaned the ^ζ princes of the sanctuary, and have given Jacob to the curse, and Israel to reproaches.

CHAP. XLIV.

YET now hear, O Jacob my servant; and Israel, whom I have chosen:

2 Thus saith the LORD that made thee, and formed thee from the womb, *which* will helpⁱ thee; Fear not, O Jacob my servant; and thou, Jesurun,^j whom I have^m chosen.

3 Forⁿ I will pour water upon him that is thirsty, and floods upon the dry ground; I will pour my Spirit upon thy seed,^o and my blessing upon thine offspring;

4 And they shall spring up^p as among the grass, as willows by the water-courses.

5 One^q shall say, *I am* the LORD's; and another shall call *himself* by the name of Jacob; and another shall subscribe with his hand unto the LORD, and surname *himself* by the name of Israel.

6 Thus saith the LORD, the King of Israel, and his Redeemer^r the LORD of hosts; *I^u am* the first, and *I am* the last; and beside^w me *there is* no God.

7 And^x who, as I, shall call, and shall declare it, and set it in order for me, since I appointed the ancient people? and the things that are coming, and shall come, let them shew unto them.

8 Fear^y ye not, neither be afraid: have not I told thee from that time, and have declared it? *ye are* even my^z witnesses. Is there a ^λ God beside me? *yea, there is* no God; I know not *any*.

9 They^δ that make a graven image are all of them vanity; and their ^μ delectable things shall not profit: and they *are* their own witnesses; they see not, nor know; that they may be ashamed.

10 Who hath formed a god, or molten a graven image *that is* profitable^k for nothing?

11 Behold, all his fellows shall be ashamed;^m and the workmen, they *are* of men: let them all be gathered together, let them stand up; *yet* they shall fear, and they shall be ashamed together.

12 The smithⁿ with ^ν the tongs both worketh in the coals, and fashioneth it with hammers, and worketh it with the strength of his arms: yea, he is hungry, and his strength faileth; he drinketh no water, and is faint.

13 The carpenter stretcheth out *his* rule, he marketh it out with a line, he fitteth it with planes, and he marketh it out with the compass, and maketh it after the figure of a man, according to the beauty of a man; that it may remain in the house.

14 He heweth *him* down cedars, and

B. C. 712.

^a Mat. 11. 30.

^β or, *taketh*

^γ *made me*

drunk, or,

abundantly moist-

ened.

^b Mal. 2. 17.

^c Je. 50. 20.

Ac. 3. 19.

^d Eze. 36. 22,

32.

^e Je. 31. 34.

^f Ro. 8. 33.

^g *inter-*

preters,

Mal. 2. 7, 8.

^z or, *holy*

princes.

^g ch. 45. 20.

^h ch. 6. 9, 10.

^η *daubed.*

ⁱ Ps. 46. 5.

He. 4. 16.

^θ *setteth to.*

^k Ho. 7. 2.

^l De. 32. 15.

^m Ro. 8. 30.

Ep. 1. 4.

^l Th. 1. 4.

ⁿ Jno. 7. 38.

^o ch. 59. 21.

^p Ac. 2. 41.

^κ *that which*

comes of.

^q Je. 50. 5.

2 Co. 8. 5.

^r Ho. 4. 12.

Ro. 1. 21.

2 Th. 2. 11.

^s ch. 43. 14.

^t ch. 49. 14, 15.

^u Re. 1. 8, 17.

^v ch. 1. 18.

Ps. 103. 12.

^w De. 4. 35, 39.

32. 39.

^x ch. 45. 9, 10.

^y 1 Co. 6. 20.

1 Pe. 1. 18.

Re. 5. 9.

^z Ps. 96. 11, 12.

Re. 18. 20.

^a Pr. 3. 25, 26.

^b Eze. 36. 1, 8.

^c 1 Jno. 5. 10.

^d ch. 55. 13.

^λ *rock,*

De. 32. 4.

^e ver. 6.

^f Ga. 1. 15.

^g ch. 41. 24, 29.

^μ *desirable.*

^h Ps. 104. 2.

ⁱ 2 Ch. 18. 11,

34.

Je. 50. 36.

1 Co. 3. 19.

^k Hab. 2. 18.

1 Co. 8. 4.

^l Zec. 1. 6.

2 Pe. 1. 19.

^m Ps. 97. 7.

ⁿ ch. 40. 19.

&c.

^v or, *an axe.*

^π *wastes.*

^o Ezr. 1. 1, &c.

^ρ or, *strengthened.*

^p Da. 5. 6, 30.

taketh the cypress and the oak, which he ^β strengtheneth for himself among the trees of the forest: he planteth an ash, and the rain doth nourish *it*.

15 Then shall it be for a man to burn: for he will take thereof and warm himself; yea, he kindleth *it*, and baketh bread; yea, he maketh a god, and worshippeth *it*: he maketh it a graven image, and falleth down thereto.

16 He burneth part thereof in the fire: with part thereof he eateth flesh; he roasteth roast, and is satisfied; yea, he warmeth *himself*, and saith, Aha, I am warm, I have seen the fire:

17 And the residue thereof he maketh a god, *even* his graven image: he falleth down unto it, and worshippeth *it*, and prayeth unto it, and saith, Deliver me; for thou art my god.

18 They^δ have not known nor understood: for^k he hath ^η shut their eyes, that they cannot see; and their hearts, that they cannot understand.

19 And none ^θ considerethⁱ in his heart, neither *is* there knowledge nor understanding to say, I have burned part of it in the fire; yea, also I have baked bread upon the coals thereof; I have roasted flesh, and eaten *it*; and shall I make the residue thereof an abomination? shall I fall down to ^κ the stock of a tree?

20 He feedeth on ashes: a deceived heart^r hath turned him aside, that he cannot deliver his soul, nor say, *Is there* not a lie in my right hand?

21 Remember these, O Jacob and Israel; for thou *art* my servant: I have formed thee; thou *art* my servant: O Israel, thou shalt not be forgotten^t of me.

22 I have blotted out^v as a thick cloud, thy transgressions, and, as a cloud, thy sins: return unto me; for I have redeemed^v thee.

23 Sing, O ye heavens; ^z for the LORD hath done *it*: shout, ye lower parts of the earth: break forth into singing, ye mountains, ^b O forest, and every tree therein: for the LORD hath redeemed Jacob, and glorified^d himself in Israel.

24 Thus^s saith the LORD, thy Redeemer, and he that formed thee from^s the womb, *I am* the LORD that maketh all *things*; that^k stretcheth forth the heavens alone: that spreadeth abroad the earth by myself;

25 Thatⁱ frustrateth the tokens of the liars, and maketh diviners mad; that turneth wise *men* backward, and maketh their knowledge foolish;

26 That confirmeth^t the word of his servant, and performeth the counsel of his messengers; that saith to Jerusalem, Thou shalt be inhabited; and to the cities of Judah, Ye shall be built; and I will raise up the ^π decayed places thereof:

27 That saith to the deep, Be dry, and I will dry up thy rivers;

28 That saith of Cyrus, *He is* my shepherd, and shall perform all my pleasure: even saying to Jerusalem, Thou shalt be^ρ built; and to the temple, Thy foundation shall be laid.

CHAP. XLV.

THUS saith the LORD to his anointed, to Cyrus, whose right hand I have ^ρ holden, to subdue nations before him; and I will loose^p the loins of kings, to open

והיה לאדם לבשר ויהא מהם אף־ישוק
 ואפס לזלם אף־פעל־אל וישתחו עשהו פסל
 ויסד־למו : חציו שרף במזל־אש על־חציו
 בשור יאלל יצלה צל וישבע אף־זלם ויאמר
 האח חמותי ראיתי אור : וישא־רלו לאל עשה
 לפסלו יסגור־לו וישפדו ויחפלו אליו ויאמר
 הצילני כי אלי אתה : לא ידעו ולא יבינו כי טח
 מראות עיניהם כחשפיל לבתם : ולא־ישיב
 אל־לבו ולא דעת ולא־תבונה לאמר חציו שפדתי
 במזל־אש ואף אפיתי על־גדלו לזלם אצלה בשור
 ואכל ויתרו לחיבתה אעשה לבד עץ אסגור :
 רעה אשר לב היתה חסדה ולא־יציל את־נפשו
 ולא יאמר הלוא־שקר בימיני : וזר־אלה
 יעקב וישׂראל כי עבד־אתה יצרתה עבד־לי
 אתה ישׂראל לא תנשני : מחיתי כעב פשעך
 וכענן חטאתך שוברה אל כי גאלתך : רבו
 שמים כי עשה יהוה דריוע מחסות ארץ פצחו
 דרים רבו יער וכל־עץ בו כירגאל יהוה יעקב
 ובישׂראל ותפאר : כה־אמר יהוה גאלך ויצרך
 מבטן אנכי יהוה עשה כל נטה שמים לבד רקע
 הארץ מים : מיר אתות בדים וקסמים
 יהולל משיב חכמים אחר דעתם יסבל :
 מקום דבר עבדו ועצת מלאכיו ישלים האמר
 לירושלם השב ולעמי יהודה תבונה וחכמותיה
 אקומם : האמר לצולה חרבי וגברתך
 אויביש : האמר לבוש רע וכל־חפצי שלם
 ולאמר לירושלם תבנה והיכל תבסר :

CAP. XLV. מה

כה־אמר יהוה למשיחו לבוש אשר־החזקתי
 בימינו לדר לפניו ויום ומתני מלכים אפנה
 לפתח לפני דלתים ושערים לא יסגרו : אני
 לפניך אלף ודבורים אשר דלתות מחושה
 אשר ובריתי ברזל אגדע : ונתתי לה אוצרות

24 בלבונה : לא־תני לי בלסל קנה וחלב ונחיה
 לא הוריתי את העבד שלי בחטאתיך הוצעתני
 בעונתיך : אנכי אנכי דוא מנה פשעך
 26 למעני וחטאתיך לא אזור : הוצילני נשפטה
 27 יהוה ספר אתה למען תצדק : אבך הראשון
 29 חמא ומליצך פשעו כי : ואחלל שרי קדש
 ואתנה להם יעקב וישׂראל לגדופים :

CAP. XLV. מד

1 ועתה שמע יעקב עבדי וישׂראל בתרתי בו :
 2 כה־אמר יהוה עשך ויצרך מבטן יעורר אל
 3 תרא עבדי יעקב וישרון בתרתי בו : כי אצק
 מים על־צמא ונוזלים על־יבשה אצק רחלי על
 4 ורעך ירכתי על־אצבעיך : וצמחו בגין חציר
 5 פערבים על־גלמים : זה יאמר לזה אני וזה
 יקרא בשם־יעקב וזה יכתב דור ליהוה ובשם
 6 ישׂראל יבנה : כה־אמר יהוה מלך
 ישׂראל וגאלו יהוה צבאות אנכי ראשון ואנכי
 7 אחרון ומבדעי אין אלהים : ומי כמוני יקרא
 ויגידה ויערקה לי משומי עם־שלם ואותיות ואמר
 8 תבאנה יגדו למו : אל־תפחדו ואל־תרהו הלא
 מאז היצמעתיה והגדתי אתם עדי חיש אלה
 9 מפלעתי ואין צור בלידעמי : ויצרפסל פלם
 תהו וחסדותם בלידעמי ועדיהם תפה בלידעמי
 10 ובלידעי למען יבשו : מי־יצר אל ופסל בסך
 11 לבית הועיל : הן כל־חברי יבשו וחרשים
 12 יהיה מאדם ותקצצו כלם עמדו יפחדו יבשו
 יחור : חרש ברזל מעצר ופעל בשחם ובפקבות
 יצרה ויפעלה בורש כדו בסרעב ואין פח לא
 13 שחה מים ויעף : חרש עצים נטה קו
 יתאדו בשור יעשהו במקצעות ובמחוגה
 יתאדו ויעשהו כתבנית אש בחפצות אדם
 14 לשבת בית : לכתלו ארום ויטה תרהו וארון
 ויאמץ־לו בעצמי ישר נטע ארץ וגשם יגדל :

התנששו יחדו פליטי הגוים לא ירעו הנשאים
את עין פסלם ומתפוללים אל-אל לא יושיע :
הגידו חפשי אף יוצעו יחדו מן השמיים זאת
מקדם מאז הגידה כלוא אנכי יהוה ואני עוד
אלהים מפלעלי אל צדק ומשייע אין ויתקי :
פגראל וחששו פל-אפסיר ארצו כי אבי-אל ואני
עוד : כי נשפעת יצא מני צדקה דבר ולא
ישוב כילי תכרע כל-בןך השבע כל-לשון :
אך ביהוה לי אמר צדקות ועו עדי יבוא ויבשו
כל הגוים ב : ביהוה יצדקו ויתהללו כל-
זרע ישראל :

CAP. XLVI. מו

פרע בל קרם נבו הוי עצביתם לחיה ולבהמה
נשאתיכם עמוסות משא ליעפה : קרסו כרעו
יחדו לא יכלו מלש משא ונפשם בשבי הלקה :
שמעו אלי בית-יעקב וכל-שארית בית
ישראל העמסים מני-בטן הנשאים מני-רחם :
ועד-תקוה אני הוא ועד-שיבה אני אסבל אני
עשיתי ואני אשא ואני אסבל ואמלט :
למי תדמוני ותשוו ותמשלני ונדמה : הולים
זהב מלם וכסף בקנה ישקלו ישפדו צורה
ויעשוהו אל יסגדו אף-ישתחוו : ישארו על-
כתף יסבלוהו ויניחוהו תוקמו ויעמד ממקומו לא
ימיש אף-ישען אליו ולא יענה מצריו לא
ישיענו : וזכרו את ותחאששו השגיבו
פושעים על-לב : זכרו ראשונות מעולם כי אנכי
אל ואני עוד אלהים ואפס כמוני : מניח
מראשית אחרית ומקדם אשר לא-יגעשו אמר
מציתי תקים וכל-חפצי אעשה : קרא ממערה
עוט מארץ מרוק אנש עצתו אף-דברתי אף-
אביאנה יציתי אף-אעשה : שמעו אלי
אנני לב הרחוקים מצדקה : קרבותי צדקתי

חשך ומשמני מסתרים למען תדע כי אני יהוה
והקרא בשמך אלהי ישראל : למען עבדי יעקב
וישראל ברחמי ואקרא לך בשמך אכנה ולא
ידעתני : אני יהוה ואני עוד ויתקי אין אלהים
אחרתי ולא ידעתני : למען דעו ממזרח-שמש
וימערבה פראפס בלעלי אני יהוה ואני עוד :
יוצר אור ובורא חשך עשה שלום ובורא רע אני
יהוה עשה כל-אלה : הרעשו שמים
מפועל ושחקים ילד-צדק תפתח-ארץ ויפרי
ישע וצדקה תצמיח יחד אני יהוה בראיתי :
הוי רב את-יצירי חרש את-חרטי אדמה
היאמר חמר ליצרו מזה-עשה ופעלה אידברים
הוי אמר לאב מזה-חלד ולאשה
מזה-תחלין : כה-אמר יהוה קדוש ישראל
ויוצרו האתונות שאלוני על-בני ועל-פעל די
תצוני : אנכי עשיתי ארץ ואדם עליה בראתי
אני די נטו שמים וכל-צבאם צותי : אנכי
היצרתיהו בצדק וכל-דרכיו אשר הוא יבנה
עירי וגלותי שלח לא במחזיר ולא בשחור אמר
יהוה צבאות : כה אמר יהוה יליע
מצרים וסחר-פוש וסבאים אנשי מדה על-יך
יעברו וכלך יהוי אצורך ילכו בנקים יעברו
ואל-יך ישתחוו אל-יך יתפללו אף בך אל ואני
עוד אפס אלהים : אכן אקה אל מסתתר
אלהי ישראל משייע : בושו וגס-נבלמו פלם
יחדו הלכו בפלמה הרעש ציונים : ישראל
נושע ביהוה תשועת עולמים לא-תבשו ולא-
תפלקו עד-עולמי עד : כרכה אמר יהוה
בורא השמים הוא האלהים יצר הארץ ועשה
הוא כוננה לא-תהי בראה לשבת יצרה אני
יהוה ואני עוד : לא בסתר דברתי במקום ארץ
חשך לא אמרתי לגרע יעקב תהי בקשוני אני
יהוה דבר צדק מניח מישקים : הקנצו ונא

before him the two-leaved gates; and the gates shall not be shut:

2 I will go before thee, and make the crooked places straight: I will break ^b in pieces the gates of brass, and cut in sunder the bars of iron:

3 And I will give thee the treasures of darkness, and hidden riches of secret places, that thou mayest know that I, the LORD, which ^a call thee by thy name, am the God of Israel.

4 For Jacob my servant's sake, and Israel mine elect, I have even called thee by thy name: I have surnamed thee, though thou hast not known me.

5 *If am the LORD*, and ^b *there is none else, there is no God beside me*: I girded thee, ⁱ though thou hast not known me:

6 That ^t they may know from the rising of the sun, and from the west, that *there is none beside me*: I am the LORD, and *there is none else*.

7 I ⁿ form the light, and create darkness: I make peace, ^o and create ^p evil. I the LORD do all these things.

8 Drop ^a down, ye heavens, from above, and let the skies pour down righteousness; let the earth open, and let them bring forth salvation, and ^u let righteousness spring up together. I the LORD have created it.

9 Woe unto him that striveth with his Maker! *Let the potsherd^y strive with the potsherds of the earth*. Shall the clay say to him that fashioneth it, What makest thou? or thy work, He hath no hands?

10 Woe unto him that saith unto his father, What begetteth thou? or to the woman, What hast thou brought forth?

11 Thus saith the LORD, the Holy One of Israel, and his Maker, Ask me of things to come concerning my sons, ^c and concerning the work of my hands command ye ^e me.

12 *I^g have made the earth, and created man upon it*: I, *even my hands, have stretched out the heavens, and all their host have I commanded*.

13 I have raised him up in righteousness, and I will ^z direct all his ways: he shall build ^h my city, and he shall let go my captives, not for price ^k nor reward, saith the LORD of hosts.

14 Thus saith the LORD, The labour of Egypt, and merchandize of Ethiopia and of the Sabaeans, men of stature, shall come over ^t unto thee, and they shall be thine: they shall come after thee; in chains ^m they shall come over, and they shall fall down unto thee, they shall make supplication unto thee, saying, Surely ⁿ God is in thee; and *there is none else; there is no God*.

15 Verily, thou art a God that ^o hidest thyself, O God of Israel, the Saviour.

16 They shall be ashamed, and also confounded, all of them: they shall go to confusion ^p together that are makers of idols.

17 But Israel ^q shall be saved in the LORD with an everlasting ^r salvation: ye shall not be ashamed ^s nor confounded ^t world without end.

18 For thus saith the LORD that created the heavens; God himself that formed the earth and made it; he hath established it, he created it not in vain, he formed it to be inhabited: I am the LORD, and *there is none else*.

B. C. 712.

a De. 29. 29.
30.11,&c.
b Ps. 107. 16.
c Ps. 9. 10.
69. 32.
d Ep. 2.12.16.
e ch. 48. 15.
f De. 4.35,39.
g ver. 14. 18,
22.
h Ro. 3. 26.
i Ps.18,32,39.
k Ps. 22. 27.
l Jno.3.14,15.
m ch. 37. 20.
n Mal. 1. 11.
o Ge. 22. 16.
p He. 6. 13.
q Ge. 1. 3, 4.
r Ps. 29. 11.
s Am. 3. 6.
t Phi. 2. 10.
u De. 6. 13.
v Ps. 85. 11.
β or, he shall say of me, In the LORD is all righteousness & strength.
y righteousnesses, Re. 19. 8.
z Je. 23. 6.
1 Co. 1. 30, 31.
u Zec. 10. 6, 12.
v Ep. 6. 10.
w Jno. 12. 32.
x Ps. 72. 3.
y Ro. 5. 1.
z Je. 18. 6.
1 Je. L. Li.
a Je. 48.1,&c.
b Je. 10. 5.
c their soul.
c Je. 31. 1.
Ga. 3. 26.
d Ex. 19. 4.
Ps. 71.6,18.
e Jno. 16. 23.
f Ps. 92. 14.
g Ps. 102. 25.
He. 11. 3.
z or, make straight.
h 2 Ch. 36.22.
i Eze.1.1,&c.
i ch. 41.7,&c.
k ch. 52. 3.
l ch. 49. 23.
60.9,16.
Ps. 68. 31.
72.10,11.
Zec. 8. 22, 23.
m Ps. 149. 8.
n 1 Co. 14.25.
o ch. 8. 17.
Ps. 44. 24.
p Ps. 97. 7.
q Ro. 2.28,29.
11. 26.
r Je. 31. 3.
s Ps. 25. 2,3.
t 1 Pe. 2. 6.
u of my.
v Ac. 7. 51.
w Ro. 1. 17.

19 I have not spoken in secret, ^a in a dark place of the earth: I said unto the seed of Jacob, Seek ye me in ^c vain. I the LORD speak righteousness, I declare things that are right.

20 Assemble yourselves and come; draw near together, ye that are escaped of the nations: ^d they have no knowledge that set up the wood of their graven image, and pray unto a god that cannot save.

21 Tell ye, and bring them near; yea, let them take counsel together: who hath declared this from ancient time? who hath told it from that time? *have not I the LORD? and there is no God else beside me*; a just ^k God and a Saviour; *there is none beside me*.

22 Look ^k unto me, and be ye saved, all the ends of the earth; for I am God, and *there is none else*.

23 I have sworn ^m by myself, the word is gone out of my mouth in righteousness, and shall not return, That unto me ^q every knee shall bow, every tongue shall swear. ^r

24 Surely, ^β shall one say, in the LORD have I ^γ righteousness ^t and strength: ^u even to him ^v shall men come: and all that are incensed against him shall be ashamed.

25 In the LORD shall all the seed of Israel be justified, ^x and shall glory.

CHAP. XLVI.

BEL ^a boweth down, Nebo ^a stoopeth; their idols were upon the beasts, ^b and upon the cattle: *their carriages were heavy loaden; they are a burden to the weary beast*.

2 They stoop, they bow down together; they could not deliver the burden, but ^δ themselves are gone into captivity.

3 Harken unto me, O house of Jacob, and all the remnant of the house of Israel, which are borne ^d by me from the belly, which are carried from the womb:

4 And *even to your old age^f I am he*: and *even to hoar hairs will I carry you*: I have made, and I will bear; even I will carry, and will deliver you.

5 To whom will ye liken me, and make me equal, and compare me, that we may be like?

6 They ⁱ lavish gold out of the bag, and weigh silver in the balance, and hire a goldsmith; and he maketh it a god: they fall down; yea, they worship.

7 They bear him upon the shoulder, they carry him, and set him in his place, and he standeth; from his place shall he not remove: yea, one shall cry unto him, yet can he not answer, nor save him out of his trouble.

8 Remember this, and shew yourselves men: bring it again to mind, O ye transgressors.

9 Remember the former things of old: for I am God, and *there is none else*: I am God, and *there is none like me*,

10 Declaring the end from the beginning, and from ancient times the things that are not yet done, saying, My counsel shall stand, and I will do all my pleasure:

11 Calling a ravenous bird from the east, the man ⁿ that executeth my counsel from a far country: yea, I have spoken it, I will also bring it to pass; I have purposed it, I will also do it.

12 Harken unto me, ye ^u stout-hearted, that are far from righteousness:

13 I bring near my righteousness; ^v it

shall not be far off, and my salvation shall not tarry:^b and I will place salvation in Zion for^c Israel my glory.

CHAP. XLVII.

COME^e down, and sit in the dust, O virgin daughter of Babylon; sit on the ground: *there is no throne*, O daughter of the Chaldeans: for thou shalt no more be called tender and delicate.

2 Take the millstones, and grind meal: uncover thy locks, make bare the leg, uncover the thigh, pass over the rivers.

3 Thy nakedness shall be^k uncovered, yea, thy shame shall be seen: I will take vengeance, and I will not meet thee as a man.

4 As for our^k Redeemer, the LORD of hosts is his name, the Holy One of Israel.

5 Sit thou silent, and get thee into darkness, O daughter of the Chaldeans: for thou shalt no more be called, The lady of kingdoms.

6 I^l was wroth with my people; I have polluted mine inheritance, and given them into thine hand: thou^m didst shew them no mercy; upon the ancient hast thou very heavily laid thy yoke.

7 And thou saidst, I^o shall be a lady for ever: so that thou didst not lay these things to thy heart, neither didst remember the latter end of it.

8 Therefore hear now this, *thou that art given to pleasures*, that^q dwellest carelessly; that sayest in thine heart, I *am*, and none else beside me; I shall not sit as a widow, neither shall I know the loss of children:

9 But these two things shall come to thee in a moment, in one day, the loss of children, and widowhood: they shall come upon thee in their perfection for the multitude of thy sorceries, and for the great abundance of thine enchantments.

10 For thou hast trusted in thy wickedness:^y thou hast said, None seeth^z me. Thy wisdom and thy knowledge it hath *o* perverted thee: and thou hast said in thine heart, I *am*, and none else beside me.

11 Therefore shall evil come upon thee; thou shalt not know *when* whence it riseth: and mischief shall fall upon thee; thou shalt not be able to *o* put it off: and desolation shall come upon thee suddenly,^f which thou shalt not know.

12 Stand now with thy enchantments, and with the multitude of thy sorceries, wherein thou hast laboured from thy youth; if so be thou shalt be able to profit, if so be thou mayest prevail.

13 Thou art wearied^k in the multitude of thy counsels. Let now the *astrologers*,^k the star-gazers, the monthly prognosticators, stand up and save thee from these things that shall come upon thee.

14 Behold, they shall be as^l stubble; the fire shall burn them; they shall not deliver *μ* themselves from the power of the flame: *there shall not be a coal to warm at, nor fire to sit before it.*

15 Thus shall they be unto thee with whom thou hast laboured, *even thy merchants*, from thy youth: they shall wander every one to his quarter;^r none shall save thee.

CHAP. XLVIII.

HEAR ye this, O house of Jacob, which are called by the name of Israel,

B. C. 712.

a Ps. 68. 26.

b Ps. 46. 1, 5.

Hab. 2. 3.

c Ps. 14. 7.

d De. 5. 28, 29.

Je. 5. 2.

Jn^c. 4. 24.

e Ps. 18. 27.

Je. 48. 18.

f ch. 52. 1.

g Mi. 3. 11.

h Je. 13. 22, 26.

Na. 3. 5.

β hard.

i De. 31. 27.

k Je. 50. 34.

l 2 Ch. 28. 9.

Zec. 1. 15.

m Ob. 10. 16.

n 1 Co. 2. 9, 10.

o Re. 18. 7.

p Ps. 139. 1. 4.

q Zep. 2. 15.

r Je. 5. 11.

Ho. 5. 7.

6. 7.

s Ps. 51. 5.

t Ps. 79. 9.

106. 8.

Eze. 20. 9.

&c.

u Ps. 66. 10.

γ or, for,

Eze. 22. 20.

22.

v Zec. 13. 9.

1 Pe. 4. 12.

w De. 32. 26,

27.

x ch. 42. 3.

y Ec. 8. 8.

z Ps. 94. 7.

a Re. 22. 13.

δ or, caused

thee to

turn away.

b Ps. 102. 25.

ζ or, the

palm of

my right

hand hath

spread out.

c ch. 40. 26.

η the morn-

ing thereof.

θ capite.

d Mar. 10. 21.

e ch. 44. 28.

f 1 Th. 5. 3.

g Ezz. 1. 2.

h Eze. 24. 12.

κ viewers of

the heavens.

i ch. 61. 1.

Zec. 2. 8. 11.

Lu. 4. 18. 21.

k Da. 2. 2.

λ that give

knowledge

concerning

the months.

l Na. 1. 10.

m Mi. 4. 2.

n De. 17. 18.

o Ps. 32. 8.

73. 24.

μ their souls.

p Ps. 81. 13. 16.

q Ps. 119. 165.

r ch. 56. 11.

s Je. 51. 6, 45.

and are come forth out of the waters^a of Judah; which swear by the name of the LORD, and make mention of the God of Israel, *but not^d in truth*, nor in righteousness.

2 For they call themselves of the holy city,^f and stay^g themselves upon the God of Israel; The LORD of hosts is his name.

3 I have declared the former things from the beginning; and they went forth out of my mouth, and I shewed them; I did *them* suddenly, and they came to pass.

4 Because I knew that thou art *β* obstinate, and thy neck^k is an iron sinew, and thy brow brass;

5 I have even from the beginning declared *it* to thee; before it came to pass I shewed *it* thee: lest thou shouldst say, Mine idol hath done them; and my graven image, and my molten image, hath commanded them.

6 Thou hast heard, see all this; and will not ye declare *it*? I have shewed thee new things from this time, even hidden things,ⁿ and thou didst not know them.

7 They are created now, and not from the beginning; even before the day when thou heardest them not; lest thou shouldst say, Behold, I knew them.

8 Yea, thou heardest not; yea, thou knewest not; yea, from that time that thine ear was not opened: for I knew^p that thou wouldest deal very treacherously,^r and wast called a transgressor from the^m womb.

9 For^t my name's sake will I defer mine anger, and for my praise will I refrain for thee, that I cut thee not off.

10 Behold, I have refined^u thee, but not *γ* with silver; I have chosen thee in the furnace^v of affliction.

11 For mine own sake, *even* for mine own sake, will I do *it*: for^w how should *my name* be polluted? and^x I will not give my glory unto another.

12 Hearken unto me, O Jacob and Israel, my called: I *am* he: I^a *am* the first, I also *am* the last.

13 Mine^b hand also hath laid the foundation of the earth, and *ζ* my right hand hath spanned the heavens: *when I^c call unto them*, they stand up together.

14 All ye, assemble yourselves, and hear; which among them hath declared these things? The LORD hath loved^d him; he will^e do his pleasure on Babylon, and his arm shall be on the Chaldeans.

15 I, *even I*, have spoken; yea, I have called him; I^f have brought him, and he shall make his way prosperous.

16 Come ye near unto me, hear ye this; I have not spoken in secret from the beginning; from the time that it was, there *am I*: and now theⁱ Lord GOD and his Spirit hath sent me.

17 Thus saith the LORD, thy Redeemer, the Holy One of Israel; I *am* the LORD thy God which teacheth^m thee to profit,ⁿ which leadeth^o thee by the way that thou shouldst go.

18 O^p that thou hadst hearkened to my commandments! then had thy^q peace been as a river, and thy righteousness as the waves of the sea;

19 Thy seed also had been as the sand, and the offspring of thy bowels like the gravel thereof; *thy name* should not have been cut off nor destroyed from before me.

20 Go^r ye forth of Babylon, flee ye from the Chaldeans, with a voice of singing

שְׁמֵי-יִשְׂרָאֵל בְּיָמֵי יְעֹקֵב הַנִּקְרָאִים בְּשֵׁם יִשְׂרָאֵל¹
 וּמִמֶּנִּי יְהוָה יֵצֵא הַנְּשֻׁבָּעִים בְּשֵׁם יְהוָה וּבְאֵלֵי
 יִשְׂרָאֵל יִזְכְּרוּ לֹא בְּאֵמֶת וְלֹא בַצְדִּיקָה : כִּי-מִעוֹר²
 הַקֹּדֶשׁ נִקְרָא וְעַל-אֵלֵי יִשְׂרָאֵל נִסְמְכוּ יְהוָה
 צְבָאוֹת שְׁמוֹ : הָרְאשׁוֹנוֹת מֵאֵן הִפְתִּי³
 וּמִמֶּנִּי יֵצֵא וְאֲשֻׁמְעֵם פְּתָאִם עֲשִׂיתִי וְהִבְאֵנָה :
 מִדַּעְתִּי כִּי קָשָׁה אֶתָּה וְגִיד בְּרוֹל עֲרִפָּה וּמִצָּחָה⁴
 נְחוּשָׁה : וְאֶגִּיד לָךְ מֵאֵן בְּמִרְם הַתְּבוּא⁵
 הַשְּׁמֵעִיתָה פְּרֹהֲמֹר עֲצֵנִי עֵשֶׂם וּפְסָלִי וְנִסְכִּי
 צִנֹּם : שְׁמַעְתָּ חוֹדֶה בְּלֹה וְאַתָּם הָלֹא תִגִּידוּ⁶
 הַשְּׁמַעֲתִיךָ חֲדָשׁוֹת מַעֲלָה וּנְצֻחוֹת וְלֹא יִדְעָתֶם :
 עַתָּה נִבְרָא וְלֹא מֵאֵן וּלְשִׁנְיָיוֹם וְלֹא שְׁמַעְתֶּם⁷
 פְּרֹהֲמֹר הַחַד יִדְעָתִי : גַּם לֹא-שְׁמַעְתָּ גַּם לֹא⁸
 יִדְעַתָּ גַּם מֵאֵן לֹא-פִתְחָה אֲנִיָּה כִּי יִדְעָתִי בְּנוֹד
 תִּבְנוֹד וּפִשַׁע מִפְּסֹן תִּכְרֹא לָךְ : לִמְעַן שְׁמִי⁹
 אֲבִירָךְ אֲפִי וְחַדְלֹתִי אֲחֻשֶׁם לָךְ לְבִלְתִּי הִכְרִיתִיךָ :
 הַחַד צִרְפִּיתִיךָ וְלֹא בִכְסֵף בְּחִרְתִּיךָ כִּמְרוֹ עֵנִי¹⁰
 לִמְעַנִּי לִמְעַנִּי אֲעֲשֶׂה כִּי-אֵיךְ יִחַל וְכִבוֹדִי לְאַחֵר¹¹
 לֹא-אֶתֵּן : שְׁמַע אֵלֵי יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל¹²
 מִקְרָא אֲנִי-דִחוּ אֲנִי רִאשׁוֹן אֲף אֲנִי אַחֲרִון :
 אֲחִי-יִי יִסְדֶּה אֶרֶץ וְיִמִּי מִשְׁתָּה שְׁמִים קָרָא¹³
 אֲנִי אֱלֹהִים יַעֲמֵדוּ יַחְדוֹ : הַקְבִּצוּ בָלָכֶם וּשְׁמַעוּ¹⁴
 מִי בָרֶם הַיִּיד אֶת-אֱלֹהֵי יְהוָה אֲהַבֶּה וְעֲשֶׂה חֲפָצוֹ
 בְּבִלְלִי וְרָעוּ פְּשָׁדִים : אֲנִי אֲנִי דִבַּרְתִּי אֲף-¹⁵
 קָרָאתִיו הַבִּאתִיו וְהִצַּלְתִּי דַרְפּוֹ : קִרְבִּי אֵלַי¹⁶
 שְׁמַעְדֹּהֹת לֹא מֵרָשׁל בְּסִתֵּר דְּבִרְתִּי מַעַת הָיִיתָה
 שֵׁם אֲנִי וַעֲתָה אֲדַעַי יְהוָה שְׁלַחְתִּי וְרוּחוֹ :
 כֹּה-אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי קְרוֹשׁ יִשְׂרָאֵל אֲנִי יְהוָה¹⁷
 אֱלֹהֵיךָ מִלְמַדְתָּ לְהוֹשִׁיל מִדְּרִיקָה בְּדֶרֶךְ תִּלְךָ :
 לֹא הִקְשַׁבְתָּ לְמִצְוַתִּי וַיְהִי בְּכַדִּי שְׁלֹמֶיךָ וּצְדִיקָתְךָ¹⁸
 בְּגִלְיָה דִּהֶם : וַיְהִי כְחוֹל וְרִקָּה וְצִאֲצִי מִעֵף¹⁹
 כְּמוֹתָיו לֹא-יִפְתָּח וְלֹא-יִשְׁכַּח שְׁמוֹ מִלִּפְנֵי :

לֹא תִדְרֹק וְתִשְׁוֶעְתִּי לֹא תִאָּחַד וְתִרְתִּי בְצִיּוֹן
 הַשְׁוִלָה לְיִשְׂרָאֵל תִּפְאָרְתִּי :

CAP. XLVII. מו

1 רְנִי וְשָׁבַע עַל-עַפְרָה בְּחִלְתָּ בַת-בָּבֶל שְׁבִי-לְאַרְצָךְ
 אִינְפָסָא בַת-פְּשָׁדִים כִּי לֹא חוֹסִפִּי יִקְרָא-לָךְ
 בְּרָה וְעַנְיָה : קָחִי רָחִים וּפְנִי-נִי קַחֵם בְּלִי
 צִרְפִּיתִיךָ חֲשִׁי-שִׁבְלִי בְּלִי-שֹׁק עֲבָרִי מִדְּרוֹת :
 תִּפְלִ עֲרוֹתְךָ גַּם הַרְאָה חֲרֻפְתְּךָ נִקְסֵם אֶתָּה וְלֹא
 אִפְשַׁע אֲדָם : נִאֲלָנוּ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ⁴
 קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל : שָׁבִי רוּמָם וּבֹאִי בְחֻשָּׁךְ בַּת-
 פְּשָׁדִים כִּי לֹא חוֹסִפִּי יִקְרָא-לָךְ גְּבוּרַת מַמְלְכוֹת :
 קִצַּפְתִּי עַל-עַמִּי חֲלֹלְתִי נְחֹלְתִי וְאַתָּם בְּיָדְךָ לֹא-
 שָׁמַתְּ לָהֶם רָחִים עַל-תִּלְךָ הַכְּבֹדֶת עָלֶיךָ מֵאֵן :
 וְהִנֵּה מֵרִי לְעוֹלָם אֲהִיָּה גְבוּרַת עַד לֹא-שָׁמַתְּ אֱלֹהִי
 עַל-לִפְךָ לֹא זָכַרְתָּ אֲחִירְתָּה : וְעַתָּה שְׁמַעִי⁸
 זֹאת עֲרִינָה חִישָׁבַת לְבִשְׁחָה הָאֲמִידָה בְּלִבָּה אֲנִי
 וְאִפְסִי עוֹד לֹא אֲשַׁב אֶלְמָנָה וְלֹא אֲדַע שְׁכֹל :
 וְהִנֵּה אֲנִי לָךְ שְׁמִי-אֱלֹהֵי רַגַע יוֹם אֶחָד שְׁכֹל⁹
 וְאֶלְמָן כְּתָמָם בָּאוּ עֲלֶיךָ בְּרַב פְּשָׁדִים בְּעֲצָמַת
 חֲבֵרֶיךָ מֵאֵן : וְהִבְשַׁחְתִּי בְרַעְתְּךָ אֲמִירָה אֲנִי
 רִאֲשִׁי חֲכָמֶיךָ וְדַעְתְּךָ הִיא שְׁוֹבְבֶתְךָ וְהִאֲמִירָה¹⁰
 בְּלִפְךָ אֲנִי וְאִפְסִי עוֹד : בָּנָה עֲלֶיךָ רָעָה לֹא תִרְעִי
 שְׁחִירָה וְחָפַל עֲלֶיךָ הָיָה לֹא תִיבָלִי כִפְרָה וְהִבֵּא¹¹
 עֲלֶיךָ פְּתָאִם שְׂאֵה לֹא תִרְעִי : עַמִּי-נָא
 בְּחֵבְרֶיךָ וּבְרַב פְּשָׁדִים בְּאֲשֶׁר יִגְעַת מִנְעֻרְךָ אֲוִל¹²
 תִּיבָלִי הוֹשִׁיל אֲוִל תַּעֲרֹצִי : נִלְאִית בְּרַב עֲצָרְתִיךָ
 יַעֲמִידוּ לֹא וְיִוְשִׁיעַךָ דְּבִרְךָ שְׁמִים חֲזוֹנִים בְּנוֹכְבִּים¹³
 מִדִּירִים לְחֻדָּשִׁים מֵאֲשֶׁר יִבְאוּ עֲלֶיךָ : הַחַד¹⁴
 הַזֶּה קִשַׁשׁ אֵשׁ שְׂרָפְתָם לֹא-יִצְלוּ אֶת-נַפְשָׁם מִיַּד
 לִהְבָּה אִינְפָתִלַח לְחִמָּם אֲדֹר לְשֹׁבַת נִגְדוֹ : כִּי¹⁵
 הָיִיתְךָ אֲשֶׁר יִגְעַת קִתְּנֶיךָ מִנְעֻרְךָ אֵשׁ
 לְעִבְרוֹ תַעֲזֵ אֲנִי מוֹשִׁיעֶיךָ :

הַתְּשִׁיבָה אֶשְׁלֵךְ עֲלֶיהָ מִרְחֹם בְּרִבְבוֹתָהּ בְּסִימָהּ 15
 תִּשְׁפָּחֶנָּה וְאֶנְכִּי לֹא אֲשַׁכַּחֶנּוּ : הֵן עַל-פָּנִים 16
 תִּתְרַקֵּץ חִלְמֶיךָ נְגִיד תִּמְכִּיר : מִדָּרֵי בְּגָדְךָ 17
 מִדִּרְסֶיךָ וּמִחֲרִיבֶיךָ מִפֶּקֶד יָצָאוּ : שְׂאִי-סִבִּיב 18
 עֵינֶיךָ וְרֵא פָּלֶם נִקְבְּצוּ בְּאַרְלֶךָ חֵרֵאֲנִי נָא-
 יְהוָה כִּי כָלֶם בְּעֵי תִלְבְּשִׁי וְתִקְשְׁרִים בְּפִלָּה :

כִּי חֲרַבְתָּךְ וְשִׁמְשְׁתָּךְ וְאַרְצְךָ בְּרִסְרִיךָ כִּי עָפָה 19
 תִּפְצְרִי מִיּוֹשֵׁב וְיִחְזָקוּ מִבְּלִעְיָךְ : עוֹד יֵאמְרוּ 20
 בְּאַרְלֶיךָ בְּנֵי שִׁפְלָהּ צִרְלֵךְ הַמִּקְלֹחַ וְשִׁדְלֵי
 וְאַשְׁבָּה : וְאִמְרֹת בְּלִבְךָ מִי יֵלֵךְ לִי אֶת-אֵלֶּהָ 21
 וְאֵנִי שְׂכֻמָּה וּבְלִמְדָה גִּלְהִי וְסִדְרָה וְאֵלֶּה מִי גִלְהִי
 הֵן אֵלֵי נִשְׁאָרְתִּי לְבָדִי אֵלֶּה אִסְפָּה הֵם :

כֹּה-אָמַר אֲדֹנֵי יְהוָה הִנֵּה אֲשָׂא אֶל-גִּוִּים יָדִי וְאֶל- 22
 עַמִּים אֲרִים נְסִי וְהִבְיֹאוּ בְּנֶיךָ בְּהָצֵן וּבְתִיבָה עַל-
 פֶּתַח הַנְּשֹׂאֲנָה : וְהָיוּ מַלְכִּים אֲמִינִיךָ 23
 וְשָׂרֵי-חַיִּים מִיְּמִינֶיךָ אֲפִים אֲרִץ יִשְׁתַּחֲוֶי-לְךָ
 בַּעֲשֵׂר בְּרִלְיָךְ יִלְחָמוּ וְיִדְעֻלָּהּ כִּי-אֵנִי יְהוָה אֲשֶׁר
 לֹא-יִבָּשׁוּ קִי : הִי-קָח מִגְּבוּרַת מַלְקוֹת וְאִם- 24
 שִׁבְי צָדִיק יִמְלֹךְ : כִּי-כֹה אָמַר יְהוָה בִּסִּי 25
 שִׁבְי גְבוּר יִקָּח וּמַלְקוֹת עָרֶיךָ יִמְלֹךְ וְאֶת-יִרְבֵּךְ
 אֲבִיב אֲרִיב וְאֶת-בְּגָדְךָ אֲבִיב אוֹשִׁיעַ : וְהִאֲכִלְתִּי 26
 אֶת-מוֹנִיךָ אֶת-בָּשָׂרְךָ וְכַעֲסִים דָּמָם יִשְׁפְּרוּ
 וְיִדְעוּ כֹל-בָּשָׂר כִּי אֵנִי יְהוָה מוֹשִׁיעֶיךָ וְנֹאֲלֶיךָ
 אֲבִיר יַעֲקֹב :

CAP. L. ב

כֹּה אָמַר יְהוָה אֲנִי זֶה סֵפֶר פְּרִיחֹת אֲמֹנִים 1
 אֲשֶׁר שִׁלַּחְתִּיהָ אוֹ מִי מִנְשִׁי אֲשֶׁר-מִכְרִיתִי
 אֲחֵכֶם לוֹ הֵן בַּעֲוֹנוֹתֵיכֶם נִמְכַּרְתֶּם וּבְנַפְשֵׁיכֶם
 שִׁלַּחְתֶּם אֲמֹנִים : כְּדוֹעַ בָּאֲתִי וְאֵין אִישׁ כְּרֹאֲתִי 2
 וְאֵין עוֹנֶה וְהַקְצִיר קִצְרָה יָדִי מִפְּסוּחַ וְאִם-אֵין-בִּי
 לֹחַ לְהַצִּיל הֵן בְּגַעֲרִי אֲחֻרֵּיב יָם אֲשֵׁים וְהָרֹת
 מִדָּרַךְ תִּבְאֵשׁ דָּתָם מֵאֵין מִיָּם וְתִמָּחַ בַּעֲמָא :
 אֲלֹבִישׁ שָׂמִים קָדְרֹת וְשֹׁק אֲשֵׁים נְסוּחִים : 3

20 אֲנִי מִגְּבֻל בְּרָחוּ מִפְּשָׁדִים בְּקוֹל רִנָּה הִנֵּדוּ
 הַשְׁמִיעוּ וְזֹאת הוֹצִיאָה עֲדִיקָתָה הָאֲרָץ אִמְרוּ
 21 בָּאֵל יְהוָה עֲבָדוֹ יַעֲקֹב : וְלֹא צָמְאוּ בְּחִרְבוֹת
 הַזֵּלֶם מִיָּם מִצֹּר הָיִל לָמוֹ וַיִּבְקַע-צֹר וַיִּצְבֹּר
 22 מִיָּם : אֵין שָׁלוֹם אָמַר יְהוָה לְרַשְׁעִים :

CAP. XLIX. מ

1 שְׁמַעֲנִי אֵיִם אֵלֵי וְתִקְשְׁבוּנִי לְאִמִּים מִדְּרוֹק יְהוָה
 2 מִבְּטֵן רֶאֲלִי מִמַּעַי אִמִּי הַזִּמְרָה שָׁמִי : וְיִשָּׁם
 פִּי בְּחִרְבַּת הַחַיִּי בָּאֵל יְדוֹ הַחֲבָאִי וְיִשְׁמְלִי לְחָץ
 3 בְּדוֹר בְּאַשְׁפָּחוֹת הַסְּתִירָתִי : וְיֵאמַר לִי עַבְדִּי אֲתָהּ
 4 יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר-בָּךְ אֲתַפְּאֵר : וְאֵנִי אִמְרֵתִי לְרִיק
 לַעֲשֵׂתִי לְהוֹדוֹ וְהִלֵּל לִתִּי מִלִּילָתִי אֲבִן כִּשְׁפָטִי אֶת-
 5 יְהוָה וְעִשְׂתִּי אֶת-אֵלֹהֵי : וְעִשְׂתִּי אָמַר
 יְהוָה יִצְרִי מִסֶּן לַעֲבֹד לוֹ לְשׁוֹבֵב יַעֲקֹב אֵלֵי
 וְיִשְׂרָאֵל לֹא יִסְתַּח וְאֲבִיר בְּעֵינֵי יְהוָה וְאֵלֹהֵי הַיָּד
 6 עֵינִי : וְיֵאמַר נָקַל מִדְּרוֹקָה לִי לַעֲבֹד לְהָקִים אֶת-
 שִׁבְטִי יַעֲקֹב וּנְצִירִי יִשְׂרָאֵל לְהַשְׁכִּיב וּנְתִתֶּךָ לְאוֹר
 7 גִּוִּים לְהוֹיֹת וְיִשְׁעִי עֲרִיקָתָה הָאֲרָץ : כֹּה
 אָמַר-יְהוָה בָּאֵל יִשְׂרָאֵל קְדוֹשׁוֹ לְבֹדֶה-נֶפֶשׁ
 לְמַתָּעַב כֹּי לַעֲבֹד מַשְׁלִים מְלָכִים וְרֹא וְלָמוֹ
 שָׂרִים וְיִשְׁתַּחֲוּ לַמַּעַן יְהוָה אֲשֶׁר נִאֲמָן קִדְשׁ
 8 יִשְׂרָאֵל וּבִתְרֹךְ : כֹּה אָמַר יְהוָה
 יִשְׁתַּחֲוֶי רָצוֹן עֲנִיתֶיךָ וְגִוִּים יִשְׁוֹעֲהוּ עֲרִיקָתָה
 וְאַשְׁרֹךְ וְאַתְּנֶךָ לְבִרְיַת עָלֶם לְהָקִים אֲרִץ לְהַנְחִיל
 9 נְחִלֹת שְׁמִימוֹת : לֹא-אִמַּר לְאִסּוּרִים צָאוּ לְאֲשֶׁר
 בַּחֲשֹׁךְ הִקְלֹו עַל-דָּרְכֵיכֶם וְרֵעוֹ וּבְגֵל שְׁפִיִּים מִרְעִיתֶם :
 10 לֹא יִרְעֲבוּ וְלֹא יִצְמְאוּ וְלֹא-יִכָּסֶּם שָׂרָב וְשָׁמֶשׁ כִּי
 מִדְּחָמִים יִנְדָּחֻם וְעַל-מַפְזְזֵי מִיָּם יִנְדָּחֻם :
 11 וְשִׁמְתִּי כָל-דָּרִי לְדָרְךָ וּמִסְלִילִי יִרְמִיז : הִנֵּה
 12 אֵלֶּה מִדְּרוֹק יֵבֶאוּ וְהִפְדִּי-אֵלֶּה מִסֶּסֶן וּמִיָּם וְאֵלֶּה
 13 מִבְּאֵר שִׁינִים : רִנָּה שְׂמִיָּם וְגִלְהִי אֲרִץ פִּסְפִּיחִי
 דָּרִים וְנָהָה כִּי-יִתְחַם יְהוָה עָמוֹ וַעֲנִין יִתְחַם :
 14 וְיֵאמַר צִיּוֹן עֲבֹדֵי יְהוָה וְאֲדֹנֵי שְׂכָחִי :

declare ye, tell this, utter it *even* to the end of the earth; say ye, The LORD hath redeemed^c his servant Jacob.

21 And they thirsted not *when* he led them through the deserts: he caused the waters^d to flow out of the rock for them; he clave the rock also, and the waters gushed out.

22 *There is no peace,* saith the LORD, unto the wicked.

CHAP. XLIX.

LISTEN, O isles, unto me; and hearken, ye people, from far; The LORD hath called me from^h the womb; from the bowels of my mother hath he made mention of my name.

2 And he hath made my mouth like a sharp sword; ⁱ in^k the shadow of his hand hath he hid me, and made me a polished shaft; ⁱ in his quiver hath he hid me;

3 And said unto me, Thou art my servant, O Israel, in whom I will be glorified.ⁿ

4 Then I said, I have laboured in vain, I have spent my strength for nought, and in vain; yet surely my judgment is with the LORD, and my β work with my God.

5 And now, saith the LORD that formed me from the womb *to be* his servant, to bring Jacob again to him, γ Though Israel be not^p gathered, yet shall I be glorious in the eyes of the LORD, and my God shall be my strength.

6 And he said, ζ It is a light thing that thou shouldest be my servant to raise up the tribes of Jacob, and to restore the κ preserved of Israel; I will also give thee for a light^q to the Gentiles, that thou mayest be my salvation unto the end of the earth.

7 Thus saith the LORD, the Redeemer of Israel, and his Holy One, to him λ whom man despiseth, ^t to him whom the nation^u abhorreth, to a servant of rulers, Kings^v shall see and arise, princes also shall worship, because of the LORD that is faithful, and the Holy One of Israel, and he shall choose thee.

8 Thus saith the LORD, In an acceptable^{*} time have I heard thee, and in a day of salvation have I helped thee: and I will preserve thee, and give thee for a covenant of the people, to π establish the earth, to cause to inherit the desolate heritages;

9 That thou mayest say to the prisoners, ^z Go forth; to them that are in darkness, ^a Shew yourselves. They shall feed in the ways, and their pastures shall be in all high places.

10 They shall not hunger^c nor thirst; neither shall the heat nor sun smite them: for he that hath mercy on them shall lead^e them, even by the springs of water shall he guide them.

11 And I will make all my mountains a way, and my highways shall be exalted.

12 Behold, these shall come from far; and, lo, these from the north and from the west; and these from the land of Sinim.

13 Sing, O heavens; and be joyful, O earth; and break forth into singing, O mountains; for the LORD hath comforted his people, and will have mercy upon his afflicted.

14 But Zion said, $\S$ The LORD hath forsaken me, and my Lord hath forgotten me.

15 Can a woman forget her sucking child, σ that she should not have compassion on the son of her womb? yea, they

B. C. 712.

a ch. 44. 21.

Mat. 7. 11.

b Ca. 8. 6.

c 2Sa. 7. 23.

Re. 5. 9.

d Ex. 17. 6.

Nu. 20. 11.

e Eze. 28. 24.

Mat. 13. 41,

42.

Re. 22. 15.

f ch. 57. 21.

g ch. 60. 8.

Zec. 2. 4.

10. 10.

h Je. 1. 5.

Lu. 1. 15, 31.

Ga. 1. 15.

i Ho. 6. 5.

He. 4. 12.

Re. 1. 16.

k ch. 51. 16.

l Ps. 45. 5.

m Ro. 11. 11,

&c.

n ch. 43. 21.

Jno. 13. 31.

1 Pe. 2. 9.

o *or, reward,*

ch. 40. 10.

p *or, That*

Israel may

be gathered

to him,

and I may.

q ch. 66. 20.

r Mat. 23. 37.

s *bosom.*t *or, Art thou*

lighter

than that

thou, &c.

u *nourishers.*v *princesses.*w *or, desola-*

tions.

x Ac. 13. 47.

y Ps. 72. 9, &c.

z *or, that is*

despised in

soul.

s Ro. 9. 33.

t ch. 53. 3.

u Lu. 23. 18..

23.

v Ps. 72. 10, 11.

w Mat. 12. 29.

x *the capti-*

vity of the

just.

y *captivity.*

z Ps. 69. 13.

a 2 Co. 6. 2.

Ep. 1. 6.

b *or, raise*

up.

y Re. 16. 6.

p *or, new.*

z Zec. 9. 12.

a 1 Pe. 2. 9.

b Je. 3. 8.

Ho. 2. 2.

c Re. 7. 16.

d ch. 52. 3.

e Ps. 23. 2.

f Ps. 107. 4, 7.

g Ps. 77. 9, 10.

h Mat. 13. 54.

i Mat. 11. 28.

c *from hav-*

ing com-

passion.

may forget, yet^a will I not forget thee.

16 Behold, I have graven^b thee upon the palms of *my* hands; thy walls are continually before me.

17 Thy children shall make haste; thy destroyers^c and they that made thee waste, shall go forth of thee.

18 Lift up thine eyes round about, and behold: all these^d gather themselves together, and come to thee. *As* I live, saith the LORD, thou shalt surely clothe thee with them all, as with an ornament, and bind them on *thee*, as a bride doeth.

19 For thy waste, and thy desolate places, and the land of thy destruction, shall even now be too narrow by reason of the inhabitants, and they that swallowed thee up shall be far away.

20 The children which thou shalt have, after^m thou hast lost the other, shall say again in thy ears, The place is too strait for me: give place to me that I may dwell.

21 Then shalt thou say in thine heart, Who hath begotten me these, seeing I have lost my children, and am desolate, a captive, and removing to and fro? and who hath brought up these? Behold, I was left alone; these, where *had* they been?

22 Thus saithⁿ the Lord GOD, Behold, I will lift up mine hand to the Gentiles, and set up my standard to the people: and they shall bring thy sons in *their* δ arms, and thy daughters shall be carried upon *their* shoulders.

23 And kings shall be thy η nursing fathers, and their θ queens thy nursing mothers: they shall bow down to thee with *their* face toward the earth, and lick^r up the dust of thy feet; and thou shalt know that I am the LORD: for they shall not be ashamed^s that wait for me.

24 Shall the prey be taken from the mighty,^u or μ the lawful captive delivered?

25 But thus saith the LORD, Even the ν captives of the mighty shall be taken away, and the prey of the terrible shall be delivered: for I will contend with him that contendeth with thee, and I will save thy children.

26 And I will feed them that oppress thee with their own flesh; and they shall be drunken with^y their own blood, as with ρ sweet wine: and all flesh shall know that I the LORD *am* thy Saviour, and thy Redeemer, the Mighty One of Jacob.

CHAP. L.

THUS saith the LORD, Where *is* the bill of your mother's divorcement,^b whom I have put away? or which of my creditors *is* it to whom I have sold you? Behold, for your iniquities have ye sold yourselves,^d and for your transgressions is your mother put away.

2 Wherefore, when I came, *was there* no man? when I called, *was there* none to answer? Is my hand shortened at all, that it cannot redeem? or have I no power to deliver? behold, at my rebuke I dry up the sea, I make the rivers a wilderness: their fish stinketh, because *there is* no water, and dieth for thirst.

3 I clothe the heavens with blackness, and I make sackcloth their covering.

4 The Lord GOD hath given me the tongue of the learned,^a that I should know how to speak a word in season to him that is weary:ⁱ he wakeneth morning by morning, he wakeneth mine ear to hear as the learned.

5 The Lord GOD hath opened^a mine ear, and I was not^b rebellious, neither turned away back.

6 I^d gave my back to the smiters, and my cheeks to them that plucked off the hair: I hid not my face from shame and spitting.

7 For the Lord GOD will help me; therefore shall I not be confounded: therefore have I set my face like a flint, and I know that I shall not be ashamed.

8 He^s is near that justifieth me; who will contend with me? let us stand together: who is ^β mine adversary? ^h let him come near to me.

9 Behold, the Lord GOD will help me; who is he that shall condemn me? lo, they all shall wax old as a garment; the mothⁱ shall eat them up.

10 Who is among you that feareth the LORD, that obeyeth the voice of his servant, that walketh in darkness,ⁿ and hath no light? let him trust^o in the name of the LORD, and stay upon his God.

11 Behold, all ye that kindle a fire, that compass yourselves about with sparks; walk^r in the light of your fire, and in the sparks that ye have kindled. This shall ye have of mine hand, ye shall lie down in sorrow.^t

CHAP. LI.

HEARKEN^u to me, ye that follow^v after righteousness, ye that seek the LORD: look unto the rock whence ye are hewn, and to the hole of the pit whence ye are digged.

2 Look^w unto Abraham your father, and unto Sarah that bare you: for I called^y him alone, and blessed^z him, and increased him.

3 For the LORD shall comfort Zion: ^a he will comfort all her waste places, and he will make her wilderness like Eden, and her desert like the garden of the LORD; joy^b and gladness shall be found therein, thanksgiving, and the voice of melody.

4 Harken unto me, my people, and give ear unto me, O my nation: for a law^d shall proceed from me, and I will make my judgment to rest for a light of the people.

5 My^e righteousness is near; my salvation is gone forth, and mine arms shall judge^f the people: the isles^g shall wait upon me, and on mine arm shall they trust.

6 Lift up your eyes to the heavens, and look upon the earth beneath; for^k the heavens shall vanish away like smoke, and the earth shall wax old like a garment, and they that dwell therein shall die in like manner: but my salvation shall be for ever, and my righteousness shall not^o be abolished.

7 Harken^p unto me, ye that know righteousness, the people in whose heart^q is my law; fear ye not^r the reproach of men, neither be ye afraid of their revilings.

8 For the moth^u shall eat them up like a garment, and the worm shall eat them like wool: but my righteousness shall be for ever, and my salvation from generation to generation.

9 Awake, awake, put on strength,^w O arm of the LORD; awake, as in the ancient days, in the generations of old. Art thou not it that hath cut Rahab,^y and wounded the dragon?^z

10 Art thou not it which hath dried^a the sea, the waters of the great deep; that hath made the depths of the sea a way for the ransomed to pass over?

11 Therefore^b the redeemed of the LORD

B. C. 712.

a Ps. 40. 6. 8.

b Mat. 26. 39.

Jn^c. 14. 31.

c Jude 24.

d Mat. 26. 67.

27. 26.

e Re. 21. 4.

f ver. 3.

2 Co. 1. 3.

g Ro. 8. 32..34.

β the master

of my cause.

h Zec. 3.1, &c.

Re. 12. 10.

y or, made

himself

ready.

i Job 20. 7.

k Job 13. 28.

l ch. 51. 8.

m Zec. 9. 11.

n Ps. 23. 4.

mi. 7. 8.

o Job 13. 15.

p Ps. 52. 8.

Na. 1. 7.

He. 10. 35..

37.

p Jn^c. 3. 34.

q ch. 49. 2.

r Ec. 11. 9.

s 2 Pe. 3. 13.

t Ps. 16. 4.

u ver. 7.

v Ro. 9. 30, 31.

w ver. 22.

x Ps. 75. 8.

y He. 11. 8. 12.

z Ge. 12. 1, 2.

aa Ge. 22. 17.

ab ch. 52. 9.

ac Ps. 85. 8.

ad happened.

ae breaking.

af 1 Pe. 1. 8.

ag La. 2. 11..13.

ah Am. 7. 2.

ai Ro. 8. 2.

aj ch. 56. 1.

ak La. 3. 15.

al Ps. 98. 9.

am ch. 42. 4.

an 60. 9.

ao Ps. 35. 1.

ap Je. 50. 34.

aq Mi. 7. 9.

ar He. 1. 11, 12.

as 2 Pe. 3. 10, 12.

at ch. 54. 7..9.

au Je. 25. 17..

av 29.

aw Ps. 66. 11, 12.

ax Da. 9. 24.

ay ver. 1. 4.

az Ps. 37. 31.

ba Mat. 10. 28.

bb Ne. 11. 1.

bc Re. 21. 2, 27.

bd Na. 1. 15.

be u Job 4. 19..

bf 21.

bg v Zec. 2. 7.

bh w Re. 11. 17.

bi x Ro. 7. 14..

bj 25.

bk y Ps. 89. 10.

bl z ch. 27. 1.

bm Ps. 74. 13, 14.

bn a Ex. 14. 21.

bo b ch. 35. 10.

shall return, and come with singing unto Zion; and everlasting joy^o shall be upon their head: they shall obtain gladness and joy; and sorrow^e and mourning shall flee away.

12 I, ^f even I, am he that comforteth you: who art thou, that thou shouldst be afraid of a man that shall die, and of the son of man which shall be made as grass;

13 And forgettest the LORD thy Maker, that hath stretched forth the heavens, and laid the foundations of the earth; and hast feared continually every day because of the fury of the oppressor, as if he ^γ were ready to destroy? and whereⁱ is the fury of the oppressor?

14 The captive exile hasteneth that he may be loosed, and that he should not die in the pit,^m nor that his bread should fail.

15 But I am the LORD thy God, that divided the sea, whose waves roared: The LORD of hosts is his name.

16 And I have put my words^p in thy mouth, and I have covered thee in the shadow^q of mine hand, that I may plant the heavens,^e and lay the foundations of the earth, and say unto Zion, Thou art my people.

17 Awake, awake, stand up, O Jerusalem, which hast drunk at the hand of the LORD the cup of his fury: thou^w hast drunken the dregs of the cup of trembling, and wrung them out.

18 There is none to guide her among all the sons whom she hath brought forth; neither is there any that taketh her by the hand of all the sons that she hath brought up.

19 These two things ^δ are come unto thee; who shall be sorry for thee? desolation, and ^ζ destruction, and the famine, and the sword: by^c whom shall I comfort thee?

20 Thy sons have fainted, they lie at the head of all the streets, as a wild bull in a net: they are full of the fury of the LORD, the rebuke of thy God.

21 Therefore, hear now this, thou afflicted, and drunken,^f but not with wine:

22 Thus saith thy Lord the LORD, and thy God that pleadethⁱ the cause of his people, Behold, I have taken out of thine hand the cup of trembling, even the dregs of the cup of my fury; thou shalt no more^l drink it again:

23 But^m I will put it into the hand of them that afflict thee; which have said to thy soul, Bow down, that we may go over: and thou hast laidⁿ thy body as the ground, and as the street, to them that went over.

CHAP. LII.

AWAKE, awake; put on thy strength, O Zion; put on thy beautiful garments, O Jerusalem, the holy^s city: for henceforth^t there shall no more come into thee the uncircumcised and the unclean.

2 Shake^v thyself from the dust; arise, and sit down, O Jerusalem: loose thyself from the bands of thy neck, O captive daughter of Zion.

3 For thus saith the LORD, Ye have sold^x yourselves for nought; and ye shall be redeemed without money.

4 For thus saith the Lord GOD, My people went down aforetime into Egypt to sojourn there; and the Assyrian oppressed them without cause.

5 Now, therefore, what have I here, saith the LORD, that my people is taken

עֲלֵמִים הָיוּ אֶת־הָאֱלֹהִים הַמְּחַבְּרֵת רֹחַב מַחֲלָלָה
 תִּפְּנֹן: הָיוּ אֶת־הָאֱלֹהִים הַמְּחַבְּרֵת לִם מִי תִהְיוּ
 בְּבֹהַשׁ הַשְׂמֵמָה מַעֲמִימִים דָּרָךְ לְעֵבֶר נְאֻלִּים:
 וְשִׁדְיֵי יְהוָה יִשְׁבְּנוּ וְנָבֹא צִיּוֹן בְּרִיָּה וְשִׁמְחַת
 עוֹלָם עַל־רֵאשִׁים שְׂשׂוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׁלַח נְסוּ יִנּוּ
 וְנִאֲדָה: אֲנִי אֲנִי הוּא מִתְּמַכֵּם
 מִי־אֵת וְתִירָאִי מֵאֲנֹשׁ יְמוֹת וּמִבְּרָאִים חֲצִיר
 יִפְּרֹן: וְתִשְׁלַח יְהוָה עֲשֶׂה נִפְתָּה שְׂמִים וְיִסָּךְ
 אֶרֶץ וְתִפְסֹחַ תְּמִיד פְּלִדְיוֹם מִפְּנֵי חֶמֶת הַמִּצִּיק
 מֵאֲשֶׁר פִּנּוֹן לַהֲשִׁיחַ וְאִתָּה חֶמֶת הַמִּצִּיק: מִדֶּה
 צִעָה לַהֲפָרֶת וְלֹא־יְמוֹת לִשְׁחָה וְלֹא יִסָּךְ לַחֲדוּ:
 וְאֲנִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ רִבֵּעַ הֵם וְיִהְיוּ בְּלִי יְהוָה
 צִבְאוֹת שְׂמִי: וְאֲשֶׁם דְּבָרִי בְּפִיךָ וּבְצֶל דִּי
 פְּסִיחָךְ לְנֹעַם שְׂמִים וְלִסָּךְ אֶרֶץ וְלֵאמֹר לְצִיּוֹן
 עֲפֵי אִתָּה: הַחֲעֹרֵרִי הַחֲעֹרֵרִי קוֹמִי
 יִרְשָׁלַם אֲשֶׁר שְׁתִּית מִיֵּד יְהוָה אֶת־פִּסֹּם חֲכָמוֹ
 אֶת־קִבְּעַת פִּסֹּם הַתַּרְעֵלָה שְׁתִּית מִצִּיּוֹן: אֵין
 מִנְחָל לָהּ מִפְּלִבְנִים לְיָדָהּ וְאֵין מִחֻזִּיק בְּיָדָהּ מִפְּלִי
 בְּנִים בְּיָדָהּ: לְשִׁינִים הִנֵּה לְרֵאשִׁיתָךְ מִי יַעֲדֶה
 לָךְ הַשִּׁד וְהַשִּׁבֵּר וְהַרְעֵב וְהַחֲרֹב מִי אֲנִיחָךְ:
 בְּנִיךָ עֲלֶיךָ שִׁכְנִי בְּרֹאשׁ פִּל־חֻצוֹת פְּתוּא מִכְּמֹד
 הַמְּלָאִים חֶמֶת־יְהוָה גִּעַרַת אֱלֹהֶיךָ: לֵכֵן שְׂמִי־
 נָא זֹאת עֲנִידָה וְשִׁכְרָת וְלֹא מִיָּן:
 כֹּה־אָמַר אֲדֹנֶיךָ יְהוָה וְאֱלֹהֶיךָ יָרִיב עִמּוֹ הִנֵּה
 לְקַחְתִּי מִיָּדֶךָ אֶת־פִּסֹּם הַתַּרְעֵלָה אֶת־קִבְּעַת פִּסֹּם
 חֲכָמִי לֹא־חֹסֶפֶי לְשִׁתּוֹתָה עוֹד: וְשִׁמְחִתְּךָ בֵּין
 מוֹלִיךְ אֲשֶׁר־אֲמִירִי לְנִפְשֶׁךָ שִׁחִי וְנִעֲבָרָה וְתִשְׁמִי
 כְּאֶרֶץ גֹּדֶה וְכֹחֶץ לַעֲבָרִים:

CAP. LII. נב

עֲרִי עֲרִי לְבָשִׁי עֲדָךְ צִיּוֹן לְבָשִׁי בְּגָדִי תַּפְאֲרֶתָךְ
 יְרוּשָׁלַם עִיר הַקֹּדֶשׁ כִּי לֹא יִסְכֹּחַ גְּבֻרָתְךָ עוֹד עֲלֵי
 וְשִׁמָּה: הַתְּנַשֵּׁי מִפְּנֵי קוֹמִי שְׂבִי יְרוּשָׁלַם
 הַתַּפְתִּירוֹ מִסִּבֵּי צִנְאוֹךְ שְׁבִיָּה בַת־צִיּוֹן:
 כִּי־כֹה אָמַר יְהוָה הִנֵּה נִמְרָתְךָ וְלֹא נִכְסָף
 תַּפְאֲלוֹ: כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנֵי יְהוָה

אֲדֹנֵי יְהוָה נִרְנָן לִי לְשׁוֹן לְמִוּחִים לְרַעַת לְעוֹת
 אֶת־יַעֲקֹב דְּבַר יַעֲרִי בְּפִקֵּר בְּפִקֵּר יַעֲרִי לִי אֲנִי
 לְשִׁמְעֵי פִלְמוּדִים: אֲדֹנֵי יְהוָה פְּחַחְלִי אֲנִי וְאֲנִי
 לֹא מִרִּיתִי אַחֲרֵי לֹא נִסְגַּחְתִּי: בּוֹי נִתְמִי לְמַלִּים
 וְלִחְיִי לְמִרְמָסִים פְּנִי לֹא הִסְתַּרְתִּי מִפְּלִמוֹת וְרָק:
 וְאֲדֹנֵי יְהוָה יַעֲרִי־לִי עַל־פֶּן לֹא נִכְלַמְתִּי עַל־פֶּן
 שְׂמִיתִי פְּנִי בַּחֲלִמִישׁ וְאֲדַע כִּי־לֹא אֲבֹשׁ: קְרוֹב
 מִצִּדִּיקִי מִי־רִיב אֲהִי נִעֲמָדָה יְחִיד מִי־בַעַל
 מִשְׁפָּטִי וְשֵׁשׁ אֲנִי: הֵן אֲדֹנֵי יְהוָה יַעֲרִי־לִי
 הוּא יִרְשִׁיעֵנִי הֵן כָּל־כֶּסֶם בְּבִגְדִי יִבְלֹ עֵשׂ וְאֲכָלִם:
 כִּי בָכֶם יֵרָא יְהוָה שְׂמֵעַ בְּקוֹל עַבְדּוֹ
 וְאֲשֶׁר הִלָּךְ חֲשִׁים וְאֵין נִגָּה לוֹ יִכְפַּח בְּשֵׁם
 יְהוָה וְיִשְׁעֵן בְּאֵלָהֵיו: הֵן פִּלְכֶם קִדְחִי אֲשֶׁ
 מֵאֲחֵר וְקוֹת לְכִי בְּאִוִּר אֲשֶׁלֶם וְנִקְוֹת בְּעֶרְפִּם
 מִיֵּדִי הִתְהַוְּאֹת לָכֶם לְמַעֲצָבָה תִּשְׁפֹּכֶן:

CAP. LII. נא

שְׂמִי־אֲנִי יְדַעִי צָדֵק מִבְּקִשִּׁי יְהוָה הַבִּישׁוֹ אֶל־
 צוֹר חֲצִיבָתָם וְאֶל־מִקְבַּת בּוֹר נִקְרָתָם: הַבִּישׁוֹ
 אֶל־אֲבִרְתָּם אֲנִי־לִם וְאֶל־שִׁחָה תְּחוֹלִלְכֶם כִּי־אֲחַד
 קִרְאִיתִי וְאֲבִרְכִּיהָ וְאֲבִרְכִּיהָ: כִּי־נִחַם יְהוָה צִיּוֹן
 נֶחֱם פִּל־חֻבְבָּתֶיהָ וְשֵׁם מִדְּבָרָה פִּשְׁתִּין וְעִרְבָתָהּ
 כִּנְיֵי־יְהוָה שְׂשׂוֹן וְשִׁמְחָה יִפְצֹא בָּהּ תוֹרָה וְקוֹל
 זְמִירָה: הַקְּשִׁיעִי אֵלַי עֲמִי
 וְלֹאֲפִי אֲלִי הֲאֻוִּנִי כִּי תוֹרָה מֵאִתִּי תִצָּא
 וּמִשְׁפָּטִי לְאוֹר עַמִּים אֲרָנִי: קְרוֹב צִדִּיקִי יִצָּא
 יִשְׁעִי וְרִשְׁתִּי עִמָּם יִשְׁפֹּטוּ אֵלַי אֲנִים וְקוֹי וְאֶל־
 זֹרְעֵי יִיחֻלּוֹן: שֹׁאֵר לְשִׂמִּים עֵינֶיכֶם וְהִבִּישׁוּ אֶל־
 הָאֶרֶץ מִחֲתַח כִּי־שְׂמִים פִּעֲשֹׁן נִמְלִחוּ וְהָאֶרֶץ
 כִּבְגֵד תִּבְלָה וְיִשְׁבִּיתָ כְּמוֹרֵבֵן יְמוֹתֶיךָ וְיִשְׁעִיתִי
 לְעוֹלָם תְּחִלָּה וְצִדִּיקִי לֹא חָתָה:
 תִּשְׁמִי־אֲנִי יְדַעִי צָדֵק עִם תוֹרָתִי בְּלֶכֶם אֶת־תִּירָאִי
 חֲרַפְתָּ אֲנֹשׁ וּמִנְדַּפְתָּם אֶת־מִתְחָתִי: כִּי כִבְגֵד
 יֵאָכְלֶם עֵשׂ וּכְצִמֹר וְאֲכָלֶם עִם וְצִדִּיקִי לְעוֹלָם
 תְּחִלָּה וְיִשְׁעִיתִי לְדוֹר דּוֹרִים:
 עֲרִי לְקִשְׁיֹו זֹרְעֵי יְהוָה עֲרִי כִּי־מִי קִדְּם דּוֹרוֹת

9 נגור מארץ חיים מששע עמי נגע למו : ויהיו
 את־רשעים קברו ואת־עשיר במתיו על־אדמס
 10 עשה ולא מרמה במו : ויהיה חפץ בפאו
 החלי אסתשים אשם נפשו יראה גרע יארק
 11 ימים וחפץ יהיה בידו יצלה : מעמל נפשו
 יראה ישפע בועתו יצדיק צדיק עבדי לרבים
 12 ויענותם הוא יסבל : לכן אהלקו ברבים ואת
 עצומים יחלק שלל פחת אשר הענה למות
 נפשו ואת־רשעים נמנה ויהא חסיד־רבים
 נשא ולפשעים יפגע :

CAP. LIV. נד

1 רני עמך לא ילדה פצתי רנה וצחלי לא־חלה
 פירבים בגישוממה מנג בעלה אמר יהוה :
 2 הרהיבי מקום אהלך וירשעות משכנותיך ישו
 אל־תחשבי האילני מתהלך ויתרנגן חוקי :
 3 פרימין ושמואל תפריצו ותרעל גוים ירש וערים
 4 תשפוח יתשיבו : אל־תירא כילא תבושי ואל
 תהלמי כילא תחפרי כי בשת עלמיק תשפחי
 5 וחרפת אלמנתך לא תמרירעוד : כי בעלך
 עשך יהיה צבאות שמו וגאלך קדוש ישראל
 6 אלהי כד־אראץ קרא : כר־אשד עובדי
 7 ועצובת ריח קרא יהוה ואשה נעורים כי
 8 תפאם אמר אלהיך : גרע קמו עובדיך
 9 וברמים דולים אקצף : בשעף קצף
 10 הסתרי פני רגע מפך ובחסד עולם רחמתיך
 11 אמר גאלך יהוה : פרימי לח נאח
 12 י אשר נשבעתי מעבר מירח עוד על־הארץ
 13 כי נשבעתי מקצף עליך ומערבך : כי
 14 יהוה ימושי ותנעוץ תמשינה וחסדי מאהך
 15 לא ימושי וברית שלומי לא תמחש אמר מרחמך
 16 יהוה : עניה קערה לא נחמה היה
 17 אכלי מרביץ בפוך אבןך ויסתך בספירים :
 18 ושמתי כדל שמשתך ושמעך לאבני אהך
 19 וכל־גבולך לאבני חפץ : וכל־גניך למורי יהוה
 20 ורב שלום בגיך : בצדקה תפוגי רחמי

מזרים ירדעמי בראשמה לגור שם ואשור באסם
 5 עשך : ועתה מה־ליספה נא־יהוה כר־אקח
 עמי חנם משלך יהיילו נא־יהוה וחמדי כל
 6 היום שמי מנאץ : לכן ירע עמי שמי לכן ביום
 7 תהוא כר־אני־הוא המרבר הנני : מה
 8 פאו על־ההרים רגלי מבשור משמיע שלום
 9 מבשור טוב משמיע ושועה אמר לציון מלך
 10 אלהיך : קול צפוק נשאו קול יחדו ורגנו כי
 11 ען בעין יראה בשוב יהוה ציון : פצחו רגנו
 12 יהוה הרבות וירשלים כירנח יהוה עמו נאל
 13 וירשלים : חשף יהוה את־ורוע קדשו לעיני כל
 14 הגוים וראה כל־אפס־אראץ את ישועת אלהינו :
 15 סורו סורו צאו משם סמא אל־הנעו
 16 צאו מתוכה תפרי נשאו כל יהוה : כי לא
 17 בחפון תצאו ובמנסה לא תלכין כר־הלך
 18 לפניכם יהוה ומאסכם אלהי ישראל :
 19 הנה ישפיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד : באשר
 20 שממי עליך רבים כן משחת מאיש מראו
 21 ותארו מבני אדם : כי יהוה גוים רבים עליו יקפצו
 22 מלכים פיהם כי אשר לא־ספר להם ראו ואל
 23 לא־שמעו התבוננו :

CAP. LIII. נה

1 מי האמין לשמעתי וירוע יהוה עלימי נגלה :
 2 ויעל ביונה לפני וכשרש מאבץ צלה לא־תאר
 3 לו ולא חדר וגראו ולא מראה ונחמדהו :
 4 נבזה חבל אישים איש מכאבות וירוע דולי
 5 וכמסתר פנים מפני נבזה ולא חשבהו : אכן
 6 חללי הוא נשא ומכאביו סבלם ואנחנו
 7 חשבהו ננוס מפני אלהים ומענה : ויהא
 8 מחלל משפיענו מרסא מעונותינו מוכר שלומנו
 9 עליו ובחברתו נפאלנו : פלנו בצאן תעונו
 10 איש לזרע פגנו ויהוה הפגיע בו את עון פלנו
 11 נפש והוא נענה ולא יפתחפוי פשה לשבח
 12 יכל ויכחל לפני גויה נאלמה ולא יפתח פיו :
 13 מעצר וממששם לקח ואחדוהו מי יוחרח כי

away for nought? they that rule over them make them to howl, saith the LORD; and my name continually every day is blasphemed.^b

6 Therefore my people shall know my name: *they shall know in that day that I am he that doth speak; behold, it is I.*

7 How beautiful^d upon the mountains^e are the feet of him that bringeth good tidings, that publisheth peace; that bringeth good tidings^f of good, that publisheth salvation; that saith unto Zion, Thy God reigneth!

8 Thy watchmen shall lift up the voice; with the voice together shall they sing; for they shall see^g eye to eye, when the LORD shall bring again Zion.

9 Break forth into joy, sing together, ye waste places of Jerusalem: for the LORD hath comforted his people, he hath redeemed Jerusalem.

10 The^o LORD hath made bare his holy arin in the eyes of all the nations; and all^q the ends of the earth shall see the salvation of our God.

11 Depart^r ye, depart ye, go ye out from thence, touch^s no unclean thing; go ye out of the midst of her; be^t ye clean, that bear the vessels of the LORD.

12 For ye shall not go out with haste, nor go by flight: for the LORD will be before you; and the God of Israel will *be* your rewarer.

13 Behold, my servant shall η deal prudently, he shall be exalted and extolled, and be very high.

14 As many were astonished at thee; his visage was so marred more than any man, and his form more than the sons of men;

15 So shall he sprinkle^m many nations: the kings shall shut their mouths at him: for *that* which had not been told them shall they see, and *that* which they had not heard shall they consider.

CHAP. LIII.

WHO hath believed^w our θ report? and to whom^x is the arm of the LORD revealed?

2 For he shall grow up before him as a tender plant, and as a root out of a dry ground; he hath no form nor comeliness; and when we shall see him, *there is* no beauty that we should desire him.

3 He is despised and rejected^d of men; a man of sorrows, and acquainted^e with grief: and κ we hid as it were our faces from him; he was despised, and we esteemed him not.

4 Surely he hath borne our griefs, and carried our sorrows:^b yet we did esteem him stricken, smitten of God, and afflicted.

5 But he was λ wounded for our transgressions, he was bruised for our iniquities: the chastisement of our peace was upon him; and with his μ stripes^d we are healed.

6 All we, like sheep, have gone astray; we have turned every one to his own way; and the LORD hath ν laid on him the iniquity of us^f all.

7 He was oppressed, and he was afflicted; yet he opened not his mouth: he is brought as a lamb to the slaughter, and as a sheep before her shearers is dumb, so he openeth not his mouth.

8 He^k was taken π from prison and from judgment: and who shall declare his generation? for he^k was cut off out of the land of the living: for the trans-

B. C. 712.

β the stroke upon him.

a Mat. 27. 57.

γ deaths.

b Ro. 2. 24.

c when his soul shall make.

c 2 Co. 5. 21.

He. 9. 24. 26.

d Na. 1. 15.

Ro. 10. 15.

e ch. 25. 6, 7.

Ca. 2. 8.

f 2 Th. 1. 11.

g Lu. 2. 10, 11.

h Jno. 17. 3.

i 2 Pe. 1. 2, 3.

j 1 Jno. 2. 1.

k Ro. 3. 24.

l 1 Co. 13. 12.

m He. 12. 2.

n He. 7. 25.

1 Jno. 2. 1.

o Ps. 98. 2, 3.

p Zep. 3. 14.

q Ga. 4. 27.

g Lu. 3. 6.

r Zec. 2. 6, 7.

2 Co. 6. 17.

Re. 18. 4.

s Le. 15. 5, &c.

Hag. 2. 13.

t Le. 22. 2, &c.

gather you up.

η or, prosper,

ch. 53. 10.

u Eze. 36. 25.

v Je. 3. 14.

w Jno. 1. 7, 12.

Ep. 1. 18, 19.

θ hearing, or, doctrine.

a Jno. 12. 37.

Ro. 10. 16.

y 2 Co. 4. 17.

z Lu. 23. 15.

&c.

a He. 4. 15.

κ as a hid-

ing of

faces from

him, or,

from us;

or, he hid

as it were

his face

from us.

b Mat. 26. 37.

λ or, tor-

mented.

c Ro. 11. 29.

μ bruise.

d 1 Pe. 2. 24, 25.

e 2 Sa. 23. 5.

ν made the

iniquities

of us all to

meet on

him.

f Ro. 4. 25.

1 Pe. 3. 18.

g Ro. 21. 18.

h Ac. 8. 32, 35.

π or, away

by distress

and judg-

ment: but

who.

i Jno. 6. 45.

k Da. 9. 26.

gression of my people was β he stricken, 9 And he made his grave with the wicked, and with the rich^a in his γ death; because he had done no violence, neither was any deceit in his mouth.

10 Yet it pleased the LORD to bruise him; he hath put him to grief: δ when thou shalt make his soul an^c offering for sin, he shall see his seed, he shall prolong his days, and the pleasures of the LORD shall prosper in his hand.

11 He shall see of the travail of his soul, and shall be satisfied: by his^k knowledge shall my righteousⁱ servant justify^k many; for he shall bear their iniquities.

12 Therefore will I divide him a portion with the great, and he shall divide the spoil with the strong; because^m he hath poured out his soul unto death: and he was numbered with the transgressors; and he bare the sin of many, and made intercessionⁿ for the transgressors.

CHAP. LIV.

SING,^p O barren, thou *that* didst not bear; break forth into singing, and cry aloud, thou *that* didst not travail with child: for more are the children of the desolate than the children of the married wife, saith the LORD.

2 Enlarge the place of thy tent, and let them stretch forth the curtains of thine habitations: spare not, lengthen thy cords, and strengthen thy stakes:

3 For thou shalt break forth on the right hand and on the left; and thy seed shall inherit the Gentiles, and make the desolate cities to be inhabited.

4 Fear not; for thou shalt not be ashamed: neither be thou confounded; for thou shalt not be put to shame: for thou shalt forget the shame of thy youth, and shalt not remember the reproach of thy widowhood any more.

5 For thy Maker *is* thine husband; the LORD of hosts *is* his name; and thy Redeemer, the Holy One of Israel; the God of the whole earth shall he be called.

6 For the LORD hath called thee as a woman forsaken and grieved in spirit, and a wife of youth, when thou wast refused, saith thy God.

7 For a small moment^y have I forsaken thee; but with great mercies will I gather thee.

8 In a little wrath I hid my face from thee for a moment; but with everlasting kindness will I have mercy on thee, saith the LORD thy Redeemer.

9 For this *is* as the waters of Noah unto me: for *as* I have sworn that the waters of Noah should no more go over the earth; so have I sworn that I would not be wroth with thee, nor rebuke thee.

10 For^e the mountains shall depart, and the hills be removed; but my kindness shall not depart from thee, neither shall the covenant^e of my peace be removed, saith the LORD that hath mercy on thee.

11 O thou afflicted, tossed with tempest, and not comforted, behold, I will lay thy stones^f with fair colours, and lay thy foundations with sapphires.

12 And I will make thy windows of agates, and thy gates of carbuncles, and all thy borders of pleasant stones.

13 And^g all thy children shall be taught of the LORD; and great shall be the peace of thy children.

14 In righteousness shalt thou be estab-

lished: thou shalt be far from oppression; for thou shalt not fear: and from terror; for^a it shall not come near thee.

15 Behold, they shall surely gather together, *but* not by me: whosoever shall gather together against thee shall fall for thy sake.

16 Behold, I have created the smith that bloweth the coals in the fire, and that bringeth forth an instrument for his work; and I^h have created the waster to destroy.

17 No weapon that is formed against thee shall prosper; and^e every tongue that shall rise against thee in judgment thou shalt condemn. This is the heritage of the servants of the LORD; and their righteousness^h is of me, saith the LORD.

CHAP. LV.

HO, every one that thirsteth,ⁱ come ye to the waters, and he that hath no money; come ye, buy^m and eat;ⁿ yea, come, buy wine and milk without money, and without price.

2 Wherefore do ye β spend money for that which is not bread? and your labour for that which satisfieth not? Hearken diligently^p unto me, and eat ye that which is good, and let your soul delight itself in^r fatness.

3 Incline your ear, and come unto me: hear, and your soul shall live; and I will make an everlasting covenant^s with you, even the sure^t mercies of David.

4 Behold, I have given him^w for a witness^x to the people, a leader and commander^a to the people.

5 Behold, thou shalt call a nation that thou knowest not; and nations^b that knew not thee shall run unto thee, because of the LORD thy God, and for the Holy One of Israel; for he hath glorified thee.

6 Seek ye the LORD while^c he may be found, call ye upon him while he is near.

7 Let the wicked forsake his way, and the θ unrighteous man his thoughts:^d and let him return unto the LORD, and he will have mercy upon him; and to our God, for he will κ abundantly^e pardon.

8 For my thoughts are not your thoughts, neither are your ways my ways, saith the LORD.

9 For^f as the heavens are higher than the earth, so are my ways higher than your ways, and my thoughts than your thoughts.

10 For as the rain^g cometh down, and the snow, from heaven, and returneth not thither, but watereth the earth, and maketh it bring forth and bud, that it may give seed to the sower, and bread to the eater;

11 So shall my word be that goeth forth out of my mouth: it shall not return unto me void;ⁱ but it shall accomplish that which I please, and it shall prosper in the thing whereto I sent it.

12 For ye shall go out with joy, and be led forth with peace: the mountains and the hills shall break forth before you into singing, and all the trees of the field shall clap their hands.

13 Instead^m of the thorn shall come up the fir-tree, and instead of the brier shall come up the myrtle tree: andⁿ it shall be to the LORD for a name, for an everlasting sign that shall not be cut off.

CHAP. LVI.

THUS saith the LORD, Keep ye σ judg-

B. C. 712.

a Pr. 3.25,26.

b Lu. 12. 43.

c ch. 58. 13.

d Nu. 18. 4,7.

e Ac. 10.34,35.

f ch. 37.26,27.

g Ro. 8.1, 33.

h Ps. 71.16,19.

i Phi. 3. 1.

j 1 Ti. 3. 15.

k Jno. 1. 12.

l Jno. 4.10,14.

7. 37.

Re. 21. 6.

22. 17.

m Mat. 13.44..

46.

Re. 3. 18.

n Ca. 5. 1.

o Je. 50. 5.

p weigh.

q Mat. 22. 4.

r Ep. 2.11,13.

s Ps. 63. 5.

t 1 Pe. 2. 5.

u Mat. 21. 13.

v 2 Sa. 23. 5.

Je. 32. 40.

v Ac. 13. 34.

w Eze. 34. 23.

x Ps. 147. 2.

y Jno. 18. 37.

Re. 1. 5.

z Jno. 10. 16.

to his gathering.

a Ep. 5. 24.

b ch. 60. 5.

Zec. 8. 23.

c or, dreaming,

or, talking in their sleep.

d Jno. 7. 34.

He. 2. 3.

e strong of appetite.

f know not to be satisfied.

g man of iniquity.

h Mar. 7. 21..

23.

i multiply to pardon.

j Ps. 130. 7.

k Ps. 103. 11.

l men of kindness, or godliness.

m De. 32. 2.

n or, that which is evil.

o or, go in peace.

p or, before him.

q Re. 14. 13.

i Mat. 24. 35.

r or, among the oaks.

s ch. 1. 29.

t 2 Ki. 17. 10,

&c.

u 2 Ki. 16.3,4.

m Ro. 6. 19.

n Je. 13. 11.

o or, equity.

ment, and do justice: for my salvation is near to come, and my righteousness to be revealed.

2 Blessed^b is the man that doeth this, and the son of man that layeth hold on it; that keepeth the sabbath^c from polluting it, and keepeth his hand from doing any evil.

3 Neither let the son of the stranger,^d that hath joined himself to the LORD, speak, saying, The LORD hath utterly separated me from his people: neither let the^e eunuch say, Behold, I am a dry tree.

4 For thus saith the LORD unto the eunuchs that keep my sabbaths, and choose the things that please me, and take hold of my covenant;

5 Even unto them will I give in mine house,ⁱ and within my walls, a place and a name better^k than of sons and of daughters: I will give them an everlasting name, that shall not be cut off.

6 Also the sons of the stranger, that join^o themselves to the LORD, to serve him, and to love the name of the LORD, to be his servants, every one that keepeth the sabbath from polluting it, and taketh hold of my covenant;

7 Even^q them will I bring to my holy mountain; and make them joyful in my house of prayer; their burnt-offerings and their sacrifices^r shall be accepted upon mine altar: for^t mine house shall be called an house of prayer for all people.

8 The Lord GOD, which gathereth the outcasts^u of Israel, saith, Yet will I gather others^v to him, γ beside those that are gathered unto him.

9 All ye beasts of the field, come to devour: yea, all ye beasts in the forest.

10 His watchmen are blind; they are all ignorant, they are all dumb dogs, they cannot bark; δ sleeping, lying down, loving to slumber.

11 Yea, they are ζ greedy dogs which η can never have enough, and they are shepherds that cannot understand; they all look to their own way, every one for his gain from his quarter.

12 Come ye, say they, I will fetch wine, and we will fill ourselves with strong drink; and to morrow shall be as this day, and much more abundant.

CHAP. LVII.

THE righteous perisheth, and no man layeth it to heart: and λ merciful men are taken away, none considering that the righteous is taken away from μ the evil to come.

2 He shall ν enter into peace: they shall rest in their beds, each one walking π in his^h uprightness.

3 But draw near hither, ye sons of the sorceress, the seed of the adulterer and the whore.

4 Against whom do ye sport yourselves? against whom make ye a wide mouth, and draw out the tongue? are ye not children of transgression, a seed of falsehood;

5 Inflaming yourselves ρ with idols^s under every green tree, slaying^t the children in the valleys under the cliffs of the rocks!

6 Among the smooth stones of the stream is thy portion; they, they are thy lot; even to them hast thou poured a drink-offering, thou hast offered a meat-offering. Should I receive comfort in these?

7 Upon a lofty and high mountain hast

מַעֲשֶׂךְ כִּי־לֹא חִזְקָא וּלְמִחְתָּהּ כִּי לֹא־תִקְרַב
 15 אֶלֶיךָ : הֵן גִּזְרֵי אִסּוּס מֵאוֹתִי מִיַּגֵּר אֶתְּךָ
 16 עֲלֶיךָ יָפוּל : הֵן אֶכְלִי בְרֹאתִי חֶדֶשׁ נֶפֶשׁ בְּאִשׁ
 פָּחַם וּמוֹצִיא כָל־לְמַעֲשָׂהּ וְאֶכְלִי בְרֹאתִי מִשְׁחֵית
 17 לְחַבֵּל : כִּי־כָלִי יוֹצֵר עֲלֶיךָ לֹא יִגְלַח וְכָל־לְשׁוֹן
 תְּקוּם אֶתְּךָ לְמַשְׁפָּט תִּרְשָׁשִׁי זֹאת בְּחַלְתִּי עֲבָדִי
 יְהוָה וְצִדְקָתָם מֵאֵתִי נֹאם יְהוָה :
 שָׁם עוֹלָם אֶתְּךָ לֹא־אֲשֶׁר לֹא יִפְרֹת : וּבְנֵי
 הַגֵּזֶר הַגְּלוּיִם עַל־יְהוָה לְשָׁרְתוֹ וּלְאַהֲבָהּ אֶת־שֵׁם
 יְהוָה לְהוֹיֹת לוֹ לְעַבְדִּים כִּשְׁמֵר שְׁבֹת מִחֲלוֹ
 וּמַחְזִיקִים בְּבִרְתִּי : תְּהִיאוּאֲלֵימִם אֶל־יָדֶךָ קִדְשִׁי
 וּשְׁמִיחָתִים בְּבִירַת תַּפְלִי עוֹלֵתִים וּבְחִידִים
 לְרָצוֹן עַל־מִזְבְּחִי כִּי בֵיתִי בֵּית־תַּפְלָה יִקְרָא לְכָל־
 הַעַמִּים : נֹאם אֲדֹנֵי יְהוָה מְבַרְכֵּי נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל
 עוֹד אֶבְרָץ עָלָי וְנִקְבְּצוּי : כִּל דִּיתוּ שְׂדֵי אֲתוּי
 10 לֹא־כָל כִּלִּיתוֹ בְּעֵר : יִצְחָק עוֹרִים כָּל־
 לֹא יִדְעוּ כָּל־כְּלָבִים אֱלֹמִים לֹא יִכְלֹ לְנִיחַ
 הַיּוֹם שִׁכְבִּים אֲהַבִּי לָנוֹם : וְהַפְלִיגִים עוֹדֵי נֶפֶשׁ
 11 לֹא יִדְעוּ שְׂבָעָה וְהַפְּחֵה רֵעִים לֹא יִדְעוּ הֵבִין כָּל־
 לְדַרְכָּם כִּנּוּ אִישׁ לְבָצֵעַ מִקְצָהוּ : אֲתוּי
 12 אֶתְּךָ־הֵן וְנִסְבַּחָה שִׁכְרֵי וְהָיָה כֹּה־יוֹם מִחֹר
 גְּדוֹל יִתֵּר מֵאֵל :

CAP. LVII. נו

הַצִּדִּיק אֲבִיר וְאֵין אִישׁ שָׁם עַל־לֵב וְאִנְשֵׁי־חֶסֶד
 נִאֲסָפִים בְּאֵין מִלִּין כִּי־מִסְכֵּי הִרְעָה נִאֲסַף
 הַצִּדִּיק : יְבֹא שְׁלוֹם יִנְחֹד עַל־מִשְׁכַּבְתָּם הַלֵּל
 נִכְחוּ : וְאַתָּם קִרְבֵּי־הַנֶּהֱבֵג בְּנֵי עֲנָה
 3 זָרַע מִצָּחָה וְהוֹנָה : עַל־מִי תִתְעַנֵּי עַל־מִי
 תִּרְחִיבוּ פֶה תִּצְרִיכוּ לְשׁוֹן הַלֹּוא־אַתֶּם יְהִי־יִשְׁעֵי
 5 זָרַע שִׁקָּר : הַנְּחִמִים בְּאֵלִים תַּחַת כִּי־עֵץ רַעֲנָן
 שִׁחֲמָה הַזֵּדִים בְּחַלְתִּים תַּחַת סַעֲפֵי הַסְּלָעִים :
 6 בְּחַלְתֵּי־נַחַל חֲלָמָה חֵם הֵם גִּזְרֵיךָ גִּסְוֵי־לֵם
 שִׁפְכָה נֶסֶף הַעֲלִית מִנְחָה הַעֵל אֵלֶּה אֲנָחִם :
 7 עַל־הַר־גִּבְעָה וְנִשְׂא שְׁמִתִּי מִשְׁכַּבְּךָ בִּסְלָם עֲלִית
 8 לְזִבְחַת זִבְחָה : וְאַחֵר הִדְלִיתָ וְהַמּוֹחָה שְׁמִתָּ

CAP. LV. נה

הוֹי כִּי־צִמְאָה לְכִי לַמֵּים וְאֲשֶׁר אֵין־לוֹ כֶּסֶף לְכִי
 שָׁבֵר וְאֶכְלֹ וְלִכִּי שָׁבֵר בְּלוֹא־כֶסֶף וּבְלוֹא־מַחֲוִי
 2 יָין וְחֶלֶב : לִמְדָה תִּשְׁקֹל־רֶכֶסְךָ בְּלוֹא־לֶחֶם
 וְיִנְעוּכֶם בְּלוֹא לְשִׁבְעָה שְׁמִיעֵי שְׁמוֹעַ אֵלִי וְאֶכְלֹ־
 3 טוֹב וְתִרְעַנְנָה בְּדִשָּׁן בְּשִׁשָּׁם : דְּהִי אֲוֹנֶכֶם
 וְלִכִּי אֵלִי שְׁמִיעֵי וְחִתִּי בְּשִׁשָּׁם וְאִכְרַתְהָ לְכֶם
 4 בְּבִירַת עוֹלָם חֲסִדִּי יוֹד הַנְּאֻמָּיִם : הֵן עוֹד
 5 לְאֻמִּים נִחְתִּיו בְּנִי וּמַצְחָה לְאֻמִּים : הֵן
 6 כִּי לֹא־חִבַּע תִּקְרָא וְגוֹ לֹא־יִרְעוּךָ אֶלֶיךָ יִרְצוּ
 לְמַעַן יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְלִקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל כִּי פִאֲרָךְ :
 7 יִרְשֵׁי יְהוָה הַמִּצְאָה קִרְאָהוּ בְּהוֹתוֹ
 8 קְרֹב : יַעֲבֹד רָשָׁע בְּרָכֹ וְאִישׁ אֲוֹן מִחֲשַׁבְתּוֹ
 וְיִשָּׁב אֶל־יְהוָה וְיִחַלְמָהוּ וְאֶל־אֱלֹהֵינוּ כִּי־יִרְבֶּה
 9 לְסוֹלֹת : כִּי לֹא מִחֲשַׁבְתּוֹ מִחֲשַׁבְתּוֹכֶם וְלֹא
 10 וְרִכִּים דְּרָכֵי נֹאם יְהוָה : כִּי־גִבְרֵי שְׁמִים
 מֵאֲרֵץ כֵּן גִּבְרֵי דְרָכֵי מִדְּרִכֶּיכֶם וּמִחֲשַׁבְתִּי
 11 מִמִּחֲשַׁבְתֵּיכֶם : כִּי פִאֲשֶׁר יוֹד הַנֶּשֶׁם וְהַשֵּׁל
 מִדְּחַשְׁמִים וְשִׁמְחָה לֹא יָשׁוּב כִּי אִם־הִרְחָה אֶת־
 הָאָרֶץ וְהוֹלִידָהּ וְהַצְמִיחָהּ וְנָתַן זֶרַע לִזְרֹעַ וְלֶחֶם
 12 לְאֶכְלִי : כֵּן יְהוָה דְּבָרִי אֲשֶׁר יֵצֵא מִפִּי לֹא־יָשׁוּב
 אֵלִי וְהֵם כִּי אִם־עֲשֵׂה אֶת־אֲשֶׁר חָפְצִיתִי וְהַצִּלִּית
 13 אֲשֶׁר שְׁלַחְתִּיו : כִּי־בִשְׁמִיחָה תִצְאוּ וּבִשְׁלוֹם
 הוֹבִלְתִּי הַהָרִים וְהַגְּבֻעוֹת יִצְחָיו לְמַנְכֶם רָחָה וְכָל־
 14 עֵצֵי הַשֹּׁדֵד יִמְחֹאוּכֶם : תַּחַת הַנֶּעֱצוּץ יַעֲלֶה
 בְּרוֹשׁ תַּחַת הַסְּרָפֶד יַעֲלֶה הָדָם וְהָיָה לִיהוָה
 לְשֵׁם לְאוֹת עוֹלָם לֹא יִפְרֹת :

CAP. LVI. נו

1 כֹּה־אָמַר יְהוָה שְׁמִיעֵי מִשְׁפָּט וַעֲשׂוּ צְדָקָה כִּי־

וְיִרְאֶה בְּנֵי מִאֲתֵי גִלְתִּי וְתַעֲלִי וְדִרְבַּנְתָּ מִשְׁפָּכִי
וְתִכְרַתְתָּ לִּי מִלֶּחֶם אֲדִנְתָּ מִשְׁבָּכִי יָד חֲזוּת :
וְתִשְׁרִי לְפָנַי בְּשִׁמּוֹן וְתִרְבִּי רַקְהָךְ וְתִשְׁלַחַתִּי
צִירְךָ עַד-מִרְחֹק וְתִשְׁפִּילִי עַד-שְׂאוֹל :
בְּרַב דִּרְפָּךְ יִלְעַתְּ לֹא אִמְרָתָּ נֹאֵשׁ חַיִּת יָדָךְ
מִצְאֹת עַל-כֵּן לֹא חֵלִיתִי : וְאֶת-לִי דִאֲנִיתָ
וְתִרְאִי בִּי תִכְנִי וְאוֹתִי לֹא וְתִרְתִּי לֹא שְׁמִיתִי
עַל-לִבִּי הִלֵּא אֲנִי מִחֶשֶׁה וּמַעֲשֵׂאִים וְאוֹתִי
לֹא תִרְאִי : אֲנִי אֲנִי צִרְמָךְ וְאֶת-מַעֲשֵׂיךְ
וְלֹא יוֹעִילֶךְ : בְּנִעְקָךְ יִצְרִיךָ קִבְּצִיךָ וְאֶת-
כָּלֵם יִשְׁאֲרוּתִי יִסָּח הֶבֶל וְתִחְסֹסֶה בִּי יִתְחַלְצֶנִּי
וְיִרְשׁ הָרַר קִרְשִׁי : וְאִמְרָ כְּלוֹלֵנוּ פִּנְדֵּרְךָ
הִרְמִנוּ מִשְׁוֹל מִדֶּרֶךְ עֲפִי : כִּי כֹה
אִמְרָ רַם וְנִשְׂאָ תִכֵּן עַל וְקִדּוֹשׁ שְׁמוֹ מְרוֹם
וְקִדּוֹשׁ אֲשַׁכֵּן וְאֶת-דִּבְכָּא וְשִׁפְלִיּוֹת לְחַיִּיּוֹת רַחֵם
שְׁפִלִים וְלִתְחִיּוֹת לֵב תִּדְפָּאִים : כִּי לֹא לְעוֹלָם
אֲרִיב וְלֹא לִנְצַח אֶקְצֹץ כִּי רִיחַ מִלִּפְנֵי יַעֲשֹׁחַ
וְנִשְׁמֹת אֲנִי עֲשִׂיתִי : בָּעֵן בָּעֵזוֹ חֲפָצִיתִי וְאֶפְדֹּה
חֲסִמִּי וְאֶקְצֹץ וְיִלְךְ שׁוֹבֵב בְּדֶרֶךְ לִבִּי : דִּרְבִּנוּ
רִאֲתִי וְאַרְפָּאֵהוּ וְאַנְחֵהוּ וְאַשְׁלֵם נַחֲמִים לוֹ
וְלִאֲבָלָיו : בּוֹרֵא נִבֵּל שׁוֹפְטִים שְׁלוֹם שְׁלוֹם
לְחֻדּוֹק וְלִקְרֹב אִמְרָ יְהוָה וְרַפְּאֵתוֹ : וְהַרְשִׁיעִים
בֵּינָם נִגְרָשׁ כִּי הִשְׁמַטְשׁ לֹא יוֹלֵל וְיִגְרָשׁוּ מִמִּי רַפְּשׁ
וְנִשְׁמִי : אֵין שְׁלוֹם אִמְרָ אֱלֹהֵי לְרֹשָׁעִים :

צִוִּים אֲבָחֶהוּ יוֹם עֲשׂוֹת אֲדָם נִפְשׁוֹ דִּלְכָךְ
פִּאֲגִלְמוֹ וְרֹאשׁוֹ וְשֵׁק וְאַפְרִי יִצִּיעַ הַלֵּלֹה תִקְרָא-צִוִּים
יוֹם רִצּוֹן לַיהוָה : הִלֵּא וְהִי צִוִּים אֲבָחֶהוּ
פִּתְחֵם תִּרְצִיבוֹת לְשַׁע הַחַר אֲנִידוֹת מוֹטֶה וְשִׁלַּח
רִצּוֹצִים חֲפָצִים וְכִלְמוֹטֶה הִתְנַחֵם : הִלֵּא
פִּרְס לִרְעֵב לְחֵמֶךְ וְעֲנִים מִיּוֹדִים תִּבְנִי בֵּית כִּי
תִרְאֶה עוֹלָם וְכִסְיוֹ וּמִכְשָׁרְךָ לֹא תִחְשַׁלֵּם : אִזּוֹ
יָדָק עֲשִׂיתִי אֲוִיךָ וְאַרְבָּחָהּ מִהֲדֵרִי רִנְיָמָהּ
וְהִלְךְ לִפְנֵיךְ צִדְקָה כְּבוֹד יְהוָה יִסְפָּק : אִזּוֹ
תִקְרָא וְיִהְיֶה יַעֲנֶה תִשׁוּעַ וְיִאֲמַר הִגְנִי אִם-תִּסְסִיר
מִחֻדְכָּ מוֹטֶה שְׁלַח אֲצִבֵּעַ וּבְדִרְאָנוֹ : וְתִפְסֵה
לְרַעֲב נִפְשָׁךְ וּנְפֶשׁ כְּעֵנָה תִשְׁבִּיעַ וְיִרְחַח בְּחֻשְׁךָ
אֲוִיךָ וְאַשְׁלַחָהּ פִּצְחֵהֶם : וְנִחַחַת יְהוָה תִּמְחִלִּי
וְהִשְׁבִּיעַ בְּצִדְקָחוֹת נִפְשָׁךְ וְעֲצֻמָּתְךָ תִּחַלְצִי וְהִיִּתִּי
כְּנִי רֹחַ וְכִמוֹצָא מִיָּם אֲשֶׁר לֹא-יִכְנֹבִי מִיָּמָיו :
וְכִנֵּי מִפְּךָ חֲרִבוֹת עוֹלָם מוֹסִרִי דוֹר-דּוֹרוֹ תִּקְוָם
וְקִרָא לָךְ בְּרַח פִּרְץ מִשׁוֹבֵב תִּתְּבוֹחַ לְשִׁבְתָּ : אִם-
תִּשְׁבִּיב מִשְׁבֵּת רִגְלֶךְ עֲשׂוֹת חֲפָצֶךָ בְּיוֹם קִדְשִׁי
וְקִרְאָתָּ לְשִׁבְתָּ עֲנֵנִי לְקִדּוֹשׁ יְהוָה מִכְבֹּד וּבִכְבוֹדוֹ
מַעֲשׂוֹתֶיךָ דִּרְבִּיךָ מִמְּצוֹא חֲפָצֶךָ וּבְרַח דְּבַר : אִזּוֹ
תִתְעַנֵּל עַל-יְהוָה וְהִרְבַּתְתָּהּ עַל-גְּבוּלֹתֵי אֲרָץ
וְהִאֲבִלְתָּהּ נִתְלֵת יַעֲקֹב אֲבִיךָ כִּי כִּי יְהוָה דְּבַר :

CAP. LIX. נש

CAP. LIX. נט

הָיָה לֹא קֶצֶר יִיְהוָה מִהוֹשִׁיעַ וְלֹא קֶצֶר אֲוִיָּה
מִשְׁמוֹעַ : פִּי אִם-עֲוֹנוֹתֶיכֶם הֵיוּ מִבְּדִילִים בְּיֶיכֶם
לִבּוֹן אֱלֹהֵיכֶם וְחַסְדֹּאוֹתֶיכֶם הִסְתִּירוּ פָנֶיךָ מִמֶּנּוּ
מִשְׁמוֹעַ : פִּי כִפְּרֶם נִנְאָלִי בָדָם וְאֶצְבְּעוֹתַי
בַּעֲוֹן עֲשׂוֹנוֹתֶיכֶם דָּרוֹר-שֹׁמֵר לְשׁוֹנֶיכֶם שׁוֹלָה
תִּהְיֶה : אֵיךְ אֶרְאֶה בְּדָק וְאֵין נִשְׁפָּט בְּאֵמוּנָה
בְּשׁוֹת-עַל-תֹּהוֹ וְדַבַּר-שְׂוֹא הָרָו עָמַל וְדוֹלֵר אֲוִי :
יֵצֵא צִמְצוּמִי בְּלִעַי וְקוֹרֵי עֲבֹשִׁי יִאֲרֹגוּ הָאֵל
מִבְּצִיחֵם יָמוּת וְיִהְיֶה תִבְקַע אִפְעֵה : קִדְרֵיהֶם
לֹא-יִהְיוּ לְלֵדָה וְלֹא יִחַפְּסוּ בְּמַעֲשֵׂיהֶם מַעֲשֵׂיהֶם
מַעֲשֵׂי-אֲוִי וְפַעַל הַמָּס בְּכַפְּרֵיהֶם : וְנִלְהִים לַעַד

CAP. LVIII. פמ

1 קָרָא בְּרִיךְ אֱלֹהֵינוּ שְׂפוֹר הָרַם קוֹלְךָ וְהִנֵּה
2 לְעַמִּי פְּשָׁעִים וְיִבִּיתָ וְעָלָה חֲסָדָתָם : וְאוֹתִי יוֹם
3 יוֹם יִדְרֹשׁוּן וְרַעַת דְּרִכִּי יִדְחָצִיזוּ בְּגִוִי אֲשֶׁר-צִדְקָה
4 עָשִׂיהָ וּמִשְׁפָּט אֶלְהִי לֹא עֹבֵב וְעֵלְאוֹנִי מִשְׁפָּטִי
5 צִדְקָה קִרְבַּת אֱלֹהִים יִדְחָצִיזוּ : לָפָה צִמְנוּ וְלֹא
6 רְאִיתָ עֲנִינִי בְּשִׁטְנִי וְלֹא תִרַע הֵן בְּיוֹם צִמְמֶכָּם
7 הַמִּצְדִּיקִים וְכָל-עַצְבֵּיכֶם תִּתְנַשֵּׁוּ : הֵן לְרִיב
8 וּמִצְדָּה תִּצְמוּ וְלִקְבָּח בְּאֶנְךָ הֲשֵׁעַ לֹא-תִצְמוּ
9 בְּיוֹם לְהַשְׁמִיעַ בְּמִרוֹם קוֹלָם : הַכֹּהֵן יִהְיֶה

thou set thy bed: even thither wentest thou up to offer sacrifice.

8 Behind the doors also and the posts hast thou set up thy remembrance; for^b thou hast discovered *thyself to another* than me, and art gone up: thou hast enlarged thy bed, and γ made thee a *covenant* with them; thou lovedst their δ bed where thou sawest it.

9 And thou ζ wentest to the king with ointment,^d and didst increase thy perfumes, and didst send thy messengers far off, and didst debase *thyself even* unto hell.

10 Thou art wearied in the greatness^k of thy way; yet saidst thou not, There is no hope: thou hast found the κ life of thine hand; therefore thou wast not grieved.

11 And of whom hast thou been afraid or feared, that thou hast lied, and hast not remembered me, nor laid it to thy heart? have^k not I held my peace even of old, and thou fearest me not?

12 I will declare thy righteousness, and thy works; for they shall not profit thee.

13 When thou criest, let thy companies deliver thee: but the wind shall carry them all away; vanity shall take them: but he^l that putteth his trust in me shall possess the land, and shall inherit my holy mountain;

14 And shall say, Cast ye up, cast ye up, prepare the way, take up the stumbling-block^m out of the way of my people.

15 For thus saith the high and lofty One that inhabiteth eternity, whose name is Holy; I dwell in the high and holy^o place, with him also^p that is of the contrite and humble spirit, to revive^q the spirit of the humble, and to revive the heart of the contrite ones.

16 For^r I will not contend for ever, neither will I be always wroth: for the spirit should fail before me, and the souls which I have made.

17 For the iniquity of his covetousness^s was I wroth, and smote him: I hid me, and was wroth, and he went on ρ forwardly in the way of his heart.

18 I have seen his ways, and will heal^t him: I will lead him also, and restore comforts unto him and to his mourners.

19 I create the fruit^u of the lips; Peace, peace to him that is far^v off, and to him that is near, saith the LORD; and I will heal him.

20 But the wicked are like the troubled sea, when it cannot rest,^w whose waters cast up mire and dirt.

21 *There is no peace,*^x saith my God, to the wicked.

CHAP. LVIII.

CRY σ aloud, spare not; lift up thy voice like a trumpet, and shew my people their transgression, and the house of Jacob their sins.

2 Yet^z they seek me daily, and delight to know my ways, as a nation that did righteousness, and forsook not the ordinance of their God: they ask of me the ordinances of justice; they take delight in approaching to God.

3 Wherefore^a have we fasted, *say they*, and thou seest not? *wherefore* have we afflicted^b our soul, and thou takest no knowledge? Behold, in the day of your fast ye find pleasure, and exact all your ψ labours.

4 Behold, ye fast for strife and debate, and to smite^d with the fist of wickedness: ye β shall not fast as *ye do* this day, to make your voice to be heard on high.

B. C. 698.

a Zec. 7. 5.

b Eze. 16. 25, &c.

23. 2, &c.

 β or, to afflict his soul for a day.

c Da. 9. 3.

 γ or, hewed it for myself larger than theirs. δ or, thou providedst room. ζ respectedst.

d Ho. 12. 1.

e Jon. 3. 5. 10. η bundles of the yoke.f Ne. 5. 10. 12. θ broken.

g Je. 34. 8, &c.

h Je. 2. 36.

 κ or, living. λ or, afflicted.

i Job 11. 17.

k Ps. 50. 21.

 μ or, gather thee up.

l Ps. 37. 3. 9.

m 1 Co. 1. 23.

 ν droughts.

n Ps. 37. 19.

o Zec. 2. 13.

p ch. 66. 1, 2.

Ps. 34. 18.

138. 6.

 π lie, or,

deceive.

q Mat. 5. 4.

r Ps. 103. 9.

Mi. 7. 18.

s Je. 6. 13.

 ρ turning away.

t Je. 30. 3.

33. 6.

Ho. 14. 4.

u Ho. 14. 2.

He. 13. 15.

v Ep. 2. 13, 17.

w Pr. 4. 16, 17.

x 2 Ki. 9. 22.

 σ with the throat. τ or, made him hide. γ ch. 1. 15.

z De. 5. 28, 29.

a Mal. 3. 14.

 ϕ or, adds.

b Le. 16. 29.

 χ or, sprinkled is as if there brake out a viper.

c Mat. 3. 7.

12. 34.

 ψ griefs, or, things wherewith ye grieve others.

d 1 Ki. 21. 12.

 β or, fast not as this day.

5 Is it such^a a fast that I have chosen? β a day for a man to afflict his soul? is it to bow down his head as a bulrush, and to spread sackcloth^c and ashes *under him*? wilt thou call this a fast, and an acceptable day to the LORD?

6 Is not this the fast that I have chosen? to loose^e the bands of wickedness, to undo the η heavy burdens,^f and to let the θ oppressed go free,^g and that ye break every yoke?

7 Is it not to deal thy bread to the hungry, and that thou bring the poor that are λ cast out to thy house? when thou seest the naked, that thou cover him; and that thou hide not thyself from thine own flesh?

8 Thenⁱ shall thy light break forth as the morning, and thine health shall spring forth speedily; and thy righteousness shall go before thee: the glory of the LORD shall μ be thy reward.

9 Then shall thou call, and the LORD shall answer; thou shalt cry, and he shall say, Here I am. If thou take away from the midst of thee the yoke, the putting forth of the finger, and speaking vanity:

10 And if thou draw out thy soul to the hungry, and satisfy the afflicted soul; then shall thy light rise in obscurity, and thy darkness δ be as the noon-day:

11 And the LORD shall guide thee continually, and satisfy thy soul in ν drought,^u and make fat thy bones: and thou shalt be like a watered garden, and like a spring of water, whose waters π fail not.

12 And *they that shall be* of thee shall build the old waste places: thou shalt raise up the foundations of many generations; and thou shalt be called, The Repairer of the breach, The Restorer of paths to dwell in.

13 If thou turn away thy foot from the sabbath, *from* doing thy pleasure on my holy day; and call the sabbath a Delight, the Holy of the LORD, Honourable; and shalt honour him, not doing thine own ways, nor finding thine own pleasure, nor speaking *thine own* words:

14 Then shalt thou delight thyself in the LORD; and I will cause thee to ride upon the high places of the earth, and feed thee with the heritage of Jacob thy father; for the mouth of the LORD hath spoken it.

CHAP. LIX.

BEHOLD, the LORD's hand is not shortened, that it cannot save; neither his ear heavy, that it cannot hear:

2 But your iniquities have separated between you and your God, and your sins have τ hid his face from you, that he will not hear.

3 For^y your hands are defiled with blood, and your fingers with iniquity; your lips have spoken lies, your tongue hath muttered perverseness.

4 None callest for justice, nor any pleadeth for truth: they trust in vanity, and speak lies; they conceive mischief, and bring forth iniquity.

5 They hatch ϕ cockatrice^z eggs, and weave the spider's web: he that eateth of their eggs dieth, and that which is χ crushed breaketh out into a viper.^o

6 Their webs shall not become garments, neither shall they cover themselves with their works: their works are works of iniquity, and the act of violence is in their hands.

7 Their feet^a run to evil, and they make haste to shed innocent blood: their thoughts are thoughts of iniquity; wasting and ^β destruction are in their paths.

8 The way of peace they know not; and there is no ^γ judgment in their goings: they have made them crooked ^δ paths: whosoever goeth therein shall not know peace.

9 Therefore ^d is judgment far from us, neither doth justice overtake us: we wait for light, but behold obscurity; for brightness, but we walk in darkness.

10 We^e grope for the wall like the blind, and we grope as if we had no eyes: we stumble at noon-day as in the night; we are in desolate places as dead men.

11 We roar all like bears, and mourn^f sore like doves: we look^g for judgment, but there is none; for salvation, but it is far off from us.

12 For^h our transgressions are multiplied before thee, and our sins testify against us: for our transgressions are with us; and as for our iniquities, we know them:

13 In transgressing and lyingⁱ against the LORD, and departing away from our God, speaking oppression and revolt, conceiving and uttering from the heart^j words of falsehood.

14 And judgment is turned away backward, and justice standeth afar off: for truth is fallen in the street, and equity cannot enter.

15 Yea, truth faileth; and he that departeth from evil ^κ maketh himself a prey: and the LORD saw it, and it ^θ displeased him that there was no judgment.

16 And he^v saw that there was no man, and wondered that there was no intercessor; therefore his arm^w brought salvation unto him; and his righteousness, it sustained him.

17 For he put on righteousness^y as a breastplate, and an helmet of salvation upon his head; and he put on the garments of vengeance for clothing, and was clad with zeal^z as a cloak.

18 According to their ^κ deeds, accordingly he will repay, fury to his adversaries, recompence to his enemies;^d to the islands he will repay recompence.

19 So^f shall they fear the name of the LORD from the west, and his glory from the rising of the sun. When the enemy shall come in like^k a flood, the Spirit of the LORD shall ^λ lift up a standard against him.

20 And^m the Redeemer shall come to Zion, and unto them that turnⁿ from transgression in Jacob, saith the LORD.

21 As for me, this is my covenant^p with them, saith the LORD; My spirit that is upon thee, and my words which I have put in thy mouth, shall not depart out of thy mouth, nor out of the mouth of thy seed, nor out of the mouth of thy seed's seed, saith the LORD, from henceforth and for ever.

CHAP. LX.

ARISE, ^μ shine; for thy light^t is come, and the glory of the LORD is risen upon thee.

2 For, behold, the darkness shall cover the earth, and gross darkness the people: but the LORD^v shall arise upon thee, and his glory shall be seen upon thee.

3 And the Gentiles shall come to thy light, and kings^z to the brightness of thy rising.

B. C. 698.

a Ro. 3.15, &c.

β breaking.

γ or, right.

δ Ps. 125. 5.

ε Pr. 28. 18.

ζ Ro. 11. 25.

δ or, noise

of the sea

shall be

turned to-

ward thee.

ζ or, wealth,

ver. 11.

ch. 61. 6.

d La. 5. 16, 17.

e Ge. 25. 4, 13.

f Ps. 72. 10.

g De. 28. 29.

h Mat. 2. 11.

i Am. 8. 9.

j Eze. 7. 16.

l Je. 8. 15.

m Hag. 2. 7, 9.

n Da. 9. 5, &c.

o ch. 42. 4.

p Ps. 68. 30, 31.

q Zec. 14. 14.

r Je. 48. 8.

s Je. 2. 19, 21.

t Mat. 12. 34.

u Zec. 6. 15.

v ch. 57. 17.

w Re. 21. 25.

γ or, is ac-

counted

mad,

Ho. 9. 7.

θ was evil in

his eyes.

v Eze. 22. 30.

w Ps. 98. 1.

x Ho. 14. 6, 7.

y Ep. 6. 14, 17.

z Ps. 96. 6.

a. Ps. 132. 7.

b Jno. 2. 17.

κ recom-

pences.

c Re. 3. 9.

d Lu. 19. 27.

e He. 12. 22.

f Mal. 1. 11.

g Ps. 78. 60, 61.

h La. 1. 4.

i Re. 3. 12.

k Re. 12. 15,

16.

λ put him

to flight,

Ja. 4. 7.

l ch. 66. 11, 12.

m Ro. 11. 26.

n ch. 43. 3.

o He. 12. 14.

p He. 8. 3, &c.

q 2 Pe. 3. 13.

r ch. 26. 1.

s Re. 21. 23.

22. 5.

μ or, be en-

lightened,

for thy light

cometh.

t Ep. 5. 8.

u Zec. 2. 5.

v Mal. 4. 2.

2 Co. 4. 6.

w Re. 21. 4.

x ch. 49. 6, 23.

Re. 21. 24.

4 Lift up thine eyes round about, and see: all they gather themselves together, they come to thee: thy sons shall come from far, and thy daughters shall be nursed at thy side.

5 Then thou shalt see, and flow together, and thine heart shall fear, and be enlarged; because^c the ^δ abundance of the sea shall be converted unto thee, the ^ζ forces of the Gentiles shall come unto thee.

6 The multitude of camels shall cover thee, the dromedaries of Midian^e and Ephah; all they from Sheba^f shall come: they shall bring gold^h and incense; and they shall shew forth the praises of the LORD.

7 All the flocks of Kedar shall be gathered together unto thee, the rams of Nebaioth shall minister unto thee: they shall come up with acceptance on mine altar, and I^m will glorify the house of my glory.

8 Who are these that fly as a cloud, and as the doves to their windows?

9 Surely the islesⁿ shall wait for me, and the ships of Tarshish first, to bring thy sons from far, their^p silver and their gold with them, unto the name of the LORD thy God, and to the Holy One of Israel, because he hath glorified thee.

10 And the sons of strangers^r shall build up thy walls, and their kings shall minister unto thee: for^t in my wrath I smote thee, but in my favour have I had mercy on thee.

11 Therefore thy gates shall be^u open continually; they shall not be shut day nor night; that men may bring unto thee the forces of the Gentiles, and that their kings may be brought.

12 For the nation and kingdom that will not serve thee shall perish; yea, those nations shall be utterly wasted.

13 The glory of Lebanon^x shall come unto thee, the fir-tree, the pine-tree, and the box together, to beautify^y the place of my sanctuary; and I will make the place of my feet^z glorious.

14 The sons also of them that afflicted thee shall come bending unto thee; and all they that despised thee shall^c bow themselves down at the soles of thy feet; and they shall call thee, The city of the LORD, The Zion^e of the Holy One of Israel.

15 Whereas thou hast been forsaken^g and hated, so that^k no man went through thee, I will make thee an eternalⁱ excellency, a joy of many generations.

16 Thou^t shalt also suck the milk of the Gentiles, and shalt suck the breast of kings: and thou shalt know that I^m the LORD am thy Saviour and thy Redeemer, the Mighty One of Jacob.

17 For brass I will bring gold, and for iron I will bring silver, and for wood brass, and for stones iron: I will also make thy officers peace, and thine exactors righteousness.^q

18 Violence shall no more be heard in thy land, wasting nor destruction within thy borders: but thou shalt call thy walls^r Salvation, and thy gates Praise.

19 The sun^s shall be no more thy light by day; neither for brightness shall the moon give light unto thee: but the LORD shall be unto thee an everlasting light, and thy God^u thy glory.

20 Thy sun shall no more go down; neither shall thy moon withdraw itself: for the LORD shall be thine everlasting light, and the days of thy mourning^w shall be ended.

4 לאורו ומלכים לנגה נרחק: שאי סביב עיניו
 וראי פלם נקצצו בארץו בנך מרחוק יבאו
 ובתרתו על צד האמנה: אז תראו נגדו ופחדו
 ורחב לבבו ביריפתו עליו המון עם חיל גוים
 יבאו קד: שפעת נמלים תכסוף בכרי מדון
 ועיפה פלם משבא יבאו דוב ולבונה ישאו
 ותחלות יהוה יבשרו: כל צאן קר יקצצו קד
 אילי נביות ישראל יעלו על רצון מוהלי וביית
 תפארתו אפאר: מיראה פער העשנה וביונים
 אל ארבותיהם: כירלי אים קחו ואננות תרשיש
 בראשנה להביא בנך מרחוק בספס ויחבם אתם
 לשם יהוה אלהיו ולקדוש ישראל פי פאך:
 ובנו בני נכר חומותיו ומלכיהם ישראל יקדו פי
 בקצפי היתיו וברצוני רחמיותו: ופחתו
 שעריו המיד יומם ולילה לא יסגרו להביא
 אליו חיל גוים ומלכיהם נדונים: כירי
 ותפמלכה אשר לא יעברו יאברו והגוים הרב
 יתברו: בבור דלבנון אלקו יבא ברש הדר
 ותאשור ידו לפאר מקום מקדשו ומקום רגלי
 אכבר: ודלנו אלקו שחול בני מעיף ודשחתי
 על פפורת רגליך כל מנאך וקראו קד עיר
 יהוה ציון קדוש ישראל: תחת היותו עובב
 ושנואה ואין עובר ושמתו לנאון עולם משוש
 דור דור: ונקת חלב גוים ושור מלכים תינקו
 וידעת כי אני יהוה מושיעו ואלך אברי יעקב:
 תחת החדשת אביא דוב ותחת הפרל אביא
 לסף ותחת העצים נחשת ותחת האבנים פתל
 ושמתי סקדחך שלום ונגשך צדקה: לא
 ישמע עוד חס בארץ עוד ושבר בנגולך
 וקראת ישעה חומותיו ושערך תהלה: לא
 יהיה עוד השמש לאור יומם ולילה היום
 לא יאיר קד והיה קד יהוה לאור עולם ואהיה
 לתפארתו: לא יבאו עוד שמש וירח לא

ירצו ומדורו לשפך גם גלי מחשבתיהם
 8 מחשבות און עוד ושבר במסלות: בך
 שלום לא ידעו ואין משפט במעלותם נתיבותיהם
 9 עקשו להם כל הרך ביה לא ידע שלום: על
 פן רחק משפט ממוי ולא תשיגו צדקה נקמה
 לאור ותהיה חשך לנגדות באפלות נחלך:
 10 נגשעה כעורים קר ונאון עינים נגשעה פשלו
 11 בצדורים פלשף באשמים כמקים: נהמה כדבים
 פלנו וביונים הגה נהמה נקמה למשפט ואין לשועה
 12 רדקה ממוי: כירר פשענו נהמה וחסאחתינו
 ענתה בנו כירשענו אהנו וענתינו ירענו:
 13 פשע ונחש ביהוה ונסוג מאחר אלהינו דבר
 14 עשק וסרה חרו וחזנו מלב דברי שער: והפג
 אחור משפט וצדקה מרחוק תעמד כירשעה
 15 ברחוב אמת ונכחה לא תוכל לבוא: ותהי
 האמת נגדית וסר מרע משחולל וירא יהוה
 16 וירע בעיניו כיראין משפט: וירא כיראין איש
 וישחומם כיראין מפגע ותושע לו ורעו וצדקתו
 17 היא סמכתו: וילבש צדקה פשרון וכבוש
 ישועה בראשו וילבש בגדי נקם תלבשת ועמ
 18 כמעיל קנאה: בעל גמלות בעל ישלם חמה
 19 לצריו גמול לא יביו לאיים גמול ישלם: ויראו
 ממוערב אתשם יהוה וממזרח שמש את פבורו
 20 כירבא בנהר צר רוח יהוה נססה בו: ובא לציון
 21 גואל ולשבי פשע ביעקב נאם יהוה: ואני נאת
 בריתי אותם אמר יהוה רחמי אשר עליך ודברי
 אשר שמתו בסף לא ימושו מפי ורשע
 ומפי ורע ורשע אמר יהוה מעתה ועד עולם:

CAP. LX. □

1 קומי אורי כירא אורך ובבור יהוה עליך ורח:
 2 כירפה החשך וכסה ארץ וכסל לאפים ועליך
 3 ירח יהוה ובבור עליך יראה: ודלנו גוים

וְקָרָא לָךְ שֵׁם חָדָשׁ אֲשֶׁר בִּי יְהוָה יִקְבְּנוּ וְהָיִיתָ
עֲמֻתָּהּ תִּפְאֶרֶת בְּדִידָהּ וַיִּצְנֹחַ מְלוּכָה בְּכַף
אֱלֹהֶיךָ : לֹא יֵאמָר לָךְ עוֹד עֲוֹנָה וּלְאַרְצֶךָ
לֹא יֵאמָר עוֹד שְׁמֹמֶה בִּי לָךְ יִקְרָא חֲפָצִיבָהּ
וּלְאַרְצֶךָ בַּעֲלָהּ בִּי חֲפָצָה יְהוָה בָּךְ וְאַרְצֶךָ תִּבְעַל :
כִּי יִבְעַל בְּחֹרֶה בְּחֹלָה וּבְעֵלֶיךָ בְּגֵן וּמִשׁוֹשׁ חֲתָן
עַל כֹּפֶלָה עָשִׂישׁ עֲלֶיךָ אֶלְהֹוֶיךָ : עַל חֹמְרֵינֶךָ
יִרְשָׁלַם חֲפָצֶיהָ שְׁמָרִים פְּלִיזִים וְכָל הַלְלִיָּה
תָּמִיד לֹא יִחָשׂוּ הַמְּזֻכָּרִים אֶת יְהוָה אֱלֹהֵי
לֵבָם : וְאַל תִּתְּנוּ דָּמִי לוֹ עַד יִכְוֹן וְעַד יִשָּׁם
אֶת יִרְשָׁלַם תְּהַלֵּה בְּאַרְצֶךָ : נִשְׁבַּע יְהוָה בְּיָמֵינוּ
וּבְנוֹרֹשׁ עָוֹ אִם אֲמַתְּ אֶת דִּגְלֶךָ עוֹד מֵאֲכָל לֹאֲבִיב
וְאִם יִשְׁתַּחֲוֶה בְּנֵי זֶכֶר תִּירֹשָׁה אֲשֶׁר יַעֲבֹד : בִּי
מֵאֲסִפִּי וְאֶכְלֶה וְהִלֵּל אֶת יְהוָה וּמִקְבָּצֵי יִשְׁתַּחֲוֶה
בַּחֲצֹצֹת קֹדֶשׁ : עֲבָדֶי עֲבָדֵי בִשְׁעֵיהֶם
פָּנֵי דָרֶךְ הַעָם סָלוּ סָלוּ הַמִּסְלָה סָלְלוּ מֵאֲנִי
הָרִמֵּנוּ גַם עַל הַעֲפָמִים : הִנֵּה יְהוָה הַשְׁמִיל עָלַי
קָצָה הָאָרֶץ אֲמָרָה לְבַת צִיּוֹן הִנֵּה יִשְׁעָה פֶּתַח הִנֵּה
שָׁכְרָה אֶתֹו וַיַּעֲלֶהָ לְפָנָיו : וְקָרָא לָהֶם עַם
הַקֹּדֶשׁ נִאֲמָר יְהוָה וְלָךְ יִקְרָא רֹדֶשֶׁה עִיר לֹא
נִעֲבָדָה :

CAP. LXIII. סג

מִיָּהּ פֶּתַח מֵאוֹתֹם חֲמוּץ נִגְדִים מִכְּבֹּדָהּ זֶה הַדָּוִד
בְּלִבִּישׁוֹ צִנְהָ בָּרַב פָּחוּ אֲנִי מִדְּבַר בְּצִדְקָה רַב
לְהוֹשִׁיעַ : מִדּוֹעַ אֲדֹם לְלִבְיִשָּׁה וּבְגָדֶיךָ דִּרְבָךְ
בִּנְת : פֹּתַח דִּרְכָתִי לְבָדִי וּמַעֲמִים אֵין אִישׁ אֱלֹהִי
וְאֶדְרֹכֶם בְּאִפִּי וְאֶרְמָסֶם בַּחֲמָתִי וְיִזְנֶם עַל
בְּנֵי וְכָל מַלְבוּשֵׁי אֲנָלֶתִי : כִּי יוֹם נֶקֶם בְּלִבִּי
וַיִּשְׁתַּחֲוֶה נִאֲמָר בָּאָה : וְאִנִּישׁ וְאֵין עוֹד וְאִשְׁתֹּחֲמֶם
וְאֵין סוֹמֵךְ וְהַשְׁעָה לִי וְלֵעִי וְדִמְרֵי הָיָה
סִמְכָתִי : וְאִנִּישׁ עַמִּים בְּאִפִּי וְאִשְׁפָּרֶם בַּחֲמָתִי
וְאֶדְרִי לְאַרְצֶךָ נִצָּחֶם : חֲסִי יְהוָה
אֲנִי תְהַלֹּת יְהוָה כָּלֹל כָּל אֲשֶׁר גִּמְלֵנוּ יְהוָה
וּרְבִימוֹ לְבַר יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר גִּמְלֵם בְּחֲמוּ
וְכָרַב חֲסִדָּיו : וַיֵּאמֶר אֲדָם עַמִּי הִלְמָה בָּנִים לֹא

יִמְסֹחַ בִּי יְהוָה יְהוָה לָךְ לְאוֹר עוֹלָם וְשָׁלָמוֹ יִמְסֹחַ
אֲבִיךָ : וְעַמֶּךָ כָּלֹם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִירָשׁוּ
אֶרֶץ נֶגֶד מִשְׁעַל מַעֲשֵׂה דִי לְהַחֲפָאָר : הַקִּטָּן
יִהְיֶה לְאוֹר וְהַצָּעִיר לְנֹרָה עַצִּים אֲנִי יְהוָה בַּעֲמָה
אֲחִישָׁנָה :

CAP. LXI. סא

רוּחַ אֲדֹנִי יְהוָה עָלַי וְעַן מִשְׁחָה יְהוָה אֱלֹהֵי לְבָשׁוֹ
עָנִים שְׁלָחִי לְחַבֵּשׁ לְנִשְׁבָּרֵי לֵב לְקָרָא לְשׁוֹבִים
דָּרוֹר וּלְנִאֲסוּרִים פְּתַח־קוֹחַ : לְקָרָא שְׁנֵית־רִצּוֹן
לְיְהוָה וְיוֹם נֶקֶם לְאֱלֹהֵינוּ לְנַחֵם פְּלִאֲבָלִים :
לְשׁוֹם לְאֲבָבִל צִיּוֹן לְחַת לָהֶם פֶּתַח הַחַת אֲפֹר
שָׁמֶן שִׁשׁוֹן פֶּתַח אֲבָל מַעֲשֵׂה תְהַלֵּה פֶתַח רוּחַ
פֶּתַח וְקָרָא לָהֶם אֱלֹהֵי הַצָּדֵק מִשְׁעַל יְהוָה
לְהַחֲפָאָר : וְכֵן חֲרִבּוֹת עוֹלָם שְׁמֹמֹת רִאשִׁים
יִקּוּמָמוּ וְהַדָּשׁוּ עָרֵי חֲרִב שְׁמֹמֹת דָּרוֹר דָּרוֹר
וְעִמְדוֹת זָרִים וְרָעוּ צִאֲנֵכֶם וּבְנֵי נֶגֶד אֲפֹרֶם
וְכִרְמִיכֶם : וְאִתָּם פָּתַח יְהוָה תִּקְרָא מִשְׁתִּי
אֱלֹהֵינוּ יֵאמָר לָכֶם חֵלֵל גּוֹיִם הֵאֱבִלֹו וּבִכְבֹּדֶם
תִּתִּיפְרוּ : תִּתַּח בְּשֹׁתְכֶם מִשְׁנֶה וּכְלִמָּה יִרְנֹו
חֲלָקֶם לָכֵן בְּאַרְצֶם מִשְׁנֶה יִירָשׁוּ שְׁמֹחַת עוֹלָם
תְּהַלֵּה לָהֶם : בִּי אֲנִי יְהוָה אֲהַב מִשְׁפָּשׁ שִׁנָּה
נֹל בַּעֲוֹלָה וְנִתְּנִי פִעְלֵהֶם בְּאִמָּת וּבְרִית עוֹלָם
אֶחָדֹת לָהֶם : וְנוֹדַע בְּנוֹתִים וְרָעִם וְצִאֲצִאִיהֶם
בַּחֲדוֹ הַעֲמִים פְּלִרְאִיהֶם יִפְרוּם כִּי הֵם זָרַע
צִרָה יְהוָה : שׁוֹשׁ אֲשִׁישׁ בְּיְהוָה חֲגֵל
נִשְׁתִּי בְּאֵלֹהֵי בִי הַלְבִּישְׁלִי בְּגָדֵי־יִשְׁעַ מַעֲלֵ צִדְקָה
יַעֲמִנִי בַּחֲדוֹ וְכִדְקָן פֶּתַח מַעֲשֵׂה כְלִי :
בִּי כִלְצִי תוֹצִיא צִמְחָה וּכְנֶה זֹרְעִיהָ תִצְמִיחַ
כִּי אֲדֹנִי יְהוָה יִצְמִיחַ צִדְקָה וְתְהַלֵּה נֶגֶד פֶּלֶא
הַפְּתוּם :

CAP. LXII. סב

לְמַעַן צִיּוֹן לֹא אֲחֻשָּׁה וְלִמְעַן יִרְשָׁלַם לֹא
אֲשָׁקוּת עַד יֵצֵא כְפָלָה צִדְקָה וְיִשׁוּעָתָה פֶּלִיפִּיר
וְיִבְרָר : וְרָאוּ גוֹיִם צִדְקָה וְכָל מַלְכִים כְּבוֹדָהּ

21 Thy people also shall be all^a righteous: they^b shall inherit the land for ever,^d the branch^c of my planting,^f the work^e of my hands, that I may be glorified.

22 A little one shall become a thousand, and a small one a strong nation: I the LORD will hasten it in his time.

CHAP. LXI.

THEⁱ Spirit of the Lord God is upon me;^l because the LORD hath^m anointed me to preach good tidings unto the meek: he hath sent me to bind up the brokenhearted,ⁿ to proclaim liberty^o to the captives, and the opening of the prison to them that are^p bound;

2 To proclaim the acceptable year^q of the LORD, and the day of vengeance^r of our God; to comfort all that^s mourn;

3 To appoint unto them that mourn in Zion, to give unto them beauty for ashes, the oil of joy^t for mourning, the garment of praise for the spirit of heaviness; that they might be called Trees of Righteousness, The Planting^u of the LORD, that he might be glorified.

4 And they shall build^v the old wastes, they shall raise up the former desolations, and they shall repair the waste cities, the desolations of many generations.

5 And strangers shall stand and feed your locks, and the sons of the alien shall be your plowmen, and your vine-dressers.

6 But ye shall be named the priests^w of the LORD; men shall call you the^x ministers of our God: ye shall eat the riches of the Gentiles, and in their glory shall ye boast yourselves.

7 For your shame ye shall have^c double, and for confusion they shall rejoice in their portion: therefore in their land they shall possess the double; everlasting joy shall be unto them.

8 For I the LORD love judgment, I hate obbery for burnt-offering; and I will direct their work in truth, and I will make an everlasting covenant^e with them.

9 And their seed shall be known among the Gentiles, and their offspring among the people: all that see them shall acknowledge them, that they are the seed which the LORD hath blessed.

10 I will greatly rejoice^b in the LORD, my soul shall be joyful in my God: for he hath clothed me with the garments of salvation, he hath covered me with the robe of righteousness,^a as a bridegroom decketh^h himself with ornaments, and as a bride adorneth^k herself with her jewels.

11 For as the earth bringeth forth her bud, and as the garden causeth the things that are sown in it to spring forth; so the LORD GOD will cause righteousness^l and praise^m to spring forth before all the nations.

CHAP. LXII.

FOR Zion's sake will I not hold my peace, and for Jerusalem's sake I will not rest,^p until the righteousness thereof go forth as brightness,^q and the salvation thereof as a lamp that burneth.

2 And the Gentiles shall see thy righteousness, and all kings thy glory: and thou shalt be called by a new^r name, which the mouth of the LORD shall name.

3 Thou shalt also be a crown^t of glory in the hand of the LORD, and a royal diadem in the hand of thy God.

4 Thou shalt no more be termed For-

B. C. 698.

a ch. 4. 3.

b Re. 21. 27.

c Mat. 5. 3.

d Ho. 1. 10.

e He. 13. 5.

f ch. 62. 4.

g Jn^a. 15. 2.

h Ps. 92. 13.

i Ep. 2. 10.

j i. e. My

delight is

in her.

k i. e. Mar-

ried.

l Re. 21. 9, 10.

m with the

joy of the

bride-

groom.

n Lu. 4. 16. 21.

o Je. 32. 41.

p Jn^a. 1. 32.

q 3. 34.

r Ps. 46. 7.

s or, that

are the

LORD's

remem-

brancers.

t Ps. 147. 3.

u Jn^a. 8. 31. 36.

v silence.

w Ro. 7. 23. 25.

x Le. 25. 9. & c.

y 2 Co. 6. 2.

z 2 Th. 1. 9.

a Mar. 5. 4.

b If I give.

c Jn^a. 16. 20.

d u ch. 60. 21.

e v ch. 58. 12.

f w ch. 57. 14.

g x ch. 18. 3.

h Ex. 17. 15.

i y Ex. 19. 6.

j 1 Pe. 2. 5, 9.

k Re. 1. 6.

l z Zec. 9. 9.

m Jn^a. 12. 14.

n 15.

o a Eze. 44. 11.

p Ep. 4. 11. 12.

q b Re. 22. 12.

r or, recom-

pence.

s c ch. 40. 2.

t Zec. 9. 12.

u d Eze. 34. 11..

v 16.

w Jn^a. 4. 23.

x λ decked.

y e ch. 55. 3.

z Ps. 50. 5.

a f Re. 19. 13, 15.

b g Ne. 8. 10.

c Hab. 3. 17, 18.

d Ro. 14. 17.

e h Re. 19. 8.

f i Zep. 3. 8.

g μ as a priest.

h k Re. 21. 2.

i l Ps. 72. 3.

j 85. 11.

k m ch. 62. 7.

l n Je. 25. 26, 27.

m o Ho. 2. 19.

n p ver. 6, 7.

o q Ps. 63. 3.

p r Pr. 4. 18.

q s Re. 2. 17.

r t Zec. 9. 16.

saken: neither shall thy land any more be termed Desolate; but thou shalt be called β Hephzi-bah, and thy land γ Beulah: for the LORD delighteth in thee, and thy land shall be^k married.

5 For as a young man marieth a virgin, so shall thy sons marry thee; and δ as the bridegroom rejoiceth over the bride, so shall thy God rejoice^k over thee.

6 I have set watchmen upon thy walls, O Jerusalem, which shall never hold their peace day nor night: ye ζ that make mention of the LORD, keep not silence,

7 And give him no η rest, till he establish, and till he make Jerusalem a praise in the earth.

8 The LORD hath sworn by his right hand, and by the arm of his strength, Surely I will no more give thy corn to be meat for thine enemies; and the sons of the stranger shall not drink thy wine, for the which thou hast laboured:

9 But they that have gathered it shall eat it, and praise the LORD; and they that have brought it together shall drink it in the courts of my holiness.

10 Go through, go through the gates; prepare^w ye the way of the people; cast up, cast up the highway; gather out the stones; lift up a standard^x for the people.

11 Behold, the LORD hath proclaimed unto the end of the world, Say ye to the daughter of Zion, Behold, thy^z salvation cometh; behold, his reward^b is with him, and his κ work before him.

12 And they shall call them, The holy people, The redeemed of the LORD: and thou shalt be called, Sought^d out, A city not forsaken.

CHAP. LXIII.

WHO is this that cometh from Edom, with dyed garments from Bozrah? this that is λ glorious in his apparel, travelling in the greatness of his strength? I that speak in righteousness, mighty to save.

2 Wherefore^f art thou red in thine apparel, and thy garments like him that treadeth in the wine-fat?

3 I have trodden the wine-press alone; and of the people there was none with me; for I will tread them in mine anger, and trample them in my fury; and their blood shall be sprinkled upon my garments, and I will stain all my raiment.

4 For the day^t of vengeance is in mine heart, and the year of my redeemed is come.

5 And I looked, and there was none to help; and I wondered that there was none to uphold: therefore mine own arm brought salvation unto me; and my fury, it upheld me.

6 And I will tread down the people in mine anger, and make them drunkⁿ in my fury, and I will bring down their strength to the earth.

7 I will mention the^o loving-kindnesses of the LORD, and the praises^q of the LORD, according to all that the LORD hath bestowed on us, and the great goodness toward the house of Israel, which he hath bestowed on them according to his mercies, and according to the multitude of his loving-kindnesses.

8 For he said, Surely they are my people, children that will not lie: so he was their Saviour.

9 In all their affliction he^a was afflicted, and the angel^b of his presence saved them: in his love and in his pity he redeemed them: and he bare^c d them, and carried them all the days of old.

10 But they rebelled, and vexed^e his holy Spirit: therefore he was turned to be their enemy,^f and he fought against them.

11 Then he remembered^d the days of old, Moses and his people, saying, Where is he that brought them up out of the sea with the β shepherd of his flock? where is he that put his holy Spirit^k within him?

12 That led them by the right hand of Moses with his glorious arm, dividing the^l water before them, to make himself an everlasting name?

13 That led them through the deep, as an horse in the wilderness, that they should not stumble?

14 As a beast goeth down into the valley, the Spirit of the LORD caused him to rest: so didst thou lead thy people, to^m make thyself a glorious name.

15 Look down from heaven, and behold from the habitation^o of thy holiness and of thy glory: where is thy zeal & thy strength, the δ sounding of thy bowels^e and of thy mercies toward me? are they restrained?

16 Doubtless thou art our Father, though Abraham be ignorant of us, and Israel acknowledge us not: thou, O LORD, art our Father, our η Redeemer: thy name is from everlasting.

17 O LORD, why hast thou made us to err^t from thy ways, and hardened^u our heart from thy fear? Return^v for thy servants' sake, the tribes of thine inheritance.

18 The people of thy holiness have possessed it but a little while: our adversaries have trodden down^w thy sanctuary.

19 We are *thine*: thou never barest rule over them; κ they were not called by thy name.

CHAP. LXIV.

OH* that thou wouldest rend the heavens, that thou wouldest come down, that the mountains^y might flow down at thy presence,

2 As when^z λ the melting fire burneth, the fire causeth the waters to boil, to make thy name known to thine adversaries, that the nations may tremble at thy presence!

3 When thou didst terrible^a things which we looked not for, thou camest down, the mountains^b flowed down at thy presence.

4 For^c since the beginning of the world men have not heard, nor perceived by the ear, neither hath the eye^d seen, O God, beside thee, what he hath prepared for him that waiteth for him.

5 Thou^e meetest him that rejoiceth and worketh righteousness; those that remember thee in thy ways: behold, thou art wroth; for we have sinned: in those is continuance,^f and we shall be saved.

6 But we are all as an unclean thing, and all our^g righteousnesses are as filthy rags; and we all do fade as a leaf; and our iniquities, like the wind, have taken us away.

7 And^h there is none that calleth upon thy name, that stirreth up himself to take hold of thee: for thou hast hid^k thy face from us, and hast^l consumed us, σ because of our iniquities.

8 But now, O LORD, thou art our Father: we^m are the clay, and thou our Potter; and we all are the work of thy hand,

9 Be not wroth very sore, O LORD,

B. C. 698.

a Ju. 10. 16.

Zec. 2. 8.

Mat. 25. 40.

45.

Ac. 9. 4.

b Ex. 14. 19.

c Ps. 79. 8, &c.

d De. 32. 11, 12

e Ac. 7. 51.

f Ep. 4. 30.

g La. 2. 5.

h La. 2. 7.

i Le. 26. 42.

j or, shep-

herds,

k Ps. 77. 20.

l ch. 42. 14.

m Nu. 11. 17,

25.

n Ne. 9. 20.

o Ex. 14. 21,

&c.

p Ro. 9. 24, 30.

q Ro. 10. 21.

r o 2 Sa. 7. 23.

s De. 32. 21.

t 2 Ch. 30. 27.

u Le. 17. 5.

v bricks.

w or, multi-

tude.

x Je. 31. 20.

y Ho. 11. 8.

z or, pieces,

or, our re-

deemer

from ever-

lasting is

thy name.

or, anger.

t Ps. 119. 10.

u ch. 6. 10.

v Ro. 9. 17, 18.

w Ps. 90. 13.

x Ps. 74. 6, 8.

y or, thy

name was

not called

upon them.

z Ps. 144. 5.

a Ju. 5. 5.

b Mi. 1. 4.

c λ the fire of

meltings.

d Ro. 11. 5, 7.

e Ps. 65. 5.

f Hab. 3. 3, 6.

g 1 Co. 2. 9.

h or, seen a

God beside

thee which

doeth so

for him.

i or, Gad.

j or, Meni.

k Zep. 1. 4, 6.

l Ac. 10. 35.

m 2 Ch. 36. 15.

n Pr. 124. &c.

o Mal. 3. 6.

p Phi. 3. 9.

q Ho. 7. 7.

r Ho. 5. 15.

s melted.

t Mat. 8. 12.

u by the

hand,

v Job 8. 4.

w breaking.

x Je. 18. 6.

y Zec. 8. 13.

neither^o remember iniquity for ever: behold, see, we beseech thee, we are all thy people.

10 Thy holy cities are a wilderness, Zion is a wilderness, Jerusalem a desolation.

11 Our holy and our beautiful^s house, where our fathers praised thee, is burned up with fire: and all our pleasant things are laid waste.

12 Wilt thou refrain^t thyself for these things, O LORD? wilt thou hold thy peace, and afflict us very sore?

CHAP. LXV.

I^m AM sought of them that asked not for me: I am found of them that sought me not: I said, Behold me, behold me, unto a nation that was not called by my name.

2 Iⁿ have spread out my hands all the day unto a rebellious people, which walketh in a way that was not good, after their own thoughts;

3 A people that provoketh^p me to anger continually to my face; that sacrificeth^r in gardens, and burneth incense upon γ altars of brick;

4 Which remain among the graves, and lodge in the monuments; which eat swine's flesh, and ζ broth of abominable things is in their vessels;

5 Which say, Stand by thyself, come not near to me; for I am holier than thou. These are a smoke in my θ nose, a fire that burneth all the day.

6 Behold, it is written before me; I will not keep silence, but will recompense, even recompense into their bosom,

7 Your iniquities, and the iniquities of your fathers together, saith the LORD, which have burned incense upon the mountains, and blasphemed me upon the hills: therefore will I measure their former work into their bosom.

8 Thus saith the LORD, As the new wine is found in the cluster, and one saith, Destroy it not; for a blessing is in it: so will I do for my servants' sakes, that I may not destroy them all.

9 And I will bring forth a seed out of Jacob, and out of Judah an inheritor of my mountains: and mine elect^s shall inherit it, and my servants shall dwell there.

10 And Sharon shall be a fold of flocks, and the valley of Achor a place for the herds to lie down in, for my people that have sought me.

11 But ye are they that forsake the LORD, that forget my holy mountain, that prepare a table for that ν troop, and that furnish the drink-offering unto that π number.

12 Therefore d will I number you to the sword, and ye shall all bow down to the slaughter: because when^f I called, ye did not answer; when I spake, ye did not hear; but did evil before mine eyes, and did choose that wherein I delighted not.

13 Therefore thus saith the Lord God, Behold, my servants shall eat, but ye shall be hungry: behold, my servants shall drink, but ye shall be thirsty: behold, my servants shall rejoice, but ye shall be ashamed:

14 Behold, my servants shall sing for joy of heart, but ye^l shall cry for sorrow of heart, and shall howl for vexation of spirit.

15 And ye shall leave your name for a curse^m unto my chosen: for the Lord God shall slay thee, and call his servants by another name:

11 לְשִׁרְפָת אֵשׁ וְכָל מִזְמֹמְדֵי הָיָה לְחִרְבָּה : הָעֵלִי
אֵלֶּה חֲתָאֲפֶק יְהוָה תַּחֲשֶׁה וְחַנּוּנִי עַד מָאֹד :

CAP. LXV. סה

1 בְּרִשְׁתִּי לֵלֹא שְׂאֵלִי נִמְצָאִי לֵלֹא בְקִשְׁנִי אֲמִרְתִּי
2 הִנֵּנִי הִנֵּנִי אֶלְגִּי לֹא קָרָא בְשִׁמִּי : פִּרְשְׁתִּי יְדִי
3 כִּלְדִּיּוֹם אֶל עַם סוֹרֵר הַהֲלֹלִים הִדְרִי לֹא־טוֹב
4 אַחֲרֵי מַחֲשַׁבְתֵּיהֶם : הָעַם הַמְכַעֲסִים אֹתִי עַל־
5 פְּנֵי תְמִיד זָבָחִים בְּנִזּוֹת וּמִקְפָּרִים עַל־הַלְבָּנוֹם :
6 הַשֹּׁשְׁבִים בְּקִבְרִים וּבְנִצְזִירִים לֵינִי הַאֲכִלִים בְּשֶׁנֶּר
7 הַחֲזוֹר וּפְקֵן פְּלִיטִים כְּלִידִים : הָאֲמִירִים קִרְבֵּי
8 אֶלְכִי אֶל־הַנֶּשֶׁבֶט כִּי קִבְשְׁתִּיקָה אֵלֶּה עֲשֵׂן בְּאִפִּי
9 אֵשׁ יִקְרָת כִּלְדִּיּוֹם : הִנֵּה כְּתוּבָה לִפְנֵי לֹא
10 אֲחֻשֶׁה כִּי אִם־שִׁלְמֹתִי וְשִׁלְמֹתִי עַל־הֶחָקִים :
11 עֲנִיתִכֶּם וְעֹנֹת אֲבוֹתֵיכֶם יִחְדּוּ אִמְרֵי יְהוָה אֲשֶׁר
12 קִשְׁרוּ עַל־הָהָרִים וְעַל־הַגְּבוּעוֹת הִרְפִּנִי וּמִדִּתִּי
13 פִּעֲלֹתִם רָאשֶׁהָ עַל־הֶחָקִים : כֹּה־אָמַר
14 יְהוָה בְּאֲשֶׁר יִמְצָא הַתִּירוֹשׁ בְּשִׁשְׁלוֹ וְאִמְרֵי אֶל־
15 תִּשְׁחִיתוּהוּ כִּי בִרְכָה בּוֹ כִּן אֲעֻשֶׂה לְמַעַן עֲבָדִי
16 לְבַלְמִי הַשְׁחִית הַכֹּל : הוֹצֵאתִי מִיֶּעֱקֹב וְעַד
17 וּמִיִּהוּדָה יוֹרֵשׁ הָרִי וְיִרְשֶׁהָ בְּחִירִי וְעֲבָדִי יִשְׁכְּנוּ
18 שָׁמָּה : וְהָיָה הַשְּׂרֹן לְבֵית־צֹאן וְעִמְקוֹ עֶבֶד
19 לְרֹבֵץ בְּקֶרֶךְ לַעֲמִי אֲשֶׁר דִּרְשׁוּנִי : וְאַתֶּם שֹׁבִי
20 יְהוָה הַשֹּׁכְחִים אֶת־הַדָּר קִדְשִׁי הָעֹרְכִים לִפְנֵי שִׁלְחִי
21 וְהַמְמַלְאִים לְמִנִּי מִמֶּסֶךְ : וּכְלִיתִי אֶתְכֶּם
22 לַחֲרֹב וְכִלְכֵּם לַטִּבַּח תִּכְרַעוּ עַן קִרְאתִי וְלֹא
23 עֲנִיתֶם וּדְבַרְתִּי וְלֹא שָׁמַעְתֶּם וּתְפַעֲשׂוּ דְרַעַל בְּעֵינֵי
24 וּבְאֲשֶׁר לֹא־חֲפַצְתִּי בְּחֶרְסִי : לֵכֶן כֹּה־
25 אָמַר יְהוָה אֲדֹנִי יְהוָה הִנֵּה עֲבָדִי יֵאָכְלוּ וְאַתֶּם
26 תִּרְעַבּוּ הִנֵּה עֲבָדִי יִשְׁתּוּ וְאַתֶּם תִּצְמָאוּ הִנֵּה
27 עֲבָדִי יִשְׂמְחוּ וְאַתֶּם תִּבְשּׁוּ : הִנֵּה עֲבָדִי יִרְנּוּ
28 מִשּׁוֹב לֵב וְאַתֶּם תִּצְעַקוּ מִפָּאֵב לֵב וּמִשֹּׁבֵר רֹחַ
29 תִּלְלִילוּ : וְהַפַּחְתֶּם שִׁמְכֶם לְשִׁבְעָה לְבַחֲרִי וְהִמְחִיקָה
30 אֲדֹנִי יְהוָה וְלַעֲבָדִי יִקְרָא שֵׁם אַחֵר : אֲשֶׁר
31 הַמְחִירָה בְּאַרְצֵי יִתְבָּרַךְ בְּאֵלֵהֶי אָמֵן וְהַשֹּׁשְׁבִים
32 בְּאַרְצֵי יִשְׁבַע בְּאֵלֵהֶי אָמֵן כִּי נִשְׁפְּחוּ הַצִּוּרוֹת
33 הַנִּשְׁאֲנוֹת וְכִי נִסְתָּרוּ מִנֵּינִי : כִּי־הִנֵּנִי בֹרָא
34 שְׁמִים וְדוֹשִׁים וְאַרְצִי חֲדָשָׁה וְלֹא תִזְכְּרָה
35 הַנִּשְׁאֲנוֹת וְלֹא תִעֲלֶנָּה עַל־לִבִּי : כִּי־אִם־שִׁעִשׂוּ

9 יִשְׁקְרוּ וַיְדַי לָהֶם לְמוֹשִׁיעַ : בְּכָל־צָרָתָם לֹא־צָר
וּמִלֵּאָה פָּנָיו הוֹשִׁיעֵם בְּאַהֲבָתוֹ וּבְחַמְלָתוֹ הוּא
10 גֹּאֲלָם וְנִפְלֵם וְנִשְׁאֵם כְּלִימִי עוֹלָם : וְהִמָּה
מִרְוָה וְעֲצָבוֹ אֶת־רוּחַ קִדְשׁוֹ וְהִפְקֵד לָהֶם לְאוֹיְבֵי הוּא
11 נִלְחָם־בָּם : וַיִּזְכֹּר יִמְעוֹלָם מִשָּׁה עֲמֹל אִיהִי
הַמְעַלֵּם מִיָּם אֶת־רֵעֵה צֹאנֹו אִיהִי הַשֵּׁם בְּקִרְבּוֹ
12 אֶת־רוּחַ קִדְשׁוֹ : מוֹלִיק לִימְנוֹן מִשָּׁה וְרוּחַ
הַתְּפָאֲרוֹ בּוֹקֵעַ מִיָּם מִפְּנֵיהֶם לַעֲשׂוֹת לוֹ שֵׁם
13 עוֹלָם : מוֹלִיקֵם בְּהִדְקוֹת כְּפֹסֶם בְּמִדְבָּר לֹא
14 יִפְשְׁלוּ : כְּנִחְמָה בְּנִקְעָה חֲדָר רֹחַ יְהוָה
תִּהְיֶה כִּן נִהְיָה עֲפָף לַעֲשׂוֹת לָהּ שֵׁם תִּפְאָרֶת :
15 הַבִּשֵּׁל מִשְׁמִים וְהָאֵה מִזְבֵּל קִדְשָׁה וְחִפְאָרָה
אִיהִי קִנְיָאָה וּבְנוֹרָתָהּ הַמִּין מִעֵדָה וְחִמְקִי אֵלַי
16 הַחֲסִיקוּ : כִּי־אֶתָּה אֲבִינוֹ כִּי אֲבִירָה לֹא יִדְעֵנוּ
וְיִשְׁדָּאֵל לֹא יִכְרַעוּ אֵתָּה יְהוָה אֲבִינוֹ נִצְלָנוּ
17 מִעוֹלָם שָׁמָּה : לָכֵן תַּחֲנֻנֵנוּ יְהוָה מִדְּרָכֶיךָ
תִּקְשְׁנִי לִפְנֵי מִיִּרְאָתָה שׁוֹב לְמַעַן עֲבָדֶיךָ שְׁבִינִי
18 גִּלְחָלָהּ : לְמַצָּעַר יִרְשִׁי עִם־קִדְשָׁה צִרְיָנוּ
19 בּוֹסֵס מִקְדְּשָׁה : הֵינִי מִעוֹלָם לֹא־מִשְׁלַת בָּם
לֹא־יִקְרָא שִׁמְךָ עֲלֵיהֶם לֹא־קִרְעָה שְׁמִים יְרוּת
מִפְּנֵי הָרִים נוֹלִי :

CAP. LXIV. סד

1 פִּקְחִי אֵשׁ הַמַּסִּים מִיָּם תִּבְעֶה־אֵשׁ לְהוֹרִיעַ
2 שָׁמָּה לְצִרְיָה מִפְּנֵי בִיָּם יָרֵנוּ : בַּעֲשׂוֹתָהּ
3 קִדְּאוֹת לֹא נִקְוָה יְרוּת מִפְּנֵי הָרִים נוֹלִי :
4 וּמִעוֹלָם לֹא־שָׁמַעְנוּ לֹא הֶאֱוִינוּ עֵין לֹא־רָאִיתָה
5 אֱלֹהִים וּלְחֹתֶי יַעֲשֶׂה לְמַחְפָּה לּוֹ : פֶּגַעַת אֶת־
6 שֵׁשׁ וַעֲשֶׂה צֶדֶק בְּדִרְכֶּיךָ וּזְכֹרָה הָרִאשִׁית קִצְפָּה
7 וּבְחֻשָּׁא בְּהֵם עוֹלָם וְנִשְׁשֵׁעַ : וְהָיָה כְּשִׁמְאֵל פִּלְגֵּו
8 וּבְכִנְרָ עֵדִים כִּלְצִדְקָתֵנוּ וּבְכָל פְּעֻלָּה פִּלְגֵּו
9 וְעִנְיָנוּ כִּירוּם יִשְׁאֲנוּ : וְאִין־קִוְיָה בְּשִׁמְךָ
10 מִחֲשׁוֹר לְהוֹרִיג כִּי־יִסְתָּרֶת כְּלִידִי מִפְּנֵי
11 וְחִמְקֵנוּ בִּירְעוּנוֹנוּ : וְעַתָּה יְהוָה אֲבִינוֹ אֶתָּה
12 אֲבִדְנוּ הַחֲסִיר וְאַתָּה יִצְרֵנוּ וּמַעֲשֶׂה יָדְךָ פִּלְגֵנוּ :
13 אֶל־תִּקְרָח יְהוָה עַד־מָאֹד וְאֶל־לַעַד תִּזְכֹּר עוֹן הָעַן
14 הַבִּשְׁרָא עֲפָף בָּלְנוּ : עַד־קִדְשָׁה הֵי מִדְבָּר
15 צִיּוֹן מִדְבָּר הָיָה יְרוּשָׁלַם שְׁמִמָּה : בֵּית
קִדְשֵׁנוּ וְחִפְאָרָהֵנוּ אֲשֶׁר הִלְלִיקָה אֲבוֹתֵינוּ הָיָה

וְלֹא עָרִיעַר אֲשֶׁר אָנִי בֹרָא כִּי חֲנָנִי בֹרָא אֶת־
 19 יְרוּשָׁלַם וְלֹא וַעֲמָה מְשֹׁשׁ : וְגַלְתִּי בִירוּשָׁלַם
 וְשִׁשְׁתִּי בַעֲמִי וְלֹא יִשְׁמַע בָּהּ עוֹד קוֹל בֶּן־יָקוֹל
 20 וְעָקָה : לֹא יִהְיֶה מִשְׁכָּם עוֹד עַל יָמִים וְזָמַן
 אֲשֶׁר לֹא יִמְלֹא אֶת־יָמָיו כִּי הַפֶּעַר בְּיָמָהּ שָׁנָה
 21 יָמוֹת וְתַחֲוֹשָׁא בְיָמָהּ שָׁנָה יִקָּל : וּבְנֵי בָתִּים
 22 וְיִשְׁבּוּ וְנִמְשְׁעוּ כְרִמִּים וְאֶלְוֵי פָרִים : לֹא יִבְנוּ
 וְאֶחָד יֵשֵׁב לֹא יִפְעֹ וְאֶחָד יֵאָכֵל כִּי כִימֵי הַעֵץ
 23 יִמְּעוּ עִמִּי וּמַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם יִבְנוּ בְּחַדְרֵי : לֹא יִגְעוּ
 לְרִיק וְלֹא יִלְדוּ לְבִלְהָה כִּי זָרַע בְּרוּכֵי יְהוָה הַמָּה
 24 וְצִמְצִימָהֶם אֵתָם : וְהָיָה מָרֹם יִקְרָא וְאֲנִי
 25 אֶעֱנֶה עוֹד הֵם מִדְּבָרִים וְאֲנִי אֲשַׁמְעֵ : וְאֵב
 וְטִלָּה יִרְעֵו כְּאֶחָד וְאֶרְחֶה כְּבֶקֶר וְאֶכְלֶמֶן וְנָחַשׁ
 עֶפֶר לֶחֶמוֹ לֹא יִרְעֵו וְלֹא יִשְׁחָרְטוּ בְּכָל־הָרָר
 קִרְשִׁי אָמַר יְהוָה :

CAP. LXVI. סו

1 כֹּה אָמַר יְהוָה הַשָּׁמַיִם כִּסְאִי וְהָאָרֶץ תַּחֲסִי רַגְלִי
 אֵי־הָהָה בֵּית אֲשֶׁר תִּבְנֶנּוּלִי וְאֵי־הָהָה מְנוּחָתִי :
 2 וְאֵת־כָּל־אֱלֹהֵי דָרִי עֲשֹׂתָה וְהָיָה כָּל־אֱלֹהֵי נְאֻם־יְהוָה
 וְאֱלֹהֵה אֲבִישׁ אֶל־עֵינִי וּבְכִירוּתִי וְחֶדֶר עַל־דְּבָרִי :
 3 שְׁחֹטֵי הַשּׁוֹר מִכְּבֹד־אִישׁ וּזְבַח הַשֶּׁה עֶרְף־כֶּלֶב
 מַעֲלֵה מִנְחָה בִּסְחָרִית מִזְכֹּר לְבָנָה מִבְּרֶךְ אֲמֹן
 4 בִּסְחָרִימָה בְּחֹרֵי בִּרְכִיתָם וּבִשְׁקֻצֵּיהֶם נִשְׁשָׁם
 5 הַקָּצֵה : בִּסְאִי אֶבְחַר בְּתַעֲלוּלֵיהֶם וּמִקְוֹתָם
 אֲבִיא לָהֶם יַעַן קָרָאתִי וְאֵין עֲנָה דְּבָרִתִּי וְלֹא
 שָׁמְעוּ וַיַּעֲשׂוּ דָרַע בְּעֵינִי וּבְאָזְנוֹי לֹא־הִשְׁמָעִנִי
 6 בְּדָרוֹ : שָׁמְעִי דְּבַר־יְהוָה הַחֲזָרִים אֶל־
 דְּבָרוֹ אֲמִיד וְאֲחִילֵם שְׂאִילֵם מִבְּדִילֵם לְמַעַן שָׁמִי
 7 וְכֵן יְהוָה וְנִרְאָה בְּשִׁמְחָתְכֶם וְהֵם יִבְשׁוּ : קוֹל
 שְׁאוֹן מִיַּעַר קוֹל מִהִיכָל קוֹל יְהוָה מִשְׁלֵם בְּמֹל
 8 לֹא־יִבְנוּ : בְּמָרֹם מִתִּיל יִלְדָה בְּמָרֹם יָבֹא חֲבֵל
 9 לָהּ וְהִמְלִיטָה זָכָר : מִי־שָׁמַע פֹּאֵת מִי רָאָה
 פֹּאֵלָה הִיוּחַל אֶרֶץ בָּיִת אֶחָד אִם־יִלְדָּה גוֹי פֶּעַם
 10 אֶחָד כִּי־תִלְדָּה נִסְיָלָה צִיּוֹן אֶת־נַפְתָּה : הֲאֵינִי

16 That he who blesseth^a himself in the earth, shall bless himself in the God of truth; and he that sweareth^b in the earth, shall swear by the God of truth; because the former troubles are forgotten, and because they are hid from mine eyes.

17 For, behold, I create new^d heavens, and a new earth: and the former shall not be remembered, nor come γ into mind.

18 But be ye glad and rejoice^e for ever in that which I create: for, behold, I create Jerusalem a rejoicing, and her people a joy.

19 And I^g will rejoice in Jerusalem, and joy in my people: and the voice of weepingⁱ shall be no more heard in her, nor the voice of crying.

20 There shall be no more thence an infant of days, nor an old man that hath not filled his days: for the child shall die an hundred years old; but the sinner,^j being an hundred years old, shall be accursed.

21 And they^l shall build houses, and inhabit them; and they shall plant vineyards, and eat the fruit of them.

22 They shall not build, and another^m inhabit; they shall not plant, and another eat: for as the days of a tree^p are the days of my people, and mine elect shall ζ long enjoy the work of their hands.

23 They shall not labour in vain, nor bring forth for trouble: for they^r are the seed of the blessed of the LORD, and their offspring with them.

24 And it shall come to pass, that before they call, I will answer: and while^s they are yet speaking, I will hear.

25 The wolf^t and the lamb shall feed together, and the lion shall eat straw like the bullock: and dust^v shall be the serpent's meat. They shall not hurt nor destroy in all my holy mountain, saith the LORD.

CHAP. LXVI.

THUS saith the LORD, The heaven^w is my throne, and the earth^{is} my footstool: where^{is} the house that ye build unto me? and where^{is} the place of my rest?

2 For all those things hath mine hand made, and all those things have been, saith the LORD: but to this man will I look, even to him that is poor^y and of a contrite^z spirit, and trembleth^a at my word.

3 He that killeth an ox^{as} as if he slew a man; he that sacrificeth a θ lamb, as if he cut off a dog's neck; he that offereth an oblation, as if he offered swine's blood: he that burneth incense, as if he blessed an idol. Yea, they have chosen their own ways, and their soul delighteth in their abominations.

4 I also will choose their μ delusions, and will bring their fears upon them; because^d when I called, none did answer; when I spake, they did not hear: but they did evil before mine eyes, and chose that in which I delighted not.

5 Hear the word of the LORD, ye that tremble^k at his word; Your brethren that hated you, that cast you out for my name's sake, said, Let the LORD be glorified: but he shall appear to your joy, and they shall be ashamed.

6 A voice of noise from the city, a voice from the temple, a voice of the LORD that rendereth recompence to his enemies.

7 Before she travailed, she brought forth; before her pain came, she was delivered of a man child.

B. C. 698.

a Je. 4. 2.
b De. 6. 13.
Ps. 63. 11.

c Ac. 2. 41, 47.
d 2 Pe. 3. 13.
Re. 21. 1.
 β or, beget.
 γ upon the heart.

e ch. 51. 11.
1 Th. 5. 16.
f Ps. 26. 8.
84. 1. 4.
122. 6.

g ch. 62. 5.
h 1 Pe. 2. 2.
i Re. 7. 17.
j or, brightness.

k Ec. 8. 12, 13.
l ch. 60. 4, 16.
m Am. 9. 14.
n De. 28. 30.
o Jn. 16. 22.

p Pr. 3. 8.
q Eze. 37. 1. 14.
r Ps. 92. 12.
s make them continue long, or, wear out.

t 2 Th. 1. 8.
r ch. 61. 9.
Ro. 9. 7, 8.
s Ps. 32. 5.

Da. 9. 20, 21.
t ch. 11. 6, 9.
u ch. 65. 3, 4.
v or, one after another.

w Ge. 3. 14.
w 2 Ch. 6. 18.
Mat. 5. 34.
Ac. 17. 24.

x ch. 18. 3, 7.
Lu. 2. 34.
y Mat. 5. 3.
z ch. 57. 15.

a Ezr. 9. 4.
10. 3.
Pr. 28. 14.
b Mal. 1. 11.
Mat. 28. 19.

θ or, kid.
c Ro. 15. 16.
d maketh a memorial of.
Le. 2. 2.

λ or, coaches.
 μ or, devices.
d 2 Th. 2. 11.
e ch. 65. 12.

Je. 7. 13, 14.
f Re. 1. 6.
g ch. 65. 17.
h ver. 2.

i Zec. 14. 16.
j new moon to his new moon, and from sabbath to his sabbath.

k Ps. 65. 2.
l Mar. 9. 44.
48.
m Da. 12. 2.

8 Who hath heard such a thing? who hath seen such things? Shall the earth be made to bring forth in one day? or shall a nation be born at once? for^c as soon as Zion travailed, she brought forth her children.

9 Shall I bring to the birth, and not β cause to bring forth? saith the LORD: shall I cause to bring forth, and shut the womb? saith thy God.

10 Rejoice^f ye with Jerusalem, and be glad with her, all ye that love her: rejoice for joy with her, all ye that mourn for her:

11 That ye may suck,^h and be satisfied with the breasts of her consolations; that ye may milk out, and be delighted with the δ abundance of her glory.

12 For thus saith the LORD, Behold, I will extend peace to her like a river, and the glory of the Gentiles like a flowing stream: then shall ye suck, ye^k shall be borne upon her sides, and be dandled upon her knees.

13 As one whom his mother comforteth, so will I comfort you; and ye shall be comforted in Jerusalem.

14 And when ye see this, your heart shall rejoice,ⁿ and your bones^o shall flourish like an herb; and the hand of the LORD shall be known toward his servants, and his indignation toward his enemies.

15 For,^q behold, the LORD will come with fire, and with his chariots like a whirlwind, to render his anger with fury, and his rebuke with flames of fire.

16 For by fire and by his sword will the LORD plead with all flesh: and the slain of the LORD shall be many.

17 They^u that sanctify themselves, and purify themselves in the gardens, η behind one tree in the midst, eating swine's flesh, and the abomination, and the mouse, shall be consumed together, saith the LORD.

18 For I know their works and their thoughts: it shall come, that I will gather all nations and tongues; and they shall come, and see my glory.

19 And I will set a sign^x among them, and I will send those that escape of them unto the nations, to Tarshish, Pul, and Lud, that draw the bow, to Tubal and Javan, to the isles afar off, that have not heard my fame, neither have seen my glory;^b and they shall declare my glory among the Gentiles.

20 And they shall bring all your brethren for an offering^c unto the LORD, out of all nations, upon horses, and in chariots, and in λ litters, and upon mules, and upon swift beasts, to my holy mountain Jerusalem, saith the LORD, as the children of Israel bring an offering in a clean vessel into the house of the LORD.

21 And I will also take of them for priests^f and for Levites, saith the LORD.

22 For as the new^g heavens and the new earth, which I will make, shall remain before me, saith the LORD, so shall your seed and your name remain.

23 Andⁱ it shall come to pass, that from one new moon to another, and from one sabbath to another, shall all^k flesh come to worship before me, saith the LORD.

24 And they shall go forth, and look upon the carcases of the men that have transgressed against me; for their worm shall^l not die, neither shall their fire be quenched; and they shall be an abhorring^m unto all flesh.

The Book of the Prophet JEREMIAH.

CHAP. I.

THE words of Jeremiah^a the son of Hilkiah, of the priests that were in Anathoth,^b in the land of Benjamin:

2 To whom the word of the LORD came in the days of Josiah the son of Amon king of Judah, in^c the thirteenth year of his reign.

3 It came also in the days of Jehoiakim the son of Josiah king of Judah, unto^e the end of the eleventh year of Zedekiah the son of Josiah king of Judah, unto the carrying away^f of Jerusalem captive in the fifth^g month.

4 Then the word of the LORD came unto me, saying,

5 Before^h I formed thee in the belly I knew thee; and before thou camest forth out of the womb I sanctified thee; and I ordained thee a prophet unto the nations.

6 Thenⁱ said I, Ah! Lord God! behold, I cannot speak; for I am a child.

7 But the LORD said unto me, Say not, I am a child: for thou shalt go to all that I shall send thee, and^j whatsoever I command thee thou shalt speak.

8 Be^k not afraid of their faces: for I^l am with thee to deliver thee, saith the LORD.

9 Then the LORD put forth his hand, and touched^m my mouth. And the LORD said unto me, Behold, I have put my words in thy mouth.

10 See, I have this day set thee over the nations, and over the kingdoms, to rootⁿ out, and to pull down, and to destroy, and to throw down, to build, and to plant.

11 Moreover, the word of the LORD came unto me, saying, Jeremiah, what seest thou? And I said, I see a rod of an almond-tree.

12 Then said the LORD unto me, Thou hast well seen; for I will hasten my word to perform it.

13 And the word of the LORD came unto me the second time, saying, What seest thou? And I said, I see a seething pot;^o and the face thereof is^p toward the north.

14 Then the LORD said unto me, Out of the north^q an evil shall break forth upon all the inhabitants of the land.

15 For, lo, I will call all the families of the kingdoms of the north, saith the LORD; and they shall come, and they shall set every one his throne at the entering of the gates of Jerusalem, and against all the walls thereof round about, and against all the cities of Judah.

16 And I will utter my judgments against them touching all their wickedness, who^r have forsaken me, and have burned incense unto other gods, and worshipped the works of their own hands.

17 Thou therefore gird^s up thy loins, and arise, and speak unto them all that I command thee: be^t not dismayed at their faces, lest I^u confound thee before them.

18 For, behold, I^v have made thee this day a defended city, and an iron pillar,

B. C. 629.

a 2Ch. 36. 21.

b 1Ch. 6. 60.

c ch. 25. 3.

d Jos. 1. 9.

e ch. 39. 2.

f ch. 52. 12,

&c.

g 2Ki. 25. 8.

h or, for thy

sake.

i Ho. 2. 15.

j De. 2. 7.

k Is. 49. 1, 5.

l Ga. 1. 15, 16.

m Ex. 19. 5, 6.

n 1Pe. 2. 9.

o gave.

p Ps. 105. 14.

q Joel 1. 3, 7, 8.

r Ex. 4. 10, &c.

s Mat. 23. 20.

t Ac. 20. 27.

u Is. 5. 4.

v Eze. 2. 6.

3. 9.

s He. 13. 6.

t 2Ki. 17. 15.

u Ps. 77. 5.

v Is. 6. 7.

w Is. 63. 11, 13.

x Ho. 13. 4.

y De. 32. 10.

z ch. 18. 7.

2Co. 10. 4, 5.

or, the land

of Carmel.

z Ps. 106. 38.

a Mal. 2. 6, 7.

b ch. 5. 31.

c Hab. 2. 18.

d Eze. 20. 35.

e Eze. 11. 2, 7.

24. 3, &c.

f from the

face of.

g ch. 4. 6.

h 6. 1, 22.

i be opened.

j or, over to.

k Is. 23. 1, 12.

l Ps. 120. 5.

m Mi. 4. 5.

n Ps. 106. 20.

o Ro. 1. 23.

p Is. 1. 2.

q ch. 17. 13.

r De. 28. 20.

s Ps. 81. 11.

t Ps. 36. 9.

u Jn. 4. 14.

v Job 38. 3.

w Eze. 2. 6.

x Ex. 4. 22.

y break thee

to pieces.

z become a

spoil.

a ch. 15. 20.

b Ps. 57. 4.

c gave out

their voice.

and brazen walls against the whole land, against the kings of Judah, against the princes thereof, against the priests thereof, and against the people of the land.

19 And they shall fight against thee, but they shall not prevail against thee; for I^d am with thee, saith the LORD, to deliver thee.

CHAP. II.

MOREOVER, the word of the LORD came to me, saying,

2 Go, and cry in the ears of Jerusalem, saying, Thus saith the LORD, I remember^h thee, the kindness of thy youth,ⁱ the love of thine espousals, when^j thou wentest after me in the wilderness, in a land that was not sown.

3 Israel was holiness^k unto the LORD, and the first-fruits of his increase: all^l that devour him shall offend; evil^m shall come upon them, saith the LORD.

4 Hear ye the word of the LORD, O house of Jacob, and all the families or the house of Israel:

5 Thus saith the LORD, Whatⁿ iniquity have your fathers found in me, that they are gone far from me, and have^o walked after vanity, and are become vain?

6 Neither^p said they, Where is the LORD that brought us up^q out of the land of Egypt, that led^r us through the wilderness, through a land of deserts and of pits; through a land of drought, and of the shadow of death; through a land that no man passed through, and where no man dwelt?

7 And I brought you into^s a plentiful country, to eat the fruit thereof and the goodness thereof: but when ye entered, ye defiled^t my land, and made mine heritage an abomination.

8 The priests said not, Where is the LORD? and they that handle the law^u knew me not: the pastors also transgressed against me, and the prophets^v prophesied by Baal, and walked after things that^w do not profit.

9 Wherefore^x I will yet plead with you, saith the LORD, and with your children's children will I plead.

10 For pass^y thou over the isles of Chittim,^z and see; and send unto Kedar,^a and consider diligently, and see if there be such a thing:

11 Hath^b a nation changed their gods, which are yet no gods? but my people have changed^c their glory for that which doth not profit.

12 Be astonished, O ye heavens,^d at this, and be horribly afraid, be ye very desolate, saith the LORD.

13 For my people have committed two evils; they have forsaken me,^e the fountain^f of living waters, and hewed them out cisterns, broken cisterns, that can hold no water.

14 Is Israel a servant?^g is he a home-born slave? why is he^h spoiled?

15 The young lionsⁱ roared upon him and he yelled, and they made his land waste:

CAP. I א

1 וברגל ירמיה בן חלקיה מן-הכהנים אשר
2 בעמלת בארץ בנימן : אשר היה דברי-יהוה
אליו בימי יאשיהו בן-אמון מלך יהודה בשלש
3 עשרה שנה למלכו : ויהי בימי יהויקים בן
יאשיהו מלך יהודה עשרת-עשרה שנה
לצדקיהו בן-יאשיהו מלך יהודה ער-נלות
4 ירושלם בחדש החמישי : ויהי דבר-
5 יהוה אלי לאמר : במסרים אצורוך בבטן
ידעתיך ובמסרים תצא מידם הקדשתך נביא
6 לנזים נחמך : ואמר אחלה אדני יהוה הנה
7 לא ירעמי דבר פתגם אגבי : ויאמר יהוה אלי
8 הלך ואת כל-אשר אצורך תדבר : אליחיהו
מפניהם בראיהם אני להצילך נאם-יהוה :
9 וישלח יהוה את-ידו וינע עליי ויאמר יהוה
10 אלי הנה נתתי דברי בפיך : ראה הפסדת-ך
היום הוה עלי-הנזים ועל-הממלכות לנתוש
ולנוץ ויהאביר ולחרס לבנות ולנזוש :
11 ויהי דבר-יהוה אלי לאמר מדי-אתה ראה ירמיהו
12 ואמר מקל שקד אני ראה : ויאמר יהוה אלי
היטבת לראות פתקד אני על-דברי לעשותי :
13 ויהי דבר-יהוה אלי
שנית לאמר מה אתה ראה ואמר סיר נפיל
14 אני ראה ופגיו מפני צפונה : ויאמר יהוה
אלי מצפון תפתח הרעה על פלי-שני הארץ :
15 פני הנני קרא לכל משפחות ממלכות צפונה
נאם-יהוה ונאמר ונתנו איש כסאו פתח : שער
ירושלם ועל פל-חומתיה סביב ועל פלי-ערי
16 יהודה : ודברתי משפטי אותם על פל-דעתם
אשר עבדני וקשרו לאלהים אחרים ושתחו
17 למעשי ידיהם : ואמה תאנור מתוך וקמה
ודברת אליהם את כל-אשר אגבי אצורך אל-תחל

מפניהם פראיהם לפניהם : ואני הנה נתתיך
היום לעיר מבצר ולעמור בורגל ויהמות נחשת
על-כל-הארץ למלכי יהודה לשוים לכהנה ולעם
הארץ : וכל-חמו אלה ולא יוכלו לך בראיהם
אני נאם-יהוה להצילך :

CAP. II ב

1 ויהי דבר-יהוה אלי לאמר : הלוך וקראת באזני
2 ירושלם לאמר כה אמר יהוה זכרתי לך חסד
נעורך אהבת פלולתך לנהנה אחרי במדבר
3 בארץ לא זרעה : קנש ישראל ליהוה ראשית
תבואתה כל-אכליו יאשמו רעה תבא אליהם
4 נאם-יהוה : שמעו דבר-יהוה בית
יעקב וכל-משפחות בית ישראל : כה אמר
5 יהוה מודמצא אבותיכם בי עול כי רחקו מעלי
וילכו אחרי ההבל ויהפלו : ולא אמרו אתה
6 יהוה המפעלה אתנו מארץ מצרים המולך
אתנו במדבר בארץ ערבה ושיחה בארץ צנה
7 וצלמות בארץ לא-עבר בה איש ולא-ישב אדם
שם : ואביא אתכם אל-ארץ הפרמל לאכל
8 פריה ושובבה וטבא וטשטא את-ארצי ונהלתי
9 שמתם לתועבה : הפללים לא אמרו אתה
10 יהוה ותפשי תחורה לא ידעני והרעים פשעו
כי והנביאים נבאו בפל ואחרי לא-ייעלו הלכי
11 לכן עד אריב אתכם נאם-יהוה ואת-בני בניכם
12 אריב : כי עברו אני כתיים וראו וקנן שלתי
והתבוננו מאד וראו הן היתה פזאת :
13 ההימיר גוי אלהים והמה לא אלהים ועמי המיר
14 כבודו בלוא ויעל : שמו שמים עליאת ושערו
15 חרבו מאד נאם-יהוה : כי-שרתים רעות עשה
עמי אתי ענוו מקורי בים חיים להצב להם
בארות בארת נשברים אשר לא-יכלו המים :
16 העבר ישראל אביליך בית הוא מדוע היה
17 לבו : עליו ישאני כפרים נתני קולם וישערו

אֶת־שֶׁבַע אֲפֹסֵי מִמֶּנִּי הִנֵּנִי נִשְׁפָּט אֶת־אֶמְרוֹךְ
לֹא חָמַמְתִּי : מִדֶּחֲקוֹל מֵאֵל לְשִׁנּוֹת אֶת־דִּרְכִּי
בְּכִי מִמִּצְרֵי תַבְשִׁי בְּאֶשֶׁר בָּשָׂת מֵאֲשׁוּר : בְּכִי
מֵאֵת יְהוָה תִּצְאֵי וְיִרְדֶּךָ עַל־רֹאשְׁךָ בְּרִמָּאָה יְהוָה
בְּמִבְשָׁלֶיךָ וְלֹא תִצְלִיחִי לָהֶם :

CAP. III. ג

לֵאמֹר הֵן יִשְׁלַח אִישׁ אֶת־אֲשֶׁתּוֹ וְהִלְכָה מֵאִתּוֹ
וְהִתְחַה אִישׁ אֲחֵר הַיָּשׁוּב אֵלֶיהָ עוֹד הֲלוֹא הִנּוּחַ
תַּחֲנוּחַ הָאָרֶץ הִיא וְהָאֵת זָכִית רַעִים רַבִּים וְשׁוֹב
אֵלֵי נָא־יְהוָה : שֹׁאֵי עֵינֶיךָ עַל־שָׁפִים וְרָאִי אִיפֹה
לֹא שָׁלַחְתָּ עַל־דִּרְכֵיכֶם לְהֵם כִּי־עָרַבְתָּ בַּמִּדְבָּר
וּתְחַנְּנִי אֶרֶץ בְּנוֹתֶיךָ וּבְרַעְתֶּךָ : וַיִּמְנָעוּ רַבָּנִים
וּמִלְקוֹשׁ לֹא הָיָה וּמִצַּח אֲשֶׁר זִכְרָה הָיָה לָךְ
מֵאֵתֵי הַבָּלִם : הֲלוֹא מִשְׁפַּח בְּרָאִיתִי לִי אֲבִי
אֶלֶף נַעַר אֶחָד : הִנְטוֹר לְעוֹלָם אִם־יִשְׁמָר
לִגְצֵחַ זִמְרָה רַבָּתִי וּתְשַׁעֲרֵי הָרָשָׁת וּתִקַּל :
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי בְּיָמַי יֵאֱשָׁרוּהוּ הַכֹּלֶךְ הָרֹאִית
אֲשֶׁר עָשִׂיתָ מִשְׁבַּח יִשְׂרָאֵל הִלְכָה הִיא עַל־כָּל־
דֶּרֶךְ גִּבְהָ וְאֶל־תַּחֲתֵי כָל־עֵץ רַעֲנָן וַתִּבְנֵי־שָׁם :
וַאֲמַר אַחֲרַי עָשִׂיתָ אֶת־כָּל־אֵלֶּה אֵלַי תִּשָּׁב וְלֹא־
תִּשָּׁב וַתִּרְאֵהָ בְּנוֹתֶיהָ אַחֲוֹתֶיהָ יְהוָה : וַאֲרָא כִי
עַל־כָּל־אֲדוֹת אֲשֶׁר נֶאֱסַף מִשְׁבַּח יִשְׂרָאֵל שִׁלַּחְתִּיהָ
וַאֲרָא אֶת־סֹסֶר בְּרִיתֶיהָ אֵלֶיהָ וְלֹא יִרְאֶה בְּנוֹתֶיהָ
יְהוָה אַחֲוֹתֶיהָ וְהַכֹּלֶךְ וַתִּבְנֵי בְּסִימָא : וְהָיָה
מִקֵּל זִמְרָתָהּ וּתְחַנְּנָה אֶת־הָאָרֶץ וּתִמְנָחָה אֶת־הָאֶבֶן
וְאֶת־הָעֵץ : וְכִי־כָל־זֹאת לֹא־תִשָּׁבֶה אֵלַי בְּנוֹתֶיהָ
אַחֲוֹתֶיהָ יְהוָה בְּכָל־לֵבָב כִּי־אִם־בְּשֹׁמֶר נָא־יְהוָה :
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי צִדְקָה נִשְׁפָּט מִשְׁבַּח
יִשְׂרָאֵל מִבְּנוֹתֶיהָ יְהוָה : הֲלֹא וּמִרְאֵת אֶת־
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה צִפְנָה וְאִמְרַת שׁוֹבָה מִשְׁבַּח
יִשְׂרָאֵל נָא־יְהוָה לֹא־אֶפְלֵל פָּנַי בָּכֶם כִּי־חִסַּד
אֵלֵי נָא־יְהוָה לֹא אֲשׁוּר לְעוֹלָם : אֶת־דָּעִי
עוֹנֶךָ כִּי בִיחָה אֶת־יְהוָה פִּשְׁעֶת וּתְפָאִר אֶת־דִּרְכֶּךָ
לְזָרִים תַּחֲת כָּל־עֵץ רַעֲנָן וּבְקוֹלֵי לֹא־שִׁמְעֶתֶם
נָא־יְהוָה : שׁוֹבֵי בָנִים שׁוֹבְנִים נָא־יְהוָה כִּי
אֲבִי בְעֵלְתִי בָכֶם וּלְקַחְתִּי אֶתְכֶם אֶת־מִעֵר
וּשְׁלִיִם מִמִּשְׁפַּחָהּ וַתִּבְנִי אֶתְכֶם צִיּוֹן : וַתַּחֲתִי

16 אֶרְצוֹ לְשִׁמָּה עָרְוּ נִצְחָה מִכָּל יִשָּׁב : בְּסִימָא
17 לָךְ וַתַּחֲפֹצֵם יִרְשָׁה מְדָרְךָ : הֲלוֹא־זֹאת תַּעֲשֶׂה
לָךְ עוֹנֶךָ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בַּעַת מוֹלֶכְךָ בְּדֶרֶךְ :
18 וַעֲפָה מִדֶּחֲקֶךָ לְדֶרֶךְ מִצְרִים לְשִׁתּוֹת מִי שְׁחֹר
19 וּמִדֶּחֲקֶךָ לְדֶרֶךְ אֲשׁוּר לְשִׁתּוֹת מִי נָדָר : תִּסְפָּר
רַעְתֶּךָ וּמִשְׁבּוֹתֶיךָ הַכֹּכָבִים וְדָעִי וְרָאִי כִי־רַע וְאִם־
עוֹנֶךָ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְלֹא פִחַדְתִּי אֵלֶיךָ נָא־
20 אֲדָעִי יְהוָה צְבָאוֹת : כִּי מַעֲוָלִים שָׁבַרְתִּי עֲלֶיךָ
נִתְקַמְתִּי מִסִּרְתֶּיךָ וּתְאִמְרִי לֹא אֶעֱבֹד כִּי עַל־כָּל־
גִּבְהָ גִבְהָ וְתַחֲת כָּל־עֵץ רַעֲנָן אֶת צִפְנָה זִכְרָה :
21 וְאֲנִכִּי נִשְׁתַּחֲוֶה שׁוֹלֵל כָּל־זֶרַע אִמְרַת וְאִיךָ
22 תִּפְסַחְתָּ לִי סִימָא הַכֹּכָבִים נִכְרָה : כִּי אִם־תִּכְבֹּסִי
בְּזָר וַתִּבְנִי־לָךְ בְּרִית בְּתָכֶם עוֹנֶךָ לִפְנֵי נָא־
23 אֲדָעִי יְהוָה : אֶת־הָאֱמֹרִי לֹא נִשְׁמַמְתִּי אַחֲרַי
הַבְּעִלִים לֹא הִלְכְתִּי רָאִי דִּרְכֶּךָ בְּיָמַי דָּעִי מִדֶּה
24 עָשִׂיתָ בְּכֶרֶה כָּל־מִשְׁרַחַת דִּרְכֶּיךָ : פָּרַח־לִי לְמֹד
מִדְּבָר צָאוֹת נִשְׁפָּטוּ שְׁאֵפָה רִיחַ הָאֶתְנָה מִי
יִשְׁבַּח־נָה כָּל־מִבְּקָשֶׁיהָ לֹא יִשְׁפֹּט בַּחֲדָשָׁה
25 וּמִצְאִינָה : מִנְעִי רִגְלֶךָ מִיֶּחֶף וּבִרְכֹךְ מִצְמָחָה
וּתְאִמְרִי נֹאשׁ לֹא־כִי־אֶהְבֵּתִי זָרִים וְאֶחֱוִיתֶם
26 אֵלֶיךָ : כִּבְשֵׁת גִּבְהָ כִּי יִפְצֹא כִּן הַבִּישׁוּ בֵּית
יִשְׂרָאֵל הַמֶּדָה מִלִּבְיָהֶם שְׁרִירֹת וּכְהִינֹת
27 וּבְנִי־אִיהֶם : אֲמִירִים לָעֵץ אֲבִי אֶתֶּה וְלֹאֲבִי
אֶתֶּה יִלְחָמֵנִי כִי־פָנִי אֵלַי עָרָף וְלֹא פָנִים
28 וּבַעַת רַעֲתִם יֵאֱמָרוּ קֹדֶם וְהוֹשִׁיעֵנו : וְאִיךָ
אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר עָשִׂיתָ לָךְ יְקוֹמוּ אִם־יֹשִׁיעֶיךָ
בַּעַת רַעְתֶּךָ כִּי מִסְפַּר שְׂרָף דָּעִי אֱלֹהֶיךָ
29 יְהוָה : לָמָּה תִּרְוֵנִי אֵלַי כִּלְכֵם פִּשְׁעֶתֶם
30 כִּי נָא־יְהוָה : לְשׁוֹא הַפִּתִּי אֶת־בְּנֵיכֶם מִסֹּסֶר
לֹא לָקַחְתִּי אֶתְכֶם חֲרֹפֶכֶם בְּבִיאֵיכֶם בְּאֶרֶץ
31 מִשְׁחִית : תִּדּוֹר אֶתְכֶם רָאִי דְבַר־יְהוָה הַמְדָּר
הִיְתִי לְיִשְׂרָאֵל אִם־אֶרֶץ מִאֲפִלָּה מִדֹּעַ אֶמְרוּ
32 עֲמִי לְדָעִי לֹא־נִבְּאָ עוֹד אֵלֶיךָ : תַּחֲשַׁפַח בְּתוֹלָה
עֲרִיף כָּל־תַּשְׁרִיף וְעַמִּי שִׁבְחוּנִי יָמִים אֵין מִסְפָּר :
33 מִדִּימָמִי בְּרַפָּה לִבְקָשׁ אֶהְבֶּה לָכֵן בָּכֶם אֶת־
34 הָרָעוֹת לְמַדְתִּי אֶת־דִּרְכֶּךָ : בָּכֶם בְּכִנְפֶיךָ נִמְצָא
דָּם נִשְׁפּוֹת אֲבוֹיִים וְזָרִים לֹא־בִפְחָרְעִית
35 מִצְאִיתִם כִּי עַל־כָּל־אֵלֶּה : וּתְאִמְרִי כִי בְּהִיתִי

his cities are burned without inhabitant.

16 Also the children of Noph and Tahapanes ^b have broken the crown of thy head.

17 Hast thou not procured this unto thyself, ^d in that thou hast forsaken the LORD thy God, when he led thee by the way?

18 And now what hast thou to do in the way of Egypt, ^e to drink the waters of Sihor? ^h or what hast thou to do in the way of Assyria, to drink the waters of the river?

19 Thine own ^c wickedness shall correct thee, and thy backslidings shall reprove thee: know, therefore, and see, that *it is an evil thing and bitter*, that thou hast forsaken the LORD thy God, and that my fear is not in thee, saith the Lord GOD of hosts.

20 For of old time I have broken thy yoke, and burst thy bands; and ^o thou saidst, I will not ^δ transgress; when upon every high hill, and under every green tree, thou wanderest, playing the harlot.

21 Yet I had planted thee a noble ^r vine, wholly a right seed; how then art thou turned into the degenerate plant of a strange ^f vine unto me?

22 For though thou wash thee with nitre, and take thee much soap, yet thine iniquity is marked ^v before me, saith the Lord GOD.

23 How canst thou say, I am not ^{*} polluted, I have not gone after Baalim? See thy way in the valley, know what thou hast done; *thou hast* a swift dromedary traversing her ways;

24 A ⁿ wild ass bound to the wilderness, that snuffeth up the wind at ^κ her pleasure; in her occasion who can ^λ turn her away? all they that seek her will not weary themselves; in her month they shall find her.

25 Withhold thy foot from being unshod, and thy throat from thirst: but thou saidst, There ^μ is no hope: ^δ no; for I have loved strangers, and after them will I go.

26 As the thief is ashamed when he is found, so is the house of Israel ashamed; they, their kings, their princes, and their priests, and their prophets,

27 Saying to a stock, ^π Thou art my father; & to a stone, Thou hast ^v brought me forth; for they have turned ^π their back unto me, and not ^τ their face: but in the time of their troubles they will say, Arise, and save us.

28 But where ^{are} thy gods that thou hast made thee? let them arise, if they can save thee in the time of the ^ρ trouble: for according to the number of thy cities are thy gods, O Judah.

29 Wherefore will ye plead with me? ye all have transgressed against me, saith the LORD.

30 In vain ^α have I smitten your children: they received no correction: your own sword ^ι hath devoured your prophets, like a destroying lion.

31 O generation, see ye the word of the LORD: Have I been a wilderness unto Israel? a land of darkness? Wherefore say my people, We ^φ are lords; ^κ we will come no more unto thee?

32 Can a maid forget her ornaments, or a bride her attire? yet my people have forgotten ^π me days without number.

33 Why trimmest thou thy way to seek love? therefore hast thou also taught the wicked ones thy ways.

34 Also in thy skirts is found the blood of the souls of the poor innocents: ^ο I have not found it by ^χ secret search, but upon all these.

B. C. 629.

a Ro. 7. 9.

b 1Jn. 1.8, 10.

c ch. 43. 7.

β or, feed on

thy crown,

De. 33. 20:

c Is. 1. 6, 7.

d Ho. 13. 9.

e Ho. 12. 1.

f 2 Ch. 28. 20.

g Is. 30. 1, 2.

h Jos. 13. 13.

i 2 Sa. 13. 19.

k Is. 5. 5.

l Is. 28. 15. 17.

γ saying.

m De. 24. 4.

n Eze. 16. 26.

29.

o Ex. 19. 8.

p 1 Sa. 12. 10.

q Zec. 1. 3.

δ or, serve.

Jos. 24. 18, 21.

q Is. 1. 21.

r De. 12. 2.

τ Ps. 80. 8.

σ Pr. 23. 28.

t De. 32. 32.

u ch. 9. 12.

14. 4.

Le. 26. 19.

De. 23. 23, 24.

v Ps. 90. 8.

w Eze. 3. 7.

x Pr. 30. 12, 20.

z or, O swift.

y Pr. 2. 17.

z Ps. 77. 7. 9.

η or, O.

θ taught.

κ the desire

of her

heart.

λ or, reverse

it.

a 1 Ki. 14. 23.

μ or, Is the

case des-

perate?

b ch. 18. 12.

Ro. 8. 24.

c 2 Ki. 17. 10,

13.

d Eze. 23. 2, &c

e Is. 44. 19.

v or, forgot-

ten me.

π the hinder

parts of

the neck.

f Ps. 78. 34.

Ho. 5. 15.

ρ evil.

σ or, fame.

g ch. 2. 27.

τ in false-

hood.

h Is. 9. 13.

i 2 Ch. 36. 16.

Mar. 12. 2. 3.

φ have do-

minion.

k Ps. 12. 4.

l 2 Ch. 30. 9.

Ps. 86. 15.

m De. 30. 1. 6.

n Ho. 8. 14.

ο Ps. 106. 33.

χ digging.

p Is. 54. 5.

35 Yet thou sayest, Because I am ^a innocent, surely his anger shall turn from me: behold, I will plead with thee, because thou sayest, I have not sinned.

36 Why gaddest thou about so much to change thy way? thou also shalt be ashamed of Egypt, ^α as thou wast ^f ashamed of Assyria.

37 Yea, thou shalt go forth from him, and thine hands ⁱ upon thine head: for the LORD hath rejected thy confidences, and ^j thou shalt not prosper in them.

CHAP. III.

THEY ^γ say, If a man put away his wife, and she go from him, and become another man's, shall he return unto her again? ^z shall not that land be greatly polluted? but thou ⁿ hast played the harlot with many lovers; yet return ^p again to me, saith the LORD.

2 Lift up thine eyes unto the high places, and see where thou hast not been lien with: in the ways ^δ hast thou sat for them, as the Arabian in the wilderness; and thou hast polluted the land with thy whoredoms and with thy wickedness.

3 Therefore ^u the showers have been withholden, and there hath been no latter rain; and ^w thou hadst a whore's forehead, thou refusedst to be ashamed.

4 Wilt thou not from this time cry unto me, My father, thou art the guide of ⁹ my youth?

5 Will ^z he reserve his anger for ever? will he keep it to the end? Behold, thou hast spoken and done evil things as thou couldest.

6 The LORD said also unto me in the days of Josiah the king, Hast thou seen that which backsliding Israel hath done? she is gone up upon ^α every high mountain, and under every green tree, and there hath played the harlot.

7 And I said, ^α after she had done all these things, Turn thou unto me; but she returned not. And her treacherous sister Judah ^d saw it.

8 And I saw, when for all the causes whereby backsliding Israel committed adultery, I had put her away, and given her a bill of divorce; yet her treacherous sister Judah feared not, but went and played the harlot also.

9 And it came to pass through the lightness ^σ of her whoredom, that she defiled the land, and committed adultery with stones and with ^ς stocks.

10 And yet for all this her treacherous sister Judah hath not turned unto me with her whole heart, but ^τ feignedly, saith the LORD.

11 And the LORD said unto me, The backsliding Israel hath justified herself more than treacherous Judah.

12 Go, and proclaim these words toward the north, and say, Return, thou backsliding Israel, saith the LORD, and I will not cause mine anger to fall upon you: for I am merciful, ^ι saith the LORD, and I will not keep anger for ever.

13 Only acknowledge ^π thine iniquity, that thou hast transgressed against the LORD thy God, and hast scattered thy ways to the strangers under every green tree, and ye have not obeyed my voice, saith the LORD.

14 Turn, O backsliding children, saith the LORD; for I am married ^p unto you; and I will take you one of a city, and two of a family, and I will bring you to Zion:

15 And I will give you pastors^a according to mine heart, which shall feed^b you with knowledge and understanding.

16 And it shall come to pass, when ye be multiplied and increased in the land, in those days, saith the LORD, they shall say no more, The ark of the covenant of the LORD; neither^f shall it come γ to mind, neither shall they remember it, neither shall they visit *it*, neither shall δ that be done any more.

17 At that time they shall call Jerusalem the throne of the LORD: and all the nations shall be gathered unto it, to the name of the LORD, to Jerusalem: neither shall they walk any more^k after the ζ imagination of their evil heart.

18 In those days the house of Judahⁱ shall walk η with the house of Israel, and they shall come together out of the land of the north to the land that I have θ given for an inheritance unto your fathers.

19 But I said, How shall I put thee among the children, and give thee a κ pleasant land, λ a goodly heritage of the hosts of nations? And I said, Thou shalt call me, My^m father; and shalt not turn away π from me.

20 Surely *as* a wife treacherously departeth from her ϕ husband, so have ye dealt treacherouslyⁿ with me, O house of Israel, saith the LORD.

21 A voice was heard upon the high places, weeping^p and supplications of the children of Israel: for they have perverted their^q way, and they have forgotten the LORD their God.

22 Return,^r ye backsliding children, and I will heal your backslidings. Behold, we come unto thee; for^s thou art the LORD our God.

23 Truly in vain is salvation hoped for from the hills, and from the multitude of mountains; truly^t in the LORD our God is the salvation of Israel.

24 For shame hath devoured the labour of our fathers from our youth: their flocks and their herds, their sons and their daughters.

25 We^w lie down in our shame, and our confusion covereth us: for we have sinned against the LORD our God, we and our fathers, from our youth even unto this day, and have not obeyed the voice of the LORD our God.

CHAP. IV.

IF thou wilt return, O Israel, saith the LORD, return unto me; and if thou wilt put away thine abominations out of my sight, then shalt thou not remove.

2 And thou shalt swear,^y The LORD liveth, in truth,^z in judgment, and in righteousness; and the nations^a shall bless themselves in him, and in him shall^b they glory.

3 For thus saith the LORD to the men of Judah and Jerusalem, Break^c up your fallow ground, and sow not among^d thorns.

4 Circumcise^e yourselves to the LORD, and take away the foreskins of your heart, ye men of Judah and inhabitants of Jerusalem; lest my fury come forth like fire, and burn that none can quench *it*, because of the evil of your doings.

5 Declare ye in Judah, and publish in Jerusalem; and say, Blow ye the trumpet in the land: cry, gather together, and say, Assemble yourselves, and let us go into the defenced cities.

6 Set up the standard toward Zion: τ re-

B. C. 612.

a Ep. 4. 11.

b Jno. 21. 15..

17.

Ac. 20. 28.

1 Pe. 5. 2.

β breaking.

c Da. 7. 4.

d 2 Ki. 24. 1.

25. 1.

e ch. 25. 9.

f Is. 65. 17.

γ upon the

heart.

g Is. 22. 12.

or, it be

magnified.

h Ro. 6. 14.

ζ or, stub-

bornness.

i Is. 11. 13.

Eze. 37. 16, 22.

k Is. 37. 35.

η or, to.

l La. 2. 21.

θ or, caused

your fa-

thers to

possess.

κ land of

desire.

λ an heri-

tage of

glory, or,

of beauty.

μ or, fuller

wind than

those.

ν utter judg-

ments.

m Ro. 8. 15.

π from after.

ρ friend.

n Is. 48. 8.

o Ja. 4. 8.

p 2 Co. 7. 10.

q Pr. 19. 3.

r Ho. 6. 1.

s Ho. 13. 4.

t Ps. 121. 1, 2.

Is. 63. 16.

u Ne. 9. 26, 30.

La. 1. 8.

Da. 9. 7, &c.

v ch. 2. 17, 19.

Is. 50. 1.

w Exr. 9. 6, 7.

Ro. 6. 21.

σ the walls of

my heart.

x Ps. 42. 7.

Eze. 7. 26.

y De. 10. 20.

z Is. 48. 1.

a Ge. 22. 18.

Ps. 72. 17.

b Is. 45. 25.

1 Co. 1. 31.

c Mi. 2. 1.

Ro. 16. 19.

d Ho. 10. 12.

e Mat. 13. 7, 22.

f De. 10. 16.

Ro. 2. 28, 29.

g Is. 24. 19.

h Is. 5. 25.

Eze. 38. 20.

Hab. 3. 6.

i Zep. 1. 3.

k Ps. 76. 7.

τ or, streng-

then.

tire, stay not; for I will bring evil from the north, and a great β destruction.

7 The lion^c is come up^d from sackthicket, and the destroyer^e of the Gentiles is on his way; he is gone forth from his place to make thy land desolate: and thy cities shall be laid waste without an inhabitant.

8 For this^f gird you with sackcloth, lament and howl; for the fierce anger of the LORD is not turned back from us.

9 And it shall come to pass at that day, saith the LORD, that the heart of the king shall perish, and the heart of the princes; and the priest shall be astonished, and the prophets shall wonder.

10 Then said I, Ah, Lord GOD! surely thou hast greatly deceived this people and Jerusalem, saying, Ye shall have^g peace; whereas the sword^h reacheth unto the soul.

11 At that time shall it be said to this people and to Jerusalem, A dry wind of the high places in the wilderness toward the daughter of my people, not to fan, nor to cleanse,

12 Even a μ full wind from those places shall come unto me: now also will I ν give sentence against them.

13 Behold, he shall come up as clouds, and his chariots shall be as a whirlwind: his horses are swifter than eagles. Woe unto us! for we are spoiled.

14 O Jerusalem, wash thine heart^o from wickedness, that thou mayest be saved: how long shall thy vain thoughts lodge within thee?

15 For a voice declareth from Dan, and publisheth affliction from mount Ephraim.

16 Make ye mention to the nations: behold, publish against Jerusalem, that watchers come from a far country, and give out their voice against the city of Judah.

17 As keepers of a field are they against her round about; because^p she hath been rebellious against me, saith the LORD.

18 Thy^q way and thy doings have procured these things unto thee: this is thy wickedness, because it is bitter, because it reacheth unto thine heart.

19 My bowels, my bowels! I am pained at σ my very heart; my heart maketh a noise in me: I cannot hold my peace, because thou hast heard, O my soul, the sound of the trumpet, the alarm of war.

20 Destruction^a upon destruction is cried: for the whole land is spoiled: suddenly are my tents spoiled, and my curtains in a moment.

21 How long shall I see the standard, and hear the sound of the trumpet?

22 For my people is foolish, they have not known me; they are sottish children, and they have none understanding: they are wise^c to do evil, but to do good they have no knowledge.

23 I beheld the earth, and, lo, it was without^d form and void; and the heavens, and they had no light.

24 I beheld the mountains, and, lo, they trembled,^e and all the hills moved lightly.

25 I beheld, and, lo, there was no man, and all the birds^f of the heavens were fled.

26 I beheld, and, lo, the fruitful place was a wilderness, and all the cities thereof were broken down at the presence of the LORD, and by his fierce^g anger.

27 For thus hath the LORD said, The whole land shall be desolate: yet will I not make a full end.

7 כִּי רָצָה אֲנִי מִבְּנֵי מִצְרָיִם וְשֹׁכְרֵי בָדֹלַם : עֲלֶה
 אֶרְדָּה מִסִּבְלָהּ וּמִשְׁחָתֶיהָ גִּזְיוֹם נֶסַע יֵצֵא מִמִּקְוֵהוּ
 לְשׁוֹם אֶרֶצָךְ לְשִׁפְחָה עֲרֹךְ הַצִּיָּדָה מֵאֵין יוֹשֵׁב :
 8 עֲלֵי־נָתַת הַנְּרוֹ שֶׁקִּים סִפְרוֹ וְהִילֵלוּ כִּי לֹא־שָׁב
 דְּרוֹן אֶחָד־יְהוָה מִפְּנֵי : וְהִידָה בְּיוֹם־הַהוּא נֶאֱמַר
 יְהוָה יֹאבֵד לְבַדְהֶמֶלֶךְ וְלֵב הַשָּׂרִים וְשִׁמּוֹ
 9 הַכְּתָנִים וְהַנְּבִיאִים יִחְמְדוּ : וְאָמַר אֶחָד אֲדֹנָי
 יְהוִה אֲנִי הֲשֵׁאתָ לְעַם הַזֶּה לְעַם הַזֶּה וּלְיִירוּשָׁלַם
 10 לֵאמֹר שְׁלוֹם יְהוָה לָכֵן וְנִגְעָה הָרֵב עֲדֵה־נֶפֶשׁ :
 11 בָּעֵת הַהִיא יֵאָמֵר לְעַם־הַזֶּה וּלְיִירוּשָׁלַם רֵחַ צַח
 שְׁפִיטָה בַּמִּדְבָּר הָרָק בַּת־עֲמִי לֹא לְנוֹרֹת וְלֹא
 12 לְהִבֵּר : רֵחַ מֵלֹא מֵאֵלֶּה יֵבֹא לִי עֲלֶה בִּסִּי
 13 אֲנִי אֲדַבֵּר מִשְׁפָּטִים אוֹתָם : הִנֵּה בַּעֲנִינִים
 יֵעֲלֶה וְכִסּוּפָה מִרְכַּבוֹתָיו קִלּוֹ מִנְשָׁרִים סוֹסֵיו
 14 אֵלֵי לָנוּ כִּי שִׁדְדֵנוּ : בְּכֹסִי מִרְעָה לְבָן יִירוּשָׁלַם
 15 לְמִשְׁן הַנְּשֻׁעִי עֲדִמְתִּי הִלָּן בַּמִּדְבָּר מִחֲשֻׁבוֹת
 16 אוֹנֶה : כִּי קוֹל מִגִּיד מִדֵּן וּמִשְׁמִיעַ אֶזְנוֹ מִדֵּר
 17 אֶפְרַיִם : הַפְּנִי לְגִזְיוֹם הַבָּה הַשְׁמִיעֵנוּ עַל־
 18 יִירוּשָׁלַם נְצִירִים בָּאִים מֵאֶרֶץ הַפְּרוֹתָה וְהִנֵּנוּ עַל־
 19 עֵרֵי יְהוּדָה קוֹלָם : כְּשֹׁמְרֵי שְׂדֵי הָיוּ עֲלֶיהָ
 20 מִסְבִּיב כִּי־אֵתִי מִרְחָה נֶאֱמַר יְהוָה : דִּרְכָךְ
 21 וּמִעֲלֹלָךְ עָשׂוֹ אֵלֶּה לָךְ זֹאת רַעְשֶׁךָ כִּי מָר כִּי
 22 נִגַּע עַד־לִבֶּךָ : מֵעַי מֵעִי אוֹחֲלֶיהָ
 23 קִירוֹת לִבִּי הוֹמִידוּ לִי לֹא אֲחַרֵּשׁ כִּי קוֹל שׁוֹפֵר
 24 שְׁמִעְהִי בְּנִשְׁי הַרֹעֶת מִלְחָמָה : שֹׁבֵר עַל־
 25 שֹׁבֵר נִקְרָא כִּי־שִׁדְדָה כִּלְהָאֶרֶץ פְּתֹאטֹת שִׁדְדִי
 26 אֶהְיֶה הֶעָרִי יִרְעֶרְנִי : עֲדִמְרֵנִי אֶרְאֶה־גַּם
 27 אֶשְׁמָעָה קוֹל שׁוֹפֵר : כִּי אֲוִיל עֲמִי
 28 אוֹתִי לֹא יִדְעוּ בָנִים כְּלִילִים הִמָּה וְלֹא בָנִים
 29 הִמָּה חֲכָמִים הִמָּה לִדְרֹעַ וּלְהִסְתִּיב לֹא יִדְעוּ :
 30 רָאִיתִי אֶת־הָאֶרֶץ וְהַמִּדְבָּר וְהַבְּהֵמוֹת וְהַבְּהֵמוֹת
 31 וְהַבְּהֵמוֹת : רָאִיתִי הַהָרִים וְהַנְּשֻׁעִים וְהַנְּשֻׁעִים
 32 וְהַנְּשֻׁעִים : רָאִיתִי וְהִנֵּה אֵין הָאָדָם
 33 וְכָל־עֹשֶׂה הַשָּׁמַיִם מִדָּד : רָאִיתִי וְהִנֵּה
 34 הַפְּרוֹת הַמִּדְבָּר וְכָל־עֲרֵי נִתְּצוּ מִפְּנֵי יְהוָה מִפְּנֵי
 35 הָרֵק אֶפְסֵי : כִּי־כֹה אָמַר יְהוָה
 36 שְׁמָמָה תִּהְיֶה כִלְהָאֶרֶץ וְכֹלֹה לֹא אֲעֲשֶׂה :

לָכֵן רָשִׁים כָּלְנִי וְרָעוּ אֶתְכֶם הָעַר וְהַשָּׂדֶה :
 16 וְהִידָה כִּי תִרְדּוּ וּפְרִיתֶם בְּאֶרֶץ בְּיָמִים הַהֵמָּה נֶאֱמַר
 יְהוָה לֹא־יָאֲמִירוּ עוֹד אֶרֶץ בְּרִית יְהוָה וְלֹא יֵעֲלֶה
 עַל־לֵב וְלֹא יִזְכָּרוּ בְּלֹא יִסְקְדוּ וְלֹא יִעֲשֶׂה עוֹד :
 17 בָּעֵת הַהִיא יִקְרָא לְיִירוּשָׁלַם פְּסָא יְהוָה וְנִקְרוּ
 אֵלֶיהָ כְּלֵהֲנוֹם לְשֵׁם יְהוָה לְיִירוּשָׁלַם וְלֹא־יִלְכֵּן
 18 עוֹד אֶחָד שְׁרֹת לָכֵן הָרֵעַ : בְּיָמִים
 19 הַהֵמָּה יִלְכֵּן בֵּית־יְהוּדָה עַל־בֵּית יִשְׂרָאֵל וְיֵבֹא
 יְהוָה מֵאֶרֶץ צִפּוֹן עַל־הָאֶרֶץ אֲשֶׁר הִנְחֵלְתִּי אֶת־
 20 אֲבוֹתֵיכֶם : וְאֲנִי אֶמְלִי אֶת־אֲשִׁיתְךָ בְּבָנִים
 21 וְאֶתְּנֶנּוּ לָךְ אֶרֶץ חֲמִידָה נִחֵלֶת צָבִי צִבְאוֹת גִּזְיוֹם
 22 וְאָמַר אֲנִי הַקְּרָאֹרִלִי וּמֵאֲחֵרִי לֹא תִשְׁוִיבִי :
 23 אֲכֹן בְּגִדִּי אֲשֶׁר מִרְעָה בֵּן בְּנִיתָם כִּי בֵּית
 24 יִשְׂרָאֵל נֶאֱמַר יְהוָה : קוֹל עַל־שָׁפִים נִשְׁמָע
 25 בְּכִי רַחֲמֵנוּ בְּכִי יִשְׂרָאֵל כִּי הָעָוֹל אֶת־דִּרְכָם
 26 שָׁכְחוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם : שׁוּבוּ בָנִים שׁוּבוּ
 27 אֶרְפָּה מִשׁוֹבְתֵיכֶם הִנֵּנוּ אֲתָנוּ לָךְ כִּי אֶתָּה יְהוָה
 28 אֱלֹהֵינוּ : אֲכֹן לְשֹׁכֵר מִבְּעוֹת הַמֶּן הָרִים אֲנִי
 29 בִּיהוָה אֱלֹהֵינוּ הַשׁוֹשֵׁעַ יִשְׂרָאֵל : וְהַבָּשֹׁת אֲכֹלָה
 30 אֶת־יָגִיעַ אֲבוֹתֵינוּ מִנְּעוּרֵינוּ אֶת־צִנְאֵנִס וְאֶת־
 31 בָּרָקִים אֶת־בְּנֵיהֶם וְאֶת־בְּנֹתֵיהֶם : נִשְׁכַּחַהּ
 32 בְּבִשְׁתָּנוּ וְחִסְסָנוּ כְּלָמְתָנוּ כִּי לִיהוָה אֱלֹהֵינוּ
 33 חָטָאנוּ אֲנִי וְאֲבוֹתֵינוּ מִנְּעוּרֵינוּ וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה
 34 וְלֹא שָׁמַעְנוּ בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ :

CAP. IV. 7

1 אֶם־תִּשְׁוִיב יִשְׂרָאֵל נֶאֱמַר יְהוָה אֲנִי הַשׁוֹב וְאֶם־
 2 תִּסְרִי תִּקְוֶיֶךָ מִפְּנֵי וְלֹא תִּנּוּר : וְנִשְׁבַּעְתָּ חַיִּי
 3 יְהוָה בְּאֵמֶת מִשְׁפָּט וּבְצִדְקָה וְהַחֲבַרְנוּ כֹּן גִּזְיוֹם
 4 וְכִי יִתְחַלְלוּ : כִּי־כֹה אָמַר יְהוָה לְאִישׁ
 5 יְהוּדָה וּלְיִירוּשָׁלַם גִּירוֹ לָכֵן גִּיר וְאֶל־תִּהְיֶה אֶל־
 6 קָצִים : הַמָּלֹא לִיהוָה וְהַסִּדֵּר עֲרֻלוֹת לְבַבְכֶם
 7 אִישׁ יְהוּדָה וְיִשְׁבִּי יִירוּשָׁלַם פִּתְחָא כְּאֵשׁ חֲמָתִי
 8 וְכִי־עֲרָה וְאֵין מִכָּה מִפְּנֵי רַע מַעֲלֵלֵיכֶם : הַנְּדִיד
 9 בִּיהוּדָה וּבִירוּשָׁלַם הַשְׁמִיעֵנוּ וְאֶמְרִי וְתִקְעֵנוּ שׁוֹפֵר
 10 בְּאֶרֶץ קִרְאֵנוּ מֵלֹא וְאֶמְרִי הָאֶסְפִּי וְנִבְאָה אֶל־
 11 עֲרֵי הַמִּדְבָּר : שְׁאֵרֵיכֶם צִוְּיָה הָעִירוֹ אֶל־תַּעֲבֹדוּ

לֹדֶה וְהִדְבֵּר אֶת בְּהֵם כֹּה יַעֲשֶׂה לָהֶם :

עַל־זֹאת תֵּאָבֵד הָאָרֶץ וְיִדְרֹו הַשָּׁמַיִם

מִמַּעַל עַל כִּי־דִבַּרְתִּי וְנִמְתִּי וְלֹא נִחַמְתִּי וְלֹא

אֶשְׁכַּח מִפִּי : מִקוֹל פֶּהשׁ וְרִמָּה

קֹשֶׁת בְּרִיחַת כִּלְהִיעִיר בְּאֵז בְּעֵינַיִם וּבִפְסִים עָלָיו

כִּלְהִיעִיר עֲזוּבָה וְאִין יִשָּׁב בְּהֶן אִישׁ : וְאַתִּיר

שָׂרֵד מִהַתְעַשִּׂי כִּי־תִלְבְּשִׁי שָׁנִי כִּי־תַעֲדִי עֵדִי

וְהִבַּ בְּרִית־קִרְעִי בִפְהִי עֵינָיו לִשְׂאֹן תִּתְּנִי מֵאִסָּר

בְּךָ עֲנֻבִים בַּשָּׁפָה יִבְקָשׁוּ : כִּי קוֹל כְּהוֹלָה

שִׁמְעִמִּי צָרָה כִּמְבַכֶּה קוֹל בַּת־צִיּוֹן הַתִּחַשָּׁת

תִּפְרַשׁ בִּפְהִי אִירֵא לִי כִי־עֲשֶׂה נִפְשִׁי לְהִרְגִים :

CAP. V. ה

שׁוֹמְטִי בְּחֻצוֹת יְרוּשָׁלַם וְרִאֲרֵנָה וְדַעִי וּבִקְשִׁי

בְּרִחוֹבוֹתֶיהָ אִם־תִּמְצָא אִישׁ אִם־יֵשׁ עֹשֶׂה

מִשְׁפָּט מִבְּקֵשׁ אֲמוּנָה וְאֶסְלַח לָהּ : וְאִם־חִי

יְהוָה יֹאמְרוּ לִכֶּן לִשְׁקֹר יִשָּׁבְעוּ : יְהוָה עֵינָיו

הָלֹא לְאֲמוּנָה הַיְחִידָה אֲחֵם וְלֹא־חִלּוֹ כְּלִיתָם

מֵאֲנִי קַחַת מִסָּר חֲזָקוֹ כִּי־הֵם מִסְּלַע מֵאֲנִי

לְשׁוֹב : וְאֲנִי אֲמַרְתִּי אֵךְ וְלֵינִי הֵם נִזְאָלִי כִּי

לֹא יֵדַע דְּרָךְ יְהוָה מִשְׁפָּט אֱלֹהֵיהֶם : אֲלֹכֶה

לִי אֶל־הַגּוֹלִים וְאֶדְבַּרְתָּ אוֹתָם כִּי הִפִּיחַ יְדַעִי

דְּרָךְ יְהוָה מִשְׁפָּט אֱלֹהֵיהֶם אֵךְ הַמָּדָה יְהוָה

שִׁבְרוּ עוֹל נִתְקוּ מִסֻּרוֹת : עַל כֵּן הֵפִס אֶרְצָה

כִּיעֵר וְאֵב עֲרֹבֹת יִשְׂרָאֵם נִמְרֹ שָׁקֵל עַל־

עֲרִיָּהֶם כִּלְהִיעִיר מִהַמָּדָה יִפְרָח כִּי רַבֹּ פִּשְׁעֵיהֶם

עֲצָמוֹ מִשְׁבוֹתֵיהֶם : אִי לֹא־זֹאת אֶסְלַח־לָךְ

בְּנֵיךְ עֲנֻבִי וְיִשְׁרָעוּ כִּלְאֵ אֱלֹהִים וְאֶשְׁבַּע

אוֹתָם וְנִאֲמָרוּ וּבִירַת זֹנֶה וְתִדְרֹו : סוֹסִים

מִזִּנִּים מִשְׁפָּסִים הֵיוּ אֶשׁ אֶל־אִשֶּׁת רַעְיוֹ

יַעֲזָלוּ : הַעֲלֵא־לָהּ לֹא־אֶפְקֹד נֹאם־יְהוָה וְאִם־

בְּנֵי אִשְׁרָאֵל לֹא תִתְּנָם בַּשָּׁנִי :

עָלֹ בְּשׁוֹרֹתֶיהָ וְשִׁחָתָה וְכֹלָה אֶל־תַּעֲשֶׂה הִסִּירֹ

וְנִשְׁוֹתֶיהָ כִּי לֹא לִיְהוָה הַפֹּה : כִּי בְּזוֹד

בָּנִו בִּי בֵּית יִשְׂרָאֵל וּבֵית יְהוָה נֹאם־יְהוָה :

כִּדְשׁוּ בֵּיתֹהּ וַיֹּאמְרוּ לֹא־הוּא וְלֹא־תִבּוֹא עָלֵינוּ

רָעָה וְהָרָב וְרָעַב לֹא נִרְאָה : וְהַגִּבְיָאִים יִדְוּ

לִכֶּן כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת יֵעָן דִּבַּרְתֶּם

אֶת־יְהוָה הַזֶּה הִנֵּנִי תִתִּי דְבָרִי בִפְהִי לֹא־שׁ

וְהָעַם הַזֶּה עֲצִים וְאֶבְרָם : הִנֵּנִי מִבֵּיא

עָלֵיכֶם בֵּי מִמְּוָתָה בֵּית יִשְׂרָאֵל נֹאם־יְהוָה

בֵּי אִירְנָה הוּא בֵּי מַעֲלֹם הוּא בֵּי לֹא־חֲדַע

לְשׁוֹנוֹ וְלֹא חֲשַׁמֵּעַ מִהַדְבֵּר : אֲשַׁפְּחוּ כִּקְבָר

שְׂרָתָם כָּלֶם גִּבּוֹרִים : וְאֶבֶל קִצְיָה וְלִחְמִיָה

יֹאכָלוּ בָנֶיהָ וּבְנוֹתֶיהָ יֹאכַל צֹאנָהּ וּבִקְרָהּ יֹאכַל

בִּפְהִי וְהִאֲנִתִּיהָ יִשָּׁשׁ עֵדִי מִבְּקָרֶיהָ אֲשֶׁר אֶתָּה

בְּמִתָּה בְּהֶרֶב : וְגַם בְּיָמִים הַהֵם נֹאם־

יְהוָה לֹא־אֶעֱשֶׂה אֲתֶכֶם כֹּלָה : יְהוָה כִּי תֹאמְרוּ

תַּחַת כֹּה עֲשֶׂה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לֵנוּ אֶת־כִּלְאֵה

וְאִמְרַת אֱלֹהִים כִּי־אֲשֶׁר עֲנִיתָם אוֹתִי וְתַעֲבְרוּ

אֱלֹהֵי נִכֹּר בְּאַרְצֵכֶם כֶּן תַּעֲבְדוּ זָרִים בְּאֶרֶץ לֹא

לָכֶם : הִצִּידוּ זֹאת בְּבֵית יַעֲקֹב וְהַשְׁמִיעִיכֶם

בִּיהִדָּה לֹאֲמָרוּ : שִׁמְעִירֵנָה זֹאת עִם־סִכָּל וְאִין

לֵב עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יֵרְאוּ אֲזַנִּים לָהֶם וְלֹא

יִשְׁמָעוּ : הָאוֹתִי לֹא־תִירָא נֹאם־יְהוָה אִם־מִפְּנֵי

לֹא תִחִילוּ אֲשֶׁר־שִׁמְתִּי חוֹל גִּבּוֹל לָם חֲקִיעוֹלָם

וְלֹא יַעֲבֹרֵהוּ וְיִתְּנָעֲשֶׂה וְלֹא יוֹכִלוּ וְהָמִו גִּלְיוֹ

וְלֹא־יַעֲבֹרְהוּ : וְלָעַם הַזֶּה הָיָה לֵב סוֹרֵר וּמוֹדָה

סָרוּ וּגְלוּ : וְלֹא־אָמְרוּ בְּלִבָּם נִרְאָ נֹא אֶת־

יְהוָה אֱלֹהֵינוּ הִתְנַן נָשָׁם וַיִּרְדֵּה וּמִלְקוֹשׁ בָּעֵתֹ

שִׁבְעַת חֻקוֹת קָצִיר יִשְׁמְרֵנוּ : עֲזוּבוֹתֶיכֶם הַמָּדָה

אֱלֹהֵי תִפְאֹתֵיכֶם מִנְעֵי הַשּׁוֹב מִכֶּם : כִּי־נִמְצָאוּ

בַּעֲמִי רָשָׁעִים יִשְׁוִי כְּשֶׁךְ יִקְשִׁים הַצִּיּוֹ מִשְׁחִית

אֲנָשִׁים יִלְבְּדוּ : כִּכְלֹב מֵלֹא עוֹף כֶּן בְּהִמָּה

מֵלֵאִים מִרְמָה עַל־כֶּן גָּדְלוּ וַיַּעֲשִׂירוּ : שִׁמְנֵי

עֲשָׂתִי גַם עָבְדִי דְבַרְיָעֵ הֵין לֹא־דָנִו הֵין יְהוֹם

וַיִּצְלִיחֵהוּ וּמִשְׁפָּט אֲבִיוִנִים לֹא שָׁפְטֹ : הַעֲלֵ־

אֱלֹהֵ לֹא־אֶפְקֹד נֹאם־יְהוָה אִם־בְּנֵי אִשְׁרָאֵל לֹא

תִּתְּנָם בַּשָּׁנִי : שְׂמָחָה וְשִׁעֲרָה נְהִיחָה

בְּאֶרֶץ הַגִּבְאִים נִבְּאוּ בְּשִׁקֹר וּבְהַבְהִימִם יִרְדּוּ

עַל־יְדֵיהֶם וְעַמִּי אֲתָבוּ כֶּן וּמִהַתְעַשִּׂי לְאַחֲרִיתָהּ .

28 For^a this shall the earth mourn, and the heavens above be black: because I have spoken it, I have purposed it, and will not repent, neither will I turn back from it.

29 The whole city shall flee for the noise of the horsemen and bowmen; they shall go into thickets, and climb up upon the rocks: every city shall be forsaken, and not a man dwell therein.

30 And when thou art spoiled, what wilt thou do? Though thou clothest thyself with crimson, though thou^g deckest thee with ornaments of gold, though thou entest thy^h face with painting, in vain shalt thou make thyself fair: thy lovers^f will despise thee, they will seek thy life.

31 For I have heard a voice as of a woman in travail, and the anguish as of her that bringeth forth her first child; the voice of the daughter of Zion, that beaileth herself, that spreadeth her^k hands, saying, Woe is me now! for my soul is wearied because of murderers.

CHAP. V.

RUN ye to and fro through the streets of Jerusalem, and see now, and know, and seek in the broad places thereof, if ye can find a man, if there be any that executeth judgment, that seeketh the truth; and I will pardon it.

2 And though they say,ⁿ The LORD veth; surely they swear falsely.

3 O LORD, are not thine eyes^o upon the truth? thou hast stricken them, but they^p have not grieved; thou hast comforted them, but they have refused^q to receive correction: they have made their faces harder than a rock; they have refused to return.

4 Therefore I said, Surely these are poor; they are foolish: for they^v know not the way of the LORD, nor the judgment of their God.

5 I will get me unto the great men, and will speak unto them: for they^w have bowed the way of the LORD, and the judgment of their God: but these have together broken^x the yoke, and burst the bonds.

6 Wherefore a lion out^a of the forest shall slay them, and a wolf^c of the δ evenings shall spoil them, a leopard shall watch over their cities: every one that goeth out thence shall be torn in pieces; because their transgressions are many, and their backslidings are increased.

7 How shall I pardon thee for this? thy children have forsaken me, and sworn^b by them that are no gods: when I had fed them to the full, they then committed adultery,^e and assembled themselves by troops in the harlots' houses.

8 They were as fed horses in the morning: every one neighed after his neighbour's wife.

9 Shall^d I not visit for these things? saith the LORD: and shall not my soul be avenged on such a nation as this?

10 Go ye up upon her walls, and destroy; but^m make not a full end: take away her battlements; for they are not the LORD's.

11 For the house of Israel and the house of Judah have dealt very treacherously against me, saith the LORD.

12 They have belied^r the LORD, and said, It is not he, neither^s shall evil come upon us, neither shall we see sword nor famine:

B. C. 612.

a Ho. 4. 3.

b ch. 14. 13, 15.

c ch. 20. 9, 11.

d De. 28. 49.

e Is. 5. 26.

f Is. 3. 6.

g Eze. 23. 40.

h eyes.

i ch. 22. 20.

j ver. 10.

k La. 1. 2, 19.

l Le. 26. 16.

m De. 28. 31, 33.

n Is. 1. 15.

o La. 1. 17.

p ver. 10.

q De. 29. 24.

r sc.

s 1 Ki. 9. 8, 9.

t Ge. 18. 23.

u sc.

v Eze. 22. 30.

w De. 28. 48.

x Tit. 1. 16.

y heart.

z Ho. 7. 11.

a 2 Ch. 16. 9.

b ch. 7. 28.

c Is. 9. 13.

d Zep. 3. 1, 2.

e Is. 6. 9.

f Eze. 12. 2.

g Jn. 12. 40.

h Ro. 11. 8.

i He. 12. 9.

j s ch. 10. 7.

k Re. 15. 4.

l t Ps. 99. 1.

m Job 38. 11.

n Pr. 8. 29.

o Mat. 11. 5.

p Mi. 3. 1.

q Ho. 4. 8.

r Is. 31. 6.

s Ps. 2. 3.

t Ho. 13. 7.

u Am. 5. 18, 19.

v De. 11. 13, 14.

w Eze. 22. 27.

x Zep. 3. 3.

y Ge. 8. 22.

z ch. 3. 3.

a or, deserts.

b or, pry as

c fowls lie

d in wait.

e strong.

f Jos. 23. 7.

g Zep. 1. 5.

h or, coop.

i ch. 13. 27.

j Mi. 1. 12.

k De. 32. 15.

l ch. 22. 15, 19.

m ver. 29.

n ch. 9. 9.

o ch. 4. 27.

p 30. 11.

q or, Astonishment

r and filthiness.

s Ho. 6. 10.

t Eze. 13. 6.

u or, take

v into their hands.

w Mi. 2. 11.

x De. 32. 29.

y La. 1. 9.

z 2 Ch. 36. 16.

a Is. 28. 15.

13 And the prophets^b shall become wind, and the word is not in them: thus shall it be done unto them.

14 Wherefore thus saith the LORD God of hosts, Because ye speak this word, behold, I will make my words in thy mouth fire,^c and this people wood, and it shall devour them.

15 Lo, I will bring a nation^d upon you from far, O house of Israel, saith the LORD: it is a mighty nation, it is an ancient nation, a nation whose language thou knowest not, neither understandest what they say.

16 Their quiver is as an open sepulchre, they are all mighty men.

17 And they shall eat up^e thine harvest, and thy bread, which thy sons and thy daughters should eat: they shall eat up thy flocks and thine herds: they shall eat up thy vines and thy fig-trees: they shall impoverish thy fenced cities. where-in thou trustedst, with the sword.

18 Nevertheless in those days, saith the LORD, I will not make a full^f end with you.

19 And it shall come to pass, when ye shall say, Wherefore^g doeth the LORD our God all these things unto us? then shalt thou answer them, Like as ye have forsaken me, and served strange gods in your land; so^m shall ye serve strangers in a land that is not your's.

20 Declare this in the house of Jacob, and publish it in Judah, saying,

21 Hear now this, O foolish people, and without^h understanding; which^h have eyes, and see not; which have ears, and hear not:

22 Fearⁱ ye not me? saith the LORD: will ye not trembleⁱ at my presence, which have placed the sand for the bound^u of the sea, by a perpetual decree, that it cannot pass it; and though the waves thereof toss themselves, yet can they not prevail; though they roar, yet can they not pass over it?

23 But this people hath a revolting and a rebellious heart;^x they are revolted^y and gone.

24 Neither say they in their heart, Let us now fear the LORD our God, that giveth rain,^b both the former and the latter, in his season: he reserveth^d unto us the appointed weeks of the harvest.

25 Your iniquities^e have turned away these things, and your sins have withheld good things from you.

26 For among my people are found wicked men: they^h lay wait, as he that setteth snares: they set a trap, they catch men.

27 As a^h cage is full of birds, so are their houses full of deceit: therefore they are become great, and waxen rich.^k

28 They are waxen fat,^h they shine: yea, they overpass the deeds of the wicked: they judge not^k the cause, the cause of the fatherless, yet they prosper: and the right of the needy do they not judge.

29 Shall I not visit for these things? saith the LORD: shall not my soul be avenged on such a nation as this?

30 A^k wonderful and horribleⁿ thing is committed in the land;

31 The prophets prophesy falsely,^o and the priests bear rule by their means; and my people love^p to have it so: and what will ye do in the end^q thereof?

CHAP. VI.

O YE children of Benjamin, gather

yourselves to flee out of the midst of Jerusalem, and blow the trumpet in Tekoa, and set up a sign of fire in Beth-haccerem: ^a for evil appeareth out of the north,^b and great destruction.

2 I have likened the daughter of Zion to a ^βcomely and delicate woman.

3 The shepherds with their flocks shall come unto her: they shall pitch^d their tents against her round about; they shall feed every one in his place.

4 Prepare ye war against her; arise, and let us go up at noon. Woe unto us! for^f the day goeth away, for the shadows^g of the evening are stretched out.

5 Arise, and let us go by night, and let us destroy her palaces.

6 For thus hath the LORD of hosts said, Hew ye down trees, and ^γcast a mount against Jerusalem: this is the city to be visited; she is wholly oppression in the midst of her.

7 As⁴ a fountain casteth out her waters, so she casteth out her wickedness: violence^m and spoil is heard in her; before me continually is grief and wounds.

8 Be thou instructed, ^αO Jerusalem, lest^β my soul ^δdepart from thee; lest I make thee desolate, a land not inhabited.

9 Thus saith the LORD of hosts, They shall thoroughly glean the remnant of Israel as a vine: turn back thine hand as a grape-gatherer into the baskets.

10 To whom⁷ shall I speak, and give warning, that they may hear? behold, their ear is uncircumcised,^u and they cannot hearken: behold, the word of the LORD is unto them a reproach;^v they have no delight in it.

11 Therefore I am full of the fury of the LORD; I am weary with holding in: I will pour it out upon the children^x abroad, and upon the assembly of young men together: for even the husband with the wife^y shall be taken, the aged with him^z that is full of days.

12 And their houses shall be turned unto others, with their fields and wives together: for I will stretch out my hand upon the inhabitants of the land, saith the LORD.

13 For from the least of them even unto the greatest of them every one is given to covetousness;^a and from the prophet even unto the priest every one dealeth falsely.

14 They^c have healed also the ^ηhurt of the daughter of my people slightly, saying, Peace, peace: when^d there is no peace.

15 Were they ashamed^e when they had committed abomination? nay, they were not at all ashamed, neither could they blush: therefore^f they shall fall among them that fall: at the time that I visit them they shall be cast down, saith the LORD.

16 Thus saith the LORD, Stand ye in the ways, and see, and askⁱ for the old paths,^k where is the good way,^l and walk^m therein, and ye shall find restⁿ for your souls. But they said, We will not walk therein.

17 Also I set watchmen^p over you, saying, Harken to the sound of the trumpet. But they said, We will not^q hearken.

18 Therefore hear, ye nations, and know, O congregation, what is among them.

19 Hear, O earth: behold, I will bring evil upon this people, even the fruit^r of their thoughts, because they have not hearkened unto my words, nor to my law,^s but rejected it.

20 To what purpose^t cometh there to

B. C. 612.

a Ne. 3. 14.

b Eze. 26. 7,

&c.

c Eze. 3. 20.

Ro. 11. 9.

β or, woman

dwell^{ing}

at home.

d 2 Ki. 25. 1.

e ver. 1.

f ch. 8. 20.

g Ca. 2. 17.

h Is. 5. 30.

γ or, pour

out the en-

gine of

shot.

i ch. 13. 21.

Pr. 1. 27, 28.

La. 1. 12.

k Is. 57. 20.

l ch. 4. 10.

Is. 1. 20.

m Eze. 7. 11, 23

n Pr. 4. 13.

zeph. 3. 7.

o ch. 25. 34.

mi. 1. 10.

p Eze. 23. 18.

δ be loosed,

or, dis-

joined.

q La. 1. 16.

r Is. 53. 1.

s ch. 9. 4.

t Is. 1. 22, 25.

u Ac. 7. 51.

v ch. 20. 8, 9.

ζ or, refuse.

w Mat. 5. 13.

x ch. 9. 21.

y ch. 8. 10.

De. 28. 30.

z Is. 1. 16, 17.

Mat. 3. 8.

a Mi. 3. 5, 11.

b Mi. 3. 11.

Mat. 3. 9, 10.

c ch. 8. 11, 12.

η bruise, or,

breach.

d La. 2. 14.

e ch. 3. 3.

f Pr. 29. 1.

g De. 6. 14, 15.

h De. 4. 40.

i ch. 50. 5.

k ch. 18. 15.

Mal. 4. 4.

l Ca. 1. 7.

m Col. 2. 6.

n Mat. 11. 29.

o Ho. 4. 1, 2.

Ro. 2. 2, 17,

&c.

p Eze. 3. 17.

Hab. 2. 1.

q Zec. 7. 11.

r Eze. 23. 29.

θ whereupon

my name

is called.

s Pr. 1. 31.

t 2 Ch. 6. 33.

u Mat. 21. 13.

v Pr. 28. 9.

w Ps. 50. 7, 9.

Is. 1. 11.

Am. 5. 21, 22.

Mi. 6. 6, 8.

me incense from Sheba, and the sweet cane from a far country? your burnt-offerings are not acceptable, nor your sacrifices sweet unto me.

21 Therefore thus saith the LORD, Behold, I will lay stumbling-blocks^c before this people, and the fathers and the sons together shall fall upon them; the neighbour and his friend shall perish.

22 Thus saith the LORD, Behold,^e a people cometh from the north country, and a great nation shall be raised from the sides of the earth.

23 They shall lay hold on bow and spear; they are cruel, and have no mercy; their voice roareth^h like the sea; and they ride upon horses, set in array as men for war against thee, O daughter of Zion.

24 We have heard the fame thereof: our hands wax feeble: anguishⁱ hath taken hold of us, and pain, as of a woman in travail.

25 Go not forth into the field, nor walk by the way: for the sword^j of the enemy and fear is on every side.

26 O daughter of my people, gird^k thee with sackcloth, and wallow^l thyself in ashes: make thee mourning,^q as for an only son, most bitter lamentation: for the spoiler shall suddenly come upon us.

27 I have set thee for a tower and a fortress among my people, that thou mayest know and try their way.

28 They are all grievous revolters, walking^s with slanders: they are^t brass and iron; they are all corrupters.

29 The bellows are burned, the lead is consumed of the fire; the founder melteth in vain: for the wicked are not plucked away.

30 ^ζReprobate^w silver shall men call them, because the LORD hath rejected them.

CHAP. VII.

THE word that came to Jeremiah from the LORD, saying,

2 Stand in the gate of the LORD's house, and proclaim there this word, and say, Hear the word of the LORD, all ye of Judah, that enter in at these gates to worship the LORD.

3 Thus saith the LORD of hosts, the God of Israel, Amend² your ways and your doings, and I will cause you to dwell in this place.

4 Trust ye not^b in lying words, saying, The temple of the LORD, the temple of the LORD, the temple of the LORD, are these.

5 For if ye thoroughly amend your ways and your doings; if ye thoroughly execute judgment between a man and his neighbour;

6 If ye oppress not the stranger, the fatherless, and the widow, and shed not innocent blood in this place, neither^e walk after other gods to your hurt:

7 Then^h will I cause you to dwell in this place, in the land that I gave to your fathers, for ever and ever.

8 Behold, ye trust in lying words, that cannot profit.

9 Will^o ye steal, murder, and commit adultery, and swear falsely, and burn incense unto Baal, and walk after other gods whom ye know not;

10 And come^r and stand before me in this house, ^θwhich is called by my name, and say, We are delivered to do all these abominations?

11 Is this house, which^t is called by my name, become a den^u of robbers in your eyes? Behold, even I have seen it, saith the LORD.

CAP. VI. 1

1 הַעֲזוּ בְנֵי בְנֵימִן מִקֶּרֶב יְרוּשָׁלַם וּבְחֻלָּעַת הַקָּעָה
 שׁוּפֵר וְעַל-בֵּית הַכֶּזֶר שָׂאוּ מִשְׁאֵת כִּי רָעָה
 2 נִשְׁקָפָה מִצָּפוֹן וְשֹׁבֵר גָּדוֹל הַהוּא וְהַמַּעֲנֵלָה
 3 דָּמִיתִי בַת-צִיּוֹן : אֲלֵהָ יֵבֵאוּ רָעִים וְיַעֲרִידֶם
 תַּקְעוּ עֲלֶיהָ אֲהֵלִים סָבִיב רָעוּ אִישׁ אֶת-דּוֹ :
 4 קִדְּשׁוּ עֲלֶיהָ מִלְחָמָה קֹדֶם וְנִעְלָה בַּצִּדְדִּים אִי
 5 לָנֶה כִּי-פָגְעָה הַיּוֹם כִּי יִנָּסוּ צִלְעֵי-רֹב : קֹדֶם
 וְנִעְלָה בְּלִילָה וְנִשְׁחַתְּחָה אֶרְמְנוֹתֶיהָ :
 6 כִּי כֹה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת כֹּהֲנֵי עִירָה וְשַׁפְנֵי עַל-
 יְרוּשָׁלַם סָלְלָה הִיא הָעִיר הַשֹּׁפֵךְ בָּלֵה עֲשָׂה
 7 בְּקִרְבָּה : כְּדֹקֵר בֹּרֵר מִיָּמֶיהָ כֵּן הִקְרָה רָעָתָהּ
 חָמָס וְשׂוֹד וְשָׁמַע בָּהּ עַל-פְּנֵי תְמִיד חָלָל וּמִפְּהָ :
 8 הָדוּסִי יְרוּשָׁלַם כִּי-תִקַּע נִפְשִׁי מִמֶּךָ פָּרֹאשִׁימֶךָ
 9 שְׁמִימָה אֶרֶץ לֹא נִשְׁפָּה : כֹּה אָמַר
 יְהוָה צְבָאוֹת עֹלָל יַעֲלֶלְוּ כִנְסָן שְׂאֵרֵי יִשְׂרָאֵל
 10 הֲשֵׁב יָדְךָ בְּנוֹצֵר עַל-סִלְסֻלוֹת : עַל-מִי אֲדַבֶּרָה
 וְאֶעֱדֶה וְיִשְׁמְעוּ הֵבֶה עֲרֵלָה אֹזֶנֹם וְלֹא יִכְלֹ
 לְהַקְשִׁיב הִנֵּה דְבַר-יְהוָה הִנֵּה לָהֶם לְחֹפֶשֶׁה לֹא
 11 יִחְפְּצוּרֵי : וְאַתָּה חֲבַמְתָּ יְהוָה מֵלֹאֲתִי בִלְאִיתִי
 הִכִּיל שִׁפְךָ עַל-עֹלָל בְּחוּץ וְעַל סוֹר בְּהֵרִים יַחֲדוּ
 12 כִּי-גַם-אִישׁ עִם-אִשְׁתּוֹ יָלְדוּ זָקֵן עִם-מֵלָא יָמִים :
 13 וְכִסְבוּ בְּתֵיבָם לְאַחֲרִים שְׂדוֹת וְנָשִׁים יַחֲדוּ כִּי
 אִשָּׁה אֶת-יָדֶיהָ עַל-שִׁבְנֵי הָאָרֶץ נָאִם-יְהוָה : כִּי
 14 מִקְּמֹמָם וְעַד-דְּרוֹלָם כֹּל בּוֹצֵעַ בּוֹצֵעַ וּמִנְבִּיא וְעַד
 15 כֹּהֵן כֹּל עָשָׂה שֹׁקֵר : וַיִּרְפְּאוּ אֶת-שֹׁבֵר בַּת
 עַמִּי עַל-נִקְלָה לְאִמּוֹ שְׁלוֹם שְׁלוֹם וְאִין שְׁלוֹם :
 16 הוֹבִישׁוּ כִּי-תוֹעֲבָה עָשׂוּ גַם-בּוֹשׁ לֹא-יִבוֹשׁוּ גַם-
 הַכֹּלִים לֹא יִדְעוּ לָכֵן יִפְּלוּ בַּנְּפִלִים בַּעֲת-פְּקֻדָּתִים
 17 יִכְשְׁלוּ אָמַר יְהוָה : כֹּה אָמַר יְהוָה
 עֲמְדוּ עַל-דָּרְכִים וּרְאוּ וּשְׁאֲלוּ לְנִתְנוֹת עֹלָם אִי-
 18 זֶה הָרֶךָ הַשּׁוֹב וְלֹכְדָהּ וּמִצָּאוּ מִרְוֹעַ לְנַפְשָׁם
 19 וַיֹּאמְרוּ לֹא נִלְכָּד : וְהִקְדַּמְתִּי עֲלֵיכֶם צִפִּים
 20 הַקְשִׁיבוּ לְקוֹל שׁוּפֵר וַיֹּאמְרוּ לֹא נִקְשָׁבִים : לָכֵן
 21 שְׁמַעוּ הַחֲוִים דְּרֵי עִירָה אֶת-אֲשֶׁר-בָּם : שְׁמַעוּ
 הָאָרֶץ הַהִיא אֲלֵהּ מִבֵּית רָעָה אֵל דְּעָם הַהוּא פָּרִי
 מִחֻשְׁבָּתָם כִּי עַל-דְּבַרִּי לֹא הִקְשִׁיבוּ וְחוֹדְרֵי
 22 וּמִאֲסֻרָּה : לְמַדְּהָ לִּי לְבוֹנָה מִשְׁבָּא תְּבוֹא

וְנִקְנָה הַשּׁוֹב מֵאֶרֶץ מִחָק עֲלֹתֵיכֶם לֹא לְרִצּוֹן
 1 וּבְחִיכֶם לֹא-עָרְבוּ לִי : לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה הִנֵּה
 נִתֵּן אֶל-דְּעָם הַהוּא מִכְשָׁלִים וְכִשְׁלוֹ בָּם אֲבוֹת
 2 וּבְנֵים יַחֲדוּ שֹׁכֵן וְרֵעַ וְאָבִיר : כֹּה אָמַר
 יְהוָה הִנֵּה עִם כֹּה מֵאֶרֶץ צָפוֹן וְגִי גָדוֹל יַעֲזֹר
 3 מִיִּרְפַּתִּי-אֶרֶץ : קָשַׁת וּכְדִיּוֹן יִהְיוּ אֲבוֹרֵי הָאָדָם
 4 וְלֹא יִרְחֲמוּ קוֹלָם בֵּינָם דְּהִמָּה וְעַל-סֻסִּים יִרְכָּבוּ
 5 שְׂרֹךְ פֹּאֵשׁ לְמִלְחָמָה עַל-יָד בַּת-צִיּוֹן : שְׁמַעְנוּ
 6 אֶת-שְׁמִיעוֹ רַפְּו יִדְּעוּ צָרָה הַחוֹזְקָתָהּ חָלָל כִּי-יִוָּלְדָה
 7 אֶל-הַצָּר הַשְּׂדֵה וּבִרְכָּה אֶל-חֲלָלֶיהָ כִּי תִרְבַּ לְאֵיב
 8 מִגּוֹר מִסָּבִיב : בַּת-עַמִּי חֲגִיר־שֶׁקֶל וְהַתְּפִלָּה
 9 בְּאֶפֶר אֲבָל יַחֲדוּ עֲשִׂי-לָךְ מִסְפֵּר תַּמְרוּגִים כִּי
 10 פְתָאֵם יֵבֵא הַשְּׂדֵד עֲלֵינוּ : בָּדוֹן בַּתְּחִיף בַּעֲמִי
 11 מִבָּצָר וְחִדַּע וּבַחֲנָתָה אֶת-דֹּרְכָם : בָּלָם סָרִי
 12 סוֹדִים הִלְכִי רַכִּיל נִתְשָׁת וּבִרְוֹל פֶּלֶם מִשְׁחִיתִים
 13 הָמָה : נָחַר מִפֶּחַ מֵאֲשֶׁתָם עֲפָרָה לְשׂוֹא צָרָה
 14 צָרוֹחַ וְרָעִים לֹא נִקְרוּ : כִּסְפָּא נִמְאָם קָרָא לָהֶם
 15 כִּי-נָאֵם יְהוָה בָּהֶם :

CAP. VII. 1

1 הִדְבֵּר אֲשֶׁר-הִידָה אֶל-יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה
 2 לֵאמֹר : עֲמֹד בְּשַׁעַר בֵּית יְהוָה וְקִרְאתָ שָׁם
 3 אֶת-הַדְּבַר הַהוּא וַאֲמַרְתָּ שְׁמַעוּ דְּבַר-יְהוָה
 4 כִּלְיֵי-הַיְּהוּדָה הַבָּאִים בְּשַׁעֲרֵים הָאֵלֶּה לְהִשְׁתַּחֲוֹת
 5 לַיהוָה : כֹּה-אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי
 6 יִשְׂרָאֵל הַיּוֹמִינוּ דְּרִיכְכֶם וּבְשַׁעֲלֵיכֶם וְאִשְׁפָּנָה
 7 אֶתְכֶם בַּמָּקוֹם הַהוּא : אֶל-תִּבְטְחוּ לָכֵם אֶל-
 8 דְּבַר הַשֹּׁקֵר לֵאמֹר הִכִּיל יְהוָה הִכִּיל יְהוָה הִכִּיל
 9 יְהוָה הָמָה : כִּי אֲסַדְדוּשִׁיב תִּיֻשִּׁיבוּ אֶת-
 10 דְּרִיכְכֶם וְאֶת-מַעֲלֵיכֶם אִם-עָשׂוֹ תַעֲשׂוּ מִשְׁפָּט
 11 בֵּין אִישׁ וּבֵין רֵעֵהוּ : גֵּר תִּתּוֹם וְאַלְמָנָה לֹא
 12 תַעֲשִׂיקוּ וְגַם גִּלְי אֶל-הַשֹּׁפֵךְ בַּמָּקוֹם הַהוּא
 13 וְאַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים לֹא תִלְכוּ לְרַע לָכֵם :
 14 וְשִׁכַּנְתִּי אֶתְכֶם בַּמָּקוֹם הַהוּא בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי
 15 לְאֲבוֹתֵיכֶם לְמִקְדְּשֵׁיכֶם וְעַד-עוֹלָם : הִנֵּה אֲחַסֶּם
 16 בְּתֵיבָתִים לָכֵם עַל-דְּבַרִּי הַשֹּׁקֵר לְבִלְתִּי הוֹשִׁיל :
 17 הַגִּבֹּר רִצָּח וְנִאֲחַף וְהַשֹּׁבֵעַ לְשֹׁקֵר וּמִפְּנֵי לְבַעַל
 18 וְהִלָּךְ אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא-יִדְעָתֶם :
 19 וּבְאֲחֵם וְעַמְדָתֶם לִפְנֵי בֵּית הַהוּא אֲשֶׁר נִקְרָא

שָׁמַי עָלָיו וְאָמַרְתָּם נִצְלָנוּ לְמַעַן עֲשׂוֹת אֵת כָּל־
 11 הַתּוֹעֲבוֹת הָאֵלֶּה : הַמַּעֲרַת פָּרָצִים הִזָּה הַבֵּית
 הַזֶּה אֲשֶׁר־נִקְרָא שְׁמִי עָלָיו בְּעֵינֵיכֶם כֹּחַ אֲנִי
 12 הִנֵּה רָאִיתִי נֹאס־יְהוָה : כִּי לֹכֵדָא אֶל־מִקְוֵי
 אֲשֶׁר בְּשִׁילֹו אֲשֶׁר שִׁכַּנְתִּי שְׁמִי שָׁם בְּרָאשׁוֹנָה
 וְרָאִי אֵת אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי לוֹ מִפְּנֵי רָעַת עַמִּי
 13 יִשְׂרָאֵל : וַעֲשָׂה עֵץ עֲשׂוֹתְכֶם אֶת־כָּל־הַמַּעֲשִׂים
 הָאֵלֶּה נֹאס־יְהוָה וְאָדַבֵּר אֵלֵיכֶם הַשֶּׁכֶם וְדַבֵּר
 וְלֹא שִׁמְעֶתֶם וְאִקְרָא אֶתְכֶם וְלֹא עֲנִיתֶם :
 14 וַעֲשִׂיתִי לְבֵיתִי אֲשֶׁר נִקְרָא שְׁמִי עָלָיו אֲשֶׁר אֶתֶם
 בְּמִתִּים בּוֹ וּלְמִקְוֹם אֲשֶׁר־נָתַתִּי לָכֶם וּלְאִנְיֹתֵיכֶם
 15 כָּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְשָׁלוֹ : וְהַשְׁלַכְתִּי אֶתְכֶם מִעַל
 פָּנַי כָּאֲשֶׁר הִשְׁלַכְתִּי אֶת־כָּל־אֲדֻמִּים אֵת כָּל־זָרַע
 16 אֲפֻרִּים : וְאִתָּה אֶל־תַּחֲפֹלֶל־בְּעֹד־הָעַם
 הַזֶּה וְאֶל־תִּשְׁאֵל בְּעַדָם רַחֵם וְתַפְלָה וְאֶל־תִּסְפַּע־בָּן
 17 כִּי־אֵינִי שֹׁמֵעַ אֲדָה : הַאֵינִי רֹאֶה כִּי־הִפִּיחַ
 18 עֵשִׂים בְּעַרְיִי יְהוָה וּבַחֲצוֹת יְרוּשָׁלַם : הַבָּלִים
 מִלְּקַמְסִים עֲצִים וְהָאֲבוֹת מִבְּעֵרִים אֶת־הָאֵשׁ
 וְהַנְּשִׁים לְשׁוֹת בָּצֵק לַעֲשׂוֹת פְּנוֹם לְמַלְכֹת
 הַשָּׁמַיִם וְהַסֵּף נִסְכִּים לְאֵלֹהִים אֲחֵרִים לְמַעַן
 19 הַכְעִיסָנִי : הֲאֵתָה הֵם מִכְּעִסִּים נֹאס־יְהוָה
 20 הֲלוֹא אֲתֶם לְמַעַן נִשְׁתַּ פְּנֵיהֶם : לֹכֵן
 כֹּה־אָמַר אֲדֹנִי יְהוָה הִנֵּה אֲפִי וְחִמְתִּי נִתְּחַת
 אֶל־הַמִּקְוֹם הַזֶּה עַל־הָאָדָם וְעַל־הַבְּהֵמָה וְעַל־עֵץ
 הַשָּׂדֶה וְעַל־כָּל־הָאֲדָמָה וּבְעֵרָה וְלֹא חֲכָה :
 21 כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
 22 עֲלוֹתֵיכֶם סָסוּ עַל־זִבְחֵיכֶם וְאָכְלוּ בָשָׂר : כִּי לֹא־
 דִּבַּרְתִּי אֶת־אֲבוֹתֵיכֶם וְלֹא צִוִּיתִים בַּיּוֹם הַזֶּה
 23 אֲתֶם מֵאֲרִץ מִצְרַיִם עַל־דַּבְּרֵי עוֹלָה וְזֶבַח : כִּי
 אִם־אֵת־הַדָּבָר הַזֶּה צִוִּיתִי אוֹתָם לֹאֲכֹל שְׁמֵעוּ
 בְּקוֹלִי וְהִיִּיתִי לָכֶם לְאֵלֹהִים וְאַתֶּם תִּהְיוּ־לִי לְעַם
 וְהִלַּכְתֶּם בְּכָל־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר אֶצְוֶה אֶתְכֶם לְמַעַן
 24 יִסָּב לָכֶם : וְלֹא שִׁמְעוּ וְלֹא־הִסְעוּ אֶת־אָזְנוֹם
 וְלֹכְדוּ בְּמַעֲצוֹת בְּשִׁרְרוֹת לִפְנֵי הָרַע וַהֲיוּ לְאֲחֹזֵר
 25 וְלֹא לְשָׁנִים : לְמַדְהוֹם אֲשֶׁר יֵצְאוּ אֲבוֹתֵיכֶם
 מֵאֲרִץ מִצְרַם עַד הַיּוֹם הַזֶּה וְאֶשְׁלַח אֵלֵיכֶם
 אֶת־כָּל־עַבְדֵי הַנְּבִיאִים וְיוֹם הַשֶּׁכֶם וְשָׁלַח :
 26 וְלֹא שִׁמְעוּ אֵלַי וְלֹא הִסְעוּ אֶת־אָזְנוֹם וַיִּקְשׁוּ אֶת־

עֲרִפְסִם הָרַע מֵאֲבוֹתָם : וְדִבַּרְתָּ אֵלֵיהֶם אֶת־כָּל־
 הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְלֹא יִשְׁמְעוּ אֵלַי וְקִרְאתָ אֵלֵיהֶם
 28 וְלֹא יַעֲנִיכָה : וְאָמַרְתָּ אֵלֵיהֶם זֶה הַנּוֹל אֲשֶׁר
 לֹא־שָׁמְעוּ בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵיו וְלֹא לָקְחוּ מִסֵּר
 29 אֲבָדָה וְאֶמְלִיכָה וּנְכִרְחָה מִפִּיהֶם : כִּי־
 נִוְרָךְ וְהַשְׁלִיכִי וַעֲשִׂי עַל־שָׁפָטִים הִנֵּה כִּי מָאֵס
 30 יְהוָה וַיִּשָּׁט אֶת־דָּוָר עֲבָרָתִי : כִּי־עָשׂוּ בְּגֵר
 יְהוָה הָרַע בְּעֵינֵי נֹאס־יְהוָה שְׁמִי שְׁקִיזָהִם
 31 בְּגֵרִית אֲשֶׁר־נִקְרָא שְׁמִי־עָלָיו לְמַפְאוֹ : וְכִנָּה
 בְּמֹת הַתַּשָּׁת אֲשֶׁר בָּנִי בְּיָהֶם לְשֹׁרֶף
 אֶת־בְּנֵיהֶם וְאֶת־בְּנֹתֵיהֶם בְּאֵשׁ אֲשֶׁר לֹא־
 צִוִּיתִי וְלֹא עֲלָתָה עַל־לִבִּי :
 32 לִכֵּן הִנֵּה יָמִים בָּאִים נֹאס־יְהוָה וְלֹא־יֹאמַר עוֹד
 הַתַּשָּׁת וְנִי בְּיָהֶם כִּי אִם־נִי הַחֲרִיָּה וְקִבְרִי
 33 בַּתַּשָּׁת מֵאֵין מָקוֹם : וְהִלָּחָה נְבִלַת הָעַם הַזֶּה
 לְמַאֲזֵל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְבִהֵמַת הָאָרֶץ וְאֵין
 34 מַחֲרִיד : וְהַשְׁבֵּתִי מִעַרְיִי יְהוָה וּמַחֲצוֹת יְרוּשָׁלַם
 קוֹל שֹׁשׁוֹן וְקוֹל שִׁמְחָה קוֹל הַתֵּן וְקוֹל פִּלָּה כִּי
 לְחִרְבָה תִּהְיֶה הָאָרֶץ :

CAP. VIII. ח

בָּעֵת הַהִיא נֹאס־יְהוָה וַיִּצְאוּ אֶת־עֲצָמוֹת מִלְּבִי־
 יְהוָה וְאֶת־עֲצָמוֹת שָׂרָיו וְאֶת־עֲצָמוֹת הַנְּבִיאִים
 וְאֶת־עֲצָמוֹת הַנְּבִיאִים וְאֶת־עֲצָמוֹת יוֹשִׁבֵי־
 יְרוּשָׁלַם מִקְבְּרֵיהֶם : וַיִּשְׁטְחוּם לְשִׁמְשׁ וּלְיָרֵחַ
 2 וּלְכָל־צִבְאֵי הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר אֲהַבִּים וְאֲשֶׁר עֲבָדוּם
 וְאֲשֶׁר הָלַכְו אַחֲרֵיהֶם וְאֲשֶׁר דָּרָשׁוּם וְאֲשֶׁר
 הִשְׁתַּחֲוּוּ לָהֶם לֹא יִאֲסָפוּ וְלֹא יִקְבְּרוּ לְמָעַן עַל־
 3 פָּנַי הָאֲדָמָה יִהְיֶה : וּנְבַחַר מוֹת מַחֲיִים לְכָל־
 הַנְּשָׂאִית הַנְּשָׂאִים כִּי־הִשְׁפִּיטָה הָרַעָה הַזֹּאת
 בְּכָל־הַמִּקְוֹת הַנְּשָׂאִים אֲשֶׁר הִדְחִיתִם שָׁם
 4 נֹאס יְהוָה צְבָאוֹת : וְאָמַרְתָּ אֵלֵיהֶם כֹּה אָמַר
 יְהוָה הִפְלֹו וְלֹא יִקְמוּ אִם־יָשׁוּב וְלֹא יָשׁוּב :
 5 מִדֹּעַ שׁוֹבְבָה הָעַם הַזֶּה יְרוּשָׁלַם מִשְׁבָּה נִצָּחַת
 הַחֲיוֹק בְּמִרְמִית מֵאֵין לָשׁוּב : הַקְשַׁבְתִּי וְאֶשְׁמַע
 לֹא־כֵן יִדְבְּרוּ אֵין אִישׁ נָחַם עַל־רַעְתּוֹ לֹאֲמַר כִּי־
 עָשִׂיתִי כֹלָה שָׁב בְּמַצְצוֹתָם כָּסִים שׁוֹטֵף
 7 בְּמַלְחָמָה : נִסְחַסְדָה בְּשָׁמִים יִרְעָה מוֹעֲדִי
 וְתוֹר וְסֹס וְעוֹר שְׁמִיר אֶת־עַת בְּאָהַד וְעַמִּי לֹא

12 But go ye now unto my place^a which was in Shiloh, where^b I set my name at the first, and see what^d I did to it for the wickedness of my people Israel.

13 And now, because ye have done all these works, saith the LORD, and I spake unto you, rising^f up early and speaking^g, but ye heard not; and I called you, but^h ye answered not;

14 Therefore will I do unto *this* house, which is called by my name, wherein ye trust, and unto the place which I gave to you and to your fathers, as I have done to Shiloh.

15 And I will castⁱ you out of my sight, as I have cast out of my brethren, *even* the whole seed of Ephraim.^m

16 Therefore pray not^o thou for this people, neither lift up cry nor prayer for them, neither make intercession to me: for^p I will not hear thee.

17 Seest thou not what they do in the cities of Judah, and in the streets of Jerusalem?

18 The children gather wood, and the fathers kindle the fire, and the women tread *their* dough, to make cakes to the queen of heaven, and to pour out drink-offerings unto other gods, that they may provoke me to anger.

19 Do^s they provoke me to anger? saith the LORD: *do they not provoke themselves, to the confusion of their own faces?*

20 Therefore thus saith the Lord GOD, Behold, mine anger and my fury shall be poured out upon this place, upon man, and upon beast, and upon the trees of the field, and upon the fruit of the ground; and it shall burn, and shall not be quenched.

21 Thus saith the LORD of hosts, the God of Israel; Put^w your burnt-offerings into your sacrifices, and eat flesh.

22 For^x I spake not unto your fathers, nor commanded them in the day that I brought them out of the land of Egypt, concerning burnt-offerings or sacrifices: 23 But this thing commanded I them, saying, Obey^y my voice, and I^z will be your God, and ye shall be my people; and walk ye in all the ways that I have commanded you, that it may be well unto you.

24 But^b they hearkened not, nor inclined their ear, but walked in the counsels and in the *imagination*^c of their evil heart, and *went* backward,^d and not forward.

25 Since the day that your fathers came forth out of the land of Egypt unto this day, I have even sent unto you all my servants the prophets, daily rising up early, and sending *them*:

26 Yet they hearkened not unto me, nor inclined their ear, but hardened^e their neck: they did worse^f than their fathers.

27 Therefore thou shalt speak all these words unto them; but they will not hearken to thee: thou shalt also call unto them; but they will not answer thee.

28 But thou shalt say unto them, This is a nation that obeyeth not the voice of the LORD their God, nor^g receiveth *μ* correction: truth is perished, and is cut off from their mouth.

29 Cut off^h thine hair, O Jerusalem, and cast *it* away, and take up a lamentation on high places; for the LORD hath rejected and forsaken the generation of his wrath.

30 For the children of Judah have done evil in my sight, saith the LORD: they have set their abominations in the house whichⁱ is called by my name, to pollute it.

B. C. 600.

a Jos. 18. 1.

b De. 12. 11.

c 2 Ki. 23. 10.

d ch. 26. 6.

e Isa. 4. 11, &c.

f Ps. 78. 60, 61.

g Ps. 106. 38.

h upon.

i 2 Ch. 36. 15.

j Ne. 9. 29, 30.

k Is. 65. 12.

l ch. 66. 4.

m ch. 19. 6, 11.

n Eze. 6. 5, &c.

o De. 28. 26.

p Ps. 79. 2.

q 2 Ki. 17. 23.

r Ps. 78. 67.

s Ho. 9. 3.

t Is. 24. 7, 8.

u Ho. 2. 11.

v 1 Jn. 5. 16.

w ch. 15. 1.

x Le. 26. 33.

y Is. 3. 26.

z Eze. 37. 1.

a or, frame,

b or, work-

c manship.

d 1 Co. 10. 22.

e 2 Ki. 23. 5.

f 2 Ki. 9. 37.

g Re. 9. 6.

h Am. 5. 21.

i 1 Sa. 15. 22.

j Ps. 40. 6.

k Ho. 6. 6.

l concerning

m the matter

n of.

o Ex. 15. 26.

p De. 6. 3.

q Ex. 19. 5.

r Le. 26. 3, 12.

s 1 Jn. 5. 40.

t Ps. 81. 11, 12.

u or, stub-

v bornness.

w ch. 11. 7, 8.

x ye were.

y Ho. 4. 16.

z Ca. 2. 12.

a Jn. 9. 41.

b Ro. 2. 17, &c.

c Ne. 9. 17, 29.

d or, the

e false pen of

f the scribes

g worketh for

h falsehood,

i Is. 10. 1, 2.

j Mat. 15. 6.

k ch. 16. 12.

l or, Have

m they been

n ashamed.

o the wisdom

p of what

q thing.

r Is. 8. 20.

s ch. 32. 33.

t or, instruc-

u tion.

v Is. 56. 11.

w Job 1. 20.

x Mi. 1. 16.

y Eze. 13. 10.

z 2 Ki. 21. 4, 7.

a Eze. 3. 5, &c.

31 And they have built the high places of Tophet,^c which *is* in the valley of the son of Hinnom, to burn their sons^e and their daughters in the fire; which I commanded *them* not, neither came it *β* into my heart.

32 Therefore, behold, the days come, saith the LORD, that it shall no more be called Tophet, nor, The valley of the son of Hinnom, but, The valley of slaughter: forⁱ they shall bury in Tophet till there be no place.

33 And^k the carcases of this people shall be meat for the fowls of the heaven, and for the beasts of the earth; and none shall fray *them* away.

34 Then will I cause to ceaseⁿ from the cities of Judah, and from the streets of Jerusalem, the voice of mirth, and the voice of gladness, the voice of the bridegroom, and the voice of the bride; for the land shall be desolate.^q

CHAP. VIII.

AT that time, saith the LORD, they shall bring out the bones^r of the kings of Judah, and the bones of his princes, and the bones of the priests, and the bones of the prophets, and the bones of the inhabitants of Jerusalem, out of their graves:

2 And they shall spread them before the sun, and the moon, and all the host of heaven,^t whom they have loved, and whom they have served, and after whom they have walked, and whom they have sought, and whom they have worshipped: they shall not be gathered, nor be buried; they shall be for dung^u upon the face of ye earth.

3 And death^v shall be chosen rather than life by all the residue of them that remain of this evil family, which remain in all the places whither I have driven them, saith the LORD of hosts.

4 Moreover, thou shalt say unto them, Thus saith the LORD; Shall they fall, and not arise? shall he turn away, and not return?

5 Why *then* is this people of Jerusalem slidden back by a perpetual backsliding? they hold fast deceit, they refuse^g to return.

6 I hearkened and heard, *but* they spake not aright: no man repented him of his wickedness, saying, What have I done? every one turned to his course, as the horse rusheth into the battle.

7 Yea, the stork in the heaven knoweth her appointed times; and the turtle,^h and the crane, and the swallow, observe the time of their coming: but my people know not the judgment of the LORD.

8 How do ye say, We *are* wise,ⁱ and the law of the LORD *is* with us? Lo, certainly *θ* in vain^k made he *it*; the pen of the scribes *is* in vain.

9 « The wise *men* are ashamed, they are dismayed and taken: lo, they have rejected the word of the LORD; and *λ* what wisdom^k *is* in them?

10 Therefore will I give their wives unto others, and their fields to them that shall inherit *them*: for every one, from the least even unto the greatest, is given to covetousness;^m from the prophet even unto the priest, every one dealeth falsely.

11 For they have healed the hurt of the daughter of my people slightly, saying, Peace,^o peace; when *there is* no peace.

12 Were they ashamed when they had committed abomination? nay, they were not at all ashamed, neither could they blush: therefore shall they fall among them

that fall; in the time^a of their visitation they shall be cast down, saith the LORD.

13 δ I will surely consume them, saith the LORD: *there shall be no grapes on the vine, nor figs on the fig-tree, and the leaf shall fade; and the things that I have given them shall pass^b away from them.*

14 Why do we sit still? assemble yourselves, and let us enter into the defended cities, and let us be silent there; for the LORD our God hath put us to silence, and given^c us water of κ gall to drink, because we have sinned against the LORD.

15 We looked^d for peace, but no good came; and for a time of health, and behold trouble!

16 The snorting of his horses was heard from Dan;^e the whole land trembled at the sound of the neighing of his strong^f ones; for they are come, and have devoured the land; and μ all that is in it; the city, and those that dwell therein.

17 For, behold, I will send serpents, cockatrices, among you, which *will not be charmed,^g and they shall bite you, saith the LORD.*

18 *When^h I would comfort myself against sorrow, my heart ι is faint π in me.*

19 Behold, the voice of the cry of the daughter of my people, because of ρ them that dwell in a farⁱ country: *Is not the LORD in Zion?^j ρ is not her king^k in her? Why have they provoked^l me to anger with their graven images, and with strange vanities?*

20 The harvest is past, ^t the summer is ended, and we are not saved.

21 For the hurt of the daughter of my people am I hurt; I am black;^m ν astonishment hath taken hold on me.

22 *Is there no balmⁿ in Gilead? is there no physician^o there? why then is not the health of the daughter of my people σ recovered?*

CHAP. IX.

OH τ that my head were waters, and mine eyes a fountain of tears, that I might weep^x day and night for the slain of the daughter of my people!

2 Oh that I had in the wilderness a lodging-place of way-faring men, that I might leave my people, and go from them! for they be all adulterers,^z an assembly of treacherous men.^a

3 And they bend their tongues^b like their bow for lies; but they are not valiant^c for the truth upon the earth: for they proceed^d from evil to evil, and they^e know not me, saith the LORD.

4 Take ye heed every one of his ϕ neighbour, and trust ye not in any brother: for every brother will utterly supplant, and every neighbour will walk with slanders.

5 And they will χ deceive every one his neighbour, and will not speak the truth: they have taught their tongue to speak lies, and weary themselves to commit iniquity.

6 Thine habitation *is* in the midst of deceit; through deceit they refuse to know me, saith the LORD.

7 Therefore thus saith the LORD of hosts, Behold, I will melt^k them, and try them; for how shall I do for the daughter of my people?

8 Their tongue *is* as an arrow^k shot out; it speaketh deceit: one^l speaketh peaceably to his neighbour with his

B. C. 600.

a De. 32. 35.

Ho. 5. 9.

β the midst

of him.

γ or, wait for him.

δ or, in gathering I

will consume.

b Ho. 2. 8, 9.

ϵ or, pastures.

η desolate.

θ from the

fowl even to

c ch. 23. 15.

κ or, poison.

d La. 2. 2, 7, 8.

e ch. 14. 19.

λ desolation.

f Ho. 4. 9.

g ch. 4. 15.

h Ju. 5. 22.

μ the fulness

thereof.

i De. 29. 24. 28.

k Ps. 58. 4, 5.

ν or, stubbornness,

ch. 7. 24.

l La. 1. 16, 17.

π upon.

ρ the country of them

that are

afar off.

m Ps. 80. 5.

n Is. 39. 3.

o La. 3. 15, 19.

p ch. 31. 6.

Ps. 135. 21.

Re. 2. 1.

q Is. 33. 22.

r Le. 26. 33.

De. 28. 64.

s De. 32. 21.

t Mat. 25. 1. 12.

u Joel 2. 6.

v ch. 46. 11.

Ge. 37. 35.

w Mat. 9. 11.

12.

σ gone up.

τ who will

give my

head.

x Is. 22. 4.

La. 2. 11.

3. 48.

y Is. 32. 9. 13.

z ch. 5. 7, 8.

a Mi. 7. 2. 5.

b Is. 59. 3, 4.

c Jude 5.

d Ti. 3. 13.

e Ho. 4. 1. 3.

ϕ or, friend.

χ mock.

f 1 Co. 1. 31.

g Mi. 7. 18.

h Is. 1. 25.

ν visit upon.

i Ro. 2. 8. 9.

k Ps. 64. 3, 4.

l Ps. 28. 3.

β cut off into

corners, or,

having the

corners of

their hair

polled.

mouth, but in β heart he layeth γ his wait.

9 Shall I not visit them for these things? saith the LORD: shall not my soul be avenged on such a nation as this?

10 For the mountains will I take up a weeping and wailing, and for the ζ habitations of the wilderness a lamentation, because they are η burnt up, so that none can pass through them; neither can men hear the voice of the cattle: θ both the fowl of the heavens and the beast are fled; they are gone.

11 And I will make Jerusalem heaps,^d and a den of dragons; and I will make the cities of Judah λ desolate, without an inhabitant.

12 Who^f is the wise man, that may understand this? and who is he to whom the mouth of the LORD hath spoken, that he may declare it, for what the land perisheth and is burnt up like a wilderness, that none passeth through?

13 And the LORD saith, Becauseⁱ they have forsaken my law which I set before them, and have not obeyed my voice, neither walked therein;

14 But have walked after the ν imagination of their own heart, and after Baalim, which their fathers taught them.

15 Therefore thus saith the LORD of hosts, the God of Israel; Behold, I will feed^m them, even this people, with wormwood,^o and give them water of gall to drink.

16 I will scatter^r them also among the heathen, whom neither they nor their fathers have known: and I will send a sword after them, till I have consumed them.

17 Thus saith the LORD of hosts, Consider ye, and call for the mourning women, that they may come; and send for cunning women, that they may come:

18 And let them make haste, and take up a wailing for us, that our eyes may run down with tears, and our eye-lids gush out with waters.

19 For a voice of wailing is heard out of Zion, How are we spoiled! we are greatly confounded, because we have forsaken the land, because our dwellings have cast us out.

20 Yet hear the word of the LORD, O ye women,^y and let your ear receive the word of his mouth, and teach your daughters wailing, and every one her neighbour lamentation:

21 For death is come up into our windows, and is entered into our palaces, to cut off the children from without, and the young men from the streets.

22 Speak, Thus saith the LORD, Even the carcasses of men shall fall as dung upon the open field, and as the handful after the harvest-man, and none shall gather them.

23 Thus saith the LORD, Let not the wise man glory in his wisdom, neither let the mighty man glory in his might, let not the rich man glory in his riches:

24 But^f let him that glorieth glory in this, that he understandeth and knoweth me, that I am the LORD which exercise loving-kindness, judgment, and righteousness, in the earth: for in these things I delight,^g saith the LORD.

25 Behold, the days come, saith the LORD, that I will ψ punish all^h them which are circumcised with the uncircumcised;

26 Egypt, and Judah, and Edom, and the children of Ammon, and Moab, and all that are β in the utmost corners, that

5 לִמְנוֹ לְשׁוֹנֶם דְּבַר־שָׁקֶר הָעֵדָה נִלְאוּ : שְׁבִתָּהּ
 בְּתוֹךְ מִרְמָה בְּמִרְמָה מֵאֵנִי דַעַת־אֹתִי נֹאֵם
 יְהוָה : לֵכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה צְבֹאוֹת הַגִּיט
 צוֹרֶם וּבִזְנוּתִים כִּי־אֵין אֲעִשֶׂה מִסְגֵּי בַת־עַמִּי :
 7 חַץ שׁוֹחֵט לְשׁוֹנֶם מִרְמָה דָּבָר בְּפִיו שְׁלוֹם אֶת־
 רֵעֵהוּ דִּבֶּר וּבִקְרָבוֹ יֵשִׁים אָרְצוֹ : הֲעֵל־אֵלֶּה
 לֹא־אֶפְקֹדֶם נֹאם יְהוָה אִם בְּנִי אֲשִׁיר כֹּה לֹא
 תִּתְנַקֵּם נַפְשִׁי : עַל הָהָרִים אֲשִׁיא בְנֵי
 וְנָהִי וְעַל־צִיּוֹת מִדְּבַר קִנְיָה כִּי נִצְרָה מִבְּלִי־אִישׁ
 עוֹבֵר וְלֹא שָׁמְעוּ קוֹל מִקְנֶה מֵעוֹף הַשָּׁמַיִם וְעַד־
 10 בַּחֲמֹה נִדְּדוּ הַלְכִי : וְנִחַמְתִּי אֶת־יְרוּשָׁלַם לְגִלִּים
 מֵעוֹן תִּנִּים וְאֶת־עָרֵי יְהוּדָה אֲהַנֵּן שְׁמִמָּה מִבְּלִי
 יוֹשֵׁב : כִּי־הָאִישׁ הִחֲכֵם וַיִּבֶן אֶת־
 זֹאת וְאֲשִׁר דָּבָר כִּי־יְהוָה אֱלֹהֵי יְהוּדָה עֲלִמָּה
 אֲבָדָה הָאָרֶץ נִצְתָה כְּפִדְבַּר מִבְּלִי עֹבֵר :
 12 וַיֹּאמֶר יְהוָה עַל־עֲבֹדֶם אֶת־הַדֹּרֹתִי אֲשִׁיר נִחַמְתִּי
 לְפָנֶיהֶם וְלֹא־שָׁמְעוּ בְקוֹלִי וְלֹא־הִלְכוּ בְּהִ : וַיִּלְכְּוּ
 אֲחֵרֵי שְׁדֻדָּתָם לָקֶם וְאֲחֵרֵי הַבְּעָלִים אֲשִׁיר לִמְדוֹם
 14 אֲבוֹתָם : לֵכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה צְבֹאוֹת
 אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הַגִּיט מֵאִכְלֶם אֶת־הָעָם הַזֶּה לְעֵנֶה
 וְהַשְׁקִיתִם מִיְּדָשׁ : תִּהְיִצְוֹתִים בְּנִיִּם אֲשִׁיר
 לֹא יֵדְעוּ הַמָּוֶה וְאֲבוֹתָם וְשִׁלַּחְתִּי אֲחֵרֵיהֶם אֶת־
 16 הַחֲרֹב עַד פְּלוֹתֵי אוֹתָם : כֹּה אָמַר יְהוָה
 צְבֹאוֹת הַתְּבוּנָה וְקִרְאוּ לִמְקוֹנֹת וּתְבוּאוֹתָהּ וְאֵל־
 17 הַחֲכִמּוֹת שִׁלְחוּ וּתְבוּאוֹתָהּ : וּתְחַדְדֶנָּה וְהַשְׁמִינָהּ
 עֲלֵינוּ נִדְּדוּ וּתְבַדְּדָה עֲלֵינוּ דַמְעָה וְעַשְׂפִּינִי יִלְוֵהוּ
 18 מָוֶם : כִּי קוֹל נִדָּה נִשְׁמַע מִצִּיּוֹן אֵין שִׁדְדִנִּי
 בְּשָׁנוֹ מֵאֵד כִּי־עֲנִבְנִי אָרֶץ כִּי הִשְׁלִיכוּ מִשְׁפָּנוֹתֵינוּ :
 19 כִּי־שָׁמְעֶנָּה נָשִׁים דְּבַר־יְהוָה וְתִקַּח אֹזְנָם דְּבַר־
 פִּי וּלְמַדְמָה בְּנִיכֶם נָהִי וְאִשָּׁה רֵעִיתָה קִנְיָה :
 20 כִּי־עָלָה מוֹת בְּחֻלּוֹנֵינוּ בָּא בְּאִמְנוֹתֵינוּ לְהַרְחִיחַ
 עוֹלָל מִחוּץ בְּחֻדְרֵים מִדְּחֹבוֹת : דִּבֶּר כֹּה נֹאֵם
 21 יְהוָה וְנִסְלַח נִבְלַת הָאָדָם פְּדוֹן עַל־פְּנֵי הַשָּׁדָה
 וּבְעַמְּרִי מֵאֲחֵרֵי הַקּוֹצֵר וְאֵין מֵאֶסֶף :
 22 כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי־הַלֵּל חֲכָם בְּחֻכְמָהּ וְאֵל־
 יְהוֹלֵל הַגִּבּוֹר בְּגִבּוֹרָתוֹ אֱלֹהֵי־הַלֵּל עֲשִׂיר בְּעֶשְׂרֵהוּ :
 23 כִּי אִם־בָּרָאת יְהוֹלֵל הַמִּתְהַלֵּל הַשָּׁפֵל יֵדְעֵה אוֹתוֹ
 כִּי אֵין יְהוָה עֹשֶׂה חֶסֶד מִשְׁפָּט וְצִדִּיקָה בְּאָרֶץ

8 יֵדְעֵה אֶת מִשְׁפַּט יְהוָה : אִיכָּה תֹאמְרוּ חֲכָמִים
 אֲנִי־וְתוֹרַת יְהוָה אֲהַנֵּן אֲנִי הִנֵּה לְשָׁקֶר עֲשִׂה
 9 עֵשׂ שָׁקֶר סִפְרִים : הִבְשׂוּ חֲכָמִים חֻמִּי וּלְכָבֶד
 10 הַנֶּה דְּבַר־יְהוָה מֵאִסֹּ וְחֻכְמַת־מָוֶה לָּהֶם : לֵכֵן
 אֲהַנֵּן אֶת־נְשֵׁיהֶם לְאֵחָרִים שְׁדוּתֵיהֶם לְיֹרְשֵׁים כִּי
 מִקְטָן וְעַד־גָּדוֹל כָּלֶּה בְּצַע בְּצַע מִבְּנֵי וְעַד־מִתָּן
 11 כָּלֶה עֲשֵׂה שָׁקֶר : וּרְפָּו אֶת־שֹׁבֵר בַּת־עַמִּי עַל־
 12 נִקְלָה לֹא־מֵר שְׁלוֹם שְׁלוֹם וְאֵין שְׁלוֹם : הִבְשׂוּ
 כִּי תוֹעֲבָה עֲשׂוּ בִּם־בּוֹשׁ לֹא־יִבְשׂוּ וְהַכֵּלֶם לֹא
 יֵדְעוּ לֵכֵן יִפְּלוּ בְנִפְלִים בַּעַת פִּקְדָתָם יִפְּשְׁלוּ אֲמִיר
 13 יְהוָה : אֶסֶף אֶסְפֶם נֹאם יְהוָה אֵין
 עֲנִיִּים בְּנֶפֶשׁ וְאֵין תִּמְנִים בְּתִמְנָה וְהָעֵלָה כָּלֶה וְאֲהַנֵּן
 14 לָהֶם יַעֲבֹרֻם : עַל־מָה אֲנִי־וְנָשִׁים הַאֶסְפִּי
 וְנִבְנִיא אֶל־עָרֵי הַמִּבְצָר וְנִדְמָה־שָׁם כִּי יְהוָה
 אֱלֹהֵינוּ הִדְמֵנוּ וְשָׁקֵנוּ מִיְּדָשׁ כִּי הִשְׁאֵנוּ לְיְהוָה :
 15 כֹּה לְשָׁלוֹם וְאֵין מוֹד לַעַת מִרְפָּו וְהִנֵּה נִצְתָה :
 16 מִדָּן נִשְׁמַע נִחַרְת סִסְיוֹ מְקוֹל מִצְהָלוֹת אֲבִירָיו
 רַעֲשָׂה כִּל־הָאָרֶץ וּבִבּוֹא וַיִּאֲכָלוּ אֶרֶץ וּמְלוֹאָתָהּ
 17 יִיר וְנִשְׁבִּי בָּהּ : כִּי הִנֵּי מִשְׁלַח בָּכֶם נַחֲשִׁים
 צַפְעֻנִים אֲשִׁיר אֶת־לָהֶם לֶחֶשׁ וְנִשְׁכִּי אֲחֻכֶם נֹאם־
 18 יְהוָה : מִבְּלִי־נִי עַל יָגוֹן עַל־לִבִּי דָּוִי :
 19 הַנִּה־קוֹל שׁוֹעַת בַּת־עַמִּי מֵאָרֶץ מִדְּחָלִים הִיְהוָה
 אֵין בְּצִיּוֹן אִם־מִלִּפָּה אֵין בָּהּ מִדְּעֵי הַכְּסִינִי
 20 מִפְּסָלֵיהֶם בְּחֻלּוֹ נֶכֶד : עֲבַר קָצִיר כָּלֶה קָצִיר
 21 וְאֲנִי־לֹא נִשְׁעֵנִי : עַל־שֹׁבֵר בַּת־עַמִּי הַשְׁבִּירְתִּי
 22 קִרְבִּיתִי שָׁמָּה חֲזוֹתִנִּי : הַצִּירִי אֵין בְּגִלְעָד אִם־
 רִפָּא אֵין שָׁם כִּי מִדְּעֵי לֹא עָלְתָה אֲרֻכַּת בַּת־
 23 עַמִּי : כִּי־יִהְיֶה רֹאשִׁי מִיָּם וְעֵינִי מִקּוֹר
 דַּמְעָה וְאִבְפָּה יוֹמָם וְלַיְלָה אֶת חֲלָל בַּת־עַמִּי :

CAP. IX. ט

1 כִּי־יִהְיֶנִּי בַּמִּדְבָּר מִלּוֹן אֲדוּרִים וְאֶעֱבֹדָה אֶת־עַמִּי
 וְאִלְכָּה מֵאֶתָּם כִּי כָלֶם מִן־אֲדָמִים עֲצָרָה
 9 בְּגָדִים : וַיִּדְרֹנוּ אֶת־לְשׁוֹנָם קִשְׁתָּם שָׁקֶר וְלֹא־
 לִאֲמִינָה גִבּוֹרֵי בְּאָרֶץ כִּי מִרְעֵה אֶל־רֵעֵהוּ
 יִצְאוּ וְאֹתִי לֹא יֵדְעוּ נֹאם יְהוָה :
 3 אִישׁ מִרְעֵהוּ הַשְׁכִּימוּ וְעַל־פְּלִאָה אֶל־תִּבְטְחוּ
 כִּי כָל־אֵה עֲקוֹב יַעֲקֹב וְכָל־יֵדֶע רִכְלִי
 4 יְהוֹלֵךְ : וְאִישׁ בְּרֵעֵהוּ יִתְּלוּ וְאִמְתָּ לֹא יִבְדּוּ

וְאִשְׁתּוֹ : אֲהֵל שְׂדֵד וְכָל מִיתָה נִתְּקוּ בְּנֵי יִצְחָק
וְאֵלֶּם אֵין נִסְמָה עוֹל אֲהֵלִי וּמָקוֹם יְרִיעוֹתַי : כִּי
נִבְעֵר הָרָעִים וְאֶת יְהוָה לֹא דָרָשׁוּ עַל פֶּן לֹא
הַשְׁפִּילוּ וְכָל מַרְעִיתָם נִסְפָּצָה : קוֹל שִׁמְעָה הִנֵּה
בָּאָה וְרַעַשׁ גָּדוֹל מֵאַרְצָא צִפּוֹן לְשׁוֹם אֶת עַרְי
יְהוָה שִׁמְכָה מֵעוֹן פְּנִים : יִדְעֵתִי יְהוָה כִּי לֹא
לְאָדָם דִּרְכּוֹ לֹא לֵאשׁוּ הַלֵּךְ וְהִכֵּן אֶת צִיעָדוֹ :
יִסְרֵנִי יְהוָה אֶךְ בְּמִשְׁפָּט אֶל בִּצְפָּה פֶרֶם מִמֶּנִּי :
שִׁפְךָ חֲקוֹךְ עַל הַנּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יִדְעוּךָ וְעַל
מִשְׁפַּחֹת אֲשֶׁר בְּשִׁמְךָ לֹא קָרָאוּ כִּי אֲכַלֵּי אֶת
יַעֲקֹב וְאֲכַלְהוּ וְכִלְהוּ וְאֶת נִתְּהוּ הַשָּׁמַיִם :

CAP. XI. א

הַדָּבָר אֲשֶׁר הִזְקִי אֶל יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה לֵאמֹר :
שָׁמַעְתָּ אֶת דְּבַר הַנְּבִיא הַזֶּה וְדַבַּרְתָּם אֶל אֵשׁ
יְהוָה וְעַל יִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל : וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּד
אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי הָאֵשׁ הָאֵשׁ אֲשֶׁר לֹא
יִשְׁמַע אֶת דְּבַר הַנְּבִיא הַזֶּה : אֲשֶׁר צִוִּיתִי
אֶת אֲבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הוֹצִיאִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
מִכּוֹר הַבְּרִיל לֵאמֹר שָׁמַעְתָּ בְּקוֹלִי וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם
כָּל אֲשֶׁר אֲצַוְהָ אֹתְכֶם וְהִיתֶם לִי לְעָם וְאֲנִי
אֶהְיֶה לָכֶם לֵאלֹהִים : לְמַעַן תִּהְיֶה אֶת הַשְּׁבִיעִה
אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאֲבוֹתֵיכֶם לֵאמֹר לְהֵם אֶרֶץ וְנַחַ
חֶלֶב וְדָבַשׁ בְּיוֹם הַהוּא וְאָנֹכִי וְאָמַר אֲמֵן יְהוָה :
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי קְרָא אֶת כָּל הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה בְּעַרְי יְהוָה וּבְחִצּוֹת יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
שָׁמַעְתָּ אֶת דְּבַר הַנְּבִיא הַזֶּה וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם :
כִּי הִצַּד הַקִּדְוִי בְּאֲבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַעֲלוֹתִי אֹתָם
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד הַיּוֹם הַזֶּה הַשָּׁנָה וְהָעַד
לֵאמֹר שָׁמַעְתָּ בְּקוֹלִי : וְלֹא שָׁמַעְתָּ וְלֹא הִשְׁמוֹתִי אֶת
אֹזְנִי וְלֹא לֵאשׁוּ אֵשׁ בְּשִׁירוֹת לִפְנֵי הָרַע וְאֲבִיא
עֲלֵיהֶם אֶת כָּל דְּבַר הַנְּבִיא הַזֶּה וְאֲשֶׁר צִוִּיתִי
לַעֲשׂוֹת וְלֹא עָשׂוּ : וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי
נִמְצָא קִשְׁוֹר בְּאֵשׁ יְהוָה וּבִישְׁבֵי יִשְׂרָאֵל :
שָׁבִי עַל עֲוֹנֹת אֲבוֹתֶם הָרָשָׁיִם אֲשֶׁר מַעֲלִי
לְשׁוֹמֵעַ אֶת דְּבַר הַנְּבִיא הַזֶּה וְהָלָקוּ אֲחֵרֵי אֲלֹהִים
אֲחֵרִים לְעִבְדָם הַפְּרוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל בֵּית יְהוָה
אֶת בְּרִיתִי אֲשֶׁר כָּרַמְתִּי אֶת אֲבוֹתָם : לָכֵן
כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי מֵבִיא אֲלֵיהֶם רָעָה אֲשֶׁר לֹא

24 כִּי בִּרְאָה חֲפָצִי נֹאס יְהוָה : הִנֵּה
יָמִים בָּאִים נֹאס יְהוָה וְכָמֹדִי עַל כָּל מוֹל
בְּעִרְלָה : עַל מִצְרַיִם וְעַל יְהוּדָה וְעַל אֲדוֹם וְעַל
25 בְּנֵי עַמּוֹן וְעַל מוֹאָב וְעַל כָּל קְצֵצֵי פֶאֶה הַיִּשְׁבִּים
בְּמִדְבָּר כִּי בְּלִהְיוֹם עֲרִלִים וְכִלְבֵּית יִשְׂרָאֵל עֲרִלִי
לָב :

CAP. X.

1 שָׁמַעְתָּ אֶת דְּבַר אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה עֲלֵיכֶם בֵּית
יִשְׂרָאֵל : כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי הַנּוֹיִם אֶל
הַלְלָדוֹ וּמִאֲחֹת הַשָּׁמַיִם אֶל תַּחְמוֹת פְּרִיתָמוֹ
3 הַנּוֹיִם מִחֲמָה : כִּי דִקְוֹת הַעַמִּים תִּבְלֵ הוּא כִּי
עַץ מִיַּעַר בָּרָחוּ מַעֲשֵׂה יְדִידָתָם בְּמַעֲצָד
4 בְּכִסֵּף וּבְזָהָב יִפְּרוּ בְּמִסְכְּרוֹת וּבְמִקְנוֹת הַזָּקוֹם
5 וְלֹא יִסִּיק : כִּתְּמוֹר מִקְשֵׁה הַפֶּה וְלֹא יִדְבֹּר
בְּשׁוֹא וְיִשׁוּא כִּי לֹא יִצְעֲדוּ אֶל תִּקְרָא מִתֵּם כִּי לֹא
6 יִרְעוּ וְנִסְחִיטוּ בְּזֵן אוֹתָם : מֵאֵין כְּמוֹד
7 יְהוָה גָּדוֹל אֲנִי וְגָדוֹל שִׁמְךָ בְּנִבְרָה : כִּי לֹא
יִרְאֶה מֶלֶךְ הַנּוֹיִם כִּי לֹא יִצְרָה כִּי בְּלִי חֲכָמִי
8 הַנּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם מֵאֵין כְּמוֹד : וּבִאֲחֵת
9 יִבְעִי וְיִכְסְלוּ מִכֵּר הַבָּלִים עַץ הוּא : כִּסֵּף
מִקְלַע מִתְרַשֵּׁשׁ יוֹבֵא וְזָהָב מֵאִפְסוֹ מַעֲשֵׂה
הָרֵשׁ יִיבִי צוּרָה חֲבֵלָה וְאֶרְצוֹן לְבִשָּׁם מַעֲשֵׂה
10 וְחִמִּים פֶּלֶם : וְיְהוָה אֱלֹהִים אֵמֶת הוּא אֱלֹהִים
חַיִּים וְכֹחַ עוֹלָם מִקְשָׁפוֹ תִרְעַשׁ הָאָרֶץ וְלֹא יִכְלֹ
11 גִּלְגִּים וְעַמִּי : כִּדְבָר הַאֲמָרָה לְהוֹם אֶלְהֵא
הִי שְׁמִיָּה וְאֶרְקָא לֹא עֲבָדוּ יִבְדּוּ מֵאַרְצָא וּמִן
12 תַּחֲוֹת שְׁמִיָּה אֱלֹהִי : עֲשֵׂה אֶרֶץ בְּכֹחַ
מִכֵּן תִּבְלֵ בְּחִכְמָתוֹ וּבְחִנּוּחֹ נִסָּה שְׁמִיָּה :
13 לְקוֹל תַּחֲוֹ חֲמוֹן מִיָּם בְּשָׁמַיִם וְנִעְלָה נְשָׁאִים
מִקְצֵה אֶרֶץ בְּרָקִים לְפָסֵר עֲשֵׂה וְיִצְא רֵחַ
14 מֵאֲצוּרוֹתָיו : נִבְעֵר כָּל אָדָם מִדַּעַת הַבֵּשׂ כֹּל
15 צוּרָה מִפֶּסֶל כִּי יִשְׁקֹר נִסְכּוֹ וְלֹא יִדְרֹחַ בָּם : הַבֵּל
16 הַפֶּה מַעֲשֵׂה תַעֲתִיעִים בַּעַת פִּקְדָתָם יִבְדּוּ : לֹא
כִּאֲלֵה חֲלָק יַעֲקֹב כִּי יוֹצֵר הַבֵּל הוּא וְיִשְׂרָאֵל
17 שָׁבִי תַחֲוֹת יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ : אֲכַפִּי
18 מֵאֶרֶץ מִסְעָדָה וְיִשְׁבְּתִי בְּמִצְוֹר : כִּי כֹה
אָמַר יְהוָה הִנְנִי קוֹלֵעַ אֶת יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ בַּפֶּעַם
19 הַזֶּה וְהִצַּלְתִּי לָהֶם לְמַעַן יִמְצְאוּ : אוֹרִלִי
עַל שִׁבְרִי בְּחֵלָה מִפְּתִי וְאֲנִי אֲמַרְתִּי אֶךְ וְהָ הָלִי

dwell in the wilderness; for all these nations are uncircumcised, and all the house of Israel are uncircumcised^a in the heart.

CHAP. X.

HEAR ye the word which the LORD speaketh unto you, O house of Israel:

2 Thus saith the LORD, Learn not^c the way of the heathen, and be not dismayed at the signs of heaven; for the heathen are dismayed at them.

3 For the β customs of the people are vain: for^d one cutteth a tree out of the forest (the work of the hands of the workman) with the axe:

4 They deck it with silver and with gold; they fasten it with nails and with hammers, that it move not.

5 They are upright as the palm-tree,^g but speak not; they must needs be borne, because they cannot go. Be not afraid of them; for they cannot do evil, neither also is it in them to do good.

6 Forasmuch as there is none^j like unto thee, O LORD; thou art great, and thy name is great in might.

7 Who^k would not fear thee, O King of nations? for^o thee doth it appertain: forasmuch as among all the wise men^l of the nations, and in all their kingdoms, there is none like unto thee.

8 But they are ζ altogether brutish and foolish; the stock is a doctrine of vanities.ⁿ

9 Silver spread into plates is brought from Tarshish, and gold^o from Uphaz, the work of the workman, and of the hands of the founder: blue and purple is their clothing; they are all the work of cunning men.

10 But the LORD is the η true God, he is the living^p God, and an θ everlasting^q King: at his wrath the earth shall tremble, and the nations shall not be able to abide his indignation.

11 κ Thus shall ye say unto them, The gods that have not made the heavens and the earth, even they^v shall perish from the earth, and from under these heavens.

12 He^w hath made the earth by his power, he hath established the world by his wisdom, and hath stretched out the heavens by his discretion.

13 When he^y uttereth his voice, there is a μ multitude of waters in the heavens, and he^z causeth the vapours to ascend from the ends of the earth; he maketh lightnings^v with rain, and bringeth forth the wind out of his treasures.

14 Every man is ρ brutish^b in his knowledge; every founder is confounded by the graven image: for his molten image is falsehood, and there is no breath in them.

15 They are vanity, and the work of errors: in the time of their visitation they shall perish.

16 The Portion^c of Jacob is not like them: for he is the former of all things; and Israel is the rod^e of his inheritance: The LORD of hosts^f is his name.

17 Gather up thy wares out of the land, O σ inhabitant of the fortress:

18 For thus saith the LORD, Behold, I will sling^g out the inhabitants of the land at this once, and will distress them, that they may find it so.^h

19 Woe is me for my hurt! my wound is grievous: but I said, Truly this is a grief, and I must bearⁱ it.

20 My tabernacle is spoiled, and all my

B. C. 600.

a Ro. 2. 28, 29.

b ch. 2. 8.

Eze. 34. 2, 10.

Zec. 10. 3.

c Le. 18. 3.

20. 23.

 β statutes,

or, ordi-

nances are

vanity.

d Is. 40. 19, &c.

e Pr. 16. 1.

20. 24.

f ch. 30. 11.

Ps. 6. 1.

y diminish

me.

g Ps. 115. 5, &c.

Hab. 2. 19.

1 Co. 12. 2.

h Ps. 79. 6, 7.

i La. 2. 22.

j Ex. 15. 11.

k Re. 15. 4.

o or, it lik-

eth thee.

l Ps. 89. 6.

r in one, or,

at once.

m De. 27. 26.

Ga. 3. 10.

n Is. 41. 29.

o Da. 10. 5.

p De. 4. 20.

q ch. 7. 23.

r God of

truth,

Ps. 31. 5.

r 1 Ti. 6. 17.

o king of

eternity.

s Ps. 10. 16.

t De. 7. 12, 13.

u Ps. 105. 8, 11.

v In the

Chaldean

language.

x Amen,

De. 27. 15, 26.

v Zec. 13. 2.

w ch. 51. 15, 19.

x Ro. 2. 13.

Ja. 1. 22.

y Job 38. 34.

z or, noise.

u ch. 7. 13, &c.

a Ps. 135. 7.

v or, for.

w or, stub-

bornness,

ch. 7. 24.

9. 14.

p or, more

brutish

than to

know.

b Ps. 92. 6.

94. 8.

c Ps. 16. 5.

d Eze. 20 27.

30.

e De. 32. 9.

Ps. 74. 2.

f Is. 47. 4.

g inhabi-

tress.

g 1 Sa. 25. 29.

r go forth of.

h Eze. 6. 10.

i Mi. 7. 9.

k De. 32. 37.

cords are broken: my children are gone forth of me, and they are not; there is none to stretch forth my tent any more, and to set up my curtains.

21 For the pastors^b are become brutish and have not sought the LORD: therefore they shall not prosper, and all their flocks shall be scattered.

22 Behold, the noise of the bruit is come, and a great commotion out of the north country, to make the cities of Judah desolate, and a den of dragons.

23 O LORD, I know that the way^c of man is not in himself: it is not in man that walketh to direct his steps.

24 O LORD, correct me, but^f with judgment; not in thine anger, lest thou bring me to nothing.

25 Pour^h out thy fury upon the heathen that know thee not, and upon the families that call not on thy name: for they have eaten up Jacob, and devoured him, and consumedⁱ him, and have made his habitation desolate.

CHAP. XI.

THE word that came to Jeremiah from the LORD, saying,

2 Hear ye the words of this covenant, and speak unto the men of Judah, and to the inhabitants of Jerusalem:

3 And say thou unto them, Thus saith the LORD God of Israel, Cursed^m be the man that obeyeth not the words of this covenant,

4 Which I commanded your fathers in the day that I brought them forth out of the land of Egypt, from the iron^p furnace, saying, Obey^q my voice, and do them, according to all which I command you: so shall ye be my people, and I will be your God;

5 That^t I may perform the oath^u which I have sworn unto your fathers, to give them a land flowing with milk and honey, as it is this day. Then answered I, and said, λ So be it, O LORD.

6 Then the LORD said unto me, Proclaim all these words in the cities of Judah, and in the streets of Jerusalem, saying, Hear ye the words of this covenant, and do^x them.

7 For I earnestly protested unto your fathers, in the day that I brought them up out of the land of Egypt, even unto this day, rising^y early and protesting, saying, Obey my voice.

8 Yet they obeyed not, nor inclined their ear, but walked every one in the π imagination of their evil heart: therefore I will bring upon them all the words of this covenant, which I commanded them to do; but they did them not.

9 And the LORD said unto me, A conspiracy is found among the men of Judah, and among the inhabitants of Jerusalem.

10 They are turned back to the iniquities of their forefathers,^d which refused to hear my words; and they went after other gods to serve them: the house of Israel and the house of Judah have broken my covenant, which I made with their fathers.

11 Therefore thus saith the LORD, Behold, I will bring evil upon them, which they shall not be able to τ escape; and though they shall cry unto me, I will not hearken unto them.

12 Then shall the cities of Judah, and inhabitants of Jerusalem, go and cry unto the gods^k unto whom they offer incense: but they shall not save them

at all in the time of their β trouble.

13 For ^b according to the number of thy cities were thy gods, O Judah; and according to the number of the streets of Jerusalem have ye set up altars to that shameful thing, *even* altars to burn incense unto Baal.

14 Therefore pray not^e thou for this people, neither lift up a cry or prayer for them: for I will not hear *them* in the time that they cry unto me for their θ trouble.

15 What κ hath my beloved to do in mine^f house, *seeing* she hath wrought lewdness with many, and the holy^g flesh is passed from thee? when ν thou doest evil, then thou rejoicest.^h

16 The LORD called thy name, A green olive^k tree, fair, and of goodly fruit; with the noise of a great tumult he hath kindled fire upon it, and the branches of it are broken.

17 For the LORD of hosts thatⁱ planted thee hath pronounced evil against thee, for the evil of the house of Israel, and of the house of Judah, which they have done against themselves, to provoke me to anger, in offering incense unto Baal.

18 And the LORD hath given me knowledgeⁿ of it, and I know it: then thou shewdest^o me their doings.

19 But I *was* like a lamb, or an ox, that is brought to the slaughter; and I knew not that they had devised devices^r against me, *saying*, Let^r us destroy the τ tree with the fruit thereof, and let us cut him off from the land of the living, that his name may be no more remembered.

20 But, O LORD of hosts, that judgest righteously, that triest^t the reins and the heart, let me see thy vengeance on them; for unto thee^u have I revealed my cause.

21 Therefore thus saith the LORD of the men of Anathoth, that seek thy life, *saying*, Prophecy not^w in the name of the LORD, that thou die not by our hand:

22 Therefore thus saith the LORD of hosts, Behold, I will ϕ unish them; the young men shall die by the sword, their sons & their daughters shall die by famine;

23 And there shall be no remnant of them, for I will bring evil upon the men of Anathoth, *even* the year of their visitation.^z

CHAP. XIII.

RIGHTEOUS^b art thou, O LORD, when I plead with thee; yet let me χ talk with thee of *thy* judgments: Wherefore^c doth the way of the wicked prosper? *wherefore* are all they happy that deal very treacherously?

2 Thou hast planted them; yea, they have taken root: they ψ grow; yea, they bring forth fruit: thou art near^d in their mouth, and far from their reins.

3 But thou, O LORD, knowest^e me; thou hast seen me, and tried mine heart β toward thee; pull them out like sheep for the slaughter, and prepare them for the day of slaughter.^f

4 How long shall the land mourn, and the herbs of every field wither, for^g the wickedness of them that dwell therein? the beasts are consumed, and the birds; because they said, He shall not see our last end.

5 If thou hast run with the footmen, and they have wearied thee, then how caust thou contend with horses? and *if* in the land of peace, *wherein* thou trustedst, *they wearied thee*, then how wilt thou do in the swelling^h of Jordan?

B. C. 608.

 β evil.

a Mi. 7. 6.

b ch. 2. 28.

 γ or, cried

after thee

fully.

c Pr. 26. 24, 25.

 δ good things ϵ shame,

ch. 3. 24.

Ho. 9. 10.

d Ps. 78. 59, 60.

e ch. 7. 16.

Ex. 32. 10.

 η love of. θ evil. ι is to my

beloved in

my house?

 λ giveth out

his voice,

or, yelleth.

f Mat. 22. 11.

g Hag. 2. 12.

14.

 μ or, having

talons.

 ν or, thy

evil is

h Pr. 2. 14.

i Is. 56. 9.

 π or, cause

them to

come.

k Ro. 11. 17.

 ρ portion of

desire.

l ch. 2. 21.

m Is. 42. 25.

n Am. 3. 7.

o Eze. 8. 6, &c.

p Le. 26. 16.

q ch. 18. 18.

 σ or, ye.

r Lu. 20. 10.

15.

 τ stalk with

his bread.

s Zec. 2. 8, 9.

t 1 Ch. 28. 9.

Re. 2. 23.

u Ps. 57. 1.

v De. 30. 3.

w Eze. 28. 25.

x Is. 30. 10.

Am. 2. 12.

7. 13, 16.

Mi. 2. 6.

 ϕ visit upon.

a Ca. 1. 8.

y Ep. 2. 19, 22.

1 Pe. 2. 5.

z Lu. 19. 44.

a Is. 60. 12.

b Ps. 51. 4.

Da. 9. 7.

 χ or, reason

the case.

c Job 21. 7, &c.

Ps. 73. 3, &c.

 ψ go on.

d Tit. 1. 16.

e Ps. 17. 3.

139. 1, 23.

 β with.

f Ja. 5. 5.

g Ps. 107. 34.

h Jos. 3. 15.

6 For even thy brethren^a and the house of thy father, even they have dealt treacherously with thee; yea, they have γ called a multitude after thee: ^c believe them not, though they speak δ fair words unto thee.

7 I have forsaken^d mine house, I have left mine heritage; I have given the η dearly-beloved of my soul into the hand of her enemies.

8 Mine heritage is unto me as a lion in the forest; it λ crieth out against me; therefore have I hated it.

9 Mine heritage is unto me as a speckled bird; the birds round about *are* against her: comeⁱ ye, assemble all the beasts of the field, π come to devour.

10 Many pastors have destroyed my vineyard, they have trodden my portion under foot, they have made my ρ pleasant portion a desolate wilderness.

11 They have made it desolate, and being desolate it mourneth unto me; the whole land is made desolate,^m because no man layeth *it* to heart.

12 The spoilers are come upon all high places throughout the wilderness: for the sword of the LORD shall devour from the one end of the land even to the other end of the land: no flesh shall have peace.

13 They have sown wheat, but^p shall reap thorns; they have put themselves to pain, but shall not profit; and σ they shall be ashamed of your revenues, because of the fierce anger of the LORD.

14 Thus saith the LORD against all mine evil neighbours, that touch^r the inheritance which I have caused my people Israel to inherit; Behold, I will pluck them out of their land, and pluck out the house of Judah from among them.

15 And it shall come to pass, after that I have plucked them out I will^v return, and have compassion on them, and will bring them again, every man to his heritage, and every man to his land.

16 And it shall come to pass, if they will diligently learn the ways^x of my people, to swear by my name, The LORD liveth; (as they taught my people to swear by Baal;) then shall they be^y built in the midst of my people.

17 But if^a they will not obey, I will utterly pluck up and destroy that nation, saith the LORD.

CHAP. XIII.

THUS saith the LORD unto me, Go and get thee a linen girdle, and put it upon thy loins, and put it not in water.

2 So I got a girdle, according to the word of the LORD, and put it on my loins.

3 And the word of the LORD came unto me the second time, *saying*,

4 Take the girdle that thou hast got, which is upon thy loins, and arise, go to Euphrates, and hide it there in a hole of the rock.

5 So I went, and hid it by Euphrates, as the LORD commanded me.

6 And it came to pass after many days, that the LORD said unto me, Arise, go to Euphrates, and take the girdle from thence which I commanded thee to hide there.

7 Then I went to Euphrates, and digged, and took the girdle from the place where I had hid it: and, behold, the girdle was marred, it was profitable for nothing.

8 Then the word of the LORD came unto me, *saying*,

וְלֹאֲדָק וְאֶת־תַּחֲתָהּ אֶת־הַסּוּסִים וְבִארְץ־שָׁלוֹם
 אֶתֶּהּ בּוֹלִים וְאֶת־תַּעֲשֶׂהָ בְּגֵאוֹן חֲרָדָן כִּי גַם
 אֶחָדָה וּבֵית־אֶבֶדָה בְּסִדְּהֶמָּה בְּגֵדוֹ לֶךְ בְּסִדְּהֶמָּה
 קָרָא אֶחָדָה מִלֵּא אֶל־חֲמֹמֶן בָּם כִּי־יִדְּבֹר וְאֶל־
 עֹבְדֵי אֱלֹהֵי בְּשָׁמִי אֶת־
 בְּחֻלְתִּי נִתְּמִי אֶת־יְדֵי דָת בְּשָׁמִי בְּקָרָא וְאֶבֶדָה
 הַיְּהוָה לִי בְּחֻלְתִּי פֶּאֶרְתִּי בִּיעַר נִתְּנָה עָלַי בְּקֹלֶהָ
 עַל־בֶּן שְׂנֵאֲתִיהָ חֵשֶׁם צְבִיעַ בְּחֻלְתִּי לִי חֵשֶׁם
 כִּבְבִּי עָלֶיהָ לֹא־אֶסְפֹּר כִּלְדֵּית הַשָּׁדָה הַתִּי לֹאֲבֹלָה
 רָעִים רַבִּים שִׁחֲתִי כִרְמִי בְּסִסִּי אֶת־חֻלְתִּי נִתְּנָה
 אֶת־חֻלְתִּי חֲמֵדִי לְמִדְּבַר שְׂמִמָּה שְׂמִמָּה
 לְשִׁמְמָה אֲבֹלָה עָלַי שְׂמִמָּה נִשְׁמָה כִּלְדֵּאֲרָץ כִּי
 אֵין אִישׁ שֶׁם עַל־לִי עַל־כָּל־שָׁפִים בְּמִדְּבַר בָּאִי
 שׁוֹרִים כִּי חֲרִב לַיְּהוָה אֲכָלָה מִקְצֶה אֲרָץ וְעַד־
 קֶצֶה הָאֲרָץ אֵין שָׁלוֹם לְכָל־בָּשָׂר

וְרָעַי חֲסִים וְקָצִים קָשְׁרוּ נִחְלוּ לֹא יִעָלֶה וּבָשָׂר
 מִתְּבוֹאֲחִים מִחֶדֶן אֶת־יְהוָה כֹּה אָמַר
 יְהוָה עַל־כָּל־שֹׁכְנֵי הָרָעִים הַנִּנְעִים בְּנִחְלָה אֲשֶׁר
 הִנְחֵלְתִּי אֶת־עַמִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל הַנִּנְעִי נִתְּשָׁם מֵעַל
 אֲדֹמָתָם וְאֶת־בֵּית יְהוָה אֶתְּוֹשׁ מִתּוֹכָם
 וְהָיָה אֲחֵרִי נִתְּשִׁי אוֹתָם אֲשׁוּב וְרַחֲמִיתִים
 וְהִשְׁיבֵתִים אִישׁ לְבִחְלָתוֹ וְאִישׁ לְאֶרְצוֹ וְהָיָה
 אִם־לֹמֵד לְיִמּוֹד אֶת־דִּרְבִּי עַמִּי לְהִשְׁבֹּעַ בְּשָׁמִי
 חִי־יְהוָה כִּאֲשֶׁר לְמִדְּבַר אֶת־עַמִּי לְהִשְׁבֹּעַ בְּעַל
 וּבְנֵי בְּתוּךְ עַמִּי וְאִם לֹא יִשְׁמְעוּ וְנִתְּשָׁמִי אֶת־
 הַנִּי חֲקוּא נִתּוּשׁ וְאֶבֶד נָאִם־יְהוָה

CAP. XIII. ב

כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלִי הַלֹּקֵךְ וְקִנְיָת לִי אֲנֹר שְׂשִׁיתִים
 וְשִׁמְתִּי עַל־מִתְּנֶה וּבְפִים לֹא תִבְאֶה וְאֶקְנֶה
 אֶת־הָאֲנֹר כְּדִבַּר יְהוָה וְאִשְׁם עַל־מִתְּנִי
 וְהָיָה דְּבַר־יְהוָה אֱלִי שְׁנֵת לֹאֲמֹר כֹּה אֶת־
 הָאֲנֹר אֲשֶׁר קִנְיָת אֲשֶׁר עַל־מִתְּנֶה וְקִיָּם לִי
 פֶּרֶתָהּ וְשִׁמְתִּי שֶׁם בְּקֹק הַסֵּלַע וְאֶל־
 וְאִסְמִנְהָ בְּפֶתַח פֶּאֶשֶׁר צִנָּה יְהוָה אוֹתִי
 וְהָיָה מִקֵּץ יָמִים רַבִּים וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלִי קוֹם
 לִךְ פֶּרֶתָהּ וְקַח מִשֶּׁם אֶת־הָאֲנֹר אֲשֶׁר צִוִּיתִךְ
 לְשִׁמְנוֹשָׁם וְאֶל־פֶּרֶתָהּ וְאֶחָדָה וְאֶת־
 הָאֲנֹר מִן־הַקְּיָלֹם אֲשֶׁר־שִׁמְתִּי שָׁמָּה וְהָיָה

יִכְלֹל לַצֵּאת מִמֶּנָּה וְתַעֲקֹר אֱלִי וְלֹא אֲשַׁמֵּעַ
 אֲלֵיהֶם וְהִלְכִי עִיר יְהוּדָה וְיֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם
 וְתַעֲקֹר אֶל־הָאֲלֹהִים אֲשֶׁר הֵם מִקְדָּשִׁים לָהֶם
 וְהוֹשִׁעַ לֹא־יִוָּשְׁעוּ לָהֶם בַּעַת רָעָתָם כִּי מִסְפָּר
 עֲרִיף הֵנּוּ אֲלֵהֶן יְהוּדָה וּמִסְפָּר חֲצוֹת יְרוּשָׁלַם
 שְׂמֵתָם מִנְּחֹחַת לִבָּשֶׁת מִנְּחֹחַת לְקַפֵּר לְבַעַל
 וְאֶתֶּה אֶל־תַּחֲפֹלָל בְּעֶד־הַעֵם הָיָה וְאֶל־תַּשָּׂא
 בְּעֵרָם רַחֵם וְתַפִּלָּה כִּי אֵינִי שֹׁמֵעַ בַּעַת קְרָאִם
 אֱלִי בַּעַת רָעָתָם מִחַ לְיִדִּי בְּבֵיתִי עֲשׂוֹתָהּ
 הַמִּזְבִּיחַ הָרָבִים וּבְשֶׁר־קָדֵשׁ וְעִבְרִי מִעֲלֵךְ כִּי
 רָעָתִי אֵין תַּעֲשֶׂי וְזֹת רַעֲנָן יִפֶּה פֶּרֶתָהּ
 קָרָא יְהוָה שְׂמִיךְ לְקוֹלִי הַמִּוֹלָה גִּדְּלָה הַצִּית
 אֵשׁ עָלֶיהָ וְרָעַי דְּלִוְתִי וְיְהוָה צְבָאוֹת הַנּוֹשֵׁעַ
 אוֹתָךְ דְּבַר עֲלֵךְ רָעָה בְּגִלְלָה רָעַת בֵּית־יִשְׂרָאֵל
 וּבֵית יְהוּדָה אֲשֶׁר עָשׂוּ לָהֶם לְחַכְּסֵנִי לְמַפֵּר
 לְבַעַל וְיְהוָה הוֹדִיעֵנִי וְאֶבֶדָה אֵין

הַרְאִיתִנִי מַעֲלֵיהֶם וְאֱמִי כִכְנֵשׁ אֱלֹהִים וּבִלְ
 לִמְצוֹחַ וְלֹא־יִדְּעִנִי כִי־עָלִי חֲשָׁנִי מִחֻשְׁבוֹת
 בְּשִׁחֲתָהּ עַץ בְּלִחְמוֹ וּבְכִרְתּוֹ מֵאֲרָץ חַיִּים וְשָׁמוֹ
 לֹא־יִנְכַּר עוֹד וְיְהוָה צְבָאוֹת שִׁפְטִי צִדֵּק
 בְּתוֹן כְּלִיּוֹת וְלֵב אֶרְאֶה נִקְמָתִי מִיָּהִם כִּי אֱלֹהִים
 גִּלְתִּי אֶת־רִיבִי לֵכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה
 עַל־אֲנִשִּׁי עֲנֹתוֹת הַמִּקְנָשִׁים אֶת־נַפְשָׁךְ לֹאֲמֹר
 לֹא תִנְבֵּא בְּשֶׁם יְהוָה וְלֹא תִמּוֹת בְּיָדִי
 לֵכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת הַנִּנְעִי פֶקֶד עָלֵיהֶם
 הַחַדְוָרִים יָמּוֹתָ בְּחִרְבַּי בְּנִיחָם וּבְנִתְּיָהֶם יָמּוֹתָ

בְּרָעֵב וְשִׂאֲרֵי לֹא תִהְיֶה לָהֶם כִּי־אֲנִי רָעָה
 אֶל־אֲנִשִּׁי עֲנֹתוֹת שְׁנֵת פִּקְדָתָם

CAP. XII. ב

צִדִּיק אֶתֶּה יְהוָה כִּי אֲרִיב אֱלֹהִים אֶת־מִשְׁפָּחִים
 אֶדְרֹךְ אוֹתָךְ מִדּוֹעַ בְּרָךְ רָעִים צִלְחָה שָׁלוֹם כִּלְ
 בְּגֵדִי בְּגֵד נִשְׁעָתָם בְּסִדְּשָׁמִי יִלְכוּ בְּסִדְּשָׁמִי
 פֶּרִי קָרוֹב אֶתֶּה בְּפִתּוֹם וְרָחֹק מִפְּלִיתֵיהֶם
 וְאֶתֶּה יְהוָה יִרְעָתִי תִרְאִי וּבִחְנֻת לִבִּי אֶתְּנֶה
 הַתֶּמֶל כִּצְנָן לִשְׁבָּחָה וְהוֹדִישֶׁם לִיּוֹם הַרְבֵּה
 עַד־מִתִּי תִאֲבֵל הָאֲרָץ וְעָשָׂב כִּלְדִּשְׁתָּה יִבְשָׁה
 מִרְעַת וּשְׁבִירָה סִתְּתָה בְּחַמּוֹת וְעוֹף כִּי אֲמֹר לֹא
 יִרְאֶה אֶת־אֲחֵרֵיתִי כִּי אֶת־רִגְלִים רַבִּיחָה

26 אֹתִי וּבְגָדִי בַשָּׂרָה : וְגַם אֲנִי דֹשְׁפָתִי שֹׁלֵךְ
 27 עַל פָּנָיִךְ וְנִרְאָה קְלוֹנָךְ : נִאֲסָךְ וּמִצַּלְוֹתֶיךָ
 זִמְתָּ וְזִמְתָּךְ עַל גְּבֻעוֹת בִּשְׂדֵה רֹאשִׁי שְׂקֻצֶיךָ
 אֵי לֶךְ יְרוּשָׁלַם לֹא תִסְתַּרִי אַחֲרַי מִתִּי עַד :

CAP. XIV. ד

אֲשׁוּר הָיָה דְּבַר־יְהוָה אֶל־יִרְמְיָהוּ עַל־דְּבָרֵי
 הַבְּצֻרוֹת : אָבְלָה יְהוָה וַשְׁעֵיהָ אִמְלְלוּ קִרְרָה
 לָאָרֶץ וַצִּדְרֹת יְרוּשָׁלַם עָלְתָה : וְאֲדִירֵיהֶם
 שָׁלְחוּ צִעְרֵיהֶם לַמִּים בָּאוּ עַל־גִּבֹּם לֹא־מֵצְאוּ
 מִים שָׁבוּ כְלִיהֶם רִיקָם בָּשׁוּ וַחֲכָלְמוּ וַחֲפּוּ
 וַאֲשֶׁם : בַּעֲבוּר הָאֲדָמָה חֲזָרָה כִּי לֹא־הָיָה
 גֶּשֶׁם בָּאָרֶץ בָּשׁוּ אֲפָרִים חֲפּוּ וַאֲשֶׁם : כִּי
 גַם־אִלֹּת בִּשְׂדֵה יָדָה וַעֲזוּב כִּי לֹא־הָיָה דֹשָׁא :
 וּפְרָאִים עָמְרוּ עַל־שִׂפְיֹם שְׁאֵפָה רֹחַ פְּתִיגִים כָּלוּ
 צִיָּהֶם כִּי־אֵין עֵשֶׂב : אִם־עֲזִיבוּ עֵנִי בְּנֵי יְהוָה
 עֲשֵׂה לִמְצֵן שִׁמְךָ כִּי־רָבוּ מְשִׁיבֵיתִי לֶךְ חֲמָאֲנִי :
 מִקְחָה וְיִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעֻו בַּעַת צָרָה לְמַדָּה תִּהְיֶה
 כַּגֵּר בָּאָרֶץ וּבְאֶרֶץ נִסָּה לָלוּן : לְמַדָּה תִּהְיֶה כְּאִישׁ
 בְּדָהִם כְּגֹבֵר לֹא־יִנְכַּל לְחֹשֶׁעַ וְאִמְרָה בְּקִרְבִּי
 יְהוָה וְשִׁמְךָ עָלֵינוּ מִקְרָא אֶל־תִּתְּנֵנוּ :
 כֹּה־אָמַר יְהוָה לְעַם הָאָדָם כִּי אֶהְיֶה לְנוֹעַ וְגִלְהִים
 לֹא חֲשָׁבוּ וְיִהְיֶה לֹא רָצִם עֲשֵׂה זֶכֶר עֲוֹנֹם וְיִסָּד
 חֲשִׂאתָם : וַיֹּאמֶר יְהוָה אֲלֵי אֶל־תִּחְשַׁלְּלִי
 בַּעַד־הֵעַם הָאָדָם לְשׁוֹנָה : כִּי יֵצְאוּ אִיגָי שִׁמְעִי
 אֶל־רִתְּתָם וְכִי יַעֲלֶה עֲלֵה וּמִנְחָה אִיגָי רָצִם כִּי
 בַּחֲרִיב וּבְרָעֵב וּבְדָבָר אִיגָי מִכְלָה אוֹתָם : וַיֹּאמֶר
 אֶהְיֶה אֲרִנִּי יְהוָה דִּבֶּה הַנְּבִיאִים אֲמָרִים לָהֶם
 לֹא־תִרְאוּ חֲרִיב וְרָעֵב לֹא־יְהִי לָכֶם כִּי־שָׁלוֹם אִמְתָּ
 אֶהְיֶן לָכֶם בַּמָּקוֹם הַזֶּה : וַיֹּאמֶר יְהוָה
 אֲלֵי שֹׁמֵר הַנְּבִיאִים נִבְּאִים בְּשִׁמִּי לֹא שְׁלָחִים
 וְלֹא צִיָּהִים וְלֹא דְּבָרִי אֲלֵיהֶם חֲזוֹן שֹׁמֵר וְקָסֵם
 וְאִלּוֹל וְתִרְמוֹת לָכֶם הִמָּה מִתְּנַבְּאִים לָכֶם :
 לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה עַל־הַנְּבִיאִים הַנְּבִיאִים בְּשִׁמִּי
 וְאִנִּי לֹא־שְׁלָחִים וְהִפָּאֵה אֲמָרִים חֲרִיב וְרָעֵב לֹא
 יְהִי בָּאָרֶץ הַזֹּאת בַּחֲרִיב וּבְרָעֵב וְיִמּוּ הַנְּבִיאִים
 הַקֹּפִים : וְהָעַם אֲשֶׁר־הִמָּה נִבְּאִים לָהֶם יִהְיוּ
 מְשֻׁלָּמִים בַּחֲצוֹת יְרוּשָׁלַם מִסְּנֵי הָרָעֵב וְהַחֲרִיב
 וְאֵין מִקְרָא לְחִמָּה הִמָּה נִשְׁלָם וּבְנִיָּהִם וּבְנִחָתָם

נִשְׁחַת הָאָדָם לֹא יִצְלַח לָכֵל : וְיִהְיֶה
 9 דְּבַר־יְהוָה אֲלֵי אֲמֹר : כֹּה־אָמַר יְהוָה כֹּכָה
 אֲשִׁלֹּחַ אֶת־נְאֻן יְהוָה וְאֶת־נְאֻן יְרוּשָׁלַם
 10 הָרֹב : הָעַם הָאָדָם דָּרַע הַמָּאֲנִים לְשִׁמְעֵי אֶת־
 דְּבָרֵי הַחֲלָמִים בְּשִׁנְרוֹת לָכֶם וַיִּלְכוּ אַחֲרֵי אֱלֹהִים
 אֲחֵרִים לַעֲבֹדָם וַיִּדְּשׁוּתְהוֹת לָהֶם וַיְהִי כְּאִמְרוֹ
 11 יְהוָה אֲשֶׁר לֹא־יִצְלַח לָכֵל : כִּי פָאֲשָׁר יִדְּבַק
 הָאָדָם אֶל־מִתְּנֵי אִישׁ כִּי הַדְּבָקִי אֲלֵי אֶת־
 כָּל־בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאֶת־כָּל־בֵּית יְהוָה נָאִם־יְהוָה
 לְהוֹיֹת לִי לְעַם וְלִשְׁם וְלַחֲזָה וְלַחֲסָאֲרָה וְלֹא
 12 שִׁמְעִי : וְאִמְרָה אֲלֵיהֶם אֶת־הַדְּבָרִי הַזֶּה כֹּה־
 אָמַר יְהוָה אֲלֵינוּ יִשְׂרָאֵל כִּי־נִבְּלָ יִמְלֹא יָיִן
 וְאִמְרוּ אֲלֵיךְ הַיּוֹדֵעַ לֹא־נָעַד כִּי כִי־נִבְּלָ יִמְלֹא
 13 יָיִן : וְאִמְרָה אֲלֵיהֶם כֹּה־אָמַר יְהוָה
 הַיּוֹנֵן מִמְּלֹא אֶת־כָּל־יִשְׁכְּנֵי הָאָרֶץ חֲסָאֲרָה וְאֶת־
 הַמְּלָכִים הַיּוֹשִׁבִים לְדוֹר עַל־פִּסָּאֻ וְאֶת־הַנְּחָנִים
 וְאֶת־הַנְּבִיאִים וְאֶת־כָּל־יִשְׁכְּנֵי יְרוּשָׁלַם שְׁכָרוֹן :
 14 וְנִפְאֲתִים אִישׁ אֶל־אֲחֵיו וְהַאֲבֹת וְהַבָּנִים וְחָדָן
 נָאִם־יְהוָה לֹא־אֲחָמוּל וְלֹא־אֲחוּס וְלֹא־אֲרַחֵם
 15 מִהֲשִׁחִיתִם : שִׁמְעִי וְהִאֲזִינוּ אֶל־תִּנְבְּאָה כִּי
 16 יְהוָה דִּבֶּר : תִּנְבֵּי לְיְהוָה אֲלֵיהֶם כְּבוֹד בְּמִסֵּם
 יִדְּשָׁךְ וּבְמִסֵּם יִתְנַפְּצִי בְּגִלְתָּם עַל־חֲרִי נִשְׁחַת
 וְקִיָּתָם לֹאֹר וְשִׁמְעָה לְצִלְמוֹת יִשִּׁית לְעַרְפָּל :
 17 וְאִם לֹא תִשְׁכַּחְתֶּם בְּמִסְתָּרִים תִּבְנֶה נִפְשִׁי
 מִסְּנֵי גֵה וְדִמְעָה תִּדְמַעַ וְחֲרִי עֵינֵי דִמְעָה כִּי
 18 נִשְׁבַּה עַד־יְהוָה : אֲמֹר לִמְקָה וְלִנְבִיָּה
 הַשְׁפִּילוּ שִׁבּוֹ כִּי יָרַד מִרְאֲשֵׁיתָם עֲשִׂרַת
 19 תִּפְאֲרוֹתָם : עֲרֵי הַגִּבּוֹר סָגְרוּ וְאֵין פֶּתַח הַגִּלְתָּ
 20 יְהוָה כָּלוּ הַגִּלְתָּ שְׁלוֹמִים : שִׁאֵי עֲנִיבִם
 וְרֹאֵי הַנְּבִיאִים מִסְּפָן אֵינָה הַעֲלֵר נִפְתַּח לֶךְ צָאן
 21 תִּפְאֲרוֹתָךְ : מִדֵּה הָאִמְרָל כִּי־יִסָּד עֲלֶיךָ וְאֶת־
 לְמִרְתִּי אֲתָם עֲלֶיךָ אֲלֵסִים לְרָאשׁ הַלֹּא חֲבִלִים
 22 יִאֲחֻדֶּה כְּמוֹ אִשֶּׁת לֶדָה : וְכִי תִאֲמָרִי בְּלִבְךָ
 מִדִּיעַ קִרְאִי אֵלֶּה חֲרִיב עֲנֶיךָ נִגְלִי שֹׁלֵךְ
 23 נִחְמָסִי עֲתִיבָךְ : הַיּוֹדֵעַ כּוֹשֵׁל עוֹרֹ וְאִמְרוּ
 חֲבַרְתִּינוּ גַם־אֲתָם תִּכְנֹל לְחִיטִיב לְמַדָּה הָרֹעַ :
 24 וְאִשְׁרֵים בָּשָׁר עוֹבֵר לְרוֹחַ מִדְּבָר : יְהִי גוֹרְלֶךָ
 25 מִיַּת־מִדָּה מִאֲדִי נָאִם־יְהוָה אֲשֶׁר שִׁכַּחַת

9 Thus saith the LORD, After this manner will I mar^b the pride of Judah, and the great pride of Jerusalem.

10 This evil people, which refuse to hear my words, which walk^d in the γ imagination of their heart, and walk after other gods, to serve them, and to worship them, shall even be as this girdle,^e which is good for nothing.

11 For as the girdle cleaveth to the loins of a man, so have I caused to cleave unto me the whole house of Israel, and the whole house of Judah, saith the LORD;^g that they might be unto me for a people, and for a name, and for a praise, and for a glory: but they would not hear.

12 Therefore thou shalt speak unto this word, Thus saith the LORD God of Israel, Every bottle shall be filled with wine: and they shall say unto thee, Do we not certainly know that every bottle shall be filled with wine?

13 Then shalt thou say unto them, Thus saith the LORD, Behold, I will fill all the inhabitants of this land, even the kings that sit upon David's throne, and the priests, and the prophets, and all the inhabitants of Jerusalem, with drunkenness.^h

14 And I will dash^k ζ them one against another, even the fathers and the sons together, saith the LORD; I will not pity, nor spare, nor have mercy, η but destroy them.

15 Hear ye, and give ear; be not proud: for the LORD hath spoken.

16 Give^l glory to the LORD your God, before he cause darkness,^o and before your feet stumble upon the dark mountains, and while ye look^q for light, he turn it into the shadow of death, and make it gross darkness.

17 But if ye will not hear it, my soul shall weep^r in secret places for your pride; and mine eye shall weep sore, and run down with tears, because the LORD's flock is carried away captive.

18 Say unto the king^v and to the queen, Humble yourselves, sit down; for your κ principalities shall come down, even the crown of your glory.

19 The cities of the south shall be shut up, and none shall open them;^{*} Judah shall be carried away captive all of it, it shall be wholly carried away captive.

20 Lift up your eyes, and behold them that come from the north;² where is the flock that was given thee, thy beautiful flock?

21 What wilt thou say when he shall μ punish thee? (for thou hast taught them to be captains, and as chief over thee;) shall not sorrows take thee, as a woman in travail?

22 And if thou say in thine heart, Wherefore^c come these things upon me? For the greatness of thine iniquity are thy skirts discovered, and thy heels ν made bare.

23 Can the Ethiopian change his skin, or the leopard his spots? then may ye also do good, that are π accustomed to do evil.

24 Therefore will I scatter them as the stubble³ that passeth away by the wind of the wilderness.

25 This is thy lot, the portion of thy measures from me, saith the LORD; because thou hast forgotten me, and trusted in falsehood.^f

26 Therefore will I discover⁴ thy skirts upon thy face, that thy shame may appear.

27 I have seen thine adulteries, and thy neighings,⁵ the lewdness of thy whoredom,

B. C. 602.

a Is. 65. 7.

b Eze. 6. 13.

c Le. 26. 19.

β after

when yet ρ

c Ho. 8. 5.

d ch. 16. 12.

γ or, stub-

boredness.

δ words

of the

dearths, or,

restraints.

e Is. 3. 24.

f Is. 3. 26.

g La. 2. 9, &c.

h Ex. 19. 5.

i ch. 25. 15, 27.

j Is. 51. 17, 21.

k 63. 6.

l Da. 9. 9.

m Ps. 2. 9.

n a man

against his

brother.

o ch. 17. 13.

p Joel 3. 16.

q 1 Ti. 1. 1.

r m Ps. 46. 1.

s from de-

stroying

them.

t n Jos. 7. 19.

u am. 8. 9.

v p Is. 59. 1.

w q Is. 59. 9.

x r Ex. 29. 45, 46.

y o thy name

is called

upon us,

Da. 9. 18, 19.

z s ch. 9. 1.

aa Ps. 119. 136.

ab t ch. 2. 25.

ac u Ho. 9. 9.

ad v ch. 22. 26.

ae 2 Ki. 24. 12.

af w Jon. 3. 6.

ag x Is. 1. 15.

ah y Zec. 7. 13.

ai z or, head-

ties.

aj aa 2 Ki. 25. 21.

ak y ch. 28. 2, &c.

al z ch. 6. 22, 24.

am λ peace of

truth.

an μ visit upon.

ao a ch. 27. 10, 15.

ap b ch. 16. 10, 11.

aq Ho. 12. 8.

ar c La. 2. 14.

as d Is. 30. 10.

at v or, shall

be violent-

ly taken

away.

au π taught.

av Pr. 19. 27.

aw e Ps. 1. 4.

ax Ho. 13. 3.

ay f Is. 28. 15.

az g Ps. 79. 3.

ba h Ho. 2. 10.

bb i ch. 4. 18.

bc j ch. 5. 8.

bd k La. 1. 16.

be 2. 18.

and thine abominations on the hills^a in the fields. Woe unto thee, O Jerusalem! wilt thou not be made clean? β when shalt^c it once be?

CHAP. XIV.

THE word of the LORD that came to Jeremiah δ concerning the dearth.

2 Judah mourneth, and the gates^f thereof languish; they are black unto the ground; and the cry of Jerusalem is gone up.

3 And their nobles have sent their little ones to the waters: they came to the pits, and found no water; they returned with their vessels empty; they were ashamed and confounded, and covered their heads.

4 Because the ground is chapt, for there was no rain in the earth, the plowmen were ashamed, they covered their heads.

5 Yea, the hind also calved in the field, and forsook it, because there was no grass.

6 And the wild asses did stand in the high places, they snuffed up the wind like dragons; their eyes did fail, because there was no grass.

7 O LORD, thoughⁱ our iniquities testify against us, do thou ι for thy name's sake: for our backslidings are many; we have sinned against thee.

8 O the hope^l of Israel, the Saviour thereof in time of trouble,^m why should'est thou be as a stranger in the land, and as a wayfaring man that turneth aside to tarry for a night?

9 Why should'est thou be as a man astonished, as a mighty man that^p cannot save? yet thou, O LORD, art in the midst^r of us, and θ we are called by thy name; leave us not.

10 Thus saith the LORD unto this people, Thus have they loved to wander, they have not refrained^q their feet; therefore the LORD doth not accept them: he will now remember^u their iniquity, and visit their sins.

11 Then said the LORD unto me, Pray not for this people for their good.

12 When they fast, I will not^v hear their cry; and when they offer burnt-offering and an oblation, I will not accept them; but I will consume them by the sword, and by the famine, and by the pestilence.

13 Then said I, Ah, Lord God! behold, the prophets say^y unto them, Ye shall not see the sword, neither shall ye have famine; but I will give you assured peace in this place.

14 Then the LORD said unto me, The prophets prophecy lies^a in my name; I sent them not, neither have I commanded them, neither spake unto them: they prophecy unto you a false vision and divination, and a thing of^c nought, and the deceit^d of their heart.

15 Therefore thus saith the LORD concerning the prophets that prophecy in my name, and I sent them not, yet they say, Sword and famine shall not be in this land; By sword and famine shall those prophets be consumed.

16 And the people to whom they prophecy shall be cast out in the streets of Jerusalem, because of the famine and the sword: and they shall have none to bury^e them, them, their wives, nor their sons, nor their daughters: for I will pour their wickednessⁱ upon them.

17 Therefore thou shalt say this word unto them, Let^l mine eyes run down with tears night and day, and let them not

cease: for the virgin daughter of my people is broken^a with a great breach, with a very grievous blow.

18 If I go forth^b into the field, then behold the slain with the sword! and if I enter into the city, then behold them that are sick with famine! yea, both the prophet and the priest ^γ go about into a land that they know not.

19 Hast thou utterly rejected^c Judah? hath thy soul loathed Zion? why hast thou smitten us, and *there* is no healing for us? we looked for peace, and *there* is no good; and for the time of healing, and behold trouble!

20 We acknowledge, O LORD, our wickedness, and the iniquity of our fathers; for we have sinned against thee.

21 Do not^d abhor us, for thy name's sake; do not disgrace the throne of thy glory: ^eremember, break not thy covenant with us.

22 Are ^f there any among the vanities of the Gentiles that can cause rain? or can the heavens give showers? *Art* not thou^g he, O LORD our God? therefore will we wait upon thee; for thou hast made all these things.

CHAP. XV.

THEN said the LORD unto me, Though Moses^a and Samuel^b stood before me, yet^c my mind could not be toward this people; cast them out of my sight, and let them go forth.

2 And it shall come to pass, if they say unto thee, Whither shall we go forth? then thou shalt tell them, Thus saith the LORD, Such^d as are for death, to death; and such as are for the sword, to the sword; and such as are for the famine, to the famine; and such as are for the captivity, to the captivity.

3 And I will appoint^e over them four kinds, saith the LORD; the sword to slay, and the dogs to tear, and the fowls of the heaven, and the beasts of the earth, to devour and destroy.

4 And I will ^fcause them to be removed into all kingdoms of the earth, because^g of Manasse the son of Hezekiah king of Judah, for that which he did in Jerusalem.

5 For who^h shall have pity upon thee, O Jerusalem? or who shall bemoan thee? or who shall go aside to ask how thou doest?

6 Thou hast forsaken me, saith the LORD, thou art gone backward; therefore will I stretch out my hand against thee, and destroy thee; I am weary with repenting.

7 And I will fan them with a fanⁱ in the gates of the land; I will bereave them of children, I will destroy my people, since they return not^j from their ways.

8 Their widows are increased to me above the sand of the seas: I have brought upon them, against the mother of the young men, a spoiler at noon-day; I have caused him to fall upon it suddenly, and tears upon the city.

9 She that hath borne seven languisheth; she hath given up the ghost; her sun is gone down while^k it was yet day; she hath been ashamed and confounded: and the residue of them will I deliver to the sword before their enemies, saith the LORD.

10 Woe! is me, my mother, that thou hast borne me a man of strife, and a man of contention to the whole earth! I have neither lent on usury, nor men have lent

B. C. 601.

a ch. 8. 21.

La. 2. 1, 13.

b La. 1. 20.

Eze. 7. 15.

c Ec. 8. 12.

β or, *intreat the enemy for thee.*

d Ps. 106. 46.

γ or, *make merchandise against a land, and men acknowledge it not,*

ch. 5. 31.

e La. 5. 22.

f ch. 15. 18.

g De. 32. 22.

h Lu. 18. 7, 8.

Ro. 12. 19.

i Ps. 106. 6.

Da. 9. 8.

j Ps. 102. 24.

k Ps. 51. 11.

m Ps. 69. 7.

Mat. 19. 29.

n Job 23. 12.

o Ps. 74. 1, 2.

p *thy name is called upon me.*

q Zec. 10. 2.

r Ps. 135. 7.

Is. 30. 23.

s ch. 30. 15.

t Ex. 32. 11.

u 1 Sa. 7. 9.

Ps. 99. 6.

v Eze. 14. 14.

z *be not sure.*

y Zec. 3. 7.

w ch. 43. 11.

Eze. 5. 2, 12.

Zec. 11. 9.

x Le. 26. 16.

Eze. 14. 21.

η *families.*

θ *give them for a removing.*

y De. 28. 25.

z 2 Ki. 24. 3, 4.

a Is. 51. 19.

κ *of thy peace.*

b ch. 15. 2.

c Mat. 3. 12.

λ *or, whatsoever is dear.*

d Am. 4. 10, 11.

μ *or, mother city.*

ν *young man.*

ρ *spoiling, or, against the mother and the young men.*

σ *or, mourning feast.*

e Am. 8. 9.

f Job 3. 1, &c.

π *or, break bread for them,*

Ho. 9. 4.

to me on usury; yet every one of them doth curse me.

11 The LORD said, Verily it shall be well with^a thy remnant; verily I will ^βcause the enemy to entreat thee well^d in the time of evil, and in the time of affliction.

12 Shall iron break the northern iron and the steel?

13 Thy substance and thy treasures will I give to the spoil without price, and that for all thy sins, even in all thy borders.

14 And I will make thee to pass with thine enemies into a land which thou knowest not; for a fire^e is kindled in mine anger, which shall burn upon you.

15 O LORD, thou knowest: remember me, and visit me, and revenge^f me of my persecutors; take^g me not away in thy long-suffering: know that for thy sake^h I have suffered rebuke.

16 Thy words were found, and I did eat them; and thy wordⁱ was unto me the joy and rejoicing of mine heart: for ^δI am called by thy name, O LORD God of hosts.

17 I sat not in the assembly of the mockers, nor rejoiced; I sat alone, because of thy hand: for thou hast filled me with indignation.

18 Why^j is my pain perpetual, and my wound incurable, which refuseth to be healed? wilt thou be altogether unto me as a liar, and as waters that fail?

19 Therefore thus saith the LORD, If thou^k return, then will I bring thee again, and thou shalt stand before me: and if thou take forth the precious from the vile, thou shalt be as my mouth: let them return unto thee; but return not thou unto them.

20 And I will make thee unto this people a fenced brazen wall; and they shall fight against thee, but they shall not prevail against thee; for I am with thee to save thee, and to deliver thee, saith the LORD.

21 And I will deliver thee out of the hand of the wicked, and I will redeem thee out of the hand of the terrible.

CHAP. XVI.

THE word of the LORD came also unto me, saying,

2 Thou shalt not take thee a wife, neither shalt thou have sons or daughters in this place.

3 For thus saith the LORD concerning the sons and concerning the daughters that are born in this place, and concerning their mothers that bare them, and concerning their fathers that begat them in this land;

4 They shall die of grievous^b deaths: they shall not be lamented, neither shall they be buried; but they shall be as dung upon the face of the earth; and they shall be consumed by the sword, and by famine; and their carcases shall be meat for the fowls of heaven, and for the beasts of the earth.

5 For thus saith the LORD, Enter not into the house of mourning, neither go to lament nor bemoan them: for I have taken away my peace from this people, saith the LORD, even loving-kindness and mercies.

6 Both the great and the small shall die in this land: they shall not be buried, neither shall men lament for them, nor cut themselves, nor make themselves bald for them.

7 Neither shall men ^πtear themselves for them in mourning, to comfort them for the dead; neither shall men give them

11 מְלֹלָנִי: אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי שְׁרוּתְךָ לְטוֹב אִם-
 לֹא: הַפְּנֵעֵי בְךָ בָּעַת רָעָה וּבָעַת צָרָה אֶת-
 12 הָאָזֶן: הִרְעַ בְּרוּלִי בְרוּלִי מִצָּפוֹן וּמִמְּזָרָה:
 13 חִלְקֶךָ וְאַחֲרֶיךָ לְבָן אֶפְסֹן לֹא בְמִחְיִיר וּבְכֹל
 14 חֲסוּרֶיךָ וּבְכָל-גְּבוּלְךָ: וְהַעֲבֵרְתִּי אֶת-
 15 אֱלֹהֶיךָ בְּאֶרֶץ לֹא יִדְעֻם כִּי-אֵשׁ קָדְחָהּ בְּאֶפֶס
 16 עֲלִיכֶם תִּקְדֹּד: אִתָּהּ יִדְעֻם יְהוָה וְזָכְרִנִי
 17 וּפְקֻדֹתֵי הַזֶּקֶם לִי מִדָּפִי אֶל-לִבְךָ אִשָּׁה תִּתְּנִי
 18 דַּע שְׂאֵתִי עֲלֶיךָ חֲרָפָה: נִמְצָא דְבָרְךָ וְאָכְלֹם
 19 וַיֵּדַע דְּבָרְךָ לִי לְשֹׁשׁוֹן וּלְשִׁמְחַת לִבִּי כִּי-נִקְרָא
 20 שִׁמְךָ עָלַי יְהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת: לֹא-שָׁבַחְתִּי בְסוֹד
 21 מִשְׁחָקִים וְאָעִיל מִפְּנֵי דָךְ בְּדָד יִשְׁבַּחְתִּי כִּי-יָדַעַם
 22 מִלֵּאמֶנִּי: לָמָּה הָיָה כְּאֵלִי לְצַח וּמִפְּנֵי אֲנִישָׁה
 23 מֵאֵת הַרְפָּא הָיוּ תְהִיָּה לִי כִמּוֹ אֶכְזָב מִיָּם לֹא
 24 נִאֲמָנִי: לָכֵן כֹּה-אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי מִשְׁתֻּבָּח
 25 וְהַשִּׁיבֶךָ לִפְנֵי תַעֲמֹד וְאִם-חֲרָצִי יָקָר מִזֶּה
 26 כִּפְסֵי תְהִיָּה יִשְׁבֹּחַ הַפֶּה אֱלֹהֵי וְאִתָּה לְאִתְּשׁוֹב
 27 אֲלֵיהֶם: וְיִתְחַדֵּךְ לַעֲם הַזֶּה לְחֹמֶת מִחֲשׁוֹת
 28 בְּצִוְיָהּ וּנְלָחֲמוּ אֱלֹהֵי וְלֹא-יִכְלֹו לָךְ כִּי-אִתָּה אֲנִי
 29 לְחֹשִׁיעַךָ וּלְהַצִּילְךָ נָאִם יְהוָה: וְהַצִּילְךָ מִיָּד
 30 רָעִים וּפְתָחֶךָ מִפֶּה עֲרִיצִים:

CAP. XVI. י

1 וַיְהִי דְבַר-יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: לֹא-יִנְקֹחַ לָךְ אִשָּׁה
 2 וְלֹא-יִהְיֶה לָךְ בָּנִים וּבָנוֹת בְּמִקּוֹם הַזֶּה:
 3 כִּי-כֹה אָמַר יְהוָה עַל-הַבָּנוֹת וְעַל-הַבָּנוֹת הַיְלָדִים
 4 בְּמִקּוֹם הַזֶּה וְעַל-אֲבוֹתָם הַיְלָלוֹת אוֹתָם וְעַל-
 5 אֲבוֹתָם הַמְּוֹלָדִים אוֹתָם בְּאֶרֶץ הַזֹּאת: מִמּוֹתֵי
 6 תְּחָלִים יָמֹתֵי לֹא יִסְפְּרוּ וְלֹא יִקְבְּרוּ לְדָמִן עַל-פִּנֵּי
 7 הָאֲדָמָה יִהְיֶה וּבִתְרֵב וּבְרָעַב יָכֹל וְהָיְתָה נִבְלָתָם
 8 לְמִאֲכָל לַעֹף הַשָּׁמַיִם וּלְבִהֵמַת הָאָרֶץ:
 9 כִּי-כֹה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי בְּנֵי מִדְיָן וְאֵל
 10 מִלְכָּה לְסַפּוֹר וְאֵל תְּקֹדָה לָהֶם כִּי-אִסְפַּסְתִּי אֶת-שְׁלוֹמִי
 11 מֵאֵת הָעָם הַזֶּה נָאִם יְהוָה אֱלֹהֵי הַחֶסֶד וְאֵת-
 12 הַרְחָמִים: וּמִתּוֹ גִּלְלִים וְקַשְׁנִים בְּאֶרֶץ הַזֹּאת
 13 לֹא יִקְבְּרוּ וְלֹא-יִסְפְּרוּ לָהֶם וְלֹא יִתְּפֹד וְלֹא יִקְרַח
 14 לָהֶם: וְלֹא-יִסְפְּרוּ לָהֶם עַל-אֲבֹל לִבְהֵמוֹת עֲלֵמַת
 15 וְלֹא-יִשְׁקֹו אוֹתָם כּוֹס תְּחִימוֹת עַל-אֲבָיו וְעַל-
 16 אִמּוֹ: וּבֵית מִשְׁכָּנָה לְאִתְּשׁוֹב לְשִׁבַת אוֹתָם

17 וְשִׁפְכֵנִי עֲלֵיהֶם אֶת-רַעְתָּם: וְאִמְרַת אֲלֵיהֶם
 18 אֶת-הַדָּבָר הַזֶּה תִּרְדָּה עֵינֶי דְמָעָה לַיְלָה וַיּוֹמַם
 19 וְאֶת-הַדְּמִיעָה כִּי-שָׁכַר גְּדוֹל מִשְׁכָּרָה בְּתוֹלַת בֶּת-
 20 עַמִּי מִפֶּה בְּתוֹלַת מֶאֶד: אִם-יִצְאֵתִי הַשָּׂדֶה וְהָיָה
 21 הַלֵּלִי לְרֹב וְאִם בָּאתִי הַלֵּיז וְהָיָה תְּחִלּוֹתִי רָעַב
 22 כִּי גַם-נָגַמְתִּי גַם-פִּתְחֵי סִתְּרֵי אֶל-אֶרֶץ וְלֹא יִדְעֻם:
 23 הַמָּאֵם מֵאִסְפָּה אֶת-יְהוָה אֱלֹהֵי בְּצִיּוֹן
 24 גַּעֲלֶה נִשְׁפָּךְ מִדֹּעַ הַבִּיתִּי וְאֵין לִנִּי מִרְפָּא מִזֶּה
 25 לְשָׁלוֹם וְאֵין טוֹב וְלֹשֶׁת מִרְפָּא וְהָיָה בַּעֲתָה:
 26 יִדְעֻנִי יְהוָה רַשְׁעֵנִי עֵן אֲבוֹתֵנִי כִּי חֲסֹאנִי לָךְ:
 27 אֶל-תִּתְּנֵנִי לְמַעַן שִׁמְךָ אֶל-חֲנֹכַל כֶּסֶף בְּכוֹרֶךָ וְכֹר
 28 אֶל-תִּפְרֹר בְּרִיתְךָ אִתָּנִי: הִיטֵב בְּהַבִּיל הַנוֹחַם
 29 מִנְּשִׁימִים וְאִם חֲשָׁמִים יִתְּנִי רִבְבִים וְלֹא אִתָּה
 30 הָיָה אֱלֹהֵי וּנְקֹדָה לָךְ כִּי-אִתָּה עֲשִׂיתִי אֶת-
 31 כָּל-אֲדָה:

CAP. XV. טו

1 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי אֱמַר-עֲמֹד מִשָּׁה וְשִׁמְאֵל לִפְנֵי
 2 אֵין נִפְשִׁי אֶל-הָעָם הַזֶּה שְׁלַח מַעַל-פָּנֶי וַיֵּצְאוּ:
 3 וְהָיָה כִּי-יֹאמְרוּ אֵלֶיךָ אָנָּה נִצָּא וְאִמְרַת אֲלֵיהֶם
 4 כֹּה-אָמַר יְהוָה אֲשֶׁר לְמָוֹת לְמָוֹת וְאֲשֶׁר לְחַרֵּב
 5 לְחַרֵּב וְאֲשֶׁר לְרָעַב לְרָעַב וְאֲשֶׁר לְשָׁבִי לְשָׁבִי:
 6 וּפְקֻדֹתֵי עֲלֵיהֶם אֲרַב מִשְׁפָּחוֹת נָאִם יְהוָה אֶת-
 7 הַחֶרֶב לְחַרֵּב וְאֶת-הַפְּלִגִּים לְסַחֵב וְאֶת-עֹף
 8 הַשָּׁמַיִם וְאֶת-בְּהֵמַת הָאָרֶץ לְאָכֹל וּלְהַשְׁחִית:
 9 וְנִתְּתִים לְרֹעֶה לְכָל מִמְלֻכוֹת הָאָרֶץ בְּגִלְלִי מִנְּשָׁה
 10 בְּרִיחוֹתֶיהֶם מִלִּפְנֵי יְהוָה עַל-אֲשֶׁר-עָשָׂה בְּיִדְשָׁלָם:
 11 כִּי מִיִּיחָסֵל עֲלֶיךָ יְרוּשָׁלַם וּמִי יַעַד לָךְ וּמִי
 12 יִסּוֹר לְשֹׂאֵל לְשֹׁלֵם לָךְ: אֲתָּה נִמְשַׁת אֶתִּי נָאִם-
 13 יְהוָה אֲתוֹר תִּלְכִּי וְאֵשׁ אֲתִידִי עֲלֶיךָ וְאֲשִׁחִיתְךָ
 14 נְלֹאֲתִי הָנֹחַם: וְאֲדוֹרָם בְּמוֹרָה בְּשִׁעֲרֵי הָאָרֶץ
 15 שִׁבְלֹתִי אֲבָרְתִי אֶת-עַמִּי מִדְּרֻכֵיהֶם לֹא שָׁבוּ:
 16 עַצְמוֹתֵי אֲלֻמֹּתָיו מִתּוֹל יָמִים הִבָּאתִי לָהֶם עַל-
 17 אֵם בָּחוּר שֹׁדֵד בְּצִדְהֵם הַפְּלִיתִי עֲלֵיהֶם פְּרָאֵם
 18 עִיר וּבִהְלוֹת: אִמְלִלָּהּ יִלְדֹת הַשְּׁבָעָה נִפְתָּח
 19 נִפְשָׁה בָּאָה שִׁמְשֹׁה בְּעַד יָמִים נִפְשָׁה וְהִתְרָה
 20 וְשִׁאֲרֵיהֶם לְחַרֵּב אֵתָּן לִפְנֵי אֲבוֹתָם נָאִם יְהוָה:
 21 אוֹיְלִי אִמִּי כִּי יִדְלֹתִי אִישׁ רִיב וְאִישׁ
 22 מִדּוֹן לְכָל-הָאָרֶץ לֹא-נִשְׁרִיתִי וְלֹא-נִשְׁרִיב כָּל-
 23 שִׁי

- 9 לֹאֲלֹל וְלִשְׁתּוֹת : כִּי כֹה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי מִשְׁבִּירִית מִן הַמָּקוֹם הַזֶּה
לְעֵינֵיכֶם וּבְיָמֵיכֶם קוֹל שִׁשְׁוֹן וְקוֹל שִׁמְחָה קוֹל
10 דִּהְיָן וְקוֹל בִּלְהָ : וְהָיָה כִּי תִבְרֹךְ לְעַם הַזֶּה אֶת
כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְאָמַרְתָּ אֵלֶיךָ עַל־מָה דָּבַר
יְהוָה עָלַי אֶת כָּל־הָרָעָה הַזֹּאת הָאֵת וּמָה
עָלַנִי וּמָה חָטָאתִי אֲשֶׁר חָטָאתִי לַיהוָה אֱלֹהֵי
11 וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם עַל־אֲשֶׁר־עָנִו אֲבוֹתֵיכֶם אוֹתִי
נֹאס־יְהוָה וְלָלוּ אַחֲרַי אֱלֹהִים אַחֲרָיו וַעֲבָדוּם
וַיִּשְׁתַּחֲוּ לָהֶם וְאֲנִי עָנִו וְאֶת־הַדְּרֹתַי לֹא שָׁמַר :
12 וְאַתָּה הִרְעַתָּם לַעֲשׂוֹת מֵאֲבוֹתֵיכֶם וְהִנֵּם הָלְכִים
אִישׁ אַחֲרֵי שְׂדֵרוֹת לְבֹרְהֵעַ לְבִלְתִּי שָׁמַע אֵלַי :
13 וְחִסְלַתִּי אֲתָלֶם מִעַל הָאָרֶץ הַזֹּאת עַל־הָאָרֶץ
אֲשֶׁר לֹא יֵדְעוּם אֲתָם וְאֲבוֹתֵיכֶם וַעֲבָדוּם־שָׁם
אֶת־אֱלֹהִים אַחֲרָיו יָנֹס וְלִילָה אֲשֶׁר לֹא־אֶתֵּן
14 לָכֶם חֲנִינָה : לָכֵן הִדְרֹתִים בָּאִים נֹאס־יְהוָה
וְלֹא־יֵאמַר עוֹל דִּי־יְהוָה אֲשֶׁר הִעֲלָה אֶת־בְּנֵי
15 יִשְׂרָאֵל מֵהָאָרֶץ מִצֻּרִים : כִּי אִם־יְהוָה אֲשֶׁר
הִעֲלָה אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵהָאָרֶץ צִפּוֹן וּמִכַּל
הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר הִדְרֹתָם שָׁמָּה וְהַשְׁבוֹתִים עַל־
16 אֲדָמָתָם אֲשֶׁר נָתַתִּי לָאֲבוֹתָם : הִנְנִי
שֹׁלֵחַ לְדֹגִים וּבָנִים נֹאס־יְהוָה וְדֹגִים וְאַחֲרֵיהֶם
אֲשִׁלַּח לְבָרִים צָדִיקִים וְצָדִיקִים מִעַל כִּלְהָל וּמִעַל
17 כִּלְ־נִבְיָה וּמִנְקֻרֵי הַסִּלְעִים : כִּי עֵינִי עַל־כָּל־
דְּרֹתֵיהֶם לֹא נִסְתָּרוּ מִלְּפָנַי וְלֹא נִצְפָן עֵינִים מִנִּי
18 עֵינִי : וְשִׁלַּמְתִּי רֹאשׁוֹנָה מִשְׁנֵה עֹנֶם וְחִסְאֲתָם
עַל־חֻלְלָם אֶת־אֲרָצִי בְּנִגְלָתִי שְׁקִיצִיָּה־ם
19 וְחִינְעֻבוֹתֵיהֶם מִלֹּא אֶת־נִחְלָתִי : יְהוָה
עָזָר וּמִנִּי וּמִנִּי בָנִים צָרָה אֵלֶיךָ גִּזְּם יִבְאֹ
מִבְּסֻר־אֲרָץ וְאָמַרְוּ אֵךְ־שָׁקַר נָחֲנוּ אֲבוֹתֵינוּ
20 הִבֵּל וְאִידָבָם מוֹעִיל : הִי־עָשָׂה־לֹּא אֲדָם אֱלֹהִים
21 וְהָמָּה לֹא אֱלֹהִים : לָכֵן הִנֵּנִי מוֹדִיעַם בַּפֶּה
הַזֶּה אוֹדִיעַם אֶת־יְדִי וְאֶת־נִגְרֹתַי וְיָדְעוּ כִּי־שָׁמִי
יְהוָה :
- CAP. XVII. ו
- 1 חֲפָאֵת יְהוָה חֲבוּנָה עָמַם בְּרוּל בַּצִּפּוֹרן שָׁמַר
חֲרִישָׁה עַל־לֵחַ לָכֶם וּלְקִנְיֹת מִזִּיחֻתֵיכֶם :
2 כִּפֹּר בְּיָדְכֶם מִזִּיחֻתְכֶם וְאֲשִׁירְהֶם עַל־עֵץ רַעֲנָן

the cup^a of consolation to drink for their father or for their mother.

8 Thou shalt not also go into the house of feasting, to sit^b with them to eat and to drink.

9 For thus saith the LORD of hosts, the God of Israel; Behold, I will cause to cease^d out of this place in your eyes, and in your days, the voice of mirth, and the voice of gladness, the voice of the bridegroom, and the voice of the bride.

10 And it shall come to pass, when thou shalt shew this people all these words, and they shall say unto thee, Wherefore^f hath the LORD pronounced all this great evil against us? or what is our iniquity? or what is our sin that we have committed against the LORD our God?

11 Then shalt thou say unto them, Because your fathers have forsaken me, saith the LORD, and have walked after other gods, and have served them, and have worshipped them, and have forsaken me, and have not kept my law:

12 And ye have done worse than your fathers; for, behold, ye walk every one after the δ imagination of his evil heart, that they may not hearken unto me;

13 Therefore^m will I cast you out of this land into a land that ye know not, neither ye nor your fathers; and there shall ye serve other gods day and night, where I will not shew you favour.

14 Therefore,^p behold, the days come, saith the LORD, that it shall no more be said, The LORD liveth that brought up the children of Israel out of the land of Egypt;

15 But, the LORD liveth that brought up the children of Israel from the land of the north, and from all the lands whither he had driven them: and I will bring them again^v into their land that I gave unto their fathers.

16 Behold, I will send for many fishers,^x saith the LORD, and they shall fish them; and after will I send for many hunters, and they shall hunt them from every mountain, and from every hill, and out of the holes of the rocks.

17 For mine eyes^a are upon all their ways; they are not hid from my face, neither is their iniquity hid^b from mine eyes.

18 And first I will recompense their iniquity and their sin double;^c because they^e have defiled my land, they have filled mine inheritance with the carcases of their detestable and abominable things.

19 O LORD, my strength,^f and my fortress, and my refuge in the day of affliction,^g the Gentiles shall come^h unto thee from the ends of the earth, and shall say, Surely our fathers have inherited lies, vanity, and things whereinⁱ there is no profit.

20 Shall a man make gods unto himself, and they are no^k gods?

21 Therefore, behold, I will this once cause them to know, I will cause them to know mine hand and my might; and they shall know that^l my name is κ The LORD.

CHAP. XVII.

THE sin of Judah is written with a pen of iron, and with the λ point of a diamond; it is graven upon the table^m of their heart, and upon the horns of your altars;

2 Whilst their children remember their altars and their groves^p by the green trees upon the high hills.

3 O my mountain^p in the field, I^q will

B. C. 601.

a Pr. 31. 6, 7.
b Ps. 26. 4.

1 Co. 5. 11.

β in thyself.

c Ne. 9. 28.

d Ho. 2. 11.

e Ps. 146. 3. 5.

f Is. 30. 1, 2.

g De. 29. 24, 25.

h Ju. 9. 45.

i Ps. 2. 12.

34. 8.

84. 12.

Pr. 16. 20.

i Ps. 1. 3.

γ or, re-

straint.

δ or, stub-

bornness,

ch. 13. 10.

k Mat. 15. 19.

l Ec. 9. 3.

m De. 4. 26, 28.

28. 63, 65.

n 1 Ch. 28. 9.

Ro. 8. 27.

Re. 2. 23.

o Ga. 6. 7, 8.

κ or, gather-

eth young

which she

hath not

brought

forth.

p ch. 23. 7, 8.

q Hab. 2. 6, 11.

r Lu. 12. 20.

s Ps. 103. 19.

t Ps. 96. 6.

u Lu. 10. 20.

v ch. 24. 6.

30. 3.

32. 37.

w ch. 2. 13.

Jn^v. 4. 10, 14.

x Am. 4. 2.

Hab. 1. 15.

y De. 10. 21.

z 2 Pe. 3. 4.

a ch. 32. 19.

Ps. 139. 3.

η after.

b Job 34. 21,

22.

c Is. 40. 2.

d ch. 16. 19.

e Eze. 43. 7, 9.

f Ps. 18. 2.

g Ps. 27. 5.

h Is. 60. 3.

62. 2.

θ break

them with

a double

breach,

ch. 14. 17.

i Is. 44. 10.

k Is. 37. 19.

l ch. 33. 2.

Am. 5. 8.

κ or, JEHO-

VAH,

Ps. 83. 18.

λ nail.

m Pr. 3. 3.

2 Co. 3. 3.

n Ne. 13. 19.

o 2 Ch. 24. 18.

Is. 1. 29.

p La. 5. 17, 18.

q ch. 15. 13.

give thy substance and all thy treasures to the spoil, and thy high places for sin, throughout all thy borders.

4 And thou, even β thyself, shalt discontinue from thine heritage that I gave thee; and I will cause thee to serve thine enemies^c in the land which thou knowest not: for ye have kindled a fire in mine anger, which shall burn for ever.

5 Thus saith the LORD; Cursed^e be the man that trusteth in man, and maketh flesh his arm, and whose heart departeth from the LORD.

6 For he shall be like the heath in the desert, and shall not see when good cometh; but shall inhabit the parched places in the wilderness, in a salt^g land and not inhabited.

7 Blessed^h is the man that trusteth in the LORD, and whose hope the LORD is:

8 For he shall be as a treeⁱ planted by the waters, and that spreadeth out her roots by the river, and shall not see when heat cometh, but her leaf shall be green; and shall not be careful in the year of γ drought, neither shall cease from yielding fruit.

9 The heart^k is deceitful above all things, and desperately^l wicked: who can know it?

10 I the LORD searchⁿ the heart, I try the reins, even to give every man according to his ways, and according to the fruit^o of his doings.

11 As the partridge ζ sitteth on eggs, and hatcheth them not; so he^q that getteth riches, and not by right, shall leave them in the midst of his days, and at his end shall be a fool.^r

12 A glorious high throne^s from the beginning is the place of our sanctuary.^t

13 O LORD, the Hope of Israel, all that forsake thee shall be ashamed, and they that depart from me shall be written^u in the earth, because they have forsaken the LORD, the fountain^v of living waters.

14 Heal me, O LORD, and I shall be healed; save me, and I shall be saved: for thou^w art my praise.

15 Behold, they say unto me, Where^x is the word of the LORD? let it come now.

16 As for me, I have not hastened from being a pastor η to follow thee; neither have I desired the woeful day, thou knowest: that which came out of my lips was right before thee.

17 Be not a terror unto me: thou^d art my hope in the day of evil.

18 Let them be confounded that persecute me, but let not me be confounded; let them be dismayed, but let not me be dismayed: bring upon them the day of evil, and θ destroy them with double destruction.

19 Thus said the LORD unto me, Go, and stand in the gate of the children of the people, whereby the kings of Judah come in, and by the which they go out, and in all the gates of Jerusalem;

20 And say unto them, Hear ye the word of the LORD, ye kings of Judah, and all Judah, and all the inhabitants of Jerusalem, that enter in by these gates:

21 Thus saith the LORD, Take heed to yourselves, and bear no burden on the sabbath-day,ⁿ nor bring it in by the gates of Jerusalem.

22 Neither carry forth a burden out of your houses on the sabbath-day, neither do ye any work; but hallow ye the sabbath-day, as I commanded your fathers.

23 But^a they obeyed not, neither inclined their ear, but made their neck stiff,^b that they might not hear, nor receive instruction.

24 And it shall come to pass, if ye diligently hearken unto me, saith the LORD, to bring in no burden through the gates of this city on the sabbath-day, but hallow^c the sabbath-day, to do no work therein;

25 Then shall there enter into the gates of this city kings and princes sitting upon the throne of David, riding in chariots and on horses, they, and their princes, the men of Judah, and the inhabitants of Jerusalem; and this city shall remain for ever.

26 And they shall come from the cities of Judah, and from the places^d about Jerusalem, and from the land of Benjamin, and from the plain,^e and from the mountains, and from the south, bringing burnt-offerings, and sacrifices, and meat-offerings, and incense, and bringing sacrifices^f of praise, unto the house of the LORD.

27 But if ye will not hearken unto me to hallow the sabbath-day,^g and not to bear a burden, even entering in at the gates of Jerusalem on the sabbath-day; then will I kindle a fire^h in the gates thereof, and it shall devour the palacesⁱ of Jerusalem, and it shall not be quenched.

CHAP. XVIII.

THE word which came to Jeremiah from the LORD, saying,

2 Arise, and go down to the potter's house, and there will I cause thee to hear my words.

3 Then I went down to the potter's house, and, behold, he wrought a work on the δ wheels.

4 And the vessel that he made ζ of clay was marred in the hand of the potter; so he η made it again another vessel, as seemed good to the potter to make it.

5 Then the word of the LORD came to me, saying,

6 O house of Israel, cannot^y I do with you as this potter^z saith the LORD. Behold, as^a the clay is in the potter's hand, so are ye in mine hand, O house of Israel.

7 At what instant I shall speak concerning a nation, & concerning a kingdom, to pluck up, and to pull down, and to destroy it:

8 If^b that nation, against whom I have pronounced, turn from their evil, I will repent^c of the evil that I thought to do unto them.

9 And at what instant I shall speak concerning a nation, and concerning a kingdom, to build and to plant it:

10 If it do evil in my sight, that it obey not my voice, then I will repent of the good wherewith I said I would benefit them.

11 Now, therefore, go to, speak to the men of Judah, and to the inhabitants of Jerusalem, saying, Thus saith the LORD, Behold, I frame evil against you, and devise a device against you: return^k ye now every one from his evil way, and make your ways and your doings good.

12 And they said, There^l is no hope; but we will walk after our own devices, and we will every one do the imagination of his evil heart.

13 Therefore thus saith the LORD,^m Ask ye now among the heathen, who hath heard such things: the virgin of Israel hath done a very horribleⁿ thing.

14 Will^o a man leave λ the snow of Lebanon which cometh from the rock of the

B. C. 601.

a ch. 7. 24, 26.

b Pr. 29. 1.

c ch. 2. 32.

d Is. 41. 29.

e ch. 6. 16.

f Is. 58, 13, 14.

g Mi. 6. 16.

h Ki. 9. 8.

i La. 2. 15.

j De. 28. 59.

k Ps. 48. 7.

l ch. 2. 27.

m Pr. 1. 25, 26.

n ch. 32. 44.

o ch. 11. 19.

p Zec. 7. 7.

q or, for.

r Ps. 107. 22.

s He. 13. 15.

t Ps. 64. 1, 4.

u Eze. 22. 8.

v Ps. 109. 4, &c.

w Pr. 17. 13.

x Ps. 35. 7.

y La. 4. 11.

z Am. 2. 4, 5.

a 2 Ki. 25. 9.

b them out.

c frames, or,

d seats.

e or, was

f marred,

g as clay.

h returned

i and made.

j for death.

k Ps. 37, 32, 33.

l Is. 45. 9.

m Ro. 9, 20, 21.

n Is. 64. 8.

o Eze. 18. 21.

p 33, 11, 13.

q ch. 7. 31.

r Jos. 15. 8.

s ch. 26. 3.

t Jon. 3. 10.

u sun-gate.

v ch. 17. 20.

w 2 Ki. 21. 12.

x ch. 2. 13, 34.

y De. 28. 20.

z Is. 65. 11.

a De. 32. 17.

b ch. 7. 3.

c 25. 5.

d 26. 13.

e 35. 15.

f 2 Ki. 17. 13.

g 2 Ki. 21. 16.

h 24. 4.

i ch. 2. 25.

j Le. 18. 21.

k m ch. 2. 10.

l Co. 5. 1.

m ch. 5. 30.

n Jo. 6. 68.

o or, my

p fields for

q a rock, or,

r for the

s snow of

t Lebanon

u shall the

v running

w waters be

x forsaken

y for the

z strange

a cold wa-

b ters?

field? or shall the cold flowing waters that come from another place be forsaken?

15 Because my people hath forgotten me,^c they have burned incense to vanity,^d and they have caused them to stumble in their ways from the ancient^e paths, to walk in paths, in a way not cast up;

16 To make^f their land desolate, and a perpetual hissing:^g every one that passeth thereby shall be astonished,^h and wag his head.

17 I will scatter them as with^k an east wind before the enemy; I will shew them the back,^l and not the face, in the day of their^m calamity.

18 Then said they, Come, and let us deviseⁿ devices against Jeremiah; for the law shall not perish from the priest, nor counsel from the wise, nor the word from the prophet: come, and let us smite him^o with the tongue, and let us not give heed to any of his words.

19 Give^r heed to me, O LORD, and hearken to the voice of them that contend with me.

20 Shall^t evil be recompensed for good? for they have digged^u a pit for my soul. Remember that I stood before thee to speak good for them, and to turn away thy wrath from them.

21 Therefore deliver up their children to the famine, and pour^v out their blood by the force of the sword; and let their wives be bereaved of their children, and be widows; and let their men be put to death; let their young men be slain by the sword in battle.

22 Let a cry be heard from their houses, when thou shalt bring a troop suddenly upon them; for they have digged a pit to take me, and hid snares for my feet.

23 Yet, LORD, thou knowest all their counsel against me^h to slayⁱ me: forgive not their iniquity, neither blot out their sin from thy sight; but let them be overthrown before thee: deal^j thus with them in the time of thine anger.

CHAP. XIX.

THUS saith the LORD, Go, and get a potter's earthen bottle, and take^k of the ancients of the people, and of the ancients of the priests,

2 And go forth unto the valley^l of the son of Hinnom, which is by the entry of the κ east gate, and proclaim there the words that I shall tell thee;

3 And say,^d Hear ye the word of the LORD, O kings of Judah, and inhabitants of Jerusalem; Thus saith the LORD of hosts, the God of Israel, Behold,^e I will bring evil upon this place, the which whosoever heareth, his ears shall tingle.

4 Because^f they have forsaken me, and have estranged this place, and have burned incense in it unto other gods, whom neither they^g nor their fathers have known, nor the kings of Judah, and have filled this place with the blood^h of innocents;

5 They have built also the high places of Baal, to burn their sons with fire for burnt-offerings unto Baal, which I commanded not,ⁱ nor spake it, neither came it into my mind:

6 Therefore, behold, the days come, saith the LORD, that this place shall no more be called Tophet, nor, The valley of the son of Hinnom, but, The valley of slaughter.

7 And I will make void the counsel of Judah and Jerusalem in this place; and

13 שָׁרָרֹת לַפְּדֻדָּה נַעֲשֶׂה : לֵכֵן כֹּה אָמַר
יְהוָה שְׂאֵלִינָא בְּנֹזִם מִן שְׁמֵעַ פֶּאֱלֵה שְׁעֵרָה
14 עֲשֵׂתָה מְאֹד בְּחֹלֶת יִשְׂרָאֵל : הִי עֲצָב מִצֹּר
שָׂרִי שֶׁלֵּל לִבָּנוֹן אִם יִנְחָשׁוּ מִסָּם וְנִזְּמִים
נִזְּלִים : פִּרְשִׁיכֶנִי עִמִּי לִשְׂוֹא יִקְפְּרוּ וַיִּשְׁלֹסִים
15 בְּדִרְכֵיהֶם שְׁבֹלִי עוֹלָם לִלְכָה נְחִיבוֹת דָּרָךְ לֹא
סֹלֶלָה : לָשׁוּם אַרְצָם לִשְׁמָה שְׁרֹקֶת עוֹלָם
16 כֹּל עוֹבֵר עָלֶיהָ יִשָּׁם וְיִנְדַּר בְּרָאשׁוֹ : פְּרוּחַ
קָרִים אֲפִיזִים לִפְנֵי אוֹיֵב עָרָךְ וְלֹא פָנִים אֲרָם
17 בְּיָוֶם אֲדָם : וַיֹּאמְרוּ לֹכֵי וְנַחֲשִׁבָה עַל
יְרֵמְיָהּ מִחֲשֻׁבוֹת כִּי לֹא תֵאָבֵר תוֹרָה מִפְּהֵן
וַעֲשֵׂה מִחֻלָּם וְדָבָר מִבְּטָא לֹכֵי וְנִכְרַח בְּלִשׁוֹן וְאֵל
18 בְּקִשְׁיָה אֶל־כִּלְדַּבְּרוֹ : הִקְשִׁיבָה יְהוָה אֱלֹהֵי
וַשְׁמֵעַ לְקוֹל יְרֵמִי : הִשְׁלֵם פִּתְחֵי־טוֹבָה רָעָה
20 כִּי־כָרוּ שִׁיחָה לְנַפְשִׁי זָכַר עֲמִיד לַפִּיךָ לְדָבָר
עֲלִיָּהם טוֹבָה לְהַשִּׁיב אֶת־חֲמַתָּה מֵהֶם :

21 לֵכֵן תֵּן אֶת־בְּנֵיהֶם לְרָעָב וְהָרֹם עַל־יְדִי־חֶרֶב
וְתִהְיֶה נְשִׁיָּהם שְׁפֹלוֹת וְאֶלְמָנוֹת וְאֶנְשֵׁיהֶם יִהְיוּ
הֲרֵגִי מוֹת בְּחֹרֵיהֶם מִפִּי־חֶרֶב בַּמִּלְחָמָה :
22 תִּשְׁמָעַ עֲקָה מִבְּנֵיהֶם כִּי־תִבְנֶיָה עֲלֵיהֶם דוֹר
פֶּחָאם כִּי־כָרוּ שִׁיחָה לְלִבָּנוֹ וּפְחִים מִמֶּנּוּ לִדְגָלִי :
23 וְאַתָּה יְהוָה יִדְעַת אֶת־כָּל־עֲצָתָם עַל לְמוֹת אֵל
תִּכְסֹּר עַל־עֵינֵם וְחִפְּאָתָם מִלִּפְנֵיךְ אֶל־חֲמַתִּי וְיִהְיֶה
מִכְשָׁלִים לַפִּיךָ בַּעַת אֶפֶס עֲשֵׂה בָהֶם :

CAP. XIX. יט

1 כֹּה אָמַר יְהוָה הִלֹּךְ וְקָנִיתָ בִּקְנִי יוֹצֵר חֶרֶשׁ
וּמִזְקֵנִי הָעֵם וּמִזְקֵנִי הַפְּהִנִים : וַיֵּצֵא אֶל־צִיָּא
2 בְּנֵיהֶם אֲשֶׁר פָּרַח טַעַר הַחֲרָסִית וְקִרְאֶתָ שָׁם
אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־יֹאמְרוּ אֵלָיו : וְאָמְרָת שְׁמָעַ
3 דְּבַר־יְהוָה מִלִּי הַיּוֹדֵה וַיִּשְׁבִּי יְרוּשָׁלַם כֹּה־אָמַר
יְהוָה צָבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנֵּי מִבְּטָא רָעָה עַל
הַמָּקוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר כָּל־שְׁמָעָה תַּעֲלֶנָּה אֲנִי :
4 יֵעַן אֲשֶׁר עָזַבְנִי וַיִּפְּרוּ אֶת־הַמָּקוֹם הַזֶּה וַיִּקְפְּרוּ
בֹּי לְאֻלֹּתִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא־דָעִים הִפְּחָה
וְאֲבוֹתֵיהֶם וּמִלְכֵי יְהוּדָה וּמִלְאֵה אֶת־הַמָּקוֹם הַזֶּה
דָּם נָקָם : וּבָנִי אֶת־בָּמֹתָ הַפֶּלַע לַשִּׁיחָה אֶת־
5 בְּנֵיהֶם פֶּאֶשׁ עֲלוֹת לִבְעַל אֲשֶׁר לֹא צִדִּיתִי וְלֹא
דִּבַּרְתִּי וְלֹא עָלְתָה עַל־לִבִּי : לֵכֵן הִנֵּה

23 אֶת־אֲבוֹתֵיהֶם : וְלֹא שְׁמָעוּ וְלֹא הִפְּרוּ אֶת־
אֲוָנָם וַיִּקְשׁוּ אֶת־שָׁרָפָם לְבִלְתִּי שְׁלֹמֵעַ וּלְבִלְתִּי
24 קָחַת מוֹסֵר : וְיִהְיֶה אִם־שְׁלֹמֵעַ תִּשְׁמָעֵנִי אֵלִי
נֹאם־יְהוָה לְבִלְתִּי הִבְיָא מִשָּׂא בְּשַׁעֲרֵי הָעִיר
הַזֹּאת בְּיוֹם הַשְׁפָּת וְלִמְדַשׁ אֶת־יוֹם הַשְׁפָּת
25 לְבִלְתִּי עֲשׂוֹת כֹּה כִּלְמִלְכָּה : וַיִּבְּאוּ בְּשַׁעֲרֵי
הָעִיר הַזֹּאת מִלְכִּים וְשָׂרִים וַיִּשְׁבִּים עַל־כִּסֵּא
דָּוִד רִכְבָּנִים בְּרִכְבָּב וּבִשְׂסִיסִים הִפְּחָה וּשְׂרִיהֶם אִישׁ
יְדוּדָה וַיִּשְׁבִּי יְרוּשָׁלַם וַיִּשְׁפָּה הָעִיר הַזֹּאת
26 לְעוֹלָם : וַיִּבְּאוּ מִעִיר־יְהוּדָה וּמִסְבִּיבוֹת יְרוּשָׁלַם
וּמִמֶּרְצֵן בְּנִימָן וּמִן־הַשְּׁפֵלָה וּמִן־חֶדֶר וּמִן־הַגִּבְעָה
מִבָּאִים עָלֶיהָ וְנִבְחָ וּמִנְחָה וּלְבִנְיָה וּמִבְּנֵי חוּדָה
27 בֵּית יְהוָה : וְאִם־לֹא תִשְׁמָעוּ אֵלִי לְקַדֵּשׁ אֶת־
יוֹם הַשְׁפָּת וּלְבִלְתִּי שָׂאת מִשָּׂא וְכֹא בְּשַׁעֲרֵי
יְרוּשָׁלַם בְּיוֹם הַשְׁפָּת וְהַעֲמִיתִי אֶשׁ בְּשַׁעֲרֵיהָ
וְאֶבְלָה אֶרְמָנוֹת יְרוּשָׁלַם וְלֹא תִכְבֶּה :

CAP. XVIII. יח

1 הַדְּבָר אֲשֶׁר הָיָה אֶל־יְרֵמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה לֵאמֹר :
2 קוֹם וַיִּרְדָּה בֵּית הַיּוֹצֵר וְשָׁמָּה אֲשַׁמְעָה אֶת־
3 דְּבָרִי : וְאֹדֶר בֵּית הַיּוֹצֵר וְהָעִיר עֲשֵׂה מִלְּאָכָה
4 עַל־הָאֲבָנִים : וְנִשְׁחַתַּת הַכֹּל אֲשֶׁר הוּא עֲשֵׂה
כְּחֹמֶר בֵּין הַיּוֹצֵר וְשָׁב וַיַּעֲשֵׂהוּ כֹל אֲחֵר
כַּאֲשֶׁר יִשָּׁר בְּעֵינֵי הַיּוֹצֵר לַעֲשׂוֹת :
5 וַיְהִי דְּבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר : הַיּוֹצֵר
6 הַזֶּה לֹא־יֹאבֵל לַעֲשׂוֹת לָכֵם בֵּית יִשְׂרָאֵל נֹאם־
יְהוָה הִנֵּה בַחֲמֹר בֵּין הַיּוֹצֵר כִּי־אַתֶּם בְּנֵי
7 בֵּית יִשְׂרָאֵל : רַגַע אֲדַבֵּר עֲלֵיךְ וְעַל־
8 מִמְלַכָּה לְנַחֲשׁ וּלְנַחֹץ וּלְהֶאָבִיד : וְשָׁב הִנֵּי
הַזֶּה מִרְעָתוֹ אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי עָלֶיךָ וְנִתְמַלֵּא עַל־
9 הָרָעָה אֲשֶׁר חֲשַׁבְתִּי לַעֲשׂוֹת לִי : וְרַגַע
אֲדַבֵּר עֲלֵיךְ וְעַל־מִמְלַכָּה לְבָנוֹת וּלְנָשׁוֹת :
10 וַעֲשֵׂה הָרָעָה בְּעֵינִי לְבִלְתִּי שְׁמָעַ בְּקוֹלִי וְנִתְמַלֵּא
11 עַל־הַטּוֹבָה אֲשֶׁר אָמַרְתִּי לְהִסְבִּיב אוֹתוֹ : וַעֲשֵׂה
אֲמִירָנָא אֶל־אִישׁ יְדוּדָה וְעַל־יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם
לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה הִנֵּה אֲנִי יוֹצֵר עֲלֵיכֶם
רָעָה וְחֲשָׁב מִחֲשַׁבָּה שׁוֹבִי לֹא אִישׁ
מִדְּרָפִי הָרָעָה וְהַיִּמְיָנִי דְרִמְכֶם וּמַעֲלִיכֶם :
12 וְאָמְרוּ נֹאֵשׁ כִּי־אֲחֵרֵי מַחֲשַׁבּוֹתֵינוּ נִלְכָּה וְאִישׁ

הזאת ואח-פל-יניעה ואח-פל-יקרה ואח-פל-
ואח-פל-מלכי יהודה אמן בין איביהם ובנויהם
ולקוחיהם ותביאום בבלה : ואמרה פשחור וכל
ישבי ביתך חלכו בשבי ובבל תבוא ושם תמות
ושם תקבר אחזה וכל אלהיך אשר נבאת להם
בשקור : פתיתי יהודה ואפסת תוקמי
ותוכל הייתי לשחוק פלחים פלח לעג לי :
פירמתי אדירי ואעק חמס ושד אקרא ביתיה
דבר יהודה לי לחספה ולקס פלחים : ואמרתי
לא-אזכרנו ולא-אדבר עוד בשמו ויהיה בלבי
פאיש בערת עצר בעצמתי וכלאיתי בלבי ולא
אכל : כי שמעתי דבת רבים מגור מסביבי
הפירו ונגידו לי לא-אנש שלמי שמרי צלעי אולי
יפתור וינכלה לו ונקמה נקמתי ממנו : ויהיה
אותי כגבור ערין על-בן רדפי יפשו ולא יכלו
בשו מאד כרלא השפילו פלמתי עולם לא
תשכח : ויהיה צבאות בתן צדיק ראיה
כליות ולב אראה נקמתך מהם כי אלקי
פלחתי את-יריב : שירו ליהודה הללו
את-יהודה כי הציל את-נפש אביון מיד מרעים :
אנור היום אשר ילדתי בו יום אשר-
ילדתי אמי אליהי כרחק : אנור האיש אשר
בשור את-אבלי לאמר יד-לך בן זכר שפח
שמוחיו : ויהיה האיש הזהו בערים אשר
הפך יהודה ולא נהם ושמע ועקרה בפקר
והרעה בעת צהרים : אשר לא-מותני
מרחם ותהיילי אפלי קברי ורחמה ורחם עולם :
למה זה מרחם יצאתי לראות עמל וגוון
ויכלו בגשות ימי :

CAP. XXI. כא

הדבר אשר-היה אלי-ירמיה מאת יהודה בשלח
אליו המלך צדקיהו את-פשחור בן-מלכיה
ואת-צפניה בן-מעשיה הכהן לאמר : דרש
נא בעדני את-יהודה כי נבוכדנאצר מלך-בבל
נחתם עלינו אולי יעשה יהודה אותנו ככל-
נפלאותיו ויעלה מעלנו : ואמר ירמיה
אלהם פה האמון אל-צדקיהו : כה-אמר
יהודה אלהי ישראל הנני מסב את-כלי הפולחמה

ימים פאים נאם-יהודה ולא-ישרא למקום הזה
עוד תפסת וגוי כד-הם כי אם-גיא ההרבה :
ובקתי את-עצתי ויהיה וירושלם במקום הזה
והפלחים בחרב לפני איביהם ובין מבקשי נפשם
ונתתי את-נבלתם למאכל לעוף השמים ולבהמת
האדמה : ושמתי את-העיר הזאת לשמה
ולשרקה כל עבר עליה ינשם וישרק על-פל-
מיתה : והאכלתים את-בשר בניהם ואת
בשר בנותיהם ואיש בשר-רעהו יאכלו במצור
ובמצוק אשר יציקו להם איביהם ומבקשי
נפשם : ושברת הפקע לעלי האנשים החללים
אותך : ואמרתי אליהם כה-אמר יהודה צבאות
ככה אשר את-העם הזה ואת-העיר הזאת
כאשר ישבר את-פל היוצר אשר לא-יכל
להרפה עוד ובתפת יקרי מאין מקום לקבור :
כי אעשה למקום הזה נאם-יהודה וליושביו
ולתת את-העיר הזאת בתפת : ויהי בתי
ירושלם ובתי מלכי יהודה במקום התפת
הפמאם לכל הפתים אשר קשרי על-נפתיהם
לכל צבא השמים והסד נסכים לאלהים
אחרים : ויבא ירמיהו מהתפת אשר
שלחו יהודה שם להנבא ויעמד בחרב בית
יהודה ואמר אל-כל-העם : כה-אמר יהודה
צבאות אלהי ישראל הנני מבי את-העיר הזאת
ועל-פל עליה את פלי-הרעה אשר דברתי עליה
כי הקשו את ערסם לבלתי שמוע את-דברי :

CAP. XX. כ

וישמע פשחור בן-אמר הכהן והוא-פקיד נגיד
בבית יהודה את-ירמיהו נבא את-הדברים האלה :
ויפד פשחור את ירמיהו הנבא ויהן אלו
על-מהתפת אשר בשער בנימן העליון אשר
בבית יהודה : ויהי מפתחת ויצא פשחור את-
ירמיהו מן-מהתפת ויאמר אל-ירמיהו לא
פשחור קרא יהודה שמוך כי אם-מגור מסביב :
כי כה אמר יהודה הנני נתקף למגור
לך וכל-אלהיך ונפלי בחרב איביהם ועיניך
ראות ואת-פל-יהודה אמן בין מלך-בבל והגם
בבלה והגם בחרב : ונתתי את-פלי-הסל העיר

I will cause them to fall by the sword^a before their enemies, and by the hands of them that seek their lives; and their carcasses^c will I give to be meat for the fowls of the heaven, and for the beasts of the earth.

8 And^e I will make this city desolate, and an hissing: every one that passeth thereby shall be astonished and^f hiss, because of all the plagues thereof.

9 And I will cause them to eat^h the flesh of their sons, and the flesh of their daughters, and they shall eat every one the flesh of his friend, in the siege and straitness wherewith their enemies, and they that seek their lives, shall straiten them.

10 Then^m shalt thou break the bottle in the sight of the men that go with thee,

11 And shalt say unto them, Thus saith the LORD of hosts, Even so^p will I break this people, and this city, as one breaketh a potter's vessel, that cannot be^o made whole again; and they shall bury them in Tophet, till^r there be no place to bury.

12 Thus will I do unto this place, saith the LORD, and to the inhabitants thereof, and even make this city as Tophet:

13 And the houses of Jerusalem, and the houses of the kings of Judah, shall be defiled as^v the place of Tophet, because of all the houses upon whose roofs^x they have burned incense unto all the host of heaven, and have poured out drink-offerings^y unto other gods.

14 Then came Jeremiah from Tophet, whither the LORD had sent him to prophesy; and he stood in the court^d of the LORD's house, and said to all the people,

15 Thus saith the LORD of hosts, the God of Israel, Behold, I will bring upon this city, and upon all her towns, all the evil that I have pronounced against it; because^f they have hardened their necks, that they might not hear^g my words.

CHAP. XX.

NOW Pashur, the son of Immerⁱ the priest, who was also chief governor in the house of the LORD, heard that Jeremiah prophesied these things.

2 Then Pashur smote Jeremiah the prophet, and put him in the stocks that were in the high gate of Benjamin, which was by the house of the LORD.

3 And it came to pass on the morrow, that Pashur brought forth Jeremiah out of the stocks. Then said Jeremiah unto him, The LORD hath not called thy name Pashur, but^z Magor-missabib.

4 For thus saith the LORD, Behold, I will make thee a terror to thyself, and to all thy friends; and they shall fall by the sword of their enemies, and thine eyes shall behold it; and I will give all Judah into the hand of the king of Babylon, and he shall carry them captive into Babylon, and shall slay them with the sword.

5 Moreover,^p I will deliver all the strength of this city, and all the labours thereof, and all the precious things thereof, and all the treasures of the kings of Judah will I give into the hand of their enemies, which shall spoil them, and take them, and carry them to Babylon.

6 And thou, Pashur, and all that dwell in thine house, shall go into captivity: and thou shalt come to Babylon, and there thou shalt die, and shalt be buried there, thou, and all thy friends,

B. C. 605.

a Le. 26. 17.

De. 28. 25.

b ch. 14. 13. 15.

29. 21.

β or, enticed.

c Ps. 79. 2.

d La. 3. 14.

e ch. 18. 16.

f ch. 5. 1.

6. 7.

7. 29.

g 1 Ki. 9. 8.

h Le. 26. 29.

De. 28. 53.

Is. 9. 20.

La. 4. 10.

i Job 32. 18. 19.

1 Co. 9. 16. 17.

h Ac. 4. 20.

18. 5.

l Ps. 31. 13.

m ch. 51. 63. 64.

n Pr. 10. 18.

γ Every

man of my

peace.

o Job 19. 19.

Ps. 41. 9.

55. 13. 14.

Lu. 11. 53.

p Ps. 2. 9.

Is. 30. 14.

La. 4. 2.

δ healed.

q ch. 1. 8. 19.

r ch. 7. 32.

s De. 32. 35. 36.

t ch. 15. 20.

u ch. 23. 40.

v 2 Ki. 23. 10.

12.

w ch. 17. 10.

x ch. 32. 29.

Zep. 1. 5.

y Ps. 59. 10.

z Is. 38. 14.

1 Pe. 2. 23.

4. 19.

a ch. 7. 18.

b Ps. 34. 6.

35. 9. 10.

c ch. 15. 10.

Job 3. 1. &c.

d 2 Ch. 20. 5.

e Ge. 19. 25.

f ch. 17. 23.

g Ps. 58. 2. 5.

h Ec. 6. 3.

i 1 Ch. 24. 14.

k La. 3. 1.

l Ps. 90. 10.

m ch. 38. 1.

n ch. 29. 25.

2 Ki. 25. 18.

z i. e. fear

round

about,

ver. 10.

ch. 6. 25.

46. 5.

Ps. 31. 13.

o ch. 37. 3. 7.

Ezc. 14. 4. 5.

p 2 Ki. 20. 17.

24. 12. 16.

25. 13. &c.

q ch. 52. 8.

r Is. 13. 4.

La. 2. 5.

s Ex. 6. 6.

to whom thou hast prophesied^b lies.

7 O LORD, thou hast deceived me, and I was^β deceived; thou art stronger than I, and hast prevailed: I am in^d derision daily, every one mocketh me.

8 For since I spake, I cried out, I cried violence^f and spoil; because the word of the LORD was made a reproach unto me, and a derision, daily.

9 Then I said, I will not make mention of him, nor speak any more in his name: but hisⁱ word was in mine heart as a burning fire shut up in my bones, and I was weary with forbearing, and^k I could not stay.

10 For^l I heard the defaming of many, fear on every side. Report, say they, and we willⁿ report it. γ All my familiars^o watched for my halting, saying, Peradventure he will be enticed, and we shall prevail against him, and we shall take our revenge on him.

11 But^q the LORD is with me as a mighty terrible one; therefore my persecutors shall stumble,^r and they shall not^t prevail; they shall be greatly ashamed; for they shall not prosper: their everlasting confusion shall never^u be forgotten.

12 But, O LORD of hosts, that triest the^w righteous, and seest the reins and the heart, let^y me see thy vengeance on them: for^z unto thee have I opened my cause.

13 Sing unto the LORD, praise ye the LORD; for^b he hath delivered the soul of the poor from the hand of evil-doers.

14 Cursed^c be the day wherein I was born: let not the day wherein my mother bare me be blessed.

15 Cursed be the man who brought tidings to my father, saying, A man child is born unto thee; making him very glad.

16 And let that man be as the cities which the LORD overthrew,^e and repented not; and let him hear the cry in the morning, and the shouting at noon-tide.

17 Because^h he slew me not from the womb; or that my mother might have been my grave, and her womb to be always great with me.

18 Wherefore came I forth out of the womb to see^k labour and sorrow,^l that my days should be consumed with shame?

CHAP. XXI.

THE word which came unto Jeremiah from the LORD, when king Zedekiah sent unto him Pashur^m the son of Melchiah, and Zephaniahⁿ the son of Maaseiah the priest, saying,

2 Inquire,^o I pray thee, of the LORD for us; for Nebuchadrezzar king of Babylon maketh war against us; if so be that the LORD will deal with us according to all his wondrous works, that he may go up from us.

3 Then said Jeremiah unto them, Thus shall ye say to Zedekiah:

4 Thus saith the LORD God of Israel; Behold, I will turn back^q the weapons of war that are in your hands, wherewith ye fight against the king of Babylon, and against the Chaldeans, which besiege you without the walls, and I will assemble them into the midst of this city.

5 And I^r myself will fight against you with an^s outstretched hand, and with a strong arm, even in anger, and in fury, and in great wrath.

6 And I will smite the inhabitants of

this city, both man and beast: they shall die of a great pestilence.

7 And afterward, saith the LORD, I will deliver ^b Zedekiah king of Judah, and his servants, and the people, and such as are left in this city from the pestilence, from the sword, and from the famine, into the hand of Nebuchadrezzar king of Babylon, and into the hand of their enemies, and into the hand of those that seek their life: and he ^d shall smite them with the edge of the sword; he shall not spare them, neither have pity, nor have mercy.

8 And unto this people thou shalt say, Thus saith the LORD; Behold, I set before you the way of life, and the way of death.

9 He ^e that abideth in this city shall die by the sword, and by the famine, and by the pestilence: but he that goeth out, and falleth to the Chaldeans that besiege you, he shall live, and his life shall be unto him for a ^k prey.

10 For I have set ^m my face against this city for evil, and not for good, saith the LORD; it shall be given into the hand of the king of Babylon, and he shall ^m burn it with fire.

11 And touching the house of the king of Judah, say, Hear ye the word of the LORD;

12 O house of David, thus saith the LORD, Execute ^o judgment in the ^p morning, and deliver ^q him that is spoiled out of the hand of the oppressor, lest my fury go out like fire, and burn that none can quench ^r it, because of the evil of your doings.

13 Behold, I ^s am against thee, O inhabitant of the valley, and rock of the plain, saith the LORD; which say, Who ^t shall come down against us? or who shall enter into our habitations?

14 But I will ^u punish you according to the fruit ^v of your doings, saith the LORD: and I will kindle a fire in the forest thereof, and it ^w shall devour all things round about it.

CHAP. XXII.

THUS saith the LORD, Go down to the house of the king of Judah, and speak there this word,

2 And say, Hear ^x the word of the LORD, O king of Judah, that sittest upon the throne of David, thou, and thy servants, and thy people that enter in by these gates;

3 Thus saith the LORD, Execute ^y ye judgment and righteousness, and deliver the spoiled out of the hand of the oppressor: and do no wrong, do no violence to the stranger, the fatherless, nor the widow, neither shed innocent blood in this place.

4 For if ye do this thing indeed, then shall there enter in by the gates of this house kings sitting ^z upon the throne of David, riding in chariots and on horses, he, and his servants, and his people.

5 But if ^{aa} ye will not hear these words, I swear by myself, ^{ab} saith the LORD, that this house shall become a desolation.

6 For thus saith the LORD unto the king's house of Judah, Thou art Gilead unto me, and the head of Lebanon: yet surely I will make thee a wilderness, and cities ^{ac} which are not inhabited.

7 And I will prepare destroyers against thee, every one with his weapons; and they ^{ad} shall cut down thy choice cedars, and ^{ae} cast them into the fire.

8 And many nations shall pass by this city, and they shall say every man to his neighbour, Wherefore ^{af} hath the LORD done thus unto this great city?

B. C. 589.

a 2 Ki. 22.17.
2 Ch. 34.25.

b ch. 37. 17.
39.5, &c.
52.9, &c.
2 Ki. 25. 5, &c.

c Ec. 4. 2.
Is. 57. 1.

d De. 28. 50.
2 Ch. 36.17.

e 2 Ki. 23. 30.
1 Ch. 3. 15.

f ver. 18.
2 Ki. 23. 34.

g ch. 38.2, 17.
h Mi. 3. 10.

i Hab. 2. 9.
Le. 19. 13.

j De. 24.14, 15.
Ja. 5. 4.

k ch. 39. 18.
l ch. 44. 11.

m Am. 9. 4.
n through-
aired.

o or, my
windows.

p ch. 52. 13.
q 2 Ki. 23.25.

r Judge.
s Zec. 7.9, 10.

t p. 3. 5.
u Is. 3. 10.

v inhabi-
tress.

w or, incur-
sion.

x Eze. 19. 6.
y ch. 49. 4, 5.

z visit upon.
aa ch. 16. 4, 6.

ab 1 Ki. 13.30.
ac Pr. 1. 31.

ad Is. 3. 10, 11.
ae 2 Ch. 36.19.

af ch. 36. 30.
ag fulfilled
599.

ah ch. 30. 14.
ai ch. 17.20, &c.

aj prosperi-
ties.

ak ch. 3. 25.
al 7.23, &c.

am ch. 21. 12.
an ch. 23.1, &c.

ao inhabi-
tress.

ap ch. 21. 13.
aq for Da-
vid upon
his throne.

ar ch. 37. 1.
as 2 Ki. 24.6, 8.

at 1 Ch. 3. 16.
au Ca. 8. 6.

av Hag. 2. 23.
aw 2 Ch. 7. 19.

ax He. 6.13, 17.
ay ch. 34. 20.

az 2 Ki. 24. 15.
ba Is. 37. 24.

bb lift up
their mind,
ch. 44. 14.

bc ch. 21. 14.
bd Ho. 8. 8.

be De. 29.24, 25.
bf 1 Ki. 9. 8, 9.

9 Then they shall answer, Because they ^a have forsaken the covenant of the LORD their God, and worshipped other gods, and served them.

10 Weep ye not for the dead, ^c neither bemoan him; but weep sore for him that goeth away: for he shall return no more, nor see his native country.

11 For thus saith the LORD touching Shallum ^e the son of Josiah king of Judah, which reigned instead of Josiah his father, which went forth out of this place, He shall not return thither any more:

12 But ^f he shall die in the place whither they have led him captive, and shall see this land no more.

13 Woe ^k unto him that buildeth his house by unrighteousness, and his chambers by wrong; that ⁱ useth his neighbour's service without wages, and giveth him not for his work;

14 That saith, I will build me a wide house, and ^l large chambers, and cutteth him out ^j windows; and it is ceiled with cedar, and painted with vermilion.

15 Shalt thou reign because thou closest ^l thyself in cedar? Did not thy father ⁿ eat and drink, and do judgment and justice, and then it ^o was well with him?

16 He judged the cause of the poor and needy; then it ^o was well ^q with him: was not this to know me? saith the LORD.

17 But thine eyes and thine heart ^r are not but for thy covetousness, and for to shed innocent blood, and for oppression, and for ^s violence, ^t to do it.

18 Therefore thus saith the LORD concerning Jehoiakim the son of Josiah king of Judah, They ^t shall not lament for him, saying, Ah my brother! ^u or, Ah sister! they shall not lament for him, saying, Ah lord! or, Ah his glory!

19 He ^v shall be buried with the burial of an ass, drawn and cast forth beyond the gates of Jerusalem.

20 Go up to Lebanon and cry; and lift up thy voice in Bashan, and cry from the passages: for all thy lovers ^y are destroyed.

21 I spake unto thee in thy ^z prosperity; but thou saidst, I will not hear: this ^{aa} hath been thy manner from ^a thy youth, that thou obeyedst not my voice.

22 The wind shall eat up all thy ^c pastors, and thy lovers shall go into captivity: surely then shalt thou be ashamed and confounded for all thy wickedness.

23 O inhabitant of Lebanon, that makest thy nest in the cedars, how gracious shalt thou be when pangs come upon thee, the pain as of a woman in travail!

24 As I live, saith the LORD, though Coniah ^d the son of Jehoiakim king of Judah were the signet ^e upon my right hand, yet would I pluck thee thence;

25 And ^f I will give thee into the hand of them that seek thy life, and into the hand of ^g them whose face thou fearest, even into the hand of Nebuchadrezzar king of Babylon, and into the hand of the Chaldeans.

26 And ^h I will cast thee out, and thy mother that bare thee, into another country, where ye were not born; and there shall ye die.

27 But to the land whereunto they ⁱ desire to return, thither shall they not return.

28 Is this man Coniah a despised broken idol? is he a vessel ^j wherein is no pleasure? wherefore are they cast out, he and

7 גלעד אתה לי ראש הלבנון אם לא אשיחך מדבר
 ערים לא נושבו: וקדשתי עליך משהותים איש
 8 וכליו וכרחי מבחר ארץך והפילו על ראש:
 ועברו גוים רבים על העיר הזאת ואמרו איש
 9 אל רעהו על מה עשה יהוה בזה לעיר הזאת
 הזאת: ואמרו על אשר ענוו את בנות יהוה
 10 אלהיהם וישתחוו לאלהים אחרים ובעבדים:
 אל תבדילו למות ואל תפדו לו בכו בכו
 11 להלך כי לא ישוב עוד וראה את הארץ מולדתו:
 כי כה אמר יהוה אל שלום בן יאשיהו מלך
 12 יהודה הפלך פתח אשיתו אביו אשר יצא מן
 המקום הזה לא ישוב שם עוד: כי במקום אשר
 13 הגלו אתו שם ימות ואת הארץ הזאת לא יראה
 עוד: הוי בנה ביתו בלא צדק ועליותיו בלא
 14 משפט ברעהו יעבד חכם ופעלו לא יתן לו:
 האמר אבנה לי בית מדות ועליות מרחמים וקרע
 15 לו חלונות יספון פארו ומשוח בששיר: התמלך כי
 16 אתה מתחירה באת אביך הלאו אבל ושתה
 ועשה משפט וצדקה או טוב לו: הן דין
 17 עני ואביון או טוב הלא היא הדעת אתי נאם
 יהוה: כי אין עליך ולבך כי אם על בצעך
 18 ועל דם הנקי לשפוך ועל העשק ועל הפרוזה
 לעשות: לכן כה אמר יהוה אל
 19 יהוים בן יאשיהו מלך יהודה לא יספדו לו
 דוי אחי והיו אחות לא יספדו לו הוי ארון
 20 והיו יהוה: קבורת חמור קבר סתוב והשלך
 21 מולאה לשערי ירושלים: על הלבנון
 22 וצעמי ובבשן רגני קולך וצעמי מעברים כי
 23 נשברו כל מאבקיך: דברתי אליך בשלוחיך
 אמרת לא אשמע וזה רפך מנעורך כי לא
 24 שמעתי בקול: פל רעך תעשה רחם ומאבקיך
 25 בשבי ילכו כי אז תבטי ונכלמת מפל רעתך:
 26 ישבתו בלבנון מקננות בארזים מה חננתו בבא
 27 לך חבלים חיל פלודה: ה' א' נאם יהוה כי
 28 אסיה' פניו ביהוים מלך יהודה חותם
 29 על ימיני כי משם אתקן: ונתתי בך
 30 מבקש נפשך ובת אשר אתה יגור מפניהם
 ובת נבוכדנאצר מלך בבל ובת הפשדים:

אשר בידכם אשר אתם נלחמים בם את מלך
 5 בבל ואת הפשדים הצרים עליכם מחוץ לחומה
 ואספתי אותם אליהם העיר הזאת: ונלחמתי
 6 אני אתכם ביר נסויה ובירושלם חגורה ובאף
 ובהמה ובקצף גדול: והפיתי את יושבי העיר
 7 הזאת ואת האדם ואת ההמה ברבר גדול ימותו:
 ואחריו נאם יהוה אתה את צדקתו מלך
 8 יהודה ואת עבדיו ואת העם ואת הפשדים
 בעיר הזאת מן העבר מן הערב ומן הערעב ביר
 9 נבוכדנאצר מלך בבל ובת אביתים ובת מבקשי
 נפשם והנם לשתרב לא יחוס עליהם ולא יחמל
 10 ולא ירחם: ואל העם הזה האמר כה אמר
 11 יהוה הנני נתן לפניכם את דרך החיים ואת דרך
 12 המות: הישב בעיר הזאת ימות בחרב ובדבר
 13 ובדבר היוצא ופל על הפשדים הצרים עליכם
 14 יהוה והיה לו נפשו לשלך: כי שחמתי פני
 15 בעיר הזאת לרעה ולא לטובה נאם יהוה בך
 16 מלך בבל תתן ושרפה באש: ולבית מלך יהודה
 17 שמשו דבר יהוה: בית דוד כה אמר יהוה דינו
 18 לבקר משפט ותצילו גוול מיד עשק פן תצא
 19 כאש חמתי ובערה ואין מכסה מפני רע
 20 מעליהם: הנני אלך ישבת העמק צור המישור
 21 נאם יהוה האמרים מי יתח עלינו ומי יבוא
 22 במינונונו: ופקדתי עליכם פשרי מעליכם
 23 נאם יהוה והציתי אש בערה ואכלה כל סביבה:

CAP. XXII. כב

1 כה אמר יהוה רד בית מלך יהודה ודברת שם
 2 את העבר הזה: ואמרת שמע דבר יהוה מלך
 3 יהודה הישב על פסא דור אתה ועבדך ועמך
 4 הבאים בשערים האלה: כה אמר יהוה עשו
 5 משפט וצדקה ותצילו גוול מיד עשוק וגר יחוס
 6 ואלמנה אלהו אל תחמסו והם נתי אל תשפכו
 7 במקום הזה: כי אם עשו תעשו את העבר הזה
 8 ובאו בשער הבית הזה מלכים יושבים לדור
 9 על פסא רכבים ברב ובסוסים הוא ועבדו
 10 ועמו: ואם לא תשמעו את דברי האלה כי
 11 נשעמתי נאם יהוה כי לחרבה יהיה הבית הזה:
 12 כי כה אמר יהוה על בית מלך יהודה

1 פתלקלות באפלה ידחו ונספלו בה פיראבי
 עליהם רעה שנת פקדתם נאם יהוה :
 13 ובנביאי שמרון ראיתי תפלה הנבוא בבעל
 14 וירנעו את עמי את ישראל : ובנביאי
 15 ירושלם ראיתי שערות נאוף והלך בשרר
 והדור יתי מרעים לבלתי שבו איש מרעו דיו
 16 ל כלם פסדם וישביתו בעמורה : לכן
 17 כה אמר יהוה צבאות עליהנבאים הנבי מואל
 אותם לענה והשקתים מי ראש פי מאת
 נביאי ירושלם יצאה חנפה לכלי הארץ :
 18 כה אמר יהוה צבאות אל השמים עלי דברי
 הנבאים הנבאים ללם מהנלים הפה אתכם
 19 חזון לבם ידברו לא מפני יהוה : אמרים
 20 אמור למנצחי דבר יהוה שלום יהיה לכם
 וכל הלך בשררות לבו אמור לא תבוא עליכם
 21 רעה : כי מי עמל בסוד יהוה וירא וישמע
 22 את דברו מי יתקע דבר וישמע : הנה
 23 סערת יהוה חמה יצאה וסער מתחולל על
 24 ראש רשעים יחול : לא ישוב אף יהוה עד
 25 עשתו ועד הקימו כזפות לבו באחרית הימים
 26 תתנוננו בה בינה : לא שלחתי את הנביאים
 27 והם רצו לא דברתי אליהם והם נבאו : ואם
 28 עמרו בסודי וישמיעו דברי ארתי עמי וישנום
 29 מפרכם הרע ומרע מעללים : האלהי
 30 מקרב אני נאם יהוה ולא אלהי מרחוק : אם
 31 יסתר איש בפסתרים ואני לא אראנו נאם
 יהוה הלא את השמים ואת הארץ אני מלא
 32 נאם יהוה : שמעתי את אשר אמרו הנבאים
 הנבאים בשמי שקר לאמר חלמתי חלמתי :
 33 עד מתי היש בלב הנבאים נבאי השקר ובנביאי
 34 תרמת לבם : החשבים להשיב את עמי
 35 שמי בחלומותם אשר יספרו איש לרעהו כאשר
 36 שכתו אבותם את שמי בבעל : הנביא אשר
 37 אמר חלום וספר חלום ואשר דברי אלו דבר
 38 דברי אמת מה לתבן את הבר נאם יהוה :
 39 חלוא כה דבר ראש נאם יהוה ונפשיש קצץ
 40 סע : לכן הנני עליהנבאים נאם יהוה מנבי
 41 דברי איש מאת רעהו : והנני עליהנבאים

42 והסלתי אתה ואת אפך אשר ילחך על
 הארץ אתה אשר לא ילחך שם ושם
 27 תמותי : ועל הארץ אשר הם מנשאים את
 נפשים לשוב שם שמה לא ישובו :
 28 העצב נבוא נפיו האיש הזה פניו אספלי
 אין הפץ בו מדוע הוסלו הוא תרעו והשללו
 29 על הארץ אשר לא ידע : ארץ ארץ ארץ
 30 שמי דברי יהוה : כה אמר יהוה כתבו את
 האיש הזה עירי צר לא יצלה ביומי פי
 לא יצלה מרעו איש ישב על כסא דוד
 ומושל עוד ביהודה :

CAP. XXIII. כב

1 הוי רעים מאבדים ומפצים את צאן מרעתי
 2 נאם יהוה : לכן כה אמר יהוה אלהי ישראל
 עלי דרעים הרעים את עמי אתם הפצתם את
 צאני ותרחוים ולא פקדתם אתם הנני פקר
 3 עליכם את רע מעליכם נאם יהוה : ואני
 אקבץ את שארית צאני מכל הארצות אשר
 4 החדתי אתם שם ותשיבתי אתהן על גביהן
 ופרו ורבו : והקמתי עליהם רעים ורעים
 5 ולא יראו עוד ולא יחיו ולא יקרו נאם יהוה :
 הנה ימים באים נאם יהוה והקמתי
 6 לדור צמח צדיק ומלך מלך והשפיל ועשה
 משפט וידקה בארץ : ביומי תושע יהודה
 7 וישראל ישפן לבמה ויהי שמו אשר יקראו
 יהוה צדקני : לכן הנה ימים באים
 8 נאם יהוה ולא יאמרו עוד חיי יהוה אשר
 9 העלה את בני ישראל מארץ מצרים : כי אם
 10 חיי יהוה אשר העלה ואשר הביא את רוע
 בית ישראל מארץ צפנה ומכל הארצות אשר
 11 החדתים שם וישבו על אדמתם :
 12 לנבאים נשבר לבי בקרבי רחמי כל עצמתי
 13 הייתי כאיש שפור ונבר עבר יין מפני
 14 יהוה ומפני דברי קדשו : כי מנאשים מלאה
 הארץ כי מפני אלה אכלה הארץ נשוי נאות
 15 מדרג ויהי מרעכם רעה ונגדכם לא יין
 16 כי נס נביא נסיתון חנפי נס נבתי מצאתי
 17 רעתם נאם יהוה : לכן יהיה דרכם להם

his seed, and are cast into a land which they know not?

29 O^a earth, earth, earth, hear the word of the LORD:

30 Thus saith the LORD, Write ye this man childless,^b a man that shall not prosper in his days: for no man of his seed shall prosper, sitting upon the throne of David, and ruling any more in Judah.

CHAP. XXIII.

WOE^d be unto the pastors that destroy and scatter the sheep of my pasture! saith the LORD.

2 Therefore thus saith the LORD God of Israel against the pastors that feed my people, Ye^e have scattered my flock, and driven them away, and have not visited them: behold, I will visit upon you the evil of your doings, saith the LORD.

3 Andⁱ I will gather the remnant of my flock out of all countries whither I have driven them, and will bring them again to their folds; and they shall be fruitful and increase.

4 And^k I will set up shepherds over them which shall feed them; and they shall fear no more, nor be dismayed, neither shall they be lacking, saith the LORD.

5 Behold, the days come, saith the LORD, that I will raise unto David a righteousⁿ Branch, and a King shall reignⁿ and prosper, and^o shall execute judgment and justice in the earth.

6 In his days Judah shall be saved, and Israel shall dwell safely;^q and this is his name whereby he shall be called, *THE LORD OUR RIGHTEOUSNESS.*

7 Therefore,^r behold, the days come, saith the LORD, that they shall no more say, The LORD liveth, which brought up the children of Israel out of the land of Egypt;

8 But, The LORD liveth,^s which brought up and which led the seed of the house of Israel out of the north country, and from all^t countries whither I had driven them; and^u they shall dwell in their own land.

9 Mine heart within me is broken because of the prophets; all^v my bones shake: I am like a drunken man, and like a man whom wine hath overcome, because of the LORD,^w and because of the words^x of his holiness.

10 For the land is full of adulterers;^y because of *swearing*^z the land mourneth; the pleasant places of the wilderness are dried up, and their *course*^{aa} is evil, and their force is not right.

11 For both^{ab} prophet and priest are profane; yea, in my house^{ac} have I found their wickedness, saith the LORD.

12 Wherefore their way^{ad} shall be unto them as slippery ways in the darkness; they shall be driven on, and fall therein: for I will bring evil upon them, even the year of their visitation,^{ae} saith the LORD.

13 And I have seen^{af} *folly* in the prophets of Samaria; they prophesied in Baal,^{ag} and caused my people Israel to err.

14 I have seen also in the prophets of Jerusalem^{ah} an horrible thing: they commit adultery, and walk in lies;^{ai} they strengthen^{aj} also the hands of evil-doers, that none doth return from his wickedness: they are all of them unto me as Sodom,^{ak} and the inhabitants thereof as Gomorrah.

15 Therefore thus saith the LORD of hosts concerning the prophets, Behold, I will feed them with wormwood^{al} and

B. C. 599.

a Is. 1. 2.

β or, hypocrisy.

b ch. 36. 30.

Mat. 1. 11, 12.

c Eze. 13. 10.

Zec. 10. 2.

d ch. 10. 21.

Eze. 34. 2.

γ or, stubbornness.

ch. 13. 10.

e Mi. 3. 11.

δ or, secret.

f Ac. 20. 29.

g 2 Ch. 18. 23.

h ch. 30. 23, 24.

i ch. 32. 37.

De. 30. 1. 6.

Eze. 34. 13,

&c.

k ch. 3. 15.

l Pr. 21. 30.

m ch. 33. 14, 15.

Is. 4. 2.

11. 1. 5.

40. 9. 11.

Zec. 3. 8.

6. 12.

Jnⁿ. 1. 45.

n Da. 9. 24.

o Ps. 72. 2.

p 1 Th. 5. 6.

q De. 33. 27,

28.

Zec. 14. 9, 11.

r Jehovah-tsidkenu.

1 Co. 1. 30.

r ch. 16. 14, 15.

s Am. 9. 2, 3.

t 1 Ki. 8. 27.

u Zep. 3. 20.

v Is. 43. 5, 6.

w Am. 9. 14, 15.

x Hab. 3. 16.

y Ju. 3. 7.

8. 33, 34.

z Is. 6. 5.

η with

whom is.

a Ro. 7. 9.

b ch. 9. 2.

β or, cursing.

c Ho. 4. 2, 3.

d He. 4. 12.

κ or, violence

e Zep. 3. 4.

f Eze. 8. 16, 17,

23. 39.

g Mat. 21. 13.

h Pr. 4. 19.

λ or, smooth.

h Ex. 32. 34.

μ unsavoury, or,

an absurd thing.

i Is. 3. 12.

Am. 2. 4.

k ch. 2. 8.

ν or, filthiness.

l ver. 26. 32.

m Is. 41. 6, 7.

n Mal. 1. 1.

o Is. 1. 9, 10.

p 2 Ch. 15. 2.

π visit upon.

q ch. 9. 15.

make them drink the water of gall: for from the prophets of Jerusalem is *β* profaneness gone forth into all the land.

16 Thus saith the LORD of hosts, Harken not unto the words of the prophets that prophesy unto you; they make you vain: they speak a vision of their own heart, and not out of the mouth of the LORD.

17 They^c say still unto them that despise me, The LORD hath said, Ye shall have peace; and they say unto every one that walketh after the *γ* imagination of his own heart, No^e evil shall come upon you.

18 For who hath stood in the *δ* counsel of the LORD, and hath perceived and heard his word? who^g hath marked his word, and heard it?

19 Behold, a whirlwind^h of the LORD is gone forth in fury, even a grievous whirlwind: it shall fall grievously upon the head of the wicked.

20 The anger of the LORD shall not return, until he have executed, and till he have performedⁱ the thoughts of his heart: in the latter days ye shall consider it perfectly.

21 I have not sent these prophets, yet they ran: I have not spoken to them, yet they prophesied.

22 But if they had stood in my counsel, and had caused my people to hear my words, then^p they should have turned them from their evil way, and from the evil of their doings.

23 Am I a God at hand, saith the LORD, and not a God afar off?

24 Can any hide^r himself in secret places that I shall not see him? saith the LORD. Do not I fill heaven^s and earth? saith the LORD.

25 I have heard what the prophets said, that prophesy lies in my name, saying, I have dreamed, I have dreamed.

26 How long shall^t *this* be in the heart of the prophets that prophesy lies? yea, they are prophets of the deceit of their own heart;

27 Which think to cause my people to forget my name by their dreams, which they tell every man to his neighbour, as their fathers^u have forgotten my name for Baal.

28 The prophet^v *η* that hath a dream, let him tell a dream; and he that hath my word, let him speak my word faithfully. What is the chaff to the wheat? saith the LORD.

29 Is not my word^w *d* like as a fire? saith the LORD; and like a hammer that breaketh the rock in pieces?

30 Therefore, behold, I *am* against the prophets, saith the LORD, that steal my words every one from his neighbour.

31 Behold, I *am* against the prophets, saith the LORD, that *λ* use their tongues, and say, He saith.

32 Behold, I *am* against them that prophesy false dreams, saith the LORD, and do tell them, and cause my people to *ε*rr by their lies, and by their lightness; yet I sent them not, nor commanded them: therefore they shall not profit this people at all, saith the LORD.

33 And when this people, or the prophet, or a priest, shall ask thee, saying, What is the burden^z of the LORD? thou shalt then say unto them, What burden? I will even forsake^{aa} you, saith the LORD.

34 And *as for* the prophet, and the priest, and the people, that shall say, The burden of the LORD, I will even *π*unish that man and his house.

35 Thus shall ye say every one to his neighbour, and every one to his brother, What hath the LORD answered? and, What hath the LORD spoken?

36 And the burden of the LORD shall ye mention no more; for every^a man's word shall be his burden: for ye have perverted^c the words of the living God, of the LORD of hosts our God.

37 Thus shalt thou say to the prophet, What hath the LORD answered thee? and, What hath the LORD spoken?

38 But since ye say, The burden of the LORD; therefore thus saith the LORD, Because ye say this word, The burden of the LORD, and I have sent unto you, saying, Ye shall not say, The burden of the LORD;

39 Therefore,^g behold, I, even I, will utterly forget you, and I will forsake you, and the city that I gave you and your fathers, and cast you out of my presence:

40 And I will bring an everlasting reproach^h upon you, and a perpetual shame, which shall not be forgotten.

CHAP. XXIV.

THE LORD shewed me, and, behold, two baskets of figs were set before the temple of the LORD, after that Nebuchadrezzarⁱ king of Babylon had carried away captive Jeconiah^m the son of Jehoiakim king of Judah, and the princes of Judah, with the carpenters and smiths,ⁿ from Jerusalem, and had brought them to Babylon.

2 One basket had very good figs, even like the figs that are first ripe; and the other basket had very naughty figs, which could not be eaten, ^β they were so bad.

3 Then said the LORD unto me, What seest thou, Jeremiah? And I said, Figs; the good figs, very good; and ^p the evil, very evil, that cannot be eaten, they are so evil.

4 Again the word of the LORD came unto me, saying,

5 Thus saith the LORD, the God of Israel, Like these good figs, so will I acknowledge them ^δ that are carried away captive of Judah, whom I have sent out of this place into the land of the Chaldeans for their^u good.

6 For I will set mine eyes upon them for good, and ^v I will bring them again to this land: and I will build them, and not pull them down; and I will plant them, and not pluck them up.

7 And I will give them an heart^{*} to know me, that I am the LORD; and they shall be my^z people, and I will be their God: for they shall return unto me with their whole^a heart.

8 And as the evil figs, which cannot be eaten, they are so evil; surely thus saith the LORD, So will I give Zedekiah the king of Judah, and his princes, and the residue of Jerusalem, that remain in this land, and them that dwell in the land of Egypt;

9 And I will deliver them ^η to be^d removed into all the kingdoms of the earth for their hurt, and to be a reproach and a proverb, a taunt^f and a curse, in all places whither I shall drive them.

10 And ^g I will send the sword, the famine, and the pestilence, among them, till they be consumed from off the land that I gave unto them and to their fathers.

CHAP. XXV.

THE word that came to Jeremiah concerning all the people of Judah, in the fourth year of Jehoiakim the son of Josiah

B. C. 599.

a Ga. 6. 5.

b From 629

till 606.

c 2 Pe. 3. 16.

d ch. 7. 13, &c.

11. 7, &c.

29. 19.

e Ps. 81. 13.

Is. 55. 2.

Jno. 8. 47.

f ch. 18. 11.

35. 15.

2 Ki. 17. 13.

g Pr. 13. 13.

h Ho. 4. 7.

i De. 32. 21.

1 Ki. 14. 22.

k Pr. 8. 36.

l 2 Ki. 24. 12,

&c.

m ch. 22. 24,

&c.

n 1 Sa. 13. 19.

o Pr. 21. 1.

Is. 10. 5.

44. 28.

β for bad-

ness.

p Mat. 25. 32,

33.

γ cause to

perish

from them.

q Is. 24. 7, 8.

Ho. 2. 11.

r Ec. 12. 2. 4.

δ the cap-

tivity.

s Le. 26. 34, 35.

t Beginning

606.

2 Ki. 24. 1.

Ending

536.

Ezr. 1. 1.

Da. 9. 2.

u He. 12. 10.

v ch. 29. 10, 19.

z visit upon.

w ch. L. Li.

Is. 14. 23.

21. 1, &c.

47. 1.

x ch. 32. 39, 40.

De. 30. 6.

Eze. 11. 19.

36. 26, 27.

y Da. 5. 28, 31.

z ch. 31. 33.

a ch. 3. 10.

Ro. 6. 17.

b ch. 27. 7.

c Job 21. 20.

Ps. 75. 8.

Is. 51. 17.

Re. 14. 10.

η for remov-

ing, or,

vexation.

d De. 28. 25, 37.

1 Ki. 9. 7.

e Eze. 23. 34.

Na. 3. 11.

f Ps. 44. 13, 14.

g ch. 34. 17.

h ver. 9, 11.

king of Judah, that was the first year of Nebuchadrezzar king of Babylon;

2 The which Jeremiah the prophet spake unto all the people of Judah, and to all the inhabitants of Jerusalem, saying,

3 From^b the thirteenth year of Josiah the son of Amon king of Judah, even unto this day, that is the three and twentieth year, the word of the LORD hath come unto me, and I have spoken unto you, rising^d early and speaking; but ye have not^e hearkened.

4 And the LORD hath sent unto you all his servants the prophets, rising early and sending them; but ye have not hearkened, nor inclined your ear to hear.

5 They said,^f Turn ye again now every one from his evil way, and from the evil of your doings, and dwell in the land that the LORD hath given unto you and to your fathers for ever and ever:

6 And go not after other gods to serve them, and to worship them, and provoke meⁱ not to anger with the works of your hands; and I will do you no hurt.

7 Yet ye have not hearkened unto me, saith the LORD; that ye might provoke me to anger with the works of your hands to your own^k hurt.

8 Therefore thus saith the LORD of hosts, Because ye have not heard my words,

9 Behold, I will send and take all the families of the north, saith the LORD, and Nebuchadrezzar the king of Babylon, my servant,^o and will bring them against this land, and against the inhabitants thereof, and against all these nations round about, and will utterly destroy them, and make them an astonishment, and an hissing, and perpetual desolations.

10 Moreover, I will ^γ take from them the voice^q of mirth, and the voice of gladness, the voice of the bridegroom, and the voice of the bride, the^r sound of the millstones, and the light of the candle.

11 And this whole land shall be a desolation,^s and an astonishment; and these nations shall serve the king of Babylon seventy^t years.

12 And it shall come to pass, when seventy years are accomplished, that I will ^z punish the king of Babylon, and that nation, saith the LORD, for their iniquity, and the land of the Chaldeans, and^w will make it perpetual desolations.

13 And^y I will bring upon that land all my words which I have pronounced against it, even all that is written in this book, which Jeremiah hath prophesied against all the nations.

14 For many nations and great kings shall serve^b themselves of them also: and I will recompense them according to their deeds, and according to the works of their own hands.

15 For thus saith the LORD God of Israel unto me, Take the wine-cup^c of this fury at my hand, and cause all the nations to whom I send thee to drink it.

16 And^e they shall drink, and be moved, and be mad, because of the sword that I will send among them.

17 Then took I the cup at the LORD's hand, and made all the nations to drink, unto whom the LORD had sent me:

18 To wit, Jerusalem, and the cities of Judah, and the kings thereof, and the princes thereof, to^k make them a desolation, and astonishment, an hissing, and a curse; (as it is this day;)

וְהִירֵדְנִי לָעֵם וְאֶנְכִּי אֶהְיֶה לָהֶם לְאֵלֹהִים כִּי־יֵשְׁבוּ
 אֵלַי בְּכָל־לֵכֶם : וּבְהֵאֵינִם הִרְעוּת אֲשֶׁר
 לֹא־תִאֲכַלְנָה מִלֶּעַז כִּי־כֹה אָמַר יְהוָה בֶּן אֶתֶן
 אֶת־צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה וְאֶת־שָׂרָיו וְאֶת־שְׂאֵרֵי
 יְרוּשָׁלַם הַנִּשְׁאָרִים בָּאָרֶץ הַזֹּאת וְהַשְׁבִּיִם בָּאָרֶץ
 מִצָּרִים : וְנִתְּנוּ לָזֶנֶה לְרֵעֵה לְכָל מַמְלָכֹת
 הָאָרֶץ לְחֹרֶפֶה וּלְמַשֵּׁל לְשִׁנְיָה וּלְקִלְכָּה בְּכָל־
 הַמְּקוֹמוֹת אֲשֶׁר־אֲדִיתֶם שָׁם : וְשִׁלַּחְתִּי לָם אֶת־
 הַחֶרֶב אֶת־הָרָעָב וְאֶת־הַדָּבָר עַד־הַפֶּסֶם מֵעַל
 הַדְּבָרָה אֲשֶׁר־נָתַנִּי לָהֶם וְלֹא־בֹתִיָּהֶם :

CAP. XXV. כה

הַדָּבָר אֲשֶׁר־הִידָה עַל־יְרֵמְיָהוּ עַל־פְּלִעֵם יְהוּדָה
 בְּשָׁנָה הָרְבִיעִית לְהִיְוָקִים בֶּן־יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה
 הַזֶּה הַשְּׁמֵרָה הָרִאשׁוֹנָה לְנִבְיֹנְדְרָאצֵּר מֶלֶךְ־בָּבֶל :
 אֲשֶׁר דָּבַר יְרֵמְיָהוּ הַנָּבִיא עַל־פְּלִעֵם יְהוּדָה וְאֵל
 פְּלִי־שֶׁבִי יְרוּשָׁלַם לֵאמֹר : מִן־שָׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה
 לִיאֲשִׁיָּהוּ בֶן־אֲמֹתָן מֶלֶךְ־יְהוּדָה וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה
 יָדָה שְׁלֹשׁ וְעֶשְׂרִים שָׁנָה הִידָה דְּבַר־יְהוָה אֵלַי
 וְיָדַבֵּר אֵלַיכֶם אֲשֶׁכִּים דְּבַר וְלֹא שָׁמַעְתֶּם :
 וְשִׁלַּח יְהוָה אֵלַיכֶם אֶת־פְּלִעְיָדְבוֹ הַנָּבִיאִים הַשֹּׁמֵרִים
 וְשִׁלַּח וְלֹא שָׁמַעְתֶּם וְלֹא־הִפְיָרְתֶּם אֶת־אָזְנוֹכֶם
 לִשְׁמֹעַ : לֵאמֹר שְׁבַר־נָא אִישׁ מִדְּבַר הָרָעָה
 וּמִנֶּעַז מֵעַלְלֵכֶם וְשָׁבוּ עַל־הַדְּבָרָה אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה
 לָכֶם וְלֹא־בִתְכִיכֶם לְמִן־עוֹלָם וְעַד־עוֹלָם : וְאֵל־הַלְכָה
 אֲחֹרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים לַעֲבֹד וּלְהַשְׁתַּחֲוֹת לָהֶם
 וְלֹא־תִכְבְּעוּ אוֹתִי בַּמַּעֲשֵׂה דִיכֶם וְלֹא אֶרֶע לָכֶם :
 וְלֹא־שָׁמַעְתֶּם אֵלַי נָא־יְהוָה לְמַעַן הַכְּעִסְנִי
 בַּמַּעֲשֵׂה דִיכֶם לְרַע לָכֶם : לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה
 בְּבָאֹת לָעֵן אֲשֶׁר לֹא־שָׁמַעְתֶּם אֶת־דְּבָרִי : הִנְנִי
 שִׁלַּח וְלִקְחֹתִי אֶת־כָּל־מַשְׁפְּחוֹת צִפּוֹן נָא־יְהוָה
 וְאֵל־נִבְיֹנְדְרָאצֵּר מֶלֶךְ־בָּבֶל עֲבָדִי וְהֵבִיאתִים עַל־
 הָאָרֶץ הַזֹּאת וְעַל־יִשְׂרָאֵל וְעַל־כָּל־הַבְּנוֹיִם הָאֵלֶּה
 סָבִיב וְהַחֲרַמְתִּים וְשָׁמַחְתִּים לְשִׁמְחָה וּלְשִׁנְיָה
 וּלְחֹרֶבוֹת עוֹלָם : וְהִאֲבֹדְתִי מִיָּד קוֹל שֹׁשָׁן וְקוֹל
 שִׁמְחָה קוֹל חֲתָן וְקוֹל פֶּלֶא קוֹל רִחִים וְאֹרֶן נָר :
 וְהִיחָה כָּל־הָאָרֶץ הַזֹּאת לְחֹרֶפֶה לְשִׁמְחָה וְעֵבְדוֹ
 הַבְּנוֹיִם הָאֵלֶּה אֶת־מֶלֶךְ בָּבֶל שְׁבָעִים שָׁנָה : וְהָיָה
 כְּמִלְאוֹת שְׁבָעִים שָׁנָה אֲמַלְךָ עַל־מֶלֶךְ־בָּבֶל וְעַל־

נָא־יְהוָה הַלְקוֹתִים לְשׁוֹנֵם וּנְאֻמוֹ נָאֵם : הִנְנִי
 עַל־נִבְיֹנְדְרָאצֵּר הַלְמוֹת שֶׁקֶר נָא־יְהוָה וְסִפְרוֹם
 וְהִנְנִי אֶת־עַמִּי בְּשִׁקְרָהֶם וּבַפְּחָדֵהֶם וְאֶנְכִּי
 לֹא־שִׁלַּחְתִּים וְלֹא צִוִּיתִים וְהוֹעִיל לֹא־יִוְעִילוּ
 לְעַם־יְהוָה נָא־יְהוָה : וְכִי־שִׁאֲלֶךָ הֲעֵם הַזֶּה
 אֶרְהִיבָא מִזִּכְרוֹ לֵאמֹר מִדֶּמֶשֶׁק יְהוּדָה
 וּמִמֶּרֶת אֱלֹהִים אֶת־מִדֶּמֶשֶׁק וְנִמְשָׁחְתִּי אֶתְכֶם
 נָא־יְהוָה : וְהִנְבִּיא וְהַכְּחֵן וְהָעֵם אֲשֶׁר יֹאמַר
 מִשָּׂא יְהוָה וּפְקַדְתִּי עַל־הָאֵשׁ הַזֹּאת וְעַל־בֵּיתוֹ :
 כֹּה תֹאמְרוּ אֵשׁ עַל־רִעְדוֹ וְאֵשׁ אֶל־אֲחֵיו מִדֶּם
 עֲנֵה יְהוָה וּמִדֶּבֶר יְהוָה : וּמִשָּׂא יְהוָה לֹא
 תִּזְכָּרֶנּוּ עוֹד כִּי מִשָּׂא יְהוָה לֹאֵשׁ דָּבָר וְהַפְּתִיכֶם
 אֶת־דְּבָרֵי אֱלֹהִים חַיִּים יְהוָה בְּבָאֹת אֱלֹהֵינוּ :
 כֹּה תֹאמְרוּ אֶל־הַנָּבִיא מִדֶּעַבֵּן יְהוָה וּמִדֶּבֶר
 יְהוָה : וְאִם מִשָּׂא יְהוָה תֹּאמְרוּ לָכֵן כֹּה אָמַר
 יְהוָה יָעַן אֲמַרְכֶם אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה מִשָּׂא יְהוָה
 וְאִשְׁלַח אֵלַיכֶם לֵאמֹר לֹא תֹאמְרוּ מִשָּׂא יְהוָה :
 לָכֵן הִנְנִי וְנִשְׁחִי אֶתְכֶם נָשָׂא וְנִמְשָׁחְתִּי אֶתְכֶם
 וְאֶרְהִיבֶנּוּ אֲשֶׁר־נָתַנִּי לָכֶם וְלֹא־בִתְכִיכֶם מֵעַל
 פָּנָי : וְנִתְּנִי עֲלֵיכֶם חֹרֶפֶת עוֹלָם וּבְלִמּוֹת
 עוֹלָם אֲשֶׁר לֹא תִשְׁכַּח :

CAP. XXIV. כד

הָרִאשִׁי יְהוָה הַזֶּה שְׁנֵי יוֹדָאִי חֲאִיִּים מִיְּעָרִים
 לָפָנַי הֵיכַל יְהוָה אֲחֵרִי הַנִּלּוֹת נִבְיֹנְדְרָאצֵּר מֶלֶךְ־
 בָּבֶל אֶת־יְכִיָּהוּ בֶן־יְהוִיָּקִים מֶלֶךְ־יְהוּדָה וְאֶת־
 שְׂרֵי יְהוּדָה וְאֶת־הַחֲרָשׁ וְאֶת־הַמִּסְגָּר מִירוּשָׁלַם
 וַיְבִאֵם בָּבֶל : הַיּוֹד אֶחָד הָאֵיִם מִבּוֹת מֵאֹד
 כְּחֹמֵי הַבְּפֹרוֹת וְהַיּוֹד אֶחָד תֹּאנִים רַעוֹת מֵאֹד
 אֲשֶׁר לֹא־תִאֲכַלְנָה מִלֶּעַז : וַיֹּאמֶר יְהוָה
 אֵלַי מִדֶּם אֲמַתָּה רָאִה יְרֵמְיָהוּ וְאֹמַר הָאֵיִם הָאֵלֶּים
 הַפְּחוֹת מִבּוֹת מֵאֹד וְהִרְעוּת רַעוֹת מֵאֹד אֲשֶׁר
 לֹא תִאֲכַלְנָה מִלֶּעַז : וַיִּהְיֶה דְּבַר־יְהוָה אֵלַי
 לֵאמֹר : כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּחֹמֵי
 הַפְּחוֹת הָאֵלֶּה בֶּן אֲפִיר אֶת־גִּלּוֹת יְהוּדָה אֲשֶׁר
 שִׁלַּחְתִּי מִדֶּהֱפִקוֹם הַזֶּה אֶרֶץ פְּשִׁיִּים לְמוֹבָה :
 וְשָׁמָּה יֵצֵא עַל־הֵדֶם לְמוֹבָה וְהַשְׁבָּתִים עַל־
 הָאָרֶץ הַזֹּאת וּבְנִיתִים וְלֹא אֲהִיִּם וְנִמְשָׁחְתִּים וְלֹא
 אֲחֹשׁ : וְנִתְּנִי לָהֶם לֵב לְרַעַת אֵלֵי כִי אֲנִי יְהוָה

13 והנני קולו שאג ישאג על נהר
 היד בדרבים יענה אל כל יושבי הארץ : בא
 שאון עד קצה הארץ כי רב ליהודה פגועים
 נשפט היא לכל נער הרשעים נתנם לחרב
 14 נאמ' יהודה : כה אמר יהוה צבאות
 הנה רעה יצאת מפני אלגיו וכער גדול יעור
 מירמיה ארץ : יהוי חללי יהוה ביום ההוא
 15 מקצה הארץ ועד קצה הארץ לא יספור ולא
 יאספו ולא יקברו לזמן עלפני האדמה יהוי :
 16 חיליו הרעים נסעו וחפשו אדירי הצאן
 כימלאו מימם לטבח ותפוצותיכם ונפלתם
 17 בכלל חמדה : ואבד מנוס מירמיה ופליטה
 18 מאדירי הצאן : קול צעקת הרעים ויללת
 19 אדירי הצאן כי שרד יהוה את מרעיתם : ונרמו
 20 נאות השלום מפני חרון אפי יהוה : ענב
 21 פפסו סבו כי דחתה ארצם לשפיה מפני חרון
 22 היורה ומפני חרון אפו :

CAP. XXVI. כ

1 בראשית ממלכות יהו' קים בן יאשיהו מלך
 יהודה יהו הדבר הוה מאת יהוה לאמר :
 2 כה אמר יהוה עמד בחדר בית יהוה ודבר
 3 על פלערי יהודה הבאים להשתחוות בית יהוה
 4 את פלדברים אשר צויתך לבבר אליהם
 5 אל תברע דבר : אולי ישמעו וישבו איש מדברו
 6 הרעה ונתמתי אלהיה אשר אנכי חשב
 7 לעשות להם מפני רע מעלליהם : ואמרת
 8 אליהם כה אמר יהוה אם לא תשמעו אלי
 9 ללכת בתורת אשר נתתי לפניכם : לשמע
 10 על דברי עבדי הנבאים אשר אנכי שלח אליכם
 11 והשכם ושלח ולא שמעתם : ונתתי את
 12 הגזית הזה שלח ואת העזר הואתה אמן
 13 לללח לכל גוי הארץ : וישמעו
 14 הפהנים והנביאים וכל העם את ירמיה מדבר
 15 את הדברים האלה בבית יהוה : ויהי וכלות
 16 ירמיה לבבר את כל אשר צוה יהוה לבבר
 17 אל כל העם ויחפשו אותו הפהנים והנביאים
 18 וכל העם לאמר מות תמות : מדוע נבית
 19 בשם יהוה לאמר בשלח יהוה הגזית הזה

הנני יהוה נאמ' יהוה את עונם ועל ארץ בשמים
 13 ושמתי אתו לשממות עולם : והבאתי על
 הארץ יהוה את כל דברי אשר דברתי עליה את
 כל הפתח בספר הזה אשר נבא ירמיה על כל
 14 הנזים : כי עורבכם בם חמדה גוים רבים
 ומלכים גדולים ושלמתי להם כפעלם וכמעשה
 15 ידיהם : כי כה אמר יהוה אלהי ישראל
 אלי קח את פוסם בידך החמדה הזאת מדי
 והשקיתה אותו את כל הנזים אשר אנכי שלח
 16 אותך אליהם : ושלחו והתנששו והתחללו
 17 מפני חרב אשר אנכי שלח בינתם : ואקח
 18 את הפוס מיד יהוה ואשקה את כל הנזים
 19 אשר שלחתי יהוה אליהם : את ירושלם ואת
 ערי יהודה ואת ממלכת את שריה ללח אתם
 19 לחרבה לשמה לשקרה ולקלח פנים הוה : את
 פרעה מלך מצרים ואת עבדיו ואת שריו ואת
 20 כל עמיו : ואת כל הערב ואת כל מלכי ארץ
 העוץ ואת כל מלכי ארץ פלשתים ואת אשקלון
 21 ואת עזה ואת עקרון ואת שארית אשדוד : את
 22 אדום ואת מואב ואת בני עמון : ואת כל מלכי
 23 צר ואת כל מלכי צידון ואת מלכי הא אשר
 24 בעבר הים : את דגן ואת תימא ואת בוז ואת
 25 כל קוצצי פאה : ואת כל מלכי ערב ואת כל
 26 מלכי הערב השקנים במודר : ואת כל מלכי
 27 ומיר ואת כל מלכי עילם ואת כל מלכי מדי
 28 ואת כל מלכי הצפון הקרבים והרחקים איש
 29 אלהיו ואת כל הפמלכות הארץ אשר על
 30 פני האדמה ומלך ששך ושמח אחריהם :
 31 ואמרת אליהם כה אמר יהוה צבאות אלהי
 ישראל שרע ושרו וקוי ונפלו ולא תקומו
 32 מפני חרב אשר אנכי שלח בינתם : והיה
 33 כי מאני לקחת הפוס מידך לשמות ואמרת
 34 אליהם כה אמר יהוה צבאות שחו תשחו :
 35 כי הנה בעיר אשר נקרא שמן עליה אנכי
 36 מיל לחרע ואתם הנקה תנקו לא תנקו כי
 37 חרב אני קרא על כל יושבי הארץ נאם יהוה
 38 צבאות : ואתה הנבא אליהם את פלדברים
 39 האלה ואמרת אליהם יהוה מפורם ישאג

19 Pharaoh^a king of Egypt, and his servants, and his princes, and all his people;
20 And all the mingled^b people, and all the kings of the land of Uz,^c and all the kings of the land of the^d Philistines, and Ashkelon, and Azzah, and Ekron, and the remnant of^e Ashdod.

21 Edom,^f and Moab, and the children of Ammon,

22 And all the kings of Tyrus, and all the kings of Zidon, and the kings of the^g isles which are beyond the sea.

23 Dedan, and Tema, and Buz, and all that are^h in the utmost corners,

24 And all the kings of Arabia, and all the kings of the mingledⁱ people that dwell in the desert.

25 And all the kings of Zimri, and all the kings of Elam, and all the kings of the Medes,

26 And all^j the kings of the north, far and near, one with another, and all the kingdoms of the world, which are upon the face of the earth; and the king of Sheshach^k shall drink after them.

27 Therefore thou shalt say unto them, Thus saith the LORD of hosts, the God of Israel; Drink^l ye, and be^m drunken, and spue, and fall, and rise no more, because of the sword which I will send among you.

28 And it shall be, if they refuse to take the cup at thine hand to drink, then shalt thou say unto them, Thus saith the LORD of hosts, Ye shall certainly drink.

29 For lo, I begin to bring evilⁿ upon the city^o (which is called by my name, and should ye^p be utterly unpunished? Ye shall not be unpunished: for I will call^q for a sword upon all the inhabitants of the earth, saith the LORD of hosts.

30 Therefore prophesy thou against them all these words, and say unto them, The LORD shall roar^r from on high, and utter his voice from his holy^s habitation; he shall mightily roar upon his habitation; he shall give a shout, as they^t that tread the grapes, against all the inhabitants of the earth.

31 A noise shall come even to the ends of the earth: for the LORD hath a controversy with the nations; he^u will plead with all flesh: he will give them that are wicked to the sword, saith the LORD.

32 Thus saith the LORD of hosts, Behold, evil shall go forth from nation to nation,^v and a great whirlwind shall be raised up from the coasts of the earth.

33 And the slain^w of the LORD shall be at that day from one end of the earth even unto the other end of the earth: they shall not be lamented, neither gathered, nor buried; they shall be dung upon the ground.

34 Howl, ye shepherds, and cry;^x and wallow yourselves in the ashes, ye principal of the flock: for ^y the days of your slaughter and of your dispersions are accomplished; and ye shall fall like a ^z pleasant vessel.

35 And ^a the shepherds shall have no way to flee, nor the principal of the flock to escape.

36 A voice of the cry of the shepherds, and an howling of the principal of the flock, shall be heard: for the LORD hath spoiled their pasture.

37 And the peaceable habitations are cut down, because of the fierce anger of the LORD.

38 He hath forsaken^b his covert, as the

B. C. 606.

β a desolation.

a ch. 46. 2, &c.

b Ex. 12. 38.

c Nu. 11. 4.

d Job 1. 1.

e ch. 47. 1, &c.

f Ne. 13. 23..

g ch. 47. 1, &c.

h Ne. 13. 23..

i ch. 47. 1, &c.

j Ne. 13. 23..

k Ne. 13. 23..

l Ne. 13. 23..

m Ne. 13. 23..

n Ne. 13. 23..

o Ne. 13. 23..

p Ne. 13. 23..

q Ne. 13. 23..

r Ne. 13. 23..

s Ne. 13. 23..

t Ne. 13. 23..

u Ne. 13. 23..

v Ne. 13. 23..

w Ne. 13. 23..

x Ne. 13. 23..

y Ne. 13. 23..

z Ne. 13. 23..

a Ne. 13. 23..

b Ne. 13. 23..

c Ne. 13. 23..

d Ne. 13. 23..

e Ne. 13. 23..

f Ne. 13. 23..

g Ne. 13. 23..

h Ne. 13. 23..

i Ne. 13. 23..

j Ne. 13. 23..

k Ne. 13. 23..

l Ne. 13. 23..

m Ne. 13. 23..

n Ne. 13. 23..

o Ne. 13. 23..

p Ne. 13. 23..

q Ne. 13. 23..

r Ne. 13. 23..

s Ne. 13. 23..

t Ne. 13. 23..

u Ne. 13. 23..

v Ne. 13. 23..

w Ne. 13. 23..

x Ne. 13. 23..

y Ne. 13. 23..

z Ne. 13. 23..

a Ne. 13. 23..

b Ne. 13. 23..

c Ne. 13. 23..

d Ne. 13. 23..

e Ne. 13. 23..

f Ne. 13. 23..

g Ne. 13. 23..

h Ne. 13. 23..

i Ne. 13. 23..

j Ne. 13. 23..

k Ne. 13. 23..

l Ne. 13. 23..

m Ne. 13. 23..

n Ne. 13. 23..

lion: for their land is β desolate, because of the fierceness of the oppressor, and because of his fierce anger.

CHAP. XXVI.

IN the beginning of the reign of Jehoiakim, the son of Josiah king of Judah, came this word from the LORD, saying,

2 Thus saith the LORD, Stand in the court of the LORD's house, and speak unto all the cities of Judah, which come to worship in the LORD's house, all^a the words that I command thee to speak unto them; diminish not a word:

3 If so be they will hearken, and turn every man from his evil way, that I may repent^b me of the evil, which I purpose to do unto them because of the evil of their doings.

4 And thou shalt say unto them, Thus saith the LORD, If^c ye will not hearken to me, to walk in my law, which I have set before you,

5 To hearken to the words of my servants the prophets, whom I sent^d unto you, both rising up early, and sending them, but ye have not hearkened;

6 Then will I make this house like Shiloh,^e and will make this city a^f curse to all the nations of the earth.

7 So the priests, and the prophets, and all the people, heard Jeremiah speaking these words in the house of the LORD.

8 Now it came to pass, when Jeremiah had made an end of speaking all that the LORD had commanded him to speak unto all the people, that the priests, and the prophets, and all the people, took him, saying, Thou shalt surely die.

9 Why hast thou prophesied in the name of the LORD, saying, This house shall be like Shiloh, and this city shall be desolate without an inhabitant? And all the people were gathered against Jeremiah in the house of the LORD.

10 When the princes of Judah heard these things, then they came up from the king's house unto the house of the LORD, and sat down ^g in the entry of the new gate of the LORD's house.

11 Then spake the priests and the prophets unto the princes, and to all the people, saying, ^h This man is worthy to die; for ⁱ he hath prophesied against this city, as ye have heard with your ears.

12 Then spake Jeremiah unto all the princes, and to all the people, saying, The LORD sent me to prophesy against this house, and against this city, all the words that ye have heard.

13 Therefore now amend^j your ways, and your doings, and obey the voice of the LORD your God; and the LORD will repent him of the evil that he hath pronounced against you.

14 As for me, behold, I am in your hand; do with me as ^k seemeth good and meet unto you:

15 But know ye for certain, that if ye put me to death, ye shall surely bring innocent blood upon yourselves, and upon this city, and upon the inhabitants thereof: for of a truth the LORD hath sent me unto you to speak all these words in your ears.

16 Then said the princes and all the people unto the priests and to the prophets, This man is not worthy to die; for he hath spoken to us in the name of the LORD our God.

17 Then^a rose up certain of the elders of the land, and spake to all the assembly of the people, saying,

18 Micah the Morasthite^b prophesied in the days of Hezekiah king of Judah, and spake to all the people of Judah, saying, Thus saith the LORD of hosts, Zion shall be plowed^d like a field, and Jerusalem shall become heaps, and the mountain of the house as the high places of a forest.

19 Did Hezekiah king of Judah, and all Judah put him at all to death? did he not fear^f the LORD, and besought^g him of the evil which he had pronounced against them? Thus might we procure great evil against our souls.

20 And there was also a man that prophesied in the name of the LORD, Urijah the son of Shemaiah of Kirjath-jearim, who prophesied against this city, and against this land, according to all the words of Jeremiah:

21 And when Jehoiakim the king, with all his mighty men, and all the princes, heard his words, the king sought^k to put him to death; but when Urijah heard it, he was afraid, and fled,^j and went into Egypt.

22 And Jehoiakim the king sent men into Egypt, namely, Elnathan the son of Achbor, and certain men with him into Egypt:

23 And they fetched forth Urijah out of Egypt, and brought him unto Jehoiakim the king, who slew him with the sword, and cast his dead body into the graves of the ζ common people.

24 Nevertheless, the hand of Ahikam^o the son of Shaphan was with Jeremiah, that they should not give him into the hand of^p the people to put him to death.

CHAP. XXVII.

IN the beginning of the reign of Jehoiakim the son of Josiah king of Judah, came this word unto Jeremiah from the LORD, saying,

2 Thus^q saith the LORD to me, Make thee^r bonds and yokes, and put them upon thy neck,

3 And send them to the king of Edom, and to the king of Moab, and to the king of the Ammonites, and to the king of Tyros, and to the king of Zidon, by the hand of the messengers which come to Jerusalem unto Zedekiah king of Judah;

4 And command them θ to say unto their masters, Thus saith the LORD of hosts, the God of Israel, Thus shall ye say unto your masters;

5 I^v have made the earth, the man and the beast that are upon the ground, by my great power, and by my out-stretched arm, and have given it^x unto whom it seemed meet unto me.

6 And now have I given all these lands into the hand of Nebuchadnezzar^y the king of Babylon, my servant;^z and the beasts^a of the field have I given him also to serve him.

7 And^b all nations shall serve him, and his son, and his son's son, until the very time of^d his land come; and then^e many nations and great kings shall serve themselves of him.

8 And it shall come to pass, that the nation and kingdom which will not serve the same Nebuchadnezzar the king of Babylon, and that will not put their neck under the yoke of the king of Babylon, that nation will I punish, saith the LORD,

B. C. 610.

a Ac. 5. 34,

&c.

b Mi. 1. 1.

β dreams.

c Is. 47. 12. 14.

d Mi. 3. 12.

e ver. 14.

Eze. 14. 9.

f 2 Ch. 32. 26.

γ face of the

LORD.

g 2 Sa. 24. 16.

h ch. 28. 1.

i Pr. 1. 33.

k Ps. 119. 109.

l Mat. 10. 23.

m ch. 14. 14.

23. 21.

29. 8, 9.

δ in a lie, or,

lyingly.

n Mat. 15. 14.

ζ sons of the

people.

o ch. 39. 14.

2 Ki. 22. 12,

14.

p Is. 37. 32, 33.

q ch. 28. 3.

r 2 Ch. 36. 7,

10.

Da. 1. 2.

η or, hath

the LORD

said.

s Eze. 4. 1.

12. 3.

t 1 Ki. 18. 24,

26.

Mal. 1. 9.

Ja. 5. 16. 18.

θ or, concerning

their mas-

ters, say-

ing.

u ch. 52. 17. 23.

2 Ki. 25. 13.

17.

v Ps. 146. 6.

Is. 45. 12.

w ch. 24. 1.

2 Ki. 24. 14,

15.

2 Ch. 36. 10.

x De. 32. 8, 9.

Ps. 115. 16.

Da. 4. 17, 32.

y ch. 28. 14.

z ch. 25. 9.

43. 10.

Eze. 29. 18.

20.

a Da. 2. 38.

b 2 Ch. 36. 20.

Da. 5. 19.

c ch. 32. 5.

d ch. 25. 12.

50. 27.

Da. 5. 26, 31.

e ch. 25. 14.

50. 9, 10.

51. 27, 28.

f ch. 29. 10.

Pr. 21. 30.

g Ezr. 1. 7.

7. 19.

h ch. 27. 1.

with the sword, and with the famine, and with the pestilence, until I have consumed them by his hand.

9 Therefore hearken not ye to your prophets, nor to your diviners, nor to your β dreamers, nor to your enchanters,^e nor to your sorcerers, which speak unto you, saying, Ye shall not serve the king of Babylon:

10 For^e they prophesy a lie unto you, to remove you far from your land; and that I should drive you out, and ye should perish.

11 But the nations that bring their neck under the yoke of the king of Babylon, and serve him, those will I let remain still in their own land, saith the LORD; and they shall till it, and dwell therein.

12 I spake also^h to Zedekiah king of Judah according to all these words, saying, Bring your necks under the yoke of the king of Babylon, and serve him and his people, andⁱ live.

13 Why will ye die, thou and thy people, by the sword, by the famine, and by the pestilence, as the LORD hath spoken against the nation that will not serve the king of Babylon?

14 Therefore hearken not^m unto the words of the prophets that speak unto you, saying, Ye shall not serve the king of Babylon: for they prophesy δ a lie unto you.

15 For I have not sent them, saith the LORD, yet they prophesy δ a lie in my name, that I might drive you out, and that ye might perish, ye, andⁿ the prophets that prophesy unto you.

16 Also I spake to the priests, and to all this people, saying, Thus saith the LORD, Hearken not to the words of your prophets that prophesy unto you, saying,^j Behold, the vessels^r of the LORD's house shall now shortly be brought again from Babylon: for they prophesy a lie unto you.

17 Hearken not unto them; serve the king of Babylon, and live: wherefore should this city be laid waste?

18 But if^t they be prophets, and if the word of the LORD be with them, let them now make intercession to the LORD of hosts, that the vessels which are left in the house of the LORD, and in the house of the king of Judah, and at Jerusalem, go not to Babylon.

19 For thus saith the LORD of hosts concerning the pillars,^u and concerning the sea, and concerning the bases, and concerning the residue of the vessels that remain in this city,

20 Which Nebuchadnezzar king of Babylon took not, when he carried away^w captive Jeconiah, the son of Jehoiakim king of Judah, from Jerusalem to Babylon, and all the nobles of Judah and Jerusalem;

21 Ye, thus saith the LORD of hosts, the God of Israel, concerning the vessels that remain in the house of the LORD, and in the house of the king of Judah and of Jerusalem;

22 They shall be carried^e to Babylon, and there^f shall they be until the day that I visit them, saith the LORD: then will^g I bring them up, and restore them to this place.

CHAP. XXVIII.

AND^h it came to pass the same year, in the beginning of the reign of Zedekiah king of Judah, in the fourth year, and in the fifth month, that Hananiah the

והעיר הזאת תחרב מאין יושב ויחלל ויחלל לה העם
 10 אליהם ונבית יהודה : ושמעו שני יהודה
 את הדברים האלה ויעלו מבית המלך בית
 11 יהודה וישבו בפתח שער יהודה החדש : ויאמרו
 הפהגים והנביאים אל־השורים ואל־לה העם
 לאמר משפט־מות לאיש יהיה כי נבא אל־
 12 העיר הזאת כאשר שמעתם באזניכם : ויאמר
 ירמיהו אל־לה השורים ואל־לה העם לאמר יהיה
 שלחני להנבא אל־הבית הזה ואל־העיר הזאת
 13 את כל־הדברים אשר שמעתם : ועתה היטיבו
 דרכיכם ומעליכם ושמעו בקול יהודה אלהיכם
 14 ויחם יהודה אל־הרעה אשר דבר עליכם : ואני
 הגני בידכם עשר־ל פסוג וכשר בעיניכם :
 15 אך ידע תדע כי אם־מותים אתם אתי כי
 דם נקי אתם נתנים עליכם ואל־העיר הזאת
 ואל־ישובה כי באמת שלחני יהודה עליכם
 16 לדבר באזניכם את כל־הדברים האלה : ויאמרו
 השורים וכל־העם אל־הפהגים ואל־הנביאים אין
 לאיש הזה משפט־מות כי בשם יהודה אלהינו
 17 דבר אלני : ויקמו אנשים מוקמי הארץ
 18 ויאמרו אל־לה־החל העם לאמר : מכיה
 הפורשתי היה נבא בימי חזקיהו מלך יהודה
 ויאמר אל־לעם יהודה לאמר כה־אמר יהיה
 צבאות ציון שנה תחדש וירושלים שנים
 19 תהיה ודרך הבית לבמות ישר : ההמת
 המתוה חזקיהו מלך יהודה וכל־יהודה הלא
 יבא את־יהודה ויחל את־פני יהודה ויחם יהודה
 אל־הרעה אשר־דבר עליהם ואנחנו עשויים
 20 רעה גדולה על־נפשותינו : ונאיש היה
 מתנבא בשם יהודה אוריהו בר־שמעיהו מקרת
 הדערים ונבא על־העיר הזאת ועל־הארץ
 21 הזאת ככל דברי ירמיהו : ושמע המלך
 יהויקים וכל־גבוריו וכל־השורים את־דבריו
 ויבקש המלך המיתו וישמע אוריהו ויבא
 22 ויבחר ויבא מצרים : וישלח המלך יהויקים
 אנשים מצרים את־אלנתן בר־עכנור ואנשים
 23 אתו אל־מצרים : ויביאו את־אוריהו ממצרים
 ויביאוהו אל־המלך יהויקים ויפדו פחדו וישלח

CAP. XXVII. נ
 בראשית ממלכת יהויקים בר־אושיהו מלך
 יהודה היה הדבר הזה אליהם מאת יהודה
 לאמר : כה־אמר יהודה אלי עשה לך מסכות
 2 ומסות ונתתם על צנאך : ושלחתם אל־מלך
 אדום ואל־מלך מואב ואל־מלך בני עמון
 ואל־מלך צר ואל־מלך צידון בית מלכים
 3 הצבים וירושלם אל־צדקיהו מלך יהודה :
 וצוית אתם אל־אנשיהם לאמר כה־אמר יהודה
 4 צבאות אלהי ישראל כה האמרו אל־אנשיהם :
 אנכי עשיתי את־הארץ את־האדם ואת־הבהמה
 5 אשר על־פני הארץ בכלי החרול ובחוש
 הנסמיה ונתתי לאשר ישר בעיני : ועתה
 6 אנכי נתתי את־כל־הארצות האלה ביד נבוכדנאצר
 מלך־בבל עבדי וגם את־הבית השנה נתתי לו
 7 לעבדו : ועבדו אותו כל־הגוים ואת־בניו ואת־
 8 בנותיו עד בא־שנת ארצו גסהו ועבדו בו
 גוים רבים ומלכים גדולים : ויהי הגוי
 9 והממלכה אשר לא־עבדו אותו את־נבוכדנאצר
 מלך־בבל ואת אשר לא יתן את־צבאו בעל
 10 מלך־בבל בחרב וברעב ובחרב אפקד על־הגוי
 11 ההוא נאם־יהודה ערפתי אתם בידו : ואתם
 אל־תשמעו אל־נביאיכם ואל־קסמיכם ואל־
 12 חלמיכם ואל־ענייכם ואל־פשוטיכם אשר־הם
 אמרים אליכם לאמר לא תעבדו את־מלך
 13 בבל : כי שחר הם נבאים לכם למשן הרחק
 אתכם מעל אדמתכם והדחתם אתכם ואברתם :
 14 והגוי אשר יבא את־צבאו בעל מלך־בבל
 15 ועבדו והדחתו על־אדמתו נאם־יהודה ועבדה
 16 וישב בה : ואל־צדקיהו מלך־יהודה דברתי
 17 כל־הדברים האלה לאמר הביאו את־צבאותיכם
 18 בעל מלך־בבל ועבדו אותו ועמו וחיו :
 19 למה תמרתו אתה ועמך בחרב ברעב
 20 ובדבר כאשר דבר יהודה אליהו אשר לא
 21 יעבד את־מלך־בבל : ואל־תשמעו אל־דברי

הַנְּבִיאִים הָאֲמָרִים אֵלֵיכֶם לֵאמֹר לֹא תַעֲבֹדוּ
 16 אֶת־מֶלֶךְ בָּבֶל כִּי שָׁקֵר הֵם נְבִיאִים לָכֵן׃ כִּי
 לֹא שְׁלַחְתִּים נְאֻם־יְהוָה וְהֵם נְבִיאִים בְּשֵׁמִי
 לַשָּׁקֵר לְמַעַן הִדִּיתִי אֶתְכֶם וְאֶבְרַתֶם אִתָּם
 16 וְהַנְּבִיאִים הַנְּבִיאִים לָכֵן׃ וְאֶל־הַכֹּהֲנִים וְאֶל־
 כָּל־הָעָם הָיָה דְּבָרִי לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה
 אֱלֹהֵיכֶם׃ אֶל־דְּבָרִי נְבִיאֵיכֶם הַנְּבִיאִים לָכֵן
 לֵאמֹר הִנֵּה כָּל־בֵּית־יְהוָה מְשֻׁבָּנִים מִבְּבִלְיָה
 עַתָּה מִדִּרְהָ כִּי שָׁקֵר הָפִיז נְבִיאִים לָכֵן׃
 17 אֶל־תִּשְׁמַעְנָה אֵלֵיכֶם עֲבָדֵי אֶת־מֶלֶךְ בָּבֶל וְהָיוּ
 18 לְמַחָה תְּהִיָּה הָעִיר הַזֹּאת חֲרָבָה׃ וְאִם־נְבִיאִים
 הֵם וְאִם־יֵשׁ דְּבַר־יְהוָה אִתָּם יִפְשְׁעוּ־נָא בַּיּוֹמָה
 צָבָאוֹת לְבִלְתִּי־בָאוּ הַכְּלִים׃ הַנּוֹתְרִים בְּבֵית־יְהוָה
 וּבֵית מֶלֶךְ יְהוּדָה וּבִירוּשָׁלַם בָּבֶלָה׃

19 כִּי כֹה אָמַר יְהוָה צָבָאוֹת אֱלֹהֵי־עַמִּים וְעַל־
 הָעָם וְעַל־הַמְּכוֹנֹת וְעַל־יָדֵי הַכְּלִים הַנּוֹתְרִים
 20 בְּעִיר הַזֹּאת׃ אֲשֶׁר לֹא־לָקַחְתֶּם נְבוּכַדְנֶאצַּר
 מֶלֶךְ בָּבֶל בְּגִלּוֹתוֹ אֶת־יְרֵמְיָה בְּנִי־יְהוֹכִים מֶלֶךְ־
 יְהוּדָה מִירוּשָׁלַם בָּבֶלָה וְאֵת כָּל־דָּרָגֵי יְהוּדָה
 21 וּירוּשָׁלַם׃ כִּי כֹה־אָמַר יְהוָה צָבָאוֹת
 אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עַל־הַכְּלִים הַנּוֹתְרִים בֵּית יְהוָה
 22 וּבֵית מֶלֶךְ־יְהוּדָה וּירוּשָׁלַם׃ בָּבֶלָה יִבְנָא
 וְשִׁפְחָה וְהָיוּ עַד יוֹם פְּקֻדֵי אִתָּם נְאֻם־יְהוָה
 וְהַעֲלִיתִים וְהַשְׁבֹּתִים אֶל־הַמָּקוֹם הַהוּא׃

CAP. XXVIII. כח

1 וְהָיוּ בַּשָּׁנָה הַהִיא בְּרֹאשִׁית מַמְלַכֶּת צָדְקִיָּה
 מֶלֶךְ־יְהוּדָה בַּשָּׁנָה הָרִבְעִית בַּדָּוָשׁ הַחֲמִישִׁי
 אָמַר אֵלַי חֲנַנְיָה בֶּרֶעֱזִיר הַנְּבִיא אֲשֶׁר מִבְּבִלְיָה
 בָּנִית יְהוָה לְעִנִּי הַכֹּהֲנִים וְכָל־הָעָם לֵאמֹר׃
 2 כֹּה־אָמַר יְהוָה צָבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
 3 שְׁבִרְמִי אֶת־עַל מֶלֶךְ בָּבֶל׃ בַּעֲדוֹ שְׁנַת־שָׁנָה
 יָמִים אֲנִי מְשִׁיב אֶל־הַמָּקוֹם הַהוּא אֶת־כָּל־כְּלֵי־
 בֵּית יְהוָה אֲשֶׁר לָקַח נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל מִן־
 4 הַמָּקוֹם הַהוּא וַיָּבִיֵּאם בָּבֶל׃ וְאֶת־יְכִנְיָה בֶן־
 דִּי־יָקִים מֶלֶךְ־יְהוּדָה וְאֶת־כָּל־גִּלּוֹת יְהוּדָה הַנֶּאֱמָרִים
 בָּבֶלָה אֲנִי מְשִׁיב אֶל־הַמָּקוֹם הַהוּא נְאֻם־יְהוָה
 5 כִּי אֲשַׁבֵּר אֶת־עַל מֶלֶךְ בָּבֶל׃ וְאֵמַר יְרֵמְיָה
 הַנְּבִיא אֶל־חֲנַנְיָה הַנְּבִיא לְעִנִּי הַכֹּהֲנִים וְלְעִנִּי
 צָדְקִיָּה מֶלֶךְ־יְהוּדָה אֶל־נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל

CAP. XXIX. כט

וְאֵלָה דְּבַר הַסֵּפֶר אֲשֶׁר שָׁלַח יְרֵמְיָה הַנְּבִיא
 מִירוּשָׁלַם אֶל־יְהוֹנָתָן וְכָל־הַכֹּהֲנִים וְאֶל־הַכֹּהֲנִים
 וְאֶל־הַנְּבִיאִים וְאֶל־כָּל־הָעָם אֲשֶׁר הִגִּידָה
 נְבוּכַדְנֶאצַּר מִירוּשָׁלַם בָּבֶלָה׃ אַחֲרֵי צִוְיָתָה
 יְכִנְיָה הַמֶּלֶךְ וְהַנְּבִיָּה וְהַסֵּרִיסִים עוֹרֵי יְהוּדָה
 וּירוּשָׁלַם וְהַדָּרָשׁ וְהַמְסַפֵּר מִירוּשָׁלַם׃ בִּיּוֹם
 אֲלֻעָשִׂה בְּרִשְׁטָן וַיִּמְרֹחַ בֶּן־חִלְקִיָּה אֲשֶׁר שָׁלַח
 צָדְקִיָּה מֶלֶךְ־יְהוּדָה אֶל־נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל

son of Azur the prophet, which was of Gibeon, spake unto me in the house of the LORD, in the presence of the priests, and of all the people, saying,

2 Thus speaketh the LORD of hosts, the God of Israel, saying, I have broken the yoke^b of the king of Babylon:

3 Within^c two y full years will I bring again into this place all the vessels of the LORD's house that Nebuchadnezzar king of Babylon took away from this place, and carried them to Babylon;

4 And I will bring again to this place Jeconiah the son of Jehoiakim king of Judah, with all the ^d captives of Judah, that went into Babylon, saith the LORD: for I will break the yoke of the king of Babylon.

5 Then the prophet Jeremiah said unto the prophet Hananiah in the presence of the priests, & in the presence of all the people^e that stood in the house of the LORD,

6 Even the prophet Jeremiah said, Amen: f the LORD do so; the LORD perform^g thy words which thou hast prophesied, to bring again the vessels of the LORD's house, and all that is carried away captive, from Babylon into this place.

7 Nevertheless, hear thou now this word that I speak in thine ears, and in the ears of all the people:

8 The prophets that have been before me and before thee of old, prophesied both against many^h countries, and against greatⁱ kingdoms, of war, and of evil, and of pestilence.

9 The^j prophet which prophesieth of peace, when the word of the prophet shall come to pass, then shall the prophet be known, that the LORD hath truly sent him.

10 Then Hananiah the prophet took the yoke^k from off the prophet Jeremiah's neck, and brake it.

11 And Hananiah spake in the presence of all the people, saying, Thus saith the LORD, Even so will I break the yoke of Nebuchadnezzar king of Babylon from the neck of all nations within the space of two full years. And the prophet Jeremiah went^l his way.

12 Then the word of the LORD came unto Jeremiah the prophet, (after that Hananiah the prophet had broken the yoke from off the neck of the prophet Jeremiah,) saying,

13 Go and tell Hananiah, saying, Thus saith the LORD, Thou hast broken the yokes of wood; but thou shalt make for them yokes of iron.

14 For thus saith the LORD of hosts, the God of Israel, I have put a yoke^m of iron upon the neck of all these nations, f that they may serve Nebuchadnezzar king of Babylon; and they shall serve him: and I have given him the beasts ofⁿ the field also.

15 Then said the prophet Jeremiah unto Hananiah the prophet, Hear now, Hananiah, The LORD hath not sent thee; i but thou makest this people to trust in a^o lie.

16 Therefore thus saith the LORD, Behold, I will cast thee from off the face of the earth: this year thou shalt die, because^p thou hast taught^q rebellion against the LORD.

17 So Hananiah the prophet^r died the same year, in the seventh month.

CHAP. XXIX.

NOW these are the words of the letter that Jeremiah the prophet sent from Jerusalem unto the residue of the elders which

B. C. 596.

a 2 Ki. 24. 12..

16.

b or, chambers.

c ch. 27. 12.

d ch. 27. 16.

e years of days.

f captivity.

g ver. 28.

h 1 Ti. 5. 10.

i 1 Ki. 1. 36.

j ch. 11. 5.

k 17. 16.

l 18. 20.

m Da. 4. 27.

n 6. 5.

o 1 Ki. 22. 28.

p Ezr. 6. 10.

q 1 Ti. 2. 1, 2.

r ch. 14. 14.

s 27. 14, 15.

t m Is. 13. 18.

u Am. 1. 11.

v Jon. 1. 2.

w De. 18. 22.

x in a lie,

y ch. 27. 15.

z Eze. 13. 10,

&c.

a ch. 27. 22.

b 2 Ch. 36. 21..

c 23.

d Ezr. 1. 1.

e Da. 9. 2.

f ch. 27. 2.

g s ch. 32. 42, 44.

h t Is. 55. 8, 9.

i end and ex-

pectation.

j u La. 3. 26.

k v Ne. 2. 4, &c.

l Da. 9. 3, &c.

m Pr. 14. 7.

n s Is. 65. 24.

o y Le. 26. 40,

&c.

p De. 30. 1, &c.

q z De. 4. 7.

r a ch. 24. 7.

s b Ps. 32. 6.

t 46. 1.

u Is. 45. 19.

v 55. 6.

w c Ps. 126. 1, 4.

x d ch. 23. 3.

y 30. 3.

z 32. 37.

a Eze. 36. 24.

b Am. 9. 14.

c Mi. 4. 12.

d Zep. 3. 20.

e De. 28. 48.

f f ch. 27. 6, 7.

g g Eze. 1. 1, 3.

h h Da. 2. 38.

i i ch. 29. 31, 32.

j k La. 2. 14.

k l ch. 24. 8, 10.

l m De. 13. 5.

m n Is. 44. 25, 26.

o o ch. 15. 4.

p 34. 17.

Le. 26. 33.

De. 28. 25.

q for.

r p ch. 26. 6.

were carried away captives, and to the priests, and to the prophets, and to all the people whom Nebuchadnezzar had carried away captive from Jerusalem to Babylon,

2 (After that Jeconiah^a the king, and the queen, & the ^b eunuchs, the princes of Judah and Jerusalem, and the carpenters, and the smiths, were departed from Jerusalem,)

3 By the hand of Elash the son of Shaphan, and Gemariah the son of Hil-kiah, (whom Zedekiah king of Judah sent unto Babylon to Nebuchadnezzar king of Babylon,) saying,

4 Thus saith the LORD of hosts, the God of Israel, unto all that are carried away captives, whom I have caused to be carried away from Jerusalem unto Babylon,

5 Build^d ye houses, and dwell in them; and plant gardens, & eat the fruit of them;

6 Take ye wives, and beget sons and daughters; and take wives for your sons, and give your daughters to husbands, that they may bear sons and daughters; that ye may be increased there, and not diminished.

7 And seek^e the peace of the city whither I have caused you to be carried away captives, and pray^f unto the LORD for it: for in the peace thereof shall ye have peace.

8 For thus saith the LORD of hosts, the God of Israel, Let not^g your prophets and your diviners, that ^h be in the midst of you, deceive you, neither hearken to your dreams which ye cause to be dreamed.

9 For they prophesy ⁱ falsely unto you in my name; I have not sent them, saith the LORD.

10 For thus saith the LORD, That after^j seventy years be accomplished at Babylon I will visit you, and perform my good^k word toward you, in causing you to return to this place.

11 For I know the thoughts that I think^l toward you, saith the LORD, thoughts of peace, and not of evil, to give you an ^m expectedⁿ end.

12 Then shall ye call^o upon me, and ye shall go and pray unto me, and I will hearken^p unto you.

13 And^q ye shall seek me, and^r find me, when ye shall search for me with all^s your heart.

14 And I will be found^t of you, saith the LORD; and I will turn^u away your captivity, and I will gather^v you from all the nations, and from all the places whither I have driven you, saith the LORD; and I will bring you again into the place whence I caused you to be carried away captive.

15 Because ye have said, The LORD hath raised us up prophets in^w Babylon;

16 Know that thus saith the LORD of the king that sitteth upon the throne of David, and of all the people that dwelleth in this city, and of your brethren that are not gone forth with you into captivity;

17 Thus saith the LORD of hosts, Behold, I will send^x upon them the sword, the famine, and the pestilence, and will make them like vile figs, that cannot be eaten, they are so evil.

18 And I will persecute them with the sword, with the famine, and with the pestilence, and will deliver them to be removed^y to all the kingdoms of the earth, ^z to be a curse, and an astonishment, and an hissing, and a reproach, among all the nations whither I have driven them:

19 Because they have not hearkened to my words, saith the LORD, which I sent ^a unto them by my servants the prophets, rising up early and sending them; but ye would not hear, saith the LORD.

20 Hear ye, therefore, the word of the LORD, all ye of the captivity, ^b whom I have ^c sent from Jerusalem to Babylon:

21 Thus saith the LORD of hosts, the God of Israel, of Ahab the son of Kolaiah, and of Zedekiah the son of Maaseiah, which prophesy a lie unto you in my name, Behold, I will deliver them into the hand of Nebuchadrezzar king of Babylon, and he shall slay them before your eyes;

22 And of them shall be taken up a curse ^f by all the captivity of Judah which are in Babylon, saying, The LORD make thee like Zedekiah and like Ahab, whom the king of Babylon roasted in the fire; ⁱ

23 Because ^l they have committed villany in Israel, and have committed adultery with their neighbours' wives, and have spoken lying words in my name, which I have not commanded them; even I know, and am a witness, saith the LORD.

24 Thus shalt thou also speak to Shemaiah the ^o Nehelamite, saying,

25 Thus speaketh the LORD of hosts, the God of Israel, saying, Because thou hast sent letters in thy name unto all the people that are at Jerusalem, and to Zephaniah ⁿ the son of Maaseiah, the priest, and to all the priests, saying,

26 The LORD hath made thee priest in the stead of Jehoiada the priest, that ye should be officers ^r in the house of the LORD, for every man that is mad, ^s and maketh himself a prophet, that thou shouldst put him in prison, ^t and in the stocks.

27 Now, therefore, why hast thou not reproved Jeremiah of Anathoth, which maketh himself a prophet to you?

28 For therefore he sent unto us in Babylon, saying, This captivity is long: build ^w ye houses, and dwell in them; and plant gardens, and eat the fruit of them.

29 And Zephaniah the priest read this letter in the ears of Jeremiah the prophet.

30 Then came the word of the LORD unto Jeremiah, saying,

31 Send to all them of the ^x captivity, saying, Thus saith the LORD concerning Shemaiah the Nehelamite, Because ^y that Shemaiah hath prophesied unto you, and I sent him not, and he caused you to trust in a lie;

32 Therefore thus saith the LORD, Behold, I will punish Shemaiah the Nehelamite, and his seed: he shall not have a man to dwell among this people; neither shall he behold the good that I will do for my people, saith the LORD; because he hath taught ^z rebellion against the LORD.

CHAP. XXX.

THE word that came to Jeremiah from the LORD, saying,

2 Thus speaketh the LORD God of Israel, saying, Write ^a thee all the words that I have spoken unto thee in a book.

3 For, lo, the days come, saith the LORD, that I ^b will bring again the captivity of my people Israel and Judah, saith the LORD; and I will cause them to return ^c to the land that I gave to their fathers, and they shall possess it.

4 And these are the words that the LORD spake concerning Israel and concerning Judah.

B. C. 599.

^β or, there is fear and not peace.

a ch. 25. 4.
32. 33.

^γ male.

b Eze. 3. 11, 15
c ch. 24. 5

d Joel 2. 11, 31.
Zep. 1. 14.

e Da. 12. 1.
f Is. 65. 15.

g Ho. 3. 5.
h Lu. 1. 69.

i Da. 3. 6.
k ch. 46. 27, 28.

l Is. 41. 13.
43. 5.

m Is. 44. 2.
l ch. 23. 14, 21.

^δ or, dreamer
m Am. 9. 8.

n ch. 21. 1.
2 Ki. 25. 18.

o 2 Ch. 36. 16.
p 1 Ti. 2. 5, 6.

q 1 Jn. 2. 1.
^ζ for binding up, or, pressing.

r ch. 8. 22.
Is. 1. 6.

s ch. 20. 1, 2.
2 Ki. 9. 11.

t Ac. 26. 24.
t La. 1. 2.

u Ho. 2. 5, 7.
ch. 38. 6, 23.

v 2 Ch. 18. 26.
w La. 2. 5.

x ver. 5.
y La. 5. 16, 17.

z Ex. 23. 22.
Is. 33. 1.

41. 11, 12.
z ver. 20.

a ch. 28. 15, 16.
2 Pe. 2. 1.

b ch. 33. 6.
Ps. 23. 3.

103. 3.
107. 20.

c Ps. 102. 13.
^η revolt,

ch. 28. 16.
^θ or, little hill.

Ps. 68. 15, 16
d Is. 51. 11.

e Ps. 42. 4.
f Zec. 10. 8.

g 2 Pe. 1. 21.
Re. 1. 19.

10. 4.
h ver. 18.

ch. 32. 37.
Eze. 39. 25,

26.
Am. 9. 14, 15

i Is. 1. 26.
k ch. 16. 15.

Ezr. 3. 1, 8,
12.

Eze. 36. 24.
l ch. 2. 3.

m Ge. 49. 10.
n Nu. 16. 5.

5 For thus saith the LORD, We have heard a voice of trembling, ^β of fear, and not of peace.

6 Ask ye now, and see whether a ^γ man doth travail with child? wherefore do I see every man with his hands on his loins, as a woman in travail, and all faces are turned into paleness?

7 Alas! for that day ^d is great, so ^e that none is like it: it is even the time of Jacob's trouble; but he shall be saved out of it.

8 For it shall come to pass in that day, saith the LORD of hosts, that I will break his yoke from off thy neck, and will burst thy bonds, and strangers shall no more serve themselves of him:

9 But they shall serve the LORD their God, and David ^f their king, whom I will raise up ^g unto them.

10 Therefore fear thou not, ^h O my servant Jacob, saith the LORD; neither be dismayed, O Israel: for, lo, I will save thee from afar, and thy seed from the land of their captivity; and Jacob shall return, and shall be in rest, and be quiet, and none shall make him afraid.

11 For I am with thee, saith the LORD, to save thee: though I make a full end of all nations whither I have scattered thee, yet ^m will I not make a full end of thee: but I will correct thee in measure, and will not leave thee altogether unpunished.

12 For thus saith the LORD, Thy bruise is incurable, ^o and thy wound is grievous.

13 There is none to plead ^p thy cause, ^ζ that thou mayest be bound up: thou ^q hast no healing medicines.

14 All ^t thy lovers have forgotten thee; they seek thee not: for I have wounded thee with the wound of an enemy, ^v with the chastisement of a cruel one, for the multitude of thine iniquity; because thy sins were increased.

15 Why criest thou for thine affliction? thy sorrow is incurable for the multitude of thine iniquity; because thy sins ^x were increased, I have done these things unto thee.

16 Therefore all they that devour ^y thee shall be devoured; and all thine adversaries, every one of them, shall go into captivity; and they that spoil thee shall be a spoil, and all that prey upon thee will I give for a prey.

17 For I will restore health ^b unto thee, and I will heal thee of thy wounds, saith the LORD; because they call thee an Outcast, saying, This is Zion, whom no man seeketh after.

18 Thus saith the LORD, Behold, I will bring again the captivity of Jacob's tents, and ^c have mercy on his dwelling places; and the city shall be builded upon her own ^θ heap, and the palace shall remain after the manner thereof.

19 And out of them shall proceed thanksgiving ^d and the voice of them ^e that make merry: and I will multiply ^f them, and they shall not be few; I will also glorify them, and they shall not be small.

20 Their children also shall be as aforetime, ^g and their congregation shall be established before me, and I will punish all ^h that oppress them.

21 And their nobles shall be of themselves, and their governor ^m shall proceed from the midst of them; and I will cause him ⁿ to draw near, and he shall approach unto me: for who is this that engaged his

הַנּוֹלֵה אֶשְׂרֵי־שְׁלֹחַתִּי מִירוּשָׁלַם בְּבִלָּה :

כֹּה־אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־אַחָב־

בְּרָקוֹלֵה וְאֶל־צִדְקִיָּהוּ בֶן־מַעֲשִׂיָּה הַנְּבִיאִים לָכֵם

בְּשִׁמִּי שֶׁקֶר הִנֵּנִי יָתֵן אִתָּם בִּיר בְּנִיכְרָאֲצֹר

מִלֶּךְ־בָּבֶל וְהָכֵם לַעֲיֹנֵיכֶם : וְלִשְׂחָ מִהֶם קָלָה

לְכָל צִלּוֹת יְהוָה אֲשֶׁר בְּבָבֶל לֵאמֹר יִשְׁמְרֵךְ

יְהוָה בְּצִדְקָתוֹ וּבְאֲחָב אֲשֶׁר קָלֵם מִלֶּךְ־בָּבֶל

בְּאֵשׁ : יֵעַן אֲשֶׁר עָשָׂה בְּבִלָּה בְּיִשְׂרָאֵל וּבְנָפְלֵי

אֲדֹנָשָׁי הַעֲדָתָם וַיִּדְבְּרוּ דָבָר בְּשִׁמִּי שֶׁקֶר אֲשֶׁר

לֹא צִוִּיתִים וְאִנִּי הַיּוֹדֵעַ יַעַר נֶאֱמַר יְהוָה :

וְאֶל־שְׂמִיעָיו הַחֲלָמִי תֹאמַר לֵאמֹר : כֹּה־אָמַר

יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר יֵעַן אֲשֶׁר

אִתָּה שְׁלֹחַת בְּשִׁמְכָה סִפְרִים אֶל־כָּל־הָעָם אֲשֶׁר

בִּירוּשָׁלַם וְאֶל־צִפְנִיהָ בֶן־מַעֲשִׂיָּה הַכֹּהֵן וְאֶל־כָּל־

הַכֹּהֲנִים לֵאמֹר : יְהוָה נִתְקַן כְּהֵן רַחֲמָת

וַיְהִינֵנּוּ הַכֹּהֵן לַחַיִּית וּפְקִידִים בְּיֹת יְהוָה לְכָל־

אִישׁ מִשְׁנַע וּמִתְנַבֵּא וּנְתִתָּה אֹתוֹ אֶל־הַמִּשְׁכָּת

וְאֶל־הַצִּיּוֹן : וְעָשָׂה לָפָה לֹא גִעְרָת בְּיִרְמְיָהוּ

הַעֲבָתִי הַמִּתְנַבֵּא לָכֵם : כִּי עַל־כֵּן שָׁלַח

אֱלֹהֵי בָבֶל לֵאמֹר אֶרְפָּה הֵיא בְּנֵי בָתִּים וְשָׁבוּ

וְנִמְעִיעַ גִּזּוֹת וְאָכְלוּ אֶת־פִּרְיָהֶן : וַיִּקְרָא צִפְנִיהָ

הַכֹּהֵן אֶת־הַסֵּפֶר הַזֶּה בְּאָזְנוֹ יִרְמְיָהוּ הַנְּבִיא :

וַהֲלִי דְבַר־יְהוָה אֶל־יִרְמְיָהוּ לֵאמֹר :

שְׁלַח עַל־כָּל־הַנּוֹלֵה לֵאמֹר כֹּה־אָמַר יְהוָה אֶל־

שְׂמִיעָה הַחֲלָמִי יֵעַן אֲשֶׁר נָפָא לָכֵם שְׂמִיעָה

וְאִנִּי לֹא שְׁלַחְתִּיו וַיִּבְשָׁח אֶתְכֶם עַל־שֶׁקֶר :

לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה הִנֵּנִי מִקֵּר עַל־שְׂמִיעָה

הַחֲלָמִי וְעַל־יֹרְעֹי לֹא־יִהְיֶה לֹו אִישׁ יֹשֵׁב

בְּתוֹךְ־הָעָם הַזֶּה וְלֹא־יִרְאֶה בְּטוֹב אֲשֶׁר־אֲנִי

עֹשֶׂה לַעֲמִי נֶאֱמַר יְהוָה כִּי־סָרָה דָּבָר עַל־יְהוָה :

CAP. XXX. ל

הַדָּבָר אֲשֶׁר הָיָה אֶל־יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה לֵאמֹר :

כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר תִּחַב־לִי

אֵת כָּל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־דִּבַּרְתִּי אֵלֶיךָ אֶל־סִסְפָּר :

כִּי הִנֵּה יָמִים בָּאִים נֶאֱמַר יְהוָה וְשָׁבְתִי אֶת־

שְׁבוֹת עַמִּי יִשְׂרָאֵל וַיְהוּדָה אֲמַר יְהוָה וְהַשְׁבַּתִּים

אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָחֲתִי לְאֲבֹתָם וַיִּרְשֻׁהָ :

וְאֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל־יִשְׂרָאֵל וְאֶל־

בְּבִלָּה לֵאמֹר : כֹּה־אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי

יִשְׂרָאֵל לְכָל־הַנּוֹלֵה אֶשְׂרֵי־הַגִּלְתִּי מִירוּשָׁלַם

בְּבִלָּה : בְּנֵי בָתִּים וְשָׁבוּ וְנִמְעִיעַ גִּזּוֹת וְאָכְלוּ

אֶת־פִּרְיָהֶן : קָחוּ נָשִׁים וְהוֹלִידוּ בָנִים וּבָנוּת

וַקְחוּ לְבָנֵיכֶם נָשִׁים וְאֶת־בָּנוֹתֵיכֶם תִּנּוּ לְאִנָּשִׁים

וְתִלְדֶנָּה בָנִים וּבָנוֹת וּבְרִישָׁם וְאֶל־תִּמְעַטְוּ :

וְדַרְשׁוּ אֶת־שָׁלוֹם הָעִיר אֲשֶׁר הַגִּלְתִּי אֶתְכֶם

שָׁמָּה וְהִסְפַּלְתִּי בַעֲדָהּ אֶל־יְהוָה כִּי בִשְׁלוֹמָהּ

יְהִי לָכֵם שָׁלוֹם : כִּי כֹה־אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת

אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־יִשְׂרָאֵל לָכֵם וּבְיָאִיכֶם אֲשֶׁר־

בְּהִרְבֶּם וְקִסְמִיכֶם וְאֶל־תִּשְׁמְעוּ אֶל־חֲלָמוֹתֵיכֶם

אֲשֶׁר אִתָּם מִחֲלָמִים : כִּי בְשֶׁקֶר הֵם נִבְּאִים

לָכֵם בְּשִׁמִּי לֹא שְׁלַחְתִּים נֶאֱמַר יְהוָה : כִּי־כֹה־

אָמַר יְהוָה כִּי לֹא מֵלֶאכֶת לְבָבִל שְׂבָעִים שָׁנָה אֶמְקֹד

אֶתְכֶם וְהִקְמַתִי עֲלֵיכֶם אֶת־דְּבַר־הַפֶּיֹּס לְהַשְׁבִּיב

אֶתְכֶם אֶל־הַמִּקְדָּשׁ הַזֶּה : כִּי אֲנִי יָדַעְתִּי אֶת־

הַמִּחְשָׁבָה אֲשֶׁר אֲנִי הֹשֵׁב עֲלֵיכֶם נֶאֱמַר יְהוָה

מִחְשְׁבוֹת שָׁלוֹם וְלֹא לָרָעָה יָתַת לָכֵם אֲדֹרִית

וְחִקְתִּי : וַיִּקְרָא אֹתִי וְהִלְכִתֶּם וְהִסְפַּלְתֶּם אֵלַי

וְשִׁמְעַתִּי אֵלֵיכֶם : וּבִקְשַׁתֶּם אֹתִי וּמִצַּאתֶם כִּי

תִּרְשָׁנִי בְּכָל־לְבַבְכֶם : וְנִמְצַאתִי לָכֵם נֶאֱמַר יְהוָה

וְשָׁבְתִי אֶת־שִׁבְעֵיכֶם וּקְבַצְתִּי אֶתְכֶם מִכָּל־הַנּוֹלֵם

וּמִכָּל־הַמְּקוֹמוֹת אֲשֶׁר הִדְחִיתִי אֶתְכֶם שָׁם נֶאֱמַר

יְהוָה וְהַשְׁבַּתִּי אֶתְכֶם אֶל־הַמִּקְדָּשׁ אֲשֶׁר־הַגִּלְתִּי

אֶתְכֶם מִשָּׁם : כִּי אֲמַרְתֶּם הַיּוֹם לָנוּ יְהוָה

וְנִבְּאִים בְּבִלָּה : כִּי־כֹה־אָמַר יְהוָה אֶל־

הַמֶּלֶךְ הַיּוֹשֵׁב אֶל־כִּסֵּא דָוִד וְאֶל־כָּל־הָעָם הַיּוֹשֵׁב

בְּעִיר הַזֹּאת אֲחִילֶם אֲשֶׁר לֹא־יִצְאוּ אֶתְכֶם

בְּנִיכֶם : כֹּה־אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת

הַנִּבִּי מִשְׁלַח בָּם אֶת־הַחֲרֹב אֶת־הָרָעָב וְאֶת־

הַדָּבָר וְנָחֲתִי אֹתָם פְּתָאִים הַשָּׁעִרִים אֲשֶׁר

לֹא־תִקְבְּלוּהָ מִרְעָ : וְהִרְפַּתִּי אֲדֹרִיתָם בְּחֲרֹב

בָּרָעַב וּבְדָבָר וּנְחָתִים לְיָדָהּ לְכָל־מַמְלָכוֹת

הָאָרֶץ לְאֵלֶּה וּלְשִׁמְחָה וּלְשִׂרְקָה וּלְחִרְפָּה בְּכָל־

הַיּוֹם אֲשֶׁר־הִדְחִיתִם שָׁם : תִּחַת אֲשֶׁר־לֹא־

שָׁמַעְתִּי אֶל־דְּבַר־נֶאֱמַר יְהוָה אֲשֶׁר שְׁלַחְתִּי אֵלֵיהֶם

אֶת־עַבְדִּי הַנְּבִיאִים הַשָּׂכֵם וְשָׁלַח וְלֹא שָׁמַעְתֶּם

נֶאֱמַר יְהוָה : וְאִתָּם שָׁמַעְתִּי דְבַר־יְהוָה כֹּל־

מזמורת לכו בחדרית הימים התבוננו בה :

CAP. XXXI. לא

בשרת יהוא נאם יהוה אלהים לכל
משפחות ישראל והפיה דהיל לעם :
כה אמר יהוה מצא חן במדבר עם שירי
חרב הלחץ להרפישו ישראל : מרחוק יהוה
נראה לי ואהבת עולם אהבתך על כן משכנתך
חסד : עוד אבנה ונגלות בחלת ישראל עוד
תעדי חפץ ונצאת במחול משחקים : עוד
תשעו בלמים דהר שמרון נשעו נשעים וחללי :
כי ישירים קראו לצרים בדר אפרים קומו ונעלה
ציון אליהו אלהינו : בריכה
אמר יהוה רפו לי עקב שמחה וצחוק בראש
המים השמיעו הללו ואמרו הושע יהוה את
עמך את שארית ישראל : הנה מבוא אוהם
מארץ צפון ומבצתים מירדתי ארץ גם עור
ופסח חרה ויולדת יחזו קהל גדול ושוכני הנה
בבני יבאו ובתחנינים אויבם אויבם אל כלי
ליום בדרך ישר לא יפלו בה כי יחיה לישראל
לאב ואפרים בלרי הוא : שמעו דבר יהוה גוים
והגידו באיים מפרחק ואמרו מורה ישראל
יבצעו ושמו בלעה עדרו : כי פרה יהוה את
יעקב וגאלו מיד חוק ממנו : ובאו ורננו במרום
ציון ונדרו אל מושב יהוה על דגל ועל תירש ועל
יטח ועל בני צאן וברק והיתה נפשם כן רח
ולא יוסיפו להבא עוד : או תשמח בתולה
במחול ובחרים ותקנים יחזו והפכתלי אגלם
לששון ותבחותים ושפחתים מיגונם : וריתי
נפש הפהנים דשן ועמי את מורי ישעו נאם
יהוה : כה אמר יהוה קול בריכה
נשמע נהי בכי תמרוים רחל מבכה על בניה
מאנה להחם על בניה כי אינו : כה אמר
יהוה מניע קולך מבכי ושניך מדימעה כי נש
שכר לפעלתך נאם יהוה ושני מארץ אויב :
וישחקנה לאחריה נאם יהוה ושני בנים
לגונם : שמוע שמעתי אפרים מתנוד ישראל
ואיכר בעל לא למד השבני ואשיבה כי אהה
יהוה אלהי : כראחתי שובי נחמתי ואחרי

יהוה : בריכה אמר יהוה קול חרה שמענו
פחד ואין שלום : שאלנו וראו אס-
ונו מרע ראיתי כל צור דיו על חלציו פולדה
והפכו בלפים לרקון : הוי כי גדול היום
ההוא מאין פקדו ועת צרה היא לי עקב ומפנה
ישע : יהוה ביום ההוא נאם יהוה צבאות
אשר עליו מעל צואתך ומסורתך אנתה
ולא יעברונו עוד דרים : ועברו את יהוה
אלהים ואת דת מלכם אשר אקים להם :
ואמה אל מירא עבדי יעקב נאם יהוה ואל
חתת ישראל כי הנה מושיעך מרחוק ואר-
ושה מארץ שבם ושב יעקב ושקט ושפא
ואין מחיר : כראתך אנן נאם יהוה להושיעך
כי אעשה כלה בכל הגוים אשר תצייתך
שם את אחך לא אעשה כלה ויסרתך למשפט
ובקה לא אבקך : כי כה אמר יהוה
אניש לשבתך בחלה מפרך : ארדו דיבך
למזור רפאות תעלה אין לך : כל מאהבך
תבדוק אותך לא ירשו כי מפת אויב תמיתך
מוסר אכורי על רב עונך עצמי חסאך :
מה תנעל על שברך אניש מכאבך על רב
עונך עצמי חסאך עשיתי אלה לך :
לכן פלאך יאכלו וכל צרך פלם בשבי ולכי
דיו שאסרך למשחא וכל בנותך אתן לבן :
כי אעלה ארבה לך ומפנותך ארפאך נאם
יהוה כי נדדה קראו לך ציון היא דרש אין
לה : כה אמר יהוה הנני שוב שבות
אהל יעקב ומשפחותי ארחם ונגנתה עיר
עלתה וארמון על משפטו שוב : ונצא מהם
תודה וקול משחקים והרפתים ולא ימטו
והכפרתים ולא יצערו : דיו ביו פלדס ועדתו
לפני הון ופקדתי על כל חציו : ויהי אדיר
מפני ומשלו מקרבו יצא והקרבתי ונפש אלי
כי מי היאזה ערב את לבו לנשח אל נאם
יהוה : והיותם לי לעם ואנלי אהיה לכם
לאהלים : הנה סערת יהוה חמה
יצאה סר מתגור על ראש רשעים יחול :
לא ישוב חרון אף יהוה עד עשתו ועד הקמו

heart to approach unto me? saith the LORD.

22 And ^a ye shall be my people, and I will be your God.

23 Behold, the whirlwind of the LORD goeth forth with fury, a ^β continuing whirlwind; it shall ^γ fall with pain upon the head of the wicked.

24 The fierce anger of the LORD shall not return, until he have done ^δ it, and until he have performed the intents of his heart: in the latter days ye shall consider it.

CHAP. XXXI.

AT the same time, saith the LORD, will I be the God of all the families of Israel, and they shall be my people.

2 Thus saith the LORD, The people which were left of the sword found grace in the wilderness; *even* Israel, when ^ε I went to cause him to rest.

3 The LORD hath appeared ^δ of old unto me, *saying*, Yea, I have loved ^h thee with an everlasting ^k love; therefore ^ζ with loving-kindness have I drawn ^l thee.

4 Again I will build thee, and thou shalt be built, O virgin of Israel: thou shalt again be adorned with thy ^θ tabrets, and shalt go merry in the dances of them that make merry.

5 Thou shalt yet plant vines upon the mountains of Samaria: the planters shall plant, & shall ^κ eat *them* as common things.

6 For there shall be a day, *that* the watchmen upon the mount Ephraim shall cry, Arise ye, and let us go up ^q to Zion unto the LORD our God.

7 For thus saith the LORD, Sing with gladness for Jacob, and shout among the chief of the nations: publish ye, praise ye, and say, O LORD, save thy people, the remnant of Israel.

8 Behold, I will bring them from the north country, and gather ^r them from the coasts of the earth, and with them the blind and the lame, the woman with child and her that travaileth with child ^u together: a great company shall return thither.

9 They shall come with weeping, ^w and with ^λ supplications ^y will I lead them: I will cause them to walk by the rivers of waters ^z in a straight way, wherein they shall not stumble; for I am a Father ^α to Israel, and Ephraim ^{is} my ^ε first-born.

10 Hear the word of the LORD, O ye nations, and declare ^{it} in the isles afar off, and say, He that scattered Israel will gather ^d him, and keep him, as a shepherd *doth* his flock.

11 For ^e the LORD hath redeemed Jacob, and ransomed him from the hand of *him that was stronger* ^f than he.

12 Therefore they shall come and ^g sing in the height ^h of Zion, and shall flow together to the goodness of the LORD, for wheat, and for wine, and for oil, and for the young of the flock, and of the herd: and their soul shall be as a watered ⁱ garden; and they shall not sorrow ^k any more at all.

13 Then shall the virgin rejoice in the dance, both young men and old together: for I will turn their mourning into joy, and will comfort them, and make them rejoice from their sorrow.

14 And I will satiate the soul of the priests with fatness, and my people shall be satisfied with my goodness, saith the LORD.

15 Thus saith the LORD, A ^m voice was heard in Ramah, lamentation, and bitter

B. C. 606.

a Eze. 37. 27.

β cutting.

γ or, remain.

b Eze. 1. 5.

Ho. 1. 11.

c Ps. 39. 8, 9.

d Ho. 10. 11.

e Ps. 80. 3, 7, 19.

La. 5. 21.

f 2Co. 7. 10, 11.

g Nu. 10. 33.

De. 1. 33.

δ from afar.

h Mal. 1. 2.

i Job 13. 26.

k Ro. 11. 28, 29.

κ or, have I

extended

loving-

kindness

unto thee.

l Ho. 11. 4.

m La. 3. 31, 32.

n sound,

Is. 63. 15.

θ or, tim-

brels.

n ch. 50. 5.

κ profane

them.

De. 28. 30.

o ch. 3. 14.

Zec. 10. 9.

p ch. 2. 18, 36.

q Mi. 4. 2.

r Eze. 20. 34.

41.

s Ps. 122. 5, 8.

t Zec. 8. 3.

u Is. 40. 11.

v Is. 50. 4.

Mat. 11. 28.

w ch. 50. 4.

Ps. 126. 5, 6.

Mat. 5. 4.

x Lu. 1. 53.

Jno. 4. 14.

λ or, favours.

Zec. 12. 10.

y Da. 9. 17, 18.

Ro. 8. 26.

z Ps. 23. 2.

Is. 35. 7, 8.

43. 19.

49. 10, 11.

Re. 7. 17.

a ch. 3. 4, 19.

Is. 63. 16.

64. 8.

Mat. 6. 9.

b Eze. 36. 9, 11.

Ho. 2. 23.

c Ex. 4. 22.

d Eze. 34. 12, 14.

e Is. 44. 23.

48. 20.

f Is. 49. 24, 25.

Mat. 22. 29.

g Is. 35. 10.

h Eze. 17. 23.

20. 40.

i Is. 68. 11.

k Re. 21. 4.

l Eze. 37. 26.

He. 8. 8, 12.

10. 16, 17.

μ or, should

I have con-

tinued.

m Mat. 2. 17.

weeping; Rachel weeping for her children, refused to be comforted for her children, because they *were* not.

16 Thus saith the LORD, Refrain thy voice from weeping, and thine eyes from tears: for thy work shall be rewarded, saith the LORD; and they shall come again ^b from the land of the enemy.

17 And there is hope in thine end, saith the LORD, that thy children shall come again to their own border.

18 I have surely heard Ephraim bemoaning himself *thus*; Thou ^c hast chastised me, and I was chastised, as a bullock ^d unaccustomed to the yoke: turn thou ^e me, and I shall be turned; for thou *art* the LORD my God.

19 Surely after ^f that I was turned, I repented; and after ^g that I was instructed, I smote upon *my* thigh: I was ashamed, yea, even confounded, because I did bear the reproach of my ⁱ youth.

20 *Is* Ephraim ^h my dear son? *is he* a pleasant child? for since ^m I spake against him, I do earnestly remember him still; therefore my bowels ⁿ are troubled for him: I will surely have mercy upon him, saith the LORD.

21 Set thee up way-marks, make thee high heaps: set ⁿ thine heart toward the highway, *even* the way *which* thou wentest: turn again, O virgin of Israel, turn again ^o to these thy cities.

22 How long ^p wilt thou go about, O thou backsliding daughter? for the LORD hath created a new thing in the earth, A woman shall compass a man.

23 Thus saith the LORD of hosts, the God of Israel, As yet they shall use this speech in the land of Judah and in the cities thereof, when I shall bring again their captivity, The LORD bless thee, O habitation of justice, ^q and mountain of ^r holiness.

24 And there shall dwell in Judah itself, and in all the cities thereof together, husbandmen, and they *that* go forth with flocks.

25 For ^s I have satiated the weary soul, and I have replenished ^t every sorrowful soul.

26 Upon this I awaked, and beheld; and my sleep was sweet unto me.

27 Behold, the days come, saith the LORD, that I will sow ^b the house of Israel, and the house of Judah, with the seed of man, and with the seed of beast.

28 And it shall come to pass, *that* like as I have watched over them, to pluck up, and to break down, and to throw down, and to destroy, and to afflict; so will I watch over them, to build, and to plant, saith the LORD.

29 In those days they shall say no more, The fathers have eaten a sour grape, and the children's teeth are set on edge.

30 But every one shall die for his own iniquity: every man that eateth the sour grape, his teeth shall be set on edge.

31 Behold, the days come, saith the LORD, that I will make a new covenant ⁱ with the house of Israel, and with the house of Judah;

32 Not according to the covenant that I made with their fathers, in the day *that* I took them by the hand, to bring them out of the land of Egypt; which my covenant they brake, ^μ although I was an husband unto them, saith the LORD;

33 But *this shall be* the covenant that I will make with the house of Israel; After those days, saith the LORD, I will put my

law in their inward^a parts, and write it in their hearts; and will be their God, and they shall be my people.

34 And they shall teach no more every man his neighbour, and every man his brother, saying, Know the LORD: for they^c shall all know me, from the least of them unto the greatest of them, saith the LORD: for I will forgive^d their iniquity, and I will remember their sin no more.

35 Thus saith the LORD, which giveth the sun for a light by day, and the ordinances of the moon and of the stars for a light by night, which divideth^e the sea when the waves thereof roar; The LORD of hosts is his name:

36 If those ordinances^h depart from before me, saith the LORD, then the seed of Israel also shall cease from being a nation before me for ever.

37 Thus saith the LORD, If heaven above can be measured, and the foundations of the earth searched out beneath, I will also cast off all the seed of Israel, for all that they have done, saith the LORD.

38 Behold, the days come, saith the LORD, that the city shall be built to the LORD, from the tower^k of Hananeel unto the gate of the corner.

39 And the measuring-line^l shall yet go forth over against it upon the hill Gareb, and shall compass about to Goath.

40 And the whole valley of the dead bodies, and of the ashes, and all the fields, unto the brook of Kidron, unto the corner of the horse-gate^m toward the east, shall be holy^p unto the LORD; it shall not be plucked up, nor thrown down, any more for ever.

CHAP. XXXII.

THE word that came to Jeremiah from the LORD in the tenth^q year of Zedekiah king of Judah, which was the eighteenth year of Nebuchadrezzar.

2 For then the king of Babylon's army besieged Jerusalem: and Jeremiah the prophet was shut up^r in the court^y of the prison, which was in the king of Judah's house.

3 For Zedekiah king of Judah had shut him up, saying, Wherefore dost thou prophesy, and say, Thus saith the LORD, Behold I will give this city into the hand of the king of Babylon, and he shall take it;

4 And Zedekiah king of Judah shall not escape^b out of the hand of the Chaldeans, but shall surely be delivered into the hand of the king of Babylon, and shall speak with him mouth to mouth, and his eyes shall behold his eyes;

5 And he shall lead Zedekiah to Babylon, and there shall he be until I visit him, saith the LORD: though ye fight^s with the Chaldeans, ye shall not prosper.

6 And Jeremiah said, The word of the LORD came unto me, saying,

7 Behold, Hanameel, the son of Shallum thine uncle, shall come unto thee, saying, Buy thee my field that is in Anathoth; for the right^t of redemption is thine to buy it.

8 So Hanameel, mine uncle's son, came to me in the court of the prison, according to the word of the LORD, and said unto me, Buy my field, I pray thee, that is in Anathoth, which is in the country of Benjamin: for the right of inheritance is thine, and the redemption is thine; buy it for thyself. Then I knew that this was the word of the LORD.

B. C. 606.

a ch. 24. 7.

Ro. 7. 22.

b Ge. 23. 16.

Zec. 11. 12.

β or, seven

shekels and

ten pieces

of silver.

γ wrote in

the book.

c Is. 54. 13.

Jn^h. 6. 45.

1 Jnⁱ. 5. 20.

d ch. 33. 8.

50. 20.

Mi. 7. 18.

Ac. 10. 43.

13. 39.

Ep. 1. 7.

e ch. 36. 4.

f Ex. 14. 21.

22.

Is. 51. 15.

g Is. 3. 2.

h ch. 33. 20. 22.

Ps. 148. 6.

Is. 54. 9. 10.

i ver. 37. 43.

44.

k Ne. 3. 1.

Zec. 14. 10.

l Zec. 2. 1, 2.

m 2 Ki. 19. 15.

n Ne. 3. 28.

δ or, hid

from,

Is. 46. 9. 10.

o ver. 27.

Ge. 18. 14.

Lu. 1. 37.

p Joel 3. 17.

q De. 5. 10.

r Is. 9. 6.

s ch. 10. 16.

t ch. 39. 1, 2.

2 Ki. 25. 1, 2.

u Is. 28. 29.

z doing.

v He. 4. 13.

w ch. 17. 10.

Re. 2. 23.

x ch. 33. 1.

37. 21.

38. 6.

39. 13. 14.

y Ne. 3. 25.

z Ex. 9. 16.

1 Ch. 17. 21.

Is. 63. 12.

Da. 9. 15.

a ch. 34. 2, 3.

38. 18. 23.

b ch. 39. 4. 6.

52. 9. 11.

c Ge. 17. 7, 8.

28. 13. 15.

d Ex. 3. 8. 17.

e Ne. 9. 26.

f ch. 27. 22.

g ch. 21. 4. 5.

33. 5.

h Jos. 23. 16.

η or, engines

of shot,

ch. 33. 4.

i Le. 25. 24. 32

Ru. 4. 4.

θ or, though.

k Nu. 16. 22.

9 And I bought the field of Hanameel, my uncle's son, that was in Anathoth, and weighed^b him the money, even β seventeen shekels of silver.

10 And I γ subscribed the evidence, and sealed it, and took witnesses, and weighed him the money in the balances.

11 So I took the evidence of the purchase, both that which was sealed according to the law and custom, and that which was open:

12 And I gave the evidence of the purchase unto Baruch^h the son of Neriah, the son of Maaseiah, in the sight of Hanameel mine uncle's son, and in the presence of the witnessesⁱ that subscribed the book of the purchase, before all the Jews that sat in the court of the prison.

13 And I charged Baruch before them, saying,

14 Thus saith the LORD of hosts, the God of Israel, Take these evidences, this evidence of the purchase, both which is sealed, and this evidence which is open, and put them in an earthen vessel, that they may continue many days:

15 For thus saith the LORD of hosts, the God of Israel, Houses^j and fields and vineyards shall be possessed again in this land.

16 Now when I had delivered the evidence of the purchase unto Baruch the son of Neriah, I prayed unto the LORD, saying,

17 Ah, Lord GOD! behold, thou^m hast made the heaven and the earth by thy great power and stretched-out arm, and there is nothing δ too hard^o for thee:

18 Thou^q shewest loving-kindness unto thousands, and recompensest the iniquity of the fathers into the bosom of their children after them: the Great, the^r Mighty God, the LORD of hosts,^s is his name,

19 Great^t in counsel, and mighty in work: for thine^u eyes are open upon all the ways of the sons of men; to^w give every one according to his ways, and according to the fruit of his doings:

20 Which hast set signs and wonders in the land of Egypt, even unto this day, and in Israel, and amongst other men: and hast made thee a name,^x as at this day:

21 And hast brought forth thy people Israel out of the land of Egypt, with signs, and with wonders, and with a strong hand, and with a stretched-out arm, and with great terror;

22 And hast given them this land, which thou didst swear^y to their fathers to give them, a land^z flowing with milk and honey;

23 And they came in, and possessed it; but^a they obeyed not thy voice, neither walked in thy law: they have done nothing of all that thou commandedst them to do; therefore^b thou hast caused all this evil to come upon them.

24 Behold the η mounts, they are come unto the city to take it; and the city is given into the hand of the Chaldeans that fight against it, because of the sword, and of the famine, and of the pestilence: and what thou hast spoken is come to pass; and, behold, thou seest it.

25 And thou hast said unto me, O Lord GOD, Buy thee the field for money, and take witnesses; θ for the city is given into the hand of the Chaldeans.

26 Then came the word of the LORD unto Jeremiah, saying,

27 Behold, I am the LORD, the God^k of all flesh: is there any thing too hard for me?

37 מהיות צוי לפני בלדקמים : בזה
אמר יהוה אלהי ישראל : למעלה ויהקרו
מוסדי ארץ למפדה בם-אלי אקמם בכל-ארע
ישראל על-פל אשר עשו נאם-יהוה :
38 הנה ימים 0 נאם-יהוה ונבנתה העיר יהודה
מפגדל הנגל עד-שער הפנה : ויצא עוד
39 קוה המדה נגדו על גבעת צב ונסב געחה :
40 וכל העמק הפננים והדשן וכל השתרמות עד-
לחל קררון עד-פפת שער הסוסים מותרה
לרש יהודה לא יתכן ולא יהרס עוד לעולם :

CAP. XXXII. לב

הדבר אשר היה אל-ירמיה מאת יהוה
בשנת העשירית לצדקיה מלך יהודה היא
השנה שסמך-עשרה שנה לנבוכדנאצר : ואז
חיל מלך בבל צרים על-ירושלם וירמיה הנביא
היה כלוא בחצר המסדה אשר בית מלך יהודה :
אשר פלאו צדקיהו מלך יהודה לאחר מדוע אמר
נבא לאחר זה אמר יהוה הנביא נתן את-העיר
הנאת בין מלך-בבל ולכדה : וצדקיהו מלך
יהודה לא ימלט מין הפשעים כי-הנחן יתן בין
מלך-בבל ודבר-יו עם-פיו וישנן את-עניו
הראינה : ובכל יולד את-צדקיהו ושם יתה
עד-פקדו אתו נאם-יהוה כי חלמנו את-הפשעים
לא תפליחו : ויאמר ירמיה היה דבר-יהוה
אלי לאמר : הנה הנמאל כי-שלם ירד בן אלף
לאמר קנה לך את-שדו אשר בענתות כי לך
משפט הנאלה לקנות : ונבא אלי הנמאל בן-
דני דבר יהוה אליהו המפדה ויאמר אלי קנה
נא את-שדו אשר בענתות אשר בארץ בנימין
כי לך משפט הירשה וכן הנאלה קנה לך ואני
כי דבר-יהוה היא : ואמנה את-השדה מאת
הנמאל בן-דני אשר בענתות ואשמלה לו את-
הכסף שבעה שקלים ועשרה הכסף : ואכתוב
בספר ואחולם ואעד עדים ואשקל הכסף
במאונם : ואקח את-ספר המקנה את-החורם
המכונה והקנים ואת-הנזלי : ואכתוב את-הספר
המקנה אל-פרק בן-קריה בן-מחסה ליעלי
הנמאל די ויעלי השנים חתנים בספר המקנה

הנדלי ספקתי עליהם בשמי וגם-נכלמתי כי
20 נשאתי חרפת נעורי : הנה יסור לי אפרים אם
יגד שעשועים כרמתי דברי זו זכר אופרנו עוד
על-כן המו מעי לו רחם ארחמנו נאם-יהוה :
21 הנני לך צינים שמי לך המרות
שמי לנך למסלה דרך הלכתי שובי בחילה
22 ישראל שבי אל-ערקו אלה : עד-מחל תתחמלון
הנה השונבה כר-בא יהוה הדשה בארץ נקבה
23 תסובב גבר : זה אמר יהוה צבאות
אלהי ישראל עוד ואמר את-הדבר הזה בארץ
יהודה ובעניו שובי את-שביתכם יברכך יהוה
24 ונה-צדק תר הקדש : וישבו בן יהודה וכל-
25 עריו יהיו אפרים ונסכו בערר : כי הרוני
26 נפש עיפה וכל נפש האבה מלאמי : על-זאת
27 הקניתי ואראה ושנתי ערבה לי : הנה
ימים באים נאם-יהוה ונרעתי את-בית ישראל
28 ואת-בית יהודה גרע אדם ונרע בהמה : והיה
באשר שנקדתי עליהם לנחש ולתוץ ולהרס
ולהאבד ולהרע בן אשקד עליהם לבנות ולנסוע
29 נאם-יהוה : בימים ההם לא יאמרו עוד אבות
30 אכלו גסר ושנן בגים תהקנה : כי אם-איש
בשנו ימות פליהאדם האכל הגסר תהקנה
31 שני : הנה ימים באים נאם-יהוה וברתי את-
32 בית ישראל ואת-בית יהודה ברית חדשה : לא
כברית אשר ברתי את-אבותם ביום החזקי בדם
להוציאם מארץ מצרים אשר הנה הפרו את-
33 בריתי ואנכי בעלתי בם נאם-יהוה : כי זאת
הברית אשר אכרת איתיהי ישראל אחרי הימים
ההם נאם-יהוה נתתי את-חוקתי בקרבם ועל-
לפם אכתוב בה ויהימי להם לאלהים והפיה יהיו
34 לי לעם : ולא ימנו עוד איש את-ערו ואיש
את-אחיו לאמר דעו את-יהוה כי נזלם ידעו
אותי למקטנם ועד-גדולם נאם-יהוה כי אסלה
לעולם ולחפאתם לא אפיר עוד :

35 בזה אמר יהוה נתן שמש לאור וימים
הקדש ירח וקובים לאור לילה רגע הים ויהמו
36 גליו יהוה צבאות שמו : אם-משו הדקים
האלה מלפני נאם-יהוה גם ורע ישראל ושנתי

50 הכעיסני : כִּידְרִי בְּיִשְׂרָאֵל וּבְנֵי יְהוּדָה אֶת־
 עֲשֵׂים הָרַע בְּעֵינֵי מִנְעֻתֵיהֶם כִּי בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־
 51 מִכְעָסִים אֹתִי בְּמַעֲשֵׂיהֶם יָדִיהֶם נֹאסִי יְהוָה : כִּי עַל־
 אֶפְסִי וְעַל־חֲמָתִי הִיָּתָה לִי הָעִיר הַזֹּאת לְמִן הַיּוֹם
 אֲשֶׁר בָּנוּ אוֹתָהּ וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה לְחִסְרוֹהָ מֵעַל
 52 פָּנָי : עַל כִּלְרַעַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי יְהוּדָה אֲשֶׁר
 עָשׂוּ לְהַכְעִיסֵנִי הִפְסָה מַלְכֵיהֶם שְׂדֵיהֶם כְּהִנִּיחֶם
 53 וּנְבִיאֵיהֶם וְאִישׁ יְהוּדָה וְיִשְׁבִּי יְרוּשָׁלַם : וַיִּמְנו אֵלַי
 עֶרְף וְלֹא פָנִים וְלִמְד אֹתָם הַשֶּׁשֶׁם וְלִמְד וְאִינָם
 54 שֹׁמְעִים לְקוֹל מוֹסֵר : וַיִּשְׁמְעוּ שְׁקוּצִימִים
 55 בְּבֵית אֲשֶׁר נִקְרָא שְׁמִי עָלָיו לְשִׁמְאִי : וַיִּבְנוּ אֶת־
 בָּמוֹת הַפֶּעַל אֲשֶׁר ' בְּנֵי בְּהֵמָה לְהַעֲבִיר אֶת־
 56 בָּנֵיהֶם וְאֶת־בָּנוֹתֵיהֶם לְמַלְכָּה אֲשֶׁר לֹא צִוִּיתִים וְלֹא
 עָלְתָה עַל־לִפִּי לַעֲשׂוֹת הַתּוֹעֵבָה הַזֹּאת לְמַעַן
 57 הַחֲמִי אֶת־יְהוָה : וַעֲמָה לָכֵן כֹּה־אָמַר
 יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי הָעִיר הַזֹּאת אֲשֶׁר ' אֹתָם
 58 אֲמַרִים נִתְּנָה בְּיָד מַלְכָּה בָּלָא בַּחֲרָב וּבִרְעָב וּבַדְּבָר :
 59 הִנְנִי מִקְבֹּצֶם מִכִּלְדַּאֲרָצוֹת אֲשֶׁר הִדְחִיתִים שָׁם
 60 אֲפָסִי וּבַחֲמָתִי וּבְקִצָּף גָּדוֹל וְהַשְׁבֵּתִים אֶל־
 61 הַמִּקְוֹם הַזֶּה וְהַשְׁבֵּתִים לְבִטָּח : וְהָיוּ לִי לְעָם
 62 וְאֲנִי אֱהִיָּה לָהֶם לֵאלֹהִים : וְנִתְּמִי לָהֶם לֵב אַחֵר
 63 וְדֶרֶךְ אַחֵר לִי יֵאָדָה אוֹתִי כִּלְהֻמִּים לְטוֹב לָהֶם
 64 וּלְבִנְיָהֶם אַחֲרֵיהֶם : וְקִרְתִּי לָהֶם בְּרִית עוֹלָם
 65 אֲשֶׁר לֹא־אֲשׁוּב מֵאֲמֻדֵיהֶם לְחִסְיָנִי אוֹתָם וְאֶת־
 66 יִרְאֵתִי אֶתֵּן בְּלִבָּם לְבִלְתִּי סוּר מֵעָלַי : וְשִׁשְׁתִּי
 67 עֲלֵיהֶם לְחִסְיָנִי אוֹתָם וַיִּשְׁמְעוּם בְּאֶרֶץ הַחוּל
 68 בְּאֵמֶת כָּל־לִפִּי וּבְכָל־נַפְשִׁי : כִּי־כֹה אָמַר
 69 יְהוָה כֹּה־אָמַר הַבִּטְאִי אֱלֹהֵים הַזֶּה אֶת־כִּלְדַּרְעָה
 70 הַגְּדוּלָה הַזֹּאת כִּן אֲנִי מֵבִיא עֲלֵיהֶם אֶת־כָּל־
 71 הַשּׁוֹבָה אֲשֶׁר אֶנְכִי דֹבֵר עֲלֵיהֶם : וְנִקְנָה הַשְׂדֵה
 72 בְּאֶרֶץ הַחוּל הַזֹּאת אֲשֶׁר ' אֹתָם אֲמַרִים שְׁמָמָה הִיא
 73 מֵאִן אָדָם וְנִהְיָה נִתְּנָה בְּיַד הַכַּשְׂדִּים : שְׂדוֹת
 74 בְּכֶסֶף יִקְנוּ וְכָחוֹב בְּכֶסֶף יִתְּחוּם וְהָעַד עֲדִים
 75 בְּאֶרֶץ בְּנִימִן וּבְסִבְיָה יְרוּשָׁלַם וּבְעָרֵי יְהוּדָה וּבְעָרֵי
 76 הָהָר וּבְעָרֵי הַשְּׁפֵלָה וּבְעָרֵי הַגִּבְעָה כִּי־אֲשׁוּב אֶת־
 77 שְׁבוּתָם נֹאסִי יְהוָה :

לְעִלִּי כִלְדַּרְעָה הַיִּשְׁבִּים בַּחֲצַר הַמִּשְׁכָּה :
 13 וְאֶצְבֹּה אֶת־בְּרוֹךְ לְעֵינֵיהֶם לֵאמֹר : כֹּה־אָמַר
 14 יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְקוֹל אֶת־הַכַּשְׂדִּים
 הָאֵלֶּה אֶת־סֵפֶר הַמִּקְנָה הַזֶּה וְאֶת־הַחֲתוּם וְאֶת־
 15 סֵפֶר הַנְּלוֹי הַזֶּה וְנִתְּתָם בְּכִלְיָהָ רֶשֶׁת לְמַעַן יַעֲמִדוּ
 16 יָמִים רַבִּים : כִּי כֹה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
 אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עוֹד יִשְׁנִי בַּהֵיטָו וְשׂוֹדוֹת וּבְרָמִים
 17 בְּאֶרֶץ הַחוּל : וְאֶתְּפֹל אֶל־יְהוָה אַחֲרֵי חֲתִל
 18 אֶת־סֵפֶר הַמִּקְנָה אֶל־בְּרוֹךְ כִּדְבָרֶיךָ לֵאמֹר :
 19 אֱהִיָּה אֲדֹנִי יְהוָה הַזֶּה אֶתֵּן עֲשִׂיתָ אֶת־הַשְּׂמִים
 וְאֶת־דְּאֶרֶץ בְּחֶרֶף הַגָּדוֹל וּבְוִדְוָה הַנְּטוּיָה לֹא־
 20 יִפְלֹא מִמֶּנּוּ כִּלְדַּבָּר : עֲשֵׂה חֶסֶד לְאֵלִים
 21 וּמִשְׁלֵם עֵנִי אֲבוֹת אֶל־חֵיק בָּנֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם הָאֵל
 22 הַגְּדוֹל הַגְּבוּר יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ : גָּדֹל הָעֲצָה
 23 וְרַב הָעֲלִילָה אֲשֶׁר־עִינָהּ שְׂקוּחוֹת עַל־כִּלְדַּרְעִל
 24 בְּנֵי אָדָם לְחַת לְאִישׁ דְּרָכָיו וּכְפָרִי מַעֲלָיו :
 25 אֲשֶׁר שָׁמַת אֹתוֹת וּמִסְתִּים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד
 26 הַיּוֹם הַזֶּה וּבִישְׂרָאֵל וּבְאִינָם וַתַּעֲשֶׂה לָּהֶם שֵׁם כְּרוֹם
 27 הַחוּל : וַתַּצֵּא אֶת־עַמָּה אֶת־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ
 28 מִצְרַיִם בָּאוֹתוֹת וּבְמוֹסְתִים וּבִיד חֲזָקָה וּבְאִוֹנוֹעַ
 29 נְטוּיָה וּבְמוֹרָא גָּדוֹל : וַתִּתֵּן לָהֶם אֶת־הָאֶרֶץ
 30 הַזֹּאת אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתָּ לְאֲבוֹתָם לְחַת לָהֶם אֶרֶץ
 31 אֲבֹת חֶלֶב דְּבָשׁ : וַיָּבֵא יִרְשׁוּ אוֹתָהּ וְלֹא־שָׁמְעוּ
 32 בְּקוֹלִי וַתִּתְּנֵה לְאֵלֵהֶם אֶת־כָּל־אֲשֶׁר צִוִּיתָה
 33 לָהֶם לַעֲשׂוֹת לֹא עָשׂוּ וַתִּקְרָא אֹתָם אֶת־כָּל־
 34 דְּרָעָה הַזֹּאת : הִנֵּה הַסְּלֹלוֹת בָּאוּ הָעִיר לְלַכְדָּה
 35 וְהָעִיר נִתְּנָה בְּיַד הַכַּשְׂדִּים הַנִּלְחָמִים עָלֶיהָ מִפְּנֵי
 36 הַחֲרָב וְהָרָעָב וְהַדָּבָר וְאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ הָיָה וְהַנֶּפֶץ
 37 רָאָה : וְאִתָּה אֲמַרְתָּ אֵלַי אֲדֹנִי יְהוָה קְנֵה־לִּי
 38 הַשְׂדֵה בְּכֶסֶף וְהָעַד עֲדִים וְהָעִיר נִתְּנָה בְּיַד
 39 הַכַּשְׂדִּים : וְהָיָה דְּבַר־יְהוָה אֱלֹהֵי יִרְמְיָהוּ
 40 לֵאמֹר : הִנֵּה אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵי כָל־בָּשָׂר הַמִּמְלָכִי
 41 יִפְלֹא כִּלְדַּבָּר : לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי נֹתֵן
 42 אֶת־הָעִיר הַזֹּאת בְּיַד הַכַּשְׂדִּים וּבְיַד נְבוּכַדְרֶאצַּר
 43 מֶלֶךְ בָּבֶל וְלַכְדָּה : וּבְיַד הַכַּשְׂדִּים הַנִּלְחָמִים
 44 עַל־הָעִיר הַזֹּאת וְהָצִיחוּ אֶת־הָעִיר הַזֹּאת בְּאִשׁ
 45 וַיִּשְׂרְפֶהָ וְאֶת־הַבָּתִּים אֲשֶׁר קִשְׁרוּ עַל־בָּנוֹתֵיהֶם
 46 לְפַעַל וְהַסְּבִי נִסְכִּים לְאֵלֹהִים אֲחֵרִים לְמַעַן

28 Therefore thus saith the LORD, Behold,^a I will give this city into the hand of the Chaldeans, and into the hand of Nebuchadrezzar king of Babylon, and he shall take it.

29 And the Chaldeans, that fight against this city, shall come and set fire^d on this city, and burn it, with the houses upon whose roofs^e they have offered incense unto Baal, and poured out drink-offerings unto other gods, to provoke me to anger.

30 For the children of Israel, and the children of Judah, have only done evil before^k me from their youth: for the children of Israel have only provoked me^f to anger with the work of their hands, saith the LORD.

31 For this city hath been to me as γ a provocation of mine anger, and of my fury, from the day that they built it, even unto this day, that I should remove^m it from before my face;

32 Because of all the evil of the children of Israel, and of the children of Judah, which they have done to provoke me to anger, they^g, their kings, their princes, their priests, and their prophets, and the men of Judah, and the inhabitants of Jerusalem.

33 And they have turned unto me the ζ back,^h and not the face: though I taught them, rising up early and teaching them, yet they have not hearkened to receive instruction.

34 But they set their abominations in the houseⁱ which is called by my name, to defile it.

35 And they built the high places of Baal, which are in the valley of the son of Hinnom, to cause their sons and their daughters to pass through the fire unto Molech,^x which I commanded them not, neither came it into my mind, that they should do this abomination, to cause Judah to sin.

36 And now therefore thus saith the LORD, the God of Israel, concerning this city, whereof ye say, It^z shall be delivered into the hand of the king of Babylon by the sword, and by the famine, and by the pestilence;

37 Behold, I^b will gather them out of all countries whither I have driven them in mine anger, and in my fury, and in great wrath; and I will bring them again unto this place, and I will cause them to dwell^c safely:

38 And^e they shall be my people, and I will be their God;

39 And I will give them one^f heart, and one way, that they may fear me^h for ever, for the good of them, and of their children after them:

40 And I will make^k an everlasting covenant with them, that I will not turn away^l from them to do them good; but I will put my fear in their hearts, that they shall not depart from me.

41 Yea, I will rejoiceⁱ over them to do them good, and I will plant^k them in this land κ assuredly with my whole heart, and with my whole soul.

42 For thus saith the LORD, Like as I have brought all this great evil upon this people, soⁿ will I bring upon them all the good that I have promised them.

43 And^o fields shall be bought in this land, whereof ye say, It is desolate without man or beast; it is given into the hand of the Chaldeans.

B. C. 590.

a ver. 3.

b ver. 10. 12.

c ch. 17. 26.

d ch. 37. 8, 10.

e ch. 19. 13.

f Ps. 126. 1. 4.

g ch. 32. 2, 3.

h ch. 3. 25.

i Ge. 8. 21.

j Eze. 20. 28.

k Is. 37. 26.

l JEHO-

VAH.

m Am. 5. 8.

n 9. 6.

o for my.

p ch. 29. 12.

q Ps. 91. 15.

r hidden,

Is. 48. 6.

s m 2 Ki. 23. 27.

t 24. 3. 4.

u n ch. 32. 24.

v o Is. 1. 4, 6.

w Da. 9. 8.

x p ch. 21. 4, 5.

y neck.

z ch. 7. 24.

a ch. 30. 17.

b Ex. 34. 6.

c Is. 55. 7.

d Jno. 10. 10.

e Tit. 3. 5, 6.

f He 6. 17, 18.

g 1 Pe. 1. 3.

h t ch. 23. 11.

i 2 Ki. 21. 4. 7.

j Eze. 8. 5, 6.

k u Is. 1. 26.

l v Eze. 36. 25.

m Zec. 13. 1.

n 1 Jno. 1. 9.

o Re. 1. 5.

p w ch. 31. 34.

q x Le. 18. 21.

r y ch. 13. 11.

s Is. 62. 7.

t z ver. 24, 28.

u a Is. 60. 5.

v b ch. 29. 14.

w De. 30. 3, 6.

x Eze. 37. 21,

22.

y c Joel 3. 20.

z Zec. 14. 11.

a d ch. 25. 10.

b Re. 18. 23.

c e ch. 31. 33.

d f Is. 52. 8.

e Eze. 11. 19,

20.

f g 2 Ch. 5. 13.

h Ezr. 3. 11.

i Ps. 136. 1.

j Is. 12. 4.

k η all days.

l h ch. 31. 31. 33.

m Is. 55. 3.

n θ from after

i De. 30. 9.

j Zep. 3. 17.

k h Am. 9. 15.

l κ in truth,

or, stability.

m l Is. 65. 10.

n m ch. 50. 19, 20

o n ch. 33. 10, 11.

p o ver. 15.

44 Men shall buy fields for money, and subscribe evidences,^b and seal them, and take witnesses in^c the land of Benjamin, and in the places about Jerusalem, and in the cities of Judah, and in the cities of the mountains, and in the cities of the valley, and in the cities of the south: for I will cause their captivity to return,^f saith the LORD.

CHAP. XXXIII.

MOREOVER, the word of the LORD came unto Jeremiah the second time, while he was yet shut up^d in the court of the prison, saying,

2 Thus saith the LORD, the maker thereof,^j the LORD that formed it, to establish it; β The LORD is his κ name;

3 Callⁱ unto me, and I will answer thee, and shew thee great and δ mighty things, which thou knowest not.

4 For thus saith the LORD, the God of Israel, concerning the houses of this city, and concerning the houses of the kings of Judah, which are thrown down by the mounts,ⁿ and by the sword;

5 They come to fight with the Chaldeans, but^p it is to fill them with the dead bodies of men, whom I have slain in mine anger, and in my fury, and for all whose wickedness I have hid my face from this city.

6 Behold, I^q will bring it health and cure, and I will cure them, and will reveal unto them the abundance^r of peace and truth.

7 And I will cause the captivity of Judah, and the captivity of Israel, to return, and will build them as^u at the first.

8 And I will cleanse^v them from all their iniquity, whereby they have sinned against me; and I will pardon^w all their iniquities, whereby they have sinned, and whereby they have transgressed against me.

9 And it shall be to me a name of joy, a praise^y and an honour before all the nations of the earth, which shall hear all the good that I do unto them: and they shall^a fear and tremble for all the goodness, and for all the prosperity, that I procure unto it.

10 Thus saith the LORD, Again there shall be heard in this place, which ye say shall be desolate without man and without beast, even in the cities of Judah, and in the streets of Jerusalem, that are desolate without man, and without inhabitant, and without beast,

11 The voice^d of joy, and the voice of gladness; the voice of the bridegroom, and the voice of the bride; the voice of them that shall say, Praise^e the LORD of hosts: for the LORD is good; for his mercy endureth for ever: and of them that shall bring the sacrifice of praise into the house of the LORD. For I will cause to return the captivity of the land, as at the first, saith the LORD.

12 Thus saith the LORD of hosts, Again in this place, which is desolate without man and without beast, and in all the cities thereof, shall be an habitation of shepherds causing their flocksⁱ to lie down.

13 In the cities of the mountains,^m in the cities of the vale, and in the cities of the south, and in the land of Benjamin, and in the places about Jerusalem, and in the cities of Judah, shall the flocks pass again under the hands of him that telleth them, saith the LORD.

14 Behold, the days come, saith the LORD, that I will perform that good thing

which I have promiſed unto the houſe of Iſrael and to the houſe of Judah.

15 In thoſe days, and at that time, will I cauſe the Branch^a of righteouſneſs to grow up unto David ; and he ſhall execute judgment and righteouſneſs^b in the land.

16 In^c thoſe days ſhall Judah be ſaved, and Jeruſalem ſhall dwell ſafely : and this is the name wherewith ſhe ſhall be called, *β* THE LORD our Righteouſneſs.

17 For thus ſaith the LORD, *γ* David ſhall never^d want a man to ſit upon the throne of the houſe of Iſrael ;

18 Neither ſhall the prieſts the Levites want a man before me to offer^e burnt-offerings, and to kindle meat-offerings, and to do ſacrifice continually.

19 And the word of the LORD came unto Jeremiah, ſaying,

20 Thus ſaith the LORD, If^f ye can break my covenant of the day, and my covenant of the night, and that there ſhould not be day and night in their ſeaſon ;

21 Then may alſo my covenant^g be broken with David my ſervant, that he ſhould not have a ſon to reign upon his throne ; and with the Levites the prieſts, my miniſters.

22 As the hoſt of heaven^h cannot be numbered, neither the ſand of the ſea meaſured ; ſoⁱ will I multiply the ſeed of David my ſervant, and the Levites that miniſter unto me.

23 Moreover the word of the LORD came to Jeremiah, ſaying,

24 Conſiderſt thou not what this people have ſpoken, ſaying, The two^j families which the LORD hath choſen, he hath even caſt them off ? thus they have deſpiſed my people, that they ſhould be no more a nation before them.

25 Thus ſaith the LORD, If^k my covenant be not with day and night, and if I have not appointed the ordinances of heaven & earth ;

26 Then will I caſt away the ſeed of Jacob, and David my ſervant, ſo that I will not take any of his ſeed to be rulers over the ſeed of Abraham, Iſaac, and Jacob : for^l I will cauſe their captivity to return, and have mercy on them.

CHAP. XXXIV.

THE word which came unto Jeremiah from the LORD, when^m Nebuchadnezzar king of Babylon, and all his army, and all the kingdoms of the earthⁿ of his dominion, and all the people, fought againſt Jeruſalem, and againſt all the cities thereof, ſaying,

2 Thus ſaith the LORD, the God of Iſrael, Go and ſpeak to Zedekiah king of Judah, and tell him, Thus ſaith the LORD, Behold, I^o will give this city into the hand of the king of Babylon, and he ſhall burn it with fire.

3 And thou ſhalt not eſcape out of his hand, but ſhalt ſurely be taken, and delivered into his hand ; and thine eyes ſhall behold the eyes of the king of Babylon, and *λ* he ſhall ſpeak with thee mouth to mouth, and thou ſhalt go to Babylon.

4 Yet hear the word of the LORD, O Zedekiah king of Judah ; Thus ſaith the LORD of thee, Thou ſhalt not die by the ſword ;

5 But thou ſhalt die in peace : and with the burnings^p of thy fathers, the former kings which were before thee, ſo ſhall they burn odours for thee ; and they will lament^q thee, ſaying, Ah, lord ! for I have pronounced the word, ſaith the LORD.

B. C. 590.

a Is. 4. 2.

11. 1.

Zec. 6. 12, 13

b Is. 42. 21.

c ch. 23. 6.

d 2 Ki. 18. 13.

19. 8.

β Jehovah-

tsidkenu.

e 1 Co. 1. 30.

γ There

shall not

be cut off

from Da-

vid.

f 2 Sa. 7. 14, 16

1 Ki. 2. 4.

Is. 9. 7.

Ps. 89. 29, 36.

Lu. 1. 32, 33.

g Le. 25. 10.

h Ne. 5. 11.

i Ro. 15. 16.

1 Pe. 2. 5, 9.

Re. 1. 6.

k Le. 25. 39, 46

1 Co. 6. 8.

l Ps. 89. 37.

Is. 54. 9, 10.

m 2 Sa. 23. 5.

n ch. 31. 37.

o Re. 7. 9, 10.

p ver. 21, 22.

q Ex. 21. 2.

De. 15. 12.

r or, sold

himſelf.

s Ge. 8. 22.

Ps. 74. 16, 17

t to-day.

u 2 Ki. 23. 3.

Ne. 10. 29.

v Ezz. 2. 1, 70

η where

upon my

name is

called.

w Ex. 20. 7.

Le. 19. 12.

x ch. 39. 1, &c.

52. 4, &c.

2 Ki. 25. 1,

&c.

y Mat. 18. 23.

34.

θ the domi-

nion of his

hand.

z Mat. 7. 2.

Ga. 6. 7.

Ja. 2. 13.

y ch. 32. 36.

z ch. 21. 10.

32, 28, 29.

a for a re-

moving.

a ch. 29. 18.

De. 28. 25,

64.

b Ge. 15. 10,

17.

λ his mouth

ſhall ſpeak

to thy

mouth.

c 2 Ch. 16. 14.

21. 19.

d ch. 7. 33.

16. 4.

19. 7.

e ch. 22. 18.

6 Then Jeremiah the prophet ſpake all theſe words unto Zedekiah king of Judah in Jeruſalem.

7 When the king of Babylon's army fought againſt Jeruſalem, and againſt all the cities of Judah that were left, againſt Lachiſh, and againſt Azekah : for^d theſe defended cities remained of the cities of Judah.

8 This is the word that came unto Jeremiah from the LORD, after that the king Zedekiah had made a covenant with all the people which were at Jeruſalem, to proclaim liberty^e unto them ;

9 That^h every man ſhould let his man-ſervant, and every man his maid-ſervant, being an Hebrew or an Hebrewſs, go free ; that none ſhould ſerve himſelf of them, to wit, of a Jew his^k brother.

10 Now, when all the princes, and all the people which had entered into the covenant, heard that every one ſhould let his man-ſervant, and every one his maid-ſervant, go free, that none ſhould ſerve themſelves of them any more, then they obeyed, and let them go.

11 But afterwards they turned, and cauſed the ſervants and the handmaids, whom they had let go free, to return, and brought them into ſubjection for ſervants and for handmaids.

12 Therefore the word of the LORD came to Jeremiah from the LORD, ſaying,

13 Thus ſaith the LORD, the God of Iſrael, I made a covenant with your fathers in the day that I brought them forth out of the land of Egypt, out of the houſe of bondmen, ſaying,

14 At^g the end of ſeven years, let ye go every man his brother an Hebrew, which hath^δ been ſold unto thee ; and when he hath ſerved thee ſix years, thou ſhalt let him go free from thee : but your fathers hearkened not unto me, neither inclined their ear.

15 And ye were^ζ now turned, and had done right in my ſight, in proclaiming liberty every man to his neighbour : and ye had made a covenant^h before me in the houſe *η* which is called by my name :

16 But ye turned, and polluted myⁱ name, and cauſed every man his ſervant, and every man his handmaid, whom he had ſet at liberty at their pleaſure, to return, and brought them into ſubjection,^w to be unto you for ſervants and for handmaids.

17 Therefore thus ſaith the LORD ; Ye have not hearkened unto me, in proclaiming liberty, every one to his brother, and every man to his neighbour : behold, I proclaim^κ a liberty for you, ſaith the LORD, to^θ the ſword, to the peſtilence, and to the famine ; and I will make you *κ* to be removed^d into all the kingdoms of the earth.

18 And I will give the men that have tranſgreſſed my covenant, which have not performed the words of the covenant which they had made before me, *δ* when they cut the calf in twain, and paſſed between the parts thereof,

19 The princes of Judah, and the princes of Jeruſalem, the eunuuchs, and the prieſts, and all the people of the land, which paſſed between the parts of the calf ;

20 I will even give them into the hand of their enemies, and into the hand of them that ſeek their life : and their dead^d bodies ſhall be for meat unto the fowls of the heaven, and to the beaſts of the earth.

21 And Zedekiah king of Judah and his

איש מלפני מעלה עולה ומקמיר מנחה ועשה
 19 ויהי דבר יהוה אלי ירמיהו
 20 לאמר : כה אמר יהוה אלהי ישראל
 21 היום ואת־בריתי ה' ה' ובלבתי היות יומם־לילה
 22 באתם : בם־בריתי חפר את־דוד עבדי מהיות
 23 לו בן מלך על־כסאו ואני־הלוים הכהנים
 24 משרתי : אשר לא־יספר צבא השמים ולא ימר
 25 חול הים בן ארצה את־זרע דוד עבדי ואת־
 26 הלוים משרתי אתי : ויהי דבר יהוה אל־
 27 ירמיהו לאמר : הלא ראית מה־העם הזה דברו
 28 לאמר שמי המשפחות אשר בוך יהוה בהם
 29 ומאמסם ואני־עמי יאצון מהיות עוד נזי
 30 לפניהם : כה אמר יהוה אם־לא בריתי יומם
 31 ולי לילה חקות שמים וארץ לא־שמתי : בסדרע
 32 לעקוב ודוד עבדי אמצא מקחת מזרעו משלים
 33 אל־זרע אברהם ישחק ויעקב כראשוב את־
 34 שביתם ורחמקים :

CAP. XXXIV. לו

35 הדבר אשר־היה אלי־ירמיהו מאת יהוה
 36 ויבין כי־נאצר מלך־בבל וכל־חילו וכל־ממלכות
 37 ארץ ממשלת לו וכל־העמים נלחמים על־
 38 ירושלים ועל־כל־עריה לאמר : כה־אמר יהוה
 39 אלהי ישראל הן ואמרתי אל־דקדקו מלך יהוה
 40 ואמרתי אליו כה אמר יהוה הנני נחן את־העיר
 41 הזאת בין מלך בבל ושרפה באש : ואמה לא
 42 תפלט מידו כי תפש תתפש ויבדו תשרנו ועניקו
 43 את־עילי מלך־בבל תראנו וסידו את־סוף דבר
 44 ובבל תבוא : אך שמע דבר יהוה דקדקו מלך
 45 יהוה כה אמר יהוה עליך לא תמות בחרב
 46 בשלום תמות ובמשפחות אבותיך הפלכים
 47 הראשנים אשר־היו לפניך בן ישראלך וחי
 48 ארון יספודלך כי־דבר אני־דברתי נאם יהוה :
 49 וידבר ירמיהו הנביא אל־דקדקו מלך
 50 יהוה את כל־הדברים האלה בירושלים : וחי
 51 מלך־בבל נלחמים על־ירושלים ועל כל־ערי יהוה
 52 הנותרות אל־לכש ואלי־ענקו כי הנה נשארו
 53 בערי יהוה ערי מבצר : תדבר אשר־היה
 54 אלי־ירמיהו מאת יהוה אלהי פה המלך דקדקו

55 צפור בחצר המזבח לאמר : כה־אמר יהוה
 56 עשה יהוה יצר אותה לבחינה יהוה שמו :
 57 קרא אלי ואני־ה' ואני־ה' לך גדלות ובצרות לא
 58 ידעתם : כי כה אמר יהוה אלהי ישראל
 59 על־בתי העיר הזאת ועל־בתי מלכי יהודה
 60 הנחצים אלי־השללות ואלי־החרב : באים להחם
 61 את־הנשפים ומלכאם את־פגרי האדם אשר־
 62 הניתי באפי ובתמתי ואשר הסתרתי פני מהעיר
 63 הזאת על כל־רעתם : הנני מעלה לה ארמה
 64 ומרפא ורפאתם וגליתי להם עתרת שלום
 65 ואמתי : והשבתי את־שבתי יהודה ואת־שבתי
 66 ישראל ובנתיים בנראשנה : וסתרתי מפני
 67 עינם אשר־חמאלי וסלחתי לכל־עונותיהם
 68 אשר־חמאלי ואשר פשעו בי : והיתה לי
 69 לשם ששון לתהלה ולתפארת לכל בני הארץ
 70 אשר ישמעי את־כד־השובה אשר אגלי עשה
 71 אותם ופחדו וקנו על כד־השובה ועל כד־השלום
 72 אשר אגלי עשה לה : כה אמר יהוה
 73 עוד ושמע במקום הזה אשר אתם אמרים חרב
 74 היא מאין אתם ומאין בהמה בערי יהודה ובחצות
 75 ירושלים הנשמות מאין אתם ומאין יושב ומאין
 76 בהמה : קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול
 77 מלך קול אמרים הודו את־יהוה צבאות כירשוב
 78 יהוה כד־לעולם חסדו מבנים תודה בית יהוה כי
 79 אשוב את־שבתי הארץ בנראשנה אמר יהוה :
 80 כה אמר יהוה צבאות עוד יהיה במקום
 81 הזה הקרב מאין אתם ועד־בהמה ובכל־ערי נה
 82 רעים כרובים צאן : בערי החרב בערי השפלה
 83 ובערי הגלב ובארץ בנימן ובסביבי ירושלים
 84 ובערי יהודה עד תעברנה הצאן עלי־ידי מונה
 85 אמר יהוה : הנה ימים באים נאם יהוה
 86 ויהימי את־הדבר השוב אשר דברתי אלי־בית
 87 ישראל ועל בית יהודה : בימים ההם ובעת ההיא
 88 אצמיח לך צמח צדקה ועשה משפט וצדקה
 89 בארץ : בימים ההם תבטע יהודה וירושלים
 90 תשפון לבטח ויה אשר־יקרא לה יהוה צדקנו :
 91 כד־האמר יהוה לא־יפרת לך אש שוב
 92 על פסא בית־ישראל : ולפניהם הלוים לא־יפרת

CAP. XXXV. לה

1 דבר אשר יהיה אלי ירמיה מאת יהוה בימי
 2 יהויקים בן יאשיה מלך יהודה לאמר : יהוה
 3 אל בית הרקבים ודפרת אותם והבאותם בית
 4 יהוה אל אחת הלשכות וחשקית אותם יין :
 5 ותקח את האונות בן ירמיה ברחבעניה ואת
 6 אחיו ואת כל בניו ואת כל בית הרקבים : ואבא
 7 אהם בית יהוה אל לשפת בני חנן בן יגדליהו
 8 איש האלדים אשר אצל לשפת השוים אשר
 9 מפעל ללשפת מעשיהו בן שלם שמר הסף :
 10 ואתן לפני בני בית הרקבים גבעים מלאים יין
 11 וכסות ואמר אליהם שתדוין : ואמרו לא
 12 נשתה יין כי יונגב בדרך אבינו צדה עלינו
 13 לאמר לא תשתדוין אתם ובניכם עד עולם :
 14 ובית לא תבנו וגרע לא תורעו וכרם לא תפשו
 15 ולא יהיה לכם פי באהלים תשובו בלימכם למען
 16 תחיו ימים רבים על פני האדמה אשר אתם
 17 גרים שם : ונשמע בקול יהונגב בן רכב אבינו
 18 לכל אשר צונו בלתי שתוחוין בלימנו אנחנו
 19 נשינו בנינו ובנותינו : ובלתי נבנות בתים לשבתנו
 20 וכרם ושרה ותרע לא יהיה לנו : ונשב באהלים
 21 ונשמע ונעש ככל אשר צונו יונגב אבינו : ויהי
 22 בעלות נבוכדנאצר מלך בבל אל הארץ ונאמר
 23 באו ונבוא ירושלם מפני חיל הפשוים ומפני
 24 חיל ארם ונשב בירושלם : ויהי
 25 דבר יהוה אל ירמיה לאמר : כד אמר
 26 יהוה צבאות אלהי ישראל ה' ואתמר
 27 לאיש יהודה וישבי ירושלם הלאו תקחו
 28 מוסר לשמע אל דברי נאם יהוה : הלא את
 29 דברי יהונגב בן רכב אשר צוה את בניו בלתי
 30 שתוחוין ולא שתו עד היום הזה כי שמעו את
 31 מצות אביהם ואכלו דברי אלהים השפם ודבר
 32 ולא שמעו אלי : ואשלה אליכם את כל
 33 עבדי הנביאים השפם ושלח לאמר שבו לא
 34 איש מדרך הדרך והיטיבו מעליכם ואל תלכו
 35 אחרי אלהים אחרים לעבדם ושובו אל האדמה
 36 אשר נתתי לכם ואל תבנו בתים ולא תישבו את
 37 אונכם ולא תשמעו אלי : כי הקימו בני יהונגב

בנות את כל העם אשר בירושלם לקרא להם
 9 דור : ללכת איש את עבדו ואיש את שפחתו
 10 העברי והעבריה חפשים לבלתי עבדכם ביהודי
 11 אדיו איש : וישמעו כל השוים וכל העם אשר
 12 באו בבית ללכת איש את עבדו ואיש את
 13 שפחתו חפשים לבלתי עבדכם עוד ושמעו
 14 וישלחו : וישבו אחריהם וישבו את העבדים
 15 ואת השפחות אשר שלחו חפשים ויבטלו
 16 לעבדים ולשפחות : ויהי דבר יהוה אל
 17 ירמיה מאת יהוה לאמר : כד אמר יהוה אלהי
 18 ישראל אלי ברחי ברח את אבותיכם ביום הוציא
 19 אותם מארץ מצרים מבית עבדים לאמר : מקץ
 20 שבע שנים תשלחו איש את אחיו העברי אשר
 21 יסב לך ועבדך שש שנים ושלחתו חפשי
 22 מעמך ולא תשמעו אבותיכם אלי ולא השו את
 23 אונם : ותשובו אתם היום ותעשו את דברי
 24 געני לקרא דור איש לרעהו ותכרתו ברח לפני
 25 בנות אשר יקרא שמי עלי : ותשובו ותחלו
 26 את שמי ותשובו איש את עבדו ואיש את שפחתו
 27 אשר שלחתם חפשים לנפשים ותכפשו אתם
 28 להיות לכם לעבדים ולשפחות : לכן כד
 29 אמר יהוה אתם לא שמעתם אלי לקרא דור
 30 איש לאחיו ואיש לרעהו הנינו לכם דור
 31 נאם יהוה אליהם ואלהם ואלהם ונתתי
 32 אתכם לו ועדה לכל ממלכות הארץ : ונתתי
 33 את האנשים העברים את בתי אשר לא יקמו
 34 את דברי הבית אשר ברחי לפני העל אשר
 35 פרתי לשנים ועשרו בין פתחי : שרי יהודה ושרי
 36 ירושלם הפרסים והתנזים וכל עם הארץ
 37 העברים בין פתחי העל : ונתתי אותם בין
 38 אביהם ובין מבקשי נפשם ויהיה נבלתם למאכל
 39 לעוף השמים ולבהמת הארץ : ואת צדקיהו
 40 מלך יהודה ואת שרי אהל בין אביהם ובין
 41 מבקשי נפשם ובין חיל מלך בבל העלים
 42 מעליהם : הנינו מצוה נאם יהוה והשבתים
 43 אל הציור הווא ונלחמו עליה ולכדה ושפחה
 44 באש ואת ערי יהודה אתן שממה מאין ישב :

princes, will I give into the hand of their enemies, and into the hand of them that seek their life, and into the hand of the king of Babylon's army, which ^b are gone up from you.

22 Behold, I will command, saith the LORD, and cause them to return to this city; and they ^c they shall fight against it, and take ^d it, and burn it with fire: and I will make the cities of Judah a desolation without ^e an inhabitant.

CHAP. XXXV.

THE word which came unto Jeremiah from the LORD, in the days of Jehoiakim the son of Josiah king of Judah, saying,

2 Go unto the house of the Rechabites, ^g and speak unto them, and bring them into the house of the LORD, into one of the chambers, ^h and give them wine to drink.

3 Then I took Jaazaniah the son of Jeremiah, the son of Habaziniab, and his brethren, and all his sons, and the whole house of the Rechabites;

4 And I brought them into the house of the LORD, into the chamber of the sons of Hanan, the son of Igdaliah, a man of God, which *was* by the chamber of the princes, which *was* above the chamber of Maaseiah, the son of Shallum, ⁱ the keeper ^m of the ⁿ door:

5 And I set before the sons of the house of the Rechabites pots full of wine, and cups, and I said unto them, Drink ye wine.

6 But they said, We will drink no wine: for Jonadab the son of Rechab, our father, commanded us, saying, Ye shall drink no wine, neither ye nor your sons for ever:

7 Neither shall ye build house, nor sow seed, nor plant vineyard, nor have any: but all your days ye shall dwell in tents; ^o that ye may live many days in the land where ye *be* strangers.

8 Thus have we obeyed the voice of Jonadab the son of Rechab, our father, in all that he hath charged us, to drink no wine all our days, we, our wives, our sons, nor our daughters;

9 Nor to build houses for us to dwell in; neither have we vineyard, nor field, nor seed:

10 But we have dwelt ^r in tents, and have obeyed, and done according to all that Jonadab our father commanded us.

11 But it came to pass, when Nebuchadrezzar king of Babylon came up into the land, that we said, Come, and let us go to Jerusalem for fear of the army of the Chaldeans, and for fear of the army of the Syrians: so we dwell at Jerusalem.

12 Then came the word of the LORD unto Jeremiah, saying,

13 Thus saith the LORD of hosts, the God of Israel, Go and tell the men of Judah, and the inhabitants of Jerusalem, Will ye not receive instruction ^u to hearken to my words? saith the LORD.

14 The words of Jonadab the son of Rechab, that he commanded his sons not to drink wine, are performed; for unto this day they drink none, but obey their father's commandment: notwithstanding ^v I have spoken unto you, rising early and speaking; but ye hearkened not unto me.

15 I ^w have sent also unto you all my servants the prophets, ^x rising up early and sending them, saying, Return ^y ye now every man from his evil way, and amend your doings, and go not after other gods to serve them, and ye shall dwell in the

B. C. 590.

a Lu. 13. 34, 35.

b ch. 37. 5. 11.

c ch. 40. 2, 3.

d ch. 52. 7, 13.

e ch. 44. 2, 6.

La. 1. 1.

f Pr. 1. 24, &c.

13. 13.

16. 2.

Is. 65. 12.

66. 4.

g 2 Ki. 10. 15.

1 Ch. 2. 55.

h 1 Ki. 6. 5.

i Ex. 20. 12.

Ep. 6. 2, 3.

β There shall

not a man

be cut off

from Jo-

nadab the

son of Re-

chab.

k ch. 15. 19.

Ps. 5. 5.

Lu. 21. 36.

l 1 Ch. 9. 18, 19.

m Ps. 84. 10.

γ threshold,

or, vessel.

n Is. 8. 1.

Eze. 2. 9.

Zec. 5. 1, 2.

o ch. 30. 2.

Ho. 8. 12.

p ch. 25. 15, &c.

q He. 11. 9, 13.

r ver. 7.

ch. 26. 3.

s 1 Pe. 2. 11.

t ch. 18. 8.

Jon. 3. 8-10.

u Ac. 3. 19.

v ch. 32. 12.

45. 1, 2.

w ver. 21, 23,

32.

x ver. 7.

y ver. 8.

z Eze. 2. 3, 7.

aa Le. 16. 29, 31.

23, 27, 32.

Ac. 27. 9.

a ver. 3.

δ their sup-

plication

shall fall.

b 2 Ki. 22. 13,

17.

c ch. 32. 33.

d Ne. 8. 3.

Lu. 4. 16, &c.

e 2 Ch. 36. 15,

16.

f Joel 2. 15,

&c.

g ch. 7. 13, 25,

25. 3, 6.

h Lu. 10. 16.

1 Th. 4. 8.

i ch. 18. 11.

h ver. 6, 8.

land which I have given to you and to your fathers; but ye ^a have not inclined your ear, nor hearkened unto me.

16 Because the sons of Jonadab the son of Rechab have performed the commandment of their father, which he commanded them; but this people hath not hearkened unto me:

17 Therefore thus saith the LORD God of hosts, the God of Israel, Behold, I will bring upon Judah, and upon all the inhabitants of Jerusalem, all the evil that I have pronounced against them: ^f because I have spoken unto them, but they have not heard; and I have called unto them, but they have not answered.

18 And Jeremiah said unto the house of the Rechabites, Thus saith the LORD of hosts, the God of Israel, Because ^g ye have obeyed the commandment of Jonadab your father, and kept all his precepts, and done according unto all that he hath commanded you;

19 Therefore thus saith the LORD of hosts, the God of Israel, β Jonadab the son of Rechab shall not want a man to stand ^k before me for ever.

CHAP. XXXVI.

AND it came to pass, in the fourth year of Jehoiakim the son of Josiah king of Judah, that this word came unto Jeremiah from the LORD, saying,

2 Take thee a roll ^o of a book, and write ^o therein all the words that I have spoken unto thee against Israel, and against Judah, and against all the nations, ^p from the day I spake unto thee, from the days of Josiah, even unto this day.

3 It may be ^r that the house of Judah will hear all the evil which I purpose to do unto them; that they may return ^t every man from his evil way, that I may forgive ^v their iniquity and their sin.

4 Then Jeremiah called Baruch, ^v the son of Neriah; and Baruch wrote from the mouth of Jeremiah all the words of the LORD, which he had spoken unto him, upon a roll ^w of a book.

5 And Jeremiah commanded Baruch, saying, I am shut up: I cannot go into the house of the LORD:

6 Therefore go thou, and read ^y in the roll, which thou hast written from my mouth, the words of the LORD, in the ears of the people, in the LORD's house upon the fasting-day: ^z and also thou shalt read them in the ears of all Judah that come out of their cities.

7 It ^{aa} may be ^{aa} they will present their supplication before the LORD, and will return every one from his evil way: for great ^b is the anger and the fury that the LORD hath pronounced against this people.

8 And Baruch the son of Neriah did according to all that Jeremiah the prophet commanded him, reading in ^a the book the words of the LORD in ^a the LORD's house.

9 And it came to pass, in the fifth year of Jehoiakim the son of Josiah king of Judah, in the ninth month, that they proclaimed a fast ^c before the LORD to all the people in Jerusalem, and to all the people that came from the cities of Judah unto Jerusalem.

10 Then read ^d Baruch in the book the words of Jeremiah in the house of the LORD, in the chamber of Gemariah the son of Shaphan the scribe, in the higher

court, at the β entry^a of the new gate of the LORD's house, in the ears of all the people.

11 When Michaiah the son of Gemariah, the son of Shaphan, had heard out of the book all the words of the LORD,

12 Then he went down into the king's house, into the scribe's chamber; and, lo, all the princes sat there, *even* Elishama the scribe, and Delaiah the son of Shemaiah, and Elnathan the son of Achbor, and Gemariah the son of Shaphan, and Zedekiah the son of Hananiah, and all the princes.

13 Then Michaiah declared unto them all the words that he had heard, when Baruch read the book in the ears of the people.

14 Therefore all the princes sent Jehudi the son of Nethaniah, the son of Shelemiah, the son of Cushi, unto Baruch, saying, Take in thine hand the roll wherein thou hast read in the ears of the people, and come. So Baruch the son of Neriah took the roll in his hand, and came unto them.

15 And they said unto him, Sit down now, and read it in our ears. So Baruch read *it* in their ears.

16 Now it came to pass, when they had heard all the words, they were afraid both one and other, and said unto Baruch, We will surely tell the king of all these words.

17 And they asked Baruch, saying, Tell us now, How didst thou write all these words at his mouth?

18 Then Baruch answered them, He pronounced^e all these words unto me with his mouth, and I wrote *them* with ink in the book.

19 Then said the princes unto Baruch, Go, hide^k thee, thou and Gemariah, and let no man know where ye be.

20 And they went in to the king into the court, but they laid up the roll in the chamber of Elishama the scribe, and told all the words in the ears of the king.

21 So the king sent Jehudi to fetch the roll: and he took it out of Elishama the scribe's chamber: and Jehudi read *it* in the ears of the king, and in the ears of all the princes which stood beside the king.

22 Now the king sat in the winter-house,^o in the ninth month: and *there was a fire* on the hearth burning before him.

23 And it came to pass, *that* when Jehudi had read three or four leaves, he cut *it*^q with the pen-knife, and cast *it* into the fire *that was* on the hearth, until all the roll was consumed in the fire *that was* on the hearth.

24 Yet they were not afraid, nor rent their garments,^t *neither* the king, nor any of his servants that heard all these words.

25 Nevertheless, Elnathan, and Delaiah, and Gemariah, had made intercession^v to the king that he would not burn the roll; but he^w would not hear them.

26 But the king commanded Jeremiah the son of κ Hammelech, and Seraiah the son of Azriel, and Shelemiah the son of Abdeel, to take Baruch the scribe, and Jeremiah the prophet: but^y the LORD hid them,

27 Then the word of the LORD came to Jeremiah, after that the king had burned the roll, and the words which Baruch wrote at the mouth of Jeremiah, saying,

28 Take thee again another roll, and write in it all the former words^z that were in the first roll, which Jehoiakim the king of Judah hath burned.

29 And thou shalt say to Jehoiakim

B. C. 606.

β or, door.

a ch. 26. 10.

b ch. 22. 19, 30.

γ visit upon, ch. 23. 34.

c De. 28. 15, & c Pr. 29. 1.

d Mat. 23. 37.

δ words as they.

e ch. 22. 24.

2 Ki. 24. 17.

2 Ch. 36. 10.

f 2 Ch. 36. 12.

16.

ζ by the hand of.

g ver. 2, 4.

h ch. 29. 25.

52. 24.

i ch. 2. 27.

21. 1, 2.

42. 2, 20.

k 2 Ch. 25. 15.

16.

Pr. 28. 12.

Ac. 5. 40.

l 2 Ki. 24. 7.

Eze. 17. 15.

m ver. 11.

ch. 34. 21.

n ch. 23. 28.

26. 2.

Eze. 2, 4, 5.

o Am. 3. 15.

p ver. 3.

ch. 21. 2.

q Ps. 50. 17.

Pr. 13. 13.

19. 21.

21. 30.

Re. 22. 19.

r ch. 34. 21, 22.

s Job 15. 31.

η your souls.

t 2 Ki. 22. 11.

Is. 36. 22.

37. 1.

u ch. 21. 4-7.

v ch. 13. 15-17.

w Pr. 21. 29.

θ men thrust through.

x Joel 2. 11.

y or, the king.

z made to ascend.

y Ps. 27. 5.

32. 7.

64. 2.

μ or, slip away.

z Mat. 24. 35.

king of Judah, Thus saith the LORD, Thou hast burned this roll, saying, Why hast thou written therein, saying, The king of Babylon shall certainly come and destroy this land, and shall cause to cease from thence man and beast?

30 Therefore thus saith the LORD of Jehoiakim king of Judah, He shall have none to sit upon the throne of David; and his^b dead body shall be cast out in the day to the heat, and in the night to the frost.

31 And I will γ punish him, and his seed, and his servants, for their iniquity; and I^c will bring upon them, and upon the inhabitants of Jerusalem, and upon the men of Judah, all the evil that I have pronounced against them: but they^d hearkened not.

32 Then took Jeremiah another roll, and gave it to Baruch the scribe, the son of Neriah; who wrote therein, from the mouth of Jeremiah, all the words of the book which Jehoiakim king of Judah had burned in the fire: and there were added besides unto them many δ like words.

CHAP. XXXVII.

AND king Zedekiah,^e the son of Josiah, reigned instead of Coniah the son of Jehoiakim, whom Nebuchadrezzar king of Babylon made king in the land of Judah.

2 But^f neither he, nor his servants, nor the people of the land, did hearken unto the words of the LORD, which he spake ζ by the prophet Jeremiah.

3 And Zedekiah the king sent Jehucal the son of Shelemiah, and Zephaniah the son^h of Maaseiah the priest, to the prophet Jeremiah, saying, Pray nowⁱ unto the LORD our God for us.

4 Now Jeremiah came in and went out among the people; for they had not put him into prison.

5 Then^j Pharaoh's army was come forth out of Egypt: and when the Chaldeans that besieged Jerusalem heard tidings of them, they departed^m from Jerusalem.

6 Then came the word of the LORD unto the prophet Jeremiah, saying,

7 Thus saith the LORD, the God of Israel, Thus shall ye say to the king of Judah, that sent^p you unto me to inquire of me; Behold, Pharaoh's army, which is come forth to help you, shall return to Egypt into their own land.

8 And^q the Chaldeans shall come again, and fight against this city, and take it, and burn it with fire.

9 Thus saith the LORD, Deceive^r not η yourselves, saying, The Chaldeans shall surely depart from us: for they shall not depart.

10 For^s though ye had smitten the whole army of the Chaldeans that fight against you, and there remained *but* θ wounded men among them, yet^t should they rise up every man in his tent, and burn this city with fire.

11 And it came to pass, that when the army of the Chaldeans was broken up from Jerusalem for fear of Pharaoh's army,

12 Then Jeremiah went forth out of Jerusalem to go into the land of Benjamin, to μ separate himself thence in the midst of the people.

13 And when he was in the gate of Benjamin, a captain of the ward was there, whose name was Irijah, the son of Shelemiah, the son of Hananiah: and he took Jeremiah the prophet, saying, Thou fallest away to the Chaldeans.

מִכִּיָּהוּ בֶן־יִרְמְיָהוּ בִּשְׁמֵן אֶת־לִבִּי יְהוָה
 מַעַל־הַסֵּפֶר : וַיֵּרֶד בֵּית־הַמֶּלֶךְ עַל־שֹׁפֶת הַסֵּפֶר
 וַיִּזְכֹּר־שָׁם כָּל־הַשְּׂרָרִים וְיֹשְׁבִים אֲשֶׁר־שָׁמַע הַסֵּפֶר
 וַיִּלְחֲדוּ בִן־שָׁמַעְיָהוּ וְאַלְנָתָן בֶּן־עֲבָדוֹ וַיִּמְרְדּוּ
 בִּשְׁמֵן וַיִּזְדַּקְתּוּ בְּהַנְהִיחַ וְכָל־הַשְּׂרָרִים : וַיַּגֵּד
 לָהֶם מִלִּידוֹ אֶת־כָּל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר שָׁמַע בְּקֶרֶב
 הַרוּחַ בַּסֵּפֶר בְּאָזְנוֹ הָעֵץ : וַיִּשְׁלְחוּ כָּל־הַשְּׂרָרִים
 אֶל־בָּרוּךְ אֶת־יְהוֹיָכָן בֶּן־יִתְנָהוּ בִּשְׁלֹמֹמֶיךָ בֶּן־
 פִּתְשִׁי לֵאמֹר הַמְּנִלָּה אֲשֶׁר קִרְאתָ בַּיָּמִים בְּאָזְנוֹ
 הָעֵץ מִדְּבַר הַרוּחַ וְלֹא־וָיִי וְלֹא־וָיִי בָרוּךְ בֶּן־יִרְמְיָהוּ
 אֶת־הַמְּנִלָּה בְּיָדוֹ וַיֵּבֶא אֵלֵיהֶם : וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו
 שֵׁב זֶה הָאִשָּׁה בְּאָזְנוֹתֶיךָ וַיִּקְרָא בָרוּךְ בְּאָזְנוֹתֶיהָ :
 וַיְהִי כְשֶׁמַּעֲסֵם אֶת־כָּל־יְהוֹדָבִים פָּתְחוּ אֵינֶשׁ
 אֶל־רֵעֵהוּ וַיֹּאמְרוּ אֶל־בָּרוּךְ הַיּוֹדֵד נָגִיד לְמֶלֶךְ
 אֶת־כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה : וְאֶת־בָּרוּךְ שְׁאֵלָיו
 לֵאמֹר הַדְּבָרִים לָנוֹ אֵיךְ נִתְּנָה אֶת־כָּל־הַדְּבָרִים
 הָאֵלֶּה מִפִּי : וַיֹּאמְרוּ לָהֶם בָּרוּךְ מִפִּי יִקְרָא
 אֵלָיו אֶת־כָּל־יְהוֹדָבִים הָאֵלֶּה וַאֲנִי נִתַּב עַל־הַסֵּפֶר
 בְּיָדוֹ : וַיֹּאמְרוּ הַשְּׂרָרִים אֶל־בָּרוּךְ לֵאמֹר
 הַסֵּתֶר אֲתָה וַיִּרְמְיָהוּ וְאִישׁ אֲלִיעֶזֶר אִשָּׁה אֲתָם :
 וַיָּבֵאוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ הַחֲדָרָה וְאֶת־הַמְּנִלָּה הַסֵּפֶר
 בְּלִשְׁפַת אֲלִישַׁמַּע הַסֵּפֶר וַיִּגְדְּלוּ בְּאָזְנוֹ הַמֶּלֶךְ אֶת־
 כָּל־יְהוֹדָבִים : וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ אֶת־יְהוֹיָכָן לִקְחֹת
 אֶת־הַמְּנִלָּה וַיִּקְרָא מִלִּשְׁפַת אֲלִישַׁמַּע הַסֵּפֶר
 וַיִּקְרָאָהּ יְהוֹיָכָן בְּאָזְנוֹ הַמֶּלֶךְ וַיִּבְאֲלוּ כָּל־
 הַשְּׂרָרִים הַעֲמֻדִים מִעַל הַמֶּלֶךְ : וַתִּמְלֹךְ וַיִּשְׁבֹּעַ
 בַּיָּת הַזֶּה כִּדְבַר שְׁחֵמִי וְאֶת־הָאֵחָד לִפְנֵי
 מִבְּעֶרֶת : וַיְהִי כִקְרָא יְהוֹיָכָן שִׁבְלֵשׁ דְּלִתּוֹתָהּ
 וַאֲרֻבָּעָה יִקְרַעֶהָ בְּתֵרֵי הַסֵּפֶר וַתִּשְׁלַף אֶל־הָאֵשׁ
 אֲשֶׁר אֶל־הָאֵחָד עֲרֹתָם כָּל־הַמְּנִלָּה עַל־הָאֵשׁ אֲשֶׁר
 עַל־הָאֵחָד : וְלֹא פָתְחוּ וְלֹא קָרְעוּ אֶת־בְּגָדֵיהֶם
 הַמֶּלֶךְ וְכָל־עַבְדָּיו הַשְּׂמֵעִים אֶת־כָּל־יְהוֹדָבִים
 הָאֵלֶּה : וְגַם אֲלִנָּתָן וְדִלְיָהוּ וַיִּמְרְדּוּ הַשְּׂנֵאוֹת
 בְּמֶלֶךְ לְבַלְתִּי שֹׂרֵף אֶת־הַמְּנִלָּה וְלֹא שָׁמַע אֵלֵיהֶם :
 וַיִּצְחַק הַמֶּלֶךְ אֶת־יְחִיָּהוּא בֶן־הַמֶּלֶךְ וְאֶת־שִׁחְתָּנוּ
 בֶּן־עֲזַרְיָהוּ וְאֶת־שְׁלֹמֹמֶיךָ בֶּן־עֲבָדָל לִקְחֹת אֶת־
 בָּרוּךְ הַסֵּפֶר וְאֶת־יִרְמְיָהוּ הַנְּבִיא וּמִתְרַם יְהוָה :
 וַיְהִי כִדְבַר־יְהוָה אֲלִירְמְיָהוּ אַחֲרַי שְׁנָף

בְּרִכְבָּב אֶת־מִצְוֹת אֲבִיהֶם אֲשֶׁר צִוָּם וְהָעַם יְהוָה
 לֹא שָׁמַעוּ אֵלָיו : לָכֵן כִּדְבַר־אֲמֹר יְהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת
 אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי מֵבִיא אֶת־יְהוָה וְאֶל־כָּל־יֹשְׁבֵי
 יְרוּשָׁלַם אֶת־כָּל־הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי עֲלֵיהֶם יַעַן
 דִּבַּרְתִּי אֵלֵיהֶם וְלֹא שָׁמְעוּ וַאֲקָרָא לָהֶם וְלֹא עָנּוּ :
 וְלִבִּית הָרֹכְבִים אָמַר וַיִּמְרְדּוּ כִדְבַר־אֲמֹר יְהוָה
 צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יַעַן אֲשֶׁר שָׁמַעְתֶּם עַל־מִצְוֹת
 יְהוָה וְאַבִּיכֶם וַתִּשְׁמְרוּ אֶת־כְּלִמְצוֹתָיו וַתַּעֲשׂוּ
 כָּל־כְּלִי אֲשֶׁר־צִוָּה אֲתָכֶם : לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה
 צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֹא־יִפְרֹחַ אִישׁ לְיֹונָב בֶּן־
 רִכְבַּ עַמּוּד לִפְנֵי כָל־הָעָם :

CAP. XXXVI. לו

וַיְהִי בַשָּׁנָה הָרִבְעִית לַיהוֹיָקִים בֶּן־יִשְׁאָחָז מֶלֶךְ
 יְהוּדָה הָיָה הַדְּבַר הַזֶּה אֶל־יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה
 לֵאמֹר : מַחֲדִּיק מִנְלִי־סֵפֶר וְכַתְּבַת אֵלַיָּה אֶת־כָּל־
 הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֵלֶיךָ עַל־יְהוּדָה וְעַל־יְהוֹדָה
 וְעַל־כָּל־הַגּוֹיִם כִּי־אִם דִּבַּרְתִּי אֵלֶיךָ מִיָּמִי יִשְׁמְרוּ
 וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה : אֲלֵי שָׁמְעוּ בֵּית יְהוּדָה אֶת־כָּל־
 הָרָעָה אֲשֶׁר אָנֹכִי הֹשֵׁב לַעֲשׂוֹת לָהֶם לְמַעַן
 יִשְׁוּבוּ אִישׁ מִדְּרָכֵי הָרָעָה וְיִסְמְכִיתִי לְעֵינֵם
 וְיִחַשְׁאוּתָם : וַיִּקְרָא יִרְמְיָהוּ אֶת־בָּרוּךְ בֶּן־
 נְרִיָּה וַיִּכְתֹּב בָּרוּךְ מִפִּי יִרְמְיָהוּ אֶת־כָּל־דְּבָרֵי יְהוָה
 אֲשֶׁר־דִּבֶּר אֵלָיו עַל־מִנְלִי־סֵפֶר : וַיִּצְחַק יִרְמְיָהוּ
 אֶת־בָּרוּךְ לֵאמֹר אֲנִי עֲצוּר לֹא אוּכַל לִבְנוֹת בֵּית
 יְהוָה : וּבָאת אִתָּה וַקִּרְאתָ בְּמִנְלָה אֲשֶׁר־פָּרַתְּ
 מִפִּי אֶת־דְּבָרֵי יְהוָה בְּאָזְנוֹ הָעֵץ בֵּית יְהוָה בְּיָמֵם
 צֹוִם וְגַם בְּאָזְנוֹ כָּל־יְהוּדָה הַבָּאִים מִסְּרִיָּהם
 תִּקְרָאם : אֲלֵי תִפֹּל תִּתְחַתֵּם לִפְנֵי יְהוָה וְיִשְׁבוּ
 אִישׁ מִדְּרָכֵי הָרָעָה כִּי־גִדֹּל הָאֵף וְהַחֲמָה אֲשֶׁר־
 דִּבֶּר יְהוָה אֶל־הָעָם הַזֶּה : וַיַּעַשׂ בָּרוּךְ בֶּן־נְרִיָּה
 כָּל־כְּלִי אֲשֶׁר־צִוָּה יִרְמְיָהוּ הַנְּבִיא לִקְרֹא בַסֵּפֶר דְּבַר־
 יְהוָה בֵּית יְהוָה : וַיְהִי בַשָּׁנָה הַחֲמִישִׁית
 לַיהוֹיָקִים בֶּן־יִשְׁאָחָז מֶלֶךְ יְהוּדָה כִּדְבַר שְׁחֵמִי
 קָרָא צֹוִם לִפְנֵי יְהוָה כָּל־הָעָם בִּירוּשָׁלַם וְכָל־
 הָעָם הַבָּאִים מִסְּרִי יְהוּדָה בִּירוּשָׁלַם : וַיִּקְרָא
 בָרוּךְ בַּסֵּפֶר אֶת־דְּבָרֵי יִרְמְיָהוּ בֵּית יְהוָה בְּלִשְׁפַת
 גְּמִיָּהוּ בִּישְׁשָׁן הַסֵּפֶר בְּחֹצֵר הַעֲלִיּוֹן פְּתַח שַׁעַר
 בֵּית־יְהוָה הַחֲדָשׁ בְּאָזְנוֹ כָּל־הָעָם : וַיִּשְׁמַע

הַמֶּלֶךְ אֶת־הַמִּגְלָה וְאֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר כָּתַב בְּרוּךְ
 28 מִפִּי יִרְמְיָהוּ לֵאמֹר : שׁוּבוּ כַּח לָךְ מִגְלָה אַחֶרֶת
 וְכַתֵּב עָלֶיהָ אֶת פְּלִי־הַבְּרִים הַנִּשְׁאָלִים אֲשֶׁר הָיוּ
 עַל־הַמִּגְלָה הָרִאשׁוֹנָה אֲשֶׁר שָׂרָף יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ־
 29 יְהוּדָה : וְעַל־יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ־יְהוּדָה הָאֹמֵר כֹּה
 אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי שְׂרָפָה אֶת־הַמִּגְלָה הַזֹּאת לֵאמֹר
 מִדֵּי פְתַח־הַבַּיִת עָלֶיהָ לֵאמֹר הִנֵּה אֲנִי מֶלֶךְ־בָּבֶל
 וְהַשְׁחִית אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת וְהַשְׁבִּית מִמֶּנָּה אָדָם
 30 וְיִבְהִמָּה : לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה עַל־יְהוֹקִים
 מֶלֶךְ־יְהוּדָה לֹא־יִהְיֶה לוֹ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא דָוִד וְנִבְלָתוֹ
 תִּהְיֶה מִשְׁלֶכֶת לְחֹרֵב בָּיוֹם וְלִקְחָהּ בְּלִיָּה :
 31 וְכַמֶּדֶי עָלָיו וְעַל־זֶרְעוֹ וְעַל־עַבְדָּיו אֶת־עֲוֹנָם
 וְהִבֵּאתִי עֲלֵיהֶם וְעַל־יָשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם וְעַל־אֵשׁ
 יְהוּדָה אֶת פְּלִדְרֻעָה אֲשֶׁר־דִּבַּרְתִּי אֲלֵיהֶם וְלֹא
 32 שָׁמְעוּ : וִירְמְיָהוּ לָקַח מִגְלָה אַחֶרֶת
 וַיִּתְּנָהּ אֶל־בְּרוּךְ בֶּן־נְרִיָּהוּ הַסֹּפֵר וַיִּכְתֹּב עָלֶיהָ
 מִפִּי יִרְמְיָהוּ אֶת פְּלִי־הַבְּרִים הַסֵּפֶר וַיִּכְתֹּב עָלֶיהָ
 יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ־יְהוּדָה בָּאֵשׁ וְעוֹד נֹסֵף עֲלֵיהֶם
 דְּבָרִים רַבִּים כַּהֲמָה :

CAP. XXXVII. לו

1 וַיִּמְלֹךְ מֶלֶךְ־צִדְקִיָּהוּ בֶן־יֹאשָׁאָהוּ תַּחַת כְּנִיָּהוּ בֶן־
 יְהוֹנָדָם אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ נִבְנִיָּהוּ אֶצֶר מֶלֶךְ־בָּבֶל בְּאָרֶץ
 2 יְהוּדָה : וְלֹא שָׁמַע הוּא וְעַבְדָּיו וְעַם דְּהָאָרֶץ
 אֶל־דְּבָרֵי יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר בֶּן יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא :
 3 וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ אֶת־יְהוֹנָדָן בֶּן־שָׁלּוּמִיָּה וְאֶת־
 4 צַפְנִיָּהוּ בֶן־מַעֲשִׂיָּה הַכֹּהֵן אֶל־יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא לֵאמֹר
 הַחֲשֹׁל־נָא בְּעֵינֶיךָ אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ : וִירְמְיָהוּ
 5 כָּאֵל וַיֵּצֵא בְּתוֹךְ הָעָם וְלֹא־נָתַנּוּ אֹתוֹ בֵּית הַכְּהֵלָא :
 6 וְחָל פָּרֻעָה וַיֵּצֵא מִמַּצְרִים וַיִּשְׁמְעוּ הַכַּפְּשִׁידִים
 הַצָּרִים עַל־יְרוּשָׁלַם אֶת־שִׁמְעוֹם וַיַּעֲלֵהוּ מֶעַל
 7 יְרוּשָׁלַם : וַיְהִי דְּבַר־יְהוָה אֶל־יִרְמְיָהוּ
 8 הַנָּבִיא לֵאמֹר : כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כֹּה
 תֹאמַרְוּ אֶל־מֶלֶךְ יְהוּדָה הַשֹּׁלָח אֲתָכֶם אֵלַי לְדַרְשָׁנִי
 9 הַנֵּה יְחִי פְרֻעָה הֵצֵא לָכֶם לְעֹרֶה עָבֵד לְאֶרְצוֹ
 8 מִצְרַיִם : וְשָׁבֵה הַכַּפְּשִׁידִים וְנִלְחֻמוּ עַל־הָעִיר הַזֹּאת
 9 וְלִמְדָה וּשְׂרָפָהּ בָּאֵשׁ : כֹּה אָמַר
 יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל נִשְׁחִיתוּכֶם לֵאמֹר הִנֵּה יָלְכִי
 10 מִמִּצְרַיִם הַכַּפְּשִׁידִים כִּי־לֹא יָלְכִי : כִּי אִם־הִכִּיתִּיכֶם

CAP. XXXVIII. לח

וַיִּשְׁמַע שְׁפַטְמִיָּה בֶן־מִינֵהוּ וּגְדַלְיָהוּ בֶן־שַׁשּׁוּדֹר וַיֹּכֵל
 1 בֶּן־שָׁלּוּמִיָּהוּ וּפְשִׁדְיָהוּ בֶן־מִלְכָּה אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר
 2 יִרְמְיָהוּ מִדְּבַר אֶל־כָּל־הָעָם לֵאמֹר כֹּה אָמַר
 יְהוָה הַיֹּשֵׁב בְּעִיר הַזֹּאת יָמוּת בַּחֶרֶב בָּרַעַב וּבְדָבָר
 3 וַיֵּצֵא אֶל־הַכַּפְּשִׁידִים יְחִיָּהוּ וְהַחֲדִילוּ נַפְשׁוֹ לִשְׁלַל
 4 חַי : כֹּה אָמַר יְהוָה הַנִּתָּן בְּתֹחַן הָעִיר
 5 הַזֹּאת בֶּן חָל מֶלֶךְ־בָּבֶל וְלִמְדָה : וַיֹּאמְרוּ
 6 הַשָּׂרִים אֶל־הַמֶּלֶךְ יִמַּח נָא אֶת־הָאִישׁ הַזֶּה כִּי
 7 עַל־כֵּן הוּא מְרַפָּא אֶת־יְדֵי אֲנָשֵׁי הַמִּלְחָמָה
 8 הַנִּשְׁאָרִים בְּעִיר הַזֹּאת וְאֵת יְדֵי כָל־הָעָם לְדָבָר
 9 אֱלֹהִים כִּדְבָרִים הָאֵלֶּה כִּי הָאִישׁ הַזֶּה אֵינָנוּ דֹרֵשׁ

14 Then said Jeremiah, *It is false,*^a I fall not away to the Chaldeans. But he hearkened not to him: so Irijah took Jeremiah, and brought him to the princes.

15 Wherefore the princes were wroth with Jeremiah, and smote^c him, and put him in prison in the house of Jonathan the scribe: for they had made that the prison.

16 When Jeremiah was entered into the dungeon,^d and into the cabins, and Jeremiah had remained there many days;

17 Then Zedekiah the king sent, and took him out; and the king asked him secretly in his house, and said, Is there *any* word from the LORD? And Jeremiah said, There is: for, said he, thou shalt be delivered into the hand of the king of Babylon.

18 Moreover, Jeremiah said unto king Zedekiah, What have^e I offended against thee, or against thy servants, or against this people, that ye have put me in prison?

19 Where^f are now your prophets which prophesied unto you, saying, The king of Babylon shall not^g come against you, nor against this land?

20 Therefore hear now, I pray thee, O my lord the king: let my supplication, I pray thee, *be* accepted before thee; that thou cause me not to return to the house of Jonathan the scribe, lest I die there.

21 Then Zedekiah the king commanded that they should commit Jeremiah into the court^h of the prison, and that they should give him daily a piece ofⁱ bread out of the bakers' street, until all the bread in the city were spent.^m Thus Jeremiah remained in the court of the prison.

CHAP. XXXVIII.

THEN Shephatiah the son of Mattan, and Gedaliah the son of Pashur, and Jucalⁿ the son of Shelemiah, and Pashur^o the son of Malchiah, heard the words that Jeremiah had spoken unto all the people, saying,

2 Thus saith the LORD, He that remaineth in this city shall die by the sword, by the famine, and by the pestilence: but he that goeth forth to the Chaldeans shall live; for he shall have his life for a prey, and shall live.

3 Thus saith the LORD, This city shall surely be given into the hand of the king of Babylon's army, which shall take it.

4 Therefore the princes said unto the king, We beseech thee, let this man be put to death;^v for thus he weakeneth the hands of the men of war that remain in this city, and the hands of all the people, in speaking such words unto them; for this man seeketh not the *welfare* of this people, but the hurt.

5 Then Zedekiah the king said, Behold, he is in your hand: for the king is not he that can do *any* thing against you.

6 Then^z took they Jeremiah, and cast him into the dungeon of Malchiah the son of *μ* Hammelech, that was in the court of the prison: and they let down Jeremiah with cords. And in the dungeon there was no water, but mire; so Jeremiah sunk in the mire.

7 Now when Ebed-melech^z the Ethiopian, one of the eunuchs which was in the king's house, heard that they had put Jeremiah in the dungeon, (the king then sitting in the gate of Benjamin,)

8 Ebed-melech went forth out of the king's house, and spake to the king, saying,

9 My lord the king, these men have done evil in all that they have done to

B. C. 599.

β falsehood, or, a lie.

a Mat. 5. 11, 12.

γ will.

b ch. 37. 21.

c Ac. 5. 28, 40.

23. 2, 3.

2 Co. 11. 23..

27.

δ in thine hand.

d ch. 38. 6.

ε or, cells.

e ch. 26. 19.

Pr. 17. 13,

26.

Ac. 25. 11, 25

26, 31.

f ch. 2. 28.

g ch. 28. 2, & c.

29. 31.

η or, principal.

2 Ki. 16. 18.

θ fall.

h ch. 32. 2.

38. 13, 28.

i Ps. 37. 19.

Is. 33. 16.

k 2 Ki. 2. 2.

l Nu. 16. 22.

27. 16.

Is. 57. 16.

Zec. 12. 1.

m ch. 38. 9.

52. 6.

n Ps. 80. 7, 14.

Am. 5. 27.

o ch. 37. 3.

p 1 Ch. 17. 24.

Ezr. 9. 4.

q ch. 21. 1. 10.

r ver. 2.

2 Ki. 24. 12.

s ch. 39. 3.

t ver. 23.

ch. 32. 4.

34. 3.

u 1 Sa. 31. 4.

v ch. 26. 11.

w 2 Ch. 20. 20.

Ja. 1. 22.

x Is. 55. 3.

y Pr. 1. 30, 31.

Is. 1. 19, 20.

z peace.

z ch. 37. 21.

Ps. 109. 5.

Lu. 3. 19, 20.

λ The men of thy peace.

a La. 1. 2.

Mi. 7. 5.

μ or, the king.

ch. 36. 26.

b Ps. 69. 2, 14.

c Is. 42. 17.

d ch. 39. 6.

41. 10.

e ch. 39. 16.

f ch. 52. 8. 13.

ν burn.

Jeremiah the prophet, whom they have cast into the dungeon; and he *γ* is like to die for hunger in the place where he is; for there is no more bread^b in the city.

10 Then the king commanded Ebed-melech the Ethiopian, saying, Take from hence thirty men *δ* with thee, and take up Jeremiah the prophet out of the dungeon, before he die.

11 So Ebed-melech took the men with him, and went into the house of the king under the treasury, and took thence old cast clouts, and old rotten rags, and let them down by cords into the dungeon to Jeremiah.

12 And Ebed-melech the Ethiopian said unto Jeremiah, Put now *these* old cast clouts and rotten rags under thine armholes under the cords. And Jeremiah did so.

13 So they drew up Jeremiah with cords, and took him up out of the dungeon: and Jeremiah remained in the court of the prison.

14 Then Zedekiah the king sent, and took Jeremiah the prophet unto him into the *η* third entry that is in the house of the LORD: and the king said unto Jeremiah, I will ask thee a thing; hide nothing from me.

15 Then Jeremiah said unto Zedekiah, If I declare *it* unto thee, wilt thou not surely put me to death? and if I give thee counsel, wilt thou not hearken unto me?

16 So Zedekiah the king sware secretly unto Jeremiah, saying, As^k the LORD liveth, that made^l us this soul, I will not put thee to death, neither will I give thee into the hand of these men that seek thy life.

17 Then said Jeremiah unto Zedekiah, Thus saith the LORD, the God ofⁿ hosts, the God of Israel,^p If thou wilt assuredly go forth^r unto the king of Babylon's princes,^z then thy soul shall live, and this city shall not be burned with fire; and thou shalt live, and thine house:

18 But if thou wilt not go forth to the king of Babylon's princes, then shall this city be given into the hand of the Chaldeans, and they shall burn it with fire, and thou^s shalt not escape out of their hand.

19 And Zedekiah the king said unto Jeremiah, I am afraid of the Jews that are fallen to the Chaldeans, lest they deliver me into their hand, and they mock^u me.

20 But Jeremiah said, They shall not deliver thee. Obey,^w I beseech thee, the voice of the LORD, which I speak unto thee: so shall it be well unto thee, and thy soul^x shall live.

21 But if thou refuse^y to go forth, this is the word that the LORD hath shewed me:

22 And, behold, all the women that are left in the king of Judah's house shall be brought forth to the king of Babylon's princes; and those women shall say, *λ* Thy friends^a have set thee on, and have prevailed against thee: thy feet are sunk in the mire,^b and they are turned^c away back.

23 So they shall bring out all thy wives and thy children^d to the Chaldeans; and thou shalt not escape out of their hand, but shalt be^f taken by the hand of the king of Babylon: and thou shalt *ν* cause this city to be burned with fire.

24 Then said Zedekiah unto Jeremiah, Let no man know of these words, and thou shalt not die.

25 But if the princes hear that I have talked with thee, and they come unto thee, and say unto thee, Declare unto us now

what thou hast said unto the king, hide it not from us, and we will not put thee to death; also what the king said unto thee:

26 Then thou shalt say unto them, I presented my supplication before the king, that he would not cause me to return to Jonathan's house,^c to die there.

27 Then came all the princes unto Jeremiah, and asked him: and he told them according to all these words that the king had commanded. So they β left off speaking with him: for the matter was not perceived.

28 So Jeremiah abode in the court of the prison until^e the day that Jerusalem was taken: and he was there when Jerusalem was taken.

CHAP. XXXIX.

IN the ninth year of Zedekiah king of Judah, in the tenth month, came Nebuchadrezzar king of Babylon and all his army against Jerusalem, and they besieged it.

2 And in the eleventh year of Zedekiah, in the fourth month, the ninth day of the month, the city was broken up.

3 And all the princes^m of the king of Babylon came in, and sat in the middle gate, even Nergal-sharezer, Samgar-nebo, Sarsechim, Rab-saris, Nergal-sharezer, Rab-mag, with all the residue of the princes of the king of Babylon.

4 And it came to pass, that when Zedekiah the king of Judah saw them, and all the men of war, then they fled, and went forth out of the city by night, by the way of the king's garden, by the gate betwixt the two walls; and he went out the way of the plain.

5 But^p the Chaldeans' army pursued after them, and overtook^q Zedekiah in the plains of Jericho: and when they had taken him, they brought him up to Nebuchadnezzar king of Babylon to Riblah, in the land of Hamath, where he ζ gave judgment upon him.

6 Then the king of Babylon slew the sons of Zedekiah in Riblah before his eyes: also the king of Babylon slew all the nobles of Judah.

7 Moreover,^r he put out Zedekiah's eyes, and bound him with θ chains, to carry him to Babylon.

8 And the Chaldeans burned the king's house, and the houses^u of the people, with fire, and brake down the walls of Jerusalem.

9 Then Nebuzar-adan, the κ captain of the guard, carried away captive into Babylon the remnant of the people that remained in the city, and those that fell away, that fell to him, with the rest of the people that remained.

10 But Nebuzar-adan, the captain of the guard, left of the poor of the people, which had nothing, in the land of Judah, and gave them vineyards and fields λ at the same time.

11 Now Nebuchadrezzar king of Babylon gave charge concerning Jeremiah μ to Nebuzar-adan the captain of the guard, saying,

12 Take him, and ν look well to him, and do him no harm,^x but do unto him even as he shall say unto thee.

13 So Nebuzar-adan, the captain of the guard, sent, and Nebushasban, Rab-saris,^a and Nergal-sharezer, Rab-mag, and all the king of Babylon's princes,

14 Even they sent, and took Jeremiah out of the court^c of the prison, and com-

B. C. 589.

a ch. 40. 5.

b ch. 26. 24.

c ch. 37. 15, 20.

d ch. 38. 7, 12.

e Da. 9. 12.

β were silent from.

f Job 5. 19, 21. Ps. 50. 15. Da. 6. 16.

g ch. 39. 14

h 2 Sa. 24. 14.

i ch. 52. 4, &c.

2 Ki. 25. 1, &c.

j ch. 21. 9.

45. 5.

k 1 Ch. 5. 20.

Ps. 37. 39.

40.

l ch. 39. 14.

m ver. 13.

ch. 38. 17

γ manacles.

n ch. 50. 7.

o De. 29. 24, 25.

Ne. 9. 23, 33.

Da. 9. 11.

p ch. 32. 4.

38. 18, 23.

q La. 1. 3.

δ or, are.

r ch. 39. 12.

ζ spake with him judgments.

ch. 4. 12.

η set mine eye upon.

s ch. 52. 11.

Eze. 12. 13.

θ two brazen chains, or, fetters.

t ch. 41. 2.

u La. 2. 2.

κ chief of the executioners, or, slaughtermen, or, chief marshal; and so

ver. 10, 11.

Ge. 37. 36.

λ in that day.

μ by the hand of.

ν set thine eyes upon.

v Ju. 20. 1.

w ch. 39. 10.

52. 16.

x Ps. 105. 15.

y ch. 41. 1, &c.

z ch. 43. 2, 4, 5.

a ver. 3.

b Ezr. 2. 22.

c ch. 38. 28.

d Jos. 12. 5.

mitted him unto Gedaliah^a the son of Ahikam^b the son of Shaphan, that he should carry him home: so he dwelt among the people.

15 Now the word of the LORD came unto Jeremiah, while he was shut up in the court of the prison, saying,

16 Go and speak to Ebed-melech^d the Ethiopian, saying, Thus saith the LORD of hosts, the God of Israel: Behold, I will^e bring my words upon this city for evil, and not for good; and they shall be accomplished in that day before thee.

17 But I will deliver thee in that^f day, saith the LORD: and thou shalt not be given into the hand of the men^g of whom thou art afraid.

18 For I will surely deliver thee, and thou shalt not fall by the sword, but thy life^j shall be for a prey unto thee: because^k thou hast put thy trust in me, saith the LORD.

CHAP. XL.

THE word that came to Jeremiah from the LORD, after that Nebuzar-adan the captain of the guard had let him^l go from Ramah, when he had taken him, being bound in γ chains among all that were carried away captive of Jerusalem and Judah, which were carried away captive unto Babylon.

2 And the captain of the guard took Jeremiah, and^a said unto him, The LORD thy God hath pronounced this evil upon this place.

3 Now the LORD hath brought it, and done according as he hath said: ^a because ye have sinned against the LORD, and have not obeyed his voice, therefore this thing is come upon you.

4 And now, behold, I loose thee this day from the chains which δ were upon thine hand. If^r it seem good unto thee to come with me into Babylon, come, and I will η look well unto thee: but if it seem ill unto thee to come with me into Babylon, forbear: behold, all the land *is* before thee: whither it seemeth good and convenient for thee to go, thither go.

5 Now, while he was not yet gone back, *he said*, Go back also to^t Gedaliah the son of Ahikam, the son of Shaphan, whom the king of Babylon hath made governor over the cities of Judah, and dwell with him among the people; or go wheresoever it seemeth convenient unto thee to go. So the captain of the guard gave him victuals and a reward, and let him go.

6 Then went Jeremiah unto Gedaliah the son of Ahikam, to Mizpah:^v and dwelt with him among the people that were left in the land.

7 Now when all the captains of the forces which *were* in the fields, *even* they and their men, heard that the king of Babylon had made Gedaliah the son of Ahikam governor in the land, and had committed unto him men, and women, and children, and of the poor^w of the land, of them that were not carried away captive to Babylon;

8 Then they came to Gedaliah to Mizpah, even Ishmael^y the son of Nethaniah, and Johanan^z and Jonathan the sons of Kareah, and Seraiah the son of Tanhumeth, and the sons of Ephai the Netophathite,^z and Jezaniah the son of a Maachathite,^d thev and their men.

אֶל־יְרֵמְיָהוּ אָנֹכִי וְאַתָּה יְהוֹדִיָּהוּ אֲשֶׁר נָסַח אֵלֶי
הַפְּשָׁדִים פָּרִיתֵנִי אִתִּי בַיָּדִים וְהִתְעַלְלֹתִי
וַיֹּאמֶר יְרֵמְיָהוּ לֹא יִתְּנֵנִי שְׂמֵעַ נָא בְּקוֹל יְהוָה
לֵאמֹר אֲנִי דָבַר אֱלֹהִים וַיִּשָּׁבֶה לָּהּ וְהָיָה נִפְשָׁהּ
וְאִם־מָצָאנָה אִתָּהּ לְצִדָּתָה יְהִי הַדָּבָר אֲשֶׁר הִרְאֵנִי
יְהוָה וְהָיָה כְּלִי־הַנְּשִׁים אֲשֶׁר נִשְׁאָרוּ בְּבֵית מֶלֶךְ
יְהוָה מִצִּדָּאוֹת אֱלֹשֵׁי מֶלֶךְ בָּגַל וְהָיָה אִמּוֹתַי
הַסִּיחָתָה וְכִלְיוֹ לָהּ אֲנִשְׁנִי שְׁלֹמֶה הַסֹּדֵשֶׁה בְּנֵי וְגִלְגָּ
נָסֻחַ אַחֲרָיו וְאִתִּי־כָל־נִשְׁחָה וְאִתִּי־בִנְיָה מִצִּדָּאוֹת
אֶל־הַפְּשָׁדִים וְאִתָּהּ לֹא־הִפְלַט מִיָּדָהּ כִּי בֵּית מֶלֶךְ
בָּגַל תִּפְשֹׁט וְאִתִּי־הָעִיר הָיְתָה תְּשׁוּרָה בָּאֵשׁ
וַיֹּאמֶר צִדְקָהוּ אֶל־יְרֵמְיָהוּ אֵשׁ אֶל־יָדַע בְּדַבְרִים
הָאֵלֶּה וְלֹא תָמוּת וְכִי־יִשְׁמְעוּ הַשָּׂרִים כִּי־דִבַּרְתִּי
אִתָּךְ וְכָמוֹ אֱלֹהִים וְאָמְרוּ אֱלֹהִים הִנֵּדְרָה־לָּהּ לָנוּ
מִה־דִבְרָתָה אֶל־הַמֶּלֶךְ אֶל־תִּכְחַד מִמֶּנּוּ וְלֹא יָמִיתָהּ
וְכִי־דָבַר אֱלֹהִים הַמֶּלֶךְ וְאָמְרָת אֲלֵיהֶם מִפִּיל
אֲנִי תִחַרְתִּי לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ לְבִלְתִּי הַשִּׁיבֵנִי בֵּית יְהוֹנָתָן
לָמוּת שָׁם וְכָמוֹ כָּל־הַשָּׂרִים אֶל־יְרֵמְיָהוּ
וַיִּשְׁאֲלוּ אוֹתוֹ וַיַּגֵּד לָהֶם כְּכִלְיַהֲבָתָם הָאֵלֶּה אֲשֶׁר
צִוָּה הַמֶּלֶךְ וַיַּחֲרֹשׁוּ מִמֶּנּוּ כִּי לֹא־נִשְׁמַע הַדָּבָר
וַיִּשָּׁב יְרֵמְיָהוּ בַּחֲצַר הַמִּשְׁכָּה עַד־יוֹם אֲשֶׁר נִלְכְּדָה
יְרוּשָׁלַם וְהָיָה כַּאֲשֶׁר נִלְכְּדָה יְרוּשָׁלַם

CAP. XXXIX. לש

בַּשָּׁנָה הַחֲמִישִׁית לְצִדְקָהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה בַּחֹדֶשׁ
הָעֲשִׂירִי כָּאֵל נְבוּדַרְאֲצַר מֶלֶךְ־בָּבֶל וְכָל־חֵילוֹ אֶל־
יְרוּשָׁלַם וַיִּצְרּוּ עֲלֵיהָ בַּעֲשֵׂתִי־עֲשׂוּרָה שָׁנָה
לְצִדְקָהוּ בַּחֹדֶשׁ הָרִבְעִי בַּחֲשֵׁדָה לַחֹדֶשׁ הַבִּקְעָה
וַיָּבֹאוּ כָּל־עַמִּי מֶלֶךְ־בָּבֶל וַיִּשְׁבֵּנוּ
בַּשָּׁעַר הַיְיָוָה נִגְלַל שְׂרָאֲצַר סִמְרֵינֵנוּ שְׂרָסְכִים
רַב־סָרִיסִים נִגְלַל שְׂרָאֲצַר רַב־מִגֵּן וְכָל־שָׂאֲרֵית שָׂרֵי
מֶלֶךְ־בָּבֶל וַיְהִי כַּאֲשֶׁר רָאִם צִדְקָהוּ מֶלֶךְ
יְהוּדָה וְכָל־אֲנָשֵׁי הַמְּלָחָמָה וְהַרְחֹוּ וַיִּצְאוּ לָלֶחֶת
מִן־הָעִיר דָּרוֹךְ בֶּן־הַמֶּלֶךְ בַּשָּׁעַר בֵּין הַחֲמֹתִים
וַיֵּצֵא דָרוֹךְ הָעֲבָדִי וַיְרַדְפוּ חֵיל־הַפְּשָׁדִים
אֲחֵרֵיהֶם וַיִּשְׁבּוּ אֶת־צִדְקָהוּ בַּעֲרֹבוֹת יָדָיו וַיִּקְחוּ
אוֹתוֹ וַיֵּצְאוּהוּ אֶל־נְבוּדַרְאֲצַר מֶלֶךְ־בָּבֶל וּבְלִיָּהוּ
בָּאֶרֶץ חֲמַת וַיְרַבּ אוֹתוֹ מִשְׁפָּטִים וַיִּשְׁחַט מֶלֶךְ
בָּבֶל אֶת־בְּנֵי צִדְקָהוּ בְּרַבְלָה לַעֲיָנוֹ וְאֶת־כָּל־חֵילוֹ

לְשָׁלוֹם לָעַם הַזֶּה כִּי אִם־לָרָעָה וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ
צִדְקָהוּ הַזֶּה הוּא בְּיָדֶם כִּי־אֵין הַמֶּלֶךְ וַיָּבֶל אֶתְכֶם
דָּבָר וַיִּקְחוּ אֶת־יְרֵמְיָהוּ וַיִּשְׁלְכוּ אוֹתוֹ אֶל־הַכּוֹר
מִלְּפָתוֹ בֶּן־הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בַּחֲצַר הַמִּשְׁכָּה וַיִּשְׁלְחוּ
אֶת־יְרֵמְיָהוּ בַּחֲבָלִים וּבְבוֹר אֵין־מַיִם כִּי אִם־שִׁטִּי
וַיִּשְׁבַּע יְרֵמְיָהוּ בַּמַּיִם וַיִּשְׁמַע עַבְד־מֶלֶךְ הַכַּשְׂטִי
אֵשׁ סָרִיס וְהוּא בְּבֵית הַמֶּלֶךְ כִּי־נִחַנְתָּ אֶת־יְרֵמְיָהוּ
אֶל־הַכּוֹר וְהַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב בַּשָּׁעַר בְּנִימָן וַיֵּצֵא עַבְד־
מֶלֶךְ מִבֵּית הַמֶּלֶךְ וַיְדַבֵּר אֶל־הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר אֲדֹנָי
הַמֶּלֶךְ הָרָעִי הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה
לְיְרֵמְיָהוּ הַנְּבִיא אֶת־אֲשֶׁר־הִשְׁלַחְתִּי אֶל־הַכּוֹר וַיָּמָת
מִתְּחִיל מִפְּנֵי הָרָעָב כִּי אֵין הָלֶחֶם עוֹד בָּעִיר
וַיֵּצֵא הַמֶּלֶךְ אֶת־עַבְד־מֶלֶךְ הַכַּשְׂטִי לֵאמֹר קַח
בִּידְךָ מֵיֵד שְׁלֹשִׁים אָנָשִׁים וְהַעֲלֵתָ אֶת־יְרֵמְיָהוּ
הַנְּבִיא מִן־הַכּוֹר בְּסָרִיס יָמוֹת וַיִּקַּח עַבְד־מֶלֶךְ
אֶת־הָאֲנָשִׁים בָּיָדוֹ וַיָּבֹאוּ בֵּית־הַמֶּלֶךְ אֶל־תַּחַת
הָאוֹצָר וַיִּקַּח מִשָּׁם בָּלוֹן הַסִּכָּחוֹת וּבָלוֹן מִלֶּחֶם
וַיִּשְׁלַחֵם אֶל־יְרֵמְיָהוּ אֶל־הַכּוֹר בַּחֲבָלִים וַיֹּאמֶר
עַבְד־מֶלֶךְ הַכַּשְׂטִי אֶל־יְרֵמְיָהוּ עֵינִים כָּאֵל בָּלוֹאִי
הַסִּכָּחוֹת וְהַמִּלֶּחֶם תַּחַת אֲעִילֹת יָדְךָ מִתַּחַת
לְחָבָלִים וַיַּעַשׂ יְרֵמְיָהוּ כֵן וַיִּמְשְׁכֵנוּ אֶת־
יְרֵמְיָהוּ בַּחֲבָלִים וַיַּעֲלוּ אוֹתוֹ מִן־הַכּוֹר וַיִּשָּׁב
יְרֵמְיָהוּ בַּחֲצַר הַמִּשְׁכָּה וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ צִדְקָהוּ
וְקַח אֶת־יְרֵמְיָהוּ הַנְּבִיא אֵלָיו אֶל־מִבּוֹא הַשְּׁלִישִׁי
אֲשֶׁר בְּבֵית יְהוָה וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־יְרֵמְיָהוּ
שְׂאֵל אֲנִי אִתָּךְ דָּבָר אֶל־תִּכְחַד מִמֶּנִּי דָבָר
וַיֹּאמֶר יְרֵמְיָהוּ אֶל־צִדְקָהוּ כִּי אֲנִיד לָהּ הָלֹא
הָמָת תִּמְחִיתִנִי וְכִי אֶעֱצָדָה לֹא תִשְׁמַע אֵלָי וַיִּשְׁבַּע
הַמֶּלֶךְ צִדְקָהוּ אֶל־יְרֵמְיָהוּ בַּסֶּתֶר לֵאמֹר חֵי־
יְהוָה אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה־לָנוּ אֶת־הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת אִם־
אֲמִיתָהּ וְאִם־אִתָּךְ בִּיר הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר
מִבָּקָשִׁים אֶת־נִפְשָׁהּ וַיֹּאמֶר יְרֵמְיָהוּ אֶל־
צִדְקָהוּ כֹה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
אִם־צִבָּא חָבָא אֱלֹשֵׁי מֶלֶךְ־בָּבֶל וְהָיְתָה נִפְשָׁהּ
וְהָעִיר הָזֹאת לֹא תִשְׁוּרָה בָּאֵשׁ וְהָיְתָה אִתָּהּ בִּיתָהּ
וְאִם לֹא־חָבָא אֱלֹשֵׁי מֶלֶךְ בָּבֶל וְנִתְּנָה הָעִיר
הַזֹּאת בֵּין הַפְּשָׁדִים וְשִׁרְפָהָ בָּאֵשׁ וְאִתָּהּ לֹא־
תִּפְלַט מִיָּדָהּ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ צִדְקָהוּ

5 שָׁמַח לָךְ: וְעָזְרוּ לֹא יָשׁוּב וְשָׁבָה אֶל בְּדֻלְתָּהּ
 בְּנֵי־אֲחִיקָם בְּרָשָׁפוֹן אֲשֶׁר הִקְלִיד מֶלֶךְ בָּבֶל בְּעֵרֹי
 יְהוּדָה וְשָׁב אִתּוֹ בְּתוֹךְ הָעָם אֹי אֶל־לִי־יִשְׁרָאֵל
 בְּעֵינֶיךָ לִלְכַּת לָךְ וַיִּחַן לִי רַב־מִצְחָם אֲדָחָה
 וּמִשְׁמָחַת וַיִּשְׁלַחֲהוּ: וַיָּבֹא יִרְמְיָהוּ אֶל בְּדֻלְתָּהּ
 בְּנֵי־אֲחִיקָם הַמִּצְפָּתָה וַיֵּשֶׁב אִתָּהּ בְּתוֹךְ הָעָם
 הַנִּשְׁאָרִים בְּאֶרֶץ: וַיִּשְׁמָעוּ כָּל־יְשׁוּי הַחַיִּלִּים
 אֲשֶׁר בָּשׂוּהָ הֵמָּה וְאֲנָשִׁיהֶם כִּי־דִקְדָּקִיד מֶלֶךְ בָּבֶל
 אֶת־בְּדֻלְתָּהּ בְּנֵי־אֲחִיקָם בְּאֶרֶץ וְכִי הִפְקִיד אִתּוֹ
 אֲנָשִׁים וְנָשִׁים וְשָׂחָה וּמִדַּלְתָּ הָאֶרֶץ מֵאֲשֶׁר לֹא
 8 הִגְלוּ בָבֶלֶה: וַיָּבֹאוּ אֶל־בְּדֻלְתָּהּ הַמִּצְפָּתָה וַיִּשְׁמָעֵאל
 בֶּן־נַחֲמִיָּהוּ וַיִּחַן וַיִּוָּתֶנּוּ בֶּן־מֶלֶךְ וַיִּשְׂרָה בֶּן־
 הַמֶּלֶךְ וּבְנֵי: עֹפִי הַנְּטָפְתִּי וַיִּנְחִלֵהוּ בְּדִמְעָמִכִּי
 הֵמָּה וְאֲנָשִׁיהֶם: וַיִּשְׁבַּע לָהֶם בְּדֻלְתָּהּ בְּנֵי־אֲחִיקָם
 בְּרָשָׁפוֹן וְלֹא־נָשִׁיתָם לֵאמֹר אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ מִצְבֹּר
 הַפְּשָׁדִים שָׁבוּ בְּאֶרֶץ וְעָבְדוּ אֶת־מֶלֶךְ בָּבֶל וַיִּמָּג
 10 לָכֵם: וְאֵלֵי הִנֵּנִי יֹשֵׁב בַּמִּצְפָּה לְעֵמֶד לִפְנֵי
 הַפְּשָׁדִים אֲשֶׁר יָבֹאוּ אֵלֵינוּ וְאֵלֵהֶם אֲסֹפֶי יוֹן וְיֹצֵץ
 וְשִׁמּוֹן וְשִׁמּוֹל בְּכָל־כֶּסֶם וְשָׁבוּ בְּעֵרִיכֶם אֲשֶׁר
 11 תִּפְשָׁתֶם: וְכֵם כִּלְדִּיהוֹתִים אֲשֶׁר־בְּמֹאֲבָי וּבְבִנְיָ
 עֲמֹון וּבְאֶדְוִם וְאֲשֶׁר בְּכָל־הָאֲרָצוֹת שְׁמָעוּ כִּי־
 12 נָחַן מֶלֶךְ־בָּבֶל שְׂאֵרִית לִיהוּדָה וְכִי הִפְקִיד עֲלֵיהֶם
 אֶת־בְּדֻלְתָּהּ בְּנֵי־אֲחִיקָם בְּרָשָׁפוֹן: וַיִּשְׁבּוּ כָּל־
 הַיְּהוּדִים מִכָּל־הַמְּקוֹמוֹת אֲשֶׁר נִדְּחוּ־שָׁם וַיָּבֹאוּ
 אֶרֶץ־יְהוּדָה אֶל־בְּדֻלְתָּהּ הַמִּצְפָּתָה וַיֵּאֲסֹפֶי יוֹן
 13 בְּרֹגֶץ הַרְבֵּה מְאֹד: וַיִּוָּתֶנּוּ בְּרָגְלָהּ וְכָל־יְשׁוּי
 הַחַיִּלִּים אֲשֶׁר בָּשׂוּהָ בָּאוּ אֶל־בְּדֻלְתָּהּ הַמִּצְפָּתָה:
 14 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הִדִּיעַ תִּדְעַ לִּי בְּעֵלִים מֶלֶךְ בְּנֵי־עֲמֹון
 שִׁלַּח אֶת־יִשְׁמָעֵאל בֶּן־נַחֲמִיָּהוּ לְהַפְחֵךְ בִּשְׁחָ וְלֹא־
 15 הָאֵמֶן לָהֶם בְּדֻלְתָּהּ בְּנֵי־אֲחִיקָם: וַיִּוָּתֶנּוּ בֶּן־
 קָרַח אֲמֹר אֶל־בְּדֻלְתָּהּ בִּשְׁחָר בַּמִּצְפָּה לֵאמֹר אֲלֵכֶה
 16 זֶא וְאֵכָה אֶת־יִשְׁמָעֵאל בֶּן־נַחֲמִיָּהוּ וְאִישׁ לֹא יֵדַע
 לִמָּחָה יִצְחָק נָפֵשׁ וְנָפֵשׁ כִּי־יְהוּדָה הַקְּבָצִים אֵלֶיךָ
 וְאֶבְרָה שְׂאֵרִית יְהוּדָה: וַיֹּאמְרוּ בְּדֻלְתָּהּ בֶּן־
 אֲחִיקָם אֶל־יֹחָנָן בְּרָגְלָהּ אֵל תִּפְשֹׁן אֶת־הַדָּגֶר
 הַזֶּה כִּי־יִשְׁקֹר אִתָּהּ דָּגֶר אֶל־יִשְׁמָעֵאל:

CAP. XLI. מא

וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי זֶא יִשְׁמָעֵאל בֶּן־נַחֲמִיָּהוּ בֶּן־

7 יְהוּדָה שָׁחַט מֶלֶךְ בָּבֶל: וְאֲחִישֵׁיג צִדְקִיָּהוּ עֹרֶר
 8 וַיֹּאכֲלֵהוּ בִּפְחָשְׁתִּים לִבְיָא אִתּוֹ בָּבֶלֶה: וְאֶת־בִּית
 הַמֶּלֶךְ וְאֶת־בֵּית הָעָם שָׂרְפוּ הַפְּשָׁדִים בָּאֵשׁ וְאֶת־
 9 חֹמֹת יְרוּשָׁלַם נָחֲצוּ: וְאֵת יָהֹר הָעָם הַנִּשְׁאָרִים
 בְּעִיר וְאֶת־הַנְּשִׁימִים אֲשֶׁר נָפְלוּ עָלָיו וְאֶת יִתְרוֹ הָעָם
 10 הַנִּשְׁאָרִים הִגְלוּ בְּנוֹתֵיהֶם רַב־מִצְחָם בָּבֶל: וְכִי־
 הָעָם נִדְּלוּ אֲשֶׁר אֵין לָהֶם מְאֹמָה הַשְׂאִיר
 בְּנוֹתֵיהֶם רַב־מִצְחָם בְּאֶרֶץ יְהוּדָה וַיִּחַן לָהֶם
 11 פְּרָמִים וְגִבִּים בָּיִם הָהוּא: וַיִּצֵן נְבוּזַרְדַּאצַּר
 מֶלֶךְ־בָּבֶל עַל־יְרִמְיָהוּ בֶּן־נְבוּזַרְדַּאצַּר רַב־מִצְחָם
 12 לֵאמֹר: קָדְמוּ וַיִּנְחֵךְ שִׁים עָלָיו וְאֶל־תַּעֲשֵׂה לוֹ
 מְאֹמָה רַע כִּי אִם כָּאֲשֶׁר יִדְבַר אֱלֹהֶיךָ כֵּן עֲשֵׂה
 13 עִמּוֹ: וַיִּשְׁלַח נְבוּזַרְדַּאצַּר רַב־מִצְחָם וּבְנוֹתֵיהֶם רַב־
 סִרִּים וְנִרְגַל שְׂרָאצַּר רַב־מִגֵּי וְכָל רַבֵּי מֶלֶךְ־בָּבֶל:
 14 וַיִּשְׁלַחוּ וַיִּקְחוּ אֶת־יְרִמְיָהוּ מִחֻצֵּר הַמִּצְפָּה וַיִּחַן
 אִתּוֹ אֶל־בְּדֻלְתָּהּ בְּנֵי־אֲחִיקָם בְּרָשָׁפוֹן לְהוֹצִיאָהוּ אֶל־
 הַגִּזְרִית וַיִּשְׁבּ בְּתוֹךְ הָעָם:

15 וְאֶל־יְרִמְיָהוּ הֵחָ דַּרְיָהוּהָ בְּהִיתוֹ עֲצוּר בְּחֻצֵּר
 16 הַמִּצְפָּה לֵאמֹר: הֲלֹךְ וְאֲמַרְתָּ לְעַבְד־מֶלֶךְ
 הַנְּטָיִי לֵאמֹר כִּדְאֹמֶר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
 הִנֵּנִי מִבְּנֵי אֶת־דְּבָרִי אֶל־הָעִיר הַזֹּאת לְרַעָה וְלֹא־
 17 לְטוֹבָה וְהִנֵּי לִפְנֵיךְ בָּיִם הָהוּא: וְהִצַּלְתִּיךָ בָּיִם־
 הָהוּא נֹאס־יְהוָה וְלֹא תִחַן בֶּן־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־
 18 אֶתָּה יָגוּר מִפְּנֵיהֶם: כִּי מָלַט אֶמְלִסְךָ וְיִבְרָח
 לֹא הָפֵל וְהִזְיָה לָךְ בְּשָׂשׂוֹךְ לִשְׁלָל כִּי־נִשְׁמָחָה בִּי
 נֹאס־יְהוָה:

CAP. XL. מ

1 הַדָּגֶר אֲשֶׁר הִידָה אֶל־יְרִמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה אֲתֵר־
 שִׁלַּח אִתּוֹ בְּנוֹתֵיהֶם רַב־מִצְחָם מִן־הַדָּרָמָה
 בְּקֻחְתּוֹ אִתּוֹ וְהוּא־אֲסוּר בְּאֹזְקִים בְּתוֹךְ כְּלָבִית
 2 יְרוּשָׁלַם וַיְהִידָה הַמֶּלֶךְ בָּבֶלֶה: וַיִּקַּח רַב־
 מִצְחָם לְיְרִמְיָהוּ וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוָה אֱלֹהֶיךָ דִּבֶּר־
 3 אֶת־הָרַעָה הַזֹּאת אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה: וַיָּבֹא וַיַּעֲשֵׂה
 יְהוָה כָּאֲשֶׁר דִּבֶּר כִּי־הִשְׁאִיתָם לִיהוָה וְלֹא־שְׁמַעְתֶּם
 4 בְּקוֹלוֹ וְהִנֵּה לָכֵם דָּגֶר הָהָה: וְעַמָּה הַזֶּה
 פִּתְחָתֶךָ בַּיּוֹם מִן־הָאֹזְקִים אֲשֶׁר עֲלִידָה אִם־טוֹב
 בְּעֵינֶיךָ לִבְוֹא אִתִּי בָבֶל זֶא וְאֲנִים אֲחִישֵׁיג עֲלֶיךָ
 וְאִם־רַע בְּעֵינֶיךָ לְבֹא־אִתִּי בָבֶל חֲדָל רֵאֵה כִּי־
 הָאֶרֶץ לִפְנֶיךָ אֶל־טוֹב וְאֶל־הָעֹרֶר בְּעֵינֶיךָ לִלְכַּת
 שְׁלוֹ

9 And Gedaliah the son of Ahikam, the son of Shaphan, swore unto them, and to their men, saying, Fear not to serve the Chaldeans: dwell in the land, and serve the king of Babylon, & it shall be well with you.

10 As for me, behold, I will dwell at Mizpah, to β serve the Chaldeans which will come unto us: but ye, gather δ ye wine, and summer-fruits, and oil, and put *them* in your vessels, and dwell in your cities that ye have taken.

11 Likewise, when all the Jews that *were* in Moab, δ and among the Ammonites, δ and in Edom, and that *were* in all the countries, heard that the king of Babylon had left a remnant of Judah, and that he had set over them Gedaliah the son of Ahikam, the son of Shaphan;

12 Even all the Jews returned out of all places whither they were driven, and came to the land of Judah, to Gedaliah, unto Mizpah, and gathered wine and summer-fruits very much.

13 Moreover, Johanan the son of Kareah, and all the captains of the forces that *were* in the fields, came to Gedaliah to Mizpah,

14 And said unto him, Dost thou certainly know that Baalis the king of the Ammonites hath sent δ Ishmael the son of Nethaniah to δ slay thee? But Gedaliah the son of Ahikam believed them not.

15 Then Johanan the son of Kareah spake to Gedaliah in Mizpah secretly, saying, Let me go, I pray thee, and I will slay Ishmael the son of Nethaniah, and no man shall know *it*: wherefore should he slay thee, that all the Jews which are gathered unto thee should be scattered, and the remnant in Judah perish?

16 But Gedaliah the son of Ahikam said unto Johanan the son of Kareah, Thou shalt not do this thing: for thou speakest falsely of Ishmael.

CHAP. XLII.

NOW it came to pass in the seventh month, that Ishmael ω the son of Nethaniah, the son of Elishama, of the seed royal, and the princes of the king, even ten men, with him, came unto Gedaliah the son of Ahikam, to Mizpah; and there they did eat bread together in Mizpah.

2 Then arose Ishmael the son of Nethaniah, and the ten men that were with him, and smote Gedaliah the son of Ahikam, the son of Shaphan, with the sword, and slew him, whom the king of Babylon had made governor over the land.

3 Ishmael also slew all the Jews that were with him, *even* with Gedaliah at Mizpah, and the Chaldeans that were found there, and the men of war.

4 And it came to pass, the second day after he had slain Gedaliah, and no man knew η *it*,

5 That there came certain from Shechem, from Shiloh, and from Samaria, *even* fourscore men, having their beards shaven, γ and their clothes rent, and having cut themselves, with offerings δ and incense in their hand, to bring *them* to the house of the LORD.

6 And Ishmael the son of Nethaniah went forth from Mizpah to meet them, η weeping all along as he went: and it came to pass, as he met them, he said unto them, Come to Gedaliah the son of Ahikam.

7 And it was *so*, when they came into the midst of the city, that Ishmael the son of Nethaniah slew them, and cast them

B. C. 588.

α Job 2. 4.
Pr. 13. 8.
Mat. 6. 25.

β stand before,
De. 1. 38.

γ ch. 39. 10.

δ by the hand, or side of;
or, near.

ϵ 1 Ki. 15. 22.

ζ Is. 16. 4.

η Ezr. 25. 2.

θ 2 Ch. 16. 6.

ι ch. 43. 6.

κ Ne. 2. 10,
19.
Je. 40. 14.

λ ver. 2, 3, 7.

μ ch. 41. 10.

ν strike thee in soul.

ξ 2 Sa. 2. 13.

η ch. 40. 6, 8.
2 Ki. 25. 25.

θ 2 Sa. 19. 37,
38.

ι ch. 40. 5.

κ ch. 40. 8.

λ 1 Sa. 27. 11.

μ Le. 19. 27,
28.

ν De. 14. 1.
2 Sa. 10. 4.

ξ Is. 15. 2.

η 1 Sa. 1. 7.
2 Ki. 25. 9.

θ or, fall.

ι ch. 17. 15, 16.
1 Sa. 7. 8.

κ 12, 19, 23.
Is. 1. 15.

λ Le. 26. 22.
La. 1. 1.

μ in going and weeping.

ν 2 Sa. 3. 16.

ξ De. 5. 28, 29.

η Ezr. 8. 21.

θ Ex. 9. 29.

into the midst of the pit, he, and the men that *were* with him.

8 But ten men were found among them that said unto Ishmael, Slay us not; for we have treasures α in the field, of wheat, and of barley, and of oil, and of honey. So he forbore, and slew them not among their brethren.

9 Now the pit wherein Ishmael had cast all the dead bodies of the men, whom he had slain γ because of Gedaliah, *was* it which Asa the king δ had made for fear of Baasha king of Israel: and Ishmael the son of Nethaniah filled it with them that *were* slain.

10 Then Ishmael carried away captive all the residue of the people that *were* in Mizpah, δ *even* δ the king's daughters, and all the people that remained in Mizpah, whom Nebuzar-adan the captain of the guard had committed to Gedaliah the son of Ahikam: and Ishmael the son of Nethaniah carried them away captive, and departed to go over to the δ Ammonites.

11 But when Johanan the son of Kareah, and all the captains of the forces that *were* with him, heard of all the evil ι that Ishmael the son of Nethaniah had done,

12 Then they took all the men, and went to fight with Ishmael the son of Nethaniah, and found him by the great waters ι that *are* in Gibeon.

13 Now it came to pass, *that* when all the people which *were* with Ishmael saw Johanan the son of Kareah, and all the captains of the forces that *were* with him, then they were glad.

14 So all the people that Ishmael had carried away captive from Mizpah cast about, and returned, and went unto Johanan the son of Kareah.

15 But Ishmael the son of Nethaniah escaped from Johanan with eight men, and went to the Ammonites.

16 Then took Johanan the son of Kareah, and all the captains of the forces that *were* with him, all the remnant of the people whom he had recovered from Ishmael the son of Nethaniah, from Mizpah, after *that* he had slain Gedaliah the son of Ahikam, *even* mighty men of war, and the women, and the children, and the eunuchs, whom he had brought again from Gibeon:

17 And they departed, and dwelt in the habitation of Chimham, α which is by Bethlehem, to go to enter into Egypt,

18 Because of the Chaldeans: for they were afraid of them, because Ishmael the son of Nethaniah had slain Gedaliah the son of Ahikam, whom ϵ the king of Babylon made governor in the land.

CHAP. XLIII.

THEN all the captains ρ of the forces, and Johanan the son of Kareah, and Jezaniah the son of Hoshaiah, and all the people from the least even to the greatest, came near,

2 And said unto Jeremiah the prophet, Let, we beseech thee, our supplication ζ be accepted before thee, and pray γ for us unto the LORD thy God, *even* for all this remnant; (for we are left *but* a few ω of many, as thine eyes do behold us;)

3 That ν the LORD thy God may shew us the way ω wherein we may walk, and the thing that we may do.

4 Then Jeremiah the prophet said unto them, I have heard *you*; behold I will pray ω unto the LORD your God according to your words; and it shall come to pass,

that whatsoever^a thing the LORD shall answer you, I will declare it unto you; I will keep nothing back^c from you.

5 Then they said to Jeremiah, The LORD^d be a true and faithful witness between us; if we do not even according to all things for the which the LORD thy God shall send thee to us.

6 Whether it be good, or whether it be evil, we will^e obey the voice of the LORD our God, to whom we send thee;^h that it may be well with us, when we obey the voice of the LORD our God.

7 And it came to pass, after ten days, that the word of the LORD came unto Jeremiah.

8 Then called he Johanan the son of Kareah, and all the captains of the forces which were with him, and all the people, from the least even to the greatest,

9 And said unto them, Thus saith the LORD, the God of Israel, unto whom ye sent me to present your supplication before him;

10 If ye will still abide in this land, then will I buildⁱ you, and not pull you down; and I will plant you, and not pluck you up; for I repent^m me of the evil that I have done unto you.

11 Be not afraidⁿ of the king of Babylon, of whom ye are afraid; be not afraid of him, saith the LORD: for I^o am with you to save you, and to deliver you from his hand.

12 And^p I will shew mercies unto you, that he may have mercy upon you, and cause you to return to your own land.

13 But if ye say, We will not^q dwell in this land, neither obey the voice of the LORD your God,

14 Saying, No; but we will go into the land of Egypt, where^r we shall see no war, nor hear the sound of a trumpet, nor have hunger of bread; and there will we dwell:

15 And now, therefore, hear the word of the LORD, ye remnant of Judah; Thus saith the LORD of hosts, the God of Israel, If ye wholly set your faces to enter into Egypt,^s and go to sojourn there;

16 Then^t it shall come to pass, that the sword, which^u ye feared, shall overtake you there in the land of Egypt, and the famine, whereof ye were afraid, shall follow close after you there in Egypt; and there ye shall die.

17 So shall it be with all the men that set their faces to go into Egypt, to sojourn there; they^v shall die by the sword, by the famine, and by the pestilence: and none of them shall remain or escape from the evil that I will bring upon them.

18 For thus saith the LORD of hosts, the God of Israel, As^w mine anger and my fury hath been^x poured forth upon the inhabitants of Jerusalem; so shall my fury be poured forth upon you, when ye shall enter into Egypt: and^y ye shall be an execration, and an astonishment, and a curse, and a reproach; and ye shall see this place no more.

19 The LORD hath said concerning you, O ye remnant of Judah, Go ye not into Egypt: know certainly that I have^z admonished you this day.

20 For ye^{aa} dissembled^{ab} in your^{ac} hearts, when ye sent me unto the LORD your God, saying, Pray^{ad} for us unto the LORD our God; and according unto all that the

B. C. 588.

a 1 Ki. 22. 14.

b De. 11. 26.

c 1 Sa. 3. 18.

d Ac. 20. 20.

e Ge. 31. 50.

f Ex. 20. 7.

g ver. 17.

h Eze. 6. 11.

i Ho. 9. 6.

j or, to go

k to sojourn.

l De. 5. 27.

m ch. 7. 23.

n De. 6. 3.

o ch. 42. 1.

p Pr. 8. 13.

q Is. 9. 9, 10.

r Ja. 4. 6.

s ch. 31. 28.

t ch. 18. 8.

u De. 32. 36.

v Mat. 10. 28.

w Is. 43. 5.

x Ro. 8. 31.

y psch. 40. 11, 12.

z Ps. 106. 45.

aa ch. 41. 10.

ab ch. 44. 16.

ac ch. 39. 10.

ad u De. 29. 19,

ae 20.

af v 2Ch. 25. 16.

ag w ch. 2. 16.

ah 44. 1:

ai called

aj Hanes,

ak Is. 30. 4.

al x De. 17. 16.

am y ch. 44. 13.

an z Eze. 11. 8.

ao y cleave.

ap all the

aq men be.

ar a ch. 25. 9.

as 27. 6.

at Eze. 29. 18,

au 20.

av b ver. 22.

aw ch. 24. 10.

ax c ch. 46. 13.

ay d ch. 15. 2.

az Zec. 11. 9.

ba e ch. 7. 20.

bb f ch. 39. 2.

bc La. 2. 5.

bd g ch. 24. 9.

be 29. 18, 22.

bf 44. 12.

bg Zec. 8. 13.

bh h ch. 46. 25.

bi i statues, or,

bj standing

bk images.

bl n testified

bm against

bn you.

bo o or, the

bp house of

bq the sun.

br c or, have

bs used deceit

bt against

bu your souls.

bv Nu. 16. 38.

bw i Ga. 6. 7.

bx k ch. 17. 10.

by l ver. 2.

LORD our God shall say, so declare unto us, and we will do it.

21 And now I have this day^b declared it to you; but ye have not obeyed the voice of the LORD your God, nor any thing for the which he hath sent me unto you.

22 Now, therefore, know^c certainly that ye shall die by the sword, by the famine, and by the pestilence, in the^d place whither ye desire^e to go, and to sojourn.

CHAP. XLIII.

AND it came to pass, that when Jeremiah had made an end of speaking unto all the people all the words of the LORD their God, for which the LORD their God had sent him to them, even all these words,

2 Then^f spake Azariah the son of Hoshaiah, and Johanan the son of Kareah, and all the proud^g men, saying unto Jeremiah, Thou speakest falsely: the LORD our God hath not sent thee to say, Go not into Egypt to sojourn there:

3 But Baruch the son of Neriah setteth thee on against us, for to deliver us into the hand of the Chaldeans, that they might put us to death, and carry us away captives into Babylon.

4 So Johanan the son of Kareah, and all the captains of the forces, and all the people, obeyed not the voice of the LORD, to dwell in the land of Judah.

5 But Johanan the son of Kareah, and all the captains of the forces, took all the remnant^h of Judah, that were returned from all nations whither they had been driven, to dwell in the land of Judah;

6 Even men, and women, and children, and the king's daughters,ⁱ and every person that Nebuzar-adan the captain of the guard had left^j with Gedaliah the son of Ahikam, the son of Shaphan, and Jeremiah the prophet, and Baruch the son of Neriah.

7 So^k they came into the land of Egypt: for they obeyed not the voice of the LORD. Thus came they even to Tahpanhes.^l

8 Then came the word of the LORD unto Jeremiah in Tahpanhes, saying,

9 Take great stones in thine hand, and hide them in the clay in the brick-kiln, which is at the entry of Pharaoh's house in Tahpanhes, in the sight of the men of Judah;

10 And say unto them, Thus saith the LORD of hosts, the God of Israel, Behold, I will send and take Nebuchadrezzar the king of Babylon, my servant,^m and will set his throne upon these stones that I have hid: and he shall spread his royal pavilion over them.

11 And when he cometh, he shall smiteⁿ the land of Egypt, and deliver such^o as are for death to death; and such as are for captivity to captivity; and and such as are for the sword to the sword.

12 And I will kindle a fire in the houses of the gods^p of Egypt; and he shall burn them, and carry them away captives; and he shall array himself with the land of Egypt, as a shepherd putteth on his garment; and he shall go forth from thence in peace.

13 He shall break also the ζ images of θ Beth-shemesh, that is in the land of Egypt; and the houses of the gods of the Egyptians shall be burn with fire.

CHAP. XLIV.

THE word that came to Jeremiah concerning all the Jews which dwell in

וַיֹּאמֶר יְהוָה וְיִחְזַק בְּקִרְבָּה וּכְלִשְׁרֵי הַחֲזִלִּים אֲשֶׁר־אֵתָּה 16
 אֶת כָּל־שְׂאֵרֵי הָעָם אֲשֶׁר הֵשִׁיב מֵאֶת יִשְׁמַעְיָאֵל
 בֶּן־נַתַנְיָה מִן־הַמִּצְפָּה אַחֵר הִזָּה אֶת־גִּלְדָּה בֶּן־
 אֲחִי קָם בְּנָאִים אֲנֹשִׁי הַמִּלְחָמָה וְנָשִׁים וְשָׂרָה 17
 וְסֹרְסִים אֲשֶׁר הֵשִׁיב מִבְּעֻזָּן : וַיָּלְכוּ וַיַּשְׁבּוּ 17
 בְּגִזְרוֹת פְּחוֹתָם אֲשֶׁר־אֶצֶל בֵּית לָחֶם לֵל לַחַת לִבְנוֹא
 מִצְרִים : מִפְּלִי הַפְּסָלִים כִּי יָרָאוּ מִסִּבְתָּהֶם כִּי 18
 הִזָּה יִשְׁמַעְיָאֵל בֶּן־נַתַנְיָה אֶת־גִּלְדָּה בֶּן־אֲחִיָּקָב
 אֲשֶׁר־הִסְקִיד מֶלֶךְ־בָּבֶל בָּאֲרָץ :

CAP. XLII. מ"ב

וַיָּנֻשׁוּ כָל־שְׂרֵי הַחֲזִלִּים וְיִחְזַק בְּקִרְבָּה וַיּוֹנִידוּ בֶּן־ 1
 הַשְּׂעִיָּה וְכָל־הָעָם מִקֵּץ וְעַד־גָּדוֹל : וַיֹּאמְרוּ 2
 אֶל־יְרֵמְיָהוּ הַנְּבִיא תְּפַלְנָא תַּחֲנוּנָנוּ לְפָנֶיךָ וְהַחֲפִל
 בְּעֵדָנוּ אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַד כָּל־שְׂאֵרֵי הָעָם
 כִּי־נִשְׁאַרְנוּ מֵעַם מִהֶרְבָּה בְּאֶשֶׁר עֵינֶיךָ רֹאיוֹת 3
 אֲתָנוּ : וַיַּגִּדֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר 3
 נִלְחַדְבָּה וְאֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה : וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם 4
 יְרֵמְיָהוּ הַנְּבִיא שְׁמַעְתִּי הֲנִי מִתְּפַלֵּל אֶל־יְהוָה
 אֱלֹהֵיכֶם כִּדְבָרֵיכֶם וְהִנֵּה כָל־הַדָּבָר אֲשֶׁר־עֵינֶה יְהוָה 5
 אֲתָכֶם אֲנִי לָכֵן לֹא־אֶמְנַע מִכֶּם דָּבָר : וְהִמָּלֵא 5
 אִמְרוּ אֶל־יְרֵמְיָהוּ דִּבְיָהּ בְּנוֹ לֵבֵד אִמְרוּ וְנֹאמָן
 אִם־לֹא כָל־הַדָּבָר אֲשֶׁר יִשְׁלַחֵךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ 6
 אֵלֵינוּ בֶּן־נַעֲשֶׂה : אִם־יָשׁוּב וְאִם־לֹא בְּקוֹל יְהוָה 6
 אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר אֲנִי שֹׁלֵחִים אֲתָךְ אֵלָיו נִשְׁמַע לְמִנִּי
 אֲשֶׁר יִשְׁבֹּרְנוּ בִּי נִשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ :
 וַיְהִי מִקֵּץ עֲשָׂרַת יָמִים יְהִי דְבַר־יְהוָה אֶל־יְרֵמְיָהוּ : 7
 וַיִּקְרָא אֶל־יִחְזַק בְּקִרְבָּה וְאֶל כָּל־שְׂרֵי הַחֲזִלִּים 8
 אֲשֶׁר אֵתָּה וְכָל־הָעָם לְמִקֵּץ וְעַד־גָּדוֹל : וַיֹּאמֶר 9
 אֵלֵיהֶם כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר שִׁלַּחְתִּים
 אֲתָה אֵלָיו לְהַפִּיל תַּחֲנוּנְכֶם לְפָנָיו : אִם־יָשׁוּב 10
 תִּשְׁבּוּ בָּאֲרָץ הַזֹּאת וּבְגִיתִי אֲתָכֶם וְלֹא־אֶהְיֶה
 וְנִמְצַעְתִּי אֲתָכֶם וְלֹא־אֶתּוֹשׁ בִּי נִחְמִיתִי אֶל־הָרֶעֱה 11
 אֲשֶׁר עֲשִׂיתִי לָכֵן : אֶל־תִּירָאוּ מִפְּלִי מֶלֶךְ בָּבֶל 11
 אֲשֶׁר־אֲתָם יֹרְאִים מִפְּנֵי אֶל־תִּירָאוּ מִפְּנֵי נֹא־
 יְהוָה כִּי־אֲתָכֶם אֲנִי לְהוֹשִׁיעַ אֲתָכֶם וְלַחֲצֹל אֲתָכֶם 12
 מִיָּד : וְאַתֶּן לָכֵן רַחֲמִים וְרַחֲמִים אֲתָכֶם וְהֵשִׁיב 12
 אֲתָכֶם אֶל אֶרֶץ־מִתְנָח : וְאִם־אֶמְרִים אֲתָם לֹא 13
 נִשְׁבּוּ בָּאֲרָץ הַזֹּאת לְבִלְתִּי שְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה

אֲשֶׁר־מִצְרַע הַמִּלְחָמָה וְרַב־יְהוֹנָדָה וְעֲשָׂרָה 1
 אֲנָשִׁים אֵתָּה אֶל־גִּלְדָּה בֶּן־אֲחִיָּקָם הַמִּצְפָּה 2
 וַיֹּאמְרוּ שָׁם לָכֵן יִחְזִי בַּמִּצְפָּה : וַיֹּקֶם יִשְׁמַעְיָאֵל 2
 בֶּן־נַתַנְיָה וְעֲשָׂרַת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־רָוִי אֵתָּה 3
 וַיָּבֹאוּ אֶת־גִּלְדָּה בֶּן־אֲחִיָּקָם בֶּן־שָׁשָׁן בֶּן־רַב־וַיִּמָּח 3
 אֵתָּה אֲשֶׁר־הִסְקִיד מֶלֶךְ־בָּבֶל בָּאֲרָץ : וְאַתֶּן כָּל־ 3
 הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר־הָיוּ אֵתָּה אֶת־גִּלְדָּה בַּמִּצְפָּה וְאֶת־ 4
 הַפְּסָלִים אֲשֶׁר נִמְצְאוּ־שָׁם אֶת אֲנֹשִׁי הַמִּלְחָמָה 4
 הִזָּה יִשְׁמַעְיָאֵל : וַיְהִי בַיּוֹם הַשֵּׁנִי לְדִמְיַת אֶת־ 5
 גִּלְדָּהוּ וְאֵשׁ לֹא־רָעָה : וַיָּבֹאוּ אֲנָשִׁים מִשְׁכָּם 5
 מִשְׁלָהוּ וּמִשְׁמִירָן שְׂמָנִים אֵשׁ מִגִּלְדָּהוּ יָקָן וְקָרְעוּ 6
 בְּגָדִים וּמִתְנַדְּדִים וּמִנְחָה וְלִבְנָה בְּיָדָם לְהִבְיֹא 6
 בֵּית יְהוָה : וַיָּצֵא יִשְׁמַעְיָאֵל בֶּן־נַתַנְיָה לְקִרְאָתָם 6
 מִן־הַמִּצְפָּה הַלֵּךְ הַלֵּךְ וּבִכָּה וַיְהִי פִגְשָׁה אֲתָם 7
 וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם בָּאוּ אֶל־גִּלְדָּה בֶּן־אֲחִיָּקָם : וַיְהִי 7
 כִּבְאֵם אֶל־הַמֶּלֶךְ הַחַי וַיִּשְׁחָטֻם יִשְׁמַעְיָאֵל בֶּן־נַתַנְיָה 8
 אֶל־הַמֶּלֶךְ הַחַי הוּא וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־אֵתָּה : וְעֲשָׂרָה 8
 אֲנָשִׁים נִמְצְאוּ־בָם וַיֹּאמְרוּ אֶל־יִשְׁמַעְיָאֵל אֶל־ 9
 תִּמְחָנוּ כִּי־שָׁשָׁנוּ מִמִּתְנָח בַּשָּׂדֶה הַפְּסָלִים וְשָׁעִירִים 9
 יִשְׁמָן וְדָבָשׁ וַיַּחֲזִל וְלֹא הִמִּיתָם בְּתוֹךְ אֲחֵיהֶם : 9
 וַחֲזוֹר אֲשֶׁר הִשְׁלַךְ שָׁם יִשְׁמַעְיָאֵל אֶת־כָּל־פְּגִיר 9
 הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הִזָּה בֶּן־גִּלְדָּהוּ הוּא אֲשֶׁר עָשָׂה 10
 הַמֶּלֶךְ אִסָּא מִפְּנֵי בַעֲשָׂא מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֵתָּה מִלֵּא 10
 יִשְׁמַעְיָאֵל בֶּן־נַתַנְיָהוּ חֲזָלָם : וַיִּשְׁבּוּ יִשְׁמַעְיָאֵל 10
 אֶת־כָּל־שְׂאֵרֵי הָעָם אֲשֶׁר בַּמִּצְפָּה אֶת־בְּנוֹת 11
 הַמֶּלֶךְ וְאֶת־כָּל־הָעָם הַנִּשְׁאָרִים בַּמִּצְפָּה אֲשֶׁר 11
 הִסְקִיד בְּמִרְעָאָן בְּבִטְרָחִים אֶת־גִּלְדָּהוּ בֶּן־אֲחִיָּקָם 12
 וַיִּשְׁבּוּם יִשְׁמַעְיָאֵל בֶּן־נַתַנְיָה וַיֵּלֶךְ לְעֵבֶר אֶל־בְּנֵי 12
 עַמּוֹן : וַיִּשְׁמַע יְהוָה בְּקִרְבָּה וּכְלִשְׁרֵי הַחֲזִלִּים 13
 אֲשֶׁר אֵתָּה אֶת־כָּל־הָרֶעֱה אֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׁמַעְיָאֵל בֶּן־ 13
 נַתַנְיָה : וַיִּקְחוּ אֶת־כָּל־הָאֲנָשִׁים וַיָּלְכוּ לְהַלְחֵם 14
 עִם־יִשְׁמַעְיָאֵל בֶּן־נַתַנְיָה וַיִּמְצְאוּ אֹתָם אֶל־מִים 14
 רַבִּים אֲשֶׁר בְּגִזְרוֹן : וַיְהִי כִרְאוֹת כָּל־הָעָם אֲשֶׁר 15
 אֶת־יִשְׁמַעְיָאֵל אֶת־יִחְזַק בְּקִרְבָּה וְאֶת־כָּל־שְׂרֵי 15
 הַחֲזִלִּים אֲשֶׁר אֵתָּה וַיִּשְׁמָחוּ : וְכָסְפוּ כָל־הָעָם 16
 אֲשֶׁר־שָׁבָה יִשְׁמַעְיָאֵל מִן־הַמִּצְפָּה וַיַּשְׁבּוּ וַיָּלְכוּ אֶל־ 16
 יְהוָה בֶּן־קֶרֶחַ : וַיִּשְׁמַעְיָאֵל בֶּן־נַתַנְיָה נִמְלֵט 17
 בְּשִׁמְרָהוּ אֲנָשִׁים מִפְּנֵי יְהוָה וַיֵּלֶךְ אֶל־בְּנֵי עַמּוֹן :

ואת כלהפס אשר הילך נבחרתך רב שפחים
את בלדיך בראיך קם בך שפן ואת ירמיהו
הנביא ואת פרץ בן נחמיה : ויבאו ארץ מצרים 7
כי לא שמעו בקול יהוה ויבאו עד החרפתם :
ויחי דבר יהוה אלי ירמיהו בתחפתם 8
לאמר : קח בידך אבנים גדולות ומכתם 9
במלט במלך אשר בפתח בית פרעה בתחפתם
לעני אנשים יהודים : ואמרת אליהם כה אמר 10
יהוה צבאות אלהי ישראל הניני שלח וקחתי
את נבחרתך מלך בבל עבדי ושמתי בסאו
ממעל לאבנים האלה אשר טמנתי ונסתה את
שפירי עליהם : ונא ויהי את ארץ מצרים 11
אשר לפנות לפנות ואשר לשלי לשלי ואשר לחרב
לחרב : וחצמי אש בנתי אלהי מצרים ושפרם 12
ושכם ועשה את ארץ מצרים כאשר עשה הרעה
את בבל וצא משם בשלום : ושפר את מצבות 13
בית שמש אשר בארץ מצרים ואת בתי אלהי
מצרים ישחף באש :

CAP. XLIV. מו

והדבר אשר יהיה אלי ירמיהו אל כלהודים 1
השבים בארץ מצרים השבים במגדל ובתחפתם
ובנח ובארץ פתחם לאמר : כה אמר יהוה 2
צבאות אלהי ישראל אתם ראיכם את כלה רעה
אשר הביאתי עלי ירושלם ועל כל ערי יהודה והנם
חרבה היום הזה ואין בהם יושב : מפני רעם 3
אשר עשו להכעסני ללכת לקפח לעבד לאלהים
אחרים אשר לא ידעים הפה אתם ובגיתם :
ואשלה אליכם את כל עבדי הנביאים השבים 4
ושלח לאמר אל נא תעשו את דברי העבה
הזאת אשר שניתי : ולא שמעו ולא הפיו את 5
אזנם לשונם מרעם לבתי קפח לאלהים אחרים :
ותתן חמתי ואפי ותבשר בערי יהודה ובחצות 6
ירושלם ותהינה לחרבה לשממה פנים ההוה :
ועתה כה אמר יהוה אלהי צבאות אלהי 7
ישראל למה אתם עשים רעה גדולה אל-
בשבתכם להכרית לכם איש ואשה עולל ויונק
מתוך יהודה לבתי הותיר לכם שארית :
להכעסני במעשני וירכם לקפח לאלהים אחרים 8
בארץ מצרים אשר אתם באים לגור שם למען
הכרית לכם ולמען היותכם לקללה ולחרפה בכל

14 אלהים : לאמר לא כי ארץ מצרים לבוא אשר
לא יראה מלחמה וקול שופר לא נשמע וללחם
15 לא ירעב ושם נשב : ועתה לכן שמעו דבר
יהוה שארית יהודה כה אמר יהוה צבאות אלהי
ישראל אסרתם עוים חשמו פניהם לבא
16 מצרים ובאתם לגור שם : ויהיה חרב אשר
אתם ואינם ממנה שם חשיג אתכם בארץ
מצרים והרעב אשר אתם דאגים מפני שם
17 ידבן אחריכם מצרים ושם תמחו : ויהיו כל
האנשים אשר שמו את פניהם לבוא מצרים לגור
שם ימותו בחרב ברעב ובדבר ולא יהיה להם
שורד ופליש מפני הרעה אשר אני מבין עליהם :
18 כי כה אמר יהוה צבאות אלהי ישראל כאשר
נתן אפי חמתי על יושבי ירושלם בן התנח חמתי
עליכם בבאתם מצרים ויהייתם לאלה ולשמה
ולקללה ולחרפה ולא תראו עוד את המקום הזה :
19 דבר יהוה עליכם שארית יהודה אל תבואו מצרים
לגור תדעו כי חסדתי בכם היום : כי החסדים 20
בנפשותיכם כי אתם שלחתם אתי אליהו
אלהים לאמר החפץ בעדני אליהו אלהי
וככל אשר יאמר יהוה אלהי בן הדבדני
21 ועשיתי : ואני לכם היום ולא שמעתם בקול
22 יהוה אלהים ולכל אשר שלחתי אליכם : ועתה
ידע תדעו כי בחרב ברעב ובדבר חסדתי במקום
אשר חפצתם לבוא לגור שם :

CAP. XLIII. מג

ויהי ככלות ירמיהו לדבר אל כלהעם את כל- 1
דברי יהוה אלהים אשר שלחו יהוה אלהים
2 אליהם את כל הדברים האלה : ולאמר
עזרה ברושעיה ויחזקו בנחלם וכל האנשים
הזרים אמרים אלי ירמיהו שקר אתה מדבר לא
שלח יהוה אלהי לעד לאמר לא תבואו מצרים
3 לגור שם : כי פרץ ברגלה מסית אתה בני
למען תח אחנו ביד הפשדים להמית אחנו
4 ולהגלות אחנו בבל : ולא שמעו ויחזקו בנחלם
ובלשונם החליקים וכל העם בקול יהוה לשבת
5 בארץ יהודה : וישח ויחזקו בנחלם וכל יושבי
החלים את כל שארית יהודה ואשר שבו מכל-
6 הגוים אשר נדחשו לגור בארץ יהודה. את
הנגרים ואות הנשים ואות הנשף ואת בנות המלך

שלח

the land of Egypt, which dwell at ^a Migdol, and at Tahpanhes, ^b and at ^c Noph, and in the country of Pathros, saying,

2 Thus saith the LORD of hosts, the God of Israel, Ye have seen all the evil that I have brought upon Jerusalem, and upon all the cities of Judah; and, behold, this day they are a desolation, ^d and no man dwelleth therein;

3 Because ^e of their wickedness which they have committed, to provoke me to anger, in that they went to burn incense, and to serve other gods, whom ^f they knew not, neither they, ye, nor your fathers.

4 Howbeit I sent ^g ^h unto you all my servants the prophets, rising early, and sending them, saying, Oh, do not this abominable ⁱ thing that I hate.

5 But ^j they hearkened not, nor inclined their ear to turn from their wickedness, to burn no incense unto other gods.

6 Wherefore my fury ^k and mine anger was poured forth, and was kindled in the cities of Judah and in the streets of Jerusalem: and they are wasted and desolate, as at this day.

7 Therefore now thus saith the LORD, the God of hosts, the God of Israel, Wherefore commit ye ^l this great evil against your ^m souls, to cut off from you man and woman, child and suckling, and ⁿ of Judah, to leave you none to remain;

8 In that ye provoke ^o me unto wrath with the works of your hands, burning incense unto other gods in the land of Egypt, whither ye be gone to dwell, that ye might cut yourselves off, and that ye might be a curse and a reproach among all the nations of the earth?

9 Have ^p ye forgotten the ^q wickedness of your fathers, and the wickedness of the kings of Judah, and the wickedness of their wives, and your own wickedness, and the wickedness of your wives, which they have committed in the land of Judah, and in the streets of Jerusalem?

10 They are not ^r humbled ^s even unto this day, neither have they feared, ^t nor walked in my law, nor in my statutes, that I set before you, and before your fathers.

11 Therefore thus saith the LORD of hosts, the God of Israel, Behold, I will set my face ^u against you for evil, and to cut off all Judah.

12 And I will take the remnant of Judah, that ^v have set their faces to go into the land of Egypt to sojourn there, and they shall all be consumed, and fall in the land of Egypt; they shall even be consumed by the sword and by the famine: they shall die, from the least even ^w unto the greatest, by the sword and by the famine; and they shall be an execration, and an astonishment, and a curse, and a reproach.

13 For I will punish them that dwell in the land of Egypt, as I have punished Jerusalem, by the sword, by the famine, and by the pestilence:

14 So that none of the remnant of Judah, which are gone ^x into the land of Egypt to sojourn there, shall escape or remain, that they should return into the land of Judah, to the which they ^y have a desire to return to dwell there; for none shall return but such ^z as shall escape.

15 Then all the men which knew that their wives ^a had burned incense unto other

B. C. 587.

a ch. 46. 14.

Ex. 14. 2.

b ch. 43. 7.

c Is. 19. 13.

d ch. 6. 16.

e ch. 34. 22.

La. 1. 1, 16.

f ver. 25.

Ps. 12. 4.

g ch. 19. 4.

β or, frame,

2 Ki. 17. 16.

h ch. 7. 18.

i De. 13. 6.

32. 17.

k ch. 29. 19.

2 Ch. 36. 15.

l Ho. 2. 5. 9.

j bread.

m Eze. 16. 36.

47.

n Re. 2. 21, 22.

o ch. 42. 18.

p or, hus-

bands.

q ch. 7. 19.

25. 7.

ru. 16. 38.

Pr. 8. 36.

r of the

midst of.

q ch. 25. 6, 7.

Is. 3. 8.

l Co. 10. 22.

He. 3. 16.

r Is. 43. 24.

Mal. 2. 17.

s Eze. 9. 13, 14.

t wicked-

nesses, or,

punish-

ments.

th ch. 25. 11.

u ver. 6.

v l Co. 10. 20.

2 Co. 6. 16.

β contrite,

Ps. 51. 17.

w Ps. 119. 150.

as Ps. 119. 155.

y Pr. 14. 16.

Ec. 8. 12, 13.

Mal. 4. 2.

z Ps. 78. 56.

a l Ki. 9. 9.

Ne. 13. 18.

Da. 9. 11, 12.

b ch. 43. 7.

c Le. 17. 10.

Eze. 14. 7, 8.

Am. 9. 4.

d ver. 15.

e ch. 42. 15, & c.

f Job 34. 22.

Ja. 1. 14, 15.

g Ho. 4. 6.

h Ge. 22. 16.

He. 6. 13.

i Eze. 20. 39.

Am. 6. 10.

k ch. 31. 28.

Eze. 7. 6.

l Is. 30. 1. 3.

m ver. 12.

2 Ki. 21. 14.

n lift up

their soul.

o ver. 14.

Is. 27. 13.

p ver. 28.

q Ne. 13. 26.

gods, and all the women that stood by, a great multitude, even all the people that dwell in the land of Egypt, in Pathros, answered Jeremiah, saying,

16 As for the word that thou hast spoken unto us in the name of the LORD, we ^a will not hearken unto thee.

17 But we will certainly do whatsoever thing goeth forth out of our own ^b mouth, to burn incense unto the ^c queen of heaven, and to pour out drink-offerings unto her, as we have done, we, ^d and our fathers, our kings, and our princes, in the cities of Judah, and in the streets of Jerusalem: for ^e then ^f had we plenty of ^g victuals, and were well, and saw no evil.

18 But since we left off to burn incense to the queen of heaven, and to pour out drink-offerings unto her, we have wanted ^h all things, and have been consumed by the sword and by the famine.

19 And when we burned incense to the queen of heaven, and poured out drink-offerings unto her, did we make her cakes to worship her, and pour out drink-offerings unto her, without our ⁱ men?

20 Then Jeremiah said unto all the people, to the men, and to the women, and to all the people which had given him ^j that answer, saying,

21 The incense that ye burned in the cities of Judah, and in the streets of Jerusalem, ye, and your fathers, your kings, and your princes, and the people of the land, did not the LORD remember them, and came it ^k not into his mind?

22 So that the LORD could no longer bear, ^l because of the evil of your doings, and because of the abominations which ye have committed, therefore ^m is your land a desolation, and an astonishment, and a curse, without an inhabitant, as at ⁿ this day.

23 Because ye have burned incense, ^o and because ye have sinned against the LORD, and have not obeyed the voice of the LORD, nor walked in his law, ^p nor in his ^q statutes, nor in his testimonies; ^r therefore ^s this evil is happened unto you, as at this day.

24 Moreover, Jeremiah said unto all the people, and to all the women, Hear the word of the LORD, all Judah that ^t are in the land of Egypt;

25 Thus saith the LORD of hosts, the God of Israel, saying, Ye and your wives have both spoken ^u with your mouths, and fulfilled with your hand, saying, We will surely perform our vows that we have vowed, to burn incense to the queen of heaven, and to pour out drink-offerings unto her: ye will surely accomplish ^v your vows, and surely perform your vows.

26 Therefore hear ye the word of the LORD, all Judah that dwell in the land of Egypt; Behold, I have sworn ^w by my great name, saith the LORD, that ^x my name shall no more be named in the mouth of any man of Judah, in all the land of Egypt, saying, The Lord God liveth.

27 Behold, I will watch over them for evil, ^y and not for good; and all the men of Judah that ^z are in the land of Egypt shall be consumed ^a by the sword and by the famine, until there be an end of them.

28 Yet ^b a small number that escape the sword shall return out of the land of Egypt into the land of Judah; and all the remnant of Judah, that are gone into the land

of Egypt to sojourn there, shall know whose words shall stand, β mine,^a or their's.

29 And this shall be a sign unto you, saith the LORD, that I will punish you in this place, that ye may know that my words shall surely stand against you for evil:

30 Thus saith the LORD, Behold, I will give Pharaoh-hopra king of Egypt into the hand of his enemies, and into the hand of them that seek his life, as I gave Zedekiah^f king of Judah into the hand of Nebuchadrezzar king of Babylon his enemy, and that sought his life.

CHAP. XLV.

THE word that Jeremiah the prophet spake unto Baruch^h the son of Neriah, when he had written these words in a book at the mouth of Jeremiah, in the fourth year of Jehoiakim the son of Josiah, king of Judah, saying,

2 Thus saith the LORD, the God of Israel, unto thee, O Baruch;

3 Thou didst say, Woe is me now! for the LORD hath added grief to my sorrow; I fainted^m in my sighing, and I findⁿ no rest.

4 Thus shalt thou say unto him. The LORD saith thus, Behold, that which I have built will I break down,^o and that which I have planted I will pluck up, even this whole land.

5 And seekest thou great things for thyself? seek them not:^p for, behold, I will bring evil^q upon all flesh, saith the LORD; but thy life will I give unto thee for a prey^r in all places whither thou goest.

CHAP. XLVI.

THE word of the LORD which came to Jeremiah the prophet against the^s Gentiles;

2 Against Egypt, against^w the army of Pharaoh-necho king of Egypt, which was by the river Euphrates in Carchemish, which Nebuchadrezzar king of Babylon smote in the fourth year of Jehoiakim the son of Josiah king of Judah.

3 Order^y ye the buckler and shield, and draw near to battle.

4 Harness the horses; and get up, ye horsemen, and stand forth with your helmets; furnish the spears, and put on the brigandines.

5 Wherefore have I seen them dismayed and turned away back? and their mighty ones^z are θ beaten down, and are fled κ apace, and look not back: for^a fear was round about, saith the LORD.

6 Let not the swift^b flee away, nor the mighty man escape; they shall stumble,^c and fall toward the north by the river Euphrates.

7 Who is this that cometh up as a^d flood, whose waters are moved as the rivers?

8 Egypt riseth up like a flood, and his waters are moved like the rivers; and he saith, I^e will go up, and will cover the earth; I will destroy the city and the inhabitants thereof.

9 Come up, ye horses; and rage, ye chariots; and let the mighty men come forth; the μ Ethiopians and the ν Libyans, that handle the shield; and the Lydians, that handle and bend the^f bow.

10 For this is the day^g of the Lord GOD of hosts, a day of vengeance, that he may avenge him of his adversaries: and the sword^h shall devour, and it shall be satiate and made drunk with their blood; for the Lord GOD of hosts hath a^m sacri-

B. C. 587.

 β from me,

or them.

a Ps. 33. 11.

b ch. 8. 22.

51. 8.

c Is. 47. 1.

 γ no cure

shall be

unto thee.

d Eze. 30. 21.

e ch. 46. 25, 26.

Eze. 29. 3.

&c.

30. 21, &c.

f ch. 39. 5.

g ch. 43. 10, 11.

Is. 19. 1.

Eze. XXIX.

XXX.

XXXII.

Fulfilled,

571.

h ch. 36. 14, 32.

i Ps. 18. 14, 39.

 δ multiplied

the faller.

k Le. 26. 37.

l Job 23. 2.

m Ps. 27. 13.

n Ps. 77. 3, 4.

o Is. 5. 5.

p Mat. 6. 25.

32.

Lu. 12. 15.

q ch. 25. 26.

Zep. 3. 8.

r make thee

instru-

ments of

captivity.

s Is. 20. 4.

t ch. 39. 18.

u Ho. 10. 11.

v ch. 25. 15, &c.

w ch. 47. 2.

x ch. 35. 20.

Fulfilled

presently.

y bullocks of

the stall.

z ch. 50. 27.

De. 32. 35.

Ps. 37. 13.

y ch. 51. 11, 12.

Na. 2. 1.

z Re. 6. 15.

 θ broken in

pieces.

 κ a flight.

a ch. 6. 25.

49. 29.

b Ec. 9. 11.

Am. 2. 14.

 λ Amon, or

nourisher.

c Da. 11. 19, 22.

d Na. 3. 8.

e ch. 47. 2.

f ch. 44. 30.

g Ex. 15. 9.

h Is. 43. 1, 5.

 μ Cush. ν Put.

i Is. 66. 19.

h Is. 13. 6.

34. 6, 8.

63. 4.

Joel 1. 15.

l De. 32. 42.

m Eze. 39. 17.

Zep. 1. 7.

fice in the north country by the river Euphrates.

11 Go up into Gilead, and take^b balm, O virgin,^c the daughter of Egypt: in vain shalt thou use many medicines; for γ thou shalt not^d be cured.

12 The nations have heard of thy shame, and thy cry hath filled the land: for the mighty man hath stumbled against the mighty, and they are fallen both together.

13 The word that the LORD spake to Jeremiah the prophet, how Nebuchadrezzar king of Babylon should^e come and smite the land of Egypt.

14 Declare ye in Egypt, and publish in Migdol, and publish in Noph, and in Tanpanhes: say ye, Stand fast, and prepare thee; for the sword shall devour round about thee.

15 Why are thy valiant men swept away? they stood not, becauseⁱ the LORD did drive them.

16 He δ made many to fall, yea,^k one fell upon another; and they said, Arise, and let us go again to our own people, and to the land of our nativity, from the oppressing sword.

17 They did cry there, Pharaoh king of Egypt is but a noise; he hath passed the time appointed.

18 As I live, saith the King, whose name is the LORD of hosts, Surely as Tabor is among the mountains, and as Carmel by the sea, so shall he come.

19 O thou daughter dwelling in Egypt, ζ furnish thyself to go into^r captivity: for Noph shall be waste and desolate without an inhabitant.

20 Egypt is like a very fair^t heifer, but destruction cometh; it cometh out of the north.^v

21 Also her hired men are in the midst of her like η fatted bullocks; for they also are turned back, and are fled away together: they did not stand, because the day^x of their calamity was come upon them, and the time of their visitation.

22 The voice thereof shall go like a serpent; for they shall march with an army, and come against her with axes, as hewers of wood.

23 They shall cut down her forest, saith the LORD, though it cannot be searched; because they are more than the grasshoppers, and are innumerable.

24 The daughter of Egypt shall be confounded; she shall be delivered into the hand of the people of the north.

25 The LORD of hosts, the God of Israel, saith, Behold, I will punish λ the multitude of No,^d and Pharaoh, and Egypt, with their gods, and their kings; even Pharaoh, and all them that trust in him:

26 And^f I will deliver them into the hand of those that seek their lives, and into the hand of Nebuchadrezzar king of Babylon, and into the hand of his servants; and afterward it shall be inhabited, as in the days of old, saith the LORD.

27 But fear not thou,^h O my servant Jacob, and be not dismayed, O Israel: for, behold, I will save thee from afar off, and thy seed from the land of their captivity; and Jacob shall return, and be in rest and at ease, and none shall make him afraid.

28 Fear thou not, O Jacob my servant, saith the LORD; for I am with thee: for I will make a full end of all the nations whither I have driven thee; but I will not

וְאֶשֶׁר חָטְאתֶם לַיהוָה וְלֹא שָׁמַעְתֶּם בְּקוֹל יְהוָה
וּבְחַתְרוֹ וּבְחַתְנוֹ וּבְעִדּוֹתָיו לֹא הִלַּכְתֶּם עַל־כֵּן
קָרָאת אֶתְכֶם הָרַעָה הַזֹּאת בְּיוֹם הַזֶּה׃
וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ אֶל־כָּל־הָעָם וְאֶל־כָּל־הַנְּשִׁים שְׁמַעְתִּי
דְּבַר־יְהוָה כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אֲתֶם
וְנָשֵׁיכֶם וּתְבַרְכֵיכֶם בְּיָמֵיכֶם וּבְיָדֵיכֶם מֵלֶאֱתָנָם
לֵאמֹר עֲשֵׂה נַעֲשֶׂה אֶת־נְדָרֵינוּ אֲשֶׁר נָדָרְנוּ לַקִּפּוֹר
לְמַלְכֵת הַשָּׁמַיִם וְלַחֲסֹף לָהּ נִסְכִּים הָעִים
תִּקְרָא מִנָּה אֶת־נְדָרֵיכֶם וְעֲשֵׂה תַעֲשִׂינָה אֶת־נְדָרֵיכֶם׃
לִכֵּן שָׁמַעְתִּי דְּבַר־יְהוָה כֹּה־אָמַר יְהוָה הַיּוֹשִׁיבִים בְּאֶרֶץ
מִצְרַיִם הֵנָּה נִשְׁבַּעְתִּי בְּשֵׁמִי הַגָּדוֹל אָמַר יְהוָה
אִם־יִהְיֶה עוֹד שְׁמִי נִקְרָא בְּכִי כִּי־אֵישׁ יִהְיֶה
אָמַר חִי־אֲנִי יְהוָה בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם׃ הֵנָּה
שָׁקַד עֲלֵיכֶם לְרַעָה וְלֹא לְמוֹנָה וְחַפְזִי כִּי־אֵישׁ
יִהְיֶה אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּחָרָב וּבָרָעַב עַד־
כָּלוּתָם׃ וְעַלְמֵי חָרָב יִשְׁבֹּן מִן־אֶרֶץ מִצְרַיִם
אֶרֶץ יְהוּדָה מִתּוֹ מִסְפָּר וַיְדַע כֹּה־אָמַר יְהוָה
הַבָּאִים לְאֶרֶץ־מִצְרַיִם לְגֹר שָׁם דְּבַר־מִי יָקוֹם
מִמֶּנִּי וּמִהֶם׃ וְזֹאת לָכֵן הָאֹת נָא־יְהוָה כִּי־
שָׁקַד אֲנִי עֲלֵיכֶם בְּמִקּוֹם הַזֶּה לְמַעַן תִּדְרְשׁוּ לִי קוֹם
יָקוֹמוּ דְּבַר עֲלֵיכֶם לְרַעָה׃ כֹּה־אָמַר
יְהוָה הֵנָּה נָתַן אֶת־פְּרִילָה חֲפָצִי מִלִּךְ מִצְרַיִם
בֶּן־אֲדִיּוֹ וּבֶן־מִבְקָשִׁי נִפְשׁוֹ כְּאֲשֶׁר נָתַתִּי אֹת־
צִדְקָהוּ מִלִּךְ יְהוּדָה בֶּן־נְבוּכַדְרֶאצַּר מִלִּךְ־בָּבֶל
אֵיבֹ וּמִבְקֵשׁ נַפְשׁוֹ׃

CAP. XLV. מה

הַדְּבַר אֲשֶׁר דִּבֶּר יִרְמְיָהוּ הַנְּבִיא אֶל־בְּרָךְ בֶּן־
נִרְיָה בְּחֹתְבוֹ אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה עַל־סֵפֶר מִפִּי
יִרְמְיָהוּ בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִית לַיהוֹיָקִים בֶּן־יִשְׁאָרְיָהוּ מִלִּךְ
יְהוּדָה לֵאמֹר׃ כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֲלֶיךָ
בְּרָךְ׃ אֲמַרְתָּ אִי־נָא לִי קִרְסָף יִהְיֶה גִזְוֹן
עַל־מִכְבָּבִי יַעֲמִלִי בְּאַנְחָתִי וּמְנוּחָה לֹא מִצָּאתִי׃
כֹּה־אָמַר אֲלֹו כֹה־אָמַר יְהוָה הִנֵּה אֲשֶׁר־
בְּיָמִי אֲנִי הָיִים וְזֹאת אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתִּי אֲנִי נִתְּשָׁה וְזֹאת
כֹּה־אָמַר יְהוָה׃ וְאַתָּה תִּבְקֹשׁ לָךְ גְּלוּלֹת אֵל
תִּבְקֹשׁ לִי הֵנָּה מִבֵּיא רַעָה עַל־כָּל־בָּשָׂר נָא־
יְהוָה וְנִחַתִּי לָךְ אֶת־נִשְׁפָּךְ לְשָׁלֹל עַל־כָּל־הַמִּקְמוֹת
אֲשֶׁר תִּלְךָ שָׁם

9 גִּזְוִי הָאֶרֶץ׃ הִשְׁכַּחְתֶּם אֶת־דְּלוֹת אֲבוֹתֵיכֶם וְאֶת־
רַעְיוֹת מַלְכֵי יְהוּדָה וְאֶת רַעְיוֹת נָשָׁיו וְאֶת
רַעְיוֹתֵיכֶם וְאֶת רַעְיוֹת נְשִׁיכֶם אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּאֶרֶץ
יְהוּדָה וּבַחֲצוֹת יְרוּשָׁלָּיִם׃ לֹא רָכָאוּ עַד הַיּוֹם
הַזֶּה וְלֹא יָרְאוּ וְלֹא־הִלְכוּ בְּחֹרְתִי וּבְחַתְמִי אֲשֶׁר־
נָתַתִּי לְנָשִׁיכֶם וּלְפָנֵי אֲבוֹתֵיכֶם׃ לִכֵּן כֹּה־
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הֵנָּה שָׁם פָּנִי
בָּכֶם לְרַעָה וְלַחֲבִירֹת אֶת־כָּל־יְהוּדָה׃ וְלִקְחָתִי
אֶת־שְׂאִירֵי יְהוּדָה אֲשֶׁר־שָׁמוּ פָנֵיהֶם לְבֹא אֶרֶץ־
מִצְרַיִם לְגֹר שָׁם וְחַמְזוּ כָּל בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם יָפְלוּ
בְּחָרָב בָּרָעַב יָחִמוּ מִקֶּמֶן וְעַד־גָּדוֹל בְּחָרָב וּבָרָעַב
יָחִמוּ וְהָיוּ לְאֵלֶּה לְשִׁמָּה וְלִקְלָלָה וְלַחֲרָפָה׃
וּפָקַדְתִּי עַל־הַיּוֹשִׁיבִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם כְּאֲשֶׁר פָּקַדְתִּי
עַל־יְרוּשָׁלָּם בְּחָרָב בָּרָעַב וּבְדָבָר׃ וְלֹא יִהְיֶה
פֶּלֶאִם וְשִׁדְרִי לְשְׂאִירֵי יְהוּדָה הַבָּאִים לְגֹר־שָׁם
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְלִשְׁבֵי אֶרֶץ יְהוּדָה אֲשֶׁר־הִמָּדָה
מִנְּשֻׁאִים אֶת־נַפְשָׁם לְשׁוֹב לְשֹׁבֵת שָׁם כִּי־לֹא יִשְׁוּבוּ
כִּי אִם־פִּלְטִים׃ וַיַּעֲבֵר אֶת־יִרְמְיָהוּ כֹל־
הַנְּשִׁים הַיֹּדְעִים כִּי־מִקְשָׁרוֹת נָשִׂיהֶם לֹא־הָיוּ
אֲדָרִים וְכָל־הַנְּשִׁים הַעֲמִידוֹת מִתַּל גָּדוֹל וְכָל־הָעָם
הַיּוֹשִׁיבִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּפִתְרוֹם לֵאמֹר׃ הַדְּבַר
אֲשֶׁר־דִּבַּרְתָּ אֲלֵינוּ בְּשֵׁם יְהוָה אֲנִינוּ שְׁמָעִים
אֲלֶיךָ׃ כִּי עָשִׂה נַעֲשֶׂה אֶת־כָּל־הַדְּבָרִי אֲשֶׁר־
יֹאמַר מִפִּי לַקִּפּוֹר לְמַלְכֵת הַשָּׁמַיִם וְלַחֲסֹף לָהּ
נִסְכִּים כְּאֲשֶׁר עָשִׂינוּ אֲנַחְנוּ וְאַבְתִּינוּ מִלְכֵינוּ
וְשִׁרְיָנוּ בְּעַרְי יְהוּדָה וּבַחֲצוֹת יְרוּשָׁלָּם וְנִשְׁבַּעַ
לָהֶם וְנִהְיֶה טוֹבִים וְרַעָה לֹא רָאִינוּ׃ וּמִן־אֲוֹ
חִדְלָנוּ לַקִּפּוֹר לְמַלְכֵת הַשָּׁמַיִם וְלַחֲסֹף לָהּ נִסְכִּים
חֲסִרְנוּ כָּל וּבְחָרָב וּבָרָעַב תָּחִמוּ׃ וּכְרָאֲדָנוּ
מִקְשָׁרִים לְמַלְכֵת הַשָּׁמַיִם וְלַחֲסֹף לָהּ נִסְכִּים
וְחַמְזֵנוּ אֲנִשְׁנוּ עָשִׂינוּ לָהּ פִּגְוִים לְהַעֲצֵלָהּ
וְלַחֲסֹף לָהּ נִסְכִּים׃ וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ אֶל־
כָּל־הָעָם עַל־הַנְּבָרִים וְעַל־כָּל־הָעָם
הַעֲלִינִי אֶתְּךָ דָּבָר לֵאמֹר׃ זֶה־אֵל אֶת־הַקִּפּוֹר אֲשֶׁר־
קִשְׁרָתָם בְּעַרְי יְהוּדָה וּבַחֲצוֹת יְרוּשָׁלָּם אֲתֶם
וְאַבּוֹתֵיכֶם מִלְכֵיכֶם וְשִׂרְיָנֶם וְעַם הָאֶרֶץ אֲתֶם
וְכֹכַב יְהוָה וְתַעֲלָה עַד־לָבוֹ׃ וְלֹא יִיכָל יְהוָה עוֹד
לְשֹׂאת מִפִּי רֹעַ מִלְּלִיכֶם מִפִּי הַתּוֹעֵבֶת אֲשֶׁר־
עֲשִׂיתֶם וְהָיוּ אֶרְצְכֶם לְחֲרָפָה וּלְשִׁמָּה וְלִקְלָלָה
מֵאֵין יוֹשֵׁב כְּהָיוּ הָאֵלֶּה׃ מִפִּי אֲשֶׁר קִשְׁרָתָם

CAP. XLVI. מז

1 אֲשֶׁר יְהוָה דְּבַר יְהוָה אֶל־יְרֵמְיָהוּ הַנְּבִיא עַל־
 2 הַיּוֹם : לַמִּצְרִים עַל־חַל פְּרֻעָה נָכוֹ מִלֶּךְ מִצְרַיִם
 אֲשֶׁר־הָיָה עַל־נְהַר־פָּרֹת בְּכַרְמֶשֶׁת אֲשֶׁר הָיָה
 3 בְּבִכְרָאֲצֵר מִלֶּךְ בָּבֶל בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִית לַחֲזָקִים
 4 בְּיָאֲשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה : שָׂרְפוּ מִגֹּן וַצִּדָּה וְגִשּׁוּ
 5 לַמִּלְחָמָה : אֶסְרוּ הַסּוֹסִים וְעַל הַפָּרָשִׁים
 6 וְהַרְעִצְנוּ בְּכּוֹבְעֵם מִרְקוֹ הַרְמָחוֹם לְבָשׁוּ
 7 הַפְּרִיטוֹת : מִדְּעַד הָאֵתוֹת הַמָּה חַתִּים נְסוּגִים
 8 אַחֲרֵי וְנִגְזְרֵיהֶם יִפְתּוּ וּמָנוֹס נָסוּ וְלֹא הִסְגִּי מִגֹּר
 9 מִסָּבִיב נָאִם יְהוָה : אֲלֵי־נָסִים הָלַל וְאֲלֵי־מַלְשׁ
 10 הַנְּבוֹר צִפּוּנָה עַל־יַד נְהַר־פָּרֹת נִשְׁלוּ וְנָסְלוּ : מִר־
 11 יְהוּדָה יֵעָלֶה בְּנִהְרֹת וְתִחַשְׁשׁוּ מִיָּמֹו : מִצְרַיִם
 12 בְּיָאוֹר יֵעָלֶה וּבְנִהְרֹת וְתִחַשְׁשׁוּ מִיָּם וְיֹאמְרוּ אֲעֹלֶה
 13 אֶבְסֹה אֶרֶץ אֲבִידָה עֵיר וְיֹשְׁבֵיהָ בָּהּ : עַל־הַסּוֹסִים
 14 וְהַרְתִּילֵנוּ הָרֶכֶב וְיִצְאוּ הַנְּבוֹרִים בִּישׁ וּפִיט
 15 תִּסְפְּי מִגֹּן וְלֵחִים תִּסְפְּי הָרִבִּי קֶשֶׁת : וְהַיּוֹם
 16 תִּהְיֶה לְאֹרֶן יְהוָה צְבָאוֹת יוֹם נִקְמָה לְהַזְקֵם
 17 מִצְרֵי וְאֶכְלֶה חֶרֶב וְשִׁבְעָה וְרוּחָהּ מִדְּמָם בְּיָד
 18 יָבֵה לְאֹרֶן יְהוָה צְבָאוֹת בְּאֶרֶץ צִסּוֹן אֶל־נְהַר־
 19 פָּרֹת : עַל־גִּלְעָד וְקָחִי צָרִי בְּחַיִּיל בַּת־מִצְרַיִם
 20 לְשׂוֹא הָרְבִיזִי רִסְאוֹת תִּעָלֶה אֵין לָךְ : שָׁמַעֲנוּ
 21 גוֹיִם קוֹלֵךְ וַיִּצְהָרֶנּוּ מִלֵּאֶה הָאֶרֶץ בְּיָגְדוֹ
 22 בְּנִבּוֹר נִשְׁלוּ וַיִּחְדּוּ נָפְלוּ שְׁבִיָּתָם :
 23 הַדְּבַר אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל־יְרֵמְיָהוּ הַנְּבִיא לֵבּוֹא
 24 בְּבִכְרָאֲצֵר מִלֶּךְ בָּבֶל לְהַנּוֹת אֶת־אֶרֶץ מִצְרַיִם :
 25 הַגִּידוּ בְּמִצְרַיִם וּבְשִׁמְעֵי בְּמִדְּבַר וּבְשִׁמְעֵי בָּהָר
 26 וּבְתַחֲפֹתָם אֲמֹרוּ תִּתְּצֵב וְתִכַּן לָךְ בְּרִאֲכֻלָּה חֶרֶב
 27 סִבִּיבָהּ : מִדְּעַד נִסְתַּף אֲבִירָךְ לֹא עֲמִיד בְּיָד
 28 יְהוָה הָרָפוּ : הָרִבָּה פִּשְׁלָה בַּסֶּלַל אִישׁ אֶל־
 29 הָעֵדוּ וַיֹּאמְרוּ קוֹמֵה וְנִשְׁבַּה אֶל־עַמּוּנֵי וְאֶל־אֶרֶץ
 30 מוֹלֶדְתֵּנוּ מִכָּן חֶרֶב הַיּוֹנָה : קְרָא שֵׁם פְּרֻעָה
 31 מֶלֶךְ מִצְרַיִם שְׁאוֹן הַעֲצִיר הַפּוֹעֵד : חִירָאֲנִי
 32 נָאִם־הַמֶּלֶךְ יְהוָה צְבָאוֹת שָׁמוּ בְּיָד פְּתוּרֵי בְּהִירִים
 33 וּבְכִרְמֵל בֵּינִי יָבוֹא : כָּלִי גוֹלָה עֲשִׂי לָךְ וְיִשְׁבַּת
 34 בַּת־מִצְרַיִם בְּיָדָהּ לְשִׁפְחָה תִּהְיֶה וְנִצְתָּה מֵאֵין
 35 עֲלֶיהָ יִפְהַר פֶּה מִצְרַיִם קָרָץ
 36 מִצִּסּוֹן בָּא בָּהּ : בַּסֶּלַח שִׁכְרָה בְּקִרְבָּהּ בְּעֵגְלִי
 37 מִבֶּלֶךְ בְּרִסְד־הַמֶּלֶךְ הַסֵּנִי נָסוּ וַיִּחְדּוּ לֹא עֲמִידוֹ בְּיָד
 38 יוֹם אִדָּם בָּא עֲלֵיהֶם עַת פִּתְּחָם : קוֹלָהּ בְּדֹחַשׁ

יִלְכָּךְ בְּיָדְכִי לֵילְכִי וּבְכִרְמֹתַי בָּאוּ לָהּ פְּתוּרֵי

עֲצִים : קָרָתוּ יַעֲרָה נָאִם־יְהוָה בְּיָד יְהוָה קָרָתוּ בְּיָד
 24 מִצְרַיִם וְאֵין לָהֶם מִסָּפֵר : הִבְשִׁיחָה בַת־
 25 מִצְרַיִם תִּתְּנָה בְּיָד עַם־צִפּוֹן : אֲמֹר יְהוָה צְבָאוֹת
 26 אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנֵּנִי פוֹקֵד אֶל־אֲמֹן מִנָּה וְעַל־פְּרֻעָה
 27 וְעַל־מִצְרַיִם וְעַל־אֱלֹהֶיהָ וְעַל־מִלְכֶיהָ וְעַל־פְּרֻעָה
 28 וְעַל־הַמִּצְרִיִּים בּוֹ : וְנִתְּנִים בְּיָד מִבְּקָשִׁי נִשְׁפָּטִים
 29 וְיָבֵד בְּבִכְרָאֲצֵר מִלֶּךְ בָּבֶל וּבְיָד עֲבָדָיו וַאֲחֵרֵי־כֵן
 30 תִּשְׁלֹן מִיָּמִי קָדָם נָאִם־יְהוָה : וְאִתְּמוֹה

31 אֶל־הַיִּרְאָ עֲבָדֵי יַעֲקֹב וְאֶל־מַחֲת יִשְׂרָאֵל בְּיָד הִנֵּנִי
 32 מוֹשִׁיעֶנּוּ מִיָּדוֹק וְאֶת־זֶרְעָהּ מֵאֶרֶץ שְׁבִיָּם וְשִׁבְיָהּ
 33 יַעֲקֹב וְשִׁבְיָהּ וְשִׁבְיָהּ וְאֵין מִבְּחֹרֵי : אִתְּמוֹה אֶל־
 34 הַיִּרְאָ עֲבָדֵי יַעֲקֹב נָאִם־יְהוָה בְּיָד אִתְּמוֹה אֶל־יָדִי בְּיָד
 35 אֲעִשֶׂיהָ כְּלָה בְּכָל־הַגּוֹיִם : אֲשֶׁר הִדְחִיתִּיךָ שִׁפְחָה
 36 וְאִתְּמוֹה לֹא־אֲעִשֶׂיהָ כְּלָה וְיִסְרַתִּיךָ לְמַשְׁפָּט וְנִקְרָה
 37 לֹא אֶנְקָד :

CAP. XLVII. מז

1 אֲשֶׁר יְהוָה דְּבַר יְהוָה אֶל־יְרֵמְיָהוּ הַנְּבִיא אֶל־
 2 פְּלִשְׁתִּים בְּמָרֹס יָפָה פְּרֻעָה אֶת־עֲדָה : כֹּה־אָמַר
 3 יְהוָה הִנֵּה־מֵיִם עֹלִים מִצִּפּוֹן וְהָיוּ לְנַחַל שׁוֹמֵמָה
 4 וְיִשְׁמְשׁוּ אֶרֶץ וּמִלּוֹאֶה עֵיר וְיֹשְׁבֵיהָ בָּהּ וְעַקְרוּ הָאָדָם
 5 וְהִלְלִי לֹל יִשְׁבַּח הָאֶרֶץ : מִקּוֹל תִּשְׁעֶשֶׁת פְּרִסוֹת
 6 אֲבִידֵי מִרְעַשׁ לְרֶכֶב הַמּוֹן בְּלִלְיוֹ לֹא־הִסְגִּי אֲבוֹת
 7 אֶל־בָּנִים מִדְּמִיוֹן דָּיִם : עַל־הַיּוֹם הַזֶּה לְשׂוֹד
 8 אֶת־כָּל־פְּלִשְׁתִּים לְהַכְרִית לְצַר וּלְצִדִּיּוֹן לֹל שְׂרִיד
 9 עוֹר בְּיָשׁוּד יְהוָה אֶת־פְּלִשְׁתִּים שְׂאִירֵי אֵין
 10 בְּפִתּוֹר : בָּאָה קְרָדָה אֶל־עֲדָה נִדְמָתָה אֲשַׁקֵּלֶנּוּ
 11 שְׂאִירֵי עַמָּקִים עַד־מָתִי תִתְּנוּדִי : הָיוּ חֶרֶב
 12 לַיהוָה עֲדָנָה לֹא תִשְׁלָטִי הָאֶסְפִּי אֶל־תַּעֲרֹף
 13 הָרַגְעִי חֲרִי : אֵין תִּשְׁלָטִי וְיְהוָה צִוָּה לָהּ אֶל־
 14 אֲשַׁקֵּלֶנּוּ וְאֶל־חוֹף הָיָם שָׁם יַעֲרָה :

CAP. XLVIII. מז

1 לְמוֹאָב כֹּה־אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הָיוּ
 2 אֲלֵי־נָבוֹ בְּיָד יְהוָה הִבְשִׁיחָה בְּלִפְנֵי הָרִירִים הִבְשִׁיחָה
 3 הַמִּשְׁבָּב חֲתוּהָ : אֵין עוֹד תִּהְיֶה מוֹאָב בְּחִשְׁבוֹן
 4 חֲשִׁבֵי עֲלֵיהָ רָעָה לָבוֹ וּבְנִיתָנָה מִגֹּיִם בַּסֶּלַח
 5 תִּהְיֶי אֶתְּרֵךְ מִלֶּךְ חֶרֶב : קוֹל צִצְקָה מִחֻרָגִים
 6 שֹׁד וְשִׁבְרָה גְדוֹל : נִשְׁבְּרָה מוֹאָב הַשְּׂמִיעִי וְעָרָה
 7 צִעֲרוּתָהּ : בְּיָד מַעֲלֶה הַחַיִּיל בְּבִי יַעֲלֶה־בִּי בְּיָד
 8 בְּמוֹתֵי חוֹרִזִּים צָרִי צִעֲקַת־שִׁבְרִי שָׁמַעֲנוּ : נָסוּ
 9 מִלְּפִי נִשְׁפָּטֶם וְתִהְיֶינָה פְּעוּרֵי בְּמִדְבָּר : רִי יַעֲן

make a full end of thee, but correct thee in measure; yet ^a will I not ^β leave thee wholly unpunished.

CHAP. XLVII.

THE word of the LORD that came to Jeremiah the prophet against the Philistines, ^β before that Pharaoh smote ^γ Gaza. ^c

2 Thus saith the LORD, Behold, waters rise up out of the north, ^d and shall be an overflowing flood, and shall overflow the land, and ^δ all that is therein; the city, and them that dwell therein: then the men shall cry, and all the inhabitants of the land shall howl.

3 At the noise ^ε of the stamping of the hoofs of his strong horses, at the rushing of his chariots, and at the rumbling of his wheels, the fathers shall not look back to their children for feebleness of hands;

4 Because of the day that cometh to spoil all the Philistines, and to cut off from Tyrus and Zidon every helper that remaineth; for the LORD will spoil the Philistines, the remnant of the ^η country of Caphtor. ⁴

5 Baidness is come upon Gaza; ^m Ashkelon is cut off with the remnant of their valley: how long wilt thou cut thyself?

6 O thou sword ^ο of the LORD, how long wilt it be ere thou be quiet? ^κ Put up thyself into thy scabbard, rest, and be still.

7 How ^λ can it be quiet, seeing the LORD hath given it a charge ^ρ against Ashkelon, and against the sea-shore: there hath he appointed ^θ it.

CHAP. XLVIII.

AGAINST Moab ^τ thus saith the LORD of hosts, the God of Israel, Woe unto Nebo! for it is spoiled; Kiriathaim is confounded and taken; ^μ Misgab is confounded and dismayed.

2 There shall be no more praise of Moab in Heshbon ⁴ they have devised evil against it; come, and let us cut it off from being a nation: also thou shalt be cut down, O Madmen; the sword shall pursue thee.

3 A voice of crying shall be from Horonaim, spoiling and great destruction.

4 Moab is destroyed; her little ones have caused a cry to be heard.

5 For in the going up of Luhith ^σ continual weeping shall go up; for in the going down of Horonaim the enemies have heard a cry of destruction.

6 Flee, ^a save your lives, and be like ^τ the heath in the wilderness.

7 For because thou hast trusted ^δ in thy works, and in thy treasures, thou shalt also be taken; and Chemosh ^c shall go forth into captivity, with his priests ^d and his princes together.

8 And the spoiler shall come upon every city, and no city shall escape; the valley also shall perish, and the plain shall be destroyed, as the LORD hath spoken.

9 Give wings unto Moab, that it may flee and get away: for the cities thereof shall be desolate, without any to dwell therein.

10 Cursed ^ε be he that doeth the work of the LORD ^χ deceitfully, and cursed be he that keepeth back his sword from blood.

11 Moab hath been at ease from his youth, and he hath settled ^f on his lees, and hath not been emptied from vessel to vessel, neither hath he gone into captivity: therefore his taste ^ψ remained in him, and his scent is not changed.

12 Therefore, behold, the days come,

B. C. 607.

a Is. 27. 7. 9.
He. 12. 5. 10.
Re. 3. 19.

β or, utterly
cut thee off.

b Eze. 25. 15.
Zep. 2. 4, 5.

γ Azzah,
ch. 25. 20.

c Am. 1. 6. 8.
d ch. 46. 20.

e 1 Ki. 12. 29.
δ the fulness
thereof.

ζ the choice
of.

f Is. 40. 30, 31.
g ch. 8. 16.

h Na. 3. 2.
ch. 51. 57.

Ja. 5. 4.
i Is. 9. 4.

14. 4. 5, 12.
h ch. 46. 19.

7 isle.
l Ge. 10. 14.

m Zec. 9. 5.
θ inhabi-
tress.

n De. 2. 36.
ο De. 32. 41.

Eze. 21. 3. 5.
κ gather.

λ canst
thou?

p Eze. 14. 17.
q Mi. 6. 9.

r Is. XV.
XVI.
25. 10.

Eze. 25. 8, 9.
Am. 2. 1, 2.

μ or, the
high place.

σ Ps. 75. 10.
t Nu. 32. 37.

u Eze. 30. 21.
v ch. 25. 15, 17.

or, brought
to silence,
Is. 15. 1.

w Job 9. 4.
x go after.

y Is. 1. 21.
z Zep. 2. 8. 10.

ρ or, movedst
thyself.

σ weeping
with weep-
ing.

z Pr. 8. 13.
Is. 13. 11.

a ch. 51. 6.
Mar. 13. 14.

16.

τ or, a naked
tree.

b 1 Ti. 6. 17.
c Nu. 21. 29.

Ju. 11. 24.
d ch. 49. 3.

φ bars, or,
those on
whom he
stayeth.

c Ju. 5. 23.
1 Sa. 15. 3, 9.

1 Ki. 20. 42.

χ or, negli-
gently.

ψ Zep. 1. 12.
ψ stood.

saith the LORD, that I will send unto him wanderers, that shall cause him to wander, and shall empty his vessels, and break their bottles.

13 And Moab shall be ashamed of Chemosh, as the house of Israel was ashamed of Beth-el ^ε their confidence.

14 How say ye, We are mighty and strong men for the war?

15 Moab is spoiled, and gone up out of her cities, and ^ζ his chosen young ^η men are gone down to the slaughter, saith the King, whose name ^h is the LORD of hosts.

16 The calamity of Moab is near to come, and his affliction hasteth fast.

17 All ye that are about him, bemoan him; and all ye that know his name, say, How ⁱ is the strong staff broken, and the beautiful rod!

18 Thou daughter ^k that dost inhabit Dibon, come down from ^{thy} glory, and sit in thirst; for the spoiler of Moab shall come upon thee, and he shall destroy thy strong holds.

19 O ^θ inhabitant of Aroer, ⁿ stand by the way, and espy; ask him that fleeth, and her that escapeth, and say, What is done?

20 Moab is confounded; for it is broken down: howl and cry; tell ye it in Arnon, that Moab is spoiled,

21 And judgment is come upon the plain country; upon Holon, and upon Jahazah, and upon Mephaath,

22 And upon Dibon, and upon Nebo, and upon Beth-diblathaim,

23 And upon Kiriathaim, and upon Beth-gamul, and upon Beth-meon,

24 And upon Keriioth, and upon Bozrah, and upon all the cities of the land of Moab, far or near.

25 The horn ^ε of Moab is cut off, and his arm ^η is broken, saith the LORD.

26 Make ye him drunken; ^ν for he magnified ^{himself} against the LORD: ^ω Moab also shall wallow in his vomit, and he also ^ε shall be in derision.

27 For was not Israel ^θ a derision unto thee? was he found among thieves? for since thou spakest of him, thou ^ρ skipdest for joy.

28 O ye that dwell in Moab, leave the cities, and dwell in the rock, and be like the dove that maketh her nest in the sides of the hole's mouth.

29 We have heard the pride ^ε of Moab, (he is exceeding proud,) his loftiness, and his arrogancy, and his pride, and the haughtiness of his heart.

30 I know his wrath, saith the LORD: but ^{it} shall not be so; his ^φ lies shall not so effect it.

31 Therefore will I howl for Moab, and I will cry out for all Moab; ^{mine} heart shall mourn for the men of Kir-heres.

32 O vine of Sibmah, I will weep for thee with the weeping of Jazer; thy plants are gone over the sea, they reach ^{even} to the sea of Jazer: the spoiler is fallen upon thy summer-fruits, and upon thy vintage.

33 And joy and gladness is taken from the plentiful field, and from the land of Moab; and I have caused wine to fail from the wine-presses: none shall tread with shouting; their shouting shall be no shouting.

34 From the cry of Heshbon ^{even} unto Elealeh, and ^{even} unto Jahaz, have they uttered their voice, from Zoar ^{even} unto Horonaim, as an heifer of three years

old; for the waters also of Nimrim shall be β desolate.

35 Moreover, I will cause to cease in Moab, saith the LORD, him that offereth in the high places, and him that burneth incense to his gods.

36 Therefore mine heart shall sound for Moab like pipes, and mine heart shall sound like pipes for the men of Kir-heres: because the riches that he hath gotten are perished.

37 For every head shall be bald,^a and every beard δ clipt: upon all the hands shall be cuttings, and upon the δ loins sackcloth.

38 There shall be lamentation generally upon all the house-tops of Moab, and in the streets thereof: for I have broken Moab like a vessel^h wherein is no pleasure, saith the LORD.

39 They shall howl, saying, How is it broken down! how hath Moab turned the back with shame! so shall Moab be a derision and a dismaying to all them about him.

40 For thus saith the LORD, Behold, he shall fly as an eagle,ⁱ and shall spread his wings^j over Moab.

41 θ Kerioth is taken, and the strong holds are surprised, and the mighty men's hearts in Moab at that day shall be as the heart of a womanⁿ in her pangs.

42 And Moab shall be destroyed from being a people, because^o he hath magnified himself against the LORD.

43 Fear,^p and the pit, and the snare, shall be upon thee, O inhabitant of Moab, saith the LORD.

44 He that fleeth from the fear shall fall into the pit; and he that getteth up out of the pit shall be taken in the snare: for I will bring upon it, even upon Moab, the year^q of their visitation, saith the LORD.

45 They that fled stood under the shadow of Heshbon, because of the force: but a fire shall come forth out of Heshbon, and a flame from the midst of Sihon, and shall devour the corner of Moab, and the crown of the head of the κ tumultuous ones.

46 Woe be unto thee, O Moab! the people of Chemosh perisheth: for thy sons are taken λ captives, and thy daughters captives.

47 Yet^r will I bring again the captivity of Moab in the latter days, saith the LORD. Thus far is the judgment of Moab.

CHAP. XLIX.

CONCERNING μ the π Ammonites, thus saith the LORD, Hath Israel no sons? hath he no heir? why then doth ν their king inherit Gad, and his people dwell in his cities?^o

2 Therefore, behold, the days come, saith the LORD, that I will cause an alarm of war to be heard in Rabbah of the Ammonites; and it shall be a desolate heap, and her daughters shall be burned with fire: then shall Israel be heir unto them that were his heirs, saith the LORD.

3 Howl, O Heshbon; for Ai is spoiled: cry, ye daughters of Rabbah, gird you with sackcloth; lament, and run to and fro by the hedges: for ρ their king shall go into captivity, and his priests and his princes together.

4 Therefore gloriest thou in the valleys, thy σ flowing valley, O backsliding daughter? that trusted^{\tau} in her treasures, saying, Who^k shall come unto me?

5 Behold, I will bring a fear upon thee,

B. C. 600.

β desolations

a ver. 39.

ch. 48. 47.

b Eze. 25. 12,

&c.

Am. 1. 11, 12.

c Ob. 8. &c.

d Job 5. 12, 13.

e ch. 47. 5.

f ch. 47. 5.

g or, they are

turned

back.

h diminished

f ch. 25. 23.

g Ge. 37. 34.

h ch. 22. 28.

i Ro. 9. 21.

j their suf-

ficiency.

k Mal. 1. 3.

l neck.

m Is. 17. 14.

n ch. 49. 22.

o De. 28. 49.

p Da. 7. 4.

q Hab. 1. e.

r Is. 8. 8.

s or, the

cities.

t Is. 21. 3.

u Mi. 4. 9.

v or ver. 26.

w Is. 24. 17, 18.

x Am. 6. 8.

y Is. 34. 6.

z 63. 1.

a Eze. 7. 25, 26.

b ch. 11. 23.

c u l Sa. 2. 30.

d Ps. 53. 5.

e Ob. 2.

f Is. 25. 4, 5.

g 49. 25.

h children of

noise.

i w Am. 9. 2.

j in cap-

tivity.

k x ch. 49. 6, 39.

l y ch. 18. 16.

m 50. 13.

n μ or, against.

o z Eze. 21. 28.

p 25. 2, &c.

q Am. 1. 13. 15.

r Zep. 2. 8. 10.

s a ch. 50. 40.

t De. 29. 23.

u Am. 4. 11.

v b Ge. 19. 24, 25.

w or, Melcom.

x c Ps. 9. 6.

y d ch. 12. 5.

z e Ex. 15. 11.

a Is. 40. 25.

b or, convent

ne in judg-

ment.

c f Job 41. 10.

d Re. 6. 17.

e g Ps. 33. 11.

f h Job 6. 19, 20.

g or, Melcom.

h i Ki. 11. 5, 33.

i or, valley

floweth

away.

j i ch. 48. 7.

k τ weedy sea.

l h ch. 21. 13.

saith the Lord GOD of hosts, from all those that be about thee; and ye shall be driven out every man right forth; and none shall gather up him that wandereth.

6 And afterward^a I will bring again the captivity of the children of Ammon, saith the LORD.

7 Concerning Edom,^b thus saith the LORD of hosts, Is wisdom^c no more in Teman? is counsel^d perished from the prudent? is their wisdom vanished?

8 Flee ye, γ turn back, dwell deep, O inhabitants of Dedan;^e for I will bring the calamity of Esau upon him, the time that I will visit him.

9 If grape-gatherers come to thee, would they not leave some gleaning grapes? if thieves by night, they will destroy ζ till they have enough.

10 But I have made Esau bare;^f I have uncovered his secret places, and he shall not be able to hide himself; his seed is spoiled, and his brethren, and his neighbours, and he is k not.

11 Leave thy fatherless children, I will preserve them alive; and let thy widows trust in me.

12 For thus saith the LORD, Behold, they whose judgment was not to drink of the cup have assuredly drunken; and art thou he that shall altogether go unpunished? thou shalt not go unpunished, but thou shalt surely drink of it.

13 For I have sworn^q by myself, saith the LORD, that Bozrah^r shall become a desolation, a reproach, a waste, and a curse; and all the cities thereof shall be perpetual wastes.

14 I have heard a rumour^s from the LORD, and an ambassador is sent unto the heathen, saying, Gather ye together, and come against her, and rise up to the battle.

15 For, lo, I will make thee small among the heathen, and despised^t among men.

16 Thy terrible^uness hath deceived thee, and the pride of thine heart, O thou that dwellest in the clefts of the rock, that holdest the height of the hill: though^w thou shouldst make thy nest as high as the eagle, I will bring thee down from thence, saith the LORD.

17 Also Edom shall be a desolation; every one that goeth by it shall be astonished,^y and shall hiss at all the plagues thereof.

18 As^z in the overthrow of Sodom^b and Gomorrah, and the neighbour cities thereof, saith the LORD, no man shall abide there, neither shall a son of man dwell in it.

19 Behold, he shall come up like a lion from the swelling of Jordan^d against the habitation of the strong: but I will suddenly make him run away from her; and who is a chosen man, that I may appoint over her? for who^e is like me? and who will π appoint me the time? and who^f is that shepherd that will stand before me?

20 Therefore hear the counsel^g of the LORD, that he hath taken against Edom; and his purposes, that he hath purposed against the inhabitants of Teman:^h Surely the least of the flock shall draw them out; surely he shall make their habitations desolate with them.

21 The earth is moved at the noise of their fall; at the cry, the noise thereof was heard in the τ Red Sea.

22 Behold, he shall come up and fly as the eagle, and spread his wings over

מִפְּרֵס וּמִצָּרְס מוֹאָב יוֹן מִקְבֵּים הַשְּׂפִי לֹא
 יִדְרֹךְ הַיָּד הַיָּד לֹא הַיָּד : מִצָּרְס חֲשׁוֹן
 עַד אֶלְעִיָּה עַד־יֶחֱזֶה נִתְּנָה קוֹלָם מִצָּרְס עַד־חֲזָנִים
 עֲגֹלָת שְׁלִישִׁיָּה פִי בַסִּמִּי נִמְרִים לְמִשְׁפּוֹת יְהוּ :
 וְהַשְּׂפִי לְמוֹאָב נֶאֱמַר יְהוָה מַעֲלֶה בָמָה וּמִקְטִיר
 לְאֶלְהוֹיו : עַל־כֵּן לִבִּי לְמוֹאָב פְּחָלִים יִהְיֶה וְלִבִּי
 אֶל־אֲנָשֵׁי קִיר־חֲרָשׁ פְּחָלִים יִהְיֶה עַל־כֵּן יִהְיֶה
 עֲשֶׂה אֲנִי : פִּי כְלִיאֵשׁ קִרְחָה וּכְלִיאֵן גִּרְעָה
 עַל כְּלִיָּים גִּדְרָה וְעַל־מִתְּנִים טָק : עַל כָּל־
 בָּנוֹת מוֹאָב וּבְרִחְבִּיתָהּ כֹּלָה מִסְפַּד כִּי־שִׁבְרִי
 אֶת־מוֹאָב כָּלֵל אֵין־חֶפֶץ בּוֹ נֶאֱמַר יְהוָה : אֵיךְ
 חִמָּה הִלְלוּ אֵיךְ הִשְׁבַּדְתָּהּ מוֹאָב בֹּשֶׁת יְהוָה
 מוֹאָב לִשְׂחָק וּלְמִחְסָה לְכָל־סִבְיָיו : כִּי־
 כֹה אָמַר יְהוָה הִנֵּה כְּשֶׁשֶׁר יִדְאָה וּפָרֶשׁ נִפְסוּ אֶל־
 מוֹאָב : מִלְּפָדָה הַקְרִיּוֹת וְהַמִּצְדּוֹת נִתְפָּשָׁה יְהוָה
 לֵב גִּבּוֹר מוֹאָב בֵּינָם הָיָה כֹּלָה אֲשֶׁה מִצָּרָה :
 וְנִשְׁמַד מוֹאָב מֵעַם פִּי עַל־יְהוָה הַגָּדִיל : פָּחַד
 וּפָחַת וּפָחַת עֲלֶיהָ יִשָּׁב מוֹאָב נֶאֱמַר יְהוָה : הַיָּם
 מִשְׁנֵי הַפָּחַל יִפֹּל אֶל־הַפָּחַת וְהַעֲלָה מִן־הַפָּחַת
 יִלְכֹּד בֶּשֶׁת מִן־אֲבִיָּה אֵלֶיהָ אֶל־מוֹאָב שְׁנַת פְּתָחָם
 נֶאֱמַר יְהוָה : בָּצַל חֲשָׁבוֹן עֲמָדוֹ מִפְּנֵי נִסִּים כִּי־
 אֵשׁ יֵצֵא מִחֲשָׁבוֹן וְלִהְיוֹת מִנֵּן סִיחֹן וְהֵאֱחָל פֶּתַח
 מוֹאָב וְקָדַד בְּנֵי שֹׁאֵן : אֲוִירָתָהּ מוֹאָב אֲבָד עַם־
 כְּמוֹשׁ כִּי־לָקְחוּ בְּלִיָּה בְּשִׁבִּי וּבִנְתִּיהָ בְּשִׁבְרָה :
 וּשְׁבָתָהּ שְׁבוּתָהּ מוֹאָב בְּאֶחָרִית הַיָּמִים נֶאֱמַר יְהוָה
 עַד־הַנֶּה מִשְׁפֵּט מוֹאָב :

CAP. XLIX. מז

לִבְנֵי עַמּוֹן כֹּה אָמַר יְהוָה הַבְּנִים אֵין לְיִשְׂרָאֵל אִם־
 יִרְשׁוּ אֵין לוֹ מִדּוֹשׁ יִרְשׁ מִלְּכָם אֲחָדָה וְעַמּוֹן בְּעָרָיו
 יִשָּׁב : לָכֵן הִנֵּה יָמִים בָּאִים נֶאֱמַר יְהוָה וְהַשְּׁמַעְתִּי
 אֶל־רַבֹּת בְּנֵי־עַמּוֹן הָרוּעַת מַלְחָמָה וְהַיָּה לְתֵל
 שְׂמִמָּה וּבִנְתִּיהָ בָּאֵשׁ הַחֲתָמָה וְרִשָּׁה יִשְׂרָאֵל
 אֶת־יְרִשׁוֹ אֲמַר יְהוָה : הִלְלִי חֲשָׁבוֹן כִּי שִׁדְרָה
 עִי צִעֲקָהּ בְּנוֹת רַבָּה תִּנְרָה שְׁלִים סִפְרָה
 וְהַחֲשׁוֹמִטָה בְּנִירוֹת פִּי מִלְּכָם בְּנוֹלָה יִלְכֹּד כְּהִנֵּן
 וּשְׁרָיו יִדְחִיו : מִדֶּחַת־הַלֵּל בְּעַמּוֹלִים נָבַ עַמְמָן
 חֲבַת הַשּׁוֹבְבָה הַנִּשְׁחָח בְּאַחֲרִיתָהּ מִי יָבֵא אֵלַי :
 הִנֵּנִי מִבֵּיא עֲלֶיהָ פָּחַד נֶאֱמַר אֲדֹנִי יְהוָה צְבָאוֹת
 מִכָּל־סִבְיָהּ וּבְרִחְבִּיתָהּ אֵשׁ לִקְחוּ וְאֵין מִקְבֹּץ
 לְחַד : וְאַחֲרֵי־כֵן אֲשִׁיב אֶת־שְׁבוּתָהּ בְּנֵי־עַמּוֹן נֶאֱמַר־

בְּמִשְׁכָּן בְּמִשְׁכָּן וּבְאִצְרוּתָהּ בְּסִיחָה תִּלְכְּדִי
 וְיֵצֵא כְמוֹשׁ בְּנוֹלָה כְּהִנֵּן וּשְׁרָיו יִדְחִיו : וְיָבֵא
 שִׁדְרָה אֶל־כָּל־עִיר וְעִיר לֹא תִמְלֹט וְאֲבָד הָעַמָּה
 וְנִשְׁמַד הַמִּישׁוֹר אֲשֶׁר אֲמַר יְהוָה : הַנִּרְצִיץ
 לְמוֹאָב כִּי נֵצַח תִּנָּצַח וְעִירָה לְשִׁמְהָ תִּהְיֶה מֵאֵין
 וְיִשָּׁב בָּהֶן : אֲרִיר עֲשֶׂה מִלְּאֵכַת יְהוָה רַמָּה
 וְאֲרִיר מִנֶּעַ חֲרָב מִדָּם : שְׂאֵלָם מוֹאָב מִנְעוּרָיו
 וְשִׁקְטָה הָיָה אֶל־שְׁמָרָיו וְלֹא־הוֹרֵק מִכָּל־אֶלְפִי
 וּבְנוֹלָה לֹא תִלְכֹּד עַל־כֵּן עַמְּךָ שְׁמָעוּ בּוֹ וְרִחֲמוּ לֹא
 נָמַר : לָכֵן הִנֵּה יָמִים בָּאִים נֶאֱמַר יְהוָה וְשִׁלַּחְתִּי
 לוֹ צִיָּים וְצִעָדָה וּכְלָיו יִדְקוּ וּגְבִלָהִם יִנָּצְרוּ :
 וְנִשָּׁב מוֹאָב מִכְּמוֹשׁ כְּאֶשֶׁר־נִשָּׁב בֵּית יִשְׂרָאֵל
 מִבְּנוֹת אֶל מִבְּטָחָם : אֵיךְ תִּאֲמָרוּ גִבּוֹרִים אֲנִי חִנִּי
 וְאֶנְשֵׁי־חֵיל לְמִלְחָמָה : שִׁדְרָה מוֹאָב וְעִירָה עֲלָה
 וּמִבְּתֵר בְּחִירָיו יִתְּרוּ לְשָׁבָה נֶאֱמַר הַמִּלְכָּה יְהוָה
 צְבָאוֹת שָׁמוֹ : קְרֹב אִיר־מוֹאָב לְבֹא וְנַעֲלֹו
 מִהְרָה מֵאֵד : קְדוֹ לוֹ כָּל־סִבְיָיו וְכָל דָּעִי שָׁמוֹ
 אֲמָרוּ אֵיכָה נִשְׁבַּר מִשְׁדֵּעוֹ מִקָּל הַתַּפְּאָרָה : רִדִּי
 מִכְּבוֹל וְיִשָּׁב בְּצִמָּא יִשְׁבַת בְּתִדְיוֹן קִיר־שִׁדְרָה
 מוֹאָב עֲלָה כִּי שִׁחַת מִבְּצָרָה : אֶל־הֶרֶץ עֲמָר
 וְצִפִּי יִשְׁבַת עֲרוֹרַע שְׂאֵלִי־נִס וְנִמְלִטָה אֲמָרִי מִדֶּה
 וְהַיָּה : הִבְנִשׁ מוֹאָב מִיְּדִיהָהּ הַלֵּלִי וְנִעֲקִי
 הַגִּידוֹ בְּאֶרְצוֹ כִּי שִׁדְרָה מוֹאָב : וּמִשְׁפָּטָהּ בָּא אֶל־
 אֶרֶץ הַמִּישׁוֹר אֶל־חֲלוֹן וְאֶל־הַצֹּהַר וְעַל־מוֹפְעֵת :
 וְעַל־דִּיבּוֹן וְעַל־נָבֹו וְעַל־בֵּית דְּבָלָתִים : וְעַל־
 קִרְיָתִים וְעַל־בֵּית גִּמּוֹל וְעַל־בֵּית מִעוֹן : וְעַל־
 קִרְיָת וְעַל־בְּצָרָה וְעַל כָּל־עִיר אֶרֶץ מוֹאָב הַרְחֹקוֹת
 וְהַקְרִיבוֹת : נִגְדָּה הָרָן מוֹאָב וְרִשָּׁה לְשִׁבְרָה
 נֶאֱמַר יְהוָה : הַשְּׁפִירָהּ פִּי עַל־יְהוָה הַגָּדִיל וְסַפַּק
 מוֹאָב בְּקִיאֵו וְהָיָה לִשְׂחָק בַּסִּיחָה : וְאִם־לֹא
 הַשְּׂחָק הָיָה לָהּ יִשְׂרָאֵל אִם־גִּבּוֹרִים נִמְצָאָה כִּי־
 מִנִּי דִבְרָהּ בּוֹ תִּתְנוּרָה : עֲנִי עֲרִים וְשִׁכְנָה
 בְּשִׁלְעִי יִשָּׁב מוֹאָב וְהָיָה כִּינֹה תִּתְנֹן עֲבֹבִי פִי
 פָּחַת : שְׁמַעְנִי נֶאֱמַר מוֹאָב נֶאֱמַר מֵאֵד גִּבּוֹהוּ
 וְנִגְאוּ וְנִגְאוּ וְרַם לָבֹו : אֲנִי יִדְעִתִּי נֶאֱמַר יְהוָה
 עֲבֹרָהּ וְלֹא־כֵן בְּדִיו לֹא־כֵן עֲשֹׂה : עַל־כֵּן עַל־
 מוֹאָב אֵלִיל וְלְמוֹאָב כֹּלָה אֲנִי אֶעֱשֶׂה אֶל־אֲנָשֵׁי קִיר־
 חֲרָשׁ יְהוָה : מִכָּל־יִצְוֹר אֲבָהָה לָךְ הַנֶּפֶשׁ שְׁבָמָה
 מִשִּׁשְׁתֶּיךָ עֲבִירָם עַד יָם יִצְוֹר נִגְעָה עַל־חֲצִיךָ
 וְעַל־בְּצִירָה שִׁדְרָה נֶפֶל : וְנִאֲסָפָה שְׂמִיחָה וְנִלְכְּ

בָּלָל כֹּה אָמַר יְהוָה קוֹמוּ עַל־אֶלְקָר וְשָׁדֵרוּ
 אֶת־בְּנֵי־קָדִים : אֲדֹלָיִהם וְצֹאנֵם יִקְחוּ יִרְעוּתֵיהֶם 29
 וְכָל־פִּלְיָהֶם וּגְמִלֵיהֶם יִשְׂאוּ לָהֶם וְקָרְאוּ עֲלֵיהֶם
 מְגֹר מִסְבִּיב : גָּסוּ נְדָו מֵאֹד הִעֲמִיקוּ לִשְׁבֹת 30
 יִשְׁבִּי חֲצֹר נֹאס־יְהוָה כִּי־עָצָן עֲלֵיכֶם נְבוּכַדְרֶאצַּר
 מֶלֶךְ־בָּבֶל עָצָה וְחָשַׁב עֲלֵיהֶם מִחֲשָׁבָה : קוֹמוּ 31
 עַל־אֶלְבֵּי שְׁלֹו יוֹשֵׁב לְבָמֶה נֹאס־יְהוָה לֹא־
 דֹלְתִים וְלֹא־בְרִית לוֹ בְּדָד יִשְׁפָנוּ : וְהִיוּ גְמִלֵיהֶם 32
 לְבֹו הַדְּמִיּוֹן מִקִּנְיָהֶם לְשָׁלֹו וְתֹרִים לְכַלְרִים קִצְוֵי
 פֶּאֶה וּמִכָּל־עֲבָרֵי אֲבִיָּה אֶת־אִידֶם נֹאס־יְהוָה :
 וְהִיחֹה חֲצֹר לְמִעֹן פָּנִים שְׂמֶמֶה עַד־עֹלָם 33
 לֹא־יִשָּׁב שָׁם אִישׁ וְלֹא־יָגֹר כֹּה בְּרָדָם :

אֲשֶׁר יִהְיֶה דְּבַר־יְהוָה אֶל־יִרְמְיָהוּ הַנְּבִיא 34
 אֶל־עֲלֵיָם בְּרֹאשִׁית מַלְכֻת צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה
 לֵאמֹר : כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת הַגָּבִי שֹׁבֵר אֶת־ 35
 קִשְׁתֹּו עֵלָם רֹאשִׁית גְּבוּרָתָם : וְהִבְאֵלִי אֶל־עֵלָם 36
 אַרְבַּע רִחוֹת מֵאַרְבַּע קְצוֹת הַשָּׁמַיִם וְגִרְתִּים
 לְכָל־הָרְחוֹת הָאֵלֶּה וְלֹא־יִהְיֶה הַגָּבִי אֲשֶׁר לֹא־ 37
 יָבֹא שָׁם בְּדָד עֹלָם : וְהִחַמְתִּי אֶת־עֵלָם לְפָנֵי 38
 אֲבִיָּהִם וּלְפָנֵי מִבְּקָשִׁי נַפְשָׁם וְהִבְאֵלִי עֲלֵיהֶם
 רַעַה אֶת־יִרְוֹן אֲפִי נֹאס־יְהוָה וְשִׁלַּחְתִּי אֲחֵרֵיהֶם
 אֶת־הַחֲרֹב עַד פְּלֹתִי אוֹתָם : וְשִׁמְתִי כֶסֶף בְּעֵלָם 39
 וְהִאֲבֹדְתִי מִשְׁם מֶלֶךְ וְשָׂרִים נֹאס־יְהוָה : וְהִיָּה 40
 בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים אֲשֶׁלֶּב אֶת־שִׁבְיָת עֵלָם נֹאס־
 יְהוָה :

CAP. L. ב

הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל־בָּבֶל אֶל־אַרְצָא בְּשָׂדִים 1
 בֶּד יִרְמְיָהוּ הַנְּבִיא : הִגִּידוּ בְּנֵיכֶם וְהִשְׁמִיעוּ 2
 וְשִׁאֲרֵם הַשְּׁמִיעִי אֶל־חִבְחָדֹו אֲמָרוּ לְנִפְלָה בָּבֶל
 הִבְשִׁי בַל חַת מִרְדָּךְ הִבְשִׁי עֲצָבִיָּה חַתֹּו גְּלוּלִיָּה :
 כִּי עָלָה עָלֶיהָ גֹי מִצְפּוֹן הוֹאֲרִישִׁית אֶת־אַרְצָהָ 3
 לְשָׁפֹה וְלֹא־יִהְיֶה יוֹשֵׁב כֹּה מֵאֲדָם וְעַד־בְּהֶמָה נְדָו 4
 הָלְכוּ : בְּיָמִים הָהֵמָּה וּבַעַת הַהִיא נֹאס־יְהוָה 5
 יָבֹאוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל הַפְּדָה וּבְנֵי־יְהוּדָה יַחְדָּו הָלוּךְ
 וְכֹבֵל יָלְכוּ וְאֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם יִבְקָשׁוּ : צִיָּוִי 6
 יִשְׁאָלוּ הַרְף הַגֹּה פִּנְיָם כֹּאֹו וְגִלְיוֹ אֶל־יְהוָה בְּרִית
 עֹלָם לֹא תִשָּׁחַק : צִאֵן אֲבֹדוֹת הַיָּה 7
 שְׁמִי וְעֵינָם הִתְעוֹם הָרִים שׁוֹבְגִים מִהַר אֶל־
 גְּבֻהָה לְהֹנוֹ שִׁבְחוּ רַבָּעִם : כָּל־מִצְאֵיהֶם אֲכָלוּם 8
 וְצִרְיָהִם אֲמָרוּ לֹא נֶאֱשַׁם חַתֹּו אֲשֶׁר חֲמָא לִיהֹה
 נֹחַ־צָדָק וּמִקְוֶה אֲבוֹתֵיהֶם יְהוָה : נְדָו מִתְרוֹךְ 9

7 יְהוָה : לֵאדָוִם כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת הָאֵין
 עוֹד חֲכֶמָה בְּחִימָן אֲבֹדָה עֲצָה מִבְּנִים נִסְרָחָה
 8 חֲכֶמָתָם : גָּסוּ הַכְּסִי הַעֲמִיקוּ לִשְׁבֹת יִשְׁבִּי דָרָן כִּי
 9 אִיד עֲשֹׂו הִבְאֵלִי עַל־עַת פִּקְדוֹתָיו : אִם־בְּצָרִים
 בָּאוּ לָךְ לֹא יִשְׁאָרוּ עֹלָלוֹת אִם־גְּבָגִים בָּלִיָּה
 10 הִשְׁחִיתוּ דָם : כִּי־אֲנִי חֲשַׁפְתִּי אֶת־עֲשֹׂו גְּלוּלִי
 אֶת־מִסְתָּרָיו וְנִחַפָה לֹא יוֹכֵל שָׁדֵד וְרָעוּ וְאִתָּו
 11 יִשְׁכְּנוּ וְאִינָפוּ : עֲזָבָה יְחִמָּךְ אֲנִי אֲחִיָּה
 12 וְאֶל־מִנְתָּךְ עַל תִּבְטְחוּ : כִּי־כֹה אָמַר יְהוָה
 הִנֵּה אֲשֶׁר־אֵין מִשְׁפָּט לְשִׁפּוֹת הַכּוֹס שְׁתֹו יִשְׁתֹו
 וְאִתָּה הוּא נִקָּה תִּפְקֹה לֹא תִפְקֹה כִּי שִׁתֹו
 13 תִּשְׁפָּקָה : כִּי כִי נִשְׁפַּעְתִּי נֹאס־יְהוָה כִּי־לִשְׁפָּקָה
 לְדֹשֶׁה לְרֹב וּלְקַלְלָה הִתִּיָּה בְּצָרָה וְכָל־עֲרִיָּה
 14 תִּהְיֶינָה לְחִרְבוֹת עֹלָם : שְׂמִיעָה שְׁמִיעָה מֵאֵת
 יְהוָה וְצִיר בְּנֵיָם שְׁלֹחַ הַתְּקַצֵּצוֹ וְכֹאֹו עָלֶיהָ
 15 וְקוֹמוּ לְמִלְחָמָה : כִּי־הִנֵּה קָמֹן נִתְחַדֵּב בְּנֵיָם בְּנֵי
 16 בְּאֲדָם : תִּפְלִצְתָּךְ הִשְׂאִי אֲחֶךָ וְדוֹן לָךְ שְׁכִנִּי
 בְּתִגְלִי הַסֵּלַע תִּפְסְטִי מְרוֹם גְּבֻהָה כִּי־תִגְבִּיהַ פִּלְשָׁר
 17 הָלָךְ מִשְׁם אוֹרִיָּה נֹאס־יְהוָה : וְהִיָּתָה אִדָּם
 לְשִׁפָּה כָּל עֲבָר עָלֶיהָ יִשָּׁם וְיִשָּׁרַק עַל־כָּל־מִפְּוֹקָה :
 18 כִּמְהַפֵּלֶת קָדִם וְעַמְרָה וְשִׁכְנֶיהָ אָמַר יְהוָה לֹא־
 19 יִשָּׁב שָׁם אִישׁ וְלֹא־יָגֹר כֹּה בְּרָדָם : הִנֵּה
 כֹּאֲרֵה יַעֲלֶה מִצְפּוֹן הַיָּהֹוֹ אֶל־נְתֵה אִיתָן כִּי־
 אֲרִיָּשָׁה אֲרִיָּצֵו מִעָלֶיהָ וְכִי דֹוֹר אֵלֶיהָ אִפְקֹד כִּי־
 מִי כְמוֹנִי וְכִי יַעֲדִנִי וּמִיָּה רַעַה אֲשֶׁר יַעֲכֹד
 20 לְפָנֵי : לָכֵן שְׁמִיעִי עֲצֵת־יְהוָה אֲשֶׁר יַעֲצֵן אֶל־אִדָּם
 וּמִחֲשֹׁבוֹתָיו אֲשֶׁר חָשַׁב אֶל־יִשְׁבֵּי חִימָן אִם־לֹא
 יִסְתַּבִּים צִעְרֵי הַצֵּאֵן אִם־לֹא־יִשָּׁם עֲלֵיהֶם נִקָּחִם :
 21 מִקּוֹל נִפְלֵם רַעַה רַעַה הָאֵרֶץ צַעֲקָה בֵּים־סוּף נִשְׁמַע
 22 קוֹלָהּ : הִנֵּה כְּשֹׁר יַעֲלֶה וְרֹאֶה וְיִפְלֵשׁ כְּפָפוּ
 עַל־בְּצָרָה וְהִיָּה לֵב גְּבוּרִי אִדָּם בְּיָם הַהוּא כָּלֵב
 23 אֲשֶׁה מִצְרָה : לִדְמִשָּׁק בּוֹשָׁה חֶמֶת וְאַרְפָּד
 כִּי־שְׁמִיעָה רַעַה שְׁמִיעִי נִגְמוּ בֵּים דֹּאֲלָה הַשְּׁקֵט
 24 לֹא יוֹכֵל : רִפְתָּה דְּמִשָּׁק הַפְּתָהה לָנוֹם וְרִמְט
 25 הַחֲוִיקָה צָרָה חֲבִלִים אֲחֻזָּה פִּוְלָה : אִיָּה לֹא־
 26 עֲזָבָה עִיר תִּהְלֶה קִרִּית מִשׁוֹשִׁי : לָכֵן יִפְלוּ
 בְּחִירֵיהָ בְּרִחוּתָהָ וְכָל־אֲנָשִׁי הַמִּלְחָמָה יִדְמוּ בְּיָם
 27 הַהוּא נֹאס־יְהוָה צְבָאוֹת : וְהִצַּתִּי אֵשׁ בְּחוֹמַת
 28 דְּמִשָּׁק וְאֶכְלָה אֶרְמִנוֹת בְּהִרְדָּד : לִקְרָא
 וְלִמְכִּילוֹת חֲצֹר אֲשֶׁר הִנֵּה נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ־

Bozrah: and at that day shall the heart of the mighty men of Edom be as the heart of a woman in her pangs.

23 Concerning Damascus: ^a Hamath ^b is confounded, and Arpad; for they have heard evil tidings; they are ^γ faint-hearted: *there is sorrow* ^δ on the sea; it cannot be quiet.

24 Damascus is waxed feeble, and turneth herself to flee, and fear hath seized on her: anguish and sorrows have taken her, as a woman in travail.

25 How is the city of praise ^e not left, the city of my joy!

26 Therefore ^f her young men shall fall in her streets, and all the men of war shall be cut off in that day, saith the LORD of hosts.

27 And I will kindle a fire in the wall of Damascus, and it shall consume the palaces of Ben-hadad.

28 Concerning Kedar, ^g and concerning the kingdoms of Hazor, which Nebuchadrezzar king of Babylon shall smite, thus saith the LORD, Arise ye, go up to Kedar, and spoil the men of the east.

29 Their tents ^h and their flocks shall they take away: they shall take to themselves their curtains, and all their vessels, and their camels; and they shall cry unto them, Fear ⁱ is on every side.

30 Flee, ^j get you far off, dwell deep, O ye inhabitants of Hazor, saith the LORD; for Nebuchadrezzar king of Babylon hath taken counsel against you, and hath conceived a purpose against you.

31 Arise, get you up unto the ^k wealthy nation, that dwelleth without care, saith the LORD, which ^l have neither gates nor bars, *which dwell* ^m alone.

32 And their camels shall be a booty, and the multitude of their cattle a spoil; and I will scatter into all winds them *that are* ⁿ in the utmost corners; and I will bring their calamity from all sides thereof, saith the LORD.

33 And Hazor shall be a dwelling for dragons, ^o and a desolation for ever: there shall no man abide there, nor *any* son of man dwell in it.

34 The word of the LORD that came to Jeremiah the prophet against Elam, ^p in the beginning of the reign of Zedekiah king of Judah, saying,

35 Thus saith the LORD of hosts, Behold, I will break the bow of Elam, the chief of their might.

36 And upon Elam will I bring the four winds from the four quarters of heaven, and will scatter them toward all those winds; and there shall be no nation whither the outcasts of Elam shall not come.

37 For I will cause Elam to be dismayed before their enemies, and before them that seek their life; and I will bring evil upon them, *even* my fierce anger, saith the LORD; and I will send the sword after them, till I have consumed them:

38 And I will set my throne in Elam, and will destroy from thence the king and the princes, saith the LORD.

39 But ^q it shall come to pass in the latter days, *that* I will bring again the captivity of Elam, saith the LORD.

CHAP. L.

THE word that the LORD spake against Babylon, ^r and against the land of the Chaldeans, ^s by Jeremiah the prophet.

2 Declare ye among the nations, and

B. C. 600.

^β lift up.^a Is. 17. 1, &c.^{Am.} 1. 3. 5.^{Zec.} 9. 1, 2.^b Is. 37. 13.^c ch. 51. 44.^{Is.} 46. 1.^γ melted.^δ or, as on.^d Ro. 11. 1, &c.^e ch. 33. 9.^{Is.} 1. 26.^f ch. 50. 30.^g Ho. 1. 11.^h ch. 31. 9.^{Ezr.} 3. 12, 13.^{Ps.} 126. 5, 6.^{Zec.} 12. 10.^{Ac.} 2. 37.ⁱ Ho. 3. 5.^k Ps. 84. 7.^l Ac. 11. 23.² Co. 8. 5.^m ch. 31. 35, 34.^{Ca.} 8. 6.^{Is.} 55. 3.ⁿ Is. 21. 13. 17.º Is. 53. 6.¹ Pe. 2. 25.^p ch. 3. 6, 23.^q Ps. 120. 5.^r place to lie^{down in,}^{Ps.} 23. 2.^r Ca. 1. 7, 8.^s Ps. 79. 7.^t ch. 2. 3.^u Da. 9. 6.^v Ps. 90. 1.^w fit greatly^w Ps. 22. 4.^x ch. 51. 6, 45.^{Is.} 48. 20.^θ or, that is^{at ease.}^y Eze. 38. 11.^z Nu. 23. 9.^{Mi.} 7. 14.ⁿ or, destroy-^{er.}^λ cut off into^{corners, or,}^{that have}^{the corners}^{of their}^{hair poll-}^{ed.}^μ big, or,^{corpulent.}^a Mal. 1. 3.^ν or, neigh^{as steeds.}^b ch. 25. 25.^{Is.} 22. 6.^c Zec. 1. 15.^d ch. 25. 12.^e 1 Ch. 29. 24.^f Is. 63. 4.^g Re. 18. 6.^π or, scythe.^h ver. 6.ⁱ 2 Ki. 17. 6.^h 2 Ki. 24. 10.^{&c.}^l Is. XIII.^{XXI.}^{XLVII.}^ρ by the^{hand of.}

publish, and ^β set up a standard; publish, and conceal not: say, Babylon is taken, Bel ^ε is confounded, Merodach is broken in pieces; her idols are confounded, her images are broken in pieces.

3 For out of the north there cometh up a nation against her, which shall make her land desolate, and none shall dwell therein: they shall remove, they shall depart, both man and beast.

4 In ^d those days, and in that time, saith the LORD, the children of Israel shall come, they and the children of Judah together, ^ε going and weeping: ^h they shall go, and seek ⁱ the LORD their God.

5 They shall ask the way to Zion ^j with their faces thitherward, *saying*, Come, and let us join ^k ourselves to the LORD in a perpetual ^m covenant *that* shall not be forgotten.

6 My people hath been lost ^o sheep; for their shepherds have caused them to go astray, they have turned them away *on* the mountains: they have ^p gone from mountain to hill, they have forgotten their ^q resting-place.

7 All that found them have devoured them: ^r and their adversaries said, We offend ^s not, because ^t they have sinned against the LORD, the habitation ^u of justice; even the LORD, the hope ^w of their fathers.

8 Remove ^x out of the midst of Babylon, & go forth out of the land of the Chaldeans, and be as the he-goats before the flocks.

9 For, lo, I will raise, and cause to come up against Babylon, an assembly of great nations from the north country: and they shall set themselves in array against her; from thence she shall be taken: their arrows shall be as of a mighty ^x expert man; none shall return in vain.

10 And Chaldea shall be a spoil: all that spoil her shall be satisfied, saith the LORD.

11 Because ye were glad, because ye rejoiced, O ye destroyers of mine heritage; because ye are grown ^μ fat as the heifer at grass, and ^ν bellow as bulls;

12 Your mother shall be sore confounded; she that bare you shall be ashamed: behold, the hindmost of the nations *shall be* ^α a wilderness, a dry land, and a desert.

13 Because of the wrath ^α of the LORD it shall not be inhabited, but it shall be wholly ^α desolate: every one that goeth by Babylon shall be astonished, and hiss at all her plagues.

14 Put yourselves in array against Babylon round about: all ye that bend the bow, shoot at her, spare no arrows; for she hath sinned against the LORD.

15 Shout against her round about; she hath given ^α her hand: her foundations are fallen, her walls are thrown down; for it is ^α the vengeance ^α of the LORD: take vengeance upon her: as ^α she hath done, do unto her.

16 Cut off the sower from Babylon, and him that handleth the ^π sickle in the time of harvest: for fear of the oppressing sword they shall turn every one to his people, and they shall ^α flee every one to his own land.

17 Israel *is* a scattered sheep, the lions have driven *him* away; first ^α the king of Assyria hath devoured him, and last ^α this ^α Nebuchadrezzar king of Babylon hath broken his bones.

18 Therefore thus saith the LORD of hosts, the God of Israel, Behold, I will punish

the king of Babylon and his land, as I have^a punished the king of Assyria.

19 And^a I will bring Israel again to his habitation, and he shall feed on Carmel^e and Bashan, and his soul shall be satisfied upon mount Ephraim and Gilead.

20 In those days, and in that time, saith the LORD, the iniquity of Israel shall be sought^h for, andⁱ there shall be none; and the sins of Judah, and they shall not be found: for I will pardon them whom I^k reserve.

21 Go up against the land of β Merathaim, even against it, and against the inhabitants of γ Pekod: ^l waste and utterly destroy after them, saith the LORD, and do according to allⁿ that I have commanded thee.

22 A sound^p of battle is in the land, and of great destruction.

23 How is the hammer^q of the whole earth cut asunder and broken! how is Babylon become a desolation among the nations!

24 I have laid a snare^r for thee, and thou art also taken, O Babylon; and^s thou wast not aware: thou art found, and also caught, because thou hast striven against the LORD.

25 The LORD hath opened his armoury, and hath brought forth the weapons^w of his indignation: for this is the work of the Lord GOD of hosts in the land of the Chaldeans.

26 Come against her from the δ utmost border, open her store-houses; ζ cast her up as heaps, and destroy her utterly: let nothing of her be left.

27 Slay all her bullocks; η let them go down to the slaughter: woe unto them! for their day is come, the time of their visitation.

28 The voice of them that flee and escape out of the land of Babylon, to declare in Zion the vengeance^a of the LORD our God, the vengeance of his temple.^b

29 Call together the archers against Babylon: all ye that bend the bow, camp against it round about; let none thereof escape: recompense^d her according to her work; according to all that she hath done, do unto her: for she hath been proud against the LORD, against the Holy One of Israel.

30 Therefore shall her young men fall in the streets, and all her men of war shall be cut off in that day, saith the LORD.

31 Behold, I am against thee, O thou θ most proud, saith the Lord GOD of hosts: for thy day is come, the time that I will visit thee.

32 And θ the most proud shall h stumble and fall, and none shall raise him up; and I will kindle a fireⁱ in his cities, and it shall devour all round about him.

33 Thus saith the LORD of hosts, The children of Israel and the children of Judah were oppressed together; and all that took them captives held them fast; they refused to let them go.

34 Their Redeemer is strong; k the LORD of hosts is his name; he shall thoroughly plead^m their cause, that he may give rest to the land, and disquiet the inhabitants of Babylon.

35 A sword is upon the Chaldeans, saith the LORD, and upon the inhabitants of Babylon, and upon her princes, and upon her wise^s men.

36 A sword is upon the λ liars; t and they shall dote: ^u a sword is upon her mighty men; and they shall be dismayed.

37 A sword is upon their horses, and

B. C. 595.

a Is. 37. 36, 38.

b ch. 25. 20, 24.

Eze. 30. 5.

c ch. 33. 12.

Is. 65. 9, 10.

Eze. 34. 13.

15.

d ch. 51. 30.

e Mi. 7. 14, 18.

f Ca. 6. 5.

g Is. 44. 27.

Re. 16. 12.

h Ro. 8. 33, 34.

i Ps. 103. 12.

Ro. 5. 16.

k Is. 6. 13.

2 Pe. 3. 15.

β or, the

rebels.

γ or, visita-

tion.

l Eze. 23. 23.

m ch. 25. 12.

Is. 13. 20.

n ch. 48. 10.

o Ge. 19. 24, 25.

p ch. 51. 54.

q ch. 51. 20.

Is. 14. 6.

r ch. 6. 22.

s Ec. 9. 12.

t ch. 51. 27.

Re. 17. 16.

u Da. 5. 30, 31.

v Is. 13. 17, 18.

w Ps. 45. 3, 5.

Is. 13. 5.

ζ end.

η or, tread.

x Da. 5. 6.

y ch. 46. 21.

Is. 34. 7.

η or, convent

me to

plead.

z Job 41. 10.

a ch. 51. 10, 11.

b La. 1. 10.

2. 6, 7.

c Is. 14. 24, 27.

d ver. 15.

e Re. 18. 9, 15.

ϕ pride.

κ heart.

f ch. 4. 11, 12.

2 Ki. 19. 7.

g ch. 15. 7.

Mat. 3. 12.

h Pr. 16. 18.

18. 12.

i Re. 18. 8.

k Is. 47. 4.

l ch. 49. 26.

m Is. 51. 22.

n Ho. 1. 10.

o Is. 44. 21.

49. 14, 15.

p Zec. 2. 12.

12. 6, 8.

q ch. 31. 37.

Mi. 7. 18, 20.

r ch. 50. 8, &c.

Ge. 19. 16, 17.

s Is. 47. 13.

λ bars, or,

chiefstays.

t Is. 44. 25.

u 2 Th. 2. 11.

v ch. 25. 14, 16.

w Re. 17. 4.

upon their chariots, and upon all the mingled^b people that are in the midst of her; and they shall become as women: ^d a sword is upon her treasures; and they shall be robbed.

38 A drought is upon her waters; and they shall be dried^e up: for it is the land of graven images, and they are mad upon their idols.

39 Therefore the wild beasts of the desert, with the wild beasts of the islands, shall dwell there, and the owls shall dwell therein: and it shall be no more inhabited for ever: ^m neither shall it be dwelt in from generation to generation.

40 As God overthrew^o Sodom and Gomorrah, and the neighbour cities thereof, saith the LORD; so shall no man abide there, neither shall any son of man dwell therein.

41 Behold, a people shall come from the north, ^r and a great nation, and many^s kings shall be raised up from the coasts of the earth.

42 They shall hold the bow and the lance; they are cruel, ^v and will not shew mercy: their voice shall roar like the sea, and they shall ride upon horses, every one put in array, like a man to the battle, against thee, O daughter of Babylon.

43 The king of Babylon hath heard the report of them, and his hands waxed feeble; anguish^x took hold of him, and pangs as of a woman in travail.

44 Behold, he shall come up like a lion from the swelling of Jordan unto the habitation of the strong; but I will make them suddenly run away from her: and who is a chosen man, that I may appoint over her? for who is like me? and who will η appoint me the time? and who^z is that shepherd that will stand before me?

45 Therefore hear ye the counsel of the LORD that he hath taken against Babylon, and his purposes^c that he hath purposed against the land of the Chaldeans; Surely the least of the flock shall draw them out; surely he shall make their habitation desolate with them.

46 At the noise of the taking of Babylon the earth is moved, and the cry is heard^e among the nations.

CHAP. LI.

THUS saith the LORD, Behold, I will raise up against Babylon, and against them that dwell in the midst of them that rise up against me, a destroying wind;

2 And will send unto Babylon^e fan-ners, that shall fan her, and shall empty her land: for in the day of trouble they shall be against her round about.

3 Against him that bendeth let the archer bend his bow, and against him that lifteth himself up in his brigandine: and spare ye not her young men; destroy ye utterly all her host.

4 Thus the slain shall fall in the land of the Chaldeans, and they that are thrust throughⁱ in her streets.

5 For Israel^a hath not been^o forsaken, nor Judah^p of his God, of the LORD of hosts; though^q their land was filled with sin against the Holy One of Israel.

6 Flee^r out of the midst of Babylon, and deliver every man his soul; be not cut off in her iniquity: for this is the time of the LORD's vengeance; he will render unto her a recompence.

7 Babylon hath been a golden cup^w in the LORD's hand, that made all the earth

הי' פליטה שלמו'לה כפ' עליה ככל אשר עשתה
 עשלה כי אל'יהוה וזה אל' קרוש ישראל :
 לכן יפלו בחוריה ברחבתיה וכל אנשי מלחמתה
 ידמו ביום ההוא נאם יהוה :
 אל' דוד נאם אל'יהוה צבאות כי בא יומה
 עת פקדתיך : וכשל דוד ונפל ואין לו מקום
 והציתי אש בעריו ואכלה כל סביבותיו :
 כה אמר יהוה צבאות עשוקים בני ישראל ובני
 יהודה יחדו וכל שביתם החזיקו בם מאנשי שלחם :
 נאלם הוה יהוה צבאות שמו ריב ריב את
 ריבם למען הרגיע את הארץ והרצו לישבי בבל :
 הרב על פשדים נאם יהוה ואל' ישב בבל ואל'
 שריה ואל' חכמיה : הרב אל' חכמים ונאל'
 הרב אל' גבוריה וחזו : הרב אל' סוסיו ואל'
 רכבו ואל' כל הערב אשר בחומה והיו לנשים
 הרב אל' אוצרותיה ובזו : הרב אל' מומיה
 ובעשו כי ארץ פסילים היא ובאמים יתהללו :
 לכן ישבו צי'ם את' אלים וישבו בה בנות יענה
 ולא חשב עוד לנצח ולא תשפון עד דור דור :
 כמחפלת אלהים את' סוסם ואת' עמרה ואת'
 שכניה נאם יהוה לא ישוב שם אש ולא יגור בה
 בן אדם : הנה עם בא מצפון וגו' גדול ומלכים
 רבים יערו מירפת ארץ : קשת וכידן יחזיקו
 אכזר המה ולא ירחמו קולם כים יהמה ועל'
 סוסים ירכבו ערוך פאיש למלחמה עליוך ברת'
 בבל : שמש מלך בבל את' שמעם ורפי ידיו
 צרה החזיקתהו חיל ביהודה : הנה ארמה
 יעלה מאזן הירדן אליה איתן כיראניעה
 ארצם מעליה ומי בחור אליה אפקד כי מי
 כמולי ומי יעזבי ומי יח רעה אשר יעמד לפני :
 לכן שמעו עצרת יהוה אשר יעץ אל' בבל
 ומחשבותיו אשר חשב אל' ארץ פשדים אם לא
 יסחבום צעיר הצאן אם לא ישים עליהם נה :
 מקול נחשתה בבל ברעשה הארץ ויעקה בנים
 נשמע :

CAP. LI. נא

כה אמר יהוה הנני מעיר על בבל ואל' ישובי לב
 קמי רוח משחית : ושלחתי לבבל ירים ורחיה
 ויבקו את ארצה כי היו עליה מסבב ביום רעה :
 אל' ידך ידך הדיק קשתו ואל' יתעל בסרינו
 ואל' תחמלו אל' ברחיה החרימו כל צבאה :

בכל ומארץ פשדים יצא והיו צעדותם לפני
 9 צאן : כי הנה אנכי מעיר ומעלה על בבל קהל
 גוים גדלים מארץ צפון וערבו לה משום חלמך
 10 הציו בנבור משלל לא ישוב ריקם : והיתה
 11 בשדים לשלל כל שללה ישבעו נאם יהוה : כי
 תשמו' כי תעלו שסי נחלתי כי תפאשו בעגלה
 12 דשא ותצהלו באפרים : בושא אמכם מאד
 חפרה וילחמכם הנה אחרית גוים מדרך ציה
 13 ועברה : מקצף יהוה לא חשב והיתה שממה
 פלה כל עבר על בבל יעם וישק על פלמפותיה :
 14 ערכו על בבל סביב כל דרכי קשת יד אליה אל'
 15 תחמלו אל' כי ניהוה השא : הרישו עליה
 סביב נתנה וזה נפלו אשוריה נהרסו חומותיה
 כי נקמת יהוה היא הנקמו בה פאשר עשתה
 16 עשלה : פרצו וזרע מבבל ותפש מזל בער
 קציר מפני הרב הוזה אש אל' עמו יגלו ואיש
 17 לארצו יבוס : שח פורתה ישראל אריות
 היותו הראשון ואלו מלך אשור וזה האחרון
 18 עצמו ונבחראצר מלך בבל : לכן כה אמר
 יהוה צבאות אלהי ישראל הנני פקר אל' מלך
 בבל ואל' ארצו באשר פקדתי אל' מלך אשור :
 19 ושבבתי את ישראל אל נהר וערה הפרמל והפשו
 20 ובתי אפרים והגלעד תשבוע נפשו : בימים
 ההם ובעת ההיא נאם יהוה יבאש את' עין
 ישראל ואילנו ואת' חפאת יהודה ולא תפצאניה
 21 כי אכלח לאשר אשור : על הארץ
 מרתים עלי עליה ואל' יושבי פקוד הרב והחרם
 אחריהם נאם יהוה ועשה ככל אשר צויתך :
 22 קול מלחמה בארץ ושבך גדול : איה נגדע
 23 וישבר פשע כל הארץ אך היתה לשמה בבל
 24 בנים : יקשתי לך וגם נלכות בבל ואה לא
 ירעה נמצאל וגם נחשפת כי ביהוה התגורר :
 25 פתח יהוה את אוצרו ויצא את' פלי ועמו כי
 מלאכה היא לאנ' יהוה צבאות בארץ פשדים :
 26 בארלה מקץ פתחו מאבסיה סלה כמורעמים
 27 והחרימוה אל' תהילה שארית : הרבו כל פריה
 ידו לשבח הוי עליהם כי בא יומם עת פקדתם :
 28 קול נקם ופלטם מארץ בבל להניד בציזן את'
 29 נקמת יהוה אלהינו נקמת היכלו : השמיעו אל'
 בבל רבים כל דרכי קשת חנו עליה סביב אל'

- 4 ונשלו חללים בארץ פשדים ומדקרים בדוצותיה:
 5 כי לא אלמך ישראל ויהודה מאלהיו מיהודה
 צבאות כי ארצם מלאה אשם מקדוש ישראל:
 6 נסוי מתוך בגל ומלמו איש נפשו אל-תדמו
 ב-עונה כי עת נקמה היא ליהודה גמול הוא משלם
 7 לה: כוס-הגב בגל ביד יהודה משפרת כל-הארץ
 8 מינה נחמו גוים על-כן יתחללו גוים: שתאם
 נפלה בגל ותשבר חילול עליה קדו צרי למכאוביה
 9 אולי תרפא: רפאנו את-בגל ולא תרפחה עונתה
 וכל-איש איש לארצו כי-נגע אלהים-שמים משפחה
 10 ונשא עד-שחקים: הוציא יהודה את-צדקתיו
 באו ובספרה בציון את-משעה יהודה אלהינו:
 11 הברו החצים מלאו השלמים העיר יהודה את-
 רוח מלכ מדי ביר-על-בגל מומתו להשחיתה כי-
 12 נקמת יהודה היא נקמת הכול: אלהומות בגל
 שאינם החזיקו הפשע הקימו שמרים חקינו
 הארבים כי גם-זמם יהודה בס-עשה את אשר-
 13 דבר אלישבי בגל: שכלתי על-מים רבים רבת
 אוצרת בא הצד אמת בצדק: נשבע יהודה
 צבאות בנפשו כי אם-מלאותי אדם פלל
 15 ועני עליך הירד: עשה ארץ
 בבלו מכין הגל דחכמתו ובחונתו נטה שמים:
 16 לקול תהו המון מים בשמים ויעל נשאים
 מוצה-ארץ ברכים לפשר עשה ויוצא רוח
 17 מאזרחיו: נבער כל-אדם מלעת הדיש כל-
 צרף מפסל כי שער נספו ולא-ידוע גם:
 18 הגל תהיה מעשה תעשעים בעת פקדתם יאבדו:
 19 לא-נאלה חלק יעקוב פריצו הכל הוא ושבת
 20 יתלחו יהודה צבאות שמו: מפצרתה
 לי פלי מלחמה ונפצתי בה גוים והשחתי בה
 21 ממלכות: ונפצתי בה סוס ורכבו ונפצתי בה
 22 רכב ורכבו: ונפצתי בה איש ואשה ונפצתי בה
 23 זמן וגער ונפצתי בה דור ובתילה: ונפצתי
 בה רעב ועדרו ונפצתי בה אבר וצמר ונפצתי
 24 בה פחות וסגנים: ושלמתי לבגל ולכל וישבי
 בשדים את כל-דעתם אשר-עשו בציון לעיניכם
 25 נאם יהודה: הנני אליה הר הפשחית
 נאם יהודה הפשחית את-כל-הארץ ונמיתי את-
 ירי עליה ונלחתי מן-הסלעים ונתחית לבר
 שופרה: ולא יקרו מידך אבן לפנה ואבן
 למסדות כי-שמומות עולם תהיה נאם יהודה:
 27 שאינם בארץ תקעו שופר בגוים קדשו עליה
 גוים השמייעו עליה ממלכות אררט מן ואשכנז
 28 פקדו עליה מספר העל-סוס פלל סוס: קדשו
 עליה גוים את-מלכ מדי את-פחותיה ואת-כל-
 29 סגניה ואת כל-ארץ ממשלתו: ותרגש הארץ
 ותחול כי קמה על-בגל מהשבות יהודה לשום את-
 30 ארץ בגל לשמה מאין יושב: קדלו גבור בגל
 להלחם ישובי בפצדות נשתח גבורתם היו לנשים
 31 הציחו משפחתיה נשברו בריחה: רץ לקראת
 32 רץ ירוץ ומגיד לקראת מגיד להגיד למלך בגל
 כי-נלכדה עיר מקצה: והפעפרות נתפשו ואת-
 33 האנשים שופו בלש ואשוי המלחמה נבהלו:
 34 כי לך אמר יהודה צבאות אלהי ישראל
 בת-בגל פלן עת הריקה עוד מעט ובאה עת-
 35 הקציר לה: אבלנו הממנו בנבדראצר מלך
 בגל הציננו פלי ריק בלענו פתיון מלא רשעו
 36 מעדני הריחו: המסר ושאי על-בגל האמר
 ישבת ציון ודמי אלי-שבי בשדים האמר
 37 ירושלים: לכן זה אמר יהודה הנגיד את-
 38 ריבך ונשמת את-נקמתך והחברתי את-לפיה
 39 והובשתי את-מקורה: ויהיה בגל לגלים מעור
 40 תנים שמה ושרף מאין יושב: יהיו פפפים
 41 ושאונו נשעו בגויר אריות: בחרם אשית את-
 42 משחיתם והשפרתים למען יעלו וישני שנת-
 43 עולם ולא יקצו נאם יהודה: אורדם פפרים
 44 למבות פאילים עם-עמדים: איך נלכדה ששך
 45 ותתפשח תחלת כל-הארץ איך תהיה לשפיה
 46 בגל בגוים: עלה על-בגל הים בהמון בלוי
 נכסתה: היו עריה לשפיה ארץ ציה ושרבה
 47 ארץ לא-ישב בהן פלאיש ולא-עבר בהן פן-
 48 אדם: ופקדתי על-בגל בגל הוצאתי את-בלעו
 49 מפיו ולא-יתרו אליו עוד גוים בס-חומת בגל
 50 נפלה: צאו מתוכה עמי ומלמי איש את נפשו
 51 מחורן אף-יהודה: ופריבך לבגכם ותיראו
 52 בשמיעה הנשמעת בארץ וגא בשנה השמיעה

drunken: the nations have drunken^a of her wine; therefore the nations are^b mad. 8 Babylon is suddenly^c fallen and destroyed: howl^d for her; take balm for her pain, if so be she may be healed.

9 We would have healed Babylon, but she is not^e healed: forsake her, and let us go every one into his own country; for her judgment reacheth unto heaven, and is lifted up *even to the skies*.

10 The LORD hath brought forth^f our righteousness: come, and let us declare in^g Zion the work of the LORD our God.

11 Make γ bright^h the arrows; gather the shields: the LORD hath raised up the spirit of the kings of the Medes: for his device is against Babylon, to destroy it; becauseⁱ it is the vengeance of the LORD, the vengeance of his temple.

12 Set up the standard upon the walls of Babylon, make the watch strong, set up the watchmen, prepare the δ ambushes: for the LORD hath both devised and done that which he spake against the inhabitants of Babylon.

13 O thou that dwellest upon many waters,^j abundant in treasures, thine end is come, and the measure of thy^k covetousness.

14 The LORD of hosts hath sworn by ζ himself, saying, Surely I will fill thee with men as with caterpillers;^l and they shall η lift up a shout against thee.

15 He^m hath made the earth by his power, he hath established the world by his wisdom, and hath stretchedⁿ out the heaven by his understanding.^o

16 When^p he uttereth his voice, there is a multitude of waters in the heavens, and he^q causeth the vapours to ascend from the ends of the earth: he maketh lightnings with rain, and bringeth forth the wind out of his treasures.

17 Every man λ is brutish by his knowledge;^r every founder is confounded by the graven image: for his molten image is falsehood, and there is no breath^s in them.

18 They are vanity, the work of errors: in the time of their visitation they shall perish.

19 The Portion^t of Jacob is not like them; for he is the former of all things; and Israel is the rod^u of his inheritance. The LORD of hosts is his name.

20 Thou art my battle-axe and weapons of war: for ρ with thee will I break in pieces^v the nations; and with thee will I destroy kingdoms;

21 And with thee will I break in pieces the horse and his rider; and with thee will I break in pieces the chariot and his rider;

22 With thee also will I break in pieces man and woman; and with thee will I break in pieces old and young; and with thee will I break in pieces the young man and the maid;

23 I will also break in pieces with thee the shepherd and his flock; and with thee will I break in pieces the husbandman and his yoke of oxen; and with thee will I break in pieces captains and rulers.

24 And I will render^w unto Babylon, and to all the inhabitants of Chaldea, all their evil that they have done in Zion in your sight, saith the LORD.

25 Behold, I am against thee, O destroying mountain,^x saith the LORD, which destroyest all the earth; and I will stretch out mine hand upon thee, and roll thee down^y from the rocks,

B. C. 595.

a Re. 14. 8.

b Is. 3. &c.

c ch. 25. 16.

d Da. 5. 24. 31.

e Is. 13. 6, 7.

f ch. 50. 40, 41.

g everlasting desolations.

h ch. 8. 20.

i Mat. 25. 10.

j Ps. 37. 6.

k Mi. 7. 9, 10.

l ver. 14.

m ch. 50. 28.

n pure.

o ch. 46. 4.

p ver. 11.

q ch. 50. 28.

r s lie in wait.

s Is. 19. 16.

t ch. 50. 36.

u La. 2. 9.

v Am. 1. 5.

w Na. 3. 13.

x Re. 17. 1, 15.

y Hab. 2. 9, 10.

z his soul.

a Na. 3. 15, 17.

b utter.

c Ge. 1. 1, 6.

d Job 9. 8.

e Ps. 104. 2.

f Is. 40. 22.

g Pr. 3. 19.

h or, in the time that he thresheth her.

i ch. 10. 12, &c.

j Ps. 107. 25.

k Hab. 3. 12.

l or, noise.

m Is. 17. 5.

n Joel 3. 13.

o Mat. 13. 39.

p Re. 14. 15, 18.

q Ps. 135. 7.

r ch. 50. 17.

s La. 1. 15.

t or, is more brutish than to know.

u Ro. 1. 22.

v My.

w Ps. 115. 5, &c.

x or, remainder.

y Ps. 137. 8, 9.

z inhabitress.

a Ps. 16. 5.

b 73. 26.

c La. 3. 24.

d De. 32. 9.

e Ps. 74. 2.

f or, in, or by.

g Is. 41. 15, 16.

h Mi. 4. 13.

i or, shake themselves.

j ver. 57.

k Da. 5. 4, &c.

l Is. 8. 7.

m ch. 50. 15, 29.

n Is. 13. 2.

o Zec. 4. 7.

p Re. 8. 8.

and will make thee a burnt mountain.

26 And they shall not take of thee a stone for a corner, nor a stone for foundations; but^e thou shalt be β desolate for ever, saith the LORD.

27 Set ye up a standard in the land, blow the trumpet among the nations, prepare the nations against her, call together against her the kingdoms of Ararat, Minni, and Ashchenaz; appoint a captain against her; cause the horses to come up as the rough caterpillers.^f

28 Prepare against her the nations, with the kings of the Medes,^g the captains thereof, and all the rulers thereof, and all the land of his dominion.

29 And the land shall tremble and sorrow: for every purpose of the LORD shall be performed against Babylon, to make the land of Babylon a desolation without an inhabitant.

30 The mighty men of Babylon have forborne to fight, they have remained in their holds: their might hath failed; they became^h as women: they have burned her dwelling-places; her barsⁱ are broken.

31 One post shall run to meet another, and one messenger to meet another, to shew the king of Babylon that his city is taken at one end,

32 And that the passages are stopped, and the reeds they have burned with fire, and the men of war are affrighted.

33 For thus saith the LORD of hosts, the God of Israel, The daughter of Babylon is like a threshing-floor, θ it is time to thresh^w her: yet a little while, and the time of her harvest^x shall come.

34 Nebuchadrezzar the king of Babylon hath devoured me, he hath^y crushed me, he hath made me an empty^a vessel, he hath swallowed me up like a dragon, he hath filled his belly with my delicacies, he hath cast me out.

35 μ The violence done to me and to my^b flesh $\delta\epsilon$ upon Babylon,^d shall the π inhabitant of Zion say; and, My blood upon the inhabitants of Chaldea, shall Jerusalem say.

36 Therefore thus saith the LORD, Behold, I will plead thy cause, and take vengeance for thee; and I will dry up her sea, and make her springs dry.

37 And Babylon shall become heaps, a dwelling-place for dragons, an astonishment and an hissing without an inhabitant.

38 They shall roar together like lions: they shall σ yell as lions' whelps.

39 In their heat I will make their feasts, and I will make them drunken,^k that they may rejoice, and sleep a perpetual sleep, and not wake, saith the LORD.

40 I will bring them down like lambs to the slaughter, like rams with he-goats.

41 How is Sheshach taken! and how is the praise of the whole earth^l surprised! how is Babylon become an astonishment among the nations!

42 The sea^k is come up upon Babylon: she is covered with the multitude of the waves thereof.

43 Her cities are a desolation, a dry land, and a wilderness, a land wherein no man dwelleth, neither doth any son of man pass thereby.

44 And I will punish Bel in Babylon, and I will bring forth out of his mouth that which he hath swallowed up: and the nations shall not flow together any more

unto him; yea, ye wall^a of Babylon shall fall.

45 My people, go ye out^b of the midst of her, and deliver ye every man his soul from the fierce anger of the LORD.

46 And ye best your heart faint, and ye fear for the rumour^d that shall be heard in the land: a rumour shall both come one year, and after that in another year shall come a rumour, and violence in the land, ruler against ruler.

47 Therefore, behold, the days come, that I will ye do judgment upon the graven images of Babylon: and her whole land shall be confounded, and all her slain shall fall in the midst of her.

48 Then the heaven and the earth, and all that is therein, shall sing^e for Babylon: for the spoilers shall come unto her from the north,^f saith the LORD.

49 As ζ Babylon hath caused the slain of Israel to fall, so at Babylon shall fall the slain of all the n^earth.

50 Ye that have escaped^z the sword, go away, stand not still: remember the LORD afar off, and let Jerusalem^k come into your mind.

51 We are confounded, because we have heard reproach: shame hath covered our faces; for strangers^m are come into the sanctuaries of the LORD's house.

52 Wherefore, behold, the days come, saith the LORD, that I will do judgment upon her graven images:ⁿ and through all her land the wounded^o shall groan.

53 Though Babylon should mount^p up to heaven, and though she should fortify the height of her strength, yet from me shall spoilers come unto her, saith the LORD.

54 A sound^q of a cry cometh from Babylon, and great destruction from the land of the Chaldeans:

55 Because the LORD hath spoiled Babylon, and destroyed out of her the great voice; when her waves do roar like great waters, a noise of their voice is uttered:

56 Because the spoiler is come upon her, even upon Babylon, and her mighty men are taken; every one of their^r bows is broken: for the LORD God of recompences shall surely requite.^s

57 And I will make drunk^t her princes, & her wise men, her captains, & her rulers, and her mighty men: and they shall sleep a perpetual sleep, and not wake, saith the King^u whose name is the LORD of hosts.

58 Thus saith the LORD of hosts, The α broad walls of Babylon shall be utterly α broken, and her high gates shall be burned with fire; and the people shall labour in vain,^v and the folk in the fire, and they shall be weary.

59 The word which Jeremiah the prophet commanded Seraiah the son of Ne-riah, the son of Maaseiah, when he went σ with Zedekiah the king of Judah into Babylon, in the fourth year of his reign. And this Seraiah was a τ quiet prince.

60 So Jeremiah wrote in a book all the evil that should come upon Babylon, even all these words that are written against Babylon.

61 And Jeremiah said to Seraiah, When thou comest to Babylon, and shalt see, and shalt read all these words;

62 Then shalt thou say, O LORD, thou hast spoken against this place, to cut it off, that none shall remain in it, neither man nor beast, but that it shall be ϕ desolate for ever.

B. C. 595.

a ver. 58.

b ch. 50. 8.

Re. 18. 4.

c Re. 18. 21.

d or, let not,

Pr. 3. 25, 26.

e Mar. 13. 7.

f ver. 58.

Ps. 76. 12.

g visit.

h 2 Ki. 24. 18.

i reigned.

j Re. 18. 20.

k ch. 50. 3, 41.

l or, both

Babylon is

to fall, O

ye slain of

Israel, and

with Baby-

lon.

m or, country.

n ch. 44. 28.

o Ps. 122. 6.

p 137. 5, 6.

q ch. 39. 1, &c.

r 2 Ki. 25. 1.

s &c.

t La. 1. 10.

u ver. 47.

v Is. 13. 15, 16.

w Da. 5. 30, 31.

x ch. 49. 16.

y Ps. 139. 8. 10.

z Is. 14. 13.

a Am. 9. 2.

b Ob. 4.

c q ch. 50. 22, 29.

d r 1 Sa. 2. 4.

e s ch. 32. 4, 5.

f t Ps. 94. 1.

g 137. 8.

h u ch. 25. 27.

i Hab. 2. 16.

j v ch. 46. 18.

k 48. 15.

l w Eze. 12. 13.

m θ blinded.

n κ or, walls

of broad

Babylon.

o λ or, fetters.

p μ or, made

naked.

q v house of

the wards.

r α Hab. 2. 13.

s y Zec. 7. 5.

t 8. 19.

u z ver. 29.

v π chief of the

execution-

ers, or,

slaught-

er-men; or,

chief mar-

shal; and

sov. 14, &c.

and Da. 2. 14.

p stood be-

fore.

o or, on the

behalf of.

t or, prince

of Menu-

cha, or,

chief

chamber-

lain.

q desola-

tions.

63 And it shall be, when thou hast made an end of reading this book, that thou shalt bind a stone^c to it, and cast it into the midst of Euphrates:

64 And thou shalt say, Thus shall Babylon sink, and shall not rise from the evil that I will bring upon her: and they shall be weary.^d Thus far are the words of Jeremiah.

CHAP. LII.

ZEDEKIAH was one and twenty years old when he δ began to reign; and he reigned eleven years in Jerusalem: and his mother's name was Hamutal, the daughter of Jeremiah of Libnah.

2 And he did that which was evil in the eyes of the LORD, according to all that Jehoiakim had done.

3 For through the anger of the LORD it came to pass in Jerusalem and Judah, till he had cast them out from his presence, that Zedekiah rebelled against the king of Babylon.

4 And^t it came to pass, in the ninth year of his reign, in the tenth month, in the tenth day of the month, that Nebuchadrezzar king of Babylon came, he and all his army, against Jerusalem, and pitched against it, and built forts against it round about.

5 So the city was besieged unto the eleventh year of king Zedekiah.

6 And in the fourth month, in the ninth day of the month, the famine was sore in the city, so that there was no bread for the people of the land.

7 Then the city was broken up, and all the men of war fled, and went forth out of the city by night, by the way of the gate between the two walls, which was by the king's garden; (now the Chaldeans were by the city round about;) and they went by the way of the plain.

8 But the army of the Chaldeans pursued after the king, and overtook Zedekiah in the plains of Jericho; and all his army was scattered from him.

9 Then^u they took the king, and carried him up unto the king of Babylon to Riblah, in the land of Hamath; where he gave judgment upon him.

10 And the king of Babylon slew the sons of Zedekiah before his eyes: he slew also all the princes of Judah in Riblah.

11 Then^w he θ put out the eyes of Zedekiah; and the king of Babylon bound him in λ chains, and carried him to Babylon, and put him in ν prison till the day of his death.

12 Now in the fifth η month, in the tenth day of the month, which was the nineteenth^z year of Nebuchadrezzar king of Babylon, came Nebuzar-adan, π captain of the guard, which ρ served the king of Babylon, into Jerusalem,

13 And burned the house of the LORD, and the king's house; and all the houses of Jerusalem, and all the houses of the great men, burned he with fire.

14 And all the army of the Chaldeans, that were with the captain of the guard, brake down all the walls of Jerusalem round about.

15 Then Nebuzar-adan the captain of the guard carried away captive certain of the poor of the people, and the residue of the people that remained in the city, and those that fell away, that fell to the king

CAP. LII. נב

1 בְּנֵי־עֲשִׂירִים וְאַחַת שָׁנָה צִדְקִיָּהוּ בָמְלֹכוֹ וְאַחֲרָיִ
 עֲשָׂרָה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלַם וְשָׁם אָמַר חֲמִיטָל
 2 בְּתִירְמִיָּהוּ מִלְּבָנָהּ : וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה
 3 כָּל־אֲשֶׁר־עָשָׂה יְהוֹקִים : כִּי עַל־אֵף יְהוָה
 4 הָיְתָה בִּירוּשָׁלַם וַיְהִי־הָעִיר דַּחְלִילִינוּ אוֹתָם מֵעַל
 5 פָּנָיו וַיִּמְדֹּד צִדְקִיָּהוּ בְּמֶלֶךְ בָּבֶל : וַיְהִי
 6 בְשָׁנָה הַחֲמִשִּׁית לְמָלְכוֹ בַּחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי בַּעֲשׂוֹר
 7 לַחֹדֶשׁ בָּא נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל הוּא וְכָל־חֵילוֹ
 8 עַל־יְרוּשָׁלַם וַיִּחַצְּנוּ עָלֶיהָ וַיִּבְנוּ עָלֶיהָ חֹמֶם סָבִיב :
 9 וַתָּבֵא הָעִיר בַּמָּצוֹר עַד עֲשָׂתִי עֲשָׂרָה שָׁנָה לְמָלְכוֹ
 10 צִדְקִיָּהוּ : בַּחֹדֶשׁ הָרִבְעִי בַּחֲשֹׁמֶשׁ לַחֹדֶשׁ וַיְהִי
 11 הָרָעָב בָּעִיר וְלֹא־הָיָה לָחֶם לָעָם הָאָרֶץ :
 12 וַתִּבָּקַע הָעִיר וְכָל־אֲנָשֵׁי הַמִּלְחָמָה יָרְדּוּ וַיֵּצְאוּ
 13 מִהָעִיר לֵילָה הַחֹדֶשׁ שָׁשֶׁר בְּיַד־הַחֲמִיתִים אֲשֶׁר עַל־
 14 הַמָּלְכוֹ וּכְשֹׁדִים עַל־הָעִיר סָבִיב וַיִּלְכְּוּ הָרֶגֶץ
 15 הָעֲרֶבָה : וַיִּרְדְּפוּ חַיֵּי־פְשָׁדִים אַחֲרֵי הַמָּלְכוֹ וַיִּשְׁעִי
 16 אֶת־צִדְקִיָּהוּ בַּעֲרֹבַת יָרָחוֹ וְכָל־חֵילוֹ נָפְצוּ מֵעָלָיו :
 17 וַיַּחֲפֹשֶׁט אֶת־הַמָּלְכוֹ וַיַּעֲלֵנוּ אֹתוֹ אֶל־מֶלֶךְ בָּבֶל
 18 וַיַּבְלִתָהּ בָּאָרֶץ חֲמַת וַיִּדְּבַר אִתּוֹ מִשְׁפָּטִים :
 19 וַיִּשְׁחָט מֶלֶךְ־בָּבֶל אֶת־בְּנֵי צִדְקִיָּהוּ לַעֲיָנוֹ וְגַם
 20 אֶת־כָּל־שָׂרֵי יְהוָה שָׁתַּט בְּרֹגְלָתָהּ : וְאֶת־עֵינָיו
 21 צִדְקִיָּהוּ עָרַר וַיִּסְמְרוּהוּ בַּחֲשִׁימוֹת וַיִּבְאֲהוּ מֶלֶךְ־
 22 בָּבֶל בָּבֶלָה וַיִּתְּנֶהוּ בְּבֵית הַסָּפָת עַד־יוֹם מוֹתוֹ :
 23 וּבַחֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי בַּעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הָיָה שָׁנְתָה
 24 הַשְׁעִי־עֲשָׂרָה שָׁנָה לְמָלְכוֹ נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל
 25 בָּא נְבוּזַרְאֲדָן רַב־שָׂבָחִים עֲמֵד לִפְנֵי מֶלֶךְ־בָּבֶל
 26 בִּירוּשָׁלַם : וַיִּשְׁרָף אֶת־בֵּית־יְהוָה וְאֶת־בֵּית־
 27 הַמָּלְכוֹ וְאֶת כָּל־בְּתֵי יְרוּשָׁלַם וְאֶת כָּל־בֵּית הַהָדָל
 28 שָׂרָף בָּאֵשׁ : וְאֶת־כָּל־חֹמֹת וְיְרוּשָׁלַם סָבִיב
 29 נָתַצֵּי כְּלִיָּל פְּשָׁדִים אֲשֶׁר אֶת־בְּנֵי־שָׂבָחִים :
 30 וּמִדִּלּוֹת הָעָם וְאֶת־יְתֵר הָעָם הַנִּשְׁאָרִים
 31 בָּעִיר וְאֶת־הַנְּפִלִים אֲשֶׁר נָפְלוּ אֶל־מֶלֶךְ־
 32 בָּבֶל וְאֶת יֵתֵר הָאֲמֹנִי הַלֵּלָה נְבוּזַרְאֲדָן רַב־
 33 שָׂבָחִים : וּמִדִּלּוֹת הָאָרֶץ הַשְׂאִיר נְבוּזַרְאֲדָן
 34 רַב־שָׂבָחִים לְכָרְמִים וּלְגִינִים : וְאֶת־עַמּוּדֵי
 35 הַזֹּהֶשֶׁת אֲשֶׁר לְבֵית־יְהוָה וְאֶת־הַמִּכְלֹת

וְאַחֲרָיו בְּשָׁנָה הַשְּׁמוּנִיָּה וְחֹמֶם בָּאָרֶץ מִשָּׁל עַל־
 37 מִשָּׁל : לָכֵן הִנֵּה יָמִים בָּאִים וְקִרְתִּי עַל־פְּסִילֵי
 38 בָבֶל וְכָל־אַרְצָהּ תִּבְּשׂ וְכָל־חֵלְלָהּ יִפְלוּ בְּחוֹקָהּ :
 39 וְרִנְנוּ עַל־בָּבֶל שָׁמַיִם וָאָרֶץ וְכָל־אֲשֶׁר בָּהֶם כִּי
 40 מִצְּפוֹן יִבְּאֵלָה הַשּׁוֹדֵדִים נֹאֵם־יְהוָה : גַּם־בָּבֶל
 41 לִפְלֹל חֵלְלֵי יִשְׂרָאֵל גַּם־לִבְבֶל נָפְלוּ חֵלְלֵי כָל־הָאָרֶץ :
 42 פְּלִטִים מִחֹרֵב הָלְכוּ אֶל־מִצְעָדוֹ וְכָרוּ מִרְחוֹק אֶת־
 43 יְהוָה וַיְרוּשָׁלַם תַּעֲלֶה עַל־לִבְבָכֶם : בְּשָׁנוֹ כִּי
 44 שָׁמַעְנוּ חֲרָפָה כִּסְתָה לְפָנֶיהָ פָּנֵינוּ כִּי בָּא יוֹלִים
 45 עַל־מִקְדָּשֵׁי בֵית יְהוָה : לָכֵן הִנֵּה־יָמִים
 46 בָּאִים נֹאֵם־יְהוָה וְקִרְתִּי עַל־פְּסִילֶיהָ וְכָל־אַרְצָהּ
 47 יִנְאָק חֵלְלֵי : כִּי־תַעֲלֶה בָבֶל הַשָּׁמַיִם וְכִי תִבְּצֹר
 48 מִרוֹם עֲדָה כְּאֵתִי יִבְּאֵי שׁוֹדֵדִים לָהּ נֹאֵם־יְהוָה :
 49 קוֹל וְצִקָּה מִבָּבֶל וְשָׁרִי גְדוֹל מֵאָרֶץ פְּשָׁדִים : כִּי
 50 שָׂדֵד יְהוָה אֶת־בָּבֶל וַאֲבָד מִסִּנֵּה קוֹל גְּדוֹל וְהָמוֹ
 51 גְּלוּתָם כְּמִים רַבִּים יִהְיֶה שֹׁאֹן קוֹלָם : כִּי בָא
 52 עָלֶיהָ עַל־בָּבֶל שׁוֹדֵד וְנִלְכְּדוּ גְבוּרֶיהָ חֲתָתָהּ
 53 קִשְׁתוֹתָם כִּי אֵל גְּמֻלוֹת יְהוָה שָׁלֵם יִשְׁלָם :
 54 וְהַשְׁפִּיתִי שָׂרֶיהָ וְחֲכָמֶיהָ פְּחוּתֶיהָ וּסְגֻלָּתָהּ וּגְבוּרָתָהּ
 55 וַיִּשְׁנֵי שַׁחֲדֵעוֹלָם וְלֹא יִקְוִי נֹאֵם־הַמֶּלֶךְ יְהוָה
 56 צְבָאוֹת שְׁמוֹ : כֹּה־אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
 57 הַמּוֹת בָּבֶל הָרֹדֶבֶה עָרָהּ הַתַּמְרָעַר וַיִּשְׁעִירָהּ
 58 הַנְּהוּסִים בָּאֵשׁ יֵצְאוּ וַיִּנְעֻזוּ עַמָּם בְּדִירֵיק וּלְאֻמִּים
 59 בְּדִירָאֵשׁ וַיַּעֲשׂוּ : הִדְבָּר אֲשֶׁר־צִוִּיתִי
 60 יִרְמִיָּהוּ הַנְּבִיא אֶת־שָׂרֶיהָ בְּנִגְרִיָּה בְּרִמְחִסָּה
 61 בְּלִכְתּוֹ אֶת־צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה בָּבֶל בְּשַׁנַּת־הָרִבְעִית
 62 לְמָלְכוֹ וַיִּשְׂרָף שָׂר־מִנִּיחָה : וַיִּכְתֹּב יִרְמִיָּהוּ אֶת־
 63 כָּל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־תָּבֹא אֶל־בָּבֶל אֶל־סֹפֵר אִדּוּ אֶת־
 64 כָּל־הַדְּבָרִים הַנְּבִיאָה הָאֵלֶּה חֲתָבִים אֶל־בָּבֶל : וַיֹּאמֶר
 65 יִרְמִיָּהוּ אֶל־שָׂרֶיהָ נִבְאָה בָבֶל וְרֹאֶת וּמִרְאָת אֶת־
 66 כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה : וְאָמַרְתָּ יְהוָה אֱלֹהֵי דָבָרְתָּ
 67 אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה לְהַכְרִיתוֹ לְבָלֵת דְּיוֹתָ בּוֹ וַיִּשָּׁב
 68 לְמֹאדָם וְעַד־הַמָּה קִישְׁמִמֹּת עוֹלָם תַּהֲרִיב :
 69 וְהָיָה כְּלִתְּךָ לִקְרֹא אֶת־הַסֹּפֵר הַזֶּה תִּקְשֹׁר עָלָיו
 70 אֲבָן וְהַשְׁלַכְתָּ אֶל־תְּרוֹק פְּרָת : וְאָמַרְתָּ כֹּכָה
 71 תִּשְׁלַע בָּבֶל וְלֹא־יִחָקֹם מִיָּנִי הָרָעָה אֲשֶׁר אָנֹכִי
 72 מִבְּאֵ עָלֶיהָ וַיַּעֲשֵׂי עַד־הַיּוֹם דְּבַר יִרְמִיָּהוּ :

וְאִתָּם הַחֲשֹׁת אֲשֶׁר בְּבֵית יְהוָה שָׁבְרוּ
 18 בְּסֻדִּים וַיֵּשְׂאוּ אֶת־כָּל־נַחֲשֹׁתָם בְּבִלְהָ : וְאֵת
 הַסִּרֹּת וְאֵת הַיָּעִים וְאֵת הַמְּזִמּוֹת וְאֵת הַמְּזִמָּה
 וְאֵת הַפְּפוֹת וְאֵת כָּל־כְּלֵי הַחֲשֹׁת אֲשֶׁר־יִשְׁתָּרוּ
 19 בָּהֶם לַקְּחוֹ : וְאֵת הַסָּפִים וְאֵת הַמִּחְתּוֹת וְאֵת
 הַמְּזִמָּה וְאֵת הַסִּרֹּת וְאֵת הַמְּזִמּוֹת וְאֵת
 הַפְּפוֹת וְאֵת הַמְּזִמָּה וְאֵת הַחֲשֹׁת אֲשֶׁר וְהָבָה וְהָבָה
 20 בְּסָף בְּסָף לָקַח רַב־שָׂדִים : הַעֲמִידִים שְׁנֵים
 הָיִם הָאֶחָד וְהַבָּקָר שְׁנֵים עָשָׂר נִחֲשֹׁת אֲשֶׁר־פָּתַח
 הַמִּכְלֹת וְאֲשֶׁר עָשָׂה הַמֶּלֶךְ שְׁלֵמָה לְבֵית יְהוָה
 לֹא־הָיָה מִשְׁקָל לְנַחֲשֹׁתָם כִּלְהַפְּלִים הָאֵלֶּה :
 21 וְהַעֲמִידִים שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה אֶמָּה קוֹמָה הַעֲמִיד
 הָאֶחָד וְחֹשֶׁת שָׂתִים עֶשְׂרֵה אֶמָּה יִסְבֶּנּוּ וְעִבְיוּ
 22 אַרְבַּע אֲצָבָעוֹת נָבוֹי : וְכִתְּרָה עָלָיו נִחֲשֹׁת
 וְקוֹמַת הַכִּתְּרָה הָאֶחָת חֲמֵשׁ אַמּוֹת וְשִׁבְכָה
 וְמוֹנִים עַל־הַכִּתְּרָה סָבִיב הָכֵל נִחֲשֹׁת וְכִמְלָה
 23 לְעַמּוּד הַשֵּׁנִי וְמוֹנִים : וְהָיוּ הָרַפְּנִים תִּשְׁעִים
 וְשִׁשָּׁה וְיָדָה כָּל־הָרַפְּנִים מֵאָה עַל־שִׁבְכָה
 24 סָבִיב : וַיִּקַּח רַב־שָׂדִים אֶת־שִׁרְיָה כְּתָן הָרֹאשׁ
 וְאֶת־צִפְנִיָּה כְּתָן הַמִּשְׁלֵכָה וְאֶת־שְׁלֹשֶׁת שְׂמֹרֵי
 25 הַסָּף : וּמִן־הַיָּד לַמָּה סָרִים אֶחָד אֲשֶׁר־הָיָה
 פָּקִיד עַל־אֲנָשֵׁי הַמִּלְחָמָה וְשִׁבְעָה אַנְשֵׁים מִרָאִי

שמו

505...349

חזק ונתחזק

נ' כה

LIBER THRENORUM.

1 מִרְלָה : הָיוּ צָרָה לְרֹאשׁ אִיבָה שְׁלֹו מִרְלָה
 הוֹנָה עַל־רֹב־פְּשָׁעֶיהָ עוֹלָתָה הָלְכָה שָׁמָּה לִפְנֵי צָר .
 2 וַיֵּצֵא מִן־בִּתְּרֶיהָ כָּל־הַדָּרָה הָיוּ שְׂרִירָה פְּאֻלִּים
 לֹא־מִצָּאָה מִרְלָה וַיִּלְכּוּ בְּלֹא־כֶחַ לִפְנֵי רִדְהָ :
 3 וְכִתְּרָה יְרוּשָׁלַם יָמִי עֲנִיָּה וּמִרְלָה כָּל מִחְמָלֶיהָ
 אֲשֶׁר הָיוּ מִיָּמֵי קָדֶם בְּנִשְׁלַע עֲפֹה בִּידְצָר וַאֲנִי
 4 עוֹלָה לָהּ רִאשָׁה צָרִים שָׁחָקוּ עַל־מִשְׁפָּתָה : חֲמָא
 חֲמָא יְרוּשָׁלַם עַל־כֵּן לְגִידָה הָיָה כָּל־מִכְבָּרָה
 הַיְדוּלָה כִּירְאָה עֲרוּתָה כֹּס־הָיָה נִתְּחָה וְנִשְׁבַּח

CAP. I. א

1 אִיבָה יִשְׁבַּח בְּיַד הַעִיר בְּרָחִי עִם הָיָה פְּאֻלִּמָּה
 2 בְּרָחִי בְנוֹים שְׂרִירָה בְּמִדְּוֹת הָיָה לִמָּס : בָּלוּ
 תִבְכָּה בְּלִילָה וּמִשְׁחָה עַל לְחִיָּה אֵין־לָהּ מִנְחָם
 3 מִכָּל־אִיבָה כָּל־רִיעָה בְּגֹד בָּהּ הָיוּ לָהּ לֹא־אִיבָה :
 4 לְגִלְתָּה יְהוָה מִלְּעִי וּמִרַב עֲבָדָה הָיָה יִשְׁבַּח בְּנוֹים
 5 לֹא מִצָּאָה מִנּוּחַ כָּל־רִפְסִיָּה הַשִּׁינָה בֵּין הַמְּצָרִים :
 6 הָרַבִּי צִיּוֹן אֲבָלוֹת מִכָּל צָר מוֹעֵד כָּל־שְׁרִירָה
 7 שׁוֹמֵמִין כְּהִנָּה נִתְּחָה בְּחִלְתֶּיהָ נִתְּחָה וְהָיָה

505...499

of Babylon, and the rest of the multitude.
16 But Nebuzar-adan the captain of the guard left *certain* of the poor^a of the land, for vine-dressers and for husbandmen.

17 Also^b the pillars of brass that were in the house of the LORD, and the bases, and the brazen sea that was in the house of the LORD, the Chaldeans brake, and carried all the brass of them to Babylon.

18 The caldrons also, and the δ shovels, and the snuffers, and the ζ bowls, and the spoons, and all the vessels of brass, wherewith they ministered, took they away.

19 And the basons, and the η fire-pans, and the bowls, and the caldrons, and the candlesticks, and the spoons, and the cups; that which was of gold in gold, and that which was of silver in silver, took the captain of the guard away.

20 The two pillars, one sea, and twelve brazen bulls that were under the bases, which king Solomon had made in the house of the LORD: κ the brass of all these vessels was without weight.

21 And concerning the pillars, the height of one pillar was eighteen cubits, and a λ fillet of twelve cubits did compass it; and the thickness thereof was four fingers: it was hollow.

22 And a chapter^b of brass was upon it; and the height of one chapter was five cubits, with net-work and pomegranates upon the chapters round about, all of brass: the second pillar also and the pomegranates were like unto these.

23 And there were ninety and six pomegranates on a side; and all the pomegranates upon the net-work were an hundred round about.

24 And the captain of the guard took Seraiahⁱ the chief priest, and ^m Zephaniah the second priest, and the three keepers of the ν door:

25 He took also out of the city an eunuch, which had the charge of the men of

B. C. 588.

β saw the face of the king.

a ch. 39. 10.

γ or, scribe of the captain of the host.

b ch. 27. 19, 22.

1 Ki. 7. 15.

&c.

c Ex. 27. 3.

δ or, instruments to remove the ashes.

ζ or, basons.

d La. 1. 1, 3.

η or, censers.

e 2 Ki. 24. 1.

&c.

θ souls.

κ their.

λ thread.

f 2 Ki. 25. 27.

&c.

g 2 Ch. 3. 15.

h Ge. 40. 13.

20.

μ good things with him.

i Zec. 3. 3, 5.

k 2 Sa. 9. 13.

1 Ki. 2. 7.

l 2 Ki. 25. 18.

m ch. 21. 1.

29. 25.

ν threshold.

π the matter of the day

in his day.

n Lu. 11. 3.

war; and seven men of them that β were near the king's person, which were found in the city; and the γ principal scribe of the host, who mustered the people of the land; and threescore men of the people of the land, that were found in the midst of the city.

26 So Nebuzar-adan the captain of the guard took them, and brought them to the king of Babylon to Riblah.

27 And the king of Babylon smote them, and put them to death in Riblah, in the land of Hamath. Thus Judah was carried away captive out of his own land.

28 This^a is the people whom Nebuchadrezzar carried away captive: in the seventh year, three thousand Jews and three and twenty:

29 In the eighteenth year of Nebuchadrezzar he carried away captive from Jerusalem eight hundred thirty and two θ persons:

30 In the three and twentieth year of Nebuchadrezzar, Nebuzar-adan the captain of the guard carried away captive of the Jews seven hundred forty and five persons: all the persons were four thousand and six hundred.

31 And it came to pass, in the seven and thirtieth year of the captivity of Jehoiachin king of Judah, in the twelfth month, in the five and twentieth day of the month, that Evil-merodach king of Babylon, in the first year of his reign lifted up the head^k of Jehoiachin king of Judah, and brought him forth out of prison,

32 And spake μ kindly unto him, and set his throne above the throne of the kings that were with him in Babylon,

33 And changedⁱ his prison-garments; and he did continually eat bread^k before him all the days of his life.

34 And for his diet, there was a continual diet given him of the king of Babylon, π every dayⁿ a portion, until the day of his death, all the days of his life.

The LAMENTATIONS of JEREMIAH.

CHAP. I.

HOW doth the city sit solitary,^a that was full of people! how is she become as a widow!^c she that was great among the nations, and princess^d among the provinces, how is she become tributary!

2 She weepeth sore in the night, and her tears are on her cheeks; among all her lovers^f she hath none to comfort her: all her friends have dealt treacherously with her, they are become her enemies.

3 Judah is gone into captivity, because of affliction, and γ because of great servitude; she dwelleth^g among the heathen, she findeth no rest: all her persecutors overtook her between the straits.

4 The ways of Zion do mourn, because none come to the solemn feasts: all her gates are desolate; her priests sigh, her virgins are afflicted, and she is in bitterness.

5 Her adversaries are the chief,ⁱ her enemies prosper; for the LORD hath af-

B. C. 588.

a Je. 52. 27.

b Da. 9. 7, 16.

c Is. 47. 8.

d 2 Ch. 9. 26.

Ezr. 4. 20.

e Je. 52. 8, 11.

f Je. 4. 30.

30. 14, 15.

β or, desirable, ver. 10.

γ for the greatness of.

g De. 28. 64.

h Ps. 137. 3.

i 1 Ki. 8. 46.

abecomeare-

moving, or,

wandering.

j Ezr. 16. 37.

Ho. 2. 9, 10.

k De. 32. 29.

Ro. 6. 21.

l De. 28. 43, 44.

flicted her for the multitude of her transgressions:^b her children are gone into captivity before the enemy.

6 And from the daughter of Zion all her beauty is departed: her princes^c are become like harts that find no pasture; and they are gone without strength before the pursuer.

7 Jerusalem remembered in the days of her affliction, and of her miseries, all her β pleasant things that she had in the days of old, when her people fell into the hand of the enemy, and none did help her: the adversaries saw her, and did mock^k at her sabbaths.

8 Jerusalem hath grievously sinned; thereforeⁱ she is δ removed: all that honoured her, despise her, because they have seen^j her nakedness; yea, she sigheth, and turneth backward.

9 Her filthiness is in her skirts; she remembereth not her last end;^k therefore she came down wonderfully: she had no comforter. O LORD, behold my affliction;

for the enemy hath magnified himself.

10 The adversary hath spread out his hand upon all her β pleasant things: for she hath seen *that* the heathen^a entered into her sanctuary, whom thou didst command^c that they should not enter into thy congregation.

11 All her people sigh, they seek bread; they have given their pleasant things for meat to δ relieve the soul: see, O LORD, and consider; for I am become^f vile.

12 ζ Is it nothing to you, all ye that pass η by? behold, and see if there be any^a sorrow like unto my sorrow, which is done unto me, wherewith the LORD hath afflicted me in the day of his fierce anger.

13 From above hath he sent fire into my bones, and it prevaileth against them: he hath spread a netⁱ for my feet; he hath turned me back; he hath made me desolate and faint all the day.

14 The yoke^j of my transgressions is bound by his hand; they are wreathed, and come up upon my neck; he hath made my strength to fall; the LORD hath delivered me into their hands, from whom^m I am not able to rise up.

15 The LORD hath trodden under foot all my mighty men in the midst of me; he hath called an assembly against me to crush my young men: the LORD^o hath trodden μ the virgin, the daughter of Judah, as in a wine-press.

16 For^q these things I weep: mine eye, mine eye runneth down with water, because the comforter that should^v relieve my soul is far from me; my^r children are desolate, because the enemy prevailed.

17 Zion spreadeth forthⁱ her hands, and there is none to comfort her: the LORD hath commanded concerning Jacob, that his adversaries should be round about^w him: Jerusalem is as a menstruous woman among them.

18 The LORD is righteous; * for I have rebelled against his ρ commandment: hear, I pray you, all people, and behold my sorrow: my virgins and my young men are gone into captivity.

19 I called for my lovers, but^z they deceived me; my priests and mine elders gave up the ghost in the city, while they sought their meat to relieve their souls.

20 Behold, O LORD, for I am in distress; my bowels are troubled: mine heart is turned within me: for^a I have grievously rebelled: abroad the sword bereaveth, δ at home there is as death.

21 They have heard that I sigh; there is none to comfort me: all mine enemies have heard of my trouble; they are glad that thou hast done it: thou wilt bring the day^c that thou hast τ called, and they shall be like unto me.

22 Let^d all their wickedness come before thee; and do unto them as^e thou hast done unto me for all my transgressions: for my sighs are many, and my heart is^f faint.

CHAP. II.

HOW hath the Lord covered the daughter of Zion with a cloud^g in his anger, and cast down from heaven unto the earth the beauty^h of Israel, and remembered not his footstoolⁱ in the day of his anger!

2 The Lord hath swallowed up all the habitations of Jacob, and hath not^m pitied: he hath thrown down in his wrath the

B. C. 588.

β or, desirable
 γ made to touch.

a Je. 51. 51
52. 13.

b Ps. 89. 39.

c De. 23. 3.

d Ps. 74. 11.

e or, make

the soul to come again.

e Ps. 89. 46.

f Job 40. 4.

g Is. 63. 10.

Je. 30. 14.

z or, It is

η by the way.

θ the desirable of.

h Da. 9. 12.

i Eze. 17. 20.

Ho. 7. 12.

j De. 28. 48.

k Is. 5. 5.

κ or, hedge,

Job 1. 10.

l ch. 1. 4.

m Ho. 5. 14.

n Le. 26. 31.

44.

o Is. 63. 3.

λ shut up.

μ or, the wine-press

of the virgin.

p Ps. 74. 4, &c.

q Je. 13. 17.

14. 17.

r bring back.

s Ho. 9. 12.

t 2Ki. 21. 13,

14.

π swallow-

ing up.

t ver. 2. 9.

u Je. 51. 30.

v De. 28. 36.

2Ki. 24. 15.

25. 7.

w Ho. 8. 8.

x Ne. 9. 33.

Da. 9. 7, 14.

ρ mouth.

y Is. 3. 26.

z Je. 2. 28.

30. 14.

σ or, faint.

a Ps. 51. 3, 4.

b De. 32. 25.

Eze. 7. 15.

c Is. 13. 6, &c.

Je. 46. 10.

50. 15, 31.

τ or, pro-

claimed.

d Ps. 137. 7. 9.

Je. 51. 35.

e Lu. 23. 31.

f Je. 27. 14, 15.

g ch. 5. 17.

h Is. 58. 1.

Je. 23. 22.

i Joel 2. 2.

j by the way.

k 2Sa. 1. 19.

l 1Ch. 28. 2.

Ps. 132. 7.

m Je. 13. 14.

strong holds of the daughters of Judah: he hath γ brought them down to the ground: δ he hath polluted the kingdom and the princes thereof.

3 He hath cut off in his fierce anger all the horn of Israel: he hath drawn back his^a right hand from before the enemy, and he burned against Jacob like a flaming^e fire, which devoureth round about.

4 He hath bent his bow like an α enemy: he stood with his right hand as an adversary, and slew all θ that were pleasant to the eye in the tabernacle of the daughter of Zion: he poured out his fury like fire.

5 The Lord was as an enemy; he hath swallowed up Israel, he hath swallowed up all her palaces; he hath destroyed his strong holds, and hath increased in the daughter of Judah mourning and lamentation.

6 And he hath violently taken away^k his κ tabernacle, as if it were of a garden; he hath destroyed his places of the assembly: the LORD hath caused the solemnⁱ feasts and sabbaths to be forgotten in Zion, and hath despised, in the indignation of his anger, the king and the priest.

7 The Lord hath cast off his altar, he hath abhorredⁿ his sanctuary, he hath λ given up into the hand of the enemy the walls of her palaces; they have made a noise^p in the house of the LORD, as in the day of a solemn feast.

8 The LORD hath purposed to destroy the wall of the daughter of Zion; he hath stretched out a line,^s he hath not withdrawn his hand from π destroying: therefore he made the rampart and the wall to lament; they languished together.

9 Her gates are sunk into the ground; he hath destroyed and broken her^u bars: her king^v and her princes are among the Gentiles: the law is no more; her prophets also find no vision from the LORD.

10 The elders of the daughter of Zion sit^y upon the ground, and keep silence: they have cast up dust upon their heads; they have girded themselves with sackcloth: the virgins of Jerusalem hang down their heads to the ground.

11 Mine eyes do fail with tears, my bowels are troubled, my liver is poured upon the earth, for the destruction of the daughter of my people; because the children and the sucklings σ swoon in the streets of the city.

12 They say to their mothers, Where is corn and wine? when they swooned at the wounded in the streets of the city, when their soul was poured out into their mothers' bosom.

13 What thing shall I take to witness for thee? what thing shall I liken to thee, O daughter of Jerusalem? what shall I equal to thee, that I may comfort thee, O virgin daughter of Zion: for thy breach is great like the sea; who can heal thee?

14 Thy prophets^f have seen vain and foolish things for thee; and they have not discovered^h thine iniquity, to turn away thy captivity; but have seen for thee false burdens, and causes of banishment.

15 All that pass ϕ by clap their hands at thee; they hiss and wag their head at the daughter of Jerusalem, saying, Is this the city that men call The perfection of beauty, The joy of the whole earth?

16 All thine enemies have opened their

3 הנני לארץ חלל ממלכה ושורדי : צר בחרירי
 אף כל קרן ישראל השבי אחורי מימי משני אויבי
 4 ויבשר בי עקב פאש להבה אכלה סביב : דרך
 קשתו פאויב נצב מימי פצור ויחרג כל מחמדיו
 5 עין פאדל בת ציון שפך פאש חמיו : הלה
 אדני פאויב בלע ישראל בלע כל ארמונותיה שחת
 6 מבצוריו וירב בבתי הורה תאניה ואניה : ויחלם
 פנ שכל שחת מעדו שפח יהוה בציון מועד
 7 ושבת וינאץ פועס אפו מלך ויחן : ונח אדני
 מבצורו נצר מקדשו הקציר ביד אויב חומת
 8 ארמונותיה קול נחני בבית יהוה פנים מועד :
 חשב יהוה להשחית חומת בת ציון נטשה קו
 9 להשבי ירו במלע ויאכלה חומה יחיו
 אמליו : סבש בארץ תשיה אבד ושבר בריחה
 10 מלפיה ושורה בנוים אין תורה בסביאה לא
 מצאו חון מיהוה : ושבו לארץ ידמו וקנ בת
 11 ציון העלו עפר על ראשם חגרו שקים חוררו
 לארץ ראשן בתולת ירושלים : כלו בדמעות
 12 עיני חמרמרו משי נשפך לארץ כברי על שבר
 בתי צמי בעשף עולל וינח ברחובות קררי :
 13 לאמתם ואמרו איה דגן וימן בהתעששם פחל
 ברחובות עיר בהשפך נשם אל חוק אמתם :
 14 מרדעתם מה אדמה לה הפת ירושלים מה
 אשור לה ואנחם בתולת בת ציון פרגל פים
 15 שברך מי יפאלך : נביאך חזו לה שוא וחל
 ולאגלי על צנף להשיב שביהך גיחו לה
 16 משאות שוא ומדחים : סקלו עלך פנים כל
 עברי דרך שורקו ונגע ראשם על בית ירושלים
 17 והואת העיר שיאמרו כללת ימי משוש לכל
 הארץ : פצו עלך פיהם פלאיך שורק
 18 ויחרקו שון אמרו בל עני אף נה היום שקינהו
 מצאנו ראינו : עשה יהוה אשר זכרם בצע
 19 אחריו אשר צנה מימלרם היום ולא חמל
 20 נשמה עלך אויב היום קרן צדק : צעק
 לבם אל אדני חומת בת ציון חוררו בחד
 21 ומיה יומם ולילה אל תתני סוגל לה אל תהם
 22 בח ענף : קימי רני בלל לאש אשמוחו

9 אחר : שמחתה בשויה לא זכרו אחריה
 10 והתר פלאים אין מנחם לה ראה יהוה את עני
 11 כי הדיל אויב : דו פרש צר על כל מחמדיה
 12 קיראתה גוים באו מקדשה אשר צוה לא יבאו
 13 בקהל לה : כל עמה נאנחים מבקשים לחם
 14 נתנו מחמדיתם באכל להשיב נפש ראה יהוה
 15 והקשה כי היתי זוללה : לא אליכם כל עברי
 16 דרך הפיו וראו אמיש מכאוב פמכאלי אשר
 17 עולל לא אשר הונה יהוה ביום חרון אפו :
 18 מפנים שלחאש בעצמתי וירדנה פרש רשת
 19 להגלי השבני אחור נחלל שוממה פלחים
 20 דוח : נשק על פשעי ברו שחרנו עלי על צונו
 21 הכשיל פתי נתנני אדני ביד לאראכל קום : סלה
 22 כל אבירי אדני בקרבי קרא על מועד לשבר
 23 פחור בת דרך אדני לבתולת בת יהודה : על
 24 אלה אני בוכיה עיני עיני ירדה פנים קרבת
 25 ממני מנחם משיב נשמי הוי בני שוממים כי
 26 נבר אויב : פרשה ציון בידה אין מנחם
 27 לה צוה יהוה לעקב סבינו צרו היתה
 28 ירושלים להדה בניהם : צדק הוא יהוה
 29 כי פירו מורינו שמענו כל עמים וראו
 30 מכאלי בתולתי ובחור דלני בשני : קראתי
 31 למאדני המרה רמזי נתנני חתני צעיר נגע
 32 כי בקשו אכל למו ושיבו את נפשם : ראה
 33 יהוה כי צר לי מצי חמרמרו נהפך לבי בקרבי
 34 כי מרו מורתי מחוצ שפלה הרב פגית
 35 פמות : שמש כי נאנחה אני אין מנחם לי
 36 כל איני שמעו רעלי ששו כי אמה עשית
 37 הבאת יום קראת ויהיו כמי : תבא כל רעתם
 38 לפיך ועולל למו באשר עוללת לי על כל פשעי
 39 כירבות אמתתי ולגי דני .

CAP. II. ב

1 איכה יעיב באפו אדני את בת ציון השלך
 משמים ארץ הפארת ישראל ולא זכר חדום
 2 רגליו ביום אפו : בלע אדני לא חמל את
 3 פל נאות יעקב היום בעברתו מבצור בתי יהודה

33 פֶּרַח חֲסָדָיו : כִּי לֹא עָזָה מִלְּבֹו וַיִּזְחַק בְּנִיחָשׁ :
 34 לְדַפֵּא פִתַּח רִגְלָיו כֹּל אֲסִירֵי אֶרֶץ : לְהַשְׁוֹת
 35 מִשְׁפַּט־לָבַר נָגַד פָּנָי עֲלִיָּו : לְשׁוֹת אִדָּם בְּרִיבֹו
 36 אֲדֹנָי לֹא רָאָה : מִי זֶה אִמָּר וְהָיִי אֲדֹנָי לֹא
 37 צִדָּה : מִפְּנֵי עֲלִיָּו לֹא תִצָּא הַרְעוֹת וְהַשְׁוֹב :
 38 מִהִיתָאוֹנִן אִדָּם לִי גִבֹר עַל־חֲסָאָן : נִחַפְשָׁה
 39 דְּרִכֵּנוּ וְנִחַקְרָה וְנִשְׁוֹבָה עַד־יְהוָה : נִשְׁאָה
 40 לְבַבְנוּ אֶל־פָּפִים אֶל־אֵל בְּשָׁמַיִם : נִחַנּוּ פְּשָׁעֵנוּ
 41 וּמִרְיָנוּ אִתָּהּ לֹא סִלְּחָתָּ : סִכּוֹתָה בְּאֶפֶס
 42 וְהִרְדַּפְנוּ הַרְגָּה לֹא חֲמַלְתָּ : סִכּוֹתָה בְּעֵינֵי לָךְ
 43 מַעֲבֹוֹר הַסֶּלָה : סִחִי וּמֵאִים הִשִּׁימֵנוּ בְּקֶרֶב
 44 הָעַמִּים : פָּצוּ עֵלְנוּ פִּיהֶם כִּלְאִיָּנוּ : פִּחַד
 45 וּפְרַחַת הָיָה לָנוּ הַשִּׁיאת וְהַשְׁבֵּר : פִּלְגֵי־מִים
 46 תִּרְדַּח עֵינֵי עַל־שָׁבֵר בַּח־עַמִּי : עֵינֵי נִגְרָה וְלֹא
 47 תִּדְמָה מֵאֵין הַפְּנוֹת : עַד־יִשְׁקֹף וְלֹא יְהוָה
 48 מִשְׁשָׁמַיִם : עֵינֵי עוֹלָה לְנַפְשִׁי מִכֹּל בְּנוֹת עֵירִי :
 49 צוֹד צָדִינוּ בַּצָּפוֹר אִיבֵי חֲנוּם : צָמְתִי בַּבּוֹר
 50 חֲלִי וַיִּדְרָאֲבֵן בִּי : צָפֹר־מִים עַל־רֹאשִׁי אֲמֵרָתִי
 51 נִגְרָתִי : קָרָאתִי שְׁמֹךְ יְהוָה מִבּוֹר פַּחְתִּיחוֹת :
 52 קוֹלִי שָׁמַעְתָּ אֶל־פִּעְלֵם אֲזַנְךָ לִירוּדָתִי
 53 לְשׁוֹעֲתִי : קָרַבְתָּ בְּנוֹם אֶקְרָאֲךָ אֲמֵרָתִי אֶל־הַתּוֹרָה :
 54 רִבְתָּ אֲדֹנָי רִיבִי נִפְשִׁי בְּאֶתֶר חָיִי : רָאִיתָה יְהוָה
 55 עֲוֹנֹתַי שָׁפְטָה מִשְׁפָּטִי : רָאִיתָה כִּלְנִקְמָתְךָ
 56 כִּלְנִקְשָׁבְתָם לִי : שָׁמַעְתָּ חֲרַפְתָּם יְהוָה כֹּל־
 57 מִחֲשָׁבְתָם עָלַי : שָׁפְטֵנִי קָמִי וְהִגִּיזֵם עָלַי כֹּל־
 58 הַיּוֹם : שְׁבַתָּם וְקִימָתָם הִפְשִׁיחָה אֲנִי מִנִּנְתָּם :
 59 תִּשְׁלִיב לָהֶם בְּמֹוֹל יְהוָה כִּמְעַשְׂהָ יְדֵיהֶם : תִּהְיֶה
 60 לָהֶם מִנְּת־לָב תִּפְלֹתָה לָהֶם : תִּהְיֶה בְּאֶפֶס
 61 וְתִשְׁמָדִים מִתַּחַת שָׁמַיִ יְהוָה :

CAP. IV. 7

1 אִיכָה יוֹעֵם וְהָבִי יִשְׁנָא הַנֶּחֱם הַשּׁוֹב תִּשְׁחַפְכָּה
 2 אֲבִי־קָרֶשׁ בְּרָאשׁ כִּלְחֻצוֹת : בְּנֵי צִיּוֹן הִימָלִים
 3 הַמִּסְלָאִים בְּפֹן אִיכָה נִחְשָׁבוּ לְבִלְי־חֲרֶשׁ מַעֲשֵׂה
 4 יְדֵי יוֹצֵר : בְּסִיחָצֵן חֲלָצוּ שָׂדֵה הַנִּיקוֹר בְּיָרִידָן
 5 בַּח־עַמִּי לְאִכְזֹר פִּי־עֵינִים בַּמִּדְבָּר : דָּבַל לְשׁוֹן
 6 יוֹנָק אֶל־חִפּוֹ בַּצָּמָא עוֹלָלִים שָׁאֵלוּ לָחֶם פִּתְשֵׁ

7 שִׁפְכֵי כַפִּים לְפָנָי גִּבַּח פָּנָי אֲדֹנָי שָׁאֵל אֲלֵי
 8 פִּפְקֵה עַל־נַפְשִׁי עוֹלָלֵךְ הַעֲשִׂיפִים בְּרַעַב בְּרָאשׁ
 9 כִּלְחֻצוֹת : רָאָה יְהוָה וְהִלָּשְׁהָ לָמִי עוֹלָלָה
 10 כֹּה אֶסְהַלְכָנָה נְשִׁים פָּרִים עוֹלָלֵי מִשְׁחָתִים אִם־
 11 יִהְיֶה בְּמִקְדָּשׁ אֲדֹנָי פֶּתֶן וְנִקְיָא : שָׁכְנוּ לְאֶרֶץ
 12 חֲצוֹצֹת נֶעַר וְחֶלֶן בְּחֹלְתִי וּבְחֹרִי נִפְלֹו בְּחֶרֶב
 13 הַרְגָּה בְּיוֹם אֶפֶס שִׁבְחָתָה לֹא חֲמַלְתָּ : תִּקְרָה
 14 כְּיוֹם מוֹעֵד מַעֲרִיל מִסְכָּבִי וְלֹא הָיָה בְּיוֹם
 15 אֶפֶס יְהוָה פָּלַט וְשׁוֹרֵד אֲשֶׁר־שִׁפְחָתִי וּרְבִיתִי
 16 אִיבֵי כָלָם :

CAP. III. 2

1 אֲבִי הַגִּבֹּר רָאָה עָלַי שָׁשֵׁט עֲבָרְתִּי : אֲוִתִּי
 2 נִבְהֵי וַיִּלְךְ חֲשָׁךְ וְלֹא־אוֹר : אֶתֶךָ בִּי־יִשָּׁב
 3 וַיִּפְקֹד יְדִי כִלְחֻצֹם : בִּלְהָ בָשָׂרִי וְעוֹלִי שָׁבֵר
 4 עֲצָמוֹתִי : בָּנָה עָלַי וַיִּקַּח רֹאשׁ וְתִלְאָה :
 5 בְּמִחְשָׁפִים הוֹשִׁיבֵנִי כְּמִתִּי עוֹלָם : בָּדַר בְּעֵדֶי
 6 וְלֹא אִצָּא הַכְּבִיד נִחַשְׁתִּי : בָּם כִּי אֲזַעַל וְאֲשׁוּעַ
 7 שָׁחַם הַסֶּלָהִי : בָּדַר דְּרִכִּי בְּנוֹתֵי נְתִיבוֹתֵי עוֹד :
 8 דָּב אֲרַב הוּא לִי אֲרִירָה בְּמִסְכְּרֵיהֶם : דְּרִכִּי
 9 סוֹרֵר וּפִשְׁחָתִי שָׁמַנִּי שׁוֹכֵם : דְּרָךְ קִשְׁתִּי
 10 וַיִּשְׁלַחֵנִי בַּפִּשְׁטָה לַחֹץ : הִבִּיא כִּלְיֹתִי בְּנִי
 11 אֲשִׁפְחוּ : הִייתִי שֹׁחַק לְכָל־עַמִּי נִנְתָּם כֹּל־
 12 הַיּוֹם : הַשְׁבִּיעֵנִי בַּמְרוֹתִים דְּרִבְנִי לַעֲנָה
 13 וַיִּגְרַם בְּחֻצֵּן לִשְׁנֵי הַכְּפִישֵׁנִי בְּאֶפֶס : וַתִּנְחַח
 14 מִשְׁלֹום נִפְשִׁי נִשְׁתִּי מוֹבָה : וְאִמָּר אֲבַר נִצְחִי
 15 וְתִחַלְתִּי מִיְּהוָה : וְכִרְעִינִי וּמְרוֹתִי לַעֲנָה
 16 וְרָאשׁ : זָכוֹר תִּזְכּוֹר וְתִשָּׁחֵם עָלַי נִפְשִׁי : זֹאת
 17 אֲשִׁיב אֶל־לִבִּי עַל־גֶּן אֲוִחִי : חֲסִדִּי יְהוָה כִּי
 18 לֹא־חָמְנוּ כִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֵי : חֲדָשִׁים לְבָבָיִם
 19 רַבָּה אֲמִינִיחָךְ : חֲלָמִי יְהוָה אֲמָרָה נִפְשִׁי עַל־
 20 כִּי אֲוִחִי לִי : מוֹב יְהוָה לְקוֹר לְנַפְשִׁי
 21 מִדְּרָשְׁנִי : מוֹב וַיִּחַל וְדָלָם לְחִשְׁוֹת יְהוָה :
 22 מוֹב לְזָבֵר כִּי־יִשָּׂא עַל בְּעוֹרָיו : יִשָּׁב בָּדַר
 23 וְיָדָם כִּי נִטַּל עָלָיו : יִתֵּן בַּעֲשֵׂר פִּידוֹ אֲוִלִי
 24 יֵשׁ תִּקְרָה : יִתֵּן לְמַפְחָה לְחִי יִשְׁבַּע בְּחֶרֶפָה :
 25 כִּי לֹא יִזְכַּר לְעוֹלָם אֲדֹנָי : כִּי אֶסְהַלְכָה וְרִחֵם

mouth^a against thee: they hiss and gnash the teeth: they say, We have swallowed her up: certainly this is the day that we looked for; we have found, we have seen it.

17 The LORD hath done that which he had devised; he hath fulfilled his word that he had commanded in the days of old: he hath thrown down, and hath not pitied: and he^f hath caused thine enemy to rejoice over thee; he hath set up the horn of thine adversaries.

18 Their heart cried unto the LORD, O wall of the daughter of Zion, let^k tears run down like a river day and night: give thyself no rest; let not the apple of thine eye cease.

19 Arise, cry out in the night; in the beginning of the watches pour out^m thine heart like water before the face of the LORD: lift up thy hands toward him for the life of thy young children, that faint for hunger^o in the top of every street.

20 Behold, O LORD, and consider to whom thou hast done this. Shall the women eat their fruit,^r and children^d of a span long: shall the priest and the prophet be slain in the sanctuary of the LORD?

21 The young^e and the old lie on the ground in the streets: my virgins and my young men are fallen by the sword; thou hast slain them in the day of thy anger; thou hast killed, and not pitied.

22 Thou hast called, as in a solemn day, my terrors round about; so that in the day of the LORD's anger none escaped nor remained: those that I have swaddled and brought up^w hath mine enemy consumed.

CHAP. III.

I AM the man that hath seen affliction by the rod of his wrath.

2 He hath led me, and brought me into darkness,^z but not into light.

3 Surely against me is he turned; he turneth his hand against me all the day.

4 My flesh^b and my skin hath he made old: he hath broken^c my bones.

5 He hath builded against me, and compassed me with gall and travail.

6 He hath set me in dark^e places, as they that be dead of old.

7 He hath hedged^g me about, that I cannot get out: he hath made my chain heavy.

8 Also when I cry^k and shout, he shutteth out my prayer.

9 He hath inclosed my ways with hewn stone: he hath made my paths crooked.

10 He was unto me as a bearⁱ lying in wait, and as a lion in secret places.

11 He hath turned aside my ways, and pulled^m me in pieces: he hath made me desolate.

12 He hath bent his bow, and set me as a markⁿ for the arrow.

13 He hath caused the arrows of his quiver to enter into my reins.

14 I was a derision to all my people, and their song^p all the day.

15 He hath filled me with bitterness, he hath made me drunken with wormwood.

16 He hath also broken my teeth with gravel-stones,^q he hath covered me with ashes.

17 And thou hast removed my soul far off from peace: I forgot prosperity.

18 And I said,^r My strength and my hope is perished from the LORD:

19 Remembering mine affliction and my misery, the wormwood^s and the gall.

B. C. 588.

a Ps. 35. 21.

b bowed.

c I make to return to my heart.

d Ps. 77. 5, &c.

e Ezr. 9. 8, 9.

f Ne. 9. 31.

g Mal. 3. 6.

h Le. 26. 16, &c.

i De. 28. 15, &c.

j Je. 18. 11.

k Mi. 2. 3.

l Ps. 89. 42.

m Ps. 73. 26.

n Ps. 130. 7.

o Is. 30. 18.

p Mi. 7. 7.

q Je. 14. 17.

r Mat. 11. 29.

s Ps. 62. 8.

t Je. 15. 17.

u Eze. 5. 10, 16.

v Is. 50. 6.

w Ps. 94. 14.

x De. 28. 53.

y Je. 19. 9.

z or, swaddled with their hands.

a Ps. 30. 5.

b 2Ch. 36. 17.

c from his heart.

d Je. 31. 20.

e Eze. 33. 11.

f He. 12. 10.

g Je. 6. 25.

h or, a superior.

i seeth not,

j Hab. 1. 13.

k Ho. 9. 12, 13.

l Is. 45. 7.

m Mi. 7. 9.

n or, murmur.

o Au. 5. 20.

p Hag. 1. 5, 7.

q Job 16. 3, &c.

r Ps. 51. 8.

s Je. 50. 17.

t Da. 9. 5.

u Ps. 143. 3.

v 2Ch. 36. 17.

w Ho. 2. 6.

x Job 30. 20.

y Ho. 5. 14.

z Is. 13. 7, 8.

a Is. 24. 17.

b Is. 51. 19.

c Ho. 6. 1.

d Job 7. 20.

e Is. 40. 1.

f Is. 63. 15.

g Ps. 69. 12.

h my soul.

i bitternesses

j or, more than.

k Pr. 20. 17.

l rolled me in the.

m Da. 6. 17.

n Jon. 2. 3, 4, 7.

o good.

p Job 7. 7.

q Ps. 31. 23.

r Ps. 130. 1.

s or, Remember.

t Je. 9. 15.

20 My soul hath them still in remembrance, and is^h humbled in me.

21 This Iⁱ recall to my mind, therefore^b have I hope.

22 It is^c of the LORD's mercies that we are not consumed, because^d his compassions fail not.

23 They are new every morning: great is thy faithfulness.

24 The LORD is my portion,^e saith my soul; therefore will I hope^k in him.

25 The LORD is good unto them that waitⁱ for him, to the soul that seeketh him.

26 It is good that a man should both hope and quietly wait for the salvation of the LORD.

27 It is good for a man that he bear the yokeⁱ in his youth.

28 He sitteth aloneⁿ and keepeth silence, because he hath borne it upon him.

29 He putteth his mouth in the dust, if so be there may be hope.

30 He^p giveth his cheek to him that smiteth him: he is filled full with reproach.

31 For^q the LORD will not cast off for ever:

32 But though^r he cause grief, yet will he have compassion according to the multitude of his mercies.

33 For he doth not afflict willingly,^s nor grieve the children of men.

34 To crush under his feet all the prisoners of the earth,

35 To turn aside the right of a man before the face of the Most High,

36 To subvert a man in his cause, the LORD^t approveth not.

37 Who is he that saith, and it cometh to pass, when the LORD commandeth it not?

38 Out of the mouth of the Most High proceedeth not evil^x and good?

39 Wherefore^y doth a living man complain, a man for the punishment of his sins?

40 Let us search^a and try our ways, and turn again to the LORD.

41 Let us lift up our heart with our hands unto God in the heavens.

42 We have transgressed^d and have rebelled: thou hast not pardoned.

43 Thou hast covered with anger, and persecuted us: thou hast slain,^f thou hast not pitied.

44 Thou hast covered thyself with a cloud, that our prayer should not pass through.

45 Thou hast made us as the off-scouring and refuse in the midst of the people.

46 All our enemies have opened their mouths against us.

47 Fear^k and a snare is come upon us, desolation^l and destruction.

48 Mine eye runneth down with rivers of water for the destruction of the daughter of my people.

49 Mine eye tricketh down, and ceaseth not, without any intermission,

50 Till the LORD look down,^o and behold from heaven.

51 Mine eye affecteth^u mine heart, because of all the daughters of my city.

52 Mine enemies chased me sore, like a bird, without cause.

53 They have cut off my life in the dungeon, and cast a stone^r upon me.

54 Waters^s flowed over mine head; then I said, I am cut off.

55 I called^t upon thy name, O LORD, out of the low dungeon.

56 Thou hast heard my voice; hide not thine ear at my breathing, at my cry.

57 Thou drewest near in the day that I called upon thee: thou saidst, Fear^a not.

58 O LORD, thou hast pleaded the causes^b of my soul; thou hast redeemed my life.

59 O LORD, thou hast seen my wrong; judge^c thou my cause.

60 Thou hast seen all their vengeance, and all their imaginations^d against me.

61 Thou hast heard their reproach, O LORD, and all their imaginations against me;

62 The lips of those that rose up against me, and their device against me all the day.

63 Behold their sitting down, and their rising up; I am their music.

64 Render unto them a recompence, O LORD, according to ye work of their hands.

65 Give them γ sorrow of heart, thy curse unto them.

66 Persecute and destroy them in anger from under the heavens of the LORD.

CHAP. IV.

HOW is the gold become dim! how is the most fine gold changed! the stonesⁱ of the sanctuary are poured out in the top of every street.

2 The precious sons of Zion, comparable to fine gold,^m how are they esteemed as earthen pitchers, the work of the hands of the potter!

3 Even the ζ sea-monsters draw out the preast, they give suck to their young ones: the daughter of my people is become cruel, like the ostriches^p in the wilderness.

4 The tongue of the sucking child cleaveth to the roof of his mouth for thirst; the young children ask bread, and no^r man breaketh it unto them.

5 They that did feed delicately are desolate in the streets; they that were brought up in scarlet embrace dunghills.^t

6 For the θ punishment of the iniquity of the daughter of my people is greater than the punishment of the sin of Sodom, that was overthrown as in a moment,^u and no hands stayed on her.

7 Her Nazarites were purer than snow, they were whiter than milk, they were more ruddy in body than rubies, their polishing was of pphire:

8 Their visage is μ blacker^w than a coal; they are not known in the streets: their skin^y cleaveth to their bones; it is withered, it is become like a stick.

9 They that be slain with the sword are better than they that be slain with hunger: for these π pine away, stricken through for want of the fruits of the field.

10 The hands of the pitiful women^a have sodden their own children: they were their meat^b in the destruction of the daughter of my people.

11 The LORD hath accomplished his fury; he hath poured out^c his fierce anger, and hath kindled^d a fire in Zion, and it hath devoured the foundations thereof.

12 The kings of the earth, and all the inhabitants of the world, would not have believed that the adversary and the enemy should have entered into the gates of Jerusalem.

13 For^f the sins of her prophets, and the iniquities of her priests, that^g have shed the blood of the just in the midst of her,

14 They have wandered as blind men in the streets, theyⁱ have polluted themselves with blood, τ so that^k men could not touch their garments.

15 They cried unto them, Depart ϕ ye;

B. C. 588.

a Is. 43. 1, 2.

b Je. 51. 36.

β or, face.

c Ps. 55. 1, 23.

d Je. 11. 19, 20.

e Is. 30. 6, 7.

f Je. 31. 3.

g Je. 37. 7, 8.

f Eze. 7. 2, 3, 6.

g De. 28. 49.

h Je. 4. 13.

γ or, obstinacy,

Is. 6. 10.

h Je. 52. 9.

i 2Ki. 25. 9, 10.

k Ec. 11. 9.

l Ob. 10, 15.

m 2Ti. 2. 20.

δ or, Thine iniquity.

n Is. 40. 2.

ν or, sea-calves.

o Ps. 137. 7.

η or, carry thee captive for.

p Job 39. 13.

q Ps. 89. 50, 51.

r De. 32. 24.

s Ps. 79. 1, &c.

t Job 24. 8.

θ or, iniquity.

Ro. 7. 13.

κ cometh for price.

λ or, On our necks are we persecuted.

u Ge. 19. 25.

v Ne. 9. 36, 37.

μ darker than blackness.

w ch. 5. 10.

x Ne. 5. 15.

y Ps. 102. 5.

ν or, terrors, or, storms of.

π flow out.

z Zec. 14. 2.

a Is. 49. 15.

b De. 28. 56, 57.

2Ki. 6. 28, 29.

c Je. 7. 20.

d Je. 21. 14.

e of our head is fallen.

f Mi. 6. 13.

g Je. 5. 31.

Eze. 22. 26, 28.

Zep. 3. 4.

g Mat. 23. 31.

h Hab. 1. 12.

i Je. 2. 34.

σ for length of days.

τ or, in that they could not but.

k Nu. 19. 16.

l Ps. 80. 3, &c.

m Hab. 3. 2.

ϕ or, ye polluted.

x or, For wilt thou utterly reject us?

588.

it is unclean; depart, depart, touch not: when they fled away and wandered, they said among the heathen, They shall no more sojourn there.

16 The β anger of the LORD hath divided them; he will no more regard them: they respected not the persons of the priests, they favoured not the elders.

17 As for us, our eyes as yet failed for our vain^e help: in our watching we have watched for a nation that could not save us.

18 They hunt our steps, that we cannot go in our streets: our end is near, our days are fulfilled; for our end^f is come.

19 Our persecutors are swifter^g than the eagles of the heaven: they pursued us upon the mountains, they laid wait for us in the wilderness.

20 The breath of our nostrils, the anointment of the LORD, was taken^h in their pits, of whom we said, Under his shadow we shall live among the heathen.

21 Rejoice^k and be glad, O daughter of Edom, that dwellest in the land of Uz: the cup also^l shall pass through unto thee; thou shalt be drunken, and shalt make thyself naked.

22 δ The punishment of thine iniquity is accomplished,ⁿ O daughter of Zion; he will no more carry thee away into captivity: he will visit thine iniquity, O daughter of Edom; η he will η discover thy sins.

CHAP. V.

REMEMBER,^o O LORD, what is come upon us: consider, and behold our reproach.

2 Our inheritance^s is turned to strangers, our houses to aliens.

3 We are orphans and fatherless, our mothers are as widows.

4 We have drunken our water for money; our wood κ is sold unto us.

5 λ Our necks are under persecution: we labour,^v and have no rest.

6 We have given the hand to the Egyptians, and to the Assyrians, to be satisfied with bread.

7 Our fathers have sinned, and are not; and we have borne their iniquities.

8 Servants^{*} have ruled over us: there is none that doth deliver us out of their hand.

9 We gat our bread with the peril of ye sword, because of ye sword of ye wilderness.

10 Our skin was black like an oven, because of the ν terrible famine.

11 They ravished^z the women in Zion, and the maids in the cities of Judah.

12 Princes are hanged up by their hand: the faces of elders were not honoured.

13 They took the young men to grind, and the children fell under the wood.

14 The elders have ceased from the gate, the young men from their music.

15 The joy of our heart is ceased; our dance is turned into mourning.

16 The crown ρ is fallen from our head: woe unto us, that we have sinned!

17 For this our heart is faint;^{*} for these things our eyes are dim.

18 Because of the mountain of Zion, which is desolate, the foxes walk upon it.

19 Thou, O LORD, remainest for ever; thy throne from generation to generation.

20 Wherefore dost thou forget us for ever, and forsake us σ so long time?

21 Turn^t thou us unto thee, O LORD, & we shall be turned; renew^u our days as of old.

22 χ But thou hast utterly rejected us; thou art very wrath against us.

בס־עֲלֹךְ תַּעֲבִיר־פֹּה תִשְׁפָּרִי וְתִתְשָׁרִי : פס' 22
עֲנֵךְ בַּת־צִיּוֹן לֹא יוֹסֵף לְהִגְלוֹתָךְ פֶּקֶד עֲנֵךְ
בַּת־אֲדָוָה גִּלָּה עַל־פֶּאֶרְתָּיךְ :

CAP. V. ה

זָכַר יְהוָה מִזֶּה־הַיָּדָה לָנוּ הַיּוֹשֵׁר וְיָרָא אֶת־חַרְפֹּתֵינוּ :
נִגְלַתְנוּ נִהַפְּכָה לְזָרִים בָּתֵּינוּ לְנִכְרִים : יוֹמֵינוּ
הָיִינוּ אֵין אֵב אִמֵּנוּ בַּאֲלֻמָּנוֹת : מִיָּמֵינוּ
בִּכְסֵף שָׁתֵּינוּ עֲצֵינוּ בַּמַּחִיר יָבֹאוּ : עַל־צוֹאֲרֵנוּ
נִרְדֵּפְנוּ יָגֵעֵנוּ לֹא־דוֹמֵד לָנוּ : מִצָּבִים נָתַנוּ
וְלֹא־שׁוּר לְשַׁבֵּעַ לָהֶם : אֲבָתֵינוּ חֲסֵאֵי יוֹאֵם
אֲנֵחֵנוּ עֲוֹנֹתֵהֶם סָבְלוּ : עֲבָדִים מִשְׁלֹו בָנוּ
פֶּקֶד אֵין מִיָּדָם : בְּנִשְׁכָּשְׁנוּ נִבְנֵא לְחֵמֵנוּ מִשְׁנֵי
חֶרֶב הַמִּדְבָּר : עוֹרְנוּ כִּרְעוּר נִכְלָמוּ מִשְׁנֵי
וּלְעִפּוֹת רָעַב : נָשִׁים בְּצִיּוֹן עָזוּ בַּחֲלָה בְּעָרֵי
יְהוּדָה : שָׂרִים בָּיָדָם נִתְּלוּ שֶׁן זִמְנִים לֹא
נִהְדָּרוּ : בַּחוּרִים מִחוּן נִשְׂאוּ וּנְשָׁיִם בְּעֵץ
נִשְׁלָו : זִמְנִים מִשְׁעֵר שָׁתְחוּ בַּחוּרִים מִיָּנִיחָם :
שָׁבַת מִשְׁוֹשׁ לָבֹנוּ נִהַפְּךְ לֵאמֹל מִחוּלָנוּ : נִפְלָה
עֲשָׂרַת רֹאשֵׁינוּ אֵין־נָא לָנוּ כִּי חֲסָאֵנוּ : עַל־
זֶה הָיָה דָּוָה לָבֹנוּ עַל־אֵלֶּה חֲשָׁבוּ עֵינֵינוּ : עַל־
הַרְצִיּוֹן שִׁשְׁמִים שׁוֹעֲלִים הִלְכֵנוּ : אֲתָהּ
יְהוָה לְעוֹלָם תִּשָּׁב בַּסֶּבֶךְ לְדוֹר וָדוֹר : לְפָנֶיךָ
לִנְצַח תִּשְׁפָּחֵנוּ תַעֲבֹבֵנוּ לֵאמֹר יָמִים : הִשְׁיִבֵנוּ
יְהוָה אֱלֹהֵי וְנִשְׁוֹב חֲדָשׁ יָמֵינוּ כִּקְדָם : כִּי
אִם־מָאֵס מֵאֲסָתָנוּ קִצְפָּת עֲלֵינוּ עַד־מָאוֹד :

אֵין לָהֶם : הָאֲבָלִים לְמַעַבְרִים נִשְׁמוּ בַּחוּצוֹת
הַתָּמִינִים עַל־חוֹלֵעַ חֲבָקוּ אֲשַׁפְּתוֹת : וַיִּגְדֹּל
עוֹן בַּת־עַמִּי מִחֲפָצַת סֶלֶם הַהִפְסָכָה כְּמִדְּרָגָה
וְלֹא־חָלָו בַּהּ יָדִים : נָפַי מִיָּדֶיךָ מִשְׁלֵג צִדּוֹ
מִחֲלָג אֲדָמִי עֲצֵם מִפְּגִינִים סָפִיר נִזְרָהֶם :
חֲשָׁךְ מִשְׁחֹור הַתָּאֵם לֹא נִפְדָּו בַּחוּצוֹת צִפְּר
עוֹדִם עַל־עַצְמָם יָבֵשׁ הָיָה כְּעֵץ : שׁוֹבִים הָיוּ
חֲלִי־חֶרֶב מִחֲלָלֵי רָעַב שָׁהִם יָבֹו מִדְּקָרִים
מִתְּנַבְּרוֹת שָׂדֵי : יָדֵי נָשִׁים רַחֲמָנוֹת בִּשְׁלֹו
יְלִידָהּ הָיוּ לְבוֹת לָמוּ בַּשָּׂבַר בַּת־עַמִּי : פִּלָּה
יְהוָה אֶת־חֲמָתוֹ שִׁפָּךְ חֶרֶן אִפּוֹ וַיַּצֵּת־אֵשׁ
בְּצִיּוֹן וְהִאֲמַל יִסְדִּיתָךְ : לֹא הִתְאֵמֵנוּ מִלְכֵי
אֶרֶץ וְכָל יֹשֵׁב תִּבְלָ כִּי יָבֹא צָר וְאֵיִיב בַּשְּׁעָרֵי
יְרוּשָׁלָּיִם : מִחֲפָצַת נְבִיאֶיהָ עֲוֹנוֹת נִהַפְּכָה
הַשְׁפָּכִים בַּקְרָבָה זָכַם צִדִּיקִים : נָעַז עוֹרִים
בַּחוּצוֹת נִתְּלוּ בָדָם בָּלֹא יוֹכְלוּ יָנֵעוּ בִּלְבָשֵׁיהֶם :
סוּר מִמָּא קָרָא לָמוּ סוּר סוּר אֶל־תִּפְעֹו כִּי
נָעַז בַּסִּיָּע אֲמָרוּ בְּנֵי־לֹא יוֹסִיפוּ לָנוּ : שֶׁן
יְהוָה חָלָם לֹא יוֹסֵף לְהַבְשִׁים שֶׁן כִּהְנִים לֹא
נִשְׂאוּ זִמְנִים לֹא חֲנָנוּ : עוֹדִיָּה תִּכְלִיכָה שִׁינֵינוּ
אֶל־עוֹרֹתֵנוּ הִבֵּל בְּצִפְּיָתָנוּ צִפִּינוּ אֶל־צוּי לֹא
יֹשְׁעֵי : צָדוּ צִדְיָנוּ מִלֵּט בַּדְּחִבָּתֵנוּ קֶרֶב
קִצְנוּ מִלְּאֵי יָמֵינוּ מִיָּבֵא קִצְנוּ : חֲלִים הָיוּ
חֲרָפֵנוּ מִנִּשְׁתֵּי שִׁמְמִים עַל־הַהָרִים וְחָלָנוּ בַּמִּדְבָּר
אָרְבוּ לָנוּ : רִיחַ אִפִּינוּ מִשִּׁית יְהוָה נִלְכַּד
בְּשִׁדְחֵיהֶם אֲשֶׁר אֲמָרְנוּ בְּצִלּוֹ נִחְיֶה בְּנוֹיָם :
שִׁישִׁי וְשִׁמְחִי בַת־אֲדָוָה יִתְשַׁבְּחִי בְּאֶרֶץ עוֹץ

CAP. I. א

17 האופן ברתוך האופן : על ארבע רבועין
 18 בלכתם ילכו לא יסבו בלכתן : וגידו ונגה להם
 ויראה להם וגבסם מלאת עינים סביב לארבעתן :
 19 ובלכת החיות ילכו האופנים אצלם ובהנשא
 20 החיות מעל הארץ ינשאו האופנים : על אשר
 יהיה שם הרוח ללכת ילכו שמה הרוח ללכת
 והאופנים ינשאו לעמיתם כי רוח החרה
 באופנים : בלכתם ילכו ובעמדם יעמדו
 ובהנשואם מעל הארץ ינשאו האופנים לעמיתם
 כי רוח החרה באופנים : ודמות על ראשי
 החרה רלש בעין הקרב הנורא נטוי על
 ראשיתם מלמעלה : ותחת הרלש בנפיתם
 ישויות ואשה אל אחותה לאיש שהנים מכסות
 להנה ולאיש שהנים מכסות להנה את גויתיהם :
 24 ואשבע את קול בנפיתם קול מים רבים קול
 שדי בלכתם קול המלה קול מהנה בעמדם
 תרפינה בנפיתן : ויהי קול מעל לרקיע אשר
 25 על ראשם בעמדם תרפינה בנפיתן : ומימל
 לרקיע אשר על ראשם במראה אבן ספיר דמות
 פסא ועל דמות הפסא דמות במראה אדם עליו
 27 מלמעלה : וארא בעין חשמל במראה אש
 בית לה סביב מפראה מתניו ולמעלה ומפראה
 מתניו ולמטה ראיתי במראה אש ונגה לו סביב :
 28 במראה הקשת אשר יהיה בעניו ביום השמש כן
 מראה הנגה סביב הוא מראה דמות כבוד יהוה
 ואראה ואפל על פני ואשבע קול מדבר :

CAP. II. ב

1 ואמר אלי בן אדם עמד על רגליך ואתבר
 ארץ : ותבא בן רוח פאשר דבר אלי והשמעני
 3 על רגלי ואשמע את מדבר אלי : ואמר

1 ויהי בשלשים שנה ברביעי בחמשה לחודש
 ואני בתוך הגולה על נהר פבר נפתחו השמים
 2 ואראה מראות אלהים : בחמשה לחודש הוא
 3 השנה החמישית לנלות המלך ויבין : היה היה
 דבר יהוה אלי יחזקאל בן בוזי הפקן בארץ
 פתאים על נהר פבר ותני עליו שם יד יהוה :
 4 וארא והנה רוח סערה באה מן הצפון עני
 גדול ואש מתלחת ונגה לו סביב ומתולכה בעין
 5 החשמל מתוך האש : ומתולכה דמות אבן
 6 חיות וזה מראיתן דמות אדם להנה : וארבעה
 פנים לאחור וארבע פנים לאחור להם :
 7 ורגליהם רגל ישרה ורגל רגליהם כרגל רגל על
 8 ונצלים בעין נחשת קלל : וידן אדם מפתח
 בנפיתם על ארבע רבועים ופניהם ובנפיתם
 9 לארבעתם : הנה אשה אל אחותה בנפיתם
 10 לא יסבו בלכתן איש אל עבר פניו ילכו : ודמות
 פניהם פני אדם ופני אריה אל הימין לארבעתם
 ופני שור ממשמאל לארבעתן ופני נמר
 11 לארבעתן : ופניהם ובנפיתם פדות מלמעלה
 לאיש שהנים חזירות איש ושהנים מכסות את
 12 גויתיהם : ואש אל עבר פניו ילכו אל אשר
 יהיה שמה הרוח ללכת ילכו לא יסבו בלכתן :
 13 ודמות החיות מראיתם כנחלי אש בערות
 במראה חפזים הוא מתהלכת בין החיות ונגה
 14 לאש ומן האש יוצא ברק : והחיות רצוא ושוב
 15 במראה הבזק : וארא החיות והנה אופן אחד
 16 בארץ אצל החיות לארבע פנים : מראה
 האופנים ומעשיהם בעין פליש ודמות אחד
 לארבעתן ומראיהם ומעשיהם פאשר יהיה

The Book of the Prophet EZEKIEL.

CHAP. I.

NOW it came to pass in the thirtieth year, in the fourth month, in the fifth day of the month, as I was among the β captives by the river of Chebar,^c that the heavens were opened,^d and I saw visions^e of God.

2 In the fifth day of the month, which was the fifth year of king^f Jehoiachin's captivity,

3 The word of the LORD came expressly unto δ Ezekiel the priest, the son of Buzi, in the land of the Chaldeans, by the river Chebar; and the hand^h of the LORD was there upon him.

4 And I looked, and behold, a whirlwind came out of the north, a great cloud, and a fire η infoling itself, and a brightness was about it, and out of the midst thereof as the colour of amber, out of the midst of the fire.

5 Also out of the midst thereof came the likeness of fourⁱ living creatures. And this^k was their appearance; they had the likeness of a man.

6 And every one had four faces, and every one had four wings.

7 And their feet were θ straight feet; and the sole of their feet was like the sole of a calf's foot; and they sparkled^m like the colour of burnished brass.

8 And they had the hands of a man under their wings on their four sides; and they four had their faces and their wings.

9 Their wings were joined one to another; they turned not when they went; they went every one straight forward.

10 As for the likeness of their faces, they four had the face of a man, and the face of a lion on the right side; and they four had the face of an ox on the left side; they four also had the face of an eagle.

11 Thus were their faces; and their wings were κ stretched upward; two wings of every one were joined one to another, and two covered^t their bodies.

12 And they went every one straight forward: whither the spirit was to go, they went; and they turned not when they went.

13 As for the likeness of the living creatures, their appearance was like burning coals of fire, and like the appearance of lamps: it went^v up and down among the living creatures; and the fire was bright, and out of the fire went forth lightning.

14 And the living creatures ran^y and returned as the appearance of a flash of lightning.

15 Now, as I beheld the living creatures, behold, one wheel upon the earth by the living creatures, with his four faces.

16 The appearance of the wheels and their work was like unto the colour of a beryl; and they four had one likeness: and their appearance and their work was as it were a wheel in the middle of a wheel.

17 When they went, they went upon

B. C. 595.

a Is. 55. 9.

β captivity.

γ or, strokes.

b ch. 10. 12.

Pr. 15. 3.

c ch. 3. 15, 23.

d Re. 19. 11.

e ch. 8. 3.

f 2 Ki. 24. 12,

15.

g ver. 12.

1 Co. 14. 32.

δ Jehozkel.

h 1 Ki. 18. 46.

i or, life.

η catching.

i Re. 4. 6, &c.

k ch. 10. 8, &c.

l Job 37. 22.

θ a straight

foot.

m Da. 10. 6.

Re. 1. 15.

n ch. 43. 2.

Da. 10. 6.

Re. 1. 15.

o Job 37. 2. 5.

Ps. 29. 3, 4.

68. 33.

p 2 Ki. 7. 6.

q Ps. 45. 6.

Da. 7. 9.

Mat. 25. 31.

He. 8. 1.

12. 2.

r Ex. 24. 10.

κ or, divided

above.

s Re. 3. 21.

4. 2, 3.

t Is. 6. 2.

u Ge. 9. 13.

Re. 4. 3.

10. 1.

v Ge. 15. 17.

w Ex. 16. 7, 10.

24. 16, 17.

1 Ki. 8. 10, 11.

x ch. 3. 23.

Da. 8. 17.

Ac. 9. 4.

Re. 1. 17, 18.

y Ps. 147. 15.

Zec. 4. 10.

z Da. 10. 11.

a ch. 3. 24.

λ nations.

b ch. 20. 18, 30.

De. 9. 27.

Je. 3. 25.

Ac. 7. 51.

their four sides; and they turned not when they went.

18 As for their rings, they were so high^a that they were dreadful; and their γ rings were full of eyes^b round about them four.

19 And when the living creatures went, the wheels went by them; and when the living creatures were lifted up from the earth, the wheels were lifted up.

20 Whithersoever^c the spirit was to go, they went, thither was their spirit to go; and the wheels were lifted up over against them: for the spirit of ζ the living creature was in the wheels.

21 When those went, these went; and when those stood, these stood; and when those were lifted up from the earth, the wheels were lifted up over against them: for the spirit of ζ the living creature was in the wheels.

22 And the likeness of the firmament upon the heads of the living creature was as the colour of the terrible^d crystal, stretched forth over their heads above.

23 And under the firmament were their wings straight, the one toward the other: every one had two, which covered on this side, and every one had two, which covered on that side, their bodies.

24 And when they went, I heard the noise of their wings, like^e the noise of great waters, as the voice^f of the Almighty, the voice of speech, as the noise of an host: ^g when they stood, they let down their wings.

25 And there was a voice from the firmament that was over their heads, when they stood, and had let down their wings.

26 And above the firmament that was over their heads was the likeness of a throne,^h asⁱ the appearance of a sapphire stone: and upon the likeness of the throne was the likeness as the appearance of a man above upon^j it.

27 And I saw as the colour of amber, as the appearance of fire round about within it, from the appearance of his loins even upward, and from the appearance of his loins even downward, I saw as it were the appearance of fire, and it had brightness round about.

28 As the appearance of the bow^k that is in the cloud in the day of rain, so was the appearance of the brightness round about. This was the appearance of the likeness of the glory^l of the LORD. And when I saw it, I fell^m upon my face, and I heard a voice of one that spake.

CHAP. II.

AND he said unto me, Son of man, standⁿ upon thy feet, and I will speak unto thee.

2 And ^o the spirit entered into me when he spake unto me, and set me upon my feet, that I heard him that spake unto me.

3 And he said unto me, Son of man, I send thee to the children of Israel, to a rebellious λ nation that hath rebelled against me: they and their fathers^p have

transgressed against me, *even* unto this very day.

4 For they *are* γ impudent children, and stiff-hearted: I do send ^a thee unto them; and thou shalt say unto them, Thus saith the Lord GOD.

5 And they, whether ^c they will hear, or whether they will forbear, (for they *are* a rebellious house,) yet ^e shall know that there hath been a prophet among them.

6 And thou, son of man, be ^s not afraid of them, neither be afraid of their words, though η briars and thorns ^h be with thee, and thou dost dwell among scorpions: be not afraid ⁱ of their words, nor be dismayed at their looks, though they *be* a rebellious house.

7 And thou shalt speak my words unto them, whether they will hear, or whether they will forbear; for they *are* θ most rebellious.

8 But thou, son of man, hear what I say unto thee; Be not thou ^m rebellious like that rebellious house: open thy mouth, and eat ⁿ that I give thee.

9 And when I looked, behold, an hand ^p was sent unto me; and, lo, a ^q roll of a book *was* therein;

10 And he spread it before me; and it *was* written within and without; and *there* *was* written therein lamentations, and mourning, and woe.

CHAP. III.

MOREOVER, he said unto me, Son of man, eat that thou findest: eat this ^r roll, and go speak unto the house of Israel.

2 So I opened my mouth, and he caused me to eat that roll.

3 And he said unto me, Son of man, cause thy belly to eat, and fill thy bowels with this roll that I give thee. Then did I eat *it*; and ^v it was in my mouth as honey ^w for sweetness.

4 And he said unto me, Son of man, go, get thee unto the house of Israel, and speak with my words unto them.

5 For thou *art* not sent to a people λ of a strange speech and of an hard language, but to the house of Israel:

6 Not to many people λ of a strange speech and of an hard language, whose words thou canst not understand; μ surely, had ^y I sent thee to them, they would have hearkened unto thee.

7 But the house of Israel will not hearken unto thee; for ^z they will not hearken unto me: for all the house of Israel *are* ν impudent and hard-hearted.

8 Behold, I have made thy face strong against their faces, and thy forehead strong against their foreheads.

9 As an adamant, harder than ^b flint, have I made thy forehead: fear them not, neither be dismayed at their ^e looks, though they *be* a rebellious house.

10 Moreover, he said unto me, Son of man, all my words that I shall speak unto thee receive ^f in thine heart, and hear with thine ears.

11 And go, get thee to them of the captivity, unto the children of thy people, and speak unto them, and tell them, Thus saith the Lord GOD, whether they will hear, or whether they will forbear.

12 Then the spirit ^h took me up, and I heard behind me a voice of a great rushing, saying, Blessed *be* the glory of the LORD from his place.

13 I heard also the noise of the wings

B. C. 595.

β kissed.

γ hard of face.

a Mat. 10. 16.

b ver. 12.

c bitter.

c ch. 3. 11, 27.

z hot anger.

d 2 Ki. 3. 15.

e ch. 33. 33.

f Ps. 137. 1.

g Je. 1. 8, 17.

h Lu. 12. 4.

Ac. 4. 29, 31.

η or, rebels.

h 2 Sa. 23. 6, 7.

Is. 9. 18.

Mi. 7. 4.

i 1 Pe. 3. 14.

k Is. 52. 8.

56. 10.

Je. 6. 17.

He. 13. 17.

θ rebellion.

l ch. 33. 6.

m Is. 50. 5.

n Re. 10. 9, 10.

o Jn. 8. 21, 24.

p ch. 8. 3.

q ch. 3. 1.

r Is. 49. 4, 5.

Ac. 20. 26.

s ch. 18. 24.

33. 12, 13.

κ righteousnesses.

t 1 Pe. 2. 6, 8.

u ch. 2. 8, 9.

v Je. 15. 16.

w Ps. 19. 11.

x Ps. 19. 10.

119. 103.

λ deep of lip,

and heavy

of tongue.

μ or, if I had

sent thee

to them,

would they

not.

y Mat. 11. 23.

12. 41.

z Jn. 15. 20.

ν stiff of

forehead,

and hard

of heart.

a Lu. 1. 20, 22.

b Is. 50. 7.

Mi. 3. 8.

c Am. 3. 11, 12.

π man re-

proving.

d Ps. 38. 13, 14.

e 2 Ti. 2. 3.

f 2 Ti. 2. 6.

g Lu. 19. 43,

44.

h ch. 8. 3.

1 Ki. 18. 12.

2 Ki. 2. 16.

Ac. 8. 39.

ρ or, chief

leaders,

ch. 21. 22.

σ or, a flat

plate, or,

slice.

of the living creatures that β touched one another, and the noise of the wheels over against them, and a noise of a great rushing.

14 So θ the spirit lifted me up, and took me away, and I went δ in bitterness, in ζ the heat of my spirit: but the hand ^d of the LORD was strong upon me.

15 Then I came to them of the captivity at Tel-abib, that dwelt by the river of Chebar, and I sat ^f where they sat, and remained there astonished among them seven days.

16 And it came to pass, at the end of seven days, that the word of the LORD came unto me, saying,

17 Son of man, I have made thee a watchman ^k unto the house of Israel: therefore hear the word at my mouth, and give them warning from me.

18 When I say unto the wicked, Thou shalt surely die; and thou ^l givest him not warning, nor speakest to warn the wicked from his wicked way, to save his life; the same wicked man shall die in his ^m iniquity; but his blood will I require at thine hand.

19 Yet if thou warn the wicked, and he turn not from his wickedness, nor from his wicked way, he shall die in his iniquity; but thou ⁿ hast delivered thy soul.

20 Again, when ^o a righteous man doth turn from his κ righteousness, and commit iniquity, and I lay ^p a stumbling-block before him, he shall die: because thou hast not given him warning, he shall die in his sin, and his righteousness which he hath done shall not be remembered; but his blood will I require at thine hand.

21 Nevertheless, if thou warn the righteous man, that the righteous sin not, and he doth not sin, he shall surely live, because he is warned; ^q also thou hast delivered thy soul.

22 And the hand of the LORD was there upon me; and he said unto me, Arise, go forth into the plain, and I will there talk with thee.

23 Then I arose, and went forth into the plain; and, behold, the glory of the LORD stood there, as the glory which I saw by the river of Chebar: and I fell on my face.

24 Then the spirit entered into me, and set me upon my feet, and spake with me, and said unto me, Go, shut thyself within thine house.

25 But thou, O son of man, behold, they shall put bands upon thee, and shall bind thee with them, and thou shalt not go out among them:

26 And I will make thy tongue ^a cleave to the roof of thy mouth, that thou shalt be dumb, and shalt not ^b be to them π a reprover; ^d for they *are* a rebellious house.

27 But when I speak with thee, I will open thy mouth, and thou shalt say unto them, Thus saith the Lord GOD, He that heareth, let him hear; and he that forbearth, let him forbear: for they *are* a rebellious house.

CHAP. IV.

THOU also, son of man, take thee a tile, and lay it before thee, and pourtray upon it the city, *even* Jerusalem:

2 And lay siege ^e against it, and build a fort against it, and cast a mount against it; set the camp also against it, and set ρ battering-rams against it round about.

3 Moreover, take thou unto thee σ an

וְדַבַּרְתָּ אֲלֵיהֶם וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר יְהוָה
 יְהוָה אֱמִי יִשְׁמָעֵל וְאִם יִחְדְּלוּ : וְהִשְׁאֲנִי רֹחַ
 וְאֶשְׁמַע אַחֲרַי קוֹל רֶעֶשׂ גְּדוֹל בְּרוּךְ הַבּוֹרֵי הַזֶּה
 מִמִּקְוָיו : וְקוֹל כְּנָפֵי הַחַיּוֹת מִשְׁקִיּוֹת אֲשֶׁר
 אֶל־אֲחוּתָהּ וְקוֹל הָאוֹפָנִים לַעֲמֻתָם וְקוֹל רֶעֶשׂ
 גְּדוֹל : וְרֹחַ נִשְׁאָנִי וְהִתְחַנֵּי וְאֶל־ךָ מִן הַחֶמֶת
 וְהִנֵּי יְדִי־הַזֶּה עָלֶיךָ הַזֶּה : וְאָבֹא אֶל־הַגּוֹלָה
 הַזֶּה אֲנִי וְיוֹשְׁבֵיהֶם אֶל־הַדְּבָרִים וְאֲשֶׁר הִמְדָּה
 וְיוֹשְׁבֵיהֶם שָׁם וְאֲשֶׁב שָׁם שְׁבַעַת יָמִים מִשְׁמִים
 בְּחוֹכֶם : וְהִנֵּי מִקְצֵה שְׁבַעַת יָמִים o
 יֵרֵד דְּבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר : בֶּן־אָדָם צִוֶּה
 בְּחִמּוֹךְ לַבַּיִת יִשְׂרָאֵל וְשִׁמְשֵׁת מִפִּי דָבָר וְהוֹדִירְתָּ
 אוֹתָם מִמֶּנִּי : בְּאָמְרִי לְרֹשַׁע מוֹת תָּמוּת וְלֹא
 הוֹדִירוּ וְלֹא דִבַּרְתָּ לְהוֹדִיר רֹשַׁע מִדְּבַר הָרֹשָׁע
 לְחַיּוֹ הוּא רֹשַׁע בְּעֵינֵי יְמוֹת דָּכּוֹ מִדְּבַר אֲבָקֶשׁ :
 וְאִתָּה כִּי־הוֹדִירְתָּ רֹשַׁע וְלֹא־שָׁב מִרְשָׁעוֹ וּמִדְּבַר
 הָרֹשָׁע הוּא בְּעֵינֵי יְמוֹת וְאִתָּה אֶחָד־נִפְשָׁךְ
 הַצִּלָּה : וּבְשׁוֹב צִדִּיק מִצְדָּקוֹ וְעֵשֶׂה
 עוֹלָם וְנִרְתִּי מִכְשׁוֹל לִפְנֵי הוּא יְמוֹת כִּי לֹא
 הוֹדִירוּ בְּחַשְׁתָּאוֹ יְמוֹת וְלֹא תוֹלֵד צִדִּיקוֹ אֲשֶׁר
 עֲשֵׂה דָכּוֹ מִדְּבַר אֲבָקֶשׁ : וְאִתָּה כִּי הוֹדִירוּ
 צִדִּיק לְבִלְתִּי הֵמָּה צִדִּיק וְהוּא לֹא־חָסָא דְּבִי יְהוָה
 כִּי נִזְדָּר וְאִתָּה אֶחָד־נִפְשָׁךְ הַצִּלָּה : וְחַשְׁתִּי
 עָלֶיךָ שֵׁם דְּיִהְיֶה וְאִמְרֵי אֵלִי קוֹם צֵא אֶל־הַבְּקָעָה
 וְשֵׁם אֲדַבֵּר אוֹתָךְ : וְאָקֶם וְאֶצַּע אֶל־הַבְּקָעָה
 וְהַדְּשֵׁם בְּבוֹר־יְהוָה עֹמֵד כְּפֶלֶד אֲשֶׁר רָאִיתִי
 עַל־דְּבַר־כָּבֵד וְאֶפֶל עַל־פָּנָי : וְהִנֵּבֹא־בִי רֹחַ
 וְהִעֲמֵמִי עַל־רִגְלִי וְדַבַּר אֵלַי וְאִמְרֵי אֵלִי הִנֵּה הִסָּר
 בְּחוּף בִּיתָךְ : וְאִתָּה בֶּן־אָדָם הִנֵּה נָתַנִּי עָלֶיךָ
 עֲבוֹלִים וְאֶסְרָךְ בָּהֶם וְלֹא תֵצֵא בְּחוֹכֶם :
 וְלִשְׁוֹךְ אֲדִיק אֶל־חִפָּה וְנֶאֱלַמַּת וְלֹא־תְהִיָּה לָהֶם
 לְאִישׁ מוֹכִיחַ כִּי בֵּית מֶרִי הִמָּה : וּבְדַבְּרִי אוֹתָךְ
 אֶפְתָּח אֶת־פִּיךָ וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר יְהוָה
 הַשְׁמַע ! יִשְׁמַע וְהַחֲדוּל ! חֲדוּל כִּי בֵּית מֶרִי הִמָּה :

CAP. IV. ד

וְאִתָּה בֶּן־אָדָם חֲדָלָה לִבְנֶה וְנִתְחַת אִתָּה לִפְנֵיךָ
 וְחֻקֹּת עֲלֶיךָ עֵיר אֶת־יִרְשָׁלָּם : וְנִחְמָה עָלֶיךָ
 מִצּוֹר וּבִנְיַת עֲלֶיךָ דִּיק וְשִׁפְכֵת עֲלֶיךָ סִלְלָה וְנִחְמָה

אֵלַי בֶּן־אָדָם שׁוֹלַח אֲנִי אוֹתָךְ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵלֶי
 גּוֹיִם הַמְּוֹדִים אֲשֶׁר מְדוּרֵי־בֵי הַמֶּדֶה וְאֲבוֹתָם
 פָּשְׁעוּ כִּי עֲרֻעָם הָיוּ הַזֶּה : וְהַגִּילִים קָשִׁי
 פָּנִים וְהַקִּי־לֵב אֲנִי שׁוֹלַח אוֹתָךְ אֲלֵיהֶם וְאָמַרְתָּ
 אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר יְהוָה יְהוָה : וְהִמָּה אִם־יִשְׁמָעֵל
 וְאִם־יִחְדְּלוּ כִּי בֵּית מֶרִי הִמָּה וְיָדַעַת כִּי נִבְיָא הִזָּה
 בְּחוֹכֶם : וְאִתָּה בֶּן־אָדָם אֶל־הִמָּרָא מִלָּה
 וּמִדְּבָרֶיהָ אֶל־הִמָּרָא כִּי סָרְבִים וְסוֹלִים אוֹתָךְ
 וְאֶל־עֲרֻבִים אִתָּה יִשְׁבּ מִדְּבָרֶיהָ אֶל־הִמָּרָא
 וּמִפְּנֵיהֶם אֶל־חֶמֶת כִּי בֵּית מֶרִי הִמָּה : וְדַבַּרְתָּ
 אֶת־דְּבָרֵי אֲלֵיהֶם אִם־יִשְׁמָעֵל וְאִם־יִחְדְּלוּ כִּי מֶרִי
 הִמָּה : וְאִתָּה בֶּן־אָדָם שְׁמַע אֶת־
 אֲשֶׁר־אֲנִי מְדַבֵּר אֵלֶיךָ אֶל־הַחִמְרִי בְּבֵית הַמִּרְי
 פָּעִה לִּיךְ וְאֶל־לֵב אֶת־אֲשֶׁר־אֲנִי נָתַן אֵלֶיךָ : וְאִתָּה
 וְהַחֲדוּל־לִי שְׁלִיחָה אֵלַי וְהַחֲדוּ־כִי מַגִּלַּת־סֵפֶר :
 וְיִפְרֹשׁ אוֹתָהּ לִפְנֵי וְהִיא כְּחִזְקָה פָּנִים וְאִחֹר
 וְכַתּוּב אֲלֶיהָ קוֹיִם וְהִנֵּה דָבָר :

CAP. III. ג

וְאִמְרֵי אֵלַי בֶּן־אָדָם אֶת־אֲשֶׁר־תִּמְצָא אֲכֹל אֲכֹל
 אֶת־הַמִּגְלָה הַזֹּאת וְלִיךְ דָּבָר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל :
 וְאֶפְתָּח אֶת־פִּי וְיִבְאֲלֵנִי אֶת־הַמִּגְלָה הַזֹּאת :
 וְאִמְרֵי אֵלַי בֶּן־אָדָם בְּסִנְיָה תֵּאֱכַל וּמִעֵדָה תִּמְלֹא
 אֶת־הַמִּגְלָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אֲנִי נָתַן אֵלֶיךָ וְאִכְלָהּ
 וְהִתִּי כִּפִּי כְּדָבָר לְמִחוּךְ : וְאִמְרֵי
 אֵלַי בֶּן־אָדָם לִי־יָלֵא אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְדַבַּרְתָּ בְּדַבְּרִי
 אֲלֵיהֶם : לִי לֹא אֵלֵעִם עִמָּךְ שְׁפָה וְכַבְדִּי לְשׁוֹן
 אִתָּה שְׁלֹחַ אֶל־בֵּית יִשְׂרָאֵל : לֹא אֶל־
 עַמִּים רַבִּים עִמָּךְ שְׁפָה וְכַבְדִּי לְשׁוֹן
 אֲשֶׁר לֹא־תִשְׁמַע דְּבָרֶיהָ אִם־לֹא אֲלֵיהֶם שְׁלִיחָתְךָ
 הִמָּה יִשְׁמָעֵל אֵלֶיךָ : וּבֵינִי יִשְׂרָאֵל לֹא יֵאבֹד
 לְשִׁמְעֵי אֵלֶיךָ כִּי־אֲנִים אֲנִים לְשִׁמְעֵי אֵלִי כִּי כָל־
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל חֻקִּי־מִצְוָה וְקִשְׁלֵב הִמָּה : הִנֵּה
 נָתַנִּי אֶת־סִנְיָה חֻקִּים לַעֲמֻת פְּנִיהֶם וְאֶת־מִצְוָתָה
 חֻקִּי לַעֲמֻת מִצְוָתָה : כְּשִׁמְרֵי חֻקִּי מִצּוֹר נִתְּנִי
 מִצְוָתָה לֹא־תִמָּרָא אוֹתָם וְלֹא־תִחַת מִפְּנֵיהֶם כִּי
 בֵּית מֶרִי הִמָּה : וְאִמְרֵי אֵלַי בֶּן־
 אָדָם אֶת־פִּלְדִּיבְרִי אֲשֶׁר אֲדַבֵּר אֵלֶיךָ קֵת בְּלִבְבְּךָ
 וּבְאֲזֻנֶיךָ שְׁמַע : וְלִיךְ צֵא אֶל־הַגּוֹלָה אֶל־בְּנֵי עַמָּה

באור תבעיר בתוך העיר כמלאה ימי המצור
ולקחת את השלישית תפדה בחרב סביבותיה
ותשלישית תורה לרוב וחרב ארץ אתריהם:
ולקחת משם מעט במספר וצרת אותם
בכנף ומהם עוד תקח ותשליש אותם אל
תוך האש ושרפת אתם באש ממנו כח האש אל
כל בית ישראל: כה אמר אדני יהוה זאת
ירשלים בתוך הגוים שמותיה וסביבותיה ארצות:
ותאמר את כשפטי לרשעה מן הגוים ואת חקותי
מן הארצות אשר סביבותיה כי כשפטי מאס:
וחקותי לא יהיו בהם: לכן כה
אמר אדני יהוה ען המנכס מן הגוים אשר
סביבותיכם בחקותי לא להלכסם ואת כשפטי לא
עשיתם וכשפטי הגוים אשר סביבותיכם לא
עשיתם: לכן כה אמר אדני יהוה
הגני עליך גם אני ועשיתי בחוקך משפטים
לעני הגוים: ועשיתי כך את אשר לא עשיתי
ואת אשר לא אעשה כמחזי עוד ען כל
הועברתך: לכן אבות יאמרו בגוים
בתוך גוים יאכלו אבותם ועשיתי כך שפטים
וחרתי את פל שאריתך לכל רוח: לכן כי
אני נאם אדני יהוה אם לא יען את מקדשי
משפחת ככל שקונך וכלל הועברתך וגם אני
אגרע ולא תחוס עיני וגם אני לא אחסול:
שלישית בדבר ימותו וברעב יכלו בתוך
ותשלישית בחרב יפלו סביבותך ותשלישית
לכל רוח וחרב ארץ אתריהם: וכלה
אפי' החקותי חמתי גם והחמתי ורעתי כי אני
יהוה ודברתי בקנאתי בכל רוחי חמתי גם:
ואחזק להרפה ולהרפה בגוים אשר סביבותך
לעני כל עובר: ותחיה הרפה והרפה מוסר
ומשפחה לגוים אשר סביבותך בעשיותי כך
שפטים באף ובחמה ובחכמות חמה אני יהוה
דברתי: בשלחי אתי הורע הרעים בהם
אשר היו למשפחות אשר אשלח אותם לשחתכם
ורעב אסח עליכם ושרפתי לכם מפה לחם:
ושלחתי עליכם רעב וחרה רעל ושקף וברג בהם
ועברתם חרב אבני עליהם אני יהוה דברתי:

עליה מחנות ושים עליה חרס סביב: ואמרו
קח לך מחבת ברזל ונתתה אותה קיר ברזל בידך
ובין העיר והמנחה את פניך אליה ותחיה
במצור וצרת עליה זאת היא לבית ישראל:
ואתה שוב על צדך השמאלי ושמרת את עין
בית ישראל עליו מספר הימים אשר השפכתי עליו
תשא את עיניך: ואני נתתי לך את שני עונם
למספר ימים שלש מאות וחששים יום ונשאת
עין בית ישראל: וכלית את אלה ושכבת על
צדך הימני שלש ונשאת את עין בית יהודה
ארבעים יום יום לשנה ויום לשנה נתתי לך:
ואל מצור יושלם תבין פניך ורשעה חשפה
ונבאת עליה: ותהנה נתי עליה עבותים ולא
תהפך מצדך אל צדך עד פלותך ימי מצורך:
ואתה קח לך חפץ חפצים ופול ועדשים ורחן
וכסמים ונתתה אותם בכל אחד ועשית אותם
לך ללחם מספר הימים אשר אמתה שוכב על
צדך שלש מאות ורשעים יום תאכלנו:
ובמאכלך אשר תאכלנו במשקול עשירים שקל
ליום מעט עד שית האכלנו: וגמים במשורה
תשקה לשתי ההון מעט עד שית השקה: וענת
שערים תאכלנה והיא בגללי צאת האדם
העונה לעיניהם: ואמר יהוה ככה
יאכלו בני ישראל את לחםם כמא בגוים אשר
אדיתם שם: ואמר אלה אדני יהוה הנה נפשי
לא משפחה ובבלה ותרפה לא אכלתי מצורי
ועד יתה ולא בא בני בשר פגל: ואמר
אלי ואה נתי לך את צפוני הנקר תחת גללי
האדם ועשיתי את לחמך עליהם: ואמר
אלי בראדם הנני שבר מפה לחם בירושלם
ואכלו לחם במשקל ובדאגה וימים במשורה
ובשפמון ישתי: למען יחסרו לחם וגמים
ונשמו איש ואחיו וימקו בגוים:

CAP. V. ה

ואמרו בני אדם קדוה חרב חיה תער הנפלים
הנפלה לך והעברת על ראשך ועל זנבך
ולקחת לך מאונן משקל וחלקתם: שלשית

iron pan, and set it for a wall of iron between thee and the city; and set thy face against it, and it shall be besieged, and thou shalt lay siege against it. This shall be a sign ^b to the house of Israel.

4 Lie thou also upon thy left side, and lay the iniquity of the house of Israel upon it: according to the number of the days that thou shalt lie upon it thou shalt bear their iniquity.

5 For I have laid upon thee the years of their iniquity, according to the number of the days, three hundred and ninety^c days: so shalt thou bear^f the iniquity of the house of Israel.

6 And when thou hast accomplished them, lie again on thy right side, and thou shalt bear the iniquity of the house of Judah forty days: I have appointed thee ^g each day for a year.

7 Therefore thou shalt set thy face toward the siege of Jerusalem, and thine arm shall be uncovered, and thou shalt prophesy against it.

8 And, behold, I will lay bands ⁱ upon thee, and thou shalt not turn thee from ^h one side to another, till thou hast ended the days of thy siege.

9 Take thou also unto thee wheat, and barley, and beans, and lentiles, and millet, and ^j fitches, and put them in one vessel, and make thee bread thereof, according to the number of the days that thou shalt lie upon thy side; three hundred and ninety days shalt thou eat thereof.

10 And thy meat which thou shalt eat shall be by weight, twenty shekels a day: from time to time shalt thou eat it.

11 Thou shalt drink also water by measure, the sixth part of an hin: from time to time shalt thou drink.

12 And thou shalt eat it as barley-cakes, and thou shalt bake it with dung that cometh out of man, in their sight.

13 And the LORD said, Even^r thus shall the children of Israel eat their defiled bread among the Gentiles, whither I will drive them.

14 Then said I, Ah Lord GOD! behold, my soul hath not been polluted; ^s for from my youth up even till now have I not eaten of that^u which dieth of itself, or is torn in pieces; neither came there abominable^x flesh into my mouth.

15 Then he said unto me, Lo, I have given thee cow's dung for man's dung, and thou shalt prepare thy bread therewith.

16 Moreover he said unto me, Son of man, behold, I will break the staff^b of bread in Jerusalem; and ^c they shall eat bread by weight, and with care; and they shall drink water by measure, and with astonishment:

17 That they may want bread and water, and be astonished one with another, and consume^e away for their iniquity.

CHAP. V.

AND thou, son of man, take thee a sharp knife, take thee a barber's razor, and cause ⁱ it to pass upon thine head, and upon thy beard; then take thee balances to weigh, and divide the hair.

2 Thou shalt burn with fire a third part in the midst of the city, when the days of the siege^f are fulfilled; and thou shalt take a third part, and smite about it with a knife; and a third part thou shalt scat-

B. C. 595.

a Je. 52. 16.

^β wings.

b ch. 12. 6, 11.

c Je. 44. 14.

d Jude 4.

e Beginning

975.

1 Ki. 12. 23.

ending

585.

f Nu. 14. 3, 4.

g ch. 16. 47.

1 Co. 5. 1.

h Ne. 9. 16, 17.

Je. 5. 3.

y a day for

a year, a

day for a

year.

i ch. 33. 25.

^δ thy side to

thy side.

k La. 4. 6.

Da. 9. 12.

Am. 3. 2.

^κ or, spelt.

l Le. 26. 29.

De. 28. 53.

La. 2. 20.

4. 10.

m ch. 12. 14.

De. 28. 64.

Zec. 2. 6.

n ch. 8. 5, &c.

2 Ch. 36. 14.

o ch. 11. 21.

Je. 44. 4.

p Ps. 107. 39.

q La. 2. 21.

r Ho. 9. 3.

s ver. 2.

ch. 6. 12.

Je. 15. 2.

21. 9.

t Je. 9. 16.

u Ac. 10. 14.

v Ex. 22. 31.

Le. 17. 15.

w ch. 6. 12.

7. 8.

La. 4. 11.

x De. 14. 3.

Is. 65. 4.

y ch. 21. 17.

z ch. 16. 63.

Is. 1. 24.

a Ne. 2. 17.

b ch. 5. 16.

14. 13.

Le. 26. 26.

Ps. 105. 16.

Is. 3. 1.

c ch. 12. 19.

d De. 28. 37.

1 Ki. 9. 7.

Ps. 79. 4.

Je. 24. 9.

La. 2. 15, 17.

e ch. 24. 23.

Le. 26. 39.

f ch. 25. 17.

Na. 1. 2.

g De. 32. 23.

h Le. 26. 22.

i ch. 4. 1, 8, 9.

k ch. 38. 22.

ter in the wind; and I will draw out a sword after them.

3 Thou shalt also take thereof ^a a few in number, and bind them in thy ^β skirts.

4 Then take^c of them again, and cast them into the midst of the fire, and burn them in the fire; for thereof shall a fire come forth into all the house of Israel.

5 Thus saith the Lord GOD, This is Jerusalem: I have set it in the midst of the nations and countries that are round about her.

6 And she hath changed^d my judgments into wickedness more than the nations; and my statutes more^e than the countries that are round about her; for they have^k refused my judgments and my statutes, they have not walked in them.

7 Therefore thus saith the Lord GOD, Because ye multiplied more than the nations that are round about you, and have not walked in my statutes, neither have kept my judgments, neither have done according to the judgments of the nations that are round about you;

8 Therefore thus saith the Lord GOD, Behold I, even I, am against thee, and will execute judgments in the midst of thee, in the sight of the nations.

9 And I will do in thee that^k which I have not done, and whereunto I will not do any more the like, because of all thine abominations.

10 Therefore the fathers shall eatⁱ the sons in the midst of thee, and the sons shall eat their fathers; and I will execute judgments in thee, and the whole remnant of thee will I scatter^m into all the winds.

11 Wherefore, as I live, saith the Lord GOD, Surely, because thou hast defiled my sanctuaryⁿ with all thy^o detestable things, and with all thine abominations, therefore will I also diminish^p thee; neither shall mine eye spare, neither will I have any pity.^q

12 A third^r part of thee shall die with the pestilence, and with famine shall they be consumed in the midst of thee; and a third part shall fall by the sword round about thee; and I will scatter^t a third part into all the winds, and I will draw out a sword after them.

13 Thus shall mine anger be accomplished,^u and I will cause my fury to rest^v upon them, and I will be comforted:^w and they shall know that I the LORD have spoken it in my zeal, when I have accomplished my fury in them.

14 Moreover, I will make thee^a waste, and a reproach among the nations that are round about thee, in the sight of all that pass by.

15 So it shall be a reproach^d and a taunt, an instruction and an astonishment unto the nations that are round about thee, when I shall execute judgments in thee, in anger and in fury, and in furious rebukes. I the LORD have spoken it.

16 When^e I shall send upon them the evil arrows of famine, which shall be for their destruction, and which I will send to destroy you; and I will increase the famine upon you, and will break your staff of bread:

17 So will I send upon you famine and evil^f beasts, and they shall bereave thee; and pestilence^g and blood shall pass through thee; and I will bring the sword upon thee. I the LORD have spoken it.

CHAP. VI.

AND the word of the LORD came unto me, saying,

2 Son of man, set^b thy face toward the mountains^d of Israel, and prophesy against them.

3 And say, Ye mountains of Israel, hear the word of the Lord GOD; Thus saith the Lord GOD to the mountains, and to the hills, to the rivers, and to the valleys, Behold I, *even* I, will bring a sword upon you, and I will destroy your high^e places;

4 And your altars shall be desolate, and your *γ* images shall be broken; and I will cast down your slain *men* before your idols.

5 And I will *ζ* lay the dead carcasses of the children of Israel before their idols; and I will scatter your bones^δ round about your altars.

6 In all your dwelling-places the cities shall be laid waste, and the high places shall be desolate; that your altars may be laid waste and made desolate, and your idols may be broken and cease, and your *γ* images may be cut down, and your works may be abolished.

7 And the slain shall fall in the midst of you, and *γ* eshall know that I *am* the LORD.

8 Yet will I leave a remnant,^a that ye may have *some* that shall escape the sword among the nations, when ye shall be scattered through the countries.

9 And they that escape of you shall remember^a me among the nations whither they shall be carried captives, because I *am* broken^o with their whorish^p heart, which hath departed from me, and with their eyes,^q which go a whoring after their idols; and they shall loathe^r themselves for the evils which they have committed in all their abominations.

10 And they shall know that I *am* the LORD, and that I have not said in vain that I would do this evil unto them.

11 Thus saith the Lord GOD, Smite^t with thine hand, and stamp with thy foot, and say, Alas for all the evil abominations of the house of Israel! for^v they shall fall by the sword, by the famine, and by the pestilence.

12 He that is far off shall die of the pestilence; and he that is near shall fall by the sword; and he that remaineth and is besieged shall die by the famine: thus will I accomplish my fury upon them.

13 Then shall ye know that I *am* the LORD, when their slain *men* shall be among their idols round about their altars, upon^u every high hill, in all the tops of the mountains, and under every green tree, and under every thick oak, the place where they did offer sweet savour to all their idols.

14 So will I stretch out^y my hand upon them, and make the land desolate, yea, more *σ* desolate than the wilderness toward Diblath, in all their habitations; and they shall know that I *am* the LORD.

CHAP. VII.

MOREOVER, the word of the LORD came unto me, saying,

2 Also, thou son of man, thus saith the Lord GOD unto the land of Israel, An end,^z the end is come upon the four corners of the land.

3 Now *is* the end come upon thee, and I will send mine anger upon thee, and will judge thee according to thy ways, and will *χ* recompense upon thee all thine abominations.

B. C. 594.

a ch. 5. 11.

b ch. 20. 46.

c Ho. 9. 7.

d ch. 36. 1.

Mi. 6. 1, 2.

β *awaketh*

against.

e Le. 26. 30.

f Zep. 1. 14, 15

γ *sun*

images.

δ *or*, *echo*.ζ *or*, *sun*.

g 1 Ki. 13. 2.

2 Ki. 23. 14.

16.

η *upon thee*.

h Ga. 6. 7.

Re. 20. 13.

i Mi. 6. 9.

j Pr. 16. 18.

k Je. 6. 7.

l ver. 13.

m Is. 6. 13.

Je. 44. 28.

θ *or*, *tumult*.κ *or*, *their*

tumultuous

persons.

n Ps. 137. 1.

Da. 9. 2, 3.

o Ps. 78. 40.

Is. 43. 24.

p Je. 3. 6, 13.

λ *though*

their life

were yet

among the

living.

q ch. 14. 4, 7.

20. 7, 24.

Nu. 15. 39.

r ch. 20. 43.

36. 31.

Job 42. 6.

s Ec. 8. 8.

μ *or*, *whose*

life is in

his in-

iquity.

ν *his iniquity*

t ch. 21. 14.

u La. 1. 20.

v ch. 5. 12, 13.

π *go into*,

w Am. 8. 10.

x Is. 57. 5, 7.

Je. 2. 20.

Ho. 4. 13.

ρ *for a separa-*tion, *or*,

unclean-

ness.

y Is. 5. 25.

z Pr. 11. 4.

σ *or*, *desolate*

from the

wilderness.

τ *or*, *their*

iniquity

is their stum-

bling-block

a ch. 14. 3, 4.

b Je. 7. 30.

φ *or*, *made it*

unto them

an unclean

thing.

c La. 1. 9.

x *give*.

4 And^a mine eye shall not spare thee, neither will I have pity: but I will recompense^c thy ways upon thee, and thine abominations shall be in the midst of thee; and ye shall know that I *am* the LORD.

5 Thus saith the Lord GOD, An evil, an only evil, behold, is come.

6 An end is come, the end is come: it *β* watcheth for thee; behold, it is come.

7 The morning is come unto thee, O thou that dwellest in the land: the time is come, the day^f of trouble *is* near, and not the *δ* sounding again of the mountains.

8 Now will I shortly pour out my fury upon thee, and accomplish mine anger upon thee; and I will judge thee according to thy ways, and will recompense thee for all thine abominations.

9 And mine eye shall not spare, neither will I have pity: I will recompenseⁿ thee according to thy ways,^k and thine abominations *that* are in the midst of thee; and ye shall know that I *am* the LORD that smiteth.

10 Behold the day, behold, it is come; the morning is gone forth; the rod hath blossomed; pride^f hath budded.

11 Violence^k *is* risen up into a rod of wickedness: none of them *shall* remain, nor of their *θ* multitude, nor of any of *κ* theirs; neither *shall there be* weeping for them.

12 The time is come, the day draweth near: let not the buyer rejoice, nor the seller mourn; for wrath *is* upon all the multitude thereof.

13 For the seller shall not return to that which is sold, *λ* although they were yet alive: for the vision *is* touching the whole multitude thereof, *which* shall not return; neither^u shall any strengthen himself *μ* in *ν* the iniquity of his life.

14 They have blown the trumpet, even to make all ready; but none goeth to the battle: for my wrath *is* upon all the multitude thereof.

15 The sword *is* without, and the pestilence and the famine within: he that *is* in the field shall die with the sword; and he that *is* in the city, famine and pestilence shall devour him.

16 But they that escape of them shall escape, and shall be on the mountains like doves of the valleys, all of them mourning, every one for his iniquity.

17 All hands shall be feeble, and all knees shall *π* be weak *as* water.

18 They^w shall also *gird themselves* with sackcloth, and horror shall cover them; and shame *shall be* upon all faces, and baldness upon all their heads.

19 They shall cast their silver in the streets, and their gold shall be *ρ* removed: their silver^r and their gold shall not be able to deliver them in the day of the wrath of the LORD: they shall not satisfy their souls, neither fill their bowels; because *rit* is the stumbling-block^o of their iniquity.

20 As for the beauty of his ornament, he set it in majesty; but they made^δ the images of their abominations, and of their detestable things therein: therefore have I *φ* set it far from them.

21 And I will give it into the hands of the strangers for a prey, and to the wicked of the earth for a spoil: and they shall pollute it.

22 My face will I turn also from them, and they shall pollute my secret *place*: for

CAP. VI. 1

ויהי דבר יהוה אלי לאמר : בן אדם עמך פניך
 אליהם וישראל והנבא אליהם : ואמרתי הרי
 ישאל שמעו דבר אדוני יהוה כדאמר אדוני
 יהוה להרים ולנבטות לאשמים ולנפאות הנני
 אני מביא עליכם הרב ואפירתי במחיתכם :
 ונשפתי מנבחותיכם ונשפתי המניכים והפלת
 חלליכם לפני גלליהם : ונתתי את פני בן
 ישראל לפני גלליהם ותריתי את עצמותיכם
 סביבות מנבחותיכם : בכל מושבותיכם הערים
 תהרבה והבמות תישמנה למען יחרבו ואשמו
 מנבחותיכם ונשפתי ונשפתי גלליכם ונגדעו
 המניכים ונמחו מעשיכם : ונפל חלל בחונכם
 וידעתם כראני יהוה : והחיתי בהיות לכם
 פלטי הרב בגוים בהרעותם בארצות : וזכרו
 פלטיכם אותי בגוים אשר נשברשם אשר
 נשפתי את לבם הנהו אשר סר מעלי ואת
 שניהם הולות אחרי גלליהם ונקשו בפניהם אל
 הרעות אשר עשו לכל תועבותיהם : וידעו כי
 אני יהוה לא אליהם דברתי לעשות להם
 הרעה הזאת : כדאמר אדוני יהוה
 הזה בכסף ורקע ברנקה ואמר אח אל כל
 תועבות רעות בית ישראל אשר בתרב ברעב
 ובדבר יפלו : הרחוק בדבר ימות ותקרב בתרב
 יפול ותנשאר והנצור ברעב ימות וכלית מחתי
 גם : וידעתם כראני יהוה בהיות חלליהם בחורף
 גלליהם סביבות מנבחותיהם אל כל נבטה רמה
 בכל ראשי ההרים וחתת פלעץ רענן וחתת כל
 אלה עבתה מקום אשר נתנישם ריח נידוח לכל
 גלליהם : ונשיתי את ידי עליהם ונתתי את
 הארץ שממה ומשפחה מסדבר דבלתה בכל
 מושבותיהם וידעו כראני יהוה :

CAP. VII. 1

ויהי דבר יהוה אלי לאמר : ואתה בן אדם כד
 אמר אדוני יהוה לאומת ישראל קץ בא היום
 על ארבעת פנפות הארץ : עתה הקץ עלך

בתיהם והשפתי גנזון עזים ונקלו מקרשיתם : ויאמר 19
 אל עוד תשוב תראה תועבות גדלות אשר הרהר 25
 עשיתי : ויבא אתי אל פתח שער בית יהודה 26
 אשר אל העשונה והגדשם הנשים ישבות מבנות 27
 את המזון : ויאמר אלי הראית בן אדם עוד
 תשוב תראה תועבות גדלות מאלה : ויבא אתי 16
 אל חצר בית יהודה הפנימית והגדפתה היכל
 יהודה בין האולם ובין המזבח פעשורים ותמשה
 איש אחרים אל היכל יהודה ופניהם לקדמה 17
 והמה משתחוותם לקדמה לשמש : ויאמר אלי 17
 הראית בן אדם הנקל לבית יהודה מעשות את
 התועבות אשר עשו פה כי מלאי את הארץ 18
 חמס ושלש להקעלני והנם שלוחים את חנוניה
 אלאפס : וגם אני אעשה בחכמה לא תחוס עיני 18
 ולא אהמול וקרא באוני קול גדול ולא אשמע
 אותם :

CAP. VIII. ח

ויהי בשנה הששית בששי בחמשה לחדש אני 1
 יושב בביתי וקני יהודה יושבים לפני תפיל עלי 2
 שם יר אורי יהודה : ואראה והנה דמות כמראה 3
 אש כמראה מתנין ולמשה אש ומפתנין 3
 ולמעה כמראה חור בעין התשקמה : וישלח 4
 תבנית יד וקחני בעיצת ראשי ותשא אתי רוח 5
 בין הארץ ובין השמים ותבא אתי ירושלמה 6
 במראות אלהים אל פתח שער הפנימית תפונה 7
 צפונה אשר שם מושב סמל הקנאה המקנה : 8
 ותהשם כבוד אלהי ישראל כמראה אשר 9
 ראיתי בקנאה : ויאמר אלי בן אדם שאני 10
 עניך הך צפונה ואשא עיני הך צפונה והנה 11
 מצפון לשער המזבח סמל הקנאה הנה 12
 בבאה : ויאמר אלי בן אדם הראה אותה 13
 מהם עשיתי תועבות גדלות אשר בית ישראל 14
 עשיתי פה לרחקה מעל מקדשי ועוד תשוב 15
 תראה תועבות גדלות : ויבא אתי אל פתח 16
 החצר ואראה והנה דור אחד בקיר : ויאמר 17
 אלי בן אדם חרנה בקיר ואחור בקיר והנה 18
 פתח אחד : ויאמר אלי בא וראה את התועבות 19
 הרעות אשר הם עשים פה : ואבוא ואראה 20
 והנה כל תבנית רמש ובהמה שקץ וכל נולל 21
 בית ישראל מחקה עליהם סביב סביב 22
 ושבועים איש מתנין בית ישראל ויגדלוהו בך 23
 שקץ עמד בחוכם עמדים לפניו ואיש מקפרתו 24
 בגרו ועתה עני הקסטר עליה : ויאמר אלי 25
 הראית בן אדם אשר קני בית ישראל עשיתי 26
 בחשך איש בחור משפיתו כי אמרים אין

CAP. IX. ט

ויקרא באוני קול גדול לאמר קרבו פקדות העיר 1
 ואיש כל משחתו פרו : והנה ששה אנשים 2
 באים מקדש שער העליון אשר מפנה צפונה 3
 ואיש כל משכו ביד ואיש אחד בחוכם לבוש 4
 פדים וקסת הספר במחגו ויבאו ויעמדו אצל 5
 מזבח המזבח : וכבוד אלהי ישראל נעלה מעל 6
 המזבח ואשר היה עליו אל מסבני הבית ויקרא 7
 אל ראשי הלבש הפדים אשר קסת הספר 8
 במחגו : ויאמר יהוה אלו עבר בתוך 9
 העיר בתוך ירושלים והחיות תו על מצודות 10
 האנשים הנאמרים והנאמרים על כל התועבות 11
 העשות בחוכה : ולא לה אמן באוני עברו 12
 בעיר אחרי והיו על תחום עיניכם ואל תחמלו 13
 זמן בחור ובתולה ופח נשים תחרני למשחות 14
 ועל כל איש אשר עני החור אל חפשו ומקדשי 15
 תהלו ויהלו באנשים הנקנים אשר לפני הבית : 16
 ויאמר אלהים ממני את הבית ומלאו את 17
 החצרות חללים שאו וצאו והיו בעיר : ויהי 18
 בחפזם ונאשאר אני ואפלה על פני האדק 19

the β robbers shall enter into it, and defile it.

23 Make a chain; for β the land is full of bloody crimes, & the city is full of violence.

24 Wherefore I will bring the worst of the heathen, d and they shall possess their houses: I will also make the pomp of the strong to cease, and γ their holy places β shall be defiled.

25 δ Destruction cometh; and they shall seek peace, and there shall be none.

26 Mischief shall come upon mischief, and rumour shall be upon rumour; then shall they seek a vision of the prophet: but the β law shall perish from the priest, and counsel from the ancients.

27 The king shall mourn, and the prince shall be clothed with desolation, and the hands of the people of the land shall be troubled: I will do unto them after their way, and according to their deserts will I judge them; and they shall know that I am the LORD.

CHAP. VIII.

AND it came to pass in the sixth year, in the sixth month, in the fifth day of the month, as I sat in mine house, and the elders a of Judah sat before me, that the θ hand of the Lord GOD fell there upon me.

2 Then I beheld, and, lo, ρ a likeness as the appearance of fire: from the appearance of his loins even downward, fire; and from his loins even upward, as the appearance of brightness, as the colour of amber.

3 And he put forth the form of an α hand, and took me by a lock of mine head; and the spirit lifted me up between the earth and the heaven, and ω brought me in the visions of God to Jerusalem, to the door of the inner gate that looketh toward the north, where ν was the seat of the image of jealousy, which provoketh ω to jealousy.

4 And, behold, the glory of the God of Israel was there, according to the vision that I saw α in the plain.

5 Then said he unto me, Son of man, lift up thine eyes now the way toward the north. β So I lifted up mine eyes the way toward the north, and behold, northward at the gate of the altar, this image of jealousy in the entry.

6 He said, furthermore, unto me, Son of man, seest thou what they do? even the great abominations that the house of Israel committeth here, β that I should go far off from ϵ my sanctuary? But turn thee yet again, and thou shalt see greater abominations.

7 And he brought me to the door of the court; and when I looked, behold, a hole in the wall.

8 Then said he unto me, Son of man, dig now in the wall: and when I had digged in the wall, behold, a door.

9 And he said unto me, Go in, and behold the wicked abominations ϵ that they do here.

10 So I went in α and saw; and behold, every α form of creeping things, and abominable beasts, and all the idols of the house of Israel, pourtrayed upon the wall round about.

11 And there stood before them seventy men of the ancients ω of the house of Israel, and in the midst of them stood Jaazaniah the son of Shaphan, with every man his censor α in his hand; and a thick cloud of incense went up.

B. C. 594.

β or, burglars.

a Ep. 5. 12.

b 2 Ki. 21. 16.

c ch. 9. 9.

Ps. 73. 11.

94. 7.

d Ps. 106. 41.

γ or, they shall inherit their holy places.

e 2 Ch. 7. 20.

Ps. 83. 12.

δ Cutting off.

f De. 32. 23.

Je. 4. 20.

g ch. 20. 3.

Ps. 74. 9.

La. 2. 9.

h 2 Ti. 3. 13.

i Joel 2. 17.

ϵ with their judgments,

Lu. 19. 22.

Ja. 2. 13.

k ch. 11. 1.

l Je. 2. 27.

m De. 4. 19.

2 Ki. 23. 5.

Je. 44. 17.

η or, is there any thing lighter than to.

n ch. 20. 1.

o ch. 3. 14, 22.

p ch. 1. 26, 27.

q ch. 5. 11.

r ch. 1. 4.

s Pr. 1. 28.

Mi. 3. 4.

Zec. 7. 13.

t Da. 5. 5.

u ch. 40. 2.

v Je. 32. 24.

w De. 32. 16.

21.

θ is turned.

α ch. 3. 22, 23.

κ weapon of his breaking in pieces.

γ Re. 15. 6.

π Ps. 48. 2.

λ upon his loins.

a ch. 3. 23.

β Pr. 5. 14.

c Ps. 78. 60.

μ mark.

d Ex. 12. 7.

Re. 7. 3.

e Ps. 119. 136.

Je. 13. 17.

ν ears.

f Ex. 32. 27.

Nu. 25. 7, 8.

1 Ki. 18. 40.

π to destruction.

g ch. 20. 8.

h Je. 23. 11.

i Re. 9. 4.

k Ro. 1. 23.

l Je. 25. 29.

1 Pe. 4. 17.

m Je. 19. 1.

n Nu. 16. 17.

12 Then said he unto me, Son of man, hast thou seen what the ancients of the house of Israel do in the dark, α every man in the chambers of his imagery? for they say, The θ LORD seeth us not; the LORD hath forsaken the earth.

13 He said also unto me, Turn thee yet again, and thou shalt see greater abominations that they do.

14 Then he brought me to the door of the gate of the LORD's house which was toward the north; and behold, there sat women weeping for Tammuz.

15 Then said he unto me, Hast thou seen this, O son of man? Turn thee yet again, and thou shalt see greater α abominations than these.

16 And he brought me into the inner court of the LORD's house; and, behold, at the door of the temple of the LORD, between β the porch and the altar, were about five β and twenty men, with their backs toward β the temple of the LORD, and their faces toward the east; and they worshipped the sun ω toward the east.

17 Then he said unto me, Hast thou seen this, O son of man? η Is it a light thing to the house of Judah that they commit the abominations which they commit here? for they have filled the land with violence, and have returned to provoke me to anger; and, lo, they put the branch to their nose.

18 Therefore will I also deal in fury: mine eye shall not spare, η neither will I have pity; and though ϵ they cry in mine ears with a loud voice, yet will I not hear them.

CHAP. IX.

HE cried also in mine ears with a loud voice, saying, Cause them that have charge over the city to draw near, even every man with his destroying weapon in his hand.

2 And, behold, six men came from the way of the higher gate, which θ lieth toward the north, and every man a κ slaughter-weapon in his hand; and one man among them was clothed γ with linen, with a writer's ink-horn λ by his side: and they went in, and stood beside the brazen altar.

3 And the glory α of the God of Israel was gone up from the cherub, whereupon he was, to the threshold of the house: and he called to the man clothed with linen, which had the writer's ink-horn by his side;

4 And the LORD said unto him, Go through the midst of the city, through the midst of Jerusalem, and μ set a mark upon α the foreheads of the men that ϵ sigh, and that cry, for all the abominations that be done in the midst thereof.

5 And to the others he said in mine ν hearing, Go ye after him through the city, and smite; f let not your eye spare, neither have ye pity:

6 Slay π utterly old α and young, both maids, and little children, and women; but ϵ come not near any man upon whom α is the mark; and begin β at my sanctuary. Then they began at the ancient men which were before the house.

7 And he said unto them, Defile the house, and fill the courts with the slain: go ye forth. And they went forth, and slew in the city.

8 And it came to pass, while they were slaying them, and I was left, that I fell upon my face, and cried, and said, Ah,

Lord GOD! wilt thou destroy all the residue^a of Israel in thy pouring out of thy fury upon Jerusalem?

9 Then said he unto me, The iniquity of the house of Israel and Judah is exceeding great,^c and the land is β full of blood,^d and the city full of γ perverseness; for they say, The LORD hath forsaken the earth, and the LORD seeth^e not.

10 And as for me also, mine eye shall not spare, neither will I have pity; but I will recompense their way upon their head.

11 And, behold, the man clothed with linen, which had the ink-horn by his side, ζ reported the matter, saying, I have done as thou hast commanded me.

CHAP. X.

THEN I looked, and, behold, in the firmament^f that was above the head of the cherubims there appeared over them as it were a sapphire-stone, as the appearance of the likeness of a throne.

2 And he spake unto the man^h clothed with linen, and said, Go in between the wheels, even under the cherub, and fill η thine hand with coalsⁱ of fire from between the cherubims, and scatter^k them over the city. And he went in in my sight.

3 Now the cherubims stood on the right side of the house, when the man went in; and the cloud filled the inner court.

4 Then the glory^l of the LORD θ went up from the cherub, and stood over the threshold of the house; and the house was filled^m with the cloud, and the court was full of the brightness of the LORD's glory.

5 And the sound^p of the cherubims' wings was heard even to the outer court, as the voice of the Almighty God when he speaketh.

6 And it came to pass, that when he had commanded the man clothed with linen, saying, Take fire from between the wheels, from between^q the cherubims; then he went in, and stood beside the wheels.

7 And one cherub λ stretched forth his hand from between the cherubims unto the fire that was between the cherubims, and took thereof, and put it into the hands of him that was clothed with linen; who took it, and went out.

8 And^r there appeared in the cherubims the form of a man's hand under their wings.

9 And when I looked, behold,^s the four wheels by the cherubims, one wheel by one cherub, and another wheel by another cherub: and the appearance of the wheels was as the colour of a beryl-stone.

10 And as for their appearances, they four had one likeness, as if a wheel had been in the midst of a wheel.

11 When they went, they went upon their four sides; they turned not as they went, but to the place whither the head looked they followed it; they turned not as they went.

12 And their whole μ body, and their backs, and their hands, and their wings, and the wheels, were full of eyes round about, even the wheels that they four had.

13 As for the wheels, ν it was cried unto them in my hearing, O wheel!

14 And^z every one had four faces: the first face was the face of a cherub, and the second face was the face of a man, and the third the face of a lion, and the fourth the face of an eagle.

B. C. 594.

a Ge. 18. 23,

&c.

b ch. 1. 5.

c Je. 5. 1.

d β filled with.

e 2 Ki. 24. 4.

f or, wrest-

ing of

judgment.

g Ps. 10. 11.

h Is. 29. 15.

i life.

j returned

the word.

k ch. 11. 22.

l Ge. 3. 24.

m ch. 1. 22, 26.

n ch. 9. 2, 3.

o the hollow

of thine.

p ch. 1. 13.

q Ex. 9. 8. 10.

r Re. 8. 5.

s Nu. 16. 19.

t was lifted.

u ch. 43. 5.

v 1 Ki. 8. 10,

11.

w ch. 8. 3.

x ch. 10. 19.

y ch. 1. 24.

z ch. 8. 16.

a ch. 22. 27.

b Is. 1. 10, 23.

c Ho. 5. 10.

d Mi. 2. 1.

e Ps. 80. 1.

f 99. 1.

g or, for us

to build

houses

near.

h ch. 12. 22, 27.

i 2 Pe. 3. 4.

j sent forth.

k ch. 24. 3, &c.

l Je. 1. 13.

m ch. 2. 7.

n Is. 53. 1.

o ver. 21.

p Ps. 139. 2, 3.

q Jn. 2. 24,

25.

r He. 4. 13.

s Re. 2. 23.

t ch. 1. 15, &c.

u ch. 7. 23.

v 2 Ki. 24. 4.

w Is. 1. 15.

x Je. 2. 34.

y Ho. 4. 2.

z Mi. 3. 2, 3.

a flesh.

b De. 28. 36.

c Ne. 9. 36, 37.

d Ps. 106. 41.

e ch. 16. 38.

f Je. 52. 10.

g 2 Ki. 14. 25.

h or, they

were called

in my hear-

ing, Wheel,

or, Galgal.

i Ps. 9. 16.

j ch. 1. 6, 10.

k or, which.

l Ezr. 9. 7.

m Ne. 9. 34.

15 And the cherubims were lifted up. This is the living creature^b that I saw by the river of Chebar.

16 And when the cherubims went, the wheels went by them; and when the cherubims lifted up their wings to mount up from the earth, the same wheels also turned not from beside them.

17 When they stood, these stood; and when they were lifted up, these lifted up themselves also: for the spirit of δ the living creature was in them.

18 Then the glory of the LORD departed from off the threshold of the house, and stood^f over the cherubims.

19 And the cherubims lifted up their wings, and mounted up from the earth in my sight: when they went out, the wheels also were beside them; and every one stood at the door of the east gate of the LORD's house; and the glory of the God of Israel was over them above.

20 This is the living creature that I saw under the God of Israel by the river of Chebar; and I knew that they were the cherubims.

21 Every one had four faces apiece, and every one four wings; and the likeness of the hands of a man was under their wings.

22 And the likeness of their faces was the same faces which I saw by the river of Chebar, their appearances and themselves: they went every one straight forward.

CHAP. XI.

MOREOVER,^g the spirit lifted me up, and brought me unto the east gate^h of the LORD's house, which looketh eastward: and, behold,ⁱ at the door of the gate five and twenty men; among whom I saw Jaazaniah the son of Azur, and Pelatiah the son of Benaiah, princes^j of the people.

2 Then said he unto me, Son of man, these are the men that devise^k mischief, and give wicked counsel in this city;

3 Which say, It is not κ near; let us build houses: this city is the ν caldron, and we be the flesh.

4 Therefore prophesy against them, prophesy, O son of man.

5 And the Spirit of the LORD fell upon me, and said unto me, Speak;^o Thus saith the LORD, Thus have ye said, O house of Israel: for I know^p the things that come into your mind, every one of them.

6 Ye have multiplied your slain^q in this city, and ye have filled the streets thereof with the slain.

7 Therefore thus saith the Lord GOD, Your slain whom ye have laid in the midst of it, they are the flesh, and this city is the caldron; but I will bring you forth out of the midst of it.

8 Ye have feared the sword; and I will bring a sword upon you, saith the Lord GOD.

9 And I will bring you out of the midst thereof, and deliver you into the hands of strangers,^b and will execute judgments among^c you.

10 Ye shall fall^d by the sword: I will judge you in the border^e of Israel; and ye shall know^f that I am the LORD.

11 This city shall not be your caldron, neither shall ye be the flesh in the midst thereof; but I will judge you in the border of Israel:

12 And ye shall know that I am the LORD: π for ye have not^h walked in my

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֲדֹנָי יְהוִה הַמְשִׁיחִית אֹתָהּ אֵת כָּל־
שְׂאִירֵי יִשְׂרָאֵל בְּשִׁמְכֶךָ אֵת הַמִּקְוֶה עַל־יְרוּשָׁלָּם׃
9 וַיֹּאמֶר אֵלֵי עוֹן בֵּית יִשְׂרָאֵל וַיְהַדְרֶה בְּדוֹל בְּמַעַד
מַאֲד וּתְפֹלֵא הָאָרֶץ דְּמִים וַהֲעִיר מַלְאָה מִסָּדָה כִּי
אָמְרוּ עֹבֵב יְהוָה אֶת־הָאָרֶץ וְאֵין יְהוָה רֹאֶה׃
10 וְגַם אֲנִי לֹא־תָחֹס עֵינִי וְלֹא אֶחְמֹל בְּדֹרְכִי
11 בְּרֹאשִׁם נְהַתִּי׃ וְהִנֵּה הָעִיר׃ לְנֹשֵׁב הַבָּדִים אֲשֶׁר
הִקְסֵת בְּמַתְּנוֹ מִשִּׁיב דָּבָר לֵאמֹר עָשִׂיתִי כָּל־אֲשֶׁר
צִוִּיתִנִּי׃

CAP. XI. 25

וְאָרְאָה וְהָיָה אֶל־דִּקְרָאֵל אֲשֶׁר עַל־רֹאשׁ הַפְּרָכִים
בָּנִינְן סִפִּיר בְּמִרְאָה דְּמִית בְּסָא נִרְאָה עֲלֵיהֶם׃
וְיֵאמֹר אֶל־הָאִישׁ לְגֹשׁ הַפְּדִים וְיֵאמֹר בְּנָא אֶל־
בִּינוּת לְפָלְגָל אֶל־תַּחַת לְפָרֹב וּמִלָּא חֲפְנִיקָה
בְּחִירָאֵשׁ מִבְּנוֹת לְפָרִים חֹרֵק עַל־הָעִיר וְיֵבֵא
לְעִינֵי׃ וְהַפְּרָכִים עֲמֻדִים מִמִּין לְפִית בְּבִנּוֹ
הָאִישׁ וְהָעֵנָן מִלָּא אֶת־הַחֲצֵר הַפְּתִימִית׃ וְיֵרֵם
כְּבוֹד־יְהוָה מֵעַל הַפְּרֹב עַל מִסְתָּן הַבֵּית וּמִלָּא
הַבֵּית אֶת־הָעֵנָן וְהַחֲצֵר מִלָּאָה אֶת־זִנְגָה כְּבוֹד
יְהוָה׃ וְקוֹל בְּכֵץ הַרְוִיִּים נִשְׁמָע עַד־הַחֲצֵר
הַחֲצִינָה כְּקוֹל אֲלִישֵׁי בְּדִבְרֵי׃ וְיִהְיֶה בְּצִוְחוֹ
אֶת־הָאִישׁ לְבָשׁ־דְּבָדִים לְאִמֹר קַח אֵשׁ
מִבְּנוֹת לְפָלְגָל מִבְּנוֹת לְפָרִים וְיֵבֵא וְיַעֲמֹד אֵצֶל
הָאוּפֹן׃ וְיִשְׁלַח הַפְּרֹב אֶת־דָּוִד מִבְּנוֹת לְפָרֹבִים
אֶל־הָאִישׁ אֲשֶׁר בִּינוֹת הַפְּרָכִים וְיִשְׁאֵל וְיִתֵּן אֶל־
חֲפֵי לְגֹשׁ הַפְּדִים וְיִקַּח וְיַצֵּא׃ וְיֵרֵם לְפָרִים
מִבְּנֵית י־אֲרָם פָּתַח כְּנַפְיָהֶם׃ וְאָרְאָה וְהָיָה
אֲרַבְּעָה אוֹפְנִים אֵצֶל הַפְּרָכִים אוֹפֵן אֶחָד אֵצֶל
הַפְּרֹב אֶחָד וְאוֹפֵן אֶחָד אֵצֶל הַפְּרֹב אֶחָד
וּמִרְאָה הָאוֹפְנִים כְּעֵין אֶנָּן תִּרְשִׁישׁ׃ וּמִרְאֵיהֶם
דְּמִית אֶחָד לְאַרְבַּעַתָּם בְּאִשְׁרֵי יְהוָה הָאוֹפֵן בְּתוֹךְ
הָאוּפֹן׃ בְּלִכְתָּם אֶל־אַרְבַּעַת רַבְעֵיהֶם יִלְכוּ לֹא
יִסְבּוּ בְּלִכְתָּם בֵּין הַמִּקְוֹס וְאֲשֶׁר־יִפְגַּע הָאִישׁ אַחֲרָיו
יִלְכוּ לֹא יִסְבּוּ בְּלִכְתָּם׃ וּכְלִי־גִשְׁרֹם וְגִבְהָם
וְיָדֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם וְהָאוֹפְנִים מְלֵאִים עֵינִים סָלִיב
לְאַרְבַּעַתָּם אוֹפְנֵיהֶם׃ לְאוֹפְנִים לָהֶם קוֹרָא הַלְּגָל
בְּצִוְחוֹ׃ וְאַרְבַּעָה פָּנִים לְאֶחָד פָּנֵי הָאֶחָד פָּנֵי

4 בַּיּוֹם הַהוּא : וְהוֹצֵאתִי כָלֶיךָ כָּלֵךְ גּוֹלָה
 יוֹמָם לַעֲנִיֵּיהֶם וְאִתָּה תֵּצֵא בְעֶרְבַּ לַעֲנִיֵּיהֶם
 5 כְּמוֹצֵאתִי גּוֹלָה : לַעֲנִיֵּיהֶם חֲתוּרָה לָךְ בְּקִיּוֹר וְהוֹצֵאתִי
 6 בּוֹ : לַעֲנִיֵּיהֶם עַל־פִּתְחָהּ תִּשָּׂא בְעֵלְמָהּ תוֹצִיא
 7 פִּתְיָהּ חֲכֹפָה וְלֹא תִרְאֶה אֶת־הָאָרֶץ כִּי־מִסַּת
 8 נִתְּקָה לְבֵית יִשְׂרָאֵל : וְאָעַשׂ כִּי פֶאֶשֶׁר צִוִּיתִי
 9 כָּלִי הוֹצֵאתִי כָּלֵךְ גּוֹלָה יוֹמָם וּבְעֶרֶב חֲתוּרָתִי
 10 בְּקִיּוֹר בֵּית בְּעֵלְמָהּ הוֹצֵאתִי עַל־פִּתְחָהּ נִשְׂאִיתִי
 11 לַעֲנִיֵּיהֶם : וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי
 12 בְּבֹקֶר לְאָמֹר : בֶּן־אָדָם הֲלֹא אֲמַרְי אֵלֶיךָ בֵּית
 13 יִשְׂרָאֵל בֵּית חֲמָרִי מִה אִתָּה עֲשֵׂה : אָמַר
 14 אֱלֹהִים כֹּה אָמַר אֲדֹנִי יְהוָה הַנְּשִׂיא הַמִּשְׁאָה הַזֶּה
 15 בִּירוּשָׁלַם וְכָל־בֵּית יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־הֵמָּה בְּתוֹכָם :
 16 אָמַר אֲנִי מוֹסֵתְכֶם כְּאֶשֶׁר עֲשִׂיתִי בְּנִי יְעֹשֶׂה לָהֶם
 17 בַּגּוֹלָה בְּשָׁבוֹ וְלָכֵן : וְהַנְּשִׂיא אֲשֶׁר־בְּתוֹכָם אֶל־
 18 פִּתְחָהּ יִשָּׂא בְעֵלְמָהּ וַיֵּצֵא בְּקִיּוֹר וַיַּחֲתוּ לְהוֹצִיא בּוֹ
 19 פִּתְיָהּ יִכְפֹּה לֵעָן אֲשֶׁר לֹא־יִרְאֶה לְעֵיֵן הוּא אֶת־
 20 הָאָרֶץ : וּפְרִשְׁתִּי אֶת־רִשְׁתִּי עָלָיו וְנִתְּפַשׁ
 21 בַּמַּצוֹדִי וְהִבֵּאתִי אוֹתוֹ בְּלִלָה אֶרֶץ פְּשִׁיִּים
 22 וְאִתָּהּ לֹא־יִירָאֶה וְשֵׁם יָמוּת : וְכָל־אֲשֶׁר
 23 סְבִיבָתוֹ עֲרֹה וְכָל־אֲנָשִׁי אֹהֶה לְכָל־רֵיחַ וְחֹרֵב
 24 אֶרֶץ אֲחֵרִים : וַיֵּדַע כִּי־אֲנִי יְהוָה בְּהִסְתִּי
 25 אוֹתָם בְּנִיִּים וְתִרְיָתִי אוֹתָם בְּאַרְצוֹת : וְהוֹחֲרֵתִי
 26 מֵהֶם אֲנִשִּׁי מִסֶּפֶר מִחֹרֵב מִרְעֵב וּמִדָּבָר לְמַעַן
 27 יִסְפְּרוּ אֶת־כְּלֵי־הַנְּעוּבוֹתֵיהֶם בְּנִיִּים אֲשֶׁר־בָּאוּ שָׁם
 28 וַיֵּדַע כִּי־אֲנִי יְהוָה : וַיְהִי דְבַר־יְהוָה
 29 אֵלַי לְאָמֹר : בֶּן־אָדָם לְחִמָּה בְּרַעַשׁ תֵּאָכֵל
 30 וּמִיָּמִיךָ בְּרִגְוָה וּבְדֹאגָה תִּשְׁקָה : וְאִמַּרְתִּי אֶל־
 31 עַם־הָאָרֶץ כֹּה אָמַר אֲדֹנִי יְהוָה לְשָׁבוֹ יְרוּשָׁלַם
 32 אֶל־אֲדָמָת יִשְׂרָאֵל לְחִמָּה בְּדֹאגָה יֵאָכְלוּ וּמִמִּידָהּ
 33 בְּשִׁמְמוֹן יִשְׁתּוּ לְמַעַן תִּשָּׂא אֶרְצָה מִמְּלָאָה
 34 מִחִמָּם כְּלֵי־יִשְׁבִּים כֹּה : וְהָעָרִים הַנְּעוּבוֹת
 35 תִּחְזַבְּנָה וְהָאָרֶץ שְׂמֵמָה תִּהְיֶה וַיֵּדַעְתֶּם כִּי־אֲנִי
 36 יְהוָה : וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לְאָמֹר :
 37 בֶּן־אָדָם מִה־הַמִּשְׁאָל הַזֶּה לָכֵם עַל־אֲדָמָת יִשְׂרָאֵל
 38 לְאָמֹר יִצְרָחֵל הַלֵּים וְאָבֵן כְּל־חֹק : לָכֵן אָמַר
 39 אֱלֹהִים כֹּה אָמַר אֲדֹנִי יְהוָה הַשְׁבִּיתִי אֶת־הַמִּשְׁאָל
 40 הַזֶּה וְלֹא יִמְשְׁלוּ אוֹתוֹ עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כִּי אִם דִּבַּר
 41 תִּהְיֶה בְּתוֹכָהּ לְבָשָׁר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁמֶט
 42 אֲתָכֶם : וַיֵּדַעְתֶּם כִּי־אֲנִי יְהוָה אֲשֶׁר בְּתוֹכִי לֹא
 43 הִלַּכְתֶּם וּמִשְׁפָּטִי לֹא עֲשִׂיתֶם וּבְמִשְׁפָּטִי הַגּוֹיִם
 44 אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיכֶם עֲשִׂיתֶם : וַיְהִי כִּהְבֵּאִי וּפִלְמִידוֹ
 45 בְּרִגְוָה מִתּוֹ וְאֶפְרַי וְאֹזֶקֶץ קוֹל־דָּוִד וְאֶמֶל
 46 אֶתָּה אֲדֹנִי יְהוָה פִּלָּה אִתָּה עֲשֵׂה אֶת שְׂאֵרֵית
 47 יִשְׂרָאֵל : וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לְאָמֹר :
 48 בֶּן־אָדָם אֲחִיךָ אֲחִיךָ אֲנִשִּׁי גִּלְתָּהּ וְכָל־בֵּית
 49 יִשְׂרָאֵל כָּלֵךְ אֲשֶׁר אֲמַרְי לָהֶם וְשָׁבוּ יְרוּשָׁלַם רַחֲקוּ
 50 מֵעַל יְהוָה לֵנִי הִיא נִתְּנָה הָאָרֶץ לְמוֹדֶשֶׁה :
 51 לָכֵן אָמַר כֹּה אָמַר אֲדֹנִי יְהוָה כִּי הִרְחַקְתִּים
 52 בְּגוֹלָם וְכִי הַפְּצוֹתִים בְּאַרְצוֹת וְאִתִּי לָהֶם
 53 לְמִקְדָּשׁ מִעֵט בְּאַרְצוֹת אֲשֶׁר־בָּאוּ שָׁם :
 54 לָכֵן אָמַר כֹּה־אָמַר אֲדֹנִי יְהוָה וְהִפְצֵתִי אֲתָכֶם
 55 מִן־הָעַמִּים וְאִסַּפְתִּי אוֹתָם מִן־הָאַרְצוֹת אֲשֶׁר
 56 נִפְצוֹתָם בָּהֶם וְנִתְּתִי לָכֵם אֶת־אֲדָמָת יִשְׂרָאֵל :
 57 וּבָאוּ שָׂמָּה וַיְחַסְּדוּ אֶת־כְּלֵי־שְׁקוּצֵיהֶם וְאֶת־כְּלֵי־
 58 הַנְּעוּבוֹתֵיהֶם מִפָּנָה : וְנִתְּתִי לָהֶם לֵב אֶחָד וְרֵיחַ
 59 חֲדָשָׁה אֲרֹן כְּמִדַּתְּכֶם וְהִסִּירְתִּי לֵב הָאֵבֶן מִבְּשָׂרָם
 60 וְנִתְּתִי לָהֶם לֵב בָּשָׂר : לְמַעַן בְּחֻקְתִּי וְלָכֵן וְאֶת־
 61 מִשְׁפָּטִי יִשְׁמְרוּ וְעֲשׂוּ אוֹתָם וְדוּרְתִּי לָעַם וְאֲנִי
 62 אֲחִידָה לָהֶם לְאֵלֹהִים : וְאֶל־לֵב שְׁקוּצֵיהֶם
 63 וְהַנְּעוּבוֹתֵיהֶם לֵבִים חֲלָף דִּרְכָם בְּרָשָׁעִים נָתַתִּי
 64 נָא אֲדֹנִי יְהוָה : וַיִּשְׂאוּ הַקְּרוֹבִים אֶת־נִפְשֵׁיהֶם
 65 וְהַזּוֹפִיִּים לַעֲמָתָם וּכְבֹד אֶלֶף־יִשְׂרָאֵל עֲלֵיהֶם
 66 מִלְּמַעְלָה : וַיַּעַל כְּבוֹד יְהוָה מֵעַל פֶּתַח הָעִיר
 67 וַיַּעֲמֵד עַל־הָדָר אֲשֶׁר מִקְדָּשׁ לְעִיר : וַיִּרְוַח
 68 נִשְׁאֵתִי וְהִבֵּאתִי כַּשְׂדִּימָה אֶל־הַגּוֹלָה בַּמִּירְאָה
 69 בְּרִיחַ אֱלֹהִים וַיַּעַל מֵעַל הַמִּירְאָה אֲשֶׁר רָאִיתִי :
 70 וַאֲדַבֵּר אֶל־הַגּוֹלָה אֶת־כְּלֵי־דְבָרִי יְהוָה אֲשֶׁר
 71 דִּבַּרְתִּי :

CAP. XII. יב

1 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לְאָמֹר : בֶּן־אָדָם בְּתוֹךְ בֵּית
 2 חֲמָרִי אִתָּה יֹשֵׁב אֲשֶׁר עֵינִים לָהֶם לִרְאוֹת
 3 וְלֹא רָאוּ אֹזְנוֹת לָהֶם לִשְׁמֹעַ וְלֹא שְׂמֹעַ בֵּן בֵּית
 4 חֲמָרִי הֵם : וְאִתָּה בְּרָאִים עֲשֵׂה
 5 לָךְ כָּל־גּוֹלָה גּוֹלָה יוֹמָם לַעֲנִיֵּיהֶם וּבְעֶרֶב
 6 מִמְּקוֹמָךְ אֶל־מְקוֹם אֲחֵר לַעֲנִיֵּיהֶם אֵלַי יֵרָאוּ כִּי

statutes, neither ^b executed my judgments, but have done ^c after the manners of the heathen that are round about you.

13 And it came to pass, when I prophesied, that Pelatiah, ^d the son of Benaiah, died: then ^e fell I down upon my face, and cried with a loud voice, and said, Ah Lord GOD! wilt thou make a full end of the remnant of Israel?

14 Again the word of the LORD came unto me, saying,

15 Son of man, thy brethren, *even* thy brethren, the men of thy kindred, and all the house of Israel wholly, *are* they unto whom the inhabitants of Jerusalem have said, Get ye far from the LORD; unto us is this land given in possession.

16 Therefore say, Thus saith the Lord GOD, Although ⁱ I have cast them far off among the heathen, and although I have scattered them among the countries, yet will I be to them as a little sanctuary ^j in the countries where they shall come.

17 Therefore say, Thus saith the Lord GOD, I ^k will even gather you from the people, and assemble you out of the countries where ye have been scattered, and I will give you the land of Israel.

18 And they shall come thither, ^l and they shall take away all the detestable things thereof, and all the abominations thereof, from thence.

19 And I will give them one heart, ^m and I will put a new spirit ⁿ within you; and I will take the stony ^o heart out of their flesh, and will give them an heart of flesh; ^p

20 That ^q they may walk in my statutes, and keep ^r mine ordinances, and do them: and they ^s shall be my people, and I will be their God.

21 But *as for them* ^t whose heart walketh after the heart of their detestable things and their abominations, I will recompense ^u their way upon their own heads, saith the Lord GOD.

22 Then did the cherubims lift ^v up their wings, and the wheels beside them; and the glory of the God of Israel was over them above.

23 And the glory of the LORD went up from the midst of the city, and stood upon the mountain ^w which *is* on the east side of the city.

24 Afterwards the spirit took ^x me up, and brought me in a vision by the Spirit of God into Chaldea, to them of the captivity: so the vision that I had seen went up from me.

25 Then I spake unto them of the captivity all ^y the things that the LORD had shewed me.

CHAP. XII.

THE word of the LORD also came unto me, saying,

2 Son of man, thou dwellest in the midst of a rebellious house, ^z which have eyes ^a to see, and see not; they have ears to hear, and hear not: for they *are* a rebellious house.

3 Therefore, thou son of man, prepare thee ^b stuff for removing, and remove by day in their sight; and thou shalt remove from thy place to another place in their sight: it may be ^c they will consider, though they *be* a rebellious house.

4 Then shalt thou bring forth thy stuff by day in their sight, as stuff for removing: and thou shalt go forth at even in their sight, as ^d they that go forth into captivity.

5 ^e Dig thou through the wall in their sight, and carry out thereby.

B. C. 594.

b 2 Ki. 18. 12.

c ch. 8. 10, &c.

Le. 18. 3, &c.

De. 12. 30, 31.

Ps. 106. 35.

d ver. 1.

De. 7. 4.

Pr. 6. 15.

Ac. 5. 5, 10.

e ch. 9. 8.

f ch. 24. 24.

g for me.

h ch. 24. 19.

i ch. 17. 12.

j Le. 26. 44.

k De. 30. 3, 4.

l Mal 1. 1.

m Ps. 90. 1.

n 91. 9.

o by removing go into captivity.

p 2 Ki. 25. 4, &c.

q ch. 28. 25.

r 34. 13.

s 36. 24.

t Je. 30. 18.

u Am. 9. 14.

v Je. 39. 4.

w ch. 37. 23.

x Col. 3. 5-8.

y Tit. 2. 12.

z La. 1. 13.

a Ho. 7. 12.

b Je. 52. 8, &c.

c Je. 32. 39.

d 1 Co. 1. 10.

e ch. 18. 31.

f Ps. 51. 10.

g Lu. 11. 13.

h Jn. 14. 26.

i u Ze. 7. 12.

j v ch. 17. 16.

k w ch. 36. 26.

l 2 Ki. 22. 19.

m x ch. 5. 10, 12.

n y Ps. 105. 45.

o Ro. 16. 26.

p z Lu. 1. 6.

q 1 Co. 11. 2.

r a Je. 24. 7.

s Ho. 2. 23.

t b He. 10. 38.

u Jude 19.

v c ch. 6. 8, 10.

w d men of number.

x d ch. 22. 31.

y e ch. 10. 19.

z f ch. 4. 16.

a g Ze. 14. 4.

b h ch. 3. 12.

c i Ze. 7. 14.

d k ch. 2. 7.

e l the fulness thereof.

f l Ps. 107. 34.

g m ch. 2. 3, 5.

h 3. 26, 27.

i n Je. 5. 21.

j o Am. 6. 3.

k p or, instruments.

l p 2 Ti. 2. 25.

m q the going forth of.

n r for thee.

6 In their sight shalt thou bear *it* upon thy shoulders, and carry *it* forth in the twilight: thou shalt cover thy face, that thou see not the ground; for I have set thee for a sign ^u unto the house of Israel.

7 And I did so as I was commanded: I brought forth my stuff by day, as stuff for captivity, and in the even I digged ^v through the wall with mine hand; I brought *it* forth in the twilight, and I bare *it* upon my shoulder in their sight.

8 And in the morning came the word of the LORD unto me, saying,

9 Son of man, hath not the house of Israel, the rebellious house, said unto thee, What ^w doest thou?

10 Say ^x thou unto them, Thus saith the Lord GOD, This burden ^y concerneth the prince in Jerusalem, and all the house of Israel that *are* among them.

11 Say, I *am* your sign: like as I have done, so shall it be done unto them: they shall ^z remove, and go ^a into captivity.

12 And the prince ^b that *is* among them shall bear upon *his* shoulder in the twilight, and shall go forth: they shall dig through the wall to carry out thereby: he shall cover his face, that he see not the ground with *his* eyes.

13 My net ^c also will I spread upon him, and he shall be taken ^d in my snare; and I will bring him to Babylon, *to* the land of the Chaldeans; yet shall he not see it, though he shall die ^e there.

14 And I will scatter ^f toward every wind all that *are* about him to help him, and all his bands; and I will draw out the sword after them.

15 And they shall know that I *am* the LORD, when I shall scatter them among the nations, and disperse them in the countries.

16 But I ^g will leave ^h a few men of them from the sword, from the famine, and from the pestilence, that they may declare all their abominations among the heathen whither they come; and they shall know that I *am* the LORD.

17 Moreover, the word of the LORD came to me, saying,

18 Son of man, eat ⁱ thy bread with quaking, and drink thy water with trembling and with carefulness;

19 And say unto the people of the land, Thus saith the Lord GOD of the inhabitants of Jerusalem, and of the land of Israel, They shall eat their bread with carefulness, and drink their water with astonishment, that her land may be desolate ^j from ^k all that *is* therein, because of the violence ^l of all them that dwell therein.

20 And the cities that *are* inhabited shall be laid waste, and the land shall be desolate, and ye shall know that I *am* the LORD.

21 And the word of the LORD came unto me, saying,

22 Son of man, what *is* that proverb that ye have in the land of Israel, saying, The days ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ^{n</}

25 For I am the LORD: I will speak, and the word that I shall speak^b shall come to pass; it shall be no more prolonged: for in your days, O rebellious house, will I say the word, and will perform it, saith the Lord GOD.

26 Again, the word of the LORD came to me, saying,

27 Son of man, behold, *they* of the house of Israel say, The vision that he seeth is for many days^c to come, and he prophesieth of the times that are far off.

28 Therefore say unto them, Thus saith the Lord GOD, There shall none of my words be prolonged any more; but the word which I have spoken shall be done,^f saith the Lord GOD.

CHAP. XIII.

AND the word of the LORD came unto me, saying,

2 Son of man, prophesy against the prophets of Israel, that prophesy, and say thou unto them that γ prophesy out of their own hearts,ⁱ Hear ye the word of the LORD;

3 Thus saith the Lord GOD, Woe unto the foolish prophets, that δ follow their own spirit, and ζ have seen nothing!

4 O Israel, thy prophets are like the foxes in the deserts.

5 Ye have not gone up into the θ gaps,^j neither κ made up the hedge for the house of Israel, to stand^m in the battle in the dayⁿ of the LORD.

6 They have seen vanity^o and lying divination, saying, The LORD saith: and the LORD hath not sent them: and they have made *others* to hope that they would confirm the word.

7 Have ye not seen a vain vision, and have ye not spoken a lying divination, whereas ye say, The LORD saith *it*; albeit^q I have not spoken?

8 Therefore thus saith the Lord GOD, Because ye have spoken vanity, and seen lies,^t therefore, behold, I *am* against you, saith the Lord GOD.

9 And mine hand shall be upon the prophets that see vanity, and that divine lies: they^u shall not be in the ν assembly of my people, neither shall they be written in the writing^w of the house of Israel, neither shall they enter into the land^y of Israel; and ye shall know that I *am* the Lord GOD.

10 Because, even because they have seduced my people, saying, Peace,^b and *there was* no peace; and one built up a π wall, and, lo, others daubed^c it with untempered mortar:

11 Say unto them which daub *it* with untempered mortar, that it shall fall: there^a shall be an overflowing shower; and ye, O great hail-stones, shall fall; and a stormy wind shall rend *it*.

12 Lo, when the wall is fallen, shall it not be said unto you, Where *is* the daubing wherewith ye have daubed *it*?

13 Therefore thus saith the Lord GOD, I will even rend *it* with a stormy wind in my fury; and there shall be an overflowing shower in mine anger, and great hail-stones,^f in my fury, to consume *it*.

14 So will I break down the wall that ye have daubed with untempered mortar, and bring it down to the ground, so that the foundation thereof shall be discovered, and it shall fall,^g and ye shall be con-

B. C. 594.

a ver. 9, 21, 23.

b Is. 14. 24.

55. 11.

La. 2. 17.

Da. 9. 12.

Lu. 21. 33.

c Je. 5. 31.

28. 1, &c.

29. 31.

d ver. 10.

e 2 Pe. 3. 4.

f Je. 44. 28.

β or, elbows.

g 2 Pe. 2. 14.

h 1Sa. 2. 16, 17.

P. 28. 21.

Mi. 3. 5.

Mal. 1. 10.

1 Pe. 5. 2.

γ are prophets.

i ver. 17.

Je. 14. 14.

23. 16, 26.

k Pr. 19. 27.

δ walk after.

ζ or, things

which they

have not

seen.

η or, into

gardens.

θ breaches.

P. 106. 23.

κ hedged.

m Ep. 6. 13, 14.

n Re. 6. 17.

o La. 2. 14.

p Je. 23. 14.

λ or, that I

should save

his life.

μ quickening

him.

q Mat. 24. 23,

24.

r ch. 12. 24.

Mi. 3. 6.

s Mar. 13. 22.

Jude 24.

t 1 Ti. 4. 1, 2.

u ch. 8. 1.

v Ps. 101. 7.

ν or, secret,

or, council,

Ge. 49. 6.

w Eze. 2. 62.

Ne. 7. 5.

Ps. 69. 28.

Re. 20. 12.

x ch. 7. 19.

y Ho. 9. 3.

Re. 22. 15.

z Ps. 101. 3.

Is. 33. 15.

a 2 Ki. 3. 13, 14.

Je. 42. 20, 21.

b Je. 6. 14.

8. 11.

π or, slight

wall.

c ch. 22. 28.

d ch. 38. 22.

Is. 28. 2, 18.

e Ga. 6. 7.

ρ or, others.

f Is. 30. 30.

Hag. 2. 17.

g Mat. 7. 26,

27.

sumed in the midst thereof: and ye shall know^a that I *am* the LORD.

15 Thus will I accomplish my wrath upon the wall, and upon them that have daubed it with untempered mortar; and will say unto you, The wall *is* no more, neither they that daubed it;

16 *To wit*, the prophets of Israel, which prophesy^c concerning Jerusalem, and which see visions of peace for her,^d and *there is* no peace, saith the Lord GOD.

17 Likewise, thou son of man, set thy face against the daughters of thy people, which prophesy out of their own heart; and prophesy thou against them,

18 And say, Thus saith the Lord GOD, Woe to the *women* that sew pillows to all β arm-holes, and make kerchiefs upon the head of every stature, to hunt souls! Will ye hunt^e the souls of my people, and will ye save the souls alive *that come* unto you?

19 And will ye pollute me among my people for handfuls^f of barley, and for pieces of bread, to slay the souls that should not die, and to save the souls alive that should not live, by your lying to my people that hear^g your lies?

20 Wherefore thus saith the Lord GOD, Behold, I *am* against your pillows, wherewith ye there hunt the souls η to make *them* fly; and I will tear them from your arms, and will let the souls go, *even* the souls that ye hunt to make *them* fly.

21 Your kerchiefs also will I tear, and deliver my people out of your hand, and they shall be no more in your hand to be hunted; and ye shall know that I *am* the LORD.

22 Because with lies ye have made the heart of the righteous sad, whom I have not made sad, and strengthened^p the hands of the wicked, that he should not return from his wicked way, λ by promising μ him life;

23 Therefore ye shall see no more vanity,^r nor divine divinations: for I will deliver my people^s out of your hand; and ye shall know that I *am* the LORD.

CHAP. XIV.

THEN came certain of the elders^u of Israel unto me, and sat before me.

2 And the word of the LORD came unto me, saying,

3 Son of man, these men have set up their idols in their heart, and put^t the stumbling-block of their iniquity^v before their face: should I^a be inquired of at all by them?

4 Therefore speak unto them, and say unto them, Thus saith the Lord GOD, Every man of the house of Israel that setteth up his idols in his heart, and putteth the stumbling-block of his iniquity before his face, and cometh to the prophet, I the LORD will answer him that cometh according^c to the multitude of his idols;

5 That I may take the house of Israel in their own heart, because they are all estranged from me through their idols.

6 Therefore say unto the house of Israel, Thus saith the Lord GOD, Repent, and turn ρ yourselves from your idols; & turn away your faces from all your abominations.

7 For every one of the house of Israel, or of the stranger that sojourneth in Israel, which separateth himself from me, and setteth up his idols in his heart, and putteth the stumbling-block of his iniquity before his face, and cometh to a prophet to inquire of him concerning me; I the LORD will answer him by myself:

את־חמתי בְּקִיר וּבְפְתִיחַ אֹתוֹ חִפֵּל וְאָמַר לָכֵן
 אֵין חֲקִיר וְאֵין בְּפִתִּים אֹתוֹ : נְבִיאֵי יִשְׂרָאֵל
 הַנִּבְּאִים אֶל־יְרוּשָׁלַם וְהַחֲזִיקִים לֵה חוֹזֵן שְׁלֹם וְאֵין
 שְׁלֹם נָאֻם אֲדֹנָיִי יְהוָה : וְאִתָּה בְּרָאֵלָם
 שֵׁים פִּנְקֵד אֶל־בְּנוֹת עִמְקֵי הַמַּתְנַבְּאוֹת מִלְבָּרֵן
 וְהַנִּבְּאֵי עֲלֵיהֶן : וְאִמְרַתְּ כֹה־אָמַר אֲדֹנָיִי יְהוָה
 הוֹי לַמַּסְפּוֹת נִסְתּוֹת עַל כִּלְאֲצִילִי יְדִי וְעֲשׂוֹת
 הַמַּסְפּוֹת עַל־רֹאשׁ כִּלְקוּמָה לְצוּר נִפְשׁוֹת
 הַנִּפְשׁוֹת הַצּוֹדֶדֶתָ עֲלֵמִי וּנְפִשׁוֹת לִכְנֵה הַחַיִּינָה
 וְהַחֲלִלָנָה אֹתִי אֶל־עַמִּי בְּשַׁעֲלֵי שְׁעוּרִים וּבִסְתּוֹתֵי
 לֶחֶם לְהַמִּית נִפְשׁוֹת אֲשֶׁר לֹא־הִמְוִתָה וְלַחַיּוֹת
 נִפְשׁוֹת אֲשֶׁר לֹא־חַיִּינָה בְּכִנְבָלָם לְעַמִּי שְׁמַעִי
 נָבוֹ : לֵכֵן כֹּה־אָמַר אֲדֹנָיִי יְהוָה הִנֵּנִי אֶל־
 כִּסְחוֹתֶיכֶהָ אֲשֶׁר אֶתָּה מַצִּדּוֹת שָׁם אֶת־
 הַנִּפְשׁוֹת לְפָחוֹת וּכְרַעֲתִי אֹתָם מִעַל וְרוֹעֲתֵיכֶם
 וְשִׁלַּחְתִּי אֶת־הַנִּפְשׁוֹת אֲשֶׁר אֵתָם מַצִּדּוֹת אֶת־
 נִפְשֵׁים לְפָחוֹת : וְכָרַעֲתִי אֶת־מַסְפּוֹתֵיכֶם
 וְהִצַּלְתִּי אֶת־עַמִּי מִיָּדָן וְלֹא־יִהְיֶה עוֹד בִּירְבֵן
 לַמַּצֵּדָה וְיִדְעַתֶּן כִּי־אֲנִי יְהוָה : יֵעַן הַכָּאוֹת לִב־
 צִדִּיק שֶׁקֶר בָּאֵין לֹא הַכֹּאֲבָתִיו וְלַחֲזֹק יְדֵי רָשָׁע
 לְבִלְתִּי־שׁוּב מִדְּרֹךְ דַּרְעֵי לַחַיּוֹתוֹ : לֵכֵן שְׁמוֹ לֹא
 תִּחְוֶינָה וְקִסֵּם לֹא־תִקְסַמְנָה עוֹד וְהִצַּלְתִּי אֶת־
 עַמִּי מִיָּדָן וְיִדְעַתֶּן כִּי־אֲנִי יְהוָה :

CAP. XIV. ד

וַיָּבֹאוּ אֵלַי אֲנָשִׁים מִקֵּנִי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁבּוּ לִפְנֵי :
 וַיֹּדֵעַ דְּבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר : בְּרָאִים הָאֲנָשִׁים
 הָאֵלֶּה הֶעֱלֹו גְלוּלֵיהֶם עַל־לֵבָם וּמִכְשׁוֹל עֲוֹנָם נָתַנִּי
 נֹכַח פְּנֵיהֶם הַאֲדַרְשׁ אֲדַרְשׁ לָהֶם : לֵכֵן
 דְּבַר־אוֹתָם וְאִמְרַתְּ אֲלֵיהֶם כֹּה־אָמַר אֲדֹנָיִי יְהוָה
 אִישׁ אִישׁ מִצִּית יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יַעֲלֶה אֶת־
 גְּלוּלָיו אֶל־לְבוֹ וּמִכְשׁוֹל עֲוֹנוֹ יִשִּׁים נֹכַח פְּנָיו
 וְכָא־הַנִּבְּאִי אֲנִי יְהוָה נִעֲנִיתִי לוֹ כֹּה בְּרַב
 גְּלוּלָיו : לִמְעַן חֲפֹשׂ אֶת־בֵּית־יִשְׂרָאֵל בַּלֵּבָם אֲשֶׁר
 מָוֹד מַעֲלִי בְּגִלּוּלֵיהֶם כָּלָם : לֵכֵן אָמַר אֶל־
 בֵּית יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר אֲדֹנָיִי יְהוָה שׁוּבוּ וְהִשְׁבִּינוּ
 מִעַל גְּלוּלֵיכֶם וּמִעַל כָּל־הוֹעֲבֵתֵיכֶם הַשִּׁיבוּ מִיָּנִים :
 כִּי אִישׁ אִישׁ מִצִּית יִשְׂרָאֵל וּבְהִזָּר אֲשֶׁר־עָוִר
 בְּיִשְׂרָאֵל וְעוֹר מֵאֲחֵרִי וְעַל גְּלוּלָיו אֶל־לְבוֹ

24 אֲלֵיהֶם קָרַב הַנָּשִׁים וְדַבֵּר כִּלְחוּזֵן : כִּי לֹא יִדְעָה
 עוֹד כִּלְחוּזֵן שְׁמוֹ וּמִקְסָם חֲלָק בְּחֹדֶף בֵּית
 יִשְׂרָאֵל : כִּי אֲנִי יְהוָה אֲדַבֵּר אֶת אֲשֶׁר אֲדַבֵּר
 דְּבַר וְיַעֲשֶׂה לֹא תִמְשָׁק עוֹד כִּי כִּמְיָכֶם בֵּית
 הַקָּדִיר אֲדַבֵּר דְּבַר וְעֲשִׂיתִיו נָאֻם אֲדֹנָיִי יְהוָה :
 וַיֹּדֵעַ דְּבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר : בְּרָאִים
 27 הִנֵּה בֵּית־יִשְׂרָאֵל אֲמִירִים הַחֲזֹן אֲשֶׁר־הִנֵּה הוּנָה
 28 לְיָמִים רַבִּים וְלַעֲתִים וְרוֹקוֹת הֵיא נָבֹא : לֵכֵן
 אָמַר אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר אֲדֹנָיִי יְהוָה לֹא־תִמְשָׁק
 עוֹד כִּלְדִּבְרִי אֲשֶׁר אֲדַבֵּר דְּבַר וְיַעֲשֶׂה נָאֻם
 אֲדֹנָיִי יְהוָה :

CAP. XIII. י

1 וַיֹּדֵעַ דְּבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר : בְּרָאִים הַנִּבְּאֵי אֶל־
 נְבִיאֵי יִשְׂרָאֵל הַנִּבְּאִים וְאִמְרַתְּ לְנְבִיאֵי מַלְכִם
 3 שְׁמַעִי דְּבַר־יְהוָה : כֹּה אָמַר אֲדֹנָיִי יְהוָה הוֹי
 עַל־הַנִּבְּאִים הַנִּבְּלִים אֲשֶׁר הִלְכִם אַחֵר רֹחֵם
 4 וּבִלְבָתִי רָאוּ : נִשְׁעִלִים בְּחֻרְבֹת נְבִיאִיָּהּ יִשְׂרָאֵל
 5 הוֹי : לֹא עֲלִיתֶם בְּפָרִצוֹת וּתְהַדִּירוּ גִדֵּר עַל־בֵּית
 6 יִשְׂרָאֵל לְעַמֹּד בְּמִלְחָמָה בְּיוֹם יְהוָה : חֲזוּ שְׁמוֹ
 וְקִסֵּם פֶּגֶז הָאֲמִירִים נָאֻם־יְהוָה וְיִדְעָה לֹא שְׁלָחָם
 7 וַיַּחֲזִי לִמְכֹּס דָּבָר : הֲלֹא מַחֲזֶה־שְׁמוֹ חַוִּיתָם
 וּמִקְסָם פֶּגֶז אֲמִירָתָם וְאֲמִירִים נָאֻם־יְהוָה וְאֲנִי
 8 לֹא דִבַּרְתִּי : לֵכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָיִי יְהוָה יֵעַן
 דְּפָרְכֶם שְׁמוֹ וְחַוִּיתָם פֶּגֶז לֵכֵן הִנֵּנִי אֲלֵיכֶם נָאֻם
 9 אֲדֹנָיִי יְהוָה : וְהִתְתָּה דִי אֶל־הַנִּבְּאִים הַחֲזִיקִים
 שְׁמוֹ וְהַקְסָמִים פֶּגֶז בְּסוֹד עַמִּי לֹא־יִהְיֶה וּבִכְתָּב
 בֵּית־יִשְׂרָאֵל לֹא יִכְתְּבוּ וְאֶל־אֲדַמַת יִשְׂרָאֵל לֹא יִבְאוּ
 10 וְיִדְעֻתֶם כִּי־אֲנִי אֲדֹנָיִי יְהוָה : יֵעַן וַיִּבְנֶן הַטֵּיָא
 אֶת־עַמִּי לֵאמֹר שְׁלוֹם וְאֵין שְׁלוֹם וְהוּא בִּנָה חֲזִיק
 11 וְהֵנֶם סִתִּים אֹתוֹ חִפֵּל : אָמַר אֶל־סִתֵּי חִפֵּל וְיַפֵּל
 הִתִּי גֶשֶׁם שׁוֹמֵם וְאִתָּה אֲבָנִי אֶלְגָּבִישׁ תִּפְלָנָה
 12 וְרִירַת סִעֲרוֹת תִּבְקַע : וְהִנֵּה כָּפַל הַקָּדִיר הוּלֵא
 יֵאמַר אֲלֵיכֶם אֵיהֶם הַסִּתִּים אֲשֶׁר סִתַּתֶּם :
 13 לֵכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָיִי יְהוָה וּבִשְׁעֵתִי וְחִדְסִעֲרוֹת
 בְּחִמְתִּי וּגֶשֶׁם שׁוֹמֵם בִּצְמִי יִהְיֶה וְאֲבָנִי אֶלְגָּבִישׁ
 14 בְּחִמְתִּי לִכְלָה : וְהִרְסִיתִי אֶת־הַקָּדִיר אֲשֶׁר־סִתַּתֶּם
 חִפֵּל וְהִגְעִיתִיוֹ אֶל־הָאָרֶץ וְנִגְלָה יִסְדָּהּ וְנִפְלָה
 15 וְכִלְיתָם בְּחֻרְבָה וְיִדְעֻתֶם כִּי־אֲנִי יְהוָה : וְכִלְיתִי

עשיתי את כל אשר עשיתי לה נאם אדני יהוה :

CAP. XV. טו

1 ויהי דבר יהוה אלי לאמר : בן אדם מה
2 יהיה עץ הנקטן מפלגץ תמונה אשר היה
3 בעצמי היער : הֲיִקַּח מִפִּנֵּי עֵץ לַעֲשׂוֹת לְמִלְאָכָה
4 אִם יִקְחוּ מִפִּנֵּי יָדָיו לְחִלּוֹת עָלָיו פְּלִיָּקִי : הֲהֵא
5 לֹאשׁ נִתֵּן לְאֹכְלָהּ אֶת שְׂנֵי קְצוֹתָיו אֲכָלָהּ הָאֵשׁ
6 וְתוֹכָהּ נִדְּרָה הַיִּצְלָח לְמִלְאָכָה : הֲהִיא בְּחַיּוֹתָיו חַיִּים
7 לֹא יַעֲשֶׂה לְמִלְאָכָה אִף כִּי־אֵשׁ אֲכָלָהּ וְיִדְּרָה
8 וְנַעֲשֶׂה עֹד לְמִלְאָכָה : לֵכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
9 יְהוֹה פֶּאֶשֶׁר עֵץ הַנֶּקֶטָן בַּעֲץ הַיָּעַר אֲשֶׁר־
10 נִתְּנָיו לֹאשׁ לְאֹכְלָהּ בֵּן חַיִּי אֶת־שְׁנֵי יְרֵשָׁם :
11 וְנִתְּנִי אֶת־שְׁנֵי בָהֶם מִהָאֵשׁ יֵצְאוּ וְהָאֵשׁ
12 תֹּאכְלֵם וְיִדְּעוּם כִּי־אֲנִי יְהוֹה בְּשׁוֹמְרֵי אֶת־שְׁנֵי
13 בָהֶם : וְנִתְּנִי אֶת־הָאָרֶץ שְׂמִמָּה עֵץ מַעֲלֵה מַעַל
14 נָאִם אֲדֹנָי יְהוֹה :

CAP. XVI. י

1 ויהי דבר יהוה אלי לאמר : בן אדם הודע את
2 ירושלים את חוֹשֶׁבוֹתֶיהָ : וְאָמַרְתָּ כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי
3 יְהוֹה לִירֹשָׁלַם מִכְּרִיתָהּ וּמִלְחָמָהּ מֵאָרֶץ הַנֶּקֶטָן
4 אֶבְרָהָם הָאֵלֹהִי וְאַבְרָהָם הַחַיִּי : וּמִלְחָמָהּ בַּיּוֹם
5 הַזֶּה רַח אֶחָד לֹא־בָרַת שָׂדֶה וּבָמִים לֹא־רִחַצְתָּ
6 לְמַשְׁחֵי וְהַמִּלָּה לֹא הַמְלַחַת וְהַחֶמֶל לֹא חִתְּלָתָּ :
7 לֹא־הִסָּה עָלֶיךָ עֵץ לַעֲשׂוֹת קֶלֶךְ אֶתֶּת מֵאֵלָה
8 לְחִמְלָה עָלֶיךָ וְהַשֹּׁלִי אֶל־שְׁנֵי הַשָּׂדֶה בְּנֵל עֲשֹׂה
9 בַּיּוֹם הַזֶּה רַח אֶחָד : וְאָעֲבֵר עָלֶיךָ וְהָרָאֵךְ
10 מִתְּבוֹסֶסֶת בְּדָמֶיךָ וְאָמַר לָךְ בְּדָמֶיךָ חַיִּי וְאָמַר
11 לָךְ בְּדָמֶיךָ חַיִּי : רַבְּדָה בַּצִּמָּה הַשָּׂדֶה נִתְחַיֵּךְ
12 וְהַרְבֵּי וְהַנְדִּיל וְהַבֵּא בָעֵר עֲדִים שְׂדִים כְּנָנִי
13 וְשַׁעֲרֶךָ צִפְחָ וְאֵת עַלֵם וְעִירָה : וְאָעֲבֵר עָלֶיךָ
14 וְהָרָאֵךְ וְהִנֵּה עַתְּ עַת דָּוִים וְאֶפְרַשׁ כְּנָנִי עָלֶיךָ
15 וְאֶכְסֶה עֲרֹרְךָ וְאֶשְׁבֵּעַ לָךְ וְאֶבְרִית אֶתְךָ
16 נָאִם אֲדֹנָי יְהוֹה וְהִיא־לִי : וְהָרָאֵךְ בַּיּוֹם
17 וְאֶשְׁמֹךְ דָּמֶיךָ מִשְׁלֶךְ וְאֶכְסֶה בְּשִׁמְךָ : וְהָרָאֵךְ
18 רִמְמָה וְאֶנְעֶלְךָ תַּחַשׁ וְאֶחְשֶׁךְ בְּשִׁשׁ וְאֶכְסֶה
19 מִשִּׁי : וְאֶנְעֶלְךָ עַד וְהִתְנַחֵה צְמִידִים עַל־יָדֶיךָ
20 וְרִבִּיד עַל־גְּרוֹנְךָ : וְאֶתֵּן נֶזֶם עַל־אֶפֶס וְעִנִּילִים

וּמִקְשׁוֹל עֹזֶנּוּ יָשִׁים נֶזֶם פָּנָיו וְכֹה אֶל־הַנְּבִיאָ
8 לְדַרְשָׁנִי כִּי אֲנִי יְהוֹה נִעְנֶה לְךָ כִּי : וְנִתְּנִי פָנִי
9 בְּאֵשׁ הַהִיא וְהִשְׁמֹתִיהָ לְאוֹר וְלִמְשָׁלִים
10 וְהִכְרַתִּי מִתּוֹךְ עַמִּי וְיִרְעוּם כִּי־אֲנִי יְהוֹה :
11 וְהִנְבִּיאָ כִּי־יִסְתַּה וְדָבָר דָּבָר אֲנִי יְהוֹה פִּתִּיתִי אֶת
12 הַנְּבִיאָ הַהִיא וְנִתְּנִי אֶת־יָדִי עָלָיו וְהִשְׁמַתִּיו
13 מִתּוֹךְ עַמִּי יִשְׂרָאֵל : וְנִשְׁאָר עֹנֵם בְּעֵין הַדָּשׁ
14 בְּעֵין הַנְּבִיאָ יְהוֹה : לִמְעַן לֹא־יִתְּנִי עוֹד בֵּית
15 יִשְׂרָאֵל מִצָּחִי וְלֹא־יִשְׁמָרָה עוֹד בְּכָל־פְּשָׁעֵיהֶם
16 וְהִיָּדִל לְעַם וְאֲנִי אֶהְיֶה לָהֶם לְאֵלֹהִים נָאִם אֲדֹנָי
17 יְהוֹה : וְהִיא דְּבַר־יְהוֹה אֵלַי לֵאמֹר : בֶּן־
18 אָדָם אֵיךְ כִּי תִחְשָׁא־לִי לְמַעַלְמַעַל וְנִתְּנִי יָדִי
19 עָלֶיהָ וְשִׁבַּרְתִּי לָהּ מִשְׁהַלְלָהֶם וְהִשְׁלַחְתִּי־בָהּ
20 לְעֵב וְהִכְרַתִּי מִמֶּנָּה אֶדָם וּבְהֶמָּה : וְהָיָה שְׁלִשֶׁת
21 הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה בְּתוֹכָהּ הֵן דָּנָל וְאִיֹּב הַמֶּה
22 בְּצִדְקָתָם וְנַעֲלֵו נַפְשָׁם נָאִם אֲדֹנָי יְהוֹה : לֹא־הָיָה
23 רָעָה אֶעֱבִיר בָּאָרֶץ וּשְׁלָלָתָהּ וְהִתְחַהּ שְׂמִמָּה
24 מִבְּלִי עוֹבֵר מִפְּנֵי הַחֶה : שְׁלִשֶׁת הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה
25 בְּתוֹכָהּ חִירָאִי נָאִם אֲדֹנָי יְהוֹה אִם־בָּנִים וְאִם־
26 בָּנוֹת יֵצְאוּ הֵמָּה לְבָדָם וְנַעֲלֵו וְהָאָרֶץ תִּהְיֶה
27 שְׂמִמָּה : אִזְּ תִרַּב אֲבִיא עַל־הָאָרֶץ הַהִיא
28 וְאֶמְרִיתִי חֶרֶב תַּעֲבֵר בָּאָרֶץ וְהִכְרַתִּי מִמֶּנָּה אֶדָם
29 וּבְהֶמָּה : וּשְׁלִשֶׁת הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה בְּתוֹכָהּ חִיר־
30 אֲנִי נָאִם אֲדֹנָי יְהוֹה לֹא יֵצְאוּ בָנִים וּבָנוֹת כִּי
31 הֵם לְבָדָם וְנַעֲלֵו : אִזְּ דָּבָר אֲשַׁלַּח אֶל־הָאָרֶץ
32 הַהִיא וְשִׁפְכְתִּי חֲמָתִי עָלֶיהָ בָּהֶם לְהִכְרִית מִמֶּנָּה
33 אֶדָם וּבְהֶמָּה : וְנָח דָּנָל וְאִיֹּב בְּתוֹכָהּ חִיר־
34 אֲנִי נָאִם אֲדֹנָי יְהוֹה אִם־בֵּן אִם־בַּת יֵצְאוּ הֵמָּה
35 בְּצִדְקָתָם יֵצְאוּ נַפְשָׁם : כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי
36 יְהוֹה אִף כִּי־אֶרְבַּעַת שָׁפְסִי הָרָעִים חֶרֶב וְרָעָב
37 וְחֵמָה רָעָה חֶרֶב שְׁלַחְתִּי אֶל־יְרוּשָׁלַם לְהִכְרִית
38 מִמֶּנָּה אֶדָם וּבְהֶמָּה : וְהִנֵּה נִתְחַדְּפָה פְלִסְתָּה
39 דְּמוֹצָאִים בָּנִים וּבָנוֹת הָעָם וְיֹצְאִים אֶל־עַלְמֵם
40 וְרִאֲתָם אֶת־דָּרָפָם וְאֶת־עֲלִיוֹתָם וְנִתְּנָתָם עַל־
41 הָרָעָה אֲשֶׁר הִבֵּאתִי עַל־יְרוּשָׁלַם אֶת כָּל־אֲשֶׁר
42 הִבֵּאתִי עָלֶיהָ : וְנִתְּנִי אֶתְּלָם כִּי־יִרְאָה אֶת־
43 דָּרָפָם וְאֶת־עֲלִיוֹתָם וְיִדְּעוּם כִּי לֹא הָעָם

8 And^a I will set my face against that man, and will make him a sign^b and a proverb, and I will cut him off^c from the midst of my people; and ye shall know that I *am* the LORD.

9 And if the prophet be deceived when he hath spoken a thing, I^e the LORD have deceived that prophet; and I will stretch out my hand upon him, and will destroy him from the midst of my people Israel.

10 And they shall bear the punishment of their iniquity: the punishment of the prophet shall be even as the punishment of him that seeketh unto him;

11 That the house of Israel may go no more astray^f from me, neither be polluted any more with all their transgressions; but that^g they may be my people, and I may be their God, saith the Lord GOD.

12 The word of the LORD came again to me, saying,

13 Son of man, when the land sinneth against me by trespassing grievously, then will I stretch out mine hand upon it, and will break the staff^h of the bread thereof, and will send famine upon it, and will cut off man and beast from it:

14 Thoughⁱ these three men, Noah,^m Daniel,ⁿ and Job,^o were in it, they should deliver but their own souls by their righteousness,^p saith the Lord GOD.

15 If I cause noisome beasts^r to pass through the land, and they *n*spoil it, so that it be desolate, that no man may pass through because of the beasts:

16 Though these three men were in *it*, as I live, saith the Lord GOD, they shall deliver neither sons nor daughters; they only shall be delivered, but the land shall be desolate.

17 Or if I bring a sword^u upon that land, and say, Sword, go through the land; so that I cut off^v man and beast from it:

18 Though these three men were in it, as I live, saith the Lord GOD, they shall deliver neither sons nor daughters, but they only shall be delivered themselves.

19 Or if I send a pestilence^w into that land, and pour out my fury upon it in blood, to cut off from it man and beast:

20 Though^x Noah, Daniel, and Job, were in it, as I live, saith the Lord GOD, they shall deliver neither son nor daughter; they shall but deliver their own souls by their righteousness.

21 For thus saith the Lord GOD, *π* How much more when I send my four^b sore judgments upon Jerusalem, the sword, and the famine, and the noisome beast, and the pestilence, to cut off from it man and beast?

22 Yet,^d behold, therein shall be left a remnant that shall be brought forth, both sons and daughters; behold, they shall come forth unto you, and ye shall^e see their way and their doings: and ye shall be comfortedⁱ concerning the evil^k that I have brought upon Jerusalem, even concerning all that I have brought upon it.

23 And they shall comfort you, when ye see their ways and their doings: and ye shall know^l that I have not done without cause^m all that I have done in it, saith the Lord GOD.

CHAP. XV.

AND the word of the LORD came unto me, saying,

2 Son of man, What is the vine-treeⁿ

B. C. 594.

a Le. 20.3..6.

b Nu. 26. 10.

De. 28. 37.

1 Co. 10.11.

c Ps. 37. 22.

Ro. 11. 22.

d Jno. 15. 6.

e 1 Ki. 22.23.

Job 12. 16.

2 Th. 2.11,12.

β Will it

prosper?

γ made fit.

f Ps. 119. 67.

1 Pe. 2. 25.

g ch. 37. 27.

h Is. 24. 18.

Am. 5.18,19.

i ch. 14. 8.

j trespassed.

k Le. 26. 26.

l Je. 15. 1.

m Ge. 7. 1.

n Da. 10. 11.

o Job 42. 8.

p Is. 58. 1.

q Pr. 11. 4.

r Le. 26. 22.

s cutting

out, or, ha-

bitation.

η or, be-

reave.

θ Ge.11,26,29.

Ne. 9. 7.

θ the midst

of it.

t Ho. 2. 3.

κ or, when I

looked

upon thee.

u Le. 26. 25.

v Zep. 1. 3.

λ or, trod-

den under

foot.

w 2 Sa. 24.15.

x Ex. 3. 7, 8.

y ver. 14.

μ made thee

a million.

z Ex. 1. 7.

De. 1. 10.

ν ornament

of.

a Ca. 4. 5.

π or, Also.

b ch. 5. 17.

33. 27.

c Ru. 3. 9.

d ch. 6. 8.

De. 4. 31.

e Ex. 19. 5.

f Je. 2. 2.

g ch. 20.43.

h 1 Jno. 5. 8.

p bloods.

i Is. 40. 1, 2.

h He.12.6..11.

l De. 8. 2.

Je. 22. 8, 9.

Da. 9. 7.

m Pr. 26. 2.

σ nose,

Is. 3. 21.

n Ps.80,8.&c.

Is. 5. 2, 7.

Je. 2. 21.

Ho. 10. 1.

more than any tree, or than a branch which is among the trees of the forest?

3 Shall wood be taken thereof to do any work? or will men take a pin of it to hang any vessel thereon?

4 Behold, it is cast^d into the fire for fuel; the fire devoureth both the ends of it, and the midst of it is burned. β Is it meet for any work?

5 Behold, when it was whole it was γ meet for no work: how much less shall it be meet yet for any work, when the fire hath devoured it, and it is burned?

6 Therefore thus saith the Lord GOD, As the vine-tree among the trees of the forest, which I have given to the fire for fuel, so will I give the inhabitants of Jerusalem.

7 And I will set my face against them; they shall go out from one fire, and another^h fire shall devour them; and i ye shall know that I *am* the LORD, when I set my face against them.

8 And I will make the land desolate, because they have δ committed a trespass, saith the Lord GOD.

CHAP. XVI.

AGAIN the word of the LORD came unto me, saying,

2 Son of man, cause^p Jerusalem to know her abominations,

3 And say, Thus saith the Lord GOD unto Jerusalem, Thy ζ birth and thy nativity is of the land of Canaan; thy father² was an Amorite, and thy mother an Hittite.

4 And as for thy nativity, in the day thou³ wast born, thy navel was not cut, neither wast thou washed in water κ to supple thee: thou wast not salted at all, nor swaddled at all.

5 None eye pitied thee, to do any of these unto thee, to have compassion upon thee; but thou wast cast out in the open field, to the lothing of thy person, in the day that thou wast born.

6 And when I passed by thee, and saw thee λ polluted in thine own blood, I said unto thee when thou wast in thy blood, Live; x yea, I said unto thee, when thou wast in thy blood, Live.

7 I have μ caused thee to multiply² as the bud of the field, and thou hast increased and waxen great, and thou art come to vexcellent ornaments: thy breasts^a are fashioned, and thine hair is grown, whereas thou wast naked and bare.

8 Now when I passed by thee, and looked upon thee, behold, thy time was the time of love; and I spread^c my skirt over thee, and covered thy nakedness: yea, I swore unto thee, and entered into a covenant^e with thee, saith the Lord GOD, and thou becamest^f mine.

9 Then washed I thee with h water: yea, I thoroughly washed away thy ρ blood from thee, and I anointed thee with oil.

10 I clothed thee also with brodered work, and shod thee with badgers' skin, and I girded thee about with fine linen, and I covered thee with silk.

11 I decked thee also with ornaments, and I put bracelets upon thine hands, and a chain on thy neck.

12 And I put a jewel on thy σ forehead, and ear-rings in thine ears, and a beautiful crown upon thine head.

13 Thus wast thou decked with gold

and silver; and thy raiment^a was of fine linen, and silk, and brodered work: thou didst eat^b fine flour, and honey, and oil: and thou wast exceeding beautiful,^c and thou didst prosper into a kingdom.

14 And thy renown went forth^d among the heathen for thy beauty: for it was perfect^f through my^e comeliness, which I had put upon thee, saith the Lord GOD.

15 But^h thou didst trust in thine own beauty, and playedst the harlotⁱ because of thy renown, and pouredst out thy fornications on every one that passed by; his it was.

16 And of thy garments thou didst take, and deckedst^j thy high places with divers colours, and playedst the harlot thereupon: *the like things* shall not come, neither shall it be so.

17 Thou hast also taken thy fair jewels of my gold and of my silver, which I had given thee, and madest to thyself images of γ men, and didst commit whoredom with them;

18 And tookest thy brodered garments, and coveredst them: and thou hast set mine oil and mine incense before them.

19 My meat also which I gave thee, fine flour, and oil, and honey, *wherewith* I fed thee, thou hast even set it before them for a ζ sweet savour: and *thus* it was, saith the Lord GOD.

20 Moreover, thou hast taken thy sons and⁷ thy daughters, whom thou hast borne unto me, and these hast thou sacrificed unto them to θ be devoured. *Is this* of thy whoredoms a small matter,

21 That thou hast slain^t my children, and delivered them to cause them to pass through *the fire* for them?

22 And in all thine abominations and thy whoredoms thou hast not remembered the days of thy youth,^u when thou wast naked and bare, and wast polluted in thy blood.

23 And it came to pass, after all thy wickedness, (woe, woe unto thee! saith the Lord GOD.)

24 That thou hast also built unto thee an λ eminent place, and hast^v made thee an high place in every street.

25 Thou hast built thy high place at every head^a of the way, and hast made thy beauty to be abhorred, and hast opened thy feet to every one that passed by, and multiplied thy whoredoms.

26 Thou hast also committed fornication with the Egyptians^c thy neighbours, great of flesh; and hast increased thy whoredoms, to provoke me to anger.

27 Behold, therefore, I have stretched out my hand over thee, and have diminished thine^e ordinary food, and delivered thee unto the will of them that^f hate thee, the μ daughters of the^e Philistines, which are ashamed of thy lewd way.

28 Thou hast played the whore also with the Assyrians,^h because thou wast unsatiable; yea, thou hast played the harlot with them, and yet couldest not be satisfied.

29 Thou hast, moreover, multiplied thy fornication in the land of Canaan unto Chaldea, and yet thou wast not satisfied herewith.

30 How weak is thine heart, saith the Lord GOD, seeing thou doest all these things, the work of an imperious^j whorish woman;

31 In π that thou buildest thine eminent place in the head of every^k way, and makest thine high place in every street; and

B. C. 594.

a Ps. 45. 13, 14.

b De. 32. 13, 14.

c Ps. 81. 16, 147. 14.

d 2 Ch. 9. 23.

e Ho. 8. 9, 10.

f Ps. 50. 2, La. 2. 15.

g De. 4. 7.

h Je. 7. 4.

i Is. 1. 21.

j Je. 2. 20.

k Ho. 1. 2, ch. 7. 20.

l Ho. 2. 8.

m Jn. 4. 10, 18.

n Is. 139. 11, 12.

o Je. 2. 34.

p a male.

q Je. 13. 22, 26.

r La. 1. 8.

s Ho. 2. 3, 10.

t κ savour of rest.u η with judgments of.

v Le. 20. 10.

w De. 22. 22.

x Ex. 21. 12.

y 2 Ki. 16. 3.

z 2 Ch. 33. 6.

aa Is. 57. 5.

ab Na. 1. 2.

ac δ devour.

ad ver. 24, 31.

ae Ps. 106. 37.

af Ho. 2. 3.

ag κ instruments of thine ornament.

ah Je. 25. 9.

ai w Je. 2. 2.

aj x 2 Ki. 25. 9.

ak y ch. 5. 8, 13.

al Job 34. 26.

am 1 Ti. 5. 20.

an λ or, brothel house.

ao z Je. 3. 2.

ap a Pr. 9. 14.

aq b Ps. 78. 42.

ar c ch. 20. 7, 8.

as Is. 30. 2, 3.

at d ch. 9. 10.

au 11. 21.

av e Ho. 2. 9.

aw f Ps. 106. 41.

ax μ or, cities.

ay g 2 Ch. 28. 18.

az h ch. 23. 12, &c.

aa 2 Ki. 16. 7.

ab Je. 2. 18, 36.

ac v sister lesser than thou.

ad i De. 32. 32.

ae j Pr. 7. 11.

af π or, thy daughters is thine.ag ρ or, that was clothed as a small thing.

ah k Je. 2. 28.

ai l 2 Ki. 21. 9.

aj 1 Co. 5. 1.

hast not been as an harlot, in that thou scornest hire:

32 But as a wife that committeth adultery, which taketh strangers instead of her husband!

33 They give gifts to all whores; but thou^g givest thy gifts to all thy lovers, and β hirest them, that they may come unto thee on every side for thy whoredom.

34 And the contrary is in thee from other women in thy whoredoms, whereas none followeth thee to commit whoredoms: and in that thou givest a reward, and no reward is given unto thee; therefore thou art contrary.

35 Wherefore, O harlot, κ hear the word of the LORD:

36 Thus saith the Lord GOD, Because thy filthiness was poured out, & thy nakedness discoveredⁱ through thy whoredoms with thy lovers, and with all the idols of thy abominations, and by the blood^m of thy children, which thou didst give unto them;

37 Behold, therefore, η I will gather all thy lovers, with whom thou hast taken pleasure, and all *them* that thou hast loved, with all *them* that thou hast hated; I will even gather them round about against thee, and will discover thy nakedness unto them, that they may see all thy nakedness.

38 And I will judge thee, η as women that break wedlock,^o and shed blood,^p are judged: and I will give thee blood in fury^q and jealousy.

39 And I will also give thee into their hand, and they shall throw down thine eminent place,^r and shall break down thy high places: they shall strip^s thee also of thy clothes, and shall take κ thy fair jewels, and leave thee naked and bare.

40 They shall also bring up a company against^v thee, and they shall stone thee with stones, and thrust thee through with their swords.

41 And they shall burn^u thine houses with fire, and execute judgments upon thee in the sight^t of many women: and I will cause thee to cease from playing the harlot, and thou also shalt give no hire any more.

42 So will I make my fury toward thee to rest, and my jealousy shall depart from thee, and I will be quiet, and will be no more angry.

43 Because thou hast not^b remembered the days of thy youth, but hast fretted me in all these things; behold, therefore, I also will recompense^d thy way upon *thine* head, saith the Lord GOD; and thou shalt not commit this lewdness above all thine abominations.

44 Behold, every one that useth proverbs shall use *this* proverb against thee, saying, As is the mother, so is her daughter.

45 Thou art thy mother's daughter, that loatheth her husband and her children; and thou art the sister of thy sisters, which loathed their husbands and their children: your mother was an Hittite, and your father an Amorite.

46 And thine elder sister is Samaria, she and her daughters that dwell at thy left hand: and thy ν younger sister, that dwelleth at thy right hand, is Sodomⁱ and her daughters.

47 Yet hast thou not walked after their ways, nor done after their abominations; but, as if ρ that were a very little thing, thou wast corrupted moreⁱ than they in all thy ways.

- 13 על־אונק' ועמרת תפארת בראשך : ותעדי' ויהב וכסף ומלפישך שש' ומשי ורקמה סלת ודבש ושמן אבלתי' ותמי' במאד מאד ותעלתי' למלכה : ויצא לך שם בגוים בפיך כי פלי' הוא בחדרי אשר־שמי עורך נאם אדני יהוה : ותבטחי בגיך ותנני על־שמוך ותשפני את פונותיך על־פל־עובר לרחי' : ותקתי מבגדיך ותעשילי' בנות מלאות ותנני עליהם לא באות ולא יהיה : ותקחי' פל תפארתך מזהב ומכסף אשר נתתי לך ותעשילי' צלמי וזר ותונרם : ותקחי' את בגדי רקמתך ותכסים ושמי וקשרתי' נחתי לפניהם : ולחמי אשר־נתתי לך סלת ושמן ודבש האכלתיך ותתתיהו לפניהם לרחי' נחת וירי נאם אדני יהוה : ותקחי' את־בגדיך ואת־בגותיך אשר ילדתי לי והננחם להם לאכול המעט מתונותיך : ותשחטי את־בגדי ותתלים בגעבר אותם להם : ואת פל־הועברתיך ותנתיך לא זכרתי את־ימי נעוריך כיהותך עינם ועריה מתבוססת ברמך היית : ויהי אחרי כל־דעתך ויוי אי' לך נאם אדני יהוה : ותבגיליך בגב ותעשיליך רמה בכל רחוב : אל־פלאש דרך בנית רמתך ותתגעלי את־פיקך ותפשטי את־רגליך לכל־עובר ותרגי את־תונותיך : ותנני אל־בגדי מצרים שונקיך גדלי בשר ותרגי את־תונותך להכשכני : והנה נסיתי יד עיך ואגבע חקך ואחלף בגפש שונותיך בנות פלשתיים הנכלמות מירבך ופה : ותנני אל־בגדי אשר מבלתי שבועתך ותנלים ובם לא שבעת : ותרגי את־תונותך אל־ארץ פנען פשוטמה ובם־בואת לא שבעת : מה אמלה לחתך נאם אדני יהוה בעשותך את־פל אלה מעשה אשר־זננה שלטת : בבגותיך בגדי בראש פל־דרך ורמתך עשיתי בכל־רחוב
- ולא־הייתי בונה למלם אתנן : האשה המצאפח תחת אישה תקח את־זרים : לכל־זנות ותגר נדה ואם נתת את־בגדיך לכל־מאכליך ותשחטי אותם לבוא אלך משבוב בתונותיך : ויהי בך דבש מן־הנשים בתונותיך ואבגדיך לא זננה ובתונותך אתנן ואתנן לא נפול לך ויהי לחשך : לכן זננה שמעי ובר־יהוה : כה־אמר אדני יהוה יען השפך נחשתך ותגלה ערותך בתונותיך על־מאכליך ועל פל־גלולי הועברתיך וכרמי בגיך אשר נתתי להם : לכן הנני ממנץ את־פל־מאכליך אשר ערבת עליהם ואת פלאשר אהבת על פלאשר שנאח והבציתי אתם עליך משבוב וגלתי ערותך אלהם וראו את פל־ערוהך : ושפסותיך משפמי נאפות ושפחת דם ונתתיך דם חמה וקנאה : ונתתי אותך בדם וירסי בגד ונחצי רמתך והשפיתי אותך בגיך ולקחתי פל תפארתך ותניחך עינם ועריה : והעלתי עליך קהל ורגמו אותך באבן ובחקך בחרבותם : ושרפי במיך באש ועשיתי בך שפטים לעיני נשים רבות והשפתיך מוזה ובם־אתנן לא תתניעוד : והנחתי חמתי בך וסרה קנאתי ממך ושקמתי ולא אכעס עוד : יען אשר לא זכרתי את־ימי נעוריך ותרגי לי בכל־אלה ובסאני הא דרבך בראש נחתי נאם אדני יהוה ולא עשיתי את־הופה על פל הועברתיך : הנה פל־חמשל עליך ומשל לאמר כאמה בקה : בת־אמך את געלה אישה ובניה ואחות אחותך את אשר געלו אנשיהו ובנותיך אמכן חמית ואביכן אמרי : ואחותך הגדולה שמרון היא ובנותיה היושבת על־שמואלך ואחותך הקטנה מפרך היושבת מימין סוס ובנותיה : ולא ברחיקי הלכתי ובתועבותיך עשיתי מעשך קט ותשחתי מזה בכל־דרךך :

48 חִירָאֲנִי נָאִם יְהוָה אֲחַדְעֲשׂוּהָ סֹסִים
 אֲחֻתֶּיךָ הִיא וּבְנוֹתֶיהָ כְּאִשֵּׁית אִתְּךָ וּבְנוֹתֶיךָ :
 49 הַזֶּה הִוא הָיָה עֵץ סֹסִים אֲחֻתֶּיךָ נָאִין שְׂעִיר
 לָחֶם וְשִׁלֹּת הִשְׁמִשׁ הָיָה לָהּ וּלְבְנוֹתֶיהָ וַיִּרְעֻנִי
 50 וַאֲבִיוֹן לֹא הִחְיֶיהָ : וַתִּגְדֹּלֶנָּה וַתַּעֲשִׂינָה
 חֹשֶׁכָה לְפָנַי וַאֲסִיר אֶתְּךָ כְּאִשֵּׁר רֵאִיתִי :
 51 וְשִׁמְרֹן כִּחְצֵי הַפְּאֵרֶת לֹא הִמָּאָה וּבְרָבִי אֶת־
 הַתְּעִבֹתֶיךָ מִתְּנָה וַתַּצְדִּקִי אֶת־אֲחֻתֶּיךָ בְּכָל־
 52 תִּיבְעֶיךָ אֲשֶׁר עָשִׂיתִי : בְּסִימָתִי שָׂאִי בְּלִמְתֶּיךָ
 אֲשֶׁר פָּלְלָה לְאֲחֻתֶּיךָ כַּחֲפֹאֲרֶיךָ אֲשֶׁר־הִתְעַבְתָּ
 מִדֶּהֱן תַּצְדִּיקֶנָּה מִמֶּךָ וּבְסִימָתִי בֹשֶׁל וּשְׂאִי
 53 בְּלִמְתֶּיךָ בְּצִדְהֶיךָ אֲחֻתֶּיךָ : וּשְׂבִילִי אֶת־
 שְׂבִילֹתֶיךָ אֶת־שְׂבִילֵי סֹסִים וּבְנוֹתֶיהָ וְאֶת־שְׂבִילֵי
 שִׁמְרֹן וּבְנוֹתֶיהָ וּשְׂבִילֵי שְׂבִילֶיךָ בְּחֻקֶּיהָ :
 54 לְמַשֵּׁן תִּשְׂאִי בְּלִמְתֶּיךָ וּבְכִלְמָתִי מִלֵּל אֲשֶׁר עָשִׂיתִי
 55 בְּחֻמְךָ אִתְּךָ : וְאֲחֻתֶּיךָ סֹסִים וּבְנוֹתֶיהָ תִּשְׂבֹּן
 לְמִרְמָתֹךָ וְשִׁמְרֹן וּבְנוֹתֶיהָ תִּשְׂבֹּן לְמִרְמָתֶיךָ
 56 וְאֵת וּבְנוֹתֶיךָ תִּשְׂבֹּנָה לְמִרְמָתְךָ : וְלֹא הִיחָה
 סֹסִים אֲחֻתֶּיךָ לְשִׁמּוּעָה בְּסֶדֶךָ בְּיוֹם נִאֻמְךָ :
 57 בְּסֶדֶךָ תִּהְיֶה רַעֲמָךָ כְּמוֹ עֵץ חֶרֶפֶת בְּנוֹת־אֲלֵם
 וְכָל־סִבְבוֹתֶיהָ בְּנוֹת פִּלְשְׁתִּים הַשְּׂאִמּוֹת אוֹתָךְ
 58 מִסְּבִיב : אֶת־וִפְרֶיךָ וְאֶת־תְּעֻבּוֹתֶיךָ אֵת
 59 וְשִׂאמָתִים נָאִם יְהוָה : כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי
 יְהוָה וְעֲשִׂיתִי אוֹתָךְ כְּאִשֵּׁר עָשִׂיתִי אֲשֶׁר־בָּנִיתִי
 60 אֵלַי לְהַפֵּר בְּרִית : וְהִכְרַמְתִּי אֶנְךָ אֶת־בְּרִיתִי אוֹתָךְ
 בִּימִי וַעֲבָדְךָ וְהִקְדַּמְתִּי לָךְ בְּרִית עוֹלָם :
 61 וְחִבְרֹת אֶת־דֹּרְכֶיךָ וּנְכַלְמֹתֶיךָ בְּחֻמְךָ אֶת־
 אֲחֻתֶּיךָ הַגְּדוֹלוֹת מִמֶּךָ אֵלֶיךָ מִנּוֹת מִמֶּךָ וּנְחֵמִי
 62 אוֹתָךְ לָךְ לִבְנוֹת וְלֹא מִבְּרִיתֶךָ : וְהִקְדַּמְתִּי
 אֶנְךָ אֶת־בְּרִיתִי אֵתְךָ וְהִבְעַתְתִּי כִּי־אֶנְךָ יְהוָה :
 63 לְמַעַן תִּהְיֶה רַעֲמָתִי וְלֹא יִהְיֶה לָךְ עוֹד פֶּתַח
 פֶּה מִמֶּנִּי בְּלִמְתֶּיךָ כְּכַפְרֶיךָ לְכָל־אֲשֶׁר עָשִׂיתִי
 נָאִם אֲדֹנָי יְהוָה :

CAP. XVII. ז

1 וַיְהִי דְּבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר : בְּרָאִים הָיוּ הַיָּדִים
 2 וַיִּשְׁלַח מַלְאָךְ אֵלַי בֵּית יִשְׂרָאֵל : וַאֲמַרְתָּ כֹּד־אָמַר
 3 אֲדֹנָי יְהוָה הַנֹּשֵׁר הַגָּדוֹל גָּדוֹל הַנִּכְנָפִים אֲנִי
 4

48 As I live, saith the Lord GOD, Sodom^a thy sister hath not done, she nor her daughters, as thou hast done, thou and thy daughters.

49 Behold, this was the iniquity of thy sister Sodom, pride, fulness^c of bread, and abundance of idleness, was in her and in her daughters, neither did she strengthen the hand of the poor and needy.

50 And they were haughty,^f and committed abomination before me: therefore I took them away^h as I saw good.

51 Neither hath Samaria committed half of thy sins; but thou hast multiplied thine abominations more than they, and hast justifiedⁱ thy sisters in all thine abominations which thou hast done.

52 Thou^k also, which hast judged thy sisters, bear^l thine own shame, for thy sins that thou hast committed more abominable than they: they are more righteous than thou; yea, be thou confounded also, and bear thy shame, in that thou hast justified thy sisters.

53 When I shall bring again^m their captivity, the captivity of Sodom and her daughters, and the captivity of Samaria and her daughters, then will I bring again the captivity of thy captives in the midst of them;

54 That thou mayest bear thine own shame, and mayest be confoundedⁿ in all that thou hast done, in that thou art a comfort unto them.

55 When thy sisters, Sodom and her daughters, shall return to their former estate, and Samaria and her daughters shall return to their former estate, then thou and thy daughters shall return to your former estate.

56 For thy sister Sodom was not^o mentioned^p by thy mouth in the day of thy pride,

57 Before thy wickedness was discovered, as at the time^q of thy reproach of the daughters of^r Syria, and all that are round about her, the daughters of the Philistines, which^s despise^t thee round about.

58 Thou hast borne^u thy lewdness and thine abominations, saith the LORD.

59 For thus saith the Lord GOD, I will even deal with thee as^v thou hast done, which hast despised the oath in breaking the covenant.^o

60 Nevertheless, I will^c remember my covenant with thee in the days of thy youth, and I will establish unto thee an everlasting^q covenant.

61 Then thou shalt remember thy ways^f and be ashamed, when thou shalt receive thy sisters, thine elder and thy younger: and I will give them unto thee for daughters,^h butⁱ not by thy^j covenant.

62 And I will establish^l my covenant with thee; and thou shalt know that I am the LORD.

63 That thou mayest remember, and be confounded^m and never open thyⁿ mouth any more because of thy shame, when I am pacified toward thee for all that thou hast done, saith the Lord GOD.

CHAP. XVII.

AND the word of the LORD came unto me, saying,

2 Son of man, put forth a riddle, and speak a parable unto the house of Israel; 3 And say, Thus saith the Lord GOD, A great eagle^q with great wings, long-winged, full of feathers, which had^r divers

B. C. 595.

a Mat. 10. 15.
11. 24.
b 2 Ki. 24. 12.
c Ge. 13. 10, 13.
18. 20.
De. 32. 15.
β put it in a field of seed.
d De. 8. 7-9.
e Is. 44. 4.
f Pr. 16. 18.
18. 12.
g ver. 14.
h Ge. 19. 24.
Je. 20. 16.
i Je. 3. 11.
j ver. 15.
k Ro. 1. 32.
2. 1-10.
l Je. 23. 40.
m Je. 48. 47.
49. 39.
n 2 Ki. 25. 7.
o ver. 63.
p ch. 19. 12.
q Ho. 12. 1.
13. 15.
r ch. 2. 5.
s for a report, or, hearing.
t ver. 3.
u 2 Ki. 24. 11.
17.
v Is. 65. 5.
Lu. 18. 11.
z prides, or, excellencies.
a 2 Ki. 16. 5.
Is. 7. 1.
b Aram.
c brought him to.
d 2 Ch. 36. 13.
e or, spoil.
f Je. 33. 24.
g them.
h ch. 29. 14.
i to keep his covenant, to stand to it.
j Mat. 7. 1, 2.
k 2 Ki. 24. 20.
l Is. 31. 1-3.
m De. 29. 12, 15.
n Ps. 106. 45.
o ver. 9.
p 2 Sa. 23. 5.
q Je. 32. 40.
50. 5.
r Ps. 119. 59.
g ch. 12. 13.
Je. 52. 11.
h Is. 54. 1.
60. 4.
i Ga. 26. 31.
j Je. 31. 31.
k Je. 15. 16.
l Je. 37. 7.
m Ho. 2. 19, 20.
n Ezr. 9. 6.
o Da. 9. 7, 8.
p Ro. 3. 19.
q 1 Ch. 29. 24.
r ch. 32. 3.
q Ho. 8. 1.
v embroidering.

colours, came unto Lebanon, and took the highest^b branch of the cedar:

4 He cropped off the top of his young twigs, and carried it into a land of traffic; he set it in a city of merchants.

5 He took also of the seed of the land, and β planted it in a fruitful^d field; he placed it by great waters, and set it as a willow^e tree.

6 And it grew, and became a spreading vine of low^f stature, whose branches turned toward him, and the roots thereof were under him: so it became a vine, & brought forth branches, and shot forth sprigs.

7 There was also another great eagle with great wings and many feathers; and, behold, this vine did bend^j her roots toward him, and shot forth her branches toward him, that he might water it by the furrows of her plantation.

8 It was planted in a good γ soil by great waters, that it might bring forth branches, and that it might bear fruit, that it might be a goodly vine.

9 Say thou, Thus saith the Lord GOD, Shall it prosper? shall he not pull up the roots thereof, and cut off the fruitⁿ thereof, that it wither? it shall wither in all the leaves of her spring, even without great power, or many people to pluck it up by the roots thereof.

10 Yea, behold, being planted, shall it prosper? shall it not utterly wither,^p when the east wind^q toucheth it? it shall wither in the furrows where it grew.

11 Moreover, the word of the LORD came unto me, saying,

12 Say now to the rebellious^r house, Know ye not what these things mean? tell them, Behold, the king of Babylon is come to Jerusalem, and hath taken^s the king thereof, and the princes thereof, and led them with him to Babylon;

13 And hath taken of the king's seed, and made a covenant with him, and hath θ taken an oath^v of him: he hath also taken the mighty of the land:

14 That the kingdom might be^z base, that it might not lift itself up, μ but that by keeping of his covenant it might stand.

15 But^z he rebelled against him, in sending his ambassadors into^z Egypt, that they might give him horses and much people. Shall^d he prosper? shall he escape that doeth such things? or shall he break the covenant, and be delivered?

16 As I live, saith the Lord GOD, surely in the place where the king dwelleth that made him king, whose oath he despised, and whose covenant he brake, even with him, in the midst of Babylon, he shall die.^g

17 Neither^k shall Pharaoh, with his mighty army and great company, make for him in the war, by casting up mounts, and building forts, to cut off many persons:

18 Seeing he despised the oath by breaking the covenant, when, lo, he had given his hand,^q and hath done all these things, he shall not escape.

19 Therefore thus saith the Lord GOD, As I live, surely mine oath that he hath despised, and my covenant that he hath broken, even it will I recompense upon his own head.

20 And I will spread my net^p upon him, and he shall be taken in my snare; and I will bring him to Babylon, and will plead with him there for his trespass that he hath trespassed against me.

21 And all his fugitives with all his bands shall fall by the sword, and they that remain shall be scattered^a toward all winds; and ye shall know that I the LORD have spoken it.

22 Thus saith the Lord God, I will also take of the highest^b branch of the high cedar, and will set it; I will crop off from the top of his young twigs a tender^c one, and will plant it upon an high mountain^d and eminent:

23 In the mountain of the height of Israel will I plant it; and it shall bring forth boughs, and bear fruit, and be a goodly cedar: and under it shall dwell all fowl^e of every wing; in the shadow of the branches thereof shall they dwell.

24 And all the trees of the field shall know that I the LORD have brought^f down the high tree, have exalted the low tree, have dried up the green^g tree, and have made the dry tree to flourish: I the LORD have spoken, and have done it.

CHAP. XVIII.

THE word of the LORD came unto me again, saying,

2 What mean ye, that ye use this proverb concerning the land of Israel, saying, The fathers^o have eaten sour grapes, and the children's teeth are set on edge?

3 As I live, saith the Lord God, ye shall not have occasion any more to use this proverb in Israel.

4 Behold, all souls are mine; as the soul of the father, so also the soul of the son is mine: the soul that sinneth, it shall die.^h

5 But if a man be just, and do γ that which is lawful and right,

6 Andⁱ hath not eaten upon the mountains, neither hath lifted up his eyes to the idols of the house of Israel, neither hath defiled his neighbour's wife, neither hath come near to^j a menstruous woman,

7 And hath not oppressed^k any, but hath restored to the debtor his^l pledge, hath spoiled none by violence, hath given his bread to the hungry,^m and hath covered the naked with a garment;

8 He that hath not given forth upon usury,ⁿ neither hath taken any increase, that hath withdrawn his hand from iniquity, hath executed true^o judgment between man and man,

9 Hath walked^p in my statutes, and hath kept my judgments, to deal truly; he is just, he shall surely live, saith the Lord God.

10 If he beget a son that is a δ robber, a δ shedder of blood, and that doeth ζ the like to any one of these things,

11 And that doeth not any of those duties, but even hath eaten upon the mountains, and defiled his neighbour's wife,

12 Hath oppressed the poor and needy, hath spoiled by violence, hath not restored the pledge, and hath lifted up his eyes to the idols, hath committed abomination,

13 Hath given forth upon usury, and hath taken increase: shall he then live? he shall not live: he hath done all these abominations; he shall surely die; his blood shall be^q upon him.

14 Now, lo, if he beget a son that seeth all his father's sins which he hath done, and considereth,^r and doeth not such like,

15 That hath not eaten upon the mountains, neither hath lifted up his eyes to the idols of the house of Israel, hath not defiled his neighbour's wife,

B. C. 594.

β pledged, or taken to pledge.

a Am. 9.9, 10.

b Is. 11. 1.

c Je. 23. 5.

d Is. 53. 2.

e ch. 20. 40.

f Ps. 2. 6.

g 72. 16.

h Is. 2. 2, 3.

i Mi. 4. 1, 2.

j Jno. 8. 24.

k ch. 31. 6.

l Da. 4. 12.

m Mat. 13. 47.

n Lu. 14. 21.

o Ex. 20. 5.

p 2 Ki. 23. 26.

q 24. 3, 4.

r Lu. 1. 52, 53.

s 1 Co. 1. 27, 28.

t Lu. 23. 31.

u De. 24. 16.

v 2 Ki. 14. 5, 6.

w Is. 3. 10, 11.

x Ro. 2. 9.

y Pr. 28. 13.

z Je. 31. 29.

a La. 5. 7.

b Ja. 2. 14, 26.

c ch. 33. 16.

d Ps. 103. 12.

e Ro. 8. 1.

f Ro. 6. 23.

g 1 Ti. 2. 4.

h 2 Pe. 3. 9.

i judgment and justice.

j Lu. 18. 19.

k &c.

l v He. 6. 4, 6.

m 10, 26, 27.

n 2 Pe. 2. 20.

o Le. 20. 10.

p Ex. 22. 21.

q &c.

r Pr. 3. 31.

s y De. 24. 12, 13.

t z De. 15. 7, 8.

u Is. 58. 7.

v Mat. 25. 35.

w a Le. 25. 36, 37.

x Ne. 5. 7.

y Ps. 15. 5.

z b Le. 19. 15, 35.

a Zec. 8. 16.

b c Ps. 119. 1, 6.

d or, breaker up of an house.

e d Nu. 35. 31.

f or, to his brotherbesides any of these.

g e Lu. 15. 17, &c.

h f Pr. 19. 3.

i g Re. 2. 5.

j or, others,

k Ps. 51. 13.

l Lu. 22. 32.

m a bloods.

n h ch. 33. 4.

o Ac. 18. 6.

p i Ep. 4. 22, 23.

q k ver. 28.

r l Ps. 51. 10.

s Je. 32. 39.

16 Neither hath oppressed any, hath not β withhelden the pledge, neither hath spoiled by violence, but hath given his bread to the hungry, and hath covered the naked with a garment,

17 That hath taken off his hand from the poor, that hath not received usury nor increase, hath executed my judgments, hath walked in my statutes; he shall not die for the iniquity of his father, he shall surely live.

18 As for his father, because he cruelly oppressed, spoiled his brother by violence, and did that which is not good among his people, lo, even he shall die in^e his iniquity.

19 Yet say ye, Why? doth not^f the son bear the iniquity of his father? When the son hath done that which is lawful and right, and hath kept all my statutes, and hath done them, he shall surely live.

20 The soul that sinneth, it shall die. The son^g shall not bear the iniquity of the father, neither shall the father bear the iniquity of the son; the righteousness^h of the righteous shall be upon him, and the wickednessⁱ of the wicked shall be upon him.

21 But if the wicked will turn^j from all his sins that he hath committed, and keep^k all my statutes, and do that which is lawful and right, he shall surely live, he shall not die.

22 All^l his transgressions that he hath committed, they shall not be^m mentioned unto him: in his righteousness that he hath done he shall live.

23 Have Iⁿ any pleasure at all that the wicked should die? saith the Lord God; and not that he should return from his ways, and live?

24 But when the righteous turneth^o away from his righteousness, and committeth iniquity, and doeth according to all the abominations that the wicked man doeth, shall he live? All his righteousness that he hath done shall not be mentioned: in his trespass that he hath trespassed, and in his sin that he hath sinned, in them shall he die.

25 Yet ye say, The way of the LORD is not equal. Hear now, O house of Israel; Is not my way equal? are not your ways unequal?

26 When a righteous man turneth away from his righteousness, and committeth iniquity, and dieth in them; for his iniquity that he hath done shall he die.

27 Again, when the wicked man turneth away from his wickedness that he hath committed, and doeth that which is lawful and right, he shall save his soul alive.

28 Because he considereth,^p and turneth away from all his transgressions that he hath committed, he shall surely live, he shall not die.

29 Yet saith the house of Israel, The way of the LORD^q is not equal. O house of Israel, are not my ways equal? are not your ways unequal?

30 Therefore I will judge you, O house of Israel, every one according to his ways, saith the Lord God. Repent,^r and turn η yourselves from all your transgressions; so iniquity shall not be your ruin.

31 Cast away^s from you all your transgressions, whereby ye have transgressed; and make you a new heart^t and a new spirit: for why will ye die, O house of Israel?

32 For I have no pleasure in the death of him that dieth, saith the Lord God: wherefore turn η yourselves, and live ye.

בית ישראל את אשתו ויהי לא שמה: ואיש
לא הוזה חבל לא חבל וגולה לא גול לחמו
לרעב נתן ועם פסה בנך: מעלי השב ידו
בשך ותריב לא לקח משפט עשה בחקותי
דלף הוא לא ימות בעון אביו היה יחיה:
אביו כי עשק עשק גול לא ואשר לא טוב
עשה בתוך עמיו והחזקתו בעונו: ואמרם
מרע לא נשא הבן בעון האב והבן משפט
וצדקה עשה את כל חקותי שמר ועשה אתם
היה יחיה: הנפש החטאת היא תמות בן
לא ישא בעון האב ואב לא ישא בעון הבן
צדקה הצדיק עליו יהיה ורשע רשע עליו
תהיה: והרשע כי ישוב מכל חטאתו
אשר עשה ושמר את כל חקותי ועשה משפט
וצדקה היה יחיה לא ימות: כל פשעיו אשר
עשה לא יזכרו לו בצדקתו אשר עשה יחיה:
החפץ אחפץ מות רשע נאם אדני יהוה הלא
בשובו מדרך יחיה: ובשובו צדיק מצדקתו
ועשה לול כלל החיובות אשר עשה הרשע
יעשה דמי כל צדקתו אשר עשה לא תזכרה
במעלו אשר מעל ובחטאתו אשר חטא גם
ימות: ואמרם לא יתכן דרך אדני שמענו
בית ישראל תדברי לא יתכן הלא דרככם לא
יתכנו: בשוב צדיק מצדקתו ועשה לול וימת
עליהם בעולו אשר עשה ימות: ובשוב
רשע מרשעתו אשר עשה ויעש משפט
וצדקה הוא את נפשו יחיה: ויראה וישוב
מכל פשעיו אשר עשה חיו יחיה לא ימות:
ואמר בית ישראל לא יתכן דרך אדני הדבר לא
יתכנו בית ישראל הלא דרככם לא יתכן: לכן
איש בדרךיו אשפט אתכם בית ישראל נאם
אדני יהוה שובו ודשינו מכל פשעכם ולא
יהיה לכם למכשול עון: השליכו מעליכם
אחר כל פשעכם אשר פשעתם גם ועשו לכם
לב חדש ורית חדשה ולמה תמזו בית ישראל:
כי לא אחפץ במות המות נאם אדני יהוה
והשיבו דמי:

כל מברתי בכל אנשי בתרבו יפלו ותנשאים
לכל ימים ירשעו וידעו כי אני יהוה דברתי:
זה אמר אדני יהוה ולקחתי אני מצמרת
האור והרמה ונתתי מראש ינקותי רך אקטף
ותתלתי אני על הרמה וחלול: דבר מיום
ישראל אשתלנו ונשא ענף ועשה פרי ויהיה
לאור אדיר ויכנו תחתיו כל צפור כל כנף בצל
דליותיו תשכנה: וידעו כל בני השדה כי
אני יהוה השפילי עץ גבה הגבהלי עץ שפל
הובשיל עץ לך והפרכת עץ יבש אני יהוה
דברתי ועשיתי:

CAP. XVIII. יח

ויהי דבר יהוה אלי לאמר: מזה לכם אתם
משלים את הדמשל הזה על אדמת ישראל
לאמר אבות יאמרו ונאמר ונאמר ונאמר ונאמר
חייא נאם אדני יהוה אסי יהיה לכם עוד מעל
המשל הזה בישראל: הן כל הנפשות לו הזה
בנפש האב ובנפש הבן ליהיה הנפש החטאת
היא תמות: ואיש כי יחיה צדיק ועשה משפט
וצדקה: אל ההרים לא אכל ויכיר לא נשא
אל גלגל בית ישראל ואת אשתו רעהו לא טמא
ואל אשה נדה לא יקרב: ואיש לא יזנה
הכלתו חוב ישיב גולה לא יגול לחמו לרעב יתן
ועם יסדה בנך: בנשך לא יתן ותריב לא
יקח משול ישיב ידו משפט אמת יעשה בן
איש לאיש: בחקותי יהיה ומשפט שמר לעשות
אמת צדיק הוא חיה יחיה נאם אדני יהוה:
והוליד בן פרוץ שפך דם ועשה אב
מאחד מאלה: והוא את כל אלה לא
עשה כי גם אל ההרים אכל ואת אשת
רעהו טמא: עני ואביון הוזה גולות גול
חבל לא ישיב ואלה הגולים נשא עילו הועבה
עשה: בנשך נתן ותריב לקח דמי לא
יהיה את כל החיובות האלה עשה מות ימות
דמי בו יהיה: והנה הוליד בן וירא את כל
חטאת אביו אשר עשה וירא ולא יעשה כן:
אל ההרים לא אכל ויכיר לא נשא אל גלגל

CAP. XIX. י

1 לְהוֹצִיאֵם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֶל־אֶרֶץ אֲשֶׁר־תֵּרַחַם
 2 לָהֶם וְבֵת חָלָב וְדָבֶשׁ צָבִי הִיא לְכָל־הָאֲרָצוֹת :
 3 וְאָמַר אֱלֹהִים אִישׁ שְׂדֵדִי עֵינֵי הַשְּׁלִיטֹנִי וּבְגָלָלִי
 4 מִצְרַיִם אֶל־הַשְּׂפָאָאֹ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם : וַיֹּמַר
 5 בִּי וְלֹא אָבִי לְשִׁמְעֵי אֱלִי אִישׁ אֶת־שְׂדֵדִי עֵינֵיהֶם
 6 לֹא הַשְּׁלִיטֹנִי וְאֶת־בְּגָלָלִי מִצְרַיִם לֹא עָנָה וְאָמַר
 7 לְשִׁפְךָ חֲמָתִי עֲלֵיהֶם לְכָלוֹת אֶפֶס בָּהֶם בַּחוֹד אֶרֶץ
 8 מִצְרַיִם : וַאֲשֶׁר לְמַעַן שְׁמִי לְבָלְתִי הַחֵל לַעֲיֹנִי
 9 הַגּוֹיִם אֲשֶׁר־הִמָּדָה בְּחוֹכֶם אֲשֶׁר נִדְעָתִי אֱלֹהִים
 10 לַעֲיֹנֵיהֶם לְהוֹצִיאֵם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם : וְאֹצִיאֵם
 11 מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְצֹאֵם אֶל־הַמִּדְבָּר : וְאָתָּה
 12 לָהֶם אֶת־חֲקוֹתִי וְאֶת־מִשְׁפָּטִי הַדֹּעֵתִי אוֹתָם
 13 אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אוֹתָם הָאֵדָם וְחַי בָּהֶם : וְגַם
 14 אֶת־שִׁבְחוֹתִי נָתַתִּי לָהֶם לְהוֹיֹת לְאוֹת בֵּינִי
 15 וּבֵינֵיהֶם לְדַעַת כִּי אֲנִי יְהוָה מְקֹדֶשׁ : וַיֹּמַר
 16 בִּי בֵּית־יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר בַּחֲקוֹתִי לֹא־הִלְכֹנִי וְאֶת־
 17 מִשְׁפָּטִי מֵאֲסִי אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אוֹתָם הָאֵדָם וְחַי
 18 בָּהֶם וְאֶת־שִׁבְחוֹתִי חָלְלוּ מֵאֵד וְאָמַר לְשִׁפְךָ
 19 חֲמָתִי עֲלֵיהֶם בַּמִּדְבָּר לְכָלוֹת : וַאֲשֶׁר לְמַעַן
 20 שְׁמִי לְבָלְתִי הַחֵל לַעֲיֹנִי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹצִיאֵתִים
 21 לַעֲיֹנֵיהֶם : וְגַם אֲנִי נִשְׁאַתִּי יְדִי לָהֶם בַּמִּדְבָּר
 22 לְבָלְתִי הִבֵּאתִי אוֹתָם אֶל־הָאֶרֶץ אֲשֶׁר־נָתַתִּי וְבֵת
 23 חָלָב וְדָבֶשׁ צָבִי הִיא לְכָל־הָאֲרָצוֹת : וַיֹּן
 24 בְּמִשְׁפָּטִי מֵאֲסִי וְאֶת־חֲקוֹתִי לֹא־הִלְכֹנִי בָהֶם
 25 וְאֶת־שִׁבְחוֹתִי חָלְלוּ כִּי אֶחָד גִּלּוּיָהֶם לָגַם הָלַךְ :
 26 וְהָיָה עֵינִי עֲלֵיהֶם מִשְׁחוֹתָם וְלֹא־עָשִׂיתִי אוֹתָם
 27 פֶּלֶא בַּמִּדְבָּר : וְאָמַר אֶל־בְּנֵיהֶם בַּמִּדְבָּר דְּבֹאֲנִי
 28 אֲבוֹתֵיכֶם אֶל־תִּלְכִּי וְאֶת־מִשְׁפָּטֵיהֶם אֶל־תִּשְׁמְרוּ
 29 וּבְגִלּוּיָהֶם אֶל־תִּשְׁפָּאֹא : אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
 30 בַּחֲקוֹתִי לָכֵן וְאֶת־מִשְׁפָּטִי שְׁמֹרוּ וַעֲשׂוּ אוֹתָם :
 31 וְאֶת־שִׁבְחוֹתִי מְדַשֵּׁה וְחַי לְאוֹת בֵּינִי וּבֵינֵיהֶם
 32 לְדַעַת כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם : וַיֹּמַרְבִּי הַגּוֹיִם
 33 בַּחֲקוֹתִי לֹא־הִלְכֹנִי וְאֶת־מִשְׁפָּטִי לֹא־שְׁמָרוּ לַעֲשׂוֹת
 34 אוֹתָם אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אוֹתָם הָאֵדָם וְחַי בָּהֶם אֶת־
 35 שִׁבְחוֹתִי חָלְלוּ וְאָמַר לְשִׁפְךָ חֲמָתִי עֲלֵיהֶם לְכָלוֹת
 36 אֶפֶס בָּם בַּחוֹד : וְהַשְׁלִיטֹנִי אֶת־יְדִי וַאֲשֶׁר לְמַעַן
 37 שְׁמִי לְבָלְתִי הַחֵל לַעֲיֹנִי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר־הוֹצִיאֵתִי

1 וְאָתָּה טָא קִנְהָ אֶל־נְשִׂאִי יִשְׂרָאֵל : וְאָמַרְתָּ
 2 מַה אֶפְקֹד לְבָנִי בֵּין אֲרֻזֹּת רַבָּצָה בְּתוֹךְ כְּפָרִים
 3 רִבְתָּה גִּרְיָה : וְתַעַל אֶחָד מִגִּרְיָה כְּפִיר הָיָה
 4 וַיִּלְמַד לְסַדֵּף שֶׁרָף אֶדָם אָכַל : וַיִּשְׁמַעוּ אֱלֹהֵי
 5 גּוֹיִם בְּשִׁחוֹתָם נִחַפְשׁ וַיִּבְיֵאוּהוּ בַּחֲזִים אֶל־אֶרֶץ
 6 מִצְרַיִם : וְתֵרָא כִּי נִחַלְהָ אֲבָרָה הַקְּוֹתָהּ וְתַסַּח
 7 אֶחָד מִגִּרְיָה כְּפִיר שְׁמָתָהּ : וְתִחַלְלֶהָ בְּתוֹךְ־
 8 אֲרֻזֹּת כְּפִיר הָיָה וַיִּלְמַד לְסַדֵּף שֶׁרָף אֶדָם אָכַל :
 9 וַיִּדַּע אֲלֻמְנוֹתָיו וְעִירֵיהֶם הַחֲרִיב וְתַשֵּׁם אֶרֶץ
 10 וּמִלֵּאָה מְקוֹל שְׁאֵתָהּ : וַיִּתְּנוּ עָלָיו גּוֹיִם סָבִיב
 11 מִמִּדְּיוֹת וַיִּפְרְשׁוּ עָלָיו רִשְׁתָּם בְּשִׁחוֹתָם נִחַפְשׁ :
 12 וַיִּתְּנוּהוּ בְּסוּרֵי בַּחֲזִים וַיִּבְאֹהוּ אֶל־מֶלֶךְ בָּבֶל
 13 יִבְאֹהוּ בַּמַּצְדּוֹת לְמַעַן לֹא־יִשְׁמַע קוֹלָהּ עוֹד אֶל־
 14 חֵרִי יִשְׂרָאֵל : אֶפְקֹד כַּפֶּן בְּדִמְךָ עַל־מַיִם
 15 שְׁחִילָה פְּרִיָה וַעֲנֶפֶה הָיְתָה מִמֶּנִּים רַבִּים : וַיְהִי־
 16 לָהּ מִפְּנוֹת עַל־אֶשְׁבָּטִי מִשְׁלִים וְהַגְבָּה קוֹמָתָהּ
 17 עַל־בֵּין עֲבָתִים וַיִּרְא בְּנִבְיָהּ רָבִב דְּלִיָּתָיו : וַתַּחַשׁ
 18 בַּחֲמָה לְאֶרֶץ הַשְּׁלֶמָה וְרוּחַ הַקְּדוֹם הוֹבִישׁ
 19 פְּרִיָהּ וְהַתְּפָרְקִי וּבְשׂוֹי מִפְּנֵה עוֹדָה אֶשׁ אֲכַלְתָּהּ :
 20 וַעֲתִידָה שְׁחִילָה בַּמִּדְבָּר בָּאֶרֶץ צִיָּה וְצֹאֵה :
 21 וְתֵצֵא אֶשׁ מִמִּשְׁפַּד בְּיָדָהּ פְּרִיָה אֲכָלָהּ וְלֹא־
 22 הָיְתָה בָּהּ מִפְּנֵה עַל־שִׁבְטִי לְמִשְׁוֹל קִנְיָה הִיא וְתִהְיֶה
 23 לְקִינָה :

CAP. XX. כ

1 וַיְהִי בַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִית בַּחֲמִשִּׁי בַּעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ
 2 בָּאֹה אֲנִשְׁטִים מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל לְדַרְשׁ אֶת־יְהוָה וַיָּשֻׁבוּ
 3 לִפְנֵי : וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר :
 4 כִּי אֵדָם דָּבַר אֶת־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה
 5 אָמַר אֲדֹנִי יְהוָה הַלְדַּרְשׁ אֹתִי אַתֶּם בָּאִים חֵרֵאֲנִי
 6 אִם אֲדַרְשׁ לָכֵם נָאִם אֲדֹנִי יְהוָה : הַתִּשְׁפָּט אוֹתָם
 7 הַתִּשְׁפָּט כִּי אֵדָם אֶת־הוֹעֲבֹת אֲבוֹתָם הַזֵּדִים :
 8 וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּד־אָמַר אֲדֹנִי יְהוָה בְּיָוֵם בְּתִנִּי
 9 בְּיִשְׂרָאֵל וְאָשָׂא יְדִי לְזַרֵּעַ בֵּית יַעֲקֹב וְאֹדַע לָהֶם
 10 בָּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְאָשָׂא יְדִי לָהֶם לֵאמֹר אֲנִי יְהוָה
 11 אֱלֹהֵיכֶם : בְּיָוִם הַהוּא נִשְׁאַתִּי יְדִי לָהֶם

CHAP. XIX.

MOREOVER, take thou up a lamentation^a for the princes of Israel,

2 And say, What is thy mother? A lioness: she lay down among lions, she nourished her whelps among young lions.

3 And she brought up one of her whelps: it^d became a young lion, and it learned to catch the prey; it devoured men.

4 The nations also heard of him; he was taken in their pit, and they brought him with chains unto the land of Egypt.

5 Now, when she saw that she had waited, and her hope was lost, then she took another of her whelps, and made him a young lion.

6 And he went up and down among the lions, he became a young lion, and learned to catch the prey, and devoured men.

7 And he knew their β desolate palaces, and he laid waste their cities; and the land was desolate, and the fulness thereof, by the noise of his roaring.

8 Then the nations set against him on every side from the provinces, and spread their net over him: he was taken in their pit.^m

9 And they put him in ward in δ chains, and brought him to the king of Babylon; they brought him into holds, that his voice should no more be heard upon the mountains of Israel.

10 Thy mother is like a vine^p in thy ζ blood, planted by the waters: she^q was fruitful, and full of branches, by reason of many waters.

11 And she had strong rods for the sceptres of them that bare rule, and her stature was exalted among the thick branches, and she appeared in her height with the multitude of her branches.

12 But she was plucked up in fury, she was cast down to the ground, and the east wind^d dried up her fruit; her strong rods were broken and withered, the fire consumed them.

13 And now she is planted in the wilderness, in a dry^v and thirsty ground.

14 And fire^x is gone out of a rod of her branches, which hath devoured^y her fruit, so that she hath no^z strong rod to be a sceptre to rule. This is a lamentation, and shall be for a lamentation.

CHAP. XX.

AND it came to pass in the seventh year, in the fifth month, the tenth day of the month, that certain of the^d elders of Israel came to inquire of the LORD, and sat before me.

2 Then came the word of the LORD unto me, saying,

3 Son of man, speak unto the elders of Israel, and say unto them, Thus saith the LORD God, Are ye come to inquire of me? As I live, saith the LORD God, I will not be inquired of by you.

4 Wilt thou n judge them, son of man, wilt thou n judge them? cause them to knowⁱ the abominations of their fathers;

5 And say unto them, Thus saith the LORD God, In the day when I^m chose Israel, and θ lifted up mine hand unto the seed of the house of Jacob, and made myself known unto them in^o the land of Egypt, when I lifted up mine hand unto them, saying, I am the LORD your God;

6 In the day that I lifted up mine hand unto them, to bring^a them forth of the

B. C. 594.

a ch. 26. 17.

27. 2.

b Ps. 49. 2.

c Le. 18. 3.

De. 29. 16, 18.

Jos. 24. 14.

d 2Ki. 23. 31..

34.

2Ch. 36. 4..6

Je. 22. 11. 18

e Ju. 2. 12. 15.

1Ki. 11. 5..8.

2Ki. 21. 3, &c

f 2Ki. 22. 16, 17

g ch. 36. 21, 22.

De. 9. 28.

h Nu. 14. 13.

&c.

β or, widows.

i Ex. 13. 18.

k De. 4. 8.

Ne. 9. 13, 14.

Ps. 147. 19.

γ made them

to know.

l Le. 18. 5.

19. 3. 30.

m La. 4. 20.

n Ex. 31. 13.

δ or, hooks.

o Is. 63. 10.

p ch. 17. 6, &c.

ζ or, quiet-

ness, or,

likeness.

q De. 8. 7..9.

r Ne. 13. 18.

s Nu. 26. 65.

t ch. 17. 10.

Ho. 13. 15.

u Ps. 95. 11.

v Ps. 63. 1.

w Pr. 1. 30, 31.

x Ju. 9. 15.

2 Ki. 24. 20.

Ps. 80. 16.

y Ps. 79. 7.

z Ne. 9. 37.

Ho. 3. 4.

Am. 9. 11.

a Ps. 78. 37.

Am. 5. 25, 26.

b Ps. 78. 38.

c De. V. XII.

d ch. 8. 1.

e Je. 9. 14.

Am. 2. 4.

f Ex. 20. 2.

Le. 19. 4, &c.

g Ps. 119. 3.

h Je. 17. 22.

i ch. 14. 1, 3, &c

Jno. 4. 24.

k Nu. 25. 1, 2.

De. 9. 23, 24.

31. 27.

η or, plead

for.

l ch. 16. 2.

m ver. 13. 16.

n De. 7. 6.

θ or, aware,

ver. 6.

Ex. 6. 8.

o Ex. 3. 8, &c.

De. 4. 34, 35.

p ver. 17.

q ver. 9. 14.

r Ps. 98. 2.

s De. 8. 7, &c.

land of Egypt into a land that I had espied for them, flowing with milk and honey, which is the glory^b of all lands;

7 Then said I^e unto them, Cast ye away every man the abominations of his eyes, and defile not yourselves with the idols of Egypt: I am the LORD your God.

8 But^e they rebelled against me, and would not hearken unto me: they did not every man cast away the abominations of their eyes, neither did they forsake the idols of Egypt: then I said, I will^f pour out my fury upon them, to accomplish my anger against them in the midst of the land of Egypt.

9 But^g I wrought for my name's sake, that it should not be polluted before the heathen, among whom they were, in whose sight^h I made myself known unto them, in bringing them forth out of the land of Egypt.

10 Wherefore I caused them to go forthⁱ out of the land of Egypt, and brought them into the wilderness:

11 And I gave them^k my statutes, and γ shewed them my judgments, whichⁱ if a man do, he shall even live in them.

12 Moreover also, I gave them my sabbaths, to be a signⁿ between me and them, that they might know that I am the LORD that sanctify them.

13 But the house of Israel^o rebelled against me in the wilderness: they walked not in my statutes, and they despised my judgments, whichⁱ if a man do, he shall even live in them; and my^r sabbaths they greatly polluted: then I said, I would pour out my fury upon them in the wilderness,^t to consume them.

14 But I wrought for my name's sake, that it should not be polluted before the heathen, in whose sight I brought them out.

15 Yet also I lifted up my hand unto them in the wilderness, that I would^u not bring them into the land which I had given them, flowing with milk and honey, which is the glory of all lands;

16 Because they despised^w my judgments, and walked not in my statutes, but polluted my sabbaths: for their heart^a went after their idols.

17 Nevertheless^b mine eye spared them from destroying them, neither did I make an end of them in the wilderness.

18 But I said^c unto their children in the wilderness, Walk ye not in the statutes of your fathers,^e neither observe their judgments, nor defile yourselves with their idols:

19 I^f am the LORD your God; δ walk in my statutes, and keep my judgments, and do them;

20 And hallow^k my sabbaths; and they shall be a sign between me and you, that ye may know that I am the LORD your God.

21 Notwithstanding the children^k rebelled against me: they walked not in my statutes, neither kept my judgments to do them, whichⁱ if a man do, he shall even live in them; they^m polluted my sabbaths: then I said, I would pour out my fury upon them, to accomplish my anger against them in the wilderness.

22 Nevertheless^p I withdrew mine hand, and wrought for my name's^q sake, that it should not be polluted in the sight of the heathen, in whose sight^r I brought them forth.

23 I lifted up mine hand unto them

also in the wilderness, that^a I would scatter them among the heathen, and disperse them through the countries;

24 Because they had not executed my judgments, but had despised my statutes, and had polluted my sabbaths, and their eyes^d were after their fathers' idols.

25 Wherefore^e I gave them also statutes that were not good, and judgments whereby they should not live:

26 And I polluted them in their^h own gifts, in that they caused to pass through the fire allⁱ that openeth the womb, that I might make them desolate, to the end that they might know that I am the LORD.

27 Therefore, son of man, speak unto the house of Israel, and say unto them, Thus saith the Lord GOD, Yet in this your fathers have blasphemed^m me, in that they have^o committed a trespass against me.

28 For when I had brought them into the land, for the which I lifted up mine hand to give it to them, then they saw every high^p hill, and all the thick trees, and they offered there their sacrifices, and there they presented the provocation^q of their offering: there also they made their sweet savour,^r and poured out there their drink offerings.

29 Then I said unto them, What is the high place whereunto ye go? And ye name thereof is called Bamah unto this day.

30 Wherefore say unto the house of Israel, Thus saith the Lord GOD, Are ye polluted after the manner of your fathers?^u and commit ye whoredom after their abominations?

31 For when ye offer your gifts, when ye make your sons to pass through the fire, ye pollute yourselves with all your idols, even unto this day;^w and shall I be inquired of by you, O house of Israel? As I live, saith the Lord GOD, I will not be inquired of by you.

32 And that which cometh^y into your mind shall not^a be at all, that ye say, We will be as the heathen, as the families of the countries, to serve wood and stone.

33 As I live, saith the Lord GOD, surely^z with a mighty hand, and with a stretched-out arm, and with fury poured out, will I rule over you;

34 And I will bring you out^d from the people, and will gather you out of the countries wherein ye are scattered, with a mighty hand, and with a stretched-out arm, and with fury poured out.

35 And I will bring you into the wilderness^f of the people, and there will I plead^g with you face to face.^h

36 Like as I pleadedⁱ with your fathers in the wilderness of the land of Egypt, so will I plead with you, saith the Lord GOD.

37 And I will cause you to pass^j under the rod, and I will bring you into^k the bond of the covenant:

38 And I will purge out^m from among you the rebels, and them that transgress against me: I will bring them forth out of the country where they sojourn, and they shall notⁿ enter into the land of Israel; and ye shall know that I am the LORD.

39 As for you, O house of Israel, thus saith the Lord GOD, Go^r ye, serve ye every one his idols, and hereafter also, if ye will not hearken^s unto me: but^t pollute ye my holy name no more with your gifts, and with your idols.

B. C. 593.

a Le. 26. 33.
De. 28. 64.
Ps. 106. 26,
27.

b Is. 2. 2, 3.
25. 6, 7.

c Is. 60. 7.
Zec. 8. 20,
&c.

d Mal. 3. 4.
ch. 6. 9.

e Ps. 119. 37.
or, chief.

f ver. 39.
Ps. 81. 12.
Ho. 8. 11.
Ro. 1. 24.

g 2 Th. 2. 11.
y savour of
rest.

h Phil. 4. 18.
i 1 Pe. 2. 9.
j Is. 1. 11. 15.

k 2 Ki. 17. 17.
Je. 32. 35.
k Is. 5. 16.

l ch. 38. 23.
m Ro. 2. 24.

n s trespassed.
o ch. 16. 61.
o Job 42. 6.

p Ps. 57. 5, &c.
q Je. 3. 6.

r Ps. 25. 11.
115. 1.

s 1 Jn. 2. 12.
r Ps. 103. 10.

t De. 31. 20.
1 Co. 10. 22.

u ch. 16. 19.
z or, told
them what
the high-
place was,
or, Bamah.

v ver. 18.
w Je. 21. 14.

x ver. 3.
y ch. 21. 4.

z ch. 11. 5.
a Mar. 9. 44.

b ver. 40.
b Je. 21. 5.

c De. 32. 2.
d De. 30. 5.

e Job 9. 22.
f Ho. 2. 14, 15.

g Je. 2. 9.
h Is. 1. 18.

i Nu. XIV. &c.
k Ps. 45. 3.

l Je. 27. 32.
Je. 33. 13.

m La. 3. 1.
Mi. 7. 14.

n or, a deliver-
ing.
m ch. 34. 17.

o Mat. 25. 32,
33.
Re. 21. 27.

p Is. 55. 11.

q Is. 22. 4.

r Je. 44. 14.

s Is. 28. 19.

t Ju. 10. 14.

u Am. 4. 4.

v Ps. 81. 13.

w Is. 1. 13.

x go into.

40 For in mine holy mountain,^b in the mountain of the height of Israel, saith the Lord GOD, there shall all the house of Israel, all of them in the land, serve me: there will I accept^c them, and there will I require your offerings, and the^d first-fruits of your oblations, with all your holy things.

41 I will accept you with your^e sweet savour,^f when I bring you out^g from the people, and gather you out of the countries wherein ye have been scattered; and I will be sanctified^h in you before the heathen.

42 And ye shall knowⁱ that I am the LORD, when I shall bring you into the land of Israel, into the country for the which I lifted up mine hand to give it to your fathers.

43 And^j there shall ye remember your ways, and all your doings, wherein ye have been defiled; and ye shall loathe^k yourselves in your own sight, for all your evils that ye have committed.

44 And ye shall know that I am the LORD, when I have wrought with you for my name's sake,^l not^m according to your wicked ways, nor according to your corrupt doings, O ye house of Israel, saith the Lord GOD.

45 Moreover, the word of the LORD came unto me, saying,

46 Son of man, set thy face toward the south, and drop thy word toward the south, and prophesy against the forest of the south field;

47 And say to the forest of the south, Hear the word of the LORD, Thus saith the Lord GOD, Behold, Iⁿ will kindle a fire in thee, and it shall devour every green tree in thee, and every dry tree: the flaming flame shall not be quenched, and all faces from^o the south to the north shall be burned therein.

48 And all flesh shall see that I the LORD have kindled it: it shall not be quenched.^p

49 Then said I, Ah Lord GOD! they say of me, Doth he not speak parables?

CHAP. XXI.

AND the word of the LORD came unto me, saying,

2 Son of man, set thy face toward Jerusalem, and drop^q thy word toward the holy places, and prophesy against the land of Israel,

3 And say to the land of Israel, Thus saith the LORD, Behold, I am against thee, and will draw forth my sword out of his sheath, and will cut off from thee^r the righteous and the wicked.

4 Seeing then that I will cut off from thee the righteous and the wicked, therefore shall my sword^s go forth out of his sheath against all flesh from the south to the north:

5 That all flesh may know that I the LORD have drawn forth my sword out of his sheath: it shall not return^t any more.

6 Sigh,^u therefore, thou son of man, with the breaking of thy loins; and with bitterness sigh before their eyes.

7 And it shall be, when they say unto thee, Wherefore sighest thou? that thou shalt answer, For the tidings,^v because it cometh: and every heart shall melt, and all hands shall be feeble, and every spirit shall faint, and all knees shall^w be weak as water: behold, it cometh, and shall be

יְהוָה : וְאַתֶּם בֵּית־יִשְׂרָאֵל כֹּה־אָמַר יְהוָה יְהוָה :
 אִישׁ גִּלְגָּלוֹ לְכֹה עֲבֹד וְאַחֲרָי אִם־אֵינְכֶם שְׂמִיעִים
 אֵלַי וְאַתֶּם־שָׁם קָדְשִׁי לֹא תִחַלְלֶנּוּ עוֹד בְּמַתְנוֹתֵיכֶם
 וּבִגְלִילֵיכֶם : כִּי בְּהַר־קָדְשִׁי בְּהַר מְרוֹם יִשְׂרָאֵל
 נָאֻם אֲדֹנִי יְהוָה שָׁם יַעֲבֹדֵנִי בְּבֵית יִשְׂרָאֵל
 כָּל־הַ בָּאֵרֶץ שָׁם אֶרְצֶם וְשָׁם אֶדְרֹשׁ אֶת־
 הָרוּחַמֵּיכֶם וְאֶת־רֹאשֵׁית מִשְׁאוֹחֵיכֶם בְּכָל־
 קְדָשִׁיכֶם : בָּרִחַ נִידוֹת אֶרֶץ אֲתֹכֶם
 בְּהוֹצִיאִי אֲתֹכֶם מִן־הָעַמִּים וּתְצַנְתִּי אֲתֹכֶם
 מִן־הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר נִצַּלְתֶּם בָּם וּנְקַדְשֹׁתִי בָם
 לַעֲנִי הַנּוֹכְחִים : וְיִדְעַתֶּם כִּי־אֲנִי יְהוָה בְּהִבְיִיאִי
 אֲתֹכֶם אֶל־אֲדֹמַת יִשְׂרָאֵל אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁאָתִי
 אֶת־יְדֵי לַתֹּת אוֹתָהּ לְאֲבוֹתֵיכֶם : וְהִנֵּה־שָׁם
 אֲחֻדְיִיכֶם וְאֵת פְּלִילֹתֵיכֶם אֲשֶׁר נִשְׁמַאֲתֶם
 בָּם וְנִקְשַׁרְתֶּם בְּפִנְיֵיכֶם בְּכָל־דְּרוֹתֵיכֶם אֲשֶׁר
 עֲשִׂיתֶם : וְיִדְעַתֶּם כִּי־אֲנִי יְהוָה בַּעֲשׂוֹתִי
 אֲתֹכֶם לְמַעַן שָׁמִי לֹא מְדַבְּרִיכֶם הָרָשִׁים
 וְכַעֲלֹתֵיכֶם הַנִּשְׁחַתוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל נָאֻם אֲדֹנִי
 יְהוָה :

CAP. XXI. כא

וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר : בְּנֵי־אָדָם שִׁים פְּלִיָּה
 דְּרוֹךְ מִיָּמִינָה וְהַטָּף אֶל־דְּרוֹם וְהַנֶּבֶא אֶל־יָמִין
 הַשְּׂדֵה נֹגֵב : וְאִמְרָה לַיָּד הַנֶּבֶב שְׁמֹעַ דְּבַר־
 יְהוָה כֹּה־אָמַר אֲדֹנִי יְהוָה הִנֵּנִי מַצִּית בָּךְ
 אֵשׁ וְאֶכְלָה בָּךְ כָּל־עֵצְךָ וְכָל־עֵץ יָבֵשׁ לֹא
 תִּכְבֹּד לְהַבִּת שְׂלֵהֲבַת וּנְצַרְבִּיבָה פְּלִפְנִים מִנֶּגֶב
 צְפוּנָה : וְרָאִי כָל־פֶּשֶׁר כִּי אֲנִי יְהוָה בַּעֲרִיתִיךָ
 לֹא תִכְבֹּד : וְאָמַר אֲהָהּ אֲדֹנִי יְהוָה הִפֵּיחָ
 אֲמִירִים לִי הִלָּא מִמֶּשֶׁל מִשְׁלִים הוּא
 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר : בְּנֵי־אָדָם שִׁים
 פְּלִיָּה אֶל־יְרוּשָׁלַם וְהַטָּף אֶל־מִקְדָּשִׁים וְהַנֶּבֶא
 אֶל־אֲדֹמַת יִשְׂרָאֵל : וְאִמְרָה לְאֲדֹמַת יִשְׂרָאֵל
 כֹּה אָמַר יְהוָה הִנֵּנִי אֵלֶיךָ וְהוֹצִיאִתִי דָרְבִּי
 מִמִּצְרָה וְהִכְרַתִּי מִמֶּךָ צִדִּיק וְרָשָׁע : יֵצֵן
 אֲשֶׁר־הִכְרַתִּי מִמֶּךָ צִדִּיק וְרָשָׁע לִכֹּן תִּצָּא
 דָּרְבִּי מִמִּצְרָה אֶל־כָּל־פֶּשֶׁר מִנֶּגֶב צָפוֹן :

אֲתֹכֶם לַעֲנִיָּהם : בְּסִגְלִי נִשְׁאָתִי אֶת־יְדֵי לְהֵם
 בְּמִדְבָּר לְהַפִּיץ אֶתֶּם בְּנוֹת וּלְזֹרוֹת אוֹתֶם
 בְּאֲרָצוֹת : יֵצֵן מִשְׁפָּטִי לֹא־עֲשֹׂה וְחֻקוֹתִי מֵאִסּוֹ
 וְאֶת־שִׁבְחוֹתֵי חֲלָלִי וְאֶחָדִי גִלְגָּלִי אֲבוֹתֶם הָיוּ
 לַעֲנִיָּהם : וְגַם־אֵלַי נִתְּמִי לְהֵם חֻקִּים לֹא
 מוֹבִיִּים וּמִשְׁפָּטִים לֹא יִהְיֶה בָהֶם : וְאִשְׁמַמָּה
 אוֹתֶם בְּמַתְנוֹתֶם בְּהַעֲבִיר כָּל־פֶּשֶׁר רָחֹם לְמַעַן
 אֲשַׁמֵּם לְמַעַן אֲשֶׁר יִדְעֶה אֲשֶׁר אֲנִי יְהוָה : לִכֹּן
 דְּבַר אֶל־בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרָאֲדָם וְאִמְרָה אֲלֵיהֶם
 כֹּה אָמַר אֲדֹנִי יְהוָה עוֹד וְאֵת גִּדְּשִׁי אוֹתִי
 אֲבוֹתֵיכֶם בְּמַעֲלֵם בִּי מַעַל : וְאֲבִיאֵם אֶל־הָאָרֶץ
 אֲשֶׁר נִשְׁאָתִי אֶת־יְדֵי לַתֹּת אוֹתָהּ לְהֵם וְיִרְאוּ
 כָּל־נִבְעָה רָמָה וְכָל־עֵץ עֲבוֹת וְיִזְכְּרוּשָׁם אֶת־
 וְהִזְכִּירֵם וְיִתְּנִישָׁם פֶּסַע קָרְבָּנִם וְיִשְׁמִיו שָׁם רִיחַ
 וְיִתְּנוּחֵיהֶם וְיִסְכּוּ שָׁם אֶת־נִסְיָהֶם : וְאָמַר
 אֲלֵיהֶם מַה הַבִּיָּה אֲשֶׁר־אֲתֶם הַבָּאִים שָׁם וְיִקְרָא
 שְׂמֵהּ בָּמָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה : לִכֹּן אָמַר יְהוָה
 אֶל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר אֲדֹנִי יְהוָה הַכְּדוֹךְ
 אֲבוֹתֵיכֶם אֲתֶם נִשְׁמַאֲמִים וְאַחֲרַי שְׁקֻצִּיתֶם
 אֲתֶם זִמִּים : וּבִשְׁאֵת מַתְנוֹתֵיכֶם בְּהַעֲבִיר
 בְּנִיכֶם בְּאֵשׁ אֲתֶם נִשְׁמַאֲמִים לְכָל־גִּלְגָּלִיכֶם עַד־
 הַיּוֹם וְאֲנִי אֶדְרֹשׁ לָכֶם בֵּית יִשְׂרָאֵל כֹּה־אָנִי נָאֻם
 אֲדֹנִי יְהוָה אִם־אֶדְרֹשׁ לָכֶם : וְהַעֲלֶה עַל־רוּחְכֶם
 הָיוּ לֹא תִהְיֶה אֲשֶׁר אֲתֶם אֲמִירִים נְהִיָּה כְּנוֹתִים
 בְּמִשְׁפָּחוֹת הָאֲרָצוֹת לְשִׁירָת עֵץ וְאֶבֶן : חֲרָאִנִּי
 נָאֻם אֲדֹנִי יְהוָה אִם־לֹא בִּיד חֲזָקָה וּבְזֹרוֹעַ
 נְשִׂיָּה וּבְחִמָּה שְׁפוּכָה אֶמְלֹךְ עֲלֵיכֶם : וְהוֹצִיאִתִי
 אֲתֹכֶם מִן־הָעַמִּים וּתְצַנְתִּי אֲתֹכֶם מִן־הָאֲרָצוֹת
 אֲשֶׁר נִצַּלְתֶּם בָּם בִּיד חֲזָקָה וּבְזֹרוֹעַ נְשִׂיָּה
 וּבְחִמָּה שְׁפוּכָה : וְהִבֵּאתִי אֲתֹכֶם אֶל־מִדְבָּר
 הָעַמִּים וְנִשְׁפָּטִיתִי אֲתֹכֶם שָׁם פָּנִים אֶל־פָּנִים :
 כָּל־אֲשֶׁר נִשְׁפָּטִיתִי אֶת־אֲבוֹתֵיכֶם בְּמִדְבָּר אֶרֶץ
 מִצְרַיִם כִּן אֲשַׁפֵּט אֲתֹכֶם נָאֻם אֲדֹנִי יְהוָה :
 וְהַעֲבַרְתִּי אֲתֹכֶם תַּחַת הַשָּׁבַע וְהִבֵּאתִי אֲתֹכֶם
 בְּמִסְרָת הַבְּרִית : וְנִזְרַתִּי מִפָּנֶי הַמְּדֹרִים
 וְהַפּוֹשְׁעִים בִּי מִאֶרֶץ מִגֻּרֵיהֶם אוֹצִיא אוֹתֶם
 וְאֶל־אֲדֹמַת יִשְׂרָאֵל לֹא יָבֹאוּ וְיִדְעַתֶּם כִּי־אֲנִי
 שֵׁם

10 וידעו כל בשר כי אני יהוה הוצאתי חרבי
 11 ממערה לא תשוב עוד: ואמה בראש
 האנה בשברון מהלים ובמיריות האנה
 12 לעיניהם: והיה כיואמרו אליך עלמה
 אמה האנה ואמרת אלשמועה קרבאה
 וממס כל לב ורפי כל ידים וקרתה כל רוח
 וכל ברפים תלכנה מיום ההה באה ומהיתה
 13 נאם אדני יהוה: והי דבר יהוה אל לאמר:
 14 בראש האנה והאמר פה אמר יהוה אמר
 15 חרב חרב היהדה וגם מרומה: למען טבח
 טבח היהדה למען היהדה ברה מרפה או
 16 נשיש שבת בני מאסת כל יען: ויהי אמה
 למרמה לתפש בפה היא היהדה חרב והיא
 17 מרפה לתת אותה ביד הורג: ועק והילך כך
 אדם פיהא היהדה בעמי היא בכל נשיאי ישראל
 מגורי אל יחריב היו את עמי לכן ספק אל יחריב:
 18 כי בחן ומה אם גם שבת מאסת לא יהיה נאם
 19 אדני יהוה: ואמה בראש האנה והיה בך
 אל בך ותפול חרב שלשתה חרב חללים היא
 20 חרב חלל הצולל הודרת להם: למען לכוז
 לב והרבה המכשלים על כל שיעריהם נתתי
 אבהת חרב את עשייה לברק מערה למבח:
 21 התאחזי חיימי העימי השמילי אנה פנה
 22 מעדות: וגם יאלי אנה כפי אלפפי והנחתי
 23 תמתי אני יהוה דברתי: והי דבר יהוה
 24 אלי לאמר: ואמה בראש שים לת' שנים
 ודלים לבוא חרב מלך בבל מארץ אשור יצאי
 25 שניהם יד ברא בראש ידך עיר ברא: חרב
 חשים לבוא חרב את רפת בני עמון ואת היהדה
 26 בירושלם בצורה: כיעמר מלך בבל אל אים
 חרף בראש שני הדרכים לקסס הקסם קלל
 27 בחצים שאל בחרפים ראה בפקר: כי מי יד היה
 הקסם יושלם לשום פרים לקחת פה בחרף
 להרים קול בחרפה לשום פרים על שיערים לשפך
 28 סללה לבנות בוק: והיה להם פקסם שווא
 בעיניהם שבעי שבעות להם והוא מופר עון
 29 לתפש: לכן פה אמר אדני יהוה יען

CAP. XXII. כב

1 והי דבר יהוה אל לאמר: ואמה בראש
 2 התפשט התפשט את עיר הדמים והודעתה את
 3 פלתי ובעתה: ואמר פה אמר אדני יהוה
 4 עיר שפכת דם בחוכה לבוא עמה ועשתה גלולים
 5 עליה לממאה: בדמך אשר שפכת אשמת
 6 ובגלותך אשר עשית ממאת ומקריבי ימין
 7 ותבוא עד שנותך על פן ותחך חרפה לגלים
 8 וקלסה לכל הארצות: הקלכות והרחקות ממך
 9 יתקלסר בך ממאת השם רפת הפדומה: ההה
 10 משיאי ישראל איש לוהי היו בך למען שפך
 11 דם: אב ואם הקלו בך לפי עשו בעשך בחוכך
 12 יתום ואלמנה הונו בך: דרשי בוח ואת
 13 שפחתי חללות: אנשי רכל היו בך למען
 14 שפך דם ואליהרים אכלו בך זמה עשו בחוכך:
 15 שותאב בלה בך ממאת ההה עירך: ואיש
 16 את אשת רעהו עשה תועבה ואיש את פלחו
 17 שמה בופה ואיש את אחותו בת אביו עשה

brought to pass, saith the Lord GOD.
8 Again, the word of the LORD came unto me, saying,

9 Son of man, prophesy, and say, Thus saith the LORD; Say, A sword,^b a sword is sharpened, and also furbished:

10 It is sharpened to make a sore slaughter: it is furbished that it may glitter: should we then make mirth? it γ condemneth the rod of my son, as every tree.

11 And he hath given it to be furbished, that it may be handled: this sword is sharpened, and it is furbished, to give it into the hand of the^c slayer.

12 Cry and howl, son of man; for it shall be upon my people, it shall be upon all the princes of Israel: δ terrors^d by reason of the sword shall be upon my people: smite^e therefore upon thy thigh.

13 η Because it is a trial,^f and what if the sword condemn even the rod? it shall be no more, saith the Lord GOD.

14 Thou, therefore, son of man, prophesy, and smite *thine* θ hands together, and let the sword be doubled the third time, the sword of the slain: it is the sword of the great men that are slain, which entereth into their privy chambers.

15 I have set the λ point of the sword against all their gates, that their heart may faint,^g and their ruins be multiplied. Ah! it is made bright, it is μ wrapped up for the slaughter.

16 Go thee one way or other, *either* on the right hand, *or* on the left, whithersoever thy face is set.

17 I will also smite mine hands together, and I will cause my fury to rest: I the LORD have said it.

18 The word of the LORD came unto me again, saying,

19 Also, thou son of man, appoint thee two ways, that the sword of the king of Babylon may come: both twain shall come forth out of one land; and choose thou a place, choose it at the head of the way to the city.

20 Appoint a way, that the sword may come to Rabbath^h of the Ammonites, and to Judah in Jerusalem the defenced.

21 For the king of Babylon stood at the ϕ parting of the way, at the head of the two ways, to use divination: he made his ψ arrows bright, he consulted with β images, he looked in the liver.

22 At his right hand was the divination for Jerusalem, to appoint δ captains, to open the mouth in the slaughter, to lift up the voice with shouting, to appoint battering rams against the gates, to cast a mount, and to build a fort.

23 And it shall be unto them as a false divination in their sight, η to them that have sworn oaths: but he will call to remembrance^k the iniquity, that they may be taken.

24 Therefore thus saith the Lord GOD, Because ye have made your iniquity^l to be remembered, in that your transgressions are discovered, so that in all^m your doings your sins do appear; because, I say, that ye are come to remembrance, ye shall be taken with the hand.

25 And thou, profaneⁿ wicked prince of Israel, whose day^o is come, when iniquity shall have an end,

26 Thus saith the Lord GOD, Remove the diadem, and take off the crown; this shall not be the same: exalt^q him that

B. C. 593.

β Perverted, perverted, perverted, will I make it.

a Ge. 49. 10.

Lu. 1. 32, 33.

b De. 32. 41.

γ or, is the rod of my son, it despiseth every tree.

c ver. 19.

δ or, they are thrust down to the sword with my.

d De. 32. 25.

ϵ or, Cause it to.

e Je. 31. 19.

η or, When the trial hath been, what then shall they not also be long to the despising rod?

f Mal. 3. 2, 3.

1 Co. 3. 13.

θ hand to hand.

κ or, burning

λ or, glittering, or fear.

g ch. 22. 14.

μ or, sharpened.

vor, plead for

π city of bloods.

ρ set thyself, take the

left hand.

σ make her know,

ch. 16. 2.

h 2 Ki. 21. 16.

i Je. 49. 2.

τ polluted of name, much in vexation.

ϕ mother.

χ arm.

ψ or, knives.

β teraphim.

γ or, deceit.

δ rams, or battering rams.

j ch. 18. 6, &c.

ζ of slanders.

η or, for the oaths made unto them.

k Nu. 32. 23.

θ or, every one.

l Ho. 7. 2.

κ or, by lewdness.

m Is. 64. 6.

n Je. 52. 2.

o ch. 17. 19, 24.

p De. 32. 18.

q Lu. 1. 52.

is low, and abase him that is high.

27 β I will overturn, overturn, overturn it; and it shall be no more, until he^a come whose right it is; and I will give it him.

28 And thou, son of man, prophesy, and say, Thus saith the Lord GOD concerning the Ammonites, and concerning their reproach; even say thou, The sword, the sword is drawn; for the slaughter it is furbished, to consume because of the glittering:

29 While they see vanity unto thee, whiles they divine a lie unto thee, to bring thee upon the necks of them that are slain, of the wicked, whose day is come, when their iniquity shall have an end.

30 ζ Shall I cause it to return into his sheath? I will judge thee in the place where thou wast created, in the land of thy nativity.

31 And I will pour out mine indignation upon thee; I will blow against thee in the fire of my wrath, and deliver thee into the hand of κ brutish men, and skilful to destroy.

32 Thou shalt be for fuel to the fire; thy blood shall be in the midst of the land; thou shalt be no more remembered; for I the LORD have spoken it.

CHAP. XXII.

MOREOVER, the word of the LORD came unto me, saying,

2 Now, thou son of man, wilt thou judge, wilt thou judge the π bloody city? yea, thou shalt σ shew her all her abominations.

3 Then say thou, Thus saith the Lord GOD, The city sheddeth blood in the midst of it, that her time may come; and maketh idols against herself to defile herself.

4 Thou art become guilty in thy λ blood that thou hast shed; & hast defiled thyself in thine idols which thou hast made; and thou hast caused thy days to draw near, and art come even unto thy years: therefore have I made thee a reproach unto the heathen, and a mocking to all countries.

5 Those that be near, and those that be far from thee, shall mock thee, which art τ infamous and much vexed.

6 Behold, the princes of Israel, every one were in thee to their χ power to shed blood.

7 In thee have they set light by father and mother; in the midst of thee have they dealt by γ oppression with the stranger; in thee have they vexed the fatherless and the widow.

8 Thou hast despised mine holy things, and hast profaned my sabbaths.

9 In thee $\jmath$ are men ζ that carry tales to shed blood; and in thee they eat upon the mountains; in the midst of thee they commit lewdness;

10 In thee have they discovered their fathers' nakedness; in thee have they humbled her that was set apart for pollution.

11 And θ one hath committed abomination with his neighbour's wife; and θ another hath κ lewdly defiled his daughter-in-law; and another in thee hath humbled his sister, his father's daughter.

12 In thee have they taken gifts to shed blood; thou hast taken usury and increase, and thou hast greedily gained of thy neighbours by extortion, and hast forgotten^p me, saith the Lord GOD.

13 Behold, therefore, I have smitten mine hand at thy dishonest gain which thou hast made, and at thy blood

which hath been in the midst of thee.

14 Can^b thine heart endure, or can thine hands be strong, in the days that I shall deal with thee? I the LORD have spoken *it*, and will do *it*.

15 And I will scatter^e thee among the heathen, and disperse thee in the countries, and will consume^f thy filthiness out of thee.

16 And thou shalt β take thine inheritance in thyself in the sight of the heathen, and thou shalt know that I *am* the LORD.

17 And the word of the LORD came unto me, saying,

18 Son of man, the house of Israel is to me become dross; ^h all they *are* brass, and tin, and iron, and lead, in the midst of the furnace; they *are* *even* the ζ drossⁱ of silver.

19 Therefore thus saith the Lord God, Because ye *are* all become dross, behold, therefore, I will gather you into the midst of Jerusalem.

20 κ As they gather silver, and brass, and iron, and lead, and tin, into the midst of the furnace, to blow the fire upon it, to melt *it*; so ^k will I gather you in mine anger and in my fury, and I will leave you *there*, and melt you.

21 Yea, I will gather you, and blow upon you in the fire of my wrath, and ye shall be melted in the midst thereof.

22 As silver is melted in the midst of the furnace, so shall ye be melted in the midst thereof; and ye shall know that I the LORD have poured out^m my fury upon you.

23 And the word of the LORD came unto me, saying,

24 Son of man, say unto her, Thou *art* the land that is not cleansed, nor rained upon in the day of indignation.

25 *There is* a conspiracy^o of her prophets in the midst thereof, like a roaring lion ravening the prey: they have devoured souls; ^q they have taken^r the treasure and precious things; they have made her many widows in the midst thereof.

26 Her priests^s have π violated my law, and have profaned mine holy things: they have put no difference^t between the holy and profane, neither have they shewed difference between the unclean and the clean, and have hid their eyes from my sabbaths, and I am profaned among them.

27 Her princes in the midst thereof *are* like wolves ravening the prey, to shed blood, and to destroy souls, to get dishonest gain.

28 And her prophets have daubed them with untempered mortar, seeing vanity,^w and divining lies unto them, saying, Thus saith the Lord God, when the LORD hath not spoken.

29 The people^x of the land have used π oppression, and exercised robbery, and have vexed the poor and needy; yea, they have^y oppressed the stranger χ wrongfully.

30 And I sought^a for a man among them, that should make up the hedge, and stand in the gap before me for the land, that I should not destroy it; but I found^b none.

31 Therefore have I poured out mine indignation upon them; I have consumed them with the fire of my wrath: their own way^c have I recompensed upon their heads, saith the Lord God.

CHAP. XXIII.

THE word of the LORD came again unto me, saying,

B. C. 593.

a Je. 3. 7. 11.

b ch. 28. 9.

Job 9. 4.

Is. 31. 3.

c ch. 20. 8.

Le. 17. 7.

Jos. 24. 14.

d ch. 16. 8, &c.

e Da. 4. 27.

f ch. 23. 27.

 β or, be profaned.

g i. e. His tent, or tabernacle

h i. e. My tabernacle

i in her,

1 Ki. 8. 29.

g 2 Ki. 15. 19.

16. 7.

17. 3.

Ho. 8. 9.

h Ps. 119. 119.

Is. 1. 22, 25.

i drosses.

Je. 6. 30.

i Is. 1. 25.

j bestowed her whoredoms upon.

k choice of the children of Asshur.

l According to the gathering of.

m Zec. 13. 9.

n 2 Ki. 18. 9.

11.

l a name.

m ch. 20. 8, 33.

n corrupted her inordinate love more.

o 2 Ch. 33. 9.

p the whoredoms of her sister.

q Ho. 6. 9.

r 2 Ch. 28. 16.

s ch. 13. 18, 20.

t ch. 34. 3.

u Mi. 3. 11.

v Zep. 3. 3, 4.

w Mal. 2. 7, 8.

x offered violence to,

2 Pe. 3. 16.

t Le. 10. 10.

u ch. 8. 10, 11.

v p at the sight of her eyes.

w 2 Ki. 20. 12.

x &c.

y La. 2. 14.

z children of Babel.

a Je. 5. 26. 31.

b or, deceit.

c loosed, or disjointed.

y Ex. 23. 9.

x without right.

z Je. 15. 1.

a Is. 63. 5.

b Je. 5. 1.

c Pr. 1. 31.

2 Son of man, there were two^a women, the daughters of one mother;

3 And^b they committed whoredoms in Egypt; they committed whoredoms in their youth:^d there were their breasts pressed, and there they bruised the teats of their virginity.

4 And the names of them *were* Aholah the elder, and Aholibah her sister; and they were mine, and they bare sons and daughters. Thus *were* their names, Samaria is γ Aholah, and Jerusalem δ Aholibah.

5 And Aholah played the harlot when she was mine; and she doted on her lovers, on the Assyrians^e her neighbours,

6 Which *were* clothed with blue, captains and rulers, all of them desirable young men, horsemen riding upon horses.

7 Thus she η committed her whoredoms with them, with all them *that were* the θ chosen men of Assyria, and with all on whom she doted: with all their idols she defiled herself.

8 Neither left she her whoredoms brought from Egypt: for in her youth they lay with her, and they bruised the breasts of her virginity, and poured their whoredom upon her.

9 Wherefore I have delivered her into the handⁱ of her lovers, into the hand of the Assyrians, upon whom she doted.

10 These discovered her nakedness; they took her sons and her daughters, and slew her with the sword; and she became λ famous among women; for they had executed judgment upon her.

11 And when her sister Aholibah saw *this*, she μ was moreⁿ corrupt in her inordinate love than she, and in her whoredoms more than ν her sister in her whoredoms.

12 She doted upon the Assyrians^p her neighbours, captains and rulers clothed most gorgeously, horsemen riding upon horses, all of them desirable young men.

13 Then I saw that she was defiled, that they took both one way;

14 And *that* she increased her whoredoms: for when she saw men pourtrayed upon^q the wall, the images of the Chaldeans pourtrayed with vermilion,

15 Girded with girdles upon their loins, exceeding in dyed attire upon their heads all of them princes to look to, after the manner of the Babylonians of Chaldea, the land of their nativity:

16 And, ρ as soon as she saw^v them with her eyes, she doted upon them, and sent messengers unto them into Chaldea.

17 And the σ Babylonians came to her into the bed of love, and they defiled her with their whoredom; and she was polluted with them, and her mind was ϕ alienated from them.

18 So she discovered her whoredoms, and discovered her nakedness: then my mind was alienated^z from her, like as my mind was alienated from her sister.

19 Yet she multiplied her whoredoms, in calling to remembrance the days of her youth, wherein she had played the harlot in the land of Egypt.

20 For she doted upon their paramours, whose flesh is *as* the flesh of asses, and whose issue is *like* the issue of horses.

21 Thus thou calledst to remembrance the lewdness of thy youth, in bruising thy teats by the Egyptians for the paps of thy youth.

CAP. XXIII. כב

ויהי דברי יהוה אלי לאמר: בן אדם שתימים
 נשים בנות אסחת היו: והונחה במצרים
 בנעוריהן וגו' שפחה ממצרי שוריהן ושם עשו
 דבר בתוליהן: ושמותיהן אהלה והגולה
 ואהליבה אחותה ויהונתנה לי ותלדנה בנים
 ובנות ושמותיהן שמרון אהלה וירושלם אהליבה:
 והענין אהלה תחתה ותענב על מאהבה אל
 אשור קרובים: לבש תכלת פחות וסגלים
 בחורי חמור פלם פלשים רכבי סוסים: ותהני
 והונתיה עליהם מבחר בני אשור פלם ובכל
 אשור ענבה בכל גליליהם נשמה: וארת
 והונתיה ממצרים לא עזבה פי אחת שוכני
 בנעוריה ותקפה עשו דבר בתוליה וישפכו תונתם
 עליה: לכן נחמה ביד מאהבה ביד בני
 אשור אשור ענבה עליהם: הפכה גלו ערוה
 בניה ובנותיה לקחו ואותה בתרב דרגו ותדו
 שם לנשים ושפומים עשו בה: והרא אחותה
 אהליבה ותשחת ענבתה מנחה וארתונותיה
 מונני אחותה: אל בני אשור ענבה פחות
 וסגנים קרבים לבשי מכלול פרשים רכבי סוסים
 בחורי חמור פלם: והרא פי נשמה גור אחר
 לשמיהן: והוסף אלתונותיה והרא אנשי
 מתקוה על דלור צלמי נשדדים חקקים
 בששור: הגור אזור במתניהם סרורי
 מבלים בראשיתם מראה שלשים פלם דמות
 בני בגל פשדים ארץ מולדתם: והענין
 עליהם למראה עניה ותשלח מלאכים אליהם
 בשדימה: ויבאו אליה בני בגל למשכן דים
 ונשמה אחיה בתונתם ותשמה אים ותקע
 נפשה מהם: ותגל תונותיה ותגל את ערוה
 ותקע נפשי מעליה פאשר תקעה נפשי מעל
 אחותה: והרבה אלתונותיה לזכר אחימי
 נעוריה אשר נחתה בארץ מצרים: ותענבה
 על פלגשיהם אשר בשר חמורים בשום וזרמ
 סוסים וזמחם: ותפקדי את זמת נעוריה
 בעשות ממצרים דרך למען שג נעוריה:

12 בנה: שחר לקחיה בך למען שפדך נשך
 ותבית לחם ותבצע רשך בעשק ואני שלחת
 13 נאם אדני יהוה: והנה הפיתי כפי אל בנעך
 אשר עשית ועל דמך אשר דיו בחוקך:
 14 והעמד לבך אסתתקנה בך למים אשר
 אני עשה אותך אני יהוה דברתי ועשיתי:
 15 ותקצותי אותך בגלים ונרתך בארצות
 16 ותחמתי ממאחך מקום: ונחתך בך לעני
 17 גלים וידעת קראני יהוה: ויהי
 18 דברי יהוה אלי לאמר: בן אדם הירל בית
 ישראל לסוג פלם נחשת ובדיל ובדול ועופרת
 19 בתוך כור סגים פסח היו: לכן פה
 אמר אדני יהוה: יען היות פלם לסגים לכן
 20 הנני לבן אתכם אל תוך ירושלים: קבצת
 פסח ונחשת ובדיל ועופרת ובדיל אל תוך
 כור לפחת עליו אש להנתק בן אקבץ באפי
 21 ובחמתי ותביתי ותחמתי אתכם: ובנחתי
 אתכם ונפחתי עליכם באש ערתי ונחתכם
 22 בחוקה: מהתוך פסח בתוך כור בן התני
 בחוקה וידעתם כי אני יהוה שפכתי חמתי
 23 עליכם: ויהי דברי יהוה אלי לאמר:
 24 בן אדם אמר לה את ארץ לא משהה היא
 25 לא נשמה ביום ועם: קשר נביאיה בחוקה
 פאר שונג טוף טוף נפש אכלו חסן וקר
 26 יקחו אלמנותיה דרגו בחוקה: פהיה חסן
 תורתי ויחללו קדש בן קדש לחל לא הבדילו ובין
 השמא לשדור לא הודיע ומשבותיה העלימו
 27 עיניהם ואהל בחוקם: שירה בקרפה פואבים
 טרפי טוף לשפדך דם לאבד נפשות למען בצע
 28 בצע: ונביאיה טחו להם תפל חזים שוא
 וקסמים דם פוב אמרים פה אמר אדני יהוה
 29 ויהוה לא דבר: עם הארץ עשיו עשק וגור
 גול ועני ואביון רחל וארתה עשקו בלא
 30 משפט: ואבקש מהם איש בן גור ועמו
 פארץ למען בער הארץ לבלתי שחחה ולא
 31 מצאתי: ואשפך עליהם ועמי באש ערתי
 בליתם דרכם בראשם נחתי נאם אדני יהוה:

בתוך ביתי : ואף כי תשליכה לַאֲנָשִׁים בָּאִים
מִמֶּרְחֶק אִשּׁוֹר מִלֶּאֱדָה שְׁלוֹחַ אֲלֵיהֶם וְהַחֲדָבָא
לְאִשּׁוֹר דְּרָחֶקת פְּתַלַּת עֲנָדָה וְעֵרִית עֵדִי : וַיִּשְׁבֹּה
עַל־מִטָּה כְּבֹדָהּ וּשְׁלָחַן עֲרוֹךְ לִפְנֵיהּ וְקִמְדִּיתִי
וְשִׁמְנִי עִמָּתָהּ עֲלֶיהָ : וְקוֹל הַמּוֹזֵן שָׁלַח בָּהּ
וְאֶל־אֲנָשִׁים מְרֹב אֲדָם מִיִּבְנָאִים סְבָאִים מִמֶּדְבָּר
וַיַּחֲנוּ צִמְצִימִים אֶל־יְדִידֵיהֶן וַעֲמִירַת תַּפְאֶרֶת עַל־
רֹאשֵׁיהֶן : וְאִמֹּר לְבָלָה נֶאֱסָפִים עִמָּךְ יוֹנָה תוֹנֵתֶיהָ
וְהִיא : וַיָּבֹא אֱלֹהִים כְּבֹדָהּ אֶל־אִשְׁתָּהּ וַזֶּנֶה כֵּן
בָּאָה אֶל־אֶחָדָהּ וְאֶל־אֶחָדָהּ אִשְׁתֵּי הַיִּזְמִיחַ :
וְאֲנָשִׁים צִדִּיקִים הִמָּרָה יִשְׁפֹּטוּ אֹהֲלָהֶם
מִשְׁפָּטִים נֶאֱסָפֹת וּמִשְׁפָּטִים שִׁפְכוֹת דָּם כִּי נֶאֱסָפָה
הַזֶּה וְדָם בִּידֵיהֶן : כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
הַעֲלֶה עֲלֵיהֶם קָהֶל וְנָתַן אֶתְּהֶן לַעֲדָה וְלִבֵּן :
וְרָגְמוּ עֲלֵיהֶן אֶבֶן קָהֶל וַיִּבְרָא אֹהֲלָתָן בְּחִירֹתָם
בְּנֵיהֶם וּבְנֵיתֵיהֶם קִדְּמוּ וּבִתְּהֵן בָּאֵשׁ יִשְׂרָאֵל :
וְהִשְׁבִּיתִי וְקִדְּמוּ מִדְּבָרָאָרְצָה וַיִּשְׂרָר פֶּל־הַגִּשְׁתִּים
וְלֹא תַעֲשִׂינָה כְּפֹתִיכֶנָּה : וְנָתַנִּי וּפְתִיכֶנָּה
עֲלֵיכֶן תַּחֲצִיץ נְגִלְיָכֶן תַּשְׁאִינָה וַיִּדְעֻם כִּי
אֲנִי אֲדֹנָי יְהוִה :

CAP. XXIV. כד

וְהָיָה דְּבַר־יְהוִה אֵלַי בְּשִׁנָּה הַתְּשִׁיעִית בַּחֹדֶשׁ
הַעֲשִׂירִי בַעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ לֵאמֹר : בְּנֵי־אָדָם כְּתוּב
לָךְ אֶת־שֵׁם הַיּוֹם אֶת־עֵצֶם הַיּוֹם הַזֶּה סִמֶּךְ
מִלְּךָ בָּבֶל אֶל־יְרוּשָׁלַם בְּעֵצֶם הַיּוֹם הַזֶּה : וַיִּשְׁלַל
אֶל־בֵּית־הַפֶּלִי מִשָּׁל וְאֶמְרַת אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה שְׁפֹת הַסֵּיר שְׁפֹת וְגַם־יִצְקָר בֹּו מִים :
אִסְףָּה נִחְלִיה אֱלֹהִים פְּלִיגְתָּה מִוֶּב יֶרֶךְ וּכְתִיף
מִבְּתֵר עֲצָמִים מֵאָה : מִבְּתֵר הַצֵּאן לָקוּחַ וְגַם
דֹּר עֲצָמִים תַּחְתִּיהָ רַחֵם רַחֲמֶיהָ פֶּס־בְּשִׁלִּי
עֲצָמֶיהָ בְּחֹכְהָ : לָכֵן כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה אוֹיֵ עֵיר הַדְּמִים סִיר אֲשֶׁר הִלָּאָתָה לָּהּ
וְהִלָּאָתָה לֹא יֵצֵאָה מִמֶּנָּה לְנִחְתִּיהָ לְנִחְתִּיהָ
וְהִצִּיאָה לֹא־נִפֵּל עֲלֶיהָ גֹרֶל : כִּי דָמָה בְּחֹכְהָ
הַזֶּה עַל־צִדִּיקִים מֵלַע שְׁמִיתָהּ לֹא שִׁפְכָתָהּ עַל־

לָכֵן אֶחָדָהּ כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
הִנְנִי מַעֲדִיר אֶת־מִתְּחַבְּרָךְ עֲלֶיךָ אֶת־אֲשֶׁר־נִקְעָה
בְּנִשְׁשָׁךְ מֵהֶם תְּבַאֲתִים עֲלֶיךָ מִסְבִּיב : בְּנִי
בָּבֶל וְכָל־כְּשָׁדִים פְּקֹדֵי וְשׁוֹעֵי וְקֹדֵעַ פֶּל־בְּנֵי אֲשׁוֹר
אוֹתָם בְּדוּרֵי חֲמֹד פְּחוֹת וּסְגָנִים כָּלֵם שְׁלֵשִׁים
וְקֹרְאִים רִבְבֵי סֻסִּים כָּלֵם : וַיָּבֹאוּ עֲלֶיךָ רִצְצֵן
רִקָּב וְנִלְבַּל וּבִקְהַל עֲמִים צָנָה וּמִגֵּן וְקֹבֵעַ יִשְׁמִי
עֲלֶיךָ סְבִיב וְנִחְתִּי לִפְנֵיהֶם מִשְׁפָּטִים וּשְׁפִטוֹת
בְּמִשְׁפָּטֵיהֶם : וְנִחְתִּי קִנְאִתִּי בָךְ וְעָשׂוֹ אוֹתָךְ
בְּחֹכְהָ אִסְףָּה וְאֶחָדָהּ יִסְרֹר וְאֶחָדָהּ בְּדֹרֵב תַּפּוֹל
הַמָּה בְּגִידָךְ וּבִתְּהֵךְ קָחָה וְאֶחָדָהּ תִּאֲכַל בָּאֵשׁ :
וְהִשְׁפִּיטוֹת אֶת־בְּגָדֶיךָ וְלִקְחָה כָּל־תַּפְאֶרֶתָךְ :
וְהִשְׁבִּיתִי וּפְתַח מִפֶּה וְאֶת־זִמְנוֹתָךְ מֵאֲרָץ מִצְרַיִם
וְלֹא־תִשְׁאִי עֵינֶיךָ אֲלֵיהֶם וּמִצְרַיִם לֹא תוֹפֵר
עֵד : כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי
נֹחֵךְ בֶּדֶךְ אֲשֶׁר שָׁנֵאתָ בֶּדֶךְ אֲשֶׁר־נִקְעָה בְּנִשְׁשָׁךְ
מֵהֶם : וְעָשׂוֹ אוֹתָךְ בְּשִׁנְאָה וְלִקְחָה פֶּל־יִגְעִלָּהּ
וַעֲבֹדָהּ עִים וְעֵרָה וְנִלְבַּל עֲרוֹת וְנִלְבַּל וּפְתַח
וְתוֹנֵתָךְ : עֲשֵׂה אֵלֶּה לָךְ בְּנוֹתָךְ אַחֲרֵי גֹלִים
עַל־אֲשֶׁר־נִשְׁמֵאתָ בְּנִלְבָלֵיהֶם : בְּדֹרֶךְ אֶחָדָהּ
הִלָּכָתָה וְנִחְתִּי כֹסֶף בִּידֶךְ : כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה כֹּסֶם אֶחָדָהּ תִּשְׁלִי הַעֲמָקָה וְהַרְחֵבָה
תְּהִיָּה לְצֹחֶק וְלִצְעָה מִרְבָּה לְהִכִּיל : שְׁפֹרֹן וְיִגְוֹן
תִּתְּמָלֵא כֹסֶם שְׁמֵרָה וּשְׁמֵמָה כֹּסֶם אֶחָדָהּ
שְׁמֵרֹן : וְשִׁלִּית אוֹתָהּ וּמִצִּית וְאֶת־חֲרָשֶׁיהָ
תַּגְרִי וְשִׁבְרָךְ תַּתְּמִי כִּי אֲנִי דְּבַרְתִּי נֶאֱמַר אֲדֹנָי
יְהוִה : לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יֵעַן
שִׁכְחָתָה אוֹתִי וּפִשְׁלִיכִי אוֹתִי אַחֲרַי גִּוָּךְ וְגַם־אֵת
שְׂאִי וּפְתַח וְאֶת־פְּתוּחָךְ : וַיֹּאמֶר יְהוִה
אֵלַי בְּנֵי־אָדָם הַתְּשׁוּפוֹט אֶת־אֶחָדָהּ וְאֶת־אֶחָדָהּ
וְהַצֵּד לָקוּחַ אֶת־הַעֲבֹתֵיהֶן : כִּי נֶאֱסָפִים וְדָם
קִדְּמִיתִי וְאֶת־נְגִלְיָתִי נֶאֱסָפִים וְגַם־אֶת־בְּגִידִי אֲשֶׁר
לְיָרִיעִי הַעֲבִירִי לָהֶם לְאֲכָלָה : עֵדֹר וְאֵת עָשׂוֹ
לֵךְ מִמָּוֶה אֶת־מִקְדָּשִׁי בָּיִם הַזֶּה וְאֶת־שְׁבֻחוֹתַי
חֲלָלִי : וּבִשְׁחָטִים אֶת־בְּנֵיהֶם לְנִלְבָלֵיהֶם וַיָּבֹאוּ
אֶל־מִקְדָּשִׁי בָּיִם הַזֶּה וְלִחְלוֹ וְהַזְדִּיכָה עָשׂוֹ

22 Therefore, O Aholibah, thus saith the Lord GOD, Behold, I^a will raise up thy lovers against thee, from whom^b thy mind is alienated, and I will bring them against thee on every^d side ;

23 The Babylonians, and all the Chaldeans, Pekod,^e and Shoa, and Koa, and all the Assyrians with them : all of them desirable young men, captains and rulers, great lords and renowned, all of them riding upon horses.

24 And they shall come against thee with chariots, waggons, and wheels, and with an assembly of people, which shall set against thee buckler, and shield, and helmet, round about : and I will set judgment before them, and they shall judge thee according to their judgments.

25 And I will set my jealousy against thee, and they shall deal furiously^k with thee : they shall take away thy nose and thine ears ; and thy remnant shall fall by the sword : they shall take thy sons and thy daughters ; and thy residue shall be devoured by the fire.

26 They^l shall also strip thee out of thy clothes, and take away thy^o fair jewels.

27 Thus will I make thy lewdness to ceaseⁿ from thee, and thy whoredom brought^p from the land of Egypt : so that thou shalt not lift up thine eyes unto them, nor remember Egypt any more.

28 For thus saith the Lord GOD, Behold, I will deliver thee into the hand of them whom thou hatest, into the hand of them from whom^r thy mind is alienated :

29 And they shall deal with thee hatefully, and shall take away all thy labour, and shall leave thee naked and bare ; and the nakedness^v of thy whoredoms shall be^w discovered, both thy lewdness and thy whoredoms.

30 I will do these things unto thee, because^x thou hast gone a whoring after the heathen, and because thou art polluted with their idols.

31 Thou hast walked in the way of thy sister ; therefore will I give her cup into^b thine hand.

32 Thus saith the Lord GOD, Thou shalt drink of thy sister's cup deep and large : thou shalt be laughed to scorn^c and had in derision ; it containeth much.

33 Thou shalt be filled with drunkenness and sorrow, with the cup of astonishment and desolation, with the cup of thy sister Samaria.

34 Thou shalt even drink^e it, and suck it out, and thou shalt break the sherds thereof, and pluck off thine own breasts : for I have spoken it, saith the Lord GOD.

35 Therefore thus saith the Lord GOD, Because thou hast forgotten^g me, and^h cast me behind thy back, therefore bear thou also thy lewdness and thy whoredoms.

36 The LORD said moreover unto me, Son of man, wilt thouⁱ judge Aholah and Aholibah ? yea, declare^j unto them their abominations ;

37 That they have committed adultery, and blood^k is in their hands, and with their idols have they committed adultery ; and have also caused^m their sons, whom they bare unto me, to pass for them through the fire, to devour them.

38 Moreover, this they have done unto me : they have defiled my sanctuary^p in the same day, and have profaned my sabbaths.

B. C. 593.

a Je. 11. 11, 12.

b 2 Sa. 13. 15.

c 2 Ki. 21. 4, 7.

d La. 1. 3.

e coming.

f Je. 50. 21.

g Is. 57. 9.

h 2 Ki. 9. 30.

i Je. 4. 30.

j honorable.

k Am. 2. 8.

l Pr. 7. 17.

m Ho. 2. 8.

n multitude

of men.

o or, drunk-

ards.

p Je. 52. 6, &c.

q her whore-

doms.

r Is. 39. 4, 7.

s instru-

ments of

thy dech-

ing.

m Je. 3. 1, 6, 8.

Ho. 2. 5.

n ch. 16. 41.

22. 15.

o Ps. 149. 5, 9.

Mat. 19. 28.

1 Co. 6. 2.

Re. 20. 4.

p ver. 3, 19.

q ch. 16. 40.

Sec.

r ver. 17.

s for a re-

moving

and spoil.

s Is. 6. 11, 12.

t Je. 4. 13, 30.

u or, single

them out.

u ch. 24. 21.

2 Ch. 36. 17,

19.

v La. 1. 8.

w 1 Ti. 5. 24.

x ver. 27.

y De. 13. 11.

2 Pe. 2. 6.

z ch. 6. 9.

a Nu. 14. 34.

18. 23.

Is. 53. 11.

1 Pe. 2. 24.

b Je. 25. 15, &c

c ch. 22. 4, 5,

&c.

d 2 Ki. 25. 1.

Je. 39. 1.

52. 4.

e Ps. 75. 8.

Is. 51. 17.

f Je. 1. 13.

g De. 8. 11, 14.

Je. 13. 25.

h 1 Ki. 14. 9.

Ne. 9. 26.

μ or, heap.

ν or, plead

for.

i ch. 20. 4.

k Ho. 4. 2.

l Pr. 30. 12.

m Ps. 106. 37.

n 2 Sa. 8. 2.

o Le. 17. 13.

p ch. 5. 11.

q Ge. 4. 10.

39 For when they had slain their children to their idols, then they came the same day into my sanctuary to profane it ; and, lo, thus have they done in the midst of^c mine house.

40 And, furthermore, that ye have sent for men^β to come from far, unto whom^f a messenger was sent ; and, lo, they came : for whom thou didst wash thyself, paintedst^g thine eyes, and deckedst thyself with ornaments,

41 And satest upon a^γ stately^h bed, and a table prepared before it, whereupon thou hast set mine incenseⁱ and mine oil.

42 And a voice of a multitude being at ease was with her : and with the men of the^δ common sort were brought^ζ Sabeans from the wilderness, which put bracelets upon their hands, and beautiful crowns upon their heads.

43 Then said I unto her that was old in adulteries, Will they now commit^η whoredoms with her, and she with them ?

44 Yet they went in unto her, as they go in unto a woman that^m playeth the harlot ; so went they in unto Aholah and unto Aholibah, the lewd women.

45 And the righteous^ο men, they shall judge them after the manner of adulteresses, and after the manner of women that shed blood ; because they are adulteresses, and blood is in their hands.

46 For thus saith the Lord GOD, I^ρ will bring up a company upon them, and will give them^κ to be removed^σ and^τ spoiled.

47 And the company shall stone them with stones, and^λ dispatch them with their swords ; they shall slay^υ their sons and their daughters, and burn up their houses with fire.

48 Thus will I cause lewdness to cease out^ξ of the land, that^ψ all women may be taught not to do after your lewdness.

49 And they shall recompense your lewdness upon you, and ye shall bear the^α sins of your idols : and ye shall know that I am the Lord GOD.

CHAP. XXIV.

AGAIN, in the ninth year, in the tenth month, in the tenth day of the month, the word of the LORD came unto me, saying,

2 Son of man, write thee the name of the day, even of this same day ; the king of Babylon set himself against Jerusalem this same^d day.

3 And utter a parable unto the rebellious house, and say unto them, Thus saith the Lord GOD, Set on a pot,^f set it on, and also pour water into it ;

4 Gather the pieces thereof into it, even every good piece, the thigh, and the shoulder ; fill it with the choice bones.

5 Take the choice of the flock, and^μ burn also the bones under it, and make it boil well, and let them seethe the bones of it therein.

6 Wherefore thus saith the Lord GOD, Woe to the bloody city, to the pot whose scumⁱ is therein, and whose scum is not gone out of it ! bring it out piece by piece ; let no lotⁿ fall upon it.

7 For her blood is in the midst of her ; she set it upon the top of a rock ; she poured it not upon the ground,^ο to cover it with dust ;

8 That it might cause^ρ fury to come up to take vengeance ; I have set her blood

upon the top of a rock, that it should not be covered.

9 Therefore thus saith the Lord GOD, Woe to the bloody^a city! I will even make the pile for fire great.

10 Heap on^c wood, kindle the fire, consume the flesh, and spice it well, and let the bones be burned.

11 Then set it empty upon the coals thereof, that the brass of it may be hot, and may burn, and *that*^b the filthiness of it may be molten in it, *that* the scum of it may be consumed.

12 She hath wearied^f herself with lies, and her great scum went not forth out of her: her scum *shall be* in the fire.

13 In thy filthiness *is* lewdness: because I have purged thee, and thou wast not^g purged, thou shalt not be purged from thy filthiness any more, till I have caused my fury to rest^h upon thee.

14 I the LORD have spoken *it*; it shall come to pass, and I will do *it*; I will *j* not go back, neither will I spare, neither will I repent: according to thy ways, and according to thy doings, shall they judge thee, saith the Lord GOD.

15 Also the word of the LORD came unto me, saying,

16 Son of man, behold, I *k* take away from thee the desire of thine eyes with a stroke: yet neither shalt thou^l mourn nor weep, neither shall thy tears *run* down.

17 *k* Forbear to cry, make^m no mourning for the dead, bindⁿ the tire of thine head upon thee, and put on thy shoes upon thy feet, and cover not *thy* lips, and eat not the bread of men.

18 So I spake unto the people in the morning; and at even^p my wife died: and I did in the morning as I was commanded.

19 And the people said unto me, Wilt thou not tell us what these *things* are to us, that thou doest *so*?

20 Then I answered them, The word of the LORD came unto me, saying,

21 Speak unto the house of Israel, Thus saith the Lord GOD, Behold, I will profane^q my sanctuary, the excellency^r of your strength, the desire^s of your eyes, and *π* that which your soul pitieth; and your sons and your daughters whom ye have left shall fall^u by the sword.

22 And ye shall do as I have done: ye shall not^v cover your lips, nor eat^w the bread of men.

23 And your tires *shall be* upon your heads, and your shoes upon your feet: ye shall not mourn^x nor weep: but ye shall pine^y away for your iniquities, and mourn one toward another.

24 Thus Ezekiel is unto you a sign: according to all that he hath done shall ye do; and when^z this cometh, ye shall know that I *am* the Lord GOD.

25 Also, thou son of man, *shall it not be* in the day when I take from them their strength,^a the joy of their glory, the desire of their eyes, and *τ* that whereupon they set their minds, their sons and their daughters,

26 *That* he that escapeth in that day shall come unto thee, to cause thee to hear *it* with thine ears?

27 In that day^b shall thy mouth be opened to him which is escaped, and thou shalt speak, and be no more dumb: and thou shalt be a sign unto them; and they shall know that I *am* the LORD.

B. C. 590.

a Na. 3. 1.

b ch. 21. 28, 32.

Je. 49. 1, &c.

Am. 1. 13, 15

Zep. 2. 9, 11.

c Ro. 2. 5.

d ch. 26. 2, &c.

Ps. 70. 2, 3.

Pr. 17. 5.

24. 17, 18.

e ch. 22. 15.

f Is. 44. 20.

g children.

h Re. 2. 21, 22.

i ch. 5. 13.

j Is. 8. 18.

k 16. 42.

l ch. 35. 9.

m 1 Sa. 15. 29.

n hand.

o foot.

p soul.

q Job 1. 21.

r or, meat.

s Is. 57. 1.

t ego.

u Be silent.

v Ps. 39. 9.

w Je. 16. 5, 7.

x Le. 10. 6.

y 21. 10.

z Is. XV.

XXVI.

Je. 48. 1, &c.

Am. 2. 1, &c.

λ upper lip,

& so ver. 22.

Le. 13. 45.

Mi. 3. 7.

μ shoulder.

p Ps. 90. 5, 6.

v or, against

the child-

ren of

Ammon.

q 1 Ki. 9. 8.

Je. 7. 14.

La. 1. 9, 10.

r Ps. 48. 1, 3.

s Ps. 27. 4.

84. 2, 10.

π the pity of

your soul.

t 2 Ch. 28. 17,

18.

Ob. 10, &c.

p revenging

venge-

ment.

u 2 Ch. 36. 17.

v Je. 16. 6, 7.

w La. 4. 10.

x Ps. 78. 64.

c or, shall

fall by the

sword unto

Dedan.

y ch. 33. 10, 11.

Le. 26. 39.

z Jno. 14. 29.

a ver. 21.

τ the lifting

up of their

soul.

φ or, with

perpetual.

δ ch. 33. 21, &c.

x or, haven

of the sea.

ψ venge-

ances.

CHAP. XXV.

THE word of the LORD came again unto me, saying,

2 Son of man, set thy face against the Ammonites,^b and prophesy against them;

3 And say unto the Ammonites, Hear the word of the Lord GOD; Thus saith the Lord GOD; Because^d thou saidst, Aha, against my sanctuary, when it was profaned; and against the land of Israel, when it was desolate; and against the house of Judah, when they went into captivity;

4 Behold, therefore, I will deliver thee to the *β* men of the east for a possession, and they shall set their palaces in thee, and make their dwellings in thee: they shall eat thy fruit, and they shall drink thy milk.

5 And I will make Rabbah a stable for camels, and the Ammonites a couching-place for flocks; and *z* ye shall know that I *am* the LORD.

6 For thus saith the Lord GOD, Because thou hast clapped *thine* *γ* hands, and stamped with the *δ* feet, and rejoiced in *ζ* heart with all thy despite against the land of Israel;

7 Behold, therefore, I will stretch out mine hand upon thee, and will deliver thee for *η* a spoil to the heathen; and I will cut thee off from the people, and I will cause thee to perish out of the countries: I will destroy thee, and thou shalt know that I *am* the LORD.

8 Thus saith the Lord GOD, Because that Moab^o and Seir do say, Behold, the house of Judah *is* like unto all the heathen;

9 Therefore, behold, I will open the *μ* side of Moab from the cities, from his cities *which are* on his frontiers, the glory of the country, Beth-jeshimoth, Baal-meon, and Kiriaihaim,

10 Unto the men of the east *ν* with the Ammonites, and will give them in possession, that the Ammonites may not be remembered among the nations.

11 And I will execute judgments upon Moab; and they shall know that I *am* the LORD.

12 Thus saith the Lord GOD, Because that Edom^ρ hath dealt against the house of Judah by *ρ* taking vengeance, and hath greatly offended, and revenged himself upon them;

13 Therefore thus saith the Lord GOD, I will also stretch out mine hand upon Edom, and will cut off man and beast from it: and I will make it desolate from Teman; and they *σ* of Dedan shall fall by the sword.

14 And I will lay my vengeance upon Edom by the hand of my people Israel: and they shall do in Edom according to mine anger, and according to my fury; and they shall know my vengeance, saith the Lord GOD.

15 Thus saith the Lord GOD, Because the Philistines have dealt by revenge, and have taken vengeance with a despiteful heart, to destroy *it* *φ* for the old hatred;

16 Therefore, thus saith the Lord GOD, Behold, I will stretch out mine hand upon the Philistines, and I will cut off the Cherethims, and destroy the remnant of the *χ* sea-coasts.

17 And I will execute great *ψ* vengeance upon them with furious rebukes; & they shall know that I *am* the LORD, when I shall lay my vengeance upon them.

אֶת־הַפְּלִיטִים וְהַזָּכָר וְלֹא תִהְיֶה עוֹד וְהָיְתָה לָהֶם
לְמוֹפֶת וְיָדַע כִּי־אֲנִי יְהוָה :

CAP. XXV. כה

וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר : כִּן־אֲדֹם שֵׁים
פָּנֶיךָ אֶל־בְּנֵי עַמּוֹן וְהִבֵּנָה עֲלֵיהֶם : וְאָמַרְתָּ²
לְבָנֵי עַמּוֹן שְׁמֹעוּ דְבַר־אֲדֹנֵי יְהוָה כֹּה־אָמַר
אֲדֹנֵי יְהוָה יְעֹן אֲמַרְךָ הָאֵל אֶל־מַקְדְּשִׁי כִי־
נָחַל וְאֶל־אֲדֹמֶת יִשְׂרָאֵל כִּי נִשְׁפָּחָה וְאֶל־בֵּית
יְהוָה כִּי הִלְכִנוּ בַּעֲזָה : לָכֵן הִנְנִי נֹחֵדֶם⁴
לְבָנֵי־קָדְשׁ לְמִירְשָׁה וְיִשְׁבְּנוּ מִירוֹתֵיהֶם בָּךְ וְנָחֵנוּ
בָּךְ מִשְׁפָּתֵיהֶם הַמָּה יֵאָכְלוּ כִּי־ךָ וְהַפָּחָה יִשְׁמוּ
חִלְבֶּךָ : וְנָתַתִּי אֶת־רִבְחָה לְנֶפֶשׁ גַּמְלִים וְאֶת־⁵
בְּנֵי עַמּוֹן לְמַרְפֵּץ־זָאֵן וְיִדְעֻתָם כִּי־אֲנִי
יְהוָה : כִּן כֹּה אָמַר אֲדֹנֵי יְהוָה יְעֹן⁶
מִחֲפָצְךָ יָד וְרַקְעָךָ בְּרָגֶל וְתִשְׁמַח בְּכָל־שְׂאֵשֶׁךָ
בְּנֶשֶׁשׁ אֶל־אֲדֹמֶת יִשְׂרָאֵל : לָכֵן הִנְנִי נֹשִׁיתִי אֶת־⁷
יָדִי עָלֶיךָ וְנִתְחַדָּה לְבָב לְנִלֹם וְהִכְרַתִּיךָ מִדְּהַשְׁפִּים
וְהַאֲבִירְתִּיךָ מִן־הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר־מִדְּבַרְתָּ וְיָדַעְתָּ כִּי־
אֲנִי יְהוָה : כֹּה אָמַר אֲדֹנֵי יְהוָה יְעֹן⁸
אָמַר מוֹאָב וְשִׁעוֹר הִנֵּה כְּכֹל־הַבָּיִת בֵּית יְהוָה :
לָכֵן הִנְנִי פֹתֵחַ אֶת־פִּתְחָה מוֹאָב מִהַשְׁרִים מִצְרֵי
מִקְצָהוֹ זָבִי אֶרֶץ בֵּית הַיְשִׁימוֹת בַּעַל מִעוֹן
וְהִכְרַתִּיהָ : לְבָנֵי־קָדְשׁ עַל־בְּנֵי עַמּוֹן וְנִתְחַדָּה¹⁰
לְמוֹרְשָׁה לְמַנְעַן לֹא־תִרְעַב בְּנֵי־עַמּוֹן בַּעֲזָה :
וּבְמוֹאָב אֲעִשֶׂה שְׁפָטִים וְיָדַע כִּי־אֲנִי יְהוָה :
כֹּה אָמַר אֲדֹנֵי יְהוָה יְעֹן עֲשׂוֹת אֲדֹם¹²
בְּנִלֹם נָקָם לְבֵית יְהוָה וַיִּשְׁמְעוּ אֲשֹׁשׁ וְנִקְמוּ
בָּהֶם : לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנֵי יְהוָה וְנִשְׁמִיתִי יָדִי עַל־¹³
אֲדֹם וְהִכְרַתִּי מִמֶּנּוּ אֲדֹם וּבְהִמָּה וְנִתְחַדָּה
הַרְבֵּה מִמִּימֵן וְדָרְבָה בְּתֹרֶם יִשְׁלוּ : וְנָתַתִּי אֶת־¹⁴
נִקְמָתִי בָאֵם בְּדַם עַמִּי יִשְׂרָאֵל וְעָשׂוּ בְּאֲדֹם פָּאִסִי
וּכְחַמְתִּי וְיָדַע אֶת־נִקְמָתִי נֹאֵם אֲדֹנֵי יְהוָה :
כֹּה אָמַר אֲדֹנֵי יְהוָה יְעֹן עֲשׂוֹת¹⁵¹⁵
פִּלְשֹׁתִים בְּנִקְמָה וְנִקְמוּ נָקָם בְּשָׂאֵם בְּנֶשֶׁשׁ
לְמִשְׁחִיתוֹת אִיבֹת עוֹלָם : לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנֵי יְהוָה¹⁶
הִנְנִי נֹשֶׁה יָדִי עַל־פִּלְשֹׁתִים וְהִכְרַתִּי אֶת־פִּרְתָּיִם
וְהַאֲבִירְתִּי אֶת־שְׂאֵרֵיהֶם חוּף הָיָם : וְעָשִׂיתִי בָם¹⁷
נִקְמוֹת גְּדוֹלוֹת בְּחִלְהוֹת חֶמֶה וְיָדַע כִּי־אֲנִי יְהוָה

הָאֶרֶץ לְכַסּוֹת עָלָיו עָפָר : לְהַעֲלוֹת חֶמֶה לְנֶפֶשׁ
נָפֹס נָתַתִּי אֶת־דִּמְיוֹת עַל־צִדֹתֶיהָ כָּלֵע לְבָלְתִּי
הַכַּסּוֹת : לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנֵי יְהוָה אֲנִי עוֹר⁹
הַדְּמִים בְּסִיָּאֵן אֲדֹנֵי הַמִּדּוּרָה : הַרְבֵּה הָעַצִּים
דִּלְגָל הָאֵשׁ הָתָם הַפֶּשֶׁר וְהִרְמָה הַפּוֹרְקָה
וְהַעֲצָמוֹת יָדָיו : וְהַעֲמִידָה עַל־גְּדֻלָּתָהּ בְּרָחָה
לְמַנְעַן מִלֹּם וְתִרְדֵּה נִחְשָׁתָה וְנִתְכַּה בְּתוֹכָהּ
מִשְׁמָתָה תִּהְיֶה חֲלָתָה : הָאֲנִים הַלֵּאָה וְלֹא־¹²
רַצָּא מִפְּנֵה רַב־תָּה חֲלָתָה פֶּאֶשׁ חֲלָתָה :
בְּשִׁמְמָתָךְ וּמָרָה יְעֹן מְהִרְתִּיךָ וְלֹא מְהִרְתִּי
מִשְׁמָתָךְ לֹא מְהִרְתִּי עוֹד עַד־הַיְמִיתִי אֶת־¹³
חִמְרִתִּי בָךְ : אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי בְּאָזְרִי וְעָשִׂיתִי
לֹא־אֲפָרַע וְלֹא־אֲדֹם וְלֹא אֲזַחֵם בְּרֹכְבֶךָ
וּכְעִלּוֹתֶיךָ שְׁפָטוּךָ נֹאֵם אֲדֹנֵי יְהוָה :
וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר : כִּן־אֲדֹם הִנְנִי¹⁵
לֹחֵם מִמֶּךָ אֶת־מַחְמַד עֵינֶיךָ בְּמַגָּפָה וְלֹא תִסְפֹּר¹⁶
וְלֹא תִבְלֶה וְלֹא תִבּוֹא דְמַשְׁחָךְ : הַאֲנִי יָדָם
מִחִים אֲבָל לֹא־תַעֲשֶׂה פֶאֶרְךָ חֲבוֹשׁ עָלֶיךָ
וְנִעֲלֹךְ תִּשְׁטֵם בְּרָגְלֶךָ וְלֹא תַעֲשֶׂה עַל־שִׁפְסָם
וְלָהֶם אֲנִשִּׁים לֹא תֹאכַל : וְאֲדַבֵּר אֶל־הָעַם¹⁸
בְּפֶקֶד וְהִמָּת אֲשִׁיתִי בְּעַרְבַּ וְאֵשׁ בְּפֶקֶד פֶּאֶשֶׁר
צִמְחִי : וַיֹּאמְרוּ אֵלַי הָעַם הֵלֵךְ תִּנְדֹּל לָנוּ מִדֶּ-¹⁹
אֲלָה לָנוּ כִּי אִתָּה עֲשֵׂה : וְאָמַר אֲלֵיהֶם דְּבַר־²⁰
יְהוָה הִנֵּה אֲנִי לֹאֹמֵר : אָמַר לְבֵית יִשְׂרָאֵל
כֹּה־אָמַר אֲדֹנֵי יְהוָה הִנְנִי מַחֲלֵל אֶת־מִקְדְּשִׁי
וְאֵין עוֹלָם מַחְמַד עֵינֵיכֶם וּמַחְמַל בְּשִׁפְסָכֶם
וּבְנִיכֶם וּבְנוֹתֵיכֶם אֲשֶׁר עוֹבְתֶם בְּתֹרֶם יִשְׁלוּ :
וְעָשִׂיתֶם פֶּאֶשֶׁר עָשִׂיתִי עַל־שִׁפְסָם לֹא תַעֲשׂוּ²²
וְלָהֶם אֲנִשִּׁים לֹא תֹאכְלוּ : וּפִאֲרֹכְכֶם עַל־²³
רְאִישֵׁיכֶם וְגַעֲלִיכֶם בְּרָגְלֵיכֶם לֹא תִסְפְּרוּ וְלֹא
תִבּוֹנוּ וְנִמְקַחְתֶּם בְּעוֹנֹתֵיכֶם וְהִמָּתֶם אִישׁ אֶל־²⁴
אֱחָיו : וְהָיָה יְחֻזְקָל לָכֵם לְמוֹפֶת כָּלֵע אֲשֶׁר־
עָשִׂה תַעֲשֶׂה בְּנוֹאָה וְיָדַעְתֶּם כִּי אֲנִי אֲדֹנֵי
יְהוָה : וְאִתָּה בְּדֹאֵם הָלֹא בָיוֹם²⁵
קָחִיתִי מִדָּם אֶת־מַעֲלֹם מִשּׁוֹשׁ תִּפְאָרְתֶּם אֶת־
מַחְמַד עֵינֵיהֶם וְאֶת־מִשְׂאֵם נַפְשָׁם בְּנִיחָם
וּבְנוֹתֵיהֶם : בָּיוֹם הַהוּא יָבֹא הַפְּלִיט אֶלְיָךְ²⁶
לְהַשְׁמִיעוֹת אוֹנִים : בָּיוֹם הַהוּא יִפְתַּח פִּתְּךָ²⁷

חמיתם לכל יושביה: עמה יורדו האלן יום¹⁸
מפלתה ונגדלו האיים אשר בים מצאתה:

כי זה אמר אדני יהוה בתי אחר¹⁹
עיר נחרבת פתחים אשר לא נושגו בהעלות
עליה את תהום ונסקו הפנים הרבים:
והורחיקו את יורדי בור אל-עם עולם²⁰
והושבתה בארץ תחתיות בהרבות מעולם את
יורדי בור למען לא תשגי ונתתי צני בארץ
המים: פתחות אחנה ואינה ותבקשי ולא²¹
המציא עוד לעולם נאם אדני יהוה

CAP. XXVII. כו

ויהי דברי יהוה אלי לאמר: ואתה בן-אדם¹
שמה על-צד קנה: ואמרת לצור השבחי על-²
מבואות ים רכלת העמים אלאים רבים פה
אמר אדני יהוה צור אתה אמרת אני פלילת
ימי: בלב ימים גבוליה בלי פללי ימיה:⁴
פרושים משניר בני לך את פלחיהם אתי⁵
מלבנין לקחו לעשות תרן עקיה: אלונים⁶
מפשו עשו משושניה קרשן קרשן פת-
אשרים מאי פתחים: שש ברקמה מפצרים⁷
היה מפרשן להיות לך לגם תכלת וארמון
מאז אלישה היה מכסף: ושגי צידון וארור⁸
היו שטים לך חכמה צור הוי לך הפיה
הבליה: וקני גבול תחבילה הוי לך מחזורי⁹
ברקת פלאניות הים ומלוחיהם הוי לך לערב
מערבך: פסם ולח ופסל הוי בחילך אנשי¹⁰
מלחמהך מגן וכובע חליו לך המדה נרגני
הדק: בני ארור וחילך על-חומותי סביב¹¹
וגמדים במגדלותיך הוי שלשיתם הלוי על-
חומותיך סביב המדה כללי ימיה: תרשיש¹²
סחרתך מרב פלדון בנסף ברזל ברזל ועופרת
נחני עובדיך: יין חביל ומשך המדה רכליה¹³
בנפש אדם וכלי נחשת נחני מערבך: מביה¹⁴
תנבחה סוסים ופרשים ופרדים נחני עובדיך:
בני דון רכליה איים רבים סחרת ידה קרנות¹⁵
שן והובלים השניו אשפרך: ארם סחרתך¹⁶
מרב מעשיך פנסך ארמני וקמרה ובוץ

בתתי את נקמתי בם:

CAP. XXVII. כו

ויהי בעשתי-עשרה שנה באחד לחודש היה¹
דברי יהוה אלי לאמר: בראדם יען אשר-אמרה²
צד על ירושלם האח נשברה ולתות העמים
נסבה אלי אפולאה הררבה: לכן פה אמר³
אדני יהוה הנני עליך צד ותעליתי עליך גוים
רבים בהעלות הים לגלוי: ושחתו חומות צד⁴
והרסו מגדליה וסדותי עפרה ממנה ונתתי
אותה לצהית סלע: משפח חרמים תהיה⁵
בתוך הים כי אני דברתי נאם אדני יהוה וזהה
לכן לגוים: ונגדלתה אשר בשדה פחרב⁶
התרנגה נדעו קראני יהוה: כי זה⁷
אמר אדני יהוה הנני מבני אל-צד נקודאצר
מלך-בבל מצפון מלך מלכים בסיס ונרכב⁸
ובפרשים וקל ועם-רב: בנורחך בשדה
פחרב יחרג ונמן עליך בוק ושפך עליך סללה⁹
והקים עליך צנה: ומתי קבלו ימן בהמרהך¹⁰
ומגדלותיך יתץ בהרבותיו: משפעת סוסיו
ינסף אבקם מקול פרש וגלגל ורכב תרעשנה¹¹
חומותיך בנאו בשערך פמבואי עיר מבקעה:
בפרסות סוסיו ירסם את-פלדו-צורתך עמך¹²
בתרב יחרג ומצבות עך לארץ חר: ושללו
חילך ובוזו רכלתך והרסו חומותיך ונתתי¹³
חמתך יתצו ואגדך ועצילך בעשרך בתוך מים
ישימו: והשפתי חכון שירך וקול פנורך לא¹⁴
ישמע עוד: ונתתה לצהית סלע משפח
חרמים תהיה לא תפנה עוד כי אני יהוה¹⁵
דברתי נאם אדני יהוה: פה אמר
אדני יהוה לצור הלא מקול מפלתך נאמנ¹⁶
חלל בדרג דרג בחולך ירעשו האיים: וירדו
מעל פסאותם פל נשיצי הים והסירו את-
מגדליהם ואת-פגתי וקמחם יפשומו חרותי
ילבשו על-הארץ ישובו וחרדו לתנעים ושקמו
עליה: ונשיאו עליך קנה ואמרו לך איה¹⁷
אברה נושבת במים דעיר והחלה אשר
היתה חזקה בים היא וישבתה אשר-נחני

CHAP. XXVI.

AND it came to pass in the eleventh year, in the first day of the month, *that* the word of the LORD came unto me, saying,

2 Son of man, because that Tyrus^b hath said against Jerusalem, Aha,^c she is broken *that was* the gates of the people; she is turned unto me; I shall be replenished, *now* she is laid waste:

3 Therefore thus saith the Lord GOD, Behold, I ¹*am* against thee, O Tyrus, and will cause many nations to come up against thee, as the sea^a causeth his waves to come up.

4 And they shall destroy the walls of Tyrus, and break down her towers: I will also scrape her dust from her, and make her like the top of a rock.

5 It shall be *a place* for the spreading of nets in ⁴*the* midst of the sea: for I have spoken ^{it}, saith the Lord GOD; and it shall become a spoil to the nations.

6 And her daughters which *are* in the field shall be slain by the sword; and they shall know that I *am* the LORD.

7 For thus saith the Lord GOD, Behold, I will bring upon Tyrus Nebuchadrezzar king of Babylon, a king¹ of kings, from the north, with horses, and with chariots, and with horsemen, and companies, and much people.

8 He shall slay with the sword thy daughters in the field; and he shall make a fortⁿ against thee, and ^{cast} a mount against thee, and lift up the buckler against thee.

9 And he shall set engines of war against thy walls, and with his axes he shall break down thy towers.

10 By reason of the abundance of his horses their dust shall cover thee: thy walls shall shake at the noise of the horsemen, and of the wheels, and of the chariots, when he shall enter into thy gates, ^{as} men enter into a city wherein is made a breach.

11 With the hoofs of his horses shall he tread down all thy streets: he shall slay thy people by the sword, and thy strong garrisons shall go down⁷ to the ground.

12 And they shall make a spoil of thy riches, and make a prey of thy merchandize; and they shall break down thy walls, and destroy ^π thy pleasant houses: and they shall lay thy stones, and thy timber, and thy dust, in the midst of the water.

13 And I^u will cause the noise of thy songs to cease; and the sound of thy harps shall be no more heard.

14 And I will make thee like the top of a rock; thou shalt be *a place* to spread nets upon; thou shalt be built no more: for I^u the LORD have spoken *it*, saith the Lord GOD.

15 Thus saith the Lord GOD to Tyrus, Shall not the isles shake at the sound^y of thy fall, when the wounded cry, when the slaughter is made in the midst of thee?

16 Then all the princes of the sea shall come down from their thrones, and lay away^b their robes, and put off their brodered garments: they shall clothe themselves with ^σtrembling; they shall sit upon the ground,^d and shall tremble^e at every moment, and be astonished^f at thee.

17 And they shall take up a lamentation^g for thee, and say to thee, How art thou destroyed *that wast* inhabited of ^{re}sea-faring men, the renowned city, which wast strong in the sea, she and her inha-

B. C. 588.

a ver. 15.

b ch. XXVII.

XXVIII.

Is. 23. 1. &c.

Je. 25. 22.

47. 4.

Am. 1. 9. 10.

Zec. 9. 3, 4.

c ch. 25. 3.

Ps. 35. 21.

d ch. 38. 3.

e Is. 5. 30.

f ch. 32. 18, 24.

Nu. 16. 30, 33.

Ps. 28. 1.

g ch. 28. 19.

h ch. 27. 32.

i Ps. 37. 36.

k ch. 26. 17.

l Ezr. 7. 12.

Da. 2. 37.

m Is. 23. 3. &c.

n ch. 21. 22.

o heart.

p or, pour out

the engine

of shot.

q built.

r De. 3. 9.

s Is. 2. 13.

t Zec. 11. 2.

u or, they

have made

thy hatch-

es of ivory

well trod-

den.

x daughters.

y Je. 2. 10.

z according

to the en-

terings of

a city bro-

ken up.

μ or, purple

and scarlet.

r Is. 26. 5.

s Ps. 83. 7.

v strength-

eners, or,

stoppers of

chinks.

π houses of

thy desire.

t ch. 38. 5.

u Is. 24. 8, 9.

Je. 16. 9.

v Je. 46. 9.

w Job 40. 8.

Is. 14. 27.

x 2 Ch. 20. 36.

y ch. 31. 16.

Je. 49. 21.

z Ge. 10. 2. &c.

a Re. 18. 13.

b Jon. 3. 6.

p or, mer-

chandize.

c ch. 38. 6.

σ tremblings.

d Job 2. 13.

e ch. 32. 10.

f ch. 27. 35.

g Re. 18. 9.

h 1 Ki. 10. 22.

r the seas.

φ thy works.

bitants, which cause their terror *to be* on all that haunt it!

18 Now shall the isles^a tremble in the day of thy fall; yea, the isles that *are* in the sea shall be troubled at thy departure.

19 For thus saith the Lord GOD, When I shall make thee a desolate city, like the cities that are not inhabited; when I shall bring up the deep upon thee, and great waters shall cover thee;

20 When I shall bring thee down with them that descend^f into the pit, with the people of old time, and shall set thee in the low parts of the earth, in places desolate of old, with them that go down to the pit, that thou be not inhabited; and I shall set glory in the land of the living;

21 I^s will make thee ^βa terror, and thou shalt be no more: thoughⁱ thou be sought for, yet shalt thou never be found again, saith the Lord GOD.

CHAP. XXVII.

THE word of the LORD came again unto me, saying,

2 Now, thou son of man, take up a lamentation^k for Tyrus;

3 And say unto Tyrus, O thou that art situate at the entry of the sea, *which art* a merchant^m of the people for many isles, Thus saith the Lord GOD, O Tyrus, thou hast said, I *am* ^γof perfect beauty.

4 Thy borders *are* in the ^δmidst of the seas, thy builders have perfected thy beauty.

5 They have ^ηmade all thy *ship* boards of fir-trees of Senir: ^οthey have taken cedars from Lebanon to make masts for thee.

6 Of the oaks^p of Bashan have they made thine oars; ^θthe ^κcompany of the Ashurites have made thy benches of ivory, brought out of the isles of Chittim.^q

7 Fine linen, with brodered work from Egypt, was that which thou spreadest forth to be thy sail; ^μblue and purple from the isles of Elishah was that which covered thee.

8 The inhabitants of Zidon and Arvad were thy mariners: thy wise men, O Tyrus, *that were* in thee, were thy pilots.

9 The ancients of Gebal,^v and the wise men thereof, were in thee thy ^νcalkers: all the ships of the sea with their mariners were in thee to occupy thy merchandize.

10 They of Persia,^z and of Lud, and of Phut, were in thine army, thy men of war: ^υthey hanged the shield and helmet in thee; they set forth thy comeliness.

11 The men of Arvad, with thine army, were upon thy walls round about, and the Gammadims were in thy towers: they hanged their shields upon thy walls round about; they have made thy beauty perfect.

12 Tarshish^z was thy merchant by reason of the multitude of all *kind* of riches: with silver, iron, tin, and lead, they traded in thy fairs.

13 Javan,^z Tubal, and Meshech, they were thy merchants: they traded the persons^a of men and vessels of brass in thy ^πmarket.

14 They of the house of Togarmah^c traded in thy fairs with horses, and horsemen, and mules.

15 The men of Dedan were thy merchants; many isles were the merchandize of thine hand: they brought thee *for* a present horns of ivory^k and ebony.

16 Syria was thy merchant by reason of the multitude of ^φthe wares of thy

making: they occupied in thy fairs with emeralds, purple, and brodered work, and fine linen, and coral, and yagate.

17 Judah, and the land of Israel, they were thy merchants: they traded^a in thy market wheat of Minnith,^e and Pannag, and honey, and oil, and *o* balm.^f

18 Damascus was thy merchant in the multitude of the wares of thy making, for the multitude of all riches; in the wine of Helbon, and white wool.

19 Dan also and Javan *g* going to and fro, occupied in thy fairs; bright iron, cassia, and calamus, were in thy market.

20 Dedanⁱ was thy merchant in *h* precious clothes for chariots.

21 Arabia, and all the princes of Kedar,^m they *k* occupied with thee in lambs, and rams, and goats; in these were they thy merchants.

22 The merchants of Shebaⁿ and Raamah, they were thy merchants: they occupied in thy fairs with chief of all spices, and with all precious stones, and gold.

23 Haran,^q and Canneh, and Eden, the merchants of Sheba, Asshur, and Chilmad, were thy merchants.

24 These were thy merchants in *l* all sorts of things, in blue *v* clothes, and brodered work, and in chests of rich apparel, bound with cords, and made of cedar, among thy merchandize.

25 The ships^o of Tarshish did sing of thee in thy market; and thou wast replenished, and made very glorious in the midst of the seas.

26 Thy rowers have brought thee into great waters: the east wind^u hath broken thee in the *p* midst of the seas.

27 Thy riches,^w and thy fairs, thy merchandize, thy mariners, and thy pilots, thy calkers, and the occupiers of thy merchandize, and all thy men of war, that are in thee, *σ* and in all thy company which *z* in the midst of thee, shall fall into the *ρ* midst of the seas in the day of thy ruin.

28 The *τ* suburbs shall shake at the sound of the cry of thy pilots.

29 And all that handle the oar, the mariners, and all the pilots of the sea, shall come down from their ships, they shall stand upon the land;

30 And shall cause their voice to be heard against thee, and shall cry^y bitterly, and shall cast up dust upon their heads, they shall wallow themselves in the ashes.^z

31 And they shall make themselves utterly bald^b for thee, and gird them with sackcloth,^a and they shall weep for thee with bitterness of heart and bitter wailing.

32 And in their wailing they shall take up a lamentation for thee, and lament over thee, saying, What city is like Tyrus, like the destroyed in the midst of the sea?

33 When thy wares went forth out of the seas, thou filledst many people; thou didst enrich the kings of the earth with the multitude^f of thy riches and of thy merchandize.

34 In the time when thou shalt be broken by the seas in the depths of the waters, thy merchandize, and all thy company in the midst of thee, shall fall.

35 All the inhabitants of the isles shall be astonished at thee, and their kings shall be sore afraid, they shall be troubled in their countenance.

36 The merchants among the people

B. C. 588.

a Je. 18. 16.

a terrors.

b ch. 26. 21.

β shalt not

be for ever.

γ chrysoprase.

d 1Ki. 5. 9, 11.

Ezr. 3. 7.

Ac. 12. 20.

e Ju. 11. 33.

f Je. 8. 22.

g Hab. 2. 4.

z heart.

h Is. 31. 3.

η or, Meuzal.

i 2Th. 2. 4.

j Zec. 9. 2, 3.

k Da. 5. 11, 12.

l Ge. 25. 3.

ρ clothes of freedom.

m Ge. 25. 13.

Is. 60. 7.

κ were the merchants

of thy hand.

λ the greatness of thy wisdom.

n Ge. 10. 7.

1Ki. 10. 1, 2.

Ps. 72. 10, 15.

Is. 60. 6.

o Ps. 62. 10.

p Pr. 11. 28.

Ja. 1. 11.

q Ge. 11. 31.

2Ki. 19. 12.

r ch. 30. 11.

31. 12.

32. 12.

μ or, excellent things.

ν foldings.

s 1Ki. 10. 22.

Is. 2. 16.

23. 14.

60. 9.

t ver. 2.

π or, wound.

eth.

u Ps. 48. 7.

φ heart.

v ch. 32. 19.

&c.

w Pr. 11. 4.

σ or, even

with.

τ or, waves.

α ch. 31. 8, 9.

φ or, ruby.

χ or, chrysolite.

ψ or, chrysoprase.

y Re. 18. 9, 19.

z Je. 6. 26.

Jon. 3. 6.

a Ex. 25. 20.

b Mi. 1. 16.

c ch. 20. 40.

d Es. 4. 1, 4.

e Ec. 7. 29.

f Ro. 7. 9.

g ver. 27.

h ch. 28. 16.

g ver. 14.

i Ro. 1. 22.

i Mar. 8. 36.

shall hiss^a at thee; thou shalt be a terror,^b and *β* never shalt be any more.

CHAP. XXVIII.

THE word of the LORD came again unto me, saying,

2 Son of man, say unto the prince of Tyrus, Thus saith the Lord God, Because thine heart is lifted up,^c and thou hast said, I am a god, I sit in the seat of God, in the *ζ* midst of the seas; yet^d thou art a man, and not God, though thou set thine heart^e as the heart of God:

3 Behold, thou art wiser^f than Daniel;^g there is no secret that they can hide from thee:

4 With thy wisdom and with thine understanding thou hast gotten thee riches, and hast gotten gold and silver into thy treasures:

5 By *λ* thy great wisdom, and by thy traffic, hast thou increased^h thy riches, & thine heart is lifted up because of thyⁱ riches:

6 Therefore thus saith the Lord God, Because thou hast set thine heart as the heart of God;

7 Behold, therefore, I will bring strangers upon thee, the terrible^j of the nations: and they shall draw their swords against the beauty of thy wisdom, and they shall defile thy brightness.

8 They shall bring thee down to the pit, and thou shalt die the deaths of them that are slain in the midst of the seas.

9 Wilt thou yet say^k before him that slayeth thee, I am God? but thou shalt be a man, and no God, in the hand of him that *π* slayeth thee.

10 Thou shalt die the deaths of the uncircumcised^l by the hand of strangers: for I have spoken it, saith the Lord God.

11 Moreover the word of the LORD came unto me, saying,

12 Son of man, take up a lamentation upon the king of Tyrus, and say unto him, Thus saith the Lord God, Thou sealest up the sum, full of wisdom, and perfect in beauty.^m

13 Thou hast been in Eden the garden of God; every precious stone was thy covering, the *φ* sardius, topaz, and the diamond, the *χ* beryl, the onyx, and the jasper, the sapphire, the *ψ* emerald, and the carbuncle, and gold: is the workmanship of thy tabrets and of thy pipes was prepared in thee in the day that thou wast created.

14 Thou art the anointedⁿ cherub that covereth; and I have set thee so: thou wast upon the holy mountain^o of God; thou hast walked up and down in the midst of the stones of fire.

15 Thou wast perfect in thy ways from the day that thou wast created, till iniquity^p was found in thee.

16 By the multitude of thy merchandize they have filled the midst of thee with violence, and thou hast sinned: therefore I will cast thee as profane out of the mountain of God: and I will destroy thee, *o* covering cherub,^q from the midst of the stones of fire.

17 Thine heart was lifted up because of thy beauty; thou hast corrupted^r thy wisdom by reason of thy brightness: I will cast thee to the ground, I will lay thee before kings, that they may behold thee.

18 Thou hast defiled thy sanctuaries by the multitude of thine iniquities, by the iniquity of thy traffic;^s therefore will I bring forth a fire from the midst of thee,

CAP. XXVIII. כ

ויהי דברי-יהוה אלי לאמר : בן-אדם אמר¹
 לגיד צר סוד-אמרי אדני יהוה ישן גבה לפני²
 והאמר אל אני מושב אלהים ישבתי בלב
 ימים ואחרי אדם ולא-אל וחרתן לפני בלב
 אלהים : הנה חכם אחרה מדגאל כל-סרסום³
 לא עמקה : בחכמה ובהבונה עשיתי⁴
 לה חיל ורעש ודג וכסף באוצרותיה :
 בלב חכמה ברחלה הרבים חיל ויפיה⁵
 לבנה בחיליה : לכן זה אמר⁶
 אדני יהוה ישן חקת את לבנה בלב אלהים :
 לכן הנני מבא עליך זרים עריצי גוים וחריקו⁷
 חרבותם על-יפי חכמתך וחילוי יפעתך :
 לשחת יודוך ומתה ממותי חלל בלב ימים⁸
 האמר האמר אלהים אני לפני דגך ואחרי⁹
 אדם ולא-אל ביד מחלף : מותי עולם¹⁰
 תמות ביד זרים כי אני דפתי נאם אדני
 יהוה : ויהי דברי-יהוה אלי¹¹
 לאמר : בראים שא קנה על-מלך צור¹²
 ואמרת לו זה אמר אדני יהוה אחר חותם
 תכנית מלא חכמה וכליל יפי : בעין בך¹³
 אלהים היית כל-אנן וקנה מסכתך אדם פסלה
 ויחלם פרשיש שחם וישפה ספר נסך וברקת
 ודגב מלאכת הפך וקבוקו בך ביום הבראה¹⁴
 פוננו : את-פרוב ממשח הסוכך וטרתך¹⁵
 בחר קדש אלהים היית ברתך אבני-אש
 התחלכת : תמים אחר בדרלך מיום הבראה¹⁶
 ש-נמצא עולתה בך : בלב רבך מלך¹⁷
 רבך חכם ותחמא ואחלף מחר אלהים
 ואחרי פרוב הסוכך מתוך אבני-אש : גבה¹⁸
 לפני בפיך שחת חכמה על-יפעתך על-
 ארץ השלכתך לפני מלכים נהנה לנאה
 בך : מלב עיך בעל רבך חללה¹⁹
 מקדשך ואוצא-אש מחוקך היא אכלך

וראמות וכדף נרני בעונך : יהודה¹⁷
 וארץ ישראל הפה רבך בחפז מניח ופג¹⁸
 ורבש ושמן וצרי נרני מערבך : ומשק
 סחרתך בלב מעשך מלב כל-הון בן-הלב¹⁹
 וצמר צחר : ודג וזון מאול בעונך נתנו²⁰
 ברל עשות קנה וקנה במערבך היה : דג²¹
 רבך בבגדי-דפש לרבה : ערב וכל-נשיא
 קר הפה סחר ירך בברים ואילים ועתהים²²
 בם סחרך : רבלי שבא ורעמה הפה
 רבך בראש כל-בשם ובכל-אנן וקנה²³
 וחב נתני עונך : דג ופיה וזון רבלי²⁴
 שבא אשור כל-מך רבך : הפה רבלי
 במכללים בגלמי תכלת ורמה ובגנו ברומים²⁵
 בתכלים חבשים וארזים במרחק : אגוז
 תרשיש שרותך מערבך והמלא ותכנן²⁶
 מאר בלב ימים : במים רבים הברך
 השמים אחר רוח תהרים שבת בלב ימים :²⁷
 חונך ועונך מערבך מלך ורבך מחי-
 בך ורבי מערבך וכל-אנשי מלחמתך
 אשר-בך ובכל-קדך אשר פרונך ופול²⁸
 בלב ימים ביום מלחמה : לקול נפת רבך
 יעשו מרשות : וירד מאגיותיהם כל²⁹
 תפשי משוש מלחם כל רבלי הים אל-
 דארץ יעקב : והשמיט עליך בקול³⁰
 וועק מרה ויעלי עפר על-ראשיהם באפר
 ותפלו : ותקרו אלך קדח וקרו שמים³¹
 וברך אלך במר-נפש מספר מר : ונשיא
 אלך בניהם קנה וקנו עליך מן כפור³²
 ברה בתוך הים : בצאת עונך מימים³³
 השבעת עמים רבים בלב חונך ומערבך
 העשרת מלך-ארץ : עת נשבת מימים³⁴
 במעמקי-מים מערבך וכל-קדך חונך נפול :
 כל ישובי האלים שמי עליך ומלחיהם³⁵
 שיער שיער רעמי פנים : סחרים בעמים³⁶
 שרן עליך בפתות היית ואינך עד-עולם :

19 וְהִתְנַחֵם לְאַפִּיר עַל הָאָרֶץ לַעֲנֵי כְּלִירְאָהֹ: כֹּל
 יוֹדְעָה בְּעַמִּים שְׂמִימוֹ עֲלֶיהָ בְּלִחוֹת הָיִיתָ וְאִינָהּ
 20 עַד עוֹלָם: וְהָיָה דְּבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר:
 21 בְּנִדְאָם שָׁם פָּנָה אֶל צִדְיוֹן וְהִנָּה עֲלֶיהָ:
 22 וְאִמְרָתָה כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי עֲלֶיךָ צִדְיוֹן
 וְנִכְבְּרָתִי בְּחוּבָךָ וְיָדְעִי כִּי אֲנִי יְהוָה בַּעֲשׂוֹתִי בָּךְ
 23 שְׂמִימִים וְנִקְשְׁתִּי בָּךְ: וְשִׁלַּחְתִּי בָּךְ הַבֶּר
 וְרָם בְּחֻצוֹתֶיהָ וְנִפְלַל חֲלָל בְּחוּבָהּ בְּחֶרֶב
 24 עֲלֶיהָ מִסָּבִיב וְיָדְעִי כִּי אֲנִי יְהוָה: וְלֹא יִהְיֶה
 עוֹד לְבֵית יִשְׂרָאֵל סֶלֶן מִמֶּאִיר וְקוֹץ מִכָּאֵב
 מִכָּל סִבְיָתָם הַשְּׂמִימִים אוֹתָם וְיָדְעִי כִּי אֲנִי
 25 אֲדֹנָי יְהוָה: כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
 בְּקֹדְשִׁי אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל מִן־הָעַמִּים אֲשֶׁר נִפְצִי
 בָּם וְנִקְשְׁתִּי בָם לַעֲנֵי הַגּוֹיִם וְיִשְׁבֹּנוּ עַל־אֲדָמָתָם
 26 אֲשֶׁר נָתַתִּי לַעֲבָדֵי לִי עֶקֶב: וְיִשְׁבֹּנוּ עֲלֶיהָ לְבִטָּה
 וּבְנֵי בָתִּים וְנִשְׁמְעוּ כְרִמִּים וְיִשְׁבֹּנוּ לְבִטָּה בַּעֲשׂוֹתִי
 שְׂמִימִים בְּכָל הַשְּׂמִימִים אוֹתָם מִסָּבִיבָתָם וְיָדְעִי
 כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם:

CAP. XXIX. כט

1 בַּשָּׁמָה הַעֲשִׂיתִי בַּעֲשָׂרִי בַּשָּׁנִים עֶשְׂרִי לְחֹדֶשׁ
 2 הָיָה דְּבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: בְּנִדְאָם שָׁם
 פָּנָה עַל־פְּרִיעָה מִלֶּךְ מִצְרַיִם וְהִנָּה עֲלֵיו וְעַל־
 3 מִצְרַיִם כֹּה: דָּבָר וְאִמְרָתָה כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
 הִנְנִי עֲלֶיךָ פְּרִיעָה מִלֶּךְ מִצְרַיִם הַתִּנִּים הַגָּדוֹל
 הָרֹבֵץ בְּתוֹךְ יָאֵרֹו אֲשֶׁר אָמַר לִי יָאֵרֹו וְאֲנִי
 4 עֲשִׂיתִי: וְנָתַתִּי חַיִּים בְּלִחְיָהּ וְהִדְבַקְתִּי דָגַת
 יָאֵרֹה בְּתַקְשָׁתָהּ וְהַעֲלִיתִיהָ מִתּוֹךְ יָאֵרֹה וְאֵת
 5 כָּל־דָּגַת יָאֵרֹה בְּתַקְשָׁתָהּ וְהַדָּג: וְנִשְׁמְשְׁתִּיהָ
 הַמִּדְבָּרָה אוֹחָה וְאֵת כָּל־דָּגַת יָאֵרֹה עַל־פָּנָי
 הַשָּׂדֶה תִּפּוֹל לֹא תִּסָּפֵף וְלֹא תִּמָּכַץ לַחֲיַת
 6 הָאָרֶץ וְלַעוֹף הַשָּׁמַיִם נִתְּמָה לֹאֲכֹלָהּ: וְיָדְעִי
 כִּי־יִשְׁבֹּנוּ מִצְרַיִם כִּי אֲנִי יְהוָה יַעַן הָיִיתָם
 7 מִשְׁעֵת קִנְיָה לְבֵית יִשְׂרָאֵל: בְּחַפְזָם כָּךְ
 בַּפֶּסֶךְ תִּרְוֹץ וּבְקַעֲתָ לָהֶם כָּל־כְּרֶתֶף וּבְהַשְׁעֵנֶם
 עֲלֶיהָ חֲשֹׁבֵר וְהַעֲמִדְתָּ לָהֶם כָּל־מַתְּנִים:
 8 לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי מֵבִיא עֲלֶיךָ
 9 חֶרֶב וְהִרְבִּיתִי מִמֶּךָ אֲדָם וּבְהִמָּה: וְהִתְחַהֵּ

שש

CAP. XXX. ל

1 וְהָיָה דְּבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: בְּנִדְאָם הִנָּה
 2 וְאִמְרָתָה כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִלֵּילִי הָיָה לַיּוֹם:
 3 כִּי־תִרְוֹב יוֹם וְתִרְוֹב יוֹם לַיהוָה יוֹם עֶזְרִי עֵת בָּיִת
 4 יְהוָה: וּבִבְרָה חֶרֶב בְּמִצְרַיִם וְהִתְחַהֵּ חֲלָלָהּ בְּכֹשׁ
 בְּנִפְלַל חֲלָל בְּמִצְרַיִם וְלִקְחֹהּ הַמּוֹנֶה וְהַיִּרְסָה

it shall devour thee; and I will bring thee to ashes upon the earth, in the sight of all them that behold thee.

19 All they that know thee among the people shall be astonished at thee: thou shalt be β a terror, and never shalt thou be any more.

20 Again the word of the LORD came unto me, saying,

21 Son of man, set thy face against Zidon, and prophesy against it,

22 And say, Thus saith the Lord GOD; Behold, δ I am against thee, O Zidon; and I will be glorified δ in the midst of thee: and they shall know δ that I am the LORD, when I shall have executed judgments in her, and shall be sanctified in her.

23 For I will send into her δ pestilence, and blood into her streets; and the wounded shall be judged in the midst of her by the sword upon her on every side; and they shall know that I am the LORD.

24 And there shall be no more a pricking brier δ unto the house of Israel, nor any grieving thorn of all that are round about them, that despised them; and they shall know that I am the Lord GOD.

25 Thus saith the Lord GOD, When I shall have gathered δ the house of Israel from the people among whom they are scattered, and shall be sanctified δ in them in the sight of the heathen, then δ shall they dwell in their land that I have given to my servant δ Jacob.

26 And they shall dwell κ safely therein, and shall build δ houses, and plant vineyards; yea, they shall dwell with confidence, when I have executed judgments upon all those that λ despise δ them round about them; and they shall know that I am the LORD their GOD.

CHAP. XXIX.

IN the tenth year, in the tenth month, in the twelfth day of the month, the word of the LORD came unto me, saying,

2 Son of man, set δ thy face against Pharaoh δ king of Egypt, and prophesy against him, and against all δ Egypt:

3 Speak, and say, Thus saith the Lord GOD, Behold, I am against thee, Pharaoh king of Egypt, the great dragon δ that lieth in the midst of his rivers, which hath said, My river is mine own, and I have made it for myself.

4 But I will put hooks δ in thy jaws, and I will cause the fish of thy rivers to stick unto thy scales; and I will bring thee up out of the midst of thy rivers, and all the fish of thy rivers shall stick unto thy scales.

5 And I will leave thee thrown into the wilderness, thee and all the fish of thy rivers: thou shalt fall upon the π open fields; thou δ shalt not be brought together, nor gathered: I have given thee for meat to the beasts δ of the field and to the fowls of the heaven.

6 And all the inhabitants of Egypt shall know that I am the LORD, because they have been a staff of reed δ to the house of Israel.

7 When δ they took hold of thee by thy hand, thou didst break, and rend all their shoulder: and when they leaned upon thee, thou brakest, and madest all their loins to be at a stand.

8 Therefore thus saith the Lord GOD, Behold, I will bring a sword upon thee, and cut off man and beast out of thee.

B. C. 588.

a ver. 3.

 β terrors.

b ch. 30. 12.

Hab. 3. 8.

 γ wastes of waste. δ or, Migdol to Syene,

Ex. 14. 2.

Je. 44. 1.

 ϵ Severn.

c ch. 30. 6.

d ch. 32. 13.

e ch. 32. 30.

Is. 23. 4. 12.

Je. 25. 22.

27. 3.

f ch. 39. 3. 13.

g Ex. 14. 4. 17.

h Ps. 9. 16.

i ch. 38. 22.

k Is. 19. 23.

l Nu. 33. 55.

Jos. 23. 13.

Is. 35. 9.

55. 13.

Re. 21. 4.

 η or, birth.

m ch. 17. 14.

Da. 11. 42.

43.

n Is. 11. 12. 13.

 θ low.

o ch. 36. 23. 28.

p Je. 23. 6.

q Ge. 28. 13. 14.

 κ or, with confidence.

r Is. 65. 21.

Is. 31. 1. 3.

36. 4. 6.

Je. 2. 36. 37.

La. 4. 17.

Ho. 7. 11.

 λ or, spoil.

t La. 1. 8.

u ch. 26. 7. &c.

Je. 27. 6.

v Je. 25. 9.

w ch. 28. 21. 22.

x Je. 25. 19.

44. 30.

y ch. XXXII.

Is. XIX.

Je. XLVI.

z Ps. 74. 13. 14.

Is. 27. 1.

51. 9.

a Da. 4. 30. 31.

b ch. 38. 4.

Is. 37. 29.

 μ spoil her spoil, and prey her prey. ν or, hire.

c Ps. 132. 17.

 π face of the field.

d Je. 25. 33.

e Je. 34. 20.

f 2 Ki. 18. 21.

g Is. 30. 2. 7.

h Joel 2. 1.

i Je. 2. 36.

 ρ or, fear.

9 And the land of Egypt shall be desolate and waste; and they shall know that I am the LORD: because he hath said, δ The river is mine, and I have made it.

10 Behold, therefore, I am against thee, and against thy rivers, δ and I will make the land of Egypt γ utterly waste and desolate, from δ the tower of ζ Syene δ even unto the border of Ethiopia.

11 No δ foot of man shall pass through it, nor foot of beast shall pass through it, neither shall it be inhabited forty years.

12 And I will make the land of Egypt desolate in the midst of the countries that are desolate, and her cities among the cities that are laid waste shall be desolate forty years: and I will scatter the Egyptians among the nations, and will disperse them through the countries.

13 Yet δ thus saith the Lord GOD, At the end of forty years will I gather the Egyptians from the people whither they were scattered:

14 And I will bring again the captivity of Egypt, and I will cause them to return into the land of Pathros, into the land of their η habitation; and δ they shall be there a θ base kingdom.

15 It shall be the basest of the king doms; neither shall it exalt itself any more above the nations: for I will diminish them, that they shall no more rule over the nations.

16 And it shall be no more the confidence of δ the house of Israel, which bringeth their iniquity to remembrance, when they shall look after them; but they shall know that I am the Lord GOD.

17 And it came to pass in the seven and twentieth year, in the first month, in the first day of the month, the word of the LORD came unto me, saying,

18 Son of man, Nebuchadrezzar δ king of Babylon caused his army to serve δ a great service against Tyrus: every head was made bald, and every shoulder was peeled: yet had he no wages, nor his army, for Tyrus, for the service that he had served against it:

19 Therefore thus saith the Lord GOD, Behold, I will give the land of Egypt unto Nebuchadrezzar king of Babylon: and he shall take her multitude, and μ take her spoil, and take her prey; and it shall be the wages for his army.

20 I have given him the land of Egypt for his ν labour wherewith he served against it, because they wrought for me, saith the Lord GOD.

21 In that day will I cause the horn δ of the house of Israel to bud forth, and I will give thee the opening of the mouth in the midst of them; and they shall know that I am the LORD.

CHAP. XXX.

THE word of the LORD came again unto me, saying,

2 Son of man, prophesy and say, Thus saith the Lord GOD, Howl ye, Woe worth the day!

3 For δ the day is near, even the day of the LORD is near, a cloudy day; it shall be the time of the heathen.

4 And the sword shall come upon Egypt, and great ρ pain shall be in Ethiopia, when the slain shall fall in Egypt, and they shall take away her multitude, and her foundations shall be broken down.

5 Ethiopia, and β Libya, and Lydia, and all the mingled^a people, and Chub, and the γ men of the land that is in league, shall fall with them by the sword.

6 Thus saith the LORD, They also that uphold^b Egypt shall fall; and the pride of her power shall come down: from δ the tower of Syene^d shall they fall in it by the sword, saith the Lord GOD.

7 And they shall be desolate in the midst of the countries *that are* desolate, and her cities shall be in the midst of the cities *that are* wasted.

8 And they shall know^k that I *am* the LORD, when I have set a fire in Egypt, and when all her helpers shall be ζ destroyed.

9 In that day shall messengers^k go forth from me in ships, to make the carelessⁱ Ethiopians afraid, and great pain shall come upon them, as in the day of Egypt: for, lo, it cometh.

10 Thus saith the Lord GOD, I will also make the multitude of Egypt to cease by the hand^m of Nebuchadrezzar king of Babylon.

11 He and his people with him, the terrible^p of the nations, shall be brought to destroy the land: and they shall draw their swords against Egypt, and fill the land with the slain.

12 And^r I will make the rivers λ dry, and sell the land into the hand of the wicked; and I will make the land waste, and ν all that is therein, by the hand of strangers: I the LORD have spoken *it*.

13 Thus saith the Lord GOD, I will also destroy the idols,^a and I will cause *their* images to cease out of Noph; and there shall be no more a prince^u of the land of Egypt: and I will put a fear in the land of Egypt.

14 And I will make Pathros^v desolate, and will set fire in ρ Zoan,^w and will execute judgments in No.

15 And I will pour my fury upon σ Sin, the strength of Egypt; and I will cut off the multitude of No.^y

16 And I will set fire in Egypt: Sin shall have great pain, and No shall be rent asunder, and Noph *shall have* distresses daily.

17 The young men of τ Aven and of ϕ Pi-beseth shall fall by the sword: and these *cities* shall go into captivity.

18 At Tehaphnehes^a also the day shall be χ darkened, when I shall break there the yokes of Egypt; and the pomp of her strength shall cease in her: as for her, a cloud shall cover her, and her daughters shall go into captivity.

19 Thus will I execute judgments in Egypt; & they shall know that I *am* the LORD.

20 And it came to pass in the eleventh year, in the first *month*, in the seventh day of the month, *that* the word of the LORD came unto me, saying,

21 Son of man, I have broken^e the arm of Pharaoh king of Egypt; and, lo, it shall not be bound up^k to be healed, to put a roller to bind it, to make it strong to hold the sword.

22 Therefore thus saith the Lord GOD, Behold, I *am* against Pharaoh king of Egypt, and will break^k his arms, the strong,ⁱ and that which was broken; and I will cause the sword to fall out of his hand.

23 And I will scatter the Egyptians among the nations, and will disperse them through the countries.

B. C. 572.

 β Phut.

ch. 27. 10.

a Je. 25. 20, 24.

 γ children.

b Job 9. 13.

c Je. 27. 6, 8.

d or, Migdol

to Syene.

e ch. 29. 10, 12.

f Is. 10. 15.

g ver. 23.

h ch. 29. 12.

i Da. 11. 42.

j Ps. 58. 11.

k broken.

l ver. 8.

m Is. 18. 1, 2.

n Is. 32. 9, 11.

o ver. 24, 25.

p Da. 4. 20, 22.

q fair of

branches.

r ch. 28. 7.

s or, nourished him.

t or, brought.

u Je. 51. 36.

v Is. 19. 4, 6.

w Re. 16. 12.

x drought.

y or, con-

duits.

z the fulness thereof.

a Is. 19. 1, &c.

b Je. 43. 12.

c 46. 25.

d Zec. 13. 2.

e or, it sent them forth.

f ch. 17. 23.

g Zec. 10. 11.

h ch. 29. 14.

i or, Tanis.

j Ps. 78. 12, 43.

k or, Pelusium.

l Ge. 2. 8.

m Is. 13. 10.

n Is. 51. 3.

o Na. 3. 8, 10.

p ch. 16. 14.

q or, Heliopolis.

r or, Pubastum.

s Je. 2. 16.

t or, restrained.

u Mat. 23. 12.

v Da. 5. 20.

w in doing he shall do unto.

x La. 1. 21, 22.

y Na. 3. 15, 19.

z ch. 28. 7.

a f ch. 32. 4, 5.

b 35. 5.

c Je. 48. 25.

d Is. 1. 6.

e Je. 46. 11.

f Is. 18. 6.

g Ps. 37. 17.

h ch. 34. 16.

i Da. 4. 32.

j or, upon themselves for.

24 And I will strengthen the arms of the king of Babylon, and put my sword in his hand: but I will break Pharaoh's arms, and he shall groan before him with the groanings of a deadly-wounded man.

25 But I will strengthen the arms of the king of Babylon,^c and the arms of Pharaoh shall fall down; and they shall know that I *am* the LORD, when I shall put my^e sword into the hand of the king of Babylon, and he shall stretch it out upon the land of Egypt.^f

26 And I will scatter^g the Egyptians among the nations, and disperse them among the countries: and they shall knowⁱ that I *am* the LORD.

CHAP. XXXI.

AND it came to pass in the eleventh year, in the third *month*, in the first day of the month, *that* the word of the LORD came unto me, saying,

2 Son of man, speak unto Pharaoh king of Egypt, and to his multitude; Whomⁿ art thou like in thy greatness?

3 Behold, the Assyrian *was* a cedar^o in Lebanon η with fair branches, and with a shadowing shroud, and of an high stature; and his top was among the thick boughs.

4 The waters θ made him great, the deep κ set him up on high with her rivers^q running round about his plants, and sent out her μ little rivers unto all the trees of the field.

5 Therefore his height was exalted above all the trees of the field, and his boughs were multiplied, and his branches became long, because of the multitude of waters, when π he shot forth.

6 All the fowls^t of heaven made their nests in his boughs, and under his branches did all the beasts of the field bring forth their young, and under his shadow dwelt all great nations.

7 Thus was he fair in his greatness, in the length of his branches: for his root was by great waters.

8 The cedars in the garden^{*} of God could not hide him: the fir-trees were not like his boughs, and the chesnut-trees were not like his branches; nor any tree in the garden of God was like unto him in his beauty.

9 I have made him fair^z by the multitude of his branches: so that all the trees of Eden, that *were* in the garden of God, envied him.

10 Therefore thus saith the Lord GOD, Because thou hast lifted up thyself^b in height, and he hath shot up his top among the thick boughs, and his^v heart is lifted up in his height;

11 I have, therefore, delivered him into the hand of the mighty one of the heathen, ψ he shall surely deal with him: I have driven him out for his wickedness.^d

12 And strangers, the terrible^e of the nations, have cut him off, and have left him: upon the mountains/ and in all the valleys his branches are fallen, and his boughs are broken by all the rivers of the land; and all the people of the earth are gone down from his shadow, and have left him.

13 Uponⁱ his ruin shall all the fowls of the heaven remain, and all the beasts of the field shall be upon his branches:

14 To the end^m that none of all the trees by the waters exalt themselves for their height, neither shoot up their top among the thick boughs, neither their trees stand β up in their height, all that drink water:

בְּאַרְצוֹתָ : וְהִזְקַמְתִּי אֶת־זִרְעוֹת מִלֶּךְ בָּבֶל וְנָתַתִּי
 אֶת־חֲרָבִי בִּידָיו וְשִׁבַּרְתִּי אֶת־זִרְעוֹת פְּרָעָה וְנָתַתִּי
 נֶאֱמָרוֹת חָלָל לִפְנֵי : וְהִזְקַמְתִּי אֶת־זִרְעוֹת מִלֶּךְ
 בָּבֶל וְזִרְעוֹת פְּרָעָה תִּפְלְגָה וְיָדַעַתְּ כִּי־אֲנִי יְהוָה
 בַּחֲמִי חֲרָבִי בֵּין מִלֶּךְ־בָּבֶל וְנִמְדָה אוֹתָהּ אֶל־אַרְצָ
 מִצְרַיִם : וְהִפְצִיתִי אֶת־מִצְרַיִם בְּנוֹתִים וְנָרְתִי
 אוֹתָם בְּאַרְצוֹת וְיָדַעַתְּ כִּי־אֲנִי יְהוָה :

CAP. XXXI. לא

וְהָיָה בְּאַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּשִׁלְשִׁי בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ
 הָיָה דְּבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר : בְּרֹאשׁ אֶמֶר אֶל־
 פְּרָעָה מִלֶּךְ־מִצְרַיִם וְאֶל־הַמֶּלֶךְ אֶל־מִי דְּמִית
 בְּגִדְךָ : הִנֵּה אֲשׁוּר אֲרֻ בַּלְבָּנוֹ יִשָּׁה עֲנָף
 וְחֹדֶשׁ מִצֵּל וְגִבָּה קוֹמָה וְכֵן עֲבָלִים הָיוּ
 צִמְרָתוֹ : מִים בְּדִלּוֹהֵם תְּהוּם לְמִמָּתוֹ אֶת
 נְדֻחֶיהָ הִלָּךְ סְבִיבָת מִפְּעֵה וְאֶת־תְּעֻלָּתָהּ
 שִׁלְחָה אֶל כָּל־עֵצֵי הַשָּׂדֶה : עַל־כֵּן גִּבָּהָ קְמוּ
 מִלֵּל עֵצֵי הַשָּׂדֶה וְהַרְבִּינָה סַעֲפָתָהּ וְהִאֲרַכְנָה
 כְּאֲרָתוֹ מִמֵּימֵי רַבִּים בְּשִׁלּוֹהֶוּ : בְּסַעֲפָתָהּ קִנְנֶה
 כָּל־עוֹף הַשָּׁמַיִם וְתַחַת פְּאֲרָתָהּ יִלָּדוּ כָּל־חַיַּת
 הַשָּׂדֶה וּבְצֵלָהּ יִשְׁבּוּ כָּל־גִּזְיֵי רַבִּים : וַיִּמָּח בְּגִדְּוָהּ
 בְּאֶרֶץ דְּלִיתָיו כִּי־הָיָה שָׂרְשׁוֹ אֶל־מֵימֵי רַבִּים : אֲרֻנִּים
 לֹא־עָמְדוּהָ בְּכֹחַ־אֱלֹהִים כְּרוּשִׁים לֹא־כָמוֹ אֶל־
 סַעֲפָתָהּ וְעֲרַמָּתֶיהָ לֹא־הָיוּ כְּפֲאֲרָתָהּ כָּל־עֵץ בְּגֶךְ
 אֱלֹהִים לֹא־יָדָמָה אֵלָיו יִפְסֹוּ : יִשָּׁה עֲשִׂיתָיו רַבֶּה
 דְּלִיתָיו וְקִנְיָאָהּ כָּל־עֲצֵי־עֵדֶן אֲשֶׁר בְּכֹחַ־הָאֱלֹהִים :
 לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
 בְּנִהַתְּ בְּקוֹמָה וַיִּהְיֶה צִמְרָתָהּ אֶל־כֵּן עֲבָלִים
 וְרַם לִבָּהּ גִּבָּהָ : וְאֶתְּנָהּ בֵּין אֵל גִּזְיֵי עֵשׂוֹ
 יַעֲשֶׂה לָּוּ בְּרִשְׁעוֹ בְּרִשְׁתָּהּ : וַיִּנְרָתוּהוּ זֶרֶם
 עֲרִיצֵי גִזְיֵי וַיִּפְשְׁתוּהוּ אֶל־הָהָרִים וּבְכָל־בְּאֵרוֹת
 נִפְלְאוּ דְלִיתָיו וְהַשִּׁבְרָנָה כְּרָאֲתָיו בְּכָל־אֲשֶׁמִּי
 הָאָרֶץ וַיִּדְּדוּ מִצֵּלוֹ כָּל־עֵמֵי הָאָרֶץ וַיִּפְשְׁתוּהוּ :
 עַל־מִשְׁלַחַתוֹ יִשְׁכְּנוּ כָּל־עוֹף הַשָּׁמַיִם וְאֶל־פְּאֲרָתָיו
 דָּוָו כָּל־חַיַּת הַשָּׂדֶה : לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא־יִגְבָּה
 בְּקוֹמָתָם כָּל־עֲצֵי־מֵימֵי וְלֹא־יִהְיֶה אֶת־צִמְרָתָם אֶל־

יְקֻדְחֵיהֶּ : כֹּה־אָמַר יְהוָה וְכָל־הָעָרֶב וְכָל־וְגִבִּי
 אֶרֶץ הַבְּרִית אִתָּם בְּתִרְבַּי יָפְלוּ : כֹּה
 אָמַר יְהוָה וְנִפְלְאוּ כְּמִנֵּי מִצְרַיִם וַיִּדְּדוּ כָּאֵן עֲצָה
 מִמִּמֶּלֶךְ סוּגָה בְּתִרְבַּי יָפְלוּ־בָהּ נֹאֵם אֱלֹהֵי יְהוָה :
 וְנִשְׁמָו בְּתוֹךְ אֲרָצוֹת נִשְׁמָו וְעָרֵיו בְּתוֹךְ־עָרֵים
 נְדָרְבוֹת תִּהְיֶינָה : וְיָדַעַתְּ כִּי־אֲנִי יְהוָה בַּחֲמִי
 אֲשֶׁר בְּמִצְרַיִם וְנִשְׁבַּרְתִּי כָּל־עֲרֻדָּה : בְּיוֹם הַהוּא
 יֵצְאוּ מִלְּאֲכִים מִלִּפְנֵי בָצִים לְהַחְרִיד אֶת־כְּבוֹשׁ
 בְּמַח וְהָיָה חֲלָלָה בְּהֵם כְּיוֹם מִצְרַיִם כִּי הָיָה
 כֹּה־אָמַר אֱלֹהֵי יְהוָה וְהַשְׁבַּרְתִּי
 אֶת־הַמֶּלֶךְ מִצְרַיִם בֵּין בְּנוֹי־כְּרָאֲצֵר מִלֶּךְ־בָּבֶל :
 הוּא וְעַמּוֹ אֹתוֹ עֲרִיצֵי גִזְיֵים מִבְּנָאִים לְשַׁחַת
 הָאָרֶץ וְהָרִיקוּ חֲרִבּוֹתָם עַל־מִצְרַיִם וּמָלְאוּ אֶת־
 הָאָרֶץ חָלָל : וְנָתַתִּי יָאִירִים תְּרָבָה וּמִכְרַתִּי אֶת־
 הָאָרֶץ בְּיַד־רָעִים וְהִשְׁמַתִּי אֶרֶץ וּמָלְאָהּ בֵּין־
 גִּזְיֵים אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי : כֹּה־אָמַר
 אֱלֹהֵי יְהוָה וְהִאֲבַרְתִּי גִזְלִים וְהַשְׁבַּרְתִּי אֱלִילִים
 כְּמִלָּךְ וְנִשְׂאִי מֵאֶרֶץ־מִצְרַיִם לֹא־יִהְיֶה־עוֹד וְנָתַתִּי
 יָרֵאָה בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם : וְהִשְׁמַתִּי אֶת־פְּתָרִים וְנָתַתִּי
 אֲשֶׁר בָּצִעַן וְעֲשִׂיתִי שְׁפָטִים בָּנָא : וְהִשְׁכַּתִּי חֲכֹמִי
 עַל־סֵין כְּעוֹד מִצְרַיִם וְהִכְרַתִּי אֶת־הַמֶּלֶךְ נֹאֵם :
 וְנִתְּנִי אֲשֶׁר בְּמִצְרַיִם כּוֹל תְּחִיל סֵין וְנֹא הָיָה
 לְהַבְקֵעַ וְנָח צִרִי יוֹמָם : בַּחֲרֹי אֵין וַיִּפְרֹסֶת
 בְּתִרְבַּי יָפְלוּ וְהָיָה בְּשִׁבְי תִּלְכָּנָה : וּבַחֲתֻפְתָּהּ
 חֲשָׁךְ הָיוּם בְּשִׁבְרֵי־שָׁם אֶת־מִסּוֹת מִצְרַיִם
 וְנִשְׁפָּתָהּ כָּאֵן עֲצָה הָיָה עֵץ יִכְסֶּהָ וּבְנֻחֶיהָ
 בְּשִׁבְי תִּלְכָּנָה : וְעֲשִׂיתִי שְׁפָטִים בְּמִצְרַיִם
 וְיָדַעַתְּ כִּי־אֲנִי יְהוָה : וְהָיָה בְּאַחַת
 עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּרֹאשׁוֹן בְּשִׁבְעָה לַחֹדֶשׁ הָיָה
 דְּבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר : בְּנֹאֲמִם אֶת־זִרְעוֹת פְּרָעָה
 מִלֶּךְ־מִצְרַיִם שִׁבַּרְתִּי וְהָיָה לֹא־חֲבֹשָׁה לְחַת
 רִפְאוֹת לְעוֹם חֲתוּל לְחֻבְשָׁה לְחֻזָּקָה לְחַפְשָׁה
 בְּתִרְבַּי : לָכֵן כֹּה־אָמַר אֱלֹהֵי יְהוָה הִנְנִי
 אֶל־פְּרָעָה מִלֶּךְ־מִצְרַיִם וְשִׁבַּרְתִּי אֶת־זִרְעוֹתָיו אֶת־
 חֲזֻזָּקָה וְאֶת־הַנִּשְׁבָּרֹת וְהִפְלַתִּי אֶת־הַחֲרָב
 מִיָּדוֹ : וְהִפְצִיתִי אֶת־מִצְרַיִם בְּנוֹתִים וְנָרְתִים

בְּחַיִּים וְלֹא־יָמְדוּ אֱלֹהִים בְּגִבְהָם כִּלְשֹׁתִי
 מִיָּם כִּי כָל־ם נָתַנִּי לַמָּוֶת אֶל־אֶרֶץ תַּחְתִּית
 12 וְהָיָה בְּנִי אָדָם אֶל־יְרֵדִי בֹר : כֹּה
 אָמַר אֲדֹנָי יְהוֹה בְּיוֹם הַדָּחִי וְהָיָה הָאֲדָמָה
 כִּסְתִּי עָלָיו אֶת־הַחַיִּים וְאָמַעַל בְּהַרְוִיתָהּ וּפְלִאָה
 מִיָּם רַבִּים וְאֶקְדֹּר עָלָיו לְגִזּוֹן וְכָל־עֵצֵי הַשָּׂדֶה
 13 עָלָיו עֲלֶפָה : מִקּוֹל מַסְלָחִי הִרְעֵשְׁתִּי גֹלִים
 בְּהוֹרֵדִי אֹתָם שְׂאֵלָה אֶת־יְרֵדִי בֹר וַיִּצְחֹמוּ
 בְּאֶרֶץ תַּחְתִּית כִּלְשֵׁי־עֵינָן מִבְּחַר וְטוֹב־לִבָּנוֹן
 14 כִּלְשֵׁי מִיָּם : בַּסֵּהִם אֹתִי יְרֵדִי שְׂאֵלָה אֶל־
 15 חֲלִיל־הָרֵב וְרָעוּ יָשְׁנוּ בְּצִלּוֹ בְּתוֹךְ גֹּיִם : אֶל־
 מִי דְמִיתָ כִּכָּה בְּבָכוֹר וּבְגָדִל בְּעֵצֵי־עֵדֶן וְהוֹדַתָּ
 אֶת־עֵצֵי־עֵדֶן אֶל־אֶרֶץ תַּחְתִּית בְּתוֹךְ עֲרָלִים
 הַשֹּׁכֵב אֶת־חֲלִיל־הָרֵב הוּא פָרַעַה וְכָל־הַמוֹלָה
 נָאֻם אֲדֹנָי יְהוֹה :
 לֵב CAP. XXXII.
 1 וַיְהִי בַשָּׁמַיִם עֲשׂוּהָ שָׁמָּה בְּשִׁמְי־עֶשֶׂר הָדַשׁ בְּאֶחָד
 2 לַחֲדָשׁ הָיָה דְּבַר־יְהוֹה אֵלַי לֵאמֹר : בֶּן־אָדָם
 שָׂא חֲקִנָּה עַל־פָּרַעַה מִקֶּץ־מִצְרַיִם וְאִמְרָתָהּ
 אֵלָיו כִּפִּיר גֹּיִם דְּמִיתָ וְאִתָּה פִתְיָם בְּיָמִים
 וְתַנַּח בְּגִדְרֹתֶיךָ וַתְּחַלֵּחַ מִיָּם בְּרַגְלֶיךָ וַתַּרְפֹּשׁ
 3 בְּהִרְתָּם : כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוֹה
 וּבְרִשְׁתִּי עָלֶיךָ אֲחַדְרֹשְׁתִּי בְּהַרְלִי עַמִּים רַבִּים
 4 וְהַעֲלֹךְ בְּחִרְמִי : וּבְשִׁשְׁתִּיךָ בְּאֶרֶץ עַל־פָּנֶי
 הַשָּׂדֶה אֲמַלִּיךָ וְהַשְׁכַּמְתִּי עָלֶיךָ כִּלְשֵׁי הַשָּׁמַיִם
 5 וְהַשְׁבַּעְתִּי מִמֶּךָ חַיַּת כִּלְשֵׁי־אֶרֶץ : וְנָתַתִּי אֶת־
 בְּשׂוֹךְ עַל־הַדְּרִים וּמִלֵּאֲתִי הַנֶּאֱוִיֹת רְמוֹתָהּ :
 6 וְהַשְׁמַרְתִּי אֶרֶץ צִפְתָּהּ מִדְּמָה אֶל־הַדְּרִים
 7 וְאֶפְסִים יִמְלֹאֲנָן מִמֶּךָ : וּבְשִׁשְׁתִּי בְּבִנְחֹתָי שָׁמַיִם
 וְהַעֲרִיתִי אֶת־לִבְנֵיהֶם שָׁמַשׁ בַּעֲנָן וְאֶכְסֹף
 8 וְיָרֵחַ לֹא־יֵאָדָר אֹרֹךְ : כִּלְשֵׁי־אֹרֹךְ בְּשָׁמַיִם
 אֶקְדֹּרֶם עָלֶיךָ וְנָתַתִּי הַשֶּׁשׁ עַל־אֶרֶץ אָנֹכִי
 9 אֲדֹנָי יְהוֹה : וְהִכְעַסְתִּי לֵב עַמִּים רַבִּים בְּהִנְיָאִי
 שִׁבְרָהּ בְּגֹיִם עַל־אֶרְצוֹת אֲשֶׁר לֹא־יָדְעָתָם :
 10 וְהַשְׁמַרְתִּי עָלֶיךָ עַמִּים רַבִּים וּמִלְחָמָהּ יִשְׁעֶרֶוּ
 עָלֶיךָ שִׁעֵר בְּעוֹפְפֵי חֶרֶב עַל־פָּנֵיהֶם וְהָרָוּ
 11 לְרַגְמֵם אִישׁ לְנִשְׁשֹׁ בְּיוֹם מַסְלָחָהּ : כֹּה
 כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוֹה חֶרֶב מִלֶּךְ־בָּבֶל הַבּוֹאָה :

בְּחַיִּים וְלֹא־יָמְדוּ אֱלֹהִים בְּגִבְהָם כִּלְשֹׁתִי
 וְהָיָה בְּנִי אָדָם אֶת־פָּאֹן מִצְרַיִם וְנִשְׁמַד כִּלְשֵׁי־הַמוֹלָה :
 וְהָיָה בְּנִי אָדָם אֶת־כִּלְשֵׁי־הַמוֹלָה מִעַל מִיָּם רַבִּים
 וְלֹא תְחַלֵּחַ רַגְלֵאֲדָם עוֹד וּפְרִסוֹת בְּהִמָּה לֹא
 תְחַלֵּחַם : אֲנִי אֲשַׁקֵּעַ מִיָּמִיהֶם וְנִדְרֹתָם פִּשְׁמוֹן
 אֹלֶכְהָ נָאֻם אֲדֹנָי יְהוֹה : בְּתִמְלִי אֶת־אֶרֶץ
 מִצְרַיִם שְׁמִמָּהּ וְנִשְׁפָּה אֶרֶץ מִמְלֹאָה בְּהַפּוֹתִי
 אֶת־כִּלְשֵׁי־בָהּ וַיִּרְדְּשׁוּ כִּי־אֲנִי יְהוֹה : קִנְיָה
 הִיא וְקִנְיָנָה בְּנוֹת הַגֹּיִם תִּקְנֹנָה אֹתָהּ עַל־
 מִצְרַיִם וְעַל־כִּלְשֵׁי־הַמוֹלָה תִּקְנֹנָה אֹתָהּ נָאֻם
 אֲדֹנָי יְהוֹה : יְהִי בַשָּׁמַיִם עֲשׂוּהָ שָׁמָּה
 בְּחַמְשָׁה עֶשֶׂר לַחֲדָשׁ הָיָה דְּבַר־יְהוֹה אֵלַי
 לֵאמֹר : בֶּן־אָדָם נִתְּרָה עַל־חֲמוֹן מִצְרַיִם
 וְהוֹדַתָּה אֹתָהּ וּבְנוֹת גֹּיִם אֲדָרְסָם אֶל־אֶרֶץ
 תַּחְתִּית אֶת־יְרֵדִי בֹר : מִמֶּי נַעֲמָתָה רָדָה
 וְהַשְׁכַּמְתִּי אֶת־עֲרָלִים : בְּתוֹךְ חֲלִיל־הָרֵב וּפְלֹ
 חֶרֶב בְּהִמָּה מִשְׁכֵּנִי אֹתָהּ וְכִלְשֵׁי־הַמוֹלָה : דְּבַר־
 לֹא אֵלַי גְּבוּרִים מִתּוֹךְ שְׂאוֹל אֶת־עֲוֹנוֹ וַיִּרְדּוּ שִׁכְנוֹ
 הָעֲרָלִים חֲלִיל־חֶרֶב : שָׁם אֲשִׁיחַ וְכִלְשֵׁי־קְהֵלָה
 סְבִיבוֹתָיו קְבָרְתוֹ כָּל־חֲלָלִים הַנִּפְלִים בְּחֶרֶב :
 אֲשֶׁר נָתַנִּי קְבָרְתִּיהָ בְּרִפְתִּי־בֹר וַיְהִי קְהֵלָה
 סְבִיבוֹתָ קְבָרְתִּיהָ כָּל־חֲלָלִים נִפְלִים בְּחֶרֶב
 אֲשֶׁר־נָתַנִּי חַיַּית בְּאֶרֶץ חַיִּים : שָׁם עֵלִים וְכָל־
 הַמוֹלָה סְבִיבוֹתָ קְבָרְתִּיהָ כָּל־חֲלָלִים הַנִּפְלִים בְּחֶרֶב
 אֲשֶׁר־יִרְדּוּ עֲרָלִים אֶל־אֶרֶץ תַּחְתִּית אֲשֶׁר
 נָתַנִּי חַיַּיתָם בְּאֶרֶץ חַיִּים וַיִּשְׁאוּ כִלְשָׁם אֶת־
 יְרֵדִי בֹר : בְּתוֹךְ חֲלָלִים נָתַנִּי מִשְׁכָּב לֵה
 בְּכִלְשֵׁי־הַמוֹלָה סְבִיבוֹתָיו קְבָרְתִּיהָ כָּל־חֲלָלִים
 חֲלִיל־חֶרֶב כִּי־נִפְלָן חַיַּיתָם בְּאֶרֶץ חַיִּים וַיִּשְׁאוּ
 כִלְשָׁם אֶת־יְרֵדִי בֹר בְּתוֹךְ חֲלָלִים נָתַן : שָׁם
 מִשְׁכָּב הַבֵּל וְכִלְשֵׁי־הַמוֹלָה סְבִיבוֹתָיו קְבָרְתִּיהָ
 כָּל־חֲלָלִים מִחֲלִיל־חֶרֶב כִּי־נָתַנִּי חַיַּיתָם בְּאֶרֶץ
 חַיִּים : וְלֹא יִשְׁכְּבוּ אֶת־גְּבוּרִים נִפְלִים מִשְׁעֵלִים
 אֲשֶׁר יִרְדּוּ־שְׂאוֹל כִּלְשֵׁי־מִלְחָמָתָם וַיִּתְּנוּ אֶת־
 חֲרֻבוֹתָם תַּחַת רַאשֵׁיהֶם וַתְּהִי עֲנוּתָם עַל־
 עֲצָמֹתָם כִּי־חַיַּית גְּבוּרִים בְּאֶרֶץ חַיִּים : וְאִתָּה
 בְּתוֹךְ עֲרָלִים הַשֹּׁכֵב וְהַשֹּׁכֵב אֶת־חֲלִיל־חֶרֶב :
 שְׁמִי אָדָם מִלְכֵה וְכִלְשֵׁי־אִתָּה אֲשֶׁר־נָתַנִּי :

for^a they are all delivered unto death, to the nether parts of the earth, in the midst of the children of men, with^c them that go down to the pit.

15 Thus saith the Lord GOD, In the day when he went down to the grave I caused a mourning,^e I covered the deep for him, and I restrained the floods thereof, and the great waters were stayed; and I caused Lebanon to ^β mourn for him, and all the trees of the field fainted for him.

16 I made the nations to shake at the sound of his fall, when I cast him^f down to hell with them that descend into the pit: and all the trees of Eden, the choice and best of Lebanon, all that drink water, shall be comforted^k in the nether parts of the earth.

17 They also went down into hell with him, unto them that be slain with the sword; and they that were his arm, that dwelt^g under his shadow in the midst of the heathen.

18 To whom^m art thou thus like in glory and in greatness among the trees of Eden? yet shalt thou be brought down with the trees of Eden unto the nether parts of the earth: thou shalt lie in the midst of the uncircumcised^p with them that be slain by the sword. This is Pharaoh, and all his multitude, saith the Lord GOD.

CHAP. XXXII.

AND it came to me in the twelfth year, in the twelfth month, in the first day of the month, that the word of the LORD came unto me, saying,

2 Son of man, take up a^r lamentation for Pharaoh king of Egypt, and say unto him, Thou art like a young lion^u of the nations, and thou art as a ^ζ whale in the seas; and thou camest forth with thy rivers, and troublest the waters with thy feet, and foulest^v their rivers.

3 Thus saith the Lord GOD, I will, therefore, spread^x out my net over thee with a company of many people; and they shall bring thee up in my net.

4 Then^z will I leave thee upon the land, I will cast thee forth upon the open field, and ^δ will cause all the fowls of the heaven to remain upon thee, and I will fill the beasts of the whole earth with thee.

5 And I will lay thy flesh upon the mountains, and fill the valleys with thy height.

6 I will also water with thy blood^θ the land ^θ wherein thou swimmest, even to the mountains; and the rivers shall be full of thee.

7 And when I shall ^κput thee out, I^ε will cover the heaven, and make the stars thereof dark; I will cover the sun with a cloud, and the moon shall not give her light.

8 All the ^λ bright lights of heaven will I make ^μdark over thee, and set darkness^ς upon thy land, saith the Lord GOD.

9 I will also ^νvex the hearts of many people, when I shall bring thy destruction among the nations, into the countries which thou hast not known.

10 Yea, I will make many people^ε amazed at thee, and their kings shall be horribly afraid for thee, when I shall brandish my sword^κ before them; and they shall tremble at every moment, every man for his own life, in the day of thy fall.

11 For^m thus saith the Lord GOD, The sword of the king of Babylon shall come upon thee:

12 By the swordsⁿ of the mighty will I cause thy multitude to fall, the terrible

B. C. 588.

a Ps. 82. 7.

b Is. 25. 2, 3.

c ch. 32. 18.

d ch. 29. 11.

e Re. 18. 11.

f be black,

Mal. 3. 14.

g desolate

from the

fulness

thereof.

f ch. 26. 15.

g Ex. 7. 5.

14. 4, 18.

h ver. 2.

i 2 Sa. 1. 17.

2 Ch. 35. 25.

k Is. 14. 15.

l ch. 32. 31.

La. 4. 20.

m ver. 2.

n ch. 32. 19.

o ver. 2.

p ch. 31. 14.

p 2 Sa. 1. 20.

Je. 9. 25, 26.

q ver. 21, 24.

o or, the

sword is

laid.

r ver. 16.

ch. 27. 2.

s Is. 1. 31.

t Is. 14. 9, 10.

u ch. 19. 3, 6.

38. 13.

ζ or, dragon,

ch. 29. 3.

v ch. 34. 18.

w Is. 14. 15.

x ch. 12. 13.

Ec. 9. 12.

y Is. 51. 12, 13.

z Joel 3. 19.

η or, dismay-

ing.

a Je. 49. 34, &c.

b ch. 31. 13.

c Ex. 7. 17.

Re. 16. 6.

d Je. 3. 24, 25.

Hab. 2. 16.

θ or, of thy

swimming.

κ or, extin-

guish thee.

c Is. 13. 10.

Joel 3. 15.

Mat. 24. 29.

f Lu. 12. 4, 5.

lights of the

light in.

μ them dark.

g Ex. 10. 21.

23.

h ch. 27. 13.

38. 2.

Ge. 10. 12.

ν provoke to

anger or,

grief.

i ch. 27. 35.

f Is. 14. 18, 19.

k De. 32. 41.

π weapons of

their war.

l Ps. 92. 7, 9.

m Je. 46. 24.

26.

n ch. 28. 7.

30. 4.

of the nations, all of them; and ^δ they shall spoil the pomp of Egypt, and all the multitude thereof shall be destroyed.

13 I will destroy also all the beasts thereof from beside the great waters; ^δ neither shall the foot of man trouble them any more, nor the hoofs of beasts trouble them.

14 Then will I make their waters deep and cause their rivers to run like oil, saith the Lord GOD.

15 When I shall make the land of Egypt desolate, and the country shall be ^γ destitute of that whereof it was full, when I shall smite all them that dwell therein, then shall they know^ε that I *am* the LORD.

16 This ^h is the lamentationⁱ wherewith they shall lament her: the daughters of the nations shall lament her; they shall lament for her, even for Egypt, and for all her multitude, saith the Lord GOD.

17 It came to pass also in the twelfth year, in the fifteenth day of the month, that the word of the LORD came unto me, saying,

18 Son of man, wailⁿ for the multitude of Egypt, and cast^o them down, even her, and the daughters of the famous nations, unto the nether parts of the earth, with them that go down into the pit.

19 Whom dost thou pass in beauty? go^q down, and be thou laid with the uncircumcised.

20 They shall fall in the midst of them that are slain by the sword; ^δ she is delivered to the sword: draw her and all her multitudes.

21 The strong^a among the mighty shall speak to him out of the midst of hell^t with them that help him: they are gone down, they lie uncircumcised, slain by the sword.

22 Asshur *is* there, and all her company: his graves are about him; all of them slain, fallen by the sword:

23 Whose graves are set in the ^w sides of the pit, and her company is round about her grave; all of them slain, fallen by the sword, which^y caused ^η terror in the land of the living.

24 There *is* Elam^a and all her multitude round about her grave; all of them slain, fallen by the sword, which are gone down uncircumcised into the nether parts of the earth, which caused their terror in the land of the living; yet have they borne their shame^d with them that go down to the pit.

25 They have set her a bed in the midst of the slain with all her multitude; her graves are round about him; all of them uncircumcised, slain by the sword: though their terror^f was caused in the land of the living, yet have they borne their shame with them that go down to the pit: he is put in the midst of them that be slain.

26 There *is* Meshech,^h Tubal, and all her multitude: her graves are round about him; all of them uncircumcised, slain by the sword, though they caused their terror in the land of the living.

27 And ^j they shall not lie with the mighty that are fallen of the uncircumcised, which are gone down to hell with ^π their weapons of war; and they have laid their swords under their heads; but their iniquities^l shall be upon their bones, though they were the terror of the mighty in the land of the living.

28 Yea, thou shalt be broken in the midst of the uncircumcised, and shalt lie with them that are slain with the sword.

29 There is Edom,^a her kings, and all her princes, which with their might are ^β laid by them that were slain by the sword; they shall lie with the uncircumcised, and with them that go down to the pit.

30 There be the princes of the ^d north, all of them, and all the Zidonians,^e which are gone down with the slain; with their terror they are ashamed of their might; and they lie uncircumcised with them that be slain by the sword, and bear their shame with them that go down to the pit.

31 Pharaoh shall see them, and shall be comforted^f over all his multitude, even Pharaoh and all his army slain by the sword, saith the Lord GOD.

32 For I have caused my ^m terror in the land of the living; and he shall be laid in the midst of the uncircumcised with them that are slain with the sword, even Pharaoh and all his multitude, saith the Lord GOD.

CHAP. XXXIII.

AGAIN the word of the LORD came unto me, saying,

2 Son of man, speak to the children of thy people, and say unto them, ^δ When I bring^b the sword upon a land, if the people of the land take a man of their coasts, and set him for their watchman:^p

3 If, when he seeth the sword come upon the land, he blow the trumpet, and warn the people;

4 Then ^ζ whosoever heareth the sound of the trumpet, and taketh not warning; if the sword come, and take him away, his blood shall be upon his own head.

5 He heard^t the sound of the trumpet, and took not warning, his blood^u shall be upon him: but he that taketh warning shall deliver his soul.

6 But if the watchman see the sword come, and blow not the trumpet, and the people be not warned; if the sword come, and take any person from among them, he is taken away in his iniquity; but his blood will I require at the watchman's hand.

7 So thou, O son of man, I have set thee^w a watchman unto the house of Israel; therefore^x thou shalt hear the word at my mouth, and warn^y them from me.

8 When I say unto the wicked, O wicked man, thou^z shalt surely die; if thou dost not speak to warn the wicked from his way, that wicked man shall die in his iniquity;^b but his blood will I require at thine hand.

9 Nevertheless, if thou warn the wicked of his way to turn from it; if he do not turn from his way, he shall die^c in his iniquity; but thou^d hast delivered thy soul.

10 Therefore, O thou son of man, speak unto the house of Israel, Thus ye speak, saying, If our transgressions and our sins be upon us, and we pine^e away in them, how^f should we then live?

11 Say unto them, As I live, saith the Lord GOD, I^h have no pleasure in the death of the wicked; but that the wicked turn from his way and live: turn ye, turn ye, from your evil ways; for why will ye die, O house of Israel?

12 Therefore, thou son of man, say unto the children of thy people, The righteousness^k of the righteous shall not deliver him in the day of his transgression: as for the wickedness of the wicked, he^l shall not fall thereby in the day that he turneth from his wickedness; neither shall the righteous be able to live for his right-

B. C. 587.

a ch. 25. 12,

b Ob. 2, &c.

c 1 Jn. 2. 1.

β given, or

put.

c Ro. 10. 3.

Phi. 3. 9.

d ch. 38. 6, 15.

39. 2.

Je. 1. 14.

4. 6.

e ch. 28. 21.

f Pr. 28. 13.

Ac. 3. 19.

γ judgment

& justice.

g ch. 18. 7, &c.

h Ex. 22. 1, 4.

Le. 6. 2, 5.

Lu. 19. 8.

i ch. 31. 16.

k Le. 18. 5.

Ps. 119. 93.

l Mi. 7. 18, 19.

Ro. 5. 16, 21.

m Ge. 35. 5.

Job 31. 23.

2 Co. 5. 11.

n He. 10. 38.

o A land

when I

bring a

sword

upon her.

o ch. 14. 17.

p 2 Sa. 18. 24.

2 Ki. 9. 17.

Ho. 9. 8.

q Pr. 19. 3.

r 2 Co. 5. 10.

Re. 20. 13.

s he that

hearing

heareth.

s ch. 24. 26, 27.

t Ps. 95. 7, 8.

He. 2. 1, 3.

uch. 18. 13, &c.

v Is. 51. 2.

Jn. 8. 39.

w ch. 3. 17, &c.

x ch. 7. 2.

y 2 Ch. 19. 10.

Col. 1. 28.

z Je. 8. 13.

Ga. 2. 17.

a Je. 7. 9, 10.

b Nu. 27. 3.

c Pr. 15. 10.

Jn. 8. 24.

d Ac. 20. 26.

e devour him

e ch. 24. 23.

θ desolation

& desolation.

f ch. 37. 11.

Ps. 130. 7.

Is. 49. 14.

g Je. 44. 2, &c.

h 2 Sa. 14. 14.

La. 3. 35.

Ho. 11. 8.

2 Pe. 3. 9.

i ch. 6. 2, 6.

k ch. 3. 20.

l 18. 24, &c.

m or, of.

n 2 Ch. 7. 14.

Ro. 3. 25.

eousness^b in the day that he sinneth.

13 When I shall say to the righteous, that he shall surely live; if he trust to his own^c righteousness, and commit iniquity, all his righteousnesses shall not be remembered; but for his iniquity that he hath committed, he shall die for it.

14 Again, when I say unto the wicked, Thou shalt surely die; if^f he turn from his sin, and do ^γ that which is lawful and right;

15 If^g the wicked restore the pledge, give again^h that he had robbed, walk in the statutesⁱ of life, without committing iniquity; he shall surely live, he shall not die.

16 None^j of his sins that he hath committed, shall be mentioned unto him: he hath done that which is lawful and right; he shall surely live.

17 Yet the children of thy people say, The way of the Lord is not equal: but as for them, their way is not equal.

18 When the righteous turnethⁿ from his righteousness, and committeth iniquity, he shall even die thereby.

19 But if the wicked turn from his wickedness, and do that which is lawful and right, he shall live thereby.

20 Yet^q ye say, The way of the Lord is not equal. O ye house of Israel, I will judge you every one^r after his ways.

21 And it came to pass in the twelfth year of our captivity, in the tenth month, in the fifth day of the month, that^s one that had escaped out of Jerusalem came unto me, saying, The city is smitten.

22 Now the hand of the LORD was upon me in the evening, afore he that was escaped came, and had opened my mouth, until he came to me in the morning, and my mouth was opened, and I was no more dumb.

23 Then the word of the LORD came unto me, saying,

24 Son of man, they that inhabit those wastes of the land of Israel speak, saying, Abraham^t was one, and he inherited the land: but we are many; the land is given us for an inheritance.

25 Wherefore say unto them, Thus saith the Lord GOD; Ye eat with the blood, and lift up your eyes toward your idols, and shed blood; and shall ye^u possess the land?

26 Ye stand upon your sword, ye work abomination, and ye defile every one his neighbour's wife: and shall ye possess the land?

27 Say thou thus unto them, Thus saith the Lord GOD; As I live, surely they that are in the wastes shall fall by the sword, and him that is in the open field will I give to the beasts to ^η be devoured, and they that be in the forts and in the caves shall die of the pestilence.

28 For I will lay the land^θ most desolate, and the pomp of her strength shall cease; and the mountainsⁱ of Israel shall be desolate, that none shall pass through.

29 Then shall they know that I am the LORD, when I have laid the land most desolate because of all their abominations which they have committed.

30 Also, thou son of man, the children of thy people still are talking ^κ against thee by the walls and in the doors of the houses, and speak one to another, every one to his brother, saying, Come, I pray you, and hear what is the word that cometh forth from the LORD.

וצדיק לא יוכל לחיות בה ביום השואה : באמרו
 לצדיק חיה יחיה והוא בטה על צדקתו ועשה
 עול כל צדקתו לא תכחז ובטלו אשר עשה
 בו ימות : ובאמרו לרשע מות תמות ושם
 מהשואה ועשה משפט וצדקה : כלל ישיב
 רשע גולה ישלם בחקות החיים הלך לבתי
 עשות עול חיו יחיה לא ימות : כל השואה
 אשר חטא לא תכרה לו משפט וצדקה עשה
 חיו יחיה : ואמרו בני עמך לא יכחז דרך אדני
 והמה דרכם לא יתכן : בשוי צדיק מצדקתו
 ועשה עול ומת בהם : ובשוב רשע מרשעתו
 ועשה משפט וצדקה עליהם הוא יחיה :
 ואמרתם לא יתכן דרך אדני איש פדיו
 אשפוט אתכם בית ישראל : ויהי
 בשתי עשרה שנה בעשתי בחמשה לחדש
 לגלותי באדני הפליט מירושלם לאחר הפתח
 הקר : ויריחיה דבריה אל בערב לפני בוא
 הפליט ויפתח אתפי ערפא אל בנקר וישרנה
 פי ולא נאמתי עוד : ויהי דברי יחיה
 אל אמר : בן אדם ישיב החרבות האלה
 על אדמת ישראל אמרים לאמר אחד היה
 אברהם ויירש את הארץ ואנחנו רבים לנו
 נתנה הארץ למורשה : לכן אמר אלהים
 פדאמר אדני יהיה עליהם חמקו ועינכם
 השוא אל גליליכם וים תשפכו והארץ תירשו :
 עמדתם על הרובכם עשיתן תועבה ואיש את
 גשת רעה שפאתם והארץ תירשו : פדאמר
 אלהים פדאמר אדני יהיה חראני אם לא אשר
 בחרבות בחרב פלו ואשר על פני השדה
 לחיה נתתי לאכלו ואשר במצרות ובמערות
 בגבר ימחה : ונתתי את הארץ שמימה ומשמה
 ולשפת נאון עזה ושמימי חרי ישראל מאין
 עובר : וידעו פראני יחיה נתתי את הארץ
 שמימה ומשמה על כל תועבתם אשר עשו :
 ואתה בן אדם בני עמך הנדברים בקל
 אצל הקירות ובפתחי הבתים ודברתי את
 אחד איש את אחיו לאמר באינא ושמימי מה

בגבורתם את חללי הרב המה את ערלים ושפכו
 30 ואחירי בור : שמה נסיכי צפון כלם וכל
 צדני אשר ידו את חללים בחמותם מגבורתם
 בנשים ושפכו ערלים את חללי הרב וישאו
 31 כלמתם אחירי בור : אותם יראה פרעה
 ונתם על פלחמונה חללי הרב פרעה וכל
 32 חלו נאם אדני יהיה : פרתתי את החיות
 בארץ חיים והשפכ ברוח ערלים את חללי
 הרב פרעה וכלחמונה נאם אדני יהיה :

CAP. XXXIII. לב

1 ויהי דברי יחיה אל אמר : בן אדם דבר אל בני
 2 עמך ואמרת אליהם ארץ פראני עליה הרב
 ולקחו עס הארץ איש אחד מקציהם ונתנו אתו
 3 להם לצפה : וראה את הרב באה על הארץ
 4 ותקע בשופר והחזיר את העם : ושמע השמע
 את קול השופר ולא נזר ותבוא הרב ותקח
 5 דמו בראשו יהיה : את קול השופר שמע ולא
 נזר דמו בו יהיה והוא נזר נפשו מלש :
 6 והצפה ביראה את הרב באה ולא יתקע
 בשופר והעם לא נזר ותבוא הרב ותקח מהם
 נפש הוא בעינו נלקח דמו מירצה אדרש :
 7 ואתה בן אדם צפה בחתך לגות ישראל
 8 ושמימי מפי דבר והחזרת אתם ממני : באמרו
 לרשע רשע מות תמות ולא דברת להחזיר
 רשע מדרפו הוא רשע בעינו ימות דמו מדרפ
 9 אבקש : ואתה בירחזרת רשע מדרפו לשוב
 מלמה ולא שוב מדרפו הוא בעינו ימות ואתה
 10 נשחק הצלף : ואתה בן אדם אמר
 אל בית ישראל בן אמרתם לאמר פירשעינו
 וחטאתינו עלינו ובם אנחנו נמקים ואין נחיה
 11 אמר אליהם חראני נאם אדני יהיה אם
 אחפץ במות הרשע בן אם בשוב רשע מדרפו
 ויהי שובו שובו מדרככם הרעים ולמה תמותו
 12 בית ישראל : ואתה בן אדם אמר אל
 בני עמך צדקת הצדיק לא תחילנו בינים פשעו
 ורשעת הרשע לא יכשל בה ביום שובו מרשעו

אֹרְתָם וּבְהָרֵי מְרוֹם יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה נֹהֶם שָׁם
 תִּרְצָנֶהּ בְּנֵה מְלֹךְ וּמַרְעָה שְׂמֵן תִּרְשָׁנָה אֶל־
 הָרִי יִשְׂרָאֵל : אֲנִי אֶרְעָה צֹאֲנִי וְאֲנִי אֶרְבִּינֵם¹⁵
 נָאם אֲרֵנִי יְהוָה : אֶת־הָאֲבֹדֹת אֲבַקֵּשׁ וְאֶת־¹⁶
 הַנִּפְחֹת אֲשִׁיב וּלְנִשְׁבֹּת אֲחַלֵּשׁ וְאֶת־הַחֹלֹה
 אֲחֻקֵּן וְאֶת־הַשְּׂמֵנָה וְאֶת־הַדְּחֻקָּה אֲשַׁמֵּד
 אֶרְעָנָה בְּמִשְׁפָּט : וְאֶתְנָה צֹאֲנִי כֹה אָמַר¹⁷
 אֲרֵנִי יְהוָה הִנֵּנִי טָפַשׁ בִּין־שָׂה לְשָׂה לְאֵילִים
 וּלְעֵתִידִים : הִמְעַשׂ מִכֶּם הַמַּרְעָה הַטּוֹב תִּרְעֶה¹⁸
 וְיִתֵּל מִרְעִילֵם תִּרְמָסוּ בְּרִגְלֵיכֶם וּמִשְׁקַעֲמֵם
 תִּשְׁלֹו וְאֶת הַנְּחֹלִים תְּגִלְכֶם תִּרְפְּשׁוּן :
 וְצֹאֲנִי מִרְמָס רִגְלֵיכֶם תִּרְעִינָה וּמִרְפֶּשׁ רִגְלֵיכֶם¹⁹
 תִּשְׁתַּיִּנָּה : לָכֵן כֹּה אָמַר אֲרֵנִי²⁰
 יְהוָה אֱלֹהֵם הִנְנִי־אֲנִי וְשִׁפְטִיל בִּין־שָׂה בְּיָה
 וּבֵין שָׂה רֵדָה : יֵעַן בָּצַד וּבִכְחָף תִּהְיוּ²¹
 וּבִקְרִינֵם תִּנְהַדוּ בְּלִי־נִחֹלֹת עַד אֲשֶׁר תִּפְצֹצוּם
 אוֹתְנָה אֶל־הַחֹצֶה : וְהוֹשַׁעְתִּי לְצֹאֲנִי וְלֹא־²²
 תִּחְיִינָה עוֹד לָבוֹ וְשִׁפְטִיל בֵּין שָׂה לְשָׂה :
 וְהִקְמַתִי עֲלֵיהֶם רֵעָה אֶחָד וְרַעָה אֶחָד אֶת־²³
 עַבְדִּי דִידִי הוּא יֶרְעֶה אוֹתָם וְהָאֵל יִהְיֶה לָהֶן
 לְרֹעָה : וְאֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵי לָהֶם לְאֱלֹהִים וְעַבְדִּי²⁴
 דִידִי מִשְׁאֵל בְּחֹכֶם אֲנִי יְהוָה דִּפְרַמִּי : וּכְרַחֲמִי²⁵
 לָהֶם בְּרִית שְׁלוֹם וְתִשְׁפָּתִי תִקַּח־רֵעָה
 מִן־הָאָרֶץ וְיִשְׁבוּ בְּמִדְבָּר לִבְשֹׁת וְיִשְׁבוּ בְּעֵרִים :
 וְנִתַּתִּי אוֹתָם וּסְבִיבוֹת גְּבֻעָתִי בִּרְכָה וְחוֹדְמִי²⁶
 הַשָּׂשִׁים בַּעֲלוֹ גִשְׁמִי בִּרְכָה יְהוִי : וְנִתַּן יֵעַן הַשְּׂדֵה²⁷
 אֶת־סִרְיֹו וְהָאָרֶץ תִּתֵּן יְבוּלָהּ וְהָיוּ עַל־אֲדָמָתָם
 לִבְשֹׁת וְיִרְדְּוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה בְּשִׁבְרִי אֶת־מִשְׁוֹת
 עֲלֵם וְהַצִּלְתִּים מִיַּד הָעֹבְדִים בָּהֶם : וְלֹא־יִהְיֶה²⁸
 עוֹד בּוֹ לַגּוֹיִם וְהָיָה הָאָרֶץ לֹא תֵאכְלֶם וְיִשְׁבוּ
 לִבְשֹׁת וְיֵעַן מִחֲרִיד : וְהִקְמַתִי לָהֶם מִשְׁעֵ לָשֶׁם²⁹
 וְלֹא־יִהְיֶה עוֹד אֶסְסִי רֹעֵב בָּאָרֶץ וְלֹא־יִשְׁאֹף עוֹד
 כְּלִמָּת הַגּוֹיִם : וְיִרְדְּוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם³⁰
 אֲתָם וְהָפַח עָפָל בֵּית יִשְׂרָאֵל נָאם אֲרֵנִי יְהוָה :
 וְאֲתָן צֹאֲנִי צֹאֵן מִרְעִיתִי אֲדָם אֲתָם אֲנִי אֱלֹהֵיהֶם³¹
 נָאם אֲרֵנִי יְהוָה :

CAP. XXXV. ד'

וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר : בְּרָאִים שִׁים¹
²

31 הַדָּבָר הַיּוֹצֵא מִמֶּנֶּה יְהוָה : וַיָּבֹאוּ אֵלַי
 מִבְּנוֹת־עָם וַיִּשְׁבּוּ לִפְנֵי עָפָל וְשָׁמַע אֶת־
 הַדָּבָר וְאוֹתָם לֹא יַעֲשֶׂה כִּי־עֲבָדִים בְּפִיהֶם³²
 הִכְפִּיה עֲשִׂים אַחֲרֵי בָצָעִם לָשֶׁם הַלֵּךְ : וְהִנֵּה
 לָהֶם מִשְׁעֵ עֲבָדִים וְכֹל וּמִטְבַּע בָּנִין וְשָׁמַע³³
 אֶת־דְּבָרָה וְעֲשִׂים אֵינֶם אוֹתָם : וּבִבְלָה הִפָּה
 בָּאָה וְיִרְדְּוּ כִּי גִבִּיָּה יְהִי בְּחֹכֶם :

CAP. XXXIV. ד'

1 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר : בְּרָאִים הִנְבֵּא
 2 עַל־רֹעֵי יִשְׂרָאֵל הִנְבֵּא וְאֶמְרָה אֱלֹהִים לְרֹעִים
 כֹּה־אָמַר אֲרֵנִי יְהוָה הוּא יֶרֶע־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
 הוּא רֹעִים אוֹתָם הִלֹּא הִצָּאן יֶרֶע־הָרֹעִים :
 3 אֶת־הַחֹלֶב תֵּאכְלוּ וְאֶת־הַצֶּמֶד תִּלְכְּשׁוּ הַבְּרִיָּה
 4 תִּנְחֹזֶה הִצָּאן לֹא תִרְעֶה : אֶת־הַנִּחֹלֹת לֹא
 תִּחַקְתֶּם וְאֶת־הַחֹלֹה לֹא־רַפְּאֹתֶם וּלְנִשְׁבֹּת לֹא
 תִּבְשְׂתֶם וְאֶת־הַפְּחֹת לֹא תִשְׁבְּתֶם וְאֶת־
 הָאֲבֹדֹת לֹא תִשְׁתַּלֵּם וּבְהִנֵּה רִדִּיתֶם אֲתָם
 5 וּבִנְיָן : וּמִשְׁפָּחָה מִכְּלִי רֵעָה וְהַדְּחִינָה
 6 לְאֶכְלָה לְכִלְחִית הַשְּׂדֵה וּמִשְׁפָּחָה : וְיִשְׁבוּ
 צֹאֲנִי בְּכִלְחִתִּים וְעַל כֹּל־בִּנְיָנָה רִמָּה וְעַל כֹּל־
 פְּנֵי הָאָרֶץ נִפְצוּ צֹאֲנִי וְיֵעַן דֹּרֶשׁ וְיֵעַן מִבְּקֶשׁ :
 7 לָכֵן רֹעִים שָׁמַעוּ אֶת־דְּבַר יְהוָה : תִּרְ־אֲנִי
 8 נָאם אֲרֵנִי יְהוָה אִם־לֹא יֵעַן הָיוּ־צֹאֲנִי לָבוֹ
 וְהַיְיִינָה צֹאֲנִי לְאֶכְלָה לְכִלְחִית הַשְּׂדֵה מֵאֵין
 רֵעָה וְלֹא־דִרְשׁוּ רֵעִי אֶת־צֹאֲנִי וּרְעוּ הָרֹעִים
 9 אוֹתָם וְאֶת־צֹאֲנִי לֹא רָעוּ : לָכֵן הָרֹעִים
 10 שָׁמַעוּ דְּבַר־יְהוָה : כֹּה־אָמַר אֲרֵנִי יְהוָה הִנֵּנִי
 אֶל־הָרֹעִים וְרִדְשָׁתִי אֶת־צֹאֲנִי מִכָּדָם וְהַשְׁפַּתִּים
 מִרְעוֹת צֹאֵן וְלֹא־יֶרֶעוּ עוֹד הָרֹעִים אוֹתָם
 וְהַצִּלְתִּי צֹאֲנִי מִפִּיהֶם וְלֹא־יִחְדְּיוּ לָהֶם לְאֶכְלָה :
 11 כִּי כֹה אָמַר אֲרֵנִי יְהוָה הִנְנִי־אֲנִי
 12 וְרִדְשָׁתִי אֶת־צֹאֲנִי וּבְחֻקִּים : כְּבָקָרִית רֵעָה
 עֲדֹו בָיוֹם הָיוּתוּ בְּחֻק־צֹאֲנִי נִפְרָשׁוֹת בֵּין
 אֲבָקָר אֶת־צֹאֲנִי וְהַצִּלְתִּי אֶתְהֶם מִכַּל־מִקְוֹמֹת
 13 אֲשֶׁר־נִפְצוּ שָׁם בָּיוֹם עַנֵּן וְעָרְפָל : וְהוֹצִיאֹתִים
 מִן־הַעֲפָמִים וּמִבְּצָתִים מִן־הָאֲרָצוֹת וּתְבִיאֹתִים
 אֶל־אֲדָמָתָם וְרִשְׁתִּים אֶל־הָרִי יִשְׂרָאֵל בְּאִשְׁתִּים
 14 וּבְכָל מוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ : בְּמִרְעָה־טוֹב אֶרְעָה

31 And they come^a unto thee β as the people cometh, and γ they sit before thee as my people, and they hear thy words, but they will not do them: for^c with their mouth they δ shew much love, but their heart goeth after their covetousness.

32 And, lo, thou art unto them as a ζ very lovely song of one that hath a pleasant voice, and can play well on an instrument: for they hear thy words, but they do them not.

33 And when this cometh to pass, (lo, it will come,) then^k shall they know that a prophet hath been among them.

CHAP. XXXIV.

AND the word of the LORD came unto me, saying,

2 Son of man, prophesy against the shepherds of Israel, prophesy, and say unto them, Thus saith the Lord GOD unto the shepherds, Woe^h be to the shepherds of Israel that do feed themselves! should not the shepherds feed the flocks?

3 Ye^m eat the fat, and ye clothe you with the wool, ye killⁿ them that are fed: but ye feed not the flock.

4 The^c diseased have ye not strengthened, neither have ye healed that which was sick, neither have ye bound up that which was broken, neither have ye brought again that which was driven away, neither have ye sought^g that which was lost; but with force^h and with cruelty have ye ruled them.

5 And^e they were scattered, κ because^f there is no shepherd: and they became meat^a to all the beasts of the field when they were scattered.

6 My sheep wandered^w through all the mountains, and upon every high hill: yea, my flock was scattered^x upon all the face of the earth, and none did search or seek after them.

7 Therefore, ye shepherds, hear the word of the LORD;

8 As I live, saith the Lord GOD, surely because my flock became a prey, and my flock became meat to every beast of the field, because there was no shepherd, neither did my shepherds search for my flock, but the shepherds fed^e themselves, and fed not my flock;

9 Therefore, O ye shepherds, hear the word of the LORD;

10 Thus saith the Lord GOD, Behold, I am against the shepherds; and I will require^f my flock at their hand, and cause them to cease^b from feeding the flock; neither shall the shepherds feed themselves any more: for I will deliver my flock from their mouth, that they may not be meat for them.

11 For thus saith the Lord GOD, Behold I, even I, will both search my sheep, and seek^k them out.

12 As a shepherd seeketh out his flock in the day that he is among his sheep that are scattered; so will I seek out my sheep, and will deliver them out of all places where they have been scattered in the cloudy and dark^k day.

13 And I will bring them out from the people, and gather them from the countries, and will bring them to their own land, and feed them upon the mountains of Israel by the rivers, and in all the inhabited places of the country.

14 I^h will feed them in a good pasture, and upon the high mountains of Israel

B. C. 587.

a ch. 14. 1.

20. 1.

β according to the coming of the people.

b Je. 33. 12.

c or, my people.

d De. 28, 29.

e Ps. 78. 36.

f Is. 29. 13.

g Je. 3. 15.

h No. 21. 15.

i make loves, or, jests.

e Mi. 4. 6.

f Mat. 18. 11.

14.

g Mar. 2. 17.

h Lu. 5. 32.

i song of loves.

f Am. 4. 1, 2.

g Je. 10. 24.

h Mi. 7. 14.

i 1 Sa. 3. 19.

j small cattle of lambs and kids.

k Mat. 25. 32.

l great he-goats.

m Lu. 11. 52.

n Je. 23. 1.

o Zec. 11. 16.

p Is. 56. 11.

q Mi. 3. 1, 3.

r Je. 8. 22.

s He. 12. 12.

t Lu. 13. 14, 16.

u Lu. 15. 4.

v 1 Pe. 5. 2, 3.

w Mat. 9. 36.

x or, without a shepherd.

y Zec. 10. 2, 3.

z Je. 12. 9, 12.

a Jno. 10. 12.

b Je. 23. 4, 5.

c Jno. 10. 11.

d He. 13. 20.

e 1 Pe. 2. 25.

f Jno. 10. 16.

g Ex. 29. 45.

h Is. 43. 2, 3.

i Re. 21. 3.

j Lu. 13. 32, 33.

k Is. 35. 9.

l Je. 23. 6.

m Zec. 8. 13.

n Ps. 133. 3.

o Ac. 20. 33.

p 1 Co. 9. 15.

q ch. 3. 18, 20.

r He. 13. 17.

s 1 Sa. 29. 36.

t Ps. 119. 176.

u Lu. 19. 10.

v According to the seeking.

i Is. 11. 1, &c.

j or, for.

k taken away

l Is. 50. 10.

m Joel 2. 1, 3.

n Is. 65. 9, 10.

o Je. 23. 3, 4.

p Lu. 12. 32.

q Ps. 23. 1, 2.

r Is. 40. 11.

shall their fold be: there^k shall they lie in a good fold, and in a fat pasture shall they feed upon the mountains of Israel.

15 I will feed^d my flock, and I will cause them to lie down, saith the Lord GOD.

16 I will seek^e that which was lost, and bring again that which was driven away, and will bind up that which was broken, and will strengthen that which was sick: but I will destroy^f the fat and the strong; I will feed them with judgment.^g

17 And as for you, O my flock, thus saith the Lord GOD, Behold, I judge between η cattle and cattle, betweenⁱ the rams and the θ he-goats.

18 Seemeth it a small thing unto you to have eaten up the good pasture, but ye must tread down^k with your feet the residue of your pastures? and to have drunk of the deep waters, but ye must foul the residue with your feet?

19 And as for my flock, they eat that which ye have trodden with your feet; and they drink that which ye have fouled with your feet.

20 Therefore, thus saith the Lord GOD unto them, Behold I, even I, will judge between the fat cattle and between the lean cattle.

21 Because ye have thrust with side and with shoulder, and pushed all the^p diseased with your horns, till ye have scattered them abroad;

22 Therefore will I save my flock, and they shall no more be a prey; and I will judge between cattle and cattle.

23 And I will set up one^v Shepherd over them, and he shall feed them, even my servant David; he shall feed them, and he shall be their shepherd.

24 And I^y the LORD will be their God, and my servant David a prince^z among them; I the LORD have spoken it.

25 And I will make with them a covenant of peace, and will cause the evil beasts^a to cease out of the land; and they shall dwell safely^b in the wilderness, and sleep in the woods.

26 And I will make them^c and the^d places round about my hill a blessing; and I will cause the shower to come down in his season: there shall be showers of blessing.

27 And the tree of the field shall yield her fruit, and the earth shall yield her increase, and they shall be safe in their land, and shall know that I am the LORD, when I have broken the bands of their yoke, and delivered them out of the hand of those that served themselves of them.

28 And they shall no more be a prey to the heathen, neither shall the beasts of the land devour them; but they shall dwell safely, and none shall make them afraid.

29 And I will raise up for them a Plant μ of renown, and they shall be no more ν consumed with hunger in the land, neither bear the shame of the heathen any more.

30 Thus shall they know that I the LORD their God am with them, and that they, even the house of Israel, are my people, saith the Lord GOD.

31 And ye my flock, the flock^m of my pasture, are men, and I am your God, saith the Lord GOD.

CHAP. XXXV.

MOREOVER, the word of the LORD came unto me, saying,

2 Son of man, set thy face against mount Seir,^b and prophesy^c against it,

3 And say unto it, Thus saith the Lord GOD, Behold, O mount Seir, I am against thee, & I will stretch out mine hand against thee, and I will make thee β most desolate.

4 I will lay thy cities waste, and thou shalt be desolate; and thou shalt know that I am the LORD.

5 Because thou hast had a γ perpetual hatred, and hast δ shed the blood of the children of Israel by the ζ force of the sword in the time of their calamity, in the time that their iniquity had an^d end:

6 Therefore,^h as I live, saith the Lord GOD, I will prepare thee unto blood, and blood shall pursue thee: sith^k thou hast not hated blood, even blood shall pursue thee.

7 Thus will I make mount Seir η most desolate, and cut off from it him^m that passeth out, and him that returneth.

8 And I will fill his mountainsⁿ with his slain men: in thy hills, and in thy valleys, and in all thy rivers, shall they fall that are slain with the sword.

9 I will make thee perpetual desolations, and thy cities^p shall not return; and ye shall know that I am the LORD.

10 Because thou hast said, These two nations, and these two countries, shall be mine, and we will possess it; θ whereas the LORD^q was there:

11 Therefore, as I live, saith the Lord GOD, I will even do according^r to thine anger, and according to thine envy, which thou hast used out of thy hatred against them; and I will make myself known among them, when I have judged thee.

12 And thou shalt know that I am the LORD, and that I have heard^s all thy blasphemies which thou hast spoken against the mountains of Israel, saying, They are laid desolate, they are given up^t to λ consume.

13 Thus with your mouth ye have μ boasted against me, and have multiplied^u your words against me: I have heard^v them.

14 Thus saith the Lord GOD, When the^w whole earth rejoiceth, I will make thee desolate.

15 As thou didst rejoice at the inheritance of the house of Israel, because it was desolate, so will I do unto thee: thou shalt be desolate, O mount Seir, and all Idumea, even all of it; and they shall know that I am the LORD.

CHAP. XXXVI.

ALSO, thou son of man, prophesy unto the mountains of Israel, and say, Ye mountains of Israel, hear the word of the LORD.

2 Thus saith the Lord GOD, Because the enemy hath said against you, Aha, even the ancient high^s places are our's in α possession;

3 Therefore prophesy and say, Thus saith the Lord GOD, ν Because they have made you desolate, and swallowed you up on every side, that ye might be a possession unto the residue of the heathen, and ye are π taken up^k in the lips of talkers, and are an infamy of the people:

4 Therefore, ye mountains of Israel, hear the word of the Lord GOD: Thus saith the Lord GOD to the mountains and to the hills, to ye^o privers and to ye^p valleys, to ye^q desolate wastes and to the cities that are forsaken, which became a preyⁿ and derision^o to the residue of ye^r heathen that are round about;

5 Therefore thus saith the Lord GOD,

B. C. 587.

a Zep. 3. 8.

b De. 2. 5.

c ch. 25. 12, &c

Je. 49. 7, &c.

Am. 1. 11, 12.

Ob. 10, &c.

d Is. 34. 5, 6.

La. 4. 21.

e ch. 35. 10, 11.

β desolation

and desolation,

γ or, hatred

of old.

ch. 25. 15.

δ poured

out the

children.

ζ hands.

f Ps. 123. 3, 4.

g ch. 21. 25, 29.

h Ps. 137. 7.

i ch. 20. 5.

k Ps. 109. 17.

l Am. 9. 13, 14.

η desolation

and desolation,

ver. 3.

m Ju. 5. 6, 7.

n ch. 32. 5.

o Ps. 99. 8.

p Mal. 1. 3, 4.

q Is. 61. 4.

r Je. 31. 27.

s Is. 61. 4.

θ or, though.

t Is. 54. 7, 10.

u ch. 48. 35.

v Ps. 48. 1, 3.

w Is. 52. 4, 6.

x Ja. 2. 13.

y Ob. 17, &c.

z Ps. 94. 9, 10.

λ Nu. 13. 32.

μ or, cause

to fall.

ν ch. 36. 2.

π Ps. 83. 12, 13.

ρ devour.

σ magnified.

a 1 Sa. 2. 3.

b Ps. 73. 8, 9.

c Ps. 89. 50, 51.

Zep. 2. 8.

d Is. 65. 13, 14.

e Le. 18. 25.

28.

Je. 2. 7.

f Le. 15. 19, &c

g ch. 16. 36, 38.

23. 37.

h De. 32. 13.

i ch. 35. 10.

j Because

for because.

k Ro. 2. 24.

π or, made

to come

upon the

lip of the

tongue.

l Ps. 79. 10.

m Ps. 74. 18.

ρ or, bottoms,

or, dales.

n Ps. 115. 1.

o Je. 25. 9, 13.

29. 10.

p Ps. 79. 4.

q Ps. 106. 8.

Surely in the fire^a of my jealousy have I spoken against the residue of the heathen, and against all Idumea,^d which have appointed^e my land into their possession with the joy of all their heart, with despicable minds, to cast it out for a prey.

6 Prophesy, therefore, concerning the land of Israel, and say unto the mountains and to the hills, to the rivers and to the valleys, Thus saith the Lord GOD, Behold, I have spoken in my jealousy and in my fury, because ye have borne the^f shame of the heathen:

7 Therefore, thus saith the Lord GOD, I have liftedⁱ up mine hand, Surely the heathen that are about you, they shall bear their shame.

8 But ye, O mountains^j of Israel, ye shall shoot forth your branches, and yield your fruit to my people of Israel; for they are at hand to come.

9 For, behold, I am for you, and I will turn unto^o you, and ye shall be tilled and sown.

10 And I will multiply men upon you, all the house of Israel, even all of it: and the cities shall be inhabited, and the^q wastes shall be builded:

11 And^r I will multiply upon you man and beast; and they shall increase and bring fruit; and I will settle you after your old estates, and will do better^s unto you than at your beginnings; and ye shall know^t that I am the LORD.

12 Yea, I will cause men to walk upon you, even my people Israel; and^w they shall possess thee, and thou shalt be their inheritance, and thou shalt no more henceforth bereave them of men.

13 Thus saith the Lord GOD, Because they say unto you, Thou land devoured up^y men, and hast bereaved thy nations;

14 Therefore thou shalt devour men no more, neither^z bereave thy nations any more, saith the Lord GOD.

15 Neither will I cause men to hear in thee the shame of the heathen any more, neither shalt thou bear the reproach^b of the people any more, neither shalt thou cause thy nations to fall any more, saith the Lord GOD.

16 Moreover, the word of the LORD came unto me, saying,

17 Son of man, when the house of Israel dwelt in their own land, they defiled^c it by their own way, and by their doings: their way was before me as the uncleanness^e of a removed woman.

18 Wherefore I poured my fury upon them for the blood^f that they had shed upon the land, and for their idols where^g with they had polluted it:

19 And I scattered them among the heathen, and they were dispersed through the countries: according to their way, and according to their doings, I judged them.

20 And when they entered unto the heathen, whither they went, theyⁱ profaned my holy name, when they said to them, These are the people of the LORD, and are gone forth out of his land.

21 But I had pity for mine holy^j name, which the house of Israel had profaned among the heathen, whither they went.

22 Therefore say unto the house of Israel, Thus saith the Lord GOD, I do not^k thus for your^m sakes, O house of Israel, but for mineⁿ holy name's sake, which ye have profaned among the heathen whither ye went.

שארית הַגּוֹיִם וְעַל־אֲדוֹם כִּלְאֵי אֲשֶׁר נָתַתִּי אֹתָהּ
אֶרְצִי לָהֶם לְמוֹרָשָׁה פְּשֻׁמֹּת כִּלְכֵּל בְּשֹׂאֵם
נֶפֶשׁ לַמֶּעַן מִגְרָשָׁה לָבוֹ : לָכֵן הִנָּבֵא עַל־אֲדָמָה
יִשְׂרָאֵל וְאֶמְרָה לְהַרִּים וּלְגִבְעוֹת לְאִפְסִיקִים
וּלְנָאִיוֹת כֹּה־אָמַר אֲדֹנִי יְהוָה הִנְנִי בִקְנָתִי
וּבְחֻמִּי דִּבַּרְתִּי יַעַן כִּלְכֵּת גּוֹיִם נִשְׁאָקִים :

לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנִי יְהוָה אֲנִי נִשְׁאָף אֶת־יָדִי אִם־
לֹא הַגּוֹיִם אֲשֶׁר־לָכֶם מִסְבִּיב הִפָּךְ כִּלְכֵּתִם
יִשְׂאֹו : וְאַתֶּם הָרִי יִשְׂרָאֵל עֲנֻפְכֶם תִּחַנֵּן וְיָרִיכֶם
תִּשְׂאֹו לַעֲמִי יִשְׂרָאֵל כִּי קָרָבוֹ לָבוֹא : כִּי הִנְנִי
אֲלִיכֶם וּפְנִיתִי אֲלֵיכֶם וְנִעַבְדֶּם וְנִוָּרַעְתֶּם :
וְהַרְבִּיתִי עֲלֵיכֶם אָדָם כַּלְבִּית יִשְׂרָאֵל כֹּלֹה וְנִשְׁבָּר
הַיָּרֵשִׁים וְהַחֲרָבוֹת הַבְּנִינָה : וְהַרְבִּיתִי עֲלֵיכֶם
אָדָם וּבִהֲמָה וְרֶגֶל וּפָרָו וְהוֹשַׁבְתִּי אֶתְכֶם
כְּקֻמּוֹתֵיכֶם וְהִסְבַּלְתִּי מִקְּדָשְׁתִּיכֶם וְיִדְעֶתֶם כִּי־
אֲנִי יְהוָה : וְהוֹלַכְתִּי עֲלֵיכֶם אָדָם אֶת־
עַמִּי יִשְׂרָאֵל וְיִשְׁחָדוּ וְהִזִּירָה לָהֶם לְחַלּוֹה
וְלֹא־תוֹסֵף עוֹד לְשַׁכֵּלֶם :

כֹּה אָמַר אֲדֹנִי יְהוָה יַעַן אֲמַרְתִּים לָכֶם אֲכַלְתֶּם
אָדָם אֶחָד וּמִשְׁפַּלַּת גִּוִּיֶּךָ הָיִיתָ : לָכֵן אָדָם
לֹא־תֵאָכְלִי עוֹד וּגְוִיֶּךָ לֹא תִכְשְׁלִי־עוֹד נָאִם
אֲדֹנִי יְהוָה : וְלֹא־אֲשַׁמְעִי אֲלֵיךָ עוֹד כִּלְכֵּתִי
הַגּוֹיִם וְחִרְפַּת עַמִּים לֹא תִשְׂאִי־עוֹד וּגְוִיֶּךָ לֹא
תִכְשְׁלִי עוֹד נָאִם אֲדֹנִי יְהוָה : וְהִי־
דַּבַּר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר : בֵּן־אָדָם בֵּית יִשְׂרָאֵל
יִשְׁכְּנוּ עַל־אֲדָמָתָם וְיִטְמְאוּ אוֹתָהּ בְּדַרְכָּם
וּבַעֲלִילוֹתָם כִּסְמָאֵל הַגִּלּוֹה הֵיחָה דַּרְכָּם לִפְנֵי :

וְאֲשַׁפֵּן חֻמִּתִּי עֲלֵיהֶם עַל־הַדָּם אֲשֶׁר־שָׁפְכוּ עַל־
הָאָרֶץ וּבְגִלּוֹלֵיהֶם טִמְאוּהָ : וְאֶפְסָן אֶתֶּם בְּגוֹיִם
וַיָּזִיו בְּאַרְצוֹת בְּדַרְכָּם וּבַעֲלִילוֹתָם שְׁפָטִיתִים :
וַיָּבֹאוּ אֶל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר־בָּא שָׁם וַיַּחֲלִלּוּ אֶת־שָׁם
קִדְשִׁי בְּאָמְרוֹ לָהֶם עִם־יְהוָה אֱלֹהֵי וּמִאֲרָצוֹ
יֵצְאוּ : וְאֶחָד עַל־שָׁם קִדְשִׁי אֲשֶׁר חָלָלְהוּ
בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּגוֹיִם אֲשֶׁר־בָּאוּ לְשָׁמָּה :

לָכֵן אָמַר לְבֵית־יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר אֲדֹנִי יְהוָה לֹא־
לְמַעַנְכֶם אֲנִי עֹשֶׂה בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי אִם־לְשָׁם
קִדְשִׁי אֲשֶׁר חָלָלְתֶּם בְּגוֹיִם אֲשֶׁר־בָּאתֶם שָׁם :
וּקְדַשְׁתִּי אֶת־שִׁמְךָ הַגָּדוֹל הַמְּחַלְלֵל בְּגוֹיִם אֲשֶׁר־

פָּקַדְתִּי עֲלֵיהֶם שִׁעִיר וְהִנָּבֵא עָלֵיךָ : וְאֶמְרָתִי לוֹ
כֹּה אָמַר אֲדֹנִי יְהוָה הִנְנִי אֲלֵיךָ הַר־שִׁעִיר וְנִמְיַתִּי
יָדִי עָלֶיךָ וְנִחַמְתִּיךָ שְׂמִימָה וּמִשְׁפָּחָה : עֲרִק
דַּרְבָּה אֲשִׁים וְאַתָּה שְׂמִימָה תְהִיָּה וַיִּדְבַּעַת כִּי־
אֲנִי יְהוָה : יַעַן הָיִיתָ לָךְ אֵיבָה עוֹלָם וְחֶפֶז
אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל עַל־יָדִי חָרַב בָּעֵת אֵיכֶם בָּעֵת
עוֹנֵן קוֹץ : לָכֵן חִי־אֲנִי נָאִם אֲדֹנִי יְהוָה כִּי־לָכֶם
אֲעֻשֶׂה וְדָם יִדְפָּק אִם־לֹא דָם שֹׁנְאָה וְדָם
יִדְפָּק : וְנָתַתִּי אֶת־הַר שִׁעִיר לְשִׂמְמָה וּשְׂמִימָה
וְהַכְרַתִּי מִפְּנֵי עֵבֶר וְשֵׁב : וּמִלֹּאֲתִי אֶת־הָרִיו
חָלְלוּ גִבְעוֹתֶיךָ וּגְיֹאוֹתֶיךָ וְכִלְ־אִפְסִיקֶיךָ חָלְלוּ
חָרַב יָפְלוּ בָהֶם : לְשִׂמְמוֹת עוֹלָם אֶתְכֶם וְעֲרִק
לֹא תִשְׁבְּנָה וְיִדְעֶתֶם כִּי־אֲנִי יְהוָה : יַעַן אֶמְרָה
אֶת־שְׁנֵי הַגּוֹיִם וְאַת־שְׁנֵי הָאֲרָצוֹת לִי תְהִיָּנָה
וַיִּרְשְׁנָה וַיְהִיָּה שָׁם הָהָה : לָכֵן חִי־אֲנִי נָאִם
אֲדֹנִי יְהוָה וְעֲשִׂיתִי בְּאִפְךָ וּבְקִנְיָתְךָ אֲשֶׁר עֲשִׂיתָה
מִשְׁנֹאֲתֶיךָ בָּם וְנִדְבַעְתִּי בָם כַּאֲשֶׁר אֲשַׁפֵּסְךָ :
וַיִּדְבַּעַת כִּי אֲנִי יְהוָה שְׂמַעְתִּי אֶת־כִּלְכֻּלֹּתֶיךָ
אֲשֶׁר אֶמְרָתָה עַל־הָרִי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר שְׂמִמָּה לָנוּ
נִחַנֵּנוּ לְאֲכֻלָּה : וְתִגְדִּילֵנוּ עַל פְּסִיכֶם וְהַעֲתִירְתֶּם
עָלֵי דַבְרֵיכֶם אֲנִי שְׂמַעְתִּי : כֹּה אָמַר אֲדֹנִי
יְהוָה כִּסְמָלִי כִלְ־הָאָרֶץ שְׂמִמָּה אֲעֻשֶׂה־לָּךְ :
כִּי אֲעֻשֶׂה־לָּךְ שְׂמִמָּה תְהִיָּה הַר־שִׁעִיר וְכִלְ־
אָדָם כֹּלֹה וַיִּדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה :

CAP. XXXVI. לו

וְהָיָה בֵּן־אָדָם הִנָּבֵא אֶל־הָרִי יִשְׂרָאֵל וְאֶמְרָתִי
הָרִי יִשְׂרָאֵל שְׁמִעֵנִי דַבַּר־יְהוָה : כֹּה אָמַר אֲדֹנִי
יְהוָה יַעַן אָמַר הָאוֹיֵב עֲלֵיכֶם הָאֵחָ וּבִקְמוֹת
עוֹלָם לְמוֹרָשָׁה הֵיחָה לָנוּ : לָכֵן הִנָּבֵא וְאֶמְרָתִי
כֹּה אָמַר אֲדֹנִי יְהוָה יַעַן בִּלְעֵן שְׂמוֹת וְשִׁאָה
אֶתְכֶם מִסְבִּיב לְהִיוֹתְכֶם מוֹרָשָׁה לְשֹׂאֲרֵית הַגּוֹיִם
וְתַעֲלֶוּ עַל־שֹׁפֵת לְשׁוֹן וּדְבַתְעֶם : לָכֵן הָרִי יִשְׂרָאֵל
שְׁמַעֵנִי דַבַּר־אֲדֹנִי יְהוָה כֹּה־אָמַר אֲדֹנִי יְהוָה
לְהַרִּים וּלְגִבְעוֹת לְאִפְסִיקִים וּלְנָאִיוֹת וּלְחֲרָבוֹת
הַשְׂמֻמּוֹת וּלְעָרִים הַנְּעוֹבוֹת אֲשֶׁר הָיוּ לָבוֹ וּלְלֶעַז
לְשֹׂאֲרֵית הַגּוֹיִם אֲשֶׁר מִסְבִּיב : לָכֵן כֹּה אָמַר
אֲדֹנִי יְהוָה אִם־לֹא בִּאֵשׁ קִנְיָתִי דִּבַּרְתִּי עַל־

4 אַתָּה יֹדֵעַת: וְאָמַר אֵלַי הִנֵּה עַל הַעֲצָמוֹת
הָאֵלֶּה וְאָמַרְתְּ אֲלֵיהֶם הַעֲצָמוֹת הַיְּבֹשׁוֹת שְׁמִיעוּ
דְּבַר יְהוָה: כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
לַעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה הִנֵּה אֲנִי מֵבִיא בָנֶכָּם רוּחַ
וְחַיִּיתָם: וְנָתַתִּי עֲלֵיכֶם גִּידִים וְהַעֲלִיתִי עֲלֵיכֶם
בָּשָׂר וְקָרַמְתִּי עֲלֵיכֶם עוֹר וְנָתַתִּי בָנֶכָּם רוּחַ
וְחַיִּיתָם וְיָדַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה: וְנִפְתָּא פֶּאֶשֶׁר
צִיּוֹנִי וַיְהִי קוֹל כְּהִנָּבֹא וְהִזְדַּחֲשׁ וַיִּתְקַרְבוּ
עֲצָמוֹת עֶצֶם אֶל עֶצְמוֹ: וְרָאִיתִי וַיִּזְהַר עֲלֵיהֶם
גִּידִים וּבָשָׂר עָלָה וַיִּקְרָם עֲלֵיהֶם עוֹר מִלְּמַעְלָה
רוּחַ אֵין בָּהֶם: וְאָמַר אֵלַי הִנֵּבֹא אֶל הָרוּחַ
הִנֵּבֹא בְּנֵי אָדָם וְאָמַרְתָּ אֶל הָרוּחַ כֹּה אָמַר יְהוָה
יְהוָה מֵאֲרָצָה רוּחוֹת בָּאִי הָרוּחַ וַפְתִּי בְּדַרְוֹנִים
הָאֵלֶּה וַיְחַיּוּ: וְהִנֵּפְתִּי פֶאֶשֶׁר צִיּוֹנִי וְהִבֹּא בָהֶם
הָרוּחַ וַיְחַיּוּ וַיַּעֲמִדוּ עַל רַגְלֵיהֶם תָּלוּ בְּדוֹל מֵאֹד
מֵאֹד: וַיֹּאמֶר אֵלַי בְּנֵי אָדָם הַעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה כֹּל
בֵּית יִשְׂרָאֵל הֵמָּה הִנֵּה אִמְרִים יִבְשׁוּ עֲצָמוֹתֵינוּ
וְאִבְדָּה תִּקְוָתָנוּ נִגְרַרְנוּ לָנוּ: לָכֵן הִנֵּבֹא וְאָמַרְתָּ
אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנֵּה אֲנִי פֹתַח אֶת
קְבֻרוֹתֵיכֶם וְהַעֲלִיתִי אֶתְכֶם מִקְבְּרוֹתֵיכֶם עֲמִי
וְהִבַּאתִי אֶתְכֶם אֶל אֶרֶץ מִצְרָיִם יִשְׂרָאֵל: וְיָדַעְתֶּם כִּי
אֲנִי יְהוָה בִּפְתִּיתִי אֶת־קְבֻרוֹתֵיכֶם וְהַעֲלִיתִי
אֶתְכֶם מִקְבְּרוֹתֵיכֶם עֲמִי: וְנָתַתִּי רוּחִי בָנֶכָּם
וְחַיִּיתָם וְהִנֵּפְתִּי אֶתְכֶם עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם וְיָדַעְתֶּם
כִּי אֲנִי יְהוָה דְּבַרְתִּי וַעֲשִׂיתִי נָאִם יְהוָה:

15 וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: וְאָתָּה בְּנֵי אָדָם כֹּה
לֵךְ עֵץ אֶחָד וְכָתַב עָלָיו לִיהְדֹּחַ וְלִבְנוֹת יִשְׂרָאֵל
וְהָרָה וְלִמַּח עֵץ אֶחָד וְכָתַב עָלָיו לְיוֹסֵף עֵץ אֶפְרַיִם
וְכָל־בֵּית יִשְׂרָאֵל תִּחְבֹּר: וְקָרַב אִתָּם אֶחָד אֶל־
אֶחָד לֵךְ לַעֲצֹץ אֶחָד וְהָיוּ לְאֶחָדִים בְּדָךְ: וְכַאֲשֶׁר
יֹאמְרוּ אֲלֵיךָ בְּנֵי עַמֶּךָ לֵאמֹר הֲלוֹא־חִנֵּד לָנוּ
מִה אֵלֶּה לֵךְ: דְּבַר אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
הִנֵּה אֲנִי לִקְחָה אֶת־עֵץ יוֹסֵף אֲשֶׁר בְּיַד אֶפְרַיִם
וְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל תִּחְבֹּר וְנָתַתִּי אוֹתָם עָלָיו אֶת־עֵץ
יְהוּדָה וְעֲשִׂיתִם לַעֲצֹץ אֶחָד וְהָיוּ אֶחָד בְּדָרְ: וְהָיוּ
הָעֵצִים אֶשֶׁר תִּכְתֹּב עֲלֵיהֶם בְּדָךְ לַעֲנִיָּהם:
וְדְבַר אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנֵּה אֲנִי לִקְחָה
אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִבֵּין הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִלְכּוּ־שָׁם

חֲלַלְתֶּם בְּחֻכֶּם וַיָּדַע הַגּוֹיִם כִּי אֲנִי יְהוָה נָאִם
24 אֲדֹנָי יְהוִה בְּהַקְדָּשִׁי בָנֶכָּם לַעֲנִיָּהם: וְלִקְהַלְתִּי
אֶתְכֶם מִן־הַגּוֹיִם וְקִבַּצְתִּי אֶתְכֶם מִכָּל־הָאֲרָצוֹת
25 וְהִבַּאתִי אֶתְכֶם אֶל־אֶרֶץ מִצְרָיִם: וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם
מִים טְהוֹרִים וְסָחַרְתֶּם מִכָּל־טְמְאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל־
26 זָלָתֵיכֶם אֲסַחֵר אֶתְכֶם: וְנָתַתִּי לָכֶם לֶב
חָדָשׁ וְרוּחַ תְּדַשֶּׁה אֶת־ן בְּקִרְבְּכֶם וְחִסְרְתִּי אֶת־
לֶב הָאָבֶן מִבְּשָׂרְכֶם וְנָתַתִּי לָכֶם לֶב בָּשָׂר:
27 וְאֶת־רוּחִי אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם וְעֲשִׂיתִי אֶת־אֲשֶׁר
בַּחֲזוֹן מַלְכִי וּמִשְׁפָּטִי הַשְּׁמָר וְעֲשִׂיתֶם:
28 וְיִשְׁבַתֶּם בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְאֲבֹתֵיכֶם וְחַיִּיתָם
29 לִי לְעַם וְאֶבְלִי אֹהֶל לָכֶם לְאֱלֹהִים: וְהוֹשַׁעְתִּי
אֶתְכֶם מִכָּל־טְמְאוֹתֵיכֶם וְקָרַאתִי אֶל־הָדָג
30 וְהָרִבִּיתִי אוֹתוֹ וְלֹא־אֶתֵּן עֲלֵיכֶם רָעַב: וְהָרִבִּיתִי
אֶת־פְּרִי הָעֵץ וְתִגְבַּחַת הַשְּׂדֵה לְמִעַן אֲשֶׁר לֹא־
31 תִּקְחֶה עוֹד חֶרֶפַת רָעַב בְּנֹסִים: וְחִכְרְתִּי אֶת־
הָרִיבִים הָרְעִים וּמַעֲלִיכֶם אֲשֶׁר לֹא־טוֹבִים
וְיִקְטַחְתֶּם בְּבָנֵיכֶם עַל עֲוֹנוֹתֵיכֶם וְעַל הַזְעֻזְתְּיָם:
32 לֹא לְמַעַנְכֶם אֲנִי־עֹשֶׂה נָאִם אֲדֹנָי יְהוִה וַיֹּדַע
33 לָכֶם בָּשָׂר וְהִזְכַּרְתִּי מִדְּרִיכֵם בֵּית יִשְׂרָאֵל: כֹּה
אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה בְּיוֹם טְהוֹר אֶתְכֶם מִכָּל־עוֹנוֹתֵיכֶם
34 וְהוֹשַׁבְתִּי אֶת־הָעֲרִיעִים וְנִבְנְנוּ הָחִירוֹת: וְהִזְכַּרְתִּי
הַנְּשִׁמָּה תִּעֲבֹד פֹּתַח אֲשֶׁר הִתַּחַת שְׁמָמָה לַעֲנִי
35 פֶּלֶעֶזֶב: וְאָמַר הָאֶרֶץ הִלֹּי הַנְּשִׁמָּה הִתַּחַת
פֶּגַז־עֵדֶן וְהָעֲרִיעִים הַחִירוֹת וְהַנְּשִׁמוֹת וְהַחֲרוֹסוֹת
36 בְּצִירוֹת יִשְׁבוּ: וַיָּדַע הַגּוֹיִם אֲשֶׁר יִשְׂרָאֵל
סִבִּיבוֹתֵיכֶם כִּי אֲנִי יְהוָה בְּגִילְתִּי הַחֲרוֹסוֹת נִשְׁעַתִּי
37 הַנְּשִׁמָּה אֲנִי יְהוָה דְּבַרְתִּי וַעֲשִׂיתִי: כֹּה
אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה עוֹד נָאִם אֶדְרֹשׁ לְבֵית־יִשְׂרָאֵל
38 לַעֲשׂוֹת לָהֶם אֶרֶבָּה אִתָּם פָּצָאן אָדָם: פָּצָאן
קֹדְשִׁים פָּצָאן יְרוּשָׁלַם בְּמִשְׁלֵי־הָ בֵן־הַחַיִּימָה
הָעֲרִים הַחֲרוֹבוֹת מֵלֹאֹת צָאן אָדָם וַיָּדַע כִּי אֲנִי
יְהוָה:

CAP. XXXVII. לו

1 הִתַּחַת עַל־יְדֵי־יְהוָה וַיִּצְיָאֵנִי בְּרוּחַ יְהוָה וַיְנִיחֵנִי
2 בְּתוֹךְ הַבְּקָעָה וְהָיָה מִלֵּאָה עֲצָמוֹת: וְהִעֲבִירַנִי
עֲלֵיהֶם סָבִיב סָבִיב וַיִּזְהַר רַבּוֹת מְאֹד עַל־פָּנַי
3 הַבְּקָעָה וַיִּזְהַר יְבֹשׁוֹת מְאֹד: וַיֹּאמַר אֵלַי בְּרָאִים
הַחַיִּימָה הַעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה וְאָמַר אֲדֹנָי יְהוִה

23 And I^a will sanctify my great name, which was profaned among the heathen, which ye have profaned in the midst of them; and the heathen shall know that I *am* the LORD, saith the LORD GOD, when I shall be sanctified in you^c before *β* their eyes.

24 For I^a will take you from among the heathen, and gather you out of all countries, & will bring you into your own land.

25 Then^f will I sprinkle clean water^e upon you, and ye shall be clean: from all your filthiness,ⁱ and from all your idols, will I cleanse you.

26 A new heart^e also will I give you, and a new spirit will I put within you; and I will take away the stonyⁱ heart out of your flesh, and I will give you an heart of flesh.^m

27 And I will put my Spirit^a within you, and cause you to walk^o in my statutes, and ye shall keep my judgments, and do them.

28 And ye shall dwell in the land that I gave to your fathers; and ye shall be my people,^q and I will be your God.

29 I will also save^r you from all your uncleannesses; and I will call^t for the corn, and will increase it, and lay no famine upon you.

30 And I will multiply the fruit of the tree, and the increase of the field, that ye shall receive no more reproach of famine among the heathen.

31 Then shall ye remember^x your own evil ways, and your doings that were not good, and shall loathe^y yourselves in your own sight, for your iniquities, and for your abominations.

32 Not^a for your sakes do I *this*, saith the LORD GOD, be it known unto you: be ashamed and confounded for your own ways, O house of Israel.

33 Thus saith the LORD GOD, In the day that I shall have cleansed you from all your iniquities, I will also cause you to dwell^b in the cities, and the wastes shall be builded.

34 And the desolate land shall be till'd, whereas it lay desolate in the sight of all that passed by.

35 And they shall say, This land that was desolate is become like the garden of Eden;^d and the waste, and desolate, and ruined cities, are become fenced, and are inhabited.

36 Then the heathen, that are left round about you, shall know that I the LORD build the ruined places, and plant that that was desolate: I the LORD have spoken it, and I will do^e it.

37 Thus saith the LORD GOD, I will yet for this be inquired of^g by the house of Israel,^h to do it for them; I will increase them with men like a flock.

38 As the *δ* holy flock, as the flock of Jerusalem in her solemn feasts, so shall the waste cities be filled with flocks of men; and they shall know that I *am* the LORD.

CHAP. XXXVII.

THE hand of the LORD was upon me, and carried me out in the Spiritⁱ of the LORD, and set me down in the midst of the valley which was full of bones,

2 And caused me to pass by them round about: and, behold, *there were very many* in ye open valley; and, lo, *they were very dry*.

3 And he said unto me, Son of man, can these bones live? And I answered, O Lord GOD, thou^j knowest.

4 Again he said unto me, Prophecy upon

B. C. 587.

a Ps. 46. 10.

b ver. 9, 10.

c ch. 20. 41.

28. 22.

1 Pe. 2. 9.

β or, your.

d ch. 34. 13.

37. 21, &c.

Ps. 107. 2, 3.

e Joel 2. 27.

f Is. 52. 15.

He. 10. 22.

g Jno. 3. 5.

h Ac. 2. 2, &c.

i Je. 33. 5.

Zec. 13. 1.

1 Co. 6. 11.

k ch. 11. 19.

Ps. 51. 10.

Je. 32. 39.

l Zec. 7. 12.

m De. 30. 6.

2 Co. 3. 3.

n Ro. 8. 9, 15.

1 Co. 3. 16.

Ep. 1. 13, 14.

1 Jno. 3. 24.

γ or, breath.

o Ga. 5. 16.

Col. 2. 6.

1 Jno. 1. 6, 7.

2 Jno. 6.

p Ca. 4. 16.

q Ho. 1. 10.

r Ps. 104. 30.

Re. 11. 11.

s Mat. 1. 21.

Ro. 6. 14.

11. 26.

t Ho. 2. 21, 22.

u 2 Co. 5. 14.

Ep. 2. 1.

v Ps. 77. 7-9.

Is. 49. 14.

w Job 35. 14.

15.

x ch. 16. 61, 63.

y Is. 26. 19.

Ho. 13. 14.

1 Th. 4. 16.

Re. 20. 13.

z Ro. 6. 21.

a De. 9. 5.

b Zec. 8. 7, 8.

c 2 Ch. 30. 11..

18.

d Joel 2. 3.

e Ho. 14. 4-9.

f Zec. 10. 6.

g Zec. 10. 6, 9.

13. 9.

He. 4. 16.

1 Jno. 5. 14.

h ch. 20. 31.

He. 10. 21, 22.

δ flock of

holy things.

i Lu. 4. 1.

Ac. 8. 39.

k Is. 11. 12, 13.

Je. 3. 18.

50. 4.

Ho. 1. 11.

ζ or, cham-

paign.

l De. 32. 39.

Jno. 5. 21.

11. 25, 26.

Ro. 4. 17.

these bones, and say unto them, O ye dry bones, hear the word of the LORD.

5 Thus saith the LORD GOD unto these bones, Behold, I will cause breath^b to enter into you, and ye shall live:

6 And I will lay sinews upon you, and will bring up flesh upon you, and cover you with skin, and put breath in you, and ye shall live; and ye shall^c know that I *am* the LORD.

7 So I prophesied as I was commanded: and as I prophesied there was a^d noise, and, behold, a shaking, and the bones came together, bone to his bone.

8 And when I behold, lo, the sinews and the flesh came up upon them, and the skin covered them above; but *there was* no breath in them.

9 Then said he unto me, Prophecy unto the *γ* wind, prophesy, son of man, and say to the wind, I thus saith the LORD GOD, Come^p from the four winds, O breath, and breathe upon these slain, that they may live.

10 So I prophesied as he commanded me, and the breath came^r into them, and they lived, and stood up upon their feet, an exceeding great army.

11 Then he said unto me, Son of man, these bones are the whole^s house of Israel: behold they say,^t Our bones are dried, and our hope is lost; we are cut off for our parts.

12 Therefore prophesy,^w and say unto them, Thus saith the LORD GOD, Behold, O my people, I^y will open your graves, and cause you to come up out of your graves, and bring you into the land of Israel.

13 And ye shall know that I *am* the LORD, when I have opened your graves, O my people, and brought you up out of your graves,

14 And shall put my Spirit in you, and ye shall live; and I shall place you in your own land: then shall ye know that I the LORD have spoken it, and performed it, saith the LORD.

15 The word of the LORD came again unto me, saying,

16 Moreover, thou son of man, take thee one stick, and write upon it, For Judah, and for the children of Israel^z: his companions: then take another stick, and write upon it, For Joseph, the stick of Ephraim, and for all the house of Israel his companions:

17 And join them one to another into one stick; and they shall become one in thine hand.

18 And when the children of thy people shall speak unto thee, saying, Wilt thou not shew us what thou *meanest* by these?

19 Say^f unto them, Thus saith the LORD GOD, Behold, I will take the stick of Joseph, which is in the hand of Ephraim, and the tribes of Israel his fellows, and will put them with him, *even* with the stick of Judah, and make them one stick, and they shall be one in mine hand.

20 And the sticks whereon thou writest shall be in thine hand before their eyes.

21 And say unto them, Thus saith the LORD GOD, Behold, I will take the children of Israel from among the heathen, whither they be gone, and will gather them on every side, and bring them into their own land:

22 And I^k will make them one nation in the land upon the mountains of Israel; and one king shall be king to them all; and they shall be no more two nations, neither shall they be divided into two kingdoms, any more at all:

23 Neither^a shall they defile themselves any more with their idols, nor with their detestable things, nor with any of their transgressions: but I^b will save them out of all their dwelling-places wherein they have sinned, and will cleanse^c them: so shall^d they be my people, and I will be their God.

24 And David^f my servant shall be king over them: and they all shall have one^g shepherd: they shall also walk^h in my judgments, and observeⁱ my statutes, and do them.

25 And they shall dwell in the land that I have given unto Jacob my servant, wherein your fathers have dwelt; and they shall dwell therein, even they, and their children, and their children's children, for ever;^m and my servant David shall be their prince for ever.ⁿ

26 Moreover, I will make a covenant of peace^o with them; it shall be an everlasting covenant^p with them: and I will place them, and multiply them, and will set my sanctuary^r in the midst of them for evermore.

27 My tabernacle^q also shall be with them; yea, I will be their God, and they shall be my people.

28 And the heathen shall know that I the LORD do sanctify Israel, when my sanctuary shall be in the midst of them for evermore.

CHAP. XXXVIII.

AND the word of the LORD came unto me, saying,

2 Son of man, set thy face against Gog,^t the land of Magog, ^u the chief prince of Meshech and Tubal, and prophesy against him,

3 And say, Thus^w saith the Lord GOD, Behold, I am against thee, O Gog, the chief prince of Meshech and Tubal:

4 And I will turn thee back, and put hooks^x into thy jaws, and I will bring thee forth, and all thine army, horses and horsemen, all of them clothed^y with all sorts of armour, even a great company with bucklers and shields, all of them handling swords.

5 Persia, Ethiopia, and ^z Libya with them; all of them with shield and helmet:

6 Gomer,^a and all his bands; the house of Togarmah^b of the north quarters, and all his bands; and many people with thee.

7 Be thou prepared,^c and prepare for thyself, thou, and all thy company that are assembled unto thee, and be thou a guard unto them.

8 After many days thou shalt be visited:^d in the latter years thou shalt come into the land that is brought back from the sword, and is gathered out of many people, against the mountains^e of Israel, which have been always waste: but it is brought forth^f out of the nations, and they shall dwell safely all^h of them.

9 Thou shalt ascend and come like a storm; thou shalt be like a cloud to cover the land, thou and all thy bands,ⁱ and many people with thee.

10 Thus saith the Lord GOD, It shall also come to pass, that at the same time shall things come into thy mind, and thou shalt ^l think an evil thought:

11 And thou shalt say, I will go up to the land of unwailed villages; I will go to them^k that are at rest, that dwell ^m safely, all of them dwelling without walls, and having neither bars nor gates,

12 To ⁿ take a spoil, and to take a prey;

B. C. 587.

a ch.36.25,&c

b Le. 20.7, 8.

Mi. 7. 19.

β navel,

Ju. 9. 37.

c Ep. 5. 26, 27.

He. 9. 13, 14.

1 Jn. 1. 7, 9.

d Re. 21. 3, 4.

e ch. 19. 3, 5.

Ps. 57. 4.

f ch. 34. 23, 24.

g Jn. 10. 16.

Ep. 4. 4, 6.

h 1 Jn. 2. 6.

i 1 Co. 11. 2.

k Je. 23. 6.

l ch. 37. 28.

m Is. 60. 21.

Am. 9. 15.

n Lu. 1. 32, 33.

o ch. 34. 25.

p Jn. 14. 27.

q Is. 55. 3.

Je. 32. 40.

r Ex. 14. 4.

s 2 Co. 6. 16.

t ch. 43. 7.

Re. 21. 3.

y by the

hands of,

t Re. 20. 8, 9.

u Joel 2. 18.

v or, prince

of the chief.

v Joel 3. 16.

Zec. 14. 4, &c.

w ch. 39. 2, &c.

x ch. 29. 4.

y 2 Ki. 19. 28.

z or, towers,

or, stairs.

a or, Phut,

ch. 27. 10.

30. 5.

b Ge. 10. 2.

a ch. 27. 14.

b Am. 4. 12.

c Re. 16. 21.

d Is. 29. 6.

e ch. 36. 1, 4, 8.

f 1 Pe. 2. 9.

g ch. 38. 2, &c.

h ch. 28. 26.

i Is. 8. 9, 10.

θ or, strike

thee with

six plagues;

or, draw

thee back

with an

hook of six

teeth.

κ sides of the

north.

λ or, conceive

a mischievous

purpose.

k Je. 49. 31.

μ or, confidently.

ν spoil the

spoil, and

to prey the

prey,

ch. 29. 19.

l Re. 19. 17.

21.

π wing.

to turn thine hand upon the desolate places that are now inhabited, and upon the people that are gathered out of the nations, which have gotten cattle and goods, that dwell in the ^β midst of the land.

13 Sheba, and Dedan, and the merchants of Tarshish, with all the young lions^q thereof, shall say unto thee, Art thou come to take a spoil? hast thou gathered thy company to take a prey? to carry away silver and gold, to take away cattle and goods, to take a great spoil?

14 Therefore, son of man, prophesy and say unto Gog, Thus saith the Lord GOD, In that day when my people of Israel dwelleth safely,^r shalt thou not know^s it?

15 And thou shalt come from thy place out of the north parts, thou, and many people with thee, all of them riding upon horses, a great company, and a mighty army:

16 And thou shalt come up against my people of Israel, as a cloud to cover the land; it shall be in the latter days, and I will bring thee against my land, that^t the heathen may know me, when I shall be sanctified in thee, O Gog, before their eyes.

17 Thus saith the Lord GOD, Art thou he of whom I have spoken in old time ^y by my servants the prophets of Israel, which prophesied in those days many years that I would bring thee against them?

18 And it shall come to pass at the same time, when Gog shall come against the land of Israel, saith the Lord GOD, that my fury shall come up in my face.

19 For in my jealousy,^u and in the fire of my wrath, have I spoken, Surely in that day^v there shall be a great shaking in the land of Israel;

20 So that the fishes of the sea, and the fowls of the heaven, and the beasts of the field, and all creeping things that creep upon the earth, and all the men that are upon the face of the earth, shall shake at my presence; and the mountains shall be thrown down, and the steep places shall fall, and every wall shall fall to the ground.

21 And I will call for a sword against him throughout all my mountains, saith the Lord GOD: every man's sword shall be against his brother.

22 And I will plead against him with pestilence and with blood; and I will rain upon him, and upon his bands, and upon the many people that are with him, an overflowing rain, and great hail-stones,^z fire, and brimstone.

23 Thus will I magnify myself, and sanctify myself; and I will be known in the eyes of many nations; and they shall know that I am the LORD.

CHAP. XXXIX.

THEREFORE, thou son of man, prophesy against Gog,^a and say, Thus saith the Lord GOD, Behold, I am against thee, O Gog, the chief prince of Meshech and Tubal:

2 And I will turn thee back, and ^θ leave but the sixth part of thee, and will cause thee to come up from the ^κ north parts, and will bring thee upon the mountains of Israel:

3 And I will smite thy bow out of thy left hand, and will cause thine arrows to fall out of thy right hand.

4 Thou shalt fall upon the mountains of Israel, thou, and all thy bands, and the people that is with thee: I will give thee unto the ravenous birdsⁱ of every ^π sort, and

אֲבֹאֵה הַשְּׁקִלִים יֵשְׁבִי לְבִמְסַח פֶּלֶם יֵשְׁבִים בָּאֵין
 חֹזְמָה וְגִרְיָה וְדֹלֵתִים אֵין לָהֶם : לְשִׁלָּה שְׁלָל¹²
 וְלִבְנוֹ בֶן לְהַשִּׁיב יָדָךְ עַל הָרְבִּיבֹת נִשְׁבֹּת וְאֵל
 עִם מֵאֲפָסָם מִזֹּמֶם עֲשֵׂה מִקְנֶה וְקִנְיָן יֵשְׁבִי עַל-
 שִׁבּוֹר הָאָרֶץ : שְׁבֹא דָדָן וְסִחְרִי חֲרָשִׁי וְכָל-¹³
 פְּסִירֵיהֶם וְאִמְרֵי לָךְ בְּלִשְׁלָל שְׁלָל אֶתְּהָ בָּא הִלְבֹּ
 בֶן הַתְּהִלָּת הַתְּהִלָּה לְעִשָׂתָּ מִסָּפָה וְהִנֵּה לְתַחַת
 מִקְנֶה וְקִנְיָן לְשִׁלָּה שְׁלָל דָּוִד : לִכֵּן הִנֵּבֶא בֶן-¹⁴
 אָדָם וְאִמְרָתָ לְגֹוֹ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִלְוֵא
 בְּיוֹם הַחַוָּא בְּשִׁבְתָּ עַמִּי יִשְׂרָאֵל לְבִמְסַח הָרָע :
 וְגִבַּת מִמְּקוֹמָהּ מִיִּרְפָּתִי צִפּוֹן אֶתָּה וְעַמִּים רַבִּים¹⁵
 אֵתְּךָ רִבְכִּי סוֹסִים פֶּלֶם קָהָל דָּוִד וְחִיל רֹב :
 וְעִלִּיתָ עַל-עַמִּי יִשְׂרָאֵל בַּעֲנֹן לְכִסּוֹת הָאָרֶץ¹⁶
 בְּאֲחֻרֵּית הַיָּמִים הַהִיךְ וְהִבְיִאוֹתִיךָ עַל-אַרְצִי
 לְמַעַן יִדְעַת הַגּוֹיִם אֲתִי בְּהַקְדָּשִׁי כִּי לַעֲנִיָּהם
 בְּהַדְאֵם אֲדֹנָי יְהוִה הִתְפַּחֵהוּ הוּא¹⁷
 וְאֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי בְּיָמִים קְדָמוֹנִים בְּיַד עֲבָדִי בְּנֵי-
 יִשְׂרָאֵל הַנִּבְאִים בְּיָמִים הָהֵם שְׁמִים לְהִבְיֹא אֶתְּךָ
 עֲלֵיהֶם : וְהָיָה בְּיוֹם הַחַוָּא בְּיוֹם גֹּוֹל עַל-¹⁸
 אֶרֶם יִשְׂרָאֵל נָאֻם אֲדֹנָי יְהוִה תַּעֲלֶה חֲמַתִּי
 בָּאֵשׁ : וְקִנְיָתִי בְּאֲשֶׁר-עֲבַרְתִּי וּבְרִיתִי אִם-לֹא¹⁹
 בְּיוֹם הַחַוָּא יְהִיָּה רָעַשׁ בָּדֹל עַל אֶרֶם יִשְׂרָאֵל :
 וְרָעַשׁוּ מִכֵּי דָג הַיָּם וְעוֹף הַשָּׁמַיִם וְחַיַּת הַשָּׂדֶה²⁰
 וְכָל-הַרְקֵשׁ הָרֹמֵשׁ עַל-הָאֲדָמָה וְכָל-הָאֲדָם אֲשֶׁר
 עַל-פְּנֵי הָאֲדָמָה וְנִדְרָסוּ הַיָּרִים וְנִשְׁפְּלוּ הַמִּדְבָּרוֹת
 וְכָל-חֹמְתָהּ לְאָרֶץ תִּפּוֹל : וְקִרְאֹתִי עָלָיו לְכָל-²¹
 הָרִי חֲרֹב נָאֻם אֲדֹנָי יְהוִה חֲרֹב אֵשׁ בְּאֲחֻרֵּי
 הַיָּהֳדֵה : וְנִשְׁפָּטְתִּי אֹתוֹ בְּדֶבֶר וּבְדָם וְנִשְׁפָּט²²
 שׁוֹרֶשׁוֹ וְאֲבָנֵי אֲלֻבִּישׁ אֵשׁ וּגְפִירִית אֲמַסִּיר עָלָיו
 וְעַל-אֲנָפִיו וְעַל-עַמִּים רַבִּים אֲשֶׁר אִתּוֹ :
 וְהִתְבַּדְּלוּ וְהִתְקַדְּשָׁתִי וְנִדְעָתִי לְעֵינֵי גִיִּם רַבִּים²³
 וְיָדַעַת כִּי-אֲנִי יְהוִה :

CAP. XXXIX. לש

וְהָיָה בְּיָדָם הִנֵּבֶא עַל-גֹּוֹל וְאִמְרָתָ כֹּה אָמַר¹
 אֲדֹנָי יְהוִה הִנֵּנִי אֵלֶיךָ גֹּוֹל נִשְׁיֹא רֹאשׁ מִשָּׁף
 וְתִקֵּל : וְשִׁבְבַתִּיךָ וְשִׁשְׂאִיתִיךָ וְהַעֲלִיתִיךָ מִיִּרְפָּתִי²
 צִפּוֹן וְהִבְיִאוֹתִיךָ עַל-הָרִי יִשְׂרָאֵל : וְהִבְיִיתִי³
 קִשְׁתְּךָ מִיַּד שְׂמֵאלְךָ וְהִצִּיקָה מִיַּד יְמִינְךָ אֶפְסִיל :

וְהִבְיִיתִי אֹתָם מִסְבִּיב וְהִבְאִיתִי אוֹתָם אֶל-אֶדְמָתָם :
 וְעִשְׂתִּי אוֹתָם לְגֹוֹ אֶחָד בְּאָרְץ דְּבָרִי יִשְׂרָאֵל וְכִלְךָ²⁴
 אֶחָד יְהִיָּה לְכָלֶם לְמִלְכָּךְ וְלֹא יִהְיֶה-עוֹד לְשֵׁנִי גִוִּים
 וְלֹא יִחַצֵּו עוֹד לְשִׁתִּי מִמְּלָכוֹת עוֹד : וְלֹא יִשְׁמָאוּ²⁵
 עוֹד בְּגִלְוֵיָהֶם וּבְשִׁקְצֵיָהֶם וּבְכָל פְּשָׁעֵיהֶם
 וְהוֹשַׁעְתִּי אוֹתָם מִכָּל מוֹשָׁבֵתֵיהֶם אֲשֶׁר חֲמָאוּ
 בָּהֶם וּמִדֵּרֹתֵי אוֹתָם וְהָיָה לִי לְעָם וְאֲנִי אֶהְיֶה²⁶
 לָהֶם לְאֱלֹהִים : וְעַבְדִּי דָוִד מִלְכָּךְ עֲלֵיהֶם וְיִרְעֶה
 אֶחָד יְהִיָּה לְכָלֶם וּבְמִשְׁפָּטִי יִלְכוּ וְחֲמַתִּי יִשְׁמָרוּ
 וְעִשְׂוֹ אוֹתָם : וְשִׁבְנִי עַל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִתְּחִל²⁷
 לְעַבְדִּי לִי עֶקֶב אֲשֶׁר יֵשְׁבִי בָּהּ אֲבוֹתֵיהֶם וְיִשְׁבִּי
 עָלֶיהָ הִמָּה וּבְנֵיהֶם וּבְנֵי בְנֵיהֶם עַד-עוֹלָם וְדוֹר
 עַבְדִּי נִשְׂיֹא לָהֶם לְעוֹלָם : וְכִרְתִּי לָהֶם בְּרִית
 שְׁלֹום בְּרִית עוֹלָם יְהִיָּה אוֹתָם וְנִתְּחִל וְהִרְבִּיתִי²⁸
 אוֹתָם וְנִתְּחִי אֶת-מִקְדָּשִׁי בְּחוֹבָם לְעוֹלָם : וְהִיָּה
 מִשְׁפָּנִי עֲלֵיהֶם וְהָיִיתִי לָהֶם לְאֱלֹהִים וְהִמָּה יְהִי-
 לִי לְעָם : וְיִרְעֶה הַגּוֹיִם כִּי אֲנִי יְהוִה מְקַדֵּשׁ אֶת-
 יִשְׂרָאֵל בְּהַיּוֹת מִקְדָּשִׁי בְּחוֹבָם לְעוֹלָם :

CAP. XXXVIII. לח

וְהָיָה דְבַר יְהוִה אֵלַי לֵאמֹר : בְּיָדָם שִׁים פְּנִיךָ¹
 אֶל-גֹּוֹל אֶרֶץ הַמִּגּוֹל נִשְׂיֹא רֹאשׁ מִשָּׁף וְהוֹבֵל²
 וְהִנֵּבֶא עָלָיו : וְאִמְרָתָ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה³
 הִנֵּנִי אֵלֶיךָ גֹּוֹל נִשְׂיֹא רֹאשׁ מִשָּׁף וְהוֹבֵל :
 וְשִׁבְבַתִּיךָ וְנִתְּחִי חֲזִים לְהִצִּיקָה וְהִבְיִאוֹתִי אוֹתְךָ⁴
 וְאֶת-כָּל-חִילְךָ סוֹסִים וּפָרָשִׁים לְבָשִׁי מְכֹלֹל פֶּלֶם
 קָהָל רֹב צִנָּה וְזִמְן חֲקֵשִׁי חֲרִבוֹת פֶּלֶם : פָּרָס⁵
 פֶּשֶׁת וּפֶשֶׁת אִתָּם פֶּלֶם מִגֵּן וּכְנָפֵי : גָּמָר וְכָל-⁶
 אֲנָפִיָּה בֵּית תּוֹבֵרְמָה יִרְפָּתִי צִפּוֹן וְאֶת-כָּל-אֲנָפִיו
 עַמִּים רַבִּים אֵתְּךָ : הִכֵּן וְהִכֵּן לָךְ אֶתָּה וְכָל-קְהִלְךָ⁷
 הַהִקְהִלִּים עָלֶיךָ וְהָיִיתָ לָהֶם לְמִשְׁמָר : מִיָּמִים
 רַבִּים תִּפְקֹד בְּאֲחֻרֵּית הַשָּׁנִים וְנִבְיֹא אֶל-אֶרֶץ⁸
 מִשְׁוֹבֵבַת מִחֲרֹב מִקְבָּצַת מַעֲפִים רַבִּים עַל הָרִי
 יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר-דָּבִיר לְחֻרְבָּהּ תִּמְרִי וְהִיא מַעֲפִים⁹
 הוֹצִיָּה וְיִשְׁבֵּנִי לְבִמְסַח פֶּלֶם : וְעִלִּיתָ פְּשׁוּיָהּ
 תְּבֹאֹא בַּעֲנֹן לְכִסּוֹת הָאָרֶץ תְּהִיָּה אֶתָּה וְכָל-אֲנָפִיָּה¹⁰
 וְעַמִּים רַבִּים אֵתְּךָ : כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה¹¹
 וְהָיָה בְּיוֹם הַחַוָּא עָלֵי דְבָרִים עַל-לִבְנָהּ וְחִשְׁבָּתָהּ
 מִחֲשֶׁבֶת רָעָה : וְאִמְרָתָ אֶעֱלֶה עַל-אֶרֶץ פְּרוּחַ

שְׁמִי בָהֶם : וַיֵּדְעוּ בְּתֵּי יִשְׂרָאֵל כִּי אֲנִי יְהוָה
 אֱלֹהֵיהֶם מִדִּהְיוֹת הָהוּא וְהָלָאָה : וַיֵּדְעוּ הַגּוֹיִם
 כִּי בְעוֹלָם בָּנוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל עַל אֲשֶׁר מַעֲלֵי בִי
 וְאֶסְתֵּר פָּנַי מִדָּם וְאֶתְנֵם בֵּין צָרֵיהֶם וּפְסָלִי
 בְּחֶרֶב פָּלַם : כִּסְמַתָּם וּכְפִשְׁעֵיהֶם עֲשִׂיתִי
 אֲחֵם וְאֶסְתֵּר פָּנַי מִדָּם : לָכֵן כֹּה אָמַר
 יְהוָה אֱלֹהֵי עֲתִיד אֲשִׁיב אֶת־שְׁבִיטִי עֲלֶיךָ וְיִחְמְתִי
 בְּלִבִּית יִשְׂרָאֵל וְקִפְּתִי לִשְׁם קִדְשִׁי : וְנִשְׁוֹ אֶת־
 הַלְּמִתָּם וְאֶת־כָּל־מַעֲלָם אֲשֶׁר מַעֲלֵי בִי בְּשִׁבְתָּם
 עַל־אֲדָמָתָם לְבִשְׁחָ וְאִין מִחֲרִיד : בְּשׁוּבִי אוֹחֵם
 מִדִּהְיוֹתִים וּכְפִשְׁתִּי אֲחֵם מֵאֲרָצוֹת אֲבוֹתָם
 וְנִקְדַּשְׁתִּי בָם לַעֲשֵׂי הַגּוֹיִם רַבִּים : וַיֵּדְעוּ כִּי אֲנִי
 יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם בְּהִלְלוֹתִי אוֹתָם אֶל־הַגּוֹיִם וּכְפִשְׁתִּים
 אֶל־אֲדָמָתָם וְלֹא־אוֹתִיר עוֹד מִדָּם שֵׁם : וְלֹא־
 אֶסְתִּיר עוֹד פָּנַי מִדָּם אֲשֶׁר שִׁפְכְּתִי אֶת־רֹחֲלִי
 עַל־בֵּית יִשְׂרָאֵל נָא אֲדֹנִי יְהוָה :

CAP. XL. מ

בְּעֲשָׂרִים וְחֲמִשָּׁ שָׁנָה לְבִלְוַתִּי בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה
 בְּעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ בְּאַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה אֲחִיר אֲשֶׁר
 הִפְתָּה הָעִיר בְּעֶשֶׂר הַיּוֹם הַזֶּה הִתְחַה עָלַי יְיָ
 יְהוָה וַיָּבֵא אֹתִי שָׁמָּה : בְּמִצְוֹת אֱלֹהִים הִבִּיאֵנִי
 אֶל־אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וַיַּנְחֵנִי אֶל־דֶּרֶךְ גִּבְלֵהּ מֵאֵד וַעֲלִין
 כַּמְבֵּנָה עִיר מְגֻבָּה : וַיָּבֵא אוֹתִי שָׁמָּה וַהֲנִי־אִישׁ
 מִדְּרוֹה כְּמִצְוֹת נִחַשְׁתִּי וַתְּחַלֵּשׁ שְׁתֵּי־יָדַי וַיִּדְּרֵה
 הַמִּפְדָּה וְהוּא עֹמֵד בְּשֹׁעַר : וַיְדַבֵּר אֵלַי הָאִישׁ כִּי
 אַתָּם רָאִה בְּעֵינֶיךָ וּבְאָזְנוֹךָ שְׁמַע וְשֵׂים לִנְךָ לָלֶךְ
 אֲשֶׁר־אֵלַי מִדְּרוֹה אוֹתְךָ כִּי לִמְעַן הִרְאוּתְכָה
 הַבְּאִתָּה הַזֶּה הֵנָּה אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־אֶתָּה רָאִה לְבֵית
 יִשְׂרָאֵל : וַהֲנִי חוֹמָה מִחוּץ לְבֵית סָבִיב סָבִיב
 וַיְבִיר הָאִישׁ קִנְיָה הַמִּפְדָּה שֵׁשׁ־אֲמֹת בְּאַמְדָּה וְשִׁפְחָה
 וַיְמִיד אֶת־רֹחַב הַבִּינָה קִנְיָה אֶחָד וְקוֹמָה קִנְיָה אֶחָד :
 וַיָּבֹאוּ אֶל־שַׁעַר אֲשֶׁר פָּנָיו בִּדְרֹךְ הַקִּדְמָה וַיַּעַל
 בְּמַעֲלֹתָיו וַיְמִיד אֶת־סָף הַשֹּׁעַר קִנְיָה אֶחָד רֹחַב
 וְאֵת סָף אֶחָד קִנְיָה אֶחָד רֹחַב : וְהוּא קִנְיָה אֶחָד
 אֶרֶץ וְקִנְיָה אֶחָד רֹחַב וּבֵין הַתְּמָאִים חֲמִשָּׁ אֲמֹת
 וּסָף הַשֹּׁעַר מֵאָלַל אוֹלָם הַשֹּׁעַר מִדְּבִיבָה קִנְיָה
 אֶחָד : וַיְמִיד אֶת־אֵלֶם הַשֹּׁעַר מִדְּבִיבָה קִנְיָה אֶחָד :

4 עַל־חֵרֵי יִשְׂרָאֵל תִּפְּלוּ אֶתָּה וְכָל־אֲנַפְּךָ וְעַמִּים
 אֲשֶׁר אֶתָּה לְעִישׁ צִפּוֹר כָּל־כָּנָף וְחֵית הַשָּׂדֶה
 5 נִתְמָקָה לְאֶחָדָה : עַל־פָּנֵי הַשָּׂדֶה תִּפְּלוּ כִּי אֲנִי
 6 דִּבְרַתִּי נָא אֲדֹנִי יְהוָה : וְשִׁלַּחְתִּי־אֵשׁ בְּמִגְדָּה
 7 וַיִּשְׁבְּרִי הָאִשִּׁים לְבִשְׁחָ וַיֵּדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה : וְאֵת־
 שֵׁם קִדְשִׁי אוֹדִיעַ בְּחֻדָּךְ עַמִּי יִשְׂרָאֵל וְלֹא־אֶתָּה
 אֶת־שֵׁם־קִדְשִׁי עוֹד וַיֵּדְעוּ הַגּוֹיִם כִּי־אֲנִי יְהוָה
 8 קְדוֹשׁ בְּיִשְׂרָאֵל : הִנֵּה בָּאָה וְהִלְוָתָה נָא אֲדֹנִי
 9 יְהוָה הוּא הַיּוֹם אֲשֶׁר דִּבְרַתִּי : וַיֵּצְאוּ יִשְׁבְּרֵי
 עֵרֵי יִשְׂרָאֵל וּבְעֵרֵי וְהַשִּׁקּוּ בְּלִשְׁקָ וּמִגְדָּה וַעֲבָדָה
 בְּקִשְׁתָּ וּבְחַלְצִים וּבְמִקְלָךְ וּבְרִמְחָ וּבְעֵצֵי בָהֶם
 10 אֵשׁ שִׁבְעָה שָׁנִים : וְלֹא־יֵשְׁאוּ עֲצִים מִן־הַשָּׂדֶה
 וְלֹא יִחְשְׁבוּ מִן־הָעֵצִים כִּי בְּשִׁקָּה יִבְעֲרוּ־אֵשׁ
 וְשִׁלְלוּ אֶת־שְׁלֵלָהֶם וּבָנוּ אֶת־בְּנוֹתָם נָא
 11 אֲדֹנִי יְהוָה : וְהִנֵּה בָנוּם הוּא
 אֶתָּה לְגוֹי מְקוֹם־שֵׁם מְלֶכֶר בְּיִשְׂרָאֵל כִּי
 הַעֲבָרִים תִּדְמֶנָּה הֵם וְחִסְמָתָה הִיא אֶת־
 הַעֲבָרִים וְקִבְּרוּ שֵׁם אֶת־גּוֹל וְאֶת־כָּל־הַמוֹנֶה
 12 וַיִּקְרָאוּ גֵּיא הַמּוֹן גּוֹל : וּקְבֹרִים בֵּית יִשְׂרָאֵל לִמְעַן
 13 סַחֵר אֶת־הָאֶרֶץ שְׁבַע־חֳדָשִׁים : וּקְבֹרֵי כָל־
 עַם הָאָרֶץ וְהִנֵּה לָהֶם לִשְׁם יוֹם הַקְּבָרִי נָא
 14 אֲדֹנִי יְהוָה : וְאֲנִשִּׁי תְּמִיד יִבְדְּלוּ עֲבָרִים בְּאֶרֶץ
 מִקְפָּרִים אֶת־הָעֲבָרִים אֶת־הַקּוֹתְרִים עַל־פָּנֵי
 הָאֶרֶץ לְפַתְחָהּ מִקְצֵה שְׁבַע־חֳדָשִׁים יִחְקֹרוּ :
 15 וְעִבְרֵי הַעֲבָרִים בְּאֶרֶץ וְרָאִה עֲצִים אֵלֶם יִבְנֶנָּה
 אֲצִלֹּ צִיּוֹן עַד־קִבְּרוּ אֹתִי הַמִּקְפָּרִים אֶל־גֵּיא הַמּוֹן
 16 גּוֹל : וְגַם שֵׁם־עִיר הַמוֹנֶה וְסַחֲרוּ הָאֶרֶץ :
 17 וְאֶתָּה בְּרֹאשׁ כְּהֹאֲמֶר אֲדֹנִי יְהוָה
 אֲמַר לְעִפּוֹר כָּל־כָּנָף וְכָל־יְחִית הַשָּׂדֶה הַקִּבְּצִי
 וְבֹאִי הַאֲסֹף מִסָּבִיב עַל־יְדֵיכִי אֲשֶׁר אֲנִי וְגַם
 לָכֵם וְגַם גְּזוֹל עַל חֵרֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶכְלֶתֶם בְּשׂוֹר
 18 וְשִׁתִּיתֶם דָּם : בְּשׂוֹר גְּזוֹרִים תֹּאכְלוּ וְדַם־יִשְׁאִי
 הָאֶרֶץ תִּשְׁתּוּ אֵילִים פָּרִים וְעִתְדִים פָּרִים מִרְיָא
 19 בְּשׂוֹן פָּלֶם : וְאֶכְלֶתֶם־חֵלֶב לְשִׁבְעָה וְשִׁתִּיתֶם דָּם
 20 לְשִׁפְרוֹן מִזְבְּחוֹ אֲשֶׁר־נִבְחַתִּי לָכֵם : וּשְׁבַעְתֶּם עַל־
 שְׁלֹחֲנֵי סִיס וְרֹכֵב גְּזוֹר וְכָל־אִישׁ מִלְחָמָה נָא
 21 אֲדֹנִי יְהוָה : וְנִתְּתִי אֶת־קְבֹרֹתֵי בְּנֵיגָם וְרָאִי כָל־
 הַגּוֹיִם אֶת־מִשְׁפָּטִי אֲשֶׁר עֲשִׂיתִי וְאֵת־חֵי־אֲשֶׁר־

to the beasts of the field, to β be devoured.

5 Thou shalt fall upon the γ open field; for I have spoken ι , saith the Lord GOD.

6 And I will send a fire^a on Magog, and among them that dwell δ carelessly in the isles;^c and they shall know that I am the LORD.

7 So will I make my holy name known in the midst of my people Israel; and I will not let them pollute my holy names any more; and the heathen shall know that I am the LORD, the Holy One in Israel.

8 Behold, it^s is come, and it is done, saith the Lord GOD; this is the day whereof I have spoken.

9 And they that dwell in the cities of Israel shall go forth, and shall set on fire and burn the weapons, both the shields and the bucklers, the bows and the arrows, and the ζ hand-staves and the spears, and they shall η burn^m them with fire seven years:

10 So that they shall take no wood out of the field, neither cut down any out of the forests; for they shall burn the weapons with fire: and they shall spoil^a those that spoiled them, and rob those that robbed them, saith the Lord GOD.

11 And it shall come to pass in that day, that I will give unto Gog a place there of graves in Israel, the valley of the passengers on the east of the sea; and it shall stop the κ noses of the passengers; and there shall they bury Gog, and all his multitude; and they shall call it, The valley of λ Hamon-gog.

12 And seven months shall the house of Israel be burying of them, that they may cleanse^r the land.

13 Yea, all the people of the land shall bury them; and it shall be to them a renown, the day that I^r shall be glorified, saith the Lord GOD.

14 And they shall sever out men of μ continual employment, passing through the land to bury with the passengers those that remain upon the face of the earth, to cleanse it: after the end of seven months shall they search.

15 And the passengers that pass through the land, when any seeth a man's bone, then shall he π set up a sign by it, till the buriers have buried it in the valley of Hamon-gog.

16 And also the name of the city shall be ρ Hamonah. Thus shall they cleanse the land.

17 And, thou son of man, thus saith the Lord GOD, Speak σ unto every feathered fowl,^a and to every beast of the field, Assemble yourselves, and come, gather yourselves on every side to my τ sacrifice^a that I do sacrifice for you, even a great sacrifice upon the mountains of Israel, that ye may eat flesh, and drink blood.

18 Ye shall eat the flesh of the mighty, and drink the blood of the princes of the earth, of rams, of lambs, and of ϕ goats, of bullocks, all of them fatlings of^d Bashan.

19 And ye shall eat fat till ye be full, and drink blood till ye be drunken, of my sacrifice which I have sacrificed for you.

20 Thus ye shall be filled at my table with horses^b and chariots, with mighty men, and with all men of war, saith the Lord GOD.

21 And I will set my glory among the heathen, and all the heathen shall see my judgment that I have executed, and my hand that I have laid^c upon them.

22 So the house of Israel shall^d know

B. C. 587.

β devour.

γ face of the field.

a Am. 1. 4, &c.

δ or, confidently.

b ch. 36. 18, &c. La. 1. 8.

c Is. 66. 19.

d Je. 25. 22.

e Zep. 2. 11.

f De. 31. 17.

g Is. 1. 15.

h Is. 8. 17.

i Is. 59. 2.

j Le. 26. 25.

k Ps. 106. 41.

l Ex. 20. 7.

m Le. 18. 21.

n Re. 16. 17.

o 21. 6.

p ch. 34. 13.

q Je. 30. 3, 18.

r Ho. 1. 11.

s Ps. 99. 8.

t Je. 30. 11.

u or, javelins.

v Le. 28. 47, 48.

w 32. 14, 15.

x or, make

y a fire of them.

z Ps. 46. 9.

a Is. 14. 2.

b by my

c causing of.

d De. 30. 3, 4.

e Ne. 1. 8. 10.

f or, mouths.

g Is. 54. 8.

h that is, the

i multitude

j of Gog.

k Zec. 12. 10.

l Ac. 2. 17.

m 1 Jn. 3. 24.

n ver. 14. 16.

o De. 21. 23.

p ch. 28. 22.

q ch. 33. 21.

r μ continu-

s -ance.

t u ch. 8. 3.

u Re. 21. 10.

v &c.

w or, upon.

x Da. 10. 6.

y π build.

z that is, the

a multitude.

b σ to the fowl

c of every

d wing.

e Is. 18. 6.

f Re. 19. 17, 18.

g y ch. 43. 10.

h or, slaughter-

i -ter.

j Zep. 1. 7.

k ϕ great

l goats.

m a De. 32. 14.

n Ps. 22. 12.

o x whose face

p was the way

q toward the

r east.

s b Ps. 76. 5, 6.

t c Ex. 7. 4.

u d Ps. 9. 16.

that I am the LORD their God from that day and forward.

23 And the heathen shall know that the house of Israel went into captivity for their iniquity;^b because they trespassed against me, therefore hid^d I my face from them, and gave them into the hand^e of their enemies; so fell they all by the sword.

24 According to their uncleanness, and according to their transgressions, have I done unto them, & hid my face from them.

25 Therefore thus saith the Lord GOD, Now^h will I bring again the captivity of Jacob, and have mercy upon theⁱ whole house of Israel, and will be jealous for my holy name;

26 After^k that they have borne their shame, and all their trespasses, whereby they have trespassed against me,^l when they dwelt safely in their land, and none made them afraid.

27 When I have brought them again from the people, and gathered them out of their enemies' lands, and am sanctified in them in the sight of many nations;

28 Then shall they know that I am the LORD their God, θ which caused them to be led into captivity among the heathen: but I have gathered them unto their own land, and have left none^o of them any more there.

29 Neither^p will I hide my face any more from them: for^q I have poured out my Spirit upon the house of Israel, saith the Lord GOD.

CHAP. XL.

IN the five and twentieth year of our captivity, in the beginning of the year, in the tenth day of the month, in the fourteenth year after that the city^e was smitten, in the self-same day the hand of the LORD was upon me, and brought me thither.

2 In the visions^u of God brought he me into the land of Israel, and set me upon a very high^v mountain, ν by which was as the frame of a city on the south.

3 And he brought me thither, and, behold, there was a man, whose^w appearance was like the appearance of brass, with a line of flax in his hand, and a measuring-reed; and he stood in the gate.

4 And the man said unto me, Son of man, behold with thine eyes, and hear with thine ears, and set thine heart upon all that I shall shew thee: for to the intent that I might shew them unto thee art thou brought hither: declare^y all that thou seest to the house of Israel.

5 And, behold, a wall on the outside of the house round about, and in the man's hand a measuring reed of six cubits long, by the cubit and an hand-breadth; so he measured the breadth of the building one reed, and the height one reed.

6 Then came he unto the gate χ which looketh toward the east, and went up the stairs thereof, and measured the threshold of the gate, which was one reed broad, and the other threshold of the gate, which was one reed broad.

7 And every little chamber was one reed long, and one reed broad; and between the little chambers were five cubits, and the threshold of the gate, by the porch of the gate within, was one reed.

8 He measured also the porch of the gate within, one reed.

9 Then measured he the porch of the

gate, eight cubits; and the posts ^a thereof, two cubits; and the porch of the gate *was* inward.

10 And the little chambers ^b of the gate eastward *were* three on this side, and three on that side; they three *were* of one measure; and the posts had one measure on this side and on that side.

11 And he measured the breadth of the entry of the gate, ten cubits; and the length of the gate, thirteen cubits.

12 The ^cspace also before the little chambers *was* one cubit *on this side*, and the space *was* one cubit *on that side*; and the little chambers *were* six cubits on this side, and six cubits on that side.

13 He measured then the gate from the roof of one little chamber to the roof of another: the breadth *was* five and twenty cubits, door against door.

14 He made also posts of threescore cubits, even unto the post of the ^ecourt round about the gate.

15 And from the face of the gate of the entrance, unto the face of the porch of the inner gate, *were* fifty cubits.

16 And *there were* ^dnarrow ^fwindows to the little chambers, and to their posts within the gate round about, and likewise to the ^garches; and windows *were* round about ^hinward; and upon *each* post *were* palm-trees.

17 Then brought he me into the outward ⁱcourt, and, lo, *there were* ^jchambers, and a pavement made for the court round about: thirty ^kchambers *were* upon the pavement.

18 And the pavement by the side of the gates, over against the length of the gates, *was* the lower pavement.

19 Then he measured the breadth, from the fore-front of the lower gate unto the fore-front of the inner court ^lwithout, an hundred cubits eastward and northward.

20 And the gate of the outward court, ^mthat looked toward the north, he measured the length thereof, and the breadth thereof.

21 And the little chambers thereof *were* three on this side, and three on that side; and the posts thereof, and the ⁿarches thereof, *were* after the measure of the first gate: the length thereof *was* fifty cubits, and the breadth five and twenty cubits.

22 And their windows, and their arches, and their palm-trees, *were* after the measure of the gate that looketh toward the east; and they went up unto it by seven steps; and the arches thereof *were* before them.

23 And the gate of the inner court *was* over against the gate toward the north, and toward the east; and he measured from gate to gate an hundred cubits.

24 After that he brought me toward the south, and, behold, a gate toward the south: and he measured the posts thereof, and the arches thereof, according to these measures.

25 And *there were* windows in it, and in the arches thereof round about, like those windows: the length *was* fifty cubits, and the breadth five and twenty cubits.

26 And *there were* seven steps to go up to it, and the arches thereof *were* before them: and it had palm-trees, one on this side, and another on that side, upon the posts thereof.

27 And *there was* a gate in the inner court toward the south: and he measured

B. C. 574.

a ch. 45. 19.

b ver. 7.

c 1 Ch. 28. 11,

12.

2 Ch. 31. 11.

Ne. 13. 9.

Je. 35. 2, 4.

35. 10.

d ver. 21, 25,

33, 35.

^β limit, or

bound.

^γ breadth.

e ch. 42. 1.

Ex. 27. 9.

^δ closed.

f 1 Ki. 6. 4.

^ζ or, gal-

leries, or

porches.

^η or, within.

g ch. 44. 4.

47. 2.

h Re. 11. 2.

i 1 Ki. 6. 5.

Jn. 14. 2.

k ch. 45. 5.

^θ or, from

without.

^κ whose face

was.

^λ or, gal-

leries, or

porches.

l Le. 1. 3, &c.

m Le. 4. 2, 3.

n Le. 5. 6, &c.

6. 6.

7. 1, &c.

^μ or, at the

step.

^ν or, end-

irons, or

the two

hearth-

stones.

o 1 Ch. 6. 31,

&c.

p ch. 8. 5.

q Le. 8. 35.

Nu. 27. 38.

18. 5.

1 Ch. 9. 23.

2 Ch. 13. 11.

Ps. 134. 1.

Mal. 2. 4-7.

1 Ti. 6. 20.

^π or, ward,

or, ordi-

nance.

ver. 46.

from gate to gate toward the south an hundred cubits.

28 And he brought me to the inner court by the south gate: and he measured the south gate according to these measures;

29 And the little chambers ^c thereof, and the posts thereof, and the arches thereof, according to these measures: and *there were* windows in it, and in the arches thereof round about: *it was* ^dfifty cubits long, and five and twenty cubits broad.

30 And the arches round about *were* five and twenty cubits long, and five cubits ^ebroad:

31 And the arches thereof *were* toward the utter court; and palm-trees *were* upon the posts thereof: and the going up to it *had* eight steps.

32 And he brought me into the inner court toward the east; and he measured the gate according to these measures.

33 And the little chambers thereof, and the posts thereof, and the arches thereof, *were* according to these measures; and *there were* windows therein and in the arches thereof round about: *it was* fifty cubits long, and five and twenty cubits broad.

34 And the arches thereof *were* toward the outward court; and palm-trees *were* upon the posts thereof, on this side and on that side: and the going up to it *had* eight steps.

35 And he brought me to the ^fnorth gate, and measured *it* according to these measures;

36 The little chambers thereof, the posts thereof, and the arches thereof, and the windows to it round about: the length *was* fifty cubits, and the breadth five and twenty cubits.

37 And the posts thereof *were* toward the utter court: and palm-trees *were* upon the posts thereof on this side, and on that side: and the going up to it *had* eight steps.

38 And the chambers, and the entries thereof, *were* by the posts of the gates, where they washed the burnt-offering.

39 And in the porch of the gate *were* two tables on this side, and two tables on that side, to slay thereon the burnt-offering, ^gand the ^hsin-offering, and the trespass-offering.

40 And at the side without, ⁱas one goeth up to the entry of the north gate, *were* two tables; and on the other side, which *was* at the porch of the gate, *were* two tables.

41 Four tables *were* on this side, and four tables on that side, by the side of the gate; eight tables, whereupon they slew *their sacrifices*.

42 And the four tables *were* of hewn stone for the burnt-offering, of a cubit and an half long, and a cubit and an half broad, and one cubit high: whereupon also they laid the instruments wherewith they slew the burnt-offering and the sacrifice.

43 And within *were* ^jhooks, an hand-bread, fastened round about: and upon the tables *was* the flesh of the offering.

44 And without the inner gate *were* the chambers of the singers ^kin the inner court, which *was* at the side of the north gate; and their prospect *was* toward the south; one at the side of the east gate, *having* ^lthe prospect toward the north.

45 And he said unto me, This chamber, whose prospect *is* toward the south, *is* for the priests, the keepers ^mof the ⁿcharge of the house.

28 אמות: ויביאני אל חצר הפנים בשער הדרום
 29 וימד את השער הדרום בפמות האלה: והאזן
 ואזן ואזן בפמות האלה וחלונות לו ואזן
 סביב סביב חמשים אמה ארך ורחב עשרים
 30 וחמש אמות: ואלמות סביב סביב ארך
 חמש ועשרים אמה ורחב חמש אמות:
 31 ואזן אל חצר החיצונה ותמרים אל ארון
 32 ומעלות מעלן: ויביאני אל החצר
 33 האלה: והאזן ואזן ואזן בפמות האלה
 וחלונות לו ואזן סביב סביב ארך חמשים
 34 אמה ורחב חמש ועשרים אמה: ואזן לחצר
 החיצונה ותמרים אל ארון משה ושמונה
 35 מעלות מעלן: ויביאני אל שער הצפון
 36 ומד בפמות האלה: האזן ארון ואזן
 וחלונות לו סביב סביב ארך חמשים אמה
 37 ורחב חמש ועשרים אמה: ואזן לחצר
 החיצונה ותמרים אל ארון משה ושמונה
 38 מעלות מעלן: ולשכה ופתחיה באלים השערים
 39 שם ידיו את העלה: ובאלם השער שנים
 שלחנות משה ושנים שלחנות משה לשחוט
 40 אליהם העלה והחמאת והאשם: ואלה הכתף
 מוחצה לעולה לכתף השער הצפונה שנים
 שלחנות ואלה הכתף האדורה אשר לאדם
 41 השער שנים שלחנות: ארבעה שלחנות
 משה וארבעה שלחנות משה לכתף השער
 42 שמונה שלחנות אליהם ישחטו: וארבעה
 שלחנות לעולה אבני גזית ארון אמה אחת
 43 וחצי ורחב אמה אחת וחצי וגבה אמה אחת
 אליהם ויגדו את הפלים אשר ישחטו את
 44 העולה גם וזבחה: והשפלים משה ארך
 מוכנים בבית סביב סביב ואלה שלחנות צמר
 45 הקרבן: ומחוצה לשער הפנים לשכות שרים
 46 חצר הפנים אשר אל כתף שער הצפון
 ופניהם דרך הדרום אחד אל כתף שער
 47 הקנים פני דרך הצפון: וידבר אלי נה הלשכה
 48 אשר פניה דרך הדרום לפניהם שמי משמרת

9 וימד את אלם השער שמונה אמות ואזן שנים
 10 אמות ואלם השער מהבית: והאזן השער
 דרך הקנים שלשה משה ושלשה משה משה
 אחת לשלשם ומשה אחת לאלם משה ומשה:
 11 וימד את רחב פתח השער עשר אמות ארך
 12 השער שלוש עשרה אמות: וגבול לפני
 התאות אמה אחת ואמה אחת גבול משה
 13 והמא שש אמות משה ושש אמות משה: וימד
 את השער מנה המא לגזו רחב עשרים וחמש
 14 אמות פתח נגד פתח: וישש את האלים
 ששים אמה ואזן אל החצר השער סביב
 15 סביב: ועל פני השער האזן על לפני אלם
 16 השער הפנים חמשים אמה: וחלונות
 אסמיות אל התאים ואל אלהיהם למקמה
 17 לשער סביב סביב וכן אלמות וחלונות סביב
 סביב למקמה ואל אלה תמרים: ויביאני אל
 18 החצר החיצונה והנה לשכות ורצפה עשוי
 19 לחצר סביב סביב שלשים לשכות אל הרצפה:
 20 והרצפה אל פתח השערים לצמח ארך השערים
 21 הרצפה המחוונה: וימד רחב מלפני השער
 המחוונה לפני החצר הפנים מחוץ מזה אמה
 22 הקנים והצפון: והשער אשר פניו דרך הצפון
 23 לחצר החיצונה מד ארון ורחבו: והאזן
 שלוש משה ושלשה משה ואזן ואזן הנה
 24 פמדת השער הראשון חמשים אמה ארון ורחב
 25 חמש ועשרים באמה: וחלונות ואזן ותמרים
 26 פמדת השער אשר פניו דרך הקנים ובמעלות
 27 שבע עזרבו ואזן לפניהם: ושער לחצר
 28 הפנים נגד השער לצפון ולקנים וימד משער
 29 אל שער מזה אמה: ויולכני דרך הדרום
 30 והנה שער דרך הדרום וימד ארון ואזן
 31 בפמות האלה: וחלונות לו ואזן סביב
 32 סביב פתחונות האלה חמשים אמה ארך ורחב
 33 חמש ועשרים אמה: ומעלות שבעה עלותו
 34 ואזן לפניהם ותמרים לו אחד משה ואחד משה
 35 אל ארון: ושער לחצר הפנים דרך הדרום
 36 וימד משער אל השער דרך הדרום מזה

46 הָבִיתִּי : וְהַלְשֵׁפָה אֲשֶׁר פָּלְיָה בְּרֹךְ הַצִּפּוֹן
 לַבָּהֳלִים שְׁמִי מִשְׁמֶרֶת הַמִּזְבֵּחַ הַקָּדֹשׁ בְּיָד־
 צִדֹק הַקֹּרְבָּנִים מִבְּנֵי־לֵוִי אֶל־יְהוָה לְשֹׁרְטֵי :
 47 וַיָּמַד אֶת־הַחֲצִיר אֶרֶץ־מִצְרָיִם אִמָּה וְרָחֵב מִצְרָיִם
 48 אִמָּה מִרְכָּשָׁתָהּ וְהַמִּזְבֵּחַ לִפְנֵי הַבַּיִת : וַיִּבְנֵאֲנִי
 אֶל־אֵלֶם הַבַּיִת וַיִּמְדֵּל אֶל־אֵלֶם חֲמֵשׁ אַמּוֹת
 מִפֹּה וְחֲמֵשׁ אַמּוֹת מִפֶּה וְרָחֵב הַשֹּׁעַר שְׁלֹשׁ
 49 אַמּוֹת מִפּוֹ וְשֹׁלֵשׁ אַמּוֹת מִפּוֹ : אֶרֶץ־הָאֵלֶם
 עֲשׂוּרִים אִמָּה וְרָחֵב עֲשׂוּרָה עֲשׂוּרָה אִמָּה וּבִפְנֵעוֹת
 אֲשֶׁר יַעֲלֶה אֵלָיו וְעַמּוּדִים אֶל־הָאֵלִים אֶחָד
 מִפֹּה וְאֶחָד מִפֶּה :

CAP. XLI. מא

1 וַיְבִיאֲנִי אֶל־הַהִיכָל וַיָּמַד אֶת־הָאֵלִים לְשֹׁרְטֵי־
 אַמּוֹת רָחֵב מִפּוֹ וְשֹׁשְׁאֲמוֹת רָחֵב־מִפֹּה רָחֵב
 2 הָאֵהָל : וְרָחֵב הַפֶּתַח עֲשׂוֹר אַמּוֹת וּבְחִפּוֹת
 הַפֶּתַח חֲמֵשׁ אַמּוֹת מִפּוֹ וְחֲמֵשׁ אַמּוֹת מִפּוֹ
 3 וַיָּמַד אֶרְפוֹ אֲרֻבָּעִים אִמָּה וְרָחֵב עֲשׂוּרִים אִמָּה :
 4 וַיִּבְנֵאֲנִי לִפְנֵימֶה וַיָּמַד אֶל־הַפֶּתַח שְׁתֵּי אַמּוֹת
 5 וְהַפֶּתַח שֵׁשׁ אַמּוֹת וְרָחֵב הַפֶּתַח שְׁבַע אַמּוֹת :
 6 וַיָּמַד אֶת־אֶרְפוֹ עֲשׂוּרִים אִמָּה וְרָחֵב עֲשׂוּרִים
 אִמָּה אֶל־פְּנֵי הַהִיכָל וַיֹּאמֶר אֵלַי יְהוָה לֵדַשׁ
 7 הַקִּרְיָתִים : וַיָּמַד קִיר־הַבַּיִת שֵׁשׁ אַמּוֹת וְרָחֵב
 8 הַצֵּלַע אַרְבַּע אַמּוֹת סָבִיב סָבִיב לַבַּיִת סָבִיב :
 9 וְהַצֵּלָעוֹת צֵלַע אֶל־צֵלַע שְׁלֹשׁ וּשְׁלֹשִׁים פַּעַמִּים
 10 וְאֵאוֹת בְּקִיר אֲשֶׁר־לַבַּיִת לַצֵּלָעוֹת סָבִיב סָבִיב
 11 לַחֲוֹת אַחֲזִיזִים וְלֹא־יְהִי אַחֲזִיזִים בְּקִיר הַבַּיִת :
 12 וְהַחֲבֹה וְנִסְכָּה לְמַעַלָּה לְמַעַלָּה לַצֵּלָעוֹת בִּן מוֹסֵב־
 הַבַּיִת לְמַעַלָּה לְמַעַלָּה סָבִיב סָבִיב לַבַּיִת עַל־כֵּן
 13 רָחֵב־לַבַּיִת לְמַעַלָּה וְכֵן הַפַּחְתוֹנָה יַעֲלֶה עַל־
 14 הַעֲלִינָה לְקִיכּוֹנָה : וְרֹאשִׁית לַבַּיִת גִּבַּה סָבִיב
 15 סָבִיב מִיְסוֹדוֹת הַצֵּלָעוֹת מִלּוֹ הַקִּנָּה שֵׁשׁ אַמּוֹת
 16 אֲצִלָּה : רָחֵב הַקִּיר אֲשֶׁר־לַצֵּלַע אֶל־הַחֲוִיצָה
 17 חֲמֵשׁ אַמּוֹת וְאֲשֶׁר מִבֶּהּ בֵּית צֵלָעוֹת אֲשֶׁר
 18 לַבַּיִת : וּבֵין הַלְשִׁכוֹת רָחֵב עֲשׂוּרִים אִמָּה סָבִיב
 19 לַבַּיִת סָבִיב סָבִיב : וּפֶתַח הַצֵּלַע לְמִזְחָה פֶּתַח
 20 אֶחָד בְּרֹךְ הַצִּפּוֹן וּפֶתַח אֶחָד לְדָרוֹם וְרָחֵב
 21 מִקֹּדֶם הַמִּזְחָה חֲמֵשׁ אַמּוֹת סָבִיב : וְהַבְּנִינָן

CAP. XLII. מב

1 וַיְבִיאֲנִי אֶל־הַחֲצִיר הַחַצְיוֹנָה הַבְּנִינָן בְּרֹךְ הַצִּפּוֹן
 2 וַיְבִיאֲנִי אֶל־הַלְשֵׁפָה אֲשֶׁר בְּגִד הַנְּהוּרָה וְאֲשֶׁר־בְּגִד
 3 הַבְּנִינָן אֶל־הַצִּפּוֹן : אֶל־פְּנֵי אֶרֶץ אַמּוֹת הַמִּצְרָיִם
 4 פֶּתַח הַצִּפּוֹן וְהָרָחֵב חֲמֵשִׁים אַמּוֹת : בְּגִד
 5 הָעֲשׂוּרִים אֲשֶׁר לַחֲצִיר הַפְּנִימִי וּבְגִד רִצְפָּה אֲשֶׁר
 6 לַחֲצִיר הַחַצְיוֹנָה אֲתִיק אֶל־פְּנֵי־אֲתִיק בְּשָׁלְשִׁים :
 7 וּלְפָנֵי הַלְשִׁכוֹת מוֹדֵב עֲשׂוֹר אַמּוֹת רָחֵב אֶל־

46 And the chamber whose prospect *is* toward the north *is* for the priests, the keepers of the charge of the altar:^a these *are* the sons of Zadok,^b among the sons of Levi, which come near to the LORD to minister unto him.

47 So he measured the court, an hundred cubits long, and an hundred cubits broad, four-square, and the altar *that was* before the house.

48 And he brought me to the porch of the house, and measured *each* post of the porch, five cubits on this side, and five cubits on that side: and the breadth of the gate *was* three cubits on this side, and three cubits on that side.

49 The length^c of the porch *was* twenty cubits, and the breadth eleven cubits: and *he brought me* by the steps whereby they went up to it; and *there were* pillars^e by the posts, one on this side, and another on that side.

CHAP. XLI.

AFTERWARD he brought me to the temple, and measured^f the posts, six cubits broad on the one side, and six cubits broad on the other side, *which was* the breadth of the tabernacle.

2 And the breadth of the η door *was* ten cubits; and the sides of the door *were* five cubits on the one side, and five cubits on the other side; and he measured the length thereof, forty cubits, and the breadth, twenty cubits.

3 Then went he inward, and measured the post of the door two cubits, and the door six cubits, and the breadth of the door seven cubits.

4 So^g he measured the length thereof, twenty cubits, and the breadth twenty cubits, before the temple; and he said unto me, *This is* the most holy place.

5 After he measured the wall of the house six cubits; and the breadth of *every* side-chamber four cubits, round about the house on every side.

6 And the^h side-chambers *were* three, one κ over another, and λ thirty in order; and they entered into the wall, *which was* of the house for the side-chambers round about, that they might μ have hold, but they had not hold in the wall of the house.

7 And *there was*^p an enlarging and a winding about still upward to the side-chambers; for the winding about of the house went still upward round about the house: therefore the breadth of the house *was* still upward, and so increased from the lowest chamber to the highest by the midst.

8 I saw also the height of the house round about: the foundations of the side chambers *was* a full reed^q of six great cubits.

9 The thickness of the wall, *which was* for the side-chamber without, *was* five cubits; and *that which was* left *was* the place of the side-chambers that *were* within.

10 And between the chambers *was* the wideness of twenty cubits round about the house on every side.

11 And the doors of the side-chambers *were* toward the place *that was* left, one door toward the north, and another door toward the south: and the breadth of the place *that was* left *was* five cubits round about.

12 Now the building *that was* before the separate^r place, at the end toward the west, *was* seventy cubits broad; and the

B. C. 574.

a ch. 44. 15.

Nu. 18. 5.

b ch. 43. 19.

44. 15, 16.

1 Ki. 2. 35.

β or, several walks, or walks with pillars.

c 1 Ki. 6. 3.

d ver. 26.

ch. 40. 16.

γ ceiling of.

δ or, the ground unto the windows.

e 1 Ki. 7. 21.

Re. 3. 12.

f Re. 21. 15.

ζ measures.

g 1 Ki. 6. 29.

2 Ch. 3. 7.

η or, entrance.

h ch. 1. 10.

i 1 Ki. 6. 20.

2 Ch. 3. 8.

θ post.

k Ex. 30. 1.

l 1 Ki. 6. 5, 6.

κ side-chamber,

over side-chamber.

λ or, three

and thirty

times, or,

feet.

m ch. 44. 16.

Mal. 1. 7, 12.

n Ex. 30. 8.

o 1 Ki. 6. 31.

35.

μ be holden.

v it was

made

broader,

and went

round.

p 1 Ki. 6. 8.

q ver. 17, 18.

r ch. 40. 16.

s ch. 40. 5.

t ch. 41. 12, 15.

u ch. 41. 16.

Ca. 1. 17.

7. 5.

v ch. 42. 1.

Re. 21. 27.

22. 14, 15.

w ver. 11.

wall of the building *was* five cubits thick round about, and the length thereof ninety cubits.

13 So he measured the house, an hundred cubits long; and the separate place, and the building, with the walls thereof, an hundred cubits long;

14 Also the breadth of the face of the house, and of the separate place toward the east, an hundred cubits.

15 And he measured the length of the building over against the separate place *which was* behind it, and the β galleries thereof on the one side, and on the other side, an hundred cubits, with the inner temple, and the porches of the court;

16 The door-posts, and the narrow windows,^d and the galleries round about on their three stories, over against the door, γ cieled with wood round about, and δ from the ground up to the windows, and the windows *were* covered;

17 To that above the door, even unto the inner-house and without, and by all the wall round about, within and without, by ζ measure.

18 And *it was* made with^g cherubims and palm-trees, so that a palm-tree *was* between a cherub and a cherub; and *every* cherub had two faces:

19 So that the face^h of a man *was* toward the palm-tree on the one side, and the face of a young lion toward the palm-tree on the other side: *it was* made through all the house round about.

20 From the ground unto above the door *were* cherubims and palm-trees made, and on the wall of the temple.

21 The θ posts of the temple *were* squared, and the face of the sanctuary; the appearance of the one as the appearance of the other.

22 The altar of wood^k *was* three cubits high, and the length thereof two cubits; and the corners thereof, and the length thereof, and the walls thereof, *were* of wood: and he said unto me, *This is* the table^m that *is* beforeⁿ the LORD.

23 And the temple and the sanctuary had two^o doors.

24 And the doors had two leaves *apiece*, two turning leaves; two leaves for the one door, and two leaves for the other door.

25 And *there were* made on them, on the doors of the temple, cherubims and palm-trees, like as *were* made upon the walls,^q and *there were* thick planks upon the face of the porch without.

26 And^r *there were* narrow windows and palm-trees on the one side and on the other side, on the sides of the porch, and upon the side-chambers of the house, and thick planks.

CHAP. XLII.

THEN he brought me forth into the utter court, the way toward the north, and he brought me into the^t chamber that *was* over against the separate place, and which *was* before the building toward the north.

2 Before the length of an hundred cubits *was* the north door, and the breadth *was* fifty cubits.

3 Over against the twenty cubits which *were* for the inner court, and over against the pavement which *was* for the utter court, *was* gallery^u against gallery in three stories.

4 And before the chambers *was* a^w walk of ten cubits breadth inward, a way of one

cubit; and their doors toward the north.

5 Now, the upper chambers *were* shorter: for the galleries β were higher than these, γ than the lower, and than the middlemost of the building.

6 For they *were* in three stories, but had not pillars as the pillars of the courts: therefore the building was straitened more than the lowest and the middlemost from the ground.

7 And the wall that was without over against the chambers, toward the utter court on the fore-part of the chambers, the length thereof was fifty cubits.

8 For the length of the chambers that *were* in the utter court was fifty cubits: and, lo, before the temple *were* an hundred cubits.

9 And from ζ under these chambers was the entry on the east side, as θ one goeth into them from the utter court.

10 The chambers *were* in the thickness of the wall of the court toward the east, over against the separate place, and over against the building.

11 And the way^o before them was like the appearance of the chambers which *were* toward the north, as long as they, and as broad as they; and all their goings out *were* both according to their fashions, and according to their doors.

12 And according to the doors of the chambers that *were* toward the south was a door in the head of the way, *even* the way directly before the wall toward the east, as one entereth into them.

13 Then said he unto me, The north chambers and the south chambers, which *are* before the separate place, they *be* holy chambers, where^r the priests that approach unto the LORD shall eat the most holy things: there shall they^f lay the most holy things, and the^u meat-offering, and the^v sin-offering, and the trespass-offering; ^u for the place *is* holy.

14 When^r the priests enter therein, then shall they not go out of the holy place into the utter court, but there they shall lay their garments wherein they minister; for they *are* holy; and shall put on other garments,^a and shall approach to those things which *are* for the people.

15 Now, when he had made an end of measuring the inner house, he brought me forth toward the gate whose prospect *is* toward the east, and measured it round about.

16 He measured the east v side with the measuring-reed, five hundred reeds, with the measuring-reed round about.

17 He measured the north side five hundred reeds, with the measuring-reed round about.

18 He measured the south side five hundred reeds, with the measuring-reed.

19 He turned about to the west side, and measured five hundred reeds, with the measuring-reed.

20 He measured it by the four^b sides: it had a wall^c round about, five hundred reeds^d long, and five hundred broad, to make a separation^e between the sanctuary and the profane place.

CHAP. XLIII.

AFTERWARD he brought me to the gate, *even* the gate^f that looketh toward the east:

2 And, behold, the glory^g of the God of Israel came from the way of the east, and

B. C. 574.

a ch. 1. 24.

Re. 1. 15.

b ch. 10. 4.

Re. 18. 1.

β or, did eat of these.

γ or, and the building consisted

of the lower and the middlemost.

c ch. 8. 4.

δ or, prophesy that the city should be destroyed,

ch. 9. 1, 5.

d Je. 1. 10.

e ch. 1. 3.

f 1 Ki. 8. 10, 11.

g ch. 40. 3.

h Ac. 7. 48, 49.

i 1 Ch. 28. 2.

Ps. 99. 5.

z the place of.

k Ex. 29. 45.

Joel 3. 17.

η or, he that brought me.

θ or, he came.

l ch. 39. 7.

m Je. 16. 18.

n ch. 23. 39.

2 Ki. 21. 4-7.

o ver. 4.

κ or, for there was but a wall.

p Ho. 2. 2.

q 2 Co. 6. 16.

λ or, sum, or number.

r Le. 6. 16, 26.

10. 13, 14.

s He. 8. 5.

t Ne. 13. 5.

u Le. 2. 3, 10.

v Nu. 18. 9, 10.

w Le. 6. 14, &c.

x 1 Co. 11. 2.

y ch. 44. 19.

z Mat. 23. 20.

a Zec. 3. 4, 5.

μ bosom.

ν wind.

π lip.

ρ Harel, i. e. the mountain of God.

σ Ariel, i. e. the lion of God,

Is. 29. 1.

b Re. 21. 16.

c ch. 40. 5.

Ca. 2. 9.

Is. 26. 1.

60. 18.

Mi. 7. 11.

d ch. 45. 2.

e Lu. 16. 26.

f ch. 10. 19.

44. 1.

46. 1.

g 1 Ki. 6. 8.

Ne. 9. 4.

h ch. 11. 23.

his voice^a was like a noise of many waters: and the earth shined^b with his glory.

3 And *it* was according to the appearance of the vision which I saw, *even* according to the vision^c that I saw when I came to δ destroy^d the city; and the visions *were* like the vision that I saw^e by the river Chebar; and I fell upon my face.

4 And the glory of the LORD came into the house, by the way of the gate whose prospect *is* toward the east.

5 So the spirit took me up, and brought me into the inner court; and, behold, the glory^f of the LORD filled the house.

6 And I heard *him* speaking unto me out of the house; and the man^g stood by me.

7 And he said unto me, Son of man, the place of my throne,^h and the placeⁱ of the soles of my feet, where I will dwell^k in the midst of the children of Israel for ever, and my holy name, shall the house of Israel no more defile,^l neither they, nor their kings, by their whoredom, nor by the carcasses of^m their kings in their high places;

8 In their settingⁿ of their threshold by my thresholds, and their post by my posts, κ and the wall between me and them; they have even defiled my holy name by their abominations that they have committed: wherefore I have consumed them in mine anger.

9 Now let them put away^p their whoredom, and the carcasses of their kings, far from me, and^q I will dwell in the midst of them for ever.

10 Thou son of man, shew the house to the house of Israel, that they may be ashamed of their iniquities; and let them measure the λ pattern.

11 And if they be ashamed of all that they have done, shew them the form^r of the house, and the fashion thereof, and the goings-out thereof, and the comings-in thereof, and all the forms thereof, and all the ordinances^s thereof, and all the laws thereof: and write *it* in their sight, that they may keep the whole form thereof, and all^t the ordinances thereof, and do them.

12 This *is* the law of the house; Upon the top of the mountain, the whole limit thereof round about *shall be* most holy. Behold, *this is* the law of the house.

13 And these *are* the measures of the altar after the cubits: The cubit *is* a cubit and an hand-breadth; even the μ bottom *shall be* a cubit, and the breadth^u a cubit, and the border thereof by the π edge thereof round about *shall be* a span: and this *shall be* the higher place of the altar.

14 And from the bottom upon the ground *even* to the lower settle *shall be* two cubits, and the breadth^v one cubit; and from the lesser settle *even* to the greater settle *shall be* four cubits, and the breadth^w one cubit.

15 So ρ the altar *shall be* four cubits; and from σ the altar and upward *shall be* four horns.

16 And the altar *shall be* twelve cubits long, twelve broad, square in the four squares thereof.

17 And the settle *shall be* fourteen cubits long, and fourteen broad in the four squares thereof; and the border about it *shall be* half a cubit; and the bottom thereof *shall be* a cubit about; and his stairs^x *shall look* toward the east.

18 And he said unto me, Son of man, thus saith the Lord GOD, These *are* the

וקולו כקול מים רבים והארץ האירה מפניו :
 ובמראה המראה אשר ראיתי פמראה אשר
 ראיתי בבאי לשבת את העיר ומראות פמראה
 אשר ראיתי אל־נדר נבר ואפל אל־פני : ובכוד
 יהוה בא אל־הבית דרך שער אשר פניו דרך
 הקדים : ותשאני רוח ותבאני אל־החצר
 הפנימי והנה מלא בכוד־יהוה הבית : ואשמע
 מדבר אלי מהבית ואיש היה עמד אצלי :
 ויאמר אלי בן־אדם את־מקום כסא ואת־מקום
 פסות וגלי אשר אשכנשם בתוך בני־ישראל
 לעולם ולא ישמאו עוד בית־ישראל שם קדשי
 המה ומלכיהם בונתם ובפגרי מלכיהם
 במותם : בתם ספס את־ספי ומזוהם
 אצל מזותי והקיר ביני ובניהם ושמאו
 את־שם קדשי בתועבותם אשר עשו
 ואכל אותם באפי : עמה יתקו את־זניהם
 ובגרי מלכיהם ממני ושכנתי בתוכם לעולם :
 אמה בן־אדם הנך את־בית
 ישראל את־הבית ויכלמו מעונותיהם ומדוד
 בת־תכנית : ואסבכלמו מפל אשר־עשו צרות
 הבית ותכניתו ומוצאו ומבואו וכל־צורתו ואת
 פל־הקתו וכל־צורתו וכל־הורתו הודע אותם
 וכתב לעיניהם וישכרו את־פל־צורתו ואת־פל־
 הקתו ועשו אותם : זאת תורת הבית על־ראש
 הדר כל־גבולו סביב סביב קדש קדשים דעה
 זאת תורת הבית : ואלה מידות המזבח באמות
 אמה אמה וטפח וזקק האמה ואמה־רחב
 וגבולה אל־שפתו סביב גרת האחד וזה צב
 המזבח : ומחזק הארץ עד־העזרה ההחלתה
 שרתים אמות ורחב אמה אחת ומהעזרה הקטנה
 עד־העזרה הגדולה ארבע אמות ורחב האמה :
 וההרצל ארבע אמות ומהארצל ולמעלה
 הקרנות ארבע : והארצל שתיים עשרה ארך
 בשתיים עשרה רחב רבע אל ארבעת רבועו :
 והעזרה ארבע עשרה ארך בארבע עשרה רחב
 אל ארבעת רבועה והגבול סביב אותה הצד
 האמה והחיקלה אמה סביב ומעלתה פנות
 קדים : ויאמר אלי בן־אדם זה אמר אדני

הפנימית דרך אמה אחת ותחתיהם לצפון :
 והלשכות העליונות קצרות כיוכלו אחיהם
 מהנה מהתחתנות ומהעליונות בנין : פי
 משלשול הנה ואין להן עמודים כעמודי
 החצרות על־כן נאצל מהתחתנות ומהעליונות
 מהארץ : וגדר אשר־לחצי לעפת הלשכות
 דרך החצר הקצונה אל־פני הלשכות אדני
 המשים אמה : פראך הלשכות אשר
 לחצר הקצונה המשים אמה והנה על־פני
 ההיכל מאה אמה : ומתחתה לשכות האלה
 המבוא מקדשים בבאו להנה מהחצר הקצונה :
 ברחב גדר החצר דרך הקדים אל־פני העזרה
 ואל־פני הבנין לשכות : ודרך לפניכם כמראה
 הלשכות אשר דרך הצפון פאדון בן־רחב
 וכל מוצאותיו וכמשפטיהו וכסתיהו : וכסתיו
 הלשכות אשר דרך הדרום פתח בראש דרך
 דרך בפי העזרת הניה דרך הקדים בבואו :
 ויאמר אלי לשכות הצפון לשכות הדרום אשר
 אל־פני העזרה הנה לשכות הקדש אשר יאכלו
 שם הכהנים אשר־קורבים ליהוה קדשי הקדשים
 שם יצאו קדשי הקדשים והמניחה והתפאה
 והאשם כי המקום קדש : בבאם הכהנים
 ולא יוצאו מקדש אל־החצר הקצונה ושם יצאו
 בגדיהם אשר־ישרתו בהן כי־קדש הנה וקדשו
 בגדים אהלים וקרבו אל־אשר לעם : וכלה
 את־מידות הבית הפנימי והוציאני דרך השער
 אשר פניו דרך הקדים ומדוד סביב סביב :
 מדד רוח הקדים בקנה המדה חמש־אמות
 קנים בקנה המדה סביב : מדד רוח הצפון
 חמש מאות קנים בקנה המדה סביב : את רוח
 הדרום מדד חמש מאות קנים בקנה המדה : סב
 אל־רוח הים מדד חמש מאות קנים בקנה המדה :
 לארבע רוחות מדדו חומה לו סביב סביב ארך
 חמש מאות ורחב חמש מאות להבדיל בין
 הקדש לחל :

CAP. XLIII. מג

1 ויולכני אל־השער שער אשר פנה דרך הקדים :
 2 והנה בכוד ואלה ישראל בא מדרך הקדים

יְהוָה אֱלֹהֵי הַמִּזְבֵּחַ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה עֲלֵי עֹלָה וְלֶחֶם עָלָיו דָּם : וְנִתְּחָה אֶל-הַזִּנִּיִּם
 הַלְוִיִּם אֲשֶׁר הֵם מִזְבֵּחַ צִדֹק הַקֹּהֲנִים אֵלַי נָא
 אֲדֹנָי יְהוִה לְשִׁרְתִּי פֶר בֶּן-בֶּקֶר לְחִפְּיָה :
 וְלִקְחָה מִדְּמֵי וְנִתְּחָה עַל-אַרְבַּע קַרְנֹתָיו וְאֶל-
 אַרְבַּע פְּנֹת הָעֲזָרָה וְאֶל-הַבֹּל סָבִיב וְחִפְּיָה
 אֹתוֹ וְכִפְּתָהּ : וְלִקְחָה אֶת הַפֶּר הַחִפְּיָה
 וְשָׂרְפוּ בַּמִּסְכָּה הַבְּתִית מִחוּץ לַמִּקְדָּשׁ : וּבַיּוֹם
 הַשְּׁלִישִׁי תִקְרֹב שִׁיר-עֲזִים תָּמִיד לְחִפְּיָה וְחִפְּיָה
 אֶת-הַמִּזְבֵּחַ כַּאֲשֶׁר חִפְּיָה בָּפֶר : בְּכֹל-הַיּוֹם
 מִחִפְּיָה תִקְרֹב פֶּר בֶּן-בֶּקֶר תָּמִיד וְאֶל מֶן-
 הַצֹּאן תָּמִיד : וְהִקְרַבְתָּם לִפְנֵי יְהוָה וְהִשְׁלִיכוּ
 הַקֹּהֲנִים עֲלֵיהֶם מֶלַח וְהִעֲלוּ אוֹתָם עֹלָה לַיהוָה :
 שִׁבְעָה יָמִים תַּעֲשֶׂה שִׁיר-חִפְּיָה לַיּוֹם וּפֶר בֶּן-
 בֶּקֶר וְאֶל מֶן-הַצֹּאן תָּמִיד יַעֲשֶׂה : שִׁבְעַת
 יָמִים וְכִפְּרֹ אֶת-הַמִּזְבֵּחַ וְשִׁחֲרוּ אוֹתוֹ וּמִלֵּא
 יָדָיו : וְיִכְלוּ אֶת-הַיָּמִים וְהָיָה בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי
 תִּחְלָאָה יַעֲשֶׂה הַקֹּהֲנִים עַל-הַמִּזְבֵּחַ אֶת-עֹלֹתֵיהֶם
 וְאֶת-שְׁלֵמֵיהֶם וְרָצִיתִי אֹתָם נָא אֲדֹנָי יְהוִה :

CAP. XLIV. מד

וַיָּשָׁב אֵלַי דְּרָךְ שַׁעַר הַמִּקְדָּשׁ הַחִיצוֹן הַפְּנִי
 קָדִים הוּא סֹנֵד : וְאָמַר אֵלַי יְהוָה הַשַּׁעַר
 הַזֶּה סֹנֵד יְהוָה לֹא יִפְתָּח וְאִישׁ לֹא-יָבֹא בּוֹ
 מִן-יְהוָה אֶל-יְהוָה וְיִשְׁאָל בָּא בּוֹ וְהָיָה סֹנֵד :
 אֶת-הַנְּשִׂאִים מִיָּמָּה הוּא יִשָּׁב-בּוֹ לִאֲכֹל-לֶחֶם
 לִפְנֵי יְהוָה מִדְּרָךְ אֵלֶם הַשַּׁעַר יָבֹא וּמִדְּרָכָו
 יֵצֵא : וּבַיָּמִי דְרָךְ-שַׁעַר-הַצִּוּוֹן אֶל-פְּנֵי
 הַבֵּית וְאֶרָא וְהָיָה מֶלַח כְּבוֹד-יְהוָה אֶת-בֵּית
 יְהוָה וְאֶשֶׁל אֶל-פְּנֵי : וְאָמַר אֵלַי יְהוָה בֶּן-
 אָדָם טִיב לִבְךָ וְרָאִה בַּעֲיִנְךָ וּבְאָזְנוֹךָ שָׁמַע
 אֶת-כָּל-אֲשֶׁר אָנִי מְדַבֵּר אִתְּךָ לְעִלְיוֹת בֵּית-
 יְהוָה וְלְעִלְיוֹתָיו וְשָׁמַע לִבְךָ לִמְנוֹא הַבֵּית
 כְּכֹל מוֹצְאֵי הַמִּקְדָּשׁ : וְאָמַרְתָּ אֶל-מִלִּי אֶל-
 בֵּית יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה רִב-לָכֶם מִכָּל-
 תּוֹעֲבֹתֵיכֶם בֵּית יִשְׂרָאֵל : בְּהִנֵּיכֶם בֶּן-יִזְכָּר
 עָלֶי-לֵב וְעָרַל בְּשׂוֹר לְחַיּוֹת בְּמִקְדָּשִׁי לְחַלּוֹל אֶת-
 בֵּיתִי בְּהִקְרִיבְכֶם אֶת-לִחְמִי חֶלֶב דָּם וְשִׁיר אֶת-

שעמ

ordinances of the altar in the day when they shall make it, to offer burnt-offerings thereon, and to sprinkle^b blood thereon.

19 And thou shalt give to the priests^c the Levites that be of the seed of Zadok, which approach unto me, to minister unto me, saith the Lord GOD, a young bullock^d for a sin-offering.

20 And thou shalt take of the blood thereof, and put it on the four horns of it, and on the four corners of the settle, and upon the border round about: thus shalt thou cleanse and purge it.

21 Thou shalt take the bullock also of the sin-offering, and he shall burn it in the appointed place of the house, without^e the sanctuary.

22 And on the second day thou shalt offer a kid of the goats without blemish for a sin-offering; and they shall cleanse the altar, as they did cleanse it with the bullock.

23 When thou hast made an end of cleansing it, thou shalt offer a young bullock without blemish, and a ram out of the flock without blemish.

24 And thou shalt offer them before the LORD, and the priests shall castⁿ salt upon them, and they shall offer them up for a burnt-offering unto the LORD.

25 Seven^o days shalt thou prepare every day a goat for a sin-offering: they shall also prepare a young bullock, and a ram out of the flock, without blemish.

26 Seven days shall they purge the altar, and purify it; and they shall^o consecrate^p themselves.

27 And when these days are expired,^q it shall be, that upon the eighth day, and so forward, the priests shall make your burnt-offerings upon the altar, and your^r peace-offerings; and I will accept you,^s saith the Lord GOD.

CHAP. XLIV.

THEN he brought me back the way of the gate of the outward sanctuary,^t which looketh toward the east, and it was shut.

2 Then said the LORD unto me, This gate shall be shut, it shall not be opened, and no man shall enter in by it; because the LORD, the God of Israel, hath entered in by it, therefore it shall be shut.

3 It is for the prince; the prince, he shall sit in it to eat bread before^u the LORD; he shall enter by the way^v of the porch of that gate, and shall go out by the way of the same.

4 Then brought he me the way of the north gate before the house: and I looked, and behold,^w the glory of the LORD filled the house of the LORD; and I fell upon my face.

5 And the LORD said unto me, Son of man, mark well, and behold^x with thine eyes, and hear with thine ears, all that I say unto thee concerning all the ordinances of the house of the LORD, and all the laws thereof; and mark well^y the entering in^z of the house, with every going forth of the sanctuary.

6 And thou shalt say to the rebellious,^{aa} even to the house of Israel, Thus saith the Lord GOD, O ye house of Israel, let it suffice^{ab} you of all your abominations,

7 In that ye have brought^{ac} into my sanctuary^{ad} strangers,^{ae} uncircumcised^{af} in heart, and uncircumcised in flesh, to be in my sanctuary, to pollute it, even my house, when ye offer my bread, the fat and the blood, and they have broken my covenant, because of all your abominations.

B. C. 574.

a Le. 22.9, &c.
Ac. 7. 53.

b Le. 1. 5.
He. 12. 24.
c ch. 44. 15.

d or, ward, or, ordinance.

ech. 45. 18, &c.
Ex. 29. 10, &c.

f Le. 8. 14, &c.
e Mar. 16. 16.

g 2 Ki. 23. 3, &c.
h Ti. 5. 22.

i He. 13. 11, 12.
j 1 Ch. 26. 1, &c.

k 2 Ch. 29. 34.
l Nu. 16. 9.

m were for a stumbling-block of iniquity unto,

ch. 14. 3, 4.
n Nu. 18. 3, 4.

o 2 Ki. 23. 9.
p Le. 2. 13.

q Ex. 29. 35, 36.
r fill their hands,

Ex. 29. 24.
p Le. 8. 33.

q Le. 9. 1.
r 1 Ki. 2. 35.

s or, thank-offerings.

t ch. 20. 40, 41.
Ho. 8. 13.

u Ep. 1. 6.
v 1 Pe. 2. 5.

t De. 10. 8.
u Le. 3. 16.

v Le. 17. 5, 6.
w Re. 1. 6.

x ch. 43. 1, 4.
y Ex. 28. 39, &c.

z 1 Co. 10. 18, &c.

a ch. 46. 2, 8.
b in, or, with sweat, or, in sweating places.

c ch. 43. 5.
d ch. 42. 14.

e Le. 6. 27.
f set thine heart.

d ch. 40. 4.
e 1 Co. 3. 5, 6.

f Le. 21. 5, &c.
g ch. 43. 11.

h Ps. 119. 4.
i Le. 10. 9.

j Ti. 3. 3.
k Ps. 96. 8, 9.

l ch. 2. 5.
m thrust forth.

i ch. 43. 8.
j 1 Pe. 4. 3.

k from a priest.

m Le. 22. 25.
n children of a stranger,

Is. 56. 6, 7.
o Le. 26. 41.

p Ro. 2. 28, 29.
q Le. 21. 6, 8.

r 2 Ch. 19. 8, 10.

8 And ye have not kept^a the charge of mine holy things: but ye have set keepers of my^b charge in my sanctuary for yourselves.

9 Thus saith the Lord GOD, No stranger, uncircumcised^c in heart, nor uncircumcised in flesh, shall enter into my sanctuary, of any stranger that is among the children of Israel.

10 And the Levites that are gone away^d far from me, when Israel^e went astray, which went astray away from me after their idols; they shall even bear their iniquity.

11 Yet they shall be ministers in my sanctuary, having charge at the gates^f of the house, and ministering to the house: they shall slay^g the burnt-offering and the sacrifice for the people, and they shall stand before them^h to minister unto them.

12 Because they ministered unto them before their idols, andⁱ caused^m the house of Israel to fall into iniquity; therefore have I lifted up mine hand against them, saith the Lord GOD, and they shall bear their iniquity.

13 And they shall not come near unto me, to do the office of a priest unto me, nor to come near to any of my holy things, in the most holy place; but they shall bear their shame, and their abominations which they have committed:

14 But I will make them keepers of the charge of the house, for all the service thereof, and for all that shall be done therein.

15 But the priests the Levites, the sons of Zadok, that kept^r the charge of my sanctuary when the children of Israel went astray from me, they shall come near to me to minister unto me, and they^s shall stand before me to offer unto me the fat^t and the blood,^v saith the Lord GOD:

16 They^w shall enter into my sanctuary and they shall come near to my table, to minister unto me, and they shall keep my charge.

17 And it shall come to pass, that, when they enter in at the gates of the inner court, they shall be clothed with linen^y garments; and no wool shall come upon them whiles they minister in the gates of the inner court, and within.

18 They shall have linen bonnets upon their heads, and shall have linen breeches upon their loins; they shall not gird themselves^z with any thing that causeth sweat.

19 And when they go forth into the utter court, even into the utter court to the people, they shall put off^a their garments wherein they ministered, and lay them in the holy chambers, and they shall put on other garments; and they shall not sanctify the people with their garments.^b

20 Neither^c shall they shave their heads, nor suffer their locks to grow long: ^c they shall only poll their heads.

21 Neither shall any priest drink wine,^d when they enter into the inner court.

22 Neither shall they take for their wives a widow, nor her that is ^e put away: but they shall take maidens of the seed of the house of Israel, or a widow ^f that had a priest before.

23 And they shall teach my people the difference between the holy and profane, and cause them to discern between the unclean and the clean.

24 And in controversy^g they shall stand

in judgment; and they shall judge it according to my judgments: and they shall keep my laws^b and my statutes in all mine assemblies; and they shall hallow my sabbaths.^d

25 And they shall come at no dead^f person to defile themselves: but for father, or for mother, or for son, or for daughter, for brother, or for sister that hath had no husband, they may defile themselves.

26 And after^k he is cleansed they shall reckon unto him seven days.

27 And in the day that he goeth into the sanctuary, unto the inner court, to minister in the sanctuary, he shall offer^l his sin-offering, saith the Lord GOD.

28 And it shall be unto them for an inheritance; Iⁿ am their inheritance: and ye shall give them no possession in Israel; I am their possession.

29 They^o shall eat the meat-offering, and the sin-offering, and the trespass-offering; and^p every^q dedicated thing in Israel shall be theirs.

30 And the^r first of all the first-fruits^s of all things, and every oblation of all, of every sort of your oblations, shall be the priest's: ye shall also give unto the priest the first of your dough,^t that he may cause the blessing^u to rest in thine house.

31 The priest shall not eat of any thing that is dead of itself,^v or torn, whether it be fowl or beast.

CHAP. XLV.

MOREOVER, when ye^x shall divide^y by lot the land for inheritance, ye shall offer an oblation unto the LORD, ^zan holy portion^z of the land: the length shall be the length of five and twenty thousand reeds, and the breadth shall be ten thousand. This shall be holy in all the borders thereof round about.

2 Of this there shall be for the sanctuary five hundred² in length, with five hundred in breadth, square round about; and fifty cubits round about for the π suburbs thereof.

3 And of this measure shalt thou measure the length of five and twenty thousand, and the breadth of ten thousand: and² in it shall be the sanctuary and the most holy place.

4 The holy portion^d of the land shall be for the priests the ministers of the sanctuary, which shall come near to minister unto the LORD; and it shall be a place for their houses, and an holy place for the sanctuary.

5 And the five and twenty thousand of length, and the ten thousand of breadth shall also the Levites, the ministers^g of the house, have for themselves, for a possession for twenty chambers.

6 And ye shall appoint the possession of the city five thousand broad, and five and twenty thousand long, over against the oblation of the holy portion: it shall be for the whole house of Israel.

7 And^h a portion shall be for the prince on the one side and on the other side of the oblation of the holy portion, and of the possession of the city, before the oblation of the holy portion, and before the possession of the city, from the west side westward, and from the east side eastward; and the length shall be over against one of the portions, from the west border unto the east border.

8 In the land shall be his possession in

B. C. 574.

a ch. 22. 27.

46. 18.

Pr. 28. 16.

b Je. 22. 17.

b 1 Ti. 3. 15.

c Jos. 11. 23.

d ch. 22. 26.

Is. 58. 13, 14.

e ch. 44. 6.

f Le. 21. 1, &c.

g Je. 22. 3.

h ch. 33. 14..

16.

i expulsions.

i Ne. 5. 1. 13.

1 Co. 6. 7, 8.

j Le. 19. 35, 36.

Pr. 11. 1.

k Nu. 6. 10, &c.

19. 11, &c.

l Le. 4. 3.

m Ex. 30. 13.

Nu. 3. 47.

n Nu. 18. 20.

De. 18. 1, 2.

Jos. 13. 14, 33.

o Le. 6. 18, 29.

7. 6.

p Nu. 18. 14.

q or, devoted.

r or, chief.

s Ex. 22. 29, 30.

t Nu. 15. 20.

Ne. 10. 37.

u or, kid.

v Pr. 3. 9, 10.

w Mal. 3. 10.

x or, thank-offerings.

y Le. 22. 8.

z Le. 1. 4.

aa He. 9. 22, 23.

ab be for.

ac cause the land to fall.

ad ch. 47. 22.

ae Ex. 30. 14, 15.

af or, with.

ag holiness.

ah 2 Ch. 5. 6.

30. 24.

35. 7.

Ezr. 1. 5.

6. 8, 9.

ai or, thank-offerings.

aj ch. 48. 8.

ak z ch. 42. 20.

al or, void places.

am Le. 16. 16.

an ch. 43. 20.

ao ch. 48. 10.

&c.

d ver. 1.

e Le. 4. 27.

f Ex. 12. 18.

Le. 23. 5, &c.

Nu. 9. 2, 3.

De. 16. 1, &c.

g 1 Co. 9. 13, 14.

h 1 Co. 5. 7, 8.

i ch. 40. 17.

k Le. 4. 14.

l ch. 48. 21.

m Nu. 28. 15,

&c.

n ch. 46. 5, 7.

o Nu. 29. 12.

p De. 16. 13.

Israel: and my princes^a shall no more oppress my people; and the rest of the land shall they give to the house of Israel according^c to their tribes.

9 Thus saith the Lord GOD,^e Let it suffice you, O princes of Israel: remove^g violence and spoil, and execute judgment^h and justice, take away your β exactionsⁱ from my people, saith the Lord GOD.

10 Ye shall have just balances,^j and a just ephah, and a just bath.

11 The ephah and the bath shall be of one measure, that the bath may contain the tenth part of an homer, and the ephah the tenth part of an homer: the measure thereof shall be after the homer.

12 And the shekel^m shall be twenty gerahs; twenty shekels, five and twenty shekels, fifteen shekels shall be your maneh.

13 This is the oblation that ye shall offer, the sixth part of an ephah of an homer of wheat, and ye shall give the sixth part of an ephah of an homer of barley.

14 Concerning the ordinance of oil, the bath of oil, ye shall offer the tenth part of a bath out of the cor, which is an homer of ten baths; for ten baths are an homer:

15 And one ζ lamb out of the flock, out of two hundred, out of the fat pastures of Israel, for a meat-offering, and for a burnt-offering, and for η peace-offerings, to make reconciliationⁿ for them, saith the Lord GOD.

16 All the people of the land shall θ give this oblationⁿ λ for the prince in Israel.

17 And it shall be the prince's part to give^x burnt-offerings, and meat-offerings, and drink-offerings, in the feasts, and in the new moons, and in the sabbaths, in all solemnities of the house of Israel: he shall prepare the sin-offering, and the meat-offering, and the burnt-offering, and the ν peace offerings, to make reconciliation for the house of Israel.

18 Thus saith the Lord GOD, In the first month, in the first day of the month, thou shalt take a young bullock, without blemish, and cleanse the sanctuary:^a

19 And the priest shall take of the blood^b of the sin-offering, and put it upon the posts of the house, and upon the four corners of the settle of the altar, and upon the posts of the gate of the inner court.

20 And so thou shalt do the seventh day of the month for every one that erreth,^c and for him that is simple: so shall ye reconcile the house.

21 In the first month, in the fourteenth day of the month, ye shall have the pass-over, a feast of seven days; unleavened^d bread shall be eaten.

22 And upon that day shall the prince prepare for himself, and for all the people of the land, a bullock^k for a sin-offering.

23 And seven days of the feast he shall prepare a burnt-offering to the LORD, seven bullocks and seven rams without blemish, daily the seven days; and a kid^m of the goats daily for a sin-offering.

24 And he shall prepare a meat-offeringⁿ of an ephah for a bullock, and an ephah for a ram, and an hin of oil for an ephah.

25 In the seventh month, in the fifteenth^p day of the month, shall he do the like in the feast of the seven^p days, according to the sin-offering, according to the burnt-offering, and according to the meat-offering, and according to the oil.

והארץ יתנו לבית ישראל לשבמיהם : כה
 אמר אדני יהוה רב לכם נשיא ישראל חכם
 ועל הסור ומשפט וצדקה עשו הרימו
 גרשתיכם מעל עמי נאם אדני יהוה : מאנני
 צדק ואיפת צדק ובת צדק יהי לכם : האיפה
 והבת מכן אחד יהיה לשאת מעשר החמר
 הבת ועשירת החמר האיפה אליה חמר יהיה
 מתנתו : והשקל עשירים נדה עשירים שקלים
 חמשה ועשירים שקלים עשירה וחמשה שקל
 המנה יהיה לכם : זאת התרומה אשר תרמו
 לשית האיפה מחמר החפסים וששיתם האיפה
 מחמר השעירים : וחל השמן הבת השמן
 מעשר הבת מן הדור עשרת הבתים חמר כן
 עשרת הבתים חמר : ושדה אחת מן הצאן מן
 הפאחלים ממשקדה ישראל למנחה ולעולה
 ולשלמים לכפר עליהם נאם אדני יהוה : כל
 העם הארץ יהיו אליה תרומה הזאת לנשיא
 בישראל : ועל הנשיא יהיה העולות והמנחה
 והנסך בחטים ובחורשים ובשפחות בכל מועדי
 בית ישראל הוא יעשה את החפזות ואת
 המנחה ואת העולה ואת השלמים לכפר בעד
 בית ישראל : כה אמר אדני יהוה
 בראשון באחד לחודש תקח שרץ צר תמים
 חפזת את הפקדש : ולקח דבולן מידם
 החפזת ונתן אל מונות הבית ואל ארבע פנות
 העזרה למנחה ועל מונות שער החצר הפנימית :
 וכן תעשה בשבעה בחודש מאיש שנה ומפתי
 וכפרתם אחיהבית : בראשון בארבעה עשר
 יום לחודש יהיה לכם הפסח חג שבעה ימים
 מצות יאכל : ועשה הנשיא ביום ההוא בעד
 ובעד פליעם הארץ פך חפזת : ושבעת ימי
 החג עשה עולה ליהוה שבעת פרים ושבעת אילים
 המימים ליום שבעת הימים חפזת שער עזים
 ליום : ומנחה איפה לשך ואיפה לאיל יעשה
 ושמן הין לאיפה : בשביעי בחמשה עשר יום
 לחודש בזי יעשה כאלה שבעת הימים בחפזת
 בעלה ובמנחה ובשמן :

המה יעמדו לשפט במשפטי ושמיהו ואת
 העולות ואת הקתל בכל מועדי שבתו ואת
 שבתותי וקדשו : ואלמות אדם לא יבוא
 לשפחה כן אסוראם ואלם ולבן ולבת לאח
 לאחות אשר לא היתה לאיש ישמא : ואחרי
 מחרתו שבעת ימים יספורו : ויום בוא אל
 הקדש אל החצר הפנימית לשבת בקדש קריב
 חפזתו נאם אדני יהוה : והיתה להם לנחלה
 אני נחלתם ואהיה לאתתנו להם בישראל אני
 אהיה : המנחה והחפזת והאשם המה
 יאכלום וכל חרם בישראל להם יהיה : וראשיה
 כל בשרי כל וכל תרומת כל מפל תרומתיכם
 לכהנים יהיה וראשיה ערסתיכם תתנו לבחן
 להניח ברכה אליהם : כל נבלה ושרפה מן
 העוף ומן החמה לא יאכלו הכהנים :

CAP. XLV. מה

ובחפזתם את הארץ בנחלה תרמו תרומה
 ליהוה קדש מן הארץ ארץ חמשה ועשרים
 אלה ארץ ורחב עשרה אלה קדש הוא בכל
 נבולה סביב : יהיה מזה אל הקדש חמש מאות
 בחמש מאות מרבע סביב וחמשים אלה מרש
 לו סביב : ומן הפקדה הזאת תמוד ארץ חמש
 ועשרים אלה ורחב עשרת אלים ובתיה
 הפקדש קדש קדשים : קדש מן הארץ הוא
 לכהנים משרתי המקדש יהיה הקרבים לשבת
 את יהוה יהיה להם מקום לבתים ומקדש
 למקדש : וחמשה ועשרים אלה ארץ ועשרת
 אלים רחב יהיה ליום משרתי הבית להם
 לאחזה עשירים לשבת : ואחזה העיר תתנו
 חמשת אלים רחב וארץ חמשה ועשרים
 אלה לעמדת תרומת הקדש לכל בית ישראל
 יהיה : ונשיא מזה ומזה לתרומת הקדש
 ולאחזה העיר אל פני תרומת הקדש
 ואל פני אחוזת העיר מפאחים ימה ומפאת
 קדמה קדמה וארץ לעמדות אחד החללים
 מנבול ים אל נבול תרומה : לארץ יהיה לו
 לאחזה בישראל ולא יבנו עוד נשיא את עמי

CAP. XLVI. כו

ימן מתנה מנחתו לאחר מעבדיו והיתה לו
 ערשת הדור ושבת לשניא אך מנחתו בני
 לעזתהו : ולא יקח הנשיא מנחת העם
 לעזתם מאהותם מאותו יחל את בניו למען
 אשר לא יפגעו עמי אש מאותו : והיאני
 במבוא אשר על פתח השער אל השכות הקדש
 אל הכהנים הפנות צפונה והנה שם מקום
 ברכתם יפה : ויאמר אלי זה המקום אשר
 יבשלו שם הכהנים את האשם ואת החמאת
 אשר יאפו את המנחה לבלתי הוציא אל החצר
 התיצונה לקדש את העם : והיאני אל החצר
 התיצונה ויעבדני אל ארבעת מקצועי החצר
 והנה חצר במקצע החצר חצר במקצע החצר :
 בארבעת מקצעות החצר חצרות קטנות ארבעים
 ארך ושלשים רחב מדה אחת לארבעתם
 מזהצעות : וסור סביב בהם סביב לארבעתם
 ומבשלות עשוי מפתח הסירות סביב : ויאמר
 אלי אלה בית המבשלים אשר יבשלו שם
 משרתי הבית את נבחר העם :

CAP. XLVII. כו

וישבני אלפתח הבית והנה מים יצאים מתחת
 מפתח הבית קדימה כי פני הבית קדים והמים
 יורדים מפתח מפתח הבית הימנית מנגב
 למזרח : והיאני הנה שער צפונה ויסבני
 הנה חיצ אל השער החיצ הנה הפונה קדים
 והנה מים מפלים מן הפתח הימנית : בצאת
 האיש קדים וקו בידו וימד אלף ויעברני
 במים מי אפסים : וימד אלף ויעברני במים
 מים ברגים וימד אלף ויעברני מי מתנים :
 וימד אלף וימד אלף וימד אלף ויעברני
 המים מי שהו נחל אשר לא יעבר : ויאמר
 אלי הראית בראדם ויוזכני וישבני על שפת
 הנחל : בשבני והנה אל שפת הנחל עץ רב
 מאד מדה ומדה : ויאמר אלי המים האלה
 יוצאים אל הנחל הזה הממנה וירדו על הערבה
 ונא הנה אל הנה המוצאים ונפאו המים :

1 כדאמר אדני יהוה שער החצר הפנימית
 הפנה קדים והנה סור ששט ימי המעשה
 2 ובים השבת יפתח ובים החוש יפתח : ונא
 הנשיא דרך אולם השער החיצ ועמד על מונות
 השער ועשו הכהנים את עולתו ואת שלמיו
 והשתחוו על מקמן השער ויצא השער לאסגר
 3 שד הערב : והשתחוו עם הארץ פתח השער
 4 ההוא בשבתות ובחדשים לפני יהוה : והעלה
 5 אשר יקרב הנשיא ליהוה ביום השבת ששט
 6 כנענים תמימים ואיל תמים : ומנחה אפה
 7 לאיל ולכנענים מנחה מפת ידו ושמן הין
 8 לאפה : ובים החוש פך בדרך תמימים
 9 וששט כנענים ואיל תמימים יהיו : ואפה
 10 לפך ואפה לאיל יעשה מנחה ולכנענים פאשר
 11 פאשי ידו ושמן הין לאפה : ובבוא הנשיא
 12 דרך אולם השער יבוא ויברכו יצא : ובבוא
 עם הארץ לפני יהוה במועדים הנה דרך
 שער צפון להשתחוו יצא דרך שער נגב והבא
 דרך שער נגב יצא דרך שער צפונה לא ישוב
 דרך השער אשר בא בו כי נכחו יצאו :
 10 והנשיא בתוכם בנואם יבוא ויבצאתם יצאו :
 11 ובכנים ובמועדים תהיה המנחה אפה לפך
 ואפה לאיל ולכנענים מפת ידו ושמן הין
 12 לאפה : וכרי עשה הנשיא נדבה עולה אל
 שלמים נדבה ליהוה ופתח לו את השער הפנה
 קדים ועשה את עולתו ואת שלמיו פאשר יעשה
 ביום השבת ויצא סגר את השער אחרי צאתו :
 13 וכבש בן שנתו תמים תעשה עולה ליום ליהוה
 14 בפקר בפקר תעשה אתו : ומנחה תעשה עליו
 בפקר בשנית השנית האפה ושמן שלשית הין
 לים את הסלת מנחה ליהוה חקות עולם תמיד :
 15 ועשו את הכבש ואת המנחה ואת השמן בפקר
 16 בפקר עולת תמיד : כדאמר אדני
 יהוה כי ימן הנשיא מתנה לאש מבניו מנחתו
 17 יהיה לבניו תהיה אהותם היא בנחלה : וכי

CHAP. XLVI.

THUS saith the Lord GOD, The gate of the inner court that looketh toward the east shall be shut the six working days; but on the sabbath it shall be opened, and in the day of the new moon it shall be opened.

2 And the prince^a shall enter by the way^b of the porch of *that* gate without, and shall stand by the post of the gate, and the priests shall prepare^d his burnt-offering and his peace-offerings, and he shall worship at the threshold of the gate; then he shall go forth; but the gate shall not be shut until the evening.

3 Likewise the people of the land shall worship at the door^f of this gate before the LORD, in the sabbaths, and in the new moons.

4 And the burnt-offering that the^h prince shall offer unto the LORD in the sabbath-day shall be six lambs without blemish, and a ram without blemish.

5 And theⁱ meat-offering shall be an ephah for a ram, and the meat-offering for the lambs β as he shall be able to give, and an hin of oil to an ephah.

6 And in the day of the new moon *it* shall be a young bullock without blemish, and six lambs, and a ram: they shall be without blemish.

7 And he shall prepare a meat-offering, an ephah for a bullock, and an ephah for a ram; and for the lambs according as his hand shall attain unto, and an hin of oil to an ephah.

8 Andⁿ when the prince shall enter, he shall go in by the way of the porch of *that* gate, and he shall go forth by the way thereof.

9 But when the people of the land shall come before the LORD in the solemn feasts,^p he that entereth in by the way of the north gate to worship shall go out by the way of the south gate; and he that entereth by the way of the south gate shall go forth by the way of the north gate: he shall not return by the way of the gate whereby he came in, but shall go forth over against it.

10 And the prince in the midst of them, when they go in, shall go in; and when they go forth, shall go forth.

11 And in the feasts, and in the solemnities, the^q meat-offering shall be an ephah to a bullock, and an ephah to a ram; and to the lambs as he is able to give, and an hin of oil to an ephah.

12 Now when the prince shall prepare a voluntary burnt-offering or peace-offerings voluntarily unto the LORD, *one* shall then open him the gate^r that looketh toward the east, and he shall prepare his burnt-offering and his peace-offerings as he did on the sabbath-day; then he shall go forth; and after his going forth *one* shall shut the gate.

13 Thou shalt daily^v prepare a burnt-offering unto the LORD of a lamb θ of the first year without blemish; thou shalt prepare it every morning.

14 And thou shalt prepare a meat-offering for it every morning, the sixth part of an ephah, and the third part of an hin of oil, to temper with the fine flour; a meat-offering continually, by a perpetual ordinance, unto the LORD.

15 Thus shall they prepare the lamb, and the meat-offering, and the oil, every morning, for a continual burnt-offering.

B. C. 574.

a ver. 8.

ch. 44. 3.

b Jno. 10. 1. 3.

c Le. 25. 10.

d Col. 1. 28.

e ch. 45. 8.

f Jno. 10. 9.

g ch. 34. 5, 6.

h ch. 45. 17.

i ch. 45. 24.

k 1 Sa. 2. 13,

14.

2 Ch. 35. 13.

β the gift of his hand, De. 16. 17.

l Le. 2. 4. 7.

m ch. 44. 19.

γ a court in a corner of a court, and a court in a corner of a court.

δ or, made with chimneys.

ζ cornered.

n ver. 2.

o ver. 20.

p Ex. 23. 14.

17.

De. 16. 16.

Mal. 4. 4.

q Is. 55. 1.

Je. 2. 13.

Joel 3. 18.

Zec. 13. 1.

14. 8.

Re. 22. 1, 17.

r ver. 12.

Is. 2. 3.

s ver. 5.

t ch. 40. 3.

u ver. 2.

ch. 44. 3.

η waters of the ancles.

v Ex. 29. 38.

Nu. 28. 3.

θ a son of his year.

α morning by morn-

ing.

λ of swim-

ming.

w Is. 11. 9.

Hab. 2. 14.

Mat. 13. 31.

32.

16 Thus saith the Lord GOD, If the prince give a gift unto any of his sons, the inheritance thereof shall be his sons'; it shall be their possession by inheritance.

17 But if he give a gift of his inheritance to one of his servants, then it shall be his to the year^c of liberty; after it shall return to the prince: but his inheritance shall be his sons' for them.

18 Moreover, the prince shall not^e take of the people's inheritance by oppression, to thrust them out of their possession; but he shall give his sons inheritance out of his own possession; that my people be not scattered^g every man from his possession.

19 After he brought me through the entry, which was at the side of the gate, into the holy chambers of the priests, which looked toward the north: and, behold, there was a place on the two sides westward.

20 Then said he unto me, This is the place where the priests shall boil^k the trespass-offering and the sin-offering, where they shall bake^l the meat-offering; that they bear them not out into the utter court, to sanctify^m the people.

21 Then he brought me forth into the utter court, and caused me to pass by the four corners of the court, and, behold, γ in every corner of the court there was a court.

22 In the four corners of the court there were courts δ joined of forty cubits long, and thirty broad: these four ζ corners were of one measure.

23 And there was a row of building round about in them, round about them four, and it was made with boiling-places under the rows round about.

24 Then said he unto me, These^o are the places of them that boil, where the ministers of the house shall boil the sacrifice of the people.

CHAP. XLVII.

AFTERWARD he brought me again unto the door of the house; and, behold, waters^q issued out from under^r the threshold of the house eastward: for the fore-front of the house stood toward the east, and the waters came down from under, from the right side of the house, at the south side of the altar.

2 Then brought he me out of the way of the gate northward, and led me about the way without unto the utter gate by the way that looketh eastward; and, behold, there ran out waters on the right side.

3 And when the man^t that had the line in his hand went forth eastward, he measured a thousand cubits, and he brought me through the waters; the η waters were to the ancles.

4 Again he measured a thousand, and brought me through the waters; the waters were to the knees. Again he measured a thousand, and brought me through; the waters were to the loins.

5 Afterward he measured a thousand; and it was a river that I could not pass over: for the waters were risen, waters λ to swim in, a river^w that could not be passed over.

6 And he said unto me, Son of man, hast thou seen this? Then he brought me, and caused me to return to the brink of the river.

7 Now when I had returned, behold, at

the β bank of the river were very many trees^a on the one side and on the other.

8 Then said he unto me, These waters issue out toward the east country, and go down into^c the γ desert, and go into the sea: which being brought forth into the sea, the waters shall be healed.

9 And it shall come to pass, that every thing that liveth,^d which moveth, whithersoever the ζ rivers shall come, shall live: and there shall be a very great multitude of fish, because these waters shall come thither: for they shall be healed;^e and every thing shall live whither the river cometh.

10 And it shall come to pass, that the fishers^f shall stand upon it from En-gedi even unto En-eglaim; they shall be a place to spread forth nets; their fish shall be according to their kinds, as the fish of the great^g sea, exceeding^h many.

11 But the miry places thereof and the marishes thereof η shall not be healed; they shall be given to salt.ⁱ

12 And by the river upon the k bank thereof, on this side and on that side, shall θ grow all trees for meat, whose leaf shall not fade, neither shall the fruit thereof be consumed: it shall bring forth κ new fruit according to his months, because their waters they issued out of the sanctuary; & the fruit thereofⁿ shall be for meat, and the leaf thereof for a medicine.

13 Thus saith the Lord GOD, This shall be the border whereby ye shall inherit the land, according to the twelve tribes of Israel: Joseph^o shall have two portions.

14 And ye shall inherit it, one as well as another; concerning the which I μ lifted up mine hand to give it unto your fathers; and this land shall fall unto you for inheritance.^p

15 And this shall be the border of the land toward the north side, from the great sea, the way of Hethlon,^q as men go to Zedad;^r

16 Hamath, Berothah,^s Sibraim, which is between the border of Damascus and the border of Hamath; π Hazar-hatticon, which is by the coast of Hauran.

17 And the border from the sea shall be Hazar-enan,^t the border of Damascus, and the north northward, and the border of Hamath. And this is the north side.

18 And the east side ye shall measure σ from Hauran, and from Damascus, and from Gilead, and from the land of Israel by Jordan, from the border unto the east sea. And this is the east side.

19 And the south side southward, from Tamar even to the waters of τ strife^u in Kadesh, the ϕ river to the great sea. And this is the south side χ southward.

20 The west side also shall be the great sea from the border, till a man come over against Hamath. This is the west side.

21 So shall ye divide this land unto you according to the tribes of Israel.

22 And it shall come to pass, that ye shall divide it by lot for an inheritance unto you, and to the strangers^b that sojourn among you, which shall beget children among you; and they^c shall be unto you as born in the country among the children of Israel; they shall have inheritance with you among the tribes of Israel.

23 And it shall come to pass, that in what tribe the stranger sojourneth, there shall ye give him his inheritance, saith the Lord GOD.

B. C. 574.

 β lip.

a ver. 12.

b ch. 47. 15,

&c.

c Is. 35. 1, 7.

 γ or, plain,

De. 3. 17.

4. 49.

Jos. 3. 16.

d one.

e Jn³. 3. 16.

11. 26.

 ζ two rivers.

f Ex. 15. 26.

Ps. 103. 3.

Is. 30. 26.

g Mat. 4. 19.

h Nu. 34. 6.

Ps. 104. 25.

i Is. 49. 12, 20.

 η or, and

that which

shall not

i Je. 17. 6.

k ver. 7.

l come up.

m Ps. 1. 3.

Je. 17. 8.

n ch. 45. 1-6.

o or, principal.

p Re. 22. 2.

q or, bruises

and sores,

Is. 1. 6.

r ch. 48. 5.

Ge. 48. 5.

49. 26.

 μ or, swore,

Ge. 26. 3.

p ch. 48. 29.

q ch. 48. 1.

r Nu. 34. 8.

s 2 Sa. 8. 8.

 ν or, The

sanctified

portion

shall be.

t ch. 44. 15.

 π or, the mid-

dle village.

p or, ward,

or, ordi-

nance.

u ch. 44. 10.

v Nu. 34. 9.

 σ from

between.

 τ or, Meri-

bah.

w ch. 48. 28.

Nu. 20. 13.

De. 32. 51.

Ps. 81. 7.

 ϕ or, valley.

x Le. 27. 10,

28. 33.

y Ex. 22. 29.

 χ or, toward

Teman.

z ch. 45. 6.

a ch. 42. 20.

b Ep. 2. 12, 13.

3. 6.

Re. 7. 9, 10.

c Ac. 15. 9.

Ro. 10. 12.

Ga. 3. 28.

Col. 3. 11.

CHAP. XLVIII.

NOW these are the names of the tribes From^b the north end to the coast of the way of Hethlon, as one goeth to Hamath Hazar-enan, the border of Damascus northward, to the coast of Hamath, (for these are his sides east and west,) δ a portion for Dan.

2 And by the border of Dan, from the east side unto the west side, a portion for Asher.

3 And by the border of Asher, from the east side even unto the west side, a portion for Naphtali.

4 And by the border of Naphtali, from the east side unto the west side, a portion for Manasseh.

5 And by the border of Manasseh, from the east side unto the west side, a portion for Ephraim.

6 And by the border of Ephraim, from the east side even unto the west side, a portion for Reuben.

7 And by the border of Reuben, from the east side even unto the west side, a portion for Judah.

8 And by the border of Judah, from the east side unto the west side, shall be the offering^m which they shall offer of five and twenty thousand reeds in breadth, and in length as one of the other parts, from the east side unto the west side: and the sanctuary shall be in the midst of it.

9 The oblation that ye shall offer unto the LORD shall be of five and twenty thousand in length, and of ten thousand in breadth.

10 And for them, even for the priests, shall be this holy oblation; toward the north five and twenty thousand in length, and toward the west ten thousand in breadth, and toward the east ten thousand in breadth, and toward the south five and twenty thousand in length, and the sanctuary of the LORD shall be in the midst thereof.

11 ν It shall be for the priests^t that are sanctified of the sons of Zadok, which have kept my ρ charge, which went not astray when the children of Israel went astray, as^u the Levites went astray.

12 And this oblation of the land that is offered shall be unto them a thing most holy, by the border of the Levites.

13 And over against the border of the priests the Levites shall have five and twenty thousand in length, and ten thousand in breadth: all the length shall be five and twenty thousand, and the breadth ten thousand.

14 And they shall not sell of it, neither exchange,^x nor alienate the first-fruits^y of the land: for it is holy unto the LORD.

15 And the five thousand that are left in the breadth, over against the five and twenty^z thousand, shall be a^a profane place for the city, for dwelling, and for suburbs; and the city shall be in the midst thereof.

16 And these shall be the measures thereof; the north side four thousand and five hundred, and the south side four thousand and five hundred, and on the east side four thousand and five hundred, and the west side four thousand and five hundred.

17 And the suburbs of the city shall be toward the north two hundred and fifty, and toward the south two hundred and

וְהָיָה כִּלְגָשׁ הַזֶּה אֲשֶׁר־יִשְׁרָץ אֶל פְּלֶאשֶׁר בְּיָוֵא
 שָׁם וְחִלְשִׁים יִהְיֶה וְהָיָה הַדָּגָה בְּרֶגֶל מֵאֵד כִּי בָּאוּ
 שָׁמָּה הַמִּים הָאֵלֶּה וַיִּרְפְּאוּ וְהָיָה כָּל אֲשֶׁר־בָּאוּ
 שָׁמָּה הַנָּחַל : וְהָיָה יַעֲמֹדוּ עָלָיו דְּגָיִים מֵעֵין
 צָרִי וְעַד יַעֲיִן עֲגָלִים מִשְׁמֹחוֹ לְחֶרְמִים יִהְיֶה לְמִינֵהוּ
 הַיְהִיָּה וְדָגָם כְּרֹבֶת הָיִם הַגָּדוֹל בְּרֶגֶל מֵאֵד :
 בְּצִמְתּוֹ וּבְגִבּוֹ וְלֹא יִרְפְּאוּ לְמֹלַח נִתְּנוּ : וְעַל
 הַנָּחַל יֵעָלֶה עַל־שִׁפְתּוֹ מֵמֶה וּמֵמֶה פֶּלֶעֶץ־מֵאֵבֶל
 לֹא־יָבוֹל עָלָיו וְלֹא יִתֵּם פָּרוֹו לְחֹדְשִׁיו בִּכְפֹּר כִּי
 מִיָּמֹו מִן־הַמִּקְדָּשׁ הַזֶּה יֵצְאוּם וְהָיוּ פָּרוֹו
 לְמֵאֵבֶל וְעֹלָהוּ לְחֻרְפָּה : כֹּה אָמַר
 אֲדֹנִי יְהוָה גֹּד גְּבוֹל אֲשֶׁר תִּתְּנֶנֶהוּ אֶת־הָאָרֶץ
 לְשִׁבְיָ אֲשֶׁר שְׁבִינִי יִשְׂרָאֵל יוֹסֵף חֲבָלִים :
 וְיִחַלְתֶּם אוֹתָהּ אִשׁ פֶּאֱחָיו אֲשֶׁר נִשְׁאֲלָה אֶת־
 דָּוִי לְחֻרְמָה לְאַבְחִיכֶם וְנִפְלְיָה הָאָרֶץ הַזֹּאת
 לְכֶם בְּנֵי־הָלֶה : וְהָיָה גְּבוֹל הָאָרֶץ לַפֹּת צִפּוֹנָה
 מִן־הָיָם הַגָּדוֹל הַדֶּקֶד חֲתוֹן לְבָא צִדְדָה :
 חֲמֵת בְּרוּחָה סְבָרִים אֲשֶׁר בֵּין־גְּבוֹל בְּמִשְׁק
 וּבֵין גְּבוֹל חֲמֵת חֲצִי הַמִּיתוֹן אֲשֶׁר אֶל־גְּבוֹל
 חֲוֹרָן : וְהָיָה גְּבוֹל מִן־הָיָם חֲצִי עֵינֹן גְּבוֹל
 בְּמִשְׁק וְצִפּוֹן צִפּוֹנָה וּגְבוֹל חֲמֵת וְאֵת פֹּת
 צִפּוֹן : וּפֹת קָדִים מִבֵּין חֲוֹרָן וּמִבֵּין בְּמִשְׁק
 וּמִבֵּין הַנִּלְעָד וּמִבֵּין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הַיְחָד מִגְּבוֹל
 עַל־הָיִם הַקָּדְמוֹנִי תִּמְדּוּ וְאֵת פֹּת קְדִימָה :
 וּפֹתָה נֶגֶב תִּמְנָה מִתְּמֹד עַד־מִל מְרִיבוֹת קָדָשׁ
 בְּחֶלֶה אֶל־הָיִם הַגָּדוֹל וְאֵת פֹּת־תִּמְנָה נֶגְבָּה :
 וּפֹתֵאֲדָם הָיִם הַגָּדוֹל מִגְּבוֹל עַד־נֶכַח לְבָא חֲמֵת
 וְאֵת פֹּת־הָיִם : וְיִחַלְתֶּם אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת לְכֶם
 לְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל : וְהָיָה תִּפְלֹה אוֹתָהּ בְּנֵי־הָלֶה
 לְכֶם וְלַחֲזִירִים הַנָּרִים בְּחוֹכְלָם אֲשֶׁר־חֹלְדוּ בָנִים
 בְּחוֹכְכֶם וְהָיָה לְכֶם כְּאֹזְרוֹהָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶתְכֶם
 וְשָׁלוֹ בְּנֵי־הָלֶה בְּחוֹךְ שְׁבִינִי יִשְׂרָאֵל : וְהָיָה בְּשֹׁבֵט
 אֲשֶׁר־יָצָא הַנָּר אֹתוֹ שָׁם תִּתְּנוּ נַחֲלָתוֹ נָאֻם אֲדֹנִי
 יְהוָה :

וְהָיָה חֲתוֹן לְבָא חֲמֵת חֲצִי הַמִּיתוֹן אֲשֶׁר אֶל־גְּבוֹל
 צִפּוֹנָה אֶל־כִּד חֲמֵת וְהָיוּ לָן פֹּת־קָדִים הָיִם הָן
 אֲדָד : וְעַל גְּבוֹל לָן מִפֹּתָה קָדִים עַד־פֹּתָה
 יָמָה אֲשֶׁר אֲדָד : וְעַל גְּבוֹל אֲשֶׁר מִפֹּתָה
 קְדִימָה עַד־פֹּת־יָמָה נִפְתְּלוּ אֲדָד : וְעַל גְּבוֹל
 נִפְתְּלוּ מִפֹּתָה קְדִמָּה עַד־פֹּתָה יָמָה מִנִּשְׁאָה אֲדָד :
 וְעַל גְּבוֹל מִנִּשְׁאָה מִפֹּתָה קְדִמָּה עַד־פֹּתָה יָמָה
 אִפְרָיִם אֲדָד : וְעַל גְּבוֹל אִפְרָיִם מִפֹּתָה קָדִים
 עַד־פֹּת־יָמָה רֹאבוֹן אֲדָד : וְעַל גְּבוֹל רֹאבוֹן
 מִפֹּתָה קָדִים עַד־פֹּתָה יָמָה יְהוֹדָה אֲדָד : וְעַל
 גְּבוֹל יְהוֹדָה מִפֹּתָה קָדִים עַד־פֹּתָה יָמָה הַיְהוּדָה
 הַתְּרוֹמָה אֲשֶׁר־תִּרְמִי חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֵלֶּף רֹחֵב
 וְאֵדָה צֶאֱחָד הַחֲלֻקִּים מִפֹּתָה קְדִימָה עַד־פֹּתָה
 יָמָה וְהָיָה הַמִּקְדָּשׁ בְּחוֹכָה : הַתְּרוֹמָה אֲשֶׁר
 תִּרְמִי לַיהוָה אֵדָה חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֵלֶּף רֹחֵב
 עֶשְׂרֵת אֲלָפִים : וְהָיָה קִדְמָה הַתְּרוֹמָה הַקֹּדֶשׁ
 לַכֹּהֲנִים צִפּוֹנָה חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֵלֶּף וְיִפְלֹה רֹחֵב
 עֶשְׂרֵת אֲלָפִים וְקְדִימָה רֹחֵב עֶשְׂרֵת אֲלָפִים
 וְנֶגְבָּה אֵדָה חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֵלֶּף וְהָיָה מִקְדָּשׁ
 יְהוָה בְּחוֹכּוֹ : לַכֹּהֲנִים הַמִּקְדָּשׁ מִבֵּין צִדְקָה
 אֲשֶׁר שְׁמֹרֵי מִשְׁמֶרֶתוֹ אֲשֶׁר לֹא־חָשׂוּ בְּחֻעוֹת בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל כְּאֲשֶׁר חָשׂוּ הַלְוִיִּם : וְהָיָה לָהֶם הַתְּרוֹמָה
 מִתְּרוֹמַת הָאָרֶץ קָדָשׁ קָדָשִׁים אֶל־גְּבוֹל הַלְוִיִּם :
 וְהַלְוִיִּם לְעֹמֶת גְּבוֹל הַכֹּהֲנִים חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים
 אֵלֶּף אֵדָה וְרֹחֵב עֶשְׂרֵת אֲלָפִים כִּי־אֵדָה חֲמִשָּׁה
 וְעֶשְׂרִים אֵלֶּף וְרֹחֵב עֶשְׂרֵת אֲלָפִים : וְלֹא־יִמְכְּרוּ
 מִמֶּנּוּ וְלֹא־יִמְרֹו וְלֹא יַעֲבֹד רַאשֵׁי־הָאָרֶץ כִּי
 קָדָשׁ לַיהוָה : וַחֲמִשָּׁת אֲלָפִים הַנּוֹתֵר בְּרֹחֵב עַל־
 פְּנֵי חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֵלֶּף חֲלִיפָה לְעִיר לְמוֹשָׁב
 וּלְמִגְדָּשׁ וְהָיָה הָעִיר בְּחוֹכָה : וְאֵלֶּה מִדּוֹתֶיהָ
 פֹּת צִפּוֹן חֲמֵשׁ מֵאוֹת וָאַרְבַּעַת אֲלָפִים וּפֹת־
 נֶגֶב חֲמֵשׁ חֲמֵשׁ מֵאוֹת וָאַרְבַּעַת אֲלָפִים וּמִפֹּתָה
 קָדִים חֲמֵשׁ מֵאוֹת וָאַרְבַּעַת אֲלָפִים וּפֹת־יָמָה
 חֲמֵשׁ מֵאוֹת וָאַרְבַּעַת אֲלָפִים : וְהָיָה מִגְדָּשׁ
 לְעִיר צִפּוֹנָה חֲמִשִּׁים וּמֵאוֹת וּנֶגְבָּה חֲמִשִּׁים
 וּמֵאוֹת וְקְדִימָה חֲמִשִּׁים וּמֵאוֹת וְיָמָה
 חֲמִשִּׁים וּמֵאוֹת : וְהָיָה בְּאֵדָה לְעֹמֶת

- 27 אחד : ועל גבול מפתח קרימה עד פאת
 28 יפה נד אחד : ועל גבול נד אל פאת נגב
 תיכנה והיה גבול מתמר מי מריבת קדש נחלה
 29 על הים הגדול : זאת הארץ אשר תפילו
 מנחלה לשבטי ישראל ואלה מחלקתם נאם
 30 אדני יהוה : ואלה תוצאות העיר מפתח
 צפון חמש מאות וארבעת אלפים מדה :
 31 ושבטי העיר על שמות שבטי ישראל שערים
 שלושה צפונה שער ראובן אחד שער יהודה
 32 אחד שער לוי אחד : ואל פאת קרימה חמש
 מאות וארבעת אלפים ושערים שלשה ושער
 יוסף אחד שער בנימין אחד שער דן אחד :
 33 ופאת נגבה חמש מאות וארבעת אלפים מדה
 ושערים שלשה שער שמעון אחד שער יששכר
 34 אחד שער זבולון אחד : פאת יפה חמש
 מאות וארבעת אלפים ושערים שלשה שער
 נד אחד שער אשר אחד שער נפתלי אחד :
 35 סביב שמנה עשר אלף ושם העיר מיום
 יהוה שמה :
- תרומת הקדש שערת אלפים קרימה ושערת
 אלפים יפה והיה לעמדת תרומת הקדש
 19 והיתה תבואתה להם לעבדי העיר : והעבד
 20 העיר יעבדוהו מפל שבטי ישראל : כל
 התרומה חמשה ועשרים אלף בחמשה
 ועשרים אלף רביעית תרימו את תרומת הקדש
 21 אל אחוזת העיר : והנותר לנשיא מדה
 ומדה לתרומת הקדש ולאחוזת העיר אל
 פני חמשה ועשרים אלף תרומה עד גבול
 קרימה יפה על פני חמשה ועשרים אלף על
 גבול יפה לעמדת חלקים לנשיא והיתה תרומת
 22 הקדש ומקדש הבית בתוכה : ומאחזת הלזים
 מאחזת העיר בתוך אשר לנשיא יהיה צין גבול
 23 יהודה ובין גבול בנימין לנשיא יהודה : ויתר
 השבטים מפתח קרימה עד פאת ימה בנימין
 24 אחד : ועל גבול בנימין מפתח קרימה עד פאת
 25 יפה שמעון אחד : ועל גבול שמעון מפתח
 26 קרימה עד פאת ימה יששכר אחד : ועל
 גבול יששכר מפתח קרימה עד פאת יפה זבולון

fifty, and toward the east two hundred and fifty, and toward the west two hundred and fifty.

18 And the residue in length, over against the oblation of the holy *portion* shall be ten thousand eastward, and ten thousand westward: and it shall be over against the oblation of the holy *portion*; and the increase thereof shall be for food unto them that serve the city.

19 And they^a that serve the city shall serve it out of all the tribes of Israel.

20 All the oblation shall be five and twenty thousand by five and twenty thousand: ye shall offer the holy oblation four-square, with the possession of the city.

21 And the residue^d shall be for the prince, on the one side and on the other of the holy oblation, and of the possession of the city, over against the five and twenty thousand of the oblation toward the east border, and westward over against the five and twenty thousand toward the west border, over against the portions for the prince: and it shall be the holy oblation; and the sanctuary^f of the house shall be in the midst thereof.

22 Moreover from the possession of the Levites, and from the possession of the city being in the midst of that which is the prince's, between the border of Judah and the border of Benjamin, shall be for the prince.

23 As for the rest of the tribes, from the east side unto the west side, Benjamin shall have *γ* a portion.

24 And by the border of Benjamin, from the east side unto the west side, Simeon shall have a portion.

B. C. 574.

a ch. 45. 6.

b ch. 47. 19.

β Meribah-kadesh.

c ch. 47. 14, 21, 22.

d ch. 45. 7.

e Re. 21. 12, &c.

f ver. 8, 10.

γ one.

δ Jehovah-shammah.

g Ps. 46. 5, 48. 3.

68. 18.

77. 13.

Je. 3. 17.

Joel 3. 21.

Zec. 2. 10.

Re. 21. 3.

22. 3.

25 And by the border of Simeon, from the east side unto the west side, Issachar a portion.

26 And by the border of Issachar, from the east side unto the west side, Zebulun a portion.

27 And by the border of Zebulun, from the east side unto the west side, Gad a portion.

28 And by the border of Gad, at the south side southward, the border shall be even from Tamar unto the waters^b of β strife in Kadesh, and to the river toward the great sea.

29 This^c is the land which ye shall divide by lot unto the tribes of Israel for inheritance, and these are their portions, saith the Lord God.

30 And these are the goings out of the city on the north side, four thousand and five hundred measures.

31 And the gates of^e the city shall be after the names of the tribes of Israel: three gates northward; one gate of Reuben, one gate of Judah, one gate of Levi.

32 And at the east side four thousand and five hundred: and three gates; and one gate of Joseph, one gate of Benjamin, one gate of Dan.

33 And at the south side four thousand and five hundred measures: and three gates; one gate of Simeon, one gate of Issachar, one gate of Zebulun.

34 At the west side four thousand and five hundred, with their three gates; one gate of Gad, one gate of Asher, one gate of Naphtali.

35 It was round about eighteen thousand measures: and the name of the city from that day shall be δ The Lord^g is there.

The Book of DANIEL.

CHAP. I.

IN the third year of the reign of Jehoiakim king of Judah came ^a Nebuchadnezzar king of Babylon unto Jerusalem, and besieged it.

2 And the Lord gave Jehoiakim king of Judah into his hand, with part of the vessels of the house of God, which he carried into the land of Shinar, to the house of his god; and he brought the vessels into the treasure-house of his god.

3 And the king spake unto Ashpenaz the master of his eunuchs, that he should bring *certain* of the children ^c of Israel, and of the king's seed, and of the princes;

4 Children in whom *was* no blemish, but well-favoured, and skilful in all wisdom, and cunning in knowledge, and understanding science, and such as *had* ability in them to stand in the king's palace, and whom they might teach the learning and the tongue of the Chaldeans.

5 And the king appointed them a daily provision of the king's meat, and of the wine ^d which he drank; so nourishing them three years, that at the end thereof they might stand before the king.

6 Now among these were of the children of Judah, Daniel, Hananiah, Mishael, and Azariah;

7 Unto whom the prince of the eunuchs gave names: for he gave unto Daniel *the name* of Belteshazzar; ^f and to Hananiah, of Shadrach; and to Mishael, of Meshach; and to Azariah, of Abed-nego.

8 But Daniel purposed in his heart that he would not defile himself with the portion ^g of the king's meat, nor with the wine which he drank: therefore he requested of the prince of the eunuchs that he might not defile himself.

9 Now God had brought Daniel into favour ^h and tender love with the prince of the eunuchs.

10 And the prince of the eunuchs said unto Daniel, I fear my lord the king, who hath appointed your meat and your drink: for why should he see your faces ⁱ η worse liking than the children which *are* of your θ sort? then shall ye make *me* endanger my head to the king.

11 Then said Daniel to κ Melzar, whom the prince of the eunuchs had set over Daniel, Hananiah, Mishael, and Azariah,

12 Prove thy servants, I beseech thee, ten days; and let them give us ^j ν pulse to eat, and water to drink.

13 Then let our countenances be looked upon before thee, and the countenance of the children that eat of the portion of the king's meat; and as thou seest, deal with thy servants.

14 So he consented to them in this matter, and proved them ten days.

15 And at the end of ten days their countenances appeared fairer and fatter in flesh than all the children which did eat the portion of the king's meat.

16 Thus Melzar took away the portion of their meat, and the wine that they should drink, and gave them pulse.

17 As for these four children, God gave

B. C. 607.

β or, *he made Daniel understand.*

a 2Ki.24.1,2.
2Ch.36.6,7.

b 1Ki.10.1,3.
Ps.119.99.

γ of.

c Foretold,
2Ki.20.17,18.
Is.39.7.

d ch.6.28.
10.1.

He lived to see that glorious time of the return of his people from the Babylonian captivity, though he did not die then. So till is used,
Ps.110.1.
112.8.

e ch.4.5.
Ge.41.8.
Es.6.1.
Job33.15-17.

δ of his *arink*

f ch.4.8.
5.12.

g 1Ki.1.31.
h De.32.38.

i Eze.4.13.
Ho.9.3.

ζ made.

i ch.3.29.

k Eze.6.11.

l Ge.39.21.
Pr.16.7.

m ch.5.16.

η sadder.

θ or, term, or, continuance.

κ or, the steward.

λ or, fee, ver.48.
ch.5.17.

μ or, buy, Ep.5.16.

ν of pulse that we may eat.

n Is.41.23.

o ver.28.

p Is.66.1,2.

them knowledge and skill in all learning and wisdom: and ^q Daniel had understanding in all visions and dreams.

18 Now, at the end of the days that the king had said he should bring them in, then the prince of the eunuchs brought them in before Nebuchadnezzar.

19 And the king communed with them: and among them all was found none like Daniel, Hananiah, Mishael, and Azariah: therefore stood they before the king.

20 And in ^b all matters of wisdom γ and understanding, that the king inquired of them, he found them ten times better than all the magicians and astrologers that were in all his realm.

21 And Daniel continued ^d *even* unto the first year of king Cyrus.

CHAP. II.

AND in the second year of the reign of Nebuchadnezzar, Nebuchadnezzar dreamed dreams, wherewith ^e his spirit was troubled, and his sleep brake from him.

2 Then the king commanded to call the magicians, and the astrologers, and the sorcerers, and the Chaldeans, for to shew the king his dreams. So they came and stood before the king.

3 And the king said unto them, I have dreamed a dream, and my spirit was troubled to know the dream.

4 Then spake the Chaldeans to the king in Syriac, O king, live ^f for ever: tell thy servants the dream, and we will shew the interpretation.

5 The king answered and said to the Chaldeans, The thing is gone from me: if ye will not make known unto me the dream, with the interpretation thereof, ye shall be ^g cut in pieces, ⁱ and your houses ^k shall be made a dunghill:

6 But ^m if ye shew the dream, and the interpretation thereof, ye shall receive of me gifts, and λ rewards, and great honour: therefore shew me the dream and the interpretation thereof.

7 They answered again, and said, Let the king tell his servants the dream, and we will shew the interpretation of it.

8 The king answered and said, I know of certainty that ye will ^u gain the time, because ye see the thing is gone from me.

9 But if ye will not make known unto me the dream, *there is but* one decree for you; for ye have prepared lying and corrupt words to speak before me till the time be changed: therefore tell me the dream, and I ^a shall know that ye can shew me the interpretation thereof.

10 The Chaldeans answered before the king, and said, There is not a man upon the earth that can shew the king's matter; therefore *there is* no king, lord, nor ruler, that asked such things at any magician, or astrologer, or Chaldean.

11 And *it is* a rare thing that the king requireth: and there is none other that can shew it before the king, except ^o the gods, whose dwelling ^p is not with flesh.

12 For this cause the king was angry

דניאל

LIBER DANIELIS.

CAP. I. א

1 בשנת שלוש למלכות יהויקים מלך יהודה בא
 נבוכדנאצר מלך בבל וישלם ויצר עליו :
 2 ויחזק אדני ברוך את יהויקים מלך יהודה ומקצת
 פלי בית האלהים ויביאם ארץ שניצר בית אלהיו
 3 ואת הנעלים הביא בית אוצר אלהיו : ויאמר
 המלך לאשפני רב סריסו להביא מבני ישראל
 4 ומגזרע המלוכה וימן הפרתמים : ולדנים ואשר
 אין בהם פל מאומם וטובי מראה ומשכלים בכל
 חכמה ודעו רעת ומביני מדע ותאשר פח בהם
 לעמוד בחיכל המלך ולממסם ספר ולשון פשוטים :
 5 וימן להם המלך דבריוס ביומו מפתח המלך
 ומינין משפתי ויגדלם שנים שלוש ומקצתם
 6 יעמדו לפני המלך : ויהי בהם מבני יהודה
 7 דניאל חנניה מישאל ועזריה : וישם להם שר
 הסריסים שמות וישם להניאל בלמשאצר
 ולחנניה שדוך ולמישאל מישף ולעזריה עבר
 8 ננו : וישם דניאל על לבו אשר לא יתפאל
 בפתח המלך ויבנין משפתי ויבקש מעור הסריסים
 9 אשר לא יתפאל : ויהיו האלהים את דניאל
 10 לחסד ולרחמים לפני שר הסריסים : ויאמר שר
 הסריסים להניאל רא אני את אדני המלך אשר
 מנה את מאכלכם ואת משתיכם אשר למה
 יראה את פניכם נעשים מן הילדים אשר פניכם
 11 וחיבתם את ראשי למלך : ויאמר דניאל אל
 המלצר אשר מנה שר הסריסים על דניאל
 12 חנניה מישאל ועזריה : נסגא את עבדי ימים
 עשרה ויתנו לנו מן הדורעים ונאכלה וימים
 13 ונשתה : ויראו לפניו מראה ומראה הילדים
 האכלים את פתח המלך וכאשר תראה עשה
 14 עם עבדיך : וישמע להם לדבר הנה וינסם ימים
 15 עשרה : ומקצת ימים עשרה נראה מראהם
 טוב ובריאי בשור מן כל הילדים האכלים את
 16 פתח המלך : ויהי המלצר נשא את פתחם ויין
 17 משתיהם ונתן להם דורעים : והילדים האלה

תקיא

CAP. II. ב

1 ובשנת שנים למלכות נבוכדנאצר חלם נבוכדנאצר
 חלמות ומתפעם רוחו ושנתו נהיתה עליו :
 2 ויאמר המלך לקרא לחרטמים ולראשונים
 ולמכשפים ולפסדים להגיד למלך חלמתיו ויבאו
 3 ויעמדו לפני המלך : ויאמר להם המלך חלום
 חלמתי ומתפעם רוחי לדעת את החלום : וידברו
 4 הפסדים למלך ארמית מלפא לעלמין הוי אמר
 חלמא לעבדך ופשרא נחוא : ענה מלפא ואמר
 5 להשדאי מלחה מני אדא דין לא תהודענלי
 חלמא ופשרה הדמין תתעבדון ונביטון נלי
 6 ותשמון : והן חלמא ופשרה תתבון פתח
 7 ונבובה ויקר שפיא תקבולון מן קדמי דרין חלמא
 8 ופשרה חזוני : ענו חנניה ואמרין מלפא חלמא
 9 ואמר לעבדוי ופשרה נחחוק : ענה מלפא
 10 ואמר מן יצב דע אלא די עדנא אנתון וננן
 11 בל קבל די חזיתון דראדא מני מלחא : די חן
 חלמא לא תהודענלי תהדיהיא וחזון ומלה
 12 כדבה ושחיתתה הוסיפתון למאמר קדמי עד די
 עדנא ישתפא להן חלמא אמרו לי ואנפע די
 13 פשרה תתבונני : ענו בשדאי קרס מלפא
 14 ואמרין לא איתנו אנש על גששתא די מלח מלפא
 15 ויכל להחזיה בל קבל די בל מלך רב ושליט מלה
 16 כדנה לא שאל לכל דרמים ואשף ובשדי : ומלחא
 17 דרמלפא שאר קירה ואחרון לא אית די חזונה

- קדם מלפא ליהן אלהין די מדרהון עם-בשרא
 12 לא איתחיו : מלכבל דנה מלפא בנס וקצף
 13 שניא ואמר להובדא לכל חכימי בבל : ודחא
 נפלת וחכימיא מתקטלון ובעו דניאל וחבורתי
 14 להתקטלה : בארין דניאל חתיב עטא
 ומעם לאריוך רב-סודתא די מלפא די נפק
 15 לקטלה לחימי בבל : ענה ואמר לאריוך שלימא
 די מלפא על מה דתא מהצפה מן-קדם מלפא
 16 ארין מלתא הובד אריוך לדניאל : ודניאל על
 ובעא מן-מלפא די זמן יתקד ליה ופשרא
 17 להחיה למלפא : ארין דניאל
 לביתא אול להחניה מישאל ועזריה חבורתי
 18 מלתא הובד : ורחמין למבעא מן-קדם אלה
 שמיא על-דנא דנה די לא ידברון דניאל
 19 וחבורתי עם-שאר חכימי בבל : ארין דניאל
 בחורא די-ליליא תא גל ארין דניאל ברוך
 20 לאלה שמיא : ענה דניאל ואמר להוא שמה
 די-אלהא מברך מן-עלמא ועד-עלמא די
 21 חכמתא ונביותא דיהא קיא : והוא מהשגא
 עדניא ומניא מהעדה מלכין ומהקים מלכין יתב
 22 חכמתא לחימיין ומנדעא לידעי בינה : והוא
 23 גלא עמקתא ומסתרתא ידע מר בחשוכא
 ונהירא עמה שרא : לך אלה אבותי מהודא
 ומשבח אלה די חכמתא ונביותא יתבת לו ובען
 24 הודעתני די-בעניא מן די מלת מלפא הודעתנא :
 מלכבל דנה דניאל על על-אריוך די מן מלפא
 25 להובדא לחימי בבל אול וכן אמר לה לחימי
 בבל אל-ההובד העלני קדם מלפא ופשרא למלפא
 ארין אריוך בהתבהלה הנעל
 26 לדניאל קדם מלפא וכן אמר לה די-השפחת גל
 מן-גני גלותא די יהוד די פשרא למלפא יהודע :
 27 ענה מלפא ואמר לדניאל די שמה בלששאצר
 האיתך פל להודעתני חלמא די-חיות ופשרא :
 28 ענה דניאל קדם מלפא ואמר תא די-מלפא שאל
 לך חכימיין אשפין חרסמין גורין יכלון להחיה
 29 למלפא : פרס אית אלה בשמיא פלה חין
 ודודע למלפא נבוכדנצר מה די להוא באחרית
 ימיא חלמך וחוץ ראשך על-משכבך דנה

and very furious, and commanded to destroy all^a the wise men of Babylon.

13 And the decree went forth that the wise men should be slain; and they sought Daniel and his fellows to be slain.

14 Then Daniel ^γ answered with counsel and wisdom to Arioch the ^δ captain of the king's guard, which was gone forth to slay the wise men of Babylon:

15 He answered and said to Arioch the king's captain, Why is the decree so hasty from the king? Then Arioch made the thing known to Daniel.

16 Then Daniel went in, and desired of the king that he would give him time, and that he would shew the king the interpretation.

17 Then Daniel went to his house, and made the thing known to Hananiah, Mishael, and Azariah, his companions;

18 That^a they would desire mercies ^θ of the God of heaven concerning this secret, that^k Daniel and his fellows should not perish with the rest of the wisemen of Babylon.

19 Then was the secret revealed unto Daniel in a night vision.^k Then Daniel blessed the God of heaven.

20 Daniel answered and said,^j Blessed be the name of God for ever and ever; for wisdomⁱ and might are his:

21 And he changeth the times^m and the seasons: heⁿ removeth kings, and setteth up kings: he^p giveth wisdom unto the wise, and knowledgeth to them that know understanding.

22 He revealeth^q the deep and secret things: he knoweth^r what is in the darkness, and the light^s dwelleth with him.

23 I thank thee, and praise thee, O thou God of my fathers, who hast given me wisdom and might, and hast made known unto me now what we desired of thee: for thou hast now made known unto us the king's matter.

24 Therefore Daniel went in unto Arioch, whom the king had ordained to destroy the wise men of Babylon: he went and said thus unto him, Destroy not the wise men of Babylon: bring me in before the king, and I will shew unto the king the interpretation.

25 Then Arioch brought in Daniel before the king in haste, and said thus unto him, ^μ I have found a man of the ^ν captives of Judah that will make known unto the king the interpretation.

26 The king answered, and said to Daniel, whose name was Belteshazzar, Art thou able to make known unto me the dream which I have seen, and the interpretation thereof?

27 Daniel answered in the presence of the king, and said, The secret which the king hath demanded, cannot^x the wise men, the astrologers, the magicians, the soothsayers, shew unto the king;

28 But^y there is a God in heaven that revealeth secrets, and ^φ maketh known to the king Nebuchadnezzar what shall be in the latter days. Thy dream, and the visions of thy head upon thy bed, are these;

29 As for thee, O king, thy thoughts ^ψ came into thy mind upon thy bed, what should come to pass hereafter; and^z he that revealeth secrets maketh known to thee what shall come to pass.

30 But as for me, this secret is not revealed to me for any wisdom^a that I have more than any living, but for ^β their sakes

B. C. 603.

a Mat. 2. 16.

β wast seeing

γ returned.

δ chief of

the executioners, or

slaughter-

men, or

chief marshal,

Ge. 37. 36.

Je. 52. 12, 14.

ζ or, sides.

η or, which

was not in

hands.

b Zec. 4. 6.

Jno. 1. 13.

c Ps. 1. 4.

Ho. 13. 3.

d ch. 3. 17.

1 Sa. 17. 37.

2 Ti. 4. 17, 18

θ from before

e Ps. 37. 36.

κ or, they

should not

destroy

Daniel.

f Is. 2. 2, 3.

g 1 Co. 15. 25.

h Nu. 12. 6.

i Ezr. 7. 12.

Is. 47. 5.

Eze. 26. 7.

Hos. 8. 10.

j Ps. 50. 23.

k Ezr. 1. 2.

l Je. 32. 19.

m Ps. 31. 14, 15

n Ps. 75. 6, 7.

o Je. 27. 6.

p Pr. 2. 6, 7.

q Ps. 25. 14.

r ch. 5. 28.

s Ps. 139. 11,

12.

He. 4. 13.

t ch. 7. 7, 23.

u 1 Ti. 6. 16.

1 Jno. 1. 5.

λ brittle.

μ That I.

ν children

of the cap-

tivity.

π this with

this.

ρ their.

σ Mi. 4. 7.

Lu. 1. 32, 33

τ kingdom

thereof.

ω Ps. 2. 9.

τ which was

not in hands

y Is. 47. 13, 14.

y Ge. 40. 8.

41. 16.

φ hath made.

χ after this.

ψ came up.

z Am. 4. 13.

a Ac. 3. 12.

β or, the in-

tent that the inter-

pretation

may be

made

known.

that shall make known the interpretation to the king, and that thou mightest know the thoughts of thy heart.

31 Thou, O king, ^β sawest, and, behold, a great image. This great image, whose brightness was excellent, stood before thee, and the form thereof was terrible.

32 This image's head was of fine gold, his breast and his arms of silver, his belly and his ^ζ thighs of brass,

33 His legs of iron, his feet part of iron and part of clay.

34 Thou sawest till that a stone was cut out ^η without ^δ hands, which smote the image upon his feet that were of iron and clay, and brake them to pieces.

35 Then was the iron, the clay, the brass, the silver, and the gold, broken to pieces together, and became like the ^ε chaff of the summer threshing-floors; and the wind carried them away, that no ^ε place was found for them: and the stone that smote the image became a great mountain^f and filled ^ε the whole earth.

36 This is the dream; and we will tell the interpretation thereof before the king.

37 Thou, O king, art a kingⁱ of kings: for ^k the God of heaven hath given thee a kingdom, power, and strength, and glory.

38 And wheresoever the children of men dwell, the beasts of the field, and the fowls of the heaven, hath he given^o into thine hand, and hath made thee ruler over them all. Thou art this head of gold.

39 And after thee shall arise another kingdom inferior^r to thee, and another third kingdom of brass, which^t shall bear rule over all the earth.

40 And the fourth kingdom shall be strong as iron: forasmuch as iron breaketh in pieces and subdueth all things: and as iron that breaketh all these, shall it break in pieces and bruise.

41 And whereas thou sawest the feet and toes part of potter's clay and part of iron, the kingdom shall be divided; but there shall be in it of the strength of the iron, forasmuch as thou sawest the iron mixed with miry clay.

42 And as the toes of the feet were part of iron and part of clay, so the kingdom shall be partly strong, and partly ^λ broken.

43 And whereas thou sawest iron mixed with miry clay, they shall mingle themselves with the seed of men; but they shall not cleave ^π one to another, even as iron is not mixed with clay.

44 And in ^ρ the days of these kings shall the God^v of heaven set up a kingdom which shall never be destroyed: and the ^σ kingdom shall not be left to other people, but it shall break^w in pieces and consume all these kingdoms, and it shall stand for ever.

45 Forasmuch as thou sawest that the stone was cut out of the mountain ^τ without hands, and that it brake in pieces the iron, the brass, the clay, the silver, and the gold; the great God hath made known to the king what shall come to pass ^χ hereafter: and the dream is certain, and the interpretation thereof sure.

46 Then the king Nebuchadnezzar fell upon his face, and worshipped Daniel, and commanded that they should offer an oblation and sweet odours unto him.

47 The king answered unto Daniel, and said, Of a truth it is, that your God is a God of gods, and a Lord of kings, and a

revealer of secrets, seeing thou couldst reveal this secret.

48 Then the king made Daniel a great man, and gave him many great^a gifts, and made him ruler over the whole province of Babylon, and chief of the^b governors over all the wise men of Babylon.

49 Then Daniel requested of the king, and^c he set Shadrach, Meshach, and Abed-nego, over the affairs of the province of Babylon: but Daniel sat^d in the gate of the king.

CHAP. III.

NEBUCHADNEZZAR the king made^e an image of gold, whose height was threescore cubits, and the breadth thereof six cubits: he set it up in the plain of Dura, in the province of Babylon.

2 Then Nebuchadnezzar the king sent to gather together the princes, the governors, and the captains, the judges, the treasurers, the counsellors, the sheriffs, and all the rulers of the provinces, to come to the dedication of the image which Nebuchadnezzar the king had set up.

3 Then the princes, the governors, and captains, the judges, the treasurers, the counsellors, the sheriffs, and all the rulers of the provinces, were gathered together unto the dedication of the image that Nebuchadnezzar the king had set up; and they stood before the image that Nebuchadnezzar had set up.

4 Then an herald cried^f aloud, To you it is commanded, O^g people, nations, and languages,

5 That at what time ye hear the sound of the cornet, flute, harp, sackbut, psaltery, ^h dulcimer, and all kinds of music, ye fall down and worship the golden image that Nebuchadnezzar the king hath set up:

6 And whosoⁱ falleth not down and worshippeth, shall the same hour be cast into the midst of a burning fiery^j furnace.

7 Therefore at that time, when all the people heard the sound of the cornet, flute, harp, sackbut, psaltery, and all kinds of music, all the people, the nations, and the languages, fell down and worshipped the golden image that Nebuchadnezzar the king had set up.

8 Wherefore at that time certain Chaldeans came near, and accused the Jews.

9 They spake and said to the king Nebuchadnezzar, O king, live^k for ever.

10 Thou, O king, hast made a decree, that every man that shall hear the sound of the cornet, flute, harp, sackbut, psaltery, and dulcimer, and all kinds of music, shall fall down and worship the golden image:

11 And whoso falleth not down and worshippeth, that he should be cast into the midst of a burning fiery furnace.

12 There are certain Jews, whom thou hast set^l over the affairs of the province of Babylon, Shadrach, Meshach, and Abed-nego: these men, O king, have^m not regardedⁿ thee; they serve not thy gods, nor worship the golden image which thou hast set up.

13 Then Nebuchadnezzar, in his^o rage and fury, commanded to bring Shadrach, Meshach, and Abed-nego. Then they brought these men before the king.

14 Nebuchadnezzar spake, and said unto them Is it^p true, O Shadrach, Me-

B. C. 603.

a ver. 6.

b ch. 4. 9.

5. 11.

c Lu. 4. 7, 8.

d Ex. 32. 32.

Lu. 13. 9.

e ch. 3. 12.

f Ex. 5. 2.

g 2Ki. 18. 35.

h Es. 2. 19.

3. 2.

i 2Ki. 19. 17, 18.

Ps. 115. 4, &c.

Is. 40. 19, &c.

Je. 16. 20.

Ac. 19. 26.

i Mat. 10. 19.

k Ps. 121. 5-7.

Ac. 27. 23, 25.

l Job 13. 15.

m Ac. 4. 19.

n Ex. 20. 3-5.

Le. 19. 4.

o filled.

p Is. 51. 13.

Lu. 12. 4, 5.

q Pr. 16. 14.

21. 24.

r 27. 3, 4.

s mighty of

strength.

t with might,

ch. 4. 14.

u they com-

mand.

v ch. 4. 1.

6. 25.

w or, mantles

x or, turbans

y symphony,

or, singing.

z word.

aa or, spark.

ab Re. 13. 15.

ac ch. 6. 24.

ad Je. 29. 22.

ae or, govern-

af ners.

ag Is. 43. 2.

ah u ver. 4. 5.

ai ch. 2. 4.

aj 6. 21.

ak Ro. 13. 7.

al there is

no hurt

in them.

am v Pr. 30. 4.

an Lu. 1. 35.

ao Ro. 1. 4.

ap door.

aq v Ga. 1. 10.

ar x Ge. 14. 18.

as y ch. 2. 49.

at o set no re-

gard upon.

au z Is. 43. 2.

av He. 11. 34.

aw a ch. 6. 13.

ax b ver. 19.

ay c Ge. 19. 15.

az 16.

ba Ps. 34. 7, 8.

bb 103. 20.

bc He. 1. 14.

bd d ch. 6. 22, 23.

be Je. 17. 7.

bf e Ro. 12. 1.

bg He. 11. 37.

bh r or, of pur-

pose, as

Ex. 21. 13.

shach, and Abed-nego, do not ye serve my gods, nor worship the golden image which I have set up?

15 Now, if ye be ready, that at what time ye hear the sound of the cornet, flute, harp, sackbut, psaltery, and dulcimer, and all kinds of music, ye fall down^c and worship the image which I have made, well:^d but if ye worship not, ye shall be cast the same hour into the midst of a burning fiery furnace: and^e who is that God that shall deliver you out of my hands?

16 Shadrach, Meshach, and Abed-nego answered and said to the king, O Nebuchadnezzar, we are not careful^f to answer thee in this matter.

17 If it be so, our God, whom^g we serve, is able to deliver us from the burning fiery furnace; and he will deliver us out of thine hand, O king.

18 But if not^h, be it known unto thee, O king, that we will not serveⁱ thy gods, nor worship the golden image which thou hast set up.

19 Then was Nebuchadnezzar^j full of fury,^k and the form of his visage was changed against Shadrach, Meshach, and Abed-nego: therefore he spake, and commanded^l that they should heat the furnace one seven times more than it was wont to be heated.

20 And he commanded the^m most mighty men that were in his army to bind Shadrach, Meshach, and Abed-nego: and to cast them into the burning fiery furnace.

21 Then these men were bound in theirⁿ coats, their hosen, and their^o hats, and their other garments, and were cast into the midst of the burning fiery furnace.

22 Therefore because the king's^p commandment was urgent, and the furnace exceeding hot, the^q flame of the fire slew those^r men that took up Shadrach, Meshach, and Abed-nego.

23 And these three men, Shadrach, Meshach, and Abed-nego, fell down bound into the midst of the burning fiery furnace.

24 Then Nebuchadnezzar the king was astonished, and rose up in haste, and spake, and said unto his^s counsellors, Did not we cast three men bound into the midst of the fire? They answered and said unto the king, True, O king.

25 He answered and said, Lo, I see four men loose, walking^t in the midst of the fire, and^u they have no hurt; and the form of the fourth is like the Son^v of God.

26 Then Nebuchadnezzar came near to the^w mouth of the burning fiery furnace, and spake, and said, Shadrach, Meshach, and Abed-nego, ye^x servants of the most high^y God, come forth, and come hither. Then Shadrach, Meshach, and Abed-nego, came forth of the midst of the fire.

27 And the princes, governors, and captains, and the king's counsellors, being gathered together, saw these men, upon whose bodies the fire had^z no power, nor was an hair of their head singed, neither were their coats changed, nor the smell of fire had passed on them.

28 Then Nebuchadnezzar spake, and said, Blessed be the God of Shadrach, Meshach, and Abed-nego, who hath sent his angel,^{aa} and delivered his servants that trusted^{ab} in him, and have changed the king's word, and yielded their^{ac} bodies,

מַעֲסֵה דָיִם כִּלְיָאֵשׁ וְיִשְׁמַע קֹל חֲרָנָה מִשְׁרוּקֵיהָ
 קוֹחֵרִים שֹׁבָבִים פְּסֻתָּהִין וְסִפְפָּנִיָּה וְכַל וְגַם זִמְרָה
 יִפֹּל וְיִסְכַּד לְעֵלֶם הַדְּבָר : וּמִן־דִּירָא יִפֹּל וְיִסְכַּד ¹¹
 וְיִחְרָא לְגֹאֲ-אֲתוֹן נִירָא יְקֻדָּתָא : אִיתִי גְבַרְיָה ¹²
 וְיִדְרִיאִין וְדִמְסִיָּה דְחֵהוּן עַל־עֲבִידָה מִדִּיעֵת בְּכָל
 שְׁדִרְךָ מִשְׁךָ וְעֶבֶד נָגוּ גְבַרְיָה אֵלֶךְ לֹא־שָׁמִיר
 עֲלִיךָ מִלְּפָא טַעֲם לֹא־לִדְחִיךְ לֹא פִלְחִין וְלַעֲלֵם
 דְּהִבָּה דִּי הִקְמִית לֹא סִגְרִין : בִּאֲדִין ¹³
 גְּבוּדְכֻנְצָר פְּרִיגוּ וְחִמָּא אִמֵּר לְחִיתָהּ לְשִׁדְרְךָ
 מִשְׁךָ וְעֶבֶד נָגוּ בִּאֲדִין גְּבַרְיָה אֵלֶךְ הִתְיוּ קֳדָם
 מִלְּפָא : עֲנִה גְּבוּדְכֻנְצָר וְאִמֵּר לְחֵן הַצֵּלָה ¹⁴
 שְׁדִרְךָ מִשְׁךָ וְעֶבֶד נָגוּ לֹא־לִי לֹא אִיתִיכֹן פִּלְחִין
 וְלַעֲלֵם דְּהִבָּה דִּי הִקְמִית לֹא־סִגְרִין : פֻּלְן הֵן ¹⁵
 אִיתִיכֹן עֲתִידִין דִּי בַעֲדָא דִּי־חֲשִׁמְעִין קֹל חֲרָנָה
 מִשְׁרוּקֵיהָ קוֹחֵרִים שֹׁבָבִים פְּסֻתָּהִין וְסִפְפָּנִיָּה
 וְכַל וְגַם זִמְרָה תִּפְלֹן וְחִסְדֹּן לְעֵלֶם דִּי־עֲבִידָה
 וְהֵן לֹא תִסְדֹּן בְּהִשְׁעָתָה תִּתְרַמֹּן לְגֹאֲ-אֲתוֹן
 נִירָא יְקֻדָּתָא וּמִן־דִּירָא אֵלֶה דִּי־יִשְׁוֹבְכֹן מִן־דִּי :
 עֲנִי שְׁדִרְךָ מִשְׁךָ וְעֶבֶד נָגוּ וְאִמְרִין לְמִלְּפָא ¹⁶
 גְּבוּדְכֻנְצָר לֹא־חֲשִׁיחִין אֲנִיכָא עַל־דְּנִיָּה פִתְגָם
 לְהַתְּבֹרֶךְ : הֵן אִיתִי אֵלֶהָ דִּי־אֲנִיכָא פִלְחִין ¹⁷
 יָכֹל לְשִׁוְכִיתָא מִן־אֲתוֹן נִירָא יְקֻדָּתָא וּמִן־דִּירָה
 מִלְּפָא יִשְׁוֹב : וְהֵן לֹא יִרְשֵׁי לְהֹאֲ-לֵךְ מִלְּפָא ¹⁸
 דִּי לֹא־לִדְחִיךְ לֹא־אִיתָנָא פִלְחִין וְלַעֲלֵם דְּהִבָּה
 דִּי הִקְמִית לֹא נִסְכָּר : בִּאֲדִין ¹⁹
 גְּבוּדְכֻנְצָר הַחֲמִל חֲמָא וְעֵלֶם אֲנִפֹּרֵה אֲשַׁחֲזֵי
 עַל־שְׁדִרְךָ מִשְׁךָ וְעֶבֶד נָגוּ עֲנִה וְאִמֵּר לְמִזָּה ²⁰
 לְאֶהֱוֵא חֲרָשְׁבִיעָה עַל דִּי חֹזֶה לְמִזָּה : וְלִגְבַרְיָה
 גְּבַרְיָהּ דִּי בְחִילָה אִמֵּר לְכַסְתָּהּ לְשִׁדְרְךָ מִשְׁךָ
 וְעֶבֶד נָגוּ לְמִרְמָא לְאֲתוֹן נִירָא יְקֻדָּתָא : בִּאֲדִין ²¹
 גְּבַרְיָה אֵלֶךְ כְּפֹלֵה בְּסִרְבִּילֵהוּן פְּטִישִׁיחִין וּכְרַבְלֵהוּן
 וּלְבִישֵׁיהוּן וְרִמְיוּ לְגֹאֲ-אֲתוֹן נִירָא יְקֻדָּתָא : כֹּל ²²
 קָבֹל דְּנִיָּה מִן־דִּי מִלֵּת מִלְּפָא מַחֲצָאָה וְאֶהֱוֵא אוֹהַ
 וְיִתִּירָה גְּבַרְיָה אֵלֶךְ דִּי הִסְקִי לְשִׁדְרְךָ מִשְׁךָ וְעֶבֶד
 נָגוּ כְּפֹלֵה דְּהִמֹּן שְׁבִיבָה דִּי נִירָא : וְגְבַרְיָה אֵלֶךְ ²³
 תִּלְחֲחִיחֹן שְׁדִרְךָ מִשְׁךָ וְעֶבֶד נָגוּ כְּפֹלֵה לְגֹאֲ-אֲתוֹן
 נִירָא יְקֻדָּתָא מִכְּסִתִּין : אֲדִין גְּבוּדְכֻנְצָר ²⁴
 מִלְּפָא תִּהִי וְקָם בְּהַחֲפִלָּה עֲנִה וְאִמֵּר לְהַתְּבֹרֶךְ

לְעֵלֶמִיָּה : כֹּל־קָבֹל דִּי־חֲחִלֵּחֵה דִּי מִשְׁוֹרָה אֲתַנְזֹרֶה
 אֲבֹן דִּי־לֹא בִּדְיוֹן וְהִדְקִית פְּרֻזָּה נִחְשָׂא
 חִסְפָּא פִּסְפָּא וְדִהֲבָה אֵלֶה רַב הוֹדַע לְמִלְּפָא מִה
 דִּי לְחֹזֶה אַחֲרֵי דְנִיָּה וְיִצִּיב חֲלָמָה וּמְדִימֹן
 בִּאֲדִין מִלְּפָא גְּבוּדְכֻנְצָר נָפֹל עַל־
 אֲנִפֹּרֵה וְלִנְיָאֵל סִגְר וּמִנְחָה וּנְיָחִיחִין אִמֵּר לְכַסְתָּה
 דִּי : עֲנִיָּה מִלְּפָא לְנִיָּאֵל וְאִמֵּר מִן־קִשְׁטֵי דִי
 אֲלִחֲכִיחֹן הוּא אֵלֶה אֲלִדְיוֹן וּמִרָא מִלְּכִין וְגִלְהֵי רִיחֹן
 דִּי יִלְלֵת לְמַגְלָה תְּרָא דְנִיָּה : אֲדִין מִלְּפָא לְנִיָּאֵל
 רַבִּי וּמִתְחִין בְּרַבְרֹן שִׁנְיָאֵל דִּבֵּי־לֵה וְהַשְׁלִימָה עַל־
 כֹּל־מִדִּיעֵת בְּכָל וְרַב־סִגְרִין עַל פִּלְחִימִי בְּכָל :
 וְנִיָּאֵל בָּעָא מִן־מִלְּפָא וּמִפִּי עַל עֲבִידָתָא דִּי
 מִדִּיעֵת בְּכָל לְשִׁדְרְךָ מִשְׁךָ וְעֶבֶד נָגוּ וְנִיָּאֵל
 בְּחִרְע מִלְּפָא :

CAP. III. ג

גְּבוּדְכֻנְצָר מִלְּפָא עֲבֹר עֵלֶם דִּי־דִלְבֵּה רִמְמָה אֲמִין
 שְׁתִּין פִּתְחָה אֲמִין שֹׁחַ וְאִקְמִיָּה בְּבִקְעַת דִּירָא
 בְּמִדִּיעֵת בְּכָל : וּגְבוּדְכֻנְצָר מִלְּפָא שְׁלַח לְמַכְנֵשׁ
 לְאַחֲשִׁדְרֻפְנִיָּא סִנְיָא וּפְחוּתָא אֲדִרְנֹרִיָּה גְּבַרְיָה
 דְּתִבְרִיא תִפְתִּיא וְכֹל שְׁלֻמְנִי מִדִּיעֵתָה לְמַחַה
 לְחִנְפָה צִלְמָה דִּי דְּהִקִּים גְּבוּדְכֻנְצָר מִלְּפָא :
 בִּאֲדִין מִן־כְּנִשִׁין אַחֲשִׁדְרֻפְנִיָּא סִנְיָא וּפְחוּתָא
 אֲדִרְנֹרִיָּה גְּבַרְיָה דְּתִבְרִיא תִפְתִּיא וְכֹל שְׁלֻמְנִי
 מִדִּיעֵתָה לְחִנְפָה צִלְמָה דִּי דְּהִקִּים גְּבוּדְכֻנְצָר
 מִלְּפָא וְהָאִמִּין קָבֹל צִלְמָה דִּי דְּהִקִּים גְּבוּדְכֻנְצָר
 וּכְרֹזָה קָרָא בְּחִיל לְכֹן אֲמִרִין עֲמִמִּיָּה אֲמִיָּה
 וְלִשְׁנִיָּה : בַּעֲדָא דִּי־רִשְׁמִשְׁעִין קֹל חֲרָנָה
 מִשְׁרוּקֵיהָ קוֹחֵרִים שֹׁבָבִים פְּסֻתָּהִין וְסִפְפָּנִיָּה וְכַל
 וְגַם זִמְרָה תִּפְלֹן וְחִסְדֹּן לְעֵלֶם דְּהִבָּה דִּי הִקִּים
 גְּבוּדְכֻנְצָר מִלְּפָא : וּמִן־דִּירָא יִפֹּל וְיִסְכַּד בְּהִ
 שְׁעָתָה יִחְרָא לְגֹאֲ-אֲתוֹן נִירָא יְקֻדָּתָא : כֹּל־
 קָבֹל דְּנִיָּה בְּהִ זִמְרָה וּמִפִּי שְׁמִיעִין פִּלְעֲמִמִּיָּה קֹל
 חֲרָנָה מִשְׁרוּקֵיהָ קוֹחֵרִים שֹׁבָבִים פְּסֻתָּהִין וְכַל וְגַם
 זִמְרָה נִפְלִין פִּלְעֲמִמִּיָּה אֲמִיָּה וְלִשְׁנִיָּה סִגְרִין
 לְעֵלֶם דְּהִבָּה דִּי הִקִּים גְּבוּדְכֻנְצָר מִלְּפָא : כֹּל־
 קָבֹל דְּנִיָּה בְּהִזְמִלָּה קָרְבֹּה גְּבַרְיָה פְּשֻׁדָּאִין וְאֲכַל
 קְרִישִׁיחֹן דִּי הִדְרִיא : עֲנִי וְאִמְרִין לְגְּבוּדְכֻנְצָר
 מִלְּפָא מִלְּפָא לְעֵלֶמִיָּה חִי : אֲנִיכָהּ מִלְּפָא שְׁמָתָה

לְךָ חֲזוֹן חֲלֹמֵי יְרֵחוֹת וּפְשָׁרָהּ אֲמָר : וְחֲזוֹן
 רֹאשִׁי עַל־מִשְׁכְּבִי חֲזוֹן הָיָה וְאֵלֶּי אֵילָן בְּנוֹא
 אֲרָעָא וְרוֹמְמָה שְׂנִיא : רְבָה אֵילָנָא וְתַקָּה וְרוֹמְמָה
 יִמְטָא לְשִׁמְיָא וְחֲזוֹתָהּ לְסוֹף כָּל־אֲרָעָא : עֲשִׂיהָ
 שְׁפִיר וְאֲנִיָּה שְׂנִיא וּמִזֶּן לְכָל־בְּהֵמַת תְּחֻחֹתֶיהָ
 תִּמְלִלִי חַיִּית בְּרָא וּבִעֲנִפּוֹתֶיהָ יִדְרֹן צִפְרִי שְׂמִיָּא
 וּמִנֵּה יִתְּנֶן כָּל־פְּשָׁרָא : חֲזוֹן הָיָה כְּחֲזוֹן רֹאשִׁי
 עַל־מִשְׁכְּבִי וְאֵלֶּי עִיר וְקִישִׁי מִן־שְׂמִיָּא נָחַת : קָרָא
 בְּחֵל וְכֵן אֲמָר גְּדוֹ אֵילָנָא וּמִצְצֵה עֲנִפּוֹתֶיהָ אֲתֵרו
 עֲשִׂיהָ וּבְדִירוֹ אֲנִיָּה תִּמְדִּי חַיִּיתָא מִן־תְּחֻחֹתֶיהָ וּצְפִירָא
 מִן־עֲנִפּוֹתֶיהָ : בְּרִים עֲקָר שְׂרָשׁוֹתֶיהָ בְּאֲרָעָא שְׁבָקוּ
 וּבִנְאִסוֹרֵיהֶן יִפְתְּלוּ וְנִדְּשׁ בְּדִתְהָא דִּי בְרָא וּבִמְלִי
 שְׂמִיָּא יִצְטַפֵּעַ וְעַם־חַיִּיתָא תִּתְלַקָּה בְּעֵצֵיהָ אֲרָעָא :
 לְבַבָּהּ מִן־אֲנִישָׁא יִשְׁזֹן וְלִבָּב חַיִּיתָא יִתְחַבֵּה לָהּ
 וּלְשִׁבְעָה עֶדְנִין יִתְלַפֵּן עֲלוֹהִי : בְּגִזְרֵת עִירִין
 פְּתִיגָא וּמִאֲמָר קִישִׁין שְׂאֵלְתָא עַד־דְּבִרְתָּ דִּי
 יִנְדַּעְיוּ דְּרִיָּא דִּי־שְׁלִישׁ עֲלִיָּא בְּמִלְכּוּת אֲנִישָׁא וְלִמְךָ
 דִּי יִצְאָה וְתִנְפְּהָ וְשִׁפְלֵה אֲנִישִׁים יָקִים עֲלוֹהִי : דְּבִל
 חֲלֵמָא חֲזוֹרִת אֲנִיָּה מִלְּפָא בְּנוֹכְדִנְצַר וְאִנְיָה
 בְּלִשְׁמֵאֲצֵר פְּשָׁרָא אֲמָר כָּל־קַבְלֵי דִּי־כְלִימִי
 מִלְכּוּתִי לֹא־יִקְלָן פְּשָׁרָא לְהוֹדְעִיתִי וְאִנְיָה כָּלֵל
 דִּי רִית־אֲלֵתִין קִישִׁין בָּד : אֲרִין דְּנִיָּל דִּי־שְׂמִיָּה
 בְּלִשְׁמֵאֲצֵר אֲשִׁתּוּמִס פְּשָׁעָה חֲזָא וְרִעִילָהּ בְּהִינְיָה
 עֲנָה מִלְּפָא וְאֲמָר בְּלִשְׁמֵאֲצֵר חֲלֵמָא וּפְשָׁרָא אֵל־
 יִבְהִלֵּךְ עֲנָה בְּלִשְׁמֵאֲצֵר וְאֲמָר כִּי־אֵל חֲלֵמָא
 לְשִׁנְאִיָּה וּפְשָׁרָהּ לְעֲרֹךְ : אֵילָנָא דִּי חַיִּיתָא דִּי
 רְבָה וְתַקָּה וְרוֹמְמָה יִמְטָא לְשִׁמְיָא וְחֲזוֹתָהּ לְכָל־
 אֲרָעָא : וְעֲשִׂיהָ שְׁפִיר וְאֲנִיָּה שְׂנִיא וּמִזֶּן לְכָל־
 בְּהֵמַת תְּחֻחֹתֶיהָ תְּחֻלִּי חַיִּית בְּרָא וּבִעֲנִפּוֹתֶיהָ יִשְׁבָּן
 צִפְרִי שְׂמִיָּא : אֲנִיָּה־דִּירוֹא מִלְּפָא דִּי רְבִית
 וְתַקָּתָהּ וְרוֹמְמָתָהּ רְבָה וּמִמֶּנָּה לְשִׁמְיָא וּשְׁלִמְנָה
 לְסוֹף אֲרָעָא : וְחֵן חֲזָא מִלְּפָא עִיר וְקִישִׁי נָחַת
 מִן־שְׂמִיָּא וְאֲמָר גְּדוֹ אֵילָנָא וְתַקָּתָהּ בְּרִים עֲקָר
 שְׂרָשׁוֹתֶיהָ בְּאֲרָעָא שְׁבָקוּ וּבִנְאִסוֹרֵיהֶן יִפְתְּלוּ וְנִדְּשׁ
 בְּדִתְהָא דִּי בְרָא וּבִמְלִי שְׂמִיָּא יִצְטַפֵּעַ וְעַם־חַיִּיתָא
 בְּרָא תִּתְלַקָּה עַד־דִּי־שִׁבְעָה עֶדְנִין יִתְלַפֵּן עֲלוֹהִי :
 דְּבִל פְּשָׁרָא מִלְּפָא וּבְגִזְרֵת עֲלִיָּא חֲזָא דִּי מִטָּח עַל־
 מִרְיָא מִלְּפָא : וְכֵן מִרְדִּין מִן־אֲנִישָׁא וְעַם־חַיִּיתָא

חֲזָא גְבַרִין תְּחֻלָּה וּמִמֶּנָּה לְכָל־נוֹרָא מִכְּפִלִין עֲנָן
 וְאֲמָרִין לְמִלְפָא יִצְבָּא מִלְּפָא : עֲנָה וְאֲמָר חֲזָא
 אֲנִיָּה חֲזָא גְבַרִין אֲרַבְעָה שָׁלֹן מִהִלְכִין בְּנוֹא־נוֹרָא
 וְתַבֵּל לֹא־אֵיתִי בְּדוֹן וְרוּחָהּ דִּי רְבִישָׁא דְּמִדָּה לְבִיר
 אֲלֵהִין : בְּאֲרִין קָרַב בְּנוֹכְדִנְצַר לְחַרְעֵ
 אֲתִין נִרְאָה יְקֻרְפָּא עֲנָה וְאֲמָר שְׂרָבִךְ מִשְׁעָה
 וְעִבְרִינֵךְ עֲבִרְוִי דִּי־אֵלֵהָא עֲלִיָּא פְּקִי וְאֵלֵהָ
 בְּאֲרִין נִפְלֹן שְׂרָבִיךְ מִשְׁעָה וְעִבְרִינֵךְ נִפְלֹן מִשְׁעָה
 נִרְאָה : וְתַחְבִּנְשִׁין וְחִשְׁדִּפְּנִיָּה סְנִיָּה וּפְחֻחִיָּה
 וְהַדְּבִיר מִלְּפָא חֲזוֹן לְבִנְיָא אֵלֵךְ דִּי לֹא־שִׁלַּט
 נִרְאָה בְּנִשְׁמִחוֹן וְשִׁעַר רֹאשְׁהוֹן לֹא־הִתְחַרְךָ
 וּסְרַפְלֵהוֹן לֹא־שָׁנָה וְרִיחַ נִזֵּר לֹא־עֲרַת בְּדוֹן :
 עֲנָה בְּנוֹכְדִנְצַר וְאֲמָר בְּרִיךְ אֱלֹהֵהוֹן דִּי־שְׂרָבִיךְ
 מִשְׁעָה וְעִבְרִינֵךְ נִפְלֹן מִשְׁעָה וְשִׁבְעָה לְעִבְרִינֵי
 דִּי הִתְרַחֲצוּ עֲלוֹהִי וּמִלְכָּה מִלְּפָא שְׁלִי וְיִתְבִּי
 שְׂמִיָּחוֹן דִּי לֹא־יִפְלֹחוֹן וְלֹא־יִסְגְּרוֹן לְכָל־אֵלֵהָ לְהֵן
 לְאֱלֹהֵהוֹן : וּמִנֵּי שְׁמִים טַעַם דִּי כָּל־עַם אֲמָה
 וְלִשָּׁן דִּי־אֲמָר שְׂחָה עַל־אֱלֹהֵהוֹן דִּי־שְׂרָבִיךְ מִשְׁעָה
 וְעִבְרִינֵי הִדְמִין יִתְעַבְּרֵהּ וּבִיתָהּ נִזֵּל וּשְׁתַּחֲוֵי כָּל־
 קַבְלֵי דִּי לֹא־אֵיתִי אֵלֵהָ אֲחֵרִין דִּי־יִפְלֵה דְּרִנְיָה :
 בְּאֲרִין מִלְּפָא הִצְלָה לְשְׂרָבִיךְ מִשְׁעָה וְעִבְרִינֵי
 בְּנוֹכְדִנְצַר מִלְּפָא לְכָל־
 עַמְמֵיָא אֲמָר וּלְשִׁנְיָה דִּי־דִּאֲרִין בְּכָל־אֲרָעָא
 שְׁלִמְכוֹן יִשְׂנָא : אֲחִיָּא וְחִמְדֵּיָהּ דִּי עִבְרִינֵי עֲמִי
 אֲלֵהָ עֲלִיָּא שְׁפִיר קְרָמִי לְתַחְוִיָּה : אֲחֻלִּיָּה כְּמָה
 רְבִרְוִין וְחִמְדֵּיָהּ כְּמָה חִשְׁפֹּן מִלְכּוּתָהּ מִלְכּוּת
 עֲלִים וּשְׁלִמְנָה עַם־דִּי חֲרִי :

CAP. IV. ד

אֲנִיָּה בְּנוֹכְדִנְצַר שְׂחָה חַיִּית בְּיָתִי וְרַעְנָן בְּהִיכְלִי :
 חֲלֵס חַיִּית וְיִתְחַלְּפִי וְיִתְחַרְוִין עַל־מִשְׁכְּבִי וְחֲזוֹן
 רֹאשִׁי וְיִתְחַלְּפִי : וּמִנֵּי שְׁמִים טַעַם לְהִנְעִלָה קְרָמִי
 לְכָל חִימִי בְּכָל דִּי־פְשָׁר חֲלֵמָא וְיִתְחַלְּפִי : בְּאֲרִין
 עֲלִיָּין חֲרַשְׁמִיָּא אֲשִׁפְּיָה פְּשָׁרָא וְגִוְרִיָּה וְחֲלֵמָא
 אֲמָר אֲנִיָּה קְרַמְחִין וּפְשָׁרָהּ לֹא־מְחֻדְעִין לִי : וְעַד
 אֲחֵרִין עַל־קְרַמִּי דְּנִיָּל דִּי־שְׂמִיָּה בְּלִשְׁמֵאֲצֵר פְּשָׁם
 אֲלֵהִי וְחִי־אֲלֵתִין קִישִׁין בָּד : וְחֲלֵמָא קְרַמְחִי
 אֲמָרִת : בְּלִשְׁמֵאֲצֵר רַב חֲרַשְׁמִיָּא דִּי אֲנִיָּה
 יִדְעָה דִּי רִיחַ אֲלֵתִין קִישִׁין בָּד וְכֵלֵּי לֹא־אֲנִים

תקרי

that they might not serve nor worship any god except their own God.

29 Therefore β I make a decree,^b That every people, nation, and language, which speak any thing amiss against the God of Shadrach, Meshach, and Abed-nego, shall be δ cut in pieces,^f and their houses shall be made a dunghill; because there is no other god that can deliver after this sort.

30 Then the king ζ promoted Shadrach, Meshach, and Abed-nego, in the province of Babylon.

CHAP. IV.

NEBUCHADNEZZAR the king, unto^k all people, nations, and languages, that dwell in all the earth; Peace^l be multiplied unto you.

2 η I thought it good to shew the signs and wonders that the highⁿ God hath wrought toward me.

3 How great are his signs!^o and how mighty are his wonders!^p his kingdom is an everlasting^r kingdom, and his dominion^s is from generation to generation.

4 I Nebuchadnezzar was at rest in mine house, and flourishing in my palace:

5 I saw a dream which made me afraid, and the thoughts upon my bed and the visions of my head troubled me.

6 Therefore made I a decree to bring in all the wise men of Babylon before me, that they might make known unto me the interpretation of the dream.

7 Then^u came in the magicians, the astrologers, the Chaldeans, and the sooth-sayers: and I told the dream before them; but they did not make known unto me the interpretation thereof.

8 But at the last Daniel came in before me, whose name^v was Belteshazzar, according to the name of my god, and in whom is the spirit^w of the holy Gods, and before him I told the dream, saying,

9 O Belteshazzar, master of the magicians, because I know that the spirit of the holy Gods is in thee, and no secret troubleth^a thee, tell me the visions of my dream that I have seen, and the interpretation thereof.

10 Thus were the visions of mine head in my bed: I θ saw, and, behold, a δ tree in the midst of the earth, and the height thereof was great.

11 The tree grew, and was strong, and the height thereof reached unto heaven, and the sight thereof to the end of all the earth.

12 The leaves thereof were fair, and the fruit thereof much, and in it was meat for all: the beasts of the field had shadow^s under it, and the fowls of the heaven dwelt in the boughs thereof, and all flesh was fed of it.

13 I saw in the visions of my head upon my bed, and, behold, a watcher^k and an holy^l one came down from heaven.

14 He cried aloud, and said thus, Hewⁿ down the tree, and cut off his branches, shake off his leaves, and scatter his fruit: let the beasts get away from under it, and the fowls from his branches.

15 Nevertheless, leave the stump^o of his roots in the earth, even with a band of iron and brass, in the tender grass of the field; and let it be wet with the dew of heaven, and let his portion be with the beasts in the grass of the earth:

16 Let his heart be changed^q from man's,

B. C. 560.

a ch. 12. 7.

β a decree is made by me.

b ch. 6. 26, 27.

c ver. 13, 14.

 γ error.

d Ps. 9. 16, 20.

e ver. 25, 32.

f made.

g ch. 2. 5.

h Ps. 75. 6, 7.

i Ex. 9. 16.

j 1 Ki. 21. 25.

k 1 Ki. 21. 6.

l &c.

m 2 Ch. 28. 22.

n made to prosper.

o ver. 8.

p ch. 3. 4.

q 6. 25, 27.

r 1 Pe. 1. 2.

s It was

t seemingly before me.

u ver. 9.

v ch. 3. 26.

w De. 4. 34.

x Ps. 105. 27.

y He. 2. 4.

z Ps. 72. 18.

aa 86. 10.

ab Is. 25. 1.

ac 28. 29.

ad q 2 Sa. 18. 32.

ae Je. 29. 7.

af r ch. 2. 44.

ag Re. 11. 15.

ah s Job 25. 2.

ai 1 Pe. 4. 11.

aj t ver. 10. 12.

ak u ch. 2. 1, 2.

al v ch. 2. 38.

am w Je. 27. 6, 8.

an x ver. 13, 14.

ao y ch. 1. 7.

ap z Nu. 11. 17.

aq &c.

ar Is. 63. 11.

as a Is. 33. 18.

at 54. 14.

au b was seeing.

av δ Eze. 31. 3.

aw &c.

ax c ver. 33.

ay d Ps. 106. 20.

az e Ps. 83. 18.

ba f Eze. 17. 23.

bb g La. 4. 20.

bc h Mat. 5. 34.

bd La. 15. 18, 21.

be i Is. 55. 7.

bf k ver. 17, 23.

bg l Mat. 25. 31.

bh Re. 14. 10.

bi m Ps. 41. 1, 2.

bj n with might,

bk ch. 3. 4.

bl λ or, an healing of thine

bm error.

bn n Mat. 3. 10.

bo Lu. 13. 7.

bp μ or, upon.

bq o Job 14. 7, 9.

br p Lu. 12. 19,

bs 20.

bt q Is. 6. 10.

bu r 1 Th. 5. 3.

and let a beast's heart be given unto him; and let seven times^c pass over him.

17 This matter is by the decree^c of the watchers, and the demand by the word of the holy ones; to the intent that the living may know^d that the Most High^e ruleth in the kingdom of men, and giveth it to whomsoever^e he will, and setteth up over it the basest^f of men.

18 This dream I king Nebuchadnezzar have seen. Now thou, O Belteshazzar, declare the interpretation thereof, forasmuch^g as all the wise men of my kingdom are not able to make known unto me the interpretation: but thou art able; for the spirit of the holy Gods is in thee.

19 Then Daniel, whose name was Belteshazzar, was astonished for one hour, and his thoughts troubled^h him. The king spake and said, Belteshazzar, let not the dream, or the interpretation thereof, trouble thee. Belteshazzar answered and said, My lord, the dream be to themⁱ that hate thee, and the interpretation thereof to thine enemies.

20 The tree^j that thou sawest, which grew, and was strong, whose height reached unto the heaven, and the sight thereof to all the earth;

21 Whose leaves were fair, and the fruit thereof much, and in it was meat for all; under which the beasts of the field dwelt, and upon whose branches the fowls of the heaven had their habitation:

22 It is thou,^k O king, that art grown and become strong: for thy greatness is grown, and reacheth unto heaven, and thy dominion^l to the end of the earth.

23 And whereas^m the king saw a watcher and an holy one coming down from heaven, and saying, Hew the tree down, and destroy it; yet leave the stump of the roots thereof in the earth, even with a band of iron and brass, in the tender grass of the field; and let it be wet with the dew of heaven, and let his portion be with the beasts of the field, till seven times pass over him;

24 This is the interpretation, O king, and this is the decree of the Most High, which is come upon my lord the king:

25 That they shall driveⁿ thee from men, and thy dwelling shall be with the beasts of the field, and they shall make thee to eat grass^o as oxen, and they shall wet thee with the dew of heaven, and seven times shall pass over thee, till thou know that the Most High^p ruleth in the kingdom of men, & giveth it to whomsoever he will.

26 And whereas they commanded to leave the stump of the tree roots; thy kingdom shall be sure unto thee, after that thou shalt have known that the heavens^q do rule.

27 Wherefore, O king, let my counsel be acceptable unto thee, and break off^r thy sins by righteousness, and thine iniquities by shewing mercy to the poor; if^s it may be λ a lengthening of thy tranquillity.

28 All this came upon the king Nebuchadnezzar.

29 At the end of twelve months he walked μ in the palace of the kingdom of Babylon.

30 The king spake^p and said, Is not this great Babylon, that I have built for the house of the kingdom, by the might of my power, and for the honour of my majesty?

31 While^r the word was in the king's mouth, there fell a voice from heaven,

saying, O king Nebuchadnezzar, to thee it is spoken; The kingdom is departed from thee:

32 And^h they shall drive thee from men, and thy dwelling shall be with the beasts of the field: they shall make thee to eat grass as oxen, and seven times shall pass over thee, until thou know that the Most High ruleth in the kingdom of men, and giveth it to whomsoever he will.

33 The same hour was the thing fulfilled upon Nebuchadnezzar: and he was driven from men, and did eat grass as oxen, and his body was wet with the dew of heaven, till his hairs were grown like eagles' feathers, and his nails like birds' claws.

34 And at the end of the days I Nebuchadnezzar lifted up mine eyes unto heaven, and mine understanding returned unto me; and I blessed the Most High; and I praised and honoured him^d that liveth for ever, whose dominion is an everlasting^g dominion, and his kingdom is from generation^f to generation:

35 And^h all the inhabitants of the earth are reputed as nothing: and he^d doeth according to his will in the army of heaven, and among the inhabitants of the earth; and none can stay^j his hand, or say unto him, What^k doest thou?

36 At the same time my reason returned unto me; and for the glory of my kingdom, mine honour and brightness returned unto me; and my counselors and my lords sought unto me; and I was established in my kingdom, and excellent majesty was addedⁱ unto me.

37 Now I Nebuchadnezzar praise and extol and honour the King of heaven, all whose works^m are truth, and his ways judgment: and those that walk in prideⁿ he is able to abase.

CHAP. V.

BELSHAZZAR the king made a great feast^o to a thousand of his lords, and drank wine before the thousand.

2 Belshazzar, while he tasted the wine, commanded to bring the golden and silver vessels^p which his^q father Nebuchadnezzar had taken out of the temple which was in Jerusalem; that the king, and his princes, his wives, and his concubines, might drink therein.

3 Then they brought the golden vessels that were taken out of the temple of the house of God which was at Jerusalem; and the king, and his princes, his wives, and his concubines, drank in them.

4 They drank wine, and praised the gods of gold,^r and of silver, of brass, of iron, of wood, and of stone.

5 In the same hour^s came forth fingers of a man's hand, and wrote over against the candlestick upon the plaister of the wall of the king's palace; and the king saw the part of the hand that wrote.

6 Then^t the king's^u countenance^v was changed, and his thoughts troubled him, so that the^w joints of his loins were loosed, and his knees^x smote one against another.

7 The king cried aloud to bring in the astrologers,^y the Chaldeans, and the soothsayers. And the king spake, and said to the wise men of Babylon, Whosoever shall read this writing, and shew me the interpretation thereof, shall be clothed with^z scarlet, and have a chain of gold about his neck, and shall

B. C. 569.

a ch. 6. 2.
b ver. 25, 26.
β bright-
nesses,
ver. 6.
c ch. 4. 8, 9.
γ or, grand-
father,
ver. 2.
d ch. 12. 7.
Re. 4. 10.
e ch. 2. 44.
7. 14.
Ps. 10. 16.
Je. 10. 10.
Mi. 4. 7.
Lu. 1. 33.
f Ps. 90. 1.
g ch. 6. 3.
h Is. 40. 15, 17.
i or, of an
inter-
preter.
i Ps. 115. 3.
135. 6.
j or, of a
dissolver.
k knots.
l Is. 43. 13.
m Job 9. 12.
Is. 45. 9.
Ro. 9. 20.
n Job 42. 12.
m De. 32. 4.
Ps. 33. 4.
Re. 15. 3.
o ch. 5. 20.
Ex. 18. 11.
Job 40. 11.
12.
p Es. 1. 3.
q interpret.
p ch. 1. 2.
Je. 52. 19.
r or, grand-
father, as
ver. 11, 18.
Je. 27. 7.
2 Sa. 9. 7.
s brought
forth.
q Ge. 14. 23.
p or, fee, as
ch. 2. 6.
r Ps. 119. 46.
s Re. 9. 20.
t ch. 4. 31.
u ch. 4. 22, &c.
Je. 27. 7.
v Is. 21. 2, 4.
w bright-
nesses,
ver. 9.
x changed it.
p bindings,
or, knots;
or, girdles,
Is. 5. 27.
w Na. 2. 10.
σ or, to deal
proudly,
Ex. 18. 11.
τ made to
come down.
φ with might
x ch. 2. 2.
Is. 47. 13.
χ or, he made
his heart
equal.
ψ or, purple.

be the third^a ruler in the kingdom.

8 Then came in all the king's wise men: but they could not read the writing, nor make known to the king the interpretation thereof.

9 Then was king Belshazzar greatly troubled, and his^β countenance was changed in him, and his lords were astonished.

10 Now the queen, by reason of the words of the king and his lords, came into the banquet-house; and the queen spake and said, O king, live for ever; let not thy thoughts trouble thee, nor let thy countenance be changed:

11 There^c is a man in thy kingdom, in whom^d is the spirit of the holy gods: and, in the days of thy^e father, light, and understanding, and wisdom, like the wisdom of the gods, was found in him; whom the king Nebuchadnezzar thy^f father, the king, I say, thy^g father, made master of the magicians, astrologers, Chaldeans, and soothsayers;

12 Forasmuch as an excellent^h spirit, and knowledge, and understanding, interpreting of dreams, and shewing of hard sentences, and dissolving ofⁱ doubts, were found in the same Daniel, whom the king named Belteshazzar: now let Daniel be called, and he will shew the interpretation.

13 Then was Daniel brought in before the king. And the king spake and said unto Daniel, Art thou that Daniel, which art of the children of the captivity of Judah, whom the king my^j father brought out of Jewry?

14 I have even heard of thee, that the spirit of the gods^k is in thee, and that light, and understanding, and excellent wisdom, is found in thee.

15 And now the wise men, the astrologers, have been brought in before me, that they should read this writing, and make known unto me the interpretation thereof: but they could not shew the interpretation of the thing:

16 And I have heard of thee, that thou canst^l make interpretations, and dissolve doubts: now, if thou canst read the writing, and make known to me the interpretation thereof, thou shalt be clothed with scarlet, and have a chain of gold about thy neck, and shalt be the third ruler in the kingdom.

17 Then Daniel answered and said before the king, Let^m thy gifts be to thyself, and give thyⁿ rewards to another; yet I will read the writing^o unto the king, and make known to him the interpretation.

18 O thou king, the most high God gave Nebuchadnezzar thy father a kingdom, and majesty, and glory, and honour:

19 And, for the majesty that he gave him, all^p people, nations, and languages, trembled and feared before him: whom he would he slew, and whom he would he kept alive, and whom he would he set up, and whom he would he put down.

20 But when his heart was lifted up, and his mind hardened^q in pride, he was^r deposed from his kingly throne, and they took his glory from him:

21 And he was driven from the sons of men; and his heart was made like the beasts, and his dwelling was with the wild asses: they fed him with grass like oxen, and his body was wet with the dew of heaven; till he knew that the most high God ruled in the kingdom of men, and that he

בירושלם וישתן בהון מלפא וברבגדוהי שגלתה
 ולחנתה : בארין היחיו מאנן דהבא די הנפסו
 מן די חילא דירבית אלהא די בירושלם ואשתיו בהון
 מלפא וברבגדוהי שגלתה ולחנתה : אשתיו חמרא
 ושפדו לאלהי דהבא וכספא נחשא פרולא אצא
 ואבנא : בהי שעתא נפשו אצבול די דאנשא
 וכחבן לקבל נברשפא על גילא דירכיל היכלא די
 מלפא ומלפא דלה פס דא די כתבא : ארין
 מלפא ויהי שגדוהי ורעילוהי יבולונה ומר
 חרצה משתרו וארבנתה דא דא נקשן : קרא
 מלפא בחיל להעלה לאשפא פשדא ונורא ענה
 מלפא ואמר לחימי בבל די כל אנש דירקח
 פתבה דלה ופשרה יחולני ארונא ילש והמונא
 די דהבא על צארה ותלת במלכותא ישלש
 ארין עליון כל חימי מלפא ולא כהלן פתבא
 למקרא ופשרה להודעה למלפא : ארין מלפא
 בלשאצר שגיא מרבהל ויהי שגין עליוהי
 וברבגדוהי משתבשין : מלפא לקבל מל
 מלפא וברבגדוהי לבית משפא עלילת ענת
 מלפא ואמרת מלפא לעלמן חי אבידלוהי
 רעיוהי ויווה אל שפתו : אימי גבר במלכות
 די רוח אלהין קדשין בה ובימי אבדו נהיו
 ושכלתוהי וחקמיה וחקמיה אלהין השתכח
 בה ומלפא נבוכדנצר אבדו רב חרשמן
 אשפין פשדאין גורין הקוסה אבדו מלפא :
 כל קבל די רוח יתירא ומבדע ושכלתו
 מפשר חלמין ואחרית אחרון ומשרא קטרין
 השתכח בה ברגאל די מלפא שם
 שמה בלשאצר פשו דניאל יתרי ופשרה
 יתרה : בארין דניאל העל מדס מלפא ענה
 מלפא ואמר לניאל אנהווא דניאל די מרגני
 גלותא די יהוד די התי מלפא אבי מן יהוד :
 ושמעת עליו די רוח אלהין גב ונהיו ושכלתו
 וחקמיה יתרה השתכח בה : ומען העל קדמי
 חקמיא אשפא די כתבה דנה ירון ופשרה
 להודעתני ולא כהלן פשר מלפא להודעה :
 ואנה שמעת עליו די חכמה פשרן למפשר
 ומסרן למשרא פשו הן תופל פתבא למקרא

ברא להיה מורד ושפא כחורין לך ומעמון
 ומפל שמא לך מצבולין ושבעה עדנין חלפון
 עליו עד די תבדע די שלוש עליא במלכות
 אנשא ולמן די יצא ותננה : ודי אמרו למפא
 עקר שרשול די אילנא במלכות לך קומא מד
 די תבדע די שלשן שמא : לכן מלפא מל
 ישפ עליו וחסדו בצדקה פל ופועה במתן
 ענין הן תהיה ארפא לשלוחה : כלא מלא
 על נבוכדנצר מלפא : לקצת ירחין תר
 עשר על היכל מלכותא די בבל מהלך החד :
 ענה מלפא ואמר הלא דא היא בבל רבא די
 אנה בניהל לבית מלכו בתקח חסני וליקר
 דורי : עוד מלפא בנס מלפא קל מן שמא
 נפל לך אמרין נבוכדנצר מלפא מלכותא ענה
 מרד : ומן אנשא לך מרדן ועסדות ברא
 מורד ושפא כחורין לך ומעמון ושבעה עדנין
 חלפון עליו עד די תבדע די שלוש עליא
 במלכות אנשא ולמן די יצא ותננה : בה
 שפא מלפא ספת על נבוכדנצר ומן
 אנשא מורד ושפא כחורין יאלל ומפל
 שמא גשמה יסבע עד די שפא נבוכדנצר
 ושפדוהי בצפרין : ולקצת יומא אנה נבוכדנצר
 ענין לשמא נמלת ומרדע על יתב ולעלא
 ברלת ותי עלמא שפח וחרת די שלמנה
 שלמן עלם ומלכותא עסדר ור : וכל דא
 ארפא פלה חשיבין וכמצובה עבר בתל שמא
 ודארי ארפא ולא אימי די מחא ביה ויאמר לה
 מה עברת : בהזמא מדעי יתוב עלי וליקר
 מלכתי הדי ויוי יתוב עלי ולי הדברי וברבני
 יבגין ועל מלכתי תקמל ורני יתרה הקשת
 לי : פשו אנה נבוכדנצר משפח ומורס ומחד
 למלך שמא די כל מעבודתי קשום ואחרתה
 די ולי מולכן גנה יל להשפלה :

CAP. V. ה

בלשאצר מלפא עבר לחס רב וברבגדוהי
 אלהי וקבל אלפא חמרא שחה : בלשאצר
 אמר בטעם חמרא להיתיה למאני דהבא
 וכספא די הנפל נבוכדנצר אבדו מן היכלא די

ופִּשְׁרָהּ לְהוֹדֵעַתִּי אֲרֻנָּה תִּלְבֹּשׁ וְהַמִּזְבֵּחַ יִרְדְּבָה עַל־צִוְיָאֵךְ וְתִלְבֹּשׁ בְּמִלְכוּתָא הַשְּׁלֵמָה׃
 17 בְּאַרְבֵּין עֵנָה דְּנִינְאֵל וְאַמֵּר קֳדָם מַלְכָּא מַחְנִתָּךְ לֵךְ לְהוֹרֵי וּנְגִיבִיתָךְ לִאֲחֵרֵי הַגְּ בְּרִם פְּתָבָא
 18 אֲקִרְבָּא לְמַלְכָּא וּפִשְׁרָא אֲהוּדַעְנָה׃ אֲנִיחָהּ מַלְכָּא אֵלֶּכָּה עֲלֵיָּךְ מִלְכוּתָא וְרִבִּיתָא וְקִרְבָּא וְהוֹרָא יִהְיֶה לְנִגְבִּירֵנִצֵּר אֲבִיקָךְ׃
 19 וּמִן־רִבּוּתָא הִי יִהְיֶה־לָּהּ כֹּל עֲמֻמָּא אֲמִיָּא וְלִשְׁנָיָא הֵנוּ וְהָעֵין וְחִלְזֵין מִן־קִדְמוּתֵיהּ יִיְהִיֻּם צָבָא הֵנָּה מִתָּא וְיִיְהִיֻּם צָבָא הֵנָּה מִרִים וְיִיְהִיֻּם צָבָא הֵנָּה מִשְׁפָּל׃
 20 וְכִי־רַם לְבָבָהּ וְרוּחָהּ תִּקְפֹּת לְהוֹרָה הִנָּחַת מִן־פִּרְסָא מִלְכוּתִיהּ וְקִרְבָּהּ חֲסִידֵיהּ׃
 21 מִנְּהָ׃ וּמִן־פִּנֵּי אֲנָשָׁא מִרִיד וְלִבְבָהּ עֵסִי קִוְיָתָא שְׁוִי וְעֵסִי־שִׁרְיָא מִדּוּרִיהּ עֲשֵׂבָא כְּתוּרִין וְעֲשֵׂבִימִיָּהּ וּמִפְּלִי טִמְעָא נִשְׁמָה יִצְטַעַע עַד־יֵדֵי יָדַע דִּי־שְׁלִיט אֱלֹהֵא עֲלֵיָּךְ בְּמִלְכוּתָא אֲנָשָׁא
 22 וְלִמְדֵי־יִצְבָּא יִדְקִים עֲלֵיהּ׃ וְאַנְחָהּ בְּרַחֲבָא בִּלְשָׁאֲצִיר לֹא הִשְׁפִּילָתָּ לְבַבָּךְ כֹּל־קָבֵל הִי כֹל־דְּנָהּ יִדְעָתָּ׃
 23 וְעַל־מִרְבָּא שְׁמִיָּא הַתְּרוּמָתָא וְהַמֵּאֲמִיָּא יִי־בִיתָהּ הִיתּוּ קִדְמִיָּךְ וְאַנְחָהּ וּנְגִיבִיָּךְ שְׁגִלְתָּךְ וְלִחְנִתָּךְ חִמְרָא שְׁתִּין בְּהוֹן וְלֹאֲלֵת כִּסְפָּא וְדִבְבָא וְחֵשָׁא פְּרוּלָא אֲנָא וְאִבְנָא דִּי לֹאֲדִין וְלֹא־שְׁמֵינִי וְלֹא־יִדְעִין שִׁבְחָתָא וְלֹאֲלֵאִי הִינִשְׁמִיתָךְ בִּידָהּ וְכִל־אֲדוּרְתָּךְ
 24 לֹא־לֹא חֲסִידָתָּ׃ בְּאַרְבֵּין מִן־קִדְמוּתֵיהּ שְׁלִיט פִּסְטָא דִּי־יִדְבָּא וְכִתְבָּא דְּנָה רָשִׁים׃
 25 וְדִנָּה כְּתָבָא הִי רָשִׁים מִנָּה מִנָּה תִּקֵּל וּפִרְסִין׃
 26 דְּנָה פִּשְׁרָא מִלְכָּא מִלָּא מִנָּה מִנָּה אֱלֹהֵא מִלְכוּתָךְ וְהַשְׁלֵמָה׃
 27 תִּקֵּל תִּקְלִיתָּ בְּמִאֲוִיָּא וְהַשְׁתַּכַּחַת חֲסִידֵי פִרְסֵי פִרְסֵי מִלְכוּתָךְ וְהִזִּיבַת לְמִי וּפִרְסֵי׃
 28 בְּאַרְבֵּין אֲמִר בִּלְשָׁאֲצִיר וְהִלְבִּשׁוּ לְדִנְיָאֵל אֲרֻנָּה וְהַמִּזְבֵּחַ דִּי־דִבְבָא עַל־צִוְיָאֵהּ וְהַסִּתּוּ עֲלֵיהּ דִּי־לֹהֹת שְׁלִיט תִּלְבֹּשׁ בְּמִלְכוּתָא׃
 30 בִּידָהּ בִּלְלֵיָּךְ קִשִּׁיל בִּלְשָׁאֲצִיר מַלְכָּא כְּשִׁידָא׃

CAP. VI. 1

1 וְרוּיֹשׁ מִדִּיָּא קָבֵל מִלְכוּתָא בְּכַר שְׁנִין שִׁתִּין וְחֲרָמִין׃
 2 שְׁפֵר קֳדָם דְּרוּשׁ וְהָקִים עַל־מִלְכוּתָא לְאַחַשְׁדֵּרפְּנֵא מִדָּהּ וְעֲשִׂרִין הִי לְהוֹרֵי בְּכֹל־

appointeth over it whomsoever he will.
22 And thou his son, O Belshazzar, hast not humbled^c thine heart, though thou knewest all this;

23 But^d hast lifted up thyself against the Lord of heaven; and they have brought the vessels of his house before thee, and thou, and thy lords, thy wives, and thy concubines, have drunk wine in them; and thou hast praised^f the gods of silver, and gold, of brass, iron, wood, and stone, which^g see not, nor hear, nor know: and the God in whose hand thy breath^h is, and whose are all thy ways,ⁱ hast thou not glorified: ^k

24 Then was the part of the hand sent from him; and this writing was written.

25 And this ^{is} the writing that was written, MENE, MENE, TEKEL, UPHARSIN.

26 This ^{is} the interpretation of the thing: MENE; God hath numbered thy kingdom, and finished it.

27 TEKEL; Thou art weighed^o in the balances, and art found wanting.^p

28 PERES; Thy kingdom is divided, and given^r to the Medes^s and Persians.^t

29 Then he commanded Belshazzar, and they clothed Daniel with scarlet, and put a chain of gold about his neck, and made a proclamation concerning him, that he^u should be the third ruler in the kingdom.

30 In that night^v was Belshazzar the king of the Chaldeans slain.

31 And Darius^w the Median took the kingdom, ^β being ^γ about threescore and two years old.

CHAP. VI.

IT pleased Darius to set^z over the kingdom an hundred and twenty^{aa} princes, which should be over the whole kingdom;

2 And over these, three presidents, of whom Daniel ^{was} first; that the princes might give accounts unto them, and the king^d should have no damage.

3 Then this Daniel was preferred above the presidents and princes, because an excellent^e spirit ^{was} in him; and the king thought to set him over the whole realm.

4 Then^f the presidents and princes sought^g to find occasion against Daniel concerning the kingdom; but they could find none occasion nor fault; forasmuch as he ^{was} faithful, neither was there any error or fault found in him.

5 Then said these men, We shall not find any occasion against this Daniel, except we find ^{it} against him concerning the law of his God.

6 Then these presidents and princes assembled together to the king, and said thus unto him, King Darius, live^h for ever.

7 All the presidents of the kingdom, the governors, and the princes, the counselors, and the captains, have consulted togetherⁱ to establish a royal statute, and to make a firm^j decree, that whosoever shall ask a petition of any god or man for thirty days, save of thee, O king, he shall be cast into the den of lions.

8 Now, O king, establish the decree, and sign the writing, that it be not changed, according to the law^k of the Medes and Persians, which ^θ altereth not.

9 Wherefore king Darius signed the writing and the decree.

10 Now when Daniel knew^r that the writing was signed, he went into his house; and his windows being open in his chamber toward^s Jerusalem, he kneeled

B. C. 538.

a ver. 13.

Ps. 55. 17.

Ac. 2. 15.

3. 1.

10. 9.

b Phi. 4. 6.

c 2Ch. 33. 23.

36. 12.

Ja. 4. 6.

d ver. 3, 4.

e ch. 3. 8.

f Ju. 16. 23.

g Ps. 115. 5, 8.

Is. 37. 19.

h Ac. 17. 23, 29.

i Je. 10. 23.

k Ro. 1. 21.

l ver. 8.

m ch. 5. 13.

n ch. 3. 12.

Ac. 5. 29.

o Job 31. 6.

Ps. 62. 9.

p Mat. 22. 11,

12.

1 Co. 3. 13.

q Mar. 6. 26.

r Foretold,

Is. 21. 2.

s ver. 31.

t ch. 6. 28.

u ver. 7.

v Je. 51. 31, 39.

w ch. 3. 1.

x Je. 26. 14.

Ac. 25. 11.

β he as the

son of.

γ or, now.

γ ch. 3. 15, 17.

Ps. 37. 39, 40.

z 1 Pe. 2. 14.

a La. 3. 53.

b Es. 1. 1.

c Mat. 27. 66.

d Lu. 19. 13.

&c.

1 Co. 4. 2.

s or, table.

e ch. 5. 12.

Pr. 17. 27.

f Ec. 4. 4.

g Ps. 37. 12,

&c.

h ch. 3. 23.

i or, came

tumultu-

ously.

i He. 11. 33.

k ver. 21.

Ne. 2. 3.

l Ps. 18. 20, 24.

26. 6.

m Ps. 2. 2.

n or, inter-

dict.

o De. 19. 19.

Es. 1. 19.

8. 5.

θ passeth.

p De. 24. 16.

2 Ki. 14. 6.

Es. 9. 10.

q Ps. 54. 5.

r Lu. 14. 26.

Ac. 4. 17, 19.

s ch. 4. 1.

t 1 Ki. 8. 44, 48.

Ps. 5. 7.

Jon. 2. 4.

upon his knees three^a times a day, and prayed, and gave thanks^b before his God, as he did aforetime.

11 Then these men assembled, and found Daniel praying and making supplication before his God.

12 Then they came near,^c and spake before the king concerning the king's decree; Hast thou not signed a decree, that every man that shall ask a petition of any god or man within thirty days, save of thee, O king, shall be cast into the den of lions? The king answered and said, The thing ^{is} true, according to the law of the Medes and Persians, which altereth^d not.

13 Then answered they, and said before the king, That Daniel, which^e ^{is} of the children of the captivity of Judah, regardeth^f not thee, O king, nor the decree that thou hast signed, but maketh his petition three times a-day.

14 Then the king, when he heard ^{these} words, was sore displeased^g with himself, and set ^{his} heart on Daniel to deliver him; and he laboured till the going down of the sun to deliver him.

15 Then these men assembled unto the king, and said unto the king, Know, O king, that the law of the Medes and Persians ^{is}, That no decree nor statute which the king establisheth may be changed.

16 Then the king commanded, and they brought^h Daniel, and cast ^{him} into the den of lions. Now the king spake and said unto Daniel, Thy God, whom thou servest continually, he will deliverⁱ thee.

17 And a stone^j was brought, and laid upon the mouth of the den; and the king sealed^k it with his own signet, and with the signet of his lords, that the purpose might not be changed concerning Daniel.

18 Then the king went to his palace, and passed the night fasting: neither were ^δ instruments of music brought before him; and his sleep went from him.

19 Then the king arose very early in the morning, and went in haste unto the den of lions.

20 And when he came to the den, he cried with a lamentable voice unto Daniel; and the king spake and said to Daniel, O Daniel, servant of the living God, is thy God, whom thou servest continually, able to deliver thee from the lions?

21 Then said Daniel unto the king, O king, live for ever.

22 My God hath sent his angel,^l and hath shut^m the lions' mouths, that they have not hurt me: forasmuch as before my innocencyⁿ was found in me; and also before thee, O king, have I done no hurt.

23 Then was the king exceeding glad for him, and commanded that they should take Daniel up out of the den. So Daniel was taken up out of the den, and no manner of hurt was found upon him, because he believed in his God.

24 And the king commanded, and they brought those men^o which had accused Daniel, and they cast ^{them} into the den of lions, them, their children,^p and their wives; and the lions had the mastery^q of them, and brake all their bones in pieces or ever they came at the bottom of the den.

25 Then^r king Darius wrote unto all people, nations, and languages, that dwell in all the earth; Peace be multiplied unto you.

26 I make a decree, That in every dominion of my kingdom men^d tremble and fear before the God of Daniel; for he^c is the living God, and stedfast for ever, and his kingdom^e that which shall not be destroyed, and his dominion shall be even unto the end.

27 He delivereth^e and rescueth, and he worketh signsⁱ and wonders in heaven and in earth, who hath delivered Daniel from the γ power of the lions.

28 So this Daniel prospered in the reign of Darius, and in the reign of Cyrus^k the Persian.

CHAP. VII.

IN the first year of Belshazzar king of Babylon, Daniel^d had a dream,^t and visions of his head upon his bed: then he wrote the dream, and told the sum of the η matters.

2 Daniel spake and said, I saw in my vision by night, and behold, the four winds of the heaven strove upon the great sea.

3 And four great beasts cameⁿ up from the sea, diverse one from another.

4 The first was like a lion,^o and had eagle's^p wings: I beheld till the wings thereof were plucked, and it was lifted up from the earth, and made stand upon the feet as a man, and a man's heart was given to it.

5 And, behold, another beast,^q a second, like to a bear, and it raised up λ itself on one side, and it had three ribs in the mouth of it: between the teeth of it: and they said thus unto it, Arise, devour much flesh.

6 After this I beheld, and, lo, another, like a leopard, which had upon the back of it four wings of a fowl; the beast had also four heads;^r and dominion was given to it.

7 After this I saw in the night visions, and, behold, a fourth beast,^s dreadful and terrible, and strong exceedingly; and it had great iron teeth: it devoured and brake in pieces, and stamped the residue with the feet of it: and it was diverse from all the beasts that were before it; and it had ten horns.^t

8 I considered the horns, and, behold, there came up among them another little horn,^u before whom there were three of the first horns plucked up by the roots: and, behold, in this horn were eyes like the eyes of man,^v and a mouth^x speaking great things.

9 I beheld till the thrones were cast down,^y and the Ancient^z of days did sit, whose garment^a was white^b as snow, and the hair of his head like the pure wool: his throne^c was like the fiery flame, and his wheels^d as burning fire.

10 A fiery^e stream issued and came forth from before him: thousand thousands ministered unto him, and ten thousand times ten thousand stood^f before him: the judgment^g was set, and the books were opened.

11 I beheld then, because of the voice of the great words which the horn spake; I beheld, even till the beast was slain,^h and his body destroyed, and given to the burning flame.

12 As concerning the rest of the beasts, they had their dominion taken away: yet ν their lives were prolonged for a season and time.

13 I saw in the night visions, and, behold, one like the Son of man^k came with the clouds of heaven, and came to the

B. C. 537.

a ver. 9.

b Ps. 99. 1.

c ch. 4. 34.

d Ps. 2. 6. 8.

Mat. 28. 18.

Jno. 3. 35.

1Co. 15. 27.

Ep. 1. 20. 22.

e ch. 2. 44.

f Ps. 145. 13.

g Ps. 18. 50.

32. 7.

h He. 12. 28.

i ch. 4. 3.

β sheath,

2 Pe. 1. 14.

γ hand.

h ch. 1. 21.

Ezr. 1. 1, 2.

d saw.

ch. 2. 28.

Nu. 12. 6.

Am. 3. 7.

ζ high ones,

i. e. things,

or, places,

Ep. 1. 3.

6. 12.

η or, words.

m Re. 3. 21.

n Re. 13. 1.

o those.

o Je. 4. 7.

p Eze. 17. 3.

Hab. 1. 8.

κ or, where-

with.

q ch. 2. 39.

λ or, one do-

minion.

r Re. 13. 7, &c.

s ch. 8. 8, 22.

t ver. 19, 23.

ch. 2. 40.

u ch. 2. 41, 42.

v ver. 20, 21,

24.

w Re. 9. 7.

x Re. 13. 5.

y ch. 2. 44.

1Co. 15. 24,

25.

z ver. 22.

Is. 9. 6.

a Ps. 45. 8.

Phi. 3. 9.

b Re. 1. 14.

c Ac. 2. 30, 33.

d Eze. 1. 15, 16.

e Ps. 50. 3.

Is. 66. 15, 16.

μ or, rulers.

f 1 Ki. 22. 19.

Ps. 68. 17.

He. 12. 22.

g Re. 20. 4, 12.

h Re. 19. 20.

ν a prolong-

ing in life

was given

them.

i Es. 1. 2.

k Mat. 24. 30.

25. 31.

26. 64.

Re. 1. 7, 13.

14. 14.

Ancient^a of days, and they brought him near before him.

14 And^d there was given him dominion, and glory, and a kingdom, that all people, nations, and languages, should serve him: his dominion is an everlasting^f dominion, which shall not pass away, and his kingdom that which shall not^h be destroyed.

15 I Daniel was grieved in my spirit in the midst of my β body, and the visions of my head troubled me.

16 I came near unto one of them that stood by, and asked him the truth of all this. So he told me, and made me know the interpretation of the things.

17 These great beasts, which are four, are four kings, which shall arise out of the earth.

18 But the saints of the ζ Most High shall take the kingdom, and possess the kingdom^m for ever, even for ever and ever.

19 Then I would know the truth of the fourth beast, which was diverse from all θ the others, exceeding dreadful, whose teeth were of iron, and his nails of brass; which devoured, brake in pieces, and stamped the residue with his feet;

20 And of the ten horns that were in his head, and of the other which came up, and before whom three fell; even of that horn that had eyes, and a mouth that spake very great things, whose look was more stout than his fellows.

21 I beheld, and^r the same horn made war with the saints, and prevailed against them;

22 Until the Ancient of days came, and judgment was given to the saints of the Most High; and the time came that the saints possessed the kingdom.

23 Thus he said, The fourth beast shall be the fourth kingdom upon earth, which shall be diverse from all kingdoms, and shall devour the whole earth, and shall tread it down, and break it in pieces.

24 And the ten horns out of this kingdom are ten kings that shall arise: and another shall rise after them; and he shall be diverse from the first, and he shall subdue three kings.

25 And he shall speak great words against the Most High, and shall wear out the saints of the Most High, and think to change times and laws: and they shall be given into his hand, until a time and times and the dividing of time.

26 But the judgment shall sit, and they shall take away his dominion, to consume and to destroy it unto the end.

27 And the kingdom and dominion, and the greatness of the kingdom under the whole heaven, shall be given to the people of the saints of the Most High, whose kingdom is an everlasting kingdom, and all μ dominions shall serve and obey him.

28 Hitherto is the end of the matter. As for me Daniel, my cogitations much troubled me, and my countenance changed in me: but I kept the matter in my heart.

CHAP. VIII.

IN the third year of the reign of king Belshazzar a vision appeared unto me, even unto me Daniel, after that which appeared unto me at the first.

2 And I saw in a vision; and it came to pass, when I saw, that I was at Shushan,ⁱ in the palace, which is in the province of Elam; and I saw in a vision, and I was by the river of Ulai.

3 Then I lifted up mine eyes and saw,

4 שָׁנָיו דָּא מִדְּדָא : קְדָמִיתָא כְּאִרְהִי וּבְשֵׁן דִּירְשֵׁר
 לֵה חֲזָה הוּיִת עַד דִּי מְרִישׁוּ נְפִישָׁה וּנְשִׁילַת מִן
 אֶרְצָא וְעַל רִגְלֵן פִּאֲנֵשׁ הִקְפִּיט וּלְבָב אָנֵשׁ יִהְיֵב
 5 לֵה : וְאִרְי חֲזָה אֲחֵרִי תִנְהֵל דְּמִית לֵב וּלְשִׁמִּיר
 חֵל הִקְפִּיט וְחֵלַת עֲלֵעֵן בְּפִסְדָּה בִּין שְׁנֵיהִי וְכֵן
 6 אֲמִרִין לֵה קִימִי אֲבָלִי בְּשׂוֹר שְׁנִיא : בְּאִתֵּר דִּנְהָ
 חֲזָה הוּיִת וְאִרְי אֲחֵרִי בְּכִמּוֹר וְלֵה בְּשֵׁן אֲרִבֵּעַ
 דִּירְעוֹף עַל גְּבִיָּהּ וְאֲרִבֵּעָה רֵאשִׁין לְחִוְתָּא וּשְׁלִמָן
 7 יִהְיֵב לֵה : בְּאִתֵּר דִּנְהָ חֲזָה הוּיִת בְּחֻזֵּן לִילֵיא
 וְאִרְי חֲזָה רִבִּישִׁיא דִּחֲלִה וְאֲמִתֵּי וְתִקְרָא תִּחֲזָה
 וּשְׁנִין דִּי פִרְזֵל לֵה בִּרְבָּן אִנְלֵה וּמִדְּקָה וּשְׁאֲרָא
 בְּרִגְלֵיהִי רָפְסָה וְהִיא מְשִׁנִּיה מִן פִּל־חִוְתָּא דִּי
 8 קְדָמִיהִי וּמִרְזֵן עֲשׂוֹר לֵה : מִשְׁתַּכֵּל הוּיִת בְּקִרְנָא
 וְאִלֵּי קִרְן אֲחֵרִי וְעִירָה סִלְמַת בִּינִיחֵן וְחֵלַת מִן
 קְרִנָּא קְדָמִיתָא אֲחֵעַ קִרְן מִן קְדָמִיהִי וְאִלֵּי עֵינֵן
 9 בְּעֵינֵי אָנֵשׁא בְּקִרְנָא דָּא וּפִסִּם מִמֶּלֶךְ בִּרְבָּן :
 חֲזָה הוּיִת עַד דִּי כִרְסָן רִמְיו וְעִתִּיק יִמִּין
 יִתֵּב לְבוּשֵׁיהִי פִתְלָג חֲזִיר וְעִשֵׁר רֵאשִׁיה בְּעִמֵּר
 10 מְלָא פִרְסִיהִי שְׁבִיבִין דִּי נִירוּ בְּלִפְזֵיהִי נִיר דִּלָּק :
 נִירוּ דִּי נִירוּ נִגַּד וּנְפִל מִן קְדָמִיהִי אֶלְפָּה
 אֶלְפִּים יִשְׁמֹשׁוּנָה וְרַבֵּן רִבָּן קְדָמִיהִי יִקְרִימִין
 11 דִּינָא יִתֵּב וּסְסִרִּין פִּתְחִין : חֲזָה הוּיִת בְּאִתֵּן
 מִן קֵל מִלְּיָא בִּרְבִּרְבָּא דִּי קִרְנָא מִמֶּלֶךְא חֲזָה
 12 הוּיִת עַד דִּי קְשִׁילַת חִוְתָּא וְחֻבֵּר גְּשֻׁמִּיהִ
 וְהִיבִית לְקִבְתָּא אֲשָׁא : וּשְׁאֵר חִוְתָּא הִעֲדִי
 13 שְׁלִמְנֵהוּן וְאִרְבֵּה בְּחִינֵן יִהְיֵב לֵדֵן עֲדֻמָּן
 וְעֵדֵן : חֲזָה הוּיִת בְּחֻזֵּן לִילֵיא וְאִרְי עִסְעֵנִי
 14 שְׁכִימָא כְּבֵר אָנֵשׁ אֲתֵה הֲוָא וְעַד עִתִּיק יִמִּיא
 מִפְּסָה וְקְדָמִיהִי הִקְרִבִּיהִי : וְלֵה יִתֵּב שְׁלִמָן וְיִתֵּר
 15 וּמְלִכֵּה וְכֵל עִמְמִיא אֲמִיאָ וּלְשִׁנְיָא לֵה יִפְלִחוּן
 16 שְׁלִשְׁנֵיהִ שְׁלִמָן עֲלֵם דִּי לֵא יִעֲדָה וּמִלְכּוּתֵהִי דִּי
 לֵא תַחְבֵּל : אֲחִתְּרִית רִיחֵן אֲנֵה דִּנְיָאֵל בְּנֵן
 17 נִדְּנָה וְחֻזֵּן רֵאשִׁי יִבְהִלְנִי : קִרְבָּת עֲלִידֵל מִן
 קִאֲמִיאָ וְיִצְיָא אֲנֵעָא מִפְּסָה עַל פִּלְדִּיהָ וְאֲמִיר
 18 לִי וּפִשֵׁר מִלְּיָא יִדּוּעֵנִי : אֵלִין חִוְתָּא בִּרְבִּרְבָּא
 דִּי אֲנִין אֲרִבֵּעַ אֲרִבֵּעָה מְלִכִין יִקְרִימִין מִן אֲרִעָא :
 19 וְיִקְבְּלוּן מִלְּטָתָא קְרִישִׁי עֲלִינִין וְיִחְסְנוּן מִלְּטָתָא
 עַד עֲלֵמָא וְעַד עֲלֵם עֲלִמָּא : אֵדִין צִבִּית לְעֵצָא

17 מִלְּטָא יִהְיִים לֵא לְהִשְׁנִיה : בְּאִתֵּן מִלְּטָא אֲמִיר
 דִּחֲזִי לְדִנְיָאֵל וּרְמִי לְנֵפֶא דִּי אֲרִיִּיתָא עֲנֵה
 מִלְּטָא וְאֲמִיר לְדִנְיָאֵל אֶלְפָּה דִּי אֲנִתָּה פִלְדֵּי
 18 לֵה בְּתִרְיָא הוּא וְשִׁיבִבֵּךְ : וְהִיִּתִּית אֲבָן חֲזָה
 וְשִׁמַּת עַל פִּסִּם בְּנָא וְחִתְמָה מִלְּטָא בְּעִקְרָתָה
 וְעִקְרָתָה בִּרְבִּנְהִיהִי דִּי לֵא תִשְׁנֵא עֲבֵי בְּדִנְיָאֵל :
 19 אֵדִין אֵל מִלְּטָא לְחִיכְלָה וְכַת מִזֵּת וְחֻזֵּן לֵא
 20 הִנְעֵל קְדָמִיהִי וּשְׁנִתָּה בְּחַת עֲלֵהִי : בְּאִתֵּן
 מִלְּטָא בְּשִׁפְרָא יָקִים בְּגִיָּהָ וּבְהַחֲבִלָּה לְנֵפֶא
 21 דִּי אֲרִיִּיתָא אֵל : וּכְמִקְרָבָה לְנֵפֶא לְדִנְיָאֵל בְּקֵל
 עֲצִיב וְעַן עֲנֵה מִלְּטָא וְאֲמִיר לְדִנְיָאֵל דִּנְיָאֵל עֲבֵד
 אֱלֹהִית הִיא אֶלְפָּה דִּי אֲנִתָּה פִלְדֵּי לֵה בְּתִרְיָא
 22 הִיכֵל לְשִׁיבִיבֵתָה מִן אֲרִיִּיתָא : אֵדִין דִּנְיָאֵל עֵם
 23 מִלְּטָא מִלְּטָא לְעֵלְמִין חִי : אֵלְוִי שְׁלַח
 מִלְּטָתָה וּסְסִר פִּסִּם אֲרִיִּיתָא וְלֵא חֲבִלִּנִי פִלְקֵל
 דִּי קְדָמִיהִי וְכִי הִשְׁתַּכַּחַת לִי וְאִתָּךְ קְדָמִיָּה מִלְּטָא
 24 חֲבִלָּה לֵא עֲבִרַת : בְּאִתֵּן מִלְּטָא שְׁנִיא מִאֲבַר
 עֲלֵהִי וְלִדְנְיָאֵל אֲמִיר לְהִסְתַּקָּה מִן גִּבְּרָא וְהִסְתַּקָּה
 דִּנְיָאֵל מִן גִּבְּרָא וְכֵל חֲבֵל לֵא הִשְׁתַּכַּחַת בְּהֵה דִּי
 25 הִימֵן בְּאֶלְפָּה : וְאֲמִיר מִלְּטָא וְהִיִּתֵּי גִבְּרָא אֶלְפָּה
 דִּי אֲבָלִי קִרְבִּיהִי דִּי דִּנְיָאֵל וּלְבָב אֲרִיִּיתָא רִמְיו אֲנִין
 26 בְּגִיָּהָ וּנְשִׁיחֵן וְלֵא מִמֶּנִּי לְאִרְעִית גִּבְּרָא עַד דִּי
 שְׁלִמָן בְּחֻזֵּן אֲרִיִּיתָא וְכֵל גִּרְמִיהֵן הִקְדִּין : בְּאִתֵּן
 27 דִּי דִנְיָאֵל כְּבֵל אֲרִעָא שְׁלִמְכֻן יִשְׁנָא : מִן קְדָמִיָּה
 עִים מִשְׁעֵם דִּי בְּכֵל שְׁלִמָן מִלְכּוּתִי לְחֻזֵּן וְאִשְׁרִין
 וְכִלִּין מִן יִתְקֵם אֱלֹהֵה דִּי דִנְיָאֵל דִּי הוּא אֱלֹהֵה
 חִיָּא וְקִים לְעֵלְמִין וּמִלְכּוּתָה דִּי לֵא רַחֲמֵיכֵל
 28 וּשְׁלִמְנֵיה עֲדִיסָא : מִשְׁנֵיב וּמִזְל וְעֵבֵר אֲתִין
 וְחִתְמִין בְּשִׁמְיָא וּבְאֶרְצָא דִּי שְׁנִיב לְדִנְיָאֵל מִן יִתְקֵם
 29 אֲרִיִּיתָא : דִּנְיָאֵל דִּלְהֵה הִצִּלָּה בְּמִלְכּוּת דִּרְיִישׁ
 וּבְמִלְכּוּת כּוֹרֵשׁ פִּרְסָא :

CAP. VII. 1

1 בְּשִׁנַּת חֲזָה לְבִלְאֲשִׁעִיר מִלְּךָ בָּלֵל דִּנְיָאֵל חֵלֶם חֲזָה
 וְחֻזֵּן רֵאשִׁיה עַל מִשְׁכַּנְבִּיהָ בְּאִתֵּן חֵלְמָא כְּתֵב
 2 רֵאשׁ מִלֵּן אֲמִיר : עֲנֵה דִנְיָאֵל וְאֲמִיר חֲזָה הוּיִת
 בְּחֻזֵּן עִסְלִילֵיא וְאִרְי אֲרִבֵּעַ רִיחֵן שְׁכִימָא מִיִּתְקֵן
 3 לְיִמָּא רֵבָא : וְאֲרִבֵּעַ חֻזֵּן בִּרְבָּן סִלְמָן מִן יִמָּא

על־היותא רביע־תא הי הות שְׁנִיָּה מִן־הַלֵּחַן
 וְהִלְכָה יְחִירָה שְׁנִיָּה דִּירְפָּרָל וּשְׁפָרָה דִּירְחָשׁ
 20 אֲכָלָה מִדָּקָה וּשְׁאָרָה בְּרִגְלָהּ רַסְסָה : וְעַל־
 קִרְנָא עֲשָׂר דִּי בְּרֹאשָׁה וְאַחֲרֵי הִי סִלְחָה וּנְסָרָה
 מִן־קְדָמָה תֵּלַת וּקְרָא רִפְן וְעִינָן לָהּ וּפֶסֶם מִמֶּלֶךְ
 21 בְּרִבְרֵן וְהוּנָה רַב מִן־חֲבֵרְתָּה : הַחֹה הַחֵירָה
 וּקְרָא רִפְן עֲבָרָא קָרַב עִם־קְדִישֵׁין וְכָלָה לֵחֹן :
 22 עַד דִּירְאָהָ עֲתִיל וְיִמְיָא וְרִנָּא וְרִנָּא וְיָבֵל לְקְדִישֵׁין
 עֲלִינָן וְחִמָּא מִפָּה וּמִלִּכְתָּה חֲסִסְנֵי קְדִישֵׁין :
 23 כִּין אִמְרָה דִּירְחָה רְבִיעִיתָא מִלְכֵּי רְבִיעִיָּא תְּהוּא
 בְּאַרְעָא דִּי תִשְׁנָא מִן־כְּלִכְתָּהּ וְתֵאכֵל כֹּל־
 24 אֲרָעָא וְתִדְוֶשָׁהּ וְתִדְקָשָׁה : וּקְרָנָא עֲשָׂר מִנָּה
 מִלִּכְתָּה עֲשָׂרָה מִלְכֵּי יָקְמֹן וְאַחֲרֵן יָקֻם אַחֲרֵיהֶן
 וְהוּא יִשְׁנָא מִן־קְדָמָה וְתִלְתָּה מִלְכֵּי יִחְשַׁפֵּל :
 25 וּמִלְכֵּי לְעַד עֲלִיָּא וְכָל וְלְקְדִישֵׁין עֲלִינָן וְכָל־
 וְיִסְבֵּר לְהַשְׁנִיָּה וּמִנָּן וְחָה וְיִתְּדִיבֹן בִּידָה עַד־
 26 עֵדֹן וְעֵדִינָן וְכָל עֵדֹן : וְרִנָּא וְרַב וְשְׁלִמְנָה
 27 יִתְּדִיבֹן לְהַשְׁמִדָה וְלִהְבֵּרָה עַד־סֹפָא : וּמִלִּכְתָּה
 וְשְׁלִשְׁנָא וְרִבּוּתָא דִּי מִלְכֹּת תַּחֲתֵי כֹל־שְׁמִיָּא
 וְהוּבֵל לְעִם קְדִישֵׁי עֲלִינָן מִלִּכְתָּה מִלְכֹּת עֲלֵם
 28 וְכָל שְׁלִמְנָא לָהּ יִפְלָחוּ וְיִשְׁתַּמְעֹן : עַד־פָּה
 סֹפָא דִּירְמִלְתָּא אֲבָרָה דִּנְהֵאל שְׁנִיָּא רְבִיעִיָּה
 יִבְהִלְנִי וְיִי יִשְׁתַּנּוּן עָלִי וּמִלְתָּא בְּלִפְנֵי נְטָרָה :

CAP. VIII. ח

1 בְּשִׁנְתָּ שְׁלוֹשׁ לְמִלְכֹּת בְּלִשְׁאַצֵּר הַמֶּלֶךְ הָיוּ
 נִרְאָה אֵלֵי אֲנִי דִנְהֵאל אַחֲרֵי הַנִּרְאָה אֵלֵי בַתְּחִלָּה :
 2 וְאַרְבָּע בְּחֻזֹּן וְיָהּ בְּרֹאשִׁי וְאֲנִי בְּשׁוֹטֵן הַבִּירָה
 אֲשֶׁר בְּעִלְם הַמִּדְיָנָה וְאַרְבָּע בְּחֻזֹּן וְאֲנִי הֵייתִי
 3 עַל־אֵבֶל אֵלֵי : וְאַשְׁמָא עֵינֵי וְאַרְבָּע הַנֶּהְיָ אֵלֵי
 אֲחִיר עֲמִד לִפְנֵי הָאֵל וְלוֹ קִרְנִים וְהַקְרָנִים
 4 גְּבוּהוֹת וְהָאֲחֹת גְּבוּהָ מִן־הַשְּׁלִישִׁת וְהַנִּבְהָה עֲלָהּ
 בְּאַחֲרֶיהָ : רֵאשִׁיתִי אֶת־הָאֵל מִנְּהֵל לִפְהָ וְצִמְנָה
 5 וְנִגְבָּה וְכִלְחִית לֹא־עֲמִידוֹ לִפְנֵי וְאֵין מִצִּיל
 מִיָּדוֹ וְעֲשָׂה כְרַצְנוֹ וְהַגְדִּיל : וְאֲנִי הֵייתִי מִבֵּין
 6 הַחֹה אֲשֶׁר־הָיוּ בֵּין מִדְּמַעְרֵב עַל־פְּנֵי כָל־
 הָאֵרֶץ וְאֵין נֹגַע בְּאַרְצָהּ וְהַצִּפִּיר קֶרֶן הָיוֹת בֵּין
 עֵינָיו : וְכֵאֲנִי עִדְהָאֵל בְּעַל הַקְרָנִים אֲשֶׁר־רֵאשִׁיתִי
 עֲמִד לִפְנֵי הָאֵל וְיִרְצָ אֵלֵי בַחֲמַת כְּחוֹ :
 7 בְּשִׁנְתָּ שְׁלוֹשׁ לְמִלְכֹּת בְּלִשְׁאַצֵּר הַמֶּלֶךְ הָיוּ
 נִרְאָה אֵלֵי אֲנִי דִנְהֵאל אַחֲרֵי הַנִּרְאָה אֵלֵי בַתְּחִלָּה :
 8 וְאַרְבָּע בְּחֻזֹּן וְיָהּ בְּרֹאשִׁי וְאֲנִי בְּשׁוֹטֵן הַבִּירָה
 אֲשֶׁר בְּעִלְם הַמִּדְיָנָה וְאַרְבָּע בְּחֻזֹּן וְאֲנִי הֵייתִי
 9 עַל־אֵבֶל אֵלֵי : וְאַשְׁמָא עֵינֵי וְאַרְבָּע הַנֶּהְיָ אֵלֵי
 אֲחִיר עֲמִד לִפְנֵי הָאֵל וְלוֹ קִרְנִים וְהַקְרָנִים
 10 גְּבוּהוֹת וְהָאֲחֹת גְּבוּהָ מִן־הַשְּׁלִישִׁת וְהַנִּבְהָה עֲלָהּ
 11 בְּאַחֲרֶיהָ : רֵאשִׁיתִי אֶת־הָאֵל מִנְּהֵל לִפְהָ וְצִמְנָה
 12 וְנִגְבָּה וְכִלְחִית לֹא־עֲמִידוֹ לִפְנֵי וְאֵין מִצִּיל
 13 מִיָּדוֹ וְעֲשָׂה כְרַצְנוֹ וְהַגְדִּיל : וְאֲנִי הֵייתִי מִבֵּין
 14 הַחֹה אֲשֶׁר־הָיוּ בֵּין מִדְּמַעְרֵב עַל־פְּנֵי כָל־
 15 הָאֵרֶץ וְאֵין נֹגַע בְּאַרְצָהּ וְהַצִּפִּיר קֶרֶן הָיוֹת בֵּין
 16 עֵינָיו : וְכֵאֲנִי עִדְהָאֵל בְּעַל הַקְרָנִים אֲשֶׁר־רֵאשִׁיתִי
 17 עֲמִד לִפְנֵי הָאֵל וְיִרְצָ אֵלֵי בַחֲמַת כְּחוֹ :

and, behold, there stood before the river a ram, which had *two* horns, and the *two* horns were high; but one was higher than the *Bother*, and the higher came up last.

4 I saw the ram pushing westward, and northward, and southward; so that no beasts might stand before him, neither was there any that could deliver out of his hand; but he did according to his will,^a and became great.

5 And as I was considering, behold, an he-goat^b came from the west, on the face of the whole earth, and *δ* touched not the ground: and the goat had *ζ* a notable horn between his eyes.

6 And he came to the ram that had *two* horns, which I had seen standing before the river, and ran unto him in the fury of his power.

7 And I saw him come close unto the ram, and he was moved with choler against him, and smote the ram, and brake his two horns; and there was no power in the ram to stand before him, but he cast him down to the ground, and stamped upon him: and there was none that could deliver the ram out of his hand.

8 Therefore the he-goat waxed very great: and when he was strong, the great horn was broken; and for it came up four^c notable ones, toward the four winds of heaven.

9 And^e out of one of them came forth a little horn which waxed exceeding great, toward the south, and toward the east, and toward the pleasant^f land.

10 And it waxed great, even *κ* to the host^g of heaven; and it cast down^h some of the host and of the stars to the ground, and stamped upon them.

11 Yea, he^m magnified himself even *κ* to the prince of the host, and *μ* by him the dailyⁿ sacrifice was taken away, and the place of his sanctuary was cast down.

12 And *ν* an host was given him against the daily sacrifice by reason of transgression, and it cast down the truth to the ground; and it practised, and prospered.

13 Then I heard one saint^q speaking, and another saint said unto *π* that certain saint which spake, How long shall be the vision concerning the daily sacrifice, and the transgression of desolation, to give both the sanctuary and the host to be trodden under foot?

14 And he said unto me, Unto two thousand and three hundred *σ* days; then shall the sanctuary be *τ* cleansed.

15 And it came to pass, when I, even I Daniel, had seen the vision, and sought for the meaning, then, behold, there stood before me as the appearance of a man.

16 And I heard a man's voice between the banks of Ulai, which called, and said, Gabriel,^w make this man to understand the vision.

17 So he came near where I stood; and when he came, I was afraid, and fell upon my face: but he said unto me, Understand, O son of man; for at the time of the end shall be the vision.

18 Now, as he was speaking with me, I was in a deep sleep^x on my face toward the ground: but he touched me, and *χ* set me upright.

19 And he said, Behold, I will make thee know what shall be in the last end of the indignation: for at the time appointed^δ the end shall be.

20 The ram^ε which thou sawest having

B. C. 553.

β second.

a ch. 5. 19.

11. 3, 16.

Is. 10. 13, 14.

γ accomplished.

b ver. 21.

δ or, none

touched

him in the

earth.

ζ a horn of

sight.

c Re. 17. 13, 17.

d ver. 10, 12,

&c.

η people of

the holy

ones.

θ or, pros-

perity.

e Re. 10. 4.

f ch. 7. 6, &c.

g ch. 11. 25, &c.

h ch. 5. 31.

i Ps. 48. 2.

j Eze. 20. 15.

κ or, against.

λ or, in

which he.

k Is. 14. 13.

l Re. 12. 4.

m ver. 25.

μ or, from.

n Je. 25. 11, 12.

o Ex. 29. 38.

ν or, the host

was given

over for the

transgres-

sion against

the daily

sacrifice.

p Ne. 1. 4, &c.

q Je. 29. 10, 13.

r 1 Pe. 1. 12.

π Palmori,

or, the num-

berer of se-

crets, or, the

wonderful

numberer.

τ Ne. 9. 32, &c.

σ Ex. 20. 6.

ρ or, making

desolate,

ch. 11. 31.

12. 11.

t Ps. 106. 6.

Is. 64. 6, 7.

σ evening,

morning.

u 2 Ch. 36. 15,

16.

τ justified.

φ or, thou

hast.

v Ps. 51. 4.

w Lu. 1. 19, 26.

x Le. 26. 33, 34.

y Eze. 16. 63.

z ch. 10. 9, 10.

a Ps. 130. 4, 7.

x made me

stand upon

my stand-

ing.

b Hab. 2. 3.

Re. 10. 7.

c ver. 3.

d Is. 1. 4, 6.

two horns are the kings of Media and Persia.

21 And the rough goat is the king of Grecia: and the great horn that is between his eyes is the first king.

22 Now that being broken, whereas four stood up for it, four kingdoms shall stand up out of the nation, but not in his power.

23 And in the latter time of their kingdom, when the transgressors are *γ* come to the full, a king of fierce countenance, and understanding dark sentences, shall stand up.

24 And his power shall be mighty,^ε but not by his own power: and he shall destroy wonderfully, and shall prosper and practise, and^d shall destroy the mighty and the *η*oly people.

25 And through his policy also he shall cause craft to prosper in his hand; and he shall magnify himself in his heart, and by *θ* peace shall destroy many: he shall also stand up against the Prince of princes; but he shall be broken without hand.

26 And the vision of the evening and the morning which was told is true: wherefore shut^ε thou up the vision; for it shall be for many days.

27 And I Daniel fainted, and was sick certain days: afterward I rose up, and did the king's business; and I was astonished at the vision, but none understood it.

CHAP. IX.

IN the first year of Darius,^k the son of Ahasuerus, of the seed of the Medes, *λ* which was made king over the realm of the Chaldeans;

2 In the first year of his reign, I Daniel understood by books the number of the years, whereof the word of the LORD came to Jeremiahⁿ the prophet, that he would accomplish seventy years in the desolations of Jerusalem.

3 And^p I set my face unto the Lord God, to seek by prayer and supplications, with fasting, and sackcloth, and ashes:

4 And I prayed unto the LORD my God, and made my confession, and said, O Lord, the great^r and dreadful God, keeping^s the covenant and mercy to them that love him, and to them that keep his commandments:

5 We^t have sinned, and have committed iniquity, and have done wickedly, and have rebelled, even by departing from thy precepts, and from thy judgments:

6 Neither^u have we hearkened unto thy servants the prophets, which spake in thy name to our kings, our princes, and our fathers, and to all the people of the land.

7 O Lord, righteousness *φ* belongeth unto thee,^v but unto us confusion of faces, as at this day: to the men of Judah, and to the inhabitants of Jerusalem, and unto all Israel, that are near, and that are far off, through all the countries whither^x thou hast driven them, because of their trespass that they have trespassed against thee.

8 O Lord, to us *η* belongeth^y confusion of face, to our kings, to our princes, and to our fathers, because we have sinned against thee.

9 To the Lord our God^a belong mercies and forgivenesses, though we have rebelled against him;

10 Neither have we obeyed the voice of the LORD our God, to walk in his laws which he set before us by his servants the prophets.

11 Yea, all^d Israel have transgressed thy

law, even by departing, that they might not obey thy voice; therefore the curse is poured upon us, and the oath that is written in the law of Moses the servant of God, because we have sinned against him.

12 And he hath confirmed his words, which he spake against us, and against our judges that judged us, by bringing upon us a great evil: for under the whole heaven hath not been done as hath been done upon Jerusalem.

13 As it is written^e in the law of Moses, all this evil is come upon us: yet λ made we not our prayer before the LORD our God, that we might turn from our iniquities, and understand thy truth.

14 Therefore hath the LORD watched upon the evil, and brought it upon us: for the LORD our God is righteous^d in all his works which he doeth: for we obeyed not his voice.

15 And now, O Lord our God, that hast brought thy people forth out of the land of Egypt with a mighty hand, and hast gotten thee renown, as at this day; we have sinned, we have done wickedly.

16 O Lord, according to all thy righteousness, I beseech thee, let thine anger and thy fury be turned away from thy city Jerusalem, thy holy mountain; because for our sins, and for the iniquities of our fathers, Jerusalem and thy people are become a reproach to all that are about us.

17 Now, therefore, O our God, hear the prayer of thy servant, and his supplications, and cause thy face to shine upon thy sanctuary that is desolate, for the Lord's sake.

18 O my God, incline thine ear, and hear; open thine eyes, and behold our desolations, and the city χ which is called by thy name: for we do not ψ present our supplications before thee for our righteousnesses, but for thy great mercies.

19 O Lord, hear; O Lord, forgive; O Lord, hearken, and do; defer not, for thine own sake, O my God; for thy city and thy people are called by thy name.

20 And whiles I was speaking, and praying, and confessing my sin and the sin of my people Israel, and presenting my supplication before the LORD my God for the holy mountain of my God;

21 Yea, whiles I was speaking in prayer, even the man Gabriel, whom I had seen in the vision at the beginning, being caused to fly γ swiftly, touched me about the time of the evening oblation.

22 And he informed me, and talked with me, and said, O Daniel, I am now come forth to ζ give thee skill and understanding.

23 At the beginning of thy supplications the θ commandment came forth, and I am come to shew thee; for thou art λ greatly beloved: therefore understand the matter, and consider the vision.

24 Seventy f weeks^g are determined upon thy people, and upon thy holy city, to μ finish the transgression, and to ν make an end of sins, and to make reconciliation for iniquity, and to bring in everlasting^h righteousness, and to seal up the vision and π prophecy, and to anoint the Most Holy.

25 Know, therefore, and understand, that from the going forth of the commandment to σ restore and to build Jerusalem, unto the Messiah the Prince, shall be

B. C. 538.

β return and be builded,
 γ or, breach, or, ditch.

a Ne. 4. 8, &c.

b 15.

δ strait of.

δ Lu. 24. 26, 46.

γ or, and shall have nothing,

Jn. 14. 30.

η or, and they (the Jews) shall be no more his people, Ho.

1. 9; or, the prince's (Messiah's, ver. 25.) future people.

θ or, it shall be cut off by desolations.

κ or, a.

c Le. 26. 14, &c.

De. 28. 15, &c.

La. 2. 15. 17.

λ intreated we not the face of.

μ or, upon the battlements shall be the idols of the desolator.

ν desolator.

d Ne. 9. 33.

π great.

ρ made thee a name.

σ weeks of days.

τ bread of desires.

ϕ one.

e Re. 1. 13. 17.

χ whereupon thy name is called.

ψ cause to fall.

β or, vigour.

γ with weariness, or, flight.

δ moved.

ζ make thee skilful of.

η of desires.

θ word.

κ upon thy standing.

λ a man of desires.

f They begin from the 20th of Artaxerxes.

g Nu. 14. 34.

Eze. 4. 6.

μ or, restrain.

ν or, seal up.

h Ac. 10. 30. 31.

i He. 9. 12.

π prophet.

ρ or, the first,

Jude 9.

Re. 12. 7.

σ or, build again.

seven weeks, and threescore and two weeks: the street shall β be built again, and the γ wall, even α in δ troublous times.

26 And after threescore and two weeks shall b Messiah be cut off, ζ but not for himself: and η the people of the prince that shall come shall destroy the city and the sanctuary; and the end thereof shall be with a flood, and unto the end of the war θ desolations are determined.

27 And he shall confirm κ the covenant with many for one week: and in the midst of the week he shall cause the sacrifice and the oblation to cease, and μ for the overspreading of abominations he shall make ι desolate, even until the consummation, and that determined, shall be poured upon the ν desolate.

CHAP. X.

IN the third year of Cyrus king of Persia, a thing was revealed unto Daniel, whose name was called Belteshazzar; and the thing was true, but the time appointed was π long: and he understood the thing, and had understanding of the vision.

2 In those days I Daniel was mourning three σ full weeks.

3 I ate no τ pleasant bread, neither came flesh nor wine in my mouth, neither did I anoint myself at all, till three whole weeks were fulfilled.

4 And in the four and twentieth day of the first month, as I was by the side of the great river, which is Hiddekel;

5 Then I lifted up mine eyes, and looked, and behold, ϕ a certain man clothed in linen, whose loins were girded with fine gold of Uphaz.

6 His body^e also was like the beryl, and his face as the appearance of lightning, and his eyes as lamps of fire, and his arms and his feet like in colour to polished brass, and the voice of his words like the voice of a multitude.

7 And I Daniel alone saw the vision: for the men that were with me saw not the vision; but a great quaking fell upon them, so that they fled to hide themselves.

8 Therefore I was left alone, and saw this great vision, and there remained no strength in me: for my β comeliness was turned in me into corruption, and I retained no strength.

9 Yet heard I the voice of his words: and when I heard the voice of his words, then was I in a deep sleep on my face, and my face toward the ground.

10 And, behold, an hand touched me, which δ set me upon my knees and upon the palms of my hands:

11 And he said unto me, O Daniel, a man η greatly beloved, understand the words that I speak unto thee, and stand κ upright: for unto thee am I now sent. And when he had spoken this word unto me, I stood trembling.

12 Then said he unto me, Fear not, Daniel; for from the first day that thou didst set thine heart to understand, and to chasten thyself before thy God, thy words were heard,^h and I am come for thy words.

13 But the prince of the kingdom of Persia withstood me one and twenty days: but, lo, Michael, ρ one of the chief princes, came to help me; and I remained there with the kings of Persia.

14 Now I am come to make thee understand what shall befall thy people in

נהייתי ונחליתי ימים ואקום ואעשה את מלאכת המלך ואשתומם על המראה ואין מבין :

CAP. IX. ט

1 בשנת אחת לחרגש ברחששוניש מתרע מד
2 אשר המלך על מלכות כשדים : בשנת אחת
למלוני אני דניאל בייתי בספרים מספר השנים
אשר היה דבריהוה אלי ירימיה הנביא למלאות
3 לחובות ירושלם שבועים שנה : ואמתה את
פני אל-אדני האלהים לבקש הסלה ותחננים
4 בצום ושק ואשר : ואחפלקה ליהודה אלהי
ואתתה ואמרה אנא אדני האל הגדול ונורא
שמי הגדול והחסד לאהבני ולשמר מצותיו :
5 חטאנו ועונוי והרשענו ומרדנו וסור ממצותך
6 ומשפטיך : ולא שמענו אל עבדך הנביאים
אשר דבר בשם אל-מלכנו שרינו ואבתנו ואל
7 כל-עם הארץ : לך אדני הצדקה ולנו נשת
הפנים פנים הנה לאיש יהודה ולשבני ירושלם
ולכל-ישראל הקרובים ורחוקים בכל-הארצות אשר
8 החדתם שם במעלים אשר מעליך : אדני
לנו נשת הפנים למלכנו לשרינו ול-אבתנו
9 אשר חטאנו לך : לאדני אלהינו ורחוקים
10 ותסלחות פני מרדנו בו : ולא שמענו בקול
יהוה אלהינו ללכת בחורתי אשר נתנו לפנינו
11 בך עבדיו הנביאים : וכל-ישראל עברו את
חורתי וסור לביתי שמוע בקולך ותתן עלינו
האלה והשבועה אשר חתובה בחורת משה עבד
12 האלהים פני חטאנו לו : וקם את-דבריו אשר
דבר עלינו ועל-שפטינו אשר שפטנו להביא
עלינו רעה גדולה אשר לא נעשהה תחת כל
13 השמים כאשר נעשהה בירושלם : כאשר
חשוב בחורת משה את כל-הרעה הזאת
באח עלינו ולא-חלנו את-פני יהוה אלהינו
14 לשוב מעוננו ולהשיל באמתך : וישק יהוה
על-הרעה ויביאה עלינו כ-צדק יהוה אלהינו
על-כל-מעשיו אשר עשה ולא שמענו בקולו :
15 ועתה אדני אלהינו אשר הוצאת את-עמך
מארץ מצרים ביד חזקה ותעשה-ך שם פנים
16 הנה חטאנו רשענו : אדני בכל-צדקתך ישר

חקים

בא אסף ונחמה מניח ירושלם ורחששוניש
בחסאינו ובשנות אבתנו ירושלם ועמך ורעה
לכל-סביבתנו : ועתה שמע אלהינו אל-תפלת
עבדך ואל-תחנניו ורחמי פליה על-מקדשך
השמים למען אדני : הפה אדני אוקף ושמע
18 פקוה עניך וראה שמחתנו וחציר אשר נקרא
שםך עליה כי לא על-צדקתנו אנתנו מפלים
תחננונו לפניך כי על-רחמיה הרבים : אדני
19 לשמעך אדני סלחה אדני וקשיבה ועשה אל-
האחר למענת אלהי כ-שםך נקרא על-ניחך ועל-
עמך : ועוד אני מדבר ומתפלל ומתודה חטאי
20 וחסאת עמי ישראל ומפיל תחנני לפני יהוה
אלהי על-הרקש אלהי : ועוד אני מדבר בתפלה
21 ודניש בנביאל אשר ראיתי בחזון בתחלה מעף
ביעף נכח אלי בשעת מנחת ערב : ויבן וידבר
22 עמי ויאמר דניאל עתה יצאתי להשילך בינה :
בתחלת תחננך יצא דבר ואני באתי להגיד
23 כי-תמדות אמתה וכן בידך וכן בפראה :
שבועים שבועים נחתה על-שמתך ועל-עיר קדשך
24 לכלא השפע ולחתם חסאות ולכפר עון ולהביא
צדק עלמים ולחתם חנון ונביא ולמשח קדש
קדשים : ותדע ותשפל מן-מצא דבר להשיב
25 ולננות ירושלם עד-משיח נגיד שבועים שבועה
ושבעים שבועים ושנים חשוב ונכתה רחוב
והריוץ ובצוק העתים : ואחרי השבעים שבועים
26 ושנים יפרת משח ואין לו וחציר חקדש ששחית
עם נגיד הפא וקצו בשמך ועל קץ מלחמה
27 נחרצה שממות : והנגיד בריח לרבים שניע
אחר חציו השניע ישבח : ובה ומנחה ועל
בנך שקוצים משמים ועד-פלה ונחרצה תתן
על-שומם :

CAP. X. י

1 בשנת שלוש לחרגש מלך פרס דבר נגלה לדניאל
אשר-נקרא שמו בלששאצר ואמת הדבר וצבא
גדול ובין את-הדבר ונגלה לו בפראה : במים
2 ההם אני דניאל הייתי מחאפל עלשה שבועים
ימים : ליום חמדות לא אכלתי ובשר גיד לא
3 בא אלי וסוף לא-סכתי עד-מלאת שלשת
שבועים ימים : וביום עשירים וארבעה חודש

CAP. XI. א'

וְאֵלֵי בִשְׁנַת אַחַת לְחִרְוֶשׁ הַפָּדִי עָמְדוּ לְמַחְזָק
וּלְמַעֲוֹ לוֹ : וְעִמָּהּ אָמַת אֲצִיר לִךְ הַיְּהוּדִים
שֶׁלֹּשָׁה מַלְכִּים עָמְדִים לְפָנָם וְהַרְבִּיעִי יַעֲשֶׂה
עֲשֶׂר־גְּדוֹל מִכָּל וּבְחֻקָּתוֹ בַּעֲשׂוֹר יַעֲרֵה הָאֵל אֶת
מַלְכֵי יוֹן : וְעַמְדַּת מֶלֶךְ גָּבוֹר וְכִשְׁלֵי מִכְשָׁל
רַב וְעֵשֶׂה פְּרִצוֹנוֹ : וְכַעֲמֻדוֹ תִּשְׁבֵּר מַלְכוּתוֹ
וְחֻקָּיו לִאֲרַבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם : וְלֹא לְאַחֲרֵיהֶם וְלֹא
כְּמִשְׁלוֹ אֲשֶׁר מִשָּׁל בִּי הַחֲמֵשׁ מַלְכוּתוֹ וּלְאַחֲרֵים
מִלְכֵי־אֲדָה : וְיִחְזָק מֶלֶךְ־הַגִּבּוֹר וּמִן־שָׂרָיו
וְיִחְזָק עָלָיו וְכִשְׁלֵי מִכְשָׁל רַב מִמִּשְׁלָתוֹ : וְלִקְצֵן
שְׁנַיִם יִתְחַפְּרוּ וּבְנֵי מֶלֶךְ־הַגִּבּוֹר תָּבֵא אֶל־מֶלֶךְ
הַצָּפוֹן לַעֲשׂוֹת מִשְׁרָיִם וְלֹא־תַעֲצֹר כְּחוֹת הַיּוֹדֵעַ
וְלֹא יַעֲמֵד וְיִרְעוּ וְתִבְחַן הָיָא וּמִבְּאִיָּה וְהַלְלוּהָ
וּמַחְזָקָה בְּעֵתִים : וְעַמְדַּת מִנְצֵר שֶׁלֹּשָׁה בָּנָיו
וְיָבֵא אֶל־הַחֵיל וְיָבֵא בָּעֵמֶד מֶלֶךְ הַצָּפוֹן וְעֵשֶׂה
בָּהֶם וְהַחֲזִיק : וְכֵן אֶל־חֵיָהֶם עִם־נִכְיָהֶם עִם־
כָּל־הַמְּדָתָם כִּסֶּס וְהָדָב בַּשִּׁבְיָ יָבֵא מִצָּרִים וְחָא
שְׁנַיִם יַעֲמֵד מִמֶּלֶךְ הַצָּפוֹן : וְיָבֵא בְּמַלְכוּת מֶלֶךְ
הַגִּבּוֹר וְשֵׁב אֶל־אֲדָמָתוֹ : וּבְנֵי יִתְחַדּוּ וְאֶסְפֵּי הַמּוֹן
חֲזִילִים רַבִּים וְיָבֵא בֹא וְשִׁמְשָׁף וְעָרָה וְשֵׁב וְיִתְחַדּוּ
עַד־מָוֶה : וְיִתְמַרְמַל מֶלֶךְ הַגִּבּוֹר וְיִצָּא וְנִלְחַם
עִמּוֹ עִם־מֶלֶךְ הַצָּפוֹן וְהַעֲמִיד הַמּוֹן רַב וְיִתְחַדּוּ
הַמּוֹן בָּיִד : וְנִשְׂאָה הַמּוֹן יְרוֹם לִבָּהּ וְהִסֵּל
רַבָּאוֹת וְלֹא יַעֲוֹ : וְשֵׁב מֶלֶךְ הַצָּפוֹן וְהַעֲמִיד
הַמּוֹן רַב מִן־דְּרָאשׁוֹן וְלִקְצֵן הָעֵתִים שְׁנַיִם יָבֵא
בֹא בְּחֵיל גָּדוֹל וּבִרְכֻשׁ רַב : וּבַעֲתֵים הָאֵלֶּם
רַבִּים יַעֲמְדוּ עַל־מֶלֶךְ הַגִּבּוֹר וּבְנֵי פְרִיצֵי עֶפְקָה
יַשְׂאִי לְהַעֲמִיד חֲזוֹן וְנִכְשָׁלוּ : וְיָבֵא מֶלֶךְ הַצָּפוֹן
וְיִשְׁפֹּךְ סוּלָּה וְלִכְס עֵר מִבְּצֻרוֹת וְיִרְעוֹת הַגִּבּוֹר
לֹא יַעֲמְדוּ וְעַם מִבְּחָרָיו וְאֵין כָּח לַעֲמֹד : וְיַעֲשֶׂה
הַבָּא אֵלָיו פְּרִצוֹנוֹ וְאֵין עֹמֵד לִפְנָיו וְיַעֲמֵד בְּאֶרֶץ
הַצֵּבִי וְכֹלָה בִּידוֹ : וְיַעֲשֶׂה פְּנֵיו לְבֹא בְּחֻקָּה כָּל־
מַלְכוּתוֹ וְיִשְׁרִים עִמּוֹ וְעֵשֶׂה וּבֵת הַנָּשִׁים יִתְחַדּוּ
לְהַשְׁחִיתוֹהָ וְלֹא תַעֲמֹד וְלֹא־לוֹ הַחֲזִיר : וְיַעֲשֶׂה
פְּנֵיו לְאֵיִם וְלִכְס רַבִּים וְהַשְׁבִּית קֶצֶן חֲרָפְתוֹ לוֹ
כְּחוֹת חֲרָפְתוֹ וְשֵׁב לוֹ : וְיַעֲשֶׂה פְּנֵיו לְמַעֲשֵׂי אֲרָצוֹ
וְכִשְׁלֵי וְכָפֵל וְלֹא יִמָּצָא : וְעַמְדַּת עַל־כָּפוֹ מַעֲבִיר

הַרְאִשׁוֹן וְאֵין הָיְתָה עַל־כָּפוֹ הַגָּדוֹל הָיָא
חֲדָקָל : וְאִשְׂאָה אֶת־עֵינֵי וְאָרָא וְהָיָה אִישׁ־אֶחָד
לְבוֹשׁ בָּרִים וּמַחְזָקוֹ חָרִים בְּכֶתֶם אִיפֹן : וּבְיָתָו
כְּתָרְשִׁישׁ וְפָנָיו כְּמִרְאָה בָּרָק וְעֵינָיו כְּלַפְדֵּי אֵשׁ
וְיִרְעוּהוּ וּמִרְגָּלָתוֹ פִּסְגָּן נִחֲשֶׁת קָלָל וְקוֹל דְּבָרָיו
קוֹל הַמּוֹן : וְרִאשׁוֹתָיו אֵלֵי דְנִינְאֵל לְבָדִי אֶת־הַמִּרְאָה
וְהַאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־הָיוּ עִמָּי לֹא־רָאוּ אֶת־הַמִּרְאָה
אֲבָל הַחֲדָה גְּדוֹלָה נִפְלְאָה עֲלֵיהֶם וּבְיָתָו בְּהֻכְבָּא :
וְאֵלֵי נִשְׂאִיתָ לְבָדִי וְאִרְאָה אֶת־הַמִּרְאָה הַגָּדוֹלָה
הָיָתָה וְלֹא־נִשְׁאָר בִּי כָּח וְהָיוּ נִחֲפָה עָלַי
לְמַשְׁחִית וְלֹא עֲצָרְתִּי כָּח : וְאִשְׂמַע אֶת־קוֹל
דְּבָרָיו וְכִשְׁמַעִי אֶת־קוֹל דְּבָרָיו וְאֵלֵי הָיְתָה נִרְדָּם
עַל־פְּנֵי וּפְנֵי אֲרָצָה : וְהַפְּחִיד נִגְבָּה בִּי וְהַנִּינְעִי
עַל־כָּפוֹ וּכְפוֹת נָדִי : וְיִאֲמַר אֵלֵי דְנִינְאֵל אִישׁ־
חֲמֻדוֹת הָבֵן בְּדָרִים אֲשֶׁר אֲנִי דָבָר אֵלָיְךָ
וְעַמְדַּת עַל־עֲמֻדָּךְ בִּי עֵתָה שְׁלַחְתִּי אֵלָיְךָ
וּבְדָבָר עִמָּי אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה עֲמַדְתִּי מִרְעֵד :
וְיִאֲמַר אֵלֵי אֶל־הִירָא דְנִינְאֵל בִּי מִן־הַיּוֹם
הַרְאִשׁוֹן אֲשֶׁר נָתַתָּ אֶת־לִפְתָּ לְהָבִין וְלַהֲתַעֲשׂוֹת
לִפְנֵי אֱלֹהֵיךָ לְשִׁמְעִי דְּבָרָיְךָ וְאֵין כָּאֲרִי בְּדָבָרְךָ
וְעַר מַלְכוּת פָּרִס עֹמֵד לִגְדִיל עֲשׂוֹתִים וְאַחֲרֵי יוֹם
וְהָיָה מִינְאֵל אֶתֶּר הַשָּׁרִים הַרְאִשׁוֹתִים בָּא לַעֲוֹרִי
וְאֵלֵי נִוְרַתְתִּי שָׁם אֲצֵל מַלְכֵי פָּרִס : וְנִבְאֵתִי
לְהַבְינְךָ אֶת־אֲשֶׁר־יִקְרָה לְעַמְּךָ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים
כִּי־עוֹד חֲזוֹן לְכֵסִם : וּבְדָבָר עִמָּי בְּדָרִים הָאֵלֶּה
נִתְּתִי פְנֵי אֲרָצָה וְנִאֲמַלְמוֹתִי : וְהָיָה כְּדָמוֹת בְּנֵי
אָדָם נִגְעַת עַל־שִׁפְתֵי וְאֶפְסַחְתִּי וְנִבְדָּרָה וְאֶמְרָה
אֶל־הַעֲמִיד לִגְדִיל אֲדִי בַּמִּרְאָה נִחֲפָה צִירִי עָלַי
וְלֹא עֲצָרְתִּי כָּח : וְהִיךְ יִכַּל עַבְדִּי אֲדִיל וְהָ לְדָבָר
עִם־אֲדִיל וְהָ וְאֵין מִצְחָה לֹא־יַעֲמֵד בִּי כָּח וְיִשְׁמָחָה
לֹא נִשְׂאִירָה בִּי : וְיִסָּפֵף וְיַעֲשֶׂה־בִּי כְּמִרְאָה אָדָם
וְיִחְזָקִי : וְיִאֲמַר אֶל־הִירָא אִישׁ־חֲמֻדוֹת שְׁלוֹם
לִךְ חֲזֵק וְחֻזַּק וּבְדָבָר עִמָּי הַחֲחֻקִּיתִי וְאֶמְרָה
יְדִבֵּר אֲדִי בִּי חֲחֻקִּיתִי : וְיִאֲמַר הַיְּדַעְתָּ לְמִידָה
בָּאֵתִי אֵלָיְךָ וְעֵתָה אֲשׁוּב לְהִלָּחֵם עִם־עוֹר פָּרִס
וְאֵין יוֹצֵא וְהָיָה שׁוֹרֵיץ בָּא : אֲבָל אֲצִיר לָךְ
אֶת־הַדְּרָשִׁים בְּכֶתֶב אָמַת וְאֵין אֶחָד מִתְּחֻזָּה עִמָּי
עַל־אֲדָה בִּי אִם־מִינְאֵל שׁוֹרֵם :

the latter^a days: for^b yet the vision is for many days.

15 And when he had spoken such words unto me, I set my face toward the ground, and I became dumb.

16 And, behold, *one* like the similitude of the sons of men touched^a my lips: then I opened my mouth and spoke, and said unto him that stood before me, O my lord, by the vision my sorrows are turned upon me, and I have retained no strength.^f

17 For how can *o* the servant of this my lord talk with this my lord? for as for me, straightway there remained no strength in me, neither is there breath left in me.

18 Then there came again and touched me *one* like the appearance of a man, and he strengthened me,

19 And said, O man greatly beloved, fear not; peace *be* unto thee; be strong, yea, be strong. And when he had spoken unto me, I was strengthened, and said, Let my lord speak; for^h thou hast strengthened me.

20 Then said he, Knowest thou wherefore I come unto thee? and now will I return to fight with the prince^k of Persia: and when I am gone forth, lo, the prince of Grecia shall come.

21 But I will shew thee that which is noted in the scripture of truth: and there is none that *l* holdeth with me in these things, but Michael^l your prince.

CHAP. XI.

ALSO I, in the first^m year of Darius the Mede, *even* I, stood to confirm and to strengthen him.

2 And now will I shew^o thee the truth. Behold, there shall stand up yet three kings in Persia; and the fourth shall be far richer than *they* all: and by his strength through his riches he shall stir up all against the realm of Grecia.

3 And a mighty king shall stand up, that shall rule with great dominion, and do according to his will.

4 And when he shall stand up, his kingdom^p shall be broken, and shall be divided toward the four winds of heaven; and not to his posterity, nor according to his dominion which he ruled: for his kingdom shall be plucked up, even for others beside those.

5 And the king of the south shall be strong, and *one* of his princes; and he shall be strong above him, and have dominion; his dominion shall be a great dominion.

6 And in the end of years they shall *ψ* join themselves together; for the king's daughter of the south shall come to the king of the north to make *β* an agreement: but she shall not retain the power of the arm; neither shall he stand, nor his arm: but she shall be given up, and they that brought her, and *γ* he that begat her, and he that strengthened her in *these* times.

7 But out of a branch of her roots shall *one* stand up in his *δ* estate, which shall come with an army, and shall enter into the fortress of the king of the north, and shall deal against them, and shall prevail:

8 And shall also carry captives into Egypt their gods, with their princes, and with *η* their precious vessels of silver and of gold; and he shall continue *more* years than the king of the north.

9 So the king of the south shall come into his kingdom, and shall return into his own land.

B. C. 534.

a Ge. 49. 1.

2 Ti. 3. 1.

b ch. 8. 26.

He. 2. 3.

β or, war.

c ch. 9. 26.

Is. 8. 8.

γ be stirred

up again.

d ver. 7.

e Is. 6. 7, 8.

Je. 1. 9.

f ver. 8.

g Ps. 33. 16.

Ec. 9. 11, 12.

δ or, this serv-

ant of.

ζ at the end

of times,

even years,

ch. 4. 16.

12. 7.

h 2 Co. 12. 9.

η children of

robbers.

i Re. 17. 17.

k ver. 13.

κ city of mu-

nitions.

κ people of

his choices.

λ strength-

eneth him-

self.

l ver. 13.

m ch. 9. 1.

n the land of

ornament,

or, goodly

land,

ver. 41, 45.

n Pr. 19. 21.

o Am. 3. 7.

p or, much

upright-

ness, or,

equal con-

ditions.

π to corrupt.

ρ him.

σ his re-

prouch.

p ch. 8. 4, &c.

q Ps. 37. 36.

r or, place,

ver. 7.

φ one that

causeth an

exactor to

pass over.

Fulfilled

171 B.C.

χangers.

ψ associate.

β rights.

γ ver. 10.

Fulfilled

170

γ or, whom

she brought

forth.

s ch. 8. 25.

δ place, or

office,

ver. 20.

ζ or, into the

peaceable

and fat.

η vessels of

their desire.

θ think his

thoughts.

10 But his sons shall *β* be stirred up, and shall assemble a multitude of great forces: and *one* shall certainly come, and overflow^c, and pass through; then shall he *γ* return, and be stirred up, *even* to his fortress.^d

11 And the king of the south shall be moved with choler, and shall come forth and fight with him, *even* with the king of the north: and he shall set forth a great multitude; but^e the multitude shall be given into his hand.

12 And when he hath taken away the multitude, his heart shall be lifted up; and he shall cast down *many* ten thousands: but he shall not be strengthened by it.

13 For the king of the north shall return, and shall set forth a multitude greater than the former, and shall certainly come *ζ* after certain years with a great army and with much riches.

14 And in those times there shall many stand up against the king of the south: also the *η* robbers of thy people shall exalt themselves to establish the vision; but they shall fail.^z

15 So the king of the north shall come, and cast up a mount, and take the *θ* most fenced cities; and the arms of the south shall not withstand, neither *κ* his chosen people, neither *shall* there be any strength to withstand.

16 But he that cometh against him shall do according to his own will, and none shall stand before him; and he shall stand in *μ* the glorious land, which by his hand shall be consumed.

17 He shall also set his faceⁿ to enter with the strength of his whole kingdom, and *ν* upright ones with him; thus shall he do: and he shall give him the daughter of women, *π* corrupting her: but she shall not stand on his side, neither be for him.

18 After this shall he turn his face unto the isles, and shall take many; but a prince for *ρ* his own behalf shall cause *σ* the reproach offered by him to cease; without his own reproach he shall cause *it* to turn upon him.

19 Then he shall turn his face toward the fort of his own land: but he shall stumble and fall, and^q not be found.

20 Then shall stand up in his *τ* estate *φ* a raiser of taxes in the glory of the kingdom: but within few days he shall be destroyed, neither in *χ* anger, nor in battle.

21 And in his *τ* estate shall stand up a vile person, to whom they shall not give the honour of the kingdom: but he shall come in peaceably, and obtain the kingdom by flatteries.

22 And^r with the arms of a flood shall they be overflown from before him, and shall be broken; yea, also the prince of the covenant.

23 And after the league made with him he shall work deceitfully:^s for he shall come up, and shall become strong with a small people.

24 He shall enter *ζ* peaceably even upon the fattest places of the province; and he shall do *that* which his fathers have not done, nor his fathers' fathers; he shall scatter among them the prey, and spoil, and riches; yea, and he shall *θ* forecast his devices against the strong holds, even for a time.

25 And he shall stir up his power and

his courage against the king of the south with a great army; and the king of the south shall be stirred up to battle with a very great and mighty army; but he shall not stand: for they shall forecast devices against him.

26 Yea, they that feed of the portion of his meat shall destroy him, and his army shall overflow; and many shall fall down slain.

27 And both these kings' γ hearts shall be to do mischief, and they shall speak lies at one table; but it shall not prosper;^b for yet the end shall be at the time appointed.

28 Then shall he return into his land with great riches; and his heart shall be against the holy covenant; and he shall do exploits, and return to his own land.

29 At the time appointed he shall return, and come toward the south: but it shall not be as the former, or as the latter.

30 For the ships^e of Chittim shall come against him; therefore he shall be grieved, and return, and have indignation against the holy covenant: so shall he do;^f he shall even return, and have intelligence with them that forsake the holy covenant.

31 And arms shall stand on his part, and they shall pollute the sanctuary of strength, and shall take away the daily sacrifice, and they shall place the abomination that ζ maketh desolate.

32 And such as do wickedly against the covenant shall he θ corrupt by flatteries: but the people that do know their God shall be strong, and do exploits.

33 And they that understand among the people shall instruct many; yet they shall fall by the sword, and by flame, by captivity, and by spoil, many days.

34 Now when they shall fall, they shall be holpen with a little help: but many shall cleave to them with flatteries.

35 And some of them of understanding shall fall, to ρ try λ them, and to purge, and to make them white, even to the time of the end: because it is yet for a time appointed.^q

36 And the king shall do according to his will; and τ he shall exalt himself, and magnify himself above every god, and shall speak marvellous things against the God of gods, and shall prosper till the indignation be accomplished: for that that is determined ϵ shall be done.

37 Neither shall he regard the God of his fathers, nor the desire of women, nor regard any god: for he shall magnify himself above all.^u

38 But π in his ρ estate shall he honour the God of σ forces; and a god whom his fathers knew not shall he honour with gold, and silver, and with precious stones, and τ pleasant things.

39 Thus shall he do in the ϕ most strong holds with a strange god, whom he shall acknowledge and increase with glory: and he shall cause them to rule over many, and shall divide the land for χ gain.

40 And at the time of the end shall the king of the south push at him: and the king of the north shall come against him like^w a whirlwind, with chariots, and with horsemen, and with many ships; and he shall enter into the countries, and shall overflow and pass over.

41 He shall enter also into the γ glorious^x land, and many countries shall be overthrown; but these shall escape out

B. C. 534.

a Is. 11. 14, 15.

b send forth.

c their hearts

d ver. 29, 35, 40.

e ch. 8. 19.

f or, goodly.

g Heb. mountain

h of delight

i of holiness.

j c 2 Th. 2. 8.

k d ch. 10. 13, 21.

l Jude 9.

m e Nu. 24. 24.

n f Mat. 24. 21.

o g Fulfilled,

p 168, 169.

q 1 Mac. I. III.

r 2 Mac. IV. V.

s h Je. 30. 7.

t Ro. 11. 26.

u i Re. 13. 8.

v k Mat. 25. 46.

w l Is. 66. 24.

x or, astonisheth.

y or, teachers.

z m Mat. 13. 43.

a or, cause to

b dissemble.

c n 1 Co. 15. 41.

d 42.

e o Re. 10. 4.

f k lip.

g p 2 Ch. 32. 31.

h l or, by them.

i m or, from

j above.

k q Hab. 2. 3.

l r Is. 14. 13, 14.

m Re. 13. 5, 6.

n s Re. 10. 5, 7.

o or, apart.

p t ch. 9. 27.

q u 2 Th. 2. 4.

r π as for the

s almighty

t God, in his

u seat he shall

v honour, yea

w he shall

x honour a

y god, &c.

z p or, stead.

a q Mazzim,

b or, gods

c protectors;

d or, munitions.

e r things desired,

f Is. 44. 9.

g ϕ fortresses

h of munitions.

i v Re. 22. 11.

j x a price.

k ψ to set up

l the abomination.

m b or, astonisheth.

n w eec. 9. 14.

o y land of

p delight, or,

q ornament,

r or, goodly

s land.

t x ver. 16, 45.

u or, and.

of his hand, even^a Edom, and Moab, and the chief of the children of Ammon.

42 He shall β stretch forth his hand also upon the countries; and the land of Egypt shall not escape.

43 But he shall have power over the treasures of gold and of silver, and over all the precious things of Egypt; and the Libyans and the Ethiopians shall be at his steps.

44 But tidings out of the east and out of the north shall trouble him; therefore he shall go forth with great fury to destroy, and utterly to make away many.

45 And he shall plant the tabernacles of his palaces between the seas in the δ glorious holy mountain; yet^c he shall come to his end, and none shall help him.

CHAP. XII.

AND at that time shall Michael^d stand up, the great prince which standeth for the children of thy people; and^f there shall be a time of trouble, such as never was since there was a nation even to that same time: and at that time thy^k people shall be delivered, every one that shall be found writtenⁱ in the book.

2 And many of them that sleep in the dust of the earth shall awake, some to everlasting life,^k and some to^l shame and everlasting contempt.

3 And they that be η wise shall^m shine as the brightness of the firmament; and they that turn many to righteousness, as the starsⁿ for ever and ever.

4 But thou, O Daniel, shut^o up the words, and seal the book, even to the time of the end; many shall run to and fro, and knowledge shall be increased.

5 Then I Daniel looked, and, behold, there stood other two, the one on this side of the κ bank of the river, and the other on that side of the bank of the river.

6 And one said to the man clothed in linen, how long shall it be to the end of these wonders?

7 And I heard the man clothed in linen, which was upon the waters of the river, when he^s held up his right hand and his left hand unto heaven, and sware by him that liveth for ever, that ι shall be for a time, times, and ν an half; and when he shall have accomplished to scatter the power of the holy people, all these things shall be finished.

8 And I heard, but I understood not; then said I, O my Lord, what shall be the end of these things?

9 And he said, Go thy way, Daniel; for the words are closed up and sealed till the time of the end.

10 Many shall be purified, and made white, and tried; but^v the wicked shall do wickedly: and none of the wicked shall understand; but the wise shall understand.

11 And from the time that the daily sacrifice shall be taken away, and ψ the abomination that β maketh desolate set up, there shall be a thousand two hundred and ninety days.

12 Blessed is he that waiteth, and cometh to the thousand three hundred and five and thirty days.

13 But go thou thy way till the end be, δ for thou shalt rest, and stand in thy lot at the end of the days.

וְעָבַר: וְבֹא בְּאַרְצָהּ הַצִּבּוֹן וְרִבּוֹת יִפְשְׁלוּ וְאֵלֶּה⁴¹
 יִפְלְמוּ מִיָּדוֹ אֲדָוָה וּמוֹאָב וְרַאשֵׁי בְנֵי עַמּוֹן:
 וְיִשְׁלַח יְדוֹ בְּאַרְצוֹת וְאַרְצֵי מִצְרַיִם לֹא תִהְיֶה⁴²
 לְפָלִיטָה: וּמִשָּׁל בְּמִכְמֵל הַדֶּגֶב וְהַפֶּסֶח וּבָבֶל⁴³
 הַמְּנוֹת מִצְרַיִם וְלִבְנֵי וְנָשִׁים בְּמִצְרַיִם:
 וְשִׁמְעוֹת יִבְדְּלוּ מִפְּנֹה וּמִצְפּוֹן וְצֵא בְּחֵמָה⁴⁴
 גְּדֹלָה לְהַשְׁמִיד וּלְהַחֲרִים רַבִּים: וְיִפְעַל אֲדָמִי⁴⁵
 אֲפֻדָּוָה בֶּן יָמִים לְחַר צִבְיָהּ וְבֹא עַד קִצּוֹ וְאֵין
 עוֹד לוֹ:

CAP. XII. ב

וּבִעֵת הַהִיא יַעֲמֹד מִיכָאֵל הַשָּׁנִי הַגָּדוֹל הַקָּדוֹם¹
 עַל־בְּנֵי עַמּוֹךְ וְהַיְחִיָּה עַת צָרָה אֲשֶׁר לֹא־יִהְיֶה²
 מִהֵינֹת זֶה עַד הָעֵת הַהִיא וּבִעֵת הַהִיא יִפְלֹט
 עַמּוֹךְ כִּלְהִימָצָא פְתִיב בְּסֶפֶר: וְרַבִּים מִיִּשְׂרָאֵל³
 אֲדַמְתִּי עֶפֶר יִקְצוּ אֵלֶּה לְחַיֵּי עוֹלָם וְאֵלֶּה
 לְחַרְפּוֹת לְדִרְאֹן עוֹלָם: וְהַמְשֻׁפְּלִים יִחַדּוּ⁴
 פִּדְיוֹן הַרְקִיעַ וּמִצְדֵּי הָרָבִים פְּלוֹכְבִּים לְעוֹלָם
 וְעַד: וְאַתָּה דָּנִיֵּאל סֶחֶם הַדְּבָרִים וְחֹתֶם⁵
 הַסֶּפֶר עַד־עֵת קֵץ יִשְׁמְעוּ רַבִּים וְתִרְגַּם הַדָּעַת:
 וְרֵאִיתִי אֲנִי הַנֵּיָאֵל וְהִנֵּה שְׁנַיִם אֲחֵרִים עֹמְדִים⁶
 אֶחָד הִנֵּה לְשֹׁפֵת הַיָּאֵר וְאֶחָד הִנֵּה לְשֹׁפֵת הַיָּאֵר:
 וַיֹּאמֶר לְאִישׁ לְבִישׁ הַבָּדִים אֲשֶׁר מִפְּעַל לְמִימֵי⁷
 הַיָּאֵר עַד־מָוִי קֵץ הַפְּלָאוֹת: וְאַשְׁמַע אֶת־
 הָאִישׁ לְבִישׁ הַבָּדִים אֲשֶׁר מִפְּעַל לְמִימֵי הַיָּאֵר
 וְרֵאִים יִמְנוּ וְשִׁמְעוּ אֶת־הַשְּׁמַיִם וְיִשְׁבַּע
 בְּחַי הָעוֹלָם כִּי לְמוֹעֵד מוֹעֲדִים וְחֻצֵּי וּבִכּוֹת⁸
 בְּפֶן יִרְעֶם קֹדֶשׁ תִּכְלֶנָּה כָּל־אֵלֶּה: וְאֲנִי
 שִׁמְעֵנִי וְלֹא אֲבִין וְאַמְרָה אֲדַלֵּי מִדָּה
 אֲחֵרִית אֵלֶּה: וַיֹּאמֶר לָךְ דָּנִיֵּאל כִּי־סִחַמְתִּים⁹
 וְחִתְּמִים הַדְּבָרִים עַד־עֵת קֵץ: יִחַדּוּ¹⁰
 וְיִתְלַבְּנוּ וַיִּצְרְפוּ רַבִּים וְהַרְשִׁיעוּ רָשָׁעִים וְלֹא יִבְנוּ
 כִּלְיָשָׁעִים וְהַמְשֻׁפְּלִים יִבְנוּ: וּמִשָּׁל הַחֹכֶם¹¹
 הַקָּדוֹם וְחַת שְׁקוֹץ שָׁמַם יָמִים אֶלֶף מֵאֹתִים
 וְהַשְּׁמַיִם: אֲשֶׁר־הַמַּחְבֶּה וַיִּנָּס לְיָמִים אֶלֶף¹²
 שָׁלֹשׁ מֵאוֹת שְׁלֹשִׁים וְחִמְשָׁה: וְאַתָּה לָךְ לִקְץ¹³
 וְהֵנִיחַ וְתַעֲמִיד לְהִלָּה לְקֵץ הַיָּמִין:

נִגְשׁ הָיָה מַלְאָכָה וּבְיָמִים אֲחֵרִים יִשְׁבֵּר¹
 וְלֹא בָאִים וְלֹא בְּמַלְאָכָה: וְעַמּוֹךְ עַל־כִּפּוֹ²¹
 נִבְּוָה וְלֹא־נִתְּנָה עָלָיו הַיּוֹד מַלְאָכָה וְבֹא בְּשִׁלְחָה
 וְהַיְחִיָּה מַלְאָכָה בְּחִלְקָלוֹת: וְהַרְעוֹת הַשְּׁמֶשׁ יִשְׁטָפוּ²²
 מִלְּפָנָיו וְיִשְׁבְּרוּ וְגַם בְּגִיד בְּרִית: וּמִן־הַחֲחִירֹת
 אֵלָיו יַעֲשֶׂה מִרְמָה וְעֵלָה וְעֵצִים בְּמַעֲשֵׂי²³
 בְּשִׁלְחָה וּבְמַשְׁמַן מִדִּינָה יִבּוֹא וְעֵשֶׂה אֲשֶׁר לֹא
 עָשָׂה אֲבָתוֹ וְאֲבֹת אֲבָתוֹ בְּהָ וְשָׁלַל וְרָכַשׁ לָהֶם
 יִבְנוּ וְעַל מִבְּצָרִים יִחַשְׁבּוּ מִחֻשְׁבָּתוֹ וְעַד־עֵת:²⁴
 וְיִשָּׁר כְּהוֹ וּלְבָבוֹ עַל־מֶלֶךְ הַנֶּגֶב בְּחַי גְּדוֹל וּמֶלֶךְ
 הַנֶּגֶב יִתְפַּרֵּה לְמַלְאָכָה בְּחַי־גְּדוֹל וְעֵצִים עַד־²⁵
 מָאֵד וְלֹא יַעֲמֹד כִּי־יִחַשְׁבוּ עָלָיו מַחֲשָׁבוֹת: וְאֲכָלִי
 סַחֲבָנוּ יִשְׁבְּרוּהוּ וְחֵלְיוֹ יִשְׁטוּף וְנִפְלִי חֲלָלִים רַבִּים:²⁶
 וְיִשְׁתַּחֲוֶה הַמְּלָכִים לְבָבָם לְמַדְעַ וְעַל־שִׁלְחָנוֹ אֶחָד
 כִּנֵּב יִדְּבֹר וְלֹא תִחַלֵּה כִּי־עוֹד קֵץ לְמוֹעֵד: וְיִשָּׁב
 אֲרָצוֹ בְּרִיבֵשׁ גְּדוֹל וּלְבָבוֹ עַל־בְּרִית קֹדֶשׁ וְעֵשֶׂה
 וְיִשָּׁב לְאַרְצוֹ: לְמוֹעֵד יָשׁוּב וְבֹא בְּנֶגֶב וְלֹא־תִהְיֶה²⁹
 כְּרֹאשֻׁנָּה וְכֹאחֲרוֹנָה: וְכֹאֵז בּוֹ צִיִּים פְּתִים וְנִכְאָה³⁰
 וְיִשָּׁב וְעַם עַל־בְּרִית־קֹדֶשׁ וְעֵשֶׂה וְיִשָּׁב וְיִבְנֵן עַל־עוֹבֵי
 בְּרִית קֹדֶשׁ: חֲרֻשִׁים מִפְּנֵי יַעֲמָדוֹ וְחֵלְלֵי³¹
 וְהַמְּקֹדֶשׁ הַמְּעוֹד וְהַכְּתִיר הַקָּדוֹם וְנִתְּנָה הַשְּׁקוֹץ
 מִשְׁמַיִם: וּמִרְשֵׁי בְרִית יִחַנֵּף בְּחִלְקוֹת וְעַם³²
 יִרְעִי אֲדָתוֹ יִחַדּוּ וְעֵשֶׂה: וּמִשְׁכָּלֵי עִם יִבְנוּ
 לְרַבִּים וּנְכֻשְׁלֵי בְּחֶרֶב וּבְחִלְהֶנָּה בְּשָׁבִי וּבְנִיחָה³³
 יָמִים: וּבְהַפְשָׁלָם יִעָזְרוּ עוֹד מַעֲשֵׂה וְנִלְווּ עֲלֵיהֶם³⁴
 רַבִּים בְּחִלְקָלוֹת: וּמִן־הַמְשֻׁפְּלִים יִפְשְׁלוּ לְצִרוּף
 בָּתָם וּלְבָבֵם וְלִלְבָן עַד־עֵת קֵץ כִּי־עוֹד לְמוֹעֵד:³⁵
 וְעֵשֶׂה כְּרָצְנוֹ הַמֶּלֶךְ וְהַיְחִיָּה וְיִתְפַּרֵּה עַל־כָּל־אֵל
 וְעַל אֵל אֱלִים יִדְּבֵר בְּפִלְאוֹת וְהַצִּלִּיחַ עַד־כָּל־הָ³⁶
 וְעַם כִּי־נִחְרָדָה נַעֲשֶׂהָ: וְעַל־אֲדָתוֹ אֲבָתוֹ לֹא
 יִבְנֵן וְעַל־אֲדָתָה נָשִׁים וְעַל־כָּל־אֱלֹהִים לֹא יִבְנֵן כִּי
 עַל־כָּל יִתְפַּרֵּה: וְלֹאֵלֶּה מַעֲשִׂים עַל־כִּפּוֹ יִכְבֵּד³⁸
 וְלֹאֵלֶּה אֲשֶׁר לֹא־יִדְּעוּ אֲבָתוֹ יִכְבֵּד בְּנִיחָה וּבִכּוֹת
 וְנִבְאֵן יִקְרָה וּבְחִמְדוֹת: וְעֵשֶׂה לְמִבְּצָרֵי מַעֲשִׂים³⁹
 עַם אֱלֹהִים גָּבֵר אֲשֶׁר הִפִּיר יִרְבֵּה כְּבוֹד וְהַמְשִׁילָם
 בְּרַבִּים וְאֲדָמָה יִחַלֵּק בְּמַחֲרִי: וּבִעֵת קֵץ יִתְנַפֵּה⁴⁰
 עַמּוֹ מֶלֶךְ הַנֶּגֶב וְיִשְׁחָדֵר עָלָיו מֶלֶךְ הַצָּפוֹן בְּרִכָּב
 וּבִפְרָשִׁים וּבְאֲנִיּוֹת רַבּוֹת וְבֹא בְּאַרְצוֹת וְשִׁטָּף

הוֹשֵׁעַ

LIBER HOSEÆ.

CAP. I. א

1 דְּבַר־יְהוָה אֲשֶׁר הָיָה אֶל־הוֹשֵׁעַ בֶּן־בְּאִי בְיָמֵי
 2 אֶתָּה יוֹתָם אֲתָּו יְהוֹקִיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה וּבְיָמֵי
 3 יִרְבֵּעָם בֶּן־יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃ הִתְלַת דְּבַר
 4 יְהוָה בְּהוֹשֵׁעַ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־הוֹשֵׁעַ לֵךְ קֹדֶה
 5 לָךְ אִשָּׁת וּנְנִים וְיָלְדוּ וְנָגַם בְּיָנֶה תִּהְיֶה הָאָרֶץ
 6 מֵאַחֲרֵי יְהוָה׃ וַיֵּלֶךְ וַיִּקַּח אֶת־דִּבְלָיִם
 7 וַתְּהֵי וַתֵּלֶד־לוֹ בָּן׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו קְרָא
 8 שְׁמוֹ יוֹרְעָאֵל כִּי־עוֹד מַעַט וַיִּפְקְדֵנִי אֶת־דָּמִי
 9 יוֹרְעָאֵל עַל־בֵּית יְהוָה וְהִשְׁבַּלְתִּי מִמְּלִכּוֹת בֵּית
 10 יִשְׂרָאֵל׃ יְהוָה בְּיוֹם הַהוּא וַשְׁבַּרְתִּי אֶת־קִשְׁתִּי
 11 יִשְׂרָאֵל בַּעֲמֻק יוֹרְעָאֵל׃ וַתֵּהֵר עוֹד וַתֵּלֶד בֶּת
 12 וַיֹּאמֶר לוֹ קְרָא שְׁמָהּ לֹא רַחֲמָה כִּי לֹא אוֹסִיף
 13 עוֹד אֲרַחֵם אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי־נִשְׂאָ אִשָּׁא לָהֶם׃
 14 וַתֵּלֶד בִּתּוֹתָהּ אַרְבָּה וְהוֹשֵׁעַתִּים בִּיהוָה
 15 אֱלֹהֵיהֶם וְלֹא אוֹשִׁיעִים בַּקִּשָּׁת וּבַחֶרֶב וּבַמִּלְחָמָה
 16 בַּסּוּסִים וּבַפָּרָשִׁים׃ וַתִּגְמַל אֶת־לֹא רַחֲמָה
 17 וַתֵּהֵר וַתֵּלֶד בָּן׃ וַיֹּאמֶר קְרָא שְׁמוֹ לֹא עֲמִי כִּי
 18 אֲתָם לֹא עֲמִי וְאֲנִי לֹא־אֶהְיֶה לָּהֶם׃

CAP. II. ב

1 וְהָיָה מִסְפַּר בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל כְּחֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא־יִמָּד
 2 וְלֹא יִסָּפֵר וְהָיָה בְּמִקּוֹם אֲשֶׁר־יֹאמַר לָהֶם לֹא־עֲמִי
 3 אֲתָם יֹאמַר לָהֶם בְּנֵי אֵל־חַי׃ וְנִקְבְּצוּ בְנֵי־
 4 יְהוּדָה וּבְנֵי־יִשְׂרָאֵל יִהְיוּ וְשָׁמָּה לָהֶם רֹאשׁ אֶחָד
 5 וְעָלָו מִן־הָאָרֶץ כִּי גָדוֹל יוֹם יוֹרְעָאֵל׃ אֲמַר
 6 לְאֶחָיֶכֶם עֲמִי וְלִאֲחֻזִּיכֶם רַחֲמָה׃ רִבִּי בְּאֶמְכֶם
 7 לִיבִי כִּי־הָיָה לֹא אִשְׁתִּי וְאֲנִי לֹא אִשָּׁה
 8 וְחֹסֵר וְנִגְלִיהַ מִפְּנֵיהַ וְנִאֲפָסִיָּה מִבְּנֵי שְׂדֵהָ׃ פֶּן
 9 אֶשְׁלִימֶנָּה שְׂפָהּהָ וְהִצְנִילֶיהָ כְּיוֹם הַהִלָּה
 10 וְשִׁמְתִּיהָ כַּמִּדְבָּר וְשִׁתְּלֶהָ פֶּאֶרֶץ צִיָּה וְהַמָּתִיָּה
 11 בַּצִּמָּה׃ וְאֶת־בָּתְּרָהּ לֹא אֲרַחֵם כִּי־בְנֵי וְנָגִים
 12 הָמָּה׃ כִּי וַתָּה אִמִּים הוֹבִישָׁה הוֹרְתָם כִּי

אֲמַרְהָ אֶלְכָּה אַחֲרַי מֵאַחֲרֵי כִּתְבִי לְחַמִּי וּמִיָּמִי
 2 צִמְרִי וּפְשָׁלִי שִׁמְנִי וְשִׁקְמִי׃ לָכֵן הִנְנִי־שֹׁךְ אֶת־
 3 חֶרֶפְךָ בַּסִּיּוּם וְגִדְּרִלִי אֶת־גִּדְּרָהּ וְתִתְּנוּתֶיהָ לֹא
 4 חֲמָצָא׃ וְדָפַף אֶת־מֵאֲהַבֶּיהָ וְלֹא־תִשָּׁג אֲתָם
 5 וּבִקְשָׁתָם וְלֹא תִחְמָצָא וְאֲמַרְהָ אֶלְכָּה וְאִשְׁוִיבָהּ
 6 אֶל־אִישִׁי הָרֹאשֹׁן כִּי טוֹב לִי אִם מַעֲפָה׃ וְהָיָה
 7 לֹא יִדְּעָה כִּי אֲנִי נָתַתִּי לָהּ הַדָּגָן וְהַתִּירוֹשׁ
 8 וְהַיִּצְדֹּה וְכֶסֶף הַרְבִּיתִּי לָהּ וְהָדָב עָשָׂה לַעֲבֹל׃
 9 לָכֵן אֲשׁוּב וְלִקְחֹתִי הִנְנִי בָעֵת וְתִירוֹשִׁי בְּמוֹעֵדוֹ
 10 וְהִצְלֵתִי צִמְרִי וּפְשָׁלִי לְכַסּוֹת אֶת־עֲרֻתָּהּ׃
 11 וְעַתָּה אֲנִלָּה אֶת־נִבְלָתָה לִעֲנִי מֵאַהֲבָהּ וְאִשׁ לֹא־
 12 יִצְלָהָ מִיָּדִי׃ וְהִשְׁבַּלְתִּי כָל־מְשׁוֹנָהּ חֲפָה
 13 חֲדָשָׁה וְשִׁבְתָּהּ וְכָל מוֹעֵדָה׃ וְהִשְׁפַּלְתִּי בַּגָּהּ
 14 וְהִתְאַנְתָּה אֲשֶׁר אֲמַרְהָ אֶתָּה הָפַח לִי אֲשֶׁר נָתַתִּי־
 15 לִי מֵאַחֲרַי וּשְׂמַתִּים לִישִׁי וְאֶכְלָחֶם חֵינִת הַשְּׂדֵה׃
 16 וַיִּפְקְדֵנִי עָלֶיהָ אֶת־יָמִי הַבָּעִלִּים אֲשֶׁר תִּקְטִיר לָהֶם
 17 וַתַּעֲד נִמְכָּה וְחִלְתָּהּ וַתֵּלֶךְ אַחֲרַי מֵאַהֲבָהּ וְאִתִּי
 18 שָׁכַחְתָּה נָא־יְהוָה׃ לָכֵן הִנֵּה אֲנִי מַשְׁלִיחָהּ
 19 וְהַלְכִיתִיהָ הַמִּדְבָּר וְדִבַּרְתִּי עַל־לִפְפָּה׃ וְנָתַתִּי לָהּ
 20 אֶת־פְּרִמִּיהָ מִשֵּׁם וְאֶת־עֲמֻק עֶבֶר לַפְּרִיחַ תִּקְחָהּ
 21 וְעַתָּה שְׁפֹחַ כִּימִי נְעוּלֶיהָ וְכִיּוֹם עֲלוֹתָהּ מֵאָרֶץ־
 22 מִצְרַיִם׃ וְהָיָה בְּיוֹם־הַהוּא נָא־יְהוָה
 23 תִּקְרָא אִישִׁי וְלֹא־תִקְרָאֵלִי עוֹד בְּעָלִי׃ וְהִסְתֵּיתִי
 24 אֶת־שְׁמוֹת הַבָּעִלִּים מִפִּיהָ וְלֹא יוֹכְרוּ עוֹד בְּשִׁמְם׃
 25 וְכִרְתִּי לָהֶם בְּרִית בְּיוֹם הַהוּא עִסֻּתִּית הַשְּׂדֵה
 26 וְעִסְעוּף הַשָּׂמִים וּרְמֵשׁ הָאֲדָמָה וְקִשְׁתִּי וְחֶרֶב
 27 וּמִלְחָמָה אֲשַׁבֵּר מִן־הָאָרֶץ וְהַשְׁפַּנְתִּים לְהַמָּת׃
 28 וְאַרְשִׁתֶּךָ לִי לְעוֹלָם וְאַרְשִׁתֶּךָ לִי בַצֶּדֶק וּבְמִשְׁפָּט
 29 וּבְחֶסֶד וּבְרַחֲמִים׃ וְאַרְשִׁתֶּךָ לִי בְּאִמּוּנָה
 30 וְיָדַעְתָּ אֶת־יְהוָה׃ וְהָיָה בְּיוֹם הַהוּא
 31 אֲנִלָּה נָא־יְהוָה אֲנִלָּה אֶת־הַשָּׂמִים וְהֵם יַעֲנֵנִי
 32 אֶת־הָאָרֶץ׃ וְהָאָרֶץ תַּעֲנֶנּה אֶת־הַדָּגָן וְאֶת־
 33 הַתִּירוֹשׁ וְאֶת־הַיִּצְדֹּה וְהֵם יַעֲנֵנִי אֶת־יוֹרְעָאֵל׃

CHAP. I.

THE word of the LORD that came unto Hosea, the son of Beeri, in the days of Uzziah, Jotham, Ahaz, and Hezekiah, kings of Judah, and in the days of Jeroboam the son of Joash, king of Israel.

2 The beginning of the word of the LORD by Hosea. And the LORD said to Hosea, Go, take^a unto thee a wife of whoredoms, and children of whoredoms: for^d the land hath committed great whoredom, departing from the LORD.

3 So he went and took Gomer, the daughter of Diblaim; which conceived, and bare him a son.

4 And the LORD said unto him, Call his name Jezreel; for yet a little while, and I will vengeance the blood of^e Jezreel upon the house of Jehu, and will cause to cease the kingdom of the house of Israel.

5 And it shall come to pass at that day, that I will break the bow of Israel in the valley of Jezreel.

6 And she conceived again, and bare a daughter. And God said unto him, Call her name Lo-ruhamah: for^f I will μ no more have mercy upon the house of Israel; ν but I will utterly take them away.

7 But I will have mercy upon the house of Judah,^h and will save them by the LORD theirⁱ God, and will not save them by bow, nor by sword, nor by battle, by horses, nor by horsemen.

8 Now when she had weaned Lo-ruhamah, she conceived, and bare a son.

9 Then said God, Call his name π Lo-ammi: for ye *are* not my people, and I will not be your God.

10 Yet the number of the children of Israel shall be as the sand of the sea, which cannot be measured nor numbered: and τ it shall come to pass, that *sin* in the place where it was said unto them, Ye *are* not^u my people, *there* it shall be said unto them, Ye *are* the sons^v of the living God.

11 Then^w shall the children of Judah and the children of Israel be gathered together, and appoint themselves one head, and they shall come up out of the land: for great *shall be* the day of Jezreel.

CHAP. II.

SAY ye unto your brethren, χ Ammi; and to your sisters, ψ Ruhamah.

2 Plead with your mother, plead; for she *is* not my wife, neither *am* I her husband: let her therefore put away her whoredoms^a out of her sight, and her adulteries from between her breasts;

3 Lest I strip^b her naked, and set her as in the day that she was born, and make her as a wilderness,^c and set her like a dry land, and slay her with thirst.^d

4 And I will not have mercy upon her children; for they *be* the children of whoredoms.

5 For their mother hath played the harlot;^e she that conceived them hath done shamefully: for she said, I will go after my lovers, that give^f me my bread and my water, my wool and my flax, mine oil and my γ drink.

B. C. 785.

a Job 19. 8.
La. 3. 7, 9.

β wall a wall.

δ Lu. 15. 18.

c ch. 3. 1.

d De. 31. 16.

Eze. XXVI.

XXIII.

γ new wine.

δ or, where-

with they

made,

ch. 8. 4.

ζ or, take

away.

η visit.

e 2 Ki. XX. XI.

15. 10, &c.

θ folly, or,

villany.

κ make de-

solate.

λ That is, not

having ob-

tained

mercy.

f 2 Ki. 17. 6, 23.

μ not add

any more to.

ν or, that I

should alto-

gether pardon

them.

g Is. 5. 5, 6.

h Is. XXXVI.

XXXVII.

i Zec. 4. 6.

π That is, not

my people.

k Eze. 20. 35.

ρ to her heart

or friendly

l Jos. 7. 26.

Is. 65. 10.

m Ro. 9. 25, 26.

σ or, instead

of that.

n ch. 2. 23.

o Pe. 2. 10.

p Jo. 1. 12.

τ That is, my

husband.

p Is. 11. 12, 13.

Je. 3. 18.

Eze. 37. 16, 24

ϕ That is, my

lord.

q Zec. 13. 2.

χ That is, my

people.

ψ That is,

having ob-

tained

mercy.

r Zec. 9. 10.

s Eze. 16. 25 &c

t Is. 54. 5.

u Je. 13. 22, 26.

v Ep. 5. 23, 27.

w Eze. 19. 13.

x Am. 8. 11, 13

y Is. 1. 21.

z Je. 3. 1, 9.

a ch. 4. 17.

γ drinks.

6 Therefore, behold, I will hedge^a up thy way with thorns, and β make a wall, that she shall not find her paths.

7 And she shall follow after her lovers, but she shall not overtake them; and she shall seek them, but shall not find them: then^b shall she say, I will go and return to my first husband; for then *was it* better with me than now.

8 For she did not know that I gave her corn, and γ wine, and oil, and multiplied her silver and gold, δ which they prepared for Baal.

9 Therefore will I return, and take away my corn in the time thereof, and my wine in the season thereof, and will ζ recover my wool and my flax given to cover her nakedness.

10 And now will I discover her θ lewdness in the sight of her lovers, and none shall deliver her out of mine hand.

11 I will also cause all her mirth to cease, her feast-days, her new moons, and her sabbaths, and all her solemn feasts.

12 And I will κ destroy her vines and her fig-trees, whereof she hath said, These *are* my rewards that my lovers have given me: and^e I will make them a forest, and the beasts of the field shall eat them.

13 And I will visit upon her the days of Baalim, wherein she burned incense to them, and she decked herself with her ear-rings and her jewels, and she went after her lovers, and forgat me, saith the LORD.

14 Therefore, behold, I will allure her, and κ bring her into the wilderness, and speak ρ comfortably unto her.

15 And I will give her her vineyards from thence, and the valleyⁱ of Achor for a door of hope; and she shall sing there, as in the days of her youth, and as in the day when she came up out of the land of Egypt.

16 And it shall be at that day, saith the LORD, that thou shalt call me τ Ishi, and shalt call me no more ϕ Baali.

17 For I will take away^q the names of Baalim out of her mouth, and they shall no more be remembered by their name.

18 And in that day will I make a covenant for them with the beasts of the field, and with the fowls of heaven, and with the creeping things of the ground: and^r I will break the bow, and the sword, and the battle out of the earth, and will make them to lie down safely.

19 And I will betroth^s thee unto me for ever; yea, I will betroth thee unto me in righteousness,^v and in judgment, and in loving-kindness, and in mercies:

20 I will even betroth thee unto me in faithfulness; & thou shalt know the LORD.

21 And it shall come to pass in that day, I will hear, saith the LORD, I will hear the heavens, and they shall hear the earth;

22 And the earth shall hear the corn, and the wine, and the oil; and they shall hear Jezreel.

23 And I will sow her unto me in the earth; and^a I will have mercy upon her that had not obtained mercy; and I will say to *them* which were not my people,

Thou art^a my people; and they shall say, *Thou art my God.*

CHAP. III.

THEN said the LORD unto me, Go yet^d love a woman beloved of her friend, yet an adulteress,^e according to the love of the LORD toward the children of Israel, who look to other gods, and love flagons of wine.

2 So I bought her to me for fifteen pieces of silver, and for an homer of barley, and an half homer of barley:

3 And I said unto her, Thou shalt abide for me many days; thou shalt not play the harlot, and thou shalt not be for another man: so will I also be for thee.

4 For the children of Israel shall abide many days without^h a king, and without a prince, and without a sacrifice, and without^θ an image, and without an ephod, and without teraphim.

5 Afterward shall the children of Israel return, and seek^k the LORD their God, and David^l their king; and shall fear the LORD and his goodness in the latter days.^l

CHAP. IV.

HEAR the word of the LORD, ye children of Israel: for the LORD hath a controversyⁿ with the inhabitants of the land, because *there is* no truth, nor mercy, nor knowledge^o of God, in the land.

2 By swearing, and lying, and^p killing, and stealing, and committing adultery, they break out, and^π blood toucheth blood.

3 Therefore^ρ shall the land mourn, and every one^ρ that dwelleth therein shall languish, with the beasts of the field, and with the fowls of heaven; yea, the fishes of the sea also shall be taken away.

4 Yet let no man strive, nor reprove another: for thy people *are* as they that strive^ε with the priest.

5 Therefore shalt thou fall in the day, and the prophet also shall fall with thee in the night, and I will^ρ destroy thy mother.

6 My people are^ρ destroyed for^w lack of knowledge: because thou hast rejected knowledge, I will also reject thee, that thou shalt be no priest to me: seeing thou hast forgotten the law of thy God, I will also forget thy children.

7 As^ρ they were increased, so they sinned against me: *therefore^ρ* will I change their glory into shame.

8 They eat up the sin of my people, and they^σ set their heart^ε on their iniquity.

9 And there shall be, like people, like priest: and I will^ρ punish them for their ways, and^φ reward them their doings.

10 For they shall eat, and not have enough: they shall commit whoredom, and shall not increase: because they have left off to take heed to the LORD.

11 Whoredom,^c and wine,^d and new wine, take away the heart.

12 My people ask counsel at their stocks, and their staff declareth unto them: for the spirit of whoredoms hath caused^{them} to err, and they have gone a whoring from under their God.

13 They sacrifice upon the tops of the mountains, and burn incense upon the hills, under oaks and poplars and elms, because the shadow thereof^{is} good: *therefore* your daughters shall commit whoredom, and your spouses shall commit adultery.

14 y^l will not punish your daughters when they commit whoredom, nor your spouses when they commit adultery: for

B. C. 780.

a 1 Pe. 2. 10.

b 1 Co. 6. 16.

c ver. 1, 5, 6.

β or, be

punished.

d ch. 1. 2.

e Je. 3. 1, 20.

f Am. 4. 4.

5. 5.

g Zep. 1. 5.

γ grapes.

δ lethech.

ζ gone.

η shields,

Ps. 47. 9.

h ch. 10. 3.

Je. 15. 4, 5.

θ a standing

or, statue,

or, pillar,

Is. 19. 19, 20.

i ch. 5. 15.

k Je. 30. 9.

l Eze. 34. 23,

24.

l Is. 2. 2, 3.

m Is. 29. 15.

κ or, and.

λ correction.

n Mi. 6. 2.

o Je. 4. 22, 28.

p Is. 59. 7.

μ or, their

doings will

not suffer

them.

ν give.

q Ps. 78. 8.

π bloods.

r Am. 5. 16.

s Zep. 1. 3.

t De. 17. 12.

u Is. 1. 15.

v Is. 48. 8.

ρ cut off.

w Is. 5. 13.

x Job 12. 14.

y ch. 13. 6.

De. 32. 15.

z Mal. 2. 9.

a Am. 3. 7.

σ lift up

their soul

to.

b Eze. 14. 37.

τ visit upon.

φ cause to

return.

χ or, a worm.

c Pr. 31. 3.

d Is. 28. 7.

ψ or, the

king of

Jahob, or,

the king

that should

plead.

e Am. 7. 17.

β be guilty.

f Ps. 78. 34.

γ or, Shall

I not.

themselves are separated^ε with whores, and they sacrifice with harlots: therefore the people *that* doth not understand^c shall^β fall.

15 Though thou, Israel, play the harlot, yet let not Judah offend; and come not ye unto Gilgal,^f neither go ye up to Beth-aven, nor swear, The LORD^ε liveth.

16 For Israel slideth back as a backsliding heifer: now the LORD will feed them as a lamb in a large place.

17 Ephraim *is* joined to idols: let him alone.

18 Their drink is^ζ sour: they have committed whoredom continually: he^η rulers with shame do love. Give ye.

19 The wind hath bound her up in her wings, and they shall be ashamed because of their sacrifices.

CHAP. V.

HEAR ye this, O priests; and hearken, ye house of Israel; and give ye ear, O house of the king; for judgment is toward you, because ye have been a snare on Mizpah, and a net spread upon Tabor.

2 And the revolvers are profound^m to make slaughter, *κ* though I have been a rebuker of them all.

3 I know Ephraim, and Israel is not hid from me: for now, O Ephraim, thou committest whoredom, and Israel is defiled.

4 *μ* They will not^v frame^ρ their doings to turn unto their God: for the spirit of whoredoms *is* in the midst of them, and they have not known the LORD.

5 And the pride of Israel doth testify to his face: therefore shall Israel and Ephraim fall in their iniquity; Judah also shall fall with them.

6 They shall go with their flocks and with their herds to seek the LORD; but^u they shall not find *him*; he hath withdrawn himself from them.

7 They have dealt treacherouslyⁿ against the LORD: for they have begotten strange children: now shall a month devour them with their portions.

8 Blow ye the cornet in Gibeah, and the trumpet in Ramah: cry aloud at Beth-aven, after thee, O Benjamin.

9 Ephraim shall be desolate^ρ in the day of rebuke: among the tribes of Israel have I made known^a that which shall surely be.

10 The princes of Judah were like them that remove the bound: *therefore* I will pour out my wrath upon them like water.

11 Ephraim is oppressed and broken in judgment, because he willingly walked after the commandment.

12 Therefore *will* I *be* unto Ephraim as a moth, and to the house of Judah as rottenness.

13 When Ephraim saw his sickness, and Judah *saw* his wound, then went Ephraim to the Assyrian, and sent to y^κing Jareb: yet could he not heal you, nor cure you of your wound.

14 For I *will* be unto Ephraim as a lion, and as a young lion to the house of Judah: I, *even* I, will tear and go away; I will take away, and none shall rescue *him*.

15 I will go and return to my place, till they^β acknowledge their offence, and seek my face: in their affliction^l they will seek me early.

CHAP. VI.

COME, and let us return unto the LORD: for he hath torn, and he will heal us:

14 וכלותיכם תנאפנה: לא אפקוד על בנותיכם
 כי תזנינה ועל פלותיכם כי תנאפנה ביהם עם
 הזנות יפרדו ועסדתקנשות יפחו ועם לא יבין
 ילבם: אם זנה אלה ישראל אליהם יהודה
 ואל תבאו הנלל ואל תעלו בית און ואל תשבועו
 חי יהודה: כי פפרה סררה סרר ישראל עתה
 ירעם יהודה ככדש בפרהב: חנור עצנים
 אפרים הפחדו: סר סבאם הונה הונה אהבו
 הני קלון מנניה: צנר רים אותה בכנפיה
 ויבשו מידוחם:

CAP. V. ה

1 שמעו דאית הפהלים והקשנו: בית ישראל וביית
 המלך האזינו כי לכם המשפט כפרח הייתם
 למצפה ורשת פרושה על תבור: ושתמה
 שמים העמיקה ואני מוסר לכלם: אני ידעתי
 אפרים וישראל לא ינכחד ממני כי עתה הזנית
 אפרים נמא ישראל: לא יקנו מעלליהם
 לשוב אליהוהם כי רוח זנוים בקרפם ואת
 יהודה לא ידעו: וענה גאון ישראל בפניו
 וישראל ואפרים יפגשו בעולם פשל בסי יהודה
 עמו: בצאנם ובבנקם ילכו לבקש את יהודה
 ולא ימצאו חלץ מהם: ביהודה גברו כר
 כנים ורים ילכו עתה יאכלם ודש את
 חלקיהם: תקעו שופר בגבעה חצצרה
 ברמה דרש בית און אחריו בגמין: אפרים
 לשפחה יהודה ביום הנכחה בשבט ישראל
 הודעתי נאמנה: הוי שר יהודה פמסיג
 גבול עליהם אשפוד פמים עברתי: עשוק
 אפרים רצין משפט כי הואיל חלף אחרי
 צו: ואני כעש לאפרים וכרקב לבית יהודה
 וירא אפרים את חלויו ויהודה את מוולו וילך
 אפרים אל אשור וישלח אל מלך ירב והוא
 לא יוכל לרפא ללם ולא יגעה מכם מזור:
 כי אנכי כשהל לאפרים ובכפיר לבית יהודה
 אני אני אסור ואלך אשא ואני מציל: אלה
 אשובה אלי מקומי עד אשר יאשמו ובקשו פני
 בצר להם ישחרני:

25 וירעמיה לוי בארץ ורחמתי את לא רחמה
 ואמרתי ללא עמי עמי אמה והוא יאמר
 אלהי:

CAP. III. ג

1 ויאמר יהוה אלי עוד לך אהב אשה אהבת
 רע ומנאפת פאהבת יהוה את בני ישראל והם
 פנים אליהם אחרים ואהב אשתי עבדים:
 2 ואמרתי לך בחמשה עשר כסף וחמר שערים
 ולחך שערים: ואמר אלי ימים רבים תשבי
 לך לא תזני ולא תהי לאש וגם אני אלקי:
 4 כי ימים רבים ישבו בני ישראל און מלך ואון
 שור ואון זבח ואון מצבה ואון אפוד ותפרים:
 5 אחר ישבו בני ישראל ובקשו את יהוה אלהיהם
 ואת דוד מלכם ופחדו אלי יהוה ואל שובו
 באחרית הימים:

CAP. IV. ד

1 שמעו דבר יהוה בני ישראל כי רב ליהודה עם
 יושבי הארץ כי אין אמת ואין חסד ואין דעת
 2 אלהים בארץ: אלה וכדש ורצח וגנב וגאף
 3 פלצו ודמים בדמים נגעו: עלין תאכל הארץ
 ואמלו פליושב בה ביהת השדה ובנוף השמים
 4 וגסדוג הים יאספו: אך אש אל ירב ואל
 5 יוכה אש ועמך המריב כהן: וכשלת היום
 6 וכשל גם נביא עמך לילה ודמתי אפך: נדמו
 עמי מבלי הדעת כי אמה הדעת מאסרת
 ואמאסאך מפני לך ותשפח תורת אלהיך
 7 אשפח בניה גסאני: פרחם בן חמאלי
 8 פנודם בקלון אמר: חפאת עמי יאכלו ואל
 9 עולם ישאו כשאו: והנה כעם בפרון ופקדתי
 10 עקלי דרכיו ומעללי אשבי לו: ואכלו
 ולא ישבעו הוננו ולא ישרצו בראת יהוה ענו
 11 לשמר: ונתת ונני ותירוש קח לב: עמל
 12 בעצו ישאל ומקלו גיד לו כי רוח זנוים התעף
 13 ונני מתחת אלהיהם: על ראשי ההרים
 ינבחו ועל הגבעות יפסרו תחת און ולבנה
 ואלה כייטוב צלה על פן תזנינה בנותיכם

13 אורידם איסורים בשמע לעצרתם : אי להם כי
נדרו מפני שד להם קרפשו כי ואנכי אפסם
14 והמה דברו עלי פונים : ולא יצאו אל בלזם
כי ילילו על משכבותם על דגן ותירוש ויגורו
15 יסורו כי : ואני יפרתי דחקתי וזרעתי ואני
16 יחשבוהו : ישונו לא על הוי פקש רמיה
ישלו בחורב שריהם מוצעם לשונם נו קעם
בארץ מצרים :

CAP. VIII. ח

1 אל חפץ שפר בנשר על בית יהודה יען עברי בריחי
ועלתורתי פשע : לי יעקב אלהי ידענה
2 ישראל : ונה ישראל טוב אויב ירדו : הם
המליכו ולא מפני השירו ולא ידעתי פספס
3 והבם עשו להם עצבים למען פרת : ובה
עגלך שמרון חרה אפי בם עד מתי לא יוכלו
4 נקון : כי מישראל הוא חרש עשהו ולא
5 אלהים הוא מי שבבים יהיה עגל שמרון : כי
6 רוח יורעו וסופחה יקצרו קמה אינלו צמח בלי
7 יעשה קמח אולי יעשה זרים יבלעו : נבלע
8 ישראל עתה היו בגוים ככלי איך חפץ בו : כי
9 המה עלו אשור פרא בודד לו אפרים התני
10 אהבים : גם כייחני בגוים עתה אקבצם
11 ויחזו מעט ממשא מלך שרים : כיהרהר
12 אפרים מזהרות לחטא הויילו מזהרות
13 לחטא : אכתוב לו רצו תורתי כמורר נחשני
14 ובתי הבדלי ונודו בשור ואלכלו יהודה לא רצם
15 עתה יזכור עונם ויפקד חטאתם המה מצרים
16 ישונו : וישפח ישראל את עשהו ויבן היכלות
17 ויהודה הרבה ערים בצרות ושלחתי אש בערי
18 ואכלה ארמנתה :

CAP. IX. ט

1 אל תשמיח ישראל אל גיל פעמים כי זנית מעל
2 אלהיך אהבת אתנן על בל פגרות דגן : פתח
3 ויב לא יצאם ותירוש יכחש בה : לא יישנו

1 לכו ונשובה אל יהודה כי הוא טרף וירפאנו
2 יד ויחפשונו : יחיינו מימים ביום השלישי
3 יקמנו וקחיה לפניו : ונדעה נרפח לרעת את
4 יהודה פשח נכון מצאו ויבוא כנשם לנו
5 כמלוש יורה ארץ : מה אעשה לך אפרים
6 מה אעשה לך יהודה וחסדכם פענן פקר וכפל
7 משנים הלך : על פן חצבתי בנביאים הרגתים
8 באמרתי ומשפטיו אור יצא : כי חסד
9 חפצתי ולא יבד ורעת אלהים מעלות : והמה
10 פאדם עברי ברית שם בגדי כי : גלעד קרית
11 פעלי אנו עקרה מדם : וכתפי אש גודים
12 חבר פהלים הרד ירצחו שכמה כי זמה עשו
13 בבית ישראל ראיתי שערירה שם זנית לאפרים
14 נטמא ישראל : בס יהודה שרת קציר לך
15 בשונו שבות עמי :

CAP. VII. ז

1 פרפאי לישראל ונללה עון אפרים ורעות
2 שמרון כי פעלו שקר ונבב יבוא פשט גור
3 בחיוץ : וכל יאמר ללבכם פלרעתם ונרתי
4 עתה סבבים מעלילות גר פני הוי : ברעתם
5 ישמחו מלך ובכשתיהם שרים : פלם מנאפים
6 כמו תנור בשרה מאפה ישנות מעיר מלוש
7 בצק עד חמצרו : יום מלפני החלו שרים
8 חמרת מיין משק ידו את יצאים : כי
9 קרני ברחור לבם בארבע כל חלילה ישן
7 אפרים בקר הוא בער פאש להבה : פלם יחמו
8 פתור ואכלו את שפטיהם פל מלכיהם נכלו אין
9 קרא בהם אלי : אפרים בעמים הוא יתבולל
10 אפרים היה ענה בלי חסד : אכלו זרים כדו
11 והוא לא ידע בס שיבה ורקה בו והוא לא ידע
12 וענה ואז ישראל בפניו ולא שבו אלי יהודה
13 אלהים ולא בקשחו בליות : ודן אפרים
14 כינה פותה אין לב מצרים קראו אשור הלכי
15 פאשור ילכו אפרוש עליהם רשתי פעוף השמים

he hath smitten, and ^a he will bind us up.

2 After two days will he revive us: in the third^d day he will raise us up, and we shall live in his sight.

3 Then ^d shall we know, if we follow on^e to know the LORD: his going forth is prepared as the morning; and he shall come unto us as the rain,^f as the latter and former rain unto the earth.

4 O Ephraim, what shall I do unto thee? O Judah, what shall I do unto thee? for your ^g goodness *is* as a morning cloud, and as the early dew it goeth away.

5 Therefore have I hewed *them* by the prophets; I have slain^h them by the words of my mouth: ^h and thy judgments *are* as the light^k that goeth forth.

6 Forⁱ I desired mercy, and not sacrifice; and the knowledge of God more than burnt-offerings.

7 But they, like ⁿ men, have transgressed the covenant: there have they dealt treacherously against me.

8 Gilead *is* a city of them that work iniquity, *and is* ^k polluted with blood.

9 And as troops of robbers wait for a man, *so* the company of priests murder in the way ^l by consent: for they commit ^l lewdness.

10 I have seen an horrible thing in the house of Israel: there *is* the whore-dom^k of Ephraim, Israel is defiled.

11 Also, O Judah, he hath set an harvest for thee, when I returned the captivity of my people.

CHAP. VII.

WHEN I would have healed Israel, then the iniquity of Ephraim was discovered, and the ^v wickedness of Samaria: for they commit falsehood; and the thief cometh in, *and* the troop of robbers ^v spoileth without:

2 And they ^p consider not in their hearts *that* I remember all their wickedness: now their ⁱ own doings have beset them about; they *are* before my face.

3 They make the king glad with their wickedness, and the princes with their lies.^m

4 They *are* all adulterers,ⁿ as an oven heated by the baker, ⁿ who ceaseth from ^x raising after he hath kneaded the dough, until it be leavened.

5 In the day of our king the princes have made ^{him} sick with ^g bottles of wine: he stretched out his hand with scorners.

6 For they have ^d made ready their heart like an oven, whiles they lie in wait: their baker sleepeth all the night; in the morning it burneth as a flaming fire.

7 They *are* all hot as an oven, and have devoured their judges: all their kings *are* fallen:^o there *is* none among them that calleth unto me.

8 Ephraim, he hath mixed^p himself among the people; Ephraim *is* a cake not turned.

9 Strangers have devoured his strength, and he knoweth *it* not; yea, grey hairs *are* ⁿ here and there upon him, yet he knoweth not.

10 And the pride of Israel testifieth to his face:^q and ^r they do not return to the LORD their God, nor seek him for all this.

11 Ephraim also *is* like a silly dove without heart: they ^s call to Egypt, they go to Assyria.

12 When they shall go, I will spread my net^t upon them; I will bring them down as the fowls of the heaven; I will

B. C. 760.

a La. 3. 32, 33.

b Re. 3. 19.

c 1 Co. 15. 4.

d Mi. 4. 2.

e ^g spoil.

f He. 3. 14.

g De. 32. 2.

h or, mercy,

or kindness.

i or, chastened.

j Je. 23. 29.

k He. 4. 12.

l or, that

thy judgments

might be.

m Ps. 119. 130.

n Mat. 9. 13.

o or, Adam,

Job 31. 33.

p the roof

of thy.

q or, cunning

for.

r with one

shoulder,

or, to Shechem.

s or, enormity.

t 2 Ki. 15. 13,

17. 25.

u Shallum.

v Menahem.

w Pekahiah.

x Eze. 24. 13.

y evils.

z or, strippeth.

a say not to.

b or, standing

corn.

c Is. 26. 16.

d Ps. 62. 4.

e Je. 9. 2.

f or, the

raiser will

cease.

g loves.

h or, waking

or, begin.

i or, in a

little while.

j or, heat

through.

k or, applied

l or, in the

sacrifices

of mine

offerings,

they, &c.

m Fulfilled

773.

n Ps. 106. 35.

o sprinkled.

p Je. 3. 3.

q Is. 9. 13.

r or, in.

s 2 Ki. 15. 9.

t 17. 3, 4.

u or, winefat

t Ec. 9. 12.

v ch. 8. 13.

w 11. 5.

x Not into

Egypt it-

self, but

into ano-

ther bon-

dage as

bad as

that.

chastise^b them, as their congregation hath heard.

13 Woe unto them! for they have fled from me: ^h destruction unto them! because they have transgressed against me: though I have redeemed them, yet they have spoken lies against me.

14 And they have not cried unto me with their heart, when they howled upon their beds: they assemble themselves for corn and wine, *and* they rebel against me.

15 Though I have ^d bound and strengthened their arms, yet do they imagine mischief against me.

16 They return, but not to the Most High: they *are* like a deceitful bow: their princes shall fall by the sword for the rage of their tongue: this *shall be* their derision in the land of Egypt.

CHAP. VIII.

SET the trumpet to ^h thy mouth: *he shall come* as an eagle against the house of the LORD, because they have transgressed my covenant, ^h and trespassed against my law.

2 Israel shall cry unto me, My God, we know thee.

3 Israel hath cast off *the thing that is* good: the enemy shall pursue him.

4 They have set up kings,^j but not by me; they have made princes, and I knew *it* not: of their silver and their gold have they made them idols, that they may be cut off.

5 Thy calf, O Samaria, hath cast thee off; mine anger is kindled against them: how long *will it be* ere they attain to innocency?

6 For from Israel *was* it also: the workman made it; therefore it is not God: but the calf of Samaria shall be broken in pieces.

7 For they have sown the wind, and they shall reap the whirlwind: it hath no stalk: the bud shall yield no meal: if so be it yield, the strangers shall swallow it up.

8 Israel is swallowed up: now shall they be among the Gentiles as a vessel wherein *is* no pleasure.

9 For they *are* gone up to Assyria, a wild ass alone by himself: Ephraim hath hired ^g lovers.

10 Yea, though they have hired among the nations, now will I gather them, and they shall ^v sorrow ^h a little for the burden of the king of princes.

11 Because Ephraim hath made many altars to sin, altars shall be unto him to sin.

12 I have written to him the great things of my law, *but* they were counted as a strange thing.

13 ^h They sacrifice flesh for the sacrifices of mine offerings, and eat *it*; *but* the LORD accepteth them not: now will he remember their iniquity, and visit their sins: they shall return to Egypt.

14 For Israel hath forgotten his Maker, and buildeth temples; and Judah hath multiplied fenced cities: but I will send a fire upon his cities, and it shall devour the palaces thereof.

CHAP. IX.

REJOICE not, O Israel, for joy, as *other* people: for thou hast gone a whoring from thy God; thou hast loved a reward ^h upon every corn-floor.

2 The floor, and the ^h wine-press shall not feed them, and the new wine shall fail in her.

3 They shall not dwell in the LORD's land but Ephraim shall return to Egypt,ⁿ

and^a they shall eat unclean things in Assyria.

4 They shall not offer wine-offerings to the LORD, neither^b shall they be pleasing unto him: their sacrifices shall be unto them as the bread of mourners; all that eat thereof shall be polluted; for their bread^c for their soul shall not come into the house of the LORD.

5 What will ye do in the solemn day, and in the day of the feast of the LORD?

6 For, lo, they are gone because^d of destruction: Egypt shall gather them up, Memphis shall bury them: ζ the pleasant places for their silver, nettles shall possess them: thorns shall be in their tabernacles.

7 The days of visitation are come, the days of recompence are come; Israel shall know it: the prophet is a fool, the θ spiritual man is mad, for the multitude of thine iniquity, and the great hatred.

8 The watchman^e of Ephraim was with my God: but the prophet is a snare of a fowler in all his ways, and hatred λ in the house of his God.

9 They have deeply corrupted themselves, as in the days of Gibeah:^h therefore he will remember their iniquity, he will visit their sins.

10 Iⁱ found Israel like grapes in the wilderness; I saw your fathers as the first ripe in the fig-tree at her first time: but they went to Baal-peor, and separated themselves unto that shame; and their abominations were according as they loved.^k

11 As for Ephraim, their glory shall fly away like a bird, from the birth, and from the womb, and from the conception.

12 Though they bring up their children, yet will I bereave them, that there shall not be a man left: yea, we also to them when I depart^l from them!

13 Ephraim, as I saw Tyrus,^m is planted in a pleasant place: but Ephraim shall bring forth his children to the murderer.

14 Give them, O LORD: what wilt thou give? give them a π miscarrying womb and dry breasts.

15 All their wickedness is in^o Gilgal; for there I hated them: for the wickedness of their doings I will drive them out of mine house,^q I will love them no more: all their princes are revolvers.

16 Ephraim is smitten, their root is dried up, they shall bear no fruit: yea, though they bring forth, yet will I slay even the σ beloved fruit of their womb.

17 My God will cast them away, because they did not hearken unto him: and they shall bewanderers^r among the nations.

CHAP. X.

ISRAEL is ϕ an empty vine, he bringeth forth fruit unto himself, according to the multitude of his fruit he hath increased^s the altars; according to the goodness of his land they have made goodly ψ images.

2 β Their heart is divided: now shall they be found faulty: now shall γ break down their altars, he shall spoil their images.

3 For now they shall say, We^t have no king, because we feared not the LORD; what then should a king do to us?

4 They have spoken words, swearing falsely in making a covenant: thus judgment springeth up as hemlock in the furrows of the field.

5 The inhabitants of Samaria shall fear because of the calves of Beth-aven: for the people thereof shall mourn over it,

B. C. 740.

a Eze. 4. 13.

β or, Chemarim,

2 Ki. 23. 5.

Zep. 1. 4.

b Is. 1. 11. 15.

c Am. 8. 11. 12.

Jno. 6. 51.

d Je. 2. 37.

γ face of the waters.

e 1 Ki. 12. 30.

δ of spoil.

ζ or, their silver shall be desired, the nettle.

f Re. 6. 16.

θ man of the spirit.

g Je. 6. 17.

ι or, I shall bind them for their two transgressions, or in their two habitations.

λ or, against μ the beauty of her neck.

h Ju. 19. 22.

i De. 32. 10.

j Nu. 25. 3.

k Je. 5. 31.

l De. 31. 17.

m Eze. 27. 2.

ν the evil of your evil.

no Mat. 2. 15.

π a womb that casteth the fruit.

o ch. 12. 11.

p Is. 46. 3.

q Ps. 78. 60.

r lift up.

σ desires, Eze. 24. 21.

τ They became tributaries to Salmanasser, 728.

υ De. 28. 64, 65.

Ja. 1. 1.

ϕ or, a vine emptying the fruit which it giveth.

s Je. 2. 28.

χ together they exalted not.

ψ statues, or standing images.

β or, He hath divided their heart.

γ behead, 1 Sa. 5. 4.

t ch. 13. 11.

u Mal. 3. 6.

and β the priests thereof that rejoiced on it, for the glory thereof, because it is departed from it.

6 It shall be also carried unto Assyria for a present to king Jareb: Ephraim shall receive shame, and Israel shall be ashamed of his own counsel.^d

7 As for Samaria, her king is cut off as the foam upon the γ water.

8 The high places also of Aven, the sin^e of Israel, shall be destroyed: the thorn and the thistle shall come up on their altars; and f they shall say to the mountains, Cover us; and to the hills, Fall on us.

9 O Israel, thou hast sinned from the days of Gibeah; there they stood: the battle in Gibeah against the children of iniquity did not overtake them.

10 It is in my desire that I should chastise them; and the people shall be gathered against them, when κ they shall bind themselves in their two furrows.

11 And Ephraim is as an heifer that is taught, and loveth to tread out the corn; but I passed over upon μ her fair neck: I will make Ephraim to ride; Judah shall plow, and Jacob shall break his clods.

12 Sow to yourselves in righteousness, reap in mercy; break up your fallow ground: for it is time to seek the LORD, till he come and rain righteousness upon you.

13 Ye have plowed wickedness, ye have reaped iniquity; ye have eaten the fruit of lies: because thou didst trust in thy way, in the multitude of thy mighty men.

14 Therefore shall a tumult arise among thy people, and all thy fortresses shall be spoiled, as Shalman spoiled Beth-arbel in the day of battle: the mother was dashed in pieces upon her children.

15 So shall Beth-el do unto you because of ν your great wickedness: in a morning shall the king of Israel utterly be cut off.

CHAP. XI.

WHEN Israel was a child, then I loved him, and η called my son out of Egypt.

2 As they called them, so they went from them: they sacrificed unto Baalim, and burned incense to graven images.

3 I ρ taught Ephraim also to go, taking them by their arms; but they knew not that I healed them.

4 I drew them with cords of a man, with bands of love: and I was to them as they that ρ take off the yoke on their jaws, and I laid meat unto them.

5 He shall not return into the land of Egypt, τ but the Assyrian shall be his king, because they refused to return.

6 And the sword shall abide on his cities, and shall consume his branches, and devour them, because of their own counsels.

7 And my people are bent to backsliding from me: though they called them to the Most High, χ none at all would exalt him.

8 How shall I give thee up, Ephraim? how shall I deliver thee, Israel? how shall I make thee as Admah? how shall I set thee as Zeboim? mine heart is turned within me, my repentings are kindled together.

9 I will not execute the fierceness of mine anger, I will not return to destroy Ephraim: for η I am God, and not man; the Holy One in the midst of thee: and I will not enter into the city.

10 They shall walk after the LORD; he shall roar like a lion: when he shall roar,

יִזְכֹּר מִנְחָה לְמֶלֶךְ יִרְבֹּבְשֶׁטַח אֲפִרַּיִם יָחַד וַיִּבְשֹׁ
 יִשְׂרָאֵל מִעֲצָתוֹ : דָּרְכָה שְׁמִרֹן מִלְכָּה בְּקֶצֶף 7
 עַל־פְּגִי־מִים : וַנִּשְׁכְּדוּ בְּמוֹת אֲנֹן חֲטָאֵת 8
 יִשְׂרָאֵל קוֹץ וַתִּדְרֹר יַעֲלֶה עַל־מִנְחֹתָם וַאֲמָרִי
 לַחֲרִים פִּשְׁמוֹ וּלְנִבְצָעוֹת נִסְלוּ עֲלָיו :
 מִימֵי הַגְּבֻעָה חֲטָאֵת יִשְׂרָאֵל שָׁם עָמְדוּ לֹא־ 9
 תִּשְׁיָגֶם בְּגִבְעָה מִלְחָמָה עַל־בְּנֵי עֵלֶזָה : בְּאֶתְיוֹ 10
 וְאֶסְרָם וְאֶסְפוּ עֲלֵיהֶם עֲפִים בְּאֶסְרָם לִשְׁמִי
 עֲלֵינָתָם : וְאֶפְרַיִם עֲלָה מִלְכָּדָה אֶתְבְּתִי לְדֹשׁ 11
 וְאֲנִי עֲבַרְתִּי עַל־טוֹב צִיאָהָ אֶרְמֵב אֶפְרַיִם
 וַיִּהְרֹשׁ יְהוָה יִשְׂרָאֵל יַעֲקֹב : זָרְעוּ לָכֶם 12
 לַצִּדְקָה קִצְרוּ לְמִי־סָד נִירוּ לָכֶם גִּיר וְעַל לְרֹשׁ
 אֶת־יְהוָה עַד־יָבֹאוּ יוֹתָה צִדֵּק לָכֶם : חֲרַשְׁתֶּם 13
 רֹשֶׁעַ עוֹלָתָה הַצִּרְתֶּם אֲבָלְתֶּם פְּרִי־קֶחֶשׁ כִּי
 בְּמַחֲמַת בִּרְכָּה בִּלְבָב גִּבּוֹרָה : וְכַאֲם שְׂאוֹן 14
 בַּעֲמִיף וְכֹל־מִבְצָרָיָה יִשְׂאֵד מִשֹּׁד שְׁלֹמֹן בֵּית
 אֲרַבָּאֵל בָּיוֹם מִלְחָמָה אִם עַל־בָּנִים רַחֲשָׁה :
 כָּכָה עָשָׂה לָכֶם בֵּית־אֵל מִסְגֵּי רַעַת רַחֲשִׁתֶּם 15
 בַּשֹּׁחַר דָּרְכָה דָּרְכָה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל :

CAP. XI. א

כִּי גָעַר יִשְׂרָאֵל וַאֲהַבְהוּ וּמִמְצָרִים קִרְאתִי לְבָנִי :
 קִרְאוּ לָהֶם כִּי הָלַכְוּ מִפְּנֵיהֶם לְבָעֵלִים וַיִּזְחֻו 2
 וּלְפִסְלִים וְקִמְרוֹן : וְאֲנִי תִרְפְּלֵמִי לְאֶפְרַיִם קָחֶם
 עַל־זְרוֹעֵתָיו וְלֹא יָדָעוּ כִּי רִשָּׁאִים : בַּחֲבִלִי אָדָם 4
 אֶמְשָׁכֶם בַּעֲבָחוֹת אֶחָדָה וַאֲהִיָּה לָהֶם כְּמִרְמִי
 עַל עַל לַחֲזֹקֶם וְאִם אֵלֹו אֹכִיל : לֹא יִשְׁוֹב 5
 אֶל־אֶרֶץ מִצְרַיִם וְאִשּׁוּר הוּא מֶלֶךְ כִּי מֵאֲנִי
 לְשׁוֹב : וְחִלָּה חֲרִיב בְּעֵרְיוּ וְכִלְתָּה בְּיוֹ וְאֶכְלָה 6
 מִמִּוִּעְצוֹתֵיהֶם : וְעַמִּי חֲלוּאִים לְמִשְׁבִּיתָה וְאֵל־עַל 7
 יִקְרָאוּ יְהוָה לֹא יָרוּם : אֵיךְ אֶהְיֶה אֶפְרַיִם 8
 אֲמִנְכָה יִשְׂרָאֵל אֵיךְ אֶהְיֶה כְּאִדְמָה אֲשִׁימָה
 כַּצִּבְאִים בְּרֹפֶף עַל לִבִּי יְהוָה וְכִמְרוּ כְדוּמִי : לֹא 9
 אֶעֱשֶׂה חֶרֶן אִפִּי לֹא אֶשׁוֹב לְשַׁחַת אֶפְרַיִם כִּי
 אֵל אֲכִלִּי וְלֹא אִישׁ בְּקֶרֶךְ קָדוֹשׁ וְלֹא אֲבִיָּא 10
 בְּעִיר : אֲהִי יְהוָה לִבִּי פֶאֶרְיָה יִשְׂאֵל כִּי־הוּא 10
 יִשְׂאֵל וַיִּחַרְדוּ בָנִים מִיָּם : יִחַרְדוּ כַּצִּפּוֹר מִמִּצְרַיִם 11

בְּאֶרֶץ יְהוָה וְשָׁב אֶפְרַיִם מִצְרַיִם וּבְאִשּׁוּר טָמְאָה
 4 וְאֶכְלָה : לֹא־יִסְכֹּי לַיהוָה יֵין וְלֹא יִסְרְבִי־לוֹ
 וּבְחִיָּהם בְּלָחֶם אֹנִים לָהֶם כָּל־אֲכָלֵיו יִשְׁמָאוּ כִּי
 5 לַחֲמִים לִנְפֻשָׁם לֹא יָבֹאוּ בֵּית יְהוָה : מִדֹּחַ תַּעֲשֶׂוּ
 6 לְיוֹם מוֹעֵד וְלְיוֹם חַג־יְהוָה : כִּי־הִנֵּה הִלְכִּי מִשֹּׁד
 מִצְרַיִם תִּקְבְּצֶם כֹּחַ תִּקְבְּרֶם מִחֲמַד לְכַסְפָּם
 7 קִימוֹשׁ וַיִּרְשֶׁם חוֹחַ בְּאֶהְלֵיהֶם : בָּאֵל יִמִּי הִפְקִדוּ
 בָּאֵל יִמִּי הַשִּׁלֵּם יָדָעוּ יִשְׂרָאֵל אֵיךְ הַנְּבִיא מִשְׁנַע
 8 אִישׁ הָרִחַח עַל רֹב עוֹנָף וְרֹבָה מִשְׁשָׁמָה : צוּפָה
 אֶפְרַיִם עַם־אֲלֹהֵי בָנִיא פֶחַ יָקוֹשׁ עַל־כִּלְדָּדְכִיו
 9 מִשְׁשָׁמָה בְּבֵית אֲלֹהֵיו : הַעֲמִיקָה שְׁחַתָּה כִּי־מִי
 הַנְּבִיעָה יִצְוֹר עוֹשֶׁם יִקְוֹד חֲטָאוֹתָם :
 10 בַּעֲנָנִים בְּמִדְבָּר מִצְאֵתִי יִשְׂרָאֵל בְּכַמְרָה בְּחֶאֱמָה
 בְּרִאשִׁיתָה רִאשִׁיתִי אֲבֹתֵיהֶם הָמָּה בָּאֵל בְּעַל־פְּעוֹר
 11 וַיִּנְחֻו לְנִשְׁתַּח וַיִּהְיוּ שְׁקוּצִים בְּאֶהֱבָם : אֶפְרַיִם
 בַּעֲוֹן יַעֲוֹפָה בְּכֹרֶם מִלְכָּה וּמִבְּטָן וּמִדְּרִיּוֹן :
 12 כִּי אִם־יִגְדְּלוּ אֶת־בְּנֵיהֶם וּשְׁפִלְתִּים מֵאֲדָם כִּי־גִם
 13 אֹוִי לָהֶם בְּשׁוֹרֵי מָחֶם : אֶפְרַיִם בְּאִשְׁרֵר־אֵתִי לְצוֹר
 שְׁחֻלָּה בְּנוֹה וְאֶפְרַיִם לְחֻצִּיא אֶל־חֹרֵג בְּנוֹ :
 14 כֹּחַ־לָהֶם יְהוָה מִדֹּחַ הִתְקַן הַדָּלָהם הָחֶם מִשְׁכִּיל
 15 וְשָׂדִים צִמְקִים : כִּלְרֹעַתָם בְּכִלְכֵּל פִּירֶשֶׁם
 שְׁנֵאוֹתִים עַל רֹעַ מִשְׁלָלָהֶם מִבֵּיתִי וְאֶגְרָשֶׁם לֹא
 16 אוֹסֶף אֶהְבֶּתֶם כִּלְשׁוֹרֵיהֶם סוֹרְרִים : הִנֵּה אֶפְרַיִם
 שְׂרִישָׁם יָבֵשׁ פְּרִי בְלִי־עֲשׂוֹתָם כִּי יִלְדוּן וְהִמַּתִּי
 17 מִמֶּחֱמַי בְּמָגֶם : יִמָּאֶם אֲלֵהִי כִי לֹא שָׁמַעַי לוֹ
 וַיִּהְיֶה נִדְרִים בָּנִים :

CAP. X.

1 גִּבּוֹר בּוֹמֵק יִשְׂרָאֵל פָּרִי יִשְׁעָה לֹו פֶרֶב לִכְרִיו חֲרִפָּה
 2 לְמִנְחֹתוֹת כְּטוֹב לְאֶרְצוֹ הַטִּיבִי מַעֲבֹת : חֲזַק
 לָכֶם עֲתָה וַיִּשְׁמָעִי הוּא יַעֲרָף מִנְחֹתָם יִשְׂדָּד
 3 מַעֲבֹתָם : כִּי עֲתָה יֹאמְרוּ אֵין מֶלֶךְ לָנוּ כִּי
 4 לֹא יֵאֵמְרוּ אֶת־יְהוָה וְהַמֶּלֶךְ מִדֹּחַ־עֲשֶׂה־לָּנוּ :
 5 דִּכְרוּ דְבָרִים אֵלֹוֹת שְׁוֹא פֶרַח בְּרִית וּפֶרַח פֶּאֶרֶשׁ
 5 מִשְׁפָּט עַל תִּלְמֵי שָׂדֵי : לַעֲנֹלוֹת בֵּית אֲנֹן יִגְדְּרוּ
 שְׁבֹן שְׁמִרֹן כִּי־אֲבֵל עֲלֵיו עֲמוּ וְכִמְרוּ עֲלֵיו וַיִּלְלוּ
 6 עַל־כְּבוֹדוֹ כִּי־גִלְדָה מִמֶּנּוּ : גִּם־אוֹתוֹ לְאִשּׁוּר

יְכִינֹחַד מֵאֶרֶץ אֲשׁוּר וְהוֹשֵׁנָתִים עַל־בְּתֵיהֶם
נֹאמְרֵיהֶם :

CAP. XII. יב

1 כִּבְדֵּנִי בְכֹהֵשׁ אֶפְרַיִם וּבִמְרֹמָה בֵּית יִשְׂרָאֵל וַיְהִי־הָיָה
 2 עַד דָּר עַם־אֵל וְעַם־קְדוֹשִׁים נֶאֱמָן : אֶפְרַיִם
 3 רָעָה רִיחַ וַיִּדְרֹךְ קָדְשׁ פִּל־הַיּוֹם פָּגַע וְשָׁד יִרְבָּה
 4 וּבְרִית עִם־אֲשׁוּר יִכְרְתוּ וְשָׁמֶן לְמִצְרַיִם וַיִּבֶל :
 5 וְרִיב לַיהוָה עִם־יְהוּדָה וּלְפָקֵד עָלֶיהָ פָּדְרָיו
 6 כְּמַעֲלָיו יֵשֵׁב לוֹ : בְּגֶמֶן עָקַב אֶת־אֲדָמִי וּבְאֹמֶן
 7 שָׁדָה אֶת־אֱלֹהִים : וַיִּשְׁוֹר אֶל־מַלְאָךְ וַיִּבֶל בְּכָה
 8 וַיִּתְחַנֵּן לוֹ בֵּית־אֵל מִצְרַיִם וְשֵׁם יִבְרַךְ עַמּוּנִי :
 9 וַיְהִי־הָיָה אֱלֹהֵי הַעֲבָאוֹת יְהוָה זָכָר : וְאַתָּה בְּאֵלֶיךָ
 10 חָשׁוּב חֶסֶד וּמִשְׁפָּט שְׁמִי וְכוֹתֶה אֶל־אֱלֹהֶיךָ תָּמִיד :
 11 כִּנְזֵן בְּיָדוֹ מֵאוֹנֵי מֶרְמֶה לְעֵשֶׂק אֲהָב : וַיֵּאמֶר
 12 אֶפְרַיִם בָּהֶן עֲשִׂיתִי מִצְּאֵתִי אוֹן לֹא כִּלְיִינִי לֹא
 13 מִצְּאֵתִי עֵזֶן אֲשַׁר־הָמָא : וְאֲנִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
 14 מִצְרַיִם מִצְרַיִם עַד אוֹשִׁיבָה בְּהָאֵלִים מִיָּמִי מוֹעֵד :
 15 וַיִּבְרֹתִי עַל־הַנְּבִיאִים וְאֲנִי הַזֶּה הַרְבֵּיתִי וּבִי
 16 הַנְּבִיאִים אֲדַמָּה : אִם־נִלְעַד אֲנִי אֶךְ־שׂוֹא הָיָה
 17 בְּנִלְעַד שְׁתֵּוּרִים וְכוֹתֶה גַם מִבְּחֻחֹתֶם כְּנִלִים עַל תִּלְמִי
 18 שָׂדֵי : וַיִּבְרַךְ יַעֲקֹב שְׂדֵה אֲרָם וַיִּגְעַב יִשְׂרָאֵל
 19 בְּאִשְׁרֵהּ וּבְאִשְׁרֵה שְׂכָר : וּבְנִלְא הַעֲלָה יְהוָה
 20 אֶת־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם וּבְנִבְיָא לְשִׁמְר : הַכְּעִים
 21 אֶפְרַיִם מִמְּוֹרֵים וְדָמִי עָלָיו יִשׁוּשׁ וַיִּרְפְּתֵהּ יַעֲבִי
 22 לוֹ אֲדָמִי :

CAP. XIII. 27

1 פֶּדֶר אֶפְרַיִם רִתָּח נָשָׂא הוּא בִּישׁוּאֵל וַיֵּאָמְרוּ
 2 בְּבָל וַיָּמָח: וַעֲתָה יִוָּסֵפוּ לְחֵמָה וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם
 3 מִסֵּבָה מִפְּסָקָם תְּהַנְּבֻם עֲצָלִים מַעֲשֵׂה חֲרָשִׁים
 4 בָּלָה לָהֶם חֵם אֶפְרַיִם וְבִתּוֹ אֶלֶם עֲגָלִים יִשְׁקֹן:
 5 לָכֵן יִדְּוּ בַּעֲנֵן-צָרָר וּפְסָל מִשְׁפָּחִים הִלְךְ בְּמִצְרַיִם
 6 יִסְעֵר מִצְרַיִם וַיַּעֲשֶׂן מֵאֶרֶץ: וְאֵלֶיךָ יִהְיֶה אֱלֹהֶיךָ

ישפה

CAP. XIV. יד

מֵאַרְצָם מִצְרַיִם וְאֵלֶיהֶם וְזִלְזָלוּ לֹא תִדְעַם וּמוֹשְׁעֵי
אֵין בָּלִקְחִי : וְאֵין יִדְעִיתִיךָ בְּמִדְבָּר בְּאַרְצָךְ תִּלְאֹבְתָם : 5
בְּמִרְעֵיתָם וּשְׂפָצֵי שְׂבָעוּ וּבְרָם לָבָם עַל בָּרֶךְ 6
לְטֹחַתֵּינִי : וְאִדָּוָה לָהֶם כִּמּוֹ שְׂחָל בְּנִמְרָם עַל-דֶּרֶךְ 7
אֲשֶׁר : אֲפַנְשֵׁם כָּדָב שְׂחָל וְאֶקְרַע סִנּוֹר לָבָם 8
וְאֶכְלֵם שֶׁם לְבָלִי דֹת הַשָּׁרָה תִּבְנֶקֶם : שִׁדְחֶךָ 9
יִשְׂרָאֵל כִּי-בַעֲוֹךְ : אֵהְיֶה מִלִּפְנֵי אֲפֹאֵ וּיִשְׁעֶךָ 10
בְּכַל-עֲרֶךְ וְשִׁפְטֶיךָ אֲשֶׁר אֲמִירָה תִּגְדֹּל מִלֶּךְ 11
וְשִׁירִים : אֶתְחַלֵּךְ מִלֶּךְ בְּאִפִּי וְאֶקְרָה בְּעֶבְרִיתִי : 12
צִדּוֹר עֲנֵן אֲפִיִּים צִסְיֹנָה הִפְאֵתוֹ : חֲבִלִּי 13
וְיִלְדָה יִבְאוּ לִי וְהוֹאִיבֵן לֹא חֶלֶם כִּי-עַתָּה לֹא-יֵצֵא 14
בְּמִשְׁכַּב בָּנִים : מִיָּד שָׂאוֹל אֲפֹלֵם מִמָּוֶת אֲנִיֶּלֶם 15
אֵהְיֶה דִבְרִי מוֹת אֵדֶי קִטְבֶּךָ שָׂאוֹל לָחֶם וְסֶחֶר
מִשְׁעִי : כִּי הוּא בֶן אֲחִים יִפְרֵא יִבְאוּ קָדִים 16
רִיחַ יִדְוָה מִבְּדָבָר עֲלֶה וְיִבּוֹשׁ מְקוֹרִי וְיִחַרֵּב
מִעֲנֵנִי הוּא יִשְׁחָה אוֹצֵר כִּלְכִּיל הַחֲמִידָה :

הָאֲשֵׁם שִׁמְרוֹן בִּן מִרְיָה בְּאֶלְדֵּיהָ בְּדָרֵב יִפְלוּ 1
עֲלֵיהֶם יִרְשָׁשׁוּ וְהִרְוִיתִי יִבְקָעוּ : שְׁנֵיבָה 2
יִשְׂרָאֵל עַד הִיחָה אֶלְדֵּהָ בִּן כְּשִׁלָּה בְּעֻנָּה : קְדוּ 3
עַמְּכֶם דְּבָרִים וְשִׁבּוּ אֶל־יְהוָה אִמְרוּ אֵלֵינוּ פֶלֶ-
תְּשֵׁא עֵינֶן וְקֹדֶשׁ לֹבֵב וְנִשְׁלַמְחָה פָּרִים שִׁפְתֵינוּ :
אֲשׁוּרִי לֹא יוֹשִׁיעֵנִי עַל־סוֹס לֹא יִרְפָּב וְלֹא יִנְאֻמֵּר 4
עֹד אֶלְדֵּנוּ לְמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ אֲשֶׁר־בָּהּ יְדָם יָחוּב :
אֶרְפָּא מִשׁוֹבְתָם אֲהַבֵּם נִדְבָה בִּן שֵׁב אִפִּי מִכֹּפֵי 5
אֶזְרִיהָ כִּפְלִי לְיִשְׂרָאֵל יִפְרַח בְּשִׁשְׁנֵיהָ וַיֵּן שִׁרְשִׁיו 6
כִּלְבֵּן : יִנְקֻמוּ וַיְהִי בֵּית הַדֹּר וְרִיחַ לוֹ 7
כִּלְבֵּן : יִשְׁבִּי וְשִׁבִּי בְּעָלֶיךָ יִחַי דְּגֵן וַיִּפְרָחוּ בַּפֶּן 8
זָכָר בֵּין לְבָנָן : אֶפְרַיִם מֵהָלַל עֹד לַעֲצֵנִים 9
אִנִּי עֲנִיתִי וְאֲשׁוּרֵנִי אֵלֵי כְבוֹדֶשׁ רַעֲנָן מִמִּי פִּרְתִּי
נִמְצָא : מִי־הֶכָּם וַיִּבֶן אֶלֶּה נִבְּן וַיִּדְעִם בִּירִשְׁרָם 10
דְּרַבִּי יְהוֹזָדָא וְדִדְקִים יִלְכוּ לָם וְשִׁשְׁעִים יִשְׁלֹו בָם :

then the children shall tremble from the west.

11 They shall tremble as a bird out of Egypt, and as a dove out of the land of Assyria: and I will place them in their houses, saith the LORD.

12 Ephraim compasseth me about with lies,^b and the house of Israel with deceit: but Judah yet ruleth with God, and is faithful with the γ saints.

CHAP. XII.

EPHRAIM feedeth on wind, and followeth after the east wind: he daily increaseth lies and desolation; and they do make a covenant with the Assyrians, and oil^c is carried into Egypt.

2 The LORD hath also a controversy with Judah,^d and will θ punish Jacob according to his ways; according^e to his doings will he recompense him.

3 He^f took his brother by the heel in the womb, and by his strength he κ had power with God:^g

4 Yea, he had power over the angel, and prevailed; he wept, and made supplication unto him: he found him in Beth-el,^h and there he spake with us;

5 Even the LORD God of hosts; the LORD is his memorial.^m

6 Therefore turn thou to thy God: keep mercy and judgment, and wait on thy God continually.

7 He is ν a merchant, the balances of deceit are in his hand: he loveth to π oppress.

8 And Ephraim said, Yet I am become rich,ⁿ I have found me out substance: ρ all my labours they shall find none iniquity in me σ that were sin.

9 And I, that am the LORD thy God from the land of Egypt, will yet make thee to dwell in tabernacles, as in the days of the solemn feasts.

10 I^p have also spoken by the prophets, and I have multiplied visions, and used similitudes, by the ϕ ministry of the prophets.

11 Is there iniquity in Gilead? surely they are vanity: they sacrifice bullocks in Gilgal;^q yea, their altars are as heaps in the furrows of the fields.

12 And Jacob fled^r into the country of Syria, and Israel served for a wife, and for a wife he kept *sheep*.

13 And by a prophet the LORD brought Israel out of Egypt, and by a prophet was he preserved.

14 Ephraim provoked him to anger ψ most bitterly: therefore shall he leave his β blood upon him, and his reproach shall^t his Lord return unto him.

CHAP. XIII.

WHEN Ephraim spake trembling, he exalted himself in Israel; but when he offended in Baal, he died.

2 And now they η sin more^u and more, and have made them molten images of their silver, and idols according to their own understanding, all of it the work of the craftsmen: they say of them, Let the λ men that sacrifice kiss^w the calves.

3 Therefore they shall be as the morning cloud, and as the early dew that passeth away; as the chaff^x that is driven with the whirlwind out of the floor, and as the smoke out of the chimney.

4 Yet I am the LORD thy God from the land of Egypt, and thou shalt know no god but me: for there is no saviour beside me.

B. C. 725.

β droughts.

a Ps. 63. 1.

b Ps. 78. 36.

γ or, most

holy.

δ beast of

the field.

ζ in thy.

c Is. 57. 9.

η or, Where

is thy king?

King Ho-

shea being

then in

prison,

2 Ki. 17. 4.

d Mi. 6. 2.

e visit upon.

f Ga. 6. 7, 8.

g 1 Sa. 8. 7.

h Ge. 25. 26.

i 1 Sa. 31. 2, 4.

κ was a

prince, or,

behaved

himself

princely.

j Ge. 32. 24,

&c.

λ a time.

k Ge. 28. 11.

19.

35. 9, 15.

l Is. 25. 8.

m Ex. 3. 15.

μ hand.

ν Canaan,

Eze. 16. 3.

π or, deceive.

n Re. 3. 17.

ρ or, all my

labours

suffice me

not; he

shall have

punish-

ment of

iniquity in

whom is

sin.

σ which.

τ vessels of

desire.

ϕ Fulfilled

721.

2 Ki. 17. 6.

p 2 Ki. 17. 13,

14.

ϕ hand.

q Am. 5. 5.

r Ge. xxviii.

xxix.

χ or, give

good.

s He. 13. 15.

ψ with bit-

ternesses.

β blossoms.

t De. 28. 37.

γ or, blossom.

δ strike.

ζ go.

η add to sin.

u Is. 1. 5.

v Ca. 2. 3.

θ or, blossom.

κ or, memo-

rial.

λ or, sacrific-

es of men.

w 1 Ki. 19. 18.

x Da. 2. 35.

5 I did know thee in the wilderness, in the land of β great drought.^a

6 According to their pasture, so were they filled; they were filled, and their heart was exalted; therefore have they forgotten me.

7 Therefore I will be unto them as a lion; as a leopard by the way will I observe them:

8 I will meet them as a bear that is bereaved of her whelps, and will rend the caul of their heart, and there will I devour them like a lion: the δ wild beast shall fear them.

9 O Israel, thou hast destroyed thyself; but in me ζ is thine help.

10 η I will be thy king: where is any other that may save thee in all thy cities? and thy judges, of whom thou saidst, Give me a king and princes?

11 I gave^f thee a king in mine anger, and took him away^h in my wrath.

12 The iniquity of Ephraim is bound up; his sin is hid.

13 The sorrows of a travailing woman shall come upon him: he is an unwise son; for he should not stay λ long in the place of the breaking forth of children.

14 I^l will ransom them from the μ power of the grave; I will redeem them from death: O death, I will be thy plagues; O grave, I will be thy destruction: repentance shall be hid from mine eyes.

15 Though he be fruitful among his brethren, an east wind shall come, the wind of the LORD shall come up from the wilderness, and his spring shall become dry, and his fountain shall be dried up: he shall spoil the treasure of all τ pleasant vessels.

16 Samaria^o shall become desolate; for she hath rebelled against her God: they shall fall by the sword; their infants shall be dashed in pieces, and their women with child shall be ripped up.

CHAP. XIV.

O ISRAEL, return unto the LORD thy God; for thou hast fallen by thine iniquity.

2 Take with you words, and turn to the LORD: say unto him, Take away all iniquity, and χ receive us graciously: so will we render the calves^s of our lips.

3 Asshur shall not save us; we will not ride upon horses; neither will we say any more to the work of our hands, Ye are our gods: for in thee the fatherless findeth mercy.

4 I will heal their backsliding, I will love them freely: for mine anger is turned away from him.

5 I will be as the dew unto Israel: he shall γ grow as the lily, and δ cast forth his roots as Lebanon.

6 His branches shall ζ spread, and his beauty shall be as the olive-tree, and his smell as Lebanon.

7 They that dwell under his shadow^v shall return; they shall revive as the corn, and θ grow as the vine: the κ scent thereof shall be as the wine of Lebanon.

8 Ephraim shall say, What have I to do any more with idols? I have heard him, and observed him: I am like a green fir-tree. From me is thy fruit found.

9 Who is wise, and he shall understand these things? prudent, and he shall know them? for the ways of the LORD are right, and the just shall walk in them: but the transgressors shall fall therein.

CHAP. I.

THE word of the LORD that came to Joel, the son of Pethuel.

2 Hear this, ye old men, and give ear, all ye inhabitants of the land. Hath this been in your days, or even in the days of your fathers?

3 Tell ye your children of it, and let your children tell their children, and their children another generation:

4 γ That which^e the palmer-worm hath left, hath the locust^s eaten; and that which the locust hath left, hath the canker-worm eaten; and that which the canker-worm hath left, hath the caterpillar eaten.

5 Awake, ye drunkards, and weep; and howl, all ye drinkers of wine, because of the new wine; for κ it is cut off from your mouth.

6 For^t a nation is come up upon my land, strong, and without number, whose teeth^e are the teeth of a lion, and he hath the cheek teeth of a great lion.

7 He hath laid^p my vine waste, and ζ barked my fig-tree: he hath made it clean bare, and cast it away; the branches thereof are made waste.

8 Lament like a virgin girded with sackcloth for the husband of her youth.

9 The meat-offering and the drink-offering is cut off from the house of the LORD: the priests, the LORD's ministers, mourn.

10 The field is wasted, the land mourneth; for the corn is wasted: the new wine is θ dried up, the oil languisheth.

11 Be ye ashamed, O ye husbandmen; howl, O ye vine-dressers, for the wheat and for the barley; because the harvest of the field is perished.

12 The vine is dried up, and the fig-tree^t languisheth; the pomegranate-tree, the palm-tree also, and the apple-tree, even all the trees of the field, are withered; because joy^e is withered away from the sons of men.

13 Gird^v yourselves, and lament, ye priests; howl, ye ministers of the altar; come, lie all night in sackcloth, ye ministers of my God: for the meat-offering and the drink-offering is withholden from the house of your God.

14 Sanctify ye a fast,³ call a λ solemn assembly, gather the elders, and all the inhabitants of the land, into the house of the LORD your God, and cry unto the LORD.

15 Alas^a for the day! for^b the day of the LORD is at hand, and as a destruction from the Almighty shall it come.

16 Is not the meat cut off before our eyes, yea, joy^e and gladness from the house of our God?

17 The μ seed is rotten under their clods, the garners are laid desolate, the barns are broken down; for the corn is withered.

18 How do the beasts^k groan! the herds of cattle are perplexed, because they have no pasture; yea, the flocks of sheep are made desolate.

19 O LORD, to thee will I cry:^t for the fire^m hath devoured the ν pastures of the wilderness, and the flame hath burned all the trees of the field.

B. C. 800.

a Ps. 104. 21.
b 1 Ki. 18. 5.

β or, cornet.
c Nu. 10. 5, 9.
d ch. 1. 15.

Zep. 1. 14, 15.

γ the residue of the palmer-worm.

e ch. 2. 25.
f Am. 5. 18, 20.

g De. 28. 38.
h ch. 1. 6.

i Ex. 10. 14.

δ generation and generation.

k Is. 32. 10.
l ch. 2. 2, 11.

m Is. 51. 3.
n Zec. 7. 14.

o Re. 9. 7, 10.
p Is. 5. 6.

ζ laid my fig-tree for a barking.

η pot.

q Je. 8. 21.
La. 4. 8.
Na. 2. 10.

θ or, ashamed, ver. 12.

κ or, dart.
r Hab. 3. 17.

s Is. 24. 11.
t Je. 9. 21.

u Jno. 10. 1.
v Je. 4. 8.

w Ps. 18. 7.
x Is. 13. 10.

Eze. 32. 7.
y ch. 2. 15, 16.

2Ch. 20. 3, 4.

λ or, day of restraint,
Ne. 8. 18.

z Mal. 3. 2.
Re. 6. 17.

a Je. 30. 7.
b Is. 13. 6, 9.

c La. 3. 40, 41.
Ho. 12. 6.

d Ps. 34. 18.
Is. 66. 2.

e Ps. 43. 4.

μ grains.
f Ps. 86. 5, 15.

g 2 Ki. 19. 4.
h Ho. 4. 3.

i ch. 1. 9.
k ver. 1.

l Ps. 50. 15.
Lu. 18. 1, 7.

m Je. 9. 10.
n 2Ch. 20. 13.

20 The beasts of the field cry also unto^a thee: for^b the rivers of waters are dried up, and the fire hath devoured the pastures of the wilderness.

CHAP. II.

BLOW ye the β trumpet in Zion, and sound an alarm^e in my holy mountain: let all the inhabitants of the land tremble: for^d the day of the LORD cometh, for it is nigh at hand:

2 A day of darkness^f and of gloominess, a day of clouds and of thick darkness, as the morning spread upon the mountains: a great people and a strong;^h there hath not been ever the like,ⁱ neither shall be any more after it, even to the years of δ many generations.

3 A fire devoureth before them; and behind them a flame burneth: the land is as the garden of Eden^m before them, and behindⁿ them a desolate wilderness; yea, and nothing shall escape them.

4 The appearance of them is as the appearance of horses; and as horsemen, so shall they run.

5 Like the noise of chariots on the tops of mountains shall they leap, like the noise of a flame of fire that devoureth the stubble, as a strong people set in battle array.

6 Before their face the people shall be much pained; all faces shall gather η blackness.⁷

7 They shall run like mighty men; they shall climb the wall like men of war; and they shall march every one on his ways, and they shall not break their ranks:

8 Neither shall one thrust another, they shall walk every one in his path: and when they fall upon the κ sword, they shall not be wounded.

9 They shall run to and fro in the city; they shall run upon the wall; they shall climb up upon the houses; they shall enter in at the windows^t like a thief.^u

10 The earth^w shall quake before them; the heavens shall tremble: the sun^x and the moon shall be dark, and the stars shall withdraw their shining;

11 And the LORD shall utter his voice before his army; for his camp is very great: for he is strong that executeth his word: for the day of the LORD is great and very terrible; and who^z can abide it?

12 Therefore also now, saith the LORD, turn^e ye even to me with all your heart, and with fasting, and with weeping, and with mourning;

13 And rend^d your heart, and not your garments, and turn unto the LORD your God: for he^f is gracious and merciful, slow to anger, and of great kindness, and repenteth him of the evil.

14 Who^g knoweth if he will return and repent, and leave a blessing behind him; even a meat-offering,ⁱ and a drink-offering, unto the LORD your God?

15 Blow^k the trumpet in Zion, sanctify a fast, call a solemn assembly:

16 Gather the people, sanctify the congregation, assemble the elders, gatherⁿ the children, and those that suck the breasts: let the bridegroom go forth of his

CAP. I. א

1 דבר יהוה אשר היה אליהוא ברפתואל : שמעו
ואת הנקלים והאזינו כל יושבי הארץ ההיתה
3 ואח' במילם ואם בימי אבותיכם : עליה לבניכם
4 ספרו ובניכם לבניהם ובניהם לדור אחר : יתר
הנזם אכל הארבה ויתר הארבה אכל העל
5 ויתר העל אכל החסיל : הקיצי שפורים ובכל
והיללו כל ימי יין על עיסים כי נכרת מסיכם :
6 פרגול עליה על ארצי עצוב ואין מספר
7 שניו שני איה ומתלעות לבאי לו : שם בפלי
לשמה ותאנתי למצפה חשף השפה והשליך
8 הדבניו שריונה : אלי פבריה חגרת שק
9 על צל געורה : הכרת מנחה וגסס מפרת
10 יהוה אבול הפהלים משרתי יהוה : שד שדה
אבלה ארמה כי שד דגל חובש תירוש אמלל
11 יצור : הבישו אפרים חילול פרמים על הצד
12 ועל שערך כי אבר קציר שדה : דפסן הוביש
והתאנה אמללה רמון בסתמך ותפית כל
עצי השדה ילשו כי הוביש ששון מן בני אדם :
13 חגרו וספרו הפהלים חילול משרתי מנחם מא לינו
בשקים משרתי אלהי כי נמנע מפרת אלהיכם
14 מנחה וגסס : קדשו צום תצאו עציה אספו וקנים
כל יושבי הארץ בית יהוה אלהיכם וצעקו אליהוה :
15 אהה ליום כי קרוב יום יהוה וכשד משד
16 יבוא : דלא נגד עיניו אכל נטר מפרת
17 אלהינו שמחה וגי : עבשו פרות פחת
מנפתיהם נשמו אצרות נהסו מפגרות כי
18 חבש דגל : מה נאנחה בהמה נכל עדר
באר כי אין מרעה להם בסערי הצאן נאשמו :
19 אלה יהוה אקרא כי אש אכלה נאות מדבר
20 ולרעה להסד כל עצי השדה : בסתמות

שפט

CAP. II. ב

שדה תצננו אלהי כי יבשו אפיקי מים ואש
אכלה נאות המדבר :
תקעו שופר בציון ותריעו בחר קדשי ירוש' כל
1 יושבי הארץ פריא יום יהוה כי קרוב : יום
2 חשך ואפלה יום ענן וערפל בשחר פרש על
ההרים עם רב ועצוב פמחו לא נהיה מן
העולם ואחריו לא יסוף עד שני דור ודור :
3 לפני אכלה אש ואחריו תלהט להבה פני עין
הארץ לפניו ואחריו מדבר שממה וגם פליטה
4 לא יהיה לו : כמראה סיסים מראה וכפרשים
5 בן ירוצין : קול מרפבות על ראשי ההרים
ירחון קול להב אש אכלה קש פעם עצוב
6 ערוך מלחמה : מפניו יחילו עמים כל פנים
קבצו פארו : כגבורים ירוצין פאנשי מלחמה
7 יעלו חומה ואיש בדרכלו ילכו ולא יעבטון
ארהותם : ואיש אחיו לא ירחקו גבר במסלתו
8 ילכו ובעד השלח יפלו לא יבצשו : בעיר
9 ישקו בחומה ירוצין בפתים : עלו בעד החלונות
10 יבאו פנפ : לפניו רגזו ארץ רעשו שמים
11 שמש וירח קדו וכוכבים אספו נהם : ויהוה
נרץ קולו לפני חילו כי רב מאד מחנהו כי
עצוב עשה דברו כי גדול יום יהוה ונורא מאד
ומי יכלו : וגם שעה נאם יהוה שבו עדי
12 בכל לבבכם ובצום ובבכי ובמספר : ותרעו לבבכם
13 ואל בגדיכם ושובו אלי יהוה אלהיכם כי חנון
ורחום הוא ארך אפים ורב חסד ורחם על
14 דרעה : כי יורע ישוב ורחם וישאיר אחריו
ברכה מנחה וגסס ליהוה אלהיכם :
15 תקעו שופר בציון קדשו צום קרא עצרה :
16 אספדעם קדשו קול קבצו וקנים אספו עוללים

וַיִּזְקֵי טָרִים יֵצֵא חֶתָן מִחֲדָרָיו וְכֹלָה מִחֻפְתָּהּ :
 17 בֶּן הָאֵלֶּלֶם וְלַמְּוֹנָה יִבְּרֶה הַחַיִּים מִשְׁרָתִי יְהוָה
 וַיֹּאמְרוּ חֵסֶה יְהוָה עַל-עַמּוּךָ וְאַל-תִּתֵּן בְּחִלְתְּךָ
 לַחֲרֹפֶה לְמִשְׁלַל-בָּנִים גִּלְמָה וְאִמּוֹרֵי בַעֲמִים
 18 אֵיחָ אֱלֹהֵיהֶם : וַיִּקְרָא יְהוָה לְאַרְצוֹ וַיִּחְמַל
 19 עַל-עַמּוֹ : וַיֵּעַן יְהוָה וַיֹּאמֶר לַעֲמֹ הִנֵּי טֹלָח
 לָכֶם אֶת-הַדָּגָן וְהַתִּירֹשׁ וְהַיִּצְדֹּר וְשִׁבְעָתֶם אֹתוֹ
 20 וְלֹא-אֶתֶּן אֹתְכֶם עוֹד חֲרֹפֶה בָּנוּיִם : וְאֶת-
 הַצֹּמֶן אֶרְחִיק מֵעַלְכֶם וְהַדְּחַמְתִּי אֶל-אַרְצִי
 צִיָּה וְשִׁמְמָה אֶת-פְּנֵי אֱלֹהִים הַקֹּדֶם לִי
 וְסָפֹ אֶל-הַיָּם הַבְּחִירוֹן וְעַלְהָ בָאֲשׁוֹ וְתַעַל
 21 צִדְחָתָהּ כִּי הִגְדִּיל לַעֲשׂוֹת : אֶל-תִּירָא אֲדָמָה
 22 גְּדִיל וְשִׁמְחִי כִּי-הִגְדִּיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת : אֶל-תִּירָא
 בְּתִמּוֹת שׁוֹרֵי כִּי דָשָׂא נְאוֹת מִדְּבַר כִּרְעִץ
 23 נִשְׂא פִּרְוֹ הַאֲנָה וְנִסְפָן נִתְּנֵי חֵילִם : וְגַבֵּי צִיּוֹן
 גִּלְוִי וְשִׁמְחִי בַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם כִּי-יִרְבֶּן לָכֶם אֶת-
 הַמּוֹרֶה לַצִּדְקָה וַיִּירֹד לָכֶם גִּשְׁם מוֹרֶה וּמִלְקוֹשׁ
 24 בְּרֹאשׁוֹן : וּמִלְאֵי הַנְּגוֹת גָּר וְהַשִּׁקּוֹ הַיִּהְיִים
 25 תִּירֹשׁ וַיִּצְדֹּר : וְשִׁלְמַתִּי לָכֶם אֶת-הַשְּׁלֵשִׁים
 אֲשֶׁר אָכַל הָאֲרָבָה הַזֶּה וְהַחֲסִיל וְהַגֹּמֶם חִילִי
 26 הַנְּדוּל אֲשֶׁר שִׁלַּחְתִּי בָכֶם : וְאַבְלָתֶם אָכֹל
 וְשִׁבְעֻ וְהַלְלַתֶם אֶת-שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר-
 עָשָׂה עִמָּכֶם לְרַפְּלָא וְלֹא-יִבְשׁוּ עַמִּי לְעוֹלָם :
 27 וְיִרְעָתֶם כִּי בִקְרַב יִשְׂרָאֵל אֲנִי וְאֲנִי יְהוָה
 אֱלֹהֵיכֶם וְאֲנִי עוֹד וְלֹא-יִבְשׁוּ עַמִּי לְעוֹלָם :

CAP. III. א

1 וְהָיָה אַחֲרֵי-כֵן אֲשַׁפֵּף אֶת-רוּחִי עַל-כָּל-בָּשָׂר
 וּנְבִיאִים בְּנֵיכֶם וּבְנֹתֵיכֶם וְקִנְיֹנֵיכֶם חֲלָמוֹת יִחַלְמוּ
 2 וּבְחוּרֵיכֶם חֲזִינוֹת יֵרְאוּ : וְגַם עַל-הַעֲבָדִים וְעַל-
 הַשִּׁפְחוֹת בְּיָמִים הַחֲפִיזָה אֲשַׁפֵּף אֶת-רוּחִי :
 3 וְגִרְתִּי מוֹסָתִים בְּשָׂמִים וּבְאַרְצִי דָם וְאֵשׁ
 4 וְחִמּוֹת עֲשֵׂן : הַשֹּׁמֵשׁ יִהְיֶה לְחֹשֶׁךְ וְהַיָּרֵחַ
 5 לְדָם לִפְנֵי יוֹם יְהוָה הַנְּדוּל וְהַנּוֹרָא : וְהָיָה
 כֹּל אֲשֶׁר-יִקְרָא בְשֵׁם יְהוָה יִמְלֹךְ כִּי בִרְ-צִיּוֹן
 וּבִירוּשָׁלַם תִּהְיֶה פְלִיטָה כַּאֲשֶׁר אָמַן יְהוָה
 וּבְשִׁוְרֵיִים אֲשֶׁר יְהוָה קָרָא :

CAP. IV. ב

1 כִּי הִנֵּה בָּיָמִים הַהֵמָּה וּבְעֵת הַהִיא אֲשֶׁר אֲשַׁבֵּב

chamber, and the bride out of her closet.

17 Let the priests, the ministers of the LORD, weep between the porch and the altar, and let them say, Spare^b thy people, O LORD, and give not thine heritage to reproach, that the heathen should *brule* over them: wherefore^c should they say among the people, Where *is* their God?

18 Then will the LORD be jealous^d for his land, and pity^e his people.

19 Yea, the LORD will answer and say unto his people, Behold, I will send you corn, and wine, and oil, and ye shall be satisfied therewith; and I will no more make you a reproach among the heathen:

20 But I will remove far off from you the northern army, and will drive him into a land barren and desolate, with his face toward the east sea; and his hinder part toward the utmost sea: and his stink shall come up, and his ill savour shall come up, because he hath *done* great things.

21 Fear not, O land; be glad and rejoice: for the LORD^d will do great things.

22 Be not afraid, ye beasts of the field: for the pastures of the wilderness do spring, for the tree beareth her fruit, the fig-tree and the vine do yield their strength.

23 Be glad then, ye children of Zion, and rejoiceⁱ in the LORD your God: for he hath given you *κ* the former rain *λ* moderately, and he will cause to come down for you the rain, the former rain, and the latter rain in the first month.

24 And the floors shall be full of wheat, & the fats shall overflow with wine and oil.

25 And I will restore to you the years that the locust hath eaten, the canker-worm, and the caterpillar, and the palmer-worm, my great armyⁿ which I sent among you.

26 And ye shall eat in plenty, and be satisfied, and praise the name of the LORD your God, that hath dealt wondrously with you: and *p* my people shall never be ashamed.

27 And ye shall know that *I am* in the midst of Israel, and that *I am* the LORD your God, and none else: and my people shall never be ashamed.

28 And^q it shall come to pass afterward, that *I* will pour out my Spirit^r upon all flesh; and your sons and your^t daughters shall prophesy, your old men shall dream dreams, your young men shall see visions.

29 And also upon the servants^w and upon the handmaids in those days will I pour out my Spirit.

30 And I will shew wonders^x in the heavens and in the earth, blood, and fire, and pillars of smoke.

31 The sun shall be turned into darkness, and the moon into blood, before the great and the terrible day of the LORD come.

32 And it shall come to pass, that whosoever^b shall call on the name of the LORD shall be delivered: for in mount Zion and in Jerusalem shall be deliverance, as the LORD hath said, and in the^d remnant whom the LORD shall call.

CHAP. III.

FOR, behold, in those days, and in that time, when I shall bring again the captivity of Judah and Jerusalem,

2 I^e will also gather all nations, and will bring them down into the valley of Jehoshaphat, and will plead^s with them there for my people and for my heritage Israel, whom they have scattered among the nations, and parted my land.

B. C. 800.

a Na. 3. 10.

b Ex. 32. 11, 12.

β or, use a by-word against.

c Mi. 7. 10.

d Zec. 1. 14.

e Dec. 32. 36.

f Da. 5. 2, 3.

γ desirable. Da. 11. 38.

δ sons of the Grecians.

g Is. 43. 5.

Je. 23. 8.

τ magnified to do.

h Ps. 126. 1, 3.

η sanctify.

i Is. 41. 16.

Zec. 10. 7.

θ or, scythes.

κ or, a teacher of righteousness.

λ according to righteousness.

μ or, the LORD shall bring down.

κ Ps. 103. 20.

l ver. 2.

m Mi. 4. 3.

n ver. 11.

o Re. 14. 15, 18.

p Zep. 3. 11.

v or, concision; or, threshing.

q Ac. 2. 16, 21.

r Jn. 7. 39.

s Je. 25. 30, 31.

t Ac. 21. 9.

u Hag. 2. 6.

v Ps. 46. 1, &c.

π place of repair; or, harbour.

w 1 Co. 12. 13.

x Mat. 24. 29.

y ver. 21.

ρ holiness.

z Is. 35. 8, 9.

Na. 1. 15.

Zec. 14. 21.

Re. 21. 27.

a Am. 9. 13.

b Ro. 10. 11, 13.

c go.

d Is. 30. 25.

e Ze. 47. 2.

&c.

Zec. 14. 8.

Re. 22. 1.

d Ro. 11. 5, 7.

e Zec. 14. 2, 4.

f or, abide.

τ Is. 33. 20.

Am. 9. 15.

Is. 66. 16.

h Is. 4. 4.

φ or, even I the LORD that.

i Ze. 48. 35.

Re. 21. 3.

3 And they have cast lots^a for my people: and have given a boy for a harlot, and sold a girl for wine, that they might drink.

4 Yea, and what have ye to do with me, O Tyre, and Zidon, and all the coasts of Palestine? will ye render me a recompence? and if ye recompense me, swiftly and speedily will I return your recompence upon your own head:

5 Because ye have taken^f my silver and my gold, and have carried into your temples my goodly *γ* pleasant things:

6 The children also of Judah and the children of Jerusalem have ye sold unto the *δ* Grecians, that ye might remove them far from their border.

7 Behold, I^s will raise them out of the place whither ye have sold them, and will return your recompence upon your own head:

8 And I will sell your sons and your daughters into the hand of the children of Judah, and they shall sell them to the Sabaeans, to a people far off: for the LORD hath spoken *it*.

9 Proclaim ye this among the Gentiles; *¶* Prepare war, wake up the mighty men, let all the men of war draw near; let them come up:

10 Beat your plow-shares into swords, and your *θ* pruning-hooks into spears: let the weak say, I *am* strong.

11 Assemble yourselves, and come, all ye heathen, and gather yourselves together round about: thither *μ* cause thy mighty^κ ones to come down, O LORD.

12 Let the heathen be wakened, and come up to the valleyⁱ of Jehoshaphat: for there will I sit to judge^m all the heathen round about.

13 Put^ρ ye in the sickle; for the harvest is ripe: come, get you down; for the press is full, the fats overflow; for their wickedness *is* great.

14 Multitudes multitudes in the valley of *ν* decision: for the day of the LORD *is* near in the valley of decision.

15 The sun and the moon shall be darkened, and the stars shall withdraw their shining.

16 The LORD also shall roar^σ out of Zion, and utter his voice from Jerusalem; and the heavensⁿ and the earth shall shake: but^ν the LORD *will be* the hope of his people, and the strength of the children of Israel.

17 So shall ye know that *I am* the LORD your God dwelling^θ in Zion, my holy mountain: then shall Jerusalem be *ρ* holy, and there shall no strangers^σ pass through her any more.

18 And it shall come to pass in that day, that the mountains^α shall drop down new wine, and the hills shall flow with milk, and all the rivers of Judah shall *σ* flow with waters,^ε and a fountain shall come forth of the house of the LORD, and shall water the valley of Shittim.

19 Egypt shall be a desolation, and Edom shall be a desolate wilderness, for the violence *against* the children of Judah, because they have shed innocent blood in their land.

20 But Judah shall *τ* dwell for ever,^f and Jerusalem from generation to generation.

21 For I will cleanse^h their blood *that* I have not cleansed: *φ* for the LORD^d dwell-eth in Zion.

CHAP. I.

THE words of Amos, who was among the herdmen^a of Tekoa,^b which he saw concerning Israel in the days^c of Uzziah king of Judah, and in the days of Jeroboam the son of Joash king of Israel, two years before the earthquake.^d

2 And he said, The LORD will^e roar from Zion, and utter his voice from Jerusalem; and the habitations of the shepherds shall mourn, and the top of Carmel shall wither.

3 Thus saith the LORD, For three transgressions of Damascus, β and for four, I will not γ turn away the^g punishment thereof; because^h they have threshed Gilead with threshing instruments of iron:

4 But I will send a fire into the house of Hazael, which shall devour the palaces of Beu-hadad.

5 I will breakⁱ also the bar of Damascus, and cut off the inhabitant from δ the plain of Aven, and him that holdeth the sceptre from ζ the house of Eden: and the people of Syria shall go^k into captivity unto Kir, saith the LORD.

6 Thus saith the LORD, For three transgressions of Gaza, and for four, I will not turn away the punishment thereof; because they η carried away captive the whole captivity, to deliver *them* up to Edom:

7 Butⁿ I will send a fire on the wall of Gaza, which shall devour the palaces thereof:

8 And I will cut off the inhabitant from Ashdod, and him that holdeth the sceptre from Ashkelon; and I will turn mine hand against Ekron: and the remnant of the Philistines^p shall perish, saith the LORD God.

9 Thus saith the LORD, For three transgressions of Tyrus,^r and for four, I will not turn away the punishment thereof; because they delivered up the whole captivity to Edom, and remembered not the λ brotherly covenant:

10 But I will send a fire on the wall of Tyrus, which shall devour the palaces thereof.

11 Thus saith the LORD, For three transgressions of Edom,^s and for four, I will not turn away the punishment thereof; because he did pursue his brother with the sword, and μ did cast off all pity, and his anger did tear perpetually,^t and he kept his wrath for ever:

12 But I will send a fire upon Teman, which shall devour the palaces of Bozrah.

13 Thus saith the LORD, For three transgressions of the children of Ammon,^v and for four, I will not turn away the punishment thereof; because they have π ripped up^x the women with child of Gilead, that they might enlarge their border:

14 But I will kindle a fire in the wall of Rabbah, and it shall devour the palaces thereof, with shouting in the day of battle, with a tempest in the day of the whirlwind:

15 And their king shall go into captivity, he and his princes together, saith the LORD.

CHAP. II.

THUS saith the LORD, For three transgressions of Moab,^y and for four, I will

B. C. 787.

a ch. 7. 14.

b 2 Ch. 20. 20.

c Ho. 1. 1.

d 2 Ec. 14. 5.

e Je. 25. 30.

f Joel 3. 16.

g or, yea, for

four.

h ch. 3. 2.

i or, convert

it, or, let

it be quiet;

and so

ver. 6, &c.

g Je. 49. 23. 27.

h 2 Ki. 10. 32.

13. 7.

i Je. 51. 30.

j or, Bik-

ath-aven.

k or, Beth-

eden.

h 2 Ki. 16. 9.

l 2 Ch. 28. 13.

n or, carried

them away

with an

entire

captivity.

m Eze. 22. 11.

n Zep. 2. 4.

o or, young

woman.

p Le. 20. 3.

q or, such as

have fined,

or, mulcted.

r Je. 47. 4.

s Jos. 24. 8.

t Eze. xxviii.

xxviii.

x covenant

of brethren

1 Ki. 5. 1.

9. 11. 14.

s Je. 49. 7.

Ob. 1, &c.

u corrupted

his com-

passions.

t Is. 30. 10.

v or, I will

press your

place, as a

cart full

of sheaves

presseth.

u Eze. 35. 5.

v Je. 49. 1. 6.

Eze. 25. 2.

&c.

w his soul,

or, life.

p or, divided

the moun-

tains.

w Ec. 9. 11.

x Ho. 13. 16.

y strong of

his heart.

z Ps. 147. 20.

y Is. XLV. XVI

Je. 44. 1.

Eze. 25. 8.

&c.

r visit upon.

not turn away the punishment thereof; because he burned the bones of the king of Edom into lime:

2 But I will send a fire upon Moab, and it shall devour the palaces of Kiriath; and Moab shall die with tumult, with shouting, and with the sound of the trumpet:

3 And I will cut off the judge from the midst thereof, and will slay all the princes thereof with him, saith the LORD.

4 Thus saith the LORD, For three transgressions of Judah,^f and for four, I will not turn away the punishment thereof; because they have despised the law of the LORD, and have not kept his commandments, and their lies caused them to err, after the which their fathers have walked:

5 But I will send a fire upon^t Judah, and it shall devour the palaces of Jerusalem.

6 Thus saith the LORD, For three transgressions of Israel, and for four, I will not turn away the punishment thereof; because they sold the righteous for silver, and the poor for a pair of shoes;

7 That pant after the dust of the earth on the head of the poor, and turn aside the way of the meek; and^m a man and his father will go in unto the same θ maid, to profane^o my holy name:

8 And they lay themselves down upon clothes laid to pledge by every altar, and they drink the wine of κ the condemned in the house of their god.

9 Yet destroyed I the Amorite^q before them, whose height was like the height of the cedars, and he was strong as the oaks; yet I destroyed his fruit from above, and his roots from beneath.

10 Also I brought you up from the land of Egypt, and led you forty years through the wilderness, to possess the land of the Amorite.

11 And I raised up of your sons for prophets, and of your young men for Nazarites. Is it not even thus, O ye children of Israel? saith the LORD.

12 But ye gave the Nazarites wine to drink; and commanded the prophets, saying, Prophecy not.^t

13 Behold, ν I am pressed under you, as a cart is pressed that is full of sheaves.

14 Therefore the flight shall perish from the swift, and the strong shall not strengthen his force, neither shall the mighty deliver himself:

15 Neither shall he stand that handleth the bow; and he that is swift^w of foot shall not deliver himself: neither shall he that rideth the horse deliver himself.

16 And he that is σ courageous among the mighty shall flee away naked in that day, saith the LORD.

CHAP. III.

HEAR this word that the LORD hath spoken against you, O children of Israel, against the whole family which I brought up from the land of Egypt, saying,

2 You only^y have I known of all the families of the earth: therefore I will τ punish you for all your iniquities.

עמוס

LIBER AMOS.

CAP. I. א

1 דברי עמוס אשר היה בנחמין מתקוע אשר חזה
על ישראל בימי אציה מלך יהודה ובימי ירבעם
בניו אשר מלך ישראל שטנים לפני ה' רעש :
2 ויאמר יהוה מציון ישאג ומירושלם ותהן קולו
ואבלו נאות הרעים ויבש ראש הפרמל :
3 כה אמר יהוה על שלשה פשעי רמשק ועל
ארבעה לא אשיבנו על דושם בחרצות הפרמל
4 אתהנלעץ : ושלחתי אש בבית חנאן ואכלה
5 ארמנות ברהרד : ושבברלי בנים רמשק
והכרתי יושב מבקעתאון ותומק שבט מנחם
עזר וגל עסארים קרה אמר יהוה :
6 כה אמר יהוה על שלשה פשעי עזה ועל ארבעה
לא אשיבנו על הגלותם גלות שלמה להסגיר
7 לאדום : ושלחתי אש בחומת עזה ואכלה
8 ארמנותיה : והכרתי יושב מאשדוד ותומק
שבט מאשקלון והגשבותי דר על עקרון ואבדו
שארית פלשתים אמר אלני יהוה :
9 כה אמר יהוה על שלשה פשעי צר ועל ארבעה
לא אשיבנו על הסגרים גלות שלמה לאדום
10 ולא זכר ברית אחים : ושלחתי אש בחומת
11 צר ואכלה ארמנותיה : כה אמר יהוה
על שלשה פשעי אדום ועל ארבעה לא אשיבנו
על דרשו בחרב אחיו ושחת רחמיו וסרח לעד
12 אפיו ועברתו שמרה נצח : ושלחתי אש בחימן
13 ואכלה ארמנות בצרה : כה אמר יהוה על
שלשה פשעי בני צמון ועל ארבעה לא אשיבנו
על בקעם הרוח הנלעד למען הרחיב את גבולם
14 והצמי אש בחומת רבא ואכלה ארמנותיה
15 בתרועה ביום מלחמה בסער ביום סופה : והלך
מלכם בגולה הוא ושריו יהוה אמר יהוה :

CAP. II. ב

1 כה אמר יהוה על שלשה פשעי מואב ועל

שצא

ארבעה לא אשיבנו על שרפן עצמות מלך אדום
לשיר : ושלחתי אש במואב ואכלה ארמנות
הקריות ונח בשאון מואב בתרועה בקול שופר :
3 והכרתי שופט מקרבא וכל שריה אחרוג עמו
4 אמר יהוה : כה אמר יהוה על שלשה
פשעי יהודה ועל ארבעה לא אשיבנו על מאסם
את תורת יהוה וחזקו לא שמו ויחשום פיהם
5 ואשר דלכו אבותם אחריהם : ושלחתי אש
6 ביהודה ואכלה ארמנות ירושלם : כה
7 אמר יהוה על שלשה פשעי ישראל ועל ארבעה
לא אשיבנו על מכרם בכסף צדיק ואביון בעבד
8 געלים : השאמים על עפר ארץ בראש דלים ורחק
9 ענוים ושו ואיש ואביו לכל אל הגעה למען
10 חלל את שם קדשי : ועל בגדים חבלים ושו אצל
11 כל מזבח ויין עשויים ישלחו בית אלהיהם : ואנכי
12 השמרתי את הדאמלי מפניהם אשר נבנה
13 ארזים גבהו וחסן הוא כאלונים ואשמיד
14 פרוי מפעל ושרשו מתחת : ואנכי העליתי
15 אתכם מארץ מצרים ואילך אתכם במדבר
16 ארבעים שנה לרשת את ארץ האמורי : ואקים
17 מבניכם לנבאים ומבחרים למורים הנה ארץ
18 זאת בני ישראל נאם יהוה : ותשקו את הדבורים
19 יין ועל הגביאים צויתם לאמר לא תנבאו :
20 הנה אנכי מעיק תחתכם פאשר תעיל העננה
21 המלאה לה עמיר : ואבך מנוס מלך ותוק
22 לא יאמץ כחו וגבור לא ימלט נפשו : ותפש
23 הקשת לא יעמד וקל בגליו לא ימלט ורכב
24 חסום לא ימלט נפשו : ואמץ לבו בגבורים
25 ערום ינוס ביום ההוא נאם יהוה :

CAP. III. ג

1 שמי את הדבר הזה אשר דבר יהוה עליכם
2 בני ישראל על כל המעשפחה אשר העליתי
3 מארץ מצרים לאמר : רק אתכם ידעתי מפל

לָכֵן נִקְוֶה שְׁפִיל בְּלִי עֲרִיכָם וְחֹסֶר לָחֶם בְּלִי
מְקוֹמֵיכֶם וְלֹא שִׁבְתֶּם עַד נֹאס־יְהוָה : וגם 7
אֲנִי מִנְעִמִי מִכֶּם אֶת־הַנֶּשֶׁם בְּעוֹד שְׁלֹשָׁה
יָדָשִׁים לִקְצִיר וְהַמְטָרִי עַל־עֵיר אֶחָת וְעַל־
עֵיר אֶחָת לֹא אֶמְטִיר הַלֶּקֶה אֶחָת הַמְטָר
וְהַלֶּקֶה אֲשֶׁר־לֹא־תִמְטִיר עָלֶיהָ מִיָּבֵשׁ : וְנִעַשׂ 8
שָׁפִיל שְׁלֹשׁ עָרִים אֶל־עֵיר אֶחָת לְשׁוֹתוֹת מַיִם
וְלֹא יִשְׁבְּעוּ וְלֹא־שִׁבְתֶּם עַד נֹאס־יְהוָה :
הִפְתִּי אֶחֶם בְּשִׁדְפוֹן וּבִירְקוֹן הַרְבוֹת בְּנוֹתֶיכֶם 9
וּבְרַמִּים וּתְאֵנִים וְחִיתִים וְחִיתֵיכֶם יֹאכֵל הַגֶּזֶם וְלֹא־
שִׁבְתֶּם עַד נֹאס־יְהוָה : שְׁלַחְתִּי בָכֶם דָּבָר 10
בְּדֶרֶךְ מִצְרַיִם הַרְבֵּיתִי בְּחֹרֵב בְּהִירְיָלָם עִם
שֶׁבַע סִיסִיגָם וְאֶעֱלֶה בָאֵשׁ מִחֵינִים וּבְנִפְלָם
וְלֹא־שִׁבְתֶּם עַד נֹאס־יְהוָה : הִפְכִּי בָלֶם 11
בְּמַחֲפָכַת אֱלֹהִים אֶת־סִלָּם וְאֶת־עֲמֻלָּהּ וְתִהְיֶה
כְּאֵד מִצֵּל מִשֹּׁרֶפָה וְלֹא־שִׁבְתֶּם עַד נֹאס־יְהוָה :
לָכֵן כֹּה אֶעֱשֶׂה־לָּהֶּם יִשְׂרָאֵל עֵקֶב כִּי־ 12
נָאֹת אֶעֱשֶׂה־לָּהֶּם הַכּוֹן לְקִבְּאת־אֱלֹהֵיהֶּם יִשְׂרָאֵל :
כִּי הִנֵּה יוֹצֵר הָרִים וְנִבְרָא רֹחַ וּמִצֵּד לְאֹדֶם 13
מִה־יָּשׁוּ עֲשֶׂה שְׂחֹר עֵפֶה וְהִנֵּה עַל־בְּמִתִּי
אֶרְץ יְהוָה אֱלֹהֵי־צִבְאוֹת שָׁמוּ :

CAP. V. ה

שְׁמִיעִי אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר אֲנִי נֹשֵׂא עֲלֵיכֶם 1
מִיָּנָה בֵּית יִשְׂרָאֵל : נִפְלֵה לֹא־חֹסֶף לֹם בְּחִילָה 2
יִשְׂרָאֵל נִשְׁשָׁה עַל־אַרְמָתָה אֵין מִקְמָה :
כִּי כֹה אֶמַר אֲדֹנִי יְהוָה הִעִיר הַיִּצְאָת אֶלֶף 3
תִּשְׁאִיר מֵאָה וְהַיִּצְאָת מֵאָה תִּשְׁאִיר עֲשָׂרָה
לְבֵית יִשְׂרָאֵל : כִּי כֹה אֶמַר יְהוָה לְבֵית 4
יִשְׂרָאֵל דִּשְׁוֹנִי וְדֹוֹ : וְאֶל־תִּדְרֹשׁוּ בֵּית־אֵל וְהַגְּלִל 5
לֹא תִבְאוּ וְנֶאֱמַר שָׁבַע לֹא תַעֲבֹדוּ כִּי הַגְּלִל גִּלָּה
יִגְלֶה וּבֵית אֵל יִהְיֶה לְאֵין : דִּרְשׁוּ אֶת־יְהוָה וְחַיּוּ 6
כִּי־יִצְלַח פֶּאֶשׁ בֵּית יוֹסֵף וְאֶבְרָה וְאֵין מִכְבָּה לְבֵית־
אֵל : הַחֲכִים לִלְעָנָה מִשְׁפָּט וּצְדָקָה לְאַרְץ 7
הַחַיּוֹ : עֲשֶׂה כִימָה וְכִסִּיל וְהִשְׁךָ לְבָקֵר צִלְמוֹת 8
וְחִים לְלֵלָה הַחֲשִׁיךְ תִּקְוָה לְמִי־חַיִּים וְיִשְׁעֵכֶם
עַל־פְּנֵי הָאֶרֶץ יְהוָה שָׁמוּ : הַמְבִלֵּי שֹׂד עַל־עֵי 9
וְשֹׂד עַל־מִבְצָר יִבּוֹא : שִׁנְאוּ בְּשֹׁר מוֹכֵחַ דֹּבֵר 10
תָּמִים יִתְעַבּוּ : לָכֵן יַעַן בּוֹשְׁכֵם עַל־דֹּל 11

מִשְׁפָּחוֹת הָאֶרֶץ עַל־כֵּן אֶפְקֹד עֲלֵיכֶם אֶחַ בֶּל 1
עֲנוּמֵיכֶם : הִלְכִי שָׁנִים יָחִיד בְּלִי אִם־נִעְדוּ :
דֹּשְׁאֵן אֶרֶץ בִּיעַר וְשָׂרָף אֵין לוֹ דִּחְוֹן כְּפִיר 4
קוֹלֹ מִמְלַנְתּוֹ בְּלִי אִם־לֶכֶךְ : הַחֲפּוֹל צִפּוֹר 5
עַל־פַּח הָאֶרֶץ וּמִקֶּשׁ אֵין לָהּ הַיִּצְלָה פֶּח מִן־
הָאֶרֶץ וְלֹכֹד לֹא יִלְכּוּ : אִם־יִתְקַע שׁוֹפָר 6
בְּעֵיר וְעַם לֹא יִחַדְדוּ אִם־יִתְהַדֶּה רֶעֶה בְּעֵיר
יְהוָה לֹא עֲשֶׂה : כִּי לֹא יַעֲשֶׂה אֲדֹנִי יְהוָה 7
דָּבָר כִּי אִם־יִגְלֶה סוֹדוֹ אֶל־עַבְדּוֹ הַנְּבִיאִים :
אֶרֶץ שָׁאֵן כִּי לֹא יִרְאֶה אֲדֹנִי יְהוָה דָּבָר מִן־ 8
לֹא יִבְנֶה : הַשְּׁמִיעִי עַל־אַרְמָנוֹת בְּאֲשִׁדּוֹד וְעַל־ 9
אַרְמָנוֹת בְּאַרְץ מִצְרַיִם וְאֶמְרוּ הַאֲסָסוּ עַל־דְּרֵי
שְׁמִרֹן וְרֹא מְהִימָה רְבוֹת בְּחֹלָה וְעֲשִׂיָקִים
בְּקִרְבָּה : וְלֹא־יִדְעוּ עֲשׂוֹת־נִכְחָה נֹאס־יְהוָה 10
הַאֲצִירִים חֲמָס וְשֹׂד בְּאַרְמָנוֹתֵיהֶם .

לֵכֵן כֹּה אֶמַר אֲדֹנִי יְהוָה אֶר וּסְבִיב הָאֶרֶץ 11
וְהוֹרִיד מִמֶּנּוּ עֹדֶה וְנִבְנוּ אַרְמָנוֹתֶיהֶם : כֹּה אֶמַר 12
יְהוָה בְּאֲשֶׁר יִצֵּל הָרֶעֶה מִפְּנֵי הָאֶרֶץ שְׁתֵּי
כִרְעִים אֵין בְּדִל־אֵין כֵּן יִצְלְוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל 13
דִּשְׁבִּים בְּשִׁמְרוֹן בְּפֶאֶת מִיָּה וּבְרִמְשֵׁק עֵרֶשׁ :
שְׁמִיעִי וְהַעֲשִׂי בְּבֵית יַעֲקֹב נֹאס־אֲדֹנִי יְהוָה 14
אֱלֹהֵי הַצִּבְאוֹת : כִּי בָלֶם פִּקְדִי שְׁשִׁיעִי־יִשְׂרָאֵל
עָלָיו וְקִרְבִּי עַל־מִבְנֵיחֹת בֵּית־אֵל וְנִגְדַעִי קִרְבֹּת 15
הַמְצִלָּה וְנִפְלֵי לְאַרְץ : וְהִפְתִּי בֵּית־הַחֹרֶף עַל־
בֵּית תִּרְזִין וְאֶבְרָה בְּתֵי תִשָּׁן וּסְפֵי בְתִים רַבִּים
נֹאס־יְהוָה :

CAP. IV. ד

שְׁמִיעִי הַדְּבָר הַזֶּה פְּרוֹת הַבִּשָּׁן אֲשֶׁר בְּהֵר 1
שְׁמִרֹן וְהַעֲשִׂיחֹת וְלִים הַרְצָצוֹת אֲבִיוֹתֶיכֶם
הָאֶרְצוֹת לְאֲדִנֵּיהֶם הַנִּבְיָאָה וְנִשְׁתָּה : מִשְׁבַּע 2
אֲדֹנִי יְהוָה בְּקִרְשׁוֹ כִּי הִנֵּה יָמִים בָּאִים עֲלֵיכֶם
וְנִשָּׂא אֶתְכֶם בְּצִנּוֹת וְאֶתְרִיכְכֶם בְּסִרֹּת וְהִנֵּה 3
וּבְרָצִים תִּצְאֲנָה אֲשֶׁה נִגְדָה וְהַשְׁלַכְתִּיכֶם
הַרְמִינָה נֹאס־יְהוָה : בָּאוּ בֵּית־אֵל וּפִשְׁעֵי 4
הַגְּלִל הִרְבִּי לְשֹׁשׁ וְהִבְיָאוּ לְבָקֵר וּבְחִיָלָם
לְשִׁלֹּשֶׁת יָמִים מַעֲשֵׂוֹתֶיכֶם : וְקִפֹּר מִחֲמִל 5
הוֹדָה וְתִרְאֵי נִבְרוֹת הַשְּׁמִיעִי כִּי בֵן אֶהְבֶּתֶם
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נֹאס־אֲדֹנִי יְהוָה : וגם אֵלֵי בְתִמִּי 6

3 Can two walk together, except they be agreed?^a

4 Will a lion roar^b in the forest, when he hath no prey? will a young lion β cry out of his den, if he have taken nothing?

5 Can a bird fall in a snare^c upon the earth, where no gin is for him? shall one take up a snare for the earth, and have taken nothing at all?

6 Shall a trumpet be blown in the city, and the people not γ be afraid? shall there be evil in a city, ζ and the LORD hath not done it?

7 Surely the Lord GOD will do nothing, but he revealeth^e his secret unto his servants the prophets.

8 The lion^h hath roared, who will not fear? the Lord GOD hath spoken, κ who can but prophesy?

9 Publish in the palaces at Ashdod, and in the palaces in the land of Egypt, and say, Assemble yourselves upon the mountains of Samaria, and behold the great tumults in the midst thereof, and the κ oppressed in the midst thereof.

10 For they know notⁿ to do right, saith the LORD, who store up violence and robbery in their palaces.

11 Therefore thus saith the Lord GOD, An adversary^o there shall be even round about the land; and he shall bring down thy strength from thee, and thy palaces shall be spoiled.

12 Thus saith the LORD, As the shepherd ν taketh out of the mouth of the lion two legs, or a piece of an ear; so^r shall the children of Israel be taken out that dwell in Samaria in the corner of a bed, and π in Damascus in a couch.

13 Hear ye, and testify in the house of Jacob, saith the Lord GOD, the God of hosts,

14 That in the day that I shall ρ visit the transgressions of Israel upon him, I will also visit the altars of Beth-el; τ and the horns of the altar shall be cut off, and fall to the ground.

15 And I will smite the winter-house^u with the summer-house; ν and the houses of ivory^v shall perish, and the great houses shall have an end, saith the LORD.

CHAP. IV.

HEAR this word, ye kine^y of Bashan, that are in the mountain of Samaria, which oppress the poor, which crush the needy, which say to their masters, Bring, and let us drink.

2 The Lord GOD hath sworn by his holiness,^a that, lo, ye days shall come upon you, that he will take you away with hooks,^b and your posterity with fish-hooks.

3 And ye shall go out at the breaches,^c every cow at that which is before her; and ye shall σ cast them into the palace, saith the LORD.

4 Come to Beth-el,^d and transgress; at Gilgal^e multiply transgression; and bring your sacrifices^f every morning, and your tithes^g after three τ years;

5 And offer χ a sacrifice of thanksgiving^h with leaven, and proclaim and publish the free-offerings;ⁱ for ψ this liketh you,^k O ye children of Israel, saith the Lord GOD.

6 And I also have given you cleanness of teeth in all your cities, and want^l of bread in all your places; yet have ye not returned unto me, saith the LORD.

7 And also I have withholden the rain from you, when there were yet three

B. C. 787.

a 2Co. 6. 14, 15.

b Ps. 104. 21.

β give forth

his voice.

c Ec. 9. 12.

d De. 28. 22.

γ or, run to

gether.

e Is. 45. 7.

δ or, the multi-

tude of.

ζ or, and

shall not

the LORD

do some-

what?

f Je. 5. 3.

g Ge. 6. 13.

18. 17.

Ps. 25. 14.

Jno. 15. 15.

h Re. 5. 6.

η or, in the

way.

i De. 23. 27, 60.

k Je. 20. 9.

l Co. 9. 16.

θ with the

captivity

of.

2 Ki. 13. 7.

κ or, oppres-

sions.

l Ge. 19. 24, 25.

m Zec. 3. 2.

Jude 23.

n Je. 4. 22.

λ or, spoil.

o 2 Ki. 17. 3, 6.

18, 9, 11.

p Eze. 13. 5.

Mat. 25. 13.

μ or, spirit.

q Da. 2. 28.

r delivereth.

s Ro. 11. 4, 5.

π or, on the

bed's feet.

ρ or, punish

Israel for.

s La. 2. 13.

t Ho. 10. 14,

15.

u Je. 36. 22.

v Ju. 3. 20.

w 1 Ki. 22. 39.

x Is. 55. 6, 7.

y Ps. 22. 12.

z ch. 4.

a Ps. 89. 35.

b Je. 16. 16.

c Eze. 12. 5, 12.

σ or, cast

away the

things of.

d ch. 3. 14.

e Ho. 4. 15.

12. 11.

f Nu. 28. 3, 4.

g De. 14. 28.

τ years of

days.

ϕ spoil.

χ by burning

h Le. 7. 13.

i Le. 22. 18, 21.

ψ so ye love.

j Is. 29. 21.

k Mat. 22. 23.

l Eze. 16. 27.

β vineyards

of desire.

months to the harvest: and I caused it to rain upon one city, and caused it not to rain upon another city: one piece was rained upon, and the piece whereupon it rained not withered.

8 So two or three cities wandered unto one city, to drink water; but they were not satisfied: yet have ye not returned unto me, saith the LORD.

9 I have smitten you with blasting^d and mildew, δ when your gardens and your vineyards, and your fig-trees, and your olive-trees increased, the palmer-worm devoured them: yet have ye not returned unto me, saith the LORD.

10 I have sent among you the pestilence η after the manner of Egypt: your young men have I slain with the sword, θ and have taken away your horses; and I have made the stink of your camps to come up unto your nostrils: yet have ye not returned unto me, saith the LORD.

11 I have overthrown some of you, as God overthrew Sodom^l and Gomorrah, and ye were as a firebrand^m plucked out of the burning: yet have ye not returned unto me, saith the LORD.

12 Therefore thus will I do unto thee, O Israel: and because I will do this unto thee, prepare^p to meet thy God, O Israel.

13 For, lo, he that formeth the mountains, and createth the μ wind, and declareth unto man what is his thought,^q that maketh the morning darkness, and treadeth upon the high places of the earth, The LORD, the God of hosts, is his name.

CHAP. V.

HEAR ye this word which I take up against you, even a lamentation, O house of Israel.

2 The virgin^r of Israel is fallen; she shall no more rise: she is forsaken upon her land; there is none to raise her up.

3 For thus saith the Lord GOD, The city that went out by a thousand shall leave an hundred, and that which went forth by an hundred shall leave ten, to the house of Israel.

4 For thus saith the LORD unto the house of Israel, Seek^s ye me, and ye shall live:

5 But seek not Beth-el,^t nor enter into Gilgal, and pass not to Beer-sheba: for Gilgal shall surely go into captivity, and Beth-el shall come to nought.

6 Seek the LORD, and ye shall live; lest he break out like fire in the house of Joseph, and devour it, and there be none to quench it in Beth-el.

7 Ye who turn judgment to wormwood, and leave off righteousness in the earth,

8 Seek him that maketh the seven stars and Orion, and turneth the shadow of death into the morning, and maketh the day dark with night: that calleth for the waters of the sea, and poureth them out upon the face of the earth: The LORD is his name:

9 That strengtheneth the ϕ spoiled against the strong, so that the spoiled shall come against the fortress.

10 They hate^j him that rebuketh in the gate, and they abhor him that speaketh uprightly.

11 Forasmuch, therefore, as your treading is upon the poor, and ye take from him burdens of wheat; ye have built houses of hewn stone, but ye shall not dwell in them; ye have planted β pleasant vineyards, but ye shall not drink wine of them.

12 For I know your manifold transgressions and your mighty sins: they afflict the just,^b they take a β bribe,^c and they turn aside^f the poor in the gate *from their right*.

13 Therefore the prudent shall keep silence^g in that time; for it is an evil time.

14 Seek good,^h and not evil, that ye may live; and so the LORD, the God of hosts, shall be with you, as ye have spoken.

15 Hate the evil, and love the good, and establish judgment in the gate: itⁱ may be that the LORD God of hosts will be gracious unto the remnant of Joseph.

16 Therefore the LORD, the God of hosts, the Lord, saith thus, Wailing shall be in all streets; and they shall say in all the highways, Alas! alas! and they shall call the husbandman to mourning, and such as are skilful of lamentation to wailing.

17 And in all vineyards shall be wailing: for I will pass through thee, saith the LORD.

18 Woe unto you that desire the day of the LORD! to what end is it for you? the dayⁿ of the LORD is darkness, and not light.

19 As if a man did flee from a lion, and a bear met him; or went into the house, and leaned his hand on the wall, and a serpent bit him.

20 Shall not the day of the LORD be darkness, and not light? even very dark, and no brightness in it?

21 I hate, I despise your feast days, and I will not smell θ in your solemn assemblies.

22 Though ye offer me burnt-offerings and your meat-offerings, I will not accept them: neither will I regard the λ peace-offerings of your fat beasts.

23 Take thou away from me the noise of thy songs; for I will not hear the melody of thy viols.

24 But^r let judgment μ run down as waters, and righteousness as a mighty stream.

25 Have ye offered unto me sacrifices^v and offerings in the wilderness forty years, O house of Israel?

26 But ye have borne π the tabernacle of your Moloch and Chiun your images, the star of your god, which ye made to yourselves.

27 Therefore will I cause you to go into captivity beyond^y Damascus, saith the LORD, whose name is The God of hosts.

CHAP. VI.

WOE to them that are at ease^z in Zion, and trust in the mountain of Samaria, which are named σ chief^a of the nations, to whom the house of Israel came!

2 Pass ye unto Calneh,^b and see; and from thence go ye to Hamath the great: then go down to Gath of the Philistines: be they better than these kingdoms? or their border greater than your border?

3 Ye that put far away^t the evil day, and cause the τ seat of violence to come near;

4 That lie upon beds of ivory, and stretch themselves upon their couches, and eat the lambs out of the flock, and the calves out of the midst of the stall;

5 That chant to the sound of the viol,^k and invent to themselves instruments of music, like David;^l

6 That drink ψ wine in bowls, and anoint themselves with the chief ointments; but they are not grieved for the β affliction of Joseph.^m

7 Therefore now shall they go captive with the first that go captive, and the banquet of them that stretched themselves shall be removed.

B. C. 787.

a Je. 51. 14.

b Ja. 5. 6.

β or, ransom.

c Ps. 26. 9, 10.

d Ps. 106. 40.

e Ps. 47. 4.

f Is. 29. 21.

γ the fulness thereof.

g ch. 6. 10.

h Ec. 3. 7.

i Is. 55. 2.

j Ex. 32. 30.

k Ki. 19. 4.

l Joel 2. 14.

m ch. 5. 13.

n or, they will not, or, have not.

l Je. 9. 17-19.

o droppings.

m ch. 5. 7.

n Joel 2. 1.

o Zep. 1. 14, 15.

p Ho. 10. 4.

q Je. 5. 15.

r Nu. 34. 8.

s Ki. 8. 65.

η or, valley.

θ or, your holy days.

κ or, green worms.

r Is. 1. 11-15.

Ho. 8. 13.

λ or, thank-offerings.

s Mi. 6. 8.

μ roll.

t Da. 9. 19.

v or, who of, or, for, Jacob shall stand^v.

u Zec. 4. 10.

v De. 32. 17-19.

Eze. 20. 3, 24.

w De. 32. 36.

Jon. 3. 10.

π or, Siccut^h your king.

x He. 1. 7.

y 2 Ki. 17. 6.

z or, secure.

1 Pe. 5. 7.

σ or, first-fruits.

a La. 1. 1.

b Is. 10. 9.

c La. 2. 8.

d Mi. 7. 18.

e Eze. 12. 27.

f Beer-sheba.

Ge. 26. 25.

46. 1.

τ or, habitation.

ϕ or, abound with superfluities.

g Fulfilled,

2 Ki. 15. 10.

h 1 Ki. 12. 32.

i 2 Ki. 14. 23.

χ or, quaver.

k Is. 5. 12.

l 1 Ch. 23. 5.

ψ or, in bowls of wine.

β breach.

m Ge. 49. 23.

8 The Lord GOD hath sworn by himself,^a saith the LORD, the God of hosts, I abhor^d the excellency^e of Jacob, and hate his palaces: therefore will I deliver up the city, with γ all that is therein.

9 And it shall come to pass, if there remain ten men in one house, that they shall die.

10 And a man's uncle shall take him up, and he that burneth him, to bring out the bones out of the house, and shall say unto him that is by the sides of the house, Is there yet any with thee? and he shall say, No. Then shall he say, Hold^k thy tongue; for δ we may not make mention of the name of the LORD.

11 For, behold, the LORD commandeth, and he will smite the great house with breaches, and the little house with clefts.

12 Shall horses run upon the rock? will one plow there with oxen? for ye have turned judgment^m into gall, and the fruit of righteousness into hemlock.ⁿ

13 Ye which rejoice in a thing of nought, which say, Have we not taken to us horns by our own strength?

14 But, behold, I will raise^p up against you a nation, O house of Israel, saith the LORD, the God of hosts; and they shall afflict you from the entering in of Hamath unto^q the η river of the wilderness.

CHAP. VII.

THUS hath the Lord GOD shewed unto me; and, behold, he formed κ grasshoppers in the beginning of the shooting up of the latter growth; and, lo, it was the latter growth after the king's mowings.

2 And it came to pass, that when they had made an end of eating the grass of the land, then I said, O Lord GOD, forgive, I beseech thee; ν by whom shall Jacob arise? for he is small.^u

3 The Lord repented^w for this: It shall not be, saith the LORD.

4 Thus hath the Lord GOD shewed unto me; and, behold, the Lord GOD called to contend by fire,^x and it devoured the great deep, and did eat up a part.

5 Then said I, O Lord GOD, cease, I beseech thee; by whom shall Jacob arise? for he is small.

6 The LORD repented for this: This also shall not be, saith the Lord GOD.

7 Thus he shewed me; and, behold, the Lord stood upon a wall made by a plumb-line, with a plumb-line in his hand.

8 And the LORD said unto me, Amos, what seest thou? And I said, A plumb-line. Then said the Lord, Behold, I will set a plumb-line^c in the midst of my people Israel: I will not again pass by them^d any more:

9 And the high places^f of Isaac shall be desolate, and the sanctuaries of Israel shall be laid waste; and I will rise against the house of Jeroboam with the sword.^g

10 Then Amaziah, the priest^h of Bethel, sent to Jeroboamⁱ king of Israel, saying, Amos hath conspired against thee in the midst of the house of Israel; the land is not able to bear all his words.

11 For thus Amos saith, Jeroboam shall die by the sword, and Israel shall surely be led away captive out of their own land.

12 Also Amaziah said unto Amos, C thou seer, go, flee thee away into the land of Judah, and there eat bread, and prophesy there:

13 But prophesy not again any more a

8 וּמִשְׁאֵתֶיךָ יִתְּקוּ מִכֶּנֶף בְּתֵי בָּזֵית בְּנִיתָם וְלֹא
תֵּשְׁבוּ בָּם בְּרִמְיָה־מִדּוּ נִשְׁעֵתֶם וְלֹא תִשְׁתּוּ אֶת־
12 יַיִנְכֶם׃ כִּי יִרְעֵתִי רַבִּים פְּשִׁיעֵיכֶם וַעֲצָמִים
תִּשְׁאֲתִיכֶם צָרִי צִדִּיק לִקְחִי כֶסֶף וְאֲבִינִים בַּשֶּׁעַר
13 הַמִּשְׁכָּל בַּעַת הַחַיָּא יִלָּם
14 כִּי עַת רָעָה הִיא׃ דָּרְשׁוּ־טוֹב וְאַל־רַע לִמְעַן
תִּהְיֶה יִדְיִיכֶן יְהוָה אֱלֹהֵי־צִבְאוֹת אֲתֶכֶם בַּשֶּׁעַר
15 אֲמִרְתֶּם׃ שִׁנְאֵדְרַע וְאִהְיֶה טוֹב וְהִצַּגְנוּ בַּשֶּׁעַר
מִשְׁפָּט אֲנִי יִהְיֶה יְהוָה אֱלֹהֵי־צִבְאוֹת שְׂאֲרִית
16 יִסְקָה׃ לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי צִבְאוֹת
אֲדֹנִי בְּכָל־דִּחוּת מִכֶּסֶף וּבְכָל־חֻצוֹת וְאֲמַרְוּ הוּ
הוּ וְקָרָא אֶפֶר אֶל־אֵל וּמִכֶּסֶף אֶל־יֹדֵעִי נָהִי׃
17 וּבְכָל־פְּרָמִים מִכֶּסֶף כִּי־אֲעֹבֵר בְּקִרְבָּךְ אָמַר יְהוָה׃
18 הִוֵּי חֲמוּמָאִים אֲתֵינִים יְהוָה לְמוֹהֲלָה לָכֵם
19 יוֹם יְהוָה הוֹאֵל־חֹשֶׁךְ וְלֹא־אֹר׃ בַּשֶּׁעַר יָנוֹם
אִישׁ מִכֶּנֶף הָאֵרִי וּפְגַעְו הָדָב וְגַם הַבֵּית וְסִמְךָ
20 יְרֹוֹ עַל־הַקִּיר וְנִשְׁכּוּ הַנֶּחֱשׁ׃ הֲלֹא־חֹשֶׁךְ יוֹם
21 יְהוָה וְלֹא־אֹר וְאִסֵּף וְלֹא־נִגְהֶה לוֹ׃ שִׁנְאֲתִי
22 מֵאֲסִתִּי חַיִּיכֶם וְלֹא אֲרִיחַ בַּעֲזָרְתִּיכֶם׃ כִּי אִם־
תַּעֲלֹדֶלִי עוֹלוֹת וּמִנְחֹתֶיכֶם לֹא אֲרַעָה וְשִׁלֵּם
23 מִרְיָאִיכֶם לֹא אֶנִּישׁ׃ הֶסֶר מִעָלַי הַמִּזֵּן שִׁרְךָ
24 וְתִמְרַת נִבְלָה לֹא אֶשְׁמַע׃ וַיִּפֹּל בַּפִּי־מִשְׁפָּט
25 וַיִּצְדָּקָה כָּכָל אֵיתָן׃ הַנְּבִדִים וּמִנְחָה הַנִּשְׁפָּטִם
26 לִי בַמִּדְבָּר אֲרַעֲשִׁים שָׁנָה בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּשְׁאֲלֶתֶם
זֹאת סִבּוֹת מִלִּפְנֵיכֶם וְאֵת בִּינִי צִלְמִיכֶם פּוֹכֵב
27 אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם לָכֶם׃ וְהִגַּלְתִּי אֶתְכֶם
מִהֲלָאָה לְרַמְשֵׁק אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי־צִבְאוֹת שְׁמוֹ׃

CAP. VI. ו

1 הִוֵּי הַשְּׂאֲנָנִים בְּצִיּוֹן וְהַנְּבִדִים בְּבֵית שְׁמִרֹון נִקְבִּי
2 רִאשִׁית הַזֵּוּלִים וְגַאֵר לָהֶם בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ עֲבְרוּ
כְלָמָה וְרֹא וְלֹנוּ מִשֶּׁם חֲמַת רַבָּה וְרִרֵי בַת־
פְּלִשְׁתִּים הַטּוֹבִים מִן־הַמַּמְלָכוֹת הָאֵלֶּה אִם־רַב
3 בְּגוֹלָם מִגְבֻּלָּם׃ הַמַּעֲדִים לְיוֹם רַע וְהַנִּשְׁתָּיוֹן
4 שְׁבַת חֶמֶס׃ הַשֹּׂכְנִים עַל־מִשּׁוֹת שָׁן וְסִדְרִים
עַל־עֲרֻשֹׁתָם וְאִכְלִים פְּרִים מִצֹּאֵן וְעִגְלִים מִתּוֹךְ
5 מִרְבֵּךְ׃ הַפֹּרְשִׁים עַל־פִּי הַגֶּלֶל בְּרֹדֶף חֲשׁוֹנוֹ לָהֶם
6 פְּלִי־שִׁיר׃ הַשֹּׂתִים בַּמְזוֹרֶךְ לִין וְרִאשִׁית שְׂמָנִים
7 יִמְשְׁחוּ וְלֹא נִחְלוּ עַל־שִׁבְרֵי יִסְקָה׃ לָכֵן עֲתָה יִגְלוּ

הַנִּשְׁפָּעִים בְּאַשְׁמַת שְׁמִרֹן וְאִמְרוּ חַי אֱלֹהֵינוּ 14
וְחַי דָּרָךְ בְּאַרְשֵׁבֶע וְנִשְׁלֹ וְלֹא־יִקְרָאוּ עוֹד :

CAP. IX. ט

רִאֲתִי אֶת־אֲדֹנִי נֹצֵב עַל־הַפְּזוּזָה וַיֹּאמֶר הֵן 1
הַפְּסִתֹר וַיִּרְעֻשׁוּ הַסָּפִים וַיִּבְצְעִם בְּרָאשׁ פָּלֶם
וַאֲחֵרֵיהֶם בְּחֹרֵב אֶהְיֶה לֹא־יָנוּס לָהֶם לֹם וְלֹא־
יִמְלֹט לָהֶם פָּלִישׁ : אִם־יִחְתְּרוּ נִשְׁאֹלוּ מִשָּׁם 2
יְדִי תִקְחֶם וְאִם־יִעֲלוּ הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם אֲוִירֵיהֶם :
וְאִם־יִחְבְּאוּ בְּרָאשׁ הַכְּרָמִל מִשָּׁם אֲחַפֵּשׁ וְלִקְחָתִים 3
וְאִם־יִחְתְּרוּ מִנְּגַד עֵינִי בְּכֶרֶע הֵימָּן מִשָּׁם אֲצִנֶּה
אֶת־הַחֹדֶשׁ וְנִשְׁכָּם : וְאִם־יִלְכוּ בִּשְׂבִיל לִפְנֵי אֲבִיהֶם 4
מִשָּׁם אֲצִנֶּה אֶת־הַחֹרֵב וְתִרְגְּרָם וְשָׁמַיִי עֵינִי
עֲלֵיהֶם לִרְעָה וְלֹא לְטוֹבָה : וְאֲדֹנִי יִהְיֶה הַצְּבָאוֹת 5
הַנּוֹגֵעַ בְּאַרְץ וְחִמּוֹג וְאֲבִלוּ כְּלִי־יֹשֵׁבִי בָּהּ וְעִלְתָּה
כִּי־אֵל פִּלָּה וְשֹׁקֵעָה כִּי־אֵר מִצָּרִים : הַנּוֹבֶה 6
בְּשִׁלְמִים מִעֲלוֹתָיו וְאֶגְדֹּתַי עַל־אַרְץ יִסְדֶּה הַקָּרָא
לְמִי־הֵימָּן וְיִשְׁכָּם עַל־פְּנֵי הָאָרֶץ יִהְיֶה שָׁמוֹ :
הַלֹּזָא כִּבְנֵי כְשִׁיִּים אֲתָם לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל 7
כֹּאֵם יִהְיֶה הַלֹּזָא אֶת־יִשְׂרָאֵל הַעֲלִיתִי מִמֶּנִּי
מִצָּרִים וּפְלִשְׁתִּיִּים מִפְּסִתֹר וְאֶרֶם מִקִּיֹּר : הִנֵּה 8
עֵינִי אֲדֹנִי יִהְיֶה בַּמַּמְלָכָה הַחֲשֹׁאֶה וְהַשְׁמֹדִית
אֲתָהּ מִעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה אֲפֶסֶם כִּי לֹא הַשְׁמִיד אֲשַׁמִּיד
אֶת־בֵּית יַעֲקֹב נֹאֵם־יְהוָה : כִּי־הִנֵּה אֲנִלִּי מִצִּיּוֹן 9
וְהַנְּעוּתִי בְּכָל־הַגּוֹיִם אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּאִשֶּׁר יִזְעַק
בְּכַבְדָּהּ וְלֹא־יִפּוֹל צִדּוֹר אֶרֶץ : בְּחֹרֵב לְמוֹתוֹ כֹּל 10
הַפָּאִי עַמִּי הָאֲמָרִים לֹא־תִכָּשׁ וְתִקְדִּים בְּעֵדֵי
הָרֵעָה : בֵּיתִים הֵלֹא אֲקִים אֶת־סִפְתְּ דִּוִּיר 11
הַפְּסִלָה וְגִדְרֹתַי אֶת־פְּרָצֵיהֶן וְתִרְכְּסֵי אֲלִים
וְנִבְתִּיהֶם מִימֵי עוֹלָם : לִמְעַן יִירָשׁוּ אֶת־שְׂאֵרֵיהֶם 12
אֲדוֹם וְכָל־הַגּוֹלִים אֲשֶׁר־נִקְרָא שְׁמִי עֲלֵיהֶם נֹאֵם־
יְהוָה עֹשֶׂה זֹאת : הִנֵּה יָמִים בָּאִים נֹאֵם־ 13
יְהוָה וְנִשְׁחַר חוֹרֵשׁ בְּקוֹצֵר הַחֶרֶף עֲנָבִים בְּמִשְׁקֵה
הַחֶרֶב וְהַשִּׁיפוּ הַחֲרִים עֲסִים וְכָל־הַנְּבִעוֹת
תִּחְמוּגְנָה : וְשִׁבְתִּי אֶת־שִׁבּוֹת עַמִּי יִשְׂרָאֵל וְנִגְוֹ 14
עָרִים נִשְׁמֹת וְיִשְׁבּוּ וְנִמְעִי כְרָמִים וְשָׂחוּ אֶת־
יַיִם וְעָשׂוּ גִזּוֹת וְאָכְלוּ אֶת־פְּרִיהֶם : וְנִשְׁמָתִים 15
עַל־אֲדָמָתָם וְלֹא יִנְחֲשׁוּ עוֹד מִעַל אֲדָמָתָם אֲשֶׁר־
נִתְּתִי לָהֶם אֲמַר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ :

CAP. VIII. ח

כֹּה דִרְאֲנִי אֲדֹנִי יִהְיֶה וְהִנֵּה כְּלֹב קִיץ : 1
וַיֹּאמֶר מִה־אֲתָה רֹאֵה עֲמוֹס וְאִמַּר כְּלֹב קִיץ 2
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי בֹּא הִנֵּן אֶל־עַמִּי יִשְׂרָאֵל לֹא־
אֹסִיף עוֹד עָבוֹר לוֹ : וְהִלֵּילוּ שִׁירֹת הַיָּכֹל 3
בֵּיתִים הַהוּא נֹאֵם אֲדֹנִי יִהְיֶה רֵב הַפֶּטֶר בְּכָל־
מְקוֹם הַשְּׂלִיחַ הֵם : שְׁמַע־זֹאת 4
הַשֹּׁאֲסִים אֲבִיוֹן וְלִשְׁפֹת עֲנִי־אַרְץ : לֹא־מֹד 5
מִלִּי יַעֲבֹר הַחֹדֶשׁ וְנִשְׁפִּירָה שְׁנֵר וְהַשְׁפִּיר
וְנִפְתַּח־הַבֶּרֶךְ לַחֲקִמִין אִישָׁה וְלַחֲבִיל שֶׁקֶל וְלַעֲתָה 6
מִאֲוִי מִרְכָּה : לִקְנוֹת בַּסֶּפֶף דֹּלִים וְאֲבִיוֹן
בְּעֵבוֹר גַּעֲלִים וּמִפֶּלַח בֶּרֶךְ נִשְׁפִּיר : נִשְׁפֵּעַ יְהוָה 7
בְּגִזּוֹן יַעֲקֹב אִם־אֲשַׁפֵּחַ לְנִצַּח כְּלִמְעֻשֵׁיהֶם :
הַעֲלֵ זֹאת לֹא־יִתְּרֵן הָאָרֶץ וְאָכַל כְּלִי־יֹשֵׁב בָּהּ 8
וְעִלְתָּה כִּי־אֵל פִּלָּה וְנִשְׁפִּירָה וְנִשְׁקָהּ כִּי־אֵר 9
מִצָּרִים : וְהִנֵּה בֵּיתִים הַהוּא נֹאֵם־
אֲדֹנִי יִהְיֶה וְהַבָּאֲתִי הַשֶּׁמֶשׁ בְּצַהֲרֵים וְהַחֲשִׁכֹתִי 10
לְאֶרֶץ בֵּיתִים אֹרֹר : וְהַפְּסִלִי תִפְסִים לֹא־בָל וְכָל־
שִׁירִיכֶם לִקְוָה וְהַעֲלִיתִי עַל־כָּל־מִתְנִים שֶׁקֶל וְעַל־
כָּל־רֹאשׁ קִרְחָה וְשִׁמְתִּיהָ כֹּאֲבָל יָדוֹד וְאֶחְתִּירָהּ 11
בֵּיתִים מִרֹּר : הִנֵּה יָמִים בָּאִים נֹאֵם־
אֲדֹנִי יִהְיֶה וְהַשְׁלַחְתִּי רֹעֵב בְּאַרְץ לֹא־רֹעֵב לְחֵם 12
וְלֹא־צָמָא לְמִים כִּי אִם־לְשֹׁמֵעַ אֶת־דִּבְרֵי יְהוָה :
וְנִשְׁחַר מִיָּם עֲדִיִּים וּמִצָּפוֹן וְעַד־מִזְרָה וְשׁוֹמְרוֹ 13
לִבִּי קֹשׁ אֶת־דִּבְרֵי־יְהוָה וְלֹא יִמְצָאוּ : בֵּיתִים הַהוּא 14
תִּהְיֶה־עֲלֵהָ הַתְּהִלּוֹת הַיְּסוֹדִת וְתִבְחֹרִים בְּצָמָא :
שִׁדְר

Beth-el: for^a it is the king's β chapel, and it is the γ king's court.

14 Then answered Amos, and said to Amaziah, I ^b was no prophet, neither was I a prophet's son: but I was an herdsman,^c and a gatherer of η sycamore-fruit:

15 And the LORD took me θ as I followed the flock, and the LORD said unto me, Go, prophesy unto my people Israel.

16 Now therefore hear thou the word of the LORD: Thou sayest, Prophecy not^f against Israel, and drop^g not thy word against the house of Isaac.

17 Thereforeⁱ thus saith the LORD; Thy wife shall be an harlot^k in the city, and thy sons and thy daughters shall fall by the sword, and thy land shall be divided by line; and thou shalt die in a polluted land: and Israel shall surely go into captivity forth of his land.

CHAP. VIII.

THUS hath the Lord GOD shewed unto me: and, behold, a basket of summer-fruit.

2 And he said, Amos, what seest thou? And I said, A basket of summer-fruit. Then said the LORD unto me, The end^m is come upon my people of Israel; I^o will not again pass by them any more.

3 And the songs^p of the temple κ shall be howlings in that day, saith the Lord GOD: there^q shall be many dead bodies in every place; they shall cast them forth ν with silence.

4 Hear this, O ye that swallow^r up the needy, even to make the poor of the land fail,

5 Saying, When^s will the π new moon be gone, that we may sell corn? and the sabbath,^t that we may ρ set forth wheat, making the ephah small,^v and the shekel great, and σ falsifying the balances^w by deceit?

6 That we may buy the poor for silver, and the needy for a pair of shoes; yea, and sell the refuse of the wheat?

7 The LORD hath sworn by the excellency of Jacob, Surely I will^y never forget any of their works.

8 Shall not the land tremble for this, and every one mourn^z that dwelleth therein? and it shall rise up wholly as a flood, and it shall be cast out and drowned, as *by* the flood of Egypt.

9 And it shall come to pass in that day, saith the Lord GOD, that I will cause the sun to go down at noon,^b and I will darken the earth in the clear day:

10 And I will turn your feasts into mourning, and all your songs into lamentation; and I will bring up^c sackcloth upon all loins, and baldness upon every head; and I will make it as the^d mourning of an only son, and the end thereof as a bitter day.

11 Behold, the days come, saith the Lord GOD, that I will send a famine in the land; not a famine of bread, nor a thirst for water, but^e of hearing the words of the LORD:

12 And they shall wander from sea to sea, and from the north even to the east; they shall run to and fro to seek the word of the LORD, and shall not find it.

13 In that day shall the fair virgins and young men faint for^f thirst.

14 They that swear^g by the sin^h of Samaria, and say, Thy god, O Dan, liveth; and, The δ manner of Beer-sheba liveth;ⁱ even they shall fall, and never rise up again.

B. C. 787.

a 1 Ki. 12. 32.

13. 1.

β or, sanctuary.

γ house of the kingdom.

δ or, chapter or, knop.

b Zec. 13. 5.

c ch. 1. 1.

d or, wound.

d Ps. 68. 21.

e or, wild figs

f from behind.

f Ps. 139. 8. 10

g Mi. 2. 6.

g Eze. 21. 2.

h Ob. 4.

i Je. 28. 12, &c.

29. 21, &c.

k Ho. 4. 13.

Zec. 14. 2.

l De. 28. 65.

m Eze. 5. 12.

n Eze. 7. 2.

o Mi. 1. 4.

p ch. 7. 8.

q ch. 5. 23.

r shall howl.

λ ascensions,

or, spheres

g ch. 6. 9, 10.

μ or, bundle.

ν be silent.

r Pr. 30. 14.

s Mal. 1. 13.

t or, month.

i Ne. 13. 15, 16

q open.

u Je. 47. 4.

u De. 25. 13. 16

Mi. 6. 10, 11.

σ perverting the balances of,

Ho. 12. 7.

w Pr. 20. 23.

x De. 4. 31.

y Je. 17. 1.

z Ho. 8. 13.

τ cause to move.

ϕ stone.

z Ho. 4. 3.

a Ac. 15. 15. 17

b Is. 59. 9, 10.

χ hedge, or,

wall.

c Eze. 7. 18.

ψ upon

whom my name is called.

d Je. 6. 26.

e Le. 26. 5.

β draweth

forth.

f Joel 3. 18, 20.

γ or, new.

g Ps. 74. 9.

h Eze. 36. 33.

i Ps. 63. 1.

Is. 41. 17. 20.

k Ho. 4. 15.

l De. 9. 21.

m Je. 32. 41.

n way,

Ac. 9. 2.

19. 9, 23.

π ch. 5. 5.

CHAP. IX.

I SAW the Lord standing upon the altar: and he said, Smite the δ lintel of the door, that the posts may shake: and cut them in the head,^d all of them; and I will slay the last of them with the sword: he that fleeth of them shall not flee away, and he that escapeth of them shall not be delivered.

2 Though^e they dig into hell, thence shall mine hand take them; though they climb up to heaven,^f thence will I bring them down:

3 And though they hide themselves in the top of Carmel, I will search and take them out thence; and though they be hid from my sight in the bottom of the sea, thence will I command the serpent, and he shall bite them:

4 And though they go into captivity before their enemies, thenceⁱ will I command the sword, and it shall slay them: and I will set mine eyes upon them for evil, and not for good.

5 And the Lord GOD of hosts is he that toucheth the land, and it shall melt;ⁿ and all that dwell therein shall mourn: and it shall rise up wholly like a flood; and shall be drowned, as *by* the flood of Egypt.

6 It is he that buildeth his λ stories in the heaven, and hath founded his μ troop in the earth; he that calleth for the waters of the sea, and poureth them out upon the face of the earth; The LORD is his name.

7 Are ye not as children of the Ethiopians unto me, O children of Israel? saith the LORD. Have not I brought up Israel out of the land of Egypt? and the Philistines^u from Caphtor, and the Syrians from Kir?

8 Behold, the eyes of the Lord GOD are upon the sinful kingdom, and I will destroy it from off the face of the earth; saving that I will not^v utterly destroy the house of Jacob, saith the LORD.

9 For, lo, I will command, and I will τ sift the house of Israel among all nations, like as corn is sifted in a sieve, yet shall not the least ϕ grain fall upon the earth.

10 All the sinners of my people shall die by the sword, which say, The evil shall not overtake nor prevent us.

11 In^a that day will I raise up the tabernacle of David that is fallen, and χ close up the breaches thereof: and I will raise up his ruins, and I will build it as in the days of old:

12 That they may possess the remnant of Edom, and of all the heathen, ψ which are called by my name, saith the LORD that doeth this.

13 Behold, the days come, saith the LORD, that^g the plowman shall overtake the reaper, and the treader of grapes him that β soweth seed; and^f the mountains shall drop γ sweet wine, and all the hills shall melt.

14 And^h I will bring again the captivity of my people of Israel, and they shall build the waste cities, and inhabit them; and they shall plant vineyards, and drink the wine thereof; they shall also make gardens, and eat the fruit of them.

15 And I willⁱ plant them upon their land, and they shall^j no more be pulled up out of their land which I have given them, saith the LORD thy God.

OBADIAH.

THE vision of Obadiah. Thus saith the Lord GOD concerning Edom,^b We have heard a rumour from the LORD, and an ambassador is sent among the heathen, Arise ye, and let us rise up against her in battle.

2 Behold, I have made thee small among the heathen: thou art greatly despised.

3 The pride of thine heart hath deceived thee, thou that dwellest in the clefts of the rock, whose habitation is high; that saith^c in his heart, Who shall bring me down to the ground?

4 Though^d thou exalt *thyself* as the eagle, and though thou set thy nest among the stars, thence will I bring thee down, saith the LORD.

5 If thieves came to thee, if robbers by night, (how art thou cut off!) would they not have stolen till they had enough? if the grape-gatherers came to thee, would they not leave *η some grapes*?

6 How are *the things* of Esau searched out!^e *how* are his hidden^h things sought up!

7 All the men of thy confederacy have brought thee *even* to the border; the men *μ* that were at peace with thee have deceived thee, and prevailed against thee; *ν they that eat* thy bread have laid a wound under thee: *there^k is none* understanding *π* in him.

8 Shall I not in that day, saith the LORD, even destroy the wise *men* out of Edom, and understanding out of the mount of Esau?

9 And thy mighty^m *men*, O Teman, shall be dismayed, to the end that every one of the mount of Esau may be cut off by slaughter.

10 For *thy* violence^o against thy brother Jacob, shame shall cover thee, and thou shalt be cut off for ever.

11 In the day that thou stoodest on the other side, in the day that the strangers carried away captive *σ* his forces, and foreigners entered into his gates, and cast lots^r upon Jerusalem, even thou wast as one of them.

B. C. 587.

β or, do not behold.

a Mi. 4. 11.

7. 8. 10.

b Is. 21. 11.

34. 5, &c.

Je. 49. 7, &c.

Eze. 25. 12.

Joel 3. 19.

Mal. 1. 3, 4.

γ magnified thymouth.

δ or, forces.

c Is. 14. 13, 15.

Re. 18. 7.

d Job 20. 6.

ε or, shut up.

Ps. 31. 8.

e Eze. 30. 3.

f Hab. 2. 8.

η or, gleanings.

θ Ps. 139. 1.

h Da. 2. 22.

θ or, sup up.

i Joel 2. 32.

κ or, they that escape.

λ or, it shall be holy.

Joel 3. 17.

μ of the peace.

ν the men of

h Is. 19. 11, 14.

l Is. 10. 17.

π or, of it.

m Ps. 76. 5.

n Am. 9. 12.

o Ps. 137. 7.

p or, shall possess

q or, his substance.

r Je. 32. 44.

s 1 Ti. 4. 16.

t Joel 3. 3.

u Na. 3. 10.

v Zec. 14. 9.

w Lu. 1. 33.

12 But *β* thou shouldest not have looked on the day of thy brother in the day that he became a stranger; neither shouldest thou have rejoiced over the children of Judah in the day of their destruction; neither shouldest thou have *γ* spoken proudly in the day of distress.

13 Thou shouldest not have entered into the gate of my people in the day of their calamity; yea, thou shouldest not have looked on their affliction in the day of their calamity, nor have laid *hands* on their *δ* substance in the day of their calamity;

14 Neither shouldest thou have stood in the cross-way, to cut off those of his that did escape; neither shouldest thou have *ε* delivered up those of his that did remain in the day of distress.

15 For^o the day of the LORD is near upon all the heathen; as^f thou hast done, it shall be done unto thee: thy reward shall return upon thine own head.

16 For as ye have drunk upon my holy mountain, so shall all the heathen drink continually, yea, they shall drink, and they shall *θ* swallow down, and they shall be as though they had not been.

17 But^g upon mount Zion shall be *κ* deliverance, and *λ* there shall be holiness; and the house of Jacob shall possess their possessions.

18 And the house of Jacob shall be a fire,^z and the house of Joseph a flame, and the house of Esau for stubble, and they shall kindle in them, and devour them; and there shall not be *any* remaining of the house of Esau; for the LORD hath spoken *it*.

19 And *they* of the south shall possess the^h mount of Esau: and *they* of the plain the Philistines; and they shall possess the fields of Ephraim, and the fields of Samaria; and Benjamin shall possess Gilead.

20 And the captivity of this host of the children of Israel shall possess that of the Canaanites, even unto Zarephath; and the captivity of Jerusalem, *ρ* which is in Sepharad, shall possess the cities^p of the south.

21 And saviours^z shall come up on mount Zion to judge the mount of Esau; and the kingdom^z shall be the LORD's.

JONAH.

CHAP. I.
NOW the word of the LORD came unto *β* Jonah the^a son of Amittai, saying,

2 Arise, go to Nineveh,^b that great city, and cry against it; for their wickedness is come up^c before me.

3 But Jonah rose up to flee unto Tarshish, from the presence^d of the LORD, and went down to Joppa;^e and he found a ship going to Tarshish; so he paid the fare thereof, and went down into it, to go with them unto Tarshish from the presence of the LORD.

4 But the LORD *γ* sent out *ε* a great wind into the sea, and there was a mighty tempest in the sea, so that the ship was *δ* like to be broken.

5 Then the mariners were afraid, and cried every man unto his god, and *h* cast

B. C. 862.

β called

Jonas,

Mat. 12. 39.

a 2 Ki. 14. 25.

b Ge. 10. 11, 12.

c Ezr. 9. 6.

d Ps. 139. 7.

e Ac. 9. 36.

f Jos. 7. 14, 16.

1 Sa. 14. 41, 42.

γ cast forth.

δ Ps. 107. 25.

ε thought.

h Ac. 27. 13, &c.

forth the wares that *were* in the ship into the sea, to lighten *it* of them. But Jonah was gone down into the sides of the ship; and he lay, and was fast asleep.

6 So the shipmaster came to him, and said unto him, What meanest thou, O sleeper? arise, call upon thy God, if so be that God will think upon us, that we perish not.

7 And they said every one to his fellow, Come, and let us cast lots,^f that we may know for whose cause this evil is upon us. So they cast lots, and the lot fell upon Jonah.

8 Then said they unto him, Tell us, we pray thee, for whose cause this evil is upon us; What *is* thine occupation? and whence comest thou? what *is* thy country? and of what people *art* thou?

9 And he said unto them, I *am* an

CAP. I. א

1 יְהוֹנָן עֲבַדְיָה כֹהֵן אֱמִיר אֲדֹנֵי יְהוָה לְאֹדוֹם שְׂמוּעָה
שְׂמַעְנוּ מֵאֵת יְהוָה וְצִיר בְּנוֹתָם שָׁלַח קוֹמוֹ
2 וְנִקְוָה עֲלֵיהָ לְמִלְחָמָה הִנֵּה קָטָן בְּהִתְקֶה
3 בְּנוֹתָם בְּנוֹי אֶתָּה מֵאֵד וְדָן לְפָנֶיךָ שְׂכָנִי
בְּחִנּוּסָלַע מִרוֹם שְׂבָתוֹ אִמְרָ בְּלֹבֹ מִי וְיִרְדְּנִי
4 אֶרֶץ אִם־תִּגְבֹּהַּ בְּאֶשֶׁר וְאִם־בֶּן פֹּכְכִים טַיִם
5 תִּקְרָא מִשֵּׁם אוֹרִיךָ נָאִם יְהוָה אִם־תִּגְבֹּהַּ בְּאֵי
6 לֵךְ אִם־שׂוֹדֵדִי לֵילֵה אֵיךְ בְּמִיתָה הִלּוֹ וְיִגְבֹּהַּ דִּים
7 אִם־בְּצִירִים בְּאֵי לֵךְ הִלּוֹ וְשִׁאִירוֹ עֲלִלוֹת אֵיךְ
8 נִחַשְׁתָּ עֲשׂוֹ נָבֵשׁ מִצִּנּוֹן עֲדֵה־גִבּוֹל שְׁלֹחֶיךָ
9 כֹּל אֲנָשִׁי בְּרִיתְךָ הַשְׁתִּיחָה יָבֹלֵךְ לֵךְ אֲנָשִׁי שְׁלֹמֶךָ
10 לְחִמָּה יִשְׁמִי מִזֹּרֶחַ תִּחְתִּיק אֵין תִּבְנֶה בֹן הִלּוֹ
11 בְּנוֹם הִהוּא נָאִם יְהוָה וְהַאֲבִדְתִּי חֲכָמִים מֵאֹדוֹם
9 וְתִבְנֶה מִדֵּר עֲשׂוֹ וְחִתִּי בְּגוֹרֶיךָ תִּמְצָן לִמְצָן
10 יִכְרֹת־אִישׁ מִדֵּר עֲשׂוֹ מִקְטָל מִחֲבֹס אֲחִיךָ
11 יַעֲקֹב תִּכְסֶּה בִּגְשָׁה וְנִכְרֹת לְעוֹלָם בְּיוֹם עֲמֻדָּה
מִגֵּד בְּנוֹם שְׂבֹת זָרִים חִילוֹ וְנִכְרָ'ים בְּאֵי שְׁעָרֵי
וְעַל־יְרוּשָׁלַם יְדֹ גוֹלָל גַּם־אֶתָּה בְּאֶחָד מֵהֵם

יונה

LIBER JONÆ.

CAP. I. א

1 וַיְהִי בְּדִבְרֵי־יְהוָה אֵלֵינוּהָ בְּרָאֲמִי לְאָמֹר קוֹם
2 לֵךְ אֶל־נִינְוָה הָעִיר הַגְּדוֹלָה וְקֹרָא עֲלֶיהָ בְּרִיעֻלָּתָהּ
3 רַעְתָּם לִפְנֵי וַיֵּקָם יוֹנָה לְבָרַח מִלִּפְנֵי
4 יְהוָה וַיֵּרֶד יָפוֹ וַיִּמְצָא אֶתָּה בִּצְאָה תַרְשִׁישׁ וַיִּתֵּן
5 שָׂרְיָה וַיֵּרֶד בָּהּ לָבוֹא עִמָּהֶם תַרְשִׁישָׁה מִלִּפְנֵי
6 יְהוָה וַיִּהְיֶה הַטָּיִל וַיִּחַד גְּדוֹלָה אֶל־הֵם וַיְהִי
7 סַעַר־גְּדוֹל בַּיָּם וְהַאֲבִיחָה חֹשְׁבָה לְהַשְׁבֵּר וַיִּירָאוּ
8 הַמִּלֻּחִים וַיִּזְעֻקוּ אִישׁ אֶל־אֶחָיו וַיִּמְלִיכוּ אֶת־
9 הַכֹּלִים אֶשֶׁר בְּאֶתָּה אֶל־הֵם לְהַקֵּל מֵעֲלֵיהֶם

1 וְאֶל־תֵּרָא בְּיוֹם־אֲחִיךָ בְּנוֹם נִכְרָו וְאֶל־תִּשְׁמַח
2 לְבִנְי־יְהוָה בְּנוֹם אָבְדָם וְאֶל־תִּגְדֹּל סִיף בְּנוֹם
3 צָרָה אֶל־תִּבּוֹא בְּשִׁעַר־עַמִּי בְּנוֹם אֵיךְ אֵל
4 תִּרָא גַם־אֶתָּה בְּרַעְתּוֹ בְּנוֹם אִיךָ וְאֶל־תִּשְׁלַחְנָה
5 בְּחִילוֹ בְּנוֹם אִיךָ וְאֶל־תַּעֲמֹד עַל־הַפֶּקֶד לְהַכִּיתָ
6 אֶת־פְּלִיטָיו וְאֶל־תִּסְגֵּר שְׂרִידֵי בְנוֹם צָרָה כִּי
7 קָרֹב יוֹם־יְהוָה עַל־כָּל־הַגּוֹיִם כִּי־אֶשֶׁר עֲשִׂיתָ
8 יַעֲשֶׂה לָּךְ גְּמֻלָּה יִשׁוּב בְּרֹאשְׁךָ כִּי כִּי־אֶשֶׁר
9 שְׂתִיתָם עַל־דֵּר קָדְשִׁי יִשְׁתִּי כָּל־הַגּוֹיִם תִּמְצָן
10 וְשְׂתִי וְלֵט וְהָיוּ כְּלֹא הָיוּ וַיִּבְרַח צִנּוֹן תִּהְיֶה
11 פְּלִיטָה וְהָיָה קָדֵשׁ וְהָיָה בֵּית יַעֲקֹב אֵת
12 מוֹרְשֵׁיהֶם וְהָיָה בֵּית־יַעֲקֹב אֵשׁ וְנִיחַ יוֹסֵף
13 לְהִבָּה וְנִיחַ עֲשׂוֹ לִקְשׁ וְהִלְקוּ בָהֶם וְאֶכְלוּם וְלֹא־
14 יִהְיֶה שְׂרִיד לְבֵית עֲשׂוֹ כִּי יִהְיֶה דָבָר וַיִּרְשׁוּ
15 הַגִּבּוֹר אֶת־דֵּר עֲשׂוֹ וְהַשְׁפִּילָה אֶת־פְּלִשְׁתִּים וְיִרְשׁוּ
16 אֶת־שׂוֹדָה אֶפְרַיִם וְאֶת־שׂוֹדָה שִׁמְרוֹן וְנִינְמָן אֶת־
17 הַגִּלְעָד וְנִיחַ תִּחְלִי־הָיָה לְבִנְיָ שִׁרְאֵל אֶשֶׁר
18 כָּנַעֲנִים עַד־צִרְפָּת וְנִיחַ יְרוּשָׁלַם אֶשֶׁר בְּסִפְרָה
19 יִרְשׁוּ אֵת עִיר הַגִּבּוֹר וְעַל־מוֹשִׁיעִים בְּדֵר צִיּוֹן
20 לְשִׁפְשֵׁף אֶת־דֵּר עֲשׂוֹ וְהָיָה לִיהוָה הַמְּלִיכָה

אֶלְיוֹ מַחְדָּוֹת עֲשִׂיתָ כִּי־רָדַעַתְּ הָאֲנָשִׁים כִּי־מִלְכָּם
 11 יִהְיֶה הוּא בֵּרֶךְ כִּי הִזְיָר לָהֶם : וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו
 מַה־נַּעֲשִׂיתָ לָּךְ וַיִּשְׁתַּק הֵם מֵעַלְנוּ כִּי הִים הוֹלֵךְ
 12 וְסָעַר : וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם שְׂאֵנִי וַחֲזִילִי אֱלֹהִים
 וַיִּשְׁתַּק הֵם מֵעַלְכֶם כִּי יוֹדַע אֲנִי כִּי בְשָׁלִי הִסְעַר
 13 הַגָּדוֹל הַזֶּה עֲלֵיכֶם : וַיַּחֲדְרוּ הָאֲנָשִׁים לַחֲשִׁב
 אֶל־הַיָּצִיטָה וְלֹא יָכְלוּ כִּי הִים הוֹלֵךְ וְסָעַר
 14 עֲלֵיהֶם : וַיִּקְרָאוּ אֶל־יְהוָה וַיֹּאמְרוּ אֲנֵה יְהוָה
 אֵלֵנוּ נִבְרָא נִבְרָא בְנִפְשׁ הָאִישׁ הַזֶּה וְלֹא־תָתֵן
 עֲלֵינוּ דָם נָקִיָּה כִּי־אָתָּה יְהוָה בְּאִשְׁרֵךְ חָפַצְתָּ
 15 עֲשִׂיתָ : וַיִּשְׁאֹר אֶת־יְיֹנָה וַיִּשְׁלַח וְאֶל־הֵימָּה
 16 וַיַּעֲמִיד הֵם מוֹעֵפִים : וַיִּירָאוּ הָאֲנָשִׁים יְרֵאָה
 גְּדוֹלָה אֶת־יְהוָה וַיִּזְכְּרוּ־נֹכַח לַיהוָה וַיִּדְּרוּ בָדָרִים :

CAP. IV. א

וַיִּרַע אֶל־יְיֹנָה רָעָה גְדוֹלָה וַיִּדְּרוּ לוֹ : וַיַּחֲשֹׁל
 1 אֶל־יְהוָה וַיֹּאמֶר אֲנֵה יְהוָה הֲלוֹא־יְהִי דְבָרִי עַד־
 הַיּוֹתֵי עַל־אֲדָמְתִי עַל־כֵּן חֲדַמְתִּי לְנֶחֱם תְּרַשְׁיָשָׁה
 כִּי יָדַעְתִּי כִּי אָתָּה אֱלֹהֵינוּ וְנִחִים אֲנִי אֵפֶס
 2 וְבִחֲסֶד וְנָחֶם עַל־הָרָעָה : וַעֲתָה יְהוָה קַח־
 נָא אֶת־נַפְשִׁי מִמֶּנִּי כִּי מוֹב מוֹתִי מִתּוֹ :
 3 וַיֹּאמֶר יְהוָה הַיּוֹשֵׁב תְּרַחֵף לָךְ : וַיֵּצֵא יְיֹנָה
 4 מִן־הָעִיר וַיִּשֶׁב מִקֶּדֶם לָעִיר וַיַּעַשׂ לוֹ פֶּשֶׁם סֹפֶה
 5 וַיִּשֶׁב תַּחֲתָיָהּ בְּצֶל עֵד אֲשֶׁר רָאָה מִדִּי־יְהוָה
 6 בָּעִיר : וַיִּמָּן יְהוָה אֱלֹהִים קִקְלֹן וַיַּעַל מֵעַל
 7 לַיּוֹתֵה לַחַיּוֹת צִל עַל־רֹאשׁוֹ לַחֲצִיל לוֹ מִרְשָׁתוֹ
 8 וַיִּשְׁמַח יְיֹנָה עַל־הַקִּקְלֹן שִׂמְחָה גְדוֹלָה : וַיִּמָּן
 9 הָאֱלֹהִים הוֹלֵצַת בְּעֻלּוֹת הַשָּׁחַר לַמַּחֲרָת וְהַיּוֹשֵׁב
 10 אֶת־הַקִּקְלֹן וַיִּיבֹשׁ : וַהֲיִי בִּנְחִים הַשָּׁמֶשׁ וַיִּמָּן
 11 אֱלֹהִים רַחֵם קִדִּים תְּרִשִׁיית וְהַיּוֹשֵׁב הַשָּׁמֶשׁ עַל־
 12 רֹאשׁ יְיֹנָה וַיַּחֲשֹׁף וַיִּשְׁאֵל אֶת־נַפְשׁוֹ לָמוֹת
 13 וַיֹּאמֶר מוֹב מוֹתִי מִתּוֹ : וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־
 14 יְיֹנָה הַיּוֹשֵׁב תְּרַחֵף הַיּוֹשֵׁב עַל־הַקִּקְלֹן וַיֹּאמֶר הִסְתָּ
 15 עַל־הַקִּקְלֹן אֲשֶׁר לֹא־עָמְלָתָּ בּוֹ וְלֹא גִדַּלְתָּ שֹׁנֵן
 16 לְלֵילָה הַזֶּה וְכֵן לְלֵילָה אַבֵּר : וְאַנִּי לֹא אֲחֹסֶה
 17 עַל־כֵּינִי הָעִיר הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר יֵשׁ־בָּהּ הַרְבֵּה
 18 מִשָּׂמִים־עֲשׂוּרָה רַבּוֹ אֲדָם אֲשֶׁר לֹא־יָדַע בֵּינִי־
 19 וַיִּמְנִי לְשִׂמְאֹל וַיִּבְחַמָּה בְּרָבָה :

CAP. II. ב

וַיִּמָּן יְהוָה כֵּן גָּדוֹל לְבַלֵּעַ אֶת־יְיֹנָה וַהֲיִי יְיֹנָה
 1 בְּמִעַי הַיָּם שְׁלֹשָׁה יָמִים וּשְׁלֹשָׁה לַיְלוֹת :
 2 וַיַּחֲשֹׁל יְיֹנָה אֶל־יְהוָה אֱלֹהָיו מִמִּעַי הַיָּם :
 3 וַיֹּאמֶר קִבְּרָתִי מִצָּדָה לֵי אֶל־יְהוָה וַיַּעֲנֵנִי מִכָּמֶן
 4 שְׂאוֹל שְׂוַעְתִּי שְׂמַעַת קוֹלִי : וַתִּשְׁלִיכֵנִי מִצָּדָה
 5 בְּלִבְנֵי יָמִים וְנָהָר וַיִּסְבֵּנִי בְּלִי־מִשְׁבָּרָךְ וַיִּגְלַךְ
 6 עַל עֲבָרִי : וְאַנִּי אֲמַרְתִּי בִּנְרָשְׁתִּי מִנְּדִי שִׁינָךְ
 7 אֶךְ אוֹסֶפֶה לְהַבִּישׁ אֶל־חֵיכֶל קִדְשֶׁךָ : אֲפִשְׁנִי
 8 מִים עַד־נֶפֶשׁ הַחַיּוֹם וַיִּסְבֵּנִי סִיף חֲכִישׁ לְרֹאשִׁי :
 9 לַחֲצֵב הָרִים צִדְתִּי הָאֶרֶץ בְּרַחֲמֶיךָ בְּעַד־לְעוֹלָם
 10 וְהַנֵּעַל מִשְׁחַת חַיִּי יְהוָה אֱלֹהֵי : בְּהַחֲצִפְךָ
 11 עָלִי נָפְשִׁי אֶת־יְהוָה וְנִרְמִי וְהִבָּא אֵלָיךְ תַּפְּלִיתִי
 12 אֶל־חֵיכֶל קִדְשֶׁךָ : מִשְׁמֵרִים הַבְּלִי־שׁוֹא חֲסֶדֶם
 13 יַעֲזֹב : וְאַנִּי בָקוֹל תְּרִיָּה אֲנֹכִי־לָךְ אֲשֶׁר
 14 נִרְמִי אֲשַׁלְּמָה יִשְׁמַעְתָּ לַיהוָה : וַיֹּאמֶר יְהוָה
 15 לְכָךְ וַיִּקָּא אֶת־יְיֹנָה אֶל־הַיָּבֵשָׁה :

CAP. III. ג

וַהֲיִי דְבַר־יְהוָה אֶל־יְיֹנָה שְׁמִיעַת לֹאמֹר : קוּם
 1 לָךְ אֶל־כֵּינִי הָעִיר הַגְּדוֹלָה וְקִרָּא אֵלֶיהָ אֶת־
 2 הַקְּרִיאָה אֲשֶׁר אֲנִי דֹבֵר אֵלֶיךָ : וַיָּקָם יְיֹנָה
 3 וַיֵּלֶךְ אֶל־כֵּינִי דְבַר יְהוָה וַיִּנְיֹה הַיָּתֵה עִיר
 4 גְדוֹלָה לְאֱלֹהִים מִתְלַךְ שְׁלִישֵׁת יָמִים : וַיִּהְיֶה
 5 יְיֹנָה לְבֹא בְּעִיר מִתְלַךְ יוֹם אֶחָד וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר
 6 עוֹד אֲרַעֲעִים יוֹם וַיִּנְיֹה נַחֲפָטָה : וַיִּאֲמִינוּ

Hebrew: and I fear β the LORD, the God of heaven, which^a hath made the sea and the dry land.

10 Then were the men γ exceedingly afraid, and said unto him, Why hast thou done this? For the men knew that he fled from the presence of the LORD, because he had told them.

11 Then said they unto him, What shall we do unto thee, that the sea may be δ calm unto us? for the sea ζ wrought, and was tempestuous.

12 And he said unto them, Take me up, and cast me forth into the sea: so shall the sea be calm unto you; for I know that for my^c sake this great tempest *is* upon you.

13 Nevertheless, the men κ rowed hard to bring *it* to the land; but they could not: for the sea wrought, and was tempestuous against them.

14 Wherefore they cried unto the LORD, and said, We beseech thee, O LORD, we beseech thee, let us not perish for this man's life, and ϵ lay not upon us innocent blood: for thou, O LORD, hast done as it pleased thee.

15 So they took up Jonah, and cast him forth into the sea; and the sea λ ceased from her raging.

16 Then^k the men feared the LORD exceedingly, and μ offered a sacrifice unto the LORD, and ν made vows.

17 Now the LORD had prepared a great fish to swallow up Jonah. And² Jonah was in the π belly of the fish three days and three nights.

CHAP. II.
THEN Jonah prayed unto the LORD his God out of the fish's belly,

2 And said, I^k cried ρ by reason of mine affliction unto the LORD, and he heard me; out^l of the belly of σ hell cried I, and thou heardest^m my voice.

3 For^o thou hadst cast me into the deep, in the ϕ midst of the seas; and the floods compassed me about: all thy billows^p and thy waves passed over me.

4 Then^q I said, I am cast out of thy sight; yet I will look again toward^r thy holy temple.

5 The waters compassed me about,^s even to the soul: the depth closed me round about, the weeds were wrapped about my head.

6 I went down to the ψ bottoms of the mountains: the earth with her bars was about me for ever: yet^t hast thou brought up my life from γ corruption, O LORD my God.

7 When my soul fainted within me I remembered the LORD: and my prayer came^u in unto thee, into thine holy temple.

8 They^v that observe lying vanities forsake their own mercy.

9 But I will sacrifice^w unto thee with the voice of thanksgiving; I will pay that that I have vowed. Salvation *is* of the LORD.

10 And^x the LORD spake unto the fish, and it vomited out Jonah upon the dry land.

CHAP. III.
AND the word of the LORD came unto Jonah the second time, saying,

2 Arise, go unto Nineveh, that great city, and preach unto it the preaching that I bid thee.

3 So Jonah arose, and went unto Nineveh, according to the word of the LORD. Now Nineveh was λ an exceeding great city of three days' journey.

B. C. 862.

β or, JE-

HOVAH.

a Ps. 146. 6.

γ afraid with

great fear.

b Je. 18. 7. 10.

δ silent

from us.

ζ went, or

grew more

and more

tempestu-

ous.

η said.

c Jos. 7. 12.

Ec. 9. 18.

θ great men.

κ digged.

d Joel 2. 15, 16.

e De. 21. 8.

f 1 Ki. 21. 27.

29.

g Lu. 11. 32.

λ stood.

h Is. 26. 9.

Ac. 5. 11.

μ sacrificed

a sacrifice.

ν vowed vows

i Mat. 12. 40.

π bowels.

k Ps. 120. 1.

130. 1.

La. 3. 55, 56.

ρ or, out of.

l Ps. 61. 2.

m Je. 20. 14, 18

σ or, the

grave,

Is. 14. 9.

n Ps. 34. 6.

o Ps. 88. 5, 8.

τ or, Art thou

greatly

angry?

ϕ heart.

p Ps. 42. 7.

q Ps. 31. 22.

r 1 Ki. 8. 38, 39.

s Ps. 69. 1.

La. 3. 54.

x Kikajon,

or, palme-

rist.

ψ cuttings

off.

β rejoiced

with great

joy.

t Is. 39. 17.

γ or, the pit.

δ or, silent.

u Ps. 18. 6.

v 1 Sa. 12. 21.

2 Ki. 17. 15.

w Ps. 50. 14, 23.

Ro. 12. 1.

He. 13. 15.

ζ or, Art thou

greatly

angry?

η or, I am

greatly

angry.

x Is. 50. 2.

θ or, spared.

κ was the son

of the

night.

λ a city great

of God,

Ge. 30. 8.

4 And Jonah began to enter into the city a day's journey; and he cried, and said,^b Yet forty days, and Nineveh shall be overthrown.

5 So the people of Nineveh believed God, and proclaimed a fast, and put on sackcloth, from the greatest of them even to the least of them.

6 For word came unto the king of Nineveh, and he arose from his throne, and he laid his robe from him, and covered him with sackcloth, and sat in ashes.

7 And he caused *it* to be proclaimed and η published through Nineveh, by the decree of the king and his θ nobles, saying, Let neither man nor beast, herd nor flock, taste any thing; let them not feed, nor drink water:

8 But let man and beast be covered with sackcloth,^d and cry mightily unto God: yea, let them turn every one from his evil way, and from the violence that *is* in their hands.

9 Who can tell *if* God will turn and repent, and turn away from his fierce anger, that we perish not?

10 And God saw^f their works, that they turned^g from their evil way; and God repented of the evil that he had said that he would do unto them; and he did *it* not.

CHAP. IV.

BUT it displeased Jonah exceedingly, and he was very angry.

2 And he prayed unto the LORD, and said, I pray thee, O LORD, *was* not this my saying, when I *was* yet in my country? Therefore I fled before unto Tarshish: for I knew that thou *art* a gracious God, and merciful, slow to anger, and of great kindness, and repentest thee of the evil;

3 Therefore, now, O LORD, take, I beseech thee, my life from me; for^m *it is* better for me to die than to live.

4 Then said the LORD, τ Doest thou well to be angry?

5 So Jonah went out of the city, and sat on the east side of the city, and there made him a booth, and sat under it in the shadow, till he might see what would become of the city.

6 And the LORD God prepared a χ gourd, and made *it* to come up over Jonah, that it might be a shadow over his head, to deliver him from his grief. So Jonah β was exceeding glad of the gourd.

7 But God prepared a worm when the morning rose the next day, and it smote the gourd that it withered.

8 And it came to pass, when the sun did arise, that God prepared a δ vehement east wind; and the sun beat upon the head of Jonah, that he fainted, and wished in himself to die, and said, *It is* better for me to die than to live.

9 And God said to Jonah, ζ Doest thou well to be angry for the gourd? And he said, η I do well to be angry, *even* unto death.

10 Then said the LORD, Thou hast θ had pity on the gourd, for the which thou hast not laboured, neither madest it grow; which κ came up in a night, and perished in a night:

11 And should not I spare Nineveh, that great city, wherein are more than sixscore thousand persons that cannot discern between their right hand and their left hand; and *also* much cattle?

CHAP. I.

THE word of the LORD that came to Micah^a the Morasthite in the days of Jotham, Ahaz, and Hezekiah, kings of Judah, which he saw concerning Samaria and Jerusalem.

2 Hear, β all ye people; hearken,^o O earth, and γ all that therein is: and let the Lord GOD be witness^d against you, the Lord from his holy temple.

3 For, behold, the LORD cometh forth out of his place, and will come down, and tread upon the high places of the earth.

4 And the mountains shall be molten under him, and the valleys shall be cleft, as wax before the fire, and as the waters that are poured down a steep place.

5 For^f the transgression of Jacob is all this, and for the sins of the house of Israel. What is the transgression of Jacob? is it not Samaria? and what are the high places of Judah? are they not Jerusalem?

6 Therefore I will make Samaria as an heap of the field, and as plantings of a vineyard: and I will pour down the stones thereof into the valley, and I will discover the foundations thereof.

7 And all the graven images thereof shall be beaten to pieces, and all the hires thereof shall be burned with the fire, and all the idols thereof will I lay desolate: for she gathered it of the hire of an harlot, and they shall return to the hire of an harlot.

8 Therefore I will wail and howl, I will go stripped and naked: I will make a wailing like the dragons, and mourning as the owls.

9 For τ her wound is incurable; for it is come^k unto Judah; he is come unto the gate of my people, even to Jerusalem.

10 Declare ye it not at Gath, weep ye not at all: in the house of ϕ Aphrah roll thyself in the dust.

11 Pass ye away, χ thou ψ inhabitant of Saphir, having thy shame naked: the inhabitant of β Zanaan came not forth in the mourning of γ Beth-ezel; he shall receive of you his standing.

12 For the inhabitant of Maroth δ waited carefully for good; but evil came down from the LORD unto the gate of Jerusalem.

13 O thou inhabitant of Lachish, bind the chariot to the swift beast: she is the beginning of the sin to the daughter of Zion; for the transgressions of Israel were found in thee.

14 Therefore shall thou give presents ζ to Moresheth-gath: the houses of η Achizib shall be a lie to the kings of Israel.

15 Yet will I bring an heir unto thee, O inhabitant of Mareshah: θ he shall come unto Adullam the glory of Israel.

16 Make thee bald, and poll thee for thy delicateⁿ children; enlarge thy baldness as the eagle; for they are gone into captivity from thee.

CHAP. II.

WOE to them that devise iniquity, and work evil upon their beds! ^p when the morning is light, they practise it, because it is in the power of their hand.

2 And they covet fields, and take them by violence; and houses, and take them away: so they μ oppress a man and his house, even a man and his heritage.

B. C. 750.

a Je. 26. 18.

b Am. 5. 13.

β ye people

all of them.

c Is. 1. 2.

γ the fulness

thereof.

δ lamenta-

tion of la-

mentations.

d Ps. 50. 7.

ζ or, instead

of restoring

e Ps. 16. 6.

Ho. 9. 3.

η Drop,

Eze. 20. 46.

or, Pro-

phesy not

as they

prophecy.

θ descent.

f La. 5. 16.

κ or, short-

ened.

g Is. 59. 1, 2.

λ upright.

h Ho. 14. 9.

μ yesterday.

ν over

against.

π or, wives.

i Le. 18. 25, 28.

ρ or, walk

with the

wind, and

lie falsely.

σ daughters

of the owl.

τ or, she is

grievously

sick of her

wounds.

k 2 Ki. 18. 13.

ϕ that is,

dust.

χ or, thou

that dwel-

lest fairly.

ψ inhabi-

tress.

β or, the

country of

flocks.

γ or, a place

near.

l Is. 52. 12.

δ or, was

grieved.

ζ or, for.

η that is,

a lie.

θ or, the glo-

ry of Israel

shall come.

m Pr. 1. 28.

n La. 4. 5. 8.

o Eze. 13. 10.

&c.

p Ho. 7. 6.

κ from a

vision.

λ from di-

vining.

μ or, defraud.

3 Therefore thus saith the LORD, Behold, against this family do I devise an evil, from which ye shall not remove your necks; neither shall ye go haughtily: for^b this time is evil.

4 In that day shall one take up a parable against you, and lament with a δ doleful lamentation, and say, We be utterly spoiled; he hath changed the portion of my people: how hath he removed it from me! ζ turning away he hath divided our fields.

5 Therefore thou shalt have none that shall cast a cord^e by lot in the congregation of the LORD.

6 η Prophecy ye not, say they to them that prophesy: they shall not prophesy to them, that they shall not take shame.

7 O thou that art named the house of Jacob, is the Spirit of the LORD κ straitened? are these^f his doings? do not my words do good to him that walketh λ uprightly?^h

8 Even μ of late my people is risen up as an enemy: ye pull off the robe ν with the garment from them that pass by securely as men averse from war.

9 The π women of my people have ye cast out from their pleasant houses; from their children have ye taken away my glory for ever.

10 Arise ye, and depart: for this is not your rest: because it is polluted,ⁱ it shall destroy you, even with a sore destruction.

11 If a man, ρ walking in the spirit and falsehood do lie, saying, I will prophesy unto thee of wine and of strong drink; he shall even be the prophet of this people.

12 I will surely assemble, O Jacob, all of thee; I will surely gather the remnant of Israel: I will put them together as the sheep of Bozrah, as the flock in the midst of their fold: they shall make great noise by reason of the multitude of men.

13 The breaker is come up before them; they have broken up, and have passed through the gate, and are gone out by it; and their king shall pass before them, and^l the LORD on the head of them.

CHAP. III.

AND I said, Hear, I pray you, O heads of Jacob, and ye princes of the house of Israel: Is it not for you to know judgment?

2 Who hate the good, and love the evil; who pluck off their skin from off them, and their flesh from off their bones;

3 Who also eat the flesh of my people, and flay their skin from off them; and they break their bones, and chop them in pieces, as for the pot, & as flesh within the caldron.

4 Then shall they cry unto the LORD, but^m he will not hear them; he will even hide his face from them at that time, as they have behaved themselves ill in their doings.

5 Thus saith the LORD concerning the prophets^o that make my people err, that bite with their teeth, and cry, Peace: and he that putteth not into their mouths, they even prepare war against him:

6 Therefore night shall be unto you, κ that ye shall not have a vision; and it shall be dark unto you, λ that ye shall not divine; and the sun shall go down over the prophets, and the day shall be dark over them.

7 Then shall the seers be ashamed, and

CAP. I. א

1 דַּרְיָהוּ יֵאָסֶר הָיָה אֶל־מִיכָה הַמְּשֻׁלִּי בְיָמֵי
 יוֹתָם אָחִיו יְחֻזְקִיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה אֲשֶׁר־חָנָה עַל־
 2 שְׁמֹרֹן וַיְרַשְׁלֵם׃ שָׁמַע עַמּוּס כֹּלֶם הַקְּשִׁיבִי
 אֶרֶץ וּמִלֵּאָה וַיְהִי אֲרָנִי יְהוָה בְּכֶם לֵד אֲרָנִי
 3 מִהִכָּל קִדְשׁ׃ כִּי־הִנֵּה יְהוָה יֹצֵא מִמָּקוֹמוֹ
 4 וַיֵּד וַיִּדְרֹךְ עַל־בְּמֹחֵי־אֶרֶץ׃ וּנְמַסּוּ הַהָרִים
 תַּחֲמוֹמֵי וַיַּעֲמֻקִּים יִתְבַּקְּעוּ פְּדוֹנֵג מִפְּנֵי הָאֵשׁ
 5 כְּמִים מְזָרִים בְּמוֹרֶךְ׃ בַּפֶּשֶׁעַ יַעֲקֹב כֹּל־זֹאת
 וּבְחַטָּאוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל מִפֶּשַׁע יַעֲקֹב הָלֹא
 שְׁמֹרֹן וּמִי בָמוֹת יְהוּדָה הָלֹא יְרַשְׁלֵם׃
 6 וְשִׁמְתִי שְׁמֹרֹן לְעִי הַשְׂדֵּה לְמַפְגֵּי כָרֶם וְהַרְבֵּי
 7 לְפִי אֲבִיָּה וַיִּסְתֶּה אֲנִי׃ וְכֹל־פְּסִילֶיהָ יִפְתּוּ
 וְכֹל־אֲחֻזֶּיהָ יִשְׁרֹפּוּ בָאֵשׁ וְכֹל־עֲצֵיָהּ אֲשִׁים
 שְׁמָמָה כִּי מֵאֲרָגָן וּזְנֶה תִּבְצֹה וְעַד־אֲחֵנָּה
 8 זֹנָה יִשְׁבּוּ׃ עַל־זֹאת אֲסַפְּרָה וְאִלִּיָּה אֵלֶכָה
 שִׁלָּל וְעָרוֹם אֶעֱשֶׂה מִסְפָּר פְּתָיִים וְאֶבֶל
 9 כְּבָבוֹת יַעֲנֶה׃ כִּי אֲנִשְׂאָה מִכֹּחָהּ כִּי־בָאָה עַד־
 10 יְהוּדָה נִגַּע עַד־שָׁעַר עַמּוּס עַד־יְרַשְׁלָם׃ בְּנֵה
 אֶל־תִּגְדִּי בָנוּ אֶל־תִּבְנוּ בְּבֵית לַעֲשֵׂה עֶשֶׂה
 11 תַּחֲפֹשְׁתִּי׃ עֲבַרְי לָכֶם יִשְׁבַּת שְׁפִיר עֲרִיד
 בָּשֹׂת לֹא יִצְאָה וְיִשְׁבַת צֹאֲנֵן מִסְפָּר בֵּית
 12 הָאֵלֶּל יִקַּח מִכֶּם עֲמֻדָתוֹ׃ כִּי־חָלָה לְטוֹב
 יִשְׁבַת מְרוֹת כִּי־יִרְדֵּר רֶל מֵאֵת יְהוָה לְשָׁעַר
 13 יְרַשְׁלָם׃ רָחֵם הַמִּרְבֵּנָה לְרַכֵּשׁ יִשְׁבַת לְכִישׁ
 רֵאשִׁית חַטָּאת הִיא לְבַת־צִיּוֹן כִּי־בָךְ נִמְצָאוּ
 14 פֶשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל׃ לָכֵן תִּחְמַן שְׁלוֹחִים עַל מוֹרֶשֶׁת
 15 פֶּתַח בְּתֵי אֲבוֹיִב לְאִכּוֹב לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ עַד
 הַיֵּשׁ אֲנִי לָךְ יִשְׁבַת מִרְשָׁה עַד־עֹדֶם יָבוֹא
 16 כְּבֹד יִשְׂרָאֵל׃ מְרִיץ וְלִי עַל־בְּנֵי תַעֲנִיגֶיךָ
 הֲרִחֵבִי קִרְחֶיךָ בְּאֶשֶׁר כִּי־גִלּוּ מִפֶּן׃

CAP. II. ב

1 הִוֵּי חֲשִׁבֵי־אֶנּוּן וּפְסִיל רַע עַל־מִשְׁכָּבוֹתָם בָּאוֹר
 2 הַבֶּקֶר יַעֲשֶׂהָ כִּי יִשְׁלָא יָדָם׃ וְחֻמְדוֹ שְׂרוֹת

שָׂזוּ

CAP. III. ג

וְנִזְלוּ בְּתָרִים וְנִשְׁאָו וְנִשְׁקָדוּ בְּבֵר וּבִיחֹו וְאִישׁ
 וְנִחְלָתוּ׃ לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי חֲשֹׁב
 עַל־הַמִּשְׁפָּחָה הַזֹּאת רָעָה אֲשֶׁר לֹא־חֲמִשּׁוּ
 מִשָּׁם צְדָאוֹתֵיכֶם וְלֹא תִחַלּוּ רוּמָה כִּי עֵרַת
 4 רָעָה הִיא׃ בַּיּוֹם הַהוּא יִשָּׂא עֲלֵיכֶם מִשָּׁל
 וְנָהָה נָהִי נָהָה אָמַר שְׂדוּד נִשְׁדָּנוּ חֲלָק עַמּוּ
 יִמְרֵי אֶיךָ יָמִישׁ לִי לְשׁוֹבֵב שְׂדָנִי חֲלָק׃ לָכֵן
 5 לֹא־יִהְיֶה לָךְ מִשָּׁלֶךְ חֵבֶל בְּגוֹל בְּהֵל יְהוָה׃
 6 אֶל־תִּפְסִיפוּ יְפִיפִין אֶל־יְפִיפִי לֹא־לָאָה לֹא יִסָּג
 7 כְּלָמוֹת׃ הָאֲמֹר בֵּית־יַעֲקֹב תִּקְרָא רֵיחַ יְהוָה
 אֲסִי־לָהּ מַעֲלִילִי הָלֹא דְבָרִי יִשְׁבִּי עִם הַשָּׁר
 8 חוֹלָךְ׃ וְאַתָּמוֹל עָמִיל לְאוֹיֵב יְקוֹמִם מִמּוֹל
 שְׁלֵמָה אֲדָר תַּפְשִׁטוּן מַעֲבָרִים תִּטַּח שׁוֹבֵי
 9 מִלְחָמָה׃ נָשִׂי עָמִיל תִּגְרָשׁוּן מִבֵּית תַּעֲנִיגָה
 10 מַעֲלֵ עֲלִיָּה תִקְרָא הָרִי לְעוֹלָם׃ קוֹמוּ וְלֹכֶה
 כִּי לֹא־זֹאת הַמְּנַחֶה בְּעִבּוֹר טְמֵאָה תִּחַבֵּל
 11 וְחֵבֶל נִמְרָץ׃ לֹר־אֵשׁ חוֹלָךְ רֵיחַ וְשָׁרֵךְ כֹּהֵב
 אֲפִיף לָךְ לִגֹּן וְלִשְׁכַּר וַיְהִי מִסִּיף הָעַם הַהוּא׃
 12 אֲסָף אֲאָסֶף יַעֲקֹב בְּלֶךְ בִּזְעַן אֲבֻצֵּן שְׂאֵרֵית
 יִשְׂרָאֵל יְחֹו אֲשִׁימֵנִי כִצְאֵן בְּצִרָה כְּעֹדֶר בְּחוֹךְ
 13 הַדְּבִיר תְּחִימָנָה מֵאֲדָם׃ עֲלֶה הַפֶּרֶץ לַפְּתִיחַם
 פָּרְצוּ וַיַּעֲבְדוּ שָׁעַר וַיִּצְאוּ בּוֹ וַיַּעֲבֵר מִלִּפְנֵי
 לַפְּתִיחַם וַיְהוָה בְּרֹאשָׁם׃

וְאָמַר שְׁמַעְדֵּנָא רֵאשִׁי יַעֲקֹב וְקִצְוֵי בֵית יִשְׂרָאֵל
 הָלֹא לָכֶם לְדַעַת אֶת־הַמִּשְׁפָּט׃ שְׂנֵאִי טוֹב
 וְאִתְּחִי רָעָה גִּזְלוּ עוֹרֶם מַעֲלִיָּם וּשְׂאֵרִים מַעֲלֵ
 3 עֲצָמוֹתָם׃ וְאֲשֶׁר אֲמַלְוּ שָׂאֵר עַמּוּס וְעוֹדֶם מַעֲלִיָּם
 הַפְּשִׁיטוּ וְאֶת־עֲצָמוֹתֵיהֶם פָּצְדוּ וַיַּרְשֻׁוּ כְּאֲשֶׁר
 4 בְּסוּר וּבְעִשּׂוֹר בְּחוֹךְ קִלְחָת׃ אִוּ יַעֲקֹב אֶל־יְהוָה
 וְלֹא יַעֲנֶה אוֹתָם וַיִּסְתֵּר פָּנָיו מֵהֶם בַּעַת הָהִיא
 5 כְּאֲשֶׁר הִרְעִי מַעֲלִיָּהם׃ כֹּה אָמַר יְהוָה

עַל־הַבְּנִיָּאִים הַמִּתְנַעֲמִים אֶת־עַמּוּס הַנִּשְׁכָּחִים בְּשִׁנְיָהם
 וְקִרְאוּ שְׁלוֹם וְאֲשֶׁר לֹא־יִהְיֶה עַל־פִּיהֶם וְקִדְשׁוֹ

עליו מלחמה : לכן לילה לכם מזון וחשכה
 לכם מקום ובגדה השמש על הגביאים וקדר
 עליהם היום : ובשו החזים והפרו הקסמים
 ועשו על שטם בלם כי אין מענה אלהים : ואולם
 אנכי מלאתי כח את דרתי יהודה ומשפט וגבורה
 להניד לי עקב פשעו וישוראל חטאתו :
 שמעתי נא זאת ראשי בית יעקב וקציני בית
 ישראל המתעבים משפט ואת פלחיהם
 יעקשו : בנה ציון בדרמים וירושלם בעולה :
 ראשיה ב' בשחד ישעמו וכהלה במחיר יורו
 ויביאה בנסף יקסמו ועל יהודה ישענו לאמר
 הלא יהודה בקרבנו לאתבוא עלינו רעה : לכן
 בגללם ציון שדה תהרש וירושלם עיני תהיה
 והר הבית לבמות יער :

CAP. V. ה

ואמה בית לוחם אפתה צעיר להיות באלפי
 יהודה מקדש לי יצא להיות מושל בישוראל
 ומצאתיו מקדם מימי עולם : לכן יהלם עד עת
 יולדה ויחור אחיו ושונן על בן ישראל :
 ועמד ורעה בעי יהודה בגלל שם יהודה אלהיו
 וישבו כי עתה יגדל עד אפסיראץ : והיה זה
 שלום אשרי כי יבא בארצנו וכי ירחץ בארמנותינו
 ויהקמנו עליו שבעה רעים ושמונה נסיכי אדם :
 ורעו את ארצו אשור בחורב ואת ארצו נמרו
 בסתרותיה והציל מאשור כי יבוא בארצנו
 וכי ירחץ בגבולנו :
 והיה שארית יעקב בקרב עמים רבים כסל
 מאת יהודה כרבים עלי עשב אשר לא יקרה
 לאיש ולא יחל לבני אדם : והיה שארית
 יעקב בגוים בקרב עמים רבים פארה בנהמות
 יער ככפיר בערר צאן אשר אם עבר ורמס
 ושרף ואין מציל : תלם ירח על צדק וכל
 אינקה יפרחו : והיה ביום ההוא נאם
 יהודה והכרתי סוסך מקרבך והאברתי מרפתיך :
 והכרתי עני ארצך והרסתי פל מברכך :
 והכרתי כלפים מידך ומעוננים לא יהיו לך :
 והכרתי כסילך ומצבותיך מקרבך ולא תשתחוה
 עוד למעשה ידך : ונתתני אשירי מקרבך
 והשמתי ערך : ועשיתי פאח וגדמה נקם
 את הגוים אשר לא ישעמו :

CAP. IV. ג

והיה פאחיתים רמים ויהיה הר בית יהודה ככר
 בראש ההרים ונשא הוא מבצעות וגדרי עליו
 עמים : והלכו גוים רבים ואמרו לנו וגעלה
 אלהי יהודה ואלהי אלהי יעקב יורנו מדרביו
 ונלכה בארחתיו כי מציון תצא תורה ודבר יהודה
 מירושלם : וישפט בין עמים רבים והוכיח לגוים
 עצמים עד רחוק וקתרו חרבתיהם לאתים
 ונחיתיהם למימות לא ישאוי גוי אל גוי חרב
 ולא ילמדון עוד מלחמה : וישבו איש תחת גפנו
 ותחת תאנתו ואין מחירי כרפי יהודה צבאות
 דבר : כי פלח עמים ילכו איש בשם אלהיו
 ואנחנו נלך בשם יהודה אלהינו לעולם ועד :
 ביום ההוא נאם יהודה אקפה הצלעה
 והנדה אקבצה ואשר הרעתי : ושמתי את
 הצלעה לשארית והפלעה לגוי עצום ומלך
 יהודה עליהם דבר ציון מעתה ועד עולם :
 ואמה מבגד יער עפל בת ציון עדה תאמה
 וגאה הממשלה הראשונה ממלכת לבית
 ירושלם : עתה למה תרעי רע המלך אינך
 אם יועצך אבר ביהחוקך חיל פולדה : חילי
 וגחי בת ציון פולדה כי עמה תבאי מקריה

the diviners confounded: yea, they shall all cover^a their β lips; for^b there is no answer of God.

8 But truly I am full of power^c by the spirit of the LORD, and of judgment, and of might, to declare^c unto Jacob his transgression, and to Israel his sin.

9 Hear this, I pray you, ye heads of the house of Jacob, and princes of the house of Israel, that abhor judgment, and pervert all equity.

10 Theyⁱ build up Zion with γ blood, and Jerusalem with iniquity.

11 The heads thereof judge for reward, and the priests thereof teach for^m hire, and the prophets thereof divine for money; yet will they lean upon the LORD, and say, Is^o not the LORD among us? none evil can come upon us.

12 Therefore shall Zion for your sake be ploughed as a field, and^q Jerusalem shall become heaps, and the mountain of the house as the high places of the forest.^q

CHAP. IV.

BUT^u in the last days it shall come to pass, that the mountain of the house of the LORD shall be established in the^v top of the mountains, and it shall be exalted above the hills; and people shall flow unto it.

2 And many nations shall come, and say, Come, and let us go up to the mountain of the LORD, and to the house of the God of Jacob; and^w he will teach us of his ways, and we will walk in his paths; for the law shall go forth of Zion, and the word of the LORD from Jerusalem.

3 And he shall judge among many people, and rebuke strong nations afar off; and they shall beat their swords into plow-shares, and their spears into λ pruning-hooks: nation shall not lift up a sword against nation, neither^x shall they learn war any more.

4 But^a they shall sit every man under his vine and under his fig-tree; and none shall make them afraid: for the mouth of the LORD of hosts hath spoken it.

5 For all^c people will walk every one in the name of his god, and we^d will walk in the name of the LORD our God for ever and ever.

6 In that day, saith the LORD, will I assemble^e her that halteth,^f and I will gather^g her that is driven out, and her that I have afflicted;

7 And I will make her that halted a remnant, and her that was cast far off a strong nation; and the LORD shall^h reign over them in mount Zion from henceforth, even for ever.

8 And thou, O towerⁱ of π the flock, the strong hold of the daughter of Zion, unto thee shall it come, even the first dominion; ^k the kingdom shall come to the daughter of Jerusalem.

9 Now why dost thou cry out aloud? is^l there no king in thee? is thy counsel-^mor perished? for pangs have taken thee as a woman in travail.

10 Be in pain, and labour to bringⁿ forth, O daughter of Zion, like a woman in travail: for now shalt thou go forth out of the city, and thou shalt dwell in the field, and thou shalt go even to Babylon; there^p shalt thou be delivered; there the LORD shall redeem thee from the hand of thine enemies.

11 Now^q also many nations are gathered

B. C. 710.

a Le. 13. 45.

β upper lip.

b Ps. 74. 9.

Am. 8. 11.

c Ob. 12.

d Is. 55. 8.

Je. 29. 11.

Ro. 11. 33, 34.

e Mar. 3. 17.

f Lu. 3. 17.

g Is. 58. 1.

h Is. 41. 15, 16.

i De. 33. 25.

k Da. 2. 44.

l Je. 22. 13.

γ bloods.

m Mal. 1. 10.

1 Pe. 5. 2.

n Mat. 27. 30.

δ saying.

o Mat. 3. 9.

Ro. 2. 17, &c.

p Mat. 2. 6.

q Ps. 79. 1.

r Ge. 49. 10.

s Ps. 107. 34.

ζ the days of

eternity.

t Pr. 8. 22, 23.

Jno. 1. 1.

Col. 1. 17.

u Is. 2. 2, &c.

Eze. 17. 22..

24.

v Ps. 72. 16.

η or, rule.

w Ho. 6. 3.

x Zec. 9. 10.

Ep. 2. 14.

θ princes of.

κ eat up.

λ or, scythes.

μ or, with

her own

naked

swords.

y Lu. 1. 74.

z Ps. 72. 7.

a 1 Ki. 4. 25.

Zec. 3. 10.

b De. 32. 2.

c Je. 2. 11.

d Zec. 10. 12.

Col. 2. 6.

e Eze. 34. 13.

17.

Zep. 3. 19.

f Ps. 38. 17.

He. 12. 12,

13.

g Ps. 147. 2.

ν or, goats.

h Is. 9. 6, 7.

Da. 7. 14, 27.

Lu. 1. 33.

Re. 11. 15.

i Ps. 48. 12, 13.

π or, Edar,

Ge. 35. 21.

k Re. 22. 5.

l Je. 8. 19.

m Is. 2. 6, 8.

Re. 22. 15.

n Zec. 13. 2.

o Is. 66. 7, 8.

p or, statues.

q Ho. 1. 10.

or, enemies.

q 2 Th. 1. 8.

r La. 2. 16.

against thee, that say, Let her be defiled, and let our eye look^c upon Zion.

12 But they know not^d the thoughts of the LORD, neither understand they his counsel: for he shall gather^e them as the sheaves into the floor.

13 Arise, and thresh,^f O daughter of Zion: for I will make thine horn iron, and I will make thy hoofs brass;^g and thou shalt beat in pieces^h many people; and I will consecrate their gain unto the LORD, and their substance unto the Lord of the whole earth.

CHAP. V.

NOW gather thyself in troops, O daughter of troops; he hath laid siege against us; they shall smiteⁱ the judge of Israel with a rod upon the cheek.

2 But^j thou, Bethlehem Ephratah, though thou be little among the thousands of Judah, yet out of thee shall he come forth unto me that is to be ruler^k in Israel; whose goings forth have been from of old, from ζ everlasting.^l

3 Therefore will he give them up, until the time that she which travaileth hath brought forth; then the remnant of his brethren shall return unto the children of Israel.

4 And he shall stand and η feed in the strength of the LORD, in the majesty of the name of the LORD his God; and they shall abide: for now shall he be great unto the ends of the earth.

5 And this man shall be the^x peace, when the Assyrian shall come into our land; and when he shall tread in our palaces, then shall we raise against him seven shepherds, and eight θ principal men.

6 And they shall κ waste the land of Assyria with the sword, and the land of Nimrod μ in the entrances thereof: thus shall he^y deliver us from the Assyrian, when he cometh into our land, and when he treadeth within our borders.

7 And the remnant of Jacob shall be in the midst of many people, as a^z dew from the LORD, as the showers upon the grass, that tarrieth not for man, nor waiteth for the sons of men.

8 And the remnant of Jacob shall be among the Gentiles in the midst of many people, as a lion among the beasts of the forest, as a young lion among the flocks of ν sheep; who, if he go through, both treadeth down, and teareth in pieces, and none can deliver.

9 Thine hand shall be lifted up upon thine adversaries, and all thine enemies shall be cut off.

10 And it shall come to pass in that day, saith the LORD, that I will cut off thy horses out of the midst of thee, and I will destroy thy chariots:

11 And I will cut off the cities of thy land, and throw down all thy strong holds:

12 And I will cut off witchcrafts out of thine hand; and thou shalt have no more soothsayers;^m

13 Thy graven images alsoⁿ will I cut off, and thy ρ standing images out of the midst of thee; and thou shalt no more worship the work of thine hands:

14 And I will pluck up thy groves out of the midst of thee; so will I destroy thy σ cities.

15 And I will execute vengeance^q in anger and fury upon the heathen, such as they have not heard

CHAP. VI.

HEAR ye now what the LORD saith; Arise, contend thou β before the mountains,^a and let the hills hear thy voice.

2 Hear ye, O mountains, the LORD's controversy, and ye strong foundations of the earth: for β the LORD hath a controversy with his people, and he will plead with Israel.

3 O my people, what^a have I done unto thee? and wherein have I wearied thee? testify against me.

4 For I brought^a thee up out of the land of Egypt, and redeemed thee out of the house of servants; and I sent before thee Moses, Aaron, and Miriam.

5 O my people, remember now what Balak^f king of Moab consulted, and what Balaam the son of Beor answered him from Shittim unto Gilgal; that ye may know the righteousness^h of the LORD.

6 Wherewith shall I come before the LORD, and bow myself before the high God? shall I come before him with burnt-offerings, with calves δ of a year old?

7 Willⁱ the LORD be pleased with thousands of rams, or with ten thousands of rivers of oil? shall I give my first-bornⁿ for my transgression, the fruit of my ζ body for the sin of my soul?

8 He hath shewed thee, O man, what is good; and what^p doth the LORD require of thee, but to do justly, and to love mercy, and to θ walk humbly with thy God?

9 The LORD's voice crieth unto the city, and λ the man of wisdom shall see thy name: hear ye the rod, and who hath appointed it.

10 μ Are there yet the treasures of wickedness in the house of the wicked, and the ν scant measure that is abominable?^r

11 Shall I ρ count them pure with the wicked balances, and with the bag of deceitful weights?

12 For the rich men thereof are full of violence, and the inhabitants thereof have spoken lies, and their tongue is deceitful in their mouth.

13 Therefore also will I make thee sick in smiting thee, in making thee desolate^t because of thy sins.

14 Thou shalt eat, but not be satisfied; and thy casting down shall be in the midst of thee; and thou shalt take hold, but shalt not deliver; and that which thou deliverest will I give up to the sword.

15 Thou^u shalt sow, but thou shalt not reap; thou shalt tread the olives, but thou shalt not anoint thee with oil; and sweet wine, but shalt not drink wine.

16 For ϕ the statutes of Omri^w are kept, and all the works of the house of Ahab, and ye walk in their counsels; that I should make thee a ψ desolation, and the inhabitants thereof an hissing: therefore ye shall bear the reproach of my people.

CHAP. VII.

WOE is me! for I am as β when they have gathered the summer-fruits, as the grape-gleanings^e of the vintage: there is no cluster to eat: my soul desired the first-ripe fruit.

2 The γ good man is perished^b out of the earth; and there is none upright among men: they all lie in wait for blood; they hunt every man his brother with a net.

B. C. 710.

β or, with.

a Eze. 36.1-8.

γ the mischief of his soul.

b Ho. 4. 1.

c Je. 2. 5, 31.

d Je. 9. 4.

e De. 4. 20.

f Nu. XXII.

g Is. 8. 17.

h Ju. 5. 11.

i Ps. 37. 24.

Pr. 24. 16.

δ sons of a year.

k Ps. 27. 1.

l Ps. 51. 16.

m He. 12. 6, 7.

n 2 Ki. 3. 27.

o Ps. 37. 6.

ζ belly.

p De. 10. 12.

η or, And

thou wilt

see her that

is mine

enemy, and

cover her

with shame.

θ humble

thyself to

walk.

ι she shall be

for a tread-

ing down.

λ or, thy

name shall

see that

which is.

q Mal. 4. 3.

μ or, Is there

yet unto

every man

an house

of the

wicked.

ν measure of

leanness,

Am. 8. 5.

ρ Pr. 20. 10, 23.

π or, even to.

ρ or, be pure.

σ or, after

that it

hath been.

τ or, rule.

ς Ps. 23. 4.

t Ho. 5. 9.

u De. 28. 38, 40.

v Ps. 72. 9.

ϕ or, he doth

much keep

the.

w 1 Ki. 16. 25.

30.

χ or, creep-

ing things.

ψ or, aston-

ishment.

ϕ Ex. 34. 6, 7.

y La. 3. 31, 32.

β the gather-

ings of

summer.

z Ho. 9. 10.

a Ro. 6. 14.

γ or, godly, or

merciful.

b Is. 57. 1.

c Je. 50. 20.

d Lu. 1. 72, 73.

3 That they may do evil with both hands earnestly, the prince asketh, and the judge asketh for a reward; and the great man, he uttereth γ his mischievous desire: so they wrap it up.

4 The best of them is a brier; the most upright is sharper than a thorn hedge: the day of thy watchmen and thy visitation cometh; now shall be their perplexity.

5 I trust^d ye not in a friend, put ye not confidence in a guide; keep the doors of thy mouth from her that lieth in thy bosom.

6 For the son dishonoureth the father, the daughter riseth up against her mother, the daughter-in-law against her mother-in-law; a man's enemies are the men of his own house.

7 Therefore^e I will look unto the LORD, I will wait for the God of my salvation; my God will hear me.

8 Rejoice not against me, O mine enemy: whenⁱ I fall, I shall arise; when I sit in darkness, the LORD shall be a light^k unto me.

9 I will bear^m the indignation of the LORD, because I have sinned against him, until he plead my cause, and execute judgment for me: he will bring me forthⁿ to the light, and I shall behold his righteousness.

10 η Then she that is mine enemy shall see it, and shame shall cover her which said unto me, Where is the LORD thy God? mine eyes shall behold her: κ now shall she be trodden^q down as the mire of the streets.

11 In the day that thy walls are to be built, in that day shall the decree be far removed.

12 In that day also he shall come even to thee from Assyria, and from the fortified cities, and from the fortress even to the river, and from sea to sea, and from mountain to mountain.

13 σ Notwithstanding, the land shall be desolate because of them that dwell therein, for the fruit of their doings.

14 τ Feed thy people with thy^s rod, the flock of thine heritage, which dwell solitarily in the wood, in the midst of Carmel: let them feed in Bashan and Gilead, as in the days of old.

15 According to the days of thy coming out of the land of Egypt will I shew unto him marvellous things.

16 The nations shall see and be confounded at all their might: they shall lay their hand upon their mouth, their ears shall be deaf.

17 They shall lick^v the dust like a serpent, they shall move out of their holes like χ worms of the earth: they shall be afraid of the LORD our God, and shall fear because of thee.

18 Who is a God like unto thee, that pardoneth^x iniquity, and passeth by the transgression of the remnant of his heritage? he retaineth not his anger for ever,^y because he delighteth in mercy.

19 He will turn again, he will have compassion upon us; he will^a subdue our iniquities: and thou wilt cast all their sins^z into the depths of the sea.

20 Thou^d wilt perform the truth to Jacob, and the mercy to Abraham, which thou hast sworn unto our fathers from the days of old.

CAP. VI. 1

1 שְׁמַעֲנָא אֶת אֲשֶׁר־יְהוָה אֹמֵר קוֹם רֵיב אֶת־
 2 הַדָּרִים וְחַשְׁמַעְנָה הַנְּעוֹת קוֹלָהָ : שְׁמַעְנֵה הָרִים
 3 אֶת־רֵיב יְהוָה וְהִתְנַחֵם מִסְדֵּי אֶרֶץ בְּי רֵיב
 4 לַיהוָה עִם־עַמּוֹ וְעִם־יִשְׂרָאֵל יִתְנוּחַ : עַמִּי מִדָּה
 5 עֲשִׂיתִי לָהּ וּמִה הִלֵּאמִיקָ עָנָה בִּי : בִּי הֶעֱלִיתִי
 6 מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּמִבְּנֵי עֲבָדִים פָּרִיתִיךָ וְאֶשְׁלַח
 7 לְפָנֶיךָ אֶת־מֹשֶׁה אֶהְרֹן וּמֹרְאִים : עַמִּי זָכַרְנָא
 8 מִדָּה־עֵץ בָּלֵק מִלֵּךְ מוֹאָב וּמִה עָנָה אֹתוֹ בַּעֲלֵם
 9 בֶּן־בְּעוֹר מִן־הַשִּׁטִּים עַד־הַגִּלְגָּל לְמַעַן בַּעַח צְדָקוֹת
 10 יְהוָה : בִּפְהֵי אֲנָחֶם יְהוָה אֲנָחָה לְאֵלֹהֵי מִרְזֵם
 11 הָאֲקָדְמָנִי בַּעֲלוֹת בַּעֲגָלִים בְּנֵי שָׁנָה : הִרְצֵה
 12 יְהוָה בְּאַלְפֵי אֵילִים בְּרִבְבוֹת נְחֹל־שִׁמֹּן הֶאֱרָן
 13 בְּכוֹרֵי פִשְׁעֵי פָרִי בְשֵׁנִי חֲפָצָה נִשְׁטִי : הִנֵּי לָךְ
 14 אֲדָם מִדֶּסֶס וּמִה יְהוָה דֹּחֵשׁ מִמֶּךָ בְּי אִם־
 15 עֲשִׂיתָ מִשְׁפָּט וְהִתְנַחֵת חֶסֶד וְהִצַּגְעַ לְכֵת עִם־
 16 אֱלֹהֶיךָ : קוֹל יְהוָה לְעִיר יִקְרָא וְתִישָׁעִה
 17 יִרְאֶה שְׁמֶךָ שְׁמַעְנֵה מִשְׁפָּה וּמִי יַעֲדָה : עוֹד
 18 הָאֵשׁ בֵּית רָשָׁע אֲצִרוֹת רָשָׁע וְאִשְׁתֵּי רוֹזֵן וְעוֹמֶה :
 19 הָאֲזִנָּה בְּמֵאוֹנֵי רָשָׁע וּבְכִסִּים אֲבָנֵי מִרְמָה : אֲשֶׁר
 20 עֲשִׂירֶיהָ מִלֵּאזִי חֲמָס וְיִשְׁבִּיהָ דְּבוּר־שֶׁקֶר וְלִשְׁוֹנָם
 21 רִמְיָה בְּפִיהֶם : וְגַם־אֲנִי הִחֲלִיתִי הַכּוֹרֶתֶךָ הַשִּׁמְסִם
 22 עַל־חִפְּאוֹתֶיךָ : אִתָּה תֵּאֱכַל וְלֹא תִשְׂבָּע וְיִשְׁחָךְ
 23 בְּקִרְבֶּךָ וְחִסַּל וְלֹא תִפְלֵשׁ וְאֲשֶׁר תִּפְלֵשׁ לַחֲרֹב
 24 אִתָּן : אִתָּה תוֹרַע וְלֹא תִקְצוֹר אִתָּה תִרְדֵּף־יָחַד
 25 וְלֹא־תִסָּקֶךָ שָׁמֶן וְרִירוֹשׁ וְלֹא תִשְׁתַּדֵּד־יָיִן :
 26 וְיִשְׁתַּמְּרוּ חֲקוֹת עַמִּי וְכָל מַעֲשֵׂיהָ בֵּית־אֲחֵאָב
 27 וְתִלְכֵי בְּמַעֲצוֹתָם לְמַעַן תִּהְיֶי אִתָּה לְשִׁפְהָ וְיִשְׁבִּיהָ
 28 לְשִׁרְקָה וְחִרְפַּת עַמִּי תִשָּׂא :

CAP. VII. 1

1 אֲנִלִּי לִי בִי הִיִּיתִי פֶּסֶס־רִמְיָן פֶּלְלֵלִית בְּצִיר אֶרֶץ
 2 אֲשֶׁפּוֹל לֹאֲכַל בְּפִוְהָ אִתָּה נִשְׁטִי : אֲבָר חֲסִיד

שצש

מִדֶּה־אֶרֶץ וְיִשָּׁר בְּאָדָם אֶין פֶּלֶס לְדָמִים יִאָּדְבוּ
 2 אִישׁ אֶת־אֶחָיו יַצְדוּ חֶרֶם : עַל־הָרַע פֶּסֶלִים
 3 לְהִיטִיב הַשָּׂר שׁוֹאֵל וְהַשְׁפֵּט בַּשְּׁלוֹם וְהַגְדוֹל דִּבֵּר
 4 דְּבוֹת נִפְשׁוֹ הוּא וַיַּעֲבֹתֶהָ : מוֹבֵם בְּחֹק יִשָּׁר
 5 מִמִּסּוּכָה יוֹם מִצְפָּקָה פִּקְדוֹתֶיךָ נָצָה עֲתִידָה תִּהְיֶה
 6 מִבוֹכָתָם : אֶל־תִּאֲמִינוּ בְּרָע אֶל־הַכִּסְדּוֹ בְּאַלְפֵי
 7 מִשְׁנֵבֶת חִלָּה שְׁמִיר פִּתְחוֹ־פֶקֶד : כִּי־בֵן מִגְּבֹל
 8 אָב בַּת קָמָה בְּאִמָּה פֶּלֶה בַּחֲמָה אִיבֵי אִישׁ
 9 אֲנִשֵּׁי בִיחוֹ : וְאֲנִי בִיהוָה אֲצַפֶּה אֹחִילָה לְאֵלֹהֵי
 10 יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַעְנֵי אֱלֹהֵי : אֶל־תִּשְׁמְדוּ אֲבֹתֵי לִי בִי
 11 נִפְלִיתִי קָמְתִי כִי־אֲשַׁב בְּחֹשֶׁךְ יְהוָה אִוֵּר לִי :
 12 עַתָּה יְהוָה אֲשָׂא בִי חֲסָדִי לוֹ עַד אֲשֶׁר
 13 יִרְיֵב רֵיבִי וְעֲשֵׂה מִשְׁפָּטִי וַיִּצְאֵנִי לְאוֹר אֶרְצָה
 14 בְּצִדְקָתוֹ : וְתִרְאֵה אֲבֹתִי וְתִכְסֶּה בִּשְׁמֵה הָאֲמִידָה
 15 אֱלִי אִין יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עֵינִי תִרְאֵנִי פֶּלֶה עֲתִידָה
 16 תִּהְיֶה לְמִרְמָס כְּפִישׁ חוֹצוֹת : יוֹם לִבְנוֹת דְּרָגָה
 17 יוֹם הַהוּא יִחְקֹדֶק : יוֹם הוּא וְעִדָּךְ יָבוֹא לְמִנִּי
 18 אֲשֶׁר וְשָׂרִי מִצּוֹר וּלְמִנִּי מִצּוֹר וְעַד־נְהוֹר וְיָם מִיָּם
 19 וְהָרִי הָהָר : וְהִתִּיתִי הָאֶרֶץ לְשִׁמְמָה עַל־
 20 יִשְׁבִּיהָ מִפְּרִי מַעֲלִיהֶם : רָעָה עַמֶּךָ
 21 בְּשִׁבְמָה צָאן נִדְלָהֶךָ שִׁכְנִי לְבָדֵד יֶעֱרֵב בְּתוֹךְ
 22 בְּרִמָּל יִרְעֵי בָשָׂן וְגִלְעָד בְּיָמֵי עוֹלָם : בְּיָמֵי
 23 צָאֲתֶךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֶרְצוֹ נִפְלְאוֹת : יִרְאֵו
 24 גּוֹיִם וַיִּבְשּׁוּ מִכָּל גְּבוּרָתָם יִשְׁיִמוּ יָד עַל־פֶּה
 25 אֲזִינֵיהֶם תִּחְרַשְׁנֵה : יִלְחֲכוּ עֶפֶר בְּפִתְשׁ פִּתְחֵלִי
 26 אֶרֶץ יִרְוֹו מִמִּסְנֹרֵיהֶם אֶל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יִסְחָרוּ
 27 וְיִרְאוּ מִפָּנֶיךָ : מִי־אֵל כְּמוֹךָ נִשְׂא עוֹן וְעֵבֶר
 28 עַל־פִּשְׁעֵי לִשְׁאֵרִית נִחְלָתוֹ לֹא־יִחְזֹק לְעַד אֲפֹו
 29 כִי־חֲפָצֵן חֶסֶד הוּא : יִשׁוּב יִחְלֹמֵנוּ יִכְבוֹשׁ
 30 עֲוֹנוֹתֵינוּ וְתִשְׁלֹךְ בְּמַצּוֹלוֹת יָם כָּל־חַפְּאוֹתָם :
 31 הִתְנַחֵן אִמָּת לִי עֲלֵב חֶסֶד לִאֲבָרָהֶם אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתָּ
 32 לְאֲבֹתֵינוּ מִיָּמֵי קָדָם :

CAP. I. א

יִתְחַלְלֵהוּ הַלֵּבִי יִשְׁמַחֲשֹׁקוֹן בְּרִחְבּוֹת מִצִּידוֹ
פְּשִׁילִים בְּפָרְקִים יִרְצָצֻ: יִפְרֹ אֲדִירָיו וְכִשְׁלוֹ
בְּהִלְכֹתָם יִמְדְּרוּ הוֹמָתָהּ וְהִבְּנוּ הַסִּבְנוֹ:
שְׁעָרֵי הַפְּתוּרוֹת נִפְתְּחוּ וְהִדְּמִלְ נִמְגֹ: וְהַצֵּב
גִּלְתָּהּ הַעֲלִיחָהּ וְאַמְחִיחָהּ מִבְּנֵינֹת פֶּקוֹל יוֹלִים
מִתְפַּסּוֹת עַל־לִבְבָהּ: וְיִנְתָּה כְּבִרְכַּת־מִים מִיָּמִי
הִיא וְהַמָּה נָסִים עֲמִדוֹ עֲמִדוֹ וְאֵין מִסְכָּה:
כִּי כִסֶּף כִּי הֵב וְאֵין קֶצֶף לְתַכְנִיחַ כִּי מִלֵּל כִּלִּי
חֲמִידָה: בִּקְהָה וּמִבְקָההּ וּמִבְלָההּ וְלֵב נָסִים
וְיִסֵּן בְּרָפִים וְהִלְחִלָה בְּכָל־מַחֲלִים וּפְנֵי כָל־
קִצְצוֹ פָּאָרוֹר: אֵיחָה מִעֵזֶן אֲרִלוֹת וּמִרְעָה הִיא
לְפָסְרִים אֲשֶׁר הִלְךְ אֲרִיָּה לְבֵיאִי שָׁם גִּיר אֲרִיָּה
וְאֵין מִחֲרִיד: אֲרִיָּה מִרְחַף בְּדֵי גְרוֹתָיו וּמִחֲנֹק
לְלִבָּתָיו וּמִלֵּא־מִרְחַף חֲרִיו וּמִעֲוֹתָיו מִרְפָּה:
הִנֵּנִי אֵלֶיךָ נָאִם יְהוָה צְבָאוֹת וְהִבְשַׁרְתִּי בְּעֵשֶׂן
רִכְבָּהּ וּכְשִׁירָהּ: תֵּאָבֵל חֲרֵב וְהִכְרַמְתִּי מִאֲרָץ
מִרְפָּה וְלֹא־יִשְׁמַע עוֹד קוֹל מִלֵּאכָבָה:

CAP. III. ג

הִיו עִיר דִּמְיִים בָּלָהּ בַּחֹשׁ פָּרָל מִלֵּאָה לֹא יָמִישׁ
מִרְחַף: קוֹל שׁוֹט וְקוֹל רֶעֶשׂ אִסְקָן וְסִים דִּחֹר
וּמִרְכָּבָה מִרְחָדָה: פָּרַשׁ מַעֲלָה וְלִהְבֹּ חֲרֵב וּבִרְקַ
חֲלִית וְלֵב חָלָל וְלִבֵּי פָּגַר וְאֵין לִצְדָה לְגִוְיָהּ יִכְשְׁלוּ
בְּגִוְיָהֶם: מִיָּב וְנִינִי וְזֹנֶה טוֹבַת חֵן בַּעֲלַת בָּשָׂפִים
הַמִּכְרֹת גוֹיִם בּוֹנִיָּהּ וּמִשְׁפָּחוֹת בְּכִשְׁשִׁיה: הִנֵּנִי
אֵלֶיךָ נָאִם יְהוָה צְבָאוֹת וְגִלְתִּי שׁוֹלֵךְ עַל־
פָּגַרְךָ וְהִרְאִיתִי גוֹיִם מַעֲשֵׂיךָ וּמִמְלָכוֹת קְלוֹנֶיךָ:
וְהִשְׁלַכְתִּי עֲלֶיךָ שְׂקָדִים וְגִלְתִּיךָ וְשִׁמְחִיךָ פָּרָאִי:
וְהִיָּה כְּלִי־אֵיךְ יִדּוֹר מִפֶּקֶד וְאִמֵּל שְׂדֵדָה נִינִיָּה
כִּי יִגִּיד לָהּ מֵאֵין אֲבָקֶשׁ מִמְּחִמִּים לָךְ: הִתְקִישְׁבִי
מִנָּא אֲמֹן הִשְׁבָּה בְּאֵרִים מִים סָבִיב לָהּ אֲשֶׁר־
חִיל יָם מִים חוֹמָתָהּ: פֶּקֶשׁ עֲצָמָהּ וּמִצְרִים וְאֵין
קֶצֶף פֶּקֶשׁ וְלִבִּים הִיוּ בְּעִרְחָךְ: גַּם הִיא לִגְלָהּ

1 מִשָּׂא נִינִיָּה סֶסֶר חֲנוּן נָחוּם הָאֵלֶיךָ: אֵל
2 קָמוֹ וְלָקֵם יְהוָה לָקֵם יְהוָה וּבַעַל חֲמָה לָקֵם
3 יְהוָה לִצְרָיו וְנוֹמֵר הוּא לֹא־יָבוֹ: יְהוָה אֵרָךְ
אֲפִים וְגִדְל־כֶּחַ וּבָקָה לֹא יִקָּה יְהוָה בְּסוֹפָה
4 וּבִשְׂעָרָה חֲרָף וְעָנָן אֲבָק רִגְלָיו: גֹּשֶׁר בִּים
וְיִבְשֶׁהוּ וְכָל־הַפְּתוּרוֹת הִחְרִיב אֲמַלְלָ בָּשָׂן וּמִרְמֵל
5 וּפָרַח לִבְנוֹן אֲמַלְלָ: הָרִים רִעְשׁוּ מִפֶּקֶד וְהַגְּבֻעוֹת
הִתְמַגְגּוּ וְהַשָּׂא הָאֲרָץ מִפֶּקֶדוֹ וְחָלָל וְכָל־יֹשְׁבֵי
6 בָּהּ: לִפְנֵי עֲמִידוֹ מִי יַעֲמִיד וּמִי יָקוּם בְּחִירוֹ
אֲפֹר הַמְחֹל נִתְכָּה כְּאֵשׁ וְהַצְרִים נִתְצוּ מִפֶּקֶדוֹ:
7 טוֹב יְהוָה לְמַעֲוֹ בָיִם צָרָה וְיָדַע חֲסִי־בָּ:
8 וּבִשְׁמִיחַ עֲבֹר כָּל־יַעֲשֶׂה מִקְוָמָה וְאִיָּבוֹ יִדְחָה
9 חֲשָׁה: מִדְּהִתְשָׁבֶן אֵל־יְהוָה כָּל־הוּא עֲשֶׂה
10 לֹא־יָקוּם פְּעָמִים צָרָה: כִּי עַד־סִירִים סָבִיבִים
11 וְכִסְבָּאִם סְבֻאִים אֲפִלּוּ בָקֶשׁ יִבֶּשׁ מִלֵּא: מִפֶּקֶד
יִצָּא חֲשֵׁב עַל־יְהוָה רָעָה יִעַץ בְּלִיעַל:
12 כִּי אֲמַר יְהוָה אִם־שְׁלָמִים וְכֵן רָפִים וְכֵן
13 נִגְוִי וְעִבְרִי וְעִתְרָךְ לֹא אֲעַנְךָ עוֹד: וְעִתְרָה
אֲשִׁפֹּר מִטְּהָר מִשְׁלָךְ וּמִסִּרְחָךְ אֲנִתְּחֵן:
14 וְצִחָה עֲלֶיךָ יְהוָה לֹא־יִרְעַע מִשְׁמָךְ עוֹד מִבֵּית
אֱלֹהֶיךָ אֲבִרִית פֶּסֶל וּמִסְכָּה אֲשֵׁים קִבְּרָה
כִּי קְלוֹת:

CAP. II. ב

1 הִיָּה עַל־הָהָרִים רִגְלֵי מְבַשֵּׁר מִשְׁמֵעַ שְׁלוֹם חֲזִי
יִתְחַדֵּה חֲפָזָה שְׁלָמִי נִדְרָךְ כִּי לֹא יוֹסִיף עוֹד לְעִבְרוֹ־
2 בָּךְ בְּלִיַּעַל כָּל־הַ נִכְרָה: עֲלָה מִסְעֵן עַל־פָּגַרְךָ
נִצְוֹר מִצִּוְרָה צִפְּהִי דָרְךָ חֲזֵק מַחֲלִים אֲפִנֵּן כֶּחַ
3 מִאֵד: כִּי שָׁב יְהוָה אֶת־נִצְוֹן יַעֲלֵב בְּנִצְוֹן
4 יִשְׂרָאֵל כִּי בִקְוִים בְּקָלִים וְחִקְרִידִם שִׁחְתּוּ: מִנֵּן
בְּחִרְיָהּ מִאֲדָם אֲנִשְׁי־חֵלִל מְחַלְעִים בְּאִשְׁפָּלֹת
5 הִרְכַּב בָּיִם הִכִּינוּ וְהִבְרוּשִׁים הִרְעִלוּ: בְּחִצּוֹת

CHAP. I.

THE burden of Nineveh. The book of the vision of Nahum the Elkoshite.

2 γ God is jealous,^a and the LORD revengeth;^b the LORD revengeth, and ζ is furious: the LORD will take vengeance on his adversaries, and he reserveth wrath for his enemies.

3 The LORD is slow to anger, and great in power, and will not at all acquit the wicked: the LORD hath his way in the whirlwind and in the storm, and the clouds are the dust of his feet.

4 He rebuketh the sea, and maketh it dry, and drieth up all the rivers: Bashan languisheth, and Carmel, and the flower of Lebanon languisheth.

5 The mountains^c quake at him, and the hills melt, and the earth is burned at his presence, yea, the world, and all that dwell therein.

6 Who can stand before his indignation? and who can σ abide in the fierceness of his anger? his fury is poured out like fire, and the rocks are thrown down by him.

7 The LORD is good, a τ strong hold in the day of trouble;^e and he knoweth them that trust in him.

8 But with an over-running flood he will make an utter end of the place thereof, and darkness shall pursue his enemies.

9 What do ye imagine against the LORD? he will make an utter end: affliction shall not rise up the second time.

10 For while^f they be folded together as thorns, and while they are drunken as drunkards, they shall be devoured as stubble fully dry.

11 There is one come out of thee, that imagineth evil against the LORD, ϕ a wicked counsellor.

12 Thus saith the LORD, ψ Though they be quiet, and likewise many, yet thus shall they be β cut down, when he shall pass through. Though I have afflicted thee, I will afflict thee no more.

13 For now will I break his yoke from off thee, and will burst thy bonds in sunder.

14 And the LORD hath given a commandment concerning thee, that no more of thy name be sown: out of the house of thy gods will I cut off the graven image and the molten image; I will make thy grave; for thou art vile.

15 Behold^h upon the mountains the feet of him that bringeth good tidings, that publisheth peace! O Judah, δ keep thy solemn feasts, perform thy vows: for ζ the wicked shall no more pass through thee; he is utterlyⁱ cut off.

CHAP. II.

HEH that dasheth in pieces is come up before thy face: keep the munition, watch the way, make thy loins strong, fortify thy power mightily.

2 For the LORD hath turned away the θ excellency of Jacob, as the θ excellency of Israel: for the emptiers have emptied them out, and marred their vine branches.

3 The shield of his mighty men is made red, the valiant men are λ in scarlet: the chariots shall be with μ flaming torches in the day of his preparation, and the fir-trees shall be terribly shaken.

4 The chariots shall rage in the streets,

B. C. 713.

γ their show.

γ or, The LORD is a jealous God, and a revenger.

a Ex. 20. 5.

bor, gallants.

b Ps. 94. 1.

c that hath fury.

η covering,

or, coverer.

θ or, molten.

ϕ or, that

which was

established,

or, there was

a stand

made.

λ discovered.

μ or, from

the days

that she

hath been.

ν or, cause

them to turn

c Ps. 68. 8.

π or, and

their infi-

nite store.

ρ vessels of

desire.

d Zep. 2. 13.

σ stand up,

Re. 6. 17.

τ strength.

e Ps. 27. 5.

f 1 Th. 5. 2, 3.

g counsellor

of Belial.

h Eze. 24. 9.

χ city of

blooms.

ψ or, If they

would have

been at

peace, so

should they

have been

many, and

so should

they have

been shorn,

and he

should have

passed

away.

β shorn.

γ flame of the

sword, & the

lightning

of the spear.

h Is. 52. 7.

δ feast.

i Belial.

τ Is. 29. 7, 8.

η or, The dis-

perser, or,

hammer.

θ or, pride.

κ No-Amon,

or, non-

ishing.

λ dyed.

μ or, fiery.

ν in thy help.

they shall jostle one against another in the broad ways: β they shall seem like torches, they shall run like the lightnings.

5 He shall recount his δ worthies: they shall stumble in their walk; they shall make haste to the wall thereof, and the η defence shall be prepared.

6 The gates of the rivers shall be opened, and the palace shall be θ dissolved.

7 And κ Huzzab shall be λ led away captive, she shall be brought up, and her maids shall lead her as with the voice of doves, tabering upon their breasts.

8 But Nineveh is μ of old like a pool of water; yet they shall flee away. Stand, stand, shall they cry; but none shall ν look back.

9 Take ye the spoil of silver, take the spoil of gold; π for there is none end of the store and glory out of all the pleasant furniture.

10 She is empty,^d and void, and waste; and the heart melteth, and the knees smite together, and much pain is in all loins, and the faces of them all gather blackness.

11 Where is the dwelling of the lions, and the feeding-place of the young lions, where the lion, even the old lion, walked, and the lion's whelp, and none made them afraid?

12 The lion did tear in pieces enough for his whelps, and strangled for his lionesses, and filled his holes with prey, and his dens with ravin.

13 Behold, I am against thee, saith the LORD of hosts, and I will burn her chariots in the smoke, and the sword shall devour thy young lions; and I will cut off thy prey from the earth, and the voice of thy messengers shall no more be heard.

CHAP. III.

WOES to the χ bloody city! it is all full of lies and robbery; the prey departeth not;

2 The noise of a whip, and the noise of the rattling of the wheels, and of the pransing horses, and of the jumping chariots.

3 The horseman lifteth up both the γ right sword and the glittering spear: and there is a multitude of slain, and a great number of carcases; and there is none end of their corpses; they stumble upon their corpses:

4 Because of the multitude of the whoredoms of the well-favoured harlot, the mistress of witchcrafts, that selleth nations through her whoredoms, and families through her witchcrafts.

5 Behold, I am against thee, saith the LORD of hosts; and I will discover thy skirts upon thy face, and I will shew the nations thy nakedness, and the kingdoms thy shame.

6 And I will cast abominable filth upon thee, and make thee vile, and will set thee as a gazing-stock.

7 And it shall come to pass, that all they that look upon thee shall flee from thee, and say, Nineveh is laid waste: who will bemoan her? whence shall I seek comforters for thee?

8 Art thou better than κ populous No, that was situate among the rivers, that had the waters round about it, whose rampart was the sea, and her wall was from the sea?

9 Ethiopia and Egypt were her strength, and it was infinite; Put and Lubim were ν thy helpers.

10 Yet *was* she carried away, she went into captivity; her young children also were dashed^b in pieces at the top of all the streets; and they cast lots^c for her honourable men, and all her great men were bound in chains.

11 Thou also shalt be drunken:^d thou shalt be hid; thou also shalt seek strength because of the enemy.

12 All thy strong holds *shall be like fig-trees*^e with the first-ripe figs; if they be shaken, they shall even fall into the mouth of the eater.

13 Behold, thy people in the midst of thee *are women*^f; the gates of thy land shall be set wide open unto thine enemies: the fire shall devour thy bars.^g

14 Draw thee waters for the siege, fortify thy strong holds: go into clay, and tread the mortar, make strong the brick-kiln.

15 There shall the fire devour thee; the

B. C. 713.

a Joel 2. 25.

b Ps. 137. 8, 9.

c Joel 3. 3.

d Je. 25. 17.. 27.

e or, *spread-eth himself*.

f Re. 6. 13.

g Ps. 76. 6.

h Je. 51. 30.

i Eze. 31. 3, &c.

j or, *valiant ones*.

k 1 Ki. 22. 17.

l Ps. 147. 13.

m wrinkling.

n Re. 18. 2, 3.

sword shall cut thee off, it shall eat thee up like the canker-worm:^a make thyself many as the canker-worm, make thyself many as the locusts.

16 Thou hast multiplied thy merchants above the stars of heaven: the canker-worm^b spoileth, and fleeth away.

17 Thy crowned *are* as the locusts, and thy captains as the great grasshoppers, which camp in the hedges in the cold day, *but* when the sun ariseth they flee away, and their place is not known where they *are*.

18 Thy shepherds slumber,^c O king of Assyria;^d thy γ nobles shall dwell *in the dust*; thy people is scattered^e upon the mountains, and no man gathereth them.

19 There is no δ healing of thy bruise; thy wound is grievous; all that hear the bruit of thee shall clap the hands over thee: for upon whom^f hath not thy wickedness passed continually?

HABAKKUK.

CHAP. I.

THE burden which Habakkuk the prophet did see.

2 O LORD, how long shall I cry, and thou^a wilt not hear! *even* cry out unto thee of violence, and thou wilt not save!

3 Why dost thou shew me iniquity, and cause me to behold grievance? for spoiling and violence *are* before me: and there *are* that raise up strife and contention.

4 Therefore the law is slackened, and judgment doth never go forth: for the wicked doth compass about the righteous; therefore δ wrong judgment proceedeth.

5 Behold ye among the heathen, and regard, and wonder marvellously: for^e I will work a work in your days, *which* ye will not believe, though it be told you.

6 For, lo, I raise up the^d Chaldeans, that bitter and hasty nation, which shall march through the θ breadth of the land, to possess the dwelling-places *that are* not their's.

7 They *are* terrible and dreadful: μ their judgment and their dignity shall proceed of themselves.

8 Their horses also *are* swifter than the leopards, and *are* more ν fierce than the evening wolves: and their horsemen shall spread themselves, and their horsemen shall come from far; they shall fly as the eagle that hasteth to eat.

9 They shall come all for violence; ρ their faces shall *up* as the east wind, and they shall gather up the captivity as the sand.

10 And they shall scoff at the kings, and the princes shall be a scorn unto them; they shall deride every strong hold; for they shall heap dust, and take it.

11 Then shall *his* mind change, and he shall pass over, and offend, *imputing* his his power unto his god.

12 Art thou not from everlasting, O LORD my God, mine Holy One? we shall not die. O LORD, thou hast ordained them for judgment; and, O mighty τ God, thou hast ϕ established them for correction.

13 Thou art of purer eyes than to behold evil, and canst not look on χ iniquity: wherefore lookest thou upon them that

B. C. 626.

a La. 3. 8.

b or, *moving*.

c or, *fluent*.

d Is. 10. 13, 15.

e or, *wrested*.

f fat, or, dainty.

g Is. 29. 14.

h Fulfilled.

i 2 Ch. 36. 6.

j fenced place.

k Ps. 85. 8.

l breadths.

m or, in me.

n upon my reproof, or, arguing,

or, when I am argued with.

o or, from them shall proceed the judgment of these, and captivity of these.

p sharp.

q Jno. 3. 36.

r or, How much more.

s or, the supping of their faces, or, their faces shall look toward the east. Heb. the opposition of their faces toward the east.

t or, Ho, he.

u rock.

v founded.

w Is. 33. 1.

x or, grievance.

y bloods.

deal treacherously, and holdest thy tongue when the wicked devoureth *the man that* is more righteous than he?

14 And makest men as the fishes of the sea, as the β creeping things, *that have* no ruler over them?

15 They take up all of them with the angle, they catch them in their net, and gather them in their γ drag: therefore they rejoice and are glad.

16 Therefore^b they sacrifice unto their net, and burn incense unto their drag; because by them their portion *is* fat, and their meat ζ plenteous.

17 Shall they therefore empty their net, and not spare continually to slay the nations?

CHAP. II.

I WILL stand upon my watch, and set me upon the η tower, and^e will watch to see what he will say κ unto me, and what I shall answer λ when I am reproved.

2 And the LORD answered me, and said, Write the vision, and make *it* plain upon tables, that he may run that readeth it.

3 For the vision *is* yet for an appointed time, but at the end it shall speak, and not lie: though it tarry, wait for it; because it will surely come, it will not tarry.

4 Behold, his soul *which* is lifted up is not upright in him: but^f the just shall live by his faith.

5 π Yea also, because he transgresseth by wine, *he is* a proud man, neither keepeth at home, who enlargeth his desire as hell, and *is* as death, and cannot be satisfied, but gathereth unto him all nations, and heapeth unto him all people:

6 Shall not all these take up a parable against him, and a taunting proverb against him, and say, σ Woe to him that increaseth that *which* is not his! how long? and to him that ladeth himself with thick clay!

7 Shall they not rise up suddenly that shall bite thee, and awake that shall vex thee, and thou shalt be for booties unto them?

8 Because^g thou hast spoiled many nations, all the remnant of the people shall spoil thee; because of men's ψ blood, and for the violence of the land, of

כִּלְקֵה הַתַּפְּנִי פָּאֶרְהָ : הַרְבֵּית רִלְמָךְ מִפּוֹכְכִי 16
 הַשָּׁמַיִם יִלְקֵךְ פֶּשֶׁט וְעֵץ : מִפּוֹרֶךְ פָּאֶרְהָ 17
 וּמִשִּׁסְבָּרְךָ פֶּטֶב גּוֹבֵי חֲחוּנִים בְּפִדּוֹת בְּיוֹם קָרָה
 שְׁמֵשׁ יִרְחֵה וְנוֹדֵד וְלֹא יִנְדַּע מְקוֹמוֹ אִם : נִמְוֵה 18
 רֵעִיךָ מִלֶּךְ אֲשׁוּר יִשְׁכְּנֵה אֲדִירָהּ נִפְשׁוֹ עֲמָךְ עַל-
 הַהָרִים וְאֵין מִקָּעַן : אֵין-פִּתְּהָ לְשִׁבְרָהּ בְּחֵלָה 19
 מִפִּתְּהָ כִּלְ שְׁמֵעִי שְׁמֵעָה תִקְעֶנָּה כֹּחַ עֲלֶיךָ כִּי עַל-
 כֵּן לֹא-עֲנִיתָ רִצְחָהּ תִּמְדִּי :

הִלְכָה בְּשִׁבִי גַם עָלֶיךָ יִרְשָׁשׁ בְּרֹאשׁ כְּלִי-חַצֹּצֹת
 וְעַל-נִכְבְּדֶיךָ יִדֹּה גּוֹרֵל וְכָל-יְדוּלֵהָ רִתְקוֹ בְּזָקִים :
 11 בַּסִּימָה תִשְׁפְּרִי הָהִי בַעֲלֶמָה בַּסִּימָה תִּבְקָשִׁי
 12 מִעוֹ מֵאוֹיֵב : כִּלְ-מִבְצָרֶיךָ הָאֵנִים עַם-בְּפוֹרִים
 13 אִם-יָדוּעִי וְנִשְׁלִי עַלְפִי אוֹכֵל : הִנֵּה עַמְּךָ נָשִׁים
 בְּמִרְבֶּךָ לְאִיבֶךָ פִּתּוֹת נִפְתְּרוּ שְׁעֵי אֶרֶצְךָ אֲנִלָּה
 14 אֵשׁ בְּרִיחֶיךָ : מִי מִעוֹר שְׂאֵבִי לָךְ הָרִי מִבְצָרֶיךָ
 15 בָּאִי בַּפִּי וּרְמָסִי בְּהִסָּר חֲחוּנִי מִלֶּכֶן : שָׁם
 הֵאכֵלְךָ אֵשׁ תִּכְרִיתֶךָ חֲרֹב הֵאכֵלְךָ כִּלְקֵה הַתַּפְּנִי

חב קוק

LIBER HABAKUK.

CAP. I. א

הַיּוֹם בְּרִמְשׁוֹ לֹא-יִמְשַׁל בּוֹ : פֶּלֶה בַּחֲמָה הֵעֵלָה 15
 וְיִרְחֵה בְּחִרְמוֹ וְיִאֲסֹפְהוּ בְּמִכְמֹרָתוֹ עַל-כֵּן יִשְׁמַח
 וְיִגִּיל : עַל-כֵּן יַעֲבֹד לְחִרְמוֹ וְיִקְפֹּד לְמִכְמֹרָתוֹ כִּי 16
 בְּחֵלָה שְׁמֵן חֲלָקוֹ וּמֵאכֹל בָּרָאָה : הֵעֵל כֵּן 17
 יִרְוֶה חֲרָמוֹ וְתִמְדִּי לְחֵלֶכֶת גּוֹיִם לֹא יִחְמוֹל :

CAP. II. ב

עַל-מִשְׁמֶרֶתִי אֶעֱמְדָה וְאֶתְיַעֲבָה עַל-מִצְוֹר וְאֶצְפָּה 1
 לְרֹאוֹת מִה-יִדְבָּרֵי וְמִה אֲשִׁיב עַל-תּוֹכִיחֵי :
 וַיַּעֲנֵי יְהוָה וַיֹּאמֶר כָּתֹב חֲזוֹן וּבֹאֶר עַל-הַלְחֹת 2
 לְמַעַן יִרְוֶה קוֹרֵא בּוֹ : כִּי עוֹד חֲזוֹן לְמוֹעֵד וַיִּפְחַח 3
 לִלְקֹץ וְלֹא יִבְגֵּב אִם-יִתְמַחֲמֶהָ חִפְּהָ לֹא כִּי-בֹא
 יֵבֵא לֹא יֵאָחֵר : הִנֵּה עֹפֶלָה לֹא-יִשְׁתָּרָה נִפְשׁוֹ 4
 בּוֹ וְצִדִּיק בְּאִמּוּנָתוֹ יִחִי : וְאִף כִּי-יִדְּוֶה בּוֹדֵד 5
 בְּבֶרֶךְ דְּהִיר וְלֹא יִנְהָ אֲשֶׁר הָרֹדִיב פִּשְׁאוֹל נִפְשׁוֹ
 וְהוּא כְּפוֹת וְלֹא יִשְׁעֵה וַיִּאֲסֹף אֵלָיו כָּל-הַגּוֹיִם 6
 וַיִּקְבֹּץ אֵלָיו כָּל-הַשָּׁפִּים : הֲלוֹא אֲנִלָּה כֻלָּם עָלָיו 6
 מִשָּׁל יִשְׂאוּ וּמִלִּיצָה חֲדוֹת לֹא יִאֲמַר הוּא 7
 הַמְּבֹרָה לֹא-לֹא עַד-מָתִי וּמִכְבִּיד עָלָיו עַבְדִּי :
 הֲלוֹא פִתַּח יָקוֹמוּ נִשְׁלִיךְ וַיִּקְצֵה מִנְעוּעֶיךָ וְהִיטָה 7
 לְמִשְׁקוֹת לָמוֹ : כִּי-אֲתָה שְׁלוֹחַ גּוֹיִם רַבִּים 8
 יִשְׁלַחַךְ כִּלְיָתָר עַמִּים מִדְּמִי אֲדָם חֲמַס־אֲרָץ
 קָרְהִי וְכִלְ-שִׁבִי בָּהּ : הוּא בָצֵעַ בָּצֵעַ רַע 9

הַפִּשְׁאֵל אֲשֶׁר הָיָה חֲבֻקִּיק הַנְּבִיא : עַד-אֲנִי 1
 2 יְהוָה שְׁוֹעֵתִי וְלֹא הַשָּׁמַע אֲנִיךָ חֲמַס וְלֹא
 3 חוֹשֵׁעִי : לְפָנַי תִּרְאֵנִי אֲנִי וְעַמִּל תְּבִישׁ וְשׂוֹד
 4 וְחֲמַס לִנְגִדִי וְדִדִּי רֵיב וּמִדּוֹן יִשְׂאוּ : עַל-כֵּן תִּפְסַג
 תוֹרָה וְלֹא-יֵצֵא לְנִצָּח מִשְׁפָּט כִּי רָשָׁע מִכְתִּיר
 5 אֶת-הַצִּדִּיק עַל-כֵּן יֵצֵא מִשְׁפָּט מֵעַקֵּל : רֹאֵי
 בְּנוֹיִם וְהַבִּישׁוּ וְהִתְמַהוּ תִּמְרוֹהוּ כִּי-פִעֵל פִּעֵל
 6 בְּיִמְלִים לֹא תֵאֱמִינוּ כִּי-יִסְפָּר : כִּי-הִנֵּנִי מְקוֹם אֶת-
 הַבְּשׂוּיִים הָהֵם חֲמֵר וְהַנְּמָרָה הַחֲלוּלָה לְמִרְחִיבֵי אֶרֶץ
 7 לְרֶשֶׁת מִשְׁכָּנוֹת לֹא-לֹא : אִם וְנִרְאָה הוּא מִפְּנֵי
 8 מִשְׁפָּטוֹ וַיִּשְׁאֲלוּ יֵצֵא : וְקוֹדֵם מִנְּמָרִים סִכְּיוֹ וְחִדּוֹ
 מִזִּמְרֵי עָרֵב וּפִשְׁשׁוֹ פִּרְשֵׁיוֹ וּפִרְשֵׁיוֹ מִרְחֹק יֵבֵא
 9 יֵשֶׁע נִנְשָׁר חֵשׁ לֹא-אֲכֹל : פֶּלֶה לְחֲמַס יֵבֵא מִגִּפְתִּי
 10 מִפְּתִיחַ הַקִּימָה וַיִּאֲסֹף בְּחוֹל שָׁבִי : וְהוּא בְּמִלְכִּים
 תִּהְלֵם וְרוֹנִים מִשְׁחָק לֹא הוּא לְכִלְ-מִבְצָר יִשְׁחָק
 11 וַיַּעֲבֹר עֵצֶר וַיִּלְפָּדָה : אֵין חֲלָף רֵיחַ וַיַּעֲבֹר
 12 וַיִּשְׁמַח כִּי כָח לֹא-לֹאֵהוּ : הֲלוֹא אֲתָה מִקֶּדֶם יְהוָה
 אֲלֵהִי קֹדֵשׁ לֹא נִמּוֹת יְהוָה לְמִשְׁפָּט שְׁכִימוֹ וְצוֹר
 13 לְחֻלְכֵי יִסְרָהֵל : שְׂחָדוֹ עֵינִים מִרְאוֹת לֵעַ וְהַבִּישׁ
 אֶל-עַמִּל לֹא חִיָּל לְפָנָי תְּבִישׁ בְּנוֹיִם הַחֲרֹשׁ
 14 בְּבִלַּע רָשָׁע צִדִּיק מִמֶּנִּי : וְהַעֲשֵׂה אֲדָם בְּדִבִּי

- 10 לְבֵיתוֹ לְשׁוֹם בְּמִדְּוֹם קָזָו לְהַצֵּל מִכָּף רָע׃ יַעֲזֹב
 בִּשְׁחַת לְבֵיתוֹ קִצּוֹת־עַמִּים רַבִּים וְחוֹמָה נִפְשָׁה׃
 11 מִי־אֲבָן מִקִּיר תִּזְעַק וְכָפִים מִעֵץ יַעֲנֶה׃
 12 הִי בָנָה עִיר בְּדָמִים וְכִנּוּן קִרְיָה עֲשֹׂהָ׃ הִלּוּא
 13 הִלָּה מֵאֵת יְהוָה צְבָאוֹת וַיִּנְגַּע עַמִּים בְּדִיאָשׁ
 14 וְלֹא־מִים בְּדִרְיָה יַעֲשֶׂה׃ מִי תִמְלֵא הָאָרֶץ לְדַעַת
 15 אֶת־כְּבוֹד יְהוָה כְּפִים יִכְסּוּ עֲלֵיהֶם׃ הִי
 מִשְׁקָה רִעְיוֹ מִסִּפְּהָ חֲמִתָּהּ וְאֶף שֹׁפָר לִמְעַן
 16 הִבִּישׁ עַל־מַעְזְרֵיהֶם׃ שָׁבַעַת קֶלֶן מִכְּבוֹד שְׂתָהּ
 בַּסִּימָהּ וְהִעֲרָל תִּסּוּב עֲלֶיהָ כּוֹס יִמִּין יְהוָה
 17 וְקִקְלֹן עַל־כְּבוֹדָהּ׃ מִי־חֲמַס לִבְנוֹן יִכְסֹף וְשִׁיר
 בַּחֲמוֹת יִחְרָן מִדְּמֵי אָדָם וְחֲמַס־אָרֶץ קִרְיָה
 18 וְכָל־יֹשְׁבֵי בָהּ׃ מִי־הוֹעִיל פֶּסֶל מִי פֶסֶל וְיִצְרוּ
 מִסִּבָּה וּמִוֹרָה שֶׁקֶר מִי־בִשָּׁה יִבְרַ יִצְרוּ עֲלֵיו
 19 לְעֲשׂוֹת אֱלֹהִים אֱלֹמִים׃ הִי אָמַר לַעֲצֵן
 הַקִּיָּצָה עִיר לֵאמֹן וַיִּכְּסּוּ הָיָה הַהִי־הוּא
 20 תִּפְשֶׁה וְהִבָּה וְכִסָּף וְכִלְרִית אֵין בְּקִרְבּוֹ׃ וַיְהוֹה
 בְּחִיבֵל קִדְּשׁוּ כֹס מִכְּנִי פִלְדֵּהָרֶץ׃
 CAP. III. ב
 1 תִּפְסֹחַ לְחִבְקִיק הַנְּבִיא עַל שְׁנֵינֹת׃ יְהוָה
 2 שְׁמַעְתִּי שִׁמְשָׁף יְרֵאָה יְהוָה פִּעֲקָה בְּקֶרֶב שְׁנֵים
 3 חִיָּהוּ בְּקֶרֶב שְׁנֵים הוֹדִיעַ בְּרָעוֹ רַחֵם תִּזְכּוּר׃
 4 אֱלֹהֵי מִתְיָנָן יָבוֹא וְקָדוֹשׁ מִי־הַר פָּאָרָן סִלָּה נִפְסָה
 5 שֶׁמֶם הוֹדוּ וַתְּהַלְלוּ מִלֵּאָה הָאָרֶץ׃ וְנִגְהָ פָאָר
 6 תְּהִיָּה קִרְנִים מִיָּדוֹ לֹא וְשֶׁם חֲבִיזֵן עֲדָה׃ לִפְנֵי

צפניה

LIBER ZEPHANIAE.

CAP. I. א

- 1 דְּבַר־יְהוָה אֲשֶׁר־הָיָה אֶל־צַפְנִיָּה בֶן־פוֹשֵׁי בֶן־
 גְּדַלְיָה בֶן־אֲמַרְיָה בֶן־חִזְקִיָּה בִּימֵי יֹאשִׁיָּהוּ בֶן־
 2 אֲחִזָּן מֶלֶךְ־יְהוּדָה׃ אֲסָף אֲסָף כָּל מַעַל פְּנֵי
 3 הָאֲדָמָה נֹאם־יְהוָה׃ אֲסָף אָדָם וּבַהֲמָה אֲסָף
 עוֹף־הַשָּׁמַיִם וְדָגֵי הַיָּם וְהַמְּשָׁלֹת אֶת־הָרְשָׁעִים
 וְהַכְּרִמִּי אֶת־הָאֵלֶם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה נֹאם־
 יְהוָה׃ וְנִמְשִׁיתִי יְדִי עַל־יְהוּדָה וְעַל כָּל־יֹשְׁבֵי
 יִרְשָׁלָּם וְהַכְּרַמִּי מִן־הַמָּקוֹם הַזֶּה אֶת־שֹׂאֵר
 הַבָּעַל אֶת־שֵׁם הַכְּמִרִים עִם־הַכְּהֵנִים׃ וְאֶת־

the city, and of all that dwell therein.

9 Woe to him that γ coveteth an evil covetousness to his house, that he may set his nest on high, that he may be delivered from the δ power of evil!

10 Thou hast consulted shame to thy house by cutting off many people, and hast sinned *against* thy soul.

11 For the stone shall cry out of the wall, and the θ beam out of the timber shall κ answer it.

12 Woe to him that buildeth a town with λ blood, and establisheth a city by iniquity!

13 Behold, *is it* not of the LORD of hosts that the people shall labour in the very fire, and the people shall weary themselves π for very vanity?

14 For the earth shall be filled ρ with the knowledge of the glory of the LORD, as the waters cover the sea.

15 Woe unto him that giveth his neighbour drink, that putteth thy bottle to him, and maketh him drunken also, that thou mayest look on their nakedness!

16 Thou art filled τ with shame^c for glory: drink thou also, and let thy forehead be uncovered: the cup^d of the LORD's right hand shall be turned unto thee, and shameful spewing *shall be* on thy glory.

17 For the violence of Lebanon shall cover thee, and the spoil of beasts, *which* made them afraid, because of men's blood, and for the violence of the land, of the city, and of all that dwell therein.

18 What profiteth the graven image, that the maker thereof hath graven it; the molten image, and a teacher of lies, that the ψ maker of his work trusteth therein, to make dumb idols?

19 Woe unto him that saith to the wood, Awake! to the dumb stone, Arise, it shall teach! Behold, it *is* laid over with gold and silver, and *there is* no breath at all in the midst of it.

20 But the LORD *is* in his holy temple: *f* γ let all the earth keep silence before him.

CHAP. III.
A PRAYER of Habakkuk the prophet upon ζ Shigionoth.

2 O LORD, I have heard thy η speech, and was afraid: O LORD, θ revive^g thy work in the midst of the years, in the midst of the years make known; in wrath remember mercy.

3 God came from λ Teman, and the Holy One from mount Paran. Selah. His glory covered the heavens, and the earth was full of his praise.

4 And his brightness was as the light; he had μ horns *coming* out of his hand: and there was the hiding of his power.

5 Before him went the pestilence, and

B. C. 626.

β or, diseases,

De. 32. 24.

γ or, *gaineth*

an evil gain.

δ palm of

the hand.

a Mi. 5. 2.

ζ Ethiopia.

η or, under

affliction,

or, vanity.

θ or, piece, or

fastening.

κ or, witness

against.

λ bloods.

μ or, were.

ν the rivers

of the earth.

π or, in vain.

ρ or, by know-

ing the.

b Jos. 10. 12, 13

σ or, thine ar-

rows walked

in the light.

τ or, more

with shame

than with.

c Phi. 3. 19.

d Je. 25. 27, 29.

e Ps. 110. 6.

ϕ making

naked.

χ were tem-

pestuous.

ψ fashioner

of his

fashion.

β or, mud.

f Ps. 11. 4.

γ be si-

lent all the

earth.

δ or, cut them

in pieces.

ζ or, accord-

ing to vari-

able songs,

or, tunes,

called in

Hebrew,

Shigionoth.

η report, or

hearing.

θ or, preserve

alive.

g Jn^c. 10. 10.

κ lie.

λ the south.

h Job 13. 15.

μ or, bright

beams out

of his side.

ν Neginoth.

Ps. 4. Title.

burning β coals went forth at his feet.

6 He stood, and measured the earth; he beheld, and drove asunder the nations: and the everlasting mountains were scattered, the perpetual hills did bow: his ways^a *are* everlasting.

7 I saw the tents of ζ Cushan η in affliction: and the curtains of the land of Midian did tremble.

8 Was the LORD displeased against the rivers? *was* thine anger against the rivers? *was* thy wrath against the sea, that thou didst ride upon thine horses and thy chariots μ of salvation?

9 Thy bow was made quite naked, according to the oaths of the tribes, *even* thy word. Selah. Thou didst cleave ν the earth with rivers.

10 The mountains saw thee, and they trembled: the overflowing of the water passed by: the deep uttered his voice, and lifted up his hands on high.

11 The sun^b and moon stood still in their habitation: σ at the light of thine arrows they went, and at the shining of thy glittering spear.

12 Thou didst march through the land in indignation, thou didst thresh the heathen in anger.

13 Thou wentest forth for the salvation of thy people, *even* for salvation with thine anointed; thou woundedst the head^c out of the house of the wicked, by ϕ discovering the foundation unto the neck. Selah.

14 Thou didst strike through with his staves the head of his villages; they χ came out as a whirlwind to scatter me: their rejoicing *was* as to devour the poor secretly.

15 Thou didst walk through the sea with thine horses, *through* the β heap of earth of great waters.

16 When I heard, my belly trembled; my lips quivered at the voice: rottenness entered into my bones, and I trembled in myself, that I might rest in the day of trouble: when he cometh up unto the people, he will δ invade them with his troops.

17 Although the fig-tree shall not blossom, neither shall fruit *be* in the vines; the labour of the olive shall κ fail, and the fields shall yield no meat; the flock shall be cut off from the fold, and *there shall be* no herd in the stalls:

18 Yet^d I will rejoice in the LORD, I will joy in the God of my salvation.

19 The LORD God *is* my strength, and he will make my feet like hinds' feet, and he will make me to walk upon mine high places. To the chief singer on my ν stringed instruments.

ZEPHANIAH.

CHAP. I.

THE word of the LORD which came unto Zephaniah the son of Cushi, the son of Gedaliah, the son of Amariah, the son of Hizkiah, in the days of Josiah the son of Amon king of Judah.

2 γ I will utterly consume all things from off the δ land, saith the LORD.

3 I will consume man and beast; I will consume the fowls of the heaven, and

B. C. 630.

β or, idols.

γ By taking

away, I will

make an end

a Fulfilled,

624.

2Ki. 23. 4, 5.

δ face of the.

the fishes of the sea, and the β stumbling-blocks with the wicked; and I will cut off man from off the land, saith the LORD.

4 I will also stretch out mine hand upon Judah, and upon all the inhabitants of Jerusalem; and I will cut off^a the remnant of Baal from this place, and the name of the Chemarims with the priests;

5 And them that worship the host of heaven upon the house-tops;^b and them^c that worship and that swear β by the LORD,^d and that swear by Malcham;^e

6 And them that are turned back^f from the LORD; and those that have not sought^g the LORD, nor inquired for him.

7 Hold^h ye peace at the presence of the LORD GOD; forⁱ the day of the LORD is at hand: for the LORD hath prepared a sacrifice, he hath γ bid his guests.^j

8 And it shall come to pass in the day of the LORD's sacrifice, that I will ζ punish the princes, and the king's children, and all such as are clothed with strange apparel.

9 In the same day also will I punish all them that leap on the threshold, which fill their masters' houses with violence and deceit.

10 And it shall come to pass in that day, saith the LORD, that there shall be the noise of a cry from the fish-gate, and an howling from the second, and a great crashing from the hills.

11 Howl, ye inhabitants of Maktesh, for all the merchant-people are cut down; all they that bear silver are cut off.

12 And it shall come to pass at that time, that I will search Jerusalem with candles, and punish the men that are η settled^p on their lees; that say^q in their heart, 'The LORD will not do good, neither will he do evil.'

13 Therefore their goods shall become a booty, and their houses a desolation: they shall also build houses, but not inhabit them; and they shall plant vineyards, but not drink the wine thereof.

14 The great day of the LORD is near,^t it is near, and hasteth greatly, even the voice of the day of the LORD: the mighty^u man shall cry there bitterly.

15 That^v day is a day of wrath, a day of trouble and distress, a day of waste-ness and desolation, a day of darkness^w and gloominess, a day of clouds and thick darkness,

16 A day of the trumpet^x and alarm against the fenced cities, and against the high towers.

17 And I will bring distress upon men, that they shall walk like blind^y men, because they have sinned against the LORD: and their blood^z shall be poured out as dust, and their flesh as the dung.

18 Neither^a their silver nor their gold shall be able to deliver them in the day of the LORD's wrath; but the whole land shall be devoured^b by the fire of his jealousy: for he shall make even a speedy riddance of all them that dwell in the land.

CHAP. II.

GATHER^d yourselves together, yea, gather together, O nation not ρ desired;

2 Before the decree bring forth, before the day pass as the chaff,^e before the fierce anger^f of the LORD come upon you, before^g the day of the LORD's anger come upon you.

3 Seek^h ye the LORD, all ye meek of the earth, which have wrought his judgment;ⁱ seek righteousness, seek meekness: it may be^j ye shall be hid in the day of the LORD's anger.

4 For Gaza^k shall be forsaken, and Ashkelon a desolation: they shall drive out Ashdod at the noon-day, and Ekron shall be rooted up.

5 Woe unto the inhabitants of the sea-

B. C. 630.

a Eze. 25. 16.

b 2 Ki. 23. 12.

Je. 19. 13.

c 2 Ki. 17. 33,

41.

β or, to.

d Is. 48. 1.

Ho. 4. 15.

e 1 Ki. 11. 33.

f He. 10. 38.

g He. 2. 3.

h Zec. 2. 13.

i Phi. 4. 5.

k Is. 11. 11.

l Mi. 4. 7.

γ sanctified,

or, prepared

Col. 1. 12.

l Mat. 22. 2,

&c.

Re. 19. 17.

δ or, when.

m Lu. 1. 68.

ζ visit upon.

n Ps. 126. 1, 4.

Je. 29. 14.

o Je. 48. 1, &c.

η curdled, or,

thickened.

p Je. 48. 11.

Am. 6. 1.

Re. 2. 23.

q Ps. 94. 7.

θ make lean.

r Is. 20. 4.

s Is. 10. 12, 16.

t Joel 2. 1, 11.

u Re. 6. 15, 17.

v Is. 22. 5.

Je. 30. 7.

κ or, pelican.

λ or, knops,

or, chapters.

w Am. 5. 18.

μ or, when

he hath un-

covered.

x Je. 4. 19.

y Is. 47. 8.

Re. 13. 7.

z Is. 59. 10.

a Ps. 79. 3.

Je. 9. 22.

ν crawl, or,

gluttonous.

b Pr. 11. 4.

Eze. 7. 19.

π or, in-

struction.

c ch. 3. 8.

d Joel 2. 16.

e Je. 23. 11, 32.

ρ or, desirous.

f Ho. 13. 3.

g Ec. 3. 16, 17.

h 2 Ki. 22. 13,

17.

23. 26.

2 Ch. 36. 16,

17.

σ morning

by morning.

i Ps. 95. 7, 8.

k Je. 8. 12.

l Am. 5. 6, 15.

ϵ or, corners.

m Zec. 8. 19.

n Jon. 3. 9.

o Je. 47. 5.

Zec. 9. 5, 6.

p Is. 63. 8.

q Mi. 2. 1, 2.

coasts, the nation of the Cherethites!^a the word of the LORD is against you; O Canaan, the land of the Philistines, I will even destroy thee, that there shall be no inhabitant.

6 And the sea-coast shall be dwellings and cottages for shepherds, and folds for flocks.

7 And the coast shall be for the^k remnant of the house of Judah; they shall feed thereupon: in the houses of Ashkelon shall they lie down in the evening;^l for the LORD their God shall visit^m them, and turn awayⁿ their captivity.

8 I have heard the reproach of Moab, and the revilings of the children of Ammon, whereby they have reproached my people, and magnified themselves against their border.

9 Therefore, as I live, saith the LORD of hosts, the God of Israel, Surely Moab^o shall be as Sodom, and the children of Ammon as Gomorrah, even the breeding of nettles, and salt-pits, and a perpetual desolation: the residue of my people shall spoil them, and the remnant of my people shall possess them.

10 This shall they have for their pride, because they have reproached and magnified themselves against the people of the LORD of hosts.

11 The LORD will be terrible unto them: for he will θ famish all the gods of the earth; and men shall worship him, every one from his place, even all the isles of the heathen.

12 Ye Ethiopians^r also, ye shall be slain by my sword.

13 And he will stretch out his hand against the north, and destroy Assyria;^s and will make Nineveh a desolation, and dry like a wilderness.

14 And flocks shall lie down in the midst of her, all the beasts of the nations: both the κ cormorant and the bittern shall lodge in the λ upper lintels of it: their voice shall sing in the windows; desolation shall be in the thresholds: μ for he shall uncover the cedar-work.

15 This is the rejoicing city that dwelt carelessly; that said^y in her heart, I am, and there is none beside me: how is she become a desolation, a place for beasts to lie down in! every one that passeth by her shall hiss, and wag his hand.

CHAP. III.

WOE to ν her that is filthy and polluted, to the oppressing city!

2 She obeyed not the voice; she received not π correction; she trusted not in the LORD; she drew not near to her God.

3 Her princes within her are roaring lions; her judges are evening wolves; they gnaw not the bones till the morrow.

4 Her prophets^q are light and treacherous persons: her priests have polluted the sanctuary, they have done violence to the law.

5 The^s just LORD is in the midst thereof; he will not do iniquity: σ every morning doth he bring his judgment to light, he faileth not; but the unjust knoweth no shame.^t

6 I have cut off the nations: their towers are desolate; I made their streets waste, that none passeth by: their cities are destroyed, so that there is no man, that there is none inhabitant.

7 I said, Surely^p thou wilt fear me, thou wilt receive instruction: so their dwelling should not be cut off, howsoever I punished them: but they rose early,^q and corrupted all their doings.

הַמִּשְׁתַּחֲוִים עַל־הַנְּנוֹת לִצְבֹּא הַשָּׁמַיִם וְאֵת־
הַמִּשְׁתַּחֲוִים הַנִּשְׁבָּעִים לַיהוָה וְהַנִּשְׁבָּעִים
בְּמִלְכָּם : וְאֵת־הַנִּסְסוּגִים מֵאַחֲרֵי יְהוָה וְאֵשֶׁר
לֹא־בִקְשׁוּ אֶת־יְהוָה וְלֹא־דִרְשׁוּהוּ : חָס מִמֶּנִּי
אֲדֹנִי יְהוָה כִּי קָרוֹב יוֹם יְהוָה כִּי־הִכָּן יִהְיֶה
וְזָבַח הַקֹּדֶשׁ קָרְאוּ : וְהָיָה בַּיּוֹם
זָבַח יְהוָה וַפְקַדְתִּי עַל־הַשָּׂרִיס וְעַל־בְּנֵי הַמִּלֵּךְ
וְעַל כָּל־הַלְוִיִּם מִלְּפָנֶיךָ נָכְרִי : וַפְקַדְתִּי עַל־
כָּל־הַדּוֹלֵג עַל־הַמִּסְתַּתֵּן בַּיּוֹם הַהוּא הַמִּמְלָאִים
בֵּית אֲבוֹתֵיהֶם חֶמֶס וּמִרְמָה : וְהָיָה
בַּיּוֹם הַהוּא נֹאס־יְהוָה קוֹל צִעָקָה מִשְׁעַר הַדְּלִים
וְיִלְלָה מִן־הַמִּשְׁנָה וְשָׁבַר גָּדוֹל מִהֲנָעוֹת :
הִיגִילוּ יִשְׁבֵּי הַמִּכְתָּשׁ כִּי נִדְמָה לָלֶעֶם כִּנְעַן
נִכְרְתִי כִּלְמִילִי כִסָּף : וְהָיָה בַּעֲת
הַהִיא אֲחַפֵּשׂ אֶת־יְרוּשָׁלַם בְּנִרוֹת וַפְקַדְתִּי עַל־
הָאֲנָשִׁים הַקָּפְאִים עַל־שִׁמְרֵיהֶם הָאֲמִירִים בְּלִבָּם
לֹא־יִיטִיב יְהוָה וְלֹא יִרַע : וְהָיָה הַיֵּלֶם לַמִּשְׁפָּה
וּבְמִיתָם לַשְׁמֵמָה וּבְנֵי בָתִּים וְלֹא יִשְׁבִּי וְנִשְׁמָעוּ
כְּרָמִים וְלֹא יִשְׁתּוּ אֶת־יֵינֵם : קָרוֹב וּסִי־יְהוָה
הַגָּדוֹל קָרוֹב וּמִחֵר מֵאֵד קוֹל יוֹם יְהוָה מִר צִרָה
לְשֵׁם גִּבּוֹר : יוֹם עֲבָרָה הַיּוֹם הַהוּא יוֹם צָרָה
וּמִצְוָה יוֹם שָׂאֵל וּמִשׁוּאָה יוֹם חֹשֶׁךְ וְאַפְלָה
יוֹם עָנָן וְעֶרְפֶּל : יוֹם שׁוֹפָר וְתִרְעוּצָה עַל הָעָרִים
הַנִּצָּצוֹת וְעַל הַשְּׂנוֹת הַנִּבְהוֹת : וְהִצַּרְתִּי לָאֵם
וְהִלְכִי בַּעֲרִים כִּי לַיהוָה חֲמָא וְשִׁפְף דָּמָם
מִעֶפֶר וּלְחֶמֶס בְּגִלְלִים : בַּסִּסְפָּס בַּסִּסְפָּס בַּסִּסְפָּס
לֹא־יִיכַל לְהִצִּיל בַּיּוֹם עֲבַרְתִּי יְהוָה וּבִאֵשׁ קִנְאָתוֹ
הִאֲכִל כָּל־הָאָרֶץ כִּי כָלָה אֶף־נִבְהָלָה יַעֲשֶׂה
אֵת כָּל־יִשְׁבֵּי הָאָרֶץ :

CAP. III. ב

הוּ מוֹרָאָה וְנִגְלָה הָעִיר הַיּוֹנָה : לֹא שְׁמַעְתָּ
בְּקוֹל לֹא לָקַחָה מוֹסֵר בִּיהוָה לֹא בִשְׁפָחָה אֶל־
אֱלֹהֶיהָ לֹא קָרְבָה : שָׂרִיף בְּקִרְבָּה אֲרִיז שְׂאֵגִים
שִׁשְׁמִיָּה וְאֲנִי עָרֵב לֹא גִרְמִי לִפְקֹר : נְבִיאִיָּה
שׁוֹחֲזִים אֲנִשִּׁי בְּגִדוֹת כֹּהֲנִיָּה חִלְלוּ־קֹדֶשׁ חֲמָסוֹ
הַיּוֹרָה : יְהוָה צִדִּיק בְּקִרְבָּה לֹא יַעֲשֶׂה עֲוֹנָה
בִּפְקֹר בִּפְקֹר מִשְׁפָּחוֹ יִהְיֶה לְאוֹר לֹא נִעְדָר וְלֹא
יִרַע עוֹל גִּשְׁת : הִכְרַמְתִּי גוֹיִם נִשְׁמֹעַ פְּנוֹתָם
הַחֲרִבְתִּי חֲצוֹתָם מִבֵּל עוֹבֵר נִצְדָּו עֲרִיפָם מִבְּלִי
אִישׁ מֵאִין יוֹשֵׁב : אֲמִרְתִּי אֶף־תִּירָא אוֹתִי תִתְּנִי
מוֹסֵר וְלֹא־יִפְרַת מַעֲוָה כָּל אֲשֶׁר־פָּקַדְתִּי עָלֶיהָ

הַמִּשְׁתַּחֲוִים עַל־הַנְּנוֹת לִצְבֹּא הַשָּׁמַיִם וְאֵת־
הַמִּשְׁתַּחֲוִים הַנִּשְׁבָּעִים לַיהוָה וְהַנִּשְׁבָּעִים
בְּמִלְכָּם : וְאֵת־הַנִּסְסוּגִים מֵאַחֲרֵי יְהוָה וְאֵשֶׁר
לֹא־בִקְשׁוּ אֶת־יְהוָה וְלֹא־דִרְשׁוּהוּ : חָס מִמֶּנִּי
אֲדֹנִי יְהוָה כִּי קָרוֹב יוֹם יְהוָה כִּי־הִכָּן יִהְיֶה
וְזָבַח הַקֹּדֶשׁ קָרְאוּ : וְהָיָה בַּיּוֹם
זָבַח יְהוָה וַפְקַדְתִּי עַל־הַשָּׂרִיס וְעַל־בְּנֵי הַמִּלֵּךְ
וְעַל כָּל־הַלְוִיִּם מִלְּפָנֶיךָ נָכְרִי : וַפְקַדְתִּי עַל־
כָּל־הַדּוֹלֵג עַל־הַמִּסְתַּתֵּן בַּיּוֹם הַהוּא הַמִּמְלָאִים
בֵּית אֲבוֹתֵיהֶם חֶמֶס וּמִרְמָה : וְהָיָה
בַּיּוֹם הַהוּא נֹאס־יְהוָה קוֹל צִעָקָה מִשְׁעַר הַדְּלִים
וְיִלְלָה מִן־הַמִּשְׁנָה וְשָׁבַר גָּדוֹל מִהֲנָעוֹת :
הִיגִילוּ יִשְׁבֵּי הַמִּכְתָּשׁ כִּי נִדְמָה לָלֶעֶם כִּנְעַן
נִכְרְתִי כִלְמִילִי כִסָּף : וְהָיָה בַּעֲת
הַהִיא אֲחַפֵּשׂ אֶת־יְרוּשָׁלַם בְּנִרוֹת וַפְקַדְתִּי עַל־
הָאֲנָשִׁים הַקָּפְאִים עַל־שִׁמְרֵיהֶם הָאֲמִירִים בְּלִבָּם
לֹא־יִיטִיב יְהוָה וְלֹא יִרַע : וְהָיָה הַיֵּלֶם לַמִּשְׁפָּה
וּבְמִיתָם לַשְׁמֵמָה וּבְנֵי בָתִּים וְלֹא יִשְׁבִּי וְנִשְׁמָעוּ
כְּרָמִים וְלֹא יִשְׁתּוּ אֶת־יֵינֵם : קָרוֹב וּסִי־יְהוָה
הַגָּדוֹל קָרוֹב וּמִחֵר מֵאֵד קוֹל יוֹם יְהוָה מִר צִרָה
לְשֵׁם גִּבּוֹר : יוֹם עֲבָרָה הַיּוֹם הַהוּא יוֹם צָרָה
וּמִצְוָה יוֹם שָׂאֵל וּמִשׁוּאָה יוֹם חֹשֶׁךְ וְאַפְלָה
יוֹם עָנָן וְעֶרְפֶּל : יוֹם שׁוֹפָר וְתִרְעוּצָה עַל הָעָרִים
הַנִּצָּצוֹת וְעַל הַשְּׂנוֹת הַנִּבְהוֹת : וְהִצַּרְתִּי לָאֵם
וְהִלְכִי בַּעֲרִים כִּי לַיהוָה חֲמָא וְשִׁפְף דָּמָם
מִעֶפֶר וּלְחֶמֶס בְּגִלְלִים : בַּסִּסְפָּס בַּסִּסְפָּס בַּסִּסְפָּס
לֹא־יִיכַל לְהִצִּיל בַּיּוֹם עֲבַרְתִּי יְהוָה וּבִאֵשׁ קִנְאָתוֹ
הִאֲכִל כָּל־הָאָרֶץ כִּי כָלָה אֶף־נִבְהָלָה יַעֲשֶׂה
אֵת כָּל־יִשְׁבֵּי הָאָרֶץ :

CAP. II. ב

הַתְּקוּשָׁשׁ וְקוּשׁוֹ הָפִי לֹא נִכְסָף : בְּטָרִם
דָּחַת חֹק כְּמוֹץ עֵבֶר יוֹם בְּטָרִם לֹא־יִבּוֹא
עֲלֵיכֶם חֲרוֹן אַף יְהוָה בְּטָרִם לֹא יִבּוֹא עֲלֵיכֶם
יוֹם אֶף־יְהוָה : בִּקְשׁוּ אֶת־יְהוָה כָּל־עֲבָדֵי הָאָרֶץ
אֲשֶׁר מִשְׁפָּחוֹ שָׁעֲלוּ בִקְשׁוּ־צִדִּיק בִּקְשׁוּ עֲבָדָה
אוֹתִי תִסְתַּרְוּ בַּיּוֹם אֶף־יְהוָה : כִּי עֲוֹה עוֹבְדָה

אֲבָן הַשְּׁבִימִי הַשְּׁחִיתִי כֹל עֲלִיוֹתָם : לִכְן חָפַד
 לִי נָאס יְהוָה לְיוֹם קוֹמִי לְעַד כִּי מִשְׁפָּטִי לֹאֲסֹף
 גּוֹלִים לִקְבָצִי מִמְּלָכּוֹת לִשְׁפֹךְ עֲלֵיהֶם וְעִמִּי כֹל
 תָּרוֹן אֲפִי כִי בָשָׁר קִנְיָתִי תִּמָּכַל כִּל־הָאָרֶץ : כִּי
 אֶן אֶחָפֵץ אֲל־עַמִּים שֹׁפֵה בְרוּרָה לִקְרֹא כָל־ם
 בָּשָׂם יְהוָה לַעֲבֹדוֹ שֶׁכֶם אֶחָד : מִעֲבֹד לִגְדֹר־
 כִּשׁ יִתְּרִי בַת־שִׁפְצִי וְיִבְלִין מִנְּחָתִי : בָּיִם הָהוּא
 לֹא תִבְשִׁי מִכֹּל עֲלִיוֹתָיו אֲשֶׁר פָּשַׁעַת בִּי כִּי־אֲנִי
 אֶסִּיר מִקִּרְבֶּךָ עֲלִי־י בְּאוֹתָךְ וְלֹא־תוֹסִי לִגְבָּהָ
 עוֹד בְּהֵר קִרְשִׁי : וְהִשְׁאֲרִיתִי בִקְרָבְךָ עִם עַצִּי וְלִי
 וְחֹסִי בָשָׂם יְהוָה : שְׂאִירִית יִשְׂרָאֵל לֹא־עָשׂוּ
 עוֹלָה וְלֹא־יִדְּבָרוּ כָּזָב וְלֹא־יִמָּצֵא בִּסְתֵּם לְשׁוֹן
 תִּרְמִית מִ־הַמָּדָה יָרָע וְרָבִצָּה וְאֵין מִחֲרִיד :

חגי

LIBER HAGGAI.

CAP. I. א

בָּשָׂנָה שְׁמַיִם לְהִרְגֹשׁ הַמֶּלֶךְ בְּחֹדֶשׁ הַשְּׁשִׁי בָּיִם
 אֶחָד לְחֹדֶשׁ הָיָה דְּבַר־יְהוָה בִּירְחֵי הַנְּבִיא אֶל־
 זֶרְבַבְל בֶּן־שַׁלְמַיָּאל פֶּתַח יְהוּדָה וְאֶל־יְהוֹשֻׁעַ
 בֶּן־יְהוֹצָדָק הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל לֵאמֹר : כֹּה אָמַר יְהוָה
 צְבָאוֹת לֵאמֹר הָעַם הַזֶּה אָמְרוּ לֹא עֲתִידָא
 עֲתִידִית יְהוָה לְהַבְּנוֹת : וְהִיךְ דְּבַר־
 יְהוָה בִּירְחֵי הַנְּבִיא לֵאמֹר : הֵעַת לָכֶם אֲתֵם
 לְשִׁבְרַת בְּנֵי־מִינִם סְפוּגִים וְהַבְּנִית הַהוּא חָרִב :
 וְעַתָּה כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת שְׁיִמוּ לְבַבְכֶּם עַל־
 תְּרִיכֵיכֶם : וְזַעֲתֶם חֲרִידָה וְהִבֵּא מַעַשׂ אֲכֹל
 וְאִין לְשִׁבְעָה שָׁנָה וְאִין לְשִׁכְרָה לְבוֹשׁ וְאִין־לָחֶם
 לֹא וְהַמְשַׁחֵר מִשְׁחָר אֶל־צִרּוֹר נָקֹב :
 כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת שְׁיִמוּ לְבַבְכֶּם עַל־
 תְּרִיכֵיכֶם : עַל־י הֵרָךְ וְהַבְּאֵתָם עַץ וְגִנֵּי הַגִּיָּת
 וְאַרְצֵהֶן וְאִכְלֹךְ אֲמַר יְהוָה : פֶּנֶה אֶל־הַרְבֵּה
 וְהִפֵּה לִמְעַשׂ וְהַבְּאֵתָם הַגִּיָּת וְנִפְתַּחִי בֹי יַעַן
 מָדָה נָאס יְהוָה צְבָאוֹת יַעַן בֵּיתִי אֲשֶׁר־הוּא
 חָרִב וְאֲתֵם רָצִים אִישׁ לְבֵיתוֹ : עֲלִיכֶם עֲלִיכֶם
 בְּלִי שְׁמַיִם מִשָּׁל וְהָאָרֶץ כִּלְאָה וְיִבֹּהֶה : וְאֶקְרָא
 חָרִב עַל־הָאָרֶץ וְעַל־הָהָרִים וְעַל־הַדָּגָן וְעַל־
 הַתִּירֹשׁ וְעַל־הַצִּיֹּר וְעַל אֲשֶׁר תוֹצִיא הָאֲדָמָה

CAP. II. ב

בְּשִׁבְעִי עָשָׂרִים וְאַחַד לְחֹדֶשׁ הָיָה דְּבַר־יְהוָה בִּיר־
 כִּי הַנְּבִיא לֵאמֹר : אֲמַר־נָא אֶל־זֶרְבַבְל בֶּן־שַׁלְמַיָּאל
 פֶּתַח יְהוּדָה וְאֶל־יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־יְהוֹצָדָק הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל
 וְאֶל־שְׂאִירֵי הָעַם לֵאמֹר : מִי בָכֶם הַנִּשְׁאָר אֲשֶׁר־
 רָאָה אֶת־הַגִּבְרִית הַהוּא בְּקִבּוּדוֹ הָרָאשׁוֹן וְמִהֵרָה
 אֲתֵם רָאִים אֲחֹרֶי עֲתָה הִלָּא כְּמֹדָה פָּאֵן
 בְּעֵינֵיכֶם : וְעַתָּה חֲזֹק וְרַבְּכִי נָאס־יְהוָה וְחֲזֹק
 יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־יְהוֹצָדָק הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל חֲזֹק כֹּל־עַם

8 Therefore wait^a ye upon me, saith the LORD, until the day that I rise up to the prey; for my determination is to gather the nations,^c that I may assemble the kingdoms, to pour upon them mine indignation, *even* all my fierce anger: for all the earth^e shall be devoured with the fire of my jealousy.

9 For then will I turn to the people a pure β language, that they may all ζ call upon the name of the LORD, to serve him with one δ consent.

10 From beyond the rivers of Ethiopia^g my suppliants, *even* the daughter of my dispersed, shall bring mine offering.

11 In that day shalt thou not be ashamedⁱ for all thy doings, wherein thou hast transgressed against me; for then I will take away out of the midst of thee them that rejoice in thy pride; and thou shalt no more be haughty θ because of mine holy mountain.

12 I will also leave in the midst of thee an afflicted and poor^k people, and they shall trust in the name of the LORD.

13 The remnant of Israel shall not do iniquity,^m nor speak lies;ⁿ neither shall a deceitful tongue be found in their mouth: for they shall feed and lie down, and none shall make *them* afraid.

B. C. 630.

a Pr. 20. 22.
 La. 3. 25, 26.
 b Zec. 2. 10; 9. 9.
 c Joel 3. 2.
 Mat. 25. 32.
 d Ro. 8. 33, 34.
 Re. 12. 10.
 e 2 Pe. 3. 10.
 f *lip.*
 g Ac. 2. 4, &c.
 γ or, faint.
 δ shoulder.
 g Ps. 68. 31.
 Is. 18. 1, 7.
 h Is. 62. 5.
 Je. 32. 41.
 ζ be silent.
 i Ps. 49. 5.
 Joel 2. 26, 27.
 η the burden upon it was reproach.
 θ in.
 κ set them for a.
 λ of their shame.
 h Ja. 2. 5.
 l Am. 9. 14.
 m Mat. 13. 41.
 n Re. 21. 27.

14 Sing,^b O daughter of Zion; shout, O Israel; be glad and rejoice with all the heart, O daughter of Jerusalem.

15 The LORD hath taken away thy judgments, he hath cast out^d thine enemy: the king of Israel, *even* the LORD, is in the midst of thee: thou shalt not see evil any more.

16 In that day it shall be said to Jerusalem, Fear thou not; and to Zion, Let not thine hands be γ slack.

17 The LORD thy God in the midst of thee is mighty; he will save, he will rejoice^k over thee with joy; he will ζ rest in his love; he will joy over thee with singing.

18 I will gather *them that are* sorrowful for the solemn assembly, *who are* of thee, to whom η the reproach of it was a burden.

19 Behold, at that time I will undo all that afflict thee; and I will save her that halteth, and gather her that was driven out; and I will κ get them praise and fame in every land λ where they have been put to shame.

20 At^t that time will I bring you *again*, even in the time that I gather you: for I will make you a name and a praise among all people of the earth, when I turn back your captivity before your eyes, saith the LORD.

H A G G A I.

CHAP. I.

IN the second year^a of Darius the king, in the sixth month, in the first day of the month, came the word of the LORD, β by Haggai the prophet, unto Zerubbabel^b the son of Shealtiel, γ governor of Judah, and to Joshua the son of Josedech,^c the high priest, saying,

2 Thus speaketh the LORD of hosts, saying, This people say, The time is not come, the time that the LORD's house should be built.

3 Then came the word of the LORD by Haggai the prophet, saying,

4 *Is^e it time for you, O ye, to dwell in your cieled houses, and this house lie waste?*

5 Now, therefore, thus saith the LORD of hosts, δ Considerⁱ your ways.

6 Ye have sown^k much, and bring in little; ye eat,^l but ye have not enough; ye drink, but ye are not filled with drink; ye clothe you, but there is none warm; and he that earneth wages, earneth wages to put it into a bag ζ with holes.

7 Thus saith the LORD of hosts, Consider your ways.

8 Go up to the mountain, and bring wood, and build the house; and I will take pleasure in it, and I will be glorified, saith the LORD.

9 Ye lookedⁿ for much, and, lo, *it came* to little; and when ye brought it home, I did blow θ upon it. Why? saith the LORD of hosts. Because of mine house that is waste, and ye run every man unto his own house.

10 Therefore^q the heaven over you is stayed from dew, and the earth is stayed from fruit.

11 And I called for a drought^r upon the land, and upon the mountains, and upon the corn, and upon the new wine, and upon the oil, and upon *that* which the ground bringeth forth, and upon men, and upon cattle, and upon all the labour of the hands.

B. C. 520.

a Ezr. 4. 24.
 5. 1, 2.
 β by the hand of.
 b Ezr. 3. 2.
 γ or, captain.
 c 1 Ch. 6. 15.
 d Mal. 2. 7.
 2 Co. 5. 20.
 e Mat. 23. 20.
 f 1 Co. 12. 4.
 11.
 g 2 Sa. 7. 2.
 h Ezr. 5. 2, 8.
 δ Set your heart on.
 i La. 3. 40.
 k De. 28. 38.
 l Ho. 4. 10.
 Mi. 6. 14.
 ζ pierced.
 η by the hand of.
 m Ezr. 3. 12.
 n ch. 2. 16, 17.
 θ or, it away.
 κ Zec. 4. 10.
 λ Pz. 8. 9.
 q De. 28. 23.
 Ho. 2. 9.
 r ch. 1. 13.
 s 1 Ki. 17. 1.
 2 Ki. 8. 1.
 t Ex. 29. 45.
 46.
 u Ne. 9. 20.
 Ps 51. 11, 12.
 Is. 63. 11, 14.
 v Joel 3. 16.
 He. 12. 26.

12 Then Zerubbabel the son of Shealtiel, and Joshua the son of Josedech, the high priest, with all the remnant of the people, obeyed the voice of the LORD their God, and the words of Haggai the prophet, (as the LORD their God had sent him,) and the people did fear before the LORD.

13 Then spake Haggai, the LORD's messenger,^d in the LORD's message unto the people, saying, *I^e am with you, saith the LORD.*

14 And the LORD^f stirred up the spirit of Zerubbabel the son of Shealtiel, governor of Judah, and the spirit of Joshua the son of Josedech, the high priest, and the spirit of all the remnant of the people; and they^h came, and did work in the house of the LORD of hosts, their God,

15 In the four and twentieth day of the sixth month, in the second year of Darius the king.

CHAP. II

IN the seventh month, in the one and twentieth day of the month, came the word of the LORD η by the prophet Haggai, saying,

2 Speak now to Zerubbabel the son of Shealtiel, governor of Judah, and to Joshua the son of Josedech, the high priest, and to the residue of the people, saying,

3 Who^m is left among you that saw this house in her first glory? and how do ye see it now? *is it not* in your eyes in comparison of it as nothing?

4 Yet now be strong,^p O Zerubbabel, saith the LORD; and be strong, O Joshua son of Josedech, the high priest; and be strong, all ye people of the land, saith the LORD, and work: for *I^r am* with you, saith the LORD of hosts:

5 According to the word^s that I covenanted with you when ye came out of Egypt, so my Spirit^u remaineth among you; fear ye not.

6 For thus saith the LORD of hosts, Yet once, it is a little while, and I^v will shake

the heavens, and the earth, and the sea, and the dry land;

7 And I will shake all nations, and the desire of all nations shall come:^b and I will fill this house with glory, saith the LORD of hosts.

8 The silver *is* mine,^d and the gold *is* mine, saith the LORD of hosts.

9 The glory^e of this latter house shall be greater than of the former, saith the LORD of hosts: and in this place will I give peace,^f saith the LORD of hosts.

10 In the four and twentieth day of the ninth month, in the second year of Darius, came the word of the LORD by Haggai the prophet, saying,

11 Thus saith the LORD of hosts, Ask now the priestsⁱ concerning the law, saying,

12 If one bear holy flesh in the skirt of his garment, and with his skirt do touch bread, or pottage, or wine, or oil, or any meat, shall it be holy? And the priests answered and said, No.

13 Then said Haggai, If *one that is* unclean by a dead body touch^j any of these, shall it be unclean? And the priests answered and said, It shall be unclean.

14 Then answered Haggai, and said, So^k *is* this people, and so *is* this nation before me, saith the LORD; and so *is* every work of their hands; and that which they offer there *is* unclean.

15 And now, I pray you, consider from this day and upward, from before a stone was laid upon a stone in the temple of the LORD.

B. C. 520.

a ch. 1. 6, 9.
Zec. 8. 10.

b Ge. 49. 10.
Mal. 3. 1.
Lu. 2. 27, 46.

c De. 28. 22.
1 Ki. 8. 37.
Am. 4. 9.

d 1 Ch. 29. 14.

e Jno. 1. 14.
2 Co. 3. 9, 10.

f Ps. 85. 8.
Lu. 2. 14.
Ep. 2. 14.

g Zec. 8. 9, 12.

h Hab. 3. 17,
18.

i Le. 10. 10, 11.
De. 33. 10.
Mal. 2. 7.

k ver. 6, 7.

l Nu. 19. 11.

m Da. 2. 44.

n Mi. 5. 10.
Zec. 9. 10.

o Tit. 1. 15.
Jude 23.

p Ca. 8. 6.

16 Since those *days* were, when *one*^a came to an heap of twenty *measures*, there were *but* ten: when *one* came to the press-fat for to draw out fifty *vessels* out of the press, there were *but* twenty.

17 I smote^c you with blasting, and with mildew, and with hail, in all the labours of your hands; yet ye *turned* not to me, saith the LORD.

18 Consider now from this day and upward, from the four and twentieth day of the ninth month, *even* from the day^e that the foundation of the LORD's temple was laid, consider *it*.

19 Is the seed yet in the barn? yea, as yet the vine,^k and the fig-tree, and the pomegranate, and the olive-tree, hath not brought forth: from this day will I bless you.

20 And again the word of the LORD came unto Haggai in the four and twentieth day of the month, saying,

21 Speak to Zerubbabel, governor of Judah, saying, I will shake^k the heavens and the earth;

22 And I will overthrow^m the throne of kingdoms, and I will destroy the strength of the kingdoms of the heathen: and Iⁿ will overthrow the chariots, and those that ride in them; and the horses and their riders shall come down, every one by the sword of his brother.

23 In that day, saith the LORD of hosts, will I take thee, O Zerubbabel my servant, the son of Shealtiel, saith the LORD, and will make thee as a signet;^p for I have chosen thee, saith the LORD of hosts.

Z E C H A R I A H.

CHAP. I.

Iⁿ the eighth month, in the second year of Darius, came the word of the LORD unto Zechariah,^c the son of Berechiah, the son of Iddo the prophet, saying,

2 The LORD hath been *γ* sore displeased^e with your fathers.

3 Therefore say thou unto them, Thus saith the LORD of hosts, Turn^f ye unto me, saith the LORD of hosts, and I^g will turn unto you, saith the LORD of hosts.

4 Be ye not as your fathers, unto whom the former prophets have cried, saying, Thus saith the LORD of hosts, Turn ye now from your evil ways, and *from* your evil doings: but they did not hear, nor hearken unto me, saith the LORD.

5 Your fathers, where *are* they? and the prophets, do they live for ever?

6 But my words and my statutes, which I commanded my servants the prophets, did they not *δ* take hold^j of your fathers? and they returned and said, Like as the LORD of hosts thought^m to do unto us, according to our ways, and according to our doings, so^k hath he dealt with us.

7 Upon the four and twentieth day of the eleventh month, which *is* the month Sebat, in the second year of Darius, came the word of the LORD unto Zechariah, the son of Berechiah, the son of Iddo the prophet, saying,

8 I saw by night, and, behold,^r a man riding upon a red horse, and he stood among the myrtle-trees that *were* in the

B. C. 520.

a ch. 6. 2.
b Hag. 1. 1.

β or, bay.

c Ezr. 5. 1.

Mat. 23. 35.
γ with dis-
pleasure.

d Ps. 103. 20.

He. 1. 14.
e 2 Ch. 36. 16.

f Ps. 60. 1.

g Je. 25. 5.
Mal. 3. 7.

h Mi. 7. 19.
Lu. 15. 20.

Ja. 4. 8.
i Ps. 102. 13.

Re. 6. 10.
i ch. 7. 5.

Je. 25. 11, 12.
Da. 9. 2.

k Je. 29. 10.

δ or, over-
take.

l Ho. 6. 5.
m La. 2. 17.

n ch. 8. 2, 3.
Joel 2. 18.

o La. 1. 18.
p Is. 47. 6.

Ob. 15, 17.

q Is. 12. 1.

54. 8.

r Jos. 5. 13.

Re. 6. 4.

bottom; and behind him *were there*^a red horses, β speckled, and white.

9 Then said I, O my lord, what *are* these? And the angel that talked with me said unto me, I will shew thee what these *be*.

10 And the man that stood among the myrtle-trees answered and said,^d These *are* they whom the LORD hath sent to walk to and fro through the earth.

11 And they answered the angel of the LORD that stood among the myrtle-trees, and said, We have walked to and fro through the earth, and, behold, all the earth sitteth still, and is at rest.

12 Then the angel of the LORD answered and said, O LORD of hosts, how long^k wilt thou not have mercy on Jerusalem and on the cities of Judah, against which thou hast had indignation theseⁱ three-score and ten years?

13 And the LORD answered the angel that talked with me *with good*^k words, and comfortable words.

14 So the angel that communed with me said unto me, Cry thou, saying, Thus saith the LORD of hosts, I am jealousⁿ for Jerusalem and for Zion with a great jealousy.

15 And I am very sore displeased with the heathen *that are* at ease: for I^p was but a little displeased, and they helped forward the affliction.

16 Therefore thus saith the LORD, I am returned^q to Jerusalem with mercies: my house shall be built in it, saith the LORD of hosts, and a line shall be stretch-
ed forth upon Jerusalem.

יהוה וכן כל מעשה ידיו ואשר יורו שם
 טמא הוא: ועתה שימרה לבבכם מן
 היום הזה ומעלה מפרס שום אגן אל
 אגן היכל יהוה: מדיחות בל אל ערמת
 עשרים והיתה עשרה בל אל היקב
 לחשף ומשעים פודה ודחה עשוקים: הנהי
 אתכם בשדפון ובירקון ובגד את כל מעשה
 ידיכם ואיראתכם אלי נאם יהוה: שימרה
 לבבכם מן היום הזה ומעלה מיום עשרים
 וארבעה לחשיע למן היום אשר יסד היכל יהוה
 שימו לבבכם: העד הורע במנוחה ועד הנה
 והתאנה והרמון ועץ הזית לא נשא מן היום
 הזה אברך: ויהי ובר יהוה ישיב אל חיי
 בעשרים וארבעה לחדש לאמר: אמן אל ירבכל
 פחת יהודה לאמר אגן מרעיש את השמים
 ואת הארץ: והפכתי כסא ממלכות השמימי
 חוק ממלכות הים והפכתי מרפדה ורכבה
 וירדו סוסים ורכבתם איש בהרב אחיו: ביום
 ההוא נאם יהוה צבאות אקח ורבכל בן
 שאלתיאל עבדי נאם יהוה ושמתה בכותם בן
 בן בחרתי נאם יהוה צבאות:

הארץ נאם יהוה ועשו פראגן אהלם נאם
 יהוה צבאות: את הדבר אשר פרכי אהבם
 בצאתכם ממזרים ודחי עמדת בחונכם אל
 הירא: פן זה אמר יהוה צבאות
 עוד אחת מעט היא ואני מרעיש את השמים
 ואת הארץ ואת הים ואת החבנה: והרעשתי
 את כל הגוים ונא חמדת כל הגוים ומלאמי
 את הדבית הזה כבוד אמר יהוה צבאות: לי
 הפסח ולי הדרג נאם יהוה צבאות: גדול
 יהוה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון
 אמר יהוה צבאות ובמקום הזה אבנן שלום
 נאם יהוה צבאות: בעשרים וארבעה
 לחשיע בשנת שתים לריגוש היה דבר יהוה
 בירדני הנביא לאמר: פה אמר יהוה צבאות
 שאל נא את ההנהנים תורה לאמר: הן
 ישא איש בשר יחדש בכה במלך ונני כנפו
 אל הילחם ואל הנהיג ואל הניין ואל שמן ואל
 כל מאכל הוקדש ונני ההנהנים ויאמרו לא:
 ויאמר חיי אס ינני טמא נפש בכל אלה הטמא
 ונני ההנהנים ויאמרו יטמא: ונני חיי
 ויאמר בן העם הזה וכן חיי הזה לפני נאם

זכריה

LIBER ZACHARIAE.

CAP. I. 8

לעשות לנו כדרכנו וכמ עלינו בן עשה אהנו:
 ביום עשרים וארבעה לעשתי עשר חרש
 הוא יחדש שלש בשנת שתים לריגוש היה
 דבר יהוה אל זכריה בן ברכיהו בן עדיה הנביא
 לאמר: ראיתי והלילה והנה איש רבב על סוס
 אדום והוא עמד בין החדשים אשר במעלה
 ואחריו סוסים אדמים שרקים ולבנים: ואמר
 מה אלה אדני ויאמר אלי המלאך הדבר כי
 אני אראך מה תראה אלה: ונני האיש העמד
 בין החדשים ויאמר אלה אשר שלח יהוה
 להתחלף בארץ: ונני את המלאך יהוה העמד
 בין החדשים ויאמרו ההלכנו בארץ והנה כל
 הארץ ישבת ושקטת: ונני מלאך יהוה ויאמר

יחדש השמימי בשנת שתים לריגוש היה דבר
 יהוה אל זכריה בן ברכיהו בן עדיה הנביא לאמר:
 קצף יהוה על אבותיכם קצף: ואמרת אלהם
 פה אמר יהוה צבאות שובי אלי נאם יהוה
 צבאות ואשוב אליכם אמר יהוה צבאות: אל
 תדוי באבותיכם אשר קראו אליהם הנביאים
 הראשונים לאמר פה אמר יהוה צבאות שובי נא
 מדיכים הרעים ומציליכם הרעים ולא שמעו
 ולא השגיבו אלי נאם יהוה: אבותיכם איה
 הם ותנבאים תלעלים יהיו: אך ידבר ודמי
 אשר צויתי את עבדי הנביאים הלא השיגו
 אבותיכם ושובי ויאמרו כאלו נאם יהוה צבאות

יְהוָה צְבָאוֹת עַד-מָוֶי אֶתֶּר לֹא-תִרְחַק אֶת-
 יְרוּשָׁלַם וְאֵת עַרְבֵי יְהוּדָה אֲשֶׁר עֲצִמְתָּהּ נָה שְׁבָעִים
 שָׁנָה : וַיֵּן יְהוָה אֶת-הַמֶּלֶאךָ הַדָּבָר בִּי הַבְּרִים
 מִזִּבְיָה דְּבָרִים נְחֻמִּים : וַיֹּאמֶר אֵלַי הַמֶּלֶאךָ
 הַדָּבָר בִּי קְרָא לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
 הַמֶּאֱתִי לְיְרוּשָׁלַם וּלְצִיּוֹן קִנְיָה גְדוֹלָה : וְהָיָה
 גְּדוֹל אֲנִי קֶצֶף עַל-הַבָּוִים הַשְּׂאֲנָנִים אֲשֶׁר אֲנִי
 קֹנֵשֶׁתִּי מֵעַתָּה וְהִמָּה עֲזָרִי לְרֵעָה : לָכֵן כֹּד-
 אָמַר יְהוָה שְׁבַמִּי לְיְרוּשָׁלַם בְּרַחֲמִים בִּיתִי וְכִנְיָה
 כֹּה נָאִם יְהוָה צְבָאוֹת וְכֹה נִמְצָה עַל-יְרוּשָׁלַם :
 עוֹד קְרָא לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת עוֹד
 תִּשְׁמְעוּ עָרֵי מִסּוּב וְנָחִם יְהוָה עוֹד אֶת-צִיּוֹן
 וּבְחַר עוֹד בְּיְרוּשָׁלַם :

CAP. III. ג

וַיֵּרָאֵנִי אֶת-יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל עִמִּי לִפְנֵי
 מֶלֶאךָ יְהוָה וְהַשְׁטָן עִמָּד עַל-יְמִינוֹ לְשֹׁטֵנוֹ :
 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-הַשְׁטָן יִגְעַר יְהוָה בָּךְ הַשְׁטָן
 וַיִּגְעַר יְהוָה בָּךְ הַבְּחֵר בְּיְרוּשָׁלַם הַלֹּא נָה אִדֹּר
 מִצֵּל מֵאֵשׁ : וַיְהוֹשֻׁעַ הָיָה לְבוּשׁ בְּגָדִים צֹאֲמִים
 וְעִמָּד לִפְנֵי הַמֶּלֶאךָ : וַיֵּן וַיֹּאמֶר אֶל-הַעֲמִידִים
 לִפְנֵי לֵאמֹר הִסְרִי הַבְּגָדִים הַצֹּאֲמִים מֵעַלְיִי וַיֹּאמֶר
 אֵלָיו רֹאֵה הָעֵבֶר רַחֵם מֵעַלְיָךְ עוֹנָךְ וְהַלְבֵּשׁ אֹתָךְ
 מַחְלָצוֹת : וַאֲמַר יְשִׁימוּ צִנּוֹף מִדֹּר עַל-רֹאשׁוֹ
 וַיִּשְׁימוּ הַצִּנּוֹף הַמִּדֹּר עַל-רֹאשׁוֹ וַיִּלְבְּשֵׁהוּ בְּגָדִים
 וּמֶלֶאךָ יְהוָה עִמָּד : וַיַּעַר מֶלֶאךָ יְהוָה בְּיְהוֹשֻׁעַ
 לֵאמֹר : כֹּה-אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אִם-בְּדָרְכֵי הַלֵּךְ
 וְאִם אֶת-מִשְׁמַרְתִּי תִשְׁמֹר וְגַם-אֶתֶּר תִּדְרֹן אֶת-
 בֵּיתִי וְגַם תִּשְׁמֹר אֶת-חֲצִצְרִי וְנִרְחַמִּי לָךְ מִחֲלָלִים
 בֵּין הָעַמִּידִים הָאֵלֶּה : שְׁמַע-נָא יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן
 הַגָּדוֹל אֶתֶּר וְרִיעֶךָ דִּשְׁבָּבִים לִפְנֶיךָ כִּי-אֲנִשִּׁי
 מוֹפֶת הִמָּה כִּי-הִנֵּנִי מֵבִיא אֶת-עַבְדִּי צִמְחָה
 כִּי יִהְיֶה הָאֵלֶּן אֲשֶׁר נִתְּמַל לִפְנֵי יְהוֹשֻׁעַ עַל-אֵלֶּן
 אֶחָת שְׁבָעָה עֶנְיָנִים הִנֵּנִי מִשְׁתַּח פִּתְחוֹה נָאִם
 יְהוָה צְבָאוֹת וּמִשְׁתִּי אֶת-צִיּוֹן הָאֶרֶץ הַהִיא בְּיָנִים
 אֶחָד : בְּיָנִים הַהִיא נָאִם יְהוָה צְבָאוֹת תִּקְרָאוּ
 אִישׁ אֶל-רֵעֵהוּ אֶל-תַּחַת גֶּפֶן וְאֶל-תַּחַת תְּאֵנָה :

CAP. II. ב

וַאֲשָׁא אֶת-שִׁנִּי וַאֲרָא וְהִנֵּה אֲרַבַּע קַרְנוֹת :
 וַאֲמַר אֶל-הַמֶּלֶאךָ הַדָּבָר בִּי מֶה-אֵלֶּה וַיֹּאמֶר
 אֵלַי אֵלֶּה הַקַּרְנוֹת אֲשֶׁר נָה אֶת-יְהוּדָה אֶת-
 יִשְׂרָאֵל וְיְרוּשָׁלַם : וַיֵּרָאֵנִי יְהוָה אֲרַבַּעַת
 הַקַּרְנוֹת : וַאֲמַר מֶה אֵלֶּה בָּאִים לְעִשְׂוֹת וַיֹּאמֶר
 לֵאמֹר אֵלֶּה הַקַּרְנוֹת אֲשֶׁר-יִרְוּ אֶת-יְהוּדָה כִּסִּי
 אִישׁ לֹא-יִשְׁטָא רֹאשׁוֹ וַיִּבְנוּ אֵלֶּה וְהַחֲרִיר אֹתָם
 לְדוֹת אֶת-קַרְנוֹת הַבָּוִים הַשְּׂאֲנָנִים קָרָן אֶל-אֶרֶץ
 יְהוּדָה לְוִירוֹתָהּ : וַאֲשָׁא עִנִּי וַאֲרָא וְהִנֵּה-
 אִישׁ וּבְיָדוֹ חֶבֶל מֶדָה : וַאֲמַר אֵלַי אֶתֶּר הַלֵּךְ
 וַיֹּאמֶר אֵלַי לִמֹּד אֶת-יְרוּשָׁלַם לְרֹאוֹת כִּפְהִי-רַחֲמָהּ
 וְכִפְהִי אֲרַבָּה : וְהִנֵּה הַמֶּלֶאךָ הַדָּבָר בִּי יָצָא
 וּמֶלֶאךָ אֲדֹר יָצָא לְקִרְאָתוֹ : וַיֹּאמֶר אֵלָיו רֵץ בִּבְנֵי
 אֶל-הַנֶּעַר הַלֵּל לֵאמֹר פְּחוֹת תִּשְׁבַּח יְרוּשָׁלַם מִכָּד
 אָרַם וְנִהְיָה בְּתוֹכָהּ : וַאֲנִי אֶהְיֶה לָּהּ נָאִם יְהוָה
 חֹמַת אֵשׁ סָבִיב וְלִכְבוֹד אֶהְיֶה בְּתוֹכָהּ :
 הוּא הוּא וְגַם מֵאֲרִץ צִפּוֹן נָאִם יְהוָה כִּי פֶאֶרְבֵּעַ
 וְרוּחוֹת הַשָּׁמַיִם פִּרְשָׁתִּי אֹתְכֶם נָאִם יְהוָה : הוּא
 צִיּוֹן הַמִּלִּמִּי יוֹשֶׁבֶת בְּתִבְבֵּל : כִּי כֹה
 אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֲחֵר כְּבוֹד שְׁלַחִנִי אֶל-הַבָּוִים
 הַשְּׂאֲנָנִים אֹתְכֶם כִּי הִנֵּנִי בְּנֵת עִנִּי :
 כִּי הִנֵּנִי מִנֶּחֱ אֶת-יְדִי עֲלֵיכֶם וְהִנֵּנִי שֹׁלֵל לְעַבְדֵיכֶם
 וְדַעְתֶּם כִּי-יְהוָה צְבָאוֹת שְׁלַחִנִי : רַנֵּן
 וְשִׁמְחִי בְּתִצִּיּוֹן כִּי הִנֵּנִי בָּאָה וְשִׁכְנַתִּי בְּתוֹכָךְ
 וְהוּא

CAP. IV. ד

וַיָּשֶׁב הַמֶּלֶאךָ הַדָּבָר בִּי וַיְעִילִנִי כְּאִישׁ אֲשֶׁר-
 עֹד מִשְׁנָחוֹ : וַיֹּאמֶר אֵלַי מֶה אֶתֶּר רֹאֵה וַיֹּאמֶר
 רֹאִיתִי וְהִנֵּה מְנוֹרָה זָהָב וְנִלָּה עֲלֶיהָ עַל-רֹאשֶׁהָ
 וְשִׁבְעָה נְרִיָּה עֲלֶיהָ שְׁבָעָה וְשִׁבְעָה מִצְּקוֹת
 לְנֹרוֹת אֲשֶׁר עַל-רֹאשֶׁהָ : וּשְׁנַיִם וַיְהִי עֲלֶיהָ
 אֶחָד מִיָּמִין הַנִּלָּה וְאֶחָד עַל-שְׂמָאלָהּ : וַאֲנִי
 וַאֲמַר אֶל-הַמֶּלֶאךָ הַדָּבָר בִּי לֵאמֹר מֶה אֵלֶּה
 וַאֲנִי : וַיֵּן הַמֶּלֶאךָ הַדָּבָר בִּי וַיֹּאמֶר אֵלַי הַלֹּא
 יִרְעָה מֶה-הִנֵּחָה אֵלֶּה וַאֲמַר לֹא אֲנִי : וַיֵּן

17 Cry yet, saying, Thus saith the LORD of hosts, My cities through β prosperity shall yet be spread abroad; and δ the LORD shall yet comfort Zion, and shall yet choose^e Jerusalem.

18 Then lifted I up mine eyes, and saw, and, behold, four horns.

19 And I said unto the angel that talked with me, What *be* these? And he answered me, These *are* the horns which have scattered Judah, Israel, and Jerusalem.

20 And the LORD shewed me four carpenters.

21 Then said I, What come these to do? And he spake, saying, These *are* the horns which have scattered^g Judah, so that no man did lift up his head: but these *are* come to fray them, to cast out the horns of the Gentiles, which lifted up^h their horn over the land of Judah to scatter it.

CHAP. II.

I LIFTED up mine eyes again, and looked, and, behold, a man with a measuring-line^k in his hand.

2 Then said I, Whither goest thou? And he said unto me, To measure^m Jerusalem, to see what *is* the breadth thereof, and what *is* the length thereof.

3 And, behold, the angel that talked with me went forth, and another angel went out to meet him,

4 And said unto him, Run, speak to this young man, saying, Jerusalem shall be inhabitedⁿ as towns without walls for the multitude of men and cattle therein.

5 For I, saith the LORD, will be unto her a wall^o of fire round about, and will be the glory^p in the midst of her.

6 Ho, ho, *come forth*, and flee^q from the land of the north, saith the LORD: for I^r have spread you abroad as the four winds of the heaven, saith the LORD.

7 Deliver^s thyself, O Zion, that dwellest with the daughter of Babylon.

8 For thus saith the LORD of hosts, After the glory hath he sent me unto the nations which spoiled you; for he that toucheth you^t toucheth the apple of his eye.

9 For, behold, I will shake^u mine hand upon them, and they shall be a spoil to their servants: and ye shall know that the LORD of hosts hath sent me.

10 Sing^v and rejoice, O daughter of Zion: for, lo, I come, and I will dwell in the midst of thee, saith the LORD.

11 And many nations^w shall be joined to the LORD in that day, and shall be my people: and I will dwell^x in the midst of thee: and thou shalt know that the LORD of hosts hath sent me unto thee.

12 And the LORD shall inherit^y Judah his portion in the holy land, and shall choose^z Jerusalem again.

13 Be silent, O all flesh, before the LORD: for he is raised up out of λ his holy habitation.

CHAP. III.

AND he shewed me Joshua^a the high priest standing before the angel of the LORD, and π Satan^b standing at his right hand to resist him.

2 And the LORD said unto Satan, The LORD rebuke^c thee, O Satan; even the LORD that hath chosen Jerusalem rebuke thee: is not this a brand^d plucked out of the fire?

3 Now Joshua was clothed with^e filthy garments, and stood before the angel.

4 And he answered and spake unto

B. C. 519.

β good.

α Ro. 6. 23.

δ Is. 51. 3.

ϵ 2 Sa. 12. 13.

δ Is. 6. 5-7.

ϵ Is. 61. 10.

ϵ Is. 14. 1.

ϵ ch. 6. 11.

γ or, ordinance.

δ walks.

δ Da. 12. 7.

δ Ps. 75. 4, 5.

ζ of wonder,

or, sign,

Is. 8. 18.

ι Is. 11. 1.

κ Eze. 40. 3, 5.

ι Re. 5. 6.

μ Re. 11. 1.

21. 15, 16.

ν Is. 26. 1, 2.

Eze. 36. 10, 11.

$\omicron$ ch. 9. 8.

Is. 4. 5.

η her.

ρ Ps. 3. 3.

Is. 60. 19.

Re. 21. 23.

ϱ Ge. 19. 17.

θ or, seven

several

pipes to

the lamps.

ρ De. 28. 64.

Eze. 17. 21.

Am. 9. 9.

ς Is. 48. 20.

52. 11.

Je. 50. 8.

51. 6, 45.

τ De. 32. 10.

Ps. 17. 8.

Mat. 25. 40,

45.

ν Is. 19. 16.

ψ Ho. 1. 7.

ω Is. 12. 6.

κ or, army.

χ Is. 54. 1, 3.

ψ 2 Co. 6. 16.

Re. 21. 3.

γ De. 32. 9.

α Is. 41. 9.

δ Eze. 3. 8, 13.

ϵ Eze. 6. 14, 15

λ the habitation

of his

holiness,

Is. 63. 15.

δ Hag. 1. 1.

μ or, since

the seven

eyes of the

LORD

shall.

ν stone of tin

π That is, an

adversary.

ϵ Job 1. 6.

Ps. 109. 6.

ρ be his ad-

versary.

σ by the

hand of.

ϕ Jude 9. 23.

Re. 12. 9, 10.

δ Am. 4. 11.

δ Is. 64. 6.

Mat. 22. 11.

Re. 7. 13, 14.

19. 8.

those that stood before him, saying, Take away the filthy garments from him. And unto him he said, Behold, I^a have caused thine iniquity to pass^c from thee, and I will clothe thee with change^d of raiment.

5 And I said, Let them set a fair^f mitre upon his head. So they set a fair mitre upon his head, and clothed him with garments. And the angel of the LORD stood by.

6 And the angel of the LORD protested unto Joshua, saying,

7 Thus saith the LORD of hosts, If thou wilt walk in my ways, and if thou wilt keep my γ charge, then thou shalt also judge my house, and shalt also keep my courts; and I will give thee δ places to walk among these that stand by.

8 Hear now, O Joshua the high priest, thou and thy fellows that sit before thee: for they *are* men ζ wondered at; for behold, I will bring forth my servant, The BRANCH.

9 For, behold, the stone that I have laid before Joshua; upon one stone shall be sevenⁱ eyes: behold, I will engrave the graving thereof, saith the LORD of hosts, and I will remove the iniquity of that land in one day.

10 In that day, saith the LORD of hosts, shall ye call every man his neighbour under the vine and under the fig-tree.

CHAP. IV.

AND the angel that talked with me came again, and waked me, as a man that is wakened out of his sleep;

2 And said unto me, What seest thou? And I said, I have looked, and behold a candlestick all of gold, with η a bowl upon the top of it, and his seven lamps thereon, and θ seven pipes to the seven lamps, which *are* upon the top thereof;

3 And two olive-trees by it, one upon the right side of the bowl, and the other upon the left side thereof.

4 So I answered and spake to the angel that talked with me, saying, What *are* these, my lord?

5 Then the angel that talked with me answered & said unto me, Knowest thou not what these be? And I said, No, my lord.

6 Then he answered and spake unto me, saying, This *is* the word of the LORD unto Zerubbabel, saying, Not^v by might, nor by power, but by my spirit, saith the LORD of hosts.

7 Who art thou, O great mountain? before Zerubbabel thou shalt become a plain: and he shall bring forth the head-stone thereof with shoutings, crying, Grace, grace, unto it.

8 Moreover the word of the LORD came unto me, saying,

9 The hands of Zerubbabel have laid the foundation^{\delta} of this house, his hands shall also finish^{\delta} it; and thou shalt know that the LORD of hosts hath sent me unto you.

10 For who hath despised the day of small things? μ for they shall rejoice, and shall see the ν plummet in the hand of Zerubbabel with those seven: they *are* the eyes of the LORD, which run to and fro through the whole earth.

11 Then answered I, and said unto him, What *are* these two olive-trees upon the right side of the candlestick, and upon the left side thereof?

12 And I answered again, and said unto him, What *be* these two olive-branches, which, σ through the two golden pipes

β empty & the golden oil out of themselves?

13 And he answered me and said, Knowest thou not what these be? And I said, No, my lord.

14 Then said he, These ^b are the two anointed ones, that stand ^c by the Lord of the whole earth.

CHAP. V.

THEN I turned, and lifted up mine eyes, and looked, and behold a flying roll.^a

2 And he said unto me, What seest thou? And I answered, I see a flying roll; the length thereof is twenty cubits, and the breadth thereof ten cubits.

3 Then said he unto me, This is the curse that goeth forth over the face of the whole earth: for every one ^η that stealeth shall be cut off ^{as} on that side according to it; and every one that sweareth shall be cut off ^{as} on that side according to it.

4 I will bring it forth, saith the LORD of hosts, and it shall enter ⁱ into the house of the thief, and into the house of him that sweareth ^m falsely by my name: and it shall remain in the midst of his house, and ⁿ shall consume it with the timber thereof and the stones thereof.

5 Then the angel that talked with me went forth, and said unto me, Lift up now thine eyes, and see what is this that goeth forth.

6 And I said, What is it? And he said, This is an ephah that goeth forth. He said moreover, This is their resemblance through all the earth.

7 And, behold, there was lifted up a ^θ talent of lead: and this is a ^r woman that sitteth in the midst of the ephah.

8 And he said, This is wickedness. And he cast it into the midst of the ephah; and he cast the weight of lead upon the mouth thereof.

9 Then lifted I up mine eyes, and looked, and behold there came out two women, and the wind ^{was} in their wings; for they had wings like the wings of a stork; and they lifted up the ephah between the earth and the heaven.

10 Then said I to the angel that talked with me, Whither do these bear the ephah?

11 And he said unto me, To build it an house in the land of Shinar: ^z and it shall be established, and set there upon her own base.

CHAP. VI.

AND I turned, and lifted up mine eyes, and looked, and behold, there came four chariots out from between two mountains; & the mountains ^{were} mountains of brass.

2 In the first chariot ^{were} red ^v horses, and in the second chariot black horses,

3 And in the third chariot white horses, & in the fourth chariot grised & ^π bay horses.

4 Then I answered & said unto the angel that talked with me, What are these, my lord?

5 And the angel answered and said unto me, These are the four ^π spirits of the heavens, which go forth ^w from standing ^x before the Lord of all the earth.

6 The black horses which ^{are} therein go forth into the north country: and the white go forth after them: and the grised go forth toward the south country.

7 And the bay went forth, and sought to go, that they might walk ^y to & fro through the earth: and he said, Get ye hence, walk to and fro through the earth. So they walked to and fro through the earth.

8 Then cried he upon me, and spake

B. C. 519.

β empty out of themselves oil into the gold.

γ the gold.
a Is. 1. 24.
Eze. 16. 42, 63.

b Re. 11. 4.
d sons of oil.
c ch. 6. 5.

d Eze. 2. 9.
e Le. 8. 9.
f ch. 3. 8.

g or, branch up from under him.

g 1 Co. 3. 9.
Ep. 2. 20. 22
He. 3. 3.

h 1 Pe. 2. 4, 5.
η or, of this people that stealeth holdeth himself

guiltless as it doth.

h Is. 22. 24.
Re. 5. 11. 13.
i Ps. 110. 4.

He. 4. 14. 16.
7. 24. 25.

k Ro. 5. 1.
Col. 1. 2.
l Mal. 3. 5.

m Le. 19. 12.
n Le. 14. 45.
o Mar. 14. 9.

p Ep. 2. 13, 19.
q Ro. 16. 26.
θ or, weighty piece.

r Re. 17. 1, &c.
κ intreat the face of.

s Ge. 10. 10.
t ch. 1. 12.
u Mat. 6. 16. 18

λ or, be not ye they that v ch. 1. 8.

Re. 6. 2. 5.
μ or, Are not these.

v by the hand of.
π or, strong.

ρ or, winds.
w He. 1. 14.
x ch. 4. 14.

1 Ki. 22. 19.
Da. 7. 10.
Lu. 1. 19.

σ Judge judgment of truth.

y ch. 1. 10.
Job 1. 7.

τ gave a backsliding shoulder.
φ made heavy.

Is. 6. 10.
z Ne. 9. 29.
Eze. 11. 19.

χ by the hand of.

unto me, saying, Behold, these that go toward the north country have ^a quieted my spirit in the north country.

9 And the word of the LORD came unto me, saying,

10 Take of ^{them} of the captivity, even of Heldai, of Tobijah, and of Jedaiah, which are come from Babylon, and come thou the same day, and go into the house of Josiah the son of Zephaniah;

11 Then take silver and gold, and make crowns, ^z and set ^{them} upon the head of Joshua the son of Josedech, the high priest,

12 And speak unto him, saying, Thus speaketh the LORD of hosts, saying, Behold the man whose name is The BRANCH: ^f and he shall ^g grow up out of his place, and he shall build ^h the temple of the LORD:

13 Even he shall build the temple of the LORD; and he shall bear the glory, & shall sit and rule upon his throne; and he shall be a priest ⁱ upon his throne: and the counsel of peace ^k shall be between them both.

14 And the crowns shall be to Helem, and to Tobijah, and to Jedaiah, and to Hen the son of Zephaniah, for a memorial ^o in the temple of the LORD.

15 And they ^{that are} far off ^p shall come and build in the temple of the LORD; and ye shall know that the LORD of hosts hath sent me unto you. And ^{this} shall come to pass, if ye will diligently ^q obey the voice of the LORD your God.

CHAP. VII.

AND it came to pass in the fourth year of king Darius, ^{that} the word of the LORD came unto Zechariah in the fourth day of the ninth month, ^{even} in Chisleu;

2 When they had sent unto the house of God Sherezer and Regem-melech, and their men, to ^κ pray before the LORD,

3 And to speak unto the priests which ^{were} in the house of the LORD of hosts, and to the prophets, saying, Should I weep in the fifth month, separating myself, as I have done these so many years?

4 Then came the word of the LORD of hosts unto me, saying,

5 Speak unto all the people of the land, and to the priests, saying, When ye fasted and mourned in the fifth and seventh month, even those seventy years, ^z did ye at all fast unto me, ^{even} to me?

6 And when ye did eat, and when ye did drink, ^λ did not ye eat ^{for yourselves}, and drink ^{for yourselves}?

7 ^μ Should ye not hear the words which the LORD hath cried ^v by the former prophets, when Jerusalem was inhabited and in prosperity, and the cities thereof round about her, when men inhabited the south and the plain?

8 And the word of the LORD came unto Zechariah, saying,

9 Thus speaketh the LORD of hosts, saying, ^σ Execute true judgment, and shew mercy and compassions every man to his brother:

10 And oppress not the widow, nor the fatherless, the stranger, nor the poor; and let none of you imagine evil against his brother in your heart.

11 But they refused to hearken, and ^τ pulled away the shoulder, and ^φ stopped their ears, that they should not hear.

12 Yea, they made their hearts ^{as} an adamant-stone, ^z lest they should hear the law, and the words which the LORD of hosts hath sent in his spirit ^χ by the former

לֵךְ בֵּית בָּאֵרֶץ שְׁנֵעַר הַחֹבֶל וְהִנֵּחָהּ שָׁם עַל־
מִכְנָחָהּ:

CAP. VI.

וַיָּשָׁב וַיֵּשֶׁב עַל־וָאֲרָאָה וְהִנֵּה אֲרָבַע מַרְכָּבוֹת
יֵצְאוֹת מִבֵּין שְׁנֵי הַהָרִים וְהָרִים הָרִי נִחֲשֶׁת:
בַּמֶּרְכָּבָה הָרְאִישִׁיָּה סוֹסִים אַרְבָּעִים וּבַמֶּרְכָּבָה
הַשְּׁנִיָּת סוֹסִים שְׁתֵּי עָרֻסִים: וּבַמֶּרְכָּבָה הַשְּׁלִישִׁית
סוֹסִים לְבָנִים וּבַמֶּרְכָּבָה הָרְבִיעִית סוֹסִים בָּרִים
בְּאֻמָּיִם: וַאֲנִי וְאֹמֵר אֶל־הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי
מִהֲאֵלֶּה אֵדֹנִי: וַיַּעַן הַמַּלְאָךְ וַיֹּאמֶר אֵלַי
אֵלֶּה אֲרָבַע וְהִנֵּה הַשְּׁמַיִם יוֹצְאוֹת מִהֲתִיַּעַב
עַל־אֲדֹנָי פֶּלֶאֲהָרֶץ: אֲשֶׁר־בָּהּ סוֹסִים הַשְּׁתֵּי עָרֻסִים
יֵצְאוּ אֶל־אֶרֶץ צִפּוֹן וְהַלְבָּנִים יֵצְאוּ אֶל־אֲחֵרֵיהֶם
וְהַבָּרִים יֵצְאוּ אֶל־אֶרֶץ הַמִּיָּמִן: וְהַבְּאֻמָּיִם
יֵצְאוּ וַיִּבְקֹשׁוּ לֵלֶכֶת לַחֲהֹלֶכֶת בָּאֶרֶץ וַיֹּאמֶר לִּי
הַחֲהֹלֶכֶת בָּאֶרֶץ וּמִתְחַלֶּכֶת בָּאֶרֶץ: וַיַּעַק
אֹתִי וַיְדַבֵּר אֵלַי לֵאמֹר רֵאָה הַיּוֹצְאִים אֶל־אֶרֶץ
צִפּוֹן הַנִּיחוּ אֶת־רוּחָם בָּאֶרֶץ צִפּוֹן:

וַיְהִי דְּבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: לָקוּם מֵאֵת הַגּוֹלָה
מִהַלְדֵי מֵאֵת שׁוֹבֵנֶיהָ וּמֵאֵת יְדֵעֶיהָ וּבֵאת אִתָּהּ
בְּיָוֶם הַהוּא וּבֵאת בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרִצְפָנִיהָ אֲשֶׁר־
בָּאָה מִבָּבֶל: וְלִמְחֹת כְּסֹף־וְהִגֵּב וְעֵשֶׂת עֶשְׂרֹת
וּשְׁמֹנֶה בָּרָאשׁ יִחוּשַׁע בֶּן־יְהוֹיָכָן הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל:
וְאֶמְרַת אֵלַי לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
לֵאמֹר הִנֵּה־אִישׁ צֶמַח צְמַח שְׁמוֹ וּמִתְחַמֵּי יֵצְמַח
וּבְנָה אֶת־הַיִּכָּל יְהוָה: וְהוּא יִבְנֶה אֶת־הַיִּכָּל
יְהוָה וְהוּא־יֵשֶׁב הוּא וְשֵׁב וּשְׁבַע עַל־פֶּסְאוֹ
וְהִירָה כְּהֵן עַל־פֶּסְאוֹ וְעֵצַת שְׁלֹמֹה הַחֵדָּה בֵּין
שְׁנֵיהֶם: וְהַעֲשִׂיתָ תְהִיָּה לְחֵלֶם וּלְשׁוֹמְרָה
וְלִיעֲדָה יִלְחָן בֶּן־צִפְנִיָּה לִפְרוֹן בְּהִיל יְהוָה:
וְיַחֲזִיקִים יָבֹאוּ וּבְנֵי בְהִיל יְהוָה וַיְדַעְתֶּם כִּי־
יְהוָה צְבָאוֹת שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם וְהִירָה אִם־שָׁמַעַתְּ
תִּשְׁמָעוּן בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:

CAP. VII.

וַיְהִי בַשָּׁנָה אֲרָבַע לְרִישׁ הַמָּלָךְ הַיְּהוּדִי דְּבַר־יְהוָה
אֶל־זַכְרְיָה בַּאֲרָבַעָה לְחֹדֶשׁ הַחֹמֶשׁ בְּכֶסֶף:
וַיִּשְׁלַח בֵּית־אֵל שׁוֹאֲצֵר וּרְגַם מֶלֶךְ וַאֲנָשָׁיו
לְחֹלֹת אֶת־פְּנֵי יְהוָה: לֵאמֹר אֶל־הַכֹּהֲנִים אֲשֶׁר־

וַיֹּאמֶר אֵלַי לֵאמֹר הִנֵּה דְּבַר־יְהוָה אֶל־וְרַבְּבֵל לֵאמֹר
לֹא בְהִיל וְלֹא בְנָח כִּי אִם־בְּרוּחִי אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת: מִי־אִתָּה הַרְבֵּעוּל לִפְנֵי וְרַבְּבֵל
לְמִישוֹר וְהוֹצִיָא אֶת־הָאֵבֶן הָרִאשִׁיָּה מִשְׁאֹת
הַזֶּה הֵן הֵן לֵה: וְהִירָה דְּבַר־יְהוָה
אֵלַי לֵאמֹר: יְדִי וְרַבְּבֵל יִסְדּוּ הַבֵּית הַזֶּה
וְיִדְּיו תִּבְצָעֶנָה וַיְדַעַת מִי־יְהוָה צְבָאוֹת שְׁלַחְנִי
אֵלֵיכֶם: כִּי מִי בֹן לַיּוֹם קָמְנוֹת וְשִׁמְחוּ וְרֹא
אֶת־הָאֵבֶן הַפְּדִיל בֵּין וְרַבְּבֵל שְׁבַע־הָאֵלֶּה עֵינִי
יְהוָה הִפְּחָה מְשׁוּמָּטִים בְּכָל־הָאֶרֶץ: וַאֲנִי
וַאֲמַר אֵלַי מִהֲשֵׁנִי הַיּוֹתִים הָאֵלֶּה עַל־יָמִין
הַמְּנוּרָה וְעַל־שְׁמֹאלָהּ: וַאֲנִי שְׁלִיָּה וְאֹמֵר
אֵלַי מִהֲשֵׁלִי שְׁבַל הַיּוֹתִים אֲשֶׁר בֵּין שְׁנֵי
צִנְתּוֹת הַדֹּבֵב הַמְּרוֹקִים מְעִלֵּיהֶם הַהֵב:
וַיֹּאמֶר אֵלַי לֵאמֹר הִלּוּא יְדַעַת מִהֲאֵלֶּה וְאֹמֵר
לֹא אֲדֹנִי: וַיֹּאמֶר אֵלֶּה שְׁנֵי בְנֵי־הַצִּדִּיק הָעֹמְדִים
עַל־אֲדֹנָי פֶּלֶאֲהָרֶץ:

CAP. V. ה

וַיָּשָׁב וַיֵּשֶׁב עַל־וָאֲרָאָה וְהִנֵּה מְגִלָּה עָפָה:
וַיֹּאמֶר אֵלַי מִה אִתָּה רֵאָה וְאֹמֵר אֲנִי רֵאָה
מְגִלָּה עָפָה אֲרָפֶה עֲשׂוֹנִים בְּאִמָּה וְרִחְבָּה עֲשׂוֹר
בְּאִמָּה: וַיֹּאמֶר אֵלַי זֹאת הָאֵלֶּה הַיּוֹצְאֹת עַל־
פְּנֵי כָל־הָאֶרֶץ כִּי כָל־הַנֶּגֶב מִזֶּה כְּמוֹהָ נִקְּחָה
וְכָל־הַשְּׂפָע מִזֶּה כְּמוֹתָהּ נִקְּחָה: הַיּוֹצְאֹתֶיהָ נֹאֵם
יְהוָה צְבָאוֹת וּבָאָה אֶל־בֵּית הַנֶּגֶב וְאֶל־בֵּית
הַשְּׂפָע בְּשָׁמַי לִשְׁקָר וּלְגִלָּה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ וּכְלָתִי
וְאֶת־עֲצָיו וְאֶת־אֲבָנָיו: וַיֵּצֵא הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר
כִּי וַיֹּאמֶר אֵלַי שָׂא נָא עֵינֶיךָ וּרֹאָה מַה הַיּוֹצְאֹת
הַזֹּאת: וְאֹמֵר מִהֲהִיא וַיֹּאמֶר זֹאת הָאִשָּׁה
הַיּוֹצְאֹת וַיֹּאמֶר זֹאת עֵינִים בְּכָל־הָאֶרֶץ: וְהִנֵּה
כֶּפֶר עֲסָרַת נְשָׂאִת וְזֹאת אִשָּׁה אֶחָת יוֹשֶׁבֶת
בְּתוֹךְ הָאִשָּׁה: וַיֹּאמֶר זֹאת הָרִשְׁעָה וַיִּשְׁלַח
אִתָּה אֶל־תּוֹךְ הָאִשָּׁה וַיִּשְׁלַח אֶת־אֲבֶן הָעוֹסֶרֶת
אֶל־פֶּה: וַאֲשָׁא עֵינִי וָאֲרָא וְהִנֵּה שְׁתֵּים נְשָׂאִים
יּוֹצְאוֹת וְרוּחַ בְּכִסְפֵּיהֶם וְלִהְיָה כְּסָפִים כְּכֶסֶף
הַחֲסִידָה וְהַשְּׁנִיָּה אֶת־הָאִשָּׁה בֵּין הָאֶרֶץ וּבֵין
הַשְּׁמַיִם: וַיֹּאמֶר אֶל־הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר כִּי אֲנִי
הִמָּה מוֹלֶכֶת אֶת־הָאִשָּׁה: וַיֹּאמֶר אֵלַי לְבִנְתִּי־

אֲמֹר יְהוָה צְבָאוֹת תְּחַזְקֶנָּה וְיִדְכֶם הַשְׁמַעִים
 בְּיָמִים הָאֵלֶּה אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה מִפִּי הַנְּבִיאִים
 אֲשֶׁר בָּאוּ יִסֹּר בֵּית יְהוָה צְבָאוֹת הִיחַל לְהַנְּנוֹת :
 כִּי לִפְנֵי הַיָּמִים הָעֵת שָׁכַר הָאָדָם לֹא גִדָּה וּשְׂכָר
 הַבְּהֵמָה אֵינָה וְלִיּוֹצֵא וּלְבָא אֵין שְׁלוֹם מִן הַחֵצֵר
 וְאֶשְׁלַח אֶת כָּל הָאָדָם אִישׁ בְּרֵעֵהוּ : וְעַתָּה לֹא
 בְּיָמִים הָרָשָׁתִּים אֲנִי לְשֹׂאֲרֵית הָעָם הַזֶּה נָאִם
 יְהוָה צְבָאוֹת : כִּי יִרְבֶּעַ שְׁלוֹם הַנֶּפֶן הַזֶּה
 פְּרִיָּה וְהָאָרֶץ תִּתֵּן אֶת יְבוּלָהּ וְהַשְׂמִים יִתְּנוּ
 מִלֵּם וְהַנְּחִלֹתִי אֶת שְׂאֵרֵית הָעָם הַזֶּה אֶת כָּל
 אֱלֹהֵי : וְהָיָה כְּאֲשֶׁר הָיִיתֶם קָלִלָה בְּנֵי־בֵית
 יְהוּדָה וּבֵית יִשְׂרָאֵל בֶּן אוֹשִׁיעַ אַחֲכֶם וְהָיִיתֶם
 בְּרָכָה אֶל־תִּרְאוּ תְּחַזְקֶנָּה וְיִדְכֶם : כִּי כֹה
 אֲמֹר יְהוָה צְבָאוֹת כְּאֲשֶׁר זָמַמְתִּי לַהֲרֹעַ לָכֶם
 בְּהִקְצָצָה אֲבֻחִיכֶם אֹתִי אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת וְלֹא
 נִקְמְתִי : כִּן שְׁבַתִּי זָמַמְתִּי בְּיָמִים הָאֵלֶּה לְהַמְיִיב
 אֶת־יְרוּשָׁלַם וְאֶת־בֵּית יְהוּדָה אֶל־תִּרְאוּ : אֱלֹהֵי
 הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ דְבַר אֶמֶת אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ
 אֶמֶת וּמִשְׁפַּט שְׁלוֹם תַּשְׁפֹּטוּ בְּשֹׁעֲרֵיכֶם : וְאִישׁ
 אֶת־רֵעֵת רֵעֵהוּ אֶל־מִחְשָׁבוֹ בְּלִבְכֶם וּשְׁבַעַת שָׂקָר
 אֶל־תִּתְּנוּ כִּי אֶת־כָּל־אֱלֹהֵי אֲשֶׁר שָׁמַחְתִּי נָאִם
 יְהוָה : וְהָיָה דְּבַר־יְהוָה צְבָאוֹת אֲנִי
 לֹא־מֹר : כֹּה־אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת צֹם הַרְבִּיעִי
 וְצֹם הַחֲמִישִׁי וְצֹם הַשִּׁבְעִי וְצֹם הַעֲשִׂירִי
 יְהִי לְבֵית־יְהוּדָה לְשִׁשּׁוֹן וּלְשִׁמְחָה וּלְמַעֲרִים
 מִזִּבְיָם וְהָאֶמֶת וְהַשְׁלוֹם אֶהְיֶה :
 כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת עַד אֲשֶׁר־יָבֹאוּ עִמָּיִם
 וְיִשְׁבּוּ עִרִים רַבּוֹת : וְהָלְלוּ וְיִשְׁבְּרוּ אֶת־אֵל
 אֶחָד לֹא־מֹר גְּלִבְהָ הַלֹּז לְחִלּוֹת אֶת־פְּנֵי יְהוָה
 וּלְבָקֵשׁ אֶת־יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי גִם־אֲנִי : וְגָבֹהַ
 עֲפָיִם רַבִּים וְגֹיִם עֲצוּמִים לְבָקֵשׁ אֶת־יְהוָה
 צְבָאוֹת בִּירְוּשָׁלַם וּלְחִלּוֹת אֶת־פְּנֵי יְהוָה :
 כֹּה־אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת בְּיָמִים הָהֵמָּה אֲשֶׁר
 יִתְּנוּקוּ עֲשָׂרָה אַנְשִׁים מִכָּל לְשׁוֹנוֹת הַגּוֹיִם וְהַחֲוִיקוּ
 בְּכִנְיָ אִישׁ יְהוּדִי לֹא־מֹר גְּלִבְהָ עֲפָיִם כִּי שְׁמַעְנוּ
 אֱלֹהִים עִמָּכֶם :

CAP. IX. ט

מִשָּׁא דְּבַר־יְהוָה בְּאַרְצָה יְהוּדָה וּבְמִשְׁקָה מִנְּחֻתוֹ

לְבֵית־יְהוָה צְבָאוֹת וְאֶל־הַנְּבִיאִים לֹא־מֹר הָאֲבֹדָה
 בְּחֹדֶשׁ הַחֲמִשִּׁי הַזֶּה כְּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי זֶה פְּמָה
 שָׁנִים : וְהָיָה דְּבַר־יְהוָה צְבָאוֹת אֲנִי
 לֹא־מֹר : אָמַר אֶל־כָּל־עַם הָאָרֶץ וְאֶל־הַכְּהֹנִים
 לֹא־מֹר כִּי־צְמָתֶם וְסָמֹד בְּחֲמִישִׁי וּבְשִׁבְעִי וְהָ
 שְׁבָעִים שָׁלָה הַצֹּם צְמָתִי אֲנִי : וְכִן הָאֲבֹדָה
 וְכִן תִּשְׁתִּי הָלֹא אֶתֶם הָאֲכָלִים וְאַתֶּם הַשִּׁתִּים :
 הָלֹא אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר קָרָא יְהוָה בִּיד הַנְּבִיאִים
 הָרִאשִׁיִּים בְּהִיֹּת וְיְרוּשָׁלַם יִשְׁבַּת וְשָׁלָה וְעִרְיָה
 סְבִיבוֹתֶיהָ וְהַגָּב וְהַשְׁפִּלָה יִשׁוּב : וְהָיָה
 דְּבַר־יְהוָה אֶל־זִכְרִיָה לֹא־מֹר : כֹּה אָמַר יְהוָה
 צְבָאוֹת לֹא־מֹר מִשְׁפַּט אֶמֶת תַּשְׁפֹּטוּ וְחֶסֶד וְרַחֲמִים
 עֲשׂוּ אִישׁ אֶת־אֶחָיו : וְאֶל־מִנְּחָה וְיִתְּנוּ כֹר וְעֵץ
 אֶל־מַעֲשֵׂיו וְרַעַת אִישׁ אֶחָיו אֶל־מִחְשָׁבוֹ בְּלִבְכֶם :
 וּיְמַאֲנוּ לְהַקְשִׁיב וְהָיָה כִּרְחֹף כִּרְחֹף וְאֶזְבִּיחֶם
 הַכְּבֹדִי מִשְׁמוֹעַ : וְלָכֶם שְׁמוֹ שְׁמִיר מִשְׁמוֹעַ
 אֶת־הַחֲוִירָה וְאֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר שָׁלַח יְהוָה
 צְבָאוֹת בְּרוּחוֹ בִּיד הַנְּבִיאִים הָרִאשִׁיִּים וְהָיָה קֶצֶף
 גָּדוֹל מֵאֵת יְהוָה צְבָאוֹת : וְהָיָה כְּאֲשֶׁר־קָרָא וְלֹא
 שָׁמַע כִּי יִקְרָא וְלֹא אֲשָׁמַע אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת :
 וְאֶסְעֶה־עַל כָּל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא־יָדַעְתִּים וְהָאָרֶץ
 נִשְׁפָּה אֲחֵרֵיהֶם מִלִּבָּר וּמִשָּׁב וּיְשִׁימוּ אֶרֶץ־

CAP. VIII. ח

וְהָיָה דְּבַר־יְהוָה צְבָאוֹת לֹא־מֹר : כֹּה אָמַר יְהוָה
 צְבָאוֹת קָמַחְתִּי לְצִיּוֹן קָמַחַה גְּדוֹלָה וְחִמָּה גְּדוֹלָה
 קָמַחְתִּי לָהּ : כֹּה אָמַר יְהוָה שְׁבַתִּי אֶל־צִיּוֹן
 וּשְׁכַנְתִּי בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַם וְנִקְרָאָה יְרוּשָׁלַם עִיר
 הָאֱמֶת וְדַר־יְהוָה צְבָאוֹת הֵן הַקֹּדֶשׁ : כֹּה
 אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת עַד יִשְׁבּוּ זָקֵנִים וְתִקְנֹת בְּרָחוֹת
 יְרוּשָׁלַם וְאִישׁ מִשְׁעֵרָתוֹ בִּיד מֶרֶב יָמִים :
 וְהַרְבּוֹת הָעִיר יִסְלְאוּ יְלָדִים וְיִלְדוֹת מִשְׁתַּחֲוִים
 בְּרַחוֹתֶיהָ : כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת כִּי
 פֶלֶא גִיעִי שְׂאֵרֵית הָעָם הַזֶּה בְּיָמִים הָהֵם גִּם־
 בְּעִי וְפֶלֶא נָאִם יְהוָה צְבָאוֹת : כֹּה
 אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת הִנֵּנִי מוֹשִׁיעַ אֶת־עַמִּי מֵאֶרֶץ
 מִרְיָה וּמֵאֶרֶץ מִבּוֹא הַשְּׁמֶשׁ : וְהִבְאֵתִי אֶתֶם
 וּשְׁכַנְתִּי בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַם וְהָיָה לִי לְעָם וְאֲנִי אֶהְיֶה
 לָהֶם לֵאלֹהִים בְּאֶמֶת וּבְצִדִּיקָה : כֹּה־

prophets: therefore^a came a great wrath from the LORD of hosts.

13 Therefore it is come to pass, *that* as he cried, and they would not hear;^c so they cried, and I would not hear, saith the LORD of hosts:

14 But I scattered^d them with a whirlwind among all the nations whom^e they knew not: thus the land was desolate after them, that no man passed through nor returned; for they laid the β pleasant land^f desolate.

CHAP. VIII.

AGAIN the word of the LORD of hosts came to me, saying,

2 Thus saith the LORD of hosts, I^g was jealous for Zion with great jealousy, and I was jealous for her with great fury.

3 Thus saith the LORD, I am returned unto Zion, and will dwell in the midst of Jerusalem; and Jerusalem shall be^h called, A city of truth; and the mountain of the LORDⁱ of hosts, The holy^j mountain.

4 Thus saith the LORD of hosts,^k There shall yet old men and old women dwell in the streets of Jerusalem, and every man with his staff in his hand for η very age.

5 And the streets of the city shall be full of boys and girls playing in the streets thereof.

6 Thus saith the LORD of hosts, If it be θ marvellous in the eyes of the remnant of this people in these days, should^l it also be marvellous in mine eyes? saith the LORD of hosts.

7 Thus saith the LORD of hosts, Behold, I^m will save my people from the east country, and from the κ west country;

8 Andⁿ I will bring them, and they shall dwell in the midst of Jerusalem; and^o they shall be my people, and I will be their God, in^p truth and in righteousness.

9 Thus saith the LORD of hosts, Let your hands be strong,^q ye that hear in these days these words by the mouth of the prophets, which *were* in the day^r that the foundation of the house of the LORD of hosts was laid, that the temple might be built.

10 For before these days λ there was no hire for man, nor any hire for beast; neither was *there any* peace to him that went out or came in, because of the affliction: for^s I set all men every one against his neighbour.

11 But now^t I will not *be* unto the residue of this people as in the former days, saith the LORD of hosts.

12 For the seed *shall be* ν prosperous; the vine shall give her fruit, and^u the ground shall give her increase, and the heavens shall give their dew; and I will cause the remnant of this people to possess *all* these things.

13 And it shall come to pass, *that*^v as ye were a curse among the heathen, O house of Judah, and house of Israel; so will I save you, and ye shall be a blessing: fear not, *but* let your hands be strong.

14 For thus saith the LORD of hosts,^w As I thought to punish you, when your fathers provoked me to wrath, saith the LORD of hosts, and I repented not:

15 So again have I thought in these days to do well unto Jerusalem, and to the house of Judah: fear ye not.^x

16 These *are* the things that ye shall do, Speak^y η every man the truth to his neighbour; σ execute the judgment of truth and peace in your gates:

B. C. 518.

a Da. 9. 11.

b Pr. 3. 29.

c Je. 14. 12.

d Mi. 3. 4.

e De. 4. 27.

f De. 28. 33, 34.

g Je. 52. 6, 12.

h Je. 41. 1, 2.

i Je. 52. 4.

j land of

k desire.

l Es. 8. 17.

m or, solem,

n or, set

o times.

p Da. 8. 9.

q ch. 1. 14, 16.

r Ps. 122. 1, &c.

s going, or,

t continually

u Ho. 6. 3.

v treat the

w face of,

x ch. 7. 2.

y Is. 60. 3, &c.

z Is. 1. 21, 26.

a Is. 2. 2, 3.

b Je. 31. 23.

c Is. 65. 20, 22.

d multitude

e of days.

f or, hard,

g or, difficult.

h Am. 1. 3. 8.

i Ro. 4. 20, 21.

j Is. 11. 11, 12.

k 43. 5, 6.

l Eze. xxvi.

m xxviii.

n country of

o the going

p down of

q the sun,

r Mal. 1. 11.

s ch. 13. 9.

t Je. 31. 1, 33.

u Je. 4. 2.

v Hag. 2. 4, &c.

w Eze. 5. 1, 2.

x or, the hire

y of man

z became

a nothing.

b blood.

c Mat. 10. 34.

d 36.

e Is. 11. 13.

f v of peace,

g Ps. 72. 3.

h Ps. 34. 7.

i Eze. 67. 6, 7.

j f Co. 3. 21.

k Je. 42. 18.

l Jn. 12. 14.

m 15.

n Is. 45. 21.

o or, saving

p himself.

q Je. 31. 28.

r Lu. 12. 32.

s or, whose

t covenant

u is by blood,

v Ex. 24. 8.

w He. 13. 20.

x Ep. 4. 25.

y Is. 61. 1.

z Judge

a truth, and

b the judg-

c ment of

d peace.

17 And let none of you imagine^b evil in your hearts against his neighbour; and love no false oath: for all these *are things* that I hate, saith the LORD.

18 And the word of the LORD of hosts came unto me, saying,

19 Thus saith the LORD of hosts, The fast of the fourth^c month, and the fast of the fifth, and the fast of the seventh,^d and the fast of the tenth,^e shall be to the house of Judah joy^f and gladness, and γ cheerful feasts: therefore love the truth and peace.

20 Thus saith the LORD of hosts, *It shall yet come to pass*, that there shall come people, and the inhabitants of many cities:

21 And the inhabitants of one city shall go to another, saying, Let^g us go δ speedily to ζ pray before the LORD, and to seek the LORD of hosts; I will go also.

22 Yea, many^h people and strong nations shall come to seek the LORD of hosts in Jerusalem, and to pray before the LORD.

23 Thus saith the LORD of hosts, In those days *it shall come to pass*, that ten men shall take hold, out of all languages of the nations, even shall take hold of the skirt of him that is a Jew, saying, We will go with you; for we have heard that God *is* with you.

CHAP. IX.

THE burden of the word of the LORD in the land of Hadrach, and^a Damascus shall be the rest thereof: when the eyes of man, as of all the tribes of Israel, shall be toward the LORD.

2 And Hamath also shall border thereby; Tyrus,^b and Zidon, though it be very wise.

3 And Tyrus did build herself a strong hold, and heaped up silver as the dust, and fine gold as the mire of the streets.

4 Behold, the LORD will cast her out, and he will smite her power in the sea; and she shall be devoured with fire.

5 Ashkelon shall see *it*, and fear; Gaza also shall see *it*, and be very sorrowful; and Ekron, for her expectation, shall be ashamed; and the king shall perish from Gaza, and Ashkelon shall not be inhabited.

6 And a bastard shall dwell in Ashdod; & I will cut off the pride of the Philistines.

7 And I will take away his μ blood out of his mouth, and his abominations from between his teeth; but he that remaineth, even he, shall be for our God; and he shall be as a governor in Judah, and Ekron as a Jebusite.

8 And I will encamp^d about mine house because of the army, because of him that passeth by, and because of him that returneth; and no oppressor shall pass through them any more: for now have I seen with mine eyes.

9 Rejoice^e greatly, O daughter of Zion; shout, O daughter of Jerusalem; behold, thy King cometh unto thee; he^f is just, and π having salvation; lowly, and riding upon an ass, and upon a colt the foal of an ass.

10 And I will cut off the chariot from Ephraim, and the horse from Jerusalem, and the battle-bow shall be cut off: and he shall speak peace unto the heathen; and his dominion shall be from sea *even* to sea, and from the river *even* to the ends of the earth.

11 As for thee also, ρ by the blood of thy covenant I have sent forth thy prisoners^g out of the pit wherein is no water.

12 Turn you to the strong hold, ye prisoners of hope: even to-day do I declare

that I will render double^a unto thee;

13 When I have bent Judah for me, filled the bow with Ephraim, and raised up thy sons, O Zion, against thy sons, O Greece, & made thee as the sword of a mighty man.

14 And the LORD shall be seen over them, and his arrow^b shall go forth as the lightning: and the Lord GOD shall blow the trumpet, and shall go with whirlwinds^c of the south.

15 The LORD of hosts shall defend them; and they shall devour, and subdue^d with sling-stones; and they shall drink, and make a noise as through wine; and they shall ζ be filled like bowls, and as^e the corners of the altar.

16 And the LORD their God shall save them in that day as the flock of his people: for^f they shall be as the stones of a crown, lifted up as an ensign^h upon his land.

17 For how great is his goodness, and how great is his beauty! corn shall make the young men cheerful, and new wine^g maidens.

CHAP. X.

ASK ye of the LORD rainⁱ in the time of the latter rain; so the LORD shall make λ bright clouds, and give them showers of rain, to every one grass in the field.

2 For the idols have spoken vanity, and the diviners have seen a lie, & have told false dreams; they comfort in vain: ^j therefore they went their way as a flock; they were troubled, because there was no shepherd.

3 Mine anger was kindled against the shepherds, and I σ punished the goats: for the LORD of hosts hath visited his flock the house of Judah, and hath made them as his goodly horse^k in the battle.

4 Out of him came forth the corner,^l out of him the nail,² out of him the battle-bow, out of him every oppressor together.

5 And they shall be as mighty men, which tread down^r their enemies in the mire of the streets in the battle; and they shall fight, because the LORD is with them, and the riders on horses shall be confounded.

6 And I will strengthen the house of Judah, and I will save the house of Joseph, and I will bring them again to place them; for^u I have mercy upon them: and they shall be as though I had not cast them off: for I am the LORD their God, and will hear them.

7 And they of Ephraim shall be like a mighty man, and their heart shall^v rejoice as through wine: yea, their children shall see it, and be glad; their heart shall rejoice in the LORD.

8 I will hiss for them, and gather them; for I have redeemed them: and they shall increase as they have increased.

9 And I will sow^w them among the people: and they shall remember^x me in far countries: and they shall live with their children, and turn again.

10 I will bring them again also out of the land of Egypt, and gather them out of Assyria; and I will bring them into the land of Gilead and Lebanon, and^z place shall not be found for them.

11 And he shall pass through the sea with affliction, and shall smite the waves in the sea, and all the deeps of the river shall dry up; and the pride of Assyria shall be brought down, and the sceptre of Egypt shall depart away.

12 And I will strengthen them in the LORD; and they shall walk^a up and down in his name, saith the LORD.

B. C. 518.

a Is. 40. 2.

β or, gal-lants.

γ or, defend-
ed forest.

b Ps. 144. 6.

c Is. 21. 1.

d Jnⁿ. 21. 15, 17

e or, the

stones of

the sling.

ζ or, fill

both the.

e Le. 4. 18, 25.

f De. 29. 19, 21.

g Is. 62. 3.

h Is. 11. 12.

i make to

be found.

o or, grow,

or, speak.

i De. 11. 13, 14.

k or, verily

the poor.

l Mat. 11. 5.

λ or, light-
nings.

Je. 10. 13.

μ or, Binders.

ν or, teta-
phim.

Ju. 17. 5.

l Job 13. 4.

m Ho. 5. 7.

π was strait-
ened for.

ρ or, answer-
ed that.

n Eze. 34. 7, &c

o visited

upon.

τ his fellow,

or, neigh-
bour.

o Ca. 1. 9.

p Nu. 24. 17, 19.

q Is. 22. 23.

ϕ or, the

poor, &c.

certainly

knew.

τ Mal. 4. 3.

χ it be good

in your eyes

ψ or, they

shall make

the riders

on horses

ashamed.

s Eze. 21. 32.

Mat. 26. 15.

t Mat. 27. 3, 10.

u Is. 54. 7, 10.

ν or, Binders.

γ or, hidden.

v ch. 9. 15.

w Ro. 11. 11, 15

x De. 30. 1, 3.

o or, bear.

y Jnⁿ. 10. 12, 13.

z Is. 49. 20.

ζ or, slumber,

or, poison.

η or, and also

against Ju-
dah shall

be bewitch

shall be

in siege

against Je-
rusalem.

a Col. 2. 6.

CHAP. XI.

OPEN thy doors, O Lebanon, that the fire may devour thy cedars.

2 Howl, fir-tree; for the cedar is fallen; because the β mighty is spoiled; howl, O ye oaks of Bashan; for the γ forest of the vintage is come down.

3 There is a voice of the howling of the shepherds; for their glory is spoiled: a voice of the roaring of young lions; for the pride of Jordan is spoiled.

4 Thus saith the LORD my God; d Feed the flock of the slaughter,

5 Whose possessors slay them, and hold themselves not guilty; and they that sell them say, Blessed δ be the LORD; for I am rich: and their own shepherds pity them not.

6 For I will no more pity the inhabitants of the land, saith the LORD: but, lo, I will η deliver the men every one into his neighbour's hand, and into the hand of his king; and they shall smite the land, and out of their hand I will not deliver them.

7 And I will feed the flock of slaughter, κ even you, O poor^k of the flock. And I took unto me two staves; the one I called Beauty, and the other I called μ Bands; and I fed the flock.

8 Three shepherds also I cut off in one month; ^m and my soul π loathed them, and their soul also abhorred me.

9 Then said I, I will not feed you: that that dieth, let it die; and that that is to be cut off, let it be cut off; and let the rest eat every one the flesh of τ another.

10 And I took my staff, *even* Beauty, and cut it asunder, that I might break my covenant which I had made with all the people.

11 And it was broken in that day: and ϕ so the poor of the flock that waited upon me knew that it was the word of the LORD.

12 And I said unto them, If χ ye think good, give me my price; and if not, forbear. So they weighed for my price thirty^p pieces of silver.

13 And the LORD said unto me, Cast it unto the potter: ^r a goodly price that I was prized at of them. And I took the thirty pieces of silver, and cast them to the potter in the house of the LORD.

14 Then I cut asunder mine other staff, *even* β Bands, that I might break the brotherhood between Judah and Israel.

15 And the LORD said unto me, Take unto thee yet the instruments of a foolish shepherd:

16 For, lo, I will raise up a shepherd in the land, *which* shall not visit those that be γ cut off, neither shall seek the young one, nor heal that that is broken, nor feed that that standeth still; but he shall eat the flesh of the fat, and tear their claws in pieces.

17 Woe to the idol shepherd that leaveth^y the flock! the sword shall be upon his arm, and upon his right eye: his arm shall be clean dried up, and his right eye shall be utterly darkened.

CHAP. XII.

THE burden of the word of the LORD for Israel, saith the LORD, which stretcheth forth the heavens, and layeth the foundation of the earth, and formeth the spirit of man within him.

2 Behold, I will make Jerusalem a cup of ζ trembling unto all the people round about, η when they shall be in the siege both against Judah, and against Jerusalem.

3 And in that day will I make Jerusalem

מפני קשית מלחמה מפני יצא מלונגש ידיו :
 והיו כנפים בוסים בטיט חוצות במלחמה
 ונלחמו בי ידוה עצום והבישו רכבן סוסים :
 וגברתי את בית יהודה ואת בית יוסף אושע
 והושבותים כי רחמים יהיו פאטר לאזנחמים
 כי אני יהוה אלהיהם ואענם : והיו כנפול
 אפלים ושטח לבם כמו יין וגביהם יראו ושמו
 יגל לבם ביהוה : אשרקה להם אקבצם כי פיתים
 ורבו כמו רבו : ואורעם בעמים ובמרתקים
 יפריני ותני את פניהם ושבו : והשבותים
 מארץ מצרים ומאשור אקבצם וארץ גלעד
 ולבנון אביאם ולא ימצא להם : ועבר פוס צרה
 ודקה בים פלים והבישו כל מצולות יאור והורר
 גאון אשור ושטם מצרים יסור : וגברתים
 ביהוה ובשמו יתהלכו נאם יהוה :

CAP. XI. יא

פתח לבנון דלתה וואכל אש בארץ : הילל
 ברוש פירפל אור אשר אדירם שדוד הילול
 אלוני בשון כי יד ישר הבצור : קול יללת הרעים
 כי שדדה אדרתם קול שאגת פפירים כי שדד גאון
 תירדן : מה אמר יהוה אלהי רעה את צאן
 ההנה : אשר קנידן דהרן ולא יאשמו ומכרתיו
 יאמר ברקד יהוה ואעשר ורשעים לא יחמול
 עליהם : כי לא אחמול עוד עלי שגב הארץ נאם
 יהוה והנה אנכי ממציא את האדם איש ביד
 רעהו ובני מלכו וכתתו את הארץ ולא אציל
 מיום : וארעה את צאן ההנה לכן עני הצאן
 ואקדלי שני מקלות לאמר קראתי לעם ולאחר
 קראתי חבלים וארעה את הצאן : ואכתד את
 שלשת הרעים ביד אחד ותקצר נפשי בהם
 וגם נפשם בחלה בי : ואמר לא ארעה אתכם
 הכמה תמות והנכחות תפחד והנשארות
 תאלכנה אשה את גשור רעוה : ואכתד את
 מקלי את העם ואבדע אחו להפיר את בריתי אשר
 כרתי את כל העמים : ותפר ביום ההוא וידע
 כי עני הצאן השומרים אלו כי דבר יהוה הוא :
 ואמר אלהים אם טוב בעיניכם הברשכר ואם
 לא ידלו וישקלו את שוכרי שלשים כסף : ואמר

2 כי ליהוה עין אדם וכל שבמי ישראל : וגם
 חמת הנגלה צר וידיו כי חכמה מאד :
 3 ותכן צור מצור לה והצבר פספס בעפר וחרוץ
 4 כמטי חוצות : הנה ארלי ורשפה והנה בים
 5 חילה והיא באש תאכל : תלא אשקלון ותירא
 ועדה ותחיל מאד ועקרון פיהובש מממה ואבר
 6 מלך מעדה ואשקלון לא חשב : וישב ממור
 7 באשדוד והכרתי גאון פלשתים : ותהרתי דמיו
 מפיו ושקציו מנין שניו ונשאר בסדוא לאלהינו
 8 יהוה פאלף ביהוה ושקרון כיבוס : ותנתי
 לביתי מצבה מעבר ומשב ואי עבר עליהם עוד
 9 נגש כי עתה ראיתי בעיני : גלי מאד בחד
 ציון הריעי פת ירושלם הנה מלך גבול קד
 צדק ונשע הוא עני ורכב על חמור ועל ער
 10 בראתנות : והכרתי רכב מאפרים וסוס מירושלם
 ונכרתה קשית מלחמה ודבר שלום לגוים ומשלו
 11 מים עד ים ומנהר עד אפסס ארץ : בסאת
 בנס פריהם של חמי אסירן מבור אין מים בו :
 12 שובי לבצרון אסירי התקה בסדואים מניד
 13 משנה אטיב קד : כי דרכלי לי יהודה קשית
 מלאתי אפרים ועוררתי בנך ציון על גג יין
 14 ושמתיו פחרב גבור : יהודה עליהם וראה וצא
 כפרק חצו ואדני יהודה בשופר יתקע ותלך
 15 בסערות מים : יהוה צבאות יין עליהם ואכלו
 וכבשו אבני קלע ושתי חמו כמו יין ומלאו
 16 כמורק פוית מנחם : והושיעם יהוה אלהיהם
 ביום ההוא הצאן עמו כי אבני גור מתנוססות
 17 על אדמתו : כי מה שובו ומה יפיו דגן בחורים
 ותירוש ונגב בתלות :

CAP. X. י

1 שאלו מיהוה משר בעת מלוש יהוה עשה
 חויתם ומשר נשם יתן להם לאיש עשב בשדה :
 2 כי התפרנס דברו צאן ורקוסים חיו שקר
 וחלמות השוא ידברו הבל ונחמין על פן נסעו
 3 כמו צאן יעני מין רעה : על הרעים
 חרה אפי ועל העתידים אפקוד כי פקד יהוה
 צבאות את עדורו את בית יהודה ושם אותם
 4 כסם הדור במלחמה : מפני פנה מפני יחד

בית־דוד לְבָר וְנִשְׁתַּחֲוֹת לְבָר מִשְׁפַּחַת בֵּית־נְחֻמָּה
 לְבָר וְנִשְׁתַּחֲוֹת לְבָר : מִשְׁפַּחַת בֵּית־לֵוִי לְבָר¹³
 וְנִשְׁתַּחֲוֹת לְבָר מִשְׁפַּחַת הַשֹּׁמֵרַיִם לְבָר וְנִשְׁתַּחֲוֹת לְבָר :
 כָּל הַמִּשְׁפָּחוֹת הַנִּשְׁאָרוֹת מִשְׁפַּחוֹת מִשְׁפַּחוֹת לְבָר¹⁴
 וְנִשְׁתַּחֲוֹת לְבָר : יג CAP. XIII.

בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה מְקוֹר נִפְתָּח לְבֵית דָּוִד וּלְיִשְׂרָאֵל¹
 יִרְשָׁלָיִם לְחַפְצָאֵת וּלְנֶחֱדָה : וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא²
 נָאִם : יְהוָה צְבָאוֹת אֱכָרִית אֶת־שְׂמוֹת הַעֲצִיבִים
 מִן־הָאָרֶץ וְלֹא יִזְכְּרוּ עוֹד וְגַם אֶת־הַנְּבִיאִים וְאֶת־
 רִיחַ הַשְׂמָמָה אֲעֲבִיר מִן־הָאָרֶץ : וְהָיָה כִּי־יָבִיֵא³
 אִישׁ עוֹד וְאָמַר אֵלָיו אֲבִי וְאָמַר יִלְדִּי לֹא תִהְיֶה
 כִּי שָׁמַר הַדְּבָר בְּשֵׁם יְהוָה וְדִקְדָּהוּ אֲבִיהוּ וְאָמַר⁴
 יִלְדִּי הַנִּבְנָא : וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִקְשׁוּ הַנְּבִיאִים⁵
 אֶת־מַחְזֵיכֵם הַנִּבְנָאֹת וְלֹא יִלְכְּשׁוּ אֶת־רִיחַ שִׁמְרֵם
 לְמַעַן פֶּחַשׁ : וְאָמַר לֹא נָבִיא אֲנִי אִישׁ עֶבֶד⁶
 וְאָמַר אֵלָיו כִּי־אַתָּם הַקְּנִי מַעֲשֵׂי : וְאָמַר⁷
 אֵלָיו מָה הַמַּפְּזוֹת הָאֵלֶּה בֵּין יְדִיד וְאָמַר אֲשֶׁר
 הִבִּיתִי בֵּית מֵאֲדָבָה : רָחֵב עֵרִי עַל־⁸

רַעִי וְעַל־גִּבְרַת עֲמִיתִי נָאִם יְהוָה צְבָאוֹת הֵן אֶת־
 הָרֶעִי וְתַפְזִיזֵן הַצֵּאן וְהַשְׁבִּיתִי יָדִי עַל־הַעֲצִירִים :
 וְהָיָה בְּכָל־הָאָרֶץ נָאִם יְהוָה כִּי־שָׁנִים בָּהּ יִזְכְּרוּ⁹
 יְגֻעוּ וְהַשְׁלִישִׁית יִזְכְּרוּ בָּהּ : וְהִנֵּבִיתִי אֶת־¹⁰
 הַשְׁלִישִׁית בְּאֵשׁ וּבְצִרְתִּים בְּצִרְחָן אֶת־הַכֶּסֶף
 וּבִהְנִתִּים בְּנֶחֱדָה אֶת־הַדָּהָב הוּא : וְקָרָא בְּשֵׁם־יְהוָה
 אֲעֲנֶה אֹתוֹ אֲכַרְמִל עַמִּי הוּא וְהוּא יֹאמַר יְהוָה
 אֱלֹהֵי : יד CAP. XIV.

הַיּוֹדִים־נָא לַיהוָה וְחֲזַק שְׁלֹלָךְ בְּקִרְבֶּךָ :¹
 וְאֶסְתַּף אֶת־כָּל־הַנְּהוּסִים : אֶל־יִרְשָׁלָיִם לְמַלְחָמָה²
 וּלְנִלְכָּדָה הָעִיר וְנִשְׁפֹּס הַכְּרָתִים וְהַנְּשִׁים תִּשְׁלָלְנָה
 וְיִצְאָ חֲצֵי הָעִיר בַּעֲדָה וְיִזְכְּרוּ הָעָם לֹא יִפְרֹת מִן־
 הָעִיר : וְנָא יְהוָה וְגִלְתֶּם בְּנֵי־הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא³
 הַלְחָמוֹ בַּיּוֹם קָרֵב : וְעָמְרוּ רַגְלֵי בַּיּוֹם־הַהוּא⁴
 עַל־יְהוָה הַיּוֹתִים וְאֲשֶׁר עַל־שְׁנֵי יִרְשָׁלָיִם מִקְדָּשׁ וְנִבְקֵעַ
 הָרַ הַיּוֹתִים מִחֲצִי מִזְרָחָה וְלִפְנֵי זֶה הָיָה
 מֵאֵד וְכֵשׁ חֲצֵי הָרַר צִסְנוֹתָ וְחֲצִי נִגְבָּה : וְנִסְתָּם⁵
 גִּיא־הָרִי מִיִּזְעֵי גִיא־הָרִים אֶל־אֲצִל וְנִסְתָּם בְּאֲשֶׁר
 נִסְתָּם מִשְׁנֵי הָרָעַשׁ בַּיּוֹם הַהוּא מִן־יְהוָה וְנָא
 יְהוָה אֱלֹהֵי כָל־יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ : וְהָיָה⁶

יְהוָה אֱלִי תִשְׁלַחְנֵהוּ אֶל־הַיּוֹצֵר אֶת־הָאָרֶץ וְאֲשֶׁר
 יִקְרָתִי מִעֲלֵיהֶם וְאֶקְדָּחֵם שְׁלֹשִׁים הַכֶּסֶף וְאֲשָׁלֶכֶת⁷
 אֹתוֹ בֵּית יְהוָה אֶל־הַיּוֹצֵר : וְאֶגְדֹּעַ אֶת־מִקְלֵי הַשִּׁלִּי
 אֶת הַחֲבָלִים לְדִפְרֹן אֶת־הַתַּחְתּוֹת בֵּין יְהוָה וּבֵין⁸
 יִשְׂרָאֵל : וְאָמַר יְהוָה אֱלִי עוֹד קָדְלָךְ כָּל־⁹
 רֵעֵה אִוִּלִּי : כִּי הִנֵּה אֲנִי מֵקִים רֵעֵה בְּאָרֶץ
 הַנִּבְחָרוֹת לֹא־יִסְקַל הַנֶּעַר לֹא־יִבְלָשׁ וְהַנְּשִׁבוֹת
 לֹא יִפְאֹ הַנְּעִבָה לֹא יִכְלַל וּבִשְׂרַת הַבְּרִיאָה יִשְׁלַל
 וְיִפְרֹסֶהוּ בְּרֶקֶת : הוּא רֵעִי הַלֵּיל עֲלֵי־הַצֵּאן הָרֵב¹⁰
 עַל־זִרְעוֹ וְעַל־עֵין יְמִינוֹ וְרַעִי יָבוֹשׁ תִּכְבֹּשׁ וְעֵין
 יְמִינוֹ בָּהּ תִּכְבֹּה :

CAP. XII. יב

מִשְׁאֵה דְבַר־יְהוָה עַל־יִשְׂרָאֵל נָאִם־יְהוָה נִסָּה שְׂמִימִם¹
 וְיִסַּר אֶרֶץ וְיִצְרֹר וְיִחַדְתֶּם בְּקִרְבִּי : הִנֵּה אֲנִי שֹׁם²
 אֶת־יִרְשָׁלָיִם סֶחָרָעַל לְכָל־הָעַמִּים סָבִיב וְגַם עַל־
 יְהוּדָה יְהוָה בְּמַצוֹר עַל־יִרְשָׁלָיִם : וְהָיָה בַּיּוֹם־³
 הַהוּא אֲשִׁים אֶת־יִרְשָׁלָיִם אֲבִן מַעֲמֹסָה לְכָל־
 הָעַמִּים כִּלְעֻמָּסִיתָ שְׂרוּשׁ יִשְׂרָאֵל וְנִאֲסַפְּנוּ עֲלֶיהָ
 כָּל גִּיּוֹת הָאָרֶץ : בַּיּוֹם הַהוּא נָאִם־יְהוָה אֶפְהָ כָּל־⁴
 סוֹם בַּמִּדְבָּר וְרִכְבּוֹ בַּשָּׂעוֹן וְעַל־בֵּית יְהוּדָה
 אֶפְקַח אֶת־עֵינִי וְכָל סוֹם הָעַמִּים אֶפְהָ בְּעֵרוֹן :⁵
 וְאָמַר אֲנִי יְהוָה בְּלִפְנֵי בְלִפְנֵי אֲמַצְיָה לִי יֹשֵׁב יִרְשָׁלָיִם
 בַּיּוֹם צְבָאוֹת אֱלֹהֵיהֶם : בַּיּוֹם הַהוּא אֲשִׁים אֶת־⁶
 אֲנִי יְהוּדָה כִּמְזוֹר אֵשׁ בְּעֵצִים וּכְלָפֶסֶד אֵשׁ בְּעִמּוֹר
 וְאֶכְלוּ עַל־יְמִין וְעַל־שְׂמֹאל אֶת־כָּל־הָעַמִּים סָבִיב
 וְיִשְׁבָּה יִרְשָׁלָיִם עוֹד מִתַּחְתֵּי בִירְשָׁלָיִם : וְהוֹשַׁע
 יְהוָה אֶת־אֲהֲלֵי יְהוּדָה בְּרֹאשׁוֹנָה לְמַעַן לֹא־תִגְדַּל
 תַּפְאִרַת בֵּית־דָּוִד וְתַפְאִרַת יֹשֵׁב יִרְשָׁלָיִם עַל־⁷
 יְהוּדָה : בַּיּוֹם הַהוּא יִגַּן יְהוָה בְּעַד יֹשֵׁב
 יִרְשָׁלָיִם וְהָיָה הַנִּכְשָׁל בָּהֶם בַּיּוֹם הַהוּא כְּדָרִיד
 וְגִית דָּוִד כְּאֵלֶּהִים כְּמִלְחָמָה יְהוָה לִפְנֵיהֶם : וְהָיָה
 בַּיּוֹם הַהוּא אֲבָקֶשׁ לְהַשְׁמִיד אֶת־כָּל־הַנְּהוּסִים הַבָּאִים
 עַל־יִרְשָׁלָיִם : וְשָׁכַנְתִּי עַל־בֵּית דָּוִד וְעַל יֹשֵׁב
 יִרְשָׁלָיִם רִיחַ חֵן וְתַחֲנוּגִים וְהִבְשִׁינוּ אֱלִי אֶת־אֲשֶׁר־
 דָּרָר וְסָפְרוּ עָלָיו כְּמִסְפָּר עַל־הַחֲזִיד וְהָמַר עָלָיו
 כְּהָמַר עַל־הַכְּבוֹד : בַּיּוֹם הַהוּא יִבְדֹּל הַמִּסְפָּר
 בִּירְשָׁלָיִם כְּמִסְפָּר הַדְּרָדִימוֹן בְּנִקְעַת מִגְדוֹן :⁸
 וְסִפְרָה הָאָרֶץ מִשְׁפָּחוֹת מִשְׁפָּחוֹת לְבָר מִשְׁפָּחוֹת⁹

a burdensome stone^a for all people: all that burden themselves with it shall be cut in pieces, though all the people of the earth be gathered together against it.

4 In that day, saith the LORD, I will smite every horse^b with astonishment, and his rider with madness; and I will open mine eyes upon the house of Judah, and will smite every horse of the people with blindness.

5 And the governors of Judah shall say in their heart, *β* The inhabitants of Jerusalem shall be my strength in the LORD of hosts their God.

6 In that day will I make the governors of Judah like a hearth of fire among the wood, and like a torch of fire in a sheaf; and they shall devour all the people round about, on the right hand and on the left: and Jerusalem shall be inhabited again in her own place, *even* in Jerusalem.

7 The LORD also shall save the tents of Judah first, that the glory of the house of David, and the glory of the inhabitants of Jerusalem do not magnify themselves against Judah.

8 In that day shall the LORD defend the inhabitants of Jerusalem; and he that is *γ* feeble^f among them at that day shall be as David; and the house of David shall be as God,^g as the angel of the LORD before them.

9 And it shall come to pass in that day, *that* I will seek to destroyⁱ all the nations that come against Jerusalem.

10 And^k I will pour upon the house of David, and upon the inhabitants of Jerusalem, the spirit of grace^l and of supplications;^m and they shall look upon me whom they have pierced, and they shall mournⁿ for him, as one mourneth for his only son, and shall be in bitterness for him, as one that is in bitterness for his first-born.

11 In that day shall there be a^o great mourning in Jerusalem, as the mourning of Hadadrimmon in the valley of Megiddon.^p

12 And the land shall mourn, every family apart; the family of the house of David apart, and their wives apart; the family of the house of Nathan^q apart, and their wives apart;

13 The family of the house of Levi apart, and their wives apart; the family of *θ* Shimei apart, and their wives apart;

14 All the families that remain, every family apart, and their wives apart.^t

CHAP. XIII.

IN that day there shall be a^u fountain opened to the house of David, and to the inhabitants of Jerusalem, for sin and for *π* uncleanness.

2 And it shall come to pass in that day, saith the LORD of hosts, *that* I will cut off^v the names of the idols out of the land, and they shall no more^w be remembered; and also I will cause the prophets and the unclean spirit^x to pass out of the land.

3 And it shall come to pass, *that* when any shall yet prophesy, then his father and his mother that begat him shall say unto him, Thou shalt not live; for thou speakest lies in the name of the LORD: and his father and his mother that begat him shall thrust him through when he prophesieth.

4 And it shall come to pass in that day, that the prophets shall be ashamed every^a one of his vision, when he hath prophesied; neither shall they wear a *χ* rough garment to *ψ* deceive:

B. C. 518.

a Mat. 21.44.

b Eze. 38. 4.

c Phi. 2. 6.

d Mat. 26.31.

β or, There

is strength

to me and

to the in-

habitants,

Joel 3. 16.

e Job 23. 10.

1 Pe. 1. 6, 7.

γ fallen, or,

abject,

Mt. 7. 8.

f He. 11. 34.

g Jno. 17. 21..

h Mat. 23.37,

38.

i Is. 54. 17.

k Je. 31. 9.

l Ps. 51. 12.

m Ro. 8. 26.

n Mat. 24.30.

Jno. 19. 34.

Re. 1. 7.

o Ac. 2. 37.

p 2Ch.35.22..

δ or, my.

ζ families,

families.

η or, when

he shall

touch the

valley of

the moun-

tains to the

place he

separated.

q 2Sa. 5. 14.

r Is. 29. 6.

Am. 1. 1.

s Jude 14,15.

θ or, Simeon,

as LXX.

κ That is, it

shall not be

clear in

some places

and dark in

other places

of the world

λ precious.

μ thickness.

t Pr. 9. 12.

v or, the day

shall be one

u He. 9. 14.

Re. 1. 5.

7.13,14.

π separation

for un-

cleanness.

ρ or, eastern,

Joel 2. 20.

v Ex. 23. 13.

Ps. 16. 4.

ws. 2. 18,20.

z Lu. 11. 20.

σ or, com-

passed.

τ or, shall

abide.

y De. 13. 6,9.

z Re. 21. 4.

a Mi. 3. 6, 7.

φ or, abide.

χ garment

of hair.

ψ lie.

5 But he shall say, *I am* no prophet, *I am* an husbandman; for man taught me to keep cattle from my youth.

6 And *one* shall say unto him, What *are* these wounds in thine hands? Then he shall answer, *Those* with which I was wounded in the house of my friends.

7 Awake, O sword, against my shepherd, and against the man that is my^c fellow, saith the LORD of hosts: smite^d the shepherd, and the sheep shall be scattered; and I will turn mine hand upon the little ones.

8 And it shall come to pass, *that* in all the land, saith the LORD, two parts therein shall be cut off, and die; but the third shall be left therein.

9 And I will bring the third part through the fire, and will refine them as silver is refined, and will try them as gold^e is tried: they shall call on my name, and I will hear them; I will say, It is my people; and they shall say, The LORD is my God.

CHAP. XIV.

BEHOLD, the day of the LORD cometh, and thy spoil shall be divided in the midst of thee.

2 For I will gather all nations against Jerusalem to battle; and the city^h shall be taken, and the houses rifled, and the women ravished; and half of the city shall go forth into captivity, and the residue of the people shall not be cut off from the city.

3 Then shall the LORD go forth, and fight against those nations, as when he fought in the day of battle.

4 And his feet shall stand in that day upon the mount of Olives, which is before Jerusalem on the east; and the mount of Olives shall cleave in the midst thereof toward the east and toward the west, and there shall be a very great valley: and half of the mountain shall remove toward the north, and half of it toward the south.

5 And ye shall flee to the valley of *θ* the mountains; *n* for the valley of the mountains shall reach unto Azal: yea, ye shall flee, like as ye fled from before the earthquake^r in the days of Uzziah, king of Judah; and^s the LORD my God shall come, and all the saints with thee.

6 And it shall come to pass in that day, *that* *κ* the light shall not be *λ* clear, nor *μ* dark:

7 But *ν* it shall be one day, which shall be known to the LORD, not day, nor night: but it shall come to pass, *that* at evening time it shall be light.

8 And it shall be in that day, *that* living waters shall go out from Jerusalem; half of them toward the *ρ* former sea, and half of them toward the hinder sea: in summer and in winter shall it be.

9 And the LORD shall be king over all the earth: in that day shall there be one LORD, and his name one.

10 All the land shall be *σ* turned as a plain, from Geba to Rimmon, south of Jerusalem: and it shall be lifted up, and *τ* inhabited in her place, from Benjamin's gate unto the place of the first gate, unto the corner gate, and from the tower of Hananeel unto the king's wine-presses.

11 And men shall dwell in it, and there shall be no more^z utter destruction; but Jerusalem shall *φ* be safely inhabited.

12 And this shall be the plague wherewith the LORD will smite all the people that

have fought against Jerusalem; Their flesh shall consume away while they stand upon their feet, and their eyes shall consume away in their holes, and their tongue shall consume away in their mouth.

13 And it shall come to pass in that day, *that* a great tumult^c from the LORD shall be among them; and they shall lay hold every one on the hand of his neighbour, and^e his hand shall rise up against the hand of his neighbour.

14 And δ Judah also shall fight ζ at Jerusalem; and the wealth^f of all the heathen round about shall be gathered together, gold, and silver, and apparel, in great abundance.

15 And so shall be the plague of the horse, of the mule, of the camel, and of the ass, and of all the beasts that shall be in these tents, as this plague.

16 And it shall come to pass, *that* every one that is left of all the nations which came against Jerusalem, shall even go^h up from year to year to worship the King, the LORD of hosts, and to keep

B. C. 537.

a Le. 23.33, &c

Ne. 8.14, &c

b Is. 60. 12.

c 1 Sa. 14. 15,

20.

d *upon whom**there is not*

e De. 11. 10.

f Eze. 38. 21.

g or, sin.

h or, *thou also*

O Judah.

i or, *against*.

j Eze. 39. 10,

17.

k or, *bridles*.

l Is. 23. 18.

m Is. 66. 23.

n Is. 4. 3.

o 35. 8.

p Joel 3. 17.

q Re. 21. 27.

r 22. 15.

s 1 Co. 6. 9. 11.

t Ep. 2. 19. 22.

the feast of tabernacles.^a

17 And^b it shall be, *that* whoso will not come up of *all* the families of the earth unto Jerusalem to worship the King, the LORD of hosts, even upon them shall be no rain.

18 And if the family of Egypt go not up, and come not, β that *have* no^d rain, there shall be the plague wherewith the LORD will smite the heathen, that come not up to keep the feast of tabernacles.

19 This shall be the punishment of Egypt, & the punishment of all nations that come not up to keep the feast of tabernacles.

20 In that day shall there be upon the bells of the horses, HOLINESS^e UNTO THE LORD; and the pots in the LORD's house shall be like the bowls before the altar.

21 Yea, every pot in Jerusalem, and in Judah, shall be holiness unto the LORD of hosts; and all they that sacrifice shall come and take of them, and seethe therein: andⁱ in that day there shall be no more the Canaanite^k in the house^l of the LORD of hosts.

MALACHI.

CHAP. I.

THE burden of the word of the LORD to Israel β by Malachi.

2 I have loved^a you, saith the LORD: yet ye say, Wherein hast thou loved us? Was not Esau Jacob's brother? saith the LORD: yet I loved Jacob,^f

3 And I hated Esau, and laid^g his mountains and his heritage waste for the dragons of the wilderness.

4 Whereas Edom saith, We are impoverished, but we will return and build the desolate places; thus saith the LORD of hosts, They shall build, but I will throw down; and they shall call them, The border of wickedness, and, The people against whom the LORD hath indignation for ever.

5 And your eyes shall see, and ye shall say, The LORD will be magnified from ζ the border of Israel.

6 A son honoureth his father, and a servant his master: if^k then I be a father, where is mine honour? and if I be a master, where is my fear? saith the LORD of hosts unto you, O priests, that despise my name. And ye say, Whereinⁱ have we despised thy name?

7 Ye η offer polluted bread upon mine altar; and ye say, Wherein have we polluted thee? In that ye say, The^k table of the LORD is contemptible.

8 And if^j ye offer the blind θ for sacrifice, is it not evil? and if ye offer the lame and sick, is it not evil? offer it now unto thy governor: will he be pleased with thee, or accept thy person? saith the LORD of hosts.

9 And now, I pray you, beseech^v God that he will be gracious unto us: this hath been π by your means: will^m he regard your persons? saith the LORD of hosts.

10 Who is there even among you that would shut the doors for nought?^o neither do ye kindle fire on mine altar for nought. I have no pleasure in you, saith the LORD of hosts, neither will I accept an offering at your hand.

11 For from^q the rising of the sun even

B. C. 397.

a Is. 60. 3, 5.

b *by the**hand of*.c Jn^a 4. 21, 23.

d Re. 8. 3.

e De. 7. 7, 8.

f Je. 31. 3.

g Is. 66. 19, 20.

h Ro. 9. 13.

i Je. 49. 17, 18.

j Eze. 35. 3.

k &c.

l Ob. 10, &c.

m or, *whereas**ye might**have blown**it away.*n or, *in whose**flock is.*o *from upon,**or, upon.*

p Lu. 6. 36.

q ch 3. 7, 8, 13.

r De. 28. 15, &c

s or, *bring**unto.*

t 1 Co. 10. 21.

u Le. 22. 20, 22

v De. 15. 21.

w to.

x or, *reprove*

y scatter.

z or, *it shall**take you**away to it.*

a the face of

b God.

c *from your**hand.*

d Ro. 2. 11.

e 1 Pe. 1. 17.

f Nu. 25. 12, 13

g De. 33. 8, 10.

h 1 Co. 9. 13.

i p. Je. 23. 22.

j Is. 59. 19.

k Re. 10. 11.

unto the going down of the same, my name shall be great among the Gentiles;^a and in every^b place incense^c shall be offered unto my name, and a pure offering:^e for my name shall be great among the heathen, saith the LORD of hosts.

12 But ye have profaned it, in that ye say, The table of the LORD is polluted; and the fruit thereof, *even* his meat, is contemptible.

13 Ye said also, Behold, what a weariness is it! and ye have snuffed at it, saith the LORD of hosts: and ye brought *that* which was torn, and the lame, and the sick; thus ye brought an offering: should I accept this of your hand? saith the LORD.

14 But cursed be the deceiver, δ which hath in his flock a male, and voweth, and sacrificeth unto the LORD a corrupt thing: for I am a great King, saith the LORD of hosts, and my name is dreadful among the heathen.

CHAP. II.

AND now, O ye priests, this commandment is for you.

2 If ye will not hear, and if ye will not lay it to heart, to give glory unto my name, saith the LORD of hosts, I will even send a curse upon you, and I will curse your blessings; yea, I have cursed them already, because ye do not lay it to heart.

3 Behold, I will κ corrupt your seed, and λ spread dung upon your faces, *even* the dung of your solemn feasts, and μ one shall take you away with it.

4 And ye shall know that I have sent this commandment unto you, that my covenant might be with Levi, saith the LORD of hosts.

5 My covenantⁿ was with him of life and peace; and I gave them to him for the fear wherewith he feared me, and was afraid before my name.

6 The law of truth was in his mouth, and iniquity was not found in his lips: he walked with me in peace and equity,^p and did turn many away from iniquity.

7 For^r the priest's lips should keep

מֵאֵד : וְכֵן תִּהְיֶה מִצֵּד הַסּוּם הַפָּרִי הַנֶּמֶל וְהַחֲמוּר 15
 וְכָל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר יִהְיֶה בַּמִּדְבָּרֹת הַזֶּה הִמָּנֶה בַּמִּשְׁפָּה
 הַזֹּאת : וְהָיָה כֹל הַנִּחְוֹר מִכָּל הַגּוֹיִם הַבָּאִים עַל 16
 יְרוּשָׁלַם וְעַל מִדֵּי שָׁנָה בְּשָׁנָה לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְמֶלֶךְ
 יְהוָה צְבָאוֹת וְלִחַג אֶת־חֵג הַסְּכּוֹת : וְהָיָה אֲשֶׁר 17
 לֹא־עָלָה מֵאֶרֶץ מִשְׁפַּחַת הָאָרֶץ אֶל־יְרוּשָׁלַם
 לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְמֶלֶךְ יְהוָה צְבָאוֹת וְלֹא עָלִיהֶם יִהְיֶה
 הַנֶּשֶׁם : וְאִם־מִשְׁפַּחַת מִצְרַיִם לֹא־תַעֲלֶה וְלֹא בָּאָה 18
 וְלֹא עָלִיהֶם תִּהְיֶה הַמִּנְחָה אֲשֶׁר יִנָּח יְהוָה אֶת־
 הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יַעֲלֶה לִחַג אֶת־חֵג הַסְּכּוֹת : וְזֹאת 19
 תִּהְיֶה חֲשֹׂאת מִצְרַיִם וְחֲשֹׂאת כָּל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא
 יַעֲלֶה לִחַג אֶת־חֵג הַסְּכּוֹת : בְּיוֹם הַהוּא יִהְיֶה עַל־ 20
 מִצְלוֹת הַסּוּם קֹדֶשׁ לַיהוָה וְהָיָה הַסִּירוֹת בְּבֵית יְהוָה
 כַּמִּזְבֵּי־לֶפֶת הַמִּזְבֵּחַ : וְהָיָה כֹל־סִיר בִּירוּשָׁלַם 21
 וּבִיהוּדָה קֹדֶשׁ לַיהוָה צְבָאוֹת וְבָאֵל כָּל־הַזִּבְחִים
 וְלִחְוֵי מִיָּם וּבְשִׁלֹּי בָּהֶם וְלֹא־יִהְיֶה כֶּבֶד עוֹד
 בְּבֵית־יְהוָה צְבָאוֹת בְּיוֹם הַהוּא :

מלאכי

LIBER MALACHIAE.

וְלִתִּים וְלֹא־תִאָּרוּ מִזִּבְחֵי הַנֶּחֱסֵם אֵינִלִּי חֶסֶף בָּהֶם
 אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת וּמִנְחָה לֹא־אֶרְצֶה מִיָּדָם :
 כִּי מִמִּזְבְּחֵי־שֹׁמֶשׁ וְעַד־מִבְּוֹאֵי דָוִד שָׁמִי בְּנוֹיִם 31
 וּבְכָל־מָקוֹם מְקַטֵּר מִנְשֵׁי לִשְׁמִי וּמִנְחָה מִדְּוִדָּה
 כִּי־דָוִד שָׁמִי בְּנוֹיִם אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת : וְאַתֶּם 12
 מִתְּלִילִים אֹתוֹ בְּאִמְרֵיכֶם שֵׁלַח יְהוָה מִנְּאֻל הוּא
 וְנִיבֹו נִבְּוֶה אֲכָלוּ : וְאַמְרֵיכֶם הִנֵּה מִתְּלִאָה 13
 וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם אוֹתוֹ אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת וְהִבֵּאתֶם גִּזְלֹו
 וְאֶת־הַפֶּסֶחַ וְאֶת־הַחֹלֶה וְהִבֵּאתֶם אֶת־הַמִּנְחָה 14
 הָאֶרֶצָה אוֹתָהּ מִיָּדָם אָמַר יְהוָה : וְאִירֹו נִזְכֵּל
 יֵשׁ בְּעֶדְרֹו וְזָר וְזָרָה וּבֶחֱסֵם מִשְׁחָת לֹאֲדָנִי כִּי מֶלֶךְ
 דָּוִד אֲנִי אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת וְשָׁמִי נִזְרָא בְּנוֹיִם :

CAP. II. ב

וְעַתָּה אֲלֵיכֶם הַמְּצִיחַ הַזֶּה הַזֶּה : אִם לֹא 1
 תִּשְׁמָעוּ וְאִם־לֹא תִשְׁמָעוּ עַל־לֵב לִתֵּת כְּבוֹד לִשְׁמִי 2
 אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת וְשִׁלַּחְתִּי בָכֶם אֶת־הַמַּאֲרָה
 וְאִירֹוֹתִי אֶת־בְּרוּכֹתֵיכֶם וְגַם אִירֹוֹתִי כִּי אֵינְכֶם 3
 שֹׁמְרִים עַל־לֵב : הִנֵּנִי גֹעַר לָכֵן אֶת־דְּוֹרֵעַ וּזְרִיתִי 4
 פָּשׁ עַל־פְּנֵיכֶם פֶּרֶשׁ חֲזִיקִים וְנִשְׂא אֶתְכֶם אֵלָיו :

בְּיוֹם הַהוּא לֹא־יִהְיֶה אֹר יִקְרוֹת וְקִפְאוֹן : וְהָיָה יוֹם־ 5
 אֶחָד וְהָיָה יוֹרֵעַ לַיהוָה לֹא־יוֹם וְלֹא־לַיְלָה וְהָיָה לַעֲדֹת 6
 עַבְדֵי יְהוָה אֹר : וְהָיָה בְּיוֹם הַהוּא יִצְאֹו מִסִּידִים 8
 מִירוּשָׁלַם חֲצִצִּים אֶל הַיָּם וְהָיָה מוֹנִי וְחֲצִצִּים אֶל־הַיָּם 9
 הָאֶחָד בְּקִיץ וּבְחֹרֶף יִהְיֶה : וְהָיָה הַיָּם לְמֶלֶךְ עַל־ 10
 כָּל־הָאָרֶץ בְּיוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְהוָה אֶחָד וְשִׁמּוֹ אֶחָד :
 וְסוֹב כָּל־הָאָרֶץ בְּעֶרְבָה מִבְּעֵי לְרִמּוֹן גִּבֹּו יְרוּשָׁלַם 11
 וְהָאֶמְרָה וְיִשְׁבָּה תַחֲתֶיהָ לְמִשְׁעַר בְּנִימָן עַד־מָקוֹם 12
 שֹׁעַר הָרֹאשׁוֹן עַד־שֹׁעַר הַפָּתִים וּמִגִּבֹּו וּבְנִימָן עַד־קִבְיָה
 הַמֶּלֶךְ : וְיִשְׁבּוּ בָּהּ וְחִרְס לֹא יִהְיֶה־עוֹד וְיִשְׁבָּה 13
 יְרוּשָׁלַם לְבִטָּח : וְזֹאת יִהְיֶה הַמִּנְחָה אֲשֶׁר יִנָּח 14
 יְהוָה אֶת־כָּל־הָעַמִּים אֲשֶׁר צָבָא עַל־יְרוּשָׁלַם הַמֶּלֶךְ
 בְּשָׁרָו וְהוּא עֹמֵד עַל־רִגְלָיו וְעִנְיֹו תִּמְקַנְהָ בְּזִרְיָתָהּ 15
 וְלִשְׁוֹנוֹ תִּמְקַן בְּסִידָם : וְהָיָה בְּיוֹם הַהוּא תִּהְיֶה 16
 מְהוֹמַת־יְהוָה רַבָּה בָּהֶם וְהִזְקִיּוּ אִישׁ יָד רֵעֵהוּ 17
 וְעַלְתָּה יָד עַל־רֵעֵהוּ : וְגַם־יְהוּדָה תִּלָּחֵם בִּירוּשָׁלַם 18
 וְאֶסֶף חֵיל כָּל־הַגּוֹיִם סָבִיב וְהֵב וְכִסֶּף וּבְגָדִים לָרֶב 19

CAP. I. א

מִשְׂאֵי דָבָר יְהוָה אֶל־יִשְׂרָאֵל בְּיַד מִלְאָכִי : אֶרְבִּיתִי 1
 אֶתְכֶם אָמַר יְהוָה וְאַמְרֵיכֶם בְּמִה אֶהְבֵּתִנִּי הִלּוּא־ 2
 אֶחַ עֲשׂוּ לִי עֵקֶב נָאִם יְהוָה וְאֶהֱבֶה אֶת־עֵקֶב : וְאַת־ 3
 עֲשׂוּ שְׂנֵאֹתִי וְאֶשְׂרִים אֶת־דְּרֹוֹי שְׂמֵמָה וְאֶת־כָּל־חֲלָחֹו 4
 לַחֲנוּת מִדְּבָר : כִּי־תֹאמַר אֲדוֹם רָשָׁעִנִּי וְנִשְׁבֹּו וּנְבִנְנָה 5
 חֲרִבוֹת כֹּה־אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת הַמֶּלֶךְ יִבְנוּ וְאִנִּי אֶחָרֹס 6
 וְקִרְאִי לָהֶם גִּבֹּו רָשָׁעִה וְהָעַם אֲשֶׁר־וָעַם יְהוָה עַד־ 7
 עוֹלָם : וְעִנְיִיכֶם תִּרְאִינָה וְאַתֶּם תֹּאמְרוּ יִגְדֵל יְהוָה 8
 מִעַל לְגִבֹּוֹ יִשְׂרָאֵל : כִּן יִבְדֹּו אֵב וְעַבְדֵּי אֲדוֹנָיו וְאִם־ 9
 אֵב אֲנִי אֵיךְ כְּבוֹדִי וְאִם־אֲדוֹנִים אֲנִי אֵיךְ מוֹרָאִי 10
 אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת לָכֵן תִּהְיֶינִם בְּתוֹי שְׁמִי 11
 וְאַמְרֵיכֶם בְּמִה בּוֹיִנִי אֶת־שִׁמְךָ : מִנְשִׁיעִים עַל־מִנְחָתִי 12
 לָהֶם מִנְּאֻל וְאַמְרֵיכֶם בְּמִה נִגְלִינְךָ בְּאִמְרֵיכֶם שֵׁלַח 13
 יְהוָה נִבְּוֶה הוּא : וְכִי־תִנְשִׁיּוּן עוֹר לִנְבִיא אֶת־עַוְבֹו 14
 תִּנְשִׁיּוּ פֶסֶחַ וְחֹלֶה אֵין רַע תִּקְרִיבֻהוּ לֹא לִשְׁחַחֲךָ 15
 הַרְצֵךְ אוֹ הִשָּׂא פִלֵּךְ אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת : וְעַתָּה 16
 חֲלוּ־נָא פְּנֵי־אֵל וְיִחַנְגּוּ מִיָּדָם יְהוָה וְזֹאת הִשָּׂא 17
 מִכֶּם פָּתִים אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת : מִי גִס־בָּכֶם יוֹסֵף 18

למשפט ידעתי עד מזהר במכשפים ובמנאפים
 ובנשבעים לשקר ובנשקין שטר שכיר אלמנה
 ויתום ומשפטי יר ולא יראני אמר יהוה צבאות :
 כי אני יהוה לא שניתי ואמתם בני יעקב לא
 כלתם : למימי אבותיכם סרתם מחקי ולא
 שמרתם שובני אלי ואשונה אליכם אמר יהוה
 צבאות ואמרתם בפה נשוב : הקבע אדם
 אלהים כי אתם קבעים אתי ואמרתם בפה
 קבענוה המעשור והתרומה : במאדל אתם
 נארים ואמי אתם קבעים הגוי כלו : הביאו את
 פל המעשור אל בית האוצר ויהי סרך בביתי
 ובחונני נא בזאת אמר יהוה צבאות אם לא
 אפתח לכם את ארבות השמים וחריקתי לכם
 ברכה עד בלי די : וגערתי לכם באל ולא ישתח
 לכם את פני האדמה ולא תשפל לכם הפל
 בשוה אמר יהוה צבאות : ואשרו אתכם פל
 הגוים כי תהיו אתם ארץ חפץ אמר יהוה
 צבאות : חקוי עלי דברכם אמר יהוה
 ואמרתם מיד דברנו עליך : אמרתם שוא
 עבר אלהים ומדבצע כי שמרנו משמרתו וכי
 הלכנו קדושים מפני יהוה צבאות : ועתה אנחנו
 מאשרים ודים גם נבנו עשי רשעה גם בחנו
 אלהים ונפלו : אז נדבר יראי יהוה איש אל
 רעהו ויקשב יהוה וישמע ויפתב ספר ופרון לפניו
 לירא יהוה ולהשגיג שמו : והיו לי אמר יהוה
 צבאות ליום אשר אני עשה סגלה וחמלתי עליהם
 כפאשר יחמל איש על בנו העבר אהו : ושבתם
 וראיתם בין צדיק לרשע בין עבד אלהים לאשר
 לא עבדו : כי הנה היום בא בער פתגור דהיו
 כל ימים וכל עשה רשעה קש ולהט אתם היום
 הפא אמר יהוה צבאות אשר לא יעב להם
 שרש וענף : ויורדה לכם יראי שמי שמש
 צדקה ומרפא בנשמה ויצאתם ופשתם פעגלי
 מרגק : ועסותם רשעים כי יהיו אשר פתח פתח
 רגליכם ביום אשר אני עשה אמר יהוה צבאות :
 וכתו תורת משה עבדי אשר צייתי אותו בחרב
 על פל ישראל חקים ומשפטים : הנה אכלי שלח
 לכם את אליה הנביא לפני בוא יום יהוה הגדול
 ותזקק : והשיב לראבות על גנים ולב גנים
 על אבותם פנא ואוהיית את הארץ דים :

וידעתם כי שלחתי אליכם את המצוה הזאת
 להיות בריתי את לי אמר יהוה צבאות : בריתי
 היתה אתו החיים והשלום ואהבתם לו מורא
 ויראני ומפני שמי נתת הוא : תורת אמת היתה
 בפה ועולה לא נמצא בשפתיו בשלום ובמישור
 הלך אתו ורבים השיב מעון : כי שפתי כהן
 ישמר דעת ותורה בקשו מפיו כי מלאך יהוה
 צבאות הוא : ואמת סרתם מן הדרך הכשלתם
 רבים בתורה שחתם ברית הלי אמר יהוה
 צבאות : וגם אלי נתתי אתכם נבנים ושפלים לכל
 העם פל אשר אינכם שמרים את דרכי ונשאים
 פנים בתורה : הלא אנא אחר לכלני הלא
 אל אחר בראני מדוע נבדל איש באדיו לחל
 ברית אבותי : בנדה יהודה ותועבה נעשתה
 בישראל ובירושלם כי הלל יהודה קדש יהוה
 אשר אהב ועל בת אל נכר : יכרת יהוה לאיש
 אשר יעשה ער וענה מאדלי יעקב ומגיש
 מנחה ליהוה צבאות : ואת שנית תעשו פסות
 דמעה את מזבח יהוה בני ואנקה מאין עוד
 פנות אל המנחה ולקחת רצון מידכם : ואמרתם
 על מה על כי יהוה העיד בנקד ובין ואשת נעוריה
 אשר אמה בגרמה פה והיא חברה ואשר
 בריתק : ולא אחר עשה ושאר רוח לו ומה
 האחד מבקש דרע אלהים ונשמרתם ברוחכם
 ובאשת נעוריה אליבד : כי שונא שלח אמר
 יהוה אלהי ישראל וכסה חס על לבושו אמר
 יהוה צבאות ונשמרתם ברוחכם ולא תבגדו :
 הונעתם יהוה דבריהם ואמרתם בפה
 חזנו עני באמרכם פל עשה רע טוב בעיני יהוה
 ובהם הוא חפץ או אה אלו המשפט :

CAP. III. ג

הנני שלח מלאכי ופחדהך לפני ופתאם יבוא
 אל הכול האדון אשר אתם מבקשים ומלאך
 הברית אשר אתם תפצים דפדבא אמר יהוה
 צבאות : ומי מכלל את יום בוא ומי העמד
 בהראותו כי הוא פאש מצרף ונברית מבקשים
 וישב מצרף ומטהר פסח וסדר את בני לי וסק
 אתם פתח ובסס יהוה ליהוה מנשי מנחה
 בצדקה : וערכה ליהוה מנחת יהוה וירושלם
 כימי עולם ונשנים קדמויות : ומרבתי אליכם

knowledge, and they should seek the law at his mouth: for he is the ^a messenger of the LORD of hosts.

8 But ye are departed out of the way; ye^c have caused many to ^βstumble at the law; ye have corrupted^d the covenant of Levi, saith the LORD of hosts.

9 Therefore have I also made you contemptible and base before all the people, according as ye have not kept my ways, but have ^γbeen partial in the law.

10 Have^δ we not all one father? hath not one God created us? why do we deal treacherously every man against his brother, by profaning the covenant of our fathers?

11 Judah hath dealt treacherously, and an abomination is committed in Israel and in Jerusalem; for Judah hath profaned the holiness of the LORD which he ^δloved,^ε and hath married the daughter of a strange god.

12 The LORD will cut off^ζ the man that doeth this, ^ηthe master and the scholar, out of the tabernacles of Jacob, and him that offereth an offering unto the LORD of hosts.

13 And^θ this have ye done again, covering the altar of the LORD with tears, with weeping, and with crying out, insomuch that he regardeth not the offering any more, or receiveth ^ιit with good will at your hand.

14 Yet ye say, Wherefore? Because the LORD hath been witness between thee and the wife of thy youth, against whom thou hast dealt treacherously: yet ^ςis she thy companion, and the wife of thy covenant.

15 And did not he make one?^ο Yet had he the ^μresidue of the spirit. And wherefore one? That he might seek a ^νgodly seed.^π Therefore take heed to your spirit, and let none deal ^ρtreacherously against the wife of his youth.

16 For^σ the LORD, the God of Israel, saith that ^ςhe hateth ^τputting away: for ^{one}covereth violence with his garment, saith the LORD of hosts: therefore take heed to your spirit, that ye deal not treacherously.

17 Ye have wearied^υ the LORD with your words: yet ye say, Wherein have we wearied him? When ye say, Every one that doeth evil ^ςis good in the sight of the LORD, and he delighteth in them; or, Where ^ςis the God of judgment?

CHAP. III.

BEHOLD, I^υ will send my messenger, and he shall prepare the way before me: & the LORD, whom ye seek, shall suddenly come^α to his temple, even the messenger of the covenant, whom ye delight in: behold, he shall come, saith the LORD of hosts.

2 But who may abide the day of his coming? and who^α shall stand when he appeareth? for he is like a refiner's^α fire, and like fuller's soap.

3 And he shall sit as a refiner and purifier of silver; and he shall purify the sons of Levi, and purge them as gold and silver, that they may offer^κ unto the LORD an offering in righteousness.

4 Then shall the offering of Judah and Jerusalem be pleasant unto the LORD, as in the days of old, and as in ^χformer years.

5 And I will come near to you to judgment; and I will be a swift witness against the sorcerers, and against the adulterers,^κ and against false swearers, and against those that ^ψoppress the hireling^ι in his wages, the widow, and the fatherless, and that turn aside the stranger from his right, and fear not me, saith the LORD of hosts.

B. C. 397.

a Ac. 16. 17.

2 Co. 5. 20.

b Ps. 73. 33, 37.

La. 3. 22.

c 1Sa. 2. 17, 30.

Lu. 11. 45,

46.

β or, fall in.

d Ne. 13. 29.

e Zec. 1. 3.

f Mat. 23. 27.

γ accepted

faces, or,

lifted up

the face

against.

g 1 Co. 8. 6.

h Ne. 12. 10.

12.

δ or, ought

to love.

i Eze. 9. 1, 2.

ς empty out.

k 2 Ch. 31. 10.

l Jos. 23. 12, 13.

τ or, him that

waketh, and

him that

answereth.

θ corrupt.

m Ps. 78. 34.

37.

n Ps. 73. 11, 12.

ζ empty out.

κ observation.

ο Mat. 19. 4, 5.

λ in black.

μ or, excel-

lency.

ν seed of God.

π built.

p 1 Co. 7. 14.

q Ps. 95. 9.

ρ or, un-

faithfully.

σ Ep. 5. 19.

ς De. 24. 1.

τ Re. 20. 12.

ο or, if he hate

her, put

her away,

Mat. 19. 8.

τ to put

away.

υ Tit. 2. 14.

1 Pe. 2. 9.

υ Is. 43. 24.

Am. 2. 13.

φ or, special

treasure.

ω Is. 62. 3.

x Ps. 58. 11.

y Lu. 1. 76.

7. 27.

z 2 Pe. 3. 10.

a Lu. 2. 27.

b Mat. 3. 12.

c Mat. 25. 10.

Re. 6. 17.

d ch. 3. 16.

e 1 Co. 3. 13, 15.

f Lu. 1. 78.

g Ho. 14. 5. 7.

h 1 Pe. 2. 5.

ι or, ancient.

κ Mat. 11. 14.

17. 10, 13.

λ He. 13. 4.

μ or, de-

fraud.

ν Ja. 5. 4.

6 For I am the LORD, I change not; therefore^β ye sons of Jacob are not consumed.

7 Even from the days of your fathers ye are gone away from mine ordinances, and have not kept them. Return^α unto me, and I will return unto you, saith the LORD of hosts. But^γ ye said, Wherein shall we return?

8 Will a man rob God? Yet ye have robbed me. But ye say, Wherein have we robbed thee? In tithes^κ and offerings.

9 Ye are cursed with a curse: for ye have robbed me, even this whole nation.

10 Bring ye all the tithes into the storehouse, that there may be meat in mine house, and prove me now herewith, saith the LORD of hosts, if I will not open you the windows of heaven, and ^ζpour you out a blessing, that^κ there shall not be room enough to receive it.

11 And I will rebuke the devourer for your sakes, and he shall not ^θdestroy the fruits of your ground; neither shall your vine cast her fruit before the time in the field, saith the LORD of hosts.

12 And all nations shall call you blessed: for ye shall be a delightsome land, saith the LORD of hosts.

13 Your words^α have been stout against me, saith the LORD: yet ye say, What have we spoken so much against thee?

14 Ye have said, It is vain to serve God; and what profit is ^ιit that we have kept his ordinance, and that we have walked ^λmournfully before the LORD of hosts?

15 And now we call the proud happy; yea, they that work wickedness are ^πset up; yea, they that tempt^γ God are even delivered.

16 Then they that feared the LORD spake^α often one to another; and the LORD hearkened, and heard ^ιit, and a book^κ of remembrance was written before him for them that feared the LORD, and that thought upon his name.

17 And they shall be mine,^υ saith the LORD of hosts, in that day when I make up my ^φjewels;^ω and I will spare them, as a man spareth his own son that serveth him.

18 Then shall ye return, and ^ςdiscern between the righteous and the wicked; between him that serveth God, and him that serveth him not.

CHAP. IV.

FOR, behold, the day^α cometh, that shall burn as an oven; and all the proud, yea, and all that do wickedly, shall be stubble: and the day that cometh shall burn^β them up, saith the LORD of hosts, that it shall leave them neither root nor branch.

2 But unto you^α that fear my name shall the Sun of righteousness arise with healing in his wings; and ye shall go forth, and grow^ς up as calves of the stall.

3 And ye shall tread down the wicked; for they shall be ashes under the soles of your feet in the day that I shall do ^{this}, saith the LORD of hosts.

4 Remember ye the law of Moses my servant, which I commanded unto him in Horeb for all Israel, with the statutes and judgments.

5 Behold, I will send you Elijah^ι the prophet before the coming of the great and dreadful day of the LORD:

6 And he shall turn the heart of the fathers to the children, and the heart of the children to their fathers, lest I come and smite the earth with a curse.

1880

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION

500 N. 5TH ST. NEW YORK

1880

1880

1880

1880

1880

1880

1880

1880

1880

1880

1880

1880

1880

1880

Η ΚΑΙΝΗ

ΔΙΑΘΗΚΗ

NOVUM TESTAMENTUM;

AD EXEMPLAR

MILLIANUM,

CUM EMENDATIONIBUS ET VARIIS LECTIONIBUS

GRIESBACHII.

LONDINI :

SUMPTIBUS SAMUELIS BAGSTER,

*In vico vulgo dicto Paternoster Row, ad Repositorium Bibliorum Sacrorum, &c.
quæ in linguis antiquis et hodiernis edita sunt.*

ΠΟΛΛΑΙ μὲν θνητοῖς ΓΛΩΤΤΑΙ, μίᾳ δ' Ἀθανάτοισιν.

Multæ terricolis linguæ, cœlestibus una.

M.DCCC.XXX.

THE
NEW TESTAMENT

OF

OUR LORD AND SAVIOUR

JESUS CHRIST;

WITH A COPIOUS AND

ORIGINAL SELECTION OF REFERENCES

TO

PARALLEL AND ILLUSTRATIVE PASSAGES,

EXHIBITED IN A MANNER HITHERTO UNATTEMPTED.

LONDON:

PRINTED FOR SAMUEL BAGSTER, No. 15, PATERNOSTER ROW;

AT THE WAREHOUSE FOR BIBLES, NEW TESTAMENTS, PRAYER BOOKS, AND PSALTERS,
IN ANCIENT AND MODERN LANGUAGES:

Multæ terricolis linguæ, Cœlestibus una.—ΠΟΛΛΑΙ μὲν θνητοῖς ΓΛΩΤΤΑΙ, μίᾳ δ' Ἀθανάτοισιν.

M.DCCC.XXXIII.

VARIÆ LECTIONES

E NOTIS

GRIESBACHII DUCTÆ.

MATTHÆUS.

1. Δαβὶδ	8. 8. λόγῳ	1. πευσεν, ἐπέπληξεν,
6. Σολομῶνα	13. ἑκατοντάρχῃ	12. 32. ἐν τῷ νῦν αἰῶνι,
11. τὸν Ἰωακείμ, Ἰωακείμ δε ἐγέννησε	Καὶ ὑποστρέψας ὁ ἐκατόνταρχος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, εὗρε τὸν παῖδα ὑγιαί- νοντα.	36. alii πονηρόν 47. ζητοῦντές σε. alii ζη- τοῦντές σε ἰδεῖν
19. δειγματίσαι	15. αὐτῷ.	13. 15. συνιώσι ἰάσομαι
2. 6. μὴ	28. Γερασσηνῶν.	32. πάντων
9. ἐστάθη	30. οὐ μακράν	33. ἔκρυνεν
τοῦ παιδίου	31. ἀπόστειλον ἡμᾶς	35. Ἡσαίου alii addunt. Ἀσάφου
11. εἶδον	32. τοὺς χοίρους	40. καίεται
17. διὰ	9. 2. σου αἱ ἁμαρτίαι	46. ἐύρων
23. Ναζαρέθ seu Ναζαρά	4. εἰδὼς	52. τῇ βασιλείᾳ alii ἐν τῇ βασιλείᾳ
3. 3. διὰ	5. σου	55. Ἰωσήφ alii Ἰωάννης
βοῶντος· ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐτοιμάσατε	8. ἔφοβήθησαν	14. 6. γενομένων
8. καρπὸν ἄξιον	13. Ἐλεος	αὐτοῦ, Ἡρωδίας
4. 4. ὁ ἄνθρωπος	17. ἀμφοτέροισι	7. ὤμοσεν
5. ἐν	18. εἰσελθὼν	12. πτώμα
ἔστησεν	23. ἔλεγεν	14. ἐπ' αὐτοῖς
7. ὁ Ἰησοῦς πάλιν	27. υἱός	19. τοῦ χόρτου alii τὸν χόρτον
10. ὀπίσω μου	36. ἔσκυλλόμενοι	24. σταδίου πολλοὺς ἀπὸ τῆς γῆς ἀπέειχε.
13. Καφαρναούμ	10. 1. κατὰ	25. ἦλθε
15. θαλάσσης, πέραν	4. Κανααῖος alii Κανα- νίτης	34. ἐπὶ τὴν γῆν εἰς
24. ἔχοντας ποικίλαις νό- σοις,	8. νεκροὺς ἐγείρετε, λε- προύς καθαρίζετε	15. 4. εἶπε
5. 4, 5. transponuntur.	10. ῥάβδους	5. τιμήσει
19. διδάξῃ οὕτω, μέγας	12. λέγοντες· Εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ.	8. Ὁ λαὸς οὗτος
28. αὐτὴν	15. Γομῶρας	25. προσεκύνησεν
30. ἀπέλθῃ	23. ἑτέραν· κἂν ἐκ ταύτης διώκωσιν ὑμᾶς, φεύ- γετε εἰς τὴν	30. αὐτοῦ
32. πᾶς ὁ ἀπολύων	25. Βεελζεβοῦβ	15. 31. τὸν ὄχλον θαυμάσαι βλέποντα· alii τοὺς ὄχλους θαυμάσαι
45. ὅμοιοι	28. ἐπεκάλεσαν	τυφλοὺς βλέποντας
47. φίλους	29. φοβεῖσθε	κωφούς ἀκούοντας, ἁλ- αλοὺς λαλοῦντας
ἐθνικοὶ	29. alii εἰς τὴν παγίδα τῆς βουλῆς	32. ἡμέραι τρεῖς
τὸ αὐτὸ	42. ὕδατος	39. ἀνέβη Μαγαδὰν
48. ὁ οὐράνιος	11. 2. διὰ	16. 11. ἄρτων
6. 1. δικαιοσύνην	8. βασιλείων	ὑμῖν· Προσέχετε alii εἶπον ὑμῖν· Προσέ- χετε δε seu. εἶπον ὑμῖν προσέχειν· προ- σέχετε δέ.
5. προσεύχεσθε, οὐκ ἔσεσθε	11. μικρότερος, ἐν τῇ βα- σιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μείζων	18. σε
φιλοῦσι στήναι ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν, ὅπως	13. ὁ νόμος, ἕως	20. ἐπιτίμησεν
6. ἐν τῷ κρυπτῷ	16. παιδίοις	28. ἐστώτων· alii ὡδε ἐστ ὡτες
12. ἀφῆκαμεν.	καθημένους ἐν ἀγορᾷ, ἃ προσφωνοῦντα τοῖς ἐταίροις (s. ἐτέροις) λέγουσιν	17. 5. φωτὸς
13. alii ὅτι σὺ ἐστίν ἡ β. ε. τ. αἰῶνας· ἁμὴν, alii ὅτι σοὺ ἐστίν ἡ β. καὶ ἡ δ. καὶ ἡ δ. τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύ- ματος.	19. ἔργων	9. ἐκ
18. κρυφαῖψ bis	21. Βηθσαῖδά	14. αὐτὸν
21. σου bis	23. ὑψώθη alii μὴ ἕως τ. ο. ὑψώθησθαι;	20. ὀλιγοπιστίαν
24. μαμωνᾶ	12. 6. μείζων	18. 1. ἡμέρα
34. ἐαυτῆς alii ἐαυτῇ	15, 16. ἐθεράπευσεν αὐτούς· Πάντας δέ, οὓς ἐθερά-	4. ταπεινώσει
7. 2. μετριθήσεται		6. εἰς alii περὶ
6. τὰ ἅγια		8. αὐτὸν
12. οὕτω		14. ἐν
8. 2. προσελθὼν		
4. Μαυσῆς		
5. αὐτῷ		

MARCUS.

18. 19. ἰάμην
24. πολλῶν
28. εἰ
35. οὐράνιος
19. 5. κολληθήσεται.
17. τί με ἐρωτᾷς περὶ τοῦ
ἀγαθοῦ; εἰς ἐστὶν ὁ
ἀγαθός.
24. κάμιλον
εἰσελθεῖν
28. μοι ἐν
29. τις
20. 5. ἐνάτην
15. εἰ
24. εὐνώνμων σου
26. ἔσται
27. ἔσται
28. Ὑμεῖς δὲ ζητεῖτε ἐκ μι-
κροῦ αὐξῆσαι, καὶ ἐκ
μειζονος ἐλαττον εἶ-
ναι. Εἰσερχόμενοι
δὲ, ὡς παρακληθέντες
δειπνῆσαι, μὴ ἀνα-
κλίνεσθαι εἰς τὰς ἐξέ-
χούδας τόπας, μήποτε
ἐνδοξότερός σε ἐπέλ-
θῃ καὶ προσελθὼν ὁ
δειπνοκλήτωρ εἴπῃ
σοι· Ἐτι κάτω χώρεί
καὶ κατασχυνθήσῃ.
Ἐὰν δὲ ἀναπέσῃς εἰς
τὸν ἥττονα τόπον,
καὶ ἐπέλθῃ σαῦ ἡτ-
των, ἔρεῖ σοι ὁ δειπ-
νοκλήτωρ· Σύναγε
ἐτι ἄνω καὶ ἔσται
σοι τοῦτο χρήσιμον.
21. 1. Βηθσαφαὶν
3. ἔχει, εὐθέως
ἀποστέλλει
5. σοι, πρᾶς καὶ
πῶλον ὑποζυγίου σου
πῶλον νέον
7. αὐτοῦ s. ἐπ' αὐτόν.
αὐτοῦ s. αὐτῆς
25. ἐν
29. Ἐγὼ, κύριε· καὶ οὐκ
ἀπῆλθε.
30. ἐτέρῳ
οὐ θέλω· ὕστερον δὲ με-
ταμεληθεῖς, ἀπῆλθε.
31. ἑσχατος, s. ὕστερος
32. οὐδὲ
35. ἔδῃραν
38. σχῶμεν
42. ὕμνων
46. εἰς
22. 5. ἐπὶ
7. ὁ δὲ βασιλεὺς σου
ἀκούσας δὲ ὁ βασι-
λεὺς ἐκεῖνος
10. νυμφίων
13. Δῆσαντες αὐτοῦ πόδας
καὶ χεῖρας, ἐκβάλετε
εἰς. alii Ἄρατε αὐτόν
ποδῶν καὶ χεῖρων, καὶ
βάλετε αὐτόν εἰς
30. γαμίζονται
32. Οὐκ ἔστι θεὸς νεκρῶν,
37. ἔφη
ὅλη καρδίᾳ

22. 38. μεγάλη καὶ πρώτη
39. αὐτῇ
ἐάντων
43. ἀγίῳ
44. ὑποκάτω
45. ἐν πνεύματι
23. 4. δὲ
5. γὰρ
8. διδάσκαλος
10. ὅτι καθηγητὴς ὁ Χρισ-
τός. alii ὅτι καθηγη-
τῆς ὕμνων ἐστὶν εἰς, ὁ
Χριστός.
transp. v. 13, 14.
14. μακρὰ
21. κατοικήσαντι
23. δὲ
25. ἀδικίας alii ἀκαθαρ-
σίας s. πλεονεξίας
s. πονηρίας
26. αὐτοῦ
30. ἡμεθα
ἡμεθα
32. πληρώσετε
34. ἀποστελῶ
36. ὅτι
37. ἀποκτείνουσα
24. 1. ἀπὸ τῆς ἱερᾶ, ἐπορεύετο
6. οὐκ εὐθέως ἐστὶ
7. σεισμοὶ κατὰ τόπους
15. ἔστος
17. τὰ
18. τὸ ἱμάτιον
30. τοῦ ἐν οὐρανοῖς
32. ἐκφυγῇ
35. παρελεύσεται
36. οὐδὲ ὁ υἱός
43. ὥρα
45. οἰκετίας
δοῦναι
49. συνδούλους αὐτοῦ
ἐσθίῃ δὲ καὶ πόνη
25. 1. καὶ τῆς νύμφης
3. αὐτῶν alii αὐτῶν
9. οὐ μὴ
15. Εὐθέως πορευθεὶς ὁ τὰ
16. ἐκέρδησεν
21. ἅπει ἐπὶ ὀλίγα
29. τοῦ δὲ μὴ
δοκεῖ ἔχειν
Hic vel post ὁδόντων
v. 30. add. ταῦτα λέ-
γων ἐφάνει· Ὁ ἔχων
ὅτα ἀκείν, ἀκέντω
41. ὁ ἡτοίμασεν ὁ πατήρ
μου.
26. 9. τοῖς πτωχοῖς
15. στατήρας
22. λέγειν εἰς ἕκαστος
26. ἐυχριστήσας
33. δὲ
35. δὲ
36. Γεθσημανεὶ
38. ὁ Ἰησοῦς
39. προσελθὼν
40. αὐτοῖς
Οὕτως;
ἰσχυσας
43. ἐλθὼν πάλιν, εὖρεν s.
ἐλθὼν, πάλιν εὐρίσ-
κει

26. 44. ἀπελθὼν, πάλιν προσ-
ῆξάτο
50. ἐφ' ὃ
52. ἀποθανοῦνται
53. ἄρτι transp. post μοι
60. Καὶ οὐχ εὖρον, πολλῶν
ψευδομαρτύρων προσ-
ελθόντων.
63. Ὅρκίζω
64. λέγω ὑμῖν ἅπαρτι,
70. αὐτῶν
71. λέγει αὐτοῖς Ἐκεῖ καὶ
74. καταθεματίζειν
75. Ἰησοῦ
27. 3. ἐστρεψε
4. δίκαιον
9. alii Ζαχαρίον
ἐτιμήσαντο,
10. ἔδωκα
11. ἐστάθη
16. Ἰησοῦν
17. Ἰησοῦν
28. ἐνδύσαντες αὐτόν, s. εν-
δύσαντες αὐτόν ἱμά-
τιον πορφυροῦν
29. ἐν τῇ δεξιᾷ
33. ὁ
alii λεγόμενον s. με-
θερμηνευόμενον
34. οἶνον
41. καὶ φαρισαίων
42. σῶσαι;
ἐπ' αὐτῷ
44. αὐτόν
46. λιμὰ s. λεμὰ
56. Ἰωσήφ s. Ἰώσητος
60. ἦν λελατομημένον
61. καὶ ἄλλη
66. κουστωδίας, ὅψε σαβ-
βάτων
28. 17. ἰοῦδε.

MARCUS.

1. 2. ἐν Ἡσαΐα τῷ προφῆτῃ
3. βοῶντος· ἐν τῇ ἐρημῳ
ἑτοιμάσατε
5. ἐξεπορεύοντο
Ἱεροσολυμίται πάντες·
ὡς ἐβαπτίζοντο ἐν
6. δερρῖν
10. ἐκ
ὡς
11. σοὶ
16. καὶ παράγων
τοῦ Σίμωνος
ἀμφιβάλλοντας
26. ἀπ
27. λέγοντες· Τίς ἡ διδαχὴ
ἡ καινὴ; κατ' ἐξουσίαν
καὶ τοῖς πνεύμασι
29. ἐξελθὼν, ἦλθεν
34. αὐτὸν Χριστὸν εἶναι
35. ἐννιχα
38. ἐλήλυθα σου ἐξῆλθον
39. εἰς τὰς συναγωγὰς
41. ὀργισθεῖς
44. τῷ ἀρχιερεῖ σου τοῖς
ἱερεῦσι

MARCUS.

1. 45. πάντοθεν
2. 4. προσενέγκαι
5. σου αἱ ἁμαρτίαι
8. αὐτοὶ
9. σου
9. 11. Ἐγειρε
12. ἐμπροσθεν
14. Ἰακώβον
16. Διὰ τί σεύ "Οτι μετὰ
18. Φαρισαῖοι
20. ἐκείνη τῇ ἡμέρᾳ
21. αἶρει ἅπ' αὐτοῦ τὸ
πλήρωμα (s. τὸ πλή-
ρωμα ἅπ' αὐτοῦ) τὸ
καινὸν τοῦ παλαιοῦ
alii αἶρει τὸ πλήρω-
μα τὸ καινὸν ἀπὸ τῆ
παλαιοῦ
23. τίλλειν s. ὁδοποιούντες
τίλλειν
3. 5. ἀπεκατεστάθη
7. εἰς
ἠκολούθησεν
10. ἀψωνται· Καὶ ὅσοι εἶ-
χον μαστίγας καὶ τὰ
11. ἔθειων, προσέπιπτον
αὐτῷ καὶ ἔκραζον,
λέγοντες
16. πρῶτον Σίμωνα·
18. Καναναῖον
21. περὶ αὐτοῦ οἱ γραμμα-
τεῖς καὶ οἱ λοιποὶ,
ἐξῆλθον
27. Οὐδεὶς δύνатаι
28. αἱ
29. ἁμαρτήματος s. ἁμαρ-
τίας alii κολάσεως
31. ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ
ἀδελφοὶ αὐτοῦ
alii καλούντες s. ζη-
τούντες
32. καὶ αἱ ἀδελφαὶ σου
34. τοὺς κύκλῳ
4. 8. αὐξανόμενον
ἐν ter.
λέγεται
12. μὴ
15. οἷς
ἐν αὐτοῖς
18. ἄλλοι alii omittunt
οὗτοί εἰσιν
ἀκούσαντες
20. ἐν ter.
21. ἄπτεται s. καίεται
22. ἐὰν μὴ s. εἰ μὴ ἵνα
25. προστεθήσεται
27. μὴκύνηται. Ὡς οὐκ οἶ-
δεν αὐτὸς, αὐτομάτῃ
30. Πῶς
ἐν τίνι αὐτὴν παραβολῇ
θῶμεν.
31. κόκκον
μικρότερον
32. μεῖζον
34. ἰδοὺς μαθηταῖς
36. πρὸς
37. ᾧ ᾗ γεμίζεσθαι τὸ
πλοῖον
38. ἐν
40. οὕτω ἔχετε alii οὕτως
οὕτω ἔχετε
5. 1. ἦλθεν
Γερασσηνῶν alii Γεργε-
σηνῶν
3. μνήμασι
7. λέγει
9. λέγει αὐτῷ
11. πρὸς τῷ ὄρει
14. αὐτοὺς
ἀπήγγειλαν
ἦλθον
18. ἐμβαίνοντος
19. καὶ
πεποίηκε
23. ἵνα
26. αὐτῆς alii τὰ ἑαυτῆς
28. ἐν ἑαυτῇ
33. αἰτίαν s. αἰτίαν αὐτῆς
37. αὐτοῦ
38. καὶ
40. alii κατακεκλιμένον s.
καταβεβλημένον
6. 2. οἱ
alii ἵνα
3. ὁ τοῦ τέκνονος νιός καὶ
καὶ ἀδελφός
6. ἐθαύμαζον
14. τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ
ἔλεγον
15. δὲ
16. alii αὐτὸς ἠγέρθη
20. ἠπόρει
21. γενεθλίοις
22. αὐτοῦ,
33. καὶ ἦλθον ἐκεῖ.
alii ἐκεῖ, καὶ προῆλθον
s. προσῆλθον αὐτοὺς
alii ἐκεῖ, καὶ συνῆλ-
θον πρὸς αὐτὸν
36. ἑαυτοῖς τί φάγωσιν
43. κλασμάτων δώδεκα κο-
φίνων πληρώματα s.
κλάσματα δώδεκα κο-
φίνους πληρώματα
53. ἐπὶ τὴν γῆν ἦλθον εἰς
Γεννησαρέτ
55. φέρειν s. προσφέρειν s.
ἐπιφέρειν
7. 2. τοὺς
alii κατέγνωσαν
4. ῥαντίσωνται
5. καὶ
κοιναῖς
6. ἀγαπᾷ
ἀφέστηκεν s. ἄπεστιν
9. στήσητε
14. πάλιν
17. τὴν παραβολὴν
19. ὀχετὸν
καθαρίζων s. καθαρίζει
26. Συραφονίκισσα
alii ἀπὸ
29. Ὑπαγε· διὰ τοῦτον τὸν
λόγον ἐξεβλήθη
30. τὸ παιδίον βεβλημένον
ἐπὶ (ὑπὸ) τὴν κλίνην
καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξε-
βλήθη
31. ἦλθε διὰ Σιδωνος εἰς
32. μογγιλάου
8. 1. πάλιν πολλοῦ
8. 2. ἡμέραι τρεῖς, προσμέ-
νουσί μοι, καὶ οὐκ
alii ἡμέραι τρεῖς εἶ-
σιν, ἀπο πότε ὥδε
εἰσι, καὶ οὐκ
10. Μαγεδᾶ s. Μαγδαλᾶ.
15. τῶν Ἡρωδιανῶν
18. μνημονεύετε, ὅτε
21. Οὕτω
ἐρχονται
Βηθανίαν
25. ἅπαντα
29. ἐπηρώτα αὐτοὺς
31. ὑπὸ
καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ
τῶν γραμματέων
34. Εἰ τις
ἀκολουθεῖν
36. ἄνθρωπος
9. 6. λαλήσει alii ἀποκριθῇ
ἐκφοβοὶ γὰρ ἐγένοντο
10. ὅταν ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ
12. ἐφῃ
καθὼς
15. ἰδόντες αὐτὸν, ἐξεθαμ-
βήθησαν
16. αὐτοὺς
αὐτοὺς alii ἐν ὑμῖν
19. αὐτοῖς
20. ἰδὼν
αὐτὸν τὸ πνεῦμα, εὐθύς
21. ἐξ οὗ s. ὥς
22. τὸ
23. alii πιστεύσαι· alii πισ-
τεύσαι;
26. κράζας
σπαράζας
28. Διὰ τί s. Τί ὅτι
31. μετὰ τρεῖς ἡμέρας
καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν
40. ἐν ὀνόματι, ὅτι
41. μύλος οὐκίος
45. σέ
49. Conject. Πᾶσα γὰρ
πυρία ἀλισθήσεται.
s. ἀλωθήσεται· alii
δοκιμασθήσεται
10. 1. alii καὶ πέραν
10. εἰς τὴν οἰκίαν
12. ἐξέβη ἀπὸ τοῦ ἀνδρός
19. alii Μὴ πορευέσης
25. εἰσελθεῖν,
29. ἐνεκεν τοῦ
30. καὶ πατέρα
διωγμὸν
34. μετὰ τρεῖς ἡμέρας
36. ποιήσω ὑμῖν
38. ἡ
43. ἔστιν
46. ἐκείθεν, καὶ
ὁ νιός
51. Ραββουνί
52. αὐτῷ
11. 1. Ἱερουσαλὴμ καὶ εἰς Βη-
θανίαν, πρὸς alii Ἱε-
ρουσαλὴμ, εἰς Βηθ-
φαγή καὶ Βηθανίαν
πρὸς τὸ ὄρος τῶν
ἐλαιῶν ἀποστέλλει
2. λύσατε αὐτὸν ὡς φέρετε
3. τί ποιεῖτε; τῷ εἰπάτε.

LUCAS.

11. 3. ἔχει, ἀποστέλλει alii ἀπο-
στέλλει πάλιν
6. εἶπεν
7. φέρουσι alii ἄγουσι
ἐπιβάλλουσιν
ἐπ' αὐτόν alii ἐπ' αὐ-
τῶν
8. στιβάδας
ἀγρῶν
19. ἀπὸ μακρόθεν
οὐπὼ γὰρ ἦν alius ἦν
γὰρ conject. οὐ γὰρ
ἦν
18. ἀπολέσωσιν
24. ἐλάβετε
31. διελογίζοντο
τί εἰπώμεν;
32. Ἀλλ' εἰπώμεν· Ἐξ ἀν-
θρώπων; ἐφοβούντο
alii Ἀλλ' εἰάν εἰπω-
μεν· Ἐξ ἀνθρώπων
φοβούμεθα
2. 4. ἡτιμασαν
13. παγιδεύσωσι
15. ἰδῶν
21. καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως·
καὶ οἱ ἑπτὰ οὐκ ἀφῆ-
καν alii καὶ ὡσαύτως
ἔλαβον αὐτὴν οἱ ἑπ-
τά, καὶ οὐκ ἀφῆκαν.
Conject. καὶ ὡσαύ-
τως καὶ οἱ ἑπτὰ οὐκ
ἀφῆκαν
22. Ἐσχατον πάντων καὶ ἡ
γυνὴ ἀπέθανεν. alii
Καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθα-
νεν
26. Μωσέως ἐπὶ τοῦ βάτου,
ὡς
28. πάντων
29. πρώτη πάντων alii
πρώτη ἐστίν· alii
πάντων πρώτη·
31. ὁμοία αὐτῇ
36. πνεύματι
Λέγει
43. εἶπεν
13. 2. ἀφελθῇ ὧδε
9. Ἀρχὴ
δαρήσεσθε καὶ
11. ἄγωσιν
21. πιστεύετε
25. οἱ ἀστέρες ἔσονται ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ ἐκπίπ-
τοντες s. πίπτοντες
26. δυνάμει καὶ δόξης
πολλῆς
31. παρελεύσεται
32. ἡ
14. 3. θραύσασα
τὸν s. τὴν
5. τὸ μύρον
6. ἐν ἐμοί
8. ἔσχεν
9. εἰάν
11. ἀργύρια
15. ἀνάγαιον
25. προσθῶ πιεῖν
γρημίματος
30. ὅτι σὺ σήμερον

14. 31. ἐκπερισσῶς
alii Μᾶλλον εἰάν
35. προσελθὼν
40. καταβαρυνόμενοι
41. τὸ τέλος
47. ὠτᾶριον
51. ἠκολούθησεν alii συνη-
κολούθει
62. ἐπὶ
65. ἔλαβον
66. alii αὐτῇ, κάτω ἔρχεται
αὐτόν, πάλιν ἤρξατο
69. ὀμνύναι
71. εὐθέως
72. τὸ ῥῆμα, ὃ
ἤρξατο κλαίειν alii ἐπι-
λαβὼν ἐκλαίει
15. 1. Γραμματέων· κ' ὅλον τὸ
συνέδριον δῆσαντες
8. ἀναβάς conject. ἀνα-
βήσας
11. ἀνέπεισαν s. ἔπεισαν
12. τὸν βασιλέα
14. περισσῶς
18. ὁ βασιλεὺς
20. alii αὐτοῦ
24. διαμερίζονται
32. αὐτῷ
34. λιμᾶ
ὠνεῖδισας
40. Ἰωσήτος
43. ἔλθων
44. ἡγή
47. τίθεται
16. 9. Ἀναστὰς usque ad fi-
nem libri. Alii Πάν-
τα δὲ τὰ παρηγγελ-
μένα τοῖς περὶ τὸν
Πέτρον συντόμως ἐξ-
ήγγειλαν. Μετὰ δὲ
ταῦτα καὶ αὐτὸς ὁ Ἰη-
σοῦς ἀπὸ ἀνατολῆς
καὶ ἄχρι δύσεως ἐξα-
πέστειλε δι' αὐτῶν
τὸ ἱερὸν καὶ ἀφῆαρ-
τον κήρυγμα τῆς αἰ-
ωνίου σωτηρίας
σαββάτων
17. κ' ἐν ταῖς χερσὶν ὄφεις
18. Βλάνη

LUCAS.

1. 1. πραγμάτων· καθὼς
3. καὶ πνεύματι ἁγίῳ
6. Θεοῦ πορευόμενοι
8. ἐναντίον
14. γενέσει
20. πλησθήσονται
29. Ἡ δὲ διευταράχθη, κ' alii
Ἡ δὲ ἰδοῦσα διευτα-
ράχθη, καὶ
34. μοι
35. ἐκ σοῦ
36. γήρει
39. Ἰουδαίας alii Ἰουθα s.
Ἰούττα
45. πιστεύσασα·
50. γενεάν καὶ γενεάν alii
γενεὰς καὶ γενεὰς

1. 55. ἡμῶν τῷ Ἀβραάμ
ἕως αἰῶνος
59. τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ
61. ἐκ τῆς συγγενείας
64. διηρθρώθη s. ἐλύθη
2. 2. Αὕτη
conject. ἐγένετο πρώ-
τη πρὸ τῆς
conject. Κυντιλίου
14. Θεῶ· καὶ s. θεῶ καὶ
ἐπὶ γῆς·
εὐδοκίας
20. ὑπέστρεψαν
21. αὐτόν
22. αὐτοῦ alii αὐτῆς
24. νοσσοὺς
23. ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ
μήτηρ
38. Ἰερουσαλὴμ alii ἐν τῷ
s. τοῦ Ἰσραὴλ
43. ἔγνωσαν οἱ γονεῖς αὐ-
τοῦ conject. οὐκ ἔγ-
νωσαν. Νομίσαντες
45. ἀναζητοῦντες
3. 1. χώρας καὶ Ἀνσανίου τῆς
Ἀβιλήνης,
2. ἐπ' Ἀρχιερέως
4. ἐν τῇ ἐρήμῳ ἑτοιμά-
σατε
10. ποιήσωμεν
23. ἀρχόμενος ὡσεὶ ἐτῶν
τριάκοντα· ὧν υἱός,
ὡς ἐνομιζέτο, Ἰω-
σήφ s. ἀρχόμενος εἶ-
ναι ὡς ἐτῶν τριάκον-
τα, ὡς ἐνομιζέτο υἱὸς
Ἰωσήφ s. ὡς ἐτῶν
τριάκοντα ἀρχόμε-
νος, ὡς ἐνομιζέτο εἶ-
ναι υἱὸς Ἰωσήφ s.
ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα,
καὶ ἐνομιζέτο υἱὸς
Ἰωσήφ,
alii τοῦ Ἰακώβ τοῦ Ἠλὶ
alii τοῦ Ματθάν, τοῦ
Λευὶ
24. Δευτὶ
4. 1. ἐν τῇ ἐρήμῳ ἡμέρας
7. πᾶσα
23. εἰς
26. Σιδωνίας
29. ὥστε
35. ἀπ'
38. ἀπὸ
42. ἐπεζήτουν
44. Ἰουδαίας
5. 2. ἐπλυναν
7. παρά τι
19. ποίας alii διὰ ποίας
ὁδοῦ
21. εἰς
24. παραλυτικῷ
25. ἐφ' ὃ
30. τῶν τελωνῶν
36. ἀπὸ ἱματίου καινοῦ
σχίσας ἐπιβάλλει
6. 5. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ θεασά-
μενος τινα ἐργαζό-
μενον τῷ σαββάτῳ,
εἶπεν αὐτῷ. Ἄνθρω-
πε, εἰ μὲν οἶδας τί
ποιεῖς, μακάριος εἶ·

	εἰ δὲ μὴ οἶδας, ἐπικα- τάρατος καὶ παραβά- της εἰ τοῦ νόμου	9. 35. ἐκλελεγμένος alius ἐκλεκτός	12. 42. ὁ φρόνιμος.
6	7. Παρετηροῦντο δὲ αὐτὸν alii Παρετήρην δὲ οἱ	38. ἐπίβλεψαι	47. alii omittunt μηδὲ ποι- ήσας
8.	ἀνδρὶ	40. ἐκβάλλωσιν	49. ἐπὶ καὶ τί; θέλω
9.	ἀποκτείναι	41. τὸν υἱὸν σου ὧδε	50. ὅτου
10.	αὐτῷ	43. ἐποίει	58. βάλλη
	ἐποίησε alii ὁ δὲ ἐξέ- τεινε	48. ἐστι	13. 8. κόπρια
	ὡς ἡ ἄλλη. alii χεὶρ αὐ- του.	50. καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν	15. ὕποκριται
12.	ἐξελεθεὶν αὐτὸν εἰς	57. Καὶ πορευομένων	24. θύρας
18.	ἐνοχλοῦμενοι	10. 1. δύο	31. ὥρα
	ἀπὸ	2. δὲ	35. Λέγω δὲ
23.	Χάρητε	5. ἐκβάλλη	14. 5. υἱός
	ταῦτα	8. ἄν	10. ἀνάπεσαι alii ἀνάπεσε.
26.	ταῦτα	10. εἰσέλθῃτε	12. μηδὲ τοὺς
28.	ὑμᾶς	11. τῶν ποδῶν ἡμῶν	15. ἀριστον
34.	δανείζετε	εἰς τοὺς πόδας s. εἰς τοὺς πόδας ἡμῶν	28. εἰς alii τὰ εἰς
7. 11.	τῷ ἐξῆς	15. μὴ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθῇ; ἕως s. ἡ	34. μαρανθῇ
24.		ἕως	15. 14. ἰσχυρά
25.	ἐξήλθατε	17. δύο	17. λιμῷ ὧδε
26.		19. δέδωκα	21. ποιήσόν με ὡς ἓνα τῶν μισθίων σου
34.	ἀμαρτωλῶν, καὶ	21. τῷ ἁγίῳ	16. 8. Διὸ λέγω ὑμῖν· Οἱ.
37.	ἀμαρτωλός· καὶ ἐπιγ- νοῦσα	37. δὲ	9. ἐκλίπη
40.	Ὁ δὲ φησὶ· Διδάσκαλε; Εἰπέ· Δύο alii Ὁ δὲ Διδάσκαλε εἰπέ. φη- σὶ· Δύο alii Ὁ δὲ φη- σὶ· Διδάσκαλε εἰπέ. Ὁ δὲ εἰπέ· Δύο	41. θορυβάξῃ	19. Νινευίης
45.	εἰσῆλθεν	42. alii Ὀλίγων δὲ ἐστὶ χρεία. s. Ὀλίγων δὲ ἐστὶ χρεία ἢ ενός	21. καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ
47.	Οὐ χάριν λέγω σοι· Ἀφένονται	11. 4. ἀφίομεν	25. ὧδε
8. 3.	αὐτοῖς	6. alii μοι.	26. ἐνθεν
8.	ἐκ	11. ἐξ ὑμῶν	17. 2. λίθος μυλῖκος
26.	Γερασσηνῶν alii Γεργε- σηνῶν	15. τῷ ἄρχοντι	4. ἀμαρτήσῃ
	ἀντιπερά	26. ἐλθόντα	alii πρὸς σε s. εἰς σε
31.	παρεκάλουν	32. Νινευίται	23. alii καὶ
33.	εἰσῆλθον	34. ὀφθαλμός σου	30. ταῦτα alii τὰ αὐτὰ
34.	γεγονός	40. ἐποίησε	18. 4. ἠθέλεν
36.	alii ὁ Λεγεὼν	42. ταῦτα δὲ	5. ὑποπιάξῃ alii υποπιέ- ξῃ
37.	Γερασσηνῶν alii Γεργε- σηνῶν	ἐστὲ μνημεῖα ἄδρῃα.	11. ταῦτα πρὸς ἑαυτὸν alii καθ' ἑαυτὸν, ταῦτα
42.	ὑποθυήσκουσα	52. ἐκρύνετε	14. ἡ γὰρ ἐκεῖνος alii ἡπερ ἐκεῖνος s. ὑπὲρ ἐκείνου s. παρ' ἐκείνου s. μᾶλλον παρ' ἐκείνου
43.	ἰατροῖς	53. Καὶ ἤρξαντο alii Κα' κείθεν ἐξεληθόντος αὐ- τοῦ, ἤρξαντο	25. βελόνης
45.	σὺν αὐτῷ	ἔχειν s. ἀνέχειν s. συ- νέχειν	28. ἀφέντες τὰ ἴδια,
51.	Ἐλθὼν	ἀποστομίζειν alii συμ- βάλλειν αὐτῷ	30. ἐπταπλασίονα
52.	οὐ γὰρ ἀπέθανεν	περὶ πλειόνων	35. αὐτὸν, εἰς Ἱερικὴν τυ- φλὸς
9. 2.	ἀσθενεῖς	54. ἀφορμὴν τινα λαβεῖν αὐτοῦ, ἵνα conjunct. omitt. ζητοῦντες θη- ρεῦσαι τι ἐκ τοῦ στό- ματος	19. 4. συκομωρέαν s. συκο- μορέαν
3.	ράβδον	alii ἵνα εὗρωσι κατηγο- ρῆσαι αὐτοῦ	13. ἐν ᾧ
5.	δέχωνται	12. 1. Πολλῶν δὲ ὄχλων συμ- περιεχόντων κύκλῳ alii Περιεσθηκότων δὲ τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου	37. ἤδη, πρὸς τῇ καταβά- σει τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν ἤρξαντο
10.	εἰς τόπον ἔρημον Βηθ- σαῖδά. alii εἰς πόλιν καλουμένην Βηθσαι- δά alii εἰς κώμην λε- γομένην Βεθσαιδά alii εἰς τόπον ἔρημον	συμπνίγειν αὐτοῦ πρῶτον	42. σου, ὅτι
12.	πορευθέντες	14. κριτὴν	46. ὅτι
20.	υἱὸν	15. πάσης	20. 1. ἱερεῖς
21.	λέγειν	18. γενήματα	20. τῶν λόγων alii λόγους s. λόγους
22.	ἀναστῆναι	23. Ἡ γὰρ	24. Δεῖξάτε
23.	ἔρχεσθαι, ἀρνησάσθω	28. χόρτον, ἐν	27. λέγοντες
27.	ὑμῖν· ἀληθῶς εἰσὶ ἐστῶτων	31. αὐτοῦ	30. Καὶ ὁ δεῦτερος καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτήν· ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἐπτά οὐ κατέλιπον τέκνα, alius Καὶ ὁ δεῦτερος καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως οἱ ἐπτά ἐκ ἀφῆκαν τέκνον,
31.	γεύσωνται		37. ἐμήνυσεν, ἐπὶ τῆς βίβη ὡς
	δοξάν		

JOANNES.

20. 47. μακρᾷ alii μακρὰν
 21. 15. ἡ
 19. κτήσασθε
 22. πλησθῆναι
 24. alii καὶ ἔσονται καιροὶ
 ἐθνῶν
 25. ἐν ἀπορίᾳ ἤχους
 30. alii βλέποντες, ἀπ' αὐ-
 τῶν
 34. βαρηνθῶσιν
 ἐκείνη ὡς παγίς. Ἐπε-
 λένεσται γὰρ
 22. 12. ἀνάγαιον
 16. καινὸν βρωθῇ
 17. τὸ
 18. ὑπὸ τοῦ νῦν
 29. μου βασιλείαν, ἵνα
 30. καὶ καθίσεσθε.
 36. ἀρεῖ
 37. πωλήσει et ἀγοράσει
 τὸ
 38. Ἄρκει
 42. παρενέγκαι alii παρέ-
 νεγκε
 47. αὐτοὺς
 52. πρὸς
 63. αὐτὸν
 66. αὐτῶν
 23. 1. ἡγαγον
 8. ἱκανῶν χρόνων
 15. ἀνεπέμψε γὰρ αὐτὸν
 πρὸς ἡμᾶς
 ἐν
 21. Σταυροῦ, σταυροῦ
 99. ἔθρεψαν s. ἐξέθρεψαν
 33. ἤλθον
 34. κλήρους
 38. alii ἐπιγεγραμμένη
 42. ἔλεγεν Ἰησοῦ, μνήσ-
 θετί μου, ὅταν. alii
 omittunt vel transp.
 Κύριε
 ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐλευ-
 σείως σου
 45. alii τῇ ἡλίᾳ ἐκλείπωνος
 46. παρατίθεμαι alii παρα-
 τίθημι
 51. ὃς προσδέχετο τὴν alii
 ὃς καὶ αὐτὸς προσεδέ-
 χετο τὴν
 54. καὶ θέντος αὐτοῦ, ἐπέ-
 θηκε τῷ μνημείῳ λί-
 θον, ὃν μόγις εἰκοσι
 ἐκύλιον. Ἦν δὲ ἡ
 ἡμέρα πρὸ σαββάτου.
 Κατηκολούθησαν
 55. alii αἱ
 24. 9. λοιποῖς ἡ Μαгдаληνῇ
 alii λοιποῖς. Ἦν δὲ
 ἡ Μαгдаληνῇ
 10. Ἰακώβου καὶ αἱ λοιπαὶ
 συν αὐταῖς ἔλεγον
 13. ἑκατὸν
 ὀνόματι Οὐλαμμοῦς s.
 Ἀμμοῦς κ. Κλεόπας
 18. alii εἰς
 24. εἶδομεν
 28. προσεποιήσατο
 34. Ὅτι ὄντως ὁ κύριος
 ἠγέρθη
 56. alii addunt ἐγὼ εἰμι,

24. 37. φάντασμα
 43. καὶ (λαβὼν) τὰ ἐπίλοι-
 πα (περισσεύματα)
 ἔδωκεν αὐτοῖς
 47. ἀρξαμένων s. ἀρξαμε-
 νοι s. ἀρξαμένους

JOANNES.

1. 1. ὁ Θεὸς conj. θεοῦ
 ἦν καὶ ὁ λόγος alii ἦν.
 Ὁ λόγος αὐτὸς ἦν ἐν
 3. ἐν. ὁ γέγονεν ἐν
 4. ἔστι
 8. φωτὸς ἦν. Τὸ
 9. κόσμον
 10. ἦν
 13. Ὅς
 ἐγεννήθη
 14. πλήρη
 16. Ὅτι
 18. alii θεὸς s. θεοῦ s. υἱὸς
 θεὸς
 23. Βοῶντος Ἐν τῇ ἐρή-
 μῳ εὐθύνατε
 26. οἴδατε, ὁ ὀπίσω μου
 ἐρχόμενος,
 28. Βηθανία
 32. ὡς
 40. ὄψεσθε
 42. πρῶτον
 Μεσίαν
 44. alii possunt post λέγει
 46. αὐτῷ
 47. } Ναζαρέθ
 51. }
 πιστεύεις
 2. 12. ὀψῇ
 15. ἔμεινεν
 17. τὰ κέρματα
 24. καταβάγεται
 3. 2. πάντα
 5. αὐτὸν
 ὅτι ἐκ τῆς σαρκὸς ἐγεν-
 νήθη
 ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος
 ἐστὶ. alii ὅτι θεὸς
 πνεῦμά ἐστι. alii ὅτι
 θεὸς πνεῦμά ἐστι, κ.
 ἐκ θεοῦ ἐγεννήθη
 25. Ἰσθαίς alii conj. Ἰησοῦ
 27. ἀφ' ἑαυτοῦ alii transp.
 34. μέρους
 36. μενεῖ
 4. 5. οὐ
 21. Πίστενέ μοι, γύναι
 25. Μεσίαν
 27. ἐθαύμαζον
 28. πολίταις
 34. ποιήσω
 35. τετραμήνους
 θεριμόν. Ἦδη ὁ θε-
 ρίων
 42. μαρτυρίαν
 50. ὁ Ἰησοῦς
 51. υἱὸς
 52. ἔχθες
 ἡ
 Ἱεροσολύμοις κολυμ-

βήθρα, alii Ἱεροσο-
 λύμοις προβατικὴ
 κολυμβήθρα alii Ἱε-
 ροσολύμοις ἐπὶ τη
 προβ. κολ. alii Ἱερο-
 σολ. ἐν τῇ προβ. κολ.
 Βηθζεθά s. βητζεθά s.
 βηλζεθά s. βηθσαϊδά
 5. 3. alii omittunt ἐκδεχο-
 μένων ad κίνησιν.
 alii om. Ἄγγελος ad
 νοσήματι. alii om.
 Ἄγγελος ad ὕδωρ.
 alii om. ὁ οὖν πρῶ-
 τος ad νοσήματι.
 alii om. μετὰ ad ὕδα-
 τος, alii om. φὶ δη-
 ποτε ad νοσήματι
 5. καὶ
 7. βάλῃ
 13. ἀσθενῶν, conject. Ὁ δὲ
 οὐκ
 15. με
 19. τοῦ ἀνθρώπου
 25. ἀνθρώπου
 27. ποιεῖν. Ὅτι υἱὸς ἀν-
 θρώπου ἐστὶ, μὴ
 32. οἴδατε
 35. ἀγαλλιαθῆναι
 6. 1. εἰς τὰ μέρη
 4. conj. om. τὸ πασχα
 9. δε
 11. ἤθελεν
 17. οὐπω
 22. εἶδον, s. εἶδεν,
 πλοῖον
 23. Ἄλλων πλοιαρίων ἐλ-
 θόντων ἐκ
 40. γὰρ
 πατρός μου
 44. ἐν
 45. ἀκούων
 55. ἀληθῆς bis
 57. ἤσει
 58. ἤσει
 63. λελάληκα
 69. ἅγιος τοῦ θεοῦ
 71. ἀπὸ Καριῶτου
 7. 1. εἶχεν ἐξουσίαν
 4. αὐτό
 5. τότε
 8. οὐκ
 9. αὐτὸς
 16. οὖν αὐτοῖς
 23. Πῶς
 χαλὸν
 28. εἰμί;
 29. εἰμι
 31. μὴ
 34. } εἰμι
 36. }
 37. πινέτω ὁ
 38. γραφί. alii εἰ με. Κα-
 θὼς εἶπεν ἡ γραφή
 39. alii addunt. ἐπ' αὐ-
 τοῖς, alii add. δεδο-
 μένων,
 49. ἐπάρατοι
 50. alii add. τὸ πρότερον
 51. πρῶτον
 52. τὰς γραφὰς

7. 53. Καὶ ἐπορεύθη ad cap.
8, 11. μηκέτι ἀμαρ-
τανε
ἐπορεύθησαν s. ἀπὴλ-
θον
τὰ ἴδια s. τὸν τόπον
8. 2. πάλιν βαθέως ἤλθεν
alii omittunt πρὸς αὐ-
τὸν
3. φέροις s. προσήνεγκαν
ἀρχιερεῖς
ἐπὶ ἀμαρτία εἰλημμέ-
νην, s. καταληφθεί-
σαν
4. εἶπον
πειράζοντες alii ἐκ-
πειράζοντες αὐτὸν οἱ
ἱερεῖς ἵνα ἔχωσι κα-
τηγορίαν αὐτοῦ
ταύτην εὗρομεν ἐπ' αὐ-
τοφάρω μοιχευομέ-
νην
5. Μωσῆς δὲ ἐν τῷ νόμῳ
ἐκέλευσε
λιθάσειν s. λιθάζεσθαι
σὺ δὲ νῦν τί λέγεις περὶ
αὐτῆς
6. alii τοῦτό δὲ εἶπον
ἐκπειράζοντες αὐτόν,
ἵνα εὗρωσι κατηγο-
ρίαν κατ' αὐτοῦ
κατέγραφεν s. καταγέ-
γραφεν
προσποιούμενος s. μὴ
προσποιούμενος
7. ἐπερωτῶντες, ἀναβλέ-
ψας (s. ἀνέκυψε καὶ)
λέγει αὐτοῖς.
πρῶτον λίθον ἐπ' αὐ-
την βαλλέας
8. κατακύβαν, τῷ δακτύ-
λῳ κατέγραφεν
ἐνὸς ἐκάστου αὐτῶν τὰς
ἀμαρτίας
9. alii "Ἐκαστος δὲ τῶν
Ἰουδαίων
εἰς καθ' εἰς (s. εἰς ἕκαστος
αὐτῶν) ἀνεχώρησαν
alii ὥστε πάντας ἐξελ-
θεῖν
alii om., μόνος alii ὁ
Ἰησοῦς,
οὔσα
10. Ἀναβλέψας οὖν
alii εἶδεν αὐτὴν καὶ εἶ-
πεν alii om., πλὴν
τῆς γυναῖκος
alii τῇ γυναικί
alii γυναί
alii om., ἐκείνοι ad σου
alii om., ἐκείνοι
11. Κάκῃν εἶπεν αὐτῷ
"Ὁ δὲ εἶπεν"
κρινῶ
ὅτι γὰρ
ἀπὸ τῶν νῦν s. τὸ λοιπὸν
14. ἢ
16. ἀληθινή
21. καὶ οὐκ εὗρήσετε
21. ὅτι κ. λαλῶ ὑμῖν, πολλὰ
alii ὅτι κ. λαλῶ ὑμῖν

8. 26. λαλῶ
38. ἤκουσατε
39. ἔσθε
ἐποιεῖτε
44. ὡς καὶ s. καθὼς καὶ
52. γένῃσθαι
54. ἡμῶν
57. Τεσσαράκοντα
59. alii καὶ διελθὼν διὰ μέ-
σου αὐτῶν, ἐπορεύε-
το, κ. παρήγεν οὕτως
9. 4. ἡμᾶς bis.
8. προσαίτης
11. τὸν Σιλωάμ
30. ἐν γὰρ τοῦτο
10. 3. φωνεῖ
5. ἀκολουθήσουσιν
23. Σολομώντος
24. σοφ., αἰωρεῖς
36. ἡγάπησε
38. alii καὶ γινώσκητε
τῷ πατρί
11. 5. Ἐφίλει
19. Ἱεροσολύμων
τὴν Μάρθαν
21. ἀπέθανε
28. αὐτῆς, λάθρα εἰποῦσα
31. δόξαντες, ὅτι
39. τετελευτηκότος
40. ὄψῃ
δύναμι
41. alii ὅ ἦν s. ὅπως ἔκειτο
50. λογίζεσθε.
54. Σαμφορεῖν
Ἐφρέμ s. Ἐφραΐμ s.
Ἐφράμ
55. alii πρὶν τὸ πάσχα s.
πρὸ τῆς εορτῆς
12. 1. ὁ Ἰησοῦς
2. ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ
3. πιστικῆς μύρου
4. alii om. Σίμωνος alii
Ἰούδας Σίμων
ἀπὸ Καριώτου
7. ἵνα
τηρήσῃ
13. Κυρίου βασιλεὺς
17. ὅτι
18. ἤκουσαν
19. ὅλος
28. με alii σε τὸν νιόν
31. κάτω βληθήσεται
32. πάντα
34. alii τίς ἐστὶν ὁ λόγος
οὗτος
35. ἐν ὑμῖν
ὡς
36. ὧς
39. καὶ γὰρ
40. Τετρώφωκαν
πεπώρωκαν s. πεπήρω-
κεν
μὴ
ἰάσσομαι
41. τοῦ Θεοῦ s. τοῦ Θεοῦ
αὐτοῦ
47. φυλάξῃ
13. 1. ἤλθεν
2. ἵνα παραδῶ αὐτὸν Ἰού-
δας Σίμωνος Ἰσκαρι-
ώτης

13. 10. alii εἰ μὴ τοὺς πόδας
alii τὴν κεφαλὴν
νίψασθαι, εἰ μὴ τοὺς
πόδας μόνον ἔστι
γὰρ καθαρὸς
12. πάλιν εἶπεν
18. μου
24. καὶ λέγει αὐτῷ Εἰπέ,
τίς ἐστι
25. Ἀναπεσόν
26. λαμβάνει καὶ
30. νύξ, ὅτε ἐξήλθε
36. ἐγώ
37. νῦν ἀκολουθήσαι· τὴν
alii νῦν ἀκολουθήσαι·
ἄρτι τὴν
14. 1. μὴδὲ δειλιάτω
2. ὑμῖν, s. ὑμῖν, ὅτι
3. πορευθῶ ἐτοιμάσαι alii
πορευθῶ, ἐτοιμάσω
9. καὶ
14. με alii add. τὸν πατέρα
16. ἢ
17. μενεῖ
ἐστὶν
30. εὐρήσει οὐδὲν alii ἔχει
ἐδὲν εὐρεῖν
15. 2. καθαριεῖ
6. αὐτό
τὸ πῦρ
7. αἰτήσασθε
8. γένησθε
11. ἢ
21. εἰς ὑμᾶς
16. 4. ὥρα αὐτῶν, μνημονεύ-
τε
6. πεπώρωκεν
7. ἐγὼ μὴ
13. ἐν τῇ ἀληθείᾳ πάσῃ
15. λαμβάνει
22. ἔχετε
28. ἐκ
33. ἔχετε
17. 4. γῆς, τὸ ἔργον τελειώ-
σας
6. ἀνθρώποις οὓς δέδωκάς
μοι ἐκ τοῦ κόσμου,
σοὶ ἦσαν, alii ἀνθρώ-
ποις ἕς δέδωκάς μοι,
ἐκ τοῦ κόσμου ἦσαν
7. ἔγνωκα.
8. ἔλαβον, ἀληθῶς ὅτι
10. conject. δεδοξάσονται
11. ὃ alii ὃ
20. πιστευνόντων
24. ὃ
18. 1. τοῦ
13. Ἀπέστειλεν οὖν αὐτὸν
ὁ Ἄννας δεδεμένον
πρὸς Καϊάφαν τὸν
ἀρχιερέα
14. ἀποθανεῖν
20. πάντες. alii πάντοθεν
28. πρῶτῃ
19. 13. τῶν λόγων τούτων
Γαβθα
14. ὥρα ἦν ὡς τρίτη
16. ἡγαγον
17. τόπον
26. ἴδε
28. ἰδὼν

19. 28. τετελείωται, ἵνα alii τε-
τέλειται τὰ περί αὐ-
τοῦ, ἵνα
πληρωθῇ
29. ὅζους κ' ὑσώπου, con-
ject. ὑσώπου alii
conj. ὑσώτῳ s. ὑσ-
σωδίῳ alii conj. ὑσώ
s. ξυστῳ
34. ἥνοιξε
35. καὶ
36. ἀπ' αὐτοῦ
39. ὡς
40. ἐν ὀθονίοις
41. κενόν
20. 11. τῷ μνημείῳ
16. αὐτῷ Ἐβραϊστὶ
25. τόπον
29. πεπίστευκας;
31. αἰώνιον
31. 3. ἐνέβησαν
4. ἐπὶ
7. ἥλλατο
15. Ἰωάννου
22. οὕτως
24. οἶδα μὲν

ACTA.

4. συναυλιζόμενος
ἡκούσατε, φησὶν, διὰ
τοῦ στόματός μου
5. ἡμέρας, ἕως τῆς πεντη-
κοστῆς
8. θῖναιμιν, ἐπελθόντος
10. ἦσαν, εἰς τὸν οὐρανόν
15. ἀδελφῶν
ἀνδρῶν
17. ἐν
18. ἐλάκισε
23. ἔστησε
24. Ἰωσὴν
Βαρναβάν
ὃν ἐξελέγω ἐκ τούτων
τῶν δύο ἕνα
25. τόπον
δίκαιον
2. 1. alii πάντες οἱ ἀπόστολοι
alii ὁμοῦ
3. καὶ ἐκάθισαν
9. conject. Ἰνδία s. Λυδία
s. Ἰδουμαίαν s. Βιθυ-
νίαν
13. διαχλευάζοντες
14. πρῶτος
17. ἐνύπνιοις
23. χειρὸς
ἀνείλατε
24. ἄδον
27. ἄδον
31. οὔτε ἐγκατελείφθη
οὔτε
36. ὅτι καὶ Κύριον αὐτὸν
καὶ Χριστὸν
40. διεμαρτύρατο
45. καθ' ἡμέραν bis.
46. Προσεκαρτέρουν τε
47. καθ' ἡμέραν ἐπὶ τὸ αὐ-
τό. Πέτρος δέ
3. 2. πύλῃν

5. 11. αὐτοῦ
16. ἑσπερέωσε* τὸ ὄνομα
αὐτοῦ καὶ
18. παθεῖν τὸν Χριστὸν αὐ-
τοῦ
20. προκεχειρισμένον
21. τῶν ἁγίων alii πάντων
τῶν ἁγίων
24. κατήγγειλαν
25. ἔστε οἱ υἱοὶ
4. 2. τῶν
5. ἐν
6. Ἰωνάθαν
10. καὶ ἐν ἄλλῳ οὐδενί
11. οἰκοδόμῳ
12. alii omitt. ἡ σωτηρία
14. τε
25. Ὁ διὰ πνεύματος ἁγίου,
διὰ στόματος τοῦ
πατρὸς ἡμῶν Δαυὶδ,
παιδὸς σου, alii Ὁ τῷ
πατρὸς ἡμῶν διὰ
πνεύματος ἁγίου στό-
ματος Δαυὶδ, παιδὸς
σου,
27. ἀληθείας ἐπὶ τὸν
32. καὶ οὐκ ἦν διάκρισις ἐν
αὐτοῖς οὐδεμία, alii
καὶ οὐκ ἦν χωρισμὸς
ἐν αὐτοῖς τις.
36. Ἰωσήφ
Βαρσαββᾶς
37. χωρίου
5. 5. ὁ
15. κλιναρίων
κ' ῥυσθῶσιν ἀπὸ πάσης
ἀσθενείας, ἧς εἶχον.
alii add. ἀπηλλάσσ-
οντο γὰρ ἀπὸ πά-
σης ἀσθενείας, ὡς
εἶχεν ἕκαστος αὐτῶν
20. conject. ὁδοῦ
24. ὁ, τε στρατηγὸς
27. ἱερεὺς
31. δόξη
32. alii αὐτῷ s. ἐν αὐτῷ
34. alii τι βραχὺ
ἀνθρώπου
35. τούτοις* τί μέλλετε
πράσσειν;
36. μέγαν
προσεκλήθη alii προσε-
κλήθη alii προστετέθη
37. alii πολὺν
38. ἄφετε
μὴ μιάναντες (s. μολύ-
ντοντες) τὰς χεῖρας
ὑμῶν
39. δυνήσεσθε
αὐτοὺς
41. alii Ἰησοῦ s. Χριστοῦ s.
κυρίου s. θεοῦ
6. 3. alii Κυρίου
6. οἵτινες
7. Ἰουδαίων
8. χάριτος
9. Διδυστίνων
11. βλασφημίας
7. 3. εἰς τὴν γῆν,
4. μετακινήσεν
10. ἐξείλατο

7. 11. τὴν Αἴγυπτον
12. σιτία εἰς Αἴγυπτον
13. αὐτοῦ
16. ὧ
conject. Ἰακώβ. s. ῥ
ἀμνῶν
17. ἐν s. τοῦ ἐν
ὡμολόγησεν alii ἐπηγ-
γείλατο
20. conject. τῇ θεᾷ
21. Ἐκτεθέντος δὲ αὐτοῦ
ἀνείλατο
22. αὐτοῦ
26. συνήλλασεν
ἄνδρες ἀδελφοί ἔστε
30. πύρι φλογός
31. ἐθαύμαζε
35. σὺν
36. Αἰγύπτῳ
37. alii ἡμῶν
43. Ῥεφάν. al. Ῥεφφάν s.
Ῥομφᾶ
8. 7. Πολλοὶ
ἐξήρχοντο
10. alii transp.
καλουμένη
13. δυνάμεις καὶ σημεῖα
μεγάλα γινόμενα
16. Οὐδέπω
18. Ἰδὼν
21. ἐναντι
22. Κυρίου
24. ὅς πολλὰ κλαίων οὐ
διελίμπανεν
26. αὐτῇ
37. alii Εἶπε δὲ αὐτῷ Ἐάν
πιστεύεις ἐξ ὅλης τῆς
καρδίας σου, σωθήσῃ.
Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε Ὁ
Πιστεύω εἰς τὸν
Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ
Θεοῦ.
39. πνεῦμα ἅγιον ἐπέπεσεν
ἐπὶ τὸν εὐνούχον,
ἄγγελος δὲ κυρίου
9. 5. ὁ Ναζωραῖος
6. ἀλλὰ ἀνάστηθι
7. ἐνεοί
οὐδὲν
12. alii transp.
20. Ἰησοῦν
22. τῷ λόγῳ
24. παρετηροῦντο δὲ καὶ
26. ἐκ
28. εἰς
29. Ἑλλήνας
31. Ἡ μὲν οὖν ἐκκλησία
εἶχεν
οἰκοδομοῦμένη καὶ πο-
ρευομένη
ἐπληθύνετο.
35. s. Ἀσάφωνα
38. παρακαλοῦντες* Μὴ
ἡμῶν
10. 1. τις ἐν
4. ἔμπροσθεν
5. τὸν ἐπικαλούμενον Πέ-
τρον
6. alii ὅς λαλήσει ῥήματα
πρὸς σε, ἐν οἷς σωθή-
σῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ

10. 7.	αὐτοῦ σου	13. 6.	εἰς διακονίαν	15. 1.	λα πάντα ψεύδονται.
9.	αὐτῶν		ἄνδρα		τῶν πεπιστευκῶν ἀ-
10.	αὐτῶν		Βαρισησὺν s. Βαρισησὺν		πὸ τῆς αἵρεσεως τῶν
10.	ἐγένετο		s. Βαρισησούαν s. Βαρ-		φαισαίων,
12.	alii transp. post ἐρπετά		σούμα alii add. ὃ με-		περιτμηθῆτε
16.	alii εὐθὺς s. εὐθέως		θερμηνεύεται Ἐλύ-	2.	ζητήσεως
19.	διενθυμωμένον		μας s. ἐτοιμος		ἔλεγεν γὰρ ὁ Παῦλος,
20.	alii δυὸ	8.	ἔτοιμας		μένειν οὕτως καθὼς
20.	διακρινόμενος ὅτι		ἐπειδὴ ἥδιστα ἤκουεν		ἐπίστευσαν, δι᾽ ἰσχυ-
23.	ἀναστάς		αὐτῶν		ριζόμενος. Οἱ δὲ ἐ-
25.	Προσεγγίζοντος δε τοῦ	15.	τις		ληλυθότες ἀπὸ Ἱερου-
	Πέτρου εἰς τὴν Και-		παρακλήσεως, πρὸς τὸν		σαλὴμ παρήγγειλαν
	σάρειαν, προδραμὼν		λαὸν		αὐτοῖς, τῷ Παύλῳ καὶ
	εἰς τῶν δούλων διε-	18.	ἐτροφοφόρησεν		τῷ Βαρνάβῃ καὶ τισιν
	σάφησεν, παραγέγο-	19.	κατεκληρονόμησεν		ἄλλοις ἀναβαίνειν
	νεῖαι αὐτόν. Ὁ δὲ		αὐτῶν, ὡς ἔτεσι τετρακ.		πρὸς τὰς ἀποστόλους
	Κορινθίους ἐκπηδή-		καὶ πεντήκοντα. Καί		καὶ πρεσβυτέρους εἰς
	σας καὶ συναντήσας		μετὰ ταῦτα ἔδωκε		Ἱερουσαλὴμ ὅπως
	αὐτῷ, πεσῶν πρὸς		alii αὐτῶν καὶ ἕως		κριθῶσιν ἐπ' αὐτοῖς
	τοὺς πόδας προσεκύ-		ἔτεσι τετρακ. καὶ πεν-		περι
	νησεν αὐτόν.		τηκ. ἔδωκε	7.	alii ἐν ὑμῖν
30.	τῆς τρίτης	23.	ἡγάγε	12.	Συνκαταθεμένων δὲ
33.	σου al. τοῦ Κυρίου		σωτηρίαν alii σωτηρίαν		τῶν πρεσβυτέρων τοῖς
	Κυρίου		Ἰησοῦν alii σωτήρα		ὑπὸ τοῦ Πέτρου εἰρη-
37.	ἀρξάμενος	31.	νῦν εἰσι		μένοις, ἐσίγησεν ἅ-
41.	δι' ἡμερῶν μ'	32.	ὑμῶν alii αὐτῶν		παν
42.	οὕτως	33.	πρώτῳ ψαλμῷ alii	14.	ἐπετέλεστο
48.	Ἰησοῦ Χριστοῦ		ψαλμῷ omissio δευτέ-	17.	ταῦτα γνωστὰ ἀπ' αἰῶ-
11. 2.	Ὁ μὲν οὖν Πέτρος διὰ		ρω		νος. Διὸ alii ταῦτα.
	ἱκανοῦ χρόνου ἠθέ-	36.	ὑπηρετήσας,		Γνωστὰ ἀπ' αἰῶνος
	λῆσε πορευθῆναι εἰς		βουλῇ		ἔστι τῷ Θεῷ πάντα
	Ἱεροσόλυμα καὶ προσ-	41.	ὅτι ὁ Θεὸς σταυροῦται		τὰ ἔργα αὐτοῦ. Διὸ
	φωνήσας τοὺς ἀδελ-		καὶ ἀποθνήσκει		alii ταῦτα. Γνωστὸν
	φους, καὶ ἐπιστηρίξας	42.	αὐτῶν		ἀπ' αἰ. τῷ Κυρίῳ τὸ
	αὐτοὺς, πολὺν λόγον		ἐξῆς		ἔργον αὐτοῦ. Διὸ alii
	ποιούμενος, διὰ τῶν		conject. σαββάτων		ταῦτα πάντα, ἃ ἐστι
	χωρῶν διδάσκων αὐ-		τὸν λόγον		γνωστὰ ἀπ' αἰῶνος
	τούς ὅς καὶ κατήντη-	43.	προσμένειν		αὐτῷ. Διὸ
	σεν αὐτοῖς, καὶ ἀπήγ-	44.	Ἐγένετο δὲ καθ' ὅλης	20.	εἰδωλοθῶτων
	γεῖλεν αὐτοῖς τὴν		τῆς πόλεως (s. κατὰ		conject πορκείας s. χοι-
	χάριν τοῦ θεοῦ. Οἱ		πᾶσαν πόλιν) διελ-		ρείας
	δὲ ἐκ περιτομῆς ἀ-		θεῖν (s. φημισθῆναι)		καὶ ὅσα μὴ θέλωσιν
	δελφοὶ διεκρίνοντο		τὸν λόγον (s. λόγον		ἐαυτοῖς γίνεσθαι, ἐτέ-
	πρὸς αὐτόν		τοῦ θεοῦ).		ροις μὴ ποιεῖν
12.	alii μηδὲν διακρίναντα		τε ἔχομένῳ	25.	ἐκλεξαμένοις
16.	τοῦ		Κυρίου	29.	φερόμενοι ἐν τῷ ἀγίῳ
19.	Στεφάνου	45.	alii ἐναντιόμενοι καὶ		πνεύματι
20.	ἑλλόντες	14. 2.	διωγμὸν	30.	κατήλθον
28.	Ἑλλήνας		Ὁ δὲ Κύριος εἰρήμην ἐ-	32.	τε
	Ἦν δὲ πολλὰ ἀγαλλία-		ποίησεν s. ταχὺ ἔδωκεν	33.	ἀποστείλαντας αὐτοὺς
	σις ὁ συνεστραμμένων	8.	περιπεπατήκει alii πε-	34.	Μόνος δὲ Ἰουδας ἐπο-
	δὲ ἡμῶν, ἔφη εἰς		ριεπάτησεν		ρεύθη
	μεγάλην	10.	Σοὶ λέγω ἐν τῷ ὀνό-	37.	ἐβούλετο
	ῆτις		ματι τοῦ Κυρίου Ἰη-		καὶ
12. 3.	αἱ		σου Χριστοῦ,	38.	οὐκ ἐβούλετο
5.	περὶ		ἡλατο al. ἡλλατο al.	40.	Κυρίου
7.	νύξας		παραχρῆμα ἐξήλλα-	16. 1.	alii χήρας alii Ἰουδαίαις
8.	ζῶσας		το al. εὐθέως παρα-		χήρας
10.	κατέβησαν τοὺς ἐπτά		χρῆμα ἀνήλατο	7.	Ἰησοῦ
	βαθμοὺς, καὶ	14.	Ἀκούσας δὲ		Διεγερθεῖς οὖν διηγί-
11.	οἶδα, ὅτι ἀληθῶς		ἐξεπήδησαν		στατο τὸ ὄραμα ἡμῖν,
	ἐξελεῖται	15.	Θεὸν ζῶντα		καὶ ἐνόησαμεν, ὅτι
13.	αὐτοῦ	17.	ἀγαθουργῶν		Θεός
15.	Τυχὸν ὁ		ὑμῖν	12.	κεφαλὴ conject. πρώτης
22.	Καταλλαγέντος δὲ αὐ-		ὑμῶν		alii μερίς
	τοῦ τοῖς Τυρίοις, ὁ	19.	καὶ διαλεγόμενων αὐ-	13.	πύλης
25.	εἰς alii ἀπὸ alii ἐξ Ἱε-		τῶν παρρησίας, ἐπει-		ἐνομιζομεν προσευχῇ
	ρουσαλὴμ εἰς Ἀντι-		σαν τοὺς ὄχλους ἀπο-	16.	τὴν προσευχὴν
	όχειαν		στήναι αὐτῶν, λέ-		Πύθωνα
13. 5.	ὑπερετοῦντα αὐτοῖς alii		γοντες ὅτι οὐδὲν ἄ-	17.	τῷ Σίλῳ
			ληθὲς λέγουσιν, ἀλ-		

16. 24.	λαβίων	18. 7.	Τίτου s. Τίτου Ἰούστου	20. 4.	Πυρρὸν
26.	ἀνείθη s. ἀνεψύχθη s. ἀνελύθη	12.	ἀνθυπάτου ὄντος	5.	αὐτόν
30.	τοὺς λοιποὺς ἀσφαλι- σάμενος, καὶ	13.	ἀνατρέπει	6.	πεμπταῖοι, ἐν ᾗ καὶ
32.	σὺν	15.	ζητήματά	7.	ἡμῶν
35.	συνήλθον οἱ στρατηγοὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ εἰς τὴν ἀγοράν, καὶ ἀναμ- νησθέντες τὸν σεισ- μὸν τὸν γεγονότα, ἐφοβήθησαν καὶ ἀπέ- στειλαν τοὺς	17.	alii Ἰουδαῖοι	8.	ὑπολαμπάδες ἦμεν
38.	Τὰ ῥηθέντα πρὸς τοὺς στρατηγοὺς. Οἱ δὲ ἀκούσαντες ὅτι Ῥω- μαῖοι εἰσιν, ἐφοβή- θησαν καὶ παραγε- νόμενοι μετὰ φίλων πολλῶν εἰς τὴν φυλ- ακὴν, παρεκάλεσαν αὐτοὺς ἐξελθεῖν εἰ- πόντες. Ἠγνοήσαμεν τὰ καθ' ὑμᾶς, ὅτι ἔσε ἄνδρες δίκαιοι. Καὶ ἐξαγαγόντες παρεκά- λεσαν αὐτοὺς λέγον- τες ἕκ τῆς πόλεως ταύτης ἐξέλθατε, μή- ποτε πάλιν συνπρα- φῶσιν ἡμῖν ἐπικρά- ζοντες καθ' ὑμῶν.	21.	ἀποταξάμενος καὶ εἰ- πὼν Πάλιν ἀνακάμ- ψω πρὸς ὑμᾶς, τοῦ Θεοῦ θέλοντος, ἀνήχθη	9.	καλεχόμενος ὑπὸ βαρεῖ
40.	πρὸς	24.	Ἀπολλώνιος al. Ἀπελ- λῆς	11.	τὸν ἄρτον
17. 2.	αὐτοῖς, ἀπὸ τῶν γρα- φῶν	25.	ἐν τῇ πατρίδι	15.	ἐσπέρα τῇ δὲ ἐχομένῃ
3.	Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς alii ὁ Χριστὸς, Ἰησοῦς	26.	alii τοῦ Κυρίου	16.	Κεκρίκει μήποτε γεννηθῇ αὐτῷ
5.	Προσλαβόμενοι δὲ οἱ Ἰουδαῖοι alii habent ἀπειθήσαντες s. συ- στρέψαντες	27.	Ἐν δὲ τῇ Ἐφέσῳ ἐπι- δημούντες τινες Κο- ρίνθιοι καὶ ἀκούσαν- τες αὐτοῦ, παρεκά- λουν διελθεῖν σὺν αὐτοῖς εἰς τὴν πατρί- δα αὐτῶν Συγκατα- νέυσαντος δὲ αὐτοῦ, οἱ Ἐφέσιοι ἔγραφαν τοῖς ἐν Κορινθῷ μα- θηταῖς, ὅπως ἀπο- δέξωνται τὸν ἀνδρα ὃς ἐπιδημήσας εἰς τὴν Ἀχαΐαν, πολὺ συνε- βάλετο ἐν ταῖς ἐκ- κλησίαις	18.	κατάσχεσις τις ἐσκληρύνοντο ὁμοῦ s. ὁμοσε ὄντων αὐτῶν alii ὁμοθυμα- δόν
13.	ταράσσοντες οὐ διελίμπανον	19. 1.	Θέλontos δε τοῦ Παύλου κατὰ τὴν ἰδίαν βουλὴν πορεύεσθαι εἰς Ἱερο- σόλυμα, εἶπεν αὐτῷ τὸ πνεῦμα, ὑποστρέ- φειν εἰς τὴν Ἀσίαν. Διελθὼν δὲ τὰ ἀνω- τερικὰ (s. ἀνατολικά) μέρη, ἔρχεται εἰς Ἐ- φεσον.	24.	τριετίαν ἢ καὶ πλεῖον οὐδένα λόγον ποιῶμαι τῆς ψυχῆς μου, ὥς alii οὐδένομος λόγον ποιῶμαι τὴν ψυχὴν τιμίαν ἑμαυτῷ, ὥς (s. ὥστε s. τοῦ Κυρίου s. Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Κυρίου s. Κυρίου Θεοῦ. al. Χριστοῦ s. σωτήρος, αἵματος τοῦ ἰδίου
14.	conject. Θεσσαλίαν	2.	λαμβάνουσί τινες	30.	ἀποστρέφειν
15.	παρήλθε δὲ τὴν Θεσσα- λίαν ἑκαλύθη γὰρ εἰς αὐτοὺς κηρύξαι τὸν λόγον	8.	ἡμέρας	31.	διετίαν
16.	θεωροῦντος	9.	τῶν ἐθνῶν	32.	οικοδομῆσαι
18.	καὶ τῶν	12.	ἀπὸ ὥρας πέμπτῃς ἕως δεκάτης	21. 1.	Καὶ
19.	Οὐ	16.	ἀποφέρεισθαι	καὶ Μύρα	
20.	τίνα	18.	ἐκπορεύεσθαι	4.	Ἱεροσόλυμα
21.	ἢ	13.	καὶ alii ἐκ s. καὶ ἐκ s. καὶ ἀπὸ	5.	προσευξάμενο.
23.	ἱστορῶν s. διῳστορῶν	16.	Ὀρκίζω	6.	ἡσπασάμεθα (s. ἀπη- σπασάμεθα s. ἀπη- σπάσμεθα) ἀλλήλων καὶ ἀνέβημεν κοῆν. ἀπεσπασάμεθα ἀλλή- λων καὶ ἐπέβημεν
25.	ἀνθρωπίνων κατὰ	18.	κατακυριεύσαν	11.	ἑαυτοῦ alii τε αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας
26.	παντὸς προσώπου προσπεταγμένους	22.	ἀμφοτέρων	13.	θορυβούντες
27.	τὸν Θεὸν alii τὸ θεῖον καίγει s. καίτοι ἀπέχοντα	24.	τάς ἁμαρτίας αὐτῶν	15.	ἐπισκευασάμενοι alii παρασκευασ. s. ἐπι- σκευψ. s. ἀποταξάμε- νοι
30.	πάντας	25.	ὀλίγον	16.	ἡμᾶς πρὸς οὓς ξενισθῶ- μεν καὶ παραγενό- μενοι εἰς τινα κωμὴν, ἐγενόμεθα παρὰ Νά- σωνι
31.	καθότι	27.	ἵσως ὥς κιβώρια μικρὰ ὑμῶν	17.	ἀπεδέξαντο
18. 4.	ἐντίθεις τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ,	29.	λογισθῆται, μέλλει alii λογισθῆναι μέλ- λει, τῆς μεγαλειότητος	20.	θεόν
5.	λόγῳ εἶναι τὸν	33.	συνεχύθη ὅλη ἡ πόλις αἰσχύνῃς	21.	ἐν τοῖς Ἰουδαίοις
		35.	συνεβίβασαν s. κατεβί- βασαν	22.	πάντως ἀκούσονται ὅτι ἐλήλυθας
		34.	Ἐπιγινόντες	24.	γινώσκονται
		37.	Θεὸν alii τὸν Θεὸν ἡμῶν	25.	οὐδὲν ἔχουσι λέγειν πρὸς σε, ἡμεῖς γάρ
		38.	ἀγοραῖο	27.	συντελουμένης δὲ τῇ ἐβδόμῃς ἡμέρας
		40.	οὐ οὐ δοῦναι	28.	πανταχῇ
		20. 1.	παρακαλέσας τε	29.	ἐωρακότες
				34.	ἐπεφώνουν
				36.	κράζοντες

21. 38. τετρακοσίους
40. ἰδίᾳ
22. 1. νυνὶ
5. Ἀνανίας δεξαμένους,
πρὸς τοὺς ἀδελφούς
εἰς
12. εὐλαβίης
ἐν Δαμασκῷ
16. αὐτοῦ
20. πρωτομάρτυρός
21. ἡ φωνή
22. καθῆκεν
23. ῥιπτόντων
οὐρανόν
24. εἰσαγέσθαι
25. προέτειναν αὐτῷ προσέ-
τεινον ἢ προσέτειναν
27. μοι σύ
30. ὑπὸ
συνελθεῖν
πάν
23. 3. παρὰ τὸν νόμον
6. Φαρισαίων
9. τινες τῶν γραμματέων
τοῦ μ. τ. Φαρισαίων,
αὐτῷ τινες τῶν Φαρι-
σαίων, αὐτῷ γραμμα-
τεῖς τοῦ μ. τ. Φαρι-
σαίων,
10. φοβηθεῖς
12. συστροφῇ οἱ Ἰουδαῖοι
13. ποιησάμενοι
16. τὴν ἐνέδραν
20. μέλλων ἢ μελλόντων
ἢ μέλλοντά
23. δεξιόβολου ὁδοῦ ἵκοντα
25. conject. τρόπον
30. ἐπιβουλῆς, ἐξαυτῆς
ἐπεμψα αὐτῷ ἐπιβου-
λῆς ἔσσεσθαι, ἐξαυτῆς
ἐπεμψα αὐτῷ ἐπιβ. εἰς
τὸν ἄνδρα ἔσσεσθαι
(ἢ μέλλειν ἔσσεσθαι)
ἐξ αὐτῶν, ἐπεμψα
32. ἀπέρχεσθαι
35. αὐτῷ τῷ
24. 1. πρεσβυτέρων τινῶν
2. διορθωμάτων
προνοίας
πανταχοῦ,
5. στάσεις
6, 7, 8. αὐτῷ in v. 7, βία πολλῇ
ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν
ἀφείλετο καὶ πρὸς
σε ἀπέστειλε
9. Συνεπέθεντο
10. δίκαιον
εὐθύμως
11. εἰς
12. ἐπίστασιν
13. σοί, ἢ με,
14. τοῖς ἐν τοῖς αὐτοῖς
16. καὶ
ἔχων
18. αἰς
θορύβου, τινὲς ἀπὸ τῆς
Ἀσίας Ἰουδαῖοι
19. ἐδεῖ
22. Ἀνεβάλετο δὲ αὐτοὺς
ὁ Φῆλιξ
23. αὐτὸν

24. 24. αὐτῷ ἰδίᾳ
25. μέλλοντος κρίματος
25. 2. οἱ Ἀρχιερεῖς
4. εἰς Καισάρειαν
5. ἄτοπον
6. ὁκτὼ ἢ δέκα
7. αὐτὸν ἢ αὐτῷ
αἰτιώματα
αὐτῷ κατ' αὐτοῦ
11. οὖν
15. καταδίκην
16. τινι
18. ἔφερον
πονηρὰν ἢ πονηρῶν
20. τούτων
21. ἀναπέμψω
26. γράφω
26. 1. περὶ
3. ἐπιστάμενος ἢ εἰδὼς
6. εἰς τοὺς πατέρας ἡμῶν
10. τε τῶν
ἐν
14. λαλοῦσαν (αὐτῷ λέγου-
σαν) πρὸς με τῇ Ἐ-
βραϊδῇ
17. ἐγὼ
26. οὐ πείθομαι· οὐδὲ γὰρ
αὐτῷ πείθομαι οὐδὲν·
οὐ γὰρ
29. μεγάλην
30. Ἀνέστητε ὁ
27. 2. μέλλοντι
εἰς
3. πορευθέντι
5. Σμύρναν αὐτῷ. Δυστρα
conject. Δίμυρα
8. Ἀλασσα
10. φορτίον
11. ἐκατόνταρχος
14. Εὐρυκλῆδων αὐτῷ Εὐρα-
κλῆδων αὐτῷ Εὐρακῶ-
λων
16. Κλαῦδαν αὐτῷ Καῦδα
17. τὰ ἰστία ἢ τὸ ἰστίον
19. ἔρριψαν
22. οὐδεμιᾶς
29. μήπου
κατὰ
ἐκπέσωμεν
34. μεταλαβεῖν
ἀπολείπεται
39. ἐβουλεύοντο ἢ ἐβού-
λοντο
δυνατὸν
42. διαφύγη
28. 3. τι πλήθος
ἀπὸ τῆς θερμῆς διεξελ-
θοῦσα καθήψατο
8. δυσεντερὶφ
16. Ῥώμην, ἐπετράπη τῷ
Παυλῷ μένειν
17. αὐτὸν
23. ἦλθον
26. εἰπὼν
27. ἰάσομαι.
28. τοῦτο

1. 4. προορισθέντος
7. ἐν ἀγάπῃ αὐτῷ om. ἀγά-

πητοῖς Θεοῦ,
1. 8. περὶ
9. ποιῶμαι πάντοτε, ἢ
ποιῶμαι πάντοτε ἐπὶ
τῶν προσευχῶν μὲν,
13. Οὐκ οἶμαι
16. θεῖον σταυροῦ
27. δὲ
29. ἀκαθαρσία
30. θεοστυγείας
32. ἢ ἐκ ἐνόησαν ἢ ἐκ ἐγνώ-
σαν ἢ οὐ συνῆκαν
γὰρ ἢ καὶ
ποιούντες ἀλλὰ καὶ συ-
νευδοκούντες
2. 1. κατακρίνεις αὐτῷ κρίματι
κρίνεις
5. ἀναποδόσεως
καὶ δικαιοκρισίας
14. ἔχοντα φύσει,
17. Εἰ δὲ αὐτῷ ἰδὲ
21. διδάσκεις
26. μετατραπήσεται
27. πίστεως
3. 2. Πρῶτον μὲν γὰρ αὐτῷ.
Πρῶτον γὰρ αὐτῷ. Πρῶ-
τον μὲν, ὅτι
3. δόξαν
5. ὁργὴν κατ' ἀνθρώπων;
7. τί ἐτι;
9. Τί οὖν προεχόμεθα; Οὐ
πάντος προητιασά-
μεθα αὐτῷ Τί οὖν προ-
κατέχομεν περισσόν;
ἡτιασάμεθα
25. αὐτῷ διὰ πίστεως
πῶρῶσιν
26. αὐτῷ Ἰησοῦν
28. γὰρ
30. Ἐπερ
31. ἰστανόμεν αὐτῷ συνιστώ-
μεν
4. 1. εὐρηκέναι Ἀβραάμ τὸν
πατέρα (προπάτορα)
ἡμῶν κατὰ
11. περιτομῇ
12. οὐ τοῖς
τῆς πίστεως τῆς ἐν ἀ-
κροβυστίᾳ
15. δὲ
25. δικαιοσύνην
5. 1. ἔχωμεν
6. Εἴγε
ἀσθενῶν, ἐτι κατὰ και-
ρὸν αὐτῷ ἀσθενῶν (ἐτι)
κατὰ καιρὸν,
7. ἀδίκου
8. εἰ ἢ ἐτι
11. καυχώμεθα
16. ἀμαρτήματος
17. ἐν ἐν ἢ ἐν τῷ ἐν αὐτῷ
ἐν ἐνός
αὐτῷ τὴν δωρεάν αὐτῷ τῆς
δωρεᾶς καὶ
18. τὸ παράπτωμα εἰς
τὸ δικαίωμα εἰς
6. 1. ἐπιμένωμεν
5. ἅμα
11. Οὕτω καὶ ὑμεῖς λογι-
ζέσθε εαυτοὺς (ἢ εὐαν-
τους,)

I. CORINTHIOS.

6. 12. ὑπακούειν αὐτῇ· μηδὲ
alii ὑπακούειν· μηδὲ
alii ὑπακούειν ταῖς
ἐπιθυμίαις αὐτῆς· μηδὲ
15. ἁμαρτήσωμεν
19. ὅπλα
21. τότε· ἐφ' οἷς νῦν ἔπαι-
σχύνεσθε·
7. 10. αὐτῇ
13. ἐγένετο
14. Οἶδα μὲν
σάρκινός
18. οὐ· alii οὐ γινώσκω.
21. νόμον,
22. νόος
23. ἐν
25. Χάρις τῷ Θεῷ alii Ἡ
χάρις τῷ Θεῷ s. Κυ-
ρίου
8. 1. alii οὖν
alii μὴ κατὰ σάρκα πε-
ριπατοῦσιν.
2. ζωῆς, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ
3. πέμψας,
10. ζῶν s. ζῇ
13. τῆς σαρκός
15. δειλίας
conject. ὁ
19. πίστεως
20. φθορᾶ
21. διότι
23. ἡμεῖς αὐτοὶ τὴν ἀπ. τῇ
πν. ἔχοντες, αὐτοὶ
(s. καὶ αὐτοὶ s. ἡμεῖς
αὐτοὶ) alii ἡμεῖς, οἱ
τὴν ἀπ. τοῦ πν. ἔ-
χοντες, αὐτοὶ alii ἡ-
μεῖς (s. ἡμεῖς αὐτοὶ)
τὴν ἀπ. τ. πν. ἔχον-
τες, ἡμεῖς αὐτοὶ alii
αὐτοὶ τὴν ἀπ. τ. πν.
ἔχοντες, καὶ αὐτοὶ (s.
καὶ ἡμεῖς) alii αὐτοὶ
τὴν ἀπ. τ. πν. ἔχον-
τες ἡμεῖς, καὶ αὐτοὶ
al. αὐτοὶ, τὴν ἀπ. τ.
πν. ἔχοντες,
24. βλέπει, τίς ἐλπίζει (s.
ἀπομένει s. ὑπομένει
26. τῇ ἀσθενείᾳ al. τῆς δεη-
σεως
προσευξόμεθα
28. ὁ Θεός
33. δικαίων·
35. Θεοῦ alii Θεοῦ τῆς ἐν
Ἰησοῦ Χριστοῦ
36. ἔνεκεν
37. τὸν ἀγαπήσαντα
38. οὔτε ἐξουσία· οὔτε μέλλ.
οὔτε ἐνεστ. οὔτε μέλλ.
οὔτε δυνάμεις
9. 3. Εὐχόμεν
ἀνάθεμα εἶναι αὐτὸς
ἐγὼ
ὑπὸ
4. ἡ διαθήκη
ἡ ἐπαγγελία
5. κατὰ σάρκα. Ὁ ὢν ἐπὶ
πάντων Θεός εὐλογη-
τός ε. τ. αἱ. alii κατὰ
σάρκα, ὁ ὢν ἐπὶ πάν-

των. Θεός εὐλογη-
τός ε. τ. αἱ. al. κατὰ
σάρκα, ὁ ὢν ἐπὶ πάν-
των Θεός· εὐλογητός
ε. τ. αἱ al. κατὰ σάρ-
κα. Ὁ ὢν ἐπὶ πάν-
των, Θεός· εὐλογη-
τός ε. τ. αἱ conj. ὢν ὁ
πάντας s. πάντα
9. 6. Ἰσραηλῖται
7. ὅτοι s. ὅσοι
11. φαῦλον
λαλοῦντος
16. ἐλεῶντος
18. ἐλεᾷ
20. ἔπλασας
22. εἰς σκευή
27. ὑπόλειμμα
28. alii omitt. ἐν δικαί ad
συντεταμημένον
10. 1. αὐτῶν
5. ὅτι τὴν δικαιοσύνην τὴν
ἐκ τοῦ νόμου ὁ ποιή-
σας ἄνθρωπος, ζήσε-
ται ἐν αὐτῇ.
8. ἡ γραφή
14. ἐπικαλέσονται
πιστεύουσιν
ἀκούσῃσι
κηρύξῃσι
alii Χριστοῦ
17. ἐν
20. ἐν
11. 6. alii om. εἰ δὲ ἐξ... χά-
ρις. alii om. ἐπεὶ τ.
ἐ. οὐ. ἐ. ἔργων. alii
εἰ δὲ ἐξ ἔργων, ἐκέτι
χάρις· ἐπεὶ τ. ἐ. ἐ.
ἐστὶ χάρις
7. ἐπεζητεῖ
τοῦτο
ἐπηρεώθησαν
ἐνώπιον αὐτῶν
13. δὲ
alii μὲν οὖν
19. κλάδοι
φείσεται
22. ἀποτομία
χρηστότης
25. al. ἐν
31. νῦν s. ὕστερον
36. ἐν αὐτῷ
12. 2. συσχηματίζεσθαι
μεταμορφοῦσθαι
3. ἐμέτρησε al. ἐχάρισε
5. τὸ
μέλη, ἔχοντες
11. κυρίῳ
13. μνείαις
17. ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ
s. οὐ μόνον ἐνώπιον
τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ
alii τῶν
19. Θεοῦ
20. Ἐὰν πεινᾷ al. Ἀλλὰ
ἐὰν πεινᾷ
13. 1. Πάσαις
ὑποτάσσεσθε
ὑπὸ
3. τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ, ἀλλὰ
τῷ κακῷ.
5. Διὸ ἀνάγκη ὑποτάσ-

σεσθε alii Διὸ ὑπο-
τάσσεσθε
13. 9. σεαυτὸν
11. ἰδόντες
12. ἔργα
14. ἐν ἐπιθυμίαις
14. 1. λογισμῶν conj. δια λο-
γισμῶν
2. ἐσθιέτω
4. δυνατεῖ γὰρ s. δύναται
γὰρ
Κύριος
8. ἀποθήσκομεν bis
9. καὶ ἔζησεν alii omitt.
καὶ ἀνέστη alii καὶ
ἀνέζησεν
10. ἐν τῷ μὴ ἐσθίειν
Θεοῦ
14. αὐτοῦ alii αὐτοῦ
15. γὰρ
16. ἡμῶν
ἡ πίστις
17. καὶ ἀσκησις
18. τοῦτῳ
22. ἣν ἔχεις κατὰ σεαυτὸν,
23. Versus 25, 26, 27, c. 16,
huic loco adjicienda
sunt.
15. 4. ἐγράφη
διὰ τῆς
7. ὑμᾶς εἰς
8. γὰρ
14. ἄλλους
17. πρὸς τὸν Θεόν
19. ἀγίου
20. φιλοτιμούμαι
22. πολλάκις
27. Ὁφείλεται γὰρ εἶσιν
αὐτῶν
29. πληροφορία
31. δωροφορία
32. ἐλλθών
alii καὶ συναναπαύσω
ὑμᾶς alii καὶ ἀναψύξω
μεθ' ὑμῶν
16. 2. αὐτῇ
3. Πρίσκαν
5. Ἀσίας
6. εἰς ὑμᾶς s. ἐν ὑμῖν
7. τοῖς πρὸ ἐμοῦ ἐν
17. ἀσφαλῶς σκοπεῖτε
λέγοντας ἡ
18. ἡμῶν Χριστῷ alii Χριστῷ
ἡμῶν
21. καὶ αἱ ἐκκλησίαι πᾶσαι
τοῦ Χριστοῦ
27. alii αὐτῷ ἡ alii εἴη
Πρὸς Ῥωμαίους ἐγράφη
ἀπὸ Κορίνθου διὰ
φοίβης, τῆς διακόνου
τῆς ἐν Κεγχρέαις ἐκ-
κλησίας.

I. CORINTHIOS.

1. 6. κήρυγμα
8. παρουσία
12. conject. Κρίσπου
13. Χριστός.
15. ἐβαπτίσθητε s. ἐβαπ-
τίσθη

I. CORINTHIOS.

1. 16. Βεβάπτικα
22. σημεία
23. ἔθνεσι
26. οὖν
29. τοῦ Θεοῦ
2. 1. μυστήριον
2. τι εἰδέναι
4. ἐν πειθοῖς σοφίας λό-
γοις, ἀλλ' alii ἐν πει-
θοῖ σοφίας, ἀλλ' alii
conject. ἐν πειθοῖ καὶ
s. ἐν πιθανοῖς (ἀν-
θρωπίνης) σοφίας λό-
γοις, ἀλλ'
ἀποκαλύψει
11. ἐγνωκεν
13. διδαχῇ
15. τὰ πάντα al. πάντας
16. Κυρίου
3. 1. Κεῖν
σαρκινοῖς
νηπίους ἐν Χριστῷ γάλα
2. οὐδὲ
3. σάρκιοι
4. ἀνθρωποί
5. Ἀπολλῶς, τίς δε Παῦ-
λος;
Καὶ
ἐδόκεν, ἐγὼ
14. μενεῖ
17. αὐτὸν
18. κενοῖς λόγοις
ὑμῖν
τοῦτω μωρὸς
τῷδε
4. 2. ζητεῖτε
6. τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπ-
ται ἵνα εἰς
13. δυσφημούμενοι
ὥσπερ ἐκ καθάρματα
14. νοουμένων
16. καθὼς ἐγὼ Χριστοῦ
19. τὸν πεφυσισμένον
5. 2. ἀρβή
πράξας
6. δολοί
8. πορνείας
10. καὶ
ὡφεύετε
12. Οὐχί.
κρίνετε, τοὺς δὲ
13. κρίνει
Ἐξάρατε
conject. πόρνων
6. 2. Ἡ
5. ἐν
καὶ τοῦ ἀδελφοῦ
8. τοῦτο
12. ἔξεστιν;
15. ἄρα
19. τὰ σώματα
20. δὴ ἄρα τὸν alii δὴ
ἄρατε τὸν alii καὶ
ἄρατε τὸν
7. 3. ὀφειλὴν
5. σχολάσητε
ἤτε alii συνέρχησθε
7. δὲ
ἐν ἐγκρατείᾳ
ὁ bis
9. γαμεῖν

7. 13. εἴ τις
οὗτος
τὸν ἄνδρα
14. τῇ πιστῇ
ἀδελφῷ alii ἀνδρὶ τῷ
πιστῷ
16. σώσεις, ἢ μή; Ἐκάστω
17. Κύριος
Θεός
28. λαβὴς γυναῖκα
29. τὸ λοιπὸν, ἵνα (s. τὸ
λοιπὸν ἐστίν, ἵνα)
31. τὸν κόσμον
33. τῇ γυναικί. Καὶ μεμέ-
ρισται καὶ ἡ γυνή.
Ἡ ἀγάμος (s. Ἡ παρ-
θένος s. Καὶ ἡ παρ-
θένος ἡ ἀγάμος) με-
ριμνᾷ alii τῇ γυναικί,
καὶ μεμερίσται. Καὶ
ἡ γυνή ἡ ἀγάμος με-
ριμνᾷ
35. εὐπάρεδρον
38. γαμίζων
καὶ ὁ μὴ γαμίζων
8. 2. ἐγνωκέναι
6. δι' ὃν
αὐτὸν
καὶ ἐν πνεύμα ἁγίῳ, ἐν
ᾧ τὰ πάντα, καὶ ἡ-
μεῖς ἐν αὐτῷ
7. συνηθείᾳ
8. παραστήσει alii συνίστησι
9. ἀσθενέσιν.
11. ἐν
Βρώσει
9. 1. Οὐκ εἰ. ἐλεύθερος; Οὐκ
εἰ. ἀποστολὸς
5. ἀδελφὰς γυναῖκας al.
γυναῖκας
7. τὸν καρπὸν
8. ἢ καὶ ὁ νόμος ταῦτα οὐ
λέγει
9. γέγραπται γάρ· Οὐ κη-
μύσεις
10. conject. ἐπ' ἐλπίδι, ὁ
δοτριῶν καὶ ὁ ἄλο-
ων, ἐπ' ἐλπίδι τοῦ
μετέχειν.
13. παρεδρεύοντες
15. οὐ κέχηρμαι οὐδενὶ
16. χάρις
γάρ
17. εἰ δε ἄκων οικονομίαν
πεπίστευμαι, τίς
20. μὴ ὧν αὐτὸς ὑπὸ νό-
μον,
21. Θεοῦ
Χριστοῦ
κερδανῶ τους
22. πάντας σώσω
23. Πάντα
27. ὑποπιάξω al. ὑποπιέξω
conject. ἄλλους
10. 1. γάρ
7. ὥσπερ
9. Κυρίου alii Θεόν
11. τυπικῶς
13. ὑπενεγκεῖν
16. εὐχαριστίας
Κυρίου

10. 19. alii omitt. ἢ ὅτι... ἐστίν
20. θύουσι, δαιμονίοις θύ-
σι.
27. εἰς δεῖπνον
28. ἱερόθυτον
11. 5. αὐτῆς s. αὐτῆς
10. οὐκ
ἐξουβίαν s. ἐξιούσα
conject. ἀγελαίους s.
ὄχλους
11. οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναι-
κός, οὔτε γυνή χωρὶς
ἀνδρός
17. παραγγέλλω οὐκ ἐπαι-
νῶν
24. alii θρυπτόμενον al. δι-
δόμενον
27. τοῦ Κυρίου
31. δὲ
12. 2. ὅτι ὅτε ἐθνη ἦτε alii
ὅτε ἐθνη ἦτε con-
ject. ὅτι ὅτε ἐθνη ἦτε, ἦτε
ἀμορφοί
3. λέγει· Ἀνάθεμα Ἰησοῦς
s. Ἰησοῦ.
εἰπείν· Κύριος Ἰησοῦς
10. ἐνέργεια δυνάμεως
11. alii ἴδια
13. ἐν πνεύμα ἐποτίσθη-
μεν. alii ἐν s. εἰς ἐν
πόμα ἐποτίσθημεν.
al. εἰς ἐν πνεύμα ἐφα-
τίσθημεν alii ἐν σω-
μα ἐσίμεν.
24. τιμῆς
25. σχίσματα
26. συμπάσχη
συνχαίρη
27. μέλους
29. ἀποστολοί
31. μεζονα
13. 1. ἐν εἰμι ἡ
3. καυχῆσωμαι
5. τὸ μὴ ἐαυτῆς
7. στέργει
9. δὲ
12. ὡς s. καὶ
14. 2. γλώσσαις
πνεῦμα
4. γλώσσα s.
9. conject. Ὁμῶς s. Ὁ-
μοίως
διδῶ
12. πνευματικῶν
προφητεῦντε
18. γλώσση
19. τῷ νοῖ
21. ἐτέρων γλώσσαις
ἐτέρων
26. γινέσθω
32. πνεῦμα
34. et 35. transp. post v. 40.
ἐπιτρέπεται
ὑποτασσέσθωσαν
35. γυναίκε
37. ἐστὶν ἐντολή alii ἐστίν
s. εἰσιν abaque ἐντο-
λαί
38. ἀγνοεῖται al. conject.
ἀγνοεῖσθω
40. δὲ

II. CORINTHIOS, GALATIOS.

5. 2. δεφείλετε κατέχειν
10. πτωχή οὐκ ἐγενήθη
14. καὶ τὸ
 ἡμῶν
23. οἱ ἐν τ. π. αὐτοῦ ἐλπί-
 σαντες
24. παραδιδῶ
25. αὐτοῦ
29. ἀπ' ἔργων νεκρῶν,
 νεκρῶν; εἰ ὁ. ν. οὐκ
 ἐγείρονται, τί
 αὐτῶν
32. conject. ἀνθρώπων
33. χρηστὰ
36. ζωογονεῖται
44. Εἰ ἐστι
 ἐστι καὶ
49. φορέσωμεν
51. Πάντες μὲν (s. μὲν οὖν)
 κοιμηθῆσόμεθα· οὐ
 πάντες δὲ alii πάντες
 (s. Οἱ πάντες) μὲν
 κοιμ., πάντες (s. οἱ
 π.) δὲ alii Οἱ πάντες
 μ. οὐ κοιμ., ἔ πάντες
 δὲ alii πάντες μὲν
 ἀναστήσόμεθα, οὐ
 πάντες δὲ
52. ῥοπή
54. νεικος
6. 2. σαββάτου
7. γὰρ
 ἐπιτρέψῃ
9. ἐναργῆς
15. καὶ φορουνάτου καὶ
 Ἀχαικοῦ
19. παρ' οἷς καὶ ξενίσομαι

II. CORINTHIOS.

1. 6. alii τῆς ἐνερ. ἐν ὑπ. τ.
 α. παθ. ὦν καὶ ἡμεῖς
 πάσχομεν· καὶ ἡ ἐλ-
 πις ἡ. βεβ. ὑπὲρ ὑ-
 μῶν. εἴτε παρ. ὑπὲρ
 τ. ν. παρακλήσεως
 καὶ σωτηρίας.
8. περὶ
10. ῥύσεται
12. ἀγιότητι
15. χαρὰν
16. ἀπελθεῖν
17. βουλόμενος
 conject. τὸ ναὶ οὐ, καὶ
 τὸ οὐ ναὶ
18. ἐστι
20. καὶ δι' αὐτοῦ τὸ alii διὸ
 καὶ δι' αὐτοῦ τὸ
2. 10. ὁ κεχάρισμαι, εἰ τι κε-
 χάρισμα,
16. ὁσμη ἐκ θανάτου
 ὁσμη ἐκ ζωῆς
7. λοιποὶ
 κατέναντι
3. 1. ἡ
6. γράμματι, ἀλλὰ πνεύ-
 ματι
 ἀποκτένει s. ἀποκλένει
9. τῇ διακονίᾳ
10. οὐ

3. 14. σήμερον ἡμέρας
 ὅτι
15. ἀναγινώσκηται
18. πνεύματι
4. 4. καταναγάσαι s. διαναγί-
 σαι
 τοῦ ἀοράτου
5. Ἰησοῦ
6. λάμψει
 alii οὗτος
 αὐτοῦ
10. } conject. ὑμῶν
11. }
14. alii σὺν Ἰησοῦ
17. πρόσκαιρον καὶ
5. 3. Εἴπερ
 ἐκδυσάμενοι
8. alii οὖν s. γὰρ
10. ἰδία
 φάλλον
11. οὖν, τὸν φ. τ. κυρίου ἀν-
 θρώπους
14. Θεοῦ
17. Χριστῷ καὶ νηὶ κτίσις,
6. 9. κειραζόμενοι
12. conject. ξενοχωρούμεθα
 δέ
14. δικαιοσύνης καὶ ἀδικίας
 ἢ τίς
15. Βελίαν s. Βελίαβ s. Βε-
 λίας
16. conject. εἰδωλείων
7. 1. σαρκὸς, καὶ πνεύματος
 ἐπιτελοῦντες
7. ἣν παρεκλήθην
8. μεταμέλομαι· εἰ δὲ καὶ
 μετεμελόμην, βλέ-
 πω, ὅτι
 εἰ καὶ, πρὸς ὥραν ἐλυ-
 πήσεν
11. ἐν
13. παρακεκλήμεθα· ἐπὶ δὲ
 τῇ παρακλήσει ὑμῶν
 περισσότερας μάλ-
 λον ἐχάρημεν
14. πρὸς Τίτον
8. 2. χάριτος
 χρηστάτητος
16. δόντι
19. ἐν
 ἡμῶν
21. προσοῦμεν
24. ὑμῶν εἰς αὐτοὺς
9. 5. προεπηγγελμένην
 ὥς
7. προήρηται
10. σπόρον
 χορηγήσει
 πληθυνεῖ
 αυξηθεῖ
11. ὑμῶν
10. 7. δοῦλος
9. δὲ
13. οὐκ
 καυχώμενοι
18. συνιστάντων
11. 3. καὶ τῆς ἀγνότητος
4. ἀνείχεσθε
6. φανερώσαντες s. φανε-
 ρώσαντες ἑαυτοὺς alii
 φανερωθεῖς

11. 10. σφραγίsetαι
14. θαῦμα
21. ἐν τούτῳ τῷ μέρει
23. con.j. ὑπερέχω
28. ἐπίστασις μου s. μοι
12. 1. Καυχᾶσθαι δεῖ; συμ-
 φέρον μὲν' ἐλεύσο-
 μαι δὲ
3. χάρις
7. στατῶ ἵνα
9. τελεῖται
11. Εἰ καὶ οὐδὲν εἰμι, τα-
 μέντοι s. ἀλλὰ τὰ
13. ἡσώθητε s. ἐλαττω-
 θητε
14. alii ὑμᾶς
16. κατενάρκησα
19. Κατέναντι
 Χριστῷ, λαλοῦμεν τάδε
20. ἔρις ζήλος
21. ἐλθόντων μου, ταπεινώ-
 ση με ὁ Θεός
13. 1. Ἰδοὺ, τρίτον
 ἐτόιμος ἔχω ἐλθεῖν
 σὺν
 ζήσομεν
7. Εὐχομέθα

GALATIOS.

1. 3. πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου
 Ἰησοῦ
4. περὶ
6. alii Θεοῦ
9. προεῖρηκα μὲν, s. προ-
 εῖρηκα
11. γὰρ
13. ἐπολέμουν
17. ἀπῆλθον
18. Κηφᾶν
2. 1. conject. τεσσάρων
3. περιτμηθῆναι διὰ τοὺς
4. μὴ
5. alii omitt. οἷς alii οὐδὲ
6. τι εἶναι
9. Πέτρος καὶ Ἰάκωβος alii
 om. καὶ Κηφᾶς
11. Κηφᾶς
12. ἦλθεν
13. conject. συνυπεκλήθη-
 σαν..... τῇ ὑπο-
 κλίσει.
14. Κηφᾶ
 πῶς
16. δέ,
 ὅτι
18. συνιστάνω
20. τοῦ Θεοῦ καὶ Χριστοῦ
3. 6. γέγραπται·
10. ὅτι
13. ὅτι γέγραπται
14. εὐλογίαν
17. τριακόσι·
19. ὁ νόμος τῶν πράξεων;
 ἐτέθη
 ἢ
 ἀγγέλου
 Μωυσέως
28. ἐστε Χριστοῦ Ἰησοῦ alii
 ἐν ἐσε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ

EPHESIOS, PHILIPPIOS.

3. 29 εἰς (s. ἐν) ἔστε ἐν Χ. 'Ι.,
 4. 4. ἄρα
 6. γινώμενον
 7. ἡμῶν
 7. alii Θεοῦ s. διὰ Θεοῦ
 s. διὰ Θεόν al. διὰ
 Χριστοῦ. alii μὲν
 Θεοῦ συγκληρονόμοι
 δὲ Χριστοῦ
 8. φύσει μὴ alii om. φύσει
 12. ὑμεῖς, ἀδελφοί' δέομαι
 ὑμῶν.
 14. πειρασμὸν τὸν al. πει-
 ρασμὸν ὑμῶν
 15. Πού οὖν
 18. ζηλοῦσθε
 ὑμᾶς, τεκνία
 21. ἀναγινώσκετε
 25. τὸ γὰρ Σινᾶ ὅρος ἐστὶν
 alii τὸ δὲ "Ἄγαρ Σινᾶ
 ὅρος ἐστὶν al. conject.
 τῇ δὲ "Ἄγαρ συσχοιχεῖ
 ἡ νῦν Ἱερουσαλήμ
 γὰρ
 28. Ὑμεῖς
 ἐστὲ
 30. οἰοῦ μου, Ἰσαάκ.
 31. alii Ὑμεῖς δὲ alii διὸ
 alii "Ἄρα οὖν s. "Ἄρα
 δὲ
 ἐλευθέρως, τῇ ἐλευθε-
 ρίᾳ, ἡμᾶς Χριστὸς
 ἡλευθέρωσε. Στή-
 κετε οὖν, κ. alii ἐλευ-
 θέρως, Ἡ ἐλευθερία
 ἡμᾶς Χριστὸς ἡλευ-
 θέρωσε, στήκετε, κ.
 5. 7. ἐνέκοψε
 μηδενὶ πείθεσθε
 9. δολοῖ
 11. τοῦ Χριστοῦ
 13. τῇ ἀγάπῃ τῷ πνεύματος
 14. ἐν ὀλίγῳ alii ὑμῖν alii
 ἐν ὑμῖν ἐν ἐνὶ λόγῳ
 σεαυτὸν
 16. τελέσετε
 17. γὰρ
 23. ἀγνεία
 26. ἀλλήλους
 6. 2. ἀναπληρώσετε
 13. περιτετμημένοι
 15. Οὔτε γὰρ περιτομὴ
 ἔστιν
 16. στοιχοῦσιν

EPHESIOS.

1. 4. ἑαυτῷ s. ἐν αὐτῷ
 αὐτοῦ' ἐν ἀγάπῃ προ-
 ορίσας
 5. αὐτὸν
 6. ἥς
 νύφ' αὐτοῦ
 9. Γνωρίσαι
 11. ἐκλήθημεν
 13. ἡμεῖς
 17. ἀποκαλύψωσ' ἐν ἐπι-
 γνώσει αὐτοῦ πεφω-
 τισμένους
 18. καρδίας

1. 19. ὑμᾶς
 πιστεύοντας,
 2. 2. ἄερος τούτου
 5. ἐν
 οὐ τῇ χάριτί alii χάριτι
 γὰρ
 8. αὐτοῦ χάριτί ἔσμεν
 ἡμῶν
 12. ἐπαγγελιῶν τῆς διαθή-
 κης
 ἐπαγγελίας ἐλπίδα
 16. Θεῷ. διὰ τοῦ σταυροῦ
 αὐτῷ
 17. εἰρήνην τοῖς
 19. ἀλλ' ἔστε
 3. 1. πρεσβεύω s. κεκαύχη-
 μαί
 2. τοῦ Θεοῦ τῆς χάριτος
 τῆς alii τῆς χάριτος
 αὐτοῦ τῆς alii τῆς
 χάριτος τῆς
 3. ἐγνωρίσθη
 5. τῷ Πνεύματι s. Πνεύ-
 ματι ἁγίῳ
 6. alii τοῦ Θεοῦ
 7. τῆς δοθείσης
 8. alii ἀποστόλων al. ἀν-
 θρώπων
 9. οἰκονομία
 12. προσαγωγὴν εἰς τὴν
 παρρησίαν ἐν πεποι-
 θήσει, al. προσαγ. κ.
 τὴν παρρησίαν. ἐν τῷ
 ἐλευθερωθῆναι
 13. ἡμῶν
 16. αὐτοῦ' εἰς τὸν ἔσω ἄν-
 θρωπον κατοικήσαι
 19. πληρωθῇ πᾶ
 4. 4. ἡμῶν
 8. αἰχμαλωτεύσας alii ῥήχ-
 μαλωτεύσας
 ἐν
 13. σώματος
 14. τοῦ διαβόλου
 15. δὲ, ἐν ἀγάπῃ
 16. μέλους
 19. ἀπηλικότες
 28. ταῖς χερσὶ (s. ἰδίαις
 χερσὶ s. χερσὶν αὐ-
 τοῦ), τὸ ἀγαθὸν ἵνα
 alii om. ταῖς χερσὶ
 al. om. τὸ ἀγαθὸν
 alii conject. τὸν ἄρτον
 ταῖς χερσὶν, ἵνα
 29. πίστεως
 32. ἡμῖν
 5. 5. ἴστε
 ὁ
 9. φωτὸς
 11. ἀκαθάρτοις alii ἀτάκ-
 τοις
 14. "Εγείρε
 ἐπιφάνσεις τοῦ Χριστοῦ
 s. ἐπιφάνσει σοι ὁ
 Χριστὸς
 15. οὖν ἀκριβῶς, πῶς
 18. ἁγίῳ
 19. ἐν
 ταῖς καρδίαις
 21. Χριστοῦ
 22. alii ὑποτασθέντων
 παραβουλευσάμενος

5. 26. ὕδατος, ἐν ῥήματι ἵνα
 alii ὕδατος' ἐν ῥήματι
 ἵνα
 ζωῆς
 27. αὐτὸς
 29. Χριστὸς
 6. 3. ἐν Κυρίῳ
 6. Θεοῦ' ἐκ ψυχῆς μετ' εὐ-
 νοίας alii Θεοῦ ἐκ ψυ-
 χῆς μετ' εὐνοίας' (s.
 εὐμενείας)
 8. ἕκαστος ὁ ἄν
 κομίζεται
 9. αὐτὸν καὶ ὑμῶν ὁ
 10. alii om. μου
 12. ὑμῖν
 ὑπουρανίους
 13. τῷ πονηρῷ
 17. alii δέξασθα
 19. δοθῇ

PHILIPPIOS.

1. 1. συνεπισκόποις
 ποιούμενος τὴν δέησιν
 μετὰ χαρᾶς ἐπὶ
 7. καὶ ἐν τῇ
 11. καρπὸν
 τὸν
 14. τοῦ Θεοῦ s. Κυρίου
 16. } transp.
 17. }
 20. παραδοκίαν
 21. χρηστὸν
 23. δὲ
 ἔχων
 εἶναι,
 25. παραμενῶ
 27. ἀπὸν ἀκούω
 28. ἐστὶν αὐτοῖς
 29. ἀπὸ
 30. εἶδετε
 2. 1. τις
 τις
 4. ἕκαστοι
 σκοποῦντες
 τὸ τῶν ἐτέρων' ἕκαστος
 φρονεῖτε ἐν
 7. λαβῶν' ἐν ... ἄνθρω-
 πος, ἐταπείνωσεν s.
 γνόμενος' καὶ... ἄν-
 θρωπος, ἐταπείνωσε
 9. τὸ ὄνομα
 12. μου μετὰ
 τρόμου, τὴν
 13. Θεός
 ἐνεργεῖν
 εὐδοκίας πάντα
 14. ὀργῆς
 15. μέσον
 19. ἐμψυχῶ
 21. τὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ
 24. ἐλεύσεται
 26. ἰδεῖν
 27. θανάτου
 λύπην
 28. αὐτὸν, πάλιν
 30. alii Χριστοῦ s. Κυρίου
 s. Θεοῦ
 παραβουλευσάμενος

JACOBUS, I. PETROS.

10 12. θυσίαν εἰς τὸ διηγεῖς
14. Μία γὰρ προσφορά
15. εἰρηκέναι
17. ὕστερον λέγει
24. κατακοινοῦμεν
34. δεσμίους
alii ἑαυτοὺς
35. ἀπολύετε
38. μου ἐκ πίστεως alii ἐκ
πίστεώς μου
1. 1. ὑπόστασις πραγμάτων
3. ἐκ μὴ
4. λαλεῖ
7. βλεπομένων εὐλαβη-
θεῖς,
8. ὁ
11. αὐτῇ Σάρρα
ἢ στείρα s. στείρα οὐσα
εἰς τὸ τεκνώσαι
ἡλικίας
12. ὡς ἡ
13. κομισάμενοι
24. Πίστει μέγας γενόμε-
νος Μωϋσῆς, ἀνείλε
τὸν Αἰγύπτιον, κατα-
νοῶν τὴν ταπεινώσιν
τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ.
26. Αἰγύπτῃ alii ἐν Αἰγύπτῃ
27. ὁρῶντα
34. στόμα
37. conject. ἐπυράσθησαν,
s. ἐπυρώθησαν, s.
ἐπρήσθησαν,
12 1. ὅκνον
κεκάθικε
3. κάμειτε ταῖς ψυχαῖς
ὑμῶν
7. Εἰς
9. Εἰ δὲ
15. ρίζα, πικρίας
ἐν χολῇ
16. πόρνος ἢ
18. conject. μὴ s. οὐ
ζόφω
24. κρείττον
τὸ alii τὸ τοῦ
26. σείσω
27. conject. πεπονημένων
28. λατρεύομεν
εὐλαβείας καὶ δέους
13. 4. γὰρ
9. παραφέρεσθε
12. πόλεως s. παρεμβολῆς
16. εὐεργετεῖται
17. λυσιτελεῖς
18. πειθόμεθα
20. γῆς
21. alii add. καὶ λόγῳ
23. ἡμῶν
πρὸς ὑμᾶς

JACOBUS.

1. 11. πορίαις conj. ἐμπορίαῖς
12. ὑπομενεῖ
17. conject. πνευμάτων
19. Ἴστε
22. νόμου
25. alii οὕτως

1. 26. εἶναι,
2. 3. ἐπὶ
4. πονηρῶν.
11. ἀποστάτης
13. ἀνέλεος
κατακαυχᾶ τε alii καὶ
καυχᾶσθω δὲ
15. ἢ
16. ἐργάζεσθε
18. χωρὶς
τὰ ἔργα μου ἐκ τῆς
πίστεως μου
20. ἀργή
23. δούλος
25. κατασκόπους
3. 1. conject. πολυάλοιο
3. Ἴδε alii Εἰ δὲ
4. ἰθύνοντος
5. ἡλίκον
6. τρόπον
9. Κύριον
12. οὕτε ἀλυκὸν γλυκὺ
4. 1. καὶ πόθεν
2. φθονεῖτε
οὐκ ἔχετε, al. καὶ οὐκ
ἔχετε
4. ἐχθρὰ
5. λέγει; Πρὸς φθ. ἐπι-
ποθεῖ. alii λέγει πρὸς
φθόνον; (s. φθόνον.)
Ἐπιποθεῖ s. Ἐπιπο-
θεῖ δὲ s. ὅτι ἐπιποθεῖ
6. Κύριος* alii Σολομών*
11. ἢ
νόμον. Ἀλλὰ κριτῆς
εἰς ἔστιν,
12. καὶ κριτῆς
ὁ κρίνων τὸν πλησίον;
13. πορευσόμεθα... ποιήσο-
μεν... ἐμπορευσόμε-
θα... κερδήσομεν*
14. ἔσται alii ἔστε
alii καὶ s. δὲ καὶ
15. ζήσομεν καὶ ποιήσομεν
5. 3. ὑμῶν* ὡς πῦρ ἔθησαν-
ρίσατε alii ὑμῶν ὡς
πῦρ, ὃ ἔθη. alii ὑμῶν
ὁ ἰός* ὡς πῦρ ἔθησ.
5. σάρκας
9. κριθῆτε
10. ἐν s. ἐπὶ
11. ὑπομείναντας
ἔλεος
πολυεύσπλαγχνός
12. ὁ λόγος
15. προσευχῇ
19. τῆς ὁδοῦ
20. αὐτοῦ s. αὐτοῦ

I. PETROS.

1. 2. πρόθεσιν
ῥαντισμῷ
3. ζωῆς
7. πολὺ τιμιώτερον
8. ἰδόντες
πιστεύετε
11. alii Θεοῦ
12. ὑμῖν
13. νηφοντες τελείως,

1. 16. ἔσεσθε
20. ἐσχάτου
21. πιστοὺς
24. αὐτῆς ὡς
2. 5. ἐποικοδομεῖσθε
εἰς
6. Διότι
περιέχεται
ἡ γραφή
7. λίθος alii omittunt ad
γωνίας,
8. Ὅσοι alii conject. οἷς
alii ἢ
ὄν καὶ ἠθέτησαν
12. ἔχοντας alii ἔχειν
13. φύσει alii conject. κρίσει
16. Θεοῦ πάντας
19. παρὰ τῷ Θεῷ
ἀγαθὴν
21. ἀπέθανε
alii ὑμῖν
23. ἀδίκως
25. πλανώμενοι
3. 1. ὑποταγῆς
κερδηθήσονται
3. ἐκ πλοκῆς
4. conject. ἀνθρώποις s.
κόσμος
5. εἰς Θεόν
7. μέρει
ζυγκληρονόμοις
ζώσης
ἐγκόπτεσθαι
8. ταπεινόφρονες
10. ὡς ἀγαπῶν ἡμέρας ἰδεῖν
13. ζηλωταί
15. Χριστὸν
ἀλλὰ
16. καταλαλοῦσιν
17. θελοῖ
18. περὶ ἁμαρτιῶν ὑπὲρ
ὑμῶν
ἀπέθανε
19. Νῶε καὶ s. Ἐνῶχ καὶ s.
ἐν ᾧ καὶ Ἐνῶχ
κατακλεισμένοις
πνεύματι alii πνεύματι
ἀγίῳ
20. ἀπεξεδέχετο alii ἁπαξ
ἐδέχετο
21. ὁ conject. οὗ
4. 3. βούλημα
πεπορευμένοις
6. ἀνθρώπων
8. καλύπτει
9. γογγυσμοῦ
14. ὁδοῆς καὶ τῆς δυνάμεως
ὄνομα alii ὄνομα καὶ
πνεῦμα
16. ὀνόματι
αὐτῶν
19. ἀγαθοποιαῖς
5. 1. ὡς
2. κυρίου
κατὰ Θεόν
3. τοῦ κλήρου
5. ἐγκολπώσασθε
6. ἐπισκοπῆς
8. περιέρχεται
τινὰ καταπιεῖν
ὑμᾶς

5. 10. καθαρίσει
στηρίξει, σθενώσει, θε-
μελιώσει
11. ἡ δόξα καὶ
στήτε
13. Ἰόπη alii Ρώμη alii
add. ἐκκλησία

II. PETROS.

1. 2. σωτήρος
3. δεδωρημένα, alii δεδω-
ρημένοις,
ἰδια δόξῃ καὶ ἀρετῇ
4. ὃν
ἐπιθυμίας alii ἐπι. καὶ
αὐτοὶ δὲ alii αὐτοὶ δὲ
τούτῳ
8. ἀπράκτους
9. ἀμαρτημάτων
10. ἵνα διὰ τῶν καλῶν ἔρ-
γων
ποιήσθε
12. μελλήσω
14. σώματος
15. Σπουδάσατε
18. ἀγίῳ, καὶ
19. ἀχμῇ
ἑωσφόρος
20. γραφῇ προφητείας
2. 2. αὐσελγείαις
3. εἰς
τηρουμένους
11. ἐαυτῶν
12. γεγεννημένα φυσικὰ
13. τροφὴν
ἀγαπαίς
14. μοιχαλίας
ἀκαταπαύστου
γεγεμισμένην
πλεονεξίας
15. Βεῶρ
17. καὶ ομίχλαι
18. ὀλίγως
ἀποφεύγοντας
20. οἱ
3. 2. conject. διὰ τῶν
ὑμῶν
5. ἐν ἐμπαιγμονῇ.
6. ὃν s. οὐ
7. τῷ αὐτοῦ
εἰσί
8. Ἐν δὲ τούτῳ
9. δι' ὑμᾶς alii εἰς ὑμᾶς
τινα
10. ἀφανισθήσεται alii εὐ-
ρεθήσεται
11. ὑμᾶς; Ἐν
12. Κυρίου
τακίησεται
13. καὶ τὰ ἐπαγγέλματα
14. ἁμῶμοι
16. αἰς

I JOANNES.

1. 5. ἀγγελία
7. αὐτοῦ
καθαριεῖ
2. 7. Ἀγαπητοὶ
8. ὑμῖν ὁ ἐστὶν
ἡμῖν
παραγίνεται
12. παῖδια
13. conject. αὐτὸν al. τὸ
ἔγραψα
15. Θεοῦ
23. ὁ ὁμολογῶν τὸν υἱόν,
καὶ τὸν πατέρα ἔχει
27. χάρισμα alii πνεῦμα
ὑμᾶς ἄλλος τὸ
αὐτοῦ
ψεύδος,
μένετε
28. ἐάν
29. ἴδῃτε
3. 1. καὶ ἐσμεν
7. Παιδιά
11. ἐπαγγελία
16. τοῦ Θεοῦ s. αὐτοῦ
17. μενεῖ
19. γνωσόμεθα
20. alii ἔτι
23. πιστεύωμεν
4. 2. γινώσκειται
3. conject. ὃν
7. τὸν Θεόν
16. πιστεύωμεν
μένει
19. οὖν
alii τὸν Θεόν
5. 2. conject. τὸν Θεόν, ὅταν
τὰ τέκνα τ. Θ. ἀγα-
πῶμεν.
3. ποιῶμεν
4. ὑμῶν
6. πνεύματος, al. αἵματος
καὶ πνεύματος (ἀγίῃ)
ἐν τῷ πνεύματι alii αἵ-
ματι καὶ ἐν τῷ πνεύ-
ματι
Χριστὸς
9. ὅτι
10. τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ
νίῳ
13. οἱ πιστεύοντες
14. ὄνομα
16. alii καὶ δοθήσεται
τίς
20. Καὶ οὔδαμε
τὸ ἀληθινόν alii τὸν αλ.
Θεόν
ζωὴ al. ἡ ζωὴ ἡ
21. ταυτὰ

II. JOANNES.

1. τῇ ἐκλεκτῇ al. ἐκλεκτῇ
τῇ
conject. ἐν κυρίῳ
2. ὑμῖν καὶ μεθ' ὑμῶν
4. περιπατοῦντα
7. ἐξῆλθον
8. αὐτοὺς
ἀπολέσῃτε ἢ εἰργά-
σασθε... ἀπολάβητε

9. προάγων
12. ἐλπίζω γὰρ
γενέσθαι
ὑμῶν
13. alii τῆς ἐκκλησίας al.
Εὐδέκτης

III. JOANNES.

4. ταύτης
5. τοῦτο
7. ἐθνικῶν
8. ὑπολαμβάνειν
12. οἶδας alii οἶδαμεν
15. ἀδελφοί

JUDÆ.

1. ἡγαπημένοις
Χριστοῦ
3. ἡμῶν
5. εἰδότας, ἀπαξ ὅτι ὁ
κύριος s. Ἰησοῦς
6. ἀλύτοις ὑπὸ ζόφον ἀ-
γρίων ἀγγέλων
7. ἑτέροις
δεῦμα πυρὸς
8. δόξαν
12. οἱ ἐν
ἀπάταις
αὐτῶν
παραφερόμεναι
14. ἀγίαις μυριάσιν alii μυ-
ριάσιν ἁγίων al. μυ.
ἁγίων ἀγγέλων
15. ἐλέγξαι
λόγων
18. ἐπ' ἐσχάτου τοῦ χρόνου
s. τῶν χρόνων
ἐλεύσονται
20. ἡμῶν
ἀγίῳ,
22. Καὶ οὓς μὲν ἐλέγχετε
διακρινομένους· οὓς
δὲ σώζετε ἐκ πυρὸς
ἀρπάζοντες· οὓς δὲ
ἐλεεῖτε ἐν φόβῳ, μι-
σοῦντες alii Καὶ οὓς
μὲν ἐκ πυρὸς ἀρπά-
ζετε, διακρινομένους
δὲ, ἐλεεῖτε, μισῶντες
24. αὐτοὺς
25. διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ
Κυρίου ἡμῶν
πρὸ παντὸς τῷ αἰῶνος

APOCALYPSIS.

1. 4. alii Θεοῦ alii Κυρίου
5. ἀγαπῶντι
λύσαντι
ἐκ
6. ἡμῖν
βασιλείαν, ἱερεῖς alii
βασιλείῳ ἱεράτευμα
8. Κύριος ὁ Θεός, ὁ ὢν
9. κοινωνός
ἐν Χριστῷ s. ἐν Ἰησοῦ

19.	3. εἶρηκεν	21.	3. θρόνου	22.	3. κατάθημα
	4. τῷ θρόνῳ		4. ἀπ' αὐτῶν		5. ἐκεῖ
	5. ἀπὸ		5. τῷ θρόνῳ		5. ἐτι
	τῷ Θεῷ		6. Γέγοναν αἱ Γέγονα τὸ		οὐ χρεῖα αἱ οὐχ ἔξουσ-
	6. λεγόντες		αὐτῶν ἐκ		χρεῖαν φωτὸς λύχνου
	ἡμῶν		7. δώσω αὐτῷ		καὶ φωτὸς ἡλίου, αἱ
10.	μὴ ποιήσης· σύνδουλός		8. τοῖς δὲ δειλοῖς		λύχνου καὶ φωτὸς
	αἱ "Ορα, μὴ σύνδου-		ἀπίστοις καὶ ἁμαρτωλοῖς		φωτίζει
	λός		φαρμακοῖς		ἐπ'
12.	ὀνόματα γεγραμμένα		ὁ θάνατος ὁ δεύτερος	6.	λέγει
13.	κέκληται		9. ἐκ τῶν		πνευμάτων τῶν
15.	δίστομος ὀξεῖα		τὴν γυναῖκα τοῦ ἀρνίου	7.	καὶ
	πατάξῃ		αἱ τὴν νύμφην, τὴν	8.	ἀκούων καὶ βλέπων ταν-
17.	ἄλλων		γυν. τ. ἀρνίου.		τα
	συνάχθητε		12. Ἐχουσα		καὶ ὅτε εἶδον
	τὸ μέγα		ὀνόματα	10.	ὁ καιρὸς αἱ ὁ καιρὸς
18.	τε		13. Ἀπὸ ἀνατολῶν		γὰρ
	τε καὶ		καὶ ἀπὸ τεγ.	11.	ῥυπαρὸς ῥυπαρευθῆτω
19.	τὸν πόλεμον		14. ἐπ' αὐτῶν δώδεκα ὀνό-		δικαιοσύνην ποιησάτω
20.	ὁ μετ' αὐτοῦ		ματα τῶν		ἔτι
21.	ἐξελησούσῃ		15. μέτρον	12.	αἱ ἐστιν
20.	1. κλεῖν		16. δώδεκα	13.	ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος,
	2. ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμέ-		17. σταδίων αἱ omitt. πη-		ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος
	νην ὅλην		χῶν	14.	οἱ πλύνοντες τὰς στολὰς
	3. πλανᾷ		18. ὅμοιον		αὐτῶν
	4. τὸ θηρίον		19. καρχηδῶν	16.	αἱ ἐν
	τὴν εἰκόνα		20. σάρδιον		ὁ πρωϊνός
	5. ἔζησαν		διανγήσ	17.	Ἐρχου bis
	ἄχρι		αὐτὴ γὰρ ἡ		ἐρχέσθω
	ὅτι		24. περιπατήσουσι τὰ ἔθνη		λαβέτω
6.	μετὰ ταῦτα		διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς	18.	Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ τῷ
7.	μετά		τῶν ἐθνῶν εἰς		ἐπιθῇ ἐπ' αὐτὰ
8.	τὸν πόλεμον		26. ἵνα εἰσέλθωσι		τῷ
	αὐτῶν		κοινόν	19.	ἀφ' ἑλῃ
9.	ἐκύκλευσαν		27. ποιῶν		τῷ βιβλίῳ
10.	καὶ		καὶ ἐκείθεν		ξύλου
11.	αὐτὸν		22.		ταχύ. Ἀμήν
12.	θρόνου		2.		αἱ omitt. τοῦ κυρίου
	ἡνοίχθησαν		καὶ ἐκείθεν		ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
14.	ἐσὶν ὁ δεύτερος θάνατος		ἑκάστος s.		αἱ ἡμῶν.
15.	τῷ βιβλίῳ				
21.	1. ἀπῆλθον αἱ ἀπῆλθε				
	2. Καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγί-				
	αν, Ἱερουσαλὴμ καὶ				

List of the Meanings attached to the Italic Characters of Reference inserted in the body of the page, used instead of the awkward and arbitrary Signs which Griesbach adopted.

<i>a</i> ... distinguishes those Readings in the "Received Text," which Griesbach dismisses to the margin of his edition, in order to insert his own emendation. <i>b</i> ... distinguishes those passages which he has absolutely rejected as spurious. <i>c</i> ... distinguishes words for the omission of which there is some probable ground, yet not so certain as to induce him to expel them from the text. <i>d</i> ... indicates the absence of words from some Codices, but whose omission appears less probable. <i>e</i> ... distinguishes words omitted by some, but in his opinion to be retained. <i>f</i> ... indicates an addition which in some books has crept into the text, but, in the opinion of Griesbach, to be on no account admitted. <i>g</i> ... indicates an addition not entirely destitute of a specious claim to insertion, but not sufficiently approved by Griesbach.	<i>h</i> ... denotes, that the proposed variation is almost or quite equal, or, perhaps, even preferable to the common reading; yet that he prefers retaining the common text. <i>i</i> ... denotes, that the proposed variation is not to be despised, but is worthy of further examination, though inferior to the received text. <i>k</i> ... distinguish passages which Griesbach dismisses to the margin, <i>l</i> ... but which he conceives may be defended by arguments <i>more</i> or <i>less</i> specious; though, in his estimation, not sufficiently forcible to warrant their retention. <i>m</i> ... indicates words added by him to the received text, yet not settled beyond the possibility of doubt. <i>n</i> ... distinguishes those passages, relative to which Griesbach, on account of some variety in the punctuation, or some various reading which he rejects, has inserted a proposed alteration at the foot of the page, but without prefixing any arbitrary sign.

The signs *b*, *c*, *d*, *e*, from the nature of the office assigned to them, do not necessarily refer to the General List, except in cases where a second emendation is proposed.

In cases where the Received Text agrees with Griesbach's Various Reading, the Sign is given as affecting the Text as it stands; and no reading is exhibited in the Index.

The signs *f* and *m* do not require the insertion of the perpendicular line.

Where the sign *n* is used, the nature of the proposed alteration varies according to circumstances: of course, when an addition only is proposed, the perpendicular line is not used.

is attached to the State (chapter 5) of the
the body of the law, and instead of the law, and
from which the law is derived.

It is... argued that the proposed
law is almost identical with
the common law, and that
it is not necessary to
insert it.

It is... argued that the proposed
law is not to be inserted, but
is merely of interest, and
that, though inserted, it
would be of no use.

It is... distinguished passages which
are different to the common
law, and which are not
inserted in the common law,
but are inserted in the
law, and are not inserted
in the common law.

It is... distinguished passages which
are different to the common
law, and which are not
inserted in the common law,
but are inserted in the
law, and are not inserted
in the common law.

one of words
which are not
inserted in the
common law.

It is... distinguished passages which

are different to the common

law, and which are not

inserted in the common law,

but are inserted in the

law, and are not inserted

The state is... from the nature of the law, and is not
inserted in the common law, but is inserted in the
law, and is not inserted in the common law.

It is... distinguished passages which
are different to the common
law, and which are not
inserted in the common law,

NOVUM TESTAMENTUM.

ΤΟ ΚΑΤΑ
ΜΑΤΘΑΙΟΝ
'ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

Κεφ. α'. Ι.

ΒΙΒΛΟΣ γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱῆς Δαβίδ,
υἱῆς Ἀβραάμ.

2 Ἀβραάμ ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ· Ἰσαάκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ· Ἰακώβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰσδαν καὶ τὰς ἀδελφὰς αὐτῆς·

3 Ἰσδαν δὲ ἐγέννησε τὸν Φαρές καὶ τὸν Ζαρὰ ἐκ τῆς Θάμαρ· Φαρές δὲ ἐγέννησε τὸν Ἑσράμ· Ἑσράμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀράμ·

4 Ἀράμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμιναδάβ· Ἀμιναδάβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ναασσών· Ναασσών δὲ ἐγέννησε τὸν Σαλμών·

5 Σαλμών δὲ ἐγέννησε τὸν Βοὺξ ἐκ τῆς Ῥαχάβ· Βοὺξ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὠβηδ ἐκ τῆς Ῥέθ· Ὠβηδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί·

6 Ἰεσσαί δὲ ἐγέννησε τὸν Δαβὶδ τὸν βασιλέα· Δαβὶδ δὲ ὁ βασιλεὺς ἐγέννησε τὸν Σολομῶντα ἐκ τῆς Τῆ Οὐρίου·

7 Σολομῶν δὲ ἐγέννησε τὸν Ῥοβοάμ· Ῥοβοάμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιά· Ἀβιά δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀσά·

8 Ἀσά δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσαφάτ· Ἰωσαφάτ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωράμ· Ἰωράμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὀζίας·

9 Ὀζίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωάθαμ· Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀχαζ· Ἀχαζ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἑζεκίαν·

10 Ἑζεκίας δὲ ἐγέννησε τὸν Μανασσῆ· Μανασσῆς δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμών· Ἀμών δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσίας·

11 Ἰωσίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεχονίαν καὶ τὰς ἀδελφὰς αὐτῆς, ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος. 12 Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος, Ἰεχονίας ἐγέννησε τὸν Σαλαθιήλ· Σαλαθιήλ δὲ ἐγέννησε τὸν Ζοροβάβελ·

13 Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιάδ· Ἀβιάδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιακείμ· Ἐλιακείμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀζώρ·

14 Ἀζώρ δὲ ἐγέννησε τὸν Σαδὼκ· Σαδὼκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀχείμ· Ἀχείμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιόδ·

15 Ἐλιόδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλεάζαρ· Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησε τὸν Ματθαίον· Ματθαίον δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ·

16 Ἰακώβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσήφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς γεννηθήσεται Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός.

17 Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραάμ ἕως Δαβίδ, γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ Δαβίδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος, γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τῆς Χριστοῦ, γενεαὶ δεκατέσσαρες.

18 Τῷ δὲ Ἰησοῦ Χριστῷ ἡ ἐκγέννησις! ὥτως ἦν· Μνηστευθείσης γὰρ τῆς μητρὸς αὐτῆς Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτὲς, εὐρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ Πνεύματος ἁγίου.

19 Ἰωσήφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν, καὶ μὴ θέλων αὐτὴν παραδειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολύσαι αὐτήν.

20 Ταῦτα δὲ αὐτῷ ἐνθυμηθέντος, ἰδὲς, ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ, λέγων· Ἰωσήφ υἱὸς Δαβίδ, μὴ φοβηθῆς παραλαβεῖν Mariam τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ Πνεύματος ἁγίου.

21 Τίξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἸΗΣΟΥΝ· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαόν αὐτῆς ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν.

22 Τῷτο δὲ ὕλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ

ῥηθέν ὑπὸ Ἀτῆ Κυρίου διὰ τῆς προφῆτης, λέγοντος, 23 Ἰδὲ, ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει, καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσῃσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἙΜΜΑΝΟΥΗΛ· ὅ ἐστι μεθερμηνεύμενον, Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός.

24 Διεγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίου, καὶ παρέλαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ.

25 Καὶ ἐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕως οὗ ἔτεκε τὸν υἱόν· αὐτῆς τὸν πρωτότοκον· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἸΗΣΟΥΝ.

Κεφ. β'. ΙΙ.

ΤΟΥ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδὲς, μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγενόντο εἰς Ἱερουσόλυμα,

2 λέγοντες· Πῶς ἔσιν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἶδομεν γὰρ αὐτῷ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτόν.

3 Ἀκούσας δὲ Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς ἐταράχθη, καὶ πᾶσα Ἱερουσόλυμα μετ' αὐτοῦ.

4 Καὶ συναγαγὼν πάντας τὰς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τῆς λαῶς, ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν πῶς ὁ Χριστὸς γεννηταί.

5 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας. Οὕτω γὰρ γέγραπται διὰ τῆς προφῆτης·

6 Καὶ σὺ Βηθλεὲμ, γῆ Ἰούδα, ὁδοῦ ἑλπίου· εἰ ἐν τοῖς ἡγεμοσίν Ἰούδα ἐκ σὲ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγεμόνος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραὴλ.

7 Τότε Ἡρώδης, λάθρα καλέσας τὰς μάγους, ἠκρίβως παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τῆς φαινομένης ἀστέρος.

8 Καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ, εἶπε· Πορευθέντες, ἀκριβῶς ἐξετάσατε περὶ τῆς παιδίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγεῖλάτε μοι, ὥπως καὶ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτόν.

9 Οἱ δὲ, ἀκούσαντες τῆς βασιλέως, ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδὲ, ὁ ἀστήρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτοὺς, ἕως ἐλθὼν ἔστη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον.

10 Ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα, ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα.

11 Καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν εὗρον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ· καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτόν· καὶ ἀνοίξαντες τὰ θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσόν, καὶ λίβανον, καὶ σμύρναν.

12 Καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδη, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

13 Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδὲς, ἄγγελος Κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσήφ, λέγων·

Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτῶν, καὶ φεύγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἶπω σοι· μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον, τὸ ἀπολέσαι αὐτό.

14 Ὅ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτός, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον·

15 καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευταίας Ἡρώδης· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθέν ὑπὸ Ἀτῆ Κυρίου διὰ τῆς προφῆτης, λέγοντος· Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.

16 Τότε Ἡρώδης, ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνέειλε πάντας τὰς παῖδας ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῆς, ἀπὸ διετούς καὶ κατωτέρως,

The GOSPEL according to St. MATTHEW.

CHAP. I.

THE book of the generation^a of Jesus Christ, the son of David,^b the son^c of Abraham.

2 Abraham^d begat Isaac; and Isaac^e begat Jacob; and Jacob^f begat Judas and his brethren;

3 And Judas begat Pharesⁱ and Zara of Thamar; and Phares begat Esrom; ^k and Esrom begat Aram;

4 And Aram begat Aminadab; and Aminadab begat Naasson; ^m and Naasson begat Salmon;

5 And Salmon begat Booz of Rachab; ^q and Booz begat Obed^a of Ruth; and Obed begat Jesse;

6 And Jesse begat David^t the king; and David the king begat Solomon^v of her *that had been the wife of Urias*;

7 And Solomon begat Roboam; ^w and Roboam begat Abia; and Abia begat Asa;

8 And Asa begat Josaphat; and Josaphat begat Joram; and Joram begat Ozias;

9 And Ozias begat Joatham; and Joatham begat Achaz; and Achaz begat Ezekias;

10 And Ezekias^y begat Manasses; and Manasses begat Amon; and Amon begat Josias;

11 And ^z Josias begat Jechonias and his brethren, about the time they were carried away to Babylon;

12 And after they were brought to Babylon, Jechonias begat Salathiel; ^a and Salathiel begat Zorobabel;

13 And Zorobabel begat Abiud; and Abiud begat Eliakim; and Eliakim begat Azor;

14 And Azor begat Sadoc; and Sadoc begat Achim; and Achim begat Eliud;

15 And Eliud begat Eleazar; and Eleazar begat Matthan; and Matthan begat Jacob;

16 And Jacob begat Joseph the husband of Mary, of whom was born Jesus, who is called Christ.

17 So all the generations from Abraham to David are fourteen generations; and from David until the carrying away into Babylon are fourteen generations; and from the carrying away into Babylon unto Christ are fourteen generations.

18 Now the birth^b of Jesus Christ was on this wise: When as his mother Mary was espoused to Joseph, ^{*} before they came together, she was found with child of the Holy Ghost.

19 Then Joseph her husband, being a just man, and not willing to make her a public example, was mindedⁱ to put her away privily.

20 But while he thought on these things, behold, the angel of the Lord appeared unto him in a dream, ^k saying, Joseph, thou son of David, fear not to take unto thee Mary thy wife; for that which is ⁿ conceived in her is of the Holy Ghost.

21 And she shall bring forth a son, and thou shalt call his name ^o JESUS: for he shall save^m his people from their sins.

22 Now all this was done, that it might be fulfilled which was spoken of the Lord by the prophet, ^p saying,

23 Behold, a virgin shall be with child, and shall bring forth a son, and ^q they shall call his name Emmanuel; which being interpreted, is, God^p with us.

A. M. 4000.

a Lu. 3. 23, &c.

b ch. 22. 45.

Ps. 132. 11.

Ac. 2. 30.

c Ge. 22. 13.

Ga. 3. 16.

* Fourth year

before the

account

called Anno

Domini.

d Ge. 21. 2. 5.

e Ge. 25. 26.

f Ex. 13. 2.

g Ge. 29. 35.

&c.

h Lu. 2. 21.

i Ge. 38. 29, 30.

&c.

k Ge. 46. 12.

l Ru. 4. 19.

m 1 Ch. 2. 10.

Nu. 1. 7.

n Zec. 9. 9.

o Ru. 4. 20.

p Nu. 24. 17.

Is. 60. 3.

q Jos. 6. 25.

Ru. 4. 21.

r Jno. 5. 23.

s Ru. 4. 13.

t 1 Sa. 17. 12.

u Ps. 2. 2.

v 2 Sa. 12. 24.

w 1 Ch. 3. 10.

&c.

x Mi. 5. 2.

Jno. 7. 42.

y 2 Ki. 20. 21.

z 1 Ch. 3. 13.

or, feed,

Is. 40. 11.

z Re. 2. 27.

y some read,

Josias be-

gat Jakim,

and Jakim

begat Je-

chonias.

a 1 Ch. 3. 17,

&c.

b Ne. 12. 1.

c Pr. 26. 24.

d ver. 2.

e Ps. 67. 4.

f or, offered.

* Fifth year

before the

account

called Anno

Domini.

f Ps. 72. 10.

Is. 60. 6.

g Lu. 1. 27, &c.

h ch. 1. 20.

i De. 24. 1.

k ver. 16.

l Job 33. 15,

17.

n begotten.

o i.e. Saviour.

m Ac. 5. 31.

13. 23, 38.

n Ho. 11. 1.

o Is. 7. 14.

or, his

name shall

be called.

p Jno. 1. 14.

24 Then Joseph, being raised from sleep, did as the angel of the Lord had bidden him, and took unto him his wife:

25 And knew her not till she had brought forth her first-born^f son: and he called his name JESUS. ^a

CHAP. II.

NOW when Jesus was born^{*} in Bethlehem of Judea, in the days of Herod the king, behold, there came wise men from the east to Jerusalem,

2 Saying, Where is he that is bornⁿ King of the Jews? for we have seen his star^p in the east, and are come to worship^r him.

3 When Herod the king had heard *these things*, he was troubled, and all Jerusalem with him.

4 And when he had gathered^s all the chief priests and scribes of the people together, he demanded of them where Christ should be born.

5 And they said unto him, In Bethlehem of Judea: for thus it is written^x by the prophet;

6 And thou Bethlehem, *in the land of Juda*, art not the least among the princes of Juda: for out of thee shall come a governor, that shall ^z rule^z my people Israel.

7 Then Herod, when he had privily called the wise men, inquired of them diligently what time the star appeared.

8 And he sent them to Bethlehem; and said, Go and search diligently for the young child; and when ye have found *him*, bring me word again, that I may come^c and worship him also.

9 When they had heard the king, they departed: and, lo, the star, which they saw^d in the east, went before them, till it came and stood over where the young child was.

10 When they saw the star, they^e rejoiced with exceeding great joy.

11 And when they were come into the house, they saw the young child with Mary his mother, and fell down, and worshipped him: and when they had opened their treasures, they ^o presented unto him gifts; ^f gold, and frankincense, and myrrh.

12 And being warned of God^k in a dream that they should not return to Herod, they departed into their own country another way.

13 And when they were departed, behold, the angel of the Lord appeareth to Joseph in a dream, saying, Arise, and take the young child and his mother, and flee into Egypt, and be thou there until I bring thee word: for Herod^l will seek the young child, to destroy him.

14 When he arose, he took the young child and his mother by night, and departed into Egypt:

15 And was there until the death of Herod, that it might be fulfilled which was spoken of the Lord by the prophet, saying, Outⁿ of Egypt have I called my son.

16 Then Herod, when he saw that he was mocked of the wise men, was exceeding wroth, and sent forth, and slew all the children that were in Bethlehem, and in all the coasts thereof, from two years old and under, according to the time which he

had diligently inquired^a of the wise men.

17 Then was fulfilled that which was spoken by Jeremy^b the prophet, saying,

18 In Rama there a voice heard, lamentation, and weeping, and great mourning, Rachel weeping for her children, and would not be comforted, because they are not.

19 But when Herod was dead, behold, an angel of the Lord appeareth in a dream to Joseph in Egypt,

20 Saying, Arise, and take the young child and his mother, and go into the land of Israel: for they are dead^c which sought the young child's life.

21 And he arose, and took the young child and his mother, and came into the land of Israel.

22 But when he heard that Archelaus did reign in Judea in the room of his father Herod, he was afraid to go thither: notwithstanding, being warned of God in a dream, he turned aside into the parts of Galilee: *i*

23 And he came and dwelt in a city called Nazareth: that it might be fulfilled which was spoken by the prophets, He shall be called a Nazarene.^m

CHAP. III.

IN those days came Johnⁿ the Baptist, preaching in the wilderness of Judea,

2 And saying, Repent ye: for the kingdom of heaven is at hand.

3 For this is he that was spoken of^p by the prophet Esaias, saying, The voice of one crying in the wilderness, Prepare ye the way of the Lord, make his paths straight.

4 And the same John had his raiment^r of camel's hair, and a leathern girdle about his loins; and his meat was locusts^s and wild honey.

5 Then went out to him Jerusalem, and all Judea, and all the region round about Jordan,

6 And were baptized of him in Jordan, confessing^t their sins.

7 But when he saw many of the Pharisees and Sadducees come to his baptism, he said unto them, O generation^u of vipers, who hath warned you to flee^v from the wrath to come?

8 Bring forth therefore fruits^w meet for repentance:

9 And think not to say within yourselves, We have Abraham to our father: for I say unto you, that God is able of these stones to raise up children unto Abraham.

10 And now also the axe is laid unto the root of the trees: therefore every tree which bringeth not forth good fruit, is hewn^x down, and cast into the fire.

11 I indeed baptize you with water^y unto repentance: but he that cometh after me is mightier than I, whose shoes I am not worthy to bear: he shall baptize you^z with the Holy Ghost, and with fire:

12 Whose fan^{aa} is in his hand, and he will thoroughly purge^{ab} his floor, and gather his wheat into the garner; but he will burn up the chaff^{ac} with unquenchable fire.

13 Then cometh Jesus from Galilee to Jordan, unto John, to be baptized^{ad} of him.

14 But John forbad him, saying, I have need to be baptized of thee, and comest thou to me?

15 And Jesus answering, said unto him, Suffer it to be so now: for thus it becometh us to fulfil all righteousness. Then he suffered him.

16 And Jesus, when he was baptized,

A. D. 27.

a ver. 7.

b Je. 31. 15.

c Is. 11. 2.

42. 1.

61. 1.

Jnⁿ. 3. 34.

d Ps. 2. 7.

Lu. 9. 35.

Ep. 1. 6.

2Pe. 1. 17.

e 1 Ki. 18. 12.

Eze. 11. 1, 24.

Ac. 8. 39.

f Mar. 1. 12.

Lu. 4. 1.

He. 2. 18.

g Ex. 4. 19.

h De. 8. 3.

i ch. 3. 13.

Lu. 2. 39.

k ch. 27. 53.

Ne. 11. 1.

l Jnⁿ. 1. 45.

m Nu. 6. 13.

Ju. 13. 5.

1 Sa. 1. 11.

Am. 2. 10.

12.

Ac. 24. 5.

n Ps. 91. 11, 12.

o Lu. 3. 2.

Jnⁿ. 1. 16.

p Is. 40. 3.

q De. 6. 16.

r ch. 11. 8.

s 2 Ki. 1. 8.

t Le. 11. 22.

u De. 6. 13.

1 Sa. 7. 3.

u Ac. 1. 5.

2. 38.

19. 4, 5, 18.

v He. 1. 6, 14.

w ch. 12. 34.

23. 33.

Is. 59. 5.

Lu. 3. 7.

or, delivered up.

x Je. 51. 6.

Ro. 1. 18.

y or, answerable

to amendment of life.

z Is. 9. 1, 2.

aa Is. 42. 6, 7.

ab Lu. 2. 32.

ac Jnⁿ. 15. 6.

ad Lu. 3. 16.

ae Ac. 19. 4.

af ch. 3. 2.

10. 7.

d Ac. 1. 5.

g Jnⁿ. 1. 42.

f Mal. 3. 2, 3.

h Lu. 5. 10.

i Co. 9. 20.

22.

2Co. 12. 16.

h Mar. 10. 23.

31.

i Ps. 1. 4.

Mal. 4. 1.

Mar. 9. 44.

k Mar. 1. 19.

Lu. 3. 21.

l Mar. 1. 9.

20.

went up straightway out of the water: and, lo, the heavens were opened unto him, and he saw the Spirit of God^e descending like a dove, and lighting upon him:

17 And, lo, a voice from heaven, saying, This is my beloved^d Son, in whom I am well pleased.

CHAP. IV.

THEN was Jesus led up^e of the Spirit into the wilderness, to be tempted^f of the devil.

2 And when he had fasted forty days and forty nights, he was afterward an hungred.

3 And when the tempter came to him, he said, If thou be the Son of God, command that these stones be made bread.

4 But he answered and said, It is written, Man^a shall not live by bread alone, but by every word that proceedeth out of the mouth of God.

5 Then the devil taketh him up into the holy city,^k and setteth him on a pinnacle of the temple,

6 And saith unto him, If thou be the Son of God, cast thyself down: for it is written, He^b shall give his angels charge concerning thee: and in their hands they shall bear thee up, lest at any time thou dash thy foot against a stone.

7 Jesus said unto him, It is written again, Thou^c shalt not tempt the Lord thy God.

8 Again, the devil taketh him up into an exceeding high mountain, and sheweth him all the kingdoms of the world, and the glory of them;

9 And saith unto him, All these things will I give thee, if thou wilt fall down and worship me.

10 Then saith Jesus unto him, Get thee hence, Satan: for it is written, Thou^d shalt worship the Lord thy God, and him only shalt thou serve.

11 Then the devil leaveth him, and behold, angels^e came and ministered unto him.

12 Now when Jesus had heard that John was β cast into prison, he departed into Galilee:

13 And leaving Nazareth, he came and dwelt in Capernaum, which is upon the sea coast, in the borders of Zabulon and Nephthalim:

14 That it might be fulfilled which was spoken by Esaias the prophet,^f saying,

15 The land of Zabulon, and the land of Nephthalim, by the way of the sea, beyond Jordan, Galilee of the Gentiles;

16 The people which sat in darkness^g saw great light: and to them which sat in the region and shadow of death, light is sprung up.

17 From that time Jesus began to preach, and to say, Repent: for^h the kingdom of heaven is at hand.

18 And Jesus, walking by the sea of Galilee, saw two brethren, Simonⁱ called Peter, and Andrew his brother, casting a net into the sea: for they were fishers.

19 And he saith unto them, Follow me, and I will make you fishers^j of men.

20 And they straightway left^k their nets, and followed him.

21 And going on from thence, he saw other two brethren,^l James the son of Zebedee, and John his brother, in a ship with Zebedee their father, mending their nets: and he called them.

22 And they immediately left the ship and their father, and followed him.

κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσε παρὰ τῶν μαίγων.

17 Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου, λέγοντος·

18 Φωνὴ ἐν Ῥαμὰ ἠκίσθη, ἐθρήνος κ'· κλαυθμός καὶ ὕδριμος πολὺς, Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς· καὶ ἐκ ἤθελε παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσί.

19 Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου, ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ φαίνεται τῷ Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ,

20 Λέγων· Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύσιν εἰς γῆν Ἰσραὴλ· τεθνήκασι γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου.

21 Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτῶν, καὶ ἦλθεν εἰς γῆν Ἰσραὴλ.

22 Ἀκίστας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει ἐπὶ τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ Ἡρώδου τῆ πατρὸς αὐτοῦ, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ, ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας.

23 Καὶ ἔλθων κατήκτισεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέτ· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν, ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.

Κεφ. γ'. ΙΙΙ.

ΕΝ δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής, κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας,

2 Καὶ λέγων· Μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

3 Οὗτος γάρ ἐστιν ὁ ῥηθεὶς ὑπὸ Ἡσαίου τοῦ προφήτου, λέγοντος· Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.

4 Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχε τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου, κ' ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφίν αὐτοῦ· ἥ δὲ τροφή αὐτοῦ ἦν ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον.

5 Τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα, καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία, καὶ πᾶσα ἡ περικύκλος τοῦ Ἰορδάνου·

6 Καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῳ ὑπ' αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.

7 Ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς· Γεννήματα ἐχίνων, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς;

8 Ποίησθε οὖν καρπὸς ἀξίους τῆς μετανοίας.

9 Καὶ μὴ δόξετε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγείρει τέκνα τῷ Ἀβραάμ.

10 Ἡ δὲ δὲ καὶ ἡ ἄξιν πρὸς τὴν ρίζαν τῶν δένδρων κείται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν, ἐκκόπεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.

11 Ἐγὼ μὲν βαπτίζω ὑμᾶς ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὅπισθον μὲν ἐρχόμενος ἰσχυρότερος μου ἐστίν, οὗ ἕκ ἐμοὶ ἰκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρὶ.

12 Οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἄλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σίτον· αὐτοῦ· εἰς τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέσθῳ.

13 Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην, τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ.

14 Ὁ δὲ Ἰωάννης διεκάλυεν αὐτόν, λέγων· Ἐγὼ χρεῖαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρὸς με·

15 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν· Ἄφες ἄρτι· ἔγω γὰρ πρέπον ἐστίν ἡμῖν πληρω-

σαι πᾶσαν δικαιοσύνην. Τότε ἀφίησιν αὐτόν.

16 Καὶ βαπτισθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἀνέβη εὐθὺς ἀπὸ τῆς ὕδατος· καὶ ἰδὼς, ἀνεψύχησαν αὐτῷ οἱ ἔρανοί, καὶ εἶδε τὸ Πνεῦμα τῆ Θεᾶ καταβαῖνον ὡσεὶ περιστέραν, καὶ ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν.

17· Καὶ ἰδοὺ, φωνὴ ἐκ τῶν ἐρανῶν, λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα.

Κεφ. δ'. ΙV.

ΤΟΤΕ ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἐρημον ὑπὸ τῆς Πνευματικῆς, πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου.

2 Καὶ νηστεύσας ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ νύκτας τεσσαράκοντα, ὕστερον ἐπεινάσε.

3 Καὶ προσελθὼν αὐτῷ ὁ πειράζων, εἶπεν· Εἰ υἱὸς εἶ τῆ Θεᾶ, εἰπέ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται.

4 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπε· Γέγραπται· Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ' ἡ ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος Θεοῦ.

5 Τότε παραλαμβάνει αὐτόν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἵστησιν· αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ·

6 Καὶ λέγει αὐτῷ· Εἰ υἱὸς εἶ τῆ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν κάτω· γέγραπται γάρ· Ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτῶν ἐντελεῖται περὶ σοῦ, καὶ ἐπὶ χειρῶν ἄρσῃ σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.

7 Ἐφ' αὐτῷ καὶ ὁ Ἰησοῦς· Πάλιν· γέγραπται· Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου.

8 Πάλιν παραλαμβάνει αὐτόν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν, καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν.

9 Καὶ λέγει αὐτῷ· Ταῦτα πάντα σοι δώσω, ἔαν πεισὼν προσκυνήσῃς μοι.

10 Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὑπαγε· ὡς γέγραπται γάρ· Κύριον τὸν Θεόν σου προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.

11 Τότε ἀφίησιν αὐτόν ὁ διάβολος· καὶ ἰδοὺ, ἄγγελοι προσήλθον, καὶ δικηκόνουν αὐτῷ.

12 Ἀκίστας δὲ ἐὼς ὁ Ἰησοῦς· ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

13 Καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρέτ, ἔλθων κατήκτισεν εἰς ἡ Καπερναεὺν· τὴν παραθαλασσίαν, ἐν ὁρίοις Ζαβουλὸν καὶ Νεφθαλεὺν·

14 Ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαίου τοῦ προφήτου, λέγοντος·

15 Ἢ Ζαβουλὸν καὶ γῆ Νεφθαλεὺς, ὁδὸν θαλάσσης, πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν.

16 Ὁ λαὸς, ὁ καθήμενος ἐν σκότει, εἶδε φῶς μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου, φῶς ἀγέτιδον αὐτοῖς.

17 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν, καὶ λέγειν· Μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

18 Περιπατῶν δὲ ὁ Ἰησοῦς παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδε δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν· (ἦσαν γὰρ ἀδελφεοί.)

19 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιῶ ὑμᾶς ἀποστόλους ἀνθρώπων.

20 Οἱ δὲ, εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα, ἠκολούθησαν αὐτῷ.

21 Καὶ πρὸς ἑκείθεν, εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφούς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῇ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν, καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν· καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς.

22 Οἱ δὲ, εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν

πατέρα αὐτῶν, ἠκολούθησαν αὐτῷ.

23 Καὶ περιήγεν ὅλην τὴν Γαλιλαίαν ὁ Ἰησοῦς, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ.

24 Καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν¹ καὶ προσήγγιναν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας, ποικίλους νόσους¹ καὶ βασάνους συνεχομένους, καὶ δαιμονιζομένους, καὶ σεληνιαζομένους, καὶ παραλυτικούς¹ καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς.

25 Καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων καὶ Ἰουδαίας, καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

Κεφ. ε'. V.

ΙΔΩΝ δὲ τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος¹ καὶ καθίσαντος αὐτοῦ, προσήλθαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

2 Καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, ἐδίδασκεν αὐτοὺς, λέγων¹

3 Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

4 "Μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται.

5 Μακάριοι οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν.

6 Μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται.

7 Μακάριοι οἱ ἐλεημονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται.

8 Μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται.

9 Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ Θεοῦ κληθήσονται.

10 Μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

11 Μακάριοι ἐστε ὅταν διωδίσωσιν ὑμᾶς καὶ ὀψώσιν, καὶ εἰπῶσι πᾶν πονηρὸν ὅρμηκα¹ καθ' ὑμῶν, ὡς ψευδόμενοι¹, ἕνεκεν ἐμοῦ.

12 Χαίrete καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς¹· οὗτω γὰρ ἐδίδωκεν τοὺς προφῆτας τοὺς πρὸ ὑμῶν.

13 Ὑμεῖς ἐστε τὸ ἅλας τῆς γῆς¹· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας ἀφανθῇ, ἐν τίνι ἀλισθήσεται¹; εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ βληθῆναι ἔξω, καὶ καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων.

14 Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου. Οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη¹.

15 Οὐδὲ καίουσιν λύχνον, καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ.

16 Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὥπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα, καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

17 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον, ἢ τὴν προφῆτας¹· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι.

18 Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ὥς ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς, καὶ ἡ γῆ, ἵωτα ἐν ἡ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ὥς ἂν πάντα γένηται.

19 Ὃς ἐὼν οὖν λύση μίαν τῶν ἐντολῶν τῶν ἐλαχίστων, καὶ διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀνθρώπους, ἐλαχίστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν¹ ὡς δ' ἂν ποιῇ καὶ ἡ διδασκ,

ἄτος μέγας¹ κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

20 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν πλεον τῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθῃτε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

21 Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις¹. Οὐ φονεύσεις¹ ὡς δ' ἂν φονεύσῃ, ἑνοχος ἔσται τῇ κρίσει.

22 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ¹ ἢ εἰρήνῃ, ἑνοχος ἔσται τῇ κρίσει¹· ὡς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, Ἐρακά, ἑνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ¹ ὡς δ' ἂν εἴπῃ, Μωρὲ, ἑνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.

23 Ἐὰν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, κακεῖ μνηστῆς ὅτι ὁ ἀδελφός σε ἔχει τί κατὰ σου,

24 Ἀφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ὑπάγε, πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἔλθων πρόσφερε τὸ δῶρόν σου.

25 Ἰσθὶ εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου¹ ταχὺ, ὥς ὅτου εἴ ἐν τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ¹ μήποτε σε παραδῷ ὁ ἀντίδικός τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτὴς σε παραδῷ τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ.

26 Ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ὥς ἂν ἀποδῷς τὸν ἑσχατον κοδράντην.

27 Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις¹. Οὐ μοιχεύσεις.

28 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι¹ αὐτῆς¹, ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτήν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.

29 Εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτόν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ¹· συμφέρει γὰρ σοι ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου¹ βληθῇ εἰς γέενναν¹.

30 Καὶ εἰ ἡ δεξιὰ σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοπον αὐτήν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ¹· συμφέρει γὰρ σοι ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου¹ βληθῇ¹ εἰς γέενναν.

31 Ἐρρέθη δὲ ὅτι ὡς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον.

32 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι ὡς ἂν ἀπολύσῃ¹ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, παρεκτός λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν μοιχεύσαι¹· καὶ ὡς ἂν ἀπολελυμένην γαμήσῃ, μοιχεύεται¹.

33 Πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις¹. Οὐκ ἐπιπορεύσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ Κυρίῳ τοὺς ὄρκους σου.

34 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ ὁμοσαι ὅλως¹ μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶ τοῦ Θεοῦ¹.

35 Μὴτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστι τῶν ποδῶν αὐτοῦ¹· μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶ τοῦ μεγάλου βασιλέως¹.

36 Μὴτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὁμόσης, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ἢ μέλαιναν ποιῆσαι.

37 Ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν, ναὶ, ναὶ¹· οὐ, οὐ¹· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν.

38 Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη¹. Ὁφθαλμὸν ἀντι ὀφθαλμοῦ, στρέφον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην¹.

39 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ¹· ἀλλ' ὅστις σε ραπίσει ἐπὶ τὴν δεξιάν σου σιαγόνα, στρέφον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην¹.

40 Καὶ τὸν θέλοντί σοι κριθῆναι, καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον¹.

41 Καὶ ὅστις σε ἀγαρεύσει μίλιον ἐν, ὑπάγε μετ' αὐτοῦ ὁδοῦ.

42 Τῷ αἰτουντί σε δίδου¹ καὶ τὸν θέλοιντα ἀπὸ σοῦ δανείσασθαι μὴ ἀποστραφῆς.

43 Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη¹. Ἀγαπήσεις τὸν πλη-

23 And Jesus went about all Galilee, teaching^a in their synagogues, and preaching the gospel^c of the kingdom, and healing all manner of sickness, and all manner of disease^d among the people.

24 And his fame went throughout all Syria: and they brought unto him all sick people that were taken with divers diseases and torments, and those which were possessed with devils, and those which were lunatic, and those that had the palsy; and he healed them.

25 And there followed him great multitudes^e of people from Galilee, and from Decapolis, and from Jerusalem, and from Judea, and from beyond Jordan.

CHAP. V.

AND seeing the multitudes, he went up into a mountain: and when he was set, his disciples came unto him:

2 And he opened his mouth, and taught them, saying,ⁱ

3 Blessed are the poor^k in spirit:^l for their's is the kingdom of heaven.

4 Blessed are they that mourn:^m for they shall be comforted.ⁿ

5 Blessed are the meek: for they^o shall inherit the earth.

6 Blessed are they which do hunger and thirst after righteousness: for^q they shall be filled.

7 Blessed are the merciful: for^r they shall obtain mercy.

8 Blessed are the pure in^s heart: for they shall see God.

9 Blessed are the^t peacemakers: for they shall be called the children of God.

10 Blessed are they which are persecuted for righteousness^u sake: for their's is the kingdom of heaven.

11 Blessed are ye, when men shall revile you, and persecute you, and shall say all manner of evil against you ζ falsely, for my sake.

12 Rejoice, and be exceeding glad: for great is your reward^y in heaven: for so persecuted they the prophets which were before you.

13 Ye are the salt^z of the earth: but if the salt have lost his savour, wherewith shall it be salted? it is thenceforth good for nothing, but to be cast out, and to be trodden under foot of men.

14 Ye are the light^a of the world. A city that is set on an hill cannot be hid.

15 Neither do men light a candle, and put it under a η bushel, but on a candlestick; and it giveth light unto all that are in the house.

16 Let your light so shine before men, that they may see your good works, and glorify^c your Father which is in heaven.

17 Think not that I am come to destroy^d the law, or the^e prophets: I am not come to destroy, but to^f fulfil.

18 For verily I say unto you, Till heaven and earth pass, one jot or one tittle^g shall in no wise pass from the law, till all be fulfilled.

19 Whosoever therefore shall break one of these least commandments, and shall teach men so, he shall be called the least in the kingdom of heaven: but whosoever shall do and teach them, the same shall be called great^h in the kingdom of heaven.

20 For I say unto you, That except your righteousness shall exceedⁱ the righteousness of the scribes and Pharisees, ye shall in no case enter into the kingdom of heaven.

A. D. 31.

β or, to them.

a ch. 9. 35.

Lu. 4. 15, 44.

b Ex. 20. 13.

De. 5. 17.

c ch. 24. 14.

Mar. 1. 14.

d ch. 8. 16, 17.

Ps. 103. 3.

e 1 Jn. 3. 15.

γ i. e. vain

fellow.

2 Sa. 6. 20.

f De. 16. 16, 17.

Lu. 6. 17, 19.

h Pr. 25. 8.

Lu. 12. 58, 59.

i Lu. 6. 20, &c.

k Is. 57. 15.

66. 2.

l Ja. 2. 5.

m Is. 61. 3.

Eze. 7. 16.

n Jn. 16. 20.

2 Co. 1. 7.

o Ps. 37. 11.

p Job 31. 1.

Pr. 6. 25.

q Ps. 145. 19.

Is. 65. 13.

δ or, do

cause thee

to offend.

r Ps. 41. 1, 2.

s Ps. 24. 3, 4.

Hc. 12. 14.

1 Jn. 3. 2, 3.

t Ps. 34. 14.

u Ro. 8. 13.

1 Co. 9. 27.

u 1 Pe. 3. 13, 14.

ζ lying.

w De. 24. 1.

Je. 3. 1.

Mar. 10. 2, 9.

x ch. 19. 9.

1 Co. 7. 10, 11.

y 2 Co. 4. 17.

z Mar. 9. 50.

a Le. 19. 12.

Nu. 30. 2.

De. 23. 23.

b Phi. 2. 15.

c ch. 23. 16, 22.

Ja. 5. 12.

η The word,

in the original,

signifieth a

measure contain-

ing about

a pint less

than a

peck.

d Re. 21. 2, 10.

e 1 Pe. 2. 12.

f ch. 3. 15.

g Is. 42. 21.

h Ps. 40. 6, 3.

i Ja. 5. 12.

k Ex. 21. 24.

l Lu. 16. 17.

m Pr. 20. 22.

24. 29.

Ro. 12. 17, 19.

n Is. 50. 6.

o 1 Sa. 2. 30.

p ch. 33. 23, 28.

Phi. 3. 9.

q De. 15. 7, 11.

21 Ye have heard that it was said β by them of old time,^b Thou shalt not kill: and whosoever shall kill shall be in danger of the judgment:

22 But I say unto you, That whosoever is angry with his brother without a cause,^c shall be in danger of the judgment: and whosoever shall say to his brother, γ Raca, shall be in danger of the council: but whosoever shall say, Thou fool, shall be in danger of hell fire.

23 Therefore, if thou bring thy gift^d to the altar, and there rememberest that thy brother hath ought against thee,

24 Leave there thy gift before the altar, and go thy way; first be reconciled to thy brother, and then come and offer thy gift.

25 Agree with thine adversary quickly, whiles thou art in the way with him; lest at any time the adversary deliver thee^e to the judge, and the judge deliver thee to the officer, and thou be cast into prison.

26 Verily I say unto thee, Thou shalt by no means come out thence, till thou hast paid the uttermost farthing.

27 Ye have heard that it was said by them of old time, Thou shalt not commit adultery:

28 But I say unto you, That whosoever looketh^f on a woman to lust after her, hath committed adultery with her already in his heart.

29 And if thy right eye δ offend thee, pluck it out, and cast it from thee: for it is profitable for thee that one of thy members should perish, and not that thy whole body should be cast into hell.^g

30 And if thy right hand offend thee, cut it off, and cast it from thee: for it is profitable for thee that one of thy members should perish, and not that thy whole body should be cast into hell.

31 It hath been said, Whosoever shall put away his wife, let him give her a writing of divorcement:^h

32 But I say unto you, That whosoever shall put away his wife,ⁱ saving for the cause of fornication, causeth her to commit adultery: and whosoever shall marry her that is divorced, committeth adultery.

33 Again, ye have heard that it hath been said by them of old time, Thou shalt not forswear thyself,^a but shalt perform unto the Lord thine oaths:

34 But I say unto you, Swear not at all:^c neither by heaven; for it is God's throne:

35 Nor by the earth; for it is his footstool: neither by Jerusalem; for it is^d the city of the great King.

36 Neither shalt thou swear by thy head, because thou canst not make one hair white or black.

37 But let your communication be, Yea, yea; Nay, nay: for whatsoever is more than these, cometh of evil.^e

38 Ye have heard that it hath been said, An^e eye for an eye, and a tooth for a tooth:

39 But I say unto you,^m That ye resist not evil: but whosoever shall smite theeⁿ on thy right cheek, turn to him the other also.

40 And if any man will sue thee at the law, and take away thy coat, let him have thy cloke also.

41 And whosoever shall compel thee to go a mile, go with him twain.

42 Give to him that asketh thee, and from him that would borrow of thee turn not thou^q away.

43 Ye have heard that it hath been

εὐρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοίγεται ὑμῖν.

8 Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὐρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοίγεται.

9 Ἡ τις ἔστιν ἔξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν ἐὰν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ;

10 Καὶ ἐὰν ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ ὄψιν ἐπιδώσει αὐτῷ;

11 Εἰ οὖν ὑμεῖς, πονηροὶ ὄντες, οἴδατε δόματα ἀγαθὰ δίδοναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;

12 Πάντα οὖν ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· ἴδτεσι· γὰρ ἐστὶν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.

13 Εἰσελθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεία ἡ πύλη, καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοὶ εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς.

14 Ὅτι στενὴ ἡ πύλη, καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ὀλίγοι εἰσιν οἱ εὐρίσκοντες αὐτήν.

15 Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδομῃσι προβάτων, ἔσχατον δέ εἰσι λύκοι ἄρπαγες.

16 Ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτοὺς. Μὴτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὴν, ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα;

17 Οὕτω πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖ· τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ.

18 Οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρπὸς πονηρὸς ποιεῖν, ἢ δὲ δένδρον σαπρὸν καρπὸν καλὸς ποιεῖν.

19 Πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.

20 Ἀραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτοὺς.

21 Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε, Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν ἐρανῶν· ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν ἐρανοῖς.

22 Πολλοὶ ἐροῦσίν μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, Κύριε, Κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι προσεφηνέσμεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν;

23 Καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς, ὅτι οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.

24 Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους, καὶ ποιεῖ αὐτοὺς, ὁμοιωσῶ αὐτὸν ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις ψυχοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πέτραν·

25 Καὶ κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ ἦλθον οἱ ποταμοί, καὶ ἐπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ καὶ προσέπεσον τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσε· τεθεμελιώτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν.

26 Καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τύττες, καὶ μὴ ποιῶν αὐτοὺς, ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις ψυχοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἄμμου.

27 Καὶ κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ ἦλθον οἱ ποταμοί, καὶ ἐπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἦν ἡ πτώσις αὐτῆς μεγάλη.

28 Καὶ ἐγένετο ὅτε συνετέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, ἐξεπλήσθησαν οὐ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδασκῇ αὐτοῦ·

29 Ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ Γραμματεῖς.

Κεφ. η'. VIII.

ΚΑΤΑΒΑΝΤΙ ΔΕ Αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί.

2 Καὶ ἰδοὺ, λεπρὸς ἰελθὼν· προσεκύνει αὐτῷ,

λέγων· Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαι με καθαρίσαι.

3 Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Θέλω, καθαρίσθητι. Καὶ εὐθέως ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα.

4 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὅρα μὴδεὶ εἰπῆς· ἀλλὰ ὕπαγε, σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε το δῶρον ὁ προσέταξε ὁ Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῦ.

5 Εἰσελθόντι δὲ αὐτῷ Ἰησοῦ εἰς Καπερναοὺμ, προσήλθεν αὐτῷ ἑκατόνταρχος παρακαλῶν αὐτόν,

6 Καὶ λέγων· Κύριε, ὁ παῖς μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικός, δεινὰς βασανίζομενος.

7 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν.

8 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἑκατόνταρχος ἔφη· Κύριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς ἵνα μὴ ὑπὸ τὴν στέγην εἰσελθῇς· ἀλλὰ μόνον εἰπὲ ὁ λόγος, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου.

9 Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας· καὶ λέγω τάτω, Πορεύθητι· καὶ πορεύεται· καὶ ἄλλω, Ἐρχε· καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου, Ποίησον τότῳ· καὶ ποιεῖ.

10 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασε, καὶ εἶπε τοῖς ἀκολουθοῦσιν· Ἀμήν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εἶρον.

11 Ἐλέω δὲ ἐν ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυστῶν ἤξουσιν, καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν·

12 Οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τοῦ ἑσώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρονθμὸς τῶν ὀδόντων.

13 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς αὐτῷ ἑκατοντάρχῳ· Ὑπαγε, καὶ ὡς ἐπίστευσας γεννηθήτω σοι· καὶ ἰάθη ὁ παῖς αὐτῶ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.

14 Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου, εἶδε τὴν πενθεράν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν·

15 Καὶ ἥψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός· καὶ ἠγέρθη, καὶ διηκόνει αὐτοῖς.

16 Ὅλως δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζομένους πολλοὺς· καὶ ἐξέβαλε τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν·

17 Ὅπως πληρωθῇ τὸ ρῆθὲν διὰ Ἡσαίου τοῦ προφήτου, λέγοντος· Αὐτοὺς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβε, καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.

18 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς πολλὰς ὄχλους περὶ αὐτόν, ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν.

19 Καὶ προσελθὼν εἰς Γραμματεῖς, εἶπεν αὐτῷ· Διδάσκαλε, ἀκολούθησόν σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ.

20 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Αἱ ἀλώπεκες φωλεῖν ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦσι· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει πού τὴν κεφαλὴν κλίνην.

21 Ἄλλοι δὲ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ· Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν, καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου.

22 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι, καὶ ἄψες τοὺς νεκρούς θάψαι τοὺς ἐαυτῶν νεκρούς.

23 Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

24 Καὶ ἰδοὺ, σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλυπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτοὺς δὲ ἐκάθευδε.

25 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ ὁ αὐτῷ ἠγείραν αὐτόν, λέγοντες· Κύριε, σῶσον ἡμᾶς, ἀπολύμεθα.

26 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Τί δειλοὶ ἐστε, ὀλιγόπιστοι; Τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησε τοῖς ἀνέμοις,

and ye shall find; knock, and it shall be opened unto you :

8 For every one that asketh^a receiveth; and he that seeketh^b findeth; and to him that knocketh it shall be opened.

9 Or what man is there of you, whom if his son ask bread, will he give him a stone?

10 Or if he ask a fish, will he give him a serpent?

11 If ye then, being evil, know how to give good gifts unto your children,^c how much more shall your Father which is in heaven give good things to them that ask him?

12 Therefore all things whatsoever ye would that men should do to you, do ye even so to them: for^d this is the law and the prophets.

13 Enter ye in^e at the strait gate: for wide is the gate, and broad is the way, that leadeth to destruction, and many there be which go in therat:

14 ^fBecause strait is the gate, and narrow is the way, which leadeth unto life; and few^g there be that find it.

15 Beware of false prophets,^h which come to you in sheep's clothing, but inwardly they are raveningⁱ wolves.

16 Ye shall know them by their^j fruits. Do men gather grapes of thorns, or figs of thistles?

17 Even so every good tree^k bringeth forth good fruit; but a corrupt tree bringeth forth evil fruit.

18 A good tree cannot bring forth evil fruit, neither can a corrupt tree bring forth good fruit.

19 Every^l tree that bringeth not forth good fruit is hewn down, and cast into the fire.

20 Wherefore by their fruits ye shall know them.

21 Not every one that saith unto me, Lord, Lord,^m shall enter into the kingdom of heaven; but he that doeth the will of my Father which is in heaven.

22 Many will say to me in that day, Lord, Lord, have we not prophesiedⁿ in thy name? and in thy name have cast out devils? and in thy name done many wonderful works?

23 And then will I profess unto them, I never knew you: depart from me,^o ye that work iniquity.

24 Therefore^p whosoever heareth these sayings of mine, and doeth them, I will liken him unto a wise^q man, which built his house upon a rock:

25 And the rain descended, and the floods came, and the winds blew, and beat upon that house; and it fell not: for it was founded upon a rock.^r

26 And every one that heareth these sayings of mine, and doeth them not, shall be likened unto a foolish^s man, which built his house upon the sand:

27 And the rain descended, and the floods came, and the winds blew,^t and beat upon that house; and it fell: and great was^u the fall of it.

28 And it came to pass, when Jesus had ended these sayings, the people were astonished^v at his doctrine:

29 For he taught them as one having authority, and not as the scribes.

CHAP. VIII.

WHEN he was come down from the mountain, great multitudes followed him.

2 And, behold, there came a leper^w and worshipped him, saying, Lord, if thou wilt, thou canst make me clean.

A. D. 31.

^a Ps. 81. 10, 16.

^u Je. 14. 13, 14.

16. 23, 24.

¹ Jn. 3. 22.

5. 14, 15.

^b Pr. 8. 17.

^c Je. 29. 12, 13.

^{ch.} ch. 9. 30.

^{Mar.} Mar. 5. 43.

^d Le. 14. 3, &c.

^e Lu. 11. 11, &c.

^f Lu. 7. 2, &c.

^g Le. 19. 18.

^{Ro.} Ro. 13. 8. 10.

^{Ga.} Ga. 5. 14.

^h Ps. 10. 17.

^{Lu.} Lu. 15. 19, 21.

ⁱ Lu. 13. 24.

^k ver. 3.

^{Ps.} Ps. 33. 9.

107. 20.

^{β or, How,}

^l ch. 20. 16.

25. 1, 12.

^{Ro.} Ro. 9. 27, 29.

^m De. 13. 1, 3.

^{Je.} Je. 23. 13, 16.

¹ Jn. 4. 1.

ⁿ Ac. 20. 29.

31.

^o ch. 12. 33.

^p ch. 15. 28.

^q Is. 2. 2, 3.

^r Lu. 13. 29.

^{Ac.} Ac. 11. 18.

^{Ep.} Ep. 3. 6.

^{Re.} Re. 7. 9.

^r Lu. 6. 43, 45.

^s ch. 7. 22, 23.

^t ch. 13. 42, 50.

^v ch. 3. 10.

^{Jn.} Jn. 15. 2, 6.

^u ch. 25. 11, 12.

^{Is.} Is. 48. 1, 2.

^{Lu.} Lu. 6. 46.

13. 25.

^{Ro.} Ro. 2. 13.

^w Mar. 1. 30.

31.

^{Lu.} Lu. 4. 38, 39.

^x Nu. 24. 4.

¹ Ki. 22. 11.

&c.

^{Je.} Je. 23. 13, &c.

^{Ac.} Ac. 19. 13, 15.

¹ Co. 13. 2.

^y Mar. 1. 32, &c.

^z ch. 25. 41.

^{Ps.} Ps. 5. 5.

^{Re.} Re. 22. 15.

^a Is. 53. 4.

¹ Pe. 2. 24.

^b Lu. 6. 47, &c.

^c Ps. 111. 10.

119. 99, 130.

^d Lu. 9. 57, 58.

^e Ps. 92. 13, 15.

^f 1 Sa. 2. 30.

^{Je.} Je. 8. 9.

^g 1 Ki. 19. 20.

^h 1 Co. 3. 13.

ⁱ He. 10. 26, 27.

^k Je. 23. 29.

^{Mar.} Mar. 6. 2.

^l Mar. 4. 37, &c.

^{Lu.} Lu. 8. 23, &c.

^m Mar. 1. 40.

&c.

^{Lu.} Lu. 5. 12, &c.

ⁿ Job 38. 11.

^{Ps.} Ps. 89. 9.

107. 29.

3 And Jesus put forth^h his hand, and touched him, saying, I will; be thou clean. And immediately his leprosy was cleansed.

4 And Jesus saith unto him, See thou tellⁱ no man; but go thy way, shew thyself to the priest, and offer the gift that Moses commanded,^j for a testimony unto them.

5 And when Jesus was entered into Capernaum, there came unto him a centurion,^k beseeching him,

6 And saying, Lord, my servant lieth at home sick of the palsy, grievously tormented.

7 And Jesus saith unto him, I will come and heal him.

8 The centurion answered and said, Lord, I am not worthy^l that thou shouldst come under my roof: but speak the word only,^m and my servant shall be healed.

9 For I am a man under authority, having soldiers under me: and I say to this man, Go, and he goeth; and to another, Come, and he cometh; and to my servant, Do this, and he doeth it.

10 When Jesus heard it, he marvelled, and said to them that followed, Verily I say unto you, I have not found so great faith,ⁿ no, not in Israel.

11 And I say unto you, That^o many shall come from the east and west, and shall sit down with Abraham, and Isaac, and Jacob, in the kingdom of heaven.

12 But the children of the kingdom^p shall be cast out into outer darkness: there shall be weeping^q and gnashing of teeth.

13 And Jesus said unto the centurion, Go thy way; and as thou hast believed, so be it done unto thee. And his servant was healed in the self-same hour.

14 And when Jesus was come into Peter's house, he saw his wife's mother laid,^r and sick of a fever.

15 And he touched her hand, and the fever left her: and she arose, and ministered unto them.

16 When the even was come, they brought unto him many^s that were possessed with devils: and he cast out the spirits with his word, and healed all that were sick:

17 That it might be fulfilled which was spoken by Esaias^t the prophet, saying, Himself took our infirmities, and bare our sicknesses.

18 Now when Jesus saw great multitudes about him, he gave commandment to depart unto the other side.

19 And a certain scribe came, and said unto him, Master, I^u will follow thee whithersoever thou goest.

20 And Jesus saith unto him, The foxes have holes, and the birds of the air have nests; but the Son of man hath not where to lay his head.

21 And another of his disciples said unto him, Lord,^v suffer me first to go and bury my father.

22 But Jesus said unto him, Follow me; and let the dead bury their dead.

23 And when he was entered into a ship, his disciples followed him.

24 And behold^w, there arose a great tempest in the sea, inasmuch that the ship was covered with the waves: but he was asleep.

25 And his disciples came to him, & awoke him, saying, Lord, save us: we perish.

26 And he saith unto them, Why are ye fearful, O ye of little faith? Then he arose, and rebuked^x the winds and the sea; and there was a great calm.

27 But the men marvelled, saying, What manner of man is this, that even the winds and the sea obey him!

28 And^b when he was come to the other side, into the country of the Gergesenes, there met him two possessed with devils, coming out of the tombs, exceeding fierce, so that no man might pass by that way.

29 And, behold, they cried out, saying, What have we to do with thee, Jesus, thou Son of God? art thou come hither to torment us before the time?

30 And there was a good way off from them, an herd of many swine, feeding.

31 So the devils besought him, saying, If thou cast us out, suffer^f us to go away into the herd of swine.

32 And he said unto them, Go. And when they were come out, they went into the herd of swine: and, behold, the whole herd of swine ran violently down a steep place into the sea, and perished in the waters.

33 And they that kept them fled, and went their ways into the city, and told every thing, and what was befallen to the possessed of the devils.

34 And, behold, the whole city came out to meet Jesus: and when they saw him, they besought him that he would departⁿ out of their coasts.

CHAP. IX.

AND he entered into a ship, and passed over, and came into his own city.

2 And,^p behold, they brought to him a man sick of the palsy, lying on a bed; and Jesus seeing their faith, said unto the sick of the palsy, Son,^r be of good cheer; thy sins be forgiven thee.

3 And, behold, certain of the scribes said within themselves, This man blasphemeth.

4 And Jesus knowing their thoughts,^s said, Wherefore think ye evil in your hearts?

5 For whether is easier, to say, Thy sins be forgiven thee; or to say, Arise, and walk?

6 But that ye may know that the Son of man hath power on earth to forgive^w sins, (then saith he to the sick of the palsy,) Arise, take up thy bed, and go unto thine house.

7 And he arose, and departed to his house.

8 But when the multitudes saw *it*, they marvelled, and glorified^w God, which had given such power unto men.

9 And^{as} Jesus passed forth from thence, he saw a man, named Matthew, sitting at the receipt of custom: and he saith unto him, Follow me. And he arose, & followed him.

10 And it came to pass, as Jesus sat at meat in the house, behold, many publicans and sinners came and sat down with him and his disciples.

11 And when the Pharisees saw *it*, they said unto his disciples, Why eateth your Master with publicans and sinners?

12 But when Jesus heard *that*, he said unto them, They that be whole need not a physician, but they that are sick.

13 But go ye and learn what that meaneth, I^d will have mercy, and not sacrifice: for I am not come to call the righteous, but sinners to repentance.

14 Then came to him the disciples of John, saying, Why do we and the Pharisees fast oft, but thy disciples fast not?

15 And Jesus said unto them, Can the children of the bride chamber mourn, as long as the bridegroom^h is with them? but the days will come, when the bride-

A. D. 31.

a Is. 22. 12.
β or, raw,
or, unwrought cloth.

b Mar. 5. 1.

Lu. 8. 26, &c.

c Job 32. 19.

d Mar. 5. 22.

Lu. 8. 41, &c.

e Jno. 11. 22.

25.

f Job 1. 10, 12.

2. 3. 6.

g De. 14. 8.

Is. 65. 3, 4.

h Mar. 5. 25.

Lu. 8. 43.

i Ac. 19. 12.

j Lu. 7. 50.

17. 19.

Ac. 14. 9.

k Jno. 4. 53.

l Mar. 5. 33.

Lu. 8. 51.

m 2 Ch. 35. 25.

n Job 21. 14.

Lu. 5. 8.

Ac. 16. 39.

o Ac. 20. 10.

p Mar. 2. 3, &c.

Lu. 5. 18, &c.

q 2 Ki. 4. 33, &c.

r Mar. 5. 34.

γ or, this

fame.

s Ps. 139. 2.

Jno. 2. 24, 25.

He. 4. 12, 13.

Re. 2. 23.

t ch. 15. 22.

20. 30, 31.

u Mi. 7. 18.

v ch. 12. 16.

Is. 42. 2.

52. 13.

w Ac. 4. 21.

Ga. 1. 24.

x Mar. 2. 14.

Lu. 5. 27, &c.

y ch. 12. 22.

Lu. 11. 14.

z Is. 35. 6.

a ch. 12. 24.

Mar. 3. 22.

Lu. 11. 15.

b ch. 4. 23.

c ch. 11. 19.

Lu. 15. 2.

He. 5. 2.

d ch. 12. 7.

Pr. 21. 3.

Ho. 6. 6.

Mi. 6. 8.

e or, were

tired and

lay down.

f Lu. 24. 47.

Ac. 5. 31.

2 Pe. 3. 9.

g Nu. 27. 17.

1 Ki. 22. 17.

Eze. 34. 5.

Zec. 10. 2.

g Lu. 10. 2.

Jno. 4. 35.

h ch. 25. 1. 10.

Jno. 3. 29.

Re. 21. 2.

i Ps. 68. 11.

groom shall be taken from them, and then shall^a they fast.

16 No man putteth a piece of β new cloth unto an old garment; for that which is put in to fill it up taketh from the garment, and the rent is made worse.

17 Neither do men put new wine into old bottles, else^c the bottles break, and the wine runneth out, and the bottles perish: but they put new wine into new bottles, and both are preserved.

18 While^d he spake these things unto them, behold, there came a certain ruler and worshipped him, saying, My daughter is even now dead: but come and lay thy hand upon her, and she shall live.^e

19 And Jesus arose, and followed him, and so did his disciples.

20 And,^h behold, a woman, which was diseased with an issue of blood twelve years, came behind him, and touched the hem of his garment:

21 For she said within herself, If I may but touch his garment,ⁱ I shall be whole.

22 But Jesus turned him about; and when he saw her, he said, Daughter, be of good comfort; thy^j faith hath made thee whole. And the woman was made whole from that hour.^k

23 And^l when Jesus came into the ruler's house, and saw the^m minstrels and the people making a noise,

24 He said unto them, Give place; for the maid is not dead,^o but sleepeth. And they laughed him to scorn.

25 But when the people were put forth,^q he went in, and took her by the hand, and the maid arose.

26 And γ the fame hereof went abroad into all that land.

27 And when Jesus departed thence, two blind men followed him, crying, and saying, Thou Son of David,^r have mercy on us.

28 And when he was come into the house, the blind men came to him: and Jesus saith unto them, Believe ye that I am able to do this? They said unto him, Yea, Lord.

29 Then touched he their eyes, saying, According to your faith be it unto you.

30 And their eyes were opened: and Jesus straightly charged them, saying, See that no man know^v *it*.

31 But they, when they were departed, spread abroad his fame in all that country.

32 As they went out, behold, they brought to him a dumb man^w possessed with a devil.

33 And when the devil was cast out, the dumb spake:^x and the multitudes marvelled, saying, It was never so seen in Israel.

34 But the Pharisees said, He^a casteth out devils through the prince of the devils.

35 And^b Jesus went about all the cities and villages, teaching in their synagogues, and preaching the gospel of the kingdom, and healing every sickness and every disease among the people.

36 But when he saw the multitudes, he was moved with compassion on them, because they^δ fainted, and were scattered abroad, as sheep^f having no shepherd.

37 Then saith he unto his disciples, The harvest^g truly is plenteous, but the labourers are few;

38 Pray ye therefore the Lord of the harvest, that he will send forthⁱ labourers into his harvest.

CHAP. X.

AND when he had called unto him his

καὶ τῇ θαλάσῃ· καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. 27 Οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν, λέγοντες· Πο-
ταπὸς ἔστιν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θά-
λασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ;

28 Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώ-
ραν τῶν ἡ Γεργεσηνῶν, ὑπῆντησαν αὐτῷ δύο
δαμονιζόμενοι, ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι,
χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν
διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης.

29 Καὶ ἰδού, ἔκραξαν λέγοντες· Τί ἡμῖν καὶ
σοι, ὁ Ἰησοῦ· υἱὸς τοῦ Θεοῦ; ἦλθες ὥδε πρὸ
μας βασανίσαι ἡμᾶς;

30 Ἦν δὲ ἡμακρὰν! ἀπ' αὐτῶν ἀγέλην χοίρων
πολλῶν βοσκομένην.

31 Οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν αὐτὸν, λέγον-
τες· Εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἐπίτρεψον ἡμῖν
ἀπελθεῖν εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων.

32 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὑπάγετε. Οἱ δὲ ἐξε-
λθόντες ἀπῆλθον εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων!
καὶ ἰδού, ὥρμησε πᾶσα ἡ ἀγέλη τῶν χοίρων!
κατὰ τοῦ κρημνὸς εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθα-
νον ἐν τοῖς ὕδασι.

33 Οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον· καὶ ἀπελθόντες
εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα, καὶ τὰ τῶν
δαμονιζομένων.

34 Καὶ ἰδού, πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς συνάν-
τησιν τῷ Ἰησοῦ· καὶ ἰδόντες αὐτὸν, παρεκά-
λεσαν ὅπως μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.

Κεφ. θ'. ΙΧ.

ΚΑΙ ἔμβας εἰς τὴν πόλιν, διεπέρασε, καὶ
ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν.

2 Καὶ ἰδού, προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν
ἐκ κλίνης βεβλημένον· καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν
πίστιν αὐτῶν, εἶπε τῷ παραλυτικῷ· Θάρσει
τέκνον, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου!

3 Καὶ ἰδού, τινὲς τῶν Γραμματέων εἶπον ἐν
ἑαυτοῖς· Οὗτος βλασφημεῖ.

4 Καὶ ἰδὼν! ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν,
εἶπεν· Ἰνατί ὑμεῖς ἐνθυμήσθε πονηρὰ ἐν ταῖς
καρδίαις ὑμῶν;

5 Τί γὰρ ἔστιν ἐνκοπώτερον, εἰπεῖν· Ἀφέων-
ταί σοι αἱ ἁμαρτίαι· ἢ εἰπεῖν· Ὁ γειραι!
καὶ περιπάτει;

6 Ἰνα δὲ εἰπῇτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφέναι ἁμαρτίας· (τότε
λέγει τῷ παραλυτικῷ) Ἐγερθεὶς ἄρον σου τὴν
κλινην, καὶ ἵπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου.

7 Καὶ ἐγερθεὶς, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκόν αὐτοῦ.

8 Ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐθαύμασαν!, καὶ ἐδόξα-
σαν τὸν Θεόν, τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην
τοῖς ἀνθρώποις.

9 Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκείθεν, εἶδεν ἄν-
θρωπον καθήμενον ἐπὶ τῷ τελωνίον, Ματ-
θαῖον λεγόμενον· καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀκολουθε
μοι· καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

10 Καὶ ἐγένετο αὐτῷ ἀνακείμενον ἐν τῇ οἰκίᾳ,
καὶ ἰδού, πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόν-
τες, συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐ-
τοῦ.

11 Καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι, εἶπον τοῖς μαθη-
ταῖς αὐτοῦ· Διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρ-
τωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν;

12 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας, εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ
χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἱατροῦ, ἀλλ' οἱ
κακῶς ἔχοντες.

13 Πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστίν· ἰ' Ἐλεον!
θέλω, καὶ οὐ θυσίαν· οὐ γὰρ ἦλθον καλεῖσαι
δικαίους, ἀλλ' ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν!.

14 Τότε προσέρχονταί αὐτῷ οἱ μαθηταὶ
Ἰωάννου, λέγοντες· Διὰ τί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι
νηστεύομεν πολλά, οἱ δὲ μαθηταὶ σου οὐ
νηστεύουσιν;

15 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Μὴ δύναται

οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν, ἐφ' ὅσον μετ'
αὐτῶν ἔστιν ὁ νυμφίος; ἐλευσονται δὲ ἡμέραι
ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε
νηστεύουσιν.

16 Οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπιβλήμα ῥάκους
ἀγνῶτον ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἶρει γὰρ τὸ
πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χεῖρον
σχίσμα γίνεται.

17 Οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἄσκους πα-
λαιούς· εἰ δὲ μήγε, ρήγνυνται οἱ ἄσκοι, καὶ ὁ
οἶνος ἐκχείται, καὶ οἱ ἄσκοι ἀπολούνται· ἀλλὰ
βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἄσκους καινούς, καὶ
ἂ μπότ' ἄρα συντηροῦνται.

18 Ταῦτα αὐτοῦ λαλόντος αὐτοῖς, ἰδού, ἄρ-
χων ἐλθὼν προσέκειντο αὐτῷ, λέγων· Ὅτι ἡ
θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν· ἀλλὰ ἐλθὼν
ἐπίθες τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ ζήσεται.

19 Καὶ ἐγερθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἠκολούθησεν αὐτῷ,
καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

20 (Καὶ ἰδού, γυνὴ αἰμορρῶσα δώδεκα ἔτη,
προσελθούσα ὅπισθεν, ἥψατο τοῦ κρασπέδου
τοῦ ἱματίου αὐτοῦ·

21 Ἐλεγε γὰρ ἐν ἑαυτῇ· Ἐὰν μόνον ἥψωμαι
τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι.)

22 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπιστραφεὶς, καὶ ἰδὼν αὐτήν,
εἶπε· Θάρσει θυγάτηρ· ἡ πίστις σου σέσωκέ-
σε. Καὶ σῶσθ' ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.)

23 Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ
ἄρχοντος, καὶ ἰδὼν τὸν αὐλητὰς, καὶ τὸν
ὄχλον θορυβούμενον, ἔλεγεν αὐτοῖς·

24 Ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανε τὸ κοράσιον,
ἀλλὰ καθεύδει. Καὶ κατεγέλωον αὐτοῦ.

25 Ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκρά-
τησε τῆς χειρὸς αὐτῆς· καὶ ἠγέρθη τὸ κοράσιον.

26 Καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν
ἐκείνην.

27 Καὶ παράγοντι ἐκείθεν τῷ Ἰησοῦ, ἠκολού-
θησαν αὐτῷ δύο τυφλοὶ κράζοντες, καὶ λέ-
γοντες· Ἐλέησον ἡμᾶς, υἱέ! Δαβὶδ.

28 Ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, προσῆλθον
αὐτῷ οἱ τυφλοὶ, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
Πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; Λέ-
γουσιν αὐτῷ· Ναί, Κύριε.

29 Τότε ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, λέ-
γων· Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γεννηθῆτω ὑμῖν.

30 Καὶ ἀνεψύχησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί· καὶ
ἐνεβριμήσατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Ὅρατε
μηδεὶς γινωσκέτω.

31 Οἱ δὲ ἐξελθόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ
τῇ γῇ ἐκείνῃ.

32 Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδού, προσήνεγκαν
αὐτῷ ἄνθρωπον κωφόν, δαμονιζόμενον·

33 Καὶ, ἐκβληθέντος τοῦ δαμονίου, ἐλάλη-
σεν ὁ κωφός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι, λέγον-
τες· Ὅτι! οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσ-
ραὴλ.

34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον· Ἐν τῷ ἄρχοντι
τῶν δαμονίων ἐκβάλλει τὰ δαίμονια.

35 Καὶ περιήγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πᾶσας
καὶ τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς
αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασι-
λείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν
μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ.

36 Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἐσπλαγχνίσθη περὶ
αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ἀεκλημένοι· καὶ ἐρρίμμενοι
ὥσει πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα.

37 Τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Ὁ μὲν
θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι.

38 Δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως
ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

Κεφ. ι'. Χ.

ΚΑΙ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς

αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς ^φ ἔξουσίαν πνευμάτων ἁκαθάριων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτὰ, καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.

2 Ὡν δὲ δώδεκα ὑποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστι ταῦτα· πρῶτος, Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος, καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ·

3 Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· Φίλιππος, καὶ Βαρθολομαῖος· Θωμᾶς, καὶ Ματθαῖος ὁ τελώνης· Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου, καὶ Λεββαῖος ὁ ἐπικληθεὶς Θωδδαῖος·

4 Σίμων ὁ Ἰκανανίτης, καὶ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, ὁ καὶ παραδούς αὐτόν.

5 Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς, παραγγείλας αὐτοῖς, λέγων· Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν Σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλθητε·

6 Πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραὴλ.

7 Πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε, λέγοντες, Ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

8 Ἀσθενούντας θεραπεύετε, ^α λεπροὺς καθαρίζετε, νεκροὺς ἐγείρετε, ^β δαιμόνια ἐκβάλλετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε.

9 Μὴ κτήσασθε χρυσόν, μηδὲ ἄργυρον, μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς θάλασσας ὑμῶν·

10 Μὴ πῆραν εἰς ὁδόν, μηδὲ δύο χιτῶνας, μηδὲ ὑποδήματα, μηδὲ ^β ῥάβδον· ἄξιός γάρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ ἐστί.

11 Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθητε, ἐξετάσατε εἰς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστι· κἀκεῖ μέναιτε ἕως ἂν ἐξέλθητε.

12 Εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, ἀσπάσασθε αὐτήν·

13 Καὶ ἐὰν μὲν ἡ ἡ οἰκία ἄξια, ἐλθέτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ἡ ἄξια, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω.

14 Καὶ ὅς ἐάν μὴ δέξηται ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης, ἐκτινάξατε τὸν κοινορτὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν.

15 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῇ Σοδόμων καὶ ἡ Γομορρῶν· ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.

16 Ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις, καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστῆραι.

17 Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς·

18 Καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἐνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν.

19 Ὅταν δὲ παραιδῶσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς, ἢ τί λαλήσητε· ἀδοθῆσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λαλήσητε!

20 Οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστε οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν, τὸ λαλῶν ἐν ὑμῖν.

21 Παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς.

22 Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται.

23 Ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν ἄλλην· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελήσητε τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραὴλ, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

24 Οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ·

25 Ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος αὐ-

τοῦ. Εἰ τὸν οἰκοδεσπότην ^α Βεελζεβοῦλ· ἀεκά-
λεσαν, πόσῳ μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ;
26 Μὴ οὖν φοβήθητε αὐτούς· οὐδὲν γάρ ἐστι κεκαλυμμένον, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται· καὶ κρυπτόν, ὃ οὐ γνωσθήσεται.

27 Ὁ λέγων ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἶπατε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὁ εἰς τὸ σὺν ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν ὁρμάτων.

28 Καὶ μὴ ^α φοβηθῆτε! ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτείνειν· φοβήθητε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ.

29 Οὐχὶ δύο στρουθία ὑσσαρίου πωλεῖται, καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν· ἀνεῖ-
ς τὸν πατὴρ ὑμῶν;

30 Ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἡριθμύμεναι εἰσὶ.

31 Μὴ οὖν φοβηθῆτε· πολλῶν στρουθίων δια-
φέρετε ὑμεῖς.

32 Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἐμπροσ-
θεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω καγὼ ἐν αὐτῷ ἐμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

33 Ὅστις δ' ἂν ἀρνήσῃται με ἐμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι αὐτόν καγὼ ἐμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

34 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ μάχαιραν.

35 Ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς, καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς.

36 Καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου, οἱ οἰκτικοὶ αὐτοῦ.

37 Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμέ, οὐκ ἔστι μου ἄξιός· καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμέ, οὐκ ἔστι μου ἄξιός.

38 Καὶ ὅς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστι μου ἄξιός.

39 Ὁ εὗρων τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔνεκεν ἐμοῦ, εὐρήσει αὐτήν.

40 Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με.

41 Ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτη, μισθὸν προφήτου λήψεται· καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δίκαιου, μισθὸν δίκαιου λήψεται.

42 Καὶ ὅς ἐάν ποτίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων ὑποθήριον ψυχροῦς μόνον, εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

Κεφ. ια'. XI.

ΚΑΙ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσ-
σων τοὺς δώδεκα μαθηταὶς αὐτοῦ, μετέβη
ἐκεῖθεν, τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλιναις αὐτῶν.

2 Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσποτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ, πέμψας ^α δύο τῶν μαθη-
τῶν αὐτοῦ,

3 Εἶπεν αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν;

4 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Πορευθέντες ἀπαγγέilate Ἰωάννῃ ὅ ἀκούετε καὶ βλέπετε·

5 Τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, καὶ χωλοὶ περιπα-
τοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, κ' κωφοὶ ἀκούουσιν,
νεκροὶ ἐγείρονται, καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται·

6 Καὶ μακάριός ἐστιν ὁς ἐάν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.

7 Τούτων δὲ πορευομένων, ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς
λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ Ἰωάννου· Τί ἐξηλθέτε
εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ
ἀνέμου σαλευόμενον;

8 Ἀλλὰ τί ἐξηλθέτε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μα-

twelve disciples, he^a gave them power *β* against unclean spirits, to cast them out, and to heal all manner of sickness and all manner of disease.

2 Now the names^c of the twelve apostles are these: The first, Simon, who is called Peter, and Andrew his brother; James the son of Zebedee, and John his brother;

3 Philip, and Bartholomew; Thomas, and Matthew the publican; James the son of Alphaeus, and Lebbeus, whose surname was Thaddeus;

4 Simon the Canaanite, and Judas Iscariot, who also betrayed him.

5 These twelve Jesus sent forth, and commanded them, saying, Go not into the way of the Gentiles, and into any city of the Samaritans^f enter ye not:

6 But go^g rather to the lost sheep^h of the house of Israel.

7 And, as ye go, preach, saying,^j The kingdom of heaven is at hand.

8 Heal the sick, cleanse the lepers, raise the dead, cast out devils: freelyⁱ ye have received, freely give.

9 *δ* Provideⁿ neither gold, nor silver, nor brass, in your purses;

10 Nor scrip for your journey, neither two coats, neither shoes, nor yet *ζ*staves; for^p the workman is worthy of his meat.

11 And into whatsoever city or town ye shall enter, inquire who in it is worthy; and there abide till ye go thence.

12 And when ye come into an house, salute it.

13 And if the house be worthy, let your peace come upon it: but if it be not worthy, let your peace return^q to you.

14 And whosoever shall not receive you, nor hear your words, when ye depart out of that house or city, shake^r off the dust of your feet.

15 Verily I say unto you, It^w shall be more tolerable for the land of Sodom and Gomorrah in the day of judgment, than for that city.

16 Behold, I send you forth as sheep in the midst of wolves: be ye therefore wise^x as serpents, and *η* harmless^y as doves.

17 But beware^z of men: for they^δ will deliver you up to the councils, and they will scourge^c you in their synagogues;

18 And ye^d shall be brought before governors and kings for my sake, for a testimony against them and the Gentiles.

19 But^e when they deliver you up, take no thought how or what ye shall speak; for it shall be given you in that same hour what ye shall speak.

20 For it is not ye that speak, but the Spirit of your Father which speaketh in you.

21 And the brother shall deliver up the brother to death, and the father the child: and the children shall rise up against their parents, and cause them to be put to death.

22 And ye shall be hated of all men for my name's sake; but he^f that endureth to the end shall be saved.

23 But when they persecute you in this city, flee^h ye into another: for verily I say unto you, Ye shall not *θ* have gone over the cities of Israel, till the Son of man be come.

24 The discipleⁱ is not above his master, nor the servant above his lord.

25 It is enough for the disciple that he be as his master, and the servant as his lord. If they^j have called the master of the house *κ* Beelzebub, how much more shall they call them of his household?

A. D. 31.

a Mar. 3. 13, 14.

6, 7, &c.

Lu. 9. 1, &c.

b Mar. 4. 22.

Lu. 12. 2, 3.

1 Co. 4. 5.

β or, over.

c Lu. 6. 13.

d Is. 8. 12, 13.

51. 7, 12.

1 Pe. 3. 14.

γ In value,

halfpenny

farthing, a

tenth part

of the Roman

penny, ch. 18. 28.

e Ac. 27. 34.

f 2 Ki. 17. 24.

Jno. 45. 9, 20.

g Ac. 13. 46.

h Ps. 119. 176.

Is. 53. 6.

Je. 50. 6, 17.

Eze. 34. 5, 6, 8.

1 Pe. 2. 25.

i Re. 3. 5.

j ch. 32; 4. 17.

Lu. 9. 2; 10. 9.

k 2 Ti. 2. 12.

l Ac. 8. 18, 20.

m Lu. 12. 49, 53.

δ or, Get.

n Lu. 22. 35.

1 Co. 9. 7, &c.

o Mi. 7. 5, 6.

τ a staff.

p Lu. 10. 7, &c.

q Ps. 41. 9.

r Lu. 14. 26.

s Ps. 35. 13.

t ch. 16. 25.

u Ne. 5. 13.

Ac. 13. 51.

18. 6.

v ch. 18. 5.

25. 40, 45.

Jno. 12. 44.

w ch. 11. 22, 24.

x 1 Ki. 17. 10.

He. 6. 10.

y Ro. 16. 19.

Ep. 5. 15.

η or, simple.

z Phi. 2. 15.

a Phi. 3. 2.

b ch. 24. 9.

Mar. 13. 9.

c Ac. 5. 40.

2 Co. 11. 24.

d Ac. XXIV.

XXV.

e Mar. 13. 11.

Lu. 12. 11.

21. 14, 15.

f Lu. 7. 18, &c.

g Da. 12. 12, 13.

Re. 2. 10.

h Ac. 8. 1.

θ or, end, or,

finish.

i Lu. 6. 40.

Jno. 13. 16.

15. 20.

k Is. 8. 14, 15.

l Co. 1. 22, 23.

1 Pe. 2. 8.

i Jno. 8. 48.

m Lu. 7. 24. 30.

κ Beelzebub.

n Ep. 4. 14.

Ja. 1. 6.

26 Fear them not therefore: for^b there is nothing covered, that shall not be revealed; and hid, that shall not be known.

27 What I tell you in darkness, that speak ye in light: and what ye hear in the ear, that preach ye upon the house-tops.

28 And fear^d not them which kill the body, but are not able to kill the soul: but rather fear him which is able to destroy both soul and body in hell.

29 Are not two sparrows sold for a γfarthing? and one of them shall not fall on the ground without your Father.

30 But^e the very hairs of your head are all numbered.

31 Fear ye not therefore; ye are of more value than many sparrows.

32 Whosoever therefore shall confess me before men, himⁱ will I confess also before my Father which is in heaven.

33 But whosoever^k shall deny me before men, him will I also deny before my Father which is in heaven.

34 Think not that I am come to send peace on earth: I^m came not to send peace, but a sword.

35 For I am come to set a man at variance^o against his father, and the daughter against her mother, and the daughter-in-law against her mother-in-law.

36 And^q a man's foes shall be they of his own household.

37 He^r that loveth father or mother more than me, is not worthy of me: and he that loveth son or daughter more than me, is not worthy of me.

38 And he that taketh not his cross, and followeth after me, is not worthy of me.

39 He^r that findeth his life, shall lose it: and he that loseth his life for my sake, shall find it.

40 He^r that receiveth you, receiveth me; and he that receiveth me, receiveth him that sent me.

41 He^r that receiveth a prophet in the name of a prophet, shall receive a prophet's reward; and he that receiveth a righteous man in the name of a righteous man, shall receive a righteous man's reward.

42 And whosoever shall give to drink unto one of these little ones a cup of cold water only in the name of a disciple, verily I say unto you, he shall in no wise lose his reward.

CHAP. XI.

AND it came to pass, when Jesus had made an end of commanding his twelve disciples, he departed thence, to teach and to preach in their cities.

2 Now^f when John had heard in the prison the works of Christ, he sent two of his disciples,

3 And said unto him, Art thou he that should come, or do we look for another?

4 Jesus answered and said unto them, Go and shew John again those things which ye do hear and see:

5 The blind receive their sight, and the lame walk, the lepers are cleansed, and the deaf hear, the dead are raised up, and the poor have the gospel preached to them.

6 And blessed is he, whosoever shall not be offended^k in me.

7 And, as they departed, Jesus began to say unto the multitudes concerning John, What went^m ye out into the wilderness to see? a reed shaken with the wind?ⁿ

8 But what went ye out for to see? a man

clothed in soft raiment? Behold, they that wear soft *clothing* are in kings' houses.

9 But what went ye out for to see? a prophet? yea, I say unto you, and more than a prophet.

10 For this is *he* of whom it is^b written, Behold, I send my messenger before thy face, which shall prepare thy way before thee.

11 Verily I say unto you, Among^d them that are born of women there hath not risen a greater than John the Baptist: notwithstanding, *he*^f that is least in the kingdom of heaven is greater than *he*.

12 And from the days of John the Baptist until now the kingdom of heaven *β* suffereth violence, and the violent take *κ* it by force.

13 For all the prophets and the law prophesied until John.

14 And if ye will receive *it*, this is Elias, which^m was for to come.

15 Heⁿ that hath ears to hear, let him hear.

16 But^p wherunto shall I liken this generation? It is like unto children sitting in the markets, and calling unto their fellows,

17 And saying, We have piped unto you, and ye have not danced; we have mourned unto you, and ye have not lamented.

18 For John came neither eating^r nor drinking, and they say, He^s hath a devil.

19 The Son of man came eating^t and drinking, and they say, Behold a man gluttonous, and a wine-bibber, a friend of publicans^v and sinners. But Wisdom^w is justified of her children.

20 Then^{*} began he to upbraid the cities wherein most of his mighty works were done, because they repented not:

21 Woe unto thee, Chozazin! y woe unto thee, Bethsaida! y for if the mighty works which were done in you had been done in Tyre and Sidon, they would have repented long ago in sackcloth and ashes.

22 But I say unto you, It^z shall be more tolerable for Tyre and Sidon at the day of judgment, than for you.

23 And thou, Capernaum, which art^a exalted unto heaven, shalt be brought down to hell: for if the mighty works which have been done in thee had been done in Sodom, it would have remained until this day.

24 But I say unto you, That^c it shall be more tolerable for the land of Sodom in the day of judgment, than for thee.

25 At^d that time Jesus answered and said, I thank thee, O Father, Lord of heaven and earth, because thou hast hid these things from the wise and prudent, and hast revealed them unto babes.

26 Even so, Father: for so it seemed good in thy sight.

27 All things^e are delivered unto me of my Father: and no man knoweth the Son, but the Father; neither knoweth^h any man the Father, save the Son, and *he* to whomsoever the Son will reveal *him*.

28 Come unto me, all *ye* that labourⁱ and are heavy laden, and I will give you rest.

29 Take my yoke upon you, and learn^k of me; for I am meek and lowly^l in heart: and ye^m shall find rest unto your souls.

30 For my yoke is easy,^o and my burden is light.

CHAP. XII.

AT that time^p Jesus went on the sabbath-day through the corn; and his disciples were an hungred, and began to pluck^q the ears of corn, and to eat.

A. D. 31.

a Ex. 31. 15.

b Is. 40. 3.

Mal. 3. 1.

Lu. 1. 76.

c 1 Sa. 21. 6.

d Jno. 6. 53.

e Ex. 25. 30.

f Jno. 1. 15, 27.

3. 30.

g Ex. 29. 32, 33.

h Nu. 28. 9.

or, is gotten

by force,

and they

that thrust

men, take

it, &c.

i Jno. 7. 22, 23.

k Lu. 16. 16.

Ep. 6. 11, 13.

l ch. 23. 17, 21.

2 Ch. 6. 18.

Mal. 3. 1.

m ch. 17. 12.

Mal. 4. 5.

n Re. 2. 7, &c.

o Ho. 6. 6.

p Lu. 7. 31.

q Mar. 3. 1, &c.

Lu. 6. 6, &c.

r Lu. 14. 3.

s ch. 10. 25.

Jno. 7. 30.

t ch. 9. 10.

Jno. 2. 2.

u De. 22. 4.

v Lu. 15. 2.

19. 7.

w Ps. 92. 5, 6.

Pr. 17. 24.

x Lu. 10. 13,

&c.

y Jno. 12. 21.

or, took

counsel.

z ch. 10. 15.

a Is. 14. 13, 15.

La. 2. 1.

b Is. 42. 1.

c ver. 24.

d Lu. 10. 21,

&c.

e Ps. 8. 2.

Je. 1. 7, 8.

1 Co. 1. 27.

f ch. 28. 18.

Lu. 10. 22.

Jno. 3. 35.

17. 2.

1 Co. 15. 27.

g Mar. 3. 11.

Lu. 11. 14.

h Jno. 1. 18.

1 Jno. 5. 20.

i Is. 55. 1, 4.

δ Beelzebub.

h Phi. 2. 5, 8.

1 Pe. 2. 21.

l Zec. 9. 9.

m Je. 6. 16.

n Ps. 139. 2.

Jno. 2. 24, 25.

o 1 Jno. 5. 3.

p Mar. 2. 23,

&c.

Lu. 6. 1, &c.

q De. 23. 25.

2 But when the Pharisees saw *it*, they said unto him, Behold, thy disciples do that which is not lawful to do^a upon the sabbath-day.

3 But he said unto them, Have ye not read what David did^c when he was an hungred, and they that were with him;

4 How he entered into the house of God, and did eat the shew-bread,^e which was not lawful for him to eat, neither for them which were with him, but only^g for the priests?

5 Or have ye not read in the law,^h how that on the sabbath-days the priests in the templeⁱ profane the sabbath, and are blameless?

6 But I say unto you, That in this place is *one* greater^l than the temple.

7 But if ye had known what *this* meaneth, I^o will have mercy, and not sacrifice, ye would not have condemned the guiltless.

8 For the Son of man is Lord even of the sabbath-day.

9 And^q when he was departed thence, he went into their synagogue:

10 And, behold, there was a man which had *his* hand withered. And they asked him, saying, Is^r it lawful to heal on the sabbath-days? that they might accuse him.

11 And he said unto them, What man shall there be among you that shall have one sheep, and if it fall into a pit on the sabbath-day, will he not lay hold on it, and lift it out?

12 How much then is a man better than a sheep? Wherefore it is lawful to do well on the sabbath-days.

13 Then saith he to the man, Stretch forth thine hand. And he stretched it forth; and it was restored whole, like as the other.

14 Then the Pharisees went out, and *γ* held a council against him, how they might destroy him.

15 But when Jesus knew *it*, he withdrew himself from thence: and great multitudes followed him, and he healed them all;

16 And charged them that they should not make him known:

17 That it might be fulfilled which was spoken by Esaias the prophet,^z saying,

18 Behold my servant, whom I have chosen; my beloved, in whom my soul is well pleased: I will put my spirit upon him, and he shall shew judgment to the Gentiles.

19 He shall not strive, nor cry; neither shall any man hear his voice in the streets.

20 A bruised reed shall he not break, and smoking flax shall he not quench, till he send forth judgment unto victory.

21 And in his name shall the Gentiles trust.

22 Then^ε was brought unto him one possessed with a devil, blind and dumb: and he healed him, inasmuch that the blind and dumb both spake and saw.

23 And all the people were amazed, and said, Is not this the Son of David?

24 But when the Pharisees heard *it*, they said, *This fellow* doth not cast out devils, but by *δ* Beelzebub the prince of the devils.

25 And Jesus knew their thoughts,^u and said unto them, Every kingdom divided against itself is brought to desolation; and every city or house divided against itself shall not stand:

26 And if Satan cast out Satan, he is divided against himself; how shall then his kingdom stand?

λακοὶς ἱματίοις ἡμφιεσμένοι; ἰδοὺ, οἱ τὰ μαλακά φοροῦντες, ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων εἰσίν.

9 Ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; προφήτην; ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου.

10 Οὗτος γὰρ ἐστὶ περὶ οὗ γέγραπται· Ἰδοὺ, ἔγω ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου.

11 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μεῖζον Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ· ὁ δὲ ἡ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, μεῖζον αὐτοῦ ἐστίν.

12 Ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι, ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασται ἀρπάζουσιν αὐτήν.

13 Πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἔως Ἰωάννου προεφήτευσαν·

14 Καὶ εἰ θέλετε δεξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἡλίας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι.

15 Ὁ ἔχων ὅτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

16 Τίνι δὲ ὁμοιωσῶ τὴν γενεάν ταύτην; ὁμοία ἐστὶ παιδαρίοις¹ βέν ἀγοραίς καθημένοις, καὶ προσφωνοῦσι τοῖς ἐταίροις αὐτῶν,

17 Καὶ λέγουσιν· Ἠδῆλῃσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρῆσασθε· ἔθρηνησαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε.

18 Ἦλθε γὰρ Ἰωάννης, μήτε ἐσθίων, μήτε πίνων· καὶ λέγουσι· Δαιμόνιον ἔχει.

19 Ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων· καὶ λέγουσιν· Ἰδοὺ, ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν· καὶ ἔδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς.

20 Τότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλεῖστα δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν·

21 Οὐαὶ σοὶ Χοραζὶν, οὐαὶ σοὶ Ἰβηθαϊνάν¹· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γινόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ μετενόησαν.

22 Πλὴν λέγω ὑμῖν· Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ ὑμῖν.

23 Καὶ σὺ Καπερναοὺμ, ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθείσα¹, ἕως ἄδου καταβιβασθήσῃ· ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γινόμεναι ἐν σοί, ἔμεναν ἂν μέχρι τῆς σήμερον.

24 Πλὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ Σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ σοί.

25 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· Ἐξομολογοῦμαι σοί, πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις.

26 Ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου.

27 Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου· καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱόν, εἰ μὴ ὁ πατήρ· οὐδὲ τὸν πατέρα τὸς ἐπιγινώσκει, εἰ μὴ ὁ υἱός, καὶ ὃς ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.

28 Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς.

29 Ἀρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρὸς εἰμὶ, καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ· καὶ εὐρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν.

30 Ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστός, καὶ τὸ φορτίον μου ἑλαφρόν ἐστιν.

Κεφ. ιβ'. ΧΠ.

ΕΝ ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασι διὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπέβαιναν, καὶ ἤρξαντο τίλλειν στάχυν,

καὶ ἐσθίειν.

2 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες εἶπον αὐτῷ· Ἰδοὺ, οἱ μαθηταὶ σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν σαββάτῳ.

3 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησε Δαβὶδ, ὅτε ἐπέβαινον ἐν αὐτῷ¹, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ;

4 Πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἔξον ἢν αὐτῷ φαγεῖν, οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι μόνοις;

5 Ἡ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι τοῖς σάββασι οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλόσιν, καὶ ἀναίτιοι εἰσι;

6 Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ ἱεροῦ μεῖζον¹ ἐστίν ὧδε.

7 Εἰ δὲ ἐγνώκετε τί ἐστίν· Ἐλεον θέλω καὶ οὐ θυσάν· οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναίτιους.

8 Κύριος γάρ ἐστι καὶ¹ τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

9 Καὶ μεταβάς ἐκεῖθεν, ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν.

10 Καὶ ἰδοὺ, ἄνθρωπος ἦν τὴν¹ χεῖρα ἔχων ξηράν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτόν, λέγοντες· Εἰ ἔξεστι τοῖς σάββασι θεραπεύειν; ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτόν.

11 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Τίς ἐσται ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃς ἔξει πρόβατον ἐν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τούτῳ τοῖς σάββασι εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσῃ αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ;

12 Πόσῳ οὖν διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου; ὥστε ἔξεστι τοῖς σάββασι καλῶς ποιεῖν.

13 Τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· Ἐκτεινον τὴν χεῖρά σου· καὶ ἐξέτεινε, καὶ ἀποκατεστάθη ἰγὺς, ὥς ἡ ἄλλη.

14 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ ἐξελθόντες, ὥπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

15 Ὁ δὲ Ἰησοῦς γινούς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν· καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἔθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας.

16 Καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα μὴ φανερόν αὐτὸν ποιήσωσιν.

17 Ὅπως πληρωθῇ τὸ ρῆθὲν διὰ Ἠσαίου τοῦ προφήτου, λέγοντος·

18 Ἰδοὺ, ὁ παῖς μου, ὃν ἠρέτισα, ὁ ἀγαπητός μου, εἰς ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχὴ μου· ἦθσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ.

19 Οὐκ ἐρίσει, οὐδὲ κραυγάζει, οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις τῶν φωνῶν αὐτοῦ.

20 Κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει, καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει, ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νίκος τὴν κρίσιν.

21 Καὶ ἐν¹ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπῖσι.

22 Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος, τυφλὸς καὶ κωφός· καὶ ἔθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν τυφλὸν καὶ κωφὸν καὶ λαλεῖν καὶ βλέπειν.

23 Καὶ ἐξίσταντο πάντες οἱ ὄχλοι, καὶ ἔλεγον· Μήτις οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Δαβὶδ;

24 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες, εἶπον· Οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια, εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζεβούλ, ἄρχοντι τῶν δαιμονίων.

25 Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς· Πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς, ἐρηνοῦται· καὶ πᾶσα πόλις, ἡ οἰκία, μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς, οὐ σταθίσειται.

26 Καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς τὸν Σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς οὖν σταθίσειται ἡ βασιλεία αὐτοῦ;

27 Καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ ὑμῶν ἔσονται κριταί.

28 Εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Πνεύματι Θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἐφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

29 Ἡ πῶς δύνάσεται τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ, καὶ τὰ σκεῦη αὐτοῦ διαρπάσαι, ἂν μὴ πρῶτον διῇ τὸν ἰσχυρὸν, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει;

30 Ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ, κατ' ἐμοῦ ἔστι· καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ, σκοπίζει.

31 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν· Πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις· ἡ δὲ τοῦ Πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις.

32 Καὶ ὃς ἂν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ οὔτε ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι, οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι.

33 Ἡ ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν· ἡ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρὸν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρὸν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται.

34 Γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν, πονηροὶ ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ.

35 Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας· ἐκβάλλει ἅτ' ἀγαθὰ· καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει πονηρὰ.

36 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι πᾶν ῥῆμα ἁγίων, ὃ ἐν λαλήσωσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσι περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως.

37 Ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιώσῃς, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικάσῃς.

38 Τότε ἀπεκριθήσαν τινες τῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων, λέγοντες· Διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν.

39 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωᾶ τοῦ προφήτου.

40 Ὡςπερ γὰρ ἦν Ἰωᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας.

41 Ἄνδρες Νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινούσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωᾶ· καὶ ἰδοὺ, πλείον Ἰωᾶ ὧδε.

42 Βασιλέισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτήν· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκούσαι τὴν σοφίαν Σολομῶντος· καὶ ἰδοὺ, πλείον Σολομῶντος ὧδε.

43 Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ εὑρίσκει.

44 Τότε λέγει· Ἐπιστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου, ὅθεν ἐξῆλθον. Καὶ ἔλθον, εὑρίσκει σχολάζοντα, σεσαρωμένον, καὶ κεκοσμημένον.

45 Τότε πορεύεται, καὶ παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνων χειρόνα πρῶτων. Οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.

46 Ἐπὶ δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδοὺ, ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰστήκεισαν

ἔξω, ζητοῦντες αὐτῷ λαλήσαι.

47 Εἶπε δὲ τις αὐτῷ· Ἰδοὺ, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοὶ σου ἔξω ἑστῆकाσι, ζητοῦντές σοι λαλήσαι.

48 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπε τῷ εἰπόντι αὐτῷ· Τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνας εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου;

49 Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπεν· Ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου, καὶ οἱ ἀδελφοί μου.

50 Ὅστις γὰρ ἂν ποιῇ τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτὸς μου ἀδελφός, καὶ ἀδελφή, καὶ μήτηρ ἐστίν.

Κεφ. ιγ'. XIII.

ΕΝ δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν. 2 Καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον ἐμβάντα καθισθαι· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἰστίκει.

3 Καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς, λέγων· Ἰδοὺ, ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν.

4 Καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν, ἃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδὸν, καὶ ἦλθε τὰ πετεινὰ, καὶ κατέφαγεν αὐτά.

5 Ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη, ὅπου οὐκ εἶχε γῆν πολλήν, καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς·

6 Ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος, ἐκαυματίσθη· καὶ, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν, ἐξηράνθη.

7 Ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἀκάνθαι, καὶ ἀπέπνιξαν αὐτά.

8 Ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν, καὶ ἐοίδον καρπὸν, ὃ μὲν ἑκατὸν, ὃ δὲ ἐξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα.

9 Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούει, ἀκουέτω.

10 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταί, εἶπον αὐτῷ· Διατί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς;

11 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Ὅτι ὑμῖν δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν· ἐκεῖνοι δὲ οὐ δέδοται.

12 Ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ, καὶ περισσευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει, ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

13 Διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσιν, καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ συνιόντιν.

14 Καὶ ἀναπληροῦνται ἑξ' ἑαυτοῦ ἡ προφητεία Ἠσαίου, ἡ λέγουσα· Ἀκοῇ ἀκούετε, καὶ οὐ μὴ συνήτε· καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε.

15 Ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοὶ ὦτες βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμυνσαν, μήποτε ἴδωσι τοὺς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοὺς ὦτιν ἀκούσωσι, καὶ τῇ καρδίᾳ ἰσυνώσῃ, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰασωμαί· αὐτοῖς.

16 Ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοί, ὅτι βλέπουσι· καὶ τὰ ὦτα ὑμῶν, ὅτι ἀκούει.

17 Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφήται καὶ δίκαιοι ἐπεθυμῶσαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον· καὶ ἀκούσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

18 Ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπείροντος.

19 Παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας, καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονηρὸς, καὶ ἀρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός

27 And if I by Beelzebub^a cast out devils, by whom do your children cast them out? Therefore they shall be your judges.

28 But if I cast out devils by the Spirit of God, then the kingdom^d of God is come unto you.

29 Or else how can one enter into a strong man's house, and spoil^e his goods, except he first bind the strong man? and then he will spoil his house.

30 He that is not with me, is against me: *f* and he that gathereth not with me, scattereth abroad.

31 Wherefore I say unto you, All *h* manner of sin and blasphemy shall be forgiven unto men; but the blasphemy against the Holy Ghostⁱ shall not be forgiven unto men.

32 And whosoever speaketh a word against the Son of man, *k* it shall be forgiven him: but whosoever speaketh against the Holy Ghost, it shall not be forgiven him, neither in this world, neither in the world to come.

33 Either make the tree good, and his fruit good; or else make the tree corrupt, and his fruit corrupt: forⁿ the tree is known by *his* fruit.

34 O generation^o of vipers! how can ye, being evil, speak good things? For out^p of the abundance of the heart the mouth speaketh.

35 A good man out of the good treasure of the heart bringeth forth good things; and an evil man, out of the evil treasure, bringeth forth evil things.

36 But I say unto you, That every idle word that men shall speak, they shall give account^q thereof in the day of judgment:

37 For by thy words^r thou shalt be justified, and by thy words thou shalt be condemned.

38 Then certain of the scribes and of the Pharisees answered, saying, Master, we would see a sign^t from thee.

39 But he answered and said unto them, An evil and adulterous^u generation seeketh after a sign; and there shall no sign be given to it, but the sign of the prophet Jonas:

40 For^v as Jonas was three days and three nights in the whale's belly; so shall the Son of man be three days and three nights in the heart of the earth.

41 The men of Nineveh shall rise in judgment with this generation, and shall condemn^w it; because they repented at^x the preaching of Jonas; and, behold, a greater than Jonas is here.

42 The^y queen of the south shall rise up in the judgment with this generation, and shall condemn it: for she^z came from the uttermost parts of the earth to hear the wisdom of Solomon; and, behold, a greater than Solomon is here.

43 When^a the unclean spirit is gone out of a man, he^b walketh through dry places, seeking rest, and findeth none.

44 Then he saith, I will return into my house from whence I came out; and when he is come, he findeth it empty, swept, and garnished.

45 Then goeth he, and taketh with himself seven other spirits more wicked than himself, and they enter in and dwell there: and the last state of that man is worse^c than the first. Even so shall it be also unto this wicked generation.

46 While he yet talked to the people, be-

A. D. 31.

a ver. 24.

b Mar. 3. 31.

&c.

Lu. 8. 19. &c.

c ch. 13. 55.

d ch. 6. 33.

Da. 2. 44.

Lu. 11. 20.

17. 21.

Ro. 14. 17.

e Is. 49. 24.

53. 12.

Re. 12. 7. 10.

20. 2. 3.

f 1 Jn. 2. 19.

g ch. 7. 20.

Jn. 15. 14.

Ga. 5. 6.

He. 2. 11.

1 Jn. 2. 17.

h Mar. 3. 28.

Lu. 12. 10.

i He. 10. 29.

1 Jn. 5. 16.

k Lu. 7. 34.

Jn. 7. 12.

1 Ti. 1. 13.

l Lu. 5. 3.

m Mar. 4. 2.

Lu. 8. 5. &c.

n ch. 7. 16. 17.

o ch. 3. 7.

p Lu. 6. 45.

q Ec. 12. 14.

Ep. 5. 4. 6.

Jude 15.

r Pr. 13. 3.

s ch. 11. 15.

t ch. 16. 1.

1 Co. 1. 22.

v ch. 11. 25.

Mar. 4. 11.

1 Co. 2. 10. 14.

Ep. 1. 9, 13.

3. 9.

Col. 1. 26. 27.

1 Jn. 2. 27.

u Is. 57. 3.

w ch. 25. 29.

Lu. 19. 26.

x Jon. 1. 17.

y Ro. 2. 27.

z Jon. 3. 5.

a Is. 6. 9.

b Eze. 12. 2.

Jn. 12. 40.

Ac. 28. 26. 27.

Ro. 11. 8.

2 Co. 3. 14. 15.

c Lu. 11. 31. &c.

d He. 5. 11.

e 2 Ch. 9. 1.

f Lu. 11. 24.

g Job 1. 7.

1 Pe. 5. 8.

h ch. 16. 17.

Lu. 10. 23. 24.

Jn. 20. 29.

2 Co. 4. 6.

i Ep. 3. 5. 6.

He. 11. 13.

1 Pe. 1. 10. 11.

k Mar. 4. 14.

&c.

Lu. 8. 11. &c.

l He. 6. 4.

10. 26.

2 Pe. 2. 20. 22.

m ch. 4. 23.

n 1 Jn. 2. 13. 14.

3. 12.

hold, *his*^b mother and his brethren^c stood without, desiring to speak with him.

47 Then one said unto him, Behold thy mother and thy brethren stand without, desiring to speak with thee.

48 But he answered and said unto him that told him, Who is my mother? and who are my brethren?

49 And he stretched forth his hand toward his disciples, and said, Behold my mother, and my brethren!

50 For whosoever shall do the will^e of my Father which is in heaven, the same is my brother, and sister, and mother.

CHAP. XIII.

THE same day went Jesus out of the house, and sat by the sea-side.

2 And great multitudes were gathered together unto him, so that he went into a ship,^t and sat; and the whole multitude stood on the shore.

3 And he spake many things unto them in parables, saying, Behold,^u a sower went forth to sow:

4 And when he sowed, some seeds fell by the way-side, and the fowls came and devoured them up.

5 Some fell upon stony places, where they had not much earth; and forthwith they sprung up, because they had no deepness of earth:

6 And when the sun was up, they were scorched; and because they had no root, they withered away.

7 And some fell among thorns; and the thorns sprung up, and choked them.

8 But other fell into good ground, and brought forth fruit, some an hundred-fold, some sixty-fold, some thirty-fold.

9 Who^v hath ears to hear, let him hear.

10 And the disciples came, and said unto him, Why speakest thou unto them in parables?

11 He answered and said unto them, Because it is given unto you^w to know the mysteries of the kingdom of heaven, but to them it is not given.

12 For^x whosoever hath, to him shall be given, and he shall have more abundance: but whosoever hath not, from him shall be taken away, even that he hath.

13 Therefore speak I to them in parables: because they seeing, see not; and hearing, they hear not, neither do they understand.

14 And in them is fulfilled the prophecy of Esaias,^a which saith, By^b hearing ye shall hear, and shall not understand; and seeing ye shall see, and shall not perceive:

15 For this people's heart is waxed gross, and their ears are dull^c of hearing, and their eyes they have closed; lest at any time they should see with their eyes, and hear with their ears, and should understand with their heart, and should be converted, and I should heal them.

16 But^d blessed are your eyes, for they see: and your ears, for they hear.

17 For verily I say unto you, That^e many prophets and righteous men have desired to see those things which ye see, and have not seen them; and to hear those things which ye hear, and have not heard them.

18 Hear^f ye therefore the parable of the sower.

19 When any one heareth the word^g of the kingdom, and understandeth it not, then cometh the wicked^h one, and catcheth away that which was sown in his

heart. This is he which received seed by the way-side.

20 But he that received the seed into stony places, the same is he that heareth the word, and anon with joy^b receiveth it:

21 Yet hath he not root in himself, but dureth for a while; for when tribulation or persecution ariseth because of the word, by and by he is offended.^c

22 He also that received seed among the thorns, is he that heareth the word; and the care^d of this world, and the deceitfulness of riches^e choke the word, and he becometh unfruitful.

23 But he that received seed into the good ground, is he that heareth the word, and understandeth it; which also beareth fruit,^f and bringeth forth, some an hundred-fold, some sixty, some thirty.

24 Another^g parable put he forth unto them, saying, The kingdom of heaven is likened unto a man which sowed good^h seed in his field:

25 But while men slept, his enemy came and sowed tares among the wheat, and went his way.

26 But when the blade was sprung up, and brought forth fruit, then appeared the tares also.

27 So the servants of the householder came and said unto him, Sir, didst not thou sow good seed in thy field? from whence then hath it tares?

28 He said unto them, An enemy hath done this. The servants said unto him, Wilt thou then that we go and gather them up?

29 But he said, Nay; lest while ye gather up the tares, ye root up also the wheat with them.

30 Let both grow together until the harvest: and in the time of harvestⁱ I will say to the reapers, Gather ye together first the tares, and bind them in bundles to^j burn them: but gather the wheat^k into my barn.

31 Another parable put he forth unto them, saying, The kingdom of heaven is like to a^l grain of mustard-seed, which a man took, and sowed in his field:

32 Which indeed is the least of all seeds; but when it is grown, it is the greatest among herbs, and becometh a tree,^m so that the birds of the air come and lodge in the branches thereof.

33 Another parable spake he unto them: The kingdom of heaven is like unto leaven, which a woman took, and hid in threeⁿ measures of meal, till the whole was leavened.

34 All these things spake Jesus unto the multitude in parables;^o and without a parable spake he not unto them;

35 That it might be fulfilled which was spoken by the prophet,^p saying, I will open my mouth in parables; I will utter things which have been kept^q secret from the foundation of the world.

36 Then Jesus sent the multitude away, and went into the house: and his disciples came unto him, saying, Declare unto us the parable of the tares of the field.

37 He answered & said unto them, He that soweth the good seed is the Son of man:

38 The field is the world;^r the good seed are the children of the kingdom;^s but the tares are the children of the wicked^t one:

39 The enemy that sowed them is the devil: the harvest is the end of the world;^u and the reapers are the angels.^v

A. D. 31.

a ver. 30.

b Is. 58. 2.

c Eze. 33. 31, 32.

d Jno. 5. 35.

e Ga. 4. 15.

f or, scandals.

g Lu. 13. 27.

d ch. 3. 12.

Re. 19. 20.

20. 10.

e ch. 24. 10.

26. 31.

2 Ti. 4. 16.

f ver. 50.

g ch. 8. 12.

h Da. 12. 3.

i Co. 15. 49.

j Lu. 14. 16, 24.

k Mar. 10. 23.

l 1 Ti. 6. 9.

m 2 Ti. 4. 10.

n Pr. 2. 4, 5.

o Jno. 15. 5.

p Phi. 3. 7, 8.

q Is. 55. 1.

r Re. 3. 18.

s Is. 28. 10, 13.

t 1 Pe. 1. 23.

u Pr. 3. 14, 15.

v 8. 11.

w ch. 22. 10.

x ch. 25. 32.

t ver. 42.

v 1 Ti. 5. 24.

u Mal. 4. 1.

w Pr. 10. 21.

15. 7.

18. 4.

x Ca. 7. 13.

y Lu. 3. 17.

z Mar. 4. 30.

a Mar. 6. 1, &c.

Lu. 4. 16, &c.

b Eze. 17. 23.

y The Greek

words signi-

fies a mea-

sure about

a peck and

a half,

wanting a

little more

than a pint.

c Is. 49. 7.

53. 3.

Jno. 6. 42.

d Mar. 4. 33.

e Ps. 78. 2.

f Lu. 10. 24.

Ro. 16. 25, 26.

Col. 1. 26.

g Mar. 6. 14.

Lu. 9. 7, &c.

h or, are

wrought

by him.

i Ro. 10. 18.

Col. 1. 6.

j 1 Pe. 1. 23.

k Le. 18. 16.

20. 21.

l Jno. 8. 44.

Ac. 13. 10.

1 Jno. 3. 8.

m Joel 3. 13.

Re. 14. 15.

n Re. 14. 15, 19.

o ch. 21. 26.

Lu. 20. 6.

40 As therefore the tares are gathered and burned in the fire;^a so shall it be in the end of this world.

41 The Son of man shall send forth his angels, and they shall gather out of his kingdom all β things that offend, and^c them which do iniquity;

42 And^d shall cast them into a furnace of fire: there^e shall be wailing and gnashing of teeth.

43 Then shall the righteous shine^f forth as the sun in the kingdom of their Father. Who hath ears to hear, let him hear.

44 Again, the kingdom of heaven is like unto treasure^g hid in a field; the which when a man hath found, he hideth, and for joy thereof goeth and selleth^h all that he hath, and buyethⁱ that field.

45 Again, the kingdom of heaven is like unto a merchantman, seeking goodly pearls;

46 Who, when he had found one^j pearl of great price, went and sold all that he had, and bought it.

47 Again, the kingdom of heaven is like unto a net, that was cast into the sea, and gathered^k of every kind:

48 Which, when it was full, they drew to shore, and sat down, and gathered the good into vessels, but cast the bad away.

49 So shall it be at the end of the world: the angels shall come forth, and^l sever the wicked from among the just;

50 And^m shall cast them into the furnace of fire: there shall be wailing and gnashing of teeth.

51 Jesus saith unto them, Have ye understood all these things? They say unto him, Yea, Lord.

52 Then said he unto them, Therefore every scribe which is instructed unto the kingdom of heaven, is like unto a man that is an householder, which bringeth forth outⁿ of his treasure things new and old.^o

53 And it came to pass, that when Jesus had finished these parables, he departed thence.

54 And^p when he was come into his own country, he taught them in their synagogue, insomuch that they were astonished, and said, Whence hath this man this wisdom, and these mighty works?

55 Is not this the carpenter's son? Is not his mother called Mary? and his brethren, James, and Joses, and Simon, and Judas?

56 And his sisters, are they not all with us? Whence then hath this man all these things?

57 And they were offended^q in him. But Jesus said unto them, A prophet is not without honour, save in his own country, and in his own house.

58 And he did not many mighty works there, because of their unbelief.

CHAP. XIV.

AT that time^r Herod the tetrarch heard of the fame of Jesus;

2 And said unto his servants, This is John the Baptist: he is risen from the dead; and therefore mighty works do shew forth themselves in him.

3 For Herod had laid hold on John, and bound him, and put him in prison for Herodias' sake, his brother Philip's wife.

4 For John said unto him, It^s is not lawful for thee to have her.

5 And when he would have put him to death, he feared the multitude, because they counted him as a^t prophet.

6 But when Herod's birthday was kept,

ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρεῖς.

20 'Ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν·

21 Οὐκ ἔχει δὲ ρίζαν ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστι· γενομένης δὲ θλίψεως ἡ διαγωγὴ διὰ τὸν λόγον, εὐθὺς σκανδαλίζεται.

22 'Ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων· καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος τούτου, καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου, συμπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεταί.

23 'Ὁ δὲ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιών· ὃς δὴ καρποφορεῖ, καὶ ποιεῖ, ὁ μὲν ἑκατόν, ὁ δὲ ἑξήκοντα, ὁ δὲ τριάκοντα.

24 'Ἀλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων· Ὡμοιώθη ἡ βασιλεῖα τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείροντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἁγρῷ αὐτοῦ.

25 'Ἐν δὲ τῷ καθεῖδεν τοὺς ἀνθρώπους, ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς, καὶ ἔσπειρε ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου, καὶ ἀπήλθεν.

26 'Ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος, καὶ καρπὸν ἐποίησε, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια.

27 Προσελθόντες δὲ οἱ δούλοι τοῦ οἰκοδεσπότου, εἶπον αὐτῷ· Κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπειρας ἐν τῷ σῷ ἁγρῷ; πόθεν οὖν ἔχει τὰ ζιζάνια;

28 'Ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς· Ἐχθρὸς ἀνθρώπου τοῦτο ἐποίησεν. Οἱ δὲ δούλοι εἶπον αὐτῷ· Θέλεις οὖν ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐτά;

29 'Ὁ δὲ ἔφη· Οὐ· μήποτε, συλλέγοντες τὰ ζιζάνια, ἐκρίνωσθε ἅμα αὐτοὺς τὸν σῖτον.

30 'Ἀφετε συναρξάνεσθαι ἀμφοτέρα μέχρι τοῦ θερισμοῦ· καὶ ἐν τῷ καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἔρῳ τοὺς θερισταῖς· Συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια, καὶ δῆσατε αὐτὰ εἰς δέσμας, πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά· τὸν δὲ σῖτον συναγάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου.

31 'Ἀλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων· Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεῖα τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἀνθρώπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἁγρῷ αὐτοῦ·

32 'Ὁ μικρότερον μὲν ἐστὶ πάντων τῶν σπερμάτων, ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μείζων τῶν λαχάνων ἐστί· καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατασκηνοῦν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.

33 'Ἀλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς· Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεῖα τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβούσα γυνὴ ἐνέκρυψεν· εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐξυμώθη ὅλον.

34 Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς·

35 Ὅπως πληρωθῇ τὸ ρῆθὲν διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος· Ἀνοιξὼ ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου· ἐρεῦξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.

36 Τότε, ἀφίεις τοὺς ὄχλους, ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν· ὁ Ἰησοῦς· καὶ προσήλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἁγροῦ.

37 'Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα, ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου·

38 'Ὁ δὲ ἄγρος, ἐστὶν ὁ κόσμος· Τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας· Τὰ δὲ ζιζάνια, εἰσὶν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ·

39 'Ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτὰ, ἐστὶν ὁ διάβολος· Ὁ δὲ θερισμός, συντέλεια τοῦ αἰῶνος ἐστίν· Οἱ δὲ θερισταί, ἄγγελοι εἰσιν.

40 Ὅσπερ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια, καὶ

πυρὶ κατακαίεται· οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος τούτου.

41 Ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα, καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ὁμίαν·

42 Καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

43 Τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὥς ὁ ἥλιος, ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. Ὁ ἔχων ὕψα ἀκούει, ἀκουέτω.

44 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεῖα τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἁγρῷ, ὃν εὐρών ἀνθρώπος ἐκρυψε, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει, καὶ πάντα ὅσα ἔχει, πωλεῖ, καὶ ἀγοράζει τὸν ἄγρον ἐκεῖνον.

45 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεῖα τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ, ζητῶντι καλοὺς μαργαρίτας·

46 Ἴ'Ὅς, εὐρών· ἓνα πολύτιμον μαργαρίτην, ἀπελθὼν πέπρακε πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἠγόρασεν αὐτόν.

47 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεῖα τῶν οὐρανῶν σαγήνῃ βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκ παντὸς γένους συναγαούσῃ·

48 Ἦν, ὅτε ἐπληρώθη, ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τὸν αἰγαλὸν, καὶ καθίσαντες, συνέλεξαν τὰ καλά εἰς ἀγγεῖα, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον.

49 Οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι, καὶ ἀφοριοῦσι τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων·

50 Καὶ βαλόμενοι αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τῷ πυρὶ· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

51 Δέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Συνήκατε ταῦτα πάντα; Λέγουσιν αὐτῷ· Ναί, Κύριε.

52 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Διὰ τοῦτο πᾶς Γραμματεὺς, μαθητευθεὶς εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ὅμοιος ἐστὶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά.

53 Καὶ ἐγένετο, ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας, μετήρην ἐκείθεν.

54 Καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν· ὥστε ἐκπλήττεσθαι αὐτοὺς, καὶ λέγειν· Πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη, καὶ αἱ δυνάμεις;

55 Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τέκτονος υἱός; οὐχὶ ἡ μήτηρ αὐτῆ λέγεται Μαριάμ, καὶ οἱ ἀδελφοί αὐτοῦ Ἰάκωβος, καὶ Ἰωσήφ, καὶ Σίμων, καὶ Ἰούδας;

56 Καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσι; πόθεν οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα;

57 Καὶ σκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ ἐστὶ προφήτης ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.

58 Καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις πολλὰς, διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

Κεφ. ιδ'. ΧΙΥ.

ἘΝ ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρώδης ὁ τετραρρχὴς τὴν ἀκοήν Ἰησοῦ·

2 Καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτοῦ· Οὗτός ἐστιν Ἰωάννης ὁ Βαπτιστῆς· αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ.

3 Ὁ γὰρ Ἡρώδης, κρατήσας τὸν Ἰωάννην, ἔδωκεν αὐτόν, καὶ ἔθετο ἐν φυλακῇ, διὰ Ἡρώδιδά τὴν γυναῖκα Φιλίππου· τῆ ἀδελφῆς αὐτοῦ.

4 Ἐλεγε γὰρ αὐτῷ ὁ Ἰωάννης· Οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν αὐτήν.

5 Καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὅσοι προφήτην αὐτὸν εἶχον.

6 Γενεσίων δὲ ἀγομῶναι τοῦ Ἡρώδου,

ωρήσατο ἡ θυγάτηρ ^α τῆς Ἡρωδιάδης ἐν τῷ μέσῳ· καὶ ἤρесе τῷ Ἡρώδῃ.

7 Ὅθεν μετ' ὅρκου ὁμολόγησεν! αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν αἰτήσται.

8 Ἡ δὲ, προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς, Δός μοι, φησὶν, ὥδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ.

9 Καὶ ἐλυπήθη ὁ βασιλεὺς· διὰ δὲ τοὺς ὅρκους, καὶ τὰς συνανακειμένους, ἐκέλευσε δοθῆναι.

10 Καὶ ἐμήψας ἀπεκεφάλισε τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ.

11 Καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ, καὶ ἤνεγκε τῇ μητρὶ αὐτῆς.

12 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἦραν τὸ σῶμα, καὶ ἔθαψαν αὐτό· καὶ ἐλθόντες, ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ.

13 Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς, ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν. Καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι, ἠκολούθησαν αὐτῷ περὶ ἀπὸ τῶν πόλεων.

14 Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς, εἶδε πολὺν ὄχλον· καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἑπ' αὐτοὺς, καὶ ἐθεράπευσεν τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν.

15 Ὅψις δὲ γενομένης, προσήλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· Ἐρημὸς ἐστὶν ὁ τόπος, καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρήλθεν· ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας, ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα.

16 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ἡμεῖς φαγεῖν.

17 Οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ· Οὐκ ἔχομεν ὥδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας.

18 Ὁ δὲ εἶπε· Φερέτε μοι αὐτοὺς ὧδε.

19 Καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τὸν χορτόν, ^β καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, εὐλόγησε· καὶ κλάσας, ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς τὰς ἄρτας, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις.

20 Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἔχορτάσθησαν· καὶ ἦσαν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων, δώδεκα κοφίνους πλήρεις.

21 Οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὥσεί πεντακισχίλοι, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.

22 Καὶ εὐθὺς ἠνάγκασεν ^β ὁ Ἰησοῦς τὰς μαθητὰς· αὐτῇ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσῃ τὰς ὄχλους.

23 Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν προσεύξασθαι. Ὅψις δὲ γενομένης, μόνος ἦν ἐκεῖ.

24 Τὸ δὲ πλοῖον ἤδη ^β μέσον τῆς θαλάσσης ἦν, βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος.

25 Τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς ^β ἀπῆλθε! πρὸς αὐτοὺς ^β ὁ Ἰησοῦς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης.

26 Καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ἐπὶ τὴν θάλασσαν περιπατοῦντα, ἐταράχθησαν, λέγοντες, Ὅτι φάντασμα ἐστὶ· καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν.

27 Εὐθὺς δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Θαρσείτε· ἐγώ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε.

28 Ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος, εἶπε· Κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με πρὸς σε ἔλθειν ἐπὶ τὰ ὕδατα.

29 Ὁ δὲ εἶπεν· Ἐλθέ. Καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου ὁ Πέτρος, περιεπατήσεν ἐπὶ τὰ ὕδατα, ἔλθειν πρὸς τὸν Ἰησοῦν.

30 Βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρόν, ἐφοβήθη. Καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι, ἔκραξε, λέγων· Κύριε, σῶσόν με.

31 Εὐθὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ· Ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας;

32 Καὶ ἐμβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος.

33 Οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ, ^β ἐλθόντες! προσέκρινσαν αὐτῷ, λέγοντες· Ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς εἶ.

34 Καὶ διαπεράσαντες, ἦλθον ^β εἰς τὴν γῆν! Γεννησαίτην.

35 Καὶ ἐπὶνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου, ἀπέστειλαν εἰς ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τὰς κακὰς ἐχοντας.

36 Καὶ παρεκάλουν αὐτὸν, ἵνα μόνον ἄψωγται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἤψαντο, διεσώθησαν.

Κεφ. ιε', XV.

ΤΟΤΕ προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, λέγοντες·

2 Διατί οἱ μαθηταὶ σου παραβαίνουν τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νίπνυνται τὰς χεῖρας αὐτῶν, ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν.

3 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Διατί καὶ ἡμεῖς παραβαίνωμεν τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν παράδοσιν ἡμῶν;

4 Ὁ γὰρ Θεὸς ^β ἐνετείλατο, λέγων! Τίμα τὸν πατέρα σου, καὶ τὴν μητέρα· καὶ ὁ κοκολογῶν πατέρα ἢ μητέρα, θανάτῳ τελευτάτω.

5 Ὑμεῖς δὲ λέγετε· Ὅς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ, ἢ τῇ μητρὶ· Ὄρων, ὁ ἐὰν ἐξ ἐμῶ ὠφελήσῃ ^β καὶ μὴ τιμῇσιν! τὸν πατέρα αὐτοῦ, ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ.

6 Καὶ ἡκυρώσατε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ἡμῶν.

7 Ὑποκριταί, καλῶς προεφῆτευσε περὶ ἡμῶν Ἡσαΐας, λέγων·

8 Ἐγγίξαι μοι ὁ λαὸς οὗτος τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ τοῖς χεῖλεσί μοι τιμᾷ· ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ.

9 Μάτην δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες διδασκαλίας, ἐντάλματα ἀνθρώπων.

10 Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον, εἶπεν αὐτοῖς· Ἀκούετε καὶ συνίετε.

11 Οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον· ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος, τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

12 Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπον αὐτῷ· Οἶδας ὅτι οἱ Φαρισαῖοι, ἀκούσαντες τὸν λόγον, ἐσκανδαλίσθησαν;

13 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπε· Πᾶσα φυτεία, ἣν ἔκ ἐφύτουνεν ὁ πατήρ μου ὁ ἰσράνης, ἐκρίνωθήσεται.

14 Ἀφετε αὐτοὺς· ὁδογὴ εἰσι τυφλοὶ τυφλῶν. Τυφλὸς δὲ τυφλόν ἐάν ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσούναται.

15 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, εἶπεν αὐτῷ· Φράσαις ἡμῖν τὴν παραβολὴν ταύτην.

16 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἀκμὴν καὶ ἡμεῖς ἀσύνετοί ἐστε;

17 Οἷψω νοεῖτε, ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα, εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ, καὶ εἰς ἀφῃρῶνα ἐκβάλλεται;

18 Τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος, ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται, κακείνα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

19 Ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροὶ, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνείαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι.

20 Ταῦτα ἐστὶ τὰ κοινούτα τὰ ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἀνίπτοις χερσὶ φαγεῖν, οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

21 Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς, ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος.

22 Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ Χανααῖα, ἀπὸ τῶν ὁρίων ἐκείνων ἐξελεύσασα, ἐκραύγασεν, αὐτῷ λέγουσα· Ἐλέησον με Κύριε, υἱὲ Δαβὶδ· ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται.

the daughter of Herodias danced β before him, and pleased Herod.

7 Whereupon he promised with an oath to give her whatsoever she would ask.

8 And she, being before instructed of her mother, said, Give me here John Baptist's d head in a charger.

9 And the king was sorry: e nevertheless, for the oath's f sake, and them which sat with him at meat, he commanded it to be given her .

10 And he sent, and beheaded John in the prison.

11 And his head was brought in a charger, and given to the damsel: and she brought it to her mother.

12 And his disciples came & took up the body, & buried it , and went and told Jesus.

13 When Jesus heard $of it$, he l departed thence by ship into a desert place apart: & when the people had heard $thereof$, they followed him on foot out of the cities.

14 And Jesus went forth, & m saw a great multitude, and was moved with compassion n toward them, & he healed their sick.

15 And when it was evening, his disciples came to him, saying, This is a desert place, and the time is now past; send the multitude away, that they may go into the villages, and buy themselves victuals.

16 But Jesus said unto them, They need not depart; give ye them to eat.

17 And they say unto him, We have here but five loaves, and two fishes.

18 He said, Bring them hither to me.

19 And he commanded the multitude to sit down on the grass; and took the five loaves and the two fishes, and, looking up to heaven, he blessed, and brake; and gave the loaves to his disciples, and the disciples to the multitude.

20 And they did all eat, and were filled: and they took up of the fragments that remained twelve baskets full.

21 And they that had eaten were about five thousand men, beside women and children.

22 And straightway Jesus constrained his disciples to get into a ship, and to go before him unto the other side, while he sent the multitudes away.

23 And when he had sent the multitudes away, he x went up into a mountain apart to pray: and when the evening was come, he was there alone.

24 But the ship was now in the midst of the sea, tossed with waves: for the wind was contrary.

25 And in the fourth watch of the night Jesus went unto them, walking on the sea.

26 And z when the disciples saw him walking on the sea, they were troubled, saying, It is a spirit; and they cried out for fear.

27 But straightway Jesus spake unto them, saying, Be c of good cheer; it is I; be not afraid.

28 And Peter answered him and said, Lord, if it e be thou, bid me come unto thee on the water.

29 And he said, Come. And when Peter was come down out of the ship, he walked on the water, to go to Jesus.

30 But when he saw the wind y boisterous, he was afraid; and beginning to sink, he cried, saying, Lord, save me!

31 And immediately h Jesus stretched forth his hand, and caught him, and said unto him, O thou of little faith, wherefore didst thou doubt?

A. D. 32.

β in the midst.

a Ps. 107. 29.

b Da. 3. 25.

c Lu. 4. 41.

d Jn. 1. 49.

e 6. 69.

f 11. 27.

g Ac. 8. 37.

h Ro. 1. 4.

i Mar. 6. 53.

j Pr. 29. 10.

k Ju. 11. 31, 35.

l Da. 6. 14, 16.

m Ju. 21. 1.

n 1Sa. 14. 28.

o 25, 22.

p Ec. 5. 2.

q ch. 9. 20.

r Nu. 15. 38.

s Mar. 3. 10.

t Lu. 6. 19.

u Ac. 19. 12.

v Jn. 6. 37.

w Ac. 8. 2.

x Mar. 7. 1, &c.

y ch. 10. 23.

z 12. 15.

a Mar. 6. 32, &c.

b Lu. 9. 10, &c.

c Jn. 6. 1, 2, &c.

d m ch. 9. 36.

e 15. 32, &c.

f n Col. 2. 8, 23.

g Tit. 1. 14.

h o He. 4. 15.

i p Ex. 20. 12.

j De. 5. 16.

k q Ex. 21. 17.

l Le. 20. 9.

m r De. 27. 16.

n s Is. 29. 13.

o t Col. 2. 22.

p v 2 Ki. 4. 1, 7.

q u Ac. 10. 15.

r Ro. 14. 14, 20.

s 1 Ti. 4. 4.

t Tit. 1. 15.

u w Jn. 15. 2, 6.

v x Mar. 6. 46.

w y ch. 23. 16.

x Lu. 6. 39.

y z Job 9. 8.

z Jn. 6. 19.

a Lu. 24. 37.

b Lu. 6. 45.

c Ja. 3. 6.

d Ac. 23. 11.

e Ge. 6. 5.

f 8. 21.

g Pr. 6. 14.

h 24. 9.

i Je. 17. 9.

j Ro. 3. 10, 19.

k Ga. 5. 19, 21.

l Ep. 2. 3.

m Tit. 3. 3.

n Phi. 4. 13.

o f Mar. 7. 24.

p y or, strong.

q g Ps. 69. 1, 2.

r La. 3. 57.

s h Is. 63. 12.

t i Lu. 18. 38, 39.

u h Ja. 1. 3.

32 And when they were come into the ship, the wind ceased.

33 Then they that were in the ship came and worshipped him, saying, Of a truth thou art the Son of God.

34 And e when they were gone over, they came into the land of Gennesaret.

35 And when the men of that place had knowledge of him, they sent out into all that country round about, and brought unto him all that were diseased:

36 And besought him, that they might only touch the hem f of his garment: and as many h as touched were made perfectly whole.

CHAP. XV.

THEN k came to Jesus scribes and Pharisees, which were of Jerusalem, saying,

2 Why do thy disciples transgress the tradition of the elders? for they wash not their hands when they eat bread.

3 But he answered and said unto them, Why do ye also transgress the commandment of God by your tradition?

4 For God commanded, saying, Honour thy father and mother: and, He g that curseth father or mother, let him die the death.

5 But ye say, Whosoever shall say to his father or his mother, It is a gift, by whatsoever thou mightest be profited by me,

6 And honour not r his father or his mother, he shall be free. Thus have ye made the commandment of God of none effect by your tradition.

7 Ye hypocrites! well did Esaias prophesy of you, saying,

8 This s people draweth nigh unto me with their mouth, and honoureth me with their lips: but their heart is far from me.

9 But in vain they do worship me, teaching for doctrines, t the commandments of men.

10 And he called the multitude, and said unto them, Hear, and understand:

11 Not u that which goeth into the mouth defileth a man; but that which cometh out of the mouth, this defileth a man.

12 Then came his disciples, & said unto him, Knowest thou that the Pharisees were offended, after they heard this saying?

13 But he answered and said, Every plant w which my heavenly Father hath not planted, shall be rooted up.

14 Let them alone: they y be blind leaders of the blind. And if the blind lead the blind, both shall fall into the ditch.

15 Then answered Peter, and said unto him, Declare unto us this parable.

16 And Jesus said, Are ye also yet without understanding?

17 Do not ye yet understand, that whatsoever entereth in at the mouth z goeth into the belly, and is cast out into the draught?

18 But those things which proceed out of the mouth come forth from the heart; and they defile the man.

19 For a out of the heart proceed evil thoughts, murders, adulteries, fornications, thefts, false witness, blasphemies:

20 These are the things which defile a man: but to eat with unwashen hands defileth not a man.

21 Then f Jesus went thence, and departed into the coasts of Tyre and Sidon.

22 And, behold, a woman of Canaan came out of the same coasts, and cried unto him, saying, Have mercy on me, O Lord, thou Son of David! i my daughter is grievously vexed with a devil.

23 But he answered her not a word.^a And his disciples came, and besought him, saying, Send her away; for she crieth after us.

24 But he answered and said,^c I am not sent but unto the lost sheep of the house of Israel.

25 Then came she, and worshipped him, saying, Lord, help me!

26 But he answered and said, It is not meet to take the children's bread, and to cast it to dogs.^f

27 And she said, Truth, Lord: yet the dogs eat of the crumbs which fall from their masters' table.

28 Then^h Jesus answered and said unto her, O woman, great is thy faith: be it unto thee even as thou wilt. And her daughter was made whole from that very^k hour.

29 And Jesus departed from thence, and came nigh unto the sea of Galilee; & went up into a mountain, and sat down there.

30 And great multitudes came unto him, having with them *those that were* lame, blind, dumb, maimed, and many others, and cast them down at Jesus' feet; and he healed them:ⁱ

31 Inasmuch that the multitude wondered, when they saw the dumb to speak, the maimed to be whole, the lame to walk, and the blind to see: and they glorified the God of Israel.

32 Then^j Jesus called his disciples *unto him*, and said, I have compassion on the multitude, because they continue with me now three days, and have nothing to eat: and I will not send them away fasting, lest they faint in the way.

33 And^w his disciples say unto him, Whence should we have so much bread in the wilderness, as to fill so great a multitude?

34 And Jesus saith unto them, How many loaves have ye? And they said, Seven, and a few little fishes.

35 And^a he commanded the multitude to sit down on the ground.

36 And he took the seven loaves and the fishes, and^c gave thanks, and brake *them*, and gave to his disciples, and the disciples to the multitude.

37 And they did all eat, and were filled: and they took up of the broken *meat* that was left seven baskets full.

38 And they that did eat were four thousand men, beside women & children.

39 And he sent away the multitude, and took ship, and^e came into the coasts of Magdala.

CHAP. XVI.

THE Pharisees also with the Sadducees came, and tempting, desired him that he would shew them a sign^k from heaven.

2 He answered and said unto them, When it is evening, ye say, *It will be fair weather*; for the sky is red.

3 And in the morning, *It will be foul weather* to-day; for the sky is red and lowering. O ye hypocrites! ye can discern the face of the sky; but can ye not discern the signs of the times?

4 A wicked and adulterous generation seeketh after a sign; and there shall no sign be given unto it, but the sign of the prophet Jonas.^o And he left them, and departed.

5 And when his disciples were come to the other side, they had forgotten to take bread.

6 Then Jesus said unto them,^r Take

A. D. 32.

a Ps. 28. 1.
La. 3. 8.

b 1Co. 5. 6, 8.
Ga. 5. 9.

c 2Ti. 2. 16, 17.
ch. 10. 5, 6.

d Ac. 3. 26.
ch. 6. 30.

e ch. 14. 19, &c.
f ch. 7. 6.

g ch. 15. 34, &c.
h Job 13. 15.

i La. 3. 32.
j Ps. 145. 19.

k Jn. 4. 50, 53.
l Mar. 7. 31.

m ch. 15. 1. 9.
n Mar. 8. 27.

o Ps. 103. 3.
p Is. 35. 5, 6.

q ch. 14. 2.
Lu. 9. 7-9.

r Ps. 2. 7.
Jn. 1. 49.

s He. 1. 2, 5.
r Mar. 8. 1, &c.

t 1Co. 2. 10.
Ga. 1. 16.

u Ep. 2. 8.
t 1 Jn. 4. 15.

v 5. 20.
v Jn. 1. 42.

w Ep. 2. 20.
Re. 21. 14.

x 2Ki. 4. 43, 44.
y Ps. 9. 13.

z Is. 54. 17.
ch. 18. 18.

ach. 14. 19, &c.
b Mar. 8. 30.

c 1 Sa. 9. 13.
Lu. 22. 19.

d Lu. 9. 22.
18. 31.

e 24. 6, 7.
1Co. 15. 34.

f Mar. 8. 10.
β pty thy-

self.
f 2 Sa. 19. 22.

g Ro. 14. 13.
h ch. 12. 33, &c.

i Mar. 8. 11, &c.
Lu. 11. 16.

j 12. 54, 55.
1 Co. 1. 22.

k ch. 10. 38.
Mar. 8. 34.

l Lu. 9. 23.
14. 27.

m Ac. 14. 22.
1 Th. 3. 3.

n Jn. 12. 25.
Es. 4. 14.

o Ps. 49. 7, 8.
m Da. 7. 9, 10.

p Zec. 14. 5.
Jude 14.

q Re. 22. 12.
o Jon. 1. 17.

r Mar. 9. 1.
p He. 2. 9.

s Lu. 12. 1.

heed, and beware of the leaven^b of the Pharisees and of the Sadducees.

7 And they reasoned among themselves, saying, *It is because we have taken no bread.*

8 Which when Jesus perceived, he said unto them,^d O ye of little faith, why reason ye among yourselves, because ye have brought no bread?

9 Do ye not yet understand, neither remember the five^e loaves of the five thousand, and how many baskets ye took up?

10 Neither the seven^f loaves of the four thousand, & how many baskets ye took up?

11 How is it that ye do not understand, that I spake *it* not to you concerning bread, that ye should beware of the leaven of the Pharisees and of the Sadducees?

12 Then understood they how that he bade *them* not beware of the leaven of bread, but of the doctrine^m of the Pharisees and of the Sadducees.

13 When Jesus came into the coasts of Cesarea Philippi, he asked his disciples, saying, Whomⁿ do men say that I, the Son of man, am?

14 And they said,^p Some say that thou art John the Baptist; some, Elias; and others, Jeremias, or one of the prophets.

15 He saith unto them, But whom say ye that I am?

16 And Simon Peter answered and said,^q Thou art the Christ, the Son of the living God.

17 And Jesus answered and said unto him, Blessed art thou, Simon Bar-jona: for flesh^r & blood hath not revealed *it* unto thee, but^t my Father which is in heaven.

18 And I say also unto thee, That thou art Peter,^u and^w upon this rock I will build my church; and the gates^x of hell shall not prevail^y against it.

19 And I will give unto thee the keys of the kingdom of heaven: and whatsoever thou^z shalt bind on earth, shall be bound in heaven; and whatsoever thou shalt loose on earth, shall be loosed in heaven.

20 Then^b charged he his disciples, that they should tell no man that he was Jesus the Christ.

21 From^d that time forth began Jesus to shew unto his disciples, how that he must go unto Jerusalem, and suffer many things of the elders and chief priests and scribes, and be killed, and be raised again the third day.

22 Then Peter took him, and began to rebuke him, saying, β Be it far from thee, Lord: this shall not be unto thee.

23 But he turned, & said unto Peter, Get thee behind me, Satan; for thou art an offence unto me:^f for thou savourest not the things that be of God, but those that be of men.

24 Then said Jesus unto his disciples, If any^g man will come after me, let him deny himself, and take up his cross, & follow me.

25 For^k whosoever will save his life shall lose it: and whosoever will lose his life for my sake shall find it.

26 For what is a man profited, if he shall gain the whole world, and lose his own soul? or what shall a man give in exchange for his soul?

27 For^m the Son of man shall come in the glory of his Father, with his angels, andⁿ then he shall reward every man according to his works.

28 Verily I say unto you, There^p be some standing here, which shall not taste^q of death, till they see the Son of man coming in his kingdom.

23 Ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἡρώτων αὐτὸν, λέγοντες· Ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὀπισθεν ἡμῶν.

24 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· Οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκῃ Ἰσραὴλ.

25 Ἡ δὲ ἐλθοῦσα ὡς προσεκύνει αὐτῷ, λέγουσα· Κύριε, βοήθει μοι.

26 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· Οὐκ ἔστι καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυνάριας.

27 Ἡ δὲ εἶπε· Ναί, Κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἔσθιεν ἀπὸ τῶν ψυχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν.

28 Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῇ· Ὡς γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· Γεννηθήτω σοι ὡς θέλεις. Καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

29 Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς, ἦλθε παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος, ἐκάθητο ἐκεῖ.

30 Καὶ προσήλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χωλούς, τυφλούς, κωφούς, κυλλοὺς, καὶ ἑτέρους πολλούς· καὶ ἔρριψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας ἡ τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς.

31 Ὡστε τοὺς ὄχλους θαυμάσαι, βλέποντας· ὡς κωφοὺς λαλόντας, κυλλοὺς ὑγιείς, χωλοὺς περιπατοῦντας, καὶ τυφλοὺς βλέποντας· καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν Ἰσραὴλ.

32 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπε· Σπυλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέρας τρεῖς προσμένουσίν μοι, καὶ ἐκ ἔχουσιν τί φάγωσι· καὶ ἀπολύσαι αὐτοὺς νήστευσι οὐ θέλω, μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ.

33 Καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρήμῳ ἄρτοι τοσοῦτοι, ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσούτων;

34 Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πόσους ἄρτους ἔχετε; Οἱ δὲ εἶπον· Ἐπτὰ, καὶ ὀλίγα ἰχθυῖδια.

35 Καὶ ἐκέλευσε τοῖς ὄχλοις ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν.

36 Καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθυῖδας, εὐχαριστήσας, ἔκλασε, καὶ ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· οἱ δὲ μαθηταὶ τῷ ὄχλῳ.

37 Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἔχορτάσθησαν· καὶ ἦσαν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων, ἑπτὰ σπυρίδας πληρεῖς.

38 Οἱ δὲ ἐστίνοντες ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.

39 Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, ἠνέβη εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια Ἁμαθῶν.

Κεφ. ις'. XVI.

ΚΑΙ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι· περὶ αὐτοὺς ἐπιδεδίξαντο αὐτοῖς.

2 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Ὁ ὀψίας γενομὲνης λέγετε, Εὐδία· πυρᾶζει γὰρ ὁ οὐρανός.

3 Καὶ πρῶτ' Σήμερον χειμῶν· πυρᾶζει γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανός· Ὑποκριταί, τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε!

4 Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωανᾶ τοῦ προφήτου!· Καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἀπῆλθε.

5 Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸ πέραν, ἐπελάθοντο ἄρτους λαβεῖν.

6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.

7 Οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς, λέγοντες· Ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν.

8 Γινούσθε δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν ὁ αὐτοῖς· Τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβετε;

9 Οὐχὼ νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων, καὶ πόσους κοφίλους ἐλάβετε;

10 Οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων, καὶ πόσας σπυρίδας ἐλάβετε;

11 Πῶς οὐ νοεῖτε, ὅτι οὐ περὶ ἡἄρτου εἶπον ἡμῖν, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων;

12 Τότε συνήκαν ὅτι οὐκ εἶπε προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν ἄρτων, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς διδασκῆς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.

13 Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρείας τῆς Φιλίππας, ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων· Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι, τὸν υἱὸν τῶν ἀνθρώπων;

14 Οἱ δὲ εἶπον· Οἱ μὲν, Ἰωάννην τὸν Βαπτιστῆν· ἄλλοι δὲ, Ἡλίαν· ἕτεροι δὲ, Ἰερεμίαν, ἢ ἕνα τῶν προφητῶν.

15 Δέγει αὐτοῖς· Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;

16 Ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος εἶπε· Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος.

17 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῷ· Μακάριος εἰ, Σίμων βῆρ Ἰωανᾶ· εὖ σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλὰ ὁ πατήρ μου, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

18 Καγὼ δὲ σοὶ λέγω, ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν· καὶ πύλαι ἄδου οὐ κατισχύουσιν ἡ αὐτῇ.

19 Καὶ ὅσῳ σοὶ τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν· καὶ ὅ ἐάν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς· καὶ ὅ ἐάν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

20 Τότε ἡ δεσπεύσατο τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα μὴδενεῖ ἐπώσιν, ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ὁ Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς.

21 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς δεῖκναι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἀπελθεῖν εἰς Ἱερουσόλυμα, καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἀρχιερέων, καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκταθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι.

22 Καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ, λέγων· Ἰλεώς σοι Κύριε· οὐ μὴ ἔσται σου τοῦτο.

23 Ὁ δὲ στραφεὶς, εἶπε τῷ Πέτρῳ· Ὑπαγε ὀπίσω μου σατανᾶ, σκάνδαλον μου· ὅτι σὺ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

24 Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔλθαι, ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖτω μοι.

25 Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὅς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὐρήσει αὐτήν.

26 Τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιώσῃ; ἢ τί δώσῃ ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;

27 Μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, μετὰ τῶν ἁγέλων αὐτοῦ, καὶ τότε ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ.

28 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰσὶν τινες τῶν ὧδε ἁ ἐστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται θανάτου, ἕως ἂν ἰδῶσι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

Κεφ. ιζ'. XVII.

ΚΑΙ ΜΕΘ' ἡμέρας ἐξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον, καὶ Ἰάκωβον, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὕψηλον κατ' ἰδίαν.

2 Καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος· τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς.

3 Καὶ αὐτῶν, ὥφθησαν αὐτοῖς Μωσῆς καὶ Ἡλίας, μετ' αὐτοῦ συλλαλοῦντες.

4 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, εἶπε τῷ Ἰησοῦ· Κύριε, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, ποιήσωμεν ὧδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν, καὶ Μωσῇ μίαν, καὶ μίαν Ἡλίᾳ.

5 Ἐπὶ αὐτῇ λαλοῦντος, ἰδὲ, νεφέλῃ ^κ φωτεινῇ ἐπεσκέασεν αὐτὸς· ^κ ἰδὲ, φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· αὐτὸν ἀκούετε.

6 Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα.

7 Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς, ᾤψατο αὐτῶν, καὶ εἶπεν· Ἐγέρθητε, καὶ μὴ φοβεῖσθε.

8 Ἐπαύσαντο δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, οὐδένα εἶδον, εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον.

9 Καὶ καταβαίνοντάς αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Μηδενὶ εἶπητε τὸ ὄραμα, ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔκ νεκρῶν ἀναστῇ.

10 Καὶ ἐπιπρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· Τί οὖν οἱ Γραμματεῖς λέγουσιν, ὅτι Ἡλίας δεῖ ἔλθειν πρῶτον;

11 Ὁ δὲ ὁ Ἰησοῦς! ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Ἡλίας μὲν ἔρχεται ^σ πρῶτον, καὶ ἀποκαταστήσει πάντα.

12 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι Ἡλίας ᾗδ ἦλθε, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτὸν, ἀλλ' ἐποίησαν ^σ ἐνὶ αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν. Οὕτω καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχει ὑπ' αὐτῶν.

13 Τότε συνῆκαν οἱ μαθηταί, ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.

14 Καὶ ἐλθόντων αὐτῶν πρὸς τὸν ὄχλον, προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος, γονυπετὼν ^σ αὐτῷ,

15 καὶ λέγων· Κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι σεληνιαζεται, καὶ κακῶς πάσχει· πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ, καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ.

16 Καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεύσαι.

17 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· Ὡ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι μεθ' ὑμῶν; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε.

18 Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ὑπ' αὐτοῦ τὸ δαμόνιον, καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

19 Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν, εἶπον· Διὰ τί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτόν;

20 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Διὰ τὴν ^κ ἀπιστίαν! ὕμῶν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐάν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σιναπθῆς, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ· Μετάβηθι ἐντεῦθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται! καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν.

21 Ὅτουτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.

22 Ἀναστρέφομεν δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων·

23 καὶ ἀποκτενεῖσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται. Καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.

24 Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καπερναεὺν, προσῆλθον οἱ τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ,

καὶ εἶπον· Ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ δίδραχμα;

25 Λέγει, Ναί. Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Τί σοι δοκεῖ, Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσι τέλη, ἢ κῆνον; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν, ἢ ἀπὸ τῶν ἄλλοτρίων;

26 Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· Ἀπὸ τῶν ἄλλοτρίων. Ἐφ' αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀραγε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί.

27 Ἴνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτούς, πορευθεὶς εἰς τὴν θάλασσαν, βάλε ἄγκιστρον, καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν ἄρῃ· καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, εὐρήσεις στατήρα· ἐκεῖνον λαβὼν, δὸς αὐτοῖς ἅντι ἐμοῦ καὶ σοῦ.

Κεφ. ιη'. XVIII.

ΕΝ ἐκείνῃ τῇ ^κ ὥρᾳ! προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες· Τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν;

2 Καὶ προσκαλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν.

3 Καὶ εἶπεν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν μὴ στραφήτε, καὶ γέννησθε ὡς τὰ παιδιά, οὐ μὴ εἰσελθῇτε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

4 Ὅστις οὖν ^κ ταπεινώσῃ ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τούτου, οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

5 Καὶ ὅς ἐάν δεξῇται παιδίον τοιοῦτον ἐν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται·

6 Ὃς δ' ἂν σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μῖλος ὀνίκος ^κ ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγῳ τῆς θαλάσσης.

7 Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων! ἀνάγκη γὰρ ἐστὶν ἔλθειν τὰ σκάνδαλα· πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἑκείνῳ! δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται.

8 Εἰ δὲ ἡ χεὶρ σου, ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον ^κ αὐτά, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλὸν σοι ἐκκοτὴν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν ὡλόν ἢ κυλόν, ἡ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον.

9 Καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτόν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλὸν σοι ἐστὶ μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.

10 Ὅρατε μὴ καταφρονησῇτε ἐνὸς τῶν μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντός βλέπουνσι τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς μου, τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

11 Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου σῶσαι τὸ ἀπολωλός.

12 Τί ὑμῖν δοκεῖ; ἐάν γένηται τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα, καὶ πλανηθῇ ἐν ἑξ αὐτῶν· οὐχὶ ἀφείτε καὶ ἐννηνηκονταενέα, ἐπὶ τὰ ὅρη πορευθεὶς, ζητεῖ τὸ πλανώμενον;

13 Καὶ ἐάν γένηται εὐρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον, ἢ ἐπὶ τοῖς ἐννηνηκονταενέαις τοῖς μὴ πεπλανημένοις.

14 Οὕτως οὐκ ἐστὶ θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς ὑμῶν, τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ἵνα ἀπόληται ^κ εἷς! τῶν μικρῶν τούτων.

15 Ἐάν δὲ ἁμαρτήσῃ ^κ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε, ^κ καὶ ἔλεγχον αὐτὸν μεταξὺ σου ^κ αὐτὸς μόνος· ἐάν σε ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σου.

16 Ἐάν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σοῦ ἑτὶ ἓνα ἢ δύο· ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα.

17 Ἐάν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπέ τῷ

CHAP. XVII.

AND after^a six days Jesus taketh Peter, James, and John his brother, and bringeth them up into an high mountain apart,

2 And was transfigured before them: and his face did shine as the sun,^b and his raiment was white as the light.

3 And, behold, there appeared unto them Moses and Elias, talking with him.

4 Then answered Peter, and said unto Jesus, Lord, it is good for us to be here: if thou wilt, let us make here three tabernacles; one for thee, and one for Moses, and one for Elias.

5 While he yet spake, behold, a bright cloud overshadowed them: and, behold, a voice^d out of the cloud, which said, This is my beloved Son, in whom^f I am well pleased; hear^g ye him.

6 And when the disciples heard it, they fell on their face, and were sore afraid.

7 And Jesus came and touched^h them, and said, Arise, and be not afraid.

8 And when they had lifted up their eyes, they saw no man, save Jesus only.

9 And as they came down from the mountain, Jesus charged them, saying, Tell the vision to no man, until the Son of man be risen again from the dead.

10 And his disciples asked him, saying, Whyⁿ then say the scribes that Elias must first come?

11 And Jesus answered and said unto them, Elias truly shall first come, and restore all things.

12 But I say unto you, That Elias is come already, and they knew him not, but have done unto him whatsoever they listed. Likewise shall also the Son of man suffer^r of them.

13 Then the disciples understood that he spake unto them of John the Baptist.

14 And^t when they were come to the multitude, there came to him a certain man, kneeling down to him, and saying,

15 Lord, have mercy on my son; for he is lunatic, and sore vexed: for oft-times he falleth into the fire, and oft into the water.

16 And I brought him to thy disciples, and they could not cure him.

17 Then Jesus answered and said, O faithless and perverse generation! how long shall I be with you? how long shall I suffer you? Bring him hither to me.

18 And Jesus rebuked the devil, and he departed out of him: and the child was cured from that very hour.

19 Then came the disciples to Jesus apart, and said, Why could not we cast him out?

20 And Jesus said unto them, Because of your unbelief:^a for verily I say unto you, If^b ye have faith as a grain of mustard-seed, ye shall say unto this mountain, Remove hence to yonder place, and it shall remove; and nothing shall be impossible unto you.

21 Howbeit, this kind goeth not out, but by prayer and fasting.

22 And while^d they abode in Galilee, Jesus said unto them, The Son of man shall be betrayed into the hands of men;

23 And they shall kill him, and the third day he shall be raised again. And they were exceeding sorry.

24 And when they were come to Capernaum, they that received tribute-money came to Peter, and said, Doth not your master pay tribute?

25 He saith, Yes. And when he was

A. D. 32.

a Mar. 9.2, &c.

b Lu. 9.28, &c.

c Re. 1. 16.

d Ro. 14.21.

15.1.3.

2 Co. 6. 3.

β a stater,

which was

half an

ounce of

silver.

d ch. 3. 17.

Mar. 1. 11.

Lu. 3. 22.

2 Pe. 1. 17.

e Mar. 9. 33,

&c.

Lu. 9.46, &c.

22.24, &c.

f Is. 42. 1,21.

g De. 18.15,19.

Ac. 3.22,23.

He. 1. 1, 2.

2. 1.3.

h Da. 10.10,18.

Re. 1. 17.

i Ps. 51.10.13.

Jno. 3. 3.

k 1 Co. 14.20.

1 Pe. 2. 2.

l Lu. 14. 11.

Ja. 4. 10.

m ch. 10. 42.

n ch. 11. 14.

Mal. 4.5,6.

o Mar. 9.42.

Lu. 17. 1,2.

p 1 Co. 11.19.

Jude 4.

q Jude 11.

r ch. 16. 21.

s ch. 5.29,30.

Mar. 9.43,45.

t Mar. 9. 14,

&c.

Lu. 9.37, &c.

u He. 4. 11.

v Lu. 9. 25.

w Ac. 12. 15.

Ps. 17. 15.

y ch. 1. 21.

Lu. 9. 56.

19. 10.

Jno. 3. 17.

10. 10.

12. 47.

1 Ti. 1. 15.

z Lu. 15.4, &c.

a He. 3. 19.

b ch. 21. 21.

Mar. 11.23.

Lu. 17. 6.

1 Co. 13. 2.

c 2 Pe. 3. 9.

d ch. 16. 21.

20. 17.

Mar. 9. 31.

9.30,31.

10. 33.

Lu. 9.22,44.

18. 31.

24.6,26,46.

e Le. 19. 17.

Lu. 17. 3.

f Ja. 5.20.

g De. 19. 15.

2 Co. 13. 1.

γ διδραχμα,

in value fif-

teen pence.

Ex. 38. 26.

come into the house, Jesus prevented him, saying, What thinkest thou, Simon? of whom do the kings of the earth take custom or tribute? of their own children, or of strangers?

26 Peter saith unto him, Of strangers. Jesus saith unto him, Then are the children free.

27 Notwithstanding, lest we should offend^o them, go thou to the sea, and cast a hook, and take up the fish that first cometh up; and when thou hast opened his mouth, thou shalt find β a piece of money; that take, and give unto them, for me and thee.

CHAP. XVIII.

AT^e the same time came the disciples unto Jesus, saying, Who is the greatest in the kingdom of Heaven?

2 And Jesus called a little child unto him, and set him in the midst of them,

3 And said, Verily I say unto you, Except ye be converted,^t and become as little children,^f ye shall not enter into the kingdom of Heaven.

4 Whosoever therefore shall humble himselfⁱ as this little child, the same is greatest in the kingdom of Heaven.

5 And whoso shall receive one such little child^m in my name, receiveth me.

6 But whoso shall offend^o one of these little ones which believe in me, it were better for him that a millstone were hanged about his neck, and that he were drowned in the depth of the sea.

7 Woe unto the world because of offences! for^p it must needs be that offences come; but woe^q to that man by whom the offence cometh!

8 Wherefore,^r if thy hand or thy foot offend thee, cut them off, and cast them from thee: it is better for thee to enter into life halt or maimed, rather than, having two hands or two feet, to be cast into everlasting fire.

9 And if thine eye offend thee, pluck it out, and cast it from thee: it is better for thee to enter^u into life with one eye, rather than, having two eyes,^v to be cast into hell-fire.

10 Take heed that ye despise not one of these little ones; for I say unto you, That in Heaven their angels^w do always behold^x the face of my Father which is in Heaven.

11 For the Son of man is come to save that^y which was lost.

12 How think ye? If^z a man have a hundred sheep, and one of them be gone astray, doth he not leave the ninety and nine, and goeth into the mountains, and seeketh that which is gone astray?

13 And if so be that he find it, verily I say unto you, he rejoiceth more of that sheep, than of the ninety and nine which went not astray.

14 Even so it is not the will of your Father which is in Heaven, that one^c of these little ones should perish.

15 Moreover, if thy^e brother shall trespass against thee, go and tell him his fault between thee and him alone: if he^f shall hear thee, thou hast gained thy brother.

16 But if he will not hear thee, then take with thee one or two more, that in the mouth of two or three witnesses^g every word may be established.

17 And if he shall neglect to hear them, tell it unto the church: but if he neglect

to hear the church, let him^b be unto thee as an heathen man and a publican.

18 Verily I say unto you, Whatsoever^c ye shall bind on earth, shall be bound in heaven; and whatsoever ye shall loose on earth, shall be loosed in heaven.

19 Again I say unto you, That if two of you shall agree on earth as touching any thing that they shall ask, it^d shall be done for them of my Father which is in heaven.

20 For where two or three are gathered together^e in my name, there am I in the midst of them.

21 Then came Peter to him, and said, Lord, how oft shall my brother sin against me, and I forgive^f him? till seven times?

22 Jesus saith unto him, I say not unto thee, Until seven times; but, Until seventy times seven.

23 Therefore is the kingdom of heaven likened unto a certain king, which would take account^g of his servants.

24 And when he had begun to reckon, one was brought unto him, which owed him ten thousand^h talents:

25 But forasmuch as he had not to pay, his lord commanded him to be sold,ⁱ and his wife and children, and all that he had, and payment to be made.

26 The servant therefore fell down, and worshipped him, saying, Lord, have patience with me, and I will pay thee all.

27 Then the lord of that servant was moved with compassion,^j and loosed him, and forgave him the debt.

28 But the same servant went out, and found one of his fellow-servants which owed him an hundred^k pence; and he laid hands on him, and took him by the throat, saying, Pay me that thou owest.

29 And his fellow-servant fell down at his feet, and besought him, saying, Have^l patience with me, and I will pay thee all.

30 And he would not; but went and cast him into prison, till he should pay the debt.

31 So when his fellow-servants saw what was done, they were very sorry, and came and told unto their lord all that was done.

32 Then his lord, after that he had called him, said unto him, O thou wicked servant,^m I forgave thee all that debt, because thou desiredst me:

33 Shouldest not thou also have had compassion on thy fellow-servant, even as I had pity on thee?

34 And his lord was wroth, and delivered him to the tormentors, till he should pay all that was due unto him.

35 Soⁿ likewise shall my heavenly Father do also unto you, if ye from your hearts forgive not every one his brother their trespasses.

CHAP. XIX.

AND it came to pass, that when Jesus had finished these sayings, he departed^a from Galilee, and came into the coasts of Judea beyond Jordan:

2 And great multitudes followed him; and he healed them there.

3 The Pharisees also came unto him, tempting him, and saying unto him, Is it lawful for a man to put away his wife for every cause?

4 And he answered and said unto them, Have ye not read, that he^b which made them at the beginning, made them male and female,

A. D. 32.

a Ge. 2. 24.

Ep. 5. 31.

b Ro. 16. 17.

1 Co. 5. 3. 5.

2 Th. 3. 6, 14.

c ch. 16. 19.

Jn. 20. 23.

Ac. 15. 23. 31.

2 Co. 2. 10.

d 1 Co. 7. 10.

e De. 24. 1.

Is. 50. 1.

f Mar. 11. 24.

Jn. 16. 24.

1 Jn. 5. 14.

g Jn. 20. 19.

1 Co. 5. 4.

h ch. 5. 32.

Lu. 16. 18.

i Mar. 11. 25.

Lu. 17. 4.

Col. 3. 13.

k Pr. 19. 13.

21. 9, 19.

l Ro. 14. 12.

β a talent is

750 ounces

of silver,

which, at

5 shillings

the ounce,

is 187½ lbs.

m 2 Ki. 4. 1.

Is. 50. 1.

n 1 Co. 7. 32.

γ besought

him.

o Ps. 78. 38.

δ the Roman

penny is part

of an ounce,

which, at

5 shillings

the ounce, is

seven pence

halfpenny,

ch. 20. 2.

p Mar. 10. 14.

Lu. 18. 16, &c.

q ch. 18. 3.

r ver. 26.

s Mar. 10. 17.

Lu. 10. 25.

18. 18.

t Ex. 20. 13.

De. 5. 17, &c.

u Lu. 19. 22.

v Le. 19. 18.

w Lu. 12. 33.

16. 9.

Ac. 2. 45.

4. 34, 35.

1 Ti. 6. 18, 19.

x ch. 6. 12.

Fr. 21. 13.

Ja. 2. 13.

y Jn. 12. 26.

z 1 Ti. 6. 9, 10.

a Mar. 10. 1.

Jn. 10. 40.

b Ge. 1. 27.

5. 2.

Mal. 2. 15.

c Ps. 3. 8.

62. 11.

Zec. 8. 6.

d Mar. 10. 23.

Lu. 18. 23.

e Phi. 3. 8.

5 And said, For^a this cause shall a man leave father and mother, and shall cleave to his wife; and they twain shall be one flesh?

6 Wherefore they are no more twain, but one flesh. What^d therefore God hath joined together, let not man put asunder.

7 They say unto him, Why^e did Moses then command to give a writing of divorce, and to put her away?

8 He saith unto them, Moses, because of the hardness of your hearts, suffered you to put away your wives: but from the beginning it was not so.

9 And I say unto you, Whosoever^h shall put away his wife, except it be for fornication, and shall marry another, committeth adultery: and whoso marrieth her which is put away doth commit adultery.

10 His disciples say unto him, If the case of the man be so with his wife, it is not good to marry.^k

11 But he said unto them, All men cannot receive this saying, save they to whom it is given.

12 For there are some eunuchs, which were so born from their mother's womb: and there are some eunuchs, which were made eunuchs of men: and there be eunuchs, which have made themselves eunuchs for the kingdom of heaven's sake.ⁿ He that is able to receive it, let him receive it.

13 Then were there brought unto him little children, that he should put his hands on them, and pray: and the disciples rebuked them.

14 But Jesus said, Suffer^p little children, and forbid them not, to come unto me; for of such^q is the kingdom of heaven.

15 And he laid his hands on them, and departed thence.

16 And behold, one came, and said unto him, Good Master, what good^d thing shall I do, that I may have eternal life?

17 And he said unto him, Why callest thou me good? there is none good but one, that is, God: but if thou wilt enter into life, keep the commandments.

18 He saith unto him, Which? Jesus said, Thou shalt^t do no murder, Thou shalt not commit adultery, Thou shalt not steal, Thou shalt not bear false witness;

19 Honour thy father and thy mother; and, Thou^u shalt love thy neighbour as thyself.

20 The young man saith unto him, All these things have I kept from my youth up: what lack I yet?

21 Jesus said unto him, If thou wilt be perfect, go^w and sell that thou hast, and give to the poor, and thou shalt have treasure in heaven; and come and follow^x me.

22 But when the young man heard that saying, he went away sorrowful: for he had great possessions.

23 Then said Jesus unto his disciples, Verily I say unto you, That^a a rich man shall hardly y enter into the kingdom of heaven.

24 And again I say unto you, It is easier for a camel to go through the eye of a needle, than for a rich man to enter into the kingdom of God.

25 When his disciples heard it, they were exceedingly amazed, saying, Who then can be saved?

26 But Jesus beheld them, and said unto them, With men this is impossible; but with^c God all things are possible.

27 Then answered^d Peter, and said unto him, Behold, we have forsaken all,^e and

ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὡσπερ ὁ ἔθνηκος καὶ ὁ τελώνης.

18 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δῆσθε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ ὅσα ἐὰν λύσθαι ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν τῷ οὐρανῷ.

19 Πάλιν ἔ λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν δύο ὑμῶν συμφωνήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντός πράγματος οὐ ἐὰν αἰτήσανται, γίνεσθαι αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρὸς μου, τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

20 Οὐ γὰρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἕμῃ δοῦναι, ἐκεῖ ἐμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν.

21 Τότε προσελθὼν αὐτῷ ὁ Πέτρος, εἶπε· Κύριε, ποσάκις ἀμαρτήσῃς εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου, καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἑπτάκις;

22 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Οὐ λέγω σοι, ἕως ἑπτάκις, ἀλλ' ἕως ἑβδομηκοντάκις ἑπτὰ.

23 Διὰ τοῦτο ὁμοιωθῇ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησε συνάγει λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ.

24 Ἀρξάμενον δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσπνέχθη αὐτῷ εἰς ὀφειλῆς ἡ μυρία ταλάντων.

25 Μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ πρᾶτθαι, καὶ τὴν γυναικα αὐτοῦ, καὶ τὰ τέκνα, καὶ πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἀποδοθῆναι.

26 Πесὼν οὖν ὁ δούλος προσκύνει αὐτῷ, λέγων· Κύριε, μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ πάντα σοι ἀποδώσω.

27 Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τῷ δούλῳ ἐκείνῳ, ἀπέλυσεν αὐτόν, καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ.

28 Ἐξελθὼν δὲ ὁ δούλος ἐκεῖνος, εὔρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ, ὃς ὥφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια· καὶ κρατήσας αὐτὸν ἐπνιγε, λέγων· Ἀποδος μοι ὅ, τι ὀφείλεις.

29 Πесὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ ἔειπεν τοῖς πόδας αὐτῷ, παρακάλει αὐτόν, λέγων· Μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ ὅ, πάντα ἀποδώσω σοι.

30 Ὁ δὲ οὐκ ἠθέλην· ἀλλὰ ἀπελθὼν, ἔβαλεν αὐτόν εἰς φυλακὴν, ἕως οὗ ἀποδῶν τὸ ὀφειλόμενον.

31 Ἰδόντες δὲ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα, ἐλυπήθησαν σφόδρα· καὶ ἐλθόντες, διεσάφησαν τῷ κυρίῳ αὐτῶν πάντα τὰ γενόμενα.

32 Τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ, λέγει αὐτῷ· Δούλε πονηρὲ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφήκᾳ σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με·

33 Οὐκ ἔδει καὶ σε ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλό σου, ὥς καὶ ἐγὼ σε ἠλέησα;

34 Καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτόν τοῖς βασανισταῖς, ἕως οὗ ἀποδῶν πᾶν τὸ ὀφειλόμενον αὐτῷ.

35 Οὕτω καὶ ὁ πατήρ μου ὁ ἡ ἐπουράνιος ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν ὅ, τὰ παρωπώματα αὐτῶν!

Κεφ. ιθ'. ΧΙΧ.

ΚΑΙ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, μετῆγεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας, πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

2 Καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ.

3 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὁἱ Φαρισαῖοι, πειράζοντες αὐτόν, καὶ λέγοντες· αὐτῷ! Εἰ ἔξεστιν ἀνθρώπῳ ἀπολύσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν;

4 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ ἀνέγνωτε, ὅτι ὁ ποιῆσας ὑπ' ἀρχῆς, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς;

5 Καὶ εἶπεν· Ἐνεκεν τούτου καταλείψει ὁ ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ ἑσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν·

6 Ὥστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία. Ὁ οὖν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωρίζεται.

7 Λέγουσιν αὐτῷ· Τί οὖν Μωσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίον, καὶ ἀπολύσαι αὐτῇ; Λέγει αὐτοῖς·

8 Ὅτι Μωσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν, ἐπέτρεψε ὑμῖν ἀπολύσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτω.

9 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι ὅς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, ἔει· μὴ ἐπὶ πορνείᾳ, καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται· καὶ ὁ ἀποτελευμένη γαμήσας, μοιχᾶται!

10 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναίκος, οὐ συμφέρει γαμήσαι.

11 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ πάντες χωροῦσι τὸν λόγον τούτον, ἀλλ' οἱς δέδοται.

12 Εἰσὶ γὰρ εὐνοῦχοι, οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννηθήσαν οὕτω· καὶ εἰσιν εὐνοῦχοι, οἵτινες ἐνενοχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· καὶ εἰσιν εὐνοῦχοι, οἵτινες ἐννοχίσαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ὁ δυνάμενος χωρεῖν, χωρεῖτω.

13 Τότε προσηνέχθη αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς χεῖρας ἐπιθῇ αὐτοῖς, καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς.

14 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἀφετε τὰ παιδία, καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἔλθειν πρὸς με· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

15 Καὶ ἐπιθεὶς αὐτοῖς τὰς χεῖρας, ἐπορεύθη ἐκεῖθεν.

16 Καὶ ἰδοὺ, εἰς προσελθὼν, εἶπεν αὐτῷ· Διδάσκαλε ἀγαθὲ! τί ἀγαθὸν ποιήσω, ἵνα ἔχω ζωὴν αἰώνιον;

17 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός! Εἰ δὲ θέλεις εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν, τήρησον τὰς ἐντολάς.

18 Λέγει αὐτῷ· Ποίας; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε· Τὸ, Οὐ φονεύσεις· Οὐ μοιχεύσεις· Οὐ κλέψεις· Οὐ ψευδομαρτυρήσεις·

19 Τίμα τὸν πατέρα ὁ σου, καὶ τὴν μητέρα· καὶ· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.

20 Λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος· Πάντα ταῦτα ἐφύλαξα ἡμῖν ἐκ νεότητός μου! τί ἐτι ὑστερῶ;

21 Ἐφ' αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὑπάγε, πώλησόν σου τὰ υπάρχοντα,

καὶ δός πτωχοῖς· καὶ ἔξεις θησαυρόν ἐν οὐρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι.

22 Ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν λόγον, ἀπῆλθε λυπημένος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλὰ.

23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι· δυσκόλως πλούσιος εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

24 Πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερον ἐστὶν κάμηλον διὰ τρυπήματος ῥαβίδος διελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν.

25 Ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἔξεπλῆσσοντο σφόδρα, λέγοντες· Τίς ἄρα δύναται σωθῆναι;

26 Ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατον ἐστὶ, παρὰ δὲ Θεῷ πάντα δυνατόν ἐστι!

27 Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος, εἶπεν αὐτῷ· Ἰδοὺ, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολούθη-

σαμέν σοι' τί ἄρα ἔσται ἡμῖν;

28 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντες ἡμῖν, ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνον δόξης αὐτοῦ, καθίσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνους, κρίνοντας τὰς δώδεκα φυλάς τοῦ Ἰσραὴλ.

29 Καὶ πᾶς ὃς ἠ ἀφῆκεν οἰκίας, ἢ ἀδελφούς, ἢ ἀδελφάς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγροὺς, ἔνεκεν τοῦ ὑποματός μου, ἑκατονταπλασίονα λήψεται, καὶ ζῶνι αἰώνιον κληρονομήσει.

30 Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι, ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι, πρῶτοι.

Κεφ. κ'. XX.

ΟΜΟΙΑ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότη, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρῶτῳ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.

2 Συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ θηναρίου τὴν ἡμέραν, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.

3 Καὶ ἐξελθὼν περὶ ἡτὴν τρίτην ὥραν, εἶδεν ἄλλους ἐστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργοὺς.

4 Κράκείοις εἶπεν Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὅ ἐάν ᾤ δικαῖον, δώσω ὑμῖν.

5 Οἱ δὲ ἀπήλθον. Πάλιν ἐξελθὼν περὶ ἕκτῃ καὶ ἑννιάτῃ ὥρᾳ, ἐποίησεν ὡσαύτως.

6 Περὶ δὲ τὴν ἐνδεκάτην ὥραν ἐξελθὼν, εὔρεν ἄλλους ἐστῶτας ἄργοις¹, καὶ λέγει αὐτοῖς Τί ὧδε ἐστῆκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί;

7 Λέγουσιν αὐτῷ Ὅτι οὐδὲς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. Λέγει αὐτοῖς Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὅ ἐάν ᾤ δικαῖον, λήψεσθε².

8 Ὅψιās δὲ γενομένης, λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐκπitrῳ αὐτοῦ Κάλεσον τοὺς ἐργάτας, καὶ ἀπόδος αὐτοῖς τὸν μισθόν, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν ἐσχάτων, ἕως τῶν πρώτων.

9 Καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἐνδεκάτην ὥραν, ἔλαβον ἀνὰ θηνάριον.

10 Ἐλθόντες δὲ οἱ πρῶτοι, ἐνόμισαν ὅτι πλεῖονα λήψονται³ καὶ ἔλαβον καὶ αὐτοὶ ἀνὰ θηνάριον.

11 Διαβόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου.

12 Λέγοντες ὅτι οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσους ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας, τοῖς βαστάσας τὸ βάρος τῆς ἡμέρας, καὶ τὸν καύσωνα.

13 Ὁ δὲ ἀποκρίθεις, εἶπεν ἐνὶ αὐτῶν Ἐταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε⁴ οὐχὶ θηνάριον συνεφώνησάς μοι;

14 Ἀρον τὸ σόν, καὶ ὕπαγε⁵ θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καὶ σοι.

15 Ἦ οὐκ ἔξεστί μοι ποιῆσαι ὃ θέλω ἐν τοῖς ἐμοῖς; ἢ ὁ ὀφθαλμὸς σου πονηρὸς ἐστίν, ὅτι ἐγὼ ἀγαθὸς εἰμι;

16 Οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι, πρῶτοι⁶ καὶ οἱ πρῶτοι, ἔσχατοι⁷ πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί⁸.

17 Καὶ ἀναβαίνον ἐς Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, περὶέλαβε τοὺς δώδεκα μαθητὰς κατ' ἰδίαν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς

18 Ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς Ἀρχιερεῦσι καὶ Γραμματεῦσι⁹ καὶ κατακρινούσιν αὐτὸν θανάτῳ¹⁰.

19 Καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι, καὶ μαστιγῶσαι, καὶ σταυρῶσαι¹¹ καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

20 Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου, μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς, προσκυνούσα, καὶ αἰτούσα τι παρ' αὐτοῦ.

21 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ Τί θέλεις; Λέγει αὐτῷ Εἰπέ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου, εἰς ἐκ δεξιῶν σου, καὶ εἰς ἐξ ἑυαυνύμων¹², ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.

22 Ἀποκριθείς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν Οὐκ οἶδατε τί αἰτέετε. Δύνασθε πείν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν¹³, καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι¹⁴; Λέγουσιν αὐτῷ Δυνάμεθα.

23 Καὶ λέγει αὐτοῖς Τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆσθε¹⁵ τὸ δὲ καθίαι εἰς δεξιῶν μου καὶ ἐξ ευαυνύμων¹⁶ μου, οὐκ ἐστίν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου.

24 Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν.

25 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, εἶπεν Οἶδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν.

26 Οὐχ οὕτως ὁ δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν ἀλλ' ὅς ἐάν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι, ἔστω ὑμῶν διάκονος.

27 Καὶ ὃς ἐάν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ἔστω ὑμῶν δούλος.

28 Ὡστερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

29 Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἱεριχῶ, ἠκολούθησεν αὐτῷ ὄχλος πολὺς.

30 Καὶ ἰδοὺ, δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν ὁδόν, ἀκούσαντες ὅτι Ἰησοῦς παράγει, ἐκραζον, λέγοντες Ἐλέησον ἡμᾶς Κύριε, υἱὸς Δαβὶδ.

31 Ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα σιωπήσωσιν¹⁷ οἱ δὲ μείζον ἐκραζον, λέγοντες Ἐλέησον ἡμᾶς Κύριε, υἱὸς Δαβὶδ.

32 Καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτοὺς, καὶ εἶπε Τί θέλετε ποιῆσω ὑμῖν;

33 Λέγουσιν αὐτῷ Κύριε, ἵνα ἀνοιχθῶσιν ἡμῶν οἱ ὀφθαλμοί.

34 Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν¹⁸ καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

Κεφ. κα'. XXI.

ΚΑΙ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦλθον εἰς τὴν Βηθσαῖ¹⁹ πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, τότε ὁ Ἰησοῦς ἀπέστειλε δύο μαθητὰς,

2 Λέγων αὐτοῖς Πορεύθητε εἰς τὴν κώμην τὴν ἀπέναντι ὑμῶν, καὶ εὐθέως εὐρήσετε ὄνον δεδεμένον, καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς λύσαντες ἀγάγετέ μοι.

3 Καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ τι, εῖρετέ²⁰ ὅτι ὁ Κύριος αὐτῶν χρειάν²¹ ἔχει²² εὐθέως²³ δὲ ἀποστελεῖ αὐτούς.

4 Τούτῳ δὲ ὅλον²⁴ γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος

5 Εἰπάτε τῇ θυγατρὶ Σιών ἰδοὺ, ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται²⁵ ἡ σοὶ πρᾶξι, καὶ ἐπιβεβηκὸς ἐπὶ ὄνον, καὶ ἡ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου²⁶.

6 Πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταί, καὶ ποιήσαντες καθὼς προσέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,

7 ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω²⁷ αὐτῶν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐπεκάθισεν ἐπάνω²⁸ αὐτῶν.

8 Ὁ δὲ πλείστος ὄχλος ἔστρωσαν ἐαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ²⁹ ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους

followed thee: what shall we have therefore?

28 And Jesus said unto them, Verily I say unto you, That ye which have followed me, in the regeneration, when the Son of man shall sit in the throne of his glory, ye^a also shall sit upon twelve thrones, judging the twelve tribes of Israel.

29 And^b every one that hath forsaken houses, or brethren, or sisters, or father, or mother, or wife, or children, or lands, for my name's sake, shall receive an hundred-fold, and shall inherit everlasting life.

30 But^d many that are first shall be last; and the last shall be first.

CHAP. XX.

FOR the kingdom of heaven is like unto a man that is an householder,^f which went out early in the morning to hire labourers into his vineyard.

2 And when he had agreed with the labourers for a penny^g a-day, he sent them into his vineyard.

3 And he went out about the third hour, and saw others standing idle in the market-place,

4 And said unto them, Go ye also into the vineyard, and whatsoever is right, I will give you. And they went their way.

5 Again he went out about the sixth and ninth hour, and did likewise.

6 And about the eleventh hour he went out, and found others standing idle, and saith unto them, Why stand ye here all the day idle?^m

7 They say unto him, Because no man hath hired us. He saith unto them,^o Go ye also into the vineyard; and whatsoever is right, that shall ye receive.

8 So when even was come, the lord of the vineyard saith unto his steward, Call the labourers, and^q give them their hire, beginning from the last unto the first.

9 And when they came that were hired about the eleventh^r hour, they received every man a penny.

10 But when the first came, they supposed that they should have received more: and they likewise received every man a penny.

11 And when they had received it, they murmured^s against the good man of the house,

12 Saying, These last ^β have wrought but one hour, and thou hast made them equal unto us, which have borne the burden and heat of the day.

13 But he answered one of them, and said, Friend,^u I do thee no wrong: didst not thou agree with me for a penny?

14 Take that thine is, and go thy way:^v I will give unto this last even as unto thee.

15 Is^w it not lawful for me to do what I will with mine own? Is^x thine eye evil, because I am good?

16 So^y the last shall be first, and the first last: for^z many be called, but few chosen.

17 And^a Jesus going up to Jerusalem, took the twelve disciples apart in the way, and said unto them,

18 Behold, we go up to Jerusalem; and the Son of man shall be betrayed unto the chief priests and unto the scribes, and they shall condemn him to death,

19 And^b shall deliver him to the Gentiles, to mock, and to scourge,^c and to crucify him: and the third day he shall rise again.

20 Then^d came to him the mother of Zebedee's children, with her sons, worshipping

A. D. 33.

a ch. 20. 21.

Lu. 22. 28, 30

1 Co. 6. 2, 3.

Re. 2. 26.

b Mar. 10. 29,

30.

Lu. 18. 29, 30.

1 Co. 2. 9.

c Lu. 12. 50.

d ch. 20. 16.

21. 31, 32.

Mar. 10. 31.

Lu. 13. 30.

Ga. 5. 7.

He. 4. 1.

e Ac. 12. 2.

Ro. 8. 17.

2 Co. 1. 7.

Re. 1. 9.

f Ca. 8. 11, 12.

g ch. 18. 28.

h Lu. 22. 25, 26.

i 1 Pe. 5. 3.

k ch. 23. 11.

Mar. 9. 35.

10. 43.

l Lu. 22. 27.

Jno. 13. 4, 14.

Phi. 2. 7.

m Pr. 19. 15.

Eze. 16. 49.

Ac. 17. 21.

He. 6. 12.

n Is. 53. 5, 8, 11.

Da. 9. 24, 26.

1 Ti. 2. 6.

Tit. 2. 14.

He. 9. 28.

o 1 Pe. 1. 18, 19.

Re. 1. 5.

p Ec. 9. 10.

Jno. 9. 4.

q ch. 9. 27.

Mar. 10. 46.

Lu. 18. 35.

r Lu. 10. 7.

s Lu. 23. 40, 43.

t Lu. 15. 29, 30.

β or, have continued one hour only.

u Mar. 11. 1.

Lu. 19. 29.

v ch. 22. 12.

Jno. 17. 2.

w Ro. 9. 15, 24.

Ja. 1. 18.

x ch. 6. 23.

De. 15. 9.

y ch. 19. 30.

z ch. 22. 14.

2 Th. 2. 13.

Ja. 1. 23, 25.

a ch. 16. 21 &c

Mar. 10. 32,

&c.

Lu. 18. 31, &c

Jno. 12. 12, &c

b 2 Ec. 9. 9.

c Is. 62. 11.

Mar. 11. 4, &c

Jno. 12. 15.

d ch. 27. 2, &c.

Mar. 15. 1,

16, &c.

Lu. 23. 1 &c.

Jno. 18. 28, &c

Ac. 3. 13.

1 Co. 15. 3, 7.

e Is. 53. 5.

f Mar. 10. 35.

him, and desiring a certain thing of him.

21 And he said unto her, What wilt thou? She saith unto him, Grant that these my two sons may sit, the one on thy right hand, and the other on the left, in thy kingdom.

22 But Jesus answered and said, Ye know not what ye ask. Are ye able to drink of the cup that I shall drink of, and to be baptized with the^c baptism that I am baptized with? They say unto him, We are able.

23 And he saith unto them, Ye^e shall drink indeed of my cup, and be baptized with the baptism that I am baptized with; but to sit on my right hand, and on my left, is not mine to give, but it shall be given to them for whom it is prepared of my Father.

24 And when the ten heard it, they were moved with indignation against the two brethren.

25 But Jesus called them unto him, and said, Ye^h know that the princes of the Gentiles exercise dominion over them, and they that are great exercise authority upon them.

26 But it shall not beⁱ so among you: but^k whosoever will be great among you, let him be your minister;

27 And whosoever will be chief among you, let him be your servant:

28 Even as the Son of man came not to be ministered unto, but^l to minister, and to give his life a ransom for many.ⁿ

29 And as they departed from Jericho, a great multitude followed him.

30 And,^p behold, two blind men, sitting by the way-side, when they heard that Jesus passed by, cried out, saying, Have mercy on us, O Lord, thou Son of David!

31 And the multitude rebuked them, because they should hold their peace: but they cried the more, saying, Have mercy on us, O Lord, thou Son of David!

32 And Jesus stood still, and called them, and said, What will ye that I shall do unto you?

33 They say unto him, Lord, that our eyes may be opened.

34 So Jesus had compassion on them, and touched their eyes: and immediately their eyes received sight, and they followed him.

CHAP. XXI.

AND^d when they drew nigh unto Jerusalem, and were come to Bethphage, unto the Mount of Olives, then sent Jesus two disciples,

2 Saying unto them, Go into the village over against you, and straightway ye shall find an ass tied, and a colt with her: loose them, and bring them unto me.

3 And if any man say ought unto you, ye shall say, I the Lord hath need of them; and straightway he will send them.

4 All this was done, that it might be fulfilled which was spoken by the prophet,^g saying,

5 Tell ye the daughter of Zion,^f Behold, thy King cometh unto thee, meek, and sitting upon an ass, and a colt^y foal of an ass.

6 And the disciples went, and did as Jesus commanded them.

7 And brought the ass, and the colt, and put on them their clothes, and they set him thereon.

8 And a very great multitude spread their garments in the way; others cut down branches from the trees, and strawed them in the way.

αὐτοῦ, ὕβρισαν, καὶ ἀπέκτειναν.

7 Ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς, ὠργίσθη¹ καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ, ὑπέλεσε τοὺς φονεῖς ἐκείνους, καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησε.

8 Τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῖς· Ὁ μὲν γάμος ἑτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄλλοι.

9 Πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἂν εὕρητε, καλέσατε εἰς τὰς γάμους.

10 Καὶ ἐξελθόντες οἱ δούλοι ἐκείνοι εἰς τὰς ὁδοὺς, συνήγαγον πάντα ὅσους εὔρον, πονηροὺς τε καὶ ἀγαθοὺς· καὶ ἐπλήσθη ὁ γάμος ἀνακειμένων.

11 Εἰσελθόν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους, εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδευμένον ἐνδύμα γάμου·

12 Καὶ λέγει αὐτῷ· Ἐταῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἐνδύμα γάμου; Ὁ δὲ ἐφίμωθη.

13 Τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς διακόνουσιν· Ἀφαιρέσατε αὐτὸν καὶ χεῖρας, ἄρατε αὐτόν, καὶ ἐκβάλετε εἰς τὸ σκοτός τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν δούλων.

14 Πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

15 Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι, συμβούλιον ἔλαβον ὅπως αὐτὸν παγιδέσωσιν ἐν λόγῳ.

16 Καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν, λέγοντες· Διδάσκαλε, οἰδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων.

17 Εἶπε οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ; ἔξεστι δοῦναι κησὶν Καίσαρι, ἢ οὐ;

18 Γινούς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν, εἶπε· Τί με πειράζετε, ὑποκριταί;

19 Ἐπιδειξάτέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου. Οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον.

20 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη, καὶ ἡ ἐπιγραφή;

21 Λέγουσιν αὐτῷ· Καίσαρος. Τότε λέγει αὐτοῖς· Ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος, Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ, τῷ Θεῷ.

22 Καὶ ἀκούσαντες, ἐθαύμασαν· καὶ ἀφέντες αὐτόν, ἀπῆλθον.

23 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι, οἱ λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν· καὶ ἐπρωτότησαν αὐτόν,

24 Λέγοντες· Διδάσκαλε, Μωσῆς εἶπεν· Ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

25 Ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί· καὶ ὁ πρῶτος γαμήσας, ἐτελεύτησε· καὶ μὴ ἔχων σπέρμα, ἀφῆκε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

26 Ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος, καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτὰ.

27 Ὑστερον δὲ πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή.

28 Ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν.

29 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς, μὴδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ.

30 Ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὐτε γαμοῦσιν, οὐτε ἀγκαμίζονται, ἀλλ' ὡς ἄγγελοι¹ τοῦ Θεοῦ² ἐν οὐρανῷ εἰσι.

31 Περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τῆς Ἑσθ, λέγοντος·

32 Ἐγὼ εἰμὶ ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ;· οὐκ ἔστιν ὁ Θεός, Θεὸς νεκρῶν¹, ἀλλὰ ζώντων.

33 Καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι, ἐξεπλήσιστοντο ἐπὶ τῇ διδασκίᾳ αὐτοῦ.

34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι, ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσε τοὺς Σαδδουκαίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό·

35 Καὶ ἐπρωτότησεν εἰς ἐξ αὐτῶν νομικός, πειράζων αὐτόν, καὶ λέγων·

36 Διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ;

37 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· αὐτῷ· Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ¹ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ² σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου·

38 Αὕτη ἐστὶ ἡ πρώτη καὶ μεγάλη¹ ἐντολή.

39 Δευτέρα δὲ ὁμοία¹ αὐτῇ¹· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς¹ σεαυτόν¹.

40 Ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέμονται.

41 Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων, ἐπρωτότησεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων·

42 Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; τίνος υἱός ἐστι; Λέγουσιν αὐτῷ, τοῦ Δαβὶδ.

43 Λέγει αὐτοῖς· Πῶς οὖν Δαβὶδ ἐν πνεύματι¹ Κύριον αὐτὸν καλεῖ, λέγων·

44 Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ἐν πόδι¹ τῶν ποδῶν σου;

45 Εἰ οὖν Δαβὶδ¹ καλεῖ αὐτόν Κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστί;

46 Καὶ οὐδεὶς ἐδύνάτο αὐτῷ ἀποκριθῆναι λόγον· οὐδὲ ἐτόλμησέ τις αὐτῷ ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

Κεφ. κγ'. XXIII.

ΤΟΤΕ ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,

2 Λέγων· Ἐπὶ τῆς Μωσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι.

3 Πάντα οὖν ὅσα ἂν εἴπωσιν ὑμῖν¹ τηρεῖν¹, τηρεῖτε καὶ ποιεῖτε¹ κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε¹· Λέγουσι γάρ, καὶ οὐ ποιοῦσι.

4 Δεσμεύουσιν¹ γὰρ¹ φορτία βαρέα¹ καὶ δυσβάστακτα¹, καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων· τῷ δὲ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσι κινήσαι αὐτά.

5 Πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσι πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις. Πλατύνουσι¹ δὲ¹ τὰ φυλακτήρια αὐτῶν, καὶ μεγαλύνουσι τὰ κράπεδα¹ τῶν ἱματίων αὐτῶν¹.

6 Φιλῶσι τε τὴν πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις, καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς,

7 Καὶ τοὺς ἀσπασμούς ἐν ταῖς ἡγοραῖς, καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, ῥαββί¹, ῥαββί¹.

8 Ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββί· εἰς γὰρ ἐστὶν ὁ μὲν ὁ καθηγηγῆται¹, ὁ Χριστός· πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοὶ ἐστέ.

9 Καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἰς γὰρ ἐστὶν ὁ πατὴρ ὑμῶν, ὁ ἐν τοῖς ἑρανοῖς.

10 Μὴδὲ κληθῆτε καθηγηταί· εἰς γὰρ ὑμῶν ἐστὶν ὁ καθηγητὴς, ὁ Χριστός.

11 Ὁ δὲ μεῖζων ὑμῶν, ἔσται ὑμῶν διάκονος.

12 Ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτόν, ταπεινωθήσεται· καὶ ὅστις ταπεινώσει ἑαυτόν, ὑψωθήσεται.

13 Οὐαὶ ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί· ὅτι κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσερχόμενοι¹ διὰ τοῦτο λήψεσθε περισσότερον κρίμα.

14 Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί· ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσερχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν.

15 Οὐαὶ ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί· ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ

entreated ^a them spitefully, and slew them.

7 But when the king heard thereof, he was wroth: and he sent forth his armies, and destroyed ^c those murderers, and burned up their city.

8 Then saith he to his servants, The wedding is ready, but they which were bidden were not worthy.^d

9 Goye therefore into the highways, & as many as ye shall find, bid to the marriage.

10 So those servants went out into the highways, and gathered together all,^e as many as they found, both bad and good: & the wedding was furnished with guests.

11 And when the king came in to ^h see the guests, he saw there a man which had not on a wedding ^k garment:

12 And he saith unto him, Friend, how camest thou in hither, not having a wedding garment? And he was ^m speechless.

13 Then said the king to the servants, Bind him hand and foot, and take him ^o away, and cast him into outer darkness: ^p there shall be weeping and gnashing of teeth.

14 For ^q many are called, but few are chosen.

15 Then ^r went the Pharisees, and took counsel how they might entangle him in his talk.

16 And they sent out unto him their disciples, with the Herodians, saying, Master, we know that thou art true, and teachest the way of God in truth, neither carest thou for any man; for thou regardest not the person of men.

17 Tell us therefore, What thinkest thou? Is it lawful to give tribute unto Cesar, or not?

18 But Jesus perceived their wickedness, and said, Why tempt ye me, ye hypocrites?

19 Shew me the tribute-money. And they brought unto him a penny.

20 And he saith unto them, Whose is this image and ^y superscription?

21 They say unto him, Cesar's. Then saith he unto them, Render ^z therefore unto Cesar the things which are Cesar's, and unto God ^a the things that are God's.

22 When they had heard these words, they marvelled, and left him, and went their way.

23 The ^d same day came to him the Sadducees, which ^e say that there is no resurrection, and asked him,

24 Saying, Master, Moses said, If ^f a man die, having no children, his brother shall marry his wife, and raise up seed unto his brother.

25 Now there were with us seven brethren: and the first, when he had married a wife, deceased, and, having no issue, left his wife unto his brother:

26 Likewise the second also, and the third, unto the seventh.

27 And last of all the woman died also.

28 Therefore, in the resurrection, whose wife shall she be of the seven? for they all had her.

29 Jesus answered and said unto them, Ye do err, not ^g knowing the scriptures, nor the power of God.

30 For in the resurrection they neither marry, nor are given in marriage, but are as the angels ^h of God in heaven.

31 But as touching the resurrection of the dead, have ye not read that which was spoken unto you by God, saying,

32 I ^o am the God of Abraham, and the God of Isaac, and the God of Jacob? I God is not the God of the dead, but of the living:

A. D. 33.

a 1 Th. 2. 15.

b ch. 7. 28.

c Mar. 12. 17.

d Da. 9. 26.

e Lu. 19. 27.

f Lu. 10. 25, &c.

g ch. 10. 11, 13.

h Ac. 13. 46.

i Re. 3. 4.

j 22. 14.

k De. 6. 5.

l 10. 12.

m ch. 13. 47.

n Zep. 1. 12.

o Le. 19. 18.

p Ps. 45. 14.

q Is. 61. 10.

r 2 Co. 5. 3.

s Ep. 4. 24.

t Re. 16. 15.

u 19. 8.

v Ro. 13. 9.

w Ja. 2. 8.

x m Je. 2. 26.

y n Mar. 12. 35.

z &c.

a Lu. 20. 41, &c.

b o Is. 52. 1.

c Re. 21. 27.

d p ch. 8. 12.

e q ch. 7. 14.

f 20. 16.

g Lu. 13. 23, 24.

h r Ps. 110. 1.

i Ac. 2. 34, 35.

j He. 1. 13.

k 10. 12, 13.

l s Mar. 12. 13.

m &c.

n Lu. 20. 20, &c.

o t Lu. 14. 6.

p v Mar. 12. 34.

q Lu. 20. 40.

r u Mal. 2. 7.

s w Ro. 2. 21, 23.

t x Ac. 15. 10.

u β in value

v 7 pence

w halfpenny.

x y or, inscription.

y y ch. 17. 25, 27.

z Ro. 13. 7.

a z ch. 6. 1. 16.

b a Mal. 1. 6. 8.

c 3. 8. 10.

d b Nu. 15. 38.

e c Mar. 12. 38.

f &c.

g Lu. 11. 43, &c.

h d Mar. 12. 13.

i &c.

j Lu. 20. 27, &c.

k e Ac. 23. 8.

l f De. 25. 5.

m Ru. 1. 11.

n g Ja. 3. 1.

o h ch. 6. 9.

p i ch. 20. 26, 27.

q d seven.

r k Pr. 15. 33.

s Ja. 4. 6.

t l Jno. 20. 9.

u m ch. 18. 10.

v n 1 Jno. 3. 2.

w 2 Ti. 3. 6.

x Tit. 1. 11.

y o Ex. 3. 6, 15.

z 16.

a He. 11. 16.

33 And when the multitude heard this, they were astonished ^b at his doctrine.

34 But when the Pharisees had heard that he had put the Sadducees to silence, they were gathered together.

35 Then ^d one of them, which was a lawyer, asked him a question, tempting him, and saying,

36 Master, which is the great commandment in the law?

37 Jesus said unto him, Thou ^f shalt love the Lord thy God with all thy heart, and with all thy soul, and with all thy mind.

38 This is the first and great commandment.

39 And the second is like unto it: Thou shalt love thy neighbour as thyself.

40 On these two commandments ⁱ hang all the law and the prophets.

41 While the Pharisees were gathered together, Jesus asked them,

42 Saying, What ⁿ think ye of Christ? whose son is he? They say unto him, The Son of David.

43 He saith unto them, How then doth David in spirit call him ^r Lord, saying,

44 The Lord said unto my Lord, Sit thou on my right hand, till I make thine enemies thy footstool?

45 If David then call him Lord, how is he his son?

46 And ^d no man was able to answer him a word; neither ^v durst any man, from that day forth, ask him any more questions.

CHAP. XXIII.

THEN spake Jesus to the multitude, and to his disciples,

2 Saying, The ⁿ scribes and the Pharisees sit in Moses' seat:

3 All therefore whatsoever they bid you observe, that observe and do; but do not ye after their works: for ^w they say, and do not.

4 For they bind heavy burdens, ^x and grievous to be borne, and lay them on men's shoulders; but they themselves will not move them with one of their fingers.

5 But ^z all their works they do for to be seen of men: they make broad their phylacteries, ^b and enlarge the borders of their garments,

6 And ^a love the uppermost rooms at feasts, & the chief seats in the synagogues,

7 And greetings in the markets, and to be called of men, Rabbi, Rabbi.

8 But ^e be not ye called Rabbi: for one is your Master, even Christ; and all ye are brethren.

9 And call no man your father upon the earth: for one is your ^h Father, which is in heaven.

10 Neither be ye called masters: for one is your Master, even Christ.

11 But ⁱ he that is greatest among you, shall be your servant.

12 And ^k whosoever shall exalt himself, shall be abased; and he that shall humble himself, shall be exalted.

13 But woe unto you, scribes and Pharisees, hypocrites! for ye shut up the kingdom of heaven against men: for ye neither go in yourselves, neither suffer ye them that are entering to go in.

14 Woe unto you, scribes and Pharisees, hypocrites! for ye devour widows' houses, ⁿ and for a pretence make long prayer: therefore ye shall receive the greater damnation.

15 Woe unto you, scribes and Pharisees, hypocrites! for ye compass sea and

land to make one proselyte; and when he is made, ye make him twofold more the child^b of hell than yourselves.

16 Woe unto you, ye blind^c guides, which say, Whosoever shall swear by the temple, it is nothing; but whosoever shall swear by the gold of the temple, he is a debtor.

17 Ye fools,^f and blind! for whether is greater, the gift, or the temple that sanctifieth the gold?

18 And, Whosoever shall swear by the altar, it is nothing; but whosoever sweareth by the gift that is upon it, he is β guilty.

19 Ye fools, and blind! for whether is greater, the gift, or the altar that sanctifieth^h the gift?

20 Whoso therefore shall swear by the altar, sweareth by it, & by all things thereon.

21 And whoso shall swear by the temple, sweareth by it, and by him^k that dwelleth therein.

22 And he that shall swear by heaven, sweareth by the throneⁿ of God, and by him that sitteth thereon.

23 Woe unto you, scribes and Pharisees, hypocrites! for^p ye pay tithe of mint, and γ anise, and cummin, and have omitted the weightier matters^q of the law, judgment, mercy, and faith: these ought ye to have done, and not to leave the other undone.

24 Ye blind guides! which strain at a gnat, and swallow a camel.

25 Woe unto you, scribes and Pharisees, hypocrites! for^r ye make clean the outside of the cup and of the platter, but within they are full of extortion and excess.

26 Thou blind Pharisee! cleanse first that which is within the cup and platter, that the outside of them may be clean also.

27 Woe unto you, scribes and Pharisees, hypocrites! for ye are like unto^s whitened sepulchres, which indeed appear beautiful outward, but are within full of dead men's bones, and of all uncleanness.

28 Even so ye also outwardly appear righteous unto men, but within ye are full of hypocrisy and iniquity.

29 Woe unto you, scribes and Pharisees, hypocrites! because ye build the tombs of the prophets, and garnish the sepulchres of the righteous,

30 And say, If we had been in the days of our fathers, we would not have been partakers with them in the blood of the prophets.

31 Wherefore ye be witnesses unto yourselves, that ye are the children of them which killed^d the prophets.

32 Fill^e ye up then the measure of your fathers.

33 Ye serpents, ye generation^g of vipers! how can ye escape the damnation of hell?

34 Wherefore, behold, I send unto you prophets, and wise men, and scribes: & some of them ye shall kill^h and crucify; and some of them shall ye scourge^k in your synagogues, & persecute them from city^l to city:

35 That^m upon you may come all the righteous blood shed upon the earth, from the blood of righteous Abelⁿ unto the blood of Zacharias^p son of Barachias, whom ye slew between the temple and the altar.

36 Verily I say unto you, All these things shall come upon this generation.

37 O Jerusalem, Jerusalem, thou that killest the prophets, and stonest them which are sent unto thee, how often would I have gathered^u thy children together, even as a hen gathereth her chickens under her wings, and ye would not!

A. D. 33.

a Zec. 11. 6.

b Jno. 8. 44.

c Ac. 13. 10.

Ep. 2. 3.

c ch. 15. 14.

d ch. 21. 9.

Ps. 118. 26.

e Mar. 13. 1.

Lu. 21. 5.

f Ps. 94. 8.

g 1 Ki. 9. 7.

Je. 26. 18.

Lu. 19. 44.

β or, debtor,

or, bound,

h Ex. 29. 37.

30. 29.

i 1Th. 5. 1, &c.

k 2 Ch. 6. 2.

Ps. 26. 8.

l Col. 2. 8.

2 Th. 2. 3.

m Je. 14. 14.

n ch. 5. 34.

Ps. 11. 4.

ls. 66. 1.

o Da. XI.

p Lu. 11. 42.

q *dill*.

g ch. 9. 13.

1 Sa. 15. 22.

Je. 22. 15, 16.

Ho. 6. 6.

Mi. 6. 8.

r Hag. 2. 21, 22.

s Lu. 21. 12.

t Mar. 7. 4, &c.

u Jno. 16. 2.

Ac. 7. 59.

u ch. 13. 21.

w 2 Pe. 2. 1.

1 Jno. 4. 3.

x 1 Ti. 4. 1.

y Lu. 11. 44.

Ac. 23. 3.

z Re. 3. 15, 16.

a Re. 2. 10.

b ch. 23. 19.

Ro. 10. 18.

Re. 14. 6.

c Da. 9. 27.

12. 11.

d Ac. 7. 52.

1 Th. 2. 15.

e Ge. 15. 16.

1 Th. 2. 16.

f Lu. 23. 29.

g ch. 3. 7.

h Ac. 7. 59.

i Da. 12. 1.

k Ac. 5. 40.

2 Co. 11. 24,

25.

l He. 11. 37.

m Re. 18. 24.

n Ge. 4. 8.

o Is. 65. 8, 9.

p 2 Ch. 24. 20,

21.

q De. 13. 1. 3.

r ver. 5, 11.

s Lu. 13. 34.

t 2Th. 2. 9, 11.

Re. 13. 13.

u Jno. 10. 28,

29.

v De. 31. 11, 12.

Ps. 91. 4.

38 Behold, your house is left unto you desolate.^a

39 For I say unto you, Ye shall not see me henceforth, till ye shall say,^d Blessed is he that cometh in the name of the Lord.

CHAP. XXIV.

AND^e Jesus went out, and departed from the temple: and his disciples came to him for to shew him the buildings of the temple.

2 And Jesus said unto them, See ye not all these things? Verily I say unto you, There^g shall not be left here one stone upon another, that shall not be thrown down.

3 And as he sat upon the mount of Olives, the disciples came unto him privately, saying, Tell us, when shall these things be? and what shall be the sign of thy coming, and of the end of the world?ⁱ

4 And Jesus answered and said unto them, Take heed that no man deceive you.

5 For many shall come in my^m name, saying, I am Christ; & shall deceive many.

6 And ye shall hear of wars,^o and rumours of wars: see that ye be not troubled: for all these things must come to pass, but the end is not yet.

7 For^r nation shall rise against nation, and kingdom against kingdom: and there shall be famines, and pestilences, and earthquakes, in divers places.

8 All these are the beginning of sorrows.

9 Then^s shall they deliver you up to be afflicted, and shall kill^t you: and ye shall be hated of all nations for my name's sake.

10 And then shall many be^u offended, and shall betray one another, and shall hate one another.

11 And^w many false prophets shall rise, and shall deceive^x many.

12 And because iniquity shall abound, the love of many shall wax^y cold.

13 But^z he that shall endure unto the end, the same shall be saved.

14 And this gospel of the kingdom shall be^a preached in all the world for a witness unto all nations; & then shall the end come.

15 When ye, therefore, shall see the abomination of desolation, spoken^c of by Daniel the prophet, stand in the holy place, (whoso readeth, let him understand:)

16 Then let them which be in Judea flee into the mountains:

17 Let him which is on the house-top not come down to take any thing out of his house:

18 Neither let him which is in the field return back to take his clothes.

19 And^f woe unto them that are with child, and to them that give suck in those days!

20 But pray ye that your flight be not in the winter, neither on the sabbath-day:

21 For^h then shall be great tribulation, such as was not from the beginning of the world to this time, no, nor ever shall be.

22 And except those days should be shortened, there should no flesh be saved: butⁱ for the elect's sake those days shall be shortened.

23 Then^j if any man shall say unto you, Lo, here is Christ, or there; believe it not.

24 For^k there shall arise false Christs, and false prophets, and^l shall shew great signs and wonders; insomuch that, if^m it were possible, they shall deceive the very elect.

25 Behold, I have told you before.

26 Wherefore if they shall say unto you, Behold, he is in the desert; go not

τὴν ξηρὰν, ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον· καὶ, ὅταν γέννηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλοτέρου ἡμῶν.

16 Οὐαὶ ὑμῖν, ὁδοῖοι τυφλοὶ, οἱ λέγοντες· Ὅς ἂν ὁμότης ἐν τῷ ναῷ, οὐδὲν ἔστιν· ὅς δ' ἂν ὁμότης ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει.

17 Μωροὶ καὶ τυφλοὶ· τίς γὰρ μείζων ἔστιν, ὁ χρυσοῦς, ἢ ὁ ναὸς ὁ ἀγιάζων τὸν χρυσόν;

18 Καί· Ὅς ἂν ὁμότης ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδὲν ἔστιν· ὅς δ' ἂν ὁμότης ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει.

19 Ὁ Μωροὶ καὶ τυφλοὶ! τί γὰρ μείζων, τὸ δῶρον, ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἀγιάζων τὸ δῶρον;

20 Ὁ οὖν ὁμότης ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, ὁμνύει ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ.

21 Καὶ ὁ ὁμότης ἐν τῷ ναῷ, ὁμνύει ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν τῷ κατοικοῦντι αὐτόν.

22 Καὶ ὁ ὁμότης ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ.

23 Οὐαὶ ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί· ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύσσομον, καὶ τὸ ἄνηθον, καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφῆκατε τὰ βαρύνερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν, καὶ τὸν ἔλεον, καὶ τὴν πίστιν· ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ ἀφίνειν.

24 Ὁδοῖοι τυφλοὶ, οἱ διῶλίζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες.

25 Οὐαὶ ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί· ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔξωθεν δὲ γέμυσιν ἐξ ἀρπαγῆς καὶ ἁκραισίας!

26 Φαρισαῖε τυφλὲ, καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου· καὶ τῆς παροψίδος, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς ἡ αὐτῶν! καθαρόν!

27 Οὐαὶ ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί· ὅτι παρομοιάζετε τάφους κεκολλημένους, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ἄωροι, ἔξωθεν δὲ γέμυσιν ὀστέων νεκρῶν, καὶ πάσης ἀκαθαρσίας.

28 Οὐτὼ καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔξωθεν δὲ μεστοὶ ἐστε ὑποκρισεως καὶ ἀνομίας.

29 Οὐαὶ ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί· ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προφητῶν, καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων.

30 Καὶ λέγετε· Εἰ ἡμεῖς ἡμεῖς ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἡμεῖς κοινωνοί αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν.

31 Ὡστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς, ὅτι υἱοὶ ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺς προφῆτας.

32 Καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν.

33 Ὅφεις, γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέννης;

34 Διὰ τοῦτο, ἰδοὺ, ἐγὼ ἄποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφῆτας, καὶ σοφοὺς καὶ γραμματεῖς· καὶ ἐξ αὐτῶν ὑποκτενεῖτε καὶ σταυρώσατε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσατε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν, καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν.

35 Ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον, ἐκχυρόμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἀβελ τοῦ δικαίου, ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου.

36 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἡ ἔξει ταῦτα πάντα ἐπὶ τὴν γενεάν ταύτην.

37 Ἰερουσαλὴμ, Ἰερουσαλὴμ, ἡ ἡποκτείνουσα τοὺς προφῆτας, καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα

ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ἐπισυνάγει ὄρνις τὰ νοσσία ἐαυτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθέλησατε;

38 Ἰδοὺ, ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος! 39 Λέγω γὰρ ὑμῖν· Οὐ μὴ με ἴδῃτε ἀπ' ἄρτι, ἕως ἂν εἴπητε· Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

Κεφ. κδ'. XXIV.

ΚΑΙ ἐξεληθὼν ὁ Ἰησοῦς, ἐπορεύετο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ· καὶ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ.

2 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ βλέπετε πάντα ταῦτα; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ μὴ καταλυθῇσεται.

3 Καθημένον δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν, λέγοντες· Εἰπέ ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας, καὶ τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος;

4 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Βλέπετε μήτις ὑμᾶς πλανήσῃ.

5 Πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες· Ἐγὼ εἰμι ὁ Χριστός· καὶ πολλοὺς πλανήσουσι.

6 Μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους, καὶ ἀκοὰς πολέμων· ὁρατε μὴ θροεῖσθε· καὶ γὰρ πάντα γενέσθαι· ἀλλ' οὕτως ἐστὶ τὸ τέλος.

7 Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ λοιμοὶ, καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους!

8 Πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὧνών.

9 Τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλίψιν, καὶ ἀποκτενεύουσιν ὑμᾶς· καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν, διὰ τὸ ὄνομά μου.

10 Καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοί, καὶ ἀλλήλους παραδώσουσι, καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους·

11 Καὶ πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐγερθήσονται, καὶ πλανήσουσι πολλοὺς.

12 Καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν, ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν.

13 Ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, ἔσται σωθήσεται.

14 Καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ, εἰς μαρτύριον πᾶσι τοῖς ἔθνεσι· καὶ τότε ἔξει τὸ τέλος.

15 Ὅταν οὖν ἴδῃτε τὸ βέλλημα τῆς ἐρημώσεως, τὸ ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου, ἱεσώσι· ἐν τῷ ἁγίῳ (ὁ ἀναγινώσκων νοεῖτω).

16 Τότε οἱ ἐν τῇ Ἰερουσαλὴμ φυγέτωσαν ἐπὶ τὰ ὄρη· 17 Ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος, μὴ καταβαινέτω ἀραι· καὶ ὁ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ.

18 Καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ, μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἀραι ἢ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ.

19 Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις, καὶ ταῖς θηλαζούσαις, ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.

20 Προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος, μηδὲ ἐν σαββάτῳ.

21 Ἔσται γὰρ τότε θλίψις μεγάλη, οἷα οὐ γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς κόσμου, ἕως τοῦ νῦν, οὐδ' οὐ μὴ γένηται.

22 Καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σὰρξ· διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβώθησονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι.

23 Τότε ἂν τις ὑμῖν εἴπῃ· Ἰδοὺ, ὧδε ὁ Χριστός, ἢ ὧδε· μὴ πιστεύσητε.

24 Ἐγερθήσονται γὰρ ψευδοχριστοὶ καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσιν σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε πλανῆσαι, εἰ δυνατόν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς.

25 Ἰδοὺ, προεῖρηκα ὑμῖν.

26 Ἐάν ἐν εἰπωσιν ὑμῖν· Ἰδοὺ, ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστὶ·

μή ἐξέλθῃτε. Ἰδού, ἐν τοῖς ταμείοις¹ μὴ πιστεύσητε.

27 Ὡσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν, καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν, οὕτως ἔσται² καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

28 Ὅπου γὰρ³ ἔν τῷ πτώμα, ἐκεῖ συναχθῇσονται οἱ ἄετοι.

29 Εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, ὁ ἥλιος σκοτισθῇσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δύσκει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες πεσόντες ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθῇσονται.

30 Καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου⁴ ἐν τῷ οὐρανῷ⁵ καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, κὺ θύονται τὸν νιὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχομένου ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ, μετὰ δυνάμεως κὺ δόξης πολλῆς.

31 Καὶ ἀποστείλει τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος⁶ φωνῆς μεγάλης, καὶ ἐπισυνάξουσιν τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπὸ ἄκρων οὐρανῶν ἕως ἄκρων αὐτῶν.

32 Ἀπὸ δὲ τῆς συγκῆς μάθετε τὴν παραβολήν.⁷ Ὅταν ἡδὴ ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἀπαλός, κὺ τὰ φύλλα ἡ ἐκφύη⁸, γινώσκειτε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος.

33 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδῃτε πάντα ταῦτα, γινώσκειτε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἐπὶ θύρας.

34 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένηται.

35 Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ⁹ παρελεύσονται¹⁰, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι.

36 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ θτῆς¹¹ ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἀγγέλοι τῶν οὐρανῶν, εἰ μὴ ὁ πατήρ μου ὁ μόνος.

37 Ὡσπερ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

38 Ὡσπερ γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις αὐταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντες καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ ἐγκαμιζόμενοι, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτὸν,

39 Καὶ οὐκ ἔγνωσαν, ἕως ἥλθεν ὁ κατακλυσμός, καὶ ἦρεν ἅπαντας¹² οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

40 Τότε δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ¹³ ἀδὲ εἰς παραλαμβάνεται, καὶ ἄδὲ εἰς ἀφίεται¹⁴.

41 Δύο ἀλήθουσιν ἐν τῷ μύλῳ¹⁵ μία παραλαμβάνεται, καὶ μία ἀφίεται.

42 Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποῖα ὥρα ὁ Κύριος ὑμῶν ἔρχεται.

43 Ἐκεῖνο δὲ γινώσκειτε, ὅτι εἰ ᾗδει ὁ οἰκοδεσπότης ποῖα¹⁶ φυλακῇ¹⁷ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν, καὶ οὐκ ἂν εἴασε διορυγῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ.

44 Διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἔτοιμοι¹⁸ ὅτι ἡ ὥρα οὐ δοκεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

45 Τὶς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς τοῦ δούλου καὶ φρόνιμος, ὃν κατέστησεν ὁ κύριος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς θεραπείας¹⁹ αὐτοῦ, τοῦ ἰδιοῦναι αὐτοῖς τὴν τροφήν ἐν καιρῷ;

46 Μακάριος ὁ δούλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσει ποιοῦντα οὕτως.

47 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτὸν καταστήσει αὐτόν.

48 Ἐάν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δούλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ²⁰ Χρονίζει ὁ κύριός μου ἐλθεῖν,

49 Καὶ ἄρξῃται τύπτειν τοὺς ἱσυνδούλους²¹, ὁσθῆσιν δὲ καὶ πίνειν²² μετὰ τῶν μεθυνόντων²³.

50 Ἦξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκεῖνον ἐν ἡμέρᾳ ἢ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ἢ οὐ γινώσκει²⁴.

51 Καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει²⁵ ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν δδόντων.

Κεφ. κε'. XXV.

ΤΟΤΕ ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις, αἰτίνες, λαβῆσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν, ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν τοῦ νυμφίου¹.

2 Πέντε δὲ ἦσαν ἐξ αὐτῶν φρόνιμοι, καὶ ἰαί! πέντε μωραί.

3 Αἰτίνες μωραί, λαβούσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν², οὐκ ἔλαβον λαβῆ³ αὐτῶν ἔλαιον.

4 Αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις αὐτῶν, μετὰ τῶν λαμπάδων αὐτῶν.

5 Χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου, ἐνύσταξαν πᾶσαι, καὶ ἐκάθευδον.

6 Μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν⁴ Ἰδὲ, ὁ νυμφίος⁵ ἔρχεται, ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν αὐτῆς.

7 Τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι, καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας αὐτῶν.

8 Αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπον⁶ Δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἔλαιον ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται.

9 Ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι, λέγουσαι⁷ Μήποτε⁸ ἡ οὐκ ἄρκεσθαι ἡμῖν καὶ ὑμῖν⁹ πορεύεσθε¹⁰ δὲ! μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας, καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς.

10 Ἀπέρχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι, ἦλθεν ὁ νυμφίος¹¹ καὶ αἱ ἔτοιμοι εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα.

11 Ὑστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι, λέγουσαι¹² Κύριε, κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν.

12 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν¹³ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς.

13 Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν, ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται¹⁴.

14 Ὡσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσε τοὺς ἰδίους δούλους, καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ¹⁵.

15 Καὶ ὃ μὲν ἔδωκε πέντε τάλαντα, ὃ δὲ δύο, ὃ δὲ ἐν¹⁶ ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν¹⁷ καὶ ἀπεδήμευσεν¹⁸ εὐθὺς.

16 Πορευθεὶς δὲ ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν, εἰργάσατο ἐν αὐτοῖς, καὶ ἱεποίησεν ἄλλα πέντε τάλαντα.

17 Ὡς αὐτὸς καὶ ὁ τὰ δύο, ἐκέρδησε¹⁹ καὶ αὐτὸς ἄλλα δύο.

18 Ὁ δὲ τὸ ἐν λαβὼν, ἀπελθὼν ὥρξεν ἐν τῇ γῇ, καὶ ἀπέκρυψε τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ.

19 Μετὰ δὲ χρόνον πολὺν ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων, καὶ συναιρεῖ μετ' αὐτῶν λόγον.

20 Καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν, προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα, λέγων²⁰ Κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας²¹ ἴδε, ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα²² ἐπ' αὐτοῖς.

21 Ἐφῆ²³ δὲ αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ²⁴ Εὖ, δούλε ἀγαθὲ καὶ πιστῆ²⁵ ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστὸς, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω. Εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου.

22 Προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα λαβὼν, εἶπε²⁶ Κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας²⁷ ἴδε, ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα²⁸ ἐπ' αὐτοῖς.

23 Ἐφῆ αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ²⁹ Εὖ, δούλε ἀγαθὲ καὶ πιστῆ³⁰ ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστὸς, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω. Εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου.

24 Προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἐν τάλαντον εἰληφώς, εἶπε³¹ Κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ συνάγων ὅθεν οὐ διεσκόρπισας³².

25 Καὶ φοβηθεὶς³³, ἀπελθὼν ἔκρυψε τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ³⁴ ἴδε, ἔχεις τὸ σόν

forth: Behold, *he* is in the secret chambers; believe *it* not.

27 For as the lightning^b cometh out of the east, and shineth even unto the west; so shall also the coming of the Son of man be.

28 For whosoever^c the carcase is of, there will the eagles be gathered together.

29 Immediately after the tribulation of those days shall^d the sun be darkened, and the moon shall not give her light, and the stars shall fall from heaven, and the powers of the heavens^e shall be shaken.

30 And then shall appear the sign of the Son of man^f in heaven: and then shall all the tribes of the earth mourn, & they^g shall see the Son of man coming in the clouds of heaven, with power and great glory.

31 And he shall send his angels^h β with a great soundⁱ of a trumpet; and they shall gather together his elect^j from the four winds, from one end of heaven to the other.

32 Now learn^k a parable of the fig-tree: When his branch is yet tender, and putteth forth leaves, ye know that summer is nigh:

33 So likewise ye, when ye shall see all these things, know that δ it is near, even^l ω at the doors.

34 Verily I say unto you, This generation shall not pass till all these things be fulfilled.

35 Heaven^m and earth shall pass away, but my words shall not pass away.

36 Butⁿ of that day and hour knoweth no man, no, not the angels of heaven, but my Father only.

37 But as the days of Noe^o were, so shall also the coming of the Son of man be.

38 For as in the days that were before the flood, they were eating and drinking, marrying and giving in marriage, until^p the day that Noe entered into the ark,

39 And knew not, until the flood came, and took them all away; so shall also the coming of the Son of man be.

40 Then shall two be in the field; the one shall be taken, and the other left.

41 Two women^q shall be grinding at the mill; the one shall be taken, and the other left.

42 Watch^r therefore; for ye know not what hour your Lord doth come.

43 But know this, that if the good man of the house had known in what watch the thief would come, he would have watched, and would not have suffered his house to be broken up.

44 Therefore be ye also ready: for in such an hour as ye think not, the Son of man cometh.

45 Who then is a faithful and wise servant, whom his lord hath made ruler over his household, β to give them meat in due season^s?

46 Blessed is that servant, whom his lord, when he cometh, shall find so doing.

47 Verily I say unto you, that he shall make him ruler^t over all his goods.

48 But and if that evil servant shall say in his heart, My lord delayeth his coming;

49 And shall begin to smite his fellow-servants, and to eat and drink with the drunken;

50 The lord of that servant shall come in a day^u η when he looketh not for him, and in an hour that he is not aware of,

51 And shall η cut him asunder, and appoint him his portion with the hypocrites: there^v shall be weeping and gnashing of teeth.

A. D. 33.

a Ps. 45. 14.
Ca. 6. 8, 9.

b Zec. 9. 14.
Lu. 17. 24, &c.

c Jno. 3. 29.
d ch. 22. 10.

e Je. 24. 2, 9.
f Job 39. 30

g Is. 48. 1.
h Jno. 2. 20.

i Is. 13. 10.
Eze. 32. 7.

Am. 5. 20.
Ac. 2. 20.

Re. 6. 12.
i 1 Th. 5. 6.

k 2 Pe. 3. 10.
l Re. 16. 15.

m 1 Th. 4. 16.
n Da. 7. 13.

Re. 1. 7.
o Am. 4. 12.

p ch. 16. 27.
Mar. 13. 26.

Lu. 22. 69.
 β or, with a trumpet & a great voice.

q 1 Th. 4. 16.
r or, going out

r Lu. 12. 35.
s Zec. 14. 5.

t Lu. 21. 29.
u Is. 55. 1, 6.

v Am. 8. 12, 13.
w He. 3. 18, 19.

Re. 22. 11.
 δ He.

a Ja. 5. 9.
y ch. 7. 21, 23.

He. 12. 17.
z Ps. 102. 26.

Is. 51. 6.
a Hab. 1. 13.

b ch. 24. 42, 44.
Mar. 13. 33.

Lu. 21. 36.
c Zec. 14. 7.

1 Th. 5. 2.
d Lu. 19. 12, &c.

r A talent is 187l. 10s.
ch. 18. 24.

e Ge. 6. 2.
f Ro. 12. 6.

1 Co. 12. 4, &c.
Ep. 4. 11.

g Lu. 12. 39, 40.
Re. 3. 3.

h ch. 24. 48.
i ch. 18. 23, 24.

j Je. 3. 15.
k Lu. 12. 44.

22. 29.
Re. 3. 21.

l ch. 13. 52.
m ch. 25. 21.

n 1 Th. 5. 3.
Re. 3. 3.

η or, cut him off.
o Job 21. 15.

p Je. 2. 31.
q ch. 25. 30.

r Pr. 26. 13.
Re. 21. 8.

CHAP. XXV.

THEN shall the kingdom of heaven be likened unto ten virgins,^a which took their lamps, and went forth to meet the bridegroom.^c

2 And five^d of them were wise, and five were foolish.

3 They that were foolish took their lamps, and took no oil^e with them:

4 But the wise took oil^f in their vessels with their lamps.

5 While the bridegroom tarried, they all slumbered^g and slept.

6 And at midnight^h there was a cry^m made, Behold, the bridegroom cometh; go ye outⁱ to meet him.

7 Then all those virgins arose, and trimmed their lamps.

8 And the foolish said unto the wise, Give us of your oil; for our lamps are γ gone out.^j

9 But the wise answered, saying, Not so; lest there be not enough for us and you: but go ye rather^k to them that sell, and buy for yourselves.

10 And while^l they went to buy, the bridegroom came; and they that were ready went in with him to the marriage: and the door was shut.^x

11 Afterward came also the other virgins, saying,^y Lord, Lord, open to us.

12 But he answered and said, Verily I say unto you, I^a know you not.

13 Watch^b therefore, for ye know neither the day nor the hour wherein the Son of man cometh.

14 For^c the kingdom of heaven is as a man travelling into a far country, who called his own servants, and delivered unto them his goods.

15 And unto one he gave five ζ talents, to another two, and to another one; to every man according to his several ability;^f and straightway took his journey.

16 Then he that had received the five talents went and traded with the same, and made them other five talents.

17 And likewise he that had received two, he also gained other two.

18 But he that had received one, went and digged in the earth, and hid his lord's money.

19 After a long time,^h the lord of those servants cometh, and reckonethⁱ with them.

20 And so he that had received five talents, came and brought other five talents, saying, Lord, thou deliverdest unto me five talents; behold, I have gained beside them five talents more.

21 His lord said unto him, Well done, thou good and faithful servant: thou hast been faithful over a few things, I will make thee ruler^k over many things: enter thou into the joy of thy lord.

22 He also that had received two talents, came, and said, Lord, thou deliverdest unto me two talents: behold, I have gained two other talents beside them.

23 His lord said unto him, Well done, good and faithful servant: thou hast been faithful over a few things, I will make thee ruler over many things: enter thou into the joy of thy lord.

24 Then he which had received the one talent, came, and said, Lord, I knew thee that thou art an hard man,^o reaping where thou hast not sown,^p and gathering where thou hast not strawed:

25 And I was afraid,^q and went, and hid

thy talent in the earth : lo, *there* thou hast *that* is thine.

26 His lord answered and said unto him, *Thou* wicked^a and slothful servant, thou knewest that I reap where I sowed not, and gather where I have not strawed :

27 Thou oughtest therefore to have put my money to the exchangers, and *then* at my coming I should have received mine own with usury.

28 Take therefore the talent from him, and give *it* unto him which hath ten talents.

29 For unto^d every one that hath shall be given, and he shall have abundance : but from him that hath not shall be taken away^e even that which he hath.

30 And cast ye the unprofitable servant into outer darkness : *f* there shall be weeping and gnashing of teeth.

31 When^g the Son of man shall come in his glory, and all the holy angels with him, then shall he sit upon the throne of his glory :

32 And beforeⁱ him shall be gathered all nations ; and he shall separate^j them one from another, as a shepherd^m divideth *his* sheep from the goats :

33 And he shall set the sheep on his right hand,ⁿ but the goats on the left.

34 Then shall the King say unto them on his right hand, Come, ye blessed^o of my Father,^p inherit the kingdom^q prepared^r for you from the foundation of the world :

35 For I^t was an hungred, and ye gave me meat : I was thirsty, and ye gave me drink : I was a stranger,^u and ye took me in :

36 Naked,^v and ye clothed me : I was sick, and ye visited^w me : I was in prison,^x and ye came unto me.

37 Then shall the righteous answer him, saying, Lord, when saw we thee an hungred, and fed thee^y ? or thirsty, and gave thee drink ?

38 When saw we thee a stranger, and took thee in^z ? or naked, and clothed thee^{aa} ?

39 Or when saw we thee sick, or in prison, and came unto thee^{ab} ?

40 And the King shall answer and say unto them, Verily I say unto you, Inasmuch^{ac} as ye have done *it* unto one of the least of these my brethren, ye have done *it* unto me.

41 Then shall he say also unto them on the left hand, Depart^{ad} from me, ye cursed, into everlasting^{ae} fire, prepared^{af} for the devil and his angels :

42 For I was an hungred, and ye gave me no meat : I was thirsty, and ye gave me no drink :

43 I was a stranger, and ye took me not in : naked, and ye clothed me not : sick, and in prison, and ye visited me not.

44 Then shall they also answer him, saying, Lord, when saw we thee an hungred, or athirst, or a stranger, or naked, or sick, or in prison, and did not minister unto thee^{ag} ?

45 Then shall he answer them, saying, Verily I say unto you, Inasmuch^{ah} as ye did *it* not to one of the least of these, ye did *it* not to me.

46 And these^{ai} shall go away into everlasting punishment : but the righteous into life eternal.

CHAP. XXVI.

AND it came to pass, when Jesus had finished all these sayings, he said unto his disciples,

2 Ye know^{aj} *that* after two days is *the* feast of the passover, and the Son of man is betrayed to be crucified.

A. D. 33.

a ch. 18. 32.

Job 15. 5, 6.

Lu. 19. 22.

Jude 15.

b Ps. 2. 2.

c Jn. 11. 1, 2.

12. 3.

d ch. 13. 12.

Mar. 4. 25.

Lu. 8. 18.

19. 26.

e Lu. 10. 42.

f ch. 8. 12.

g ch. 16. 27.

19. 28.

Da. 7. 13.

Zec. 14. 5.

Mar. 8. 38.

Ac. 1. 11.

1 Th. 4. 16.

2 Th. 1. 7.

Jude 14.

Re. 1. 7.

h De. 15. 11.

i Ro. 14. 10.

2 Co. 5. 10.

Re. 20. 12.

k Jn. 14. 19.

17. 11.

l ch. 13. 49.

Eze. 20. 38.

m Ps. 78. 52.

Jn. 10. 14, 27.

n He. 1. 3.

o Ps. 115. 15.

p Ro. 8. 17.

1 Pe. 1. 4.

q 1 Th. 2. 12.

Re. 5. 10.

r 1 Co. 2. 9.

Ho. 11. 16.

s ch. 10. 4.

t Is. 58. 7.

Eze. 18. 7.

u 1 Pe. 4. 9.

3 Jn. 5.

v ch. 27. 3.

Zec. 11. 12.

13.

w Ja. 2. 15, 16.

x Ja. 1. 27.

y 2 Ti. 1. 16.

He. 13. 2.

z Ex. 12. 6, 18.

a Pr. 19. 17.

Mar. 9. 41.

He. 6. 10.

b Lu. 13. 27.

c ch. 13. 40, 42.

Re. 14. 11.

d Jude 6.

Re. 20. 10.

e Ps. 41. 9.

55. 12, 15.

f Ps. 22. 1, &c.

Is. 53. 3, &c.

g Zec. 2. 8.

Ac. 9. 5.

h Da. 12. 2.

Jn. 5. 29.

i 1 Co. 11. 23,

&c.

β Many

Greek copies have,

gave

thanks.

k Mar. 14. 1,

&c.

Lu. 22. 1, &c.

Jn. 13. 1, &c.

l Je. 31. 31.

3 Then assembled together the chief priests, and the scribes, and the elders of the people, unto the palace of the high priest, who was called Caiaphas,

4 And consulted^b that they might take Jesus by subtilty, and kill *him*.

5 But they said, Not on the feast day, lest there be an uproar among the people.

6 Now when Jesus was in Bethany, in the house of Simon the leper,

7 There came^c unto him a woman having an alabaster box of very precious ointment, and poured it on his head, as he sat at meat.

8 But when his disciples saw *it*, they had indignation, saying, To what purpose *is* this waste ?

9 For this ointment might have been sold for much, and given to the poor.

10 When Jesus understood *it*, he said unto them, Why trouble ye the woman ? for she hath wrought a good work upon me.

11 For ye^d have the poor always with you ; but me^e ye have not always.

12 For in that she hath poured this ointment on my body, she did *it* for my burial.

13 Verily I say unto you, Whosoever this gospel shall be preached in the whole world, *there* shall also this, that this woman hath done, be told for a memorial of her.

14 Then one^f of the twelve, called Judas Iscariot, went unto the chief priests,

15 And said unto them, What will ye give me, and I will deliver him unto you ? And they covenanted^g with him for thirty pieces of silver.

16 And from that time he sought opportunity to betray him.

17 Now^h the first day of the feast of unleavened bread, the disciples came to Jesus, saying unto him, Where wilt thou that we prepare for thee to eat the passover ?

18 And he said, Go into the city to such a man, and say unto him, The Master saith, My time is at hand ; I will keep the passover at thy house with my disciples.

19 And the disciples did as Jesus had appointed them ; and they made ready the passover.

20 Now when the even was come, he sat down with the twelve.

21 And as they did eat, he said, Verily I say unto you, that one of you shall betray me.

22 And they were exceeding sorrowful, and began every one of them to say unto him, Lord, is it I ?

23 And he answered and said, Heⁱ that dippeth *his* hand with me in the dish, the same shall betray me.

24 The Son of man goeth as it is written^j of him : but woe unto that man by whom the Son of man is betrayed ! it had been good for that man if he had not been born.

25 Then Judas, which betrayed him, answered and said, Master, is it I ? He said unto him, Thou hast said.

26 And as^k they were eating, Jesus took bread, and *β* blessed *it*, and brake *it*, and gave *it* to the disciples, and said, Take, eat ; this is my body.

27 And he took the cup, and gave thanks, and gave *it* to them, saying, Drink ye all of it :

28 For this is my blood of the new testament,^l which is shed for many for the remission of sins.

29 But I say unto you, I will not drink henceforth of this fruit of the vine, until

26 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ, εἶπεν αὐτῷ· Πονηρὲ δοῦλε καὶ ἀκνηρὲ, ἵδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἐσπείρα, καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα·

27 Ἐδεῖ οὖν σε βαλεῖν τὸ ἀργύριόν μου τοῖς τραπέζιταις· καὶ ἔλθων ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμὸν συν τόκῳ.

28 Ἀρατε οὖν ἅπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον, καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα.

29 Τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται, καὶ περισσευθήσεται· ἅπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει, ἀρθήσεται ἅπ' αὐτοῦ.

30 Καὶ τὸν ἀκρεῖον δοῦλον ἐκβάλλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

31 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἅγιοι ἄγγελοι μετ' αὐτῆς, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνον δόξης αὐτῆς.

32 Καὶ συναχθήσεται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη· καὶ ἀφοριεῖ αὐτοὺς ἅπ' ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων.

33 Καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ ἐωνίων.

34 Τότε ἔρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρὸς μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.

35 Ἐπεινάσα γὰρ, καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ ἐποτίσατέ με· ξένος ἦμην, καὶ συνηγάγέ με·

36 Γυμνὸς καὶ περιεβάλετέ με· ἡσθένησα, καὶ ἐπεσκεψασθέ με· ἐν φυλακῇ ἦμην, καὶ ἤλθετε πρὸς με·

37 Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι, λέγοντες· Κύριε, πότε σε εἶδομεν πεινῶντα, καὶ ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα, καὶ ἐποτίσαμεν;

38 Πότε δὲ σε εἶδομεν ξένον, καὶ συνηγάγομεν; ἢ γυμνόν, καὶ περιεβάλομεν;

39 Πότε δὲ σε εἶσομεν ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ ἤλθομεν πρὸς σε;

40 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς, ἐρεῖ αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε.

41 Τότε ἔρεῖ καὶ τοῖς ἐξ ἐωνίων· Πορεύεσθε ἅπ' ἐμοῦ οἱ καταραμένοι, εἰς τὸ πῦρ τοῦ αἰῶνος, ἃ τὸ ἡτοιμασμένον· τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἄγγελοις αὐτοῦ.

42 Ἐπεινάσα γὰρ, καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με·

43 Ξένος ἦμην, καὶ οὐ συνηγάγέ με· γυμνός, καὶ οὐ περιεβάλετέ με· ἀσθενῆς καὶ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐκ ἐπεσκεψασθέ με·

44 Τότε ἀποκριθήσονται ἑαυτῷ· καὶ αὐτοὶ, λέγοντες· Κύριε, πότε σε εἶδομεν πεινῶντα, ἢ διψῶντα, ἢ ξένον, ἢ γυμνόν, ἢ ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐ διηκονήσαμεν σοι;

45 Τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς, λέγων· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε.

46 Καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνων· οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

Κεφ. κς'. XXVI.

ΚΑΙ ἐγένετο, ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς· πάντας τοὺς λόγους τούτους, εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτῶ· 2 Οἶδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίνεταί, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ σταυρωθῆναι.

3 Τότε συνήχθησαν οἱ Ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ

Γραμματεῖς, καὶ οἱ Πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τῶ Ἀρχιερέως τῶ λεγομένου Καϊάφα·

4 Καὶ συνεβουλευσάντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν κρατήσωσι δόλῳ, καὶ ἀποκτείνωσιν.

5 Ἐλεγον δὲ, Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ.

6 Τῷ δὲ Ἰησοῦ γενομένῳ ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ,

7 Προσηλθὼν αὐτῷ γυνὴ ἀλάστρον μύρον ἔχουσα βαρυνίμον, καὶ κατέχεεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀνακειμένου.

8 Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἠγανάκτησαν, λέγοντες· Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὐτῆς;

9 Ἠδύνατο γὰρ τοῦτο τὸ μύρον· πραθῆναι πολλοῦ, καὶ δοθῆναι ἑπτωχοῖς.

10 Γινούς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Τί κόπους παρέχετε τῇ γυναικί; ἔργον γὰρ καλὸν εἰργάσαστο εἰς ἐμέ.

11 Πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μετ' ἑαυτῶν, ἐγὼ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.

12 Βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματος μου, πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποιήσεν.

13 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἔαν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὁ ἐποίησεν αὐτήν, εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

14 Τότε πορεύθεις ἐν τῇν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰούδας Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς,

15 Εἰπε· Τί θέλετέ μοι δοῦναι, καὶ γὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; Οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἄργύρια.

16 Καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτην ευκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδώ.

17 Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἡμέρων προσήλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες αὐτῷ· Πού θέλεις ἐτοιμασώμεν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα;

18 Ὁ δὲ εἶπεν· Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δέικνα, καὶ εἰπάτε αὐτῷ· Ὁ διδάσκαλος λέγει· Ὁ καιρὸς μου ἐγγύς ἐστι, πρὸς σε ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου.

19 Καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

20 Ὁσίας δὲ γενομένης, ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα.

21 Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, εἶπεν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἰς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με.

22 Καὶ λυποῦντο σφόδρα, ᾔρξαντο λέγειν αὐτῷ ἕκαστος αὐτῶν· Μῆτι ἐγὼ εἰμι, Κύριε;

23 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· Ὁ ἐμβάψας μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ τραβλίῳ τὴν χεῖρα, οὗτος με παραδώσει.

24 Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκεῖνῳ, δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἀνθρώπος ἐκένος.

25 Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰούδας, ὁ παραδίδους αὐτόν, εἶπε· Μῆτι ἐγὼ εἰμι, ραββί; Λέγει αὐτῷ· Σὺ εἶπας.

26 Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν, λαβὼν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον, καὶ βελόγησας, ἔκλασε, καὶ ἐδίδον τοῖς μαθηταῖς, καὶ εἶπε· Λάβετε, φάγετε· τοῦτο ἐστὶ τὸ σῶμά μου.

27 Καὶ λαβὼν τὸ πότηριον, ἐϋχαριστήσας, ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων· Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες.

28 Τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ αἷμά μου, τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

29 Λέγων δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ πῶ ἅπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γεννηματος τῆς ἁμαρτίας, ὥς τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πίνω μετ' ὑμῶν καινὸν

ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς μου.

30 Καὶ ὑμνήσαντες, ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἑλαιῶν.

31 Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἑμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· γέγραπται γάρ· Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα τῆς ποιμνῆς.

32 Μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναι με, προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

33 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, εἶπεν αὐτῷ· Εἰ καὶ πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι.

34 Ἐφῇ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ, πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρίς ὑπαρνήσῃ με.

35 Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· Κἂν δέ με σὺν σοὶ ἀποθάνειν, οὐ μὴ σε ὑπαρνήσομαι. Ὁμοίως καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον.

36 Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγόμενον ἘΓεθσημανή, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς· Καθίστατε αὐτοῦ, ἕως οὐ ἂν ἐλθῶν προσεξώμαι ἐκεῖ.

37 Καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ τοὺς δύο υἱὸς Ζεβεδαίου, ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἰδοὺ αὐτοὺς.

38 Τότε λέγει αὐτοῖς· Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε, καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ.

39 Καὶ ἁποβλῶν μικρὸν, ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῷ, προσεχόμενος, καὶ λέγων· Πάτερ μου, εἰ δυνατόν ἐστι, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σὺ.

40 Καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητάς, καὶ ἐνρίσκει αὐτοὺς καθενὸντας, καὶ λέγει· τῷ Πέτρῳ· Οὐτως! οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ;

41 Γρηγορεῖτε, καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθῃτε εἰς πειρασμόν. Τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.

42 Πάλιν ἐκ δευτέρου ὑπελθὼν προσηύξατο, λέγων· Πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο ὁ ποτήριον παρελθεῖν ἀπ' ἐμοῦ, ἐὰν ἡ αὐτὸ πῶς, γεννηθῶ τὸ θέλημα σου.

43 Καὶ ἔλθων εὐρίσκει αὐτὸς πάλιν καθενὸντας· ἦσαν γὰρ αἰὼν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι.

44 Καὶ ἀφίει αὐτοὺς, ἁπελθὼν πάλιν, προσηύξατο ἄε τρίτον, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών.

45 Τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητάς αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς· Καθεύδετε· τὸ λοιπὸν, καὶ ἀναπαύεσθε· ἰδοὺ, ἤγγικεν ἡ ὥρα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἁμαρτωλῶν.

46 Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ, ἤγγικεν ὁ παραδίδους με.

47 Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ, Ἰούδας εἰς τὸν δώδεκα ἦλθε, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, ἀπὸ τῶν ἱερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ.

48 Ὁ δὲ παραδίδους αὐτὸν, ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον, λέγων· Ὁν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστι κρατήσατε αὐτόν.

49 Καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ, εἶπε· Χαίρε, ῥαββί· καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.

50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἐταῖρε, ἔφ' ᾧ πάρε; Τότε προσελθόντες ἐπέβαλον τὰ χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν.

51 Καὶ ἰδοὺ, εἰς τῶν μετὰ Ἰησοῦ, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἀπέσπασε τὴν μάχαιραν αὐτῷ· καὶ παλάσας τὸν δούλον τοῦ ἱερέως, ἀφείλεν αὐτὴν τὸ ὠτίον.

52 Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀποστρέφειν σε τὴν μάχαιραν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν, ἐν μάχαρᾳ ἀπολλύονται.

53 Ἡ δοκεῖς ὅτι σὺ δύναμαι· ἄρτι παρακα-

λέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι πλείους ἢ δώδεκα λεγεῶνας ἀγγέλων;

54 Πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαί, ὅτι οὕτως δεῖ γενέσθαι;

55 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις· Ὡς ἐπὶ ληστὴν ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με; καθ' ἡμέραν ἄπρὸς ὑμᾶς ἔκαθεζομένη διδασκῶν ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ οὐκ ἐκράτησάτε με.

56 Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν. Τότε οἱ μαθηταὶ πάντες, ἀφέντες αὐτόν, ἔφυγον.

57 Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν, ἀπήγαγον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἱερέα, ὅπου οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Πρεσβύτεροι συνήχθησαν.

58 Ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν, ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἱερέως· καὶ, εἰσελθὼν ἔσω, ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρέτων, ἰδεὶν τὸ τέλος.

59 Οἱ δὲ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Πρεσβύτεροι καὶ τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτην ψευδομαρτυρίαν κατὰ τὸν Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν θανατώσωσι.

60 Καὶ οὐχ εὑρόν. Καὶ πολλῶν ψευδομαρτύρων προσελθόντων, οὐχ εὑρόν. Ὑστερον δὲ προσελθόντες δύο ψευδομαρτύρες!

61 Εἶπον· Οὗτος ἐφῆ· Δύναμαι καταλύσαι τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομῆσαι αὐτόν.

62 Καὶ ἀναστὰς ὁ Ἀρχιερεὺς, εἶπεν αὐτῷ· Οὐδὲν ἀποκρίνης· τί σοὶ σε καταμαρτυροῦν;

63 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσώπη. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἀρχιερεὺς, εἶπεν αὐτῷ· Ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

64 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Σὺ εἶπας· πλὴν λέγω ὑμῖν, ἂν ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.

65 Τότε ὁ Ἀρχιερεὺς διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, λέγων· Ὅτι ἐβλασφημήσῃς· τί ἐτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων; Ἴδε, νῦν ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν αὐτοῦ!

66 Τί ὑμῖν δοκεῖ; Οἱ δὲ ἀποκριθέντες, εἶπον· Ἐνοχὸς θανάτου ἐστί.

67 Τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἐκλάφισαν αὐτόν· οἱ δὲ ἐρράπισαν.

68 Λέγοντες· Προφήτευσον ἡμῖν, Χριστέ, τίς ἐστιν ὁ παῖς σου;

69 Ὁ δὲ Πέτρος ἔξω ἐκάθητο ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ προσήλθεν αὐτῷ μία παιδίονη, λέγουσα· Καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου.

70 Ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν πάντων, λέγων· Οὐκ οἶδα τί λέγεις.

71 Ἐξελθὼν δὲ αὐτὸν εἰς τὸν πυλῶνα, εἶδεν αὐτὸν ἄλλη, καὶ λέγει τοῖς ἐκεῖ· Καὶ οὗτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου.

72 Καὶ πάλιν ἠρνήσατο μετ' ὅρκου· Ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον.

73 Μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόντες οἱ ἐστῶτες, εἶπον τῷ Πέτρῳ· Ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δηλὸν σε ποιεῖ.

74 Τότε ἤρξατο καταναθεματίζειν, καὶ ὀμνύειν· Ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. Καὶ εὐθέως ἀλέκτορα ἐφώνησε.

75 Καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος τοῦ Ἰησοῦ, εἰρηκότος αὐτῷ· Ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρίς ὑπαρνήσῃ με. Καὶ ἐξελθὼν ἔξω, ἔκλαυε πικρῶς.

Κεφ. κζ'. XXVII.

ΠΡΩΤΙΑΣ δὲ γενομένης, συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θανατώσαι αὐτόν.

that day when I drink it new with you in my Father's kingdom.^a

30 And when they had sung an β hymn, they went out into the Mount of Olives.

31 Then saith Jesus unto them, All ye shall be offended because of me this night: for it is written,^d I will smite the Shepherd, and the sheep of the flock shall be scattered abroad.

32 But after I am risen again,^e I will go before you into Galilee.

33 Peter answered and said unto him, Though all *men* shall be offended because of thee, yet will I never be offended.

34 Jesus said unto him, Verily I say unto thee, that this night, before the cock crow, thou shalt deny me thrice.

35 Peter said unto him, Though I should die with thee, yet will I not deny thee. Likewise also said all the disciples.

36 Then^f cometh Jesus with them unto a place called Gethsemane, and saith unto the disciples, Sit ye here, while I go and pray yonder.

37 And he took with him Peter and the two sons of Zebedee, and began to be sorrowful and very heavy.

38 Then saith he unto them, My^g soul is exceeding sorrowful, even unto death: tarry ye here, and watch with me.

39 And he went a little farther, and fell on his face, and^h prayed, saying, O my Father, if it be possible, let this cup^o pass from me! nevertheless,^p not as I will, but as thou wilt.

40 And he cometh unto the disciples, and findeth them asleep, and saith unto Peter, What! could ye not watch with me one hour?

41 Watch,^q and pray, that ye^r enter not into temptation: ^w the spirit^s indeed is willing, but the flesh is weak.

42 He went away again the second time, and prayed, saying, O my Father, if this cup may not pass away from me, except I drink it, thy will be done.

43 And he came and found them asleep again: for their eyes were heavy.

44 And he left them, and went away again, and prayed the third^a time, saying the same words.

45 Then cometh he to his disciples, and saith unto them, Sleep on now, and take your rest; behold, the hour is at hand, and the Son of man is betrayed into the hands of sinners.

46 Rise, let us be going: behold, he is at hand that doth betray me.

47 And while he yet spake, lo,^c Judas, one of the twelve, came, & with him a great multitude, with swords and staves, from the chief priests and elders of the people.

48 Now he that betrayed him gave them a sign,^d saying, Whomsoever I shall kiss, that same is he: hold him fast.

49 And forthwith he came to Jesus, and said, Hail, Master; and kissed^e him.

50 And Jesus said unto him,^f Friend, wherefore art thou come? Then came they and laid hands on Jesus, and took him.

51 And, behold, one of them which were with Jesus stretched out his hand, and drew his sword, and struck a servant of the high priest's, and smote off his ear.

52 Then said Jesus unto him, Put up again thy sword into his place: for^g all they that take the sword, shall perish with the sword.

53 Thinkest thou that I cannot now pray

A. D. 33.

a Is. 25. 6.

β or, psalm.

b ch. 4. 11.

2 Ki. 6. 17.

Da. 7. 10.

c Lu. 24. 26, 46.

d Zec. 13. 7.

e ch. 28. 7, 10.

16.

f Ge. 3. 15.

Ps. 22. 1, &c.

69. 1, &c.

Is. 53. 3, &c.

La. 4. 20.

Da. 9. 24, 26.

Zec. 13. 7.

Ac. 1. 16.

g Mar. 14. 53,

&c.

Lu. 22. 54, &c.

Jno. 18. 12, &c.

h Mar. 14. 32,

&c.

Lu. 22. 39, &c.

Jno. 18. 1, &c.

i Ps. 27. 12.

35. 11.

k Jno. 2. 19, 21.

l Ps. 116. 3.

Is. 53. 3, 10.

Jno. 12. 27.

m He. 5. 7.

n ch. 27. 12, 14.

Is. 53. 7.

o ch. 20. 22.

p Jno. 5. 30.

6. 38.

Ro. 15. 3.

Phi. 2. 8.

q 1Sa. 14. 26, 28

1 Ki. 22. 16.

r ch. 16. 16.

Jno. 1. 34.

s Da. 7. 13.

Jno. 1. 51.

1 Th. 4. 16.

Re. 1. 7.

t Mar. 13. 33.

14. 38.

Lu. 22. 40.

Ep. 6. 18.

Re. 16. 15.

v Pr. 14. 14, 15.

u Ps. 110. 1.

Ac. 7. 55.

w Re. 3. 10.

x Is. 26. 8, 9.

Ro. 7. 18, 25.

Ga. 5. 17.

y Le. 24. 16.

Jno. 19. 7.

z Is. 50. 6.

a 2 Co. 12. 8.

y or, rods.

b Mar. 14. 65,

&c.

Lu. 22. 55, &c.

Jno. 18. 16, &c.

c Ac. 1. 16.

d Ps. 38. 12.

e 2 Sa. 3. 27.

20. 9.

f Ps. 28. 3.

g Ps. 41. 9.

55. 13.

g ver. 34.

Lu. 22. 31, 34.

h Ge. 9. 6.

Eze. 35. 5, 6.

Re. 13. 10.

i Ps. 2. 2.

to my Father, and he shall presently give me more than twelve legions of^b angels?

54 But how then shall the scriptures be fulfilled, that^c thus it must be?

55 In that same hour said Jesus to the multitudes, Are ye come out, as against a thief, with swords and staves for to take me? I sat daily with you teaching in the temple, and ye laid no hold on me.

56 But all this was done, that the scriptures^f of the prophets might be fulfilled. Then all the disciples forsook him, and fled.

57 And^g they that had laid hold on Jesus led him away to Caiaphas the high priest, where the scribes and the elders were assembled.

58 But Peter followed him afar off, unto the high priest's palace, and went in, and sat with the servants, to see the end.

59 Now the chief priests, and elders, and all the council, sought false witness against Jesus, to put him to death;

60 But found none: yea, though many false witnesses came, yet found they none. At the last came two false witnesses,

61 And said, This fellow said,^k I am able to destroy the temple of God, and to build it in three days.

62 And the high priest arose, and said unto him, Answerest thou nothing? What is it which these witness against thee?

63 But^l Jesus held his peace. And the high priest answered and said unto him, I adjure^m thee by the living God, that thou tell us whether thou be the Christ,ⁿ the Son of God.

64 Jesus saith unto him, Thou hast said: nevertheless I say unto you, Hereafter^p shall ye see the Son of man sitting on the right hand^o of power, and coming in the clouds of heaven.

65 Then the high priest rent his clothes, saying, He hath spoken blasphemy; what further need have we of witnesses? behold, now ye have heard his blasphemy.

66 What think ye? They answered and said, He is guilty of death.^q

67 Then^r did they spit in his face, and buffeted him; and others smote him with the palms of their hands,

68 Saying, Prophesy unto us, thou Christ, who is he that smote thee?

69 Now^s Peter sat without in the palace: and a damsel came unto him, saying Thou also wast with Jesus of Galilee.

70 But he denied before them all, saying, I know not what thou sayest.

71 And when he was gone out into the porch, another maid saw him, and said unto them that were there, This fellow was also with Jesus of Nazareth.

72 And again he denied with an oath, I do not know the man.

73 And after a while came unto him they that stood by, and said to Peter, Surely thou also art one of them; for thy speech bewrayeth thee.

74 Then began he to curse and to swear, saying, I know not the man. And immediately the cock crew.

75 And Peter remembered the^t word of Jesus, which said unto him, Before the cock crow, thou shalt deny me thrice. And he went out, and wept bitterly.

CHAP. XXVII.

WHEN the morning was come, all the chief priests and elders of the people took counselⁱ against Jesus to put him to death.

2 And when they had bound him; they led him away, and delivered him ^b to Pontius Pilate the governor.

3 Then Judas, which had betrayed him, when he saw that he was condemned, repented himself, and brought again the thirty pieces of silver to the chief priests and elders,

4 Saying, I have sinned, in that I have betrayed the innocent blood. ^c And they said, What is that to us? See thou to that.

5 And he cast down the pieces of silver in the temple, and departed, and went and hanged ^f himself.

6 And the chief priests took the silver pieces, and said, It is not lawful for to put them into the treasury, because it is the price of blood.

7 And they took counsel, and bought with them the potter's field, to bury strangers in.

8 Wherefore that field was called, The field of blood, unto this day.

9 Then was fulfilled that which was spoken ^h by Jeremy the prophet, saying, And they took the thirty pieces of silver, the price of him that was valued, ^γ whom they of the children of Israel did value;

10 And gave them for the potter's field, as the Lord appointed me.

11 And Jesus stood before the governor: and the governor asked him, saying, Art thou the king of the Jews? And Jesus said unto him, Thou sayest.

12 And when he was accused of the chief priests and elders, he answered ^m nothing.

13 Then said Pilate unto him, Hearst thou not how many things they witness against thee?

14 And he answered him to never a word; insomuch that the governor marvelled greatly.

15 Now ^p at that feast the governor was wont to release unto the people a prisoner, whom they would.

16 And they had then a notable prisoner, called Barabbas.

17 Therefore, when they were gathered together, Pilate said unto them, Whom will ye that I release unto you? Barabbas, or Jesus which is called Christ?

18 For he knew that for envy ^r they had delivered him.

19 When he was set down on the judgment-seat, his wife sent unto him, saying, Have thou nothing to do with that ^u just man; for I have suffered many things this day in a dream because of him.

20 But the chief priests and elders persuaded the multitude that they should ask ^v Barabbas, and destroy Jesus.

21 The governor answered and said unto them, Whether of the twain will ye that I release unto you? They said, Barabbas.

22 Pilate saith unto them, What shall I do then with Jesus, which is called Christ? They all say unto him, Let him be crucified.

23 And the governor said, Why, what evil hath he done? But they cried out the more, saying, Let ^z him be crucified.

24 When Pilate saw that he could prevail nothing, but that rather a tumult was made, he took water, and washed ^{aa} his hands before the multitude, saying, I am innocent of the blood of this just person: see ye to it.

25 Then answered all the people, and said, His ^{ab} blood be on us, and on our children.

26 Then released he Barabbas unto

A. D. 33.

a Is. 53. 5.

Lu. 18. 33.

b ch. 20. 19.

β or, governor's house.

c 2 Ki. 24. 4.

d Ps. 69. 19, 20.

e Is. 49. 7.

50. 6.

53. 3, 7.

f 2 Sa. 17. 23.

Ps. 55. 23.

Ac. 1. 18.

g Nu. 15. 35.

1 Ki. 21. 10, 13.

Ac. 7. 58.

He. 13. 12.

h Zec. 11. 12,

13.

i Ps. 69. 21.

γ or, whom they bought of the children of Israel.

k Ps. 22. 16.

Mar. 15. 24,

&c.

Lu. 23. 34,

&c.

Jno. 19. 24,

&c.

l Ps. 22. 18.

m ch. 26. 63.

n Is. 53. 12.

o Ps. 22. 7.

109. 25.

p Mar. 15. 6,

&c.

Lu. 23. 17,

&c.

Jno. 18. 39,

&c.

q Job 13. 9.

Ps. 35. 16.

Is. 28. 22.

Lu. 18. 32.

r Pr. 27. 4.

Ec. 4. 4.

s Ps. 3. 2.

22. 8.

42. 10.

71. 11.

t Jno. 5. 17, 18.

10. 30, 36.

u Is. 53. 11.

Zec. 9. 9.

Lu. 23. 47.

1 Pe. 2. 22.

1 Jno. 2. 1.

v Am. 8. 9.

w Ac. 3. 14.

x Ps. 22. 1.

Is. 53. 10.

La. 1. 12.

y Ps. 69. 21.

z ch. 21. 33, 39.

a De. 21. 6.

b Ex. 26. 31.

Le. 16. 2, 15.

21. 23.

2 Ch. 3. 14.

c Is. 25. 7.

d ch. 21. 44.

De. 19. 10.

Jos. 2. 19.

Ac. 5. 28.

e Is. 25. 8.

26. 19.

Ho. 13. 14.

Jno. 5. 25, 28.

them; and when he had scourged ^a Jesus, he delivered him to be crucified.

27 Then the soldiers of the governor took Jesus into the ^β common hall, and gathered unto him the whole band of soldiers.

28 And they stripped him, and put on him a scarlet robe.

29 And when they had platted a crown of thorns, they put ^{it} upon his head, and a reed in his right hand: and they bowed the knee before him, and mocked ^d him, saying, Hail, King of the Jews!

30 And they spit ^e upon him, and took the reed, and smote him on the head.

31 And after that they had mocked him, they took the robe off from him, and put his own raiment on him, and led ^g him away to crucify him.

32 And as they came out, they found a man of Cyrene, Simon by name: him they compelled to bear his cross.

33 And when they were come unto a place called Golgotha, that is to say, a place of a skull,

34 They gave him vinegar to drink, mingled ^h with gall: and when he had tasted thereof, he would not drink.

35 And ^k they crucified him, and parted his garments, casting lots; that it might be fulfilled which was spoken ⁱ by the prophet, They parted my garments among them, and upon my vesture did they cast lots.

36 And sitting down, they watched him there;

37 And set up over his head, his accusation written, THIS IS JESUS THE KING OF THE JEWS.

38 Then were there two thieves ⁿ crucified with him; one on the right hand, and another on the left.

39 And they that passed by reviled him, wagging ^o their heads,

40 And saying, Thou that destroyest the temple, and buildest ^p it in three days, save thyself. If thou be the Son of God, come down from the cross.

41 Likewise also the chief priests mocking ^q him, with the scribes and elders, said,

42 He saved others, himself he cannot save. If he be the King of Israel, let him now come down from the cross, and we will believe him.

43 He trusted in God: let ^r him deliver him now, if he will have him: for he said, ^s I am the Son of God.

44 The thieves also, which were crucified with him, cast the same in his teeth.

45 Now from the sixth hour there was darkness ^t over all the land unto the ninth hour.

46 And about the ninth hour Jesus cried with a loud voice, saying, Eli, Eli, lama sabachthani? that is to say, ^u My God, my God, why hast thou forsaken me?

47 Some of them that stood there, when they heard ^v that, said, This man calleth for Elias.

48 And straightway one of them ran, and took a sponge, and filled ^w it with vinegar, and put ^x it on a reed, and gave him to drink.

49 The rest said, Let be, let us see whether Elias will come to save him.

50 Jesus, when he had cried again with a loud voice, yielded up the ghost.

51 And, behold, the veil ^y of the temple was rent ^z in twain, from the top to the bottom; and the earth did quake, and the rocks rent;

52 And ^{aa} the graves were opened; and

2 Καὶ δῆσαντες αὐτὸν, ἀπήγαγον, καὶ παρέδωκαν αὐτὸν *Ποντίῳ Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.

3 Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ παραδίδους αὐτὸν, ὅτι κατεκρίθη, μεταμεληθείς, ἠἀπέστρεψε! τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς Ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς Πρεσβυτέροις,

4 Λέγων· Ὑμάρτον, παραδοὺς αἷμα ἡθῶν. Οἱ δὲ εἶπον· Τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ἡθῶν!

5 Καὶ ρίψας τὰ ἀργύρια ἐν τῷ ναῷ, ἀνεχώρησε· καὶ ἀπελθὼν, ἀπήγατο.

6 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς, λαβόντες τὰ ἀργύρια, εἶπον· Οὐκ ἔξεστι βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἱματός ἐστι.

7 Συμβούλιον δὲ λαβόντες, ἡγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις.

8 Διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος, ἀγρὸς αἱματος, ἕως τῆς σήμερον!

9 Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ *Ἱερεμίῳ τοῦ Προφήτου, λέγοντος· Καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τὴν τιμητέμενον, ὃν ἔτιμησαντο! ἀπὸ νιῶν Ἰσραὴλ.

10 Καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέ μοι Κύριος.

11 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔστι! ἐμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος· καὶ ἐπρωτόησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν, λέγων· σὺ εἰ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη αὐτῷ· Σὺ λέγεις.

12 Καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν Ἀρχιερέων καὶ τῶν Πρεσβυτέρων, οὐδὲν ἀπεκρίνατο.

13 Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος· Οὐκ ἀκούεις πόσα σου καταμαρτυροῦσι;

14 Καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ *πρὸς οὐδὲ ἓν ῥῆμα· ὥστε θαυμάζειν τὸν πρῶτον Λίαν.

15 Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἓνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον, ὃν ἠθέλον.

16 Εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον λεγόμενον Βαραββᾶν.

17 Συνηγμένον οὖν αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν; Βαραββᾶν, ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν;

18 Ἦδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκαν αὐτόν.

19 Καθημένον δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ, λέγουσα· Μὴδὲ σοι καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν.

20 Οἱ δὲ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Πρεσβύτεροι ἐπεισαν τοὺς ὄχλους, ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν.

21 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν, εἶπεν αὐτοῖς· Τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; Οἱ δὲ εἶπον· Βαραββᾶν.

22 Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν, τὸν λεγόμενον Χριστόν; Λέγουσιν αὐτῷ· πάντες· Σταυρωθήτω.

23 Ὁ δὲ ἡγεμὼν ἔφη· Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; Οἱ δὲ περισσῶς ἐκράζον, λέγοντες· Σταυρωθήτω.

24 Ἰδὼν δὲ ὁ Πιλάτος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ μάλλον θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ, ἀπενίψατο τὰς χεῖρας ἀπέναντι τοῦ ὄχλου, λέγων· Ἀθῶός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος ἁ τοῦ δικαίου· τοῦτο ὑμεῖς ὀφείθετε.

25 Καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς, εἶπε· Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν.

26 Τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας, παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ.

27 Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος, παρα-

λαβόντες τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον, συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν.

28 Καὶ ἔκδυσαντες αὐτόν, περιέθηκαν αὐτῷ χλαμύδα κοκκίνην.

29 Καὶ πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ κάλαμον ἑπὶ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ. Καὶ γονυπετήσαντες ἐμπροσθεν αὐτοῦ, ἐνέπαιζον αὐτῷ, λέγοντες·

Χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.

30 Καὶ ἐμπύτσαντες εἰς αὐτόν, ἔλαβον τὸν κάλαμον, καὶ ἐτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

31 Καὶ ὅτε ἐνέπαιζαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτόν τὴν χλαμύδα, καὶ ἐνέδυσαν αὐτόν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ· καὶ ἀπήγαγον αὐτόν εἰς τὸ σταυρῶσαι.

32 Ἐξερχόμενοι δὲ, εὑρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον, ὀνόματι Σίμωνα· τούτου ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.

33 Καὶ ἔλθοντες εἰς τόπον λεγόμενον Γολγοθᾶ, ὅς ἐστι ὁ λεγόμενος! κρανίου τόπος.

34 Ἐδωκαν αὐτῷ πιεῖν ὅξος! μετὰ χολῆς μεμιγμένον· καὶ γευσάμενος, οὐκ ἠθέλε πιεῖν.

35 Σταυρώσαντες δὲ αὐτόν, διμερίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον· ὅτι πληρωθὴ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ προφήτου· Διμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον.

36 Καὶ καθήμενοι ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ.

37 Καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην· ΟΥΤΟΣ ΕΣΤΙΝ ὁ ΙΗΣΟΥΣ ὁ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ.

38 Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο ληστᾶι, εἰς ἐκ δεξιῶν, καὶ εἰς ἐξ ἐκωνόμων.

39 Οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτόν, κινῶντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν,

40 Καὶ λέγοντες· Ὁ καταλύων τὸν ναὸν, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σώσον σεαυτὸν· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ.

41 Ὁμοίως δὲ καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς, ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν Γραμματέων καὶ Πρεσβυτέρων,

ἔλεγον.

42 Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται· σῶσαι! Ἐἰ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐστί, καταβὰς νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, καὶ πιστεύσομεν! αὐτῷ!

43 Πέποιθεν ἐπὶ τὸν Θεόν· ρυσάσθω· νῦν! αὐτόν, εἰ θέλει αὐτόν· εἶπε γάρ· Ὅτι Θεοῦ εἰμι υἱός.

44 Τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ ληστᾶι, οἱ συσταυρωθέντες αὐτῷ, ἀνείδιζον αὐτῷ!

45 Ἀπὸ δὲ ἑκτῆς ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, ἕως ὥρας ἐννάτης.

46 Περὶ δὲ τὴν ἐννάτην ὥραν ἀνεβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέγων· Ἥλι, Ἥλι, λαμὰ! σαβαχθανί; τοῦτ' ἐστί, Θεέ μου, Θεέ μου, ἵνα με ἑγκατέλιπες;

47 Τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ ἐστώτων ἀκούσαντες, ἔλεγον· Ὅτι Ἥλιαν φωνεῖ οὗτος.

48 Καὶ εὐθὺς δρᾶμον εἰς ἐξ αὐτῶν, καὶ λαβὼν σπόγγον, πλησας τε ὄξους, καὶ περιβέβη καλὰμν, ἐπότιζεν αὐτόν.

49 Οἱ δὲ λοιποὶ ἔλεγον· Ἄφες, ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἥλιος σώσων αὐτόν.

50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, πάλιν κράζας φωνῇ μεγάλῃ, ἀφῆκε τὸ πνεῦμα.

51 Καὶ ἰδοὺ, τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω· καὶ ἡ γῆ ἐσεισθή, καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν·

52 Καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεψύχθησαν, καὶ πολλὰ

σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθη·

53 Καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ, εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς.

54 Ὁ δὲ ἑκατοντάρχος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν, ἰδόντες τὸν σεισμὸν καὶ τὰ γενόμενα, ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντες· Ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος.

55 Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, διακονοῦσαι αὐτῷ·

56 Ἐν αὐαῖς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ ἡ Ἰωσὴ' μήτηρ, καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.

57 Ὁψίας δὲ γενομένης, ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ὑπὸ Ἀρμαθαίας, τοῦνομα Ἰωσήφ, ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθήτευσε τῷ Ἰησοῦ.

58 Οὗτος, προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ, ᾗτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Τότε ὁ Πιλάτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι τὸ σῶμα.

59 Καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ Ἰωσήφ, ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδὸν καθαρά·

60 Καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ, ὃ "ἐλατούμην" ἐν τῇ πέτρᾳ· καὶ προσκυλίας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου, ἀπῆλθεν.

61 Ἦν δὲ ἐκεῖ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, * καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου.

62 Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτις ἐστὶ μετὰ τὴν παρασκευὴν, συνήχθησαν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πιλάτον,

63 Λέγοντες· Κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν· Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι.

64 Κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας, μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ * νυκτός, κλέψωσιν αὐτὸν, καὶ εἰπωσὶ τῷ λαῷ· Ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης.

65 Ἐφ' ἧς δὲ αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Ἐχετε κονστωδῖαν· ὑπάγετε, ἀσφαλίσασθε ὡς οἰδάτε.

66 Οἱ δὲ πορευθέντες, ἡσφάλισαντο τὸν τάφον, σφραγίσαντες τὸν λίθον, μετὰ τῆς * κονστωδίας.

Κεφ. κη'. XXVIII.

ΟΨΕ δὲ σαββάτων, ἦλθε Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, θεωρῆσαι τὸν τάφον.

2 Καὶ ἰδοὺ, σεισμός ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γὰρ Κυρίου, καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ, προσελθὼν ἀπεκύλισε τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας, καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ.

3 Ἦν δὲ ἡ ἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπὴ, καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὥσει χιών.

4 Ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες, καὶ ἐγένοντο ὥσει νεκροί.

5 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος, εἶπε ταῖς γυναῖξιν· Μὴ φοβείσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε.

6 Οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη γὰρ, καθὼς εἶπε. Δεῦτε, ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο ὁ Κύριος·

7 Καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι, εἶπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ ἰδοὺ, πράγμει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε. Ἰδοὺ, εἶπον ὑμῖν.

8 Καὶ ἐξελθούσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης, ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.

9 Ὡς δὲ ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ, ὁ Ἰησοῦς ἀπήντησεν αὐταῖς, λέγων· Χαίρετε. Αἱ δὲ προσελθούσαι, ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας, καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ.

10 Τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς· Μὴ φοβείσθε· ὑπάγετε, ἀπαγγεῖλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κακεῖ με ὄψονται.

11 Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ, τινὲς τῆς κονστωδίας, ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν, ἀπήγγειλαν τοῖς Ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα.

12 Καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν Πρεσβυτέρων, συμβουλίαν τε λαβόντες, ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις,

13 Λέγοντες· Εἰπατε, ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, νυκτὸς ἐλθόντες, ἐκλεψαν αὐτόν, ἡμῶν κοιμωμένων.

14 Καὶ ἂν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν αὐτόν, καὶ ὑμᾶς ἀμερίμους ποιήσομεν.

15 Οἱ δὲ, λαβόντες τὰ ἀργύρια, ἐποίησαν ὡς ἐδόδэхθησαν. Καὶ διεφθίμωσεν ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι τῆς σήμερον.

16 Οἱ δὲ ἑνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς.

17 Καὶ ἰδόντες αὐτόν, προσεκύνησαν αὐτῷ· οἱ δὲ εἰδίστασαν.

18 Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς, ἐλάλησεν αὐτοῖς, λέγων· Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς.

19 Πορευθέντες ὅυνι· μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος·

20 Διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετείλαμην ὑμῖν· καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας, ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. Ὡς ἄμην.

many bodies of the saints which^a slept, arose,

53 And came out of the graves^e after his resurrection, and went into the holy city, and appeared unto many.

54 Now^d when the centurion, and they that were with him, watching Jesus, saw the earthquake, and those things that were done, they feared greatly, saying, Truly this was the Son of God.

55 And many women were there, beholding afar off, which^k followed Jesus from Galilee, ministering unto him:

56 Among which was Mary Magdalene, and Mary the mother of James and Joses, and the mother of Zebedee's children.

57 Whenⁱ the even was come, there came a rich man of Arimathea, named Joseph, who also himself was Jesus' disciple:

58 He went to Pilate, and begged the body of Jesus. Then Pilate commanded the body to be delivered.

59 And when Joseph had taken the body, he wrapped it in a clean linen cloth,

60 Andⁿ laid it in his own new tomb, which he had hewn out in the rock: and he rolled a great stone to the door of the sepulchre, and departed.

61 And there was Mary Magdalene, and the other Mary, sitting over against the sepulchre.

62 Now the next day, that followed the day of the preparation, the chief priests and Pharisees came together unto Pilate,

63 Saying, Sir, we remember that that deceiver^q said, while he was yet alive, After^r three days I will rise again.

64 Command therefore that the sepulchre be made sure until the third day, lest his disciples come by night, and^s steal him away, and say unto the people, He is risen from the dead: so the last error shall be worse than the first.

65 Pilate said unto them, Ye have a watch: go your way, make^t it as sure as ye can.

66 So they went, and made the sepulchre sure, sealing^u the stone, and setting a watch.

CHAP. XXVIII.

IN^{*} the end of the sabbath, as it began to dawn toward the first day of the week, came Mary Magdalene,^a and the other Mary, to see the sepulchre.

2 And, behold, there^b was a great earthquake: for the angel of the Lord descended from heaven, and came and rolled back the stone from the door, and sat upon it.

A. D. 33.

a Da. 12. 2.

1 Th. 4. 14.

b Ps. 104. 4.

Eze. 1. 4. 14.

Da. 10. 6.

Re. 1. 14. 16.

c 1 Co. 15. 20.

d Mar. 15. 39.

Lu. 23. 47. &c.

e He. 1. 14.

f Ps. 105. 3. 4.

g ch. 27. 63.

h Lu. 8. 2. 3.

i Lu. 24. 34.

j Co. 15. 4.

k ver. 16. 17.

l Mar. 15. 42.

Lu. 23. 50.

Jno. 19. 38.

m Jno. 20. 19.

n Is. 53. 9.

o He. 2. 11.

p ch. 27. 64.

q Jno. 7. 12. 47.

2 Co. 6. 21.

r ch. 16. 21.

17. 23; 20. 19.

Lu. 24. 6. 7.

Jno. 2. 19.

s ch. 28. 13.

t ch. 26. 32.

v ch. 16. 28.

u Da. 6. 17.

w ch. 11. 27.

Ps. 2. 6.

89. 19.

110. 1. 3.

Is. 9. 6. 7.

Da. 7. 14.

Lu. 1. 32.

Jno. 17. 2.

Ro. 14. 9.

Ep. 1. 20. 21.

He. 2. 8.

1 Pe. 3. 22.

Re. 11. 15.

x Mar. 16. 1.

Lu. 24. 1. &c.

Jno. 20. 1. &c.

y Mar. 16. 15.

z or, make

disciples,

or Chris-

tians, of

all nations.

z Is. 52. 10.

Ro. 10. 18.

a ch. 27. 56.

γ had been.

b Ac. 2. 42.

1 Co. 11. 2.

c ch. 18. 20.

Re. 1. 18.

3 His^b countenance was like lightning, and his raiment white as snow:

4 And for fear of him the keepers did shake, and became as dead men.

5 And the angel answered^e and said unto the women, Fear not ye: for^f I know that ye seek Jesus, which was crucified.

6 He is not here; for he is risen, as he said.^g Come, see the place where the Lord lay.

7 And go quickly, and tell his disciples that he is risen^h from the dead; and, behold, he goeth before you into Galilee; there^k shall ye see him: lo, I have told you.

8 And they departed quickly from the sepulchre, with fear and great joy, and did run to bring his disciples word.

9 And as they went to tell his disciples, behold, Jesus met them, saying, All hail.^m And they came and held him by the feet, and worshipped him.

10 Then said Jesus unto them, Be not afraid: go tell my brethren,ⁿ that they go into Galilee, and there shall they see me.

11 Now when they were going, behold, some of the watch came into the city, and shewed unto the chief priests all the things that were done.

12 And when they were assembled with the elders, and had taken counsel, they gave large money unto the soldiers,

13 Saying, Say ye, His disciples came by night, and stole^p him away while we slept.

14 And if this comē to the governor's ears, we will persuade him, and secure you.

15 So they took the money, and did as they were taught: and this saying is commonly reported among the Jews until this day.

16 Then^q the eleven disciples went away into Galilee, into a mountain where Jesus had appointed them.

17 And when they saw^v him, they worshipped him: but some doubted.

18 And Jesus came and spake unto them, saying, All^w power is given unto me in heaven and in earth.

19 Go^y ye therefore, and β teach^z all nations, baptizing them in the name of the Father, and of the Son, and of the Holy Ghost;

20 Teaching^b them to observe all things whatsoever I have commanded you: and, lo, I^c am with you alway, even unto the end of the world. Amen.

εἴπῃς· ἄλλ' ὕπαγε, σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἃ προσέταξε Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

45 Ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ, καὶ διαφωτίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι φανερῶς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν· ἄλλ' ἔξω ἐν ἐρήμοις τόποις ἦν, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν πανταχόθεν¹.

Κεφ. β'. Π.

ΚΑΙ πάλιν εἰσῆλθεν εἰς Καπερναοὺμ δι' ἡμερῶν καὶ ἡκούσθη ὅτι εἰς οἶκόν ἐστι.

2 Καὶ εὐθέως συνήχθησαν πολλοί, ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν καὶ ἔλαλει αὐτοῖς τὸν λόγον.

3 Καὶ ἔρχονταί πρὸς αὐτὸν, παραλυτικὸν φέροντες, αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων.

4 Καὶ μὴ δυνάμενοι προσεγγίσειν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν καὶ ἐξορύξαντες² χυλίδας τὸν κράββατον, ἐφ' ᾧ³ παραλυτικὸς κατέκετο.

5 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν, λέγει τῷ παραλυτικῷ· Τέκνον, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου.¹

6 Ἦσαν δὲ τινες τῶν Γραμματέων ἐκεῖ καθημένοι, καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν·

7 Τί οὗτος οὕτω λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ εἰς ὁ Θεός;

8 Καὶ εὐθέως ἐπινυνὼς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ, ὅτι οὕτως² διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, εἰπεν αὐτοῖς· Τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;

9 Τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ· Ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι³ ἢ εἰπεῖν· Ἐγείραι, καὶ⁴ ἄρῃ σου τὸν κράββατον, καὶ περιπάτει;

10 Ἵνα δὲ εἰδῇτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀφιέναι ἐπὶ τῆς γῆς ἁμαρτίας (λέγει τῷ παραλυτικῷ)⁵.

11 Σοὶ λέγω, ἐγείραι, καὶ ἄρῃ τὸν κράββατόν σου, καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου.

12 Καὶ ἠγέρθη εὐθέως, καὶ ἄρας τὸν κράββατον ἐξῆλθεν ἐναντίον⁶ πάντων· ὥστε ἐξίστασθαι πάντας, καὶ δοξάζειν τὸν Θεόν, λέγοντας· Ὅτι οὐδέποτε οὕτως εἶδομεν.

13 Καὶ ἐξῆλθε πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς.

14 Καὶ παράγων εἶδε⁷ Δευτὶ⁸ τὸν τοῦ Ἀλφαίου καθημένον ἐπὶ τῶν τελωνίων καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀκολουθεῖ μοι. Καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

15 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συναρμυνοῦν τῷ Ἰησοῦ, καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοί, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

16 Καὶ οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, ἰδόντες αὐτὸν ἐσθίοντα μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Τί ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει καὶ πίνει;

17 Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς, λέγει αὐτοῖς· Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχυρόντες ἱατροῦ, ἀλλ' οἱ κακίως ἔχοντες. Οὐκ ἤλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν¹.

18 Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων νηστεύοντες² καὶ ἔρχονταί καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσιν;

19 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Μὴ δύναται, οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστί, νηστεύειν; ὅσον χρόνον μετ' αὐτῶν ἔχουσι τὸν νυμφίον, οὐ δύνανται νηστεύειν³.

20 Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύουσιν ἐν ἡμέραις⁴.

21 Καὶ οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπιρράπτει ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· εἰ δὲ μὴ, αἰρεῖ τοὺς πληρώματα αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται.

22 Καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκὺς παλαιούς· εἰ δὲ μὴ, ῥήσσει ὁ οἶνος ὁ νέος τοὺς ἀσκούς, καὶ ὁ οἶκος ἐκχεῖται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολούνται· ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκούς καινοὺς βλητέον.

23 Καὶ ἐγένετο παραπορεύεσθαι αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασι διὰ τῶν σποριμῶν, καὶ ᾤραντο οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅδον ποιεῖν τίλκοντες τοὺς στάχνας.

24 Καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ· Ἴδε, τί ποιοῦσιν ἐν τοῖς σάββασις ὁ οὐκ ἐξεστὶ;

25 Καὶ αὐτοῖς¹ ἔλεγεν αὐτοῖς· Οὐδέποτε ἀνέγνωτε τὴν ἐποίησιν Δαβὶδ, ὅτε χρεῖαν ἔσχε, καὶ ἐπέαινασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ;

26 Πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, ἐπὶ Ἀβιάθαρ τὸν ἀρχιερέως², καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἐξεστὶ φαγεῖν εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι, καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ οὔσι;

27 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον³.

28 Ὅστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

Κεφ. γ'. ΙΙΙ.

ΚΑΙ εἰσῆλθε πάλιν εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα¹.

2 Καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰς τοῖς σάββασι θεραπεύσει αὐτόν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.

3 Καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἐξηραμμένῳ ἔχοντι τὴν χεῖρα· Ἐγείραι εἰς τὸ μέσον.

4 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἐξέστι τοῖς σάββασις ἀγαθοποιῆσαι, ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν σῶσαι, ἢ ἀποκτείνειν; Οἱ δὲ ἐσιώπων.

5 Καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, συλλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· Ἐκτενον τὴν χεῖρά σου καὶ ἔξετεινε, καὶ ἀποκατεστάθῃ² ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὅγῃς ὡς ἡ ἄλλη³.

6 Καὶ ἐξελθόντες οἱ Φαρισαῖοι εὐθέως μετὰ τῶν Ἰουδαίων συμβούλιον ἐποιοῦν κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσι.

7 Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησε μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἠκολούθησαν αὐτῷ, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας,

8 καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας, καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου καὶ οἱ περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλήθος πολὺ, ἀκούσαντες ὅσα ἐποίει, ἦλθον πρὸς αὐτόν.

9 Καὶ εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα πλοῖαριον προσκαρτερῇ αὐτῷ, διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν.

10 Πολλοὺς γὰρ ἐβεράπευσεν, ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ἄντανται, ὅσοι εἶχον μαστίγας.

11 Καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν ἑθεώρει, προσέπιπτεν αὐτῷ, καὶ ἔκραζε, λέγοντα· Ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

nothing to any man: but go thy way, shew thyself to the priest, and offer for thy cleansing those things^a which Moses commanded, for a testimony^b unto them.

45 But he went out, and began to^c publish *it* much, and to blaze abroad the matter, insomuch that Jesus could no more openly enter into the city, but was without in desert places; and^e they came to him from every quarter.

CHAP. II.

AND again he entered into Capernaum after some days; and it was noised that he was in the house.

2 And straightway many were gathered together, insomuch that there was no room to receive *them*, no, not so much as about the door: and he preached^k the word unto them.

3 Andⁱ they came unto him, bringing one sick of the palsy, which was borne of four.

4 And when they could not come nigh unto him for the press, they uncovered the roof where he was: and when they had broken *it* up, they let down the bed wherein the sick of the palsy lay.

5 When Jesus saw their faith,^m he said unto the sick of the palsy, Son, thy sins be forgiven thee.

6 But there were certain of the scribes sitting there, and reasoning in their hearts,

7 Why doth this *man* thus speak blasphemies? Who can forgive sins^p but God only?

8 And immediately, when Jesus perceived in his spirit that they so reasoned within themselves, he said unto them, Why reason ye these things in your hearts?

9 Whether is it easier to say to the sick of the palsy, *Thy sins be forgiven thee*; or to say, *Arise, and take up thy bed, and walk*?

10 But that ye may know that the Son of man hath powerⁿ on earth to forgive sins, (he saith to the sick of the palsy,)

11 I say unto thee, *Arise, and take up thy bed, and go thy way into thine house.*

12 And immediately he arose, took up the bed, and went forth before them all; insomuch that they were all amazed, and glorified God, saying, We^{*} never saw it on this fashion.

13 And he went forth again by the sea-side; and all the multitude resorted unto him, and he taught them.

14 And^q as he passed by, he saw Levi the son of Alphaeus sitting *ζ* at the receipt of custom, and said unto him, Follow me. And he arose and followed him.

15 And^a it came to pass, that, as Jesus sat at meat in his house, many publicans^b and sinners sat also together with Jesus and his disciples: for there were many, and they followed him.

16 And when the scribes and Pharisees saw him eat with publicans and sinners, they said unto his disciples, How is it that he eateth and drinketh with publicans and sinners?

17 When Jesus heard *it*, he saith unto them, They^d that are whole have no need of the physician, but they that are sick: I came not to call the righteous, but sinners^f to repentance.

18 And the disciples of John and of the Pharisees used to fast: and they come and say unto him, Why do the disciples of John and of the Pharisees fast, but thy disciples fast not?

A. D. 30.

a Le. 14.2,32.
b Ro. 15. 4.
c 1 Co. 10.11.
d Ps. 77.11,12.
e Tit. 1. 10.
f Mat. 25. 1.
g ch. 2. 13.
h Ac. 13. 2.

β or raw, or, unworked.

g Job 32. 19.
h Ps. 40. 3.

i Mat. 9.1, &c.
j Lu. 5.18, &c.

k Mat. 12. 1, &c.

l Lu. 6.1, &c.
m De. 23. 25.

n Ac. 14. 9.
o Ep. 2. 8.

p 1 Sa. 21. 6.
q Ex. 29.32,33

r Le. 24. 9.
s Is. 43. 25.

t Da. 9. 9.
u Ne. 9. 14.

v Is. 58. 13.
w Eze. 20.12,20

x Col. 2. 16.
y Jn. 9. 14.

z Ep. 1. 22.
aa Rc. 1. 10.

ab Mat. 12.9, &c.
ac Lu. 6.6, &c.

ad v Lu. 14. 1.
ae u Ac. 5. 31.

af γ Arise, stand forth in the midst.

ag w Ho. 6. 6.
ah x Jn. 7. 31.

ai 9. 32.
aj δ or, blindness.

ak γ Mat. 9. 9.
al Lu. 5. 27.

am ζ or, at the place where the custom was received.

an z Mat. 22.16.
ao a Mat. 9. 10, &c.

ap b Lu. 15.1,5.
aq c Lu. 6. 17.

ar d Mat. 9. 12, 13.
as Lu. 5.31,32.

at e Mat. 12.15, 14. 14.

au η or, rushed.

av f Is. 1. 18.
aw 55. 7.

ax Mat. 18. 11.
ay Lu. 19. 10.

az 1 Co. 6.9,11.
ba 1 Ti. 1. 15.

bb γ ch. 1. 24.
bc Mat. 14. 33.

bd Lu. 4. 41.
be Ja. 2. 19.

19 And Jesus said unto them, Can the children of the bride-chamber fast, while the bridegroom^a is with them? As long as they have the bridegroom with them, they cannot fast.

20 But the days will come when the bridegroom shall be taken away from them, and then^γ shall they fast in those days.

21 No man also seweth a piece of^β new cloth on an old garment: else the new piece that filled it up taketh away from the old, and the rent is made worse.

22 And no man putteth new wine into old bottles; else the new wine doth burst the bottles, and the wine is spilled, and the bottles will be marred:^δ but new wine must be put into new bottles.

23 And^ε it came to pass, that he went through the corn-fields on the sabbath-day; and his disciples began, as they went, to pluck^ι the ears of corn.

24 And the Pharisees said unto him, Behold, why do they on the sabbath-day that which is not lawful?

25 And he said unto them, Have ye never read what David did,^η when he had need, and was an hungred, he, and they that were with him?

26 How he went into the house of God in the days of Abiathar the high priest, and did eat the shew-bread,^ο which is not lawful to eat but for the priests, and gave also to them which were with him?

27 And he said unto them, The sabbath was made for man,^ρ and not^σ man for the sabbath:

28 Therefore^τ the Son of man is Lord also of the sabbath.

CHAP. III.

AND^α he entered again into the synagogue; and there was a man there which had a withered hand.

2 And they watched^β him, whether he would heal him on the sabbath-day; that they might accuse him.

3 And he saith unto the man which had the withered hand, γ Stand forth.

4 And he saith unto them, Is it lawful to do good on the sabbath-days, or to do evil? to save life,^ω or to kill? But they held their peace.

5 And when he had looked round about on them with anger, being grieved for the δ hardness of their hearts, he saith unto the man, Stretch forth thine hand. And he stretched *it* out: and his hand was restored whole as the other.

6 And the Pharisees went forth, and straightway took counsel with the^ζ Herodians against him, how they might destroy him.

7 But Jesus withdrew himself with his disciples to the sea: and a great^ε multitude from Galilee followed him, and from Judea,

8 And from Jerusalem, and from Idumea, and from beyond Jordan; and they about Tyre and Sidon, a great multitude, when they had heard what great things he did, came unto him.

9 And he spake to his disciples, that a small ship should wait on him because of the multitude, lest they should throng him.

10 For he had healed many;^θ insomuch that they η pressed upon him for to touch him, as many as had plagues.

11 And^ι unclean spirits, when they saw him, fell down before him, and cried, saying, Thou art the Son of God.

12 And he straitly charged them that they should not make him known.^a

13 And^c he goeth up into a mountain, and calleth unto him whom he^d would: and they came unto him.

14 And he ordained twelve, that they should be with him, and that he might send them forth to preach,

15 And to have power to heal sicknesses, and to cast out devils:

16 And Simon^e he surnamed Peter;

17 And James the son of Zebedee, and John the brother of James; and he surnamed them Boanerges, which is, The sons of thunder:^k

18 And Andrew, and Philip, and Bartholomew, and Matthew, and Thomas, and James the son of Alphaeus, and Thaddeus, and Simon the Canaanite,

19 And Judas Iscariot, which also betrayed him: and they went ^βinto an house.

20 And the multitude cometh together again, so^a that they could not so much as eat bread.

21 And when his ^γfriends heard of it, they went out to lay hold on him: for they said, He^γ is beside himself.

22 And the scribes which came down from Jerusalem said, He^δ hath Beelzebub, and by the prince of the devils casteth he out devils.

23 And he called them unto him, and said unto them in parables, How can Satan cast out Satan?

24 And if a kingdom be divided against itself, that kingdom cannot stand.

25 And if a house be divided against itself, that house cannot stand.

26 And if Satan rise up against himself, and be divided, he cannot stand, but hath an end.

27 No^ω man can enter into a strong man's house, and spoil his goods, except he will first bind the strong man; and then he will spoil his house.

28 Verily I say unto you, All^γ sins shall be forgiven unto the sons of men, and blasphemies wherewith soever they shall blaspheme:

29 But he that shall blaspheme against the Holy Ghost^θ hath never forgiveness, but is in danger of eternal damnation:

30 Because they said, He hath an unclean spirit.

31 There^ζ came then his brethren and his mother, and, standing without, sent unto him, calling him.

32 And the multitude sat about him; and they said unto him, Behold, thy mother and thy brethren without seek for thee.

33 And he answered them, saying, Who is my mother, or my brethren?

34 And he looked round about on them which sat about him, and said, Behold my mother and my brethren!

35 For whosoever shall do^κ the will of God, the same is my brother, and my sister, and mother.

CHAP. IV.

AND^d he began again to teach by the sea-side: and there was gathered unto him a great multitude, so that he entered into a ship, and sat in the sea; and the whole multitude was by the sea on the land.

2 And he taught them many things by parables,^ρ and said unto them in his doctrine,

3 Hearken;^ρ Behold, there went out a sower to sow:

A. D. 31.

a ch. 1. 25, 34.

b Ge. 15. 11.

c Mat. 10. 1.

d Jno. 15. 16.

e Eze. 11. 19.

36. 26.

f Ps. 1. 4.

g Jno. 1. 11.

h Jer. 4. 3.

i He. 6. 7, 8.

k Is. 58. 1.

l Je. 23. 29.

m Col. 1. 6.

n Mat. 13. 10,

&c.

β or, home.

γ ch. 6. 31.

δ Ep. 1. 9.

θ or, kins-

men.

ρ Col. 4. 5.

1 Th. 4. 12.

ι Ti. 3. 7.

q Ho. 9. 7.

κ Jno. 10. 20.

λ Is. 6. 9, 10.

μ Jno. 12. 40.

ν Ac. 28. 26, 27.

ξ Ro. 11. 8.

ς Mat. 9. 34.

10. 25.

12. 24.

Lu. 11. 15.

Jno. 7. 20.

8. 48, 52.

ι Is. 32. 20.

1 Pe. 1. 25.

ν 1 Pe. 5. 8.

Re. 12. 9.

u He. 2. 1.

w Is. 49. 24, 26.

61. 1.

Mat. 12. 29.

α Job 19. 23.

γ Mat. 12. 31.

Lu. 12. 10.

z Job 27. 10.

α 2 Ti. 1. 15.

β He. 10. 29.

c Lu. 14. 18, 20.

ι Ti. 6. 9, 17.

2 Ti. 4. 10.

d Pr. 23. 5.

e 1 Jno. 2. 16, 17.

f Mat. 12. 46.

48.

Lu. 8. 19, 21.

g Is. 5. 2, 4.

h Ro. 7. 4.

ι Col. 1. 10.

2 Pe. 1. 8.

δ See on

Mat. 5. 15.

ι Ec. 12. 14.

Mat. 10. 26.

Lu. 12. 2.

1 Co. 4. 5.

k Jno. 1. 25.

l Jno. 2. 17.

m Mat. 13. 1, &c.

Lu. 8. 4, &c.

n 1 Pe. 2. 2.

ο Mat. 7. 2.

ο Lu. 8. 18.

ρ ver. 34.

Ps. 78. 2.

q Mat. 13. 24.

r ver. 9, 23.

ch. 7. 16.

4 And it came to pass, as he sowed, some fell by the way-side, and the^θ fowls of the air came and devoured it up.

5 And some fell on stony^ε ground, where it had not much earth; and immediately it sprang up, because it had no depth of earth:

6 But when the sun was up, it was scorched; and^ζ because it had no root, it withered away.

7 And some fell among thorns;^α and the thorns grew up, and choked it, and it yielded no fruit.

8 And other fell on good^ι ground, and did yield fruit^ι that sprang up and increased, and brought forth, some thirty, and some sixty, and some an hundred.

9 And he said unto them, He that hath ears to hear, let him hear.

10 And^μ when he was alone, they that were about him with the twelve asked of him the parable.

11 And he said unto them, Unto^ο you it is given to know the mystery of the kingdom of God: but unto them that are without^ρ all these things are done in parables:

12 That^ρ seeing they may see, and not perceive; and hearing they may hear, and not understand; lest at any time they should be converted, and their sins should be forgiven them.

13 And he said unto them, Know ye not this parable? and how then will ye know all parables?

14 The sower^ι soweth the word.

15 And these are they by the way-side where the word is sown; but when they have heard, Satan cometh^ν immediately and taketh away^ν the word that was sown in their hearts,

16 And these are they likewise which are sown on stony ground; who, when they have heard the word, immediately receive it with gladness;

17 And have no root^ς in themselves and so endure but^ς for a time: afterward, when affliction or persecution ariseth for the word's sake, immediately^α they are offended.

18 And these are they which are sown among thorns; such as hear the word,

19 And the^ε cares of this world, and the deceitfulness^δ of riches, and the^ε lusts of other things entering in, choke the word, and it becometh unfruitful.^ε

20 And these are they which are sown on good ground; such as hear the word, and receive it, and bring forth fruit,^ι some thirtyfold, some sixty, and some an hundred.

21 And he said unto them, Is a candle brought to be put under a^δ bushel, or under a bed? and not to be set on a candlestick?

22 For^ι there is nothing hid, which shall not be manifested; neither was any thing kept secret, but that it should come abroad.

23 If any man have ears to hear, let him hear.

24 And he saith unto them, Take heed what^μ ye hear: with^μ what measure ye mete, it shall be measured to you; and unto you that hear shall more be given.

25 For he that hath, to him shall be given: and he that hath not, from^ο him shall be taken even that which he hath.

26 And he said, So^γ is the kingdom of God as if a man should cast seed into the ground;

27 And should sleep, and rise night and

12 Καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς, ἵνα μὴ αὐτὸν φαγεῖν ποιήσωσι.

13 Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖται οὓς ἠθέληεν αὐτός· καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν.

14 Καὶ ἐποίησε δώδεκα, ἵνα ᾧσι μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστείλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν,

15 Καὶ ἔχειν ἐξουσίαν θεραπεύειν τὰς νόσους, καὶ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια.

16 Ὅτι ἐπέθηκε τῷ Σίμωνι ὄνομα Πέτρον·

17 Καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου· καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς ὀνόματα Βοανεργές, ὃ ἐστίν, υἱοὶ βροντῆς·

18 Καὶ Ἀνδρέαν, καὶ Φίλιππον, καὶ Βαρθολομαῖον, καὶ Ματθαῖον, καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου, καὶ Θαδδαίου, καὶ Σίμωνα τὸν ῥωμανίτην·

19 Καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώτην, ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν. Καὶ ἔρχονται εἰς οἶκον.

20 Καὶ συνέρχεται πάλιν ὄχλος, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μήτε ἄρτον φαγεῖν.

21 Καὶ ἀκούσαντες οἱ ἄνθρωποι, ἐξῆλθον· κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γάρ· Ὅτι ἐξέστη.

22 Καὶ οἱ Γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες, ἔλεγον· Ὅτι Βεελζεβούλ ἔχει· καί, Ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

23 Καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς· Πῶς δύναται Σατανᾶς Σατανᾶν ἐκβάλλειν;

24 Καὶ ἂν βασιλεῖα ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ βασιλεῖα ἐκείνη·

25 Καὶ ἂν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ οἰκία ἐκείνη·

26 Καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτόν, καὶ μεμερίσται, οὐ δύναται σταθῆναι, ἀλλὰ τέλος ἔχει.

27 Ὅθεν οὐ δύναται οὐδεὶς τὰ σκεύη τοῦ ἰσχυροῦ, εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δῇσῃ· καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει.

28 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πάντα ἀφεθήσεται τὰ ἁμαρτήματα τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἡ βλασφημία ὅσας ἂν βλασφημήσωσιν·

29 Ὅς ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν· εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλ' ἐνοχὸς ἐστὶν αἰωνίου κήρυκος·

30 Ὅτι ἔλεγον· πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει.

31 Ἐρχονται οὖν οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ· καὶ ἔξω ἐστῶτες, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτόν, ἀφωοῦντες αὐτόν·

32 Καὶ ἐκάθητο ὄχλος περὶ αὐτόν· εἶπον δὲ αὐτῷ· Ἰδοὺ, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ζητοῦσί σε.

33 Καὶ ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων· Τίς ἐστίν ἡ μήτηρ μου, ἢ οἱ ἀδελφοί μου;

34 Καὶ περιβλεψάμενος κύκλῳ τοῖς ἀπὸ αὐτοῦ καθημένοις, λέγει· Ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου.

35 Ὅς γὰρ ἂν ποιῇ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου, καὶ ἀδελφή μου, καὶ μήτηρ ἐστί.

Κεφ. δ'. ΙV.

ΚΑΙ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ συνήχθη πρὸς αὐτὸν ὄχλος πολλός, ὥστε αὐτὸν ἐμβάντα εἰς τὸ πλοῖον, καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσῃ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῇ γῆσιν ἦν.

2 Καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλάς, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ·

3 Ἀκούετε· Ἰδοὺ, ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρου.

4 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἤλθε τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγεν αὐτό.

5 Ἄλλο δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδες, ὅπου οὐκ εἶχε γῆν πολλήν· καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς·

6 Ἄλλο δὲ ἀνατείλαντος θικνυμίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν, ἐξηράνθη.

7 Καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας· καὶ ἀνέβησαν αὐτὰν, καὶ συνέπνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκε.

8 Καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλὴν· καὶ εἰσὶν καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ αὐξανόντα· καὶ ἔφερεν, ἐν τριάκοντα, καὶ ἐν ἐξήκοντα, καὶ ἐν ἑκατόν·

9 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

10 Ὅτε δὲ ἐγένετο καταμόνος, ἠρώτησαν αὐτόν οἱ περὶ αὐτόν σὺν τοῖς δώδεκα τὴν παραβολήν.

11 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὑμῖν δέδοται ὁ γνῶναι τὸ μυστήριον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω ἐν παραβολαῖς τὰ πάντα γίνεσθαι·

12 Ἴνα βλέποντες βλέπωσι, καὶ μὴ ἴδωσι· καὶ ἀκούοντες ἀκούωσι, καὶ μὴ συνιῶσι· μήποτε ἐπιστρέψωσι, καὶ ἀφεθῇ αὐτοῖς τὰ ἁμαρτήματα·

13 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν ταύτην; καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γινώσκεισθε;

14 Ὁ σπείρων, τὸν λόγον σπείρει.

15 Οὗτοι δὲ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδόν, ὅπου σπείρεται ὁ λόγος· καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθέως ἔρχεται ὁ Σατανᾶς, καὶ αἶρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον· καὶ ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν·

16 Καὶ οὗτοι εἰσιν ὁμοίως οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπείρομενοι, οἱ, ὅταν ἀκούωσι τὸν λόγον, εὐθέως μετὰ χαρὰς λαμβάνουσιν αὐτόν·

17 Καὶ οὐκ ἔχουσι ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς, ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν· εἴτα, γενομένης θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐθέως σκανδαλίζονται.

18 Καὶ οὗτοι εἰσιν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας σπείρομενοι, οὗτοι εἰσιν οἱ τὸν λόγον ἀκούοντες·

19 Καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος τοῦ τούτου, καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου, καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι· εἰσπορευόμεναι συμπνίγνουν τὸν λόγον, καὶ ἀκαρπὸς γίνεται.

20 Καὶ οὗτοι εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαράντες, οἵτινες ἀκούουσι τὸν λόγον, καὶ παραδέχονται· καὶ καρποφοροῦσιν, ἐν τριάκοντα, καὶ ἐν ἐξήκοντα, καὶ ἐν ἑκατόν·

21 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Μήτι ὁ λύχνος ἔρχεται, ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῇ, ἢ ὑπὸ τὴν κλίβην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν ἐπιτεθῇ;

22 Οὐ γὰρ ἐστὶ τὸ κρυπτόν, ὃ ἐάν μὴ φανερωθῇ· οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον, ἀλλ' ἵνα εἰς φανερὸν ἔλθῃ.

23 Εἰ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

24 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Βλέπετε τί ἀκούετε· ἐν ᾧ μέτρω μετρεῖτε, μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν τοῖς ἀκούουσιν·

25 Ὅς γὰρ ἂν ἔχη, ἰδοὺθήσεται αὐτῷ· καὶ ὅς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει, ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

26 Καὶ ἔλεγεν· Οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεῖα τοῦ Θεοῦ, ὡς ἐάνθρωπος βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς,

27 Καὶ καθυδρῇ, καὶ ἐγειρήσεται νύκτα καὶ

ἡμέραν· καὶ ὁ σπόρος βλαστάνη καὶ ἡ μὴκύνηται ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός.

28 Αὐτομάτῃ γὰρ! ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, εἶτα στάχυν, εἶτα πλήρη σίτον ἐν τῷ στάχυι.

29 Ὅταν δὲ παραῶ ὁ καρπὸς, εὐθέως ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέσκηκε ὁ θερισμός.

30 Καὶ ἔλεγε· ἡ Τίμη! ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ; ἡ ἔν ποία παραβολὴ παραβάλοιμεν αὐτήν!

31 Ὡς ἡ κόκκω! σινάπεως, ὅς, ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, ἡ μικρότερος! πάντων τῶν σπερμάτων ἐστὶ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς.

32 Καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει, καὶ γίνεται πάντων τῶν λαχάνων ἡ μείζων!, καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινά τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνῶν.

33 Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς ἡ πολλαῖς! ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον, καθὼς ἠδύνατο ἀκούειν.

34 Χωρὶς δὲ παραβολῆς ἡ ἐλάλει αὐτοῖς· κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς ἡ μαθηταῖς αὐτῆ! ἐπέλυε πάντα.

35 Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὅψιας γενομένης· Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν.

36 Καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον, παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ ἄλλα δὲ ἡ πλοῖαρία! ἦν μετ' αὐτοῦ.

37 Καὶ γίνεται λαίλαψ ἀνέμου μεγάλη! τὰ δὲ κύματα ἐπέβαλλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε ἡ αὐτὸ ἦδη γεμίζεσθαι!

38 Καὶ ἦν αὐτὸς ἔπρὶ τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ διεγείρουσιν αὐτόν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα;

39 Καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ, καὶ εἶπε τῇ θαλάσῃ· Σιώπα, πεφίμωσο. Καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη.

40 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τί δειλοί ἐστε ἡ οὕτως; πῶς οὐκ ἔχετε πίστιν;

41 Καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ; Κεφ. ε'. V.

ΚΑΙ ἦλθον! εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης, εἰς τὴν χώραν τῶν ἡ Γαδαρηνῶν.

2 Καὶ ἐξελθόντι αὐτῷ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέως ἀπηγγένηεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ,

3 Ὁς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς ἡ μνημείοις!, καὶ οὔτε ἀλύσειεν οὐδεὶς ἡδύνατο αὐτὸν ὀΐσαι.

4 Διὰ τὸ αὐτὸν πολλὰκις πέδας καὶ ἀλύσεις δεδένθαι, καὶ δεσπασθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἀλύσεις, καὶ τὰς πέδας συντετριφθαι· καὶ οὐδεὶς αὐτὸν ἴσχυε δαμάσαι.

5 Καὶ διαπαντός, νυκτὸς καὶ ἡμέρας, ἐν τοῖς ὄρεσι καὶ ἐν τοῖς μνημασιν ἦν κράζων, καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις.

6 Ἰδὼν δὲ τὸν ἡ Ἰησοῦν ἡ ἀπὸ μακρόθεν, ἔδραμε, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ.

7 Καὶ κράξας φωνῇ μεγάλῃ, ἡ εἶπε!· Τί ἐμοὶ καὶ σοί, ἡ Ἰησοῦ νιὲ τοῦ Θεοῦ τὸ ὑψίστου; ὀρκίζω σε τὸν Θεόν, μή με βασανίσῃς.

8 (Ἐλεγε γὰρ αὐτῷ· Ἐξέλθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου.)

9 Καὶ ἐπρωτὰ αὐτόν· Τί σοι ὄνομα; Καὶ ἡ ἀπεκρίθη, λέγων!· Λεγέωμεν ὄνομά μοι· ὅτι πολλοὶ ἔσμεν.

10 Καὶ παρεκάλει αὐτόν πολλὰ, ἵνα μὴ αὐτοὺς ἀποστείλῃ ἐξω τῆς χώρας.

11 Ἦν δὲ ἐκεῖ ἡ πρὸς τὰ ὄρη! ἀγέλη χοίρων ἡ μεγάλῃ! βοσκομένη.

12 Καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν ἡ πάντες! ὁ οἱ δαίμονες!, λέγοντες· Πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν.

13 Καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς εὐθέως ὁ ἡ Ἰησοῦς!· Καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ὤρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τὸν κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν· ἡ ἦσαν δὲ ὡς δισχίλιοι· καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσσῃ.

14 Οἱ δὲ βόσκοντες ἡ τοὺς χοίρους! ἔφυγον, καὶ ἡ ἀνήγγειλαν! εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. Καὶ ἡ ἐξῆλθον! ἰδεῖν τί ἐστὶ τὸ γεγονός.

15 Καὶ ἔρχοντα πρὸς τὸν ἡ Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσι τὸν δαμονιζόμενον, καθήμενον, ἡ καὶ ἡματισμένον, καὶ σωφρονοῦντα, ὁ τὸν ἐσχηκότα τὸν λεγεῶνα! καὶ ἐφοβήθησαν.

16 Καὶ διηγῆσαντο αὐτοῖς οἱ ἰδόντες, πῶς ἐγένετο τῷ δαμονιζομένῳ, ἡ περὶ τῶν χοίρων.

17 Καὶ ἦρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὀρίων αὐτῶν.

18 Καὶ ἡ ἐμβάντος! αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, παρεκάλε αὐτόν ὁ δαμονισθεὶς ἡ ἡ μετ' αὐτῶ.

19 Ὁ δὲ ἡ Ἰησοῦς! οὐκ ἀφήκεν αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ· Ὑπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σου, καὶ ἀνάγγειλον αὐτοῖς ὅσα σοι ὁ Κύριος ἡ ἐποίησε!, καὶ ἡ ἡλήσε σέ.

20 Καὶ ἀπῆλθε, καὶ ἡ ἦρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει, ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ ἡ Ἰησοῦς· καὶ πάντες ἐθαύμαζον.

21 Καὶ διαπεράσαντος τοῦ ἡ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ πάλιν εἰς τὸ πέραν, συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν, καὶ ἦν παρά τὴν θάλασσαν.

22 Καὶ ὁ ἡ ἰδοὺ!, ἐρχεται εἰς τῶν ἀρχισυναγῶν, ὁ ὀνόματι ἡ Ἰαείρος!· καὶ ἰδὼν αὐτόν, πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ,

23 Καὶ παρεκάλει αὐτόν πολλὰ, λέγων· Ὅτι τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει! ἡ ἐλθὼν ἐπιβῆς αὐτῇ τὰς χεῖρας, ἡ ὅπως! σωθῇ καὶ ζήσεται.

24 Καὶ ἀπῆλθε μετ' αὐτοῦ· καὶ ἡκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, καὶ συνέθλιβον αὐτόν.

25 Καὶ γυνή ὁ τις! οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἔτη δώδεκα,

26 Καὶ πολλὰ παθούσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν, καὶ διαπανθούσα τὰ παρ' ἡ αὐτῆς! πάντα, καὶ μὴδὲν ὠφεληθεῖσα, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χειρὸν ἔλθουσα.

27 Ἀκούσασα περὶ τοῦ ἡ Ἰησοῦ, ἐλθούσα ἐν τῷ ὄχλῳ ὀπίσθεν, ἡ ἦψατο τοῦ ἡματίου αὐτοῦ.

28 Ἐλεγε γάρ· Ὅτι καὶ τῶν ἡματίων αὐτοῦ ἡ ἄνωμα, σωθήσομαι.

29 Καὶ εὐθέως ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς· καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἡ ἰαται ἀπὸ τῆς μαστίγος.

30 Καὶ εὐθέως ὁ ἡ Ἰησοῦς ἐπιγινούς· ἐν ἑαυτῷ! τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξεληούσαν, ἐσπετραφεῖς ἐν τῷ ὄχλῳ, ἔλεγε· Τίς με ἡψατο τῶν ἡματίων;

31 Καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλιβόντά σε, καὶ λέγεις· Τίς μου ἡψατο;

32 Καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τῆ ποίησασαν.

33 Ἦ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὁ γέγονεν ἐπ' αὐτῇ, ἡ ἦλθε καὶ προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἡ ἀπίθειαν.

34 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· Θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· ὑπάγε εἰς εἰρήνην, καὶ ἡ ἰσθὶς ὑγιῇ ἀπὸ τῆς μαστίγος σου.

35 Ἐτι αὐτοὺς λαλοῦντας, ἐρχονται ἀπὸ τοῦ

day, and the seed should spring and grow up, he knoweth not how.

28 For the earth bringeth forth fruit of herself;^c first^d the blade, then the ear; after that, the full corn in the ear.

29 But when the fruit is β brought forth, immediately hes putteth in the sickle, because the harvest is come.

30 And he said, Whereunto shall we liken the kingdom of God? or with what comparison shall we compare it?

31 It^{e} is like a grain of mustard-seed, which, when it is sown in the earth, is less than all the seeds that be in the earth:

32 But when it is sown, it groweth up, and becometh greater^f than all herbs, and shooteth out great branches; so that the fowls of the air may lodge under the shadow of it.

33 And with many such parables spake he the word unto them, as^g they were able to hear it .

34 But without a parable spake he not unto them: and when they were alone, he expounded all things to his disciples.

35 And the same day, when the even was come, he saith unto them, Let us pass over unto the other side.

36 And when they had sent away the multitude, they took him even as he was in the ship: and there were also with him other little ships.

37 And^h there arose a great storm of wind, and the waves beat into the ship, so that it was now full.

38 And he was in the hinder part of the ship, asleep on a pillow: and they awake him, and say unto him, Master,ⁱ carest thou not that we perish?

39 And he arose, and rebuked ye wind, and said unto the sea, Peace, be still. And^j the wind ceased, and there was a great calm.

40 And he said unto them, Why are ye so fearful? how is it that ye have no faith?

41 And they feared^k exceedingly, and said one to another, What manner of man is this, that even the wind and the sea^l obey him?

CHAP. V.

AND^m they came over unto the other side of the sea, into the country of the Gadarenes.

2 And when he was come out of the ship, immediately there met him out of the tombs a man with an unclean spirit,

3 Who had his dwellingⁿ among the tombs; and no man could bind him, no, not with chains:

4 Because that he had been often bound with fetters and chains, and the chains had been plucked asunder by him, and the fetters broken in pieces: neither could any man tame him.

5 And always, night and day, he was in the mountains, and in the tombs, crying, and cutting himself with stones.

6 But when he saw Jesus afar off, he ran and worshipped^o him,

7 And cried with a loud voice, and said, What have I to do with thee, Jesus, thou Son of the most high God? I adjure thee by God, that thou torment me not.

8 For he said unto him, Come^p out of the man, thou unclean spirit.

9 And he asked him, What is thy name? And he answered, saying, My name is Legion:^q for we are many.

10 And he besought him much, that he would not send them away out of the country.

11 Now there was there, nigh unto the

A. D. 31.

a Le. 11. 7, 8.

De. 14. 8.

b Job 1. 10, 12.

2, 5, 6.

c Ge. 1. 11, 12.

d Ec. 3. 1, 11.

e Re. 13. 7.

1 Pe. 3. 22.

β or, ripe.

Job 5. 26.

f Re. 14. 15.

g Mat. 13. 31.

32.

Lu. 13. 18, 19.

h Pr. 4. 18.

Is. 11. 9.

Da. 2. 44.

Mal. 1. 11.

i Is. 49. 25.

Col. 1. 13.

j Job 13. 11.

Ps. 14. 5.

2 Ti. 1. 7.

k Jn^e. 16. 12.

l Job 21. 14.

Lu. 5. 8.

Ac. 16. 39.

m Ps. 66. 16.

Is. 38. 19.

n Mat. 8. 24.

Lu. 8. 23.

o Ps. 10. 1.

Is. 40. 27.

La. 3. 8.

p Mat. 9. 18,

&c.

Lu. 8. 41, &c.

q Ps. 89. 9.

La. 3. 31, 32.

r Ps. 46. 1, 2.

Is. 43. 2.

s Ps. 107. 18.

t Jon. 1. 10, 16.

u Job 38. 11.

v Mat. 8. 28,

&c.

Lu. 8. 26, &c.

w Le. 15. 19,

&c.

x Job 13. 4.

Ps. 108. 12.

Je. 30. 12.

13.

y Is. 65. 4.

z 2 Ki. 13. 21.

Mat. 14. 36.

Ac. 5. 15.

19. 12.

a Lu. 6. 19.

b Ps. 72. 9.

c Ac. 16. 18.

He. 2. 14.

1 Jn^e. 3. 8.

d Mat. 12. 45.

e Ps. 30. 2.

f ch. 10. 52.

Ac. 14. 9.

g 1 Sa. 1. 17.

20. 42.

2 Ki. 5. 19.

mountains, a great herd of swine^a feeding.

12 And all the devils besought^b him, saying, Send us into the swine, that we may enter into them.

13 And forthwith Jesus gave^c them leave. And the unclean spirits went out, and entered into the swine: and the herd ran violently down a steep place into the sea, (they were about two thousand,) and were choked in the sea.

14 And they that fed the swine fled, and told it in the city, and in the country. And they went out to see what it was that was done.

15 And they came to Jesus, and see him that was possessed with the devil, and^d had the legion, sitting, and clothed, and in his right mind: and they were afraid.^j

16 And they that saw it , told them how it befell to him that was possessed with the devil, and also concerning the swine.

17 And they began to pray him to depart^k out of their coasts.

18 And when he was come into the ship, he that had been possessed with the devil prayed him that he might be with him.

19 Howbeit, Jesus suffered him not, but saith unto him, Go home to thy friends, and^l tell them how great things the Lord hath done for thee, and hath had compassion on thee.

20 And he departed, and began to publish in Decapolis how great things Jesus had done for him: and all men did marvel.

21 And when Jesus was passed over again by ship unto the other side, much people gathered unto him: and he was nigh unto the sea.

22 And,^m behold, there cometh one of the rulers of the synagogue, Jairus by name; and when he saw him, he fell at his feet,

23 And besought him greatly, saying, My little daughter lieth at the pointⁿ of death: I pray thee, come and lay thy hands on her, that she may be healed; and she shall live.

24 And Jesus went with him; and much people followed him, and thronged him.

25 And a certain woman, which had an issue^o of blood twelve years,

26 And had suffered many things of many physicians, and had spent all that she had, and was nothing^p bettered, but rather grew worse,

27 When she had heard of Jesus, came in the press behind, and touched^q his garment:

28 For she said, If I may touch but his clothes, I shall be whole.

29 And straightway the fountain of her blood was dried up: and she felt in her body that she was healed of that plague.

30 And Jesus, immediately knowing in himself that virtue^r had gone out of him, turned him about in the press, and said, Who touched my clothes?

31 And his disciples said unto him, Thou seest the multitude thronging thee, and sayest thou, Who touched me?

32 And he looked round about to see her that had done this thing.

33 But the woman, fearing and trembling, knowing what was done in her, came and fell down before him, and told^s him all the truth.

34 And he said unto her, Daughter, thy faith^t hath made thee whole: go^u in peace, and be whole of thy plague.

35 While he yet spake, there came from

the ruler of the synagogue's house, certain which said, Thy daughter is dead: ^b why troublest thou the Master any further?

36 As soon as Jesus heard the word that was spoken, he saith unto the ruler of the synagogue, Be not afraid, only ^d believe.

37 And he suffered no man to follow him, save ^e Peter, and James, and John the brother of James.

38 And he cometh to the house of the ruler of the synagogue, and seeth the tumult, and them that wept and wailed greatly.

39 And when he was come in, he saith unto them, Why make ye this ado, and weep? the damsel is not dead, but sleepeth.^f

40 And they laughed him to scorn. But when he had put them all out, he taketh the father and the mother of the damsel, and them that were with him, and entereth in where the damsel was lying.

41 And he took the damsel by the hand, and said unto her, Talitha cumi; which is, being interpreted, Damsel, I say unto thee, arise.^g

42 And straightway the damsel arose, and walked; for she was of the age of twelve years. And they were astonished with a great astonishment.

43 And he charged^h them straitly that no man should know it; and commanded that something should be given her to eat.

CHAP. VI.

AND he went out from thence, and came into his own country; and his disciples follow him.

2 Andⁱ when the sabbath-day was come, he began to teach in the synagogue; and many, hearing *him*, were astonished, saying, From^j whence hath this *man* these things? and what wisdom *is* this which is given unto him, that even such mighty works are wrought by his hands?

3 Is not this the carpenter, the son of Mary, the brother of James,^k and Joses, and of Juda, and Simon? and are not his sisters here with us? And they were offended^l at him.

4 But Jesus said unto them,^m A prophet is not without honour, but in his own country, and among his own kin, and in his own house.

5 Andⁿ he could there do no mighty work, save that he laid his hands upon a few sick folk, and healed *them*.

6 And he marvelled^o because of their unbelief. And^p he went round about the villages, teaching.

7 And^q he called unto *him* the twelve, and began to send them forth by two and two, and gave them power over unclean spirits;

8 And commanded them that they should take nothing for *their* journey, save a staff only; no scrip, no bread, no *money* in *their* purse:

9 But *be* shod^r with sandals;^s and not put on two coats.

10 And he said unto them, In what place soever ye enter into an house, there abide till ye depart from that place.

11 And whosoever shall not receive you, nor hear you, when ye depart thence, shake^t off the dust under your feet for a testimony against them. Verily I say unto you, It shall be more tolerable for Sodom and Gomorrah in the day of judgment, than for that city.

12 And they went out, and preached that men should repent.^u

13 And they cast out many^v devils,

A. D. 31.

a Ja. 5. 14.

b Jno. 5. 25.

11. 25.

c Mat. 14. 1, &c

Lu. 9. 7, &c.

d 2 Ch. 20. 20.

Jno. 11. 40.

e ch. 9. 2.

14. 33.

f ch. 8. 28.

Mat. 16. 14.

g Jno. 11. 11. 13

h Le. 18. 16.

i or, an

inward

grudge.

j Ex. 11. 3.

Eze. 2. 5-7.

k Ac. 9. 40.

l or, kept

him, or,

saved him.

m Ge. 40. 20.

n ch. 3. 12.

Mat. 8. 4.

12. 16. 18.

Lu. 5. 14.

o Is. 3. 16.

p Mat. 13. 54,

&c.

q Lu. 4. 16, &c.

r Es. 5. 3, 6.

7. 2.

s Jno. 6. 42.

t Gal. 1. 19.

u Ps. 37. 12, 14.

v Mat. 11. 6.

w Mat. 13. 57.

x Jno. 4. 44.

y or, one of

his guard.

z ch. 9. 23.

aa Ge. 19. 22.

bb Is. 59. 16.

cc Je. 2. 11.

dd Mat. 9. 35.

ee Lu. 13. 22.

ff Ac. 10. 38.

gg ch. 3. 13, &c.

hh Mat. 10. 1,

&c.

ii Lu. 9. 1, &c.

jj 10. 3, &c.

kk y Ac. 8. 2.

ll z Lu. 9. 10.

mm The word

signifies a

piece of

brass mo-

ney, in

value

somewhat

less than a

farthing.

nn Mat. 10. 9.

oo but here it

is taken in

general

for money:

pp Lu. 9. 3.

qq a Ep. 6. 15.

rr b Ac. 12. 8.

ss c Ne. 5. 13.

tt Ac. 13. 51.

uu y or.

vv d Lu. 24. 47.

ww Ac. 2. 38.

xx 3. 19.

yy e 1 Ki. 22. 17.

zz f Lu. 10. 17.

and anointed with oil^a many that were sick, and healed *them*.

14 And^c king Herod heard of *him*; (for his name was spread abroad; and he said, That John the Baptist was risen from the dead, and therefore mighty works do shew forth themselves in him.)

15 Others^d said, That it is Elias. And others said, That it is a prophet, or as one of the prophets.

16 But when Herod heard *thereof*, he said, It is John, whom I beheaded: he is risen from the dead.

17 For Herod himself had sent forth, and laid hold upon John, and bound him in prison, for Herodias' sake, his brother Philip's wife: for he had married her.

18 For John had said unto Herod, It is not lawful^e for thee to have thy brother's wife.

19 Therefore Herodias had ^f a quarrel against him, and would have killed him; but she could not.

20 For Herod feared^g John, knowing that he was a just man and an holy, and observed him; and when he heard him, he did many things, and heard him gladly.

21 And when a convenient day was come, that Herod on his^h birth-day made a supper to his lords, high captains, and chief *estates* of Galilee;

22 And when the daughter of the said Herodias came in, and danced,ⁱ and pleased Herod and them that sat with him, the king said unto the damsel, Ask of me whatsoever thou wilt, and I will give *it* thee.

23 And he swore unto her, Whatsoever^j thou shalt ask of me, I will give *it* thee, unto the half of my kingdom.

24 And she went forth, and said unto her mother, What shall I ask? And she said, The head of John the Baptist.

25 And she came in straightway with haste unto the king, and asked, saying, I will that thou give me by and by, in a charger, the head^k of John the Baptist.

26 And the king was exceeding sorry; yet for his oath's sake, and for their sakes which sat with him, he would not reject her.

27 And immediately the king sent ^l an executioner, and commanded his head to be brought: and he went, and beheaded him in the prison,

28 And brought his head in a charger, and gave it to the damsel: and the damsel gave it to her mother.

29 And when his disciples heard of *it*, they^m came and took up his corpse, and laid it in a tomb.

30 Andⁿ the apostles gathered themselves together unto Jesus, and told him all things, both what they had done, and what they had taught.

31 And he said unto them, Come ye yourselves apart into a desert place, and rest a while: for there were many coming and going, and they had no leisure so much as to eat.

32 And they departed into a desert place by ship privately.

33 And the people saw them departing, and many knew him, and ran afoot thither out of all cities, and outwent them, and came together unto him.

34 And Jesus, when he came out, saw much people, and was moved with compassion toward them, because^o they were

ἀρχισυναγώγον, λέγοντες· "Οτι ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανε· τί ἐστὶ σκύλλεις τὸν διδάσκαλον;

36 "Ο δὲ Ἰησοῦς ἐμθέως¹ ἀκούσας τὸν λόγον ἁλοῦμενον, λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ· Μη φοβού, μόνον πιστεψε.

37 Καὶ οὐκ ἄφηκεν οὐδένα αὐτῷ συνακολουθῆσαι, εἰ μὴ Πέτρον, καὶ Ἰάκωβον, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου¹.

38 Καὶ ἔρχεται εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγον, καὶ θεωρεῖ θόρυβον, ³⁹ κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας πολλὰ.

39 Καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς· Τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει.

40 Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. "Ο δὲ, ἐκβαλὼν ἅπαντας, παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου, καὶ τὴν μητέρα, καὶ τοὺς μετ' αὐτῆ, ⁴¹ εἰσπορεύεται ὅπως ἦν τὸ παιδίον ἠνακαίμενον¹.

41 Καὶ κρατῖσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου, λέγει αὐτῇ· Ταλιθὰ κούμ¹, ὅ ἐστι μεθερμηνεύμενον· Τὸ κοράσιον (σοὶ λέγω) ῥέγεται.

42 Καὶ εὐθέως ἀνέστη τὸ κοράσιον, καὶ περιεπάτει· ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα. Καὶ ἐξέστησαν ἐκτάσσει μεγάλην.

43 Καὶ διεστείλατο αὐτοῖς πολλὰ, ἵνα μηδεὶς γνῶ τοῦτο· καὶ εἶπε δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

Κεφ. ε'. VI.

ΚΑΙ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ· καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

2 Καὶ γενομένου σαββάτου, ἤρξατο ἐν τῇ συναγωγῇ διδάσκειν· καὶ ³ πολλοὶ ἀκούοντες ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες· Πόθεν τούτῳ ταῦτα; καὶ τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα αὐτῷ, ὅτι¹ καὶ δυνάμεις τοιαῦτα διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γίνονται;

3 Οὐχ οὗτός ἐστιν ⁴ ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς Μαρίας, ⁵ ἀδελφὸς¹ δὲ Ἰακώβου, καὶ Ἰωσὴφ, καὶ Ἰούδα, καὶ Σίμωνος; καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὡς πρὸς ἡμᾶς; Καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ.

4 "Ελεγε δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· "Οτι οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς συγγενεῖσι, καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.

5 Καὶ οὐκ ἠδύνατο ἐκεῖ οὐδεμίαν δύναμιν ποιῆσαι, εἰ μὴ, ὀλίγοις ἀρρώστοις ἐπιθεῖς τὰς χεῖρας, ἐθεράπευσε.

6 Καὶ ⁷ ἐθαύμαζε¹ διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν. Καὶ περιῆγε τὰς κώμας κύκλῳ, διδάσκων.

7 Καὶ προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων.

8 Καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς ἵνα μὴ ἐν αἰρώσιν εἰς ὁδόν, εἰ μὴ ῥάβδον μόνον· μὴ πήραν, μὴ ἄρτον, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν¹.

9 Ἀλλ' ὑποδοδεμένους σαυδάλια¹ καὶ μὴ ἐνδύσασθε δύο χιτῶνας.

10 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· "Οπως ἂν εἰσέλθητε εἰς οἶκον, ἐκεῖ μένετε ἕως ἂν ἐξέλθῃτε ἐκεῖθεν.

11 Καὶ ὅσοι ἀν μὴ δέξωνται ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν, ἐκτινάξατε τὸν χῶν τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. ¹² Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται Σοδόμοις ἢ Γομόρροις ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ὅτι ἡ πόλις ἐκείνη¹.

12 Καὶ ἐξεληθόντες ἐκίρυσσον ἵνα μετανοήσωσι¹.

13 Καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον· καὶ ἤλειφον ἑλαίῳ πολλὰς ἀρρώστους, καὶ ἐθεράπευον.

14 Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης¹, (φανερόν γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ) καὶ ἔελεγεν¹. "Οτι Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐκ νεκρῶν ἠγέρθη, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ.

15 Ἄλλοι ¹⁶ ἔλεγον, "Οτι Ἡλίας ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον, "Οτι προφήτης ἐστίν, ¹⁷ ἢ ὡς εἰς τῶν προφητῶν.

16 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρώδης, εἶπεν· ¹⁸ "Οτι ὃν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα ¹⁹ Ἰωάννην¹, οὗτός ²⁰ ἐστίν· αὐτὸς ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν.

17 Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρώδης ἀποστείλας ἐκράτησε τὸν Ἰωάννην, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐν ¹⁸ τῇ φυλακῇ διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τῆ ἀδελφῆς αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν.

18 "Ελεγε γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρώδῃ· "Οτι οὐκ ἔξεστὶ σοὶ ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφού σου.

19 Ἡ δὲ Ἡρωδιάς ἐνεῖχεν αὐτῷ, καὶ ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτείνειν, καὶ οὐκ ἠδύνατο.

20 "Ο γὰρ Ἡρώδης ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἀνδρὰ δίκαιον καὶ ἅγιον· καὶ συνετήρει αὐτόν· καὶ ἀκούσας αὐτοῦ, πολλὰ ²¹ ἐποίησεν¹, καὶ ἠδῶς αὐτοῦ ἤκουε.

21 Καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαιροῦ, ὅτε Ἡρώδης τοῖς ²² γενεσίοις¹ αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίει τοῖς μεγιστάσιν αὐτοῦ, καὶ τοῖς χιλιάρχοις, καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας¹.

22 Καὶ εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς ²³ αὐτῆς τῆς Ἡρωδιάδος, καὶ ὀρχησάμενης, καὶ ἀρεσάσης τῷ Ἡρώδῃ καὶ τοῖς συνακαίμενοις, εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ κορασίῳ· Αἰτήσόν με ²⁴ ὅ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοί.

23 Καὶ ὤμωσεν αὐτῇ, "Οτι ὅ ἐὰν ²⁵ αἰτήσῃς, δώσω σοι, ἕως ἡμῶν τῆς βασιλείας μου.

24 Ἡ δὲ ἐξεληθούσα, εἶπε τῇ μητρὶ αὐτῆς· Τί αἰτήσομαι; Ἡ δὲ εἶπε· Τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ.

25 Καὶ εἰσελθούσα ²⁶ εὐθέως¹ μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλεῖα, ῥήσατο λέγουσα· Θέλω ἵνα μοι ὡς ἐξαυτῆς ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ.

26 Καὶ περίπλυντο γενόμενος ὁ βασιλεὺς, διὰ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς συνακαίμενους οὐκ ἠθέλησεν αὐτὴν ἀθετήσαι.

27 Καὶ εὐθέως ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτῳ, ἐπέταξεν ἐνεχθῆναι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

28 "Ο δὲ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ· καὶ ἤνεγκε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ· καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς.

29 Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἦλθον, καὶ ἦραν τὸ πτώμα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸ ἐν τῷ μνημείῳ.

30 Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα, ³¹ ὅ καὶ ὅσα ἐποίησαν, καὶ ὅσα ἐδίδαξαν.

31 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον, καὶ ἀναπαύεσθε ὀλίγον. Ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ υπάγοντες πολλοί· καὶ οὐδὲ φαγεῖν ἠνέκαρουν.

32 Καὶ ἀπῆλθον εἰς ἔρημον τόπον, τῷ πλοίῳ κατ' ἰδίαν.

33 Καὶ ἶδον αὐτοὺς υπάγοντας ³⁴ ὅ οἱ ὄχλοι¹· καὶ ἐπέγνωσαν ³⁵ αὐτοὺς¹ πολλοί· καὶ περὶ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον ³⁶ ἐκεῖ¹, ὅ καὶ προῆλθον αὐτοὺς, καὶ συνέλθον πρὸς αὐτόν.

34 Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν ³⁵ ὁ Ἰησοῦς¹ πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς, ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα¹· καὶ ἤρξατο

διδάσκειν αὐτοὺς πολλὰ.

35 Καὶ ἥδη ὥρας πολλὰς γενομένης, προσελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγουσιν·

36 Ὅτι ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἡδη ὥρα πολλή· 36 Ἀπόλυσον αὐτοὺς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ ἁγρούς καὶ κώμας, ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς ἄρτους· τί γὰρ φάγωσιν ἔκ ἔχουσιν!

37 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Δότε αὐτοῖς ἡμεῖς φαγεῖν. Καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν διακοσίαν δηναρίων ἄρτους, καὶ δώμεν αὐτοὺς φαγεῖν;

38 Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· Πόσους ἄρτους ἔχετε; Ἰσχυάτε· καὶ ἴδετε. Καὶ γνόντες, λέγουσιν· Πέντε, καὶ δύο ἰχθύας.

39 Καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς ἵνα ἀνακλίναι πάντας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ ἁλῶνι χόρτῳ.

40 Καὶ ἀνέπεσον πρᾶσαι πρᾶσαι, ἀνὰ ἑκατὸν καὶ ἀνὰ πενήντην κοντα.

41 Καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, εὐλόγησέ, καὶ κατέκλασε τοὺς ἄρτους· καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα παραδώσιν αὐτοῖς· καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισε πᾶσι.

42 Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν.

43 Καὶ ἦραν ἡ λασμάτων δώδεκα κοφίνους πληρεῖς, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων.

44 Καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους, ὅσῳ πεντακισχίλιοι ἄνδρες.

45 Καὶ εὐθέως ἠνάγκασε τοὺς μαθητὰς αὐτῆς ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προαγεῖν εἰς τὸ πέραν πρὸς Βηθσαϊδάν, ἕως αὐτὸς ἀπολύσῃ τὸν ὄχλον.

46 Καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς, ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι.

47 Καὶ ὁψίας γενομένης, ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς.

48 Καὶ εἶδεν αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ ἑλαύνειν· (ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς)· καὶ περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτοὺς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης· καὶ ἤθελε παρελθεῖν αὐτοῖς.

49 Οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ἔδοξαν φάντασμα εἶναι, καὶ ἀνέκραξαν.

50 (Πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδον, καὶ ἐταράχθησαν.) Καὶ εὐθέως ἐλάλησε μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς· Θαρσείτε, ἐγὼ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε.

51 Καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον· καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. Καὶ ὁ λίαν! ὁ ἐκ περισσοῦ! ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο, καὶ ἐθαύμαζον!

52 Οὐ γὰρ συνήκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις· ἦν γὰρ ἡ καρδία αὐτῶν πεπωρωμένη.

53 Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν Γεννησαρέτ', καὶ αὐτοὺς προσωρμίσθησαν!

54 Καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέως ἐπιγνόντες αὐτόν,

55 Περιδραμόντες ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραμβάτοις τοὺς κακῶς ἔχοντας· περιφέρειν! ὅπου ἤκουον ὅτι ἐκεῖ ἐστι.

56 Καὶ ὕπου ἂν εἰσπορεύετο εἰς κώμας, ἢ πόλεις, ἢ ἁγρούς, ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθουν τοὺς ἀσθενούντας, καὶ παρεκάλουν αὐτόν, ἵνα κἄν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἄψωνται· καὶ, ὅσοι ἂν ἤποντο αὐτοῦ, ἐσώζοντο.

Κεφ. ζ'. VII.

ΚΑΙ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι, καὶ τινες τῶν Γραμματέων, ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων.

2 Καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ κοιναῖς χερσὶ, τοῦτ' ἐστιν, ἀνίπτοις, ἐσθιοντάς· ἄρτους, ἐμέμψαντο!

3 Οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, ἐὰν μὴ πυχμὴ νίψωνται τὰς χεῖρας, οὐκ ἐσθίουσι, κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων.

4 Καὶ ἀπὸ ἀγορᾶς, ἐὰν μὴ βαπτίσωνται, οὐκ ἐσθίουσι· καὶ ἄλλα πολλὰ ἐστὶν ἃ παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμούς ποτηρίων, καὶ ξεστῶν, καὶ χαλκίων, καὶ κλινῶν.

5 Ἐπειτα ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ Γραμματεῖς· Διὰ τί οἱ μαθηταὶ σου οὐ περιπατοῦσι κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ἄλλα ἀνίπτοις χερσὶν ἐσθίουσι τὸν ἄρτον;

6 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Ὅτι καλῶς προεφῆτευσεν Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέγραπται· Οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χεῖλεσι με· τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει! ἀπ' ἐμοῦ.

7 Μάτην δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες διδασκαλίαις, ἐντάλματα ἀνθρώπων.

8 Ἀφέντες γὰρ τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, βαπτισμούς ξεστῶν καὶ ποτηρίων· καὶ ἄλλα παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε!

9 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν ἡ τηρήσῃτε!

10 Μωσῆς γὰρ εἶπε· Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου· καί· Ὁ κακολογῶν πατέρα, ἢ μητέρα, θανάτῳ τελευτάτω.

11 Ὑμεῖς δὲ λέγετε· Εἰάν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρί ἢ τῇ μητρὶ· Κορβάν (ὅ ἐστι, δωρον) ὁ ἐάν ἐξ ἐμοῦ ὠφελήσῃς.

12 Καὶ οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρί αὐτοῦ, ἢ τῇ μητρὶ αὐτοῦ!

13 Ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν, ἢ παρεδώκατε. Καὶ παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε.

14 Καὶ προσκαλεσάμενος πάντα τὸν ὄχλον, ἔλεγεν αὐτοῖς· Ἀκούετε μου πάντες, καὶ συνίετε.

15 Οὐδὲν ἐστὶν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς αὐτόν, ὃ δύναται αὐτόν κοινῶσαι· ἄλλα τὰ ἐκπορευόμενα ἀπ' αὐτοῦ, ἐκεῖνά ἐστι τὰ κοινῶντα τὸν ἄνθρωπον.

16 Ἐἴ τις ἔχει ὅτα ἀκούειν, ἀκουέτω!

17 Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπρωτῶν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἃ περὶ τῆς παραβολῆς!

18 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Οὕτω καὶ ὑμεῖς ἀσυνετοί ἐστε; οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον, οὐ δύναται αὐτόν κοινῶσαι;

19 Ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν, ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν· καὶ εἰς τὸν ἄφεδρῶνα ἐκπορεύεται, καθαρίζον! πάντα τὰ βρώματα.

20 Ἐλεγε δὲ ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκείνου κοινὸν τὸν ἄνθρωπον.

21 Ἐσθῶν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, φόνοι,

22 Κλοπαί, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πονηρὸς, βλασφημία, ὑπερηφάνια, ἀφροσύνη.

23 Πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσθῶν ἐκπορεύεται, καὶ κοινὸν τὸν ἄνθρωπον.

as sheep not having a shepherd; and he began to teach them many things.

35 And^a when the day was now far spent, his disciples came unto him, and said, This is a desert place, and now the time is far passed:

36 Send them away, that they may go into the country round about, and into the villages, and buy themselves bread: for they have nothing to eat.

37 He answered and said unto them, Give ye them to eat. And they say unto him, Shall we^d go and buy two hundred δ pennyworth of bread, and give them to eat?

38 He saith unto them, How many loaves have ye? go and see. And when they knew, they say, Five, and two fishes.

39 And he^c commanded them to make all sit down by companies upon the green grass.

40 And they sat down in ranks by hundreds, and by fifties.

41 And when he had taken the five loaves and the two fishes, he looked up to heaven, and blessed,^b and brake the loaves, and gave them to his disciples to set before them; and the two fishes divided he among them all.

42 And they^d did all eat, and were filled.

43 And they took up twelve baskets full of the fragments, and of the fishes.

44 And they that did eat of the loaves were about five thousand men.

45 And straightway^k he constrained his disciples to get into the ship, and to go to the other side before κ unto Bethsaida, while he sent away the people.

46 And when he had sent them away, he^e departed into a mountain to pray.

47 And when even was come, the ship was in the midst of the sea, and he alone on the land.

48 And he saw them toiling^p in rowing; for the wind was contrary unto them: and about the fourth watch of the night he cometh unto them, walking upon the sea, and would have passed^q by them.

49 But when they saw him walking^r upon the sea, they^s supposed it had been a spirit, and cried out:

50 For they all saw him, and were troubled. And immediately he talked with them, and saith unto them, Be of good cheer: ^u it is I; be not afraid.

51 And he went up unto them into the ship; and the^w wind ceased: and they were sore amazed in themselves beyond measure, and wondered.

52 For they considered not the miracle of the loaves: for their heart^y was hardened.

53 And^z when they had passed over, they came into the land of Gennesaret, and drew to the shore.

54 And when they were come out of the ship, straightway they knew him,

55 And ran^b through that whole region round about, and began to carry about in beds those that were sick, where they heard he was.

56 And whithersoever he entered, into villages, or cities, or country, they laid the sick in the streets, and besought him that they might touch^d if it were but the border^e of his garment: and as many as touched^f him were made whole.

CHAP. VII.

THEN came^f together unto him the

A. D. 32.

a Mat. 14. 15, &c.
Lu. 9. 12, &c.
Jn. 6. 5, &c.
for common.

^g or, diligently:
Gr. with the fist—
up to the elbow:
Theophylact.

b Ga. 1. 14.
Col. 2. 8, 22.

c Job 9. 30, 31.
Nu. 11. 13, 22.

d Ki. 4. 43.
See on
Mat. 18. 28.

e Sextarius is about a pint and a half.
^h or, beds.
e ch. 8. 6.

f Mat. 15. 35.
Is. 29. 13.

g 1 Sa. 9. 13.
Mat. 26. 26.
Lu. 24. 30.

h Is. 1. 12.
i De. 8. 3.

j frustrate, ver. 13.

k Mat. 14. 22.
&c.

l Jn. 6. 17, &c.
Ex. 20. 12.

m De. 5. 16.
Ex. 21. 17.

n Le. 20. 9.
Pr. 20. 20.

o ^{or, over against} Bethsaida.

p Mat. 15. 5.
23. 18.

q ch. 1. 35.
Mat. 6. 6.

r Lu. 6. 12.
Jon. 1. 13.

s Lu. 24. 28.
Job 9. 8.

t Lu. 24. 37.
Pr. 8. 5.

u Is. 6. 9.
Ac. 8. 30.

v Is. 43. 2.
Mat. 11. 15.

w Ps. 93. 3. 4.
Mat. 15. 15.

x &c.
Is. 63. 17.

y Mat. 14. 34.
a 1 Co. 6. 13.

b ch. 2. 1. 3.
Mat. 4. 24.

c Ge. 6. 5.
Ps. 14. 1, 3.

d 53. 1, 3.
Je. 17. 9.

e ch. 5. 27, 28.
Mat. 9. 20.

f Ac. 19. 12.
e Nu. 15. 38, 39.

g *λ covetousnesses, wickednesses.*

h ^{μ or, it.} f Mat. 15. 1, &c.

Pharisees, and certain of the scribes, which came from Jerusalem.

2 And when they saw some of his disciples eat bread with β defiled (that is to say, with unwashed) hands, they found fault.

3 For the Pharisees, and all the Jews, except they wash^c their hands γ oft, eat not, holding the tradition^b of the elders.

4 And when they come from the market, except they wash,^e they eat not. And many other things there be, which they have received to hold, as the washing of cups, and ζ pots, brazen vessels, and of η tables.

5 Then the Pharisees and scribes asked him, Why walk not thy disciples according to the tradition of the elders, but eat bread with unwashed hands?

6 He answered and said unto them, Well hath Esaias prophesied^f of you hypocrites, as it is written, This people honoureth me with their lips, but their heart is far from me.

7 Howbeit, in vain do they worship me, teaching for doctrines the commandments of men.

8 For laying^h aside the commandment of God, ye hold the tradition of men, as the washing of pots and cups: and many other such like things ye do.

9 And he said unto them, Full well ye θ reject the commandment of God, that ye may keep your own tradition.

10 For Moses said, Honourⁱ thy father and thy mother; and, Whoso curseth^m father or mother, let him die the death.

11 But ye say, If a man shall say to his father or mother, *It is Corban,*ⁿ that is to say, a gift, by whatsoever thou mightest be profited by me; *he shall be free.*

12 And ye suffer him no more to do ought for his father or his mother;

13 Making the word of God of none effect through your tradition, which ye have delivered: and many such like things do ye.

14 And when he had called all the people *unto him*, he said unto them, Hearken unto me every one of you, and understand:^t

15 There is nothing from without a man that, entering into him, can defile him: but the things which come out of him, those are they that defile the man.

16 If any^v man have ears to hear, let him hear.

17 And when^x he was entered into the house from the people, his disciples asked him concerning the parable.

18 And he saith unto them, Are ye so without understanding also? Do ye not perceive, that whatsoever thing from without entereth into the man, *it cannot defile him;*

19 Because it entereth not into his heart, but^a into the belly, and goeth out into the draught, purging all meats?

20 And he said, That which cometh out of the man, that defileth the man.

21 For from^c within, out of the heart of men, proceed evil thoughts, adulteries, fornications, murders.

22 Thefts, λ covetousness, wickedness, deceit, lasciviousness, an evil eye, blasphemy, pride, foolishness:

23 All these evil things come from within, and defile the man.

24 And from^a thence he arose, and went into the borders of Tyre and Sidon, and entered into an house, and would have no man know *it*: but he^c could not be hid.

25 For a certain woman, whose young daughter had an unclean spirit, heard of him, and came and fell at his feet:

26 The woman was a β Greek, a Syrophenician by nation; and she besought him that he would cast forth the devil out of her daughter.

27 But Jesus said unto her, Let the children first be filled: for^d it is not meet to take the children's bread, and to cast *it* unto the dogs.

28 And she answered and said unto him, Yes, Lord: yet the^e dogs under the table eat of the children's crumbs.

29 And he said unto her, For^k this saying go thy way; the devil is gone out of thy daughter.

30 And when she was come to her house, she found the devil gone^l out, and her daughter laid upon the bed.

31 And again,ⁿ departing from the coasts of Tyre and Sidon, he came unto the sea of Galilee, through the midst of the coasts of Decapolis.

32 And they bring unto him one that was deaf, and had an impediment in his speech; and they beseech him to put his hand upon him.

33 And he took him aside from the multitude, and put his fingers into his ears, and he^r spit, and touched his tongue;

34 And looking^s up to heaven, he^t sighed, and saith unto him, Ephphatha, that is, Be opened.

35 And straightway^u his ears were opened, and the string of his tongue was loosed, and he spake plain.

36 And he charged them that they should tell no man: but the more he charged them, so much the more a great deal they published *it*;

37 And were beyond measure astonished,^v saying, He hath done all things well: he maketh^w both the deaf to hear, and the dumb to speak.

CHAP. VIII.

IN those^x days the multitude being very great, and having nothing to eat, Jesus called his disciples *unto him*, and saith unto them,

2 I have compassion^y on the multitude, because they have now been with me three days, and have nothing to eat:

3 And if I send them away fasting to their own houses, they will faint by the way: for divers of them came from far.

4 And his disciples answered him, From whence^z can a man satisfy these *men* with bread here in the wilderness?

5 And he asked them, How many loaves have ye? And they said, Seven.

6 And he commanded the people to sit down on the ground: and he took the seven loaves, and gave thanks, and brake, and gave to his disciples to set before *them*; and they did set *them* before the people.

7 And they had a few small fishes: and he blessed,^{aa} and commanded to set them also before *them*.

8 So they did eat, and were^{ab} filled: and they^{ac} took up of the broken *meat* that was left seven baskets.

9 And they that had eaten were about four thousand: and he sent them away.

10 And straightway^{ad} he entered into a

A. D. 32.

a Mat. 15. 21,

b Mat. 12. 33.

16. 1, &c.

Jn^c. 6. 30.

c ch. 2. 1.

β or, Gentile.

Is. 49. 12.

d Mat. 7. 6.

10. 5, 6.

e Pr. 19. 27.

Lu. 12. 1.

f Ex. 12. 20.

Le. 2. 11.

1Co. 5. 6, 8.

g Ro. 15. 8, 9.

Ep. 2. 12, 14.

h Is. 66. 2.

i ch. 6. 52.

k ch. 3. 5.

16. 14.

l Jn^c. 3. 8.

m Is. 44. 18.

n Mat. 15. 29,

&c.

o 2 Pe. 1. 12.

p ch. 6. 38, 44.

Mat. 14. 17, 21.

Lu. 9. 12, 17.

Jn^c. 6. 5, 13.

q ver. 1. 9.

Mat. 15. 34..

33.

r ch. 8. 23.

Jn^c. 9. 6.

s ch. 6. 41.

Jn^c. 11. 41.

17. 1.

t Jn^c. 11. 33, 38.

u Mat. 8. 3, 15.

v Is. 35. 5, 6.

Mat. 11. 5.

w ch. 7. 33.

x Ju. 9. 36.

Is. 29. 18.

1Co. 13. 11, 12.

y Pr. 4. 18.

Is. 32. 3.

1 Pe. 2. 9.

z Ps. 139. 14.

Ac. 14. 11.

a Ex. 4. 10, 11.

b Mat. 16. 13,

&c.

Lu. 9. 18, &c.

c Mat. 15. 32,

&c.

d Ps. 145. 8, 15.

He. 5. 2.

e Mat. 14. 2.

f Jn^c. 1. 41, 49.

6. 69.

11. 27.

Ac. 8. 37.

1 Jn^c. 5. 1.

g ch. 6. 36, 37,

&c.

h Re. 3. 19.

i Mat. 14. 19.

k 1 Co. 5. 5.

l Ps. 107. 5, 6.

145. 16.

m 1 Ki. 17. 14..

16.

2 Ki. 4. 2, 7,

42, 44.

n Mat. 10. 38.

16. 24.

Lu. 9. 23.

14. 27.

Tit. 2. 12.

o Mat. 15. 39.

ship with his disciples, and came into the parts of Dalmanutha.

11 And the Pharisees^b came forth, and began to question with him, seeking of him a sign from heaven, tempting him.

12 And he sighed deeply in his spirit, and saith, Why doth this generation seek after a sign? verily I say unto you, There shall no sign be given unto this generation.

13 And he left them, and entering into the ship again departed to the other side.

14 Now the disciples had forgotten to take bread, neither had they in the ship with them more than one loaf.

15 And he charged them, saying, Take heed, beware^c of the leaven^f of the Pharisees, and of the leaven of Herod.

16 And they reasoned among themselves, saying, *It is* because we have no bread.

17 And when Jesus knew *it*, he saith unto them, Why reason ye, because ye have no bread? perceive^g ye not yet, neither understand? have ye your heart^k yet hardened?

18 Having eyes,^m see ye not? and having ears, hear ye not? and do ye not remember?

19 When I brake the five loaves^p among five thousand, how many baskets full of fragments took ye up? They say unto him, Twelve.

20 And when the seven^q among four thousand, how many baskets full of fragments took ye up? And they said, Seven.

21 And he said unto them, How is it that ye do not understand?

22 And he cometh to Bethsaida; and they bring a blind man unto him, and besought him to touch him.

23 And he took the blind man by the hand, and led him out of the town; and when he had spit^w on his eyes, and put his hands upon him, he asked him if he saw ought.

24 And he looked up, and said, I^x see men as trees, walking.

25 After that he put *his* hands again upon his eyes, and made him look up: and he was restored, and saw^y every man clearly.

26 And he sent him away to his house, saying, Neither go into the town, nor tell *it* to any in the town.

27 And Jesus^z went out, and his disciples, into the towns of Cesarea Philippi: and by the way he asked his disciples, saying unto them, Whom do men say that I am?

28 And they answered, John^{aa} the Baptist: but some say, Elias; and others, One of the prophets.

29 And he saith unto them, But whom say ye that I am? And Peter answereth and saith unto him, Thou^{ab} art the Christ.

30 And he charged them that they should tell no man of him.

31 And he began to teach them, that the Son of man must suffer many things, and be rejected of the elders, and of the chief priests, and scribes, and be killed, and after three days rise again.

32 And he spake that saying openly. And Peter took him, and began to rebuke him.

33 But when he had turned about and looked on his disciples, he rebuked^{ac} Peter, saying, Get thee behind me, Satan: ^k for thou savourest not the things that be of God, but the things that be of men.

34 And when he had called the people *unto him* with his disciples also, he said unto them, Whosoever^{ad} will come after me, let him deny himself, and take up his cross, and follow me.

24 Καὶ ἐκείθεν ἀναστὰς, ἀπῆλθεν εἰς τὰ μεθό-
δια Τύρου καὶ Σιδῶνος¹, καὶ εἰσελθὼν εἰς ὃν οἰ-
κίαν, εὐόγα ἤθελε γυνῶναι², καὶ ἐκ ἡδυνήθη λαβεῖν.

25 Ἀκούσασα γὰρ γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχε
τὸ θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, ἐλ-
θοῦσα προσέειπε πρὸς τὸν πόδα αὐτοῦ,

26 (Ἦν δὲ ἡ γυνὴ Ἑλληνίς, καὶ Συροφονίσσα)³
τῇ γενεῇ, καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον
ἐκβάλῃ⁴ ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς.

27 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ⁵, Ἄφες πρώτον
χορτασθῆναι τὰ τέκνα⁶, ὃ γὰρ καλὸν ἐστὶ λαβεῖν
τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίαις.

28 Ἦν δὲ ἀπεκρίθη, καὶ λέγει αὐτῷ⁷, Ναὶ
Κύριε⁸, καὶ γὰρ τὰ κυναρία ὑποκάτω τῆς τρα-
πέζης ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχιῶν τῶν παιδιῶν.

29 Καὶ εἶπεν αὐτῇ⁹, Διὰ τούτου τὸν λόγον
ὑπάγε¹⁰· ἐξεληλύθει τὸ δαιμόνιον ἐκ τῆς θυγα-
τρὸς σου.

30 Καὶ ἀπελθούσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, εὔρε
τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθός, καὶ τὴν θυγατέρα
βεβηλημένην ἐπὶ τῇ κλινῇ¹¹.

31 Καὶ πάλιν, ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου
καὶ Σιδῶνος, ἦλθε πρὸς τὴν θάλασσαν τῆς
Γαλιλαίας, ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων Δεκαπόλεως.

32 Καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν¹² μογιλάων¹³, καὶ
παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα.

33 Καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου
κατ' ἰδίαν, ἔβαλε τοὺς δακτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ
ῥα τὰ αὐτῷ¹⁴, καὶ πτύσας, ἤψατο τῆς γλώσσης αὐτῆς.

34 Καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, ἐστέναξε,
καὶ λέγει αὐτῷ¹⁵, Ἐφραθά¹⁶· ὃ ἐστί, διανοίχθητι.

35 Καὶ¹⁷ εὐθὺς¹⁸ διανοίχθησαν αὐτοῦ αἱ
ἄκοαι, καὶ ἐλύθη ὁ δεσμός τῆς γλώσσης αὐ-
τοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς.

36 Καὶ διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ εἰπω-
σιν¹⁹· ὅσον δὲ αὐτοὺς αὐτοὺς διεστέλλετο, μάλ-
λον περισσότερον ἐκήρυσσον²⁰.

37 Καὶ ὑπερπερισσὸς ἐξεπλήσιστον, λέγον-
τες· Καλῶς πάντα πεποιήκει²¹ καὶ τοὺς κωφοὺς
ποιεῖ αὐτοὺς ἀκοῦναι, καὶ τοὺς ἀλάλους λαλεῖν.

Κεφ. η'. VIII.

ΕΝ ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, ἡ παμπόλλου²²
ὄχλου ὄντος, καὶ μὴ ἔχοντων τί φάγωσι, προσ-
καλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ²³,
λέγει αὐτοῖς²⁴·

3 Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη
ἡμέρας τρεῖς προσμένονσι μοι, καὶ οὐκ
ἔχουσι τί φάγωσι.

3 Καὶ ἐν ἀπολύσω αὐτοὺς νήστευσι εἰς οἶκον
αὐτῶν, ἐκλυθῆσονται ἐν τῇ ὁδῷ²⁵· τινὲς γὰρ
αὐτῶν μακρόθεν ἦκασιν.

4 Καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ²⁶,
Πόθεν τοῦτους δυνήσεται τις ὥδε χορτάσαι
ἄρτων ἐπ' ἑρημίας;

5 Καὶ ἐπηρώτα αὐτοὺς²⁷· Πόσους ἔχετε ἄρτους;
Οἱ δὲ εἶπον²⁸, Ἐπτὰ.

6 Καὶ παρήγγειλε τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ
τῆς γῆς²⁹, καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους, εὐχα-
ριστήσας ἔκλασε, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ, ἵνα παραδώσι³⁰ καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ.

7 Καὶ εἶχον ἰχθύδια ὀλίγα³¹, καὶ εὐλόγησας,
εἶπε παραθεῖναι³² καὶ αὐτὰ.

8 Ἐφαγον δὲ, καὶ ἐχορτάσθησαν³³ καὶ ἦσαν
περισσεύματα κλασμάτων, ἑπτὰ σπιρίδας.

9 Ἦσαν δὲ οἱ φαγόντες ὡς τετρακισχίλιοι³⁴,
καὶ ἀπέλυσεν αὐτοὺς.

10 Καὶ εὐθὺς ἔμβας εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν
μαθητῶν αὐτῶν, ἦλθεν εἰς τὰ μέρη³⁵ Δαλμανθά.

11 Καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι, καὶ ἦρξαντο
συζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημεῖον
ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ· πεiráζοντες αὐτόν.

12 Καὶ ἀναστεινάξας τῷ πνεύματι αὐτοῦ λε-
γεῖ³⁶· Τί ἡ γενεὰ αὕτη σημεῖον ἐπιζητεῖ; ἀμην
λέγω ὑμῖν, εἰ δοθῇσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον.

13 Καὶ ἀφείς αὐτοὺς, ἔμβας πάλιν εἰς τὸ
πλοῖον³⁷, ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέραν.

14 Καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ
ἓνα ἄρτον οὐκ εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ.

15 Καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς, λέγων³⁸· Ὁρατε,
βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, καὶ
τῆς ζύμης³⁹ Ἡρώδου.

16 Καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους, λέγον-
τες⁴⁰· Ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχομεν.

17 Καὶ γινούς ὁ Ἰησοῦς, λέγει αὐτοῖς⁴¹· Τί
διαλογίζεσθε, ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; οὐπω
νοεῖτε, οὐδὲ συνιέτε; ἔτι⁴² ἡ πεπωρωμένην
ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν;

18 Ὅφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε; καὶ
ῥα⁴³ ἔχοντες οὐκ ἀκούετε; καὶ οὐ⁴⁴ μνημο-
νεύετε;

19 Ὅτε⁴⁵ τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς τοὺς
πεντακισχιλίους, πόσους κοφίνους πλήρεις κλασ-
μάτων ἤρατε; Λέγουσιν αὐτῷ⁴⁶· Δώδεκα.

20 Ὅτε δὲ τοὺς ἑπτὰ εἰς τοὺς τετρακισχι-
λίους, πόσων σπιρίδων πληρώματα κλασμά-
των ἤρατε; Οἱ δὲ εἶπον⁴⁷· Ἐπτὰ.

21 Καὶ ἔλεγον αὐτοῖς⁴⁸· Πῶς⁴⁹ οὐ συνιέτε; καὶ
22 Καὶ ἔρχεται⁵⁰ εἰς⁵¹ Βηθσαϊδάν⁵², καὶ φέ-
ρουσιν αὐτῷ τυφλόν, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτόν
ἵνα αὐτοῦ ἄνηται.

23 Καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ,
ἐξήγαγεν αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης⁵³, καὶ πτύσας εἰς
τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθείς τὰς χεῖρας αὐτῷ,
ἐπήρωτα αὐτόν εἰ τι βλέπει.

24 Καὶ ἀναβλέψας, ἔλεγε⁵⁴· Βλέπω τοὺς ἄν-
θρώπους, ὅτι ὡς δένδρα ὀρώ, περιπατοῦντας.

25 Εἰτα πάλιν ἐπέθηκε τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς
ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὅκαὶ ἐποίησεν αὐτόν ἀνα-
βλέψαι⁵⁵, καὶ ἀποκατεστάθη, καὶ ἐνέβλεψε
τηλαυγῶς⁵⁶ ὅλην τὴν γῆν.

26 Καὶ ἀπέστειλεν αὐτόν εἰς τὸν οἶκον
αὐτοῦ, λέγων⁵⁷· Μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσελθῆς,
οὐδὲ εἰπεῖς τινὶ ἐν τῇ κώμῃ⁵⁸.

27 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ εἰς τὰς κώμας Καισαρείας τῆς Φι-
λίππου⁵⁹, καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπήρωτα τοὺς μαθητὰς
αὐτοῦ, λέγων αὐτοῖς⁶⁰· Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄν-
θρωποι εἶναι;

28 Οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν⁶¹· Ἰωάννην τὸν Βαπ-
τιστὴν⁶², καὶ ἄλλοι, Ἠλίαν⁶³· ἄλλοι δὲ, ἓνα τῶν
προφητῶν.

29 Καὶ αὐτὸς⁶⁴ λέγει αὐτοῖς⁶⁵· Ὑμεῖς δὲ τίνας
με λέγετε εἶναι; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος,
λέγει αὐτῷ⁶⁶· Σὺ εἶ ὁ Χριστός.

30 Καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσι
περὶ αὐτοῦ.

31 Καὶ ἦρξατο διδάσκειν αὐτοὺς, ὅτι δεῖ τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδο-
κμασθῆναι⁶⁷ ἀπὸ τῶν Πρεσβυτέρων, καὶ
Ἀρχιερέων, καὶ Γραμματέων⁶⁸, καὶ ἀποκταν-
θῆναι⁶⁹, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι.

32 Καὶ παρήσσει τὸν λόγον ἔλαλει. Καὶ
προσλαβόμενος αὐτόν ὁ Πέτρος, ἦρξατο ἐπιτι-
μᾶν αὐτόν.

33 Ὅ δὲ ἐπιστραφεὶς, καὶ ἰδὼν τοὺς μαθητὰς
αὐτοῦ, ἐπετίμησε τῷ Πέτρῳ, λέγων⁷⁰· Ὑπάγε
ὀπίσω μου, Σατανᾶ⁷¹· ὅτι σὺ φρονεῖς τὰ τοῦ
Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

34 Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον συν τοῖς
μαθηταῖς αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς⁷²· Ὅστις⁷³ θέλει
ὀπίσω μου⁷⁴ ἔλθειν⁷⁵, ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν, καὶ
ἀράτω τὸν σταυρόν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖτω μοι.

95 Ὅς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ ^ατὴν ψυχὴν αὐτοῦ¹ ἔνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, αὐτός¹ σώσει αὐτήν.

36 Τί γὰρ ὠφελήσει ἡ ἄνθρωπον¹, ἐὰν κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον, καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ;

37 Ἡ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;

38 Ὅς γὰρ ἂν ἐπαισχυθῇ με καὶ τοὺς ἐμὲς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυθῇ αὐτόν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἁγγέλων τῶν ἁγίων.

Κεφ. θ'. ΙΧ.

ΚΑΙ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἰσὶν τινες τῶν ὧδε ἐστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται θανάτου, ὥς ἂν ἰδῶσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐληλυθῆσαν ἐν δυνάμει.

2 Καὶ μεθ' ἡμέρας ἑξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον, καὶ τὸν Ἰάκωβον, καὶ τὸν¹ Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνους¹ καὶ μετεμορφώθῃ ἐμπροσθεν αὐτῶν.

3 Καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο στίλβοντα, λευκὰ ὡς χιών¹, ὅσα γναφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται λευκᾶναι¹.

4 Καὶ ὥφθη αὐτοῖς Ἠλίας σὺν Μωσέϊ καὶ ἦσαν συλλαλοῦντες τῷ Ἰησοῦ.

5 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος, λέγει τῷ Ἰησοῦ· Ῥαββί, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι¹ καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, σοὶ μίαν, καὶ Μωσέϊ μίαν, καὶ Ἠλίᾳ μίαν.

6 Οὐ γὰρ ᾔδει τί ἡ λαλήσῃ¹· ἡ ἦσαν γὰρ ἔκφοβοι¹.

7 Καὶ ἐγένετο νεφέλῃ ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς· καὶ ἦλθε φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, ὃ λέγουσα¹· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, αὐτοῦ ἀκούετε.

8 Καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι, οὐκέτι οὐδὲνα εἶδον, ἀλλὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον ἐπ' αὐτῶν.

9 Καταβαινόντων δὲ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, διεστείλατο αὐτοὺς ἵνα μηδενὶ διηγήσωνται ἃ εἶδον, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ.

10 Καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτοὺς, συζητούντες τί ἐστὶ τὸ, ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι¹.

11 Καὶ ἐπρωτῶν αὐτόν, λέγοντες· Ὅτι λέγουσιν οἱ Γραμματεῖς, ὅτι Ἠλίαν δεῖ ἔλθειν πρῶτον;

12 Ὁ δὲ ἡ ἀποκριθεὶς, εἶπεν¹ αὐτοῖς· Ἠλίας μὲν, ἐλθὼν πρῶτον, ἀποκαθιστᾷ πάντα· ^η καὶ πῶς¹ γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πολλὰ πάθῃ, καὶ ἐξουδενωθῇ.

13 Ἀλλὰ λέγω ὑμῖν, ὅτι καὶ Ἠλίας ἐλήλυθε, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν, καθὼς γέγραπται ἐπ' αὐτόν.

14 Καὶ ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητάς, εἶδεν ὄχλον πολὺν περὶ αὐτοὺς, καὶ Γραμματεῖς συζητούντας αὐτοῖς.

15 Καὶ εὐθέως πᾶς ὁ ὄχλος ἰδὼν αὐτόν, ἐξεθαμβήθη¹, καὶ προστρέχοντες ἠσπάζοντο αὐτόν.

16 Καὶ ἐπρωτῶν αὐτόν· τοὺς Γραμματεῖς¹· Τί συζητεῖτε πρὸς αὐτούς¹;

17 Καὶ ἀποκριθεὶς εἰς ἓκ τοῦ ὄχλου, εἶπε· Διδάσκαλε, ἦνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σε, ἔχοντα πνεῦμα ἁλαλόν¹.

18 Καὶ ἔπον ἂν αὐτὸν καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτόν¹ καὶ ἀφρίζῃ, καὶ τρίζῃ τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ¹, καὶ ξηραίνεται¹ καὶ εἰπον τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ οὐκ ἴσχυσαν.

19 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ¹, λέγει· Ὡ γενεὰ ἀπίστος, ὥς πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ὥς πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρὸς με.

20 Καὶ ἦνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν¹ καὶ ἰδὼν¹ αὐτόν, εὐθέως τὸ πνεῦμα¹ ἐσπάραξεν αὐτόν¹ καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκυλίετο ἀφρίζων.

21 Καὶ ἐπρωτῶν αὐτόν πατέρα αὐτοῦ, Πόσος χρόνος ἐστίν, ὥς¹ τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; Ὁ δὲ εἶπε· Παιδιόθεν¹.

22 Καὶ πολλὰκις αὐτόν καὶ εἰς ἑ πῦρ ἔβαλε καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν¹· ἀλλ' εἴ τι δύνασαι, βοήθησον ἡμῖν, σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς.

23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Τὸ¹, εἰ δύνασαι πιστεῦσαι¹, πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι.

24 Καὶ εὐθέως κράας ὁ πατήρ τοῦ παιδίου, μετὰ δακρῶν ἔλεγε· Πιστεύω, ὁ Κύριε¹· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ.

25 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος, ἐπετίμησε τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, λέγων αὐτῷ· Τὸ πνεῦμα τὸ ἅλαλον καὶ κωφόν, ἐγώ σοι ἐπιστάσω· Ἐξέλθε ἐξ αὐτοῦ, καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν.

26 Καὶ ἡ κράξας¹, καὶ πολλὰ ἡ σπαράξαν αὐτόν¹, ἐξῆλθε¹ καὶ ἐγένετο ὥσει νεκρὸς, ὥστε πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν.

27 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, κρατήσας αὐτόν τῆς χειρὸς, ἤγειρεν αὐτόν¹ καὶ ἀνέστη.

28 Καὶ εἰσελθόντα αὐτόν εἰς οἶκον, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπρωτῶν αὐτόν κατ' ἰδίαν¹· Ὅτι¹· ἡμεῖς οὐκ ᾔδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό;

29 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν, εἰ μὴ ἐν πρочеυχῇ¹ καὶ ὑψητείᾳ¹.

30 Καὶ ἐκείθεν ἐξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας¹, καὶ οὐκ ἠθέλεν ἵνα τις γνῷ.

31 Ἐδίδασκε γὰρ τοὺς μαθητάς αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν¹ καὶ ἀποκταθῆς, ἡ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ¹ ἀναστήσεται.

32 Οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβούντο αὐτόν ἐπερωτῆσαι.

33 Καὶ ἦλθεν εἰς Καπερναούμ¹ καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος, ἐπρωτῶτα αὐτοῦς· Τί ἐν τῇ ὁδῷ¹ πρὸς αὐτοὺς¹ διελογίζεσθε;

34 Οἱ δὲ εἰσώπων¹ πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ, τίς μείζων.

35 Καὶ καθίσας ἐφώνησε τοὺς δώδεκα, καὶ λέγει αὐτοῖς· Εἴτις θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος, καὶ πάντων διάκονος.

36 Καὶ λαβὼν παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν¹· Ἐντακαλιζάμενος αὐτό, εἶπεν αὐτοῖς¹·

37 Ὅς ἐάν ἐν τῶν τοιοῦτων παιδίων δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται¹ καὶ ὅς ἐάν ἐμὲ δέξηται, οὐκ ἐμὲ δέχεται, ἀλλὰ τὸν ἀποστειλαντά με.

38 Ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ὁ¹ Ἰωάννης, λέγων· Διδάσκαλε, εἶδομέν¹ τινα τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν¹· καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν¹.

39 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε· Μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐδεὶς γάρ ἐστιν ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολογῆσαι με.

40 Ὅς γὰρ οὐκ ἔστι¹ καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν· ἐστίν.

41 Ὅς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος ἂν τῷ ὀνόματί μου, ὅτι Χριστοῦ ἐστε, αὐτῷ λέγω ὑμῖν, ὃ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

35 For^a whosoever will save his life shall lose it; but whosoever shall lose his life for my sake and the gospel's, the same shall save it.

36 For what shall it profit a man, if he shall gain the whole world, and lose his own soul?

37 Or what shall a man give in exchange for his soul?

38 Whosoever^c therefore shall be ashamed of me, and of my words, in this adulterous and sinful generation, of him also shall the Son of man be ashamed, when he cometh in the glory of his Father, with the holy angels.

CHAP. IX.

AND he said unto them, Verily^f I say unto you, That there be some of them that stand here, which shall not^g taste of death, till they have seen the kingdom of God come with power.

2 And^k after six days Jesus taketh with him Peter, and James, and John, and leadeth them up into an high mountain apart by themselves: and he was transfigured before them.

3 And his raiment became shining, exceeding white^m as snow; so as no fuller on earth can white them.

4 And there appeared unto them Elias, with Moses; and they were talking with Jesus.

5 And Peter answered and said to Jesus, Master, it is good for us to be here:^o and let us make three tabernacles: one for thee, and one for Moses, and one for Elias.

6 For he wist^p not what to say; for they were sore afraid.

7 And there was a cloud that overshadowed them: and a voice came out of the cloud, saying, This^q is my beloved Son; hear^t him.

8 And suddenly, when they had looked round about, they saw no man any more, save Jesus only with themselves.

9 And as they came down from the mountain, he charged them that they should tell no man what things they had seen, till the Son of man were risen from the dead.

10 And they kept that saying with themselves, questioning one with another what the rising from the dead should mean.^w

11 And they asked him, saying, Why say the scribes that Elias^x must first come?

12 And he answered and told them, Elias verily cometh first, and restoreth all things; and how it is written^y of the Son of man, that he must suffer many things, and be^z set at nought.

13 But I say unto you, That^{aa} Elias is indeed come, and they have done unto him whatsoever they listed, as it is written of him.

14 And when he came to his disciples, he saw a great multitude about them, and the scribes questioning with them.

15 And straightway all the people, when they beheld him, were greatly amazed; and running to him, saluted him.

16 And he asked the scribes, What question ye^{bb} with them?

17 And one of the multitude answered and said, Master, I have brought unto thee my son, which hath a dumb^{cc} spirit:

18 And wheresoever he taketh him, he teareth him; and he foameth,^{dd} and gnasheth with his teeth, and pineth away; and I spake to thy disciples, that they should cast him out; and they could not.

A. D. 32.

a Es. 4. 14.

Mat. 10. 39.

16. 25.

Lu. 9. 24.

17. 33.

Jn. 12. 25.

2 Ti. 2. 11.

4. 6. 8.

Re. 2. 10.

7. 14. 17.

b De. 32. 20.

Ps. 78. 8.

He. 3. 10.

c Lu. 12. 9.

2 Ti. 1. 8.

d Job 5. 7.

Ps. 51. 5.

e ch. 11. 23.

2 Ch. 20. 20.

Mat. 17. 20.

Lu. 17. 6.

Jn. 11. 40.

He. 11. 6.

f Mat. 16. 28.

Lu. 9. 27.

g Jn. 8. 52.

He. 2. 9.

h Ps. 126. 5.

i He. 12. 2.

k Mat. 17. 1.

3c.

Lu. 9. 28, &c.

l Re. 12. 12.

m Da. 7. 9.

Mat. 28. 3.

n Is. 41. 13.

o Ps. 63. 2.

84. 10.

p Da. 10. 15.

Re. 1. 17.

q Ep. 6. 18.

r 1 Co. 9. 27.

s Ps. 2. 7.

Mat. 3. 17.

2 Pe. 1. 17.

t De. 18. 15.

v Jn. 16. 19.

u Mat. 18. 1.

3c.

Lu. 9. 46, &c.

22. 24, &c.

w Ac. 17. 18.

x Mal. 4. 5.

y ch. 10. 43.

Mat. 20. 26,

27.

z Ps. 22. 1, &c.

Is. 53. 3, &c.

Da. 9. 26.

Zec. 13. 7.

a Ps. 74. 22.

Lu. 23. 11.

Phi. 2. 7.

b Mat. 11. 14.

Lu. 1. 17.

c Lu. 9. 48.

d Nu. 11. 26,

28.

β or, among yourselves.

e 1 Co. 12. 3.

f Mat. 12. 22.

Lu. 11. 14.

g Mat. 12. 30.

γ or, dash-eth him.

h Jude 13.

i Mat. 10. 42.

25. 40.

19 He answereth him, and saith, O faithless^{bb} generation! how long shall I be with you? how long shall I suffer you? Bring him unto me.

20 And they brought him unto him: and when he saw him, straightway the spirit tare him; and he fell on the ground, and wallowed foaming.

21 And he asked his father, How long is it ago since this came unto him? And he said, Of a child:^{dd}

22 And oftentimes it hath cast him into the fire, and into the waters, to destroy him: but if thou canst do any thing, have compassion on us, and help us.

23 Jesus said unto him, If^{ee} thou canst believe, all things are possible to him that believeth.

24 And straightway the father of the child cried out, and said with tears,^{ff} Lord, I believe; help^{gg} thou mine unbelief.

25 When Jesus saw that the people came running together, he rebuked the foul spirit, saying unto him, Thou dumb and deaf spirit, I charge thee, come out of him, and enter no more into him.

26 And the spirit cried, and rent^{hh} him sore, and came out of him: and he was as one dead; insomuch that many said, He is dead.

27 But Jesus took him by theⁱⁱ hand, and lifted him up; and he arose.

28 And when he was come into the house, his disciples asked him privately, Why could not we cast him out?

29 And he said unto them, This kind can come forth by nothing but by^{jj} prayer and fasting.^{kk}

30 And they departed thence, and passed through Galilee; and he would not that any man should know it.

31 For he taught his disciples, and said unto them, The Son of man is delivered into the hands of men, and they shall kill him; and after that he is killed, he shall rise the third day.

32 But they understood not that saying, and were afraid to ask^{ll} him.

33 And^{mm} he came to Capernaum: and being in the house, he asked them, What was it that ye disputed among yourselvesⁿⁿ by the way?

34 But they held their peace: for by the way they had disputed among themselves who should be the greatest.

35 And he sat down, and called the twelve, and saith unto them, If^{oo} any man desire to be first, the same shall be last of all, and servant of all.

36 And he took a child, and set him in the midst of them: and when he had taken him in his arms, he said unto them,

37 Whosoever^{pp} shall receive one of such children in my name, receiveth me: and whosoever shall receive me, receiveth not me, but him that sent me.

38 And John answered him, saying, Master, we saw^{qq} d one casting out devils in thy name, and he followeth not us: and we forbid him, because he followeth not us.

39 But Jesus said, Forbid him not: for there^{rr} is no man which shall do a miracle in my name, that can lightly speak evil of me.

40 For^{ss} he that is not against us, is on our part.

41 For^{tt} whosoever shall give you a cup of water to drink in my name, because ye belong to Christ, verily I say unto you, he shall not lose his reward.

42 And whosoever shall offend^a one of these little ones that believe in me, it is better for him that a millstone were hanged about his neck, & he were cast into the sea.

43 And^e if thy hand β offend thee, cut it off: it is better for thee to enter into life maimed, than, having two hands, to go into hell, into the fire that never shall be quenched;

44 Where^e their worm dieth not, and the fire is not quenched.

45 And if thy foot γ offend thee, cut it off: it is better for thee to enter halt into life, than, having two feet, to be cast into hell, into the fire that never shall be quenched;

46 Where their worm dieth not, and the fire is not quenched.

47 And if thine eye γ offend thee, pluck it out: it is better for thee to enter into the kingdom of God with one eye, than, having two eyes, to be cast into hell-fire:

48 Where their worm dieth not, and the fire is not quenched.

49 For every one shall be salted with fire, and every sacrifice^k shall be salted with salt.

50 Salt is good: but if the salt^l have lost his saltness, wherewith will ye season it? Haveⁿ salt in yourselves, and have^o peace one with another.

CHAP. X.

AND^p he arose from thence, and cometh into the coasts of Judea, by the farther side of Jordan: and the people resort unto him again; and, as he was wont, he taught them again.

2 And the Pharisees came to him, and asked him, Is it lawful for a man to put away his wife? tempting him.

3 And he answered and said unto them, What did Moses command you?

4 And they said, Moses^r suffered to write a bill of divorcement, and to put her away.

5 And Jesus answered and said unto them, For the hardness of your heart he wrote you this precept:

6 But from the beginning of the creation God made^s them male and female.

7 For^t this cause shall a man leave his father and mother, and cleave to his wife;

8 And they twain shall be one^u flesh: so then they are no more twain, but one flesh.

9 What therefore God hath joined together, let not man put asunder.

10 And in the house his disciples asked him again of the same matter.

11 And he saith unto them,^v Whosoever shall put away his wife, and marry another, committeth adultery against her.

12 And if a woman shall put away her husband, and be married to another, she committeth adultery.

13 And^w they brought young children to him, that he should touch them: and his disciples rebuked those that brought them.

14 But when Jesus saw it, he was much^x displeased, and said unto them, Suffer the little children to come unto me, and forbid them not; for of such^y is ye^z kingdom of God.

15 Verily I say unto you, Whosoever shall not receive the kingdom of God as a little child, he shall not enter therein.

16 And he took them up in his arms, put his hands upon them, and blessed them.

17 And^{aa} when he was gone forth into the way, there came one running, and kneeled to him, and asked him, Good Master, what shall I do that I may inherit eternal life?

A. D. 32.

a Mat. 18. 6.

Lu. 17. 1. 2.

b Ps. 86. 5.

119. 68.

c De. 13. 6.

Mat. 5. 29.

β or, cause

thee to of-

fend; and

so ver. 45

and 47.

d Ex. XX.

Ro. 13. 9.

e Is. 66. 24.

Re. 14. 11.

f Is. 53. 2.

Eze. 33. 31.

32.

Mal. 3. 8.

Ro. 7. 9.

Phi. 3. 6.

γ See ver. 43.

g Ja. 2. 10.

h Mat. 6. 19. 20.

Lu. 12. 33.

16. 9.

i ver. 44, 46.

Lu. 16. 24.

h Le. 2. 13.

Eze. 43. 24.

l Mat. 5. 13.

Lu. 14. 34.

m Job 31. 24.

Ps. 52. 7.

62. 10.

Hab. 2. 9.

1 Ti. 6. 17.

Re. 3. 17.

n Col. 4. 6.

o Ps. 34. 14.

2 Co. 13. 11.

He. 12. 14.

p Mat. 19. 1.

&c.

Jn^q. 10. 40.

q Ge. 18. 14.

Job 42. 2.

Je. 32. 17.

Lu. 1. 37.

r De. 24. 1.

Mat. 5. 31.

s Ge. 1. 27.

5. 2.

Mal. 2. 15.

t Ge. 2. 24.

u Mat. 20. 16.

Lu. 13. 30.

v 1 Co. 6. 16.

Ep. 5. 31.

w Mat. 20. 17.

&c.

Lu. 13. 31.

&c.

x Mat. 5. 32.

19. 9.

Lu. 16. 18.

Ro. 7. 3.

1 Co. 7. 10, 11.

y Ac. 20. 22.

z Mat. 19. 13.

Lu. 18. 15.

a Ps. 22. 6, 7.

13.

b Ep. 4. 26.

c Mat. 18. 10.

1 Co. 14. 20.

1 Pe. 2. 2.

Re. 14. 5.

d Mat. 19. 16.

&c.

Lu. 18. 18, &c.

e Ja. 4. 3.

18 And Jesus said unto him, Why callest thou me good? There is none good but one,^b that is, God.

19 Thou knowest the^d commandments, Do not commit adultery, Do not kill, Do not steal, Do not bear false witness, Defraud not, Honour thy father and mother.

20 And he answered and said unto him, Master, all these have I observed from my youth.

21 Then Jesus beholding him, loved him, and said unto him, One^e thing thou lackest: go thy way, sell whatsoever thou hast, and give to the poor, and thou shalt have treasure^k in heaven: and come, take up the cross, and follow me.

22 And he was sad at that saying, and went away grieved; for he had great possessions.

23 And Jesus looked round about, and saith unto his disciples, How hardly shall they that have riches enter into the kingdom of God!

24 And the disciples were astonished at his words. But Jesus answereth again, and saith unto them, Children, how hard is it for them that trust^m in riches to enter into the kingdom of God!

25 It is easier for a camel to go through the eye of a needle, than for a rich man to enter into the kingdom of God.

26 And they were astonished out of measure, saying among themselves, Who then can be saved?

27 And Jesus looking upon them saith, With men it is impossible, but not with God: forⁿ with God all things are possible.

28 Then Peter began to say unto him, Lo, we have left all, and have followed thee.

29 And Jesus answered and said, Verily I say unto you, There is no man that hath left house, or brethren, or sisters, or father, or mother, or wife, or children, or lands, for my sake, and the gospel's,

30 But he shall receive an hundred-fold now in this time, houses, and brethren, and sisters, and mothers, and children, and lands, with persecutions; and in the world to come eternal life.

31 But^o many that are first shall be last; and the last first.

32 And^w they were in the way going up to Jerusalem; and Jesus went before them: and they were amazed; and as they followed, they were afraid. And he took again the twelve, and began to tell them what things should happen unto him,

33 Saying, Behold, we^y go up to Jerusalem; and the Son of man shall be delivered unto the chief priests, and unto the scribes, and they shall condemn him to death, and shall deliver him to the Gentiles;

34 And^a they shall mock him, and shall scourge him, and shall spit upon him, and shall kill him; and the third day he shall rise again.

35 And James and John, the sons of Zebedee, come unto him, saying, Master, we would that thou shouldst do for us whatsoever we shall desire.

36 And he said unto them, What would ye that I should do for you?

37 They said unto him, Grant unto us that we may sit, one on thy right hand, and the other on thy left hand, in thy glory.

38 But Jesus said unto them, Ye^e know not what ye ask. Can ye drink of the cup

42 Καὶ ὅς ἂν σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τῶν πιστευόντων· εἰς ἐμέ!· καλὸν ἔστιν αὐτῷ μάλλον, εἰ περικείται ὁ λίθος μυλῆκος! περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν.

43 Καὶ ἐὰν σκανδαλίσῃ σε ἡ χεὶρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν· καλὸν σοι ἐστὶ κυλλὸν εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γένναν, ὅς τις τὸ πῦρ τοῦ ἄσβεστον!

44 Ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται!

45 Καὶ ἐὰν ὁ πούς σου σκανδαλίσῃ σε, ἀπόκοψον αὐτόν· καλὸν ἐστὶ σοι! εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν, ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γένναν, ὅς τις τὸ πῦρ τοῦ ἄσβεστον!

46 Ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται!

47 Καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σε σκανδαλίσῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν· καλὸν σοι ἐστὶ μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γένναν ἄτ' πυρὸς!

48 Ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.

49 Ὅτι γὰρ πυρὶ ἀλισθήσεται!· ὅτι πᾶσα θυσία ἀλὶ ἀλισθήσεται!

50 Καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας ἄναλον γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτίστετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ἅλας, καὶ εἰρνεύετε ἐν ἀλλήλοις.

Κεφ. ι'. Χ.

ΚΑΚΕΙΘΕΝ ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας, διὰ τοῦ ἑπείαν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ συμπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν, καὶ, ὡς εἴπωμεν, πάλιν ἐδίδασκεν αὐτοὺς.

2 Καὶ προσελθόντες οἱ Ἰουδαῖοι, ἐπηρώτησαν αὐτόν, εἰ ἐξεστὶν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολῦσαι· πειράζοντες αὐτόν.

3 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Τί ὑμῖν ἐνετέριζο Μωσῆς;

4 Οἱ δὲ εἶπον· Μωσῆς ἐπέτρεψε βιβλίον ἀποστασίου γράψαι, καὶ ἀπολῦσαι.

5 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὁ ὕμν! τὴν ἐντολὴν ταύτην.

6 Ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτοὺς ὁ Θεός.

7 Ἐνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ.

8 Καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. Ὡστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ μία σὰρξ.

9 Ὁ οὖν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω.

10 Καὶ ἢ ἐν τῇ οἰκίᾳ! πάλιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ τοῦ αὐτοῦ ἐπηρώτησαν αὐτόν.

11 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Ὅς ἐὰν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτῆς, καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν.

12 Καὶ ἐὰν γυνὴ ἀπολύσῃ τὸν ἀνδρᾶ αὐτῆς, καὶ γαμήσῃ ἄλλω, μοιχᾶται.

13 Καὶ προσέφερον αὐτῷ παῖδια, ἵνα ἄψηται αὐτῶν· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμων τοῖς προσφέρουσιν.

14 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς, ἠγαπήσας, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἄφετε τὰ παῖδια ἔρχεσθαι πρὸς με, ὅτι μὴ κωλύετε αὐτὰ· τῶν γὰρ τοιούτων ἔστιν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

15 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον, ἢ μὴ εἰσελθῇ εἰς αὐτήν.

16 Καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ, τίθει τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτὰ, ἡλλόγει αὐτὰ.

17 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδόν, προσδραμών εἰς, καὶ γονυπετήσας αὐτόν, ἐπηρώτα

αὐτόν· Διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ποιήσω ἵνα ζωῶν αἰῶνον κληρονομήσω;

18 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός.

19 Τὰς ἐντολάς οἶδας· Μὴ μοιχεύσῃς· Μὴ φονεύσῃς· Μὴ κλέψῃς· Μὴ ψευδομαρτυρήσῃς· Μὴ ἀποστρέψῃς· Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα.

20 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτῷ· Διδάσκαλε, ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου.

21 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, ἐμβλέψας αὐτῷ, ἠγάπησεν αὐτόν, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἐν σοι ὑστερεῖ ὕπαγε, ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ δὸς τοῖς πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρόν ἐν οὐρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀκολουθεῖ μοι, ἄρας τὸν σταυρόν!

22 Ὁ δὲ, στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ, ἀπῆλθε λιπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.

23 Καὶ περιβηδνόμενος ὁ Ἰησοῦς, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελεύσονται.

24 Οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ· Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς, λέγει αὐτοῖς· Τέκνα, πῶς δυσκόλόν ἐστι τοῖς πεπονηκότας ἐπὶ τοῖς χρήμασι, εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν;

25 Εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ τῆς τρυμαλίας τῆς ραβδόδος εἰσελθεῖν, ἢ πλοῦσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν.

26 Οἱ δὲ περισσὸς ἐξεπλήρουντο, λέγοντες πρὸς ἑαυτούς· Καί τίς δύναται σωθῆναι;

27 Ἐμβλέψας δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγει· Παρὰ ἀνθρώπου ἐσὶ δύνατον, ἀλλ' οὐ παρὰ τοῦ Θεοῦ· πάντα γὰρ δυνατόν ἐστι παρὰ τῷ Θεῷ.

28 Καὶ ἤρξατο ὁ Πέτρος λέγειν αὐτῷ· Ἰδού, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολουθήσαμεν σοι.

29 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδεὶς ἐστὶν ὃς ἀφήκεν οἰκίαν, ἢ ἀδελφούς, ἢ ἀδελφάς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἄγρους, ἔνεκεν ἐμοῦ καὶ αὐτοῦ εὐαγγελίου.

30 Ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, οἰκίας, καὶ ἀδελφούς, καὶ ἀδελφάς, καὶ μητέρας, καὶ τέκνα, καὶ ἄγρους, μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωῶν αἰώνων.

31 Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι, ἔσχατοι· καὶ οἱ ἔσχατοι, πρῶτοι.

32 Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔθαμβοῦντο, καὶ ἀκολουθῶντες ἐφοβοῦντο.

Καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα, ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν.

33 Ὅτι ἰδού, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς Ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς Γραμματέεσι, καὶ κατακρινούσιν αὐτὸν θανάτῳ, καὶ παραδίδουσιν αὐτόν τοῖς ἔθνεσι.

34 Καὶ ἐμπαίζουσιν αὐτῷ, καὶ μαστιγώσουσιν αὐτόν, καὶ ἐμπτύουσιν αὐτῷ, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

35 Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ, Ἰάκωβος, καὶ Ἰωάννης, οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου, λέγοντες· Διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα, ὃ ἐὰν αἰτήσωμεν, ποιήσῃς ἡμῖν.

36 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Τί θέλετε ἀποιῆσαι μεῖ ὑμῖν;

37 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Δὸς ἡμῖν ἵνα εἰς ἐκ δεξιῶν σου καὶ εἰς ἐξ ἐνωμύων σου καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου.

38 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε· Δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον

ὃ ἐγὼ πίνω, καὶ τὸ βάπτισμα. ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι;

39 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Δυνάμεθα. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Τὸ μὲν ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, πείσθε· καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσθε·

40 Τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ ἐωνύμων μου, οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται.

41 Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα, ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου.

42 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, λέγει αὐτοῖς· Οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἀρχεῖν τῶν ἐθνῶν, κατακυριεύουσιν αὐτῶν· καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεβουζίζουσιν αὐτῶν.

43 Οὐχ οὕτω δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὅς ἐάν θέλῃ γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν, ἔσται διάκονος ὑμῶν·

44 Καὶ ὅς ἂν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι πρῶτος, ἔσται πάντων δούλος.

45 Καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

46 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἰεριχώ· καὶ ἐκπορευόμενον αὐτοῦ ἀπὸ Ἰεριχώ, καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ ὄχλου ἱκανοῦ, υἱὸς Τιμαῖον Βαρτίμαιος ὁ τυφλὸς ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν.

47 Καὶ ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖός ἐστιν, ἤρξατο κράζειν, καὶ λέγειν· Ὁ υἱὸς Δαβὶδ Ἰησοῦ, ἐλέησόν με.

48 Καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ· ὃ δὲ πολλὰ μᾶλλον ἔκραζεν· Υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν με.

49 Καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτὸν φωνηθῆναι· καὶ φωνοῦσι τὸν τυφλόν, λέγοντες αὐτῷ· Θάρσει, ἔγειραι· φωνεῖ σε.

50 Ὁ δὲ, ὑποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν.

51 Καὶ ἀποκριθεὶς, λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Τί θέλεις ποιῆσω σοι; Ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ· Ῥαββὶνι, ἵνα ἀναβλέψω.

52 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ὑπαγε· ἡ πίστις σου σέσωκε σε. Καὶ εὐθέως ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ Ἰησοῦ ἐν τῇ ὁδῷ.

Κεφ. ια'. ΧΙ.

ΚΑΙ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς Ἱερουσαλὴμ, εἰς Βηθφαγὴν καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,

2 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν· καὶ εὐθέως εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτήν, εὐρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς ἀνθρώπων κεκάθικε· ἄλυσαντες αὐτὸν ἀγάγετε!

3 Καὶ εἰάν τις ὑμῖν εἴπῃ· τί ποιεῖτε τοῦτο; εἰπάτε· Ὅτι ὁ Κύριος αὐτοῦ χρεῖται· καὶ εὐθέως αὐτὸν ἀποστελεῖ! Ὡς.

4 Ἀπῆλθον δὲ, καὶ εὗρον ὅτον πῶλον δεδεμένον πρὸς τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφοδου, καὶ λύσαντες αὐτόν.

5 Καὶ τινες τῶν ἐκεῖ ἐστηκότων ἔλεγον αὐτοῖς· τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον;

6 Οἱ δὲ εἶπον αὐτοῖς καθὼς ἔνετείλατο ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἀφῆκαν αὐτούς.

7 Καὶ ἤγαγον τὸν πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπέβαλον αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐκάθισεν ἐπ' αὐτῷ.

8 Πολλοὶ δὲ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν εἰς

τὴν ὁδόν· ἄλλοι δὲ στοιβάδας ἔκοπτον ἐκ τῶν δένδρων, καὶ ἔστρωόντες εἰς τὴν ὁδόν.

9 Καὶ οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον, λέγοντες· Ὡσαννὰ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου·

10 Εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία ὃ ἐν ὀνόματι Κυρίου, τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαβὶδ Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.

11 Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἰς τὸ ἱερόν· καὶ περιβλεψάμενος πάντα, ὀψίας ἤδη οὕσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν μετὰ τὸν δώδεκα.

12 Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας, εἶπεν αὖτε.

13 Καὶ ἰδὼν συκὴν μακρόθεν, ἔχουσαν φύλλα, ἦλθεν εἰς αὐτήν· καὶ εὐρήσει τι ἐν αὐτῇ· καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτήν, οὐδὲν εὗρεν εἰ μὴ φύλλα· οὐ γὰρ ἦν καιρὸς σύκων.

14 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῇ· Μηκέτι ἐκ σοῦ εἰς τὸν αἰῶνα μῆδεῖς καρπὸν φάγοι. Καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

15 Καὶ ἐρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ εἰσελθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν, ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν, καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς, κατέστρεψε.

16 Καὶ οὐκ ᾔφειν ἵνα τις διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ.

17 Καὶ ἐδίδασκε, λέγων αὐτοῖς· Οὐ γέγραπται, Ὅτι ὁ οἶκος μου, οἶκος προσευχῆς κληθήσεται· πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν· ὑμεῖς δὲ ἐποιήσατε αὐτὸν σπήλαιον ληστῶν.

18 Καὶ ἤκουσαν οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς, καὶ ἐζήτουν πῶς αὐτὸν ἀπολέσουσιν· ἐφοβούντο γὰρ αὐτόν, ὅτι πᾶς ὁ ὄχλος ἐσεπλησσετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

19 Καὶ ὅτε ὀψὲ ἐγένετο, ἐξεπορεύετο ἔξω τῆς πόλεως.

20 Καὶ πρῶτὴ παραπορευόμενοι, εἶδον τὴν συκὴν ἐξηραμμένην ἐκ ριζῶν.

21 Καὶ ἀναμνηθεὶς ὁ Πέτρος, λέγει αὐτῷ· Ῥαββί, ἴδε, ἡ συκὴ ἣν κατηράσω ἐξηρανται.

22 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, λέγει αὐτοῖς· Ἔχετε πίστιν Θεοῦ.

23 Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ὅτι ὃς ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει· τούτῳ· Ἀρθῆτι, καὶ βληθῇ εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύσῃ ὅτι ἂν λέγει γίνεται· ἔσται αὐτῷ ὃ ἐάν εἴπῃ!

24 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα ἂν προσευχόμενοι αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι ἁλαμβάνετε!· καὶ ἔσται ὑμῖν.

25 Καὶ ὅταν στήκητε προσευχόμενοι, ἀφίετε· τί ἔχετε κατὰ τινος· ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

26 Εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

27 Καὶ ἐρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περιπατοῦντος αὐτοῦ, ἐρχονται πρὸς αὐτόν οἱ Ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ Γραμματεῖς, καὶ οἱ Πρεσβύτεροι·

28 Καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, καὶ τίς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν ἵνα ταῦτα ποιῇς;

29 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Ἐπερωτήσω ὑμᾶς κατὰ ἓνα λόγον, καὶ ἀποκριθῆτέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

30 Τὸ βάπτισμα Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἢ

that I drink of? and be baptized with the baptism^a that I am baptized with?

39 And they say unto him, We can. And Jesus said unto them, Ye^b shall indeed drink of the cup^c that I drink of; and with the baptism that I am baptized withal, shall ye be baptized:

40 But to sit on my right hand and on my left hand, is not mine to give; but it shall be given to them for whom it is prepared.^d

41 And when the ten heard it, they began to be much displeased with James and John.

42 But Jesus called them to him, and saith unto them, Ye^e know that they which β are accounted to rule over the Gentiles exercise lordship over them; and their great ones exercise authority upon them.

43 But so shall it not be among you: but^f whosoever will be great among you, shall be your minister:

44 And whosoever of you will be the chiefest, shall be servant of all.

45 For even the Son of man came not to be ministered unto, but^g to minister, and to^h give his life a ransom for many.

46 Andⁱ they came to Jericho: and as he went out of Jericho with his disciples and a great number of people, blind Bartimeus, the son of Timeus, sat by the highway side, begging.

47 And when he heard that it was Jesus of Nazareth, he began to cry out, and say, Jesus, thou Son of David, have mercy on me.

48 And many charged him that he should hold his peace: but he cried the more^j a great deal, Thou Son of David, have mercy^k on me.

49 And Jesus stood still, and commanded him to be called. And they call the blind man, saying unto him, Be of good comfort, rise; he^l calleth thee.

50 And he, casting^m away his garment, rose, and came to Jesus.

51 And Jesus answered and said unto him, What wilt thou that I should do unto thee? The blind man said unto him, Lord, that I might receive my sight.

52 And Jesus said unto him, Go thy way; thyⁿ faith hath made thee whole. And immediately he received his sight, and followed Jesus in the way.

CHAP. XI.

AND^b when they came nigh to Jerusalem, unto Bethphage, and Bethany, at the Mount of Olives, he sendeth forth two of his disciples,

2 And saith unto them, Go your way into the village over against you: and as soon as ye be entered into it, ye shall find a colt tied, whereon never man sat; loose him, and bring him.

3 And if any man say unto you, Why do ye this? say ye that the Lord hath need^c of him; and straightway he will send him hither.

4 And they went their way, and found the colt tied by the door without, in a place where two ways met; and they loose him.

5 And certain of them that stood there said unto them, What do ye, loosing the colt?

6 And they said unto them even as Jesus had commanded: and they let him go.

7 And they brought the colt to Jesus, and cast their garments on him; and^d he sat upon him.

8 And many spread their garments in the way; and others cut down branches

A. D. 33.

a Lu. 12. 50.

b Mat. 10. 25.

Jno. 17. 14.

c ch. 14. 36.

d Ps. 118. 26.

e Is. 9. 7.

Je. 33. 15.

f Ps. 148. 1.

g Mat. 25. 34.

He. 11. 16.

h Zep. 1. 12.

Eze. 8. 9.

i Lu. 12. 25.

k Mat. 21. 13.

&c.

l or, think

good.

m ch. 9. 35.

n Mat. 20. 26.

28.

o Lu. 9. 48.

p Is. 5. 7.

q Jno. 13. 14.

r Phi. 2. 7.

s Mat. 21. 12.

&c.

t Lu. 19. 45. &c

Jno. 2. 14. &c

p Is. 53. 11. 12.

Da. 9. 26.

2 Co. 5. 21.

Ga. 3. 13.

1 Ti. 2. 6.

Tit. 2. 14.

q Mat. 20. 29.

&c.

r Lu. 18. 35. &c

s De. 14. 25. 26.

t Is. 56. 7.

y or an

house of

prayer for

all nations.

u Je. 7. 11.

v Je. 29. 13.

w Ps. 62. 12.

x ch. 1. 22.

y Mat. 7. 28.

z Lu. 4. 32.

a Jno. 11. 23.

b Ph. 3. 7. 9.

c or, Have

the faith

of God.

d ch. 5. 34.

e Mat. 9. 22.

f or, saved

thee.

g Mat. 17. 20.

h Lu. 17. 6.

i Mat. 21. 1.

&c.

j Lu. 19. 29. &c

k Jno. 12. 14.

&c.

l Mat. 7. 7.

m Lu. 11. 9.

n 18. 1.

o Jno. 14. 13.

p 15. 7.

q 16. 24.

r Ja. 1. 5. 6.

s Mat. 6. 14.

t Col. 3. 13.

u Mat. 18. 35.

v Ac. 17. 25.

w Mat. 21. 23.

&c.

x Lu. 20. 1. &c

y Nu. 16. 3.

z or, thing.

a Zec. 9. 9.

off the trees, and strawed them in the way.

9 And they that went before, and they that followed, cried, saying, Hosanna; Blessed^a is he that cometh in the name of the Lord:

10 Blessed be the kingdom^b of our father David, that cometh in the name of the Lord: Hosanna in the highest.^c

11 And Jesus entered into Jerusalem, and into the temple: and^d when he had looked round about upon all things, and now the even-tide was come, he went out unto Bethany with the twelve.

12 And^e on the morrow, when they were come from Bethany, he was hungry:

13 And seeing a fig-tree afar off, having leaves, he came, if haply he might find any thing thereon: and when he came to it, he found nothing^f but leaves; for the time of figs was not yet.

14 And Jesus answered and said unto it, No man eat fruit of thee hereafter for ever. And his disciples heard it.

15 And^g they come to Jerusalem: and Jesus went into the temple, and began to cast out them that sold and bought in the temple, and overthrew the tables of the money-changers,^h and the seats of them that sold doves;

16 And would not suffer that any man should carry any vessel through ye temple.

17 And he taught, saying unto them, Is it not written, My house shall be called of all nations the house of prayer? but ye have made it a denⁱ of thieves.

18 And the scribes and chief priests heard it, and sought how they might destroy him: for they feared him, because all the people was astonished^j at his doctrine.

19 And when even was come, he went out of the city.

20 And in the morning, as they passed by, they saw the fig-tree dried up from the roots.

21 And Peter, calling to remembrance, saith unto him, Master, behold, the fig-tree which thou cursedst is withered away!

22 And Jesus, answering, saith unto them, δ Have faith in God.

23 For verily I say unto you, That whosoever^a shall say unto this mountain, Be thou removed, and be thou cast into the sea; and shall not doubt in his heart, but shall believe that those things which he saith shall come to pass; he shall have whatsoever he saith.

24 Therefore I say unto you, What^b things soever ye desire when ye pray, believe that ye receive them, and ye shall have them.

25 And when ye stand praying, forgive^c if ye have ought against any; that your Father also which is in heaven may forgive you your trespasses.

26 But^d if ye do not forgive, neither will your Father which is in heaven forgive your trespasses.

27 And they come again to Jerusalem: and^e as he was walking in the temple, there come to him the chief priests, and the scribes, and the elders,

28 And say unto him, By^f what authority doest thou these things? and who gave thee this authority to do these things?

29 And Jesus answered and said unto them, I will also ask of you one question, and answer me, and I will tell you by what authority I do these things.

30 The baptism of John, was it from heaven, or of men? Answer me.

31 And they reasoned with themselves, saying, If we shall say, From heaven; he will say, Why then did ye not believe him?

32 But if we shall say, Of men; they feared the people: for ^b all men counted John, that he was a prophet indeed.

33 And they answered and said unto Jesus, We ^e cannot tell. And Jesus answering, saith unto them, Neither do I ^d tell you by what authority I do these things.

CHAP. XII.

AND he began to speak unto them by parables. A ^a certain man planted a vineyard, and set an hedge about it, and digged a place for the wine-fat, and built a tower, and let it out to husbandmen, and went into a far country.

2 And at the season he sent to the husbandmen a servant, that he might receive from the husbandmen of the ^e fruit of the vineyard.

3 And they caught him, and beat him, and sent him away empty.

4 And again he sent unto them another servant; and at him they cast stones, ^f and wounded him in the head, and sent him away shamefully handled.

5 And again he sent another; and him they killed, and ^g many others; beating some, and killing ^h some.

6 Having yet therefore one son, his well-beloved, he ⁱ sent him also last unto them, saying, They will reverence my son.

7 But those husbandmen said among themselves, This is the heir; come, let us kill him, and the inheritance shall be our's.

8 And they took him, and killed him, and cast him out ^j of the vineyard.

9 What shall therefore the lord of the vineyard do? He will come and ^k destroy the husbandmen, and will ^l give the vineyard unto others.

10 And have ye not read this scripture; The ^m stone which the builders rejected is become the head of the corner:

11 This was the Lord's doing, and it is marvellous in our eyes?

12 And ⁿ they sought to lay hold on him, but feared the people: for they knew that he had spoken the parable against them: and they left him, and went their way.

13 And ^o they send unto him certain of the Pharisees and of the Herodians, to catch him in his words.

14 And when they were come, they say unto him, Master, we know that thou art true, and carest for no man: for thou regardest not the person of men, but teachest the way of God in truth: Is it lawful to give tribute to Cesar, or not?

15 Shall we give, or shall we not give? But he, knowing their hypocrisy, said unto them, Why tempt ye me? Bring me a ^p penny, that I may see it.

16 And they brought it. And he saith unto them, Whose ^q is this image and superscription? And they said unto him, Cesar's.

17 And Jesus, answering, said unto them, Render to Cesar ^r the things that are Cesar's, and to God ^s the things that are God's. And they marvelled at him.

18 Then ^t come unto him the Sadducees, which say ^u there is no resurrection; and they asked him, saying,

19 Master, Moses wrote ^v unto us, If a man's brother die, and leave his wife behind him, and leave no children, that

A. D. 33.

a Ru. 1. 11. 13.

b ch. 6. 20.

c Mat. 3. 5. 6.

d Is. 1. 3.

e Je. 8. 7.

f Ho. 4. 6.

g Lu. 10. 21. 22.

h Mat. 21. 23.

i Lu. 20. 9. &c.

j 1 Co. 15. 42.

k 53.

l Ca. 8. 11.

m Mi. 7. 1.

n Lu. 12. 48.

o Ju. 15. 1. 3.

p Ex. 3. 6.

q ver. 24.

r He. 11. 37.

s Mat. 22. 35.

t Ne. 9. 30.

u Je. 25. &c.

v Mat. 23. 37.

w He. 1. 1. 2.

x De. 6. 4. 5.

y Lu. 10. 27.

z He. 13. 12.

a Le. 19. 18.

b Mat. 22. 39.

c Ro. 13. 9.

d Pr. 1. 24. 31.

e Is. 5. 5. 7.

f Da. 9. 26.

g Je. 17. 3.

h Ps. 118. 22.

i De. 4. 39.

j Is. 45. 5. 6. 14.

k 46. 9.

l u ch. 11. 18.

m Ju. 7. 30.

n 1 Sa. 15. 22.

o Ho. 6. 6.

p Mi. 6. 6. 8.

q Mat. 22. 15.

r Lu. 20. 20. &c.

s y Mat. 22. 46.

t z Mat. 22. 41.

u Lu. 20. 41. &c.

v a 2 Sa. 23. 2.

w 2 Ti. 3. 16.

x b Ps. 110. 1.

y b Valuing of

z our money

a seven pence

b halfpenny,

c as Mat. 22. 19.

d c ch. 4. 2.

e d Mat. 23. 1.

f Lu. 20. 46. &c.

g c Lu. 11. 43.

h f Mat. 17. 25.

i 27.

j Ro. 13. 7.

k 1 Pe. 2. 17.

l g 2 Ti. 3. 6.

m h Ec. 5. 4. 5.

n Mal. 1. 6.

o i Mat. 22. 23.

p Lu. 20. 27. &c.

q k Lu. 21. 1. &c.

r l Ac. 23. 8.

s y a piece of

t brass money:

u see

v Mat. 10. 9.

w m De. 25. 5.

x d 7th part of

y that piece

z of brass money.

his brother ^a should take his wife, and raise up seed unto his brother.

20 Now there were seven brethren: and the first took a wife, and dying, left no seed.

21 And the second took her, and died; neither left he any seed: and the third likewise.

22 And the seven had her, and left no seed: last of all the woman died also.

23 In the resurrection therefore, when they shall rise, whose wife shall she be of them? for the seven had her to wife.

24 And Jesus answering said unto them, Do ye not therefore err, because ye know not ^e scriptures, neither the power of God?

25 For when they shall rise from the dead, they neither marry nor are given in marriage; but ^f are as the angels which are in heaven.

26 And as touching the dead, that they rise; have ye not read in the book of Moses, how in the bush God spake unto him, saying, ^g I am the God of Abraham, and the God of Isaac, and the God of Jacob?

27 He is not the God of the dead, but the God of the living: ye ^h therefore do greatly err.

28 And ⁱ one of the scribes came, and having heard them reasoning together, and perceiving that he had answered them well, asked him, Which is the first commandment of all?

29 And Jesus answered him, The first of all the commandments is, ^j Hear, O Israel; The Lord our God is one Lord:

30 And thou shalt love the Lord thy God with all thy heart, and with all thy soul, and with all thy mind, and with all thy strength. This ^k is the first commandment.

31 And the second is like, ^l namely this, Thou ^m shalt love thy neighbour as thyself. There is none other commandment greater than these.

32 And the scribe said unto him, Well, Master, thou hast said the truth: for there is one God; and ⁿ there is none other but he:

33 And to love him with all the heart, and with all the understanding, and with all the soul, and with all the strength, and to love ^o his neighbour as himself, is more ^p than all whole burnt-offerings and sacrifices.

34 And when Jesus saw that he answered discreetly, he said unto him, Thou art not far from the kingdom of God. And no man after that durst ask him ^q any question.

35 And Jesus answered and said, while he taught in the temple, How say the scribes that Christ is the son of David? ^r

36 For David himself said by ^s the Holy Ghost, The ^t LORD said to my Lord, Sit thou on my right hand, till I make thine enemies thy footstool.

37 David therefore himself calleth him Lord; and whence is he ^u then his son? And the common people heard him gladly.

38 And he said unto them ^v in his doctrine, Beware ^w of the scribes, which love to go in long clothing, and love salutations in the market-places.

39 And ^x the chief seats in the synagogues, and the uppermost rooms at feasts;

40 Which devour widows' houses, ^y and for a pretence make long prayers: these shall receive greater damnation.

41 And ^z Jesus sat over against the treasury, and beheld how the people cast ^a money into the treasury: and many that were rich cast in much.

42 And there came a certain poor widow, and she threw in two ^b mites,

ἡ ἐξ ἀνθρώπων; ἀποκρίθητέ μοι.

31 Καὶ ἔλογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες·
 "Ἐάν ἐγομώμεν, ἔξ οὐρανοῦ, ἔρει· Διὰ τί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;

32 Ἄλλ' ἐάν ἐπώμεν, ἔξ ἀνθρώπων· ἔφοβοντο τὸν λαόν· ἅπαντες γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην, ὅτι ὄντως προφήτης ἦν.

33 Καὶ ἀποκριθέντες, λέγουσι τῷ Ἰησοῦ· Οὐκ οἶδαμεν. Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς, λέγει αὐτοῖς· Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

Κεφ. ιβ'. ΧΙΙ.

ΚΑΙ ἤρξατο αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς λέγειν· Ἄμπελῶνα ἐφύτευσεν ἄνθρωπος, καὶ περιέθηκε φραγμὸν, καὶ ὥρυεν ὑπολήνιον, καὶ ψυχοδόμησε πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπέδημσε.

2 Καὶ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργούς τῷ καιρῷ δούλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἄμπελῶνος.

3 Οἱ δὲ, λαβόντες αὐτὸν, ἔδειραν, καὶ ἀπέστειλαν κενόν.

4 Καὶ πάλιν ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δούλον· κἀκείνον· λιθβολήσαντες ἔκεφαλαίωσαν, καὶ ἄπέστειλαν ἡτιμωμένον.

5 Καὶ ἄλλιν ἄλλον ἀπέστειλε· κἀκείνον ἀπέκτειναν· καὶ πολλοὺς ἄλλους, τοὺς μὲν δέροντες, τοὺς δὲ ἀποκτείνοντες.

6 Ἐτι οὖν ἓνα υἱὸν ἔχων ἀγαπήτὸν ἄ αὐτοῦ, ἀπέστειλε καὶ αὐτὸν πρὸς αὐτοὺς ἔσχατον, λέγων· Ὅτι ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου.

7 Ἐκείνους δὲ οἱ γεωργοὶ εἶπον πρὸς ἑαυτοὺς· Ὅτι οὗτος ἔστιν ὁ κληρονόμος· δευτέρῃ, ἀποκτείνωμεν αὐτὸν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία.

8 Καὶ λαβόντες αὐτὸν, ἀπέκτειναν, καὶ ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἄμπελῶνος.

9 Τί οὖν ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἄμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργούς, καὶ δώσει τὸν ἄμπελῶνα ἄλλοις.

10 Οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε; Λίθον δ' ἐν ἀποδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας·

11 Παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη· καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν.

12 Καὶ ἐζήτησαν αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν γάρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπε· καὶ ἀφέντες αὐτὸν, ἀπῆλθον.

13 Καὶ ἀποστέλλουσι πρὸς αὐτὸν τινὰς τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν Ἑρωδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἠγρεύσωσι λόγῳ.

14 Οἱ δὲ ἔλθοντες λέγουσιν αὐτῷ· Διδάσκαλε, οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσκεις· ἔξεστι κῆνσον Καίσαρι δοῦναι, ἢ οὐ; δῶμεν, ἢ μὴ δῶμεν;

15 Ὁ δὲ εἰδὼς ἃ αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν, εἶπεν αὐτοῖς· Τί με πειράζετε; φέρετέ μοι δηνάριον, ἵνα ἰδῶ.

16 Οἱ δὲ ἤνεγκαν. Καὶ λέγει αὐτοῖς· Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Καίσαρος.

17 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Ἀποδοτε τὰ Καίσαρος, Καίσαρι· καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ, τῷ Θεῷ. Καὶ ἐθαύμασαν ἐπ' αὐτῷ.

18 Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτὸν, οἵτινες λέγουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες·

19 Διδάσκαλε, Μωσὴς ἔγραψεν ἡμῖν, ὅτι ἐάν τις ἀδελφὸς ἀποθάνῃ, καὶ καταλίπῃ γυναῖκα, καὶ τέκνα μὴ ἄφῃ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἐξαναστήσῃ

σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

20 Ἐπτά ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβε γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων οὐκ ἀφῆκε σπέρμα.

21 Καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτήν, καὶ ἀπέθανε, καὶ ἐδὲ αὐτὸς ἀφῆκε σπέρμα· καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως.

22 Καὶ ἔλαβον αὐτὴν οἱ ἑπτὰ, καὶ οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα· καὶ ἐσχάτη πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνὴ.

23 Ἐν τῇ ὁμῇ ἀναστήσει, ὅταν ἀναστῶσι, τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτήν γυναῖκα.

24 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφάς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ;

25 Ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὐτε γαμοῦσιν, οὐτε γαμίσκονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡς ἄγγελοι· οἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

26 Περὶ δὲ τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ· Μωσέως, ἐπὶ τῆς βάτης ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεός, λέγων· Ἐγὼ ὁ Θεός Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ·

27 Οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ὁ Θεός· ζώντων· ὑμεῖς οὖν πολὺ πλανᾶσθε.

28 Καὶ προσελθὼν εἰς τῶν Γραμματέων, ἀκούσας αὐτῶν συζητούντων, εἰδὼς ὅτι καλῶς αὐτοὺς ἀπεκρίθη, ἐπηρώτησεν αὐτὸν· Ποία ἐστὶ πρώτη· πασῶν ἐντολῶν;

29 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη αὐτῷ· Ὅτι πρώτη πασῶν τῶν ἐντολῶν· Ἀκούε Ἰσραὴλ, Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν, Κύριος εἰς ἔσθι.

30 Καὶ ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου. Αὕτη πρώτη ἐντολή.

31 Καὶ δευτέρα ὁμοία, αὕτη· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν· μείζων τούτων ἄλλη ἐντολή οὐκ ἔστι.

32 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Γραμματεὺς· Καλῶς, διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας εἶπας, ὅτι εἰς ἐστὶ ὁ Θεός, καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ.

33 Καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτὸν, πλείον ἐστι πάντων τῶν ὀλοκαυτωμάτων καὶ τῶν ὀφθεινῶν.

34 Καὶ ὁ Ἰησοῦς, ἰδὼν αὐτὸν ὅτι νονεχῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ· Οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

35 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγε, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· Πῶς λέγουσιν οἱ Γραμματεῖς, ὅτι ὁ Χριστὸς υἱὸς ἐστὶ Δαβὶδ;

36 Αὐτὸς γὰρ Δαβὶδ εἶπεν ἐν τῷ Πνεύματι τῷ ἁγίῳ· Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.

37 Αὐτὸς ὁ Δαβὶδ λέγει αὐτὸν Κύριον· καὶ πόθεν υἱὸς αὐτοῦ ἐστὶ; Καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἡδέως.

38 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· Βλέπετε ἀπὸ τῶν Γραμματέων, τῶν θελόντων ἐν σοταῖς περιπατεῖν, καὶ ὑποτασσῶν ἐν ταῖς ἀγοραῖς,

39 Καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις·

40 Οἱ κατεσθίνοντες τὰς οἰκίας τῶν πτωχῶν, καὶ προσφάσεις μακρὰ προσευχόμενοι· οὗτοι ληψονται περισσώτερον κρίμα.

41 Καὶ καθίσας ὁ Ἰησοῦς κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου, ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλουτοὶ ἐβαλλον πολλὰ.

42 Καὶ ἔλθουσα μία χίρα πτωχή· ἔβαλε

λεπτά δύο, ὃ ἐστὶ κοδράντης.

43 Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ἔλεγεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χίρα αὕτη ἡ πτωχὴ πλείον πάντων βέβληκε τῶν βαλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον.

44 Πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον· αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

Κεφ. ιγ'. XIII.

ΚΑΙ ἐκπορευομένοιον αὐτῶ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῶ εἰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ· Διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι, καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί.

2 Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτῶ· Βλέπετε ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομὰς· ἢ μὴ ἠφέθη λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ μὴ καταλυθῇ.

3 Καὶ καθήμενος αὐτῶ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἑλαιῶν κατέναντι τοῦ ἱεροῦ, ἐπρωτῶν αὐτόν κατ' ἰδίαν Πέτρος, καὶ Ἰάκωβος, καὶ Ἰωάννης, καὶ Ἀνδρέας· 4 Εἶπε ἡμῖν πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλα ταῦτα συντελεῖσθαι· 5 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, ἀποκριθεὶς αὐτοῖς, ἤρξατο λέγειν· Βλέπετε μὴ τίς ὑμᾶς πλανήσῃ.

6 Πολλοὶ γὰρ ἐλίσσονται ἐπὶ τῇ ὀνοματί μου, λέγοντες· Ὅτι ἐγὼ εἰμὶ καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν.

7 Ὅταν δὲ ἀκούσῃτε πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ γενέσθαι· ἀλλ' οὕτω τὸ τέλος.

8 Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· καὶ ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόπους, καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ ταραχαί·.

9 Ἀρχαὶ ὠδίνων ταῦτα. Βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτοὺς· παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ εἰς συναγωγὰς· δαρήσεσθε, καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων σταθήσεσθε ἕνεκεν ἑμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

10 Καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη δεῖ πρῶτον κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον.

11 Ὅταν δὲ ἀγάγωνσιν ὑμᾶς παραδίδόντες, μὴ προμεριμνᾶτε τί λαλήσητε, μηδὲ μελετᾶτε· ἀλλ' ὃ ἔαν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τοῦτο λαλεῖτε· οὐ γὰρ ἐστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον.

12 Παραδώσει δὲ ἀδελφοὺς ἀδελφῶν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς.

13 Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομένειας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται.

14 Ὅταν δὲ ἴδῃτε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, ὃ ρήθη ἐν τῇ Δαυὶλ τοῦ προφῆτου, ἔστος ὅπου οὐ δεῖ (ὁ ἀναγινώσκων νοεῖτω)· τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη·

15 Ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος, μὴ καταβὰς εἰς τὴν οἰκίαν, μηδὲ εἰσελθὲν ἀραὶ τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ.

16 Καὶ ὁ εἰς τὸν ἄγρον ὢν, μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω, ἀραὶ τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ.

17 Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἔχουσιν, καὶ ταῖς θηλαζούσαις, ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.

18 Προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ὃ ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος.

19 Ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλίψεις, οἷα οὐ γέγονε τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως ἕως ἐκτίσειν ὁ Θεός, ἕως τοῦ νῦν, καὶ οὐ μὴ γένηται.

20 Καὶ εἰ μὴ Κύριος ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σὰρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς ἐξέλεξατο ἐκολόβωσας τὰς ἡμέρας.

21 Καὶ τότε ἔάν τις ὑμῖν εἴπῃ· Ἰδοὺ, ὧδε ὁ Χριστός· ἢ ἴδου ἐκεῖ μὴ πιστεύσητε!

22 Ἐγερθήσονται γὰρ ψευδοχριστοὶ καὶ ψευδοπροφῆται· καὶ δώσουσι σημεῖα καὶ τέρατα, πρὸς τὸ ἀποπλανᾶν, εἰ δυνατόν, καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς.

23 Ὑμεῖς δὲ βλέπετε· ἰδοὺ, προεῖρηκα ὑμῖν πάντα.

24 Ἀλλ' ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, μετὰ τὴν θλίψιν ἐκείνην, ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς·

25 Καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔσονται ἐκπίπτοντες, καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται.

26 Καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ δυνάμεως πολλῆς, καὶ δόξης.

27 Καὶ τότε ἀποστελεῖ τὰς ἀγγέλους αὐτοῦ καὶ ἐπισυναγάξει τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ' ἄκρου γῆς ἕως ἄκρου ἑρᾶν.

28 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολὴν· ὅταν αὕτης ἦδῃ ὁ κλάδος ἀπαλός γένηται, καὶ ἐκφυῇ τὰ φύλλα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν.

29 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ταῦτα ἴδῃτε γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἡ ἡμέρα.

30 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἢ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, μέχρις οὗ πάντα ταῦτα γένηται.

31 Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται· οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι.

32 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἀγγελοι· οἱ ἐν οὐρανῷ οὐδὲ ὁ υἱός, ἢ ἐγὼ ὁ πατήρ.

33 Βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε καὶ προσεύχεσθε· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ καιρὸς ἐστίν.

34 Ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος ἀφείλεται τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, καὶ δοὺς τοῖς δούλοις αὐτοῦ, τὴν ἐξουσίαν, καὶ ἐκάστω τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ.

35 Γρηγορεῖτε οὖν (οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, ὃν, ἢ μεσονυκτίου· ἢ ἀλεκτοροφωνίας, ἢ πρωί·)

36 Μὴ, ἐλθὼν ἐξαφνης, εὕρῃ ὑμᾶς καθεύδοντας.

37 Ἀ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσι λέγω· Γρηγορεῖτε.

Κεφ. ιδ'. XIV.

ἮΝ δὲ τὸ πάσχα, καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας· καὶ ἐζήτουν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Γραμματεῖς, πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες ἀποκτείνωσιν.

2 Ἐλεγον δὲ· Μὴ ἐν τῇ εορτῇ, μήποτε θόρυβος ἔσται τοῦ λαοῦ.

3 Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ, ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ, ἦλθε γυνὴ ἔχουσα ἀνάβαστρον μύρον, νάρδου πιστικῆς πολυτελοῦς· καὶ συντρίψασα· τὸ ἀνάβαστρον, κατέχευεν αὐτὸν κατὰ τῆς κεφαλῆς.

4 Ἦσαν δὲ τινες ἀγανακτίζοντες πρὸς ἑαυτὸς, καὶ λέγοντες· Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν;

5 Ἦδύνατο γὰρ τοῦτο πρᾶξῃναι ἐπ' ἀνὸν τριακοσίων دينارῶν, καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς. Καὶ ἐνεβριμώοντο αὐτῇ.

6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἀφετε αὐτὴν· τί αὐτῇ κόπους παρέχετε· καλὸν ἔργον εἰργάσατο εἰς ἐμέ.

7 Πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, καὶ ὅταν θέλητε, δύνασθε αὐτοὺς εὖ ποιῆσαι· ἐμεῖ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.

which make a farthing.

43 And he called *unto him* his disciples, and saith unto them, Verily I say unto you, That ^b this poor widow hath cast more in, than all they which have cast into the treasury:

44 For all *they* did cast in of their abundance;^c but she of her want did cast in all that she had, *even* all ^e her living.

CHAP. XIII.

AND ^f as he went out of the temple, one of his disciples saith unto him, Master, see what manner of stones and what buildings *are here*!

2 And Jesus, answering, said unto him, Seest thou these great buildings? there ^g shall not be left one stone upon another, that shall not be thrown down.

3 And as he sat upon the Mount of Olives, over against the temple, Peter and James and John & Andrew asked him privately,

4 Tell us, when shall these things be? and what *shall be* the sign when all these things shall be fulfilled?

5 And Jesus, answering them, began to say, Take ^h heed lest any *man* deceive you:

6 For many shall come ⁱ in my name, saying, I am *Christ*; & shall deceive many.

7 And when ye shall hear of wars and rumours of wars, be ^j ye not troubled: for *such things* must needs be; but the end *shall* not be yet.

8 For nation shall rise against nation, and kingdom against kingdom; and there shall be earthquakes in divers places, and there shall be famines and troubles: these *are* the beginnings of ^k sorrows.

9 But take heed to yourselves: for they shall ^l deliver you up to councils; and in the synagogues ye shall be beaten; and ye shall be brought before rulers and kings for my sake, for a testimony against them.

10 And ^m the gospel must first be published among all nations.

11 But when they shall lead *you*, and deliver you up, take no thought beforehand what ye shall speak, neither do ye premeditate; but whatsoever shall be given you in that hour, that speak ye: for it is not ye that speak, but ⁿ the Holy Ghost.

12 Now the brother ^o shall betray the brother to death, and the father the son: and children shall rise up against their parents, and shall cause them to be put to death.

13 And ye shall be hated ^p of all *men* for my name's sake: but he ^q that shall endure unto the end, the same shall be saved.

14 But when ye shall see the abomination of desolation, spoken of ^r by Daniel the prophet, standing where it ought not, (let him that readeth understand,) then let them that be in Judea flee to the mountains:

15 And let him that is on the house-top not go down into the house, neither enter *therein*, to take any thing out of his house.

16 And let him that is in the field not turn back again for to take up his garment.

17 But woe to them that are with child, and to them that give suck in those days!

18 And pray ye that your flight be not in the winter.

19 For ^s in those days shall be affliction, such as was not from the beginning of the creation which God created unto this time, neither shall be.

20 And except that the Lord had shortened those days, no flesh should be saved: but for the elect's sake, whom he

A. D. 33.

a Lu. 17. 23.

b 2 Co. 8. 2

c 1 Ch. 29. 3,

17.

2 Ch. 24. 10.

d 2 Pe. 3. 17.

e De. 24. 6.

f Mat. 24. 1,

&c.

Lu. 21. 5, &c.

g Da. 12. 1.

Zep. 1. 15-17.

h Is. 13. 10.

24. 20, 23.

Je. 4. 28.

2Pe. 3. 10, 12.

Re. 6. 12-14.

20. 11.

i Lu. 19. 44.

k ch. 14. 62.

Da. 7. 9-14.

Mat. 16. 27.

24. 30.

Ac. 1. 11.

1 Th. 4. 16.

2 Th. 1. 7, 10.

Re. 1. 7.

l Je. 29. 8.

Ep. 5. 6.

2 Th. 2. 3.

Re. 20. 7, 8.

m Ac. 5. 36, 39.

1 Jn. 4. 1.

n Ps. 27. 3.

46. 1, 2.

Pr. 3. 25.

Jn. 14. 1, 27.

o Is. 40. 8.

p The word in the original importeth the pains of a woman in travail.

q Mat. 24. 42.

25. 13.

Lu. 12. 40.

21. 34.

Ro. 13. 11, 12.

1 Th. 5. 6.

Re. 16. 15.

r Mat. 10. 17,

&c.

Re. 2. 10.

s Mat. 28. 19.

Re. 14. 6.

t Mat. 25. 5.

Ac. 2. 4.

4. 8, 31.

6. 10.

u Mi. 7. 6.

v ver. 33, 35.

w Lu. 6. 22.

Jn. 17. 14.

x Da. 12. 12.

Re. 2. 10.

y Da. 9. 27.

z Mat. 26. 6,

&c.

Lu. 7. 37.

Jn. 12. 1, &c.

y pure nard;

or, liquid nard.

d See Mat. 18.

28.

a Da. 12. 1.

Joel 2. 2.

b De. 15. 11.

bath chosen, he hath shortened the days.

21 And then if any man shall say to you, Lo, ^a here *is* Christ; or, Lo, *he is* there; believe *him* not:

22 For false Christs and false prophets shall rise, and shall shew signs and wonders, to seduce, if *it were* possible, even the elect.

23 But ^a take ye heed; behold, I have foretold you all things.

24 But in those days, after that tribulation, ^b the sun shall be darkened, and the moon shall not give her light,

25 And ^c the stars of heaven shall fall, and the powers that are in heaven shall be shaken.

26 And ^d then shall they see the Son of man coming in the clouds, with great power and glory.

27 And then shall he send his angels, and shall gather together his elect from the four winds, from the uttermost part of the earth, to the uttermost part of heaven.

28 Now learn a parable of the fig-tree; When her branch is yet tender, & putteth forth leaves, ye know that summer is near: 29 So ye in like manner, when ye shall see these things come to pass, know that it is nigh, *even* at the doors.

30 Verily I say unto you, that this generation shall not pass, till all these things be done.

31 Heaven and earth shall pass away: but ^e my words shall not pass away.

32 But of that day and *that hour* knoweth no man, no, not the angels which are in heaven, neither the Son, but the Father.

33 Take ^f ye heed, watch and pray: for ye know not when the time is.

34 For the Son of man is as a man taking a far journey, who left his house, and gave authority to his servants, and to every man his work, and commanded the porter to watch.

35 Watch ye therefore; for ye know not when the master of the house cometh, at even, or at midnight, or at the cock-crowing, or in the morning;

36 Lest coming suddenly, he find you sleeping.

37 And what I say unto you, I say unto all, Watch.

CHAP. XIV.

AFTER two days was the *feast* of the passover, and of unleavened bread: and the chief priests and the scribes sought how they might take him by craft, and put *him* to death.

2 But they said, Not on the feast-day, lest there be an uproar of the people.

3 And ^a being in Bethany, in the house of Simon the leper, as he sat at meat, there came a woman having an alabaster-box of ointment of ^b spikenard, very precious; and she brake the box, and poured *it* on his head.

4 And there were some that had indignation within themselves, and said, Why was this waste of the ointment made?

5 For it might have been sold for more than three hundred ^c pence, and have been given to the poor. And they murmured against her.

6 And Jesus said, Let her alone; why trouble ye her? she hath wrought a good work on me.

7 For ^d ye have the poor with you always, and whensoever ye will ye may do them good: but me ye have not always.

8 She hath done what she could : she is come aforehand to anoint my body to the burying.

9 Verily I say unto you, Wheresoever this gospel shall be preached throughout the whole world, *this* also that she hath done shall be spoken of for a memorial of her.

10 And^b Judas Iscariot, one of the twelve, went unto the chief priests, to betray^d him unto them.

11 And when they heard *it*, they were glad, and promised to give him^e money. And he sought how he might conveniently betray him.

12 And the first day of^k unleavened bread, when they^β killed the passover, his disciples said unto him, Where wilt thou that we go and prepare, that thou mayest eat the passover?

13 And he sendeth forth two of his disciples, and saith unto them, Go^t ye into the city, and there shall meet you a man bearing a pitcher of water : follow him.

14 And wheresoever he shall go in, say ye to the good man of the house, The Master^m saith, Where is the guest-chamber, where I shall eatⁿ the passover with my disciples?

15 And he will shew you a large upper room furnished and prepared : there make ready for us.

16 And his disciples went forth, and came into the city, and found^p as he had said unto them : and they made ready the passover.

17 And in the evening he cometh with the twelve.

18 And as they sat and did eat, Jesus said, Verily I say unto you, One of you which eateth^s with me shall betray me.

19 And they began to be sorrowful, and to say unto him one by one, *Is it I?* and another said, *Is it I?*

20 And he answered and said unto them, *It is one of the twelve, that dipeth with me in the dish.*

21 The Son of man indeed goeth, as it is written of him : but woe to that man by whom the Son of man is betrayed ! good^v were it for that man if he had never been born.

22 And^w as they did eat, Jesus took bread, and blessed, & brake *it*, and gave to them, and said, Take^y eat ; this is my body.

23 And he took the cup ; and when he had given thanks, he gave *it* to them : and they all drank of it.

24 And he said unto them, This^z is my blood of the new testament, which is shed for many.

25 Verily I say unto you, I will drink no more of the fruit of the vine, until that day that I drink it^a new in the kingdom of God.

26 And when they had sung an^b hymn, they went out into the Mount of Olives.

27 And Jesus saith unto them, All ye shall be offended because of me this night : for it is written, I will smite the shepherd, and the sheep shall be scattered.

28 But^c after that I am risen, I will go before you into Galilee.

29 But^d Peter said unto him, Although all shall be offended, yet *will* not I.

30 And Jesus saith unto him, Verily I say unto thee, That this day, *even* in this night, before the cock crow twice, thou shalt deny me thrice.

31 But he spake the more^e vehemently, If

A. D. 33.

a Mat. 26. 36,

&c.

Lu. 22. 33, &c.

Jn. 18. 1, &c.

b Mat. 26. 14,

&c.

Lu. 22. 3, &c.

c Jn. 12. 27.

d Jn. 13. 2.

e 1 Ki. 21. 20.

f Pr. 11. 10.

g Ro. 8. 15.

h Ga. 4. 6.

i Ex. 12. 8, &c.

β or, sacrificied.

j Ps. 40. 8.

Jn. 4. 34.

5. 30.

6. 33, 39.

18. 11.

Phi. 2. 8.

k ch. 11. 2, 3.

He. 4. 13.

l Ro. 7. 18, 25.

Ga. 5. 17.

m Jn. 11. 28.

13. 13.

n Re. 3. 20.

o Jn. 7. 30.

8. 20.

13. 1.

p Jn. 16. 4.

q Mat. 26. 47.

Lu. 22. 47, &c.

Jn. 18. 3, &c.

r Ps. 3. 1, 2.

s Ps. 41. 9.

55. 13, 14.

t Ps. 2. 2.

v 2 Sa. 20. 9.

Ps. 55. 21.

Pr. 27. 6.

w Lu. 6. 46.

x Mat. 18. 6, 7.

Mat. 26. 26,

&c.

Lu. 22. 19.

1 Co. 11. 23,

&c.

y Jn. 6. 43, 58.

z 1 Co. 10. 16.

Jn. 6. 53.

a Ps. 22. 1, &c.

Is. 53. 3, &c.

Lu. 24. 44.

b ver. 27.

Ps. 88. 8.

Is. 63. 3.

c Joel 3. 18.

Am. 9. 13, 14.

γ or, psalm.

d ch. 13. 16.

e Mat. 26. 57,

&c.

Lu. 22. 54, &c.

Jn. 18. 13, &c.

f Zec. 13. 7.

g ch. 10. 7.

h Mat. 26. 33,

34.

Lu. 22. 33, 34.

Jn. 13. 37, 38.

i Ps. 35. 11.

I should die with thee, I will not deny thee in any wise. Likewise also said they all.

32 And^a they came to a place which was named Gethsemane : and he saith to his disciples, Sit ye here, while I shall pray.

33 And he taketh with him Peter and James and John, and began to be sore amazed, and to be very heavy ;

34 And saith unto them, My^c soul is exceeding sorrowful unto death : tarry ye here, and watch.

35 And he went forward a little, and fell on the ground, and prayed / that, if it were possible, the hour might pass from him.

36 And he said,^e Abba, Father, all things are possible unto thee ; take away this cup from me : neverthelessⁱ not what I will, but what thou wilt.

37 And he cometh, & findeth them sleeping, and saith unto Peter, Simon, sleepest thou ? couldest not thou watch one hour ?

38 Watch ye, and pray, lest ye enter into temptation. The^t spirit truly is ready, but the flesh is weak.

39 And again he went away, and prayed, and spake the same words.

40 And when he returned, he found them asleep again, (for their eyes were heavy,) neither wist they what to answer him.

41 And he cometh the third time, and saith unto them, Sleep on now, and take your rest : it is enough, the^o hour is come : behold, the Son of man is betrayed into the hands of sinners.

42 Rise up, let us go ; lo, he that betrayeth me is at hand.

43 And^q immediately, while he yet spake, cometh Judas, one of the twelve, and with him a great multitude^r with swords and staves, from the chief priests^t and the scribes and the elders.

44 And he that betrayed him had given them a token, saying, Whomsoever I shall kiss, that same is he : take him, and lead him away safely.

45 And as soon as he was come, he goeth straightway to him, and saith, Master,^w master ; and kissed him.

46 And they laid their hands on him, and took him.

47 And one of them that stood by drew a sword, and smote a servant of the high priest, and cut off his ear.

48 And Jesus answered and said unto them, Are ye come out, as against a thief, with swords and with staves to take me ?

49 I was daily with you in the temple, teaching, and ye took me not : but the scriptures^a must be fulfilled.

50 And^b they all forsook him, and fled.

51 And there followed him a certain young man, having a linen cloth cast about his naked body ; and the young men laid hold on him :

52 And he left^d the linen cloth, and fled from them naked.

53 And^e they led Jesus away to the high priest : and with him were assembled all the chief priests and the elders and the scribes.

54 And Peter followed him afar off, even into the palace of the high priest : and he sat with the servants, and warmed himself at the fire.

55 And the chief priests and all the council sought for witness against Jesus to put him to death ; and found none.

56 Forⁱ many bare false witness against him, but their witness agreed not together.

8 Ὁ ἄ εἶχεν αὐτὴν, ἐποίησε προέλαβε μυρίσαι μου τὸ σῶμα εἰς τὸν ἐνταφιασμόν.

9 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἂν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον, τῷτο εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὁ ποιήσεν αὐτὴν, λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

10 Καὶ ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, εἰς τῶν δώδεκα, ἀπηλθεὶς πρὸς τοὺς Ἀρχιερεῖς, ἵνα παραδῷ αὐτὸν αὐτοῖς.

11 Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν, καὶ ἐπηγγέλαντο αὐτῷ ἄργύριον δοῦναι καὶ ἐζήτην πῶς εὐκαίρως αὐτὸν παραδῷ.

12 Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἡζύμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθυσον, λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Πού θέλεις ἀπελθόντες ἐτοιμάσωμεν ἵνα φάγῃς τὸ πάσχα;

13 Καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἐνθραγε εἰς τὴν πόλιν καὶ ἀπαντήσῃ ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων, ἀκολουθήσατε αὐτῷ.

14 Καὶ ὅπου ἔαν εἰσελθῇ, εἰπάτω τοῦ οικοδεσπότη, ὅτι ὁ διδάσκαλος λέγει· Πῶ ἐστι τὸ κατάλυμα ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγῃ;

15 Καὶ αὐτοὺς ὡς αὐτοὶ δέξιντο ἄνθρωπον μέγα ἐστρωμένον, ἄετοιμον, ἐκεῖ ἐτοιμάσατε ἡμῖν.

16 Καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν, καὶ εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς καὶ ἠτοίμασαν τὸ πάσχα.

17 Καὶ ὡς ἡ γιομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα.

18 Καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν, καὶ ἐσθιόντων, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἰς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ.

19 Οἱ δὲ ἤρξαντο λυπεῖσθαι, καὶ λέγειν αὐτῷ εἰς καθ' εἰς· Μὴ τι ἐγώ; Ἄ Καὶ ἄλλος; Μὴ τι ἐγώ;

20 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Εἰς ἐκ τῶν δώδεκα ὁ ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ τρυβλίον.

21 Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἵνα γένηται, καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καὶ ἡν αὐτῷ, εἰ ἐκ γεννητῆς ὁ ἀνθρώπος ἐκεῖνος.

22 Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, λαβὼν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον, εὐλογῆσας ἔκλασε, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ εἶπε· Λάβετε, φάγετε· τῷτο ἐστὶ τὸ σῶμά μου.

23 Καὶ λαβὼν ἄπο τῷ ποτηρίου, εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς· καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες.

24 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτο ἐστὶ τὸ αἷμά μου ἄπο τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυρόμενον.

25 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ ἐπίω ἐκ τοῦ γεννηματος τῆς ἀμπέλου, ὥς τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

26 Καὶ ὑμνήσαντες, ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.

27 Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι πάντες σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· ὅτι γέγραπται· Πατάξαι τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα.

28 Ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναι με, προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

29 Ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ· Καὶ εἰ πάντες σκανδαλισθήσονται, ἀλλ' οὐκ ἐγώ.

30 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι σήμερον ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, πρὶν ἢ οἱ ἄλεκτορα φωνῇσαι, τρίς ἀπαρνήσῃ με.

31 Ὁ δὲ ἄεκ περισπῶν ἔλεγε· μάλλον! Εἴάν με δὲρ συναποθανεῖν σοι, οὐ μὴ σε ἀπαρνήσομαι. Ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.

32 Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ τὸ ὄνομα Γεθσημαν· καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Καθίστατε ὧδε ἕως προσεύξωμαι.

33 Καὶ παραλαμβάνει τὸν Πέτρον, καὶ τὸν Ἰάκωβον, καὶ Ἰωάννην μετ' αὐτοῦ· καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδωμονεῖν.

34 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Περιλντός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου ὥς θανάτου· μενίετε ὧδε, καὶ γρηγορεῖτε.

35 Καὶ προσελθὼν μικρὸν, ἔπεσεν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ προσήχητο, ἵνα εἰ δυνατόν ἔσται, παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα.

36 Καὶ ἔλεγεν· Ἀββὰ ὁ πατήρ, πάντα δυνατὰ σοι· παρένεγκε τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ τοῦτο· ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω, ἀλλὰ τί σύ.

37 Καὶ ἔρχεται, καὶ εὗρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας· καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· Σίμων, καθεύδεις; οὐκ ἔσχεσας μίαν ὥραν γρηγορῆσαι;

38 Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθῃτε εἰς πειρασμόν· τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.

39 Καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπὼν.

40 Καὶ ὑποστρέψας εὗρεν αὐτοὺς ἄπάλιν· καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν βαβηραμένοι· καὶ οὐκ ᾔδεισαν τί αὐτῷ ἀποκριθῶσι.

41 Καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον, καὶ λέγει αὐτοῖς· Καθεύδετε· τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἀπέχει' ἤλθεν ἡ ὥρα· ἴδου, παραδίδοται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀμαρτωλῶν.

42 Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἴδου, ὁ παραδιδούς με ἤγγικε.

43 Καὶ εὐθὺς, ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, παραγίνεται Ἰούδας, εἰς ὧν τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαίρων καὶ ξύλων, παρὰ τῶν Ἀρχιερέων, καὶ τῶν Γραμματέων, καὶ τῶν Πρεσβυτέρων.

44 Δεδώκει δὲ ὁ παραδιδούς αὐτὸν σύσσημον αὐτοῖς, λέγων· Ὁν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστι· κρατήσατε αὐτόν, καὶ ἀπαγίγετε ἀσφαλῶς.

45 Καὶ ἐλθὼν, εὐθὺς προσελθὼν αὐτῷ, λέγει· Ῥαββί, ῥαββί· καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.

46 Οἱ δὲ ἐπέβαλον ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν.

47 Εἰς δὲ τις τῶν παρεστηκότων, σπασάμενος τὴν μάχαιραν, ἔπαισε τὸν δοῦλον τοῦ Ἀρχιερέως, καὶ ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον.

48 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Ὡς ἐπὶ ληστὴν ἐξήλθετε μετὰ μαχαίρων καὶ ξύλων συλλαβεῖν με;

49 Καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκράτησατέ με. Ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσι αἱ γραφαί.

50 Καὶ ἀφέντες αὐτὸν πάντες ἔφυγον.

51 Καὶ εἰς τις νεανίσκος ἠκολούθει αὐτῷ, περιβεβλημένος σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ· καὶ κρατοῦσιν αὐτόν· οἱ νεανίσκοι.

52 Ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα, γυμνὸς ἔφυγεν ἀπ' αὐτῶν.

53 Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν Ἀρχιερέα· καὶ συνέρχονται αὐτῷ πάντες οἱ Ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ Πρεσβύτεροι, καὶ οἱ Γραμματεῖς.

54 Καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ὥς ἔως εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ἀρχιερέως· καὶ ἦν συγκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν, καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς.

55 Οἱ δὲ Ἀρχιερεῖς καὶ ὅλοι οἱ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν, εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν· καὶ οὐχ εὗρισκον.

56 Πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτῷ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν.

57 Καὶ τινες ἀναστάντες, ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, λέγοντες·

58 "Οτι ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος· "Οτι ἐγὼ καταλύω τὸν ναὸν τούτου τὸν χειροποιήτον, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἄχειροποίητον οἰκοδομήσω.

59 Καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν.

60 Καὶ ἀναστὰς ὁ Ἀρχιερεὺς εἰς δ' τὸ ἴδιον μέσον, ἐπρωτόησε τὸν Ἰησοῦν, λέγων· Οὐκ ἀποκρίνη οὐδέν· τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν;

61 "Ο δὲ εὐσώπα, καὶ οὐδὲν ἀπεκρίνατο. Πάλιν ὁ Ἀρχιερεὺς ἐπρωτά αὐτὸν, καὶ λέγει αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ;

62 "Ο δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Εγὼ εἰμὶ. Καὶ ὤψεσθε τὸν νιόν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.

63 "Ο δὲ Ἀρχιερεὺς, διαρρήξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ, λέγει· Τί ἐτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων;

64 Ἠκούσατε τῆς βλασφημίας· τί ὑμῖν φαίνεται· οἱ δὲ πάντες κατέκριναν αὐτὸν εἶναι ἔνοχον θανάτου.

65 Καὶ ἠρᾶντο τινες ἐμπτύειν αὐτῷ, καὶ περικαλύπτειν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ κολαφίζειν αὐτὸν, καὶ λέγειν αὐτῷ· Προφήτην σον. Καὶ οἱ ὑπνέται· ραπίσμασιν αὐτὸν ἔβαλλον!

66 Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου ἐν τῇ αὐλῇ ὁ κάτω, ἔρχεται μία τῶν παιδικῶν τοῦ Ἀρχιερέως·

67 Καὶ ἰδούσα τὸν Πέτρον θερμαίνοντο, ἐμβλέψασα αὐτῷ, λέγει· Καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ Ἰησοῦ ἦσθα.

68 "Ο δὲ ἠρᾶσατο, λέγων· Οὐκ οἶδα, οὐδὲ ἐπίσταμαι τί σὺ λέγεις. Καὶ ἐξηλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον· καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησε.

69 Καὶ ἡ παιδική, ἰδούσα αὐτὸν πάλιν, ἤρξατο λέγειν τοῖς παρестηκόσιν· "Οτι οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστιν.

70 "Ο δὲ πάλιν ἠρνεῖτο. Καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ· Ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ, καὶ ἡ λαλιά σου ὁμοιάζει!

71 "Ο δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ ὀμνύνει· "Οτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τούτου ὃν λέγετε.

72 Καὶ ἔκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησε. Καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος οὗ· εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· "Οτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι δὶς, ἀπαρνήσῃ με τρίς. Καὶ ἐπιβαλὼν, ἔκλαιε!

Κεφ. ιε'. XV.

ΚΑΙ εὐθέως ἐπὶ τὸ πρῶτ' συμβούλιον ποιήσαντες οἱ Ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν Πρεσβυτέρων καὶ Γραμματέων, καὶ ὅλον τὸ συνέδριον, δῆσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν, καὶ παρέδωκαν τῷ Πιλάτῳ.

2 Καὶ ἐπρωτόησεν αὐτὸν ὁ Πιλάτος· Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; "Ο δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτῷ· Σὺ λέγεις.

3 Καὶ κατηγόρουν αὐτοῦ οἱ Ἀρχιερεῖς πολλά. "Ο δὲ Πιλάτος πάλιν ἐπρωτόησεν αὐτὸν, λέγων· Οὐκ ἀποκρίνη οὐδέν; ἴδε πόσα σου καταμαρτυροῦσιν.

5 "Ο δὲ Ἰησοῦς οὐκ ἐτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν Πιλάτον.

6 Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυνεν αὐτοῖς ἓνα δέσμιον, ὅνπερ ᾔτουντο.

7 "Ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν συστασιαστῶν δεδεμένος, οἵτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν.

8 Καὶ ἡ ἀναβοήσας ὁ ὄχλος, ἤρξατο αἰτεῖσθαι, καθὼς αἰεὶ ἐποίει αὐτοῖς.

9 "Ο δὲ Πιλάτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων· Θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;

10 Ἐγίνωσκε γὰρ ὅτι διὰ φθόνου παραδεδωκέσαν αὐτὸν οἱ Ἀρχιερεῖς.

11 Οἱ δὲ Ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον, ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς.

12 "Ο δὲ Πιλάτος ἀποκριθεὶς, πάλιν εἶπεν αὐτοῖς· Τί οὖν θέλετε ποιῶν ὃν λέγετε βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;

13 Οἱ δὲ πάλιν ἔκραζαν· Σταύρωσον αὐτόν.

14 "Ο δὲ Πιλάτος ἔλεγεν αὐτοῖς· Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; Οἱ δὲ ὡς περισσotέρως ἔκραζαν· Σταύρωσον αὐτόν.

15 "Ο δὲ Πιλάτος, βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι, ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, καὶ παρέδωκε τὸν Ἰησοῦν, φραγελλώσας ἵνα σταυρωθῇ.

16 Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς, ὃ ἐστὶ πραιτώριον· καὶ συγκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν.

17 Καὶ ἐνδύουσιν αὐτὸν πορφύραν, καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκανθίνον στέφανον.

18 Καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτόν· Χαῖρε, ὁ βασιλεῦ! τῶν Ἰουδαίων.

19 Καὶ ἔτυπον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῃ, καὶ ἐνέπνυν αὐτῷ καὶ τιθέντες τὰ γόνατα, προσεκύνουν αὐτῷ.

20 Καὶ ὅτε ἐνέπαιψαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια τὰ ἴδια· καὶ ἐξάγουσιν αὐτόν, ἵνα σταυρώσωσιν αὐτόν.

21 Καὶ ἀγαγεῖν οὐκ ἔμελλεν αὐτὸν Σίμωνα Κυρηνάιον, ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ῥούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.

22 Καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ Γολγοθᾶ τόπον· ὃ ἐστὶ μεθερμηνούμενον, κρανίου τόπος.

23 Καὶ ἐδίδουν αὐτῷ πιεῖν ἑσφιμνισμένον οἶνον. "Ο δὲ οὐκ ἔλαβε.

24 Καὶ σταυρώσαντες αὐτόν, διμερίζουσιν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ἐπ' αὐτὰ, τίς τί ἄρῃ.

25 "Ἦν δὲ ὥρα τρίτη, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν.

26 Καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφή τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη· "Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ.

27 Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσι δύο ληστές· ἓνα ἐκ δεξιῶν, καὶ ἓνα ἐξ ἐκωνύμων αὐτοῦ.

28 Καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφή ἡ λέγουσα· Καὶ μετὰ ἀνόμου ἐλογίσθη.

29 Καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτόν, κινῶντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ λέγοντες· Οὐαί, ὁ καταλύων τὸν ναὸν, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν,

30 Σῶσον σεαυτὸν, καὶ κατάβα ἀπὸ τοῦ σταυροῦ.

31 "Ομοῖως δὲ οἱ καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους, μετὰ τῶν Γραμματέων, ἔλεγον·

"Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι.

32 "Ο Χριστὸς ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεῦσωμεν.

Καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι αὐτῷ ἀνείδιζον αὐτόν.

33 Γενομένης δὲ ὥρας ἑκτης, σκότος ἐγένετο ἐφ'

57 And there arose certain, and bare false witness against him, saying,

58 We heard him say, I will destroy^a this temple that is made with hands, and within three days I will build another made without hands.

59 But neither so did their witness agree together.

60 And^c the high priest stood up in the midst, and asked Jesus, saying, Answerest thou nothing? What is it which these witness against thee?

61 But he^e held his peace, and answered nothing. Again the high priest asked him, and said unto him, Art thou the Christ, the Son of the Blessed?

62 And Jesus said, I am: and ye^g shall see the Son of man sitting on the right hand of power, and coming in the clouds of heaven.

63 Then the high priest rentⁱ his clothes, and saith, What need we any further witnesses?

64 Ye have heard the blasphemy: what think ye? And they all condemned him to be guilty of death.

65 And some began to spit^l on him, and to cover his face, and to buffet him, and to say unto him, Prophecy: and the servants did strike him with the palms of their hands.

66 And^m as Peter was beneath in the palace, there cometh one of the maids of the high priest:

67 And when she saw Peter warming himself, she looked upon him, and said, And thou also wast with Jesus of Nazareth.

68 But he denied, saying,^p I know not, neither understand I what thou sayest. And he went out into the porch; and the cock crew.

69 And a maid saw him again, and began to say to them that stood by, This is one of them.

70 And he denied it again. And a little after, they that stood by said again to Peter, Surely thou art one of them; for thou art a Galilean,^r and thy speech agreeth thereto.

71 But he began to curse and to swear, saying, I know not this man of whom ye speak.

72 And the second time the cock crew. And Peter called to mind the word that Jesus said unto him, Before the cock crow twice, thou shalt deny me thrice. And when^s he thought thereon, he wept.^t

CHAP. XV.

AND straightway in the morning the chief priests held a consultation^u with the elders and scribes and the whole council, and bound Jesus, and carried him away, and delivered him to Pilate.

2 And Pilate asked him, Art thou the King of the Jews? And he, answering, said unto him, I thou sayest it.

3 And the chief priests accused him of many things: but he answered nothing.

4 And Pilate asked him again, saying, Answerest thou nothing? Behold how many things they witness against thee.

5 But Jesus^v yet answered nothing; so that Pilate marvelled.

6 Now^w at that feast he released unto them one prisoner, whomsoever they desired.

7 And there was one named Barabbas, which lay bound with them that had made

A. D. 33.

a ch. 15. 29.

jno. 2. 19.

b Pr. 27. 4.

Ec. 4. 4.

Ac. 13. 45.

Tit. 3. 3.

c Mat. 26. 62,

&c.

d Ac. 3. 14.

e Ps. 39. 9.

Is. 53. 7.

1 Pe. 2. 23.

f Ps. 2. 6.

Je. 23. 5.

Ac. 5. 31.

g Da. 7. 13.

Mat. 24. 30,

26. 64.

Lu. 22. 69.

Re. 1. 7.

h Is. 53. 9.

i Is. 37. 1.

k Mat. 27. 27.

jno. 18. 23,

19. 9.

l ch. 15. 19.

Is. 50. 6.

m Mat. 26. 69,

&c.

Lu. 22. 55,

jno. 18. 16,

&c.

n ch. 14. 65.

o ch. 10. 34.

Job 13. 9.

Ps. 35. 16.

Mat. 20. 19.

Lu. 22. 63.

23. 11, 36.

p 2Ti. 2. 12, 13.

q Mat. 27. 33,

&c.

Lu. 23. 33,

&c.

jno. 19. 17,

&c.

r Ac. 2. 7.

s Ps. 22. 18.

β or, he

wept abundantly:

or, he began to weep.

t 2Co. 7. 10.

u Ps. 2. 2.

Mat. 27. 1,

&c.

Lu. 23. 1,

&c.

jno. 18. 28,

&c.

Ac. 3. 13.

4. 26.

v Is. 53. 12.

w Ps. 22. 7.

x ch. 14. 58.

jno. 2. 19.

y Is. 53. 7.

jno. 19. 9.

z Mat. 27. 15.

Lu. 23. 17.

jno. 18. 39.

a Ro. 3. 3.

2Ti. 2. 13.

b Mat. 27. 45.

Lu. 23. 44.

insurrection with him, who had committed murder in the insurrection.

8 And the multitude, crying aloud, began to desire him to do as he had ever done unto them.

9 But Pilate answered them, saying, Will ye that I release unto you the King of the Jews?

10 For he knew that the chief priests had delivered him for envy.^b

11 But the chief priests moved the people, that he should rather release^d Barabbas unto them.

12 And Pilate answered, and said again unto them, What will ye then that I shall do unto him whom ye call the King^f of the Jews?

13 And they cried out again, Crucify him.

14 Then Pilate said unto them, Why, what evil^h hath he done? And they cried out the more exceedingly, Crucify him.

15 And so Pilate, willing to content the people, released Barabbas unto them, and delivered Jesus, when he had scourged him, to be crucified.

16 And theⁱ soldiers led him away into the hall called Pretorium; and they call together the whole band.

17 And they clothed him with purple, and platted a crown of thorns, and put it about his head;

18 And began to salute him, Hail, King of the Jews!

19 And they smote him on the head with a reed, and did spitⁿ upon him, and bowing their knees, worshipped him.

20 And when they had mocked^o him, they took off the purple from him, and put his own clothes on him, and led him out to crucify him.

21 And they compel one Simon a Cyrenian, who passed by, coming out of the country, the father of Alexander and Rufus, to bear his cross.

22 And they^q bring him unto the place Golgotha, which is, being interpreted, The place of a skull.

23 And they gave him to drink wine mingled with myrrh: but he received it not.

24 And when they had crucified him, they parted^r his garments, casting lots upon them, what every man should take.

25 And it was the third hour; and they crucified him.

26 And the superscription of his accusation was written over, THE KING OF THE JEWS.

27 And with him they crucify two thieves; the one on his right hand, and the other on his left.

28 And the scripture^v was fulfilled, which saith, And he was numbered with the transgressors.

29 And they^w that passed by railed on him, wagging their heads, and saying, Ah, thou^x that destroyest the temple, and buildest it in three days,

30 Save thyself, and come down from the cross.

31 Likewise also the chief priests, mocking, said among themselves with the scribes, He saved others; himself he cannot save.

32 Let Christ the King of Israel descend now from the cross, that we may see^y, and believe. And they that were crucified with him reviled him.

33 And^z when the sixth hour was

come, there was darkness over the whole land until the ninth hour.

34 And at the ninth hour Jesus cried with a loud voice, saying, Eloi,^a Eloi, lama sabachthani? which is, being interpreted, My God, my God, why hast thou forsaken me?^b

35 And some of them that stood by, when they heard *it*, said, Behold, he calleth Elias.

36 And one ran and filled a sponge full of vinegar, and put *it* on a reed, and gave^c him to drink, saying, Let alone; let us see whether Elias will come to take him down.

37 And^e Jesus cried with a loud voice, and gave up the ghost.

38 And the vail of the temple was rent in twain, from the top to the bottom.

39 And when the centurion, which stood over against him, saw that he so cried out, and gave up the ghost, he said, Truly this man was the Son of God.

40 There were also women looking on afar^f off; among whom was Mary Magdalene, and Mary the mother of James the less, and of Josès, and Salome;

41 (Who also, when he was in Galilee, followed him, and ministered^g unto him;) and many other women which came up with him unto Jerusalem.

42 And now when the even was come, because it was the Preparation, that is, the day before the sabbath,

43 Joseph of Arimathea, an honourable counsellor, which also waitedⁱ for the kingdom of God, came, and went in boldly unto Pilate, and craved the body of Jesus.

44 And Pilate marvelled if he were already dead: and calling unto him the centurion, he asked him whether he had been any while dead.

45 And when he knew *it* of the centurion, he gave the body to Joseph.

46 And he bought fine linen, and took him down, and wrapped him in the linen, and laid him in a sepulchre which was hewn out of a rock, and rolled a stone^p unto the door of the sepulchre.

47 And Mary Magdalene and Mary the mother of Josès beheld where he was laid.

CHAP. XVI.

AND when^q the sabbath was past, Mary Magdalene, and Mary the mother of James, and Salome, had bought sweet spices,^r that they might come and anoint him.

2 And very early in the morning, the first day of the week, they came unto the sepulchre at the rising of the sun.

3 And they said among themselves,

A. D. 33.

a Ps. 22. 1.

b Ps. 42. 9.

71. 11.

La. 1. 12.

c Ps. 69. 21.

d Ps. 71. 20.

e Mat. 27. 50.

Lu. 23. 46.

Jno. 19. 30.

f Ps. 38. 11.

g Lu. 8. 2, 3.

h Lu. 24. 13.

i Lu. 2. 25, 38.

j Lu. 24. 36.

1 Co. 15. 5.

β or, together.

k Lu. 24. 25.

l Mat. 28. 19.

Jno. 20. 21.

m Ro. 10. 18.

Col. 1. 23.

n Jno. 3. 18, 36.

Ac. 16. 31, 33.

Ro. 10. 9.

1 Pe. 3. 21.

o Jno. 12. 48.

2 Th. 2. 12.

p ch. 16. 3, 4.

q Lu. 10. 17.

Ac. 5. 16.

8. 7.

16. 13.

19. 12.

r Ac. 2. 4.

10. 46.

1 Co. 12. 10,

28.

s Lu. 10. 19.

Ac. 28. 5.

t Mat. 28. 1,

&c.

Lu. 24. 1, &c.

Jno. 20. 1, &c.

u Ac. 5. 15, 16.

28. 8.

Ja. 5. 14, 15.

v Lu. 23. 56.

w Ac. 1. 2, 3.

Lu. 24. 51.

x Ps. 110. 1.

1 Pe. 3. 22.

Re. 3. 21.

y Ac. 5. 12.

14. 3.

He. 2. 4.

Who shall roll us away the stone from the door of the sepulchre?

4 And when they looked, they saw that the stone was rolled away, for it was very great.

5 And entering into the sepulchre, they saw a young man sitting on the right side, clothed in a long white garment; and they were affrighted.

6 And he saith unto them, Be not affrighted: Ye seek Jesus of Nazareth, which was crucified: he is risen; ^d he is not here: behold the place where they laid him.

7 But go your way, tell his disciples and Peter that he goeth before you into Galilee: there shall ye see him, as he said unto you.

8 And they went out quickly, and fled from the sepulchre; for they trembled and were amazed: neither said they any thing to any man; for they were afraid.

9 Now when Jesus was risen early the first day of the week, he appeared first to Mary Magdalene, out of whom he had cast seven devils.

10 And she went and told them that had been with him, as they mourned and wept.

11 And they, when they had heard that he was alive, and had been seen of her, believed not.

12 After that he appeared in another form unto two^k of them, as they walked, and went into the country.

13 And they went and told *it* unto the residue; neither believed they them.

14 Afterward he^j appeared unto the eleven as they sat^{at} at meat, and upbraided them with their unbelief^k and hardness of heart, because they believed not them which had seen him after he was risen.

15 And he said unto them, Go^l ye into all the world, and preach the gospel to every creature.^m

16 Heⁿ that believeth, and is baptized, shall be saved; but he^o that believeth not, shall be damned.

17 And these signs shall follow them that believe: In my^q name shall they cast out devils; they shall speak^r with new tongues;

18 They shall take up serpents; ^s and if they drink any deadly thing, it shall not hurt them; they^t shall lay hands on the sick, and they shall recover.

19 So then^w after the Lord had spoken unto them, he was received up into heaven, and sat^x on the right hand of God.

20 And they went forth, and preached every where, the Lord^y working with them, and confirming the word with signs following. Amen.

ὅλην τὴν γῆν, ἕως ὥρας ἐννάτης.

34 Καὶ τῇ ὥρᾳ τῇ ἐνάτῃ ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέγων· Ἐλωὶ, Ἐλωὶ, "λαμμὰ σαβραχανί; ὁ ἐστὶ μεθερμηνεύμενον· Ὁ Θεός μου", ὁ Θεός μου, εἰς τί με "ἐγκατέλιπες";

35 Καὶ τινες τῶν παρεστηκότων ἀκούσαντες, ἔλεγον· Ἰδοὺ, Ἥλιον φωνεῖ.

36 Δραμὴν δὲ εἰς, καὶ γεμίσας σπόγγον ὄξωσ, περιθεῖς τε καλὰ μιν, ἐπότιζεν αὐτόν, λέγων· Ἄφετε ἰδῶμεν εἰ ἔρχεται Ἥλιος καθελεῖν αὐτόν.

37 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, ἀφείς φωνὴν μεγάλην, ἐξέπνευσε.

38 Καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο, ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω.

39 Ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκὼς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ, ὅτι οὕτω "κράξας" ἐξέπνευσεν, εἶπεν· Ἀληθῶς ὁ ἄνθρωπος οὗτος υἱὸς ἦν Θεοῦ.

40 Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι· ἐν αἷς ἦν καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ Ἰωσὴφ ἡ μήτηρ, καὶ Σαλώμῃ·

41 Αἱ καὶ ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, ἠκολούθουν αὐτῷ, καὶ διηκόνουν αὐτῷ· καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναγαβάσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα.

42 Καὶ ἤδη ὄψιας γενομένης, (ἐπεὶ ἦν παρασκευῇ, ὁ ἐστὶ προσάββατον,)

43 ἡλθεν Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, εὐσχήμων βουλευτῆς, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· τολμήσας εἰσῆλθε πρὸς Πιλάτον, καὶ ᾔτησατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.

44 Ὁ δὲ Πιλάτος ἐθαύμασεν εἰ ἥδη τέθνηκε· καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα, ἐπηρώτησεν αὐτόν εἰ "πάλαί" ἀπέθανε.

45 Καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος, ἐδώρησατο τὸ σῶμα τῷ Ἰωσήφ.

46 Καὶ ἀγοράσας σινδόνα, καὶ καθελὼν αὐτόν, ἐνέλιψε τῇ σινδόνι· καὶ κατέθηκεν αὐτόν ἐν μνημείῳ ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας· καὶ προσεκύλισε λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου.

47 Ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ Ἰωσῆ, ἐθεώρουν πού τί τίθεται!

Κεφ. ις'. XVI.

ΚΑΙ διαγενομένου τοῦ σαββάτου, Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ ἀ τοῦ Ἰακώβου, καὶ Σαλώμῃ, ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν.

2 Καὶ λίαν πρωὶ τῆς μιᾶς σαββάτων ἔρχονται

ἐπὶ τὸ μνημεῖον, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου.

3 Καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς· Τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου;

4 Καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀποκεκλισται ὁ λίθος· ἦν γὰρ μέγας σφόδρα.

5 Καὶ εἰσελθούσαι εἰς τὸ μνημεῖον, εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς, περιβεβλημένον στολὴν λευκὴν· καὶ ἐξεθαμβήθησαν.

6 Ὁ δὲ λέγει αὐταῖς· Μὴ ἐκθαμβείσθε· Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἡγέρθη, οὐκ ἐστὶν ὧδε· ἴδε, ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν.

7 Ἀλλ' ὑπάγετε, εἶπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτῶ, καὶ τῷ Πέτρῳ, ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν.

8 Καὶ ἐξελθούσαι ταχὺ, ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχε δὲ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις· καὶ οὐδενὶ οὐδέν εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ.

9 Ἀναστὰς δὲ πρωὶ πρώτῃ "σαββάτου", ἐφάνη πρῶτον Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, ἀφ' ἧς ἐκεβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια.

10 Ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλε τοῖς μετ' αὐτοῦ γενομένοις, πενθούσι καὶ κλαίονσι.

11 Καὶ οἱ κείνοι, ἀκούσαντες ὅτι ζῇ, καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς, ἠπίστησαν.

12 Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ, πορευομένοις εἰς ἄγρόν.

13 Καὶ οἱ κείνοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν.

14 Ὑστερον, ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἑνδεκά ἐφανερώθη, καὶ ὠνείδισε τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν, καὶ σκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖς θεασαμένοις αὐτόν ἐγηγερμένοι οὐκ ἐπίστευσαν,

15 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα, κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει.

16 Ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς, σωθήσεται· ὁ δὲ ἀπιστήσας, κατακριθήσεται.

17 Σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύουσι ταῦτα παρακολουθήσει· Ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσι· γλώσσαις λαλήσουσι "καιναῖς"

18 Ὅφεις ἄροῦσι· κᾶν θανάσιμόν τι πῖωσιν, οὐ μὴ αὐτοὺς ὀβλάψει· ἐπὶ ἄρρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσιν, καὶ καλῶς ἔξουσιν.

19 Ὁ μὲν οὖν Κύριος, μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς, ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ.

20 Ἐκείνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχῇ, τοῦ Κυρίου συνεργοῖντος, καὶ τὸν λόγον βεβαιούντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων· Ἀμήν.

Κεφ. α'. Ι.

ΕΠΕΙΔΗ ΠΕΡ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διηγήσιν περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν^α πραγμάτων,

2 Καθὼς^β παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ἱππρέται γενόμενοι τοῦ λόγου^γ
3 Ἐδοξε καμμοῖς, παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς, καθεξῆς σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε

4 Ἴνα ἐπιγνῶς περὶ ὧν κατηχήθης λόγων τὴν ἀσφάλειαν.

ΕΓΕΝΕΤΟ ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως τῆς Ἰουδαίας ἱερεὺς τις δνόματι Ζαχαρίας, ἐξ ἐφημερίας Ἀβιά^δ· καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρῶν, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἑλισάβετ.

6 Ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιομασί τοῦ Κυρίου ἀμεμπτοι.

7 Καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἡ Ἑλισάβετ ἦν στείρα, καὶ ἀμφότεροι προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν.

8 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεῦειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ ἔναντι τοῦ Θεοῦ,

9 Κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας, ἔλαχε τοῦ θυμιάσαι, εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου.

10 Καὶ πᾶν τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ ἦν προσευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος.

11 Ὡφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος Κυρίου, ἐστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος.

12 Καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδὼν, καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν.

13 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος· Μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία· διότι εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου· καὶ ἡ γυνὴ σου Ἑλισάβετ γεννήσει υἱόν σου, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην.

14 Καὶ ἔσται χαρὰ σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ^α γεννήσει αὐτοῦ χαρήσονται.

15 Ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον τοῦ Κυρίου· καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πῖνῃ· καὶ Πνεῦματος ἁγίου πλησθήσεται ἐτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ.

16 Καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ Κύριον τὸν Θεὸν αὐτῶν.

17 Καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἁγίου, ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἐτοιμάσαι Κυρίῳ λαὸν κατεσκευασμένον.

18 Καὶ εἶπε Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον· Κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτερος, καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς.

19 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος, εἶπεν αὐτῷ· Ἐγὼ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρεστῆκώς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· καὶ ἀπεστάλθαι λαλῆσαι πρὸς σε, καὶ εὐαγγελίσασθαι σοι ταῦτα.

20 Καὶ ἰδοὺ, ἔσῃ σιωπῶν, καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι, ἄχρι ἧς ἡμέρας γέννηται ταῦτα· ἀνθρώπων οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἷτινες πληρωθήσονται^α εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν.

21 Καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν·

καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ.

22 Ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἠδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς· καὶ ἐπέγνωνσαν ὅτι ὄπτασίαν ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτοὶ ἦν διανεύον αὐτοῖς· καὶ διέμενε κωφός.

23 Καὶ ἐγένετο ὥς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπήλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

24 Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἑλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ· καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα·

25 Ὅτι οὕτω μοι πεποίηκεν ὁ Κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπέειδεν ἀφελεῖν τὸ ὄνειδος μου ἐν ἀνθρώποις.

26 Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ὑπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας, ἢ ὄνομα Ναζαρέτ,

27 Πρὸς παρθένον μεμνηστευμένην ἀνδρὶ ὡ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαβὶδ· καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου, Μαριάμ.

28 Καὶ εἰσελθὼν ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτὴν, εἶπε· Χαίρε, κεχαριτωμένη· ὁ Κύριος μετὰ σοῦ·^α εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν!

29 Ἡ δὲ ἰδοῦσα διετάραχθη ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ· καὶ^β διελογίζετο ποταπὸς εἴη ὁ ἄσπασμὸς οὗτος.

30 Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ· Μὴ φοβοῦ, Μαριάμ· εὖρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ Θεῷ.

31 Καὶ ἰδοὺ, συλληψὲν ἐν γαστρὶ, καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἸΗΣΟΥΝ.

32 Οὗτος ἔσται μέγας, καὶ υἱὸς υἱίστου κληθήσεται· καὶ ὀνομαστήσεται υἱὸς Θεοῦ τὸν θρόνον Δαβὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

33 Καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακώβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος.

34 Εἶπε δὲ Μαριάμ πρὸς τὸν ἄγγελον· Πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἀνδρὸς οὐ γινώσκω;

35 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος, εἶπεν αὐτῇ· Πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον^β ἅγιον κληθήσεται υἱὸς Θεοῦ.

36 Καὶ ἰδοὺ, Ἑλισάβετ ἡ συγγενὴς σου, καὶ αὐτὴ συνεληφύσα υἱὸν ἐν^γ γήρα^δ αὐτῆς· καὶ οὗτος μὴ ἔκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρᾳ.

37 Ὅτι οὐκ ἄδυνατήσῃ παρὰ τῷ Θεῷ πᾶν ῥῆμα.

38 Εἶπε δὲ Μαριάμ· Ἰδοὺ ἡ δούλη Κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. Καὶ ἀπήλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

39 Ἀναστᾶσα δὲ Μαριάμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, ἐπορεύθη εἰς τὴν ὄρεινὴν μετὰ σπουδῆς, εἰς πόλιν Ἰούδα^α.

40 Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου, καὶ ἡσπάσατο τὴν Ἑλισάβετ.

41 Καὶ ἐγένετο ὥς ἤκουσεν ἡ Ἑλισάβετ τὸν ἄσπασμὸν τῆς Μαρίας, ἐσκίρτησε τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς· καὶ ἐπλήσθη Πνεύματος ἁγίου ἡ Ἑλισάβετ·

42 Καὶ ἀνεφώνησε φωνῇ μεγάλῃ, καὶ εἶπεν· Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξί, καὶ

The GOSPEL according to St. LUKE.

CHAP. I.

FORASMUCH as many have taken in hand to set forth in order a declaration of those things which are most surely believed among us,

2 Even as they delivered them unto us, which from the beginning^a were eyewitnesses, and ministers of the^b word;

3 It seemed good to me also, having had perfect understanding of all things from the very first, to write unto thee in order,^c most excellent Theophilus,^d

4 That thou mightest know^e the certainty of those things wherein thou hast been instructed.

5 **THERE** was, in the days of Herod^f the king of Judea, a certain priest named Zacharias, of the course of Abia:^g and his wife was of the daughters of Aaron, and her name was Elisabeth.

6 And they were both righteous^h before God, walking in all the commandments and ordinancesⁱ of the Lord, blameless.

7 And they had no child, because that Elisabeth was barren, and they both were now well stricken in years.

8 And it came to pass, that while he executed the priest's office before God in the order of his course,

9 According to the custom of the priest's office, his lot was^j to burn incense when he went into the temple of the Lord.

10 And the whole multitude of the people were praying without,^k at the time of incense.

11 And there appeared unto him an angel of the Lord, standing on the right side of the altar^l of incense.

12 And when Zacharias saw him, he was troubled,^m and fear fell upon him.

13 But the angel said unto him, Fear not, Zacharias: for thy prayer is heard; and thy wife Elisabeth shall bear thee a son, and thou shalt call his name John.ⁿ

14 And thou shalt have joy and gladness; and many shall rejoice^o at his birth.

15 For he shall be great^p in the sight of the Lord, and shall drink^q neither wine nor strong drink; and he shall be filled with the Holy Ghost, even^r from his mother's womb.

16 And many of the children of Israel shall he turn to the Lord their God.

17 And he^s shall go before him in the spirit and power of Elias, to turn the hearts of the fathers to the children, and the disobedient^t to the wisdom^u of the just; to make ready a people^v prepared for the Lord.

18 And Zacharias said unto the angel, Whereby shall I know this? for I^w am an old man, and my wife well stricken in years.

19 And the angel, answering, said unto him, I am Gabriel,^x that stand in the presence of God; and am sent^y to speak unto thee, and to shew thee these glad tidings.

20 And, behold, thou shalt be dumb,^z and not able to speak, until the day that these things shall be performed, because thou believest not my words, which shall be fulfilled in their season.

21 And the people waited for Zacharias,

A. M. 3998, the sixth year before the account called Anno Domini.

a Jno. 15. 27.

He. 2. 3.

1 Pe. 5. 1.

2 Pe. 1. 16.

1 Jno. 1. 1.

b Ro. 15. 16.

Ep. 3. 7.

4. 11, 12.

c Ac. 11. 4.

d Ac. 1. 1.

e Jno. 20. 31.

f Mat. 2. 1.

g Ge. 30. 23.

1 Sa. 1. 6.

Is. 54. 1, 4.

h 1 Ch. 24. 10.

Ne. 12. 4, 17.

i Mat. 1. 18.

k Ge. 7. 1.

l Ki. 9. 4.

2 Ki. 20. 3.

m 1 Co. 11. 2.

Phi. 3. 6.

β or, graciously accepted;

or, much

graced.

n Da. 9. 23.

o Ju. 6. 12.

p Ex. 30. 7, 8.

Is. 7. 14.

q Mat. 1. 21.

r Le. 16. 17.

s Mat. 12. 42.

t He. 1. 2. 8.

u Ex. 30. 1.

Re. 8. 3, 4.

v u ver. 29.

Ju. 13. 22.

v 2 Sa. 7. 11, 12.

Is. 9. 6, 7.

w Da. 7. 14, 27.

Mi. 4. 7.

x ver. 60, 63.

y ver. 58.

z ch. 7. 28.

a Nu. 6. 3.

b Je. 1. 5.

c Mar. 1. 1.

Jno. 1. 34.

d Mal. 4. 5, 6.

Mat. 11. 14.

Mar. 9. 12.

13.

e Mat. 19. 26.

Ro. 4. 21.

γ or, by.

f Ps. 111. 10.

g 1 Pe. 2. 9.

h Ps. 116. 16.

i Ge. 17. 17.

k Ps. 119. 38.

l ver. 26.

Da. 8. 16.

m Jos. 21. 9, 11.

n He. 1. 14.

o Eze. 3. 26.

p ver. 28.

Ju. 5. 24.

and marvelled that he tarried so long in the temple.

22 And when he came out, he could not speak unto them: and they perceived that he had seen a vision in the temple; for he beckoned unto them, and remained speechless.

23 And it came to pass, that, as soon as the days of his ministration were accomplished, he departed to his own house.

24 And after those days, his wife Elisabeth conceived, and hid herself five months, saying,

25 Thus hath the Lord dealt with me, in the days wherein he looked on me, to take^z away my reproach among men.

26 And in the sixth month the angel Gabriel was sent from God, unto a city of Galilee, named Nazareth,

27 To a virginⁱ espoused to a man whose name was Joseph, of the house of David; and the virgin's name was Mary.

28 And the angel came in unto her, and said, Hail, thou that art^β highly favoured,^α the Lord^α is with thee: blessed art thou among women.

29 And when she saw him, she was troubled at his saying, and cast in her mind what manner of salutation this should be.

30 And the angel said unto her, Fear not, Mary; for thou hast found favour with God.

31 And, behold, thou^p shalt conceive in thy womb, and bring forth a son, and shalt call his name JESUS.

32 He shall be great,^r and shall be called the Son^α of the Highest: and the Lord God shall give unto him the throne^v of his father David:

33 And he shall reign over the house of Jacob for ever; and of^w his kingdom there shall be no end.

34 Then said Mary unto the angel, How shall this be, seeing I know not a man?

35 And the angel answered and said unto her, The Holy Ghost shall come upon thee, and the power of the Highest shall overshadow thee; therefore also that holy thing which shall be born of thee shall be called^o the Son of God.

36 And, behold, thy cousin Elisabeth, she hath also conceived a son in her old age: and this is the sixth month with her who was called barren.

37 For^e with God nothing shall be impossible.

38 And Mary said, Behold the handmaid^k of the Lord; be it unto me according^k to thy word. And the angel departed from her.

39 And Mary arose in those days, and went into the hill country with haste, into a^m city of Juda;

40 And entered into the house of Zacharias, and saluted Elisabeth.

41 And it came to pass, that, when Elisabeth heard the salutation of Mary, the babe leaped in her womb; and Elisabeth was filled with the Holy Ghost:

42 And she spake out with a loud voice, and said, Blessed^p art thou among women, and blessed is the fruit of thy womb.

43 And whence *is* this to me, that the mother of my Lord^a should come to me?

44 For lo, as soon as the voice of thy salutation sounded in mine ears, the babe leaped in my womb for joy.

45 And blessed *is* she β that believed: for there shall be a performance of those things which were told her from the Lord.

46 And Mary said, My^f soul doth magnify the Lord,

47 And my spirit hath rejoiced ϵ in God my Saviour.

48 For he hath regarded the lowⁱ estate of his handmaiden: for, behold, from henceforth all generations shall call me blessed.

49 For he that is mighty^m hath done to me great things; ⁿ and holy^o *is* his name.

50 And ^p his mercy *is* on them that fear him, from generation to generation.

51 He^q hath shewed strength with his arm; he hath scattered the^r proud in the imagination of their hearts.

52 He^s hath put down the mighty from their seats, and exalted them of low degree.

53 He^t hath filled the hungry with good things, & the rich he hath sent empty away.

54 He hath holpen his servant Israel, in^u remembrance of *his* mercy;

55 As he spake^v to our fathers, to Abraham, and to his seed for ever.

56 And Mary abode with her about three months, and returned to her own house.

57 Now Elisabeth's full time came, that she should be delivered; and she brought forth a son.

58 And her neighbours and her cousins heard how the Lord had shewed great mercy upon her; and they^w rejoiced with her.

59 And it came to pass, that on the eighth day they came to circumcise the child; and they called him Zacharias, after the name of his father.

60 And his mother answered and said, Not so; but he shall be called John.

61 And they said unto her, There is none of thy kindred that is called by this name.

62 And they made signs to his father, how he would have him called.

63 And he asked for a writing-table, and wrote, saying, His name *is* ^y John. And they marvelled all.

64 And his mouth^z was opened immediately, and his tongue loosed, and he spake, and praised God.

65 And fear came on all that dwelt round about them: and all these κ sayings were noised abroad throughout all the hill country of Judea:

66 And all they that heard *them* laid *them* upon^c in their hearts, saying, What manner of child shall this be! And the hand^d of the Lord was with him.

67 And his father Zacharias was filled with the Holy Ghost, & prophesied, saying,

68 Blessed^e *is* the Lord God of Israel; for he hath visited & redeemed his people,

69 And hath raised up an horn of salvation^f for us, in the house of his servant David;

70 As he spake^g by the mouth of his holy prophets, which have been since the world began:

71 That we should be savedⁱ from our enemies, and from the hand of all that hate us;

72 To perform the mercy *promised* to our fathers, & to^k remember his holy covenant,

73 The oath^l which he swore to our father Abraham,

A.M.3998.

a Jn^a. 13. 13.

b Ro. 6. 22.

c Tit. 2. 11, 12.

1Pe. 1. 14, 15.

d Re. 2. 10.

β or, which

believed

that there

shall be.

e Mal. 3. 1.

f 1 Sa. 2. 1.

Ps. 34. 2, 3.

g Ps. 35. 9.

Hab. 3. 18.

γ or, for.

h Ac. 5. 31.

δ or, bowels

of the

mercy.

i Ps. 136. 23.

ϵ or, sun-

rising; or,

branch,

Is. 11. 1.

Zec. 3. 8.

6. 12.

h ch. 11. 27.

Mal. 3. 12.

l Is. 9. 2.

49. 9.

m Ge. 17. 1.

n Ps. 71. 21.

126. 2, 3.

Ep. 3. 20.

o Ps. 111. 9.

p Ge. 17. 7.

Ex. 20. 6.

Ps. 103. 17.

q Ps. 98. 1.

Is. 51. 9.

52. 10.

63. 5.

r 1 Sa. 2. 9.

Da. 4. 37.

s ch. 18. 14.

Job 5. 11.

η or, inviolled.

t 1 Sa. 2. 5.

v Ps. 98. 3.

u Ge. 17. 19.

Ps. 132. 11.

w ver. 14.

x Mat. 1. 25.

θ or, the

night-

watches.

y ver. 13.

z ver. 20.

a Is. 9. 6.

κ or, things.

b Ps. 103. 20,

21.

1 Pe. 1. 12.

c ch. 2. 19, 51.

d Ps. 80. 17.

e Is. 57. 19.

f Ps. 72. 18.

λ The men

the shep-

herds.

g Ps. 111. 9.

h Je. 23. 5, 6.

Da. 9. 24.

i Is. 54. 7, 17.

Je. 30. 10, 11.

k Le. 26. 42.

Ps. 105. 8, 10.

Eze. 16. 60.

l Ge. 22. 16,

17.

74 That he would grant unto us, that we, being delivered out of the hand of our enemies, might serve him^d without fear,

75 In^e holiness and righteousness before him, all^d the days of our life.

76 And thou, child, shalt be called the Prophet of the Highest: for thou shalt go^e before the face of the Lord, to prepare his ways;

77 To give knowledge of salvation unto his people, γ by the remission^f of their sins,

78 Through the δ tender mercy of our God; whereby the ζ day-spring from on high hath visited us,

79 To^g give light to them that sit in darkness and in the shadow of death, to guide our feet into the way of peace.

80 And the child grew, and waxed strong in spirit, and was in the deserts till the day of his shewing unto Israel.

CHAP. II.

AND it came to pass in those days, that there went out a decree from Cesar Augustus, that all the world should be η taxed.

2 (And this taxing was first made when Cyrenius was governor of Syria.)

3 And all went to be taxed, every one into his own city.

4 And Joseph also went up from Galilee, out of the city of Nazareth, into Judea, unto the city of David, which is called Bethlehem, (because he was of the house and lineage of David,)

5 To be taxed with Mary his espoused wife, being great with child.

6 And so it was, that, while they were there, the days were accomplished that she should be delivered.

7 And she^x brought forth her first-born son, and wrapped him in swaddling-clothes, and laid him in a manger; because there was no room for them in the inn.

8 And there were in the same country shepherds abiding in the field, keeping θ watch over their flock by night.

9 And, lo, the angel of the Lord came upon them, & the glory of the Lord shone round about them, and they were sore afraid.

10 And the angel said unto them, Fear not: for, behold, I bring you good tidings of great joy, which shall be to all people.

11 For unto you^a is born this day, in the city of David, a Saviour, which is Christ the Lord.

12 And this *shall be* a sign unto you: Ye shall find the babe wrapped in swaddling-clothes, lying in a manger.

13 And suddenly there was with the angel^b a multitude of the heavenly host, praising God, and saying,

14 Glory to God in the highest, and on earth peace,^c good will toward men.

15 And it came to pass, as the angels were gone away from them into heaven, λ the shepherds said one to another, Let us now go even unto Bethlehem, and see this thing which is come to pass, which the Lord hath made known to us.

16 And they came with haste, and found Mary, and Joseph, and the babe lying in a manger.

17 And when they had seen *it*, they made known abroad the saying which was told them concerning this child.

18 And all they that heard *it* wondered at those things which were told them by the shepherds.

19 But Mary kept all these things, and pondered *them* in her heart.

εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου.

43 Καὶ πόθεν μοι τοῦτο, ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ Κυρίου μου πρὸς με;

44 Ἰδοὺ γὰρ, ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἄσπασμου σου εἰς τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ μου.

45 Καὶ μακαρία ἡ πιστευσάσα, ὅτι ἔσται τελειώσις τοῖς λεταλημένοις αὐτῇ παρὰ Κυρίῳ.

46 Καὶ εἶπε Μαριάμ· Μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον·

47 Καὶ ἠγαλλίασε τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ σωτήρι μου·

48 Ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπεινῶσιν τῆς δούλης αὐτοῦ· ἰδοὺ γὰρ, ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσι με πᾶσαι αἱ γενεαί.

49 Ὅτι ἐποίησέ μοι μεγαλεῖα ὁ δυνατὸς, καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ·

50 Καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς ἡμετέρας γενεῶν· τοῖς φοβουμένοις αὐτόν.

51 Ἐποίησε κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ· διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοία καρδίας αὐτῶν.

52 Καθεῖλε δυνάστας ἀπὸ θρόνων, καὶ ὕψωσε ταπεινοὺς·

53 Πενίῳντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν, καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέστειλε κενούς.

54 Ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέους,

55 (Καθὼς ἐλάλησε πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τῷ Ἀβραάμ, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ,) εἰς τὸν αἰῶνα.

56 Ἐμείνε δὲ Μαριάμ σὺν αὐτῇ ὥσεί μῆνας τρεῖς· καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

57 Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν· καὶ ἐγέννησεν υἱόν.

58 Καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς, ὅτι ἐμεγάλυνε Κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐτῆς· καὶ συνέλαχον αὐτῇ.

59 Καὶ ἐγένετο, ἐν ἡτῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ· ἦλθον περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, Ζαχαρίαν.

60 Καὶ ἀποκριθεὶς ἡ μήτηρ αὐτοῦ, εἶπεν· Οὐχί· ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης.

61 Καὶ εἶπον πρὸς αὐτήν· Ὅτι οὐδεὶς ἐστὶν ἐν τῇ συγγενείᾳ σου, ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ.

62 Ἐνένεον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτόν.

63 Καὶ αἰτήσας πινακίδιον, ἔγραψε, λέγων· Ἰωάννης ἐστὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Καὶ ἐθαύμασαν πάντες.

64 Ἀνεψίχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ· καὶ ἐλάλει, εὐλογῶν τὸν Θεόν.

65 Καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς περιουκούντας αὐτούς· καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὀρειῇ τῆς Ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα.

66 Καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, λέγοντες· Τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; Καὶ χεὶρ Κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ.

67 Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατήρ αὐτοῦ ἐπλήσθη Πνεύματος ἁγίου· καὶ προεφήτευσε, λέγων·

68 Εὐλόγητός Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ· ὅτι ἐπεσκέψατο, καὶ ἐποίησε λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ.

69 Καὶ ἤγειρε κέρας σωτηρίας ἡμῖν, ἐν τῷ οἴκῳ Δαβὶδ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ·

70 Καθὼς ἐλάλησε διὰ στόματος τῶν ἁγίων τῶν ἀπ' αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ·

71 Σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς·

72 Ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ·

73 Ὅρκον ὃν ὤμοσε πρὸς Ἀβραάμ τὸν πατέρα ἡμῶν· τοῦ δοῦναι ἡμῖν,

74 Ἀφόβως, ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν ῥυσθέντας, λατρεύειν αὐτῷ,

75 Ἐν ὁσίοτιτι καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ, πάσας τὰς ἡμέρας ὅτῃς ζωῆς ἡμῶν.

76 Καὶ σύ, παιδίον, προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ· προπορεύει γὰρ πρὸ προσώπου Κυρίου, ἐτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ·

77 Τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ, ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν·

78 Διὰ σπλάγχνα ἐλέους Θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους·

79 Ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθήμενοις, τοῦ κατευθῆναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης.

80 Τὸ δὲ παιδίον ἤρξε καὶ ἐκραταίετο πνεύματι· καὶ ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραὴλ.

Κεφ. β'. ΙΙ.

ΕΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐξῆλθε δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου, ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην.

2 Αὕτῃ ἡ ἀπογραφὴ πρῶτῃ ἐγένετο· ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Ἰκνυρίου.

3 Καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν.

4 Ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσήφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ἐκ πόλεως Ναζαρέτ, εἰς τὴν Ἰουδαίαν, εἰς πόλιν Δαβὶδ, ἥτις καλεῖται Βηθλεέμ, (διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατρὸς Δαβὶδ.)

5 Ἀγορεύσασθαι σὺν Μαριάμ τῇ μεμνηστευμένῃ αὐτῷ ἡγνακίῃ, ὅσῃ ἐγκύῃ.

6 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ, ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν.

7 Καὶ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτόν, καὶ ἀνέκλινεν αὐτόν ἐν ᾗτῇ φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι.

8 Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρα τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες, καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποιμνὴν αὐτῶν.

9 Καὶ ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς, καὶ δόξα ἡ Κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς· καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν.

10 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος· Μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ γὰρ, εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἐστὶ παντὶ τῷ λαῷ.

11 Ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ, ὅς ἐστι Χριστὸς Κύριος, ἐν πόλει Δαβὶδ.

12 Καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον· εὕρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον, κείμενον ἐν ᾗτῇ φάτνῃ.

13 Καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἄγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανόυ, αἰνούντων τὸν Θεόν, καὶ λεγόντων·

14 Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς· εἰρήνῃ, ἐν ἀνθρώποις· εὐδοκία!

15 Καὶ ἐγένετο, ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ποιμένες εἶπον πρὸς ἀλλήλους· Διέλωμεν δὴ ἕως Βηθλεέμ, καὶ ἰδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονός, ὃ ὁ Κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν.

16 Καὶ ἦλθον σπεύσαντες, καὶ ἀνεῦρον τὴν τε Μαριάμ καὶ τὸν Ἰωσήφ, καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ.

17 Ἰδόντες δὲ διεγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδὸς τούτου.

18 Καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτοὺς.

19 Ἡ δὲ Μαριάμ πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα

αὐτα, συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.

20 Καὶ ἀπέστρεψαν¹ οἱ ποιμένες, ὁρᾷζοντες καὶ αἰνούντες τὸν Θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον, καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτοὺς.

21 Καὶ ὅτε ἐπλησθησαν ἡμέραι ὅκτω τοῦ περιτεμεῖν τὸ παιδίον¹, καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλληφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.

22 Καὶ ὅτε ἐπλησθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν¹ κατὰ τὸν νόμον Μωσέως, ἀνέγαγον αὐτὸν εἰς Ἱερουσόλυμα, παραστήσαι τῷ Κυρίῳ,

23 (Καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ Κυρίου¹ Ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοίγον μήτραν, ἅγιον τῷ Κυρίῳ κληθήσεται.)

24 Καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν, κατὰ τὸ εἰρημέ-
νον ἐν νόμῳ Κυρίου, ἑξῆς γρυσγόνων, ἡ δύο νεοσσὸν¹ περιστέρων.

25 Καὶ ἰδὼν, ἡν ἄνθρωπος ἐν Ἱερουσαλὴμ, ὃ ὄνομα Συμεὼν¹ καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δικαίος καὶ εὐλαβὴς, προσδεχόμενος παράκλησιν τοῦ Ἰσραὴλ¹ καὶ Πνεύμα ἅγιον ἦν ἐπ' αὐτόν.

26 Καὶ ἡν αὐτῷ κεχρονηματισμένον ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου, μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ ἰδῇ τὸν Χριστὸν Κυρίου.

27 Καὶ ἦλθεν ἐν τῷ Πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν¹ καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν, τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ,

28 Καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησε τὸν Θεόν, καὶ εἶπε·

29 Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, Δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου, ἐν εἰρήνῃ¹

30 Ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου·

31 Ὁ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν¹

32 Φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἔθνων, καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραὴλ.

33 Καὶ ἦν Ἰωσήφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ¹ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλοῦμένοις περὶ αὐτοῦ.

34 Καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεὼν, καὶ εἶπε πρὸς Μαριάμ τὴν μητέρα αὐτοῦ¹ Ἰδοὺ, οὗτος κεῖται ἐς πτώσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον¹

35 Καὶ σου δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία¹ ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί.

36 Καὶ ἦν Ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανοὺλ, ἐκ φυλῆς Ἀσὴρ¹ αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ᾤκησασα ἔτη μετὰ ἀνδρὸς ἑπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς¹

37 Καὶ αὕτη χήρα ὡς ἐτῶν ὀγδοηκονταεσσάρων, ἡ οὐκ ἀφίστατο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, νηστείας καὶ δεήσεως λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν.

38 Καὶ αὕτη, αὕτῃ τῇ ὥρᾳ ἐπιστάσα, ἀνθωμολογεῖτο τῷ Κυρίῳ, καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσι τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν ἐν Ἱερουσαλὴμ¹.

39 Καὶ ὡς ἐτέλεσαν ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν νόμον Κυρίου, ὑπέστρεψαν εἰς Γαλιλαίαν, εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν Ναζαρέτ.

40 Τὸ δὲ παιδίον ἠΐθε, καὶ ἔκραταιοῦτο πνεύματι¹, πληροῦν μενον σοφίας¹ καὶ χάρις Θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό.

41 Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἱερουσαλὴμ¹ τὴν ἑορτὴν τοῦ πάσχα.

42 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβάντων αὐτῶν εἰς Ἱερουσόλυμα¹, κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς,

43 Καὶ τελεωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑπο-

στρέφειν αὐτοὺς, ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱερουσαλὴμ¹ καὶ οὐκ ἔγνω Ἰωσήφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ¹.

44 Νομίσαντες δὲ αὐτὸν ἐν τῇ συνοδίᾳ εἶναι, ἦλθον ἡμέρας ὁδόν, καὶ ἀνεζήτουν αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενεῖσι καὶ ἐν¹ τοῖς γνωστοῖς.

45 Καὶ μὴ εὐρόντες αὐτόν¹, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἠζητοῦντες¹ αὐτόν.

46 Καὶ ὁμιλοῦντες, μεθ' ἡμέρας τρεῖς εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων, καὶ ἀκούοντα αὐτῶν, καὶ ἐπερωτῶντα αὐτοὺς.

47 Ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ, ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ.

48 Καὶ ἰδόντες αὐτόν, ἐξεπλάγησαν¹ καὶ πρὸς αὐτόν ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπε· Τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ, ὁ πατήρ σου κατὰ ὀδυνάμενοι ἐζητοῦμέν σε.

49 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς¹· Τί ὅτι ἐξητεῖτέ με; οὐκ ᾔδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρὸς μου δεῖ εἶναι με;

50 Καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς.

51 Καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν, καὶ ἦλθεν¹ εἰς Ναζαρέτ¹ καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. Καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.

52 Καὶ Ἰησοῦς προέκοπτε σοφία καὶ ἡλικίᾳ, καὶ χάριτι παρὰ Θεοῦ καὶ ἀνθρώποις.

Κεφ. γ'. ΙΙΙ.

Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πιλάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετραρχούντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρώδου, Φιλιππῶν δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρχούντος τῆς Ἰουραίας καὶ Τραχωνιτίδος¹ χώρας, καὶ Δυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς τετραρχούντος¹,

2 Ἐπ' Ἀρχιερέων¹ Ἄννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα Θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν¹ τοῦ¹ Ζαχαρίου υἱόν, ἐν τῇ ἐρήμῳ.

3 Καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου, κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν¹

4 Ὡς γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων Ἠσαΐου τοῦ προφήτου¹, λέγοντος¹· Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ¹· Ετοιμάσατε¹ τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.

5 Πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται, καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται¹ καὶ ἔσται τὰ σκο-
λιά εἰς εὐθείαν, καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας.

6 Καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ.

7 Ἐλέγει οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ¹· Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς υπέδειξε ὑμῖν φνεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς;

8 Ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας¹ καὶ μὴ ἀρξήσετε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς¹ Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ¹· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ.

9 Ἡδὲ καὶ ἡ ἀξίγη πρὸς τὴν ρίζαν τῶν δένδρων κεῖται. Πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.

10 Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι, λέγοντες¹· Τί οὖν¹ ποιήσομεν;

11 Ἀποκριθεὶς δὲ λέγει αὐτοῖς¹· Ὁ ἔχων δύο χιτῶνας, μεταδότεν τῷ μὴ ἔχοντι¹ καὶ ὁ ἔχων βρώματα, ὁμοίως ποιεῖτω.

12 Ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι, καὶ εἰπον πρὸς αὐτόν¹· Διδάσκαλε, τί ποιήσομεν;

13 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτοὺς¹· Μηδὲν πλέον

20 And the shepherds returned, glorifying and praising God for all the things that they had heard and seen, as it was told unto them.

21 And when eight days were accomplished ^a for the circumcising of the child, his name was called JESUS, which was so named of the angel ^b before he was conceived in the womb.

22 And when ^c the days of her purification, according to the law of Moses, were accomplished, they brought him to Jerusalem, to present him to the Lord;

23 (As it is written in the law of the Lord, Every ^e male that openeth the womb shall be called holy to the Lord;)

24 And to offer a sacrifice according to that which is said in the law of the Lord, A pair of turtle-doves, or two young pigeons.

25 And, behold, there was a man in Jerusalem, whose name was Simeon; and the same man was just and ^g devout, waiting for the consolation ^h of Israel: and the Holy Ghost was upon him.

26 And it was revealed unto him by the Holy Ghost, that he should not see ⁱ death before he had seen the Lord's Christ.

27 And he came by the Spirit into the temple: and when the parents brought in the child Jesus, to do for him after the custom of the law,

28 Then took he him up in his arms, and blessed God, and said,

29 Lord, now ^m lettest thou thy servant depart in peace, ⁿ according to thy word:

30 For mine eyes have seen ^o thy salvation, 31 Which thou hast prepared before the face of all people;

32 A light to lighten the ^q Gentiles, and the glory of thy people Israel.

33 And Joseph and his mother marvelled at those things which were spoken of him.

34 And Simeon blessed them, and said unto Mary his mother, Behold, this child is set for the fall ^r and rising again of many in Israel; and for a sign which shall be spoken ^s against;

35 (Yea, a sword ^t shall pierce through thy own soul also,) that ^u the thoughts of many hearts may be revealed.

36 And there was one Anna, a prophetess, the daughter of Phanuel, of the tribe of Aser; she was of a great age, and had lived with an husband seven years from her virginity;

37 And she was a widow of about fourscore and four years, which departed not from the temple, but served God with fastings and prayers ^v night and day.

38 And she, coming in that instant, gave thanks likewise unto the Lord, and spake of him to all them that ^w looked for redemption in ^x Jerusalem.

39 And when they had performed all things according to the law of the Lord, they returned into Galilee, to their own city Nazareth.

40 And the child grew, and waxed strong in spirit, filled ^y with wisdom; and the grace of God was upon him.

41 Now his parents went to Jerusalem every ^z year at the feast of the passover.

42 And when he was twelve years old, they went up to Jerusalem, after the custom of the feast.

43 And when they had fulfilled the days, as they returned, the child Jesus tarried behind in Jerusalem; and Joseph and his mother knew not of it.

A. M. 4000.

a Le. 12. 3.

b ch. 1. 31.

Mat. 1. 21.

c Le. 12. 2, &c.

d ch. 4. 22, 32.

Ps. 119. 99.

Mat. 7. 28.

Mar. 1. 22.

Jno. 7. 15, 46.

e Ex. 13. 12.

22. 29.

Nu. 8. 17.

f Jno. 5. 17.

9. 4.

g ver. 38.

Mar. 15. 43.

h Is. 40. 1.

i Ps. 89. 48.

He. 11. 5.

k ver. 19.

Da. 7. 28.

l ver. 40.

1 Sa. 2. 26.

β or, age.

m Ge. 46. 30.

n Is. 57. 2.

Re. 14. 13.

o ch. 3. 6.

Is. 52. 10.

Ac. 4. 12.

p Jno. 11. 49.

51.

18. 13.

Ac. 4. 6.

q Is. 42. 6.

49. 6.

60. 3.

Ac. 13. 47, 48.

r Mat. 3. 1.

Mar. 1. 4.

s ch. 1. 77.

t Is. 8. 14.

Ro. 9. 32, 33.

1 Co. 12. 23, 24.

2 Co. 2. 16.

1 Pe. 2. 7, 8.

v Is. 40. 3.

u Ac. 28. 22.

w Jno. 19. 25.

x Ju. 5. 15, 16.

1 Co. 11. 19.

y Ps. 98. 2.

Is. 40. 5.

49. 6.

52. 10.

Ro. 10. 12, 18.

z Mat. 3. 7.

a Ac. 26. 7.

1 Ti. 5. 5.

or, meet for.

b ver. 25.

c or, Israel.

d ch. 13. 7, 9.

Mat. 7. 19.

d ver. 52.

Is. 11. 2, 3.

e Ex. 23. 15.

De. 16. 1.

f ch. 11. 41.

2 Co. 8. 14.

1 Jno. 3. 17.

g ch. 7. 29.

Mat. 21. 32.

h ch. 19. 8.

1 Co. 6. 10.

44 But they, supposing him to have been in the company, went a day's journey; and they sought him among their kinsfolk and acquaintance.

45 And when they found him not, they turned back again to Jerusalem, seeking him.

46 And it came to pass, that after three days they found him in the temple, sitting in the midst of the doctors, both hearing them, and asking them questions.

47 And all that heard him were astonished at his understanding ^d and answers.

48 And when they saw him, they were amazed: and his mother said unto him, Son, why hast thou thus dealt with us? behold, thy father and I have sought thee sorrowing.

49 And he said unto them, How is it that ye sought me? wist ye not that I must be about ^e my Father's business?

50 And they understood not the saying which he spake unto them.

51 And he went down with them, and came to Nazareth, and was subject unto them: but his mother kept ^f all these sayings in her heart.

52 And Jesus increased ^g in wisdom and stature, and in favour with God and man.

CHAP. III.

Now in the fifteenth year of the reign of Tiberius Cesar, Pontius Pilate being governor of Judea, and Herod being tetrarch of Galilee, and his brother Philip tetrarch of Iturea and of the region of Trachonitis, and Lysanias the tetrarch of Abilene,

2 Annas ^h and Caiaphas being the high priests, the word of God came unto John the son of Zacharias in the wilderness.

3 And ⁱ he came into all the country about Jordan, preaching the baptism of repentance ^j for the remission of sins;

4 As it is written in the book of the words of Esaias the prophet, ^k saying, The voice of one crying in the wilderness, Prepare ye the way of the Lord, make his paths straight.

5 Every valley shall be filled, and every mountain and hill shall be brought low; and the crooked shall be made straight, and the rough ways ^l shall be made smooth;

6 And ^m all flesh shall see the salvation of God.

7 Then said he to the multitude that came forth to be baptized of him, O ⁿ generation of vipers! who hath warned you to flee from the wrath to come?

8 Bring forth, therefore, fruits ^o worthy of repentance; and begin not to say within yourselves, We have Abraham to our father: for I say unto you, That God is able of these stones to raise up children unto Abraham.

9 And now also the axe is laid unto the root of the trees: every ^p tree, therefore, which bringeth not forth good fruit, is hewn down, and cast into the fire.

10 And the people asked him, saying, What shall we do then?

11 He answereth and saith unto them, He ^q that hath two coats, let him impart to him that hath none; and he that hath meat, let him do likewise.

12 Then came also publicans ^r to be baptized, and said unto him, Master, what shall we do?

13 And he said unto them, Exact ^s no more than that which is appointed you.

14 And the soldiers likewise demanded

of him, saying, And what shall we do? And he said unto them, β Do violence to no man, neither accuse *any*^b falsely; and be content^c with your γ wages.

15 And as the people were δ in expectation, and all men ζ mused in their hearts of John, whether he were the Christ or not;

16 John answered, saying unto *them* all, I indeed baptize you with water; but one mightier than I cometh, the latchet of whose shoes I am not worthy to unloose: he shall baptize you with the Holy Ghost, and with fire:

17 whose *fans* is in his hand, and he will thoroughly purge his floor, and will^e gather the wheat into his garner; but the^f chaff he will burn^g with fire unquenchable.

18 And many other things, in his exhortation, preached he unto the people.

19 But^h Herod the tetrarch, being reprov- ed by him for Herodias his brother Philip's wife, and for all the evils which Herod had done,

20 Added yet this above all, that he shut up John in prison.

21 Now when all the people were baptized, itⁱ came to pass, that Jesus also being baptized,^j and praying, the heaven was opened,

22 And the Holy Ghost descended in a bodily shape like a dove upon him; and a voice came from heaven, which said, Thou art my beloved Son; in thee I am well pleased.

23 And Jesus himself began to be about thirty years of age, being (as was sup- posed) the son^k of Joseph, which was the son of Heli,

24 Which was the son of Matthat, which was the son of Levi, which was the son of Melchi, which was the son of Janna, which was the son of Joseph,

25 Which was the son of Mattathias, which was the son of Amos, which was the son of Naum, which was the son of Esli, which was the son of Nagee,

26 Which was the son of Maath, which was the son of Mattathias, which was the son of Semei, which was the son of Joseph, which was the son of Juda,

27 Which was the son of Joanna, which was the son of Rhesa, which was the son of Zorobabel, which was the son of Salathiel, which was the son of Neri,

28 Which was the son of Melchi, which was the son of Addi, which was the son of Cosam, which was the son of Elmodam, which was the son of Er,

29 Which was the son of Jose, which was the son of Eliezer, which was the son of Jorim, which was the son of Matthat, which was the son of Levi,

30 Which was the son of Simeon, which was the son of Juda, which was the son of Joseph, which was the son of Jonan, which was the son of Eliakim,

31 Which was the son of Melea, which was the son of Menan, which was the son of Mattatha, which was the son of Nathan,^l which was the son of David,

32 Which was the son of Jesse,^m which was the son of Obed, which was the son of Booz, which was the son of Salmon, which was the son of Naasson,

33 Which was the son of Aminadab, which was the son of Aram, which was the son of Esrom, which was the son of Phares, which was the son of Juda,

34 Which was the son of Jacob, which

A. D. 26.

β or, put no man in fear.

a Ge. 11. 24. 26.

b Ex. 23. 1.

Le. 19. 11.

c 1 Ti. 6. 8.

γ or, allowance.

δ or, in sus- pence.

ζ or, reason- ed; or, de- bated.

d Ge. 11. 12.

e Ge. 5. 25.

f Je. 15. 7. 19.

g Mi. 4. 12.

Mat. 13. 30.

h Ps. 1. 4.

i Ps. 21. 9.

Mar. 9. 44. 48.

k Ge. 1. 26.

2. 7.

Is. 64. 8.

l Co. 15. 45.

47.

l Mat. 14. 3.

Mar. 6. 17.

m ver. 14.

Mat. 4. 1,

&c.

Mar. 1. 12,

&c.

n Ex. 34. 28.

1 Ki. 19. 8.

o Mat. 3. 13,

&c.

Jno. 132. &c.

p De. 8. 3.

q Mat. 13. 55.

Jno. 6. 42.

r Jno. 12. 31.

14. 30.

Ep. 2. 2.

Re. 13. 2, 7.

η or, fall

down be- fore me.

s De. 6. 13.

10. 20.

t Ps. 91. 11.

v De. 6. 16.

u He. 2. 17. 18.

4. 15.

w Jno. 4. 43.

Ac. 10. 37.

x Mat. 2. 23.

y Mat. 13. 54.

Jno. 18. 20.

Ac. 13. 14.

17. 2.

z Zec. 12. 12.

2 Sa. 5. 14.

a Ru. 4. 18. 22.

b Is. 61. 1.

was the son of Isaac, which was the son of Abraham,^a which was the son of Thara, which was the son of Nachor,

35 Which was the son of Saruch, which was the son of Ragau, which was the son of Phalec, which was the son of Heber, which was the son of Sala,

36 Which was the son of Cainan, which was the son of Arphaxad,^d which was the son of Sem, which was the son of Noe, which was the son of Lamech,^e

37 Which was the son of Mathusala, which was the son of Enoch, which was the son of Jared, which was the son of Maleleel, which was the son of Cainan,

38 Which was the son of Enos, which was the son of Seth, which was the son of Adam, which was the son of God.^f

CHAP. IV.

AND^m Jesus, being full of the Holy Ghost, returned from Jordan, and was led by the Spirit into the wilderness,

2 Being forty days tempted of the devil. Andⁿ in those days he did eat nothing; and when they were ended, he afterward hungered.

3 And the devil said unto him, If thou be the Son of God, command this stone that it be made bread.

4 And Jesus answered him, saying, It^p is written, That man shall not live by bread alone, but by every word of God.

5 And the devil, taking him up into an high mountain, shewed unto him all the kingdoms of the world in a moment of time.

6 And the devil said unto him, All this power will I give thee, and the glory of them: for^q that is delivered unto me; and to whomsoever I will I give it.

7 If thou, therefore, wilt η worship me, all shall be thine.

8 And Jesus answered and said unto him, Get thee behind me, Satan: for^r it is written, Thou shalt worship the Lord thy God, and him only shalt thou serve.

9 And he brought him to Jerusalem, and set him on a pinnacle of the temple, and said unto him, If thou be the Son of God, cast thyself down from hence:

10 For it is written, He^s shall give his angels charge over thee, to keep thee;

11 And in their hands they shall bear thee up, lest at any time thou dash thy foot against a stone.

12 And Jesus, answering, said unto him, It is said, Thou^t shalt not tempt the Lord thy God.

13 And when the devil had ended all the^u temptation, he departed from him for a season.

14 And Jesus^w returned in the power of the Spirit into Galilee: and there went out a fame of him through all the region round about.

15 And he taught in their synagogues, being glorified of all.

16 And he came to Nazareth,^x where he had been brought up: and, as his custom was, he^y went into the synagogue on the sabbath-day, and stood up for to read.

17 And there was delivered unto him the book of the prophet Esaias. And when he had opened the book, he found the place where it was written,

18 The^b Spirit of the Lord is upon me, because he hath anointed me to preach the gospel to the poor; he hath sent me

παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε.

14 Ἐπιρρώτων δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι, λέγοντες· Καὶ ἡμεῖς τί ποιήσομεν; Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Μηδένα διασεύσητε, μηδὲ συγκοφαντήσητε, καὶ ἀρκείσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν.

15 Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ, καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδαίαις αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ Χριστός·

16 Ἀπεκρίνατο ὁ Ἰωάννης, ἅπασι λέγων· Ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς· ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οὐ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι ἁγίῳ, καὶ πυρί.

17 Οὗ τὸ πῦρον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἄλωνα αὐτοῦ, καὶ συναξει τὸν σίτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ· τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἁσβέσθην.

18 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν ἐνηγγελίζετο τὸν λαόν.

19 Ὁ δὲ Ἡρώδης ὁ τετράρχης, ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ Ἡρωδιδῆος τῆς γυναίκος τοῦ Φιλίππου· τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ περὶ πάντων ὧν ἐποίησε πονηρῶν ὁ Ἡρώδης,

20 Προσέθηκε καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσι, καὶ κατέκλεισε τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ.

21 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαόν, καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος, καὶ προσευχομένου, ἀνεψυχθῆναι τὸν οὐρανόν,

22 Καὶ καταβῆναι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῶς εἶδει, ὡσεὶ περιστερὰν, ἐπ' αὐτόν· καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι, ὅτι λέγουσιν· Σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ ἠδόκησα.

23 Καὶ αὐτὸς ἦν ὁ Ἰησοῦς ὡσεὶ ἑτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος, ὧν (ὡς ἐνομίζετο) υἱὸς Ἰωσήφ, τοῦ Ἡλὶ,

24 τοῦ Ματθᾶ, τοῦ Λευὶ, τοῦ Μελχὶ, τοῦ Ἰωνᾶ, τοῦ Ἰωσήφ,

25 τοῦ Ματθαίου, τοῦ Ἀμῶς, τοῦ Ναοὺμ, τοῦ Ἑσλὶ, τοῦ Ναγγαί,

26 τοῦ Μαᾶθ, τοῦ Ματθαίου, τοῦ Σεμεὶ, τῆ Ἰωσήφ, τοῦ Ἰούδα,

27 τοῦ Ἰωανᾶ, τοῦ Ῥησᾶ, τοῦ Ζοροβάβελ, τοῦ Σαλαθιήλ, τοῦ Νηρι,

28 τοῦ Μελχὶ, τοῦ Ἀδδὶ, τοῦ Κωσάμ, τοῦ Ελμωδάμ, τοῦ Ἡρ,

29 τοῦ Ἰωσή, τοῦ Ἐλιέξερ, τοῦ Ἰωρεὶμ, τοῦ Ματθᾶ, τοῦ Λευὶ,

30 τοῦ Συμεὼν, τοῦ Ἰούδα, τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Ἰωνάν, τοῦ Ἐλιακείμ,

31 τοῦ Μελεᾶ, τοῦ Μαϊνάν, τοῦ Ματθαθᾶ, τοῦ Ναθάν, τοῦ Δαβίδ,

32 τοῦ Ἰεσσαί, τοῦ Ὠβιῆδ, τοῦ Βοὸξ, τοῦ Σαλμών, τοῦ Ναασσών,

33 τοῦ Ἀμναδάβ, τοῦ Ἀράμ, τοῦ Ἑσρὼμ, τοῦ Φαρές, τοῦ Ἰούδα,

34 τοῦ Ἰακώβ, τοῦ Ἰσαάκ, τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ Θάρα, τοῦ Ναχώρ,

35 τοῦ Σαροῦχ, τοῦ Ῥαγαῦ, τοῦ Φαλέκ, τοῦ Ἐβέρ, τοῦ Σαλά,

36 τοῦ Καϊνάν, τοῦ Ἀρφαξᾶδ, τοῦ Σὴμ, τῆ Νῶε, τῆ Λάμεχ.

37 τῆ Μαθουσάλα, τῆ Ἐνώχ, τῆ Ἰαρέδ, τῆ Μαλελεήλ, τῆ Καϊνάν,

38 τῆ Ἐνῶς, τῆ Σήθ, τῆ Ἀδάμ, τῆ Θεῶ.

Κεφ. δ'. IV.

ΙΗΣΟΥΣ δὲ Πνεύματος ἁγίου πλήρης ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου· καὶ ἦγετο ἐν τῷ Πνεύματι εἰς τὴν ἔρημον,

2 Ἡμέρας¹ τεσσαράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τῷ διαβόλῳ. Καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις· καὶ συντελεσθεῖσιν αὐτῶν, ὕστερον² ἐπεινάσε.

3 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος· Εἰ υἱὸς εἶ τῷ Θεῷ, εἰπέ τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος.

4 Καὶ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν, λέγων· Γέγραπται· Ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτον μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι Θεοῦ.

5 Καὶ ἀναγαγὼν αὐτόν ὁ διάβολος³ εἰς ὄρος ὑψηλόν, ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμή χρόνου.

6 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος· Σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν, καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν· ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται, καὶ ὃ ἂν θέλω, δίδωμι αὐτήν.

7 Σὺ οὖν ἐὰν προσκυνήσῃς ἐνώπιόν μου, ἔσται σου πάντα⁴.

8 Καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Ὑπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ· γέγραπται γάρ⁵· Προσκυνήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.

9 Καὶ ἤγαγεν αὐτόν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔστησεν αὐτόν ἐπὶ τὸ περύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Εἰ ὁ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω·

10 Γέγραπται γάρ· Ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτῷ ἐντελεῖται περὶ σου, τῷ διαφυλάξαι σε·

11 Καὶ ὅτι⁶ ἐπὶ χειρῶν ἁρσίσί σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.

12 Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι εἰρήται· Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου.

13 Καὶ συντελέσας πάντα πειρασμόν ὁ διάβολος ἀπέστη ὑπ' αὐτῆς ἄχρι καιρῶ.

14 Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τῷ Πνεύματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ φημὶ ἐξῆλθε καθ' ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐτῶ.

15 Καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, δοξάζόμενος ὑπὸ πάντων.

16 Καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Ναζαρετ, οὗ ἦν τεθραμμένος· καὶ εἰσήλθε κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, εἰς τὴν συναγωγὴν· καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι.

17 Καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον Ἰσαίου· τῷ προφητῶν· καὶ ἀναπτύξας τὸ βιβλίον, εὔρε τὸν τόπον οὗ ἦν γεγραμμένον·

18 Πνεῦμα Κυρίου ἐπ' ἐμέ, ὃ ἔνεκεν ἔχρισέ με· εὐαγγελίζεσθαι πτωχοῖς ἀπέσταλκέ με,

^δ ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν, 19 κηρύξαι αἰχμαλωτοῖς ἄφεςιν, καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστείλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφῆσει, κηρύξαι ἐν παντί Κυρίου δεκτόν.

20 Καὶ πύξας τὸ βιβλίον, ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ, ἐκάθισε· καὶ πάντων ἐν τῇ συναγωγῇ οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ.

21 Ἦρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτοὺς· Ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὤσιν ὑμῶν.

22 Καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τῆς στόματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον· Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Ἰωσήφ;

23 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἰατρὲ, θεράπευσον σεαυτὸν· ὅσα ἠκούσαμεν γινόμενα ἐν τῇ Καπερναοῦμ, ποιήσον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου.

24 Εἶπε δὲ· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ.

25 Ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν, πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡλίου ἐν τῷ Ἰσραὴλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν·

26 Καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἡλίας εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα τῆς Σιδωνος, πόρος γυναικα χήραν.

27 Καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐπὶ Ἐλισσαίου τῷ προφήτῃ ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη, εἰ μὴ Νεεμὰν ὁ Σύρος.

28 Καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμῷ ἐν τῇ συναγωγῇ, ἀκούοντες ταῦτα.

29 Καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως ^β τῆς ὁφρύος τῆς ὀρους, ἐφ' οὗ ἡ πόλις αὐτῶν ὠκοδόμητο, αἰς τὸ κατακρημνίσαι αὐτόν.

30 Αὐτὸς δὲ, διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν, ἐπορεύετο.

31 Καὶ κατῆλθεν εἰς Καπερναοῦμ πόλιν τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασι.

32 Καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτῆς, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτῆς.

33 Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξε φωνῇ μεγάλῃ,

34 Λέγων· Ἐὰν, τί ἡμῖν καὶ σοι, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἰ, ὁ ἅγιος τῆς Θεᾶς.

35 Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Φιμώθητι, καὶ ἐξεέλθε ἡ ἐξί αὐτῆς. Καὶ ῥίψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς ^β τὸ μέσον, ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτῆς, μηδὲν βλάψαν αὐτόν.

36 Καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντας· καὶ συνελάλουν πρὸς ἑλληνοὺς, λέγοντες· Τίς ὁ λόγος οὗτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοὺς ἀκαθάρτους πνεύματα, καὶ ἐξέρχονται.

37 Καὶ ἐξεπορεύετο ἡχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς περιχωρίου.

38 Ἀναστὰς δὲ ^α ἐκ τῆς συναγωγῆς, εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος· ^β ἡ πενθερά δὲ τῶν Σίμωνος ἐν συνεχομένῃ πυρετῷ μεγάλῃ· καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς.

39 Καὶ ἐπιστάς ἐπ' αὐτῆς, ἐπετίμησε τῷ πυρετῷ, καὶ ἄφῃκεν αὐτὴν· παραχρῆμα δὲ ἀναστὰσα διηκόνει αὐτοῖς.

40 Δίνοντας δὲ τὸν ἥλιον, πάντες ὅσοι εἶχον ἀσθενήσοντας νόσους ποικίλας, ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ, ἐνὶ ἐκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖ-

ρας ἐπιθεῖς, θεράπευσεν αὐτούς.

41 Ἐξήρχετο δὲ καὶ δαίμονια ἀπὸ πολλῶν, κράζοντα καὶ λέγοντα· Ὅτι σὺ εἶ ^β ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τῆς Θεᾶς. Καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἶα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν τὸν Χριστὸν αὐτὸν εἶναι.

42 Γενομένης δὲ ἡμέρας, ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον, καὶ οἱ ὄχλοι ^α ἐξήτουν· αὐτόν, καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ· καὶ κατέειχον αὐτὸν τῷ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν.

43 Ὅ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς· Ὅτι καὶ ταῖς ἑτέραις πόλεσιν εὐαγγελισασθαι με δεῖ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· ὅτι εἰς τὸ τοῦ ἀπέσταλμαι.

44 Καὶ ἦν κηρύσσων ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῆς Γαλιλαίας.¹

Κεφ. ε'. V.

ΕΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν τῷ τῶν ὄχλων ἐπικεῖσθαι αὐτῷ τῷ ἀκούειν τὸν λόγον τῆς Θεᾶς, καὶ αὐτὸς ἦν ἐστῶς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ·

2 Καὶ εἶδε δύο πλοῖα ἐστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ ἀλείψ, ἀποβάντες ἀπ' αὐτῶν, ¹ ἀπέπλυναν¹ τὰ δίκτυα.

3 Ἐμβὰς δὲ εἰς ἐν τῶν πλοίων ὃ ἦν τοῦ Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον· καὶ καθίσας ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου τοὺς ὄχλους.

4 Ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα· Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν.

5 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Σίμων, εἶπεν αὐτῷ· Ἐπιστάτα, δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιᾶσάντες, οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥημάτι σου χαλάσω τὸ δίκτυον.

6 Καὶ τοῦτο ποιήσαντες, συνέκλεισαν ἰχθύων πλῆθος πολὺ διερρόγγυτο δὲ τὸ δίκτυον αὐτῶν.

7 Καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις τοῖς ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ, τοῦ ἐλθόντας συλλαβεῖσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθον, καὶ ἐπλησαν ἀμφοτέρω τὰ πλοῖα, ὥστε ^β συθιῖσθαι αὐτά.

8 Ἰδὼν δὲ Σίμων Πέτρος, προσέπεσε τοῖς γόνασι τοῦ Ἰησοῦ, λέγων· Ἐξεέλθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἀμαρτωλὸς εἰμι, Κύριε·

9 Θάμβος γάρ περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς συν αὐτῷ, ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων ἧ συν- ἐλαβον.

10 Ομοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. Καὶ εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα ὁ Ἰησοῦς· Μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἐσθ' ἑωγῶν.

11 Καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες ἅπαντα, ἠκολούθησαν αὐτῷ.

12 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, καὶ ἰδὼν, ἀνὴρ πλήρης λέπρας· καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον, ἐδεήθη αὐτοῦ, λέγων· Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαι με καθαρίσαι.

13 Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ, εἰπὼν· Θέλω, καθαρίσθητι. Καὶ εὐθὺς ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ.

14 Καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδεὶ εἰπεῖν· ἀλλὰ ἀπελθὼν δείξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου, καθὼς προσέταξε Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

15 Διήρχετο δὲ μάλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ· καὶ συνηρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν, καὶ θεραπεύεσθαι ^ε ὑπ' αὐτοῦ· ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν.

16 Αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις, καὶ προσευχόμενος.

17 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων· καὶ ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἳ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης

to heal the broken-hearted,^a to preach deliverance to the captives, and recovering^b of sight to the blind, to set at liberty them that are bruised,^c

19 To preach the acceptable year^d of the Lord.

20 And he closed the book, and he gave it again to the minister, and sat down. And the eyes of all them that were in the synagogue were fastened on him.

21 And he began to say unto them, This day is this scripture fulfilled in your ears.

22 And all bare him witness, and wondered at the gracious^f words which proceeded out of his mouth. And they said, Is^g not this Joseph's son?

23 And he said unto them, Ye will surely say unto me this proverb, Physician, heal thyself: whatsoever we have heard done in Capernaum,ⁱ do also here in thy country.

24 And he said, Verily I say unto you, No^k prophet is accepted in his own country.

25 But I tell you of a truth, many^l widows were in Israel in the days of Elias, when the heaven was shut up^m three years and six months, when great famine was throughout all the land;

26 But unto none of them was Elias sent, save unto Sarepta, a city of Sidon, unto a woman that was a widow.

27 And^o many lepers were in Israel in the time of Eliseus the prophet; and none of them was cleansed, saving Naaman the Syrian.

28 And all they in the synagogue, when they heard these things, were filled with wrath,

29 And rose up, and thrust him out of the city, and led him unto the ^γ brow of the hill whereon their city was built, that they might cast him downⁿ headlong.

30 But he, passing^o through the midst of them, went his way;

31 And came down to Capernaum, a city of Galilee, and taught them on the sabbath-days.

32 And they were astonished at his doctrine: for his word was with^p power.

33 And^q in the synagogue there was a man, which had a spirit of an unclean devil, and cried out with a loud voice,

34 Saying, ^δ Let us alone; what^r have we to do with thee, thou Jesus of Nazareth? art thou come to destroy us? I^a know thee who thou art; the^b Holy One of God.

35 And Jesus rebuked him, saying, Hold thy peace, and come out of him. And when the devil had thrown him in the midst, he came out of him, and hurt him not.

36 And they were all amazed, and spake among themselves, saying, What a word is this! for with authority and power he commandeth the unclean spirits, and^c they come out.

37 And the fame of him went out into every place of the country round about.

38 And he arose out of the synagogue, and entered into Simon's house. And^d Simon's wife's mother was taken with a great fever; and they besought him for her.

39 And he stood over her, and rebuked the fever; and it left her: and immediately she arose, and ministered unto him.

40 Now when the sun was setting, all they that had any sick with divers diseases brought them unto him; and he laid his hands on every one of them, & healed them.

A. D. 31.

a 2 Ch. 34. 27.

Ps. 34. 18.

Is. 51. 17.

Is. 57. 15.

b Ps. 146. 8.

Is. 29. 18.

c Is. 42. 3.

Mat. 12. 20.

d ^β or, to say

that they

knew him

to be Christ

d Is. 61. 2.

63. 4.

e Mar. 1. 38.

f ch. 2. 47.

Ps. 45. 2.

Is. 50. 4.

Mat. 13. 54.

Mar. 6. 2.

g Jno. 6. 42.

h Mat. 4. 18,

&c.

Mar. 1. 16, &c.

i Mat. 4. 13.

11. 23, &c.

h Mat. 13. 57.

Jno. 4. 44.

l 1 Ki. 17. 9.

m Ja. 5. 17.

n Jno. 21. 6.

o 2 Ki. 5. 14.

p Ps. 127. 1, 2.

Eze. 37. 11,

12.

q Ec. 11. 6.

Ga. 6. 9.

r Ex. 23. 5.

Ga. 6. 2.

Pr. 18. 24.

γ or, edge.

s Ps. 37. 14, 32,

33.

t Jno. 8. 59.

10. 39.

v Ju. 13. 22.

2 Sa. 6. 9.

1 Ki. 17. 18.

Is. 6. 5.

u Ps. 8. 6, 8.

w Je. 23. 29.

Mat. 7. 23, 29.

Tit. 2. 15.

He. 4. 12.

x Mar. 1. 23.

d or, Away.

y Ja. 2. 19.

z Mat. 4. 20.

19. 27.

Phil. 3. 7, 8.

a ver. 41.

b ch. 1. 35.

Ps. 16. 10.

Da. 9. 24.

Ac. 3. 14.

c Mat. 8. 2, &c.

Mar. 1. 40, &c.

d 2 Ki. 5. 10, 14.

e 1 Pe. 3. 22.

f Le. 14. 4, &c.

g Mat. 8. 14,

&c.

Mar. 1. 29,

&c.

h Mat. 4. 25.

Mar. 3. 7.

Jno. 6. 2.

i Mat. 14. 23.

Mar. 6. 46.

k Jno. 3. 21.

41 And devils also came out of many, crying out, and saying, Thou art Christ the Son of God. And he, rebuking them, suffered them not ^β to speak: for they knew that he was Christ.

42 And when it was day, he departed, and went into a desert place: and the people sought him, and came unto him, and stayed him, that he should not depart from them.

43 And he said unto them, I must preach the kingdom of God to other cities also; for therefore^e am I sent.

44 And he preached in the synagogues of Galilee.

CHAP. V.

AND^a it came to pass, that, as the people pressed upon him to hear the word of God, he stood by the lake of Gennesaret,

2 And saw two ships standing by the lake: but the fishermen were gone out of them, and were washing their nets.

3 And he entered into one of the ships, which was Simon's, and prayed him that he would thrust out a little from the land. And he sat down, and taught the people out of the ship.

4 Now when he had left speaking, he said unto Simon, Launch^b out into the deep, and let down your nets for a draught.

5 And Simon, answering, said unto him, Master, we have toiled all the night, and have taken nothing:^c nevertheless, at thy word I will let down the net.

6 And^d when they had this done, they inclosed a great multitude of fishes: and their net brake.

7 And they beckoned unto their partners, which were in the other ship, that they should come and help^e them. And they came, and filled both the ships, so that they began to sink.

8 When Simon Peter saw it, he fell down^f at Jesus' knees, saying, Depart from me; for I am a sinful man, O Lord.

9 For he was astonished, and all that were with him, at the draught of the fishes^g which they had taken:

10 And so was also James and John, the sons of Zebedee, which were partners with Simon. And Jesus said unto Simon, Fear not; from henceforth thou shalt catch men.

11 And when they had brought their ships to land, they forsook^h all, and followed him.

12 Andⁱ it came to pass, when he was in a certain city, behold, a man full of leprosy; who seeing Jesus, fell on his face, and besought him, saying, Lord, if thou wilt, thou canst make me clean.

13 And he put forth his hand, and touched him, saying, I will; be^d thou clean. And immediately the leprosy departed from him.

14 And he charged him to tell no man: but go and shew thyself to the priest, and offer for thy cleansing, according as Moses commanded,^f for a testimony unto them.

15 But so much the more went there a fame abroad of him: and^h great multitudes came together, to hear, and to be healed by him of their infirmities.

16 Andⁱ he withdrew himself into the wilderness, and prayed.

17 And it came to pass on a certain day, as he was teaching, that^k there were Pharisees and doctors of the law sitting by, which were come out of every town of

Galilee, and Judea, and Jerusalem; and the power of the Lord was *present* to heal them.

18 And,^a behold, men brought in a bed a man which was taken with a palsy: and they sought *means* to bring him in, and to lay *him* before him.

19 And when they could not find by what *way* they might bring him in because of the multitude, they went upon the house-top, and let him down through the tiling, with *his* couch, into the midst before Jesus.

20 And when he saw their faith, he said unto him, Man, thy sins are forgiven thee.

21 And the scribes and the Pharisees began to reason, saying, Who is this which speaketh blasphemies? Who can forgive^e sins, but God alone?

22 But when Jesus perceived their thoughts, he, answering, said unto them, What reason ye in *your* hearts?

23 Whether is easier, to say, Thy sins be forgiven thee; or to say, Rise up and walk?

24 But that ye may know that the Son of man hath power upon earth to forgive sins, (he said unto the sick of the palsy,) I say unto thee, Arise, and ^h take up thy couch, and go unto thine house.

25 And immediately he rose up before them, and took up that whereon he lay, & departed to his own house, glorifying God.

26 And they were all amazed, and ⁱ they glorified God, and ^m were filled with fear, saying, We have seen strange things to-day.

27 Andⁿ after these things he went forth, and saw a publican, named Levi, sitting at the receipt of custom: and he said unto him, Follow me.

28 And he left all, rose up, and followed him.

29 And Levi made him a great feast in his own house: and^q there was a great company of publicans and of others that sat down with them.

30 But their scribes & Pharisees murmured against his disciples, saying, Why do ye eat and drink with publicans and sinners?

31 And Jesus, answering, said unto them, They that are whole need not a physician; ^u but they that are sick.

32 I came not to call the righteous, but sinners ^w to repentance.

33 And they said unto him, Why do the disciples of John fast often, and make prayers, and likewise *the* disciples of the Pharisees; but^y thine eat and drink?

34 And he said unto them, Can ye make the children of the bridechamber fast, while the bridegroom is with them?

35 But the days will come when the bridegroom shall be taken away from them, and then shall they fast^b in those days.

36 And^c he spake also a parable unto them: No man putteth a piece of a new garment upon an old: if otherwise, then both the new maketh a rent, and the piece that was *taken* out of the new agreeth not^k with the old.

37 And no man putteth new wine into old bottles; else the new wine will burst the bottles and be spilled, and the bottles shall perish.

38 But new wine must be put into new bottles; and both are preserved.

39 No man also having drunk old *wine* straightway desireth new: for he saith, The old^o is better.

CHAP. VI.

AND^q it came to pass on the second sabbath after the first, that he went

A. D. 31.

a Mat. 9.2, &c
Mar. 2.3, &c

b Ex. 20. 10.
Is. 58. 13.

c 1 Sa. 21. 6.
d Le. 24. 9.

e Ps. 32. 5.
103. 3.

f Is. 1. 18.
43. 25.

g ch. 13. 14.
14. 3.

h Mat. 12. 10, &c.

i Mar. 3. 1, &c.
Jn. 9. 16.

j Jn. 5. 8, 12.
k Job 42. 2.

l ch. 14. 3.
Ex. 20. 10.

m Ac. 21. 1.
Ga. 1. 24.

n ver. 8.
m Mat. 9. 9, &c.

o Mar. 2. 13.
p Mar. 3. 5.

q Ps. 2. 1, 2.
r ch. 15. 1, &c.

s Mat. 14. 23.
t Mat. 6. 6.

u Mat. 10. 1, &c.
Mar. 3. 13.

v Jn. 1. 42.
w Je. 8. 22.

x ch. 15. 7, 10.
y 1 Co. 6. 9, 11.

z Ti. 1. 15.
2 Pe. 3. 9.

a Jude 1.
b ch. 7. 34, 35.

c Mat. 4. 25, &c.
Mar. 3. 7, &c.

d Ps. 103. 3.
107. 17, 20.

e Is. 22. 12.
f Mat. 9. 16.

g Mar. 2. 21, 22.
h Nu. 21. 8, 9.

i Mat. 14. 36.
j Jn. 3. 14, 15.

k ch. 8. 46.
l Mar. 5. 30.

m Mat. 5. 2, &c.
n Ja. 2. 5.

o Le. 19. 19.
p De. 22. 11.

q 2 Co. 6. 16.
r Is. 55. 1.

s Ps. 107. 9.
t Is. 61. 3.

u Re. 21. 4.
v Jn. 17. 14.

w 1 Pe. 2. 19, 20.
x 3. 14.

y Je. 6. 16.
z Ac. 5. 41.

a Col. 1. 24.
b Ja. 1. 2.

c Mat. 12. 1, &c.
d Mar. 2. 23, &c.

e Ac. 7. 52.
f He. 11. 32..

through the corn-fields; and his disciples plucked the ears of corn, and did eat, rubbing *them* in *their* hands.

2 And certain of the Pharisees said unto them, Why do ye that which^b is not lawful to do on the sabbath-days?

3 And Jesus answering them said, Have ye not read so much as this, what^c David did, when himself was an hungred, and they which were with him;

4 How he went into the house of God, and did take and eat the shew-bread, and gave also to them that were with him; which it is not lawful^d to eat, but for the priests alone?

5 And he said unto them, That the Son of man is Lord also of the sabbath.

6 And^e it came to pass also on another sabbath, that he entered into the synagogue, and taught; and there was a man whose right hand was withered.

7 And the scribes and Pharisees watched him, whether he would heal on the sabbath-day,^f that they might find an accusation against him.

8 But he knew their thoughts,^g and said to the man which had the withered hand, Rise up, and stand forth in the midst. And he arose, and stood forth.

9 Then said Jesus unto them, I will ask you one thing: Is it lawful on the sabbath-days^h to do good, or to do evil? to save life, or to destroy it?

10 And lookingⁱ round about upon them all, he said unto the man, Stretch forth thy hand. And he did so: and his hand was restored whole as the other.

11 And they were filled with madness; and communed^j one with another what they might do to Jesus.

12 And^k it came to pass in those days, that he went out into a mountain^l to pray, and continued all night in prayer to God.

13 And when it was day, he called^m unto him his disciples: and of them he chose twelve,ⁿ whom also he named apostles;

14 Simon (whom^o he also named Peter) and Andrew his brother, James and John, Philip and Bartholomew,

15 Matthew and Thomas, James the son of Alphaeus, and Simon called Zelotes,

16 And Judas^p the brother of James, and Judas Iscariot, which also was the traitor,

17 And he came down with them, & stood in the plain, and the company of his disciples, and^q a great multitude of people out of all Judea and Jerusalem, and from the sea coast of Tyre & Sidon, which came to hear him, and to be healed^r of their diseases;

18 And they that were vexed with unclean spirits: and they were healed.

19 And the whole multitude sought to touch^s him: for^t there went virtue out of him, and healed^u them all.

20 And^v he lifted up his eyes on his disciples, and said, Blessed^w be ye^x poor: for your's is the kingdom of God.

21 Blessed^y are ye that hunger^z now: for ye shall be filled.^a Blessed^b are ye that weep^c now: for ye shall laugh.

22 Blessed^d are ye, when men shall hate^e you, and when they shall separate^f you from their company, and shall reproach you, and cast out your name as evil, for the Son of man's sake.

23 Rejoice^g ye in that day, and leap for joy: for, behold, your reward^h is great in heaven: for in the like mannerⁱ did their fathers unto the prophets.

κώμης τῆς Γαλιλαίας, καὶ Ἰουδαίας, καὶ Ἰερουσαλὴμ· καὶ δύναμις Κυρίῃ ἦν εἰς τὸ ἰάσθαι αὐτοὺς.

18 Καὶ ἰδού, ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον ὃς ἦν παραλελυμένος, καὶ ἐξήκουν αὐτὸν εἰσενέγκοντες, καὶ θεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ.

19 Καὶ μὴ εὐρόντες ὅτι διὰ ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν, διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα, διὰ τῶν κεράμιων καθήκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ.

20 Καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπεν ὁ αὐτῶν· Ἄνθρωπε, ἀφέονται σοι αἱ ἁμαρτίαι σου.

21 Καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, λέγοντες· Τίς ἐστὶν οὗτος ὃς λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἀφίεναι ἁμαρτίας ἐκ μὴ ἰσχυροῦ τοῦ Θεοῦ;

22 Ἐπιγινούς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτοὺς· Τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;

23 Τί ἐστιν ἐκωπώτερον, εἶπεν· Ἀφένεται σοι αἱ ἁμαρτίαι σου· ἢ εἰπεῖν· Ἐγείραι καὶ περιπατεῖς;

24 Ἰνα δὲ εἰδῇτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφίεναι ἁμαρτίας, (εἶπε τῷ ἁ παραλελυμένῳ)· Σοὶ λέγω, ἐγείραι· καὶ ἄρας τὸ κλινίδιον σου, πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου.

25 Καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρας ὃ ἐφ' ᾧ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, δοξάζων τὸν Θεόν.

26 Καὶ ἕκτασις ἔλαβεν ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν· καὶ ἐπληθύνθησαν φόβον, λέγοντες· Ὅτι εἶδομεν παράδοξα σήμερον.

27 Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθε, καὶ ἐθεάσατο τελεῶναι νόματι Δευὶν, καθημενον ἐπὶ τὸ τελῶνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀκολουθεῖ μοι.

28 Καὶ καταλιπὼν ἅπαντα, ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

29 Καὶ ἐποίησε δοχὴν μεγάλην ὁ Δευὶς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἦν ὄχλος τελεσίων πολὺς, καὶ ἄλλων οἱ ἦσαν μετ' αὐτῶν κατακειμένοι.

30 Καὶ ἐγόγγυζον οἱ Γραμματεῖς αὐτῶν καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγοντες· Διατί μετὰ τῶν τελεσίων καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε;

31 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπε πρὸς αὐτοὺς· Οὐ χρειὰν ἔχουσιν οἱ υἱοὶ ναίωντες ἱατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες.

32 Οὐκ ἐλήλυθα καλεῖσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς, εἰς μετάνοιαν.

33 Οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτόν· Διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσι πυκνὰ, καὶ δεήσεις ποιοῦνται, ὁμοίως, καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων· οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσι καὶ πίνουσιν;

34 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτοὺς· Μὴ δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστί, ποιῆσαι νηστεύειν;

35 Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι καὶ ὅταν ὑπαρθῇ ἡ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος· τότε νηστεύουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.

36 Ἐλεγε δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς· Ὅτι οὐδεὶς ἐπιβλημα ἱματίον καινοῦ ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μῆγε, καὶ τὸ καινὸν σχίσει, καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνεῖ· ἐπιβλημα τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ.

37 Καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μῆγε, ῥήξει ὁ νέος οἶνος τοὺς ἀσcoὺς, καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολούνται.

38 Ἄλλα οἶνον νέον εἰς ἀσcoὺς καινοὺς βλητέον, καὶ καὶ ἀμφοτέροι ἀσcοὶ συντηροῦνται.

39 Καὶ οὐδεὶς, πῶν παλαιόν, εὐθὺς θέλει νέον· λέγει γάρ· Ὁ παλαιὸς χρηστότερός ἐστιν.

Κεφ. σ'. VI.

ΕΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῃ διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ τῶν σπορίμων· καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχνας, καὶ ἥσθιον, ψύχοντες ταῖς χερσὶ.

2 Τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπον ὁ αὐτοῖς· Τί ποιεῖτε ὁ οὐκ ἐξεστὶ ποιεῖν ἐν τοῖς σαββάσι;

3 Καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησε Δαβὶδ, ὅποτε ἐπείνασεν αὐτὸς, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες;

4 Ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔλαβε, καὶ ἔφαγε, καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ· οὓς οὐκ ἐξεστὶ φαγεῖν ἐκ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς;

5 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὅτι κύριος ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

6 Ἐγένετο δὲ καὶ ἐν ἐτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ διδάσκειν· καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος, καὶ ἡ χεὶρ αὐτῆς δεξιὰ ἦν ἑστρά.

7 Παρετήρουν δὲ αὐτόν· οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύσει, ἵνα εὕρωσι κατηγορίαν αὐτοῦ.

8 Αὐτὸς δὲ ἶδε τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν· καὶ εἶπε τῷ ἁνθρώπῳ· Τῷ ἑστρά ἔχοντι τὴν χεῖρα· Ἐγείραι καὶ στήθις εἰς τὸ μέσον. Ὁ δὲ ἀναστὰς ἔστη.

9 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτὸν· Ἐπερωτήσω ὑμᾶς τι· Ἐξεστὶ τοῖς σάββασιν ἀγαθοποιῆσαι, ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν σώσαι, ἢ ἀπολέσαι;

10 Καὶ περιβλήμενος πάντας αὐτοὺς, εἶπε τῷ ἁνθρώπῳ· Ἐκτείνον τὴν χεῖρά σου. Ὁ δὲ ἐποίησεν οὕτως· καὶ ἀποκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὡς ἡ ἄλλη.

11 Αὐτοὶ δὲ ἐπληθύνθησαν ἀνοίας, καὶ διελάλῃ πρὸς ἀλλήλους, τί ἂν ποιήσῃαν τῷ Ἰησοῦ.

12 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, ἐξῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύεσθαι· καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ Θεοῦ.

13 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασε·

14 (Σίμωνα, ὃν καὶ ὠνόμασε Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον,

15 Ματθαῖον καὶ Θωμᾶν, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαῖς, καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον Ζηλωτὴν.

16 Ἰούδαν Ἰακώβου, καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώτην ὃς καὶ ἐγένετο προδότης·)

17 Καὶ καταβὰς μετ' αὐτῶν, ἔσθη ἐπὶ τόπον πεδινόν· καὶ ὄχλος μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἰερουσαλὴμ, καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ Σιδωνός, οἱ ἦλθον ἀκούσαι αὐτοῦ, καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν·

18 Καὶ οἱ ὀχλοῦμενοι· ἀπὸ πνευματῶν ἀκαθάρτων· καὶ ἔθεραπευοντο.

19 Καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτει ἄπτεσθαι αὐτὴν, ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο, καὶ ἰάτο πάντας.

20 Καὶ αὐτὸς, ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ἔλεγε· Μακάριοι οἱ πτωχοί· ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

21 Μακάριοι οἱ πενῶντες νῦν· ὅτι χορτασθήσεσθε. Μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν· ὅτι γελασθήσεσθε.

22 Μακάριοι ἐστε ὅταν μισηθῶσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς, καὶ διενεδιάσωσι, καὶ ἐκβάλωσι τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρῶν, ἕνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

23 Χαίrete! ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε· ἰδοὺ γάρ, ὁ μισθὸς ὑμῶν πολλὸς ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ ταῦτα! γὰρ ἐποίουν τοὺς προ-

φίταις οἱ πατέρες αὐτῶν.

24 Πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις· ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν.

25 Οὐαὶ ὑμῖν, οἱ ἐμπειπθήμενοι· ὅτι πεινάσετε. Οὐαὶ ὑμῖν, οἱ γελῶντες νῦν· ὅτι πενθήσετε καὶ κλαίσετε.

26 Οὐαὶ ὑμῖν! ὅταν καλῶς ὑμᾶς εἴπωσι πάντες· οἱ ἄνθρωποι· κατὰ ταῦτα! γὰρ ἐποιοῦν τοῖς ψευδοπροφῆταις οἱ πατέρες αὐτῶν.

27 Ἄλλ' ὑμῖν λέγω τοὺς ἄκαῶσι· Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν· καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς·

28 Ἐυλογεῖτε τὰς καταρωμένους ὑμῶν· ὅ καὶ προσεύχονται ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς.

29 Τῷ τύποντί σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα, πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην· καὶ ἀπὸ τοῦ αἵροντος σου τὸ ἱμάτιον, καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσης.

30 Παντὶ δὲ τῷ αἰτοῦντί σε δίδου· καὶ ἀπὸ τοῦ αἵροντος τὰ σά, μὴ ἀπαίτει.

31 Καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως.

32 Καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστὶ; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσι.

33 Καὶ ἐὰν ἀγαθοποιῇτε τοὺς ἀγαθοποιούντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστὶ; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσι.

34 Καὶ ἐὰν δανειζήτε παρ' ὧν ἐλπίζετε ἀπολαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστὶ; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλὸς δανείζουσιν, ἵνα ἀπολάβωσι τὰ ἴσα.

35 Πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ ἀγαποποιεῖτε, καὶ δανεῖτε, μὴδὲν ἀπελπίζοντες· καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς, καὶ ἐρεσεθε υἱοὶ τοῦ ὑψίστου· ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἠχαρίστους καὶ πονηροὺς.

36 Γίνεσθε οὖν! οἰκτιρμονες, καθὼς καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτιρμων ἐστὶ.

37 Καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθήτε· μὴ καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικασθῇτε· ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεθε·

38 Δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον καλὸν, πεπιεσμένον καὶ σεσαλευμένον καὶ ὑπερεκχυνόμενον ὀύσωσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν· τῷ γὰρ αὐτῷ μέτρῳ ᾧ μερεῖτε, ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν.

39 Εἰπε δὲ παραβολὴν αὐτοῖς· Μήτις δύναται τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφοτέροις ἐῖς βόθυνον πεσοῦνται;

40 Οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ· κατηρτισμένους δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ.

41 Τί δὲ βλέπετε τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς;

42 Ἡ πῶς δύναται λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου· Ἀδελφέ, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δοκὸν οὐ βλέπων; Ὑποκριτὰ, ἐκβάλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψης ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου.

43 Οὐ γὰρ ἐστὶ δένδρον καλόν, ποιοῦν καρπὸν σαπρὸν· οὐδὲ δένδρον σαπρὸν, ποιοῦν καρπὸν καλόν.

44 Ἐκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώσκειται· οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσι σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου τρυγῶσι σταφυλὴν.

45 Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ ἀγαθόν· καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ

πονηρὸν· ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ.

46 Τί δέ με καλεῖτε, Κύριε, Κύριε· καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω;

47 Πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρὸς με, καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων, καὶ ποιῶν αὐτοὺς, ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ἐστίν ὁμοιος.

48 Ὅμοιος ἐστὶν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃς ἐσκαψε καὶ ἐβάθυνε, καὶ ἐθηκε θεμελίον ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημυρία δὲ γενομένης, προσέρρηξεν ὁ ποταμὸς τὴν οἰκίαν ἐκείνην, καὶ οὐκ ἴσχυσε σαλευσαί αὐτήν· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν.

49 Ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας, ὁμοιος ἐστὶν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς θεμελίου· ἡ προσέρρηξεν ὁ ποταμὸς· καὶ εὐθέως ἐπέσε, καὶ ἐγένετο τὸ ρήγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.

Κεφ. ζ'. VII.

ΕΠΕΙ δὲ ἐπλήρωσε πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καπερναοὺμ.

2 Ἐκατοντάρχου δὲ τινος δέσλος κακῶς ἔχων, ἡμέλλε τελευτᾶν, ὃς ἦν αὐτῷ ἐντίμος.

3 Ἀκούσας δὲ περὶ τῷ Ἰησοῦ, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτόν, ὅπως ἐλθὼν διασώσῃ τὸν δούλον αὐτοῦ.

4 Οἱ δὲ, παραγενόμενοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, παρεκάλουν αὐτὸν σπουδαίως, λέγοντες· Ὅτι ἀξίός ἐστιν ᾧ παρέξει τοῦτο·

5 Ἀγαπᾶ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς ὑποκόμηνεν ἡμῖν.

6 Ὁ δὲ Ἰησοὺς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. Ἦδη δὲ αὐτοῦ ἔμακρυν ἀπέχοντες ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἐπεμψε πρὸς αὐτὸν ὁ ἐκατοντάρχος φίλους, λέγων αὐτῷ· Κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γὰρ εἰμι ἱκανὸς ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσεέλθω.

7 Διὸ οὐδὲ ἑμαυτὸν ἤξισα πρὸς σε ἐλθεῖν· ἀλλὰ εἰπέ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου.

8 Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπος εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας· καὶ λέγω τούτῳ, Πορεύητι· καὶ πορεύεται· καὶ ἄλλῳ, Ἐρχου· καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου, Ποίησον τοῦτο· καὶ ποιεῖ.

9 Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς, ἐθαύμασεν αὐτόν· καὶ στραφεὶς, τῷ ἀκολουθῶντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπε· Λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τούτῳ πιστὴν εἶδον.

10 Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν οἶκον, εἶρον τὸν ἀσθενοῦντα δέσλον ὑγιαίνοντα.

11 Καὶ ἐγένετο ἐν ᾗ τῇ ἑξῆς, ἐπορεύετο εἰς πόλιν καλεμένην Ναὺν· καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοί, καὶ ὄχλος πολὺς.

12 Ὡς δὲ ἤγγισε τὴν πόλιν τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ, ἐξεκομίζετο τεθνῆκώς, υἱὸς μονογενὴς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτῇ χήρᾳ· καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς ἦν σὺν αὐτῇ.

13 Καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ Κύριος, ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτῇ, καὶ εἶπεν αὐτῇ· Μὴ κλαῖε.

14 Καὶ προσελθὼν ἤψατο τῆς σοροῦ, (οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν), καὶ εἶπε· Νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι.

15 Καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς, καὶ ἤρξατο λαλεῖν· καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ.

16 Ἐλαβὲ δὲ φόβος ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν, λέγοντες· Ὅτι προφήτης μέγας ἐγήγερται ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ.

17 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ.

18 Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάννη οἱ μαθηταὶ

24 But woe unto you that are^a rich! for ye have received^b your consolation.

25 Woe unto you that are full!^c for ye shall hunger. Woe unto you that laugh^d now! for ye shall mourn and weep.

26 Woe unto you when all men shall speak well^e of you! for so did their fathers to the false prophets.

27 But I say unto you which hear, Love^f your enemies, do good to them which hate you,

28 Bless them that curse you, and^g pray for them which despitefully use you.

29 And^h unto him that smiteth thee on the one cheek offer also the other; and himⁱ that taketh away thy cloak forbid not to take thy coat also.

30 Give^j to every man that asketh of thee; and of him that taketh away thy goods ask them not again.

31 And^k as ye would that men should do to you, do ye also to them likewise.

32 For if ye love them which love you, what thank have ye? for sinners also love those that love them.

33 And if ye do good to them which do good to you, what thank have ye? for sinners also do even the same.

34 And if ye lend to them of whom ye hope to receive, what thank have ye? for sinners also lend to sinners, to receive as much again.

35 But love ye your enemies,^l and do good, and lend,^m hoping for nothing again; and your reward shall be great, andⁿ ye shall be the children of the Highest: for he is kind unto the unthankful, and to the evil.

36 Be ye therefore merciful, as your Father also is merciful.

37 Judge^o not, and ye shall not be judged: condemn not, and ye shall not be condemned: forgive, and ye shall be forgiven:

38 Give, and it shall be given^p unto you; good measure, pressed down, and shaken together, and running over, shall men give into your bosom.^q For^r with the same measure that ye mete withal, it shall be measured to you again.

39 And he spake a parable unto them: Can^s the blind lead the blind? shall they not both fall into the ditch?

40 The^t disciple is not above his master: but every one^u that is perfect shall be as his master.

41 And why beholdest thou the mote that is in thy brother's eye, but perceivest not the beam that is in thine own eye?

42 Either how canst thou say to thy brother, Brother, let me pull out the mote that is in thine eye, when thou thyself beholdest not the beam that is in thine own eye? Thou hypocrite! cast^v out first the beam out of thine own eye, and then shalt thou see clearly to pull out the mote that is in thy brother's eye.

43 For^w a good tree bringeth not forth corrupt fruit; neither doth a corrupt tree bring forth good fruit.

44 For^x every tree is known by his own fruit: for of thorns men do not gather figs, nor of a bramble-bush gather they grapes.

45 A^y good man out of the good treasure of his heart bringeth forth that which is good; and an evil man out of the evil treasure of his heart bringeth forth that which is evil: for of the abundance of the heart his mouth speaketh.

46 And why call ye me,^z Lord, Lord, and do not the things which I say?

A. D. 31.

a Hab. 2. 9.

Ja. 5. 1.

b ch. 16. 25.

c Is. 28. 7.

65. 13.

d Mat. 7. 25, 26.

e Pr. 14. 13.

f Ep. 5. 4.

g 2 Pe. 1. 10.

h Jude 24.

i Ps. 46. 1, 3.

62. 2.

j ver. 35.

k Ex. 23. 4, 5.

Pr. 25. 21.

l Mat. 5. 44.

m Ro. 12. 20.

n Ja. 1. 24, 26.

o ch. 23. 34.

p Ac. 7. 60.

q Mat. 5. 39.

r Pr. 28. 13.

s Ho. 4. 14.

t 1 Co. 6. 7.

u Mat. 8. 5, &c.

v De. 15. 7, 8.

10.

Pr. 19. 17.

21. 26.

Mat. 5. 42.

&c.

r Mat. 7. 12.

s Job 31. 15.

p Pr. 29. 21.

t 1 Ki. 5. 1.

Ga. 5. 6.

1 Jn. 3. 14.

5. 1, 2.

v ver. 27.

u Ps. 37. 26.

112. 5.

w ch. 8. 49.

x Mat. 5. 45.

y Ps. 107. 20.

z Mat. 7. 1.

β this man.

a Pr. 19. 17.

Mat. 10. 42.

b Ps. 79. 12.

c Mat. 7. 2.

Mar. 4. 24.

Ja. 2. 13.

d Mat. 15. 14.

e Mat. 10. 24.

f Jn. 13. 16.

15. 20.

g or, shall be

perfected as

his master.

h or, coffin.

i Pr. 18. 17.

j Ro. 2. 21, &c.

k Mat. 7. 16.

17.

l ch. 8. 54.

Ac. 9. 40.

m Ro. 4. 17.

n 2 Ki. 4. 32, 37.

13. 21.

o Jn. 11. 44.

p Mat. 12. 33.

q a grape.

r Mat. 12. 35.

s ch. 24. 19.

t ch. 1. 63.

u ch. 13. 25.

v Mal. 1. 6.

w Mat. 7. 21.

25. 11.

Ga. 6. 7.

47 Whosoever cometh to me, and heareth my sayings, and doeth them, I will shew you to whom he is like:

48 He^a is like a man which built an house, and digged deep, and laid the foundation on a rock; and when the flood arose, the stream beat vehemently upon that house, and^b could not shake it; for it was founded upon a rock.^c

49 But he^d that heareth, and doeth not, is like a man that without a foundation built an house upon the earth: against which the stream did beat vehemently, and immediately it fell;^e and the ruin of that house was great.

CHAP. VII.

NOW^f when he had ended all his sayings in the audience of the people, he entered into Capernaum.

2 And a certain centurion's servant, who was dear^g unto him, was sick, & ready to die.

3 And when he heard of Jesus, he sent unto him the elders of the Jews, beseeching him that he would come and heal his servant.

4 And when they came to Jesus, they besought him instantly, saying, That he was worthy for whom he should do this:

5 For he loveth^h our nation, and he hath built us a synagogue.

6 Then Jesus went with them. And when he was now not far from the house, the centurion sent friends to him, saying unto him, Lord, troubleⁱ not thyself; for I am not worthy that thou shouldst enter under my roof:

7 Wherefore neither thought I myself worthy to come unto thee: but say^j in a word, and my servant shall be healed.

8 For I also am a man set under authority, having under me soldiers: and I say unto^k β one, Go, and he goeth; and to another, Come, and he cometh; and to my servant, Do this, and he doeth it.

9 When Jesus heard these things, he marvelled at him, and turned him about, and said unto the people that followed him, I say unto you, I have not found so great faith, no, not in Israel.

10 And they that were sent, returning to the house, found the servant whole that had been sick.

11 And it came to pass the day after, that he went into a city called Nain; and many of his disciples went with him, and much people.

12 Now when he came nigh to the gate of the city, behold, there was a dead man carried out, the only son of his mother, and she was a widow: and much people of the city was with her.

13 And when the Lord saw her, he had compassion on her, and said unto her, Weep not.

14 And he came and touched the β bier: and they that bare him stood still. And he said, Young man, I say unto thee,^l Arise.

15 And he that was dead^m sat up, and began to speak. And he delivered him to his mother.

16 And there came a fear on all: and they glorified God, saying, That a great prophetⁿ is risen up among us; and, That^o God hath visited his people.

17 And this rumour of him went forth throughout all Judea, and throughout all the region round about.

18 And the disciples of John shewed him of all these things.

19 And^a John calling unto him two of his disciples, sent them to Jesus, saying, Art thou he that should come?^e or look we for another?

20 When the men were come unto him, they said, John Baptist hath sent us unto thee, saying, Art thou he that should come? or look we for another?

21 And in the same hour he cured many of their infirmities and plagues, and of evil spirits; and unto many that were blind he gave sight.

22 Then Jesus, answering, said unto them, Go your way, and tell^f John what things ye have seen and heard; how^g that the blind see, the lame walk, the lepers are cleansed, the deaf hear, the dead are raised, to the poorⁱ the gospel is preached.

23 And blessed is he, whosoever shall not be offended^k in me.

24 And when the messengers of John were departed, he began to speak unto the people concerning John, What went ye out into the wilderness for to see? A reed shaken with the wind?

25 But what went ye out for to see? A man clothed in soft raiment? Behold, they which are gorgeously apparelled, and live delicately, are in kings' courts.^m

26 But what went ye out for to see? A prophet?ⁿ Yea, I say unto you, and much more than a prophet.

27 This is he, of whom it is written,^o Behold, I send my messenger before thy face, which shall prepare thy way before thee.

28 For I say unto you, Among those that are born of women, there is not a greater prophet than John the Baptist: but he that is least in the kingdom of God is greater than he.

29 And all the people that heard him, and the publicans, justified^p God, being baptized^q with the baptism of John.

30 But the Pharisees and lawyers rejected the counsel^r of God^s against themselves, being not baptized of him.

31 And the Lord said, Whereunto^t then shall I liken the men of this generation? and to what are they like?

32 They are like unto children sitting in the market-place, and calling one to another, and saying, We have piped unto you, and ye have not danced; we have mourned to you, and ye have not wept.

33 For John the Baptist came^u neither eating bread nor drinking wine; and ye say, He hath a devil.

34 The^v Son of man is come eating and drinking; and ye say, Behold, a gluttonous man, and a wine-bibber, a friend of publicans and sinners!

35 But^w Wisdom is justified of all her children.

36 And^x one of the Pharisees desired him that he would eat with him. And he went into the Pharisee's house, and sat down to meat.

37 And, behold, a woman in the city, which was a sinner,^y when she knew that Jesus sat at meat in the Pharisee's house, brought an alabaster-box of ointment,

38 And stood at his feet behind him weeping, and began to wash his feet with tears, and did wipe them with the hairs of her head, and kissed his feet, and anointed them with the ointment.

39 Now when the Pharisee which had bidden him saw it, he spake within him-

A. D. 31.

a Mat. 11. 2.

b Jno. 9. 24.

c Zec. 9. 9.

d ch. 15. 2.

e See Mat.

f 18. 23.

g Ps. 49. 7, 8.

h Ro. 5. 6.

i Jno. 1. 46.

j Is. 35. 5, 6.

k Ps. 116. 16.

l 18.

m 1 Co. 15. 9.

n 2 Co. 5. 14.

o 1 Ti. 13. 16.

p ch. 4. 18.

q Ja. 2. 5.

r ch. 2. 34.

s Is. 8. 14, 15.

t Mat. 11. 6.

u 13. 57.

v Jno. 6. 66.

w 1 Co. 1. 21, 28.

x Ps. 23. 5.

y m 2 Sa. 19. 35.

z Es. 1. 3, 11.

a ch. 1. 76.

b o ch. 1. 15, 17.

c Mal. 3. 1.

d p Mat. 9. 2, 3.

e Mar. 2. 7.

f q ch. 8. 48.

g 18. 42.

h Hab. 2. 4.

i Mat. 9. 22.

j Mar. 5. 34.

k 10. 52.

l Ep. 2. 8.

m Ro. 3. 4.

n s ch. 3. 12.

o Mat. 3. 5, 6.

p r or, frustrated.

q t Ac. 20. 27.

r s or, within themselves.

s v Mat. 27. 55.

t u Mat. 11. 16.

u &c.

v w ver. 30.

w Mar. 16. 9.

x 2 Co. 8. 9.

y ch. 1. 15.

z Mat. 3. 4.

a Mar. 1. 6.

b z Mat. 13. 3.

c &c.

d Mar. 4. 3, &c.

e a ver. 36.

f Jno. 2. 2.

g 12. 2.

h b Ps. 119. 118.

i Mat. 5. 13.

j c Je. 5. 3.

k d Pr. 8. 32, 36.

l 17. 16.

m e Mat. 26. 6, &c.

n Mar. 14. 3, &c.

o Jno. 11. 2, &c.

p f Je. 4. 3.

q g Ge. 26. 12.

r h ver. 34.

s ch. 5. 32.

t 1 Ti. 1. 15.

u i Pr. 20. 12.

v Je. 13. 15.

w 25. 4.

x k Is. 6. 9.

y l Mat. 13. 18.

z Mar. 4. 14, &c.

a m 1 Pe. 1. 23.

self, saying, This man, if^b he were a prophet, would have known who and what manner of woman *this is* that toucheth him; for she is a sinner.^d

40 And Jesus, answering, said unto him, Simon, I have somewhat to say unto thee. And he saith, Master, say on.

41 There was a certain creditor which had two debtors: the one owed five hundred β pence, and the other fifty:

42 And when they had nothing^a to pay, he frankly forgave them both. Tell me, therefore, which of them will love him most?

43 Simon answered and said, I suppose that he to whom he forgave most. And he said unto him, Thou hast rightly^k judged.

44 And he turned to the woman, and said unto Simon, Seest thou this woman? I entered into thine house, thou gavest me no water for my feet: but she hath washed my feet with tears, and wiped them with the hairs of her head.

45 Thou gavest me no kiss: but this woman, since the time I came in, hath not ceased to kiss my feet.

46 Myⁱ head with oil thou didst not anoint: but this woman hath anointed my feet with ointment.

47 Wherefore I say unto thee, Her sins, which are many, are forgiven; for she loved much: but to whom little is forgiven, the same loveth little.

48 And he said unto her, Thy sins are forgiven.

49 And they that sat at meat with him began to say within themselves, Who^p is this that forgiveth sins also?

50 And he said to the woman,^q Thy faith hath saved thee; go in peace.

CHAP. VIII.

AND it came to pass afterward, that he went throughout every city and village, preaching and shewing the glad tidings of the kingdom of God: and the twelve were with him;

2 And^v certain women, which had been healed of evil spirits and infirmities, Mary called Magdalene, out^w of whom went seven devils,

3 And Joanna the wife of Chuza, Herod's steward, and Susanna, and many others, which ministered unto him^x of their substance.

4 And when much people were gathered together, and were come to him out of every city, he spake by a parable:

5 A^a sower went out to sow his seed: and as he sowed, some fell by the wayside; and it was trodden^b down, and the fowls of the air devoured it.

6 And some fell upon a rock; and as soon as it was sprung up, it withered away, because it lacked moisture.

7 And some fell among thorns; and the thorns sprang up with it, and choked it.

8 And other fell on good ground, and sprang up, and bare fruit an hundred-fold.^c And when he had said these things, he cried, He that hath ears to hear, let him hear.^d

9 And his disciples asked him, saying, What might this parable be?

10 And he said, Unto you it is given to know the mysteries of the kingdom of God: but to others in parables; that seeing^e they might not see, and hearing they might not understand.

11 Now^f the parable is this: The^g seed is the word of God.

αὐτοῦ περὶ πάντων τούτων.

19 Καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης, ἐπέμψεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, λέγων· Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν;

20 Παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες, εἶπον· Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρὸς σε, λέγων· Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν;

21 Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσε πολλοὺς ἀπὸ νόσου καὶ μαστιγῶν καὶ πνευματικῶν πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο ὅτι βλέπειν.

22 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Πορευθέντες ἀπαγγεῖλατε Ἰωάννῃ ἃ εἶδετε καὶ ἠκούσατε· ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται.

23 Καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἂν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.

24 Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς ὄχλους περὶ Ἰωάννου· Τί ἡ ἐξεληλύθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κἀλαμὸν ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον;

25 Ἀλλὰ τί ἡ ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἡμφιεσμένον; ἰδοὺ, οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες, ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσιν.

26 Ἀλλὰ τί ἡ ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; προφήτην; καὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσώτερον προφήτην.

27 Οὗτός ἐστι περὶ οὗ γέγραπται· Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάζει τὴν ὁδόν σου ἐμπροσθέν σου.

28 Λέγω γὰρ ὑμῖν, μεῖζων ἐν γεννητοῖς γυναικῶν ὁ προφήτης Ἰωάννου ὁ τοῦ Βαπτιστοῦ· οὐδεὶς ἐστίν· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, μεῖζων αὐτοῦ ἐστίν.

29 Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν Θεόν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα Ἰωάννου.

30 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βεβλήν τοῦ Θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτοὺς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτόν.

31 Ἐἶπε δὲ ὁ Κύριος· Τίνι οὖν ὁμοιωσώ τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης; καὶ τίνοι εἰσιν ὅμοιοι;

32 Ὅμοιοί εἰσι παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθημένοις, καὶ προσφώνουσιν ἀλλήλους, κ' λέγουσιν· Ἠυλόησαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρηνησαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκλαύσατε.

33 Ἐλήλυθε γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ἡμῶν καὶ ἄρτον ἐσθίον, μήτε ὀίνου πίνων· καὶ λέγετε· Δαιμόνιον ἔχει.

34 Ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων· καὶ λέγετε· Ἰδοὺ, ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος κ' ἁμαρτωλῶν.

35 Καὶ ἡ δίκαιότης ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς πάντων·

36 Ἡρώδης δὲ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων, ἵνα φάγῃ μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Φαρισαίου, ἀνεκλήθη.

37 Καὶ ἰδὼ, γυνὴ ἐν τῇ πόλει, ἥτις ἦν ἁμαρτωλὸς, ἐπιγινούσα ὅτι ἀνάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάστρον μύρου,

38 Καὶ στᾶσα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ ὅπως κλαίονσα, ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῖς ὀστέροις, καὶ ταῖς θριξὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασσε, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἔλειψε τῷ μύρῳ.

39 Ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος, ὁ καλέσας αὐτὸν εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, λέγων· Οὗτος, εἰ ἦν προφήτης, ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ ἥτις ἄπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλὸς ἐστίν.

40 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπε πρὸς αὐτόν· Σίμων, ἔχω σοὶ τί εἰπεῖν· Ὁ δὲ φησὶ· Διδάσκαλε, εἰπέ.

41 Δύο χρεωφειλέται ἦσαν δανειστῇ τινι· ὁ εἰς ὥφειλε δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτερος πεντηκοντα·

42 Μὴ ἐχόντων ὁ δὲ αὐτῶν ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο. Τίς οὖν αὐτῶν, εἶπέ, πλείον αὐτὸν ἀγαπήσει;

43 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων, εἶπεν· Ὑπολαμβάνω ὅτι ὃ τὸ πλεον ἐχαρίσατο. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ὅρθως ἔκρινας.

44 Καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα, τῷ Σίμωνι ἔφη· Βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; εἰσηλθὼν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ ἐπὶ τοὺς πόδας μου οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δακτύλοις ἐβρέξέ μου τοὺς πόδας, καὶ ταῖς θριξὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμαξε.

45 Φίλημά μου οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ, ἀφ' ἧς εἰσηλθὼν, οὐ διέλιπε καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας.

46 Ἐλαίῳ τὴν κεφαλὴν μου οὐκ ἵλειψας· αὕτη δὲ μύρῳ ἠλειψέ ἡ μου τοὺς πόδας.

47 Οὐ χάριν, λέγω σοι, ἀφένονται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησε πολὺ ὃ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ.

48 Εἶπε δὲ αὕτη· Ἀφένονται σοὶ αἱ ἁμαρτίαι.

49 Καὶ ἤρξαντο οἱ συνακαείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· Τίς οὗτός ἐστιν ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφίησιν;

50 Εἶπε δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα· Ἡ πίστις σου σέσωκε σε· πορεύου ἐν εὐνοίᾳ.

Κεφ. η'. VIII.

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς, καὶ αὐτὸς διώδευε κατὰ πόλιν καὶ κωμὴν, κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ·

2 Καὶ γυναικεῖς τινες, αἱ ἦσαν θεραπευόμεναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν, καὶ ἀσθενειῶν, Μαρία ἡ καλουμένη Μαγδαληνὴ, ἀφ' ἧς δαιμόνια ἐπτὰ ἐξεληλύθει,

3 Καὶ Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρώδης, καὶ Σουσάννα, καὶ ἑτέρα πολλαί, αἵτινες διηκόνουν αὐτῷ ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.

4 Συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ, καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπορευομένων πρὸς αὐτόν, εἶπε διὰ παραβολῆς·

5 Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τὰ σπείρας τὸν σπόρον αὐτοῦ· καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτόν, ὁ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό.

6 Καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φυνὲν ἐξηρανθή, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἱκμάδα.

7 Καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἱκανθῶν, καὶ συμψύσει· αἱ ἄκανθαι ἀπέπνιξαν αὐτό.

8 Καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, καὶ φυνὲν ἐποίησε καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. Ταῦτα λέγων, ἐφώνει· Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

9 Ἐπὶ τῶν αὐτῶν δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· Τίς εἴη ἡ παραβολὴ αὕτη;

10 Ὁ δὲ εἶπεν· Ὑμῖν δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσι, καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν.

11 Ἔστι δὲ αὕτη ἡ παραβολή· Ὁ σπόρος, ἐστίν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ.

12 Οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδὸν, εἰσὶν οἱ ἀκούοντες· εἴτα ἔρχεται ὁ διάβολος, καὶ αἶρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν.

13 Οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας, οὐ, ὅταν ἀκούσωσι, μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον· καὶ οὗτοι ρίζαν οὐ ἔχουσιν, οἱ πρὸς καρὸν πιστεύουσι, καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται.

14 Τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πεσόν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλοῦτον καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι συμπνύγονται, καὶ οὐ τελεσφοροῦσι.

15 Τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ, ἀκούσαντες τὸν λόγον, κατέχουσιν, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ.

16 Οὐδεὶς δὲ, λυχρον ἄψας, καλύπτει αὐτὸν σκέυει, ἢ ὑποκάτω κλίνῃς τίθῃσιν· ἀλλ' ἐπὶ λυχρίας ἐπιτίθῃσιν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσι τὸ φῶς.

17 Οὐ γάρ ἐστι κρυπτόν ὃ οὐ φανερόν γενήσεται, οὐδὲ ἀπόκρυφον ὃ οὐ γνωσθήσεται, καὶ εἰς φανερόν ἔλθῃ.

18 Βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε· ὃς γὰρ ἂν ἔχη, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς ἂν μὴ ἔχη, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν, ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

19 Παραγέγοντο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοί αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠδύναντο συντηχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον.

20 Καὶ ἀπηγγέλει αὐτῷ, λέγοντων· Ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἐστήκασιν ἔξω, ἰδεῖν σε θελοντες.

21 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπε πρὸς αὐτούς· Μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου, οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἀκούοντες, καὶ ποιῶντες αὐτόν·!

22 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἐνέβη εἰς πλοῖον, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης. Καὶ ἀνήχθησαν.

23 Πλεόντων δὲ αὐτῶν ἀφύνωσσε· καὶ κατέβη λαίλαψ ἀνέμων εἰς τὴν λίμνην· καὶ συνεπληροῦντο, καὶ ἐκινδύνουν.

24 Προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτόν, λέγοντες· Ἐπιστάτα, ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα· Ὁ δὲ ἐγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος· καὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἐγένετο γαλήνη.

25 Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Πού ἐστιν ἡ πίστις ὑμῶν; Φοβηθέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει, καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;

26 Καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν Ἰσθαρινῶν, ἥτις ἐστὶν ἡ ἀντιπέραν τῆς Γαλιλαίας.

27 Ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν, ὑπῆντησεν αὐτῷ ἀνὴρ τις ἐκ τῆς πόλεως· ὃς εἶχε δαιμόνια ἐκ χρόνων ἱκανῶν, καὶ ἱματίον οὐκ ἐνεδιόσκειτο, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν ἀλλ' ἐν τοῖς μνημασιν.

28 Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀνακράξας, προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπε· Τί ἐμοὶ καὶ σοι, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ Θεοῦ· τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου, μὴ με βασανίσῃς.

29 Παρηγγεῖλε γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου· πολλοὶς γὰρ χρόνοις σινητάκει αὐτόν· καὶ ἐδεσμεῖτο ἀλύσει καὶ πέδαις φυλασσόμενος, καὶ διαρρήσων τὰ δεσμα, ἡλαίνοντο ὑπὸ τοῦ δαίμονος εἰς τὰς ἡμέρας.

30 Ἐπληρώθη δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Τί σοι ἐστὶν ὄνομα; Ὁ δὲ εἶπε· Δεγιών· ὅτι δαιμόνια πολλά εἰσῆλθεν εἰς αὐτόν.

31 Καὶ ἠπαρέκάλει αὐτὸν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοὺς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν.

32 Ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει· καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς ἐκείνους εἰσελθεῖν. Καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς.

33 Ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσῆλθεν εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ὤρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν λίμνην, καὶ ἀπεπνίγη.

34 Ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ γεγεννημένον, ἔβησαν· καὶ ἀπελθόντες ἀπηγγέειλαν εἰς τὴν πόλιν, καὶ εἰς τοὺς γρούς.

35 Ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός· καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὗρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει, ἱματισμένον καὶ σωφρονούντα, παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐφοβήθησαν.

36 Ἀπηγγέειλαν δὲ αὐτοῖς· καὶ οἱ ἰδόντες, πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθεὶς·!

37 Καὶ ῥώτησαν αὐτὸν ὅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν Ἰσθαρινῶν, ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν· ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνεείχοντο· αὐτὸς δὲ, ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον, ὑπέστρεψεν.

38 Ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ· ἀπέλυσε δὲ αὐτόν· ὁ Ἰησοῦς, λέγων·

39 Ὑποστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα ἐποίησέ σοι ὁ Θεός. Καὶ ἀπῆλθε, καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

40 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέψαι τὸν Ἰησοῦν, ἀπεδέκατο αὐτὸν ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσδρόκωντες αὐτόν.

41 Καὶ ἰδοὺ, ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ ὄνομα Ἰάειρος, καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχε· καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, παρεκάλει αὐτόν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκόν αὐτοῦ·

42 Ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ἦν αὐτῷ ὥς ἑτῶν δώδεκα, καὶ αὐτὴ ἀπέθνησκει. (Ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτόν, οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν.

43 Καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἀπὸ ἑτῶν δώδεκα, ἥτις εἰς ἱατρὰς προσαναλώσασα ἔδωκε τὸν βίον, οὐκ ἔσχυσεν ὑπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι,

44 Προσελθοῦσα ὀπισθεν, ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς.

45 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Τίς ὁ ἀψάμενός με; Ἀρνούμενον δὲ πάντων, εἶπεν ὁ Πέτρος, καὶ οἱ ἄλλοι αὐτοῦ· Ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνεχύουσιν σε καὶ ἀποθλίβουσιν, καὶ λέγεις· Τίς ὁ ἀψάμενός μου;!

46 Ὁ δὲ ὁ Ἰησοῦς· Ἐΐπον· Ἐψάτω μου τίς· ἐγὼ γὰρ ἔγνω δύναμιν ἐξελθούσαν ἀπ' ἐμοῦ.

47 Ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαβε, τρέμῃσα ἦλθε, καὶ προσπεσούσα αὐτῷ, δι' ἣν αἰτίαν ἥψατο αὐτοῦ ἀπηγγέειλεν· αὐτῷ ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὥς ἰάθη παραχρῆμα.

48 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· Θάρσει, ὅ θύγατερ· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς εἰρήνην.)

49 Ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχεται τις παρὰ τῆς ἀρχισυναγωγῆς, λέγων αὐτῷ· Ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου· μὴ σκύλλε τὸν διδασκαλόν.

50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκέσας ἀπεκρίθη αὐτῷ, λέγων· Μὴ φοβοῦ· μόνον πιστεύε, καὶ σωθήσεται.

51 Ἐισελθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν οὐδέν, εἰ μὴ Πέτρον καὶ

12 Those by the way-side are they that hear; then cometh the devil, and taketh away^a the word out of their hearts, lest they should believe and be saved.

13 They on the rock are they, which, when they hear, receive^c the word with joy; and these have no root,^d which for a while believe, and in time of temptation fall away.

14 And that which fell among thorns are they, which, when they have heard, go forth, and are choked with^e cares and riches and pleasures of *this* life, and bring no fruit^f to perfection.

15 But that on the good ground are they, which, in an honest and good heart,^h having heard the word, keep *it*, and bring forth fruit withⁱ patience.

16 No^g man, when he hath lighted a candle, covereth it with a vessel, or putteth *it* under a bed; but setteth *it* on a candlestick, that they which enter in may see the light.

17 For^m nothing is secret that shall not be made manifest; neither *any thing* hid that shall not be known and come abroad.

18 Take^p heed therefore how ye hear: for^p whosoever hath, to him shall be given; and whosoever hath not, from him shall be taken even that which he *β* seemeth to have.

19 Then^r came to him *his* mother and his brethren, and could not come at him for the press.

20 And it was told him *by certain*, which said, Thy mother and thy brethren stand without, desiring to see thee.

21 And he answered and said unto them, My mother and my brethren are these which hear the word of God, and do *it*.

22 Now^u it came to pass on a certain day, that he went into a ship with his disciples: and he said unto them, Let us go over unto the other side of the lake. And they launched forth.

23 But as they sailed, he fell asleep: and there came down a storm of wind on the lake; and they were filled with *water*, and were in jeopardy.

24 And they came to him, and w^o awoke him, saying, Master, master, we perish! Then he arose, and rebuked the wind and the raging of the water: and they ceased, and there was a calm.

25 And he said unto them, Where is your faith? And they, being afraid, wondered, saying one to another, What manner of man is this! for he commandeth even the winds and water, and they obey him.

26 And^a they arrived at the country of the Gadarenes, which is over against Galilee.

27 And when he went forth to land, there met him out of the city a certain man, which had devils long time, and ware no clothes, neither abode in *any* house, but in the tombs.

28 When he saw Jesus, he cried out, and fell down before him, and with a loud voice said, What have I to do with thee, Jesus, thou Son of God most high? I beseech thee, torment^e me not.

29 (For he had commanded the unclean spirit to come out of the man. For oftentimes it had caught him; and he was kept bound with chains and in fetters; and he brake the bands, and was driven of the devil into the wilderness.)

30 And Jesus asked him, saying, What is thy name? And he said, Legion: because many devils were entered into him.

31 And they besought him that he

A. D. 31.

a Pr. 4. 5.

Is. 65. 11.

Ja. 1. 23, 24.

b Re. 20. 3.

c Ps. 106. 12,

13.

Is. 58. 2.

Ca. 3. 1, 4.

4. 15.

d Pr. 12. 3.

Ho. 6. 4.

e 1 Ti. 6. 9, 10.

2 Ti. 4. 10.

1 Jn. 2. 15..

17.

f Jn. 15. 6.

g Ac. 19. 16, 17

h Je. 32. 39.

i He. 10. 36.

Ja. 1. 4.

k ch. 11. 33.

Mat. 5. 15.

Mar. 4. 21.

l Ps. 51. 10.

m ch. 12. 2.

Ec. 12. 14.

Mat. 10. 26.

1 Co. 4. 5.

n Ac. 16. 39.

o Ja. 1. 21, 25.

p ch. 19. 26.

Mat. 13. 12,

25, 29.

β or, think-

eth that

he hath.

q De. 10. 20, 21

Ps. 116. 12, 16

r Mat. 12. 46,

&c.

Mar. 3. 32,

&c.

s 1 Ti. 5. 8.

Ps. 126. 2, 3.

v Mat. 9. 18,

&c.

Mar. 5. 22,

&c.

u Mat. 8. 23,

&c.

Mar. 4. 35,

&c.

w Ps. 44. 23.

Is. 51. 9, 10.

x 2 Ch. 16. 12.

Is. 55. 2.

y Job 13. 4.

z ch. 13. 13.

Mat. 8. 3.

20. 34.

a Mat. 8. 28,

&c.

Mar. 5. 1, &c.

b ch. 6. 19.

1 Pe. 2. 9.

c Ps. 38. 9.

Ho. 5. 3.

d Is. 66. 2.

Ho. 13. 1.

Ac. 16. 29.

e Is. 27. 1.

Ja. 2. 19.

f Re. 20. 10.

g Mat. 9. 23,

&c.

Mar. 5. 35,

&c.

h ver. 42, 43.

i Jn. 11. 25.

Ro. 4. 17.

would not command them to go out into the deep.^b

32 And there was there an herd of many swine feeding on the mountain: and they besought him that he would suffer them to enter into them: and he suffered them.

33 Then went the devils out of the man, and entered into the swine: and the herd ran violently down a steep place into the lake, and were choked.

34 When they that fed *them* saw what was done, they fled,^c and went and told *it* in the city and in the country.

35 Then they went out to see what was done; and came to Jesus, and found the man, out of whom the devils were departed, sitting at the feet of Jesus, clothed, and in his right^d mind: and they were afraid.

36 They also which saw *it* told them by what means he that was possessed of the devils was healed.

37 Then the whole multitude of the country of the Gadarenes round about besought him^e to depart from them; for they were taken with great fear: and he went up into the ship, and returned back again.

38 Now the man out of whom the devils were departed, besought him that he might be with^f him: but Jesus sent him away, saying,

39 Return to thine own house,^g and shew how great things^h God hath done unto thee. And he went his way, and published throughout the whole city how great things Jesus had done unto him.

40 And it came to pass, that, when Jesus was returned, the people *gladly* received him: for they were all waiting for him.

41 And, behold, thereⁱ came a man named Jairus. and he was a ruler of the synagogue; and he fell down at Jesus' feet, and besought him that he would come into his house:

42 For he had one only daughter, about twelve years of age, and she lay a dying. But as he went, the people thronged him.

43 And a woman having an issue of blood twelve years, which had spent^k all her living upon physicians,^l neither could be healed of any,

44 Came behind *him*, and touched the border of his garment: and^m immediately her issue of blood stancheth.

45 And Jesus said, Who touched me? When all denied, Peter, and they that were with him, said, Master, the multitude throng thee and press *thee*, and sayest thou, Who touched me?

46 And Jesus said, Somebody hath touched me: for I perceive that virtueⁿ is gone out of me.

47 And when the woman saw that she was not hid,^o she came trembling,^p and falling down before him, she declared unto him, before all the people, for what cause she had touched him, and how she was healed immediately.

48 And he said unto her, Daughter, be of good comfort: thy faith hath made thee whole: go in peace.

49 While^q he yet spake, there cometh one from the ruler^r of the synagogue's house, saying to him, Thy daughter is dead: trouble not the Master.

50 But when Jesus heard *it*, he answered him, saying, Fear not:^s believe only, and she shall be made whole.

51 And when he came into the house, he suffered no man to go in, save Peter,

and James, and John, and the father and the mother of the maiden.

52 And all wept, and bewailed her: but he said, Weep not; she is not dead, but sleepeth.^b

53 And they laughed him to scorn,^d knowing that she was dead.

54 And he put them all out, and took her by the hand, and called, saying, Maid,^e arise.

55 And her spirit came again, and she arose straightway: and he commanded to give her meat.

56 And her parents were astonished; but he charged^k them that they should tell no man what was done.

CHAP. IX.

THEN heⁱ called his twelve disciples together, and gave them power and authority over all devils, and to cure diseases.

2 And he sent them to preach the kingdom of God, and to heal the sick.

3 And he said unto them, Take^k nothing for *your* journey, neither staves, nor scrip, neither bread, neither money; neither have two coats apiece.

4 And whatsoever house ye enter into, there abide, and thence depart.

5 And whosoever will not receive you, when ye go out of that city, shake^e off the very dust from your feet, for a testimony against them.

6 And they departed, and went through the towns, preaching the gospel, and healing every where.

7 Now Herod⁷ the tetrarch heard of all that was done by him: and he was perplexed, because that it was said of some, that John was risen from the dead;

8 And of some, that Elias had appeared; and of others, that one of the old prophets was risen again.

9 And Herod said, John have I beheaded: but who is this, of whom I hear such things? And he^e desired to see him.

10 And the apostles, when they were returned, told him all that they had done. And he took them, and went aside privately into a desert place, belonging to the city called Bethsaida.

11 And the people, when they knew⁷ *it*, followed him: and he received¹⁰ them, and spake unto them of the kingdom⁷ of God, and healed them that had need² of healing.

12 And^a when the day began to wear away, then came the twelve, and said unto him, Send the multitude away, that they may go into the towns and country round about, and lodge, and get victuals: for we are here in a desert^d place.

13 But he said unto them, Give ye them to eat. And they said, We have no more but five loaves and two fishes; except we should go and buy meat for all this people.

14 For they were about five thousand men. And he said to his disciples, Make^e them sit down by fifties in a company.

15 And they did so, and made them all sit down.

16 Then he took the five loaves and the two fishes; and looking up to heaven, he blessed them, and brake, and gave to the disciples to set before the multitude.

17 And they did eat, and were allⁱ filled: and there was taken up of fragments that remained to them, twelve baskets.

18 And itⁱ came to pass, as he was alone praying, his disciples were with him: and he asked them, saying, Whom say the people that I am?

A. D. 31.

a ver. 7, 8.

Mat. 14. 2.

b Jno. 11. 11,

13.

c Jno. 6. 69.

d ch. 16. 14.

Ps. 22. 7.

e ch. 7. 14.

Jno. 11. 43.

f Mat. 16. 21,

17. 22.

g ch. 14. 27.

Mat. 10. 38.

16. 24.

Mar. 8. 34.

Ro. 8. 13.

Col. 3. 5.

h Mat. 8. 4.

9. 30.

Mar. 5. 43.

i Mat. 10. 1, &c.

Mar. 3. 13, &c.

6. 7, &c.

k ch. 10. 4, &c.

12. 22.

l Mat. 10. 33.

Mar. 8. 33.

2 Ti. 2. 12.

m Mat. 16. 28.

Mar. 9. 1.

n Jno. 8. 52.

He. 2. 9.

o Ne. 5. 13.

Ac. 13. 51.

18. 6.

p Mat. 17. 1,

&c.

q Mar. 9. 2, &c.

β or, things.

r Mat. 14. 1,

&c.

Mar. 6. 14, &c.

r Da. 8. 18.

10. 9.

s ch. 23. 8.

t Jno. 1. 14.

u Ps. 27. 4.

73. 28.

v Ro. 10. 14, 17.

w Jno. 6. 37.

x Mar. 10. 38.

y Ac. 28. 31.

z ch. 1. 53.

5. 31.

He. 4. 16.

a Mat. 14. 15,

&c.

Mar. 6. 35, &c.

Jno. 6. 5, &c.

b Mat. 3. 17.

2 Pe. 1. 17, 18.

c De. 18. 15.

Ac. 3. 22.

d Ps. 78. 19, 20.

Eze. 34. 25.

Ho. 13. 5.

e Ec. 3. 7.

f Mat. 17. 14,

&c.

Mar. 9. 17, &c.

g 1 Co. 14. 40.

h Zec. 12. 10.

i Ps. 107. 9.

k Ac. 19. 13..

16.

l Mat. 16. 13,

&c.

Mar. 8. 27, &c.

m Jno. 20. 27.

He. 4. 2.

n De. 32. 5.

Ps. 78. 8.

19 They answering, said, John^a the Baptist; but some *say*, Elias; and others *say*, that one of the old prophets is risen again.

20 He said unto them, But whom say ye that I am? Peter,^e answering, said, The Christ of God.

21 And he straitly charged them, and commanded *them* to tell no man that thing;

22 Saying, The Sonⁱ of man must suffer many things, and be rejected of the elders and chief priests and scribes, and be slain, and be raised the third day.

23 And he said to *them* all, If^e any man will come after me, let him deny himself, and take up his cross daily, and follow me.

24 For whosoever will save his life, shall lose it: but whosoever will lose his life for my sake, the same shall save it.

25 For what is a man advantaged, if he gain the whole world, and lose himself, or be cast away?

26 For whosoeverⁱ shall be ashamed of me and of my words, of him shall the Son of man be ashamed, when he shall come in his own glory, and in his Father's, and of the holy angels.

27 But I^m tell you of a truth, there be some standing here, which shall not tasteⁿ of death, till they see the kingdom of God.

28 And^p it came to pass about an eight days after these *β* sayings, he took Peter and John and James, and went up into a mountain to pray.

29 And as he prayed, the fashion of his countenance was altered, and his raiment was white and glistering.

30 And, behold, there talked with him two men, which were Moses and Elias:

31 Who appeared in glory, and spake of his decease which he should accomplish at Jerusalem.

32 But Peter and they that were with him were heavy^r with sleep: and when they were awake, they saw his glory,^e and the two men that stood with him.

33 And it came to pass, as they departed from him, Peter said unto Jesus, Master, it is^u good for us to be here: and let us make three tabernacles; one for thee, and one for Moses, and one for Elias: not knowing^x what he said.

34 While he thus spake, there came a cloud, and overshadowed them: and they feared as they entered into the cloud.

35 And there came a voice out of the cloud, saying, This^b is my beloved Son: hear^c him.

36 And when the voice was past, Jesus was found alone. And they kept^{it} close, and told no man in those days^e any of those things which they had seen.

37 And itⁱ came to pass, that on the next day, when they were come down from the hill, much people met him.

38 And, behold, a man of the company cried out, saying, Master, I beseech thee, look upon my son; for he is mine^k only child.

39 And, lo, a spirit taketh him, and he suddenly crieth out; and it teareth him that he foameth again; and, bruising him, hardly departeth from him.

40 And i besought thy disciples to cast him out; and they could not.^k

41 And Jesus answering, said, O faithless^m and perverseⁿ generation! how long shall I be with you, and suffer you? Bring thy son hither.

42 And as he was yet a coming, the devil

Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μητέρα.

52 Ἐκλαίον δὲ πάντες καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. Ὁ δὲ εἶπε· Μὴ κλαίετε· ὃς οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει.

53 Καὶ κατεγέλων αὐτῷ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν.

54 Αὐτὸς δὲ ἔκβαλον ἔξω πάντας, καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς, ἐφώνησε, λέγων· Ἡ παῖς, ἐγείρου.

55 Καὶ ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παραχρῆμα· καὶ διέταξεν αὐτὴ δοθῆναι φαγεῖν.

56 Καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς μὴδεὶν εἰπεῖν τὸ γεγονός.

Κεφ. θ'. ΙΧ.

ΣΥΓΚΑΛΕΣΑΜΕΝΟΣ δὲ τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς δυνάμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια, καὶ νόσους θεραπεύειν. 2 Καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἰασθαι τοὺς ἁσθενούντας·

3 Καὶ εἰς πρὸς αὐτοὺς· Μὴδὲν αἰρετε εἰς τὴν ὁδόν, μήτε ράβδους, μήτε πήραν, μήτε ἄρτον, μήτε ἄρτυρον, μήτε ἀνά δύο χιτῶνας ἔχετε.

4 Καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε, καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε.

5 Καὶ ὅσοι ἂν μὴ δέξονται ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης καὶ τὸν κανιορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἀποτινάξτε, εἰς μαρτύριον ἐπ' αὐτοῖς.

6 Ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς κώμας, εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ.

7 Ἦκουσε δὲ Ἡρώδης ὁ τετράρχης τὰ γινόμενα· ὑπ' αὐτῷ πάντα· καὶ διηπόρει, διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπὸ τινῶν, ὅτι Ἰωάννης ἐγγήγερται ἐκ νεκρῶν.

8 Ὑπὸ τινῶν δὲ, ὅτι Ἠλίας ἐφάνη· ἄλλων δὲ, ὅτι προφήτης εἰς τὴν ἀρχαίων ἀνέστη.

9 Καὶ εἶπεν ὁ· Ἡρώδης· Ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλισα· τίς δὲ ἐστὶν οὗτος, περὶ οὗ ἐγὼ ἀκούω τοιαῦτα; Καὶ ἐζήτηε ιδεῖν αὐτόν.

10 Καὶ ὑποστρέφοντες οἱ ἀπόστολοι διήγησαντο αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν· καὶ παραλαβὼν αὐτούς, ὑπεχώρησε κατ' ἰδίαν εἰς τόπον ἔρημον πόλεως καλουμένης Βηθσαῖδα.

11 Οἱ δὲ ὄχλοι γινώσκτες, ἠκολούθησαν αὐτῷ· καὶ δεξιόμενος αὐτοὺς, ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς χρεῖαν ἔχοντας θεραπείας ἰατοῦ.

12 Ἡ δὲ ἡμέρα ἦρξато κλίνειν· προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα, εἶπον αὐτῷ· Ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα ἂν ἀπελθόντες εἰς τὰς κύκλῳ κώμας καὶ τοὺς ἀγρούς καταλῶσι, καὶ εὕρωσιν ἐπισιτισμόν· ὅτι ὡδὲ ἐν ἐρήμῳ τότῳ ἐσμέν.

13 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς· Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν· Οἱ δὲ εἶπον· Οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ πέντε ἄρτοι καὶ δύο ἰχθύες, εἰ μήτι πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα.

14 Ἦσαν γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι. Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· Κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίας ἀνά πεντηκοντα.

15 Καὶ ἐποίησαν οὕτω, καὶ ἀνέκλιναν ἅπαντας.

16 Λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους, καὶ τοὺς δύο ἰχθύς, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, εὐλόγησεν αὐτούς, καὶ κατέκλασε, καὶ ἐδίδοτο τοῖς μαθηταῖς παρατιθέναι τὸν ὄχλῳ.

17 Καὶ ἔφαγον, καὶ ἔχορτάσθησαν πάντες· καὶ ἦρθη τὸ περισσέυσαν αὐτοῖς κλασματῶν, κόφινον δώδεκα.

18 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχομένον καταμόνας, συνήσαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς, λέγων· Τίνα με λέγουσιν οἱ ὄχλοι εἶναι;

19 Οἱ δὲ ἀποκριθέντες, εἶπον· Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν· ἄλλοι δὲ, Ἠλίαν· ἄλλοι δὲ, ὅτι προφήτης τῶν ἀρχαίων ἀνέστη.

20 Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, εἶπε· Τὸν Χριστὸν τοῦ Θεοῦ.

21 Ὁ δὲ, ἐπιτιμῆσας αὐτοῖς, παρήγγειλε μὴδεὶν εἰπεῖν τοῦτο,

22 Εἰπὼν· Ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν Προσβυτέρων καὶ Ἀρχιερέων καὶ Γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἔγερθῆναι.

23 Ἐλεγε δὲ πρὸς πάντας· Εἰ τις θέλει ὀπίσω μου ἔλθειν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ ᾠράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ' ἡμέραν, καὶ ἀκολουθεῖτω μοι.

24 Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν.

25 Τί γὰρ ὠφελείται ἄνθρωπος κερῆσας τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας, ἢ ζημιωθείς;

26 Ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμούς λόγους, τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ τοῦ πατρὸς, καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων.

27 Λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, εἰσὶν τινες τῶν ὧδε ἑστηκότων, οἳ οὐ μὴ ἰδεύουσιν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ.

28 Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὡσεὶ ἡμέραι ὀκτὼ, καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον, καὶ Ἰωάννην, καὶ Ἰάκωβον, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος προσεύεσθαι.

29 Καὶ ἐγένετο, ἐν τῷ προσεύεσθαι αὐτὸν, τὸ εἶδος τῶν προσώπων αὐτοῦ ἕτερον, καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἕξαστρίπτων.

30 Καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν Μωσῆς καὶ Ἠλίας·

31 Οἱ, ὀφθέντες ἐν δόξῃ, ἔλεγον τῇ· Ἔξοδον! αὐτοῦ, ἢ ἔμελλε πληροῦν ἐν Ἱερουσαλὴμ.

32 Ὁ δὲ Πέτρος, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ· διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδον τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεστώτας αὐτῷ.

33 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ, εἶπεν ὁ Πέτρος πρὸς τοὺς Ἰησοῦν· Ἐπιστάτα, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὡδε εἶναι· καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, μίαν σοι, καὶ Μωσῇ μίαν, καὶ μίαν Ἠλίᾳ· μὴ εἰδὼς ὃ λέγει.

34 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος, ἐγένετο νεφέλη, καὶ ἐπεσκίασεν αὐτούς· ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ ἐκείνους εἰσελθεῖν εἰς τὴν νεφέλην.

35 Καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, αὐτὸς ἀκούετε.

36 Καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνήν, εὐρέθη ὁ· Ἰησοῦς μόνος· καὶ αὐτοὶ ἐστίγησαν, καὶ δέδει ἀπηγγεῖλαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν ἐωράκασιν.

37 Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἑξῇ ἡμέρᾳ, καταελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τῶδε, συνήλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοί.

38 Καὶ ἰδὼ, ἄνθρωπος ἀπὸ τῶν ὄχλων ἀνέβησεν, λέγων· Διδάσκαλε, δέομαι σου, ἐπίβλεψον! ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενὴς ἐστὶ μοι.

39 Καὶ ἰδὼ, πνεῦμα λαμβάνει αὐτόν, καὶ ἑξαίφνης κράζει, καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἁφροῦ, καὶ μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτῆς, συντρίβων αὐτόν.

40 Καὶ ἐδεδήην τῶν μαθητῶν σου, ἵνα ἔκβάλωσιν αὐτό, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν.

41 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ὡγενεὰ ἄπιστος· τί σε διαπραμνίζω, ὥστε ποτε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἀνέδομαι ὑμῶν; προσάγαγε· ὡδὲ τὸν υἱόν σου!

42 Ἐτι δὲ προσερχομένου αὐτῷ, ἐρόησεν αὐτόν

τὸ δαιμόνιον, καὶ συνεσπάραξεν¹ ἐπειτίμησε δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἴασατο τὸν παῖδα, καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ.

43 Ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ Θεοῦ. Πάντων δὲ θαυμιζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἔποίησεν² ὁ Ἰησοῦς, εἶπε πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ·

44 Θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ἅτα ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων.

45 Οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥήμα τούτου, καὶ ἦν παρακεκαλυμμένοι ἀπ' αὐτῶν, ἵνα μὴ αἰσθῶνται αὐτό· καὶ ἐφθοβούντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τούτου ῥήματος τούτου.

46 Εἰσήλθε δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ, τίς ἂν εἴη μείζων αὐτῶν.

47 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, ἰδὼν τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος παιδίου, ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτοῦ·

48 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὅς ἂν δεξῆται τούτῳ τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματι μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὅς ἂν ἐμὲ δέξηται, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με· ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων, οὗτος ἔσται μέγας.

49 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης, εἶπεν· Ἐπιστάται, εἰδομένῃ τινι ἐπὶ τῷ ὀνόματι σου ἐκβάλλοντα· τὰ δαιμόνια, καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτὸν, ὅτι οὐκ ἄκολοι μεθ' ἡμῶν.

50 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· Μὴ κωλύετε· ὅς γὰρ οὐκ ἔστι καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἔστιν.

51 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληρῆσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ἀναλήψεως αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήριξε τῇ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλὴμ.

52 Καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου αὐτοῦ· καὶ πορευθέντες εἰσήλθον εἰς κώμην Σαμαρειτῶν, ὥστε ἐτοιμάσαι αὐτῷ.

53 Καὶ οὐκ ᾔδεξαν αὐτὸν, ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλὴμ.

54 Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης, εἶπον· Κύριε, θέλεις εἰπωμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀναλῶσαι αὐτούς; ὥς καὶ Ἠλίας ἐποίησε³;

55 Στραφεὶς δὲ ἐπειτίμησεν αὐτοῖς, ὡς καὶ εἶπεν· Οὐκ οἰδάτε οἶον πνεύματος ἔστε ὑμεῖς⁴!

56 Ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔλθε ψυχὰς ἀνθρώπων ἀπολῆσαι, ἀλλὰ σῶσαι⁵. Καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἐτέραν κώμην.

57 Ἡ Ἐγένετο δὲ πορευομένων αὐτῶν, ἐν τῇ ὁδῷ, εἶπέ τις πρὸς αὐτόν· Ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἂν ὑπέρχη, ὦ Κύριε⁶.

58 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Αἱ ἀλώπεκες φωναεῖς ἔχουσιν, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκευάζουσιν· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει σκὴν τὴν κεφαλὴν κλίνῃ.

59 Εἶπε δὲ πρὸς ἕτερον· Ἀκολουθεῖ μοι. Ὁ δὲ εἶπε· Κύριε, ἐπιτρέψον μοι ἀπελθόντι πρῶτον θάψαι τὸν πατέρα μου.

60 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκροὺς· σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

61 Εἶπε δὲ καὶ ἕτερος· Ἀκολουθήσω σοι, Κύριε· πρῶτον δὲ ἐπιτρέψον μοι ὑποτάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου.

62 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς· Οὐδεὶς ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄνθρωπον, καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω, ἑυθεὶς ἔστιν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

Κεφ. ι'. Χ.

ΜΕΤΑ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ Κύριος καὶ ἐτέρους ἐξομοικοντάς, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνά δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ εἰς πᾶσαν πόλιν

καὶ τόπον οὗ ἔμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι.

2 Ἐλέγετο οὖν⁷ πρὸς αὐτοὺς· Ὁ μὲν θерισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεηθῆτε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θерισμοῦ, ὅπως ἔκβαλλῃ⁸ ἐργάτας εἰς τὸν θерισμόν αὐτοῦ.

3 Ὑπάγετε⁹ ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας ἐν μέσῳ λύκων.

4 Μὴ βασάζετε βαλάντιον, μὴ πήραν, μηδὲ ὑποδήματα· καὶ μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀπάσσησθε.

5 Εἰς ἣν δ' ἂν οἰκίαν¹⁰ εἰσέρχησθε¹¹, πρῶτον λέγετε· Εἰρήνῃ τῷ οἴκῳ τούτῳ.

6 Καὶ ἐὰν μὲν¹² ἡ ἐκεῖ ὁ¹³ υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνῃ ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει.

7 Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἐσθιόντες καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιον γὰρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ ἔστι. Μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν.

8 Καὶ εἰς ἣν¹⁴ δ' ἂν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν.

9 Καὶ θεραπεύετε τὸς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, κ' λέγετε αὐτοῖς· Ἠγγικεν ἐφ' ὑμᾶς βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

10 Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν¹⁵ εἰσέρχησθε¹⁶, καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς, εἰπάτε·

11 Καὶ τὸν κοινοῦν¹⁷ τὸν κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν¹⁸ ἀπομασώμεθα ὑμῖν¹⁹· πλὴν τούτου γινώσκετε, ὅτι ἡγγικεν²⁰ ἐφ' ὑμᾶς²¹ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

12 Λέγω²² δὲ ὑμῖν, ὅτι Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.

13 Οὐαὶ σοι, Χοραζὶν²³· οὐαὶ σοι, Βηθσαιδᾶ²⁴· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γινόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ καθήμεναι μετενόησαν.

14 Πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει, ἡ ὑμῖν.

15 Καὶ σὺ, Καπερναούμ, ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθείσα, ἕως²⁵ ᾧδου καταβιβασθήσῃ.

16 Ὁ ἀκούων ὑμῶν, ἐμὸν ἀκούει²⁶· καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς, ἐμὲ ἀθετεῖ²⁷· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν, ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με.

17 Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἐξομοικοντά²⁸ μετὰ χαρᾶς, λέγοντες· Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματι σου.

18 Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Ἐθεώρουν τὸν Σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα.

19 Ἰδὲ, δίδωμι²⁹ ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τῆς πατεῖν³⁰ ἐπάνω ὄψεων κ' σκορπίων· κ' ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ· κ' ὁδὲν ὑμᾶς³¹ μὴ ὑδοκῆσαι³².

20 Πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε, ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται· χαίρετε δὲ³³ μακάριον³⁴ ὅτι τὰ ὑνόματα ὑμῶν ἐγράφη ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

21 Ἐν αὐτῇ τῇ ᾧρᾳ ἡγαλλιάσατο τῷ πνεύματι³⁵ ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν· Ἐξομολογούμεθα σοι, Πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπεκάλυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις³⁶· ναὶ ὁ Πατήρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἐμπροσθέν σε.

22 Πάντα παρεδόθη μοι ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου, καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστὶν ὁ υἱὸς, εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐστὶν ὁ πατήρ, εἰ μὴ ὁ υἱὸς, καὶ ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαν³⁷.

23 Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς, ὡς κατ' ἰδίαν³⁸ εἶπε· Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέπετε,

24 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον³⁹, κ' ἀκούσαι ἃ ἀκούετε, κ' ἂν ἤκωσαν.

25 Καὶ ἰδοὺ, νομικὸς τις ἀνέστη, ἐκπειράζων αὐτόν, καὶ λέγων· Διδάσκαλε, τί ποιήσας

threw him down, and tare him. And Jesus rebuked^a the unclean spirit, and healed the child, and delivered him again to his father.

43 And they were all amazed^c at the mighty power of God. But while they wondered every one at all things which Jesus did, he said unto his disciples,

44 Let these sayings sink down into your ears: for^s the Son of man shall be delivered into the hands of men.^h

45 But^t they understood not this saying, and it was hid from them, that they perceived it not: and they feared to ask him of that saying.

46 Then^m there arose a reasoning among them, which of them should be greatest.

47 And Jesus, perceiving the thought of their heart, took a child, and set him by him,

48 And said unto them, Whosoever^p shall receive this child in my name, receiveth me; & whosoever shall receive me, receiveth him that sent me: for^q he that is least among you all, the same shall be great.

49 And John answered and said, Master, we^a saw one casting out devils in thy name; and we forbid him, because he followeth not with us.

50 And Jesus said unto him, Forbid him not: for^t he that is not against us, is for us.

51 And it came to pass, when the time was come that he should be received^u up, he stedfastly set his face to go to Jerusalem,

52 And sent messengers before his face: and they went, and entered into a village of the Samaritans,^v to make ready for him.

53 And they did not receive him, because his face was as though he would go to Jerusalem.

54 And when his disciples, James & John, saw this, they said, Lord, wilt thou that we command fire to come down from heaven, and consume them, even as Elias^c did?

55 But he turned, and rebuked them, and said, Ye know not what manner of spirit ye are of.

56 For^s the Son of man is not come to destroy men's lives, but to save them. And they went to another village.

57 And^s it came to pass, that, as they went in the way, a certain man said unto him, Lord, I will follow thee whithersoever thou goest.

58 And Jesus said unto him, Foxes have holes, and birds of the air have nests; but the Son of man hath not where to lay his head.

59 And he said unto another, Follow me. But he said, Lord, suffer^k me first to go and bury my father.

60 Jesus said unto him, Let the dead bury their dead; but go thou and preach the kingdom of God.

61 And another also said, Lord, I will follow thee; but let me first go bid them farewell which are at home at my house.

62 And Jesus said unto him, No man, having put his hand to the plough, & looking back, is fit for the kingdom of God.

CHAP. X.

AFTERⁿ these things the Lord appointed other seventy also, and sent them two and two before his face into every city and place, whither he himself would come.

2 Therefore said he unto them,^p The harvest truly is great, but the^q labourers are few: pray ye therefore the Lord of the harvest, that he would send forth labourers into his harvest.

A. D. 32.

a Mar. 1. 27.

b ch. 9. 3, &c.

c Ps. 139. 14.

d Zec. 8. 6.

d Ge. 24. 33, 56.

2 Ki. 4. 29.

Pr. 4. 25.

e Is. 9. 6.

f 2 Th. 3. 16.

Ja. 3. 18.

g Mat. 17. 22.

h 2 Sa. 24. 14.

i ch. 2. 50.

18. 34.

Mar. 9. 32.

k 1 Co. 9. 4. 14.

1 Ti. 5. 18.

l 1 Ti. 5. 13.

m Mat. 18. 1,

&c.

Mar. 9. 34, &c.

n 1 Co. 10. 27.

o Mat. 3. 2.

p Mat. 10. 40.

Jn. 12. 44.

13. 20.

q ch. 14. 11.

Mat. 23. 11,

12.

r ch. 9. 5.

s Nu. 11. 27, 29

i ch. 16. 13.

Mat. 12. 30.

v Mat. 11. 21,

&c.

u Mar. 16. 19.

Ac. 1. 2.

w Eze. 3. 6.

x Jn. 4. 4.

y Is. 14. 13, 15.

Je. 51. 53.

Am. 9. 2, 3.

z Eze. 26. 20.

31. 18.

a Jn. 13. 20.

b Ac. 5. 4.

c 2 Ki. 1. 10, 12.

d Jn. 5. 23.

e Jn. 3. 17.

12. 47.

f Re. 12. 8, 9.

g Mat. 8. 19,

&c.

h Mar. 16. 18.

Ac. 28. 5.

i Ex. 32. 32.

Ps. 69. 28.

Is. 4. 3.

Da. 12. 1.

Phi. 4. 3.

He. 12. 23.

Re. 13. 8.

20. 12.

21. 27.

k 1 Ki. 19. 20.

β Many an-

cient copies

add, And

turning to

his disciples,

he said.

l Mat. 28. 18.

Jn. 3. 35.

m Jn. 6. 44, 46.

n Mat. 10. 1,

&c.

Mar. 6. 7, &c.

o 1 Pe. 1. 10.

p Mat. 9. 37.

Jn. 4. 35.

q 1 Co. 3. 9.

1 Ti. 5. 17.

3 Go your ways: behold, I send you forth as lambs among wolves.

4 Carry^b neither purse, nor scrip, nor shoes: and^d salute no man by the way.

5 And into whatsoever house ye enter, first say, Peace be to this house.

6 And if the son^e of peace be there, your peace shall rest^f upon it: if not, it shall turn to you again.

7 And in the same house remain, eating and drinking such things as they give: for^k the labourer is worthy of his hire. Go not from house^l to house.

8 And into whatsoever city ye enter, and they receive you, eatⁿ such things as are set before you:

9 And heal the sick that are therein, and say unto them, The^o kingdom of God is come nigh unto you.

10 But into whatsoever city ye enter, and they receive you not, go your ways out into the streets of the same, and say,

11 Even^r the very dust of your city, which cleaveth on us, we do wipe off against you: notwithstanding, be ye sure of this, that the kingdom of God is come nigh unto you.

12 But I say unto you, that it shall be more tolerable in that day for Sodom, than for that city.

13 Woe^v unto thee, Chorazin! woe unto thee, Bethsaida! for^w if the mighty works had been done in Tyre and Sidon, which have been done in you, they had a great while ago repented, sitting in sackcloth and ashes.

14 But it shall be more tolerable for Tyre and Sidon at the judgment, than for you.

15 And thou, Capernaum, which^y art exalted to heaven, shalt be thrust^z down to hell.

16 He^a that heareth you, heareth me; and he^b that despiseth you, despiseth me; and^d he that despiseth me, despiseth him that sent me.

17 And the seventy returned again with joy, saying, Lord, even the devils are subject unto us through thy name.

18 And he said unto them, I beheld Satan^f as lightning fall from heaven.

19 Behold, I give unto you power to tread on serpents^h and scorpions, and over all the power of the enemy: and nothing shall by any means hurt you.

20 Notwithstanding, in this rejoice not, that the spirits are subject unto you; but rather rejoice, because your names are writtenⁱ in heaven.

21 In that hour Jesus rejoiced in spirit, and said, I thank thee, O Father, Lord of heaven and earth, that thou hast hid these things from the wise and prudent, and hast revealed them unto babes: even so, Father, for so it seemed good in thy sight.

22 β All things^l are delivered to me of my Father: and no^m man knoweth who the Son is, but the Father; and who the Father is, but the Son, and he to whom the Son will reveal him.

23 And he turned him unto his disciples, and said privately, Blessed are the eyes which see the things that ye see:

24 For I tell you, that^o many prophets and kings have desired to see those things which ye see, and have not seen them; and to hear those things which ye hear, and have not heard them.

25 And, behold, a certain lawyer stood

up, and tempted him, saying, Master, what^a shall I do to inherit^b eternal life?

26 He said unto him, What is written in the law? how readest thou?

27 And he answering said, Thou^c shalt love the Lord thy God with all thy heart, and with all thy soul, and with all thy strength, and with all thy mind; and thy^d neighbour as thyself.

28 And he said unto him, Thou hast answered right: this do, and^e thou shalt live.

29 But he, willing to justify^f himself, said unto Jesus, And who is my^g neighbour?

30 And Jesus answering said, A certain man went down from Jerusalem to Jericho, and fell among thieves, which stripped him of his raiment, and wounded him, and departed, leaving him half dead.

31 And by chance there came down a certain priest that way; and when he saw him, he passed by^h on the other side.

32 And likewise a Levite, when he was at the place, came and lookedⁱ on him, and passed by on the other side.

33 But a certain Samaritan,^m as he journeyed, came where he was: and when he saw him, he had compassionⁿ on him,

34 And went to him, and bound^o up his wounds, pouring in oil and wine, and set him on his own beast, and brought him to an inn, and took care of him.

35 And on the morrow when he departed, he took out two γ pence, and gave them to the host, and said unto him, I take care of him; and whatsoever thou spendest more, when I come again, I will repay^r thee.

36 Which now of these three, thinkest thou, was neighbour unto him that fell among the thieves?

37 And he said, He that shewed mercy^v on him. Then said Jesus unto him, Go, and do thou likewise.

38 Now it came to pass, as they went, that he entered into a certain village: and a certain woman, named Martha,^u received him into her house.

39 And she had a sister called Mary, which also sat^w at Jesus' feet, and heard his word.

40 But Martha was cumbered about much serving, and came to him and said, Lord, dost thou not care that my sister hath left me to serve alone? bid her therefore that she help me.

41 And Jesus answered and said unto her, Martha, Martha, thou art^x careful and troubled about many things:

42 But one thing^y is needful: and Mary hath chosen that good part, which shall not be taken away from her.

CHAP. XI.

AND it came to pass, that as he was praying in a certain place, when he ceased, one of his disciples said unto him, Lord, teach us to pray, as John also taught his disciples.

2 And he said unto them, When ye pray, say, Our^z Father which art in heaven, Hallowed be thy name: Thy kingdom come: Thy will be done, as in heaven, so in earth.

3 Give us ζ day by day our daily bread:

4 And forgive us our sins; for^a we also forgive every one that is indebted to us: And lead us not into temptation; but deliver us from evil.

5 And he said unto them, Which of you shall have a friend, and shall go unto him at midnight, and say unto him, Friend, lend me three loaves;

6 For a friend of mine η in his journey

A. D. 32.

a Ac. 16. 30, 31.

b Ga. 3. 18.

c De. 6. 5.

d Le. 19. 18.

e ch. 18. 1. 8.

f Le. 18. 5.

Ne. 9. 29.

Eze. 20. 11,

21.

Ro. 10. 5.

Ga. 3. 12.

g ch. 16. 15.

Job 32. 2.

Ro. 4. 2.

Ga. 3. 11.

Ja. 2. 24.

h Mat. 7. 7.

21. 22.

Jn^c. 15. 7.

Ja. 1. 5.

i Jn^c. 3. 22.

i Mat. 5. 43, 44.

h Ps. 38. 11.

β give.

i Ps. 109. 25.

Pr. 27. 10.

m Jn^c. 4. 9.

n Ex. 2. 6.

o Ps. 147. 3.

Is. 1. 6.

p Mat. 9. 32.

12. 22, &c.

γ See Mat.

20. 2.

δ Beelzebub,

so ver. 18, 19.

q Mat. 12. 38.

16. 1.

r ch. 14. 14.

Pr. 19. 17.

s Jn^c. 2. 25.

t Mat. 12. 25.

Mar. 3. 24.

v Pr. 14. 21.

Ho. 6. 6.

Mi. 6. 8.

Mat. 23. 23.

u Jn^c. 11. 1.

12. 2, 3.

w ch. 8. 35.

Ac. 22. 3.

x Ex. 8. 19.

y Is. 53. 12.

Col. 2. 15.

z ch. 21. 34.

Mar. 4. 19.

1 Co. 7. 32, 35.

a ch. 18. 22.

Ps. 27. 4.

73. 25.

Ec. 12. 13.

Mar. 8. 36.

1 Co. 13. 3.

b Mat. 6. 9, &c.

c Jn^c. 5. 14.

He. 6. 4.

10. 26, 27.

2 Pe. 2. 20, 21.

ζ or, for the

day.

d Mar. 11. 25,

26.

e ch. 1. 23, 48.

f ch. 8. 21.

Ps. 119. 1, 2.

Mat. 7. 21.

Ja. 1. 25.

η or, out of

his way.

is come to me, and I have nothing to set before him?

7 And he from within shall answer and say, Trouble me not: the door is now shut, and my children are with me in bed; I cannot rise and give thee.

8 I say unto you, Though he will not rise and give him because he is his friend, yet because of his importunity^e he will rise and give him as many as he needeth.

9 And I say unto you, Ask,^h and it shall be given you; seek, and ye shall find; knock, and it shall be opened unto you.

10 For every one that asketh receiveth; and he that seeketh findeth; and to him that knocketh it shall be opened.

11 If a son shall ask bread of any of you that is a father, will he give him a stone? or if he ask a fish, will he for a fish give him a serpent?

12 Or if he shall ask an egg, will he β offer him a scorpion?

13 If ye then, being evil, know how to give good gifts unto your children; how much more shall your heavenly Father give the Holy Spirit to them that ask him:

14 And^p he was casting out a devil, and it was dumb. And it came to pass, when the devil was gone out, the dumb spake; and the people wondered.

15 But some of them said, He casteth out devils through δ Beelzebub the chief of the devils.

16 And others, tempting him,^q sought of him a sign from heaven.

17 But he, knowing^r their thoughts, said unto them, Every^s kingdom divided against itself is brought to desolation; and a house divided against a house falleth.

18 If Satan also be divided against himself, how shall his kingdom stand? because ye say that I cast out devils through Beelzebub.

19 And if I by Beelzebub cast out devils, by whom do your sons cast them out? therefore shall they be your judges.

20 But if I with the finger^t of God cast out devils, no doubt the kingdom of God is come upon you.

21 When a strong man armed keepeth his palace, his goods are in peace:

22 But when a stronger^v than he shall come upon him, and overcome him, he taketh from him all his armour wherein he trusted, and divideth his spoils.

23 He that is not with me is against me: and he that gathereth not with me scattereth.

24 When the unclean spirit is gone out of a man, he walketh through dry places, seeking rest; and finding none, he saith, I will return unto my house whence I came out.

25 And when he cometh, he findeth it swept and garnished.

26 Then goeth he, and taketh to him seven other spirits more wicked than himself; & they enter in, and dwell there: and the last state of that man is worse^u than the first.

27 And it came to pass, as he spake these things, a certain woman of the company lifted up her voice, and said unto him, Blessed^w is the womb that bare thee, and the paps which thou hast sucked.

28 But he said, Yea, rather blessed^x are they that hear the word of God, and keep it.

29 And when the people were gathered thick together, he began to say, This is an evil generation: they seek a sign;

ἐπιζητῇ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωῶν^δ τοῦ προφήτου¹.

30 Καθὼς γὰρ ἐγένετο Ἰωῶν^δ σημεῖον τοῖς Νινευίταις, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ ταύτῃ.

31 Βασιλίσσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτούς² ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκούσαι τὴν σοφίαν Σολομῶντος³ καὶ ἰδοὺ, πλείον Σολομῶντος ᾤδε.

32 Ἄνδρες⁴ Νινευί⁵ ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινουσὶν αὐτήν⁶ ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωῶν^δ καὶ ἰδοὺ, πλείον Ἰωῶν^δ ᾤδε.

33 Οὐδέεις δέ, λύχνος ἄψας, εἰς κρυπτόν τίθεισιν, ὅπως ἰπὸ τὸν μόδιον⁷ ἄλλ⁸ ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγος βλέπωσιν.

34 Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός⁹· ὅταν¹⁰ οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾦ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται¹¹· ἐπὶ δὲ πονηρός ᾦ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν.

35 Σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς, τὸ ἐν σοί, σκότος ἔσται.

36 Εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινόν, μὴ ἔχον τι μέρος σκοτεινόν, ἔσται φωτεινὸν ὅλον, ὥς ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστροπῇ φωτίζη σε.

37 Ἐν δὲ τῇ λαλήσει, ἠρώτα αὐτὸν Φαρισαῖός τις ὅπως ἀρίστησιν παρ' αὐτῷ¹². Εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν.

38 Ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου.

39 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος πρὸς αὐτόν· Νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε¹³, τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἀρπαγῆς καὶ πονηρίας.

40 Ἀφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν, καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησε;

41 Πλὴν τὰ ἐνὸντα δότε ἑλεημοσύνην¹⁴ καὶ ἰδοὺ, πάντα καθάρᾳ ὑμῖν ἔσται.

42 Ἄλλ¹⁵ οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαῖοις, ὅτι ὑποδεκατοῦτε τὸ ἡδύσμον καὶ τὸ πῆγανον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ¹⁶· ταῦτα¹⁷ ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ ἀφίεναι.

43 Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαῖοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσπασμούς ἐν ταῖς ἀγοραῖς.

44 Οὐαὶ ὑμῖν, ὅ Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί¹⁸, ὅτι ἐστὲ¹⁹ ὥς τὰ μνημεῖα τῆ ἀθηλαί²⁰, καὶ οἱ²¹ ἄνθρωποι οἱ περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἶδασιν.

45 Ἀποκριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ²²· Διδάσκαλε, ταῦτα λέγων²³ ἡμᾶς ὑβρίζεις.

46 Ὁ δὲ εἶπε· Καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαὶ, ὅτε φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ἐνὶ τῷ δακτύλῳ ὑμῶν οὐ προσφάγετε τοῖς φορτίοις.

47 Οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς.

48 Ἄρα μαρτυρεῖτε, καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε²⁴ αὐτῶν τὰ μνημεῖα²⁵!

49 Διὰ τοῦτο²⁶ καὶ ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ εἶπεν²⁷· Ἀποστελῶ εἰς αὐτούς προφήτας, καὶ ἀποστόλους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖσιν καὶ ἐκδιώξουσιν²⁸.

50 Ἴνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν, τὸ ἐκχυνόμενον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, ὑπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης²⁹.

51 Ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἀβελ, ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου, τῷ ἀπολομένῳ μεταξύ τῆ θυσιαστηρίου καὶ τῆ οἴκου³⁰· ναι λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης.

52 Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἤρατε³¹ τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως³²· αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθετε³³ καὶ τοὺς εἰσέρχομένους ἐκώλυσατε.

53 Ἀλέγοντος δὲ αὐτῆς ταῦτα πρὸς αὐτούς, ἤρξαντο οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέχειν³⁴, καὶ ἀποστοματίζειν³⁵ αὐτὸν περὶ πλειόνων³⁶.

54 Ὑπερβούντες αὐτόν³⁷, ὁ καὶ ἔζητῆντες³⁸ ἠθροῦσαν τι ἐκ τῶν στόματος αὐτῶν³⁹, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτῷ⁴⁰.

Κεφ. ιβ'. XII.

ἘΝ οἷς ἐπισυναχθεῖσάν τῶν μυριάδων τῶν ὄχλων¹, ὥστε καταπατεῖν² ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητάς· αὐτῷ³ Πρῶτον⁴ προσέχετε ἑαυτοὺς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, ἥτις ἐστὶν ὑπόκρισις.

2 Οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἔστιν, τὸ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται⁵ καὶ κρυπτόν, ὃ οὐ γνωσθήσεται.

3 Ἀνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἶπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται⁶· καὶ ὃ πρὸς τὸ οὐς ἐλάλησατε ἐν τοῖς ταμίεις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δομάτων.

4 Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου⁷· Μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα, καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἔχόντων περισσώτερόν τι ποιῆσαι.

5 Ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε⁸· φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτείνειν, ἐξουσίαν ἔχοντα ἑμβαλεῖν εἰς τὴν γέεναν⁹· ναι λέγω ὑμῖν, τούτων φοβήθητε.

6 Οὐχὶ πέντε στρούθια πωλεῖται ἀσφαρίων δύο, καὶ ἐν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τῷ Θεῷ;

7 Ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πάντα ἠριθμνῆται. Μὴ οὖν φοβεῖσθε¹⁰ πολλῶν στρούθιων διαφέρετε.

8 Λέγω δὲ ὑμῖν¹¹· Πᾶς δὲ ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἑμοῖ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τῆ ἀνθρώπου ὁμολογήσῃ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ.

9 Ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ἀρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ.

10 Καὶ πᾶς ὃς ἑρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ¹² τῷ δὲ εἰς τὸ ἅγιον Πνεῦμα βλασφημήσαντι¹³ οὐκ ἀφεθήσεται.

11 Ὅταν δὲ προσφέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ μεριμνᾶτε πῶς ἢ τί ἀπολογήσῃτε, ἢ τί εἴπητε¹⁴.

12 Τὸ γὰρ ἅγιον Πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ᾠρᾷ, ἃ δεῖ εἰπεῖν.

13 Εἶπε δὲ τις αὐτῷ ἐκ τοῦ ὄχλου· Διδάσκαλε, εἰπέ τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν.

14 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ¹⁵· Ἀνθρώπε, τίς με κατέστησε¹⁶ δικαστὴν¹⁷ ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς;

15 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς¹⁸· Ὅρατε καὶ φυλάσσετε ἀπὸ ἧ τῆς¹⁹ πλεονεξίας²⁰· ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἢ ζωῇ αὐτοῦ ἔστιν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ.

16 Εἶπε δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτούς, λέγων· Ἄνθρωπον τινὸς πλουσίον εὐφρόρῃσεν ἡ χώρα.

17 Καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ, λέγων· Τί ποιήσω²¹; ὅτι ἔχω περὶ συνάφης τὰς καρπίας μου.

18 Καὶ εἶπε· Τοῦτο ποιήσω²²· καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας, καὶ μέζοντας οἰκοδομήσω²³· καὶ

and ^a there shall no sign be given it, but the sign of Jonas the prophet.

30 For as Jonas ^c was a sign unto the Ninevites, so shall also the Son of man be to this generation.

31 The queen ^f of the south shall rise up in the judgment with the men of this generation, and condemn them: for she came from the utmost parts of the earth to hear the wisdom of Solomon; and, behold, a greater than Jonas ^{is} here.

32 The men of Nineve shall rise up in the judgment with this generation, and shall condemn it: for ⁱ they repented at the preaching of Jonas; and, behold, a greater than Jonas ^{is} here.

33 No ^m man, when he hath lighted a candle, putteth ^{it} in a secret place, neither under a bushel, but on a candlestick, that they which come in may see the light.

34 The ^o light of the body is the eye: therefore when thine eye is single, thy whole body also is full of light; but when ^{thine} eye is evil, ^p thy body also ^{is} full of darkness.

35 Take heed, therefore, that the light which is in thee be not darkness.

36 If thy whole body therefore ^{be} full of light, ^q having no part dark, the whole shall be full of light, as when ^γ the bright shining ^s of a candle doth give thee light.

37 And as he spake, a certain Pharisee besought him to dine with him: and he went in, and sat down to meat.

38 And ^v when the Pharisee saw ^{it}, he marvelled that he had not first washed before dinner.

39 And the Lord said unto him, Now do ^w ye Pharisees make clean the outside of the cup and the platter; but ^x your inward part is full of ravening and wickedness.

40 Ye fools, did not he that made that which is without make that which is within also?

41 But ^y rather give alms ^z of such things as ye have; and, behold, all things are clean unto you.

42 But woe ^a unto you, Pharisees! for ye tithe mint and rue and all manner of herbs, and pass over judgment and the love of God: these ought ye to have done, and not to leave the other undone.

43 Woe unto you, Pharisees! for ^e ye love the uppermost seats in the synagogues, and greetings in the markets.

44 Woe unto you, scribes and Pharisees, hypocrites! for ye are as ^f graves which appear not, and the men that walk over them are not aware of them.

45 Then answered one of the lawyers, and said unto him, Master, thus saying thou reproachest us also.

46 And he said, Woe unto you also, ye lawyers! for ye lade men with burdens grievous to be borne, and ye yourselves touch not the burdens ^g with one of your fingers.

47 Woe unto you! for ye build the sepulchres of the prophets, and your fathers killed them.

48 Truly ye bear witness that ye allow ^h the deeds of your fathers: for they indeed killed them, ⁱ and ye build their sepulchres.

49 Therefore also said the wisdom of God, I will send them prophets and apostles, and some of them they shall slay and persecute:

50 That the blood of all the prophets, which was shed from the foundation of

A. D. 33.

a Mat. 12. 40,

&c.

Mar. 8. 12.

b Ex. 20. 5.

Je. 51. 56.

c Jon. 1. 17.

2. 10.

d Ge. 4. 8.

e 2Ch. 24. 20.

f 1Ki. 10. 1, &c

g Je. 7. 28.

h Mal. 2. 7.

i or, forbad.

j Jon. 3. 5, 10.

k 1 Co. 13. 5.

l Mar. 12. 13.

m ch. 8. 16.

Mat. 5. 15,

&c.

Mar. 4. 21.

n Mat. 16. 6,

&c.

Mar. 8. 15,

&c.

o Mat. 6. 22, &c

p Pr. 28. 22.

Mar. 7. 22.

q ch. 8. 17.

Mat. 10. 26.

Mar. 4. 22.

r Ps. 119. 105.

Pr. 6. 23.

Is. 8. 20.

2 Co. 4. 6.

y a candle by

its bright

shining.

s Pr. 4. 18.

20. 27.

t Jn^s. 15. 14.

u Is. 51. 7, 13.

Mat. 10. 23,

&c.

v Mar. 7. 3.

w Mat. 23. 25.

x Tit. 1. 15.

d See Mat.

10. 25.

y ch. 12. 33.

Is. 58. 7.

z or, as you

are able.

1 Sa. 2. 30.

Ps. 119. 46.

2 Ti. 2. 12.

Re. 2. 10.

a Mat. 23. 23,

27.

b Jude 24.

c Ac. 3. 13, 14.

Re. 3. 8.

d Mat. 25. 31.

e Mat. 23. 6.

f Mar. 12. 38.

g Ps. 5. 9.

h Mat. 12. 31.

i Jn^s. 5. 16.

k ch. 21. 14.

Mat. 10. 19.

Mar. 13. 11.

i Ac. 6. 10.

XXVI.

k Is. 58. 6.

l Eze. 33. 31.

m Jn^s. 18. 35.

n 1 Ti. 6. 7, 10.

o Job 2. 4.

p Mat. 6. 25.

q Eze. 18. 19.

r He. 11. 35, 37.

s Jn. 4. 15, 16.

the world, may be required ^b of this generation:

51 From the blood of Abel ^d unto the blood of Zacharias, ^e which perished between the altar & the temple: Verily I say unto you, It shall be required of this generation. ^f

52 Woe unto you, lawyers! for ye have taken away the key of knowledge: ^h ye enter not in yourselves, and them that were entering in ye ^β hindered.

53 And as he said these things unto them, the scribes and the Pharisees began to urge ^{him} vehemently, and to provoke ^k him to speak of many things:

54 Laying wait for him, and ^l seeking to catch something out of his mouth, that they might accuse him.

CHAP. XII.

IN ⁿ the mean time, when there were gathered together an innumerable multitude of people, insomuch that they trode one upon another, he began to say unto his disciples first of all, Beware ye of the leaven of the Pharisees, which is hypocrisy.

2 For ^q there is nothing covered, that shall not be revealed; neither hid, that shall not be known.

3 Therefore whatsoever ye have spoken in darkness shall be heard in the light; and that which ye have spoken in the ear in closets shall be proclaimed upon the house-tops.

4 And I say unto you my ^r friends, ^s Be not afraid of them that kill the body, and after that have no more that they can do.

5 But I will forewarn you whom ye shall fear: Fear him, which after he hath killed hath power to cast into hell; yea, I say unto you, Fear him.

6 Are not five sparrows sold for two farthings, ^δ and not one of them is forgotten before God?

7 But even the very hairs of your head are all numbered. Fear not therefore: ye are of more value than many sparrows.

8 Also I say unto you, ^z Whosoever shall confess me before men, him shall the Son of man also confess ^δ before the angels of God:

9 But he that denieth ^o me before men shall be denied before the angels ^d of God.

10 And whosoever shall speak a word against the Son of man, it shall be forgiven him: but unto him that blasphemeth against the Holy Ghost it shall not ^g be forgiven.

11 And when they bring you unto the synagogues, and unto magistrates, and powers, take ^k ye no thought how or what thing ye shall answer, or what ye shall say:

12 For the Holy Ghost shall teach ⁱ you in the same hour what ye ought to say.

13 And one of the company said unto him, Master, speak to my brother, that he divide the inheritance with me. ^j

14 And he said unto him, Man, ^m who made me a judge or a divider over you?

15 And he said unto them, Take heed, and beware of covetousness: ⁿ for a man's life ^o consisteth not in the abundance of the things which he possesseth.

16 And he spake a parable unto them, saying, The ground of a certain rich man brought forth plentifully:

17 And he thought within himself, saying, What shall I do, because I have no room where to bestow my fruits?

18 And he said, This will I do: I will pull down my barns, & build greater; and there

will I bestow all my fruits and my goods.

19 And I will say to my soul, Soul,^b thou hast much goods laid up for many years; take thine ease, eat,^c drink, and be merry.

20 But God said unto him, *Thou fool!* this night β thy^e soul shall be required of thee: then whose shall those things be, which thou hast provided?^f

21 So is he that layeth up treasure for himself,^g and is not rich^h toward God.

22 And he said unto his disciples, Therefore I say unto you, Take^k no thought for your life, what ye shall eat; neither for the body, what ye shall put on.

23 The life is more than meat, and the body is more than raiment.

24 Consider the ravens:^m for they neither sow nor reap; which neither have storehouse nor barn; & God feedeth them. How much more are ye better than the fowls?

25 And which of you with taking thought can add to his stature one cubit?

26 If ye then be not able to do that thing which is least, why take ye thought for the rest?

27 Consider the lilies, how they grow; they toil not, they spin not: and yet I say unto you, that Solomon in all his glory was not arrayed like one of these.

28 If then God so clothe the grass, which is to-day in the field, and to-morrow is cast into the oven, how much more will he clothe you, O ye of little faith?

29 And seek not ye what ye shall eat, or what ye shall drink, neither be ye of doubtful mind.

30 For all these things do the nations of the world seek after: & your Father knoweth that ye have need of these things.

31 But^v rather seek ye the kingdom of God; and all^w these things shall be added unto you.

32 Fear not, little flock,^x for it is your Father's good pleasure to give you the kingdom.

33 Sell^y that ye have, and give alms: provide yourselves bags which wax not old, a treasure^z in the heavens that faileth not, where no thief approacheth, neither moth corrupteth.

34 For where your treasure is, there will your heart be also.

35 Let^b your loins be girded about, and your lights^c burning;

36 And ye yourselves like unto men that wait for their lord, when he will return from the wedding; that, when he cometh and knocketh, they may open unto him immediately.

37 Blessed^d are those servants, whom the lord, when he cometh, shall find watching: verily I say unto you, that he shall gird himself, and make them to sit down to meat, and will come forth and serve them.

38 And if he shall come in the second watch, or come in the third watch, and find them so, blessed are those servants.

39 And this know, that if the good man of the house had known what hour the thief^k would come, he would have watched, and not have suffered his house to be broken through.

40 Be ye therefore ready^l also: for the Son of man cometh at an hour when ye think not.

41 Then Peter said unto him, Lord, speakest thou this parable unto us, or even to all?

42 And the Lord said, Who then is that

A. D. 33.

a 1 Co. 4. 2.

b Ps. 49. 18.

c Ec. 11. 9.

1 Co. 15. 32.

Ja. 5. 5.

d ver. 37.

β or, do they

require

thy soul.

e Job 20. 20, 23

27. 8.

Ps. 52. 7.

Ja. 4. 14.

f Ps. 39. 6.

49. 16, 17.

Je. 17. 11.

g Hab. 2. 9.

h ver. 33.

i Ti. 6. 18.

Ja. 2. 5.

i Mat. 22. 6.

k Mat. 6. 25,

&c.

γ or, cut him

off.

l Ps. 37. 9.

94. 14.

m Job 38. 41.

Ps. 147. 9.

n Ja. 4. 17.

o De. 25. 2.

p Ac. 17. 30.

q Le. 5. 17.

Jno. 15. 22.

1 Ti. 1. 13.

r 1 Ti. 6. 20.

s or, pained.

t Mat. 10. 34.

u or, live not

in careful

suspense.

t Mi. 7. 6.

v Mat. 6. 33.

u Ps. 34. 10.

Is. 33. 16.

Ro. 8. 31, 32.

w Is. 40. 11.

Jno. 10. 27, 28.

x Mat. 25. 34.

Jno. 18. 36.

He. 12. 28.

Ja. 2. 5.

2 Pe. 1. 11.

Re. 1. 6.

22. 5.

y Mat. 19. 21.

Ac. 2. 45.

4. 34.

z Mat. 16. 2,

&c.

a Mat. 6. 20.

1 Ti. 6. 19.

b Ep. 6. 14.

1 Pe. 1. 13.

c Mat. 25. 1, 13.

d 1 Co. 11. 14.

e Mat. 5. 25.

f Is. 55. 6.

g See Mar.

12. 42.

h Mat. 24. 46,

&c.

i Ac. 5. 37.

i La. 2. 20.

k 1 Th. 5. 2.

2 Pe. 3. 10.

Re. 3. 3.

16. 15.

l ch. 21. 34, 36.

m Ac. 3. 19.

Re. 2. 21, 22.

o or, debtors.

faithful and wise steward,^a whom his lord shall make ruler over his household, to give them their portion of meat in due season?

43 Blessed^d is that servant, whom his lord, when he cometh, shall find so doing.

44 Of a truth I say unto you, that he will make him ruler over all that he hath.

45 But & if that servant say in his heart, My lord delayeth his coming; and shall begin to beatⁱ the men-servants & maidens, and to eat and drink, and to be drunken;

46 The lord of that servant will come in a day when he looketh not for him, and at an hour when he is not aware, and will γ cut him in sunder,^j and will appoint him his portion with the unbelievers.

47 And that servant whichⁿ knew his lord's will, and prepared not himself, neither did according to his will, shall be beaten^o with many stripes.

48 But he^p that knew not, & did commit things worthy of stripes, shall be beaten with few stripes. For^q unto whomsoever much is given, of him shall be much required: & to whom men have^r committed much, of him they will ask the more.

49 I am come to send fire on the earth; and what will I if it be already kindled?

50 But I have a baptism to be baptized with; and how am I δ straitened till it be accomplished!

51 Suppose^s ye that I am come to give peace on earth? I tell you, Nay; but rather division:

52 For from henceforth there shall be five in one house divided, three against two, and two against three.

53 The father^t shall be divided against the son, and the son against the father; the mother against the daughter, & the daughter against the mother; the mother-in-law against her daughter-in-law, & the daughter-in-law against her mother-in-law.

54 And he said also to the people, When^u ye see a cloud rise out of the west, straightway ye say, There cometh a shower; and so it is.

55 And when ye see the south wind blow, ye say, There will be heat: and it cometh to pass.

56 Ye hypocrites! ye can discern the face of the sky, and of the earth: but how is it that ye do not discern this time?

57 Yea, and why even of^v yourselves judge ye not what is right?

58 When^w e thou goest with thine adversary to the magistrate, as thou art in^x the way, give diligence that thou mayest be delivered from him: lest he hale thee to the judge, and the judge deliver thee to the officer, and the officer cast thee into prison.

59 I tell thee, thou shalt not depart thence, till thou hast paid the very η last mite.

CHAP. XIII.

THERE were present at that season some that told him of the⁴ Galileans, whose blood Pilate had mingledⁱ with their sacrifices.

2 And Jesus answering said unto them, Suppose ye that these Galileans were sinners above all the Galileans, because they suffered such things?

3 I tell you, Nay: but except ye repent,^m ye shall all likewise perish.

4 Or those eighteen, upon whom the tower in Siloam fell, and slew them, think ye that they were θ sinners above all men that dwelt in Jerusalem?

συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ ἁ γεννήματά μου, καὶ τὰ αγαθὰ μου.

19 Καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου· Ψυχὴ, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἐτὶ πολλὰ ἡ ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου.

20 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Θεός· Ἀφρων, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχὴν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἡτοίμασας, τί νῦν ἔσται;

21 Ὁὕτως ὁ ἥθσαυρίζων ἑαυτῷ, καὶ μὴ εἰς Θεὸν πλουτῶν.

22 Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτῶν· Διὰ τῆτο ὑμῖν λέγω, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν, τί φάγητε· μὴδὲ τῷ σώματι, τί ἐνδύσθε.

23 Ἡ ψυχὴ πλεῖον ἐστὶ τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος.

24 Κατανοήσατε τοὺς κόρακας, ὅτι οὐ σπεύρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν· οἷς οὐκ ἔστι ταμεῖον, οὐδὲ ἀποθήκη· καὶ ὁ Θεὸς τρέφει αὐτούς· πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν;

25 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτῆς πῆχυν ἓνα;

26 Εἰ οὖν οὕτε ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε;

27 Κατανοήσατε τὰ κρίνα, πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει· λέγω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ Σολομῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτῆς περιεβάλετο ὥς ἐν τούτων.

28 Εἰ δὲ τὸν ἥχρον ἐν τῷ ἄγρῳ σήμερον ὄντα, καὶ αὐριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς οὕτως ἀμφιένυσσι, πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι;

29 Καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί φάγητε, ἢ τί πίητε· καὶ μὴ μετεωρίζεσθε.

30 Ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τῷ κόσμῳ ἐπιζητεῖ· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρῆζετε τούτων.

31 Πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν ἡ τοῦ Θεοῦ, καὶ ταῦτα πάντα ῥηστέθησεται ὑμῖν.

32 Μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποιμῖνον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν.

33 Πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν, καὶ δότε ἑλεημοσύνην. Ποιῆσατε ἑαυτοὺς βαλάντια μὴ παλαίουμενα, θησαυρὸν ἀνεκλείπτου ἐν τοῖς οὐρανοῖς· ὅπου κλέπτῃς οὐκ ἐγγίζει, οὐδὲ σὴς διαφθείρει.

34 Ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται.

35 Ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι, καὶ οἱ λύχνοι καίομενοι·

36 Καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοι τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε ἀναλίσκει ἐκ τῶν γάμων· ἵνα ἐλθόντος καὶ κρούσαντος, εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ.

37 Μακάριοι οἱ δούλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν ὁ κύριος εὐρήσει γρηγοροῦντας· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι περιζώσεται, καὶ ἀνακλινεῖ αὐτούς, καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτούς.

38 Καὶ ἐὰν ἐλθῇ ἐν τῇ δευτέρᾳ φυλακῇ, καὶ ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ, καὶ εὕρῃ οὕτω, μακάριοι εἰσιν οἱ δούλοι ἐκεῖνοι.

39 Τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ἡδεὶ ὁ οἰκοδεσπότης πούᾳ ὥρᾳ ὁ κλέπτῃς ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἢ καὶ οἶκ ἂν ἀφῆκε διαρυγῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ.

40 Καὶ ὑμεῖς οὖν γίνεσθε ἔτοιμοι· ὅτι ἡ ὥρα οὐ δοκεῖτε, ὁ νόμος τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

41 Εἰπε δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος· Κύριε πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγεις, ἢ καὶ πρὸς πάντας;

42 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος· Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος ἡ καὶ φρόνιμος, ὃν καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς ἑορταστικῆς αὐτοῦ, τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέτριον;

43 Μακάριος ὁ δούλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὕρῃσι ποιούντα οὕτως.

44 Ἀληθὺς λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν.

45 Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ δούλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· Χρονίζει ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι· καὶ ἄρξεται τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας, ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι·

46 Ἡεὶ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκεῖνου ἐν ἡμέρᾳ ἢ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ἢ οὐ γινώσκει· καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἁπίστων θήσει.

47 Ἐκεῖνος δὲ ὁ δούλος ὁ γνούς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου αὐτοῦ, καὶ μὴ ἑτοίμασας, μηδὲ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ, δαρήσεται πολλὰς.

48 Ὁ δὲ μὴ γνούς, ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, δαρήσεται ὀλίγας. Παντὶ δὲ ὃ ἐδόθη πολὺ, πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ· καὶ ὃ παρέθετο πολὺ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν.

49 Πῦρ ἤλθον βαλεῖν ἐἰς τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἡδη ἀνήφθη;

50 Βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι ἕως οὗ τελεσθῇ;

51 Δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῇ; οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἡ διαμερισμός.

52 Ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν οἴκῳ ἐνὶ διαμερισμένοις, τρεῖς ἐπὶ δυσὶ, καὶ δύο ἐπὶ τρισί.

53 Διαμερισθήσεται πατὴρ ἐφ' υἱῷ, καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρί· μήτηρ ἐπὶ θυγατρὶ, καὶ θυγάτηρ ἐπὶ μητρὶ· πένθερά ἐπὶ τὴν νύμφην αὐτῆς, καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθεράν αὐτῆς.

54 Ἐλεγε δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις· Ὅταν ἴδῃτε τὴν νεφέλην ἀνατέλλουσαν ἀπὸ δυσμῶν, εὐθέως λέγετε· Ὁμίβρος ἔρχεται· καὶ γίνεται οὕτω.

55 Καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε· Ὅτι καύσων ἔσται· καὶ γίνεται.

56 Ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἰδατε δοκιμάζειν· τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς οὐ δοκιμάζετε;

57 Τί δὲ καὶ ἂν αὐτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον;

58 Ὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἁγιοδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὲ ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ· μήποτε κατασύρῃ σε πρὸς τὸν κριτὴν, καὶ ὁ κριτὴς σε παραδῷ τῷ πρίκτορι, καὶ ὁ πρίκτορ σε βιάλλῃ εἰς φυλακὴν.

59 Λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως οὗ καὶ τὸ ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῷς.

Κεφ. ιγ'. ΧΙΙΙ.

ΠΑΡΗΣΑΝ ΔΕ ΤΙΝΕΣ ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων, ὃν τὸ αἷμα Πιλάτος ἔμψε μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν.

2 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι οὗτοι ἀμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι τοιαῦτα πεπόνθησιν;

3 Οὐχί, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῇτε, πάντες ὁσαύτως ἀπολεισθήσονται.

4 Ἡ ἐκεῖνοι οἱ δέκα καὶ ὀκτώ, ἐφ' οὓς ἔπεσον ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωάμ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς, δοκεῖτε ὅτι οὗτοι ὑφελέστε ἐγένοντο παρὰ πάντας ἀνθρώπους τοὺς κατ-

οικοῦντας ἐν Ἱερουσαλὴμ;

5 Οὐχί, λέγω ὑμῖν ἄλλ', ἐν μὴ μετανοήτε, πάντες ὁμοίως ἀπολείσθε.

6 Ἐλεγε δὲ ταύτην τὴν παραβολὴν Συκὴν εἶχε τις ἐν τῷ ἁμπελῶνι αὐτοῦ πεφυτευμένην· καὶ ἦλθε καρπὸν ζητῶν ἐν αὐτῇ, καὶ εὗρεν.

7 Εἶπε δὲ πρὸς τὸν ἁμπελουργόν. Ἰδοὺ, τρία ἔτη ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ, καὶ οὐχ εὗρισκω· ἔκκοψον αὐτήν· ἵνατί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ;

8 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ· Κύριε, ἄφες αὐτήν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου σκάψω περὶ αὐτὴν, καὶ βάλλω ἄκωριαν^α.

9 Καὶ μὲν ποιήσῃ καρπὸν· εἰ δὲ μήγε, εἰς τὸ μέλλον ἐκκόψει αὐτήν.

10 Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μίᾳ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασι.

11 Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ ἦν πνεῦμα ἔχουσα ἁσθενείας ἔτη δέκα καὶ ὀκτώ· καὶ ἦν συγκνιπτοῦσα, καὶ μὴ δυναμένη ἀνακλίνει εἰς τὸ παντελές.

12 Ἰδὼν δὲ αὐτήν ὁ Ἰησοῦς, προσεφώνησε, καὶ εἶπεν αὐτῇ· Γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἁσθενείας σου.

13 Καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη, καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεόν.

14 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυναγώγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ θεραπεύσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγε τῷ ὄχλῳ· Ἐξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν ταῖς αἷς οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε, καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου.

15 Ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ Κύριος, καὶ εἶπεν· Ἰσχυρίζεσθαι, ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βουνὸν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης, καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει;

16 Ταύτην δὲ, θυγατέρα Ἀβραάμ οὔσαν, ἣν ἔδωκεν ὁ Σατανᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου;

17 Καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ, κατησχύοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαίρειν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ.

18 Ἐλεγε δέ· Τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ; καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν;

19 Ὅμοία ἐστὶ κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ· ἐκ ἧψεσε, καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον μέγα, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσαν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.

20· Καὶ ἄλλ' ὅτι εἶπε· Τίνι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ;

21 Ὅμοία ἐστὶ ζύμῃ, ἣν λαβούσα γυνὴ ἐνέκρυψε εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐξυμῶθη ὅλον.

22 Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσκων, καὶ πορείαν ποιοῦμενος εἰς Ἱερουσαλὴμ.

23 Εἶπε δὲ τις αὐτῷ· Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς·

24 Ἀγωνίσθετε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς πυλῆος^α· ὅτι πολλοὶ, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν, καὶ οὐκ ἰσχύουσιν.

25 Ἀφ' οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης, καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρῃσθε ἔξω ἐσθάναι, καὶ κρούειν τὴν θύραν, λέγοντες· Κύριε, κύριε, ἄνοιξόν ἡμῖν· καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν· Οὐκ οἶδα ὑμᾶς ποθεν ἐστέ·

26 Τότε ἄρξεσθε λέγειν· Ἐφάγομεν ἐνώπιόν

σου, καὶ ἐπιμένει, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας.

27 Καὶ ἐρεῖ· Λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς· πόθεν ἐστέ! ἀπόστητε ὑπ' ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργάται τῆς ἀδικίας.

28 Ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν ὀψήσῃς Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, καὶ πάντας τοὺς προφῆτας, τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω.

29 Καὶ ἤξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν, καὶ ὑπὸ^α βορρᾶ καὶ νότου· καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

30 Καὶ ἰδοὺ, εἰσὶν ἔσχατοι οὗ ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσι πρῶτοι οἱ ἔσονται ἔσχατοι.

31 Ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ· προσηλθόντινες Φαρισαῖοι, λέγοντες αὐτῷ· Ἐξέλθε, καὶ πορεύου ἐντεῦθεν· ὅτι Ἡρώδης θέλει σε ἀποκτείνειν.

32 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Πορευθέντες εἰπάτε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ· Ἰδοὺ, ἐκβάλλω δαίμονια, καὶ ἰάσεις ἐπιτελῶ σήμερον καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι.

33 Πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι· ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι ἔξω Ἱερουσαλὴμ.

34 Ἱερουσαλὴμ, Ἱερουσαλὴμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφῆτας, καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις τὴν ἑαυτῆς νοστίαν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠβελήσαται;

35 Ἰδοὺ, ἀφίσταται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ὁ ἔρημος^α. Ἄμην δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ με ἴδῃτε ἕως ἂν ἦξη ὅτε εἴπητε· Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

Κεφ. ιδ'. XIV.

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν ἀρχόντων τῶν Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν·

2 Καὶ ἰδοὺ, ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικός· ἔμπροσθεν αὐτοῦ.

3 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ Φαρισαίους, λέγων· Εἰ ἐξέσται τῷ σαββάτῳ θεραπεύειν; Οἱ δὲ ἠσχύσαντο.

4 Καὶ ἐπιλαβόμενος ἴασατο αὐτόν, καὶ ἀπέλυσε.

5 Καὶ ὁ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς, εἶπε· Τίνος ὑμῶν ἡ βοῦς ἢ ἡ βοῦς εἰς φρέαρ ἐμπεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτόν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου;

6 Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι αὐτῷ πρὸς ταῦτα.

7 Ἐλεγε δὲ πρὸς τοὺς κекλημένους παραβολὴν, ἐπέχων πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς·

8 Ὅταν κληθῇς ὑπὸ τινος εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῇς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν· μήποτε ἐντιμότερός σου ἢ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ·

9 Καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας, ἐρεῖ σοι· Δὸς τούτῳ τόπον· καὶ τότε ἄρξῃ μετ' αἰσχύνῃς τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν.

10 Ἀλλ' ὅταν κληθῇς, πορευθεὶς ἂν ἀνάπεσον^α εἰς τὸν ἔσχατον τόπον· ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκός σε, εἴπῃ σοι· Φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον. Τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον τῶν συνακαμειμένων σοί.

11 Ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν, ταπεινωθήσεται·

5 I tell you, Nay: but except ye repent, ye shall all likewise perish.

6 He spake also this parable: A ^b certain man had a fig-tree planted in his vineyard; and he came and sought fruit^c thereon, and found none.

7 Then said he unto the dresser of his vineyard, Behold, these three years I come seeking fruit on this fig-tree, and find none: cut it down;^d why cumbereth it the ground?

8 And he answering said unto him, Lord, let it alone^e this year also, till I shall dig about it, and dung it:

9 And if it bear fruit, well: and if not, then after that thou^f shalt cut it down.

10 And he was teaching in one of the synagogues on the sabbath.

11 And, behold, there was a woman which had a spirit of infirmity^g eighteen years, and was bowed together, and could in no wise lift up herself.

12 And when Jesus saw her, he called her to him, and said unto her, Woman, thou^h art loosed from thine infirmity.

13 And heⁱ laid his hands on her: and immediately she was made straight, and glorified God.

14 And the ruler of the synagogue answered with indignation, because that Jesus had healed^j on the sabbath-day, and said unto the people, There^k are six days in which men ought to work: in them therefore come and be healed, and not on the sabbath-day.

15 The Lord then answered him, and said, Thou hypocrite!^l doth not each one of you on the sabbath loose^m his ox or his ass from the stall, and lead him away to watering?

16 And ought not this woman, being a daughterⁿ of Abraham, whom Satan hath bound, lo, these eighteen years, be loosed from this bond on the sabbath-day?

17 And when he had said these things, all his adversaries were ashamed:^o and all the people rejoiced for all the glorious^p things that were done by him.

18 Then said he, Unto^q what is the kingdom of God like? and whereunto shall I resemble it?

19 It is like a grain of mustard-seed, which a man took and cast into his garden; and it grew, and waxed a great tree; and the fowls of the air lodged in the branches of it.

20 And again he said, Whereunto shall I liken the kingdom of God?

21 It is like leaven, which a woman took and hid in three ^β measures of meal, till the whole was leavened.

22 And he went through the cities and villages, teaching, and journeying toward Jerusalem.

23 Then said one unto him, Lord, are there few that be saved? And he said unto them,

24 Strive^r to enter in at the strait gate: for many,^s I say unto you, will seek to enter in, and shall not be able.

25 When once^t the master of the house is risen up, and hath shut^u to the door, and ye begin to stand without, and to knock at the door, saying, Lord,^v Lord, open unto us; and he shall answer and say unto you, I know you not whence ye are:

26 Then shall ye begin to say, We have eaten and drunk in thy presence, and thou hast taught in our streets.

A. D. 33.

a Mat. 7. 23,

23.

25. 12, 41.

b Is. 5. 1, &c.

Mat. 21. 19.

c Ps. 6. 8.

101. 8.

d Mat. 8. 12.

13. 42.

24. 51.

e Jn¹. 15. 16.

Ga. 5. 22.

Phi. 4. 17.

f Re. 7. 9, 10.

g Ex. 32. 10.

h Ps. 106. 23.

2 Pe. 3. 9.

i Mat. 19. 30.

k Jn¹. 15. 2.

He. 6. 8.

l Ps. 6. 2.

m Zep. 3. 3.

n He. 2. 10.

o Joel 3. 10.

p Mar. 16. 18.

q Ac. 9. 17.

r Mat. 23. 37.

cr ch. 6. 7.

14. 3.

Mat. 12. 10.

Mar. 3. 2.

Jn¹. 5. 16.

s Ex. 20. 9.

t Le. 26. 31, 32.

Ps. 69. 25.

Is. 1. 7.

5. 5, 6.

Da. 9. 27.

Mi. 3. 12.

u ch. 12. 1.

Pr. 11. 9.

Mat. 7. 5.

23. 13, 28.

v ch. 14. 5.

w ch. 19. 38.

Jn¹. 12. 13.

x ch. 19. 9.

y Ps. 37. 32.

Is. 29. 20, 21.

Je. 20. 10, 11.

z Is. 45. 24.

1 Pe. 3. 16.

a Ex. 15. 11.

Ps. 111. 3.

Is. 4. 2.

b ch. 13. 14.

c Mat. 13. 31.

Mar. 4. 30.

&c.

d ch. 13. 15.

β See on

Mat. 13. 33.

e Pr. 25. 6, 7.

f Mat. 7. 13.

g Jn¹. 7. 34.

8. 21.

Ro. 9. 31.

h Ps. 32. 6.

Is. 55. 6.

i Mat. 25. 10.

k ch. 6. 46.

l ch. 18. 14.

1 Sa. 15. 17.

Job 22. 29.

Ps. 18. 27.

Pr. 15. 33.

29. 23.

Mat. 23. 12.

Ja. 4. 6.

1 Pe. 5. 5.

27 But he^a shall say, I tell you, I know you not whence ye are; depart from me, all ye workers^c of iniquity.

28 There^d shall be weeping and gnashing of teeth, when ye shall see Abraham, and Isaac, and Jacob, and all the prophets, in the kingdom of God, and you yourselves thrust out.

29 And they^f shall come from the east, and from the west, and from the north, and from the south, and shall sit down in the kingdom of God.

30 And, behold, thereⁱ are last which shall be first, and there are first which shall be last.

31 The same day there came certain of the Pharisees, saying unto him, Get thee out, and depart hence: for Herod will kill thee.

32 And he said unto them, Go ye, and tell that fox.^m Behold, I cast out devils, and I do cures to-day and to-morrow, and the third day I shall be perfected.ⁿ

33 Nevertheless, I must walk to-day, and to-morrow, and the day following: for it cannot be that a prophet perish out of Jerusalem.

34 O Jerusalem,^q Jerusalem, which killest the prophets, and stonest them that are sent unto thee; how often would I have gathered thy children together, as a hen doth gather her brood under her wings, and ye would not!

35 Behold, your^t house is left unto you desolate: and verily I say unto you, Ye shall not see me, until the time come when ye shall say, Blessed^u is he that cometh in the name of the Lord.

CHAP. XIV.

AND it came to pass, as he went into the house of one of the chief Pharisees, to eat bread on the sabbath-day, that they watched^y him.

2 And, behold, there was a certain man before him, which had the dropsy.

3 And Jesus, answering, spake unto the lawyers and Pharisees, saying, Is^b it lawful to heal on the sabbath-day?

4 And they held their peace. And he took him, and healed him, and let him go;

5 And answered them, saying,^d Which of you shall have an ass or an ox fallen into a pit, and will not straightway pull him out on the sabbath-day?

6 And they could not answer him again to these things.

7 And he put forth a parable to those which were bidden, when he marked how they chose out the chief rooms; saying unto them,

8 When thou^e art bidden of any man to a wedding, sit not down in the highest room; lest a more honourable man than thou be bidden of him;

9 And he that bade thee and him come and say to thee, Give this man place; and thou begin with shame to take the lowest room.

10 But when thou art bidden, go and sit down in the lowest room; that when he that bade thee cometh, he may say unto thee, Friend, go up higher: then shalt thou have worship in the presence of them that sit at meat with thee.

11 For whosoever^r exalteth himself shall be abased; and he that humbleth himself shall be exalted.

12 Then said he also to him that bade him, When thou makest a dinner or a

supper, call not thy friends, nor thy brethren, neither thy kinsmen, nor thy rich^b neighbours; lest they also bid thee again, and a recompence be made thee.

13 But when thou makest a feast, call the poor,^c the maimed, the lame, the blind:

14 And thou shalt be blessed; for they cannot recompense thee: for thou shalt be recompensed at the resurrection of the just.

15 And when one of them that sat at meat with him heard these things, he said unto him, Blessed^d is he that shall eat bread in the kingdom of God.

16 Then said he unto him, A^e certain man made a great supper;^f and bade many:

17 And sent his servant at supper time to say to them that were bidden, Come; for all^g things are now ready.

18 And they all with one consent began to make excuse. The first^h said unto him, I have bought a piece of ground, and I must needs go and see it: I pray thee have me excused.

19 And another said, I have bought five yoke of oxen, and I go to prove them: I pray thee have me excused.

20 And another said, I have marriedⁱ a wife, and therefore I cannot come.

21 So that servant came, and shewed his lord these things. Then the master of the house, being angry,^j said to his servant, Go out quickly into the streets^k and lanes of the city, and bring in hither the poor,^l and the maimed, and the halt,^m and the blind.

22 And the servant said, Lord, it is done as thou hast commanded, and yetⁿ there is room.

23 And the lord said unto the servant, Go out into the highways and hedges, and compel^o them to come in, that my house may be filled.

24 For I say unto you, That none^p of those men which were bidden shall taste of my supper.

25 And there went great multitudes with him: and he turned, and said unto them,

26 If any man come to me, and hate^q not his father, and mother, and wife, and children, and brethren, and sisters, yea, and his own life^r also, he cannot be my disciple.

27 And whosoever^s doth not bear his cross, and come after me, cannot be my disciple.

28 For which of you, intending^t to build a tower, sitteth not down first, and counteth the cost, whether he have sufficient to finish it?

29 Lest haply, after he hath laid the foundation, and is not able to finish it, all that behold it begin to mock him,

30 Saying, This man began to build, and was not able to finish.^u

31 Or what king, going to make war against another king, sitteth not down first, and consulteth^v whether he be able with ten thousand to meet him that cometh against him with twenty thousand?

32 Or else, while the other is yet a great way off, he sendeth an ambassador, and desireth conditions of peace.

33 So likewise, whosoever he be of you that forsaketh not all^w that he hath, he cannot be my disciple.

34 Salt^x is good: but if the salt have lost his savour, wherewith shall it be seasoned?

35 It is neither fit for the land, nor yet

A. D. 33.

a Jn. 15. 6.

b Pr. 22. 16.

c Mat. 9. 10,

&c.

d Ac. 11. 3.

1 Co. 5. 9, 11.

Gal. 2. 12.

e Ne. 8. 10, 12

f Mat. 18. 12.

g Re. 19. 9.

h Mat. 22. 2,

&c.

i Is. 25. 6, 7.

k Pr. 9. 2, 5.

Ca. 5. 1.

Is. 55. 1, 2.

l Ps. 119. 176.

1 Pe. 2. 25.

m ch. 8. 14.

n ch. 5. 32.

o Drachma,

here translated a piece

of silver, is the eighth

part of an

ounce,

which cometh to seven

pence half-

penny, and is equal to

the Roman

penny. See

Mat. 18. 28.

o ver. 26.

1 Co. 7. 33.

p Ps. 2. 12.

q Eze. 18. 23,

32.

33. 11.

Ac. 11. 18.

Phile. 15, 16.

r Re. 22. 17.

s 1 Sa. 2. 8.

Ps. 113. 7, 8.

t Ps. 38. 7.

Is. 33. 23.

35. 6.

u Ps. 103. 6,

130. 7.

v Mar. 12. 44.

w Ps. 110. 3.

x Pr. 1. 24.

Mat. 21. 43.

He. 12. 25.

y Am. 8. 11, 12.

z De. 33. 9.

Mat. 10. 37.

a Ac. 20. 24.

Re. 12. 11.

b ch. 9. 23.

Mat. 16. 24.

Mar. 8. 34.

2 Ti. 3. 12.

c Is. 44. 20.

Ho. 12. 1.

d Ps. 73. 22.

e Pr. 24. 27.

f Ps. 32. 5.

g He. 6. 11.

h Ac. 2. 39.

Ep. 2. 13, 17.

i Pr. 20. 18.

k Ps. 51. 4.

l Phi. 3. 7, 8.

m Zec. 3. 3, 5.

n Mat. 5. 13.

Mar. 9. 50.

for the dunghill; but men^a cast it out. He that hath ears to hear, let him hear.

CHAP. XV.

THEN drew^c near unto him all the publicans and sinners for to hear him.

2 And the Pharisees and scribes murmured, saying, This man receiveth sinners, and eateth^d with them.

3 And he spake this parable unto them, saying,

4 What man^f of you, having an hundred sheep, if he lose one of them, doth not leave the ninety and nine in the wilderness, and go after that which is lost, until he find it?

5 And when he hath found it, he layeth it on his shoulders, rejoicing.

6 And when he cometh home, he calleth together his friends and neighbours, saying unto them, Rejoice with me; for I have found my sheep^g which was lost.

7 I say unto you, that likewise joy shall be in heaven over one sinner that repenteth, more than over ninety and nine just persons, which need^h no repentance.

8 Either what woman having tenⁱ pieces of silver, if she lose one piece, doth not light a candle, and sweep the house, and seek diligently till she find it?

9 And when she hath found it, she calleth her friends and her neighbours together, saying, Rejoice with me; for I have found the piece which I had lost.

10 Likewise, I say unto you, there^j is joy in the presence of the angels of God over one sinner that repenteth.

11 And he said, A certain man had two sons:

12 And the younger of them said to his father, Father, give me the portion of goods that falleth to me. And he divided unto them his living.^k

13 And not many days after, the younger son gathered all together, and took his journey into a far country, and there wasted his substance with riotous living.

14 And when he had spent all, there arose a mighty famine^l in that land, and he began to be in want.

15 And he went and joined himself to a citizen of that country; and he sent him into his fields to feed swine.

16 And he would fain have filled his belly with the husks^m that the swineⁿ did eat: and no man gave unto him.

17 And when he came to himself, he said, How many hired servants of my father's have bread enough and to spare, and I perish with hunger!

18 If will arise and go to my father, and will say unto him, Father, I have sinned against heaven, and before thee.

19 And am no more worthy to be called thy son: make me as one of thy hired servants.

20 And he arose, and came to his father. But when he was yet a great way^o off, his father saw him, and had compassion, and ran, and fell on his neck, and kissed him.

21 And the son said unto him, Father, I have sinned against heaven,^p and in thy sight, and am no more worthy to be called thy son.

22 But the father said to his servants, Bring^q forth the best robe, and put it on him; and put a ring on his hand, and shoes on his feet:

23 And bring hither the fatted calf, and kill it; and let us eat, and be merry:

καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται.

12 Ἐλεγε δὲ καὶ τῷ κεκληκότε αὐτὸν Ὅταν ποιῇς ἄριστον ἢ δειπνῶν, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου, ὡς ἀδελφούς σου, ὡς καὶ τοὺς συγγενεῖς σου, μὴδὲ γείτονας ἢ πλουσίους ὡς ἂν μοιπτοεῖς καὶ αὐτοὶ σε ἀντικαλέσῃσι, καὶ γένηται σοὶ ἀνταπόδομα.

13 Ἀλλ' ὅταν ποιῇς δοχὴν, καλεῖ πτωχοὺς, ἀναπήρους, χηλούς, τυφλοὺς

14 Καὶ μακάριός ἐστι ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναι σοὶ ἀνταποδοθήσεται γὰρ σοὶ ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.

15 Ἀκούσας δὲ τῶν τῶν συνακακιμένων ταῦτα, εἶπεν αὐτῷ Μακάριος ὃς φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

16 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ Ἀνθρωπὸς τις ἐποίησε δειπνῶν μέγα, καὶ ἐκάλεσε πολλοὺς

17 Καὶ ἀπέστειλε τὸν δούλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δειπνῶν εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις Ἐρχεσθε, ὅτι ἤδη ἔτοιμα ἐστί πάντα.

18 Καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μὴδὲ παρατεῖσθαι πάντες. Ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ Ἀγρὸν ἡγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκη ἐξελθεῖν καὶ ἰδεῖν αὐτόν ἔρωτό σε, ἔχε με παρητημένον.

19 Καὶ ἕτερος εἶπε Ζεύη βοῶν ἡγόρασα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά ἔρωτό σε, ἔχε με παρητημένον.

20 Καὶ ἕτερος εἶπε Γυναικα ἔγνημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἔλθαι.

21 Καὶ παραγενομένοις ὁ δούλος ἑκείνους ἀπήγγειλε τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. Τότε ὁργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπε τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἐξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους καὶ χηλούς καὶ τυφλοὺς εἰσαγάγε ὧδε.

22 Καὶ εἶπεν ὁ δούλος Κύριε, γέγονεν ὡς ἐπέταξας, καὶ ἐπὶ τόπος ἐστί.

23 Καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δούλον Ἐξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς, καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ ὁ οἶκος μου.

24 Λέγων γὰρ ὁ κύριος, ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεται μετ' ἐμοῦ.

25 Συνεπεορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί καὶ στραφέντες εἰς πρὸς αὐτοῦ

26 Εἴ τις ἔρχεται πρὸς με, καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα ἑαυτοῦ καὶ τὴν μητέρα, καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα, καὶ τοὺς ἀδελφούς, καὶ τὰς ἀδελφάς, ἐπὶ δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, οὐ δύναται μου μαθητὴς εἶναι.

27 Καὶ ὅστις ἂν βαστάξῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, ὡς ἔρχεται ὀπίσω μου, ὡς δύναται με εἶναι μαθητῆς.

28 Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν, θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι, οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίσει τὴν δαπάνην, ἐπὶ ἔχει ὅτι τὰ πρός ἡμᾶς ἀπαιτησόμενοι;

29 Ἴνα μήποτε θνήσκῃ αὐτοῦ θεμέλιον, καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι, πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρξονται ἐμπαίζειν αὐτῷ,

30 Λέγοντες Ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομῆσαι, καὶ οὐκ ἔσχυεν ἐκτελέσαι.

31 Ὅτι τίς βασιλεὺς πορευόμενος συμβαλεῖν ἑτέρῳ βασιλεῖ εἰς πόλεμον, οὐχὶ καθίσας πρῶτον βουλευέται εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα χιλιάσιν ἀπαντῆσαι τῷ μετὰ εἰκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν;

32 Εἰ δὲ μῆγε, ἐπὶ αὐτοῦ πόρρω ὄντος, πρεσβεῖαν ἀποστείλας, ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην.

33 Οὕτως οὖν, πᾶς ἐξ ὑμῶν ὃς οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσι τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν, οὐ δύναται μου εἶναι μαθητῆς.

34 Καλὸν τὸ ἅλας ἂν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἄρτυθήσεται;

35 Οὔτε εἰς γῆν, οὔτε εἰς κοπρίαν εὐθετόν ἐστιν ἔξω βάλλουσιν αὐτό. Ὁ ἔχων ὕατα ἀκούειν, ἀκουέτω.

Κεφ. ιε'. XV.

Ἦσαν δὲ ἐγγίζοντες αὐτῷ πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ, ἀκούειν αὐτοῦ.

2 Καὶ διεγόγγυζον οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ Γραμματεῖς, λέγοντες Ὅτι οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσδεχεται, καὶ συνεσθίει αὐτοῖς.

3 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην, λέγων

4 Τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα, καὶ ἀπολέσας ἐν ἐξ αὐτῶν, οὐ καταλείπει τὰ ἑνενηκονταενέα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλός, ἕως εὕρῃ αὐτό;

5 Καὶ εὕρων ἐπιτίθεται ἐπὶ τοὺς ὅμιλους ἑαυτοῦ χαίρων

6 Καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον, συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς Συγαρήντέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός.

7 Λέγων ὑμῖν, ὅτι οὕτω χαρὰ ἔσται ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι, ἢ ἐπὶ ἑνενηκονταενέα δικαίοις, οἵτινες οὐ χρειαν ἔχουσιν μετανοῆσαι.

8 Ὅτι τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπολέσῃ δραχμὴν μίαν, ἔτι ἂν ἀπτεῖ λύχνον, καὶ σαροῦ τὴν οἰκίαν, καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς, ἕως ὅτε εὕρῃ;

9 Καὶ εὗρουσα συγκαλεῖται τίς φίλας καὶ τὰς γείτονας, λέγουσα Συγαρήντέ μοι, ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν ἀπώλεσα.

10 Οὕτω, λέγω ὑμῖν, χαρὰ γίνεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι.

11 Εἶπε δὲ Ὁ ἄνθρωπος τις εἶχε δύο υἱούς.

12 Καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρὶ Πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας. Καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον.

13 Καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱός, ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν αὐτοῦ, ζῶν ἁσώτως.

14 Δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα, ἐγένετο λιμός ἰσχυρός κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι.

15 Καὶ πορευθεὶς ἐκώληθη ἐνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης καὶ ἐπεμύνην αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγρούς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους.

16 Καὶ ἐπεθύμει γεμίσει τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατῶν ὧν ἡσθίων οἱ χοῖροι καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ.

17 Εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν, εἶπε Πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρὸς μου περισσεύουσιν ἄρτων, ἐγὼ δὲ ὡς λιμῶ ἀπόλλυμαι;

18 Ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ ἐρῶ αὐτῷ Πάτερ, ἤμαρτον εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἐνώπιόν σου

19 Καὶ οὐκέτι εἰμι ἄξιος κληθῆναι υἱός σου ποιήσόν με ὡς ἓνα τῶν μισθίων σου.

20 Καὶ ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν πατέρα ἑαυτοῦ. Ἐπὶ δὲ αὐτῷ μακρὰν ἀπέχοντος, εἶδεν αὐτὸν ὁ πατήρ αὐτοῦ, καὶ ἐσπλαγχνίσθη καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.

21 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ υἱός Πάτερ, ἤμαρτον εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ οὐκέτι εἰμι ἄξιος κληθῆναι υἱός σου.

22 Εἶπε δὲ ὁ πατήρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ Ἐξενέγκατε τὴν στολὴν τὴν πρώτην, καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας,

23 Καὶ ἐνέγκαντες τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν θύσατε καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν

24 "Οτι οὗτος ὁ υἱὸς μου νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέ-
ζησε" καὶ^α ἀπολωλὼς ἦν^β, καὶ εὗρέθη. Καὶ
ἦρξαντο εὐφραίνεσθαι.

25 Ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν
ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισε τῇ οἰκίᾳ,
ἤκουσε συμφωνίας καὶ χορῶν.

26 Καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα τῶν παίδων
αὐτοῦ, ἐπυνθάνετο τί εἶη ταῦτα.

27 "Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· "Ὅτι ὁ ἀδελφός σου
ἦκει" καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν
σιτευτὸν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν.

28 Ὁρῶσθι δέ, καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν.
Ὁ οὖν πατήρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν.

29 "Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ πατρί· "Ἴδού, το-
σαῦτα ἔτη δουλεύω σοι, καὶ οὐδέποτε ἐντολήν
σου παρήλθον, καὶ ἐμὲ οὐδέποτε ἔδωκας ἑρι-
σον, ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ.

30 "Ὅτε δὲ ὁ υἱὸς σου οὗτος, ὁ καταφαγὼν
σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν, ἦλθεν, ἔθυσας
αὐτῷ τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν.

31 "Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Τέκνον, σὺ πάντοτε
μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ, σὰ ἔστιν.

32 Εὐφρανθήναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ
ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησε·
^α καὶ^β ἀπολωλὼς ἦν^γ, καὶ εὗρέθη.

Κεφ. ιε'. XVI.

ΕΛΕΓΕ δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ·
"Ἀνθρώπος τις ἦν πλούσιος, ὃς εἶχεν οἰκονό-
μον" καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπί-
ζων τὰ υπάρχοντα αὐτοῦ.

2 Καὶ φωνήσας αὐτόν, εἶπεν αὐτῷ· Τί τοῦτο
ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκο-
νομίας σου! οὐ γὰρ δυνήσῃ ἔτι οἰκονομεῖν.

3 Εἶπε δὲ ἐν αὐτῷ ὁ οἰκονόμος· Τί ποιήσω,
ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οικονομίαν
αὐτῷ; ἐμὸν; σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαυτεῖν
ἀσχύνομαι.

4 Ἐγὼν τί ποιήσω, ἵνα ὅταν μετασταθῶ
τῆς οικονομίας, δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους
αὐτῶν.

5 Καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν
χρεωφειλετῶν τοῦ κυρίου αὐτοῦ, ἔλεγε τῷ
πρώτῳ· Πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου;

6 "Ὁ δὲ εἶπεν· Ἐκατὸν βάτους ἑλαίου. Καὶ
εἶπεν αὐτῷ· Δέξαι σου τὸ γράμμα, καὶ καθί-
σας ταχέως γράψον πενήντα.

7 Ἐπειτα ἑτέρῳ εἶπε· Σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις;

8 "Ὁ δὲ εἶπεν· Ἐκατὸν κόρους σίτου. Καὶ λέ-
γει αὐτῷ· Δέξαι σου τὸ γράμμα, καὶ γράψον
ογδοήκοντα.

9 Καὶ ἔπνευσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς
ἀδικίας, ὅτι φρονίμως ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ
τοῦ αἰῶνος τούτου φρονιμώτεροι ἢ περὶ τοὺς
νῦν τῶ φωτός εἰς τὴν γενεάν τὴν ἐαυτῶν εἰσι.

10 Κἀγὼ ἵνα λέγω· Ποιήσατε ἑαυτοῖς φίλους
ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα ὅταν ἔκλι-
πητε^α, δέξωνται ἡμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς.

11 "Ὁ πιστὸς ἐν ἑλαχίστῳ, καὶ ἐν πολλῷ
πιστὸς ἔστι" καὶ ὁ ἐν ἑλαχίστῳ ἄδικος, καὶ ἐν
πολλῷ ἄδικός ἐστιν.

12 Εἰ οὖν ἐν τῷ ἄδικῳ μαμωνᾶ πιστοὶ οὐκ
ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει;

13 Καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε,
τὸ ὑμέτερον τίς ὑμῖν δώσει;

14 Οὐδέ τις οἰκέτης δύναται δυσεῖς κυρίους δελεῦ-
ειν^α· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγα-
πήσει· ἢ ἐνὸς ἀνέξεται, καὶ τῷ ἑτέρῳ καταφρονή-
σει. Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεῖν καὶ μαμωνᾶ.

14 "Ἦκων δὲ ταῦτα πάντα καὶ οἱ Φαρισαῖοι,
φιλάργυροι ὑπάρχοντες" καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν.

15 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὑμεῖς ἐστέ οἱ δικαιοῦ-
ντες ἑαυτὰς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων· ὁ δὲ Θεὸς
γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις
ὑψηλόν, βδελυγμὰ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἔστιν^α.

16 Ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται ἕως ἰωάννου
ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίζεται,
καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται.

17 Εὐκοπώτερον δὲ ἐστὶ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν
γῆν παρελθεῖν, ἢ τὴν νόμον μίαν κεραῖαν πεσεῖν.

18 Πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναικα αὐτοῦ, καὶ
γαμῶν ἑτέραν, μοιχεύει^α καὶ ὁ πᾶς ὁ ἀπολε-
λυμένος ἀπὸ ἀνδρός^β γαμῶν, μοιχεύει.

19 Ἀνθρώπος δὲ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδι-
δύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον, εὐφραίνόμενος
καθ' ἡμέραν λαμπρῶς.

20 Πτωχὸς δὲ τις ἦν ὀνόματι Λάζαρος, ὃς
ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ ἡλκωμένος.

21 Καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν ψι-
χίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ
πλουσίου^α, ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἀπέ-
λειχον τὰ ἔλκη αὐτοῦ.

22 Ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχόν, καὶ
ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν
κόλπον^β τοῦ^γ Ἀβραάμ· ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ
πλούσιος, καὶ ἐτάφη.

23 Καὶ ἐν τῷ ᾧδῃ ἑπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς
αὐτοῦ, ὑπάρχον ἐν βασάνοις, ὅρᾳ τὸν Ἀβραάμ
ἀπὸ μακρόθεν, καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ.

24 Καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπε· Πάτερ Ἀβραάμ,
ἐλέησόν με, καὶ πέμψον Λάζαρον, ἵνα βαῖνῃ
τὸ ἄκρον τῆς δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος, καὶ κατα-
ψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου· ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ
φλογὶ ταύτῃ.

25 Εἶπε δὲ ὁ Ἀβραάμ· Τέκνον, μνήσθητι ὅτι
ἀπέλαβες^α σὺ^β τὰ ἀγαθὰ σου ἐν τῇ ζωῇ σου,
καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακὰ· νῦν δὲ ἡ ὁδε-
παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι.

26 Καὶ ἐπὶ πᾶσι τοῖσι, μεταξὺ ἡμῶν καὶ
ἡμῶν χάσμα μέγα ἐστὶν ἡμεῖς, ὅπως οὐ θέλου-
ντες διαβῆναι^α ἐντεῦθεν^β πρὸς ἡμᾶς μὴ δύνω-
νται, μηδὲ οἱ ἐκείθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν.

27 Εἶπε δὲ· Ἐρωτῶ οὖν σε, πάτερ, ἵνα πέμ-
ψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου^α.

28 Ἐχω γὰρ πέντε ἀδελφοὺς· ὅπως διαμαρ-
τύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς
τὸν τόπον τούτον τῆς βασάνου.

29 Λέγει αὐτῷ Ἀβραάμ· Ἐχουσι Μωσέα, καὶ
τοὺς προφῆτας· ἀκουσάτωσαν αὐτῶν.

30 "Ὁ δὲ εἶπεν· Οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ· ἀλλ'
ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτοὺς, με-
τανοήσουσιν.

31 Εἶπε δὲ αὐτῷ· Εἰ Μωσέως καὶ τῶν προ-
φητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν
ἀναστῇ πεισθῇσονται.

Κεφ. ιζ'. XVII.

ΕἶΠΕ δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς· Ἀνενδεκτόν
ἐστι μὴ ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα^α οὐαὶ δὲ οὐ
ἔρχεται.

2 Λυσitteλεῖ αὐτῷ εἰ^α μύλος ὀνικὸς^β περικει-
ται περὶ τὸν πρᾶχλον αὐτοῦ, καὶ ἔρριπται
εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν
μικρῶν τούτων.

3 Προσέχετε ἑαυτοῖς. Ἐὰν^α δὲ^β ἁμάρτη
εἰς σε^γ ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον αὐτῷ^δ
καὶ ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτόν.

4 Καὶ ἐὰν ἐπτάκις τῆς ἡμέρας^α ἁμάρτη^β εἰς σε,

24 For^a this my son was dead,^b and is alive^c again; he was^d lost, and is found. And they began to be merry.

25 Now his elder son was in the field: and as he came and drew nigh to the house, he heard music and dancing.^f

26 And he called one of the servants, and asked what these things meant.

27 And he said unto him, Thy brother is come; and thy father hath killed the fatted calf, because he hath received him safe and sound.

28 And he was angry,^g and would not go in: therefore came his father out, and entreated him.

29 And he, answering, said to his father, Lo, these many years do I^e serve thee, neither transgressed^h I at any time thy commandment; and yet thou never gavest me a kid, that I might make merry with my friends:

30 But as soon as this thy son was come, which hath devoured thy living with harlots, thou hast killed for him the fatted calf.

31 And he said unto him, Son, thou art everⁱ with me, and all that I have is thine.

32 It was meet^j that we should make merry, and be glad:^k for^l this thy brother was dead, and is alive again; and was lost, and is found.

CHAP. XVI.

AND he said also unto his disciples, There was a certain rich man, which had a steward; and the same was accused unto him that he had wasted his goods.

2 And he called him, and said unto him, How is it that I hear this of thee? Give an account of thy stewardship;^m for thou mayest be no longer steward.

3 Then the steward said within himself, What shall I do? for my lord taketh away from me the stewardship: I cannot dig; to beg I am ashamed.

4 I am resolved what to do, that, when I am put out of the stewardship, they may receive me into their houses.

5 So he called every one of his lord's debtors unto him, and said unto the first, How much owest thou unto my lord?

6 And he said, An hundredⁿ β measures of oil. And he said unto him, Take thy bill, and sit down quickly, and write fifty.

7 Then said he to another, And how much owest thou? And he said, An hundred^o γ measures of wheat. And he said unto him, Take thy bill, and write fourscore.

8 And the lord commended the unjust steward, because he had done wisely: for the children of this world are in their generation wiser than the^p children of light.

9 And I say unto you, Make^q to yourselves friends of the mammon of unrighteousness; that, when ye fail, they may receive you into everlasting habitations.

10 He^r that is faithful in that which is least, is faithful also in much: and he that is unjust in the least, is unjust also in much.

11 If therefore ye have not been faithful in the unrighteous^s mammon, who will commit to your trust the true riches?

12 And if ye have not been faithful in that which is another man's, who shall give you that which is your own?

13 No^t servant can serve two masters: for either he will hate the one, and love the other: or else he will hold to the one,

A. D. 33.

a ver. 32.

b Ep. 2. 1.

c 5. 14.

d Re. 3. 1.

e Ro. 6. 11, 13.

f ch. 19. 10.

g Ecze 34. 16.

h Mat. 23. 14.

i Ps. 30. 11.

j 126. 1, 2.

k ch. 10. 29.

l Ps. 7. 9.

m Je. 17. 10.

n Pr. 16. 5.

o Mal. 3. 15.

p Mat. 11. 12.

q 13.

r Jon. 4. 1, 3.

s Ro. 10. 19.

t Ps. 102. 26.

u Is. 40. 8.

v 51. 6.

w Mat. 5. 32.

x 1Co. 7. 10, 11.

y o ch. 18. 11.

z Is. 65. 5.

a Phi. 3. 6.

b Ro. 9. 4.

c 11. 1.

d Jon. 4. 10, 11.

e Ps. 51. 8.

f Is. 35. 10.

g ver. 24.

h Mat. 8. 11.

i Pr. 14. 32.

j Re. 14. 10, 11.

k ch. 12. 42.

l 1Co. 4. 2.

m 1Ti. 4. 14.

n 1Pe. 4. 10.

o Yec. 14. 12.

p Is. 66. 24.

q Mar. 9. 44, 45.

r a ch. 6. 24.

s Job 21. 13.

t Ps. 73. 12, 19.

u b Ecze. 18. 24.

v β The word

w Batos in

x the origi-

y nal con-

z taineth

a nine gal-

b lions three

c quarts:

d See Ecze. 45.

e 10. 14.

f The word

g here inter-

h preted a

j measure,

k in the origi-

l nal con-

m taineth

n about 14

o bushels &

p a pottle.

q Is. 34. 16.

r Jn. 5. 39.

s d Jn. 12. 36.

t Ep. 5. 8.

u e 2Co. 4. 3.

v f Ec. 11. 1.

w 1Ti. 6. 18, 19.

x g or, riches.

y Jn. 12. 10, 11.

z h Mat. 25. 21,

a 23.

b i Mat. 18. 6, 7.

c Mar. 9. 42.

d l Le. 19. 17.

e J Jos. 24. 15.

f Mat. 6. 24.

and despise the other. Ye cannot serve God and mammon.

14 And the Pharisees also, who^e were covetous, heard all these things: and they derided him.

15 And he said unto them, Ye are they which justify yourselves^f before men; but God^h knoweth your hearts: for that which is highly esteemedⁱ among men, is abomination in the sight of God.

16 The^k law and the prophets were until John: since that time the kingdom of God is preached, and every man presseth into it.

17 And^m it is easier for heaven and earth to pass, than one tittle of the law to fail.

18 Whosoeverⁿ putteth away his wife and marieth another, committeth adultery: and whosoever marieth her that is put away from her husband, committeth adultery.

19 There was a certain rich man, which was clothed in purple and fine linen, and fared sumptuously every day:

20 And there was a certain beggar named Lazarus, which was laid at his gate, full of sores,

21 And desiring to be fed with the crumbs which fell from the rich man's table: moreover the dogs came and licked his sores.

22 And it came to pass, that the beggar died, and was carried by the angels into Abraham's bosom:^u the^v rich man also died, and was buried;

23 And^w in hell he lifted up his eyes, being in torments, and seeth Abraham afar off, and Lazarus in his bosom.

24 And he cried and said, Father Abraham, have mercy on me, and send Lazarus, that he may dip the tip of his finger in water, and cool my tongue;^y for I am tormented in this flame.^z

25 But Abraham said, Son, remember that thou in thy lifetime^a receivedst thy good things, and likewise Lazarus evil things: but now he is comforted, and thou art tormented.

26 And beside all this, between us and you there is a great gulf fixed: so that they which would pass from hence to you cannot; neither^b can they pass to us, that would come from thence.

27 Then he said, I pray thee therefore, father, that thou wouldest send him to my father's house:

28 For I have five brethren; that he may testify unto them, lest they also come into this place of torment.

29 Abraham saith unto him, They^c have Moses and ye prophets; let them hear thee.

30 And he said, Nay, father Abraham: but if one went unto them from the dead, they will repent.

31 And he said unto him, If^e they hear not Moses and the prophets, neither will^f they be persuaded, though one rose from the dead.

CHAP. XVII.

THEN said he unto the disciples, It^g is impossible but that offences will come: but woe unto him through whom they come!

2 It were better for him that a millstone were hanged about his neck, and he cast into the sea, than that he should offend one of these little ones.

3 Take heed to yourselves: If thy brother trespass against thee, rebuke^h him; and if he repent, forgive him.

4 And if he trespass against thee seven times in a day, and seven times in a day

turn again to thee, saying, I repent; thou^a shalt forgive him.

5 And the apostles said unto the Lord, Increase^c our faith.

6 And the Lord said, If^d ye had faith as a grain of mustard seed, ye might say unto this sycamine-tree, Be thou plucked up by the root, and be thou planted in the sea; and it should obey you.

7 But which of you, having a servant plowing, or feeding cattle, will say unto him by and by, when he is come from the field, Go, and sit down to meat?

8 And will not rather say unto him, Make ready wherewith I may sup, and gird thyself, and serve me, till I have eaten & drunken; and afterward thou shalt eat and drink?

9 Doth he thank that servant because he did the things that were commanded him? I trow not.

10 So likewise ye, when ye shall have done all those things which are commanded you, say, We areⁱ unprofitable servants: we have done that which was our duty to do.

11 And it came to pass, as he went to Jerusalem, that he passed through the midst of Samaria^j and Galilee.

12 And as he entered into a certain village, there met him ten men that were lepers, which stood afar^k off:

13 And they lifted up their voices, and said, Jesus, Master, have mercy on us.

14 And when he saw them, he said unto them, Go shew^l yourselves unto the priests. And it came to pass, that, as^p they went, they were cleansed.

15 And one of them, when he saw that he was healed, turned back, and with a loud voice glorified^q God,

16 And fell down on his face at his feet, giving him thanks: & he was a^r Samaritan.

17 And Jesus answering said, Were there not ten cleansed? but where are the nine?

18 There are not^s found that returned to give glory to God, save this stranger.

19 And he said unto him, Arise, go thy way: thy^v faith hath made thee whole.

20 And when he was demanded of the Pharisees, when the kingdom of God should come, he answered them and said, The kingdom of God cometh not^w with observation:

21 Neither shall they say, Lo here! or, lo there! for, behold, the^y kingdom of God is within you.

22 And he said unto the disciples, The^z days will come, when ye shall desire to see one of the days of the Son of man, and ye shall not see it.

23 And^b they shall say to you, See here; or, see there: go not after them, nor follow them.

24 For as the lightning, that lighteneth out of the one part under heaven, shineth unto the other part under heaven; so shall also the Son of man be in his day.

25 But^d first must he suffer many things, and be rejected of this generation.

26 And as it was^e in the days of Noe, so shall it be also in the days of the Son of man.

27 They did eat, they drank, they married wives, they were given in marriage, until the day that Noe entered into the ark, and the flood came, and destroyed them all.

28 Likewise also as it was in the days of Lot; they did eat, they drank, they bought, they sold, they planted, they builded;

A. D. 33.

a Mat. 6. 12, 14.
b Col. 3. 13.
c Ge. 19. 23, 24.
d He. 12. 2.
e Mat. 17. 20, 21, 21.
f Mar. 9. 23, 11. 23.
g 2 Th. 1. 7.
h Ge. 19. 26.
i ch. 9. 24.
j Mat. 16. 25.
k Mar. 8. 35.
l Jno. 12. 25.
m Mat. 24. 40, 41.
n Ver. 36th is wanting in most Gr. copies.
o Job 22. 3, 35. 7.
p Ps. 16. 2, 3, 15. 64. 6.
q Ro. 11. 35.
r 1 Co. 9. 16, 17.
s Job 39. 30.
t Mat. 24. 23.
u ch. 9. 51, 52.
v Jno. 4. 4.
w ch. 11. 8, 21. 36.
x Ps. 65. 2, 102. 17.
y Ro. 12. 12.
z Ep. 6. 18.
a Phi. 4. 6.
b Le. 13. 46.
c y in a certain city.
d ch. 5. 14.
e Le. 13. 2, 14. 3.
f Mat. 8. 4.
g 2 Ki. 5. 14, 15. 65. 24.
h Ps. 30. 1, 2.
i Jn. 4. 39, 42.
j Ps. 106. 13.
k Re. 6. 10.
l Mat. 9. 22.
m Ps. 46. 5.
n He. 10. 37.
o 2 Pe. 3. 8, 9.
p w Mat. 24. 12.
q or, with outward shew.
r ch. 10. 29.
s or, as being righteous.
t y Ro. 14. 17.
u or, among you.
v Jno. 1. 26.
z Mat. 9. 15.
a Is. 65. 5.
b Re. 3. 17.
c ch. 21. 8.
d Mat. 24. 23, &c.
e Mar. 13. 21.
f Je. 31. 19.
g ch. 9. 22.
h Mar. 5. 31.
i Ge. 7. 11, 23.
j Job 22. 29.
k Mat. 23. 12.
l Mat. 19. 13.
m Mar. 10. 13, &c.

29 But the same day that Lot went out of Sodom, it rained fire and brimstone from heaven, and destroyed them all.

30 Even thus shall it be in the day when the Son of man is revealed.

31 In that day, he which shall be upon the house-top, and his stuff in the house, let him not come down to take it away: and he that is in the field, let him likewise not return back.

32 Remember Lot's wife.

33 Whosoever^e shall seek to save his life shall lose it; and whosoever shall lose his life shall preserve it.

34 I tell you, in that night there^h shall be two men in one bed; the one shall be taken, and the other shall be left.

35 Two women shall be grinding together; the one shall be taken, and the other left.

36 Two men shall be in the field; the one shall be taken, and the other left.

37 And they answered and said unto him, Where, Lord? And he said unto them, Wheresoever the body is, thither will the eagles be gathered together.

CHAP. XVIII.

AND he spake a parable unto them to this end, that men ought^m always to pray, and not to faint;

2 Saying, There was γ in a city a judge, which feared not God, neither regarded man:

3 And there was a widow in that city; and she came unto him, saying, Avenge me of mine adversary.

4 And he would not for a while: but afterward he said within himself, Though I fear not God, nor regard man;

5 Yet because this widow troubleth me, I will avenge her, lest by her continual coming she weary me.

6 And the Lord said, Hear what the unjust judge saith.

7 And shall not God avenge^f his own elect, which cry day and night unto him, though he bear long with them?

8 I tell you that he will avenge them speedily.^u Nevertheless, when the Son of man cometh, shall^w he find faith on the earth?

9 And he spake this parable unto certain which^x trusted in themselves ζ that they were righteous, and despised others:

10 Two men went up into the temple to pray; the one a Pharisee, and the other a publican.

11 The Pharisee stood and prayed thus with himself: God, I thank thee that I am not^a as other men are, extortioners, unjust, adulterers, or even as this publican:

12 I fast twice in the week, I give tithes of all that I possess.

13 And the publican, standing afar off, would not lift up so much as his eyes unto heaven, but smote^c upon his breast, saying, God be merciful to me a sinner.

14 I tell you, this man went down to his house justified rather than the other: for every one that exalteth himself shall be abased; and he that humbleth himself shall be exalted.

15 And^e they brought unto him also infants, that he would touch them: but when his disciples saw it, they rebuked them.

16 But Jesus called them unto him, and said, Suffer little children to come unto me, and forbid them not: for of such is the kingdom of God.

καὶ ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ἐπιστρέψῃ δ' ἐπὶ σε¹, λέγων· Μετανοῦ² ἀφίσεις αὐτῶν.

5 Καὶ εἶπον οἱ ἀπόστολοι τῷ Κυρίῳ³· Πρόσθεες ἡμῖν πίστιν.

6 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος⁴· Εἰ εἴχετε πίστιν ὡς κόκκον σιναίπεως, ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ⁵· Ἐκρίθῃται, καὶ φυτεῖθιται ἐν τῇ θαλάσσῃ⁶ καὶ ὑψηλοῦσεν ἂν ὑμῖν.

7 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δούλων ἔχων ἄροτριῶντα, ἢ ποιμαίνοντα, ὃς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἔρει εὐθέως⁷· Παρελθὼν ἀνάπασαι;

8 Ἀλλ' οὐχὶ ἔρει αὐτῷ⁸· Ἐτοίμασον τί δεινῆσω, καὶ περιζωσάμενος διακόνει μοι, ἕως φάγω καὶ πῖω⁹ καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίσεις σύ;

9 Μὴ χάριν ἔχει τῷ δούλῳ ἐκείνῳ, ὅτι ἐποίησεν τὰ διαταχθέντα¹⁰ δ' αὐτῷ¹¹; οὐ δοκῶ¹².

10 Οὗτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε· Ὅτι δούλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν¹³· ὅτι ὁ ὠφειλομεν ποιῆσαι, πεποιήκαμεν.

11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ αὐτὸς διήρχετο διὰ μέσου Σαμαρείας καὶ Γαλιλαίας.

12 Καὶ εἰσερχομένους αὐτοῦ εἰς τινα κώμην, ἀπηντήσαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἱ ἔστησαν πόρρωθεν.

13 Καὶ αὐτοὶ ἤραν φωνὴν, λέγοντες· Ἰησοῦ ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς.

14 Καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς¹⁴· Πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱεροῦσι¹⁵. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτοὺς, ἐκαθαρίσθησαν.

15 Εἰς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψε, μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν Θεόν.

16 Καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, ἑυχαριστῶν αὐτῷ¹⁶. καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρεῖτης.

17 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· Οὐχὶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν; οἱ δὲ ἐννέα πόν;

18 Οὐχ εὐρέθησαν ὑποστρέψαντες ὄναι δόξαν τῷ Θεῷ, εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς οὗτος.

19 Καὶ εἶπεν αὐτῷ¹⁹· Ἀναστὰς πορεύου²⁰ ἢ πίστις σου σέσωκέν σε.

20 Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς, καὶ εἶπεν· Οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως²¹.

21 Οὐδὲ ἔρουνται· Ἰδοὺ ὥδε, ἢ ἰδοὺ ἐκεῖ²² ἰδὲ γὰρ, ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν.

22 Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς²³· Ἐλεύσονται ἡμέραι, ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν²⁴ καὶ οὐκ ὄψεσθε.

23 Καὶ ἔρῃσιν αὐτῷ²⁵· Ἰδοὺ ὥδε, ἢ ἰδοὺ ἐκεῖ²⁶· μὴ ἀπέλθῃτε, μὴδὲ διώξητε.

24 Ὄσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ, ἢ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπ' οὐρανόθεν, εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λαμπεῖ²⁷· οὕτως ἔσται²⁸ καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου²⁹ ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτῇ³⁰.

25 Πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης.

26 Καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις³¹ τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

27 Ἦσθιον, ἔπινον, ἐγάμων, ἐξεγαμίζοντο, ἄχοι τῆς ἡμέρας εἰσῆλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν³² καὶ ἦλθεν ὁ κατακλυσμός, καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας.

28 Ὁμοίως καὶ ὡς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λώτ³³ ἡσθιον, ἔπινον, ἠγρόραζον, ἐπώλουν, ἐφύτενον, ψυχοδόκον³⁴.

29 Ἦε δὲ ἡμέρα ἐξῆλθε Λώτ ἀπὸ Σοδόμων, ἔβρεξε πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' ὐρανόθεν, καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας.

30 Κατὰ ταῦτα³⁵ ἔσται ἡ ἡμέρα ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται.

31 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὃς ἔσται ἐπὶ τῇ δώματος, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἀρα αὐτά³⁶· καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὁμοίως μὴ ἐπιστρέψάτω εἰς τὰ ὀπίσω.

32 Μημνηνεύετε τῆς γυναικὸς Λώτ.

33 Ὅς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σώσαι, ἀπολέσει αὐτήν³⁷· καὶ ὃς ἐὰν ἀπολέσῃ αὐτήν, ζωογονήσῃ αὐτήν.

34 Λέγων ὑμῖν³⁸· Ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς³⁹· ὁ δ' εἰς παραληφθήσεται, καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται.

35 Δύο ἔσονται ἀληθύνοντες ἐπὶ τὸ αὐτό⁴⁰· ἡ μία παραληφθήσεται, ἡ ἕτέρα ἀφεθήσεται.

36 Καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ⁴¹· Ποῦ, Κύριε; Ὅ δὲ εἶπεν αὐτοῖς⁴²· Ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἅετοί.

Κεφ. ιη'. XVIII.

ΕΛΕΓΕ δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς, πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε προσεχέσθαι καὶ μὴ ἑκκακεῖν,

2 Λέγων· Κριτὴς τις ἦν ἐν τινὶ πόλει τὸν Θεὸν μὴ φοβόμενος, καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος.

3 Χῆρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ· καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτὸν, λέγουσα· Ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου.

4 Καὶ οὐκ ἠθέλησεν⁴ ἐπὶ χρόνον. Μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ⁵· Εἰ καὶ τὸν Θεὸν οὐ φοβέμαι, καὶ ἄνθρωπον οὐκ ἐντρέπομαι⁶.

5 Διὰ γε τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην, ἐκδίκησω αὐτήν⁷· ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη ὑπωπιάζῃ⁸ με.

6 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος⁹· Ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει¹⁰.

7 Ὁ δὲ Θεὸς οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἑκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βονῶντων πρὸς αὐτὸν ἡμέρας καὶ νυκτὸς, καὶ μακροθυμῶν ἐπ' αὐτοῖς;

8 Λέγων ὑμῖν, ὅτι ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. Πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἀρα εὕρησιν τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;

9 Εἶπε δὲ¹¹ καὶ¹² πρὸς τινες τοὺς πεποιοτάς ἐφ' αὐτοῖς ὅτι εἰσὶ δίκαιοι, καὶ ἐξουθενούντας τοὺς λοιποὺς, τὴν παραβολὴν ταύτην¹³.

10 Ἀνθρώποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερόν προσευξασθαι¹⁴· ὁ εἰς Φαρισαῖος, καὶ ὁ ἕτερος τελώνης.

11 Ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς¹⁵ πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσήχετο¹⁶· Ὁ Θεός, ευχαρίστησον σοι, ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἄρπαγες, ἀδικοί, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης.

12 Νηστεύω δις τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι.

13 Καὶ ὁ τελώνης μακρόθεν ἔστως οὐκ ἠθέλην οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπάρει¹⁷· ἀλλ' ἔτυπεν¹⁸ εἰς¹⁹ τὸ στήθος αὐτοῦ, λέγων· Ὁ Θεός, ἰλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ.

14 Λέγων ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκόν αὐτοῦ, ἢ ὁ ἐκεῖνος²⁰· ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν, ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται.

15 Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη, ἵνα αὐτῶν ἅπτηται²¹· ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς.

16 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, προσκαλεσάμενος αὐτά, εἶπεν²²· Ἀφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρὸς με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά²³· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστίν

ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

17 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσελθῇ εἰς αὐτήν.

18 Καὶ ἐπρωτόησέ τις αὐτὸν ἄρχων, λέγων· Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;

19 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ ἐγώ, ὁ Θεός.

20 Τὰς ἐντολάς οἶδας· Μὴ μοιχεύσῃς· Μὴ φονεύσῃς· Μὴ κλέψῃς· Μὴ ψευδομαρτυρήσῃς·

Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα· σου'.

21 Ὁ δὲ εἶπε· Ταῦτα πάντα ἐφυλάξαμην ἐκ νεότητός μου.

22 Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῷ· Ἐτι ἔν σοι λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις, πώλησον,

καὶ δίδος πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀκολουθεῖ μοι.

23 Ὁ δὲ, ἀκούσας ταῦτα, περίλυπος ἐγένετο· ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα.

24 Ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς περίλυπον γενόμενον, εἶπε· Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ;

25 Εὐκοπώτερον γάρ ἐστι κάμηλον διὰ τρυμαλῖας ἡ ῥαφίδος¹ εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν.

26 Εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες· Καὶ τίς δύναται σωθῆναι;

27 Ὁ δὲ εἶπε· Τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώπους, δυνατόν ἐστι παρὰ τοῦ Θεοῦ.

28 Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος· Ἰδού, ἡμεῖς ἠῆκαμεν πάντα, καὶ ἠκολούθησάμεν σοι.

29 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς ἐστὶν ὃς ἀφήκεν οἰκίαν, ἢ γονεῖς, ἢ ἀδελφούς, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἐνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ,

30 Ὃς οὐ μὴ ἀπολάβῃ² πολλὰ πλάσιονα³ ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.

31 Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα, εἶπε πρὸς αὐτούς· Ἰδού, ἀναβαίνειν εἰς Ἱερουσόλυμα, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν, τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου.

32 Παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐμπαιχθήσεται, καὶ ὕβρισθήσεται, καὶ ἐμπτυσθήσεται.

33 Καὶ μαστιγώσαντες ὑποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται.

34 Καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνήκαν· καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.

35 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίξειν⁴ αὐτόν εἰς Ἱεριχὲν, τυφλὸς⁵ τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσκλιτῶν.

36 Ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου, ἐπυνθάνετο τί εἴη τοῦτο.

37 Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ, ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται.

38 Καὶ ἐβόησε, λέγων· Ἰησοῦ υἱέ Δαβὶδ, ἐλέησον με.

39 Καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα σιωπήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραzen· Υἱέ Δαβὶδ, ἐλέησόν με.

40 Σταθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτόν· Ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν· ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπρωτόησεν αὐτόν,

41 λέγων· Τί σοι θέλεις ποιῆσω; Ὁ δὲ εἶπε· Κύριε, ἵνα ἀναβλέψω.

42 Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε.

43 Καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν Θεόν· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν, ἔδωκεν αἶνον τῷ Θεῷ.

Κεφ. ιθ'. XIX.

ΚΑΙ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἱεριχὴν.

2 Καὶ ἰδού, ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος· καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ οὗτος ἦν πλούσιος.

3 Καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστι, καὶ οὐκ ᾔδυνάτο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν.

4 Καὶ προδραμών ἔμπροσθεν, ἀνέβη ἐπὶ τὸ σκυμοωραῖον¹, ἵνα ἰδῇ αὐτόν· ὅτι ὁ δι' ἐκεῖνης ἡμέλλε διέρχεσθαι.

5 Καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ Ἰησοῦς εἶδεν αὐτόν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ζακχαῖε, σπεύσας κατέβηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μέναι.

6 Καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπέδεξάτο αὐτόν χαίρων.

7 Καὶ ἰδόντες ἅπαντες διεγόγγυζον, λέγοντες· Ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῶν ἀνδρὶ εἰσῆλθε καταλύσαι.

8 Σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπε πρὸς τὸν Κύριον· Ἰδού, τὰ ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων μου, Κύριε, δίδωμι τοῖς πτωχοῖς· καὶ εἰ τινὸς τι ἐσκόφαντήσα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν.

9 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ ἐστιν.

10 Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός².

11 Ἀκονόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα, προσθεὶς εἶπε παραβολὴν, διὰ τὸ ἐγγύς αὐτὸν εἶναι Ἱερουσαλὴμ, καὶ δοκεῖν αὐτοῖς ὅτι παραχρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἀναφαίνεσθαι.

12 Εἶπεν οὖν· Ἀνθρώπους τις ἐγγενὴς ἐπορεύθη εἰς χώραν μακράν, λαβεῖν ἐαυτῷ βασιλείαν, καὶ ὑποστρέψαι.

13 Καλέσας δὲ δέκα δούλους ἐαυτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Πραγματεύσασθε ἕως ἔρχομαι.

14 Οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίσησαν αὐτόν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ, λέγοντες· Οὐ θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς.

15 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπε φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους, οἵς ἔδωκε τὸ ἀργύριον³· ἵνα γνῶ τις τί διεπραγματεύσατο⁴.

16 Παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος, λέγων· Κύριε, ἡ μνᾶ σου προσειργάσατο δέκα μνᾶς.

17 Καὶ εἶπεν αὐτῷ· Εὖ, ἀγαθὲ δοῦλε· ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων.

18 Καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος, λέγων· Κύριε, ἡ μνᾶ σου ἐποίησε πέντε μνᾶς.

19 Εἶπε δὲ καὶ τούτῳ· Καὶ σὺ γίνου ἐπάνω πέντε πόλεων.

20 Καὶ ἕτερος ἦλθε, λέγων· Κύριε, ἰδού, ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον ἀποκεκρυμένην ἐν σουδαρίῳ.

21 Ἐφροβύμην γὰρ σε, ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ· αἶρες⁵ ὃ οὐκ ἔθνηκας, καὶ θερίζεις⁶ ὃ οὐκ ἔσπεiras.

22 Λέγει⁷ ὁ δὲ αὐτῷ· Ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε· ᾗδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἰμι, αἶρων⁸ ὃ οὐκ ἔθνηκα, καὶ θερίζων⁹ ὃ οὐκ ἔσπεira.

23 Καὶ διὰ τοῦτο ἔδωκας τὸ ἀργύριόν μου ἐπὶ τὴν¹⁰ τράπεζαν, καὶ ἐγὼ ἐλθὼν συν

17 Verily I say unto you, Whosoever shall not receive the kingdom of God as a little child,^b shall in no wise enter therein.

18 And^c a certain ruler asked him, saying, Good Master, what shall I do to inherit eternal life?

19 And Jesus said unto him, Why callest thou me good? none is good, save one, *that is, God*.

20 Thou knowest the^e commandments, Do not commit adultery, Do not kill, Do not steal, Do not bear false witness, Honour thy father and thy mother.

21 And he said, All these have I kept from my youth up.

22 Now when Jesus heard these things, he said unto him, Yet lackest thou one thing: sell all that thou hast, and distribute unto the poor, and thou shalt have treasure^h in heaven: and come, follow me.

23 And when he heard this, he was very sorrowful: for he was very rich.

24 And when Jesus saw that he was very sorrowful, he said, How^k hardly shall they that have riches enter into the kingdom of God!

25 For it is easier for a camel to go through a needle's eye, than for a rich man to enter into the kingdom of God.

26 And they that heard *it* said, Who then can be saved?

27 And he said, The^o things which are impossible with men, are possible with God.

28 Then Peter said, Lo, we have left all, and followed thee.

29 And he said unto them, Verily I say unto you, There is no man that hath^e left house, or parents, or brethren, or wife, or children, for the kingdom of God's sake,

30 Who shall not receive manifold more in this present time, and in the world to come life^w everlasting.

31 Then he took *unto him* the twelve, and said unto them, Behold, we go up to Jerusalem, and *w* all things that are written by the prophets concerning the Son of man shall be accomplished.

32 For he shall be delivered^y unto the Gentiles, and shall be mocked, and spitefully entreated, and spitted on:

33 And they shall scourge *him*, and put him to death: and the third day he shall rise again.

34 And^z they understood none of these things: and this saying was hid from them, neither knew they the things which were spoken.

35 And he it^a came to pass, that as he was come nigh unto Jericho, a certain blind man sat by the wayside, begging:

36 And hearing the multitude pass by, he asked what it meant.

37 And they told him, that Jesus of Nazareth passeth by.

38 And he cried, saying, Jesus, *thou* Son of David, have mercy^c on me.

39 And they which went before rebuked him, that he should hold his peace: but he cried^d so much the more, *Thou* Son of David, have mercy on me.

40 And Jesus stood, and commanded him to be brought unto him: and when he was come near, he asked him,

41 Saying, What wilt thou that I shall do unto thee? And he said, Lord, that I may receive my sight.

42 And Jesus said unto him, Receive thy sight: *thy* faith hath saved thee.

43 And immediately he received^h his

A. D. 33.

a ch. 5. 26.

Ac. 4. 21.

11. 18.

Ga. 1. 24.

b Ps. 131. 2.

Mar. 10. 15.

1 Pe. 1. 14.

c Mat. 19. 16.

&c.

Mar. 10. 17,

&c.

d Jos. 6. 26.

1 Ki. 16. 34.

e Ex. 20. 12. 16.

De. 5. 16. 20.

Ro. 13. 9.

f Ps. 139. 1. 3.

g Jno. 14. 23.

Re. 3. 20.

h Mat. 6. 19. 20.

1 Ti. 6. 19.

i ch. 5. 30.

Mat. 9. 11.

k Pr. 11. 28.

1 Ti. 6. 9.

l Ps. 41. 1.

m ch. 3. 14.

Ex. 20. 16.

No Ex. 22. 1.

2 Sa. 12. 6.

o ch. 1. 37.

Je. 32. 17.

Zec. 8. 6.

p ch. 13. 16.

q Mat. 18. 11.

r Eze. 34. 16.

Ro. 5. 6.

s De. 33. 9.

t Ac. 1. 6.

v Mat. 25. 14,

&c.

Mar. 13. 34.

u Re. 2. 10.

β *Mina*, here

translated

a pound, is

12 ounces

and a half,

which, at

5 shillings

the ounce,

is 3*l*. 2*s*. 6*d*.

w Ps. XXII.

Is. LIII.

x Jno. 1. 11.

15. 18.

y ch. 23. 1.

Mat. 27. 2.

Jno. 18. 28.

Ac. 3. 13.

z Mar. 9. 32.

Jno. 12. 16.

γ *silver*, and

so ver. 23.

a Mat. 20. 29,

&c.

Mar 10. 46,

&c.

b ch. 16. 10.

c Ps. 62. 12.

d Ps. 141. 1.

e 2 Sa. 1. 16.

Job 15. 6.

Mat. 12. 37.

22. 12.

Ro. 3. 19.

f ch. 17. 19.

g Ro. 2. 4, 5.

h Ps. 30. 2.

sight, and followed him, glorifying^a God: and all the people, when they saw *it*, gave praise unto God.

CHAP. XIX.

AND Jesus entered and passed through Jericho.^d

2 And, behold, *there* was a man named Zaccheus, which was the chief among the publicans, and he was rich.

3 And he sought to see Jesus, who he was; and could not for the press, because he was little of stature.

4 And he ran before, and climbed up into a sycamore-tree to see him: for he was to pass that way.

5 And when Jesus came to the place, he looked up, and saw^f him, and said unto him, Zaccheus, make haste, and come down; for to-day I must abide^g at thy house.

6 And he made haste, and came down, and received him joyfully.

7 And when they saw *it*, they all murmured, saying, Thatⁱ he was gone to be guest with a man that is a sinner.

8 And Zaccheus stood, and said unto the Lord, Behold, Lord, the half of my goods I give to the poor:^j and if I have taken any thing from any man by^m false accusation, I restoreⁿ *him* four-fold.

9 And Jesus said unto him, This day is salvation come to this house, forso much as he also is a son^p of Abraham.

10 For^q the Son of man is come to seek and to save that which was lost.^r

11 And as they heard these things, he added and spake a parable, because he was nigh to Jerusalem, and because^f they thought that the kingdom of God should immediately appear.

12 He said therefore, A certain^v nobleman went into a far country, to receive for himself a kingdom, and to return.

13 And he called his ten servants, and delivered them ten *β* pounds, and said unto them, Occupy till I come.

14 But^t his citizens hated him, and sent a message after him, saying, We will not have this *man* to reign over us.

15 And it came to pass, that when he was returned, having received the kingdom, then he commanded these servants to be called unto him, to whom he had given the *γ* money, that he might know how much every man had gained by trading.

16 Then came the first, saying, Lord, thy pound hath gained ten pounds.

17 And he said unto him, Well, thou good servant: because thou hast been faithful^b *β* in a very little, have thou authority over ten cities.

18 And the second came, saying, Lord, thy pound hath gained five pounds.

19 And he said likewise to him, Be thou also over five cities.

20 And another came, saying, Lord, behold, *here* is thy pound, which I have kept laid up in a napkin:

21 For I feared thee, because thou art an austere man: thou takest up that thou laydest not down, and reapest that thou didst not sow.

22 And he saith unto him, Out^e of thine own mouth wilt I judge thee, *thou* wicked servant. Thou knewest that I was an austere man, taking up that I laid not down, and reaping that I did not sow:

23 Wherefore^g then gavest not thou my money into the bank, that at my coming I might have required mine own with usury?

24 And he said unto them that stood by, Take from him the pound, and give it to him that hath ten pounds.

25 (And they said unto him, Lord, he hath ten pounds.)

26 For I say unto you, That^b unto every one which hath shall be given; and from him that hath not, even that he hath shall be taken away from him.

27 But those mine enemies,^d which would not that I should reign over them, bring hither, and slay them before me.

28 And when he had thus spoken, he went before, ascending up to Jerusalem.

29 And^e it came to pass, when he was come nigh to Bethphage and Bethany, at the mount called the mount of Olives, he sent two of his disciples,

30 Saying, Go ye into the village over against you; in the which, at your entering, ye shall find a colt tied, whereon yet never man sat: loose him, and bring him hither.

31 And if any man ask you, Why do ye loose him? thus shall ye say unto him, Because the Lord hath need^f of him.

32 And they that were sent went their way, and found even as he had said unto them.

33 And as they were loosing the colt, the owners thereof said unto them, Why loose ye the colt?

34 And they said, The Lord hath need of him.

35 And they brought him to Jesus: and they cast their^g garments upon the colt, and they set^m Jesus thereon.

36 And as they went, they spread their clothes in the way.

37 And when he was come nigh, even now at the descent of the mount of Olives, the whole multitude of the disciples began to rejoice and praise God with a loud voice, for all the mighty works that they had seen;

38 Saying, Blessedⁿ be the King that cometh in the name of the Lord; ^o peace in heaven, and glory in the highest.

39 And some of the Pharisees from among the multitude said unto him, Master, rebuke thy disciples.

40 And he answered and said unto them, I tell you, that, if these should hold their peace, the^p stones would immediately cry out.

41 And when he was come near, he beheld the city, and wept over^q it,

42 Saying, If thou hadst known, even thou, at least in this thy day,^v the things which belong unto thy peace! but now they are hid from thine eyes.

43 For the days shall come upon thee, that thine enemies shall cast^x a trench about thee, and compass thee round, and keep thee in on every side,

44 And^y shall lay thee even with the ground, and thy children within thee; and they^z shall not leave in thee one stone upon another; because^a thou knewest not the time of thy visitation.

45 And^b he went into the temple, and began to cast out them that sold therein, and them that bought;

46 Saying unto them, It is^d written, My house is the house of prayer: but ye have made it a den^e of thieves.

47 And he taught^f daily in the temple. But the chief priests and the scribes & the chief of the people sought to destroy him,

48 And could not find what they might do: for all the people ^g were very attentive to hear him.

A. D. 33.

a Mat. 21. 23.

b S.

Mar. 11. 27.

c S.

b ch. 8. 18.

Mat. 13. 12.

25. 29.

Mar. 4. 25.

c Ac. 4. 7-10.

7. 27.

d Ps. 2. 4, 5, 9.

21. 8, 9.

Is. 66. 6, 14.

Na. 1. 2, 8.

He. 10. 13.

e Mat. 21. 1.

S.

Mar. 11. 1.

S.

f Mat. 14. 5.

g Ps. 50. 10.

h Mat. 21. 33.

S.

Mar. 12. 1, S.

i Ca. 8. 11, 12.

Is. 5. 1, 7.

k Jn. 15. 16.

Ro. 7. 4.

l 2 Ki. 9. 13.

m Jn. 12. 14.

n ch. 13. 35.

Ps. 118. 26.

o ch. 2. 14.

Ro. 5. 1.

Ep. 2. 14.

p Ps. 2. 8.

Ro. 8. 7.

He. 1. 2.

q Mat. 27. 21.

25.

Ac. 2. 23.

3. 13.

r Hab. 2. 11.

Mat. 3. 9.

s Ne. 9. 36, 37.

t Ps. 119. 136.

Je. 9. 1.

13. 17.

17. 16.

Jn. 11. 35.

u Ps. 118. 22.

v Ps. 95. 7, 8.

He. 3. 7, 13, 15.

w Da. 2. 34, 35.

x Is. 29. 2, 3.

Je. 6. 5, 6.

y ch. 13. 34, 35.

1 Ki. 9. 7, 8.

Mi. 3. 12.

Mat. 23. 37.

38.

z Mat. 24. 2.

Mar. 13. 2.

a La. 1. 8.

1 Pe. 2. 12.

b Mat. 21. 12.

13.

Mar. 11. 15.

17.

Jn. 2. 15, 17.

c Mat. 22. 15.

S.

Mar. 12. 13.

d Is. 56. 7.

e Je. 7. 11.

f Jn. 18. 20.

g or, of a

truth.

h or, hanged

on him.

i See Mat.

18. 28.

CHAP. XX.

AND^a it came to pass, that on one of those days, as he taught the people in the temple, and preached the gospel, the chief priests and the scribes came upon him, with the elders,

2 And spake unto him, saying, Tell us, by^e what authority doest thou these things? or who is he that gave thee this authority?

3 And he answered and said unto them, I will also ask you one thing; & answer me:

4 The baptism of John, was it from heaven, or of men?

5 And they reasoned with themselves, saying, If we shall say, From heaven; he will say, Why then believed ye him not?

6 But and if we say, Of men; all the people will stone us: for^f they be persuaded that John was a prophet.

7 And they answered, that they could not tell whence it was.

8 And Jesus said unto them, Neither tell I you by what authority I do these things.

9 Then began he to speak to the people this parable: A^h certain man planted a vineyard,ⁱ and let it forth to husbandmen, and went into a far country for a long time.

10 And at the season, he sent a servant to the husbandmen, that they should give him of the fruit^k of the vineyard; but the husbandmen beat him, and sent him away empty.

11 And again he sent another servant: and they beat him also, and entreated him shamefully, and sent him away empty.

12 And again he sent a third: and they wounded him also, and cast him out.

13 Then said the lord of the vineyard, What shall I do? I will send my beloved son: it may be they will reverence him, when they see him.

14 But when the husbandmen saw him, they reasoned among themselves, saying, This is the heir: ^p come, let^q us kill him, that the inheritance may be our's.

15 So they cast him out of the vineyard, and killed him. What therefore shall the lord of the vineyard do unto them?

16 He shall come and destroy these husbandmen, and shall give the vineyard to others.^r And when they heard it, they said, God forbid.

17 And he beheld them, and said, What is this then that is written, The^s stone which the builders rejected, the same is become the head of the corner?

18 Whosoever shall fall upon that stone shall be broken: but^w on whomsoever it shall fall, it will grind him to powder.

19 And the chief priests and the scribes the same hour sought to lay hands on him; and they feared the people: for they perceived that he had spoken this parable against them.

20 And they watched him, and sent forth spies, which should feign themselves just men, that^e they might take hold of his words, that so they might deliver him unto the power and authority of the governor.

21 And they asked him, saying, Master, we know that thou sayest and teachest rightly, neither acceptest thou the person of any, but teachest the way of God^t truly:

22 Is it lawful for us to give tribute unto Cesar, or no?

23 But he perceived their craftiness, and said unto them, Why tempt ye me?

24 Shew me a ^d penny. Whose image

τόκῳ ἂν ἔπραξα αὐτό;

24 Καὶ τοὺς παρεστῶσιν εἶπεν· Ἀρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν, καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι.

25 Καὶ εἶπον αὐτῷ· Κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς.

26 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται· ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὁ ἔχει, ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

27 Πλὴν τοὺς ἔχθρους μου ἐκείνους, τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεύσαι ἐπ' αὐτούς, ἀγάγετε ὧδε, καὶ καταφάξατε ἔμπροσθέν μου.

28 Καὶ εἰπὼν ταῦτα, ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων εἰς Ἱεροσόλυμα.

29 Καὶ ἐγένετο ὡς ἦγγισεν εἰς Βηθφαγὴν καὶ Βηθανίαν, πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Ἐλαιῶν, ἀπέστειλε δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,

30 Εἰπὼν· Ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην· ἐν ἣ εἰσπορευόμενοι εὐρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἐκάθισεν· λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε.

31 Καὶ ἐὰν τις ὑμᾶς ἐρωτῇ· Διατί λύετε; οὕτως ἐρεῖτε αὐτῷ· Ὅτι ὁ Κύριος αὐτοῦ χρειᾶν ἔχει.

32 Ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι, εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς.

33 Δυνόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον, εἶπον οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτοὺς· Τί λύετε τὸν πῶλον;

34 Οἱ δὲ εἶπον· Ὁ Κύριος αὐτοῦ χρειᾶν ἔχει.

35 Καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ ἐπὶ ῥίψαντες ἑαυτὸν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον, ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν.

36 Πορευομένου δὲ αὐτοῦ, ἵππεστρώοντων τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ.

37 Ἐγγίζοντας δὲ αὐτοῦ ἡδὴ πρὸς τὴν καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν, ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν τὸν Θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνάμειων.

38 Λέγοντες· Ευλογημένος ὁ ἐρχόμενος βασιλεὺς ἐν ὀνόματι Κυρίου· εἰρήνη ἐν οὐρανῷ, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις.

39 Καὶ τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπον πρὸς αὐτόν· Διδάσκαλε, ἐπιτίμῃσιν τοῖς μαθηταῖς σου.

40 Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Λέγω ὑμῖν· οἳ τὴν ἐναντίον σωτησίαν, οἱ λίθοι κεκραίνονται.

41 Καὶ ὡς ἦγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν, ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτῇ,

42 Λέγων· Ὅτι εἰ ἔγνων καὶ σὺ, καὶ γὰρ ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου! ταῦτη, τὰ πρὸς εἰρήνην σου· νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου.

43 Ὅτι! ἤξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σε, καὶ περιβαλοῦσιν οἱ ἔχθροί σου χάρακά σοι, καὶ περικυκλώσουσί σε, καὶ συνέξουσιν σε πάντοθεν·

44 Καὶ ἑδαφιοῦσί σε, καὶ τὰ τέκνα σε ἐν σοί· καὶ οὐκ ἄψιχουσιν ἐν σοί λίθον ἐπὶ λίθῳ· ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνων τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου.

45 Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν, ἤρξατο ἐκβάλλειν τὰς πωλυντάς· ἐν αὐτῷ καὶ ἀγοράζοντας!

46 Λέγων αὐτοῖς· Γέγραπται· Ὁ οἶκος μου οἶκος προσευχῆς ἐστίν· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποίησατε σπήλαιον ληστῶν.

47 Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ. Οἱ δὲ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Γραμματεῖς ἐζητούν αὐτὸν ἀπολέσαι, καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ.

48 Καὶ οὐχ εὗρισκον τὸ τί ποιήσασιν· ὁ λαὸς γὰρ ἅπας ἐξεκρέματο αὐτοῦ ἀκούων.

διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εὐαγγελιζομένῳ, ἐπέστησαν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Γραμματεῖς σὺν τοῖς Πρεσβυτέροις,

2 Καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν, λέγοντες· Εἰπέ ἡμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς ἐστιν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην;

3 Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς· Ἐρωτήσω ὑμᾶς καὶ ὑμεῖς ἀποκριθήτε μοι·

4 Τὸ βάπτισμα Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων;

5 Οἱ δὲ συνελογίσαντο πρὸς ἑαυτούς, λέγοντες· Ὅτι ἐὰν εἰπώμεν, Ἐξ οὐρανοῦ ἔρει, Διατί οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;

6 Ἐὰν δὲ εἰπώμεν, Ἐξ ἀνθρώπων· πᾶς ὁ λαὸς καταλιθάσει ἡμᾶς· πεπεισμένοι γάρ ἐστιν Ἰωάννην προφήτην εἶναι.

7 Καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν.

8 Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

9 Ἦοῦτο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἀνθρώπος τις^δ ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς· καὶ ἀπεδήμησε χρόνους ἰκανούς.

10 Καὶ ἐν καιρῷ ἀπέστειλε πρὸς τὰς γεωργὰς δούλους, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος δώσιν αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοί, δείραντες αὐτόν, ἐξαπέστειλαν κενόν.

11 Καὶ προσέθετο πέμψαι ἕτερον δούλον· οἱ δὲ κἀκεῖνον δείραντες καὶ ἀτιμιάσαντες, ἐξαπέστειλαν κενόν.

12 Καὶ προσέθετο πέμψαι τρίτον· οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντες ἐξέβαλον.

13 Εἶπε δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος· Τί ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· ἵσως τοῦτον ἰδόντες^ε ἐντραπήσονται.

14 Ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοί, διελογίζοντο πρὸς ἑαυτούς, λέγοντες· Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· ἀδελφε^ε, ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία.

15 Καὶ ἐκβαλόντες αὐτόν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος, ἀπέκτειναν. Τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος;

16 Ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. Ἀκούσαντες δὲ εἶπον· Μὴ γένοιτο.

17 Ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς, εἶπε· Τί οὖν ἐστὶ τὸ γεγραμμένον τούτῳ· Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας;

18 Πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον, συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσῃ αὐτόν.

19 Καὶ ἐζήτησαν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Γραμματεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ᾠρᾷ, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν λαόν· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην εἶπε.

20 Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἑκαθέτους, ὑποκρινομένους ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι· ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγον^ι, εἰς τὸ παραδοῦναι αὐτόν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος.

21 Καὶ ἐπληρώθησαν αὐτόν, λέγοντες· Διδάσκαλε, οἶδαμεν ὅτι ὀρθὸς λέγεις καὶ διδάσκεις, καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσκεις.

22 Ἐξέστιν ἡμῖν Καίσαρι φόρον δοῦναι, ἢ οὐ;

23 Κατανοήσας δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν, εἶπε πρὸς αὐτούς· Τί με πειράζετε;

24 Ἐπιδειξάτε μοι δηνάριον· τίνας ἔχει

Κεφ. κ'. XX.

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν^ε ἐκείνων!

εἰκόνα καὶ ἐπιγραφὴν; Ἀποκριθέντες δὲ εἶπον, Καίσαρος.

25 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἀπόδοτε τοῖνυν τὰ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ.

26 Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ· καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ, ἐσίγησαν.

27 Προσελθόντες δὲ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ ἄντιλέγοντες· ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτόν,

28 Λέγοντες· Διδάσκαλε, Μωσὴς ἔγραψεν ἡμῖν· Ἐάν τις ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα, καὶ οὗτος ἄτεκνος ἀποθάνῃ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα, καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

29 Ἐπτά οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος, λαβὼν γυναῖκα, ἀπέθανεν ἄτεκνος.

30 Καὶ ἔλαβεν ὁ δεύτερος τὴν γυναῖκα, καὶ οὗτος ἀπέθανεν ἄτεκνος.

31 Καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτήν· ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἑπτά, καὶ οὐ κατέλιπον τέκνα, καὶ ἀπέθανον.

32 Ὑστερον ὁ δὲ ἅπαντων· ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή.

33 Ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, τίνος αὐτῶν γίνεται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτά ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα.

34 Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τοῦτον γαμοῦσι καὶ ἐγγαμίσκονται·

35 Οἱ δὲ καταξιώθεντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν, καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν, οὕτε γαμοῦσιν, οὕτε ἐγγαμίσκονται.

36 Οὕτε γὰρ ἀποθάνουσιν ἔτι δύνανται· ἰσάγγελοι γὰρ εἰσι· καὶ υἱοὶ εἰσι τοῦ Θεοῦ, τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ ὄντες.

37 Ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί, καὶ Μωσὴς ἔμνησεν ἐπὶ τῆς βάτου, ὥς· λέγει Κύριον τὸν Θεὸν Ἀβραάμ, καὶ τὸν Θεὸν Ἰσαάκ, καὶ τὸν Θεὸν Ἰακώβ.

38 Θεὸς δὲ οὐκ ἔστι νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων· πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν.

39 Ἀποκριθέντες δὲ τινες τῶν Γραμματέων εἶπον· Διδάσκαλε, καλῶς εἶπας.

40 Οὐκ ἔτι δὲ ἐτόλμων ἐπερωτᾶν αὐτόν οὐδέν.

41 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοῦς· Πῶς λέγουσι τὸν Χριστὸν υἱὸν Δαβὶδ εἶναι;

42 Καὶ αὐτὸς Δαβὶδ λέγει ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου,

43 Ἔως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου;

44 Δαβὶδ οὖν Κύριον αὐτὸν καλεῖ, καὶ πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἔστιν;

45 Ἀκούοντες δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ, εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ·

46 Προσέχετε ὑπὸ τῶν Γραμματέων τῶν θελόντων περιπατεῖν ἐν στολαῖς, καὶ φιλόντων ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δεῖπνοις·

47 Οἱ κατεσθίουσι τὰς οἰκίας τῶν χρηρῶν, καὶ προφάσει· μακρὰ! προσερχονται. Οὗτοι ληψονται περισσότερον κρίμα.

Κεφ. κα'. ΧΧΙ.

ΑΝΑΒΑΞΥΑΣ δὲ εἶδε τοὺς βάλλοντας τὰ δῶρα αὐτῶν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον πλουσίων.

2 Εἶδε δὲ καὶ τὴν χήραν πενιχρὰν βάλλουσαν ἐκεῖ δύο λεπτά.

3 Καὶ εἶπεν· Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα

ἡ πτωχή αὕτη πλεῖον πάντων ἔβαλεν·

4 Ἀπαντες γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ περισεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ· αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς ἅπαντα τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλε.

5 Καὶ τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθος καλοῖσι καὶ ἀναθημασί κεκόσμηται, εἶπε·

6 Ταῦτα ἂ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφειθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ καταλυθήσεται.

7 Ἐπρωτήσαν δὲ αὐτόν, λέγοντες· Διδάσκαλε, πότε οὖν ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι;

8 Ὁ δὲ εἶπε· Βλέπετε μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες· Ὅτι ἐγὼ εἰμι· καὶ ὁ καιρὸς ἤγγικε. Μὴ οὖν πορευθῆτε ὅπως αὐτῶν.

9 Ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκαταστασίας, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶτον· ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος.

10 Τότε ἔλεγεν αὐτοῖς· Ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν·

11 Σεισμοὶ τε μεγάλοι κατὰ τόπους, καὶ λιμοὶ, καὶ λοιμοὶ ἔσονται· φόβητρά τε καὶ σημεῖα ἀπ' οὐρανοῦ μέγала ἔσται.

12 Πρὸ δὲ τούτων ἀπάντων ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ διώξουσιν, παραδιδόντες εἰς συναγωγὰς καὶ φυλάκας, ἀγομῆνας ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματος μου.

13 Ἀποβήσεται δὲ ὑμῖν εἰς μαρτύριον.

14 Θέσθε οὖν εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν, μὴ προμελετᾶν ἀπολογηθῆναι.

15 Ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν ῥόμον καὶ σοφίαν, ἥ οὐ δυνήσονται ἀντεπεῖν, οὐδὲ ἀντιστῆναι, πάντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν.

16 Παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων, καὶ ἀδελφῶν, καὶ συγγενῶν, καὶ φίλων· καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν.

17 Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου.

18 Καὶ θρῖξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται.

19 Ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσασθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν.

20 Ὅταν δὲ ἴδῃτε κυκλεμένην ὑπὸ στρατοπέδων τὴν Ἱερουσαλὴμ, τότε γινώτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς.

21 Τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη· καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκφυγείτωσαν· καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν.

22 Ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὐταὶ εἰσι, τοῦ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα.

23 Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἔχουσαις, καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις· ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλῃ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὄργῃ ἐν τῷ λαῷ τούτῳ.

24 Καὶ πεσούντα στόματι μαχαίρας, καὶ αἰχμαλωτισθήσονται εἰς πάντα τὰ ἔθνη· καὶ Ἱερουσαλὴμ ἔσται πατομένη ὑπὸ ἐθνῶν· ἄχρι πληρωθῶσι· καιροὶ ἐθνῶν.

25 Καὶ ἔσται σημεῖα ἐν ἡλίῳ, καὶ σελήνῃ, καὶ ἀστροῖς, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν· ἐν ἀπορίᾳ, ἡχοῦσις· θάλασσης καὶ σάλου·

26 Ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ· αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται.

27 Καὶ τότε ὕψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς.

28 Ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι, ἀνα-

and superscription hath it? They answered and said, Cesar's.

25 And he said unto them, Render^b therefore unto Cesar the things which be Cesar's, and unto God the things which be God's.

26 And they could not take hold of his words before the people: and they marvelled at his answer, and held^d their peace.

27 Then^e came to him certain of the Sadducees,^f which deny that there is any resurrection; and they asked him,

28 Saying, Master, Moses wrote^g unto us, If any man's brother die, having a wife, and he die without children, that his brother should take his wife, and raise up seed unto his brother.

29 There were therefore seven brethren: and the first took a wife, and died without children.

30 And the second took her to wife, and he died childless.

31 And the third took her; and in like manner the seven also: and they left no children, and died.

32 Last of all the woman died also.

33 Therefore in the resurrection whose wife of them is she? for seven had her to wife.

34 And Jesus answering said unto them, The children of this world marry, and are given in marriage:

35 But they which shall be accounted worthy^h to obtain that world, and the resurrection from the dead, neither marry, nor are given in marriage:

36 Neitherⁱ can they die any more: for they are equal unto the angels;^j and are the^k children of God, being the children of the resurrection.

37 Now that the dead are raised, even Moses shewed^l at the bush, when he calleth the Lord the God of Abraham, and the God of Isaac, and the God of Jacob.

38 For he is not a God of the dead, but of the living: for^m all live unto him.

39 Then certain of the scribes answering said, Master, thou hast well said.

40 And after that they durst not ask him any question at all.

41 Andⁿ he said unto them, How say they that Christ is David's son?

42 And David himself saith^o in the book of Psalms, The Lord said unto my Lord, Sit thou on my right hand,

43 Till I make thine enemies thy footstool.

44 David therefore calleth him Lord, how is he then his son?

45 Then in the audience of^p all the people he said unto his disciples,

46 Beware^q of the scribes, which desire to walk in long robes, and love greetings^r in the markets, and the highest seats in the synagogues, and the chief rooms at feasts;

47 Which^s devour widows' houses, and for a shew^t make long prayers: the same shall receive greater^u damnation.

CHAP. XXI.

AND he looked up, and^v saw the rich men casting their gifts into the treasury.

2 And he saw also a certain poor widow casting in thither two mites.

3 And he said, Of a truth I say unto you, that this poor widow hath cast in more^w than they all.

4 For all these have of their abundance cast in unto the offerings of God: but she of her penury hath cast in all the living that she had.

A. D. 33.

a Mat. 24. 1,

&c.

Mar. 13. 1, &c

b Ro. 13. 7.

c ch. 19. 44, &c.

d Tit. 1. 10, 11.

e Mat. 22. 23,

&c.

Mar. 12. 18,

&c.

f Ac. 23. 6, 8.

g De. 25. 5, 8.

h 2 Th. 2. 3, 9,

10.

i 1 Jn. 4. 1.

2 Jn. 7.

j Re. 1. 3.

k Pr. 3. 25, 26.

l Hag. 2. 22.

i Ac. 4. 3.

5. 18.

12. 4.

16. 24.

Re. 2. 10.

m Ac. 25. 23.

n Phi. 1. 28.

2 Th. 1. 5.

o ch. 21. 36.

Re. 3. 4.

p ch. 12. 11.

Mat. 10. 19.

q Re. 21. 4.

r 1 Co. 15. 49,

52.

1 Jn. 3. 2.

s Ro. 8. 17.

t Ac. 6. 10.

u Mi. 7. 5, 6.

v Ex. 3. 2, 6.

w Ac. 7. 59.

12. 2.

26. 10.

Re. 2. 13.

6. 9.

12. 11.

x Jn. 17. 14.

y Ro. 14. 8, 9.

z Mat. 10. 30.

a Ro. 5. 3.

He. 10. 36.

Ja. 1. 4.

b Mat. 24. 42.

Mar. 12. 35,

&c.

c Ps. 110. 1.

Ac. 2. 34.

d De. 28. 25, 43.

Da. 9. 26, 27.

Zec. 11. 6.

14. 1, 2.

e 1 Ti. 5. 20.

f La. 4. 10.

g Mar. 12. 38,

&c.

h ch. 11. 43.

i Is. 10. 2.

Mat. 23. 14.

2 Ti. 3. 6.

k Da. 12. 7.

Re. 11. 2.

l 1 Th. 2. 5.

mch. 10. 12, 14.

Ja. 3. 1.

n Ro. 11. 25.

o Mar. 12. 41.

p Da. 12. 1.

q See Mar.

12. 42.

q 2 Pe. 3. 10, 12.

r 2 Co. 8. 12.

s Re. 1. 7.

14. 14.

5 And^a as some spake of the temple, how it was adorned with goodly stones and gifts, he said,

6 As for these things which ye behold, the days will come, in the which^b there shall not be left one stone upon another, that shall not be thrown down.

7 And they asked him, saying, Master, but when shall these things be? and what sign will there be when these things shall come to pass?

8 And he said, Take^c heed that ye be not deceived: for many shall come in my name, saying, I am Christ; and^d the time draweth near: go ye not therefore after them.

9 But when ye shall hear of wars and commotions, be^e not terrified: for these things must first come to pass; but the end is not by and by.

10 Then said he unto them,^f Nation shall rise against nation, and kingdom against kingdom:

11 And great earthquakes shall be in divers places, and famines, and pestilences; and fearful sights and great signs shall there be from heaven.

12 But before all these, they shall lay their hands on you, and persecute you, delivering you up to the synagogues, and into prisons,^g being brought before kings^h and rulers for my name's sake.

13 Andⁱ it shall turn to you for a testimony.

14 Settle^j therefore in your hearts, not to^k meditate before what ye shall answer:

15 For I will give you a mouth and wisdom, which all your adversaries shall not be able to gainsay^l nor resist.

16 And^m ye shall be betrayed both by parents, and brethren, and kinsfolks, and friends; andⁿ some of you shall they cause to be put to death.

17 And ye shall be hated^o of all men for my name's sake.

18 But^p there shall not an hair of your head perish.

19 In your patience^q possess ye your souls.

20 And when ye shall see Jerusalem compassed with armies, then know that the desolation thereof is nigh.

21 Then let them which are in Judea flee to the mountains; & let them which are in the midst of it depart out; and let not them that are in the countries enter thereinto.

22 For these be the days of vengeance, that all^r things which are written may be fulfilled.

23 But woe unto them^s that are with child, and to them that give suck, in those days! for there shall be great distress in the land, and wrath upon this people.

24 And they shall fall by the edge of the sword, and shall be led away captive into all nations: and Jerusalem^t shall be trodden down of the Gentiles, until the times^u of the Gentiles be fulfilled.

25 And there shall be signs in the sun, and in the moon, and in the stars; and upon the earth distress^v of nations, with perplexity; the sea and the waves roaring;

26 Men's hearts failing them for fear, and for looking after those things which are coming on the earth: for the^w powers of heaven shall be shaken.

27 And then shall they see the Son of man coming^x in a cloud with power and great glory.

28 And when these things begin to come

to pass, then look up, & lift up your heads; for your redemption^a draweth nigh.

29 And^b he spake to them a parable; Behold the fig-tree, and all the trees;

30 When they now shoot forth, ye see and know of your own selves that summer is now nigh at hand.

31 So likewise ye, when ye see these things come to pass, know ye that the kingdom of God is nigh at hand.

32 Verily I say unto you, This generation shall not pass away till all be fulfilled.

33 Heaven^c and earth shall pass away: but my words shall not pass away.

34 And take heed^d to yourselves, lest at any time your hearts be overcharged with surfeiting,^e and drunkenness, and cares of this life, and so that day come upon you unawares.

35 For^f as a snare shall it come on all them that dwell on the face of the whole earth.

36 Watch^g ye therefore, and pray always, that ye may be accounted^h worthy to escape all these things that shall come to pass, and toⁱ stand before^j the Son of man.

37 And in the day-time he was teaching in the temple; and at night he went out, and abode in the mount^k that is called the mount of Olives.

38 And all ye people came early in ye morning to him in the temple, for to hear him.

CHAP. XXII.

NOW^l the feast of unleavened bread drew nigh, which is called the Passover.

2 And^m the chief priests and scribes sought how they might kill him; for they feared the people.

3 Thenⁿ ^o entered Satan into Judas surnamed Iscariot, being of the number of the twelve.

4 And he went his way, and communed with the chief priests and captains, how he might betray him unto them.

5 And they were glad, and covenanted^p to give him money.

6 And he promised, and sought opportunity to betray him unto them ^q in the absence of the multitude.

7 Then came the day^r of unleavened bread, when the passover must be killed.

8 And he sent Peter and John, saying, Go & prepare us the passover, that we may eat.

9 And they said unto him, Where wilt thou that we prepare?

10 And he said unto them, Behold, when ye are entered into the city, there shall a man meet you, bearing a pitcher of water; follow him into the house where he entereth in.

11 And ye shall say unto the good man of the house, The Master saith unto thee, Where is the guest-chamber, where I shall eat the passover with my disciples?

12 And he shall shew you a large upper room furnished: there make ready.

13 And they went, & found as he had said unto them: & they made ready the passover.

14 And^s when the hour was come, he sat down, and the twelve apostles with him.

15 And he said unto them, ^t With desire I have desired to eat this passover with you before I suffer:

16 For I say unto you, I will not any more eat thereof, until^u it be fulfilled in the kingdom of God.

17 And he took the cup, and gave thanks, and said, Take this, and divide it among yourselves:

18 For I say unto you, I will not drink

A. D. 33.

a Ro. 8. 23.

b Mat. 24. 32.

Mar. 13. 28.

c 1 Co. 10. 16.

11. 24. &c.

d Ps. 41. 9.

Jno. 13. 26.

e Is. 40. 8.

51. 6.

f ch. 24. 46.

Ac. 2. 23.

4. 28.

1 Co. 15. 3.

g Ro. 13. 12. 13.

1 Th. 5. 6. &c.

1 Pe. 4. 7.

h Is. 28. 1. 3.

1 Co. 6. 10.

i ch. 9. 46.

Mar. 9. 34.

k 1 Th. 5. 2.

2 Pe. 3. 10.

Re. 16. 15.

l Mat. 25. 13.

m Mat. 20. 25.

Mar. 10. 42.

n ch. 20. 35.

o Ps. 1. 5.

p Jude 24.

q 1 Pe. 5. 3.

3 Jn. 9. 10.

r Jn. 8. 1, 2.

s Jn. 13. 13. 14.

Phi. 2. 7.

t Mat. 26. 2.

Mar. 14. 1.

&c.

u Ps. 2. 2.

Ac. 4. 27.

v He. 4. 15.

w ch. 12. 32.

Mat. 25. 34.

1 Co. 9. 25.

1 Pe. 5. 4.

s Mat. 26. 14.

Mar. 14. 10.

&c.

Jn. 13. 2, 27.

y Re. 19. 9.

z Mat. 19. 23.

1 Co. 6. 2.

Re. 3. 21.

a 1 Pe. 5. 8.

b Am. 9. 9.

c Jn. 17. 9, 15.

He. 7. 25.

1 Jn. 2. 1.

d Zec. 11. 12.

e Ps. 51. 13.

Jn. 21. 15..

17.

^f or, without

tumult.

f Ex. XII.

g ch. 9. 3.

h Is. 53. 12.

i Mat. 26. 36.

Mar. 14. 32.

&c.

Jn. 13. 1, &c.

k Mat. 26. 20.

Mar. 14. 17.

y or, I have

heartily

desired.

l ch. 14. 15.

1 Co. 5. 7, 8.

Re. 19. 9.

d willing to

remove.

m Mat. 4. 11.

of the fruit of the vine, until the kingdom of God shall come.

19 And^e he took bread, and gave thanks, and brake it, and gave unto them, saying, This is my body, which is given for you: this do in remembrance of me.

20 Likewise also the cup after supper, saying, This cup is the new testament in my blood, which is shed for you.

21 But, behold, the hand of him that betrayeth me is with me^f on the table.

22 And truly the Son of man goeth, as it was determined: ^g but woe unto that man by whom he is betrayed!

23 And they began to inquire among themselves, which of them it was that should do this thing.

24 And^h there was also a strife among them, which of them should be accounted the greatest.

25 And he said unto them, Theⁱ kings of the Gentiles exercise lordship over them; and they that exercise authority upon them are called benefactors.

26 But^j ye shall not be so: but he that is greatest among you, let him be as the younger; and he that is chief, as he that doth serve.

27 For whether is greater, he that sitteth at meat, or he that serveth? Is not he that sitteth at meat? but^k I am among you as he that serveth.

28 Ye are they which have continued with me in my temptations.^l

29 And I appoint unto you a^m kingdom, as my Father hath appointed unto me;

30 Thatⁿ ye may eat and drink at my table in my kingdom, and sit on thrones, judging^o the twelve tribes of Israel.

31 And the Lord said, Simon, Simon, behold, Satan hath desired^p to have you, that he may sift^q you as wheat:

32 But I^r have prayed for thee, that thy faith fail not: and when thou art converted, strengthen^s thy brethren.

33 And he said unto him, Lord, I am ready to go with thee, both into prison, and to death.

34 And he said, I tell thee, Peter, the cock shall not crow this day, before that thou shalt thrice deny that thou knowest me.

35 And he said unto them, When^t I sent you without purse, & scrip, and shoes, lacked ye any thing? And they said, Nothing.

36 Then said he unto them, But now, he that hath a purse, let him take it, and likewise his scrip: and he that hath no sword, let him sell his garment, and buy one.

37 For I say unto you, that this that is written^u must yet be accomplished in me, And he was reckoned among the transgressors: for the things concerning me have an end.

38 And they said, Lord, behold, here are two swords. And he said unto them, It is enough.

39 And^v he came out, and went, as he was wont, to the mount of Olives; and his disciples also followed him.

40 And when he was at the place, he said unto them, Pray that ye enter not into temptation.

41 And he was withdrawn from them about a stone's cast, and kneeled down, and prayed,

42 Saying, Father, if thou be^w willing, remove this cup from me: nevertheless, not my will, but thine, be done.

43 And there appeared an angel^x unto him from heaven, strengthening him.

κύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν· διότι ἐγγίζει ἡ ὑπολύτρωσις ὑμῶν.

29 Καὶ εἶπε παραβολὴν αὐτοῖς· "Ἴδετε τὴν συκὴν καὶ πάντα τὰ δένδρα·

30 Ὅταν προβάλωσιν ἡδὴ, *βλέποντες ἀφ' ἑαυτῶν· γινώσκετε ὅτι ἤδη ἐγγύς τὸ θέρος ἐστίν·

31 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

32 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα γένηται.

33 Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι.

34 Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς, μήποτε *βαρυνθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ, καὶ μέθῃ, καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ αἰφνιδίος ἐφ' ὑμᾶς ἐπιστῇ ἡ ἡμέρα *ἐκείνη·

35 Ὡς παγίς γὰρ ἐπελεύσεται ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς.

36 Ἀγρυπνεῖτε οὖν, ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι, ἵνα καταβῶντες ἐκφυγεῖν ταῦτα πάντα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἐμπροσθεν τοῦ νιοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

37 Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος πηλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Ἑλαιῶν.

38 Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὠρθίριζε πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

Κεφ. κβ'. XXII.

ἩΓΓΙΖΕΤΑΙ δὲ ἡ ἐορτὴ τῶν ἁζύμων, ἡ λεγομένη Πάσχα.

2 Καὶ ἐζήτουν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Γραμματεῖς τὸν, πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν· ἐφοβούντο γὰρ τὸν λαόν.

3 Εἰσῆλθε δὲ ὁ ὁ Σατανᾶς εἰς Ἰουδαν τὸν ἐπικαλούμενον Ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα.

4 Καὶ ἀπελθὼν συνεδάλησε τοῖς Ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς στρατηγοῖς τὸ, πῶς αὐτὸν παραδῶ αὐτοῖς.

5 Καὶ ἐχάρησαν· καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι.

6 Καὶ ἐξωμολόγησε· καὶ ἐζήτηε εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν αὐτοῖς ἄτερ ὄχλου.

7 Ἦλθε δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἁζύμων, ἐν ᾗ ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα.

8 Καὶ ἀπέστειλε Πέτρον καὶ Ἰωάννην, εἰπών· Πορευθέντες ἐτοιμάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα φάγωμεν.

9 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Ποῦ θέλεις ἐτοιμάσωμεν;

10 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἰδοὺ, εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν, συναντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν οὗ εἰσπορεύεσθαι.

11 Καὶ ἔρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆς οἰκίας· Δέχει σοὶ ὁ διδάσκαλος· Ποῦ ἐστὶ τὸ κατάλυμα, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μὴ φάγω;

12 Κἀκεῖνος ὑμῖν δείξει *ἀνώγειν· μέγα ἔσθραμνόν· ἐκεῖ ἐτοιμάσατε.

13 Ἀπελθόντες δὲ εὗρον καθὼς εἶρηκεν αὐτοῖς· καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

14 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσε, καὶ οἱ δώδεκα ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ.

15 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοῖς· Ἐπιθυμία ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν, πρὸ τοῦ με παθεῖν.

16 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ φάγω ἐξ αὐτοῦ, ἕως ὅτου *πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

17 Καὶ δεξιόμενος *ποτήριον, εὐχαριστήσας εἶπε· Λάβετε τοῦτο, καὶ διαμερίσατε ἑαυτοῖς.

18 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ πῖω ἄπὸ τοῦ

γεννήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως ὅτου ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἔλθῃ.

19 Καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχαριστήσας ἔκλασε· καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων· Τοῦτο ἐστὶ τὸ σῶμά μου, *ὃ τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.

20 Ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον, μετὰ τὸ δεῖπνῆσαι, λέγων· Τοῦτο τὸ ποτήριον, ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἱματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυνόμενον·

21 Πλὴν ἰδοὺ, ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης.

22 Καὶ ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου πορεύεται κατὰ τὸ ὄρισμένον· πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ παραδίδοται.

23 Καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συζητεῖν πρὸς ἑαυτὰς, τὸ, τίς ἅρα εἶη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν.

24 Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ, τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μέγας.

25 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν· καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν ἐνεργέται καλούνται.

26 Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως· ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν, γεγέσθω ὡς ὁ νεώτερος· καὶ ὁ ἡγούμενος, ὡς ὁ διακωνῶν.

27 Τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος, ἢ ὁ διακωνῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δὲ εἰμι ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ διακωνῶν.

28 Ὑμεῖς δὲ ἔστε οἱ διαμεμενηκότες μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου.

29 Κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν, καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ *μου, βασιλείαν·

30 ἵνα ἑσθίητε καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου *ἐν τῇ βασιλείᾳ μου· καὶ καθίσσησθε ἐπὶ θρόνων, κρινόντες τὰς δώδεκα φυλὰς τῆς Ἰσραὴλ.

31 *Εἶπε δὲ ὁ Κύριος· Σίμων, Σίμων, ἰδοὺ ὁ Σατανᾶς ἐξήτησά σοι ὑμᾶς, ὥς σινιάσαι ὡς τὸν σίτον·

32 Ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ, ἵνα μὴ ἐκλείπῃ ἡ πίστις σου· καὶ σὺ ποτε ἐπιστρέψας, στήριξον τοὺς ἀδελφούς σου.

33 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Κύριε, μετὰ σοῦ ἔτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι.

34 Ὁ δὲ εἶπε· Λέγω σοι, Πέτρε, οὐ μὴ φωνήσῃς σημεριον ἄλεκτωρ, πρὶν ἢ τρίς ἀπαρνήσῃ *μὴ εἰδέναι με.

35 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλάντιον, καὶ πῆρας, καὶ ὑποδημάτων, μὴ τινας ὑστερήσατε; Οἱ δὲ εἶπον· Οὐδενός.

36 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς· Ἀλλὰ νῦν, ὁ ἔχων βαλάντιον, *ἀράτω, ὁμοίως καὶ πῆραν· καὶ ὁ μὴ ἔχων, *πωλησάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ ἀγοράσάτω μάχαιραν.

37 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι *ἐπὶ τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τό· Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη. Καὶ γὰρ *τὰ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει.

38 Οἱ δὲ εἶπον· Κύριε, ἰδοὺ μάχαιρα ἔωδε δύο. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἰκανόν ἐστί!

39 Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἑλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

40 Γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου, εἶπεν αὐτοῖς· Προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν.

41 Καὶ αὐτὸς ἀπεσπάρσθη ἀπ' αὐτῶν ὥσπερ λίθον βολήν, καὶ θείς τὰ γόνατα προσήνεχτο.

42 Λέγων· Πάτερ, εἰ βούλει *παρενεγκεῖν τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ θέλημά μου, ἀλλὰ τὸ σὸν γεγέσθω.

43 *Ὡφθῃ δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ, ἐνίσχυσεν αὐτόν.

44 Καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ, ἐκτενέστερον προσήχητο· ἐγένετο δὲ ὁ ἰδρὼς αὐτοῦ ὥσπερ θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν.
45 Καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἔλθων πρὸς τοὺς μαθητάς· αὐτοῦ, εὗρεν αὐτοὺς κοιμωμένους ἀπὸ τῆς λύπης.

46 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τί καθεύδετε; ἀναστάντες προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθῃτε εἰς πειρασμόν.

47 Ἐτι δὲ αὐτὸν λαλοῦντος, ἰδοὺ ὄχλος, καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας, εἰς τῶν δώδεκα, προήρχετο αὐτῶν, καὶ ἡγγίσε τῷ Ἰησοῦ φιλησάαι αὐτόν.

48 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἰούδα, φιλήματι τὸν νιόν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως;

49 Ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον, εἶπον αὐτῷ· Κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρᾳ,

50 καὶ ἐπάταξεν εἰς τὴν ἐξ αὐτῶν τὸν δοῦλον τοῦ Ἀρχιερέως, καὶ ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ οὖς τὸ δεξιόν.

51 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· Ἐὰν ἔως τοῦτου. Καὶ ἀψάμενος τοῦ ὠτίου αὐτοῦ, ἰάσατο αὐτόν.

52 Εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους· ἔπ' αὐτὸν Ἀρχιερεῖς, καὶ στρατηγοὺς τοῦ ἱεροῦ, καὶ Πρεσβυτέρους· Ὡς ἐπὶ λόστην ἐξεληλύθατε μετὰ μαχαίρῃ καὶ ῥυλῶν;

53 Καθ' ἡμέραν ὄντος μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ, οὐκ ἐξετείνετε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ· ἀλλ' αὕτη ὑμῶν ἐστὶν ἡ ὥρα, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους.

54 Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἡγάγον, καὶ εἰσήγαγον αὐτόν· εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἀρχιερέως. Ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν.

55 Ἀψάντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς, καὶ συγκαθίσαντων αὐτόν, ἐκάθητο ὁ Πέτρος ἐν μέσῳ αὐτῶν.

56 Ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς, καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ, εἶπε· Καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν.

57 Ὁ δὲ ἠρνήσατο αὐτόν, λέγων· Γύναι, οὐκ οἶδα αὐτόν.

58 Καὶ μετὰ βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτόν, ἔφη· Καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. Ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν· Ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί.

59 Καὶ διαστάσης ὥσπερ ὥρας μῆδος, ἄλλος τις διάσχιζέτω, λέγων· Ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος μετ' αὐτοῦ ἦν· καὶ γὰρ Γαλιλαῖος ἐστίν.

60 Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος· Ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. Καὶ παραχρῆμα, ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ, ἐφώνησεν ὁ ἡλεκτωρ.

61 Καὶ στραφεὶς ὁ Κύριος ἐνέβλεψε τῷ Πέτρῳ· καὶ ὑπεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ λόγον τοῦ Κυρίου, ὡς εἶπεν αὐτῷ· Ὅτι πρὶν ἡλεκτορὰ φωνῆσαι, ἀπαρήσῃ με τρίς.

62 Καὶ ἐξελθὼν ἔξω ὁ Πέτρος· ἔκλαυσε πικρῶς.

63 Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες τὸν Ἰησοῦν, ἐνέπαιζον αὐτῷ, δέροντες.

64 Καὶ περικαλύψαντες αὐτόν, ἔτυπον αὐτὸ τὸ πρόσωπον· καὶ ἐπηρώτων αὐτόν, λέγοντες· Προφῆτευσον, τίς ἐστὶν ὁ παῖσας σε.

65 Καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν.

66 Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ, Ἀρχιερεῖς τε καὶ Γραμματεῖς, καὶ ἀνήγαγον αὐτόν εἰς τὸ συνέδριον· ἑαυτῶν, λέγοντες· Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός· εἰπέ ἡμῖν.

67 Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε·

68 Ἐὰν δὲ καὶ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῇτέ

μοι, ἡ ἀπολύω.

69 Ἀπὸ τοῦ νῦν ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ.

70 Εἶπον δὲ πάντες· Σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ; Ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη· Ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐγὼ εἰμὶ.

71 Οἱ δὲ εἶπον· Τί ἐτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτυρίας; αὐτοὶ γὰρ ἠκέσαμεν ἀπὸ τῆς σωματικῆς αὐτῆς.

Κεφ. κγ'. XXIII.
ΚΑΙ ἀναστὰν ἅπαν τοὺς πληθὺς αὐτῶν, ἡγάγεν αὐτὸν ἐπὶ τὸν Πιλάτον.

2 Ἦρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ, λέγοντες· Τοῦτον εὗρομεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος, καὶ κωλύοντα Καίσαρι φόρους διδόναι, λέγοντα ἑαυτὸν Χριστὸν βασιλεῖα εἶναι.

3 Ὁ δὲ Πιλάτος ἐπηρώτησεν αὐτόν, λέγων· Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ, ἔφη· Σὺ λέγεις.

4 Ὁ δὲ Πιλάτος εἶπε πρὸς τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους· Οὐδὲν εὗρισκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ.

5 Οἱ δὲ ἐπίσχυον, λέγοντες· Ὅτι ἀνασείει τὸν λαόν, διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε.

6 Πιλάτος δὲ, ἀκούσας Γαλιλαίαν, ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἀνθρώπος Γαλιλαῖος ἐστίν.

7 Καὶ ἐπιγινούς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρώδου ἐστίν, ἀνέπεμψεν αὐτόν πρὸς Ἡρώδην, ὄντα καὶ αὐτόν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταῖς ταῖς ἡμέραις.

8 Ὁ δὲ Ἡρόδης, ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, ἐχάρη· ἵνα γὰρ θέλων ἐξ ἱκανοῦ ἰδεῖν αὐτόν, διὰ τὸ ἀκοῦειν πολλὰ· περὶ αὐτοῦ· καὶ ἡλπίζε· τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον.

9 Ἐπηρώτα δὲ αὐτόν ἐν λόγοις ἱκανοῖς· αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ.

10 Εἰστήκεισαν δὲ οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Γραμματεῖς, εὐτόνος κατηγοροῦντες αὐτόν.

11 Ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ Ἡρόδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτῆς, καὶ ἐμπαΐξας, περιβαλὼν αὐτόν ἐσθῆτα λαμπρὰν, ἀνέπεμψεν αὐτόν τῷ Πιλάτῳ.

12 Ἐγένετο δὲ φίλοι ὅ τε Πιλάτος καὶ ὁ Ἡρόδης ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων· προὔπῃρχον γὰρ ἐν ἐχθρόν· ὅντες πρὸς ἑαυτούς.

13 Πιλάτος δὲ, συγκαλεσάμενος τοὺς Ἀρχιερεῖς, καὶ τοὺς ἄρχοντας, καὶ τὸν λαόν,

14 Εἶπε πρὸς αὐτούς· Προσηγέκατέ μοι τὸν ἀνθρώπον τούτον, ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν· καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας, οὐδὲν εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον, ὃν κατηγορεῖτε κατ' αὐτόν.

15 Ἀλλ' οὐδὲ Ἡρόδης· ἀνέπεμψα γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτόν, καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶ πεπραγμένον ὑπ' αὐτοῦ.

16 Πραγμαζόμενος οὖν αὐτόν ἀπολύσω.

17 Ἀνάγκην δὲ εἶχεν ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ ἐορτὴν ἑνῆς.

18 Ἀνέκραξαν δὲ παμπληθεῖ, λέγοντες· Αἶρε τούτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν Βαραββᾶν.

19 Ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει, καὶ φόνον, βεβλημένος εἰς φυλακὴν.

20 Πάλιν οὖν ὁ Πιλάτος προσεφώνησε, θέλων ἀπολύσαι τὸν Ἰησοῦν.

21 Οἱ δὲ ἐπεφώνουν, λέγοντες· Σταύρωσον, σταύρωσον αὐτόν.

22 Ὁ δὲ τρίτον εἶπε πρὸς αὐτοῖς· Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὗρον ἐν αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτόν ἀπολύσω.

23 Οἱ δὲ ἐπέκριντο φωναῖς μεγάλαις, αὐτοῦ· μενοὶ αὐτόν σταυρῶσθαι· καὶ κατισχύον αἱ φωναὶ αὐτῶν, καὶ τῶν Ἀρχιερέων.

24 Ὁ δὲ Πιλάτος ἐπέκρινε γενέσθαι τὸ

44 And^a being in an agony, he prayed more earnestly: and his sweat was as it were great drops of blood falling down to the ground.

45 And when he rose up from prayer, and was come to his disciples, he found them sleeping for sorrow,

46 And said unto them, Why sleep ye? rise and pray,^d lest ye enter into temptation.

47 And while he yet spake, behold^f a multitude, and he that was called Judas, one of the twelve, went before them, and drew near unto Jesus, to kiss him.

48 But Jesus said unto him, Judas, betrayest thou the Son of man with a kiss?

49 When they which were about him saw what would follow, they said unto him, Lord, shall we smite with the sword?

50 And one of them smote a servant of the high priest, and cut off his right ear.

51 And Jesus answered and said, Suffer ye thus far. And he touched his ear, and healed him.

52 Then Jesus said unto the chief priests, and captains of the temple, and the elders, which were come to him, Be ye come out as against a thief, with swords and staves?

53 When I was daily with you in the temple, ye stretched forth no hands against me: but this is your hour,ⁿ and the power of darkness.

54 Then took they him, and led him, and brought him into the high priest's house. And Peter followed afar off.

55 And when they had kindled a fire in the midst of the hall, and were set down together, Peter sat down among them.

56 But^a a certain maid beheld him as he sat by the fire, and earnestly looked upon him, and said, This man was also with him.

57 And he denied him, saying, Woman, I know him not.

58 And after a little while^w another saw him, and said, Thou art also of them. And Peter said, Man, I am not.

59 And about the space of one hour after, another^x confidently affirmed, saying, Of a truth this fellow also was with him: for he is a Galilean.

60 And Peter said, Man, I know not what thou sayest. And immediately, while he yet spake, the cock crow.

61 And the Lord turned, and looked upon Peter. And^z Peter remembered the word of the Lord, how he had said unto him, Before^a the cock crow, thou shalt deny me thrice.

62 And^c Peter went out, and wept bitterly.

63 And^d the men that held Jesus mocked him, and smote him.

64 And when they had blindfolded him, they struck him on the face, and asked him, saying, Prophecy, who is it that smote thee?

65 And many other things blasphemously spake they against him.

66 And^f as soon as it was day, the elders of the people and the chief priests and the scribes came together, and led him into their council, saying,

67 Art^g thou the Christ? tell us. And he said unto them, If I tell you, ye will not believe:

68 And if I also ask you, ye will not answer me, nor let me go.

69 Hereafter shall the Son of man sit on the right handⁱ of the power of God.

70 Then said they all, Art thou then

A. D. 33.

a La. 1. 12.
Jno. 12. 27.

He. 5. 7.
b Mat. 27. 2,

11, &c.
Mar. 15. 1,

&c.
Jno. 18. 28,

&c.
c Zec. 11. 8.

d ver. 40.
e ver. 5.

Ac. 16. 20, 21.
17. 6, 7.

f Mat. 26. 47,
&c.

Mar. 14. 43,
&c.

Jno. 18. 3, &c.
g Mat. 17. 27,

22, 21.
Mar. 12. 17.

h Jno. 18. 36.
19. 12.

i 1 Ti. 6. 13.
h Jno. 18. 38.

19. 4.
He. 7. 26.

1 Pe. 2. 22.
l Ps. 57. 4.

m ch. 3. 1.
n Job 20. 5.

Jno. 12. 27.
o ch. 9. 9.

p Mat. 14. 1.
Mar. 6. 14.

q 2 Ki. 5. 11.
r Ps. 38. 13, 14.

39. 1, 9.
Is. 53. 7.

s Mat. 26. 69.
Mar. 14. 66,

69.
Jno. 18. 17.

t Is. 49. 7.
53. 3.

u Jno. 19. 5.
v Ac. 4. 27.

w Mat. 26. 71.
Mar. 14. 69.

x Mat. 26. 73.
Mar. 14. 70.

Jno. 18. 26.
y ver. 4.

z Mat. 26. 75.
Mar. 14. 72.

a ver. 34.
b Is. 53. 5.

c Ps. 130. 1, 4.
143. 1, 4.

Je. 31. 18.
Eze. 7. 16.

1 Co. 10. 12.
2 Co. 7. 10, 11.

d Mat. 26. 67.
68.

Mar. 14. 65.
e Ac. 3. 14.

f Mat. 27. 1.
Ac. 4. 26, 28.

g Mat. 26. 63,
&c.

Mar. 14. 61,
&c.

h ver. 5.
Ps. 22. 12.

i He. 1. 3.
8. 1.

Re. 3. 21.
β or, assent-

ed.

the Son of God? And he said unto them, Ye say that I am.

71 And they said, What need we any further witness? for we ourselves have heard of his own mouth.

CHAP. XXIII.

AND^b the whole multitude of them arose, and led him unto Pilate.

2 And they began to accuse^c him, saying, We found this fellow^e perverting the nation, and forbidding to give tribute^g to Cesar, saying that he^h himself is Christ a King.

3 And Pilate asked him, saying, Art thou the King of the Jews? Andⁱ he answered him, and said, Thou sayest it.

4 Then said Pilate to the chief priests and to the people, I find no^k fault in this man.

5 And they were the more fierce,^l saying, He stirreth up the people, teaching, throughout all Jewry, beginning from Galilee to this place.

6 When Pilate heard of Galilee, he asked whether the man were a Galilean.

7 And as soon as he knew that he belonged unto Herod's^m jurisdiction, he sent him to Herod, who himself also was at Jerusalem at that time.

8 And when Herod saw Jesus, he was exceeding glad: for^o he was desirous to see him of a long season, because^p he had heard many things of him; and^q he hoped to have seen some miracle done by him.

9 Then he questioned with him in many words; but^r he answered him nothing.

10 And the chief priests and scribes stood and vehemently accused him.

11 And Herod with his men of war set him at nought,^t and mocked him, and arrayed him in a gorgeous^u robe, and sent him again to Pilate.

12 And the same day Pilate and^v Herod were made friends together: for before they were at enmity between themselves.

13 And Pilate, when he had called together the chief priests and the rulers and the people,

14 Said unto them, Ye have brought this man unto me, as one that perverteth the people; and, behold, I,^y having examined him before you, have found no fault in this man, touching those things whereof ye accuse him:

15 No, nor yet Herod: for I sent you to him; and, lo, nothing worthy of death is done unto him.

16 I will therefore chastise^b him, and release him.

17 (For of necessity he must release one unto them at the feast.)

18 And they cried out all at once, saying, Away with this man, and release unto us Barabbas:

19 (Who for a certain sedition made in the city, and for murder,^g was cast into prison.)

20 Pilate therefore, willing to release Jesus, spake again to them.

21 But they cried, saying, Crucify him, crucify him.

22 And he said unto them the third time, Why, what evil hath he done? I have found no cause of death in him: I will therefore chastise him, and let him go.

23 And they were instant^k with loud voices, requiring that he might be crucified. And the voices of them and of the chief priests prevailed.

24 And Pilate β gave sentence that it

should be as they^a required.

25 And he released unto them^b him that for sedition and murder was cast into prison, whom they had desired; but he delivered Jesus to their will.

26 And^d as they led him away, they laid hold upon one Simon, a Cyrenian, coming out of the country, and on him they laid the cross, that he might bear it after Jesus.

27 And there followed him a great company of people, and of women, which also bewailed and lamented him.

28 But Jesus turning unto them, said, Daughters of Jerusalem, weep not for me, but weep for yourselves, and for your children.

29 For, behold, the days^k are coming, in the which they shall say, Blessed are the barren, and the wombs that never bare, and the paps which never gave suck.

30 Then^f shall they begin to say to the mountains, Fall on us; and to the hills, Cover us.

31 For^m if they do these things in a green tree, what shall be done in the dry?

32 And there were also two other, malefactors,^p led with him to be put to death.

33 And when they were come to the place, which is called^h Calvary, there they crucified him, and the malefactors, one on the right hand, and the other on the left.

34 Then said Jesus, Father,^q forgive them; for they know not what they do. And they parted his raiment, and cast lots.

35 And the people stood beholding. And the rulers also with them^r derided him, saying, He saved others; let him save himself, if he be Christ, the chosen of God.

36 And the soldiers also mocked him, coming to him, and offering him vinegar.

37 And saying, If thou be the King of the Jews, save thyself.

38 And a superscription also was written over him, in letters of Greek, and Latin, and Hebrew, THIS IS THE KING OF THE JEWS.

39 And one^w of the malefactors which were hanged railed on him, saying, If thou be Christ, save thyself and us.

40 But the other answering, rebuked him, saying, Dost not thou fear^v God, seeing thou art in the same^x condemnation?

41 And we indeed justly; for we receive the due reward of our deeds: but this man hath done nothing^y amiss.

42 And he said unto Jesus, Lord, remember^z me when thou comest into thy kingdom.

43 And Jesus said unto him, Verily^a I say unto thee, To-day shalt thou be with me in paradise.^d

44 And it was about the sixth hour, and there was darkness over all the earth until the ninth hour.

45 And the sun was darkened, and the veil of the temple was rent in the midst.

46 And when Jesus had cried with a loud voice, he said, Father, into^f thy hands I commend my spirit: and^g having said thus, he gave up the ghost.

47 Now when the centurion saw what was done, he glorified God, saying, Certainly this was a righteous man.

48 And all the people that came together to that sight, beholding the things which were done, smote their breasts, and returned.

49 And all his acquaintance, and the

A. D. 33.

a Ex. 23. 2.

b Ac. 3. 14.

c Ps. 38. 11.

d Mat. 27. 32.

142. 4.

8c.

Mar. 15. 21.

8c.

Jno. 19. 17.

e ch. 2. 25. 38.

Mar. 15. 43.

f Is. 53. 9.

g Mat. 27. 62.

h ch. 21. 23.

Mat. 24. 19.

i ver. 49.

ch. 8. 2.

k Is. 2. 19.

Ho. 10. 8.

Re. 6. 16.

9. 6.

l Mar. 16. 1.

m Pr. 11. 31.

Je. 25. 29.

Eze. 20. 47.

21. 4.

1 Pe. 4. 17.

n Ex. 20. 8. 10

o Mat. 28. 1. &c

Mar. 16. 2. &c

Jno. 20. 1. &c

p Is. 53. 12.

8c.

8c.

q Mat. 5. 44.

Ac. 7. 60.

1 Co. 4. 12.

r Ps. 22. 7.

s Jno. 20. 12.

Ac. 1. 10.

y or, him

that liveth,

Re. 1. 18.

t ch. 9. 22.

Mat. 16. 21.

17. 23.

Mar. 8. 31.

9. 31.

Jno. 2. 22.

u ch. 17. 34. 36

v Ps. 36. 1.

w ch. 8. 3.

x Je. 5. 3.

y 1 Pe. 1. 19.

z Ge. 19. 14.

2 Ki. 7. 2.

Job 9. 16.

Ps. 126. 1.

Ac. 12. 9. 15.

a Ps. 106. 4. 5.

Ro. 10. 9. 10.

1 Co. 6. 10. 11

b Jno. 20. 3. 6.

c Ro. 5. 20. 21.

d 2 Co. 12. 4.

Re. 2. 7.

e Mar. 16. 12.

8c.

f Ps. 31. 5.

1 Pe. 2. 23.

g Mat. 27. 50.

8c.

Mar. 15. 37.

8c.

Jno. 19. 30.

h ver. 36.

Mal. 3. 16.

Mat. 13. 20.

i Jno. 20. 14. 15

21. 4.

k Jno. 19. 25.

women that followed him from Galilee, stood afar^c off, beholding these things.

50 And, behold, there was a man named Joseph, a counsellor; and he was a good man, and a just:

51 (The same had not consented to the counsel and deed of them;) he was of Arimathea, a city of the Jews: who^e also himself waited for the kingdom of God.

52 This man went unto Pilate, and begged the body of Jesus.

53 And he took it down, and wrapped it in linen, and laid it in a^f sepulchre that was hewn in stone, wherein never man before was laid.

54 And that day was the^g preparation, and the sabbath drew on.

55 And the womenⁱ also, which came with him from Galilee, followed after, and beheld the sepulchre, and how his body was laid.

56 And they returned, and^j prepared spices & ointments; and rested the sabbath-day, accordingⁿ to the commandment.

CHAP. XXIV.

NOW^o upon the first day of the week, very early in the morning, they came unto the sepulchre, bringing the spices which they had prepared, and certain others with them.

2 And they found the stone rolled away from the sepulchre.

3 And they entered in, and found not the body of the Lord Jesus.

4 And it came to pass, as they were much perplexed thereabout, behold,^e two men stood by them in shining garments:

5 And as they were afraid, and bowed down their faces to the earth, they said unto them, Why seek ye^g the living among the dead?

6 He is not here, but is risen: remember how he spake^h unto you when he was yet in Galilee,

7 Saying, The Son of man must be delivered into the hands of sinful men, and be crucified, and the third day rise again.

8 And they remembered his words,

9 And returned from the sepulchre, and told all these things unto the eleven, and to all the rest.

10 It was Mary Magdalene, and^w Joanna, and Mary the mother of James, and other women that were with them, which told these things unto the apostles.

11 And their words seemed to them as idle tales,^z and they believed them not.

12 Then^b arose Peter, and ran unto the sepulchre; and stooping down, he beheld the linen clothes laid by themselves, and departed, wondering in himself at that which was come to pass.

13 And, behold, two^c of them went that same day to a village called Emmaus, which was from Jerusalem about threescore furlongs.

14 And they talked together of all these things which had happened.

15 And it came to pass, that, while they communed^k together and reasoned, Jesus himself drew near, and went with them.

16 But their eyes were holden,ⁱ that they should not know him.

17 And he said unto them, What manner of communications are these that ye have one to another, as ye walk, and are sad?

18 And the one of them, whose name was Cleopas,^k answering said unto him, Art thou only a stranger in Jerusalem, and

αἷτημα αὐτῶν.

25 Ἀπέλυσε δὲ ἡ αὐτοῖς τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον εἰς τὴν φυλακὴν, ὃν ᾔτηστο τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκε τῷ θελήματι αὐτῶν.

26 Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτὸν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνός τινος Κυρηναίου τοῦ ἐρχομένου ἀπ' ἀγροῦ, ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν, φέρειν ὀπισθεν τοῦ Ἰησοῦ.

27 Ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ, καὶ γυναικῶν αἱ καὶ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρόνον αὐτόν.

28 Στραφεῖς δὲ πρὸς αὐτὰς ὁ Ἰησοῦς, εἶπε· Θυγατέρες Ἰερουσαλὴμ, μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμὲ, πλην ἐφ' ἑαυτὰς κλαίετε, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν.

29 Ὅτι ἰδοὺ, ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσι· Μακάριαι αἱ στεῖραι, καὶ κοιλίαι αἱ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἱ οὐκ ἐθήλασαν!

30 Τότε ἔρξονται λέγειν τοῖς ὅρεσι, Πέσετε ἐφ' ἡμᾶς· καὶ τοῖς βουνοῖς, Καλύψατε ἡμᾶς.

31 Ὅτι εἰ ἐν τῷ ἡγρῷ ἔσθω ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ἔρῳ τί γένηται;

32 Ἦγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο, κακοῦργοι, σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι.

33 Καὶ ὅτε ᾤπληθον ἑπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον Κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτόν, καὶ τοὺς κακούργους· ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν.

34 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγε· Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· ὃν γὰρ οὐδαὶς τί ποιοῦσι. Διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἔβαλον ὡς κλῆρον!

35 Καὶ εἰστίκει ὁ λαὸς θεωρῶν. Ἐξεμυκτίζον δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτοῖς, λέγοντες· Ἄλλους ἔσωσε, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ οὗτος ἐστὶν ὁ Χριστὸς ὁ τοῦ Θεοῦ ἐκλεκτός.

36 Ἐνέπαιζον δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται, προσερχόμενοι, καὶ ὄξος προσφέροντες αὐτῷ,

37 Καὶ λέγοντες· Εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν.

38 Ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφή γεγραμμένη ἑπ' αὐτῷ· γράμμασιν Ἑλληνικοῖς καὶ Ῥωμαϊκοῖς καὶ Ἑβραϊκοῖς! ΟΥΤΟΣ ΕΣΤΙΝ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ.

39 Εἷς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτόν, λέγων· Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς.

40 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπετίμα αὐτῷ, λέγων· Οὐδὲ φοβῆθαι σὺ τὸν Θεόν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ;

41 Καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως ᾔδια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ὑπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄποπον ἐπράξε.

42 Καὶ ἔλεγε τῷ Ἰησοῦ· Μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου!

43 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ.

44 Ἦν δὲ ὡσεὶ ὥρα ἕκτη, καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν, ἕως ὥρας ἐνάτης.

45 Ὅτι Καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος, καὶ ἐσχίσθη τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον.

46 Καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς εἶπε· Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου. Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐξέπνευσεν.

47 Ἰδὼν δὲ ὁ ἐκατόνταρχος τὸν γενομένον, ἐδόξασε τὸν Θεόν, λέγων· Ὅντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν.

48 Καὶ πάντες οἱ συμπαραγενομένοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, θεωροῦντες τὰ γενόμενα, τύπτοντες ἑαυτῶν τὰ στήθη ὑπέστρεφον.

49 Εἰστίθεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτοῦ

μακρόθεν, καὶ γυναῖκες αἱ συνακολουθήσασαι αὐτῷ ἐπὶ τῆς Γαλιλαίας, ὀρώσαι ταῦτα.

50 Καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσήφ, βουλευτῆς ὑπάρχων, ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος,

51 (Οὗτος οὐκ ἦν συγκατατεθειμένος τῇ βεβλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν,) ἀπὸ Ἀριμαθαίας πόλεως τῶν Ἰουδαίων ὃς καὶ προσεδέχετο καὶ αὐτὸς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ·

52 Οὗτος, προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ, ᾔτησατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.

53 Καὶ καθελὼν αὐτό, ἐνετύλιξεν αὐτό σινδόνι, καὶ ἔθηκεν αὐτό ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὗ οὐκ ἦν οὐδέν τι οὐδεὶς κείμενος.

54 Καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευῆ, καὶ σάββατον ἐπέφωσκε.

55 Κατακολουθήσασαι δὲ καὶ γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν συνεληλυθῆσαι αὐτῷ ἐκ τῆς Γαλιλαίας, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον, καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ.

56 Ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα· καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν.

Κεφ. κδ'. XXIV.

Τῇ δὲ μίᾳ τῶν σαββάτων, ὄρθρου βαθέος ἦλθον ἐπὶ τὸ μνήμα, φέρονσαι ἃ ἡτοίμασαν ἀρώματα· καὶ τινες σὺν αὐταῖς.

2 Εὗρον δὲ τὸν λίθον ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου.

3 Καὶ εἰσελθοῦσαι οὐκ εὗρον τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

4 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ ἰδοὺ, δύο ἄνδρες ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθήσεσιν ἀστραποῦσαις.

5 Ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν, καὶ κλινῶσάν τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν, εἶπον πρὸς αὐτάς· Τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν;

6 Οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλ' ἡγέρθη. Μνήσθητε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν, ἔτι ὧν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ,

7 Λέγων· Ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν, καὶ σταυρωθῆναι· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι.

8 Καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ρημάτων αὐτοῦ.

9 Καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου, ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα τοῖς ἑνδεκα καὶ πᾶσι τοῖς Λοιτοῖς.

10 Ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία, καὶ Ἰωάννα, καὶ Μαρία Ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς, αἱ ἔλεγον αὐτὰς πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα.

11 Καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα αὐτῶν, καὶ ἠπίστουν αὐταῖς.

12 Ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον· καὶ παρακίνας βλέπει τὰ ὀθῶνια κείμενα μόνα· καὶ ἀπῆλθε, πρὸς ἑαυτὸν θανμάζων τὸ γεγονός.

13 Καὶ ἰδοὺ, δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἑξήκοντα ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ, ἢ ὄνομα Ἐμμαῶς.

14 Καὶ αὐτοὶ ὁμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων.

15 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμίλῳ αὐτοῦς, καὶ συζητεῖν, καὶ αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπυρεύετο αὐτοῖς.

16 Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπὶγνῶναι αὐτόν.

17 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· Τίνες οἱ λόγοι ἔστω, οὓς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατῆντες, καὶ ἔστε σκυθρωποί;

18 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εἷς, ὃ ὄνομα Κλεόπας, εἶπε πρὸς αὐτόν· Σὺ μόνος παροικεῖς ὧν Ἱερουσαλὴμ,

καὶ οὐκ ἔγνωσεν τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις;

19 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ποῖα; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης, δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ·

20 Ὅπως τε παρέδωκαν αὐτὸν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν.

21 Ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ὁ μέλλων λυτρώσθαι τὸν Ἰσραὴλ· ἀλλὰ γε σὺν πασὶν ταύτοις, τρίτην ταύτην ἡμέραν ἔχει σήμερον, ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγένετο.

22 Ἀλλὰ καὶ γυναῖκες τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς, γενόμεναι ὀρθραὶ ἐπὶ τὸ μνημεῖον.

23 Καὶ μὴ εἰροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ, ἦλθον, λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέναι, οἱ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν.

24 Καὶ ἀπῆλθον τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὑρον οὕτω καθως καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον· αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον!

25 Καὶ αὐτὸς εἶπε πρὸς αὐτοὺς· Ὡ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ προφῆται.

26 Οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν, καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ;

27 Καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωσέως, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν, διηρμήνευεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ ἑαυτοῦ.

28 Καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο· καὶ αὐτὸς ᾠροῦντο πορεύεσθαι.

29 Καὶ παρεβιάσαντο αὐτόν, λέγοντες· Μείνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἐσπέραν ἐστὶ, καὶ κέκλικεν ἡ ἡμέρα. Καὶ εἰσῆλθε τοῦ μείναι σὺν αὐτοῖς.

30 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτόν μετ' αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρτον, εὐλόγησε, καὶ κλάσας ἐπέδιδον αὐτοῖς.

31 Αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν.

32 Καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλους· Οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὥς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὥς διηνοίγειν ἡμῖν τὰς γραφάς;

33 Καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ὑπέστρεψεν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ εὑρον συνηθροισμένους τοὺς ἑνδεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς,

34 λέγοντας· ὅτι ἡγέρθη ὁ Κύριος ὄντως, καὶ ὥφθη Σίμωνι.

35 Καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὥς ἐγένωσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.

36 Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλοῦντων, αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς· Εἰρήνῃ ὑμῖν!

37 Πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν· πνεῦμα! θεωρεῖν.

38 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τί τεταραγμένοι ἐστέ, καὶ διατί διαλογισμοὶ ἀναβαίνουνσιν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;

39 Ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι αὐτὸς ἐγὼ εἰμι· Ὑψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὅστέα οὐκ ἔχει, καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα.

40 Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐπέδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας.

41 Ἐτι δὲ ἀπιστοῦντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς, καὶ θαυμαζόντων, εἶπεν αὐτοῖς· Ἐχέτε τι βρώσιμον ἐνθάδε;

42 Οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὑποῦ μέρος, καὶ ἀπὸ μελισσίου κηρίου!

43 Καὶ λαβὼν, ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν·

44 Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Οὗτοι οἱ λόγοι οὓς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ἐτι ὦν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωσέως, καὶ προφήταις, καὶ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ.

45 Τότε διηνοίξεν αὐτῶν τὸν νοῦν, τοῦ συνίναί τας γραφάς.

46 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὅτι οὕτω γέγραπται, καὶ οὕτως ἔδει παθεῖν τὸν Χριστόν, καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ,

47 Καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἁρξάμενον ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ.

48 Ὑμεῖς δὲ ἐστε μάρτυρες τούτων.

49 Καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς μου ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσате ἐν τῇ πόλει Ἱερουσαλὴμ, ἕως οὗ ἐνδύσησθε δύναμιν ἐξ ὕψους.

50 Ἐξήγαγε δὲ αὐτοὺς ἕως εἰς Βηθανίαν· καὶ ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ, εὐλόγησεν αὐτούς.

51 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺς, διέστη ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν!

52 Καὶ αὐτοὶ, προσκυνήσαντες αὐτόν, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης,

53 καὶ ἦσαν διαπαντός ἐν τῷ ἱερῷ, αἰνῶντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν. ὁ Ἀμήν!

hast not known the things which are come to pass there in these days?

19 And he said unto them, What things? And they said unto him, Concerning Jesus of Nazareth, which was a ^b prophet mighty^c in deed and word before God and all the people:

20 And ^d how the chief priests and our rulers delivered him to be condemned to death, and have crucified him.

21 But we trusted that it had been^e he which should have redeemed Israel: and beside all this, to day is the third day since these things were done.

22 Yea, and certain women^f also of our company made us astonished, which were early at the sepulchre;

23 And when they found not his body, they came, saying, that they had also seen a vision of angels, which said that he was alive.

24 And certain^g of them which were with us went to the sepulchre, and found ^h it even so as the woman had said: but him they saw not.

25 Then he said unto them,^m O fools, and slow of heart to believe all that the prophets have spoken!

26 Ought^p not Christ to have suffered these things, and to enter^q into his glory?

27 And beginning at Moses,^t and all the prophets,^u he expounded unto them in all the scriptures the things concerning himself.

28 And they drew nigh unto the village whither they went: and he^v made as though he would have gone further.

29 But they constrained him, saying, Abide with us: for it is toward evening, and the day is far spent. And he went in to tarry with them.

30 And it came to pass, as he sat at meat with them, he^w took bread, and blessed ^x it, and brake, and gave to them.

31 And their eyes were opened, and they knew him; and he ^y vanished out of their sight.

32 And they said one to another, Did not our heart burn^z within us, while he talked with us by the way, and while he opened to us the scriptures?

33 And they rose up the same hour, and returned to Jerusalem, and found the eleven gathered together, and them that were with them,

34 Saying, The Lord is risen indeed, and hath^a appeared to Simon.

A. D. 33.

a Mar. 16. 14, &c.

Jn^b. 20. 19, &c.

b ch. 7. 16.

Jn^c. 3. 2.

Ac. 2. 22.

c Ac. 7. 22.

d ch. 23. 1.

Ac. 13. 27, 28.

e Mar. 6. 49.

f ch. 1. 68.

Ac. 1. 6.

g ver. 9, 10.

h Ge. 45. 26.

i Jn^m. 21. 5, &c.

k ver. 12.

l Ac. 10. 41.

m He 5. 11, 12.

n Mat. 16. 21.

o ch. 21. 22.

Ac. 3. 18.

13. 27, 33.

p ver. 46.

Ac. 17. 3.

He. 9. 22, 23.

q 1Pe. 1. 3, 11.

r ver. 27.

s Ps. XXII.

CX, &c.

t ver. 44.

Ac. 3. 22.

u Ac. 10. 43.

26. 22.

v Is. 53. 3, 5.

Ac. 4. 12.

w Ge. 32. 26.

Mar. 6. 48.

x 1Pe. 1. 3.

y Ac. 5. 31.

13. 38.

z Ac. 1. 8.

a Mat. 14. 19.

β or, ceased

to be seen

of them.

b Is. 44. 3.

Joel 2. 28, &c.

Ac. 1. 8.

2. 1. 21.

c Ps. 39. 3.

Je. 20. 9.

23. 29.

d Ac. 1. 9.

He. 4. 14.

e Mat. 28. 9.

17.

f 1 Co. 15. 5.

g Ac. 2. 46, 47.

5. 42.

35 And they told what things were done in the way, and how he was known of them in breaking of bread.

36 And ^a as they thus spake, Jesus himself stood in the midst of them, and saith unto them, Peace ^b be unto you.

37 But they were terrified and affrighted, and supposed^c that they had seen a spirit.

38 And he said unto them, Why are ye troubled? and why do thoughts arise in your hearts?

39 Behold my hands and my feet, that it is I myself: handle me, and see; for a spirit hath not flesh and bones, as ye see me have.

40 And when he had thus spoken, he shewed them ^d his hands and ^e his feet.

41 And while they yet believed^f not for joy, and wondered, he said unto them, Have^g ye here any meat?

42 And they gave him a piece of a broiled fish, and of an honeycomb.

43 And he took ^h it, and did eatⁱ before them.

44 And he said unto them, These^j are the words which I spake unto you, while I was yet with you, that all^k things must be fulfilled, which were written in the law of Moses, and ^l in the^m prophets, and ⁿ in the psalms,^o concerning me.

45 Then opened he their understanding, that they might understand the scriptures,

46 And said unto them, Thus it is written, and thus it behoved Christ^p to suffer; and to rise^q from the dead the third day:

47 And that repentance and^r remission of sins should be preached in his name among all nations, beginning at Jerusalem.

48 And ye are witnesses^s of these things.

49 And, behold, I send the promise of my Father upon you: but tarry ye in the city of Jerusalem, until ye be endued with power^t from on high.

50 And he led them out as far as to Bethany, and he lifted up his hands, and blessed them.

51 And it came to pass, while he blessed them, he was parted from them, and carried^u up into heaven.

52 And^v they worshipped him, and returned to Jerusalem with great joy:

53 And were continually in the temple, praising^w and blessing God. Amen.

The GOSPEL according to St. JOHN.

CHAP. I.

IN^a the beginning was the Word,^b and the Word was^c God, and the Word was^c God.

2 The same was in the beginning with God.

3 All^f things were made by him; and without him was not any thing made that was made.

4 In himⁱ was life; and the life was the light^k of men.

5 And the light shineth in^l darkness; and the darkness comprehended^m it not.

6 There was a manⁿ sent from God, whose name was John.

7 The same came for a witness, to bear witness of the Light, that all men through him might believe.

8 He^o was not that Light, but was sent to bear witness of that Light.

9 That was the true light,^p which lighteth every man that cometh into the world.

10 He was in the world, and the world was made by him, and^q the world knew him not.

11 He^r came unto his own, and his own received him not.

12 But as many^s as received him, to them gave he^t power to become the sons of God, even to them^u that believe on his name:

13 Which were born,^w not of blood, nor of the will of the flesh, nor of the will of man, but of God.

14 And the Word^x was made flesh, and dwelt among us, (and^y we beheld his glory, the glory as of the only begotten of the Father,) full^z of grace and truth.

15 John^a bare witness of him, and cried, saying, This was he of whom I spake, He that cometh after me is preferred before me: for he was before me.

16 And of his fulness^b have all we received, and grace for grace.

17 For the law was given by Moses, but grace^c and truth came by Jesus Christ.

18 No man hath seen God^d at any time; the^e only begotten Son, which is in the bosom of the Father, he hath declared him.

19 And this^f is the record of John, when the Jews sent priests and Levites from Jerusalem to ask him, Who art thou?

20 And he confessed, and denied not; but confessed, I am not the Christ.

21 And they asked him, What then? Art thou Elias? And he saith, I am not. Art thou^g that prophet? And he answered, No.

22 Then said they unto him, Who art thou? that we may give an answer to them that sent us. What sayest thou of thyself?

23 He^h said, I am the voice of one crying in the wilderness, Make straight the way of the Lord, as said the prophetⁱ Esaias.

24 And they which were sent were of the Pharisees.

25 And they asked him, and said unto him, Why baptizest thou then, if thou be not that Christ, nor Elias, neither that prophet?

26 John answered them, saying, I baptize with water: but there standeth oneⁿ among you, whom ye know not;

27 He it is, who coming after me is

A. D. 26.

a Pr. 8. 22. 31.

Col. 1. 16. 17.

1 Jno. 1. 1.

b Re. 19. 13.

c ch. 17. 5.

d Ju. 7. 24.

e Phi. 2. 6.

f He. 1. 8. 13.

1 Jno. 5. 7.

g Ps. 33. 6.

Ep. 3. 9.

h Ex. 12. 3.

Is. 53. 7. 11.

Re. 5. 6.

i or, beareth,

He. 9. 28.

h Ac. 13. 39.

1 Pe. 2. 24.

Re. 1. 5.

i ch. 5. 26.

1 Jno. 5. 11.

k ch. 8. 12.

l ch. 3. 19.

m 1 Co. 2. 14.

n Lu. 3. 2. 3.

o Ac. 19. 4.

p Is. 49. 6.

q ch. 3. 34.

r Ac. 1. 5.

2. 4.

s ver. 5.

t Ac. 3. 26.

13. 46.

u Is. 56. 4. 5.

Ro. 8. 14. 15.

1 Jno. 3. 1.

y or, the

right; or,

privilege.

v Ga. 3. 26.

w Ja. 1. 18.

x Lu. 1. 35.

1 Ti. 3. 16.

y 2 Pe. 1. 17.

1 Jno. 1. 1. 2.

z or, abiding.

Ps. 45. 2.

Col. 2. 3. 9.

a Mat. 3. 11,

&c.

t That was,

2 hours be-

fore night.

b ch. 3. 34.

c Ps. 85. 10.

Ro. 5. 21.

d Ex. 33. 20.

1 Ti. 6. 16.

e 1 Jno. 4. 9.

n or, the

anointed.

f Lu. 3. 15. &c.

g Mat. 16. 18.

h or, Peter.

k or, a pro-

phet.

h Lu. 24. 27. 44.

i ca. 3. 23.

Mat. 3. 3.

Mar. 1. 3.

Lu. 3. 4.

k Is. 40. 3.

l ch. 7. 41.

m Ps. 32. 2.

Ro. 2. 28. 29.

n Mal. 3. 1.

o Ps. 139. 1. 2.

preferred before me, whose shoe's latchet I am not worthy to unloose.

28 These things were done in Bethsara^d beyond Jordan, where John was baptizing.

29 The next day John seeth Jesus coming unto him, and saith, Behold the Lamb^e of God, which β taketh^k away the sin of the world.

30 This is he of whom I said, After me cometh a man which is preferred before me: for he was before me.

31 And I knew him not: but that he should be made manifest to Israel, therefore am I come baptizing with water.

32 And John bare record, saying, I saw the Spirit descending from heaven like a dove, and it abode upon him.

33 And I knew him not: but he that sent me to baptize with water, the same said unto me, Upon whom thou shalt see the Spirit descending, and remaining^q on him, the same is he which baptizeth^r with the Holy Ghost.

34 And I saw, and bare record that this is the Son of God.

35 Again the next day after John stood, and two of his disciples;

36 And looking upon Jesus as he walked, he saith, Behold the Lamb of God!

37 And the two disciples heard him speak, and they followed Jesus.

38 Then Jesus turned, and saw them following, and saith unto them, What seek ye? They said unto him, Rabbi, (which is to say, being interpreted, Master,) where δ dwellest thou?

39 He saith unto them, Come and see. They came and saw where he dwelt, and abode with him that day: for it was about ζ the tenth hour.

40 One of the two which heard John speak, and followed him, was Andrew, Simon Peter's brother.

41 He first findeth his own brother Simon, and saith unto him, We have found the Messiah, which is, being interpreted, η the Christ.

42 And he brought him to Jesus. And when Jesus beheld him, he said, Thou art Simon the son of Jona: thou^k shalt be called Cephas, which is by interpretation, θ A stone.

43 The day following, Jesus would go forth into Galilee, and findeth Philip, and saith unto him, Follow me.

44 Now Philip was of Bethsaida, the city of Andrew and Peter.

45 Philip findeth Nathanael, and saith unto him, We have found him, of whom Moses^a in the law, and the prophets, did write, Jesus of Nazareth, the son of Joseph.

46 And Nathanael said unto him, Can there any good thing come out of Nazareth? Philip saith unto him, Come and see.

47 Jesus saw Nathanael coming to him, and saith of him, Behold^m an Israelite indeed, in whom is no guile!

48 Nathanael saith unto him, Whence knowest thou me? Jesus answered and said unto him, Before that Philip called thee, when thou wast under the fig-tree, I saw^o thee.

49 Nathanael answered and saith unto

ΤΟ ΚΑΤΑ
ΙΩΑΝΝΗΝ

'ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

Κεφ. α'. Ι.

ΕΝ ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος!

2 Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν.

3 Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο· καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν, ὃ γέγονεν.

4 Ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων.

5 Καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.

6 Ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ· ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης.

7 Οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι' αὐτοῦ.

8 Οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός.

9 Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον!

10 Ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο· καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω.

11 Εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον.

12 Ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ·

13 Ὅτι οὐκ ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρὸς, ἀλλ' ἐκ Θεοῦ ἐγεννήθησαν!

14 Καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο· καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, (καὶ θεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτῆς, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός, ὡς πληρῆς χάριτος καὶ ἀληθείας.

15 Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ, καὶ κέκραγε, λέγων· Οὗτος ἦν ὃν εἶπον· ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρῶτός μου ἦν.

16 Καὶ καί· ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος.

17 Ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωσέως ἐδόθη· ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο.

18 Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε· ὁ μονογενὴς υἱός, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.

19 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τῶ Ἰωάννης, ὅτε ἀπέστειλαν οἱ Ἰσραῖτις ἐξ Ἱερουσαλὴμ ἱερεῖς καὶ λευίτας, ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν· Σὺ τίς εἶ;

20 Καὶ ὡμολόγησε, καὶ οὐκ ἠνῆσατο· καὶ ὡμολόγησεν, ὅτι οὐκ εἰμι ἐγὼ ὁ Χριστός.

21 Καὶ ᾠρώτησαν αὐτόν· Τί οὖν; Ἠλίας εἶ σύ; Καὶ λέγει· Οὐκ εἰμί. Ὁ προφῆτης εἶ σύ; Καὶ ἀπεκρίθη· Οὐ.

22 Εἶπον οὖν αὐτῷ· Τίς εἶ; ἵνα ἀποκρισὶν ὁμῶς τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ;

23 Ἐφ' ἧ· Ἐγὼ φωνὴ ὡς βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· Ἐθύνετε! τὴν ὁδὸν Κυρίου· καθὼς εἶπεν Ἡσαΐας ὁ προφῆτης.

24 Καὶ οἱ ἀπεσταλμένοι, ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων.

25 Καὶ ᾠρώτησαν αὐτόν, καὶ εἶπον αὐτῷ· Τί οὖν βαπτίζεις, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ Χριστὸς, οὔτε Ἠλίας, οὔτε ὁ προφῆτης;

26 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης, λέγων· Ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος δὲ ὑμῶν ἐστίν, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἰδατέ·

27 Αὐτός ἐστιν ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ὃς

ἔμπροσθέν μου γέγονεν! οὗ ἐγὼ οὐκ εἰμι ἄξιος ἵνα λύσω αὐτὸν τὸν ἱμάντα τῆς υποδημάτων μου· Ταῦτα ἐν Βηθαβαρᾷ ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν Ἰωάννης βαπτίζων.

29 Τῇ ἐπαύριον βλέπει ὁ Ἰωάννης τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει· Ἴδε ὁ ἄμνος τοῦ Θεοῦ ὃς αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου.

30 Οὗτος ἐστὶ περὶ οὗ ἐγὼ εἶπον· Ὅπισω με ἔρχεται ἄνθρωπος, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρῶτός μου ἦν.

31 Κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραὴλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν τῷ ὕδατι βαπτίζων.

32 Καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης, λέγων· Ὅτι τεθέαμαι τὸ Πνεῦμα καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν.

33 Κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνος μου εἶπεν· Ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ Πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν Πνεύματι ἁγίῳ.

34 Κἀγὼ ἑώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

35 Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἰστήκει ὁ Ἰωάννης, καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο·

36 Καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι λέγει· Ἴδε ὁ ἄμνος τοῦ Θεοῦ.

37 Καὶ ἤκουσαν αὐτοὺ οἱ δύο μαθηταὶ λαλοῦντος, καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ.

38 Στραφεῖς δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθούντας, λέγει αὐτοῖς·

39 Τί ζητεῖτε; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Ῥαββί, (ὃ λέγεται ἐρμηνευόμενον, διδάσκαλε) πᾶς μένει.

40 Λέγει αὐτοῖς· Ἐρχεσθε καὶ ἴδετε! Ἦλθον καὶ εἶδον ποῦ μένει· καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· ὥρα δὲ ἦν ὡς δεκάτις.

41 Ἦν Ἀνδρέας, ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου, εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάννου, καὶ ἀκολούθησάντων αὐτῷ.

42 Εὗρίσκει οὗτος πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα, καὶ λέγει αὐτῷ· Εὗρηκαμεν τὸν Μεσσίαν, ὃς ἐστι μεθερμηνευόμενον, ὁ Χριστός·

43 Καὶ ἤγαγεν αὐτόν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Ἐμβλέψας δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, εἶπε· Σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωνᾶ· σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς, ὃ ἐρμηνεύεται Πέτρος.

44 Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ὁ Ἰησοῦς ἔξελεθῆναι εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ εὗρίσκει Φίλιππον, καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀκολουθε μοι.

45 Ἦν δὲ ὁ Φίλιππος, ἀπὸ Βηθσαϊδᾶ, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρόνικου καὶ Πέτρου.

46 Εὗρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ, καὶ λέγει αὐτῷ· Ὁν ἔγραψε Μωσὴς ἐν τῷ νόμῳ, καὶ οἱ προφῆται, εὗρηκαμεν Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωσήφ, τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ!

47 Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ναθαναὴλ· Ἐκ Ναζαρέτ δύναται τί ἀγαθὸν εἶναι; Λέγει αὐτῷ Φίλιππος· Ἐρχου καὶ ἴδε.

48 Εἶδεν ὁ Ἰησοῦς τὸν Ναθαναὴλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ· Ἴδε ἀληθῶς Ἰσραηλῆτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστι.

49 Λέγει αὐτῷ Ναθαναὴλ· Πόθεν με γινώσκεις; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Προ

τοῦ σε Φίλιππον φωνήσας, ὅντα ὑπὸ τὴν συκῇ, εἶδόν σε.

50 Ἀπεκρίθη Ναθαναὴλ, καὶ λέγει αὐτῷ·

ῥαββί, σὺ εἰ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ εἰ ὁ βασι-
λεὺς τοῦ Ἰσραὴλ.

51 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὅτι
εἰπὸν σοι, εἰδὼν σε ὑποκάτω τῆς σукκῆς, ἢ πι-
στεύεις!· μείζω τούτων ὄψει!

52 Καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν·
ἐὰν ἄρτι ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεφώγῳτα, καὶ
τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ
καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

Κεφ. β'. II.

ΚΑΙ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν
Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ
Ἰησοῦ ἐκεῖ.

2 Ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς, καὶ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ, εἰς τὸν γάμον.

3 Καὶ ὑστερήσαντος οἴνου, λέγει ἡ μήτηρ τῷ
Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν· Οἶνον οὐκ ἔχουσιν.

4 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Τί ἐμοὶ καὶ σοι,
γύναι; οὐπω ἤκει ἡ ὥρα μου.

5 Λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις· Ὁ, τι
ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε.

6 Ἦσαν δὲ ἐκεῖ ὑδρίαὶ λίθιναι ἕξ, κείμεναι
κατὰ τὸν καθαρισμόν τῶν Ἰουδαίων, χωροῦσαι
ἀνὰ μετρητάς δύο ἢ τρεῖς.

7 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Γεμίσατε τὰς ὑ-
δρίας ὕδατος. Καὶ ἐγέμισαν αὐτάς ἕως ἄνω.

8 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἀντλήσατε νῦν, καὶ φέ-
ρετε τῷ ἀρχιτρίκλινῳ. Καὶ ἤνεγκαν.

9 Ὡς δὲ εγεύεσθαι ὁ ἀρχιτρίκλινος τὸ ὕδωρ
οἶνον γεγεννημένον, (καὶ οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν·
οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν, οἱ ἠγληκότες τὸ ὕδωρ)
φωνέει τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινος,

10 Καὶ λέγει αὐτῷ· Πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον
τὸν καλὸν οἶνον τίθεισι, καὶ, ὅταν μεθυσθῶσι,
τότε τὸν ἐλάσσων· σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν
οἶνον ἕως ἄρτι.

11 Ταῦτα ἐποίησε τὴν ἀρχὴν τῶν σημείων
ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐφανε-
ρώσε τὴν δόξαν αὐτοῦ· καὶ ἐπίστευσαν εἰς
αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

12 Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς Καπερναῦν, αὐτὸς
καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ ἐκεῖ ἔμειναν! οὐ πολ-
λὰς ἡμέρας.

13 Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων,
καὶ ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς.

14 Καὶ εὔρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας
βόας καὶ πρόβατα καὶ περιστέραις, καὶ τοὺς
κερματιστάς καθήμενους.

15 Καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων,
πάντας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τὰ τε πρόβατα
καὶ τοὺς βόας· καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχευε
τὸ κέρμα, καὶ τὰς τραπέζας ἀνέστρεψε·

16 Καὶ τοῖς τὰς περισσότερας παλαιοῦσι εἶπεν·
Ἄρατε ταῦτα ἐντεύθεν· μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον
τοῦ πατρὸς μου, οἶκον ἐμπορίου.

17 Ἐμνήσθησαν δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι
γεγραμμένον ἐστίν· Ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου
κατέφαγέ με.

18 Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ εἶπον
αὐτῷ· Τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα
ποιεῖς;

19 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Δύ-
σατε τὸν ναὸν τούτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις
ἐγερῶ αὐτόν.

20 Εἰπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· Τεσσαράκοντα καὶ
ἕξ ἔτεσιν ὑποδομὴ τοῦ ναοῦ οὗτος· καὶ σὺ ἐν
τρисὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν;

21 Ἐκεῖνος δὲ ἐλεγε περὶ τῆς ναῦ τῆς σῶματος
αὐτοῦ.

22 Ὅτε οὖν ἡγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ

μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν ἑαυτοῖς· καὶ
ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ, καὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν ὁ
Ἰησοῦς.

23 Ὡς δὲ ἦν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν
τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐ-
τοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει.

24 Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν ἑαυτὸν
αὐτοῖς, διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας!

25 Καὶ ὅτι οὐ χρεῖαν εἶχεν ἵνα τις μαρτυρήσῃ
περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκε τί ἦν
ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

Κεφ. γ'. III.

ἮΝ δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδη-
μος ὄνομα ἔχων, ἄρχων τῶν Ἰουδαίων.

2 Οὗτος ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν νυκτός, καὶ εἶπεν
αὐτῷ· ῤαββί, οἶδαμεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐλήλυθας
διδάσκαλος· οὐδεὶς γάρ ταῦτα τὰ σημεῖα
δύναται ποιεῖν ἢ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ἡ ὁ Θεὸς
μετ' αὐτοῦ.

3 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀμὴν
ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ
δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

4 Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Νικόδημος· Πῶς δύνα-
ται ἄνθρωπος γεννηθῆναι γέρον ὢν; μὴ δύνα-
ται εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δευτέρου
εἰσελθεῖν, καὶ γεννηθῆναι;

5 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι,
ἐὰν μὴ τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ Πνεύματος,
οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
Θεοῦ.

6 Το γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς, σὰρξ ἐστίν·
καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ Πνεύματος, πνεῦμα
ἐστίν.

7 Μὴ θαυμάσης ὅτι εἶπὸν σοι· Δεῖ ὑμᾶς
γεννηθῆναι ἄνωθεν.

8 Τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν
αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν ἐρχεται,
καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶ πᾶς ὁ γεγεννη-
μένος ἐκ τοῦ Πνεύματος.

9 Ἀπεκρίθη Νικόδημος, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Πῶς
δύναται ταῦτα γενέσθαι;

10 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Σὺ εἰ ὁ
διδάσκαλος τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις;

11 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι ὁ οἶδαμεν λα-
λοῦμεν, καὶ ὁ ἐωράκαμεν μαρτυροῦμεν· καὶ
τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε.

12 Εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε·
πῶς, ἐὰν εἰπῶ ὑμῖν τὰ ἐπεράνια, πιστεύετε;

13 Καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανόν, εἰ
μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβὰς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου· ὃ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ!

14 Καὶ καθὼς Μωσῆς ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ
ἐρήμῳ, οὕτως ὕψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀν-
θρώπου·

15 Ἴνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν ὃ μὴ ἀπόλη-
ται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον.

16 Οὕτω γὰρ ἡγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον,
ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν·
ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται,
ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον.

17 Οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ
εἰς τὸν κόσμον, ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα
σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτόν.

18 Ὁ πιστεύων εἰς αὐτόν, οὐ κρίνεται· ὁ δὲ
μὴ πιστεύων, ἤδη κέκριται· ὅτι μὴ πεπίστευκεν
εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.

19 Αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐληλυ-
θεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἡγάπησαν οἱ ἄνθρωποι
μᾶλλον τὸ σκότος, ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ πονηρὰ
αὐτῶν τὰ ἔργα.

20 Πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσων, μισεῖ τὸ

him, Rabbi, thou^a art the Son of God; thou art the King^c of Israel.

50 Jesus answered and said unto him, Because I said unto thee, I saw thee under the fig-tree, believest thou? thou shalt see greater things than these.

51 And he saith unto him, Verily, verily, I say unto you, Hereafter ye shall see heaven^d open, and the angels^e of God ascending and descending upon the Son of man.

CHAP. II.

AND the third day there was a marriage in Cana^f of Galilee; and the mother of Jesus was there:

2 And both Jesus was called, and his disciples, to the marriage^g.

3 And when^h they wanted wine, the mother of Jesus saith unto him, They have no wine.

4 Jesus saith unto her, Woman, what have I to do with thee? mine hour is not yet come.

5 His mother saith unto the servants, Whatsoeverⁱ he saith unto you, do it.

6 And there were set there six water-pots of stone, after the manner of the purifying of the Jews, containing two or three firkins apiece.

7 Jesus saith unto them, Fill the water-pots with water. And they filled them up to the brim.

8 And he saith unto them, Draw^r out now, and bear unto the governor^e of the feast. And they bare it.

9 When the ruler of the feast had tasted the water that was made wine, and knew not whence it was: (but the servants^j which drew the water knew;) the governor of the feast called the bridegroom,

10 And saith unto him, Every man at the beginning doth set forth good wine; and when men have well drunk, then that which is worse: but thou hast kept the good wine^w until now.

11 This beginning of miracles did Jesus in Cana of Galilee, and manifested^x forth his glory; and his disciples believed^y on him.

12 After this he went down to Capernaum, he, and his mother, and his brethren, and his disciples: and they continued there not many days.

13 And the Jews' passover^a was at hand, and Jesus^b went up to Jerusalem,

14 And found^c in the temple those that sold oxen and sheep and doves, and the changers of money sitting:

15 And when he had made a scourge of small cords, he drove them all out of the temple, and the sheep, and the oxen; and poured out the changers' money, and overthrew the tables;

16 And said unto them that sold doves, Take these things hence; make not my Father's house an house of merchandise.

17 And his disciples remembered that it was written,^d The zeal of thine house hath eaten me up.

18 Then answered the Jews and said unto him, What sign^e shewest thou unto us, seeing that thou doest these things?

19 Jesus answered and said unto them, Destroy^m this temple, and in three days I will raise it up.

20 Then said the Jews, Forty and six years was this temple in building, and wilt thou rear it up in three days?

21 But he spake of the temple^o of his body.

22 When therefore he was risen from

A. D. 30

a ch.20.28,29.

Mat.14.33.

b Lu. 24. 8.

c Mat. 21. 5.

27. 11.

d Eze. 1. 1.

e Ge. 28. 12.

Da. 7. 9, 10.

Ac. 1.10,11.

f ch. 16. 30.

1 Sa. 16. 7.

1 Ch. 28. 9.

29. 17.

Je. 17. 9, 10.

Mat. 9. 4.

Ac. 1. 24.

Re. 2. 23.

g ch. 4. 46.

Jos. 19. 28.

h ch. 7.50,51.

19. 39.

i He. 13. 4.

k Ec. 10. 19.

Is. 24. 11.

l ch.9.16,33.

Ac. 2. 22.

m Ac. 10. 38.

n ch. 1. 13.

Ga. 6. 15.

Ep. 2. 1.

Tit. 3. 5.

Ja. 1. 18.

1 Pe. 1. 23.

1 Jno. 2. 29.

3. 9.

β or, from

above.

o Lu. 5. 5, 6.

p Mar. 16. 16.

Ac. 2. 38.

q Ro. 8. 2.

1 Co. 2. 12

r Ec. 9. 7.

s Ro. 13. 7.

t 1 Co. 15. 47.

49.

2 Co. 5. 17.

u ch. 7. 17.

Ps. 119. 100.

v 1 Co. 2. 11.

w Ps. 104. 15.

Pr. 9. 2, 5.

x ch. 1. 14.

y 1 Jno. 5. 13.

z 1 Jno. 1. 1. 3.

a Ex. 12. 14.

b ver. 23.

ch 5. 1.

6. 4.

11. 55.

c Ep. 4. 9, 10.

d Mat. 21. 12.

Mar. 11. 15.

Lu. 19. 45.

e Nu. 21. 9.

f ver. 36.

He. 7. 25.

g 1 Jno. 4. 9.

h Ps. 69. 9.

i Lu. 9. 56.

k ch. 6. 30.

Mat. 12. 38.

&c.

l ch. 6. 40, 47.

m Mat. 26. 61.

27. 40.

n ch. 1. 49, 11.

o Ep. 2. 21, 22.

Col. 2. 9.

He. 8. 2.

the dead, his disciples remembered that he^b had said this unto them: and they believed the scripture, and the word which Jesus had said.

23 Now when he was in Jerusalem at the passover, in the feast-day, many believed in his name, when they saw the miracles which he did.

24 But Jesus did not commit himself unto them, because he^c knew all men,

25 And needed not that any should testify of man: for he knew what was in man.

CHAP. III.

THERE was a man of the Pharisees, named Nicodemus,^a a ruler of the Jews:

2 The same came to Jesus by night, and said unto him, Rabbi, we know that thou art a teacher come from God: for^d no man can do these miracles that thou doest, except God^m be with him.

3 Jesus answered and said unto him, Verily, verily, I say unto thee, Exceptⁿ a man be born β again, he cannot see the kingdom of God.

4 Nicodemus saith unto him, How can a man be born when he is old? can he enter the second time into his mother's womb, and be born?

5 Jesus answered, Verily, verily, I say unto thee, Except a man be born of water^p and of the Spirit,^q he cannot enter into the kingdom of God.

6 That^r which is born of the flesh is flesh; and that which is born of the Spirit is spirit.

7 Marvel not that I said unto thee, Ye must be born β again.

8 The wind bloweth where it listeth, and thou hearest the sound thereof, but canst not tell whence it cometh, and whither it goeth: so^v is every one that is born of the Spirit.

9 Nicodemus answered and said unto him, How can these things be?

10 Jesus answered and said unto him, Art thou a master of Israel, and knowest not these things?

11 Verily, verily, I say unto thee, We^x speak that we do know, and testify that we have seen; and ye receive not our witness.

12 If I have told you earthly things, and ye believe not, how shall ye believe if I tell you of heavenly things?

13 And^c no man hath ascended up to heaven, but he that came down from heaven, even the Son of man which is in heaven.

14 And as^e Moses lifted up the serpent in the wilderness, even so must the Son of man be lifted up:

15 That whosoever^f believeth in him should not perish, but have eternal life.

16 For God^g so loved the world, that he gave his only begotten Son, that whosoever believeth in him should not perish, but have everlasting life.

17 For Godⁱ sent not his Son into the world to condemn the world; but that the world through him might be saved.

18 He^l that believeth on him is not condemned: but he that believeth not is condemned already, because he hath not believed in the name of the only begotten Son of God.

19 And this is the condemnation, that light^m is come into the world, and men loved darkness rather than light, because their deeds were evil.

20 For every one that doeth evil hateth

the light, neither^a cometh to the light, lest his deeds should be^b reproved.

21 But he that doeth^c truth cometh to the light, that his deeds may be made manifest, that they are wrought^d in God.

22 After these things came Jesus and his disciples into the land of Judea; and there he tarried with them, and baptized.^f

23 And John also was baptizing in Enon, near to Salim,^g because there was much water there: and they^h came, & were baptized.

24 For Johnⁱ was not yet cast into prison.

25 Then there arose a question between some of John's disciples and the Jews about purifying.

26 And they came unto John, and said unto him, Rabbi, he that was with thee beyond Jordan, to whom thou barest^m witness, behold, the same baptizeth, and all menⁿ come to him.

27 John answered and said, A man^p can ^q receive nothing, except it be given him from heaven.

28 Ye yourselves bear me witness, that I said,^r I am not the Christ, but that I^s am sent before him.

29 He that hath the bride^t is the bridegroom: but the friend^u of the bridegroom, which standeth and heareth him, rejoiceth greatly because of the bridegroom's voice: this my joy therefore is fulfilled.

30 He must increase, but I must decrease.

31 He that cometh from above^v is above all: he^w that is of the earth is earthly, and speaketh of the earth: he that cometh from heaven is above all.

32 And what he hath seen and heard, that he testifieth; and no man^x receiveth his testimony.

33 He that hath received his testimony hath set^y to his seal that God is true.

34 For he^z whom God hath sent speaketh the words of God: for God giveth not the Spirit by measure^{aa} unto him.

35 The Father loveth the Son,^{ab} and hath given all things into his hand.

36 He^{ac} that believeth on the Son hath everlasting life: and he that believeth not the Son shall not see life; but the wrath^{ad} of God abideth on him.

CHAP. IV.

WHEN therefore the Lord knew how the Pharisees had heard that Jesus made and baptized^{ae} more disciples than John,

2 (Though Jesus himself baptized not, but his disciples,)

3 He left Judea, and departed again into Galilee.

4 And he must needs^{af} go through Samaria.

5 Then cometh he to a city of Samaria, which is called Sychar, near to the parcel of ground that Jacob gave^{ag} to his son Joseph.

6 Now Jacob's well was there. Jesus therefore, being wearied with his journey, sat thus on the well: and it was about the sixth hour.

7 There cometh a woman of Samaria to draw water: Jesus saith unto her, Give me to drink.

8 (For his disciples were gone away unto the city to buy meat.)

9 Then saith the woman of Samaria unto him, How is it that thou, being a Jew, askest drink of me, which am a woman of Samaria? for the Jews have no dealings^{ah} with the Samaritans.

10 Jesus answered and said unto her,

A. D. 30.

a Job 24. 13,

17

Pr. 4. 18, 19.

b Ep. 2. 8,

c or, discovered.

d 1 Jno. 1. 6,

e Is. 12. 3,

f 41. 17, 18,

g Je. 2. 13,

h Zec. 13. 1,

i 14. 8,

Re. 22. 17.

j 3 Jno. 11,

k f ch. 4. 2.

l 1 Sa. 9. 4,

m Mat. 3. 5, 6,

n i Mat. 14. 3,

o ch. 6. 35, 58,

p l ch. 17. 2, 3,

q Ro. 6. 23,

r m ch. 1. 7, 15,

s &c.

t n ch. 7. 38,

u o Ps. 65. 2,

v Is. 45. 23,

w p 1 Co. 2. 12,

x 14.

y 4. 7,

z He. 5. 4,

aa Ja. 1. 17,

ab or, take unto

ac himself,

ad q ch. 1. 20, 27,

ae r Lu. 1. 17,

af s Ca. 4. 8, 12,

ag Je. 2. 2,

ah Eze. 16. 8,

ai Ho. 2. 19, 20,

aj Mat. 22. 2,

ak 2 Co. 11. 2,

al Ep. 5. 25, 27,

am Re. 21. 9,

an t Ca. 5. 1,

ao u ch. 1. 48, 49,

ap v ch. 6. 33,

aq 8. 23,

ar Ep. 1. 20, 21,

as w Ju. 9. 7,

at x De. 12. 5, 11,

au 1 Ki. 9. 3,

av 1 Co. 15. 47,

aw z Mal. 1. 11,

ax Mat. 18. 20,

ay a ch. 1. 11,

az b 2 Ki. 17. 29,

ba c Is. 2. 3,

bb Ro. 9. 5,

bc d 1 Jno. 5. 10,

bd e ch. 7. 16,

be f ch. 1. 16,

bf Ps. 45. 7,

bg Is. 11. 2,

bh 59. 21,

bi Col. 1. 19,

bj g Mat. 28. 18,

bk h Phil. 5. 3,

bl i ver. 15, 16,

bm Hab. 2. 4,

bn k 2 Co. 3. 17,

bo l Ro. 1. 18,

bp m ch. 9. 37,

bq n ch. 3. 22, 26,

br o Lu. 2. 49,

bs p Ge. 33. 19,

bt 48. 22,

bu Jos. 24. 32,

bv q ch. 6. 38,

bw Job 23. 12,

bx r ch. 17. 4,

by s Ac. 10. 28,

bz t Mat. 9. 37,

If thou knewest the gift^b of God, and who it is that saith to thee, Give me to drink; thou wouldest have asked of him, and he would have given thee living^d water.

11 The woman saith unto him, Sir, thou hast nothing to draw with, and the well is deep: from whence then hast thou that living water?

12 Art thou greater than our father Jacob, which gave us the well, and drank thereof himself, and his children, and his cattle?

13 Jesus answered and said unto her, Whosoever drinketh of this water shall thirst again:

14 But whosoever^k drinketh of the water that I shall give^l him shall never thirst; but the water that I shall give him shall be in him^m a well of water springing up into everlasting life.

15 The woman saith unto him, Sir, give me this water, that I thirst not, neither come hither to draw.

16 Jesus saith unto her, Go, call thy husband, and come hither.

17 The woman answered and said, I have no husband. Jesus said unto her, Thou hast well said, I have no husband:

18 For thou hast had five husbands; and he whom thou now hast is not thy husband: in that saidst thou truly.

19 The woman saith unto him, Sir, I perceiveⁿ that thou art a prophet.

20 Our fathers worshipped in this mountain; and ye say, that in Jerusalem^o is the place where men ought to worship.

21 Jesus saith unto her, Woman, believe me, the hour cometh, when ye^p shall neither in this mountain, nor yet at Jerusalem, worship the Father.

22 Ye worship^q ye know not what: we know what we worship: for salvation^r is of the Jews.

23 But the hour cometh, and now is, when the true worshippers shall worship the Father in spirit^s and in truth: for the Father seeketh such to worship him.

24 God^t is a spirit: and they that worship him must worship him in spirit and in truth.

25 The woman saith unto him, I know that Messias cometh, which is called Christ: when he is come, he will tell us all things.

26 Jesus saith unto her, I^u that speak unto thee am he.

27 And upon this came his disciples, and marvelled that he talked with the woman: yet no man said, What seekest thou? or, Why talkest thou with her?

28 The woman then left her water-pot and went her way into the city, and saith to the men,

29 Come, see a man, which told me all things that ever I did: is not this the Christ?

30 Then they went out of the city, and came unto him.

31 In the meanwhile his disciples prayed him, saying, Master, eat.

32 But he said unto them, I have meat to eat that ye know not of.

33 Therefore said the disciples one to another, Hath any man brought him ought to eat?

34 Jesus saith unto them, My meat^v is to do the will of him that sent me, and to finish^w his work.

35 Say not ye, There are yet four months and then cometh harvest? behold, I say unto you, Lift up your eyes, & look on the fields, for they are white already to harvest.^x

36 And he that reapeth receiveth wages,

φῶς, καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ.

21 Ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν, ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν Θεῷ ἔστιν εἰρασμένα.

22 Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν· καὶ ἐκεῖ διέτριβε μετ' αὐτῶν, καὶ ἐβαπτίζεν.

23 Ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνῶν ἐγγὺς τοῦ Σαλείμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ· καὶ παρεγίνοντο, καὶ ἐβαπτίζοντο.

24 Οὕτω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν ὁ Ἰωάννης.

25 Ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ Ἰουδαίων· περὶ καθαρισμοῦ.

26 Καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην, καὶ εἶπον αὐτῷ· Ῥαββί, ὃς ἦν μετὰ σου πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὃ σὺ μεμαρτύρηκας, ἰδε, ὅτος βαπτίζει, καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν.

27 Ἀπεκρίθη Ἰωάννης, καὶ εἶπεν· Οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν οὐδὲν, εἰ μὴ ἡ δεδομένη αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.

28 Αὐτοὶ ἡμεῖς· μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον· Οὐκ εἰμι ἐγὼ ὁ Χριστός, ἀλλ' ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμι ἔμπροσθεν ἐκείνου.

29 Ὁ ἔχων τὴν νύμφην, νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τὸ νυμφίου, ὁ ἐστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρὰ χεῖρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου. Αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πεπλήρωται.

30 Ἐκείνου δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττῆσθαι.

31 Ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος, ἐπῶν πάντων ἐστίν· Ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς, ἐκ τῆς γῆς ἐστί, καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ. Ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος, ὁ ἐπῶν πάντων ἐστί.

32 Καὶ ὁ ἑώρακε καὶ ἤκουσε, τοῦτο μαρτυρεῖ· καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτῆς ὁδοὶς λαμβάνει.

33 Ὁ λαβὼν αὐτὴν τὴν μαρτυρίαν, ἐφθάργησεν ὅτι ὁ Θεὸς ἀληθὴς ἐστίν.

34 Οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεός, τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου διδωσιν ὁ Θεός· τὸ Πνεῦμα.

35 Ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.

36 Ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱόν, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ, οὐκ ὄνεται ζῶν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν.

Κεφ. δ'. ΙV.

Ως οὖν ἔγνω ὁ Κύριος ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι ὅτι Ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ Ἰωάννης·

2 Καί τοιγε Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν, ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ·

3 Ἀφῆκε τὴν Ἰουδαίαν, καὶ ἀπῆλθε πάλιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

4 Ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμαρείας.

5 Ἐρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας, λεγομένην Συχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἐδῶκεν Ἰακώβ Ἰωσήφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ.

6 Ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. Ὁ οὖν Ἰησοῦς, κεκοπιακὼς ἐκ τῆς ὁδοπορίας, ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ. Ἦρα ἦν ὥσει ἑκτῇ.

7 Ἐρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀντλήσαι ὕδωρ. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Δός μοι πιεῖν.

8 Οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσι.

9 Λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρεῖτις· Πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὢν, παρ' ἐμοῦ πιεῖν αἰτεῖς, οὗσης γυναικὸς Σαμαρετίτιδος; οὐ γὰρ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρεῖταις!

10 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῇ· Εἰ ᾔδεις τὴν δωρεὰν τῆς Θεᾶς, καὶ τίς ἐστιν ὁ λέγων

σοι, Δός μοι πιεῖν· σὺ ἂν ᾔτησας αὐτόν, καὶ ἔδωκεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν.

11 Λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ· Κύριε, οὔτε ἀγλῆμα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶ βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν;

12 Μὴ σὺ μεῖζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἐπιε, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ τὰ θρέμματα αὐτῆς;

13 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῇ· Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου, διψήσει πάλιν·

14 Ὃς δ' ἂν πῖνῃ ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα· ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ, γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἀλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον.

15 Λέγει πρὸς αὐτόν ἡ γυνὴ· Κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ, μηδὲ ἔρχωμαι ἐνθάδε ἀντλεῖν.

16 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ὑπαγε, φώνησον τὸν ἄνδρα σου, καὶ ἐλθέ ἐνθάδε.

17 Ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ, καὶ εἶπεν· Οὐκ ἔχω ἄνδρα. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Καλῶς εἶπας, Ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω·

18 Πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες· καὶ νῦν ὃν ἔχεις, οὐκ ἐστὶ σου ἀνὴρ· τοῦτο ἀληθὲς εἰρηκας.

19 Λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ· Κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ.

20 Οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τούτῳ τῷ ὅρει προσεκύνησαν· καὶ ἡμεῖς λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος, ὅπου δεῖ προσκυνεῖν.

21 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Γύναι, πιστεύσόν μοι· ὅτι ἔρχεται ὥρα, ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὅρει τούτῳ, οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ πατρὶ.

22 Ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε· ἡμεῖς προσκυνούμεν ὃ οἶδμεν· ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν.

23 Ἀλλ' ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνῆται προσκυνήσουσι τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιοῦτους ζητεῖ τοὺς προσκυνήσαντας αὐτόν.

24 Πνεῦμα ὁ Θεός· καὶ τοὺς προσκυνήσαντας αὐτόν, ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν.

25 Λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ· Οἶδα ὅτι ἡ Μεσσίας ἔρχεται, ὁ λεγόμενος Χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα.

26 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Εγὼ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι.

27 Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἔθαύμασαν· ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· Οὐδεὶς μέντοι εἶπε· Τί ζητεῖς; ἢ, τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς;

28 Ἀφῆκε οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνὴ, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἑταίροις·

29 Δεῦτε, ἴδετε ἄνθρωπον ὃς εἶπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα· μὴτι οὗτος ἐστὶν ὁ Χριστός;

30 Ἐξῆλθεν ὁ υἱὸς ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν.

31 Ἐν τῷ μεταξὺ ἡρώτων αὐτόν οἱ μαθηταὶ, λέγοντες· Ῥαββί, φάγε.

32 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Εγὼ βρῶσιν ἔχω φαγεῖν, ἢν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε.

33 Ἐλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους· Μὴ τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν;

34 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐμὸν βρῶμά ἐστιν, ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον.

35 Οὐχ ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐστὶ ἡ τετράμηνος; ἐστὶ, καὶ ὁ θερσμός ἐρχεται; ἰδοὺ, λέγω ὑμῖν· Ἐπάρατε τὰς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ θεασάσθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαὶ εἰσι πρὸς ἑρτισμόν ἡδῶν.

36 Καὶ ὁ θεριζών, μισθὸν λαμβάνει, καὶ

συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον· ἵνα καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ, καὶ ὁ θερίζων.

37 Ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ὁ ὁ ἀληθινός, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων, καὶ ἄλλος ὁ θερίζων.

38 Ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὁ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασιν, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε.

39 Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστανται εἰς αὐτὸν τῶν Σαμαρειτῶν, διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς, μαρτυρούσης· Ὅτι εἶπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα.

40 Ὡς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται, ἡρώτων αὐτὸν μείναι παρ' αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας.

41 Καὶ πολλῶν πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ·

42 Τῇ τῇ γυναικὶ ἔλεγον· Ὅτι οὐκ ἔτι διὰ τὴν σὴν ἡ γυναικὶ πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἶδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου, ὁ Χριστός·

43 Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἀπῆλθεν^δ εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

44 Αὐτὸς γὰρ ὁ ὁ Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν, ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει.

45 Ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότες ἃ ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν.

46 Ἦλθεν οὖν ὁ ὁ Ἰησοῦς^δ πάλιν εἰς τὴν Κανὰ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησε τὸ ὕδωρ οἶνον. Καὶ ἦν τις βασιλικός, οὗ ὁ υἱὸς ἦσθέναι ἐν Καπερναούμ.

47 Οὗτος, ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἦκει ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἀπῆλθε πρὸς αὐτόν, καὶ ἡρώτα αὐτὸν ἵνα καταβῇ καὶ ἰάσῃται αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἡμελλε γὰρ ἀποθνήσκειν.

48 Εἰπεν οὖν ὁ ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν· Ἐάν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδῃτε, οὐ μὴ πιστεύσητε.

49 Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικός· Κύριε, καταβῆθι πρὶν ἀποθάνειν τὸ παιδίον μου.

50 Λέγει αὐτῷ ὁ ὁ Ἰησοῦς· Πορεύου, ὁ υἱὸς σε ζῇ. ^δ Καὶ ἐπίστευσεν ὁ ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν αὐτῷ ὁ ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἐπορεύετο.

51 Ἦδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος, οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ἀπήνησαν αὐτῷ, καὶ ἀπήγγειλαν, λέγοντες· Ὅτι ὁ ὁ παῖς σου ζῇ.

52 Ἐπύθετο οὖν παρ' αὐτῶν τὴν ὥραν ἐν ᾗ κομψότερον ἔσχε· καὶ εἰπον αὐτῷ· Ὅτι ὁ ὁ υἱὸς σου ζῇ.

53 Ἐγὼ οὖν ὁ πατὴρ ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι ὁ υἱὸς σου ζῇ. Καὶ ἐπίστευσεν αὐτός, καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη.

54 Τοῦτο πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ ὁ Ἰησοῦς, ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

Κεφ. ε'. V.

ΜΕΤΑ ταῦτα ἦν ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη ὁ ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα.

2 Ἔστι δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρᾳ, ἡ ἐπιλεγόμενη Ἐβροαῖσι· Βηθεσδα^α, πέντε στοᾶς ἔχουσα.

3 Ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος^β πολλὸν τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν, ἐκδεχόμενων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν.

4 Ἀγγελος γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ, καὶ ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ. Ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος, ὑγιὴς γίνετο, ᾧ ὁποτε κατέχετο νοσήματι^γ.

^δ Ἦν δὲ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριάκοντα^δ ὅκτι

ἔτι ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ.

6 Τούτων ἰδὼν ὁ ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γινῶς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ· Θέλεις ὑγιὴς γενέσθαι;

7 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν· Κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα, ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ, ^α βάλλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγὼ, ἄλλος πρό ἐμοῦ καταβαίνει.

8 Λέγει αὐτῷ ὁ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγείραι, ἄρον τὸν κράββατόν σου, καὶ περιπάτει.

9 Καὶ εὐθέως γένετο υγιὴς ὁ ὁ ἄνθρωπος· καὶ ἦρε τὸν κράββατον αὐτοῦ, καὶ περιεπάτει.

Ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.

10 Ἐλεγον ἔν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ· Σάββατόν ἐστιν, οὐκ ἐξεστὶ σοι ἄραι τὸν κράββατον.

11 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς· Ὁ ποιήσας με ὑγιῇ, ἐκείνός μοι εἶπεν· Ἄρον τὸν κράββατόν σου, καὶ περιπάτει.

12 Ἡρώτησαν ^α οὖν αὐτόν· Τίς ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος ὁ ἐπῶν σοι, Ἄρον· τὸν κράββατόν σου, καὶ περιπάτει;

13 Ὁ δὲ ἰθαίε^β οὐκ ᾔδει τίς ἐστιν· ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένησεν, ὅχλον ὄντος ἐν τῷ τόπῳ.

14 Μετὰ ταῦτα εὐρίσκει αὐτὸν ὁ ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἰδε, υγιὴς γέγονας· μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν τί σοι γένηται.

15 Ἀπῆλθεν ὁ ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἀνήγγειλε τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ ποιήσας αὐτόν υγιῇ.

16 Καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον τὸν Ἰησοῦν οἱ Ἰουδαῖοι, ^γ καὶ ἐξήτουν αὐτὸν ἀποκτείνειν, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ.

17 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς· Ὁ πατὴρ μου ἐνός ἄρτι ἐργάζεται, καὶ γὰρ ἐργάζομαι.

18 Διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον ἐξήτουν αὐτόν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτείνειν, ὅτι οὐ μόνον ἔλυε τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἰδίον ἔλεγε τὸν Θεόν, ἴσον ἑαυτῷ ποῶν τῷ Θεῷ.

19 Ἀπεκρίνατο ἔν ὁ ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς^δ ποιεῖν ἄλλ' ἑαυτοῦ οὐδὲν, ἐάν μὴ τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιοῦντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ.

20 Ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δέκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ· καὶ μείζονα τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε.

21 Ὡςπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκρούς καὶ ζωοποιεῖ, οὕτω καὶ ὁ υἱὸς οὗς θέλει, ζωοποιεῖ.

22 Οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πάντας ἐδώκε τῷ υἱῷ·

23 Ἴνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱόν, καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα. Ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱόν, οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν.

24 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων, καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ μετὰβέβηκεν ἐκ τῆς θανάτου εἰς τὴν ζωὴν.

25 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσονται τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ^ε· καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσονται.

26 Ὡςπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ οὕτως ἔδωκε καὶ τῷ υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ.

27 Καὶ ἔξουσιν αὐτῷ δοῦναι αὐτῷ καὶ κρίσιν· ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστίν.

28 Μὴ^δ θαυμάζετε τούτου· ὅτι ἐρχεται ὥρα ἐν ᾗ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσονται τῆς φωνῆς αὐτοῦ·

29 Καὶ ἐκπορεύσονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες,

and gathereth fruit^a unto life eternal : that both^b he that soweth and he that reapeth may rejoice together.

37 And herein is that saying true, One^c soweth, and another reapeth.

38 I sent you to reap that whereon ye bestowed no labour : other^d men laboured, and ye are entered into their labours.

39 And many of the Samaritans of that city believed on him for the sayings^e of the woman, which testified, He told me all that ever I did.

40 So when the Samaritans were come unto him, they besought him that he would tarry with them : and he abode there two days.

41 And many more believed because of his own word ;

42 And said unto the woman, Now we believe, not because of thy saying : for^f we have heard *him* ourselves, and know that this is indeed the Christ, the Saviour of the world.

43 Now after two days he departed thence, and went into Galilee.

44 For Jesus himself testified, that^g a prophet hath no honour in his own country.

45 Then when he was come into Galilee, the Galileans received him, having seen^h all the things that he did at Jerusalem at the feast : forⁱ they also went unto the feast.

46 So Jesus came again into Cana of Galilee, where he made^j the water wine. And there was a certain *γ* nobleman, whose son was sick at Capernaum.

47 When he heard that Jesus was come out of Judea into Galilee, he went unto him, and besought him that he would come down, and heal his son : for he was at the point of death.

48 Then said Jesus unto him, Except ye see signs^k & wonders, ye will not believe.

49 The nobleman saith unto him, Sir, come down ere my child die.

50 Jesus saith unto him, Go^l thy way : thy son liveth. And the man believed the word that Jesus had spoken unto him, and he went his way.

51 And as he was now going down, his servants met him, and told *him*, saying, Thy son liveth.

52 Then inquired he of them the hour when he began to amend. And they said unto him, Yesterday at the seventh hour the fever left him.

53 So the father knew that *it* was at the same^m hour, in the which Jesus said unto him, Thy son liveth : and himself believed,ⁿ and his whole house.

54 This is again the second miracle that Jesus did, when he was come out of Judea into Galilee.

CHAP. V.

AFTER this there was a feast^o of the Jews ; and Jesus went up to Jerusalem.

2 Now there is at Jerusalem by the sheep *δ* market, a pool, which is called in the Hebrew tongue Bethesda, having five porches.

3 In these lay a great multitude of impotent folk, of blind, halt, withered, waiting for the moving of the water.

4 For an angel went down at a certain season into the pool, and troubled the water : whosoever then first^p after the troubling of the water stepped in, was made whole^q of whatsoever disease he had.

5 And a certain man was there, which had an infirmity^r thirty and eight years.

6 When Jesus saw him lie, and^s knew

A. D. 30.

a Ro. 6. 22.

b 1 Co. 3. 5. 9.

c Mi. 6. 15.

d De. 32. 36.

e Ps. 72. 12.

f 142. 4.

g Ro. 5. 6.

h 2 Co. 1. 9. 10.

i 1 Pe. 1. 12.

j Mat. 9. 6.

k Mar. 2. 11.

l Lu. 5. 24.

m ver. 29.

n h ch. 9. 14.

o Je. 17. 21, &c.

p Mat. 12. 2,

&c.

q h ch. 17. 8.

r 1 Jn. 4. 14.

s l ch. 14. 9.

t m Lu. 4. 30.

u n Mat. 13. 57.

v Mar. 6. 4.

w Lu. 4. 24.

x β or, from

the multi-

tude that

was.

y o ch. 2. 23.

z p ch. 8. 11.

aa q De. 16. 16.

ab r ch. 2. 1, 11.

ac γ or, cour-

tier ; or,

ruler.

ad s ch. 9. 4.

ae 14. 10.

af t ch. 7. 19.

ag u ch. 10. 30, 33.

ah Zec. 13. 7.

ai φ i. 2. 6.

aj v 1 Co. 1. 22.

ak w ver. 30.

al x Mat. 8. 13.

am Mar. 7. 29, 30.

an Lu. 17. 14.

ao y ch. 3. 35.

ap 17. 26.

aq Mat. 3. 17.

ar z ch. 11. 25.

as 17. 2.

at Lu. 8. 54.

au a Mat. 11. 27.

av Ac. 17. 31.

aw 2 Co. 5. 10.

ax b Ps. 107. 20.

ay c Ac. 16. 34.

az 18. 8.

ba d ch. 6. 40, 47.

bb e ch. 2. 13.

bc Le. 23. 2, &c.

bd De. 16. 16.

be f 1 Jn. 3. 14.

bf δ or, gate.

bg Ne. 3. 1.

bh 12. 39.

bi g ver. 28.

bj Ep. 2. 1.

bk h 1 Co. 15. 45.

bl i ver. 22.

bm k Pr. 8. 17.

bn Ec. 9. 10.

bo Mat. 11. 12.

bp l Eze. 47. 8, 9.

bq Zec. 13. 1.

br m Lu. 8. 43.

bs 13. 16.

bt n Ps. 142. 3.

bu o Da. 12. 2.

that he had been now a long time *in that case*, he saith unto him, Wilt thou be made whole ?

7 The impotent man answered him, Sir, I have^d no man, when the water is troubled, to put me into the pool : but while I am coming, another steppeth down before me.

8 Jesus saith unto him, Rise,^f take up thy bed, and walk.

9 And immediately the man was made whole, and took up his bed, and walked : and on^h the same day was the sabbath.

10 The Jews therefore said unto him that was cured, It is the sabbath-day : [†] it is not lawful for thee to carry *thy* bed.

11 He answered them, He that made me whole, the same said unto me, Take up thy bed, and walk.

12 Then asked they him, What man is that which said unto thee, Take up thy bed, and walk ?

13 And he that was healed wistⁱ not who it was : for Jesus had conveyed^m himself away, β a multitude being in *that* place.

14 Afterward Jesus findeth him in the temple, and said unto him, Behold, thou art made whole : sin^p no more, lest a worse thing come unto thee.

15 The man departed, & told the Jews that it was Jesus, which had made him whole.

16 And therefore did the Jews persecute Jesus, and sought to slay him, because he had done these things on the sabbath-day.

17 But Jesus answered them, My [†] Father worketh hitherto, and I work.

18 Therefore the Jews sought the more to kill^h him, because he not only had broken the sabbath, but said also that God was his Father, makingⁿ himself equal with God.

19 Then answered Jesus and said unto them, Verily, verily, I say unto you,^w The Son can do nothing of himself, but what he seeth the Father do : for what things soever he doeth, these also doeth the Son likewise.

20 For^v the Father loveth the Son, and sheweth him all things that himself doeth : and he will shew him greater works than these, that ye may marvel.

21 For as the Father raiseth up the dead, and quickeneth^{them} ; even^z so the Son quickeneth whom he will.

22 For the Father judgeth no man, but hath committed^a all judgment unto the Son ;

23 That all *men* should honour the Son, even as they honour the Father. He that honoureth not the Son, honoureth not the Father which hath sent him.

24 Verily, verily, I say unto you, He^d that heareth my word, and believeth on him that sent me, hath everlasting life, and shall not come into condemnation ; but is passed^f from death unto life.

25 Verily, verily, I say unto you, The hour is coming, and now is, when the dead^h shall hear the voice of the Son of God ; and they that hear shall live.

26 For as the Father hath life in himself ; so hath he given to the Son to have life^k in himself ;

27 And hath given him authority^t to execute judgment also, because he is the Son of man.

28 Marvel not at this : for the hour is coming, in the which all that are in the graves shall hear his voice,

29 And shall come forth, they^o that

have done good, unto the resurrection of life; and they that have done evil, unto the resurrection of damnation.^a

30 I^b can of mine own self do nothing: as I hear, I judge: & my judgment is just: because I seek not mine own will, but the will^c of the Father which hath sent me.

31 If I bear witness^d of myself, my witness is not true.

32 There is another^e that beareth witness of me; and I know that the witness which he witnesseth of me is true.

33 Ye sent unto John, and^f he bare witness unto the truth.

34 But I receive not testimony from man: but^g these things I say, that ye might be saved.

35 He was a burning and a shining light: and ye were willing^h for a season to rejoice in his light.

36 But I have greater witness than that of John; for the worksⁱ which the Father hath given me to finish,^j the same works that I do, bear witness of me, that the Father hath sent me.

37 And the Father^k himself, which hath sent me, hath borne witness of me. Ye^l have neither heard his voice at any time, nor seen his shape.

38 And ye have not his word^m abiding in you: for whom he hath sent, him ye believe not.

39 Searchⁿ the scriptures: for in them ye think ye have eternal life: and they are^o they which testify of me.

40 And ye will not come^p to me, that ye might have life.

41 I receive not honour from^q men.

42 But I know you, that ye have not the love of God in you.

43 I am come in my Father's name, and ye receive me not: if another shall come in his own name, him ye will receive.

44 How can ye believe, which^r receive honour one of another, and seek^s not the honour that cometh from God only?

45 Do not think that I will accuse you to the Father: there is^t one that accuseth you, even Moses, in whom ye trust.

46 For had ye believed Moses, ye would have believed me: for he^u wrote of me.

47 But if ye^v believe not his writings, how shall ye believe my words?

CHAP. VI.

AFTER^w these things Jesus went over the sea of Galilee, which is the sea of Tiberias.

2 And a great multitude followed him, because they saw his miracles which he did on them that were diseased.

3 And Jesus went up into a mountain, and there he sat with his disciples.

4 And the passover, a feast of the Jews, was nigh.

5 When Jesus then lifted up^x his eyes, and saw a great company come unto him, he saith unto Philip, Whence shall we buy bread, that these may eat?

6 And this he said to prove him: for he himself knew what he would do.

7 Philip answered him, Two^y hundred pennyworth of bread is not sufficient for them, that every one of them may take a little.

8 One of his disciples, Andrew, Simon Peter's brother, saith unto him,

9 There is a lad here, which hath five barley loaves, and two small fishes: but what are they among so many?

A. D. 31.

a Mat. 25.46.

b ver. 19.

c ch. 4. 34.

6. 38.

Ps. 40. 7, 8.

Mat. 26. 39.

d ch. 8. 14.

Pr. 27. 2.

Re. 3. 14.

e ch. 8. 18.

Ac. 10. 43.

1 Jno. 5. 7, 9.

f Ne. 9. 25.

g Ne. 8. 10.

h ch. 1. 7, 32.

i ch. 20. 31.

Ro. 3. 3.

k Mat. 21. 26.

Mar. 6. 20.

l Ge. 49. 10.

De. 18. 15, 18.

m ch. 10. 25.

15. 24.

Ac. 2. 22.

n ch. 17. 4.

o Mat. 14. 23.

Mar. 6. 47.

8c.

p Mat. 3. 17.

17. 5.

q De. 4. 12.

1 Ti. 6. 16.

r 1 Jno. 2. 14.

s Ps. 107. 25.

t Is. 8. 20.

34. 16.

Lu. 16. 29.

u Lu. 24. 27.

1 Pe. 1. 10, 11.

v ch. 3. 19.

w Ps. 35. 3.

Is. 43. 1, 2.

Re. 1. 17, 18.

x ver. 34.

1 Th. 2. 6.

y ch. 12. 43.

z Ro. 2. 10.

a Ro. 2. 12.

b ver. 11.

c Ge. 3. 15.

22. 18.

De. 18. 15.

18.

Ac. 26. 22.

d Lu. 16. 31.

e Mat. 14. 15.

8c.

Mar. 6. 34, 8c.

Lu. 9. 12, 8c.

β or, work

not.

f ver. 54, 58.

ch. 4. 14.

Je. 15. 16.

g ch. 8. 18.

Ps. 2. 7.

40. 7.

Is. 42. 1.

Ac. 2. 22.

2 Pe. 1. 17.

h Nu. 11. 21.

22.

2 Ki. 4. 43.

i 1 Jno. 3. 23.

k Mat. 12. 38.

1 Co. 1. 22.

l Ex. 16. 15.

Nu. 11. 7.

1 Co. 10. 13.

m Ne. 9. 15.

Ps. 78. 24, 25.

10 And Jesus said, Make the men sit down. Now there was much grass in the place. So the men sat down, in number about five thousand.

11 And Jesus took the loaves; and when he had given thanks, he distributed to the disciples, and the disciples to them that were set down; and likewise of the fishes as much as they would.

12 When they were filed,^f he said unto his disciples, Gather up the fragments that remain, that nothing^g be lost.

13 Therefore they gathered^h them together, & filled twelve baskets with the fragments of the five barley loaves, which remained over and above unto them that had eaten.

14 Then those men, when they had seen the miracle that Jesus did, said, This is of a truth thatⁱ Prophet that should come into the world.

15 When Jesus therefore perceived that they would come and take him by force, to make him a king, he departed again into a mountain himself alone.

16 And^j when even was now come, his disciples went down unto the sea,

17 And entered into a ship, & went over the sea toward Capernaum. And it was now dark, and Jesus was not come to them.

18 And the sea arose^k by reason of a great wind that blew.

19 So when they had rowed about five and twenty or thirty furlongs, they see Jesus walking on the sea, and drawing nigh unto the ship: and they were afraid.

20 But he saith unto them, It is I,^l be not afraid.

21 Then they willingly received him into the ship: and immediately the ship was at the land whither they went.

22 The day following, when the people which stood on the other side of the sea saw that there was none other boat there, save that one whereinto his disciples were entered, and that Jesus went not with his disciples into the boat, but that his disciples were gone away alone;

23 (Howbeit there came other boats from Tiberias, nigh unto the^m place where they did eat bread, after that the Lord had given thanks:)

24 When the people therefore saw that Jesus was not there, neither his disciples, they also took shipping, and came to Capernaum, seeking for Jesus.

25 And when they had found him on the other side of the sea, they said unto him, Rabbi, when camest thou hither?

26 Jesus answered them and said, Verily, verily, I say unto you, Ye seek me, not because ye saw the miracles, but because ye did eat of the loaves, and were filled.

27 β Labour not for the meat which perisheth, but for thatⁿ meat which endureth unto everlasting life, which the Son of man shall give unto you: for him^o hath God the Father sealed.

28 Then said they unto him, What shall we do, that we might work the works of God?

29 Jesus answered and said unto them, This^p is the work of God, that ye believe on him whom he hath sent.

30 They said therefore unto him, What sign^q shewest thou then, that we may see and believe thee? what dost thou work?

31 Our fathers^r did eat manna in the desert; as it is written,^m He gave them bread from heaven to eat.

32 Then Jesus said unto them, Verily,

εἰς ἀνάστασιν ζωῆς· οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαν-
τες, εἰς ἀνάστασιν κρίσεως.

30 Οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἅπ' ἑμαυτοῦ οὐδὲν·
καθὼς ἀκούω, κρίνω· καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δι-
κάη ἐστίν· ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν,
ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψάντός με ὁ πατὴρ¹.

31 Ἐάν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἑμαυτοῦ, ἡ μαρ-
τυρία μου οὐκ ἐστίν ἀληθής.

32 Ἄλλος ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ
οὐδα² ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία ἣν μαρ-
τυρεῖ περὶ ἐμοῦ.

33 Ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς Ἰωάννην, καὶ
μεμαρτύρηκε τῇ ἀληθείᾳ.

34 Ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν
λαμβάνω· ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε.

35 Ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαί-
νων· ὑμεῖς δὲ ἠθέλησατε ἂν ἀγαλλιασθῆναι³
πρὸς ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ.

36 Ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μείζω τοῦ Ἰω-
άννου· τὰ γὰρ ἔργα ἃ ἔδωκε μοι ὁ πατήρ ἵνα
τελειώσω αὐτά, αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ,
μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ με ἀπέσταλκε.

37 Καὶ ὁ πέμψας με πατήρ, αὐτὸς μεμαρτύ-
ρηκε περὶ ἐμοῦ. Οὐτε φωνῇ αὐτοῦ ἀκηκόατε
πώποτε, οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἑώρακατε.

38 Καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε μένοντα
ἐν ὑμῖν· ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ
ὑμεῖς οὐ πιστεύετε.

39 Ἐρευνάτε τὰς γραφάς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε
ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν· καὶ ἐκεῖναί εἰσιν
αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ.

40 Καὶ οὐ θέλετε ἔλθειν πρὸς με, ἵνα ζωὴν
ἔχητε.

41 Δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω·

42 Ἄλλ' ἔγνωνκα ἑμᾶς, ὅτι τὴν ἀλήθειαν τοῦ
Θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς.

43 Ἐγὼ ἔληλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς
μου, καὶ οὐ λαμβάνετε με· ἐάν ἄλλος ἔλθῃ
ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον λήψετε.

44 Πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, δόξαν παρὰ
ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν
παρὰ τοῦ μόνου Θεοῦ οὐ ζητεῖτε;

45 Μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγοροῦμαι ὑμῶν
πρὸς τὸν πατέρα· ἐστὶν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν,
Μωσῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπικατε.

46 Εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Μωσῇ, ἐπιστεύετε ἂν
ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν.

47 Εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε,
πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασι πιστεύσετε;

Κεφ. 5⁴. VI.

ΜΕΤΑ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς
θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας⁵ τῆς Τιβεριάδος.

2 Καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, ὅτι ἐώρων
αὐτοῦ⁶ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθε-
νούντων.

3 Ἀνῆλθε δὲ εἰς τὸ ὄρος ὁ Ἰησοῦς, καὶ
ἐκεῖ ἐκάθητο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.

4 Ἦν δὲ ἑγγύς⁷ τὸ πάσχα, ἡ ἐορτὴ τῶν Ἰουδαίων.

5 Ἐπάρας οὖν ὁ Ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ
θεασάμενος ὅτι πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς
αὐτόν, λέγει πρὸς τὸν Φίλιππον· Πόθεν ἀγο-
ράσωμεν ἄρτους, ἵνα φάγωσιν οὗτοι;

6 (Τούτῳ δὲ ἔλεγε πειράζων αὐτόν· αὐτὸς
γὰρ ᾔδει τί ἔμελλε ποιεῖν.)

7 Ἀπεκρίθη αὐτῷ Φίλιππος· Διακοσίῳν δη-
ναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκούνσιν αὐτοῖς, ἵνα ἕκαστος
αὐτῶν βραχύ τι λάβῃ.

8 Λέγει αὐτῷ εἰς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,
Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου·

9 Ἔστι παιδάριον⁸ ἃ ἐν⁹ ὁδῷ, ὃ¹⁰ ἔχει πέντε
ἄρτους κριθίνους, καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα

τί ἐστὶν εἰς τοσούτους;

10 Εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς. Ποιῆσατε τοὺς ἀν-
θρώπους ἀναπεσεῖν. Ἦν δὲ χόρτος πολλὸς ἐν
τῷ τόπῳ. Ἀνέπεσον οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθ-
μὸν ὥσει πεντακισχίλιοι.

11 Ἐλαβε δὲ τοὺς ἄρτους ὁ Ἰησοῦς, καὶ εὐ-
χαριστήσας, διέδωκε τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ
μαθηταὶ τοῖς ἀνακειμένοις· ὁμοίως καὶ ἐκ
τῶν ὀψαρίων ὅσον ἡθέλον¹¹.

12 Ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθη-
ταῖς αὐτοῦ· Συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα
κλάσματα, ἵνα μὴ τι ἀπολῇται.

13 Συνήγαγον οὖν, καὶ ἐγένεον δώδεκα
κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν
κριθίνων, ἃ ἐπερίσπενον τοῖς βεβρωκόσιν.

14 Οἱ οὖν ἄνθρωποι, ἰδόντες ὃ ἐποίησε ση-
μεῖον ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγον· Ὅτι οὗτός ἐστιν ἀλη-
θῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον.

15 Ἰησοῦς οὖν γινούς ὅτι μέλλουσιν ἐρχεσθαι,
καὶ ἀρπάξαι αὐτόν ἵνα ποιήσωσιν αὐτὸν βασι-
λέα, ἀνεχώρησε πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος.

16 Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθη-
ταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν.

17 Καὶ ἐμῆλθον εἰς τὸ πλοῖον, ἤρχοντο πέ-
ραν τῆς θαλάσσης εἰς Καπερναοὺμ. Καὶ σκο-
τία ἤδη ἐγεγονέει, καὶ οὐκ ἔληλυθει πρὸς
αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς.

18 Ἦτε θάλασσα, ἀνέμον μεγάλου πνέοντος,
διηγείρετο.

19 Ἐηλακότες οὖν ὡς σταδίους εικοσιπέντε
ἢ τριάκοντα, θεωροῦσι τὸν Ἰησοῦν περιπα-
τούντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐγγὺς τοῦ
πλοίου γινόμενον· καὶ ἐφοβήθησαν.

20 Ὅδε λέγει αὐτοῖς· Ἐγὼ εἰμὶ· μὴ φοβεῖσθε.

21 Ἦθελον οὖν λαβεῖν αὐτόν εἰς τὸ πλοῖον·
καὶ εὐθὺς τὸ πλοῖον ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς εἰς
τὴν ὑπῆλκον.

22 Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἐστῆκός περὶ
τῆς θαλάσσης, ἰδὼν ὅτι πλοίαριον ἄλλο οὐκ
ἦν ἐκεῖ, εἰ μὴ ἐν ἐκείνῳ εἰς ὃ ἐνήβησαν οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ὅτι οὐ συνεισῆλθε τοῖς
μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ πλοίαριον,¹²
ἀλλὰ μόνον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον·

23 (Ἄλλα δὲ ἦλθε πλοίαριον ἐκ Τιβεριάδος
ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον,
εὐχαριστήσαντος τοῦ Κυρίου¹³.)

24 Ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ
ἐστὶν ἐκεῖ, οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνήβησαν
καὶ αὐτοὶ εἰς τὰ πλοία, καὶ ἦλθον εἰς Κα-
περναοὺμ, ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν.

25 Καὶ εὑρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης,
εἶπον αὐτῷ· Ραββί, πότε ὥδε γέγονας;

26 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν·
Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με οὐχ ὅτι
εἴδετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρ-
των, καὶ ἐχορτάσθητε.

27 Ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυ-
μένην, ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰς
ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν
δώσει· τῶτον γὰρ ὁ πατήρ ἐσφράγισεν, ὁ Θεός.

28 Εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν· Τί ποιούμεν, ἵνα
ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ;

29 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
Τούτῳ ἐστὶ τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ, ἵνα πιστεῦσητε
εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνον.

30 Εἶπον οὖν αὐτῷ· Τί ἐν ποιεῖς σὺ σημεῖον,
ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεῦσωμέν σοι; τί ἐργάζῃ;

31 Οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ
ἐρήμῳ, καθὼς ἐστὶ γεγραμμένον· Ἄρτον ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν.

32 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν

ἀμὴν λέγω ὑμῖν· Οὐ Μωσὴς δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἀλλ' ὁ πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν.

33 Ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ Θεοῦ ἐστὶν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ζῶν διδούς τῷ κόσμῳ.

34 Εἰπόν οὖν πρὸς αὐτόν· Κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον.

35 Εἶπε· δέ! αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρὸς με, οὐ μὴ πενιάσῃ, καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ οὐ μὴ διψήσῃ πώποτε.

36 Ἀλλ' εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἐώρακατέ με, καὶ οὐ πιστεύετε.

37 Πᾶν ὃ δίδωσί μοι ὁ πατήρ, πρὸς ἐμέ ἤξει· καὶ τὸν ἐρχόμενον πρὸς με οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω.

38 Ὅτι καταβέβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με.

39 Ταῦτο δέ ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με· ἵνα πᾶν ὃ δέδοκται μοι, μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτῆς, ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

40 Τοῦτο δέ ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱόν, καὶ πιστεύων εἰς αὐτόν, ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον· καὶ ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

41 Εγὼ γὰρ οὐκ εἶπα ὅτι Ἰσραῖτιοι περὶ αὐτῆς, ὅτι εἶπεν· Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβάς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.

42 Καὶ ἔλεγον· Οὐχ οὗτος ἐστὶν Ἰησοῦς, ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖς οἶδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶς οὖν λέγει· οὗτος;

43 Ἀπεκρίθη οὖν ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων.

44 Οὐδεὶς δύναται ἔλθειν πρὸς με, ἐὰν μὴ ὁ πατήρ ὁ πέμψας με, ἐκλύσῃ αὐτόν, καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτόν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

45 Ἔστι γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις· Καὶ ἰσχύονται πάντες διδάσκει ὁ τοῦ Θεοῦ.

Πᾶς δ' οὖν ὁ ἀκούσας! παρὰ τοῦ πατρὸς, καὶ μαθὼν, ἔρχεται πρὸς με.

46 Οὐχ ὅτι τὸν πατέρα τὶς ἐώρακεν, εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ τοῦ Θεοῦ· οὗτος ἐώρακε τὸν πατέρα.

47 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, ἔχει ζωὴν αἰώνιον.

48 Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς.

49 Οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον τὸ μῖνον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἀπέθανον.

50 Οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα τις ἐξ αὐτῆς φάγῃ, καὶ μὴ ἀποθάνῃ.

51 Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν, ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· ἐάν τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα, ὁ ἄρτος δὲ ὢν ἐγὼ δώσω, ἡ σὰρξ μου ἐστίν, ἣν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς.

52 Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι, λέγοντες· Πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν;

53 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τις φάγῃ τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ πῖνῃ αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς.

54 Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτόν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

55 Ἡ γὰρ σὰρξ μου ἁληθὴς ἐστὶ βρώσις, καὶ τὸ αἷμά μου ἁληθὴς ἐστὶ πόσις.

56 Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ.

57 Καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατήρ, κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα· καὶ ὁ τρώγων με, κἀκεῖνος ζήσεται δι' ἐμέ.

58 Οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες· ὅμως

ὁ τρώγων, καὶ ἀπέθανον. Ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον, ἡ ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα.

59 Ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ, διδάσκων ἐν Καπερναούμ.

60 Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, εἶπον· Σκληρὸς ἐστὶν οὗτος ὁ λόγος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκοῦεν;

61 Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσιν περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει;

62 Ἐάν οὖν θεωρῇτε τὸν υἱόν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον;

63 Τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ ζωοποιούν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν. Τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ ἔλαλῶ ὑμῖν, πνεῦμά ἐστι καὶ ζωὴ ἐστίν.

64 Ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὧν τινες οἱ οὐ πιστεύουσιν. Ἦδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς, τινες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες, καὶ τίς ἐστὶν ὁ παραδώσων αὐτοὺς.

65 Καὶ ἔλεγε· Διὰ τοῦτο εἶρηκα ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς δύναται ἔλθειν πρὸς με, ἐὰν μὴ ἡ δεδομένη αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρὸς μου.

66 Ἐκ τῆς πολλοῦ ἀπῆλθον τῶν μαθητῶν αὐτῆς εἰς τὰ ὁπίσω, καὶ ἐκέτι μετ' αὐτῆς περιεπάτουν.

67 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα· Μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν;

68 Ἀπεκρίθη δ' οὖν αὐτῷ Σίμων Πέτρος· Κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις.

69 Καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνωκάμεν ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῆντος.

70 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην, καὶ ἐξ ὑμῶν εἰς διάβολος ἐστίν;

71 Ἐλεγε δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος ὁ Ἰσκαριώτην· οὗτος γὰρ ἡμελλεν αὐτόν παραδιδόναι, εἰς ὧν ἐκ τῶν δώδεκα.

Κεφ. ζ'. VII.

ΚΑΙ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς μετὰ ταῦτα ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· ὃ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζητούν αὐτόν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτείνειν.

2 Ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἐορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ σκηνοπηγία.

3 Εἰπόν οὖν πρὸς αὐτόν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· Μετάβηθι ἐντεῦθεν, καὶ ὑπάγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταὶ σὺν θεωρήσωσιν τὰ ἔργα σὺ ἀποιεῖς.

4 Οὐδεὶς γὰρ ἐν κρυπτῷ τι ποιεῖ, καὶ ζητεῖ αὐτός· ἐν παρρησίᾳ εἶναι. Εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ.

5 Οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν.

6 Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὐπὼ παρέστιν· ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτε ἐστὶν ἐτοιμος.

7 Οὐ δύναται ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς· ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ, ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἐστίν.

8 Ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἐορτὴν ταύτην· ἐγὼ οὐπα! ἀναβαίνω εἰς τὴν ἐορτὴν ταύτην, ὅτι ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὐπὼ πεπλήρωται.

9 Ταῦτα δὲ εἰπὼν αὐτοῖς, ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ.

10 Ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη εἰς τὴν ἐορτὴν, οὐ φανερώς, ἀλλ' ὥς ἐν κρυπτῷ.

11 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτόν ἐν τῇ ἐορτῇ, καὶ ἔλεγον· Πού ἐστιν ἐκεῖνος;

12 Καὶ γογγυστοὶ πολλοὶ περὶ αὐτοῦ ἦν ἐν τοῖς ὄχλοις. Οἱ μὲν ἔλεγον· Ὁ ἀγαθὸς ἐστὶν ἄλλος· δὲ! ἔλεγον· Οὐ· ἀλλὰ πλαγῶν τὸν ὄχλον.

13 Οὐδεὶς μὲντοι παρρησία ἐλάλει περὶ αὐτοῦ, διὰ τὸ φόβον τῶν Ἰουδαίων.

14 Ἦδη δὲ τῆς ἐορτῆς μεσοσπῆς, ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ ἐδίδασκε.

15 Καὶ ἐθανύμαζον οἱ Ἰουδαῖοι, λέγοντες· Πῶς

verily, I say unto you, Moses gave you not that bread from heaven; but my^b Father giveth you the true bread from heaven.

33 For the bread of God^e is he which cometh down from heaven, and giveth life unto the world.

34 Then said they unto him, Lord, evermore give us this bread.

35 And Jesus said unto them, I am the bread of life: he^d that cometh to me shall never hunger; and he^e that believeth on me shall never thirst.

36 But I said unto you, that ye^f also have seen me, and believe not.

37 Allⁱ that the Father giveth me shall come to me; and him^k that cometh to me I will in no wise cast out.

38 For I came down from heaven, not to do mine own will, but^l the will of him that sent me.

39 And this is the Father's willⁿ which hath sent me, that of all which he hath given me I should lose nothing, but should raise it up again at the last day.

40 And this is the will of him that sent me, that^p every one which seeth the Son, and believeth on him, may have everlasting life: and I will^q raise him up at the last day.

41 The Jews then murmured at him, because he said, I am the bread which came down from heaven.

42 And they said, Is^r not this Jesus, the son of Joseph, whose father and mother we know? how is it then that he saith, I came down from heaven?

43 Jesus therefore answered and said unto them, Murmur not among yourselves.

44 No man can come to me, except the Father which hath sent me draw^w him: and I will raise him up at the last day.

45 It is written^x in the prophets, And they shall be all taught of God. Every man^y therefore that hath heard, and hath learned of the Father, cometh unto me.

46 Not^z that any man hath seen the Father, save he which is of God,^b he hath seen the Father.

47 Verily, verily, I say unto you,^c He that believeth on me hath everlasting life.

48 I^d am that bread of life.

49 Your fathers did eat manna in the wilderness, and^e are dead.

50 This is the bread which cometh down from heaven, that a man may eat thereof, and^f not die.

51 I am the living bread which came down from heaven: if any man eat of this bread, he shall live for ever: and the bread that I will give is my flesh,^h which I will give for the lifeⁱ of the world.

52 The Jews therefore strove among themselves, saying, How^m can this man give us his flesh to eat?

53 Then Jesus said unto them, Verily, verily, I say unto you, Exceptⁿ ye eat the flesh of the Son of man, and drink his blood, ye have no life in you.

54 Whoso^p eateth my flesh, and drinketh my blood, hath eternal life; and I will raise him up at the last day.

55 For my flesh is meat indeed,^r and my blood is drink indeed.

56 He that eateth^s my flesh, and drinketh my blood, dwelleth^t in me, and I in him.

57 As the living Father hath sent me, and I live by the Father: so^u he that eateth me, even he shall live by me.

58 This is that bread which came down

A. D. 32.

a ver. 49.51.

b Ga. 4. 4.

c ver. 48, 58.

d Re. 7. 16.

e ch. 4. 14.

f ver. 64.

g ch. 3. 13.

h Mar. 16.19.

i Ep. 4. 8.10.

j 2 Co. 3. 6.

k ver. 45.

l ch. 17.6,8,&c

m Ps. 102. 17.

n Is. 1. 18.

o 55. 7.

p Mat. 11. 28.

q Lu. 23.42,43.

r 1Ti. 1.15,16.

s Re. 22. 17.

t ch. 5. 30.

u Ps. 40. 7, 8.

v Ro. 8. 29.

w 2 Ti. 2. 19.

x ch. 10. 28.

y 17. 12.

z 18. 9.

a Mat. 18. 14.

b 2 Ti. 2. 19.

c o ver. 44, 45.

d p ver. 47, 54.

e ch. 3. 15, 16.

f q Zep. 1. 6.

g Lu. 9. 62.

h He. 10. 38.

i r ch. 11. 25.

j s Ac. 5. 20.

k 7. 38.

l t ch. 1. 29.

m 11. 27.

n Mat. 16. 6.

o u Mat. 13. 55.

p Mar. 6. 3.

q Lu. 4. 22.

r v ch. 13. 27.

s w Ca. 1. 4.

t x Is. 54. 13.

u Je. 31. 34.

v Mi. 4. 2.

w y Le. 23. 34.

x z Mat. 11. 27.

y a ch. 5. 37.

z b Lu. 10. 22.

a c ver. 40.

b d ver. 33, 35, 51.

c e Zec. 1. 5.

d f Mar. 3. 21.

e g ver. 8, 30.

f ch. 2. 4.

g 8. 20.

h h ver. 58.

i i ch. 15. 19.

j k He. 10. 5, 10.

k 20.

l l ch. 3. 16.

m 1 Jn. 2. 2.

n ch. 3. 9.

o Mat. 26. 26.

p 28.

q o ch. 11. 56.

r p ver. 40.

s q ch. 9. 16.

t r Ps. 4. 7.

u s La. 3. 24.

v t ch. 15. 4.

w 1 Jn. 3. 24.

x 4. 15, 16.

y u 1 Co. 15. 22.

v Mat. 13. 54.

from heaven: not as your fathers^a did eat manna, and are dead: he that eateth of this bread shall live for ever.

59 These things said he in the synagogue, as he taught in Capernaum.

60 Many therefore of his disciples, when they had heard this, said, This is an hard saying; who can hear it?

61 When Jesus knew in himself that his disciples murmured at it, he said unto them, Doth this offend you?

62 What and if ye shall see the Son of man ascend^g up where he was before?

63 It^h is the Spirit that quickeneth; the flesh profiteth nothing: the words that I speak unto you, they are spirit, and they are life.

64 But there are some of you that believe not. For Jesus knew^m from the beginning who they were that believed not, and who should betray him.

65 And he said, Therefore said I^o unto you, that no man can come unto me, except it were given unto him of my Father.

66 From that time many of his disciples went back,^q and walked no more with him.

67 Then said Jesus unto the twelve, Will ye also go away?

68 Then Simon Peter answered him, Lord, to whom shall we go? thou hast the^r words of eternal life.

69 And^s we believe and are sure that thou art that Christ, the Son of the living God.

70 Jesus answered them, Have not I chosen you twelve, and one of you is a^v devil?

71 He spake of Judas Iscariot the son of Simon: for he it was that should betray him, being one of the twelve.

CHAP. VII.

AFTER these things, Jesus walked in Galilee: for he would not walk in Jewry because the Jews sought to kill him.

2 Now the Jews' feast^y of tabernacles was at hand.

3 His brethren therefore said unto him, Depart hence, and go into Judea, that thy disciples also may see the works that thou doest.

4 For there is no man that doeth any thing in secret, and he himself seeketh to be known openly. If thou do these things, shew thyself to the world.

5 For neither did his brethren^f believe in him.

6 Then Jesus said unto them, My^g time is not yet come: but your time is alway ready.

7 The world cannot hate you; but me it hateth, because I testify of it, that the works thereof are evil.

8 Go ye up unto this feast: I go not up yet unto this feast; for my time is not yet full come.

9 When he had said these words unto them, he abode still in Galilee.

10 But when his brethren were gone up, then went he also up unto the feast, not openly, but as it were in secret.

11 Then^o the Jews sought him at the feast, and said, Where is he?

12 And^q there was much murmuring among the people concerning him: for some said, He is a good man: others said, Nay; but he deceiveth the people.

13 Howbeit, no man spake openly of him, for fear of the Jews.

14 Now about the midst of the feast, Jesus went up into the temple, and taught.

15 And^v the Jews marvelled, saying,

How knoweth this man β letters, having never learned?

16 Jesus answered them, and said, My doctrine is not^o mine, but his that sent me.

17 If^a any man will do his will, he shall know of the doctrine, whether it be of God, or whether I speak of myself.

18 He^s that speaketh of himself seeketh his own glory: but he that^a seeketh his glory that sent him, the same is true, and no unrighteousness is in him.

19 Did not Mosesⁱ give you the law, and yet none^m of you keepeth the law? Why go ye about to killⁿ me?

20 The people answered and said,^o Thou hast a devil: who goeth about to kill thee?

21 Jesus answered and said unto them, I have done one work, and ye all marvel.

22 Moses^o therefore gave unto you circumcision; (not because it is of Moses, but^r of the fathers;) and ye on the sabbath-day circumcise a man.

23 If a man on the sabbath-day receive circumcision, γ that the law of Moses should not be broken; are ye angry at me, because^s I have made a man every whit whole on the sabbath-day?

24 Judge^v not according to the appearance, but judge righteous judgment.

25 Then said some of them of Jerusalem, Is not this he, whom they seek to kill?

26 But, lo, he speaketh boldly, and they say nothing to him. Do^v the rulers know indeed that this is the very Christ?

27 Howbeit^v we know this man whence he is: but when Christ cometh, no man knoweth whence he is.

28 Then cried Jesus in the temple as he taught, saying, Ye both know me, and ye know whence I am: and^a I am not come of myself, but he that sent me^b is true, whom^c ye know not.

29 But^d I know him: for I am from him, and he hath sent me.

30 Then^f they sought to take him: but no man laid hands on him, because his hour was not yet come.

31 And many^g of the people believed on him, and said, When Christ cometh, will he do more miracles than these which this man hath done?

32 The Pharisees heard that the people murmured such things concerning him; and the Pharisees and the chief priests sent officers to take him.

33 Then said Jesus unto them, Yet^h a little while am I with you, and then I go unto him that sent me.

34 Yeⁱ shall seek me, & shall not find me: and where I am, thither ye cannot come.

35 Then said the Jews among themselves, Whither will he go, that we shall not find him? will he go unto the dispersed^j among the ζ Gentiles, and teach the Gentiles?

36 What manner of saying is this that he said, Ye shall seek me, and shall not find me: and where I am, thither ye cannot come?

37 In the last^m day, that great day of the feast, Jesus stood and cried, saying, Ifⁿ any man thirst, let him come unto me, and drink.

38 He that believeth on me, as the scripture hath said, out^r of his belly shall flow rivers of living water.

39 (But this spake he of the^s Spirit, which they that believe on him should receive: for the Holy Ghost was not yet^t given; because that Jesus was not yet glorified.)

A. D. 32.

β or, learning.

a ch. 6. 14.

De. 18. 15. 18.

b ch. 8. 23.

12. 49.

c ch. 4. 42.

6. 69.

d ch. 8. 43.

e ver. 52.

ch. 1. 46.

f ch. 8. 50.

g Ps. 132. 11.

Je. 23. 5.

h Pr. 25. 27.

i Mt. 5. 2.

Lu. 2. 4.

j Isa. 16. 1. 4.

l Jno. 1. 17.

Ga. 3. 19.

m Ro. 3. 10. 19.

n ch. 5. 16. 18.

Mat. 12. 14.

o ch. 8. 43.

p Lu. 4. 22.

q Le. 1. 23.

r Ge. 17. 10.

s ch. 12. 42.

Je. 5. 4. 5.

1 Co. 1. 26.

γ or, without

breaking the law of

Moses.

t Jno. 5. 8.

u ch. 3. 2.

v De. 1. 16. 17.

δ to him.

w De. 17. 8.

Pr. 18. 13.

x Is. 9. 1. 2.

y ver. 48.

z Mat. 13. 55.

a ch. 5. 43.

b Ro. 3. 4.

c ch. 1. 18.

8. 55.

d ch. 10. 15.

Mat. 11. 27.

e Le. 20. 10.

f ch. 8. 37.

Mar. 11. 18.

Lu. 20. 19.

g ch. 4. 39.

h ch. 13. 33.

16. 16.

i De. 17. 7.

Ro. 2. 1, 22.

k ch. 8. 21.

Ho. 5. 6.

l Is. 11. 12.

Ja. 1. 1.

1 Pe. 1. 1.

τ or, Greeks.

m Le. 23. 36.

n ch. 3. 17.

o ch. 5. 14.

p Is. 55. 1.

Re. 22. 17.

q ch. 1. 4.

9. 5.

r ch. 4. 14.

Pr. 18. 4.

Is. 53. 11.

s ch. 12. 35. 46.

t ch. 16. 7.

Is. 44. 3.

Joel 2. 28.

Ac. 2. 17. 33.

u ch. 5. 31.

40 Many of the people therefore, when they heard this saying, said, Of a truth this is the Prophet.^a

41 Others said, This is the^c Christ. But some said, Shall^c Christ come out of Galilee?

42 Hath not the scripture said, That Christ^s cometh of the seed of David, and out of the town of Bethlehem,^t where David^t was?

43 So there was a division among the people because of him.

44 And some of them would have taken him; but no man laid hands on him.

45 Then came the officers to the chief priests and Pharisees; and they said unto them, Why have ye not brought him?

46 The officers answered, Never^r man spake like this man.

47 Then answered them the Pharisees, Are ye also deceived?

48 Have any of the rulers^r or of the Pharisees believed on him?

49 But this people, who knoweth not the law, are cursed.

50 Nicodemus saith unto them, (he^u that came δ to Jesus by night, being one of them.)

51 Doth^w our law judge any man before it hear him, and know what he doeth?

52 They answered and said unto him, Art thou also of Galilee? Search and look: for out of Galilee^x ariseth no prophet.

53 And every man went unto his own house.

CHAP. VIII.

JESUS went unto the mount of Olives.

2 And early in the morning he came again into the temple, and all the people came unto him; and he sat down, and taught them.

3 And the scribes and Pharisees brought unto him a woman taken in adultery; and when they had set her in the midst,

4 They say unto him, Master, this woman was taken in adultery, in the very act.

5 Now^e Moses in the law commanded us, that such should be stoned: but what sayest thou?

6 This they said, tempting him, that they might have to accuse him. But Jesus stooped down, and with his finger wrote on the ground, as though he heard them not.

7 So when they continued asking him, he lifted up himself, and said unto them, He that is without sin among you,^t let him first cast a stone at her.

8 And again he stooped down, and wrote on the ground.

9 And they which heard^{it}, being convicted by their own conscience, went out one by one, beginning at the eldest, even unto the last: and Jesus was left alone, and the woman standing in the midst.

10 When Jesus had lifted up himself, and saw none but the woman, he said unto her, Woman, where are those thine accusers? hath no man condemned thee?

11 She said, No man, Lord. And Jesus said unto her, Neither do I condemnⁿ thee: go, and sinⁿ no more.

12 Then spake Jesus again unto them, saying, I^o am the light of the world: he that^a followeth me shall not walk in darkness, but shall have the light of life.

13 The Pharisees therefore said unto him, Thouⁿ bearest record of thyself; thy record is not true.

14 Jesus answered and said unto them, Though I bear record of myself, yet my

οὗτος γράμματα οἶδε, μὴ μεμαθηκώς;

16 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν· Ἡ ἐμὴ διδασχὴ οὐκ ἐστὶν ἐμὴ, ἀλλὰ τὴ πέμψαντός με.

17 Ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνωσθεταί περὶ τῆς διδασχῆς, πότερον ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστὶν, ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ λαλῶ.

18 Ὁ ἀπ' ἐαυτοῦ λαλῶν, τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τῶ ἐμψύχου αὐτὸν, ἕτος ἀληθὴς ἐστί, καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ ἐστὶν.

19 Οὐ Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον; τί με ζητεῖτε ἀποκτείνει;

20 Ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος, καὶ εἶπε· Δαιμονίων ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτείνει;

21 Ἀπεκρίθη ὁ ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐν ἔργῳ ἐποίησα, καὶ πάντες θαυμάζετε.

22 Ἀδὰ τοῦτο Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομήν, (οὐχ ὅτι ἐκ τῶ Μωσέως ἐστὶν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων) καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνεται ἄνθρωπον.

23 Εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ, ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος Μωσέως, ἢ ἐμοὶ χαλᾷτε ὅτι ἢ ὅλον ἄνθρωπον ὑγιᾷ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ;

24 Μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνατε.

25 Ἐλεγον οὖν τινες ἐκ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν· Οὐχ οὗτος ἐστὶν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτείνει;

26 Καὶ ἴδε, παρῶσι λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσι. Μὴ ποτε δ' ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες ὅτι οὗτος ἐστὶν ἀληθῶς ὁ Χριστός;

27 Ἀλλὰ τίτον οἰδαμεν πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ Χριστὸς θταν ἔρχηται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστίν.

28 Ἐκραβεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγων· Καμὲ οἰδατε, καὶ οἰδατε πόθεν εἰμὶ· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐστὶν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἰδατε.

29 Ἐγὼ δὲ ἴδα αὐτόν, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμὶ, κακείνός με ἀπέστειλεν.

30 Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι· καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτόν τὴν χεῖρα, ὅτι οὕτω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.

31 Πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ ὄχλου ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, καὶ ἔλεγον· Ὅτι ὁ Χριστὸς, θταν ἔλθῃ, αἰμήτι πλείονα σημεῖα τούτων ποιήσει ὢν οὗτος ἐποίησεν;

32 Ἦκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ ταῦτα· καὶ ἀπέστειλαν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς ὑπηρέτας, ἵνα πιάσωσιν αὐτόν.

33 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐτι μικρὸν χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με.

34 Ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὐρήσετε· καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε εἰλθῆν.

35 Εἶπον οὖν οἱ Ἰσδαῖοι πρὸς ἐαυτούς· Πᾶς ὅστις μέλλει πορεύεσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐ εὐρήσομεν αὐτόν; μὴ εἰς τὴν διαπορίαν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι, καὶ διδάσκειν τὰς Ἑλλήνας;

36 Τίς ἐστὶν οὗτος ὁ λόγος ὃν εἶπε· Ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὐρήσετε· καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε εἰλθῆν;

37 Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἐορτῆς εἰσῆλκει ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐκραβε, λέγων· Ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρὸς με, καὶ πινέτω.

38 Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, ποταμὸν ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ρέουσιν ὕδατος ζῶντος.

39 (Τούτο δὲ εἶπε περὶ τοῦ Πνεύματος οὗ ἔμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν· οὕτω γὰρ ἦν Πνεῦμα ἁγίον, ὅτι ὁ ὁ Ἰησοῦς οὕδεπῳ ἐδοξάσθη.)

40 Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶ ὄχλου, ἀκούσαντες τὸν λόγον, ἔλεγον· Οὗτος ἐστὶν ἀληθῶς ὁ προφήτης.

41 Ἄλλοι ἔλεγον· Οὗτος ἐστὶν ὁ Χριστός. Ἄλλοι δὲ ἔλεγον· Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχεται;

42 Οὐχ ἡ γραφή εἶπεν, ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαβὶδ, καὶ ἀπὸ Βηθλεέμ, τῆς κώμης ὅπου ἦν Δαβὶδ, ὁ Χριστὸς ἔρχεται;

43 Σχίσμα οὖν ἐν τῷ ὄχλῳ ἐγένετο δι' αὐτόν.

44 Τινεὶ δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν· ἀλλ' οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας.

45 Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους· καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι· Διατί οὐκ ἡγάγετε αὐτόν;

46 Ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται· Οὐδέποτε οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος, ὥς ἕτος ὁ ἄνθρωπος.

47 Ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι· Μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε;

48 Μὴ τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτόν, ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων;

49 Ἄλλ' ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον, ἐπικατάρτοι! εἰσι.

50 Λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς, ὁ ἐλθὼν ἐνυκτός· πρὸς αὐτόν, εἰς ὃν ἐξ αὐτῶν;

51 Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν μὴ ἀκούσῃ παρ' αὐτοῦ πρότερον, καὶ γνῶ τί ποιεῖ;

52 Ἀπεκρίθησαν, καὶ εἶπον αὐτῷ· Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἰ; ἐρεύνησον καὶ ἴδῃ ὅτι προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ ἐγγέρτα.

53 Καὶ ἔπορεύθη ἕκαστος εἰς τὸν οἶκόν αὐτοῦ.

Κεφ. η'. VIII.

ἸΗΣΟΥΣ δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἑλαιῶν.

2 Ὁρῶν δὲ πάλιν παρεγένετο εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο πρὸς αὐτόν· καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς.

3 Ἀγροσί δὲ οἱ Τραυματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἐπρὸς αὐτόν γυναικα ἐν μοιχείᾳ κατεκλημένην· καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν μέσῳ,

4 Λέγουσιν αὐτῷ· Διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατελήφθη ἐπαυτοφώρῳ μοιχευομένην!

5 Ἐν δὲ τῷ νόμῳ Μωσῆς ἡμῖν ἐνετείλατο· τὰς τοιαύτας λιθοβολεῖσθαι· σὺ ἐν τί λέγεις;

6 Τούτο δὲ ἔλεγον πειράζοντες αὐτόν, ἵνα ἔχωσι κατηγορεῖν αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς, κάτω κύνῃς, τῷ δακτύλῳ ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν.

7 Ὡς δὲ ἐπέμενον ἔρωτῶντες αὐτόν, ἀνακύψας εἶπε πρὸς αὐτούς· Ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν πρῶτος τὸν λίθον ἐπ' αὐτὴν βαλέτω!

8 Καὶ πάλιν κάτω κύνῃς, ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν.

9 Οἱ δὲ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι, ἔξῃρχοντο εἰς καθ' εἰς, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἕως τῶν ἐσχάτων· καὶ κατελείφθη ὁ μόνος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ ἐστῶσα.

10 Ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ μηδὲν θεασάμενος πλὴν τῆς γυναῖκος, εἶπεν αὐτῇ· Ὁ γυνή, ποῦ εἰσιν ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σοι; οὐδεὶς σε κατέκρινεν;

11 Ἡ δὲ εἶπεν· Οὐδεὶς, Κύριε. Εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Οὐδὲ ἐγὼ σε κατακρίνω!

12 Πάλιν οὖν ὁ Ἰησοῦς αὐτοῖς ἐλάλησε, λέγων· Ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκούων ἔμοι, οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς.

13 Εἶπον ἡ αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι· Σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς ἢ μαρτυρία σε ἔκ ἐστὶν ἀληθῆς.

14 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Καὶ ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἀληθὴς ἐστὶν ἡ

μαρτυρία μου· ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον, καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἰδατε πόθεν ἔρχομαι, καὶ ποῦ ὑπάγω.

15 Ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα.

16 Καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγὼ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἀληθής ἐστιν· ὅτι μόνος οὐκ εἰμι, ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με πατήρ.

17 Καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γέγραπται, ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐστιν.

18 Ἐγὼ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἑμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ.

19 Ἐλεγον οὖν αὐτῷ· Ποῦ ἐστὶν ὁ πατήρ σου; Ἀπεκρίθη δ' οἱ Ἰησοῦς· Οὐτε ἐμε οἰδατε, οὔτε τὸν πατέρα μου· εἰ ἐμε ᾔδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου ᾔδειτε ἄν.

20 Ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς· ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ, διδάσκων ἐν τῶν ῥῶν· καὶ ἔδειξ ἐπ' αὐτόν, ὅτι οὗτω ἐληλύθει ἡ πόρτα αὐτοῦ.

21 Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ ὑπάγω, καὶ ζητήσετέ με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτία ὑμῶν ἀποθάνετε. Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν.

22 Ἐλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· Μὴτι ἀποκτενεῖς ἑαυτόν, ὅτι λέγεις· Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;

23 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμὶ· ὑμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμι ἐκ τοῦ κόσμου τούτου.

24 Εἶπον οὖν ὑμῖν, ὅτι ἀποθάνετε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγὼ εἰμι, ἀποθάνετε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν.

25 Ἐλεγον οὖν αὐτῷ· Σὺ τίς εἶ; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Τὴν ἀρχὴν ὅ, τι καλῶ ὑμῖν.

26 Πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθής ἐστι· κατὰ τὴν ἁκούσαν παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λέγω· εἰς τὸν κόσμον.

27 Οὐκ ἐγνώσαν ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν.

28 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ὅταν ἠνωσῇτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ εἰμι, καὶ ἀπ' ἑμαυτοῦ ποιῶ οὐδὲν, ἀλλὰ καθὼς ἐδόξαζέ με ὁ πατήρ μου, ταῦτα λαλῶ.

29 Καὶ ὁ πέμψας με, μετ' ἐμοῦ ἐστίν. Οὐκ ἀφῆκέ με μόνον· ὁ πατήρ, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε.

30 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.

31 Ἐλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ Ἰουδαίους· Ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθὺς μαθητὰς μου ἐστέ·

32 Καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς.

33 Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· Σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν, καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις· Ὅτι ἐλευθεροὶ γενήσεσθε;

34 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δουλὸς ἐστὶ τῆς ἁμαρτίας.

35 Ὁ δὲ δούλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

36 Ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλευθεροὶ ἔσεσθε.

37 Οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστέ· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτείνειν, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν.

38 Ἐγὼ ὁ ἑώρακα παρὰ τῷ πατρί μου, λαλῶ καὶ ὑμεῖς οὖν ὁ ἑωράκατέ με παρὰ τῷ πατρί ὑμῶν, ποιεῖτε.

39 Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ εἰπόντες αὐτῷ· Ὁ πατήρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστι. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ἦτε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραάμ ἐποιεῖτε ἄν.

71

40 Νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτείνειν, ἄνθρωπον δὲ τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ Θεοῦ· τοῦτο Ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησεν.

41 Ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. Εἰπον οὖν αὐτῷ· Ὑμεῖς ἐκ πορνείας οὐ γεγεννημέθα· ἕνα πατέρα ἔχομεν, τὸν Θεόν.

42 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Εἰ ὁ Θεὸς πατήρ ὑμῶν ἦν, ἡγαπάτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐξηλθον, καὶ ἦκα· οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἑμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλε.

43 Διατί τὴν ἀλήθειαν λέγω, διὰτι ὑμῶν οὐ γινώσκετε; ὅτι οὐ δύνασθε ἀκοῦειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν.

44 Ὑμεῖς ἐκ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστέ, καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. Ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐχ ἔστηκεν· ὅτι οὐκ ἐστὶν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. Ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ· ὅτι ψεύστης ἐστίν, καὶ ὁ πατήρ αὐτοῦ.

45 Ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετε μοι.

46 Τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; εἰ δὲ ἀλήθειαν λέγω, διὰτι ὑμεῖς πιστεύετε μοι;

47 Ὁ ὢν ἐκ τοῦ Θεοῦ, τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἐστέ.

48 Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ εἶπον αὐτῷ· Οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς, ὅτι Σαμαρείτης εἶ σὺ, καὶ δαιμόνιον ἔχεις;

49 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετέ με.

50 Ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἐστίν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων.

51 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν τις τὸν λόγον τὸν ἐμὸν τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα.

52 Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· Νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις· Ἀβραὰμ ἀπέθανε καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ λέγεις· Ἐὰν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ γεύσεται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα.

53 Μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ, ὅστις ἀπέθανε; καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον· τίνα σεαυτὸν σὺ ποιεῖς;

54 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Ἐὰν ἐγὼ δοξάζω ἑμαυτόν, ἡ δόξα μου οὐδὲν ἐστίν· ἐστὶν ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι Θεὸς ἡμῶν ἐστίν.

55 Καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν· ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν· καὶ ἐὰν εἶπω ὅτι οὐκ οἶδα αὐτόν, ἐσομαι ὅμοιος ὑμῶν, ψεύστης· ἀλλ' οἶδα αὐτόν, καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ.

56 Ἀβραὰμ ὁ πατήρ ὑμῶν ἡγαλιάσατο ἵνα ἰδῇ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμὴν· καὶ εἶδε, καὶ ἐχάρη.

57 Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν· Πεντήκοντα ἔτη οὕτω ἔχεις· καὶ Ἀβραὰμ ἐώρακας;

58 Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι, ἐγὼ εἰμι.

59 Ἦραν οὖν λίθους ἵνα βάλῃσιν ἐπ' αὐτόν. Ἰησοῦς δὲ ἐκρίβη, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν· καὶ παρήγεν οὕτως.

Κεφ. Θ'. ΙΧ.

ΚΑΙ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς.

2 Καὶ ῥώτησαν αὐτόν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· Ῥαββί, τίς ἡμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ;

3 Ἀπεκρίθη δ' οἱ Ἰησοῦς· Οὔτε οὗτος ἡμαρτεν, οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ· ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ.

4 Ἐμεῖ δὲ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με· ἕως ἡμέρας ἐστίν· ἔρχεται νύξ, ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι.

record is true: for I know whence I came, and whither I go; but^a ye cannot tell whence I come, and whither I go.

15 Ye judge after the flesh; I^b judge no man.

16 And yet if I judge, my^d judgment is true: for^c I am not alone, but I and the Father that sent me.

17 It is also written^a in your law, that the testimony of two men is true.

18 I am one that bear witness of myself, and the Father^k that sent me beareth witness of me.

19 Then said they unto him, Where is thy Father? Jesus answered, Yeⁿ neither know me, nor my Father: if^o ye had known me, ye should have known my Father also.

20 These words spake Jesus in the treasury,^q as he taught in the temple: and no man laid hands on him; for^r his hour was not yet come.

21 Then said Jesus again unto them, I go my way, and ye shall seek me, and^s shall die in your sins: whither I go, ye cannot come.

22 Then said the Jews, Will he kill himself? because he saith, Whither I go, ye cannot come.

23 And he said unto them, Ye are from beneath; I am from above: ye are of this world; I am not of this world.

24 I said^t therefore unto you, that ye shall die in your sins: for^u if ye believe not that I am he, ye shall die in your sins.

25 Then said they unto him, Who art thou? And Jesus saith unto them, Even the same that I said unto you from the beginning.

26 I have many things to say and to judge of you: but^v he that sent me is true; and I speak to the world those things which I have heard of him.

27 They understood not that he spake to them of the Father.

28 Then said Jesus unto them, When ye have lifted up^w the Son of man, then shall ye know that I am he, and that I do nothing of myself; but as my Father hath taught me, I speak these things.

29 And he that sent me is with me: the Father hath not left me alone; for I do always those things that please him.

30 As he spake these words, many^x believed on him.

31 Then said Jesus to those Jews which believed on him, If ye continue^y in my word, then are ye my disciples indeed;

32 And ye shall know^z the truth, and the truth shall make you free.¹

33 They answered him, We be Abraham's seed, and were never in^m bondage to any man: how sayest thou, Ye shall be made free?

34 Jesus answered them, Verily, verily, I say unto you, Whosoeverⁿ committeth sin is the servant of sin.

35 And the servant^o abideth not in the house for ever: but the Son abideth ever.

36 If^p the Son therefore shall make you free, ye^q shall be free indeed.

37 I know that ye are Abraham's seed: but ye seek to kill me, because my word hath no place in you.

38 I^r speak that which I have seen with my Father: and ye do that which ye have seen with your father.

39 They answered and said unto him, Abraham^s is our father. Jesus saith unto them, If^t ye were Abraham's children, ye would do the works of Abraham

A. D. 32.

a ch. 7. 28.

b ch. 3. 17.

c Ro. 4. 12.

d 1 Sa. 16. 7.

Ps. 45. 6, 7.

e ver. 29.

f ch. 16. 32.

g Is. 63. 16.

h Mal. 1. 6.

i 1 Jn. 5. 1.

j De. 17. 6.

k ch. 17. 8, 25.

l ch. 5. 37.

m Is. 6. 9.

n Mat. 13. 38.

o 1 Jn. 3. 8.

p ver. 55.

q ch. 16. 3.

r ch. 14. 7, 9.

s Jude 6.

t Mar. 12. 41.

u ch. 7. 30.

v Ga. 4. 16.

w 2 Th. 2. 10.

x ch. 7. 34.

y Job 20. 11.

z Ps. 73. 18, 20.

1 Pr. 14. 32.

2 Is. 65. 20.

3 Ep. 2. 1.

4 v He. 4. 15.

5 w Lu. 16. 26.

6 x ver. 21.

7 y ch. 7. 20.

8 z Mar. 16. 16.

9 a ch. 5. 41.

10 b ch. 7. 28.

11 c 2 Ec. 1. 5.

12 d ch. 3. 14.

13 e ch. 5. 31, 41.

14 f ch. 17. 1.

15 g ch. 10. 42.

16 h Ro. 2. 7.

17 i Col. 1. 23.

18 j He. 10. 38.

19 k Ho. 6. 3.

20 l Ge. 22. 13, 14.

21 m He. 11. 13.

22 n ch. 17. 17.

23 o Ps. 119. 45.

24 p Ro. 6. 14, 18.

25 q 22.

26 r Js. 1. 25.

27 s 2. 12.

28 m Le. 25. 42.

29 n ch. 1. 1, 2.

30 o Ex. 3. 14.

31 p Is. 43. 13.

32 q Col. 1. 17.

33 r Re. 1. 8.

34 o Ro. 6. 16, 20.

35 2 Pe. 2. 19.

36 p Ga. 4. 30.

37 q Is. 61. 1.

38 r Ro. 8. 2.

39 s Ga. 5. 1.

40 s ch. 14. 10, 24.

41 t ch. 11. 4.

42 u Mat. 3. 9.

43 v Ro. 2. 28, 29.

44 9. 7.

45 Ga. 3. 7, 29.

40 But now ye seek to kill me, a man that hath told you the truth, which I have heard of God: this^c did not Abraham.

41 Ye do the deeds of your father. Then said they to him, We be not born of fornication; we^f have one Father, even God.

42 Jesus said unto them, If^g God were your Father, ye would love me: for I proceeded forth and came from God; neither came I of myself, butⁱ he sent me.

43 Why do ye not understand my speech? even because ye cannot hear my^j word.

44 Ye^m are of your father the devil, and the lusts of your father ye will do. He was a murderer from the beginning, and abode^p not in the truth, because there is no truth in him. When he speaketh a lie, he speaketh of his own: for he is a liar, and the father of it.

45 And because^q I tell you the truth, ye believe me not.

46 Which of you convinceth^r me of sin? And if I say the truth, why do ye not believe me?

47 He that is of God heareth God's words: ye therefore hear them not, because ye are not of God.

48 Then answered the Jews, and said unto him, Say we not well that thou art a Samaritan, and^s hast a devil?

49 Jesus answered, I have not a devil; but I honour my Father, and ye do dishonour me.

50 And I^a seek not mine own glory: there is one that seeketh and judgeth.

51 Verily, verily, I say unto you, If a man keep my saying, he shall never see death.

52 Then said the Jews unto him, Now we know that thou hast a devil. Abraham is dead,^e and the prophets; and thou sayest, If a man keep my saying, he shall never taste of death.

53 Art thou greater than our father Abraham, which is dead? and the prophets are dead: whom makest thou thyself?

54 Jesus answered, If^f I honour myself, my honour is nothing: it is my Father^h that honoureth me; of whom ye say, that he is your God:

55 Yet ye have not known him; but I know him: and if I should say, I know him not, I shall be a liar like unto you: but I know him, and keep his saying.

56 Your father Abraham rejoiced to see my day: and he^k saw it, and was glad.

57 Then said the Jews unto him, Thou art not yet fifty years old, and hast thou seen Abraham?

58 Jesus said unto them, Verily, verily, I say unto you, Before Abraham was, Iⁿ am.

59 Then took they up stones to cast at him: but Jesus hid himself, and went out of the temple, going through the midst of them, and so passed by.

CHAP. IX.

AND as Jesus passed by, he saw a man which was blind from his birth.

2 And his disciples asked him, saying, Master, who did sin, this man, or his parents, that he was born blind?

3 Jesus answered, Neither hath this man sinned, nor his parents: but that^t the works of God should be made manifest in him.

4 I must work the works of him that sent me, while it is day: the night cometh, when no man can work.

5 As long as I am in the world, I am the light of the world.

6 When he had thus spoken, he^c spat on the ground, and made clay of the spittle, and he^β anointed the eyes of the blind man with the clay,

7 And said unto him, Go, wash in the pool of Siloam,^ε (which is by interpretation, Sent.) He^γ went his way therefore, and washed, and came seeing.

8 The neighbours therefore, & they which before had seen him that he was blind, said, Is not this he that sat and begged?

9 Some said, This is he: others said, He is like him: but he said, I am he.

10 Therefore said they unto him, How were thine eyes opened?

11 He answered and said, A man that is called Jesus made clay,^μ and anointed mine eyes, and said unto me, Go to the pool of Siloam, and wash: and I went and washed, and I received sight.

12 Then said they unto him, Where is he? He said, I know not.

13 They brought to the Pharisees him that aforetime was blind.

14 And it was the sabbath-day when Jesus made the clay, and opened his eyes.

15 Then again the Pharisees also asked him how he had received his sight. He said unto them, He put clay upon mine eyes, and I washed, and do see.

16 Therefore said some of the Pharisees, This man is not of God, because he keepeth not the sabbath-day. Others said, How^υ can a man that is a sinner do such miracles? And^ω there was a division among them.

17 They say unto the blind man again, What sayest thou of him, that he hath opened thine eyes? He said, He is a prophet.^z

18 But the Jews did not believe^a concerning him, that he had been blind, and received his sight, until they called the parents of him that had received his sight.

19 And they asked them, saying, Is this your son, who ye say was born blind? how then doth he now see?

20 His parents answered them and said, We know that this is our son, and that he was born blind:

21 But by what means he now seeth, we know not; or who hath opened his eyes, we know not: he is of age; ask him: he shall speak for himself.

22 These words spake his parents, because they^k feared the Jews: for the Jews had agreed already, that if any man did confess that he was Christ, he^l should be put out of the synagogue.

23 Therefore said his parents, He is of age; ask him.

24 Then again called they the man that was blind, and said unto him, Give God^m the praise: we know that this man is a sinner.

25 He answered and said, Whether he be a sinner or no, I know not: one thing I know, that, whereas I was blind, now I see.

26 Then said they to him again, What did he to thee? how opened he thine eyes?

27 He answered them, I have told you already, and ye did not hear: wherefore would ye hear it again: will ye also be his disciples?

28 Then they reviledⁿ him, and said, Thou art his disciple; but we are Moses' disciples.

29 We know^p that God spake unto

A. D. 32.

a ch. 1. 5, 9.

8. 12.

12. 35, 46.

b ch. 8. 14.

c Mar. 8. 23.

d ch. 3. 10.

β or, spread

the clay

upon the

eyes of

the blind

man.

e Ps. 119. 18.

Is. 29. 18, 19.

35. 5.

2 Co. 4. 6.

f Job 27. 9.

Ps. 66. 18.

Pr. 23. 9.

Is. 1. 15.

Je. 11. 11.

Eze. 8. 18.

Mi. 3. 4.

Zec. 7. 13.

g Ne. 3. 15.

h Ps. 34. 15.

Pr. 15. 29.

i 2 Ki. 5. 14.

k ver. 2.

γ or, excom-

municated

him.

l Is. 66. 5.

m ver. 6, 7.

n 1 Jno. 5. 13.

o ch. 4. 26.

p Mat. 14. 33.

q ch. 5. 22, 27.

12. 47.

r 1 Pe. 2. 9.

s ch. 3. 19.

Mat. 13. 13.

t Ro. 2. 19.

Re. 3. 17.

u ver. 31.

ch. 3. 2.

v ch. 15. 22, 24.

w ch. 7. 12, 43.

x Is. 5. 21.

Lu. 18. 14.

1 Jno. 1. 8, 10.

y Ro. 10. 15.

He. 5. 4.

z ch. 4. 19.

a Is. 26. 11.

b ver. 7, 9.

c Re. 3. 20.

d Eze. 34. 11.

Ro. 8. 30.

e Is. 40. 11.

f Ca. 2. 8.

5. 2.

g 2 Ti. 3. 5.

Re. 2. 2.

h ch. 7. 13.

12. 42.

Pr. 29. 25.

i ver. 34.

ch. 16. 2.

k Ep. 2. 18.

l Jos. 7. 19.

Ps. 50. 14, 15.

m He. 13. 20.

1 Pe. 2. 25.

n Eze. 34. 2, 6.

Zec. 11. 17.

o 1 Pe. 2. 23.

p Ps. 103. 7.

He. 3. 5.

Moses: as for this fellow, we^b know not from whence he is.

30 The man answered and said unto them, Why^d herein is a marvellous thing, that ye know not from whence he is, and yet^e he hath opened^f mine eyes.

31 Now we know that God^g heareth not sinners: but if^h any man be a worshipper of God, and doeth his will, him he heareth.

32 Since the world began was it not heard that any man opened the eyes of one that was born blind.

33 If this man were not of God, he could do nothing.

34 They answered and said unto him, Thouⁱ wast altogether born in sins, and dost thou teach us? And they ycast him^j out.

35 Jesus heard that they had cast him out; and when he had found him, he said unto him, Dost thou believe^k on the Son of God?

36 He answered and said, Who is he, Lord, that I might believe on him?

37 And Jesus said unto him, Thou hast both seen him, and^l it is he that talketh with thee.

38 And he said, Lord, I believe. And he worshipped him.^p

39 And Jesus said, For^q judgment I am come into this world, that they which see not^r might see; and that they which see might be made blind.^s

40 And some of the Pharisees which were with him heard these words, and said unto him, Are we^t blind also?

41 Jesus said unto them, If^u ye were blind, ye should have no sin: but now ye say, We see; therefore^x your sin remaineth.

CHAP. X.

VERILY, verily, I say unto you,^y He that entereth not by the door into the sheepfold, but climbeth up some other way, the same is a thief and a robber.

2 But he that entereth in by the^δ door is the shepherd of the sheep.

3 To him^ε the porter openeth; and the sheep hear his voice: and he calleth^ζ his own sheep by name, and leadeth^η them out.

4 And when he putteth forth his own sheep, he goeth before them, and the sheep follow him: for they know his voice.^θ

5 And a stranger will they not follow, but will flee^ι from him: for they know not the voice of strangers.

6 This parable spake Jesus unto them: but they understood not what things they were which he spake unto them.

7 Then said Jesus unto them again, Verily, verily, I say unto you, I^k am the door of the sheep.

8 All that ever came before me are thieves & robbers: but the sheep did not hear them.

9 I am the door: by me if any man enter in, he shall be saved, and shall go in and out, and find pasture.

10 The thief cometh not, but for to steal, and to kill, and to destroy: I am come that they might have life, and that they might have it more abundantly.

11 I^m am the good shepherd: the good shepherd giveth his life for the sheep.

12 But he that is an hireling, and not the shepherd, whose own the sheep are not, seeth the wolf coming, and leavethⁿ the sheep, and fleeth: and the wolf catcheth them, and scattereth the sheep.

13 The hireling fleeth, because he is an hireling, and careth not for the sheep.

5 Ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ᾧ, φῶς εἰμι τῷ κόσμῳ.

6 Ταῦτα εἰπὼν, ἐπτύσε χαμαί, καὶ ἐποίησε πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ ἐπέχρισε τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς· ^ατοῦ τυφλοῦ·

7 Καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὑπάγε, νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ· (ὃ ἐρμηνεύεται, ἀπεσταλμένος.) Ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἤλθε βλέπων.

8 Οἱ οὖν γείτονες, καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον ὅτι ^ατυφλὸς ἦν, ἔλεγον· Οὐχ οὗτος ἐστὶν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτῶν;

9 Ἄλλοι ἔλεγον· Ὅτι οὗτος ἐστὶν ἄλλοι δέ· Ὅτι ὅμοιος αὐτῷ ἐστίν. Ἐκεῖνος ἔλεγεν· Ὅτι ἐγὼ εἰμι.

10 Ἐλεγον οὖν αὐτῷ· Πῶς ἀνέψχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί;

11 Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, καὶ εἶπεν· Ἄνθρωπος, λεγόμενος Ἰησοῦς, πηλὸν ἐποίησε, καὶ ἐπέχρισέ μου τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ εἶπέ μοι· Ὑπάγε εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, καὶ νίψαι. Ἀπελθὼν δὲ καὶ νιψάμενος, ἀνέβλεψα.

12 Εἰπὼν οὖν αὐτῷ· Πού ἐστίν ἐκεῖνος; Λέγει, Οὐκ οἶδα.

13 Ἀγούσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τὸν ποτε τυφλόν.

14 Ἦν δὲ σάββατον ὅτε τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀνέψξεν αὐτὸν τοὺς ὀφθαλμούς.

15 Πόλλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι, πῶς ἀνέβλεψεν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Πηλὸν ἐπέθηκεν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς μου, καὶ ἐνίψαμιν, καὶ βλέπω.

16 Ἐλεγον ἂν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές· Οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἐστὶ παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. Ἄλλοι ἔλεγον· Πῶς δύναται ἄνθρωπος ἀμαρτωλὸς τοιαύτα σημεῖα ποιεῖν; Καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς.

17 Λέγουσι τῷ τυφλῷ πάλιν· Σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἡνοῖξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; Ὁ δὲ εἶπεν· Ὅτι προφήτης ἐστίν.

18 Οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτῷ ὅτι τυφλὸς ἦν, καὶ ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτῷ τῷ ἀναβλέψαντος.

19 Καὶ ἠρώτησαν αὐτούς, λέγοντες· Οὗτος ἐστὶν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς οὖν ἄρτι βλέπει;

20 Ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς οἱ γονεῖς αὐτοῦ, καὶ εἶπον· Οἶδαμεν ὅτι οὗτος ἐστὶν ὁ υἱὸς ἡμῶν, καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη·

21 Πῶς δὲ νῦν βλέπει, οὐκ οἶδαμεν· ἢ τίς ἡνοῖξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς, ἡμεῖς οὐκ οἶδαμεν· αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε· αὐτὸς περὶ αὐτοῦ λαλήσει.

22 Ταῦτα εἰπὼν οἱ γονεῖς αὐτῷ, οἱ ἐφοβήντο τοὺς Ἰουδαίους· ᾧ ἡγὰρ συνεθετίκτο ὁ Ἰουδαῖοι, ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστὸν, ἀποσυνάγωγος γένηται.

23 Διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπον· ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε.

24 Ἐφώνησαν οὖν ἐκ δευτέρου τὸν ἄνθρωπον ὃς ἦν τυφλός, καὶ εἶπον αὐτῷ· Δὸς δόξαν τῷ Θεῷ· ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἀμαρτωλὸς ἐστίν.

25 Ἀπεκρίθη· οὖν ἐκεῖνος, καὶ εἶπεν· Εἰ ἀμαρτωλὸς ἐστίν, οὐκ οἶδα· ἐν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὦν ἄρτι βλέπω.

26 Εἰπὼν δὲ αὐτῷ πάλιν· Τί ἐποίησέ σοι; πῶς ἡνοῖξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς;

27 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς· Εἶπον ὑμῖν ἡδ, καὶ ἔκ' ἡκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκοῦν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι;

28 Ἐλοιδόρησαν οὖν αὐτόν, καὶ εἶπον· Σὺ

εἰ μαθητὴς ἐκείνου· ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωσέως ἐσμὲν μαθηταί.

29 Ἥμεῖς οἶδαμεν ὅτι Μωσῇ λελάληκεν ὁ Θεός· τοῦτον δὲ οὐκ οἶδαμεν πόθεν ἐστίν.

30 Ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐν γὰρ τῷ ᾧ ἠκούσαμεν ἐστίν, ὅτι ὑμεῖς ἔκ' οἰδάτε πόθεν ἐστίν, καὶ ἀνέψξέ μιν τὰς ὀφθαλμούς.

31 Οἶδαμεν· δὲ ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ Θεὸς οὐκ ἀκούει· ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβῇ ἢ, καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τοῦτον ἀκούει.

32 Ἐκ τοῦ αἵματος οὐκ ἡκούσθη ὅτι ἡνοῖξέ τις ὀφθαλμούς τυφλοῦ γεγεννημένου.

33 Εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ Θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὕδεν.

34 Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· Ἐν ἀμαρτίας σὺ ἐγεννήθης ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; Καὶ ἐξέβηλον αὐτὸν ἔξω.

35 Ἦκουσεν ὁ Ἰησοῦς, ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω· καὶ ἐφώνησεν αὐτὸν, εἶπεν αὐτῷ· Σὺ πιστεῖς εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ;

36 Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, καὶ εἶπε· Τίς ἐστίν, Κύριε, ἵνα πιστεῦσω εἰς αὐτόν;

37 Εἶπε· δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Καὶ ἐώρακας αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ, ἐκεῖνός ἐστιν.

38 Ὁ δὲ ἔφη· Πιστεύω, Κύριε· καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ.

39 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσι, καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται.

40 Καὶ ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων ταῦτα οἱ οὗτες μετ' αὐτοῦ, καὶ εἶπον αὐτῷ· Μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοὶ ἐσμεν;

41 Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἴχετε ἀμαρτίαν· Νῦν δὲ λέγετε· Ὅτι βλέπομεν. Ἡ οὖν ἀμαρτία ὑμῶν μένει.

Κεφ. ι'. Χ.

ΑΜΗΝ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν· Ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων, ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτῃς ἐστὶ καὶ ληστῇς.

2 Ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας, ποιμὴν ἐστὶ τῶν προβάτων.

3 Τοῦτ' ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει· καὶ τὰ ἴδια πρόβατα ἑκατέρῃ κατ' ὄνομα, καὶ ἐξίγει αὐτά.

4 Καὶ ὅταν τὰ ἴδια πρόβατα ἐκβάλῃ, ἐμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται· καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἶδασιν τὴν φωνὴν αὐτοῦ.

5 Ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἄκολουθήσασιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ· ὅτι οὐκ οἶδασιν τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν.

6 Ταῦτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνος δὲ ἔκ ἐγνωσαν τίνα ἦν ὃ ἐλάλει αὐτοῖς.

7 Εἶπεν ἔτι πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων.

8 Πάντες ὅσοι· πρὸ ἐμοῦ ἦλθον, κλέπται εἰσὶ καὶ λησταί· ἀλλ' ἐκ ἡκουναν αὐτῶν τὰ πρόβατα.

9 Ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται· καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται, καὶ νομὴν εὐρήσει.

10 Ὁ κλέπτῃς οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύγῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσι, καὶ περισσὴν ἔχωσιν.

11 Ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός. Ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτῇ τίθησιν ἐπὶ τῶν προβάτων.

12 Ὁ μισθωτὸς δὲ, καὶ ἔκ τῶν ποιμῆν, ὃς ἔκ εἰσι τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον, καὶ ἀφίσης τὰ πρόβατα, καὶ φεύγει· καὶ ὁ λύκος ἀρπάξει αὐτά, καὶ σκορπίζει τὰ πρόβατα.

13 Ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει, ὅτι μισθωτὸς ἐστίν, καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων.

14 Ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς, καὶ γινώσκω τὰ ἐμὰ, καὶ γινώσκονται ὑπὸ τῶν ἐμῶν.

15 Καθὼς γινώσκω με ὁ πατήρ, καὶ γὰρ γινώσκω τὸν πατέρα· καὶ τὴν ψυχὴν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων.

16 Καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· κἀκεῖνά με δεῖ ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσι· καὶ γεννησεται μία ποίμνη, εἰς ποίμνην.

17 Διὰ τοῦτο ὁ πατήρ με ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχὴν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν.

18 Οὐδεὶς αἶρει αὐτήν ἀπ' ἐμοῦ· ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτήν ἀπ' ἐμαυτοῦ. Ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν. Ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρὸς μου.

19 Σχίσμα ^δ οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ποίμνῃ ἐν τῷ Ἰουδαίῳ διὰ τοὺς λόγους τούτους.

20 Ἐλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν· Δαιμόνιον ἔχει, καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε;

21 Ἄλλοι ἔλεγον· Ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστι δαιμονιζόμενον· μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλὸν ὀφθαλμοῦς ἀνοίγειν;

22 Ἐγένετο δὲ τὰ ἐγκαίνια ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις, ^δ καὶ χειμὼν ἦν.

23 Καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ ^α τοῦ Σολομῶντος·

24 Ἐκύκλωσαν ἐν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἔλεγον αὐτῷ· Ἔως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν ^β αἰρεῖς; εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, εἰπέ ἡμῖν παρρησίᾳ.

25 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Εἰπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὄνόματι τοῦ πατρὸς μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ.

26 Ἀλλ' ὑμεῖς οὐ πιστεύετε· οὐ γάρ ἐστε ἐκ τῶν προβάτων τῶν ἐμῶν, ^α καθὼς εἶπον ὑμῖν.

27 Τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκέει, καὶ γινώσκω αὐτά, καὶ ἀκολουθοῦσί μοι·

28 Καὶ γὰρ ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐτοῖς, καὶ οὐ μὴ ἀπόλλυνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ ἀρπάσσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρὸς μου.

29 Ὁ πατήρ μου, ὃς δέδωκε μοι, μείζων πάντων ἐστίν· καὶ οὐδεὶς δύναται ἀρπάξαι ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρὸς μου.

30 Ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἑσμέν.

31 Ἐβάστασαν οὖν πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν.

32 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πολλὰ καλὰ ἔργα ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρὸς μου· διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον λιθάζετε με;

33 Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, λέγοντες· Περὶ καλοῦ ἔργου οὐκ ἐπιτιμᾷς σε, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν, ποιεῖς σεαυτὸν Θεόν.

34 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οὐκ ἔστι γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν· Ἐγὼ εἶπα, θεοὶ ἐστε;

35 Εἰ ἐκεῖνοι εἶπε θεοί, πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐγένετο, καὶ οὐ δύναται λιθῆναι ἡ γραφή·

36 Ὁν ὁ πατήρ ^β ἡγάσας, καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε, Ὅτι βλασφημεῖς·

ὅτι εἰπον, υἱὸς τοῦ Θεοῦ εἰμι;

37 Εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς μου, μὴ πιστεύετε μοι·

38 Εἰ δὲ ποιῶ, κἄν ἐμοὶ μὴ πιστεύητε, τοῖς ἔργοις πιστεύσατε· ἵνα γινώτε ^α καὶ πιστεύσητε!

ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατήρ, καὶ γὰρ ἐν ^β αὐτῷ·

39 Ἐξήλθον οὖν πάλιν αὐτὸν πᾶσαι· καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.

40 Καὶ ἀπῆλθε πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου, εἰς τὸν τόπον ὅπου ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων· καὶ ἐμείνεν ἐκεῖ.

41 Καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτόν, καὶ ἔλεγον· Ὅτι Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐ-

δὲν· πάντα δὲ, ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ τούτου ἀληθὴ ἦν.

42 Καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐκεῖ εἰς αὐτόν.

Κεφ. ια'. ΧΙ.

ἮΝ δὲ τις ἀσθενὴς Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ τῆς κώμης Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς.

2 (Ἦν δὲ Μαρία ἡ ἀλείψασα τὸν Κύριον μύρῳ, καὶ ἐκμάσασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξίν αὐτῆς· ἢ ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἡσθένει.)

3 Ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτόν, λέγουσαι· Κύριε, ἵδε, ὃν φιλεῖς, ἀσθενεῖ.

4 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστι πρὸς θάνατον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ δι' αὐτῆς.

5 Ἠγάπα! δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν, καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς, καὶ τὸν Λάζαρον.

6 Ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τότε δύο ἡμέρας.

7 Ἐπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς· Ἀγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν.

8 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· Ῥαββί, νῦν ἐξήγγισεν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ;

9 Ἀπεκρίθη ^δ ὁ Ἰησοῦς· Οὐχὶ δώδεκα εἰσιν ὥραι τῆς ἡμέρας; ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκώπτει· ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει.

10 Ἐάν δέ τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτὶ, προσκώπτει· ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἐστὶν ἐν αὐτῷ.

11 Ταῦτα εἶπε· καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς· Λάξουσι ὁ φίλος ἡμῶν κοιμήνται· ἀλλὰ πορευομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν.

12 Εἰπον οὖν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Κύριε, εἰ κοιμήνται, σαθρήσεται.

13 Εἰρηκεῖ δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει.

14 Τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παρρησίᾳ· Λάζαρος ἀπέθανε.

15 Καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, (ἵνα πιστεύσητε,) ὅτι οὐκ ἦμην ἐκεῖ· ἀλλ' ἄγωμεν πρὸς αὐτόν.

16 Εἶπεν οὖν Θωμᾶς, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, τοῖς συμμαθηταῖς· Ἀγωμεν καὶ ἡμεῖς, ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.

17 Ἐλθόντων οὖν ὁ Ἰησοῦς, εὔρεν αὐτὸν τέσσαρας ἡμέρας ἤδη ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ.

18 (Ἦν δὲ ἡ Βηθανία ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων, ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε.)

19 Καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸς τὸν Μάρθαν καὶ Μαρίαν, ἵνα παραμυθῇσονται αὐτάς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν.

20 Ἦ οὖν Μάρθα, ὡς ἤκουσεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἔκαθεζέτο.

21 Εἶπεν οὖν ^β ἡ Μάρθα πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Κύριε, εἰ ἢς ὥδε, ὁ ἀδελφός μου ἔκ ἀν' ἡ τεθνήκει!

22 Ἀλλὰ καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν Θεόν, δώσει σοι ὁ Θεός.

23 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός σου.

24 Λέγει αὐτῷ Μάρθα· Οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

25 Εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ· ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, κἄν ἀποθάνῃ, ζήσεται·

26 Καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμέ, οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα. Πιστεύεις τούτο;

27 Λέγει αὐτῷ· Ναί, Κύριε· ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος.

28 Καὶ ταῦτα εἰπούσα, ἀπῆλθε, καὶ ἐφώ-

14 I am the good shepherd, and ^a know my sheep, and am known ^b of mine.

15 As ^a the Father knoweth me, even so know I the Father: and ^a I lay down my life for the sheep.

16 And ^a other sheep I have, which are not of this fold: them also I must bring, and they shall hear my voice; and ^a there shall be one fold, and one shepherd.

17 Therefore doth my Father love me, because ^a I lay down my life, that I might take it again.

18 No man taketh it from me, but ^a I lay it down of myself. I have power to lay it down, and I ^a have power to take it again. This ^a commandment have I received of my Father.

19 There was a division therefore again among the Jews for these sayings.

20 And many of them said, He ^a bath a devil, and is mad; why hear ye him?

21 Others said, These are not the words of him that hath a devil. Can a devil open ^a the eyes of the blind?

22 And it was at Jerusalem the feast of the dedication, and it was winter.

23 And Jesus walked in the temple in Solomon's porch.

24 Then came the Jews round about him, and said unto him, How long dost thou ^a make us to doubt? If thou be the Christ, tell us plainly.

25 Jesus answered them, I told you, & ye believed not: the ^a works that I do in my Father's name, they bear witness of me.

26 But ^a ye believe not, because ye are not of my sheep, as I said unto you.

27 My ^a sheep hear my voice, and I know them, and they follow me:

28 And I give unto them eternal life; and they ^a shall never perish, neither shall any man pluck them out of my hand.

29 My ^a Father, which gave ^a them me, is greater than all; and no man is able to pluck them out of my Father's hand.

30 I ^a and my Father are one.

31 Then ^a the Jews took up stones again to stone him.

32 Jesus answered them, Many good works have I shewed you from my Father; for which of those works do ye stone me?

33 The Jews answered him, saying, For a good work we stone thee not; but for blasphemy; and because ^a that thou, being a man, makest thyself God.

34 Jesus answered them, Is it not written in your law, I said, Ye are gods?

35 If he called them gods, unto whom the word of God came, and the scripture cannot be broken;

36 Say ye of him, whom the Father hath sanctified, and sent into the world, Thou blasphemest; because I said, I am ^a the Son of God?

37 If ^a I do not the works of my Father, believe me not.

38 But if I do, though ye believe not me, believe the works: that ye may know, and believe, that the Father is in me, and I in him.

39 Therefore they sought again to take him: but he escaped out of their hand;

40 And went away again beyond Jordan into the place ^a where John at first baptized: and there he abode.

41 And many resorted unto him, and said, John did no miracle: but all things that John spake ^a of this man were true.

42 And many believed on him there.

A. D. 32.

a 2 Ti. 2. 19.

b 1 Jn. 5. 20.

c Mat. 11. 27.

d Lu. 10. 38.

e ch. 15. 13.

Is. 53. 4, 5.

f ch. 12. 3.

Mar. 14. 3.

g Is. 49. 6.

56. 8.

h Eze. 37. 22.

Ep. 2. 14.

i He. 12. 6.

Re. 3. 19.

k Is. 53. 7. 12.

He. 2. 9.

l Phi. 2. 6. 8.

m ver. 40.

n ch. 2. 19.

o ch. 6. 38.

p ch. 7. 20.

q ch. 9. 6. &c.

r ch. 10. 31.

s Ac. 20. 24.

t ch. 12. 35.

u Ac. 3. 11.

5. 12.

v Ec. 2. 14.

β or, hold us

in suspense.

x ch. 5. 36.

y De. 31. 16.

Ac. 7. 60.

1 Co. 15. 18.

51.

z ch. 8. 47.

1 Jn. 4. 6.

a ver. 4.

b ch. 17. 12.

18. 9.

He. 7. 25.

c ch. 14. 28.

d ch. 17. 2.

e ch. 17. 11. 22.

f ch. 8. 59.

γ i. e. about

two miles.

g ver. 30.

ch. 5. 18.

Ps. 82. 6.

Ro. 13. 1.

h 1 Ch. 7. 22.

Job 2. 11.

42. 11.

Ro. 12. 15.

1 Th. 4. 18.

i ch. 6. 27.

Is. 11. 2, 3.

49. 1, 3.

k ch. 9. 31.

l Phi. 2. 6.

m ch. 14. 10. 11.

15. 24.

n ch. 5. 29.

o ch. 6. 40. 44.

p ch. 14. 6.

Is. 38. 16.

1 Jn. 1. 2.

q Job 19. 26.

Is. 26. 19.

Ro. 4. 17.

r ch. 1. 28.

s ch. 3. 15.

4. 14.

t ch. 3. 30. 36.

Mat. 3. 11. 12.

CHAP. XI.

NOW a certain man was sick, named Lazarus, of Bethany, the town of ^a Mary and her sister Martha.

2 (It was that Mary which ^a anointed the Lord with ointment, and wiped his feet with her hair, whose brother Lazarus was sick.)

3 Therefore his sisters sent unto him, saying, Lord, behold, he ^a whom thou lovest is sick.

4 When Jesus heard that, he said, This sickness is not unto death, but ^a for the glory of God, that the Son of God might be glorified thereby.

5 Now Jesus loved Martha, and her sister, and Lazarus.

6 When he had heard therefore that he was sick, he abode two days still in the same place where he was.

7 Then after that saith he to his disciples, Let us go into Judea again.

8 His disciples say unto him, Master, the Jews of late ^a sought to stone thee; and goest thou thither again?

9 Jesus answered, Are there not twelve hours in the day? If ^a any man walk in the day, he stumbleth not, because he seeth the light of this world.

10 But if a man walk in the night, ^a he stumbleth, because there is no light in him.

11 These things said he: and after that he saith unto them, Our friend Lazarus sleepeth; ^a but I go, that I may awake him out of sleep.

12 Then said his disciples, Lord, if he sleep, he shall do well.

13 Howbeit Jesus spake of his death: but they thought that he had spoken of taking of rest in sleep.

14 Then said Jesus unto them plainly, Lazarus is dead.

15 And I am glad for your sakes that I was not there, to the intent ye may believe; nevertheless let us go unto him.

16 Then said Thomas, which is called Didymus, unto his fellow-disciples, Let us also go, that we may die with him.

17 Then when Jesus came, he found that he had ^a lain in the grave four days already.

18 Now Bethany was nigh unto Jerusalem, γ about fifteen furlongs off:

19 And many of the Jews came to Martha and Mary, to ^a comfort them concerning their brother.

20 Then Martha, as soon as she heard that Jesus was coming, went and met him: but Mary sat ^a still in the house.

21 Then said Martha unto Jesus, Lord, if thou hadst been here, my brother had not died.

22 But I know, that even now, whatsoever ^a thou wilt ask of God, God will give it thee.

23 Jesus saith unto her, Thy brother shall rise again.

24 Martha saith unto him, I know that he shall rise again in the ^a resurrection at the last day.

25 Jesus said unto her, I am the ^a resurrection, and the life: ^a he that believeth in me, though ^a he were dead, yet shall he live:

26 And whosoever ^a liveth & believeth in me shall never die. Believest thou this?

27 She saith unto him, Yea, Lord; I believe that thou art the Christ, the Son of God, which should come into the world.

28 And when she had so said, she went

her way, and called Mary her sister secretly,^a saying, The Master^b is come, and calleth^c for thee.

29 As soon as she heard *that*, she arose quickly, and came unto him.

30 Now Jesus was not yet come into the town, but was in that place where Martha met him.

31 The Jews^d then which were with her in the house, and comforted her, when they saw Mary, that she rose up hastily and went out, followed her, saying, She goeth unto the grave to weep there.

32 Then when Mary was come where Jesus was, and saw him, she fell down at his feet, saying unto him, Lord, if^e thou hadst been here, my brother had not died.

33 When Jesus therefore saw her weeping, and the Jews also weeping which came with her, he groaned in the spirit, and β was troubled,

34 And said, Where have ye laid him? They said unto him, Lord, come and see.

35 Jesus wept.^m

36 Then said the Jews, Behold, how he loved him!

37 And some of them said, Could not this man, which^o opened the eyes of the blind, have caused that even this man should not have died?

38 Jesus therefore, again groaning in himself, cometh to the grave. It was a cave, and a stone lay upon it.

39 Jesus said, Take ye away^r the stone. Martha, the sister of him that was dead, saith unto him, Lord, by this time^s he stinketh: for he hath been dead four days.

40 Jesus saith unto her, Said^t I not unto thee, that, if thou wouldest believe, thou shouldst see the glory of God?

41 Then they took away the stone from *the place* where the dead was laid. And Jesus lifted up *his* eyes, and said,^v Father, I thank thee that thou hast heard me.

42 And I knew that thou hearest me always: but because of the people which stand by I said *it*, that they may believe that thou hast sent me.

43 And when he had thus spoken, he cried with a loud voice, Lazarus, come forth.

44 And^z he that was dead came forth, bound hand and foot with grave-clothes: and his face^a was bound about with a napkin. Jesus saith unto them, Loose him, and let him go.

45 Then many of the Jews which came to Mary, and had seen^e the things which Jesus did, believed on him.

46 But some of them went their ways to the Pharisees, and told them what things Jesus had done.

47 Then^g gathered the chief priests and the Pharisees a council, and said, What^h do we? for this man doeth many miracles.

48 If we let him thus alone, all^k men will believe on him: and the Romans shall come and take away both our place and nation.

49 And one of them, named^m Caiaphas, being the high priest that same year, said unto them, Ye know nothing at all,

50 Nor consider that it is^p expedient for us, that one man should die for the people, and that the whole nation perish not.

51 And this spake he not of himself: but being high priest that year, he prophesied that Jesus should die for that nation;

52 And not^r for that nation only, but

A. D. 33.

a ch. 21. 7.

b ch. 13. 13.

c Mar. 10. 49.

d ch. 10. 16.

e p. 2. 14. 17.

f Ps. 109. 4, 5.

g ch. 7. 1.

h 18. 20.

i ver. 19.

k 2 Sa. 13. 23.

l 2 Ch. 13. 19.

m ch. 2. 13.

n 5. 1.

o 6. 4.

p ver. 8.

q ch. 5. 16, 18.

r ver. 21. 37.

s ch. 4. 49.

t *he troubled himself*

u Is. 63. 9.

v Lu. 19. 41.

w He. 2. 16, 17.

x ch. 11. 1, 43.

y o ch. 9. 6.

z Lu. 10. 38, 42.

a ch. 11. 2.

b Mat. 26. 6.

c &c.

d Mar. 14. 3.

e &c.

f r Mar. 16. 3.

g Ps. 49. 7, 9.

h Ac. 2. 27.

i t ver. 4, 23.

j u Ki. 5. 20. 27.

k Ps. 50. 18.

l v ch. 12. 28. 30.

m ch. 13. 29.

n s De. 15. 11.

o Mat. 26. 11.

p Mar. 14. 7.

q y ver. 35.

r ch. 8. 21.

s 13. 33.

t 16. 5. 7.

u Ca. 5. 6.

v z 1 Ki. 17. 22.

w 2 Ki. 4. 34, 35.

x Lu. 7. 14, 15.

y Ac. 20. 9. 12.

z a ch. 20. 7.

a b Lu. 16. 31.

c ver. 18.

d ch. 11. 45.

e Mat. 21. 8.

f &c.

g Mar. 11. 8.

h &c.

i Lu. 19. 36.

j &c.

k e ch. 2. 23.

l 10. 41, 42.

m 12. 11, 18.

n f Ps. 118. 25,

o 26.

p g Ps. 2. 2.

q h Ac. 4. 16.

r i Zec. 9. 9.

s k ch. 12. 19.

t l Lu. 18. 34.

u m ch. 18. 14.

v Lu. 3. 2.

w Ac. 4. 6.

x n ch. 7. 39.

y o ch. 14. 26.

z p Lu. 24. 46.

a q ver. 11.

b r Is. 49. 6.

c Ro. 3. 29.

d 1 Jn. 2. 2.

that also he should gather together in one the children of God that were scattered^d abroad.

53 Then from that day forth they took counsel together^e for to put him to death.

54 Jesus therefore walked no more openly^f among the Jews: but went thence into a country near to the wilderness, into a city called Ephraim,^g and there continued with his disciples.

55 And^h the Jews' passover was nigh at hand: and many went out of the country up to Jerusalem before the passover, to purify themselves.

56 Thenⁱ sought they for Jesus, and spake among themselves, as they stood in the temple, What think ye, that he will not come to the feast?

57 Now both the chief priests and the Pharisees had given a commandment, that, if any man knew where he were, he should shew *it*, that they might take him.

CHAP. XII.

THEN Jesus, six days before the passover, came to Bethany, whereⁿ Lazarus was which had been dead, whom he raised from the dead.

2 There they made him a supper, and Martha^p served: but Lazarus was one of them that sat at the table with him.

3 Then^q took Mary a pound of ointment of spikenard, very costly, and anointed the feet of Jesus, and wiped his feet with her hair: and the house was filled with the odour of the ointment.

4 Then saith one of his disciples, Judas Iscariot, Simon's son, which should betray him,

5 Why was not this ointment sold for three hundred pence, and given to the poor?

6 This he said, not that he cared for the poor; but because he was a thief,^r and had^w the bag, and bare what was put therein.

7 Then said Jesus, Let her alone: against the day of my burying hath she kept this.

8 For^x the poor always ye have with you; but^y me ye have not always.

9 Much people of the Jews therefore knew that he was there; and they came not for Jesus' sake only, but that they might see Lazarus also, whom he had raised from the dead.

10 But the chief priests consulted that they might put Lazarus also^b to death;

11 Because that^c by reason of him many of the Jews went away, & believed on Jesus.

12 On^d the next day much people that were come to the feast, when they heard that Jesus was coming to Jerusalem,

13 Took branches of palm-trees, and went forth to meet him, and cried,^f Hosanna! Blessed is the King of Israel that cometh in the name of the Lord.

14 And Jesus, when he had found a young ass, sat thereon; as it isⁱ written,

15 Fear not, daughter of Sion: behold, thy King cometh, sitting on an ass's colt.

16 These things^j understood not his disciples at the first: but when Jesus was glorified,^k then remembered^o they that these things were written of him, and *that* they had done these things unto him.

17 The people therefore that was with him when he called Lazarus out of his grave, and raised him from the dead, bare record.

18 For^r this cause the people also met him, for that they heard that he had done this miracle.

νῆσε Μαρίαν τὴν ἀδελφὴν ἡ αὐτῆς λάθρα, εἰ-
πῶσα! Ὁ διδάσκαλος πάρεστι, καὶ φωνεῖ σε.
29 Ἐκείνη ὡς ἤκουσεν, ἐγείρεται ταχὺ, καὶ
ἔρχεται πρὸς αὐτόν.

30 (Ὅπως δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώ-
μην· ἀλλ' ἦν ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπῆντησεν
αὐτῷ ἡ Μάρθα.)

31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ
οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐτήν, ἰδόντες τὴν
Μαρίαν ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκο-
λούθησαν αὐτῇ, λέγοντες· Ὅτι! ὑπάγει εἰς
τὸ μνημεῖον, ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ.

32 Ἡ ἔν Μαρία ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν ὁ Ἰησοῦς,
ἰδοῦσα αὐτόν, ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ,
λέγουσα αὐτῷ· Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν ἀπέ-
θανέ μου ὁ ἀδελφός.

33 Ἰησοῦς οὖν, ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαίεσαν, καὶ
τοὺς συνελθόντας αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας,
ἐνεβραμίσατο τῷ πνεύματι, καὶ ἔταράξεν ἐαυτόν·

34 Καὶ εἶπε· Ποῦ τεθείκατε αὐτόν;

35 Λέγουσιν αὐτῷ· Κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε.
Ἰεζαβὴρ οὖν ὁ Ἰησοῦς.

36 Ἐλέγουν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· Ἴδε πῶς ἐφίλει
αὐτόν.

37 Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· Οὐκ ἠδύνατο οὗ-
τος, ὁ ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ,
ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ;

38 Ὁ Ἰησοῦς οὖν, πάλιν ἐμβριμώμενος ἐν αὐτῷ,
ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον· Ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ
λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ.

39 Λέγει ὁ Ἰησοῦς· Ἀράτε τὸν λίθον. Λέγει
αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ ἁ τεθνηκότος!· Μάρθα!
Κύριε, ἥδη ὄζει· τεταρταῖος γάρ! ἔστι.

40 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Οὐκ εἶπόν σοι ὅτι
ἐάν πιστεύσῃς, ἂ ὄσῃ! τὴν ὁδὸν! τοῦ Θεοῦ;

41 Ἦραν οὖν τὸν λίθον, δὴ ἦν ὁ τεθνηκὸς
κείμενος. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἤρε τοὺς ὀφθαλμοὺς
ἰσχυρῶς, καὶ εἶπε· Πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι
ἤκουσάς μου.

42 Ἐγὼ δὲ ᾔδειν ὅτι πάντοτε μου ἀκούεις·
ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περὶστώτα εἶπον,
ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σὺ με ἀπὸ νεκρῶν ζῶεις.

43 Καὶ ταῦτα εἰπὼν, φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύ-
ησεν, λέξας, δεῦρὸ ἔξω.

44 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὸς, δεδεμένος τοὺς
πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις· καὶ ἡ ὄψις αὐτῆς
σουδαρίῳ περιεδέδετο. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
Λύσατε αὐτόν, καὶ ἄφετε ὑπάγειν.

45 Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων οἱ ἐλθόντες
πρὸς τὴν Μαρίαν, καὶ θεασάμενοι ἃ ἐποίησεν
ὁ Ἰησοῦς, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.

46 Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπηλθόντες πρὸς τὰς Φαρι-
σαίους, καὶ εἰπον αὐτοῖς ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς.

47 Συνήγαγον οὖν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρι-
σαῖοι συνέδριον, καὶ ἔλεγον· Τί ποιούμεν; ὅτι
οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ σημεῖα ποιεῖ.

48 Ἐάν ἀφώμεν αὐτόν οὕτω, πάντες πιστεύ-
σουσιν εἰς αὐτόν· καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι,
καὶ ἀρῶσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος.

49 Εἰς δὲ τις ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, Ἀρχιερεὺς
ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς· Ὑμεῖς
οὐκ οἰδατε οὐδέν·

50 Οὐδὲ ἁ διανογιζέσθε! ὅτι συμφέρεי ἡμῖν
ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, καὶ
μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπολίπηται.

51 Τοῦτο δὲ ἀφ' ἐαυτοῦ οὐκ εἶπεν· ἀλλὰ, Ἀρ-
χιερεὺς ὢν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ, προεφίτευσεν ὅτι
ἐμελλεν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τῶ ἔθνους·

52 Καὶ οὐκ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα
καὶ τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα
συναγάγῃ εἰς ἓν.

53 Ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας συνεβουλεύ-
σαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν.

54 Ἰησοῦς οὖν οὐκ ἔτι παρόρσια περιεπάτει ἐν
τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπηλθεν ἐκείθεν εἰς τὴν
χώραν ἑγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς Ἐφραΐμ! λεγο-
μένην πόλιν· καὶ ἐκεῖ διέτριβε μετὰ τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ.

55 Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πᾶσχα τῶν Ἰουδαίων· καὶ
ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας
πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἀγνίσωσιν ἐαυτούς.

56 Ἐξήτουν οὖν τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔλεγον μετ'
ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἐστηκότες· Τί δοκεῖ ὑμῖν,
ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν;

57 Δεδοκίμαν δὲ καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
Φαρισαῖοι ἐντολὴν, ἵνα ἐάν τις γνῶ πού ἐστι,
μηνύσῃ, ὥπως πιάσωσιν αὐτόν.

Κεφ. ιβ'. ΧΙΙ.

Ο ΟΥΝ Ἰησοῦς πρὸ ἑξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα
ἦλθεν εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος ὁ τε-
θνηκὸς, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν.

2 Ἐποίουν οὖν αὐτῷ δέιπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ
Μάρθα δικόνει· ὁ δὲ Λάζαρος εἰς ἡν τῶν
συνακακισμένων αὐτῷ.

3 Ἡ ἔν Μαρία, λαβύσα λίτραν μύρου ἀρό-
δος πιστικῆς πολυτίμης, ἠλείψε τὰς πόδας τῆς
καὶ ἐξέμαξε ταῖς θρῆξιν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτῆς·
ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὁσμῆς τοῦ μύρου.

4 Λέγει οὖν εἰς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἰου-
δας ὁ Σκαριώτης, ὁ μέλλων αὐτόν
παραδιδόναι·

5 Διὰ τοῦτο τὸ μῦρον οὐκ ἐπράθη τριακο-
σίων δηναρῶν καὶ ἐδόθη πτωχοῖς;

6 Εἶπε δὲ τοῦτο, οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν
ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτης ἦν, καὶ τὸ
γλωσσόκομον εἶχε, καὶ τὰ βαλλόμενα ἐβά-
σταεν.

7 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· Ἀφες αὐτήν· εἰς τὴν
ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ με· τετήρηκεν! αὐτό.

8 Τους πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μετ'
ἐαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.

9 Ἐγὼ οὖν ὄχλος πολλὸς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι
ἐκεῖ ἐστὶ· καὶ ἦλθον ἕκαστος τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ'
ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν.

10 Ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ Ἀρχιερεῖς ἵνα καὶ τὸν
Λάζαρον ἀποκτείνωσιν·

11 Ὅτι πολλοὶ δι' αὐτόν ὑπήγον τῶν Ἰου-
δαίων, καὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸν Ἰησοῦν.

12 Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολλὸς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν
ἑορτήν, ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται· ὁ δὲ Ἰησοῦς
εἰς Ἱεροσόλυμα,

13 Ἐλαβὼν τὰ βατὰ τῶν φοινίκων, καὶ ἐξῆλ-
θεν εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἔκραζον· Ὡσαννὰ,
εὐλογούμενος· ὁ ἔρχόμενος ἐν ὀνόματι ἡ Κυ-
ρίου, ὁ βασιλεὺς! τοῦ Ἰσραὴλ.

14 Εὐρὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνείριον, ἐκάθισεν ἐπ'
αὐτό, καθὼς ἐστὶ γεγραμμένον·

15 Μὴ φοβοῦ, θυγατερ Σιών· ἰδοὺ, ὁ βασι-
λεὺς σου ἔρχεται, καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου.

16 Ταῦτα δὲ οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
τὸ πρῶτον· ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη ὁ Ἰησοῦς, τότε
ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμ-
μένα, καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ.

17 Ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ,
ὅτι τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου,
καὶ ἤγειρεν αὐτόν ἐκ νεκρῶν.

18 Διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος,
ὅτι ἠκούσε! τοῦτο αὐτόν πεποιθηκέναι τὸ ση-
μεῖον.

19 Οἱ οὖν Φαρισαῖοι εἶπον πρὸς αὐτούς· Θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν· ἴδε, ὁ κόσμος ἵπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.

20 Ἦσαν δὲ τινες Ἕλληνες ἐκ τῶν ἀναβαίνοντων ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ.

21 Οὗτοι οὖν προσῆλθον Φιλίππῳ τῷ ἀπὸ Βηθσαϊδᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἠρώτων αὐτὸν, λέγοντες· Κύριε, θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν.

22 Ἐρχεται Φιλίππος, καὶ λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ· καὶ πάλιν Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος λέγουσι τῷ Ἰησοῦ.

23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς, λέγων· Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

24 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ κόσμος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολλὴν καρπὸν φέρει.

25 Ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτῇ, ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν.

26 Ἐάν ἐμοὶ διακονῇ τις, ἐμοὶ ἀκολουθεῖτω· καὶ ὅπου ἐμὶ ἐγὼ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται· ὁ καὶ ἐάν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ.

27 Νῦν ἡ ψυχὴ μου τετάραι· καὶ τί εἶπω· Πάτερ, σώσον με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης· ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην.

28 Πάτερ, δοξάσων σου τὸ ὄνομα. Ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· Καὶ ἐδόξασα, καὶ πάλιν δοξάσω.

29 Ὁ οὖν ὄχλος, ὁ ἑστὼς καὶ ἀκούσας, ἔλεγε βροντὴν γεγενῆσθαι. Ἄλλοι ἔλεγον· Ἀγγελος αὐτῷ λελάληκεν.

30 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· Οὐ δι' ἐμὲ αὕτη ἡ φωνὴ γέγονεν, ἀλλὰ δι' ὑμᾶς.

31 Νῦν κρίσις ἐστὶ τοῦ κόσμου· τούτου· νῦν ὁ ἄρχων τῶ κόσμου τούτου ἐκβλήθησεται ἔξω.

32 Καίτις, ἐὰν ἰψωθῶν ἐκ τῆς γῆς, πάντας ἑλκύσω πρὸς ἑμαυτὸν.

33 (Τοῦτο δὲ ἔλεγε, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλον ἀποθνήσκειν.)

34 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ὄχλος· Ἡμεῖς ἠέκασαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ Χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ πῶς σύ λέγεις· ὅτι δεῖ ἰψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίς ἐστιν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου;

35 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς μεθ' ὑμῶν ἔσται· περιπατεῖτε ἕως τοῦ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει.

36 Ἔως τοῦ φῶς ἔχετε, πιστεῦτε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱὸς φωτὸς γέννησθε. Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν.

37 Τότε αὐτὰ δὲ αὐτοῦ σημεία πεποικότες ἐμπροσθεν αὐτῶν, οὐκ ἐπίστευον εἰς αὐτόν.

38 Ἰνα ὁ λόγος Ἠσαίου τοῦ προφήτου πληρωθῇ, ὃν εἶπε· Κύριε, τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν, καὶ ὁ βραχίον ὁ Κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη;

39 Διὰ τοῦτο οὐκ ᾔδυναντο πιστεῦναι, ὅτι πάλιν εἶπεν Ἠσαίας·

40 Ὁ τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ ὁ πεπώρωκεν αὐτῶν τὴν καρδίαν· ἵνα μὴ ἴδωσι τοὺς ὀφθαλμοῖς, καὶ ἡ νοήσῃσι τὴν καρδίαν, καὶ ἐπιστραφῶσι, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς.

41 Ταῦτα εἶπεν Ἠσαίας ὅτε εἶδε τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησε περὶ αὐτοῦ.

42 Ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν· ἀλλὰ διὰ τῆς Φαρισαίας ἀχῶμολόγησαν, ἵνα μὴ ἀποσυνάγουσιν γέννηται.

43 Ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων

μᾶλλον ἢ περὶ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ.

44 Ἰησοῦς δὲ ἔκραξε καὶ εἶπεν· Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ, ἀλλ' εἰς τὸν πέμψαντά με.

45 Καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ, θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με.

46 Ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ.

47 Καὶ ἐάν τις μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων, καὶ μὴ πιστεύσῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον.

48 Ὁ ἀθετῶν ἐμὲ, καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου, ἔχει τὸν κρίνοντά αὐτόν· ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα, ἐκείνος κρινεῖ αὐτόν ἐν τῇ ἑσχάτῃ ἡμέρᾳ.

49 Ὁ ἐγὼ ἐξ ἑμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα· ἀλλ' ὁ πέμψας με πατήρ, αὐτὸς μοι ἐντολὴν ἔδωκε, τί εἶπω καὶ τί λαλήσω.

50 Καὶ οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιος ἔστιν. Ἀ οὖν λαλῶ ἐγὼ, καθὼς εἶρηκέ μοι ὁ πατήρ, οὕτω λαλῶ.

Κεφ. ιγ'. XIII.

ΠΡΟ δὲ τῆς ἑορτῆς τῆς πάσχα, εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐλήλυθεν αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα, ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐτούς.

2 Καὶ δείκνυον γενομένον, (τοῦ διαβόλου ἥδη βεβληκότες εἰς τὴν καρδίαν Ἰούδα Σίμωνος Ἰσκαριώτου, ἵνα αὐτὸν παραδῶ,) ὅτι

3 Εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντα δέδωκεν αὐτῷ ὁ πατήρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθε, καὶ πρὸς τὸν Θεὸν ὑπάγει,

4 Ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου, καὶ τίθησι τὰ ἱμάτια· καὶ λαβὼν λέντιον, διέζωσιν ἐαυτὸν.

5 Εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτήρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν, καὶ ἐκμάσσειν τὰ λεντία ᾧ ἦν διεζωμένος.

6 Ἐρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον· καὶ λέγει αὐτῷ ἐκείνος· Κύριε, σύ μου νίπτεις τὰς πόδας;

7 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὁ ἐγὼ ποιῶ, σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα.

8 Λέγει αὐτῷ Πέτρος· Οὐ μὴ νίψῃς τὰς πόδας μου εἰς τὸν αἰῶνα. Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐάν μὴ νίψῃ σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ.

9 Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· Κύριε, μὴ τοὺς πόδας μου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλὴν.

10 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὁ λελουμένος οὐ χρεῖαν ἔχει ἢ τοὺς πόδας νίψασθαι, ἀλλ' ἔστι καθαρὸς ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροὶ ἔστε, ἀλλ' οὐχὶ πάντες.

11 Ἦδει γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν· Οὐχὶ πάντες καθαροὶ ἔστε!

12 Ὅτε οὖν ἔνιψεν τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ ἔλαβε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἀναπεσὼν πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς· Γινώσκετε τί πεποιήκα ὑμῖν;

13 Ὑμεῖς φωνεῖτέ με, ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ κύριος· καὶ καλῶς λέγετε· εἰμὶ γὰρ.

14 Εἰ οὖν ἐγὼ ἐνίψα ὑμῶν τοὺς πόδας, ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς πόδας.

15 Ὑπόδειγμα γὰρ ἔδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ποιῇτε.

16 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐστὶ δούλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν.

17 Εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοι ἔστε ἐὰν ποιῇτε αὐτά.

18 Οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα

19 The Pharisees therefore said among themselves, Perceive ^a ye how ye prevail nothing? behold, the world is gone after him.

20 And there were certain ^o Greeks among them that ^d came up to worship at the feast:

21 The same came therefore to ^a Philip, which was of Bethsaida of Galilee, & desired him, saying, Sir, we would see Jesus.

22 Philip cometh and telleth Andrew: and again Andrew and Philip tell Jesus.

23 And Jesus answered them, saying, The hour is ^h come, that the Son of man should be glorified.

24 Verily, verily, I say unto you, ^k Except a corn of wheat fall into the ground and die, it abideth alone: but if it die, it bringeth forth much fruit.

25 He ⁱ that loveth his life shall lose it; and he that hateth his life in this world, shall keep it unto life eternal.

26 If ^m any man serve me, let him follow me; and where ^o I am, there shall also my servant be: if ^p any man serve me, him will *my* Father honour.

27 Now ^q is my soul troubled; & what shall I say? Father, save me from this hour: but ⁱ for this cause came I unto this hour.

28 Father, glorify thy name. Then came there a voice ^r from heaven, saying, I have both glorified *it*, and will glorify *it* again.

29 The people therefore that stood by, and heard *it*, said that it thundered: others said, An angel spake to him.

30 Jesus answered and said, This voice came not because of me, but ^v for your sakes.

31 Now is the judgment of this world: now shall ^a the prince of this world be cast out.

32 And I, if I be lifted ^b up from the earth, will draw all ^c men unto me.

33 This he said, signifying ^d what death he should die.

34 The people answered him, We have heard ^e out of the law ^f that Christ abideth for ever: and how sayest thou, The Son of man must be lifted up? who is this Son of man?

35 Then Jesus said unto them, Yet a little while is the light ^h with you, ⁱ Walk while ye have the light, lest darkness come upon you: for he ^j that walketh in darkness knoweth not whither he goeth.

36 While ye have light, believe in the light, that ye may be ^m the children of light. These things spake Jesus, and departed, and did hide himself from them.

37 But though he had done so many miracles before them, yet they believed not on him:

38 That the saying of Esaias the prophet might be fulfilled, which he spake, ^o Lord, who hath believed our report? & to whom hath the arm of the Lord been revealed?

39 Therefore they could not believe, because that Esaias said ^q again,

40 He hath blinded their eyes, and hardened their heart; that they should not see with *their* eyes, nor understand with *their* heart, and be converted, and I should heal them.

41 These things said Esaias, when ^a he saw his glory, and spake of him.

42 Nevertheless among the chief rulers also many believed on him; but ⁱ because of the Pharisees they did not confess *him*, lest they should be put out of the synagogue:

43 For ^r they loved the praise of men more than the praise of God.

A. D. 33.

a ch. 11. 47, 48.

b Mar. 9. 37.

1 Pe. 1. 21.

c Ac. 17. 4.

Ro. 1. 16.

d 1 Ki. 8. 41, 42.

e ch. 1. 44.

f ch. 1. 5.

3. 19.

g ch. 3. 17.

h ch. 13. 32.

17. 1.

i De. 18. 19.

Lu. 9. 26.

k 1 Co. 15. 36.

l Mat. 10. 39.

16. 25.

Mar. 8. 35.

Lu. 9. 24.

17. 33.

m ch. 14. 15.

Jn. 6. 46.

1 Jn. 5. 3.

n 1 Jn. 3. 23.

o ch. 14. 3.

17. 24.

1 Th. 4. 17.

p 1 Sa. 2. 30.

Pr. 27. 18.

q ch. 13. 21.

Mat. 26. 35.

39.

Lu. 12. 50.

r Mat. 26. 2.

&c.

s ch. 17. 11.

t ch. 18. 37.

u Jer. 31. 3.

Ep. 5. 2.

1 Jn. 4. 19.

Re. 1. 5.

v Mat. 3. 17.

w ch. 6. 70.

Lu. 22. 35.

x Mat. 28. 18.

He. 2. 8.

y ch. 11. 42.

z ch. 17. 11.

a ch. 16. 11.

Lu. 10. 18.

Ac. 26. 18.

Ep. 2. 2.

b ch. 8. 28.

c Ro. 5. 18.

d ch. 18. 32.

e Ps. 89. 36, 37.

110. 4.

Is. 9. 7.

f Ro. 5. 18.

Ps. 72. 17, 19.

g he.

h Mat. 3. 14.

ch. 8. 12.

i Jer. 13. 16.

k 1 Co. 6. 11.

Ep. 5. 26.

Tit. 3. 5.

l ch. 11. 10.

m Ep. 5. 8.

n ch. 6. 64.

o Is. 53. 1.

p Mat. 23. 8.

10.

Phi. 2. 11.

q Is. 6. 9, 10.

r 1 Pe. 2. 21.

s Is. 6. 1.

t ch. 9. 22.

u Ja. 1. 25.

v ch. 5. 44.

Ro. 2. 29.

44 Jesus cried and said, He ^b that believeth on me, believeth not on me, but on him that sent me.

45 And he that seeth me seeth him that sent me.

46 If ^a any come a light into the world, that whosoever believeth on me should not abide in darkness.

47 And if any man hear my words, & believe not, I judge him not: for I came ^c not to judge the world, but to save the world.

48 He that rejecteth me, and receiveth not my words, ⁱ hath one that judgeth him: the word that I have spoken, the same shall judge him in the last day.

49 For I have not spoken of myself; but the Father which sent me, he gave me a commandment, what I should say, and what I should speak.

50 And I know that his commandment ⁿ is life everlasting: whatsoever I speak therefore, even as the Father said unto me, so I speak.

CHAP. XIII.

NOW ^r before the feast of the passover, when Jesus knew that his hour ^s was come that he should depart out of this world unto the Father, having ⁿ loved his own which were in the world, he loved them unto the end.

2 And supper being ended, the ^w devil having now put into the heart of Judas Iscariot, Simon's son, to betray him;

3 Jesus knowing ^t that the Father had given all things into his hands, & that ^e he was come from God, and went to God;

4 He riseth from supper, and laid aside his garments; and took a towel, and girded himself.

5 After that he poureth water into a bason, and began to wash the disciples' feet, and to wipe *them* with the towel wherewith he was girded.

6 Then cometh he to Simon Peter: and ^p Peter said unto him, Lord, dost ^g thou wash my feet?

7 Jesus answered and said unto him, What I do thou knowest not now; but thou shalt know hereafter.

8 Peter saith unto him, Thou shalt never wash my feet. Jesus answered him, If ^k I wash thee not, thou hast no part with me.

9 Simon Peter saith unto him, Lord, not my feet only, but also *my* hands and *my* head.

10 Jesus saith to him, He that is washed needeth not save to wash *his* feet, but is clean every whit: and ye are clean, but not all.

11 For ^a he knew who should betray him; therefore said he, Ye are not all clean.

12 So after he had washed their feet, and had taken his garments, and was set down again, he said unto them, Know ye what I have done to you?

13 Ye ^p call me Master and Lord: and ye say well; for so I am.

14 If I then, *your* Lord and Master, have washed *your* feet; ye also ought to wash one another's feet.

15 For ^r I have given you an example, that ye should do as I have done to you.

16 Verily, verily, I say unto you, The servant is not greater than his lord; neither he that is sent greater than he that sent him.

17 If ⁿ ye know these things, happy are ye if ye do them.

18 I speak not of you all: I know whom

I have chosen: but that the^a scripture may be fulfilled, He that eateth bread with me, hath lifted up his heel against me.

19 ^β Now I tell^e you before it come, that, when it is come to pass, ye may believe that I am he.

20 Verily, verily, I say unto you,^g He that receiveth whomsoever I send receiveth me: and he that receiveth me receiveth him that sent me.

21 When^h Jesus had thus said, he was troubled in spirit, and testified, and said, Verily, verily, I say unto you, that one of you shall betray me.

22 Then the disciples looked one on another, doubting of whom he spake.

23 Now there was leaning on Jesus' bosom one^k of his disciples, whom Jesus loved.

24 Simon Peter therefore beckoned to him, that he should ask who it should be of whom he spake.

25 He then lying on Jesus' breast saith unto him, Lord, who is it?

26 Jesus answered, He it is, to whom I shall give a ^γ sop, when I have dipped it. And when he had dipped the sop, he gave it to Judas Iscariot, the son of Simon.

27 And after the sop Satan^l entered into him. Then said Jesus unto him, That thou doest, do quickly.

28 Now no man at the table knew for what intent he spake this unto him.

29 For some of them thought,^p because Judas had the bag, that Jesus had said unto him, Buy those things that we have need of against the feast; or, that he should give something to the poor.

30 He then, having received the sop, went immediately out: and it was night.

31 Therefore when he was gone out, Jesus said, Now^q is the Son of man glorified, and God^r is glorified in him.

32 If God be glorified in him, God shall also glorify him in himself, and shall straightway glorify him.

33 Little children, yet a little while I am with you. Ye shall seek me: and^s as I said unto the Jews, Whither I go, ye cannot come; so now I say to you.

34 A new^t commandment I give unto you, That ye love one another; as I have loved you, that ye also love one another.

35 By this shall all men know that ye are my disciples, if ye have love one to another.

36 Simon Peter said unto him, Lord, whither goest thou? Jesus answered him, Whither I go, thou canst not follow me now; but^u thou shalt follow me afterwards.

37 Peter said unto him, Lord, why cannot I follow thee now? I will^v lay down my life for thy sake.

38 Jesus answered him, Wilt thou lay down thy life for my sake? Verily, verily, I say unto thee, The cock shall not crow, till thou hast denied me thrice.

CHAP. XIV.

LET^w not your heart be troubled: ye believe in God, believe^x also in me.

2 In my Father's house are many mansions: if it were not so, I would have told you. I go^y to prepare a place for you.

3 And if I go and prepare a place for you, I will^z come again, and receive you unto myself; that^{aa} where I am, there ye may be also.

4 And whither I go ye know, and the way ye know.

5 Thomas saith unto him, Lord, we

A. D. 33.

a Ps. 41. 9.
b ch. 10. 9.
Is. 35. 8, 9.
He. 10. 19, 20.

β or, From henceforth.

c ch. 14. 29.
16. 4.
d ch. 1. 17.
15. 1.

e ch. 1. 4.
11. 25.

f Ac. 4. 12.
g Mat. 10. 40.
h Mat. 26. 21.

Mar. 14. 18.
Lu. 22. 21.
i Col. 1. 15.

k ch. 20. 2.
21. 7, 20.
l Mat. 21. 21.

γ or, morsel.
m 1 Jn. 5. 14.
n Lu. 22. 3.

o ver. 21, 23.
ch. 15. 10, 14.
1 Jn. 5. 3.

p ch. 12. 6.
q ch. 15. 26.
r 1 Co. 2. 14.

s ch. 12. 23.
17. 1, 6.
t Ro. 8. 9.

1 Jn. 2. 27.
u ch. 14. 13.
1 Pe. 4. 11.

for, orphans.
v ver. 3, 28.
w He. 7. 25.

x ch. 7. 34.
8. 21.
y ver. 15, 28.

z ch. 15. 12, 17.
Le. 19. 18.
Ep. 5. 2.

1 Th. 4. 9.
Ja. 2. 8.
1 Pe. 1. 22.

1 Jn. 2. 7, 8.
3. 11, 23.
4. 20, 21.

a Lu. 6. 16.
b ch. 21. 18.
2 Pe. 1. 14.

c 1 Jn. 2. 24.
Re. 3. 20.
d Mat. 26. 33.

&c.
Mar. 14. 29.
&c.

Lu. 22. 33.
&c.
e ver. 27.

Is. 43. 1, 2.
2 Th. 2. 2.

f ver. 16.
g Is. 12. 2, 3.
Ep. 1. 12, 13.

1 Pe. 1. 21.
h ch. 16. 13.
1 Jn. 2. 20, 27.

i He. 6. 20.
9. 8, 24.
Re. 21. 2.

k Ep. 2. 14, 17.
Phi. 4. 7.
l He. 9. 28.

m ch. 12. 26.
17. 24.
1 Th. 4. 17.

know not whether thou goest; and how can we know the way?

6 Jesus saith unto him, I am the^b way, the truth,^d and the life:^e no^f man cometh unto the Father, but by me.

7 If ye had known me, ye should have known my Father also: and from henceforth ye know him, and have seen him.

8 Philip saith unto him, Lord, shew us the Father, and it sufficeth us.

9 Jesus saith unto him, Have I been so long time with you, and yet hast thou not known me, Philip? he^h that hath seen me hath seen the Father; and how sayest thou then, Shew us the Father?

10 Believest thou not that I am in the Father, and the Father in me? the words that I speak unto you I speak not of myself: but the Father that dwelleth in me, he doeth the works.

11 Believe me that I am in the Father, and the Father in me: or else believe me for the very works' sake.

12 Verily, verily, I say unto you, Heⁱ that believeth on me, the works that I do shall he do also; and greater works than these shall he do; because I go unto my Father.

13 And^m whatsoever ye shall ask in my name, that will I do, that the Father may be glorified in the Son.

14 If ye shall ask any thing in my name, I will do it.

15 If^o ye love me, keep my commandments.

16 And I will pray the Father, and he shall give you another Comforter,^q that he may abide with you for ever;

17 Even the Spirit of truth; whom^r the world cannot receive, because it seeth him not, neither knoweth him: but ye know him; for he dwelleth with you, and^s shall be in you.

18 I will not leave you ^δ comfortless: I^v will come to you.

19 Yet a little while, and the world seeth me no more; but ye see me: because^w I live, ye shall live also.

20 At that day ye shall know that I am in my Father, and ye in me, and I in you.

21 He^y that hath my commandments, and keepeth them, he it is that loveth me: and he that loveth me shall be loved of my Father, and I will love him, and will manifest myself to him.

22 Judas^a saith unto him, not Iscariot, Lord, how is it that thou wilt manifest thyself unto us, and not unto the world?

23 Jesus answered and said unto him, If a man love me, he will keep my words: and my Father will love him, and^c we will come unto him, and make our abode with him.

24 He that loveth me not keepeth not my sayings: and the word which ye hear is not mine, but the Father's which sent me.

25 These things have I spoken unto you, being yet present with you.

26 But^t the Comforter, which is the Holy Ghost, whom the Father will send in my name, he^u shall teach you all things, and bring all things to your remembrance, whatsoever I have said unto you.

27 Peace^k I leave with you, my peace I give unto you: not as the world giveth, give I unto you. Let not your heart be troubled, neither let it be afraid.

28 Ye have heard how I said unto you, I go away, and come again^v unto you. If ye loved me, ye would rejoice, because I

οὐς ἐξελεξάμην· ἀλλ' ἵνα ἡ γραφή πληρωθῇ·
 Ὁ τρώγων "μετ' ἐμοῦ" τὸν ἄρτον, ἐπῆρεν ἐπ'
 ἐμέ τὴν πτέρναν αὐτοῦ.

19 Ἀπ' ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι,
 ἵνα ὅταν γένηται, πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι.

20 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· Ὁ λαμβάνων, ἐάν
 τινα πέμψω, ἐμὲ λαμβάνει· ὁ δὲ ἐμὲ λαμβά-
 νων, λαμβάνει τὸν πέμψαντά με.

21 Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύ-
 ματι, καὶ ἐμαρτύρησε, καὶ εἶπεν· Ἀμὴν ἀμὴν
 λέγω ὑμῖν, ὅτι εἰς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με.

22 Ἐβλεπον οὖν εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταί,
 ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέγει.

23 Ἦν δὲ ἀνακειμένος εἰς τὴν μαθητῶν αὐτῶν
 ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς.

24 Νεῦει οὖν τούτῳ Σίμων Πέτρος "πυθῆσθαι
 τίς ἂν εἴη" περὶ οὗ λέγει.

25 Ἐπιπεσὼν δὲ ἐκεῖνος ἐπὶ τὸ στήθος τοῦ
 Ἰησοῦ, λέγει αὐτῷ· Κύριε, τίς ἐστιν;

26 Ἀποκρίνεται ὁ Κύριος· Ἐκεῖνος ἐστιν ὃ ἐγώ
 βάψας τὸ ψωμίον ἐπιδώσω. Καὶ ἐμβάψας τὸ
 ψωμίον, δίδωσιν Ἰούδα Σίμωνος Ἰσκαριώτη.

27 Καὶ μετὰ τὸ ψωμίον τότε ἐσηλθεν εἰς
 ἐκεῖνον ὁ Σατανᾶς. Λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
 Ὁ ποιεῖς, ποιήσω τάχιστα.

28 Τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων
 πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ.

29 Τινὲς γὰρ ᾠόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον
 εἶχεν ὁ Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
 Ἀγόρασον ὧν χρεῖαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν· ἡ
 τοῖς πτωχοῖς ἵνα τί δῶ.

30 Λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος, εὐθέως
 ἐξηλθεν· ἡν δὲ "νῆξ ὅτε οὖν ἐξηλθε".

31 Λέγει ὁ Ἰησοῦς· Νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ
 ἀνθρώπου, καὶ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ.

32 Εἰ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ Θεὸς
 δοξάσει αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ, καὶ εὐθὺς δοξάσει
 αὐτόν.

33 Τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι. Ζητή-
 στέ με, καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις· Ὅτι
 ὅπου ὑπάγω ἐγώ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἔλθειν· καὶ
 ὑμῖν λέγω ἄρτι.

34 Ἐντολὴν καὶνὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπάτε
 ἀλλήλους· καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς, ἵνα καὶ
 ὑμεῖς ἀγαπάτε ἀλλήλους.

35 Ἐν τούτῳ γνώσκονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μα-
 θηταί ἐστε, ἐάν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις.

36 Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· Κύριε, ποῦ
 ὑπάγεις; Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὅπου
 ὑπάγω, οὐ δύνασαι μοι νῦν ἀκολουθῆσαι,
 ὅσπερον δὲ ἀκολουθήσεις μοι.

37 Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· Κύριε, διατί οὐ
 δύναμαι σοι ἀκολουθῆσαι ἄρτι; τὴν ψυχὴν
 μου ὑπὲρ σου θήσω.

38 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Τὴν ψυχὴν σου
 ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ
 μὴ ἀλέκτω φωνῇσεις ἕως οὗ ἀπαρνήσῃ με τρίς.

Κεφ. ιδ. XIV.

ΜΗ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά· πιστεύετε
 εἰς τὸν Θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε.

2 Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρὸς μου μοναὶ πολλαὶ
 εἰσιν· εἰ δὲ μὴ, εἶπον ἂν "ὑμῖν" πορεύομαι
 ἐτοιμάσαι τόπον ὑμῖν.

3 Καὶ ἐάν πορευθῶ, ἔτοιμάσω ὑμῖν τόπον,
 πάλιν ἔρχομαι, καὶ παραλήψομαι ὑμᾶς πρὸς
 ἑμαυτὸν· ἵνα ὅπου εἰμι ἐγώ, καὶ ὑμεῖς ἦτε.

4 Καὶ ὅπου ἐγώ ὑπάγω, οἴδατε, καὶ τὴν ὁδὸν
 οἴδατε.

5 Λέγει αὐτῷ Θωμᾶς· Κύριε, οὐκ οἶδαμεν πῶς
 ὑπάγεις· καὶ πῶς δύναμεθα τὴν ὁδὸν εἰδέναι;

6 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδός,
 καὶ ἡ ἀλήθεια, καὶ ἡ ζωὴ· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς
 τὸν πατέρα, εἰ μὴ δι' ἐμοῦ.

7 Εἰ ἐγνώκετέ με, καὶ τὸν πατέρα μου ἐγνώ-
 κείτε ἂν· καὶ ἂπ' ἄρτι γινώσκετε αὐτόν, καὶ
 ἐώρακατε αὐτόν.

8 Λέγει αὐτῷ Φίλιππος· Κύριε, δεῖξον ἡμῖν
 τὸν πατέρα, καὶ ἄρκει ἡμῖν.

9 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Τοσοῦτον χρόνον
 μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ οὐκ ἐγνώκας με, Φίλιππε;

ὁ ἐώρακός ἐμε, ἐώρακες τὸν πατέρα· καὶ πῶς
 σὺ λέγεις· Δείξον ἡμῖν τὸν πατέρα;

10 Οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγώ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ
 πατὴρ ἐν ἐμοὶ ἐστι; τὰ ῥήματα ἃ ἐγώ λαλῶ
 ὑμῖν, ἂν ἑμαυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ, ὁ ἐν
 ἐμοὶ μένων, αὐτὸς ποιεῖ τὰ ἔργα.

11 Πιστεύετε μοι ὅτι ἐγώ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ
 ὁ πατὴρ ἐν ἐμοὶ· εἰ δὲ μὴ, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ
 πιστεύετε ἄ μοι!

12 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς
 ἐμὲ, τὰ ἔργα ἃ ἐγώ ποιῶ, καὶ ἐκεῖνος ποιήσει,
 καὶ μείζονα τούτων ποιήσει· ὅτι ἐγώ πρὸς τὸν
 πατέρα πορεύομαι.

13 Καὶ ὁ, τὶ ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου,
 τῆτο ποιήσω· ἵνα δοσασθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ.

14 Ἐάν τι αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐγώ
 ποιήσω.

15 Ἐάν ἀγαπάτε με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς
 τηρήσατε.

16 Καὶ ἐγώ ἐρωτήσω τὸν πατέρα, καὶ ἄλλον
 παρακλητὸν δώσει ὑμῖν, ἵνα ἡ μένη μεθ' ὑμῶν
 εἰς τὸν αἰῶνα,

17 Τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας· ὃ ὁ κόσμος οὐ
 δύναται λαβεῖν· ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτό, οὐδὲ γι-
 νώσκει αὐτό· ὑμεῖς δὲ γινώσκετε αὐτό, ὅτι
 παρ' ὑμῖν ἔμενει, καὶ ἐν ὑμῖν ἔσται.

18 Οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς· ἔρχομαι πρὸς
 ὑμᾶς.

19 Ἐτι μικρὸν, καὶ ὁ κόσμος με οὐκ ἔτι θεω-
 ρεῖ· ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ με· ὅτι ἐγώ ζῶ, καὶ
 ὑμεῖς ἔχρεσθε.

20 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώσεσθε ὑμεῖς ὅτι
 ἐγώ ἐν τῷ πατρὶ μου, καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοί, καὶ ἐγώ
 ἐν ὑμῖν.

21 Ὁ ἔχων τὰς ἐντολὰς μου, καὶ τηρῶν αὐτάς,
 ἐκεῖνος ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με
 ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου· καὶ ἐγώ
 ἀγαπήσω αὐτόν, καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἑμαυτόν.

22 Λέγει αὐτῷ Ἰούδας, (οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης,)·
 Κύριε, τί γέγονεν ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν
 σεαυτὸν, καὶ οὐχί τῷ κόσμῳ;

23 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ·
 Ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει· καὶ
 ὁ πατὴρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτόν
 ἐλεουσεμθα, καὶ μόνῃν παρ' αὐτῷ ποιήσωμεν.

24 Ὁ μὴ ἀγαπῶν με, τοὺς λόγους μου οὐ
 τηρεῖ· καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε οὐκ ἐστὶν ἐμὸς,
 ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρὸς.

25 Ταῦτα λελάλικα ἡμῖν, παρ' ὑμῖν μένων.

26 Ὁ Παράκλητος, τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὃ
 πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος
 ὑμᾶς διδάξει πάντα, καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα
 ἃ εἶπον ὑμῖν.

27 Εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν
 δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν, ἐγώ
 δίδωμι ὑμῖν. Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά,
 μηδὲ δειλιάτω.

28 Ἦκεστέ ὅτι ἐγώ εἶπον ὑμῖν· Ὑπάγω καὶ ἔρ-
 χομαι πρὸς ὑμᾶς· εἰ ἀγαπᾷτέ με, ἐχάρητε ἂν, ὅτι

ἡ εἶπον, πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα ὅτι ὁ πατήρ μου^α μεῖζον μου ἐστί.

29 Καὶ νῦν εἰρήκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι ἵνα ὅταν γένηται, πιστεύσητε.

30 Οὐκ ἔτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου^β τούτου ἄρχων, καὶ ἐν ἑμοί οὐκ ἔχει οὐδέν^γ.

31 Ἄλλ' ἵνα γινῶ ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ καθὼς ἐνετείλατό μοι ὁ πατήρ, οὕτω ποιῶ. Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεύθεν.

Κεφ. ιε'. XV.

Εἰμὶ ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός ἐστι.

2 Πάν κλήμα ἐν ἑμοί μὴ φέρον καρπὸν, αἶρει αὐτό· καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, καὶ καθαίρει αὐτό, ἵνα πλείονα καρπὸν φέρῃ.

3 Ἦδὴ ὑμεῖς καθαροὶ ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν.

4 Μείνατε ἐν ἑμοί, καὶ ἡ ἐν ὑμῖν^δ καθὼς τὸ κλήμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ, ἐὰν μὴ μείνῃ ἐν τῇ ἄμπελῳ, οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς, ἐὰν μὴ ἐν ἑμοί μείνητε.

5 Ἐγὼ εἰμὶ ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα· ὁ μένων ἐν ἑμοί, καὶ ἡ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολλόν· ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν.

6 Ἐὰν μὴ τις μείνῃ ἐν ἑμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλήμα, καὶ ἐξηράνθη· καὶ συναγάσιν αὐτά· καὶ εἰς πυρὶ^ε βάλλουσι, καὶ καίεται.

7 Ἐὰν μείνητε ἐν ἑμοί, καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ, ὁ ἐάν θέλητε, αἰτήσεσθε^ς, καὶ γενήσεται ὑμῖν.

8 Ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολλὸν φέρητε· καὶ ἡ γενήσεσθε^ι ἑμοί μαθηταί.

9 Καθὼς ἠγάπησέ με ὁ πατήρ, καὶ ἡ ἀγάπησα ὑμᾶς· μένατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ.

10 Ἐὰν τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου· καθὼς ἐγὼ τὰς ἐντολάς τοῦ πατρὸς μου τηρήκα, καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ.

11 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν^α μείνῃ, καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ.

12 Αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμὴ, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς.

13 Μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτῶν.

14 Ὑμεῖς φίλοι μου ἐστέ, ἐὰν ποιῇτε ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν.

15 Οὐκέτι ὑμᾶς λέγω δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδε τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἵρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρὸς μου, ἐγνώρισα ὑμῖν.

16 Οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελέξαμην ὑμᾶς, καὶ ἔθικα ὑμᾶς, ἵνα ὑμεῖς ἀγαπήτε, καὶ καρπὸν φέρητε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μὲνῃ· ἵνα ὁ, τι ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δῶ ὑμῖν.

17 Ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.

18 Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν μεμίσηκεν.

19 Εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστὲ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελέξαμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος.

20 Μνημονεύετε τῶ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· Οὐκ ἐστὶ δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ. Εἰ

ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν.

21 Ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιήσουσιν ὑμῖν^ι διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἶδασιν τὸν πέμψαντά με.

22 Εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον· νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσι περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν.

23 Ὁ ἐμὲ μισῶν καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ.

24 Εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς, ἃ οὐδεὶς ἄλλος πεποιόκειν, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον· νῦν δὲ καὶ ἐωράκασι καὶ μεμίσηκασιν καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου.

25 Ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν· Ὅτι ἐμίσησάν με διωρεάν.

26 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ Παράκλητος, ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρὸς, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται, ἐκείνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ.

27 Καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἐστέ.

Κεφ. ιε'. XVI.

ΤΑΥΤΑ λελάληκα ὑμῖν, ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε.

2 Ἀποσυναγώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνων ὑμᾶς, δόξῃ λατρείαν προσφέρειν τῷ Θεῷ.

3 Καὶ ταῦτα ποιήσουσιν ὑμῖν^δ, ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν πατέρα, οὐδὲ ἐμὲ.

4 Ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα, μνημονεύετε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν. Ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ' ὑμῶν ἦμην.

5 Νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με· Πού ὑπάγεις;

6 Ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη^ε με πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν.

7 Ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν, συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω· ἐὰν γὰρ μὴ ἀπέλθω, ὁ Παράκλητος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς.

8 Καὶ ἔλθων ἐκεῖνος ἐλεῖξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας, καὶ περὶ δικαιοσύνης, καὶ περὶ κρίσεως.

9 Περὶ ἁμαρτίας μὲν, ὅτι ἐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ^α.

10 Περὶ δικαιοσύνης δὲ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα μου^β ὑπάγω, καὶ οὐκ ἔτι θεωρεῖτέ με.

11 Περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἀρχὸν τοῦ κόσμου τοῦτον κέκριται.

12 Ἐτι πολλὰ ἔχω λέγειν ὑμῖν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι.

13 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὀδηγήσει ὑμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν· ὃ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἐν ἀκέραι^γ λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν.

14 Ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.

15 Πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατήρ, ἐμὰ ἐστί· διὰ τοῦτο εἶπον· Ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.

16 Μικρὸν, καὶ οὐ θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν μικρὸν, καὶ ὄψεσθέ με, ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα^δ.

17 Εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους· Τί ἐστι τῆτο ὁ λέγει ἡμῖν· Μικρὸν, καὶ οὐ θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν μικρὸν, ὄψεσθέ με· καὶ ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα;

18 Ἐλεγον ἔν· Τῆτο τί ἐστιν ὃ λέγει, τὸ μικρὸν·

said, I^a go unto the Father: for my^b Father is greater than I.

29 And now I have told you before it come to pass, that, when it is come to pass, ye might believe.

30 Hereafter I will not talk much with you: for the prince^c of this world cometh, and hath nothing^d in me.

31 But that the world may know that I love the Father; and as^e the Father gave me commandment, even so I do. Arise, let us go hence.

CHAP. XV.

I AM the true vine,^j and my Father is the husbandman.^k

2 Every branch^m in me that beareth not fruit he taketh away: and every branchⁿ that beareth^o fruit, he purgeth it, that it may bring forth more fruit.

3 Now ye^q are clean through the word which I have spoken unto you.

4 Abide^r in me, and I in you. As^s the branch cannot bear fruit of itself, except it abide in the vine; no more can ye, except ye abide in me.

5 I am the vine, ye^t are the branches: he that abideth in me, and I in him, the same bringeth forth much fruit: for^u without me ye can do nothing.

6 If a^v man abide not in me, he is cast forth as a branch, and is withered; and men gather them, and cast^w them into the fire, and they are burned.

7 If ye abide in me, and my words abide in you, ye^x shall ask what ye will, and it shall be done unto you.

8 Herein is my Father glorified, that ye bear much fruit; so shall ye be my disciples.

9 As the Father hath loved me, so have I loved you: continue ye in my love.

10 If ye^y keep my commandments, ye shall abide in my love; even as I have kept my Father's commandments, and abide in his love.

11 These things have I spoken unto you, that my joy might remain in you, and that your^z joy might be full.

12 This^a is my commandment, That ye love one another, as I have loved you.

13 Greater love^b hath no man than this, that a man lay down his life for his friends.

14 Ye^c are my friends, if ye do whatsoever I command you.

15 Henceforth I call you not servants; for the servant knoweth not what his lord doeth: but I have called you friends: for all things that I have heard of my Father I have made known unto you.

16 Ye^d have not chosen me, but I have chosen you, and ordained^e you, that ye should go and bring forth fruit, and that your fruit should remain: that whatsoever^f ye shall ask of the Father in my name, he may give it you.

17 These things^g I command you, that ye love one another.

18 If the world^h hate you, ye know that it hated me before it hated you.

19 If ye were of the world, the world would love his own: but because ye are not of the world, but I have chosen you out of the world, thereforeⁱ the world hateth you.

20 Remember^j the word that I said unto you, The servant is not greater than his lord. If they have persecuted me, they will also persecute you: if they^k have kept my saying, they will keep your's also.

A. D. 33.

a ver. 12.

b 1Co. 15. 27,

28.

c ch. 16. 3.

d Mat. 10. 22,

24. 9.

e ch. 9. 41.

f Ja. 4. 17.

g or, eucuse.

h ch. 16. 11.

i Ep. 2. 2.

j 2Co. 5. 21.

k He. 4. 15.

l 1Jn. 3. 5.

m Ps. 40. 8.

n Phi. 2. 8.

o ch. 7. 31.

p Is. 4. 2.

q Ca. 8. 12.

r Ps. 35. 19.

s 69. 4.

t Mat. 15. 13.

u ch. 14. 17.

v He. 12. 15.

w Re. 3. 19.

x 1Jn. 5. 6.

y ch. 17. 17.

z Ep. 5. 26.

a 1Pe. 1. 22.

b Lu. 24. 48.

c Ac. 2. 32.

d 4. 20. 33.

e 2Pe. 1. 16.

f 1Jn. 1. 2.

g 1Jn. 2. 6.

h Ho. 14. 8.

i Ga. 2. 20.

j Phi. 1. 11.

k Ac. 26. 9. 11.

l or, severed

from me.

m Mat. 3. 10.

n 7. 19.

o ch. 15. 21.

p 1Co. 2. 8.

q 1Ti. 1. 13.

r ch. 16. 23.

s ch. 14. 21. 23.

t ver. 22.

u ch. 16. 24.

v 17. 13.

w or, con-

vince.

x Ac. 2. 37.

y ch. 13. 34.

z Ro. 5. 7, 8.

a Ro. 3. 20.

b 7. 9.

c Is. 42. 21.

d Ro. 1. 17.

e ver. 10.

f Ac. 17. 31.

g Ro. 2. 2.

h Re. 20. 12. 13.

i ch. 12. 31.

j Ja. 2. 23.

k He. 5. 12.

l ch. 14. 26.

m 1Jn. 4. 10. 19.

n Ep. 2. 10.

o Re. 1. 1, 19.

p ver. 7.

q ch. 14. 13.

r ver. 12.

s 1Jn. 3. 1, 3.

t ch. 17. 14.

u ch. 13. 16.

v Mat. 10. 24.

w Lu. 6. 40.

x Eze. 3. 7.

21 But all^e these things will they do unto you for my name's sake, because they know not him that sent me.

22 If I^a had not come and spoken unto them, they had not had sin: but^b now they have no^c cloke for their sin.

23 He that hateth me hateth my Father also.

24 If I had not done among them the works^d which none other man did, they had not had sin: but now have they both seen and hated both me and my Father.

25 But this cometh^e to pass, that the word might be fulfilled that is written in their law, They hated^f me without a cause.

26 But when the Comforter^g is come, whom I will send unto you from the Father, even the Spirit of truth, which proceedeth from the Father, he^h shall testify of me:

27 And yeⁱ also shall bear witness, because ye^j have been with me from the beginning.

CHAP. XVI.

THESE things have I spoken unto you, that ye should not be offended.

2 They shall put you out of the synagogues: yea, the time cometh, that whosoever^k killeth you will think that he doeth God service.

3 And these^l things will they do unto you, because they^m have not known the Father, nor me.

4 But these things have I told you, that when the time shall come, ye may remember that I told you of them. And these things I said not unto you at the beginning, because I was with you.

5 But now I go my way to him that sent me; and none of you asketh me, Whither goest thou?

6 But because I have said these things unto you, sorrowⁿ hath filled your heart.

7 Nevertheless I tell you the truth; It is expedient for you that I go away: for if I go not away, the Comforter will not come unto you; but if I depart, I will send him unto you.

8 And when he is come, he will^o reprove the world of sin, and of righteousness, and of judgment:

9 Of sin,^p because they believe not on me;

10 Of righteousness,^q because I go to my Father, and ye see me no more;

11 Of judgment,^r because^s the prince of this world is judged.

12 I have yet many things to say unto you, but ye^t cannot bear them now.

13 Howbeit when he, the Spirit of truth, is come, he^u will guide you into all truth: for he shall not speak of himself; but whatsoever he shall hear, that shall he speak: and he^v will shew you things to come.

14 He shall glorify me: for he shall receive of mine, and shall shew^w it unto you.

15 All things that the Father hath are mine: therefore said I, that he shall take of mine, and shall shew^x it unto you.

16 A little while, and ye shall not see me: and again, a little while, and ye shall see me, because I go to the Father.

17 Then said some of his disciples among themselves, What is this that he saith unto us, A little while, and ye shall not see me: and again, a little while, and ye shall see me: and, Because I go to the Father?

18 They said therefore, What is this that he saith, A little while? we cannot tell what he saith.

19 Now Jesus knew^a that they were desirous to ask him, and said unto them, Do ye inquire among yourselves of that I said, A little^c while, and ye shall not see me; and again, a little while, and ye shall see me?

20 Verily, verily, I say unto you, That ye^d shall weep and lament, but the world shall rejoice: and ye shall be sorrowful, but your sorrow shall be turned into joy.

21 A woman^f when she is in travail hath sorrow, because her hour is come: but as soon as she is delivered of the child, she remembereth no more the anguish, for joy that a man is born into the world.

22 And ye^k now therefore have sorrow: but I will see you again, and your^m heart shall rejoice, and your joyⁿ no man taketh from you.

23 And in that day ye shall ask me nothing. Verily, verily, I say unto you, Whatsoever ye shall ask the Father in my name, he will give it you.

24 Hitherto have ye asked nothing in my name: ask,^p and ye shall receive, that your^q joy may be full.

25 These things have I spoken unto you in β proverbs: but the time cometh, when I shall no more speak unto you in β proverbs, but I shall shew you plainly of the Father.

26 At that day^t ye shall ask in my name: and I say not unto you, that I will pray the Father for you:

27 For the Father^u himself loveth you, because ye have loved me, and have believed that I^x came out from God.

28 I came forth from the Father, and am come into the world: again, I leave the world, and go to the Father.

29 His disciples said unto him, Lo, now speakest thou plainly, and speakest no δ proverb.

30 Now are we sure that thou knowest all things, and needest not that any man should ask thee: by this we believe that thou camest forth from God.

31 Jesus answered them, Do ye now believe?

32 Behold,^a the hour cometh, yea, is now come, that ye shall be scattered, every man to ζ his own, and shall leave me alone: and yet I^c am not alone, because the Father is with me.

33 These things I have spoken unto you, that in me^d ye might have peace. In^e the world ye shall have tribulation: but be of good cheer: I have overcome the world.

CHAP. XVII.

THESE words spake Jesus, and lifted up his eyes to heaven, and said, Father, the hour^g is come; glorify thy Son, that thy Son also may glorify thee:

2 As thou hast given him power over all flesh, that he^h should give eternal life to as many as thou hast given him.

3 And thisⁱ is life eternal, that they might know thee^k the only^l true God, and Jesus Christ, whom thou^m hast sent.

4 Iⁿ have glorified thee on the earth: I^o have finished the work which thou gavest me to do.

5 And now, O Father, glorify thou me, with thine own self, with the glory which I^q had with thee before the world was.

6 I^r have manifested thy name unto the men which thou^s gavest me out of the world: thine they were, and thou gavest them me; and they have kept thy^t word.

A. D. 33.

a ch. 2. 24, 25.
b ch. 6. 68.
c ver. 16.
ch. 7. 33.
13. 33.
14. 19.
d Lu. 24. 17, 21.
e 1 Jn. 5. 19.
f Is. 26. 17.
g ch. 16. 15.
h Ga. 1. 24.
i 1 Pe. 2. 9.
j 1 Pe. 1. 5.
k Jude 1, 24.
l ver. 6.
m Pr. 18. 10.
n ch. 20. 20.
Lu. 24. 41, 52.
o 1 Pe. 1. 8.
p Ps. 109. 8.
q Ac. 1. 20.
r Mat. 7. 7, 8.
Ja. 4. 2, 3.
s ch. 15. 11.
t ch. 15. 18, 19.
u or, parab-
les.
v Ga. 1. 4.
t ver. 23.
u ch. 14. 21, 23.
v Ac. 15. 9.
w Ep. 5. 26.
x 2 Th. 2. 13.
y Ps. 119. 151.
z ver. 30.
ch. 17. 8.
y 1 Co. 1. 2, 30.
y or, truly
sanctified.
z or, parable
z Ro. 12. 5.
a Mat. 26. 31.
Mar. 14. 27.
b 2 Co. 3. 18.
c or, his own
home.
c ch. 8. 29.
Is. 50. 7, 9.
d ch. 14. 27.
Ro. 5. 1.
Ep. 2. 14.
e ch. 15. 19, 21.
2 Ti. 3. 12.
f 1 Th. 4. 17.
g ch. 12. 23.
13. 32.
h ver. 24.
ch. 5. 27.
i 1 Jn. 5. 11.
h Je. 9. 23, 24.
l 1 Th. 1. 9.
m ch. 10. 35.
n ch. 14. 13.
o ch. 19. 30.
2 Ti. 4. 7.
p 2 Sa. 15. 23.
q ch. 1. 1, 2.
Phi. 2. 6.
He. 1. 3, 10.
r ver. 26.
Ps. 22. 22.
s ver. 2, 9, 11.
Ro. 8. 30.
t Mat. 26. 47.
&c.
Mar. 14. 43.
&c.
Lu. 22. 47.
&c.
u He. 3. 6.

7 Now they have known that all things whatsoever thou hast given me are of thee.

8 For I have given unto them the words^b which thou gavest me; and they have received them, and have known surely that I came out from thee, and they have believed that thou didst send me.

9 I pray for them: I pray not for the world,^c but for them which thou hast given me; for they are thine.

10 And all mine^d are thine, and thine are mine; and I^e am glorified in them.

11 And now I am no more in the world, but these are in the world, and I come to thee. Holy Father, keep^f them thine own name^g those whom thou hast given me, that they may be one, as we are.

12 While I was with them in the world, I kept them in thy name: those that thou gavest me I have kept, and none of them is lost, but the son of perdition; that the scripture^h might be fulfilled.

13 And now come I to thee; and these things I speak in the world, that they might have my joy fulfilled in themselves.

14 I have given them thy word; and the worldⁱ hath hated them, because they are not of the world, even as I am not of the world.

15 I pray not that thou shouldest take them out of the world, but^j that thou shouldest keep them from the evil.

16 They are not of the world, even as I am not of the world.

17 Sanctify^k them through thy truth: thy word^l is truth.

18 As thou hast sent me into the world, even so have I also sent them into the world.

19 And^m for their sakes I sanctify myself, that they also might be γ sanctified through the truth.

20 Neither pray I for these alone, but for them also which shall believe on me through thy word;

21 That they all may be one;ⁿ as thou, Father, art in me, and I in thee, that they also may be one in us: that the world may believe that thou hast sent me.

22 And the glory^o which thou gavest me I have given them; that they may be one, even as we are one:

23 I in them, and thou in me, that they may be made perfect in one; and that the world may know that thou hast sent me, and hast loved them, as thou hast loved me.

24 Father, I will that they also, whom thou hast given me, be^p with me where I am; that they may behold my glory, which thou hast given me: for thou lovedst me before the foundation of the world.

25 O righteous Father, the world hath not known thee: but I have known thee, and these have known that thou hast sent me.

26 And I have declared unto them thy name, and will declare it: that the love wherewith thou hast loved me may be in them, and I in them.

CHAP. XVIII.

WHEN Jesus had spoken these words, he went forth with his disciples over the brook Cedron,^q where was a garden, into the which he entered, and his disciples.

2 And Judas also, which betrayed him, knew the place: for Jesus oftentimes resorted thither with his disciples.

3 Judas^r then, having received a band of men and officers from the chief priests

οὐκ οἶδαμεν τι λαλεῖ.

19 Ἐγὼν δ' οὖν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων, ὅτι εἶπον· Μικρὸν, καὶ οὐ θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν μικρὸν, καὶ ὀφνεσθέ με·

20 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνησετε ὑμεῖς, ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται ὑμῖς· δὲ λυπηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται.

21 Ἡ γυνὴ ὅταν τίκῃ, λύπην ἔχει, ὅτι ἤλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, ἔκ ἐτι μνημονεύει τὸς θλίψεως, διὰ τὴν χαρὰν, ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον.

22 Καὶ ὑμεῖς οὖν λύπην μὲν νῦν ἔχετε· πάλιν δὲ ὀφθαίμα ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἶρει ἀφ' ὑμῶν.

23 Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, ὅσους ὑμῖν.

24 Ἔως ἄρτι οὐκ ἠτήσατε οὐδέν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε, καὶ λήψετε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ἡ πεπληρωμένη.

25 Ταῦτα ἐν παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν· δ' ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκ ἐτι ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παρήσῃα περὶ τοῦ πατρὸς ἀναγγελῶ ὑμῖν.

26 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε· καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν·

27 Αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφίληκατε, καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον.

28 Ἐξῆλθον· παρὰ τοῦ πατρὸς, καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· πάλιν ἀφήμι τὸν κόσμον, καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα.

29 Δέξονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Ἴδε, νῦν παρήσῃα λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις.

30 Νῦν οἶδαμεν ὅτι οἶδας πάντα, καὶ οὐ χρειάν ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθες.

31 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἄρτι πιστεύετε·

32 Ἴδον, ἔρχεται ὥρα, καὶ ἔνυν ἑλήλυθεν, ἵνα σκορπίσῃτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἐμὲ μόνον ἀφήτε· καὶ οὐκ εἰμί μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ' ἐμοῦ ἐστί.

33 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε· ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔχετε· ἀλλὰ θαρσεύετε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.

Κεφ. ιζ'. XVII.

ΤΑΥΤΑ ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπῆρε τοὺς ὀφθαλμούς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ εἶπε· Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου τὸν υἱόν, ἵνα· καὶ ὁ υἱὸς σου δοξάσῃ σε·

2 Καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκὸς, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ, δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον.

3 Αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ αἰώνιος ζωὴ, ἵνα γινώσκωσί σε τὸν μόνον ἀληθινόν Θεόν, καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν.

4 Ἐγὼ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς ᾧ γῆς· τὸ ἔργον ἐτελέεισα· ὃ δὲ δέδωκάς μοι ἵνα ποιῶσω.

5 Καὶ νῦν δόξασόν με σύ, Πάτερ, παρὰ σεαυτῷ, τῇ δόξῃ ἣ εἶχον, πρὶ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι, παρὰ σοί.

6 Ἐφανερώσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἄνθρώποις· οὓς δέδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου· σοὶ ἦσαν, καὶ ἐμοὶ αὐτοὶ δέδωκας, καὶ τὸν λόγον σε τετήρηκασι.

7 Νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα, ὅσα δέδωκάς μοι, παρὰ σοῦ ἐστιν.

8 Ὅτι τὰ ῥήματα ἃ δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς· καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς ὅτι· παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπιστεύσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας.

9 Ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτ' σοὶ εἰσι.

10 Καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σὰ ἐστί, καὶ τὰ σὰ ἐμὰ· καὶ ἡ δέδοξασμαι ἔν' αὐτοῖς.

11 Καὶ οὐκ εἶμι ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσὶ, καὶ ἐγὼ πρὸς σε ἔρχομαι, Πάτερ ἅγιε, τήρσον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου, ὅς· δέδωκάς μοι, ἵνα ὥσιν ἐν καθὼς ἡμεῖς.

12 Ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν ἐν τῷ κόσμῳ, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου· οὓς δέδωκάς μοι ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας· ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ.

13 Νῦν δὲ πρὸς σε ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ἔχωσι τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν αὐτοῖς.

14 Ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτοὺς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου, καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμι ἐκ τοῦ κόσμου.

15 Οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ.

16 Ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσὶ, καθὼς ἐγὼ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰμί.

17 Ἀγασσάν αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου· ὁ λόγος ὁ σὸς ἀληθείᾳ ἐστί.

18 Καθὼς ἐμὲ ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἄνευ αὐτοῦ ἐγὼ ἀγαθῶς ἐμαυτὸν, ἵνα καὶ αὐτοὶ ὥσιν ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ.

19 Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ἀπιστευόντων· διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν ἐν ἐμῇ.

20 Ἰνα πάντες ἐν ᾧσι, καθὼς σύ, Πάτερ, ἐν ἐμοί, καὶ ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ὥσιν· ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλας.

21 Καὶ ἐγὼ τὴν δόξαν, ἣν δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς· ἵνα ὥσιν ἐν, καθὼς ἡμεῖς ἐν σεμιν.

22 Ἐγὼ ἐν αὐτοῖς, καὶ σύ ἐν ἐμοί· ἵνα ᾧσι τετελειωμένοι εἰς ἐν, καὶ ἵνα γνώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σύ με ἀπέστειλας, καὶ ἡγάπησας αὐτοὺς, καθὼς ἐμὲ ἡγάπησας.

23 Πάτερ, οὓς δέδωκάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμί ἐγὼ, καὶ ἐκεῖνοι ᾧσι μετ' ἐμοῦ· ἵνα θεωρῶσι τὴν δόξαν τὴν ἐμὴν ἣν ἔδωκάς μοι, ὅτι ἡγάπησάς με πρὸ καταβολῆς κόσμου.

24 Πάτερ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ ἔγνω, ἐγὼ δὲ σε ἔγνω, καὶ οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας.

25 Καὶ ἐγνώρισά αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου, καὶ γνωρίσω· ἵνα ἡ ἀγάπη, ἣν ἡγάπησάς με, ἐν αὐτοῖς ἡ, καὶ ἐν αὐτοῖς.

Κεφ. ιη'. XVIII.

ΤΑΥΤΑ εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς, ἐξῆλθε σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου τῶν Ἰερὺς, ὅπου ἦν κήπος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

2 Ἦδει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτόν, τὸν τόπον, ὅτι πολλάκις συνηχθῇ ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.

3 Ὁ οὖν Ἰούδας λαβὼν τὴν σπεῖραν, καὶ ἐκ τῶν

Ἀρχιερέων καὶ Φαρισαίων ὑπηρέτας, ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὄπλων.

4 Ἰησοῦς οὖν εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν, ἐξεληθὼν εἶπεν αὐτοῖς· Τίνα ζητεῖτε;

5 Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Εγὼ εἰμι. Εἰστήκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδίδους τὸν ἑαυτοῦ, μετ' αὐτῶν.

6 Ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς, Ὅτι ἐγὼ εἰμι· ἀπήλθον εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ ἔσπεσον χαμαί.

7 Πάλιν οὖν αὐτοὺς ἐπηρώτησε· Τίνα ζητεῖτε; Οἱ δὲ εἶπον· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον.

8 Ἀπεκρίθη δ' οἱ Ἰησοῦς· Εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐγὼ εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἀφετε τάς τράχας ὑπάγειν.

9 Ἰνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν· Ὅτι οὐς δέδωκάς μοι, οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα.

10 Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν, εἵλκυεν αὐτήν, καὶ ἔπαυσε τὸν τὸν Ἀρχιερέως δούλον, καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον τὸ δεξιόν· ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος.

11 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· Βάλε τὴν μάχαιράν σου! εἰς τὴν θήκην· τὸ ποτήριον ὁ δέδωκέ μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πῶ αὐτό;

12 Ἡ οὖν σπέιρα καὶ ὁ χιλιάρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔδησαν αὐτόν.

13 Καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν πρὸς Ἀνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθέρους τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τὸν ἑναιετοῦ ἐκείνου.

14 Ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλευσας τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι συμφέρει ἓνα ἄνθρωπον ἂ ἀπολέσθαι· ὑπὲρ τοῦ λαοῦ.

15 Ἡκοιούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος, καὶ ὁ δ' ἄλλος μαθητῆς, ὁ δὲ μαθητὴς ἐκείνος ἦν γνωστός τῷ Ἀρχιερεὶ, καὶ συνεισηλθε τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ἀρχιερέως.

16 Ὁ δὲ Πέτρος εἰστήκει πρὸς τὴν θύρα ἔξω. Ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴς ὁ ἄλλος ὃς ἦν γνωστός τῷ Ἀρχιερεὶ, καὶ εἶπε τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσήγαγε τὸν Πέτρον.

17 Λέγει οὖν ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρὸς τῷ Πέτρῳ· Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; Λέγει ἐκείνος· Οὐκ εἰμί.

18 Εἰστήκεισαν δὲ οἱ δούλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀνθρακῖν πεποιηκότες, (ὅτι ψυχὸς ἦν,) καὶ θερμαίνοντο· ἦν δὲ μετ' αὐτῶν ὁ Πέτρος ἐστὼς καὶ θερμαίνόμενος.

19 Ὁ οὖν Ἀρχιερεὺς ἠρώτησε τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτῶ, κ' περὶ τῆς διδαχῆς αὐτῶ.

20 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Εγὼ παρ' ὁρσίᾳ ἐλάλησα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν δ' τῇ συνογωγῇ, καὶ ἐν τῇ ἱερῷ, ὅπου πάντοτε! οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν.

21 Τί με ἐπερώτεις; ἐπερώτησον τοὺς ἀκηκότας, τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε, οὗτοι οἶδασιν ἂ εἶπον ἐγώ.

22 Ταῦτα δὲ αὐτῷ εἰπόντος, εἰς τῶν ὑπηρετῶν παρεστηκὼς ἔδωκε ράπισμα τῷ Ἰησοῦ, εἰπὼν· Οὕτως ἀποκρίθη τῷ Ἀρχιερεὶ;

23 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Εἰ κακὸς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις;

24 Ἀπέστειλεν αὐτὸν ὁ Ἀννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν τὸν Ἀρχιερέα.

25 Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἐξως κ' θερμαίνόμενος. Εἶπον οὖν αὐτῷ· Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτῶ εἶ; Ἠνῆσται ἐκείνος, καὶ εἶπεν· Οὐκ εἰμί.

26 Λέγει εἰς ἐκ τῶν δούλων τοῦ Ἀρχιερέως, συγγενεῖς ὧν οὐ ἀπέκοψε Πέτρος τὸ ὠτίον· Οὐκ ἐγὼ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ;

27 Πάλιν οὖν ἠρώτησα· Ὁ δὲ Πέτρος, κ' εὐθέως

ἀλέκτορα ἐφώνησεν.

28 Ἀγουσιν οὖν! τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον· ἦν δὲ ἡ πρώτη, καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσηλθόντες εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν, ἀλλ' ἵνα φάγῃσι τὸ πάσχα.

29 Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πιλάτος πρὸς αὐτοὺς, καὶ εἶπε· Τίνα κατηγορίαν φέρετε κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου;

30 Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· Εἰ μὴ ἦν ἔτος κακοποιός, ἢ ἂν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν.

31 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐτόν. Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· Ἡμῖν οὐκ ἐξέστιν ἀποκτείνειν οὐδένα.

32 Ἰνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ, ὃν εἶπε, σημαίνον ποιῶ θανάτῳ ἡμελλεν ἀποθνήσκειν.

33 Εἰσηλθεν οὖν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν ὁ Πιλάτος, καὶ ἐφώνησε τὸν Ἰησοῦν· καὶ εἶπεν αὐτῷ· Σὺ εἰ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;

34 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀφ' ἐαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ;

35 Ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος· Μὴτι ἐγὼ Ἰουδαῖός εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς παρέδωκαν σε ἐμοί· τί ἐποίσσας;

36 Ἀπεκρίθη δ' οἱ Ἰησοῦς· Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ, οὐ ὑπνέται· ἀν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν.

37 Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος· Οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σὺ; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Σὺ λέγεις ὅτι βασιλεὺς εἰμι ἐγώ. Εγὼ εἰς τοῦτο γεγέννημαι, κ' εἰς τοῦτο ἐληλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ. Πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς.

38 Λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος· Τί ἐστιν ἀλήθεια; Καὶ τοῦτο εἰπὼν, πάλιν ἐξῆλθε πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς· Εγὼ οὐδεμίαν αἰτίαν εὗρίσκω ἐν αὐτῷ.

39 Ἔστι δὲ συνήθεια ὑμῖν ἵνα ἓνα ἑνὶ ἀπολύσω ἐν τῷ πάσχα· βούλεσθε οὖν ὑμῖν ἀπολύσω τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;

40 Ἐκραύγασαν οὖν πάλιν πάντες, λέγοντες· Μὴ τούτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν. Ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς ληστής.

Κεφ. ιθ'. XIX.

ΤΟΤΕ οὖν ἔλαβεν ὁ Πιλάτος τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἑμαστίγωσε.

2 Καὶ οἱ στρατιῶται, πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτόν,

3 Καὶ ἔλεγον· Χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἐδίδον αὐτῷ ράπισματα.

4 Ἐξῆλθεν δ' οὖν! πάλιν ἔξω ὁ Πιλάτος, καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἰδε, ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε ὅτι ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν αἰτίαν εὗρίσκω.

5 Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν ἀκανθῶν στέφανον, κ' τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον. Καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἰδε ὁ ἄνθρωπος.

6 Ὅτε οὖν εἶδον αὐτόν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν, λέγοντες· Σταύρωσον, σταύρωσον. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ οὐχ εὗρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν.

7 Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· Ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, κ' κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι ἐαυτὸν υἱὸν δ' τῆς Θεᾶς ἐποίησεν.

8 Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πιλάτος τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη.

9 Καὶ εἰσηλθὼν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν

and Pharisees, cometh thither with lanterns and torches and weapons.

4 Jesus therefore, knowing^b all things that should come upon him, went forth, and said unto them, Whom seek ye?

5 They answered him, Jesus of Nazareth. Jesus saith unto them, I am *he*. And Judas also, which betrayed him, stood with them.

6 As soon then as he had said unto them, I am *he*, they^f went backward, and fell to the ground.

7 Then asked he them again, Whom seek ye? And they said, Jesus of Nazareth.

8 Jesus answered, I have told you that I am *he*: if therefore ye seek me,^g let these go their way:

9 That the saying might be fulfilled which he spake,ⁱ Of them which thou gavest me have I lost none.

10 Then^j Simon Peter, having a sword, drew it, and smote the high priest's servant, and cut off his right ear. The servant's name was Malchus.

11 Then said Jesus unto Peter, Put up thy sword into the sheath: the cup^m which my Father hath given me, shall I not drink it?

12 Then the band and the captain and officers of the Jews took Jesus, and bound him,

13 And led him away to Annasⁿ first; for he was father-in-law to Caiaphas, which was the high priest that same year.^y

14 Now Caiaphas was he, which gave counsel^o to the Jews, that it was expedient that one man should die for the people.

15 And^p Simon Peter followed Jesus, and so did another disciple: that disciple was known unto the high priest, and went in with Jesus into the palace of the high priest.

16 But Peter stood at the door without. Then went out that other disciple, which was known unto the high priest, and spake unto her that kept the door, and brought in Peter.

17 Then saith the damsel that kept the door unto Peter, Art not thou also one of this man's disciples? He saith, I am not.

18 And the servants and officers stood there, who had made a fire of coals; for it was cold: and they warmed themselves: and Peter stood with them, and warmed himself.

19 The high priest then asked Jesus of his disciples, and of his doctrine.

20 Jesus answered him, I spake^q openly to the world: I ever taught in the synagogue, and in the temple, whither the Jews always resort; and^r in secret have I said nothing.

21 Why askest thou me? ask them which heard me, what I have said unto them: behold, they know what I said.

22 And when he had thus spoken, one of the officers which stood by struck^s Jesus with the palm of his hand, saying, Answerest thou the high priest so?

23 Jesus answered him, If I have spoken evil, bear witness of the evil: but^t if well, why smitest thou me?

24 Now^u Caiaphas had sent him bound unto Caiaphas the high priest.

25 And Simon Peter stood and warmed himself. They said therefore unto him, Art not thou also one of his disciples? He denied *it*, and said, I am not.

26 One of the servants of the high priest, being^v his kinsman whose ear Peter cut off, saith, Did not I see thee in the garden with him?

A. D. 33.

a ch. 13. 38.
Mat. 26. 74.

Mar. 14. 72.
Lu. 22. 60.

b ch. 10. 17, 18.
Ac. 2. 28.

c Mat. 27. 2,
&c.

Mar. 15. 1, &c.
Lu. 23. 1, &c.

or, Pilate's
house.

d ch. 19. 19.
Mat. 2. 23.

e Ac. 10. 28.
f Ps. 27. 2.

g Is. 53. 6.
Ep. 5. 25.

h Ge. 49. 10.
Eze. 21. 27.

i ch. 17. 12.
k Mat. 20. 19.

l Lu. 18. 32,
33.

l Mat. 26. 51.
Mar. 14. 47.

Lu. 22. 49, 50.
m Mat. 20. 22.

26. 39, 42.
n ch. 19. 11.

o Ac. 3. 13.
Lu. 3. 2.

p 1 Ti. 6. 13.
q ch. 6. 15.

Ps. 45. 3, 6.
Is. 9. 6, 7.

Da. 2. 44.
7. 14.

Zec. 9. 9.
Lu. 12. 14.

Ro. 14. 17.
Col. 1. 13.

y And Annas
sent Christ
bound unto
Caiaphas
the high
priest,

ver. 24.
r ch. 11. 49, 50.

s Mat. 26. 58,
&c.

Mar. 14. 54.
Lu. 22. 54.

t Is. 55. 4.
Re. 1. 5.

3. 14.
u ch. 8. 47.

1 Jn. 4. 6.
v Mat. 27. 26,

&c.
Mar. 15. 15,

&c.
w ch. 7. 14, 26,

28.
g. 2.

Lu. 4. 15.
x Is. 53. 5.

y Ac. 26. 26.
z Job 16. 10.

Je. 20. 2.
Ac. 23. 2, 3.

d or, with a
rod.

a ver. 6.
ch. 18. 38.

b 1 Pe. 2. 19, 23.
c See ver. 13.
d Le. 24. 16,
ch. 5. 18.

10. 33.

27 Peter then denied again: and^a immediately the cock crew.

28 Then^c led they Jesus from Caiaphas unto^β the hall of judgment: and it was early; and they themselves went not into the judgment-hall, lest^d they should be defiled; but that they might eat the passover.

29 Pilate then went out unto them, and said, What accusation bring ye against this man?

30 They answered and said unto him, If he were not a malefactor, we would not have delivered him up unto thee.

31 Then said Pilate unto them, Take ye him, and judge him according to your law. The Jews therefore said unto him, It is not lawful for us^k to put any man to death:

32 That the saying of Jesus might be fulfilled, which he spake,^k signifying what death he should die.

33 Then Pilate entered into the judgment-hall again, and called Jesus, and said unto him, Art thou the King of the Jews?

34 Jesus answered him, Sayest thou this thing of thyself, or did others tell it thee of me?

35 Pilate answered, Am I a Jew? Thine ownⁿ nation and the chief priests have delivered thee unto me: what hast thou done?

36 Jesus^p answered, My^q kingdom is not of this world: if my kingdom were of this world, then would my servants fight, that I should not be delivered to the Jews: but now is my kingdom not from hence.

37 Pilate therefore said unto him, Art thou a king then? Jesus answered, Thou sayest that I am a king. To this end was I born, and for this cause came I into the world, that I should bear^r witness unto the truth. Every one^u that is of the truth heareth my voice.

38 Pilate saith unto him, What is truth? And when he had said this, he went out again unto the Jews, and saith unto them, I find in him no fault at all.

39 But ye have a custom, that I should release unto you one at the passover: will ye therefore that I release unto you the King of the Jews?

40 Then cried they all again, saying, Not this man, but Barabbas. Now Barabbas was a robber.

CHAP. XIX.

THEN^v Pilate therefore took Jesus, and scourged^x him.

2 And the soldiers platted a crown of thorns, and put *it* on his head, and they put on him a purple robe,

3 And said, Hail, King of the Jews! and they smote him with their hands.

4 Pilate therefore went forth again, and saith unto them, Behold, I bring him forth to you, that ye may know that^a I find no fault in him.

5 Then came Jesus forth, wearing the crown of thorns, and the purple robe. And Pilate saith unto them, Behold the man!

6 When the chief priests therefore and officers saw him, they cried out, saying, Crucify him, crucify him. Pilate saith unto them, I take ye him, and crucify him: for I find no fault in him.

7 The Jews answered him, We^c have a law, and by our law he ought to die, because^d he made himself the Son of God.

8 When Pilate therefore heard that saying, he was the more afraid;

9 And went again into the judgment-

hall, and saith unto Jesus, Whence art thou? But^a Jesus gave him no answer.

10 Then saith Pilate unto him, Speakest thou not unto me? knowest^b thou not that I have power to crucify thee, and have power to release thee?

11 Jesus answered, Thou^c couldest have no power at all against me, except it were given thee from above:^d therefore heⁱ that delivered me unto thee hath the greater^j sin.

12 And from thenceforth Pilate sought to release him: but the Jews cried out, saying, If thou let this man go, thou art not Cesar's friend: whosoever^m maketh himself a king, speaketh against Cesar.

13 Whenⁿ Pilate therefore heard that saying, he brought Jesus forth, and sat down in the judgment-seat, in a place that is called the Pavement, but in the Hebrew, Gabbatha.

14 And^o it was the preparation of the passover, and about the sixth hour: and he saith unto the Jews, Behold your King!

15 But they cried out, Away with him, away with him, crucify him! Pilate saith unto them, Shall I crucify your King? The chief priests answered, We^t have no king but Cesar.

16 Then^v delivered he him therefore unto them to be crucified. And they took Jesus, and led him away.

17 And he bearing his cross went^w forth into a place called the place of a skull, which is called in the Hebrew, Golgotha:

18 Where they crucified him, and two other with him, on either side one, and Jesus in the midst.

19 And^x Pilate wrote a title, and put it on the cross. And the writing was, JESUS OF NAZARETH THE KING OF THE JEWS.

20 This title then read many of the Jews: for the place where Jesus was crucified was nigh to the city: and it was written in Hebrew, and Greek, and Latin.

21 Then said the chief priests of the Jews to Pilate, Write not, The King of the Jews; but that he said, I am King of the Jews.

22 Pilate answered, What I have written I have written.

23 Then the soldiers, when they had crucified Jesus, took his garments, and made four parts, to every soldier a part; and also his coat: now the coat was without seam, β woven^f from the top throughout.

24 They said therefore among themselves, Let us not rend it, but cast lots for it, whose it shall be: that the scripture might be fulfilled, which saith,^g They parted my raiment among them, and for my vesture they did cast lots. These things therefore the soldiers did.

25 Now there stood by the cross of Jesus his wife, and his mother's sister, Mary the wife of γ Cleophas, κ and Mary Magdalene.

26 When Jesus therefore saw his mother, and the disciple standing by,^m whom he loved, he saith unto his mother, Woman,^o behold thy son!

27 Then saith he to the disciple, Behold thy mother!^p And from that hour that disciple took her unto his own^q home.

28 After this, Jesus, knowing that all things were now accomplished, that the scripture^r might be fulfilled, saith, I thirst.

29 Now there was set a vessel full of

A. D. 33.

a Ps. 38. 13.

Is. 53. 7.

Mat. 27. 12,

14.

Phi. 1. 28.

b Da. 3. 14, 15

c ch. 17. 4.

d Is. 53. 10, 12.

He. 2. 14, 15.

e ch. 7. 30.

Lu. 22. 53.

f ver. 42.

g Ps. 39. 9.

h De. 21. 23.

i ch. 18. 3.

Mar. 14. 44.

k Le. 23. 7, 8.

l He. 6. 4. 8.

Ja. 4. 17.

m Lu. 23. 2

Ac. 17. 7.

n Pr. 29. 25.

Ac. 4. 19.

o He. 9. 22, 23.

1 Jn. 5. 6, 8.

p 1 Pe. 3. 21.

q Mat. 27. 62.

r 1 Jn. 1. 1. 3.

s Ex. 12. 46.

Nu. 9. 12.

Ps. 34. 20.

t Ge. 49. 10.

u Ps. 22. 16.

Zec. 12. 10.

Re. 1. 7.

v Mat. 27. 26,

&c.

Mar. 15. 15,

&c.

Lu. 23. 24,

&c.

w Nu. 15. 36.

He. 13. 12.

x ch. 9. 22.

12. 42.

y ch. 3. 1, 2.

7. 50.

z Mat. 27. 37.

Mar. 15. 26.

Lu. 23. 33.

a 2 Ch. 16. 14.

b Ac. 5. 6.

c Is. 53. 9.

1 Co. 15. 4.

d ver. 31.

e Mat. 28. 1,

&c.

Mar. 16. 1,

&c.

Lu. 24. 1, &c.

β or, wrought.

f Ex. 39. 32.

g ch. 13. 23.

19. 26.

21, 24.

h Ps. 22. 18.

i Lu. 24. 12.

γ or, Clopas.

k Lu. 24. 18.

l Lu. 13. 30.

m ch. 13. 23.

n ch. 19. 40.

o ch. 2. 4.

p 1 Ti. 5. 2.

q ch. 16. 32.

r ch. 11. 44.

s Ps. 69. 21.

vinegar: and they filled a sponge with vinegar, and put it upon hyssop, and put it to his mouth.

30 When Jesus therefore had received the vinegar, he said, It^u is finished: and he bowed his head, and gave^v up the ghost.

31 The Jews therefore, because it was the preparation,^f that the bodies should not remain^h upon the cross on the sabbath-day, (for^k that sabbath-day was an high day,) besought Pilate that their legs might be broken, and that they might be taken away.

32 Then came the soldiers, and brake the legs of the first, and of the other which was crucified with him.

33 But when they came to Jesus, and saw that he was dead already, they brake not his legs:

34 But one of the soldiers with a spear pierced his side, and forthwith came thereout blood^o and water.^p

35 And^q he that saw it bare record, and his record is true; and he knoweth that he saith true, that ye might believe.

36 For these things were done, that the scripture^r should be fulfilled, A bone of him shall not be broken.

37 And again another scripture^s saith, They shall look on him whom they pierced.

38 And after this Joseph of Arimathea, being a disciple of Jesus, but secretly for^x fear of the Jews, besought Pilate that he might take away the body of Jesus: and Pilate gave him leave. He came therefore, and took the body of Jesus.

39 And there came also^y Nicodemus, which at the first came to Jesus by night, and^a brought a mixture of myrrh and aloes, about an hundred pound weight.

40 Then took they the body of Jesus, and wound^b it in linen clothes with the spices, as the manner of the Jews is to bury.

41 Now in the place where he was crucified there was a garden; and in the garden a new sepulchre, wherein was never man yet laid.

42 There^c laid they Jesus therefore because^d of the Jews' preparation day; for the sepulchre was nigh at hand.

CHAP. XX.

THE^e first day of the week cometh Mary Magdalene early, when it was yet dark, unto the sepulchre, and seeth the stone taken away from the sepulchre.

2 Then she runneth, and cometh to Simon Peter, and to the other disciple, whom^f Jesus loved, and saith unto them, They have taken away the Lord out of the sepulchre, and we know not where they have laid him.

3 Peter^g therefore went forth, and that other disciple, and came to the sepulchre.

4 So they ran both together: and the other disciple did outrun^h Peter, and came first to the sepulchre.

5 And he, stooping down, and looking in, saw the linen clothesⁱ lying; yet went he not in.

6 Then cometh Simon Peter following him, and went into the sepulchre, and seeth the linen clothes lie,

7 And the napkin,^j that was about his head, not lying with the linen clothes, but wrapped together in a place by itself.

8 Then went in also that other disciple,

καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ· Πόθεν εἰ σὺ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκρίσιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ.

10 Λέγει ὁ οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος· Ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω σταυρώσαι σε, καὶ ἐξουσίαν ἔχω ἀπολύσαι σε;

11 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Οὐκ εἶχες ἐξουσίαν οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ, εἰ μὴ ἦν σοι δεδομένος ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παραδίδους με σοι, μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει.

12 Ἐκ τούτου ἐζητεῖ ὁ Πιλάτος ἀπολύσαι αὐτόν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἔκραζον, λέγοντες· Ἐάν τούτον ἀπολύσῃς, οὐκ εἰ φίλος τοῦ Καίσαρος· πᾶς ὁ βασιλεῖα αὐτὸν ποιῶν, ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι.

13 Ὁ οὖν Πιλάτος, ἀκούσας αὐτοῦ τὸν λόγον, ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ βημάτων εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ Γαββαθαῖ.

14 Ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα, ἡ ὥρα δὲ ὥστε ἔκτ'· καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις· Ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν.

15 Οἱ δὲ ἐκραύγασαν· Ἄρον, ἄρον, σταυρώσωσιν αὐτόν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Τὸν βασιλεῖα ὑμῶν σταυρώσω; Ἀπεκρίθησαν οἱ Ἀρχιερεῖς· Οὐκ ἔχομεν βασιλεία εἰ μὴ Καίσαρα.

16 Τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυρωθῇ. Παρέλαβον δὲ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀπήγαγον.

17 Καὶ βαστάζων τὸν σταυρὸν αὐτῷ ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον Κρανίου τόπον, ὃς λέγεται· Ἑβραϊστὶ Γολγοθαῖ.

18 Ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο, ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν.

19 Ἐγράψε δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλάτος, καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον· ἸΗΣΟΥΣ Ο ΝΑΖΩΡΑΙΟΣ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ.

20 Τούτου οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τὸν Ἰουδαῖον· ὅτι ἐγγὺς ἦν τῆς πόλεως· ὁ τόπος ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστὶ, Ἀλλημιστὶ, Ῥωμαιστὶ.

21 Ἐλεγον οὖν τῷ Πιλάτῳ οἱ Ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων· Μὴ γράφῃ· Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπε· Βασιλεὺς εἰμι τῶν Ἰουδαίων.

22 Ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος· Ὁ γέγραφα, γέγραφα.

23 Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν τέσσαρα μέρη, ἐκάστῳ στρατιωτῇ μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα· ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἀράφος, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντός δι' ὅλου.

24 Εἶπον οὖν πρὸς ἀλλήλους· Μὴ σχίσωμεν αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος ἔσται. Ἰνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ ἡ λέγουσα· Διμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον. Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν.

25 Εἰστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ, καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνῇ.

26 Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα, καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρὶ αὐτοῦ· Γύναι, ἰδοὺ ὁ υἱός σου.

27 Εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ· Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου. Καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν αὐτὴν ὁ μαθητὴς εἰς τὰ ἴδια.

28 Μετὰ τοῦτο· εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντα ἤδη τετέλεσται, ἵνα ἡ τελεωθῇ ἡ γραφὴ, λέγει· Διψῶ.

29 Σκεῦος οὖν ἔκειτο ὅζους μεστόν· οἱ δὲ, πλησάντες σπύγγον ὄξους, καὶ ὑσώπῳ περιθέντες, προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι.

30 Ὅτε οὖν ἔλαβε τὸ ὄξος ὁ Ἰησοῦς, εἶπε· Τετέλεσται· καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν, παρέδωκε τὸ πνεῦμα.

31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, εἶπε παρασκευὴ ἦν, (ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκεῖνον τοῦ σαββάτου,) ῥώτησαν τὸν Πιλάτον ἵνα καταγῶσιν αὐτὸν τὰ σκελῆ, καὶ ἀρθῶσιν.

32 Ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκελῆ, καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συσταυρωθέντος αὐτῷ.

33 Ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες, ὥς εἶδον αὐτὸν ἤδη τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκελῆ.

34 Ἀλλ' εἰς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἐνύξη, καὶ εὐθὺς ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ.

35 Καὶ ὁ ἑωρακὸς μεμαρτύρηκε, καὶ ἀληθινὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἡ μαρτυρία· κἀκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα ἡμεῖς πιστεύσῃτε.

36 Ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· Ὅστων οὐ συντριβήσεται· αὐτοῦ.

37 Καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει· Ὅψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.

38 Μετὰ δὲ ταῦτα ῥώτησε τὸν Πιλάτον ὁ Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, (ὢν μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ, κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων,) ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεψεν ὁ Πιλάτος. Ἦλθεν οὖν καὶ ἦρε τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.

39 Ἦλθε δὲ καὶ Νικόδημος (ὁ ἐλθὼν πρὸς τὸν Ἰησοῦν νυκτὸς τὸν πρῶτον) φέρων μίγμα σμύρνης καὶ ἀλῆς ὥστε ἰλίτρας ἑκατόν.

40 Ἐλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἔδωκαν αὐτὸ ὁ θωνοῖσι· μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶ τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν.

41 Ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη, κήπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον· καινόν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέθη.

42 Ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

Κεφ. κ'. XX.

Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἔρχεται πρῶτῃ, σκοτίας ἐτι οὖσης, εἰς τὸ μνημεῖον· καὶ βλέπει τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημεῖου.

2 Τρέφει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον, καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἦραν τὸν Κύριον ἐκ τοῦ μνημεῖου, καὶ οὐκ οἶδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.

3 Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος, καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον.

4 Ἐτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ, καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς προέδραμε τάχιον τοῦ Πέτρον, καὶ ἦλθε πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον.

5 Καὶ παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ ὀθόνια· οὐ μέντοι εἰσῆλθεν.

6 Ἐρχεται οὖν Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα,

7 Καὶ τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον, ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἕνα τόπον.

8 Τότε οὖν εἰσῆλθε καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδε,

καὶ ἐπίστευσεν.

9 Οὐδέπω γὰρ ᾗδεισαν τὴν γραφὴν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι.

10 Ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς ἑαυτοὺς οἱ μαθηταί.

11 Μαρία δὲ εἰσῆκε πρὸς ^ατὸ μνημεῖον· κλαίουσα ἔξω. Ὡς οὖν ἔκλαιε, παρέκυνεν εἰς τὸ μνημεῖον·

12 Καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθεζομένους, ἓνα πρὸς τὴν κεφαλὴν, καὶ ἓνα πρὸς τοὺς ποσίν, ὅπᾳ ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.

13 Καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι· Γυναί, τί κλαίεις; Λέγει αὐτοῖς· Ὅτι ἦραν τὸν Κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.

14 ^β Καὶ ταῦτα εἰπούσα, ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἐστῶτα· καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ^δ ὁ Ἰησοῦς ἐστί.

15 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Γυναί, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς; Εκείνη, δοκούσα ὅτι ὁ κηπουρὸς ἐστί, λέγει αὐτῷ· Κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν, εἰπέ μοι ποῦ αὐτόν ἔθηκες, κἀγὼ αὐτὸν ἄρῃ.

16 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Μαρία. Στραφεῖς· σὰ ἐκείνη λέγει· αὐτῷ· Ῥαββουνί, ὃ λέγεται, διδάσκαλε.

17 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Μὴ μου ἅπτον· οἶπῳ γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα· ^μ μὴ πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ εἰπὲ αὐτοῖς· Ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν, καὶ Θεὸν μου καὶ Θεὸν ὑμῶν.

18 Ἐρχεται Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἀπαγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς ὅτι ἑώρακε τὸν Κύριον, καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.

19 Οὕσης οὖν ὧστας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταί ^δ συνηγμένοι διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔσθη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς· Εἰρήνῃ ὑμῖν.

20 Καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ. Ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταί ἰδόντες τὸν Κύριον.

21 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν· Εἰρήνῃ ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ πατήρ, κἀγὼ πέμπω ὑμᾶς.

22 Καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἐνεφύσησε, καὶ λέγει αὐτοῖς· Λάβετε Πνεῦμα ἅγιον.

23 Ἄν τινῶν ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς· ἂν τινῶν κρατῆτε, κεκράτηνται.

24 Θωμᾶς δὲ, εἰς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, ἐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς.

25 Ἐλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί· Ἐωράκαμεν τὸν Κύριον. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσίν αὐτοῦ τὸν ^ν τύπον τῶν ἡλῶν, καὶ βάλῃ τὸν δακτύλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἡλῶν, καὶ βάλῃ τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω.

26 Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταί αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. Ἐρχεται ὁ Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔσθη εἰς τὸ μέσον, καὶ εἶπεν· Εἰρήνῃ ὑμῖν.

27 Εἷτα λέγει τῷ Θωμᾷ· Φέρε τὸν δακτύλόν σου ὧδε, καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου· καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου, καὶ βάλε εἰς τὴν πλευρὰν μου· καὶ μὴ γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός.

28 ^β Καὶ ἀπεκρίθη ^δ ὁ Θωμᾶς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου.

29 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι ἑωράκάς με, ^δ Θωμᾶ, ^α πεπίστευκας· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες, καὶ πιστεύσαντες.

30 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν

ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἔστι γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.

31 Ταῦτα δὲ γέγραπται, ἵνα πιστεῦσθε ὅτι ^δ ὁ Ἰησοῦς ἐστί ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωῇ ^σ ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

Κεφ. κα'. XXI.

ΜΕΤΑ ταῦτα ἐφανερώσεν ἑαυτὸν πάλιν ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος· ἐφανερώσε δὲ οὕτως.

2 Ἦσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτρος, καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος, καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο.

3 Λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος· Ὑπάγω ἁλίευσιν. Λέγουσιν αὐτῷ· Ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί. Ἐξῆλθον, καὶ ^α ἀνέβησαν· εἰς τὸ πλοῖον· ^ε εὐθὺς, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν.

4 Πρωῖας δὲ ἦδη γενομένης, ἔσθη ὁ Ἰησοῦς· ^{εἰς} εἰς τὸν αἰγιαλόν· οὐ μέντοι ᾗδεισαν οἱ μαθηταί ὅτι Ἰησοῦς ἐστί.

5 Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Παιδιά, μὴ τι προσφάγιον ἔχετε; Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· Οὐ.

6 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρου τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὕρησθε. Ἐβαλον οὖν, καὶ οὐκ ἔτι αὐτὸ ἑλκύσαι ἴσχυσαν ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων.

7 Λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος, ὃν ἡγάπα ὁ Ἰησοῦς, τῷ Πέτρῳ· Ὁ Κύριός ἐστι. Σίμων οὖν Πέτρος, ἀκούσας ὅτι ὁ Κύριός ἐστι, τὸν ἐπενδύτην διεψύσαστο, (ἦν γὰρ γυμνός,) καὶ ^β ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν.

8 ^{εἰ} Εἰ δὲ ἄλλοι μαθηταί τῷ Πιλοριῷ ἦλθον, (οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς, ἀλλ' ὡς αὐτὸ πηχὺν διακοσίων,) σῦροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων.

9 Ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακῖναι κεκείμενῃ, καὶ ὧσάριον ἐπικείμενον, καὶ ἄρτον.

10 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὧσαρίων ὧν ἐπίασατε νῦν.

11 Ἀνέβη Σίμων Πέτρος, καὶ εἵλκυσε τὸ δίκτυον ἐπὶ τῆς γῆς, μεστὸν ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πεντηκοντατριῶν· καὶ τοσούτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον.

12 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Δεῦτε, ἀριστήσατε. Οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξατάσαι αὐτόν· Σὺ τίς εἶ; εἰδότες ὅτι ὁ Κύριός ἐστιν.

13 Ἐρχεται ^δ οὖν ὁ Ἰησοῦς, καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον, καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὧσάριον ὁμοῦς.

14 Τοῦτο ἦδη τρίτον ἐφανερώθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἑγερθεὶς ἐκ νεκρῶν.

15 Ὅτε ἔν ῥηίστησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰησοῦς· Σίμων· Ἰωῶν, ἀγαπᾷς με πλείον τούτων; Λέγει αὐτῷ· Ναὶ Κύριε· σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ· Βόσκε τὰ ἁρνια μου.

16 Λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον· Σίμων Ἰωῶν, ἀγαπᾷς με; Λέγει αὐτῷ· Ναὶ Κύριε· σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Βόσκε τὰ πρόβατά μου.

17 Λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον· Σίμων Ἰωῶν, φιλεῖς με; Ἐλυπῆθη ὁ Πέτρος, ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον· Φιλεῖς με; καὶ εἶπεν αὐτῷ· Κύριε, σὺ πάντα οἶδας, σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Βόσκε τὰ πρόβατά μου.

which came first to the sepulchre, and he saw, and believed.

9 For as yet they knew not the ^b scripture, that he must rise again from the dead.

10 Then the disciples went away again unto their own home.

11 But Mary stood without at the sepulchre weeping: and as she wept, she stooped down, and looked ^d into the sepulchre,

12 And seeth two angels in white, sitting, the one at the head, and the other at the feet, where the body of Jesus had lain.

13 And they say unto her, Woman, why weepest thou? She saith unto them, Because they have taken away my Lord, and I know not where they have laid him.

14 And when she had thus said, she turned herself back, and ⁱ saw Jesus standing, and knew not ^t that it was Jesus.

15 Jesus saith unto her, Woman, why weepest thou? whom seekest thou? She, supposing him to be the gardener, saith unto him, Sir, if thou have borne him hence, tell me where thou hast laid him, and ⁱ I will take him away.

16 Jesus saith unto her, Mary. ^m She turned ^o herself, and saith unto him, Rabboni; which is to say, Master.

17 Jesus saith unto her, Touch me not; for I am not yet ascended to my Father: but go to my brethren, ^r and say unto them, I ^r ascend unto my Father, and ^r your Father; and to my ^w God, and your ^w God.

18 Mary Magdalene came ^w and told the disciples that she had seen the Lord, and that he had spoken these things unto her.

19 Then ^x the same day at evening, being the first day of the week, when the doors were shut where the disciples were assembled for fear of the Jews, came Jesus, and stood in the midst, and saith unto them, Peace ^{be} unto you.

20 And when he had so said, he shewed unto them ^{his} hands and his side. Then ^y were the disciples glad, when they saw the Lord.

21 Then said Jesus to them again, Peace ^z ^{be} unto you: as ^{my} Father hath sent me, even so ^a send I you.

22 And when he had said this, he breathed on ^{them}, and saith unto them, Receive ^b ye the Holy Ghost:

23 Whose soever ^c sins ye remit, they are remitted unto them; and whose soever ^{sins} ye retain, they are retained.

24 But Thomas, ^d one of the twelve, called Didymus, was not with them when Jesus came.

25 The other disciples therefore said unto him, We have seen the Lord. But he ^e said unto them, Except I shall see in his hands the print of the nails, and put my finger into the print of the nails, and thrust my hand into his side, I will not believe.

26 And after eight days, again his disciples were within, and Thomas with them: then came Jesus, the doors being shut, and stood in the midst, and said, Peace ^f ^{be} unto you.

27 Then saith he to Thomas, Reach hither thy finger, and behold my hands; and reach hither thy hand, ^g and thrust ^h it into my side: and be ⁿ not faithless, but believing.

28 And Thomas answered and said unto him, My ^p Lord and my God.

29 Jesus saith unto him, Thomas, because thou hast seen me, thou hast be-

A. D. 33.

a 1 Pe. 1. 8.

b Ps. 16. 10.

Ac. 2. 25. 31.

13. 34. 35.

c ch. 21. 25.

d Lu. 1. 4.

e ch. 3. 15, 16.

5. 24.

10. 10.

1 Pe. 1. 9.

f Mat. 16. 5.

g ch. 1. 45.

h Mat. 4. 21.

i Mat. 28. 9.

Mar. 16. 9.

k ch. 21. 4.

Lu. 24. 16, 31.

l Ca. 3. 2.

m ch. 10. 3.

Is. 43. 1.

n ch. 20. 14.

o Ca. 3. 4.

p Lu. 24. 41.

β or, Sirs.

q Lu. 5. 4. 7.

r Ps. 22. 22.

Ro. 8. 29.

He. 2. 11.

s ch. 16. 28.

t Ro. 8. 14, 15.

2 Co. 6. 18.

Ga. 3. 26.

4. 6, 7.

u Ep. 1. 17.

v Ge. 17. 7, 8.

Ps. 43. 4, 5.

48. 14.

Is. 41. 10.

Je. 31. 33.

Eze. 36. 28.

Zec. 13. 9.

He. 11. 16.

Re. 21. 3.

w Mat. 28. 10.

x Mar. 16. 14.

Lu. 24. 36.

1 Co. 15. 5.

y ch. 16. 22.

z ch. 14. 27.

a ch. 17. 18.

Mat. 28. 19.

2 Ti. 2. 2.

He. 3. 1.

b Ac. 2. 4, 38.

c Mat. 16. 19.

18. 18.

d ch. 11. 16.

e Ac. 10. 41.

f ch. 20. 19, 26.

g Ps. 78. 11, 32.

h Mat. 26. 33.

35.

i Is. 40. 11.

Je. 3. 15.

Eze. 34. 2.

10.

Ac. 20. 28.

1 Pe. 5. 2, 4.

k Is. 26. 12.

l He. 13. 20.

1 Pe. 2. 25.

m 1 Jn. 1. 1.

n 1 Ti. 1. 14.

o La. 3. 33.

p ch. 5. 23.

Ps. 118. 28.

1 Ti. 3. 16.

q ch. 16. 30.

lieved: blessed ^a are they that have not seen, and yet have believed.

30 And ^c many other signs truly did Jesus in the presence of his disciples, which are not written in this book:

31 But ^d these are written, that ye might believe that Jesus is the Christ, the Son of God; and ^e that, believing, ye might have life through his name.

CHAP. XXI.

AFTER these things Jesus shewed himself again to the disciples at the sea of Tiberias; and on this wise shewed he himself.

2 There were together Simon Peter, and Thomas called Didymus, and ^g Nathanael of Cana in Galilee, and the sons ^h of Zebedee, and two other of his disciples.

3 Simon Peter saith unto them, I go a fishing. They say unto him, We also go with thee. They went forth, and entered into a ship immediately; and that night they caught nothing.

4 But when the morning was now come, Jesus stood on the shore: but the disciples knew ⁿ not that it was Jesus.

5 Then ^p Jesus saith unto them, β Children, have ye any meat? They answered him, No.

6 And he said unto them, Cast ^r the net on the right side of the ship, and ye shall find. They cast therefore, and now they were not able to draw it for the multitude of fishes.

7 Therefore that disciple whom Jesus loved saith unto Peter, It is the Lord. Now when Simon Peter heard that it was the Lord, he girt ^s his fisher's coat unto him, (for he was naked,) and did cast himself into the sea.

8 And the other disciples came in a little ship; (for they were not far from land, but as it were two hundred cubits,) dragging the net with fishes.

9 As soon then as they were come to land, they saw a fire of coals there, and fish laid thereon, and bread.

10 Jesus saith unto them, Bring of the fish which ye have now caught.

11 Simon Peter went up, and drew the net to land full of great fishes, an hundred and fifty and three: and for all there were so many, yet was not the net broken.

12 Jesus saith unto them, Come and dine. And none of the disciples durst ask him, Who art thou? knowing that it was the Lord.

13 Jesus ^t then cometh, and taketh bread, and giveth them, and fish likewise.

14 This ^u is now the third time that Jesus shewed himself to his disciples, after that he was risen from the dead.

15 So when they had dined, Jesus saith to Simon Peter, Simon, son of Jonas, lovest thou me more ^v than these? He saith unto him, Yea, Lord; thou knowest that I love thee. He saith unto him, Feed ^w my lambs.

16 He saith to him again the second time, Simon, son of Jonas, lovest thou me? He saith unto him, Yea, Lord; thou knowest that I love thee. He saith unto him, Feed my sheep.

17 He saith unto him the third time, Simon, son of Jonas, lovest thou me? Peter was grieved ^x because he said unto him the third time, Lovest thou me? and he said unto him, Lord, thou ^y knowest all things; thou knowest that I love thee. Jesus saith unto him, Feed my sheep.

18 Verily, verily, I say unto thee,^a When thou wast young, thou girdedst thyself, and walkedst whither thou wouldest: but when thou shalt be old, thou shalt stretch forth thy hands, and another shall gird^d thee, and carry thee whither thou wouldest not.

19 This spake he, signifying by what death^e he should glorify God. And when he had spoken this, he saith unto him, Follow^f me.

20 Then Peter, turning about, seeth the disciple whom Jesus loved, following; which also leaned on his breast at supper, and said, Lord, which is he that betrayeth thee?

21 Peter, seeing him, saith to Jesus, Lord, and what *shall* this man do?

A. D. 33.

^a ch. 13. 36.

^d Ac. 12. 3, 4.

^b Mat. 25. 31.

^e Re. 1. 7.

^f 22. 20.

^c ver. 19.

^d Ac. 21. 11.

^e 2 Pe. 1. 14.

^f ch. 12. 26.

^g Nu. 14. 24.

^h Sa. 12. 20.

ⁱ Mat. 19. 28.

^j ch. 19. 35.

^k 3 Jn. 12.

^l ch. 20. 30.

^m Am. 7. 10.

22 Jesus saith unto him, If I will that he tarry till I come,^b what *is that* to thee? Follow^c thou me.

23 Then went this saying abroad among the brethren, that that disciple should not die: yet Jesus said not unto him, He shall not die; but, If I will that he tarry till I come, what *is that* to thee?

24 This is the disciple which testifieth of these things, and wrote these things: and^d we know that his testimony is true.

25 And^e there are also many other things which Jesus did, the which, if they should be written every-one, I suppose that even the world itself could not contain the^f books that should be written. Amen.

18 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε ἥς νεώτερος, ἐξώνυνες σεαυτὸν, καὶ περιεπάτεις ὅπου ἤθελεις· ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος σε ζώσκει, καὶ οἴσει ὅπου οὐ θέλεις.

19 Τοῦτο δὲ εἶπε, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ δοξάσει τὸν Θεόν. Καὶ τοῦτο εἰπὼν, λέγει αὐτῷ· Ἀκολουθεῖ μοι.

20 Ἐπιστραφεὶς δὲ ὁ Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δεῖπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ, καὶ εἶπε· Κύριε, τίς ἐστίν ὁ παραδιδούς σε;

21 Τοῦτον ἰδὼν ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ· Κύριε, οὗτος δὲ τί;

22 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐὰν αὐτὸν θέλω

μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σε; συ ἀκούθει μοι.

23 Ἐξῆλθεν οὖν ὁ λόγος οὗτος εἰς τοὺς ἀδελφούς, ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει· καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει, ἀλλ', Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σε;

24 Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων, καὶ γράψας ταῦτα· καὶ οἶδμεν ὅτι ἀληθὴς ἐστὶν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ.

25 Ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἓν, οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία. δ' Ἀμην.

18 Verily, verily, I say unto thee,^a When thou wast young, thou girdedst thyself, and walkedst whither thou wouldst: but when thou shalt be old, thou shalt stretch forth thy hands, and another shall gird^d thee, and carry thee whither thou wouldst not.

19 This spake he, signifying by what death^e he should glorify God. And when he had spoken this, he saith unto him, Follow^f me.

20 Then Peter, turning about, seeth the disciple whom Jesus loved, following; which also leaned on his breast at supper, and said, Lord, which is he that betrayeth thee?

21 Peter, seeing him, saith to Jesus, Lord, and what *shall* this man do?

A. D. 33.

a ch. 13. 36.

Ac. 12. 3, 4.

b Mat. 25. 31.

Re. 1. 7.

22. 20.

c ver. 19.

d Ac. 21. 11.

e 2 Pe. 1. 14.

f ch. 12. 26.

Nu. 14. 24.

1 Sa. 12. 20.

Mat. 19. 28.

g ch. 19. 35.

3 Jn. 12.

h ch. 20. 30.

i Am. 7. 10.

22 Jesus saith unto him, If I will that he tarry till I come,^b what *is that* to thee? Follow^c thou me.

23 Then went this saying abroad among the brethren, that that disciple should not die: yet Jesus said not unto him, He shall not die; but, If I will that he tarry till I come, what *is that* to thee?

24 This is the disciple which testifieth of these things, and wrote these things: and^e we know that his testimony is true.

25 And^d there are also many other things which Jesus did, the which, if they should be written every-one, I suppose that even the world itself could not contain the^f books that should be written. Amen.

18 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε ἦς νεώτερος, ἐζώνωνες σεαυτὸν, καὶ περιεπάτεις ὅπου ἤθελες· ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος σε ζώσει, καὶ οἴσει ὅπου οὐ θέλεις.

19 Τοῦτο δὲ εἶπε, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ δοξάσει τὸν Θεόν. Καὶ τοῦτο εἰπὼν, λέγει αὐτῷ Ἀκολουθεῖ μοι.

20 Ἐπιστραφεὶς δὲ ὁ Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δεῖπνῳ ἐπὶ τὸ στήθος αὐτοῦ, καὶ εἶπε· Κύριε, τίς ἐστὶν ὁ παραδιδούς σε;

21 Τοῦτον ἰδὼν ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ· Κύριε, οὗτος δὲ τί;

22 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐὰν αὐτὸν θέλω

μένειν^f ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σε; συ ἀκούθει μοι.

23 Ἐξῆλθεν οὖν ὁ λόγος οὗτος εἰς τοὺς ἀδελφούς, ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει· καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει, ἀλλ', Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σε;

24 Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων, καὶ γράψας ταῦτα· καὶ ὁ οἶδμεν ὅτι ἀληθὴς ἐστὶν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ.

25 Ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἓν, οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία. ^δ Ἀμην.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ἈΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

Κεφ. α'. Ι.

ΤΟΝ μὲν πρῶτον λόγον ἐποιήσαμην περὶ πάντων, ὃ Θεοφιλε, ὃν ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν,

2 Ἀχρι ἥς ἡμέρας, ἐντειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ Πνεύματος ἁγίου, οὓς ἐξελέξατο, ἀνελήφθη.

3 Οὓς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν, ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσαράκοντα ὁπτανόμενος αὐτοῖς, καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

4 Καὶ συναλιζόμενος ἰπαρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱερουσαλὺμιν μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς, ἣν ἡκούσατέ μου!

5 Ὅτι Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν Πνεύματι ἀγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας!

6 Οἱ μὲν οὖν συνελθόντες ἐπήρωτων αὐτὸν, λέγοντες· Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραὴλ;

7 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· Οὐχ ὑμῶν ἐστί γινῶναι χρόνους ἢ καιροὺς, οὓς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ.

8 Ἀλλὰ λήψεσθε ἡ δύναμιν ἐπελθόντος! τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἔσεσθέ μοι μάρτυρες ἐν τε Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ, καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.

9 Καὶ ταῦτα εἰπὼν, βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλῃ ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

10 Καὶ ὡς ἀτεινίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανόν, πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο παρεστήκεισαν αὐτοῖς ἐν ἐσθῇτι λευκῇ.

11 Οἱ καὶ εἶπον· Ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἐστήκατε ἐμβλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς, ὁ ἀναληφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανόν, οὕτως ἔλευσεται ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.

12 Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ ὅρου τοῦ καλουμένου Ἐλαιῶνος, ὃ ἐστὶν ἐγγὺς Ἱερουσαλὴμ, σαββάτου ἔχον ὁδόν.

13 Καὶ ὅτε εἰσῆλθον, ἀνέβησαν εἰς τὸ ὑπερῶν, οὗ ἦσαν καταμένοντες ὁ, τε Πέτρος καὶ Ἰάκωβος, καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ Ματθαῖος, Ἰάκωβος Ἀλφαίου καὶ Σίμων ὁ Ζηλωτὴς, καὶ Ἰούδας Ἰακώβου.

14 Οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει· συνὶ γυναιξί, καὶ Μαρίᾳ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ, καὶ συν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

15 Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν μέσῳ τῶν μαθητῶν, εἶπεν· (ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων) ἐπιταυτὸ ὡς ἑκατὸν εἰκοσιν)

16 Ἄνδρες ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν ταύτην, ἣν προεῖπε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ στόματος Δαβὶδ, περὶ Ἰούδα τοῦ γενεομένου ὁδηγοῦ τοῦ συλλαβοῦσι τὸν Ἰησοῦν·

17 Ὅτι κατηριθμημένος ἦν ἅ συνὶ ἡμῖν, καὶ ἔλαχε τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης.

18 Οὗτος μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ τοῦ μισθοῦ τῆς ἀδικίας· καὶ πρηνὴς γενόμενος ἐλάκησε! μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ.

19 Καὶ γνωσὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν, Ἀκελδαμά, τουτέστι, χωρίον αἵματος.

20 Γέγραπται γάρ ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· Γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος, καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ· καί· Τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λάβοι ἕτερος.

21 Δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ, ἐν ᾧ εἰσῆλθε καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ Κύριος Ἰησοῦς,

22 Ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος Ἰωάννου ἕως τῆς ἡμέρας ἣς ἀνελήφθη ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ γενέσθαι συν ἡμῖν ἕνα τούτων.

23 Καὶ ἔστησαν! δύο, ἡ Ἰωσήφ! τὸν καλούμενον· Βαρσαβὰν!, ὃς ἐπεκλήθη Ἰούστος, καὶ Ματθίαν.

24 Καὶ προσευξάμενοι εἶπον· Σὺ Κύριε, καρδιογνώστα πάντων, ἀνάδειξον ἓκ τούτων τῶν δύο ἕνα ὃν ἐξελέξω!

25 Λαβεῖν τὸν κλῆρον! τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς, ἐξ ἧς παρέβη Ἰούδας, πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἰδίον!

26 Καὶ ἔδωκαν κλήρους αὐτῶν, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Ματθίαν, καὶ συνεκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἐνδεκα ἀποστόλων.

Κεφ. β'. ΙΙ.

ΚΑΙ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, ἦσαν ἅπαντες! ὁμοθυμαδόν! ἐπιταυτὸ.

2 Καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἤχος ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας, καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι.

3 Καὶ ὥφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσσαι ὡσεὶ πυρός, ἑκάστη ἓ! τε ἐφ' ἕνα ἕκαστον αὐτῶν.

4 Καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες Πνεύματος ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέρας γλῶσσαις, καθὼς τὸ Πνεῦμα ἐδίδου αὐτοῖς ἀπορρέγγεσθαι.

5 Ἦσαν δὲ ἐν Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς, ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν.

6 Γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης, συνῆλθε τὸ πλῆθος, καὶ συνεχύθη· ὅτι ἤκουον εἰς ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλοῦντων αὐτῶν.

7 Ἐξίσταντο δὲ ἅ πάντες! καὶ ἐθαύμαζον, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· Οὐκ ἰδοὺ πάντες οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι;

8 Καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾧ ἐγεννήθημεν;

9 Πάρθῳ καὶ Μηδοῖ καὶ Ἑλαμίται, καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, ἡ Ἰουδαίαν! τε καὶ Καπαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν,

10 Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Λίγυπτον

The ACTS of the APOSTLES.

CHAP. I.

THE former treatise^b have I made, O Theophilus, of all that Jesus began both to do and teach,

2 Until^c the day in which he was taken up, after that he through the Holy Ghost had given commandments^f unto the apostles whom he had chosen:

3 To whom also he shewed himself alive after his passion, by many^g infallible proofs, being seen of them forty days, and speaking of the things pertaining to the kingdom of God;

4 And β being assembled together with them, commandedⁱ them that they should not depart from Jerusalem, but wait for the promise of the Father, which, saith he, ye^m have heard of me:

5 For Johnⁿ truly baptized with water; but ye shall be baptized with the Holy Ghost,^o not many days hence.

6 When they therefore were come together, they asked of him, saying, Lord, wilt^p thou at this time restore^q again the kingdom to Israel?

7 And he said unto them, It^r is not for you to know the times or the seasons, which the Father hath put in his own power.

8 But ye shall receive δ power, after that the Holy Ghost is come upon you: and ye^s shall be witnesses unto me, both in Jerusalem, and in all Judea, and in Samaria, and unto the uttermost part of the earth.

9 And when he had spoken these things, while they beheld, he was taken up; and a cloud received him out of their sight.

10 And while they looked stedfastly toward heaven, as he went up, behold, two^t men stood by them in white apparel;

11 Which also said, Ye men^u of Galilee, why stand ye gazing up into heaven? This same Jesus, which is taken up from you into heaven, shall^v so come in like manner as ye have seen him go into heaven.

12 Then^w he returned they unto Jerusalem from the mount called Olivet, which is from Jerusalem a sabbath-day's journey.

13 And when they were come in, they went up into an upper room, where abode both Peter^x, and James, and John, and Andrew, Philip, and Thomas, Bartholomew, and Matthew, James the son of Alphaeus, and Simon Zelotes, and Judas the brother of James.

14 These all continued with one accord in prayer and supplication, with the women, and Mary the mother of Jesus, and with his brethren.

15 And in those days Peter stood up in the midst of the disciples, and said, (the number of the names together were about an hundred and twenty.)

16 Men and brethren, this scripture must needs have been fulfilled, which^y the Holy Ghost by the mouth of David spake before concerning Judas, which was guide^z to them that took Jesus.

A. D. 33.

a Lu. 6. 16.

b Lu. 1. 1., 4.

&c.

c ver. 9.

Lu. 24. 51.

1 Ti. 3. 16.

d Mat. 27. 5..

10.

e 2 Pe. 2. 15.

f Mat. 28. 19.

Mar. 16. 15..

19.

g Lu. 24. 15.

Jno. XX.

XXI.

β or, eating

together.

h Ps. 69. 25.

i Lu. 24. 49.

k Ps. 109. 8.

γ or, office,

or, charge.

l Lu. 10. 1, 2.

Jno. 15. 27.

m Jno. XIV..

XVI.

n Mat. 3. 11.

o ch. 2. 4.

10. 45.

11. 15.

p Mat. 24. 3, 4.

q Is. 1. 26.

Da. 7. 27.

r ch. 15. 22.

s Mat. 24. 36.

1 Th. 5. 1, 2.

t Je. 17. 10.

Re. 2. 23.

δ or, the

power of

the Holy

Ghost

coming

upon you.

u Mat. 28. 19.

Lu. 24. 47-49.

v Le. 23. 15.

w ch. 1. 14.

x Jno. 20. 12.

y ch. 2. 7.

13. 31.

z ch. 4. 31.

a Jno. 14. 3.

1 Th. 4. 16.

b Lu. 24. 52.

c ch. 1. 5.

d ch. 10. 46.

Mar. 16. 17.

e Lu. 6. 13. 16.

ϵ when this

voice was

made.

η or, troubled

in

mind.

f Lu. 23. 49,

55.

24. 10.

g ch. 1. 11.

h Ps. 41. 9.

Jno. 13. 18.

i Mat. 26. 47.

Jno. 18. 3.

17 For he^a was numbered with us, and had obtained part of this ministry.

18 Now^d this man purchased a field with the reward^e of iniquity; and falling headlong, he burst asunder in the midst, and all his bowels gushed out.

19 And it was known unto all the dwellers at Jerusalem; inasmuch as that field is called in their proper tongue, Aceldama, that is to say, The field of blood.

20 For it is written in the book of Psalms, Let^h his habitation be desolate, and let no man dwell therein: and, ^k His γ bishopric let another take.

21 Wherefore of these menⁱ which have companied with us all the time that the Lord Jesus went in and out among us,

22 Beginning from the baptism of John, unto that same day that he was taken up from us, must one be ordained to be a witness with us of his resurrection.

23 And they appointed two, Joseph called Barsabas,^j who was surnamed Justus, and Matthias.

24 And they prayed, and said, Thou, Lord, which^k knowest the hearts of all men, shew whether of these two thou hast chosen,

25 That he may take part of this ministry and apostleship, from which Judas by transgression fell, that he might go to his own place.

26 And they gave forth their lots; and the lot fell upon Matthias; and he was numbered with the eleven apostles.

CHAP. II.

AND when the day of Pentecost^v was fully come, they^w were all with one accord in one place.

2 And suddenly there came a sound from heaven, as of a rushing mighty wind, and it filled^z all the house where they were sitting.

3 And there appeared unto them cloven tongues, like as of fire, and it sat upon each of them:

4 And they were all filled^a with the Holy Ghost, and began^d to speak with other tongues, as the Spirit gave them utterance.

5 And there were dwelling at Jerusalem, Jews, devout men, out of every nation under heaven.

6 Now ζ when this was noised abroad, the multitude came together, and were η confounded, because that every man heard them speak in his own language.

7 And they were all amazed, and marvelled, saying one to another, Behold, are not all these which speak Galileans?^g

8 And how hear we every man in our own tongue, wherein we were born?

9 Parthians, and Medes, and Elamites, and the dwellers in Mesopotamia, and in Judea, and Cappadocia, in Pontus, and Asia,

10 Phrygia, and Pamphylia, in Egypt, and in the parts of Libya about Cyrene, and strangers of Rome, Jews and proselytes,

11 Cretes and Arabians, we do hear them speak in our tongues^b the wonderful works of God.

12 And they were all amazed, and were in doubt, saying one to another, What^d meaneth this?

13 Others, mocking, said, These men are full of new wine.

14 But Peter, standing up with the eleven, lifted up his voice, and said unto them, Ye men of Judea, and all ye that dwell at Jerusalem, be this known unto you, and hearken to my words:

15 For these are not drunken, as ye suppose, seeing^m it is but the third hour of the day.

16 But this is that which wasⁿ spoken by the prophet Joel:

17 And it shall come to pass in the last days, saith God, I will pour out^o of my Spirit upon all flesh: and your sons and your daughters shall prophesy, and your young men shall see visions, and your old men shall dream dreams:

18 And on my servants and on my hand-maidens I will pour out, in those days, of my Spirit; and^r they shall prophesy:

19 And I will shew wonders in heaven above, and signs in the earth beneath; blood, and fire, and vapour of smoke:

20 The^s sun shall be turned into darkness, and the moon into blood, before that great and notable day of the Lord come:

21 And it shall come to pass, that whosoever^t shall call on the name of the Lord, shall be saved.

22 Ye men of Israel, hear these words; Jesus of Nazareth, a man approved of God among you by miracles^u and wonders and signs, which God did, by him, in the midst of you, as ye^v yourselves also know:

23 Him, being^w delivered by the determinate counsel and foreknowledge of God, ye^x have taken, and^y by wicked hands have crucified and slain:

24 Whom^z God hath raised up, having loosed the pains of death: because it was not possible^{aa} that he should be holden of it.

25 For David speaketh^{ab} concerning him, I foresaw the Lord always before my face; for he is on my right hand, that I should not be moved:

26 Therefore did my heart rejoice, and my tongue was glad; moreover also my flesh shall rest in hope:

27 Because thou wilt not leave my soul in hell, neither wilt thou suffer thine Holy One to see corruption.

28 Thou hast made known to me the ways of life; thou shalt make me full of joy with thy countenance.

29 Men and brethren, let me freely speak unto you of the patriarch David, that he is both dead and buried, and his sepulchre is with us unto this day.

30 Therefore being^{ac} a prophet, and knowing that God had sworn^{ad} with an oath^{ae} to him, that of the fruit of his loins, according to the flesh, he would raise up Christ to sit on his throne;

31 He, seeing this before^{af}, spake of the resurrection of Christ, that his soul was not left in hell, neither his flesh did see corruption.

32 This^{ag} Jesus hath God raised up, whereof^{ah} we all are witnesses.

33 Therefore, being by the right hand of God exalted, and having^{ai} received of the Father the promise of the Holy Ghost.

A. D. 33.

a ch. 10. 45.

Ep. 4. 8.

b 1 Co. 12. 10.

28.

c Ps. 110. 1.

Mat. 22. 44.

d ch. 17. 20.

e Zec. 13. 1.

f ch. 5. 31.

g Jno. 3. 35.

h Ps. 2. 2, 6, 8.

i Eze. 7. 16.

j Zec. 12. 10.

k ch. 9. 6.

16. 30.

l ch. 3. 19.

Lu. 24. 47.

m 1 Th. 5. 7.

n Joel 2. 28, 32.

o Is. 44. 3.

p Eze. 36. 27.

q Joel 2. 28.

r Ep. 2. 13, 17.

s ch. 21. 4, 9, 10.

1 Co. 12. 10.

s 1 Co. 11. 2.

He. 10. 25.

t Mar. 13. 24.

2 Pe. 3. 7, 10.

u Mar. 16. 17.

v Ps. 86. 5.

Ro. 10. 13.

1 Co. 1. 2.

He. 4. 16.

w ch. 4. 32, 34.

x Jno. 14. 10.

11.

He. 2. 4.

y Is. 58. 7.

2 Co. 9. 1, 9.

1 Jno. 3. 17.

z Jno. 15. 24.

a ch. 3. 18.

Lu. 22. 22.

24. 44.

β or, at home.

b ch. 5. 30.

c Mat. 27. 1.

d Lu. 2. 52.

Ro. 14. 18.

e ch. 13. 30, 34.

Lu. 24. 1.

1 Co. 6. 14.

Ep. 1. 20.

Col. 2. 12.

1 Th. 1. 10.

He. 13. 20.

1 Pe. 1. 21.

f ch. 5. 14.

11. 24.

g Jno. 10. 18.

h Ps. 16. 8, 11.

i Ps. 55. 17.

Da. 6. 10.

k Jno. 9. 8.

γ or, I may.

l ch. 4. 10.

m 2 Sa. 23. 2.

n 2 Sa. 7. 12.

13.

Ps. 132. 11.

o He. 6. 17.

p Is. 35. 6.

q 1 Pe. 1. 11, 12.

r ver. 24.

s Lu. 24. 48.

t ch. 5. 31.

Phi. 2. 9.

u ch. 1. 4.

Jno. 16. 7, 13.

he hath shed forth this,^a which ye now see and hear.

34 For David is not ascended into the heavens: but he saith himself, The LORD^c said unto my Lord, Sit thou on my right hand,

35 Until I make thy foes thy footstool.

36 Therefore let all the house^e of Israel know assuredly, that^f God hath made that same Jesus, whom ye have crucified, both Lord^g and Christ.^h

37 Now when they heard this, they were prickedⁱ in their heart, and said unto Peter and to the rest of the apostles, Men and brethren, what^k shall we do?

38 Then Peter said unto them, Repent, and be baptized every one of you in the name of Jesus Christ, for the remission of sins, and ye shall receive the gift of the Holy Ghost.

39 For the promise^p is unto you, and to your children, and^q to all that are afar off, even as many as the Lord our God shall call.

40 And with many other words did he testify and exhort, saying, Save yourselves from this untoward generation.

41 Then they that gladly received his word were baptized: and the same day there were added unto them about three thousand souls.

42 And^r they continued stedfastly in the apostles' doctrine and fellowship, and in breaking of bread, and in prayers.

43 And fear came upon every soul: and many^s wonders and signs were done by the apostles.

44 And all that believed were together, and^w had all things common;

45 And sold their possessions and goods, and^y parted them to all men, as every man had need.

46 And they, continuing daily with one accord in the temple, and breaking bread from house to house, did eat their meat with gladness and singleness of heart,

47 Praising God, and having favour^d with all the people. And^f the Lord added to the church daily such as should be saved.

CHAP. III.

NOW Peter and John went up together into the temple at^j the hour of prayer, being the ninth hour.

2 And a certain man, lame from his mother's womb, was carried, whom they laid daily at the gate^k of the temple which is called Beautiful, to ask alms of them that entered into the temple:

3 Who, seeing Peter and John about to go into the temple, asked an alms.

4 And Peter, fastening his eyes upon him, with John, said, Look on us.

5 And he gave heed unto them, expecting to receive something of them.

6 Then Peter said, Silver and gold have I none; but such as I have give I thee: In^l the name of Jesus Christ of Nazareth, rise up and walk.

7 And he took him by the right hand, and lifted him up: and immediately his feet and ancle-bones received strength.

8 And he, leaping^p up, stood, and walked, and entered with them into the temple, walking, and leaping, and praising God.

9 And all the people saw him walking and praising God:

10 And they knew that it was he which sat for alms at the Beautiful gate of the temple: and they were filled with wonder

κ) τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην, κ) οἱ ἐπι-
 δημῶντες Ῥωμαῖοι, Ἰουδαῖοι τε κ) προσήλυτοι,
 11 Κρήτες καὶ Ἀραβες, ἀκούοντες λαλούντων
 αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα
 τοῦ Θεοῦ.
 12 Ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ διηπόρουν, ἄλλος
 πρὸς ἄλλον λέγοντες· Τί ἂν θέλοι τοῦτο εἶναι;
 13 Ἐτεροὶ δὲ ᾠχεύοντες ἔλεγον· Ὅτι
 γλεύκους μεμεστωμένοι εἰσὶ.
 14 Σταθεῖς δὲ Πέτρος σὺν τοῖς ἑνδεκα, ἐπῆρε
 τὴν φωνὴν αὐτόν, καὶ ἀπεφθέγγετο αὐτοῖς·
 Ἄνδρες Ἰουδαῖοι, καὶ οἱ κατοκούντες Ἱερου-
 σαλὴμ ἅπαντες, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω,
 καὶ ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματα μου.
 15 Οὐ γὰρ, ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε, οὗτοι
 μεθύουσιν· ἔστι γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας·
 16 Ἀλλὰ τοῦτο ἔστι τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ
 προφήτου Ἰωήλ·
 17 Καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἑσχατίαις ἡμέραις, λέγει
 ὁ Θεός, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ
 πᾶσαν σάρκα· καὶ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ
 ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι
 ὑμῶν ὁράσεις ὄνουνται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι
 ὑμῶν ἐνύπνια· ἐνυπνιασθήσονται.
 18 Καὶ γε ἐπὶ τῶν δούλων μου καὶ ἐπὶ τὰς
 δούλας μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ
 ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου, καὶ προφητεύσουσι.
 19 Καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ ἱερῷ ἡμῶν, κ) σημεῖα
 ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ, αἶμα κ) πῦρ κ) ἀτμίδια καπνῶ.
 20 Ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος,
 καὶ ἡ σελήνη εἰς αἶμα, πρὶν ᾗ ἔλθῃ τὴν
 ἡμέραν Κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανή.
 21 Καὶ ἔσται, πᾶς ὃς ἂν ἐπικαλέσεται τὸ
 ὄνομα Κυρίου, σωθήσεται.
 22 Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, ἀκούσατε τοὺς λόγους
 τούτους· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, ἄνδρα ἀπὸ
 τοῦ Θεοῦ ἀποδεδειγμένον εἰς ἡμᾶς δυναμει·
 κ) τέρασι κ) σημεῖοις οἷς ἐποίησε δι' αὐτοῦ ὁ
 Θεός ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς κ) αὐτοὶ οἴδατε,
 23 Τοῦτον τῇ ὀρισμένῃ βουλῇ καὶ προγνώσει
 τοῦ Θεοῦ ἐκδοτὸν ᾠχεύοντες, διὰ τῶν χειρῶν
 ὑμῶν προσπῆξαντες, ἀνείλετε·
 24 Ὅν ὁ Θεός ἀνέστησεν, λύσας τὰς ῥόδας
 τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ ἦν δυνατόν κρα-
 τεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ.
 25 Δαβὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐτόν· Προωρώμην
 τὸν Κύριον ἐνώπιόν μου διὰ παντός, ὅτι ἐκ
 δεξιῶν μου ἐστίν, ἵνα μὴ σαλευθῶ.
 26 Διὰ τοῦτο εὐφράνθη ἡ καρδιά μου, καὶ
 ἠγαλλιάσατο ἡ γλώσσά μου· ἔτι δὲ καὶ ἡ
 σὰρξ μου κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι·
 27 Ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχὴν μου εἰς
 ᾧδε, ἡδὲ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.
 28 Ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς· πληρώσεις
 με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου.
 29 Ἄνδρες ἀδελφοί, ἔξον εἰπεῖν μετὰ παρ-
 ῥησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου Δαβὶδ,
 ὅτι καὶ ἐτελεύτησε καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ μῆμα
 αὐτοῦ ἐστὶν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης.
 30 Προφήτης οὖν ὑπάρχων, καὶ εἰδὼς ὅτι
 ὁρκω ὡμοσεν αὐτῷ ὁ Θεός ἐκ καρποῦ τῆς
 ὁσφύος αὐτοῦ· τὸ κατὰ σάρκα ἀναστήσειν τὸν
 Χριστόν, καθῆσαι ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ·
 31 Προϊὼν ἐλάλησε περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ
 Χριστοῦ, ὅτι ᾧ κατελείβετο ᾧ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ
 εἰς ᾧδον, ᾧ οὐδὲ ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδε διαφθοράν.
 32 Τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ Θεός, οὗ
 πάντες ἡμεῖς ἔσμεν μάρτυρες.
 33 Τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ Θεοῦ ὑψωθείς, τὴν τε
 ἐπαγγελίαν τοῦ ἁγίου Πνεύματος λαβὼν παρὰ
 τοῦ πατρὸς, ἔτεχε τοῦτο ὁ ὁ νῦν ὑμεῖς βλέ-
 πετε καὶ ἀκούετε.

34 Οὐ γὰρ Δαβὶδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανοὺς·
 λέγει δὲ αὐτός· Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ
 μου· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου,
 35 Ἔως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον
 τῶν ποδῶν σου.
 36 Ἀσφαλῶς ἔν γινωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ,
 ὅτι Κύριον κ) Χριστόν αὐτόν ὁ Θεός ἐποίησε,
 τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἐν ἡμῖν ἑστανυρώσατε.
 37 Ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν τῇ καρδίᾳ,
 εἰπόν τε πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς
 ἀποστόλους· Τί ποιήσομεν, ἄνδρες ἀδελφοί;
 38 Πέτρος δὲ ἔφη πρὸς αὐτούς· Μετανοήσατε,
 καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι
 Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν· καὶ
 λήψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου Πνεύματος.
 39 Ὑμῖν γὰρ ἔστιν ἡ ἐπαγγελία καὶ τοῖς
 τέκνοις ὑμῶν, καὶ πᾶσι τοῖς εἰς μακράν, ὅσους
 ἂν προσκαλέσεται Κύριος ὁ Θεός ἡμῶν.
 40 Ἐτέροις τε λόγοις πλείοσι ᾠδεμαρτύρετο,
 καὶ παρεκάλει, λέγων· Σώθητε ἀπὸ τῆς γε-
 νεᾶς τῆς σκολιᾶς ταύτης.
 41 Οἱ μὲν οὖν ᾤσμενοι ὑποδεξάμενοι τὸν
 λόγον αὐτοῦ, ἐβαπτίσθησαν· κ) προστεθήσαν
 τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχίλιαι.
 42 Ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδασκῇ τῶν
 ἀποστόλων, καὶ τῇ κοινωνίᾳ, καὶ τῇ κλάσει τῆς
 ἄρτου, καὶ ταῖς προσευχαῖς.
 43 Ἐγένετο δὲ πάση ψυχῇ φόβος· πολλὰ τε
 τέρατα κ) σημεῖα διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγένετο.
 44 Πάντες δὲ οἱ πιστεύοντες ἦσαν ἐπὶ τὸ
 αὐτό, καὶ εἶχον ἅπαντα κοινά.
 45 Καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπι-
 πρασκον, καὶ διμερίζον αὐτὰ πᾶσι, καθότι
 ἂν τις χρεῖαν εἶχε·
 46 Καθ' ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντες ὁμο-
 θυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ, κλῶντες τε κατ' οἶκον
 ἄρτον, μετελαμβάνον τροφῆς ἐν ἡγαλλιάσει,
 καὶ ἀφελότητι καρδίας,
 47 Αἰνούντες τὸν Θεόν, καὶ ἔχοντες χάριν
 πρὸς ὅλον τὸν λαόν· Ὁ δὲ Κύριος προστεθεὶς
 τοὺς σωζομένους καθ' ἡμέραν τῇ ἐκκλησίᾳ.

Κεφ. γ'. ΙΙΙ.

ΕΠΙ τὸ αὐτὸ δὲ Πέτρος· κ) Ἰωάννης ἀνέβαινον
 εἰς τὸ ἱερὸν ἐπὶ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς τὴν
 ἐνάτην.
 2 Καὶ τις ἀνὴρ, χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτῆς
 ὑπάρχων, ἔβαστάζετο· ἐν ἐτίθουν καθ' ἡμέραν
 πρὸς τὴν θύραν τῆς ἱερᾶς τὴν λεγομένην Ὠραῖαν,
 τοῦ αἰτεῖν ἐλεημοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευο-
 μένων εἰς τὸ ἱερὸν.
 3 Ὃς ἰδὼν Πέτρον κ) Ἰωάννην μέλλοντας εἰσ-
 ιέναι εἰς τὸ ἱερὸν, ἠρώτα ἐλεημοσύνην λαβεῖν.
 4 Ἀτεινίσας δὲ Πέτρος εἰς αὐτόν σὺν τῷ Ἰω-
 ἀννῃ, εἶπε· Βλέψον εἰς ἡμᾶς.
 5 Ὁ δὲ ἐπέειπεν αὐτοῖς, προσδοκῶν τι παρ'
 αὐτῶν λαβεῖν.
 6 Εἶπε δὲ Πέτρος· Ἀργύριον κ) χρυσίου οὐχ
 ὑπάρχει μοι· ὁ δὲ ἔχω, τοῦτο σοι δίδωμι·
 Ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου
 ἔγειραι καὶ περιπατεῖ.
 7 Καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἠγειρε·
 παραχρῆμα δὲ ἐσερεώθησαν αὐτῷ αἱ βάσεις καὶ
 τὰ σφύρα.
 8 Καὶ ἐξαλλόμενος ἔστη, καὶ περιπατεῖ·
 κ) εἰσῆλθε σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερὸν, περιπατῶν
 καὶ ἀλλόμενος, καὶ αἰνῶν τὸν Θεόν.
 9 Καὶ εἶδεν αὐτὸν πᾶς ὁ λαὸς περιπατοῦντα
 καὶ αἰνῶντα τὸν Θεόν.
 10 Ἐπεγινώσκον τε αὐτὸν ὅτι ἄτος ἦν ὁ πρὸς
 τὴν ἐλεημοσύνην καθημένος ἐπὶ τῇ Ὠραίᾳ
 πύλῃ τοῦ ἱεροῦ· καὶ ἐπλήσθησαν θάμβους καὶ

ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ.

11 Κρατοῦντος δὲ ^α τοῦ ἱαθέντος χωλίου τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην, συνέδραμε πρὸς αὐτοὺς πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ Σολομῶντος, ἔκθαμβοι.

12 Ἰδὼν δὲ Πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λαόν· "Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί ἀνενίζετε, ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιημένοι τὸν περιπατεῖν αὐτὸν;

13 Ὁ Θεὸς Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἐδόξασε τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς παρέδώκατε, καὶ ἠρνήσατο δ' αὐτόν· καὶ πρόσωπον Πιλάτου, κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν.

14 Ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον ἠρνήσασθε, καὶ ᾗτησασθε ἄνδρα φονέα καὶ ἄρχαιον ἡμῖν.

15 Τὸν δὲ ἀρχηγόν τῆς ζωῆς ἀπεκτείνετε, ὃν ὁ Θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἃ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν.

16 Καί ἐστι τῇ πίστει τὸ δόγματός αὐτοῦ, τοῦτον ὃν θεωρεῖτε καὶ οἴδατε, ἢ ἑστερώσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ ἡ πίστις ἡ δὲ αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὀλοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων ἡμῶν.

17 Καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὥσπερ καὶ οἱ ἄρχαιον ἡμῶν.

18 Ὁ δὲ Θεὸς, ὃ προκατήγγειλε διὰ στόματος πάντων τῶν προφητῶν ^α αὐτοῦ, παθεῖν τὸν Χριστόν, ἐπλήρωσεν οὕτω.

19 Μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε, εἰς τὸ ἐξαλειφθῆναι ἡμῶν τὰς ἁμαρτίας· ὥπως ἂν ἔλθωσι καὶ αἰρεὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου,

20 Καὶ ἀποστείλῃ τὸν ^α προκεκηρυγμένον ἡμῖν Ἰησοῦν Χριστόν·

21 Ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δεξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων ὡν ἐλάλησεν ὁ Θεὸς διὰ στόματος ^α πάντων ἁγίων· αὐτοῦ προφητῶν ^α ἀπ' αἰῶνος!

22 Μῶσις μὲν δ' αὖρ ^α πρὸς τοὺς πατέρας· εἶπεν· "Ὅτι προφήτην ἡμῖν ἀναστήσει Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς.

23 Ἔσται δὲ, πᾶσα ψυχὴ, ἥτις ἂν μὴ ἄκσῃ τῷ προφῆτῳ ἐκείνῳ, ἐξολοθρευθήσεται ἐκ τῆς λαῶ.

24 Καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν καθεξῆς, ὅσοι ἐλάλησαν, καὶ ^α προκατήγγειλαν· τὰς ἡμέρας ταύτας.

25 Ὑμεῖς ^ι ἔστε υἱοὶ τῶν προφητῶν, καὶ τῆς διαθήκης ἧς διέθετο ὁ Θεὸς πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, λέγων πρὸς Ἀβραάμ· Καὶ τῷ σπέρματί σου ἐνευλογηθήσονται πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς.

26 Ὑμῖν πρῶτον ὁ Θεὸς, ἀναστήσας τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν, ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶς, ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν.

Κεφ. δ'. ΙV.

ΛΑΛΟΥΝΤΩΝ δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαόν, ἐπέστησαν αὐτοῖς οἱ ἱερεῖς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ, καὶ οἱ Σαδουκαῖοι,

2 Διαπονούμενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν λαόν, καὶ καταγγέλλειν ἐν τῷ Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν ^α τῇν ἐκ νεκρῶν.

3 Καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖς τὰς χεῖρας, καὶ ἔθεντο εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὔριον· ἦν γὰρ ἑσπέρα ἤδη.

4 Πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον, ἐπίστευσαν· καὶ ἐγενήθη ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν ὧσει χιλιάδες πέντε.

5 Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναχθῆναι

αὐτῶν τοὺς Ἀρχοντας καὶ Πρεσβυτέρους καὶ Γραμματεῖς ^α εἰς Ἰερουσαλὴμ·

6 Καὶ Ἄνναν τὸν Ἀρχιερεᾶ, καὶ Καϊάφαν, καὶ Ἰωάννην, καὶ Ἀλέξανδρον, καὶ ὕσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ.

7 Καὶ στήσαντες αὐτοὺς ἐν ^δ τῷ ^δ μέσῳ, ἔπυνθανοντο· Ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι ἐποιήσατε τοῦτο ὑμεῖς;

8 Τότε Πέτρος πλησθεὶς Πνεύματος ἁγίου, εἶπε πρὸς αὐτούς· Ἀρχοντες τοῦ λαοῦ, καὶ Πρεσβύτεροι τοῦ Ἰσραὴλ,

9 Εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἁσθενούς, ἐν τίνι οὗτος σέσωσται;

10 Γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ Θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος παρῆσθηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής.

11 Οὗτός ἐστιν ὁ λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν τῶν ^α οἰκοδομούντων, ὁ γενομένος εἰς κεφαλὴν γωνίας.

12 ^α Καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία! οὔτε γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδωμένον ^ε ἐν ἡ ἀνθρώποις, ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς.

13 Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρον παρῶσιν καὶ Ἰωάννου, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοί εἰσι καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον, ἐπὶ γίνωσκόν τε αὐτοὺς ὅτι σὺν τῷ Ἰησοῦ ἦσαν.

14 Τὸν ^α δὲ ἄνθρωπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς ἑστῶτα, τὸν τεβερπαμένον, οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν.

15 Κελεύσαντες δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπέλθαι, συνέβαλον πρὸς ἀλλήλους,

16 Λέγοντες· Τί ποιήσωμεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις; ὅτι μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονε δι' αὐτῶν, πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἰερουσαλὴμ φανερόν, καὶ οὐ δυνάμεθα ἀρνήσασθαι.

17 Ἄλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ πλείον διαινεμῇ εἰς τὸν λαόν, ἀπειλῇ ἀπειλησώμεθα αὐτοῖς μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπων.

18 Καὶ καλέσαντες αὐτοὺς, παρήγγειλαν· αὐτοῖς! τὸ καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ.

19 Ὁ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἀποκριθέντες πρὸς αὐτοὺς εἶπον· Εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ Θεοῦ, κρίνατε.

20 Οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς, ὃ εἶδομεν καὶ ἠκούσαμεν, μὴ λαλεῖν.

21 Οἱ δὲ προσπαπειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτοὺς, μηδὲν εὐρίσκοντες τὸ, πῶς κολάσονται αὐτούς, διὰ τὸν λαόν· ὅτι πάντες ἐδόξαζον τὸν Θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι.

22 Ἐτῶν γὰρ ἦν πλείονων τεσσαράκοντα ὁ ἄνθρωπος ἐφ' ὃν ἐγεγονε τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως.

23 Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους, καὶ ἀπήγγειλαν ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Πρεσβύτεροι εἶπον.

24 Οἱ δὲ ἀκούσαντες, ὁμοθυμαδὸν ἤραν φωνὴν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ εἶπον· Δέσποτα, σὺ ὁ Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς

25 ^α Ὁ δὲ σῶματος Δαβὶδ τῷ παιδὸς σου· εἰπὼν· Ἰνατί ἐφύραζαν ἔθνη, καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά;

26 Παρῆσθησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ Κυρίου καὶ κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ.

27 Συνήχθησαν γὰρ ἐπ' ἡλιθείας ἐπὶ τὸν ἅγιον παῖδα σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας, Ἡρώδης τε καὶ Πόλιος

and amazement at that which had happened unto him.

11 And, as the lame man which was healed held Peter and John, all the people ran together unto them, in the porch^b that is called Solomon's, greatly wondering.

12 And when Peter saw *it*, he answered unto the people, Ye men of Israel, why marvel ye at this? or why look ye so earnestly on us, as though by our own power^c or holiness we had made this man to walk?

13 The God of Abraham, and of Isaac, and of Jacob, the God of our fathers,^d hath glorified^e his Son Jesus; whom ye delivered up, and denied him^f in the presence of Pilate, when he^g was determined to let *him* go.

14 But ye denied the Holy One^h and the Just,ⁱ and desired a murderer to be granted unto you;

15 And killed the β Prince of life, whom God hath raised^j from the dead; whereof we^k are witnesses.

16 And his name, through faith in his name, hath made this man strong, whom ye see and know; yea, the faith which is by him hath given him this perfect soundness in the presence of you all.

17 And now, brethren, I wot that through ignorance^l ye did *it*, as *did* also your rulers.

18 But those things,^m which God before had shewed by the mouth of all his prophets, that Christ should suffer, he hath so fulfilled.

19 Repentⁿ ye therefore, and be converted,^o that your sins may be blotted^p out, when the times of refreshing^q shall come from the presence of the Lord;

20 And he^r shall send Jesus Christ, which before was preached unto you:

21 Whom the heaven must receive until the times^s of restitution of all things, which God hath spoken^t by the mouth of all his holy prophets since the world began.

22 For Moses truly said unto the fathers, A prophet^u shall the Lord your God raise up unto you of your brethren, like unto me; him shall ye hear in all things, whatsoever he shall say unto you.

23 And it shall come to pass, *that* every soul, which will not hear that Prophet, shall be destroyed from among the people.

24 Yea, and all the prophets from Samuel, and those that follow after, as many as have spoken, have likewise foretold of these days.

25 Ye are^v the children of the prophets, and of the covenant which God made with our fathers, saying unto Abraham, And in^w thy seed shall all the kindreds of the earth be blessed.

26 Unto you^x first, God, having raised up his Son Jesus, sent him to bless you, in turning away^y every one of you from his iniquities.

CHAP. IV.

AND as they spake unto the people, the priests, and the γ captain of the temple, and the Sadducees,^z came upon them,

2 Being grieved that they taught the people, and preached through Jesus the resurrection from the dead.

3 And they laid hands on them, and put *them* in hold unto the next day: for it was now eventide.

4 Howbeit many^{aa} of them which heard the word believed; and the number of the men was about five thousand.

5 And it came to pass on the morrow, that their rulers, and elders, and scribes,

A. D. 33.

a Jno. 18. 13.
b ch. 5. 12.
c Jno. 10. 23.
d Mat. 21. 23.
e ch. 7. 55.
f 2 Co. 3. 5.
g Mat. 22. 32.
h ch. 5. 30. 31.
i Jno. 17. 1.
j Ep. 1. 20. 22.
k Phil. 2. 9. 11.
l He. 2. 9.
m Re. 1. 5, 18.
n Jno. 19. 15.
o ch. 3. 6, 16.
p Mat. 27. 17. 25.
q Lu. 23. 16. 23.
r Ps. 16. 10.
s Lu. 1. 35.
t ch. 7. 52.
u 22. 14.

β or, author.
Jno. 1. 4.
1 Jno. 5. 11.

o Ps. 118. 22.
Is. 28. 16.
Mat. 21. 42.

p Mat. 28. 2. 6.
Ep. 1. 20.
q ch. 2. 32.

r ch. 10. 43.
1 Ti. 2. 5, 6.
s Ps. 45. 17.

t Lu. 23. 34.
Jno. 16. 3.
1 Co. 2. 8.

u Mat. 11. 25.
1 Co. 1. 27.
v ch. 26. 22. 23.

w Lu. 24. 44.
x ch. 2. 38.
y ch. 19. 36.

z Is. 1. 16. 20.
Joel 2. 13.
Is. 43. 25.

aa Je. 31. 23. 25.
Zep. 3. 14. 20.
Re. 21. 4.

b ch. 1. 11.
He. 9. 28.
c Jno. 11. 47.

d Mat. 17. 11.
e Lu. 1. 70.
f De. 18. 15.

g ch. 5. 40.
h ch. 5. 29.
i Je. 20. 9.

j ch. 22. 15.
1 Jno. 1. 1. 3.
l Ro. 9. 4.

m ch. 5. 26.
Mat. 21. 26.
n Ge. 22. 18.

o Mat. 10. 5.
Lu. 24. 47.
p Is. 59. 20.

q Tit. 2. 11. 14.
r ch. 2. 44. 46.

γ or, ruler.
r ch. 23. 8.
s Mat. 22. 23.

t 2 Ki. 19. 15.
u Ps. 2. 1, 2.
v ch. 28. 24.

w Lu. 23. 1. 8.
&c.

6 And Annas^a the high priest, and Caiaphas, and John, & Alexander, and as many as were of the kindred of the high priest, were gathered together at Jerusalem.

7 And when they had set them in the midst, they asked, By what^b power, or by what name, have ye done this?

8 Then Peter, filled^c with the Holy Ghost, said unto them, Ye rulers of the people, and elders of Israel,

9 If we this day be examined of the good deed done to the impotent man, by what means he is made whole;

10 Be it known unto you all, and to all the people of Israel, that by^d the name of Jesus Christ of Nazareth, whom ye crucified, whom God raised from the dead, *even* by him doth this man stand here before you whole.

11 This is the stone^e which was set at nought of you builders, which is become the head of the corner.

12 Neither is there salvation in any other: for there^f is none other^g name under heaven given among men, whereby we must be saved.

13 Now when they saw the boldness of Peter and John, and perceived that they were unlearned^h and ignorant men, they marvelled; and they took knowledge of them, that they had been with Jesus.

14 And beholding the man which was healed standing with them, they could say nothingⁱ against it.

15 But when they had commanded them to go aside out of the council, they conferred among themselves,

16 Saying, What^j shall we do to these men? for that indeed a notable miracle hath been done by them^k; manifest to all them that dwell in Jerusalem; and we cannot deny *it*.

17 But that it spread no further among the people, let us straitly threaten them, that they^l speak henceforth to no man in this name.

18 And they called them, and commanded them not to speak at all now teach in the name of Jesus.

19 But Peter and John answered and said unto them, Whether it be right in the sight of God to hearken^m unto you more than unto God, judge ye.

20 For weⁿ cannot but speak the things which we^o have seen and heard.

21 So when they had further threatened them, they let them go, finding nothing how they might punish them, because^p of the people: for all men glorified God for that which was done.

22 For γ man was above forty years old, on whom this miracle of healing was shewed.

23 And being let go, they went^q to their own company, and reported all that the chief priests and elders had said unto them.

24 And when they heard that, they lifted up their voice to God with one accord, and said, Lord, thou^r art God, which hast made heaven, and earth, and the sea, and all that in them is;

25 Who by the mouth of thy servant David hast said, Why did^s the heathen rage, and the people imagine vain things?

26 The kings of the earth stood up, and the rulers were gathered together against the Lord, and against his Christ.

27 For of a truth, against thy holy child Jesus, whom thou hast anointed, both Herod,^t & Pontius Pilate, with the Gentiles, and the

people of Israel, were gathered together,
28 For^a to do whatsoever thy hand and
thy counsel determined^c before to be done.

29 And now, Lord, behold their threaten-
ings: and grant unto thy servants, that with
all boldness: ^d they may speak thy word,

30 By stretching forth thine hand to heal;
and that signs^e and wonders may be done
by the name of thy holy child Jesus.

31 And when they had prayed,^f the
place was shaken where they were assem-
bled together; and they were all filled
with the Holy Ghost, and they^g spake
the word of God with boldness.

32 And the multitude of them that be-
lieved were of one heart^h and of one soul:
neither said any of them that ought of the
things which he possessed was his own;
but theyⁱ had all things common.

33 And with great power^j gave the apos-
tles witness^k of the resurrection of the Lord
Jesus: and great grace^l was upon them all.

34 Neither was there any among them
that lacked: for as many as were possessors
of lands or houses, sold them, and brought
the prices of the things that were sold,

35 And laid^m them down at the apostles'
feet: and distributionⁿ was made unto
every man according as he had need.

36 And Joses, who by the apostles was
surnamed Barnabas, (which is, being in-
terpreted, The son of consolation,) a Le-
vite, and of the country of Cyprus,

37 Having land, sold it, and brought the
money, and laid it at the apostles' feet.

CHAP. V.

BUT a certain man named Ananias,
with Sapphira his wife, sold a possession,

2 And kept back part of the price, his wife
also being privy to it, and brought^a a cer-
tain part, and laid it at the apostles' feet.

3 But Peter said, Ananias, why hath
Satan^b filled thine heart to lie to^c the
Holy Ghost, and to keep^d back part of
the price of the land?

4 Whiles it remained, was it not thine
own? and after it was sold, was it not in
thine own power? Why hast thou con-
ceived this thing in thine heart? thou
hast not lied unto men, but unto^e God.

5 And Ananias, hearing these words,^f fell
down, & gave up the ghost: and great fear^g
came on all them that heard these things.

6 And the young men arose, wound^h him
up, and carried him out, and buried him.

7 And it was about the space of three
hours after, when his wife, not knowing
what was done, came in.

8 And Peter answered unto her, Tell
me whether ye sold the land for so much?
And she said, Yea, for so much.

9 Then Peter said unto her, How is it
that ye have agreedⁱ together to tempt
the Spirit of the Lord? behold, the feet
of them which have buried thy husband
are at the door, and shall carry thee out.

10 Then fell^j she down straightway at
his feet, and yielded up the ghost: and the
young men came in, and found her
dead, and, carrying her forth, buried her
by her husband.

11 And great fear came upon all ye church,
and upon as many as heard these things.

12 And by the hands of the apostles
were many^k signs and wonders wrought
among the people; (and they were all
with one accord in Solomon's porch.

13 And^l of ye rest durst no man join him-
self to them: but ye people magnified them.

A. D. 33.

a ch. 3. 18.

b ch. 2. 47.

c Pr. 21. 30.

Is. 46. 10.

53. 10.

β or in every

street.

d ver. 13. 31.

ch. 14. 3.

28. 31.

Ep. 6. 19.

e ch. 2. 43.

5. 12.

f ch. 2. 2, 4.

16. 26.

g Mar. 16. 17,

18.

Jno. 14. 12.

h Ja. 5. 16.

i ver. 29.

k Ro. 15. 5, 6.

2 Co. 13. 11.

Phi. 2. 2.

l 1 Pe. 3. 8.

ch. 4. 1, 2.

γ or, envy.

m ch. 2. 44.

n ch. 12. 5, 7.

16. 23, 27.

o ch. 1. 8.

p ch. 1. 22.

Lu. 1. 48, 49.

q Jno. 1. 16.

r Ex. 24. 3.

s Jno. 6. 63, 68.

17. 8.

t ver. 37.

ch. 5. 2.

u ch. 4. 5, 6.

v ch. 2. 45.

6. 1.

w ch. 4. 1.

x ch. 4. 34, 37.

y Lu. 22. 3.

δ or, to de-

ceive.

z ver. 9.

a Nu. 30. 2.

De. 23. 21.

Ec. 5. 4.

b Mat. 21. 26.

c Ps. 139. 4.

d ver. 10, 11.

e Ps. 64. 9.

f ch. 4. 18.

g Jno. 19. 40.

h ch. 2. 23, 36.

7. 52.

Mat. 27. 25.

i ch. 4. 19.

k Ga. 3. 13.

l 1 Pe. 2. 24.

l ver. 2.

Ps. 50. 18.

m Phi. 2. 9.

n Is. 9. 6.

o Mat. 1. 21.

p ver. 5.

q Lu. 24. 48.

r ch. 2. 4.

s ch. 7. 54.

t ch. 2. 43.

u ch. 22. 3.

v ch. 4. 30.

Ro. 15. 19.

He. 2. 4.

w Jno. 12. 42.

x ch. 4. 21.

14 And believers were the more added
to the Lord, multitudes^b both of men
and women.)

15 Inasmuch that they brought forth
the sick β into the streets, and laid them
on beds and couches, that at the least the
shadow of Peter passing by might over-
shadow some of them.

16 There came also a multitude out of
the cities round about unto Jerusalem,
bringing sick^c folks, and them which were
vexed with unclean spirits: and they^d
were healed every one.

17 Then the high priest rose up, and
all they that were with him, (which is
the sect of the Sadducees,^e) and were
filled with γ indignation,

18 And laid their hands on the apostles,
and put them in the common prison.^f

19 But the angel of the Lord by night
opened the prison doors, and brought
them forth, and said,

20 Go, stand and speak in the temple
to the people all^g the words^h of this life.

21 And when they heard that, they en-
tered into the temple early in the morn-
ing, and taught. Butⁱ the high priest
came, and they that were with him, and
called the council together, and all the
senate of the children of Israel, and sent
to the prison to have them brought.

22 But when the officers came, and found
them not in ye prison, they returned, & told,

23 Saying, The prison truly found we
shut with all safety, and the keepers stand-
ing without before the doors: but when
we had opened, we found no man within.

24 Now when the high priest and the^j
captain of the temple and the chief priests
heard these things, they doubted of them
whereunto this would grow.

25 Then came one and told them, say-
ing, Behold, the men whom ye put in
prison are standing in the temple, and
teaching the people.

26 Then went the captain with the offi-
cers, and brought them without violence:
for they^k feared the people, lest they
should have been stoned.

27 And when they had brought them,
they set them before the council: and the
high priest asked them,

28 Saying, Did not we^l straitly com-
mand you, that ye should not teach in
this name? and, behold, ye have filled Je-
rusalem with your doctrine, and intend
to bring this man's blood^m upon us.

29 Then Peter and the other apostles
answered and said, Weⁿ ought to obey
God rather than men.

30 The God of our fathers raised up Je-
sus, whom ye slew and hanged^o on a tree.

31 Him hath God exalted^p with his
right hand to be a Prince^q and a Saviour,^r
for to give repentance to Israel, and for-
giveness of sins.

32 And we are his witnesses^s of these
things; & so is also the Holy Ghost,^t whom
God hath given to them that obey him.

33 When they heard that, they^u were cut
to the heart, and took counsel to slay them.

34 Then stood there up one in the coun-
cil, a Pharisee, named Gamaliel,^v a doc-
tor of the law, had in reputation among
all the people, and commanded to put the
apostles forth a little space;

35 And said unto them, Ye men of Is-
rael, take heed to yourselves what ye in-
tend to do as touching these men.

Πιλάτος, σὺν ἔθνεσι, καὶ λαοῖς Ἰσραὴλ,

28 Ποίησαι ὅσα ἡ χεὶρ σου καὶ ἡ βουλὴ σου προῦρισε γενέσθαι.

29 Καὶ τὰ νῦν, Κύριε, ἐπιθε ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου μετὰ παρρησίας πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου,

30 Ἐν τῷ τῇν χεὶρ σου ἐκτείνεις σε εἰς ἰάσιν, καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου πατρὸς σου Ἰησοῦ.

31 Καὶ δεηθέντων αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι· καὶ ἐπλησθήσαν ἅπαντες Πνεύματος ἁγίου, καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ μετὰ παρρησίας.

32 Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν ἡ καρδιά καὶ ἡ ψυχὴ μία· καὶ οὐδὲ εἰς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά.

33 Καὶ μεγάλη δυνάμει ἀπεδίδουν τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ· χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς. 34 Οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις ὑπῆρχεν ἐν αὐτοῖς· ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πωλῶντες ἐφέρον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομένων,

35 Καὶ ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων· διεδίδото δὲ ἐκάστῳ καθότι ἂν τις χρεοῖαν εἶχεν.

36 Ἰωσὴφ δὲ, ὁ ἐπικληθεὶς Βαρνάβας ὑπὸ τῶν ἀποστόλων, (ὃ ἔστι μεθερμηνεύμενον, υἱὸς παρακλήσεως,) Δευντίας, Κύπριος τῷ γενεῖ,

37 Ὑπάρχοντος αὐτῷ ἄγρου, πωλῶντας ἠνεγκε τὸ χρῆμα, καὶ ἔθηκε παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων.

Κεφ. ε'. V.

ΑΝΗΡ δὲ τις Ἀνανίας ὀνόματι, σὺν Σαπφείρῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, ἐπώλησε κτήμα·

2 Καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, συνειδυίας καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ· καὶ ἐνέγκας μέρος τι, παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν.

3 Εἶπε δὲ Πέτρος· Ἀνανία, διατί ἐπληρώσεν ὁ Σατανᾶς τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ νοσφίσασθαί ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου;

4 Οὐχὶ μένον, σοὶ ἔμενε, καὶ πρᾶθ' ἐν τῇ σπῇ ἐξουσία ὑπῆρχε; τί ὅτι ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις, ἀλλὰ τῷ Θεῷ.

5 Ἀκούων δὲ Ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους, πεσὼν ἐξέψυξε· καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τῶν ἀκούοντας ταῦτα.

6 Ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτὸν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν.

7 Ἐγένετο δὲ ὡς ὥρων τριῶν διάστημα, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδίῃα τὸ γεγονός, εἰσῆλθεν.

8 Ἀπεκρίθη δὲ αὐτῇ ὁ Πέτρος· Εἰπέ μοι, εἰ τοσοῦτον τὸ χωρίον ἀπέδοσθε; Ἡ δὲ εἶπε· Ναί, τοσοῦτον.

9 Ὁ δὲ Πέτρος εἶπε πρὸς αὐτήν· Τί ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ Πνεῦμα Κυρίου; ἰδοὺ οἱ πόδες τῶν θανόντων τὸν ἄνδρα σου, ἐπὶ τῇ θύρᾳ, καὶ ἐφοίσουναι σε.

10 Ἐπεσε δὲ παραχρῆμα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἐξέψυξεν· εἰσελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι εὗρον αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς.

11 Καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ' ὅλην τὴν ἐκκλησίαν, ὥς ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.

12 Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγένετο σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τῷ λαῷ πολλά· καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν ἅπαντες ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶντος.

13 Τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖς· ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός.

14 Μᾶλλον δὲ προσετίθεντο πιστεύοντες τῷ Κυρίῳ, πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν·

15 Ὡστε κατὰ τὰς πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἄσθενείς, καὶ τιθέναι ἐπὶ κλινῶν· καὶ κραββάτους, ἵνα ἐρχομένου Πέτρου κἢ ἡ σκιά ἐπισκίασιν τινὰ αὐτῶν.

16 Συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πέριξ πόλεως· εἰς Ἱερουσαλὴμ, φέροντες ἄσθενείς καὶ ὀχλομένους ὑπὸ πνευματῶν ἀκαθάρτων· οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες.

17 Ἀναστὰς δὲ ὁ Ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ, ἡ οὖσα αἵρεσις τῶν Σαδδουκαίων, ἐπλησθησαν ζήλου·

18 Καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὰς ἀποστόλους, καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρῇσι δημοσίᾳ.

19 Ἄγγελος δὲ Κυρίου διὰ τῆς νυκτὸς ἤνοιξε τὰς θύρας τῆς φυλακῆς· ἐξαγαγὼν τε αὐτούς, εἶπε·

20 Πορεύεσθε, καὶ σταθέντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης.

21 Ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄθρον εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἐδίδασκον. Παραγενόμενος δὲ ὁ Ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, συνεκάλεσαν τὸ συνέδριον, καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ· καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον, ἀχθῆναι αὐτούς.

22 Οἱ δὲ ὑπῆρται παραγενόμενοι οὐχ εὗρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ· ἀναστρέψαντες δὲ ἀπηγγείλαν,

23 Λέγοντες· Ὅτι τὸ μὲν δεσμωτήριον εὗρομεν κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ, καὶ τοὺς φύλακας ἑξῶ· ἐστῶτας πρὸ τῶν θυρῶν ἀνοίξαντες δὲ, ἔσω οὐδὲνα εὗρομεν.

24 Ὡς δὲ ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους, ὁ τε ἱερεὺς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς, διηπόρουν περὶ αὐτῶν, τί ἂν γένοιτο τοῦτο.

25 Παραγενόμενος δὲ τις ἀπηγγείλειν αὐτοῖς, λέγων· Ὅτι ἰδοὺ, οἱ ἄνδρες οὐς ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ, εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἐστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν.

26 Τότε ἀπελθόντες ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρέταις, ἦγαγεν αὐτοὺς, οὐ μετὰ βίας· ἐφοβούτο γὰρ τὸν λαόν· ἵνα μὴ λιθασθῶσιν.

27 Ἀγαγόντες δὲ αὐτοὺς ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἀρχιερεὺς,

28 Λέγων· Οὐ παραγγελία παρηγγελαμένη ὑμῖν μὴ διδόναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ; καὶ ἰδοὺ, πεπληρώκατε τὴν Ἱερουσαλὴμ τῆς διδαχῆς ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου.

29 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι εἶπον· Πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις.

30 Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἠγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλων.

31 Τούτων ὁ Θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ἔθηκε τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, δῆναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἄψιν ἁμαρτιῶν.

32 Καὶ ἡμεῖς ἔσμεν αὐτοῦ μάρτυρες τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ τὸ Πνεῦμα δὲ τὸ ἅγιον, ὃ ἔδωκεν ὁ Θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ.

33 Οἱ δὲ ἀκούσαντες διεπρίοντο, καὶ ἐβουλεύοντο ἀνελεῖν αὐτούς.

34 Ἀναστὰς δὲ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρισαῖος, ὀνόματι Γαμαλιήλ, νομοδιδάσκαλος, τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἕξω βραχὺ τί τὰς ἀποστόλους· ποίησαι·

35 Εἰπέ τε πρὸς αὐτούς· Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις· τοῖς, τί μέλλετε πράσσειν.

36 Πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θεοδᾶς, λέγων εἶναι τινα εαυτὸν, ᾧ ἡ προσε-
κυβήθη ἄριθμὸς ἀνδρῶν ὥστε τετρακοσίων·
ὃς ἀνῆρέθη, καὶ πάντες ὅσοι ἐπειθόντο αὐτῷ,
διελύθησαν, καὶ ἐγένοντο εἰς οὐδέν.

37 Μετὰ τούτων ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος,
ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς, καὶ ἀπέστησε
λαὸν ἰκανὸν ὀπίσω αὐτοῦ· κακείνος ἀπόλωτο,
καὶ πάντες ὅσοι ἐπειθόντο αὐτῷ, διεσκορ-
πίσθησαν.

38 Καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ τῶν
ἀνθρώπων τούτων, καὶ ἑάσατε! αὐτοὺς· ὅτι
ἐὰν ἡ ἐξ ἀνθρώπων ἡ βουλή ἂν αὐτῇ ἡ τὸ
ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται!

39 Εἰ δὲ ἐκ Θεοῦ ἐστιν, οὐ ἂν δύνασθε! κατα-
λῦσαι ἂν αὐτοί, μῆποτε καὶ θεομάχοι εὐρεθῆτε.

40 Ἐπεισθήσαν δὲ αὐτῷ καὶ προσκαλεσάμενοι
τοὺς ἀποστόλους, δείραντες παρήγγειλαν μὴ
λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν
αὐτούς.

41 Οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ
προσώπου τοῦ συνεδρίου, ὅτι ὑπὲρ τοῦ ὀνό-
ματος ἂν αὐτοῦ! κατηξιώθησαν ἀτιμασθῆναι.

42 Πᾶσάν τε ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ'
οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ εὐαγ-
γελλίζοντες Ἰησοῦν τὸν Χριστόν.

Κεφ. 5'. VI.

ΕΝ δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθυνόντων
τῶν μαθητῶν, ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνι-
στῶν πρὸς τοὺς Ἑβραίους, ὅτι παρεθεωροῦντο
ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χήραι αὐτῶν.

2 Προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος
τῶν μαθητῶν, εἶπον· Οὐκ ἀρεστὸν ἐστὶν
ἡμᾶς καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ,
διακονεῖν τραπέζαις.

3 Ἐπισκέψασθε οὖν, ἀδελφοί, ἄνδρας· ἐξ
ὑμῶν μαρτυρουμένους ἐπτά, πλήρεις Πνεύμα-
τος ἁγίου! καὶ σοφίας, οὓς καταστήσομεν
ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης.

4 Ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ
λόγου προσκαρτερήσομεν.

5 Καὶ ἤρρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ
πλήθους· καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα
πλήρη πίστεως καὶ Πνεύματος ἁγίου, καὶ
Φίλιππον, καὶ Πρόχορον, καὶ Νικάνορα, καὶ
Τίμωνα, καὶ Παρμενᾶν, καὶ Νικόλαον προσ-
ῆλυτον Ἀντιοχείᾳ.

6 Οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων· καὶ
προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας.

7 Καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἠῤῥαζε, καὶ ἐπληθύ-
νετο ὁ ἄριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ
σφόδρα· πολλοὶ τε ὄχλος τῶν ἱερέων ὑπήκων
τῇ πίστει.

8 Στέφανος δὲ πλήρης ἂ πίστεως! καὶ δυνάμειος
ἐποίει τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ.

9 Ἀνέστησαν δὲ τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς
τῆς λεγομένης Ἀλιβερινῶν, καὶ Κυρηναίων,
καὶ Ἀλεξανδρέων, καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας· καὶ
Ἀσίας, συζητούντες τῷ Στεφάνῳ.

10 Καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ, καὶ
τῷ πνεύματι ᾧ ἐλάλει.

11 Τότε ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας· Ὅτι
ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος ῥήματα ἂ βλάσ-
φημα! εἰς Μωσῆν καὶ τὸν Θεόν.

12 Συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσ-
βυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς· καὶ ἐπιστάντες
συνήρπασαν αὐτόν, καὶ ἤγαγον εἰς τὸ συνέδριον.

13 Ἐστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς, λέγοντας·
Ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ παύεται ῥήματα ἂ βλάσ-
φημα! λαλῶν κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου
δοῦναι! καὶ τοῦ νόμου.

14 Ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος, ὅτι Ἰησοῦς
ὁ Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον
τούτον, καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθνη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν
Μωσῆς.

15 Καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν ἅπαντες οἱ
καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ, εἶδον τὸ πρόσωπον
αὐτοῦ ὥστε πρόσωπον ἀγγέλου.

Κεφ. 5'. VII.

Εἶπε δὲ ὁ Ἀρχιερεὺς· Εἰ ὅρα! ταῦτα ἔως
ἐξέειπες;

2 Ὁ δὲ ἔφη· Ἄνδρες ἀδελφοί καὶ πατέρες,
ἀκούσατε· Ὁ Θεὸς τῆς δόξης ὤφθη τῷ πατρὶ
ἡμῶν Ἀβραάμ ὅντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ πρὶν ἢ
κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρρὰν,

3 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ἐξέλθε ἐκ τῆς γῆς
σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῖρο ἂν εἰς
γῆν! ἣν ἂν σοι δείξω.

4 Τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς Χαλδαίων, κατήκτισεν
ἐν Χαρρὰν. Κρακεῖεν, μετὰ τὸ ἀποθανεῖν
τὸν πατέρα αὐτοῦ, μετῴκησεν! αὐτὸν εἰς
τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε.

5 Καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ,
οὐδὲ βῆμα ποδῶς· καὶ ἐπηγγέλατο αὐτῷ
δοῦναι εἰς κατάσχεσιν αὐτῇν, καὶ τῷ σπέρματι
αὐτοῦ μετ' αὐτόν, οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου.

6 Ἐλάλησε δὲ οὕτως ὁ Θεός· Ὅτι ἔσται
τὸ σπέρμα αὐτοῦ πάροιθεν ἐν γῇ ἄλλοτρίᾳ,
καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώσουσιν ἐτη
τετρακόσια.

7 Καὶ τὸ ἔθνος, ᾧ ἐὰν δουλεύσωσι, κρινῶ
ἐγώ, εἶπεν ὁ Θεός· καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύ-
σονται, καὶ λατρεύσουσι μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ.

8 Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περιτομῆς· καὶ
οὕτως ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ, καὶ περιέτεμεν
αὐτόν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδοῇ· καὶ ὁ Ἰσαάκ τὸν
Ἰακώβ, καὶ ὁ Ἰακώβ τοὺς δώδεκα πατριάρχας.

9 Καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντες τὸν Ἰωσήφ
ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἡν ὁ Θεὸς μετ' αὐτῶν.

10 Καὶ ἔειπεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς ἐκ πασῶν τῶν
θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ
σοφίαν ἐναντίον Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου,
καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ' Αἴγυπτον
καὶ ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ.

11 Ἦλθε δὲ λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν γῆν Αἰγύπ-
του καὶ Χαναάν, καὶ θλίψις μεγάλη! καὶ οὐχ
εὗρισκον χορτάσματα οἱ πατέρες ἡμῶν.

12 Ἀκούσας δὲ Ἰακώβ ὅσα ἔσται ἐν Αἰγύπ-
τῳ, ἐξαπέστειλε τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶτον.

13 Καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ, ἀνεγνωρίσθη Ἰωσήφ
τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο τῷ
Φαραὼ τὸ γένος· τοῦ Ἰωσήφ!

14 Ἀποστείλας δὲ Ἰωσήφ μετεκλέαστο τὸν
πατέρα αὐτοῦ ἁ Ἰακώβ, καὶ πᾶσαν τὴν συγ-
γένειαν ἂ αὐτοῦ! ἐν ψυχαῖς ἐβδόμηκονταπέντε.

15 Κατέβη δὲ Ἰακώβ εἰς Αἴγυπτον, καὶ
ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν

16 Καὶ μετετέθησαν εἰς Συχέμ, καὶ ἐτέθησαν ἐν
τῷ μνήματι, ᾧ ὁ ὠνήσατο Ἀβραάμ! τιμῆς
ἀργυρίου παρὰ τῶν νῦν Ἑμμόρ· τοῦ Συχέμ.

17 Καθὼς δὲ ἤγγισεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγ-
γελίας ἧς ὁ ὠμοσεῖ! ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραάμ,
ἠύξησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ.

18 Ἀχρὺς οὐ ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος, ὃς οὐκ
ᾔδει τὸν Ἰωσήφ.

19 Οὗτος κατασκοφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν,
ἐκάκωσε τοὺς πατέρας ἡμῶν, τοῦ ποιεῖν
ἐκθεταὶ δὲ βρέφη αὐτῶν, εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι.

20 Ἐν ᾧ καιρῷ ἐγενήθη Μωσῆς, καὶ ἦν
ἄσπετος· τῷ Θεῷ! ὃς ἀνετάρφη μῆνας τρεῖς
ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς ἂ αὐτοῦ!

21 Ἐκτεθέντα δὲ αὐτόν, ἁνεῖλετο! αὐτὸν

36 For before these days β rose up Theudas, boasting himself to be somebody; to whom a number of men, about four hundred, joined themselves: who was slain; and all, as many as obeyed him, were scattered, and brought to nought.

37 After this man, rose up Judas of Galilee, in the days of the taxing, and drew away much people after him: he also perished; and all, even as many as obeyed him, were dispersed.

38 And now I say unto you, Refrain from these men, and let them alone: for if this counsel or this work be of men, it will come to nought:

39 But if it be of God, ye cannot overthrow it; lest haply ye be found even to fight against God.

40 And to him they agreed: and when they had called the apostles, & beaten them, they commanded m that they should not speak in the name of Jesus, and let them go.

41 And they departed from the presence of the council, rejoicing n that they were counted worthy to suffer shame for his name.

42 And daily p in the temple, and in every house, they ceased not to teach and preach Jesus Christ.

CHAP. VI.

AND in those days, when the number of the disciples was multiplied, there arose a murmuring of the Grecians q against the Hebrews, because their widows were neglected in r the daily ministration.

2 Then the twelve called the multitude of the disciples unto them, and said, It v is not reason that we should leave the word of God, and serve tables.

3 Wherefore, brethren, look y ye out among you seven men of b honest report, full of the Holy Ghost and wisdom, whom we may appoint over this business.

4 But we will z give ourselves continually to prayer, and to the ministry of the word.

5 And the saying pleased the whole multitude: and they chose Stephen, a man full a of faith and of the Holy Ghost, and Philip, b and Prochorus, and Nicanor, and Timon, and Parmenas, and c Nicolas a proselyte of Antioch:

6 Whom they set before the apostles; and when d they had prayed, they m laid their hands on them.

7 And e the word of God increased; and the number of the disciples multiplied in Jerusalem greatly; and a great company of the priests f were obedient to the faith.

8 And Stephen, full of faith and power, did great wonders and miracles among the people.

9 Then there arose certain of the synagogue, which is called the *synagogue of the Libertines*, and Cyrenians, and Alexandrians, and of them of Cilicia and of Asia, disputing with Stephen.

10 And they were not able g to resist the wisdom and the spirit by which he spake.

11 Then they suborned h men, which said, We have heard him speak blasphemous words against Moses, and against God.

12 And they stirred up the people, and the elders, and the scribes, and came upon him, and caught him, and brought him to the council.

13 And set up false witnesses, which said, This man ceaseth not to speak blasphemous words against this holy place, and the law:

A. D. 33.

β In the 3rd year before the account called A.D.

a ch. 25. 8.

b Da. 9. 26.

γ or, rites.

δ or, believed.

c Ex. 34. 30, 35.

d Lu. 13. 1, 2.

e ch. 22. 1.

f Pr. 21. 30.

Is. 8. 10.

g Mat. 15. 13.

h Job 42. 29.

i 1 Co. 1. 25.

j ch. 9. 5.

k 23. 9.

l Ge. 12. 5.

m Mat. 10. 17.

n ch. 4. 18.

o Mat. 5. 12.

p 2 Co. 12. 10.

q Pal. 1. 29.

r Ja. 1. 2.

s 1Pe. 4. 13, 16.

t Ge. 13. 15.

u 2 Ti. 4. 2.

v Ge. 15. 13, 16.

w Ex. 12. 40, 41.

x ch. 9. 29.

y 11. 20.

z ch. 4. 35.

a Ex. 3. 12.

b Ex. 18. 17.

c 26.

d Ge. 17. 9, 11.

e Ge. 21. 1, 4.

f De. 1. 13.

g Ge. 25. 26.

h Ge. 29. 32.

i &c.

j ch. 16. 2.

k 1 Ti. 3. 7, 8.

l 10.

m Ge. 37. 28.

n Ps. 105. 17.

o Ge. 39. 2, 21.

p 1 Ti. 4. 15.

q Ge. 41. 40.

r ch. 11. 24.

s ch. 8. 5, 26.

t 21. 8.

u Ge. 41. 54.

v Re. 2. 6, 15.

w l ch. 1. 24.

x 13. 3.

y m 1 Ti. 4. 14.

z 5. 22.

a 2 Ti. 1. 6.

b n Ge. 42. 1, 2.

c o ch. 12. 24.

d 19. 20.

e Is. 55. 11.

f p Ge. 45. 4, 16.

g Ps. 132. 9, 16.

h Ju. 12. 42.

i r Ge. 46. 27.

j De. 10. 22.

k s Jos. 24. 32.

l Lu. 21. 15.

m u 1 Ki. 21. 10.

n 13.

o Mat. 26. 59.

p 60.

q v Ex. 1. 7, 9.

r Ex. 1. 22.

s Ex. 2. 2, &c.

t or, fair to

u God.

14 For a we have heard him say, that this Jesus of Nazareth shall b destroy this place, and shall change the γ customs which Moses delivered us.

15 And all that sat in the council, looking stedfastly on him, saw his c face as it had been the face of an angel.

CHAP. VII.

THEN said the high priest, Are these things so?

2 And he said, Men, d brethren, and fathers, hearken; The God of glory appeared unto our father Abraham when he was in Mesopotamia, before he dwelt in Charan.

3 And said e unto him, Get thee out of thy country, and from thy kindred, and come into the land which I shall shew thee.

4 Then f came he out of the land of the Chaldeans, and dwelt in Charan: and from thence, when his father was dead, he removed him into this land, wherein ye now dwell.

5 And he gave him none inheritance in it, no not g so much as to set his foot on: yet he promised h that he would give it to him for a possession, and to his seed after him, when as yet he had no child.

6 And God spake on this wise, That i his seed should sojourn in a strange land; and that they should bring them into bondage, and entreat them evil four j hundred years.

7 And the nation to whom they shall be in bondage will I judge, said God: and after that shall they come forth, and serve k me in this place.

8 And l he gave him the covenant of circumcision: and so m Abraham begat Isaac, and circumcised him the eighth day; and Isaac n begat Jacob; and Jacob o begat the twelve patriarchs.

9 And the patriarchs, moved with p envy, sold Joseph into Egypt: but q God was with him,

10 And delivered him out of all his afflictions, and gave him favour and wisdom in the sight of Pharaoh king of Egypt; and he r made him governor over Egypt and all his house.

11 Now s there came a dearth over all the land of Egypt and Chanaan, and great affliction: and our fathers found no sustenance.

12 But t when Jacob heard that there was corn in Egypt, he sent out our fathers first.

13 And at the second time Joseph u was made known to his brethren; and Joseph's kindred was made known unto Pharaoh.

14 Then sent Joseph, and called his father Jacob to him, and all v his kindred, threescore and fifteen souls.

15 So Jacob went down into Egypt, and died, he, and our fathers,

16 And w were carried over into Sychem, and laid in the sepulchre that Abraham bought for a sum of money of the sons of Emmor the father of Sychem.

17 But when the time of the promise drew nigh, which God had sworn to Abraham, the people x grew and multiplied in Egypt,

18 Till another king arose, which knew not Joseph.

19 The same dealt subtilly with our kindred, and evil-entreated our fathers, so y that they cast out their young children, to the end they might not live.

20 In which time Moses z was born, and was exceeding fair, and nourished up in his father's house three months:

21 And when he was cast out, Pharaoh's

daughter took him up, and^a nourished him for her own son.

22 And Moses was learned in all the wisdom of the Egyptians, and^b was mighty in words and in deeds.

23 And^c when he was full forty years old, it came into his heart to visit his brethren the children of Israel.

24 And seeing one of them suffer wrong, he defended him, and avenged him that was oppressed, and smote the Egyptian :

25 For he supposed his brethren would have understood how that God by his hand would deliver them : but they understood not.

26 And the next day he shewed himself unto them as they strove, and would have set them at one again, saying, Sirs, ye are brethren ; why do ye wrong one to another ?

27 But he that did his neighbour wrong thrust him away, saying, Who made thee a ruler and a judge over us ?

28 Wilt thou kill me, as thou diddest the Egyptian yesterday ?

29 Then fled Moses at this saying ; and was a stranger in the land of Madian, where he begat two sons.

30 And^m when forty years were expired, there appeared to him in the wilderness of Mount Sina an angel of the Lord, in a flame of fire in a bush.

31 When Moses saw it, he wondered at the sight ; and as he drew near to behold it, the voice of the Lord came unto him,

32 Saying, I am the God^q of thy fathers, the God of Abraham, and the God of Isaac, and the God of Jacob. Then Moses trembled, and durst not behold.

33 Then said the Lord to him, Put^t off thy shoes from thy feet ; for the place where thou standest is holy ground.

34 I have seen, I have seen, the affliction of my people which is in Egypt, and I have heard their groaning, and am come down to deliver them. And now come, I will send thee into Egypt.

35 This Moses, whom they refused, saying, Who made thee a ruler and a judge ? the same did God send to be a ruler and a deliverer, by the hand of the^y angel which appeared to him in the bush.

36 He brought them out, after^z that he had shewed wonders and signs in the land of Egypt, and in the Red Sea, and in the wilderness, forty^e years.

37 This is that Moses which said^e unto the children of Israel, A prophet shall the Lord your God raise up unto you of your brethren, like unto me ; him^s shall ye hear.

38 This^t is he, that was in the church in the wilderness, with the angel^j which spake to him^t in the Mount Sina, and with our fathers ; who^l received^m the lively oracles to give unto us :

39 To whom our fathers would not obey, but thrust him from them, and in their hearts turned back again into Egypt,

40 Saying^u unto Aaron, Make us gods to go before us : for as for this Moses, which brought us out of the land of Egypt, we wot not what is become of him.

41 And they made a calf^v in those days, and offered sacrifice unto the idol, and rejoiced in the works of their own hands.

42 Then God turned, and gave^w them up to worship the^x host of heaven ; as it is written^y in the book of the prophets, O ye house of Israel, have ye offered to

A. D. 33.

a Ex. 2. 10.
b Lu. 24. 19.
c Ex. 2. 11, &c.
β or, who spake.
d Ex. 25. 40.
26. 30.
He. 8. 5.
γ or, Now.
e Jos. 3. 14.
δ or, having received.
f Ne. 9. 24.
Ps. 44. 2.
78. 55.
g 1 Sa. 16. 1.
h 1 Ki. 22. 7.
i 1 Ki. 6. 1, &c. 8. 20.
h ch. 17. 24.
l Ki. 8. 27.
l 1s. 66. 1, 2.
m Ex. 3. 2, &c.
n Ex. 32. 9.
Is. 48. 4.
o Le. 26. 41.
Je. 9. 26.
Ro. 2. 28, 29.
p 2 Ch. 36. 16.
1 Th. 2. 15.
q Mat. 22. 32.
He. 11. 16.
r ch. 2. 14.
s Ga. 3. 19.
t Jos. 5. 15.
Ec. 5. 1.
u ch. 5. 33.
v ch. 6. 5.
w Eze. 1. 1.
x Da. 7. 13.
y Ex. 14. 19.
Nu. 20. 16.
z Ex. VII.
XI. XIV.
a Lu. 4. 29.
He. 13. 12, 13.
b ch. 6. 13.
c Ex. 16. 35.
d ch. 8. 1, 3.
22. 20.
e ch. 3. 22.
De. 18. 15, 18.
f Ps. 31. 5.
Lu. 23. 46.
γ or, as myself.
g Mat. 17. 5.
h He. 2. 2.
i Mat. 5. 44.
Lu. 23. 34.
j Is. 63. 9.
Ga. 3. 19.
k Ex. 19. 3, 17.
l De. 5. 27, 31.
m Ro. 1. 17.
n Ro. 3. 2.
o ch. 7. 58.
p Ex. 32. 1.
q ch. 11. 19.
De. 9. 16.
Pa. 106. 19.
20.
r ch. 26. 10, 11.
Ga. 1. 13.
s Ps. 81. 12.
t De. 4. 19.
2 Ki. 17. 16.
Je. 19. 13.
u Am. 5. 25, 26.

me slain beasts, and sacrifices, by the space of forty years in the wilderness ?

43 Yea, ye took up the tabernacle of Moloch, and the star of your god Remphan, figures which ye made, to worship them : & I will carry you away beyond Babylon.

44 Our fathers had the tabernacle of witness in the wilderness, as he had appointed, β speaking unto Moses, that^d he should make it according to the fashion that he had seen.

45 Which^e also our fathers δ that came after, brought in with Jesus into the possession of the Gentiles, whom^f God drave out before the face of our fathers, unto the days of David ;

46 Who found favour^g before God, and desired^h to find a tabernacle for the God of Jacob.

47 But Solomonⁱ built him an house.

48 Howbeit,^k the Most High dwelleth not in temples made with hands ; as saith the prophet,

49 Heaven^l is my throne, and earth is my footstool : what house will ye build me ? saith the Lord : or what is the place of my rest ?

50 Hath^m not my hand made all these things ?

51 Ye stiffnecked,ⁿ and uncircumcised^o in heart and ears, ye do always resist the Holy Ghost : as your fathers did, so do ye.

52 Which^p of the prophets have not your fathers persecuted ? and they have slain them which shewed before of the coming of the Just^q One ; of whom ye have been now the betrayers and murderers :

53 Who have received the law by^r the disposition of angels, and have not kept it.

54 When they heard these things,^s they were cut to the heart, and they gnashed on him with their teeth.

55 But he, being^t full of the Holy Ghost, looked up stedfastly into heaven, and saw the glory of God, and Jesus standing on the right hand of God,

56 And said, Behold, I see the^w heavens opened, and^x the Son of man standing on the right hand of God.

57 Then they cried out with a loud voice, and stopped their ears, and ran upon him with one accord.

58 And cast^y him out of the city, and stoned him^z : and the witnesses^a laid down their clothes at a young man's feet, whose name was^b Saul.

59 And they stoned Stephen, calling upon God, and saying, Lord Jesus, receive^c my spirit !

60 And he kneeled down, and cried with a loud voice, Lord, lay^d not this sin to their charge. And when he had said this, he fell asleep.

CHAP. VIII.

AND Saul^e was consenting unto his death. And at that time there was a great persecution against the church which was at Jerusalem ; and they were all scattered^f abroad throughout the regions of Judea and Samaria, except the apostles.

2 And devout men carried Stephen to his burial, & made great lamentation over him.

3 As for Saul, he^g made havoc of the church, entering into every house, and haling men and women, committed them to prison.

4 Therefore they that were scattered abroad, went every where preaching the word.

ἡ θυγάτηρ Φαραῶ, καὶ ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ εἰς υἱόν.

22 Καὶ ἐπαιδεύθη Μωσῆς πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων· ἦν δὲ δυνατός ἐν λόγοις καὶ ἐν ἔργοις³.

23 Ὡς δὲ ἐπληροῦντο αὐτῷ τεσσαρακονταετῆς χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπισκέψασθαι τὰς ἀδελφὰς αὐτῆς τὰς υἱὰς Ἰσραὴλ.

24 Καὶ ἰδὼν τινα ἐδικοῦμενον, ἡμύνατο, καὶ ἐποίησεν ἐκδικῆσιν τῷ καταπονουμένῳ, πατάσας τὸν Αἰγύπτιον.

25 Ἐνόμιζε δὲ συνίεναι τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ ὅτι ὁ Θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν αὐτοῖς σωτηρίαν· οἱ δὲ οὐ συνῆκαν.

26 Τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὥφθη αὐτοῖς μαχομένοις, καὶ ἠσυνήλασεν⁴ αὐτοὺς εἰς εἰρήνην, εἰπὼν·⁵ Ἄνδρες, ἀδελφοί ἐστε ὑμεῖς⁶· ἵνατί ἀδικεῖτε ἀλλήλους;

27 Ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον, ὑπώσατο αὐτὸν, εἰπὼν· Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμᾶς;

28 Μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις, ὃν τρόπον ἀνείλες χθές τὸν Αἰγύπτιον;

29 Ἐφυνε δὲ Μωσῆς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ ἐγένετο πάροικος ἐν γῇ Μαδιάμ, οὗ ἐγέννησεν υἱὸς δύο.

30 Καὶ πληρωθέντων ἑτῶν τεσσαράκοντα, ὥφθη αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ ὄρους Σινᾶ ἁγ-νελος⁷ Κυρίου⁸ ἐν⁹ φλογὶ πυρός¹⁰· βάτουν.

31 Ὁ δὲ Μωσῆς ἰδὼν, ἠθάυμασε¹¹ τὸ ὄραμα¹² προσερχομένου δὲ αὐτοῦ κατανοῆσαι, ἐγένετο φωνὴ Κυρίου¹³ πρὸς αὐτόν¹⁴.

32 Ἐγὼ ὁ Θεὸς τῶν πατέρων σου, ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαάκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ.

Ἐντρομος δὲ γενόμενος Μωσῆς οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι.

33 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Κύριος· Λῦσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόπος ἐν ᾧ ἔστηκας γῆ ἁγία ἐστίν.

34 Ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν ἡκούσα, καὶ κατέβην ἐξελεῖσθαι αὐτούς· καὶ νῦν δεῦρο, ἀποστελῶ σε εἰς Αἰγύπτον.

35 Τῶτον τὸν Μωσὴν ὃν ἠρνήσαντο, εἰπόντες, Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν, τοῦτον ὁ Θεὸς ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν ἀπέ-στειλεν¹⁵ ἐν¹⁶ χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ.

36 Οὗτος ἐξήγαγεν αὐτούς, ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν γῇ¹⁷ Αἰγύπτου¹⁸, καὶ ἐν ἐρυθρῇ θαλάσσῃ, καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐτῆ τεσσαράκοντα.

37 Οὗτος ἐστὶν ὁ Μωσῆς ὁ εἰπὼν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ· Προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει ὁ Κύριος¹⁹ ὁ Θεὸς ὁ υἱὸν²⁰ ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ²¹· αὐτοῦ ἀκούσεσθε²²!

38 Οὗτός ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ, μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ, καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν²³ ὃς ἐδέξατο λόγια ζῶντα, δίδοναι ἡμῖν²⁴.

39 Ὡς οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν, ἀλλ' ὑπώσαντο, καὶ ἐστρά-ψαν ταῖς καρδαίαις αὐτῶν εἰς Αἰγύπτον.

40 Εἰπόντες τῷ Ἀαρὼν· Ποίησον ἡμῖν θεοὺς οἱ προπορεύονται ἡμῖν²⁵· ὁ γὰρ Μωσῆς ἄστος οὐκ ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἶδαμεν τί γέγονεν αὐτῷ.

41 Καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκεί-ναις, καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ, καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν.

42 Ἐστρεψε δὲ ὁ Θεός, καὶ παρέδωκεν αὐτὸς λατρεύειν τῇ στρατίᾳ τοῦ οὐρανοῦ, καθὼς γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν· Μὴ σφά-

για καὶ θυσίας προσηγάτε μοι ἔτη τεσσαρά-κοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος Ἰσραὴλ;

43 Καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολόχ, καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν²⁶· Ῥεμφάν²⁷, τοὺς τύπους οὓς ἐποίησατε προσκυνεῖν αὐτοῖς²⁸· καὶ μετοικίω ὑμᾶς ἐπέκεινα Βαβυλῶνος.

44 Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν²⁹ ἐν³⁰ τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διατάξαι ὁ λαλῶν τῷ Μωσῇ, ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον ὃν ἐώρακεν³¹.

45 Ἦν καὶ ἐπιγαγοντιαδεξάμενοι οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέσει τῶν ἐθνῶν, ὡν ἔξωθεν ὁ Θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων ἡμῶν ἕως τῶν ἡμερῶν Δαβὶδ³².

46 Ὃς εὑρε χάριν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ ἠτήσθη οὐ εἰρήνισεν σκῆνωμα τῷ Θεῷ Ἰακώβ.

47 Σολομὼν δὲ ὠκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον.

48 Ἀλλ' οὐχ ὁ ὕψιστος ἐν χειρὸς ποιήτοις³³ ναοῖς³⁴ κατοικεῖ, καθὼς ὁ προφήτης λέγει·

49 Ὁ οὐρανὸς μοι θρόνος, ὃ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου³⁵· ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετέ μοι; λέγει Κύριος³⁶· ἢ τίς τόπος τῆς κατα-παύσεώς μου;

50 Οὐχὶ ἡ χεὶρ μου ἐποίησε ταῦτα πάντα;

51 Σκληροπράχνηλοι, καὶ ἀπερίτμητοι τῇ καρδίᾳ καὶ τοῖς σῖνι, ὑμεῖς ἀεὶ τῷ Πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀντιπίπτετε³⁷ ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν, καὶ ὑμεῖς.

52 Τίνα τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίδασκεν οἱ πατέρες ὑμῶν, καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγγέλαντας περὶ τῆς ἐλευθεύσεως τοῦ δικαίου, οὐ νῦν ὑμεῖς προδοταὶ καὶ φονεῖς γεγέννησθε³⁸.

53 Οἵτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς ἀγγέλων, καὶ οὐκ ἐφύλαξάτε.

54 Ἀκούοντες δὲ ταῦτα, διεπρίοντο ταῖς καρδαίαις αὐτῶν, καὶ ἐβρυχον τοὺς ὀδόντας ἐπ' αὐτόν.

55 Ὑπάρχοντες δὲ πλήρεις Πνεύματος ἁγίου, ἀνένους εἰς τὸν οὐρανόν, εἶδε δόξαν Θεοῦ, καὶ Ἰησοῦν ἐστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ.

56 Καὶ εἶπεν· Ἰδοὺ, θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς ἀνεφωγμένους, καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἐστῶτα τοῦ Θεοῦ.

57 Κράζαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ, συνέσχον τὰ ὦτα αὐτῶν, καὶ ὤρμησαν ὀμοθυμαδὸν ἐπ' αὐτόν.

58 Καὶ ἐκβαλόντες ἔξω τῆς πόλεως, ἐλιθο-βόλουν³⁹· καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθνητο τὰ ἱμάτια αὐτῶν παρὰ τοὺς πόδας νεανίου καλουμένου Σαῦλον.

59 Καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν Στέφανον, ἐπικα-λούμενον καὶ λέγοντα· Κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου.

60 Θεὸς δὲ τὰ γόνατα, ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ· Κύριε, μὴ στήσης αὐτοὺς τὴν ἁμαρτίαν ταύ-την. Καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἐκοιμήθη.

Κεφ. ν'. VIII.

ΣΑΥΛΟΣ δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναίρεσει αὐτοῦ. Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ δι-ωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις⁴⁰ πάντες τε διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰουδαίας καὶ Σαμαρείας, πλὴν τῶν ἀποστόλων.

2 Συνεκόμισαν δὲ τὸν Στέφανον ἄνδρες εὐλα-βεῖς, καὶ ἐποίησαντο κοπετοὶ μέγαν ἐπ' αὐτῷ.

3 Σαῦλος δὲ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλησίαν κατὰ τοὺς οἴκους εἰσπορευόμενος, σὺν τῷ ἄνδρᾳ καὶ γυναικί, παρεδίδου εἰς φυλακὴν.

4 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διήλθον, εὐαγ-γελιζόμενοι τὸν λόγον.

5 Φίλιππος δὲ κατελθὼν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας, ἐκήρυσεν αὐτοῖς τὸν Χριστόν.

6 Προσερχόν τε οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέπειν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει.

7 Ὁ πολλὸν γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα, βοῶντα μεγάλη φωνῇ, ἔξήρχετο· πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ ἑθεραπεύθησαν.

8 Καὶ ἐγένετο χαρὰ μεγάλη ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ.

9 Ἀνὴρ δὲ τις ὀνόματι Σίμων προῦπήρχεν ἐν τῇ πόλει μαγεύων καὶ ἐξίσταν ἐν τοῖς τῆς Σαμαρείας, λέγων εἶναι τινα ἑαυτὸν μέγαν,

10 Ὡς προσείχον πάντες ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, λέγοντες· Οὗτός ἐστιν ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ ἡ μεγάλη.

11 Προσερχόν δὲ αὐτῷ, διὰ τὸ ἱκανῶ χρόνῳ ταῖς μαγείαις ἐξεστακέναι αὐτοὺς.

12 Ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ, τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ ὀνόματος ὁ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες.

13 Ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς ἐπίστευσε, καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ θεωρῶν τε τὰ σημεῖα καὶ δυνάμεις μεγάλας γινόμενάς, ἐξίστατο.

14 Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱερουσολύμοις ἀποστολοὶ ὅτι δέδεκται ἡ Σαμάρεια τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην.

15 Οἵτινες καταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν, ὥπως λάβωσι Πνεῦμα ἅγιον.

16 Ὁ οὖν γὰρ ἦν ἐπ' ἑδνὲν αὐτῶν ἐπιπεπτωκὸς, μόνον δὲ βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

17 Τότε ἐπετίθουν τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτοὺς, καὶ ἐλάμβανον Πνεῦμα ἅγιον.

18 Θεασάμενος ἡ δὲ Σίμων ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδεται τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, προσήνεγκεν αὐτοῖς χρημάτων,

19 Λέγων· Δότε καὶ μοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα ὡς ἐν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας, λαμβάνῃ Πνεῦμα ἅγιον.

20 Πέτρος δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν· Τὸ ἀργυρίον σου σὺν εἰν εἰς ἀπόλειαν, ὅτι τὴν δωρεάν τοῦ Θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρημάτων κτᾶσθαι.

21 Οὐκ ἔστι σοι μερίς οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ ταύτῃ· ἡ γὰρ καρδιά σου οὐκ ἔστιν εὐθεία ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

22 Μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης, καὶ δέηθι τοῦ Θεοῦ, εἰ ἄρα ἀφεθήσεται σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου.

23 Εἰς γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὥς σε ὄντα.

24 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπε· Δείθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν Κύριον, ὥπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὡς ἐν εἰρήκατε.

25 Οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι, καὶ λαλήσαντες τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ, πολλὰς τε κώμας τῶν Σαμαρειτῶν εὐηγγελίσαντο.

26 Ἀγγελος δὲ Κυρίου ἐλάλησε πρὸς Φίλιππον, λέγων· Ἀνάστηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν, ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Γάζαν· αὕτη ἐστὶν ἔρημος.

27 Καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ Αἰθιοπῶν εὐνοῦχος, δυνάστης Κανδάκης τῆς βασιλείας Αἰθιοπίας, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γῆς αὐτῆς, ὃς ἐληλύθει προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλὴμ,

28 Ἦν τε ὑποστρέφων, καὶ καθήμενος ἐπὶ τῷ ἅρματός αὐτοῦ, καὶ ἀνεγίνωσκε τὸν προφήτην Ἠσαΐαν.

29 Εἶπε δὲ τὸ Πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ· Πρόσελθε, καὶ κολλήθητι τῷ ἅρματι ταύτῃ.

30 Προσδραμών δὲ ὁ Φίλιππος ἤκουσεν αὐτῆς ἀγαγινώσκοντος τὸν προφήτην Ἠσαΐαν, καὶ εἶπεν· Ἀρὰ γε γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις;

31 Ὁ δὲ εἶπε· Πῶς γὰρ ἂν δυναίμην, εἰ μὴ τίς ὡδήγησέ με; Παρεκάλεσέ τε τὸν Φίλιππον ἀναβάντα καθίσαι σὺν αὐτῷ.

32 Ἡ δὲ περὶ οὐχί τῆς γραφῆς ἦν ἀνεγίνωσκεν, ἦν αὐτῷ· Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἵχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτὸν ἀφώνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ.

33 Ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ ἡ κρίσις αὐτοῦ ἦρθη· τὴν δὲ γενεάν αὐτοῦ τίς διηγήσεται; ὅτι αἵρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ.

34 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ Φιλίππῳ, εἶπε· Δέομαί σου, περὶ τίνος ὁ προφήτης λέγει ταῦτα; περὶ ἐαυτοῦ, ἢ περὶ ἑτέρου τίνος;

35 Ἀντίσας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης, ἐξηγησάμενος αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν.

36 Ὡς δὲ ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδὸν, ἦλθον ἐπὶ τι ὕδωρ· καὶ φησιν ὁ εὐνοῦχος· Ἰδοὺ ὕδωρ· τί κωλύει με βαπτισθῆναι;

37 Εἶπε δὲ ὁ Φίλιππος· Εἰ πιστεύεις ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, ἔξεστιν. Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε· Πιστεύω τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ εἶναι τὸν Ἰησοῦν Χριστόν.

38 Καὶ ἐκέλευσε στήναι τὸ ἅρμα· καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι εἰς τὸ ὕδωρ, ὃ, τε Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος· καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν.

39 Ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατος, Ὁ Πνεῦμα Κυρίου ἤρπασε τὸν Φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν αὐτόν οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος· ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων.

40 Φίλιππος δὲ εὐρέθη εἰς Ἀζωτὸν· καὶ διερχόμενος εὐηγγελίζετο τὰς πόλεις πάσας, ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς Καισάρειαν.

Κεφ. θ'. ΙΧ.

Ο ΔΕ Σαῦλος ἐτι ἐμπνέων ἀπειλεῖν καὶ φόνον εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Κυρίου, προσελθὼν τῷ Ἀρχιερεῖ,

2 Ἠτήρησεν παρ' αὐτοῦ ἐπιστολάς εἰς Δαμασκὸν πρὸς τὰς συναγωγὰς, ὥπως εἴαν τινες εὕρῃ τῆς ὁδοῦ ὄντας ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς Ἱερουσαλὴμ.

3 Ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι, ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίξιν τῇ Δαμασκῷ· καὶ ἐξαίφνης περιήστραψεν αὐτόν φῶς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ.

4 Καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν, ἤκουσε φωνὴν λέγονσαν αὐτῷ· Σαῦλ, Σαῦλ, τί με διώκεις;

5 Εἶπε δὲ· Τίς εἰ, Κύριε; Ὁ δὲ Κύριος εἶπεν· Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις· σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λατίζεις.

6 Τρέμων τε καὶ θαμβῶν εἶπε· Κύριε, τί με θέλεις ποιῆσαι; Καὶ ὁ Κύριος πρὸς αὐτόν· Ἀνάστηθι· καὶ εἰσελθε εἰς τὴν πόλιν, καὶ λαλήθησεται σοι τί σε δεῖ ποιεῖν.

7 Οἱ δὲ ἄνδρες οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ, εἰστήκεισαν ἐννεοί, ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς, μηδὲνα δὲ θεωροῦντες.

8 Ἠγέρθη δὲ ὁ Σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς· ἀνεφεγμένον δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, οὐδένα ἐβλεπε· χειραγωγούμενος δὲ αὐτόν, εἰσῆγαγον εἰς Δαμασκόν.

9 Καὶ ἡν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων· καὶ οὐκ ἔφαγεν, οὐδὲ ἐπιεν.

10 Ἦν δὲ τις μαθητὴς ἐν Δαμασκῷ ὀνόματι

5 Then Philip^a went down to the city of Samaria, and preached Christ unto them.

6 And the people with one accord^b gave heed unto those things which Philip spake, hearing^d and seeing the miracles which he did.

7 For^c unclean spirits, crying with loud voice, came out of many that were possessed with them: and many taken with palsies,^e and that were lame,^f were healed.

8 And there was great joy in that city.

9 But there was a certain man, called Simon, which beforetime in the same city used sorcery,^g and bewitched the people of Samaria, giving out^h that himself was some great one:

10 To whomⁱ they all gave heed, from the least to the greatest, saying, This man is the great power of God.

11 And to him they had regard, because that of long time he had bewitched^j them with sorceries.

12 But when they believed^k Philip preaching the things^l concerning the kingdom of God, and the name of Jesus Christ, they were baptized, both men and women.

13 Then Simon himself believed also: and when he was baptized, he continued with Philip, and wondered, beholding the^m miracles and signs which were done.

14 Now when the apostles which were at Jerusalem heard that Samaria had received the word of God, they sent unto them Peter and John:

15 Who, when they were come down, prayed for them, that they might receive the Holy Ghost:

16 (For as yetⁿ he was fallen upon none of them; only they were^j baptized in the name of the Lord Jesus.)

17 Then laid^o they their hands on them, and they received the Holy Ghost.

18 And when Simon saw, that through laying on of the apostles' hands the Holy Ghost was given, he offered them^p money,

19 Saying, Give me also this power, that on whomsoever I lay hands, he may receive the Holy Ghost.

20 But Peter said unto him, Thy money perish with thee, because^q thou hast thought that the gift^r of God may be purchased with money.

21 Thou hast neither part^s nor lot in this matter: for^t thy heart is not right in the sight of God.

22 Repent therefore of this thy wickedness; & pray God, if^u perhaps the thought of thine heart may be forgiven thee:

23 For I perceive that thou art in the gall of bitterness,^v and in the bond^w of iniquity.

24 Then answered Simon, and said, Pray^x ye to the Lord for me, that none of these things which ye have spoken come upon me.

25 And they, when they had testified and preached the word of the Lord, returned to Jerusalem, and preached the gospel in many villages of the Samaritans.

26 And the angel of the Lord spake unto Philip, saying, Arise, and go toward the south, unto the way that goeth down from Jerusalem unto Gaza,^y which is desert.

27 And he arose and went: and, behold, a man of Ethiopia,^z an^{aa} eunuch of great authority under Candace queen of the Ethiopians, who had the charge of all her treasure, and had come^{ab} to Jerusalem for to worship,

A. D. 31.

a ch. 6. 5.

b 2Ch. 30. 12.

c Is. 65. 24.

Ho. 6. 3.

d Jn. 4. 41, 42.

e Mar. 16. 17.

f Mat. 13. 23,

51.

Ep. 5. 17.

g Ro. 10. 14.

h Ps. 25. 9.

i ch. 9. 33, 34.

Mar. 2. 3, 11.

k Mat. 11. 5.

l Is. 53. 7, 8.

m ch. 13. 6.

Re. 22. 15.

n ch. 5. 36.

2Ti. 3. 2, 5

o 2Co. 11. 19.

p Ga. 3. 1.

q ver. 37.

r ch. 2. 41.

s Lu. 24. 27.

t ch. 18. 28.

u ch. 10. 47.

β signs and

great mi-

racles.

v ver. 12.

Mar. 16. 16.

w Jn. 11. 27.

1 Co. 12. 3.

1 Jn. 4. 15.

x ch. 19. 2.

y ch. 2. 38.

10. 48.

19. 5, 6.

1 Co. 1. 13.

z 1 Ki. 18. 12.

Eze. 3. 12, 14.

a ch. 6. 6.

He. 6. 2

b Ps. 119. 14,

111.

c 1 Ti. 6. 5.

d ch. 8. 3.

Ga. 1. 13.

e 2Ki. 5. 16, 16.

Mat. 10. 8.

f ch. 10. 45.

11. 17.

γ the way.

g Jos. 22. 25.

h Ps. 78. 36, 37.

Eze. 14. 3.

i 1 Co. 15. 8.

k Da. 4. 27.

2 Ti. 2. 25.

l Je. 4. 18.

He. 12. 15.

m Ps. 116. 16.

Pr. 5. 22.

Is. 28. 22.

n Mat. 25. 40,

45.

o Ex. 8. 8.

Nu. 21. 7.

1 Ki. 13. 6.

Job 42. 8.

Ja. 5. 16.

p ch. 5. 39.

q ch. 16. 30.

r Da. 10. 7.

s Jos. 15. 47.

t Zep. 3. 10.

u Is. 56. 3. 5.

v 2 Ch. 6. 32,

33.

28 Was returning; and, sitting in his chariot, read Esaias the prophet.

29 Then^c the Spirit said unto Philip, Go near, and join thyself to this chariot.

30 And Philip ran thither to him, and heard him read the prophet Esaias, and said, Understandest^f thou what thou redest?

31 And he said, How^g can I, except some man should guide^h me? And he desired Philip that he would come up and sit with him.

32 The place of the scripture which he read was this,ⁱ He was led as a sheep to the slaughter; and like a lamb dumb before his shearer, so opened he not his mouth:

33 In his humiliation his judgment was taken away: and who shall declare his generation? for his life is taken from the earth.

34 And the eunuch answered Philip, and said, I pray thee, of whom speaketh the prophet this? of himself, or of some other man?

35 Then Philip opened his mouth, and began^j at the same scripture, and^k preached unto him Jesus.

36 And as they went on their way, they came unto a certain water: and the eunuch said, See, here is water; what doth^l hinder me to be baptized?

37 And Philip said, If^m thou believest with all thine heart, thou mayest. And he answered and said, Iⁿ believe that Jesus Christ is the Son of God.

38 And he commanded the chariot to stand still: and they went down both into the water, both Philip and the eunuch; and he baptized him.

39 And when they were come up out of the water, the Spirit of the Lord^o caught away Philip, that the eunuch saw him no more: and he went on his way rejoicing.^b

40 But Philip was found at Azotus: and passing through, he preached in all the cities, till he came to Caesarea.

CHAP. IX.

AND Saul, yet^d breathing out threatenings and slaughter against the disciples of the Lord, went unto the high priest,

2 And desired of him letters to Damascus to the synagogues, that, if he found any of^e this way, whether they were men or women, he might bring them bound unto Jerusalem.

3 And^f as he journeyed, he came near Damascus: and suddenly there shined round about him a light from heaven:

4 And he fell to the earth, and heard a voice saying unto him, Saul, Saul, why persecutest thou me?^g

5 And he said, Who art thou, Lord? And the Lord said, I am Jesus, whom thou persecutest: it is hard for thee to kick^h against the pricks.

6 And he trembling and astonished, said, Lord, whatⁱ wilt thou have me to do? And the Lord said unto him, Arise, and go into the city, and it shall be told thee what thou must do.

7 And the men which journeyed with him stood speechless, hearing a voice, but^j seeing no man.

8 And Saul arose from the earth; and when his eyes were opened, he saw no man: but they led him by the hand, and brought him into Damascus.

9 And he was three days without sight, and neither did eat nor drink.

10 And there was a certain disciple

at Damascus, named Ananias;^a and to him said the Lord in a vision, Ananias. And he said, Behold, I *am here*, Lord.

11 And the Lord *said* unto him, Arise, & go into the street which is called Straight, & inquire in the house of Judas for *one* called Saul, of Tarsus: for, behold, he prayeth,

12 And hath seen in a vision a man named Ananias coming in, and putting *his* hand on him, that he might receive *his* sight.

13 Then Ananias answered, Lord, I have heard by many of this man,^e how much evil he hath done to thy saints at Jerusalem:

14 And here *he*^f hath authority from the chief priests to bind all that call *to* on thy name.

15 But the Lord said unto him, Go thy way: for *i* he is a chosen vessel unto me, to bear my name before *k* the Gentiles, and kings,^g and the *m* children of Israel:

16 For I will shew him how great things he must suffer *n* for my name's sake.

17 And Ananias went his way, and entered into the house; and putting *o* his hands on him, said, Brother Saul, the Lord, *even* Jesus, that appeared unto thee in the way as thou camest, hath sent me, that thou mightest receive *p* thy sight, and *q* be filled with the Holy Ghost.

18 And immediately there fell from his eyes as it had been scales; and he received sight forthwith, & arose, and was baptized.

19 And when he had received meat, he was strengthened. Then was Saul certain days with the disciples which were at Damascus.^r

20 And straightway he preached Christ in the synagogues, that he is the Son of God.

21 But all that heard *him* were *v* amazed, & said, Is not this *he*^w that destroyed them which called on this name in Jerusalem, & came hither for that intent, that he might bring them bound unto the chief priests?

22 But Saul increased the more in strength,^y and confounded the *z* Jews which dwelt at Damascus, proving that this is very Christ.

23 And after that many days were fulfilled, the Jews took counsel *c* to kill him.

24 But their laying await was known of Saul. And they watched *d* the gates day and night, to kill him.

25 Then the disciples took him by night, and let *e* him down by the wall, in a basket.

26 And when Saul was come *f* to Jerusalem, he assayed to join himself to the disciples: but they were all afraid of him, and believed not that he was a disciple.

27 But Barnabas *g* took him, and brought *him* to the apostles, and declared unto them how he had seen the Lord in the way, and that he had spoken to him, and how he had preached boldly *h* at Damascus in the name of Jesus.

28 And he was with them coming in and going out at Jerusalem.

29 And he spake boldly in the name of the Lord Jesus, and disputed against the Grecians: but *i* they went about to slay him.

30 Which when the brethren knew, they brought him down to Cesarea, and sent him forth to Tarsus.

31 Then *j* had the churches rest^l throughout all Judea and Galilee and Samaria, and were edified;^m and walking *n* in the fear of the Lord, and in the comfort^o of the Holy Ghost, were multiplied.^p

A. D. 35.

a ch. 22. 12.

b ch. 3. 6, 16.

c 4. 10.

d 1 Ch. 5. 16.

e ch. 11. 21.

f 2 Co. 3. 16.

g 1 Ti. 1. 13.

h or, *Doe*,

or, *Roe*.

i ver. 21.

j 1 Ti. 2. 10.

k Tit. 2. 7, 14.

l 1 Co. 1. 2.

m 2 Ti. 2. 22.

n ch. 13. 2.

o Ro. 1. 1.

p 1 Co. 15. 10.

q Ga. 1. 15.

r Ep. 3. 7, 8.

s Ro. 11. 13.

t Ga. 2. 7, 8.

u ch. 25. 13, &c.

v mch. 23. 17, &c.

w ch. 20. 23.

x 2 Co. 11. 23.

y 27.

z 2 Ti. 1. 11, 12.

o ch. 8. 17.

γ or, *be*

grieved.

p ch. 2. 4.

q Ec. 9. 10.

r Mat. 9. 25.

s Mar. 5. 41.

42.

Jno. 11. 43.

t ch. 26. 20.

Ga. 1. 17.

u 1 Ki. 17. 23.

v Ga. 1. 13, 23.

w ch. 8. 3.

x Jno. 12. 11.

y Ps. 84. 7.

z ch. 18. 28.

a ch. 8. 2.

22. 12.

b Ec. 7. 18.

c ch. 23. 12.

25. 3.

d ch. 18. 8.

Ge. 18. 19.

Ps. 101. 2, 7.

e Ps. 41. 1.

f Ps. 119. 2.

Pr. 2. 3, 5.

g 2 Co. 11. 26.

&c.

Ps. 21. 11.

37. 32, 35.

h He. 1. 14.

i Jos. 2. 15.

k Ga. 1. 18.

l Is. 45. 19.

m ch. 4. 36.

n ch. 9. 43.

o ch. 11. 14.

p ver. 20, 22.

q ver. 23.

r ch. 8. 1.

Zec. 9. 1.

s Ps. 94. 13.

t ch. 11. 5, &c.

u Ro. 14. 19.

v Ps. 86. 11.

w Col. 1. 10.

x Jno. 14. 16.

17.

y Zec. 8. 20.

22.

32 And it came to pass, as Peter passed throughout all *quarters*, he came down also to the saints which dwelt at Lydda.

33 And there he found a certain man named Eneas, which had kept his bed eight years, and was sick of the palsy.

34 And Peter said unto him, Eneas, Jesus Christ maketh *b* thee whole; arise, & make thy bed. And he arose immediately.

35 And all that dwelt in Lydda and *c* Saron saw him, and turned *d* to the Lord.

36 Now there was at Joppa a certain disciple named Tabitha, which by interpretation is called *e* Dorcas: this woman was full *f* of good works and alms-deeds which she did.

37 And it came to pass in those days, that she was sick, and died: whom, when they had washed, they laid *her* in an upper chamber.

38 And forasmuch as Lydda was nigh to Joppa, and the disciples had heard that Peter was there, they sent unto him two men, desiring *him* that he would not *g* delay to come to them.

39 Then Peter arose, and went with them. When he was come, they brought him into the upper chamber: and all the widows stood by him weeping, and shewing the coats and garments which Dorcas made, while *h* she was with them.

40 But Peter put *i* them all forth, and kneeled down, and prayed; and turning *him* to the body, said, Tabitha,^j arise. And she opened her eyes: and when she saw Peter, she sat up.

41 And he gave *her* his hand, and lifted her up, and when he had called the saints and widows, he *k* presented her alive.

42 And it was known throughout all Joppa; and *l* many believed in the Lord.

43 And it came to pass, that he tarried many days in Joppa, with one Simon a tanner.

CHAP. X.

THERE was a certain man in Cesarea, called Cornelius, a centurion of the band called the Italian *band*;

2 A devout^a man, & one that feared *b* God with all *c* his house, which gave much alms to the people, and prayed *d* to God alway.

3 He saw in a vision evidently, about the ninth hour of the day, an angel *e* of God coming in to him, and saying unto him, Cornelius.

4 And when he looked on him, he was afraid, and said, What is it, Lord? And he said unto him, Thy prayers and thine alms are come up for a memorial *f* before God.

5 And now send men to Joppa, and call for *one* Simon, whose surname is Peter:

6 He lodgeth with one Simon *g* a tanner, whose house is by the sea side: he shall tell thee *h* what thou oughtest to do.

7 And when the angel which spake unto Cornelius was departed, he called two of his household servants, and a devout soldier of them that waited on him continually;

8 And when he had declared all *these* things unto them, he sent them to Joppa.

9 On the morrow, as they went on their journey, and drew nigh unto the city, Peter went *i* up upon the house-top to pray, about the sixth hour:

10 And he became very hungry, and would have eaten: but while they made ready, he fell into a trance,

Ἄνανίας, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Κύριος ἐν ὁράματι· Ἄνανια. Ὁ δὲ εἶπεν· Ἰδὼ ἐγὼ, Κύριε.

11 Ὁ δὲ Κύριος πρὸς αὐτὸν· Ἀναστάς πορεύθητι ἐπὶ τὴν πόλιν τὴν καλουμένην Εὐθείαν, καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα Σαῦλον ὀνόματι, Ταρσέα· ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται·

12 Καὶ εἶδεν ὁ ὁράματι· ἄνδρα ὀνόματι Ἀνανίαν εἰσελθόντα, καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ χεῖρα, ὥπως ἀναβλέψῃ.

13 Ἀπεκρίθη δὲ ὁ ὁ Ἀνανίας· Κύριε, ἀκήκοα ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ ἐποίησε τοῖς ἁγίοις σου ἐν Ἱερουσαλὴμ.

14 Καὶ ὡς ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν Ἀρχιερέων, δῆσαι πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά σου.

15 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Κύριος· Πορεύου, ὅτι σκέως ἐκλογῆς μοι ἐστὶν οὗτος, τοῦ βασιτάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν, καὶ βασιλείων, νῦν τε Ἰσραὴλ.

16 Ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν.

17 Ἀπῆλθε δὲ Ἀνανίας, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν· καὶ εἶπε ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας, καὶ εἶπεν· Σαῦλ ἀδελφε, ὁ Κύριος ἀπέσταλκέ με (Ἰησοῦς)· ὁ ὀφθεῖς σοι ἐν τῇ ὁδῷ ἧ ἤρχου· ὥπως ἀναβλέψῃς, καὶ πλησθῇς Πνεύματος ἁγίου.

18 Καὶ εὐθέως ἀπέπεσον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ὥσπερ λεπίδες, ἀνέβλεψεν τε καὶ παραχρῆμα· καὶ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἐβραπίσθη.

19 Καὶ λαβὼν τροφήν, ἐνίσχυσεν. Ἐγένετο δὲ ὁ Σαῦλος· μετὰ τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάς.

20 Καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἐκήρυσσε τὸν Χριστὸν, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

21 Ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες, καὶ ἔλεγον· Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορθήσας ἐν Ἱερουσαλὴμ τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τῆτο· καὶ ὡς ἐν τούτῳ ἐληλύθει ἵνα δεδεμένους αὐτοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς Ἀρχιερεῖς;

22 Σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνεδυναμοῦτο, καὶ συνένηεν τοὺς Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Δαμασκῷ, συμβιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός.

23 Ὡς δὲ ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνελθόντες οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν.

24 Ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν· παρετήρουν τε· τὰς πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτός, ὥπως αὐτὸν ἀνέλωσι.

25 Λαβόντες δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ νυκτός, καθέκων διὰ τῶν τευχῶν, χαλασάντες ἐν σπυρίδι.

26 Παραγενόμενος δὲ ὁ Σαῦλος· εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἐπειράτο κολλᾶσθαι τοῖς μαθηταῖς· καὶ πάντες φοβοῦντο αὐτόν, μὴ πιστεύοντες ὅτι ἐστὶ μαθητῆς.

27 Βαρνάβας δὲ ἐπιλαβόμενος αὐτόν, ἥγαγε πρὸς τοὺς ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδε τὸν Κύριον, καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν Δαμασκῷ ἐπαρρήσιατο ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ.

28 Καὶ ἦν μετ' αὐτῶν εἰσπορευόμενος καὶ ἐκπορευόμενος ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ παρήρσιζόμενος ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

29 Ἐλάλει τε καὶ συνέζητει πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς· οἱ δὲ ἐπεχείρουν αὐτὸν ἀνελεῖν.

30 Ἐπληρόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατηγάγον αὐτὸν εἰς Καισάρειαν, καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν εἰς Ταρόν.

31 Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι· καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας· εἶχον· εἰρήνην, καὶ οἰκοδομοῦμεναι καὶ πορευόμεναι· τῷ φόβῳ τοῦ Κυρίου, καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐπληθύνοντο.

32 Ἐγένετο δὲ Πέτρον, διερχόμενον διὰ πάντων, κατελθεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς κατοικοῦντας Λύδαν.

33 Εὗρε δὲ ἐκεῖ ἀνθρώπον τινα Αἰνέαν ὀνόματι, ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ κατακείμενον ἐπὶ κρεβάτι, ὃς ἦν παραλελυμένος.

34 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος· Αἰνέα, ἱσταί σε Ἰησοῦς ὁ Χριστός· ἀνάστηθι, καὶ στρώσον σεαυτὸν. Καὶ εὐθέως ἀνέστη.

35 Καὶ εἶδον αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες Λύδαν καὶ τὸν Σαβανᾶν, οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν Κύριον.

36 Ἐν Ἰόππῃ δὲ τις ἦν μαθήτρια ὀνόματι Ταβιθᾶ, ἡ διερμηνευομένη λέγεται Δορκάς· αὕτη ἦν πλήρης ἀγαθῶν ἔργων καὶ ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει.

37 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσαν αὐτὴν ἀποθανεῖν· λούσαντες δὲ αὐτὴν ἔθηκαν ἐν ὑπερώφ.

38 Ἐγγὺς δὲ οὖσης Λύδης τῇ Ἰόππῃ, οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντες ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν δύο ἄνδρας· πρὸς αὐτόν, παρακαλοῦντες μὴ ὀκνησαὶ διελθεῖν ἕως αὐτῶν.

39 Ἀναστάς δὲ Πέτρος συνῆλθεν αὐτοῖς· ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον ἐπὶ τὸ ὑπερώφ, καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι, καὶ ἐπιδεικνύμεναι χιτῶνας καὶ ἱμάτια ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν οὕσα ἡ Δορκάς.

40 Ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ Πέτρος, θεὸς τὰ γόνατα, προσεύξατο· καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα, εἶπε· Ταβιθᾶ, ἀνάστηθι. Ἡ δὲ ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς αὐτῆς, καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον, ἀνεκάθισε.

41 Δόνς δὲ αὐτῇ χεῖρα, ἀνέστησεν αὐτὴν· φωνήσας δὲ τοὺς ἁγίους, καὶ τὰς χήρας, παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν.

42 Γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ' ὅλης τῆς Ἰόππης· καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν ἐπὶ τὸν Κύριον.

43 Ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἱκανὰς μεῖναι αὐτὸν ἐν Ἰόππῃ παρὰ τινι Σίμωνι βυρσεῖ.

Κεφ. ι'. X.

ΑΝΗΡ δὲ τις ἦν ἐν· Καισαρείᾳ ὀνόματι Κορνήλιος, ἐκατοντάρχης ἐκ σιρίων τῆς καλουμένης Ἰταλικῆς,

2 Εὐσεβὴς καὶ φοβούμενος τὸν Θεόν, σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν τε ἐλεημοσύνας πολλὰς τῷ λαῷ, καὶ δεόμενος τοῦ Θεοῦ διαπαντός.

3 Εἶδεν ἐν ὁράματι φανερώς, ὥσπερ ὦραν ἐννάτην τῆς ἡμέρας, ἄγγελον τοῦ Θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς αὐτόν, καὶ εἰπόντα αὐτῷ· Κορνήλιε.

4 Ὁ δὲ ἀτενίσας αὐτῷ, καὶ ἐμφοβος γενόμενος, εἶπε· Τί ἐστι, Κύριε; Εἶπε δὲ αὐτῷ· Αἱ προσευχαὶ σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον ἐνώπιόν· τοῦ Θεοῦ.

5 Καὶ νῦν πέμψον εἰς Ἰόππην ἄνδρας καὶ μετάπεμψαι Σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρον.

6 Οὗτος ξενίζεται παρὰ τινι Σίμωνι βυρσεῖ, ὃς ἐστὶν οἰκία παρὰ θάλασσαν· ὃς ἔστος λαλήσει σοι τί σε δεῖ ποιεῖν.

7 Ὡς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν αὐτῷ Κορνήλιω, φωνήσας δύο τῶν οἰκετῶν αὐτοῦ, καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ,

8 Καὶ ἐξηγάγετο αὐτοὺς ἀπαντα, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν Ἰόππην.

9 Τῇ δὲ ἑπαύριον ὁδοπορούντων ἡ ἐκεῖνων, καὶ τῇ πόλει ἐγγιζόντων, ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύεσθαι, περὶ ὧραν ἑκτην.

10 Ἐγένετο δὲ προσπεῖον, καὶ ἤθελε γεῖνασθαι· παρασκευάζοντων δὲ ἡ ἐκεῖνων, ἡ ἐπεπεσεν· ἐπ' αὐτὸν ἑκστασις·

11 Καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεφωγμένον, καὶ καταβαῖνον ἐπ' αὐτόν· σκευός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς δεδεμένον, καὶ καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς·

12 Ἐν ᾧ ὑπῆρχε πάντα τὰ τετράποδα αἵ τῆς γῆς· καὶ τὰ θηρία¹, καὶ τὰ ἐρπετὰ καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.

13 Καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτόν· Ἀναστάς, Πέτρε, θύσον καὶ φάγε.

14 Ὁ δὲ Πέτρος εἶπε· Μηδამῶς, Κύριε· ὅτι οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον.

15 Καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτόν· Ὁ ὁ Θεὸς ἐκυθάρισε, σὺ μὴ κοίνου.

16 Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς² καὶ πάλιν ἀνεληφθὴ τὸ σκεῦος εἰς τὸν οὐρανόν.

17 Ὡς δὲ ἐν ἐαυτῷ διηπόρει ὁ Πέτρος τί ἂν εἴη τὸ ὄραμα ὁ εἶδος, καὶ ἰδοὺ, οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου, διωρητῆσαντες τὴν οἰκίαν Σίμωνος, ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα.

18 Καὶ φωνήσαντες ἐπυνθάνοντο εἰ Σίμων ὁ ἐπικαλούμενος Πέτρος ἐνθάδε ξενίζεται.

19 Τοῦ δὲ Πέτρου ἄνθυμουμένου³ περὶ τοῦ ὁράματος, εἶπεν αὐτῷ τὸ Πνεῦμα· Ἰδοὺ, ἄνδρες τρεῖς⁴ ζητοῦσί σε.

20 Ἀλλὰ ἀναστάς κατὰβηθι, καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς, μηδὲν⁵ διακρινόμενος· διότι· ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς.

21 Καταβάς δὲ Πέτρος πρὸς τοὺς ἄνδρας τοὺς ἀπεσταλμένους ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου πρὸς αὐτόν, εἶπεν· Ἰδοὺ, ἐγὼ εἰμι ὃν ζητεῖτε· τίς ἡ αἰτία ὃν ἦν πάρεστε;

22 Οἱ δὲ εἶπον· Κορνήλιος ἑκατοντάρχης, ἀνὴρ δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν Θεόν, μαρτυρούμενος τε ὑπὸ ὅλου τοῦ ἔθνους τῶν Ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου μεταπέμψασθαι σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἀκοῖσαι ῥήματα παρὰ σου.

23 Εἰσκαλεσάμενος οὖν αὐτούς, ἐξένισε. Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁ Πέτρος ἐξῆλθε σὺν αὐτοῖς· καὶ τινες τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ τῆς Ἰόππης συνῆλθον αὐτῷ.

24 Καὶ τῇ ἐπαύριον εἰσῆλθον εἰς τὴν Καισάρειαν. Ὁ δὲ Κορνήλιος ἦν προσδοκῶν αὐτούς, συγκαλεσάμενος τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναγκαίους φίλους.

25 Ὡς δὲ ἐγένετο εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντήσας αὐτῷ ὁ Κορνήλιος, πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας, προσεκύνησεν⁶.

26 Ὁ δὲ Πέτρος αὐτὸν ἤγειρε, λέγων· Ἀνάστηθι· κρίνω αὐτὸς ἄνθρωπος εἰμι.

27 Καὶ συνομιλῶν αὐτῷ, εἰσῆλθε, καὶ εὐρίσκει συνελθυῖν πολλοὺς.

28 Ἐφῆγε πρὸς αὐτὰς· Ὑμεῖς ἐπίστασθε ὡς ἀθέμιον εἶναι ἀνδρὶ Ἰσθαίφ κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ· καὶ ἐμοὶ ὁ Θεὸς ἔδειξε μηδὲν κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον.

29 Διὸ καὶ ἀναντιρρόητως ἦλθον μεταπεμψθεῖς. Πυνθάνομαι οὖν, τίνι λόγῳ μετεπέμψασθέ με;

30 Καὶ ὁ Κορνήλιος ἐφῆ· Ἀπὸ τῆς τετάρτης⁷ ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς ὥρας ἡμῶν νηστεύων, καὶ τὴν ἐνάτην ὥραν προσευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου· καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου ἐσθῆτι λαμπρᾷ.

31 Καὶ φησὶ· Κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχή, καὶ αἱ ἐλεησούαιαι σε ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

32 Πέμψον οὖν ἐς Ἰόππην, καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος βυρσῶς παρά θάλασσαν· ὃς παραγενόμενος λαλήσει σοι.⁸

33 Ἐξαυτῆς ἔν ἐπεμψα πρὸς σε⁹· σὺ τε καλῶς ἐποίησας παραγενόμενος. Νῦν ἔν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ¹⁰ πάρεσμεν, ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ¹¹.

34 Ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ στόμα, εἶπεν· Ἐπ' ἀληθείας καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ ἔστι προσωπολήπτης ὁ Θεός·

35 Ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβόμενος αὐτόν, καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην, δεκτὸς αὐτῷ ἔστι.

36 Τὸν λόγον ὃν¹² ἀπέστειλε τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, εὐαγγελιζόμενος εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· οὗτός ἐστι πάντων Κύριος·

37 Ὑμεῖς οἴσατε τὸ γενόμενον ῥῆμα καθ' ὅλης τῆς Ἰσθαίας, ἠρξάμενον ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, μετὰ τὸ βάπτισμα ὁ ἐκήρυξεν Ἰωάννης·

38 Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ, ὡς ἔχρισεν αὐτόν ὁ Θεὸς Πνεῦματι ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς διήλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰωμάτων πάντας τὰς καταδυναστευόμενους ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ Θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ.

39 Καὶ ἡμεῖς ὁσμμεν¹³ μάρτυρες πάντων ὧν ἐποίησεν ἐν τε τῇ χώρᾳ τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ· ὃν ἀνείλον κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου.

40 Τοῦτον ὁ Θεὸς ἤγειρε τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῶς γενέσθαι¹⁴.

41 Οὐ παντὶ τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσι τοῖς προκεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἡμῖν, οἵτινες συνεφέγομεν καὶ συνεπίομεν αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτόν ἐκ νεκρῶν¹⁵.

42 Καὶ παρήγγειλεν ἡμῖν κηρύσαι τῷ λαῷ, καὶ διαμαρτυράσθαι ὅτι αὐτός¹⁶ ἔστιν ὁ ὠρισμένος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν.

43 Τοῦτω πάντες οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν, ἄφεςιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν.

44 Ἐτι λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα, ἐπέπεσε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον.

45 Καὶ ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ ὅσοι συνῆλθον τῷ Πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐκέχρηται.

46 Ἦκουον γὰρ αὐτῶν λαλοῦντων γλώσσαις, καὶ μεγαλυνόντων τὸν Θεόν. Τότε ἀπεκρίθη ὁ Πέτρος·

47 Μητὶ τὸ ὕδωρ κολῦσαι δύναται τις, τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τοὺς, οἵτινες τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔλαβον καθὼς καὶ ἡμεῖς;

48 Προστέαξέ τε αὐτοὺς βαπτισθῆναι ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου¹⁷. Τότε ἠρώτησαν αὐτόν ἐπιμεῖναι ἡμέρας τινάς.

Κεφ. ια'. XI.

ΗΚΟΥΣΑΝ δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ τὴν Ἰουδαίαν, ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

2 Καὶ ὅτε ἀνέβη Πέτρος εἰς Ἱερουσόλυμα, διεκρίνοντο πρὸς αὐτόν οἱ ἐκ περιτομῆς,¹

3 Λέγοντες· Ὅτι πρὸς ἄνδρα ἀκροβυστιαν ἔχοντας εἰσῆλθες, καὶ συνέφαγες αὐτοῖς.

4 Ἀρξάμενος δὲ ὁ Πέτρος ἐξετίθετο αὐτοῖς καθεξῆς, λέγων·

5 Ἐγὼ ἦμην ἐν πόλει Ἰόππῃ προσευχόμενος· καὶ εἶδον ἐν ἐκστάσει ὄραμα, καταβαῖνον σκευὸς τι ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιεμένῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν ἄχρις ἐμοῦ.

6 Εἰς ἣν ἀτενίσας κατενόουν, καὶ εἶδον τὰ

11 And saw^a heaven opened, and a certain vessel descending unto him, as it had been a great sheet, knit at the four corners, and let down to the earth;

12 Wherein were all manner of four-footed beasts of the earth, and wild beasts, and creeping things, and fowls of the air.

13 And there came a voice to him, Rise, Peter; kill, and eat.

14 But Peter said, Not so, Lord; for I have never eaten any thing that is^d common or unclean.

15 And the voice spake unto him again the second time, What God hath cleansed, that call not thou common.

16 This was done thrice: and the vessel was received up again into heaven.

17 Now while Peter doubted in himself what this vision which he had seen should mean, behold, the men which were sent from Cornelius had made inquiryⁱ for Simon's house, and stood before the gate,

18 And called, and asked whether Simon, which was surnamed Peter, were lodged there.

19 While Peter thought on the vision, the Spirit^h said unto him, Behold, three men seek thee.

20 Arise^g therefore, and get thee down, and go with them, doubting nothing: for I have sent them.

21 Then Peter went down to the men which were sent unto him from Cornelius; and said, Behold, I am he whom ye seek: what is the cause wherefore ye are come?

22 And they said, Cornelius^m the centurion, a just man, and one that feareth God, and of good reportⁿ among all the nation of the Jews, was warned from God by an holy angel, to send for thee into his house, and to hear words of thee.

23 Then called he them in, and lodged them. And on the morrow Peter went away with them, and certain^p brethren from Joppa accompanied him.

24 And the morrow after they entered into Cesarea. And Cornelius waited for them, and had called together his kinsmen and near friends.

25 And as Peter was coming in, Cornelius met him, and fell down at his feet, and worshipped him.

26 But Peter took him up, saying, Stand^q up; I myself also am a man.

27 And as he talked with him, he went in, and found many that were come together.

28 And he said unto them, Ye know how that it is an unlawful thing^r for a man that is a Jew to keep company, or come unto one of another nation; but God hath shewed me^s that I should not call any man common or unclean.

29 Therefore came I unto you without gainsaying, as soon as I was sent for: I ask, therefore, for what intent ye have sent for me?

30 And Cornelius said, Four days ago I was fasting until this hour: and at the ninth hour I prayed in my house; and, behold, a man stood before me^t in bright clothing,

31 And said, Cornelius, thy^u prayer is heard, and thine alms are had in remembrance in the sight of God.

32 Send therefore to Joppa, and call hither Simon, whose surname is Peter: he is lodged in the house of one Simon

A. D. 41.

a ch. 7. 56.

Re. 19. 11.

b De. 5. 27.

c De. 10. 17.

2 Ch. 19. 7.

Job 34. 19.

Ro. 2. 11.

Gal. 2. 6.

1 Pe. 1. 17.

d Le. 11. 2, &c.

20. 25.

De. 14. 3, &c.

Eze. 4. 14.

e Ro. 2. 13, 27.

3. 22, 29.

10. 12. 13.

Ep. 2. 13. 18.

f ver. 28.

Mat. 15. 11.

Ro. 14. 14, &c.

1 Co. 10. 25.

1 Ti. 4. 4.

g Is. 57. 19.

Col. 1. 20.

h Ps. 24. 7. 10.

Mat. 28. 18.

Ro. 14. 9.

1 Co. 15. 27.

Ep. 1. 20. 22.

1 Pe. 3. 22.

Re. 17. 14.

i ch. 9. 43.

k Lu. 4. 18.

He. 1. 9.

l Mat. 12. 15.

m 1 Jno. 3. 8.

n Jno. 3. 2.

o ch. 2. 32.

Lu. 24. 48.

p ch. 11. 12.

q ch. 15. 7.

r Mat. 28. 1, 2.

s Jno. 14. 22.

XX.

XXI.

t Jno. 15. 16.

u ver. 1, &c.

v Mat. 28. 19,

20.

w ch. 17. 31.

Jno. 5. 22, 27.

2 Co. 5. 10.

1 Pe. 4. 5.

x ch. 22. 12.

He. 11. 2.

y Lu. 24. 27,

44.

Jno. 5. 39.

z Jno. 3. 14. 17.

Ro. 10. 11.

a ver. 45.

b ch. 4. 31.

c ver. 23.

d ch. 2. 4.

e ch. 14. 14, 15.

Re. 19. 10.

22. 9.

f ch. 8. 12.

g Jno. 4. 9.

h ch. 15. 8, 9.

Ep. 3. 6.

i ch. 10. 23, 28.

Ga. 2. 12.

k ch. 10. 9, &c.

l ch. 1. 10.

Mat. 28. 3.

m ver. 4, &c.

Da. 10. 12.

He. 6. 10.

a tanner, by the sea-side; who, when he cometh, shall speak unto thee.

33 Immediately therefore I sent to thee: and thou hast well done that thou art come. Now^b therefore are we all here present before God, to hear all things that are commanded thee of God.

34 Then Peter opened his mouth, and said, Of a truth I perceive that God^c is no respecter of persons:

35 But in^e every nation he that feareth him, and worketh righteousness, is accepted with him.

36 The word which God sent unto the children of Israel, preaching peace^f by Jesus Christ: (he is^h Lord of all:)

37 That word, I say, ye know, which was published throughout all Judea, and began from Galilee, after the baptism which John preached;

38 How God anointed^k Jesus of Nazareth with the Holy Ghost and with power; who^l went about doing good, and healing all that were oppressed^m of the devil: forⁿ God was with him.

39 And we^o are witnesses of all things which he did, both in the land of the Jews, and in Jerusalem; whom they slew and hanged on a tree:

40 Him God raised up^r the third day, and shewed him openly;

41 Not^s to all the people, but unto witnesses chosen before^t of God, even to us, who did eat and drink with him after he rose from the dead.

42 And he commanded us^v to preach unto the people, and to testify that^w it is he which was ordained of God to be the Judge of quick and dead.

43 To him^x give all the prophets witness, that through his name whosoever^z believeth in him shall receive remission of sins.

44 While Peter yet spake these words, the Holy Ghost^b fell on all them which heard the word.

45 And they^c of the circumcision which believed were astonished, as many as came with Peter, because that on the Gentiles also was poured out the gift of the Holy Ghost:

46 For they heard them speak^d with tongues, and magnify God. Then answered Peter,

47 Can^f any man forbid water, that these should not be baptized, which have received the Holy Ghost as well as we?

48 And he commanded them to be baptized in the name of the Lord. Then prayed they him to tarry certain days.

CHAP. XI.

AND the apostles and brethren that were in Judea heard that the Gentiles had also received the word of God.

2 And when Peter was come up to Jerusalem, theyⁱ that were of the circumcision contended with him,

3 Saying, Thou wentest in to men uncircumcised, and didst eat with them.

4 But Peter rehearsed the matter from the beginning, and expounded it by order unto them, saying,

5 I was in the city of^k Joppa, praying: and in a trance I saw a vision, A certain vessel descend, as it had been a great sheet, let down from heaven by four corners; and it came even to me:

6 Upon the which when I had fastened mine eyes, I considered, and saw four-

footed beasts of the earth, and wild beasts, and creeping things, and fowls of the air.

7 And I heard a voice saying unto me, Arise, Peter; slay, and eat.

8 But I said, Not so, Lord: for nothing common or unclean hath at any time entered into my mouth.

9 But the voice answered me again from heaven, What God hath cleansed, that call not thou common.

10 And this was done three times: and all were drawn up again into heaven.

11 And, behold, immediately there were three men already come unto the house where I was, sent from Cesarea unto me.

12 And the Spirit^s bade me go with them, nothing doubting. Moreover, these six brethren accompanied me; and we entered into the man's house:

13 And he shewed us how he had seen an angel in his house, which stood and said unto him, Send men to Joppa, and call for Simon, whose surname is Peter;

14 Who shall tell thee words,^a whereby thou and all thy house shall be saved.

15 And as I began to speak, the Holy Ghost fell on them, asⁱ on us at the beginning.

16 Then remembered I the word of the Lord, how that he said, John^t indeed baptized with water; but^m ye shall be baptized with the Holy Ghost.

17 Forasmuch then as God gave^o them the like gift as he did unto us, who believed on the Lord Jesus Christ, what^p was I, that I could withstand God?

18 When they heard these things, they held their peace, and glorified God, saying, Then hath God also to the Gentiles^r granted repentance unto life.

19 Now they^t which were scattered abroad upon the persecution that arose about Stephen, travelled as far as Phenice, and Cyprus, and Antioch, preaching the word to none but^u unto the Jews only.

20 And some of them were men of Cyprus and Cyrene, which, when they were come to Antioch, spake unto the Grecians,^v preaching the Lord Jesus.

21 And the^w hand of the Lord was with them: and a great number believed, and turned^x unto the Lord.

22 Then tidings of these things came unto the ears of the church which was in Jerusalem: and they sent forth Barnabas,^y that he should go as far as Antioch.

23 Who, when he came, and had seen the grace of God, was glad,^z and exhorted^a them all, that with purpose^b of heart they would cleave unto the Lord.

24 For he was a good man, and full^c of the Holy Ghost and of faith: and^d much people was added unto the Lord.

25 Then^e departed Barnabas to Tarsus, for to seek Saul:

26 And when he had found him, he brought him unto Antioch. And it came to pass, that a whole year they assembled themselves^f with the church, and taught^g much people. And the disciples were called Christians first in Antioch.

27 And in these days came^h prophets from Jerusalem unto Antioch.

28 And there stood up one of them, named Agabus,ⁱ and signified by the Spirit that there should be great dearth throughout all the world: which came to pass in the days of Claudius Cesar.

29 Then the disciples, every man accord-

A. D. 41.

a Ro. 15. 26.

1 Co. 16. 1.

2 Co. 9. 1, 2.

b ch. 12. 25.

β or, began.

c Mat. 4. 21.

20. 23.

d ch. 24. 27.

e Jno. 21. 18.

f Ex. 12. 14,

15.

g Jno. 16. 13.

γ or, instant

and earnest

prayer

was made.

2 Co. 1. 11.

Ep. 6. 18, 19.

1 Th. 5. 17.

Ja. 5. 16.

h Ps. 19. 7, 11.

Jno. 6. 63, 68.

i ch. 2. 4.

k ch. 5. 19.

Ps. 37. 32, 33.

l ch. 1. 5.

Mat. 3. 11.

Jno. 1. 26, 33.

m Is. 44. 3.

Joel 2. 28.

n ch. 16. 26.

o ch. 15. 8, 9.

p Ro. 9. 21. 25.

q Ps. 126. 1.

r Ro. 10. 12,

13.

s ch. 10. 3, 17.

t ch. 8. 1.

u Mat. 10. 6.

v ch. 6. 1.

9. 29.

w 2 Ch. 16. 9.

Ps. 34. 7.

Da. 3. 25.

6. 22.

He. 1. 14.

x Lu. 1. 56.

y Ps. 33. 18, 19.

97. 10.

2 Co. 1. 10.

2 Pe. 2. 9.

z ch. 15. 19.

1 Th. 1. 9.

a ch. 9. 27.

b ver. 5.

c 3 Jno. 4.

d or, to ask

who was

there.

d ch. 13. 43.

14. 22.

e Ps. 17. 3.

2 Co. 1. 17.

f Pr. 23. 15, 26.

g ch. 6. 5.

h ver. 21.

i ch. 9. 27, 30.

k Mat. 18. 10.

l or, in.

i ch. 13. 16.

m Mat. 28. 19.

n Ps. 66. 16.

o ch. 2. 17.

13. 1.

Ep. 4. 11.

p ch. 21. 10.

ing to his ability, determined to send^a relief unto the brethren which dwell in Judea:

30 Which also they did, and^b sent it to the elders by the hands of Barnabas and Saul.

CHAP. XII.

NOW about that time, Herod the king stretched forth his hands, to vex certain of the church.

2 And he killed James^c the brother of John with the sword.

3 And because he saw it pleased^d the Jews, he proceeded further to take Peter^e also. (Then were the days^f of unleavened bread.)

4 And when he had apprehended him, he put him in prison, and delivered him to four quaternions of soldiers, to keep him; intending after Easter to bring him forth to the people.

5 Peter therefore was kept in prison: but^g prayer was made without ceasing of the church unto God for him.

6 And when Herod would have brought him forth, the same night Peter was sleeping between two soldiers, bound with two chains; and the keepers before the door kept the prison.

7 And, behold, the angel^h of the Lord came upon him, and a light shined in the prison; and he smote Peter on the side, and raised him up, saying, Arise up quickly. Andⁱ his chains fell off from his hands.

8 And the angel said unto him, Gird thyself, and bind on thy sandals: and so he did. And he saith unto him, Cast thy garment about thee, and follow me.

9 And he went out, and followed him; and wist not^j that it was true which was done by the angel; but thought he saw a vision.^k

10 When they were past the first and the second ward, they came unto the iron gate that leadeth unto the city, which opened to them of his own accord; and they went out, and passed on through one street; and forthwith the angel departed from him.

11 And when Peter was come to himself, he said, Now I know of a surety, that the Lord hath sent^l his angel, and hath^m delivered me out of the hand of Herod, and from all the expectation of the people of the Jews.

12 And when he had considered the thing, he came to the house of Mary the mother of John, whose surname was Mark; where manyⁿ were gathered together, praying.

13 And as Peter knocked at the door of the gate, a damsel came^o to hearken, named Rhoda.

14 And when she knew Peter's voice, she opened not the gate for gladness, but ran in, and told how Peter stood before the gate.

15 And they said unto her, Thou art mad. But she constantly affirmed that it was even so. Then said they, It is his^p angel.

16 But Peter continued knocking: and when they had opened the door, and saw him, they were astonished.

17 But he, beckoning^q unto them with the hand, to hold their peace, declared^r unto them how the Lord had brought him out of the prison. And he said, Go, shew these things unto James, and to the brethren. And he departed, and went into another place.

18 Now as soon as it was day, there was no small stir among the soldiers, what was become of Peter.

19 And when Herod had sought for

τετράποδα τῆς γῆς, καὶ τὰ θηρία, καὶ τὰ ἔρπετα, καὶ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.

7 Ἦκουσα δὲ φωνῆς λεγούσης μοι· Ἀναστὰς, Πέτρε, θύσον καὶ φάγε.

8 Εἶπον δέ· Μηδαμῶς, Κύριε· ὅτι ὁ πᾶν κοινὸν ἡ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα μου.

9 Ἀπεκρίθη δέ μοι φωνὴ ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· Ἄ ὁ Θεὸς ἐκαθάρισε, σὺ μὴ κοινου.

10 Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς· καὶ πάλιν ἀνεσπάσθη ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν.

11 Καὶ ἰδού, ἐξαυτῆς τρεῖς ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ ἡμῖν, ἀπεσταλμένοι ἀπὸ Καισαρείας πρὸς με.

12 Εἶπε δέ μοι τὸ Πνεῦμα συνελθεῖν αὐτοῖς, ἡμῶν δὲ διακρινόμενον. Ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἑξ ἀδελφοὶ οὗτοι, καὶ εἰσῆλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός.

13 Ἀπήγγελέ τε ἡμῖν πῶς εἶδε τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ εἰπόντα αὐτῷ·

Ἀποστείλον σου Ἰόππην ἄνδρα, καὶ μεταπεμψαί Σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον,

14 ὅς λαλήσει ῥήματα πρὸς σε, ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκος σου.

15 Ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαι με λαλεῖν, ἐπέπεσε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτοὺς, ὥσπερ καὶ ἔφ' ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ.

16 Ἐμνήσθην δὲ τοῦ ῥήματος τοῦ Κυρίου, ὡς ἔλεγον· Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν Πνεύματι ἁγίῳ.

17 Εἰ οὖν τὴν ἰσὴν δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς ὡς καὶ ἡμῖν πιστεύσασιν ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἐγὼ ἂν τίς ἡμῖν δυνατὸς κωλύσαι τὸν Θεόν;

18 Ἀκούσαντες δὲ ταῦτα, ἡσύχασαν, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν, λέγοντες· Ἄρα γε καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ Θεὸς τὴν μετάνοιαν ἔδωκεν εἰς ζωὴν.

19 Οἱ μὲν οὖν διασπορέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομένης ἐπὶ Ἰερουσαλὶμ, διῆλθον ἕως Φοινίκης καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας, μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίους.

20 Ἦσαν δὲ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες εἰσελθόντες εἰς Ἀντιόχειαν, ἐλάλουν πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς, εὐαγγελιζόμενοι τὸν Κύριον Ἰησοῦν.

21 Καὶ ἦν χεὶρ Κυρίου μετ' αὐτῶν· πολὺς τε ἀριθμὸς πιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν Κύριον.

22 Ἦκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὅσα τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις περὶ αὐτῶν· καὶ ἐξ-ἀπεστείλαν Βαρνάβαν διελθεῖν ἕως Ἀντιοχείας.

23 Ὁς παραγεγόμενος καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, ἐχάρη, καὶ παρεκάλει πάντας τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν τῷ Κυρίῳ.

24 Ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθός, καὶ πλήρης Πνεύματος ἁγίου καὶ πίστεως. Καὶ προσετέθη ὄχλος ἰκανὸς τῷ Κυρίῳ.

25 Ἐξήλθε δὲ εἰς Ταρσὸν ὁ Βαρνάβας· ἀναζητήσαι Σαῦλον· καὶ εὗρων αὐτόν, ἥγαγεν αὐτόν εἰς Ἀντιόχειαν.

26 Ἐγένετο δὲ αὐτοὺς ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ διδάξαι ὄχλον ἰκανόν, χρηματίαν τε πρῶτον ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς μαθητὰς Χριστιανούς.

27 Ἐν ταῦταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατῆλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων προφῆται εἰς Ἀντιόχειαν.

28 Ὁ Ἀναστάς δὲ εἰς ἑξ αὐτῶν, ὀνόματι Ἀγαβος, ἐσήμανε διὰ τοῦ Πνεύματος, λιμὸν μέγαν μέλλειν ἔσεσθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην· ὅστις καὶ ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου Καίσαρος.

29 Τῶν δὲ μαθητῶν, καθὼς ἠνυπορεῖτό τις, ὥρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι

τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς.

30 Ὁ καὶ ἐποίησαν, ἀποστείλαντες πρὸς τὰς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς Βαρνάβα καὶ Σαῦλου.

Κεφ. ιβ'. XII.

ΚΑΤ' ἐκείνῳ δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς τὰς χεῖρας κακῶς αἰνας τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας.

2 Ἀνείλε δὲ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου, μακάρα.

3 Καὶ ἰδὼν ὅτι ἀρεστὸν ἔστι τοῖς Ἰουδαίοις, προσέθετο συλλαβεῖν καὶ Πέτρον· (ἦσαν δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῶν ἁγίων)

4 Ὅν καὶ πιάσας ἔθετο εἰς φυλακὴν, παραδὼς τέσσαρσι τετραδίοις στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν, βυθολόμενος μετὰ τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτόν τῷ λαῷ.

5 Ὁ μὲν οὖν Πέτρος ἐτηρέτο ἐν τῇ φυλακῇ· προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενὴς γινομένη ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν Θεόν ὑπὲρ αὐτοῦ.

6 Ὅτε δὲ ἔμελλεν αὐτὸν προάγειν ὁ Ἡρώδης, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν ὁ Πέτρος κοιμώμενος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν, δεδεμένος ἀλύσει δυοῖ, φύλακές τε πρὸ τῆς θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακὴν.

7 Καὶ ἰδού, ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι· πατάξας δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρον, ἤγειρεν αὐτόν, λέγων, Ἀνάστα ἐν τάχει. Καὶ ἐξέπεσον αὐτοῦ αἱ ἀλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν.

8 Εἰπέ τε ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτόν· Περὶζώσαι, καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου. Ἐποίησε δὲ οὕτω. Καὶ λέγει αὐτῷ· Περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου, καὶ ἀκολούθει μοι.

9 Καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει αὐτῷ, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ἀληθὲς ἔστι τὸ γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέλου· ἐδόκει δὲ ὄραμα βλέπειν.

10 Διελθόντες δὲ πρῶτῃν φυλακὴν καὶ δευτέραν, ἦλθον ἐπὶ τὴν πυλὴν τὴν σιδηρᾶν, τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν, ἥτις αυτομάτῃ ἠνοιχθῆ αὐτοῖς· καὶ ἐξελθόντες ἔπροῆλθον ῥύμην μίαν· καὶ εὐθέως ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπ' αὐτοῦ.

11 Καὶ ὁ Πέτρος, γεγόμενος ἐν ἐαυτῷ, εἶπε· Νῦν οἶδα ἀληθῶς ὅτι ἐξαπέστειλε Κύριος τὸν ἄγγελόν αὐτοῦ, καὶ ἐξείλετό με ἐκ χειρὸς Ἡρώδου, καὶ πάσης τῆς προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων.

12 Συνῶν τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν Μαρίας τῆς μητρὸς Ἰωάννου, τῆς ἐπικαλεσμένης Μάρκε, οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συνθηγοισμένοι καὶ προσευχόμενοι.

13 Κράσαντος δὲ τῶν Πέτρων τὴν θύραν τῆς πυλῶνος, προσήλθε παιδίσκη ὑπακῆσαι, ὀνόματι Ῥόδη.

14 Καὶ ἐπινοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρον, ἀπὸ τῆς χαρᾶς ἣν ἠνοιξε τὸν πυλῶνα, εἰσδραμούσα δὲ ἀπηγγείλεν ἐστάναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος.

15 Οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν εἶπον· Μαίνη. Ἡ δὲ δι᾽ ὀφθαλμοῦ οὕτως ἔχειν. Οἱ δὲ ἔλεγον· Ὁ ἄγγελος αὐτοῦ ἔστιν.

16 Ὁ δὲ Πέτρος ἐπέμενε κρούων ἀνοιζαντες δὲ εἶδον αὐτοὺς, καὶ ἐξέστησαν.

17 Καταείσας δὲ αὐτοὺς τῇ χειρὶ σιγᾶν, διηγῆσατο αὐτοῖς πῶς ὁ Κύριος αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς· εἶπε δὲ· Ἀπαγγείλατε Ἰακώβῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα. Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον.

18 Γενομένης δὲ ἡμέρας, ἦν τῆς ταραχῆς οὐκ ὀλίγης ἐν τοῖς στρατιώταις, τί ἄρα ὁ Πέτρος ἐγένετο.

19 Ἡρώδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτόν, καὶ μὴ

εὐρών, ἀνακρίνας τοὺς φύλακας, ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι¹ καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Καισάρειαν, διέτριβεν.

20 Ἦν δὲ ὁ Ἡρώδης¹ θυμομαχῶν Τυρίοις καὶ Σιδωνίοις ὁμοθυμαδὸν δὲ παρήσαν πρὸς αὐτὸν, καὶ πείσαντες Βλαῖδον, τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως, ῥτοῦντο εἰρηνῇ² διὰ τὸ τρέφειν αὐτὸν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς.

21 Τακτὴ δὲ ἡμέρα ὁ Ἡρώδης ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα βασιλικήν, καὶ καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἔδμηγόρει πρὸς αὐτοὺς.

22 Ὁ δὲ ὄμιλος ἐπεφώνει³ Θεοῦ φωνή, καὶ οὐκ ἀνθρώπων.

23 Παραχρῆμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος Κυρίου, ἄνθ⁴ ὣν οὐκ ἔδωκε⁵ τὴν⁶ δόξαν τῷ Θεῷ⁷ καὶ γινόμενος σκωληκόβροτος, ἐξέφυγεν.

24 Ὁ δὲ λόγος τοῦ Θεοῦ ῥῆζαν καὶ ἐπληθύνετο.

25 Βαρνάβας δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν⁸ ἐξ Ἱερουσαλὴμ, πληρώσαντες τὴν διακονίαν, συμπαραλαβόντες καὶ Ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα Μάρκον.

Κεφ. ιγ'. XIII.

Ἦσαν δὲ σ⁹τινεις¹⁰ ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλησίαν προφῆται καὶ διδάσκαλοι, ὁ, τε Βαρνάβας καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενος Νίγερ, καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναῖος, Μαναὴν τε Ἡρώδου τὸν τετράρχου σύντροφος, καὶ Σαῦλος.

2 Λειτουργοῦντων δὲ αὐτῶν τῷ Κυρίῳ καὶ νηστεύοντων, εἶπε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον¹¹ Ἀφορίσατε¹² ὁμ¹³οι τὸν¹⁴ Βαρνάβαν καὶ¹⁵ τὸν¹⁶ Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὁ προσκεκλημαὶ αὐτοῦς.

3 Τότε νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι, καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς, ἀπέλυσαν.

4 Οὗτοι μὲν οὖν, ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου, κατῆλθον εἰς τὴν Σελεύκειαν, ἐκεῖθεν τε ἀπέπλευσαν εἰς τὴν Κύπρον.

5 Καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμῖνι, κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων· εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην¹⁷ ὑπηρετην¹⁸.

6 Διελθόντες δὲ τὴν νῆσον ἄχρι Πάφας, εὗρόν τινα¹⁹ μάγον ψευδοπροφῆτην Ἰουδαῖον, ὃ ὀνομα²⁰ Βαρῖσσοῦς²¹.

7 Ὃς ἦν συν τῷ ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. Οὗτος, προσκαλεσάμενος Βαρνάβαν, καὶ Σαῦλον, ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

8 Ἀνθίστατο δὲ αὐτοῖς²² Ἑλύμας²³ (ὁ μάγος, οὗτω γὰρ μεθεμνηνέται τὸ ὄνομα αὐτοῦ), ζητῶν διαστρέφαι τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς πίστεως²⁴.

9 Σαῦλος δὲ (ὁ καὶ Παῦλος) πλησθεὶς Πνεύματος ἁγίου,²⁵ καὶ ἀνένισας εἰς αὐτόν,

10 Εἶπεν²⁶ Ὁ πλήρης παντὸς δόλου καὶ πάσης ραδιουργίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης δικαιοσύνης, οὐ παῖσῃ διαστρέφῃς τὰς ὁδοὺς Κυρίου τὰς εὐθείας;

11 Καὶ νῦν ἰδού, χεῖρ²⁷ τοῦ Κυρίου ἐπὶ σέ²⁸ καὶ ἐσθ²⁹ τυφλὸς, μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ. Παραχρῆμα δὲ ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἀχλύς καὶ σκότος³⁰ καὶ περιάγων ἐζήτει χειραγωγούς.

12 Τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονός, ἐπίστευσεν, ἐκπλησσομένος ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ Κυρίου.

13 Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφας οἱ περὶ τὸν Παῦλον ἦλθον εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας³¹ Ἰω-

άννης δὲ, ἀποχωρήσας ἀπ' αὐτῶν, ὑπέστρεψεν εἰς Ἱερουσόλυμα.

14 Αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς Πέργης, παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν τῆς Πισιδίας, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, ἐκάθισαν.

15 Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, ἀπέστειλαν οἱ ἀρχισυνάγωγοι πρὸς αὐτὰς, λέγοντες³² Ἄνδρες ἀδελφοί, εἰ ἴσπτι λόγος ἐν ὑμῖν³³ παρακλήσεως πρὸς τὸν λαόν,³⁴ λέγετε.

16 Ἀναστὰς δὲ Παῦλος, καὶ κατασεῖσας τῇ χειρὶ, εἶπεν³⁵ Ἄνδρες Ἰσραηλίται, καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν Θεόν, ἀκούσατε.

17 Ὁ Θεὸς τοῦ πατρός ἡμῶν, καὶ τὸν λαόν ὕψωσεν ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, καὶ μετὰ βραχίονος ὕψηλες ἐξήγαγεν αὐτὰς ἐξ αὐτῆς.

18 Καὶ ὡς τεσσαρακονταετὴ χρόνον ἔτροποφόρησεν³⁶ αὐτὰς ἐν τῇ ἐρήμῳ.

19 Καὶ καθελὼν ἔθνη ἐπτά ἐν γῇ Χαναάν³⁷ κατεκληροδότησεν³⁸ αὐτοῖς τὴν γῆν³⁹ αὐτῶν.

20 Καὶ μετὰ ταῦτα, ὡς ἔτεσι⁴⁰ τετρακοσίοις καὶ πεντηκοντα, ἔδωκε⁴¹ κριτὰς ἕως Σαμωνῆλ τοῦ προφῆτου.

21 Κἀκεῖθεν ᾗτήσαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς τὸν Σαοὺλ υἱὸν Κίς, ἀνδρα ἐκ φυλῆς Βενιαμῖν, ἐτῆ τεσσαράκοντα.

22 Καὶ μεταστῆσας αὐτὸν, ἤγειρεν αὐτοῖς τὸν Δαβὶδ εἰς βασιλέα, ὃ καὶ εἶπε αὐτοτῆσας⁴² Εὐρὸν Δαβὶδ τὸν τοῦ Ἰεσοῦ, ἀνδρα⁴³ κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου.

23 Τοῦτ' ὁ Θεὸς ἀπὸ τῆ σπέρματος κατ' ἐπαγγελίαν⁴⁴ ἤγειρε⁴⁵ τῷ Ἰσραὴλ⁴⁶ σωτῆρα Ἰησοῦν.

24 Προκηρύξαντος Ἰωάννης πρὸ προσώπου τῆς εἰσοδῆς αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας⁴⁷ παντὶ τῷ λαῷ⁴⁸ Ἰσραὴλ.

25 Ὡς δὲ ἐπλήρωσεν ὁ Ἰωάννης τὸν δρόμον, ἔλεγε⁴⁹ Τίνα με ὑποσέει εἶναι; οὐκ εἰμὶ ἐγὼ, ἀλλ' ἰδού, ἔρχεται μετ' ἐμέ, οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι.

26 Ἄνδρες ἀδελφοί, υἱοὶ γένους Ἀβραάμ, καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν Θεόν, ὑμῖν ὁ λόγος τῆς σωτηρίας ταύτης ἀπεστάλη.

27 Οἱ γὰρ κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν, τοῦτον ἀγνοήσαντες, καὶ τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένας, κρίναίτες, ἐπλήρωσαν,

28 Καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὐρόντες, ᾗτήσαντο Πιλάτον ἀναρεθῆναι αὐτόν.

29 Ὡς δὲ ἐτέλεσαν ἅπαντα τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου, ἔθηκαν εἰς μνημεῖον.

30 Ὁ δὲ Θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.

31 Ὃς ὥρῃ ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συναγαβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς Ἱερουσαλὴμ, οἰτίνες⁵⁰ εἰσι⁵¹ μάρτυρες αὐτῇ πρὸς τὸν λαόν.

32 Καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην, ὅτι ταύτην ὁ Θεὸς ἐκπεπλήρωκε τοῖς τέκνοις⁵² αὐτῶν ἡμῖν⁵³, ἀναστήσας⁵⁴ Ἰησοῦν.

33 Ὡς καὶ ἐν τῷ⁵⁵ ψαλμῷ τῷ δευτέρῳ⁵⁶ γέγραπται⁵⁷ Χίος μου εἰ σὺ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε.

34 Ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν, οὕτως εἴρηκεν⁵⁸ Ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαβὶδ τὰ πιστά.

35 Διό καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει⁵⁹ Οὐ δώσεις τὸν σιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.

36 Δαβὶδ μὲν γὰρ ἰδία γενεᾷ⁶⁰ ὑπηρετήσας⁶¹

own generation by the will of God, fell^a on sleep, and was laid unto his fathers, and saw corruption:

37 But he, whom God^c raised again, saw no corruption.

38 Be it known unto you therefore, men and brethren, that through^e this man is preached unto you the forgiveness of sins:

39 And by him,^f all that believe are justified from all things, from which ye could not be justified by the law of Moses.

40 Beware therefore, lest that come upon you, which is spoken of in^h the prophets:

41 Behold, ye despisers, and wonder, and perish: for I work a work in you, days, a work which ye shall in nowise believe, though a man declare it unto you.

42 And when the Jews were gone out of the synagogue, the Gentiles besought that these words might be preached to them ^β the next sabbath.

43 Now when the congregation was broken up, many of the Jews and religious proselytes followed Paul and Barnabas: who, speaking to them, persuaded them to continue^m in the grace of God.

44 And the next sabbath-day came almost the whole city together, to hear the word of God.

45 But when the Jews saw the multitudes, they were filled with envy, and spake against those things which were spoken by Paul, contradicting^g and blaspheming.

46 Then Paul and Barnabas waxed bold, and said, It was necessary that the word of God should first^u have been spoken to you: but seeing ye put it from you, and judge yourselves unworthy of everlasting life, lo, we^w turn to the Gentiles.

47 For so hath the Lord commanded us, saying, I^y have set thee to be a light of the Gentiles, that thou shouldst be for salvation unto the ends of the earth.

48 And when the Gentiles heard this, they were glad, and glorified the word of the Lord: and as many^z as were ordained to eternal life, believed.

49 And the word of the Lord was published throughout all the region.

50 But the Jews stirred up the devout and honourable women, and the chief men of the city, and raised^b persecution against Paul and Barnabas, and expelled them out of their coasts.

51 But they shook^c off the dust of their feet against them, and came unto Iconium.

52 And the disciples were filled with joy,^d and with the Holy Ghost.

CHAP. XIV.

AND it came to pass in Iconium, that they went both together into the synagogue of the Jews, and so spake, that a great multitude, both of the Jews and also of the Greeks, believed.

2 But the unbelieving Jews stirred up the Gentiles, and made their minds evil-affected against the brethren.

3 Long time therefore abode they speaking boldly in the Lord, which gave^e testimony unto the word of his grace, and granted signs and wonders to be done by their hands.

4 But the multitude of the city was divided: and part^f held with the Jews, and part with the apostles.

5 And when there was an assault made, both of the Gentiles and also of the Jews, with their rulers, to use^g them despitefully, and to stone them,

A. D. 45.

a 1 Ki. 2. 10.

b Mat. 10. 23.

c ch. 2. 24.

d ch. 3. 2.

e Da. 9. 24.

f Lu. 24. 47.

g 1st Co. 2. 12.

f Is. 53. 11.

Hab. 2. 4.

Ro. 3. 28.

8. 1.

g Mat. 9. 28, 29.

h Is. 29. 14.

Hab. 1. 5.

i Is. 35. 6.

k ch. 28. 6.

β or, in the

week be-

tween, or,

in the sab-

bath be-

tween.

l Da. 2. 46.

m ch. 14. 22.

He. 6. 11, 12.

12. 15.

n Mat. 26. 65.

o ch. 10. 26.

Ja. 5. 17.

Re. 19. 10.

p 1 Sa. 12. 21.

1 Ki. 16. 13.

Je. 14. 22.

Jon. 2. 8.

1 Co. 8. 4.

q 1 Th. 1. 9.

r Ge. 1. 1.

Ps. 33. 6.

146. 6.

Re. 14. 7.

s ch. 18. 6.

t ch. 17. 30.

Ps. 81. 12.

u Mat. 10. 6.

Lu. 24. 47.

Ro. 1. 16.

v Ro. 1. 20.

w Job 5. 10.

Ps. 147. 8.

Mat. 5. 45.

x De. 32. 21.

Mat. 21. 43.

Ro. 10. 19.

y Is. 49. 6.

z ch. 2. 47.

Ro. 8. 30.

a 2 Co. 11. 25.

b 2 Ti. 3. 11.

γ had made

many dis-

ciples.

c ch. 18. 6.

Mar. 6. 11.

Lu. 9. 5.

d Mat. 5. 12.

1 Th. 1. 6.

e ch. 13. 43.

f Ro. 8. 17.

2 Ti. 3. 12.

g Mar. 16. 20.

He. 2. 4.

h ch. 13. 1, 3.

i ch. 15. 40.

k ch. 28. 24.

l ch. 15. 4.

m 1 Co. 16. 9.

2 Co. 2. 12.

Re. 3. 8.

6 They were ware of it, and fled^b unto Lystra and Derbe, cities of Lycaonia, and unto the region that lieth round about:

7 And there they preached the gospel.

8 And there sat a certain man at Lystra, impotent in his feet, being a cripple^d from his mother's womb, who never had walked:

9 The same heard Paul speak: who stedfastly beholding him, and perceiving that he had faith^e to be healed,

10 Said with a loud voice, Stand upright on thy feet. And he leaped^f and walked.

11 And when the people saw what Paul had done, they lifted up their voices, saying in the speech of Lycaonia, The gods^g are come down to us, in the likeness of men.

12 And they called Barnabas, Jupiter; and Paul, Mercurius, because he was the chief speaker.

13 Then the priest of Jupiter, which was before their city, brought oxen and garlands unto the gates, and would^h have done sacrifice with the people.

14 Which when the apostles, Barnabas and Paul, heard of, theyⁱ rent their clothes, and ran in among the people, crying out,

15 And saying, Sirs, why do ye these things? We^j also are men of like passions with you, and preach unto you, that ye should turn from these vanities^k unto^l the living God, which made heaven,^m and earth, and the sea, and all things that are therein:

16 Whoⁿ in times past suffered all nations to walk in their own ways:

17 Nevertheless,^o he left not himself without witness, in that he did good, and gave us rain^p from heaven, and fruitful seasons, filling our hearts with food and gladness.

18 And with these sayings scarce restrained they the people, that they had not done sacrifice unto them.

19 And there came thither certain Jews from Antioch and Iconium, who persuaded the people, and, having stoned^q Paul, drew him out of the city, supposing he had been dead.

20 Howbeit, as the disciples stood round about him, he rose up, and came into the city: and the next day he departed with Barnabas to Derbe.

21 And when they had preached the gospel to that city, and γ had taught many, they returned again to Lystra, and to Iconium, and Antioch,

22 Confirming the souls of the disciples, and exhorting them to continue^r in the faith, and that we^s must through much tribulation enter into the kingdom of God.

23 And when they had ordained them elders in every church, and had prayed with fasting, they commended them to the Lord, on whom they believed.

24 And after they had passed throughout Pisidia, they came to Pamphylia.

25 And when they had preached the word in Perga, they went down into Attalia:

26 And thence sailed to Antioch, from^t whence they had been recommended to the grace^u of God for the work which they fulfilled.

27 And when they were come, and had gathered the church together, they rehearsed^v all that God had done with them, and how he had opened^w the door of faith unto the Gentiles.

28 And there they abode long time with the disciples.

τῇ τῷ Θεῷ "βουλῇ, ἡ ἐκοιμήθη, καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ, καὶ εἶδε διαφθοράν.

37 Ὁν δὲ ὁ Θεὸς ἡγειρεν, ἐκ εἶδε διαφθοράν. 38 Γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ τοῦτο ὑμῖν ἀφεσις ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται.

39 Καὶ ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ ἡδυνήθητε ἐν τῷ νόμῳ Μωσέως δικαιοθῆναι, ἐν τούτῳ πᾶς ὁ πιστεύων δικαιώται.

40 Βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ ἡ ἐφ' ὑμᾶς ἡ εἰρημὸν ἐν τοῖς προφήταις.

41 "Ἰδετε οἱ καταφρονῆται, καὶ θαυμάσατε, καὶ ἀφανίσθητε ὅτι ἔργον ἐγὼ ἐργάζομαι ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, ἔργον ἡμῶν οὐ μὴ πιστεύσητε, ἐάν τις ἐκδιηγῆται ὑμῖν.

42 Εξιδόντων δὲ ἡ ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν Ἰουδαίων, παρεκάλουν τὰ ἔθνη εἰς τὸ μεταξὺ τὰ σαββατοῦ λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ ρήματα ταῦτα.

43 Αὐθεΐσης δὲ τῆς συναγωγῆς, ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων προσελύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ οἵτινες προσελάλουν αὐτοῖς, ἐπειθὺν αὐτὰς ἐπιμένειν τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ.

44 Τῷ δὲ ἐρχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν λόγον τῷ Θεῷ.

45 Ἰδόντες δὲ οἱ Ἰσδαῖοι τοὺς ὄχλους, ἐπλήσθησαν ζήλου, καὶ ἀντέλεγον τοὺς ὑπὸ τοῦ Παύλου λεγομένοις, ἀντιλέγοντες καὶ βλασφημοῦντες.

46 Παρόρησιασάμενοι δὲ ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας εἶπον, Ὑμῖν ἡν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἐπειδὴ δὲ ἀπωθεῖσθε αὐτόν, καὶ ἐκ ἀξίως κρίνετε ἑαυτὰς τῆς αἰωνίης ζωῆς, ἰδὲ, στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη.

47 Οὕτω γὰρ ἐντέταλται ἡμῖν ὁ Κύριος, Τέθεικα σε εἰς φῶς ἔθνων, τοῦ εἶναι σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.

48 Ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον, καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

49 Διεφέροτο δὲ ὁ λόγος τοῦ Κυρίου δι' ὅλης τῆς χώρας.

50 Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰς σεβομένας γυναῖκας καὶ τὰς ἐνυχύμας, καὶ τοὺς πρῶτους τῆς πόλεως, καὶ ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ τὸν Βαρνάβαν, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.

51 Οἱ δὲ ἐκτιναζάμενοι τὸν κοινορτὸν τῶν ποδῶν αὐτῶν ἐπ' αὐτοὺς, ἦλθον εἰς Ἰκόνιον.

52 Οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ Πνεύματος ἁγίου.

Κεφ. ιδ'. ΧΙΥ.

ΕΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν Ἰκονίῳ, κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων, καὶ λαλῆσαι οὕτως ὥστε πιστεῦσαι Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος.

2 Οἱ δὲ ἀπειθήσαντες Ἰσδαῖοι ἐπήγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν.

3 Ἰκανὸν μὲν ἔν χρόνον διέτριψαν παρόρησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ Κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, καὶ διδόντι σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν.

4 Ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως, καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς Ἰουδαίοις, οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀποστόλοις.

5 Ὡς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν τε καὶ Ἰουδαίων σὺν τοῖς ἀρχουσιν αὐτῶν, ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι αὐτούς,

6 Συνιδόντες κατέφυγον εἰς τὰς πόλεις τῆς Λυκαονίας, Λύστραν καὶ Δέρβην, καὶ τὴν περίφυον.

7 Κακεῖ ἦσαν εὐαγγελιζόμενοι.

8 Καὶ τις ἀνὴρ ἐν Λύστροις ἀδύνατος τοῖς ποσὶν ἐκάθητο, χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων, ὃς οὐδέποτε περιεπεπατήκει.

9 Οὗτος ἤκουε τοῦ Παύλου λαλοῦντος ὃς ἀτενίσας αὐτῷ, καὶ ἰδὼν ὅτι πίστιν ἔχει τοῦ σωθῆναι,

10 Εἶπε μεγάλη τῇ φωνῇ Ἄνάστηθι ἐπὶ τοῖς πόδας σου ὀρθός. Καὶ ἡλλετο, καὶ περιεπάτει.

11 Οἱ δὲ ὄχλοι, ἰδόντες ὃ ἐποίησεν ὁ Παῦλος, ἐπήραν τὴν φωνὴν αὐτῶν, Λυκαονιστὶ λέγοντες. Οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις κατέβησαν πρὸς ἡμᾶς.

12 Ἐκάλουν τε τὸν μὲν Βαρνάβαν, Δία, τὸν δὲ Παῦλον, Ἑρμῆν, ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ ἡγουμένος τοῦ λόγου.

13 Ὁ δὲ ἱερεὺς τοῦ Διὸς τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως αὐτῶν, ταύρους καὶ στέμματα ἐπὶ τοὺς πυλῶνας ἐνέγκας, σὺν τοῖς ὄχλοις ἤθελε θύειν.

14 Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβας καὶ Παῦλος, διαῤῥήξαντες τὰ ἱμάτια αὐτῶν, εἰσεπήδησαν εἰς τὸν ὄχλον, κράζοντες,

15 Καὶ λέγοντες, Ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς ἐσμεν ὑμῖν ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν Θεὸν τὸν ζῶντα, ὃς ἐποίησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς.

16 Ὃς ἐν ταῖς παρωχημέναις γενεαῖς εἶασε πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν.

17 Καὶ τοῖς γε οὐκ ἁμάρτυρον ἑαυτὸν ἀφῆκεν, ἀγαθοποιῶν, οὐρανοῦθεν ἡμῖν ὑετοὺς διδῶς καὶ καιροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας ἡμῶν.

18 Καὶ ταῦτα λέγοντες μόλις κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς.

19 Ἐπῆλθον δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι, καὶ πείσαντες τοὺς ὄχλους, καὶ λιθάσαντες τὸν Παῦλον, ἔσυρον ἔξω τῆς πόλεως, νομίσαντες αὐτὸν θεοβάνα.

20 Κυκλωσάντων δὲ αὐτὸν τῶν μαθητῶν, ἀναστὰς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξῆλθε σὺν τῷ Βαρνάβᾳ εἰς Δέρβην.

21 Εὐαγγελισάμενοί τε τὴν πόλιν ἐκείνην, καὶ μαθητεύσαντες ἱκανοὺς, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Λύστραν καὶ Ἰκόνιον καὶ Ἀντιοχείαν,

22 Ἐπιστηρίζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ πίστει, καὶ ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

23 Χειροτονήσαντες δὲ αὐτοὺς πρεσβυτέρους κατ' ἐκκλησίαν, προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν, παρέθεντο αὐτὰς τῷ Κυρίῳ εἰς ὃν πεπιστεύκεισαν.

24 Καὶ διελθόντες τὴν Πισιδίαν, ἦλθον εἰς Παμφυλίαν.

25 Καὶ λαλήσαντες ἐν Πέργῃ τὸν λόγον, κατέβησαν εἰς Ἀττάλειαν.

26 Κακεῖθεν ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντιόχειαν ὅθεν ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν.

27 Παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν, ἀγγέλιαν ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξε τοῖς ἔθνεσι θύραν πίστεως.

28 Διέτριβον δὲ ἐκεῖ χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς.

Κεφ. ιε'. XV.

ΚΑΙ τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, ἐδίδασκον τοὺς ἀδελφούς· ὅτι ἐὰν μὴ ἡ περιτέμνησθαι τῷ ἔθει Μωϋσέως, οὐ δύνασθε σωθῆναι.

2 Γενομένης οὖν στάσεως καὶ συζητήσεως οὐκ ὀλίγης τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ πρὸς αὐτοὺς, ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν καὶ τινας ἄλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἱερουσαλὴμ, περὶ τοῦ ζητήματος τούτου.

3 Οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, διήρχοντο τὴν Φοινίκην καὶ Σαμαρείαν, ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς.

4 Παραγενομένοι δὲ εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἀπεδέχθησαν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνιγγεῖν αὐτοὺς ὅσα ὁ Θεὸς ἐποίησε μετ' αὐτῶν.

5 Ἐξανέστησαν δὲ τινες τῶν ἀπὸ τῆς αἰρέσεως τῶν Φαρισαίων πιστευούκων, λέγοντες· Ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺς, παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον Μωϋσέως.

6 Συνήχθησαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ τοῦ λόγου τούτου.

7 Πολλὴ δὲ συζητήσεως γενομένης, ἀναστὰς Πέτρος εἶπε πρὸς αὐτούς· Ἄνδρες ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστασθε ὅτι ἄφ' ἡμερῶν ἀρχαίων ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν ἐξελέξατο διὰ τοῦ στόματός μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τῆς εὐαγγελίας, καὶ πιστεῦσαι.

8 Καὶ ὁ καρδιογνώστης Θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς, δὸς αὐτοῖς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, καθὼς καὶ ἡμῖν·

9 Καὶ οὐδὲν διέκρινε μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει καθαρίσας τὰς καρδίας αὐτῶν.

10 Νῦν οὖν τί περάζετε· τὸν Θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τραχίλον τῶν μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν, οὔτε ἡμεῖς ἰχύσαμεν βαρύνει;

11 Ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ πιστεύομεν σωθῆναι, καθ' ὃν τρόπον κἀκεῖνοι.

12 Ἐσίγησε δὲ πᾶν τὸ πλῆθος, καὶ ἤκουον Βαρνάβαν καὶ Παῦλον ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα αὐτοῖς ἐν τοῖς ἔθνεσι τοῖς αὐτῶν.

13 Μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτοὺς, ἀπεκρίθη Ἰάκωβος, λέγων· Ἄνδρες ἀδελφοί, ἀκούσατέ με.

14 Συμεὼν ἐξηγήσατο καθὼς πρῶτον ὁ Θεὸς ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

15 Καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼς γέγραπται·

16 Μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω, καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν Δαβὶδ τὴν πεπτακτίαν, καὶ τὰ κατεσκαμμένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω, καὶ ἀνορθώσω αὐτήν.

17 Ὅπως ἂν ἐκτίθησιν οἱ κατάλοιποι τῶν ἀνθρώπων τὸν Κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτούς· λέγει Κύριος ὁ ποιῶν ταῦτα πάντα.

18 Γνωστὰ ἅπ' αἰῶνός ἐστι τῷ Θεῷ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ.

19 Διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν Θεόν,

20 Ἀλλὰ ἐπιστείλαι αὐτοῖς τοῦ ἀπέχεσθαι ἀπὸ τῶν ἀλισθημάτων τῶν ἐίδωλων, καὶ τῆς πορνείας, καὶ τοῦ πικτοῦ, καὶ τῆς αἵματος.

21 Μωσὴς γάρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει, ἐν ταῖς συναγω-

γαῖς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενος.

22 Τότε ἔδοξε τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς Ἀντιόχειαν, σὺν τῷ Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ· Ἰούδαν τὸν ἐπικαλούμενον Βαρσαβᾶν, καὶ Σίλαν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς.

23 Γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν ταδε· Οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ ἀδελφοί, τοῖς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἐθνῶν, χαίρειν.

24 Ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν ἐξεληθόντες ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις, ἀνασκευάζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν, λέγοντες περιτέμνεσθαι, καὶ τηρεῖν τὸν νόμον, οἷς οὐ διεστοιλάμεθα·

25 Ἐδοξε ἡμῖν γενομένοις ὁμοθυμαδόν, ἐκλεξαμένοις ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς, σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβᾳ καὶ Παύλῳ,

26 Ἀνθρώποις παραδεδοκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

27 Ἀπεστάλκαμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σίλαν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά.

28 Ἐδοξε γάρ τῳ ἁγίῳ Πνεύματι καὶ ἡμῖν, μὴδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος πλὴν τῶν ἐπιταγῶν· τοῦτων·

29 Ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων, καὶ αἵματος, καὶ πικτοῦ, καὶ πορνείας· ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺν, εὖ πράξετε. Ἐρῶσθε.

30 Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες ἦλθον εἰς Ἀντιόχειαν καὶ συναγαγόντες τὸ πλῆθος, ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν.

31 Ἀναγνόντες δὲ, ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει.

32 Ἰούδας δὲ καὶ Σίλας, καὶ αὐτοὶ προφήται ὄντες, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφούς, καὶ ἐπεστήριξαν.

33 Ποιήσαντες δὲ χρόνον, ἀπελύθησαν μετ' εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους.

34 Ἐδοξε δὲ τῷ Σίλᾳ ἐπιμείναι αὐτοῖς.

35 Παῦλος δὲ καὶ Βαρνάβας διέτρεβον ἐν Ἀντιόχειᾳ, διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι, μετὰ καὶ ἐτέρον πολλῶν, τὸν λόγον τῆς Κυρίας.

36 Μετὰ δὲ τινος ἡμέρας εἶπε Παῦλος πρὸς Βαρνάβαν· Ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφούς ὅμων· κατὰ πᾶσαν πόλιν, ἐν αἷς κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τῆς Κυρίας, πῶς ἔχῃσι.

37 Βαρνάβας δὲ βουλεύσατο συμπαραλαβεῖν αὐτὸν Ἰωάννην τὸν καλούμενον Μάρκον.

38 Παῦλος δὲ ἤξιον, τὸν ἀποστάντα ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας, καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, μὴ συμπαραλαβεῖν τούτων.

39 Ἐγένετο οὖν παροξυσμὸς, ὥστε ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων· τόν τε Βαρνάβαν, παραλαβόντα τὸν Μάρκον, ἐκπέμψαι εἰς Κύπρον.

40 Παῦλος δὲ ἐπιτεξαμένος Σίλαν, ἐξῆλθε, παραδοθείς τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ ἰπὸ τῶν ἀδελφῶν.

41 Διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν καὶ Κιλικίαν, ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας.

Κεφ. ις'. XVI.

ΚΑΤΗΝΤΗΣΕ δὲ εἰς Δέρβην καὶ Λύστραν παραδοθείς τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ ἰπὸ τῶν ἀδελφῶν.

2 Ὅς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστοις καὶ Ἰκονίῳ ἀδελφῶν.

3 Τούτῳ ἐβέβηκεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελεγεῖν καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν, διὰ τοῦ

CHAP. XV.

A. D. 53.

AND^a certain men which came down from Judea taught the brethren, and said, Except^c ye be circumcised after^d the manner of Moses, ye cannot be saved.

2 When therefore Paul and Barnabas had no small dissension and disputation with them, they determined that^e Paul and Barnabas, and certain other of them, should go up to Jerusalem, unto the apostles and elders, about this question.

3 And being^f brought on their way by the church, they passed through Phenice and Samaria, declaring the conversion^g of the Gentiles: and they caused great joy^h unto all the brethren.

4 And when they were come to Jerusalem, they were received of the church, and of the apostles and elders, and theyⁱ declared all things that God had done with them.

5 But there arose up certain of the sect of the Pharisees which believed, saying,^j That it was needful to circumcise them, and to command them to keep the law of Moses.

6 And the apostles and elders came together,^k for to consider of this matter.

7 And when there had been much disputing, Peter rose up, and said unto them, Men and brethren, ye know^l how that a good while ago God made choice among us, that the Gentiles by my mouth should hear the word of the gospel, and believe.

8 And God, which^m knoweth the hearts, bare them witness, giving them the Holy Ghost, even as he did unto us;

9 And put no difference between us and them, purifyingⁿ their hearts by faith.

10 Now therefore why tempt ye God, to put a yoke^o upon the neck of the disciples, which neither our fathers nor we were able to bear?

11 But we believe that through^p the grace of the Lord Jesus Christ we shall be saved, even as they.

12 Then all the multitude kept silence, and gave audience to Barnabas and Paul, declaring what miracles and wonders God had wrought^q among the Gentiles by them.

13 And after they had held their peace, James answered, saying, Men and brethren, hearken unto me:

14 Simeon hath declared^r how God at the first did visit the Gentiles, to take out of them a people for his name.

15 And to this agree the words of the prophets; as it is written,^s

16 After this I will return, and will build again the tabernacle of David, which is fallen down; and I will build again the ruins thereof, and I will set it up:

17 That the residue of men might seek after the Lord, and all the Gentiles, upon whom my name is called, saith the Lord, who doeth all these things.

18 Known^t unto God are all his works, from the beginning of the world.

19 Wherefore my sentence is, that we trouble not them, which from among the Gentiles are turned^u to God:

20 But that we write unto them, that they abstain from pollutions of^v idols, and from fornication,^w and from things strangled, and from blood.^x

21 For Moses of old time hath in every city them that preach him, being^y read in the synagogues every sabbath day.

22 Then pleased it the apostles and elders, with the whole church, to send

a Ga. 2. 12.

b ch. 1. 23.

c Jno. 7. 22.

d Le. 12. 3.

e Ga. 2. 1.

f ver. 1.

g Ro. 15. 24.

h 1 Co. 16. 6.

i 3 Jno. 6.

j Ga. 5. 12.

k Ga. 5. 4.

l Ga. 2. 4.

m Lu. 14. 27.

n Lu. 15. 7, 10.

o ch. 21. 19.

p ch. 13. 50.

q ch. 14. 19.

r or, rose up, said they, certain.

s ver. 1.

t word.

u Mat. 18. 20.

v Re. 2. 24.

w s ver. 20.

x ch. 10. 20.

y Mat. 16. 18.

z 19.

aa 2 Co. 11. 9.

ab Ja. 1. 27.

ac 1 Jno. 5. 21.

ad Jude 20, 21.

ae v ch. 1. 24.

af w He. 9. 13, 14.

ag 1 Pe. 1. 22.

ah d or, exhortation.

ai a Ga. 5. 1.

aj y ch. 14. 22.

ak z Ro. 3. 24.

al Ep. 2. 8.

am Tit. 3. 4, 5.

an a 1 Co. 16. 11.

ao 2 Jno. 10.

ap b ch. 14. 27.

aq c Lu. 2. 31, 32.

ar d ch. 13. 4, &c.

as e ch. 12. 12, 25.

at Col. 4. 10.

au f Am. 9. 11, 12.

av g ch. 13. 13.

aw h Nu. 23. 19.

ax i Is. 46. 10.

ay j ch. 14. 26.

az k ch. 16. 5.

ba l 1 Th. 1. 9.

bb m ch. 14. 6.

bc n Ex. 20. 4, 5.

bd 1 Co. 8. 1, &c.

be 10. 28.

bf Re. 2. 14, 20.

bg 9. 20.

bh o 1 Co. 6. 9, 18.

bi Col. 3. 5.

bj 1 Th. 4. 3.

bk p ch. 19. 22.

bl Ro. 16. 21.

bm 1 Co. 4. 17.

bn g 2 Ti. 1. 5.

bo r Le. 17. 14.

bp De. 12. 16.

bq 23.

br s ch. 13. 15, 27.

bs t ch. 6. 3.

bt 1 Ti. 5. 10.

bu He. 11. 2.

chosen men of their own company to Antioch, with Paul and Barnabas; namely, Judas surnamed Barsabas,^b and Silas, chief men among the brethren:

23 And they wrote letters by them after this manner; The apostles, and elders, and brethren, send greeting unto the brethren which are of the Gentiles in Antioch, and Syria, and Cilicia:

24 Forasmuch as we have heard, that certain^c which went out from us have troubled^d you with words,^e subverting your souls, saying, Ye must be circumcised, and keep the law: to whom^f we gave no such commandment:

25 It seemed good unto us, being assembled with one accord, to send chosen men unto you, with our beloved Barnabas and Paul,

26 Men that have hazarded^g their lives for the name of our Lord Jesus Christ.

27 We have sent therefore Judas and Silas, who shall also tell you the same things by γ mouth.

28 For it seemed good to the Holy Ghost, and to us, to lay upon you no greater burthen^h than these necessary things;

29 That ye abstainⁱ from meats offered to idols, and from blood, and from things strangled, and from fornication: from which if ye keep^j yourselves, ye shall do well. Fare ye well.

30 So when they were dismissed, they came to Antioch: and when they had gathered the multitude together, they delivered the epistle:

31 Which when they had read, they rejoiced for the δ consolation.

32 And Judas and Silas, being prophets also themselves, exhorted the brethren with many words, and confirmed^k them.

33 And after they had tarried there a space, they were let go^l in peace from the brethren unto the apostles.

34 Notwithstanding, it pleased Silas to abide there still.

35 Paul also and Barnabas continued in Antioch, teaching and preaching the word of the Lord, with many others also.

36 And some days after, Paul said unto Barnabas, Let us go again and visit our brethren in^m every city where we have preached the word of the Lord, and see how they do.

37 And Barnabas determined to take with them Johnⁿ whose surname was Mark.

38 But Paul thought not good to take him with them, who departed^o from them from Pamphylia, and went not with them to the work.

39 And the contention was so sharp between them, that they departed asunder one from the other: and so Barnabas took Mark, and sailed unto Cyprus:

40 And Paul chose Silas, and departed, being recommended^p by the brethren unto the grace of God.

41 And he went through Syria and Cilicia, confirming^q the churches.

CHAP. XVI.

THEN came he to Derbe^r and Lystra: and, behold, a certain disciple was there, named Timotheus,^s the son of a^t certain woman, which was a Jewess, and believed; but his father was a Greek:

2 Which was well^u reported of by the brethren that were at Lystra and Iconium.

3 Him would Paul have to go forth with him; and took and circumcised

him,^a because of the Jews^b which were in those quarters: for they knew all that his father was a Greek.

4 And as they went through the cities, they delivered them the decrees for to keep, that were ordained^c of the apostles and elders which were at Jerusalem.

5 And so were the churches^d established in the faith, and increased in number daily.

6 Now when they had gone throughout Phrygia and the region of^e Galatia, and were forbidden of^f the Holy Ghost to preach the word in^g Asia.

7 After they were come to Mysia, they assayed to go into Bithynia: but the Spirit suffered them not.

8 And they passing by Mysia, came down to^h Troas.

9 And a vision appeared to Paul in the night; There stood a manⁱ of Macedonia, and prayed him, saying, Come over into Macedonia, and help us.

10 And after he had seen the vision, immediately we endeavoured to go^j into Macedonia, assuredly gathering that the Lord had called us for to preach the gospel unto them.

11 Therefore loosing from Troas, we came with a straight course to Samothracia, and the next day to Neapolis;

12 And from thence to Philippi,^k which is^l the chief city of that part of Macedonia, and a colony: and we were in that city abiding certain days.

13 And on the ^γsabbath we went out of the city by a river side, where prayer^m was wont to be made; and we sat down, and spake unto the women which resorted ^{thither}.

14 And a certain woman named Lydia, a seller of purple, of the city of Thyatira, which worshipped God, heard us: whose heartⁿ the Lord opened, that she attended unto the things which were spoken of Paul.

15 And when she was baptized, and her household, she besought^o us, saying, If ye have judged me to be faithful to the Lord, come into my house, and abide ^{there}. And she constrained us.

16 And it came to pass, as we went to prayer, a certain damsel possessed^p with a spirit of divination met us, which brought her masters much gain^q by soothsaying:

17 The same followed Paul and us, and cried, saying, These men are the servants of the most high^r God, which shew unto us the way of^s salvation.

18 And this did she many days. But Paul, being grieved, turned and said^t to the spirit, I command thee in the name of Jesus Christ, to come out of her. And^u he came out the same hour.

19 And when her masters saw that the hope of their gains^v was gone, they caught Paul and Silas, and drew them into the ^ζmarket-place, unto^w the rulers,

20 And brought them to the magistrates, saying, These men, being Jews, do exceedingly trouble^x our city,

21 And teach customs, which are not lawful for us to receive, neither to observe, being Romans.

22 And the multitude rose up together against them: and the magistrates rent off their clothes, and commanded to beat them.

23 And when they had laid many^y stripes upon them, they cast them into prison, charging the jailer to keep them safely:

24 Who, having received such a charge,

A. D. 53.

a Ga. 2. 3. 8.

5. 1. 3.

b 1 Co. 9. 20.

c Ja. 5. 13.

d Ps. 34. 1.

e ch. 15. 23, 29.

f ch. 4. 31.

g ch. 15. 41.

h ch. 5. 19.

12. 7. 10.

i Is. 42. 7.

j Ga. 1. 2.

1 Pe. 1. 1.

k Am. 8. 11, 12.

1 Co. 12. 11.

l Re. 1. 4, 11.

m Pr. 24. 11, 12.

1 Th. 5. 15.

n Ec. 7. 15. 17.

o 2 Co. 2. 12.

2 Ti. 4. 13.

p ch. 10. 30.

q Je. 5. 22.

r ch. 2. 37.

9. 6.

s 2 Co. 2. 13.

t ch. 13. 39.

Hab. 2. 4.

Jn. 3. 16, 36.

6. 47.

u ch. 2. 39.

w Ro. 1. 14, 16.

x Phi. 1. 1.

β or, the first.

y Lu. 5. 29.

γ sabbath-day.

z Ro. 5. 11.

a ch. 21. 5.

b Lu. 24. 45.

c ch. 22. 25.

d He. 13. 2.

e Da. 6. 18, 19.

Mat. 10. 16.

f 1 Sa. 28. 7.

δ or, Python.

g Ex. 11. 8.

h Re. 3. 9.

i ch. 19. 24.

j Mat. 8. 34.

k Ge. 14. 18.

22.

l ver. 14.

m ch. 18. 26.

He. 10. 20.

n Mar. 1. 25,

34.

o Mar. 16. 17.

p ch. 19. 24. 27

q ch. 9. 20.

13. 5, 14.

r Lu. 4. 16.

z or, court.

q Mat. 10. 18.

r ch. 18. 28.

s Lu. 24. 26,

46.

t Ga. 3. 1.

s ch. 17. 6.

1 Ki. 18. 17.

n or, whom,

said he, I

preach.

t ch. 23. 24.

u 2 Co. 8. 5.

1 Th. 1. 5, 6.

v 2 Co. 6. 5.

11. 23, 25.

1 Th. 2. 2.

w Ro. 16. 21.

thrust them into the inner prison, and made their feet fast in the stocks.

25 And at midnight Paul and Silas prayed,^a and sang^b praises unto God: and the prisoners heard them.

26 And suddenly there was a great earthquake, so^c that the foundations of the prison were shaken: and immediately^d all the doors were opened, and every one's bands were loosed.

27 And the keeper of the prison awaking out of his sleep, and seeing the prison doors open, he drew out his sword, and would have killed himself, supposing that the prisoners had been fled.

28 But^e Paul cried with a loud voice, saying, Do thyself^f no harm; for we are all here.

29 Then he called for a light, and sprang in, and came trembling,^g and fell down before Paul and Silas,

30 And brought them out, and said, Sirs, what^h must I do to be saved?

31 And they said, Believeⁱ on the Lord Jesus Christ, and thou shalt be saved, and thy^j house.

32 And they spake unto him the word of the Lord, and to all^k that were in his house.

33 And he took them the same hour of the night, and washed their stripes; and was baptized, he and all his, straightway.

34 And when he had brought them into his house, he set meat^l before them, and rejoiced,^m believing in God with all his house.

35 And when it was day, the magistrates sent the serjeants, saying, Let those men go.

36 And the keeper of the prison told this saying to Paul, The magistrates have sent to let you go: now therefore depart, and go in peace.

37 But Paul said unto them, They have beaten us openly uncondemned,ⁿ being Romans, and have cast us into prison; and now do they thrust us out privily? Nay, verily; but let them come themselves,^o and fetch us out.

38 And the serjeants told these words unto the magistrates: and they feared, when they heard that they were Romans.

39 And they came and besought^p them, and brought them out, and desired^q them to depart out of the city.

40 And they went out of the prison, and entered into the house of Lydia:^r and when they had seen the brethren, they comforted them, and departed.

CHAP. XVII.

NOW when they had passed through Amphipolis and Apollonia, they came to Thessalonica, where was a synagogue of the Jews:

2 And Paul, as his manner was,^s went in unto them, and three sabbath-days reasoned with them out of the scriptures,

3 Opening and alledging, that Christ must^t needs have suffered, and risen again from the dead; and that this Jesus, ^{whom} I preach unto you, is Christ.

4 And some^u of them believed, and ^νconsorted with Paul and Silas; and of the devout Greeks a great multitude, and of the chief women not a few.

5 But the Jews which believed not, moved with envy, took unto them certain lewd fellows of the baser sort, and gathered a company, and set all the city on an uproar, and assaulted the house of Jason,^v and sought to bring them out to the people.

Ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκεῖνοις ἥδεσαν γὰρ ἅπαντες τὸν πατέρα αὐτοῦ ὅτι Ἕλλην ὑπῆρχεν.

4 Ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις, παρεδίδην αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ.

5 Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεῶντο τῇ πίστει, καὶ ἐπερίσσεον τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν.

6 Διελθόντες δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ τὴν Γαλατικὴν χώραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος λαλῆσαι τὸν λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ,

7 Ἐλθόντες κατὰ τὴν Μυσίαν, ἐπεύραζον ὡς κατὰ τὴν Βιθυνίαν πορεύεσθαι· καὶ οὐκ εἰσῆσαν αὐτοὺς τὸ Πνεῦμα.

8 Παρελθόντες δὲ τὴν Μυσίαν, κατέβησαν εἰς Τρωάδα.

9 Καὶ ὄραμα διὰ τῆς νυκτὸς ὥφθη τῷ Παύλῳ· Ἄνθρωπος ἦν Μακεδὼν ἐστὼς, παρακαλῶν αὐτὸν, καὶ λέγων· Διαβάς εἰς Μακεδονίαν, βοήθησον ἡμῖν.

10 Ὡς δὲ τὸ ὄραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητήσαμεν ἑξελθεῖν εἰς τὴν Μακεδονίαν, συμβιβάζοντες ὅτι προσκεκληταὶ ἡμᾶς ὁ Κύριος ἔυαγγελιάσθαι αὐτούς.

11 Ἀναχθέντες οὖν ἀπὸ τῆς Τρωάδος, εὐθρόμησαντες εἰς Σαμοθράκην, τῇ τε ἐπίοσσι εἰς Νεάπολιν·

12 Ἐκείθεν τε εἰς Φιλίππας, ἥτις ἐστὶ ἡ πρώτη ἀτῆς μερίδος· τῆς Μακεδονίας πόλις, κώω· νια. Ἦμεν δὲ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει διατρίβοντες ἡμέρας τινάς.

13 Τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆς πόλεως παρὰ ποταμὸν, οὗ ἐνομίζετο προσευχῇ εἶναι· καὶ καθίσαντες ἐλαλοῦμεν ταῖς συνελθούσαις γυναιξί.

14 Καὶ τις γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφυρόπωλις, πόλεως Θυατείρων, σεβομένη τὸν Θεόν, ἤκουεν· ἥς ὁ Κύριος διήνοιξε τὴν καρδίαν, προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ τοῦ Παύλου.

15 Ὡς δὲ ἐβαπτίσθη, καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεσε, λέγουσα· Εἰ κεκριaté με πιστὴν τῷ Κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον μου, μένατε. Καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶς.

16 Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς προσευχήν, παιδίσκην τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα Πύθιονος ἅπαντῆσαι ἡμῖν, ἥτις ἐργασίαν πολλὴν παρέχει τοῖς κυρίοις αὐτῆς, μαντευομένην.

17 Αὕτη κατακολουθήσασα τῷ Παύλῳ καὶ ἡμῖν, ἔκραζε, λέγουσα· Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι δεῦν τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσιν, οἵτινες καταγγέλλουσιν ἡμῖν ὁδὸν σωτηρίας.

18 Τοῦτο δὲ ποιεῖ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. Διαπονηθεὶς δὲ ὁ Παῦλος, καὶ ἐπιστρέψας, τῷ πνεύματι εἶπε· Παραγγέλλω σοι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐξελθεῖν ἀπ' αὐτῆς. Καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ.

19 Ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἐξῆλθεν ἡ ἑλπίς τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν, ἐλκύσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας.

20 Καὶ προσαγγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς, εἶπον· Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουν ἡμῶν τὴν πόλιν, Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες·

21 Καὶ καταγγέλλουσιν ἔθνη ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέσθαι, οὐδὲ ποιεῖν, Ῥωμαῖοι ἐσιν.

22 Καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν καὶ οἱ στρατηγοί, περιρρήξαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια, ἐκέλευον ραβδίσειν.

23 Πολλὰς τε ἐπιθέντες αὐτοῖς πληγὰς, ἔβαλον εἰς φυλακὴν, παραγγέλλαντες τῷ δεσμο-

φύλακι ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς.

24 Ὃς παραγγέλιον τοιαύτην ἔειλεν· ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν, καὶ τοὺς πόδας αὐτῶν ἡσφαλίσατο εἰς τὸ ξύλον.

25 Κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον Παῦλος καὶ Σίλας προσευχόμενοι ἤμουν τὸν Θεόν· ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμοι.

26 Ἀφ' οὗ δὲ σεισμός ἐγένετο μέγας, ὥστε σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμοτηρίου· ἀνεψῆχθῆσαν τε παραχρῆμα αἱ θύραι πάσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμῶ ἀνέθη.

27 Ἐφύπνους δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ, καὶ ἰδὼν ἀνεψυγμένας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος μάχαιραν, ἔμελλεν αὐτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφνεῖν αὐτοὺς τὸν δεσμίους.

28 Ἐφώνησε δὲ φωνῇ μεγάλῃ ὁ Παῦλος, λέγων· Μηδὲν πράξεις σεαυτῷ κακόν· ἅπαντες γὰρ ἔσμεν ἐνθάδε.

29 Αἰτήσας δὲ φῶτα, εἰσεπήδησε, καὶ ἔντρομος γενόμενος προσέπεσε τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλᾳ.

30 Καὶ προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω, ἔφη· Κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ;

31 Οἱ δὲ εἶπον· Πίστευσον ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκος σου.

32 Καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, καὶ ἡ πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.

33 Καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς, ἔλασεν ἀπὸ τῶν πληγῶν καὶ ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ πάντες παραχρῆμα.

34 Ἀναγαγὼν τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, παρέθηκε τράπεζαν, καὶ ἠγαλλιάσατο πανοικί πεπιστευκόσ τῷ Θεῷ.

35 Ἡμέρας δὲ γενομένης ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς ραβδούχους, λέγοντες· Ἀπόλυσον τοὺς ἄνθρωπους ἐκείνους.

36 Ἀπήγγειλε δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους τούτους πρὸς τὸν Παῦλον· Ὅτι ἀπεστάλκασιν οἱ στρατηγοί, ἵνα ἀπολυθῇτε· νῦν οὖν ἐξελθόντες πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ!

37 Ὁ δὲ Παῦλος ἔφη πρὸς αὐτούς· Δείραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ, ἀκατακρίτους, ἄνθρωπους Ῥωμαίους ὑπάρχοντας, ἔβαλον εἰς φυλακὴν καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; οὐ γὰρ ἄλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ ἡμᾶς ἐξαγαγόντων.

38 Ἀνήγγειλαν δὲ τοῖς στρατηγοῖς οἱ ραβδούχοι τὰ ῥήματα ταῦτα· καὶ ἐφοβήθησαν ἀκούσαντες ὅτι Ῥωμαῖοι εἰσι.

39 Καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτοὺς, καὶ ἐξαγαγόντες ἡρώτων ἐξελθεῖν τῆς πόλεως.

40 Ἐξελθόντες δὲ ἐκ τῆς φυλακῆς εἰσῆλθον εἰς τὴν Λυδίαν· καὶ ἰδόντες τοὺς ἀδελφούς, παρεκάλεσαν αὐτοὺς, καὶ ἐξῆλθον.

Κεφ. ιζ'. XVII.

ΔΙΟΔΕΥΣΑΝΤΕΣ δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ Ἀπολλωνίαν, ἦλθον εἰς Θεσσαλονικίην, ὅπου ἦν συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων.

2 Κατὰ δὲ τὸ εὐχθὸς τῷ Παύλῳ εἰσῆλθε πρὸς αὐτοὺς, καὶ ἐπὶ σάββατα τρία διελέγετο αὐτοὺς ἀπὸ τῶν γραφῶν,

3 Διανοίγων καὶ παρατιθέμενος, ὅτι τὸν Χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς Ἰησοῦς, ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν.

4 Καὶ τινες ἐξ αὐτῶν ἐπέισθησαν, καὶ προσεκληρώθησαν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλᾳ, τῶν τε σεβομένων Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος, γυναικῶν τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι.

5 Ὡς ζηλωσάντες δὲ οἱ ἀπειθοῦντες Ἰουδαῖοι, καὶ προσλαβόμενοι τῶν ἀγοραίων τινὰς ἄνδρας πονηροὺς, καὶ ὀχλοποιήσαντες, ἐθροῦβουν τὴν πόλιν· ἐπιστάντες τε τῇ οἰκίᾳ Ἰάσονος!

ἐξήτουν αὐτοὺς ἀγαγεῖν εἰς τὸν δῆμον.

6 Μὴ εὐρόντες δὲ αὐτοὺς, ἔσυρον τὸν Ἰάσονα καὶ τινὰς ἀδελφοὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας, βοῶντες· Ὅτι οἱ τὴν οἰκουμένην ἀναστατώσαντες, οὗτοι· καὶ ἐνθάδε παρέεισαν.

7 Οὗς ὑποδέδεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι τῶν δογμάτων Καίσαρος πράττεισι, βασιλέα λέγοντες ἕτερον εἶναι, Ἰησοῦν.

8 Ἐτάραρα δὲ τὸν ἄρχον καὶ τοὺς πολιτάρχας ἀκούοντας ταῦτα.

9 Καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν, ἀπέλυσαν αὐτοὺς.

10 Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ τῆς νυκτὸς ἐξέπεμψαν τὸν τε Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἰς Βέροian· οἵτινες παραγεγνημένοι, εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων ἀπήγαγον.

11 Οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι τῶν ἐν Θεσσαλονικῇ, οἵτινες ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης προθυμίας, τὸ καὶ ἡμέραν ἀνακρίνοντες τὰς γραφάς, εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτως.

12 Πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνίδων γυναικῶν τῶν εὐσχημόνων καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι.

13 Ὡς δὲ ἐγνώσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονικῆς Ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῇ Βεροῖᾳ κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ἦλθον κακεῖ, σαλεύοντες τούτους ὀχλοῦν.

14 Εὐθέως δὲ τότε τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι ὥς ἐπὶ τὴν ἑλλάδα· ὑπέμενον δὲ ὁ, τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος ἐκεῖ.

15 Οἱ δὲ καθιστῶντες τὸν Παῦλον, ἤγαγον αὐτὸν ἕως Ἀθηνῶν· ἡ καὶ λαβόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν Σίλαν καὶ Τιμόθεον, ἵνα ὡς τάχιστα ἐλθῶσι πρὸς αὐτὸν, ἐξήγαγον.

16 Ἐν δὲ ταῖς Ἀθῆναις ἐκδεχομένου αὐτοῦ τοῦ Παύλου, παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, θεωροῦντι· κατεῖδωλον οὖσαν τὴν πόλιν.

17 Διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις, καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς παρηνήχωντας.

18 Τινὲς δὲ τῶν Ἐπικουρεῶν καὶ τῶν Στωϊκῶν φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ· καὶ τινες ἔλεγον· Τί ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν; Οἱ δὲ ἑξῆς δαιμονίων δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι· ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν αὐτοὺς εὐηγγελίζετο.

19 Ἐπιλαβόμενοι τε αὐτοῦ, ἐπὶ τὸν Ἀρειὸν πάγον ἤγαγον, λέγοντες· Ἰδυνάμεθα γινῶναι τίς ἡ καὶνὴ αὕτη ἡ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδασχῇ;

20 Ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν· βδολόμεθα οὖν γινῶναι· τί ἂν θέλοι ταῦτα εἶναι.

21 Ἀθηναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημούντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον εὐκαίρουν, ἢ λέγειν ἢ τι καὶ ἀκοῖεν καινότερον.)

22 Σταθεὶς δὲ ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρειῶν πάγου, ἔφη· Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ἡς δεισιδαιμονεστέρους ἡμᾶς θεωρῶ.

23 Διερχόμενος γὰρ καὶ ἂν ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ἡμῶν, εὗρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο· Ἀγνώστῳ Θεῷ. Ὅν οὖν ἄγνωστούς εὐσεβεῖτε, τοῦτον ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν.

24 Ὁ Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς Κύριος ὑπάρχων, οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ.

25 Οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρώπων θεραπεύεται, προσδεόμενος τινος, αὐτὸς διδὼς πᾶσι ζῶν καὶ πνέον· καὶ τὰ πάντα.

26 Ἐποίησέ τε ἐξ ἐνὸς αἵματος πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς, ὁρίσας προτεταγμένους καιροὺς, καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν.

27 Ζητεῖν τὸν Κύριον, εἰ ἄραγε ἠληφῆσαιαν αὐτὸν καὶ εὐρίνοι· καίτοιγε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἐνὸς ἐκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα.

28 Ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν, καὶ κινούμεθα, καὶ ἐσμεν· ὡς καὶ τινες τῶν καὶ ἡμᾶς ποιητῶν εἰρήκασι· Τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμεν.

29 Γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ Θεοῦ, οὐκ ὀφείλομεν νομίξαι χρυσῷ, ἢ ἀργύρῳ, ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου, τὸ Θεοῖον ὁμοίον.

30 Τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπερίδων ὁ Θεὸς, ταῦν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις ἡ πᾶσι πανταχοῦ μετανόειν.

31 Διότι ἐστησεν ἡμέραν ἐν ᾗ μέλλει κρίναι τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισε, πιστὴν παρασχόν· πᾶσιν, ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.

32 Ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν, οἱ μὲν ἐχλεύαζον· οἱ δὲ εἶπον, Ἀκουσόμεθα σου πάλιν περὶ τούτου.

33 Καὶ οὕτως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν.

34 Τινὲς δὲ ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ, ἐπίστευσαν· ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις, καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

Κεφ. ιη'. ΧVΙΙΙ.

ΜΕΤΑ δὲ ταῦτα χωρισθεὶς ὁ Παῦλος ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἦλθεν εἰς Κορίνθον.

2 Καὶ εὐρών τινα Ἰουδαῖον ὀνόματι Ἀκύλαν. Ποντικὸν τῷ γένει, προσφάτως ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ Πρίσκιλλαν γυναῖκα αὐτοῦ, (διὰ τὸ διατεταχέναι ὁ Κλαύδιος) χωρίζεσθαι πάντας τοὺς Ἰουδαίους ἐκ τῆς Ῥώμης,) προσῆλθεν αὐτοῖς.

3 Καὶ διὰ τὸ ὁμότερον εἶναι, ἔμενε παρ' αὐτοῖς, καὶ εἰργάζετο· ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ τὴν τέχνην.

4 Διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββατον, ἑπιθεὶ τε Ἰουδαίους καὶ Ἕλληνας.

5 Ὡς δὲ κατήλθον ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὁ, τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος, συνέειχε τῷ πνεύματι ὁ Παῦλος, διαμαρτυρόμενος τοῖς Ἰουδαίοις, ἐπὶ τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

6 Ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν καὶ βλασφημούντων, ἐκτιναξάμενος τὰ ἱμάτια, εἶπε πρὸς αὐτοὺς· Τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν· καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι.

7 Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς οἰκίαν τινὸς ὀνόματι Ἰούστου, σεβομένου τὸν Θεόν, οὗ ἡ οἰκία ἦν συνομοροῦσα τῇ συναγωγῇ.

8 Κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος ἐπίστευσε τῷ Κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ· καὶ πολλοὶ τῶν Κορινθίων ἀκούοντες ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο.

9 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος δι' ὁράματος ἐν νυκτὶ τῷ Παύλῳ· Μὴ φοβού, ἀλλὰ λάλει, καὶ μὴ σιωπήσῃς.

10 Διότι ἐγὼ εἰμι μετὰ σοῦ, καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεται σοὶ τοῦ κακῶσαι σε· διότι λαὸς ἐστί μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ.

11 Ἐκάθισέ τε ἐναντιὸν καὶ μῆνας ἕξ, διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

12 Γαλλῖανος δὲ ἀνθυπατεύοντος τῆς Ἀχαΐας, κατεπέστησαν ἑπομένους οἱ Ἰουδαῖοι τῷ

6 And when they found them not, they drew Jason and certain brethren unto the rulers of the city, crying, These^b that have turned the world upside down are come hither also;

7 Whom Jason hath received: and these all do contrary^a to the decrees of Cesar, saying that there is another king, one Jesus.

8 And they troubled^b the people, and the rulers of the city, when they heard these things.

9 And when they had taken security of Jason, and of the other, they let them go.

10 And the brethren immediately sent awayⁱ Paul and Silas by night unto Berea: who coming thither, went into the synagogue of the Jews.

11 These were more^m noble than those in Thessalonica, in that they received the word with all readiness^p of mind, and searched the scriptures^r daily, whether those things were so.

12 Therefore many of them believed; also of honourable women which were Greeks, and of men, not a few.

13 But when the Jews of Thessalonica had knowledge that the word of God was preached of Paul at Berea, they came thither also, and stirred up^u the people.

14 And then immediately the brethren sent away^v Paul, to go as it were to the sea: but Silas and Timotheus abode there still.

15 And they that conducted Paul brought him unto Athens: and receiving a commandment unto Silas and Timotheus^w for to come to him with all speed, they departed.

16 Now while Paul waited for them at Athens,^x his spirit was stirred in him, when he saw the city^y wholly given to idolatry.

17 Therefore disputed he in the synagogue with the Jews, and with the devout^z persons, and in the market daily with them that met with him.

18 Then certain philosophers^a of the Epicureans, and of the Stoics, encountered him. And some said, What will this^b babbler say? other some, He seemeth to be a setter forth of strange gods: because he preached unto them Jesus, and the resurrection.

19 And they took him, and brought him unto^c Areopagus, saying, May we know what this new^e doctrine, whereof thou speakest, is?

20 For thou bringest certain^h strange things to our ears: we would know therefore what these things mean.

21 (For all the Athenians, and strangers which were there, spent their time in nothing else, but either to tell, or to hear some new thing.)

22 Then Paul stood in the midst ofⁱ Mars' Hill, and said, Ye men of Athens, I perceive that in all things ye are too superstitious.ⁱ

23 For as I passed by, and beheld your^j devotions, I found an altar with this inscription, TO THE UNKNOWN GOD. Whom therefore ye ignorantly worship, him declare I unto you.

24 God^k that made the world, and all things therein, seeing that he is^o Lord of heaven and earth, dwelleth^p not in temples made with hands;

25 Neither is worshipped with men's hands, as though^q he needed any thing, seeing he^r giveth to all life, and breath, and^s all things;

A.D. 53. 54.

a Mal. 2. 10.

b ch. 16. 20.

c Lu. 23. 5.

d Ps. 31. 15.

e Is. 45. 21.

f Lu. 23. 2.

g Jno. 19. 12.

h ch. 14. 17.

i Mat. 2. 3.

j Jno. 11. 48.

k Col. 1. 17.

l Tit. 1. 12.

m Is. 40. 18, &c.

n ver. 14.

o ch. 9. 25.

p Ps. 119. 99.

q 100.

r Ro. 3. 25.

s Lu. 24. 47.

t Tit. 2. 11, 12.

u Ja. 1. 21.

v 1 Pe. 2. 2.

w Ro. 2. 16.

x Is. 34. 16.

y Lu. 16. 29.

z 24. 44.

a Jno. 5. 39.

b or, offered

c faith.

d s ch. 26. 8.

e t ch. 24. 25.

f Lu. 14. 18.

g Lu. 12. 51.

h Mat. 10. 23.

i ch. 18. 5.

j Ps. 119. 136.

k 2 Pe. 2. 8.

l or, full of

m idols.

n y Ro. 16. 3.

o z ch. 8. 2.

p a Col. 2. 8.

q b ch. 20. 34.

r c ch. 17. 2.

s or, base

t fellow.

u d ch. 17. 14, 15.

v z or, Mars'

w hill. It was

x the highest

y court in

z Athens.

a n or, is the

b Christ.

c e Jno. 13. 34.d 1 Jno. 2, 7, 8.

e f 2 Ti. 2. 25.

f g Ne. 5. 13.

h h Ho. 8. 12.

i i Eze. 33. 4.

j k 1 Co. 1. 14.

k or, the

l court of

m the Areo-

n pagites.

o l Je. 50. 38.

p or, gods

q that ye

r worship.

s Ga. 4. 8.

t m Mat. 28. 20.

u n ch. 14. 15.

v o Mat. 11. 25.

w or, sat

x there.

y p ch. 7. 48.

z q Ps. 50. 8.

a r Job 12. 10.

b zec. 12. 1.

c s Ro. 11. 36.

d t Ja. 2. 6.

26 And hath made of one^a blood all nations of men, for to dwell on all the face of the earth; and hath determined the times^c before appointed, and the bounds^d of their habitation;

27 That they should seek the Lord, if haply they might feel after him, and find him, though^f he be not far from every one of us:

28 For^h in him we live, and move, and have our being; asⁱ certain also of your own poets have said, For we are also his offspring.

29 Forasmuch then as we are the offspring of God, we ought not^k to think that the Godhead is like unto gold, or silver, or stone, graven by art and man's device.

30 And the times of this ignorance God winkedⁿ at; but now^o commandeth all men every where to repent:

31 Because he hath appointed^q a day, in the which he will judge the world in righteousness, by that man whom he hath ordained; whereof he hath^β given assurance unto all men, in that he hath raised him from the dead.

32 And when they heard of the resurrection of the dead,^q some mocked: and others said, We will hear thee again^t of this matter.

33 So Paul departed from among them.

34 Howbeit certain men clave unto him, and believed: among the which was Dionysius the Areopagite, and a woman named Damaris, and others with them.

CHAP. XVIII.

AFTER these things, Paul departed from Athens, and came to Corinth;

2 And found a certain Jew named^y Aquila, born in Pontus, lately come from Italy, with his wife Priscilla; (because that Claudius had commanded all Jews to depart from Rome:) and came unto them.

3 And because he was of the same craft, he abode with them, and^d wrought: for by their occupation they were tent-makers.

4 And he reasoned in the^e synagogue every sabbath, and persuaded the Jews and the Greeks.

5 And when Silas^d and Timotheus were come from Macedonia, Paul was pressed in the spirit, and testified to the Jews that Jesusⁿ was Christ.

6 And when they opposed^f themselves, and blasphemed, he shook^g his raiment, and said unto them, Yourⁱ blood be upon your own heads: I am clean: from henceforth I will go unto the Gentiles.

7 And he departed thence, and entered into a certain man's house, named Justus, one that worshipped God, whose house joined hard to the synagogue.

8 And Crispus,^k the chief ruler of the synagogue, believed on the Lord with all his house; and many of the Corinthians hearing, believed, and were baptized.

9 Then spake the Lord to Paul in the night by a vision, Be not afraid, but speak, and hold not thy peace:

10 For I^m am with thee, and no man shall set on thee, to hurt thee: for I have much people in this city.

11 And he^μ continued there a year and six months, teaching the word of God among them.

12 And when Gallio was the deputy of Achaia, the Jews made insurrection with one accord against Paul, and brought him to the judgment-seat,^t

13 Saying, This fellow persuadeth men to worship God contrary to the law.

14 And when Paul was now about to open his mouth, Gallio said unto the Jews, If it were a matter of wrong, or wicked lewdness, O ye Jews,^e reason would that I should bear with you :

15 But if it be a question of words and names, and of your law,^f look ye to it; for I will be no judge of such matters.

16 And he drave them from the judgment-seat.

17 Then all the Greeks took^m Sosthenes, the chief ruler of the synagogue, and beat him before the judgment-seat. And Gallio cared for none of those things.

18 And Paul after this tarried there yet a good while, and then took his leave of the brethren, and sailed thence into Syria, and with him Priscilla and Aquila; having shorn^r his head in Cenchrea:^a for he had a vow.

19 And he came to Ephesus, and left them there: but he himself entered into the synagogue, and reasonedⁿ with the Jews.

20 When they desired him to tarry longer time with them, he consented not;

21 But bade them farewell, saying, I must by all means keep this feast that cometh in Jerusalem:^a but I will return again unto you, if^y God will. And he sailed from Ephesus.

22 And when he had landed at Cesarea, and gone up, and saluted the church, he went down to Antioch.

23 And after he had spent some time there, he departed, and went over all the country of Galatia^a and Phrygia in order, strengthening^b all the disciples.

24 And a certain Jew named^c Apollos, born at Alexandria, an eloquent man, and mighty in the scriptures, came to Ephesus.

25 This man was instructed in the way of the Lord; and being fervent^e in the spirit, he spake and taught diligently the things of the Lord, knowing^f only the baptism of John.

26 And he began to speak boldly in the synagogue: whom when Aquila and Priscilla had heard, they took him unto them, and expounded unto him the way of God moreⁱ perfectly.

27 And when he was disposed to pass into Achaia, the brethren wrote, exhorting the disciples to receive him: who, when he was come, helped^t them much which had believed^m through grace:

28 For he mightily convinced the Jews, and that publicly, shewing^v the scriptures that Jesus ^β was Christ.

CHAP. XIX.

AND it came to pass, that, while Apollos^γ was at Corinth, Paul having passed through the upper coasts, came to Ephesus; and finding certain disciples,

2 He said unto them, Have ye received the Holy Ghost since ye believed? And they said unto him, We have not^ε so much as heard whether there be any Holy Ghost.

3 And he said unto them, Unto what then were ye baptized? And they said, Unto^ν John's baptism.

4 Then said Paul, John^ω verily baptized with the baptism of repentance,^ρ saying unto the people, that they should believe on him which should come after him, that is, on Christ Jesus.

A.D.55..59.

a ch. 8. 16.

1 Co. 1. 13.

b ch. 8. 17.

c ch. 2. 4.

10. 46.

d 1 Co. 14. 1,

&c.

e Ro. 13. 3.

f ch. 23. 29.

25. 11, 19.

Jno. 18. 31.

g ch. 18. 19.

h ch. 28. 23.

i Ro. 11. 7.

He. 3. 13.

k 2 Ti. 1. 15.

2 Pe. 2. 2.

Jude 10.

l ver. 23.

m 1 Co. 1. 1.

n 1 Ti. 6. 5.

o ch. 20. 31.

p ch. 20. 18.

q Mar. 16. 20.

r ch. 21. 24.

Nu. 6. 18.

s Ro. 16. 1.

t ch. 5. 15.

u ch. 17. 2.

v Mar. 9. 38.

Lu. 9. 49.

w Jos. 6. 26.

x ch. 19. 21.

20. 16.

y 1 Co. 4. 19.

Ja. 4. 15.

z Lu. 8. 29.

a Ga. 1. 2.

b ch. 14. 22.

15. 32, 41.

c 1 Co. 1. 12.

3. 5, 6.

Tit. 3. 13.

d ch. 2. 43.

5. 5, 11.

Lu. 1. 65.

e Ro. 12. 11.

Ja. 5. 15.

f ch. 19. 3.

g Mat. 3. 6.

Ro. 10. 10.

h ch. 12. 24.

i He. 6. 1.

2 Pe. 3. 18.

k Ga. 2. 1.

l 1 Co. 3. 6.

m Ep. 2. 8.

n Ro. 15. 23..

23.

o Jno. 5. 39.

p Ro. 16. 23.

2 Ti. 4. 20.

β or, is the

Christ,

ver. 5.

q 1 Co. 3. 5, 6.

r 2 Co. 1. 8.

6. 9.

s ch. 16. 16, 19.

t ch. 8. 16.

1 Sa. 3. 7.

u Re. 18. 11.

v ch. 18. 25.

w Mat. 3. 11.

x Jno. 1. 15, 27,

30.

y Ps. 115. 4.

Is. 44. 10, 20.

5 When they heard this, they were baptized in the name^a of the Lord Jesus.

6 And when Paul had laid^b his hands upon them, the Holy Ghost came on them;^c and they spake with tongues, and^d prophesied.

7 And all the men were about twelve.

8 And he went into the synagogue, and spake boldly for the space of three months,^a disputing,^e and persuading^h the things concerning the kingdom of God.

9 But when divers were hardened,ⁱ and believed not, but spake evil^k of thatⁱ way before the multitude, he departed^l from them, and separated the disciples, disputing daily in the school of one Tyrannus.

10 And this continued by the space^o of two years; so that all they which dwelt in Asia^p heard the word of the Lord Jesus, both Jews and Greeks.

11 And God wrought special^q miracles by the hands of Paul:

12 So that from his body were brought unto the sick handkerchiefs^r or aprons, and the diseases departed from them, and the evil spirits went out of them.

13 Then certain of the vagabond Jews, exorcists, took upon them^s to call over them which had evil spirits the name of the Lord Jesus, saying, We adjure^t you by Jesus, whom Paul preacheth.

14 And there were seven sons of one Sceva, a Jew, and chief of the priests, which did so.

15 And the evil spirit answered and said, Jesus I know, and Paul I know; but who are ye?

16 And the man in whom the evil spirit was leaped^u on them, and overcame them, and prevailed against them, so that they fled out of that house naked and wounded.

17 And this was known to all the Jews and Greeks also dwelling at Ephesus; and fear^v fell on them all, and the name of the Lord Jesus was magnified.

18 And many that believed came, and confessed,^w and shewed their deeds.

19 Many of them also which used curious arts brought their books together, and burned them before all men: and they counted the price of them, and found it fifty thousand pieces of silver.

20 So mightily grew^x the word of God, and prevailed.

21 After^y these things were ended, Paul purposed in the spirit, when he had passed through Macedonia and Achaia, to go to Jerusalem, saying, After I have been there, I must also see Rome.^z

22 So he sent into Macedonia two of them that ministered unto him, Timotheus and Erastus;^a but he himself stayed in Asia for a season.

23 And the same time there arose no small stir^b about that way.

24 For a certain man named Demetrius, a silversmith, which made silver shrines for Diana, brought no small^c gain unto the craftsmen;

25 Whom he called^d together with the workmen of like occupation, and said, Sirs, ye know that by this craft we have our wealth.

26 Moreover, ye see and hear, that not alone at Ephesus, but almost throughout all Asia, this Paul hath persuaded and turned away much people, saying that^e they be no gods, which are made with hands:

Παῦλῳ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα,

13 Λέγοντες· Ὅτι παρὰ τὸν νόμον οὗτος ἄναπτεῖται· τὸς ἀνθρώπους σέβασθαι τὸν Θεόν.

14 Μέλλοντος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα, εἶπεν ὁ Γαλλίαν πρὸς τοὺς Ἰουδαίους· Εἰ μὲν οὖν ἦν ἀδίκημα τι ἡ ραδιούργημα πονηρὸν, ὃ Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἂν ἠνεσχόμεν ἡμῶν·

15 Εἰ δὲ ἡ ζήτημά ἐστι περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐτοὶ· κριτὴς γάρ ἐγώ· ἐγὼ τῶτον εἰ βέβλομαι εἶναι.

16 Καὶ ἀπῆλθεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος.

17 Ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες οἱ Ἕλληνες· Σωσθένην τὸν ἀρχισυνάγωγον, ἔτιπτον ἐμπροσθεν τοῦ βήματος· καὶ οὐδὲν τούτων τῷ Γαλλίῳ ἐμελεν.

18 Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἱκανάς, τοῖς ἀδελφοῖς ἀποτάξενους, ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν· καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας, κεῖραμενος τὴν κεφαλὴν ἐν Κεγχρεαῖς· εἶχε γὰρ εὐχην.

19 Κατήχησε δὲ εἰς Ἐφέσον, καί κείνους κατέλιπεν αὐτοῦ· αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν, διελέχθη τοῖς Ἰουδαίοις.

20 Ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα χρόνον μεῖναι παρ' αὐτοῖς, οὐκ ἐπένευσεν,

21 Ἀλλ' ἀπετάξατο αὐτοῖς, εἰπὼν· Ὁδεῖ με πάντως τὴν ἐορτὴν τὴν ἐρχομένην ποιῆσαι εἰς Ἱεροσόλυμα· πάλιν δὲ ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς, τοῦ Θεοῦ θέλοντος. Καὶ ἀνήχθη ἀπὸ τῆς Ἐφέσου.

22 Καὶ κατελθὼν εἰς Καισάρειαν, ἀναβάς, καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλησίαν, κατέβη εἰς Ἀντιόχειαν.

23 Καὶ ποιήσας χρόνον τινὰ ἐξῆλθε, διερχόμενος καθέξης τὴν Γαλιτικὴν χώραν καὶ Φρυγίαν, ἐπιστηρίζων πάντας τοὺς μαθητάς.

24 Ἰουδαῖος δὲ τις, Ἀπολλῶς ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει, ἀνὴρ λόγιος, κατήχησεν εἰς Ἐφέσον, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς.

25 Οὗτος ἦν κατήχημένος τῇ ὁδῷ τοῦ Κυρίου· καὶ ζῶν τῷ πνεύματι, ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ Κυρίου, ἐπιστάμενος μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάννου.

26 Οὗτος τε ἤρξατο παρόρρησιάζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ. Ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ Ἀκύλας καὶ Πρίσκιλλα, προσέλαβοντο αὐτόν, καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεον τὴν τοῦ Θεοῦ ὁδόν.

27 Βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν Ἀχαΐαν, προτρέψαμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς μαθηταῖς ἀποδέξασθαι αὐτόν· ὃν παραγόμενος συνεβάλετο πολὺ τοῖς πεπιστευκόσι διὰ τῆς χάριτος.

28 Εὐτόνος γάρ τοις Ἰουδαίοις διακατηλέγχετο δημοσίᾳ, ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν γραφῶν, εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

Κεφ. ιθ'. XIX.

ΕΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλῶ εἶναι ἐν Κορίνθῳ, Παῦλον διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη, ἐλθεῖν εἰς Ἐφέσον. Καὶ εὐρών τινας μαθητάς,

2 Εἶπε πρὸς αὐτάς· Εἰ Πνεῦμα ἅγιον ἐλάβετε πιστεύσαντες· Οἱ δὲ εἶπον· πρὸς αὐτόν· Ἀλλ' οὐδὲ εἰ Πνεῦμα ἅγιον ἔστιν ἡ κοῦσάμεν.

3 Εἶπέ τε πρὸς αὐτάς· Εἰς τί ἦν ἐβαπτίσθητε; Οἱ δὲ εἶπον· Εἰς τὸ Ἰωάννου βάπτισμα.

4 Εἶπε δὲ Παῦλος· Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισε βάπτισμα μετανοίας, τῷ λαῷ λέγων, εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτὸν ἵνα πιστεῦσῃσι, τουτέστιν εἰς τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

5 Ἀκούσαντες δὲ ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

6 Καὶ ἐπιθέντος αὐτοῖς τοῦ Παύλου τὰς χεῖρας, ἦλθε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτοὺς· ἐλάλουν τε γλώσσαις, καὶ προσεφώνουν.

7 Ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄνδρες ὥσπερ δεκαδύο.

8 Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν, ἐπαρρησιάζετο, ἐπὶ ἡμῶν τρεῖς διαλεγόμενος, καὶ πείθων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

9 Ὡς δὲ τινες ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπείθουν, κακολογούντες τὴν ὁδὸν ἐνώπιον τῶ πλῆθους, ἀποστάς ἀπ' αὐτῶν, ἀφώρισε τοὺς μαθητάς, καθ' ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ Τιμάρων τινός.

10 Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν ἀκούσαι τὸν λόγον τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, Ἰδαίστε καὶ Ἕλληνας.

11 Δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχούσας ἐποίει ὁ Θεὸς διὰ τῶν χειρῶν Παύλου·

12 Ὅστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενούντας ἠεπιφέρεσθαι· ἀπὸ τοῦ χωρῶς αὐτοῦ σουδάρια ἡ σιμικίνθια, καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ' αὐτῶν τὰς νόσους, τὰ τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ἐξέρχεσθαι ἀπ' αὐτῶν.

13 Ἐπεχείρησαν δὲ τινες ἀπὸ τῶν περιερχομένων Ἰουδαίων ἐξορκιστὴν ὀνομάζειν ἐπὶ τοῖς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, λέγοντες· Ὁρκίζομεν ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν, ὃν ὁ Παῦλος κηρύσσει.

14 Ἦσαν δὲ τινες υἱοὶ Σκευᾶ Ἰουδαίου ἀρχιερέως ἑπτά, οἱ τοῦτο ποιοῦντες.

15 Ἀποκριθεὶς δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν, εἶπε· Τὸν Ἰησοῦν γινώσκω, καὶ τὸν Παῦλον ἐπίσταμαι· ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ;

16 Καὶ ἐφαλλόμενος ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἄνθρωπος ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν, καὶ κατακυριεύσας αὐτῶν, ἵσχυσε κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμνοῦν καὶ τετραυματισμένους ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου.

17 Τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν Ἰδαίοις τε καὶ Ἕλλησι τοῖς κατοικοῦσι τὴν Ἐφέσον· καὶ ἐπέπεσε φόβος ἐπὶ πάντας αὐτοὺς, καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

18 Πολλοὶ τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο, ἐξομολογούμενοι καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν.

19 Ἰκανοὶ δὲ τῶν τὰ περιέργα πραξάντων, συνενέγκαντες τὰς βίβλους, κατέκαιον ἐνώπιον πάντων· καὶ συνεψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν, καὶ εὐρὸν ἀργυρίου μυριάδας πέντε.

20 Οὕτω κατὰ κράτος ὁ λόγος τοῦ Κυρίου ἡύξανε καὶ ἵσχυεν.

21 Ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ Πνεύματι, διελθὼν τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἀχαΐαν, πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλὴμ, εἰπὼν· Ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ, δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν.

22 Ἀποστείλας δὲ εἰς τὴν Μακεδονίαν δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ, Τιμόθεον καὶ Ἐραστον, αὐτὸς ἐπέσχε χρόνον· εἰς τὴν Ἀσίαν.

23 Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκείνου τάραχος οὐκ ὀλίγος περὶ τῆς ὁδοῦ.

24 Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος, ποίων ναοὺς ἀργυρούς Ἀρτέμιδος, παρείχετο τοῖς τεχνίταις ἐργασίαν οὐκ ὀλίγην.

25 Οὗς συναθροίσας, καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας, εἶπεν· Ἄνδρες, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῶν ἐστι.

26 Καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσον, ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς Ἀσίας, ὁ Παῦλος ἄτος πείσας μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι ἅκ εἰσι Θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι.

27 Οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέ-
ρος εἰς ἀπελεγμὸν ἔλθειν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς
μεγάλης θεᾶς Ἀρτέμιδος ἱερὸν εἰς οὐδὲν ὀλο-
γισθῆναι, μέλλειν δὲ καὶ καθαριεῖσθαι! ἡ τὴν
μεγαλειότητα! αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ
οἰκουμένη σέβεται.

28 Ἀκούσαντες δὲ, καὶ γενόμενοι πλήρεις θυμῷ,
ἐκραζόντες λέγοντες· Μεγάλη ἡ Ἀρτεμις Εφεσίων.

29 Καὶ ἡ ἐπὶ πόλιν ἡ πόλις συγχύσεως! ἡ
ὥρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον, συν-
αρπάσαντες Γάϊον καὶ Ἀρίσταρχον Μακεδό-
νας, συνεκδήμιους ἑτοίμους.

30 Τοῦ δὲ Παύλου βουλομένου εἰσελθεῖν εἰς
τὸν δῆμον, οὐκ εἶον αὐτὸν οἱ μαθηταί.

31 Τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν ὄντες αὐτῷ
φίλοι, πέμψαντες πρὸς αὐτὸν, παρεκάλουν μὴ
δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον.

32 Ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἐκραζόν· ἦν γὰρ
ἡ ἐκκλησία συγκεχυμένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ
ᾔδεισαν τίνος ἕνεκεν συνεληλυθέισαν.

33 Ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου ἡ προεβίβασαν Ἀλέξαν-
δρον, προβαλόντων αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων· ὁ δὲ
Ἀλέξανδρος, κατασεισας τὴν χεῖρα, ἤθελεν
ἀπολογισθαι τῷ ὄχμῳ.

34 Ἐπιγινόντων δὲ ὅτι Ἰουδαῖος ἐστὶ, φωνῇ
ἐγένετο μία ἐκ πάντων, ὥς ἐπὶ ὥρας δύο κρα-
ζόντων. Μεγάλη ἡ Ἀρτεμις Εφεσίων.

35 Καταστείλας δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον,
φησὶν· Ἄνδρες Ἐφεσίοι, τίς γὰρ ἐστὶν ἄνθρω-
πος ὃς οὐκ γινώσκει τὴν Εφεσίους πόλιν νεωκό-
ρον οὖσαν τῆς μεγάλης θεᾶς Ἀρτέμιδος, καὶ
τοῦ Διοπετοῦ;

36 Ἀνανιρρήτων οὖν ὄντων τούτων, δέον
ἐστὶν ὑμᾶς κατασταλμένους ὑπάρχειν, καὶ
μηδὲν προπετέες πράττειν.

37 Ἠγάγετε γὰρ τοὺς ἀνδρας τούτους, οὗτε
ἱεροσόλους, οὗτε βασιφειομένους τὴν θεάν
ὑμῶν!

38 Εἰ μὲν οὖν Δημήτριος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ
τεχνῖται πρὸς τινα λόγον ἔχουσιν, ἀγοραῖοι!
ἄγονται, καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν· ἐγκαλείτῳσαν
ἀλλήλοις.

39 Εἰ δέ τι περὶ ἐτέρων ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐν-
νόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθῆσεται.

40 Καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεως
περὶ τῆς σήμερον, μηδεὶνος αἰτίου ὑπάρχοντος
περὶ οὗ! οὐκ ὀνησόμεθα ἀποδοῦναι! λόγον τῆς
συστροφῆς ταύτης.

41 Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἀπέλυσε τὴν ἐκκλησίαν.

Κεφ. κ'. XX.

ΜΕΤΑ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον, προσ-
καλεσάμενος ὁ Παῦλος τοὺς μαθητάς, καὶ
ἡ ἀσπασάμενος, ἐξῆλθε πορευθῆναι εἰς τὴν
Μακεδονίαν.

2 Διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα, καὶ παρακα-
λέσας αὐτὸς λόγῳ πολλῷ, ἦλθεν εἰς τὴν Ἐλ-
λάδα.

3 Ποίησας τε μῆνας τρεῖς, γενομένης αὐτῷ
ἐπιβουλῇ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων μέλλοντι ἀναγε-
σθαι εἰς τὴν Συρίαν, ἐγένετο γνώμη τοῦ ὑπο-
στρέφειν διὰ Μακεδονίας.

4 Συνεπιπετο δὲ αὐτῷ ἄχρι τῆς Ἀσίας Σώπα-
τρος Βεροιαῖος Θεσσαλονικῆν δὲ, Ἀρίσταρ-
χος, καὶ Σεκοῦνδος, καὶ Γάϊος Δερβιανὸς καὶ
Τιμόθεος Ἀσιανοὶ δὲ, Τυχικός καὶ Τρόφιμος.

5 Οὗτοι προελθόντες ἕμενον ἡμᾶς ἐν Τρωάδι.

6 Ἡμεῖς δὲ ἐξεπλευράσαμεν μετὰ τὰς ἡμέρας
πέντε ἄξιμον ἀπὸ Φιλίππων, καὶ ἦλθομεν πρὸς
αὐτοὺς εἰς τὴν Τρωάδα ἄχρις ἡμερῶν πέντε,
οὐ διετροφάμεν ἡμέρας ἑπτὰ.

7 Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, συνηγμένον
τῶν μαθητῶν τοῦ! κλάσαι ἄρτον, ὁ Παῦλος
διελέγετο αὐτοῖς, μέλλων ἐξίεναι τῇ ἐπαύριον·
παρέτεινέ τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου.

8 Ἦσαν δὲ λαμπαδες ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπερῷῳ
οὐ ἥσαν! συνηγμένοι.

9 Καθήμενος δὲ τις νεανίας ὀνόματι Εὐτυχὸς
ἐπὶ τῆς θυρίδος, καταφερόμενος ὕπνῳ βαθεῖ,
διαλεγόμενον τοῦ Παύλου ἐπὶ πλείον, κατεν-
εχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου, ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστέ-
γου κάτω, καὶ ἥρθη νεκρός.

10 Καταβὰς δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ, καὶ
συμπεριλαβὼν εἶπε· Μὴ θορυβεῖσθε! ἡ γὰρ
ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἔστιν.

11 Ἀγαθὸς δὲ, καὶ κλάσας ἄρτον! καὶ γεν-
σάμενος, ἔφ' ἱκανόν τε ὀμιλήσας ἄχρις αὐγῆς,
οὕτως ἐξῆλθεν.

12 Ἦγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ παρ-
εκλήθησαν οὐ μετρίως.

13 Ἡμεῖς δὲ προελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον, ἀνήχ-
θημεν εἰς τὴν Ἀσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀνα-
λαμβάνειν τὸν Παῦλον· οὕτω γὰρ ἦν διατε-
ταγμένοι, μέλλων αὐτὸς περὶεῖν.

14 Ὡς δὲ συνέβαλεν ἡμῖν εἰς τὴν Ἀσσον, ἀνα-
λαβόντες αὐτὸν ἦλθομεν εἰς Μιτυλήνην.

15 Κἀκεῖθεν ἀποπλευσάντες, τῇ ἐπιτοῇ κατην-
τήσαμεν ἡντικυρ Χίου· τῇ δὲ ἑτέρᾳ παρεβά-
λομεν εἰς Σάμον· καὶ μέιναντες ἐν Τρωγυλλίῳ,
τῇ ἐχομένῃ ἦλθομεν εἰς Μίλητον.

16 Ἐκρίνε! γὰρ ὁ Παῦλος παραπλεύσας τὴν
Ἐφεσον, ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτρι-
βῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἔσπευδε γὰρ, εἰ δυνατόν
ἦν αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς γενέσ-
θαι εἰς Ἱεροσόλυμα.

17 Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς Ἐφεσον,
μετεκαλέσατο τῶς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλη-
σίας.

18 Ὡς δὲ ἡ παρεγένοντο! πρὸς αὐτὸν, εἶπεν
αὐτοῖς· Ὑμεῖς ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας
ἀφ' ἧς ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν, πῶς μετ' ὑμῶν
τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην!

19 Δουλεύων μετὰ Κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινο-
φροσύνης, καὶ πολλῶν! δακρύων καὶ πειρασμῶν,
τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν
Ἰουδαίων·

20 Ὡς οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόν-
των, τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι
ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἶκους·

21 Διαμαρτύρομενος Ἰουδαίοις τε καὶ Ἑλλήσι
τὴν εἰς τὸν Θεὸν μετάνοιαν, καὶ πίστιν τὴν εἰς
τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.

22 Καὶ νῦν ἰδοὺ, ἐγὼ δεδεμένος τῷ πνεύματι,
πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλὴμ, τὰ ἐν αὐτῇ συν-
αντήσουντά μοι μὴ εἰδώς·

23 Πλὴν ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον κατὰ πόλιν
διαμαρτύρεται, λέγον ὅτι δεσμά με καὶ θλίψεις
μένουσιν.

24 Ἀλλ' οὐδεὶς λόγον ποιῶμαι, ἐδὲ ἔχω
τὴν ψυχὴν μου τιμίαν ἑμαυτῷ, ὥς! τελεῖωσαι
τὸν δρόμον μου· μετὰ χαρᾶς! καὶ τὴν διακο-
νίαν ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, δια-
μαρτύρασθαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς χάριτος τοῦ
Θεοῦ.

25 Καὶ νῦν ἰδοὺ, ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκ ἔτι ὄψεσθε
τὸ πρόσωπόν μου ὑμεῖς πάντες, ἐν οἷς διήλθον
κρησῶν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ!

26 Διὸ μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέ-
ρᾳ, ὅτι καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ αἵματος πάν-
των.

27 Οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι
ὑμῖν πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ.

27 So that not only this our craft is in danger to be set at nought; but also that the temple of the great goddess Diana should be despised,^a and her magnificence should be destroyed, whom all Asia and the world^a worshippeth.

28 And when they heard *these sayings*, they were full of wrath,^b and cried out, saying, Great is Diana of the Ephesians!

29 And the whole city was filled with confusion: and having caught Gaius^c and Aristarchus,^d men of Macedonia, Paul's companions in travel, they rushed with one accord into the theatre.

30 And when Paul would have entered in unto the people, the disciples suffered him not.

31 And certain of the chief of Asia, which were his friends, sent unto him, desiring^e him that he would not adventure himself into the theatre.

32 Some^f therefore cried one thing, and some another; for the assembly was confused: and the more part knew not wherefore they were come together.

33 And they drew Alexander out of the multitude, the Jews putting him forward. And Alexander^g beckoned with the hand, and would have made his defence unto the people.

34 But when they knew that he was a Jew, all with one voice, about the space of two hours, cried out, Great is Diana of the Ephesians!

35 And when ye town-clerk had appeased the people, he said, Ye men^h of Ephesus, what man is there that knoweth not how that the city of the Ephesians is β a worshipper of the great goddess Diana, and of the *image* which fell down from Jupiter?

36 Seeing then that these things cannot be spoken against, ye ought to be quiet, and to doⁱ nothing rashly.

37 For ye have brought hither these men, which are neither robbers^j of churches, nor yet blasphemers of your goddess.

38 Wherefore if Demetrius, and the craftsmen which are with him, have a matter against any man, γ the law is open, and there are deputies: let them implead one another.

39 But if ye inquire any thing concerning other matters, it shall be determined in a δ lawful assembly.

40 For we are in danger to be called in question for this day's uproar, there being no cause whereby we may give an account of this concourse.

41 And when he had thus spoken, he dismissed the assembly.^d

CHAP. XX.

AND after the uproar^f was ceased, Paul called unto him the disciples, and embraced them, and departed for to go^h into Macedonia.

2 And when he had gone over those parts, and had given them much^k exhortation, he came into Greece,

3 And there abode three months. And when the Jews laid wait^l for him, as he was about to sail into Syria, he purposed to return through Macedonia.

4 And there accompanied him into Asia, Sopater of Berea; and of the Thesalonians, Aristarchus^m and Secundus; and Gaius of Derbe, and Timotheus;ⁿ and of Asia, Tychicus^o and Trophimus.^p

5 These going before, tarried for us at Troas.

A.D. 59.60.

a Ex. 23. 15.

b 2 Ti. 4. 13.

c Zep. 2. 11.

d 1 Co. 16. 2.

Re. 1. 10.

e 1 Jn. 5. 19.

Re. 13. 8.

f ch. 2. 42, 46.

1 Co. 10. 16.

11. 20. 34.

g Je. 50. 38.

h Ro. 16. 23.

1 Co. 1. 14.

i ch. 1. 13.

k Col. 4. 10.

l 1 Ki. 17. 21.

2 Ki. 4. 34.

m ch. 21. 12.

n Mat. 9. 24.

o ch. 21. 34.

p 1 Ti. 1. 20.

2 Ti. 4. 14.

q Ep. 2. 12.

β the temple-

keeper.

r ch. 18. 21.

24. 17.

s Pr. 14. 29.

t ch. 2. 1.

1 Co. 16. 8.

u ch. 25. 8.

v ch. 19. 1, 10.

γ or, the

court-days

are kept.

w 1 Co. 15. 9, 10.

x Phi. 3. 18.

y 2 Co. 4. 8, 11.

z ver. 3.

δ or, ordi-

nary.

a ver. 27.

b 2 Ti. 4. 2.

c Mar. 1. 15.

Lu. 24. 47.

d 2 Co. 1. 8, 10.

e ch. 19. 21.

f ch. 19. 40.

g Ja. 4. 14.

h 1 Co. 16. 5.

1 Ti. 1. 3.

i ch. 9. 16.

21. 11.

j or, wait

for me.

k 1 Th. 2. 3, 11.

l ch. 21. 13.

Ro. 5. 35, 37.

2 Co. 4. 16.

m 2 Ti. 4. 7.

n ch. 23. 12.

25. 3.

o 2 Co. 11. 26.

p 2 Co. 4. 1.

q Ga. 1. 1.

r ch. 19. 29.

s Ep. 6. 21.

Col. 4. 7.

2 Ti. 4. 12.

Tit. 3. 12.

t ch. 21. 29.

2 Ti. 4. 20.

u 2 Co. 7. 2.

v Ep. 1. 11.

6 And we sailed away from Philippi after the days^a of unleavened bread, and came unto them to Troas^b in five days; where we abode seven days.

7 And upon the first^c day of the week, when the disciples came together to break bread,^d Paul preached unto them, ready to depart on the morrow; and continued his speech until midnight.

8 And there were many lights in the upper chamber,^e where they were gathered together.

9 And there sat in a window a certain young man named Eutychus, being fallen into a deep sleep: and as Paul was long preaching, he sunk down with sleep, and fell down from the third loft, and was taken up dead.

10 And Paul went down, and fell^f on him, and embracing him, said,^g Trouble not yourselves; for his life is in him.

11 When he therefore was come up again, and had broken bread, and eaten, and talked a long while, even till break of day, so he departed.

12 And they brought the young man alive, and were not a little comforted.

13 And we went before to ship, and sailed unto Assos, there intending to take in Paul: for so had he appointed, minding himself to go afoot.

14 And when he met with us at Assos, we took him in, and came to Mitylene.

15 And we sailed thence, and came the next day over against Chios; and the next day we arrived at Samos, and tarried at Trogyllium; and the next day we came to Miletus.

16 For Paul had determined to sail by Ephesus, because he would not spend the time in Asia; for he hasted, if it were possible for him, to be at Jerusalem^h the day of Pentecost.ⁱ

17 And from Miletus he sent to Ephesus, and called the elders of the church.

18 And when they were come to him, he said unto them, Ye know, from the first day that I^j came into Asia, after what manner I have been with you at all seasons,

19 Serving the Lord with all humility^k of mind, and with many tears,^l and temptations,^m which befell me by the lyingⁿ in wait of the Jews:

20 And how I^o kept back nothing that was profitable unto you, but have shewed you, and have taught you publicly, and from house^p to house,

21 Testifying both to the Jews, and also to the Greeks, repentance^q toward God, and faith toward our Lord Jesus Christ.

22 And now, behold, I go bound^r in the spirit unto Jerusalem, not knowing^s the things that shall befall me there:

23 Save that the Holy Ghost witnesseth in every city, saying that bonds^t and afflictions shall abide me.

24 But none^u of these things move me, neither count I my life dear unto myself, so that I might finish^v my course with joy, and the ministry,^w which I have received^x of the Lord Jesus, to testify the gospel of the grace of God.

25 And now, behold, I know that ye all, among whom I have gone preaching the kingdom of God, shall see my face no more.

26 Wherefore I take you to record this day, that I am pure^y from the blood of all men.

27 For I have not shunned to declare unto you all the counsel^z of God.

28 Take heed^a therefore unto yourselves, and to all the flock, over the which the Holy Ghost hath made you^c overseers, to feed the church^d of God, which he hath purchased^e with his own blood.

29 For I know this, that after my departing shall grievous wolves^e enter in among you, not sparing^h the flock.

30 Also of yourⁱ own selves shall men arise, speaking perverse things, to draw away disciples after them.

31 Therefore watch,^k and remember, that by the space of three years I ceased not to warn^m every one night and day with tears.

32 And now, brethren, I commend you to God, and to the word of his grace, which is ableⁿ to build you up, and to give you an inheritance^o among all them which are sanctified.

33 I^p have coveted no man's silver, or gold, or apparel.

34 Yea, ye yourselves^q know, that these hands have ministered unto my necessities, and to them that were with me.

35 I have shewed you all things, how that so labouring ye ought to support^r the weak, and to remember the words of the Lord Jesus, how he said, It^s is more blessed to give than to receive.

36 And when he had thus spoken, he kneeled^t down, and prayed with them all.

37 And they all wept sore, and fell^u on Paul's neck, and kissed him,

38 Sorrowing most of all for the words^a which he spake, that they should see his face no more. And they accompanied him unto the ship.

CHAP. XXI.

AND it came to pass, that after we were gotten from them, and had launched, we came with a straight course unto Coos, and the day following unto Rhodes, and from thence unto Patara:

2 And finding a ship sailing over unto Phenicia, we went aboard, and set forth.

3 Now when we had discovered Cyprus, we left it on the left hand, and sailed into Syria, and landed at Tyre: for there the ship was to unlade her burden.

4 And finding disciples, we tarried there seven days: who said^f to Paul through the Spirit, that he should not go up to Jerusalem.

5 And when we had accomplished those days, we departed and went our way: and they all brought us on our way, with wives and children, till we were out of the city: and we kneeled^h down on the shore, and prayed.

6 And when we had taken our leave one of another, we took ship; and they returned home again.

7 And when we had finished our course from Tyre, we came to Ptolemais, and saluted the brethren, and abode with them one day.

8 And the next day, we that were of Paul's company departed, and came unto Cesarea: and we entered into the house of Philip^g the evangelist,^h which was one of the seven;ⁱ and abode with him.

9 And the same man had four daughters, virgins, which^j did prophesy.

10 And as we tarried there many days, there came down from Judea a certain prophet, named Agabus.^k

11 And when he was come unto us, he took Paul's girdle, and bound his own hands and feet, and said, Thus saith the

A. D. 60.

a Col. 4. 17.
1 Ti. 4. 16.
b ver. 33.
ch. 20. 23.
c He. 13. 17.
d Pr. 10. 21.
e Je. 3. 15.
Jn. 21. 15.
17.
1 Pe. 5. 2, 3.
e Ep. 1. 14.
Col. 1. 14.
He. 9. 12, 14.
1 Pe. 1. 18, 19.
Re. 5. 9.
f Mat. 16. 22, 23.
g Mat. 7. 15.
2 Pe. 2. 1.
h Je. 13. 20.
23. 1.
Eze. 34. 2, 3.
Zec. 11. 17.
i 1 Jn. 2. 19.
Jude 4, &c.
j 2 Ti. 4. 6.
k 2 Ti. 4. 5.
l Mat. 6. 10.
26. 42.
m Col. 1. 28.
n Jn. 17. 17.
o ch. 26. 18.
Col. 1. 12.
He. 9. 15.
1 Pe. 1. 4.
p 1 Sa. 12. 3.
1 Co. 9. 12.
2 Co. 7. 2.
q Pr. 16. 31.
r ch. 18. 3.
1 Co. 4. 12.
1 Th. 2. 9.
2 Th. 3. 8.
s ch. 15. 4.
t ch. 15. 13, &c.
Ga. 1. 19.
u Ro. 15. 1.
Ep. 4. 28.
1 Th. 5. 14.
v Ro. 15. 18, 19.
w Lu. 14. 12.
14.
x ch. 20. 24.
2 Co. 12. 12.
y ch. 21. 5.
z Ge. 46. 29.
a ver. 25.
b ch. 22. 3.
Ro. 10. 2.
c Ga. 5. 3.
d ch. 19. 32.
e ch. 18. 15.
Nu. 6. 2, 13, 18.
f ver. 12.
g ch. 15. 20, 29.
h ch. 20. 36.
i 1 Co. 9. 20.
j ch. 24. 18.
k Nu. 6. 13.
l ch. 24. 18.
m ch. 26. 21.
n ch. 8. 26, 40.
o Ep. 4. 11.
2 Ti. 4. 5.
p ch. 6. 13, 14.
24. 5, 6.
q ch. 6. 5.
r ch. 2. 17.
Joel 2. 28.
s ch. 20. 4.
t ch. 11. 28.

Holy Ghost, So shall^b the Jews at Jerusalem bind the man that owneth this girdle, and shall deliver him into the hands of the Gentiles.

12 And when we heard these things, both we, and they of that place, besought^c him not to go up to Jerusalem.

13 Then Paul answered, What mean ye to weep and to break mine heart? for I am ready^d not to be bound only, but also to die at Jerusalem for ye name of ye Lord Jesus.

14 And when he would not be persuaded, we ceased, saying, The will^e of the Lord be done.

15 And after those days we took up our carriages, and went up to Jerusalem.

16 There went with us also certain of the disciples of Cesarea, and brought with them one Mnason of Cyprus, an old disciple,^f with whom we should lodge.

17 And when we were come to Jerusalem, the brethren received us^g gladly.

18 And the day following Paul went in with us unto James;^h and all the elders were present.

19 And when he had saluted them, he declared particularly what thingsⁱ God had wrought among the Gentiles by his^j ministry.

20 And when they heard it, they glorified the Lord; and said unto him, Thou seest, brother, how many thousands of Jews there are which believe; and they are all zealous^k of the law:

21 And they are informed of thee, that thou teachest all the Jews which are among the Gentiles to forsake Moses, saying that they ought not to circumcise^l their children, neither to walk after the customs.

22 What is it therefore? the multitude must needs come together:^m and they will hear that thou art come.

23 Do therefore this that we say to thee: We have four men which have a vow on them;

24 Them take, and purify thyself with them, and be at charges with them, that they may shaveⁿ their heads: and all may know, that those things, whereof they were informed concerning thee, are nothing; but that thou thyself also walkest orderly, and keepest the law.

25 As touching the Gentiles which believe, we^o have written, and concluded that they observe no such thing, save only that they keep themselves from things offered to idols, and from blood, and from strangled, and from fornication.

26 Then Paul took the men,^p and the next day purifying himself with them, entered^q into the temple, to signify the accomplishment^r of the days of purification, until that an offering should be offered for every one of them.

27 And when the seven days were almost ended, the Jews^s which were of Asia, when they saw him in the temple, stirred up all the people, and laid hands^t on him,

28 Crying out, Men of Israel, help: this is ye man, that teacheth^u all men every where against the people, & the law, & this place; and further, brought Greeks also into the temple, and hath polluted this holy place.

29 (For they had seen before with him, in the city, Trophimus^v an Ephesian, whom they supposed that Paul had brought into the temple.)

30 And all the city was moved, and the people ran together: and they took

28 Προσέχετε οὖν ἑαυτοῖς, καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμεῖς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπίσκοπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τῆς ἰσχυρίας, ἣν περιποιήσατο διὰ τῆς ἰδίας αἱμάτων.
 29 Ἐγὼ γὰρ οἶδα τοῦτο, ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἀφίξιν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς, μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου.
 30 Καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα, τοῦ ἁποσπᾶν τὰς μαθητὰς ὑπὸς αὐτῶν.
 31 Διὸ γρηγορεῖτε, μνημονεύοντες ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἔπαυσάμην μετὰ δακρύων νοθεύων ἐνα ἑκάστον.
 32 Καὶ ταῦν παρατίθεμαι ὑμᾶς, ἀδελφοί, τῷ Θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμειῷ ἡ ἐποικοδομήσῃ, καὶ δούναί ὑμῖν κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν.
 33 Ἀργυρίου ἢ χρυσοῦ ἢ ἱματισμοῦ ἁδενὸς ἐπεσθῆναι.
 34 Αὐτοὶ δὲ γινώσκετε ὅτι ταῖς χρεαίαις μετὰ τοῖς ἑστέ μοι ἔμειψεν ὑπέρβουλον αἰχρᾶς αὐταί.
 35 Πάντα ὑπέδειξε ὑμῖν, ὅτι οὕτω κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπε· Μακάριόν ἐστι διδόναι μᾶλλον ἢ λαμβάνειν.
 36 Καὶ ταῦτα εἰπὼν, θεὸς τὰ γόνατα αὐτοῦ, σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσηύξατο.
 37 Ἰκανὸς δὲ ἐγένετο κλαυθμὸς πάντων καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου, κατεφίλουν αὐτόν.
 38 Ὁδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι μέλλουσι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν· προέπεμπον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.
 Κεφ. κα'. ΧΧΙ.
 1 Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας ἀπ' αὐτῶν, εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν Κῶν, τῇ δὲ ἑξῆς εἰς τὴν Ῥόδον, κακείθεν εἰς Πάταρα.
 2 Καὶ εὐρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοινίκην, ἐπιβάντες ἀνήχθημεν.
 3 Αναφανέντες δὲ τὴν Κύπρον, καὶ καταλιπόντες αὐτὴν εὐνόμως, ἐπείκομεν εἰς Συρίαν, καὶ κατήχθημεν εἰς Τύρον· ἐκεῖσε γάρ ἦν τὸ πλοῖον ἀποφορτίζομενον τὸν νόμον.
 4 Καὶ ἀνευρόντες τοὺς μαθητὰς, ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας ἑπτὰ· οἵτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ Πνεύματος, μὴ ἀναβαίνειν εἰς Ἱερουσαλὴμ.
 5 Ὅτε δὲ ἐγένετο ἡμᾶς ἑξαρτίσαι τὰς ἡμέρας, ἐξελθόντες ἐπορευόμεθα, προπεμπόντες ἡμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις, ἕως ἔξω τῆς πόλεως· καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν, ἡ προσυνέξαμεθα.
 6 Καὶ ἡ ἀσπασάμενοι ἀλλήλους, ἐπέβημεν εἰς τὸ πλοῖον· ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια.
 7 Ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες, ἀπὸ Τύρου κατηντήσαμεν εἰς Πτολεμαῖδα, καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφούς ἐμείναμεν ἡμέραν μίαν παρ' αὐτοῖς.
 8 Τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντες οἱ περὶ τὸν Παῦλον, ἤλθον εἰς Καισάρειαν, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ, (ὅς τοῦ ὄντος ἐκ τῶν ἑπτὰ) ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ.
 9 Τούτῳ δὲ ἦσαν θυγατέρες παρθένοι τέσσαρες προφητεύουσαι.
 10 Ἐπιμενόντων δὲ ἡμῶν ἡμέρας πλείους, κατήλθε τις ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας προφήτης ὀνόματι Ἀγαθος·

11 Καὶ ἔλθων πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἄρας τὴν ζώνην τοῦ Παύλου, ῥῆσας ἅτε αὐτοῦ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, εἶπε· Τὰδε λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον· Τὸν ἄνδρα, οὗ ἐστὶν ἡ ζώνη αὕτη, οὕτω δῆσουσιν ἐν Ἱερουσαλὴμ οἱ Ἰσδαῖοι, καὶ παραδώσουσιν εἰς χεῖρας ἔθνων.
 12 Ὡς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι, τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ.
 13 Ἀπεκρίθη δὲ ὁ Παῦλος· Τί ποιεῖτε, κλαίοντες καὶ συνθρῆπτοντές μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ γάρ οὐ μόνον δεθῆναι, ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐτοιμὸς ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.
 14 Μὴ πεῖθομένον δὲ αὐτοῦ, ἠσυχάσαμεν, εἰπόντες· Τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου γενέσθω.
 15 Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἀποσκευασάμενοι ἀνεβαίνομεν εἰς Ἱερουσαλὴμ.
 16 Συνήλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ Καισαρείας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες παρ' ᾧ ἔξισθῶμεν, Μνάσων· τινι Κυρίῳ, ἀρχαίῳ μαθητῇ.
 17 Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς Ἱερσόλυμα, ἀσμένως ἠδέξαντο ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί.
 18 Τῇ δὲ ἐπιόσῃ εἰσῆει ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰάκωβον· πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι.
 19 Καὶ ἀσπασάμενος αὐτοὺς, ἐξηγεῖτο καθ' ἓν ἑκάστον ὃν ἐποίησεν ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσι διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ.
 20 Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐδόξαζον τὸν Κύριον, εἰπόντες ταῦτα· Θεωρεῖς, ἀδελφε, πόσαι μυριάδες εἰσὶν Ἰουδαῖοι τῶν πεπιστευκόντων καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρχουσιν.
 21 Κατηχήσαντες δὲ περὶ σου, ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ Μωσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας Ἰουδαίους, λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ τέκνα, μηδὲ τοῖς ἑθνεσὶ περιπατεῖν.
 22 Τί οὖν ἐστὶ; πάντως δεῖ πλῆθος συνελθεῖν ἀκούσαντα γὰρ ὅτι ἐλήλυθας.
 23 Τοῦτο οὖν ποίησον ὅ σοι λέγομεν· Εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν.
 24 Τοῖτους παραλαβὼν, ἀγνίσθητι σὺν αὐτοῖς, καὶ διαπάνησον ἐπ' αὐτοῖς, ἵνα ἐνυψώσωνται τὴν κεφαλὴν· καὶ γινώσῃ πάντες ὅτι ὡς κατήχηται περὶ σου οὐδὲν ἔστιν, ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς τὸν νόμον φυλάσσων.
 25 Περὶ δὲ τῶν πεπιστευκόντων ἔθνων ἡμεῖς ἐπεστείλαμεν, κρίναντες μηδὲν τοιούτων τηρεῖν αὐτοὺς, εἰ μὴ φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τὸ, τε εἰδωλόθυτον, καὶ τὸ αἷμα, καὶ πνικτόν, καὶ πορνείαν.
 26 Τότε ὁ Παῦλος παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας, τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἀγνίσθεις εἰσῆει εἰς τὸ ἱερόν, διαγγέλλων τὴν ἐκπληρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀγνισμοῦ, ἕως οὗ προσηνέχθῃ ὑπὲρ ἐνὸς ἐκάστον αὐτῶν ἡ προσφορά.
 27 Ὡς δὲ ἐμέλλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεσθῆναι, οἱ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι, θεασάμενοι αὐτὸν ἐπὶ τῷ ἱερῷ, συνέχον πάντα τὸν ὄχλον, καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτόν.
 28 Κράζοντες· Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, βοηθεῖτε· ἕτος ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου πάντας πανταχοῦ διδάσκων· ἔτι τε καὶ ἔλληνας εἰσήγαγεν εἰς τὸ ἱερόν, καὶ κεκοίνωκε τὸν ἅγιον τόπον τούτον.
 29 Ἦσαν γάρ πρὸς ἡμᾶς Τρόφιμον τὸν ἑφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ ἱερόν εἰσῆγαγεν ὁ Παῦλος.
 30 Ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη, καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ λαοῦ καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ

Παύλου, εἶλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ¹ καὶ εὐθὺς ἐκλείσθησαν αἱ θύραι.

31 Ζητούντων δὲ αὐτὸν ἀποκτείνειν, ἀνέβη φάσις τῷ χιλιάρχῳ τῆς σπείρης, ὅτι ὅλη συγκέχυται Ἱερουσαλὴμ.

32 Ὅς ἐξαυτῆς παραλαβὼν στρατιώτας, καὶ ἑκατοντάρχους, κατέδραμεν ἐπ' αὐτούς. Οἱ δὲ ἰδόντες τὸν χιλιάρχον καὶ τοὺς στρατιώτας, ἐπαύσαντο τύπτοντες τὸν Παῦλον.

33 Τότε ἐγγίσας ὁ χιλιάρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ ἐκέλευσεν δεσθῆναι ὑλῦσαι δυοί² καὶ ἐπυνθάνετο τίς ἂν εἴη, καὶ τί ἐστί πεποιηκός.

34 Ἄλλοι δὲ ἄλλο τι ἠέβων³ ἐν τῷ ὄχλῳ⁴ μὴ δυνάμενος δὲ γινῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν θόρυβον, ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν.

35 Ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀναβαθμούς, συνέρθη βαστατάσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου.

36 Ἐκοιλούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ, κράζον⁵ Αἶρε αὐτόν.

37 Μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολὴν ὁ Παῦλος, λέγει τῷ χιλιάρχῳ⁶· Εἰ ἐξεστί μοι εἰπεῖν⁷ τί⁸ πρὸς σε; Ὁ δὲ ἔφη⁹ Ἑλληνιστὶ γινώσκεις;

38 Οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιος ὁ πρὸ τέτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατάσθας καὶ ἐξαγαγὼν εἰς τὴν ἔρημον τὲς¹⁰ τετρακισχιλίας¹¹ ἄνδρας τῶν σικαριῶν;

39 Εἶπε δὲ ὁ Παῦλος· Ἐγὼ ἄνθρωπος μὲν εἰμι Ἰουδαῖος Ταρσεύς, τῆς Κιλικίας οὐκ ἀσημόν πολίτης¹²· δέομαι δὲ σου, ἐπίτρεψόν μοι λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν.

40 Ἐπιτρέψαντος δὲ αὐτοῦ, ὁ Παῦλος ἐστῶς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν κατέσεισε τῇ χειρὶ τῷ λαῷ¹³ πολλῆς δὲ σιγῆς γενομένης, προσεφώνησε τῇ¹⁴ Ἑβραϊδὶ¹⁵ διαλέκτῳ, λέγων·

Κεφ. κβ'. XXII.

ΑΝΔΡΕΣ ἀδελφοί καὶ πατέρες, ἀκούσατέ με τῆς πρὸς ὑμᾶς¹⁶ νῦν ἀπολογίας.

2 Ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ Ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ προσεφώνει αὐτοῖς, μάλλον παρέσχον ἡσύχαιαν.

3 Καὶ φησιν¹⁷· Ἐγὼ μὲν¹⁸ εἰμι ἀνὴρ Ἰουδαῖος, γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας, ἀνατεθραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιλῆ, πεπαιδευμένος κατὰ ἀκριβείαν τοῦ πατρῴου νόμου, ζηλωτὴς ὑπάρχων τοῦ Θεοῦ, καθὼς πάντες ὕμεις ἐστε σήμερον¹⁹.

4 Ὅς ταύτην τὴν ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμειώων καὶ παραδίδους εἰς φυλακὰς ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας²⁰.

5 Ὡς καὶ ὁ Ἀρχιερεὺς²¹ μαρτυρεῖ μοι, καὶ πᾶν τὸ Πρεσβυτέριον²² παρ' ὧν καὶ ἐπιστολάς δεξάμενος πρὸς τοὺς ἀδελφούς, εἰς Δαμασκὸν ἐπορεύομην, ἄβων καὶ τοὺς ἐκείσε ὄντας, δεδεμένους εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἵνα τιμωρηθῶσιν.

6 Ἐγένετο δὲ μοι πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ Δαμασκῷ περὶ μεσημέριον, ἐξαίφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιαστράψαι φῶς ἱκανὸν περὶ ἐμέ.

7 Ἐπεσόν τε εἰς τὸ ἔδαφος, καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγομένης μοί²³· Σαουλ, Σαουλ, τί με διώκεις²⁴.

8 Ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην²⁵· Τίς εἰ, Κύριε; Εἶπέ τε πρὸς με²⁶· Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος, ὃν σὺ διώκεις.

9 Οἱ δὲ σὺν ἔμοι ὄντες τὸ μὲν φῶς θεείσαντο, καὶ ἐμφοβοὶ ἐγένοντο²⁷· τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοὶ λαλούντός μοι.

10 Εἶπον δέ²⁸· Τί ποίησας, Κύριε; Ὁ δὲ Κύριος εἶπε πρὸς με²⁹· Ἀναστὰς πορεύου εἰς Δαμασκόν³⁰· κἀκεῖ σοι λαληθήσεται περὶ πάντων ὧν τέτακται σοι ποίησαι.

11 Ὡς δὲ οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ

φωτὸς ἐκείνου, χειραγωγούμενος ὑπὸ τῶν συνόντων μοι, ἤλθον εἰς Δαμασκόν.

12 Ἀναβὰς δέ τις, ἀνὴρ³¹ εὖσεβης³²! κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμενος ὑπὸ πάντων τῶν κατοικοῦντων³³ Ἰουδαίαν,

13 Ἐλθὼν πρὸς με, καὶ ἐπιστάς, εἶπέ μοι³⁴· Σαουλ ἀδελφε, ἀνάβλεψον³⁵· Κἀγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν.

14 Ὁ δὲ εἶπεν³⁶· Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό σε γινῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον, καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

15 Ὅτι ἔση μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους, ὧν ἑώρακας καὶ ἤκουσας.

16 Καὶ νῦν τί μέλλεις; ἀναστὰς βάπτισαι, καὶ ἀπόλουσαι τὰς ἁμαρτίας σου, ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα³⁷ τοῦ Κυρίου³⁸.

17 Ἐγένετο δὲ μοι ὑποστρέφαντι εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ προσευχομένῳ μου ἐν τῷ ἱερῷ, γενέσθαι με ἐκστάσει,

18 Καὶ ἰδεῖν αὐτὸν λέγοντά μοι³⁹· Σπεῦσον, καὶ ἐξελθε ἐν τάχει ἐξ Ἱερουσαλὴμ⁴⁰· διότι οὐ παραδέξονται σοι τὴν μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ.

19 Κἀγὼ εἶπον⁴¹· Κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ τὰς συναγωγὰς τοὺς πιστεύοντας ἐπὶ σέ.

20 Καὶ ὅτε ἐξεχείτο τὸ αἷμα⁴² Ὁ Στεφάνου⁴³ τῆ⁴⁴ μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην ἐφροσῶς, καὶ συνευφρόκων⁴⁵ δὲ τῇ ἀναρρέσει αὐτοῦ⁴⁶, καὶ φυλάσσωσα τὰ ἱμάτια τῶν ἀναοιούντων αὐτόν.

21 Καὶ εἶπε⁴⁷ πρὸς με⁴⁸ Πορεύου⁴⁹· ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν ἐξαποστελῶ σε.

22 Ἦκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ ἔπῃραν τὴν φωνὴν αὐτῶν, λέγοντες⁵⁰· Αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον⁵¹· οὐ γὰρ⁵² καθήκον⁵³ αὐτὸν ἔσθιν.

23 Κραυγάζοντων δὲ αὐτῶν, καὶ⁵⁴ ῥιπτούντων⁵⁵ τὰ ἱμάτια, καὶ κοινοῖον βαλλόντων εἰς τὸν ἕαρά⁵⁶,

24 Ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ χιλιάρχος⁵⁷ ἀγεσθαι⁵⁸ εἰς τὴν παρεμβολήν, εἰπὼν μαστίξιν ἀνετάξεσθαι αὐτόν⁵⁹ ἵνα ἐπιγνῷ δι' ἣν αἰτίαν οὕτως ἐπεφώνουν αὐτῷ.

25 Ὡς δὲ⁶⁰ προέτεινεν⁶¹ αὐτὸν τοῖς ἱμαῖαν, εἶπε πρὸς τὸν ἐστῶτα ἑκατόνταρχον ὁ Παῦλος⁶²· Εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον ἐξεστὶν ὑμῖν μαστίξιν;

26 Ἀκούσας δὲ ὁ ἐκατόνταρχος, προσελθὼν ἀπήγγειλε τῷ χιλιάρχῳ, λέγων⁶³· Ὁραί⁶⁴ τί μέλλεις ποιεῖν⁶⁵ ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος Ῥωμαῖός ἐστι.

27 Προελθὼν δὲ ὁ χιλιάρχος εἶπεν αὐτῷ⁶⁶· Λέγε⁶⁷ μοι⁶⁸, δὲ σὺ⁶⁹ Ῥωμαῖός εἰ; Ὁ δὲ ἔφη⁷⁰· Naί.

28 Ἀπεκρίθη τε ὁ χιλιάρχος⁷¹· Ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαῖον τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτησάμην.

Ὁ δὲ Παῦλος ἔφη⁷²· Ἐγὼ δὲ καὶ γεγεννημαι.

29 Εὐθέως οὖν ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλονται αὐτὸν ἀνετάξαι⁷³ καὶ ὁ χιλιάρχος δὲ ἐφοβήθη, ἐπιγινούς ὅτι Ῥωμαῖός ἐστι, καὶ ὅτι ἦν αὐτὸν δεδεκώς.

30 Τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γινῶναι τὸ ἀσφαλές, τὸ, τί κατηγορεῖται⁷⁴ παρὰ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐτόν⁷⁵ ἀπὸ τῶν δεσμῶν⁷⁶, καὶ ἐκέλευσεν⁷⁷ ἔλθειν⁷⁸ τοὺς Ἀρχιερεῖς, καὶ ὅλον⁷⁹ τὸ συνέδριον⁸⁰ αὐτῶν⁸¹· καὶ καταγαγὼν τὸν Παῦλον, ἔστησεν εἰς αὐτοῖς.

Κεφ. κγ'. XXIII.

ΑΤΕΝΙΣΑΣ δὲ ὁ Παῦλος τῷ συνεδρίῳ, εἶπεν⁸²· Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ πάσης συνειδήσεως ἡγαθῇ πεπολίτευμαι τῷ Θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας.

2 Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἀναβίας ἐπέταξε τοῖς παρεστῶσιν αὐτῷ, τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα.

Paul, and drew him out of the temple: and forthwith the doors were shut.

31 And as they went about^a to kill him, tidings came unto the chief captain of the band, that all Jerusalem was in an uproar:

32 Who^c immediately took soldiers and centurions, and ran down unto them: and when they saw the chief captain and the soldiers, they left beating of Paul.

33 Then the chief captain came near, and took him, and commanded him to be bound^f with two chains; and demanded who he was, and what he had done.

34 And some cried one thing, some another, among the multitude: and when he could not know the certainty for the tumult, he commanded him to be carried into the castle.ⁱ

35 And when he came upon the stairs, so it was, that he was borne of the soldiers, for the violence^o of the people.

36 For the multitude of the people followed after, crying, Away^q with him!

37 And as Paul was to be led into the castle, he said unto the chief captain, May I speak unto thee? Who said, Canst thou speak Greek?

38 Art not thou that β Egyptian, which before these days madest an uproar, and leddest out into the wilderness four thousand men that were murderers?

39 But Paul said, I^u am a man which am a Jew of Tarsus, a city in Cilicia, a^w citizen of no mean city: and, I beseech thee, suffer me to speak unto the people.

40 And when he had given him licence, Paul stood on the stairs, and beckoned^y with the hand unto the people. And when there was made a great silence, he spake unto them in the Hebrew tongue, saying,

CHAP. XXIII.

MEN,^a brethren, and fathers, hear ye my defence,^b which I make now unto you.

2 (And when they heard that he spake in the Hebrew tongue to them, they kept the more silence: and he saith,)

3 I am^c verily a man which am a Jew, born in Tarsus, a city in Cilicia, yet brought up in this city, at the feet of^d Gamaliel, and taught accordings^f to the perfect manner of the law of the fathers, and was^g zealous toward God, as ye^h all are this day.

4 And I persecutedⁱ this way unto the death, binding and delivering into prisons both men and women.

5 As also the high priest doth bear me witness, and all the estate of the elders: from whom also I received letters unto the brethren, and went to Damascus,^k to bring them which were there bound unto Jerusalem, for to be punished.

6 And it came to pass, that, as I made my journey, and was come nigh unto Damascus about noon, suddenly there shone from heaven a great light round about me.

7 And I fell unto the ground, and heard a voice saying unto me, Saul, Saul, why persecutest thou me?

8 And I answered, Who art thou, Lord? And he said unto me, I am Jesus of Nazareth, whom thou persecutest.

9 And they that were with me saw^m indeed the light, and were afraid; but they heard not the voice of him that spake to me.

10 And I said, What shall I do, Lord? And the Lord said unto me, Arise, and go into Damascus; and there it shall be told thee of all things which are appointed for thee to do.

A. D. 60.

a 2Co. 11. 23,

&c.

b ch. 9. 17.

c ch. 23. 27.

24. 7.

d ch. 10. 22.

1 Ti. 3. 7.

He. 11. 2.

e ch. 3. 13.

5. 30.

f ver. 11.

ch. 20. 23.

Ep. 6. 20.

g ch. 9. 15.

Gal. 1. 15.

h ver. 18.

1 Co. 9. 1.

15. 8.

i ch. 3. 14.

7. 52.

j 1 Co. 11. 23.

Gal. 1. 12.

k ch. 23. 11.

26. 16, &c.

l ch. 23. 10, 16.

m He. 10. 22.

1 Pe. 3. 21.

n Ro. 10. 13.

1 Co. 1. 2.

o Ps. 55. 9.

Hab. 1. 3.

p 2 Co. 12. 2.

q ch. 22. 22.

Lu. 23. 18.

Jno. 19. 15.

1 Co. 4. 13.

r ver. 14.

s ver. 4.

β This Egypt-
ian rose

A. D. 55.

ch. 5. 36.

t ch. 7. 58.

u ch. 9. 11.

22. 3.

v ch. 8. 1.

w ch. 22. 25.

x ch. 13. 2, 47.

Ro. 1. 5.

11. 13.

15. 16.

Gal. 2. 7, 8.

Ep. 3. 7, 8.

1 Ti. 2. 7.

y ch. 12. 17.

z ch. 25. 24.

a ch. 7. 2.

b 1 Pe. 3. 15.

c ch. 21. 39.

2 Co. 11. 22.

Phi. 3. 5.

d ch. 5. 34.

e ch. 16. 37.

25. 16.

f ch. 26. 5.

g Gal. 1. 14.

h ch. 21. 20.

Ro. 10. 2.

i ch. 8. 3.

26. 9. 13.

Phi. 3. 6.

1 Ti. 1. 13.

k ch. 9. 2, &c.

y or, tortured him.

l ch. 23. 28.

m Da. 10. 7.

n ch. 24. 16.

2 Co. 1. 12.

He. 13. 18.

o Jno. 18. 22.

11 And when I could not see for the glory of that light, being led by the hand of them that were with me, I came into Damascus.

12 And one Ananias,^b a devout man according to the law, having a good^a report of all the Jews which dwelt there,

13 Came unto me, and stood, and said unto me, Brother Saul, receive thy sight. And the same hour I looked up upon him.

14 And he said, The^c God of our fathers hath chosen^e thee, that thou shouldest know his will, and see^d that Justⁱ One, and shouldest hear the voice^f of his mouth.

15 For thou^g shalt be his witness unto all men, of what thou hast seen and heard.

16 And now, why tarriest thou? arise, and be baptized, and wash^m away thy sins, callingⁿ on the name of the Lord.

17 And it came to pass, that when I was come again to Jerusalem, even while I prayed in the temple, I was in a trance;^p

18 And saw^r him saying unto me, Make haste, and get thee quickly out of Jerusalem: for they will not receive thy testimony concerning me.

19 And I said, Lord, they^s know that I imprisoned and beat in every synagogue them that believed on thee:

20 And when the blood of thy martyr Stephen was shed, I^t also was standing by, and consenting^v unto his death, and kept the raiment of them that slew him.

21 And he said unto me, Depart: for^u I will send thee far hence unto the Gentiles.

22 And they gave him audience unto this word, and then lifted up their voices, and said, Away with such a fellow from the earth: for^w it is not fit that he should live.

23 And as they cried out, and cast off their clothes, and threw dust into the air,

24 The chief captain commanded him to be brought into the castle, and bade that he should be examined by scourging; that he might know wherefore they cried so against him.

25 And as they bound him with thongs, Paul said unto the centurion that stood by, Is it lawful for you to scourge a man that is a Roman,^x and uncondemned?

26 When the centurion heard that, he went and told the chief captain, saying, Take heed what thou doest: for this man is a Roman.

27 Then the chief captain came, and said unto him, Tell me, art thou a Roman? He said, Yea.

28 And the chief captain answered, With a great sum obtained I this freedom. And Paul said, But I was free born.

29 Then straightway they departed from him which should have^y examined him: and the chief captain also was afraid, after he knew that he was a Roman, and because he had bound him.

30 On the morrow, because^z he would have known the certainty wherefore he was accused of the Jews, he loosed him from his bands, and commanded the chief priests and all their council to appear, and brought Paul down, and set him before them.

CHAP. XXIII.

AND Paul, earnestly beholding the council, said, Men and brethren, I^a have lived in all good conscience before God until this day.

2 And the high priest Ananias commanded them that stood by him to smite him^o on the mouth.

3 Then said Paul unto him, God shall smite thee, *thou* whited wall: for sittest thou to judge me after the law, and commandest me to be smitten^a contrary to the law?

4 And they that stood by said, Revilest thou God's high priest?

5 Then said Paul, I wist not, brethren, that he was the high priest: for it is written,^b Thou shalt not speak evil of the ruler of thy people.

6 But when Paul perceived that the one part were Sadducees, and the other Pharisees, he cried out in the council, Men and brethren, I^c am a Pharisee, the son of a Pharisee: of^d the hope and resurrection of the dead I am called in question.

7 And when he had so said, there arose a dissension between the Pharisees and the Sadducees: and the multitude was divided.

8 For the Sadducees^e say that there is no resurrection, neither angel, nor spirit: but the Pharisees confess both.

9 And there arose a great cry: and the scribes that were of the Pharisees' part arose, and strove, saying, We find^f no evil in this man: but if a spirit^g or an angel hath spoken to him, let us not^h fight against God.

10 And when there arose a great dissension, the chief captain, fearing lest Paul should have been pulled in pieces of them, commanded the soldiers to go down, and to take him by force from among them, and to bring him into the castle.

11 And the night following, the Lord stoodⁱ by him, and said, Be of good cheer, Paul: for as thou hast testified of me in Jerusalem, so must thou bear witness also at Rome.^j

12 And when it was day, certain^k of the Jews banded together, and bound themselves β under a curse, saying that they would neither eat nor drink^l till they had killed Paul.

13 And they were more than forty which had made this conspiracy.

14 And they came to the chief^m priests and elders, and said, We have bound ourselves under a great curse, that we will eat nothing until we have slain Paul.

15 Now therefore ye, with the council, signify to the chief captain that he bring him down unto you to-morrow, as though ye would inquire something more perfectly concerning him: and we, or ever he come near, are readyⁿ to kill him.

16 And when Paul's sister's son heard of their lying in wait, he^o went and entered into the castle, and told Paul.

17 Then^p Paul called one of the centurions unto him, and said, Bring this young man unto the chief captain; for he hath a certain thing to tell him.

18 So he took him, and brought him to the chief captain, and said, Paul the prisoner^q called me unto him, and prayed me to bring this young man unto thee, who hath something to say unto thee.

19 Then the chief captain took him by the hand, and went with him aside privately, and asked him, What is that thou hast to tell me?

20 And he said, The Jews have^r agreed to desire thee that thou wouldest bring down Paul to-morrow into the council, as though they would inquire somewhat of him more perfectly.

21 But^s do not thou yield unto them:

A. D. 60.

a Le. 19. 35.
De. 25. 1, 2.
Jno. 7. 51.

b Ex. 22. 28.
Ec. 10. 20.
2 Pe. 2. 10.
Jude 8.

c ch. 26. 5.
Phi. 3. 5.

d ch. 24. 15, 21.
26. 6.
28. 20.

e Mat. 22. 23.
Mar. 12. 18.
Lu. 20. 27.

f ch. 21. 33.
24. 7.

g ch. 25. 25.
26. 31.

h ch. 22. 17, 18.

i ch. 22. 30.

k ch. 5. 39.

l ch. 18. 15.
25. 19.

m ch. 26. 31.

n ver. 20, 21.

o ch. 24. 8.
26. 6.

p ch. 18. 9.
27. 23, 24.
Ps. 46. 1, 7.

q ch. 28. 30, 31.
Ro. 1. 15.

r ver. 21, 30.
ch. 25. 3.

s or, with an oath of execration.

s Ps. 31. 13.

t ver. 25. 30.

u Ho. 4. 9.

v ch. 21. 39.

w ch. 24. 1, &c.
25. 16.

x Mat. 27. 27.

y Ps. 21. 11.
37. 32, 33.

z ch. 23. 2.
25. 2.

a 2 Sa. 17. 17.

b Ps. 11. 2.

c Pr. 22. 3.
Mat. 10. 16.

d Ps. 12. 2.

e ch. 28. 17.
Ep. 3. 1.

f ch. 4. 1.

g Philem. 9.

h ch. 6. 13.
16. 20.
17. 6.
21. 28.

i Lu. 23. 2.
1Pe. 2. 12, 19.

j ver. 12.

k ch. 19. 37.
21. 28.

l Jno. 18. 31.

m Ex. 23. 2.

n ch. 21. 33.

for there lie in wait for him of them more than forty men, which have bound themselves with an oath, that they will neither eat nor drink till they have killed him: and now are they ready, looking for a promise from thee.

22 So the chief captain then let the young man depart, and charged him, See thou tell no man that thou hast shewed these things to me.

23 And he called unto him two centurions, saying, Make ready two hundred soldiers to go to Cesarea, and horsemen threescore and ten, and spearmen two hundred, at the third hour of the night;

24 And provide them beasts, that they may set Paul on, and bring him safe unto Felix the governor.

25 And he wrote a letter after this manner:

26 Claudius Lysias unto the most excellent governor Felix sendeth greeting.

27 This man^f was taken of the Jews, and should have been killed of them: then came I with an army, and rescued him, having understood that he was a Roman.

28 And^g when I would have known the cause wherefore they accused him, I brought him forth into their council:

29 Whom I perceived to be accused of questions^h of their law, but to have nothingⁱ laid to his charge worthy of death or of bonds.

30 And when^j it was told me, how that the Jews laid wait for the man, I sent straightway to thee, and gave^k commandment to his accusers also, to say before thee what they had against him. Farewell.

31 Then the soldiers, as it was commanded them, took Paul, and brought him by night to Antipatris.

32 On the morrow they left the horsemen to go with him, and returned to the castle:

33 Who, when they came to Cesarea, and delivered the epistle^l to the governor, presented Paul also before him.

34 And when the governor had read the letter, he asked of what province he was. And when he understood that he was of Cilicia;^m

35 I will hear thee, said he, when thine accusersⁿ are also come. And he commanded him to be kept in^o Herod's judgment-hall.

CHAP. XXIV.

AND after five days, Ananias^p the high priest descended with the elders, and with a certain orator named Tertullus, who informed^q the governor against Paul.

2 And when he was called forth, Tertullus began to accuse him, saying, Seeing that by thee we enjoy great quietness, and that very worthy deeds^r are done unto this nation by thy providence,

3 We accept it always, and in all places most noble Felix, with all thankfulness.

4 Notwithstanding, that I be not further tedious unto thee, I pray thee that thou wouldest hear us of thy clemency a few words.

5 For we have found this man^s a pestilent fellow^t and a mover of sedition among all the Jews throughout the world, and a ringleader of the sect of the Nazarenes:

6 Who also hath gone about to profane^u the temple: whom we took, and would have judged^v according to our law.

7 But the chief captain Lysias came

3 Τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπε· Τύπτειν σε μέλλει ὁ Θεός, τοῖχε κεκοινωμένη· καὶ σὺ κάθη κρώνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ ἡ παρανομίᾳ κλένεις με τύπτεσθαι;

4 Οἱ δὲ παρστώτες εἶπον· Τὸν Ἀρχιερέα τῷ Θεοῦ λοιδορεῖς;

5 Ἐφ' τε ὁ Παῦλος· Οὐκ ἤδειν, ἀδελφοί, ὅτι ἐστὶν Ἀρχιερεὺς· γέγραπται γάρ· Ἀρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἔρεις κακῶς.

6 Γνοὺς δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἐν μέρος ἐστὶ Σαδδουκαίων, τὸ δὲ ἕτερον Φαρισαίων, ἔκραξεν ἐν τῷ συνεδρίῳ· Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ Φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς ἡ Φαρισαίου· περὶ ἐλπίδος· καὶ ἁναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι.

7 Τοῦτο δὲ αὐτοῦ λαλήσαντος, ἐγένετο στάσις τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν Σαδδουκαίων· καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆθος.

8 Σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσι μὴ εἶναι ἀνάστασιν, μηδὲ ἄγγελον, μήτε πνεῦμα· Φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσι τὰ ἀμφοτέρω.

9 Ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη· καὶ ἀναστάντες ἡ Γραμματεῖς τοῦ μέρους τῶν Φαρισαίων διεμάχοντο, λέγοντες· Οὐδὲν κακὸν εὐρίσκουμεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ, ἡ ἄγγελος, ὁ μὴ θεομαχῶμεν!

10 Πολλῆς δὲ γενομένης στάσεως, εὐλαβηθεῖς ὁ χιλιάρχος μὴ διασπασθῇ ὁ Παῦλος ὑπ' αὐτῶν, ἐκέλευσε τὸ σπράτευμα καταβάν ἀρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν, ἄγειν τε εἰς τὴν παρεμβολήν.

11 Τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ Κύριος εἶπε· Θάρσει, Παῦλε· ὡς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς Ἱερουσαλὴμ, οὕτω σε δεῖ καὶ εἰς Ῥώμην μαρτυρῆσαι.

12 Γενομένης δὲ ἡμέρας, ποιήσαντές αἱ τινες τῶν Ἰουδαίων συστροφὴν, ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς, λέγοντες μὴτε φαγεῖν, μὴτε πιεῖν, ἕως οὗ ἀποκτείνωσι τὸν Παῦλον.

13 Ἦσαν δὲ πλείους τεσσαράκοντα οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν ἡ πεποιήκοτες!

14 Οἵτινες προσελθόντες τοῖς Ἀρχιερεῦσι, καὶ τοῖς Πρεσβυτέροις, εἶπον· Ἀναθέματι ἀνεθεμάτισαμεν ἑαυτοὺς, μηδενὸς γέυσασθαι ἕως οὗ ἀποκτείνωμεν τὸν Παῦλον.

15 Νῦν οὖν ἡμεῖς ἐμφανίσταμε τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνεδρίῳ, ὅπως ὁ αὐρίου αὐτὸν καταγάγῃ πρὸς ὑμᾶς, ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δὲ, πρὸ τῆ ἐγγίσει αὐτοῦ, ἐτοιμοὶ ἐσμεν τῷ ἀνελεῖν αὐτόν.

16 Ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς Παύλου ἡ τὸ ἐνεδρὸν, παραγενόμενος καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν παρεμβολήν, ἀπήγγειλε τῷ Παύλῳ.

17 Προσκαλεσάμενος δὲ ὁ Παῦλος ἕνα τῶν ἑκατοντάρχων ἔφη· Τὸν νεανίαν τοῦτον ἀπάγαγε πρὸς τὸν χιλιάρχον· ἔχει γὰρ τι ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ.

18 Ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτὸν ἤγαγε πρὸς τὸν χιλιάρχον, καὶ φησιν· Ὁ δέσμιος Παύλος προσκαλεσάμενός με, ἠρώτησε τοῦτον τὸν νεανίαν ἀγαγεῖν πρὸς σε, ἔχοντά τι λαλήσαι σοι.

19 Ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλιάρχος, καὶ ἀναχωρήσας κατ' ἰδίαν, ἐπυνθάνετο· Τί ἐστιν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαι μοι;

20 Εἶπε δὲ· Ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτήσαι σε ὅπως αὐρίον εἰς τὸ συνέδριον καταγάγῃ τὸν Παῦλον, ὡς ἡ μέλλοντες ἡ ἀκριβέστερον πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ.

21 Σὺ οὖν μὴ πεισθῇς αὐτοῖς· ἐνεδρεύουσι γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους τεσσαράκοντα, οἵτινες ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς μὴτε φαγεῖν, μὴτε πιεῖν, ἕως οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν· καὶ

νῦν ἐτοιμοὶ εἰσι, προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν.

22 Ὁ μὲν οὖν χιλιάρχος ἀπέλυσε τὸν νεανίαν, παραγγεῖλας μηδὲν ἐκλαῖσαι ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρὸς με.

23 Καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν ἑκατοντάρχων, εἶπεν· Ἐτοιμάσατε στρατιώτας διακοσίους, ὅπως πορευθῶσιν ἕως Καισαρείας, καὶ ἰππεῖς ἑβδομήκοντα, καὶ ἡ δεξιολάβους διακοσίους· ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός·

24 Κτῆνην τε παραστήσαι, ἵνα ἐπιβιβάσαντες τὸν Παῦλον διασώσωσι πρὸς Φήλικα τὸν ἡγεμόνα·

25 Γράψας ἐπιστολὴν περιέχουσαν τὸν ἡγεμόν·

26 Κλαύδιον Λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι Φήλικι χαίρειν.

27 Τὸν ἄνδρα τοῦτον, συλληφθέντα ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν, ἐπιστὰς σὺν τῷ στρατεύματι ἐξεῖλόμην αὐτόν, μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστι.

28 Βουλόμενος δὲ γινῶναι τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν.

29 Ὃν εὖρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἐγκλημὰ ἔχοντα.

30 Μηνυθεῖσθαι δέ μοι ἡ ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα μέλλειν ἐσεσθαι ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, ἐξαυτῆς ἐπέμψα πρὸς σε, παραγγεῖλας καὶ τοῖς κατηγοροῖς λέγειν τὰ πρὸς αὐτὸν ἐπί σ'·

31 Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς, ἀναλαβόντες τὸν Παῦλον, ἤγαγον διὰ τῆς νυκτός εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα.

32 Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἑάσαντες τοὺς ἰππεῖς ἡ πορευέσθαι· σὺν αὐτῷ, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν.

33 Οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν Καισαρείαν, καὶ ἀναδόντες τῇ ἐπιστολῇ τῷ ἡγεμόνι, παρέστησαν καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ.

34 Ἀναγνούς δὲ ὁ ἡγεμὼν, καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας ἐπαρχίας ἐστὶ, καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ Κιλικίας,

35 Διακοσμομαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου παραγένηνται. Ἐκέλευσέ τε αὐτὸν ἐν τῷ πραιτωρίῳ τοῦ Ἡρώδου φυλάσσεσθαι.

Κεφ. κδ'. XXIV.

ΜΕΤΑ δὲ πέντε ἡμέρας, κατέβη ὁ Ἀρχιερεὺς Ἀνανίας μετὰ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ῥήτορος Τερτύλλου τινός, οἵτινες ἐνεφάνισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου.

2 Κληθέντος δὲ αὐτοῦ, ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος, λέγων· Πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ σοῦ, καὶ ὑποκαταστάταις γινόμενός τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς προνοίας!

3 Πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα κράτιστε Φήλιε, μετὰ πάσης εὐχαριστίας.

4 Ἰνα δὲ μὴ ἐπὶ πλείον σε ἐγκόπτω, παρακαλῶ ἀκούσαι σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἐπικεία.

5 Εὐρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν, καὶ κινούντα ἡ στάσιν πᾶσι τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην, πρωτοστάτην τε τῆς τῶν Ναζωραίων αἰρέσεως·

6 Ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπέειρε βεβηλῶσαι, ὃν καὶ ἐκράτησαμεν, καὶ κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον ἡδελύσαμεν κρίνειν.

7 Παρελθὼν δὲ Λυσίας ὁ χιλιάρχος μετὰ

πολλῆς βίας ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν ἀπήγαγε,

8 Κελεύσας τὸν κατηγοροῦντος αὐτοῦ ἔρχεσθαι ἐπὶ σέ· ἵ παρ' οὗ δυνήσῃ αὐτὸς ἀνακρίνας περὶ πάντων τοιῶν ἐπιγνώναι, ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτοῦ.

9 Ἄ συνένετο¹ δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι, φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν.

10 Ἀπεκρίθη δὲ ὁ Παῦλος, νεύσαντος αὐτῷ πρὸς ἡγεμόνους λέγειν· Ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος, ἡ εὐθυμότερον² τὰ περὶ ἑμαυτοῦ ἀπολογουμαι³.

11 Δυναμένον σε γινῶναι ὅτι οὐ πλείους εἰσὶ μοι ἡμέραι ἢ ἡ δεκάδιος, ἀφ' ἧς ἀνέβην προσκνήσας⁴ ἐν Ἱερουσαλὴμ.

12 Καὶ οὕτε ἐν τῷ ἱερῷ εὐρόν με πρὸς τινα διαλεγόμενον, ἢ ἐπισίστασιν⁵ ποιεῖντα ὄχλῳ, ἥτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς, ἥτε κατὰ τὴν πόλιν⁶.

13 Οὕτε παραστήσει με δύναται⁷ περὶ ὧν νῦν κατηγοροῦσί μου.

14 Ὁμολογῶ δὲ τοῦτο σοι, ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἦν λέγουσιν αἰρεσιν, οὕτω λατρεύω τῷ πατρίῳ Θεῷ, πιστεύων πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν νόμον, καὶ ἐν τοῖς⁸ προφήταις, γεγραμμένοις⁹.

15 Ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν Θεόν, ἦν καὶ αὐτοὶ οὕτω προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι¹⁰ νεκρῶν¹¹, δίκαιον τε καὶ ἀδίκων.

16 Ἐν τούτῳ ἡ δὲ αὐτὸς ἡσκόμ, ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχειν¹² πρὸς τὸν Θεόν καὶ τοὺς ἀνθρώπους διαπαντός.

17 Δι' ἐτῶν δὲ πλείονων παρεγερόμην ἐλεημοσίνας ποιῶν εἰς τὸ ἔθνος μὲ, καὶ προσφοράς.

18 Ἐν οἷς¹³ εὐρόν με ἡγνιαμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ μετὰ ὄχλῳ, οὐδὲ μετὰ ἱ θορύβου. Τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι¹⁴.

19 Οὗς ἡ δὲ εἰ¹⁵ ἐπὶ σοῦ παρεῖναι, καὶ κατηγορεῖν εἴ τι ἔχοιεν πρὸς μέ¹⁶.

20 Ἡ αὐτοὶ ἔτοι εἰπάτωσαν ὅ εἴ¹⁷ τι εὐρόν ἐν ἐμοὶ ἀδίκημα, σπάντος μὲ ἐπὶ τῷ συνεδρίῳ.

21 Ἡ περὶ μίας ταύτης φωνῆς, ἦν ἔκραξα ἑστῶς ἐν αὐτοῖς· Ὅτι περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ὑφ' ὑμῶν.

22 Ἄκούσας δὲ ταῦτα ὁ Φῆλιξ ἀνεβάλετο αὐτούς¹⁸, ἀκριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ, εἰπὼν· Ὅταν Ἀσσίας ὁ χιλιάρχος καταβῇ, διαγνώσομαι τὰ κατ' ὑμᾶς.

23 Διαταξάμενός¹⁹ τε²⁰ τῷ ἑκατοντάρχη τηρεῖσθαι²¹ τὸν Παῦλον²², ἔχειν τε ἄνεσιν, καὶ μηδὲνα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν, ἢ προσέρχεσθαι²³ αὐτῷ.

24 Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς παραγεγνημένος ὁ Φῆλιξ σὺν Δρουσίλλῃ τῇ γυναικὶ δ' αὐτοῦ²⁴, ἔση Ἰουδαίᾳ, μετεπέμψατο τὸν Παῦλον, καὶ ἤκασε αὐτὸν περὶ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως.

25 Διαλεγόμενον δὲ αὐτὸν περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ ἡκρίματος τοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι²⁵, ἔμφοβος ἡγεγνημένος ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη²⁶· Τὸ νῦν ἔχειν πορεύου²⁷ καιρὸν δὲ μεταλαβὼν, μετακαλέσομαι σε²⁸.

26 Ἀμα δὲ²⁹ καὶ ἐλπίχων ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τῷ Παύλῳ, ὅπως λύσῃ αὐτόν³⁰. Διὸ καὶ πικνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενος, ὤμιλε αὐτῷ.

27 Διαιτίας δὲ πληρωθείσης ἔλαβε διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον³¹ θέλων τε χάριτας καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ, κατέλιπε τὸν Παῦλον δεδεμένον.

Κεφ. κε'. XXV.

ἡμέρας ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπὸ Καισαρείας.

2 Ἐνεφάνισαν δὲ αὐτῷ³² οἱ Ἀρχιερεῖς³³ καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν αὐτόν.

3 Λιτούμενοι χάριν κατ' αὐτόν, ὅπως μεταπέμψῃται αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἐνέδραν ποιοῦντες ἀγελεῖν αὐτόν κατὰ τὴν ὁδόν.

4 Ὁ μὲν οὖν Φῆστος ἀπεκρίθη τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον ἂν Καισαρεία³⁴, ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι.

5 Οἱ οὖν δυνατοὶ ἐν ὑμῖν, φησὶ, συγκαταβάντες, εἰ τις ἐστὶν ἐν τῷ ἀνδρὶ ὁ τούτῳ³⁵, κατηγορεῖτωσαν αὐτόν.

6 Διατρίψας δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας πλείους ἢ δέκα³⁶, καταβὰς εἰς Καισάρειαν, τῇ ἐπαύριον καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐκέλευσε τὸν Παῦλον ἀχθῆναι.

7 Παραγεγνημένου δὲ αὐτοῦ, περιέστησαν³⁷ οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβεβηκότες Ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρέα αἰτιάματα³⁸ φέροντες³⁹ κατὰ τοῦ Παύλου⁴⁰, ἃ οὐκ ἴσχυον ἀποδείξαι⁴¹.

8 Ἀπολογουμένου αὐτοῦ, Ὅτι οὐτε εἰς τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων, οὐτε εἰς τὸ ἱερόν, οὐτε εἰς Καίσαρά⁴² τι ἥμαρτον.

9 Ὁ Φῆστος δὲ τοῖς Ἰουδαίοις θέλων χάριν καταθέσθαι, ἀποκριθεὶς τῷ Παύλῳ εἶπε· Θέλεις, εἰς Ἱεροσόλυμα ἀναβὰς, ἐκεῖ περὶ τούτων κρίνεσθαι ἐπ' ἐμοῦ;

10 Εἶπε δὲ ὁ Παῦλος· Ἐπὶ τοῦ βήματος Καίσαρος ἑστῶς εἰμι, οὗ με δεῖ κρίνεσθαι⁴³. Ἰουδαίους οὐδὲν ἡδίκησα, ὥς καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεις.

11 Εἰ μὲν ἡ γὰρ⁴⁴ ἀδικῶ, καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ παραιτῆμαι τὸ ἀποθανεῖν⁴⁵· εἰ δὲ ὡδὲ ἐστίν ὧν ἔτοι κατηγοροῦσί μου, ἄδεῖς με δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι. Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι.

12 Τότε ὁ Φῆστος συλλαλήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου, ἀπεκρίθη⁴⁶ Καίσαρα ἐπικέκλησαι⁴⁷; ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ.

13 Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν, Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς καὶ Βερνίκη κατήντησαν εἰς Καισάρειαν, ἡσπασόμενοι τὸν Φῆστον.

14 Ὡς δὲ πλείους ἡμέρας διέτριβον ἐκεῖ, ὁ Φῆστος τῷ βασιλεὶ ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν Παῦλον, λέγων· Ἀνὴρ τις ἐστὶ καταλελειμμένος ὑπὸ Φηλίκου, δέσμιος⁴⁸.

15 Περὶ οὗ, γενομένου μου εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐνεφάνισαν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων, αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ⁴⁹ δίκην⁵⁰.

16 Πρὸς οὓς ἀπεκρίθη, ὅτι οὐκ ἐστὶν ἔθος Ῥωμαίοις χαρίζεσθαι⁵¹ τινα⁵² ἀνθρώπον⁵³ εἰς ἀπώλειαν⁵⁴, πρὶν ἢ ὁ κατηγοροῦμενος κατὰ πρόσωπον ἔχει τοὺς κατηγοροῦντας, τόπον τε ἀπολογίας λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος.

17 Συνελθόντων οὖν αὐτῶν ἐνθάδε, ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος, τῇ ἑξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα.

18 Περὶ οὗ σταθέντες οἱ κατηγοροὶ οὐδεμίαν αἰτίαν ἠέφερον⁵⁵ ὧν ὑπεύθυνον ἐγώ⁵⁶.

19 Ζητήματα δὲ τινα περὶ τῆς ἰδίας δεισιδαιμονίας εἶχον πρὸς αὐτόν, καὶ περὶ τίνος Ἰησοῦ τεθνηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλος ζῆν.

20 Ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ εἰς τὴν περὶ ἡ τοῦτον⁵⁷ ἔτησιν, ἔλεγον εἰ βούλοιο πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλὴμ, κακεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων.

ΦΗΣΤΟΣ οὖν ἐπιβὰς τῇ ἐπαρχίᾳ, μετὰ τρεῖς

upon us, and with great violence took him away out of our hands,

8 Commanding his accusers^a to come unto thee: by examining of whom, thyself mayest take knowledge of all these things, whereof we accuse him.

9 And the Jews also assented, saying that these things were so.

10 Then Paul, after that β the governor had beckoned unto him to speak, answered, Forasmuch as I know that thou hast been of many years a judge unto this nation, I do the more cheerfully answer^c for myself:

11 Because that thou mayest understand that there are yet but twelve days since I went up to^d Jerusalem for to worship.

12 And they neither^e found me in the temple disputing with any man, neither raising up the people, neither in the synagogues, nor in the city:

13 Neither can they prove^f the things whereof they now accuse me.

14 But thus I confess unto thee, that after the way which they call heresy, so^g worship I the God ofⁱ my fathers, believing all things which are^k written in the law and^l in the prophets;

15 And have hope^m toward God, which they themselves also allow, that there shall be a resurrectionⁿ of the dead, both of the just and unjust.

16 And herein do I exercise myself, to have^o always a conscience void of offence toward God, and toward men.

17 Now after many years, I came^p to bring alms to my nation, and offerings.

18 Whereupon certain Jews from Asia found me purified in the temple, neither with multitude, nor with tumult:

19 Who ought to have been here^q before thee, & object, if they had ought against me.

20 Or else let these same here^r say, if they have found any evil-doing in me, while I stood before the council,

21 Except it be for this one voice, that I cried standing among them, Touching the resurrection of the dead, I am called in question by you this day.

22 And when Felix heard these things, having more perfect knowledge of^s that way, he deferred them, and said, When Lysias^t the chief captain shall come down, I will know the uttermost of your matter.

23 And he commanded a centurion to keep Paul, and to let^u him have liberty,^v and that he should forbid none of his acquaintance to minister or come unto him.

24 And after certain days, when Felix came with his wife Drusilla, which was a Jewess, he sent for Paul, and heard him concerning the faith in Christ.

25 And as he reasoned of^w righteousness, temperance,^x and judgment^y to come, Felix trembled,^z and answered, Go^a thy way for this time; when I have a convenient season, I will call for thee.

26 He hoped also that money^b should have been given him of Paul, that he might loose him: wherefore he sent for him the oftener, and communed with him.

27 But after two years, Porcius Festus came into Felix' room: and Felix, willing to shew^c the Jews a pleasure, left Paul bound.

CHAP. XXV.

NOW when Festus was come into the province, after three days he ascended from Cesarea to Jerusalem.

A.D.60.62.

a ch. 23. 30.

b ch. 23. 14, 15.

c β Felix,

made Pro-

curator

over Judea,

A. D. 53.

c 1 Pe. 3. 15.

or, as some

copies read,

no more

than eight

or ten days.

d ch. 21. 15.

e ch. 25. 8.

f 1 Pe. 2. 16.

g ch. 24. 5, 13.

Ps. 35. 11.

Mat. 5. 11, 12

h Mi. 4. 5.

i 2 Ti. 1. 3.

k ch. 26. 22.

28. 23.

Lu. 24. 27.

l ch. 13. 15.

Mat. 22. 40.

Lu. 16. 16.

Jn. 1. 45.

Ro. 3. 21.

m ch. 23. 6, &c.

26. 6, 7.

28. 20, &c.

n Da. 12. 2.

Jn. 5. 28, 29.

1 Co. 15. 12.

27.

Re. 20. 6, 13.

o ch. 23. 1.

p ch. 11. 29, 30.

20. 16.

Ro. 15. 25.

q ch. 25. 16.

r ch. 26. 32.

s ver. 7.

t ver. 2, 3.

u ch. 27. 3.

28. 16.

v Pr. 16. 12.

Je. 22. 15, 17.

Da. 4. 27.

Jn. 16. 8.

w Pr. 31. 4, 5.

Da. 5. 1. 4.

Ho. 7. 5.

1 Pe. 4. 4.

x Ps. 50. 3, 4.

Da. 12. 2.

Mat. 25. 31.

46.

2 Co. 5. 10.

Re. 20. 12.

y ver. 6.

z Ps. 99. 1.

Is. 32. 11.

Hab. 3. 16.

He. 4. 1, 12.

a Pr. 1. 24. 32.

Mat. 22. 5.

25. 1. 10.

b Ex. 23. 8.

c ch. 18. 15.

d ch. 25. 9.

Mar. 15. 15.

e or, I was

doubtful

how to

inquire

hercof.

f or, judg-

ment.

2 Then the high priest and the chief of the Jews informed him against Paul, and besought him,

3 And desired favour against him, that he would send for him to Jerusalem, laying^b wait in the way to kill him.

4 But Festus answered, that Paul should be kept at Cesarea, and that he himself would depart shortly thither.

5 Let them therefore, said he, which among you are able, go down with me, and accuse this man, if there be any wickedness in him.

6 And when he had tarried among them γ more than ten days, he went down unto Cesarea; and the next day sitting on the judgment-seat, commanded Paul to be brought.

7 And when he was come, the Jews which came down from Jerusalem stood round about, and laid many and grievous complaints against Paul, which^g they could not prove.

8 While he answered for himself, Neither against the law of the Jews, neither against the temple, nor yet against Cesar, have I offended any thing at all.

9 But Festus, willing to do the Jews a pleasure, answered Paul, and said, Wilt thou go up to Jerusalem, and there be judged of these things before me?

10 Then said Paul, I stand at Cesar's judgment-seat, where I ought to be judged: to the Jews have I done no wrong, as thou very well knowest.

11 For if I be an offender, or have committed any thing worthy of death, I refuse not to die: but if there be none of these things whereof these accuse me, no man may deliver me unto them. I appeal^r unto Cesar.

12 Then Festus, when he had conferred with the council, answered, Hast thou appealed unto Cesar? unto Cesar shalt thou go.

13 And after certain days, king Agrippa and Bernice came unto Cesarea, to salute Festus.

14 And when they had been there many days, Festus declared Paul's cause unto the king, saying, There is a certain man left in bonds by Felix:

15 About whom, when^u I was at Jerusalem, the chief priests and the elders of the Jews informed me, desiring to have judgment against him.

16 To whom I answered, It is not the manner of the Romans to deliver any man to die, before that he which is accused have the accusers face to face, and have licence to answer for himself concerning the crime laid against him.

17 Therefore, when^y they were come hither, without any delay on the morrow I sat on the judgment-seat, and commanded the man to be brought forth.

18 Against whom, when the accusers stood up, they brought none accusation of such things as I supposed:

19 But^z had certain questions against him of their own superstition, and of one Jesus, which was dead, whom Paul affirmed to be alive.

20 And because δ I doubted of such manner of questions, I asked him whether he would go to Jerusalem, and there be judged of these matters.

21 But when Paul had appealed to be reserved unto the hearing of Augustus,

I commanded him to be kept till I might send him to Cesar.

22 Then Agrippa said unto Festus, I would also hear the man myself. Tomorrow, said he, thou shalt hear him.

23 And on the morrow, when Agrippa was come, and Bernice, with great pomp, and was entered into the place of hearing, with the chief captains, and principal men of the city, at Festus' commandment Paul^b was brought forth.

24 And Festus said, King Agrippa, and all men which are here present with us, ye see this man, about whom all^d the multitude of the Jews have dealt with me, both at Jerusalem, and also here, crying that^f he ought not to live any longer.

25 But when I found that he had committed nothing^h worthy of death, and that he himself hath appealedⁱ to Augustus, I have determined to send him.

26 Of whom I have no certain thing to write unto my lord. Wherefore I have brought him forth before you, and specially before thee, O king Agrippa, that, after examination had, I might have somewhat to write.

27 For^r it seemeth to me unreasonable, to send a prisoner, and not withal to signify the crimes laid against him.

CHAP. XXVI.

THEN Agrippa said unto Paul, Thou art permitted to speak for thyself. Then Paul stretched forth the hand, and answered for himself:

2 I think myself happy, king Agrippa, because I shall answer for myself this day before thee, touching all the things whereof I am accused of the Jews:

3 Especially, because I know thee to be expert^w in all customs and questions which are among the Jews: wherefore I beseech thee to hear^y me patiently.

4 My manner^z of life from my youth, which was at the first among mine own nation at Jerusalem, know all the Jews;

5 Which knew me from the beginning, if they would testify, that after the most straitest sect of our religion, I lived a Pharisee.^b

6 And now^c I stand and am judged for the hope of the promise^d made of God unto our fathers:

7 Unto which promise our twelve tribes, instantly serving^e God β day and night, hope to come. For which hope's sake, king Agrippa, I am accused of the Jews.

8 Why^f should it be thought a thing incredible with you, that God should raise the dead?

9 I^g verily thought with myself, that I ought to do many things contrary to the name of Jesus of Nazareth.

10 Which thing I also did in^h Jerusalem: and many of the saints did I shut up in prison, having received authorityⁱ from the chief priests; and when they were put to death, I gave my voice against them.

11 And I punished them oft in^m every synagogue, and compelled them to blaspheme; and being exceedingly mad against them, I persecuted them even unto strange cities.

12 Whereupon as I wentⁿ to Damascus, with authority and commission from the chief priests,

13 At mid-day, O king, I saw in the way a light from heaven, above the brightness

A. D. 62.

a Eze. 7. 24.

b ch. 9. 15.

c Ep. 3. 7.

Col. 1. 23.

25.

d ver. 3. 7.

e ch. 22. 15.

f ch. 22. 22.

g ch. 22. 21.

Ro. 11. 13.

h ch. 23. 9, 29.

26. 31.

i ver. 11. 12.

k Is. 35. 5.

42. 7.

Ep. 1. 18.

l Lu. 1. 79.

Jno. 8. 12.

2 Co. 4. 6.

1 Pe. 2. 9.

m Col. 1. 13.

n Lu. 1. 77.

Ep. 1. 7.

Col. 1. 14.

o Ep. 1. 11.

Col. 1. 12.

1 Pe. 1. 4.

p ch. 20. 32.

Jno. 17. 17.

1 Co. 1. 30.

Re. 21. 27.

q Ep. 2. 8.

He. 11. 6.

r Pr. 18. 13.

Jno. 7. 51.

s ch. 9. 19.

&c.

t Mat. 3. 8.

u ch. 21. 30.

v Lu. 24. 27.

46.

w De. 17. 18.

x 1 Co. 15. 23.

y ch. 24. 4.

z 2 Ti. 3. 10.

a 2 Ki. 9. 11.

b ch. 22. 3.

Phi. 3. 5.

c ch. 23. 6.

d ch. 13. 32.

Ge. 3. 15.

22. 18.

49. 10.

De. 18. 15.

2 Sa. 7. 12.

Ps. 132. 11.

Is. 4. 2.

7. 14.

9. 6, 7.

Je. 23. 5.

33. 14-16.

Eze. 34. 23.

Da. 9. 24.

Mi. 7. 20.

Zec. 13. 1, 7.

Mal. 3. 1.

Ga. 4. 4.

e Lu. 2. 37.

1 Th. 3. 10.

 β night and day.

f 1 Co. 15. 12.

20.

g Ja. 1. 23, 24.

h 1 Co. 7. 7.

i 1 Ti. 1. 13.

k ch. 8. 3.

Ga. 1. 13.

l ch. 9. 14.

m ch. 22. 19.

n ch. 9. 3.

of the sun, shining round about me and them which journeyed with me.

14 And when we were all fallen to the earth, I heard a voice speaking unto me, and saying in the Hebrew tongue, Saul, Saul, why persecutest thou me? *it is* hard for thee to kick against the pricks.

15 And I said, Who art thou, Lord? And he said, I am Jesus whom thou persecutest.

16 But rise, and stand upon thy feet: for I have appeared unto thee for this purpose, to make thee a minister^c and a witness^d both of these things which thou hast seen, and of those things in the which I will appear unto thee;

17 Delivering thee from the people, and from the Gentiles, unto^e whom now I send thee,

18 To open^f their eyes, and to turn^g them from darkness to light, and from the power^m of Satan unto God, that they may receive forgivenessⁿ of sins, and inheritance^o among them which are^p sanctified by faith^q that is in me.

19 Whereupon, O king Agrippa, I was not disobedient unto the heavenly vision:

20 But shewed^r first unto them of Damascus, and at Jerusalem, and throughout all the coasts of Judea, and then to the Gentiles, that they should repent and turn to God, and do works^t meet for repentance.

21 For these causes the Jews^u caught me in the temple, and went about to kill me.

22 Having therefore obtained help of God, I continue unto this day, witnessing both to small and great, saying none other things than those which^v the prophets and Moses did say should come:

23 That Christ should suffer, and that he should be the first^x that should rise from the dead, and should shew light unto the people, and to the Gentiles.

24 And as he thus spake for himself, Festus said with a loud voice, Paul, thou art beside thyself; much learning doth make thee mad.^a

25 But he said, I am not mad, most noble Festus; but speak forth the words of truth and soberness.

26 For the king knoweth of these things, before whom also I speak freely: for I am persuaded that none of these things are hidden from him; for this thing was not done in a corner.

27 King Agrippa, believest thou the prophets? I know that thou believest.

28 Then Agrippa said unto Paul, Almost thou^b persuadest me to be a Christian.

29 And Paul said, I would^c to God, that not only thou, but also all that hear me this day, were both almost, and altogether such as I am, except these bonds.

30 And when he had thus spoken, the king rose up, and the governor, and Bernice, and they that sat with them:

31 And when they were gone aside, they talked between themselves, saying, This man doeth nothing worthy of death or of bonds.

32 Then said Agrippa unto Festus, This man might have been set at liberty, if he had not appealed unto Cesar.

CHAP. XXVII.

AND when it was determined that we should sail into Italy, they delivered

21 Τοῦ δὲ Παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ Σεβαστοῦ δι᾿ ἡγνώσων, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτόν, ἕως οὗ ᾧ πέμψω¹ αὐτόν πρὸς Καίσαρα.

22 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆστον ἔφη· Ἐβραῖος καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκούσαι. Ὁ δὲ Ἀῖριον, φησὶν, ἀκούσῃ αὐτοῦ.

23 Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς Βερνίκης μετὰ πολλῆς φαντασίας, καὶ ἐπισελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον σὺν τε τοῖς χιλιάρχοις, καὶ ἀνδράσι τοῖς κατ' ἐξοχὴν οἷσι² τῆς πόλεως, καὶ κελεύσαντος τοῦ Φήστου, ἤχθη ὁ Παῦλος.

24 Καὶ φησὶν ὁ Φῆστος· Ἀγρίππα βασιλεῦ, καὶ πάντες οἱ συμπαρόντες ἡμῶν ἄνδρες, θεωρεῖτε τούτον περὶ οὗ πᾶν τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἐνέτυχόν μοι ἐν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε, ἐπιβόωντας μὴ δεῖν ζῆν αὐτὸν μηκέτι.

25 Ἐγὼ δὲ καταλαβόμενος μηδὲν ἄξιον θανάτου αὐτὸν πεπραχέναι, καὶ αὐτὸς δὲ τίς ἐπικαλεσαμένην τὸν Σεβαστόν, ἔκρινα πέμπειν αὐτόν¹. 26 Περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω. Διὸ προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ἡμῶν, καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὥπως τῆς ἀνακρίσεως γενομένης, σχῶ τι ἡ γράψαι¹.

27 Ἀλογον γάρ μοι δοκεῖ, πέμποντα δέσμιον, μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ αἰτίας σημᾶναι.

Κεφ. κς'. XXVI.

ΑΓΡΙΠΠΑΣ δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη· Ἐπιτρέπεται σοὶ ἄνερ¹ σεαυτοῦ λέγειν. Τότε ὁ Παῦλος ἀπελογεῖτο, ἐκτείνων τὴν χεῖρα².

2 Περὶ πάντων ὧν ἐγκαλέσμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ἤγημαι ἑμαυτὸν μακάριον, μέλλον ἀπολογεῖσθαι ἐπὶ σοῦ σήμερον¹.

3 Μάλιστα γινώσκων ὅντα σε πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἔθνων τε καὶ ἐκκλησιῶν διὸ δέομαι¹ σοῦ², μακροθύμως ἀκούσαι μου.

4 Τὴν μὲν οὖν βιωσίν μου τὴν ἐκ νεότητος, τὴν ὑπ' ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ ἔθνει μου ἐν Ἱεροσολύμοις, ἴσασι πάντες οἱ Ἰουδαῖοι¹.

5 Προγινώσκοντές με ἄνωθεν, (ἐὰν θέλωσι μαρτυρεῖν) ὅτι κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην αἴρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκείας ἔζησα Φαρισαῖος.

6 Καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆς ἡμετέρας πατέρας¹ ἐπαγγελίας γενομένης ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἔστηκα κρινόμενος².

7 Εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν ἐν ἐκτενείᾳ νύκτα καὶ ἡμέραν λατρεῖον ἐλπίζει κατατηῆσαι¹ περὶ ἧς ἐλπίδος ἐγκαλούμαι, βασιλεῦ¹ Ἀγρίππα¹, ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων.

8 Τί ἄπιστον κρίνεται παρ' ἡμῖν, εἰ ὁ Θεὸς νεκροὺς ἐγείρει;

9 Ἐγὼ μὲν ἔνδοξα ἑμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία πρᾶξαι.

10 Ὁ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύμοις καὶ πολλοῖς ἄλλων ἁγίων ἐγὼ φυλάκας κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν Ἀρχιερέων ἐξουσίαν λαβὼν¹ ἀναιρημένον τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον.

11 Καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλὰκις τιμωρῶν αὐτοὺς, ἡγάκαζον βλασφημίαν¹ περισσῶς τε ἐμμανόμενος αὐτοῖς, ἐδίδωκον ἕως καὶ εἰς τὰς ἑξὼ πόλεις.

12 Ἐν οἷς καὶ πορευόμενος εἰς τὴν Δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς¹ τῆς παρὰ Ἀρχιερέων,

13 Ἠμέρας μέσης, κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ, ὁραθέντες ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τῆς ἡλίου,

περιλάμψαν με φῶς καὶ τὰς σὺν ἐμοὶ πορευομένους.

14 Πάντων δὲ καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν, ἤκουσα φωνὴν¹ λαλοῦσαν πρὸς με, καὶ λέγουσαν τῇ Ἑβραϊδὶ¹ διαλέκτῳ¹ Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις; σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν.

15 Ἐγὼ δὲ εἶπον· Τίς εἰ Κύριε; Ὁ δὲ εἶπεν· Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις.

16 Ἀλλὰ ἀνάστηθι, καὶ στήθι εἰς τοὺς πόδας σου¹ εἰς τοῦτο γὰρ ὥφθην σοι, προχειρίσασθαι σε ὑπέρβην καὶ μάρτυρα ὧν τε εἶδες, ὧν τε ὁφθαλμοὶ σοὶ¹.

17 Ἐξαίρουμένός σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἐθνῶν, εἰς οὐρανὸν σε ἀποστέλλω,

18 Ἀνοίξαι ὁφθαλμοὺς αὐτῶν, τὴν ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκότης εἰς φῶς, καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ Σατανᾶ ἐπὶ τὸν Θεόν, τὴν λαβεῖν αὐτὸς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ κληρὸν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις, πιστεῖ τῇ εἰς ἐμέ.

19 Ὅθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα, οὐκ ἐγενόμην ἀπειθῆς τῇ οὐρανίῳ ὁπτασίᾳ¹.

20 Ἀλλὰ τοῖς ἐν Δαμασκῷ πρῶτον καὶ Ἱεροσολύμοις, εἰς πᾶσαν τε τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας, καὶ τοῖς ἔθνεσιν, ἀπαγγέλλων μετανοεῖν, καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν Θεόν, ἄξια τῆς μετανοίας ἔργα πράσσοντας.

21 Ἐνεκα τούτων με οἱ Ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι ἐν τῷ ἱερῷ, ἐπειρώντο διαχειρίσασθαι.

22 Ἐπικερίας ἐν τυχόν τῆς παρὰ τῷ Θεῷ, ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἔστηκα, μαρτυρούμενος μικρῶν τε καὶ μεγάλων, ἔδον ἐκτὸς λέγων ὧν τε οἱ προφῆται ἐλάλησαν μελλόντων γενέσθαι, καὶ Μωσῆς¹.

23 Εἰ παθὸς ὁ Χριστός, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς μέλλει καταγγέλλειν τῷ λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσι.

24 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου, ὁ Φῆστος μεγάλη τῇ φωνῇ ἔφη· Μαίνῃ, Παῦλε¹ τὰ πολλὰ σε γράμματα εἰς μαῖαν περιτρέπει.

25 Ὁ δὲ· Οὐ μαίνομαι, φησὶ, κράτιστε Φῆστε, ἀλλ' ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ῥήματα ἀποφθέγγομαι.

26 Ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεῦς, πρὸς ὃν καὶ παρῥησιαζόμενος λαλῶ¹ λανθάνειν γὰρ αὐτόν τι τούτων² οὐ πείθομαι οὐδέν¹ οὐ γάρ² ἔστιν ἐν γυναικὶ πεπραγμένον τοῦτο.

27 Πιστεύεις, βασιλεῦ Ἀγρίππα, τοῖς προφήταις; οἶδα ὅτι πιστεύεις.

28 Ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη¹· Ἐν ὀλίγῳ με πείθεις Χριστιανὸν γενέσθαι.

29 Ὁ δὲ Παῦλος εἶπεν¹· Εὐδαίμων ἂν τῷ Θεῷ, καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν πολλῷ¹ οὐ μόνον σέ, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον, γενέσθαι τοιούτους ὁποῖος καὶ γὰρ εἰμι, παρεκτός τῶν δεσμῶν τούτων.

30 Καὶ ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ, ἀνέστη ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμὼν, ἡ τε Βερνίκη, καὶ οἱ συγκαθήμενοι αὐτοῖς.

31 Καὶ ἀναχωρήσαντες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες· Ὅτι οὐδὲν θανάτου ἄξιον ἡ δεσμὸν πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος.

32 Ἀγρίππας δὲ τῷ Φήστῳ ἔφη· Ἀπολεῖσθαι ἔδυνάτο ὁ ἄνθρωπος οὗτος, εἰ μὴ ἐπέκεκλητο Καίσαρα.

Κεφ. κς'. XXVII.

Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν, παρεδίδουν τὸν τε Παῦλον καὶ τινες

ἑτέρους δεσμώτας ἑκατοντάρχη, ὀνόματι Ἰουλίῳ, σπείρης Σεβαστῆς.

2 Ἐπιβάντες δὲ πλοῖω Ἀδραμυττηνῷ, ἡ μέλ-
λόντες¹ πλεῖν² τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους,
ἀνέχθημεν, ὅντος συν ἡμῶν Ἀριστάρχου Μα-
κεδόνα Θεσσαλονικεῶς.

3 Τῇ τε ἑτέρᾳ κατέχθημεν εἰς Σιδῶνα. Φι-
λανθρώπως τε ὁ Ἰούλιος τῷ Παύλῳ χρησά-
μενος, ἐπέτρεψε πρὸς φίλους³ πορευθέντα⁴,
ἐπιμελείας τυχεῖν.

4 Κάκειθεν ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν
Κύπρον, διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους.

5 Τό, τε πέλαγος τὸ κατὰ τὴν Κιλικίαν καὶ
Παμφυλίαν διαπλεύσαντες, κατήλθομεν εἰς⁵
Μυρα⁶ τῆς Λυκίας.

6 Κάκει εὐρὺν ὁ ἑκατόνταρχος πλοῖον Ἀλεξ-
ανδρίων πλεόν εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἐνεβίβασεν
ἡμᾶς εἰς αὐτό.

7 Ἐν ἰκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυπλοῶντες, καὶ
μόλις γενόμενοι κατὰ τὴν Κνίδον, μὴ προσ-
εῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν
Κρήτην κατὰ Σαλμώνην⁷.

8 Μόλις τε παραλεγόμενοι αὐτὴν, ἤλθομεν
εἰς τὸν τόπον τῆν καλούμενον Καλοὺς λιμένας,
ὃ ἔγγυς τῆν πόλιν Ἀσασία⁸.

9 Ἰκανοὺ δὲ χρόνον διαγενομένου, καὶ ὄντος
ῥῆς ἐπισφαλούς τοῦ πλοῦς, διὰ τὸ καὶ τὴν νη-
στειάν ἤδη παρεληλυθέναι, παρήγει ὁ Παῦλος,

10 Λέγων αὐτοῖς· Ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ
ἔνθεος καὶ πολλῆς ζημίας οὐ μόνον τῷ⁹ φόρ-
τῳ καὶ τοῦ πλοίου, ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν
ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν.

11 Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος¹⁰ τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ
ναυκλήρῳ ἐπέειπε μάλλον ἢ τοῖς ὑπὸ τοῦ
Παύλου λεγομένοις.

12 Ἀνευθέτοις δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος
πρὸς παραχειμασίαν, οἱ πλείους ἔθεντο βάλαν
ἀναχθῆναι κάκειθεν, εἰ πως δύναιντο κατατη-
σαντες εἰς Φοίνικα παραχειμασίαι, λιμένα τῆς
Κρήτης βλέποντα κατὰ Δίβα καὶ κατὰ Χῶρον.

13 Ὑποπνεύσαντος δὲ Νότου, δόξαντες τῆς
προθέσεως κεκρατηκέναι, ἄραντες Ἀσσον, παρε-
λέγοντο τὴν Κρήτην.

14 Μετ' οὐ πολὺ δὲ ἔβαλε κατ' αὐτῆς ἄνεμος
τυφωνικός, ὁ καλούμενος Ἐυρόκλύδων¹¹.

15 Συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου καὶ μὴ
δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ, ἐπιδόντες
ἐφερόμεθα.

16 Νησίον δέ τι ὑποδραμόντες καλούμενον
Κλαυδῶνι¹², μόλις ἰσχύσαμεν περικρατεῖς γενέ-
σθαι τῆς σκάφης¹³.

17 Ἡ ἄραντες, βοηθείαις ἐχρῶντο, ὑποζων-
νύντες τὸ πλοῖον¹⁴ φοβούμενοι τε μὴ εἰς τὴν
Σόρτιν ἐκπέσωσι, χαλάσαντες τὸ σκεῦος¹⁵,
οὕτως ἐφύοντο.

18 Σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων ἡμῶν, τῇ ἐξῆς
ἐκβολῇν ἐποιούντο¹⁶.

19 Καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν τοῦ
πλοίου ἑρρίψαμεν¹⁷.

20 Μῆτε δὲ ἡλίου, μῆτε ἄστρον ἐπιφανίον-
των ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χειμῶνός τε οὐκ
ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὸν περιηρεῖτο πᾶσα
ἐλπίς τοῦ σώζεσθαι ἡμᾶς.

21 Πολλῆς δὲ αἰτίας ὑπαρχούσης, τότε
σταθεῖς ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν, εἶπεν· Ἐδεῖ
μεν, ὡς ἄνδρες, πειθαρχήσαντάς μοι, μὴ ἀνά-
γεσθαι ἀπὸ τῆς Κρήτης, κερδήσαι τε τὴν ὑβριν
ταύτην καὶ τὴν ζημίαν.

22 Καὶ τανῦν παραιῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν¹⁸ ἀπο-
βολῇ γὰρ ψυχῆς· οὐδεμίᾳ ἔσται ἐξ ὑμῶν,
πλὴν τοῦ πλοίου.

23 Παρέστη γάρ μοι τῇ νυκτὶ ταύτῃ ἄγγελος
τοῦ Θεοῦ οὐ εἰμι, ὃ καὶ λατρεύω,

24 Λέγων· Μὴ φοβοῦ, Παῦλε· Καίσαρι σε
δεῖ παραστήναι¹⁹ καὶ ἰδοῦ, κεχαρίσται σοι ὁ
Θεὸς πάντας τοὺς πλέοντας μετὰ σοῦ.

25 Διὸ εὐθυμεῖτε, ἄνδρες· πιστεύω γὰρ τῷ
Θεῷ, ὅτι οὕτως ἔσται καθ' ὃν τρόπον λελάλη-
ται μοι²⁰.

26 Εἰς νῆσον δὲ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν.

27 Ὡς δὲ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ νυκτὶ ἐγένετο, δια-
φερομένων ἡμῶν ἐν τῷ Ἀδρίᾳ, κατὰ μέσον τῆς
νυκτὸς ὑπενόουν οἱ ναῦται προσάγειν τινα αὐ-
τοῖς χῶραν.

28 Καὶ βολίσαντες, εὗρον ὀργυῖας εἴκοσι²¹
βραχὺ δὲ διαστήσαντες, καὶ πάλιν βολίσαν-
τες, εὗρον ὀργυῖας δεκαπέντε.

29 Φοβούμενοι τε ἡμῶν²² ἐπὶ τραχεῖς
τόπους ἀκπέσωσιν²³, ἐκ πύρμης εἰσάψαντες
ἀγκύρας τέσσαρας, ἤνχοντο ἡμέραν γενέσθαι.

30 Τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ
πλοίου, καὶ χαλασάντων τὴν σκάφην εἰς τὴν
θάλασσαν, προφάσει ὡς ἐκ πρώρας μελλόντων
ἀγκύρας ἐκτείνειν,

31 Εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ ἑκατοντάρχῃ καὶ τοῖς
στρατιώταις· Ἐὰν μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ
πλοίῳ, ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε.

32 Τότε οἱ στρατιῶται ἀπέκοψαν τὰ σχοινία
τῆς σκάφης, καὶ εἶσαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν.

33 Ἐκρίν δὲ οὐ ἐμέλλεν ἡμέρα γίνεσθαι, παρ-
εκάλει ὁ Παῦλος ἅπαντας μεταλαβεῖν τροφῆς,
λέγων· Τεσσαρεσκαίδεκάτῃ σήμερον ἡμέραν
προσδοκῶντες, ἅσιτοι διατελεῖτε, μηδὲν προ-
λαβόμενοι.

34 Διὸ παρακάλεσεν ὑμᾶς ὁ προσλαβεῖν²⁴ τρο-
φῆς· τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς ὑμετέρας σωτηρίας
ὑπάρχει· οὐδένος γὰρ ὑμῶν θρίξ ἐκ τῆς κεφα-
λῆς πεσεῖται!

35 Ἐκρίν δὲ ταῦτα, καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐ-
χαρίστησε τῷ Θεῷ ἐνώπιον πάντων, καὶ κλά-
σας ἤρσασεν ἑσθίειν.

36 Εὐθύμοι δὲ γενόμενοι πάντες, καὶ αὐτοὶ
προσελάβοντο τροφῆς.

37 Ἦμεν δὲ ἐν τῷ πλοίῳ αἱ πᾶσαι ψυχαί,
διακόσιαι ἐβδομηκονταεῖς.

38 Κορεσθέντες δὲ τροφῆς, ἐκοίφισον τὸ
πλοῖον, ἐμβαλλόμενοι τὸν σίτον εἰς τὴν θά-
λασσαν.

39 Ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγί-
νωσκον· κόλπον δὲ τινα κατενόουν ἔχοντα αἰ-
γιαλόν, εἰς ὃν ἔβουλεύσαντο²⁵, εἰ δύναιντο²⁶,
ἐξῶσαι τὸ πλοῖον.

40 Καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες εἶον εἰς τὴν
θάλασσαν, ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν
πηδαλίων²⁷ καὶ ἐπάραντες τὸν ἄρτεμονα τῇ
πνεύσει, κατεῖχον εἰς τὸν αἰγιαλόν.

41 Περιπεσόντες δὲ εἰς τὸν τόπον διθάλασσον,
ἐπώκειαν τὴν ναῦν²⁸ καὶ ἡ μὲν πρῶτα ἐρείσασα
ἔμεινε ἀσάλευτος, ἡ δὲ πρῶτα ἐλύετο ὑπὸ
τῆς βίας τῶν κυμάτων.

42 Τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ ἐγένετο ἵνα
τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσι, μήτις ἐκκοιμη-
θήσας²⁹ διαφύγοι.

43 Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος, βουλόμενος διασῶσαι
τὸν Παῦλον, ἐκώλυσεν αὐτοὺς τῇ βουλήματι,
ἐκέλευσε τε τοὺς δυναμένους κολληθῆναι, ἀπορ-
ρίψαντας πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξίεναι³⁰.

44 Καὶ τοὺς λοιποὺς, οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν,
οὓς δὲ ἐπὶ τινων τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου. Καὶ
οὕτως ἐγένετο πάντας διασωθῆναι ἐπὶ τὴν
γῆν.

Paul^a and certain other prisoners unto one named Julius, a centurion of Augustus' band.

2 And entering into a ship of Adramyttium, we launched, meaning to sail by the coasts of Asia; one Aristarchus,^f a Macedonian of Thessalonica, being with us.

3 And the next day we touched at Sidon. And Julius courteously entreatedⁱ Paul, and gave him liberty to go unto his friends to refresh himself.

4 And when we had launched from thence, we sailed under Cyprus, because the winds were contrary.

5 And when we had sailed over the sea of Cilicia and Pamphylia, we came to Myra, a city of Lycia.

6 And there the centurion found a ship of Alexandria sailing into Italy; and he put us therein.

7 And when we had sailed slowly many days, and scarce were come over against Cnidus, the wind not suffering us, we sailed under β Crete, over against Salmone;

8 And, hardly passing it, came unto a place which is called The fair havens; nigh whereunto was the city of Lasea.

9 Now when much time was spent, and when sailing was now dangerous, because the γ fast was now already past, Paul admonished them,

10 And said unto them, Sirs, I perceive^m that this voyage will be with δ hurt and much damage, not only of the lading and ship, but also of our lives.

11 Nevertheless, the centurionⁿ believed the master and the owner of the ship, more than those things which were spoken by Paul.

12 And because the haven was not commodious to winter in, the more part advised to depart thence also, if by any means they might attain to Phenice, and there to winter; which is an haven of Crete,^r and lieth toward the south-west and north-west.

13 And when the south wind blew softly, supposing that they had obtained their purpose, loosing^s thence, they sailed close by Crete.

14 But not long after there ζ arose against it a tempestuous^t wind, called Euroclydon.

15 And when the ship was caught, and could not bear up into the wind, we let her drive.

16 And running under a certain island which is called Claudia, we had much work to come by the boat;

17 Which when they had taken up, they used helps, undergirding the ship; and fearing lest they should fall^u into the quicksands, strake sail, and so were driven.

18 And we being exceedingly tossed^v with a tempest, the next day they lightened the ship;

19 And the third day we cast out^w with our own hands the tackling of the ship.

20 And when neither^y sun nor stars in many days appeared, and no small tempest lay on us, all hope^z that we should be saved was then taken away.

21 But after long abstinence, Paul stood forth in the midst of them, and said, Sirs, ye should have hearkened^b unto me, and not have loosed^c from Crete, and to have gained this harm and loss.

22 And now I^d exhort you to be of good cheer: for there shall be no loss of any man's life among you, but of the ship.

A. D. 62.

a ch. 25. 12, 25.

b ch. 23. 11.

c He. 1. 14.

d De. 32. 9.

Ps. 135. 4.

Is. 44. 5.

Mal. 3. 17.

Jn^e. 17. 9, 10.

1 Co. 6. 20.

1 Pe. 2. 9, 10.

e Ps. 116. 16.

Is. 44. 21.

Da. 3. 17.

6. 16.

Jn^e. 12. 26.

Ro. 1. 9.

2 Ti. 1. 3.

f ch. 19. 29.

g Ge. 19. 21, 29.

h Lu. 1. 45.

Ro. 4. 20, 21.

2 Ti. 1. 12.

i ch. 24. 23.

28. 16.

k ch. 28. 1.

l Ps. 130. 6.

m or, Candy.

n The Fast

was on the

tenth day of

the seventh

month.

Le. 23. 27, 29.

m 2 Ki. 6. 9, 10.

Da. 2. 20.

Am. 3. 7.

o or, injury.

n Pr. 27. 12.

o Mat. 15. 32.

1 Ti. 5. 23.

p 1 Ki. 1. 52.

Mat. 10. 30.

Lu. 12. 7.

21. 18.

q 1 Sa. 9. 13.

Mat. 15. 36.

Mar. 8. 6.

Jn^e. 6. 11, 23.

1 Ti. 4. 3, 4.

r ver. 7.

s ver. 21.

t or, beat.

t Ps. 107. 25.

u or, cut the

anchors,

they left

them in the

sea, &c

v ver. 41.

w Ps. 107. 27.

x Job 2. 4.

Jon. 1. 5.

y Ps. 74. 20.

z Ps. 105. 28.

z Eze. 37. 11.

a 2 Co. 11. 25.

b ver. 10.

c ver. 13.

d Job 22. 29.

Ps. 112. 7.

2 Co. 4. 8, 9.

e ver. 22.

Ps. 107. 28, 30.

23 For there stood by me this night^b the angel^c of God, whose^d I am, and whom^e I serve,

24 Saying, Fear not, Paul; thou must be brought before Cesar: and, lo, God hath given thee^f all them that sail with thee.

25 Wherefore, sirs, be of good cheer; for I^g believe God, that it shall be even as it was told me.

26 Howbeit, we must be cast upon a certain island.^h

27 But when the fourteenth night was come, as we were driven up and down in Adria, about midnight the shipmen deemed that they drew near to some country;

28 And sounded, and foundⁱ it twenty fathoms: and when they had gone a little further, they sounded again, and found^j it fifteen fathoms.

29 Then fearing lest they should have fallen upon rocks, they cast four anchors out of the stern, and wished^k for the day.

30 And as the shipmen were about to flee out of the ship, when they had let down the boat into the sea, under colour as though they would have cast anchors out of the foreship,

31 Paul said to the centurion and to the soldiers, Except these abide in the ship, ye cannot be saved.

32 Then the soldiers cut off the ropes of the boat, and let her fall off.

33 And while the day was coming on, Paul besought them all to take meat, saying, This day is the fourteenth day that ye have tarried, and continued fasting, having taken nothing.

34 Wherefore I pray you to take some meat; for this^l is for your health: for there^m shall not an hair fall from the head of any of you.

35 And when he had thus spoken, he took bread, and gave thanksⁿ to God in presence of them all: and when he had broken it, he began to eat.

36 Then were they all of good cheer, and they also took some meat.

37 And we were in all in the ship, two hundred threescore and sixteen souls.

38 And when they had eaten enough, they lightened the ship, and cast out the wheat into the sea.

39 And when it was day, they knew not the land: but they discovered a certain creek with a shore, into the which they were minded, if it were possible, to thrust in the ship.

40 And when they had η taken up the anchors, they committed themselves unto the sea, and loosed the rudder-bands, and hoisted up the mainsail to the wind, and made toward shore.

41 And falling into a place where two seas met, they ran the ship aground; and the forepart stuck fast, and remained unmoveable, but the hinder part was broken with the violence of the waves.

42 And the soldiers' counsel^o was to kill the prisoners, lest any of them should swim out, and escape.

43 But the centurion, wishing to save Paul,^a kept them from their purpose; and commanded that they which could swim should cast themselves first into the sea, and get to land:

44 And the rest, some on boards, and some on broken pieces of the ship. And so^p it came to pass, that they escaped all safe to land.

CHAP. XXVIII.

AND when they were escaped, then they knew that the island^a was called Melita.

2 And the barbarous^b people shewed us no little kindness: for they kindled a fire, and received us^c every one, because of the present rain, and because of the cold.

3 And when Paul had gathered a bundle of sticks, and laid them on the fire, there came a viper out of the heat, and fastened on his hand.

4 And when the barbarians saw the venomous beast hang on his hand, they said among themselves, No doubt^d this man is a murderer, whom, though he hath escaped the sea, yet vengeance suffereth not to live.

5 And he shook off the beast into the fire, and felt^e no harm.

6 Howbeit, they looked when he should have swollen, or fallen down dead suddenly: but after they had looked a great while, and saw no harm come to him, they changed their minds, and said^f that he was a god.

7 In the same quarters were possessions of the chief man of the island, whose name was Publius; who received us, and lodged us three days courteously.

8 And it came to pass, that the father of Publius lay sick of a fever, and of a bloody flux: to whom^g Paul entered in, and prayed, and laid^h his hands on him, and healed him.

9 So when this was done, others also, which had diseases in the island, came, and were healed:

10 Who also honouredⁱ us with many honours; and when we departed, they laded us with such things^j as were necessary.

11 And after three months we departed in a ship of Alexandria, which had wintered in the isle, whose sign was Castor and Pollux.

12 And landing at Syracuse, we tarried there three days.

13 And from thence we fetched a compass, and came to Rhegium: and after one day the south wind blew, and we came the next day to Puteoli;

14 Where we found brethren, and were desired to tarry with them seven days: and so we went toward Rome.

15 And from thence, when the brethren heard of us, they came^k to meet us as far as Appii Forum, and the Three Taverns; whom when Paul saw, he thanked God, and took courage.

16 And when we came to Rome, the centurion delivered the prisoners to the captain of the guard: but Paul was suffered to dwell by himself^l with a soldier that kept him.

A.D. 62..65.

a ch. 27. 26.

b Ro. 1. 14.

c Col. 3. 11.

c ch. 24. 12, 13.

25. 8.

d Mat. 10. 42.

He. 13. 2.

e ch. 21. 33, & c

f ch. 24. 10.

26. 31.

g ch. 25. 11.

h Jno. 7. 24.

i ch. 26. 6, 7.

k ch. 26. 29.

Ep. 3. 1.

4. 1.

6. 20.

2 Ti. 1. 16.

2. 9.

Phile. 10, 13.

l Mar. 16. 18.

m Lu. 10. 19.

n ch. 14. 11.

o ch. 24. 5, 14.

Lu. 2. 34.

1 Pe. 2. 12.

4. 14.

o Philem. 2.

p ch. 17. 3.

19. 8.

Lu. 24. 27.

q ch. 26. 6, 22.

r Ja. 5. 14, 15.

s ch. 19. 11.

Mat. 9. 18.

Mar. 6. 5.

7. 32; 16. 18.

Lu. 4. 40.

1 Co. 12. 9, 28.

t ch. 14. 1.

17. 4; 19. 9.

Ro. 3. 3.

u 1 Th. 2. 6.

1 Ti. 5. 17.

v Ps. 81. 11, 12.

Is. 6. 9.

Je. 5. 21.

Eze. 3. 6, 7.

12. 2.

Mat. 13. 14, 15.

Ro. 11. 8.

w Mat. 6. 31, 34.

10. 8. 10.

2 Co. 9. 5. 11.

Phi. 4. 11, 12.

x ch. 13. 46, 47.

18. 6; 22. 21.

26. 17, 18.

Mat. 21. 41.

Ro. 11. 11.

y ch. 21. 5.

3 Jno. 6. 8.

z Jos. 1. 6, 7, 9.

1 Sa. 30. 6.

Ps. 27. 14.

a ch. 4. 31.

Ep. 6. 19.

b ch. 24. 23.

27. 3.

17 And it came to pass, that after three days Paul called the chief of the Jews together: and when they were come together he said unto them, Men and brethren, though^c I have committed nothing against the people, or customs of our fathers, yet was I delivered^e prisoner from Jerusalem into the hands of the Romans:

18 Who, when^f they had examined me, would have let me go, because there was no cause of death in me.

19 But when the Jews spake against it, I was constrained to appeal^g unto Cesar; not that I had ought to accuse my nation of.

20 For this cause therefore have I called for you, to see you, and to speak with you: because that for the hopeⁱ of Israel I am bound with this chain.

21 And they said unto him, We neither received letters out of Judea concerning thee, neither any of the brethren that came shewed or spake any harm of thee.

22 But we desire to hear of thee what thou thinkest: for as concerning this sect, we know that every whereⁿ it is spoken against.

23 And when they had appointed him a day, there came many to him into his lodging:^o to whom he expounded^p and testified the kingdom of God, persuading them concerning Jesus, both^q out of the law of Moses, and out of the prophets, from morning till evening.

24 And some^r believed the things which were spoken, and some believed not.

25 And when they agreed not among themselves, they departed, after that Paul had spoken one word, Well spake the Holy Ghost by Esaias^s the prophet unto our fathers,

26 Saying, Go unto this people, and say, Hearing ye shall hear, and shall not understand; and seeing ye shall see, and not perceive:

27 For the heart of this people is waxed gross, and their ears are dull of hearing, and their eyes have they closed; lest they should see with their eyes, and hear with their ears, and understand with their heart, and should be converted, and I should heal them.

28 Be it known therefore unto you, that the salvation of God is sent unto the Gentiles,^t and that they will hear it.

29 And when he had said these words, the Jews departed, and had great reasoning among themselves.

30 And Paul dwelt two whole years in his own hired house, and received all that came in unto him,

31 Preaching^u the kingdom of God, and teaching those things which concern the Lord Jesus Christ, with all confidence, no man forbidding him.

Κεφ. κη'. XXVIII.

ΚΑΙ διασωθέντες, τότε ἐπέγνωσαν ὅτι Μελίτη ἡ νῆσος καλεῖται.

2 Οἱ δὲ βάρβαροι παρεῖχον οὐ τὴν τυχούσαν φιλάνθρωπιάν ἡμῖν· ἀνάψαντες γὰρ πυρὰν, προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς, διὰ τὸν ὑετὸν τὸν ἐφεστῶτα, καὶ διὰ τὸ ψύχος.

3 Συστρέψαντος δὲ τοῦ Παύλου φρυγάνων πληθὺς¹, καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν πυρὰν, ἐχίονα ἐκ τῆς θερμῆς ἐξελθοῦσα καθήψε¹ τῆς χειρὸς αὐτοῦ.

4 Ὡς δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· Πάντως φονεὺς ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος ὅτος, ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ δικὴ ζῆν οὐκ εἴασεν.

5 Ὁ μὲν οὖν, ὑποτινάξας τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ, ἔπαθεν οὐδὲν κακόν².

6 Οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν τίμπρασθαι, ἢ καταπίπτειν ἄφνω νεκρόν. Ἐπὶ πολὺν δὲ αὐτῶν προσδοκῶντων, καὶ θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλλόμενοι ἔλεγον Θεὸν αὐτὸν εἶναι.

7 Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ὑπῆρχε χωρία τῷ πρώτῳ τῆς νήσου, ὀνόματι Ποπλίῳ, ὃς ἀναδεξάμενος ἡμᾶς, τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξέτισεν.

8 Ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ Ποπλίου πυρετοῖς³ καὶ δυσεντερία⁴ συνεχόμενον κατακέισθαι⁵ πρὸς ὃν ὁ Παῦλος εἰσελθὼν, καὶ προσευξάμενος, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἰάσατο αὐτόν.

9 Τούτου οὖν γενομένου, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἔχοντες ἀσθενείας ἐν τῇ νήσῳ, προσήρχοντο, καὶ ἔθεραπεύοντο.

10 Οἱ καὶ πολλοὶ τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς, καὶ ἀναγομένοις ἐπέθεντο τὰ πρὸς τὴν χρεῖαν.

11 Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνῆχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμακότη ἐν τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρίνῳ, παρασῆμψ Διοσκοίροις.

12 Καὶ καταχθέντες εἰς Συρακούσας, ἐπεμείνανμεν ἡμέρας τρεῖς.

13 Ὅθεν περιελθόντες κατηντήσαμεν εἰς Ῥήγιον⁶ καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου νότα⁷, δευτεραῖοι ἦλθομεν εἰς Ποτιόλους.

14 Οὗ εὐρόντες ἀδελφούς, παρεκλήθημεν ἐπ' αὐτοὺς ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἑπτὰ⁸ καὶ οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην ἦλθομεν.

15 Καί κεῖθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν, ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρις Ἀππιῶν φόρον καὶ Τριῶν ταβερνῶν⁹ οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος, εὐχαριστήσας τῷ Θεῷ, ἔλαβε θάρσος.

16 Ὅτε δὲ ἦλθομεν εἰς Ῥώμην, ὁ ἑκατόνταρχος παρέδωκε τοὺς δεσμίους τῷ στρατοπεδάρχη¹⁰ τῷ δὲ Παύλῳ ἐπετράπη μένειν καθ' ἑαυτὸν, σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ.

17 Ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συγκαλέσασθαι¹¹ τὸν Παῦλον¹² τοὺς ὄντας τῶν Ἰουδαίων πρώτους¹³ συνελθόντων δὲ αὐτῶν, ἔλεγε πρὸς αὐτούς· Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ, ἢ τοῖς ἔθεσι τοῖς πατρώοις, δέσμιος ἔξ Ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων.

18 Οἵτινες ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο ἀπολύσαι, διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτον ὑπάρχειν ἐν ἐμοί.

19 Ἀντιλεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων, ἡναγκάσθην ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα¹⁴ οὐχ ὥς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι κατηγορήσαι.

20 Διὰ ταῦτην οὖν τὴν αἰτίαν παρεκάλεσα ἡμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλήσαι¹⁵ ἔνεκεν γὰρ τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἅλυσιν ταύτην περι-
κειμαι.

21 Οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπον· Ἡμεῖς οὔτε γράμματα περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, οὔτε παραγενομένους τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἡ ἐλάλησέ τι περὶ σοῦ πονηρόν.

22 Ἀξιοῦμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι ἃ φρονεῖς¹⁶ περὶ μὲν γὰρ τῆς αἵρέσεως ταύτης γνωστόν ἐστιν ἡμῖν ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται.

23 Ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν, ἤκου¹⁷ πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες¹⁸ οἵς ἐξετίθετο διαμαρτυρόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, πείθων τε αὐτούς ἐὰν¹⁹ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀπὸ τε τοῦ νόμου Μωσέως καὶ τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρώτῳ ἕως ἑσπέρας.

24 Καὶ οἱ μὲν ἐπέειθοντο τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ ἡπίστονοι.

25 Ἀσύμφωνοι δὲ ὄντες πρὸς ἀλλήλους, ἀπελύοντο, εἰπόντος τοῦ Παύλου ῥῆμα ἐν²⁰ Ὅτι καλῶς τὸ Πνεῦμα τοῦ ἁγίου ἐλάλησε διὰ Ἡσαΐας τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν,

26 Λέγων· Πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν τούτου, καὶ εἰπέ²¹· Ἀκοῇ ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνήτε²² καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε.

27 Ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶ βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμούς αὐτῶν ἐκάμμυσαν²³ μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὠσὶν ἰκάνωσι, καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰάσωμαι²⁴ αὐτούς.

28 Γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλην²⁵ τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ, αὐτοῖς καὶ ἀκούσονται.

29 Καὶ ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος, ἀπῆλθον οἱ Ἰσθαῖοι, πολλὴν ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς συζήτησιν.²⁶

30 Ἐμεινε δὲ ὁ Παῦλος²⁷ διετὶν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι²⁸ καὶ ἀπεδέχετο πάντας τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτόν²⁹.

31 Κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάσης παρήσας, ἀκωλύτως.

Ἡ ΠΡΟΣ ῬΩΜΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α'. Ι.

ΠΑΥΛΟΣ, δούλος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κλητὸς ἀπόστολος, ἠφανισμένος εἰς Εὐαγγέλιον Θεοῦ,

9 (Ὁ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἁγίαις.)

3 Περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, (τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαβὶδ κατὰ σάρκα·

4 Τοῦ ὀρισθέντος υἱοῦ Θεοῦ ἐν δυνάμει, κατὰ Πνεῦμα ἁγιωσύνης, ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν) Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν,

5 (Δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ ἀποστολὴν εἰς ὑπακοὴν πίστεως ἐν παντί τοῖς ἔθνεσιν, ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ·

6 Ἐν οἷς ἐστε καὶ ὑμεῖς, κλητοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ·)

7 Πᾶσι τοῖς οὖσιν ἐν Ῥώμῃ, ἀγαπητοῖς Θεοῦ, κλητοῖς ἁγίοις· Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

8 Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ.

9 Μάρτυς γάρ μου ἐστὶν ὁ Θεός, ὃ λατρεύω ἐν τῷ πνεύματί μου, ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τῷ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως μνεῖται ὑμῶν ποιεῖμαι·

10 Πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου δεόμενος, εἴ πως ᾗσθ ποτὲ εὐδογήσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ Θεοῦ, ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς.

11 Ἐπιποθῶ γάρ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευματικόν, εἰς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς·

12 Τοῦτο δέ ἐστι, συμπαρακληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως, ὑμῶν τε καὶ ἐμῆς.

13 Ὁὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι πολλάκις προεθέμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, (καὶ ἐκωλύθη ἄχρι τοῦ δεῦρο), ἵνα καρπὸν τινα σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν, καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν.

14 Ἐλλήσῃ τε καὶ βαρβάρους, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτους ὀφειλέτης εἰμὶ·

15 Οὗτω τὸ κατ' ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ εὐαγγελισσάσθαι.

16 Οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ· δύναμις γάρ Θεοῦ ἐστὶν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε ἢ πρῶτον καὶ Ἑλληνι.

17 Δικαιοσύνη γὰρ Θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται ἐκ πίστεως ἐκ πίστεως· καθὼς γέγραπται· Ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται.

18 Ὁ ἀποκαλύπτει γὰρ ὁργὴ Θεοῦ ἀπ' ἐρανῶς, ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων·

19 Διότι τὸ γνωστὸν τοῦ Θεοῦ, φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς· ὁ γὰρ Θεὸς αὐτοῖς ἔφανέρωσε.

20 Τὰ γὰρ ἄορτα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου, τοῖς ποιήματι νοούμενα καθοράτῃ, ἥτε ἀδίδος αὐτοῦ δύναμις καὶ θεϊότης· εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολόγητους·

21 Διότι γνόντες τὸν Θεόν, οὐχ ὡς Θεὸν ἐδόξασαν, ἢ εὐχαρίστησαν· ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδιά.

22 Φάσκοντες εἶναι σοφοί, ἐμωράνθησαν·

23 Καὶ ἥλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου Θεοῦ ἐν ὁμοιωματι εἰκόνης φθαρτοῦ ἀνθρώπου, καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἐρπετῶν.

24 Διὸ καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν, τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν ἐαυτοῖς·

25 Οἵτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τῷ Θεῷ ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρά τὸν κτίσαντα, ὅς ἐστιν εὐλογητὸς ἐν τοῖς αἰῶνας. Ἀμήν.

26 Διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· αἱ τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν·

27 Ὁμοίως τε καὶ οἱ ἄρρενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας, ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὁρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρσενες ἐν ἄρσεσι τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι, καὶ τὴν ἀντιμισθίαν, ἣν ἔδει, τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἐαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες.

28 Καὶ καθὼς οὐκ ἔδοκίμασαν τὸν Θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς ἀδόκιμον νουν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα·

29 Πεπληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ, ἡ πορνείᾳ, πονηρίᾳ, πλεονεξίᾳ, κακίᾳ· μεστοὺς φθόνου, φόνου, ἐριδος, δόλου, κακοηθείας·

30 Ψιθυριστάς, καταλάλους, θεοστυγεῖς, ὑβριστάς, ἐπιερηφάνους, ἀλαζόνας, ἐφευρετὰς κακῶν, γονεῦσιν ἀπειθεῖς,

31 Ἀσυνετὰς, ἀσυνθέτους, ἀστόργους, ἁσπίνδους, ἀνελεημοναῖς.

32 Οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ Θεοῦ ἐπιγνόντες, (ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιοι θανάτου εἰσιν,) οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσι τοῖς πράσσουσιν.

Κεφ. β'. ΙΙ.

ΔΙΟ ἀναπολόγητος εἶ, ὃ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων. Ἐν ᾧ γὰρ κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις· τὰ γὰρ αὐτὰ πράξεις ὁ κρίνων. 2 Οἶδαμεν δὲ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ ἐστὶ κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοῖς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας.

3 Λογίζε δὲ τοῦτο, ὃ ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας, καὶ ποιῶν αὐτὰ, ὅτι σὺ ἐκφύξῃ τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ;

4 Ἡ τοῦ πλουτοῦ τῆς χρηστότητος αὐτοῦ, καὶ τῆς ἀνοχῆς, καὶ τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ Θεοῦ εἰς μετανοίαν σε ἄγει;

5 Κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ ἀμετανοήτον καρδίαν, θσαννρίζεις σεαυτὴν ὁργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὁργῆς, καὶ ἀποκαλύψεως δικαιοκρισίας τοῦ Θεοῦ·

The Epistle of PAUL the Apostle to the ROMANS.

CHAP. I.

PAUL, a servant of Jesus Christ,^a called^b to be an apostle, separated^c unto the gospel of God,

2 (Which he had promised afore by his prophets in the holy scriptures,)

3 Concerning his Son Jesus Christ our Lord, which was made^d of the seed of David according to the flesh;

4 And ^b declared^h to be the Son of God with power, according to the Spiritⁱ of holiness, by the resurrection from the dead:

5 By whom we have received grace and apostleship, ^γ for obedience^j to the faith among all nations, for his name:

6 Among whom are ye also the called of Jesus Christ:

7 To all that be in Rome, beloved of God, called^k to be saints: Grace^o to you, and peace, from God our Father, and the Lord Jesus Christ.

8 First, I thank my God through Jesus Christ for you all, that your faith^q is spoken of throughout the whole world.

9 For God is my witness, whom^r I serve ^ε with my spirit in the gospel of his Son, that without ceasing^s I make mention of you always in my prayers;

10 Making request, if by any means now at length I might have a prosperous journey by the will^t of God to come unto you.

11 For I^u long to see you, that I^v may impart unto you some spiritual gift, to the end ye may be established;

12 That is, that I may be comforted together ^ε with you by the mutual^w faith both of you and me.

13 Now I would not have you ignorant, brethren, that oftentimes I purposed to come unto you, (but was let hitherto,) that I might have some fruit ^ε among you also, even as among other Gentiles.

14 I am debtor^x both to the Greeks, and to the Barbarians; both to the wise, and to the unwise.

15 So, as much as in me is, I am ready to preach the gospel to you that are at Rome also.

16 For I am not ashamed^y of the gospel of Christ: for it is the power^z of God unto salvation, to every one that believeth; ^b to the Jew^a first, and also to the Greek.

17 For therein^d is the righteousness of God revealed from faith to faith: as it is written,^e The just shall live by faith.

18 For the wrath^f of God is revealed from heaven against all ungodliness and unrighteousness of men, who hold the truth in unrighteousness;

19 Because that which may be known of God is manifest ^μ in them; for God^h hath shewedⁱ it unto them.

20 For the invisible things of him from the creation of the world are clearly seen, being understood by the things^m that are made, even his eternal power and God-head; ^ν so that they are without excuse.

A. D. 60.

a Ac. 27. 23.

b Ac. 9. 15.

1 Co. 1. 1.

c Ac. 13. 2.

Gal. 1. 15.

d Je. 2. 5.

Ep. 4. 17, 18.

e Je. 8. 8, 9.

f Ps. 89. 36.

g Is. 40. 18, 26.

Eze. 8. 10.

g determined

h Ac. 13. 33, 34.

Re. 1. 18.

i He. 9. 14.

k Ps. 81. 12.

2 Th. 2. 11.

γ or, to the

obedience

of faith.

l ch. 16. 26.

Ac. 6. 7.

m Am. 2. 4.

o or, rather.

n 1 Co. 1. 2.

1 Th. 4. 7.

o 1 Co. 13. & c.

2 Pe. 1. 2.

p Ep. 5. 12.

Jude 10.

q ch. 16. 19.

r Ac. 27. 23.

ε or, in.

s 1 Th. 3. 10.

τ or, to ac-

knowledge.

θ Ja. 4. 15.

θ or, a mind

void of

judgment.

u ch. 15. 23, 32.

v ch. 15. 29.

w 2 Pe. 1. 1.

x or, unso-

ciable.

α 1 Co. 9. 16.

λ or, consent

with them.

y Mar. 8. 38.

2 Ti. 1. 8.

z Je. 23. 29.

1 Co. 1. 18.

a 2 Sa. 12. 6, 7.

b Mar. 16. 16.

c Ac. 3. 26.

d ch. 3. 21, 25.

e Hab. 2. 4.

f Ep. 5. 6.

g ch. 9. 23.

μ or, to them.

h Jno. 1. 9.

i Is. 63. 7, & c.

k Jon. 4. 2.

l Is. 30. 18.

m Pa. 19. 1, & c.

n De. 32. 34.

o Ec. 12. 14.

ν or, that they

may be.

21 Because that, when they knew God, they glorified ^{him} not as God, neither were thankful; but became vain^d in their imaginations, and their foolish heart was darkened:

22 Professing themselves to be wise, they^e became fools,

23 And changed the glory of the uncorruptible God into an image^f made like to corruptible man, and to birds, and four-footed beasts, and creeping things.

24 Wherefore God also gave them^g up to uncleanness through the lusts of their own hearts, to dishonour their own bodies between themselves:

25 Who changed the truth of God^m into a lie, and worshipped and served the creature^δ more than the Creator, who is blessed for ever. Amen.

26 For this cause God gave them up unto vile affections: ^p for even their women did change the natural use into that which is against nature:

27 And likewise also the men, leaving the natural use of the woman, burned in their lust one toward another; men with men working that which is unseemly, and receiving in themselves that recompence of their error which was meet.

28 And even as they did not like ^ζ to retain God in their knowledge, God gave them over to ^θ a reprobate mind, to do those things which are not convenient;

29 Being filled with all unrighteousness, fornication, wickedness, covetousness, maliciousness; full of envy, murder, debate, deceit, malignity; whisperers,

30 Backbiters, haters of God, despiteful, proud, boasters, inventors of evil things, disobedient to parents,

31 Without understanding, covenant-breakers, ^κ without natural affection, implacable, unmerciful:

32 Who knowing the judgment of God, that they which commit such things are worthy of death, not only do the same, but ^λ have pleasure in them that do them.

CHAP. II.

THEREFORE thou art inexcusable, O man, whosoever thou art that judgest: for wherein^a thou judgest another, thou condemnest thyself; for thou that judgest doest the same things.

2 But we are sure that the judgment of God is according to truth, against them which commit such things.

3 And thinkest thou this, O man, that judgest them which do such things, and doest the same, that thou shalt escape the judgment of God?

4 Or despisest thou the riches^b of his goodness and forbearanceⁱ and long-suffering; ^k not knowing that the goodness of God leadeth^l thee to repentance?

5 But, after thy hardness and impenitent heart, treasurestⁿ up unto thyself wrath, against the day of wrath, and revelation^o of the righteous judgment of God;

6 Who^a will render to every man according to his deeds:

7 To them who, by patient continuance in well doing, seek for glory and honour and immortality, eternal life:

8 But unto them that are contentious,^c and do^d not obey the truth, but obey unrighteousness, indignation and wrath,

9 Tribulation and anguish, upon every soul of man that doeth evil, of the Jew first, and also of the β Gentile;

10 But glory,^e honour, and peace, to every man that worketh good, to the Jew first, and also to the β Gentile:

11 For^h there is no respect of persons with God.

12 For as many as have sinned without law, shall also perish without law: and as many as have sinned in the law, shall be judged by the law;

13 (For^k not the hearers of the law *are* justified before God, but the doers of the law shall be justified.

14 For when the Gentiles, which have not the law, do by nature the things contained in the law, these, having not the law, are a law^m unto themselves:

15 Which shew the work of the law written in their hearts, γ their conscience also bearing witness, and *their* thoughts ζ the mean while accusing, or else excusing, one another:)

16 In the day when God shall judge the secrets^o of men, by Jesus Christ, according to my gospel.^p

17 Behold, thou^q art called a Jew, and restest in the law, and makest thy boast of God,

18 And knowest^r his will, and η approvest^s the things that are more excellent, being instructed out of the law;

19 And art confident that thou thyself art a guide of the blind, a light of them which are in darkness,

20 An instructor of the foolish, a teacher of babes, which hast the form^t of knowledge and of the truth in the law:

21 Thou^u therefore which teachest another, teachest thou not thyself? thou that preachest a man should not steal, dost thou steal?

22 Thou that sayest a man should not commit adultery, dost thou commit adultery? thou that abhorrest idols, dost thou commit sacrilege?

23 Thou that makest thy boast of the law, through breaking the law dishonourest thou God?

24 For the name of God is blasphemed among the Gentiles through you, as it is written.^v

25 For circumcision verily profiteth, if thou keep the law: but^w if thou be a breaker of the law, thy circumcision is made uncircumcision.

26 Therefore if^x the uncircumcision keep the righteousness of the law, shall not his uncircumcision be counted for circumcision?

27 And shall not uncircumcision which is by nature, if it fulfil the law, judge^y thee, who by the letter and circumcision dost transgress the law?

28 For he^z is not a Jew, which is one outwardly; neither is *that* circumcision, which is outward in the flesh:

29 But he *is* a Jew, which is one inwardly; and circumcision *is that* of the heart,^m in the spirit, and not in the letter; whose praise^a is not of men, but of God.

A. D. 60.

a Pr. 24. 12.

Mat. 16. 27.

Re. 20. 12.

b De. 4. 7, 8.

c 1 Ti. 6. 3, 4.

d 2 Th. 1. 8.

e ch. 10. 16.

He. 4. 2.

 β or, Greek.

f Ps. 51. 4.

g 1 Pe. 1. 7.

h De. 10. 17.

2 Ch. 19. 7.

Ga. 6. 7, 8.

1 Pe. 1. 17.

i Job 8. 3.

k Ja. 1. 22, 25.

l ch. 6. 1, 15.

m 1 Co. 11. 14.

 γ or, the

conscience wit-

nessing with

them.

 δ charged. ζ or, between

themselves.

n Ps. XIV.

LIII.

o Lu. 8. 17.

p ch. 16. 25.

q ver. 28.

r Ps. 147. 19.

20.

 η or, triest

the things

that differ.

s Phi. 1. 10.

t Ps. 5. 9.

u Ps. 140. 3.

v Ps. 10. 7.

w Is. 59. 7, 8.

x 2 Ti. 1. 13.

y Mat. 23. 3.

z Ps. 36. 1.

a Ps. 107. 42.

 θ or, subject

to the judg-

ment of God.

b Ps. 143. 2.

c Eze. 36. 20.

23.

d Ac. 26. 22.

e Ga. 5. 3.

f ch. 5. 1, &c.

g Ac. 10. 34, 35.

h Ec. 7. 20.

i Mat. 12. 41.

42.

 κ or, fore-

ordained.

k ch. 9. 6, 7.

Mat. 3. 9.

Jno. 8. 39.

Ga. 6. 15.

Re. 2. 9.

 λ or, passing

over.

l Ac. 13. 38, 39.

m De. 10. 16.

30. 6.

Je. 4. 4.

Phi. 3. 3.

Col. 2. 11.

n 2 Co. 10. 18.

CHAP. III.

WHAT advantage then hath the Jew? or what profit *is there* of circumcision?

2 Much every way: chiefly, because that unto them^b were committed the oracles of God.

3 For what, if some^c did not believe? shall their unbelief make the faith of God without effect?

4 God forbid: yea, let God be true, but every man a liar; as it is written,^d That thou mightest be justified in thy sayings, and mightest overcome when thou art judged.

5 But if our unrighteousness commend the righteousness of God, what shall we say? *Is* God unrighteous, who taketh vengeance? (I speak as a man)

6 God forbid: for then how^e shall God judge the world?

7 For if the truth of God hath more abounded through my lie unto his glory, why yet am I also judged as a sinner?

8 And not *rather*, (as we be slanderously reported, and as some affirm that we say,) Let us^f do evil, that good may come? whose damnation is just.

9 What then? are we better *than they*? No, in no wise: for we have before δ proved both Jews and Gentiles, that they are all under sin:

10 As it is written,^g There is none righteous, no, not one:

11 There is none that understandeth, there is none that seeketh after God.

12 They are all gone out of the way, they are together become unprofitable; there is none that doeth good, no, not one.

13 Their throat^h *is* an open sepulchre; with their tongues they have used deceit; the poisonⁱ of asps *is* under their lips:

14 Whose mouth^j *is* full of cursing and bitterness:

15 Their feet^k *are* swift to shed blood:

16 Destruction and misery *are* in their ways:

17 And the way of peace have they not known:

18 There^l *is* no fear of God before their eyes.

19 Now we know, that what things soever the law saith, it saith to them who are under the law; that every mouth^m may be stopped, and all the world may become θ guilty before God.

20 Thereforeⁿ by the deeds of the law there shall no flesh be justified in his sight: for by the law *is* the knowledge of sin.

21 But now the righteousness of God without the law is manifested, being witnessed by the law^o and the prophets;

22 Even the righteousness of God *which* is by faith^p of Jesus Christ, unto all and upon all them that believe: for there is no difference:

23 For all^q have sinned, and come short of the glory of God;

24 Being justified freely by his grace, through the redemption that is in Christ Jesus:

25 Whom God hath κ set forth to be a propitiation through faith in his blood, to declare his righteousness for the λ remission of sins that are past, through the forbearance of God;

26 To declare, *I say*, at this time, his righteousness: that he^r might be just, and the justifier of him which believeth in Jesus.

27 Where *is* boasting then? It is ex-

6 Ὃς ἀποδώσει ἐκάστω κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ·
7 τοῖς μὲν καθ' ὑπομοχλὸν ἔργα ἀγαθῶν, δόξαν
καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσι, ζῶνι αἰώ-
νιον·

8 τοῖς δὲ ἐξ ἐριθείας, καὶ ἀπειθοῦσι * μὲν τῇ
ἀληθείᾳ, πειθόμενοι δὲ τῇ ἀδικίᾳ, θυμὸς καὶ
ὀργή·

9 θλίψις καὶ στενοχωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν
ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν, Ἰου-
δαίου τε πρῶτον καὶ Ἑλλήνου·

10 δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ
ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον
καὶ Ἑλληνι.

11 Οὐ γάρ ἐστι προσωποληψία παρὰ τῷ Θεῷ.

12 Ὅσοι γὰρ ἀνόμως ἡμάρτον, ἀνόμως καὶ
ἀπολούνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ ἡμάρτον, διὰ
νόμου κριθήσονται,

13 (οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ τοῦ νόμου δίκαιοι
παρὰ τῷ Θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ τοῦ νόμου
δικαιωθήσονται.

14 Ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα,
φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιῇ, οὗτοι νόμον μὴ
ἔχοντες, ἑαυτοῖς εἰσι νόμοι·

15 οἵτινες ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου
γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συμμαρτυρά-
σιν αὐτῶν τῆς συνειδήσεως, καὶ μεταξὺ ἀλλη-
λων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων, ἢ καὶ ἀπο-
λογουμένων.)

16 Ἐν ἡμέρᾳ ὅτε κρινεῖ ὁ Θεὸς τὰ κρυπτά
τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου, διὰ
Ἰησοῦ Χριστοῦ.

17 * Ἰδε, ὁ Ἰουδαῖος ἐπονομάζει, καὶ ἐπανα-
παύῃ * τῷ νόμῳ, καὶ καυχᾶσαι ἐν Θεῷ,

18 καὶ γινώσκεις τὸ θέλημα, καὶ δοκιμάζεις
τὰ διαφέροντα, κατηχοῦμενος ἐκ τοῦ νόμου·

19 πέποιθας τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφ-
λῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει,

20 παιδευτὴν ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων,
ἔχοντα τὴν μόρφωσιν τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀλη-
θείας ἐν τῷ νόμῳ.

21 Ὁ οὖν διδάσκων ἕτερον, σεαυτὸν οὐ * δι-
δάσκεις; ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν, κλέπτεις;

22 Ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν, μοιχεύεις; ὁ βδε-
λυσσύμενος τὰ εἰδῶλα, ἱεροσυλεῖς;

23 Ὃς ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆς παραβά-
σεως τοῦ νόμου τὸν Θεὸν ἀτιμάζεις;

24 τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ Θεοῦ δι' ὑμᾶς βλασφη-
μεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσι, καθὼς γέγραπται.

25 Περιτομὴ μὲν γὰρ ὠφέλει, ἐὰν νόμον
πράσῃ· ἐὰν δὲ παραβάτης νόμου ᾖ, ἡ περι-
τομὴ σου ἀκροβυστία γέγονεν.

26 Ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ δικαιώματα τῆ
νόμου φυλάσῃ, οὐχ ἡ ἀκροβυστία αὐτὴ εἰς
περιτομὴν * λογισθήσεται!;

27 Καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ * φύσεως ἀκροβυστία τὸν
νόμον τελουῦσα, σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ
περιτομῆς παραβάτην νόμου;

28 Οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ, Ἰουδαῖος ἐστίν·
οὐδὲ ἡ ἐν τῷ φανερῷ, ἐν σαρκὶ, περιτομή·

29 Ἄλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ, Ἰουδαῖος· καὶ περι-
τομὴ καρδίας, ἐν πνεύματι, οὐ γράμματι· οὗ
ὁ ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐκ τοῦ Θεοῦ.

Κεφ. γ'. ΙΙΙ.

Τι οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου, ἢ τις ἡ
ὠφέλεια τῆς περιτομῆς;

2 Πολύ, κατὰ πάντα τρόπον. * Πρῶτον μὲν
γὰρ ὅτι ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ.

3 Τί γὰρ, εἰ ἠπίστησάν τινες; μὴ ἡ ἀπιστία
αὐτῶν τὴν * πίστιν τοῦ Θεοῦ καταργήσει;

4 Μὴ γένοιτο· γινέσθω δὲ ὁ Θεὸς ἀληθής,
πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης· καθὼς γέγραπται·
"Ὅπως ἂν δικαιοῦθῃ ἐν τοῖς λόγοις σου, καὶ
νικήσῃς ἐν τῷ κρίνεσθαί σε.

5 Εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν Θεοῦ δικαιούσῃν συν-
ίστησι, τί ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία ὁ Θεὸς ὁ ἐπιφέ-
ρων τὴν * ὀργήν; (κατὰ ἄνθρωπον λέγω.)

6 Μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ Θεὸς τὸν
κόσμον;

7 Εἰ γὰρ ἡ ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ἡμῶν ψεύσ-
ματι ἐπερίσσευσεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, * τί
ἔτι κἀγὼ ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνομαι;

8 Καὶ μὴ (καθὼς βλασφημούμεθα, καὶ καθὼς
φασὶ τινες ἡμᾶς λέγειν)· ὅτι ποιῶμεν τὰ
κακά, ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθὰ; ὧν τὸ κρίμα ἐνδε-
κόν ἐστι.

9 * Τί οὖν; προεχόμεθα; οὐ πάντως· προ-
ηγιασάμεθα! γὰρ Ἰουδαίους τε καὶ Ἑλλήνας
πάντας ἰφ' ἁμαρτίαν εἶναι·

10 καθὼς γέγραπται· "Ὅτι οὐκ ἔστι δίκαιος
οὐδὲ εἷς·

11 οὐκ ἔστιν ὁ δ' ὁ συνίων, οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζη-
τῶν τὸν Θεόν.

12 Πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρηιώθησαν· οὐκ
ἔστι ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἐνός.

13 Τάφος ἀνεφγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν ταῖς
γλώσσαις αὐτῶν ἐδολοῦσαν· ἰὸς ἀσπίδων ὑπο
τὰ χεῖρας αὐτῶν.

14 Ὡν τὸ στόμα ἡρᾶς καὶ πικρίας γέμει·

15 Ὅξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα.

16 Σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς
αὐτῶν.

17 Καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν.

18 Οὐκ ἔστι φόβος Θεοῦ ἀπέναντι τὸν ὀφθαλ-
μῶν αὐτῶν.

19 Οἶδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει, τοῖς ἐν
τῷ νόμῳ λαλεῖ· ἵνα πᾶν στόμα φραγῇ, καὶ
ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος τῷ Θεῷ.

20 Διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται
πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμου
ἐπίγνωσις ἁμαρτίας.

21 Νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη Θεοῦ πε-
φανέρωται, μαρτυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ
τῶν προφητῶν.

22 Δικαιοσύνη δὲ Θεοῦ διὰ πίστεως Ἰησοῦ
Χριστοῦ, εἰς πάντας * καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς πισ-
τεύοντας· οὐ γὰρ ἐστι διαστολή.

23 Πάντες γὰρ ἡμάρτον, καὶ ὑστεροῦνται τῆς
δόξης τοῦ Θεοῦ·

24 Δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι, διὰ
τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·

25 Ὃν προέθετο ὁ Θεὸς ἰλαστήριον * διὰ τῆς
πίστεως ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰς ἐνδειξιν τῆς
δικαιοσύνης αὐτοῦ, διὰ τὴν * πάρεσιν τῶν
προγεγονότων ἁμαρτημάτων·

26 Ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ Θεοῦ, πρὸς ἐνδειξιν τῆς
δικαιοσύνης αὐτοῦ, ἐν τῷ νῦν καιρῷ· εἰς τὸ εἶναι
αὐτὸν δίκαιον, καὶ δικαιούντα τὸν ἐκ πίστεως
ὁ Ἰησοῦ.

27 Ποῦ οὖν ἡ καύχησις; Ἐξεκλείσθη. Διὰ

παίου νόμου; τῶν ἔργων; Οὐχί· ἀλλὰ διὰ νόμον πίστεως.

28 Λογίζομεθα ὅτι οὐκ ἔστιν ἔργον· πιστεῖ δικαιοῦσθαι ἄνθρωπον, χωρὶς ἔργων νόμου.

29 Ἡ Ἰουδαίων ὁ Θεὸς μόνον; οὐχί ὁ δὲ καὶ ἔθνων; Ναὶ καὶ ἔθνων.

30 Ἐπεὶ περὶ εἰς ὁ Θεὸς, ὃς δικαιοῦσιν περιτομὴν ἐκ πίστεως, καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆς πίστεως.

31 Νόμον οὖν καταργούμεν διὰ τῆς πίστεως; Μὴ γένοιτο· ἀλλὰ νόμον ἰσχύμεν.

Κεφ. δ'. IV.

Τὶ οὖν ἐροῦμεν ἡμεῖς Ἀβραάμ τὸν πατέρα ἡμῶν ἐν ῥηκέναι κατὰ σάρκα;

2 Εἰ γὰρ Ἀβραάμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καύχημα, ἀλλ' οὐ πρὸς τὸν Θεόν.

3 Τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; Ἐπίστευσε δὲ Ἀβραάμ τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.

4 Τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ χάριν, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἐφείληται.

5 Τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιούντα τὸν ἀσεβῆ, λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην.

6 Καθάπερ καὶ Δαβὶδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου, ᾧ ὁ Θεὸς λογίζεται δικαιοσύνην χωρὶς ἔργων.

7 Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι, καὶ ὧν ἔπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι.

8 Μακάριος ἀνὴρ ᾧ οὐ μὴ λογίσῃται Κύριος ἁμαρτίαν.

9 Ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος, ἐπὶ τὴν περιτομὴν, ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; Λέγομεν γὰρ ὅτι ἐλογίσθη τῷ Ἀβραάμ ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην.

10 Πῶς οὖν ἐλογίσθη; ἐν περιτομῇ ὄντι, ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ; Οὐκ ἐν περιτομῇ, ἀλλ' ἐν ἀκροβυστίᾳ.

11 Καὶ σημεῖον ἔλαβε ἡ περιτομῆς! σφραγὶς τῆς δικαιοσύνης τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ· εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων ἰδίᾳ ἀκροβυστίας, εἰς τὸ λογισθῆναι καὶ αὐτοῖς τὴν δικαιοσύνην.

12 Καὶ πατέρα περιτομῆς, τοῖς ἐκ τῆς περιτομῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσι τοῖς ἔχουσιν τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ πίστεως! τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ.

13 Οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία τῷ Ἀβραάμ, ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι ὅτου κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως.

14 Εἰ γὰρ οὐκ ἐκ νόμου, κληρονόμος, κεκένωται ἡ πίστις, καὶ καταργηταὶ ἡ ἐπαγγελία.

15 Ὁ γὰρ νόμος ὀργὴν κατεργάζεται· οὐ γὰρ οὐκ ἔστι νόμος, οὐδὲ παράβασις.

16 Διὰ τοῦτο ἐκ πίστεως, ἵνα κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεως Ἀβραάμ, ὃς ἔστι πατὴρ πάντων ἡμῶν,

17 (Καθὼς γέγραπται· Ὅτι πατέρα πολλῶν ἔθνων θέθεικά σε) κατέναντι οὐ ἐπίστευσε Θεοῦ, τοῦ ζωοποιούντος τοὺς νεκροὺς, καὶ καλῶντος τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα.

18 Ὅς παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι ἐπίστευσεν, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν πατέρα πολλῶν ἔθνων, κατὰ τὸ εἰρηνέμεν· οὕτως ἔσται τὸ σπῆμα σε.

19 Καὶ μὴ ἀσθενήσας τῇ πίστει, οὐ κατενόησε τὸ ἑαυτοῦ σῶμα ἤδη νεκρωμένον, ἐκα-

τοῦτα ἐτῆς πονεῖν ὑπάρχων, καὶ τὴν νεκρῶσιν τῆς μήτρας Σάρρας.

20 Εἰς δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Θεοῦ οὐ διεκρίθη τῇ ἁπιστίᾳ, ἀλλ' ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει, δούς δόξαν τῷ Θεῷ.

21 Καὶ πληροφορηθεὶς ὅτι ὁ ἐπηγγέλται, δυνατὸς ἔστι καὶ ποιῆσαι.

22 Διὸ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.

23 Οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μόνον, ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ.

24 Ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς, οἷς μέλλει λογίσεσθαι, τοῖς πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐξείραντα Ἰησοῦν τὸν Κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν,

25 Ὅς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν, καὶ ἡγήθη διὰ τὴν δικαιοσύνην ἡμῶν.

Κεφ. ε'. V.

ΔΙΚΑΙΩΘΕΝΤΕΣ ἐν ἐκ πίστεως, εἰρήνην ἔχομεν! πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

2 Δι' οὗ καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν τῇ πίστει· εἰς τὴν χάριν ταύτην ἐν ἣ ἐστήκαμεν, καὶ καυχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ.

3 Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν, εἰδότες ὅτι ἡ θλίψις ὑπομονὴν κατεργάζεται.

4 Ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμὴν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα.

5 Ἡ δὲ ἐλπίς οὐ καταίσχυνει, ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ Πνεύματος ἁγίου τοῦ δοθέντος ἡμῖν.

6 Ἐπὶ γὰρ Χριστὸς ὢντων ἡμῶν ἀσθενῶν, κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανε.

7 Μόλις γὰρ ὑπὲρ δικαίων! τις ἀποθανεῖται ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν.

8 Συνίστησι δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός, ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν, Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε.

9 Πολλῶν οὖν μᾶλλον, δικαιοθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς.

10 Εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατηλλάγημεν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῶν μᾶλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ.

11 Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν.

12 Διὰ τοῦτο ὥσπερ δι' ἐνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθε, καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διῆλθεν, ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρτον.

13 Ἀχρὶ γὰρ νόμος ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ ἁμαρτία δὲ οὐκ ἐλλογείται, μὴ ὄντος νόμου.

14 Ἀλλ' ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Μωσέως, καὶ ἐπὶ τοῖς ἀμάρτησιν ἐπὶ τῷ ὁμοιωματι τῆς παραβάσεως Ἀδὰμ, ὃς ἔστι τύπος τοῦ μέλλοντος.

15 Ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτως καὶ τὸ χάρισμα· εἰ γὰρ τῷ τῷ ἐνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῶν μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἐνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσεν.

16 Καὶ οὐχ ὡς δι' ἐνὸς ἁμαρτήσαντος, τὸ δώρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἐνὸς εἰς κατὰ κρίμα· τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων, εἰς δὲ δικαιοσύνην.

17 Εἰ γὰρ τῷ τῷ ἐνὸς παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσε διὰ τοῦ ἐνὸς, πολλῶν μᾶλλον

cluded. By what law? of works? Nay: but by the law of faith.

28 Therefore we conclude that ^b a man is justified by faith without the deeds of the law.

29 *Is he the God of the Jews only?* ^c *Is he not also of the Gentiles?* Yes, of the Gentiles also:

30 Seeing *it is* one God, which ^d shall justify the circumcision by faith, and uncircumcision through faith.

31 Do we then make void the law through ^e faith? God forbid: yea, we establish the law.

CHAP. IV.

WHAT shall we then say that Abraham, our father ^f as pertaining to the flesh, hath done?

2 For if Abraham were justified by works, he hath *whereof* to glory; but not ^g before God.

3 For what saith the scripture? ^h Abraham believed God, and it was reckoned unto him for righteousness.

4 Now to him that worketh ⁱ is the reward not reckoned of grace, but of debt.

5 But to him that worketh not, but believeth on him that justifieth the ungodly, his faith ^j is counted for righteousness.

6 Even as David also describeth the blessedness of the man, unto whom God imputeth righteousness without works,

7 *Saying,* ^k Blessed are they whose iniquities are forgiven, and whose sins are covered.

8 Blessed *is* the man to whom the Lord will not impute sin.

9 *Cometh* this blessedness then upon the circumcision *only*, or upon the uncircumcision also? for we say that faith was reckoned to Abraham for righteousness.

10 How was it then reckoned? when he was in circumcision, or in uncircumcision? Not in circumcision, but in uncircumcision.

11 And ^l he received the sign of circumcision, a seal of the righteousness of the faith which *he had*, yet being uncircumcised; that he might be the father ^m of all them that believe, though they be not circumcised; that righteousness might be imputed unto them also:

12 And the father of circumcision to them who are not of the circumcision only, but who also walk in the steps of that faith of our father Abraham, which *he had*, being yet uncircumcised.

13 For the promise, that ⁿ he should be the heir of the world, *was* not to Abraham, or to his seed, through the law, but through the righteousness of faith.

14 For if ^o they which are of the law be heirs, faith is made void, and the promise made of none effect:

15 Because the law ^p worketh wrath: for where no ^q law is, *there is* no transgression.

16 Therefore *it is* of faith, that *it might be* by grace; to the end the promise might be sure to all the seed; not to that only which is of the law, but to that also which is of the faith of Abraham, who is the father of us all,

17 (As it is written, ^r I have made thee a father of many nations,) ^s before him whom he believed, *even* God, who quickeneth ^t the dead, and calleth those ^u things which be not as though they were.

18 Who against hope believed in hope, that he might become the father of many

A. D. 60.

a Ge. 15. 5.
b ver. 20. 22.
ch. 8. 3.
Ga. 2. 16.
c He. 11. 11.
d Ga. 3. 8, 28.
e Ge. 18. 14.
Lu. 1. 37, 45.
He. 11. 19.
f He. 10. 15, 16.
g ch. 15. 4.
1 Co. 10. 11.
h Mat. 3. 9.
i Ac. 2. 39.
k Mar. 16. 16.
Jn. 3. 14. 16.
l ch. 3. 27.
1 Co. 1. 29.
m Is. 53. 5, 6.
2 Co. 5. 21.
He. 9. 28.
1 Pe. 2. 24.
Re. 1. 5.
n 1 Co. 15. 17.
1 Pe. 1. 21.
o Ge. 15. 6.
p Is. 32. 17.
Ep. 2. 14.
Col. 1. 20.
q ch. 11. 6.
r Jn. 14. 6.
s He. 3. 6.
t Hab. 2. 4.
u Mat. 5. 11, 12.
Ja. 1. 2, 12.
v Ps. 32. 1, 2.
w Phil. 1. 20.
x Ep. 1. 13, 14.
β according to the time.
y Ga. 4. 4.
z Jn. 15. 13.
1 Pe. 3. 18.
1 Jn. 3. 16.
a Ge. 17. 10, 11.
b He. 9. 14, 22.
c 1 Th. 1. 10.
d Lu. 19. 9.
Jn. 8. 33, &c.
Ga. 3. 7, 29.
e ch. 8. 32.
f Jn. 14. 19.
g Hab. 3. 18.
γ or, reconciliation.
h Ge. 3. 6, 19.
i Ge. 17. 4, &c.
δ or, in whom.
k ch. 4. 15.
1 Jn. 3. 4.
l Ga. 3. 18.
m He. 9. 27.
n ch. 5. 20.
o 1 Jn. 3. 4.
p 1 Co. 15. 22, 45.
q Ep. 2. 8.
r Ge. 17. 5.
s Is. 53. 11.
Mat. 20. 28.
26. 28.
1 Jn. 2. 2.
ζ or, like unto.
t Ep. 2. 1, 5.
u 1 Co. 1. 28.
1 Pe. 2. 10.
v Is. 1. 18.
η or, by one offence.

nations, according to that which was spoken, ^a So shall thy seed be.

19 And being not weak in faith, he considered not his own body now dead, when he was about an hundred years old, neither yet the deadness ^b of Sarah's womb:

20 He staggered not at the promise of God through unbelief; but was strong in faith, giving glory to God;

21 And being fully persuaded that, what he had promised, he was able ^c also to perform.

22 And therefore it was imputed to him for righteousness.

23 Now ^d it was not written for his sake alone, that it was imputed to him:

24 But for us ^e also, to whom it shall be imputed, if we believe ^f on him that raised up Jesus our Lord from the dead;

25 Who was delivered ^g for our offences, and was raised ^h again for our justification.

CHAP. V.

THEREFORE ⁱ we justified by faith, we have peace with God through our Lord Jesus Christ:

2 By whom ^j also we have access by faith into this grace wherein we stand, and rejoice ^k in hope of the glory of God.

3 And not only *so*, but we glory ^l in tribulations also: knowing that tribulation worketh patience;

4 And patience, experience; and experience, hope;

5 And hope ^m maketh not ashamed; because the love of God is shed abroad in our hearts by the Holy Ghost, ⁿ which is given unto us.

6 For when we were yet without strength, ^o in due ^p time Christ died for the ungodly.

7 For scarcely for a righteous man will one die; yet peradventure for a good man some would even dare to die.

8 But God commendeth his love toward us, in that, while ^q we were yet sinners, Christ died for us.

9 Much more then, being now justified by his blood, ^r we shall be saved from ^s wrath through him.

10 For if, when we were enemies, we were reconciled to God by the death of his Son, much ^t more, being reconciled, we shall be saved by ^u his life.

11 And not only *so*, but we also joy ^v in God, through our Lord Jesus Christ, by whom we have now received the ^w atonement.

12 Wherefore, as ^x by one man sin entered into the world, and death by sin; and so death passed upon all men, ^y for that all have sinned:

13 (For until the law, sin was in the world: but sin is not ^z imputed when there is no law.

14 Nevertheless, death reigned ^{aa} from Adam to Moses, even over them that had not sinned after the similitude of Adam's transgression, who is the ^{ab} figure of him that was to come.

15 But not as the offence, so also ^{ac} is the free gift. For if through the offence of one many be dead, much more the grace ^{ad} of God, and the gift by grace, which is by one man, Jesus Christ, hath abounded unto many ^{ae}.

16 And not as ^{af} it was by one that sinned so ^{ag} is the gift: for the judgment was by one to condemnation, but the free gift is of many ^{ah} offences unto justification.

17 For if ^{ai} by one man's offence death reigned by one; much more they which

receive abundance^a of grace, and of the gift^b of righteousness, shall reign in life by one, Jesus Christ :

18 Therefore, as β by the offence of one judgment came upon all men to condemnation ; even so δ by the righteousness of one the free gift came upon all^c men unto justification of life.

19 For as by one man's disobedience many were made sinners, so by the obedience of one shall many be made righteous.

20 Moreover,^d the law entered, that the offence might abound. But where sin abounded, grace did much more^e abound :

21 That as sin hath reigned unto death, even so might grace^m reign, through righteousness, unto eternal life, by Jesus Christ our Lord.

CHAP. VI.

WHAT shall we say then ? shallⁿ we continue in sin, that grace may abound ?

2 God forbid. How shall we, that are dead^p to sin, live any longer therein ?

3 Know ye not, that so many of us as ζ were baptized into Jesus Christ were baptized into^r his death ?

4 Therefore we were buried^s with him by baptism into death ; that like^t as Christ was raised up from the dead by the^u glory of the Father, even so we also should walk in newness^v of life.

5 For if^w we have been planted together in the likeness of his death, we shall be also in the likeness of his resurrection :

6 Knowing this, that our old man is crucified with him, that the body^z of sin might be destroyed, that henceforth we should not serve sin.

7 For^a he that is dead is θ freed from sin.

8 Now if we be dead with Christ, we believe that we shall also live with him :

9 Knowing that Christ^d being raised from the dead, dieth no more ; death hath no more dominion over him.

10 For in that he died, he died^e unto sin once : but in that he liveth, he liveth unto God.

11 Likewise reckon ye also yourselves to be dead^f indeed unto sin, but alive^g unto God through Jesus Christ our Lord.

12 Let^h not sin therefore reign in your mortal body, that ye should obey it in the lusts thereof.

13 Neither yield ye your membersⁱ as μ instruments of unrighteousness unto sin : but yield^m yourselves unto God, as those that are alive from the dead, and your members as instruments of righteousness unto God.

14 For sin shall not have^o dominion over you : for ye are not under the law, but under grace.

15 What then ? shall we sin, because we are not under the law, but under grace ? God forbid.

16 Know ye not, that to whom ye^q yield yourselves servants to obey, his servants ye are to whom ye obey ; whether of sin unto death, or of obedience unto righteousness ?

17 But God be thanked, that ye were the servants of sin, but ye have obeyed from the heart that form^r of doctrine ρ which was delivered you.

18 Being then made free^t from sin, ye became the servants of righteousness.

19 I speak after the manner of men, because of the infirmity of your flesh : for as ye have yielded your members ser-

A. D. 60.

a Jno. 10. 10.

b ch. 6. 23.

c β or, by one offence.

d ver. 16.

e or, to.

f ch. 7. 5.

g or, by one righteousness.

h Jno. 12. 32.

i ch. 1. 32.

j a. 1. 15.

k ch. 7. 8. 13.

l Jno. 15. 22.

m Ga. 3. 19.

n Ge. 2. 17.

o Jno. 10. 10.

p Ti. 1. 14.

q ch. 5. 17. 21.

r 1 Pe. 1. 4.

s Jno. 1. 17.

t ch. 3. 8.

u 1 Co. 7. 39.

v ver. 6. 11.

w Col. 3. 3.

x 1 Pe. 2. 24.

y or, are.

z Mat. 5. 32.

a 1 Co. 15. 29.

b Col. 2. 12.

c 1 Pe. 3. 21.

d ch. 8. 11.

e 2 Co. 13. 4.

f Mat. 28. 25.

g Ga. 6. 15.

h Ep. 4. 22. 24.

i Jno. 2. 6.

j Phi. 3. 10.

k Ga. 5. 18.

l y Ga. 5. 22.

m Col. 2. 11.

n a ch. 8. 8, 9.

o passions.

p 1 Pe. 4. 1.

q or, justified

r ch. 6. 21.

s or, being

t dead to that.

u Re. 1. 18.

v He. 9. 28.

w f ch. 3. 20.

x or, concupiscence.

y Ex. 20. 17.

z ver. 2.

a Ga. 2. 19.

b Ps. 19. 13.

c 119. 133.

d Col. 3. 5.

e arms, or weapons.

f m ch. 12. 1.

g n Eze. 20. 11.

h &c.

i o Mi. 7. 19.

j p Ps. 19. 7. 9.

k q Jno. 8. 34.

l 2 Pe. 2. 19.

m r 2 Ki. 17. 17.

n π know.

o 2 Ti. 1. 13.

p ρ whereto ye were delivered.q t Jno. 8. 32.

r u Ge. 6. 5.

vants to uncleanness and to iniquity, unto iniquity ; even so now yield your members servants to righteousness, unto holiness.

20 For when ye were the servants^c of sin, ye were free γ from righteousness.

21 What fruit^d had ye then in those things whereof ye are now ashamed ? for the end^f of those things is death.

22 But now being made free from sin, and become servants to God, ye have your fruit unto holiness, and the end everlasting life.

23 For^h the wages of sin is death ; but the gift^k of God is eternal life, through Jesus Christ our Lord.

CHAP. VII.

KNOW ye not, brethren, (for I speak to them that know the law,) how that the law hath dominion over a man as long as he liveth ?

2 For^e the woman which hath an husband is bound by the law to her husband, so long as he liveth ; but if the husband be dead, she is loosed from the law of her husband.

3 So then if, while^g her husband liveth, she be married to another man, she shall be called an adulteress : but if her husband be dead, she is free from that law ; so that she is no adulteress, though she be married to another man.

4 Wherefore, my brethren, ye also are become dead to the law^h by the body of Christ ; that ye should be married to another, even to him who is raised from the dead, that we should bring forth fruitⁱ unto God.

5 For when we were in^a the flesh, the η motions of sins, which were by the law, did work in our members, to bring forth fruit^e unto death.

6 But now we are delivered from the law, κ that being dead wherein we were held ; that we should serve in newness of spirit, and not in the oldness of the letter.

7 What shall we say then ? Is the law sin ? God forbid. Nay, I had not known sin, but by the law : for I had not known λ lust, except the law had said,^f Thou shalt not covet.

8 But sin, taking occasion by the commandment, wrought in me all manner of concupiscence. For without the law, sin was dead.

9 For I was alive without the law once : but when the commandment came, sin revived, and I died.

10 And the commandment, which was ordained to life,^a I found to be unto death.

11 For sin, taking occasion by the commandment, deceived me, and by it slew me.

12 Wherefore the law^p is holy, and the commandment holy, and just, and good.

13 Was then that which is good made death unto me ? God forbid. But sin, that it might appear sin, working death in me by that which is good ; that sin by the commandment might become exceeding sinful.

14 For we know that the law is spiritual : but I am carnal, sold^r under sin.

15 For that which I do, I π allow not : for what I would, that do I not ; but what I hate, that do I.

16 If then I do that which I would not, I consent unto the law, that it is good.

17 Now then it is no more I that do it, but sin that dwelleth in me.

18 For I know that in me, (that is, in my flesh,) dwelleth no^q good thing : for to

οὐ τὴν περισσεΐαν τῆς χάριτος καὶ ἡ τῆς δωρεᾶς¹ τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες ἐν ζωῇ βασιλεύουσιν διὰ τοῦ ἐνὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ.

18 "Αρα οὖν ὡς δι' ἐνὸς² παραπτώματος, εἰς³ πάντα ἀνθρώπους, εἰς κατάρκημα⁴ οὕτω καὶ δι' ἐνὸς⁵ δικαϊώματος, εἰς⁶ πάντα ἀνθρώπους, εἰς δικαίωσιν ζωῆς.

19 Ὡς περ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἐνὸς ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ καταστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτω καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τῆς ἐνὸς δίκαιου κατασταθῆσονται οἱ πολλοί.

20 Νόμος δὲ παρεστῆλθεν ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα. Οὐ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερπερίσσειεν ἡ χάρις⁷.

21 Ἰνα ὡς περ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτω καὶ ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

Κεφ. ε'. VI.

ΤΙ οὖν ἐροῦμεν; Ἐπιμενοῦμεν¹ τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσῃ;

2 Μὴ γένοιτο² οἵτινες ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶς ἔτι ζήσομεν ἐν αὐτῇ;

3 Ἡ ἀγνοεῖτε³ ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν;

4 Συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον⁴ ἵνα ὡς περ ἡγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρὸς, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν.

5 Εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιωμάτι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἁλλά⁵ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα⁶.

6 Τοῦτο γινώσκοντες, ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι δουλεῖν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ.

7 Ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας⁷.

8 Εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καὶ συζήσομεν αὐτῷ⁸.

9 Εἰδότες ὅτι Χριστὸς ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, οὐκ ἔτι ἀποθνῄσκει⁹ θάνατος αὐτοῦ οὐκ ἔτι κυριεύει.

10 Ὁ γὰρ ἀπέθανε, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ¹⁰· ὁ δὲ ζῇ, ζῇ τῷ Θεῷ.

11 Ὅτι οὐτὸν καὶ ὑμεῖς λογιζέσθε ἑαυτοὺς¹¹ νεκροὺς μὲν¹² εἶναι τῇ ἁμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ τῷ Θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν¹³.

12 Μὴ οὖν βασιλεύει¹⁴ ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ἡμῶν σώματι, εἰς τὸ¹⁵ ὑπακούειν αὐτῇ ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ.

13 Μηδὲ παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίας τῇ ἁμαρτίᾳ¹⁶· ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ Θεῷ, ὡς ἐκ νεκρῶν ζῶντας, καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύνης τῷ Θεῷ.

14 Ἀμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύει¹⁷· οὐ γὰρ ἔστε ὑπὸ νόμον, ἀλλ' ὑπὸ χάριν.

15 Τί οὖν; ἁμαρτήσομεν¹⁸, ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον, ἀλλ' ὑπὸ χάριν; Μὴ γένοιτο.

16 Οὐκ οἶδατε ὅτι ὃ παριστάνετε ἑαυτοὺς¹⁹ δούλους²⁰ εἰς ὑπακοήν, δούλοι οὐκ ἔστε ὅς ὑπακούετε, ἥτοι ἁμαρτίας²¹· εἰς θάνατον²², ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην;

17 Χάρις δὲ τῷ Θεῷ, ὅτι ἦτε δούλοι τῆς ἁμαρτίας, ὑπεκώσυντε δὲ ἐκ καρδίας εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον διδασχῆς.

18 Ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ.

19 Ἀνθρώπινον λέγω, διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν. Ὡς περ γὰρ παρεστήσατε τὰ

μέλη ὑμῶν δούλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν, οὕτω νῦν παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν²³ δῆλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν.

20 Ὅτε γὰρ δούλοι ἦτε τῆς ἁμαρτίας, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ.

21 Τίνα οὖν καρπὸν εἴχετε²⁴ τότε ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε²⁵; τὸ γὰρ τέλος ἐκείνων, θάνατος.

22 Νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, δουλωθέντες δὲ τῷ Θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν²⁶· τὸ δὲ τέλος, ζωὴν αἰώνιον.

23 Τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας, θάνατος²⁷· τὸ δὲ χάρισμα τῷ Θεῷ, ζωὴ αἰώνιος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

Κεφ. ζ'. VII.

Ἡ ΑΓΝΟΕΙΤΕ, ἀδελφοί, (γινώσκουσιν γὰρ νόμον λαλῶν) ὅτι ὁ νόμος κυριεύει τῶ ἀνθρώπῳ ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ;

2 Ἡ γὰρ ὑπάνδρος γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεται νόμῳ²⁸· ἐάν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, κατηρηγὰ ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός.

3 Ἀρα οὖν ζῶντος τοῦ ἀνδρός, μοιχαλὶς χρηματίζει, ἐάν γένηται ἀνδρὶ ἐτέρῳ²⁹· ἐάν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, ἐλευθέρᾳ ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου³⁰ τοῦ μὴ εἶναι αὐτὴν μοιχαλίδα, γενομένην ἀνδρὶ ἐτέρῳ.

4 Ὡστε, ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τὸ σῶματός τοῦ Χριστοῦ³¹· εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἐτέρῳ τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ Θεῷ.

5 Ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκί, τὰ παθήματα τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τὸν νόμον, ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, εἰς τὸ καρποφορῆσαι τῷ θανάτῳ.

6 Νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ νόμου, ἀποθανόντες ἐν ᾧ κατεχόμεθα³² ὥστε δουλεῖν ἡμᾶς ἐν καινότητι πνεύματος, καὶ οὐ παλαιότητι γράμματος.

7 Τί οὖν ἐροῦμεν; Ὁ νόμος ἁμαρτία; Μὴ γένοιτο³³· ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνω ἐμὴ διὰ νόμον³⁴· τὴν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ἦδει, ἐμὴ μὴ ὁ νόμος ἔλεγε³⁵· Οὐκ ἐπιθυμήσεις.

8 Ἀφορμὴν δὲ λαβούσα ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς, κατεργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπιθυμίαν. Χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά.

9 Ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶς νόμου ποτὲ³⁶ ἐθλούσης δὲ τῆς ἐντολῆς, ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν³⁷.

10 Ἐγὼ δὲ ἀπέθανον³⁸ καὶ εἰρήθη μοι ἡ ἐντολή³⁹· εἰς ζωὴν, αὐτῇ εἰς θάνατον.

11 Ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβούσα διὰ τῆς ἐντολῆς, ἐξηπάτησέ με, καὶ δι' αὐτῆς ἀπέκτεινεν.

12 Ὡστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος, καὶ ἡ ἐντολὴ ἁγία καὶ δίκαια καὶ ἀγαθὴ.

13 Τὸ οὖν ἀγαθόν, ἐμοὶ ἁγέγονε⁴⁰ θάνατος; Μὴ γένοιτο⁴¹· ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία, ἵνα φανῇ ἁμαρτία διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη θάνατον, ἵνα γένηται καθ' ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸς ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς.

14 Ὅϊδαμεν⁴² γὰρ ὅτι ὁ νόμος πνευματικός ἐστιν⁴³· ἐγὼ δὲ σαρκικός⁴⁴· εἰμι, πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν.

15 Ὁ γὰρ κατεργάζομαι, οὐ γινώσκω⁴⁵· οὐ γὰρ ὁ θέλω, αὐτοῦ⁴⁶ πράσσω⁴⁷· ἀλλ' ὁ μισῶ, τοῦτο ποίω.

16 Εἰ δὲ ὁ οὐ θέλω, τοῦτο ποίω, σύμφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλός.

17 Νυνὶ δὲ οὐκ ἔτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ, ἀλλ' ἡ οἰκῶσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία.

18 Οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἶκει ἐν ἐμοὶ (τουτέστιν ἐν τῇ σαρκὶ μου) ἀγαθόν⁴⁸· τὸ γὰρ θέλει

παράκειται μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλόν, οὐχ εὐρίσκω¹.

19 Οὐ γὰρ ὁ θέλω, ποιῶ ἀγαθόν· ἀλλ' ὁ οὐ θέλω κακόν, τοῦτο πράσσω.

20 Εἰ δὲ ὁ οὐ θέλω *ἐγὼ¹, τοῦτο ποιῶ, οὐκ ἔτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτό, ἀλλ' ἡ οἰκουσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία.

21 Εὐρίσκω ἄρα τὸν *νόμον¹ τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν *τὸ καλόν¹, ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν παράκειται.

22 Συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ *Θεοῦ¹ κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον¹.

23 Βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσί μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου, καὶ αἰχμαλωτίζοντά με ὡς τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας τῷ ὅντι ἐν τοῖς μέλεσί μου.

24 Ταλαιπώρος ἐγὼ ἄνθρωπος· τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου;

25 *Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ¹, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Ἄρα οὖν αὐτός ἐγὼ τῷ μὲν νοὶ δουλεύω νόμῳ Θεοῦ¹ τῇ δὲ σαρκί, νόμῳ ἁμαρτίας.

Κεφ. η'. VIII.

ΟΥΔΕΝ ἄρα *νῦν¹ κατὰκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὁ μὲν κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα¹.

2 Ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς *ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἠλευθέρωσέ με ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου.

3 Τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου ἐν ᾧ ἡσένοι διὰ τῆς σαρκός, ὁ Θεὸς τὸν ἑαυτοῦ νῦν *πέμψας¹ ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας, καὶ περὶ ἁμαρτίας, κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί.

4 Ἰνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα.

5 Οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντες, τὰ τῆς σαρκὸς φρονοῦσιν¹· οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα, τὰ τοῦ πνεύματος.

6 Τὸ γὰρ φρόνημα τῆς σαρκὸς, θάνατος¹· τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ζωὴ καὶ εἰρήνη.

7 Διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς, ἔχθρα εἰς Θεόν. Τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται¹· οὐδὲ γὰρ δύναται.

8 Οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες, Θεῷ ἁρέσαι οὐ δύναται.

9 Ὑμεῖς δὲ οὐκ ἔστέ ἐν σαρκί, ἀλλ' ἐν πνεύματι, εἴπερ Πνεῦμα Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. Εἰ δὲ τις Πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ.

10 Εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν δι' ἁμαρτίαν¹· τὸ δὲ πνεῦμα, *ζωὴ¹ διὰ δικαιοσύνην.

11 Εἰ δὲ τὸ Πνεῦμα τοῦ ἐγεύραντος Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγεύρας τὸν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ζωοποιήσει καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν, διὰ τὸ ἐνοικῶν αὐτοῦ Πνεῦμα ἐν ὑμῖν.

12 Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφείλεται ἐσμέν οὐ τῇ σαρκί, τοῦ κατὰ σάρκα ζῆν.

13 Εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζητε, μέλλετε ἀποθνήσκειν¹· εἰ δὲ πνεύματι τὰς πράξεις¹ τοῦ σώματος¹ θανατοῦτε, ζήσεσθε.

14 Ὅσοι γὰρ Πνεύματι Θεοῦ ἄγονται, οὗτοί εἰσιν υἱοὶ Θεοῦ.

15 Οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα *δουλείας¹· *πάλιν¹ εἰς φόβον, ἀλλ' ἐλάβετε πνεῦμα υἱοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν, Ἀββὰ *οὐ πατήρ.

16 Αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑμῶν καταρτερεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν ὅτι ἐσμέν τέκνα Θεοῦ.

17 Εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι¹ κληρονόμοι

μὲν Θεοῦ, συγκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ¹· εἴπερ συμπάσχομεν, ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν.

18 Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἔξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς.

19 Ἦ γὰρ ἀποκαρδοκία τῆς *κτίσεως¹ τὴν ἀποκάλυψιν τῶν νῦν τοῦ Θεοῦ ἀπεκδέχεται.

20 Τῇ γὰρ *ματαιότητι¹ ἡ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ ἑκούσα, ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα ἐπ' ἐλπίδι¹.

21 *Ὅτι¹ καὶ αὕτῃ ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ.

22 Οἶδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις συστενάζει καὶ στυγνάζει ἄχρι τοῦ νῦν.

23 Οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ *αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ Πνεύματος ἔχοντες, καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ¹ ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν, *υἱοθεσίαν¹ ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν.

24 Τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν¹· ἐλπὶς δὲ βλεπομένη, οὐκ ἔστιν ἐλπίς¹· ὁ γὰρ *βλέπει τις, τί καὶ ἐλπίζει¹;

25 Εἰ δὲ ὁ οὐ βλέπομεν, ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα.

26 Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ Πνεῦμα συναντιλαμβάνεται¹ ταῖς ἀσθενείαις¹ ἡμῶν· τὸ γὰρ τί *προσευξόμεθα¹ καθὼς δεῖ, οὐκ οἶδαμεν, ἀλλ' αὐτὸ τὸ Πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει¹ ὑπὲρ ἡμῶν¹ στεναγμοῖς ἀλαλήτοις.

27 Ὁ δὲ ἐρευνῶν τὰς καρδίας, οἶδε τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ὅτι κατὰ Θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἁγίων.

28 Οἶδαμεν δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν πάντα συνεργεῖ¹ εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς οἰσίν.

29 Ὅτι οὖς προέγνω, καὶ προώρισε συμμόρφους τῆς εἰκόνας τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς.

30 Οὓς δὲ προώρισε, τούτους καὶ ἐκάλεσε¹· καὶ οὓς ἐκάλεσε, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν¹· οὓς δὲ ἐδικαίωσε, τούτους καὶ ἐδόξασε.

31 Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; Εἰ ὁ Θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν;

32 Ὃς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶς ἔχει καὶ σὺν αὐτῷ *τὰ πάντα ἡμῖν χαρίζεται;

33 Τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν Θεοῦ; Θεὸς ὁ *δικαίων¹.

34 Τίς ὁ κατακρίνων; Χριστὸς ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ *καὶ ἐγεγέρθει, ὃς¹ καὶ ἔστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν.

35 Τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ *Χριστοῦ¹; ἠλιθίς, ἡ στενοχωρία, ἡ διωγμός, ἡ λιμὸς, ἡ γυμνότης, ἡ κίνδυνος, ἡ μάχη·

36 (Καθὼς γέγραπται·) Ὅτι *ἐνεκά σου θανατοῦμεθα¹ ὅλην τὴν ἡμέραν· ἐλογισθήμεν ὡς πρόβατα σφαγῆς.)

37 Ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ *τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς.

38 Πέπεισμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος, οὔτε ζωὴ, οὔτε ἄγγελοι, οὔτε ἀρχαί,¹ οὔτε δυνάμεις, οὔτε ἐνεστώτα, οὔτε μέλλοντα¹,

39 Οὔτε ἰνῶμα, οὔτε βάθος, οὔτε τίς κτίσις ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

Κεφ. θ'. IX.

ΑΛΗΘΕΙΑ λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι,

will be present with me; but how to perform that which is good I find not.

19 For^a the good that I would, I do not: but the evil which I would not, that I do.

20 Now if I do that I would not, it is no more I that do it, but sin that dwelleth in me.

21 I find then a law, that, when I would do good, evil is present^c with me.

22 For I delight^d in the law of God after the inward^e man:

23 But I see another law in^f my members, warring against the law of my mind, and bringing me into captivity^g to the law of sin which is in my members.

24 O^h wretched man that I am! who shall deliver me from ^γthe body of this death?^k

25 I^m thank God, through Jesus Christ our Lord. So then, with the mind I myself serve the law of God; but with the flesh the law of sin.

CHAP. VIII.

THERE is, therefore, now no^p condemnation to them which are in Christ Jesus, who walk^q not after the flesh, but after the Spirit.

2 For the law of the Spirit of life^r in Christ Jesus hath made me free^t from the law of sin and death.

3 For what the law could not^u do, in that it was weak through the flesh, God, sending his own Son^v in the likeness of sinful flesh, and ^ζfor sin, condemned sin in the flesh:

4 That the righteousness of the law might be fulfilled in us, who walk^w not after the flesh, but after the Spirit.

5 For they that are after the flesh^x do mind the things of the flesh; but they that are after the Spirit, the things^y of the Spirit.

6 For ^ηto be carnally minded is death;^d but ^θto be spiritually minded is life and peace:

7 Because ^ηthe carnal mind is enmity against God; for it is not subject to the law of God, neither indeed can be.

8 So then they that are in the flesh cannot please God.

9 But ye are not in the flesh, but in the Spirit, if so be that the Spirit of God dwell^k in you. Now if any man have not the Spirit of Christ, he is none of his.

10 And if Christ be in you, the body is dead because of sin; but the Spirit is life because of righteousness.

11 But if the Spirit of him that raised up Jesus from the dead dwell in you, heⁿ that raised up Christ from the dead shall also quicken your mortal bodies ^κby his Spirit that dwelleth in you.

12 Therefore, brethren, we are debtors, not^o to the flesh, to live after the flesh.

13 For if ye live after the flesh, ye shall die: but if ye through the Spirit do mortify^p the deeds of the body, ye shall live.

14 For as many as are led^r by the Spirit of God, they are the Sons of God.

15 For ye have not received the Spirit of bondage^t again to fear; but^u ye have received the Spirit of adoption,^v whereby we cry, Abba, Father.

16 The Spirit itself beareth witness^y with our spirit, that we are the children of God:

17 And if children, then heirs;^z heirs of God, and joint-heirs with Christ;^a if so be that we suffer with him, that we may be also glorified together.

18 For I reckon^b that the sufferings of this present time are not worthy to be

A. D. 60.

a Ga. 5. 17.

b 2 Pe. 3. 13.

c Ps. 65. 3.

d Ps. 1. 2.

e 2 Co. 4. 16.

f 1 Pe. 3. 4.

g ch. 6. 13, 19.

h β or, every creature.

i Ps. 142. 7.

j Ps. 38. 2, 10.

k 77. 3. 9.

l Ep. 1. 14.

m γ or, this body of death.

n Ps. 88. 5.

o 2 Co. 5. 2, 4.

p 1 Co. 15. 57.

q Lu. 21. 28.

r 2 Co. 5. 7.

s Jn. 3. 18.

t Ga. 5. 16.

u 2 Co. 3. 6.

v Zec. 12. 10.

w Ga. 2. 19.

x 5. 1.

y Ac. 13. 39.

z He. 7. 18, 19.

a Je. 17. 10.

b Re. 2. 23.

c Ga. 3. 13.

d or, that.

e or, by a sacrifice for sin.

f 1 Jn. 5. 14.

g Ps. 46. 1, 2.

h He. 12. 6, 12.

i z ver. 1.

j Jn. 3. 6.

k 1 Co. 15. 48.

l 1 Pe. 1. 2.

m 1 Co. 2. 14.

n the mind-

ing of the flesh.

d Ga. 6. 8.

e the mind-

ing of the spirit.

f He. 9. 15.

g 1 Co. 6. 11.

h Jn. 17. 22.

i Ps. 118. 6.

j ch. 5. 6. 10.

k 1 Co. 6. 19.

l Ga. 4. 6.

m Is. 50. 8, 9.

n Re. 12. 10, 11.

o 2 Co. 4. 14.

p or, be-

cause of.

o Ps. 116. 16.

p Col. 3. 5.

q Ps. 44. 22.

r 1 Co. 15. 30.

s 31.

t Ga. 5. 18.

u 1 Co. 15. 57.

v 2 Ti. 1. 7.

w 1 Co. 2. 12.

x Je. 3. 19.

y Ga. 4. 5, 6.

z Jude 24.

a Jn. 10. 28.

b 2 Co. 1. 22.

c 1 Jn. 4. 13.

d Ac. 26. 18.

e 1 Pe. 1. 4.

f 2 Ti. 2. 11, 12.

g 2 Co. 4. 17.

compared with the glory which shall be revealed in us.

19 For the earnest expectation of the creature waiteth for the manifestation of the sons of God.

20 For the creature was made subject to vanity, not willingly, but by reason of him who hath subjected the same in hope;

21 Because^b the creature itself also shall be delivered from the bondage of corruption into the glorious liberty of the children of God.

22 For we know that ^βthe whole creation groaneth and travaileth in pain together until now.

23 And not only they, but ourselves also, which have the first-fruits^c of the Spirit, even we ourselves groan^d within ourselves, waiting for the adoption, to wit, the redemption^e of our body.

24 For we are saved by hope: but hope that is seen, is not hope: for what a man seeth, why doth he yet hope^f for?

25 But if we hope for that we see not, then do we with patience wait for it.

26 Likewise the Spirit also helpeth our infirmities: for we know not what we should pray for as we ought: but^g the Spirit itself maketh intercession for us with groanings which cannot be uttered.

27 And he^h that searcheth the hearts knoweth what is the mind of the Spirit, because ^δhe maketh intercession for the saints accordingⁱ to the will of God.

28 And we know^j that all things work together for good to them that love God, to them who are the called according to his purpose.

29 For whom he did foreknow^k he also did predestinate to be conformed to the image of his Son, that he might be the first-born among many brethren.

30 Moreover, whom he did predestinate, them he also called:^l and whom he called, them he also justified:^m and whom he justified, them he also glorified.ⁿ

31 What shall we then say to these things? If^o God be for us, who can be against us?

32 He^p that spared not his own Son, but delivered him up for us all, how shall he not with him also freely give us all things?

33 Who^q shall lay any thing to the charge of God's elect? It^r is God that justifieth.

34 Who is he that condemneth? It is Christ that died, yea rather, that is risen again, who is even at the right hand of God, who also maketh intercession for us.

35 Who shall separate us from the love of Christ? shall tribulation, or distress, or persecution, or famine, or nakedness, or peril, or sword?

36 As it is written,^s For thy sake we are killed all the day long; and we are accounted as sheep for the slaughter.

37 Nay, in^t all these things we are more than conquerors, through him^u that loved us.

38 For I am persuaded, that^x neither death, nor life, nor angels, nor principalities, nor powers, nor things present, nor things to come,

39 Nor height, nor depth, nor any other creature, shall be able to separate us from the love of God, which is in Christ Jesus our Lord.

CHAP. IX.

I SAY the truth in Christ, I lie not, my

conscience also bearing me witness in the Holy Ghost,

2 That I have great heaviness and continual sorrow in my heart.

3 For I^b could wish that myself were β accursed from Christ for my brethren, my kinsmen according to the flesh:

4 Who are Israelites; to whom *pertaineth* the adoption,^c and the glory,^d and the δ covenants,^f and the giving of the law,^g and the λ service of God, and the promises;ⁱ

5 Whose *are* the fathers,^j and of whom,^k as concerning the flesh, Christ *came*, who is^o over all, God blessed for ever. Amen.

6 Not as though the word of God hath taken^u none effect. For^v they *are* not all Israel, which *are* of Israel:

7 Neither, because they are the seed of Abraham, *are* they all children: but, In^w Isaac shall thy seed be called.

8 That is, They which *are* the children of the flesh, these *are* not the children of God: but the children^x of the promise are counted for the seed.

9 For this *is* the word of promise, At^y this time will I come, & Sarah shall have a son.

10 And not only *this*; but when Rebecca^z also had conceived by one, *even* by our father Isaac;

11 (For *the children* being not yet born, neither having done any good or evil, that the purpose of God, according to election, might stand, not of works, but of him that calleth;)

12 It was said unto her, The ζ elder shall serve the η younger.

13 As it is written,^a Jacob have I loved, but Esau have I hated.

14 What shall I say then? Is^c there unrighteousness with God? God forbid.

15 For he saith to Moses, I^d will have mercy on whom I will have mercy, and I will have compassion on whom I will have compassion.

16 So then *it is* not of him that will-eth, nor of him that runneth, but of God that sheweth mercy.

17 For the scripture saith^k unto Pharaoh, Even for this same purpose have I raised thee up, that I might shew my power in thee, and that my name might be declared throughout all the earth.

18 Therefore hath he mercy on whom he will *have mercy*, and whom he will he hardeneth.

19 Thou wilt say then unto me, Why doth he yet find fault? for who^k hath resisted his will?

20 Nay but, O man, who art thou that θ repliest against God? Shall^m the thing formed say to him that formed *it*, Why hast thou made me thus?

21 Hath not the potterⁿ power over the clay, of the same lump to make one vessel unto honour, and another unto dishonour?

22 What^q if God, willing to shew his wrath, and to make his power known, endured with much long-suffering the vessels^r of wrath κ fitted to destruction:

23 And that he might make known the riches^s of his glory on the vessels of mercy, which^t he had afore prepared unto glory,

24 Even us, whom he hath called, not of the Jews only, but also of the Gentiles?

25 As he saith also in Osee,^u I will call them my people, which were not my people; and her beloved, which was not beloved.

26 And^v it shall come to pass, *that* in the

A. D. 60.

a Is. 10. 22. 23.

b Ex. 32. 32.

β or, *separated*.

γ or, *the account*.

c De. 7. 6.

d Ps. 90. 16.

e Is. 60. 19.

δ or, *testaments*.

e Is. 28. 22.

f Ge. 17. 2.

d De. 29. 14.

Je. 31. 33.

g ch. 3. 2.

Ps. 147. 19.

h Ex. 12. 25.

i Ep. 2. 12.

k Is. 1. 9.

La. 3. 22.

l ch. 11. 23.

m Lu. 3. 23, &c.

n Ge. 19. 24, 25.

Is. 13. 19.

o Jno. 1. 1.

p ch. 10. 20.

q Is. 55. 11.

r ch. 2. 28, 29.

s ch. 1. 17.

Phi. 3. 9.

t ch. 10. 2.

11. 7.

u Ge. 21. 12.

v Ga. 4. 28.

w Ge. 18. 10.

14.

x Ps. 118. 22.

Is. 8. 14.

ϵ or, *con-*

found.

y Ge. 25. 21, 23.

z or, *greater*.

χ ch. 9. 31.

Ac. 21. 20.

η or, *lesser*.

a Mal. 1. 2, 3.

b ch. 9. 30.

c De. 32. 4.

d Ex. 33. 19.

e He. 10. 14.

f Le. 18. 5.

g De. 30. 12.

14.

h Ex. 9. 16.

i 1 Jno. 4. 2.

k 2 Ch. 20. 6.

Da. 4. 35.

l Ac. 8. 37.

θ or, *answer-*

est again;

or, *disputed*

with God.

m Is. 29. 16.

n Is. 64. 8.

o Is. 28. 16.

49. 23.

p Ac. 15. 9.

Ga. 3. 28.

q Pr. 16. 4.

r 1 Ti. 2. 5.

κ or, *made up*

s 2 Ti. 2. 20.

t Joel. 2. 32.

u 1 Co. 1. 2.

v Ep. 1. 18.

w 1 Th. 5. 9.

x Ho. 2. 23.

y Is. 52. 7.

Na. 1. 15.

z Ho. 1. 10.

place where it was said unto them, Ye *are* not my people; there shall they be called the children of the living God.

27 Esaias also^a crieth concerning Israel, Though the number of the children of Israel be as the sand of the sea, a remnant shall be saved:

28 For he will finish γ the work, and cut *it* short in righteousness: because^a a short work will the Lord make upon the earth.

29 And as Esaias said before,^k Except the Lord of Sabaoth had left us a seed, weⁿ had been as Sodom, and been made like unto Gomorrah.

30 What shall we say then? that^p the Gentiles, which followed not after righteousness, have attained to righteousness, even the righteousness^q which is of faith.

31 But Israel, which^r followed after the law of righteousness, hath not attained to the law of righteousness.

32 Wherefore? Because *they sought it* not by faith, but as it were by the works of the law. For they stumbled at that stumbling-stone;

33 As it is written,^s Behold, I lay in Sion a stumbling-stone and rock of offence: and whosoever believeth on him shall not be ϵ ashamed.

CHAP. X.

BRETHREN, my heart's desire and prayer to God for Israel is, that they might be saved.

2 For I bear them record, that they have a zeal^a of God, but not according to knowledge.

3 For they being ignorant^b of God's righteousness, and going about to establish their own righteousness, have not submitted themselves unto the righteousness of God.

4 For Christ *is* the end^c of the law for righteousness to every one that believeth.

5 For Moses describeth^d the righteousness which is of the law, That the man which doeth those things shall live by them.

6 But the righteousness which is of faith speaketh on this wise, Say^e not in thine heart, Who shall ascend into heaven? (that is, to bring Christ down from above:)

7 Or, Who shall descend into the deep? (that is, to bring up Christ again from the dead.)

8 But what saith it? The word is nigh thee, *even* in thy mouth, and in thy heart: that is, the word of faith, which we preach;

9 That if^f thou shalt confess with thy mouth the Lord Jesus, and shalt believe in thine heart^g that God hath raised him from the dead, thou shalt be saved.

10 For with the heart man believeth unto righteousness; and with the mouth confession is made unto salvation.

11 For the scripture saith,^h Whosoever believeth on him shall not be ashamed.

12 Forⁱ there is no difference between the Jew and the Greek: for^j the same Lord over all is rich unto all that call upon him.

13 For^k whosoever shall call^l upon the name of the Lord shall be saved.

14 How then shall they call on him in whom they have not believed? and how shall they believe in him of whom they have not heard? and how shall they hear without a preacher?

15 And how shall they preach, except they be sent? as it is written,^m How beautiful are the feet of them that preach the gospel of peace, and bring glad tidings of good things!

(συμμεταρτυρούσης μοι τῆς συνειδήσεώς μου ἐν Πνεύματι ἀγάπῃ.)

20 Ὅτι λύπη μοι ἐστὶ μεγάλη, καὶ ἀδιάλειπτος δόδυνῃ τῇ καρδίᾳ μου.

3 Ἡὺρόμη! γὰρ αὐτὸς ἐγὼ ἀνάθεμα εἶναι ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου, τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα.

4 Οὐτινές εἰσιν Ἰσραηλίται, ὧν ἡ νιοθεσία, καὶ ἡ δόξα, καὶ αἱ διαθήκαι, καὶ ἡ νομοθεσία, καὶ ἡ λατρεία, καὶ αἱ ἐπαγγελίαι.

5 Ὡν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς, τὸ κατὰ σάρκα, ὁ ὢν ἐπὶ πάντων ὁ Θεός, εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

6 Οὐχ οἶον δὲ ὅτι ἐκπέπτεκεν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, οὐ γὰρ πάντες οἱ ἐξ Ἰσραὴλ, οὗτοι Ἰσραὴλ.

7 Οὐδ' ὅτι εἰσὶ σπέρμα Ἀβραάμ, πάντες τέκνα ἄλλ' ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι σπέρμα.

8 Τούτῃ, οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκὸς, ταῦτα τέκνα τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας, λογιζέται εἰς σπέρμα.

9 Ἐπαγγελίας γὰρ ὁ λόγος οὗτος. Κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι, καὶ ἔσται τῇ Σάρρᾳ υἱός.

10 Οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ Ῥεβέκκα, ἐξ ἐνὸς κοίτην ἔχουσα, Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν.

11 Μῆπω γὰρ γεννηθέντων, μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ κακόν, ἵνα ἡ κατ' ἐκλογὴν τοῦ Θεοῦ πρόθεσις μένη, οὐκ ἐξ ἔργων, ἀλλ' ἐκ τοῦ καλοῦντος.

12 Ἐρρήθη αὐτῇ. Ὅτι ὁ μείζων δελεῦσει τῷ ἐλάσσονι.

13 Καθὼς γέγραπται. Τὸν Ἰακώβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἠσαὺ ἐμίσησα.

14 Τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ Θεῷ; Μὴ γένοιτο.

15 Τῷ γὰρ Μωσῇ λέγει. Ἐλεῖσθ' ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτειρήσθ' ὃν ἂν οἰκτειρῶ.

16 Ἄρα οὖν οὐ τοῦ θελοντος, οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ τοῦ ἐλεοῦντος Ἰ. Θεοῦ.

17 Λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φαραῶ. Ὅτι εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξηγείρα σε, ὅπως ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν μου, καὶ ὅπως διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῇ.

18 Ἄρα οὖν ὃν θέλει, ἐλεεῖ. ὃν δὲ θέλει, σκληραίνει.

19 Ἐρεῖς οὖν μοι. Τί ἐτι μέμφεται; τῷ γὰρ βουλήματα αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκε;

20 Ἀ Μενούνη! ὦ ἄνθρωπε, σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ Θεῷ; Μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι. Τί με ἐποίησας οὗτος;

21 Ἡ οὐκ ἔχουσι ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ πηλοῦ, ἐκ τοῦ αὐτοῦ φινάματος ποιῆσαι, ὃ μὲν εἰς τιμὴν σκεύος, ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν;

22 Εἰ δὲ θέλων ὁ Θεὸς ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν, καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατόν αὐτοῦ, ὥς ἠνεγκεν ἡ πολλὴ μακροθυμία σκευῇ ὀργῆς κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν.

23 Καὶ ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκευῇ ἐλέους, ἃ προητοίμασεν εἰς δόξαν.

24 Οὗς καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς, οὐ μόνον ἐξ Ἰουδαίων, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν.

25 Ὡς καὶ ἐν τῷ Ὠσηὲ λέγει. Καλέσω τὸν οὐ λαόν μου, λαόν μου, καὶ τὴν οὐκ ἠγαπημένην, ἠγαπημένην.

26 Καὶ ἔσται, ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἐρρήθη αὐτοῖς. Οὐ λαὸς μου ἡμεῖς, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ Θεοῦ ζῶντος.

27 Ἡσαΐας δὲ κρᾶζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραὴλ. Ἐὰν

ἡ ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ κατὰλειμμα σωθήσεται.

28 Λόγον γὰρ συντελὼν καὶ συντέμνων ἐν δικαιοσύνῃ, ὅτι λόγον συντετμημένον ποιήσει Κύριος ἐπὶ τῆς γῆς.

29 Καὶ καθὼς προεῖρηκεν Ἡσαΐας. Εἰ μὴ Κύριος Σαβαὼθ ἐγκατέλειπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς Σόδομα ἂν ἐγεννηθῆμεν, καὶ ὡς Γόμορρα ἂν ὠμοιωθῆμεν.

30 Τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην, κατέλαβε δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως.

31 Ἰσραὴλ δὲ διώκων νόμον δικαιοσύνης, εἰς νόμον δικαιοσύνης οὐκ ἔφθασε;

32 Διατί; Ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως, ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων νόμου. Προσέκοψαν γὰρ τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος.

33 Καθὼς γέγραπται. Ἰδοὺ, τίθημι ἐν Σιών λίθον προσκόμματος, καὶ πέτρην σκανδάλου, καὶ πᾶς ὁ πιστεῦν ἐπ' αὐτῇ, οὐ καταίσχυθήσεται.

Κεφ. ι'. X.

ΑΔΕΛΦΟΙ, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας, καὶ ἡ δέησις ἡ πρὸς τὸν Θεόν, ὑπὲρ τοῦ Ἰσραὴλ ἔστιν εἰς σωτηρίαν.

2 Μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς ὅτι ζῆλον Θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν.

3 Ἀγνοῦντες γὰρ τὴν τοῦ Θεοῦ δικαιοσύνην, καὶ τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην ζητοῦντες στήσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν.

4 Τέλος γὰρ νόμον Χριστὸς, εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύοντι.

5 Μωσῆς γὰρ γράφει τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ τῶ νόμου, ὅτι ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος, ζήσεται ἐν αὐτοῖς.

6 Ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτω λέγει. Μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου. Τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν; τοῦτ' ἐστὶ, Χριστὸν καταγαγεῖν.

7 Ἡ, τίς καταβήσεται εἰς τὴν ἄβυσσον; τῷτ' ἐστὶ, Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν.

8 Ἀλλὰ τί λέγεις; Ἐγγύς σου τὸ ρῆμά ἐστιν ἐν τῷ στόματί σου, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου τοῦτ' ἐστὶ τὸ ρῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν.

9 Ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου Κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ Θεὸς αὐτὸν ἠγείρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ.

10 Καρδία γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν.

11 Λέγει γὰρ ἡ γραφή. Πᾶς ὁ πιστεῦν ἐπ' αὐτῷ, οὐ καταίσχυθήσεται.

12 Οὐ γὰρ ἐστὶ διαστολὴ Ἰουδαίου τε καὶ Ἑλλήνος ὁ γὰρ αὐτὸς Κύριος πάντων, πλουτῶν ἐν πάντα τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτόν.

13 Πᾶς γὰρ ὃς ἂν ἐπικαλέσῃται τὸ ὄνομα Κυρίου, σωθήσεται.

14 Πῶς οὖν ἐπικαλέσονται; εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευσαν; πῶς δὲ πιστεύουσιν; οὐ οὐκ ἤκουσαν; πῶς δὲ ἀκούσουσι; χωρὶς κηρύσσοντος;

15 Πῶς δὲ κηρύξουσιν, ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσι; καθὼς γέγραπται. Ὡς ὥрайοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων εἰρήνην, τῶν εὐαγγελιζο-

μένων "τα' ἀγαθά.

16 Ἀλλ' οὐ πάντες ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ. Ἡσαίας γὰρ λέγει· Κύριε, τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν;

17 Ἀρα ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς· ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ ῥήματος * Θεοῦ.

18 Ἀλλὰ λέγω· Μὴ οὐκ ἤκουσαν; Μενύγγει εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν.

19 Ἀλλὰ λέγω· Μὴ οὐκ ἔγνω Ἰσραὴλ; πρῶτος Μωσῆς λέγει· Ἐγὼ παραζηλώσω ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει, ἐπὶ ἔθνει ἄσυνέτῳ παροργιστῶ ὑμᾶς.

20 Ἡσαίας δὲ * ἀποτολμᾷ, κ' λέγει· Εὐρέθην τ' τοῖς ἐμὲ μὴ ζητούσι, ἐμφανῆς ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσι.

21 Πρὸς δὲ τὸν Ἰσραὴλ λέγει· Ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα.

Κεφ. ια'. XI.

ΔΕΙΞΟΝ· Μὴ ἀπίστατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ; Μὴ γένοιτο· καὶ γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλίτης εἰμί, ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ, φυλῆς Βενιαμίν.

2 Οὐκ ἀπίστατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὃν προέγνω. Ἡ οὐκ οἶδατε ἐν Ἠλίᾳ τί λέγει ἡ γραφή; ὡς ἐντυγχάνει τῷ Θεῷ κατὰ τῷ Ἰσραὴλ, ὁ λέγων·

3 Κύριε, τὸς προφῆτας σὺ ἀπέκτειναν, * καὶ τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν· κἀγὼ ὑπελείψην μόνος, καὶ ζητοῦσι τὴν ψυχὴν μου.

4 Ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμὸς; Κατέλιπον ἑμαυτῷ ἑπτακισχιλίους ἄνδρας, οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ Βάβυλ.

5 Οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ λείμμα κατ' ἐκλογὴν χάριτος γέγονεν.

6 Εἰ δὲ χάριτι, οὐκ ἐτι ἐξ ἔργων· ἐπεὶ ἡ χάρις οὐκ ἐτι γίνεται χάρις. ὁ Εἰ δὲ ἐξ ἔργων, οὐκ ἐτι ἐστὶ χάρις· ἐπεὶ τὸ ἔργον οὐκ ἐτι ἐστὶν ἔργον.

7 Τί οὖν; ὁ * ἐπιζητεῖ Ἰσραὴλ, * τούτου! οὐκ ἐπέτυχεν· ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν, οἱ δὲ λοιποὶ * ἐπωρώθησαν.

8 (Καθὼς γέγραπται·) Ἐδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς πνεῦμα κατανύξεως, ὀφθαλμοὺς τῆς μὴ βλέπειν, καὶ ὅτα τοῦ μὴ ἀκούειν· ὥς τῃ σήμερον ἡμέρας.

9 Καὶ Δαβὶδ λέγει· Γεννηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰς παγίδα, καὶ εἰς θῆραν, καὶ εἰς σκάνδαλον, καὶ εἰς ἀνταποδομὰ αὐτοῖς.

10 Σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν· καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διαπαντὸς σύγκαμψον.

11 Λέγω οὖν, Μὴ ἔπαισαν, ἵνα πέσωσι; Μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τῷ αὐτῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν, εἰς τὸ παραζηλώσαι αὐτοὺς.

12 Εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτος κόσμος, καὶ τὸ ἥττημα αὐτῶν πλοῦτος ἔθνων, πόσῳ μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν;

13 Ὑμῖν * γὰρ λέγω τοῖς ἔθνεσιν, ἐφ' ὅσον * μέν' εἰμι ἐγὼ ἔθνων ἀπόστολος, τὴν διακονίαν μου δοξάζω.

14 Εἰ πὼς παραζηλώσω μου τὴν σάρκα, καὶ σώσω τινὰς ἐξ αὐτῶν.

15 Εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν, καταλλαγὴ κόσμου· τίς ἡ πρόσληψις, εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν;

16 Εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ρίζα ἁγία, καὶ οἱ κλάδοι.

17 Εἰ δὲ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ

δὲ ἀγριέλαιος ὢν ἐνεκεντρίσθης ἐν αὐτοῖς, καὶ συγκοινωνὸς * τῆς ρίζης! καὶ τῆς πιότητος τῆς ἐλαίας ἐγένουν,

18 Μὴ κατακαυθῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ κατακαυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ρίζαν βαστάξεις, ἀλλ' ἡ ρίζα σέ.

19 Ἐρεῖς οὖν, Ἐξεκλάσθησαν ἱοὶ κλάδοι, ἵνα ἐγὼ ἐγκεντρίσθω.

20 Καλῶς τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ τῇ πίστει ἔστηκας· μὴ ὑψηλοφρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ.

21 Εἰ γὰρ ὁ Θεὸς τῶν κατὰ φύσιν κλάδων οὐκ ἐφέισατο, * μήπως! οὐδέ σου * φείσεται!

22 Ἴδε οὖν χρηστότητα καὶ ἀποτομίαν Θεοῦ· ἐπὶ μὲν τοὺς πεσόντας, * ἀποτομίαν! ἐπὶ δέ σε, * χρηστότητα, ἐάν ἐπιμείνης τῇ χρηστότητι· ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκοκλήσῃ.

23 Καὶ ἐκείνοι δὲ, ἐάν μὴ ἐπιμείνωσι τῇ ἀπιστίᾳ, ἐγκεντρίσθονται· δυνατόν γάρ ἐστιν ὁ Θεὸς πάλιν ἐγκεντρίσαι αὐτοὺς.

24 Εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἐξεκόπης ἀγριελίου, καὶ παρὰ φύσιν ἐνεκεντρίσθης εἰς καλλιέλαιον, πόσῳ μᾶλλον οὗτοι οἱ κατὰ φύσιν, ἐγκεντρίσθονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ;

25 Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, (ἵνα μὴ ᾔητε * παρ' ἑαυτοῖς φρόνιμοι) ὅτι πάρωσις ἀπὸ μέρους τῷ Ἰσραὴλ γέγονεν, ἄχρις οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ.

26 Καὶ οὕτω πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται· καθὼς γέγραπται· Ἦξει ἐκ Σιὼν ὁ ῥυόμενος, καὶ ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ.

27 Καὶ αὐτῇ αὐτοῖς ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέλωμαι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.

28 Κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον, ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς· κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν, ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας.

29 Ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ κλησίς τοῦ Θεοῦ.

30 Ὡς περ γὰρ * καὶ! ὑμεῖς ποτὲ ἠπειθήσατε τῷ Θεῷ, νῦν δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ.

31 Οὕτω καὶ οὗτοι νῦν ἠπειθήσαν τῷ ὑμετέρῳ ἑλέει, ἵνα καὶ αὐτοὶ εἰς ἐλεηθῶσι.

32 Συνέκλεισε γὰρ ὁ Θεὸς τοὺς πάντας εἰς ἀπειθειαν, ἵνα τοὺς πάντας ἐλεήσῃ.

33 Ὡς βάθος πλοῦτος· καὶ! σοφίας καὶ γνώσεως Θεοῦ· ὡς ἀνεξερεύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ, καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ.

34 Τίς γὰρ ἔγνω νοῦν Κυρίου; ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο;

35 Ἡ τίς προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθῆσεται αὐτῷ;

36 Ὅτι ἐξ αὐτοῦ, καὶ δι' αὐτοῦ, καὶ * εἰς αὐτόν! τὰ πάντα. Αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, Ἀμήν.

Κεφ. ιβ'. XII.

ΠΑΡΑΚΑΛΩ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ Θεοῦ, παραστήσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν, ἁγίαν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν.

2 Καὶ μὴ * συσχηματίζεσθε! τῷ αἰῶνι τούτῳ· ἀλλὰ * μεταμορφώσθε! τῇ ἀνακαινῶσι τοῦ νοῦς * ὑμῶν, εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον.

3 Λέγω γὰρ διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι, παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὁ δεῖ φρονεῖν· ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἐκάτῃ

16 But they^a have not all obeyed the gospel. For Esaias saith,^b Lord, who hath believed ^{your} report?

17 So then faith ^{cometh} by hearing, and hearing by the word of God.

18 But I say, Have they not heard? Yes, verily, their^d sound went into all the earth, and their words unto the ends of the world.

19 But I say, Did not Israel know? First Moses saith,^f I will provoke you to jealousy by *them that are* no people, and by a foolish nation^g I will anger you.

20 But Esaias is very bold, and saith, I^h was found of them that sought me not; I was made manifest unto them that asked not after me.

21 But to Israel he saith, All day long I have stretched forth my hands unto a disobedient and gainsaying people.

CHAP. XI.

I SAY then, Hath God^m cast away his people? God forbid. For I also am an Israelite, of the seed of Abraham, of the tribe of Benjamin.

2 God hath not cast away his people which he foreknew.ⁿ Wot ye not what the scripture saith ^{of} Elias? how he maketh intercession to God against Israel^o saying,

3 Lord, they have killed thy prophets, and digged down thine altars; and I am left alone, and they seek my life.

4 But what saith the answer of God unto him? I have reserved to myself seven thousand men, who have not bowed the knee to the image of Baal.

5 Even so^p then at this present time also there is a remnant according to the election of grace.

6 And if by grace,^q then is it no more of works: otherwise grace is no more grace. But if it be of works, then is it no more grace: otherwise work is no more work.

7 What then? Israel^r hath not obtained that which he seeketh for; but the election hath obtained it, and the rest were ^{blinded}

8 (According as it is written, God hath given them the spirit of ^{slumber},^s eyes^a that they should not see, and ears that they should not hear;) unto this day.

9 And David saith, Let their table^b be made a snare, and a trap, and a stumbling-block, and a recompence unto them:

10 Let their eyes be darkened, that they may not see, and bow down their back away.

11 I say then, Have they stumbled that they should fall? God forbid: but rather through their fall salvation is come unto ye^c Gentiles,^e for to provoke them to jealousy.

12 Now if the fall of them be the riches of the world, and the ^{diminishing} of them the riches of the Gentiles, how much more their fulness?

13 For I speak to you Gentiles, inasmuch as I^k am the apostle of the Gentiles, I magnify mine office;

14 If by any means I may provoke to emulation *them which are* my flesh, and might save^m some of them.

15 For if the casting away of them be the reconciling of the world, what shall the receiving of them be, but life from the dead?

16 For if^p the first-fruit be holy, the lump is also holy: and if the root be holy, so are the branches.

17 And if some of the branches^q be broken off, and thou, being^r a wild olive-

A. D. 60.

or, for.

a Ac. 28. 24.

He. 4. 2.

b Is. 53. 1.

Jn. 12. 38.

the hearing of us.

or, preaching.

c 1Co. 10. 12.

Ps. 19. 4.

Mat. 28. 19.

Col. 1. 6, 23.

e Phi. 2. 12.

f De. 32. 21.

g Tit. 3. 3.

h Is. 65. 1, 2.

i He. 3. 6, 14.

10, 23, 38.

k Jn. 15. 2.

l 2Co. 3. 16.

m 1Sa. 12. 22.

Ps. 77. 8.

89, 31, 37.

n ch. 8. 29.

r in.

o 1Ki. 19. 10.

18.

p hardness.

q ver. 7.

r 2Co. 3. 14.

g Lu. 21. 24.

r Is. 59. 20.

s ch. 9. 27.

t Je. 31. 31, &c.

He. 10. 16.

u ch. 4. 4, 5.

Ga. 5. 4.

Ep. 2. 8.

v De. 10. 15.

w ch. 9. 31.

x Nu. 23. 19.

y Ep. 2. 2.

or, hardened.

or, obeyed.

or, remore.

z Is. 29. 10.

a De. 29. 4.

Is. 6. 9.

b Ps. 69. 22, 23.

c ch. 3. 9.

Ga. 3. 22.

or, shut

them all up

together.

d Ps. 107. 8, &c.

e Job 11. 7.

Ps. 92. 5.

f Is. 40. 13.

Je. 23. 18.

g ch. 10. 19.

Ac. 13. 46.

28, 24, 28.

h Job 41. 11.

i 1Co. 8. 6.

Col. 1. 16.

or, decay,

or, loss.

or, him.

k Ac. 9. 15.

Ga. 1. 16.

Ep. 3. 8.

l 1Co. 6. 15, 20.

m 1Co. 7. 16.

n 1Jn. 2. 15.

o Ep. 5. 10, 17.

p Le. 23. 10.

Nu. 15. 18, 21.

q ch. 11. 20.

r Je. 11. 16.

or, sobriety.

s Ep. 2. 12, 13.

tree, wert grafted in ^{among} them, and with them partake of the root and fatness of the olive-tree;

18 Boast^c not against the branches. But if thou boast, thou bearest not the root, but the root thee.

19 Thou wilt say then, The branches were broken off, that I might be grafted in.

20 Well; because of unbelief they were broken off; and thou standest by faith. Be not high-minded, but fear;

21 For if God spared not the natural branches, take heed lest he also spare not thee.

22 Behold therefore the goodness and severity of God: on them which fell, severity; but toward thee, goodness, if^d thou continue in *his* goodness: otherwise thou^e also shalt be cut off.

23 And they also, if they^f abide not in unbelief, shall be grafted in: for God is able to graft them in again.

24 For if thou wert cut out of the olive-tree which is wild by nature, and wert grafted contrary to nature into a good olive-tree; how much more shall these, which be the natural *branches*, be grafted into their own olive-tree?

25 For I would not, brethren, that ye should be ignorant of this mystery, lest ye should be wise in your own conceits; that ^{blindness} in part^g is happened to Israel, until ye^h fulnessⁱ of yeⁱ Gentiles be come in.

26 And so all Israel shall be saved: as it is written,^j There shall come out of Sion the Deliverer, and shall turn away ungodliness from Jacob:

27 For this^k is my covenant unto them when I shall take away their sins.

28 As concerning the gospel, *they are* enemies for your sakes: but as touching the election, *they are* beloved^l for the fathers' sakes.

29 For the gifts and calling of God *are* without repentance.^m

30 For as ye in timesⁿ past have not ^{believed} God, yet have now obtained mercy through their unbelief:

31 Even so have these also now not ^{believed}, that through your mercy they also may obtain mercy.

32 For God^o hath ^{concluded} them all in unbelief, that he might have mercy upon all.

33 O^p the depth of the riches both of the wisdom and knowledge of God! how unsearchable^q are his judgments, and his ways past finding out!

34 For who^r hath known the mind of the Lord? or who hath been his counsellor?

35 Or who^s hath first given to him, and it shall be recompensed unto him again?

36 For^t of him, and through him, and to him, *are* all things: to ^{whom} be glory for ever. Amen.

CHAP. XII.

I BESEECH you therefore, brethren, by the mercies of God, that ye present your bodies^u a living sacrifice, holy, acceptable unto God, *which is* your reasonable service.

2 And be^v not conformed to this world: but be ye transformed by the renewing of your mind, that ye may prove^w what is that good, and acceptable, and perfect, will of God.

3 For I say, through the grace given unto me, to every man that is among you, not to think of *himself* more highly^x than he ought to think; but to think ^{soberly},

according as God hath dealt to every man the measure^a of faith.

4 For as we have many^b members in one body, and all members have not the same office;

5 So we, *being* many, are one body^d in Christ, and every one members one of another.

6 Having then gifts differing^f according to the grace that is given to us, whether prophecy, *let us prophesy* according to the proportion of faith;

7 Or ministry, *let us wait on our ministering*; or he that teacheth, on teaching;

8 Or he that exhorteth, on exhortation: he that *β*giveth, *let him do it γ* with simplicity; he^g that ruleth, with diligence; he that sheweth mercy, with cheerfulness.^h

9 *Let love be without dissimulation.*ⁱ Abhor^m that which is evil; cleave to that which is good.

10 *Be kindly^p affectioned one to another* *ζ* with brotherly love; in honour preferring^r one another;

11 Not slothful in business;^u fervent^v in spirit; serving^w the Lord;

12 Rejoicing^y in hope; patient^z in tribulation; continuing^{aa} instant in prayer;

13 Distributing^c to the necessity of saints; given to hospitality.^d

14 Bless^e them which persecute you: bless, and curse not.

15 Rejoice^f with them that do rejoice, and weep with them that weep.

16 *Be^g of the same mind one toward another.* Mind^h not high things, but *θ* condescend to men of low estate. *Beⁱ not wise in your own conceits.*

17 Recompense^j to no man evil for evil. Provide things^m honest in the sight of all men.

18 If it be possible, as much as lieth in you, live peaceably^p with all men.

19 Dearly beloved, avenge^q not yourselves; but *rather* give place unto wrath: for it is written, Vengeance^r is mine; I will repay, saith the Lord.

20 Therefore if thine^s enemy hunger, feed him; if he thirst, give him drink: for in so doing thou shalt heap coals of fire on his head.

21 *Be^t not overcome of evil, but overcome evil with good.*

CHAP. XIII.

LET every soul be subject^a unto ye higher powers. For there^w is no power but of God: the powers that be are *μ* ordained of God.

2 Whosoever therefore resisteth the power, resisteth the ordinance of God; and they that resist shall receive to themselves damnation.

3 For rulers are not a terror to good works, but to the evil. Wilt thou then not be afraid of the power? do^z that which is good, and thou shalt have praise of the same:

4 For he is the minister of God to thee for good. But if thou do that which is evil, be afraid; for he beareth not ye sword in vain: for he is the minister of God, a revenger to execute wrath upon him that doeth evil.

5 Wherefore^a ye must needs be subject, not only for wrath, but also for conscience sake.

6 For, for this cause pay ye tribute also: for they are God's ministers, attending continually upon this very thing.

7 Render therefore to all^b their dues: tribute to whom tribute is due; custom to whom custom; fear to whom fear; honour to whom honour.

A. D. 60.

a Ep. 4. 7, &c.

b 1 Co. 12. 4, 12.

c Ja. 2. 8.

d Ep. 1. 23.

e Ex. 20. 13, &c.

f 1 Pe. 4. 10, 11.

g Le. 19. 18.

h Mat. 22. 39, 40

β or, impart-

eth.

γ liberally.

h 1 Th. 5. 5, &c.

i Ps. 101. 2, &c.

k 2 Co. 9. 7.

l 1 Pe. 1. 22.

m Ps. 34. 14.

n Ep. 5. 11.

o Ep. 6. 13, &c.

p 1 Pe. 2. 17, &c.

or, decently.

q Phil. 4. 8.

r 1 Pe. 2. 12.

ζ or, in the

love of the

brethren.

τ 1 Pe. 4. 3.

s 1 Pe. 5. 5.

t 1 Co. 6. 9, 10.

u Ac. 20. 34, 35.

v Col. 4. 12.

w He. 12. 28.

x Ga. 3. 27.

y ch. 5. 2, 3.

z Ja. 1. 4.

aa Ga. 5. 16.

b Lu. 18. 1.

c Ps. 41. 1.

He. 13. 16.

d He. 13. 2.

e 1 Pe. 4. 9.

f Mat. 5. 44.

g or, not to

judge his

doubtful

thoughts.

h 1 Co. 12. 26.

i 1 Pe. 3. 8.

j Je. 45. 5.

k or, be con-

tented with

mean things.

l Is. 5. 21.

m Ja. 4. 12.

n Mat. 5. 39.

o 1 Pe. 3. 9.

p 2 Co. 8. 21.

q Is. 40. 29.

r Col. 2. 16.

s Ps. 34. 14.

t He. 12. 14.

u Le. 19. 18.

v or, assured.

w De. 32. 35.

x or, observ-

eth.

y Pr. 25. 21, 22.

z Mat. 5. 44.

aa Pr. 16. 32.

ab 1 Pe. 4. 2.

ac 1 Pe. 2. 13.

ad Da. 2. 21.

ae or, ordered

φ Phil. 2. 9, 11.

af 1 Pe. 2. 14.

ag Is. 45. 23.

ah Ec. 8. 2.

ai common.

aj Mat. 22. 21.

ak according to

charity.

8 Owe no man any thing, but to love one another: for he^e that loveth another hath fulfilled the law.

9 For this, Thou^f shalt not commit adultery, Thou shalt not kill, Thou shalt not steal, Thou shalt not bear false witness, Thou shalt not covet; and if there be any other commandment, it is briefly comprehended in this saying, namely, Thou^g shalt love thy neighbour as thyself.

10 Love worketh no ill to his neighbour: therefore love is the fulfilling of the law.

11 And that, knowing the time, that now it is high time to awake^h out of sleep: for now is our salvation nearer than when we believed.

12 The night is far spent, the day is at hand: let usⁱ therefore cast off the works of darkness, and let us put^o on the armour of light.

13 Let us walk^δ honestly,^q as in the day; not in rioting^r and drunkenness, not in chambering^s and wantonness, not in strife and envying.

14 But put^t ye on the Lord Jesus Christ, and make^u not provision for the flesh, to fulfil the lusts thereof.

CHAP. XIV.

HIM that is weak in the faith receive ye, but *η* not to doubtful disputations.

2 For one believeth that he may eat all things: another, who is weak, eateth herbs.

3 Let not him that eateth despise him that eateth not; and let not him which eateth not judge him that eateth: for God hath received him.

4 Who^a art thou that judgest another man's servant? to his own master he standeth or falleth. Yea, he shall be holden up: for God^b is able to make him stand.

5 One man^c esteemeth one day above another: another esteemeth every day alike. Let every man be fully *κ* persuaded in his own mind.

6 He that *λ* regardeth the day, regardeth it unto the Lord; and he that regardeth not the day, to the Lord he doth not regard it. He that eateth, eateth to the Lord, for he giveth God thanks; and he that eateth not, to the Lord he eateth not, and giveth God thanks.

7 For none^d of us liveth to himself, and no man dieth to himself.

8 For whether we live, we live unto the Lord; and whether we die, we die unto the Lord: whether we live therefore, or die, we are the Lord's.

9 For^e to this end Christ both died, and rose, and revived, that he might be Lord both of the dead and living.

10 But why dost thou judge thy brother? or why dost thou set at nought thy brother? for we shall all stand before the judgment-seat of Christ.

11 For it is written,^f As I live, saith the Lord, every knee shall bow to me, and every tongue shall confess to God.

12 So then every one of us shall give account of himself to God.

13 Let us not therefore judge one another any more: but judge this rather, that no man put a stumbling-block or an occasion to fall in his brother's way.

14 I know, and am persuaded by the Lord Jesus, that there is nothing *υ* unclean of itself: but to him that esteemeth any thing to be *υ* unclean, to him it is unclean.

15 But if thy brother be grieved with thy meat, now walkest thou not *ξ* charitably.

ὡς ο Θεὸς ἡμέρισε! μέτρον πίστεως.

4 Καθάπερ γάρ ἐν ἐνὶ σώματι μέλη πολλὰ ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν·

5 Οὕτως οἱ πολλοὶ ἐν σώμα ἔσμεν ἐν Χριστῷ, ὁ δὲ καθ' εἰς, ἀλλήλων ἡμέλη.

6 Ἐχοντες! δὲ χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διάφορα, εἴτε προφητείαν, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως·

7 Εἴτε διακονίαν, ἐν τῇ διακονίᾳ· εἴτε ὁ διδάσκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ·

8 ἢ Εἴτε! ὁ παρακαλῶν, ἐν τῇ παρακλήσει· ὁ μεταδίδους, ἐν ἀπλότητι· ὁ προϊσταμενος, ἐν σπουδῇ· ὁ ἐλεῶν, ἐν ἰλαρότητι.

9 Ἡ ἀγάπη, ἀνυπόκριτος. Ἀποστνγούντες τὸ πονηρὸν, κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ.

10 Τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι. Τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγουμένοι.

11 Τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί. Τῷ πνεύματι ζέοντες. Τῷ καιρῷ! δουλεύοντες.

12 Τῇ ἐλπίδι χαίροντες. Τῇ θλίψει ὑπομένοντες. Τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντες.

13 Ταῖς ἰσχύαις! τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες. Τὴν φιλοξενίαν διώκοντες.

14 Εὐλογεῖτε τοὺς διώκοντας ὑμᾶς· εὐλογεῖτε, καὶ μὴ καταρᾶσθε.

15 Χαίρειν μετὰ χαιρόντων, καὶ κλαίειν μετὰ κλαίωντων.

16 Τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλήλους φρονούντες. Μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονούντες, ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς συναπαγόμενοι. Μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἑαυτοῖς.

17 Μηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντες. Προνοούμενοι καλὰ ἐν ὧν πᾶσι ἀνθρώπων.

18 Εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες.

19 Μὴ ἐαυτοὺς ἐκδικούντες, ἀγαπητοί! ἀλλὰ δότε τόπον τῇ ὀργῇ· γέγραπται γάρ· Ἐμοὶ ἐκδίκησις· ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει Κύριος.

20 Ἄ! Ἐὰν οὖν πεινᾷ ὁ ἐχθρὸς σου, ψάμιζε αὐτόν· ἂν διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν, ἀνθρακας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

21 Μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ· ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.

Κεφ. ιγ'. XIII.

Ἡ ΠΑΣΑ ψυχὴ! ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω!· Οὐ γάρ ἐστιν ἐξουσία εἰ μὴ ἂν ἀπὸ Θεοῦ· αἱ δὲ οὐσαι β' ἐξουσίαι! ὑπὸ δ' τῆς Θεοῦ τεταγμέναι εἰσιν.

2 Ὡστε ὁ ἀντασσεύμενος τῇ ἐξουσίᾳ, τῇ τοῦ Θεοῦ διαταγῇ ἀνθεστήκεν· οἱ δὲ ἀνθεστηκότες ἑαυτοῖς κρίμα λήφουσιν.

3 Οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶ φόβος ἡ τῶν ἀγαθῶν φόβος, ἀλλὰ τῶν κακῶν. Θέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν ποιεῖ, καὶ ἔχεις ἔπαινον ἐξ αὐτῆς.

4 Θεοῦ γὰρ διάκονος ἐστί· σοι! εἰς τὸ ἀγαθόν. Ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῇς, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκὴ τὴν μάχαιραν φορεῖ. Θεοῦ γὰρ διάκονος ἐστιν, ἐνδικὸς ὁ ἐς ὀργὴν! τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι.

5 Διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι! οὐ μόνον διὰ τὴν ὀργὴν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν.

6 Διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόρους τελεῖτε· λειτουργοὶ γὰρ Θεοῦ εἰσιν, εἰς αὐτὸ τοῦτο προσκαρτεροῦντες.

7 Ἀπόδοτε ὅν! πᾶσι τὰς ὑφειλᾶς! τῷ τὸν

φόρον, τὸν φόρον· τῷ τὸ τέλος, τὸ τέλος· τῷ τὸν φόρον, τὸν φόρον· τῷ τὴν τιμὴν, τὴν τιμὴν.

8 Μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους· ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον, νόμον πεπλήρωκε.

9 Τὸ γάρ· Οὐ μοιχεύσεις· οὐ φονεύσεις· οὐ κλέψεις· ὁ οὐ ψευδομαρτυρήσεις· οὐκ ἐπιθυμήσεις· καὶ εἰ τις ἕτερα ἐντολὴ, ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ ἀνακεφαλαιοῦται, ἐν τῷ Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτόν!

10 Ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα οὖν νόμου ἡ ἀγάπη.

11 Καὶ τοῦτο, εἰδότες! τὸν καιρὸν, ὅτι ὥρα ἡμᾶς ἦδη ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι· νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία, ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν.

12 Ἡ νὺξ προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν. Ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους, καὶ ἐν δυσωμέθῃ τῷ ὅπλῳ τοῦ φωτός·

13 Ὡς ἐν ἡμέρᾳ, εὐσχημόνως περιπατήσωμεν· μὴ κόμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἐριδί καὶ ζήλῳ·

14 Ἀλλ' ἐνδύσασθε τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰς ἐπιθυμίαν!.

Κεφ. ιδ'. XIV.

Τὸν δὲ ἀσθενούντα τῇ πίστει, προσλαμβάνεσθε, ἢ εἰς διακρίσεις ἡ διαλογισμῶν!.

2 Ὅς μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθενῶν λαχάνα· ἐσθίει!

3 Ὁ ἐσθίων, τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενεῖτω· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων, τὸν ἐσθίοντα μὴ κρίνετω. Ὁ Θεὸς γὰρ αὐτὸν προσελάβετο.

4 Σὺ τις εἰ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκῆτην; τῷ ἰδίῳ κυρίῳ στίκει ἢ πίπτει. Σταθῆσεται δὲ ἡ δυνατός γὰρ! ἐστὶν ὁ Θεός! ἀντὶ αὐτόν.

5 Ὅς μὲν κρίνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ὅς δὲ κρίνει πᾶσαν ἡμέραν· ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοὶ πληροφορεῖσθω.

6 Ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν, Κυρίῳ φρονεῖ· καὶ ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν, Κυρίῳ οὐ φρονεῖ! ὁ ἐσθίων, Κυρίῳ ἐσθίει· εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ Θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων, Κυρίῳ οὐκ ἐσθίει, καὶ εὐχαριστεῖ τῷ Θεῷ.

7 Οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῇ, καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀποθνήσκει.

8 Ἐὰν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ Κυρίῳ ζῶμεν· ἂν τε ἀποθνήσκωμεν, τῷ Κυρίῳ ἀποθνήσκωμεν. Ἐὰν τε οὖν ζῶμεν, ἂν τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ Κυρίου ἐσμέν.

9 Εἰς τοῦτο γὰρ Χριστὸς· καὶ! ἀπέθανε· καὶ! ἀνέστη καὶ ἀνέζησεν!· ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ.

10 Σὺ δὲ τί κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ τί ἐξουθενεῖς τὸν ἀδελφόν σου; πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ!

11 Γέγραπται γάρ· Ζῶ ἐγὼ, λέγει Κύριος· ὅτι ἔμοι κάμνει πᾶν ἡνῶν, καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ Θεῷ.

12 Ἀρα οὖν ἕκαστος ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ λόγον δώσει· τῷ Θεῷ!

13 Μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνωμεν· ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλλον, τὸ μὴ τιθεῖν πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ, ἢ σκάνδαλον.

14 Οἶδα καὶ πέπεισμαι ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ, ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι' ἑαυτοῦ!· εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ τι κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν.

15 Εἰ δὲ! διὰ βρῶμα ὁ ἀδελφός σου λυπεῖται, οὐκ ἔτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς. Μὴ τῷ

βρώματα σου ἐκείνον ἀπόλλυε, ὑπὲρ οὗ Χριστὸς ἀπέθανε.

16 Μὴ βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν¹ τὸ ἁγαθόν¹.

17 Οὐ γὰρ ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ βρῶσις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη, καὶ εἰρήνη¹, καὶ χάρις ἐν Πνεύματι ἁγίῳ.

18 Ὁ γὰρ ἐν τοῦτοις δουλεύων τῷ Χριστῷ, εὐάρεστος τῷ Θεῷ, καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώποις.

19 Ἄρα οὖν τὰ τῆς εἰρήνης διώκομεν, καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους.

20 Μὴ ἐνεκεν βρώματος κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ. Πάντα μὲν καθαρὰ ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθionτι.

21 Καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα, μηδὲ πιεῖν οἶνον, μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου προσκόπτει, ἢ ἡ σκανδαλίζεται, ἢ ἁσθενεῖ¹.

22 Σὺ πίστιν ἔχεις; κατὰ¹ σαυτὸν ἔχε ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει.

23 Ὁ δὲ διακρινόμενος, ἐὰν φάγη, κατακρίνεται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως. Πᾶν δὲ ὃ οὐκ ἐκ πίστεως, ἁμαρτία ἐστίν.

Κεφ. ιε'. XV.

ΟΦΕΙΛΟΜΕΝ δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἁσθενήματα τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν, καὶ μὴ ἑαυτοὺς ἄρεσκειν.

2 Ἐκαστος δ' γὰρ¹ ἡμῶν τῷ πλησίον ἄρεσκεῖν εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομὴν.

3 Καὶ γὰρ ὁ Χριστὸς ἑαυτῷ ἤρεσεν, ἀλλὰ, καθὼς γέγραπται¹. Οἱ ὄνειδισμοὶ τῶν ὄνειδιζόντων σε, ἐπέπεσον ἐπ' ἐμέ.

4 Ὅσα γὰρ προεγράφη, εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν¹ προεγράφη¹. ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς¹ παρακλησεως τῶν γραφῶν, τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν.

5 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλησεως ὧν ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις, κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν.

6 Ἴνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἐνὶ στόματι δοξάζητε τὸν Θεὸν καὶ πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

7 Διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς προσελάβετο ἡμᾶς εἰς¹ δόξαν Θεοῦ.

8 Λέγω δὲ¹ ὁ Ἰησοῦς¹ Χριστὸν διάκονον γεγενῆσθαι περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας Θεοῦ, εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων¹.

9 Τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλείους δοξάσαι τὸν Θεόν, καθὼς γέγραπται¹. Διὰ τοῦτο ἐξομολογήσασιν ἐν ἔθνεσι, καὶ τῷ ὀνόματι σου ψαλῶ.

10 Καὶ πάλιν λέγει¹. Εὐφράνητε ἔθνη μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.

11 Καὶ πάλιν¹. Αἰνεῖτε τὸν Κύριον πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἐπαίνεσατε αὐτὸν πάντες οἱ λαοί.

12 Καὶ πάλιν¹ Ἡσαΐας λέγει¹. Ἔσται ἡ ρίζα τοῦ Ἰεσοῦ, καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχων ἐθνῶν, ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιούσιν.

13 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς ἐλπίδος πληρώσει ὑμᾶς πᾶσης χαρὰς καὶ εἰρήνης¹ ἐν τῷ πιστεῦειν¹, εἰς τὸ περισσεύειν ὑμᾶς¹ ἐν¹ τῇ ἐλπίδι, ἐν δυνάμει Πνεύματος ἁγίου.

14 Πέπεισμαι δὲ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν, ὅτι καὶ αὐτοὶ μεστοὶ ἐστε ἀγαθῶν, πεπληρωμένοι πάσης γνώσεως, δυνάμενοι καὶ¹ ἀλλήλους¹ νοουθετεῖν.

15 Τολμηρότερον δὲ ἔγραψα ὑμῖν, ἀδελφοί, ἀπὸ μέρους, ὥς ἐπαναμνησκῶν ὑμᾶς, διὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μου ὑπὸ τοῦ Θεοῦ,

16 Εἰς τὸ εἶναι με λειτουργὸν Ἰησοῦ Χριστοῦ

εἰς τὰ ἔθνη, ἱεουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ, ἵνα γένηται ἡ προσφορά τῶν ἐθνῶν εὐ-
πρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν Πνεύματι ἁγίῳ.

17 Ἔχω οὖν καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τὰ πρὸς Θεόν¹.

18 Οὐ γὰρ τολμήσω λαλεῖν τι ὧν οὐ κατειργάσατο Χριστὸς δι' ἐμοῦ, εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν, λόγῳ καὶ ἔργῳ,

19 Ἐν δυνάμει σημειῶν καὶ τεράτων, ἐν δυνάμει Πνεύματος¹ Θεοῦ¹. ὥστε με ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ καὶ κύκλῳ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πε-
πληρωκέναί τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ.

20 Οὕτω δὲ¹ φιλοτιμούμενον¹ εὐαγγελίζεσθαι, οὐχ ὅπου ἄνωγάσθαι Χριστὸς, ἵνα μὴ ἐπ' ἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ¹.

21 Ἀλλὰ, καθὼς γέγραπται¹. Οἷς οὐκ ἀνηγγέλην περὶ αὐτοῦ, ὄψονται¹ καὶ οἱ οὐκ ἀκηκόασιν, συνήσουσι.

22 Διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ¹ τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς.

23 Νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασι τοῖσι, ἐπιποθίαν δὲ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν,

24 Ὡς ἐὰν πορεύωμαι εἰς τὴν Σπανίαν, δ' ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς¹ ἑλπίξω δ' γὰρ¹ διαπορευόμενος θεάσασθαι ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ὑμῶν προμεφθῆναι ἐκεῖ ἐὰν ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ μέρους ἐμπλησθῶ.

25 Νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλὴμ, δια-
κονῶν τοῖς ἁγίοις.

26 Εὐδόκησαν γὰρ Μακεδονία καὶ Ἀχαΐα κοινωρίαν τινὰ ποιῆσασθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἁγίων τῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ.

27 Ἐυδόκησαν γὰρ, καὶ ὀφείλεται αὐτῶν εἶσιν¹. εἰ γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν ἐκωνώνησαν τὰ ἔθνη, ὀφείλουσι καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐτοῖς.

28 Τοῦτο οὖν ἐπιτελέσας, καὶ σφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τούτου, ἀπελεύσομαι δι' ὑμῶν εἰς τὴν Σπανίαν.

29 Οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς, ἐν πληρώματι¹ εὐλογίας¹ εἰ τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ ἐλεύσομαι.

30 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ Πνεύματος, συναγωνίσασθαι μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν Θεόν¹.

31 Ἴνα ρυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, καὶ ὅτι¹ ἡ¹ διακονία¹ μου ἡ εἰς Ἱερουσαλὴμ εὐπρόσδεκτος γένηται τοῖς ἁγίοις¹.

32 Ἴνα ἐν χαρᾷ¹ ἔλθω¹ πρὸς ὑμᾶς διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ συναναπαύσωμαι ὑμῖν¹.

33 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀ¹ Ἀμήν.

Κεφ. ις'. XVI.

ΣΥΝΙΣΤΗΜΙ δὲ¹ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, οὖσαν διάκονον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Κερχοραῖς¹.

2 Ἴνα αὐτὴν προσδέξησθε ἐν Κυρίῳ ἁξίως τῶν ἁγίων, καὶ παραστήτε αὐτὴ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χρῆξῃ πράγματι¹, καὶ γὰρ δ' αὐτῇ¹ προστάτις πολλῶν ἐγενήθη, καὶ αὐτοῦ ἐμοῦ.

3 Ἀσπάσασθε¹ Πρίσκιλλαν¹ καὶ Ἀκύλαν¹ τὰς συνεργάσας μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ¹.

4 (Οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν¹ οἷς οὐκ ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ, ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν.)

5 Καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν.

Destroy^a not him with thy meat, for whom Christ died.

16 Let not then your good be evil spoken of:

17 For^d the kingdom of God is not meat and drink; but righteousness,^f and peace,^g and joyⁱ in the Holy Ghost.

18 For he that in these things serveth Christ is acceptable to God, and approved of men.

19 Letⁱ us therefore follow after the things which make for peace, and thingsⁿ wherewith one may edify another.

20 For meat destroy not the work of God. All things indeed are pure;^p but it is^q evil for that man who eateth with offence.

21 It is good neither to eat flesh, nor to drink wine, nor any thing whereby thy brother stumbleth, or is offended, or is made weak.

22 Hast thou faith? have it to thyself before God. Happy^r is he that condemneth not himself in that thing which he alloweth.

23 And he that doubteth is damned if he eat, because he eateth not of faith: for whatsoever^v is not of faith is sin.

CHAP. XV.

WE then that are strong ought to^w bear the infirmities of the weak, and not to please ourselves.

2 Let every one of us please his neighbour^y for his good to edification.

3 For even Christ^z pleased not himself; but, as it is written,^a The reproaches of them that reproached thee fell on me.

4 For whatsoever^d things were written aforetime were written for our learning, that we through patience and comfort of the scriptures might have hope.

5 Now the God of patience and consolation grant you to be like-minded^e one toward another, according to Christ Jesus;

6 That ye may with one^f mind and one mouth glorify God, even the Father of our Lord Jesus Christ.

7 Wherefore receive ye one another, as Christ also received^h us, to the glory of God.

8 Now I say that Jesus Christ was a minister of the circumcision for the truth of God, to confirmⁱ the promises made unto the fathers;

9 And that the Gentiles might glorify God for his mercy; as it is written,^o For this cause I will confess to thee among the Gentiles, and sing unto thy name.

10 And again he saith,^q Rejoice, ye Gentiles, with his people.

11 And again,^r Praise the Lord, all ye Gentiles; and laud him, all ye people.

12 And again, Esaias saith,^s There shall be a root^t of Jesse, and he that shall rise to reign over the Gentiles; in him shall the Gentiles trust.

13 Now the God of hope fill you with all^v joy and peace in believing, that ye may abound in hope, through the power of the Holy Ghost.

14 And I myself also am persuaded^x of you, my brethren, that ye also are full of goodness, filled with all knowledge,^y able also to admonish one another.

15 Nevertheless, brethren, I have written the more boldly unto you in some sort, as putting you in mind, because^a of the grace that is given to me of God,

16 That I should be the minister of Jesus Christ to the Gentiles, ministering

A. D. 60.

a 1 Co. 8. 11.

b or, sacrific-

c Is. 66. 20.

d Ac. 20. 32.

e Mat. 6. 33.

f 2 Co. 12. 1.

g &c.

h Phi. 3. 9.

i ch. 5. 1.

j n. 16. 33.

k Phi. 4. 7.

l He. 5. 1.

m ch. 15. 13.

n Ga. 2. 8.

o Ps. 34. 14.

p He. 12. 14.

q Ac. 19. 11.

r 1 Co. 14. 12.

s ch. 1. 14. 16.

t Tit. 1. 15.

u 1 Co. 8. 10. 13.

v 2 Co. 10. 13.

w 16.

x Is. 52. 15.

y 1 Jn. 3. 21.

z or, many

ways, or,

oftentimes.

d or, discern-

eth and

putteth a

difference

between

meats.

u 1 Th. 2. 18.

v He. 11. 6.

w ch. 14. 1.

x Ga. 6. 2.

y Ac. 15. 3.

z Jn. 6. 3.

with you.

y 1 Co. 9. 19.

Phi. 2. 4. 5.

z Ac. 19. 21.

a Jn. 6. 33.

b Ps. 69. 9.

c 2 Co. 8. 1.

9. 2. 12.

d 1 Co. 10. 11.

e Ti. 3. 16. 17.

f 1 Co. 1. 10.

f 1 Co. 9. 11.

n or, after

the exam-

ple of.

g Ac. 4. 24. 32.

h Phi. 4. 17.

i ch. 1. 11. 12.

k Ep. 1. 6.

l Ac. 3. 25. 26.

m Phi. 2. 1.

n Col. 4. 12.

o Ps. 18. 49.

p 2 Th. 3. 2.

q or, are dis-

obedient.

q De. 32. 43.

r Ps. 117. 1.

s Is. 11. 1. 10.

t 1 Co. 14. 33.

u He. 7. 20.

v Re. 5. 5.

w ch. 14. 17.

x Wi. 2. 29.

y He. 6. 9.

z 2 Pe. 1. 12.

y 1 Co. 8. 1, 7.

z Ac. 18. 2, &c.

a Ep. 3. 7, 8.

the gospel of God, that the β offering^b up of the Gentiles might be acceptable, being sanctified^c by the Holy Ghost.

17 I have therefore whereof I may glory^d through Jesus Christ in those things^e which pertain to God.

18 For I will not dare to speak of any of those things which Christ hath not wrought by me, to make^f the Gentiles obedient, by word and deed,

19 Through mighty signs^g and wonders, by the power of the Spirit of God; so that from Jerusalem, and round about unto Illyricum,^h I have fully preached the gospel of Christ.

20 Yea, so have I strived to preach the gospel, not where Christ was named,ⁱ lest I should build upon another man's foundation:

21 But, as it is written,^j To whom he was not spoken of, they shall see; and they that have not heard shall understand.

22 For which cause also I have been γ much hindered^k from coming to you.

23 But now having no more place in these parts, and having a great desire these many years to come unto you;

24 Whensoever I take my journey into Spain, I will come to you: for I trust to see you in my journey, and to be^l brought on my way thitherward by you, if first I be somewhat filled^m with your company.

25 But now I goⁿ unto Jerusalem to minister unto the saints.

26 For it hath pleased them of Macedonia^o and Achaia to make a certain contribution for the poor saints which are at Jerusalem.

27 It hath pleased them, verily; and their debtors they are. For if the Gentiles have been made partakers of their spiritual things, their duty^p is also to minister unto them in carnal things.

28 When, therefore, I have performed this, and have sealed to them this fruit,^q I will come by you into Spain.

29 And I am sure that, when^r I come unto you, I shall come in the fulness of the blessing of the gospel of Christ.

30 Now I beseech you, brethren, for the Lord Jesus Christ's sake, and for the^s love of the Spirit, that ye strive^t together with me in your prayers to God for me;

31 That^u I may be delivered from them that θ do not believe in Judea; and that my service which I have for Jerusalem may be accepted of the saints;

32 That I may come unto you with joy by the will of God, and may with you be refreshed.

33 Now the God of peace^v be with you all. Amen.

CHAP. XVI.

I COMMEND unto you Phoebe our sister, which is a servant of the church which is at Cenchrea;

2 That ye receive^w her in the Lord, as becometh saints, and that ye assist her in whatsoever business she hath need of you: for she hath been a succourer of many, and of myself also.

3 Greet Priscilla^x and Aquila, my helpers in Christ Jesus:

4 Who have for my life laid down their own necks: unto whom not only I give thanks, but also all the churches of the Gentiles.

5 Likewise greet the church that is in

their house.^a Salute my well-beloved Epenetus, who is the first-fruits of Achaia unto Christ.

6 Greet Mary, who bestowed much labour on us.

7 Salute Andronicus and Junia, my kinsmen and my fellow-prisoners, who are of note among the apostles; who also were in Christ^f before me.

8 Greet Amplias, my beloved in the Lord.

9 Salute Urbane, our helper in Christ; and Stachys my beloved.

10 Salute Apelles, approved in Christ. Salute them which are of Aristobulus' *δ household*.

11 Salute Herodion my kinsman. Greet them that be of the *δ household* of Narcissus, which are in the Lord.

12 Salute Tryphena and Tryphosa, who labour in the Lord. Salute the beloved Persis, which laboured much in the Lord.

13 Salute Rufus, chosen^o in the Lord; and his mother and mine.

14 Salute Asyncritus, Phlegon, Hermas, Patrobas, Hermes, and the brethren which are with them.

15 Salute Philologus, and Julia, Ne-reus, and his sister, and Olympas, and all the saints which are with them.

16 Salute one another with an holy kiss.^a The churches of Christ salute you.

17 Now I beseech you, brethren, mark them which cause divisions^u and offences contrary to the doctrine which ye have learned; and avoid them.^v

18 For they that are such serve not our

A. D. 60.

a 1Co. 16. 19.

b Phi. 3. 19.

c Col. 2. 4.

2 Pe. 2. 3.

d ch. 1. 8.

e Mat. 10. 16.

β or, harm-
less.

f Ga. 1. 22.

g ch. 15. 33.

γ or, tread.

h Ge. 3. 15.

i Re. 12. 10.

k 1Co. 16. 23.

&c.

Re. 22. 21.

δ or, friends.

l 1 Co. 1. 14

3 Jn. 1.

m Ac. 19. 22.

n ver. 20.

o Ep. 1. 4.

2 Jn. 1.

p Ep. 3. 20.

Jude 24.

q Ep. 1. 9.

Col. 1. 26, 27.

r Mat. 23. 19.

s 1Co. 16. 20.

1 Pe. 5. 14.

t 1 Ti. 1. 17.

Jude 25.

u 1 Ti. 6. 3. 5.

v Mat. 18. 17.

1 Co. 5. 11.

2 Th. 3. 6, 14.

Lord Jesus Christ, but their own belly; ^δ and by good words^o and fair speeches deceive the hearts of the simple.

19 For your obedience is come abroad^a unto all *men*. I am glad therefore on your behalf; but yet I would have you wise^e unto that which is good, and *β* simple concerning evil.

20 And the God^ε of peace shall *γ*bruise^a Satan under your feet shortly.ⁱ The grace^ε of our Lord Jesus Christ *be* with you. Amen.

21 Timotheus my work-fellow, and Lucius, and Jason, and Sosipater, my kinsmen, salute you.

22 I Tertius, who wrote *this* epistle, salute you in the Lord.

23 Gaius^t mine host, and of the whole church, saluteth you. Erastus^m the chamberlain of the city saluteth you, and Quartus a brother.

24 The graceⁿ of our Lord Jesus Christ *be* with you all. Amen.

25 Now to^p him that is of power to establish you according to my gospel, and the preaching of Jesus Christ, according to the revelation^q of the mystery, which was kept secret since the world began,

26 But now is made manifest, and by the scriptures of the prophets, according to the commandment of the everlasting God, made known to all nations^r for the obedience of faith;

27 To God^t only wise, *be* glory, through Jesus Christ, for ever. Amen.

Written to the Romans from Corinthus, and sent by Phebe, servant of the church at Cenchrea.

Ἀσπάσασθε Ἐπαίνετον τὸν ἀγαπητὸν μου, ὅς ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας¹ εἰς Χριστόν.

6 Ἀσπάσασθε Μαριάμ, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν² εἰς ἡμᾶς³.

7 Ἀσπάσασθε Ἀνδρόνικον καὶ Ἰουνίαν τοὺς συγγενεῖς μου, καὶ συναιχμαλώτους μου⁴ οἵτινές εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖς ἀποστόλοις, ⁵οἵ καὶ πρὸ ἡμοῦ⁶ γεγόνασιν ἐν Χριστῷ.

8 Ἀσπάσασθε Ἀμπλίαν τὸν ἀγαπητὸν μου ἐν Κυρίῳ.

9 Ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν Χριστῷ, καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπητὸν μου.

10 Ἀσπάσασθε Ἀπελλῆν τὸν δόκιμον ἐν Χριστῷ. Ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου.

11 Ἀσπάσασθε Ἡρωδίωνα τὸν συγγενῆ μου.

Ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου, τοὺς ὄντας ἐν Κυρίῳ.

12 Ἀσπάσασθε Τρύφαιναν καὶ Τρυφῶσαν τὰς κοπιώσας ἐν Κυρίῳ. Ἀσπάσασθε Περσίδα τὴν ἀγαπητὴν, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν ἐν Κυρίῳ.

13 Ἀσπάσασθε Ροῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν Κυρίῳ, καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἡμοῦ.

14 Ἀσπάσασθε Ἀσύγκριτον, Φλέγοντα, Ἑρμᾶν, Πατρόβαν, Ἑρμῆν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφούς.

15 Ἀσπάσασθε Φιλόλογον καὶ Ἰουλίαν, Νηρέα καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ Ὀλυμπᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας ἁγίους.

16 Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ.

¹⁷ Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τοῦ Χριστοῦ.

17 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ¹⁸σκοπεῖν τοὺς τὰς διχοστασίας καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ ἡμῶν διδασκῶν ἡν ὑμεῖς ἐμάθετε, ¹⁹ποιούντας

καὶ ἐκκλίνετε ἀπ' αὐτῶν.

18 Οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ Κυρίῳ ²⁰ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν, ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ²¹ καὶ διὰ τῆς χρηστολογίας ²²καὶ εὐλογίας²³ ἐξαπατῶσι τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων.

19 Ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰς πάντας ἀφίκετο. Χαίρω οὖν ²⁴τὸ ἔφ' ὑμῖν²⁵ θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς ²⁶μεν²⁷ εἶναι εἰς τὸ ἀγαθόν, ἀκραιούς δὲ εἰς τὸ κακόν.

20 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίψει τὸν Σατανᾶν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν ἐν τάχει. ²¹Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν²².

21 Ἀσπάζονται ὑμᾶς Τιμόθεος ὁ συνεργός μου, καὶ Λούκιος καὶ Ἰάσων καὶ Σωσίπατρος, οἱ συγγενεῖς μου²³.

22 Ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἐγὼ Τέρτιος ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν ἐν Κυρίῳ.

23 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Γάιος ὁ ξένος μου καὶ τῆς ἐκκλησίας ὅλης. Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἐραστος ὁ οἰκονόμος τῆς πόλεως, καὶ Κούαρτος ὁ ἀδελφός.

24 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν²⁵. ²⁶Ἀμήν.²⁷

25 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίξει κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνους αἰώνιους σεσιγημένου²⁸.

26 Φανερωθέντος δὲ νῦν διὰ ²⁷τε²⁸ γραφῶν προφητικῶν κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου Θεοῦ, εἰς ὑπακοὴν πίστεως, εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος²⁹.

27 Μόνῳ σοφῷ Θεῷ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ²⁸ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.²⁹

Η ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ.

Κεφ. α'. Ι.

ΠΑΥΛΟΣ ἀκλητός¹ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ σωσθένης ὁ ἀδελφός,
 2 Τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ τῇ οὐσῇ ἐν Κορίνθῳ, ἡγιασμένοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κλητοὶ ἁγίοις, συν πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐν παντί τόπῳ, αὐτῶν τε καὶ ἡμῶν.

3 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

4 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ με πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἐπὶ τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

5 Ὅτι ἐν παντὶ ἐπλουτίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν παντί λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει.

6 Καθὼς τὸ "μαρτύριον" τοῦ Χριστοῦ ἐβεβαίωθ' ἐν ὑμῖν.

7 Ὡστε ὑμᾶς μὴ ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι, ἀπεκδεχομένους τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

8 Ὅς ἔβεβαίωσε ὑμᾶς ἕως τέλους ἀνεγκλήτους, ἐν τῇ "ἡμέρᾳ" τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

9 Πιστός ὁ Θεός, δι' ἧς ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

10 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες, καὶ μὴ ᾗ ἐν ὑμῖν σχίσματα, ἥτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοί, καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ.

11 Ἐδολώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ τῶν Χλόης, ὅτι ἐριδες ἐν ὑμῖν εἰσι.

12 Δέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκαστος ὑμῶν λέγει· Ἐγὼ μὲν εἰμι Παύλου, ἐγὼ δὲ Ἀπολλῶ, ἐγὼ δὲ Κηφᾶ, ἐγὼ δὲ "Χριστοῦ".

13 Μερίσται οὖν "Χριστός"; μὴ Παῦλος ἑσταυρώθη ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε;

14 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ ὅτι ἔδενά ὑμῶν ἐβάπτισα, εἰ μὴ Κρίσπον καὶ Γάϊον.

15 Ἰνα μὴ τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐβάπτισα.

16 "Ἐβάπτισα" δὲ καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἰ τίνα ἄλλον ἐβάπτισα.

17 Οὐ γὰρ ἀπέστείλε με Χριστὸς βαπτίζειν, ἀλλ' εὐαγγελίζεσθαι· οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενώθῃ ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ.

18 Ὁ λόγος γὰρ ὁ τῷ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολυμένοις μαρὰ ἐστὶ, τοῖς δὲ σωζομένοις ἡμῖν δυνάμις Θεοῦ ἐστὶ.

19 Γέγραπται γάρ· Ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν συνέσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω.

20 Πού σοφός; πού γραμματεὺς; πού συζητήτης τοῦ αἰῶνος τούτου; Οὐχὶ ἐμώρανε ὁ Θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου τούτου;

21 Ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς σοφίας τὸν Θεόν, εὐδόκησεν ὁ Θεὸς διὰ τῆς μαρίας τῷ κηρύγματι σωθᾶν τοὺς πιστεύοντας.

117

22 Ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι "σημεῖον" αἰτοῦσι, καὶ Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν.

23 Ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν ἑσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, "Ἕλλησι" δὲ μαρίαν.

24 Αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησι Χριστὸν Θεοῦ δύνανιν καὶ Θεοῦ σοφίαν.

25 Ὅτι τὸ μαρὸν τοῦ Θεοῦ, σφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστὶ· καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ Θεοῦ, ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων ἐστὶ.

26 Βλέπετε "γάρ" τὴν κλησιν ὑμῶν, ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί, οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς.

27 Ἀλλὰ τὰ μαρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεός, ἵνα τοὺς σοφοὺς καταισχύνῃ καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεός, ἵνα καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά.

28 Καὶ τὰ ἀγενή τοῦ κόσμου, καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ Θεός, καὶ τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ.

29 Ὅπως μὴ καυχῶνται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ.

30 Ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅς ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμός καὶ ἀπολύτρωσις.

31 Ἰνα, καθὼς γέγραπται· Ὁ καυχώμενος, ἐν Κυρίῳ καυχάσθω.

Κεφ. β'. ΙΙ.

ΚΑΙ ΓΩ ἔλθων πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθ' ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίας, καταγγέλλων ὑμῖν τὸ "μαρτύριον" τοῦ Θεοῦ.

2 Οὐ γὰρ ἔκρινα "τοῦ εἰδέναι τι" ἐν ὑμῖν, εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ τοῦτον ἑσταυρωμένον.

3 Καὶ ἐγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ πολλῷ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς.

4 Καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμά μου οὐκ ἂν πειθοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν "ἀποδείξει" Πνεύματος καὶ δυνάμεως.

5 Ἰνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾗ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐν δυνάμει Θεοῦ.

6 Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις· σοφίαν δὲ οὐ τῷ αἰῶνος τούτου, οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τὴν καταργουμένην.

7 Ἀλλὰ λαλοῦμεν σοφίαν Θεοῦ ἐν μυστηρίῳ, τὴν ἀποκεκρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ Θεός πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν.

8 Ἦν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν· εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν Κύριον τῆς δόξης ἑσταύρωσαν.

9 Ἀλλὰ καθὼς γέγραπται· Ἄ ὀφθαλμοὶ οὐκ εἶδε, καὶ οὐς οὐκ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἃ ἠτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.

10 Ἡμῖν δὲ ὁ Θεός ἀπεκάλυψε διὰ τοῦ Πνεύματος αὐτοῦ. Τὸ γὰρ Πνεῦμα πάντα ἐρευνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ Θεοῦ.

11 Τίς γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν

The First Epistle of PAUL the Apostle to the CORINTHIANS.

CHAP. I.

PAUL, called ^a to be an apostle of Jesus Christ through the will of God, and Sosthenes ^c our brother,

2 Unto the church of God which is at Corinth, ^e to them ^f that are sanctified ^g in Christ Jesus, called ^h to be saints, with all that in every place call ⁱ upon the name of Jesus Christ our Lord, both their's and our's:

3 Grace ^l be unto you, and peace, from God our Father, and from the Lord Jesus Christ.

4 I thank ^m my God always on your behalf, for the grace of God which is given you by Jesus Christ;

5 That in every thing ye are enriched by him, in all utterance, ^p and in all knowledge;

6 Even as the testimony of Christ was confirmed in you:

7 So that ye come behind in no gift; waiting ^q for the β coming of our Lord Jesus Christ:

8 Who shall also confirm ^r you unto the end, that ye may be blameless in the day of our Lord Jesus Christ.

9 God is faithful, by whom ye were called unto the fellowship ^s of his Son Jesus Christ our Lord.

10 Now I beseech you, brethren, by the name of our Lord Jesus Christ, that ye ^t all speak the same thing, and that there be no γ divisions among you; but that ye be perfectly joined together in the same mind, and in the same judgment.

11 For it hath been declared unto me of you, my brethren, by them which are of the house of Chloe, that there are contentions among you.

12 Now this I say, that every one of you saith, I am of Paul; and I of Apollos; ^u and I of Cephas; ^v and I of Christ.

13 Is Christ divided? was Paul crucified for you? or were ye baptized in the name of Paul?

14 I thank God that I baptized none of you but Crispus ^w and Gaius; ^x

15 Lest any should say that I had baptized in mine own name.

16 And I baptized also the household of Stephanas; ^y besides, I know not whether I baptized any other.

17 For Christ sent me not to baptize, but to preach the gospel: not with wisdom ^z of η words, lest the cross of Christ should be made of none effect.

18 For the preaching of the cross is to them ^a that perish foolishness; but unto us which are saved it is the power ^b of God. 19 For it is written, ^c I will destroy the wisdom of the wise, and will bring to nothing the understanding of the prudent.

20 Where ^d is the wise? where is the scribe? where is the disputer of this world? hath not God made foolish ^e the wisdom of this world?

21 For after ^f that in the wisdom of God, the world by wisdom knew not God, it pleased God by the foolishness of preaching to save them that believe.

A. D. 59.

a Ro. 1. 1.

b Mat. 12. 38,

&c.

c Ac. 18. 17.

d Is. 8. 14.

1 Pe. 2. 8.

e Ac. 18. 1, &c.

f Jude 1.

g Jno. 17. 19.

h 2 Ti. 1. 9.

1 Pe. 1. 15.

i 2 Ti. 2. 22.

k ver. 18.

l 1 Pe. 1. 2.

m Ro. 1. 8.

n Zep. 3. 12.

Jno. 7. 48.

o Ps. 8. 2.

Mat. 11. 25.

p 2 Co. 8. 7.

q Tit. 2. 13.

2 Pe. 3. 12.

β revelation.

r 1 Th. 3. 13.

5. 23. 24.

s Ro. 3. 27.

t 2 Co. 5. 17.

Ep. 1. 3, 10.

u 1 Jno. 1. 3.

v Ep. 1. 17.

Col. 2. 3.

w Is. 45. 24.

Je. 23. 5, 6.

Ro. 4. 23.

x Jno. 17. 19.

y Ep. 1. 7.

z 2 Co. 13. 11.

1 Pe. 3. 8.

a Je. 9. 23, 24.

γ schisms.

b ver. 4, 13.

c Ga. 6. 14.

d Ac. 19. 1.

e Jno. 1. 42.

δ or, persuasive.

f 2 Pe. 1. 16.

g 1 Th. 1. 5.

h Ac. 18. 8.

i Ro. 16. 23.

3 Jno. 1, &c.

k or, be.

h ch. 16. 15, 17.

l Phi. 3. 15.

m Ps. 33. 10.

n ch. 2. 14, 13.

o Ep. 3. 5, 9.

η or, speech.

p 2 Co. 2. 15.

q Ro. 1. 16.

r Lu. 23. 34.

s Is. 29. 14.

Je. 8. 9.

t Is. 64. 4.

u Is. 33. 18.

v Is. 44. 25.

w Jno. 16. 13.

x Lu. 10. 21.

Ro. 1. 20, 23.

g Ro. 11. 33.

z Pr. 14. 10.

22 For the Jews require a sign, ^b and the Greeks seek after wisdom:

23 But we preach Christ crucified, unto the Jews a stumbling-block, ^d and unto the Greeks foolishness;

24 But unto them which are called, both Jews and Greeks, Christ the power ^k of God, and the wisdom of God.

25 Because the foolishness of God is wiser than men; and the weakness of God is stronger than men.

26 For ye see your calling, brethren, how that not many ⁿ wise men after the flesh, not many mighty, not many noble, are called:

27 But God ^o hath chosen the foolish things of the world, to confound the wise; and God hath chosen the weak things of the world, to confound the things which are mighty;

28 And base things of the world, and things which are despised, hath God chosen, ^p yea, and things which are not, to bring to nought things that are;

29 That no flesh ^q should glory in his presence.

30 But of him are ye in Christ Jesus, who of God is made unto us wisdom, ^r and righteousness, ^s and sanctification, ^t and redemption:

31 That, according as it is written, He ^u that glorieth, let him glory in the Lord.

CHAP. II.

AND I, brethren, when I came to you, came not ^b with excellency of speech or of wisdom, declaring unto you the testimony of God.

2 For I determined not to know any thing among you, save Jesus Christ, ^c and him crucified.

3 And I was with you in weakness, and in fear, and in much trembling.

4 And my speech and my preaching was not with δ enticing words of man's ^f wisdom, but in demonstration ^g of the Spirit and of power:

5 That your faith should not ζ stand in the wisdom of men, but in the power of God.

6 Howbeit we speak wisdom among them ^h that are perfect: yet not the wisdom of this world, nor of the princes of this world, that come to nought: ^m

7 But we speak the wisdom of God in a mystery, ⁱ even the hidden ^o wisdom, which God ordained before the world unto our glory:

8 Which none of the princes of this world knew: for had ^r they known ^{it}, they would not have crucified the Lord of glory.

9 But, as it is written, Eye ^t hath not seen, nor ear heard, neither have entered into the heart of man, the things which God hath prepared for them that love him.

10 But God ^u hath revealed ^{them} unto us by his Spirit: for the Spirit searcheth all things, yea, the deep ^v things of God.

11 For what man ^w knoweth the things of a man, save the spirit of man which is in

him? even so^a the things of God knoweth no man, but the Spirit of God.

12 Now we have received, not^c the spirit of the world, but the spirit which is of God; that we^e might know the things that are freely given to us of God.

13 Which things also we speak, not^f in the words which man's wisdom teacheth, but which the Holy Ghost teacheth; comparing spiritual things with spiritual.

14 But the natural man receiveth^h not the things of ye Spirit of God: for they are foolishness unto him: neither can he knowⁱ them, because they are spiritually discerned.

15 But he^j that is spiritual β judgeth all things, yet he himself is γ judged of no man.

16 For who^m hath known the mind of the Lord, that he ζ may instruct him? But we haveⁿ the mind of Christ.

CHAP. III.

AND I, brethren, could not speak unto you as^p unto spiritual, but as unto carnal, even as unto babes^r in Christ.

2 I have fed you with milk, and not with meat: for hitherto^t ye were not able to bear^u it, neither yet now are ye able.

3 For ye are yet carnal: for whereas^u there is among you envying, and strife, and divisions, are ye not carnal, and walk θ as men?

4 For while one saith, I v am of Paul; and another, I am of Apollos; are ye not carnal?

5 Who then is Paul, and who is Apollos, but ministers by whom ye believed, even* as the Lord gave to every man?

6 I have planted, Apollos watered; but God^z gave the increase.

7 So then neither^a is he that planteth any thing, neither he that watereth; but God that giveth the increase.

8 Now he that planteth & he that watereth are one: and every man* shall receive his own reward according to his own labour.

9 For we are labourers together^d with God: ye are God's μ husbandry, ye are God's building.^f

10 According^g to the grace of God which is given unto me, as a wise master-builder, I have laid the foundation, and another buildeth thereon. But let every man take heed how he buildeth thereupon.

11 For other foundation can no man lay than that is laid, i which is Jesus Christ.

12 Now if any man build upon this foundation gold, silver, precious stones, wood, hay, stubble;

13 Every man's work shall be made manifest: for the day shall declare it, because it ζ shall be revealed by fire; and the fire^j shall try every man's work of what sort it is.

14 If any man's work abide which he hath built thereupon, he shall receive a reward.

15 If any man's work shall be burned, he shall suffer loss: but he himself shall be saved; yet so^k as by fire.

16 Know ye not that ye^p are the temple of God, and that the Spirit of God dwelleth in you?

17 If any man π defile the temple of God, him shall God destroy; for the temple of God is holy, which temple ye are.

18 Let no man deceive himself. If^q any man among you seemeth to be wise in this world, let him become a fool, that he may be wise.

19 For the wisdom of this world is foolishness with God: for it is written, He* taketh the wise in their own craftiness.

A. D. 59.

a Ro. 11. 33, 34.

b Ps. 94. 11.

c Ro. 8. 15.

d Je. 9. 23, 24.

e 1 Jno. 5. 20.

f ch. 1. 17.

g Ro. 14. 8.

h Mat. 13. 11,

&c.

Ro. 8. 5, 7.

i 2 Co. 6. 4.

k Lu. 12. 42.

Tit. 1. 7.

l Pe. 4. 10.

l Pe. 28. 5.

β discerneth.

γ discerned.

m Is. 40. 13.

Je. 23. 18.

δ day.

r shall.

n Jno. 17. 8.

o Ps. 143. 2.

p ch. 2. 14, 15.

q Mat. 7. 1.

r He. 5. 12, 13.

l Pe. 2. 2.

s Ro. 2. 16.

Re. 20. 12.

t Jno. 16. 12.

u Ja. 3. 16.

γ or, factions.

g according to man.

v ch. 1. 12.

a Ro. 12. 3, 6.

l Pe. 4. 11.

κ distinguisheth thee.

y Ja. 1. 17.

z ch. 15. 10.

a Jno. 15. 5.

2 Co. 12. 9, 11.

b Re. 3. 17.

c Ps. 62. 12.

Re. 22. 12.

d 2 Co. 6. 1.

λ or, the last apostles.

μ or, tillage.

e He. 10. 33.

v theatre.

f He. 3. 6.

l Pe. 2. 5.

g Ro. 12. 3.

h Ro. 8. 35.

i Is. 28. 16.

Mat. 16. 18.

Ep. 2. 20.

2 Ti. 2. 19.

j Ac. 20. 34.

k Mat. 5. 44.

Ac. 7. 60.

ε is.

l Zec. 13. 9.

l Pe. 1. 7.

4. 12.

m La. 3. 45.

n 1 Th. 2. 11.

o Zec. 3. 2.

Jude 23.

p 2 Co. 6. 16.

π or, destroy.

q Fr. 26. 12.

r Ja. 4. 15.

s Job 5. 13.

20 And again, The Lord^b knoweth the thoughts of the wise, that they are vain.

21 Therefore let^d no man glory in men: for all things are your's;

22 Whether Paul, or Apollos, or Cephas, or the world, or life, or death, or things present, or things to come; all are your's,

23 And ye^e are Christ's; and Christ is God's.

CHAP. IV.

LET a man so account of us, as of the ministersⁱ of Christ, and stewards of the mysteries of God.

2 Moreover, it is required in stewards,^k that a man be found faithful.

3 But with me it is a very small thing that I should be judged of you, or of man's δ judgment; yea, I judge not mine own self.

4 For I know nothing by myself; yet^o am I not hereby justified: but he that judgeth me is the Lord.

5 Therefore judge^r nothing before the time, until the Lord come, who^a both will bring to light the hidden things of darkness, and will make manifest the counsels of the hearts: and then shall every man have praise of God.

6 And these things, brethren, I have in a figure transferred to myself and to Apollos for your sakes; that ye might learn in us not to think of men above that which is written, that no one of you be puffed up for one against another.

7 For who κ maketh thee to differ from another? and what^r hast thou that thou didst not receive? Now if thou didst receive it, why dost thou glory, as if thou hadst not received it?

8 Now ye are full, now ye are rich,^b ye have reigned as kings without us: and I would to God ye did reign, that we also might reign with you.

9 For I think that God hath set forth us the λ apostles last, as it were appointed to death: for we* are made a ν spectacle unto the world, and to angels, and to men.

10 We are fools for Christ's sake, but ye are wise in Christ; we are weak, but ye are strong; ye are honourable, but we are despised.

11 Even unto this present hour we both hunger, and thirst, and are naked,^k and are buffeted, and have no certain dwelling-place;

12 And labour, j working with our own hands: being reviled,^k we bless; being persecuted, we suffer it:

13 Being defamed, we intreat: we are made as the filth of the earth, and are the off-scouring^m of all things unto this day.

14 I write not these things to shame you, but as my beloved sonsⁿ I warn you.

15 For though ye have ten thousand instructors in Christ, yet have ye not many fathers: for in Christ Jesus I have begotten you through the gospel.

16 Wherefore, I beseech you, be ye followers of me.

17 For this cause have I sent unto you Timotheus, who is my beloved son, and faithful in the Lord, who shall bring you into remembrance of my ways which be in Christ, as I teach everywhere in every church.

18 Now some are puffed up, as though I would not come to you.

19 But I will come to you shortly, if^r the Lord will; and will know, not ye speech of

αὐτῶ; οὕτω καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ οὐδεὶς ὁῖδεν¹, ὁρασσομένους τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν.

12 Ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν.

13 Ἀ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν ἡ διδακτοῖς! Πνεύματος ἁγίου¹, πνευματικοῖς πνευματικὰ συγγινώσκοντες.

14 Ψυχικός δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστι, καὶ οὐ δύναται γινῶναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται.

15 Ὁ δὲ πνευματικός ἀνακρίνει¹ μὲν¹ ἅ πῖντα¹, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται.

16 Τίς γὰρ ἔγνω νοῦν Κυρίου, ὃς συμβιβάζει αὐτόν; Ἡμεῖς δὲ νοῦν Ἐκείνου¹ ἔχομεν.

Κεφ. γ'. ΙΙΙ.

ἌΚΑΙ ἔγω¹, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην λαλῆσαι ὑμῖν ὡς πνευματικοῖς, ἀλλ' ὡς ἁ σαρκικοῖς¹, ὡς νηπίοις ἐν Χριστῷ¹.

2 Γάλα ὑμᾶς ἐπότισα, ὅ καὶ¹ οὐ βρῶμα οὐπω γὰρ ἠδύνασθε, ἀλλ' ὅτι¹ ἐτι νῦν δύνασθε.

3 Ἐτι γὰρ ἁ σαρκικοῖ¹ ἐστε. Ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἔρις καὶ διχωσασίαι, οὐχὶ σαρκικοί ἐστε, κ' κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε;

4 Ὅταν γὰρ λέγῃ τις Ἐγὼ μὲν εἰμι Παύλου¹ ἑτέρος δὲ Ἐγὼ Ἀπολλῶ¹· ἔχι ἁ σαρκικοί¹ ἐστε;

5 Τίς νοῦν ἐστὶ Παύλου, τίς δὲ Ἀπολλῶ¹; δ' ἀλλ' ἡ¹ διάκονοι δι' ὧν ἐπιστεύσατε, ἡ καὶ¹ ἐκάστω ὡς ὁ Κύριος ἔδωκεν;

6 Ἐγὼ¹ ἐφύτευσα, Ἀπολλῶς ἐπότισεν, ἀλλ' ὁ Θεὸς ἡξάνεν.

7 Ὅστε οὐτε ὁ φυτεύων ἐστὶ τι, οὐτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐξάνων Θεός.

8 Ὁ φυτεύων δὲ κ' ὁ ποτιζὼν ἐν εἰσιν¹ ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον.

9 Θεοῦ γὰρ ἐσμεν συνεργοί· Θεοῦ γεώργιον, Θεοῦ οἰκοδομὴ ἐστε.

10 Κατὰ τὴν ἄρτιν τοῦ Θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι, ὡς σοφὸς ἀρχιτέκτων θεμέλιον τέθεικα, ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ· ἕκαστος δὲ βλεπέτω πῶς ἐποικοδομεῖ.

11 Θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται θῆναι παρὰ τὸν κεῖμενον, ὅς ἐστιν Ἰησοῦς ὁ¹ Χριστός.

12 Εἰ δὲ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον αὐτοῦ¹, χρυσόν, ἄργυρον, λίθους τιμίους,

ξύλα, χόρτον, καλάνην.

13 Ἐκάστου τὸ ἔργον φανερόν γενήσεται ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει· ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται· καὶ ἐκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστι, τὸ πῦρ δοκιμάσει.

14 Εἴ τις τὸ ἔργον αὐτοῦ¹ μένει¹ ὁ ἐποικοδομήσας, μισθὸν λήψεται.

15 Εἴ τις τὸ ἔργον κατακαίηται, ζημιώθησεται· αὐτὸς δὲ σωθήσεται, οὕτως δὲ ὡς διὰ πυρός.

16 Οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸς Θεοῦ ἐστε, καὶ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν;

17 Εἰ τις τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ φθειρεῖ, φθереῖ¹ τοῦτον¹ ὁ Θεός· ὁ γὰρ ναὸς τοῦ Θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οὐτίνες ἐστε ὑμεῖς.

18 Μηδεὶς ἐαυτὸν ἐξαπατάτω¹· εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ὑμῖν¹ ἐν τῷ αἰῶνι¹ τούτῳ, μωρός¹ γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός.

19 Ἡ γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου, μωρία παρὰ τῷ Θεῷ ἐστὶ. Γέγραπται γάρ· Ὁ

ὁρασσομένους τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν.

20 Καὶ πάλιν¹ Κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν σοφῶν, ὅτι εἰσι μάταιοι.

21 Ὅστε μηδεὶς καυχάσθω ἐν ἀνθρώποις. Πάντα γὰρ ὑμῶν ἐστιν.

22 Εἴτε Παῦλος, εἴτε Ἀπολλῶς, εἴτε Κηφᾶς, εἴτε κόσμος, εἴτε ζωὴ, εἴτε θάνατος, εἴτε ἐνεστώτα, εἴτε μέλλοντα· πάντα ὑμῶν ἐστίν¹.

23 Ὑμεῖς δὲ, Χριστοῦ¹ Χριστὸς δὲ, Θεοῦ.

Κεφ. δ'. ΙV.

ΟΥΤΩΣ ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος, ὡς ὑπερέτας Χριστοῦ, κ' οἰκονόμους μυστηρίων Θεοῦ.

2 Ὁ δὲ¹ λοιπὸν, ἡ ζητεῖται¹ ἐν τοῖς οἰκονόμοις, ἡ πιστὸς τις εὐρεθῇ.

3 Ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλαχιστόν ἐστιν ἵνα ὑφ' ὑμῶν ἀνακρίθω, ἡ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ' ἐδὲ ἔμαυτον ἀνακρίνω.

4 Οὐδὲν γὰρ ἔμαυτῷ σύννοιδά· ἀλλ' οὐκ ἐν τούτῳ δεδικαίωμα¹· ὁ δὲ ἀνακρίνων με, Κύριός ἐστιν.

5 Ὅστε μὴ πρό καιροῦ τὴ κρίνετε, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ Κύριος· ὃς καὶ φωτίσει τὰ κρυπτά τῶν σκότους, καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν· καὶ τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἐκάστῳ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ.

6 Ταῦτα δὲ, ἀδελφοί, μετεσχημάτισα εἰς ἔμαυτον καὶ Ἀπολλῶ, δι' ὑμᾶς¹ ἵνα ἐν ἡμῖν μάθῃτε· τὸ μὴ ὑπὲρ ὁ γέγραπται φρονεῖν, ἵνα μὴ εἰς¹ ὑπὲρ τοῦ ἐνὸς φουσιούσθε κατὰ τοῦ τέτρου.

7 Τίς γὰρ σε διακρίνει; τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβών;

8 Ἡδὲ κεκορεσμένοι ἐστέ, ἡδὲ ἐπλουτήσατε, χωρὶς ἡμῶν ἐβασιλεύσατε· καὶ ὀφελόν γε ἐβασιλεύσατε¹ ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συμβασιλεύσωμεν.

9 Δοκῶ γὰρ ὅτι¹ ὁ Θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους ἐσχάτους ἀπέδειξεν ὡς ἐπιθανατίους, ὅτι θεάτρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις κ' ἀνθρώποις.

10 Ἡμεῖς μωροὶ διὰ Χριστόν, ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ¹· ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί· ὑμεῖς ἐνδοξοί, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι.

11 Ἀχρὶ τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πεινώμεν, καὶ διψῶμεν, καὶ γυμνητεύομεν, κ' κολαφίζόμεθα, καὶ ἄστατοῦμεν.

12 Καὶ κοπιῶμεν, ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσὶ· λοιδορούμενοι, εὐλογοῦμεν¹ διωκόμενοι, ἀνεχόμεθα.

13 Ὡς Βλασφημοῦμεν¹, παρακαλοῦμεν¹ ὡς περικαθάματα¹ τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν, πάντων περίψημα ὡς ἄρτι.

14 Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα μου ἀγαπητὰ¹ νουθετῶ¹.

15 Ἐὰν γὰρ μυρίου παιδαγωγούς ἔχητε ἐν Χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας¹· ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα.

16 Παρακαλῶ ἡν ὑμᾶς, μιμηταὶ μὲ γίνεσθε¹.

17 Διὰ τοῦτο ἐπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον, ὅς ἐστι τέκνον μου ἀγαπητόν καὶ πιστόν ἐν Κυρίῳ, ὃ ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς ὁδοῦς μου τὰς ἐν Χριστῷ, καθὼς πανταχῇ ἐν πάσῃ ἐκκλησίᾳ διδάσκω.

18 Ὡς μὴ ἐρχομένου δὲ μου πρὸς ὑμᾶς, ἐφυσίωθήσονται τινες.

19 Ἐλεύσονται δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς, εἰν ὃ Κύριος θελήσῃ, καὶ γνώσονται οὐ τὸν λόγον

^π τῶν πεφυσιωμένων¹, ἀλλὰ τὴν δύναμιν.

²⁰ Οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία τῆς Θεοῦ, ἀλλ' ἐν δυνάμει.

²¹ Τί θέλετε; ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ, πνεύματί τε πραότητος;

Κεφ. ε'. V.

ΟΛΩΣ ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορνεία ἥτις οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσι ^δ ὀνομάζεται¹, ὥστε γυναῖκά τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν.

² Καὶ ὑμεῖς πεφυσιωμένοι ἐστέ, καὶ οὐχὶ μάλλον ἐπενθήσατε, ἵνα ^α ἐξαρθῇ² ἐκ μέσου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο ^π ποιήσας³;

³ Εγὼ μὲν γὰρ ^{ὡς} ἀπὸ τῶν σώματι, παρὼν δὲ τῷ πνεύματι, ἵνα κέκρικα ὡς παρὼν, τὸν οὕτω τοῦτο κατεργασάμενον,

⁴ Ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, συναχθέντων ὑμῶν ^κ τοῦ ἑμοῦ πνεύματος, σὺν τῇ δυνάμει τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,

⁵ Παραδόνται τὸν τοιοῦτον τῷ Σατανᾷ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκὸς, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

⁶ Οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν. Οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ^ζ ζυμοῖ⁴;

⁷ Ἐκκαθάρατε ^δ οὖν⁵ τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ᾗτε νέον φύραμα, καθὼς ἐστε ^α ἄζυμοι⁶· καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν ^ε ὑπὲρ ἡμῶν⁷ ἐτίθη, Χριστός.

⁸ Ὡστε ἐορτάζωμεν, μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ, μὴδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ ^π πονηρίας⁸, ἀλλ' ἐν ^α ἀζύμοις εὐαγγελικαῖς καὶ ἀληθείας.

⁹ Ἐργάσθη ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ, μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις.

¹⁰ ^{Καὶ} οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου, ἢ τοῖς πλεονέκταις, ^η ἢ ἄρπαξιν, ἢ εἰδωλολάτραις⁹, ἐπεὶ ^δ ὀφείλετε¹⁰ ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελεθῆναι.

¹¹ Νυνὶ δὲ ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσθαι, εἰάν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ἢ πόρνος, ἢ πλεονέκτης, ἢ εἰδωλολάτρης, ἢ λοιδορός, ἢ μέθυσος, ἢ ἄρπαξ¹¹ τῷ τοιοῦτῳ μὴδὲ συν-εσθῆιν.

¹² Τί γάρ μοι ^α καὶ¹² τοὺς ἔξω κρίνειν; ^{Οὐχὶ} τοὺς ἐσω ὑμεῖς ^π κρίνετε;

¹³ Τοὺς δὲ¹³ ἔξω ὁ Θεὸς ^α κρίνει¹⁴. ^{Καὶ} ἐξα-ρρεῖτε¹⁵ τὸν ^π πονηρὸν¹⁶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

Κεφ. ε'. VI.

ΤΟΛΜΑΙ τις ὑμῶν, πρᾶγμα ἔχων πρὸς τὸν ἕτερον, κρίνεσθαι ἐπὶ τὸν ἀδίκον, καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἀγίων;

² Οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἅγιοι τὸν κόσμον κρινῶσι; Καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος, ἀνάξιοι ἐστε κριτηρίαν ἐλαχίστων;

³ Οὐκ οἴδατε ὅτι ἀγγέλους κρινοῦμεν; μήτι γε βιωτικά;

⁴ Βιωτικά μὲν οὖν κριτήρια εἶναι ἔχετε, τοὺς ἐξουθενημένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτους καθι-ζετε.

⁵ Πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω¹⁷. Οὕτως οὐκ ^α ἔστιν¹⁸ ἐν ὑμῖν σοφὸς ^α ἐδὲ εἰς¹⁹, ὃς δυνήσεται διακρίναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ²⁰ αὐτοῦ;

⁶ Ἀλλὰ ἀδελφὸς μετὰ ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τούτῳ ἐπὶ ἀπίστων;

⁷ Ἦδη μὲν οὖν ὅλως ἥττημα ^δ ἐν²¹ ὑμῖν ἐστιν, ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν. Διατὶ οὐχὶ μάλλον ἀδικεῖσθε; διατὶ οὐχὶ μάλλον ἀπο-στερεῖσθε;

⁸ Ἀλλὰ ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ ^α ταῦτα²² ἀδελφοὺς.

⁹ Ἦ οὐκ οἴδατε ὅτι ἄδικοι βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι; Μὴ πλανᾶσθε²³· οὔτε πόρνοι, οὔτε εἰδωλολάτραι, οὔτε μοιχοί, οὔτε μαλακοί, οὔτε ἄρσενόκοιται,

¹⁰ Οὔτε κλέπται, οὔτε πλεονέκται, οὔτε μέθυσοι, οὐ λοιδοροί, οὐχ ἄρπαγες βασιλείαν Θεοῦ ^α οὐ²⁴ κληρονομήσουσι.

¹¹ Καὶ ταῦτα τινες ἦτε²⁵· ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἡγιασθήτε, ἀλλὰ ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, καὶ ἐν τῷ Πνεύματι τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

¹² Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμ-φέρει²⁶· πάντα μοι ^π ἔξεστιν²⁷, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπὸ τίνος.

¹³ Τὰ βρώματα τῇ κοιλίᾳ, καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν²⁸· ὁ δὲ Θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. Τὸ δὲ σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ, ἀλλὰ τῷ Κυρίῳ, καὶ ὁ Κύριος τῷ σώματι.

¹⁴ Ὁ δὲ Θεὸς καὶ τὸν Κύριον ἡγείρε, καὶ ἡμᾶς ἐξεγείρει διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ.

¹⁵ Οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστίν; ^{ἄρας} οὖν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ, ποιήσω πόρνης μέλη; Μὴ γένοιτο.

¹⁶ ^Η οὐκ οἴδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ, ἐν σῶμα²⁹ ἐστίν; Ἔσονται γὰρ, φησὶν, οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.

¹⁷ Ὁ δὲ κολλώμενος τῷ Κυρίῳ, ἐν πνεύμα³⁰ ἐστί.

¹⁸ Φεύγετε τὴν πορνείαν. Πᾶν ἁμάρτημα ὃ εἶναι ποιῇ ἄνθρωπος, ἐκτός τοῦ σώματος ἐστίν³¹· ὁ δὲ πορνεύων, εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει.

¹⁹ Ἦ οὐκ οἴδατε, ὅτι ^α τὸ σῶμα³² ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου Πνεύματος ἐστίν, οὗ ἔχετε ἀπὸ Θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὲ ἐαυτῶν;

²⁰ Ἦγοράσθητε γὰρ τιμῇ³³· δοξάσατε δὴ τὸν Θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν, ^δ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν, ὅτινᾳ ἐστί τοῦ Θεοῦ³⁴.

Κεφ. ζ'. VII.

ΠΕΡΙ δὲ ὧν ἐγράψατέ μοι, καλὸν ἀνθρώπων γυναικὸς μὴ ἀπτεσθαι.

² Διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναικὰ ἔχέτω, καὶ ἐκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἔχέτω.

³ Τῇ γυναικὶ ὁ ἄνθρωπος τὴν ^α ὀφειλομένην εὐνοίαν³⁵ ἀποδιδότω· ὁμοίως δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρὶ.

⁴ Ἦ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἄνθρωπος τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ' ἡ γυνή.

⁵ Μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, ἐκ μὴ τῆς ἐκ συμφώνων πρὸς καιρὸν, ἵνα ^α σχολάζητε³⁶· ^δ τῇ νηστείᾳ καὶ τῇ προσευχῇ· καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ^α συνέρχεσθε³⁷, ἵνα μὴ πειράξῃ ὑμᾶς ὁ Σατανᾶς διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν.

⁶ Τοῦτο δὲ λέγω κατὰ συγγνώμην, οὐ κατ' ἐπιταγήν.

⁷ Θέλω ^α γὰρ³⁸ πάντας ἀνθρώπους εἶναι ὡς ^κ ἑμαυτὸν³⁹· ἀλλ' ἕκαστος ἴδιον χάρισμα ἔχει ἐκ Θεοῦ, ^{ὡς} μὲν οὕτως, ^{ὡς} δὲ οὕτως.

⁸ Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις ^κ ταῖς χήραις, καλὸν αὐτοῖς ^δ ἐστί⁴⁰· εἰς μείωσιν ὡς καγὼ.

⁹ Εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεῖσθε, γαμήσατέωσαν. Κρείσσον γὰρ ἐστὶ ^α γαῖμῃσαι⁴¹ ἢ πυροῦσθαι.

them which are puffed up, but^a the power.
20 For the kingdom^b of God is not in word, but in power.

21 What will ye? shall^c I come unto you with a rod, or in love, and in the spirit of meekness?

CHAP. V.

IT is reported commonly that there is fornication among you, and such fornication as is not so much as named among the Gentiles, that^d one should have his father's wife.

2 And ye are puffed up, and have not rather mourned,^e that he that hath done this deed might be taken away from among you.

3 For I verily, as absent^f in body, but present in spirit, have ^gjudged already, as though I were present, concerning him that hath so done this deed;

4 In the name^h of our Lord Jesus Christ, when ye are gathered together, and my spirit, with the powerⁱ of our Lord Jesus Christ,

5 To deliver^j such an one unto Satan for the destruction of the flesh, that the^k spirit may be saved in the day of the Lord Jesus.

6 Your glorying^l is not good. Know ye not that a little leaven^m leaveneth the whole lump?

7 Purge out therefore the old leaven, that ye may be a new lump, as ye are unleavened. For even Christⁿ our pass-over is ^osacrificed for us:

8 Therefore let us keep the ^pfeast,^q not with old leaven, neither with the^r leaven of malice and wickedness; but with the unleavened bread^s of sincerity and truth.

9 I wrote unto you in an epistle^t not to company with fornicators:

10 Yet not altogether with the fornicators of this world, or with the covetous, or extortioners, or with idolaters; for then must ye needs go out of the world.

11 But now I have written unto you not to keep company, if^u any man that is called a brother be a fornicator, or covetous, or an idolater, or a railer, or a drunkard, or an extortioner; with such an one no not to eat.

12 For what have I to do to judge them also that are without?^v do not ye judge them that are within?

13 But them that are without God judgeth. Therefore put away^w from among yourselves that wicked person.

CHAP. VI.

DARE any of you, having a matter against another, go to law before the unjust, and not before the saints?

2 Do ye not know that the saints^x shall judge the world? and if the world shall be judged by you, are ye unworthy to judge the smallest matters?

3 Know ye not that we shall judge angels? how much more things that pertain to this life?

4 If then ye have judgments of things pertaining to this life, set them to judge who are least esteemed in the church.

5 I speak to your shame. Is it so, that there is not a wise man among you? no, not one that shall be able to judge between his brethren?

6 But brother goeth to law with brother, and that before the unbelievers.

7 Now therefore there is utterly a fault among you, because ye go to law one

A. D. 59.

a Ga. 2. 6.

b Ro. 14. 17.

c Pr. 20. 22.

d Mat. 5. 39. 40.

e Ro. 12. 17, 19.

f 1 Th. 5. 15.

g 1 Th. 4. 6.

h 2 Co. 13. 10.

i Ga. 5. 19. 21.

j Ep. 5. 4, 5.

k He. 12. 14, 18.

l 13. 4.

m Re. 22. 15.

n De. 27. 20.

o 2 Co. 7. 7.

p Ep. 2. 1, 2.

q 5. 8.

r Col. 3. 7.

s Tit. 3. 3. 6.

t Col. 2. 5.

u He. 10. 22.

v He. 2. 11.

w ^{or, determined.}

x Ro. 8. 30.

y 2 Co. 2. 9, 10.

z ^{or, profitable.}

a Mat. 16. 19.

b Jn. 20. 23.

c ch. 9. 27.

d Mat. 15. 17,

e 20.

f Ro. 14. 17.

g 1 Ti. 1. 20.

h 1 Th. 4. 3, 7.

i ch. 11. 32.

j Ro. 12. 1.

k w Ep. 5. 23.

l Ro. 6. 5, 8.

m Ja. 4. 16.

n Lu. 13. 21.

o a Ep. 5. 30.

p b Is. 53. 7.

q 1 Pe. 1. 19.

r Re. 5. 6, 12.

s ^{or, slain.}t ^{or, holy-day.}

u Ex. 13. 6.

v d Ge. 2. 24.

w Mat. 19. 5.

x e Mat. 16. 6, 12.

y f Jn. 17. 21.

z 23.

a Ep. 4. 4.

b g Pl. 6. 25. 32.

c 7. 24. 27.

d h Ep. 5. 11.

e 2 Th. 3. 14.

f i 2 Co. 6. 16.

g k Ro. 14. 7, 8.

h l Ro. 16. 17.

i 2 Jn. 10.

j m Ac. 20. 28.

k 1 Pe. 1. 18, 19.

l Re. 5. 9.

m n 1 Pe. 2. 9.

o o Mar. 4. 11.

p p Mat. 18. 17.

q q Ex. 21. 10.

r 1 Pe. 3. 7.

s r Da. 7. 22.

t Mat. 19. 28.

u Jude 14, 15.

v Re. 20. 4.

w s Joel 2. 16.

x t 1 Th. 3. 5.

y u Mat. 19. 11,

z 12.

a v 1 Ti. 5. 14.

with another. Why do ye not rather take^a wrong? why do ye not rather suffer yourselves to be defrauded?

8 Nay, ye do wrong, and^d defraud, and that your brethren.

9 Know ye not that the unrighteous shall not inherit the kingdom of God? Be not deceived: neither^f fornicators, nor idolaters, nor adulterers, nor effeminate, nor abusers of themselves with mankind,

10 Nor thieves, nor covetous, nor drunkards, nor revilers, nor extortioners, shall inherit the kingdom of God.

11 And suchⁱ were some of you: but ye are washed,^j but ye are sanctified,^m but ye are justifiedⁿ in the name of the Lord Jesus, and by the Spirit of our God.

12 All things are lawful unto me, but all things are not ^oexpedient: all things are lawful for me, but I will not be brought under the power^q of any.

13 Meats^r for the belly, and the belly for meats: but God shall destroy both it and them. Now the body is not for^t fornication, but for the Lord;^v and the Lord^w for the body.

14 And God^x hath both raised up the Lord, and will also raise up us by his own power.

15 Know ye not that your bodies are the members^a of Christ? shall I then take the members of Christ, and make them the members of an harlot? God forbid!

16 What! know ye not that he which is joined to an harlot is one body? for two,^d saith he, shall be one flesh.

17 But he that is joined unto the Lord is one^f spirit.

18 Flee^g fornication. Every sin that a man doeth is without the body; but he that committeth fornication sinneth against his own body.

19 What! know ye not that yourⁱ body is the temple of the Holy Ghost which is in you, which ye have of God, and ye are not^k your own?

20 For ye are bought^m with a price: therefore glorifyⁿ God in your body, and in your spirit, which are God's.

CHAP. VII.

NOW concerning the things whereof ye wrote unto me: It is good for a man not to touch a woman.

2 Nevertheless, to avoid fornication, let every man have his own wife, and let every woman have her own husband.

3 Let the^g husband render unto the wife due benevolence: and likewise also the wife unto the husband.

4 The wife hath not power of her own body, but the husband: and likewise also the husband hath not power of his own body, but the wife.

5 Defraud ye not one the other, except it be^h with consent for a time, that ye may give yourselves to fasting and prayer; and come together again, thatⁱ Satan tempt you not for your incontinency.

6 But I speak this by permission, and not of commandment.

7 For I would that all men were even as I myself. But^u every man hath his proper gift of God, one after this manner, and another after that.

8 I say therefore to the unmarried and widows, It is good for them if they abide even as I.

9 But if they cannot contain, let^v them marry: for it is better to marry than to burn.

10 And unto the married I command, *yet* not 1, but the Lord, Let^a not the wife depart from *her* husband.

11 But and if she depart, let her remain unmarried, or be reconciled to *her* husband: and let not the husband put away *his* wife.

12 But to the rest speak I, not^b the Lord: If any brother hath a wife that believeth not, and she be pleased to dwell with him, let him not put her away.

13 And the woman which hath an husband that believeth not, and if he be pleased to dwell with her, let her not leave him.

14 For the unbelieving husband is sanctified by the wife, and the unbelieving wife is sanctified by the husband: else were your children unclean; but now^d are they holy.

15 But if the unbelieving depart, let him depart. A brother or a sister is not under bondage in such cases: but God hath called^e us *to* peace.

16 For what knowest thou, O wife, whether thou shalt save^f *thy* husband? or *do* how knowest thou, O man, whether thou shalt save *thy* wife?

17 But as God hath distributed to every man, as^h the Lord hath called every one, so let him walk. And^k so ordain I in all churches.

18 Is any man called being circumcised? let him not become uncircumcised. Is any called in uncircumcision?^m let him not be circumcised.

19 Circumcision^p is nothing, and uncircumcision is nothing, but the keeping^r of the commandments of God.

20 Let every man abide^s in the same calling wherein he was called.

21 Art thou called *being* a servant? care^t not for it: but if thou mayest be made free, use *it* rather.

22 For he that is called in the Lord, *being* a servant, is^v the Lord's *ζ* free-man: likewise also he that is called, *being* free, is^w Christ's servant.

23 Ye are bought^x with a price; be not ye the servants of men.

24 Brethren, let^y every man, wherein he is called, therein abide with God.

25 Now concerning virgins I have no commandment^z of the Lord: yet I give my judgment, as one that hath obtained mercy of the Lord to be faithful.

26 I suppose therefore that this is good for the present *to* distress; I say, that^{aa} *it* is good for a man so to be.

27 Art thou bound unto a wife? seek not to be loosed. Art thou loosed from a wife? seek not a wife.

28 But and if thou marry, thou^{ab} hast not sinned; and if a virgin marry, she hath not sinned. Nevertheless such shall have trouble in the flesh: but I spare you.

29 But this I say, brethren, the time^{ac} is short: it remaineth, that both they that have wives be as though they had none;

30 And they that weep, as though they wept not; and they that rejoice, as though they rejoiced not; and they that buy, as though they possessed not;

31 And they that use this world, as not abusing *it*: for the fashion^{ad} of this world passeth away.

32 But I would have you without carefulness. He that is unmarried^{ae} careth for the things *ρ* that belong to the Lord, how he may please the Lord:

A. D. 59.

a Mal. 2. 14, 16
b Mat. 19. 6, 9
c Ezr. 10. 11, &c.
d Lu. 10. 40.
e Mal. 2. 15, 16
f Ro. 12. 18.
g He. 12. 14.

β in.
f 1 Pe. 3. 1, 2.
s what.

g ver. 28.
h ver. 20., 24.
i Ro. 7. 2.
k ch. 4. 17.

l 2 Co. 11. 28.
m 2 Co. 6. 14.
n Ac. 15. 1, &c.
o Ga. 5. 2, &c.
p ver. 25.

q 2 Pe. 3. 15, 16.
r Ga. 5. 6.
s 6. 15.

g Ac. 15. 10, 19.
r Jn. 15. 14.
l 1 Jn. 2. 3.

s Pr. 27. 8.
t Ro. 14. 14, 22.
u Is. 47. 10.

v ch. XIII.
w Ro. 11. 25.
Ga. 6. 3.

1 Ti. 6. 3, 4.
x He. 13. 5.
y Jn. 8. 36.

z Ro. 6. 18, 22.
r made free.
aa Na. 1. 7.

2 Ti. 2. 19.
a Ps. 116. 16.
1 Pe. 2. 16.

b ch. 6. 20.
1 Pe. 1. 18, 19.
c Is. 41. 24.

d ver. 17, 20.
e De. 4. 39.
Is. 44. 8, 24.

f Jn. 10. 34, 35.
g ver. 6, 10, 40.
h Mal. 2. 10.

Ep. 4. 6.
i 1 Ti. 1. 12.
or, for.

or, necessity
h ver. 1, 8.
l Jn. 1. 3.

He. 1. 2.
m He. 13. 4.
n Ro. 14. 17.

κ or, have we the more.
λ or have we the less.

o 1 Pe. 4. 7.
2 Pe. 3. 8, 9.
μ or, power.

p Ro. 14. 13, 20.
Ga. 5. 13.
π edified.

q Ps. 39. 6.
Ja. 4. 14.
1 Pe. 4. 7.

l Jn. 2. 17.
r 1 Ti. 5. 5.
s Mat. 25. 40.

ρ of the Lord, as ver. 34.

33 But he that is married careth for the things that are of the world, how he may please *his* wife.

34 There is difference *also* between a wife and a virgin. The unmarried woman careth for the things of the Lord, that she may be holy both in body and in spirit: but she that is married^c careth for the things of the world, how she may please *her* husband.

35 And this I speak for your own profit; not that I may cast a snare upon you, but for that which is comely, and that ye may attend upon the Lord without distraction.

36 But if any man think that he becometh himself uncomely toward his virgin, if she pass the flower of *her* age, and need so require, let him do what he will, he sinneth not: let them marry.

37 Nevertheless he that standeth steadfast in his heart, having no necessity, but hath power over his own will, and hath so decreed in his heart that he will keep his virgin, doeth well.

38 So then,^e he that giveth *her* in marriage doeth well; but he that giveth *her* not in marriage doeth better.

39 The wifeⁱ is bound by the law as long as *her* husband liveth; but if *her* husband be dead, she is at liberty to be married to whom she will; only^j in the Lord.

40 But she is happier if she so abide, afterⁿ my judgment: and I think^o also that I have the Spirit of God.

CHAP. VIII.

NOW as touching things offered^q unto idols, we know that we all have knowledge.^t Knowledge^u puffeth up, but charity^v edifieth.

2 And if^w any man think that he knoweth any thing, he knoweth nothing yet as he ought to know.

3 But if any man love God, the same is known^x of him.

4 As concerning therefore the eating of those things that are offered in sacrifice unto idols, we know that an idol^c is nothing in the world, and that *there* is none other^e God but one.

5 For though there be that are^f called gods, whether in heaven or in earth, (as there be gods many, and lords many,)

6 But to us^h *there* is but one God, the Father, of whom *are* all things, and we *η* in him; and one Lord Jesus Christ, by whomⁱ *are* all things, and we by him.

7 Howbeit *there* is not in every man that knowledge; for some, with conscience of the idol unto this hour, eat *it* as a thing offered unto an idol; and their conscience being weak is defiled.

8 But meatⁿ commendeth us not to God: for neither, if we eat, *κ* are we the better; neither, if we eat not, *λ* are we the worse.

9 But take heed lest by any means this *μ* liberty^p of your's become a stumbling-block to them that are weak.

10 For if any man see thee which hath knowledge sit at meat in the idol's temple, shall not the conscience of him which is weak be *π* emboldened to eat those things which are offered to idols;

11 And through thy knowledge shall the weak brother perish, for whom Christ died?

12 But^q when ye sin so against the brethren, and wound their weak conscience, ye sin against Christ.

10 Τοῖς δὲ γεγαμηκόσι παραγγέλλω οὐκ ἐγὼ, ἀλλ' ὁ Κύριος, γυναικα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ χωρισθῆναι.

11 Ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, μενέτω ἄγαμος, ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγῆτω^α καὶ ἄνδρα γυναικα μὴ ἀφίεναι.

12 Τοῖς δὲ λοιποῖς ἐγὼ λέγω, οὐχ ὁ Κύριος· εἰ τις ἀδελφὸς γυναικα ἔχει ἄπιστον, καὶ αὐτῇ συνενδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφίετω αὐτήν.

13 Καὶ γυνὴ ἥτις^α ἔχει ἄνδρα ἄπιστον, καὶ ἄυτός^α συνενδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτῆς, μὴ ἀφίετω αὐτόν^α.

14 Ἠγιάσται γὰρ ὁ ἄνθρωπος ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικί^α· καὶ ἡγιάσται ἡ γυνὴ ἡ ἄπιστος ἐν τῷ ἄνδρὶ^α. Ἐπεὶ ἄρα τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκαθάρτα ἐστί· νῦν δὲ ἁγία ἐστίν.

15 Εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χωρίζεται, χωρίζεσθω^α οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ ἐν τοῖς τοιοῦτοῖς^α ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν ἡμᾶς ὁ Θεός.

16 Τί γὰρ οἶδας, γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; Ἢ τί οἶδας, ἄνερ, εἰ τὴν γυναικα σώσεις;

17 Εἰ μὴ ἐκάστῳ^α ὡς ἐμέρισεν ὁ Θεός^α, ἕκαστον ὡς κέκληκεν ὁ Κύριος^α, οὕτω περιπατεῖτω. Καὶ ὅτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πάσαις διατάσσομαι.

18 Περιετιμημένοις τις ἐκλήθη; μὴ ἐπισπάσθω. Ἐν ἀκροβυστίᾳ τις ἐκλήθη; μὴ περιτεμνέσθω.

19 Ἢ περιτομὴ οὐδὲν ἐστί, καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδὲν ἐστίν, ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν Θεοῦ.

20 Ἐκαστος ἐν τῇ κλήσει ἣ ἐκλήθη, ἐν ταύτῃ μενέτω.

21 Δούλος ἐκλήθη; μὴ σοι μελέτω^α ἄλλ' εἰ καὶ δύνασαι ἐλευθερος γενέσθαι, μᾶλλον χρῆσαι.

22 Ὁ γάρ ἐν Κυρίῳ κληθεὶς δούλος, ἀπελεύθερος Κυρίου ἐστίν^α ὁμοίως καὶ ὁ ἐλεύθερος κληθεὶς, δούλος ἐστί Χριστοῦ.

23 Τιμῆς ἡγοράσθητε^α μὴ γίνεσθε δούλοι ἀνθρώπων.

24 Ἐκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοί, ἐν τούτῳ μενέτω παρὰ^α τῷ^α Θεῷ.

25 Περί δὲ τῶν παρθένων, ἐπιταγὴν Κυρίου οὐκ ἔχω^α γνώμην δὲ δίδωμι ὡς ἡλεημένος ὑπὸ Κυρίου πιστός εἶναι.

26 Νομίζω οὖν τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστώσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀνθρώπῳ τὸ οὕτως εἶναι.

27 Δέδεσται γυναικί^α; μὴ ζητεῖ λύσιν. Λέλυσται ἀπὸ γυναικὸς^α; μὴ ζητεῖ γυναικα.

28 Ἐὰν δὲ καὶ ᾖ γήμης^α, οὐχ ἡμαρτε^α καὶ ἐὰν γήμη ἢ παρθένος, οὐχ ἡμαρτε^α. Θλίψιν δὲ τῇ σαρκὶ ἔξουσιν οἱ τοιοῦτοι^α· ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι.

29 Τοῦτο δὲ φημι, ἀδελφοί, ὁ καιρὸς συνεσταλμένος^α· τὸ λοιπὸν ἐστίν^α ἵνα^α καὶ οἱ ἔχοντες γυναικας, ὡς μὴ ἔχοντες ὥσι^α.

30 Καὶ οἱ κλαίοντες, ὡς μὴ κλαίοντες^α· καὶ οἱ χαίροντες, ὡς μὴ χαίροντες^α· καὶ οἱ ἀγοράζοντες, ὡς μὴ κατέχοντες^α.

31 Καὶ οἱ χρώμενοι^α τῷ κόσμῳ τούτῳ^α, ὡς μὴ καταχρώμενοι^α· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου.

32 Θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμερίμους εἶναι. Ὁ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ Κυρίου, πῶς ἀρέσει τῷ Κυρίῳ^α.

33 Ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσει^α τῇ γυναικί.

34 Μεμέρισται ἡ γυνὴ καὶ ἡ παρθένος. Ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ Κυρίου, ἵνα ἡ ἁγία καὶ σώματι καὶ πνεύματι^α ἢ δὲ γαμήσασαι μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσει τῷ ἀνδρὶ.

35 Τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν συμφέρον λέγω^α· οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὐσχημον καὶ εὐπρόσδερον^α τῷ Κυρίῳ ἀπερισπάστως.

36 Εἰ δὲ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ἡ ὑπέρακμος, καὶ οὕτως ὀφείλει γίνεσθαι^α ὃ θέλει ποιεῖτω, οὐχ ἁμαρτάνει^α γαμεῖτωσαν.

37 Ὃς δὲ ἐστῆκεν ἀδραῖος^α ἐν τῇ καρδίᾳ, μὴ ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, τοῦ τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶς ποιεῖ.

38 Ὡστε καὶ ὁ ἐκγαμίζων^α, καλῶς ποιεῖ^α ὁ δὲ μὴ ἐκγαμίζων^α, κρείσσον ποιεῖ.

39 Γυνὴ δέδεται νόμῳ^α ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἄνθρωπος αὐτῆς^α ἐὰν δὲ κοιμηθῇ ὁ ἄνθρωπος αὐτῆς^α, ἐλευθερά ἐστίν^α ὃ θέλει γαμηθῆναι^α· μόνον ἐν Κυρίῳ.

40 Μακαριωτέρα δὲ ἐστίν^α ἐὰν οὕτω μείνῃ, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην^α· δοκῶ δὲ καὶ γὼ Πνεῦμα Θεοῦ ἔχειν.

Κεφ. η'. VIII.

ΠΕΡΙ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων, οἶδαμεν ὅτι πάντες γινώσκοντες ἔχομεν. Ἡ γνῶσις φνιστοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ.

2 Εἰ^α δ' εἴ^α τις δοκεῖ^α εἰδέναι^α τι, οὐδέπω οὐδὲν^α ἔγνωκε καθὼς δεῖ γινῶναι.

3 Εἰ δὲ τις ἀγαπᾷ τὸν Θεόν, οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ.

4 Περί τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλοθύτων, οἶδαμεν ὅτι οὐδὲν εἰδῶλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς Θεὸς ἕτερος^α εἰ μὴ εἷς.

5 Καὶ γὰρ εἶπερ εἰσι λεγόμενοι θεοί, εἴτε ἐν οὐρανῷ, εἴτε ἐπὶ^α τῆς γῆς^α (ὡσπερ εἰσι θεοὶ πολλοί, καὶ κύριοι πολλοί^α).

6 Ἀλλ' ἡμῖν εἷς Θεὸς ὁ πατὴρ, ἔξ οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν^α· καὶ εἷς Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ^α τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ^α.

7 Ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γνῶσις^α τινὲς δὲ τῇ^α συνειδήσει^α τοῦ εἰδῶλου ἕως ἄρτι ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσι, καὶ ἡ συνείδησις αὐτῶν ἀσθενῆς οὖσα μολύνεται.

8 Βρώμα δὲ ἡμᾶς οὐ^α παρίσθησι^α τῷ Θεῷ· οὔτε γὰρ^α ἐὰν φάγωμεν, περισσεύομεν^α· οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν, ὑστεροῦμεθα.

9 Βλέπετε δὲ μήπως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖς ἀσθενούσιν^α.

10 Ἐὰν γὰρ τις ἴδῃ σε τὸν ἔχοντα γνῶσιν, ἐν εἰδωλείῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησις αὐτοῦ ἀσθενῶς ὅντος οἰκοδομηθῆσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθута ἐσθίειν;

11 Καὶ ἀπολείται ὁ ἀσθενῶν ἀδελφὸς ἐπὶ^α τῇ σῇ^α γνῶσει^α, δι' ὃν Χριστὸς ἀπέθανεν.

12 Οὕτω δὲ ἁμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφούς, καὶ τύποντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενούσαν,

εἰς Χριστὸν ἁμαρτάνετε.

13 Διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα ἐπὶ τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω.

Κεφ. θ'. ΙΧ.

1 ΟΥΚ εἰμὶ ἀπόστολος; οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος; οὐχὶ Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν Κύριον ἡμῶν ἑώρακα; οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἔστε ἐν Κυρίῳ;

2 Εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος, ἀλλὰ γε ὑμῖν εἰμὶ ἡ γὰρ σφραγὶς τῆς ἐμῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἔστε ἐν Κυρίῳ.

3 Ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσιν, αὕτη ἐστί.

4 Μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ πιεῖν;

5 Μὴ ἔκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἡ ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν, ὥς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι, καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Κυρίου, καὶ Κηφᾶς;

6 Ἡ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρνάβας οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν τοῦ μὴ ἐργάζεσθαι;

7 Τίς στρατεύεται ἰδίους ὀφειλῶνισ ποτέ; τίς φυτεῖν ἀμπέλωνα, καὶ ἔκ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἢ τίς ποιμαίνει ποίμνην, καὶ ἔκ τοῦ γάλακτος τῆς ποιμνῆς οὐκ ἐσθίει;

8 Μὴ κατὰ ἄνθρωπον ταῦτα λαλῶ; ἢ Ἡ οὐχὶ καὶ ὁ νόμος ταῦτα λέγει;

9 Ἡ γὰρ τῷ Μωσέως νόμῳ γέγραπται· Οὐ φμῶσθε! βούν ἁλοῶντα. Μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ Θεῷ;

10 Ἡ οὖν ἡμᾶς πάντως λέγει; Δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη, ὅτι ἔπ' ἐλπίδι ὀφείλει ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν, καὶ ὁ ἁλοῶν, τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ μετέχειν, ἐπ' ἐλπίδι.

11 Εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικά θηρίσομεν;

12 Εἰ ἄλλοι τῆς ἐξουσίας ὑμῶν μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς; ἀλλ' οὐκ ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ· ἀλλὰ πάντα στέγομεν, ἵνα μὴ ἐγκοπῇν τινα δοῦμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ.

13 Οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ τὰ ἱερὰ ἐργαζόμενοι, ἕκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν; οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ προσεδρεύοντες, τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερίζονται;

14 Οὕτω καὶ ὁ Κύριος διέταξε τοῖς τὸ εὐαγγέλιον καταγγέλλουσιν, ἕκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν.

15 Ἐγὼ δὲ οὐδενὶ ἐχρησάμην! τούτων. Οὐκ ἐλάττω δὲ ταῦτα, ἵνα οὕτω γέννηται ἐν ἐμοὶ καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀποθάνειν, ἢ τὸ καύχημά μου ἵνα τις κενώσῃ.

16 Ἐὰν γὰρ εὐαγγελιζώμαι, οὐκ ἔστι μοι καίχημα· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπικεῖται· οὐαὶ δέ μοι ἐστὶν ἂν μὴ εὐαγγελιζώμαι.

17 Εἰ γὰρ ἐκὼν τοῦτο πρῶτος, μισθὸν ἔχω· ἐἴ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπρωμένην.

18 Τίς οὖν μοι ἐστὶν ὁ μισθός; ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον θῶσ τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ μὴ καταχρησάσθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

19 Ἐλεύθερος γάρ ὢν ἐκ πάντων, πᾶσιν ἑμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω.

20 Καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω.

21 Ταῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, (μὴ ὢν ἄνομος

ἢ Θεῷ, ἀλλ' ἔνομος ἢ Χριστῷ) ἵνα κερδήσω ἀνόμους.

22 Ἐγενόμην τοῖς ἁσθενέσιν ὡς ἁσθενής, ἵνα τοὺς ἁσθενεῖς κερδήσω. Τοῖς πᾶσι γέγονα τὰ πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω.

23 Τοῦτο δὲ ποιῶ διὰ τοῦ εὐαγγελίου, ἵνα συγκοινωνῶς αὐτοῦ γένωμαι.

24 Οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες, πάντες μὲν πρέχουσιν, εἷς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον; Οὕτω τρέχετε ἵνα καταλάβητε.

25 Πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος, πάντα ἐγκρατεῖται· ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν, ἡμεῖς δὲ, ἀφθαρτον.

26 Ἐγὼ τοίνυν οὕτω τρέχω, ὥς οὐκ ἀδήλως· οὕτω πνικτεύω, ὥς οὐκ ἀέρα δέρων.

27 Ἀλλ' ὑποπαύω! μου τὸ σῶμα, καὶ δουλαγωγῶ μήπως ἄλλοις κηρύξας, αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι.

Κεφ. ι'. Χ.

ΟΥ θέλω ὁ δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρες ἡμῶν πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλῃν ἦσαν, καὶ πάντες διὰ τῆς θαλάσσης διήλθον.

2 Καὶ πάντες εἰς τὸν Μωσῆν ἐβαπτίσαντο ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ.

3 Καὶ πάντες τὸ αὐτὸ βρῶμα πνευματικὸν ἔφαγον.

4 Καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πόμα πνευματικὸν ἔπιον· ἔπιον γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολεθούσης πέτρας· ἡ δὲ πέτρα ἦν ὁ Χριστός.

5 Ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν εὐδόκησεν ὁ Θεός· κατεστρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ.

6 Ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν, εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς κακῶν, καθὼς κακείνοι ἐπεθύμησαν.

7 Μὴδὲ εἰδωλότρωτοι γίνεσθε, καθὼς τινες αὐτῶν ὥς γέγραπται· Ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πιεῖν, καὶ ἀνέστησαν παίζειν.

8 Μὴδὲ πορνεύωμεν, καθὼς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν, καὶ ἔπεσον ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ εἰκοσιτρεῖς χιλιάδες.

9 Μὴδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν Χριστόν, καθὼς καὶ τινες αὐτῶν ἐπείρασαν, καὶ ὑπὸ τῶν ὄφρων ἀπώλοντο.

10 Μὴδὲ γογγύζετε, καθὼς καὶ τινες αὐτῶν ἐγόγγυσαν, καὶ ἀπώλοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ.

11 Ταῦτα δὲ πάντα τύποι· συνέβαινον ἐκείνοις· ἐγράφη δὲ πρὸς νοουθεσίαν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατήχησεν.

12 Ὡστε ὁ δοκῶν ἐστάναι, βλεπέτω μὴ πέσῃ.

13 Πειρασμός ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος· πιστὸς δὲ ὁ Θεός, ὅς οὐκ ἔασει ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑμέρ ὃ δύνασθε, ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἐκβασιν, τοῦ δύνασθαι ὑμᾶς ὑπενεργεῖν.

14 Διόπερ, ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρείας.

15 Ὡς φρονίμως λέγω· κρίνατε ὑμεῖς ὁ φημι.

16 Τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὁ εὐλογῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ ἐστὶ· τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ ἐστὶν;

17 Ὅτι εἰς ἄρτος, ἐν σῶμα οἱ πολλοὶ ἔσμεν· οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἐνὸς ἄρτου μετέχομεν.

18 Βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα· οὐχὶ οἱ ἐσθλόντες τὰς θυσίας, κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστηρίου εἰσι;

19 Τί οὖν φημι; ὅτι εἰδῶλον, τί ἐστὶν; ἢ

13 Wherefore, if meat make my brother to offend, I will eat no flesh while the world standeth, lest ^d I make my brother to offend.

CHAP. IX.

AM I not an apostle? am I not free? have I not seen ^e Jesus Christ our Lord? are not ye my work^f in the Lord?

2 If I be not an apostle unto others, yet doubtless I am to you: for the seal of mine apostleship are ye in the Lord.

3 Mine answer to them that do examine me is this;

4 Have we not power to eat and to drink?

5 Have we not power to lead about a sister, a ^β wife, as well as other apostles, and as the brethren of the Lord, & Cephas?

6 Or I only and Barnabas, have not we ^k power to forbear working?

7 Who goeth a warfare^l any time at his own charges? who planteth^m a vineyard, and eateth not of the fruit thereof? or who feedethⁿ a flock, and eateth not of the milk of the flock?

8 Say I these things as a man? or saith not the law the same also?

9 For it is written^r in the law of Moses, Thou shalt not muzzle the mouth of the ox that treadeth out the corn. Doth God take care for oxen?

10 Or saith he ^{it} altogether for our sakes? For our sakes, no doubt, ^{this} is written: that he^t that ploweth should plow in hope; and that he that thresheth in hope should be partaker of his hope.

11 If^u we have sown unto you spiritual things, ^{is it} a great thing if we shall reap your carnal things?

12 If others be partakers of ^{this} power over you, are not we rather? Nevertheless^v we have not used this power; but suffer all things, lest we should hinder the gospel of Christ.

13 Do ye not know, that they which minister about holy things ^{live of the things} of the temple? and they^w which wait at the altar are partakers with the altar?

14 Even so hath the Lord^x ordained, that they^y which preach the gospel should live of the gospel.

15 But I^z have used none of these things: neither have I written these things, that it should be so done unto me: for^{aa} ^{it} were better for me to die, than that any man should make my glorying void.

16 For though I preach the gospel, I have nothing to glory of: for^{ab} necessity is laid upon me; yea, woe is unto me, if I preach not the gospel!

17 For if I do this thing willingly, I have a reward: but if against my will, a dispensation^{ac} of the gospel is committed unto me.

18 What is my reward then? Verily that, when I preach the gospel, I may make the gospel of Christ without charge, that I abuse not my power in the gospel.

19 For though I be free from all men, yet have I made myself servant^{ad} unto all, that I might gain the more.

20 And unto the Jews^{ae} I became as a Jew, that I might gain the Jews; to them that are under the law, as under the law, that I might gain them that are under the law;

21 To them that are without law, as without law, (being not^{af} without law to God, but under the law to Christ,) that I might gain them that are without law.

A. D. 59.

a Ro. 15. 1.

2Co. 11. 29.

b ch. 10. 33.

c Ro. 11. 14.

d ch. 9. 22.

e Ac. 9. 3. 17.

f ch. 4. 15.

g Phi. 2. 16.

3. 14.

1 Ti. 6. 12.

2 Ti. 2. 5.

h 2 Ti. 4. 8.

Ja. 1. 12.

1 Pe. 5. 4.

Re. 2. 10.

3. 11.

i Ro. 8. 13.

β or, woman.

k 2 Th. 3. 8. 9.

l 1 Ti. 1. 18.

m De. 20. 6.

Pr. 27. 18.

n Ex. 13. 21. 22.

Nu. 9. 18. 22.

o 1 Pe. 5. 2.

p Ex. 14. 19.

22. 29.

q Ex. 16. 15. 35.

Ne. 9. 15. 20.

Ps. 78. 24. 25.

r De. 25. 4.

1 Ti. 5. 18.

s Ex. 17. 6.

Nu. 20. 11.

y or, went with.

t 2 Ti. 2. 6.

u Nu. 14. 29. 35.

26. 64. 65.

He. 3. 17.

Jude 5.

δ the figures.

v Ro. 15. 27.

w Nu. 11. 4. 33.

34.

x Ex. 32. 6.

y 2Co. 11. 7. 9.

12. 14.

z Nu. 25. 1. 9.

ae Ex. 17. 2. 7.

af or, feed.

b Nu. 21. 6.

c Nu. 18. 8. &c

De. 18. 1.

d Nu. 14. 2. 29.

e Lu. 10. 7.

f 2Sa. 24. 16.

g Ga. 6. 6.

h or, types.

Ac. 20. 34.

2 Th. 3. 8.

i 2Co. 11. 10.

k Pr. 28. 14.

Ro. 11. 20.

θ or, moderate

rate

l Je. 1. 17.

20. 9.

m Da. 3. 17.

2 Pe. 2. 9.

n Ja. 5. 11.

o Col. 1. 25.

p 1 Jn. 5. 21.

q Ro. 1. 14.

Ga. 5. 13.

r Ac. 16. 3.

21. 23. 26.

s Ro. 4. 1. 12.

t ch. 9. 13.

u ch. 7. 22.

v ch. 8. 4.

22 To the weak^a became I as weak, that I might gain the weak: I^b am made all things to all men, that^c I might by all means save some.

23 And this I do for the gospel's sake, that I might be partaker thereof with you.

24 Know ye not that they which run in a race run all, but one receiveth the prize? So run^d that ye may obtain.

25 And every man that striveth for the mastery is temperate in all things. Now they do ^{it} to obtain a corruptible crown; but we an incorruptible.^e

26 I therefore so run, not as uncertainly; so fight I, not as one that beateth the air:

27 But I^f keep under my body, and bring ^{it} into subjection; lest that by any means, when I have preached to others, I myself should be a cast-away.

CHAP. X.

MOREOVER, brethren, I would not that ye should be ignorant, how that all our fathers were under^g the cloud, and^h all passed through the sea;

2 And were all baptized unto Moses in the cloud and in the sea;

3 And did all eat the same spiritual meat;ⁱ

4 And did all drink the same spiritual drink;^j for they drank of that spiritual Rock that ^γ followed them: and that Rock was Christ.

5 But with many of them God was not well pleased; for they were overthrown^k in the wilderness.

6 Now these things were ^{dour} examples, to the intent we should not lust after evil things, as they^l also lusted.

7 Neither be ye idolaters, as were some of them; as it is written,^m The people sat down to eat and drink, & rose up to play.

8 Neither let us commit fornication, as someⁿ of them committed, and fell in one day three and twenty thousand.

9 Neither let us tempt^o Christ, as some of them also tempted, and were destroyed of serpents.^p

10 Neither murmur ye, as some of them also murmured,^q and were destroyed of the destroyer.^r

11 Now all these things happened unto them for ^η ensamples: and they are written for our admonition, upon whom the ends of the world are come.

12 Wherefore^s let him that thinketh he standeth take heed lest he fall.

13 There hath no temptation taken you but such as is ^θ common to man: but God ^{is} faithful, who^t will not suffer you to be tempted above that ye are able;^u but will with the temptation also make a way to escape, that ye may be able to bear ^{it}.

14 Wherefore, my dearly beloved,^v flee from idolatry.

15 I speak as to wise men; judge ye what I say.

16 The cup of blessing which we bless, is it not the communion of the blood of Christ? The bread which we break, is it not the communion of the body of Christ?

17 For we, being many, are one bread, and one body; for we are all partakers of that one bread.

18 Behold Israel after^w the flesh:^x are not they which eat of the sacrifices partakers of the altar?

19 What say I then? that the idol^y is any thing, or that which is offered in sacrifice to idols is any thing?

20 But I say, that the things which the Gentiles sacrifice, they sacrifice to devils,^δ and not to God: and I would not that ye should have fellowship with devils.

21 Ye cannot drink the cup of the Lord, and the cup^σ of devils: ye cannot be partakers of the Lord's table, and of the table of devils.

22 Do we^d provoke the Lord to jealousy? are we stronger than he?

23 All^s things are lawful for me, but all things are not expedient: all things are lawful for me, but all things edify not.

24 Let^s no man seek his own, but every man another's wealth.

25 Whatsoever^h is sold in the shambles, that eat, asking no question for conscience sake:

26 For^k the earth is the Lord's, and the fulness thereof.

27 If any of them that believe not bid you to a feast, and ye be disposed to go; whatsoeverⁿ is set before you, eat, asking no question for conscience sake.

28 But if any man say unto you, This is offered in sacrifice unto idols, eat not,^σ for his sake that shewed it, and for conscience sake: for^q the earth is the Lord's, and the fulness thereof:

29 Conscience, I say, not thine own, but of the other: for why is my liberty judged of another man's conscience?

30 For if I by^θ grace be a partaker, why am I evil spoken of for that for which I give thanks?^σ

31 Whether^u therefore ye eat or drink, or whatsoever ye do, do all to the glory of God.

32 Give^v none offence, neither to the Jews, nor to the Gentiles, nor to the church of God:

33 Even as I please all men in all things, not seeking mine own profit, but the profit of many, that they may be saved.

CHAP. XI.

BE ye followers^σ of me, even as I also am of Christ.

2 Now I praise you, brethren, that^{*} ye remember me in all things, and keep^y the ordinances, as I delivered them to you.

3 But I would have you know, that the head^a of every man is Christ;^b and the head of the woman is the man;^d and the head of Christ is God.

4 Every man praying or prophesying, having his head covered, dishonoureth his head.

5 But every woman^s that prayeth or prophesieth with her head uncovered, dishonoureth her head: for that is even all one as if she were shaven.

6 For if the woman be not covered, let her also be shorn:^h but if it be a shame for a woman to be shorn or shaven, let her be covered.

7 For a man indeed ought not to cover his head, forasmuch as he is the image^e and glory of God: but the woman is the glory of the man.

8 Forⁱ the man is not of the woman; but the woman of the man;

9 Neither was the man created for the woman; but the woman for the man.

10 For this cause ought the woman to have power^φ on her head, because of the angels.

11 Nevertheless, neither is the man without the woman, neither the woman without the man, in the Lord.

12 For as the woman is of the man,

A. D. 59.

a Ro. 11. 36.

b Le. 17. 7.

c De. 32. 17.

d Ps. 106. 37.

e De. 32. 38.

f De. 32. 21.

g Job 9. 4.

h Eze. 22. 14.

i β or, veil.

j e 1 Ti. 6. 4.

k f ch. 6. 12.

l g Phi. 2. 4. 21.

m h 1 Ti. 4. 4.

n i ch. 1. 11, 12.

o y or, schisms.

p k De. 10. 14.

q Ps. 24. 1.

r 50. 12.

s l Mat. 18. 7.

t 2 Pe. 2. 1, 2.

u d or, sects.

v m Lu. 2. 35.

w n Lu. 10. 7.

x z or, ye cannot eat.

y o ch. 8. 10, 12.

z p 2 Pe. 2. 13.

a Jude 12.

b q ver. 26.

c r are poor.

d θ or, thanks-giving.

e r ch. 15. 3.

f s Ro. 14. 6.

g t Mat. 26. 26.

h u Col. 3. 17.

i 1 Pe. 4. 11.

j v Ro. 14. 13.

k 2 Co. 6. 3.

l κ Greeks.

m λ or, for a.

n w Ep. 5. 1.

o 1 Th. 1. 6.

p x ch. 4. 17.

q μ shew ye.

r y Lu. 1. 6.

s z Re. 22. 20.

t v traditions.

u a Ep. 5. 23.

v b Ge. 3. 16.

w 1 Pe. 3. 15, 6.

x c ch. 10. 21.

y Jn. 6. 63, 64.

z d ch. 15. 27, 28.

a Jn. 14. 23.

b c 2 Co. 13. 5.

c 1 Jn. 3. 20,

21.

d f Ac. 21. 9.

e π judgment.

f Ro. 13. 2.

g Ps. 32. 5.

h 1 Jn. 1. 9.

i h Nu. 5. 18.

j De. 21. 12.

k i Ps. 94. 12, 13.

l He. 12. 5, 11.

m k Ge. 5. 1.

n l Ge. 2. 13, 22,

23.

o p judgment.

p φ i. e. a covering in sign that she is under the power of her husband.

q Th. 4. 65.

r m 1 Th. 1. 9.

even so is the man also by the woman: but all^a things of God.

13 Judge in yourselves? is it comely that a woman pray unto God uncovered?

14 Doth not even nature itself teach you, that if a man have long hair, it is a shame unto him?

15 But if a woman have long hair, it is a glory to her: for her hair is given her for a β covering.

16 But^σ if any man seem to be contentious, we have no such custom, neither the churches of God.

17 Now in this that I declare unto you, I praise you not, that ye come together, not for the better, but for the worse.

18 For first of all, when ye come together in the church, I hearⁱ that there be divisions γ among you; & I partly believe it.

19 For there mustⁱ be also δ heresies among you, that^m they which are approved may be made manifest among you.

20 When ye come together therefore into one place, ζ this is not to eat the Lord's supper.

21 For in eating, every one taketh before other his own supper: and one is hungry, and^p another is drunken.

22 What! have ye not houses to eat and to drink in? or despise ye the church of God, and shame them that η have not? What shall I say to you? shall I praise you in this? I praise you not.

23 For^σ I have received of the Lord that which also I delivered unto you, That the Lord Jesus,ⁱ the same night in which he was betrayed, took bread:

24 And when he had given thanks, he brake it, and said, Take, eat; this is my body, which is broken for you: this do λ in remembrance of me.

25 After the same manner also he took the cup, when he had supped, saying, This cup is the New Testament in my blood: this do ye, as oft as ye drink it, in remembrance of me.

26 For as often as ye eat this bread, and drink this cup, μ ye do shew the Lord's death till he come.^σ

27 Wherefore, whosoever shall eat this bread, and drink this cup of the Lord, unworthily,^σ shall be guilty of the body and blood of the Lord.

28 But let a man examine^σ himself, and so let him eat of that bread, and drink of that cup.

29 For he that eateth and drinketh unworthily, eateth & drinketh π damnation to himself, not discerning the Lord's body.

30 For this cause many are weak and sickly among you, and many sleep.

31 For if^σ we would judge ourselves, we should not be judged.

32 But when we are judged, weⁱ are chastened of the Lord, that we should not be condemned with the world.

33 Wherefore, my brethren, when ye come together to eat, tarry one for another.

34 And if any man hunger, let him eat at home; that ye come not together unto p condemnation. And the rest will I set in order when I come.

CHAP. XII.

NOW concerning spiritual gifts, brethren, I would not have you ignorant.

2 Ye know that ye were Gentiles, carried away unto these dumb^m idols, even as ye were led.

οἱ εἰδωλόθυτοι, τί ἐστιν;

20 Ἄλλ' ὅτι ἡ θύει τὰ ἔθνη, δαμονίους θύει, καὶ οὐ Θεῷ. Οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαμονίων γίνεσθαι.

21 Οὐ δύνασθε ποτήριον Κυρίου πίνειν, καὶ ποτήριον δαμονίων· οὐ δύνασθε τραπέζης Κυρίου μετέχειν, καὶ τραπέζης δαμονίων.

22 Ἡ παραζηλοῦμεν τὸν Κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμεν;

23 Πάντα ὁμοί' ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα ὁμοί' ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ.

24 Μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητεῖτω, ἀλλὰ τὸ τοῦ ἐτέρου ἑκάστος·

25 Πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε, μηδὲν ἀνακρίνοντας διὰ τὴν συνείδησιν·

26 Τοῦ γὰρ Κυρίου ἡ γῆ, καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς.

27 Εἰ δ' ἐὰν τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων, καὶ θέλετε πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε, μηδὲν ἀνακρίνοντας διὰ τὴν συνείδησιν.

28 Ἐάν τις ἐμὴν εἴπῃ· Τοῦτο ἡ εἰδωλόθυτον ἐστὶ· μὴ ἐσθίετε, δι' ἐκεῖνον τὸν μνηύσαντα, καὶ τὴν συνείδησιν· τοῦ γὰρ Κυρίου ἡ γῆ, καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς.

29 Συνείδησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὴν τοῦ ἐτέρου. Ἰναὶ γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως;

30 Εἰ δ' ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὐ ἐγὼ εὐχαριστῶ;

31 Εἴτε οὖν ἐσθίετε, εἴτε πίνετε, εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιεῖτε.

32 Ἀπόρροκοποι γίνεσθε καὶ Ἰουδαίους καὶ Ἕλληνας καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ·

33 Καθὼς καὶ γὰρ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω, μὴ ζητῶν τὸ ἑμαυτοῦ συμφέρον, ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσι.

Κεφ. ια'. ΧΙ.

ΜΙΜΗΤΑΙ μου γίνεσθε, καθὼς καὶ γὰρ Χριστοῦ.

2 Ἐπαυνῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὅτι πάντα μου μέμνησθε, καὶ καθὼς παρέδωκα ὑμῖν, τὰς παραδόσεις κατέχετε.

3 Θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι, ὅτι παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστὸς ἐστὶ· κεφαλὴ δὲ γυναικὸς, ὁ ἀνὴρ· κεφαλὴ δὲ Χριστοῦ, ὁ Θεός.

4 Πᾶς ἀνὴρ προσευχόμενος ἢ προφητεύων, κατὰ κεφαλῆς ἔχων, καταισχύει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

5 Πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχομένη ἢ προφητεύουσα ἀκατακάλυπτον τῇ κεφαλῇ, καταισχύει τὴν κεφαλὴν ἑαυτῆς· ἐν γὰρ ἐστὶ καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρμένην.

6 Εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται γυνή, καὶ κειράσθω· εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ ξυρᾶσθαι, κατακαλύπτεσθω.

7 Ἀνὴρ μὲν γὰρ ἐκ οὐφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλὴν, εἰκὼν καὶ δόξα Θεοῦ ὑπάρχων· γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρὸς ἐστίν.

8 Οὐ γὰρ ἐστὶν ἀνὴρ ἐκ γυναικὸς, ἀλλὰ γυνὴ δὲ ἀνδρός.

9 Καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα.

10 Διὰ τοῦτο ὁφείλει ἡ γυνὴ ἡ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, διὰ τοὺς ἁγγέλους.

11 Πλὴν οὐτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικὸς, οὐτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρός, ἐν Κυρίῳ.

12 Ὡς περ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρὸς, οὕτως

καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικὸς· τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ.

13 Ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κρίνατε· πρέπειν ἐστὶ γυναικα ἀκατακάλυπτον τῷ Θεῷ προσευχεσθαι;

14 Ἡ δ' αὐτὴ ἡ φύσις διδάσκει ὑμᾶς, ὅτι ἀνὴρ μὲν ἐάν κομᾷ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστίν·

15 Γυνὴ δὲ ἐάν κομᾷ, δόξα αὐτῇ ἐστίν· ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβολαίου δέδοται ὡς αὐτῇ.

16 Εἰ δὲ τίς δοκεῖ φιλόνεκος εἶναι, ἡμεῖς τοιαυτὴν συνήθειαν οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ Θεοῦ.

17 Τοῦτο δὲ παραγγέλλων οὐκ ἐπαυνῶ, ὅτι οὐκ εἰς τὸ κρείττον, ἀλλ' εἰς τὸ ἥττον συνέρχεσθε.

18 Πρῶτον μὲν γὰρ συνερχομένων ὑμῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν· καὶ μέρος τι πιστεῖω.

19 Δεῖ γὰρ καὶ ἀιρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένηνται ἐν ὑμῖν.

20 Συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, οὐκ ἐστὶ Κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν.

21 Ἐκάστος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖπνον προλαμβάνει ἐν τῷ φαγεῖν, καὶ ὅς μὲν πεινᾷ, ὅς δὲ μεθύει.

22 Μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν; ἢ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ καταισχύnete τοὺς μὴ ἔχοντας; τί ὑμῖν εἶπω; ἐπαινέσω ὑμᾶς ἐν τούτῳ; οὐκ ἐπαυνῶ.

23 Ἐγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ Κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ἢ παρεῖδοτο, ἔλαβεν ἄρτον·

24 Καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ εἶπε· Ὁ δάβετε, φάγετε· τοῦτο μὲν ἐστὶ τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλόμενον·

τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.

25 Ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον, μετὰ τὸ δεῖπνῆσαι, λέγων· Τοῦτο τὸ ποτήριον, ἡ καινὴ διαθήκη ἐστίν ἐν τῷ ἑμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε ὡς ἂν πίνετε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.

26 Ὅσακις γὰρ ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον, καὶ τὸ ποτήριον· τοῦτο πίνετε, τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρι οὗ ἂν ἔλθῃ.

27 Ὡστε ὃς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον τοῦτον, ἢ πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ Κυρίου ἀναξίως, ἐνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ Κυρίου.

28 Δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτὸν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἐσθιέτω, καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω.

29 Ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων ἀναξίως, κρῖμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει, μὴ διακρίνων τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου.

30 Διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄρρωστοι, καὶ κοιμῶνται ἱκανοί.

31 Εἰ γὰρ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα.

32 Κρινόμενοι δὲ, ὑπὸ τοῦ Κυρίου παιδεύομεθα, ἵνα μὴ συν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν.

33 Ὡστε, ἀδελφοί μου, συνερχόμενοι εἰς τὸ φαγεῖν, ἀλλήλους ἐκδέχεσθε.

34 Εἰ δ' ἐὰν τις πεινᾷ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω, ἵνα μὴ εἰς κρῖμα συνέρχησθε. Τὰ δὲ λοιπὰ, ὡς ἂν ἔλθω, διατάξομαι.

Κεφ. ιβ'. ΧΠ.

ΠΕΡΙ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶς ἄγνοειν.

2 Οἴδατε ὅτι ἐθὴν ἦτε!· πρὸς τὰ εἰδῶλα τὰ ἄφωνα, ὡς ἂν ἡγεσθε, ἀπαγόμενοι.

3 Διό γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἐν Πνεύματι Θεοῦ λαλῶν, ἡ λέγει ἀνάθεμα Ἰησοῦν! καὶ οὐδεὶς δύναται "εἰπεῖν Κύριον Ἰησοῦν", εἰ μὴ ἐν Πνεύματι ἀγίῳ.

4 Διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσι, τὸ δὲ αὐτὸ Πνεῦμα.

5 Καὶ διαιρέσεις διακονιῶν εἰσὶ, καὶ ὁ αὐτὸς Κύριος.

6 Καὶ διαιρέσεις ἐνεργημάτων εἰσιν, ὁ δὲ αὐτὸς ὁ ἐστι Θεός, ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν.

7 Ἐκάστῳ δὲ δίδεται ἡ φανέρωσις τοῦ Πνεύματος πρὸς τὸ συμφέρον.

8 Ὡ, μὲν γὰρ διὰ τοῦ Πνεύματος δίδεται λόγος σοφίας, ἄλλω δὲ λόγος γνώσεως, κατὰ τὸ αὐτὸ Πνεῦμα.

9 Ἐτέρῳ δὲ πίστις, ἐν τῷ αὐτῷ Πνεύματι ἄλλω δὲ χαρίσματα ἱαμάτων, ἐν τῷ αὐτῷ Πνεύματι.

10 Ἄλλω δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλω δὲ προφητεία, ἄλλω δὲ διακρίσεις πνευμάτων, ἕτέρῳ δὲ γένη γλωσσῶν, ἄλλω δὲ ἑρμηνεία γλωσσῶν.

11 Πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ Πνεῦμα, διαιροῦν ἰδίᾳ ἑκάστῳ καθὼς βούλεται.

12 Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἐν ἐστὶ, καὶ μέλη ἔχει πολλά, πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος τοῦ ἐνός! πολλά ὄντα, ἐν ἐστὶ σῶμα· οὕτω καὶ ὁ Χριστός.

13 Καὶ γὰρ ἐν ἐνὶ Πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἐν σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι, εἴτε Ἕλληνες, εἴτε δούλοι, εἴτε ἐλεύθεροι· καὶ πάντες εἰς ἐν Πνεῦμα ἐποτίσθημεν.

14 Καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἐστὶν ἐν μέλος, ἀλλὰ πολλά.

15 Ἐὰν εἶπῃ ὁ πούς· Ὅτι οὐκ εἰμὶ χεὶρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος· οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἐστὶν ἐκ τοῦ σώματος;

16 Καὶ ἐὰν εἶπῃ τὸ οὖς· Ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμός, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος· οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἐστὶν ἐκ τοῦ σώματος;

17 Εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμός, ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοή, ποῦ ἡ ὄσφρησις;

18 Νυνὶ δὲ ὁ Θεὸς θέτο τὰ μέλη, ἐν ἑκάστων αὐτῶν ἐν τῷ σώματι, καθὼς ἠθέλησεν.

19 Εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα ἐν μέλος, ποῦ τὸ σῶμα;

20 Νῦν δὲ πολλά μὲν μέλη, ἐν δὲ σῶμα.

21 Οὐ δύναται ὁ δὲ ὀφθαλμός εἰπεῖν τῇ χειρὶ· Χρεῖαν σου οὐκ ἔχω· ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς ποσὶ· Χρεῖαν ὑμῶν οὐκ ἔχω.

22 Ἀλλὰ πολλῶν μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέστερα ὑπάρχειν, ἀναγκαῖά ἐστι.

23 Καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ σώματος, τοῦτοίς τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν· καὶ τὰ ἀσχημονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει.

24 Τὰ δὲ εὐσχημονα ἡμῶν, οὐ χρεῖαν ἔχει· Ἄλλ' ὁ Θεὸς συνεκέρασε τὸ σῶμα, τῷ ὑστεροῦντι περισσοτέραν δούς τιμὴν.

25 Ἰνα μὴ ἡ "σχίσμα" ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσι τὰ μέλη.

26 Καὶ εἴτε πάσχει ἐν μέλος, "συμπάσχει" πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται ἐν μέλος, "συγχαίρει" πάντα τὰ μέλη.

27 Ὡς δὲ ἐστὶ σῶμα Χριστοῦ, καὶ μέλη ἐκ "μέρους".

28 Καὶ οὗς μὲν θέτο ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφῆτας, τρί-

τον διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, εἴτα χαρίσματα ἱαμάτων, ἀντιλήψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν.

29 Μὴ πάντες "ἀπόστολοι"; μὴ πάντες προφῆται; μὴ πάντες διδασκαλοι; μὴ πάντες δυνάμεις;

30 Μὴ πάντες χαρίσματα ἔχουσιν ἱαμάτων; μὴ πάντες γλώσσαις λαλοῦσι; μὴ πάντες διερμηνεύουσιν;

31 Ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα τὰ "κρείττονα"· καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι.

Κεφ. ιγ'. XIII.

Εἰαν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, "γέγονα" χαλκὸς ἤχων, ἡ κύμβαλον ἀλαλάζον.

2 Καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν, καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα, καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν· καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν, ὥστε ὅρη μεθιστάνειν, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθὲν εἰμι.

3 Καὶ ἐὰν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμα μου ἵνα "καυθισμαι", ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι.

4 Ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται· ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ· ἡ ἀγάπη οὐ περπερεύεται, οὐ φυσιοῦται,

5 Οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἐαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ κακόν,

6 Οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ.

7 Πάντα "στέγει", πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει.

8 Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει. Εἴτε δὲ προφητεῖαι, καταργηθῇσονται· εἴτε γλώσσαι, παύσονται· εἴτε γνῶσις, καταργηθήσεται.

9 Ἐκ μέρους· γὰρ ἡ γινώσκωμεν, καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν.

10 Ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον, ὁ τότε τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται.

11 Ὅτε ἡμῖν νήπιος, ὡς νήπιος ἐλάλουν, ὡς νήπιος ἐφρόνουν, ὡς νήπιος ἐλογιζόμεν· ὅτε δὲ γέγονα ἀνήρ, καθήργηκα τὰ τοῦ νηπίου.

12 Βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι' ἐσώπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον· ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐπιγνώσομαι καθὼς καὶ ἐπεγνώσθην.

13 Νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα· μεῖζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.

Κεφ. ιδ'. XIV.

ΔΙΩΚΕΤΕ τὴν ἀγάπην, ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικά· μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε.

2 Ὁ γὰρ λαλῶν "γλώσση" οὐκ ἀνθρώποις λαλεῖ, ἀλλὰ τῷ Θεῷ· οὐδεὶς γὰρ ἀκούει, "πνεῦματι" δὲ λαλεῖ μυστήρια.

3 Ὁ δὲ προφητεύων, ἀνθρώποις λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παράκλησιν καὶ παραμυθίαν.

4 Ὁ λαλῶν "γλώσση", ἐαυτὸν οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφητεύων, ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ.

5 Θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν γλώσσαις, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε. Μεῖζων γὰρ ὁ προφητεύων ἢ ὁ λαλῶν γλώσσαις, ἐκτός ἐστι μὴ διερμηνεύῃ, ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδομῇ λάβη.

6 Νυνὶ δὲ, ἀδελφοί, ἐὰν ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις λαλῶν, τί ὑμᾶς ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν ἀποκαλύψει, ἢ ἐν γλώσσει.

3 Wherefore I give you to understand, that no man speaking by the Spirit of God calleth Jesus *β* accursed: and *α* that no man can say that Jesus is the Lord, but by the Holy Ghost.

4 Now there are diversities of gifts, *κ* but the same Spirit.

5 And there are differences of *ζ* administrations, but the same Lord.

6 And there are diversities *ι* of operations: but it is the same God which worketh all in all.

7 But the manifestation of the Spirit is given to every man to profit *ο* withal.

8 For to one is given, by the Spirit, *γ* the word of wisdom; *α* to another the word of knowledge, *β* by the same Spirit;

9 To another faith, *υ* by the same Spirit; to another the gifts of healing, *ω* by the same Spirit;

10 To another the working of miracles; to another prophecy; to another discerning of spirits; *α* to another *δ*ivers kinds of tongues; *ο* to another the interpretation of tongues:

11 But all these worketh that one and the self-same Spirit, dividing *ο* to every man severally as he will.

12 For as the body is one, and hath many members, and all the members of that one body, being many, are one body; so *α*lso is Christ.

13 For by one Spirit are we all *μ* baptized into one body, whether *ω*e be Jews or *κ* Gentiles, whether *ω*e be bond or free; and have been all to drink *ν* into one Spirit.

14 For the body is not one member, but many.

15 If the foot shall say, Because I am not the hand, I am not of the body; is it therefore not of the body?

16 And if the ear shall say, Because I am not the eye, I am not of the body; is it therefore not of the body?

17 If the whole body were an eye, where were the hearing? If the whole were hearing, where were the smelling?

18 But now hath God set *α* the members every one of them in the body, as it *υ* hath pleased him.

19 And if they were all one member, where were the body?

20 But now are *they* many members, yet but one body.

21 And the eye cannot say unto the hand, I have no need of thee: nor again, the head to the feet, I have no need of you.

22 Nay, much more, those members *υ* of the body, which seem to be more feeble, are necessary:

23 And those *members* of the body, which we think to be less honourable, upon these we *ν* bestow more abundant honour; and our uncomely *parts* have more abundant comeliness.

24 For our comely *parts* have no need: but God hath tempered the body together, having given more abundant honour to that *part* which lacked:

25 That there should be no *ψ*schism in the body; but *that* the members should have the same care one for another.

26 And whether one member suffer, all the members suffer with it; or one member be honoured, all the members rejoice with it.

27 Now ye are the body of Christ, and members *α* in particular.

A. D. 59.

a Lu. 6. 13.

b Ac. 13. 1.

c Mar. 9. 39.

1 Jn. 4. 2, 3.

d ver. 10.

β or, *anathema*.

e Mat. 16. 17.

f ver. 9.

g Nu. 11. 17.

h He. 13. 17, 24.

γ or, *hinds*.

i Ac. 2. 5. 11.

k He. 2. 4.

l 1 Pe. 4. 10.

δ or, *powers*.ζ or, *ministries*.

l Ro. 12. 6, & c.

m ch. 14. 39.

n Mat. 5. 6.

o Lu. 10. 42.

p Ep. 4. 7.

p 2 Co. 12. 4.

q Is. 11. 2, 3.

r 1 Pe. 4. 8.

s ch. 2. 6, 7.

t ch. 13. 2.

u Ep. 2. 8.

v ch. 14. 1.

w Mar. 16. 18.

Ja. 5. 14.

x Mat. 17. 20.

y Mat. 21. 19.

z Mat. 6. 1, 2.

a 1 Jn. 4. 1.

b Mat. 7. 22, 23.

Ja. 2. 14.

c Ac. 2. 4, 7, 11.

d Pr. 10. 12.

e ver. 6.

f Ja. 3. 16.

η or, *is not rash*.

g Col. 2. 18.

h ch. 10. 24.

i Pr. 14. 17.

k ver. 27.

l Ro. 1. 32.

θ or, *with*.

m Jn. 1. 16.

Ep. 4. 5.

n Ro. 15. 1.

κ *Greeks*.

o Ps. 119. 66.

p Ro. 8. 24.

q Job 13. 15.

r Jn. 7. 37, 39.

s ch. 8. 2.

t 1 Jn. 3. 2.

λ or, *reasoned*.

u ver. 28.

v ver. 11.

Ro. 12. 3.

ω 2 Co. 3. 18.

μ *in a riddle*.

α He. 10. 35, 39.

1 Pe. 1. 21.

γ Ec. 4. 9, 12.

9. 14, 15.

z Ep. 1. 3.

α Ac. 10. 46.

γ or, *put on*.

b Ac. 22. 9.

π *heareth*.ρ or, *division*.

c ver. 26.

d Ep. 5. 30.

28 And God hath set some in the church; first, apostles; *α* secondarily, prophets; *β* thirdly, teachers; after that, miracles; *α* then gifts of healings, *β* helps, *γ* governments, *δ* *γ* diversities of tongues.

29 Are all apostles? are all prophets? are all teachers? are all *δ* workers of miracles?

30 Have all the gifts of healing? do all speak with tongues? do all interpret?

31 But covet *μ* earnestly the best gifts: *π* and yet shew I unto you a more excellent way.

CHAP. XIII.

THOUGH I speak with the tongues of men and of angels, *ρ* and have not charity, *ν* I am become as sounding brass, or a tinkling cymbal.

2 And though I have the gift of prophecy, *υ* and understand all mysteries, and all knowledge; and though I have all faith, so that I could remove *α* mountains, and have not charity, I am nothing.

3 And though I *ξ* bestow all my goods to feed the poor, and though I *β* give my body to be burned, and have not charity, it profiteth me nothing.

4 Charity suffereth *α* long, and is kind; charity envieth *γ* not; charity *ν* vaunteth not itself, is not puffed *δ* up,

5 Doth not behave itself unseemly, seeketh not *α* her own, is not easily *ι* provoked, thinketh no evil;

6 Rejoiceth *θ* not in iniquity, but rejoiceth *θ* in the truth;

7 Beareth *α* all things, believeth *ο* all things, hopeth *ρ* all things, endureth *τ* all things.

8 Charity never faileth; but whether *there be* prophecies, they shall fail; whether *there be* tongues, they shall cease; whether *there be* knowledge, it shall vanish away.

9 For we know in part, *α* and we prophesy in part.

10 But *α* when that which is perfect is come, then that which is in part shall be done away.

11 When I was a child, I spake as a child, I understood as a child, I *λ* thought as a child; but when I became a man, I put away childish things.

12 For now we see through a glass, *ω* *μ* darkly; but then face to face: now I know in part; but then shall I know even as also I am known.

13 And now abideth faith, *α* hope, charity, these three; but the greatest of these is charity.

CHAP. XIV.

FOLLOW after charity, and desire spiritual gifts, *α* but rather that ye may prophesy.

2 For he that speaketh in an *unknown* tongue, *α* speaketh not unto men, but unto God: for no *β* man *π* understandeth *him*, howbeit in the spirit he speaketh mysteries.

3 But he that prophesieth speaketh unto men to edification, and exhortation, and comfort.

4 He that speaketh in an *unknown* tongue edifieth himself; but he that prophesieth edifieth the church.

5 I would that ye all spake with tongues, but rather that ye prophesied: for greater is he that prophesieth than he that speaketh with tongues, except he interpret, that the church may receive edifying.

6 Now, brethren, if I come unto you speaking with tongues, what shall I profit you, except I shall speak to you either

by revelation,^a or by knowledge, or by prophesying, or by doctrine?

7 And even things without life giving sound, whether pipe or harp, except they give a distinction in the β sounds, how shall it be known what is piped or harped?

8 For if the trumpet^c give an uncertain sound, who shall prepare himself to the battle!

9 So likewise ye, except ye utter by the tongue words γ easy to be understood, how shall it be known what is spoken? for ye shall speak into the air.

10 There are, it may be, so many kinds of voices in the world, and none of them α s without signification.

11 Therefore if I know not the meaning of the voice, I shall be unto him that speaketh a barbarian;^k and he that speaketh shall be a barbarian unto me.

12 Even so ye, forasmuch as ye are zealous of ζ spiritual gifts, seek that ye may excel to the edifying of the church.

13 Wherefore let him that speaketh in an *unknown* tongue, pray that he may interpret.

14 For if I pray in an *unknown* tongue, my spirit prayeth, but my understanding is unfruitful.

15 What is it then? I will pray with the spirit,ⁿ and I will pray with y^c understanding also: I will sing^{*} with the spirit, and I will sing with the understanding[?] also.

16 Else, when thou shalt bless with the spirit, how shall he that occupieth the room of the unlearned, say Amen at thy giving^{*} of thanks? seeing he understandeth not what thou sayest?

17 For thou verily givest thanks well, but the other is not edified.

18 I thank my God, I speak with tongues more than ye all:

19 Yet in the church I had rather speak five words with my understanding, than *by my voice* I might teach others also, than ten thousand words in an *unknown* tongue.

20 Brethren, be not children^y in understanding: howbeit in malice be ye α children, but in understanding be κ men.^b

21 In the law^d it is written, With^e men of other tongues and other lips will I speak unto this people; and yet for all that will they not hear me, saith the Lord.

22 Wherefore tongues are for a sign,^f not to them^g that believe, but to them that believe not: but prophesying *serveth* not for them that believe not, but for them which believe.

23 If therefore the whole church be come together into one place, and all speak with tongues, and there come in *those that are unlearned, or unbelievers*, will they not say that ye are mad?^k

24 But if all prophesy, and there come in one that believeth not, or *one unlearned*, he is convinced of all, he is judged of all:

25 And thus are the secrets of his heart made manifest; and so, falling down on *his face*, he will worship God, and report that God is μ in you of a truth.

26 How is it then, brethren? when ye come together, every one of you hath a psalm, hath a doctrine,^p hath a tongue, hath a revelation, hath an interpretation. Let^r all things be done unto edifying.

27 If any man speak in an *unknown* tongue, let it be by two, or at the most by three, and that by course; and let one interpret.

A. D. 59.

a ver. 26.

b ver. 39.

1Th.5.19,20.

 β or, tunes.

c Nu. 10. 9.

d Job 32. 11.

e 1Jn^o. 4. 1. γ significant. δ tumult, or,

quietness.

f ch. 11. 16.

g 1Ti.2.11,12.

h Ep. 5. 22.

Tit. 2. 5.

1 Pe. 3. 1.

i Ge. 3. 16.

Nu.30.3.12.

Es. 1. 20.

k Ro. 1. 14.

 ζ spirits.

l ch. 4. 7.

m 2Co. 10. 7.

n 1Jn^o. 4. 6.

o Ep. 5. 19.

Col. 3. 16.

p ver. 26, 33.

q Ps. 47. 7.

r Ga. 1. 11.

s ch. 11. 24.

t ch. 1. 4.8.

u 1 Pe. 5. 12.

v He. 3. 6.

 η or, hold

fast.

 θ by what

speech.

w Ga. 3. 4.

x Ge. 3. 15.

Ps.22.1,&c.

Is.53.1,&c.

Da.9.26.

Zec.13.7.

Lu.24.26,46.

y Ep. 4.14,15.

He. 6. 1.3.

2Pe. 3. 1.

z Ps. 16. 10.

Ho. 6. 2.

a Ps. 131. 2.

Mat. 18. 3.

Ro. 16. 19.

1 Pe. 2. 2.

 κ perfect, or,

of a ripe

age.

b Ps. 119. 99.

c Lu. 24. 34.

&c.

d Jno. 10. 34.

e Is.23.11,12.

f Mar. 16. 17.

Ac. 2.6,&c.

g 1 Ti. 1. 9.

h Ac. 9. 17.

 λ or, an

abortive.

i Ep. 3. 7, 8.

k Ac. 2. 13.

l Mat. 10. 20.

m Is. 45. 14.

Zec. 8. 23.

n Ac. 26. 8.

o 1 Th. 4. 14.

p ver. 6.

q Ac. 17. 31.

r ver. 40.

28 But if there be no interpreter, let him keep silence in the church; and let him speak to himself, and to God.

29 Let^b the prophets speak two or three, and let the other judge.

30 If any thing be revealed to another that sitteth by, let the first^d hold his peace.

31 For ye may all prophesy one by one, that all may learn, and all may be comforted.

32 And the spirits^e of the prophets are subject to the prophets.

33 For God is not *the author* of δ confusion, but of peace, as in^f all churches of the saints.

34 Let^g your women keep silence in the churches: for it is not permitted unto them to speak; but *they are commanded* to be under obedience,^h as also saithⁱ the law.

35 And if they will learn any thing, let them ask their husbands at home: for it is a shame for women to speak in the church.

36 What! came the word of God out from you? or came^j it unto you only?

37 If any man^m think himself to be a prophet, or spiritual, let him acknowledge that the things that I write unto you are the commandments of the Lord.

38 But if any man be ignorant, let him be ignorant.

39 Wherefore, brethren, covet to prophesy, and forbid not to speak with tongues.

40 Let^p all things be done decently and in order.

CHAP. XV.

MOREOVER, brethren, I^r declare unto you the gospel which I preached unto you, which^t also ye have received, and wherein ye^u stand;

2 By which also ye are saved, if ye^v η keep in memory θ what I preached unto you, unless ye^w have believed in vain.

3 For I delivered unto you first of all that that which I also received, how that Christ died for our sins according^x to the scriptures;

4 And that he was buried, and that he rose again the third day according^z to the scriptures;

5 And that he was seen of Cephas,^a then of the twelve:

6 After that, he was seen of above five hundred brethren at once; of whom the greater part remain unto this present, but some are fallen asleep.

7 After that, he was seen of James;^b then of all the apostles.

8 And last of all^c he was seen of me also, as of λ one born out of due time.

9 For I am the least^d of the apostles, that am not meet to be called an apostle, because I persecuted the church of God.

10 But by the grace of God I am what I am: and his grace which was bestowed upon me was not in vain; but I laboured more abundantly than they all: yet not I,^e but the grace of God which was with me.

11 Therefore whether it were I or they, so we preach, and so ye believed.

12 Now if Christ be preached that he rose from the dead, how^f say some among you that there is no resurrection of the dead?

13 But if there^g be no resurrection of the dead, then is Christ not risen.

14 And if Christ^h be not risen, then is our preaching vain, and your faith is also vain.

15 Yea, and we are found false witnesses of God; because we have testified of God

ἡ ἐν προφητείᾳ, ἡ ἐν διδαχῇ;

7 "Ὅμως τὰ ἄψυχα φωνὴν δίδοντα, εἴτε αὐλὸς, εἴτε κithάρα, ἐὰν διαστολὴν τοῖς φθόγγοις μὴ δῶν, πῶς γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον ἢ τὸ κithαρίζομενον;

8 Καὶ γὰρ ἐὰν ἀδῶν φωνὴν σάλπιγξ δῶν, τίς παρασκευάζεται εἰς πόλεμον;

9 Οὕτω καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ εἰσημιον λόγον δώτε, πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; ἔσεσθε γὰρ εἰς αέρα λαλοῦντες.

10 Τοσαῦτα, εἰ τύχοι, γένῃ φωνῶν ἔστιν ἐν κόσμῳ, καὶ οὐδὲν αὐτῶν ἄφωνον.

11 "Εὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς, ἔσομαι τῷ λαλοῦντι βάρβαρος καὶ ὁ λαλῶν, ἐν ἑμοί βάρβαρος.

12 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ἐπεὶ ζηλωταὶ ἔστε "πνευματάντων", πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε ἵνα "περισσεύητε".

13 Διότι ὁ λαλῶν γλώσση, προσευχέσθω ἵνα διερμηνεῖ.

14 "Εὰν γὰρ προσεύχωμαι γλώσση, τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται, ὃ δὲ νοῦς μου ἄκαρπός ἐστι.

15 Τί οὖν ἔστι; προσεύχομαι τῷ πνεύματι, προσεύχομαι δὲ καὶ τῷ νοί. ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοί.

16 "Επεὶ ἐὰν εὐλογήσῃς αὐτῷ πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ιδιώτου, πῶς ἔρεῖ τὸ ἄμην ἐπὶ τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ, ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἶδε;

17 Σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς, ἀλλ' ὁ ἔτερος οὐκ οἰκοδομεῖται.

18 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ ὅμου, πάντων ὑμῶν μαλλὸν ὡς γλώσσαις ἢ λαλῶν.

19 Ἀλλ' ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγους ἰδιά τοῦ νοός μου λαλῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλους καθηγήσω, ἢ μυρίους λόγους ἐν γλώσση.

20 Ἀδελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖς φρεσίν· ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιάζετε, ταῖς δὲ φρεσὶ τέλει ἐνέστεθε.

21 "Εἰ τὸ νόμῳ γέγραπται "Ὅτι ἐν ἑτερογλώσσοις, καὶ ἐν χεῖλεσιν ἑτέροις λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ οὐδ' οὕτως εἰσακούσονται μου, λέγει Κύριος.

22 Ὡστε αἱ γλώσσαις εἰς σημείον εἰσιν, οὐ τοῖς πιστεύουσιν, ἀλλὰ τοῖς ἀπίστοις· ἡ δὲ προφητεία, οὐ τοῖς ἀπίστοις, ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν.

23 "Εὰν οὖν συνέλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ πάντες γλώσσαις λαλῶσιν, εἰσέλθωσι δὲ ἰδιώται "ἢ ἄπιστοι, οὐκ ἐροῦσιν ὅτι μαίνεσθε;

24 "Εὰν δὲ πάντες προφητεύουσιν, εἰσέλθῃ δὲ τις ἀπίστος, ἡ ἰδιώτης, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων.

25 Καὶ οὕτω τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερά γίνονται· ὃ καὶ οὕτω πεισὼν ἐπὶ πρόσωπον, προσκυνῇ τῷ Θεῷ, ἀπαγγέλλων ὅτι ὁ Θεὸς ὄντως ἐν ὑμῖν ἔστι.

26 Τί οὖν ἔστιν, ἀδελφοί; ὅταν συνέρχησθε, ἕκαστος ὑμῶν ψαλμῶν ἔχει, διδαχὴν ἔχει, γλῶσσαν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, ἐρμηνείαν ἔχει· πάντα πρὸς οἰκοδομὴν "γενέσθω".

27 Εἴτε γλῶσση τις λαλεῖ, κατὰ δύο, ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς, καὶ ἀνὰ μέρος· καὶ εἰς διερμηνεύετω.

28 "Εὰν δὲ μὴ ἡ διερμηνευτὴς, σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ· ἑαυτῷ δὲ λαλεῖτω καὶ τῷ Θεῷ.

29 Προφήται δὲ δύο ἢ τρεῖς λαλεῖτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρινέτωσαν.

30 "Εὰν δὲ ἄλλω ὑποκαλυφθῇ καθημένῳ, ὁ πρῶτος σιγάτω.

31 Δύνασθε γὰρ καθ' ἓνα πάντες προφητεύειν, ἵνα πάντες μαθάνωσι, καὶ πάντες παρακαλῶνται.

32 Καὶ "πνεύματα" προφητῶν προφῆταις ὑποτάσσεται.

33 Οὐ γὰρ ἔστιν ἀκαταστασίας ὁ Θεός, ἀλλ' εἰρήνης, ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων.

34 "Αἱ γυναῖκες ὡς ὑμῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν. Οὐ γὰρ ἐπιτέτραπται αὐταῖς λαλεῖν, ἀλλ' ὑποτάσσεσθαι, καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει.

35 Εἰ δὲ τι μαθεῖν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοῖς ἰδίους ἀνδράς ἐπερωτάτωσαν. Αἰσχρὸν γὰρ ἔστι "γυναῖξιν" ἐν ἐκκλησίᾳ λαλεῖν.

36 "Ἡ ἀφ' ὑμῶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐξηλθεν; ἢ εἰς ὑμᾶς δόκους κατήντησεν;

37 Εἰ τις δοκεῖ προφητῆς εἶναι ἢ πνευματικός, ἐπιγνωσκέτω ὅτι γράφω ὑμῖν, ὅτι "τοῦ" Κυρίου "εἰσὶν" ἐντολαί.

38 Εἰ δὲ τις ἀγνοεῖ, "ἀγνοεῖτω".

39 Ὡστε, ἀδελφοί, ζητοῦτε τὸ προφητεύειν, καὶ τὸ λαλεῖν γλώσσαις μὴ κωλύετε.

40 Πάντα "ἐν εὐσχημῶνός" καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω.

Κεφ. ιε'. XV.

ΓΝΩΡΙΖΩ δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἐστήκατε.

2 Δι' οὗ καὶ σώζεσθε, τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, "εἰ κατέχετε"· ἐκτὸς εἰ μὴ εἰκὴ ἐπιστεύσατε.

3 Παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις ὃ καὶ παρέλαβον, ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, κατὰ τὰς γραφάς.

4 Καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, κατὰ τὰς γραφάς.

5 Καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾶ, εἰτα τοῖς δώδεκα.

6 "Ἐπειτα ὤφθη ἐπ' αὐτοὺς πεντακοσίους ἀδελφοὺς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείους μένουσιν ἕως ἄρτι, τινες δὲ καὶ ἐκοιμήθησαν.

7 "Ἐπειτα ὤφθη Ἰακώβῳ· εἰτα τοῖς ἀποστόλοις πασίν.

8 Ἐσχάτον δὲ πάντων, ὥσπερ ἐν τῷ ἐκτρώματι, ὤφθη καί μοι.

9 Ἐγὼ γὰρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστόλων· ὃς οὐ εἰμι ἱκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίδωξα τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ.

10 Χάριτι δὲ Θεοῦ εἰμι ὃ εἰμι· καὶ ἡ χάρις αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ, "οὐ κενὴ ἐγενήθη", ἀλλὰ περισσότερον αὐτῶν πάντων ἐκοπίασα· οὐκ ἐγὼ δὲ, ἀλλὰ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ ἐν ἑμοί.

11 Εἴτε οὖν ἐγὼ, εἴτε ἐκεῖνοι, οὕτω κηρύσσομεν, καὶ οὕτως ἐπιστεύσατε.

12 Εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, πῶς λέγουσιν τινες ἐν ὑμῖν, ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν;

13 Εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται.

14 Εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα "τὸ" κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ δὲ καὶ ἡ πίστις ἡ ὑμῶν.

15 Εὐρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ Θεοῦ· ὅτι ἑμάρτυρησαμεν κατὰ τοῦ Θεοῦ ὅτι

ἡγείρε τὸν Χριστὸν· ὃν οὐκ ἡγείρην, ° εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται!

16 Εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται.

17 Εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, ματαῖα ἡ πίστις ὑμῶν· ἐτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν.

18 Ἀρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ, ἀπώλοντο.

19 Εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἡλικιότες ἐσμὲν ἐν Χριστῷ μόνον, ἔλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν.

20 Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων ° ἐγένετο!

21 Ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου ὁ θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν.

22 Ὡστερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτω καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιήθονται.

23 Ἐκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι· ἀπαρχὴ Χριστὸς, ἔπειτα οἱ Χριστοί, ° ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ!

24 Εἴτα τὸ τέλος, ὅταν ᾠ παραδῶ! τὴν βασιλείαν τῷ Θεῷ καὶ πατρί· ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν.

25 Δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεῦν, ἄχρι οὗ ° ἂν ᾗ πάντας τὰς ἐχθροὺς ὑπὸ τὰς πόδας ° αὐτῷ!

26 Ἐσχάτος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος.

27 Πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. Ὅταν δὲ εἴπῃ ὅτι πάντα ὑποτέτακται, ὅλον ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα.

28 Ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ἡ ὁ Θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν.

29 Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ° ὑπὲρ τῶν νεκρῶν, εἰ ὅλους νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται; τί! καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ ° τῶν νεκρῶν!

30 Τί καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν;

31 Καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω, νῆ τὴν ἡμετέραν καύχησιν, ἢν ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

32 Εἰ κατὰ ° ἄνθρωπον! ἐθριουμάχησα ἐν Ἐφέσῳ, τί μοι τὸ ὄφελος, εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται; Φάγωμεν καὶ πίωμεν· αὐριο γὰρ ἀποθήσκομεν.

33 Μὴ πλανᾶσθε! Φθείρουσιν ἡθὴ α' χρῆσθ'! οὐιλία κακαί.

34 Ἐκνήψατε δικαίως, καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ἀγνωσίαν γὰρ Θεοῦ τινες ἔχουσι. Πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω.

35 Ἄλλ' ἔρει τις· Πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποίῳ δὲ σώματι ἔρχονται;

36 Ἀφρον, σὺ ὁ σπείρεις, οὐ ° ζῶοποιεῖται!, ἐὰν μὴ ἀποθάνῃ.

37 Καὶ ὁ σπείρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεις, ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον, εἰ τύχοι, σίτε, ἡ τινος τῶν λοιπῶν.

38 Ὁ δὲ Θεὸς αὐτῷ δίδωσι σῶμα καθὼς ἡθέλησα, καὶ ἐκάστῳ τῶν σπέρματων ° τὸ ἴδιον σῶμα.

39 Οὐ πᾶσα σὰρξ, ἡ αὕτη σὰρξ· ἀλλὰ ἄλλη μὲν ° σὰρξ! ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ ° σὰρξ! κτηνῶν, ἄλλη δὲ ἰχθύων, ἄλλη δὲ πτηνῶν.

40 Καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια· ἄλλ' ἑτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων.

41 Ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ.

42 Οὕτω καὶ ἡ ἀνάστασις τῷ νεκρῶν. Σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ·

43 Σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· Σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει·

44 Σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν. ° Ἔστι! σῶμα ψυχικόν, ° καὶ ἐστὶ! ° σῶμα! πνευματικόν.

45 Οὕτω καὶ γέγραπται· Ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδὰμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν· ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιούν.

46 Ἄλλ' ὁ πρῶτος τὸ πνευματικόν· ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματικόν.

47 Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς, χοϊκός· ὁ δευτέρος ἄνθρωπος, ° ὁ Κύριος! ἐξ οὐρανοῦ.

48 Οἶος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί! καὶ οἶος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι.

49 Καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, ° φορέσομεν! καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου.

50 Τοῦτο δὲ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν Θεοῦ κληρονομήσαι οὐ δύναται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ.

51 Ἰδοὺ, μυστήριον ὑμῖν λέγω· Πάντες μὲν οὐ κοιμηθήσομεθα, πάντες δὲ! ἀλλαγησόμεθα·

52 Ἐν αὐτοῦ, ἐν ° ῥίπῃ! ὕψαλμου, ἐν τῇ ἔσχατῃ σάλπιγγι· σαλπίζει γὰρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι, καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα.

53 Δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν.

54 Ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσῃται ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσῃται ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος· Κατεπόθῃ ὁ θάνατος εἰς ° νίκος!

55 Ποῦ σου, θάνατε, τὸ κέντρον; Ποῦ σου, ᾄδῃ, τὸ νίκος;

56 Τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου, ἡ ἁμαρτία· ἡ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας, ὁ νόμος.

57 Τῷ δὲ Θεῷ χάρις τῷ δίδοντι ἡμῖν τὸ νίκος διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

58 Ὡστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἐδραῖος γίνεσθε, ἀμετακίνητοι, περισεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ Κυρίου πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἐστι κενὸς ἐν Κυρίῳ.

Κεφ. ις°. XVI.

ΠΕΡΙ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, ὥστερ διέταξα ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιήσατε.

2 Κατὰ μίαν ° σαββάτων! ἕκαστος ὑμῶν παρ' ἑαυτῷ τίθeto, θησαυρίζων ὃ, τι ἂν εὐδοῶται· ἵνα μὴ ὅταν ἔλθω, τότε λογίαι γίνωνται.

3 Ὅταν δὲ παραγένωμαι, οὐς ἐὰν δοκιμάσῃτε δι' ἐπιστολῶν, τοῦτους πέμψω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰς Ἱερουσαλὴμ.

4 Εἰδὲν δὲ ἡ ἀξίον τοῦ καμῆ πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύονται.

5 Ἐλῦσομαι δὲ πρὸς ὑμᾶς ὅταν Μακεδονίαν διέλθω· (Μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι.)

6 Πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν παραμεινῶ, ἡ καὶ παραχειμᾶσω, ἵνα ὑμεῖς με προπέμψητε σὺν ἐν πορεύωμαι.

7 Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν· ἐλπίζω ° μίαν! χρόνον τινὰ ἐπιμείναι πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ Κύριος ° ἐπιτρέπῃ!

8 Ἐπιμένει δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕως τῆς πέντηκοστῆς.

9 Θύρα γάρ μοι ἀνεῳγῇ μεγάλη καὶ ° ἐνεργής!,

that he raised up Christ: whom he raised not up, it so be that the dead rise not.

16 For if the dead rise not, then is not Christ raised:

17 And if Christ be not raised, your faith ^b is vain; ye are yet in your sins.

18 Then they also which are fallen asleep in Christ are perished.

19 If in this life only we have hope in Christ, we ^c are of all men most miserable.

20 But now is ^e Christ risen from the dead, and become the first-fruits ^d of them that slept.

21 For ⁱ since by man ^c came death, ^k by man ^c came also the resurrection of the dead.

22 For as in Adam all die, even so in Christ shall all be made alive.

23 But ^m every man in his own order; Christ the first-fruits; afterward they that are Christ's, at his coming.

24 Then ^{cometh} the end, when he shall have delivered up the kingdom ^p to God, even the Father; when he shall have put down all rule and all authority and power.

25 For he ^q must reign, till he hath put all enemies under his feet.

26 The last enemy ^r that shall be destroyed ^s is death.

27 For he ^t hath put all things under his feet. But when he saith, All things are put under ^{him}, it is manifest that he is excepted, which did put all things under him.

28 And when all things shall be subdued ^u unto him, then shall the Son also himself be subject unto him ^v that put all things under him, that God may be all in all.

29 Else what shall they do which ^w are baptized for the dead, if the dead rise not at all? why are they then baptized for the dead?

30 And why stand we in ^x jeopardy every hour?

31 I protest by ^y your rejoicing ^z which I have in Christ Jesus our Lord, ^{aa} I die daily.

32 If ^{ab} after the manner of men I have fought with beasts at Ephesus, what advantage ^{ac} it me, if the dead rise not? Let us ^{ad} eat and drink, for to-morrow we die.

33 Be not deceived: evil ^{ae} communications corrupt good manners.

34 Awake ^{af} to righteousness, and sin not; for some have not the knowledge of God: I ^{ag} speak ^{ah} this to your shame.

35 But some ^{ai} man will say, How ^{aj} are the dead raised up? and with what body do they come?

36 Thou fool! that ^{ak} which thou sowest is not quickened, except it die:

37 And that which thou sowest, thou sowest not that body that shall be, but bare grain, it may chance of wheat, or of some other grain:

38 But God ^{al} giveth it a body as it hath pleased him, and to every seed his own body.

39 All flesh is not the same flesh: but ^{am} there is one kind of flesh of men, another flesh of beasts, another of fishes, and another of birds.

40 There ^{an} are also celestial bodies, and bodies terrestrial: but the glory of the celestial is one, and the glory of the terrestrial is another.

41 There is one glory of the sun, ^{ao} and another glory of the moon, and another glory of the stars: for one star differeth from another star in glory.

42 So also is the resurrection of the

A. D. 59.

a Da. 12. 3.

b Mat. 13. 43.

c Phi. 3. 21.

d Ro. 4. 25.

e Lu. 24. 31.

f Jno. 20. 19.

g 26.

h Ge. 2. 7.

i Jno. 5. 21.

j 6. 33, 40.

k ch. 4. 13.

l Jno. 16. 2.

m 2 Ti. 3. 12.

n 1 Pe. 1. 3.

o Ac. 26. 23.

p Col. 1. 18.

q Re. 1. 5.

r Ro. 5. 12, 17.

s Jno. 11. 25.

t Jno. 3. 13, 31.

u 1 Th. 4. 15.

v 17.

w Ro. 8. 29.

x Jno. 3. 3, 5.

y Pa. 7. 14, 27.

z Ps. 2. 6, 10.

aa 45. 3. 6.

ab 110. 1.

ac Ep. 1. 22.

ad He. 1. 13.

ae 1 Th. 4. 15.

af 17.

ag Ho. 13. 14.

ah 2 Ti. 1. 10.

ai Re. 20. 14.

aj 2 Pe. 3. 10.

ak Ps. 8. 6.

al Zec. 9. 14.

am Mat. 24. 31.

an Jno. 5. 25.

ao Phi. 3. 21.

ap 2 Co. 5. 4.

aq 1 Jno. 3. 2.

ar z ch. 11. 3.

as a Ro. 6. 3, 4.

at b Is. 25. 8.

au c 2 Co. 11. 26.

av d Ho. 13. 14.

aw β or, hell.

ax γ some read our.

ay c Phi. 3. 23.

az f Ro. 6. 23.

ba g Ro. 4. 15.

bb h Ro. 8. 36.

bc d or to speak after.

bd i Ro. 7. 25.

be k Ro. 8. 37.

bf l Jno. 5. 4, 5.

bg m 2 Pe. 3. 14.

bh n Ec. 2. 24.

bi Is. 22. 13.

bj n ch. 5. 6.

bk o Ro. 13. 11.

bl Ep. 5. 14.

bm p ch. 6. 5.

bn q Eze. 37. 3.

bo r Ga. 2. 10.

bp s Ac. 20. 7.

bq Re. 1. 10.

br t Jno. 12. 24.

bs u 2 Co. 8. 19.

bt v gift.

bu w Ge. 1. 11, 12.

bv 2 Co. 1. 15.

bw 16.

bx x Ge. 1. 16.

by y Ps. 19. 4, 5.

bz z 2 Co. 2. 12.

ca Re. 3. 8.

dead. It is sown in corruption; it is raised in incorruption:

43 It ^a is sown in dishonour; it is raised in glory: it is sown in weakness; it is raised in power:

44 It is sown a natural body; it is raised a spiritual body. There is a natural body, and there is a spiritual ^c body.

45 And so it is written, ^d The first man Adam was made a living soul; the ^e last Adam was made a quickening spirit.

46 Howbeit that ^f was not first which is spiritual, but that which is natural; and afterward that which is spiritual.

47 The ^g first man ^h is of the earth, earthy: the second man ⁱ is the Lord from heaven.

48 As ^j is the earthy, ^k are they also that are earthy: and as ^l is the heavenly, ^m are they also that are heavenly.

49 And as we have borne the image of the earthy, we shall also ⁿ bear the image of the heavenly.

50 Now this I say, brethren, that ^o flesh and blood cannot inherit the kingdom of God; neither doth corruption inherit incorruption.

51 Behold, I shew you a mystery: We ^r shall not all sleep, but we shall all be changed,

52 In a moment, ^s in the twinkling of an eye, at the last trump: for the ^t trumpet shall sound, and the dead ^u shall be raised incorruptible, and we shall be changed.

53 For this corruptible must put on incorruption, and this mortal ^v must put on immortality.

54 So when this corruptible shall have put on incorruption, and this mortal shall have put on immortality, then shall be brought to pass the saying that is written, Death ^w is swallowed up in victory.

55 O ^x death, where is thy sting? O ^y β grave, where is thy victory?

56 The ^z sting of death is sin; and ^{aa} the strength of sin is the law.

57 But thanks ^{ab} be to God, which giveth us the victory ^{ac} through our Lord Jesus Christ.

58 Therefore, my beloved brethren, ^{ad} be ye stedfast, unmoveable, always abounding in the work of the Lord, forasmuch as ye know that your labour is not in vain in the Lord.

CHAP. XVI.

NOW concerning the collection for the saints, as ^{ae} I have given order to the churches of Galatia, even so do ye.

2 Upon the first ^{af} day of the week let every one of you lay by him in store, as ^{ag} God hath prospered him, that there be no gatherings when I come.

3 And when I come, whomsoever ^{ah} ye shall approve by ^{ai} your letters, them will I send to bring your ^{aj} liberality unto Jerusalem.

4 And if it be meet that I go also, they shall go with me.

5 Now I will come unto you, ^{ak} when I shall pass through Macedonia: for I do pass through Macedonia.

6 And it may be that I will abide, yea, and winter with you, that ye may bring me on my journey whithersoever I go.

7 For I will not see you now by the way; but I trust to tarry a while with you, if the Lord permit.

8 But I will tarry at Ephesus until Pentecost.

9 For a great door ^{al} and effectual is

opened unto me, and *there are many* adversaries.^a

10 Now if Timotheus^b come, see that he may be with you without fear: for he worketh^c the work of the Lord, as I also do.

11 Let no man therefore despise^d him: but conduct^e him forth in peace, that he may come unto me: for I look for him with the brethren.

12 As touching *our* brother Apollos,^f I greatly desired him to come unto you with the brethren: but his will was not at all to come at this time; but he will come when he shall have convenient time.

13 Watch^g ye, stand^h fast in the faith, quit you like men,ⁱ be strong.^o

14 Let^j all your things be done with charity.

15 I beseech you, brethren, (ye know the house of Stephanas, that it is the^k first-fruits of Achaia, and that they have addicted themselves to the ministry of the saints,)

16 That ye submit^l yourselves unto such, and to every one that helpeth with *us* and laboureth.

A. D. 59.

a Phi. 3. 18.

b Ac. 19. 22.

c Phi. 2. 30.

d Phi. 2. 19, 22.

e 1 Ti. 4. 12.

f 1 Th. 5. 12.

g 3 Jn. 6.

h Ac. 18. 26.

i ch. 1. 12.

k Ro. 16. 5, 15.

l 1 Pe. 5. 8.

m 2 Th. 2. 15.

n ch. 14. 20.

o Ep. 6. 10.

p Ep. 6. 24.

q 1 Pe. 4. 8.

r Ga. 1. 8, 9.

s Jude 14, 15.

t Ro. 16. 20.

u Ro. 16. 5.

v He. 13. 17.

17 I am glad of the coming of Stephanas and Fortunatus and Achaicus: for that which was lacking^a on your part they have supplied.

18 For they have refreshed my spirit and your's: therefore acknowledge^b ye them that are such.

19 The churches of Asia salute you, Aquila^c and Priscilla salute you much in the Lord, with the church^d that is in their house.

20 All the brethren greet you. Greet ye one another with an holy kiss.

21 The salutation of *me* Paul with mine own hand.

22 If any man love^e not the Lord Jesus Christ, let him be anathema^f maran atha.^g

23 The grace^h of our Lord Jesus Christ *be* with you.

24 My love *be* with you all in Christ Jesus. Amen.

The first *epistle* to the Corinthians was written from Philippi by Stephanas, and Fortunatus, and Achaicus, and Timotheus.

The Second Epistle of PAUL the Apostle to the CORINTHIANS.

CHAP. I.

PAUL, an apostle^a of Jesus Christ by the will of God, and Timothy *our* brother, unto the Church of God which is at Corinth, with all the saints^b which are in all Achaia:

2 Grace^c *be* to you, and peace, from God our Father, and from the Lord Jesus Christ.

3 Blessed^d *be* God, even the Father of our Lord Jesus Christ, the Father of mercies, and the God of all comfort;

4 Who comforteth us in all our tribulation, that we may be able to comfort them which are in any trouble, by the comfort wherewith we ourselves are comforted of God.

5 For as the sufferings^e of Christ abound in us, so our consolation also aboundeth by Christ.

6 And whether we be afflicted, *it is* for *it* effectual in the enduring of the same sufferings which we also suffer: or whether we be comforted, *it is* for your consolation and salvation.

7 And our hope of you *is* stedfast, knowing that as^f ye are partakers of the sufferings, so *shall ye be* also of the consolation.

8 For we would not, brethren, have you ignorant of our trouble^g which came to us in Asia, that we were pressed out of measure, above strength, insomuch that we despaired even of life:

9 But we had the sentence of death in ourselves, that we should not trust^h in ourselves, but in God which raiseth the dead:

10 Who deliveredⁱ us from so great a death, and doth deliver: in whom we trust that he will yet deliver *us*.

11 Ye also helping^j together by prayer for us, that for the gift bestowed upon us by the means of many persons, thanks may be given by many on our behalf.

A. D. 60.

a 1 Ti. 1. 1.

b 2 Ti. 1. 1.

c 1 Co. 2. 4, 13.

d Phi. 1. 1.

e Col. 1. 2.

f 1 Co. 15. 10.

g Ro. 1. 7.

h Ep. 1. 3.

i 1 Pe. 1. 3.

j Phi. 4. 1.

k Col. 1. 24.

l or, grace.

m ch. 4. 15.

n Ac. 21. 5.

o or, wrought.

p ch. 10. 2.

q Ro. 8. 17.

r 2 Ti. 2. 12.

s or, preaching.

t Mat. 5. 37.

u Mar. 1. 1.

v Ro. 1. 4.

w Ac. 19. 23, &c.

x Ro. 15. 8, 9.

y He. 13. 8.

z or, answer.

a Je. 17. 5, 7.

b 2 Th. 2. 17.

c 1 Pe. 5. 10.

d 1 Jn. 2. 20, 27.

e Re. 3. 18.

f 2 Pe. 2. 9.

g Ep. 1. 13, 14.

h 4. 30.

i 2 Ti. 2. 19.

j Ro. 8. 9, 14.

k 16.

l Ro. 15. 30.

m Phi. 1. 19.

n Ja. 5. 16, 18.

12 For our rejoicing is this, the testimony of our conscience, that in simplicity and godly sincerity, not^a with fleshly wisdom, but by the grace of^b God, we have had our conversation in the world, and more abundantly to you-ward.

13 For we write none other things unto you, than what ye read or acknowledge, and I trust ye shall acknowledge even to the end;

14 As also ye have acknowledged us in part, that^c we are your rejoicing, even as ye also are our's in the day of the Lord Jesus.

15 And in this confidence I was minded to come unto you before, that ye might have a second β benefit;

16 And to pass by you into Macedonia, and to come again out of Macedonia unto you, and of you to be brought on my^d way toward Judea.

17 When I therefore was thus minded, did I use lightness^e? or the things that I purpose, do I purpose according^f to the flesh, that with me there should be yea, yea, and nay, nay?

18 But as God is true, our δ word toward you was not yea^g and nay.

19 For the Son^h of God, Jesus Christ, who was preached among you by us, *even* by me and Silvanus and Timotheus, was not yea and nay, but in him was yea.

20 For all the promises of God inⁱ him are yea, and in him Amen, unto the glory of God by us.

21 Now he which stablisheth^j us with you in Christ, and hath anointed^k us, *is* God;

22 Who hath also sealed^l us, and given the earnest of the Spirit^m in our hearts.

23 Moreover I call God for a record upon my soul, that, to spare you, I came not as yet unto Corinth.

καὶ ἀντικείμενοι τιμοῖς.

10 Ἐάν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως γένηται πρὸς ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔργον Κυρίου ἐργάζεται ὡς καὶ ἐγώ.

11 Μή τις οὖν αὐτὸν ἐξουθενήσῃ· προπέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ πρὸς με· ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν¹.

12 Περὶ δὲ Ἀπολλῶ τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ παρεκάλεσα αὐτὸν ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντως οὐκ ἦν θέλημα ἵνα νῦν ἔλθῃ· ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐκαιρήσῃ.

13 Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταίουςθε.

14 Πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω.

15 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί· οἴδατε τὴν οἰκίαν Στεφανᾶ, ὅτι ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας, καὶ εἰς διακονίαν τοῦ ἁγίου ἔταξαν ἑαυτούς·

16 ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσῃσθε τοῖς τοιούτοις, καὶ παντὶ τῷ συνεργούντι καὶ κοπιῶντι.

17 Χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ Στεφανᾶ καὶ Φουρτονάτου καὶ Ἀχαΐκου, ὅτι τὸ ὑμῶν ὑστέρημα οὗτοι ἀνεπλήρωσαν·

18 Ἀνέπανσαν γὰρ τὸ ἑμὸν πνεῦμα καὶ τὸ ὑμῶν. Ἐπιγινώσκετε οὖν τὸν τοιούτους. Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀσίας.

19 Ἀσπάζονται ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ πολλὰ Ἀκούας καὶ Πρίσκιλλα, σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίᾳ.

20 Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες. Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ.

21 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου.

22 Εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν Κύριον ὁ Ἰησοῦν Χριστόν¹, ἦτω ἀνάθεμα, μαρὰν ἀθά.

23 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν.

24 Ἡ ἀγάπη μου¹ μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ὁ Ἀμήν.

ΠΑΥΛΟΣ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Κεφ. α'. I.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός, τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ τῇ οὓσιν ἐν Κορίνθῳ, σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσι τοῖς οὖσιν ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ.

2 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνῃ ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

3 Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρῶν, καὶ Θεὸς πάσης παρακλήσεως¹.

4 Ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει, διὰ τῆς παρακλήσεως ἧς παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.

5 Ὅτι καθὼς περισσεύει τὰ παθήματα τοῦ Χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτω διὰ Χριστοῦ περισσεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν.

6 Εἴτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως, καὶ σωτηρίας, ὅτι τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν· εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας· καὶ ἡ ἐλπίς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν¹.

7 Εἰδότες ὅτι ὡςπερ κοινωνοὶ ἐστε τῶν παθημάτων, οὕτω καὶ τῆς παρακλήσεως.

8 Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἄγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι ὑπὲρ¹ τῆς θλίψεως ἡμῶν τῆς γενομένης ὁ ἡμῖν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι κατ' ὑπερβολὴν ἐβαρύνθημεν ὑπὲρ δύναμιν, ὥστε ἐξαποριθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ Ἰνν.

9 Ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχέκαμεν, ἵνα μὴ πεπονηότες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοὺς, ἀλλ' ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς νεκρούς¹.

10 Ὅς ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐρύσαστο ἡμᾶς, καὶ ῥύεται¹ εἰς ὃν ἠλπίκαμεν ὅτι καὶ ἐτι ρύσεται.

11 Συνυπουργούντων καὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δέήσει· ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς

χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ἡμῶν.

12 Ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστὶ, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν ἡ ἀπλότῃ καὶ εἰλικρινείᾳ Θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ, ἀλλ' ἐν χάριτι Θεοῦ ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, περισσotέρω¹ δὲ πρὸς ὑμᾶς.

13 Οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν, ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγινώσκετε, ἢ καὶ ἐπιγινώσκετε· ἐλπίζω δὲ ὅτι καὶ ἕως τέλους ἐπιγνώσεσθε¹.

14 Καθὼς καὶ ἐπένυνε¹ ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμεν, καθάπερ καὶ ὑμεῖς ἡμῶν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

15 Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν πρότερον, ἵνα δευτέραν¹ χάριν¹ ἔχῃτε.

16 Καὶ δι' ὑμῶν¹ διεληθί¹ εἰς Μακεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν.

17 Τοῦτο οὖν¹ βουλευόμενος¹, μὴ τι ἄρα τῇ ελαφρίᾳ ἐχρησάμην; ἢ ἃ βουλευομαι, κατὰ σάρκα βουλευομαι, ἵνα ἢ παρ' ἐμοὶ¹ τὸ ναὶ ναί, καὶ τὸ οὐ οὐ¹;

18 Πιστὸς δὲ ὁ Θεός, ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἔγενετο¹ ναὶ καὶ οὐ.

19 Ὁ γὰρ τοῦ Θεοῦ υἱὸς Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κηρυχθεὶς, δι' ἐμοῦ καὶ Σιλβανῶ καὶ Τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ οὐ, ἀλλὰ ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν.

20 Ὅσα γὰρ ἐπαγγελίαι Θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ ναί, καὶ¹ ἐν αὐτῷ τὸ ἀμήν, τῷ Θεῷ πρὸς δοξάν δι' ἡμῶν.

21 Ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς Χριστόν, καὶ χρίσας ἡμᾶς, Θεός¹.

22 Ὁ καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς, καὶ δοὺς τὸν ἄφραβτον τοῦ Πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν.

23 Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν Θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἡμῶν ψυχὴν, ὅτι φειδόμενος ὑμῶν, οὐκέτι ἦλθον εἰς Κόρινθον.

24 ὅχι ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοὶ ἔσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν τῇ γὰρ πίστει ἐστήκατε.

Κεφ. β'. II.

ΕΚΡΙΝΑ δὲ ἑμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐλθεῖν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς.

2 Εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ἄστιν ὁ εὐφραίνων με, εἰ μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ;

3 Καὶ ἔγραψα ὑμῖν¹ τοῦτο αὐτό, ἵνα μὴ ἔλθω λυπῶν ἔχω ἄφ' ὧν ὀδεῖ με χαίρειν² πεποιθὸς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς, ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ, πάντων ὑμῶν ἐστίν.

4 Ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς.

5 Εἰ δέ τις δελύπηκεν, οὐκ ἐμέ δελύπηκεν, ἀλλ' ἀπὸ μέρους, ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ πάντας ὑμᾶς.

6 Ἰκανὸν τῷ τοιοῦτῳ ἡ ἐπιτιμία αὐτῆς³ ἢ ὑπὸ τῶν πλειόνων⁴.

7 Ὡστε τοιανούτων μάλλον ὑμᾶς χάρισσασθαι, καὶ παρακαλέσαι, μήπως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῇ ὁ τοιοῦτος.

8 Διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην.

9 Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν δοκίμην ὑμῶν, εἰ εἰς πάντα ὑπὸ κοινοῖς ἐστέ.

10 Ὡς δέ τι χαρίζεσθε, καὶ ἐγὼ⁵ καὶ γὰρ ἐγὼ⁶ εἴ τι κεχάρισμαι, ᾧ κεχάρισμαι⁷, δι' ὑμᾶς, ἔν προσώπῳ Χριστοῦ,

11 ἵνα μὴ πλεονεκτῶμεν ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν.

12 Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρωάδα εἰς τὴν εὐαγγελίον τοῦ Χριστοῦ, καὶ θύρας μοι ἀνεφγμένης ἐν Κυρίῳ,

13 Οὐκ ἐσχκα ἄνεσιν τῷ πνεύματί μου, τῷ μὴ εὑρεῖν με τίτον τὸν ἀδελφόν μου⁸, ἀλλὰ ἀποταξάμενος αὐτοῖς, ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν.

14 Τῷ δε Θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ὑμᾶς ἐν τῷ Χριστῷ, καὶ τὴν ὁσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν παντί τόπῳ.

15 Ὅτι Χριστοῦ εὐδοκία ἔσμεν τῷ Θεῷ ἐν τοῖς σωζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις⁹.

16 Οἷς μὲν, ὁ ὁσμὴ θανάτου¹⁰ εἰς θάνατον¹¹ οἷς δὲ, ὁ ὁσμὴ ζωῆς¹² εἰς ζωὴν¹³ καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἱκανός;

17 Οὐ γὰρ ἔσμεν, ὡς οἱ ἱ πολλοί¹⁴, καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ὡς ἐξ εἰλικρινείας, ἀλλ' ὡς ἐκ Θεοῦ, ἡ κατενώπιον¹⁵ τοῦ Θεοῦ, ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν.

Κεφ. γ'. III.

ΑΡΧΟΜΕΘΑ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν; εἰ μὴ χρήζομεν, ὡς τινες, συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐξ ὑμῶν¹⁶ συστατικῶν¹⁷;

2 Ἡ ἐπιστολὴ ἡμῶν ὑμεῖς ἐστε, ἔγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γνωσκομένη καὶ ἀναγνωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων¹⁸.

3 Φανεροῦμενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ Χριστοῦ διακονήτρια ὑφ' ἡμῶν, ἔγγεγραμμένη οὐ μελανοῖ, ἀλλὰ Πνεύματι Θεοῦ ζῶντος¹⁹ οὐκ ἐν πλαξὶ λιθίναις, ἀλλ' ἐν πλαξὶ καρδίας σαρκίνας.

4 Πεποίθησιν δὲ τοιαύτην ἔχομεν διὰ τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν Θεόν²⁰.

5 Οὐχ ὅτι ἱκανοὶ ἔσμεν²¹ ἀφ' ἑαυτῶν²² λογίσασθαι τι, ὡς ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἡ ἱκανότης ἡμῶν²³ ἐκ τοῦ Θεοῦ²⁴.

6 Ὅς καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους κατῆς διαθήκης, οὐ²⁵ γράμματος, ἀλλὰ πνεύματος²⁶· τὸ γὰρ γράμμα²⁷ ἁποκτείνει²⁸, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ.

7 Εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν γράμμασιν, ἐντετυπωμένη²⁹ ἐν³⁰ λίθοις, ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι τοὺς νιούς Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον Μωσέως, ἀλλὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ, τὴν καταργουμένην³¹.

8 Πῶς οὐκ ἡ μάλλον ἡ διακονία τοῦ πνεύματος ἔσται ἐν δόξῃ;

9 Εἰ γὰρ ἡ διακονία³² τῆς κατακρίσεως, δόξα, πολλὰ μάλλον περισσεύει ἡ διακονία τῆς δικαιοσύνης³³ ἐν³⁴ δόξῃ.

10 Καὶ γὰρ οὐδὲ³⁵ δεδοξασται τὸ δεδοξασμένον, ἐν τοῖς τῷ μέρει, ἕνεκεν τῆς υπερβαλλούσης δόξης.

11 Εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον, διὰ δόξης³⁶ πολλῶν μάλλον τὸ μένον, ἐν δόξῃ.

12 Ἐχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα, πολλῇ παρήοι³⁷α χρώμεθα³⁸.

13 Καὶ οὐ καθὰρ Μωσῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον ἑαυτοῦ, πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺς νιούς Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ καταργουμένου.

14 Ἀλλ' ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν³⁹ ἄχρι γὰρ τῆς⁴⁰ σήμερον⁴¹ τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον, ὅ, τι⁴² ἐν Χριστῷ καταργεῖται.

15 Ἀλλ' ἕως σήμερον, ἡνίκα⁴³ ἀναγινώσκειται⁴⁴ Μωσῆς, κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κείται.

16 Ἡνίκα δ' ἂν ἐπιστρέψῃ πρὸς Κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα.

17 Ὅ δὲ Κύριος τὸ πνεῦμα ἔστιν⁴⁵ οὐ δὲ τὸ πνεῦμα Κυρίου, ὅ κεεῖ⁴⁶ ἐλευθερία.

18 Ἡμεῖς δὲ πάντες ἀνακαλυπτόμεν⁴⁷ προσώπῳ τὴν δόξαν Κυρίου κατοπτριζόμενοι, τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, καθάπερ ἀπὸ Κυρίου⁴⁸ πνεύματος⁴⁹.

Κεφ. δ'. IV.

ΔΙΑ τοῦτο ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼς ἡλεθήμεν, οὐκ ἐκκακοῦμεν⁵⁰.

2 Ἀλλ' ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτά τῆς αἰσχύνης, μὴ περιπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ, μηδὲ δολέντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆς ἀληθείας συνιστάντες ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

3 Εἰ δὲ καὶ ἐστὶ κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἐστὶ κεκαλυμμένον⁵¹.

4 Ἐν οἷς ὁ Θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσε τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων, εἰς τὸ μὴ⁵² ἀγῶσαι⁵³ αὐτοῖς⁵⁴ τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ⁵⁵.

5 Οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν Κύριον⁵⁶ ἑαυτοῦς δὲ, δούλους ὑμῶν διὰ⁵⁷ Ἰησοῦν⁵⁸.

6 Ὅτι ὁ Θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς⁵⁹ λάμψαι⁶⁰, ὅς ἐλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης⁶¹ τοῦ Θεοῦ⁶² ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

7 Ἐχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστράκιν⁶³οις σκεύουσιν, ἵνα ἡ υπερβολὴ τῆς δυνάμεως ἡ τοῦ Θεοῦ, καὶ μὴ ἡ ἡμῶν.

8 Ἐν παντὶ θλιβόμενοι, ἀλλ' οὐ στενοχωρεῖμενοι⁶⁴ ἀπορούμενοι, ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι⁶⁵.

9 Διωκόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι⁶⁶ καταβαλλόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι⁶⁷.

24 Not for that we have dominion^a over your faith, but are helpers of your joy: for by faith^c ye stand.

CHAP. II.

BUT I determined this with myself, that I would not come again to you in heaviness.ⁱ

2 For if I make you sorry, who is he then that maketh me glad, but the same which is made sorry by me?

3 And I wrote this same unto you, lest, when I came, I should have sorrow from them of whom I ought to rejoice; having confidence in you all, that my joy is the joy of you all.

4 For out of much affliction and anguish of heart I wrote unto you with many tears; not that ye should be grieved, but that ye might know the love^m which I have more abundantly unto you.

5 But if anyⁿ have caused grief, he hath not grieved me,^o but in part: that I may not overcharge you all.

6 Sufficient to such a man is this ^γ punishment, which was inflicted^q of many.

7 So^r that contrariwise ye ought rather to forgive him, and comfort him, lest perhaps such a one should be swallowed up with overmuch sorrow.

8 Wherefore I beseech you that ye would confirm your love toward him.

9 For to this end also did I write, that I might know the proof of you, whether ye be obedient^u in all things.

10 To whom ye forgive any thing, I forgive also: for if I forgive any thing, to whom I forgive it, for your sakes forgive I it in the ^Ϸ person of Christ;

11 Lest Satan should get an advantage of us: for we are not ignorant of his devices.

12 Furthermore, when I^j came to Troas to preach Christ's gospel, and a door^z was opened unto me of the Lord,

13 I had no rest^a in my spirit, because I found not Titus my brother: but taking my leave of them, I went from thence into Macedonia.

14 Now thanks be unto God,^f which always causeth us to triumph in Christ, and maketh manifest the savour^g of his knowledge by us in every place.

15 For we are unto God a sweet savour of Christ, in themⁱ that are saved, and in them that perish:

16 To the one^k we are the savour of death unto death; and to the other the savour of life unto life. And who^m is sufficient for these things?

17 For we are not as many, which ^κ corrupt the word of God: but as of sincerity, but as of God, in the sight^p of God, speak we ^λ in Christ.

CHAP. III.

DO we begin again to commend^r ourselves? or need we, as some others, epistles^s of commendation to you, or letters of commendation from you?

2 Ye^t are our epistle, written in our hearts, known and read of all men:

3 Forasmuch as ye are manifestly declared to be the pistle of Christ ministered by us, written not with ink, but with the Spirit of the living God; not in tables of stone,^w but in fleshy^x tables of the heart.

4 And such trust have we through Christ to God-ward:

5 Not that we are sufficient of our-

A. D. 60.

a 1 Co. 3. 5.

1 Pe. 5. 3.

b Jno. 15. 5.

c Ro. 11. 20.

1 Co. 15. 1.

d 1 Co. 15. 10.

Phi. 2. 13.

e Ep. 3. 7.

f 1 Ti. 1. 12.

g Mat. 26. 28.

h He. 8. 6. 10.

i Ro. 2. 28. 29.

j Ro. 4. 15.

7. 9. 10.

k ch. 1. 23.

12. 20. 21.

13. 10.

l Jno. 6. 63.

m Ro. 8. 2.

n or, quick-

eneth.

o Ex. 34. 1. 29.

35.

p ch. 11. 2.

n Ga. 5. 10.

o Ga. 4. 12.

p Ro. 5. 20. 21.

q or, censure.

r 1 Co. 5. 4. 5.

1 Ti. 5. 20.

s Ga. 6. 1.

t or, boldness

s Ro. 10. 4.

t Ro. 11. 7. 8.

25.

u ch. 7. 15.

z or, sight.

v Is. 25. 7.

w 1 Co. 15. 45.

x Ro. 8. 2.

y Ac. 16. 8.

z 1 Co. 16. 9.

a 1 Co. 13. 12.

b Ro. 8. 29.

c Ps. 84. 7.

d ch. 7. 5. 6.

e or, of the

Lord the

Spirit.

f 1 Co. 7. 25.

g Ro. 8. 37.

h Ga. 1. 3.

i or, shame.

j ch. 2. 17.

k 1 Co. 1. 18.

l Jno. 9. 39.

m 1 Pe. 2. 7. 8.

n 2 Th. 2. 10.

o ch. 3. 5. 6.

p Jno. 12. 31.

40.

q or, deal

deceitfully

with. ch. 4. 2.

r Jno. 1. 14. 18.

s He. 11. 27.

t or, of.

u ch. 5. 12.

v Ge. 1. 3.

w Ac. 18. 27.

x is he who

hath.

t 1 Co. 9. 2.

u 1 Co. 2. 5.

v ch. 7. 5.

w Ex. 24. 12.

x Ez. 31. 33.

y Ez. 11. 19.

z or, not alto-

gether with-

out help, or,

means.

selves^b to think any thing, as of ourselves; but our^d sufficiency is of God:

6 Who also hath made us able^e ministers of the New Testament; ^f not of the letter, ^g but of the spirit: for the letter^h killeth, but the spirit^k ^β giveth life.

7 But if the ministration of death, written and engraven in stones, was glorious, so that the children of Israel could not stedfastly behold the face of Moses for the gloryⁱ of his countenance; which glory was to be done away;

8 How shall not the ministration of the Spirit be rather glorious?

9 For if the ministration of condemnation be glory, much more doth the ministration of righteousness exceed in glory.

10 For even that which was made glorious had no glory in this respect, by reason of the glory that excelleth.

11 For if^j that which was done away was glorious, much more that which remaineth is glorious.

12 Seeing then that we have such hope, we use great ^δ plainness of speech:

13 And not as Moses, which put a vail over his face, that the children of Israel could not stedfastly look to the end^s of that which is abolished:

14 But their minds were blinded; ^t for until this day remaineth the same vail untaken away in the reading of the Old Testament; which vail is done away in Christ.

15 But even unto this day, when Moses is read, the vail is upon their heart.

16 Nevertheless, when it shall turn to the Lord, the vail shall be taken away.^v

17 Now the Lord^w is that Spirit; and where the Spirit^x of the Lord is, there is liberty.

18 But we all, with open face beholding as in a glass^a the glory of the Lord, are changed into the same image^b from glory^c to glory, even as ^η by the Spirit of the Lord.

CHAP. IV.

THEREFORE, seeing we have this ministry, as we have received mercy,^e we faint not;

2 But have renounced the hidden things of ^θ dishonesty, not walking in craftiness, nor handling the word of God deceitfully; ^k but by manifestation of the truth commanding ourselves to every man's conscience in the sight of God.

3 But if our gospel be hid, it is hid to themⁱ that are lost:

4 In whom the godⁿ of this world hath blinded the minds of them which believe not, lest the light of the glorious gospel of Christ, who is the image^o of God, should shine unto them.

5 For we preach not ourselves, but Christ Jesus the Lord; and ourselves your servants for Jesus' sake.

6 For God, who commanded the light^r to shine out of darkness, ^μ hath shined in our hearts, to give the light of the knowledge of the glory of God in the face of Jesus Christ.

7 But we have this treasure in earthen vessels, that the excellency^u of the power may be of God, and not of us.

8 We are troubled^v on every side, yet not distressed; we are perplexed, but not in despair;

9 Persecuted, but not forsaken; cast down, but not destroyed;

10 Always bearing^a about in the body the dying of the Lord Jesus, that the life^b also of Jesus might be made manifest in our body.

11 For we which live are^c always delivered unto death for Jesus' sake, that the life also of Jesus might be made manifest in our mortal flesh.

12 So then death^d worketh in us, but life in you.

13 We having the same spirit^e of faith, according as it is written, 1^f believed, and therefore have I spoken; we also believe, and therefore speak;

14 Knowing^g that he which raised up the Lord Jesus, shall raise up us also by Jesus, and shall present us with you.

15 For all things^h are for your sakes, that the abundant graceⁱ might, through the thanksgiving of many, redound to the glory of God.

16 For which cause we^j faint not; but though our outward man perish, yet the inward^k man is renewed day by day.

17 For our^l light affliction, which is but for a moment, worketh for us a far more exceeding and eternal weight of glory;

18 While we look not at the things which are seen, but at the things which are not seen; for the things which are seen are temporal; but the things which are not seen are eternal.

CHAP. V.

FOR we know, that if our earthly house of this tabernacle^m were dissolved, we have a building of God, an houseⁿ not made with hands, eternal in the heavens.

2 For in this we groan,^o earnestly desiring to be clothed upon with our house which is from heaven:

3 If so be that being clothed we shall not be found naked.^p

4 For we that are in this tabernacle do groan, being burdened: not for that we would be unclothed, but clothed upon, that mortality^q might be swallowed up of life.

5 Now he that hath wrought^r us for the self-same thing is God, who also hath given unto us the earnest^s of the Spirit.

6 Therefore we are always confident, knowing that, whilst we are at home in the body, we are absent from the Lord:

7 (For we^t walk by faith, not by sight:)

8 We are confident, I say, and willing^u rather to be absent from the body, and to be present with the Lord.

9 Wherefore we labour, that, whether present or absent, we may be accepted of him.

10 For we^v must all appear before the judgment-seat of Christ; that every one may receive^w the things done in his body, according to that he hath done, whether it be good or bad.

11 Knowing therefore the terror^x of the Lord, we persuade men; but we^y are made manifest unto God; and I trust also are made manifest in your consciences.

12 For we^z commend not ourselves again unto you, but give you occasion to glory on our behalf, that we may have somewhat to answer them which glory in th appearance, and not in heart.

13 For whether we be beside^a ourselves, it is to God: or whether we be sober, it is for your cause.

14 For the love of Christ^b constraineth

A. D. 60.

a Ga. 6. 17.

b 2Ti. 2. 11, 12.

c Ro. 5. 15.

d Ro. 14. 7. 9.

e 1Co. 6. 19, 20.

f 1Co. 15. 31,

49.

g ch. 13. 9.

h 2 Pe. 1. 1.

i Ps. 116. 10.

j let him be.

k Jn. 3. 3.

l Ga. 6. 15.

m Is. 65. 17.

n Re. 21. 5.

o ch. 5. 1, 4.

p Col. 1. 20.

q 1Co. 3. 21, 22

r ch. 8. 19.

s Ro. 3. 24, 25.

t 1Co. 15. 53.

u put in us.

v Ro. 7. 22.

w Job 33. 23.

x Mal. 2. 7.

y Ep. 6. 20.

z Ro. 8. 18, 34.

a Is. 53. 6, 9, 12.

b Ga. 3. 13.

c 1Pe. 2. 22, 24.

d 1Jn. 3. 5.

e Ro. 5. 19.

f He. 11. 1.

g ch. 5. 20.

h He. 12. 15.

i Job 4. 19.

j 2Pe. 1. 13, 14.

k Is. 49. 8.

l 1Pe. 1. 4.

m Ro. 8. 23.

n 1Co. 10. 32.

o commend-

ing.

d Re. 3. 18.

e 16. 15.

f 1Co. 4. 1.

g ch. 11. 23, &c.

h or, in toss-

ings to and

fro.

i 1Co. 15. 53.

j Is. 29. 23.

k Ep. 2. 10.

l Ep. 1. 14.

m ch. 4. 2.

n 1Co. 2. 4.

o mEp. 6. 11, &c.

p Ro. 8. 24, 25.

q Jn. 7. 12, 17.

r Phi. 1. 23.

s 1Co. 4. 9.

t Ps. 118. 18.

u endeavour.

v Ro. 14. 10.

w Ps. 84. 11.

x u Ep. 6. 8.

y Re. 22. 12.

z ch. 7. 3.

a He. 10. 31.

b Jude 23.

c ch. 4. 2.

d De. 7. 2, 3.

e 1Co. 7. 39.

f ch. 3. 1.

g the face.

h ch. 11. 1, 16,

17.

i Ca. 8. 6.

j 1Co. 3. 16, 17.

k 6. 19.

l Ep. 2. 21, 22.

us; because we thus judge, that if one died for all, then^a were all dead:

15 And that he died for all, that they^b which live should not henceforth live unto themselves, but unto him which died for them, and rose again.

16 Wherefore henceforth know we no man after the flesh: yea, though we have known Christ after the flesh, yet now henceforth know we him no more.

17 Therefore if any man be in Christ, ^β he is a new creature: ^ι old things are passed away; behold, ^ζ all things are become new.

18 And all things are of God, who hath reconciled^δ us to himself by Jesus Christ, and hath given to us the ministry of reconciliation;

19 To wit, that God was in Christ, reconciling the world unto himself, not imputing their trespasses^ε unto them; and hath ^γ committed unto us the word of reconciliation.

20 Now then we are ambassadors^ρ for Christ, as though God did beseech you by us: we pray you in Christ's stead, be ye reconciled to God.

21 For he^τ hath made him to be sin for us, who knew no sin; that we might be made^σ the righteousness of God in him.

CHAP. VI.

WE then, as workers^μ together with him, beseech you also that ye receive not the grace of God in vain.^κ

2 (For he saith, I^λ have heard thee in a time accepted, and in the day of salvation have I succoured thee: behold, now is the accepted time; behold, now is the day of salvation.)

3 Giving no offence^α in any thing, that the ministry be not blamed:

4 But in all things ^δ approving ourselves as the ministers^ε of God, in much patience, in afflictions, in necessities, in distresses,

5 In stripes, ^ς in imprisonments, ^ζ in tumults, in labours, in watchings, in fastings;

6 By pureness, by knowledge, by long-suffering, by kindness, by the Holy Ghost, by love unfeigned,

7 By the word of truth, ^κ by the power^ι of God, by the armour^μ of righteousness on the right hand and on the left,

8 By honour and dishonour, by evil report and good report: as deceivers,^ο and yet true;

9 As unknown,^ρ and yet well known; as dying, and behold, we live: as chastened,^σ and not killed;

10 As sorrowful, yet always rejoicing; as poor, yet making many rich; as having nothing, and yet possessing all things.^τ

11 O ye Corinthians, our mouth is open unto you, our heart^υ is enlarged.

12 Ye are not straitened in us, but ye are straitened in your own bowels.

13 Now for a recompence in the same, (I speak as unto my children,) be ye also enlarged.

14 Be ye^φ not unequally yoked together with unbelievers: for what fellowship hath righteousness with unrighteousness? and what communion hath light with darkness?

15 And what concord hath Christ with Belial? or what part hath he that believeth with an infidel?

16 And what agreement hath the temple of God with idols? for ye^ε are the

10 Πάντοτε τὴν νεκρῶσιν τοῦ ἑΚυρίου! Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν! φανερωθῇ.

11 Ἀεὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες, εἰς θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκί ἡμῶν!

12 Ὡστε ὁ ἡμῶν θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν.

13 Ἐχόντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως, κατὰ τὸ γεγραμμένον· Ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα· καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν·

14 Εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν Κύριον Ἰησοῦν, καὶ ἡμᾶς διὰ Ἰησοῦ ἐγερεῖ, καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν.

15 Τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσῃ, διὰ τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν περισσέυσῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ.

16 Διὸ οὐκ ἐκκακούμεν· ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἐξ ἡμῶν ἄνθρωπος διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσωθεν ἀνακαινίζεται ἡμέρα καὶ ἡμέρα.

17 Τὸ γὰρ παρατίκαλ ἑλᾶφρον τῆς θλίψεως ἡμῶν, καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν, αἰώνιον βάρους δόξης κατεργάζεται ἡμῖν·

18 Μὴ σκοποῦντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα, ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα. Τὰ γὰρ βλεπόμενα, πρόσκαιρα· τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα, αἰώνια.

Κεφ. ε'. V.

ΟἶΔΑΜΕΝ γὰρ, ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνους καταλυθῇ, οἰκοδομῇ ἐκ Θεῆ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποιήτον, αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

2 Καὶ γὰρ ἐν-τότῳ στενάζομεν, τὸ οἰκτῆριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες·

3 Ἐγὼ γὰρ καὶ ἐνδυσάμενοι, οὐ γυμνοὶ ἐν-ρεθισόμεθα.

4 Καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν τῷ σκήνει στενάζομεν βαρούμενοι· ἐπεὶ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι, ἀλλ' ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς.

5 Ὁ δὲ κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τῷτο, Θεὸς, ὁ καὶ δοὺς ἡμῖν τὸν ἀφράβωνα τοῦ Πνεύματος.

6 Θαρρόντες οὖν πάντοτε, καὶ εἰδότες ὅτι ἐνδημούντες ἐν τῷ σώματι, ἐκδημούμεν ἀπὸ τοῦ Κυρίου·

7 (Διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἰδους)

8 Θαρρόμεν ἃ δὲ, καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ σώματος, καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν Κύριον.

9 Διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα, εἴτε ἐνδημούντες, εἴτε ἐκδημούντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι.

10 Τῷ γὰρ πάντα ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βλήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομίσῃται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος, πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθόν, εἴτε κακόν!

11 Εἰδότες ὅτι οὖν τὸν φόβον τοῦ Κυρίου, ἀνθρώπων! πείθομεν, Θεῷ δὲ πεφανερωμέθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδησεσιν ὑμῶν πεφανερῶσθαι.

12 Οὐ γὰρ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν, ἀλλὰ ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυχήματος ὑπὲρ ἡμῶν· ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμένους, καὶ οὐ καρδίᾳ.

13 Εἴτε γὰρ ἐξέστημεν, Θεῷ· εἴτε σωφρονούμεν, ὑμῖν.

14 Ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς·

15 Κρίναντας τοῦτο, ὅτι εἰ εἰς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἅρα οἱ πάντες ἀπέθανον· καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν, ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι.

16 Ὡστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἶδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ δὲ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκ ἐτι γινώσκομεν.

17 Ὡστε εἰ τις ἐν Χριστῷ, καὶνὴ κτίσις! τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονε καινὰ ἅτα πάντα!

18 Τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς·

19 Ὡς ὅτι Θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον καταλλάσσειν ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν, καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς.

20 Ὑπὲρ Χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν, ὥς τοῦ Θεοῦ παρακαλούντος δι' ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ, καταλλάγητε τῷ Θεῷ.

21 Τὸν γὰρ! μὴ γνόντα ἁμαρτίαν, ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς γινώμεθα δικαιοσύνη Θεοῦ ἐν αὐτῷ.

Κεφ. σ'. VI.

ΣΥΝΕΡΓΟΥΝΤΕΣ δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ δεξασθαι ὑμᾶς.

2 Λέγει γάρ· Καίρῳ δεκτῷ ἐπήκουσά σου, καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβόηθησά σοι. Ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας.

3 Μηδεμίαν ἐν μηδενὶ δίδόντες προσκοπὴν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία·

4 Ἀλλ' ἐν παντὶ συνιστάντες ἑαυτοὺς ὡς Θεῷ διάκονοι· ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις·

5 Ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστεαῖς·

6 Ἐν ἀγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν Πνεύματι ἀγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ·

7 Ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει Θεοῦ, διὰ τῶν ὅπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν·

8 Διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας· διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας· ὡς πλάνοι, καὶ ἀληθεῖς·

9 Ὡς ἀγνοοῦμενοι, καὶ ἐπιγινωσκόμενοι· ὡς ἀποθνήσκοντες, καὶ ἰδοὺ ζῶμεν· ὡς παιδευόμενοι, καὶ μὴ θανατούμενοι·

10 Ὡς λυποῦμενοι, ἀεὶ δὲ χαίροντες· ὡς πτωχοὶ, πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες· ὡς μηδὲν ἔχοντες, καὶ πάντα κατέχοντες.

11 Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέφυγε πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι, ἡ καρδία ἡμῶν πεπλάτνται.

12 Οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν· στενοχωρεῖσθε! δὲ ἐν τοῖς σπλάγχνοις ὑμῶν.

13 Τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν, ὡς τέκνους λέγω, πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς.

14 Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγούντες ἀπίστοις. Τίς γὰρ μετοχὴ δικαιοσύνης καὶ ἀνομιᾶ!· τίς δὲ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος;

15 Τίς δὲ συμφώνησις Χριστῷ πρὸς Βελίαρ!· ἢ τίς μερίς πιστῷ μετὰ ἀπίστου;

16 Τίς δὲ συγκατάθεσις ναῦ Θεοῦ μετ' αἰδῶλου!· ὑμεῖς γὰρ ναὸς Θεοῦ ἐστε ζῶντος

καθὼς εἶπεν ὁ Θεός· "Οτι ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐμπεριπατήσω· καὶ ἔσομαι αὐτῶν Θεός, καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι λαός.

17 Διὸ ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐτῶν, καὶ ἀφορίσθητε, λέγει Κύριος· καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἅπτεσθε· κῆγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς·

18 Καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱούς καὶ θυγατέρας, λέγει Κύριος παντοκράτωρ.

Κεφ. ζ'. VII.

ΤΑΥΤΑΣ οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπῆτοί, καθarisώμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντός μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελέντες ἀγωνισμὸν ἐν φόβῳ Θεοῦ.

2 Χωρίσατε ἡμᾶς οὐδένα ἠδίκησαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν, οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν.

3 Οὐ πρὸς κατάκρισιν λέγω· προεῖρηκα γὰρ ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἔστε εἰς τὸ συναποθανεῖν καὶ συζῆν.

4 Πολλῇ μοι παρήσιας πρὸς ὑμᾶς, πολλῇ μοι καύχησις ὑπὲρ ὑμῶν· πεπληρωμαι τῇ παρακλήσει, ὑπερπερισσεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν.

5 Καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς Μακεδονίαν, οὐδεμίαν ἐσχέκεν ἄνεσιν ἡ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐν παντὶ θλιβόμενοι· ἔξωθεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι.

6 Ἀλλ' ὁ παρακλῶν τοὺς ταπεινοὺς, παρεκάλεσεν ἡμᾶς ὁ Θεός, ἐν τῇ παρουσίᾳ Τίτου·

7 Οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει· ἥ παρεκλήθη! ἐφ' ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν, τὸν ὑμῶν ὀδυρμόν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἡμῶν· ὥστε με μᾶλλον χαρῆναι.

8 "Οτι εἰ καὶ ἐλυπήσα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ, οὐ μεταμέλομαι, εἰ καὶ μετεμελόμην. Βλέπω γὰρ ὅτι! ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη, "εἰ καὶ πρὸς ὥραν, ἐλύπησεν! ὑμᾶς.

9 Νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε εἰς μετάνοιαν· ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ Θεόν, ἵνα ἐν μηδενὶ ἡμιώθητε ἐξ ἡμῶν.

10 Ἡ γὰρ κατὰ Θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον κατεργάζεται· ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται.

11 Ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο τὸ κατὰ Θεὸν λυπηθῆναι ὑμᾶς! πόσῃν κατεργάσατο ὑμῖν σπουδὴν· ἀλλὰ ἀπολογίαν, ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ ἐπιπόθησιν, ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλὰ ἐκδίκησιν· ἐν παντὶ συνεστήσατε ἑαυτὰς ἀγνοῦς εἶναι ἐν! τῷ πράγματι.

12 Ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ εἵνεκεν τοῦ ἀδικήσαντος, οὐδὲ εἵνεκεν τοῦ ἀδικηθέντος· ἀλλ' εἵνεκεν τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν ὑμῶν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

13 Διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα ἐπὶ τῇ παρακλήσει ὑμῶν· περισσοτέρως δὲ μᾶλλον ἐχαρήμεν! ἐπὶ τῇ χαρᾷ Τίτου, ὅτι ἀναπέπαιται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν·

14 "Οτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατασχύνῃ· ἀλλ' ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν ὑμῖν, οὕτω καὶ ἡ καύχησις ἡμῶν ἢ ἐπὶ Τίτῳ! ἀλήθεια ἐγενήθη·

15 Καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἔστιν, ἀναμνησκομένου τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοήν, ὡς μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν.

16 Χαίρω ὅτι ἐν παντὶ θαρρῶ ἐν ὑμῖν.

Κεφ. η'. VIII.

ΓΝΩΡΙΖΟΜΕΝ δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ τὴν δεδομένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας·

2 "Οτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ θλίψεως ἡ περισσειὰ τῆς χαρᾶς αὐτῶν, καὶ ἡ κατὰ βάθους πτωχεία αὐτῶν, ἐπερίσσευσεν εἰς τὸν πλοῦτον τῆς ἀπλότητος! αὐτῶν.

3 "Οτι καὶ δύναμιν (μαρτυρῶ) καὶ ὑπερδύναμιν αὐθαίρετος·

4 Μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν, τὴν χάριν, καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, ὁδέξασθαι ἡμᾶς!

5 Καὶ σὺ καθὼς ἠλπίσαμεν, ἀλλ' ἑαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ Κυρίῳ, καὶ ἡμῖν διὰ θελήματος Θεοῦ.

6 Εἰς τὸ παρακαλεῖσαι ἡμᾶς Τίτῳ, ἵνα καθὼς προενήρξατο, οὕτω καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην.

7 Ἀλλ' ὥσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε, πίστει, καὶ λόγῳ, καὶ γνώσει, καὶ πάσῃ σπουδῇ, καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι περισσεύητε.

8 Οὐ καὶ ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐτέρων σπουδῆς, καὶ τὸ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων.

9 Γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ Κυρίου ὑμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δι' ὑμᾶς ἐπτώχευσεν, πλούσιος ὢν· ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλουτήσητε.

10 Καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι· τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει, οἵτινες οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι, ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν προενήρξασθε ἀπὸ πέρους.

11 Νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε· ὥπως καθάπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτω καὶ τὸ ἐπιτελεῖσαι ἐκ τοῦ ἔχειν.

12 Εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὼς ἔαν ἔχη τις! εὐπρόσδεκτος, οὐ καθὼς οὐκ ἔχει.

13 Οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις, ὑμῖν δὲ θλίψις· ἀλλ' ἐξ ἰσότητος, ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περισσεύμα εἰς τὸ ἐκεῖνων ὑστέρημα·

14 Ἵνα καὶ τὸ ἐκεῖνων περισσεύμα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα, ὥπως γένηται ἰσότης.

15 Καθὼς γέγραπται· "Ὁ τὸ πολὺ, οὐκ ἐπλεόνασε· καὶ ὁ τὸ ὀλίγον, οὐκ ἠλαττόνησε.

16 Χάρις δὲ τῷ Θεῷ, τῷ διδόντι! τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου·

17 "Οτι τὴν μὲν παρακλήσιν ἐδέξατο· σπουδαιότερος δὲ ὑπάρχων, αὐθαίρετος ἐξῆλθε πρὸς ὑμᾶς.

18 Συνεπέμψαμεν δὲ μετ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφόν, οὗ ὅ· ἔπαιον ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν·

19 (Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκοιμος ἡμῶν, σὺν! τῇ χάριτι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν αὐτοῦ! τοῦ Κυρίου δόξαν, καὶ προθυμίαν ὑμῶν!.)

20 Στελλόμενοι τοῦτο, μήτις ἡμᾶς μοιμησθαι ἐν τῇ ἀδρότῃ ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν·

21 Προνοούμενοι! καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον Κυρίου, ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων.

22 Συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοὺς τὸν ἀδελφόν ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖς πολλαῖς σπουδαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον,

temple of the living God; as God hath said, 1^a will dwell in them, and walk in them; and I will be their God, and they shall be my people.

17 Wherefore come^c out from among them, and be ye separate, saith the Lord, and touch not the unclean thing; and I will receive you.

18 And will^b be a Father unto you, and ye shall be my sons and daughters, saith the Lord Almighty.

CHAP. VII.

HAVING therefore these promises,^s dearly beloved, let us cleanse^h ourselves from all filthiness of the flesh and spirit, perfecting holiness in the fear of God.

2 Receive us; we have wronged no man, we have corrupted no man, we have defrauded no man.

3 I speak not *this* to condemn you; for I have said^l before, that ye are in our hearts to die and live with you.

4 Great *is* my boldness of speech toward you, great^m *is* my glorying of you: I am filled with comfort, I am exceeding joyful^o in all our tribulation.

5 For, when we were come into Macedonia, our flesh had no rest, but we were troubled on every side; without^q were fightings, within were fears.

6 Nevertheless God, that comforteth those that are cast down, comforted us by the coming of Titus;⁴

7 And not by his coming only, but by the consolation wherewith he was comforted in you, when he told us your earnest desire, your mourning, your fervent mind toward me; so that I rejoiced the more.

8 For though I made you sorry with a letter, I do not repent, though I¹ did repent: for I perceive that the same epistle hath made you sorry, though it were but for a season.

9 Now I rejoice, not that ye were made sorry, but that ye sorrowed to repentance: for ye were made sorry ζ after a godly manner, that ye might receive damage by us in nothing.

10 For godly sorrow^s worketh repentance to salvation not to be repented of: but the sorrow of the world^a worketh death.

11 For behold this self-same thing, that ye sorrowed after a godly sort,^c what carefulness^d it wrought in you, yea, what clearing^e of yourselves, yea, what indignation,^f yea, what fear,^g yea, what vehement desire,^h yea, what zeal,ⁱ yea, what revenge!^j In all things ye have approved yourselves^k to be clear in this matter.

12 Wherefore though I wrote unto you, I did it not for his cause that had done the wrong, nor for his cause that suffered wrong, but that our careⁿ for you in the sight of God might appear unto you.

13 Therefore we were comforted in your comfort: yea, and exceedingly the more joyed we for the joy of Titus, because his spirit was refreshed^q by you all.

14 For if I have boasted any thing to him of you, I am not ashamed; but as we speak all things to you in truth, even so our boasting, which I made before Titus, is found a truth.

15 And his θ inward affection is more abundant toward you, whilst he remembereth the obedience of you all, how with fear^r and trembling ye received him.

A. D. 60.

a Ex. 29. 45.

Le. 26. 12.

Je. 31. 1, 33.

32. 38.

Eze. 11. 20.

36. 28.

37. 26, 27.

Zec. 8. 8.

b 2 Th. 3. 4.

Phile. 3, 21.

c ch. 7. 1.

Is. 52. 11.

Re. 18. 4.

d ch. 9. 2, 4.

e Je. 31. 9.

Re. 21. 7.

f Mar. 12. 44.

g simplicity.

g ch. 6. 17, 18.

1 Jno. 3. 3.

h Ps. 51. 10.

Eze. 36. 25, 26.

1 Jno. 1. 7, 9.

i Ac. 11. 29.

Ro. 15. 25, 26.

k ch. 12. 17.

1 Sa. 12. 3, 4.

Ac. 20. 33.

l ch. 6. 11, 12.

m or, gift.

n ch. 1. 14.

1 Co. 1. 4.

n 1 Co. 1. 5.

o Phi. 2. 17.

Col. 1. 24.

p 1 Co. 7. 6.

q De. 32. 25.

r Jno. 1. 1.

s ch. 2. 13.

t Lu. 9. 58.

Phi. 2. 6, 7.

u Re. 3. 18.

v willing.

v 1 Ti. 6. 19.

He. 13. 16.

Ja. 2. 15, 16.

x ch. 2. 4.

y Lu. 21. 3.

z or, according to God.

z Je. 31. 9.

Eze. 7. 16.

a Pr. 17. 22.

b Ex. 16. 18.

c Is. 66. 2.

d Tit. 3. 8.

e Ep. 5. 11.

f Ep. 4. 26.

g He. 4. 1.

h Ps. 42. 1.

i Re. 3. 19.

j Mat. 5. 29.

k Ro. 14. 18.

l ver. 6.

m ch. 12. 18.

n ch. 2. 4.

o 1 Co. 16. 3, 4.

p or, gift.

q ch. 4. 15.

r Ro. 15. 32.

s Ro. 12. 17.

Phi. 4. 8.

1 Pe. 2. 12.

s bowls.

s Phi. 2. 12.

16 I rejoice, therefore, that I have confidence^b in you in all things.

CHAP. VIII.

MOREOVER, brethren, we do you to wit of the grace of God bestowed on the churches of Macedonia;^d

2 How that, in a great trial of affliction, the abundance of their joy and their deep poverty^f abounded unto the riches of their β liberality.

3 For to *their* power, I bear record, yea, and beyond *their* power, *they were* willing of themselves;

4 Praying us with much intreaty that we would receive the gift, and *take upon us* the fellowshipⁱ of the ministering to the saints.

5 And *this they did*, not as we hoped, but first gave *themselves* to the Lord, and unto us by the will of God.

6 Inasmuch that we desired Titus, that as he had begun, so he would also finish in you the same γ grace also.

7 Therefore, as ye aboundⁿ in every thing, in faith, and utterance, and knowledge, and in all diligence, and in your love to us, *see* that ye abound in this grace also.

8 I speak not by commandment,^p but by occasion of the forwardness of others, and to prove the sincerity of your love.

9 For ye know the grace of our Lord Jesus Christ, that, though he was rich,^r yet for your sakes he became poor,^s that ye through his poverty might be rich.^u

10 And herein I give *my* advice: for this is expedient for you, who have begun before, not only to do, but also to be δ forward a year ago.

11 Now therefore perform^v the doing of it; that as *there was* a readiness to will, so *there may be* a performance also out of that which ye have.

12 For if there^w be first a willing mind, it is accepted according to that a man hath, and not according to that he hath not.

13 For *I mean* not that other men be eased, and ye burdened:

14 But by an equality, that now at this time your abundance *may be* a supply for their want, that their abundance also may be a supply for your want: that there may be equality:

15 As it is written, He^b that had gathered much had nothing over; and he that had gathered little had no lack.

16 But thanks be to God, which put the same earnest care into the heart of Titus for you.

17 For indeed he accepted the exhortation;^t but being more forward, of his own accord he went unto you.

18 And we have sent with him the brother,^m whose praise *is* in the gospel throughout all the churches;

19 And not that only, but who was also chosen^o of the churches to travel with us with this η grace, which is administered by us to the glory^p of the same Lord, and declaration of your ready mind:

20 Avoiding this, that no man should blame us in this abundance which is administered by us:

21 Providing for honest^r things, not only in the sight of the Lord, but also in the sight of men.

22 And we have sent with them our brother, whom we have oftentimes proved diligent in many things, but now much

more diligent, upon the great confidence which *β* I have in you.

23 Whether *any* do inquire of Titus, he is my partner and fellow-helper concerning you: or our brethren be inquired of, they are the messengers^o of the churches, and the glory of Christ.

24 Wherefore shew ye to them, and before the churches, the proof of your love, and of our boastingⁱ on your behalf.

CHAP. IX.

FOR as touching the ministering^m to the saints, it is superfluous for me to write to you:

2 For I know the forwardness of your mind, for which I boast of you to them of Macedonia, that Achaia was ready a year ago; and your zeal hath provoked very many.

3 Yet have I sent the brethren, lest our boasting of you should be in vain in this behalf; that, as I said, ye may be ready:

4 Lest haply if they of Macedonia come with me, and find you unprepared, we (that we say not, ye) should be ashamed in this same confident boasting.^r

5 Therefore I thought it necessary to exhort the brethren, that they would go before unto you, and make up beforehand your *η* bounty, *θ* whereof ye had notice before, that the same might be ready, as a matter of bounty, and not as of covetousness.

6 But this I say, He^t which soweth sparingly shall reap also sparingly; and he which soweth bountifully shall reap also bountifully.

7 Every man according as he purposeth in his heart, so let him give; not^u grudgingly, or of necessity: for God loveth a cheerful^w giver.

8 And^x God is able to make all grace abound toward you; that ye, always having all sufficiency in all things, may abound to every good work:

9 (As it is written,^y He hath dispersed abroad; he hath given to the poor: his righteousness remaineth for ever.

10 Now he^z that ministereth seed to the sower both minister bread for your food, and multiply your seed sown, and increase the fruits^z of your righteousness;)

11 Being enriched in every thing to all *ρ* bountifulness, which^z causeth through us thanksgiving to God.

12 For the administration of this service not only supplieth^z the want of the saints, but is abundant also by many thanksgivings unto God;

13 Whiles by the experiment of this ministration they glorify^z God for your professed subjection unto the gospel of Christ, and for your liberal distribution unto them, and unto all men;

14 And by their prayer for you, which long after you for the exceeding grace^z of God in you.

15 Thanks^z be unto God for his unspeakable gift.^m

CHAP. X.

NOW I Paul myself beseechⁿ you by the meekness and gentleness of Christ, who *φ* in presence^o am base among you, but being absent am bold toward you:

2 But I beseech you, that I may not be bold when I am present with that confidence, wherewith^q I think to be bold against some, which *ψ* think of us as if we walked according to the flesh.

A. D. 60.

β or, he hath.

a Ro. 8. 13.

b Ep. 6. 13.

1 Th. 5. 8.

c 1 Ti. 1. 18.

γ or, to.

d ch. 13. 3, 4.

e Phil. 2. 25.

f Je. 1. 10.

g or, reasonings.

g 1 Co. 1. 19.

h Ps. 18. 27.

i Eze. 17. 24.

i ch. 7. 14.

k Mat. 11. 29,

30.

l Ge. 8. 21.

m Mat. 15. 19.

n He. 4. 12.

m ch. 8. 4, &c.

n ch. 7. 15.

o Jn. 7. 24.

p ch. 13. 2, 3.

q ch. 13. 8.

r ch. 8. 24.

z saith he.

η blessing.

θ or, which

hath been

so much

spoken of

before.

s ch. 3. 1.

t Ps. 41. 1-3.

Pr. 11. 24, 25.

19. 17.

22. 9.

Ga. 6. 7, 9.

λ understand it not

u Pr. 26. 12.

v De. 15. 7, 8.

w Ex. 35. 5.

Ro. 12. 8.

μ or, line.

x Phil. 4. 19.

y Ps. 112. 9.

z Is. 55. 10.

a Ro. 15. 20.

π or, magnified in you.

b Ho. 10. 12.

ρ simplicity,

or, libera-

lity.

c ch. 1. 11.

4. 15.

σ or, rule.

d Je. 9. 24.

e ch. 8. 14.

f Ro. 2. 29.

g Mat. 5. 16.

τ or, ye do

bear.

h ch. 8. 1.

i Ho. 2. 19, 20.

k Ja. 1. 17.

l Le. 21. 13.

m Jn. 3. 16.

n Ro. 12. 1.

φ or, in out-

ward ap-

pearance.

o ver. 10.

p Ga. 1. 7, 8.

q ch. 13. 2, 10.

1 Co. 4. 21.

ψ or, reckon.

ω or, with me.

3 For though we walk in the flesh, we do not war after^a the flesh:

4 (For the weapons^b of our warfare^c are not carnal, but mighty *γ* through^d God to the pulling down^f of strong holds;)

5 Casting down *δ* imaginations,^g and every high^h thing that exalteth itself against the knowledge of God, and bringing into captivity^k every thought to^l the obedience of Christ;

6 And having in a readiness to revenge all disobedience, when your obedienceⁿ is fulfilled.

7 Do ye look on things after the outward^o appearance? If any man trust to himself that he is Christ's, let him of himself think this again, that, as he is Christ's, even so are we Christ's.

8 For though I should boast somewhat more of our authority,^p which the Lord hath given us for edification,^q and not for your destruction, I should not be ashamed:

9 That I may not seem as if I would terrify you by letters.

10 For his letters, *ζ* say they, are weighty and powerful; but his bodily presence is weak, and his speech contemptible.

11 Let such an one think this, that, such as we are in word by letters when we are absent, such will we be also in deed when we are present.

12 For^r we dare not make ourselves of the number, or compare ourselves with some that commend themselves: but they measuring themselves by themselves, and comparing themselves among themselves, *λ* are not wise.^u

13 But we will not boast of things without our measure, but according to the measure of the *μ* rule which God hath distributed to us, a measure to reach even unto you.

14 For we stretch not ourselves beyond our measure, as though we reached not unto you: for we are come as far as to you also in preaching the gospel of Christ:

15 Not boasting of things without our measure, that is, of^a other men's labours; but having hope, when your faith is increased, that we shall be *π* enlarged by you according to our rule abundantly,

16 To preach the gospel in the regions beyond you, and not to boast in another man's *σ* line of things made ready to our hand.

17 But^z he that glorieth, let him glory in the Lord.

18 For not he that commendeth himself is approved, but^z whom the Lord commendeth.

CHAP. XI.

WOULD to God ye could bear with me a little in my folly: and indeed *τ* bear with me.

2 For I am jealous over you with godly jealousy: for I have espoused you^t to one husband, that I may present you as a chaste virgin^t to Christ.

3 But I fear, lest by any means, as the serpent beguiled Eve through his subtilty, so your minds should be corrupted from the simplicity that is in Christ.

4 For if he that cometh preacheth another Jesus, whom we have not preached, or if ye receive another spirit, which ye have not received, or another^p gospel, which ye have not accepted, ye might well bear *ω* with him.

πεποιθήσει * πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς.

23 Εἴτε ὑπὲρ Τίτου, κοινὸν ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργός· εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα Χριστοῦ.

24 Τὴν οὖν ἐνδείξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν, καὶ ἡμῶν καυχήσεως ὑπὲρ ὑμῶν, εἰς αὐτοὺς ἐνδείξασθε, καὶ εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

Κεφ. θ'. ΙΧ.

ΠΕΡΙ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους περισσόν μοι ἐστὶ τὸ γράφειν ὑμῖν.

2 Οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν, ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχώμαι Μακεδόσι, ὅτι Ἀχαῖα παρεσκεύασται ἀπὸ πέρυσι· καὶ ὁ ἐξ ὑμῶν ζῆλος ἤρθεσε τοὺς πλείονας.

3 Ἐπεμψα δὲ τοὺς ἀδελφούς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ ἐν τῷ μέρει τούτῳ· ἵνα (καθὼς ἔλεγον) παρεσκευασμένοι ᾖτε·

4 Μήπως ἂν ἔλθωσι σὺν ἐμοὶ Μακεδόνες, καὶ εὗρωσιν ὑμᾶς ἀπαρασκευάστους, κατασχυνθῶμεν ἡμεῖς (ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖς) ἐν τῇ ὑποστάσει ταύτῃ τῆς καυχήσεως·

5 Ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμην παρακαλέσαι τοὺς ἀδελφούς, ἵνα προέλθωσιν εἰς ὑμᾶς, καὶ προκαταρτίσωσι τὴν προκατηγγελμένην· εὐλογίαν ὑμῶν, ταύτην ἐτοίμην εἶναι οὕτως ὡς εὐλογίαν, καὶ μὴ ὥσπερ πλεονεξίαν.

6 Τοῦτο δὲ, ὁ σπείρων φειδομένως, φειδομένως καὶ θερίσει· καὶ ὁ σπείρων ἐπ' εὐλογίας, ἐπ' εὐλογίας καὶ θερίσει.

7 Ἐκαστος καθὼς προαιρεῖται· τῇ καρδίᾳ· μὴ ἐκ λύπης, ἢ ἐξ ἀνάγκης· ἱλαρόν γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ Θεός.

8 Δυνατὸς δὲ ὁ Θεὸς πᾶσαν χάριν περισσεῖσαι εἰς ὑμᾶς· ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν ἔχοντες, περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν·

9 Καθὼς γέγραπται· Ἐσκόρπισεν, ἔδωκε τοῖς πέντην· ἢ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

10 Ὅ δὲ ἐπιχορηγῶν σπέρμα· τῷ σπείρουντι, καὶ ἄρτον εἰς βρώσιν· χορηγῆσαι, καὶ πληθύναι· τὸν σπῆρον ὑμῶν, καὶ αὐξήσαι· τὰ γεννήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν·

11 Ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι εἰς πᾶσαν ἀπλότητα, ἥτις κατεργάζεται δι' ὑμῶν· εὐχαριστίαν τῷ Θεῷ·

12 Ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας ταύτης ὁ μόνον ἐστὶ προσαναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν ἁγίων, ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ Θεῷ·

13 Διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς διακονίας ταύτης δοξάζοντες τὸν Θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμολογίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀπλότῃ τῆς κοινωνίας εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας,

14 Καὶ αὐτῶν δέησει ὑπὲρ ὑμῶν, ἐπιποθοῦντων ὑμᾶς διὰ τὴν υπερβάλλουσαν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐφ' ὑμῖν.

15 Χάρεις ὁδὲ τῷ Θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγήτῳ αὐτοῦ δωρεᾷ.

Κεφ. ι'. Χ.

Αὐτός δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς προύτης καὶ ἐπιτελείας τοῦ Χριστοῦ, ὅς

κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς ἐν ὑμῖν, ἁπλὸν δὲ θαρρῶ εἰς ὑμᾶς·

2 Δέομαι δὲ τὸ μὴ παρὼν θαρρῆσαι τῇ πεποιθήσει ἢ λογιζομαι τολμῆσαι ἐπὶ τινας τὰς λογιζομένους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας.

3 Ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες, οὐ κατὰ σάρκα στρατενόμεθα·

4 (Τὰ γὰρ ὅπλα τῆς στρατείας ἡμῶν οὐ σαρκικά, ἀλλὰ δυνατὰ τῷ Θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων·)

5 Δογισμοὺς καθαιρούντες, καὶ πᾶν ὕψωμα ὑπαίρομενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ·

6 Καὶ ἐν ἐτοιμῳ ἔχοντες ἐκδικῆσαι πᾶσαν παρακοήν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή.

7 Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε; εἴ τις πέποιθεν ἐαυτῷ Χριστὸς εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἐφ' ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼς αὐτὸς Χριστοῦ, οὕτως καὶ ἡμεῖς ὁ Χριστὸς·

8 Ἐάν τε γὰρ καὶ περισσότερόν τι καυχώσωμαι περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν, ἥς ἔδωκεν ὁ Κύριος ἡμῖν εἰς οἰκοδομὴν, καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν ὑμῶν, οὐκ αἰσχυνησώμεθα·

9 Ἴνα μὴ δώσω ὡς ἂν ἐκφοβέιν ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν.

10 Ὅτι αἱ μὲν ἐπιστολαί, φησί, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί· ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώματος ἀσθενής, καὶ ὁ λόγος ἐξουθενήμενος.

11 Τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι οἱ εἰσμεν τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν ὑπόντες, τοῖσιν καὶ παρόντες τῷ ἔργῳ.

12 Οὐ γὰρ τολμῶμεν ἐγκρίναι ἢ συγκρίναι ἑαυτὸς τισι τῶν ἑαυτοὺς συνιστανόντων· ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς μετροῦντες, καὶ συγκρίνοντες ἑαυτοὺς ἑαυτοῖς, οὐ συνιούσιν.

13 Ἡμεῖς δὲ οὐχί· εἰς τὰ ἄμετρα καυχῶμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος οὐ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ Θεὸς μέτρον, ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν.

14 Οὐ γὰρ ὅς μὴ ἐφικνόμενοι εἰς ὑμᾶς, ὑπερεκτείνωμεν ἑαυτοὺς· ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ.

15 Οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχώμενοι ἐν ἁλλοτρίοις κόποις, ἐλπίδα δὲ ἔχοντες, αὐξανόμενης τῆς πίστεως ὑμῶν, ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσεῖαν·

16 Εἰς τὰ ὑπερέκεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι· οὐκ ἐν ἁλλοτρίῳ κανόνι εἰς τὰ ἐτοιμα καυχώσασθαι.

17 Ὅ δὲ καυχώμενος, ἐν Κυρίῳ καυχάσθω.

18 Οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστῶν, ἐκεῖνός ἐστι δόκιμος, ἀλλ' ὃν ὁ Κύριος συνίστησιν.

Κεφ. ια'. ΧΙ.

ΟΦΕΛΟΝ ἀνέχεσθέ μου μικρὸν τῇ ἀφροσύνῃ· ἀλλὰ καὶ ἀνέχεσθέ μου.

2 Ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς Θεοῦ ζῆλῳ· ἡρμοσάμην γὰρ ὑμᾶς ἐν ἀνδρὶ παρθένον ἀγνὴν παραστήσαι, τῷ Χριστῷ·

3 Φοβούμαι δὲ μήπως ὡς ὁ ὄφεις Εὐὰν ἐξηπάτησεν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ, οὕτω φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἀπλότητος τῆς εἰς τὸν Χριστόν.

4 Εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκνύσαμεν, ἢ Πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς ἠνείχεσθε·

5 Λογίζομαι γὰρ μὴδὲν ὑστερῆκεναι τῶν ὑπὲρ λίαν ἀποστόλων.

6 Εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώμῃ· ἀλλ' ἐν παντὶ *φανερωθέντες! * ἐν πᾶσιν! εἰς ὑμᾶς.

7 Ἡ ἁμαρτίαν ἐποίησα, ἑμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε; ὅτι ὠφελεῖν τὸ τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίον ἐνηγγελισάμην ὑμῖν;

8 Ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα, λαβὼν ὑψώνιον, πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν· καὶ παρὼν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεῖς, οὐ κατενάρκησα οὐδένως.

9 Τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ ἑλθόντες ἀπὸ Μακεδονίας· καὶ ἐν παντὶ ἀβαρὴ ὑμῖν ἑμαυτὸν ἐτήρησα, καὶ τηρήσω.

10 *Ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοί, ὅτι ἡ καυχῶνται αὐτῇ οὐ *φραγίσεται! εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασι τῆς Ἀχαΐας.

11 Διατί; ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; ὁ Θεὸς οἶδεν.

12 Ὁ δὲ ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελούντων ἀφορμῇν, ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται, εὐρεθῶσι καθὼς καὶ ἡμεῖς.

13 Οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι, ἐργάται δόλιου, μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους Χριστοῦ.

14 Καὶ οὐ ἰθαυμαστόν!· αὐτὸς γὰρ ὁ Σατανᾶς μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός.

15 Οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης· ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

16 Πάλιν λέγω, μὴ τις με δόξῃ ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μὴ γε, κἄν ὡς ἄφρονα δεξασθῆ με, ἵνα μικρὸν τι κἀγὼ καυχώσωμαι.

17 Ὁ λαλῶ, οὐ λαλῶ κατὰ Κύριον, ἀλλ' ὡς ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει τῆς καυχήσεως.

18 Ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ τὴν σάρκα, κἀγὼ καυχώσομαι.

19 Ἠδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων, φρόνιμοι ὄντες.

20 Ἀνέχεσθε γὰρ, εἰ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ, εἰ τις κατεσθῇ, εἰ τις λαμβάνει, εἰ τις ἐπαιρείται, εἰ τις ὑμᾶς εἰς πρόσωπον δέρει.

21 Κατὰ ἡτιμίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς ἡσθενήσαμεν· ἐν ᾧ δ' ἂν τις τολμᾷ, (ἐν ἀφροσύνῃ λέγω) τολμῶ κἀγὼ.

22 Ἐβραῖοί εἰσι, κἀγὼ, Ἰσραηλιταί εἰσι, κἀγὼ· σπέρμα Ἀβραάμ εἰσι, κἀγὼ.

23 Διάκονοι Χριστοῦ εἰσι, (παραφρονῶν λαλῶ) *ὑπὲρ ἐγώ· ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς ὑπερβαλλόντως, ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως, ἐν θανάτοις πολλάκις.

24 Ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις τεσσαράκοντα παρά μίαν ἔλαβον.

25 Τρεῖς ἑρραβδίσθην, ἅπαξ ἐλιθάσθην, τρεῖς ἐνανάγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποιήκα.

26 Ὀδοιπορίαις πολλάκις· κινδύνους ποταμῶν, κινδύνους ληστών, κινδύνους ἐκ γένους, κινδύνους ἐξ ἐθνῶν, κινδύνους ἐν πόλει, κινδύνους ἐν ἐρήμῳ, κινδύνους ἐν θαλάσῃ, κινδύνους ἐν ψευδοδέλφοις.

27 Ἀ' ἐν! κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει, ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι.

28 Χωρὶς τῶν παρεκτός, ἡ *ἐπιστάσις μου! ἡ καθ' ἡμέραν, ἡ μέριμνα πᾶσιν τῶν ἐκκλησιῶν.

29 Τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; Τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ ἐγὼ πυρνώμαι;

30 Εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας μου καυχώσομαι.

31 Ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ οἶδεν, ὁ ὢν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι.

32 Ἐν Δαμασκῷ ὁ ἐθνάρχης Ἀρέτα τοῦ βασιλέως ἐφύρεται τὴν Δαμασκηνῶν πόλιν, πιάσαι με ἠθέλων!

33 Καὶ διὰ θυρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ τῶ τείχους, καὶ ἐξέφυγον τὰς χεῖρας αὐτῆς.

Κεφ. ιβ'. ΧΠ.

*ΚΑΥΧΑΣΘΑΙ δὴ οὐ συμφέρεται μοι· ἐλεύσομαι γὰρ! εἰς ὅπτασις καὶ ἀποκαλύψεις Κυρίου.

2 Οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ ἐτῶν δεκατεσσάρων, (εἴτε ἐν σώματι, οὐκ οἶδα· εἴτε ἐκτός τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα· ὁ Θεὸς οἶδεν) ἀρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ.

3 Καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον, (εἴτε ἐν σώματι, εἴτε ἐκτός τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα· ὁ Θεὸς οἶδεν)

4 Ὅτι ἤρπαγέ εἰς τὸν παράδεισον, καὶ ἤκωσεν ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι.

5 Ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καυχώσομαι· ὑπὲρ δὲ ἑμαυτοῦ οὐ καυχώσομαι, ἐν ἧ ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου.

6 Ἐὰν γὰρ θελήσω καυχῆσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων· ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ. Φειδομαι δὲ, μὴ τις εἰς ἐμὲ λογισθῇ ὑπὲρ ὃ βλέπει με, ἡ ἀκούει· τι! ἐξ ἐμοῦ.

7 Καὶ τὴν ὑπερβολὴν τῶν ἀποκαλύψεων ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη μοι σκόλον τῇ σαρκί, ἄγγελος· Σατάν, ἵνα! με κολαφίσξῃ, ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι!

8 Ὑπὲρ τοῦτο τρεῖς τὸν Κύριον παρεκάλεσα, ἵνα ἀποστή ἅπ' ἐμοῦ.

9 Καὶ εἰρήκῃ μοι· Ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμις ἁμοῦ! ἐν ἀσθενείᾳ *τελειοῦται!

Ἡδιστα οὐ μάλλον καυχώσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ.

10 Διὸ ἐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὕβρεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν διωγμοῖς, ἐν στενοχωρίαις ὑπὲρ Χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατὸς εἰμι.

11 Γέγονα ἄφρων ὁ καυχώμενος! ὑμεῖς με ἠναγκάσατε. Ἐγὼ γὰρ ὥφειλον ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι· οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπὲρ λίαν ἀποστόλων, *εἰ καὶ οὐδὲν εἰμι.

12 Τὰ μὲν! σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατεργάσθην ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ, ἐν σημείοις καὶ τέρασι καὶ δυνάμεσι.

13 Τί γάρ ἐστιν ὁ ἠτήθητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας, εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν; χαρισασθῆ μοι τὴν ἀδικίαν ταύτην.

14 Ἰδοὺ, τρίτον ἐτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ καταναρκήσω ὑμῶν!· οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν, ἀλλ' ὑμᾶς. Οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσι θησαυρίζειν, ἀλλ' οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις.

15 Ἐγὼ δὲ ἥδιστα δαπανήσω καὶ ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν· *εἰ καὶ! περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶν, ἤττον ἀγαπῶμαι.

16 Ἔστω δὲ, ἐγὼ οὐ *κατεβάρησα! ὑμᾶς!

5 For I suppose I^a was not a whit behind the very chiefest apostles.

6 But though^d I be rude in speech, yet not^e in knowledge; but we have been thoroughly made manifest^s among you in all things.

7 Have I committed an offence in abasing myself that ye might be exalted, because I have preached to you the gospel of God freely?

8 I robbed other churches, taking wages of them, to do you service.

9 And when I was present with you, and wanted, I^m was chargeable to no man: for that which was lacking to me, theⁿ brethren which came from Macedonia supplied: and in all things I have kept myself from being burdensome unto you, and so will I keep myself.

10 As the truth of Christ is in me, yⁿ no man shall stop me of this boasting in the regions of Achaia.

11 Wherefore? because I love you not? God knoweth.

12 But what I do, that I will do, that I may cut off occasion from them^p which desire occasion; that wherein they glory, they may be found even as we.

13 For such are false^r apostles, deceitful^r workers, transforming themselves into the apostles of Christ.

14 And no marvel; for Satan^u himself is transformed into an angel of light.

15 Therefore it is no great thing if his ministers also be transformed as the ministers of righteousness; whose end^v shall be according to their works.

16 I say again, Let no man think me a fool;^w if otherwise, yet as a fool η receive me, that I may boast myself a little.

17 That which I speak, I speak it^x not after the Lord, but as it were foolishly, in this confidence^a of boasting.

18 Seeing^b that many glory after the flesh, I will glory also.

19 For ye suffer fools gladly, seeing ye yourselves are wise.

20 For ye suffer, if a man bring you into bondage, if a man devour you, if a man take of you, if a man exalt himself, if a man smite you on the face.

21 I speak as concerning reproach, as though we had been weak. Howbeit whereinsoever any is bold, (I speak foolishly,) I am bold also.

22 Are they Hebrews? so am I. Are they Israelites? so am I. Are they the seed of Abraham? so am I.

23 Are they ministers of Christ? (I speak as a fool) I am more; in labours^s more abundant, in stripes^k above measure, in prisons more frequent, in deaths^k oft.

24 Of the Jews five times received I forty stripes^m save one.

25 Thrice was I beatenⁿ with rods, once was I^o stoned, thrice I suffered shipwreck, a night^p and a day I have been in the deep;

26 In journeyings often, in perils of waters, in perils of robbers, in perils^r by mine own countrymen, in perils by the heathen, in perils in the city, in perils in the wilderness, in perils in the sea, in perils among false brethren;

27 In weariness and painfulness, in watchings^t often, in hunger^u and thirst, in fastings often, in cold and nakedness,

28 Beside those things that are without, that which cometh upon me daily, the

A. D. 60.

a ch. 12. 11.

1 Co. 15. 10.

b Ac. 15. 36. 40

c 1 Co. 9. 22.

d 1 Co. 1. 17.

2. 1. 13.

e Ep. 3. 4.

f ch. 12. 5. 9. 10.

g ch. 12. 12.

h Ga. 1. 3.

i Ro. 9. 5.

k 1 Th. 2. 5.

l Ac. 9. 24. 25.

m Ac. 18. 3.

n 1 Th. 2. 9.

o Phi. 4. 10. 15.

p Ro. 1. 11.

q this boasting shall

not be stopped

in me.

r Ro. 16. 7.

s A. D. 46.

t Ac. 22. 17.

u Ga. 1. 7.

v Ph. 1. 15. &c.

w Ga. 2. 4.

x 2 Pe. 2. 1.

y 1 Jn. 4. 1.

z Re. 2. 2.

a Lu. 23. 43.

b Re. 2. 7.

c Phi. 3. 2.

d Tit. 1. 10. 11.

e or, possible.

f ver. 9. 10.

g ch. 11. 30.

h Ge. 3. 1. 5.

i Re. 12. 9.

j Phi. 3. 19.

k ch. 12. 6. 11.

l or, suffer.

m 1 Co. 7. 12.

n Eze. 28. 24.

o Ga. 4. 14.

p Job 2. 7.

q Lu. 13. 16.

r ch. 9. 4.

s Phi. 3. 3. 4.

t 1 Co. 4. 10.

u De. 3. 23. 27.

v Ps. 77. 2. 11.

w La. 3. 8.

x Mat. 26. 44.

y ver. 5.

z 1 Pe. 4. 14.

a ch. 11. 5.

b 1 Co. 15. 10.

c Ac. 9. 16.

d 20. 23.

e 21. 11.

f Lu. 17. 10.

g 1 Co. 3. 7.

h Ep. 3. 8.

i k 1 Co. 15. 30.

j 32.

k l 1 Co. 9. 2.

l m De. 25. 3.

m n Ac. 16. 22.

o Ac. 14. 19.

p Ac. XXVII.

q ch. 11. 9.

r Ac. 14. 5.

s 1 Co. 10. 33.

t 1 Th. 2. 8.

u Ac. 20. 31.

v 1 Co. 4. 11.

w your souls.

care^b of all the churches.

29 Who^c is weak, and I am not weak? who is offended, and I burn not?

30 If I must needs glory, I will^d glory of the things which concern mine infirmities.

31 The God^e and Father of our Lord Jesus Christ, whichⁱ is blessed for evermore, knoweth^k that I lie not.

32 In Damascus^l the governor under Aretas the king kept the city of the Damascenes with a garrison, desirous to apprehend me:

33 And through a window in a basket was I let down by the wall, and escaped his hands.

CHAP. XII.

IT is not expedient for me doubtless to glory. β I will come to visions and revelations of the Lord.

2 I knew a man in^o Christ about fourteen^{\delta} years ago, (whether in the body, I cannot tell; or whether out of the body, I cannot tell: God knoweth;) such an one caught up to the third heaven.

3 And I knew such a man, (whether in the body, or out of the body, I cannot tell: God knoweth;)

4 How that he was caught up into paradise,^r and heard unspeakable words, which it is not lawful for a man to utter.

5 Of such an one will I glory: yet^t of myself I will not glory, but in mine infirmities.

6 For though I would desire to glory, I shall not be a fool; for I will say the truth: but now I forbear, lest any man should think of me above that which he seeth me to be, or that he heareth of me.

7 And lest I should be exalted above measure through the abundance of the revelations, there was given to me a thorn^v in the flesh, the^w messenger of Satan to buffet me, lest I should be exalted above measure.

8 For this^x thing I besought the Lord thrice, that it might depart from me.

9 And he said unto me, My grace is sufficient for thee: for my strength is made perfect in weakness. Most gladly therefore will I rather glory^d in my infirmities, that the power^e of Christ may rest upon me.

10 Therefore I take pleasure in infirmities, in reproaches, in necessities, in persecutions, in distresses for Christ's sake: for when I am weak, then am I strong.

11 I am become a fool in glorying; ye have compelled me: for I ought to have been commended of you: for^f in nothing am I behind the very chiefest apostles, though^g I be nothing.

12 Truly the signs^l of an apostle were wrought among you in all patience, in signs, and wonders, and mighty deeds.

13 For what is it wherein you were inferior to other churches, except it be that I^q myself was not burdensome to you? forgive me this wrong.

14 Behold, the third time I am ready to come to you; and I will not be burdensome to you: for^r I seek not your^s, but you: for the children ought not to lay up for the parents, but the parents for the children.

15 And I will very gladly spend and be spent for^u you; though the more abundantly I love you, the less I be loved.

16 But be it so, I did not burden you:

nevertheless, being crafty, I caught you with guile.

17 Did I make a gain of you by any of them whom I sent unto you?

18 I desired Titus,^a and with him I sent a brother:^c Did Titus make a gain of you? walked we not in the same spirit? walked we not in the same steps?

19 Again, think ye that we excuse ourselves unto you? we speak before God in Christ: but we do all things, dearly beloved, for your edifying.

20 For I fear, lest, when^b I come, I shall not find you such as I would, and that I shall be found unto you such as ye would not: lest there be debates, envyings, wraths, strifes, backbitings, whisperings, swellings, tumults:

21 And lest, when I come again, my God will humble^d me among you, and that I shall bewail many which have sinned already, and have not repented^e of the uncleanness, and fornication,^m and lasciviousness which they have committed.

CHAP. XIII.

THIS is the third time I am coming to you. In^p the mouth of two or three witnesses shall every word be established.

2 I told you before, and foretel you, as if I were present, the second time; and being absent now I write to them^f which heretofore have sinned, and to all other, that, if I come again, I will not spare:

3 Since ye seek a proof of Christ speaking in me, which to you-ward is not weak, but is mighty^w in you.

4 For though^x he was crucified through weakness, yet he liveth by the power of

A. D. 60.

β or, with.

a ch. 7. 2.

b 1 Co. 11. 28.

1 Jn. 3. 20.

21.

c ch. 8. 6.

d Ro. 8. 10.

ga. 4. 19.

e 1 Co. 9. 27.

2 Ti. 3. 8.

f ch. 5. 12.

g ch. 13. 2, 10.

1 Co. 4. 21.

h Pr. 21. 30.

i ch. 2. 1.

k 1 Th. 3. 10.

He. 6. 1.

l Re. 2. 21.

m 1 Co. 5. 1.

n Tit. 1. 13.

o ch. 10. 8.

p De. 19. 15.

He. 10. 28.

29.

q ver. 9.

r Ro. 12. 16.

15 5.

Ep. 4. 3.

Phi. 2. 2.

1 Pe. 3. 8.

s Ro. 16. 16.

t ch. 12. 21.

u Ro. 16. 24.

v Phi. 2. 1.

w 1 Co. 9. 2.

x Phi. 2. 7, 8.

1 Pe. 3. 18.

God. For we also are weak β in him, but we shall live with him by the power of God toward you.

5 Examine^b yourselves, whether ye be in the faith; prove your own selves. Know ye not your own selves, how that Jesus Christ^d is in you, except ye be reprobates?^e

6 But I trust that ye shall know that we are not reprobates.

7 Now I pray to God that ye do no evil; not that we should appear approved, but that ye should do that which is honest, though we be as reprobates.

8 For^k we can do nothing against the truth, but for the truth.

9 For we are glad, when we are weak, and ye are strong; and this also we wish, even your perfection.^k

10 Therefore I write these things being absent, lest being present I should use sharpness,ⁿ according^o to the power which the Lord hath given me to edification, and not to destruction.

11 Finally, brethren, farewell. Be perfect,^q be of good comfort, be^r of one mind, live in peace; and the God of love and peace shall be with you.

12 Greet^s one another with an holy kiss.

13 All the saints salute you.

14 The^u grace of the Lord Jesus Christ, and the love of God, and the^v communion of the Holy Ghost, be with you all. Amen.

The second epistle to the Corinthians was written from Philippi, a city of Macedonia, by Titus and Lucas.

ἀλλ' ὑπάρχων πανούργος, δόλω ὑμᾶς ἔλαβον.

17 Μὴ τινα ὦν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς, δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς;

18 Παρεκάλεσα Τίτον, καὶ συναπέστειλα τὸν ἀδελφόν· μὴ τι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς Τίτος; οὐ τῷ αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς ἔχνεσι;

19 Πάλιν δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα; ἃ κατενώπιον¹ τῷ Θεῷ, ἐν² Χριστῷ λαλοῦμεν· τὰ δὲ³ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκοδομῆς.

20 Φοβοῦμαι γάρ, μὴ πως ἔλθων οὐχ οἶον· θέλω εὖρω ὑμᾶς, καὶ γὰρ εὐρεθῶ ὑμῖν οἷον οὐ θέλετέ⁴ μὴ πως⁵ ἔρεϊς, ζῆλοι⁶, θυμοί, ἐριθείαι, καταλαliaί, ψιθυρισμοί, φυσιώσεις, ἀκαταστασίαι⁷.

21 Μὴ πάλιν⁸ ἔλθοντα με ταπεινώσῃ ὁ Θεός⁹ μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ πενήθσω πολλοὺς τῶν προημαρτηκότων, καὶ μὴ μετανοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ, καὶ πορνείᾳ, καὶ ἀσελγείᾳ ἢ ἔπραξαν.

Κεφ. ιγ'. ΧΙΠ.

¹ΤΡΙΤΟΝ¹ τοῦτο² ἔρχομαι³ πρὸς ὑμᾶς⁴ ἐπὶ στοματος δύο μαρτύρων καὶ τριῶν σταθῆσεται πᾶν ῥῆμα.

2 Προεῖρηκα καὶ προλέγω, ὥς παρὼν τὸ δεύτερον, καὶ ἀπὼν νῦν⁵ ἐγράψω⁶ τοῖς προημαρτηκόσι, καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, ὅτι εἰάν⁷ ἔλθω εἰς τὸ πάλιν, οὐ φείσομαι⁸.

3 Ἐπεὶ δοκιμὴν ζητεῖτε τῇ ἐν ἐμοὶ λαβάντος

139

Χριστοῦ, ὅς εἰς ὑμᾶς ἔκ ἀσθενεῖ, ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν.

4 Καὶ⁹ γὰρ¹⁰ εἰ¹¹ ἔσταυρώθῃ¹² ἐξ ἀσθενείας¹³ ἀλλὰ¹⁴ ζῇ¹⁵ ἐκ δυνάμεως Θεοῦ¹⁶· καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀσθενῶμεν¹⁷ ἐν¹⁸ αὐτῷ, ἀλλὰ¹⁹ ζῆσόμεθα²⁰ σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως Θεοῦ εἰς ὑμᾶς.

5 Ἐαυτοὺς πειράζετε εἰ ἔστὲ ἐν τῇ πίστει, ἑαυτοὺς δοκιμάζετε²¹ ἢ οὐκ ἐπιγινώσκετε ἑαυτοὺς, ὅτι²² Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν ὑμῖν ἐστιν; εἰ μὴ²³ τι ἀδόκιμοί ἐστε.

6 Ἐλπίζω δὲ²⁴ ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν ἀδόκιμοι.

7 Ἐύχομαι²⁵ δὲ πρὸς τὸν Θεὸν μὴ ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μηδέν²⁶ οὐχ²⁷ ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι φανῶμεν, ἀλλ'²⁸ ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῇτε, ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδόκιμοι ὦμεν.

8 Οὐ γὰρ δυνάμεθα²⁹ τι κατὰ τῆς ἀληθείας, ἀλλ'³⁰ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας.

9 Χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ᾔητε³¹ τοῦτο³² ἃ δὲ³³ καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν.

10 Διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὼν γράφω, ἵνα παρὼν μὴ ἀποτόμως χρῆσμαι, κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ἔδωκε μοι ὁ Κύριος εἰς οἰκοδομὴν, καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν.

11 Λοιπὸν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε, τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε³⁴ καὶ ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.

12 Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν ἀγίῳ φιλήματι. Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες.

13 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου Πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν. δ' Ἀμήν.³⁵

Ἡ ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α'. I.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων, ἡδὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ Θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν,
2 Καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοί, ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας·

3 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς, καὶ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ·

4 Τοῦ δόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ὅπως ἐξέλθῃται ἡμᾶς ἐκ τοῦ ἐνεστώτος αἰῶνος πονηροῦ, κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν·

5 Ὡς ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

6 Θαυμάζω ὅτι οὕτω ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ, εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον·

7 Ὁ οὐκ ἔστιν ἄλλο· εἰ μὴ τινὲς εἰσιν οἱ ταρασσόντες ὑμᾶς, καὶ θέλοντες μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ.

8 Ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἡ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζηται ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω.

9 Ὡς προειρηκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω· εἰ τίς ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω.

10 Ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω ἢ τὸν Θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν; εἰ γὰρ ἔτι ἀνθρώποις ἡρεσκον, Χριστοῦ δούλος οὐκ ἂν ἦμην.

11 Γνωρίζω ἡ δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν ὑπ' ἐμοῦ, ὅτι οὐκ ἔστι κατὰ ἄνθρωπον.

12 Οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτό, οὔτε ἐδιδάχθην· ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ.

13 Ἦκουσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφὴν ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίδωκον τὴν ἐκκλησίαν τῇ Θεῷ, καὶ ἐπόρθουν αὐτήν·

14 Καὶ προέκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισσotέως ζηλωτῆς ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων.

15 Ὅτε δὲ εὐδόκησεν ὁ Θεός· ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου, καὶ καλέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ,

16 Ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα εὐαγγελιζώμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθὺς ὅτε προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι·

17 Οὐδὲ ἀνήλθον εἰς Ἱερουσόλυμα πρὸς τὴν πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους· ἀλλ' ἀπῆλθον εἰς Ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς Δαμασκόν.

18 Ἐπειτα μετὰ ἔτη τρία ἀνήλθον εἰς Ἱερουσόλυμα ἱστορήσαι Πέτρον· καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε.

19 Ἐτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον, εἰ μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κυρίου.

20 Ἄ δε γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὅτι οὐ ψεύδομαι.

21 Ἐπειτα ἦλθον εἰς τὰ κλίματα τῆς Συρίας καὶ τῆς Κιλικίας.

22 Ἦμην δὲ ἀγνοοῦμενος τῷ προσώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰουδαίας ταῖς ἐν Χριστῷ·

23 Μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν, ὅτι ὁ δῶκων ἡμᾶς ποτε, νῦν εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν ἡ ποτε ἐπόρθει.

24 Καὶ ἐδοξάζον ἐν ἐμοὶ τὸν Θεόν.

Κεφ. β'. II.

ἘΠΕΙΤΑ διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς Ἱερουσόλυμα μετὰ Βαρνάβαν, συμπαραλαβὼν καὶ Τίτον.

2 Ἀνέβην δὲ κατὰ ἀποκάλυψιν· καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσι· κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσι, μὴ πως εἰς κενὸν τρέχω, ἢ ἔδοραμον.

3 Ἀλλ' οὐδὲ Τίτος ὁ σὺν ἐμοί, Ἕλλην ὢν, ἠναγκάσθη περιτμηθῆναι·

4 Διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδαδελφούς, οἵτινες παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς καταδουλώσωνται·

5 Οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν εἵξαμεν τῇ ὑποταγῇ, εἰ τίς ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου διαμείνῃ πρὸς ὑμᾶς.

6 Ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναι τι, ὅποιοι ποτε ἦσαν, οὐδέν μοι διαφέρει· πρόσωπον Θεοῦ ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει· ἐμοὶ γὰρ οἱ δοκούντες, οὐδὲν προσανέθεντο.

7 Ἀλλὰ τὸναντίον, ἰδόντες ὅτι πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας, καθὼς Πέτρος τῆς περιτομῆς,

8 Ὁ γὰρ ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν τῆς περιτομῆς, ἐνήργησε καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ ἔθνη·

9 Καὶ γνόντες τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς καὶ Ἰωάννης, οἱ δοκούντες στυλοὶ εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ Βαρνάβαν κοινωνίας· ἵνα ἡμεῖς εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομήν.

10 Μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα μνημονεύωμεν· ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι.

11 Ὅτε δὲ ἦλθε Πέτρος εἰς Ἀντιόχειαν· κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀντέστην, ὅτι κατεγνωσμένος ἦν.

12 Πρὸ τοῦ γὰρ ἔλθεῖν τινος ὑπὸ Ἰακώβου, μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθη· ὅτε δὲ ἦλθον, ὑπέστειλε καὶ ἀφώρτισεν ἑαυτὸν, φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς.

13 Καὶ συννυκτερίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι· ὥστε καὶ Βαρνάβας συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει·

14 Ἀλλ' ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ ὀρθοποδοῦσι πρὸς τὴν ἀλήθειαν τῆς εὐαγγελίας, εἶπον τῷ Πέτρῳ· ἐμπροσθεν πάντων· Εἰ σὺ Ἰουδαῖος ὑπάρχων, ἐθνικὸς ᾄδεις καὶ οὐκ Ἰουδαῖκῶς, τί τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις Ἰουδαΐζειν;

15 Ἡμεῖς φύσει Ἰουδαῖοι, καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν

The Epistle of PAUL the Apostle to the GALATIANS.

CHAP. I.

PAUL, an apostle, (not of men, neither by man, but by ^b Jesus Christ, and God the Father, who ^c raised him from the dead :)
2 And all the brethren which are with me, unto the churches of Galatia :

3 Grace ^f be to you, and peace, from God the Father, and from our Lord Jesus Christ,

4 Who gave himself ^h for our sins, that he might deliver us ⁱ from this present evil world, ^k according ^l to the will of God and our Father :

5 To whom ^{be} glory for ever and ever. Amen.

6 I marvel that ye are so soon removed ⁿ from him that called you into the grace of Christ unto another gospel :

7 Which ^o is not another; but there be some that trouble you, and would pervert ^p the gospel of Christ.

8 But though we, or an angel from heaven, preach any other gospel unto you than that which we have preached unto you, let him ^q be accursed.

9 As we said before, so say I now again, If any ^r man preach any other gospel ^s unto you than that ye have received, let him be accursed.

10 For do I now persuade men, or God? or do I seek to please ^t men? for if I yet pleased men, I should not ^u be the servant of Christ.

11 But I certify you, brethren, that the gospel which was preached of me is not after man.

12 For I ^v neither received it of man, neither was I taught ^w it, but by the revelation ^x of Jesus Christ.

13 For ye have heard of my conversation in time past in the Jews' religion, how that beyond measure I persecuted the church ^y of God, and wasted it;

14 And profited in the Jews' religion above many my ^z equals in mine own nation, being ^a more exceedingly zealous of the traditions ^b of my fathers.

15 But when it pleased God, who ^c separated me from my mother's womb, and called ^d me by his grace,

16 To reveal ^e his Son in me, that I ^f might preach him among the heathen; immediately I conferred not with flesh and blood :

17 Neither went I up to Jerusalem to them which were apostles before me; but I went into Arabia, and returned again unto Damascus.

18 Then ^g after three years ^h I went up to Jerusalem to see Peter, and abode with him fifteen days.

19 But other of the apostles ⁱ saw I none, save James ^j the Lord's brother.

20 Now the things which I write unto you, behold, before God, I lie not.

21 Afterwards I ^k came into the regions of Syria and Cilicia;

22 And was unknown by face unto the churches ^l of Judea which were in Christ :

A. D. 53.

a Ac. 9.13,26.
1Ti.1.13,16.

b Ac. 9.6, 15.

c Ac. 2. 24.

d Ac.21.19,20.

e Ac. 16. 6.

f Ro.1.7,&c.

g Ac.15.2,&c.

h Jno. 10, 17,

i Ro. 8. 27.

j or, severely.

k rally.

l Phil. 2. 16.

m ch. 5.4,7,8.

n 2Co. 11. 4.

o Ac.15.1,24.

p ch. 5.10,12.

q Ac.15.1,24.

r 2Co. 2. 17.

s ch. 5.1, 13.

t ch. 4.3, 9.

u 2Co. 11. 20.

v 1Co. 16. 22.

w De. 4. 2.

x Re. 22. 18.

y ch. 6. 3.

z Ac. 10. 34.

a Ro. 2. 11.

b 2Co. 12. 19.

c 1 Th. 2. 4.

d Ja. 4. 4.

e 1 Th. 2. 4.

f 1 Ti. 2. 7.

g 1Co.15.1-3.

h Ep. 3. 3.

i Mat. 16. 18.

j Ep. 2. 20.

k Ac. 8. 1, 3.

l 9. 1, 2.

m 26. 9.

n Ro. 1. 5.

o 12, 3, 6.

p equals in years.

q Ac. 22. 3.

r Phil. 3. 6.

s Mar. 7.5-13.

t Is. 49. 1.

u Je. 1. 6.

v Ac. 13. 2.

w 22.14, 15.

x Ro. 1. 1.

y Ac. 11. 30.

z Ro. 15. 25.

a Ac. 15. 35.

b 2Co. 4. 6.

c Ac. 9. 15.

d 2Co. 5. 16.

e o Ac. 11. 3.

f p Ac. 9. 26.

g or, returned.

h q Mar. 6. 3.

i r ver. 5.

j s 1Ti. 5. 20.

k t Ac. 9. 30.

l u 1 Th. 2. 14.

23 But they had heard ^a only, That he which persecuted us in times past, now preacheth the faith which once he destroyed.

24 And they glorified God ^d in me.

CHAP. II.

THEN, fourteen years after, ^e I went up again to Jerusalem with Barnabas, and took Titus with me also.

2 And I went up by revelation, and communicated unto them that gospel which I preach among the Gentiles; but ^f privately to them which were of reputation, lest by any means I ^g should run, or had run, in vain.

3 But neither Titus, who was with me, being a Greek, was compelled to be circumcised :

4 And that because of false ^h brethren unawares brought in, who came in privately to spy out our liberty ⁱ which we have in Christ Jesus, that they might bring us into bondage :

5 To whom we gave place by subjection, no, not for an hour; that the truth of the gospel might continue with you.

6 But of those who seemed ^j to be somewhat, whatsoever they were, it maketh no matter to me : God ^k accepteth no man's person : for they who seemed to be somewhat, in conference added nothing to me ;

7 But contrariwise, when they saw that the gospel of the uncircumcision was committed unto me ^l as the gospel of the circumcision was unto Peter ;

8 (For he that wrought effectually in Peter to the apostleship of the circumcision, the same was mighty in me toward the Gentiles ;)

9 And when James, Cephas, and John, who seemed to be pillars, ^m perceived the grace ⁿ that was given unto me, they gave to me and Barnabas the right hands of fellowship; that we ^o should go unto the heathen, and they unto the circumcision.

10 Only ^p they would that we should remember the poor; the same which I ^q also was forward to do.

11 But when Peter was come to Antioch, ^r I withstood him to the face, because he was to be blamed.

12 For before that certain came from James, he did eat ^s with the Gentiles : but when they were come, he withdrew and separated himself, fearing them which were of the circumcision.

13 And the other Jews dissembled likewise with him; insomuch that Barnabas also was carried away with their dissimulation.

14 But when I saw that they walked not uprightly, according to the truth ^t of the gospel, I said unto Peter ^u before them all, If thou, being a Jew, livest after the manner of Gentiles, and not as do the Jews, why compellest thou the Gentiles to live as do the Jews ?

15 We *who* are Jews by nature, and not sinners^a of the Gentiles,

16 Knowing that a man^c is not justified by the works of the law, but by the faith^d of Jesus Christ, even we have believed in Jesus Christ, that we might be justified by the faith of Christ, and not by the works of the law: for by^e the works of the law shall no flesh be justified.

17 But if, while we seek to be justified by Christ, we ourselves^g also are found sinners, is therefore Christ the minister of sin? God forbid.

18 For if I build again the things which I destroyed, I make myself a transgressor.

19 For I^k through the law am dead to the law, that I might live^m unto God.

20 I am crucifiedⁿ with Christ: nevertheless I live; yet not I, but Christ liveth in me:^q and the life which I now live in the flesh, I live by the faith of the Son of God, who loved me, and gave himself^u for me.

21 I do not frustrate the grace of God: for if righteousness^v come by the law, then Christ is dead in vain.

CHAP. III.

O FOOLISH Galatians,^y who hath bewitched^z you, that ye should not obey the truth, before whose eyes Jesus Christ hath been evidently set forth, crucified among you?

2 This only would I learn of you, Received^b ye the Spirit by the works of the law, or by^c the hearing of faith?

3 Are ye so foolish? having begun^d in the law, are ye now made perfect^e by the flesh?

4 Have ye suffered so β many things in vain:^g if *it be* yet in vain.

5 He therefore that ministereth^h to you the Spirit, and worketh miracles among you, *doeth he it* by the works of the law, or by the hearing of faith?

6 Even as Abraham believedⁱ God, and it was γ accounted to him for righteousness.

7 Know ye therefore, that they which are of faith, the same are the children^o of Abraham.

8 And the scripture, foreseeing that God would justify^p the heathen through faith, preached before the gospel unto Abraham, *saying*, In thee^q shall all nations be blessed.

9 So then they^r which be of faith are blessed with faithful Abraham.

10 For as many as are of the works of the law, are under the curse: for it is written, Cursed^s is every one that continueth not in all things which are written in the book of the law to do them.

11 But that no man is justified by the law in the sight of God, *it is evident*: for, The just^t shall live by faith.

12 And the law is^v not of faith: but, The man^w that doeth them shall live in them.

13 Christ^x hath redeemed us from the curse of the law, being made a curse for us: for it is written, Cursed^y is every one that hangeth on a tree:

14 That the blessing^z of Abraham might come on the Gentiles through Jesus Christ: that we might receive the promise^a of the Spirit through faith.

15 Brethren, I speak after the manner of men; Though *it be* but a man's θ covenant, yet *if it be* confirmed, no man disannulleth, or addeth thereto.

A. D. 53.

a Ep. 2.3,12.
b Ge. 12.3,7.

17.7.
c Ac.13.38,39.
Ro. 3.20.

d ch.3.11,24.
Ro. 5.1.

e Ps. 143.29.
He.7.13,19.

f Ex.12.40,41.
g 1Jn³.3,9,10.

h Ro. 4.14.
i Ro. 5.20.

k Ro. 7.4,10.
8.2.

l ver. 16.
m Ro.6.11,14.

2 Co. 5.15.
n ch. 5.24.

6.14.
o Ac.7.53.

He. 2.2.
p Ex.20.19,22.

De.5.22,31.
q 1Th. 5.10.

1 Pe. 4.2.
r De. 6.4.

s Mat. 5.17.
t ch. 2.21.

u Jn⁶.10.11.
v Ep. 5.2.

w He. 7.11.
w Ro.3.9,19,23.

x Ro.4.11,12.
16.

y Mat. 7.26.
z ch. 5.7.

a Col. 2.17.
He. 9.9,10.

b Ep. 1.13.
c Ro. 10.17.

d ch. 4.9.
e He. 9.10.

f Jn⁶. 1.12.
1Jn³.3.1,2.

β or, great.
g 2Jn⁶. 8.

h Ro. 6.3.
i 2 Co. 3.8.

j Col. 3.11.
l Ge. 15.6.

γ or imputed.
m ver. 7.

n Ro. 8.17.
o Jn⁶. 8.39.

Ro.4.11,16.
p ver. 22.

q Ge. 12.3.
22.18.

Ac. 3.25.
r ch. 4.28.

s or, rudiments.
Col. 2.8,20.

t De. 27.26.
t Hab. 2.4.

u Ro. 8.15,17.
v Ro. 10.5,6.

w Le. 18.5.
Eze. 20.11.

x ch. 4.5.
2 Co. 5.21.

y De. 21.23.
z Ro. 4.9,16.

θ or, back.
a Is. 44.3.

Eze. 36.27.
Joel 2.28,29.

η or, rudiments.
 θ or, testament.

16 Now to Abraham^b and his seed were the promises made. He saith not, And to seeds, as of many; but as of one, And to thy seed, which is Christ.

17 And this I say, *that* the covenant, that was confirmed before of God in Christ, the law, which was^f four hundred and thirty years after, cannot disannul, that it should make the promise of none effect.

18 For if the inheritance^h *be* of the law, *it is* no more of promise: but God gave *it* to Abraham by promise.

19 Wherefore then *serveth* the law? *It* was added because of transgressions, till the seedⁱ should come to whom the promise was made; and *it* was ordained by angels^o in the hand^p of a mediator.

20 Now a mediator is not a mediator of one, but God^r is one.

21 *Is* the law then against^s the promises of God? God forbid: for if there^t had been a law given which could have given life, verily righteousness should have been by the law.

22 But the scripture hath concluded all under sin,^w that the promise^x by faith of Jesus Christ might be given to them that believe.

23 But before faith came, we were kept under the law, shut up unto the faith which should afterwards be revealed.

24 Wherefore the law^a was our school-master to bring us unto Christ, that we might be justified by faith.

25 But after that faith is come, we are no longer under a school-master.

26 For ye are all the children^f of God by faith in Christ Jesus.

27 For as many^h of you as have been baptized into Christ, have put on Christ.

28 There is neither^k Jew nor Greek, there is neither bond nor free, there is neither male nor female: for ye are all one in Christ Jesus.

29 And if ye *be* Christ's, then are ye^m Abraham's seed, and heirsⁿ according to the promise.

CHAP. IV.

NOW I say, *That* the heir, as long as he is a child, differeth nothing from a servant, though he be lord of all;

2 But is under tutors and governors until the time appointed of the father.

3 Even so we, when we were children, were in bondage under the δ elements of the world:

4 But when the fulness of the time was come, God sent forth his Son, made of a woman, made under the law,

5 To redeem them that were under the law, that we might receive the adoption of sons.

6 And because ye are sons, God hath sent forth the Spirit^u of his Son into your hearts, crying, Abba, Father.

7 Wherefore thou art no more a servant, but a son; and if a son, then an heir of God through Christ.

8 Howbeit then, when ye knew not God, ye did service unto them which by nature are no gods.

9 But now, after that ye have known God, or rather are known of God, how turn ye ζ again to the weak and beggarly η elements, whereunto ye desire again to be in bondage?

10 Ye observe days, and months, and times, and years.

ἀμαρτωλοί,

16 Εἰδότες, ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου, ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ· καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεῖσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ, καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου· ἡ διότι οὐ δικαιώσεται ἐξ ἔργων νόμου πᾶσα σὰρξ.

17 Εἰ δὲ ζητοῦντες δικαιωθῆναι ἐν Χριστῷ, εὐρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἀμαρτωλοὶ, ἅρα Χριστὸς ἀμαρτίας διάκονος; Μὴ γένοιτο.

18 Εἰ γὰρ ἂ κατέλυσε, ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἑμαυτὸν ὁ συνίστημι!

19 Ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον, ἵνα Θεῷ ζήσω.

20 Χριστῷ συνέσταυρωμαι· ζῶ δὲ, οὐκ ἔτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὁ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἀγαπήσαντός με, καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ.

21 Οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμον δικαιοσύνη, ἅρα Χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν.

Κεφ. γ'. ΙΙΙ.

Ω ΑΝΟΗΤΟΙ ΓΑΛΑΤΑΙ, τίς ὑμᾶς ἐβάσκανε ὁ τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι; οἷς κατ' ὀφθαλμοὺς Ἰησοῦς Χριστὸς προεγράφη, ὅ ἐν ὑμῖν ἔσταυρωμένοι.

2 Τοῦτο μόνον θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν, Ἐξ ἔργων νόμου τὸ Πνεῦμα ἐλάβετε, ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως;

3 Οὕτως ἀνόητοί ἐστε; ἐναρξάμενοι πνεύματι, νῦν σαρκὶ ἐπιτελείσθε;

4 Τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῇ; εἴγε καὶ εἰκῇ.

5 Ὁ οὖν ἐπιχορηγὼν ὑμῖν τὸ Πνεῦμα, καὶ ἐνεργῶν δυνάμει ἐν ὑμῖν, ἐξ ἔργων νόμου ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως;

6 Καθὼς Ἰσραὴλ ἐπίστευσεν τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.

7 Γινώσκετε ἅρα ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, οὗτοί εἰσιν υἱοὶ Ἀβραάμ.

8 Προϊδούσα δὲ ἡ γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοὶ τὰ ἔθνη ὁ Θεός, προεηγγελίστατο τῷ Ἀβραάμ· Ὅτι ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη.

9 Ὡστε οἱ ἐκ πίστεως, εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραάμ.

10 Ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων νόμου εἰσιν, ὑπὸ κατάραν εἰσὶ· γέγραπται γάρ· Ἐπικατάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἐμμένει ἐν πᾶσι τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου, τοῦ ποιῆσαι αὐτά.

11 Ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δικαιοῦται παρὰ τῷ Θεῷ, ὅλον· ὅτι ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται.

12 Ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως· ἀλλ' ὁ ποιῆσαι αὐτὰ ὁ ἄνθρωπος, ζήσεται ἐν αὐτοῖς.

13 Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου, γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατὰ τὰ γεγραπτά γάρ· Ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλῳ.

14 Ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ Ἀβραάμ γένηται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως.

15 Ἀδελφοί, κατὰ ἄνθρωπον λέγω· ὅμως ἀνθρώπου κεκυρωμένην διαθήκην οὐδεὶς ἀθετεῖ ἢ ἀναιτιάσεται.

16 Τῷ δὲ Ἀβραάμ ἐρρήθησαν αἱ ἐπαγγελίαι, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. Οὐ λέγει· Καὶ τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν· ἀλλ', ὡς ἐφ' ἐνός·

Καὶ τῷ σπέρματι σου· ὅς ἐστι Χριστός.

17 Τοῦτο δὲ λέγω, διαθήκην προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ Θεοῦ· εἰς Χριστὸν, ὁ μετὰ ἐτῆ τετρακόσια καὶ τριάκοντα γεγονώς νόμος οὐκ ἄκυρός, εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν.

18 Εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκ ἔτι ἐξ ἐπαγγελίας· τῷ δὲ Ἀβραάμ δι' ἐπαγγελίας κεχαρίσται ὁ Θεός.

19 Τί οὖν ὁ νόμος; Τῶν παραβάσεων χάριν προστετέθη, ἄχρις οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα· ὃ ἠπαγγέλταί, διαταγείς δι' ἀγγέλων, ἐν χειρὶ "μεσίτου".

20 Ὁ δὲ μεσίτης, ἐνὸς οὐκ ἔστιν· ὁ δὲ Θεός, εἰς ἑστίν.

21 Ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ Θεοῦ; Μὴ γένοιτο· εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμενος ζωοποιῆσαι, ὅντως ἂν ἐκ νόμου ἦν ἡ δικαιοσύνη.

22 Ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν, ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσιν.

23 Πρὸ τοῦ δὲ ἐλθεῖν τὴν πίστιν, ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα, συγκεικλισμένοι εἰς τὴν μέλουνσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι.

24 Ὡστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστὸν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν.

25 Ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως, οὐκ ἔτι ὑπὸ παιδαγωγόν ἔσμεν.

26 Πάντες γὰρ υἱοὶ Θεοῦ ἐστε διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

27 Ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε.

28 Οὐκ ἐν Ἰουδαίῳ, οὐδὲ Ἑλληνί· οὐκ ἐν δούλῳ, οὐδὲ ἐλεύθερῳ· οὐκ ἐν ἄρσεν καὶ θήλῃ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἰς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

29 Εἰ δὲ ὑμεῖς Χριστοῦ, ἅρα τοῦ Ἀβραάμ σπέρμα ἐστέ, καὶ κατ' ἐπαγγελίαν κληρονομοῖ.

Κεφ. δ'. ΙV.

ΛΕΓΩ δὲ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νηπιὸς ἐστίν, οὐδὲν διαφέρει δούλου, κύριος πάντων ὢν.

2 Ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπους ἐστὶ καὶ οἰκονόμους ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ πατρὸς.

3 Οὕτω καὶ ἡμεῖς, ὅτε ἦμεν νηπιῶν, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἦμεν δεδουλευμένοι.

4 Ὅτε δὲ ἤλθε τὸ πληῖρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ· γενόμενον· εἰ γυναικὸς, γενόμενον ὑπὸ νόμον·

5 Ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν.

6 Ὅτι δὲ ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸ Πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν, κρᾶζον, Ἀββὰ, ὁ πατήρ.

7 Ὡστε οὐκ ἔτι εἰ δῖσλος, ἀλλ' υἱός· (εἰ δὲ υἱός), καὶ κληρονόμος Θεοῦ διὰ Χριστοῦ.

8 Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες Θεόν, ἐδουλεύσατε τοῖς· μὴ φύσει· οὐσί θεοῖς.

9 Νῦν δὲ γνόντες Θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ Θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἄσθενή καὶ παυχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεῖν θέλετε;

10 Ἡμέρας παρατηρεῖσθε, καὶ μῆνας, καὶ καιροὺς, καὶ ἑνιαυτούς.

11 Φοδοῦμαι ὑμᾶς, μὴ πως εἰκῇ κεκοπίκα

εἰς ὑμᾶς.

12 Γίνεσθε ὡς ἐγὼ, ὅτι καὶ γὰρ ὡς ἡμεῖς ἄδελφοί, δέσμαι ὑμῶν ἡμεῖς οὐδὲν με ἠδικήσατε.

13 Οἴδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς εὐήγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον.

14 Καὶ τὸν ἁπειρασμόν μου τὸν ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε, οὐδὲ ἐξεπτύσατε, ἀλλ' ὡς ἄγγελον Θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡς Χριστὸν Ἰησοῦν.

15 Ὅτι οὖν ἡμεῖς ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν, ὅτι εἰ δυνατόν, τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξορύξαντες ἂν ἐδικώκατε με.

16 Ὡστε ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα, ἀληθεύων ὑμῖν;

17 Ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς, ἀλλὰ ἐκκλείσει αὐτοὺς ὡς ἐκκλείσει αὐτοὺς ζηλοῦτε.

18 Καλὸν δὲ ἡμῖν τὸ ζηλοῦσθαί ἐν καλῷ πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναι με πρὸς ὑμᾶς.

19 Τεκνία! μου, οὓς πάλιν ὠδίνω, ἄχρις οὗ μορφωθῇ Χριστὸς ἐν ὑμῖν.

20 Ἦθελον δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι, καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν μου ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.

21 Λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες εἶναι, τὸν νόμον οὐκ ἠκούετε!;

22 Γέγραπται γάρ, ὅτι Ἀβραάμ δύο υἱοὺς ἔσχεν ἕνα ἐκ τῆς παιδείκης, καὶ ἕνα ἐκ τῆς ἐλευθέρας.

23 Ἄλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς παιδείκης, κατὰ σάρκα γεγέννηται ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας, διὰ τῆς ἐπαγγελίας.

24 Ἄτινα ἐστὶν ἀλληγορούμενα αὐταὶ γὰρ εἰσὶν ὁ αἶς δύο διαθηκαί· μία μὲν ἀπὸ ὄρους Σινᾶ, εἰς δουλείαν γεννῶσα, ἥτις ἐστὶν Ἄγαρ.

25 Τὸ γὰρ Ἄγαρ, Σινᾶ ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, συστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἱερουσαλὴμ, δουλεύει δὲ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς.

26 Ἡ δὲ ἄνω Ἱερουσαλὴμ, ἐλευθέρη ἐστίν, ἥτις ἐστὶ μήτηρ πάντων τῶν ἡμῶν.

27 Γέγραπται γάρ· Εὐφράνηθι στήθει ἡ οὐ τίκτουσα ῥῆξον καὶ βόησον ἡ οὐκ ὠδίνουσα ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μάλλον ἢ τῆς ἐχοῦσης τὸν ἄνδρα.

28 Ἡμεῖς δὲ, ἄδελφοί, κατὰ Ἰσαὰκ, ἐπαγγελίας τέκνα ἔσμεν.

29 Ἄλλ' ὥσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶς ἐδικώκε τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕτω καὶ νῦν.

30 Ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; Ἐκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς οὐ γὰρ μὴ κληρονομήσῃ ὁ υἱὸς τῆς παιδείκης μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς ἐλευθέρας!

31 Ἄρα, ἄδελφοί, οὐκ ἐσμὲν παιδείκης τέκνα, ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρας.

Κεφ. ε'. V.

Τῇ ἐλευθερίᾳ οὖν ἡ Χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσε, στήκετε, καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε.

2 Ἰδὲ, ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε, Χριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὀφελήσει.

3 Μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ περιτεμνομένῳ, ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι.

4 Κατηργήθητε ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ, οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε τῆς χάριτος ἐξέπεσате.

5 Ἡμεῖς γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιοσύνης ἀπεκδεχόμεθα.

6 Ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὕτε περιτομή τι

ἰσχύει, οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη.

7 Ἐτρέχετε καλῶς τὴν ὑμῶν ἀνέκοψε! τῇ ἀληθείᾳ μὴ πειθεσθαι!;

8 Ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς, Μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοί!

10 Ἐγὼ πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ, ὅτι ἐδὲν ἄλλο φρονήσετε ὁ δὲ παράσσω ὑμᾶς βαστάσει τὸ κρίμα, ὅστις ἂν ᾖ.

11 Ἐγὼ δὲ, ἄδελφοί, εἰ περιτομήν ἐτι κηρύσσω, τί ἐτι διώκομαι; ἄρα κατήρηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ!

12 Ὅφελον καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστατούντες ὑμᾶς.

13 Ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἄδελφοί! μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῆς σαρκί, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης! δουλεύετε ἀλλήλοις.

14 Ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἐνὶ λόγῳ πληροῦται, ἐν τῷ Ἀγαπήσεις τὸν πλησίόν σου ὡς σεαυτόν!

15 Εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπὸ ἀλλήλων ἀναλωθῇτε.

16 Λέγω δὲ Πνεύματι περιπατεῖτε, καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ τελέσητε!

17 Ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τὸ Πνεύματος, τὸ δὲ Πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκὸς ταῦτα δὲ ἀντίκειται ἀλλήλοις, ἵνα μὴ ἂν θέλητε, ταῦτα ποιῇτε.

18 Εἰ δὲ Πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ἐστέ ὑπὸ νόμον.

19 Φανερά δέ ἐστι τὰ ἔργα τῆς σαρκὸς ἅτινά ἐστι, μοιχεῖα, πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια,

20 Εἰδωλολατρεία, φαρμακεία, ἔχθραι, ἔρεις, ζηλοί, θυμοί, ἐριθείαι, διχostasίαι, αἰρέσεις,

21 Φθόνοι, φόνοι, μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτων ἃ προλέγω ὑμῖν, καθὼς καὶ προείπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν.

22 Ὁ δὲ καρπὸς τοῦ Πνεύματος ἐστὶν ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις,

23 Πραότης, ἐγκράτεια κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἐστὶ νόμος.

24 Οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ, τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις.

25 Εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχῶμεν.

26 Μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλούμενοι, ἀλλήλοις! φθονοῦντες.

Κεφ. ς'. VI.

ἈΔΕΛΦΟΙ, ἐὰν καὶ προληφθῇ ἄνθρωπος ἐν τινι παραπτώματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι πραότητος σκοπῶν σεαυτὸν μὴ καὶ σὺ πειρασθῆς.

2 Ἀλλήλους τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως ἀναπληρώσατε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ.

3 Εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶναι τι, μὴδὲν ὦν, εαυτὸν φρεναπατά.

4 Τὸ δὲ ἔργον αὐτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος, καὶ τότε εἰς εαυτὸν μόνον τὸ καύχημα ἔξει, καὶ οὐκ εἰς τὸν ἑτέρον.

5 Ἐκαστος γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει.

11 I am afraid of you, lest I have bestowed upon you labour in vain.

12 Brethren, I beseech you, be as I *am*; for I *am* as ye *are*: ye have not injured me at all.

13 Ye know how through ^d infirmity of the flesh I preached the gospel unto you at the first:

14 And my temptation which was in my flesh ye despised not, nor rejected; but received me as an angel of God, even as Christ ^h Jesus.

15 ^γ Where is then the blessedness ye spake of? for I bear you record, that, if *it had been possible*, ye would have plucked out your own eyes, and have given them to me.

16 Am I therefore become your enemy, because I tell you the truth?

17 They zealously affect you, *but* ^m not well; yea, they would exclude ^δ you, that ye might affect them.

18 But *it* is good to be zealously affected always ^ο in a good *thing*, and not only when I am present with you.

19 My ^γ little children, of whom I travail in birth again until Christ be formed in you,

20 I desire to be present with you now, and to change my voice; for ^ζ I stand in doubt of you.

21 Tell me, ye that desire to be under the law, do ye not hear the law?

22 For it is written, that Abraham had two sons; the one ^υ by a bond-maid, the other ^υ by a free-woman.

23 But he *who was* of the ^κ bond-woman was born after the flesh; but he of the free-woman *was* by promise.

24 Which things are an allegory: ^α for these are the two ^θ covenants; the one from the mount ^κ Sinai, ^ο which gendereth to bondage, which is Agar.

25 For this Agar is mount Sinai in Arabia, and answereth to Jerusalem which now is, and is in bondage with her children.

26 But Jerusalem ^α which is above is free, which is the mother of us all.

27 For it is written, ^α Rejoice, *thou barren that bearest not*; break forth and cry, *thou that travailest not*; for the desolate hath many more children than she which hath an husband.

28 Now we, ^ε brethren, as Isaac was, are the children of promise.

29 But as then he ^ι that was born after the flesh, persecuted him *that was born* after the Spirit, even so ^κ it is now.

30 Nevertheless what saith ^ι the scripture? Cast out the bond-woman and her son: for the son of the bond-woman shall not be heir with the son of the free-woman.

31 So then, brethren, we are not children of the bond-woman, but of the free.

CHAP. V.

STAND ^α fast therefore in the ^ρ liberty wherewith Christ hath made us free, and be not entangled again with the yoke of bondage.

2 Behold, I Paul say unto you, that if ye be circumcised, Christ shall profit you nothing.

3 For I testify again to every man that is circumcised, that he is a debtor to do the whole law.

4 Christ is become of no effect ^ι unto you, whosoever of you are justified by the law; ye are fallen ^υ from grace.

A. D. 58.

a Ro. 8. 25.

b 2 Ti. 4. 8.

c 1 Co. 7. 19.

d 1 Co. 2. 3.

e 1 Th. 1. 3.

f Ja. 2. 18, 22.

g or, drive you back.

h 2 Sa. 19. 27.

i Mal. 2. 7.

j Mat. 13. 33.

k 1 Co. 5. 6.

l Mat. 10. 40.

m or, what was.

n 2 Co. 10. 6.

o ch. 6. 12.

p 1 Co. 1. 23.

q Ro. 10. 2.

r or, us.

s 1 Co. 8. 9.

t 1 Pe. 2. 16.

u 1 Co. 15. 58.

v 1 Jn. 3. 18.

w 1 Co. 4. 15.

x Le. 19. 18.

y Mat. 22. 39.

z 40.

aa Ja. 2. 8.

ab or, I am perplexed for you.

ac Ro. 8. 14, 13.

ad or, fulfil not.

ae t Ro. 7. 21, 23.

af u Ge. 16. 15.

ag v Ge. 21. 1, 2.

ah w Ro. 8. 6, 7.

ai x Ro. 9. 7, 8.

aj y Ro. 7. 15, 19.

ak z Ro. 6. 14.

al 8. 2.

am a 1 Co. 10. 11.

an b or, testaments.

ao b Mat. 15. 19.

ap Ep. 5. 3, 6.

aq Col. 3. 5, 6.

ar Re. 22. 15.

as κ Sinai.

at c De. 33. 2.

au λ or, is in the same rank with.

av d He. 12. 22.

aw Re. 21. 2, 10.

ax e Is. 54. 1.

ay f Jn. 15. 5.

az Ep. 5. 9.

ba g ch. 3. 29.

bb Ac. 3. 25.

bc h 1 Ti. 1. 9.

bd i Ge. 21. 9.

be h Jn. 15. 19.

bf μ or, passions.

bg l Ge. 21. 10, 12.

bh m Ro. 8. 4, 5.

bi n Phi. 2. 3.

bj v or, although.

bk o Ep. 6. 14.

bl p Jn. 8. 32, 36.

bm Ac. 15. 10.

bn Ro. 6. 18.

bo q Ja. 5. 19, 20.

bp r Ro. 15. 1.

bq s 2 Co. 13. 5.

br t Ro. 9. 31, 32.

bs u Pr. 14. 14.

bt v He. 12. 15.

5 For we through the Spirit wait ^a for the hope of righteousness ^b by faith.

6 For in Jesus Christ neither ^c circumcision availeth any thing, nor uncircumcision; but faith which ^α worketh by love.

7 Ye did run well; who did ^β hinder you, that ye should not obey the truth?

8 This persuasion *cometh* not of him that calleth you.

9 A little ^ε leaven leaveneth the whole lump.

10 I have confidence in you through the Lord, that ye will be none otherwise minded: but he that troubleth you shall bear ^ι his judgment, whosoever he be.

11 And I, brethren, if I yet preach circumcision, why do I yet suffer persecution? ^κ then is the offence ^ι of the cross ceased.

12 I would they were even cut off which trouble you.

13 For, brethren, ye have been called unto liberty; only *use* not ^α liberty for an occasion to the flesh, but by love serve ^ρ one another.

14 For all the law is fulfilled in one word, *even* in this, ^γ Thou shalt love thy neighbour as thyself.

15 But if ye bite and devour one another, take heed that ye be not consumed one of another.

16 *This* I say then, Walk ^ε in the Spirit, and ^η ye shall not fulfil the lust of the flesh.

17 For ^ι the flesh lusteth against the Spirit, and the Spirit against the flesh: and these are contrary ^ω the one to the other: so that ^γ ye cannot do the things that ye would.

18 But if ^ε ye be led of the Spirit, ye are not under the law.

19 Now the works of the flesh ^b are manifest, which are *these*; Adultery, fornication, uncleanness, lasciviousness,

20 Idolatry, witchcraft, hatred, variance, emulations, wrath, strife, seditions, heresies,

21 Envyings, murders, drunkenness, revellings, and such like: of the which I tell you before, as I have also told *you* in time past, that they which do such things shall not inherit the kingdom of God.

22 But the fruit ^ι of the Spirit is love, joy, peace, long-suffering, gentleness, goodness, faith,

23 Meekness, temperance: against ^α such there is no law.

24 And they that are Christ's have crucified the flesh with the ^μ affections and lusts.

25 If ^μ we live in the Spirit, let us also walk in the Spirit.

26 Let ^ν us not be desirous of vain glory, provoking one another, envying one another.

CHAP. VI.

BRETHREN, ^υ if a man be overtaken in a fault, ye which are spiritual restore ^γ such an one in the spirit of meekness; considering thyself, lest thou also be tempted.

2 Bear ^ρ ye one another's burdens, and so fulfil the law of Christ.

3 For if a man think himself to be something, when he is nothing, he deceiveth himself.

4 But let every man prove ^ε his own work, and then shall he have rejoicing in himself ^μ alone, and not in another.

5 For every man shall bear his own burden.

6 Let^a him that is taught in the word communicate unto him that teacheth in all good things.

7 Be not deceived ; God is not mocked : for whatsoever a man soweth, that shall he also reap.

8 For he that soweth to his^b flesh, shall of the flesh reap corruption ; but he that soweth to the Spirit,^a shall of the Spirit reap life everlasting.

9 And let^f us not be weary in well doing : for in due season we shall reap, if^h we faint not.

10 As we have therefore opportunity,^k let us do good unto all^l men, especially unto themⁿ who are of the household of faith.

11 Ye see how large a letter I have written unto you with mine own hand.

12 As many as desire to make a fair shew in the flesh, they constrain you to be

A. D. 58.

a 1 Co. 9. 11..

14.

b Job 4. 8.

Pr. 22. 8.

Ho. 8. 7.

c Phi. 3. 3, 7, 8.

d Pr. 11. 18.

Ja. 3. 18.

βor, whereby

e ch. 2. 20.

f 1 Co. 15. 58.

g ch. 5. 6.

h He. 10. 36.

Re. 2. 10.

i 2 Co. 5. 17.

k Ec. 9. 10.

l Mat. 5. 43.

Tit. 3. 8.

m Ps. 125. 5.

n 1 Jn. 3. 14.

o Col. 1. 24.

p 2 Ti. 4. 22.

Philem. 25.

circumcised ; only lest they should suffer persecution for the cross of Christ.

13 For neither they themselves who are circumcised keep the law ; but desire to have you circumcised, that they may glory in your flesh.

14 But^c God forbid that I should glory, save in the cross of our Lord Jesus Christ, ^βby whom the world is crucified^e unto me, and I unto the world.

15 For^g in Christ Jesus neither circumcision availeth any thing, nor uncircumcision, but aⁱ new creature.

16 And as many as walk according to this rule, peace^m be on them, and mercy, and upon the Israel of God.

17 From henceforth let no man trouble me ; for^o I bear in my body the marks of the Lord Jesus.

18 Brethren, the grace^p of our Lord Jesus Christ be with your spirit. Amen.

Unto the Galatians, written from Rome.

6 Κοινωνεῖτω δὲ ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον τῷ κατηχοῦντι, ἐν πάσιν ἀγαθοῖς.

7 Μὴ πλανᾶσθε· Θεὸς οὐ μνησθίζεται· ὃ γὰρ ἐὰν σπείρῃ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει.

8 Ὅτι ὁ σπείρων εἰς τὴν σάρκα ἑαυτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθοράν· ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα, ἐκ τῷ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον.

9 Τὸ δὲ καλὸν ποιοῦντες μὴ ἐκκακῶμεν· καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν, μὴ ἐκλυόμενοι.

10 Ἄρα οὖν ὡς καιρὸν ἔχομεν, ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως.

11 Ἰδετε πηλίκους ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί.

12 Ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμενεσθαι, μόνον ἵνα μὴ τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ διώκωνται.

13 Οὐδὲ γὰρ οἱ ἑπιτεμόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν· ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς περιτέμενεσθαι, ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυχῶνται.

14 Ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται, καγὼ τῷ κόσμῳ.

15 Ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομὴ τι ἰσχύει, οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις.

16 Καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ ἑτοιμήσουσιν, εἰρήνην ἐπ' αὐτὰς καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ.

17 Τοῦ λοιποῦ, κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω.

18 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν ἀδελφοί. Ἀμήν.

Η ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α'. Ι.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ θελήματος Θεοῦ, τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσιν Ἐφέσω¹, καὶ πιστοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ²

Ἡ χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἐυλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις Χριστῷ³

ὣς ὡς ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ⁴ πρὸ καταβολῆς κόσμου, εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους κατενώπιον αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ⁵

προορίσας ἡμᾶς εἰς υἱοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς αὐτόν⁶, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ,

ἵνα ἡμεῖς ἐπαίνωμεν τὴν χάριτος αὐτοῦ, ἣν ἡμεῖς ἐχαρίτωσαμεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἡγαπημένῳ⁷

ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων, κατὰ τὸν πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ⁸

ὃς ἡμᾶς ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρονήσει⁹

ὥς ὡς ἡμεῖς τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ,

ἵνα ἡμεῖς οἰκονομήσωμεν τὰ πληρώματα τῶν καιρῶν, ἡνακεφαλαιώσωμεν τὰ πάντα ἐν τῷ Χριστῷ, τῷ θεῷ¹⁰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν αὐτῷ¹¹

ἵνα ἡμεῖς καὶ ἡμεῖς ἐκκληρωθῶμεν¹², προορισθέντες κατὰ πρόθεσιν τοῦ θεοῦ τὰ πάντα ἐνεργούντος κατὰ τὴν βουλὴν τοῦ θελήματος αὐτοῦ¹³

ἵνα ἡμεῖς εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαινον αὐτοῦ, τοὺς προηλπικότας ἐν τῷ Χριστῷ¹⁴

ἵνα ἡμεῖς καὶ ἡμεῖς¹⁵, ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ἡμῶν ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε τῷ Πνεύματι τῆς ἀπαγγελίας τῷ ἁγίῳ¹⁶

ὅς ἐστιν ἄρραβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν, εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως, εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ.

ἵνα διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν τῷ Κυρίῳ Ἰησοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην¹⁷ τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους,

οὐ παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν, μνείαν ὑμῶν¹⁸ ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου

ἵνα ὁ Θεὸς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῆς δόξης, ὃς ἡμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύψεως, ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ¹⁹

ἡμεῖς πεφωτισμένους²⁰ τοὺς ὀφθαλμούς τῆς διανοίας ὑμῶν, εἰς τὸ εἰδέναι ὑμᾶς τίς ἐστὶν ἡ ἐλπίς τῆς κληρείας αὐτοῦ, καὶ τίς ὁ πλῆθος τῆς δόξης τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς ἁγίοις²¹

ἵνα καὶ τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνά-

μεις αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς²² τοὺς πιστεύοντας²³ κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ,

ὅς ἡν ἐνηργήσεν ἐν τῷ Χριστῷ, ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν²⁴ καὶ ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις,

ἵνα ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος, καὶ παντὸς ὑνόματος ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι²⁵

ὅς καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ²⁶ καὶ αὐτὸν ἔδωκε κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ,

ἥτις ἐστὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου.

Κεφ. β'. ΙΙ.

ΚΑΙ ὑμεῖς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι καὶ ταῖς ἁμαρτίαις¹

ὅς ἐν αἰς ποτε περιεπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ κόσμου τούτου, κατὰ τὸν ἀρχοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος, τοῦ πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργούντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας²

ὅς ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημεν ποτε ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς σαρκὸς ἡμῶν, ποιῆντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς ἐκ τῶν διανοιῶν³ καὶ ἡμεῖς τέκνα φύσει ὀργῆς, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ⁴

ὅς ὁ δὲ Θεὸς πλουτοῦ ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἣν ἡγάπησεν ἡμᾶς,

ὅς ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι, συνεζωοποίησε⁵ τῷ Χριστῷ⁶ χάριτί⁷ ἔστε σεσωσμένοι⁸

ὅς καὶ συνήγειρε, καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ⁹

ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖς αἰῶσι τοῖς ἐπερχομένοις τὸν ὑπερβάλλοντα πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἐν χρηστότητι ἐφ' ἡμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

ὅς τῇ γὰρ χάριτί¹⁰ ἔστε¹¹ σεσωσμένοι διὰ τῆς πίστεως¹² καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν¹³ Θεοῦ τὸ δῶρον¹⁴

ὅς οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μὴ τις καυχῆσθαι.

ὅς αὐτοῦ γὰρ ἔσμεν ποιῆμα, κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς προποιοῦμεν ὁ Θεὸς ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν.

ὅς διὰ μνημονεύετε ὅτι ὑμεῖς ποτε τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ λεγόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ χειροποιήτου,

ὅς ὅτι ἦτε ἐν τῷ καιρῷ ὡς ἐκεῖνοι χωρὶς Χριστοῦ, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς ἀπαγγελίας¹⁵

ἐλπιδᾶ¹⁶ μὴ ἔχοντες, καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ.

ὅς νυνὶ δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὑμεῖς οἱ ποτε ὄντες μακρὰν, ἐγγὺς ἐγενήθητε ἐν τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ.

The Epistle of PAUL the Apostle to the EPHESIANS.

CHAP. I.

PAUL, an apostle of Jesus Christ by the will of God, to the saints^b which are at Ephesus,^c and to the faithful^d in Christ Jesus:

2 Grace^f be to you, and peace, from God our Father, and from the Lord Jesus Christ.

3 Blessed^k be the God and Father of our Lord Jesus Christ, who hath blessed us with all spiritual blessings in heavenly ^γ places in Christ:

4 According as he hath chosen^j us in him before the foundation of the world, that we should be holy^k and without blame before him in love:

5 Having predestinated^m us unto the adoptionⁿ of children by Jesus Christ to himself, according to the good pleasure^p of his will,

6 To the praise^q of the glory of his grace, wherein he hath made us accepted^r in the beloved:

7 In whom^u we have redemption through his blood, the forgiveness of sins, according to the riches of his grace;

8 Wherein he hath abounded toward us in all wisdom and prudence;

9 Having made known unto us the mystery of his will, according to his good pleasure which he hath^y purposed in himself:

10 That in the dispensation of the fulness of times, he might gather together in one all things in Christ, both which are in ζ heaven, and which are on earth; even in him:

11 In whom also we have obtained an inheritance,^d being predestinated according to the purpose of him who worketh all things after the counsel of his own will;

12 That we should be to the praise of his glory, who first θ trusted in Christ.

13 In whom ye also trusted, after that ye heardⁱ the word of truth, the gospel of your salvation: in whom also, after that ye believed, ye were sealed^k with that holy Spirit of promise,

14 Which is the earnest^l of our inheritance, until the redemption^m of the purchasedⁿ possession, unto the praise^p of his glory.

15 Wherefore I also, after I heard of your faith in the Lord Jesus, and love unto all the saints,

16 Cease not to give thanks for you, making mention of you in my prayers;

17 That the God^y of our Lord Jesus Christ, the Father of glory, may give unto you the spirit of wisdom^r and revelation^s in the knowledge of him:

18 The eyes^a of your understanding being enlightened; that ye may know what is the hope^t of his calling, and what

A. D. 64.

a ch. 3. 16.
b Ro. 1. 7.
c Ac. XIX.
XX.
d Col. 1. 2.
e Ps. 110. 3.
f the might of his power.
g Ga. 1. 3.
h Tit. 1. 4.
i Ac. 2. 24, 33.
j 2 Co. 1. 3.
k 1 Pe. 1. 3.
l Phi. 2. 9.
m Col. 2. 10.
n or, things.
o He. 9. 23.
p 1 Pe. 1. 2.
q Lu. 1. 75.
r Col. 1. 22.
s Ps. 8. 6.
t Mat. 28. 18.
u Ro. 8. 29, 30.
v Jno. 1. 12.
w 1 Co. 12. 12.
x Col. 1. 18, 24.
y Lu. 12. 32.
z 1 Pe. 2. 9.
a Jno. 5. 24.
b Col. 2. 13.
c 1 Pe. 2. 5.
d Ac. 19. 35.
e He. 9. 12.
f 1 Pe. 1. 18, 19.
g ch. 6. 12.
h Col. 3. 6.
i 1 Pe. 4. 3.
j wills.
k 2 Ti. 1. 9.
l Ps. 51. 5.
m Ro. 5. 6, 8, 10.
n the heavens
o by whose.
p Ro. 3. 24.
q Col. 2. 12.
r Ac. 20. 32.
s Tit. 3. 4.
t 2 Ti. 1. 9.
u Ro. 4. 16.
v Jno. 6. 44, 55.
w or, hoped.
x Ro. 10. 17.
y 2 Co. 1. 22.
z 2 Co. 5. 5.
a Ro. 8. 23.
b ch. 1. 4.
c prepared.
d Ac. 20. 28.
e p ver. 6, 12.
f Jno. 20. 17.
g Col. 1. 9.
h or, for the acknowledgedment.
i Is. 42. 7.
j ch. 4. 4.
k He. 9. 12.

the riches^a of the glory of his inheritance in the saints,

19 And what is the exceeding greatness of his power^e to us-ward who believe, according to the working of his β mighty power,

20 Which he wrought in Christ, when he^g raised him from the dead, and set him at his own right hand in the heavenly places,

21 Farⁱ above all principality, and power, and might, and dominion, and every name that is named, not only in this world, but also in that which is to come;

22 And hath put^l all things under his feet, and gave him to be the head over all things to the church,

23 Which is his body,^o the fulness of him that filleth all in all.

CHAP. II.

AND you^r hath he quickened, who were dead in trespasses and sins;

2 Wherein^t in time past ye walked according to the course of this world, according to the prince^v of the power of the air, the spirit that now worketh in the children^w of disobedience:

3 Among whom also we^x all had our conversation in times past in the lusts of our flesh, fulfilling the δ desires of the flesh and of the mind; and were by nature^z the children of wrath, even as others.

4 But God, who is rich in mercy, for his great love wherewith he loved us,

5 Even^a when we were dead in sins, hath quickened us together with Christ, (ⁿby grace^b ye are saved:)

6 And hath raised^c us up together, and made us sit together in heavenly places in Christ Jesus;

7 That in the ages to come he might shew the exceeding riches of his grace, in his kindness^e toward us through Christ Jesus.

8 For by grace^f are ye saved through faith; ^g and that not^h of yourselves; ^{it is} the gift of God:

9 Not of works, lest any man should boast.

10 For we are his workmanship, created in Christ Jesus unto good works, which God^a hath before κ ordained that we should walk in them.

11 Wherefore remember, that ye being in time past Gentiles in the flesh, who are called Uncircumcision by that which is called the Circumcision in the flesh made by hands;

12 That at that time ye were without Christ, being aliens from the commonwealth of Israel, and strangers from the covenants of promise, having no hope, and without God in the world:

13 But now, in Christ Jesus, ye who sometimes were far off, are made nigh by the blood^u of Christ.

14 For he^a is our peace, who hath made both^d one, and hath broken down the middle wall of partition *between us*;

15 Having abolished^f in his flesh the enmity, *even* the law of commandments contained in ordinances; for to make in himself of twain one new man, so making peace;

16 And that he might reconcileⁱ both unto God in one body by the cross, having slain the enmity^β thereby;

17 And came and preached peace to you^t which were afar off, and to them that were nigh.

18 For through^u him we both have access by one Spirit unto the Father.

19 Now therefore ye are no more strangers and foreigners, but fellow-citizens^o with the saints, and of the household^p of God;

20 And are built^r upon the^r foundation of the apostles and prophets, Jesus Christ himself being the chief^t corner-stone;

21 In whom all the building, fitly framed together, groweth unto an holy^v temple in the Lord:

22 In whom ye also are builded^w together for an habitation of God through the Spirit.

CHAP. III.

FOR this cause I Paul, the prisoner of Jesus Christ for you Gentiles,

2 (If ye have heard of the dispensation^y of the grace^z of God, which is given me to you-ward:

3 How that by revelation^a he made known unto me the mystery; (as I wrote afore in few words,

4 Whereby, when ye read, ye may understand my knowledge in the mystery^c of Christ;)

5 Which in other ages was not^d made known unto the sons of men, as it is now revealed unto the holy apostles and prophets by the Spirit;

6 That the Gentiles should be fellow-heirs, and of the same body, and partakers of his promise in Christ by the gospel;

7 Whereof I was made a minister, according to the gift of the grace of God given unto me by the effectual^f working of his power.

8 Unto me, who am less^h than the least of all saints, is this grace given, that I should preach among the Gentiles the unsearchable riches^k of Christ:

9 And to make all men see, what is the fellowship of the mystery,^l which from the beginning of the world hath been hid in God, who created all things byⁿ Jesus Christ:

10 To the intent that now unto the principalities and powers in heavenly places might be known, by the church, the manifold wisdom^q of God,

11 According to the eternal^r purpose which he purposed in Christ Jesus our Lord:

12 In whom we have boldness^t and access with confidence by the faith of him.

13 Wherefore I desire that ye faint not at my tribulations for you, which^u is your glory.

14 For this cause I bow my knees unto the Father of our Lord Jesus Christ,

15 Of whom the whole family in heaven and earth is named,

16 That he would grant you, according

A. D. 64.

a Mi. 5. 5.

b Phi. 4. 19.

c ch. 6. 10.

d Col. 1. 11.

d Jno. 10. 16.

g Ga. 3. 28.

e Ro. 7. 22.

f Col. 2. 14.

g ch. 2. 22.

Jno. 14. 23.

h Col. 2. 7.

i Col. 1. 20. 22

β or, in him-

self.

h Jno. 1. 16.

l Ac. 2. 39.

m Ro. 16. 25.

He. 13. 20,

21.

Jude 24.

n Jno. 14. 6.

1 Pe. 3. 18.

o He. 12. 22,

23.

p ch. 3. 15.

q 1 Co. 3. 9. 10.

r Mat. 16. 18.

Re. 21. 14.

γ or, in.

s Col. 1. 10.

t Is. 28. 16.

u Mat. 11. 29.

v 1 Co. 3. 17.

2 Co. 6. 16.

w 1 Pe. 2. 4, 5.

x Col. 1. 25.

y Ro. 12. 3.

z Ro. 12. 3.

a Ga. 1. 12.

b Ps. 68. 18.

c or, a little

before.

γ or, a multi-

tude of

captives.

c ch. 1. 9.

d Mat. 13. 17.

Ro. 16. 25.

1 Pe. 1. 10. 12

η or, fulfil.

e 1 Co. 12. 28.

f ch. 1. 19.

Is. 43. 13.

θ or, into.

g Col. 2. 2.

h 1 Co. 15. 9.

i 1 Co. 14. 20.

κ or, age.

h Col. 1. 27.

l ver. 4. 5.

1 Ti. 3. 16.

m Ja. 1. 6.

n Ps. 33. 6.

Jno. 1. 3.

Col. 1. 16.

He. 1. 2.

λ or, being

sincere.

o 2 Co. 4. 2.

p Col. 1. 18. 19.

q Ro. 11. 33.

1 Co. 2. 7.

r Jno. 15. 5.

s ch. 1. 9.

t He. 4. 16.

u 2 Co. 1. 6.

v Ac. 26. 18.

μ or, hard-

ness.

to the riches^b of his glory, to be^c strengthened with might by his Spirit in the inner man;^e

17 That Christ may dwell^g in your hearts by faith; that ye, being^h rooted and grounded in love,

18 May be able to comprehend with all saints, what is the breadth, and length, and depth, and height;

19 And to know the love of Christ, which passeth knowledge, that ye might be filled with all the fulness^k of God.

20 Now^m unto him that is able to do exceeding abundantly above all that we ask or think, according to the power that worketh in us,

21 Unto him be glory in the church by Christ Jesus, throughout all ages, world without end. Amen.

CHAP. IV.

I THEREFORE, the prisoner of the Lord,) beseech you that ye walk^a worthy of the vocation wherewith ye are called,

2 With all lowliness^a and meekness, with long-suffering, forbearing one another in love;

3 Endeavouring to keep the unity of the Spirit in the bond of peace.

4 There is one body, and one Spirit, even as ye are called in one hope of your calling;

5 One Lord, one faith, one baptism,

6 One God and Father of all, who is above all, and through all, and in you all.

7 But unto every one of us is given grace according to the measure^e of the gift of Christ.

8 Wherefore he saith,^b When he ascended up on high, he led captivity captive, and gave gifts unto men.

9 (Now that he ascended, what is it but that he also descended first into the lower parts of the earth?

10 He that descended is the same also that ascended up far above all heavens, that he might fill all things.)

11 And^c he gave some, apostles; and some, prophets; and some, evangelists; and some, pastors and teachers;

12 For the perfecting of the saints, for the work of the ministry, for the edifying of the body of Christ:

13 Till we all come in the unity^e of the faith, and of the knowledge of the Son of God, unto a perfect^f man, unto the measure of the stature of the fulness of Christ:

14 That we henceforth be no more children, tossed to and fro, and carried^m about with every wind of doctrine, by the sleight of men, and cunning craftiness, whereby they lie in wait to deceive;

15 But, speaking the truth^o in love, may grow up into him in all things, which is the head,^p even Christ:

16 From whom^r the whole body fitly joined together, and compacted by that which every joint supplieth, according to the effectual working in the measure of every part, maketh increase of the body unto the edifying of itself in love.

17 This I say therefore, and testify in the Lord, that ye henceforth walk not as other Gentiles walk, in the vanity of their mind,

18 Having the understanding^q darkened, being alienated from the life of God through the ignorance that is in them, be cause of the μ blindness of their heart:

14 Αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα ἐν, καὶ τὸ μεσότηχον τοῦ φραγμοῦ λύσας·

15 Τὴν ἔχθραν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ, τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασι καταργήσας, ἵνα τοὺς ὅμοι κτίσῃ ἐν αὐτῷ εἰς ἓνα καινὸν ἄνθρωπον, ποιοῦν εἰρήνην,

16 Καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἐνὶ σώματι τῷ Θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ·

17 Καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίστατο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν, καὶ τοῖς ἐγγύς·

18 Ὅτι δι' αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφοτέροι ἐν ἐνὶ Πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα.

19 Ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλὰ συμπολίται τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ Θεοῦ·

20 Ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὅντος ἀκρογωνταίου αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

21 Ἐν ᾧ πᾶσα ὁ ἡ οἰκοδομὴ συναρμολογούμενη αὐξεῖ εἰς ναὸν ἅγιον ἐν Κυρίῳ·

22 Ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομήσθε εἰς κατωκτῆριον τοῦ Θεοῦ ἐν Πνεύματι.

Κεφ. γ'. ΙΙΙ.

ΤΟΥΤΟΥ χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐθνῶν·

2 Εἶγε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς·

3 Ὅτι καὶ ἀποκάλυψιν ἔγνωρίσέ μοι τὸ μυστήριον, καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ·

4 Πρὸς ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσιν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ Χριστοῦ·

5 Ὁ δὲ ἐν ἑτέροις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προφήταις ἐν Πνεύματι·

6 Εἶνα τὰ ἔθνη συγκληρονόμα, καὶ σύσσωμα, καὶ συμμετοχα τῆς ἐπαγγελίας ἃ αὐτοῦ ἐν τῷ Χριστῷ, διὰ τοῦ εὐαγγελίου·

7 Οὐ ἐγενόμην διάκονος κατὰ τὴν δωρεάν τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ τὴν δοθείσαν μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ·

8 Ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων ὧν ἁγίοις ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη, ἐν τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελισασθαι τὸν ἀνεξιχνίαστον πλοῦτον τοῦ Χριστοῦ,

9 Καὶ φάτισαι πάντας τίς ἡ κοινωνία τοῦ μυστηρίου τῆς ἀποκεκρυμμένης ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ Θεῷ, τῷ τὰ πάντα κτίσαντι διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ·

10 Ἴνα γνωρισθῇ νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπουρανίοις, διὰ τῆς ἐκκλησίας, ἡ πολυποικίλος σοφία τοῦ Θεοῦ·

11 Κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων, ἣν ἐποίησεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν·

12 Ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παρρησίαν καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐν πεποιθῆσει, διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ·

13 Διὸ αἰτούμεν μὴ ἐκκακεῖν ἐν ταῖς θλίψεσι μου ὑπὲρ ὑμῶν, ἵτις ἐστὶ δόξα ὑμῶν·

14 Τοῦτον χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου πρὸς τὸν πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ·

15 Ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς ὑνομάζεται·

16 Ἡ δὲ δόξα ὑμῖν κατὰ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ, δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ Πνεύματος αὐτοῦ, εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον·

17 Κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδαῖς ὑμῶν·

18 Ἐν ἀγάπῃ ἐρριζωμένοι καὶ θεμελιωμένοι ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις, τὸ πλάτος, καὶ μήκος, καὶ βάθος, καὶ ὕψος·

19 Γινώσκει τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πληρωθῇτε εἰς πᾶν τὸ πληρῶμα τοῦ Θεοῦ·

20 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπὲρ ἐκ περισσοῦ ἐν αἰτούμεθα ἡ νοῦμεν, κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν,

21 Αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Κεφ. δ'. ΙV.

ΠΑΡΑΚΑΛΩ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν Κυρίῳ, ἀξίως περιπατῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε,

2 Μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ πραότητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ·

3 Σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἐνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης.

4 Ἐν σώμα καὶ ἐν Πνεύμα, καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν·

5 Εἰς Κύριον, μὴ πίστες, ἐν βάπτισμα·

6 Εἰς Θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων, καὶ διὰ πάντων, καὶ ἐν πᾶσιν ὑμῖν·

7 Ἐνὶ δὲ ἐκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ.

8 Διὸ λέγει· Ἀναβὰς εἰς ὕψος, ἡ ἡμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν, καὶ ἔδωκε δόματα τοῖς ἀνθρώποις.

9 Τοῦ δὲ, Ἀνέβη, τί ἐστιν ἐκ μὴ ὅτι κατέβη δὲ πρῶτον, εἰς τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς;

10 Ὁ καταβὰς, αὐτὸς ἐστὶ καὶ ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα.

11 Καὶ αὐτὸς ἔδωκε, τοὺς μὲν, ἀποστόλους τοὺς δὲ, προφῆτας τοὺς δὲ, εὐαγγελιστάς τοὺς δὲ, ποιμένας καὶ διδασκάλους·

12 Πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων, εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ·

13 Μέχρις καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως, καὶ τῆς ἐπιγνωσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ.

14 Ἴνα μηκέτι ὦμεν νήπιοι, κλωδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας, ἐν τῇ κυβείᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ πρὸς τὴν μεθοδείαν τῆς πλάνης·

15 Ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ, αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὃς ἐστὶν ἡ κεφαλὴ, ὁ ὁ Χριστός·

16 Ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συμβιβασζόμενον διὰ πάσης ἀφῆς τῆς ἐπιχορηγίας, κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἐνός ἐκαστοῦ μέρους τὴν αὐξήσιν τοῦ σώματος ποιεῖται, εἰς οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ.

17 Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτυροῦμαι ἐν Κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς περιπατεῖν, καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη περιπατεῖ, ἐν ματαιότητι τῆς νοῦς αὐτῶν.

18 Ἐσκοτισμένοι τῇ διανοίᾳ, ὄντες ἀπηλλοτριωμένοι τῆς ζωῆς τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν ἀγνοίαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν πώρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν·

19 Οἷτινες ἠπληγκότες¹ ἑαυτοὺς παρέδωκαν τῇ ἀσέλγείᾳ, εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεονεξίᾳ.

20 Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε τὸν Χριστόν².
21 Εἶγε αὐτὸν ἠκούσατε, καὶ ἐν αὐτῷ ἐδίδαχθητε, καθὼς ἐστὶν ἀλήθεια ἐν τῷ Ἰησοῦ.

22 Ἀποθέσθαι ὑμᾶς κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφὴν τὸν παλῶν ἀνθρώπων τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης³.

23 Ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοῦς ὑμῶν,

24 Καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον, τὸν κατὰ Θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας.

25 Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος, λαλεῖτε ἀληθειαν ἕκαστος μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ⁴ ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη.

26 Ὁργίζεσθε, καὶ μὴ ἀμαρτάνετε⁵ ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδνεύτω ἐπὶ τῷ παροργισμῷ ὑμῶν⁶.
27 Μῆτε δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ.

28 Ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω, μάλλον δὲ κοπιάτω, ἐργαζόμενος⁷ τὸ ἀγαθὸν ταῖς χερσίν, ἵνα ἡμεταδιδόναι τῷ χρεῖαν ἔχοντι.

29 Πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω⁸ ἀλλ' εἴτις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς⁹ ἡρέας¹⁰, ἵνα δῶ χάριν τοῖς ἀκέεσι.

30 Καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ Θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυτρώσεως.

31 Πᾶσα πικρία, καὶ θυμὸς, καὶ ὀργή, καὶ κραυγὴ, καὶ βλασφημία ἀρῆτῳ ἀφ' ὑμῶν, σὺν πάσῃ κακίᾳ.

32 Γίνεσθε δὲ εἰς ἀλλήλους χρηστοί, εὖ-σπλαγχνοι, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, καθὼς καὶ ὁ Θεὸς ἐν Χριστῷ ἔχαρισατο ὑμῖν¹¹.

Κεφ. ε'. V.

ΓΙΝΕΣΘΕ οὖν μιμηταὶ τοῦ Θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά¹.

2 Καὶ περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ Θεῷ, εἰς ὁσμὴν εὐωδίας.

3 Πορνεία δὲ καὶ πᾶσα ἀκαθαρσία ἡ πλεονεξία μὴδὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἁγίοις².

4 Καὶ αἰσχροτήτης, καὶ μωρολογίας, ἡ εὐτραπέλειᾳ, τὰ οὐκ ἀνήκοντα, ἀλλὰ μάλλον εὐχαριστία.

5 Τοῦτο γάρ³ ἐστε! γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος, ἡ ἀκάθαρτος, ἡ πλεονέκτης, ἡ⁴ ἐστὶν εἰδωλολάτρης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ.

6 Μὴδεῖς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς λόγοις⁵ διὰ ταῦτα γάρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας.

7 Μὴ οὖν γίνεσθε συμμέτοχοι αὐτῶν.

8 Ἦτε γάρ ποτε σκότους, νῦν δὲ φῶς ἐν Κυρίῳ⁶ ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε⁷.

9 Ὁ γάρ καρπὸς τοῦ⁸ Πνεύματος⁹ ἐν πάσῃ ἀγαθῳσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ¹⁰.

10 Δοκιμάζοντες τί ἐστὶν εὐάρεστον τῷ Κυρίῳ.

11 Καὶ μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρποις¹¹ τοῦ σκότους, μάλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε.

12 Τὰ γάρ κρυφὰ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν, αἰσχρὸν ἐστὶ καὶ λέγειν.

13 Τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα, ὑπὸ τοῦ φωτὸς

φανεροῦνται¹² πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον, φῶς ἐστὶ.

14 Διὸ λέγει¹³ Ἄγειραι! ὁ καθεύδων, καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἑπιφάσει σοι ὁ Χριστός¹⁴.

15 Βλέπετε¹⁵ οὖν πῶς ἀκριβῶς¹⁶ περιπατεῖτε¹⁷ μὴ ἐν ἄσσοφι, ἀλλ' ὡς σοφοί¹⁸.

16 Ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρὸν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηრაὶ εἰσι.

17 Διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ συνιέντες τί τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου.

18 Καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστὶν ἀσωτία, ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν Πνεύματι¹⁹.

19 Δαλύνετε ἑαυτοὺς ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις, καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς²⁰ ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες ἐν²¹ τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ Κυρίῳ.

20 Εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων, ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῷ Θεῷ καὶ πατρί²².

21 Ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ²³ Θεοῦ.

22 Αἱ γυναῖκες, τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ὡς υποτάσσεσθε²⁴, ὡς τῷ Κυρίῳ²⁵.

23 Ὅτι ὁ²⁶ ἄνθρωπος κεφαλὴ τῆς γυναίκος, ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας²⁷ καὶ αὐτὸς ὁ²⁸ σωτὴρ τοῦ σώματος.

24 Ἀλλ' ὡςπερ ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ, οὕτω καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ἐν παντί.

25 Οἱ ἄνδρες ἀγαπάτε τὰς γυναῖκας ἑαυτῶν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἐαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς²⁹.

26 Ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ, καθάρισας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι³⁰.

27 Ἵνα παραστήσῃ³¹ αὐτὴν ἑαυτῷ ἑνδοξον, τὴν ἐκκλησίαν μὴ ἔχουσαν σπῖλον, ἢ ῥυτίδα, ἢ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ἡ ἁγία καὶ ἁμωμος.

28 Οὕτως ὀφείλουσιν οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας, ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα. Ὁ ἀγαπᾶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, ἑαυτὸν ἀγαπᾷ.

29 Οὕδεῖς γὰρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλ' ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτήν, καθὼς καὶ ὁ³² Κύριος³³ τὴν ἐκκλησίαν.

30 Ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ, ἀὲκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ³⁴.

31 Ἀντὶ τοῦτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτῆς, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.

32 Τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν³⁵ ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν, καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

33 Πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἓνα, ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν³⁶ ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.

Κεφ. ε'. VI.

ΤΑ τέκνα ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἀὲν Κυρίῳ¹ τοῦτο γάρ ἐστι δίκαιον.

2 Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα² (ἥτις ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη καὶ ἐπαγγελία³).

3 Ἵνα εὖ σοι γένηται, καὶ ἔσῃ μακροχρόνιος⁴ ἐπὶ τῆς γῆς⁵.

4 Καὶ οἱ πατέρες μὴ παροργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἀλλ' ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου.

5 Οἱ δοῦλοι ὑπακούετε τοῖς κυρίοις κατὰ σάρκα, μετὰ φόβου καὶ τρόμου, ἐν ἀπλότῃ τῆς καρδίας ὑμῶν, ὡς τῷ Χριστῷ⁶.

6 Μὴ καὶ ὀφθαλμοδοιοῦντες ὡς ἄνθρωποι, ἀλλ' ὡς δούλοι⁷ τοῦ Χριστοῦ, ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ⁸ Θεοῦ ἐκ ψυχῆς,

19 Who being past feeling, have given^a themselves over unto lasciviousness, to work all uncleanness with greediness.

20 But ye have not so learned Christ;

21 If so be that ye have heard him, and have been taught by him, as the truth is in Jesus:

22 That ye put off^d concerning the former conversation, the old man,^f which is corrupt according to the deceitful lusts;

23 And be renewed^h in the spirit of your mind;

24 And that ye put on the new man, which after God is created^k in righteousness and γ true holiness.

25 Wherefore putting away lying, speak every man truth^o with his neighbour: for we^p are members one of another.

26 Be ye angry, and sin not; let^r not the sun go down upon your wrath:

27 Neither give^s place to the devil.

28 Let him that stole steal no more: but rather let him^t labour, working with his hands the thing which is good, that he may have to δ give to him that needeth.

29 Let no corrupt^v communication proceed out of your mouth, but that which is good ζ to the use of edifying, that it may minister grace unto the hearers.

30 And grieve^w not the holy Spirit of God, whereby ye are sealed^x unto the day of redemption.

31 Let all bitterness,^y and wrath, and anger, and clamour, and evil-speaking,^z be put away from you, with all malice:

32 And be ye kind one to another, tender-hearted, forgiving^b one another, even as God for Christ's sake hath forgiven you.

CHAP. V.

BE ye therefore followers of God, as dear children;

2 And walk in love,^e as Christ also hath loved us, and hath given himself for us, an offering and a sacrifice to God for a sweet-smelling^f savour.

3 But fornication,^g and all uncleanness, or covetousness, let it not be once namedⁱ; among you, as becometh saints;

4 Neither filthiness, nor foolish talking, nor jesting, which are^j not convenient; but rather giving of thanks.

5 For this ye know, that noⁿ whoremonger, nor unclean person, nor covetous man, who^o is an idolater, hath any inheritance in the kingdom of Christ and of God.

6 Let no man deceive^p you with vain words: for because of these things cometh the wrath of God upon the children of η disobedience.

7 Be not ye therefore partakers with them.

8 For ye^q were sometimes darkness, but now are ye light^r in the Lord: walk as children^s of light;

9 (For the fruit^v of the Spirit is in all goodness and righteousness and truth;)

10 Proving^w what is acceptable unto the Lord.

11 And have no fellowship^x with the unfruitful works of darkness but rather reprove^y them.

12 For it is a shame even to speak of those things which are done of them in secret.

13 But all things that are θ reproved are made manifest^a by the light: for whatsoever doth make manifest is light.

A. D. 64.

a Ro. 1.24,26.

β or, it.

b Is. 60. 1.

c Col. 4. 5.

d Col. 3. 8, 9.

e Ps. 37. 19.

f Ro. 6. 6.

g Jno. 7. 17.

h Ro. 12. 2.

i Lu. 21. 34.

k ch. 2. 10.

l Ga. 6. 15.

γ or, holiness

of truth.

Jno. 17. 17.

m Col. 3. 16.

n Ps. 147. 7.

o Zec. 8. 16.

p Ro. 12. 5.

q Is. 63. 7.

r Ec. 7. 9.

s Ja. 4. 7.

t Ac. 20. 35.

u 1Pe. 3.1,&c.

Col. 3.18,&c.

δ or, distribute.

v Col. 4. 6.

ζ or, to edify

profitably.

w Is. 63. 10.

x ch. 1.13,14.

y Col. 3. 8.

z Tit. 3. 2.

a Tit. 3. 5.

b Mar. 11. 25,

26.

c Jude 24.

d Ca. 4. 7.

e Jno. 13. 34.

f Le. 1. 9.

g 1Co. 6. 18.

h 1Th. 4. 3.

i 1Co. 12. 27.

j ver. 12.

k Ge. 2. 24.

l Ro. 1. 28.

m 1Co. 6. 16.

n He. 13. 4.

o Re. 22. 15.

p Col. 3. 5.

q Je. 29. 8, 9.

r Pr. 23. 22.

Col. 3.20,&c.

s Ex. 20. 12.

η or, unbelief.

s ch. 2. 11, 12.

t 1Th. 5. 5.

u Jno. 12. 36.

v Ga. 5.22,&c.

w Ro. 12. 2.

x 1Co. 5.9,11.

y 1Pe. 2.18,&c.

z 1Ti. 5. 20.

θ or, discovered.

a Jno. 3.20,21.

14 Wherefore β he saith, Awake^b thou that sleepest, and arise from the dead, and Christ shall give thee light.

15 See then that ye walk circumspectly,^c not as fools, but as wise,

16 Redeeming the time, because the days are evil.^e

17 Wherefore be ye not unwise, but understanding what the will^f of the Lord is.

18 And be not drunkⁱ with wine, wherein is excess; but be filled with the Spirit;

19 Speaking to yourselves in psalms,^l and hymns and spiritual songs, singing^m and making melody in your heartⁿ to the Lord;

20 Giving thanks^q always for all things unto God and the Father in the name of our Lord Jesus Christ;

21 Submitting yourselves one to another in the fear of God.

22 Wives,^u submit yourselves unto your own husbands, as unto the Lord.

23 For the husband is the head of the wife, even as Christ is the head of the church: and he is the Saviour of the body.

24 Therefore as the church is subject unto Christ, so let the wives be to their own husbands in every thing.

25 Husbands, love your wives, even as Christ also loved the church, and gave himself for it;

26 That he might sanctify and cleanse it with the washing^a of water by the word,

27 That he might present^c it to himself a glorious church, not having spot,^d or wrinkle, or any such thing; but that it should be holy and without blemish.

28 So ought men to love their wives as their own bodies. He that loveth his wife loveth himself.

29 For no man ever yet hated his own flesh; but nourisheth and cherisheth it, even as the Lord the church:

30 For we are members^k of his body, of his flesh, and of his bones.

31 For this cause^k shall a man leave his father and mother, and shall be joined unto his wife, and they two^m shall be one flesh.

32 This is a great mystery: but I speak concerning Christ and the church.

33 Nevertheless, let every one of you in particular, so love his wife even as himself; and the wife see that she reverence her husband.

CHAP. VI.

CHILDREN, obey^g your parents in the Lord: for this is right.

2 Honour^r thy father and mother, which is the first commandment with promise,

3 That it may be well with thee, and thou mayest live long on the earth.

4 And, ye fathers, provoke not your children to wrath: but bring them up in the nurture and admonition of the Lord.

5 Servants,^y be obedient to them that are your masters according to the flesh, with fear and trembling, in singleness of your heart, as unto Christ;

6 Not with eye-service, as men-pleasers; but as the servants of Christ, doing the will of God from the heart;

7 With good-will doing service, as to the Lord, and not to men;

8 Knowing that whatsoever good thing any man doeth, the same shall he receive of the Lord, whether *he be* bond or free.

9 And, ye masters, do the same things unto them, *β* forbearing threatening: knowing that *γ* your Master also is in heaven; neither is there respect of persons with him.

10 Finally, my brethren, be strong in the Lord, and in the power of his might.

11 Put on the whole armour^g of God, that ye may be able to stand against the wiles of the devil.

12 For we wrestle not against *η* flesh and blood, but against principalities,^k against powers, against the rulers of the darkness of this world, against *θ* spiritual wickedness in *κ* high places.

13 Wherefore take unto you the whole armour of God, that ye may be able to withstand in the evil day, and, having *λ* done all, to stand.

14 Stand therefore, having your loins girt^η about with truth, and having on the breast-plate of righteousness;

15 And your feet^ο shod with the preparation of the gospel of peace;

16 Above all, taking the shield of faith,^ρ wherewith ye shall be able to

A. D. 64.

α Is. 59. 17.

β He. 4. 12.

γ Lu. 18. 1.

δ Mat. 26. 41.

ε or, *moderating*.

ζ some read,

both your

and their.

ε 2 Th. 3. 1.

f Ro. 2. 11.

g Ro. 13. 12.

2 Co. 6. 7.

δ or, *a chain*.

ε or, *thereof*.

κ Is. 58. 1.

η blood and

flesh.

ι Ac. 20. 4.

κ Ro. 8. 38.

ο or, *wicked*

spirits.

κ heavenly,

as ch. 1. 3.

λ Col. 4. 7, 8.

λ or, *over-*

come.

μ 1 Pe. 5. 14.

ν Is. 11. 5.

ο Ca. 7. 1.

μ or, *with in-*

corruption.

ρ 1 Jn. 5. 4.

quench all the fiery darts of the wicked.

17 And take the helmet^a of salvation, and the sword^b of the Spirit, which is the word of God:

18 Praying always^c with all prayer and supplication in the Spirit, and watching^d thereunto with all perseverance and supplication for all saints;

19 And for me,^e that utterance may be given unto me, that I may open my mouth boldly, to make known the mystery of the gospel,

20 For which I am an ambassador in *δ* bonds; that *ζ* therein I may speak boldly, as I ought^f to speak.

21 But that ye also may know my affairs, and how I do, Tychicus,^g a beloved brother and faithful minister in the Lord, shall make known to you all things:

22 Whom I^h have sent unto you for the same purpose, that ye might know our affairs, and *that* he might comfort your hearts.

23 Peaceⁱ be to the brethren, and love with faith, from God the Father, and the Lord Jesus Christ.

24 Grace be with all them that love our Lord Jesus Christ *μ* in sincerity. Amen.

Written from Rome unto the Ephesians by Tychicus.

7 Μετ' εὐνοίας¹ δουλεύοντες τῷ Κυρίῳ, καὶ

οὐκ ἀνθρώποις²

8 Εἰδότες ὅτι ὁ ἕαν τι ἕκαστος¹ ποιήσῃ ἀγαθόν, τοῦτο² κομιέται¹ παρὰ^δ τοῦ¹ Κυρίου, εἴτε δούλος, εἴτε ἐλεύθερος.

9 Καὶ οἱ κύριοι τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτοὺς, ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν¹· εἰδότες ὅτι καὶ ἡμῶν αὐτῶν ὁ Κύριός ἐστιν ἐν οὐρανοῖς, καὶ προσωποληψία οὐκ ἔστι παρ' αὐτῷ.

10 Τὸ λοιπόν, ἄδελφοί μου,¹ ἐνδυναμοῦσθε ἐν Κυρίῳ, καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ.

11 Ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στήναι πρὸς τὰς μεθοδεῖας τοῦ διαβόλου.

12 Ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν¹ ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους⁵ τοῦ αἰῶνος¹ τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς² ἐπουρανοῖς¹.

13 Διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, ἵνα δυνηθῇτε ἀντιστῆναι¹ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ¹, καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι² στήναι¹.

14 Στήτε² οὖν¹ περιζωσάμενοι τὴν ὑσφὺν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης,

15 Καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἐτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης·

16 Ἐπὶ πᾶσιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνήσεσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ πεπυρωμένα σβέσαι¹.

17 Καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου² ἀδέξασθε¹, καὶ τὴν μάχιραν τοῦ Πνεύματος, ὃ ἔστι ρῆμα Θεοῦ.

18 Διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν Πνεύματι, καὶ εἰς αὐτὸ² τοῦτο¹ ἄγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσῃ καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων,

19 Καὶ ἡπὲρ ἑμοῦ, ἵνα μοι² δοθείη¹ λόγος ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματός μου ἐν παρρησίᾳ, γνωρίσαι τὸ μυστήριον² τοῦ εὐαγγελίου¹.

20 Ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω ἐν ἀλύσει, ἵνα ἐν αὐτῷ παρρησιάσωμαι, ὥς δεῖ με λαλῆσαι.

21 Ἴνα δὲ εἰδῇτε καὶ ὑμεῖς τὰ κατ' ἐμὲ, τί πράσσω, πάντα ὑμῖν γνωρίσει Τυχικός ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφός, καὶ πιστὸς διάκονος ἐν Κυρίῳ².

22 Ὅν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν, καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν.

23 Εἰρήνῃ τοῖς ἀδελφοῖς, καὶ ἀγάπῃ, μετὰ πίστεως ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

24 Ἡ χάρις μετὰ πάντων τῶν ἀγαπώντων τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ. Ὁ Ἀμήν.¹

ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α'. Ι.

ΠΑΥΛΟΣ κ' Τιμόθεος δέλωι Ἰησοῦ Χριστῷ, πᾶσι τοῖς ἁγίοις ἐν Χριστῷ Ἰησῷ, τοῖς ἔσιν ἐν Φιλιπποις, ἡσὺν ἐπισκόποις¹ κ' διακόνους².

2 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, κ' Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

3 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνεσίᾳ ὑμῶν,

4 Πάντοτε ἐν πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς τὴν δέσιν ποιῶμενος,

5 Ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν.

6 Πεποithώς αὐτὸ τῆτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενος ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθόν, ἐπιτελέσει ἄχρις ἡμέρας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

7 Καθώς ἐστι δίκαιον ἐμοὶ τῆτο φρονεῖν ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἐν τε τοῖς δεσμοῖς μου,³ κ' τῇ ἀπολογίᾳ, καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου, συγκοινωνῶς μου τῆς χάριτος πάντας ὑμᾶς ὄντας.

8 Μάρτυς γάρ μου⁴ ἐστίν ὁ Θεός, ὡς ἐπιποthῶ πάντας ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις Ἰησοῦ Χριστοῦ.

9 Καὶ τῆτο προσεύχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει.

10 Εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τὰ διαφέροντα, ἵνα ἦτε εἰλικρινεῖς καὶ ἀπόσκοποι εἰς ἡμέραν Χριστοῦ.

11 Πεπληρωμένοι⁵ καρπῶν⁶ δικαιοσύνης⁷ τῶν⁸ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς δόξαν κ' ἔπαινον Θεοῦ.

12 Γινώσκειν δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι διὰ κατ' ἐμὲ μᾶλλον εἰς προκοπὴν τῷ εὐαγγελίῳ ἐλήλυθεν.

13 Ὡστε τὰς δεσμὰς μου φανερὰς ἐν Χριστῷ γενέσθαι ἐν ὅλῳ τῷ πραιτωρίῳ, κ' τοῖς λοιποῖς πᾶσι.

14 Καὶ τὰς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν Κυρίῳ, πεποithῶτας τοῖς δεσμοῖς μου, περισσοτέρως τολμᾶν ἀφόβως τὸν λόγον λαλεῖν.

15 Τινες μὲν κ' διὰ φθόνον κ' ἔριν, τινες δὲ κ' διὰ εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν κηρύσσουν.

16 Ὅι μὲν ἐξ ἐριθείας τὸν Χριστὸν καταγγέλλουσιν ἔχ' ἀγνώως, οἰόμενοι θλίψιν ἐπιφέρειν τοῖς δεσμοῖς μου.

17 Οἱ δὲ ἐξ ἀγάπης, εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν τῷ εὐαγγελίῳ κείμεθα.

18 Τί γάρ; πλὴν παντὶ τρόπῳ, εἴτε προφάσει, εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς καταγγέλλεται⁹ καὶ ἐν τῷ χαίρῳ, ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι.

19 Οἶδα γάρ ὅτι τῆτο μοι ἀπορήσεται εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως, καὶ ἐπιχορηγίας τοῦ Πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ,

20 Κατὰ τὴν¹⁰ ἀποκαρδοκίαν¹¹ καὶ ἐλπίδα μου, ὅτι ἐν ἑδνῇ ἀσχυρῆσμαι, ἀλλ' ἐν

πάσῃ παρρησίᾳ, ὡς πάντοτε, καὶ νῦν μεγαλυνῆσεται Χριστὸς ἐν τῷ σώματί μου, εἴτε διὰ ζωῆς, εἴτε διὰ θανάτου.

21 Ἐμοὶ γάρ τὸ ζῆν, Ἰησοῦς¹² κ' τὸ ἀποθανεῖν, κέρδος.

22 Εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, τῆτο μοι καρπὸς ἔργου, καὶ τί αἰρήσομαι ἢ γνωρίζω.

23 Συνέχομαι¹³ γὰρ¹⁴ ἐκ τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν¹⁵ ἔχων¹⁶ εἰς τὸ ἀναλῦσαι, καὶ σὺν Χριστῷ¹⁷ εἶναι¹⁸ πολλῷ μᾶλλον κρείσσον.

24 Τὸ δὲ ἐπιμένειν¹⁹ ἐν τῇ σαρκί, ἀναγκαιότερον δι' ὑμᾶς.

25 Καὶ τῆτο πεποithῶς οἶδα ὅτι μενῶ καὶ συμπαρμενῶ²⁰ πᾶσιν ὑμῖν, εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆς πίστεως.

26 Ἴνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἐμοὶ, διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας πάλιν πρὸς ὑμᾶς.

27 Μόνον ἄξιως τῷ εὐαγγελίῳ τῷ Χριστῷ πολιτεύεσθε, ἵνα εἴτε ἔλθῃν κ' ἰδῶν ὑμᾶς, εἴτε²¹ ἀπὸν, ἀκῶσω²² τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι στήκετε ἐν ἐνὶ πνεύματι, μὴ ψυχῇ συναθλῦντες τῇ πίστει τῷ εὐαγγελίῳ.

28 Καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων²³ ἥτις αὐτοῖς μὲν ἐστὶν ἐνδείξεις ἀπωλείας, ὑμῖν δὲ σωτηρίας, κ' τῆτο ἀπὸ Θεοῦ.

29 Ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη²⁴ τὸ ὑπὲρ²⁵ Χριστοῦ, ὃ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν.

30 Τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες οἷον²⁶ ἴδετε²⁷ ἐν ἐμοὶ, κ' νῦν ἀκῶετε ἐν ἐμοὶ.

Κεφ. β'. ΙΙ.

Εἰ τις ἐν παράκλησιν ἐν Χριστῷ, εἴ τι¹ παραμυθίων ἀγάπης, εἴ τις κοινωνία Πνεύματος, εἴ τινα² σπλάγχνα κ' οἰκτιρμοί,

2 Πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν, ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες, σύμφυχοι, τὸ ἐν φρονέοντες.

3 Μηδὲν κατὰ ἐρίθειαν ἢ κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἡγάμενοι ὑπερέχοντας ἑαυτῶν.

4 Μὴ τὰ ἑαυτῶν³ ἕκαστος⁴ σκοπεῖτε⁵, ἀλλὰ καὶ⁶ τὰ ἑτέρων ἕκαστος.

5 Τῆτο⁷ γὰρ⁸ φρονεῖσθω⁹ ἐν ὑμῖν ὃ κ' ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

6 Ὅς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων, ἔχ' ἀρπαγμὸν ἡγήσατο¹⁰ τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ.

7 Ἀλλ' ἐαυτὸν ἐκένωσεν, μορφήν δόξης λαβὼν, ἐν ὁμοιωμάτων ἀνθρώπων γενόμενος,

8 Καὶ σχήματι εἰρεθείς ὡς ἄνθρωπος, ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν, γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ.

9 Διὸ καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸν ὑπερέψωσεν, καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα¹¹ τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα.

10 Ἴνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων.

The Epistle of PAUL the Apostle to the PHILIPPIANS.

CHAP. I.

PAUL and Timotheus, the servants of Jesus Christ, to all the saints in Christ Jesus which are at Philippi,^b with the bishops and deacons;

2 Grace^c be unto you, and peace, from God our Father, and from the Lord Jesus Christ.

3 I thank my God upon every β remembrance of you,

4 Always in every prayer^f of mine for you all making request with joy,

5 For your fellowship in the gospel, from the first day until now;

6 Being confident^g of this very thing, that he^h which hath begun a goodⁱ work in you, will γ perform it until the day^k of Jesus Christ:

7 Even as it is meet for me to think this of you all, because δ I have you in my heart; inasmuch as both in my bonds, and in the defence^m and confirmation of the gospel, ye all are partakers ζ of my grace.

8 For God is my record, how greatly I long after you all in the bowels of Jesus Christ.

9 And this I pray, that your love may aboundⁿ yet more and more in knowledge and in all η judgment;

10 That^u ye may θ approve things that are κ excellent; that ye may be^v sincere and without offence till the day of Christ;

11 Being filled with the fruits of righteousness, which are by Jesus Christ, unto the glory^z and praise of God.

12 But I would ye should understand, brethren, that the things which happened unto me have fallen out rather unto the furtherance of the gospel;

13 So that my bonds λ in Christ are manifest in all μ the palace, and ν in all other places;

14 And many of the brethren in the Lord, waxing confident by my bonds, are much more bold to speak the word without fear.

15 Some indeed preach Christ even of envy and strife, and some also of good will.

16 The one preach Christ of contention, not sincerely, supposing to add affliction to my bonds;

17 But the other of love, knowing that I am set for the defence of the gospel.

18 What then? notwithstanding, every way, whether in pretence or in truth, Christ is preached; and I therein do rejoice, yea, and will rejoice.

19 For I know that this^t shall turn to my salvation through^m your prayer, and the supply of the Spirit of Jesus Christ,

20 According to my earnest expectation and my hope, that in nothing I shall be ashamed,^o but that with all boldness,^p as always, so now also, Christ shall be magnified in my body, whether^r it be by life, or by death.

A. D. 64.

a Re. 14. 13.
b Ac. 16. 12, &c.

c Ro. 1. 7.
d 2 Co. 5. 8.

β or, mention
e Ps. 16. 11.

f Ep. 1. 14, &c.
g 1 Th. 1. 2.

h He. 10. 35.
i Ps. 133. 8.

j Jn. 6. 29.
k or, finish.

l 2 Pe. 3. 10.
m ch. 3. 20.

n Ep. 4. 1.
o or, ye have me in your.

m ver. 17.
n ch. 4. 1.

r or, with me of grace.

o Jude 3.
p Is. 51. 7, 12.

q Mat. 10. 28.
r 2 Th. 1. 5.

s Ro. 8. 17.
t 1 Th. 3. 12.

u 2 Pe. 3. 18.
v or, sense.

z Ac. 5. 41.
a Jn. 2. 18.

b or, try.
c or, differ.

v Ep. 5. 27.
w Ac. 16. 19.

x 1 Th. 2. 2.
y Jn. 15. 8.

z Col. 3. 12.
a 2 Jn. 3. 29.

b 2 Co. 13. 11.
c 1 Pe. 3. 8.

d or, for.
e or, Cesar's

f court.
g ch. 4. 22.

h or, to all others.

i Ga. 5. 26.
j Ja. 1. 14.

k 1 Pe. 5. 5.
l Co. 13. 5.

m Jn. 13. 14.
n 1 Pe. 2. 21.

o Jn. 1. 1, 2.
p Col. 1. 15.

q Jn. 5. 18.
r Ps. 22. 6.

s Lu. 22. 27.
t or, habit.

u Ro. 8. 28.
v He. 12. 2.

w 2 Co. 1. 11.
x He. 2. 9.

y Re. 3. 21.
z Ro. 5. 5.

a Ep. 6. 19, 20.
b Is. 45. 23.

c Re. 5. 13.
d Ro. 14. 7, 8.

21 For to me to live *is* Christ, and to die^a *is* gain.

22 But if I live in the flesh, this *is* the fruit of my labour: yet what I shall choose I wot not.

23 For I am in a strait betwixt two, having a desire^d to depart, and to be with Christ; which is far better:

24 Nevertheless to abide in the flesh *is* more needful for you.

25 And having this confidence, I know that I shall abide and continue with you all, for your furtherance and joy of faith:

26 That your rejoicing may be more abundant in Jesus Christ for me, by my coming to you again.

27 Onlyⁱ let your conversation be as it becometh the gospel of Christ; that, whether I come and see you, or else be absent, I may hear of your affairs, that yeⁿ stand fast in one spirit, with one mind, striving^o together for the faith of the gospel;

28 And in nothing terrified^p by your adversaries: which^q is to them an evident token of perdition, but^r to you of salvation, and that of God.

29 For unto you it is given^s in the behalf of Christ, not only to believe on him, but also to suffer for his sake;

30 Having the same conflict which ye saw^w in me, and now hear to be in me.

CHAP. II.

IF there be therefore any consolation in Christ, if any comfort of love, if any fellowship of the Spirit, if any bowels^j and mercies,

2 Fulfil^k ye my joy, that ye be^a like-minded, having the same love, *being* of one accord, of one mind.

3 Let nothing^b be done through strife or vain glory; but in lowliness of mind let each^c esteem other better than themselves.

4 Look not every man on his^d own things, but every man also on the things of others.

5 Let this^e mind be in you, which was also in Christ Jesus:

6 Who, *being*^f in the form of God, thought it not robbery to be equal^g with God;

7 But^h made himself of no reputation, and took upon him the form of a servant;ⁱ and was made in the π likeness of men:

8 And being found in fashion as a man, he humbled himself, and became^l obedient unto death, even the death of the cross.

9 Whereforeⁿ God also hath highly exalted him, and given him a name which is above every name:

10 That at the name of Jesus every^q knee should bow, of things in heaven, and things in earth, and things under the earth;

11 And that every tongue should confess that Jesus Christ is Lord,^a to the glory of God the Father.

12 Wherefore, my beloved, as ye have always obeyed, not as in my presence only, but now much more in my absence, work^d out your own salvation with fear^e and trembling:

13 For it is God^g which worketh in you both to will and to do of his good pleasure.

14 Do all things without murmurings^k and disputings;

15 That ye may be blameless and β harmless, the sonsⁿ of God, without rebuke, in the midst of a crooked^o and perverse nation, among whom ye shine as lights^p in the world;

16 Holding forth the word of life; that I may rejoice in the day of Christ, that I have not run in vain,^q neither laboured in vain.

17 Yea, and if I be δ ffered^t upon the sacrifice and service of your faith, I joy, and rejoice with you all.

18 For the same cause also do ye joy, and rejoice with me.

19 ζ But I trust in the Lord Jesus to send Timothy^u shortly unto you, that I also may be of good comfort, when I know your state.

20 For I have no man η like-minded, who will naturally care for your state.

21 For all seek their own,^y not the things which are Jesus Christ's.

22 But ye know the proof of him, that, as a son with the father, he hath served with me in the gospel.

23 Him therefore I hope to send presently, so soon as I shall see how it will go with me.

24 But^c I trust in the Lord that I also myself shall come shortly.

25 Yet I supposed it necessary to send to you Epaphroditus,^f my brother, and companion in labour, and fellow-soldier,^g but your messenger, and he that ministered to my wants.

26 For he longed after you all, and was full of heaviness, because that ye had heard that he had been sick.

27 For indeed he was sick nigh unto death: but God had mercy on him; and not on him only, but on me also, lest I should have sorrow upon sorrow.

28 I sent him therefore the more carefully, that, when ye see him again, ye may rejoice, and that I may be the less sorrowful.

29 Receive him therefore in the Lord with all gladness; and θ hold such in reputation:

30 Because for the work of Christ he was nigh unto death, not regarding his life,^h to supply your lack of service toward me.

CHAP. III.

FINALLY, my brethren, rejoice^v in the Lord. To write the same^w things to you, to me indeed is not grievous, but for you it is safe.

2 Beware of dogs,^x beware of^y evil workers, beware of the^z concision.

3 For we are^a the circumcision, which worship God in the spirit, and rejoice in Christ Jesus, and have no confidence in the flesh:

4 Though I might also have confidence in the flesh. If any other man thinketh

A. D. 64.

a Jno. 13. 13.
b Ro. 14. 9.
c Ac. 23. 6.
d Ac. 22. 3, 4.
e Ga. 1. 13, 14.
f Pr. 10. 16.
g Jno. 6. 27-29.
h He. 4. 11.
i 2Pe. 1. 5-10.
j Ep. 6. 5.
k Lu. 1. 6.
l He. 13. 21.
m Mat. 13. 44.
n Is. 53. 11.
o Je. 9. 23, 24.
p Jno. 17. 3.
q 1Co. 2. 2.
r 1Co. 10. 10.
s Ro. 14. 1.
t 2Co. 11. 25.
u 27.
v β or, sincere.
w Mat. 5. 45.
x Ep. 5. 1.
y o De. 32. 5.
z γ or, shine ye.
a Mat. 5. 14, 16.
b Ro. 10. 3, 5.
c Ro. 1. 17.
d 3. 21, 22.
e 1Co. 9. 26.
f δ poured forth.
g 2Ti. 4. 6.
h 1Pe. 4. 13.
i Ac. 26. 7.
j moreover.
k 1Th. 3. 2.
l He. 12. 23.
m or, so dear unto me.
n 2Ti. 3. 2.
o Ps. 45. 10.
p He. 6. 1.
q 1Co. 9. 24.
r He. 12. 1.
s He. 3. 1.
t ch. 1. 25.
u 1Co. 2. 6.
v Ga. 5. 10.
w f ch. 4. 18.
x ϕ Phil. 2.
y Ga. 6. 16.
z 1Th. 1. 6.
a 1Pe. 5. 3.
b Ga. 1. 7.
c 6. 12.
d 2Co. 11. 15.
e 2Pe. 2. 1.
f 1Ti. 6. 5.
g Ho. 4. 7.
h Ep. 2. 6, 19.
i He. 9. 28.
j or, honour such.
k 1Co. 16. 18.
l 1Co. 15. 43.
m &c.
n 1Jn^o. 3. 2.
o Ep. 1. 19.
p 1Co. 16. 17.
q 1Co. 15. 26.
r 27.
s 1Th. 5. 16.
t 2Pe. 1. 12.
u 15.
v Is. 56. 10, 11.
w Re. 22. 15.
x Ps. 119. 115.
y Ga. 5. 1. 3.
z Ro. 2. 28, 29.

that he hath whereof he might trust in the flesh, I more:

5 Circumcised the eighth day, of the stock of Israel, of the tribe of Benjamin, an Hebrew of the Hebrews; as touching the law, a Pharisee;

6 Concerning zeal,^e persecuting the church; touching the righteousness which is in the law, blameless.

7 But what things were gain to me, those I counted loss^h for Christ.

8 Yea, doubtless, and I count all things but loss, forⁱ the excellency of the knowledge of Christ Jesus my Lord: for whom I have^m suffered the loss of all things, and do count them but dung, that I may win Christ,

9 And be found in him, not having mine own^q righteousness which is of the law, but that which is through the faith of Christ, the righteousness^r which is of God by faith:

10 That I may know him, and the power of his resurrection, and the^u fellowship of his sufferings, being made conformable unto his death;

11 If by any means I might^v attain unto the resurrection of the dead.

12 Not as though I had already attained, either were already perfect:^z but I follow after, if that I may apprehend that for which also I am apprehended of Christ Jesus.

13 Brethren, I count not myself to have apprehended: but this one thing I do, forgetting^a those things which are behind, and reaching forth unto those things which are before,

14 I press^b toward the mark for the prize of the high^c calling of God in Christ Jesus.

15 Let us therefore, as many as be perfect,^d be thus^e minded: and if in any thing ye be otherwise minded, God shall reveal even this unto you.

16 Nevertheless, whereto we have already attained, let us walk by the same rule,^f let us mind the same thing.

17 Brethren, be followers^g together of me, and mark them which walk so as ye have us^h for an ensample.

18 (For many walk, of whom I have told you often, and now tell you even weeping, that they are the enemiesⁱ of the cross of Christ;

19 Whose end^m is destruction, whose Godⁿ is their belly, and whose glory^o is in their shame, who mind earthly things.)

20 For our conversation^p is in heaven, from whence also we look^q for the Saviour, the Lord Jesus Christ;

21 Who shall change^r our vile body, that it may be fashioned like unto his glorious body, according to the working^s whereby he is able even^t to subdue all things unto himself.

CHAP. IV.

THEREFORE, my brethren dearly beloved and longed for, my joy and crown, so stand fast in the Lord, my dearly beloved.

2 I beseech Euodias, and beseech Syntyche, that they be of the same mind in the Lord.

3 And I entreat thee also, true yoke-fellow, help those women which laboured with me in the gospel, with Clement also, and with other my fellow-labourers, whose names are in the book of life.

11 Καὶ πᾶσα γλῶσσα ἑξομολογήσεται ὅτι Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, εἰς δόξαν Θεῷ πατρός.

12 Ὡστε, ἀγαπητοὶ μου, καθὼς πάντοτε ὑπῆκασατε, μὴ ὥς ἐν τῇ παρυσίᾳ μὴ μόνον, ἀλλὰ νῦν πολλῶ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου, μετὰ φόβον καὶ τῷ τρόμῳ τῆν' ἐαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε.

13 Ὁ Θεὸς ὅς ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν, ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας.

14 Πάντα ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν καὶ διαλογισμῶν.

15 Ἵνα γενήσθε ἀμεμπτοὶ καὶ ἀκέραιοι, τέκνα Θεῷ ἀμώμητα ἔν ἐν μέσῳ γενεᾶς σκοτίας καὶ διεστραμμένης ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ.

16 Λόγον ζωῆς ἐπέχοντες εἰς καύχημα ἔμοι εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, ὅτι ἂκ εἰς κενὸν ἐδόραμεν, εἰς εἰς κενὸν ἐκοτίσαμε.

17 Ἀλλ' εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ συγχαίρω πάνιν ὑμῶν.

18 Τὸ δ' αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε, καὶ συγχαίρετέ μοι.

19 Ἐλπίζω δὲ ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ, Τιμόθεον ταχέως πέμψαι ὑμῖν, ἵνα καὶ γὰρ ἐνύψυχῳ, γνῷς τὰ περὶ ὑμῶν.

20 Οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσούψυχον, ὅστις γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν μερινήσει.

21 Οἱ πάντες γὰρ τὰ ἐαυτῶν ζητήσιν, ὡς τὰ τῷ Χριστῷ Ἰησοῦ.

22 Τὴν δὲ δοκιμὴν αὐτῷ γινώσκετε, ὅτι ὡς πατρὶ τέκνον, σὺν ἐμοὶ ἐθάλευσεν εἰς τὸ εὐαγγελίον.

23 Τῆτον μὲν ἔν ἐλπίζω πέμψαι, ὡς ἂν ἀπιδῶ τὰ περὶ ἐμεῖ, ἐξαυτῆς.

24 Πέποιθα δὲ ἐν Κυρίῳ, ὅτι καὶ αὐτὸς ταχέως ἐλεύσομαι.

25 Ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην, Ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελφόν καὶ συνεργὸν καὶ συστρατιωτὴν μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον, καὶ λειτουργὸν τῆς χρείας μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς.

26 Ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν πάντας ὑμᾶς, καὶ ἀδμονῶν, διότι ἠκέσασθε ὅτι ἠσθένησε.

27 Καὶ γὰρ ἠσθένησε παραπλήσιον θανάτῳ· ἀλλ' ὁ Θεὸς αὐτὸν ἠλέησεν· ἐκ αὐτοῦ δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐμεῖ, ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ λύπῃ σχῶ.

28 Σπουδαιοτέρως ἔν ἐπεμψα αὐτόν, ἵνα ἰδόντες αὐτόν πάλιν, χαρήτε, καὶ γὰρ ἀλυπότερος ὢ.

29 Προσδέχεσθε ἔν αὐτόν ἐν Κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς, καὶ τὰς τοῖστος ἐντίμους ἔχετε.

30 Ὅτι διὰ τὸ ἔργον τῷ Χριστῷ μέχρι θανάτου ἡγήσει, ἡ παραβουλεύσάμενος τῇ ψυχῇ, ἵνα ἀναπαρήσῃ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα τῆς πρὸς με λειτουργίας.

Κεφ. γ'. ΙΙΙ.

Τὸ λοιπὸν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν Κυρίῳ. Τὰ αὐτὰ γράφειν ὑμῖν, ἐμοὶ μὲν ἔκ ὀκηρὸν, ὑμῖν δὲ ἰσφαλές.

2 Βλέπετε τὰς κύνας, βλέπετε τὰς κακὰς ἐργάτας, βλέπετε τὴν κατατομίην.

3 Ἡμεῖς γὰρ ἐσμεν ἡ περιτομή, οἱ πνεύματι Θεῷ λατρεύοντες, καὶ καυχώμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ ἔκ ἐν σαρκὶ πεποιθότες.

4 Καίπερ ἐγὼ ἔχω πεποιθήσιν καὶ ἐν σαρκί. Εἴ τις δοκεῖ ἄλλος πεποιθέναι ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον.

5 Περιτομὴ ὀκταήμερος, ἐκ γένους Ἰσραὴλ, φυλῆς Βενιαμίν, Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων, κατὰ νόμον Φαρισαῖος,

6 Κατὰ ζῆλον διώκων τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν νόμῳ γενόμενος ἀμεμπτος.

7 Ἀλλ' ὅτινα ἦν μοι κέρδη, ταῦτα ἤγημαι διὰ τὸν Χριστόν.

8 Ἀλλὰ μὲν γενγὴ καὶ ἡγῆμαι πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου μου, δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθη, καὶ ἡγῆμαι σκύβαλα εἶναι, ἵνα Χριστὸν κερδήσω,

9 Καὶ εὐρεθῶ ἐν αὐτῷ, μὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ τὴν διὰ πίστεως Χριστοῦ, τὴν ἐκ Θεοῦ δικαιοσύνην ἐπὶ τῇ πίστει.

10 Τὸ γινῶναι αὐτόν, καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως αὐτῆς, καὶ τὴν κοινωνίαν τῶν παθημάτων αὐτῆς, ἡ συμμορφόμενος τῷ θανάτῳ αὐτῆς.

11 Εἴ πως κατανήσχω εἰς τὴν ἐξανάστασιν τῶν νεκρῶν.

12 Οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον, ἢ ἤδη τετελείωμαι· διώκω δὲ εἰ καὶ καταλάβω, ἐφ' ᾧ καὶ κατελήφην ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ.

13 Ἀδελφοί, ἐγὼ ἐμαυτὸν ὡς λογίζομαι κατεληφέναι.

14 Ἐν δὲ, τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος, τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος, κατὰ σκοπὸν διώκω ἐπὶ τὸ βραβεῖον τῆς ἀνω κλήσεως τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

15 Ὅσοι ἔν τέλει, τῷ φρονῶμεν καὶ εἰς τὴν ἑτέρας φρονεῖτε, καὶ τῷ ὁ Θεὸς ὑμῖν ἀποκαλύψει.

16 Πλὴν εἰς ὃ ἐφθάσαμεν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν ὁκανόν, τὸ αὐτὸ φρονεῖν.

17 Συμμητῆται μου γίνεσθε, ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε τὰς ἑτῶ περιπατῆντας, καθὼς ἔχετε τύπον ἡμᾶς.

18 Πολλοὶ γὰρ περιπατῶσιν, ὥς πολλάκις ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαῖων λέγω, τοὺς ἐχθρὸς τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ.

19 Ὡν τὸ τέλος ἀπώλεια, ὧν ὁ Θεὸς ἡ κοιλία, καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια φρονῶντες.

20 Ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν ἄρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ ἧς καὶ σωτῆρα ἀπεκδεχόμεθα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν.

21 Ὃς μετασχηματίζει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν, ὥς τὸ γενέσθαι αὐτὸ σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτῆς, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ καὶ ὑποτάξαι ἐαυτῷ τὰ πάντα.

Κεφ. δ'. ΙV.

ΩΣΤΕ, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθῃτοι, χαρὰ καὶ στέφανός μου, ἔτω στηκτε ἐν Κυρίῳ, ἀγαπητοί.

2 Εὐδοκίαν παρακαλῶ, καὶ Συντύχην παρακαλῶ τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν Κυρίῳ.

3 Καὶ ἐρωτῶ καὶ σε, σὺ ζῶντι γνήσιε, συλλαμβάνον αὐταῖς, αἰτίνας ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι, μετὰ καὶ Κλήμεντος, καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ ζωῆς.

4 Χαίρετε ἐν "Κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἔρω, χαίρετε.

5 Τὸ ἐπικεῖς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις· ὁ Κύριος ἔγγυς.

6 Μὴ δὲν μεριμνᾶτε· ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετα εὐχαριστίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωρίζεσθω πρὸς τὸν Θεόν·

7 Καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ, ἡ ὑπερέχουσα πάντα νῦν, φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

8 Τὸ λοιπὸν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνὰ, ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνὰ, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὐφημα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἐπαινος, ταῦτα λογίζεσθε·

9 Ἄ καὶ ἐμάθετε, καὶ παρελάβετε, καὶ ἠκούσατε, καὶ εἶδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε· καὶ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.

10 Ἐχάρην δὲ ἐν Κυρίῳ μεγάλως, ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθάρτε τοῦ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἡ καίρεισθε! δέ.

11 "Οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον, ἐν οἷς εἰμι, αὐτάρκης εἶναι.

12 Οἶδα ὅδε! ταπεινῶσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν ἐν παντί καὶ ἐν πᾶσι μεμύημαι καὶ χορηγέσθαι καὶ πεινᾶν, καὶ περισσεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι.

13 Πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμῶντί με Ἐχριστῷ.

14 Πλὴν καλῶς ἐποιήσατέ, συγκοινωνήσαντές μου τῇ θλίψει.

15 Οἶδατε δὲ καὶ ὑμεῖς, Φιλιππηῖστοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας, ἡδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινώνησεν εἰς λόγον δόσεως καὶ λήψεως, εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι·

16 Ὅτι καὶ ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ ἅπαξ καὶ δις εἰς τὴν χρείαν μοι ἐπέμψατε.

17 Οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλ' ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν.

18 Ἀπέχω δὲ πάντα, καὶ περισσεύω· πεπληρωμαι, δεξάμενος παρὰ Ἐπαφροδίτου τὰ παρ' ὑμῶν, ὅσμην εὐωδίας, θυσίαν δεκτὴν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ.

19 Ὁ δὲ Θεὸς με πληρώσει πᾶσαν χρείαν ὑμῶν κατὰ τὸν πλεονάζοντα αὐτῷ ἐν δόξῃ, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

20 Τῷ δὲ Θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

21 Ἀσπασασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοί ἀδελφοί.

22 Ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι, μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς Καίσαρος οἰκίας.

23 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν!

4 Rejoice^a in the Lord alway: and again I say, Rejoice.

5 Let your moderation^e be known unto all men. The Lord^d is at hand.

6 Be careful^e for nothing; but in every thing by prayer and supplication, with thanksgiving, let your requests be made known unto God.

7 And the peace^f of God, which passeth all understanding, shall keep your hearts and minds through Christ Jesus.

8 Finally, brethren, whatsoever things are true,^h whatsoever things are β honest,ⁱ whatsoever things are just,^k whatsoever things are pure,^l whatsoever things are lovely,^m whatsoever things are of good report,ⁿ if there be any virtue,^o and if there be any praise,^p think on these things.

9 Those things, which ye have both learned, and received, and heard, and seen in me, do: and the God^r of peace shall be with you.

10 But I rejoiced in the Lord greatly, that now at the last your care of me δ hath flourished again; wherein ye were also careful, but ye lacked opportunity.^v

11 Not that I speak in respect of want: for I have learned, in whatsoever state I am, therewith to be content.^w

12 I know both how to be abased, and I know how to abound: every where, and in all things, I am instructed, both to be full and to be hungry, both to abound and to suffer need.

A. D. 64.

a ch. 3. 1.

b Jno. 15. 5.

2 Co. 12. 9.

c 1 Co. 9. 25.

d Re. 22. 7, 20.

e Mat. 6. 25.

1 Pe. 5. 7.

f 2 Co. 11. 8, 9.

g Is. 26. 3.

Jno. 14. 27.

h Ep. 4. 25.

i or, venerable.

i 2 Co. 8. 21.

k De. 16. 20.

Is. 26. 7.

l Ja. 3. 17.

1 Jno. 3. 3.

m 1 Co. XIII.

or, have received.

n Col. 4. 5.

He. 11. 2.

o 2 Pe. 1. 3, 4.

p Ro. 13. 3.

q He. 13. 16.

r He. 13. 20.

s Ps. 23. 1.

t Ep. 3. 16.

or, is revived.

u Ro. 16. 27.

v 2 Co. 11. 9.

w He. 13. 5.

13 I can do all things through^b Christ which strengtheneth me.

14 Notwithstanding, ye have well done that ye did communicate with my affliction.

15 Now, ye Philippians, know also, that in the beginning of the gospel, when I departed from Macedonia, no^f church communicated with me as concerning giving and receiving, but ye only.

16 For even in Thessalonica ye sent once and again unto my necessity.

17 Not because I desire a gift; but I desire fruit that may abound to your account.

18 But I γ have all, and abound; I am full, having received of Epaphroditus the things which were sent from you, an odour of a sweet smell, a sacrifice^g acceptable, well-pleasing to God.

19 But my God shall supply^h all your need, according to his richesⁱ in glory by Christ Jesus.

20 Now^u unto God and our Father *be* glory for ever and ever. Amen.

21 Salute every saint in Christ Jesus. The brethren which are with me greet you.

22 All the saints salute you, chiefly they that are of Cesar's household.

23 The grace of our Lord Jesus Christ *be* with you all. Amen.

It was written to the Philippians from Rome, by Epaphroditus.

The Epistle of PAUL the Apostle to the COLOSSIANS.

CHAP. I.

PAUL,^a an apostle of Jesus Christ, by the will of God, and Timotheus our brother,

2 To the saints^d and faithful brethren in Christ which are at Colosse:^e Grace be unto you, and peace, from God our Father, and the Lord Jesus Christ.

3 We^f give thanks to God and the Father of our Lord Jesus Christ, praying always for you,

4 Since we heard of your faith in Christ Jesus, and of the love which ye have to all the saints;

5 For the hope which is laid up^h for you in heaven, whereof ye heard before in the word of the truth of the gospel;

6 Which is come unto you, as it is in all^k the world; and bringeth^l forth fruit, as it doth also in you, since the day ye heardⁿ of it, and knew the^o grace of God in truth.^p

7 As ye also learned of^q Epaphras our dear fellow-servant, who is for you a faithful minister of Christ;

8 Who also declared unto us your love^r in the Spirit.

9 For this cause we also, since the day we heard it, do not cease to pray for you, and to desire that ye might be filled with the knowledge of his will,^u in all wisdom^w and spiritual understanding;^x

10 That ye might walk worthy^z of the Lord unto all pleasing,^a being^b fruitful in every good work, and increasing^c in the knowledge of God;

11 Strengthened^d with all might, according to his glorious power, unto all patience^e and long-suffering with joyfulness;^f

12 Giving thanks unto the Father, which hath made us meet^g to be partakers of the inheritance^h of the saints in light;

13 Who hath delivered us from the power of darkness,ⁱ and hath translated us into the kingdom of θ his dear Son;

14 In^j whom we have redemption through his blood, even the forgiveness of sins;

15 Who is the image^k of the invisible God, the first-born of every creature;

16 For by him^l were all things created, that are in heaven, and that are in earth, visible and invisible, whether they be thrones, or dominions, or principalities, or powers; all things were created by^m him, and for him;

17 And he is beforeⁿ all things, and by him all things consist.

18 And he is the head^o of the body, the church; who is the beginning,^a the first-born from the dead; that μ in all things he might have the preeminence.

19 For it pleased the Father that in

A. D. 64.

a Jno. 1. 16.
b Ep. 1. 1.
c β or, making.
d Ep. 2. 14. 16.
e Ps. 16. 3.
f Ga. 1. 3.
g or, by.
h or, in.
i Ep. 1. 15. 16.
j Jude 24.
k 2 Ti. 4. 8.
l 1 Pe. 1. 4.
m He. 10. 38.
n ver. 23.
o Jno. 15. 16.
p Mat. 24. 14.
q Mar. 16. 15.
r Ro. 10. 17.
s Tit. 2. 11. 12.
t Jno. 4. 23.
u Phil. 2. 23.
v Phil. 3. 10.
w Ro. 15. 30.
x or, fully to preach.
y Ep. 3. 9.
z Ro. 12. 2.
a Ep. 5. 10. 17.
b Ps. 119. 99.
c Jno. 5. 20.
d 2 Ti. 1. 10.
e Phil. 1. 27.
f 1 Th. 4. 1.
g Jno. 15. 8. 16.
h 2 Pe. 3. 18.
i Is. 45. 24.
j or, among.
k 1 Ti. 1. 1.
l Ac. 20. 28. 31.
m Ja. 1. 4.
n 2 Ti. 2. 24. 25.
o Ro. 5. 3.
p 2 Co. 11. 2.
q Re. 22. 14.
r 1 Co. 15. 10.
s Ac. 20. 32.
t 1 Pe. 2. 9.
u the Son of his love.
v or, fear;
w or, care.
x Ep. 1. 7.
y Re. 3. 14. &c.
z He. 1. 3.
a ch. 3. 14.
b Is. 32. 17.
c He. 6. 11.
d Jno. 1. 3.
e 1 Jno. 5. 7.
f λ or, wherein.
g Ro. 11. 36.
h Jno. 1. 1.
i Mar. 13. 22.
j Ep. 5. 23.
k 1 Co. 15. 20.
l μ among all.
m 1 Jno. 2. 6.

him^a should all fulness dwell;

20 And, β having made^c peace through the blood of his cross, by him to reconcile all things unto himself; by him, I say, whether they be things in earth, or things in heaven.

21 And you, that were sometime alienated, and enemies γ in your mind δ by wicked works, yet now hath he reconciled

22 In the body of his flesh through death, to present^e you holy and unblameable and unproveable in his sight;

23 If ye continue^f in the faith grounded and settled, and be not moved away from the hope of the gospel, which ye have heard, and which was preached to every^m creature which is under heaven; whereof I Paul am made a minister;

24 Who now rejoice in my sufferings for you, and fill up that which is behind of the afflictions^r of Christ in my flesh for his body's sake, which is the church;

25 Whereof I am made a minister, according to the dispensation of God which is given to me for you, ζ to fulfil the word of God;

26 Even the mystery^s which hath been hid from ages and from generations, but now^v is made manifest to his saints;

27 To whom God would make known what is the riches of the glory of this mystery among the Gentiles; which is Christ η in you, the^e hope of glory;

28 Whom we preach, warning^f every man, and teaching^h every man in all wisdom; that^k we may present every man perfect in Christ Jesus:

29 Whereunto^m I also labour, striving according to his working, which worketh in me mightily.

CHAP. II.

FOR I would that ye knew what great κ conflict I have for you, and for them at Laodicea,^q and for as many as have not seen my face in the flesh;

2 That their hearts might be comforted, being knit together in love,^e and unto all riches of the full^t assurance of understanding, to the acknowledgment of the mystery^f of God, and of the Father, and of Christ;

3 λ In whom are hid all the treasures of wisdom and knowledge.

4 And this I say, lest any man should beguile^y you with enticing words.

5 For though I be absent in the flesh, yet am I with you in the spirit, joying and beholding your order, and the stedfastness of your faith in Christ.

6 As ye have therefore received Christ Jesus the Lord, so walk^b ye in him:

ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α'. Ι.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Τιμοθέους ὁ ἀδελφεός,
 2 Τοῖς ἐν Ἀκολοσσαῖς ἁγίοις καὶ πιστοῖς ἀδελφοῖς ἐν Χριστῷ χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, ὁ καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ ἀγάπη.

3 Εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, πάντοτε περὶ ὑμῶν προσευχόμενοι·

4 Ἀκούσαντες τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην ἣν ἔχετε εἰς πάντας τοὺς ἁγίους,
 5 Διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγελίου,

6 Τοῦ παρόντος εἰς ὑμᾶς, καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ· καὶ ἔστι καρποφορούμενον, καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἤκούσατε καὶ ἐγένετο τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ·

7 Καθὼς καὶ ἐμάθετε ἀπὸ Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου ἡμῶν, ὃς ἔστι πιστὸς ὑπὲρ ἡμῶν· διάκονος τοῦ Χριστοῦ·

8 Ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι.

9 Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἤκουσαμεν, οὐ πανόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι, καὶ αἰτούμενοι ἵνα πληρωθῇτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ·

10 Περιπατῆσαι ὑμᾶς ἁγίως ὡς καὶ Κυρίου εἰς πᾶσαν ἀρέσκειαν· ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦντες καὶ αὐξανόμενοι εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ Θεοῦ,

11 Ἐν πάσῃ δυνάμει δυνατούμενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης αὐτοῦ, εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν μετὰ χαρᾶς·

12 Ἐνχαριστοῦντες ἰσχυρῶς τῷ κυρίῳ Ἰησοῦ ἐν τῇ καρδίᾳ εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί·

13 Ὃς ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους, καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ·

14 Ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἀφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν·

15 Ὃς ἔστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως·

16 Ὃτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα ὅσα ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι, εἴτε κυριότητες, εἴτε ἀρχαί, εἴτε ἐξουσίαι· τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἐκτίσταν·

17 Καὶ αὐτὸς ἔστι πρὸ πάντων, καὶ ὅσα ἐν αὐτῷ συνέστηκε.

18 Καὶ αὐτὸς ἔστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας, ὃς ἔστιν ἡ ἀρχὴ, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτοῖς πρωτεύων·

19 Ὃτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησε πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι·

20 Καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, δι' αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

21 Καὶ ὑμᾶς ποτε ὄντας ἀπηλλοτριωμένους, καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς, νυνὶ δὲ ἀποκατήλλαξεν,

22 Ἐν τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, διὰ τοῦ θανάτου, παραστήσας ὑμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους κατενώπιον αὐτοῦ·

23 Εἰ γε ἐπιμένετε τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ ἐδραμένοι, καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὗ ἠκούσατε, τοῦ κηρυχθέντος ἐν πάσῃ τῇ γῇ τὸν οὐρανόν· οὐ ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος διάκονος.

24 Νῦν χαίρων ἐν τοῖς παθήμασι μου ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου, ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὃ ἔστιν ἡ ἐκκλησία,

25 ἥς ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος κατὰ τὴν οικονομίαν τοῦ Θεοῦ, τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς, πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ·

26 Τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, νυνὶ δὲ ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις· αὐτοῦ·

27 Οἷς ἠβέλησεν ὁ Θεὸς γνωρίσαι τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὃς ἔστι Χριστὸς ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπίς τῆς δόξης·

28 Ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν, νουθετοῦντες πάντα ἄνθρωπον, καὶ διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χριστῷ ἡ Ἰησοῦ.

29 Εἰς ὃ καὶ κοπιῶ, ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

Κεφ. β'. II.

ΘΕΩΝ γὰρ ὑμᾶς εἶναι ἡλίκοι ἁγῶνα ἔχω περὶ ὑμῶν, καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ, καὶ ὅσοι οὐχ ἑωράκασι τὸ πρόσωπόν μου ἐν σαρκί·

2 ἵνα παρακληθῶσι αἱ καρδίαι αὐτῶν, συμβιβασθέντων ἐν ἀγάπῃ, καὶ εἰς πάντα πλοῦτος τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως, εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ Θεοῦ ὁ καὶ πατὴρ καὶ τοῦ Χριστοῦ·

3 Ἐν ᾧ εἰσι πάντες οἱ θesαυροὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως ἀπόκρυφοι.

4 Τοῦτο δὲ λέγω, ἵνα μή τις ὑμᾶς παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ,

5 Εἰ γὰρ καὶ τῇ σαρκὶ ἀπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμι, χαίρων καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν ταῖν, καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως ὑμῶν,

6 Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν Κύριον, ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε,

7 Ἐρρίζωμένοι καὶ ἐποικοδομώμενοι ἐν αὐτῷ, καὶ βεβαίωμένοι ἐν τῇ πίστει, καθὼς ἐδιδάχθητε, περισσεύοντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ.
8 Βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης, κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου, καὶ οὐ κατὰ Χριστόν,

9 Ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλῆρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς.

10 Καὶ ἔστε ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ ἑξουσίας.

11 Ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἁχειροποιήτῃ, ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος τῶν ἁμαρτιῶν τῆς σαρκὸς, ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ.

12 Συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι, ἐν ᾧ καὶ συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ τῆς ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ τῶν νεκρῶν.

13 Καὶ ὑμᾶς, νεκρὸς ὄντας ἀντὶ τοῖς παπτώμασι καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, συνεζωοποίησε ἰσὺν αὐτῷ, χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ παπτώματα.

14 Ἐξαλείψας τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν, ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸ ἥρκεν ἐκ τοῦ μέσου, προσηλώσας αὐτὸ τῷ σταυρῷ.

15 Ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας ἐδειγμάτισεν ἐν παρόρησίᾳ, θριαμβεύσας αὐτὸς ἐν αὐτῷ.

16 Μὴ ἐν τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει ἢ ἐν ποσεί, ἢ ἐν ἡμέρῃ ἐορτῆς, ἢ νομηνίας, ἢ σαββάτων.

17 Ἄ ἐστι σκιά τῶν μελλόντων, τὸ δὲ σῶμα τοῦ Χριστοῦ.

18 Μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβεύετω θέλων ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων, ἢ μὴ ἑώρακεν ἔμβατεύων, εἰκὴ φυσιοῦμενος ὑπὸ τοῦ νοῦς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ.

19 Καὶ οὐ κρατώντην κεφαλὴν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα, διὰ τῶν ὀφθῶν καὶ συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ συμβιβασζόμενον, αἰεὶ τὴν αὔξησην τοῦ Θεοῦ.

20 Εἰ δὲν ἀπεθάνετε σὺν θῷ Χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ κόσμου, τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε;

21 Μὴ ἄψην, μηδὲ γεύσῃ, μηδὲ θίγῃς.

22 Ἄ ἐστι πάντα εἰς φθοράν τῇ ἀποχρήσει· κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων.

23 Ἀτινὰ ἐστὶ λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν ἐθελοθησκείᾳ καὶ ταπεινοφροσύνῃ καὶ ἀφειδίᾳ σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τινι πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκὸς.

Κεφ. γ'. ΙΙΙ.

Εἰ ἐν συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, ὃ ὁ Χριστὸς ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ καθήμενος.

2 Τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς.

3 Ἀπεθάνετε γὰρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ Θεῷ.

4 Ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ ἡμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.

5 Νεκρώσατε ἐν τὰ μέλη ὑμῶν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακὴν, καὶ τὴν πλεονεξίαν, ἥτις ἐστὶν εἰδωλολατρεία.

6 Δι' ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τὰς υἱὰς τῆς ἀπειθείας.

7 Ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς περιεπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζητε ἐν αὐτοῖς.

8 Νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργὴν, θυμὸν, κακίαν, βλασφημίαν, αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν.

9 Μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους, ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ.

10 Καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον, τὸν ἀνακαινίσμενον ἐς ἐπίγνωσιν κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν.

11 Ὅπως ἐκ ἐνὶ Ἑλλήν καὶ Ἰουδαῖος περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία· βάρβαρος, Σκύθης· ὁσλος, ἐλεύθερος· ἀλλὰ ἅτ' πάντα καὶ ἐν αἰσὶ Χριστοῦ.

12 Ἐνδύσασθε οὖν, ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ Θεοῦ ἅγιοι καὶ ἡγαπημένοι, σπλαγγχεῖς οἰκτιρῶν, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πρόκλητα, μακροθυμίαν.

13 Ἀνεχόμενοι ἀλλήλων, καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, ἕαν τις πρὸς τίνα ἔχη ἡμορφίαν· καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἔχαριτάτο ὑμῖν, οὕτω καὶ ὑμεῖς.

14 Ἐπὶ πᾶσι δὲ τέτοις τὴν ἀγάπην, ἥτις ἐστὶ συνδύσεως τῆς τελειότητος.

15 Καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ· βραβεύετω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἐνὶ σώματι, καὶ εὐχάριστοι γένησθε.

16 Ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ἐνοικεῖτω ἐν ὑμῖν πλεσίως, ἐν πάσῃ σοφίᾳ διδάσκοντες καὶ νοθεύοντες ἑαυτοὺς, ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις, καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς ἐν χάριτι ᾄδοντες ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ Κυρίῳ.

17 Καὶ πᾶν ὃ, τι ἀν ποιήτε, ἐν λόγῳ, ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι Κυρίου Ἰησοῦ, εὐχαριστῶντες τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ δι' αὐτοῦ.

18 Αἱ γυναικες, ὑποτάσσεσθε τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ὡς ἀνέκειν ἐν Κυρίῳ.

19 Οἱ ἄνδρες, ἀγαπάτε τὰς γυναῖκας, καὶ μὴ πικραίνεσθε πρὸς αὐτάς.

20 Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσι κατὰ πάντα τῷ φόρῳ ἐν τῇ εὐάρεστον τῷ Κυρίῳ.

21 Οἱ πατέρες, μὴ ἱερεθίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμώσιν.

22 Οἱ δούλοι, ὑπακούετε ἑκατὰ πάντα τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ ἐν ὀφθαλμοδουλείᾳ ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ἐν ἀπλότῃ καρδίᾳ, φοβούμενοι τὸν Θεόν.

23 Καὶ πᾶν ἃ, τι ἐὰν ποιήτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε, ὡς τῷ Κυρίῳ καὶ ἐκ ἀνθρώποις.

24 Εἰδότες ὅτι ἀπὸ Κυρίου ἀπολήψεσθε τὴν ἀνταπόδοσιν τῆς κληρονομίας τῷ γὰρ Κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε.

25 Ὁ δὲ ἀδικῶν κομιεῖται ὃ ἠδίκησε· καὶ ἐκ ἐστὶ προσωποληψία.

Κεφ. δ'. ΙV.

Οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις παρέχετε, εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε Κύριον ἐν ἑρᾶνοισι.

2 Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγορῶντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ.

3 Προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ Θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου, λαλήσαι τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ, δι' ὃ καὶ δέδεμαι.

4 Ἰνα φανερώσω αὐτό, ὡς δεῖ με λαλήσαι.

5 Ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τὸς ἕξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι.

6 Ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἁλατῇ ῥητιμῶν, εἰδέναι πῶς δεῖ ὑμᾶς ἐνὶ ἐκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.

7 Τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφός, καὶ πιστὸς διάκονος, καὶ σύνδικος ἐν Κυρίῳ.

7 Rooted^a and built up in him,^b and established in the faith, as ye have been taught, abounding therein with thanksgiving.

8 Beware^d lest any man spoil you through philosophy and vain deceit, after the tradition of men, after the *β*rudiments of the world, and not after Christ.

9 For in him^e dwelleth all the fulness of the Godhead bodily.

10 And ye are complete^g in him, which is the head^h of all principality and power;

11 In whom also ye are circumcised with the circumcision^j made without hands, in putting off the body of the sins of the flesh by the circumcision of Christ;

12 Buried^k with him in baptism, wherein also ye are risen with him through the faith of the operation^l of God, who hath raised him from the dead.

13 And^m you, being dead in your sins and the uncircumcision of your flesh, hath he quickened together with him, having forgiven you all trespasses;

14 Blottingⁿ out the hand-writing of ordinances that was against us, which was contrary to us, and took it out of the way, nailing it to his cross;

15 And having^o spoiled principalities and powers, he made a shew of them openly, triumphing over them in *δ*it.

16 Let no man therefore judge^p you *ζ*in meat, or in drink, or in *η*respect of an holy day, or of the new moon, or of the sabbath days:

17 Which are a shadow^q of things to come; but the body is of Christ.

18 Let^r no man *θ*beguile you of your reward, *κ*in a voluntary humility and worshipp^uing of angels, intruding^v into those things which he hath not seen, vainly puffed up by his fleshly mind,

19 And not holding the Head,^w from which all the body by joints and bands having nourishment ministered, and knit together, increaseth with the increase of God.

20 Wherefore, if ye be dead with Christ from the *λ*rudiments of the world, why, as though living in the world, are ye subject to ordinances,

21 (Touch not; taste not; handle not;

22 Which all are to perish with the using;) after the commandments and doctrines of men?

23 Which things have indeed a shew of wisdom in will-worship, and humility, and *μ*neglecting of the body; not in any honour to the satisfying of the flesh.

CHAP. III.

IF ye then be risen^g with Christ, seek those things which are above, where Christ^h sitteth on the right hand of God.

2 Set your *ν*affection on things above, not^k on things on the earth.

3 For^m ye are dead, and your life is hid with Christ in God.

4 Whenⁿ Christ, who is^o our life, shall appear, then shall ye also appear with him in glory.

5 Mortify^p therefore your members which are upon the earth; fornication, uncleanness, inordinate affection, evil concupiscence, and covetousness, which is idolatry:

6 For which things^q sake the wrath of God cometh on the children of disobedience:

A. D. 64.

a Ep. 3. 17.
b Jno. 15. 4, 5.
c Tit. 3. 3.
d Ro. 16. 17.
e Ep. 5. 6.
f He. 13. 9.
g or, elements.
h ch. 1. 19.
i Ep. 4. 23, 24.
j He. 5. 9.
k 1 Pe. 3. 22.
l Ro. 10. 12.
m Je. 4. 4.
n Phi. 3. 3.
o Ro. 6. 4, 5.
p Ep. 1. 19.
q Mar. 11. 25.
r Ep. 4. 2, 32.
s Ep. 2. 1, 5, 11.
t Mat. 6. 14, 15.
u or, complaint.
v Ep. 2. 15, 16.
w 1 Pe. 4. 8.
x 1 Co. 13. 2, 8, 13.
y Phi. 4. 7.
z Ps. 68. 18.
aa Is. 53. 12.
ab Lu. 10. 18.
ac 11. 22.
ad Jno. 12. 31.
ae He. 2. 14.
af Ps. 119. 11.
ag or, himself.
ah Ep. 5. 19.
ai Ro. 14. 10, 13.
aj or, for eating and drinking.
ak or, part.
al 1 Co. 10. 31.
am Ye. 8. 5.
an Ze. 3. 11.
ao or, judge against you.
ap Ep. 5. 22, &c.
aq Tit. 2. 4, 5.
ar 1 Pe. 3. 1, &c.
as being a voluntary in humility.
at De. 29. 29.
au Job 38. 2.
av Ep. 6. 1, &c.
aw Ep. 4. 15, 16.
ax 1 Pe. 2. 18.
ay or, elements.
az or, punishing; or, not sparing.
ba Ep. 6. 9, &c.
bb ch. 2. 12.
bc Ro. 8. 34.
bd Lu. 18. 1.
be Jn. 13. 33.
bf or, mind.
bg 1 Jno. 2. 15.
bh 2 Th. 3. 1.
bi Ro. 6. 2.
bj 1 Jno. 3. 2.
bk Jno. 11. 25.
bl 14. 6.
bm Ps. 90. 12.
bn Ep. 5. 15, 16.
bo Ro. 8. 13.
bp Ga. 5. 24.
bq Ep. 5. 3, 6.
br Mar. 9. 50.
bs Ep. 6. 21, 22.

7 In^e the which ye also walked sometime, when ye lived in them.

8 But now ye also put off all these; anger, wrath, malice, blasphemy, filthy communication out of your mouth.

9 Lie not one to another, seeing that ye have put off the old man with his deeds;

10 And have put on the new man, which is renewed^d in knowledge after the image of him that created him:

11 Whereⁱ there is neither Greek nor Jew, circumcision nor uncircumcision, Barbarian, Scythian, bond nor free: but Christ is all, and in all.

12 Put on therefore, as the elect of God, holy and beloved, bowels of mercies, kindness, humbleness of mind, meekness, long-suffering;

13 Forbearing^m one another, and forgivingⁿ one another, if any man have a *γ*quarrel against any: even as Christ forgave you, so also do ye.

14 And above all these things put on charity^q which is^r the bond of perfectness.

15 And let the peace^s of God rule in your hearts, to the which also ye are called in one body; and be ye thankful.

16 Let the word^t of Christ dwell in you richly in all wisdom; teaching and admonishing one another in psalms^v and hymns and spiritual songs, singing with grace in your hearts to the Lord.

17 And whatsoever^u ye do in word or deed, do all in the name of the Lord Jesus, giving thanks to God and the Father by him.

18 Wives,^a submit yourselves unto your own husbands, as it is fit in the Lord.

19 Husbands, love your wives, and be not bitter against them.

20 Children,^c obey your parents in all things: for this is well pleasing unto the Lord.

21 Fathers, provoke not your children to anger, lest they be discouraged.

22 Servants,^e obey in all things your masters according to the flesh: not with eye-service, as men-pleasers; but in singleness of heart, fearing God:

23 And whatsoever ye do, do it heartily, as to the Lord, and not unto men;

24 Knowing that of the Lord ye shall receive the reward of the inheritance: for ye serve the Lord Christ.

25 But he that doeth wrong shall receive for the wrong which he hath done: and there is no respect of persons.

CHAP. IV.

MASTERS,^f give unto your servants that which is just and equal; knowing that ye also have a Master in heaven.

2 Continueⁱ in prayer, and watch^j in the same with thanksgiving;

3 Withal praying also for us, that God would open^l unto us a door of utterance, to speak the mystery of Christ, for which I am also in bonds:

4 That I may make it manifest, as I ought to speak.

5 Walk in wisdom^p toward them that are without, redeeming the time.

6 Let your speech be always with grace, seasoned^r with salt, that ye may know how ye ought to answer every man.

7 All^s my state shall Tychicus declare unto you, who is a beloved brother, and a faithful minister and fellow-servant in the Lord;

8 Whom I have sent unto you for the same purpose, that he might know your estate, and comfort your hearts;

9 With Onesimus,^a a faithful and beloved brother, who is *one* of you. They shall make known unto you all things which *are done* here.

10 Aristarchus^c my fellow-prisoner saluteth you, and Marcus,^e sister's son to Barnabas, (touching whom ye received commandments; if he come unto you, receive him;)

11 And Jesus, which is called Justus; who are of the circumcision. These only *are my* fellow-workers unto the kingdom of God, which have been a comfort unto me.

12 Epaphras, who is *one* of you, a servant of Christ, saluteth you, always β labouring fervently^l for you in prayers, that ye may stand^m perfect and γ complete in all the will of God.

A. D. 64.

a Phile. 10.

b 2Ti.4.10,11.

c Ac. 27. 2.

d Ro. 16. 5.

1Co. 16. 19.

e Ac. 15. 37.

2 Ti. 4. 11.

f 1 Th. 5. 27.

g Phile. 2.

h 1 Ti. 4. 14.

i 2 Th. 3. 17.

k He.13.3,25.

 β or, striving.

l Ja. 5. 16.

m Mat. 5. 48.

He. 6. 1.

 γ or, filled.

13 For I bear him record, that he hath a great zeal for you, and them *that are* in Laodicea, and them in Hierapolis.

14 Luke,^b the beloved physician, and Demas, greet you.

15 Salute the brethren which are in Laodicea, and Nymphas, and the church^d which is in his house.

16 And when this epistle^f is read among you, cause that it be read also in the church of the Laodiceans; and that ye likewise read the *epistle* from Laodicea.

17 And say to Archippus,^g Take heed^k to the ministry which thou hast received in the Lord, that thou fulfil it.

18 The salutationⁱ by the hand of me Paul. Remember^k my bonds. Grace be with you. Amen.

Written from Rome to the Colossians, by Tychicus and Onesimus.

8 Ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τῷτο, ἵνα γνῶ τὰ περὶ ὑμῶν, καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν.

9 Σὺν Ὁνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν πάντα ὑμῖν γνωριοῦσι τὰ ὧδε.

10 Ἀσπάζεταιται ὑμᾶς Ἀρίσταρχος ὁ συναϊχμάλωτός μου, καὶ Μάρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρνάβα, περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολὰς· εἰς τὴν ἐλθὴ πρὸς ὑμᾶς, δέξασθε αὐτόν.

11 Καὶ Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Ἰουῆτος, οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς· οὗτοι μόνοι συνεργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, οἵτινες ἐγενήθησάν μοι παρηγορία.

12 Ἀσπάζεταιται ὑμᾶς Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν δούλος Χριστοῦ, πάντοτε ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα στήτε τέλειοι καὶ πεπληρωμένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ Θεοῦ.

146

13 Μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ ὅτι ἔχει ζῆλον πολὺν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ, καὶ τῶν ἐν Ἱεραπόλει.

14 Ἀσπάζεταιται ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἰατρός ὁ ἀγαπητός, καὶ Δημᾶς.

15 Ἀσπάσασθε τοὺς ἐν Λαοδικείᾳ ἀδελφούς, καὶ Νυμφᾶν, καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτοῦ ἐκκλησίαν.

16 Καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ παρ' ὑμῖν ἡ ἐπιστολή, ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ Λαοδικέῳ ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῇ καὶ τὴν ἐκ Λαοδικείας ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀναγνῶτε.

17 Καὶ εἶπατε Ἀρχίππῳ· Βλέπε τὴν διακονίαν ἣν παρέλαβες ἐν Κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς.

18 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου Μνημονεύετέ μου τῶν δεσμῶν. Ἡ χάρις μετ' ὑμῶν. Ἀμήν.

7

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ.

Κεφ. α'. Ι.

ΠΑΥΛΟΣ και Σιλvanoς και Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων, ἐν Θεῷ πατρὶ, καὶ Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

2 Εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν, ἡμεῖν ὑμῶν ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ὑμῶν.

3 Ἀδιαλείπτως¹ μνημονεύοντες² ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πίστεως³, καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης, καὶ τῆς ὑπομονῆς⁴ τῆς ἐλπίδος⁵ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐμπροσθεν τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν.

4 Εἰδότες, ἀδελφοί ἡγαπημένοι, ὑπὸ Θεοῦ τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν.

5 Ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν οὐκ ἐγενήθη⁶ εἰς⁷ ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει, καὶ ἐν Πνεύματι ἁγίῳ, καὶ ἐν πληροφορίᾳ πολλῇ⁸, καθὼς οἴδατε οἱ ἐγενήθημεν⁹ ἐν¹⁰ ὑμῖν δι¹¹ ὑμᾶς.

6 Καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε καὶ τοῦ Κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ, μετὰ χαρᾶς Πνεύματος ἁγίου.

7 Ὡστε γενέσθαι ὑμᾶς ἡγούμην¹² πᾶσι τοῖς πιστεύουσιν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ Ἀχαΐᾳ.

8 Ἀφ' ὑμῶν γὰρ ἐξήχηται¹³ ὁ λόγος τοῦ Κυρίου οὐ μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ Ἀχαΐᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν παντὶ τόπῳ ἡ πίστις ὑμῶν ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ἐξελήλυθεν, ὥστε μὴ χρεῖαν ἡμᾶς ἔχειν λαλεῖν τι.

9 Αὐτοὶ γὰρ περὶ ἡμῶν¹⁴ ἀπαγγέλλουσιν ὁποῖαν εἴσοδον ἔχομεν¹⁵ πρὸς ὑμᾶς, καὶ πῶς ἐπεστρέψατε πρὸς τὸν Θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδῶλων, δουλεύειν Θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ.

10 Καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν, ὃν ἡγείρεν ἐκ νεκρῶν, Ἰησοῦν τὸν ρυόμενον ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ὀργῆς τῆς ἐρχομένης.

Κεφ. β'. ΙΙ.

ΑΥΤΟΙ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοί, τὴν εἴσοδον ἡμῶν τὴν πρὸς ὑμᾶς, ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν.

2 Ἀλλὰ ἑκαὶ¹⁶ προπαθόντες καὶ ὑβρισθέντες, καθὼς οἴδατε, ἐν Φιλιπποῖς, ἐπαρρησιασάμεθα ἐν τῷ Θεῷ ἡμῶν λαλῆσαι πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ ἐν πολλῷ ἀγῶνι.

3 Ἡ γὰρ παράκλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης, οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας, οὔτε ἐν δόλῳ.

4 Ἀλλὰ καθὼς δεδοκιμάσαμεθα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐαγγέλιον, οὕτω λαλοῦμεν, οὐχ ὡς ἀνθρώποις ἀρέσκοντες ἀλλὰ τῷ Θεῷ τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν.

5 Οὔτε γὰρ ποτε ἐν λόγῳ κολακείας ἐγενήθημεν, καθὼς οἴδατε, οὔτε ἐν προφάσει πλεονεξίας¹⁷ Θεὸς μάρτυς.

6 Οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀφ' ὑμῶν, οὔτε ἀπ' ἄλλων· δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι, ὡς Χριστοῦ ἡπίοστολοι.

7 Ἀλλ' ἐγένεθημεν ἡπίοι ἐν μέσῳ ὑμῶν, ὡς ὃν τροφοὶ θλίπει τὰ ἐαυτῆς τέκνα.

8 Οὕτως ἡμεῖς οἱ μὲν ὑμῶν, εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐαυτῶν ψυχὰς, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν ἡγεγένησθε¹⁸.

9 Μνημονεύετε γὰρ, ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· νυκτὸς γὰρ¹⁹ καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαι τινα ὑμῶν ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ.

10 Ὑμεῖς μάρτυρες καὶ ὁ Θεός, ὡς ὁσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν ἐγενήθημεν.

11 Καθάπερ οἴδατε ὡς ἓνα ἕκαστον ὑμῶν, ὡς πατὴρ τέκνα ἑαυτοῦ, παρακαλοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμυθούμενοι,

12 Καὶ μαρτυρούμενοι²⁰ εἰς τὸ περιπατήσαι ὑμᾶς ἀξίως τοῦ Θεοῦ τοῦ καλοῦντος²¹ ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν.

13 Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ ἀδιαλείπτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν, τοῦ Θεοῦ, ἐδέξασθε οὐ λόγον ἀνθρώπων, ἀλλὰ (καθὼς ἐστὶν ἀληθῶς) λόγον Θεοῦ, ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν.

14 Ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ ἐγενήθητε, ἀδελφοί, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι ταῦτά²² ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἰδίων συμφορῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων.

15 Τῶν καὶ τὸν Κύριον ἀποτεινάντων Ἰησοῦν καὶ τοὺς διδόντων²³ προφήτας, καὶ ἡμᾶς²⁴ ἐκδιδωξάντων, καὶ Θεῷ μὴ ἀρεσκόντων, καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐναντίων.

16 Κωλύοντες ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσι λαλῆσαι ἵνα σωθῶσιν, εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἀμαρτίας πάντοτε· ἔφθασε δὲ ἐπ' αὐτοὺς ἡ ὀργή²⁵· τέλος.

17 Ἡμεῖς δὲ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντες ἀφ' ὑμῶν πρὸς καιρὸν ὥρας, προσώπῳ, οὐ καρδίᾳ, περισσοτέρως ἐσπουδάσαμεν τὸ πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ.

18 Ἰδιὸν²⁶ ἠελώσαμεν ἔλθειν πρὸς ὑμᾶς (ἐγὼ μὲν Παῦλος) καὶ ἅπαξ καὶ δις, καὶ ἐνέκοψεν ἡμᾶς ὁ Σατανᾶς.

19 Τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπίς, ἡ χαρὰ, ἡ στέφανος²⁷ καὶ καὶ ἡμεῖς ἐμπροσθεν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐν τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ;

20 Ὑμεῖς γὰρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν καὶ ἡ χαρὰ.

Κεφ. γ'. ΙΙΙ.

ΔΙΟ μηκέτι στέγοντες, ἐνοικήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν Ἀθήναις μόνοι.

2 Καὶ ἐπέμψαμεν Τιμόθεον τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ διάκονον τοῦ Θεοῦ καὶ συνεργὸν ἡμῶν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὴν στηρίξει ὑμᾶς καὶ παρακαλέσαι ὑμᾶς²⁸ ἐπερὶ τῆς πίστεως ὑμῶν.

3 Τῷ²⁹ μὴ δένα σαίνεσθαι³⁰ ἐν ταῖς θλίψεσι ταύταις· αὐτοὶ γὰρ οἴδατε ὅτι εἰς τοῦτο κείμεθα.

4 Καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦμεν, προελέγομεν ὑμῖν ὅτι μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο, καὶ οἴδατε.

5 Διὰ τοῦτο κἀγὼ, μηκέτι στέγων, ἐπεμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν³¹ μήπως ἐπέιρα- σεν ὑμᾶς ὁ πειράζων, καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος ἡμῶν.

6 Ἀρτί δὲ ἐλθόντος Τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀφ' ὑμῶν, καὶ εὐαγγελισαμένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε μνείαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε, ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς ἰδεῖν, καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς.

7 Διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀδελφοί, ἐφ' ἡμῖν, ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει καὶ ἀνάγκῃ ἡμῶν, διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως.

8 Ὅτι νῦν ζῶμεν, ἐάν ὑμεῖς σῆκητε ἐν Κυρίῳ.

9 Τίνα γὰρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ Θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν, ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ἣ

First Epistle of PAUL the Apostle to the THESSALONIANS.

CHAP. I.

PAUL, and Silvanus,^a and Timotheus,^b unto the church of the Thessalonians^c *which is in God the Father and in the Lord Jesus Christ: Grace^d be unto you, and peace, from God our Father, and the Lord Jesus Christ.*

2 We give thanks to God always for you all, making mention of you in our prayers;

3 Remembering without ceasing your work^f of faith, and labour^g of love, and patience^h of hope in our Lord Jesus Christ, in the sight of God and our Father;

4 Knowing, brethren *β* beloved, your election of God.

5 For our gospel cameⁱ not unto you in word only, but also in power,^m and in theⁿ Holy Ghost, and in much assurance;^o as ye know what manner of men we were among you for your sake.

6 And ye became^p followers of us, and of the Lord, having received the word in much affliction, with joy^r of the Holy Ghost;

7 So that ye were ensamples to all that believe in Macedonia and Achaia.

8 For from you sounded^u out the word of the Lord not only in Macedonia and Achaia, but also in every place^w your faith to God-ward is spread abroad; so that we need not to speak any thing.

9 For they themselves shew of us what manner of entering in we had unto you, and how ye turned to God^x from idols, to serve the living and true God;

10 And to wait^y for his Son from heaven, whom he raised from the dead, *even* Jesus, which delivered us from the wrath^z to come.

CHAP. II.

FOR yourselves, brethren, know our entrance in unto you, that it was not in vain:

2 But even after that we had suffered before, and were shamefully entreated, as ye know, at Philippi,^a we were^b bold in our God to speak unto you the gospel of God with much contention.^c

3 For our exhortation *was* not of deceit,^d nor of uncleanness, nor in guile:

4 But as we were allowed of God to be put in trust^e with the gospel, even so we speak; not as pleasing men, but God, which trieth our hearts.

5 For neither^f at any time used we flattering words, as ye know, nor a cloke of covetousness; God *is* witness:

6 Nor of men^g sought we glory, neither of you, nor *yet* of others, when we might have *ζ*been burdensome,^h as the apostles of Christ.

7 But we were gentle among you, even as a nurse cherisheth her children:

8 So, being affectionately desirous of you, we were willing to haveⁱ imparted unto you, not the gospel of God only, but also our own souls, because ye were dear unto us.

9 For ye remember, brethren, our labour^j and travail: for labouring night and day, because we would not be chargeable unto any of you, we preached unto you the gospel of God.

10 Ye *are* witnesses, and God *also*, how

A. D. 54.

a 1 Pe. 5. 12.

b Ac. 17. 1, &c.

c Ep. 1. 2.

d Ep. 4. 1.

e 1 Co. 1. 9.

f Jno. 6. 29.

g 2 Th. 1. 11.

h He. 6. 10.

i Ro. 12. 12.

j Mat. 10. 40.

k 2 Pe. 3. 2.

β *or, beloved of God, your election.*

k Ja. 1. 18.

l 1 Pe. 1. 23.

l Is. 55. 11.

m Mar. 16. 20.

n 1 Co. 2. 4.

o 2 Co. 6. 6.

p He. 2. 3.

p 2 Co. 8. 5.

q Ac. 7. 52.

γ *or, chased us out.*

r Ac. 13. 52.

s Ac. 17. 5, 13.

t 18. 12.

u Ge. 15. 16.

v Mat. 23. 32.

w Ro. 10. 18.

x Re. 22. 11.

y 2 Th. 1. 4.

z 1 Co. 12. 2.

Ga. 4. 8.

y Phi. 3. 20.

δ *or, glorying.*

z 2 Co. 1. 14.

Phi. 4. 1.

a Jude 24.

b Mat. 3. 7.

Ro. 5. 9.

c Re. 1. 7.

d Ac. 17. 15.

e Ac. 16. 12.

&c.

f Ac. 17. 2, 3.

g Jude 3.

h 2 Pe. 1. 16.

i Ep. 3. 13.

k 1 Ti. 1. 11, 12.

l Jno. 16. 2.

1 Co. 4. 9.

2 Ti. 3. 12.

1 Pe. 2. 21.

m 2 Co. 2. 17.

n ver. 1.

o Jno. 5. 41, 44.

Ga. 1. 10.

p 2 Co. 11. 2, 3.

τ *or, used authority.*

q 2 Co. 12. 13.

15.

r Ga. 4. 11.

s Ro. 1. 11.

t Phi. 1. 8.

u 2 Co. 7. 6, 7.

v Ac. 20. 34, 35.

2 Th. 3. 7, 8.

w Ep. 6. 13, 14.

Phi. 4. 1.

holily and justly and unblameably we behaved ourselves among you that believe:

11 As ye know how we exhorted, and comforted, and charged every one of you, as a father *doth* his children,

12 That ye would walk^d worthy of God, who^e hath called you unto his kingdom and glory.

13 For this cause also thank we God without ceasing, because, when ye received the word of God which ye heard of us, ye received *it* notⁱ as the word of men, but, as it is in truth, the word of God, which effectually worketh^k also in you that believe.

14 For ye, brethren, became followers of the churches of God which in Judea are in Christ Jesus: for ye also have suffered like things of your own countrymen, even as they *have* of the Jews;

15 Who both killed the Lord Jesus, and their^g own prophets, and have γ persecuted us; and they please not God, and are contrary to all men;

16 Forbidding^h us to speak to the Gentiles that they might be saved, to fillⁱ up their sins alway; for the wrath is come upon them to the uttermost.^j

17 But we, brethren, being taken from you for a short time in presence, not in heart, endeavoured the more abundantly to see your face with great desire.

18 Wherefore we would have come unto you, even I Paul, once and again; but Satan hindered us.

19 For what *is* our hope, or joy, or crown of δ rejoicing? *Are* not even ye in^e the presence^o of our Lord Jesus Christ at his^e coming?

20 For ye are our glory and joy.

CHAP. III.

WHEREFORE when we could no longer forbear, we thought it good to be left at Athens alone;

2 And sent^d Timotheus, our brother, and minister of God, and our fellow-labourer in the gospel of Christ, to establish you, and to comfort you concerning your faith;

3 Thatⁱ no man should be moved by these afflictions: for yourselves know that weⁱ are appointed thereunto.

4 For verily, when we were with you, we told you before that we should suffer tribulation; even as it came to pass, and ye know.

5 For this cause, whenⁿ I could no longer forbear, I sent to know your faith, lest^p by some means the tempter have tempted you, and our labour^r be in vain.

6 But now when Timotheus came from you unto us, and brought us good tidings of your faith and charity, and that ye have good remembrance of us always, desiring^t greatly to see us, as we also to see you;

7 Therefore, brethren, we were comforted^u over you, in all our affliction and distress, by your faith:

8 For now we live, if ye stand fast^w in the Lord.

9 For what thanks can we render to God again for you, for all the joy wherewith we joy for your sakes before our God;

10 Night and day praying exceedingly that we might see your face, and might perfect^a that which is lacking in your faith?

11 Now God himself and our Father, and our Lord Jesus Christ, β direct our way unto you.

12 And the Lord make you to increase and abound in love^c one toward another, and toward all *men*, even as we do toward you:

13 To the end he may stablish your hearts^f unblameable in holiness before God, even our Father, at the coming^g of our Lord Jesus Christ with all his saints.

CHAP. IV.

FURTHERMORE then we γ beseech you, brethren, and δ exhort *you* by the Lord Jesus, that as ye have received of us how ye ought to walk^k and to please God, *so* ye would abound^l more and more.

2 For ye know what commandments we gave you by the Lord Jesus.

3 For this is the will of God, *even* your sanctification, thatⁿ ye should abstain from fornication:

4 That every one of you should know how to possess his vessel in sanctification and honour;

5 Not in the lust of concupiscence, even as the Gentiles^q which know not God:

6 That no *man* go beyond and ζ defraud his brother η in *any* matter; because that the Lord is the avenger of all such, as we also have forewarned you and testified.

7 For God hath not called us unto uncleanness, but^r unto holiness.

8 He therefore that κ despiseth, despiseth not man, but God, who hath also given unto us his Holy Spirit.

9 But as touching brotherly love, ye need not that I write unto you; for ye yourselves are taught^u of God to love one another.

10 And indeed ye do it toward all the brethren which are in all Macedonia: but we beseech you, brethren, that ye increase more and more:

11 And that ye study to be quiet, and to^a do your own business, and to work with your own hands, as we commanded you;

12 That ye may walk honestly^d toward them that are without, and *that* ye may have lack of ν nothing.

13 But I would not have you to be ignorant, brethren, concerning them which are asleep, that ye sorrow not, even as others which have no hope.

14 For if we believe that Jesus died and rose again, even so^t them also which sleep in Jesus will God bring with him.

15 For this we say unto you by the word of the Lord, that we which are alive, and remain unto the coming of the Lord, shall not prevent them which are asleep.

16 For^o the Lord himself shall descend from heaven with a shout, with the voice of the archangel, and with the trump of God: and the dead in Christ shall rise first:^p

17 Then we which are alive and remain, shall be caught up together with them in^q the clouds, to meet the Lord in the air: and so shall we ever be^r with the Lord.

18 Wherefore ρ comfort one another with these words.

A. D. 54.

a 2Co.13.9,11.

b Col. 4. 12.

c Lu.12.39,40.

d 2Pe. 3. 10.

e Re. 16. 15.

f β or, *guide*.g 1Jn^o.4.7,12.

h Je. 13. 21.

i Ep. 5. 8.

j 1Jn^o. 2. 8.

k 2Th. 2. 17.

l 1Jn^o. 3. 20,

m 21.

n Zec. 14. 5.

o Jude 14.

p γ or, *request*.q δ or, *beseech*.

h Mat. 25. 5.

i Ro.13.12,13.

j 1Pe. 5. 8.

k Col. 1. 10.

l 1Co. 15. 53.

m Is. 59. 17.

n 1Co. 6. 15,18.

o Ro. 9. 22.

p 1Pe. 2. 8.

q Ro. 14. 8,9.

r 2Co. 5. 15.

s Ep. 4. 17,18.

t ζ or, *oppress*,or, *over-*

reach.

u η or, *in the*.v δ or, *exhort*.

w Le. 11. 44.

x He. 12. 14.

y 1Pe. 1. 14.

z 16.

a He.13.7,17.

b κ or, *reject-*

eth.

c 2Mar. 9. 50.

d 1Jn^o. 15. 12,

e 17.

f λ or, *beseech*.g μ or, *disor-*

derly.

h v He. 12. 12.

i w Ro. 15. 1.

j x Ep. 4. 2.

k y Pr. 20. 22.

l 24. 29.

m Mat. 5. 39,

n 44.

o 1Pe. 3. 9.

p z Ga. 6. 10.

q a 1Pe. 4. 15.

r b Phi. 4. 4.

s c Ro. 12. 12.

t d Ro. 15. 13.

u e Ep. 5. 20.

v v or, *no man*.

w f Ep. 4. 30.

x g 1Co.14.1,39.

y h 1Jn^o. 4. 1.

z i Phi. 4. 8.

a k Is. 33. 15.

b l 1Co. 15. 20,

c &c.

d m 1Co. 1. 8,9.

e n 1Co. 10. 13.

f 2Th. 3. 3.

g o Mat. 24. 30,

h 31.

i Ac. 1. 11.

j 2Th. 1. 7.

k p Re. 20. 5,6.

l π or, *adure*.

m q Re. 11. 12.

n r Jno. 14. 3.o ρ or, *exhort*.

CHAP. V.

BUT of the times and the seasons, brethren, ye have no need that I write unto you.

2 For yourselves know perfectly that the day of the Lord so cometh^b as a thief in the night.

3 For when they shall say, Peace and safety; then sudden destruction cometh upon them, as travail^d upon a woman with child; and they shall not escape.

4 But ye,^e brethren, are not in darkness, that that day should overtake you as a thief.

5 Ye are all the children of light, and the children of the day: we are not of the night, nor of darkness.

6 Therefore^h let us not sleep, as *do* others; but let us watch and be sober.ⁱ

7 For they that sleep, sleep in the night; and they that be drunken, are drunken in the night.

8 But let us, who are of the day, be sober, putting on the breast-plate^m of faith and love; and for an helmet, the hope of salvation.

9 For God hath not appointed^o us to wrath, but to obtain salvation by our Lord Jesus Christ,

10 Who died for us, that, whether^p we wake or sleep, we should live together with him.

11 Wherefore θ comfort yourselves together, and edify one another, even as also ye do.

12 And we beseech you, brethren, to know them^q which labour among you, and are over you in the Lord, and admonish you;

13 And to esteem them very highly in love for their work's sake. And be^t at peace among yourselves.

14 Now we λ exhort you, brethren, warn them that are μ unruly,^v comfort the feeble-minded, support the weak,^w be patient^x toward all *men*.

15 See that none render^y evil for evil unto any *man*; but ever follow^z that which is good, both among yourselves, and to all *men*.

16 Rejoice^b evermore.

17 Pray^c without ceasing.

18 In^e every thing give thanks; for this is the will of God in Christ Jesus concerning you.

19 Quench^f not the Spirit.

20 Despise^g not prophesyings.

21 Prove^h all things; holdⁱ fast that which is good.

22 Abstain^k from all appearance of evil.

23 And the very God of peace sanctify you wholly; and *I pray God* your whole spirit and soul and body be preserved blameless^m unto the coming of our Lord Jesus Christ.

24 Faithful is heⁿ that calleth you, who also will do *it*.

25 Brethren, pray for us.

26 Greet all the brethren with an holy kiss.

27 I π charge you by the Lord, that this epistle be read unto all the holy brethren.

28 The grace of our Lord Jesus Christ be with you. Amen.

The first epistle unto the Thessalonians was written from Athens.

χαίρομεν δι' ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν,
10 Νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπὲρ ἐκπερισσού δεο-
μενοι εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον, καὶ κα-
ταρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν;

11 Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν, καὶ ὁ
Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, κατενθύνει τὴν
ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς.

12 Ὑμᾶς δὲ ὁ Κύριος! πλεονάσαι καὶ πε-
ρισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους, καὶ εἰς
πάντας, καθάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς.

13 Εἰς τὸ στηριξάει ὑμῶν τὰς καρδίας
ἀμέμπτους ἐν ὁσίῳ ἡμῶν, ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ
καὶ πατρὸς ἡμῶν, ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων τῶν
ἀγίων αὐτοῦ.

Κεφ. δ'. IV.

Ἄ Το λοιπόν! οὖν, ἀδελφοί, ἔρωτῶμεν ὑμᾶς
καὶ παρακαλοῦμεν ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ, ἵκαθως!
παρελάβετε παρ' ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς περι-
πατεῖν καὶ ἀρέσκειν Θεῷ, ἵνα περισσεύητε
μᾶλλον.

2 Οἴδατε γὰρ τίνας παραγγελίας ἐδώκαμεν
ὑμῖν διὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

3 Τοῦτο γάρ ἐστι θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὁ
ἁγιασμός ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς
πορνείας.

4 Εἰδέναι ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκευὸς
κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ τιμῇ.

5 Μὴ ἐν πάθει ἑπιθυμίας, καθάπερ καὶ τὰ
ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν Θεόν.

6 Τὸ μὴ υπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ
πράγματι τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· διότι ἐκδικὸς ὁ
Κύριος περὶ πάντων τούτων, καθὼς καὶ ἔπρο-
είπαμεν ὑμῖν, καὶ διεμαρτυράμεθα.

7 Οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ Θεὸς ἐπὶ ἀκαθα-
ρίᾳ, ἀλλ' ἐν ἁγιασμῷ.

8 Τοιγαροῦν ὁ ἁγίων, οὐκ ἄνθρωπον ἁγί-
τει, ἀλλὰ τὸν Θεὸν τὸν καὶ δόντα τὸ Πνεῦμα
αὐτοῦ τὸ ἅγιον εἰς ὑμᾶς.

9 Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρεῖαν ἔχετε!
ῥάφειν ὑμῖν· αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖς θεοδιδάκτοί
ἐστέ εἰς τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους.

10 Καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰς πάντας τοὺς
ἀδελφούς τοὺς ἐν ὅλῃ τῇ Μακεδονίᾳ. Παρα-
καλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, περισσεύειν
μᾶλλον.

11 Καὶ φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχάζειν, καὶ πράσ-
σειν τὰ ἴδια, καὶ ἐργάζεσθαι ταῖς ἰδίαις! χερ-
σὶν ὑμῶν, καθὼς ὑμῖν παρηγγείλαμεν.

12 Ἵνα περιπατῇτε εὐσχημόνως πρὸς τοὺς
ἔξω, καὶ μηδενὸς χρεῖαν ἔχητε.

13 Οὐ θέλω! δὲ ὑμᾶς ἁγνοεῖν, ἀδελφοί,
περὶ τῶν ἱεκοιμημένων! ἵνα μὴ λιπῇσθε,
καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα.

14 Εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανε
καὶ ἀνέστη, οὕτως καὶ ὁ Θεὸς τοὺς κοιμηθέν-
τας διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ.

15 Τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ Κυρίου,
ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες, οἱ περιλειπόμενοι εἰς
τὴν παρουσίαν τοῦ Κυρίου, οὐ μὴ φθάσωμεν
τοὺς κοιμηθέντας.

16 Ὅτι αὐτὸς ὁ Κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν
φωνῇ ἀρχαγγέλου, καὶ ἐν σάλπιγγι Θεοῦ
καταβιβάζεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν
Χριστῷ ἀναστήσονται· πρῶτον!

17 Ἐπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες! οἱ περιλειπό-
μενοι, ἅμα σὺν αὐτοῖς ἀρπαγησόμεθα ἐν νεφέ-

λαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ Κυρίου εἰς ἀέρα, καὶ
οὕτω πάντοτε! σὺν Κυρίῳ ἐσόμεθα.

18 Ὡστε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς
λόγοις τούτοις.

Κεφ. ε'. V.

ΠΕΡΙ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελ-
φοί, οὐ χρεῖαν ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι.

2 Αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἴδατε ὅτι ἡ ἡμέρα
Κυρίου, ὡς κλέπτης ἐν νυκτὶ, οὕτως ἔρχεται.

3 Ὅταν ὁ γὰρ λέγωσιν, Εἰρήνη καὶ ἀσφά-
λεια, τότε αἰφνίδιος αὐτοῖς ἐφίσταται ὀλε-
σμός, ὥστε ἡ ἰδὼν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ! καὶ
οὐ μὴ ἐκφύγῳσιν.

4 Ὑμεῖς δὲ, ἀδελφοί, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα
ἡ ἡμέρα ὑμῶν ὡς κλέπτης καταλάβῃ.

5 Πάντες ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστέ, καὶ υἱοὶ
ἡμέρας! οὐκ ἐσμέν νυκτὸς, οὐδὲ σκότους.

6 Ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν ὡς καὶ οἱ λοιποὶ,
ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν.

7 Οἱ γὰρ καθεύδοντες, νυκτὸς καθεύδουσιν!
καὶ οἱ μεθυσκόμενοι, νυκτὸς μεθύουσιν.

8 Ἡμεῖς δὲ ἡμέρας ὄντες, νήφωμεν, ἐνδυ-
σάμενοι θώρακα πίστεως καὶ ἀγάπης! καὶ πε-
ρικεφαλαίαν, ἑλπίδα σωτηρίας.

9 Ὅτι οὐκ ἔθετο ἡμᾶς ὁ Θεὸς εἰς ὀργὴν,
ἀλλ' εἰς περιποίησιν σωτηρίας διὰ τοῦ Κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

10 Τοῦ ἀποθανόντος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα εἴτε
γρηγορῶμεν, εἴτε καθεύδωμεν, ἅμα σὺν αὐτῷ
ζήσωμεν.

11 Διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλους, καὶ οἰκοδο-
μεῖτε εἰς τὸν ἕνα, καθὼς καὶ ποιεῖτε.

12 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, εἰδέναι
τοὺς κοπιῶντας ἐν ὑμῖν, καὶ προϊσταμένους
ὑμῶν ἐν Κυρίῳ, καὶ νοουθετοῦντας ὑμᾶς.

13 Καὶ ἡγεῖσθαι αὐτοὺς ὑπὲρ ἐκπερισσού
ἐν ἀγάπῃ, διὰ τὸ ἔργον αὐτῶν. Εἰρηνεύετε ἐν
ἑαυτοῖς!

14 Παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, νοουθε-
τεῖτε τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλι-
γοψύχους, ἀντέχεσθε! τῶν ἀσθενῶν, μακρο-
θυμετεὶ πρὸς πάντας.

15 Ὅρατε μὴ τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τι-
νι ἀποδῇ! ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε
καὶ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας.

16 Πάντοτε χαίρετε.

17 Ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε.

18 Ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε! τοῦτο γὰρ θέ-
λημα Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς.

19 Τὸ Πνεῦμα μὴ σβέννυτε.

20 Προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε.

21 Πάντα! δοκιμάζετε! τὸ καλὸν κατέ-
χετε.

22 Ἀπὸ παντὸς εἶδους πονηροῦ ἀπέχεσθε.

23 Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἁγιάσαι
ὑμᾶς ὀλοτελεῖς! καὶ ὁλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦ-
μα, καὶ ἡ ψυχὴ, καὶ τὸ σῶμα, ἀμέμπτως ἐν τῇ
παρουσίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
τηρηθεῖν.

24 Πιστὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει!

25 Ἀδελφοί, προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν.

26 Ἀσπάσασθε τοὺς ἀδελφούς πάντας ἐν
φιλήματι ἁγίῳ.

27 Ὁρκίζω! ὑμᾶς τὸν Κύριον, ἀναγνωσθῆ-
ναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσι τοῖς ἁγίοις! ἀδελφοίς.

28 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
μεθ' ὑμῶν. Ὁ Ἀμήν!

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Κεφ. α'. 1.

ΠΑΥΛΟΣ καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων, ἐν Θεῷ πατρὶ ἡμῶν, καὶ Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ.

2 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

3 Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί, καθὼς ἀξιὸν ἔστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστις ὑμῶν, καὶ πλεονάζει ἡ ἀγάπη ἐνὸς ἐκάσθ' πάντων ὑμῶν εἰς ἀλλήλους.

4 Ὡστε ἡμᾶς αὐτοὺς ἐν ὑμῖν καυχᾶσθαι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν καὶ πίστεως ἐν πᾶσι τοῖς διωγμοῖς ὑμῶν, καὶ ταῖς θλίψεσιν αἷς ἀνέχεσθε.

5 Ἐνδειγμαὶ τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸ καταξιώθηναί ὑμᾶς τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ ἧς καὶ πάσχετε.

6 Εἴτετε δίκαιον παρὰ Θεῷ ἀνταποδοῦναι τοῖς θλίβουσιν ὑμᾶς θλίψιν.

7 Καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις ἀνέσιν μεθ' ἡμῶν, ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ μετ' ἀγγέλων δυνάμεως αὐτοῦ,

8 Ἐν ἱπυρί φλογός, διδόντος ἐκδίκησιν τοῖς μὴ εἰδόσι Θεον, καὶ τοῖς μὴ ὑπακούουσιν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

9 Οἷτινες δίκην τίσουσιν, ὁλεθροῦ αἰώνιον, ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου, καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ισχύος αὐτοῦ.

10 Ὅταν ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, καὶ θαυμάσθηναί ἐν πᾶσι τοῖς πιστεύουσιν, (ὅτι ἐπιστεύθη τῷ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶς,) ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

11 Εἰς ὃ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ τῆς κλήσεως τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ πληρώσῃ πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγαθῶν, καὶ ἔργον πίστεως ἐν δυνάμει.

12 Ὅπως ἐνδόξασθῃ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ, ὡς καὶ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Κεφ. β'. II.

ΕΡΩΤΩΜΕΝ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ' αὐτόν,

2 Εἰς τὸ μὴ ταχῶς σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοοῦ, μήτε θροεῖσθαι, μήτε διὰ πνεύματος, μήτε διὰ λόγου, μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τῆς Ἐσχάτης.

3 Μήτις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ κατὰ μὲν δόξαν, ὅτι ἐάν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον, καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἁμαρτίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας,

4 Ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραίρουμένος ἐπὶ πάντα λεγόμενον Θεὸν ἢ σέβασμα ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ ὡς Θεὸν καθίσαι, ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἐστὶ Θεός.

5 Οὐ μνημονεύετε ὅτι ἔτι ὦν πρὸς ὑμᾶς ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν;

6 Καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴδατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ ἑαυτοῦ καιρῷ.

7 Τὸ γὰρ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας, μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἕως ἐκ μέσου γένηται.

8 Καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος, ὃν ὁ Κύριος ἀναλώσει τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ καταργήσει τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ.

9 Οὐ ἔστιν ἡ παρουσία κατ' ἐνέργειαν τοῦ Σατανᾶ ἐν πᾶσιν δυνάμει, καὶ σημείοις, καὶ τέρασι ψεύδους,

10 Καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ τῆς ἀδικίας ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἀπ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς τὸ σωθῆναι αὐτοὺς.

11 Καὶ διὰ τοῦτο ἀπέμψει αὐτοῖς ὁ Θεὸς ἐνέργειαν πλάνης, εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτοὺς τῷ ψεύδει.

12 ἵνα κριθῶσι πάντες οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ, ἀλλ' εὐδοκήσαντες ἐν τῇ ἀδικίᾳ.

13 Ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί ἠγαπημένοι ὑπὸ Κυρίου, ὅτι ἐέλετο ὑμᾶς ὁ Θεὸς ἀπ' ἀρχῆς εἰς σωτηρίαν ἐν ἀγιασμῷ Πνεύματος, καὶ πίστει ἀληθείας.

14 Εἰς ὃ ἐκάλεσεν ὑμᾶς διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰς περιποίησιν δόξης τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

15 Ἀρα οὖν, ἀδελφοί, στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις, ὡς ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λόγου, εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν.

16 Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, καὶ ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς, καὶ δοὺς παράκλησιν αἰώνιαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι,

17 Παρακαλέσαι ὑμῶν τὰς καρδίας, καὶ στηρίξαι ὑμᾶς ἐν παντὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ ἀγαθῷ.

Κεφ. γ'. III.

ΤΟ λοιπὸν προσευχέσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγος τοῦ Κυρίου τρέχῃ, καὶ δοξάζηται καθὼς καὶ πρὸς ὑμᾶς.

2 Καὶ ἵνα ρυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων ὃν γὰρ πάντων ἡ πίστις.

3 Πιστὸς δὲ ἔστιν ὁ Κύριος, ὃς στηριξεῖ ὑμᾶς καὶ φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

4 Πεποιθήμεν δὲ ἐν Κυρίῳ ἐφ' ὑμᾶς, ὅτι ἂ παραγγέλλομεν ὑμῖν, καὶ ποιεῖτε καὶ ποιήσετε.

5 Ὁ δὲ Κύριος κατευθύνει ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰς ὑπομονὴν τοῦ Χριστοῦ.

6 Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, στέλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως

The Second Epistle of PAUL the Apostle to the THESSALONIANS.

CHAP. I.

PAUL, and Silvanus, and Timotheus, unto^a the church of the Thessalonians in God our Father and the Lord Jesus Christ.

2 Grace^b unto you, and peace, from God our Father and the Lord Jesus Christ.

3 We are bound to thank God always for you, brethren, as it is meet, because that your faith groweth exceedingly, and the charity of every one of you all toward each other aboundeth;

4 So that we ourselves glory^c in you in the churches of God, for your patience and faith in all your persecutions and tribulations that ye endure;^d

5 Which^e isⁱ a manifest token of the righteous judgment of God, that ye may be counted worthy of the kingdom of God, for which ye also suffer:^f

6 Seeing^g it is a righteous thing with God to recompense tribulation to them that trouble you;

7 And to you who are troubled,^h rest with us; when the Lord Jesusⁱ shall be revealed from heaven with γ his mighty angels,

8 In^j flaming fire δ taking^k vengeance on them that know^l not God, and^m that obey not the gospel of our Lord Jesus Christ:

9 Who shall be punished with everlasting destructionⁿ from the presence of the Lord, and from the glory^o of his power;

10 When he shall come to be^p glorified in his saints, and to be admired^q in all them that believe (because our testimony among you was believed) in that day.

11 Wherefore also we pray always for you, that our God would ζ count you worthy^r of this calling, and fulfil all the good pleasure of his goodness, and the work of faith with power;

12 That^s the name of our Lord Jesus Christ may be glorified in you, and ye in him, according to the grace of our God and the Lord Jesus Christ.

CHAP. II.

NOW we beseech you, brethren, by the coming of our Lord Jesus Christ, and by our gathering together unto him,

2 That ye be not soon shaken in mind, or be troubled, neither by spirit, nor by word, nor by letter, as from us, as^t that the day of Christ is at hand.

3 Let no man deceive you by any means: for that day shall not come, except^u there come a falling away first, and that man of sin^v be revealed, the^w son of perdition;

4 Who opposeth and exalteth^x himself above all that is called God, or that is worshipped; so that he, as God, sitteth in the temple of God, shewing himself that he is God.

A. D. 54.

a 1Th.1.1, &c.

β or, holdeth.

b 1 Co. 1. 3.

c 1 Jn. 4. 3.

d Da. 7. 10, 11.

e Is. 11. 4.

f Re. 19. 15, 21.

g He. 10. 27.

h 2 Co. 9. 2.

i 1Th. 2. 19, 20.

j Ja. 5. 11.

k Phi. 1. 28.

l He. 3. 13.

m 1Co. 16. 22.

n 1Th. 2. 14.

o He. 10. 32, 33.

p Re. 6. 10.

q Eze. 14. 9.

r Ro. 1. 24.

s De. 32. 35.

t 1Th. 4. 16.

u Jude 14.

v the angels

of his

power.

r ch. 1. 3.

s He. 10. 27.

t Pe. 3. 7.

u or, yielding.

v De. 32. 41, 43.

w Ps. 79. 6.

x Zep. 1. 6.

y Ro. 2. 8.

z Ep. 1. 4.

a 1Th. 1. 4.

b 1Pe. 1. 2.

c Phi. 3. 19.

d 2Pe. 3. 7.

e y 1Pe. 5. 10.

f z Is. 2. 19.

g a Jn. 17. 22.

h b Mat. 25. 31.

i c Ps. 68. 35.

j d Jn. 13. 1.

k Re. 1. 5.

l ζ or, vouch-

safe.

m e Col. 1. 12.

n Re. 3. 4.

o f 1Pe. 1. 3.

p g 1Pe. 1. 7.

q η run.

r θ absurd.

s h 1Co. 1. 9.

t i Mat. 24. 4, 5.

u h Jn. 17. 15.

v l 2Co. 7. 16.

w m 1Ti. 4. 1.

x n Da. 7. 25.

y o Jn. 17. 12.

z p 1Ch. 29. 18.

a κ or, pa-

tience of

Christ.

q Is. 14. 13.

r Re. 13. 6.

s 1Ti. 6. 5.

5 Remember ye not, that, when I was yet with you, I told you these things?

6 And now ye know what β withholdeth, that he might be revealed in his time.

7 For the mystery of iniquity doth already^o work: only he who now letteth, will let, until he be taken out of the way.

8 And then shall that Wicked be revealed, whom the Lord shall^a consume with the spirit^c of his mouth, and shall destroy^f with the brightness of his coming.

9 Even him, whose coming is after the working of Satan, with all power and signs and lying wonders,

10 And with all deceivableness^j of unrighteousness in them that perish; because they received not the love^k of the truth, that they might be saved.

11 And for this cause God shall send them strong delusion,ⁿ that they should believe a lie:

12 That^p they all might be damned who believed not the truth, but had pleasure in unrighteousness.

13 But we^r are bound to give thanks always to God for you, brethren beloved of the Lord, because God hath from the beginning chosen^u you to salvation through sanctification of the Spirit and belief of the truth;

14 Whereunto^v he called you by our gospel, to the obtaining of the glory^a of our Lord Jesus Christ.

15 Therefore, brethren, stand fast, and hold the traditions which ye have been taught, whether by word, or our epistle.

16 Now our Lord Jesus Christ himself, and God, even our Father, which^d hath loved us, and hath given us everlasting consolation and good hope^f through grace,

17 Comfort your hearts, and stablish you in every good word and work.

CHAP. III.

FINALLY, brethren, pray for us, that the word of the Lord may η have free course, and be glorified, even as it is with you:

2 And that we may be delivered from θ unreasonable and wicked men: for all men have not faith.

3 But the Lord^k is faithful, who shall stablish you, and keep^k you from evil.

4 And we have confidenceⁱ in the Lord touching you, that ye both do and will do the things which we command you.

5 And the Lord direct^p your hearts into the love of God, and into the κ patient waiting for Christ.

6 Now we command you, brethren, in the name of our Lord Jesus Christ, that ye withdraw^r yourselves from every

brother^a that walketh disorderly, and not after the tradition which he received of us.

7 For yourselves know how ye ought to follow us: for we behaved not ourselves disorderly among you;

8 Neither did we eat any man's bread for nought; but wrought^e with labour and travail night and day, that we might not be chargeable to any of you:

9 Not because we have not power,^g but to make ourselves an ensample unto you to follow us.

10 For even when we were with you, this we commanded you, that^k if any would not work, neither should he eat.

11 For we hear that there are some which walk among you disorderly, working not at all, but are busybodies.^h

12 Now them that are such we command and exhort by our Lord Jesus

A. D. 54.

a 1Co. 5.11,13.

b Ep. 4.28.

β faint not.

c 1Co. 15.58.

γ or, signify

that man

by an

epistle.

d ver. 6.

Mat. 18.17.

e Ac. 18. 3.

20. 34.

f Le. 19. 17.

g 1 Co. 9. 6.

h Ro. 16. 20.

i 1 Co. 16.21.

k Ge. 3. 19.

l Ro. 16. 24.

m 1 Ti. 5. 13.

1 Pe. 4. 15.

Christ, that with quietness they work,^b and eat their own bread.

13 But ye, brethren, β be not^c weary in well doing.

14 And if any man obey not our word γ by this epistle, note that man, and have^d no company with him, that he may be ashamed.

15 Yet count *him* not as an enemy, but admonish *him* as a brother.^f

16 Now the Lord^h of peace himself give you peace always by all means. The Lord *be* with you all.

17 The salutationⁱ of Paul with mine own hand, which is the token in every epistle: so I write.

18 The^j grace of our Lord Jesus Christ *be* with you all. Amen.

The second *epistle* to the Thessalonians was written from Athens.

περιπατοῦντος, καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν ᾠπαρέλαβε! παρ' ἡμῶν.

7 Αὐτοὶ γὰρ οἶδατε πῶς δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶς· ὅτι οὐκ ἠτακτήσαμεν ἐν ὑμῖν·

8 Οὐδὲ ὠρεᾶν ἄρτον ἐφάγομεν παρά τινος, ἀλλ' ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, νύκτα καὶ ἡμέραν ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαι τινα ὑμῶν.

9 Οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν, ἀλλ' ἵνα ἑαυτοὺς τύπον δώμεν ὑμῖν εἰς τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶς.

10 Καὶ γὰρ ὅτε ἦμεν πρὸς ὑμᾶς, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω.

11 Ἀκούομεν γὰρ τινὰς περιπατοῦντας ἐν ὑμῖν ἀτάκτως, μηδὲν ἐργαζομένους, ἀλλὰ περιεργαζομένους.

12 Τοῖς δὲ τοιούτοις παραγγέλλομεν, καὶ

παρακαλοῦμεν ἰδιὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα μετὰ ἡσυχίας ἐργαζόμενοι, τὸν ἑαυτῶν ἄρτον ἐσθίωσιν.

13 Ὑμεῖς δὲ, ἀδελφοί, μὴ ἐκκακήσητε καλοποιῶντες.

14 Εἰ δέ τις οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆς ἐπιστολῆς, τοῦτον σημειοῦσθε· καὶ μὴ συναναμίγνυσθε αὐτῷ, ἵνα ἐντραπῇ.

15 Καὶ μὴ ὥς ἐχθρὸν ἡγεῖσθε, ἀλλὰ νουθετεῖτε ὡς ἀδελφόν.

16 Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος τῆς εἰρήνης δψή ὑμῖν τὴν εἰρήνην διὰ παντὸς ἐν παντί· τρόπῳ! Ὁ Κύριος μετὰ πάντων ὑμῶν.

17 Ὁ ἄσπασμός τῃ ἐμῇ χειρὶ Παυλοῦ, ὅ ἐστι σημεῖον ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ· οὕτω γράφω.

18 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν!

ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ.

Κεφ. α'. 1.

ΠΑΥΛΟΣ απόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατ' ἐπιταγὴν Θεοῦ σωτῆρος ἡμῶν καὶ ἁ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς ἐλπίδος ἡμῶν,

2 Τιμοθέω γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει, χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

3 Καθὼς παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν Ἑφέσῳ, πορευόμενος εἰς Μακεδονίαν, ἵνα παραγγείλῃς τισὶ μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν,

4 Μηδὲ προσέχειν μύθοις, καὶ ἡγεαλογίαις ὑπεράνωτοις, αἵτινες ζητήσεις παρέχουσι μᾶλλον ἢ ἡοικονομίαν Θεοῦ τὴν ἐν πίστει.

5 Τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας, καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς, καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου

6 Ὡν τινες ἀστοχίσαντες, ἐξετράπησαν εἰς ματαιολογίαν.

7 Θέλοντες εἶναι νομοδιάσκαλοι, μὴ νοοῦντες μήτε ἂ λέγουσι, μήτε περὶ τίνων διαβεβαιούνται.

8 Οἶδαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος, εἴαν τις αὐτῷ νομίμως χρῆται.

9 Εἰδὼς τοῦτο, ὅτι δικαῖψ νόμος οὐ κεῖται, ἀνόμοιοι δὲ καὶ ἀνυποτάκτοι, ἀσεβεῖσι καὶ ἁμαρτωλοῖς, ἄνοσιόις καὶ βεβήλοις, ἡπαρδαλῶσι καὶ μητράλῃσι, ἀνδροφόνοις,

10 Πόρνοις, ἀρεσενοκίταις, ἀνδραποδισταῖς, ψεύσταις, ἐπιόρκοις, καὶ εἰτε ἕτερον τῇ ὑγιαίνουσῃ διδασκαλίᾳ ἀντίκειται.

11 Κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης τοῦ μακαρίου Θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθη ἐγώ.

12 Καὶ χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντί με Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἤγησατο, θέμενος εἰς διακονίαν,

13 Τὸν πρότερον ὄντα βλάσφημον καὶ διώκτην καὶ ὑβριστὴν ἄλλ' ἠλεήθη, ὅτι ἀγωνῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ.

14 Ὑπερελεόνασε δὲ ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

15 Πιστὸς ὁ λόγος, καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σώσαι ὡς πρῶτος εἰμι ἐγώ.

16 Ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθη, ἵνα ἐν ἐμοὶ πρῶτῳ ἐνδείξηται Ἰησοῦς Χριστὸς τὴν πᾶσαν μακροθυμίαν, πρὸς ὑποτέμψιν τῶν μελλόντων πιστεῦναι ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον.

17 Τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων ἁφθάρτῳ, ὁράτῳ, μόνῳ ὁσοῦ Θεῷ, τιμὴ καὶ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

18 Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαι σοί,

τέκνον Τιμόθεε, κατὰ τὰς προαγοίσας ἐπὶ σοὶ προφητείας, ἵνα στρατεύῃ ἐν αὐταῖς τὴν καλὴν στρατείαν,

19 Ἐχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνείδησιν, ἣν τινες ἀπώσάμενοι, περὶ τὴν πίστιν ἐνανάγησαν.

20 Ὡν ἐστὶν Ὑμέναιος καὶ Ἀλέξανδρος οὓς παρέδωκα τῷ Σατανᾷ, ἵνα παιδευθῶσι μὴ βλασφημεῖν.

Κεφ. β'. 2.

ΠΑΡΑΚΑΛΩ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεις, προσευχάς, ἐντεύξεις, εὐχαριστίας ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων

2 Ὑπὲρ βασιλέων, καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων ἵνα ἡρεμον καὶ ἡσυχίον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι.

3 Τοῦτο γάρ καλὸν καὶ ἀποδέκτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ

4 Ὃς πάντα ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι, καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν.

5 Εἰς γὰρ Θεὸς, εἰς καὶ μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς.

6 Ὁ δὲ δὸς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, τὸ μαρτύριον καιροῖς ἰδίους.

7 Εἰς ὃ ἐτέθη ἐγὼ κήρυξ καὶ απόστολος, (ἀληθεῖαν λέγω ὃ ἐν Χριστῷ, οὐ ψεῖδομαι) διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ.

8 Βούλομαι οὖν προσευχεσθαι τοὺς ἀνδρας ἐν παντὶ τόπῳ, ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας χωρὶς ὀργῆς καὶ ἁδιαλογισμοῦ.

9 Ὡσαύτως καὶ τὰς γυναῖκας ἐν καταστολῇ κοσμίῳ μετὰ αἰδούς καὶ σωφροσύνης κοσμεῖν

ἐαυτάς, μὴ ἐν πλέγμασιν, ἢ χρυσῷ, ἢ μαργαρίταις, ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ.

10 Ἀλλ' (ὃ πρέπει γυναῖξιν ἐπαγγελιομέναις θεοῖς) δι' ἔργων ἀγαθῶν.

11 Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μαθανέτω ἐν πάσῃ ὑποταγῇ.

12 Γυναικὶ δὲ διδάσκειν οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ αὐθεντεῖν ἀνδρὸς, ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ.

13 Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος ἐπλάσθη, εἶτα Εὔα.

14 Καὶ Ἀδὰμ οὐκ ἡπατήθη, ἡ δὲ γυνὴ ἀπατηθεῖσα ἐν παραβάσει γέγονε.

15 Σωθήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνογονίας, ἢ ἐν ἡμεῶσιν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἀγιασμῷ μετὰ ἡ σωφροσύνης.

Κεφ. γ'. III.

ΠΙΣΤΟΣ ὁ λόγος εἰ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπιθυμεῖ.

2 Δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίληπτον εἶναι, μίας γυναῖκος ἄνδρα, ἡνθάλεον, σόφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδασκτικόν.

3 Μὴ πάροικον, μὴ πλῆκτην, ἐμὴ αἰσχρο-

The First Epistle of PAUL the Apostle to TIMOTHY.

CHAP. I.

PAUL, an apostle of Jesus Christ,^a by the commandment of God our Saviour, and Lord Jesus Christ, *which is our hope;*^c

2 Unto Timothy,^d my own son^e in the faith: Grace,^e mercy, and peace, from God our Father and Jesus Christ our Lord.

3 As I besought thee to abide still at Ephesus, when I wentⁱ into Macedonia, that thou mightest charge some that they teach no other doctrine,

4 Neither give heed^k to fables and endless genealogies, which minister questions, rather than godly edifying which is in faith; *so do.*

5 Now the end^m of the commandment is charity out of a pureⁿ heart, and of a good conscience, and of faith unfeigned:

6 From which some^o having swerved,^o have turned aside unto vain jangling;

7 Desiring to be teachers of the law; understanding^q neither what they say, nor whereof they affirm.

8 But we know that the law *is* good,^s if a man use it lawfully;

9 Knowing this, that^u the law is not made for a righteous man, but for the lawless and disobedient, for the ungodly and for sinners, for unholy and profane, for murderers of fathers and murderers of mothers, for manslayers,

10 For whoremongers, for them that defile themselves with mankind, for men-stealers, for liars, for perjured persons, and if there be any other thing that is contrary to sound^v doctrine;

11 According to the glorious gospel of the blessed^w God, which^x was committed to my trust.

12 And I thank Christ Jesus our Lord, who hath enabled^y me, for that he counted^m me faithful,^d putting^e me into the ministry;

13 Who was before^z a blasphemer, and a persecutor, and injurious; but I obtained mercy, because I did *it* ignorantly^a in unbelief.

14 And the grace of our Lord was exceeding abundant with faith and love which is in Christ Jesus.

15 This *is* a faithfulⁱ saying, and worthy of all acceptance, that Christ Jesus came^k into the world to save sinners; of whom I am chief.

16 Howbeit for this cause I obtained mercy, that in me first Jesus Christ might shew forth all long-suffering, for a pattern^m to them which should hereafter believe on him to life everlasting.

17 Now unto the King^o eternal, immortal,^p invisible,^q the only wise^r God, *be* honour^s and glory for ever and ever. Amen.

A. D. 65.

a Ac. 9. 15.

b ch. 4. 14.

c Col. 1. 27.

d Ac. 16. 1.

e Tit. 1. 4.

f ch. 3. 9.

g Ga. 1. 3.

h 1 Pe. 1. 2.

i 1 Co. 5. 5.

j Ac. 20. 1, 3.

k ch. 6. 3, 4, 20.

l Ro. 13. 1, &c.

m Ro. 13. 8, 10.

n Ga. 5. 14.

o or, eminent place.

p 2 Ti. 2. 22.

q or, not aiming at.

r 2 Ti. 4. 10.

s Jn. 3. 15, 16.

t 2 Pe. 3. 9.

u Ro. 1. 22.

v Ro. 3. 30.

w Ro. 7. 12.

x He. 9. 15.

y Ga. 5. 23.

z Mat. 20. 28.

a or, a testimony.

b Jn. 4. 21.

c He. 10. 22.

d 2 Ti. 4. 3.

e Tit. 1. 9.

f ch. 6. 15.

g 1 Co. 9. 17.

h or, plaited.

i 1 Pe. 3. 8.

j 1 Co. 15. 10.

k 1 Co. 7. 25.

l Col. 1. 25.

m 1 Co. 14. 34.

n Ac. 8. 3.

o 1 Co. 15. 9.

p Lu. 23. 34.

q 2 Ti. 2. 11.

r Tit. 3. 8.

s Mat. 9. 13.

t Lu. 19. 10.

u Phi. 1. 1.

v Ro. 15. 4.

w Tit. 1. 6, &c.

x Ps. 10. 16.

y ch. 6. 15, 16.

z Jn. 1. 13.

a Ro. 16. 27.

b or, modest.

c 1 Ch. 29. 11.

d or, not ready to quarrel

e and offer wrong, as one in wine.

f

g

h

i

j

k

l

m

18 This charge I commit unto thee, son Timothy, according^b to the prophecies which went before on thee, that thou by them mightest war a good warfare;

19 Holding^c faith, and a good conscience, which some having put away, concerning faith have made shipwreck:

20 Of whom is Hymeneus and Alexander; whom I have delivered^d unto Satan, that they may learn not to blaspheme.

CHAP. II.

I **EXHORT** therefore, that, first of all, supplications, prayers, intercessions, and giving of thanks, be made for all men;

2 For kings,ⁱ and for all that are in *y* authority; that we may lead a quiet and peaceable life in all godliness and honesty.

3 For this *is* good and acceptable in the sight of God our Saviour;

4 Who^p will have all men to be saved, and to come unto the knowledge of the truth.

5 For *there is* one^r God, and one mediator^r between God and men, the man Christ Jesus;

6 Who gave himself a ransom^w for all, to be *z* testified in due time.

7 Whereunto I am ordained a preacher, and an apostle, (I speak the truth in Christ, *and* lie not;) a teacher of the Gentiles in faith and verity.

8 I will therefore that men pray^{*} everywhere, lifting up holy^y hands, without wrath and doubting.

9 In like manner also, that women adorn themselves in modest apparel, with shamefacedness and sobriety; not with *n* brodered hair, or gold, or pearls, or costly array;

10 But (which becometh women professing godliness) with good works.

11 Let the woman^f learn in subjection with all subjection.

12 But I suffer not a woman to teach, nor to usurp authority over the man, but to be in subjection.

13 For Adam was first formed, then Eve.

14 And Adam was not deceived, but the woman being deceived, was in the transgression.

15 Notwithstanding she shall be saved in childbearing, if they continue in faith and charity and holiness with sobriety.

CHAP. III.

THIS *is* a true saying, If a man desire the office of a bishop,ⁱ he desireth a good work.

2 A bishopⁿ then must be blameless, the husband of one wife, vigilant, sober, of *o* good behaviour, given to hospitality, apt to teach;

3 *κ* Not given to wine, no striker, not

greedy of filthy lucre; but patient, not a brawler, not covetous;

4 One that ruleth well^b his own house, having his children in subjection with all gravity;

5 (For if a man know not how to rule his own house, how shall he take care of the church of God?)

6 Not ^β a novice, lest being lifted up with pride^c he fall into the condemnation of the devil.^g

7 Moreover he must have a good report of themⁱ which are without; lest he fall into reproach, and the snare^k of the devil.

8 Likewise must the deacons^l be grave, not double-tongued, not^m given to much wine, not greedy of filthy lucre;

9 Holding^o the mystery^p of the faith in a pure conscience.

10 And let these also first be proved; then let them use the office of a deacon, being found blameless.

11 Even so must their wives^r be grave, not slandersers, sober, faithful in all things.

12 Let the deacons be the husbands of one wife, ruling^s their children and their own houses well.

13 For they that have ^δ used the office of a deacon well,^u purchase to themselves a good degree, and great boldness in the faith^v which is in Christ Jesus.

14 These things write I unto thee, hoping to come unto thee shortly:

15 But if I tarry long, that thou mayest know how thou oughtest to behave thyself in the house^w of God, which is the church of the living God, the pillar and ^θ ground of the truth.

16 And, without controversy, great is the mystery^y of godliness: God was ^κ manifest in the flesh,^z justified in the Spirit,¹ seen of angels,² preached unto the Gentiles,³ believed on⁴ in the world, received up⁵ into glory.

CHAP. IV.

NOW the Spirit speaketh expressly, that⁶ in the latter times some shall depart from the faith, giving heed to seducing spirits,⁷ and doctrines of devils;

2 Speaking lies in hypocrisy; having their conscience seared with a hot iron;

3 Forbidding to marry, and commanding to abstain from meats, which God hath created to be received⁸ with thanksgiving of them which believe and know the truth.

4 For every creature of God is good, and nothing to be refused, if it be received with thanksgiving:

5 For it is sanctified by the word of God and prayer.

6 If thou put the brethren in remembrance of these things, thou shalt be a good minister of Jesus Christ, nourished up⁹ in the words of faith and of good doctrine, whereunto thou hast attained.

7 But refuse profane and old wives' fables,¹⁰ and exercise thyself rather unto godliness.

8 For bodily exercise profiteth ^ξ little; but godliness¹¹ is profitable unto all things, having promise^p of the life that now is, and of that which is to come.

9 This is a faithful saying, and worthy of all acceptation.

10 For therefore we both labour and suffer reproach, because we trust in the living God, who is the Saviour of all men, specially of those that believe.

A. D. 65.

a 2 Ti. 2. 24.

b Ps. 101. 2.

c Tit. 2. 7, 15.

β or, one

newly come

to the faith.

d 2 Ti. 1. 6.

e Pr. 16. 18.

f ch. 1. 18.

g Jude 6.

h Ac. 13. 3.

i Ac. 22. 12.

1 Th. 4. 12.

k ch. 6. 9.

l 2 Ti. 2. 26.

m Ac. 6. 3.

n or, in all

things.

m ver. 3.

Le. 10. 9.

Eze. 44. 21.

o Ep. 1. 9.

p ver. 16.

q Ja. 5. 20.

r Tit. 2. 3.

s ver. 4.

t ver. 5, 16.

δ or, minis-

tered.

u Mat. 25. 21.

v or, kindness

w 2 Ti. 2. 1.

x 2 Ti. 2. 20.

y or, deli-

cately.

z Re. 3. 1.

θ or, stay.

y 1 Co. 2. 7.

κ mani-

fested.

z Jn. 1. 14.

1 Jn. 1. 2.

a Is. 58. 7.

b Mat. 3. 16.

Jn. 16. 8, 9.

Ro. 1. 4.

1 Pe. 3. 18.

1 Jn. 5. 6.

λ or, kin-

dred.

c Mat. 4. 11.

Lu. 2. 13.

Ep. 3. 10.

1 Pe. 1. 12.

d Ac. 13. 46, 48.

Ro. 10. 12,

18.

e Col. 1. 6.

f Lu. 24. 51.

Ac. 1. 9.

μ or, chosen.

g Da. 11. 35.

Mat. 24. 5..

12.

2 Pe. 2. 1.

h Re. 16. 14.

i Ac. 16. 15.

h Ec. 5. 18.

l 2 Th. 3. 11.

m Je. 15. 16.

1 Pe. 2. 2.

ν for their

railing.

n Tit. 1. 14.

ξ or, for a

little time.

o ch. 6. 6.

p Ps. 84. 11.

q 1 Th. 5. 12,

13.

r De. 25. 4.

11 These things command and teach.

12 Let^o no man despise thy youth; but be thou an example of the believers, in word, in conversation, in charity, in spirit, in faith, in purity.

13 Till I come, give attendance to reading, to exhortation, to doctrine.

14 Neglect^d not the gift that is in thee, which was given thee by prophecy,^f with the laying on^h of the hands of the presbytery.

15 Meditate upon these things; give thyself wholly to them; that thy profit-
ing may appear ^γ to all.

16 Take heed unto thyself, and unto the doctrine; continue in them: for in doing this thou shalt both save^γ thyself, and them that hear thee.

CHAP. V.

REBUKE not an elder, but intreat him as a father; and the younger men as brethren;

2 The elder women as mothers; the younger as sisters, with all purity.

3 Honour widows that are widows indeed.⁴

4 But if any widow have children or nephews, let them learn first to shew ^ς piety at home, and to requite their parents: for that is good and acceptable before God.

5 Now she that is a widow indeed, and desolate, trusteth in God, and continueth in supplications and prayers night and day.

6 But she that liveth ^η in pleasure is dead^{*} while she liveth.

7 And these things give in charge, that they may be blameless.

8 But if any provide not for his own, and specially^a for those of his own ^λ house, he hath denied the faith, and is worse than an infidel.

9 Let not a widow be ^μ taken into the number under threescore years old, having been the wife of one man,

10 Well reported of for good works; if she have brought up children, if she have lodged^ς strangers, if she have washed the saints' feet, if she have relieved the afflicted, if she have diligently followed every good work.

11 But the younger widows refuse: for when they have begun to wax wanton against Christ, they will marry;

12 Having damnation, because they have cast off their first faith.

13 And withal they learn to be idle, wandering about from house to house; and ¹ not only idle, but tattlers also, and busy-bodies, speaking things which they ought not.

14 I will therefore that the younger women marry, bear children, guide the house, give none occasion to the adversary ^ν to speak reproachfully.

15 For some are already turned aside after Satan.

16 If any man or woman that believeth have widows, let them relieve them, and let not the church be charged; that it may relieve them that are widows indeed.

17 Let^γ the elders that rule well be counted worthy of double honour, especially they who labour in the word and doctrine.

18 For the scripture saith,^r Thou shalt not muzzle the ox that treadeth out the

κερόη¹· ἄλλ' ἐπεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον,
 4 Τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα
 ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης σεμνότητος·
 5 (Εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστήνη οὐκ
 οἶδε, πῶς ἐκκλησίας Θεοῦ ἐπιμελήσεται·)
 6 Μὴ νεόφυτον· ἵνα μὴ τυφωθείς εἰς κρίμα
 ἐμπέσῃ τοῦ διαβόλου.
 7 Δεῖ δὲ αὐτὸν¹ καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν
 ἀπὸ τῶν ἔξωθεν· ἵνα μὴ εἰς δυνειδισμόν ἐμπέσῃ
 καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου.
 8 Διακόνους ὡσαύτως σεμνοὺς, μὴ² διλόγους¹,
 μὴ οἶνψ πολλὰ προσέχοντας, μὴ αἰσχροκερ-
 δεῖς·
 9 Ἐχοντας τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν
 καθαρᾷ συνειδήσει·
 10 Καὶ οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον,
 εἴτα διακονεῖτωσαν, ἀνεγκλητοὶ ὄντες.
 11 Γυναῖκας ὡσαύτως σεμνάς, μὴ² διαβό-
 λους¹, ἀνηφαλέους¹, πιστὰς ἐν πανί.
 12 Διάκονοι ἔστωσαν μιᾶς γυναικὸς ἄνδρες,
 τέκνων καλῶς προϊστάμενοι, καὶ τῶν ἰδίων
 οἰκων.
 13 Οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες, βαθμὸν
 ἑαυτοῖς καλὸν περιποιούνται, καὶ πολλὴν
 παρρησίαν ἐν πίστει τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
 14 Ταῦτά σοι γράφω, ἐλπίζων ἔλθειν πρὸς
 σε τάχιον·
 15 Ἐὰν δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῇς πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ
 Θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἥτις ἐστὶν ἐκκλησία
 Θεοῦ ζῶντος, στύλος καὶ ἑδραίωμα τῆς ἀλη-
 θείας.
 16 Καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶ τὸ τῆς
 εὐσεβείας μυστηρίου¹· ὁ Θεὸς¹ ἐφανερώθη ἐν
 σαρκί, ἔδωκαί¹ ῥη ἐν πνεύματι, ὥφθη¹ ἀγγέ-
 λους¹, ἐκπρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν
 κόσμῳ, ἀνεληφθῆ ἐν δόξῃ.
 Κεφ. δ'. IV.
 Το δὲ Πνεῦμα ῥητῶς λέγει, ὅτι ἐν ὑστέροις
 καιροῖς ἀποστήσονται τινες τῆς πίστεως, προσ-
 ἔχοντας πνεύμασι¹ ἑπλάνοισι¹, καὶ¹ διδασκα-
 λίας¹ δαιμονίων¹,
 2 Ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκαυτηριασ-
 μένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν,
 3 Κωλύόντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι¹ βρωμάτων
 ἃ ὁ Θεὸς ἔκτισεν εἰς μετάνοιαν μετὰ εὐχα-
 ριστίας τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκόσι τὴν ἀλη-
 θεϊαν.
 4 Ὅτι πᾶν κτίσμα Θεοῦ καλόν, καὶ οὐδὲν
 ἀπόβλητον, μετὰ εὐχαριστίας λαμβανόμενον·
 5 Ἀγιάζεται γὰρ διὰ λόγου Θεοῦ καὶ ἐν-
 τέλει¹.
 6 Ταῦτα ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς, καλὸς
 ἔση διάκονος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐντρεφόμενος
 τοῖς λόγοις τῆς πίστεως, καὶ² τῆς καλῆς δι-
 δασκαλίας¹, ἣ παρηκολούθησας.
 7 Τοὺς δὲ βεβήλους καὶ γραῶδεις μύθους πα-
 ραιτοῦ¹ γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσεβείαν.
 8 Ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον
 ἐστὶν ὠφέλιμος· ἡ δὲ εὐσέβεια πρὸς πάντα
 ὠφέλιμος ἐστίν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς
 νῦν καὶ τῆς μελλούσης.
 9 Πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος.
 10 Εἰς τοῦτο γὰρ¹ καὶ¹ κοπιῶμεν καὶ¹ ἰδυειδι-
 ζόμεθα¹, ὅτι ἠλπίκαμεν ἐπὶ Θεῷ ζῶντι, ὅς
 ἐστι σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα
 πιστῶν.

11 Παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε.

12 Μηδεὶς σου τῆς νεότητος καταφρονεῖτω,
 ἀλλὰ τύπος γίνου τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν
 ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ὅ ἐν πνεύματι¹, ἐν πίστει,
 ἐν ἀνέσει.

13 Ἔως ἔρχομαι πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ
 παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ.

14 Μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χάρισματος, ὃ
 ἐδόθη σοι διὰ προφητείας, κατὰ ἐπιθέσεις
 τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου.

15 Ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις ἴσθι¹ ἵνα σοῦ
 ἡ προκοπὴ φανερά ᾖ¹ ἐν¹ πᾶσιν.

16 Ἐπεχε σεαυτῷ, καὶ τῇ διδασκαλίᾳ· ἐπί-
 μενε αὐτοὺς. Τοῦτο γὰρ ποιῶν, καὶ σεαυτὸν
 σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου.

Κεφ. ε' V.

ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩ, μὴ ἐπιπλήξης, ἀλλὰ παρα-
 κάλει ὡς πατέρα¹ νεωτέρους, ὡς ἀδελφοὺς¹.

2 Πρεσβυτέρας, ὡς μητέρας¹ νεωτέρας, ὡς
 ἀδελφάς, ἐν πάσῃ ἀγνεΐᾳ.

3 Χήρας τίμα τὰς ὄντως χήρας.

4 Εἰ δέ τις χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα ἔχει, μα-
 θανέτωσαν πρῶτον τὸν ἰδίον οἶκον εὐσεβεῖν,
 καὶ ἁμοιβὰς ἀποδίδοναι τοῖς προγόνοις¹· τοῦτο
 γὰρ ἐστὶ καλὸν καὶ¹ ἀποδεκτὸν ἐνώπιον τοῦ
 Θεοῦ.

5 Ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμονωμένη ἡλπικεν
 ἐπὶ τὸν Θεόν, καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσι καὶ
 ταῖς προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας.

6 Ἡ δὲ σπαταλῶσα, ζῶσα τέθνηκε.

7 Καὶ ταῦτα παράγγελλε, ἵνα ἀνεπίληπτοι
 ᾖσιν.

8 Εἰ δέ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα τῶν οἰκείων
 οὐ προνοεῖ, τὴν πίστιν ἥρνηται, καὶ ἐστὶν
 ἀπίστου χεῖραν.

9 Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἑτῶν ἐξή-
 κοντα, γεγονυῖα ἐνὸς ἀνδρὸς γυνή¹.

10 Ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη, εἰ ἔτεκ-
 νοτρόφησεν, εἰ ἐξευνοδόησεν, εἰ ἁγίων πόδας
 ἐνίψεν, εἰ θλιβομένοις ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ
 ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησε.

11 Νεωτέρας δὲ χήρας παραιτοῦ¹· ὅταν γὰρ
 καταστρηνάσῃσι τοῦ Χριστοῦ¹ γαμεῖν θέλου-
 σιν¹.

12 Ἐχουσαι κρίμα ὅτι τὴν πρώτῃν πίστιν
 ἠθέτησαν.

13 Ἄμα δὲ καὶ ἀργαὶ μαυθάνουσι περιερχό-
 μεναι τὰς οἰκίας¹ οὐ μόνον δὲ ἀργαί, ἀλλὰ
 καὶ φλύαροι καὶ περιέργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ
 δέοντα.

14 Βούλομαι οὖν νεωτέρας γαμεῖν, τεκνογο-
 νεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόν-
 ναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας χάριν.

15 Ἡδὲ γάρ τινες ἐξετράπησαν ὑπίσω τοῦ
 Σατανᾶ.

16 Εἰ τις ἀπιστὸς ἢ πιστὴ ἔχει χήρας, ἐπαρ-
 κείτω αὐταῖς, καὶ μὴ βρασιῶσθω ἡ ἐκκλησία,
 ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκέσῃ.

17 Οἱ καλῶς προσετώτες πρεσβύτεροι διπλῆς
 τιμῆς ἀξιοῦσθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν
 λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ.

18 Λέγει γὰρ ἡ γραφὴ· Βοῦν ἀλοῶντα οὐ

¹ "φιμώσεις". Καί· "Ἄξιός ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ.

19 Κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παραδέχου, ἕκτος εἰ μὴ ἐπὶ δύο τριῶν μαρτύρων¹.

20 Τοὺς ἁμαρτάνοντας, ἐνώπιον πάντων ἔλεγε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσι.

21 Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ "Κυρίου" Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα φυλάξης χωρὶς προκρίματος, μὴδὲν ποιών κατὰ "πρόσκλησιν".

22 Χεῖρας ταχέως μὴδενὶ ἐπιτίθει, μὴδὲ κοινώνει ἁμαρτίαις ἄλλοτρίαις. Σεαυτὸν ἁγνὸν τήρει.

23 Μηκέτι ὑδροπότει, ἀλλ' οἶνω ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν στόμαχόν σου, καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας.

24 Τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἁμαρτίαι πρόδηλοί εἰσι, προάγουσαι εἰς κρίσιν· τισὶ δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσι.

25 Ὡσαύτως καὶ τὰ καλὰ ἔργα πρόδηλά ἐστι· καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα, κρυβήναι οὐ δύναται.

Κεφ. ε'. VI.

ΟΣΟΙ εἰσὶν ὑπο ζυγὸν δούλοι, τοὺς ἰδίους δεσπότας πάσης τιμῆς ἄξιους ἡγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ διδασκαλία βλασφημῇται.

2 Οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπότας, μὴ καταφρονεῖτωσαν, ὅτι ἄδελφοί εἰσιν· ἀλλὰ μάλλον δουленέτωσαν, ὅτι πιστοὶ εἰσι καὶ ἀγαπητοί, οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβανόμενοι· Ταῦτα δίδασκε, καὶ παρακάλει.

3 Εἰ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ, καὶ μὴ "προσέρχεται ὑγιαίνουσι λόγοις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ,

4 "Τετύφωται", μὴδὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας· ἐξ ὧν γίνεται φθόνος, ἔρις, βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραί,

5 "Παραδιατριβαί" διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν, καὶ "ἄπεστερημένων τῆς" ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν.¹

¹ Ἀφίστασο ἀπὸ τῶν τοιούτων.

6 Ἔστι δὲ πορισμὸς μέγας ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκείας.

7 Οὐδὲν γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον, ἀδῆλον· ὅτι οὐδὲ ἐξενέγκειν τι δυνάμεθα.

8 Ἐχόντες δὲ διατροφὰς καὶ σκεπάσματα· τοῦτοίς ἀρκεσθῆσόμεθα.

9 Οἱ δὲ βουλόμενοι πλωτεῖν, ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμόν καὶ παγίδα¹, καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς "ἀνοήτους" καὶ βλαβεράς, αἵτινες βυθίζουσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν.

10 Ῥίξα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία· ἧς τινες ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως, καὶ ἑαυτοὺς "περιέπειραν δόδυνας" πολλαῖς.

11 Σὺ δὲ, ὦ ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, ταῦτα φεύγε· δίακε δὲ δικαιοσύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, ἡραρότητα¹.

12 Ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως, ἐπιλαβὸς τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰς ἣν ἔκαι¹ ἐκλήθης, καὶ ὁμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων.

13 Παραγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τοῦ ὁμοδοξοῦντος¹ τὰ πάντα, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν,

14 Τηρησαί σε τὴν ἐντολὴν ἁσπίλον, ἀνεπίληπτον, μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ¹.

15 Ἦν καιροῖς ἰδίους δείξει ὁ μακάριος καὶ μόνος δυνάστης, ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων, καὶ Κύριος τῶν κυριονόντων,

16 Ὁ μόνος ἔχων ἀθανασίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώπων, οὐδὲ ἰδεῖν δύναται· ᾧ τιμὴ καὶ κράτος αἰώνιον. Ἀμήν.

17 Τοῖς πλουσίοις ἔν τῳ νῦν αἰῶνι¹ παράγγελλε μὴ ὑψηλοφρονεῖν, μὴδὲ ἡλτικένας ἐπὶ πλοῦτον ἀδηλόγητι, ἀλλ' ἐν τῳ Θεῷ ᾧ τῳ ζῶντι¹, τῳ παρέχοντι ἡμῖν πλουσίως πάντα εἰς ἀπόλαυσιν¹.

18 Ἀγαθοεργεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς, εὐμεταδότους εἶναι, κοινωνικοῦς¹.

19 Ἀποθησαυρίζοντας ἑαυτοῖς "θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα ἐπιλάβωνται τῆς αἰωνίου¹ ζωῆς.

20 Ὡ Τιμόθεε, τὴν "παρακαταθήκην" φύλαξον, ἐκτρεπόμενος τὰς βεβήλους "κενοφωνίας", καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως¹.

21 Ἦν τινες ἐπαγγελλόμενοι, περὶ τὴν πίστιν ἡστόχησαν. Ἡ χάρις μετὰ σοῦ. Ὡ Ἀμήν.¹

corn. And,^b The labourer *is* worthy of his reward.

19 Against an elder receive not an accusation, but β before two^d or three witnesses.

20 Them that sin rebuke^e before all, that^f others also may fear.

21 I charge^h thee before God, and the Lord Jesus Christ, and the electⁱ angels, that thou observe these things without δ preferring one^k before another, doing nothing by partiality.

22 Lay hands^m suddenly on no man, neither be partakerⁿ of other men's sins: keep thyself pure.

23 Drink no longer water, but use a little wine^p for thy stomach's sake and thine often infirmities.

24 Some men's sins are open^r beforehand, going before to judgment: and some *men* they follow after.

25 Likewise also the good works of some are manifest beforehand; and they that are otherwise cannot be hid.

CHAP. VI.

LET as many servants^u as are under the yoke count their own masters worthy of all honour, that the name of God and *his* doctrine be not blasphemed.

2 And they that have believing masters, let them not despise *them*, because they are brethren; but rather do *them* service, because they are η faithful and beloved, partakers of the benefit. These things teach and exhort.

3 If any man teach otherwise, and consent not to wholesome^d words, *even* the words of our Lord Jesus Christ, and to the doctrine which is according^f to godliness,

4 He is proud, κ knowing^g nothing, but μ dotting about questions and strifes of words, whereof cometh envy, strife, railings, evil surmisings,

5 Perverse ν disputings of men of corrupt minds, and destitute of the truth, supposing that gain is godliness: from such^k withdraw thyself.

6 But godliness^l with contentment is great gain.

7 For we brought nothing into *this* world, and *it is* certainⁿ we can carry nothing out.

8 And having food and raiment, let us be therewith content.^o

A. D. 65.

^b Lu. 10. 7.^c Pr. 28. 20.^{\beta} or, under.^d De. 19. 15.^e Le. 19. 17.^f Ex. 23. 8.^g De. 13. 11.^h 2 Ti. 4. 1.^{\gamma} or, beenⁱ Re. 12. 7. 9.^{\delta} or, prejudice.^k De. 1. 17.^l De. 33. 1.^m Ac. 13. 3.ⁿ 2 Jn. 11.º 2 Ti. 4. 7.^p Pr. 31. 6.^q He. 13. 23.^r Ga. 5. 19.^s ch. 5. 21.^t Jn. 18. 36, 37.^{\zeta} or, profession.^u Phi. 2. 15.^v 1 Th. 5. 23.^w Ep. 6. 5.^x ch. 1. 17.^y Re. 17. 14.^z Re. 1. 16, 17.^a Ex. 33. 20.^b Jude 25.^c Re. 1. 6.^{\eta} believing.^{\theta} Ps. 62. 10.^{\iota} the uncertainty of.^d 2 Ti. 1. 13.^e Ec. 5. 18, 19.^f Tit. 1. 1.^g 1 Co. 8. 2.^h or, sick.ⁱ Phi. 3. 14.^{\nu} or, gallings^{\xi} one of another.^j Tit. 1. 14.^k 2 Ti. 3. 5.^l Pr. 15. 16.^m 2 Ti. 2. 18.ⁿ Ps. 49. 17.º Ge. 28. 20.

9 But they that will^e be rich, fall into temptation, and a snare, and *into* many foolish and hurtful lusts, which drown men in destruction and perdition.

10 For^f the love of money is the root of all evil; which while some coveted after, they have γ erred from the faith, and pierced themselves through with many sorrows.

11 But thou, O man^l of God, flee these things; and follow after righteousness, godliness, faith, love, patience, meekness.

12 Fight^o the good fight of faith, lay hold on eternal life, whereunto thou art also called; and hast professed^q a good profession before many witnesses.

13 I give thee charge^s in the sight of God, who quickeneth all things, and before Christ Jesus, who^t before Pontius Pilate witnessed a good ζ confession;

14 That thou keep *this* commandment without spot, unrebukeable,^u until the appearing^v of our Lord Jesus Christ:

15 Which in his times he shall shew, *who is* the blessed^x and only Potentate, the^y King of kings, and Lord of lords;

16 Who only hath immortality, dwelling in the light which^z no man can approach unto; whom^a no man hath seen, nor can see: to whom^b *be* honour and power everlasting. Amen.

17 Charge them that are rich in this world, that they be not high-minded, nor trust^c in θ uncertain riches, but in the living God, who giveth us richly all things to enjoy;^e

18 That they do good, that they be rich in good works, ready to distribute, λ willing to communicate;

19 Laying up in store for themselves a good foundation against the time to come, that they may lay^h hold on eternal life.

20 O Timothy, keep that which is committed to thy trust, avoidingⁱ profane and vain babblings, and oppositions of science falsely so called;

21 Which some professing have^m erred concerning the faith. Grace *be* with thee. Amen.

The first to Timothy was written from Laodicea, which is the chiefest city of Phrygia Pacatiana.

The Second Epistle of PAUL the Apostle to TIMOTHY.

CHAP. I.

PAUL, an apostle of Jesus Christ by the will of God, according to the promise of life which is in Christ Jesus,

2 To Timothy, my dearly beloved son: Grace, mercy, and peace, from God the Father and Christ Jesus our Lord.

3 I thank God, whom I serve from my forefathers with pure conscience, that without ceasing I have remembrance of thee in my prayers night and day;

4 Greatly desiring to see thee, being mindful of thy tears, that I may be filled with joy;

5 When I call to remembrance the unfeigned faith that is in thee, which dwelt first in thy grandmother Lois, and thy mother Eunice; and I am persuaded that in thee also.

6 Wherefore I put thee in remembrance that thou stir up the gift of God, which is in thee by the putting on of my hands.

7 For God hath not given us the spirit of fear; but of power, and of love, and of a sound mind.

8 Be not thou therefore ashamed of the testimony of our Lord, nor of me his prisoner: but be thou partaker of the afflictions of the gospel according to the power of God;

9 Who hath saved us, and called us with an holy calling, not according to our works, but according to his own purpose and grace, which was given us in Christ Jesus, before the world began;

10 But is now made manifest by the appearing of our Saviour Jesus Christ, who hath abolished death, and hath brought life and immortality to light through the gospel:

11 Whereunto I am appointed a preacher, and an apostle, and a teacher of the Gentiles.

12 For the which cause I also suffer these things: nevertheless I am not ashamed: for I know whom I have believed, and am persuaded that he is able to keep that which I have committed unto him against that day.

13 Hold fast the form of sound words, which thou hast heard of me, in faith and love which is in Christ Jesus.

14 That good thing which was committed unto thee, keep by the Holy Ghost which dwelleth in us.

15 This thou knowest, that all they which are in Asia be turned away from me; of whom are Phygellus and Hermogenes.

16 The Lord give mercy unto the house of Onesiphorus; for he oft refreshed me, and was not ashamed of my chain.

17 But when he was in Rome, he sought me out very diligently, and found me.

18 The Lord grant unto him that he may find mercy of the Lord in that day: and in how many things he ministered unto me at Ephesus, thou knowest very well.

A. D. 56.

a Jos. 1. 7.

b Ep. 6. 10.

c Ep. 3. 6.

d 1 Ti. 1. 2.

e or, by.

f 1 Ti. 1. 18.

g Tit. 1. 9.

h Ac. 23. 1.

i ch. 4. 5.

j He. 13. 18.

k 1 Co. 9. 25. 26.

l ch. 4. 9, 21.

m 1 Ti. 4. 6.

n or, labouring first,

o must be partaker.

p Ac. 16. 1.

q 1 Ti. 4. 15.

r Pr. 2. 6.

s 1 Ti. 4. 14.

t Ro. 1. 3, 4.

u Ro. 8. 15.

v 1 Jn. 4. 18.

w Lu. 24. 49.

x Ep. 6. 20.

y Col. 1. 24.

z 2 Co. 1. 6.

a Mat. 1. 21.

b Ro. 8. 28, 30.

c Ro. 6. 5, 8.

d Tit. 3. 5.

e De. 7. 7, 8.

f Ep. 1. 9, 11.

g Mat. 10. 33.

h Ep. 1. 4.

i Ro. 3. 3.

j 1 Pe. 1. 20.

k Nu. 23. 19.

l 2 Pe. 1. 13.

m 1 Co. 15. 54.

n Jn. 5. 24, 29.

o Tit. 3. 9, 10.

p 2 Pe. 1. 10.

q Mat. 13. 52.

r Ro. 1. 16.

s or, trusted.

t 1 Pe. 4. 19.

u Pr. 2. 25.

v Ro. 6. 17.

w 1 Ti. 6. 3.

x or, gangrene.

y 1 Ti. 6. 20.

z 1 Ti. 6. 21.

a 1 Co. 15. 12.

b Ac. 19. 10.

c Pr. 10. 25.

d ch. 4. 10, 16.

e or, steady.

f Na. 1. 7.

g Jn. 10. 14, 27.

h Ps. 97. 10.

i ch. 4. 19.

j Ac. 28. 20.

k Ro. 9. 21.

l Je. 15. 19.

m Mat. 25. 34.

n He. 6. 10.

o ch. 3. 17.

p He. 11. 9, 10.

q He. 12. 14.

CHAP. II.

THOU therefore, my son, be strong in the grace that is in Christ Jesus.

2 And the things that thou hast heard of me among many witnesses, the same commit thou to faithful men, who shall be able to teach others also.

3 Thou therefore endure hardness, as a good soldier of Jesus Christ.

4 No man that warreth entangleth himself with the affairs of this life; that he may please him who hath chosen him to be a soldier.

5 And if a man also strive for masteries, yet is he not crowned, except he strive lawfully.

6 The husbandman that laboureth must be first partaker of the fruits.

7 Consider what I say; and the Lord give thee understanding in all things.

8 Remember that Jesus Christ, of the seed of David, was raised from the dead according to my gospel:

9 Wherein I suffer trouble, as an evildoer, even unto bonds; but the word of God is not bound.

10 Therefore I endure all things for the elect's sakes, that they may also obtain the salvation which is in Christ Jesus with eternal glory.

11 It is a faithful saying: For if we be dead with him, we shall also live with him:

12 If we suffer, we shall also reign with him: if we deny him, he also will deny us:

13 If we believe not, yet he abideth faithful: he cannot deny himself.

14 Of these things put them in remembrance, charging them before the Lord that they strive not about words to no profit, but to the subverting of the hearers.

15 Study to shew thyself approved unto God, a workman that needeth not to be ashamed, rightly dividing the word of truth.

16 But shun profane and vain babblings; for they will increase unto more ungodliness:

17 And their word will eat as doth a canker: of whom is Hymeneus and Philetus;

18 Who concerning the truth have erred, saying that the resurrection is past already; and overthrow the faith of some.

19 Nevertheless the foundation of God standeth sure, having this seal, The Lord knoweth them that are his. And, Let every one that nameth the name of Christ depart from iniquity.

20 But in a great house there are not only vessels of gold and of silver, but also of wood and of earth; and some to honour, and some to dishonour.

21 If a man therefore purge himself from these, he shall be a vessel unto honour, sanctified, and meet for the master's use, and prepared unto every good work.

22 Flee also youthful lusts: but follow righteousness, faith, charity, peace, with

ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Κεφ. α'. Ι.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ θελήματος Θεοῦ, κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,

2 Τιμοθέῳ ἀγαπητῷ τέκνῳ, χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

3 Ξάριν ἔχω τῷ Θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἢ καθαρᾷ συνειδήσει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνηαίναν ἐν ταῖς δεήσεσί μου νυκτὸς καὶ ἡμέρας·

4 Ἐπιποθῶν σε ἰδεῖν, μεμνημένος σου τῶν δακρύων, ἵνα χαρὰς πληρωθῶ·

5 Ὑπόμνησιν ἡλαβάνων τῆς ἐν σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεως, ἣτις ἐνέγκησε πρῶτον ἐν τῇ ἀμάρτιᾳ σου Λωιδί, καὶ τῇ μητρὶ σου Εὐνείῃ· πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί.

6 Δι' ἣν αἰτίαν ἀναμνησκῶ σε ἀναξωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ Θεοῦ, ὅ ἐστιν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐκτίσεως τῶν χειρῶν μου.

7 Οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεὸς πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμειος καὶ ἀγάπης καὶ σωφρονισμοῦ.

8 Μὴ οὖν ἐπαισχυνθῇς τὸ μαρτύριον τοῦ Κυρίου ἡμῶν, μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ· ἀλλὰ συγκακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ δύναμιν Θεοῦ·

9 Τοῦ σώσαντος ἡμᾶς, καὶ καλέσαντος κλησεί ἁγία, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν, ἀλλὰ κατ' ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰώνιων·

10 Φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καταργήσαντος μὲν τὸν θάνατον, φωτίσαντος δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου·

11 Εἰς ὃ ἐτέθη ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ διδάσκαλος ἐθνῶν.

12 Δι' ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω· ἀλλ' οὐκ ἐπαισχύνομαι. Οἶδα γὰρ ᾧ πεπίστευκα, καὶ πέπεισμαι ὅτι δυνατός ἐστι τὴν παραθήκην μου φυλάξει εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν.

13 Ὑποτίπωσιν ἔχε ὑγιαίνοντων λόγων, ὧν παρ' ἐμοῦ ἤκουσας ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

14 Τὴν καλὴν παρακαταθήκην φύλαξον διὰ Πνεύματος ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν.

15 Οἶδας τοῦτο, ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὧν ἐστὶ Φίγελλος καὶ Ἑρμογένης.

16 Δῶν ἔλεος ὁ Κύριος τῷ Ὀνησιφόρου οἴκῳ· ὅτι πολλάκις με ἀνέψνυε, καὶ τὴν ἄλυσίν μου οὐκ ἐπεσχύνθη·

17 Ἀλλὰ γενόμενος ἐν Ῥώμῃ, Ἰσπουδαίετερον ἐζήτησέ με, καὶ εὔρε.

18 Δῶν αὐτῷ ὁ Κύριος εὔρεῖν ἔλεος παρὰ Κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ δηκόνησε, βέλτιον σὺ γινώσκεις.

Κεφ. β'. ΙΙ.

ΣΥ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·

2 Καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἐτέρους διδάξαι.

3 Ἄς οὖν κακοπάθησον, ὡς καλὸς στρατιώτης Ἰησοῦ Χριστοῦ.

4 Οὐδεὶς στρατεούμενος ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ βίου πραγματείαις· ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ.

5 Ἐάν δὲ καὶ ἄβλη τις, οὐ στεφανοῦται, ἐὰν μὴ νομίμως ἀβλήσῃ.

6 Τὸν κοπιῶντα γεωργὸν δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν.

7 Νόεῖ ἂ λέγω· ἀδὼν· γάρ σοι ὁ Κύριος σὺνεστιν ἐν πάσι.

8 Μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν ἡγηγερμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος Δαβὶδ, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου·

9 Ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν, ὡς κακουργός· ἀλλ' ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ οὐ δέδεται.

10 Διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς, ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχωσι τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, μετὰ δόξης αἰωνίου.

11 Πιστὸς ὁ λόγος· εἰ γὰρ συνεπαθόμεν, καὶ συζησομεν·

12 Εἰ ὑπομένομεν, καὶ συμβασιλεύσομεν· εἰ ἀρνούμεθα, κἀκεῖνος ἀρνήσεται ἡμᾶς·

13 Εἰ ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖνος πιστὸς μένει· ἀρνήσασθαι ἑαυτὸν οὐ δύναται.

14 Ταῦτα ὑπομίμησκε, διαμαρτυρούμενος ἐνώπιον τοῦ Κυρίου μὴ λογομαχεῖν, εἰς οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκούοντων.

15 Σπουδάσον σεαυτὸν δόκιμον παραστήσαι τῷ Θεῷ, ἐργάτην ἀνεπαίσχυντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας.

16 Τὰς δὲ βεβήλους κενοφωνίας περιστάσο· ἐπὶ πλεῖον γὰρ προκόψουσιν ἀσεβείας·

17 Καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς γάγγραινα νομὴν ἔξει· ὧν ἐστὶν Ὑμέναιος καὶ Φιλητός·

18 Οἵτινες περὶ τὴν ἀλήθειαν ἡστόχησαν, λέγοντες· τὴν ἀνάστασιν ἥδη γεγενῆσθαι· καὶ ἀνατρέπουσι τὴν τιμὴν πίστιν.

19 Ὁ μέντοι στερεὸς θεμέλιος τοῦ Θεοῦ ἔστηκεν, ἔχων τὴν σφραγίδα ταύτην· Ἐγὼ Κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ· Καὶ Ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα Ἰησοῦ·

20 Ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστι μόνον σκεῦη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστράκινα· καὶ ἃ μὲν εἰς τιμὴν, ἃ δὲ εἰς ἀτιμίαν.

21 Ἐάν οὖν τις ἐκκαθάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τῶν, ἔσται σκεὺς εἰς τιμὴν, ἡγιασμένος, καὶ εὐχρηστον τῷ δεσπότῃ, εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἡτοιμασμένος.

22 Τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας φεύγε· δίω-

κε δὲ δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ τῶν ἐπικαλουμένων τὸν Κύριον ἐκ καθαρᾶς καρδίας.

23 Τὰς δὲ μωρὰς καὶ ἀπαιδεύτους ζητήσεις παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι γεννώσι μάχας.

24 Δουλοῦν δὲ Κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι, ἀλλ' ἥπιον εἶναι πρὸς πάντας, διδακτικόν, ἀνεξίκακον.

25 Ἐν πραότητι παιδεύοντα τοὺς ἄντιδιαθεμένους· μήποτε ὧ αὐτοῖς ὁ Θεὸς μετανοίαν εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας.

26 Καὶ ἀνανήψουσιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος, ἐξωγρημένοι ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου θέλημα.

Κεφ. γ'. ΙΙΙ.

ΤΟΥΤΟ δὲ γίνωσκε¹, ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστήσονται καιροὶ χαλεποί·

2 Ἔσονται γάρ οἱ ἄνθρωποι φίλαντοι, φιλάργυροι, ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἄχαριστοι², ἀνόσιοι,

3 Ἀστοργοί, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἄκρατεῖς, ἀνήμεροι, ἀφιλόγαθοι,

4 Προδόται, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φιλόθεοι·

5 Ἐχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρνημένοι. Καὶ τούτους ἀποτρέπου.

6 Ἐκ τούτων γάρ εἰσιν οἱ ἐνδύνοντες εἰς τὰς οἰκίας, καὶ αἰχμαλωτεύοντες³· δτὰ⁴ γυναικάρια σεσφωρεμένα ἁμαρτίας, ἀγόμενα ἐπιθυμίαις ποικίλαις·

7 Πάντοτε μαθάνοντα, καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν δυνάμενα.

8 Ὅν τρόπον δὲ Ἰαννῆς καὶ Ἰαμβρῆς⁵ ἀνέστησαν Μωϋσεῖ, οὕτως καὶ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν, ἄδοκμοι περὶ τὴν πίστιν.

9 Ἄλλ' οὐ προκόψουσιν ἐπὶ πλείον⁶ ἢ γὰρ ἄνοια αὐτῶν ἐκδηλος ἔσται πᾶσιν, ὥς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο.

10 Σὺ δὲ παρηκολούθηκάς μου τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ προθέσει, τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ,

11 Τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν, οἷά μοι ἐγένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Λύστροις⁷· οἷους διωγμοὺς ὑπήνεγκα, καὶ ἐκ πάντων με ἐρύσαστο ὁ Κύριος.

12 Καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες εὐσεβῶς ζῆν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, διωχθήσονται.

13 Πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόητες προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντες καὶ πλανώμενοι.

14 Σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπιστάθης, εἰδὼς παρὰ τίνος⁸ ἔμαθες·

15 Καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους· τὰ ἱερὰ γράμματα οἶδας, τὰ δυνάμενα σε σοφίσει εἰς σωτηρίαν, διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

16 Πᾶσα γραφὴ, θεόπνευστος, καὶ ὠφέλιμος πρὸς δασκαλίαν, πρὸς ἔλεγχον, πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ·

17 Ἴνα ἄρτιος⁹ ᾖ ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρτισμένος.

Κεφ. δ'. IV.

ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΟΜΑΙ¹⁰ δοῦν ἔγω¹¹ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ Κυρίου¹² Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ μέλλοντος κρίνειν ζῶντας καὶ νεκροὺς ἰκατά¹³ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς καὶ τὴν βασιλείαν αὐτῆς·

2 Κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκαίρως, ἀκαίρως¹⁴· ἔλεγξον, ἐπιτίμησον, παρακάλεισον ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ¹⁵ καὶ διδαχῇ.

3 Ἔσται γὰρ καιρὸς ὅτε τῆς ὑγιαίνουσας διδασκαλίας οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἰδίας ἑαυτοῖς ἐπισωρεύουσι διδασκάλους, ἠνθόμενοι τὴν ἀκοήν·

4 Καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας τὴν ἀκοήν ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τὰς μύθους ἐκτραπήσονται.

5 Σὺ δὲ νῆψε ἐν πᾶσι¹⁶· κακοπάησον, ἔργον ποιήσον εὐαγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον.

6 Ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἐμῆς ἀναλύσεως ἐφάσθηκε.

7 Τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγωνίσαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα.

8 Δοίπον, ἀποκείται μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ Κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτῆς¹⁷· οὐ μόνον δὲ ἐμοί, ἀλλὰ καὶ πᾶσι¹⁸ τοῖς ἠγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.

9 Σπουδαῖον ἐλθεῖν πρὸς με ταχέως¹⁹·

10 Δημᾶς γὰρ με ἐγκατέλιπεν, ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπορεύθη εἰς Θεσσαλονίκην· Κρηστέας εἰς Γαλατίαν, Τίτος εἰς Δαλματίαν.

11 Δουκᾶς ἔστι μόνος μετ' ἐμοῦ. Μάρκον ἀναλαβὼν ἄγε μετὰ σεαυτοῦ· ἔστι γὰρ μοι εὐχρηστος εἰς διακονίαν.

12 Τυχῶν δὲ ἀπέστειλε εἰς Ἔφεσον.

13 Τὸν φαίδονη²⁰, ὃν ἀπέλιπον ἐν Τρωάδι παρὰ Κάρπῳ, ἐρχόμενος φέρε, καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα τὰς μεμβράνας.

14 Ἀλέξανδρος ὁ χαλκεὺς πολλὰ μοι κακὰ ἐνεδείξατο· ἂποδῶ²¹ αὐτῷ ὁ Κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ·

15 Ὅν καὶ σὺ φυλάσسون· λίαν γὰρ ἀνθέστηκε τοῖς ἡμετέροις λόγοις.

16 Ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπολογίᾳ οὐδεὶς μοι συμπαραγένετο, ἀλλὰ πάντες με ἐγκατέλιπον²²· μὴ αὐτοῖς λογισθεῖν.

17 Ὁ δὲ Κύριός μοι παρέστη, καὶ ἐνεδυνάμωσέ με, ἵνα δι' ἐμοῦ τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ, καὶ ἰακούσῃ²³ πάντα τὰ ἔθνη· καὶ ἐρύσθην ἐκ στόματος λέοντος.

18 Καὶ ῥύσεται με ὁ Κύριος ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ, καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

19 Ἀσπασαί· Πρίσκαν²⁴ καὶ Ἀκύλαν²⁵, καὶ τὸν Ὀνησιφόρου οἶκον.

20 Ἐραστος ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ, Τρόφιμον δὲ ἀπέλιπον ἐν Μιλήτῳ²⁶ ἀσθενούντα.

21 Σπουδαῖον πρὸ χειμῶνος ἐλθεῖν. Ἀσπάζεται σε Εὐβουλος, καὶ Πούδης, καὶ Λίνος, καὶ Κλῆνδιος, καὶ οἱ ἀδελφοί πάντες.

22 Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς μετὰ τοῦ πνεύματός σου²⁷. Ἡ χάρις μετ' ἡμῶν²⁸. Ἀμήν²⁹.

them that call^a on the Lord out of a pure heart.

23 But foolish and unlearned questions^c avoid, knowing that they do gender strifes.

24 And the servant of the Lord must not strive; but be gentle unto all men, apt to teach, *β* patient,

25 In meekness^e instructing those that oppose themselves; if God peradventure will give them repentance to the acknowledging^g of the truth;

26 And that they may *γ* recover themselves out of the snareⁱ of the devil, who are taken *δ* captive by him at his will.

CHAP. III.

THIS know also, that^m in the last days perilous times shall come.

2 For^o men shall be lovers of their own selves, covetous, boasters, proud, blasphemers, disobedient to parents, unthankful, unholy,

3 Without natural affection, truce-breakers, *η* false accusers, incontinent, fierce, despisers of those that are good,

4 Traitors,⁴ heady, high-minded,⁴ lovers of pleasure more than lovers of God;

5 Having^w a form of godliness, but denying the power thereof: from such turn away.

6 For of this sort are they which^y creep into houses, and lead captive silly women laden with sins, led away with divers lusts,

7 Ever learning, and never able to come to the knowledge of the truth.

8 Now as Jannes and Jambres^a withstood Moses, so do these also resist the truth: men^b of corrupt minds, *θ* reprobate concerning the faith.

9 But they shall proceed no further: for their folly shall be manifest unto all men, as their's also was.

10 But thou hast *κ* fully known my doctrine, manner of life, purpose, faith, long-suffering, charity, patience,

11 Persecutions, afflictions, which came unto me at Antioch,^a at Iconium,^a at Lystra; what persecutions I endured: but out of them all^k the Lord delivered me.

12 Yea, and all that will live godly in Christ Jesus shall suffer persecution.

13 But evil men and seducers shall wax worse and worse, deceiving, and being^l deceived.

14 But continueⁿ thou in the things which thou hast learned and hast been assured of, knowing of whom thou hast learned them;

15 And that from a child thou hast known the holy scriptures, which^o are able to make thee wise unto salvation through faith which is in Christ Jesus.

16 All^p scripture is given by inspiration of God, and^q is profitable for doctrine, for reproof, for correction, for instruction in righteousness;

17 That the man of God may be perfect,^r thoroughly *μ* furnished unto all good works.

CHAP. IV.

I CHARGE^s thee therefore before God, and the Lord Jesus Christ, who shall

A. D. 66.

a 1 Co. 1. 2.

b Re. 20. 12, 13.

c ver. 16.

d Tit. 2. 15.

β or, forbearing.

e Ga. 6. 1.

f Ac. 8. 22.

g Tit. 1. 1.

γ awake.

h 1 Ti. 1. 4.

i 1 Ti. 3. 7.

k ch. 2. 3.

δ alive.

ε or, fulfil.

l 1 Ti. 4. 12, 15.

m 1 Ti. 4. 1.

2 Pe. 3. 3.

1 Jo. 2. 18.

Jude 17, 18.

n Phil. 1. 23.

2 Pe. 1. 14.

o Ro. 1. 29, 31.

p 1 Ti. 6. 12.

q Ac. 20. 24.

η or, make-bates.

r Pr. 23. 23.

Re. 3. 10.

s 1 Co. 9. 25.

1 Pe. 5. 4.

Re. 2. 10.

t 2 Pe. 2. 10, &c.

u Phil. 3. 19.

v 1 Co. 2. 9.

w Tit. 1. 16.

x 1 Jo. 2. 15.

y Tit. 1. 11.

z Tit. 3. 12.

a Ex. 7. 11.

b 1 Ti. 6. 5.

θ or, of no judgment.

c Ps. 28. 4.

κ or, been a diligent follower of.

λ or, preachings.

d Ac. 13. 45,

50.

e Ac. 14. 5, 6,

19.

f ch. 1. 15.

g Ac. 7. 60.

h Ps. 34. 19.

i Mat. 10. 19.

Ac. 23. 11.

k Ps. 22. 21.

l 2 Th. 2. 11.

m Ps. 121. 7.

n ch. 1. 13.

o Jo. 5. 39.

p 2 Pe. 1. 21.

q Ro. 15. 4.

r Ps. 119. 98.

100.

μ or, perfected.

s 1 Ti. 5. 21.

6. 13.

v Cesar Nero, or, the Emperor Nero.

judge^b the quick and the dead at his appearing and his kingdom;

2 Preach the word; be instant in season, out of season; reprove,^d rebuke, exhort, with all long-suffering and doctrine.

3 For the time will come when they will not endure sound doctrine; but after their own lusts shall they heap to themselves teachers, having itching ears;

4 And they shall turn away their ears from the truth, and shall be turned unto fables.^k

5 But watch thou in all things,^k endure afflictions, do the work of an evangelist, *ζ* make full proof^l of thy ministry.

6 For I am now ready to be offered, and the time of my departureⁿ is at hand.

7 I have fought^p a good fight, I have finished^q my course, I have kept^r the faith:

8 Henceforth there is laid up for me a crown^s of righteousness, which the Lord, the righteous judge, shall give me at that day: and not to me only, but unto all them^y also that love his appearing.

9 Do thy diligence to come shortly unto me:

10 For Demas hath forsaken me, having loved^x this present world, and is departed unto Thessalonica; Crescens to Galatia, Titus unto Dalmatia.

11 Only Luke is with me. Take Mark, and bring him with thee; for he is profitable to me for the ministry.

12 And Tychicus^a have I sent to Ephesus.

13 The cloak that I left at Troas with Carpus, when thou comest bring *with thee*, and the books, *but* especially the parchments.

14 Alexander the coppersmith did me much evil: the Lord^o reward him according to his works:

15 Of whom be thou ware also; for he hath greatly withstood our *λ* works.

16 At my first answer no man stood with me, but all^p men forsook me: *I pray God* that it may not be laid^q to their charge.

17 Notwithstanding the Lordⁱ stood with me, and strengthened me; that by me the preaching might be fully known, and that all the Gentiles might hear; and I was delivered out of the mouth^k of the lion.

18 And the Lord^m shall deliver me from every evil work, and will preserve me unto his heavenly kingdom: to whom be glory for ever and ever. Amen.

19 Salute Prisca and Aquila, and the household of Onesiphorus.

20 Erastus abode at Corinth: but Trophimus have I left at Miletum sick.

21 Do thy diligence to come before winter. Eubulus greeteth thee, and Pudens, and Linus, and Claudia, and all the brethren.

22 The Lord Jesus Christ *be* with thy spirit. Grace *be* with you. Amen.

The second *epistle* unto Timotheus, ordained the first bishop of the church of the Ephesians, was written from Rome, when Paul was brought before *v* Nero the second time.

The Epistle of PAUL the Apostle to TITUS.

CHAP. I.

PAUL, a servant of God, and an apostle of Jesus Christ, according to the faith of God's elect, and the acknowledging^a of the truth which^c is after godliness;

2 ^β In hope of eternal life, which God, that^d cannot lie, promised before^e the world began;

3 But^f hath in due times manifested his word through preaching,^h which is committed unto me, according to the commandment of God our Saviour;

4 To Titus, mine own sonⁱ after the common faith: Grace, mercy, and peace, from God the Father & the Lord Jesus Christ our Saviour.

5 For this cause left I thee in Crete, that thou shouldst set in order^p the things that are ^ζ wanting, and ordain^r elders in every city, as I had appointed thee:

6 If any be blameless, the husband of one wife, having faithful children, not accused of riot, or unruly.

7 For a bishop^{*} must be blameless, as the steward of God; not self-willed, not soon angry, not given to wine, no striker, not given to filthy lucre;

8 But a lover of hospitality, a lover of good ^ν men, sober, just, holy, temperate;

9 Holding^a fast the faithful word, ^θ as he hath been taught, that he may be able by sound doctrine both to exhort and to convince the gainsayers.

10 For there are many unruly and vain talkers^d and deceivers, specially they of the circumcision:

11 Whose mouths must be stopped; who subvert^e whole houses, teaching things which they ought not, for filthy lucre's sake.

12 One^f of themselves, even a prophet of their own, said, The Cretians are always liars, evil beasts, slow bellies.

13 This witness is true. Wherefore rebuke^h them sharply; that they may be sound in the faith;

14 Not giving heed to Jewish fables,ⁱ and commandments of men, that turn from the truth.

15 Unto^j the pure all things are pure: but unto them that are defiled and unbelieving is nothing pure; but even their mind and conscience is defiled.

16 They profess^k that they know God; but in works they deny him, being abominable, and disobedient, and unto every good work ^μ reprobate.

CHAP. II.

BUT speak thou the things which become sound doctrine:

2 That the aged^q men be ^ν sober, grave, temperate, sound in faith, in charity, in patience.

3 The aged women likewise, that they be in behaviour as becometh ^ξ holiness, not ^π false accusers, not given to much wine, teachers of good things;

4 That they may teach the^r young women to be ^ρ sober, to love their husbands, to love their children,

5 To be discreet, chaste, keepers at home, good, obedient to their own husbands, that the word of God be not blasphemed.

6 Young men likewise exhort to be ^τ sober minded:

7 In all things shewing thyself^t a pattern of good works; in doctrine shewing uncorruptness, gravity, sincerity,

8 Sound^u speech, that cannot be con-

A. D. 65.

a 2 Ti. 2. 25.

b Ep. 6. 5, &c.

c 1 Ti. 6. 3.

β or, For.

γ or, gain-saying.

d 1 Sa. 15. 29.

He. 6. 18.

e Mat. 25. 34.

f Mat. 5. 16.

g 2 Ti. 1. 10.

h Ro. 10. 14, 15.

i Ro. 5. 15.

δ or, to all men, hath appeared.

k Ro. 8. 13.

l 1 Ti. 1. 1, 2.

m 1 Pe. 2. 11.

n Lu. 1. 75.

o 2 Pe. 3. 12.

p 1 Cor. 11. 34.

q Re. 1. 7.

ζ or, left undone.

r Ac. 14. 23.

2 Ti. 2. 2.

s Ep. 5. 2.

t Ps. 130. 8.

u He. 9. 14.

v De. 7. 6.

w 1 Pe. 2. 9.

x Ep. 2. 10.

y 1 Ti. 3. 2, &c.

z 1 Ti. 4. 12.

z Ro. 13. 1.

η or, things.

α 2 Th. 2. 15.

θ or, in teaching.

b Ep. 4. 2.

c 1 Co. 6. 11.

1 Pe. 4. 3.

d Ja. 1. 26.

e Mat. 23. 14.

κ or, pity.

f Ac. 17. 28.

g Ep. 2. 4, 8, 9.

h 2 Ti. 4. 2.

λ or, richly.

i 1 Ti. 1. 4.

k Ro. 3. 24.

l Ro. 14. 14, 20.

m ver. 1, 14.

n 2 Ti. 3. 5, 7.

o 2 Ti. 2. 23.

μ or, void of judgment.

p Mat. 18. 17.

q Pr. 16. 31.

ν or, vigilant.

ξ or, holy women.

π or, make-bates.

r 1 Ti. 5. 14.

ρ or, wise.

σ or, profess honest trades.

s ver. 8.

τ or, discreet.

t 1 Ti. 4. 12.

u 1 Ti. 6. 3.

demned; that he that is of the contrary part may be ashamed, having no evil thing to say of you.

9 Exhort servants^b to be obedient unto their own masters, and to please them well in all things; not ^γ answering again;

10 Not purloining, but shewing all good fidelity; that^f they may adorn the doctrine of God our Saviour in all things.

11 For the graceⁱ of God that bringeth salvation ^δ hath appeared to all men,

12 Teaching us, that^d, denying^k ungodliness and worldly lusts,^m weⁿ should live soberly, righteously, and godly, in this present world;

13 Looking^o for that blessed hope, and the glorious appearing^q of the great God and our Saviour Jesus Christ;

14 Who gave^r himself for us, that he might redeem us from all^t iniquity, and purify^u unto himself a peculiar^v people, zealous^w of good works.

15 These things speak, and exhort, and rebuke with all authority. Let^y no man despise thee.

CHAP. III.

PUT them in mind to be subject^{*} to principalities and powers, to obey magistrates, to be ready to every good work,

2 To speak evil of no man, to be no brawlers, but gentle, shewing all^β meekness unto all men.

3 For^c we ourselves also were sometimes foolish, disobedient, deceived, serving divers lusts and pleasures, living in malice and envy, hateful, and hating one another.

4 But after that the kindness and ^κ love of God our Saviour toward man appeared,

5 Not^ε by works of righteousness which we have done, but according to his mercy he saved us, by the washing of regeneration, and renewing of the Holy Ghost;

6 Which he shed on us ^λ abundantly, through Jesus Christ our Saviour;

7 That, being justified^k by his grace, we should be made heirs according to the hope of eternal life.

8 This is a faithful saying, and these things I will that thou affirm constantly, that they which have believed in God might be careful^m to maintain good works. These things are good and profitable unto men.

9 But^ρ avoid foolish questions, and genealogies, and contentions, & strivings about the law; for they are unprofitable and vain.

10 A man that is an heretic, after the first and second admonition^p reject;

11 Knowing that he that is such is subverted, and sinneth, being condemned of himself.

12 When I shall send Artemas unto thee, or Tychicus, be diligent to come unto me to Nicopolis: for I have determined there to winter.

13 Bring Zenas the lawyer and Apollos on their journey diligently, that nothing be wanting unto them.

14 And let our's also learn to ^σ maintain good^s works for necessary uses, that they be not unfruitful.

15 All that are with me salute thee. Greet them that love us in the faith. Grace be with you all. Amen.

It was written to Titus, ordained the first Bishop of the church of the Cretians, from Nicopolis of Macedonia.

ΤΙΤΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α'. Ι.

ΠΑΥΛΟΣ δοῦλος Θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν Θεοῦ, καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν

2 Ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπηγγέλατο ὁ ἀψευδὴς Θεὸς πρὸ χρόνων αἰώνων,

3 Ἐφανέρωσε δὲ καιροῖς ἰδίους τὸν λόγον αὐτοῦ, ἐν κηρύγματι ὃ ἐπιστεύθη ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ·

4 Τίτω γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν, χάρις, ἡλέος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν.

5 Τὸν χάριν κατέλιπόν¹ σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λέγοντα ἑπιδιδῶν², καὶ καταστήσῃς κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγὼ σοι διαταξάμην.

6 Εἰ τις ἐστὶν ἀνέγκλητος, μίᾳς γυναῖκος ὄν, τέκνα ἔχων πιστὰ, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας ἢ ἀνυπότακτα.

7 Δεῖ γάρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι, ὡς Θεοῦ ὀικονόμον³, μὴ αὐθάδῃ, μὴ ὀργίλῳ, μὴ πάροινῳ, μὴ πλήκτῃ, μὴ αἰσχροκερδῇ⁴.

8 Ἀλλὰ φιλόξενον⁵, φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον, ὁσιον, ἐγκρατῆ⁶.

9 Ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδασχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ⁷ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαίνουσῃ, καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν.

10 Εἰσὶ γὰρ πολλοὶ ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι κ⁸ φρεναπόται, μάλιστα οἱ ἐκ περιτομῆς⁹.

11 Οὓς δεῖ ἐπιστομίζειν¹⁰ οἷτινες ὅλους οἰκούς ἀνατρέπουσι, διδάσκοντες ἂ μὴ δεῖ, αἰσχροῦ κέρδους χάριν.

12 Εἰπέ τις ἐξ αὐτῶν ἴδιος αὐτῶν προφήτης¹¹ Κρήτης αἰεὶ ψεύσται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί.

13 Ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής¹² δι' ἣν αἰτίαν ἐλέγχε αὐτοὺς ἀποτόμως, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει,

14 Μὴ προσέχοντες ἰσδαίκοις μύθοις, κ¹³ ἐντολαῖς ἀνθρώπων ἀποστρεφόμενον τὴν ἀλήθειαν.

15 Πάντα μὲν¹⁴ καθαρὰ τοὺς καθαρούς¹⁵ τοὺς δὲ μεμιασμένους κ¹⁶ ἀπίστοις ὁδὸν καθαρὸν, ἀλλὰ μεμιασμένα αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις.

16 Θεὸν ὁμολογοῦντες εἰδέναι, τοὺς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς, καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.

Κεφ. β'. II.

Σὺ δὲ λάλει ἅ πρέπει τῇ ὑγιαίνουσῃ διδασκαλίᾳ¹⁷.

2 Πρεσβύτερα νηφαλίους εἶναι, σεμνοὺς, σώφρονας, ὑγιαίνοντας τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ¹⁸.

3 Πρεσβυτὶδας ὡσαύτως ἐν καταστάματι ἱεροπρεπεῖς¹⁹, μὴ διαβόλους²⁰, μὴ οἷων πολλῶ δεδουλωμένους, καλοδιδασκάλους,

4 Ἵνα σωφρονίσῃσι τὰς νέας, φιλόανδρους εἶναι, φιλοτέκνους,

5 Σώφρονας, ἀγνάς, οἰκουρούς²¹, ἀγαθὰς, ὑποτασσόμενας τοῖς ἰδίους ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ βλασφημῇται.

6 Τοὺς νεωτέρους ὡσαύτως παρακάλει σωφρονεῖν,

7 Περί πάντα σεαντὸν παρεχόμενος τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἀδιαφθόριαν²², σεμνότητα, ἀφθαρσίαν,

8 Λόγον ὑγιῆ, ἀκατάγνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναν-

τίας ἐντραπῇ, μηδὲν ἔχων περὶ ὕμῶν²³ λέγειν φαῦλον²⁴.

9 Δούλους ἰδίους δεσπόταις ὑποτάσσεσθαι, ἐν πᾶσιν ἐνυερέστοις εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντας,

10 Μὴ νουφριζόμενους, ἀλλὰ πιστὴν πᾶσαν ἐνδεκνυμένους ἀγαθῇ²⁵ ἵνα τὴν διδασκαλίαν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ κοσμήσωσιν ἐν πᾶσιν²⁶.

11 Ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ σωτήριος²⁷ πᾶσιν ἀνθρώποις²⁸.

12 Παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας, σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι²⁹.

13 Προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα, καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ³⁰.

14 Ὅς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρωσται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας, καὶ καθάρισῃ ἑαυτῷ λαὸν περιέσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων.

15 Ταῦτα λάλει, καὶ παρακάλει, καὶ ἐλέγχε μετὰ πάσης ἐπιταγῆς. Μηδεὶς σου περιφρονεῖτο³¹.

Κεφ. γ'. III.

ΥΠΟΜΙΜΝΗΣΚΕ αὐτοὺς ἀρχαῖς³² καὶ ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι, περὶ βαρχειν³³, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐπιούμιους εἶναι³⁴.

2 Μηδένα βλασφημεῖν, ἀμάχους εἶναι, ἐπεικεῖς, πᾶσαν ἐνδεκνυμένους πραότητα πρὸς πάντας ἀνθρώπους.

3 Ἦμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλοῦντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διαγροντες³⁵, συνηγοί³⁶, μισούντες ἀλλήλους.

4 Ὅτε δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιλάνθρωπία ἐπεφάνη τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ,

5 Οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ³⁷ ὥν³⁸ ἐποιήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸν αὐτοῦ ἔλεον ἔσωσεν ἡμᾶς, διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας, καὶ ἀνακαινώσεως Πνεύματος ἁγίου,

6 Οὗ ἐξέχεεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν³⁹.

7 Ἵνα δικαιοθῆντες τῇ ἐκείνου χάριτι, κληρονομίᾳ γενώμεθα κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου.

8 Πιστὸς ὁ λόγος⁴⁰ καὶ περὶ τούτων βούλομαι σε διαβεβαιουσθαι, ἵνα φροντίζῃσι καλῶν ἔργων προϊστασθαι ὁ πεπιστευκότες⁴¹ αὐτῷ⁴² Θεῷ. Ταῦτα ἐστὶ τὰ⁴³ καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις.

9 Μωρὰς δὲ ζητήσεις, καὶ γενεαλογίας, καὶ ἔρεις, καὶ μάχας νομικὰς περιέστασο⁴⁴· εἰςὶ γὰρ ἀνωφελεῖς καὶ μάταιοι.

10 Αἰρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν⁴⁵ καὶ δυνάμει⁴⁶ νουθεσίαν παραιτοῦ⁴⁷.

11 Εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος, καὶ ἀμαρτάνει, ὡν αὐτοκατάκριτος.

12 Ὅταν πέμψῃ Ἀρτεμᾶν πρὸς σε ὁ Τυχικόν, σπουδασὸν ἔλθειν πρὸς με εἰς⁴⁸ Νικόπολιν⁴⁹· ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι.

13 Ζηνοῦ τὸν νομικὸν καὶ Ἀπολλῶν σπονδαῖως πρόπεμψον, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λείπῃ.

14 Μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προϊστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας, ἵνα μὴ ὦσιν ἄκαρποι. Ἀσπάζονται σε οἱ μετέμοι πάντες.

15 Ἀσπάζαι τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει. Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. ὁ Ἀμήν⁵⁰.

ΦΙΛΗΜΟΝΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

ΠΑΥΛΟΣ δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός, Φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν,

2 Καὶ Ἀφία τῇ ἀγαπητῇ, καὶ Ἀρχίππῳ τῷ συστρατιώτῃ ἡμῶν, καὶ τῇ κατ' οἶκόν σου ἐκκλησίᾳ·

3 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

4 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου, πάντοτε μνεῖαν σου ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου,

5 Ἀκούων σου τὴν ἀγάπην, καὶ τὴν πίστιν ἣν ἔχεις πρὸς τὸν Κύριον Ἰησοῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς ἁγίους·

6 Ὅπως ἡ κοινωνία τῆς πίστεώς σου ἐνεργῆς γένηται ἐν ἐπιγνώσει παντὸς ἀγαθοῦ τοῦ ἐν ὑμῖν¹ εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν.

7 Ἡ χάρις² γὰρ ἔχομεν³ πολλὴν καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν ἁγίων ἀναπέπνυται διὰ σοῦ, ἀδελφέ.

8 Διὸ πολλὴν ἐν Χριστῷ παρρησίαν ἔχων ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀνῆκον,

9 Διὰ τὴν ἀγάπην μᾶλλον παρακαλῶ, τοιοῦτος ὢν ὡς Παῦλος πρεσβύτης⁴, νυνὶ δὲ καὶ δέσμιος Ἰησοῦ Χριστοῦ.

10 Παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ τέκνου, ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς⁵ μου⁶, Ὀνήσιμον⁷.

11 Τὸν ποτέ σοι ἄχρηστον, νυνὶ δέ σοι καὶ ἐμοὶ εὐχρηστον, ὃν ἀνέπεμψα⁸.

12 Σὺ δὲ αὐτόν, τουτέστι τὰ ἐμὰ σπλάγχνα, προσλαβοῦ⁹.

13 Ὅν ἐγὼ ἐβουλόμην πρὸς ἑμαυτόν, κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ διακονῇ μοι ἐν τοῖς δεσμοῖς τοῦ εὐαγγελίου·

14 Χωρὶς δὲ τῆς σῆς γνώμης οὐδὲν ἠθέλησα ποιῆσαι· ἵνα μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου ᾗ, ἀλλὰ κατὰ ἐκούσιον.

15 Τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς ὦραν, ἵνα αἰώνιον αὐτὸν ἀπέχρῃ¹⁰.

16 Οὐκ ἐτι ὡς δοῦλον, ἀλλ' ὑπὲρ δοῦλον, ἀδελφὸν ἀγαπητόν, μάλιστα ἐμοί, πόσῳ δὲ μᾶλλον σοι καὶ ἐν σαρκὶ καὶ ἐν Κυρίῳ;

17 Εἰ οὖν ἔμε¹¹ ἔχεις κοινωνόν, προσλαβοῦ αὐτόν ὡς ἐμέ.

18 Εἰ δέ τι ἡδίκησέ σε ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ ἐλλόγει.

19 Ἐγὼ Παῦλος ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρὶ, ἐγὼ ἀποτίσω· ἵνα μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτὸν μοι προσοφείλεις.

20 Ναί, ἀδελφέ, ἐγὼ σου ὀναίμην ἐν Κυρίῳ¹² ἀνάπαντόν μου τὰ σπλάγχνα ἐν Κυρίῳ¹³.

21 Πεπειθώς τῇ ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼς ὅτι καὶ ὑπὲρ ὃ λέγω ποιήσεις.

22 Ἅμα δὲ καὶ ἐτοίμαζε μοι ξενίαν¹⁴ ἐλπίζω γὰρ ὅτι διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν.

23 Ἀσπάζονται¹⁵ σε, Ἐπαφρᾶς ὁ συναιχμάλωτός μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, Μάρκος, Ἀρίσταρχος, Δημᾶς, Δουκᾶς, οἱ συνεργοί μου.

24 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν. Ὁ Ἀμήν¹⁶.

The Epistle of PAUL the Apostle to PHILEMON.

PAUL, a prisoner^b of Jesus Christ, and Timothy *our* brother, unto Philemon *our* dearly beloved, and fellow-labourer,^c
 2 And to *our* beloved Apphia, and Archippus^d *our* fellow-soldier, and to the church^f in thy house :

3 Grace^h to you, and peace, from God *our* Father, and the Lord Jesus Christ.

4 I thankⁱ my God, making mention of thee always in my prayers.

5 Hearing of thy love and faith, which thou hast toward the Lord Jesus, and toward all saints ;

6 That^m the communication of thy faith may become effectual^o by the acknowledging of every^p good thing which is in you in Christ Jesus.

7 For we have great joy and consolation in thy love, because the bowels of the saints are refreshed^q by thee, brother.

8 Wherefore, though^r I might be much bold in Christ to enjoin thee that which is convenient,

9 Yet for love's sake I rather beseech *thee*, being such an one as Paul the aged, and now also a prisoner of Jesus Christ.

10 I beseech thee for my son Onesimus,^w whom I have begotten^x in my bonds :

11 Which^y in time past was to thee unprofitable, but now profitable to thee and to me :

12 Whom I have sent again : thou therefore receive him, that is, mine own bowels ;

13 Whom I would have retained with

A. D. 64.

a 1 Co. 16. 17.

Phi. 2. 30.

b Ep. 3. 1.

c Phi. 2. 25.

d Col. 4. 17.

e 2 Co. 9. 7.

f Ro. 16. 5.

g Ge. 45. 5. 8.

h Ep. 1. 2.

i Ep. 1. 16.

k Mat. 23. 8.

l Ti. 6. 2.

l Col. 3. 22.

m Phi. 1. 9. 11.

n 2 Co. 8. 23.

o Ja. 2. 14. 17.

p Phi. 4. 8.

q 2 Pe. 1. 5. 8.

q 2 Co. 7. 13.

e 2 Ti. 1. 16.

r 1 Th. 2. 6.

s ver. 7.

t 2 Co. 7. 16.

u Phi. 2. 24.

v 2 Co. 1. 11.

w Col. 4. 9.

x 1 Co. 4. 15.

y Col. 1. 7.

z 1 Pe. 2. 10.

a Ac. 12. 12.

b Ac. 19. 29.

c 2 Ti. 4. 11.

d 2 Ti. 4. 22.

me, that^a in thy stead he might have ministered unto me in the bonds of the gospel :

14 But without thy mind would I do nothing ; that thy benefit should not be as it were of necessity, but willingly^w

15 For^s perhaps he therefore departed for a season, that thou shouldest receive him for ever ;

16 Not now as a servant, but above a servant, a brother^k beloved, specially to me, but how much more unto thee, both in the flesh,^l and in the Lord ?

17 If thou count me therefore a partner,ⁿ receive him as myself.

18 If he hath wronged thee, or oweth *thee* ought, put that on mine account ;

19 I Paul have written *it* with mine own hand, I will repay *it* : albeit I do not say to thee how thou owest unto me even thine own self besides.

20 Yea, brother, let me have joy of thee in the Lord : refresh^q my bowels in the Lord.

21 Having confidence^t in thy obedience I wrote unto thee, knowing that thou wilt also do more than I say.

22 But withal prepare me also a lodging : for I^u trust that through^v your prayers I shall be given unto you.

23 There salute thee Epaphras,^y my fellow-prisoner in Christ Jesus ;

24 Marcus,^a Aristarchus,^b Demas,^c Lucas, my fellow-labourers.

25 The^d grace of our Lord Jesus Christ *be* with your spirit. Amen.

Written from Rome to Philemon, by Onesimus a servant.

The Epistle of PAUL the Apostle to the HEBREWS.

CHAP. I.

GOD, who^a at sundry times and in divers manners, spake in time past unto the fathers by the prophets,

2 Hath in these last days spoken^b unto us by *his* Son, whom he hath appointed heir^d of all things, by whom^e also he made the worlds;

3 Whos^f being the brightness of *his* glory, and the express image of *his* person, and upholding all things by the word of *his* power, when he^g had by himself purged our sins, sat down^h on the right hand of the Majesty on high;

4 Being made so much better than the angels, as he hath by inheritance obtained a more excellent name than they.

5 For unto which of the angels said he at any time, Thouⁱ art my Son, this day have I begotten thee? And again, Iⁿ will be to him a Father, and he shall be to me a Son?

6 And again, when he bringeth in the first-begotten into the world, he saith, And let^r all the angels of God worship him.

7 And of the angels he saith, Who^s maketh *his* angels spirits, and *his* ministers a flame of fire.

8 But unto the Son *he saith*, Thy^v throne, O God, is for ever and ever: a sceptre of righteousness is the sceptre of thy kingdom:

9 Thou hast loved righteousness, and hated iniquity; therefore God, *even* thy God, hath anointed thee with the oil of gladness above thy fellows.

10 And, Thou^a Lord, in the beginning hast laid the foundation of the earth; and the heavens are the works of thine hands:

11 They shall perish, but thou remainest: and they shall all wax old as doth a garment;

12 And as a vesture shalt thou fold them up, and they shall be changed: but thou art the same, and thy years shall not fail.

13 But to which of the angels said he at any time, Sit^t on my right hand, until I make thine enemies thy footstool?

14 Are they not all ministering spirits,^s sent forth^h to minister for them who shall be heirsⁱ of salvation?

CHAP. II.

THEREFORE we ought to give the more earnest heed to the things which we have heard, lest at any time we should κ them slip.

2 For if the word spoken by angels^l was stedfast, and every transgression^m and disobedience received a just recompence of reward;

3 How shall weⁿ escape, if we neglect so great salvation; which^o at the first began to be spoken by the Lord, and was confirmed unto us by them that heard him;

4 God^p also bearing them witness, both with signs and wonders, and with divers miracles, and μ gifts of the Holy Ghost, according to his own will?

A. D. 64.

a Nu. 12. 6, 8.

b De. 18. 15.

c Ps. 8. 4. & c.

d Ps. 2. 8.

e Jno. 1. 3.

f or, a little

while inferior to.

g Jno. 1. 14.

h Col. 1. 15. 17.

i ch. 7. 27.

j 9. 12. 14.

k Ps. 110. 1.

l Ep. 1. 20. 21.

m 1 Co. 15. 24.

n Phi. 2. 8, 9.

o or, by.

p Ps. 2. 7.

q Ac. 2. 33.

r 2 Sa. 7. 14.

s Jno. 3. 16.

t or, when he

bringeth

again.

u Lu. 24. 26, 46.

v Ro. 11. 36.

w Ps. 97. 7.

x unto.

y Ps. 104. 4.

z Is. 55. 4.

aa ch. 5. 8, 9.

bb Lu. 13. 32.

cc Ps. 45. 6, 7.

dd Jno. 17. 21.

ee rightness,

or, straightness.

ff Ps. 22. 22.

gg Ps. 13. 2.

hh Is. 12. 2.

ii Is. 8. 18.

jj Ac. 102. 25.

kk Jno. 17. 6. 12.

ll Jno. 1. 14.

mm 1 Co. 15. 54.

nn Lu. 1. 74.

oo Ps. 110. 1.

pp he taketh

not hold of

angels, but

of the seed of

Abraham he

taketh hold.

q Ps. 103. 21.

r Da. 7. 10.

s h. 19. 15, 16.

t Ps. 34. 7.

u Ro. 8. 17.

v k ch. 4. 15, 16.

w run out, as

leaking

vessels.

x Ac. 7. 53.

y Nu. 15. 31.

z ch. 4. 1, 11.

aa Mar. 1. 14.

bb ch. 4. 14.

cc made.

dd Ac. 14. 3.

ee Nu. 12. 7.

ff or, distributions.

5 For unto the angels hath he not put in subjection the world to come, whereof we speak.

6 But one in a certain place testified, saying, What is man,^c that thou art mindful of him? or the son of man, that thou visitest him?

7 Thou madest him β a little lower than the angels; thou crownedst him with glory and honour, and didst set him over the works of thy hands:

8 Thou hast put all things in subjection under his feet. For in that he put all in subjection under him, he left nothing^{that} is not put under him. But now weⁱ see not yet all things put under him.

9 But we see Jesus, who^k was made a little lower than the angels, γ for the suffering of death, crowned^m with glory and honour; that he^o by the grace of God should taste death for every man.

10 For it became him,^p for whom^q are all things, and by whom^{are} all things, in bringing many sons unto glory, to make the captain^t of their salvation perfect^u through sufferings.

11 For both he that sanctifieth and they who are sanctified are all^w of one: for which cause he is not ashamed to call them brethren;

12 Saying, I^x will declare thy name unto my brethren; in the midst of the church will I sing praise unto thee.

13 And again, I^y will put my trust in him. And again, Behold I^z and the children which God^b hath given me.

14 Forasmuch then as the children are partakers of flesh and blood, he^c also himself likewise took part of the same; that through death^d he might destroy him that had the power of death, that is, the devil;

15 And deliver them who through fear^e of death were all their life-time subject to bondage.

16 For verily θ he took not on *him* the nature of angels; but he took on *him* the seed of Abraham.

17 Wherefore in all things it behoved him to be made like unto *his* brethren, that he might be a merciful^k and faithful high priest in things pertaining to God, to make reconciliation for the sins of the people:

18 For in that he himself hath suffered being tempted, he is able to succour them that are tempted.

CHAP. III.

WHEREFORE, holy brethren, partakers of the heavenly calling, consider the Apostle and High Priest^p of our profession, Christ Jesus;

2 Who was faithful to him that λ appointed him, as also Moses^r was faithful in all his house.

3 For this man was counted worthy of more glory than Moses, inasmuch as he

ΕΒΡΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α'. Ι.

ΠΟΛΥΜΕΡΩΣ καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ Θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις, ἐπ' ἑσχατῶν τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν νύφ,

2 Ὅν ἐθέθηκε κληρονόμον πάντων, "δι' οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποιήσεν.

3 Ὅς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης, καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, "φέρων¹ τε τὰ πάντα τῷ ρήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ², "εἰς ἑαυτοῦ³ καθαρισμόν ποιησάμενος τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν⁴, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς⁵.

4 Τοσοῦτω κρείττων γενόμενος τῶν ἀγγέλων, ὅσῳ διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν ὄνομα.

5 Τίνι γὰρ εἶπέ ποτε τῶν ἀγγέλων⁶ Ὑῖός μου εἰ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε; Καὶ πάντα⁷ ἔχωμαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν;

6 Ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει⁸

7 Καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι Θεοῦ. Καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει⁹ Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ "πνεύματα¹⁰, καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα.

8 Πρὸς δὲ τὸν υἱόν¹¹ Ὁ θρόνος σου, ὁ Θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος ῥάβδος εὐθύτητος ἢ ράβδος τῆς βασιλείας σου¹².

9 Ὑγάπησας δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν¹³ διὰ τοῦτο ἔχρισέ¹⁴ σε ὁ Θεός, ὁ Θεός σου¹⁵, ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου.

10 Καί¹⁶ Σὺ κατ' ἀρχὰς, Κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσὶν οἱ οὐρανοί.

11 Αὐτοὶ ἀπολύνται, σὺ δὲ "διαμένεις¹⁷ καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται¹⁸.

12 Καὶ ὥσει περιβόλαιον "ἐλίξεις¹⁹ αὐτοὺς²⁰, καὶ ἀλλαγήσονται²¹ σὺ δὲ αὐτὸς εἰ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσι.

13 Πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἰρήκῃ ποτε²² Κάθην ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἑχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου;

14 Οὐχὶ πάντες εἰσὶ λειτουργικὰ πνεύματα, εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλ-
λοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν;

Κεφ. β'. II.

ΔΙΑ τοῦτο δεῖ περισσώτερος ἡμᾶς προσέχειν τοῖς ἀκούσθεσι, μὴ ποτε παραρρύνωμεν.

2 Εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέλβαιος, καὶ πᾶσα παράβασις καὶ παρακὴ ἐβλεπεν ἔνδοξον μισθοποδοσίαν³.

3 Πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα τηλικαύτης ἀμελήσαντες σωτηρίας; ἥτις ἀρχὴν λαβοῦσα λα-

λεῖσθαι διὰ τοῦ Κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη⁴.

4 Συνεπιμαρτυροῦντος τοῦ Θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασι, καὶ ποικίλαις δυνάμεσι, καὶ Πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς, κατὰ τὴν αὐτὴν θέλησιν.

5 Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξε τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν, περὶ ἧς λαλοῦμεν.

6 Διεμαρτύρατο δὲ πού τις, λέγων⁵ Ἔτι⁶ ἐστὶν ἄνθρωπος, ὅτι μνησκῇ αὐτοῦ⁷ ἡ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπτη αὐτόν;

7 Ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους⁸ δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτόν, καὶ κατέστησας αὐτόν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σα.⁹

8 Πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Ἐν γὰρ τῷ ὑποτάξει αὐτῷ τὰ πάντα, οὐδὲν ἄφικεν αὐτῷ ἀνυπότακτον¹⁰ νῦν δὲ οὕτω ὀρώμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα.

9 Τὸν δὲ βραχύ τι παρ' ἀγγέλους ἡλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν, διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου, δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον, ὅπως "χάριτι¹¹ Θεοῦ ὑπὲρ παντός γεύσῃται θανάτου¹².

10 Ἐπρεπε γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς νιούς εἰς δόξαν ἀγαγόντα, τὸν ἀρχηγόν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων τελειῶσαι.

11 Ὅ, τε γὰρ ἀγιάζων καὶ οἱ ἀγιαζόμενοι, ἐξ ἑνὸς πάντες¹³ δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαuschύνεται ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν,

12 Λέγων¹⁴ Ἀπαγγεῶ¹⁵ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ἡμῶν¹⁶ σε.

13 Καὶ πάλιν¹⁷ Ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὺς ἐπ' αὐτῷ. Καὶ πάλιν¹⁸ Ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παῖδια ἃ μοι ἔδωκεν ὁ Θεός.

14 Επεὶ οὖν τὰ παῖδια κεκοινωνήκε ἡσυχὰς καὶ αἵματος¹⁹, καὶ αὐτοὺς παραπλησίως μετέσχε τῶν αὐτῶν²⁰, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τὸν θάνατον, τωτέστι, τὸν διάβολον²¹.

15 Καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντός τι ζῆν ἐνόχοι ἦσαν²² ὁσλείας²³.

16 Οὐ γὰρ δηποῦ ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, ἀλλ' ἐσπέρματος Ἀβραάμ ἐπιλαμβάνεται²⁴.

17 Ὅθεν ὠφελεῖ κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεημῶν γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν Θεόν, εἰς τὸ ἰλάσκεσθαι τὰς ἀμαρτίας τοῦ λαοῦ.

18 Ἐν²⁵ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθεὶς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.

Κεφ. γ'. III.

ΟΘΕΝ, ἀδελφοί ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερεῖα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν¹ Ἰησοῦν².

2 Πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτόν, ὡς καὶ Μωσῆς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ.

3 Πλείονος γὰρ δόξης οὗτος παρὰ Μωσῆν

ἡξίωται, καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν·

4 Πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπὸ τινος, ὁ δὲ ἅτ' πάντα κατασκευάσας, Θεός.

5 Καὶ Μωσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ὡς θεράπων, εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων·

6 Χριστὸς δὲ, ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ· οὐ! οἶκος ἔσμεν ἡμεῖς, ἐάντερ τὴν παρρησίαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος μέχρι τέλους βεβαίαν κατὰσχωμεν.

7 Διό, καθὼς λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσῃτε,

8 Μὴ σκληρύνετε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ, κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἔρημῳ·

9 Οὐ ἐπείρασάν 'με οἱ πατέρες ὑμῶν, ἐδοκίμασάν με, καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου τεσσαράκοντα ἔτη·

10 Διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ ἐκείνῃ, καὶ εἶπον· Ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδοὺς μου·

11 Ὡς ὥμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου· Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου·

12 Βλέπετε, ἀδελφοί, μὴ ποτε ἔσται ἐν τινι ὑμῶν καρδία πονηρὰ ἀπιστίας, ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ Θεοῦ ζῶντος.

13 Ἄλλα παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἐκάστην ἡμέραν, ἄχρι οὗ τὸ σήμερον καλεῖται· ἵνα μὴ σκληρυνθῇ τις ἐξ ὑμῶν ἀπᾶτι τῆς ἁμαρτίας.

14 Μέτοχος γὰρ γεγόναμεν τοῦ Χριστοῦ, ἐάντερ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως· μέχρι τέλους βεβαίαν κατὰσχωμεν·

15 Ἐν τῷ λέγεσθαι· Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσῃτε, μὴ σκληρύνετε! τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ.

16 Ἄτινές γὰρ ἀκούσαντες παρεπύκρναν, ἀλλ' οὐ πάντες οἱ ἐξελθόντες ἐξ Αἰγύπτου διὰ Μωσέως.

17 Τίσι δὲ προσώχθισε τεσσαράκοντα ἔτη; Οὐχὶ τοῖς ἁμαρτήσασιν, ὧν τὰ κῶλα ἔπρεσεν ἐν τῇ ἔρημῳ;

18 Τίσι δὲ ὥμοσε μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἀπειθήσασιν;

19 Καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι' ἀπιστίαν.

Κεφ. δ'. IV.

ΦΟΒΗΘΩΜΕΝ οὖν μὴ ποτε, καταλειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκέναι.

2 Καὶ γὰρ ἔσμεν εὐηγγελισμένοι, καθάπερ κἀκεῖνοι· ἀλλ' οὐκ ὠφέλησεν ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς ἐκείνους, μὴ ἰσχυκεκράμενος! τῇ πίστει τοὺς ἀκούσασιν·

3 Ἐισερχόμεθα γὰρ εἰς τὴν κατάπαυσιν οἱ πιστεύσαντες, καθὼς εἶρηκεν· Ὡς ὥμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου, εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου· καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς κόσμου γενηθέντων·

4 Εἴρηκε γὰρ πού περὶ τῆς ἐβδόμης οὕτω· Καὶ κατέπαυσεν ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ.

5 Καὶ ἐν τούτῳ πάλιν· Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου.

6 Ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεται τις εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσηλθον δι' ἀπειθείαν·

7 Πάλιν τινὰ ὀρίζει ἡμέραν, σήμερον, ἐν Δαβὶδ λέγων, μετὰ τοσοῦτον χρόνον· καθὼς λέγειται· Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσῃτε, μὴ σκληρύνετε τὰς καρδίας ὑμῶν.

8 Εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς κατέπαυσεν, οὐκ ἔτι περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας.

9 Ἄρα ἀπολείπεται συμβατισμὸς τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ.

10 Ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὡς περ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ Θεός.

11 Σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν· ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑποδείγματι πῆσῃ τῆς ἀπειθείας.

12 Ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐνεργής, καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν διστομον, καὶ δεικνύμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς· τε! καὶ πνεύματος, ἀρμών τε καὶ ἡμελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας.

13 Καὶ οὐκ ἔστι κτίσις ἀφανὴς ἐνὸπιον αὐτῷ· πάντα δὲ γυνὰ καὶ τετραχηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος.

14 Ἐχόντες οὖν ἀρχιερεᾶ μέγαν, διελθούμεθα τοὺς οὐρανοὺς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας.

15 Οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερεᾶ μὴ δυνάμενον συμπαθεῖν ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, ἡπεπειραμένοι· δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα, χωρὶς ἁμαρτίας.

16 Προσερχόμεθα οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεον, καὶ χάριν εὐώμεν· εἰς εὐκαίρον βοήθειαν.

Κεφ. ε'. V.

Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος, ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν Θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν·

2 Μετροπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἁγνοοῦσι καὶ πλανωμένοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περικεκαὶ ἀσθένειαν·

3 Καὶ διὰ ταύτην ὀφείλει, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτω καὶ περὶ ἑαυτοῦ προσφέρειν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν.

4 Καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν, ἀλλὰ δι' ὁ καλούμενος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καθάπερ καὶ δι' ὁ Δαυὶν.

5 Οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασε γεννηθὲν ἀρχιερεᾶ, ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν· Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε.

6 Καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

7 Ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, δέησεις τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου, μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας, καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας,

8 Καίπερ ὢν υἱὸς, ἔμαθεν ἄφ' ὧν ἔπαθε τὴν ὑποκοπὴν·

9 Καὶ τελειωθείς ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ πᾶσιν αἰτίσι σωτηρίας αἰωνίου,

10 Προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

11 Περί οὗ πολλὸς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμηνευτός λέγει, ἐπεὶ νῦθρον γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς.

12 Καὶ γὰρ ὀφείλοντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρεῖαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὡς ἡμᾶς, τίνα τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ Θεοῦ· καὶ γεγόνατε χρεῖαν ἔχοντες γάλακτος, καὶ οὐ στερεᾶς τροφῆς.

13 Πᾶς γὰρ ὁ μετεφῶν γάλακτος, ἄπειρος λόγους δικαιοσύνης· (νηπίος γὰρ ἔσται)

14 Τελειώσι δὲ ἐστὶν ἡ στερεὰ τροφή, τῶν διὰ τὴν ἑξίν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνασμένα ἐχόντων πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

who hath builded^a the house hath more honour than the house.

4 For every house is builded by some man; but he that build all things is God.

5 And Moses^b verily was faithful in all his house, as a servant,^c for a testimony of^d those things which were to be spoken after;

6 But Christ as a Son^f over his own house; whose house^h are we, ifⁱ we hold fast the confidence and the rejoicing of the hope firm unto the end.

7 Wherefore (as the Holy Ghost saith, To-day^m if ye will hear his voice,

8 Harden not your hearts, as in the provocation, in the day of temptation in the wilderness;

9 When your fathers tempted me, proved me, and saw my works forty years.

10 Wherefore I was grieved with that generation, and said, They do alway err in their heart; and they have not known my ways.

11 So I swear in my wrath, δ They shall not enter into my rest.)

12 Take heed, brethren, lest there be in any of you an evil^a heart of unbelief, in departing^b from the living God.

13 But exhort^c one another daily, while it is called To-day; lest any of you be hardened through the deceitfulness of sin.

14 For we are made partakers of Christ, if^a we hold the beginning of our confidence stedfast unto the end;

15 While it is said,^y To-day if ye will hear his voice, harden not your hearts, as in the provocation.

16 For^a some, when they had heard, did provoke: howbeit not all that came out of Egypt by Moses.

17 But with whom was he grieved forty years? was it not with them that had sinned, whose carcases^d fell in the wilderness?

18 And to whom sware^f he that they should not enter into his rest, but to them that believed not?

19 Soⁱ we see that they could not enter in because of unbelief.

CHAP. IV.

LET usⁱ therefore fear, lest, a promise being left us of entering into his rest, any of you should seem to come short of it.

2 For unto us was the gospel preached, as well as unto them: but the word θ preached did not profit them, κ not being mixed with faith in them that heard it.

3 For we which have believed do enter into rest; as he said,^p As I have sworn in my wrath, if they shall enter into my rest: although the works were finished from the foundation of the world.

4 For he spake in a certain place of the seventh day on this wise,^q And God did rest the seventh day from all his works.

5 And in this place again, If they shall enter into my rest.

6 Seeing therefore it remaineth that some must enter therein, and they^t to whom λ it was first preached entered not in because of unbelief:

7 (Again, he limiteth a certain day, saying in David, To-day, after so long a time; as it is said,^v To-day, if ye will hear his voice, harden not your hearts.

8 For if^v Jesus had given them rest, then would he not afterward have spoken of another day.

A. D. 64.

a Zec.6.12,13.

β or, keeping of a sabbath

b Nu. 12. 7.

c Jos. 1. 2.

d 2 Pe. 1. 10.

e De. 18. 15..19

γ or, disobedience.

f Ps. 2. 7, 12.

g Is. 49. 2.

h 1 Pe. 2. 5.

i ch. 10. 38, 39.

Mat. 10. 22.

k Re. 1. 16.

l Ps. 139. 2.

Je. 17. 10.

Re. 2. 23.

m Ps. 95. 7.

n Pr. 15. 11.

o ch. 9. 12, 24.

p ch. 10. 23.

δ if they shall enter.

q Ho. 11. 8.

r 1 Pe. 2. 22.

1 Ju². 3. 5.

s Mar. 7. 21, 23.

t ch. 10. 19, 22

Ep. 3. 12.

u Je. 2. 13.

v ch. 10. 24.

w ch. 8. 3.

x ver. 6.

y ver. 7.

ζ or, reasonably bear with.

a ch. 7. 28.

z Nu. 14. 2, &c

b Le. 9. 7.

c 2 Ch. 26. 18.

d Nu. 26. 64, 65

Jude 5.

e Ex. 28. 1.

Nu. 16. 40.

f De. 1. 34, 35.

g Ju². 8. 54.

h Ps. 2. 7.

i ch. 4. 6.

k Ps. 110. 4.

l ch. 12. 15.

m Mat. 26. 39..

44.

n Mat. 26. 53.

o or, for his piety.

θ of hearing.

κ or, because they were

not united by faith to.

o Phi. 2. 8.

p Ps. 95. 11.

q ch. 2. 10.

r ver. 6.

s Ge. 2. 2.

t ch. 3. 19.

λ or, the gospel.

u 1 Co. 3. 1, 3.

μ hath no experience.

v Ps. 95. 7.

w That is, Joshua.

π or, perfect.

ρ or, an habit; or, perfection.

9 There remaineth therefore a β rest to the people of God.

10 For he that is entered into his rest, he also hath ceased from his own works, as God did from his.)

11 Let^d us labour therefore to enter into that rest, lest any man fall after the same example of γ unbelief.

12 For the word^g of God is quick, and powerful, and sharper than any two-edged sword,^k piercing even to the dividing asunder of soul and spirit, and of the joints and marrow, and is a discerners^l of the thoughts and intents of the heart.

13 Neither is there any creature that is not manifest in his sight: but all things are nakedⁿ and opened unto the eyes of him with whom we have to do.

14 Seeing then that we have a great high priest, that is passed^o into the heavens, Jesus the Son of God, let us hold^p fast our profession.

15 For we have not an high priest which cannot be touched^q with the feeling of our infirmities; but was in all points tempted like as we are, yet without^r sin.

16 Let us therefore come boldly^t unto the throne of grace, that we may obtain mercy, and find grace to help in time of need.

CHAP. V.

FOR every high priest taken from among men is ordained^w for men in things pertaining to God, that he may offer both gifts and sacrifices for sins:

2 Who can have compassion on the ignorant, and on them that are out of the way; for that he^x himself also is compassed with infirmity.

3 And by reason hereof he ought, as for the people, so^b also for himself, to offer for sins.

4 And^c no man taketh this honour unto himself, but he that is called of God, as was Aaron.^e

5 So also Christ^g glorified not himself to be made an high priest; but he that said unto him,^h Thou art my Son, to-day have I begotten thee.

6 As he saith also in another place, Thou^k art a priest for ever after the order of Melchisedec.

7 Who in the days of his flesh, when he had offered up prayers^m and supplications, with strong crying and tears, unto him that was ableⁿ to save him from death, and was heardⁿ in that he feared;

8 Though he were a Son, yet learned he obedience^o by the things which he suffered;

9 And^q being made perfect, he became the author of eternal salvation unto all them that obey him;

10 Called of God an high priest^r after the order of Melchisedec.

11 Of whom we have many things to say, and hard to be uttered, seeing ye are dull of hearing.

12 For when for the time ye ought to be teachers, ye have need that one teach you again which be the first principles of the oracles of God; and are become such as have need of milk,^u and not of strong meat.

13 For every one that useth milk μ is unskilful in the word of righteousness: for he is a babe.

14 But strong meat belongeth to them that are π of full age, even those who by reason of ρ use have their senses exercised to discern both good and evil.

CHAP. VI.

THEREFORE,^a leaving β the principles of the doctrine of Christ, let us go on unto perfection; not laying again the foundation of repentance from δ dead works, and of faith^c toward God,

2 Of the doctrine of baptisms,^d and of laying on^f of hands, and of ϵ resurrection of the dead, and of eternal judgment.

3 And this will we do, if δ God permit.

4 For *it is impossible*ⁱ for those who were once enlightened, and have tasted of the heavenly gift, and were made partakers of the Holy Ghost,

5 And have tasted the good word of God, and the powers of the world to come,

6 If^m they shall fall away, to renew them again unto repentance; seeing they crucify to themselves the Son of God afresh, and put *him* to an open shame.

7 For the earth which drinketh in the rain that cometh oft upon it, and bringeth forth herbs meet for them δ by whom it is dressed, receiveth blessing^o from God:

8 But that which beareth thorns^q and briers is rejected, and *is* nigh unto cursing; whose end *is* to be burned.

9 But, beloved, we are persuaded better things of you, and things that accompany salvation, though we thus speak.

10 For^r God *is* not unrighteous to forget your work and labour of love, which ye have shewed toward his name, in that ye have ministered to the saints, and do minister.

11 And we desire that every one of you do shew the same diligence to the^s full assurance of hope unto the end;

12 That ye be not slothful,^t but followers of them who through faith and patience inherit the promises.

13 For when God made promise to Abraham, because he could swear by no greater, he swore by himself,

14 Saying,^u Surely blessing I will bless thee, and multiplying I will multiply thee.

15 And so, after he had patiently endured, he obtained the promise.

16 For men verily swear by the greater: and an oath^v for confirmation *is* to them an end of all strife.

17 Wherein God, willing more abundantly to shew unto the heirs^w of promise the immutability^x of his counsel, η confirmed *it* by an oath;

18 That by two immutable things, in which *it was* impossible for God to^y lie, we might have a strong consolation, who have fled for refuge to lay hold^z upon the hope set before us:

19 Which *hope* we have as an anchor of the soul, both sure and stedfast, and which entereth into that within^a the veil;

20 Whither^b the forerunner *is* for us entered, *even* Jesus, made an high priest for ever after the order of Melchisedec.^c

CHAP. VII.

FOR this Melchisedec,^d king of Salem, priest of the most high God, who met Abraham returning from the slaughter of the kings, and blessed him;

2 To whom also Abraham gave a tenth part of all; first being by interpretation King of righteousness, and after that also King of Salem, which is, King of peace;

3 Without father, without mother, without μ descent, having neither beginning of days, nor end of life; but made like

A. D. 64.

α Phi. 3. 12, 14.
 β or, the word of the beginning of Christ.

b ch. 9. 14.

c ch. 11. 6.

d Ac. 19. 4, 5.

e Nu. 18. 21.

26.

f Ac. 8. 17.

g Ac. 17. 31.

26. 8.

h Ja. 4. 15.

i ch. 10. 26.

Mat. 5. 13.

12. 31, 32.

Jno. 15. 6.

2Pe. 2. 20, 21.

1Jn^o. 5. 16.

γ pedigree.

k Ge. 14. 20.

l Ro. 9. 4.

m Is. 1. 28.

ch. 5. 6.

Re. 1. 18.

δ or, for.

o Ps. 65. 10.

p ver. 18, 19.

ch. 8. 7.

Ga. 2. 21.

q Is. 5. 6.

r Mat. 25. 40.

s Is. 11. 1.

Mat. 1. 3.

Re. 5. 5.

t ch. 3. 6, 14.

u Pr. 15. 19.

2Pe. 1. 10.

v Ge. 22. 16, 17.

w Ps. 110. 4.

x Ac. 13. 39.

y Ex. 22. 11.

z Ro. 3. 20.

τ or, but it was.

a Ro. 5. 2.

b ch. 11. 9.

Ro. 8. 17.

c Ro. 11. 29.

η interposed himself.

θ or, swearing of an oath.

d Tit. 1. 2.

e Ps. 110. 4.

f 1Ti. 6. 12.

g ch. 8. 6.

h Le. 16. 15.

i ch. 4. 14.

k ch. 7. 17.

μ or, which passeth not from one to another.

l 1Sa. 2. 35.

m Jude 24.

n Ge. 14. 18.

&c.

λ or, evermore.

o Ro. 8. 34.

1Jn^o. 2. 1.

p ch. 4. 15.

1Pe. 2. 22.

q Le. 9. 7.

μ pedigree.

unto the Son of God, abideth a priest continually.

4 Now consider how great this man *was*, unto whom even the patriarch Abraham gave the tenth of the spoils.

5 And verily they that are of the sons of Levi,^e who receive the office of the priesthood, have a commandment to take tithes of the people according to the law, that is, of their brethren, though they come out of the loins of Abraham:

6 But he, whose γ descent is not counted from them, received δ tithes of Abraham, and blessed him that had^f the promises.

7 And without all contradiction the less is blessed of the better.

8 And here men that die receive tithes; but there he *receiveth them*, of whom^g *it is* witnessed that he liveth.

9 And as I may so say, Levi also, who receiveth tithes, payed tithes in Abraham.

10 For he was yet in the loins of his father, when Melchisedec met him.

11 If^h therefore perfection were by the Levitical priesthood, (for under it the people received the law,) what further need *was there* that another priest should rise after the order of Melchisedec, and not be called after the order of Aaron?

12 For the priesthood being changed, there is made of necessity a change also of the law.

13 For he of whom these things are spoken pertaineth to another tribe, of which no man gave attendance at the altar.

14 For *it is* evidentⁱ that our Lord sprang out of Juda; of which tribe Moses spake nothing concerning priesthood.

15 And it is yet far more evident: for that after the similitude of Melchisedec there ariseth another priest,

16 Who is made, not after the law of a carnal commandment, but after the power of an endless life.

17 For he testifieth,^o Thou *art* a priest for ever after the order of Melchisedec.

18 For there is verily a disannulling of the commandment going before, for the weakness^p and unprofitableness thereof.

19 For the law^q made nothing perfect, ζ but the bringing in of a better hope *did*; by the which^r α we draw nigh unto God.

20 And inasmuch as not without an oath *he was made priest*:

21 (For those priests were made without θ an oath; but this with an oath by him that said unto him,^s The Lord sware and will not repent, Thou *art* a priest for ever after the order of Melchisedec:)

22 By so much was Jesus made a surety of a better^t testament.

23 And they truly were many priests, because they were not suffered to continue by reason of death:

24 But this *man*, because he continueth ever, hath an unchangeable^u priesthood.

25 Wherefore he is able^v also to save them λ to the uttermost that come unto God by him, seeing he ever liveth to make intercession^w for them.

26 For such an high priest became us, who is holy,^p harmless, undefiled, separate from sinners, and made higher than the heavens;

27 Who needeth not daily, as those high priests, to offer up sacrifice, first^q for his own sins, and then for the people's: for this he did once, when he offered up himself.

28 For the law maketh men high priests

Κεφ. ε'. VI.

ΔΙΟ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον, ἐπὶ τὴν τελειότητα φερόμεθα¹· μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετανοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ Θεόν,

2² Βαπτισμῶν διδαχῆς¹, ἐπιθέσεως τε χειρῶν, ἀναστάσεώς τε νεκρῶν, καὶ κρίματος αἰωνίου.

3 Καὶ τοῦτο ¹ποιήσομεν¹, ἕνπερ ἐπιτρέπη ὁ Θεός.

4 Ἀδύνατον γὰρ τοὺς ἅπας φωτισθέντας, γευσάμενους τε τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπουρανίου, καὶ μετόχους γεννηθέντας Πνεύματος ἁγίου,

5 Καὶ καλὸν γευσάμενους Θεοῦ ῥῆμα, δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος,

6 Καὶ ¹παρπεσόντας, πάλιν¹ ἀνακαινίζειν εἰς μετάνοιαν, ἀνασταυρῶντας ἑαυτοὺς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ παραδειγματίζοντας.

7 Ἢ γὰρ ἡ πρῶσα τὸν ἐπ' αὐτῆς πολλακίς ἐρχόμενον ἑτόν, καὶ τίκτουσα βοτάνην εὐθε- τὸν ἐκείνου δι' οὓς καὶ γεωργεῖται, μεταλαμ- βάνει εὐλογίας ἀπὸ τοῦ Θεοῦ¹.

8 Ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθας καὶ τριβόλους, ἀδόκι- μος, καὶ κατάρως ἐγγύς, ἥς τὸ τέλος εἰς καυσίν.

9 Πειπεισμεθα δὲ περὶ ὧν, ἀγαπητοί, τὰ κρείττονα καὶ ἐχόμενα σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτω λαλοῦμεν.

10 Οὐ γὰρ ἄδικος ὁ Θεὸς ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὧν, καὶ τοῦ κόπου¹ τῆς ἀγάπης ἥς ἐνεδείξασθε εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῖς ἁγίοις καὶ διακονούντες.

11 Ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον ὧν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν πρὸς τὴν πληροφορίαν τῆς ἐλπίδος ἅχρι τέλους¹.

12 Ἵνα μὴ νωθροὶ γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας κληρονομοῦντων τὰς ἐπαγγελίας.

13 Τῷ γὰρ Ἀβραάμ ἐπαγγειλάμενος ὁ Θεός, ἔπει κατ' οὐδένους εἶχε μείζονος ὁμοσάει, ὥμοσε καθ' ἑαυτοῦ,

14 Λέγων¹· Ἡ μὲν¹ εὐλογῶν εὐλογήσω σε, καὶ πληθύνων πληθυνῶ σε.

15 Καὶ οὕτω μακροθυμίας ἐπέτυχε τῆς ἐπαγγελίας.

16 Ἀνθρωποὶ μὲν γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὁμ- νύουσι, καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας πέρας εἰς βεβαίωσιν ὁ ὅρκος.

17 Ἐν ᾧ περισσώτερον βουλόμενος ὁ Θεὸς ἐπιδείξει τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμεταθέτον τῆς βουλῆς αὐτοῦ, ἑμεσίτευσεν ὅρκω¹.

18 Ἵνα διὰ δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι Θεόν, ἰσχυρὰν παρά- κλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες κρατήσῃαι τῆς προκειμένης ἐλπίδος¹.

19 Ἦν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν, καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώ- τερον τοῦ καταπετάσματος¹.

20 Ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰη- σοὺς, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ ἀρχιερεὺς γενομένος εἰς τὸν αἰῶνα.

Κεφ. ζ'. VII.

ΟΥΤΟΣ γὰρ ὁ Μελχισεδέκ, βασιλεὺς Σαλὴμ, ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου, ὁ συναντήσας Ἀβραάμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κόπης τῶν βα- σιλεῶν, καὶ εὐλόγησας αὐτόν¹.

2 Ὡς, καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων ἐμέρισεν Ἀβραάμ¹· πρῶτον μὲν ἑρμηνευόμενος βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλὴμ¹· ὅ ἐστι βασιλεὺς εἰρήνης¹.

3 Ἀπάτωρ, ἀμῆτωρ, ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωὴς τέλος ἔχων, ἀφω-

μοιωμένος δὲ τῷ υἱῷ τοῦ Θεοῦ, μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές.

4 Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ᾧ καὶ δεκάτην Ἀβραάμ ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀκροθίνων ὁ πατρι- ἀρχης.

5 Καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευὶ τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντες, ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τούτῃστι, τοὺς ἀδελ- φούς αὐτῶν, καίπερ ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὁσ- φύος Ἀβραάμ¹.

6 Ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος ἐξ αὐτῶν, δεδε- κάτωκε τὸν Ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας εὐλόγηκε.

7 Χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας, τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται.

8 Καὶ ὧδε μὲν δεκάτας ἀποθνήσκοντες ἄν- θρωποι λαμβάνουσιν¹· ἐκεῖ δὲ, μαρτυρούμενος ὅτι ζῇ.

9 Καὶ, ὡς ἔπος εἰπεῖν, διὰ Ἀβραάμ καὶ Λευὶ ὁ δεκάτας λαμβάνων δεδεκάτωται¹.

10 Ἐτι γὰρ ἐν τῇ ὁσφίῳ τοῦ πατρὸς ἦν, ὅτε συνήνητησεν αὐτῷ ὁ Μελχισεδέκ.

11 Εἰ μὲν οὖν τελειώσῃς διὰ τῆς Λευιτικῆς ἱερωσύνης ἦν¹ (ὁ λαὸς γὰρ ἐπ' αὐτῇ¹ νενομο- θέτητο)¹· τίς ἐτι χρεία, κατὰ τὴν τάξιν Μελχι- σεδέκ ἑτέρον ἀνίστασθαι ἱερέα, καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν Ἀαρὼν λέγεσθαι;

12 Μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱερωσύνης, ἐξ ἀνάγκης καὶ νόμον μεταθεσὶς γίνεται.

13 Ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, φυλὴς ἐτέρας μετέσχηκεν, ἀφ' ἧς οὐδεὶς ἠπροσέσχηκε¹ τῷ θυσιαστήριῳ.

14 Πρόδρομον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰουδα ἀνατέταλκεν ὁ Κύριος ἡμῶν¹ εἰς ἡν φυλὴν οὐδὲν περὶ ἱερωσύνης¹ Μωσῆς ἐλάλησε.

15 Καὶ περισσώτερον ἐτι κατάδηλόν ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα Μελχισεδέκ ἀνίσταται ἱερεὺς ἑτέρος,

16 Ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς ἰσαρκικῆς¹ γέ- γονεν, ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου.

17 Ἐμαρτυρεῖ¹ γάρ· Ὅτι σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

18 Ἀθέτησις μὲν γὰρ γίνεται προαγούσης ἐντολῆς, διὰ τὸ αὐτῆς ἀσθενές καὶ ἀνωφελές¹.

19 Οὐδὲν¹ γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νομὸς, ἐπεισα- γωγὴ δὲ κρείττονος ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ Θεῷ.

20 Καὶ καθ' ὅσον οὐ χωρὶς ὀρκωμοσίας, (οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὀρκωμοσίας εἰσιν ἱερεῖς γεγο- νότες¹.)

21 Ὁ δὲ, μετὰ ὀρκωμοσίας, διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν· Ὡμοσε Κύριος, καὶ οὐ μεταμελη- θήσεται¹· σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα ἁκατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ¹.)

22 Κατὰ τοσούτον κρείττονος διαθήκης γέ- γονεν ἔγγους Ἰησοῦς.

23 Καὶ οἱ μὲν, πλείονες εἰσι γεγονότες ἱερεῖς, διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν¹.

24 Ὁ δὲ, διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύνην¹.

25 Ὅθεν καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελές δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ Θεῷ, πάν- τοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν.

26 Τοιούτος γὰρ ἡμῖν ἔπρεπεν¹ ἀρχιερεὺς, δίκαιος, ἄκακος, ἁμιατός, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν γενομένος.

27 Ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην, ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρ- τῶν θυσίας ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ¹.

28 Τῷ γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ, ἑαυτὸν ἀνεγένεας.

28 Ο νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν ἄρχιερεῖς, ἔχοντας ἀσθένειαν· ὁ λόγος δὲ τῆς ὁρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον, υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.

Κεφ. η'. VIII.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα, ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς, 2 Τῶν ἁγίων λειτουργός, καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἔπηξεν ὁ Κύριος, ἀκαὶ οὐκ ἀνθρώπος.

3 Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν δῶρα τε καὶ θυσίας καθίσταται· ὅθεν ἀναγκαῖον ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκῃ.

4 Εἰ μὲν γὰρ ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἦ ἱερεὺς, ὄντων τῶν ἱερῶν τῶν προσφερόντων κατὰ τὸν νόμον τὰ δῶρα·

5 Οἵτινες ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσι τῶν ἐπουρανίων, καθὼς κεκηρμάτισται Μωσῆς, μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν· Ὅρα γὰρ, φησί, ποιήσης· πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει.

6 Νυνὶ δὲ διαφορωτέρας τέτεuxe· λειτουργίας, ὅσω καὶ κρείττονός ἐστι διαθήκης μεσίτης, ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται.

7 Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν δευτέρας ἐζητείτο τόπος.

8 Μεμφόμενος γὰρ αὐτοῖς λέγει· Ἰδοὺ, ἡμέραι ἔρχονται, λέγει Κύριος, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰουδα διαθήκην καινὴν·

9 Οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν, ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν, ἐξαγαγείν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου· ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, κατὰ ἡμέλησα αὐτῶν, λέγει Κύριος.

10 Ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας, λέγει Κύριος, διδούς ὁ νόμος μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτοὺς· καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς Θεόν, καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι εἰς λαόν.

11 Καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν πλησίον· αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων· Γινῶθι τὸν Κύριον· ὅτι πάντες εἰδήσωσιν με, ἀπὸ μικροῦ αὐτῶν· ἕως μεγάλου αὐτῶν.

12 Ὅτι ἔλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἐτι.

13 Ἐν τῷ λέγειν καινὴν, πεπαλαίωκε τὴν πρώτην· τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ γηράσκον, ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

Κεφ. θ'. IX.

ΕἶΧΕ μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη σκηνὴ δικαιοῦσα λατρείας, τὸ, τε ἁγίων κοσμικόν.

2 Σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ᾗ ἦ τε λυχνία καὶ ἡ τράπεζα, καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων, ἥτις λέγεται ἁγία.

3 Μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα σκηνῇ ἢ λεγομένη ἁγία ἁγίων,

4 Χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον, καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης περικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσῷ· ἐν ᾗ στάμνος χρυσοῦ ἔχουσα τὸ

μάννα, καὶ ἡ ράβδος Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα, καὶ αἱ πλάκες τῆς διαθήκης.

5 Ὑπεράνω δὲ αὐτῆς Χερουβὶμ δόξης, κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον· περὶ ὧν οὐκ ἔστι νῦν λέγειν κατὰ μέρος.

6 Τοῦτον δὲ οὕτω κατεσκευασμένων, εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνήν, διαπαντός εἰσίσιν οἱ ἱερεῖς, τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες.

7 Εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπας τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεὺς, οὐ χωρὶς αἵματος, ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἁγιονημάτων.

8 Τοῦτο δηλονότι τὸν Πνεύματος τοῦ ἁγίου, μῆπω πεφανερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδόν, ἐτι τῆς πρώτης σκηνῆς ἐχούσης στάσιν·

9 Ἥτις παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, καθ' ὃν δῶρα τε καὶ θυσίαι προσφέρονται, μὴ δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν τελεῖωσαι τὸν λατρεύοντα,

10 Μόνον ἐπὶ βρώμασι καὶ πόμασι, καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς, ἢ καὶ ἁδικαιώμασι· σαρκός, μέχρι καιροῦ διορθώσεως ἐπιτελεῖν.

11 Χριστὸς δὲ παραγεγνημένος ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας σκηνῆς, οὐ χειροποιήτου, τούτεστιν, οὐ ταύτης τῆς κτίσεως,

12 Οὐδὲ δι' αἵματος τράγων καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ ἅγια, αἰώνιαν λύτρωσιν ἐυράμενος.

13 Εἰ γὰρ τὸ αἶμα ταύρων καὶ τράγων, καὶ σποδὸς δαμάλεως ραντίζουσα τοὺς κεκοινωνημένους, ἀγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα·

14 Πόσω μᾶλλον τὸ αἶμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ Πνεύματος· αἰώνιόν· ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἁμῶν τῷ Θεῷ, καθαρῆς τὴν συνείδησιν ἁμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, εἰς τὸ λατρεῖν Θεῷ ζῶντι·

15 Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης ἐστίν, ὅπως θανάτου γενομένου, εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεων, τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κληρονομίας.

16 Ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου.

17 Διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία· ἐπεὶ μήποτε ἰσχύει ὅτε ζῇ ὁ διαθεόμενος.

18 Ὅθεν οὐδ' ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος ἔγκεκαίνισται.

19 Δαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ νόμον ὑπὸ Μωυσεῖος παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἶμα τῶν μόσχων καὶ τράγων μετὰ ὕδατος καὶ ἑρίου κοκκίνου καὶ ὑσώπου, αὐτὸ τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐρράντισε,

20 Λέγων· Τοῦτο τὸ αἶμα τῆς διαθήκης, ἥς ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ Θεός.

21 Καὶ τὴν σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ σκευὴ τῆς λειτουργίας τῷ αἵματι ὁμοίως ἐρράντισε.

22 Καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν νόμον, καὶ χωρὶς αἰματεκχυσίας οὐ γίνεται ἄφεςις.

23 Ἀνάγκη οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τοῦτοιοι καθαρῖσθαι· αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσι θυσίαις παρὰ ταύτας.

24 Οὐ γὰρ εἰς χειροποιήτα ἅγια εἰσῆλθεν ὁ Χριστός, ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν.

25 Οὐδ' ἔτι πολλὰκις προσφέρει ἑαυτὸν, ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι ἁλλοτριῷ·

26 (Ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου) νῦν δὲ ἅπαξ ἐπὶ συντε-

which have infirmity; but the word of the oath, which was since the law, *maketh* the Son, who is β consecrated for evermore.

CHAP. VIII.

NOW of the things which we have spoken *this is* the sum: We have such an high priest, who^a is set on the right hand of the throne of the Majesty in the heavens;

2 A minister of γ the sanctuary,^a and of the true tabernacle, which the Lord pitched, and not man.

3 For every high priest is ordained to offer gifts and sacrifices: wherefore *it is* of necessity that this man have somewhat also to offer.^a

4 For if he were on earth, he should not be a priest, seeing that ζ there are priests that offer gifts according to the law:

5 Who serve unto the example and shadow^a of heavenly things, as Moses was admonished of God when he was about to make the tabernacle: for, See, saith he,^a that thou make all things according to the pattern shewed to thee in the mount.

6 But now hath he obtained a more excellent^a ministry, by how much also he is the mediator of a better η covenant, which was established upon better promises.

7 For *if* ^a that first covenant had been faultless, then should no place have been sought for the second.

8 For finding fault with them, he^a saith, Behold, the days come, saith the Lord, when I will make a new covenant with the house of Israel and with the house of Judah:

9 Not according to the covenant that I made with their fathers in the day when I took them by the hand to lead them out of the land of Egypt; because they continued not in my covenant, and I regarded them not, saith the Lord.

10 For *this is* the covenant that I will make with the house of Israel after those days, saith the Lord; I will λ put my laws into their mind, and write them μ in their hearts: and β I will be to them a God, and they shall be to me a people:

11 And they shall not teach every man his neighbour, and every man his brother, saying, Know the Lord: for all^a shall know me, from the least to the greatest.

12 For I will be merciful to their unrighteousness, and their sins and their iniquities will I remember no more.

13 In that he saith, A new^a covenant, he hath made the first old. Now that which decayeth and waxeth old is ready to vanish away.

CHAP. IX.

THEN verily the first covenant had also π ordinances of divine service, and a worldly sanctuary.^a

2 For there was a tabernacle^a made; the first, wherein was the candlestick, and the table,^a and the shew-bread;^a π which is called ρ the sanctuary.

3 And after the second veil,^a the tabernacle, which is called the Holiest of all;

4 Which had the golden censer,^a and the ark^a of the covenant overlaid round about with gold, wherein was the golden^a pot that had manna, and Aaron's rod^a that budded, and the tables^a of the covenant;

5 And over it the cherubims^a of glory shadowing the mercy-seat: of which we cannot now speak particularly.

6 Now when these things were thus ordained, the priests^a went always into the

A. D. 64.

 β or, perfected.

a Ex. 30. 10.

Le. 16.2, &c.

b ch. 5. 3.

c Ep. 1. 70.

d ch. 10. 19, 20.

Jn. 14. 6.

 γ or, holy things.

e ch. 9. 8, 12, 24.

f ch. 10. 1, 11.

Ps. 40. 6, 7.

Ga. 3. 21.

g Ps. 51. 16, 19.

h ch. 9. 14.

Ep. 5. 2.

i Le. 11.2, &c.

k Nu. 19.7, &c.

 δ or, rites, or, ceremonies. ζ or, they.

l Ep. 2. 15.

m ch. 3. 1.

n ch. 10. 1.

Col. 2. 17.

o ch. 10. 1.

p ch. 3. 2.

q Ex. 25. 40.

26. 30.

r ch. 10. 4.

s Ac. 20. 28.

1 Pe. 1. 18, 19.

Re. 1. 5.

t ch. 10. 19.

u ch. 7. 22.

2 Co. 3. 6, 9.

 η or, testament.

v Nu. 19.2, 17.

w ch. 7. 11.

x 1 Pe. 3. 18.

y Je. 31. 31, 34.

 θ or, fault.

z ch. 10. 22.

a 1 Pe. 4. 2.

 κ or, be

brought in.

 λ give. μ or, upon.

b Ho. 2. 23.

Zec. 8. 8.

 ν or, purified.

c Ex. 24.6, &c.

Le. XIV.

XVI.

d Is. 54. 13.

 ξ or, purple.

e 2 Co. 5. 17.

f Mat. 26. 28.

g Ex. 29. 12, 36.

 π or, ceremonies.

h Ex. 25. 8.

i Le. 17. 11.

k Ex. 29. 1, 35.

l Ex. 40. 4.

m Ex. 25. 30.

 ρ or, holy.

n Ex. 26. 31, 33.

o Le. 16. 12.

p Ex. 25. 10.

&c.

q Ex. 16. 33.

r Ro. 8. 34.

s Nu. 17. 10.

t Ex. 34. 29.

40. 20.

De. 10. 2, 5.

u Ex. 25. 18, 22.

v Nu. 23. 3.

first tabernacle, accomplishing the service of God.

7 But into the second *went* the high priest alone^a once every year, not without blood, which he offered for^b himself, and for the errors of the people:

8 The Holy Ghost this signifying, That the way^a into the holiest of all was not yet made manifest, while as the first tabernacle was yet standing:

9 Which *was* a figure for the time then present, in which were offered both gifts and sacrifices, that could not^a make him that did the service perfect, as pertaining to the conscience;^a

10 Which stood only in meats^a and drinks, and divers washings,^a and carnal δ ordinances,^a imposed on *them* until the time of reformation.

11 But Christ being come an high^a priest of good things^a to come, by a greater^a and more perfect tabernacle, not made with hands, that is to say, not of this building;

12 Neither by the blood of goats^a and calves, but by his own^a blood, he entered in once into the holy place,^a having obtained eternal redemption for us.

13 For if the blood of bulls and of goats, and the ashes^a of an heifer sprinkling the unclean, sanctifieth to the purifying of the flesh;

14 How much more shall the blood of Christ, who^a through the eternal Spirit offered himself without θ spot to God, purge^a your conscience from dead works to serve^a the living God?

15 And for this cause he is the Mediator of the new testament, that by means of death, for the redemption of the transgressions that were under the first testament, they which are called might receive the promise of eternal inheritance.

16 For where a testament *is*, there must also of necessity κ be the death of the testator.

17 For a testament *is* of force after men are dead: otherwise it is of no strength at all while the testator liveth.

18 Whereupon neither the first testament was ν dedicated without blood.

19 For^a when Moses had spoken every precept to all the people according to the law, he took the blood of calves and of goats, with water, and ξ scarlet wool, and hyssop, and sprinkled both the book, and all the people.

20 Saying, This *is* the blood^a of the testament which God hath enjoined unto you.

21 Moreover^a he sprinkled likewise with blood both the tabernacle and all the vessels of the ministry.

22 And almost all things are by the law purged with blood; and without shedding of blood^a *is* no remission.

23 *It was* therefore necessary that the patterns of things in the heavens should be purified with these; but the heavenly things themselves with better sacrifices than these.

24 For Christ is not entered into the holy places made with hands, which are the figures of the true; but into heaven itself, now to appear^a in the presence of God for us:

25 Nor yet that he should offer himself often, as the high priest entereth into the holy place every year with blood of others;

26 For then must he often have suffered since the foundation of the world: but

now once in the end of the world hath he appeared, to put away sin by the sacrifice of himself.

27 And as it is appointed^a unto men once to die, but after this^b the judgment;

28 So Christ^c was once offered to bear the sins of many;^d and unto them that look^e for him shall he appear^f the second time, without sin, unto salvation.^g

CHAP. X.

FOR the law, having a shadow^h of good things to come, and not the very image of the things, can never with those sacrifices which they offered year by year continually make the comers thereunto perfect.

2 For then β would they not have ceased to be offered? because that the worshippers once purged should have had no more conscience of sins.

3 But in those sacrifices there is a remembrance again made of sins every year.^o

4 For it is not possible that the blood of bulls and of goats should take away sins.^p

5 Wherefore, when he cometh into the world, he saith,^q Sacrifice and offering thou wouldest not, but a body^r hast thou prepared me.

6 In burnt-offerings and sacrifices for sin thou hast had no pleasure:

7 Then said I, Lo, I come (in the volume of the book it is written of me) to do thy will, O God.

8 Above, when he said, Sacrifice and offering and burnt-offerings and offering for sin thou wouldest not, neither hadst pleasure therein; which are offered by the law;

9 Then said he, Lo, I come to do thy will, O God. He taketh away the first, that he may establish the second.

10 By the which will we are sanctified,^v through the offering^w of the body of Jesus Christ once for all.

11 And every priest standeth daily^y ministering, and offering oftentimes the same sacrifices, which can never^z take away sins:

12 But this man, after he had offered one sacrifice for sins, for ever sat^a down on the right hand of God;

13 From henceforth expecting till his enemies^b be made his footstool.

14 For by one offering he hath^c perfected for ever them that are sanctified.

15 Whereof the Holy Ghost also is a witness to us: for after that he had said before,

16 This^d is the covenant that I will make with them after those days, saith the Lord; I will put my laws into their hearts, and in their minds will I write them;

17 η And their sins and iniquities will I remember no more.

18 Now where remission of these is, there is no more offering for sin.

19 Having therefore, brethren, θ boldness to enter into the holiest^e by the blood of Jesus,

20 By a new and living way,^f which he hath^g consecrated for us, through the veil, that is to say, his flesh;

21 And having an high priest^h over the house of God;

22 Let us draw near with a true heart, inⁱ full assurance of faith, having our hearts sprinkled^j from an evil conscience, and our bodies washed with pure water.

23 Let us hold fast the profession of our faith without wavering; (for he^k is faithful that promised;)

A. D. 64.

a Ge. 3. 19.

b Ec. 12. 14.

c 1 Pe. 2. 24.

d 3. 18.

e 1 Jn. 3. 5.

f Ro. 13. 11.

g Is. 53. 12.

h Mat. 26. 28.

i ch. 6. 4. &c.

j Nu. 15. 30.

k Tit. 2. 13.

l 2 Pe. 3. 12.

m Ac. 1. 11.

n Re. 1. 7.

o Is. 25. 9.

p Col. 2. 17.

q Zep. 1. 18.

r 3. 8.

m De. 17. 2. 13.

β or, they

would have.

n ch. 2. 3.

o Le. 16. 34.

p Mi. 6. 6. 8.

q Mat. 12. 31.

r 32.

s Ps. 40. 6. 8.

t Se. 32. 35. 36.

u Ps. 135. 14.

γ or, thou

hast fitted.

u 1 Th. 2. 14.

δ or, that ye

have in

yourselves;

or, for

yourselves.

v Jn. 17. 19.

w Lu. 12. 33.

x ch. 9. 12.

y Nu. 28. 3.

z Mat. 5. 12.

a Ps. 50. 8. 13.

b Is. 1. 11.

c Lu. 21. 19.

d Col. 3. 1.

e Hab. 2. 3. 4.

f Ps. 110. 1.

g ver. 1.

h ver. 26.

i Je. 31. 33. 34.

j or, ground,

or, confi-

dence.

i Ro. 8. 24. 25.

j Some co-

pies have,

Then he

said, And

their.

k Ge. 1. 1.

l Ps. 33. 6.

θ or, liberty.

m ch. 9. 8. 12.

n Ge. 4. 4. 5.

o Jn. 14. 6.

p or, new-

made.

q or, is yet

spoken of.

r ch. 4. 14. 16.

s Ge. 5. 22. 24.

t Ep. 3. 12.

u Eze. 36. 25.

v Ps. 106. 21.

w 22.

x 1 Th. 5. 24.

y Ge. 6. 14. 22.

24 And let us consider one another, to provoke unto love and to good works:

25 Not forsaking the assembling of our selves together, as the manner of some is; but exhorting one another: and so much the more as^d ye see the day approaching.

26 For if^e we sin wilfully after that we have received the knowledge of the truth, there remaineth no more sacrifice for sins,

27 But a certain fearful looking for of judgment, and fiery^f indignation, which shall devour the adversaries.

28 He^g that despised Moses' law died without mercy under two or three witnesses:

29 Of^h how much sorer punishment, suppose ye, shall he be thought worthy, who hath trodden under foot the Son of God, and hath counted the blood of the covenant, wherewith he was sanctified, an unholy thing, and hath done despite unto the Spiritⁱ of grace?

30 For we know him that hath said, Vengeance^j belongeth unto me, I will recompense, saith the Lord. And again,^k The Lord shall judge his people.

31 It is a fearful thing to fall into the hands of the living God.

32 But call to remembrance the former days, in which, after ye were illuminated, ye endured a great fight of afflictions;

33 Partly, whilst ye were made a gazing-stock, both by reproaches and afflictions; and partly, whilst ye became^l companions of them that were so used.

34 For ye had compassion of me in my bonds, and took joyfully the spoiling of your goods, knowing^m δ in yourselves that ye have in heavenⁿ a better and an enduring substance.

35 Cast not away therefore your confidence, which hath great^o recompense of reward.

36 For ye have need of patience,^p that, after ye have done the will of God, ye might receive the promise.

37 For^q a yet a little while, and he that shall come will come, and will not tarry.

38 Now the just shall live by faith: but if any man^r draw back, my soul shall have no pleasure in him.

39 But we are not of them who draw back^s unto perdition, but of them that believe to the saving of the soul.

CHAP. XI.

Now faith is the substance of things hoped for, the evidence of things^t not seen.

2 For by it the elders obtained a good report.

3 Through faith we understand^u that the worlds were framed by the word of God, so that things which are seen were not made of things which do appear.

4 By faith Abel^v offered unto God a more excellent sacrifice than Cain, by which he obtained witness that he was righteous, God testifying of his gifts: and by it he, being dead, λ yet speaketh.

5 By faith Enoch^w was translated that he should not see death; and was not found, because God had translated him: for before his translation he had this testimony, that he pleased God.

6 But without faith it is impossible to please^x him: for he that cometh to God must believe that he is, and that he is a rewarder of them that diligently seek him.

7 By faith Noah,^y being warned of God

λεία τῶν αἰώνων εἰς ἀθέτησιν ἁμαρτίας διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ πεφανέρωται.

27 Καὶ καθ' ὅσον ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπας ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις· 28 Οὕτως ὁ Χριστὸς ἅπας προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολλὸν ἀνεγκένης ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας ὀφθῆσεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις εἰς σωτηρίαν.

Κεφ. ι'. Χ.

ΣΚΙΑΝ γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ' ἐνιαυτὸν ταῖς αὐταῖς θυσίαις, ἀε προσφέρονται εἰς τὸ διηνεκές, οὐδέποτε δύναται τοὺς προσερχομένους τελειώσειν.

2 Ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμεναι, διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν τοὺς λατρεύοντας, ἅπας κεκαθαρμένους·

3 Ἀλλ' ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτόν.

4 Ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας.

5 Διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον, λέγει· Θυσία καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι.

6 Ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ εὐδόκῃς.

7 Τότε εἶπον· Ἰδοὺ ἤκω (ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ) τοῦ ποιῆσαι, ὁ Θεός, τὸ θέλημά σου.

8 Ἀνώτερον λέγων· Ὅτι θυσίαν καὶ προσφορὰν καὶ ὀλοκαυτῶμα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας, οὐδὲ εὐδόκησας· (αἵτινες κατὰ αὐτὸν νόμον προσφέρονται·)

9 Τότε εἶρκεν· Ἰδοὺ ἤκω τοῦ ποιῆσαι, ὁ Θεός, τὸ θέλημά σου. Ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον, ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ.

10 Ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμέν οἱ διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ σώματος· δούλ' Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐφάπαξ.

11 Καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς ἔστηκε καθ' ἡμέραν λειτουργῶν, καὶ τὰς αὐτὰς πολλάκις προσφερόντων θυσίας, αἵτινες οὐδέποτε δύνανται περιελεῖν ἁμαρτίας·

12 Αὐτοὶ δὲ, μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν, εἰς τὸ διηνεκές· ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ·

13 Τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ.

14 Μιᾶ γὰρ προσφορὰν τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκές τοὺς ἁγιαζομένους.

15 Μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. Μετὰ γὰρ τὸ προεῖρηκεν·

16 Αὕτη ἡ διαθήκη ἦν διαθήσομαι πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει Κύριος, δίδους νόμους μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τῶν διανοιῶν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς·

17 Καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι.

18 Ὅπου δὲ ἔφασκε τούτων, οὐκ ἔτι προσφορὰ περὶ ἁμαρτίας.

19 Ἐχόντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἰσοδὸν τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ,

20 Ἦν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν, διὰ τοῦ καταπετάσματος, τουτέστι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ·

21 Καὶ ἱερὰ μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ·

22 Προσερχόμεθα μετὰ ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφωρίᾳ πίστεως, ἔρραντισμένοι τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς.

23 Καὶ λελουμένοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ, κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος ἀκλινῆς (πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγεिलाμένος·)

24 Καὶ κατανοῶμεν ἁλλήλους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων·

25 Μὴ ἐγκαταλείποντες τὴν ἐπισυναγωγὴν ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος τισὶν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες· καὶ τοσοῦτω μᾶλλον ὥςφ βλέπετε ἐγγίζουσαν τὴν ἡμέραν.

26 Ἐκουσίως γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, οὐκ ἔτι περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία·

27 Φοβερά δέ τις ἐκδοχὴ κρίσεως, καὶ πυρὸς ζήλος, ἐσθίειν μέλλοντος τοὺς ὑπεναντίους.

28 Ἀθετήσας τὸν νόμον Μωσέως, χωρὶς οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσίῃ τρισὶ μάρτυσιν ἀποθνήσκει·

29 Πόσῳ (δοκεῖτε) χείρονος ἀξιώθησεται τιμωρίας ὁ τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ καταπατήσας, καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγισάμενος, ἐν ᾧ ἡγιασθῇ, καὶ τὸ Πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας;

30 Οἶδαμεν γὰρ τὸν εἰπόντα· Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει Κύριος. Καὶ πάλιν· Κύριος κρινεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ.

31 Φοβερὸν τὸ ἐμπέσειν εἰς χεῖρας Θεοῦ ζῶντος.

32 Ἀναμνήσκεισθε δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν αἷς φωτισθέντες, πολλὴν ἄθλησιν ὑπεμείνατε παθημάτων·

33 Τοῦτο μὲν, ὀνειδισμοὺς τε καὶ θλίψεις θεατριζόμενοι· τοῦτο δὲ, κοινῶν τῶν οὕτως ἀναστρεφόμενων γεννηθέντες.

34 Καὶ γὰρ τοῖς ἀδελφοῖς μου· συνεπαθήσατε, καὶ τὴν ἀρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε, γινώσκοντες ἔχειν ἐν ἑαυτοῖς κρείττονα ὑπαρξῖν ἐν οὐρανοῖς, καὶ μένουσαν.

35 Μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν παρρησίαν ὑμῶν, ἥτις ἔχει μισθοποδοσίαν μεγάλαν.

36 Ὑπομονὴν γὰρ ἔχετε χρεῖαν· ἵνα τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ποιήσαντες, κομίσσησθε τὴν ἐπαγγελίαν.

37 Ἐπὶ γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον, ὁ ἐρχόμενος ἤξει, καὶ οὐ χρονεῖ.

38 Ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται· καὶ ἂν ὑποστείληται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχὴ μου ἐν αὐτῷ.

39 Ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμέν ὑποστολῆς εἰς ἀπόλειαν, ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν ψυχῆς.

Κεφ. ια'. ΧΙ.

ΕΣΠΙ δὲ πίστις, ἐλπίζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος οὐ βλεπομένων.

2 Ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτύρησαν οἱ πρῆσβυτεροί.

3 Πίστις νοοῦμεν κατηρτίσθαι τοὺς αἰῶνας ῥήματι Θεοῦ, εἰς τὸ μὴ ἐκὶ φαινομένων ἢ τὰ βλεπόμενα γεγονέναι.

4 Πίστις πλείωσαν θυσίαν Ἀβελ παρὰ Κάιν προσήνεγκε τῷ Θεῷ, δι' ἧς ἐμαρτύρηται εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ τῷ Θεῷ· καὶ δι' αὐτῆς ἀποθανὼν ἔτι ῥαλεῖται.

5 Πίστις Ἐνώχ μετετέθη τὸν μὴ ἰδεῖν θάνατον, καὶ οὐχ εὐρίσκετο, διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ Θεός· πρὸ γὰρ τῆς μεταθέσεως αὐτοῦ ἐμαρτύρηται εὐπρεστῆκεναι τῷ Θεῷ.

6 Χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον εὐαρεστήσαι πιστεύσαι γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον τῷ Θεῷ ὅτι ἐστί, καὶ τοὺς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθοποδότης γίνεσθαι.

7 Πίστει χρηματισθεὶς Νῶε περὶ τῶν μηδέων
βλεπομένων, εὐλαβηθεὶς κατεσκεύασε κιβω-
τὸν εἰς σωτηρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ δι' ἧς κατέ-
κρινε τὸν κόσμον, καὶ τῆς κατὰ πίστιν δικαιο-
σύνης ἐγένετο κληρονόμος.

8 Πίστει καλοῦντος Ἄβρααμ ὑπήκουσεν
ἐξελεθὲν εἰς τὸν τόπον ὃν ἡμελλε λαμβάνειν
εἰς κληρονομίαν, καὶ ἐξῆλθε, μὴ ἐπιστάμενος
ποῦ ἔρχεται.

9 Πίστει παρήκυσεν εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελ-
ίας, ὡς ἀλλοτρίαν, ἐν σκηναῖς κατοικήσας
μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ τὴν συγκληρονόμων
τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς.

10 Ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους ἔχου-
σαν πόλιν, ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ Θεός.

11 Πίστει καὶ ἡ Σάρρα ἰδύναμιν εἰς
καταβολὴν σπέρματος ἔλαβε, καὶ παρὰ και-
ρὸν ἡλικίας ἔτεκεν, ἐπεὶ πιστὸν ἠγήσατο τὸν
ἐπαγγελάμενον.

12 Διὸ καὶ ἄφ' ἐνὸς ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα
νεκρωμένοι, καθὼς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ
τῷ πλήθει, καὶ ὥσεί ἄμμος ἡ παρὰ τὸ χεῖ-
λος τῆς θαλάσσης ἡ ἀναριθμητος.

13 Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ
λαβόντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόρρωθεν
αὐτὰς ἰδόντες, ὅκαὶ πεισθέντες, καὶ ἀσπαρά-
ζοντες, καὶ ὁμολογῶντες ὅτι ξένοι καὶ παρ-
επίδημοι εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς.

14 Οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες, ἐμφανίζουσιν
ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσι.

15 Καὶ εἰ μὲν ἐκείνης ἐμνημόνεον ἄφ' ἧς
ἐξῆλθον, εἶχον ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι.

16 Νυνὶ δὲ κρείττονος ὀρέγονται, τουτέστιν,
ἐπουρανίου διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ὁ
Θεός, Θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν ἡτοίμασε γὰρ
αὐτοῖς πόλιν.

17 Πίστει προσενήνοχεν Ἄβρααμ τὸν Ἰσαὰκ
πειραζόμενος, καὶ τὸν μονογενῆ προσέφερεν ὁ
τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος.

18 Πρὸς ὃν ἐλαλήθη, Ὅτι ἐν Ἰσαὰκ κληθή-
σεται σοι σπέρμα.

19 Λογισάμενος ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν
δυνατὸς ὁ Θεός ὅθεν αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ
ἐκομίσατο.

20 Πίστει περὶ μελλόντων εὐλόγησεν Ἰσαὰκ
τὸν Ἰακώβ καὶ τὸν Ἠσαῦ.

21 Πίστει Ἰακώβ ἀποθνήσκων ἕκαστον τῶν
υἱῶν Ἰωσήφ εὐλόγησε, καὶ προσεκίνησεν ἐπὶ
τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ.

22 Πίστει Ἰωσήφ τελευτῶν περὶ τῆς ἐξόδου
τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσε, καὶ περὶ τῶν
ὁστέων αὐτοῦ ἐνετείλατο.

23 Πίστει Μωσῆς γεννηθεὶς ἐκρύβη τρίμηνον
ὑπὸ τῶν πατέρων αὐτοῦ, διότι εἶδον ἀστείον
τὸ παιδίον, καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ διάταγμα
τοῦ βασιλέως.

24 Πίστει Μωσῆς μέγας γενόμενος ἠρνή-
σατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς Φαραῶ.

25 Μάλλιν ἐλόμενος συγκαουχέσθαι τῷ
λαῷ τοῦ Θεοῦ, ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἀμαρτίας
ἀπόλαυσιν.

26 Μειζὸνα πλοῦτον ἠγησάμενος τῶν ἐν Αἴ-
γύπτῳ ἠθσανῶν τὸν ὀνειδισμόν τοῦ Χριστοῦ
ἀπέβλεπε γὰρ εἰς τὴν μισθαποδοσίαν.

27 Πίστει κατέλιπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς
τὸν θυμὸν τοῦ βασιλέως, τὸν γὰρ ᾠόρατον ὡς
ὄρον ἐκατέρησε.

28 Πίστει πεποίηκε τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσ-
χυσιν τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ ὀλοθρευτὴν τὰ
πρωτότοκα, θίγῃ αὐτῶν.

29 Πίστει διέβησαν τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν
ὡς διὰ ξηρᾶς ἧς πείραν λαβόντες οἱ Αἰγύπτιοι
κατεπόθησαν.

30 Πίστει τὰ τεῖχη Ἱεριχὼ ἔπεσε, κυκλω-
θέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας.

31 Πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐ συναπώλετο τοῖς
ἀπειθήσασιν, δεξαμένη τοὺς κατασκόπους μετ'
εἰρήνης.

32 Καὶ τί ἔτι λέγω; ἐπιλείψει γὰρ με διη-
γούμενον ὁ χρόνος περὶ Γεδών, Βαράκ τε καὶ
Σαμψών, καὶ Ἰεφθά, Δαβὶδ τε καὶ Σαμουὴλ,
καὶ τῶν προφητῶν.

33 Οἱ δὲ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασιλείας,
εἰργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελ-
ιῶν, ἔφραξαν στόματα λεόντων,

34 Ἔσβησαν δύναμιν πυρὸς, ἔφυγον στό-
ματα μαχαίρας, ἐνεδυναμώθησαν ἀπὸ ἰσθε-
νείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ, παρεμ-
βολὰς ἔκλιναν ἀλλοτρίων.

35 Ἐλαβον γυναικας ἐξ ἀναστάσεως τοὺς
νεκροὺς αὐτῶν ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ
προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείτ-
τονος ἀναστάσεως τύχωσιν.

36 Ἑτεροὶ δὲ ἐμπαγμῶν καὶ μαστίγων πεί-
ραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς.

37 Ἐλιβίσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐπειράσθη-
σαν, ἐν φόβῳ μαχαίρας ἀπέθανον, περιήλ-
θον ἐν μηλοταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν ὕστε-
ροῦμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι.

38 Ὡν οὐκ ἦν ἅγιος ὁ κόσμος ἐν ἐρημίαις
πλανοῦμενοι καὶ ὀρεσι καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς
ὁπαῖς τῆς γῆς.

39 Καὶ οὗτοι πάντες, μαρτυρηθέντες διὰ τῆς
πίστεως, οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν.

40 Τοῦ Θεοῦ περὶ ἡμῶν κρείττον τι προ-
βλεψάμενον, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσι.

Κεφ. ιβ'. XII.

ΤΟΙΓΑΡΟΥΝ καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον ἔχοντες πε-
ρὶκείμενον ἡμῖν νέφος μαρτύρων, ὅγκον ἀπο-
θέμενοι πάντα, καὶ τὴν εὐπερίστατον ἁμαρ-
τίαν, δι' ἡμῶν τρέχωμεν τὸν προκείμενον
ἡμῖν ἀγῶνα.

2 Ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν
καὶ τελωτὴν Ἰησοῦν, ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης
αὐτῷ χαρὰς ὑπέμεινε σταυρὸν, αἰσχύνῃς κατα-
φρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ
ἐκάθισεν.

3 Ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμε-
νηκότα ἐπὶ τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς αὐτὸν ἀντι-
λογία, ἵνα μὴ ῥάκητε, ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν
ἐκλύομενοι.

4 Οὕτω μέχρις αἵματος ἀντικατέστητε πρὸς
τὴν ἁμαρτίαν ἀνταγωνιζόμενοι.

5 Καὶ ἐκλέλυσθε τῆς παρακλήσεως, ἥτις
ὑμῖν ὡς υἱοὶς διαλέγεται. Υἱέ μου, μὴ ὀλιγώρει
παδείας Κυρίου, μηδὲ ἐκλύον ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγ-
χόμενος.

6 Ὅν γὰρ ἀγαπᾷ Κύριος, παιδεύει μαστιγοῖ
δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται.

7 Εἰ παιδεῖαν ὑπομένετε, ὡς υἱοὶς ὑμῖν
προσφέρεται ὁ Θεός, τίς γὰρ ἔστιν υἱὸς ὃν οὐ
παιδεύει πατήρ;

8 Εἰ δὲ χωρὶς ἐστε παιδείας, ἧς μέτοχοι γε-
γόνασιν πάντες, ἄρα νόθοι ἐστέ καὶ οὐχ υἱοί.

9 Εἴτα τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν πατέρας
εἶχοντες παιδευτὰς, καὶ ἐντροπόμεθα ὅς
πολλῷ μᾶλλον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ
τῶν πνευμάτων, καὶ ζήσομεν;

of things not seen as yet, β moved with fear, prepared an ark to the saving of his house; by the which he condemned the world, and became heir of the righteousness which is by faith.

8 By faith Abraham,^c when he was called to go out into a place which he should after receive for an inheritance, obeyed; and he went out, not knowing whither he went.

9 By faith he sojourned in the land of promise, as in a strange country, dwelling in tabernacles with Isaac and Jacob, the heirs with him of the same promise:

10 For he looked for a city^m which hath foundations, whose builderⁿ and maker is God.

11 Through faith also Sarah^o herself received strength to conceive seed, and was delivered of a child when she was past age, because she judged him faithful^p who had promised.

12 Therefore sprang there even of one, and him as good as dead, so many^q as the stars of the sky in multitude, and as the sand which is by the sea shore innumerable.

13 These all died δ in faith, not having received the promises, but having seen them afar off, and were persuaded of them, and embraced them, and confessed^r that they were strangers and pilgrims on the earth.

14 For they that say such things, declare plainly that they seek a country.

15 And truly if they had been mindful of that country from whence they came out, they might have had opportunity to have returned:

16 But now they desire a better country, that is, an heavenly: wherefore God is not ashamed to be called their God; ^b for he hath prepared for them a city.^e

17 By faith Abraham, when he^d was tried, offered up Isaac; and he that had received the promises, offered up his only-begotten son,

18 η Of whom it was said, That^f in Isaac shall thy seed be called:

19 Accounting that God was able to raise him up, even from the dead; from whence also he received him in a figure.

20 By faith Isaac^k blessed Jacob and Esau concerning things to come.

21 By faith Jacob, when he was a dying, blessed j both the sons of Joseph: and worshipped, leaning^k upon the top of his staff.

22 By faith Joseph,^l when he died, κ made mention of the departing of the children of Israel; and gave commandment concerning his bones.

23 By faith Moses, when he was born, was hid^m three months of his parents, because they saw he was a proper child; and they were not afraid of the king's commandment.

24 By faith Moses,^p when he was come to years, refused to be called the son of Pharaoh's daughter;

25 Choosing^r rather to suffer affliction with the people of God, than to enjoy the pleasures of sin for a season;

26 Esteeming the reproach λ of Christ^s greater riches than the treasures in Egypt: for he had respect unto the recompence^t of the reward.

27 By faith he forsook Egypt, not fearing^v the wrath of the king: for he endured, as seeing him^w who is invisible.

28 Through faith he kept the passover,^x and the sprinkling of blood, lest he that destroyed the first-born should touch them.

A. D. 64.

β or, being wary.

a Ex. 14. 22, 29.

b Jos. 6. 12, 20.

c Ge. 12. 1, 4.

&c.

d Jos. 6. 23.

e Ja. 2. 25.

γ or, were disobedient.

f Jos. 2. 4, &c.

g Ge. 13. 3, 18.

h 18. 1, 9.

i Ju. VI.

VII.

k Ju. 4. 6, &c.

l Ju. XV.

XVI.

j Ju. 11. 32.

&c.

k 1Sa. 17. 45.

&c.

l 1Sa. 7. 9, &c.

m ch. 12. 22.

13. 14.

n Re. 21. 2, 10.

o Ge. 21. 1, 2.

p Ga. 3. 16.

q Da. 6. 22.

r Da. 3. 25.

s 1 Ki. 19. 3.

t 2 Ki. 6. 16.

u ch. 10. 23.

v 1 Ki. 17. 22.

w 2 Ki. 4. 35, 36.

x Ge. 22. 17.

Ro. 4. 17.

y Ac. 4. 19.

z according to.

a Ge. 39. 20.

y Je. 20. 2.

z 1Ch. 29. 15.

1 Pe. 2. 11.

a Ac. 7. 59.

b Ex. 3. 6, 15.

c ver. 10.

t or, foreseen.

d Ge. 22. 1, &c.

Ja. 2. 21.

e Re. 6. 11.

η or, To.

f Ge. 21. 12.

g 2Co. 7. 1.

h Ge. 27. 27.

40.

θ or, beginner.

i Lu. 24. 26.

j Ge. 48. 5, 20.

k Ge. 47. 31.

l Ge. 50. 24, 25.

κ or, remembered.

m Ex. 2. 2.

n Pr. 3. 11, 12.

o Ex. 1. 16, 22.

p Ex. 2. 10, 11.

q Re. 3. 19.

r Ps. 84. 10.

s Pr. 13. 24.

λ or, for.

t ch. 13. 13.

u ch. 10. 35.

v Ex. 10. 28, 29.

12. 31.

w 1 Ti. 1. 17.

x Ex. 12. 21,

&c.

y Nu. 16. 22.

27. 16.

29 By faith they passed^a through the Red sea as by dry land: which the Egyptians assaying to do, were drowned.

30 By faith the walls of Jericho^b fell down, after they were compassed about seven days.

31 By faith the harlot Rahab^d perished not with them that γ believed not, when she had received the spies^e with peace.

32 And what shall I more say? for the time would fail me to tell of Gedeon,^f and of Barak,^h and of Samson,ⁱ and of Jephthae;^j of David^k also, and Samuel,^l and of the prophets;

33 Who through faith subdued kingdoms, wrought righteousness, obtained promises,^m stopped the mouths of lions,ⁿ

34 Quenched the violence of fire,^o escaped^p the edge of the sword, out of weakness were made strong, waxed valiant in fight, turned to flight the armies of the aliens.

35 Women^q received their dead raised to life again: and others were tortured, not accepting^r deliverance; that they might obtain a better resurrection:

36 And others had trial of cruel mockings and scourgings, yea, moreover, of bonds^s and imprisonment:^t

37 They were stoned,^u they were sawn asunder, were tempted, were slain with the sword: they wandered about in sheepskins and goatskins; being destitute, afflicted, tormented;

38 (Of whom the world was not worthy:) they wandered in deserts, and in mountains, and in dens and caves of the earth.

39 And these all, having obtained a good report through faith, received not the promise:

40 God having ζ provided some better thing for us, that they without us^v should not be made perfect.

CHAP. XII.

WHEREFORE seeing we also are compassed about with so great a cloud of witnesses, let us lay aside^w every weight, and the sin which doth so easily beset us, and let us run with patience the race that is set before us,

2 Looking unto Jesus the θ author and finisher of our faith; who, for the joy^x that was set before him, endured the cross, despising the shame, and is set down at the right hand of the throne of God.

3 For consider him that endured such contradiction of sinners against himself, lest ye be wearied and faint in your minds.

4 Ye have not yet resisted unto blood, striving against sin.

5 And ye have forgotten the exhortation^y which speaketh unto you as unto children, My son, despise not thou the chastening of the Lord, nor faint when thou art rebuked of him:

6 For whom^z the Lord loveth he chasteneth, and scourgeth every son whom he receiveth.

7 If ye endure chastening, God dealeth with you as with sons; for what son^a is he whom the father chasteneth not?

8 But if ye be without chastisement, whereof all are partakers, then are ye bastards, and not sons.

9 Furthermore, we have had fathers of our flesh, which corrected us, and we gave them reverence: shall we not much rather be in subjection unto the Father^b of spirits, and live?

10 For they verily for a few days chastened *us* β after their own pleasure; but he for our profit, that *we* might be partakers of his holiness.

11 Now no chastening for the present seemeth to be joyous, but grievous: nevertheless, afterward it yieldeth the peaceable fruit^d of righteousness unto them which are exercised thereby.

12 Wherefore lift up^s the hands which hang down, and the feeble knees;

13 And make γ straight paths^k for your feet, lest that which is lame be turned out of the way; but let^k it rather be healed.

14 Follow peace^t with all *men*, and holiness, without^m which no man shall see the Lord:

15 Looking diligently^o lest any man ζ fail of the grace of God; lest any root^p of bitterness springing up trouble *you*, and thereby many be defiled;

16 Lest there *be* any fornicator,^q or profane person, as Esau, who^t for one morsel of meat sold his birth-right.

17 For ye know how that afterward, when he^u would have inherited the blessing, he was rejected: for he found no η place of repentance, though he sought it carefully with tears.

18 For ye are not come unto the mount^v that might be touched, and that burned with fire, nor unto blackness, and darkness, and tempest,

19 And the sound of a trumpet, and the voice of words; which *voice*^x they that heard, entreated that the word should not be spoken to them any more:

20 (For they could not endure that which was commanded, And^b if so much as a beast touch the mountain, it shall be stoned, or thrust through with a dart:

21 And so terrible was the sight, that Moses said, I exceedingly fear and quake:)

22 But ye are come unto mount Zion, and unto the city^y of the living God, the heavenly Jerusalem, and to an innumerable company of angels,^z

23 To the general assembly and church of the first-born,^a which are λ writtenⁱ in heaven, and to God the Judgeⁿ of all, and to the spirits of just men^o made perfect,

24 And to Jesus the mediator^p of the new μ covenant, and to the blood^q of sprinkling, that speaketh better things than that of Abel.^r

25 See that ye refuse not him that speaketh. For if they escaped not who refused him that spake on earth, much more *shall* not *we* escape if we turn away from him that *speaketh* from heaven:

26 Whose voice then shook the earth: but now he hath promised, saying, Yet^s once more I shake not the earth only, but also heaven.

27 And this *word*, Yet once more, signifieth the removing of those things that σ are shaken, as of things that are made, that those things which cannot be shaken may remain.

28 Wherefore we receiving a kingdom which cannot be moved, let us τ have grace, whereby we may serve God acceptably with reverence and godly fear:

29 For our^u *CHAP. XIII.* God is a consuming fire.

LET brotherly love^b continue.

2 Be not forgetful to entertain strangers: for thereby some^c have entertained angels unawares.

A. D. 64.

β or, as seemed good, or, meet to them.

a Mat. 25. 36. b Pr. 5. 15. 23.

c 1 Co. 6. 9. Re. 22. 15.

d Is. 32. 17. Ja. 3. 18.

e Mat. 6. 25. 34. f Is. 35. 3.

g Ge. 28. 15. De. 31. 6, 8.

h Ch. 28. 20. γ or, even.

i Pr. 4. 26, 27. i Ps. 27. 1.

k Ga. 6. 1. l Ps. 34. 14.

m or, are the guides.

n Mat. 5. 8. Ep. 5. 5.

o ch. 6. 12. o 2 Pe. 1. 10.

p or, fall from.

q De. 29. 18. r Ge. 1. 4.

s 1 Jn. 4. 1. t 1 Co. 6. 13, 18.

u Ge. 25. 33. u Ge. 27. 34. 38.

v or, way to change his mind.

w Ex. 19. 12, 19. w Le. 16. 27.

x Ex. 20. 18, 19. y Jn. 19. 17, 18.

z Ac. 5. 41. a Mi. 2. 10.

b Ex. 19. 13, 16. c Ep. 5. 20.

d Ho. 14. 2. e confessing.

f Re. 3. 12. f Ro. 12. 13.

g Phi. 4. 18. h Ps. 68. 17.

i 1 Th. 5. 12, 13. k or, guide.

k Re. 14. 4. l or, enrolled.

l Lu. 10. 20. m Ec. 3. 17.

n Ge. 18. 25. ol Co. 15. 49, 54.

p ch. 8. 6. μ or, testament.

q Ex. 24. 8. r Ac. 24. 16.

s Ge. 4. 10. t 1 Th. 5. 23.

u 1 Pe. 1. 21. v Eze. 34. 23.

w Zec. 9. 11. v or, testament.

x Hag. 2. 6. y 1 Pe. 5. 10.

o or, doing. z Phi. 2. 13.

a or, may be. τ hold fast. b De. 4. 24.

c 1 Pe. 1. 22. d 1 Jn. 4. 7, 20.

e Ge. 18. 3. f 19. 2.

3 Remember them that are in bonds,^a as bound with them; and them which suffer adversity, as being yourselves also in the body.

4 Marriage^b is honourable in all, and the bed undefiled: but whoremongers^c and adulterers God will judge.

5 Let *your* conversation *be* without covetousness; and *be* content^e with such things as ye have: for he hath said, I^f will never leave thee, nor forsake thee.

6 So that we may boldly say, The Lord^g is my helper, and I will not fear what man shall do unto me.

7 Remember them which δ have the rule over you, who have spoken unto you the word of God: whose faith follow,^h considering the end of *their* conversation:

8 Jesus Christ the sameⁱ yesterday, and to-day, and for ever.

9 Be not^j carried about with divers and strange doctrines: for it *is* a good thing that the heart be established with grace; not with meats, which have not profited them that have been occupied therein.

10 We have an altar, whereof they have no right to eat which serve the tabernacle.

11 For the bodies of those beasts, whose blood is brought into the sanctuary by the high priest for sin, are burned without^k the camp.

12 Wherefore Jesus also, that he might sanctify the people with his own blood, suffered without^l the gate.

13 Let us go forth therefore unto him without the camp, bearing^m his reproach.

14 For hereⁿ have we no continuing city, but we seek one to come.

15 By him^o therefore let us offer the sacrifice of praise to God continually, that is, the fruit^p of *our* lips, θ giving thanks to his name.

16 But to do good, and to communicate,^q forget not: for with such sacrifices^r God is well pleased.

17 Obey^s them that κ have the rule over you, and submit yourselves: for they watch^m for your souls, as they that must give account; that they may do it with joy, and not with grief: for that *is* unprofitable for you.

18 Pray for us: for we trust we have a good conscience,^t in all things willing to live honestly.

19 But I beseech *you* the rather to do this, that I may be restored to you the sooner.

20 Now the God^u of peace, that brought^v again from the dead our Lord Jesus, that great Shepherd^w of the sheep,^x through the blood of the everlasting ν covenant,

21 Make you perfect^y in every good work to do his will, ρ working in you^z that which is well-pleasing in his sight, through Jesus Christ; to whom *be* glory for ever and ever. Amen.

22 And I beseech you, brethren, suffer the word of exhortation: for I have written a letter unto you in few words.

23 Know ye that *our* brother Timothy is set at liberty; with whom, if he come shortly, I will see you.

24 Salute all them that have the rule over you, and all the saints. They of Italy salute you.

25 Grace *be* with you all. Amen.

Written to the Hebrews from Italy, by Timothy.

mercy β rejoiceth^a against judgment.

14 What^b doth it profit, my brethren, though a man say he hath faith, and have not works? Can faith save him?

15 If a brother or sister be naked, and destitute of daily food,

16 And one of you say unto them, Depart in peace, be ye warmed and filled; notwithstanding ye give them not those things which are needful to the body; what^c doth it profit?

17 Even so faith, if it hath not works, is dead, being alone.

18 Yea, a man may say, Thou hast faith, and I have works: shew me thy faith η without thy works, and I^d will shew thee my faith by my works.

19 Thou believest that there is one God; thou doest well: the devils^m also believe, and tremble.

20 But wilt thou know, O vain man, that faith without works is dead?

21 Was not Abraham our father justified by works, when^e he had offered Isaac his son upon the altar?

22 μ Seest thou how faith^f wrought with his works, and by works was faith made perfect?

23 And the scripture was fulfilled which saith,^g Abraham believed God, and it was imputed unto him for righteousness: and he was called^h the Friend of God.

24 Ye see then how that by worksⁱ a man is justified, and not by faith only.

25 Likewise also was not Rahab^j the harlot^w justified by works, when she had received the messengers, and had sent them out another way?

26 For as the body without the π spirit is dead, so faith without works is dead also.

CHAP. III.

MY brethren, be not many^y masters, knowing that we shall receive the greater σ condemnation.

2 For^a in many things we offend all. If any man offend not in word,^c the same is a perfect man, and able also to bridle the whole body.

3 Behold, we put bits^f in the horses' mouths, that they may obey us; and we turn about their whole body.

4 Behold also the ships, which though they be so great, and are driven of fierce winds, yet are they turned about with a very small helm, whithersoever the governor listeth.

5 Even so the tongueⁱ is a little member, and boasteth^k great things. Behold, how great τ a matter a little fire kindleth!

6 And the tongue is a fire,^l a world of iniquity: so is the tongue among our members, that it defileth^m the whole body, and setteth on fire the ϕ course of nature; and it is set on fire of hell.

7 For every χ kind of beasts, and of birds, and of serpents, and of things in the sea, is tamed, and hath been tamed of ψ mankind:

8 But the tongue can no man tame; it is an unruly evil, full of deadly^o poison.

9 Therewith bless we God, even the Father; and therewith curse we men, which are made after the similitude of God.

10 Out of the same mouth proceedeth blessing and cursing. My brethren, these things ought not so to be.

11 Doth a fountain send forth at the same β place sweet water and bitter?

12 Can the fig-tree,^r my brethren, bear

A. D. 60.

β or, glorieth.

a Ps. 85. 10.

b Mat. 7. 26.

c Ps. 107. 43.

d Phil. 1. 27.

e 1 Co. 3. 3.

f 1 Jn. 3. 18.

g or, natural.

h by itself.

i tumult, or,

unquiet-

ness.

j 1 Co. 2. 6, 7.

k Phil. 4. 8.

l He. 12. 14.

m Ga. 5. 22.

n some copies read,

by.

l ch. 3. 13.

o or, wran-

gling.

m Mar. 1. 24.

5. 7.

n He. 12. 11.

o or, brawl-

ings.

o Ge. 22. 9, 12.

l or, plea-

sures.

p 1 Pe. 2. 11.

q or, Thou

seest.

r He. 11. 17.

s or, envy.

r Ge. 15. 6.

s 2 Ch. 20. 7.

Is. 41. 8.

t Re. 20. 12.

u 1 Jn. 2. 15.

v Jos. 2. 1, &c.

He. 11. 31.

w Mat. 21. 31.

x or, breath.

y or, envi-

ously.

x Ec. 4. 4.

y Mat. 23. 3, 14.

1 Pe. 5. 3.

z Pr. 29. 23.

o or, judg-

ment.

a 1 Ki. 8. 46.

Pr. 20. 9.

1 Jn. 1. 8.

b 1 Pe. 5. 5.

c Pr. 13. 3.

d 2 Ch. 15. 2.

e Is. 1. 16.

f Ps. 32. 9.

g Mat. 23. 12.

h Ep. 4. 31.

i 1 Pe. 2. 1.

j Pr. 12. 18.

k Ps. 12. 3.

l or, wood.

l Pr. 16. 27.

m Mat. 15. 11.

20.

n Mat. 10. 23.

o wheel.

p nature.

q nature of

man.

o Ps. 140. 3.

Ro. 3. 13.

o For it is.

p Job 7. 7.

q Lu. 12. 47.

r or, hole.

r Mat. 7. 16.

olive berries? either a vine, figs? so can no fountain both yield salt water & fresh.

13 Who^c is a wise man and endued with knowledge among you? let him shew out of a good conversation^d his works with meekness of wisdom.

14 But if ye have bitter envying and strife in your hearts, glory not; and lie not against the truth.

15 This^e wisdom descendeth not from above, but is earthly, γ sensual, devilish.

16 For where envying and strife is, there is ζ confusion and every evil work.

17 But the wisdom^f that is from above is first pure,^g then peaceable,^h gentle,ⁱ and easy to be entreated, full of mercy and good fruits, without θ partiality, and without hypocrisy.

18 And the fruitⁿ of righteousness is sown in peace of them that make peace.

CHAP. IV.

FROM whence come wars and κ fightings among you? come they not hence, even of your λ lusts that war^p in your members?

2 Ye lust, and have not: ye ν kill, and desire to have, and cannot obtain: ye fight and war, yet ye have not, because ye ask not.

3 Ye ask, and receive not, because ye ask amiss, that ye may consume it upon your λ lusts.

4 Ye adulterers and adulteresses, know ye not that the friendship^u of the world is enmity with God? whosoever therefore will be a friend of the world, is the enemy of God.

5 Do ye think that the scripture saith in vain, The spirit that dwelleth in us lusteth to envy?

6 But he giveth more grace: Wherefore he saith,^z God resisteth the proud, but giveth grace unto the humble.

7 Submit yourselves therefore to God. Resist^b the devil, and he will flee from you.

8 Draw^d nigh to God, and he will draw nigh to you. Cleanse^e your hands, ye sinners; and purify your hearts, ye double-minded.

9 Be afflicted, and mourn, and weep: let your laughter be turned to mourning, and your joy to heaviness.

10 Humble^f yourselves in the sight of the Lord, and he shall lift you up.

11 Speak^h not evil one of another, brethren. He that speaketh evil of his brother, and judgeth his brother, speaketh evil of the law, and judgeth the law: but if thou judge the law, thou art not a doer of the law, but a judge.

12 There is one Lawgiver, who^a is able to save and to destroy: who art thou that judgest another?

13 Go to now, ye that say, To-day or to-morrow we will go into such a city, and continue there a year, and buy and sell, and get gain:

14 Whereas, ye know not what shall be on the morrow. For what is your life? ω It is even a vapour,^p that appeareth for a little time, and then vanisheth away.

15 For that ye ought to say, If the Lord will, we shall live, and do this, or that.

16 But now ye rejoice in your boastings: all such rejoicing is evil.

17 Therefore^q to him that knoweth to do good, and doeth it not, to him it is sin.

14 Τί τὸ ὄφελος, ἀδελφοί μου, ἐὰν πιστὶν λέγῃ τις ἔχειν, ἔργα δὲ μὴ ἔχῃ; μὴ δύναται ἡ πίστις σώσαι αὐτόν;

15 Ἐὰν ὁ δὲ ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχῃσι, καὶ λειπόμενοι ὥς τῆς ἐφημέρου τροφῆς,

16 Εἴπῃ δέ τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν Ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερμαινεσθε! καὶ χορταίεσθε! μὴ δώτε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος, τί τὸ ὄφελος;

17 Οὕτω καὶ ἡ πίστις, ἐὰν μὴ ἔργα ἔχῃ, νεκρά ἐστὶ καθ' ἑαυτήν.

18 Ἀλλ' ἐρεῖ τις Σὺ πιστὶν ἔχεις, καὶ γὰρ ἔργα ἔχῃ· δεῖξόν μοι τὴν πίστιν σου ἐκ τῶν ἔργων σου, καὶ γὰρ δεῖξω σοὶ ἐκ τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν μου!

19 Σὺ πιστεύεις ὅτι ὁ Θεὸς εἷς ἐστὶ καλῶς ποιηστὴς καὶ δαίμονα πιεσώμενος, καὶ φρίσσει.

20 Θέλει δὲ γνῶναι, ὃ ἄνθρωπε κενὴ, ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστίν;

21 Ἀβραάμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἀνεγκάσας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον;

22 Βλέπεις ὅτι ἡ πίστις συνήργει τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις ἐτελειώθη;

23 Καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα Ἐπίστανσε δὲ Ἀβραάμ τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην, καὶ φίλος Θεοῦ ἐκλήθη.

24 Ὅρατε τοῖνυν! ὅτι ἐξ ἔργων δικαιούται ἄνθρωπος, καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον;

25 Ὅμοιος δὲ καὶ Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ὑποδεξαμένη τοὺς ἁγγέλους, καὶ ἐτέρα ὁδὸν ἐκβαλοῦσα;

26 Ὡς περ γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος νεκρὸν ἐστίν, οὕτω καὶ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστίν.

Κεφ. γ'. ΙΙΙ.

Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότες ὅτι μέζον κρῖμα ληψόμεθα.

2 Πολλὰ γὰρ πταίοντες ἅπαντες. Εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος ἄνθρωπος, δυνατὸς χαλινωγῆσαι καὶ ὅλον τὸ σῶμα.

3 Ἰδοὺ! τῶν ἱππῶν τοὺς χαλινούς· εἰς τὰ στόματα βάλλομεν πρὸς τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς ἡμῖν, καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐτῶν μεταγόμεν.

4 Ἰδοὺ, καὶ τὰ πλοῖα τηλικαῦτα ὄντα, καὶ ὑπὸ σκληρῶν ἀνέμων ἑλανόμενα, μεταγέται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου, ὅπου ἂν ἡ ὁρμὴ τοῦ ἐυθύνοντος βούληται.

5 Οὕτω καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν μέλος ἐστὶ, καὶ μεγαλυνεῖ. Ἰδοὺ, ὀλίγον πῦρ ἠλίκην ὕλην ἀνάπτει.

6 Καὶ ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας· οὕτως ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, ἡ σπιλοῦσα ὅλον τὸ σῶμα, καὶ φλογίζουσα τὸν ἄτροχόν της γενέσεως, καὶ φλογισμένη ὑπὸ τῆς γεέννης.

7 Πᾶσα γὰρ φύσις θηρίων τε καὶ πετεινῶν, ἐρπετῶν τε καὶ ἐναλίων, δαμάζεται καὶ δεδάσται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ.

8 Τὴν δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς δύναται ἀνθρώπων δαμάσαι· ἀκατάσχετον κακόν, μαστὶς ἰοῦ θανατηφόρον.

9 Ἐν αὐτῇ εὐλογούμεν τὸν Ἄθεόν! καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ γεγονότας.

10 Ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατάρια. Οὐ χρὴ, ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτω γίνεσθαι.

11 Μῆτις ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρῦναι τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρὸν;

12 Μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, συκὴ ἐλαίας ποιῆσαι, ἢ ἄμπελος σῦκα; οὕτως οὐδεμία πηγὴ ἀλκυὸν καὶ γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ.

13 Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; δεῖξάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραύτητι σοφίας.

14 Εἰ δὲ ζῆλον πικρὸν ἔχετε καὶ ἐρίθειαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε καὶ ψευδεσθε κατὰ τῆς ἀληθείας.

15 Οὐκ ἐστὶν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν κατερχομένη, ἀλλ' ἐπίγειος, ψυχικὴ, δαιμονιώδης.

16 Ὅπου γὰρ ζῆλος καὶ ἐρίθεια, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα.

17 Ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἀγνὴ ἐστίν, ἔπειτα εἰρηνικὴ, ἐπικειχὴ, εὐπειθής, μεστή ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος καὶ ἀνυπόκριτος.

18 Καρπὸς δὲ τῆς δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρειται τοῖς πιστοῖς ἐν εἰρήνῃ.

Κεφ. δ'. ΙV.

Ποθεν πόλεμος καὶ μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν;

2 Ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε· φονεῦτε καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύνασθε ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε, οὐκ ἔχετε δὲ, διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς.

3 Αἰτεῖτε, καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσθε.

4 Μοιχοὶ καὶ μοιχαλίδες, οὐκ οἶδατε ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου ἔχθρα τοῦ Θεοῦ ἐστίν; ὅς ἂν οὖν βουληθῇ φίλος εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ Θεοῦ καθίσταται.

5 Ἡ δοκεῖτε ὅτι κενὸς ἡ γραφὴ λέγει· Πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὃ κατήκνησεν ἐν ἡμῖν;

6 Μερίζονα δὲ δίδωσι χάριν διὰ λέγει· Ὁ Θεὸς ὑπερφάνους ἀντιτάσσεται, ταπεινοὺς δὲ δίδωσι χάριν.

7 Ὑποτάγητε οὖν τῷ Θεῷ, ἀντίστητε τῷ διαβόλῳ, καὶ φεύξεται ἀφ' ὑμῶν.

8 Ἐγγίσατε τῷ Θεῷ, καὶ ἐγγίει ὑμῖν καθαροῖσθε χεῖρας, ἁμαρτωλοὶ, καὶ ἁγνίστατε καρδίας, δένυνχοι.

9 Ταπεινώθησατε καὶ πενήθησατε καὶ κλαύσατε· ὁ γέλως ὑμῶν εἰς πένθος μεταστραφήτω, καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν.

10 Ταπεινώθητε ἐνώπιον τοῦ Κυρίου, καὶ ὑψώσεται ὑμᾶς.

11 Μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί· ὁ καταλαλῶν ἀδελφόν, καὶ κρίνων τὸν ἀδελφόν αὐτοῦ, καταλαλεῖ νόμον, καὶ κρίνει νόμον· εἰ δὲ νόμον κρίνει, οὐκ εἰ ποιητὴς νόμου, ἀλλὰ κριτὴς.

12 Εἰς ἐστίν ὁ νομοθέτης ὁ δυνάμενος σώσαι καὶ ἀπολέσαι· σὺ τίς εἶ ὅς κρίνεις τὸν ἕτερον;

13 Ἄγε νῦν οἱ λέγοντες· Σήμερον καὶ αὔριον πορευσώμεθα εἰς τήνδε τὴν πόλιν, καὶ ποιήσωμεν ἐκεῖ ἐναντιὸν ἑνα, καὶ ἐμπορευσώμεθα, καὶ κερδήσωμεν!

14 Οἵτινες ἂν ἐπίστασθε τὸ τῆς αὔριον ποίᾳ γὰρ ἡ ζωὴ ὑμῶν, ἅτις γὰρ ἐστίν ἡ πρὸς ὀλίγον φαινομένη, ἔπειτα δὲ ἀφανίζομένη.

15 Ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς· Ἐὰν ὁ Κύριος θελῇ, καὶ ζήσωμεν, καὶ ποιήσωμεν! τοῦτο ἡ ἐκείνου.

16 Νῦν δὲ καυχᾶσθε ἐν ταῖς ἀλαζονεῖαις ὑμῶν· πᾶσα καύχησις τοιαύτη, πονηρά ἐστίν!

17 Εἰδότες οὖν καλὸν ποιεῖν, καὶ μὴ ποιοῦντες, ἁμαρτία αὐτῷ ἐστίν.

Κεφ. ε'. V.

ΑΓΕ ὧν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὑλολύζοντες ἐπὶ ταῖς ταλαιπωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις.

2 Ὁ πλούτος ὑμῶν σέσηπε, καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα γέγονεν.

3 Ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄργυρος κατίωται, καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔσται, καὶ φάγεται τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς πῦρ ἐθυσανρίζαται ἐν ἐσχάταις ἡμέραις.

4 Ἴδου, ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμυσάντων τὰς χώρας ὑμῶν, ὁ ἀπεστερημένος ἀφ' ὑμῶν, κρᾶζει· καὶ αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων εἰς τὰ ὦτα Κυρίου σαβαῶθ εἰσεληλύθασιν.

5 Ἐτρυνήσατε ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐσπαταλήσατε ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς.

6 Κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν.

7 Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί ἕως τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου. Ἴδου, ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆς γῆς, μακροθυμῶν ἐπ' αὐτῷ, ἕως ἂν λάβῃ ἡ ἐτόν· πρῶτον καὶ δψιμον.

8 Μακροθυμήσατε καὶ ὑμεῖς, στηρίξατε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ Κυρίου ἥγγικε.

9 Μὴ στενάζετε κατ' ἀλλήλων, ἀδελφοί, ἵνα μὴ κατακριθῆτε! Ἴδου κριτὴς πρὸ τῶν θυρῶν ἔστηκεν.

10 Ὑπόδειγμα λάβετε τῆς κακοπαθείας, ἀδελφοί μου, καὶ τῆς μακροθυμίας, τοὺς προφήτας οἱ ἐλάλησαν τῷ ὀνόματι Κυρίου.

167

11 Ἴδου, μακαρίζομέν τοὺς ὑπομένοντας! Τὴν ὑπομονὴν ἰωβ ἠκούσατε, καὶ τὸ τέλος Κυρίου εἶδετε, ὅτι πολὺσπλαγχνός ἐστιν ὁ Κύριος καὶ οἰκτίριμος.

12 Πρὸ πάντων δέ, ἀδελφοί μου, μὴ ὑμνέτε μήτε τὸν οὐρανόν, μήτε τὴν γῆν, μήτε ἄλλον τινὰ ὄρκον· ἦτω δὲ ὑμῶν τὸ ναί, ναί, καὶ τὸ οὐ, οὐ· ἵνα μὴ εἰς ὑπόκρισιν πέσητε.

13 Κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσενχέσθω· εὐθυμεῖ τις; ψαλλέτω.

14 Ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτόν, ἀλείψαντες αὐτόν ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου.

15 Καὶ ἡ εὐχή τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἔγερει αὐτόν ὁ Κύριος· καὶ ἁμαρτίας ἢ πεπονηκώς, ἀφεθήσεται αὐτῷ.

16 Ἐξομολογεῖσθε ἀλλήλοις τὰ παραπτώματα, καὶ εὐχέσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῇτε. Πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη.

17 Ἡλίας ἄνθρωπος ἦν ὁμοιοπαθὴς ἡμῖν, καὶ προσευχῇ προσήύξατο τοῦ μὴ βρέξαι· καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ.

18 Καὶ πάλιν προσήύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς ὑετὸν ἔδωκε, καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησε τὸν καρπὸν αὐτῆς.

19 Ἀδελφοί, εἰάν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆς ἀληθείας, καὶ ἐπιστρέψῃ τις αὐτόν,

20 Γινωσκέτω ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ, σώσει ψυχὴν ἐκ θανάτου, καὶ καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν.

CHAP. V.

GO to now, ye rich^s men, weep and howl for your miseries that shall come upon you.

2 Your riches^s are corrupted, and your garments are moth-eaten.^f

3 Your gold and silver is cankered: and the rust of them shall be a witness against you, and shall eat your flesh as it were fire. Ye have heaped treasure^s together for the last days.

4 Behold, the hire^t of the labourers who have reaped down your fields, which is of you kept back by fraud, crieth: and the cries of them which have reaped are enteredⁿ into the ears of the Lord of Sabaoth.

5 Ye have lived in pleasure^e on the earth, and been wanton; ye have nourished your hearts, as in a day of slaughter.

6 Ye have condemned and killed the just: and he doth not resistⁿ you.

7 ^β Be patient therefore, brethren, unto the coming of the Lord. Behold, the husbandman waiteth for the precious fruit of the earth, and hath long patience for it, until he receive the earlyⁿ and latter rain.

8 Be ye also patient; stablish your hearts: for the comingⁿ of the Lord draweth nigh.

9 ^δ Grudge not one against another, brethren, lest ye be condemned: behold, the Judge standethⁿ before the door.

10 Take, my brethren, the prophets, who have spoken in the name of the Lord, for an example of suffering affliction,ⁿ and of patience.

A. D. 60.

α Ps. 94. 12.

Mat. 5. 10.

β Pr. 11. 23.

Lu. 6. 24.

c Job 12. 1, &c.

d Job 42. 10, &c.

e Je. 17. 11.

f Job 18. 25.

g Mat. 6. 19, &c.

h Ro. 2. 5.

i Eccl. 5. 12.

j Jon. 2. 2, &c.

k Je. 22. 13.

l Mal. 3. 5.

m Ep. 5. 19.

n Mar. 14. 18.

o Ex. 22. 27.

p Lu. 16. 19, 25.

q Is. 53. 24.

r Ac. 19. 18.

s Mat. 5. 39.

t or, Be long

patient;

or, Suffer

with long

patience.

u Ps. 145. 19.

v 1 Ki. 17. 1.

w in prayer.

x De. 11. 14.

y Re. 22. 20.

z or, groan;

or, grieve.

aa Ki. 18. 42, 45.

x Re. 8. 20.

y Mat. 18. 15.

z He. 11. 35, 38.

a Pr. 16. 13.

b Pe. 4. 8.

11 Behold, we count them happyⁿ which endure. Ye have heard of the patience^e of Job, and have seen the end^d of the Lord; that the Lord is very pitiful, and of tender mercy.

12 But above all things, my brethren, swear^s not, neither by heaven, neither by the earth, neither by any other oath: but let your yea be yea, and your nay, nay; lest ye fall into condemnation.

13 Is any among you afflicted? let him pray.ⁱ Is any merry? let him sing psalms.^j

14 Is any sick^m among you? let him call for the elders of the church; and let them pray over him, anointing him with oil in the name of the Lord:

15 And the prayer of faith shall save the sick, and the Lord shall raise him up; and if he^f have committed sins, they shall be forgiven him.

16 Confess your faults^g one to another, and pray one for another, that ye may be healed. The effectual fervent prayer of a righteous man availeth much.ⁱ

17 Elias was a man subject to like passions as we are, and heⁱ prayed earnestly that it might not rain; and it rained not on the earth by the space of three years and six months.

18 And he prayed again,^m and the heaven gave rain, and the earth brought forth her fruit.

19 Brethren, if any of you do err from the truth, and one convert^j him.

20 Let him know, that he which converteth the sinner from the error of his way shall save a soul from death, and shall hideⁿ a multitude of sins.

οὐκ ἡλεημένοι, νῦν δὲ ἐλεηθέντες.

11 Ἀγαπητοί, παρακαλῶ, ὡς παροίκους καὶ πᾶρεπίδημους, ἀπέχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινες σφρατίζονται κατὰ τῆς ψυχῆς.

12 Τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἔχοντες καλὴν ἵνα ἐν ᾧ καταλαβῶσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων ἐποπτεύσαντες, δοξάσωσι τὸν Θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς.

13 Ὑποτάγητε ᾧ πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει, διὰ τὸν Κύριον· εἴτε βασιλεῖ, ὡς ὑπερέχοντι. 14 Εἴτε ἡγεμόσιν, ὡς δι' αὐτοῦ πεμπομένοις εἰς ἐκδίκησιν ὁμνῶν κακοποιῶν, ἑπαινὸν δὲ ἀγαθοποιῶν.

15 Ὅτι οὕτως ἐστὶ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἀγαθοποιούτας φιμοῦν τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνθρωπῶν ἀγνωσίαν.

16 Ὡς ἐλευθεροί, καὶ μὴ ὡς ἐπικράτεια ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὡς δούλοι Θεοῦ.

17 Πάντας τιμῆσατε. Τὴν ἀδελφότητα ἀγαπάτε. Τὸν Θεὸν φοβείσθε. Τὸν βασιλέα τιμάτε.

18 Οἱ οἰκέται, ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ τοῖς δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπιεικέσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς σκολιῷς.

19 Τοῦτο γὰρ χάρις, εἰ διὰ συνείδησιν Θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας, πάσχων ἀδίκως.

20 Ποῖον γὰρ κλέος, εἰ ἀμαρτάνοντες κολαρίζομενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιούσιν καὶ πάσχοντες ὑπομενεῖτε, τοῦτο χάρις παρὰ Θεοῦ.

21 Εἰς τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε, ὅτι καὶ Χριστὸς ἔπαθεν ὑπὲρ ἡμῶν, ἡμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμὸν, ἵνα ἐπακολουθήσῃτε τοῖς ἰχνεσιν αὐτοῦ.

22 Ὃς ἀμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὐρέθῃ δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ.

23 Ὃς λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων οὐκ ἡπείλει· παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δίκαιως.

24 Ὃς τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον ἵνα ταῖς ἀμαρτίαις ἀπογενόμενοι, τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν· οὐ τῷ μῶλωπι αὐτοῦ ἰάθητε.

25 Ἦτε γὰρ ὡς πρόβατα πλανώμενα· ἀλλ' ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν.

Κεφ. γ'. ΙΙΙ.

ΟΜΟΙΩΣ αἱ γυναῖκες, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ἵνα καὶ εἰ τινας ἀπειθοῦσι τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς ἀνεν λόγου ἰκερήθῃσιν.

2 Ὑποτασσάμεναι τὴν ἐν φόβῳ ἀγνὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν.

3 Ὡς ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἔμπλοκῃ τριχῶν, καὶ περιθέσει χρυσίου, ἢ ἐνδύσει ματιῶν κόσμος.

4 Ἀλλ' ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρωπος, ἐν τῷ ἀφάρτῳ τοῦ πρὸς καὶ ἡσυχῶν πνεύματος, ὁ ἐστὶν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πολυτελής.

5 Οὕτω γὰρ ποτε καὶ αἱ ἅγαι γυναῖκες, αἱ ἐλπίζουσαι ἐπὶ τὸν Θεόν, ἐκόσμουσαν ἑαυτάς, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν.

6 Ὡς Σάρρα ὑπήκουσε τῷ Ἀβραάμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα ἥς ἐγενήθη τέκνα, ἀγαθοποιούσαι, καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόσιν.

7 Οἱ ἄνδρες ὁμοίως, συνοικῶντες κατὰ γνώσιν, ὡς ἀσθενεστέρῳ σκεύει τῇ γυναικεῖ ὑπονέμοντες τιμὴν, ὡς καὶ ἡ ἐκκλησίᾳ χάριτος

ἡ ζωῆς, εἰς τὸ μὴ ἐκκόπτεσθαι τὰς προσευχὰς ὑμῶν.

8 Τὸ δὲ τέλος, πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλάδελφοι, εὐσπλαγχοι, φιλόφρονες.

9 Μὴ ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ, ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας· τούναντίον δὲ, εὐλογούντες· εἰδότες ὅτι εἰς τοῦτο ἐκλήθητε, ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε.

10 Ὁ γὰρ θέλων ζῶν ἡγαπᾷ, καὶ ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθὰς, παυσάτω τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ ἀπὸ κακοῦ, καὶ χεὶρ αὐτοῦ τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον.

11 Ἐκκλινάτω ἀπὸ κακῆ, καὶ ποιησάτω ἀγαθόν· ζητήσάτω εἰρήνην, καὶ διωξάτω αὐτήν.

12 Ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ Κυρίου ἐπὶ δικαίους, καὶ ὤτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν· πρόσωπον δὲ Κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακά.

13 Καὶ τίς ὁ κακῶς ἡμᾶς, ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ ἡμιμηταὶ γέννησθε;

14 Ἀλλ' εἰ καὶ πάσχετε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι τὸν δὲ φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε, μηδὲ παραχθῆτε.

15 Κύριον δὲ τὸν Θεόν ἁγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν· ἔτοιμοι δὲ αἶε πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος, μετὰ πραύτητος καὶ φόβου.

16 Συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθὴν ἵνα ἐν ᾧ καταλαβῶσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, καταισχυθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ ἀναστροφὴν.

17 Κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιούντας, εἰ θέλει τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, πάσχειν, ἢ κακοποιούντας.

18 Ὅτι καὶ Χριστὸς ἅπας περὶ ἀμαρτιῶν ἔπαθεν, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων ἵνα ἡμᾶς προσαγάγῃ τῷ Θεῷ, θανατωθεὶς μὲν σαρκί, ζωοποιηθεὶς δὲ πνεύματι.

19 Ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασι πορευθεὶς ἐκίνησεν,

20 Ἀπειθήσασί ποτε, ὅτε ἅπας ἐξεδέχετο ἢ τοῦ Θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις Νῶε, κατασκευαζομένης κιβωτοῦ, εἰς ἣν ὀλίγα, τουτέστιν ὀκτὼ, ψυχὰ διεσώθησαν δι' ὕδατος.

21 Ὡς καὶ ἡμᾶς ἀντίτυπον νῦν σώζει βάπτισμα, (οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις ῥύπου, ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερωτήματα εἰς Θεόν) δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ,

22 Ὃς ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, πορευθεὶς εἰς οὐρανὸν, ὑποταγάντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ δυνάμεων.

Κεφ. δ'. ΙV.

ΧΡΙΣΤΟΥ οὖν παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν σαρκί, καὶ ἡμεῖς τὴν αὐτὴν ἐννοίαν ὁμολήσαμεν, ὅτι ὁ παθὼν ἐν σαρκί, πέπρωται ἀμαρτίας.

2 Εἰς τὸ μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίαις, ἀλλὰ θεληματι Θεοῦ, τὸν ἐπίλοιπον ἐν σαρκί βιώσαι χρόνον.

3 Ἀρκετὸς γὰρ ἡμῖν ὁ παρεληλυθὼς χρόνος τοῦ βίου τοῦ θελήματος τῶν ἐθνῶν κατεργάσασθαι, πεπορευμένους ἐν ἀσελγείαις, ἐπιθυμίαις, οἰνοφλυγίαις, κῶμοις, πότοις, καὶ ἀθεμίτοις εἰδωλολατρείαις.

4 Ἐν ᾧ ξενίζονται, μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν, βλασφημούντες.

5 Οἱ ἀποδώσουσι λόγον τῷ ἐτοίμῳ ἔχοντι κρίναι ζῶντας καὶ νεκρούς.

which had not obtained mercy, but now have obtained mercy.

11 Dearly beloved, I beseech *you* as strangers^b and pilgrims, abstain from fleshly lusts,^c which war^d against the soul;

12 Having your conversation honest among the Gentiles: that, *β*whereas they speak against you as evil doers, they may by *your* good works^e which they shall behold, glorify God in the day of visitation.

13 Submit yourselves^f to every ordinance of man for the Lord's sake: whether it be to the king, as supreme;

14 Or unto governors, as unto them that are sent by him for the punishment of evil doers, and for the praise of them that do well.

15 For so is the will of God, that^g with well doing ye may put to silence the ignorance of foolish men:

16 As free,^h and not *δ* using *your* liberty for a cloak of maliciousness, but as the servants of God.

17 *η* Honour all *men*.ⁱ Love^o the brotherhood. Fear^r God. Honour the king.^r

18 Servants,^s be subject to *your* masters with all fear; not only to the good and gentle, but also to the froward.

19 For this *is* *θ*thank-worthy, if a man for conscience toward God endure grief, suffering wrongfully.

20 For what glory *is* *it*, if, when ye be buffeted for *your* faults, ye shall take it patiently? but if, when ye do well, and suffer for *it*, ye take it patiently, this^v *is* *θ*acceptable with God.

21 For even hereunto^w were ye called: because Christ also suffered *λ* for us, leaving us an example, that ye should follow^x his steps:

22 Who^y did no sin, neither was guile found in his mouth:

23 Who, when he was reviled, reviled not again; when he suffered, he threatened not; but committed *υ*himself to him that judgeth^d righteously:

24 Who his own self bare^z our sins in his own body upon the tree, that we, being dead to sins, should live^b unto righteousness: by whose^k stripes ye were healed.

25 For ye were as sheep going astray; *ι* but are now returned unto the Shepherd^k and Bishop of *your* souls.

CHAP. III.

LIKEWISE, ye wives,^a be in subjection to your own husbands; that, if any obey not the word, they also may without the word be won by the conversation of the wives;

2 While they behold *your* chaste conversation coupled with fear.

3 Whose adorning,^p let it not be that outward *adorning* of plaiting the hair, and of wearing of gold, or of putting on of apparel;

4 But let *it* be the hidden man of the heart,^q in that which is not corruptible, even the ornament of a meek^u and quiet spirit, which is in the sight of God of great price.

5 For after this manner, in the old time, the holy women also, who trusted in God, adorned themselves, being in subjection unto their own husbands:

6 Even as Sara obeyed Abraham, calling him lord:^w whose *π*daughters ye are, as long as ye do well, and are not afraid with any amazement

A. D. 60.

a Col. 3. 19.

b Ps. 119. 19.

c Ga. 5. 16, 21.

d Ro. 8. 13.

e Ja. 4. 1.

f or, *wherein*.

g Ro. 12. 16.

h or, *loving*

i to the.

j 1 Jn. 3. 18.

k Mat. 5. 16.

l Mat. 5. 44.

m Ep. 4. 32.

n Mat. 22. 21.

o Ro. 13. 1, 7.

p Ps. 34. 12.

q &c.

r Tit. 2. 8.

s Ga. 5. 1, 13.

t having.

u upon.

v or, *esteem*.

w Ro. 12. 10.

x Phil. 2. 3.

y Jn. 13. 35.

z Pr. 16. 7.

a Ro. 8. 28.

b Ps. 111. 10.

c Pr. 24. 21.

d Ep. 6. 5, &c.

e Is. 8. 12, 13.

f 51. 12.

g or, *thank*.

h Lu. 6. 32.

i Ps. 119. 46.

j or, *reverence*.

k Mat. 5. 10.

l 12.

m Mat. 16. 24.

n 1 Th. 3. 3, 4.

o some read,

p for you.

q 1 Jn. 3. 16.

r Re. 12. 11.

s ch. 2. 21.

t Is. 53. 9.

u 2 Co. 5. 21.

v Ro. 4. 25.

w or, his

x cause.

y Is. 42. 7.

z Lu. 23. 46.

a Is. 53. 4, &c.

b Ge. VI.

c or, to.

d Ro. 6. 11.

e Is. 53. 5, 6.

f Ps. 119. 176.

g Eze. 34. 23.

h Jn. 10. 11, 16.

i Ep. 5. 26.

j Ac. 8. 37.

k Ro. 10. 10.

l Ep. 5. 22.

m Tit. 2. 5, 6.

n o Ep. 1. 21.

p 1 Ti. 2. 9, 10.

q Phil. 2. 5.

r Ro. 6. 2, 7.

s 2 Co. 5. 15.

t Ps. 45. 13.

u Ro. 2. 29.

v Ps. 25. 9.

w 149. 4.

x Mat. 5. 5.

y 1 Co. 6. 11.

z Tit. 3. 3.

a w Ge. 18. 12.

b π children.

c Ac. 13. 45.

7 Likewise, ye husbands,^a dwell with *them* according to knowledge, giving honour unto the wife, as unto the weaker vessel, and as being heirs together of the grace of life; that your prayers be not hindered.

8 Finally, *be ye* all of one mind,^o having compassion one of another; *γ* loves^f as brethren, *be* pitiful, *be* courteous:

9 Not rendering^h evil for evil, or railing for railing; but contrariwise blessing; knowing that ye are thereunto called, that ye should inherit a blessing.

10 For *he*^k that will love life, and see good days, let him refrain his tongue from evil, and his lips that they speak no guile:

11 Let him eschew evil, and do good; let him seek peace, and ensue it.

12 For the eyes of the Lord *are* over the righteous, and his ears *are* open unto their prayers: but the face of the Lord *is* against them that do evil.

13 And who^p *is* he that will harm you, if ye be followers of that which is good?

14 But and if ye suffer for righteousness^s sake, happy *are ye*: and *be*^t not afraid of their terror, neither be troubled;

15 But sanctify the Lord God in *your* hearts; and *be* ready^u always to give an answer to every man that asketh you a reason of the hope that is in you with meekness and *κ* fear:

16 Having a good conscience; that, whereas they speak evil of you, as of evil doers, they may be ashamed that falsely accuse *your* good conversation in Christ.

17 For *it* *is* better, if the will of God be so, that ye suffer for well doing than for evil doing.

18 For Christ^v also hath once suffered for sins, the just^a for the unjust, that he might bring us to God, being put to death^b in the flesh, but quickened by the Spirit:

19 By which also he went and preached unto the spirits in prison;^c

20 Which sometime were disobedient, when once^f the long suffering of God waited in the days of Noah, while the ark was a preparing, wherein few, that is, eight souls, were saved by water.

21 The like figure whereunto, *even* baptism,^g doth also now save us, (not the putting away the filth of the flesh, but the answer of a good conscience^m toward God,) by the resurrection of Jesus Christ:

22 Who is gone into heaven, and is on the right hand of God; angels^o and authorities and powers being made subject unto him.

CHAP. IV.

FORASMUCH then as Christ hath suffered for us in the flesh, arm yourselves likewise with the same mind;^q for *he*^r that hath suffered in the flesh hath ceased from sin;

2 That *he*^s no longer should live the rest of *his* time in the flesh to the lusts of men, but to the will of God.

3 For the time^v past of *our* life may suffice us to have wrought the will of the Gentiles, when we walked in lasciviousness, lusts, excess of wine, revellings, banquetings, and abominable idolatries;

4 Wherein they think it strange that ye run not with *them* to the same excess of riot, speaking evil^x of you:

5 Who shall give account to him that is ready to judge the quick and the dead.

6 For, for this cause was the gospel preached also to them that are dead, that they might be judged^a according to men in the flesh, but live^b according to God in the spirit.

7 But the end^c of all things is at hand: be ye therefore sober, and watch^e unto prayer.

8 And above all things have fervent charity among yourselves: for^f charity γ shall cover the multitude of sins.

9 Use hospitality^z one to another, without grudging.

10 As every man hath received^m the gift, even so minister the same one to another, as good stewards^o of the manifold grace of God.

11 If any man speak, let him speak as the oracles of God; if any man minister, let him do it as of the ability which God giveth: that God in all^r things may be glorified through Jesus Christ, to^t whom be praise and dominion for ever and ever. Amen.

12 Beloved, think it not strange concerning the fiery^v trial which is to try you, as though some strange thing happened unto you:

13 But rejoice,^x inasmuch as ye are partakers of Christ's sufferings; that, when^y his glory shall be revealed, ye may be glad also with exceeding joy.

14 If^b ye be reproached for the name of Christ, happy are ye; for the spirit of glory and of God resteth upon you: on their part he is evil spoken of, but on your part he is glorified.

15 But let none of you suffer as a murderer, or as a thief, or as an evil-doer, or as a busy-body in other men's matters.

16 Yet if any man suffer as a Christian, let him not be ashamed; but let him glorify God on this behalf.

17 For the time is come that judgment must begin^k at the house of God: and if it first begin at us, what shall the end be of them that obey not the gospel of God?

18 And if^m the righteous scarcely be saved, where shall the ungodly and the sinner appear?

19 Wherefore, let them that suffer according to the will of God, commit^o the

A. D. 60.

a Mat. 24. 9.

b Re. 14. 13.

c Ja. 5. 8, 9.

d Ro. 8. 17, 18.

e Lu. 21. 36.

f Jno. 21. 15.

g Ac. 20. 28.

h or, as much

i as in youis.

j 1 Co. 13. 7.

k 1 Co. 9. 17.

l or, will.

m 1 Ti. 3. 3, 8.

n He. 13. 2, 16.

o or, over-

p ruling.

q 1 Ti. 4. 12.

r Ro. 12. 6, 8.

s He. 13. 20.

t Lu. 12. 42.

u 2 Ti. 4. 8.

v Ep. 5. 21.

w 1 Co. 10. 31.

x Ja. 4. 6.

y Is. 57. 15.

z 1 Co. 3. 13.

a Ps. 55. 22.

b Ja. 1. 2.

c Re. 12. 12.

d 2 Ti. 2. 12.

e Ja. 4. 7.

f Mat. 5. 11.

g 2 Co. 4. 16.

h He. 13. 21.

i 2 Th. 3. 3.

j Zec. 10. 12.

k Ps. 138. 7, 8.

l ch. 4. 11.

m 2 Co. 1. 19.

n Is. 10. 12.

o Je. 49. 12.

p Eze. 9. 6.

q 1 Co. 15. 1.

r Je. 25. 29.

s Lu. 23. 31.

t Ro. 16. 16.

u Ps. 37. 5.

v Ep. 6. 23.

keeping of their souls to him in well doing, as unto a faithful Creator.

CHAP. V.

THE elders which are among you I exhort, who am also an elder, and a witness of the sufferings of Christ, and also a partaker of the glory^d that shall be revealed:

2 Feed^f the flock of God β which is among you, taking the oversight thereof, not by constraint, but willingly; ^h not for filthy lucre, ⁱ but of a ready mind;

3 Neither as δ being lords over God's heritage, but being ensamplesⁱ to the flock.

4 And when the chiefⁿ Shepherd shall appear, ye shall receive a crown^p of glory that fadeth not away.

5 Likewise, ye younger, submit yourselves unto the elder: yea, all^q of you be subject one to another, and be clothed with humility: for God^s resisteth the proud, and giveth grace to the humble.

6 Humble^t yourselves therefore under the mighty hand of God, that he may exalt you in due time:

7 Casting^w all your care upon him, for he careth for you.

8 Be sober, be vigilant; because your adversary the devil, as^y a roaring lion, walketh about, seeking whom he may devour:

9 Whom resist,^a stedfast in the faith, knowing that the same afflictions are accomplished in your brethren that are in the world.

10 But the God of all grace, who hath called us unto his eternal glory by Christ Jesus, after that ye have suffered a while,^c make you perfect,^d stablish,^e strengthen,^f settle^g you.

11 To him be glory^h and dominion for ever and ever. Amen.

12 By Silvanus,ⁱ a faithful brother unto you, as I suppose, I have written briefly, exhorting, and testifying that this is the true grace of God wherein ye^j stand.

13 The church that is at Babylon, elected together with you, saluteth you; and so doth Marcus my son.

14 Greetⁿ ye one another with a kiss of charity. Peace^p be with you all that are in Christ Jesus. Amen.

6 Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ νεκροῖς εὐηγγελίσθη, ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ ἡ ἀνθρώπους· σαρκί, ζῶσι δὲ κατὰ Θεόν πνεύματι.

7 Πάντων δὲ τὸ τέλος ἡγγικε· σωφρονήσατε οὖν καὶ νήψατε εἰς τὰς προσευχάς.

8 Πρὸ πάντων δὲ τὴν εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην ἐκτενῆ ἔχοντες· ὅτι ἡ ἀγάπη ἡ καλύπτει τὸν πληθὸν ἁμαρτιῶν.

9 Φιλόξενοι εἰς ἀλλήλους, ἅνευ ἡ γογγυσμῶν.

10 Ἐκαστος καθὼς ἔλαβε χάρισμα, εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακονοῦντες, ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάριτος Θεοῦ.

11 Εἴ τις λαλεῖ, ὡς λόγια Θεοῦ· Εἴ τις διακονεῖ, ὡς ἐξ ἰσχύος ἢς χορηγεῖ ὁ Θεός· ἵνα ἐν πᾶσι δοξάζεται ὁ Θεὸς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἔστιν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

12 Ἀγαπητοί, μὴ ἐξνέζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς πειρασμὸν ὑμῖν γινομένη, ὡς ξένον ὑμῖν συμβαίνοντος·

13 Ἀλλὰ καθὼς κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασι, χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρῇτε ἀγαλλιώμενοι.

14 Εἰ ὁνειδίζεσθε ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μακάριοι· ὅτι τὸ τῆς δόξης ἡ καὶ τὸ τοῦ Θεοῦ πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπαύεται· κατὰ μὲν αὐτὸς βλασφημεῖται, κατὰ δὲ ὑμᾶς δοξάζεται.

15 Μὴ γάρ τις ὑμῶν πασχέτω ὡς φονεὺς, ἢ κλέπτης, ἢ κακοποιός, ἢ ὡς ἄλλοτριοεπίσκοπος.

16 Εἰ δὲ ὡς Χριστιανὸς, μὴ αἰσχυνέσθω, δοξάζετω δὲ τὸν Θεὸν ἐν τῷ ἡ μέρει τούτῳ.

17 Ὅτι ὁ καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρίμα ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ. Εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ἡμῶν, τί τὸ τέλος τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίῳ;

18 Καὶ εἰ ὁ δίκαιος μόλις σώζεται, ὁ ἄσεβης καὶ ἁμαρτωλὸς πού φανείται;

19 Ὡστε καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὡς πιστῶ κτιστῇ παρατιθέσθωσαν τὰς ψυχὰς ἑαυτῶν ἐν ἡ ἀγαθοποιίᾳ.

ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥΣ τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὅτι συμπρεσβύτερος ἢ μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης ἀποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνός.

2 Ποιμάνετε τὸ ἐν ὑμῖν ποιμνιον τοῦ Θεοῦ, ἐπισκοποῦντες μὴ ἀναγκαστῶς, ἀλλ' ἐκουσίως· μὴ δὲ αἰσχροκερδῶς, ἀλλὰ προθύμως·

3 Μὴ ὡς κατακυριεύοντες τῶν κληρῶν, ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου.

4 Καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχιποιμένου, κομεισθε τὸν ἁμαρτάνιον τῆς δόξης στέφανον.

5 Ὁμοίως νεώτεροι ὑποτάγῃτε πρεσβυτέροις. Πάντες δὲ ἀλλήλους ὑποτασσόμενοι, τὴν ταπεινοφροσύνην ἡ ἐγκομβώσασθε· ὅτι ὁ Θεὸς ὑπερψηφάνους ἀντιτάσσεται, ταπεινοὺς δὲ διδωσι χάριν.

6 Ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ Θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς ἡνώσῃ ἐν καιρῷ.

7 Πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιρρίψαντες ἐπ' αὐτόν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ὑμῶν.

8 Νήψατε, γρηγορήσατε· ὅτι ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος, ὡς λέων ὠρυόμενος, περιπατεῖ, ζητῶν τίνα καταπίῃ.

9 Ὡς ἀντίστητε στερεοὶ τῇ πίστει, εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν κόσμῳ ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι.

10 Ὁ δὲ Θεὸς πάσης χάριτος, ὁ καλέσας ἡμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὀλίγων παθόντας, αὐτὸς ἡ καταρτίσαι ἡμᾶς, στηρίξαι, σθενώσαι, ἡθεμελιώσαι.

11 Αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

12 Διὰ Σίλουανου ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς λογιζομαι, δι' ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶναι ἀληθὴ χάριν τῇ Θεοῦ, εἰς ἣν ἡ ἐστήκατε.

13 Ἀσπάζεταιται ὑμᾶς ἡ ἐν Βαβυλῶνι συνεκλεκτῇ, καὶ Μάρκος ὁ υἱός μου.

14 Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγάπης. Εἰρήνη ὑμῖν πᾶσι τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ἀμήν.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Κεφ. α'. Ι.

ΣΥΜΕΩΝ ὁ Πέτρος¹, δούλος² καὶ ἀπόστολος³ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῖς ἰσότημον ἡμῖν λαχοῦσι πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ σωτήρος Ἰησοῦ Χριστοῦ⁴.

2 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνην πληθυνθεῖν ἐν ἐπιγνώσει τοῦ Θεοῦ, καὶ Ἰησοῦ τῆς Κυρίας ἡμῶν⁵.

3 Ὡς πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως αὐτοῦ τὰ πρὸς ζωὴν καὶ εὐσέβειαν⁶ δεδομένης⁷, διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς⁸ διὰ δόξης καὶ ἀρετῆς⁹.

4 Δι' ὧν¹⁰ τὰ μέγιστα ἡμῖν καὶ τίμια ἐπαγγελήματα δωδωρῆται, ἵνα διὰ τούτων γέννησθε θείας κοινωνοὶ φύσεως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν κόσμῳ¹¹ ἐν ἐπιθυμίᾳ¹² φθορᾶς.

5 Καὶ αὐτὸ τοῦτο δὲ¹³ σπουδῇ πᾶσαν παρεισενέγκαντες, ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετὴν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνώσιν,

6 Ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπομονὴν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν ἐσέβειαν,

7 Ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην.

8 Ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα, καὶ πλεονάζοντα, οὐκ ἀργούς οὐδὲ¹⁴ ἀκάρπης¹⁵ καθίστησιν εἰς τὴν τῆς Κυρίας ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπίγνωσιν.

9 Ὡς, γὰρ μὴ παρέσσι ταῦτα, τυφλὸς ἐστὶ, μυωπάξων, λήθην λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ ἁμαρτιῶν¹⁶.

10 Διὸ μάλλον, ἀδελφοί, σπουδάσατε¹⁷ βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλῆσιν καὶ ἐκλογὴν ποιῆσθαι ταῦτα γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ πταιστέ ποτε.

11 Οὗτω γὰρ πλουσίως ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἰσὸς εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ.

12 Διὸ ἐκ¹⁸ ἀμελήσω¹⁹ ὑμᾶς ἀεὶ ὑπομιμνήσκων περὶ τούτων, καίπερ εἰδότας, καὶ ἐστηρικμένους ἐν τῇ παρουσίᾳ ἀληθείας.

13 Δικαίον δὲ ἡγήμαί, ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τῷ τῷ σκηνώματι, διεγείρειν ὑμᾶς ἐν ὑπομνήσει.

14 Εἰδὼς ὅτι ταχινή ἐστιν ἡ ἀπόθεσις τοῦ σκηνώματός²⁰ μου, καθὼς καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδήλωσέ μοι.

15 Ὡς σπουδάσω²¹ δὲ καὶ ἐκάστου ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον, τὴν τούτων μνημὴν ποιῆσαι.

16 Οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπότται γενηθέντες τῆς ἐκείνης μεγαλειότητος.

17 Λαβὼν γὰρ παρὰ Θεοῦ πατρὸς τιμὴν καὶ δόξαν, φωνὴν ἐνεχεθίσης αὐτῷ τοιαύτῃ ἐπὶ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης²². Οὗτος ἐστὶν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα.

18 Καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ

οὐρανοῦ ἐνεχεθεῖσαν, σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ.

19 Καὶ ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον, ὃ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες, ὡς λύχνῳ φαίνοντι ἐν²³ αὐχμηρῷ²⁴ τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα διανύσῃ, καὶ²⁵ φωσφόρος²⁶ ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν.

20 Τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι πᾶσα²⁷ προφητεία γραφῆς²⁸, ἰδίᾳ ἐπιλύσεως οὐ γίνεται.

21 Οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη ποτὲ προφητεία, ἀλλ' ὑπὸ Πνεύματος ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν²⁹ οἱ ἅγιοι³⁰ Θεοῦ ἄνθρωποι.

Κεφ. β'. II.

ΕΓΕΝΟΝΤΟ δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ ἐν ὑμῖν ὄντοσι ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεσιάζουσιν αἰρέσεις ἀπωλείας, καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχινὴν ἀπώλειαν.

2 Καὶ πολλοὶ ἐξακολούησουσιν αὐτῶν ταῖς ἀπώλειαις³¹, δι' οὓς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας βλασφημηθήσεται.

3 Καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις³² ὑμᾶς ἐμπορεύσονται³³ οἷς τὸ κρίμα ἐκπάλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάζει.

4 Εἰ γὰρ ὁ Θεὸς ἀγγέλων ἀμαρτησάντων οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ σειραῖς ζόφου ταρταρώσας, παρέδωκεν εἰς κρίσιν³⁴ τετηρημένους³⁵.

5 Καὶ ἀρχαίον κόσμον οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὄγδοον Νῶε δικαιοσύνης κήρυκα ἐφύλαξε, κατακλυσμὸν κόσμῳ ἄσεβῶν ἐπάξας³⁶.

6 Καὶ πόλεις Σοδόμων καὶ Γομόρρας τεφρώσας³⁷ καταστροφῇ³⁸ κατέκρινεν, ὑπόδειγμα μελλόντων ἀσεβεῖν θεθεικῶς³⁹.

7 Καὶ δίκαιον δὲ⁴⁰ καταπονοῦμενον ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆς, ἐρρύσατο⁴¹.

8 (Βλέμματι γὰρ καὶ ἁκοῇ ὁ δίκαιος ἐγκατοικῶν ἐν αὐτοῖς, ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δικαίων ἀνόμοις ἔργοις ἐβασάνιζεν⁴²).

9 Οἷδε Κύριος ἐσεβείς ἐκ πειρασμῶν⁴³ ῥύεσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέραν κρίσεως κολαζομένους τηρεῖν⁴⁴.

10 Μάλιστα δὲ τὰς ὀπίσω σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ⁴⁵ μiasμῶν⁴⁶ πορευομένους, καὶ κυριότητος καταφρονούντας⁴⁷ τολμηταί, ἀυθάδεις, δόξας οὐ τρέμουσι βλασφημοῦντες⁴⁸.

11 Ὅτις ἀγγελοῖς, ἰσχύϊ καὶ δυνάμει μεῖζονες ὄντες, οὐ φέρουσι κατ' αὐτῶν⁴⁹ παρὰ Κυρίῳ⁵⁰ βλάσφημον κρίσιν.

12 Οὗτοι δὲ, ὡς ἄλογα ζῶα⁵¹ φυσικὰ, γεννημέναι⁵² εἰς ἄλωσιν καὶ φθοράν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσι βλασφημοῦντες, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν καταφθαρήσονται,

The Second Epistle general of PETER.

CHAP. I.

SIMON β Peter, a servant and an apostle of Jesus Christ, to them that have obtained like^a precious faith with us through the righteousness of γ God and our Saviour Jesus Christ:

2 Grace and peace^c be multiplied unto you through the knowledge of God, and of Jesus our Lord,

3 According as his divine power hath given unto us all^e things that *pertain* unto life and godliness, through the knowledge of him that hath called us ζ to glory and virtue:^g

4 Whereby are given unto us exceeding great and precious promises;ⁱ that by these ye might be partakers^k of the divine nature, having escaped^m the corruption that is in the world through lust.

5 And beside this, giving all diligence, add to your faith virtue;^o and to virtue knowledge;^p

6 And to knowledge temperance;^q and to temperance patience;^r and to patience godliness;^s

7 And to godliness brotherly kindness;^t and to brotherly kindness charity.^u

8 For if these things be in you, and abound, they make you that ye shall neither be θ barren nor unfruitful^w in the knowledge of our Lord Jesus Christ.

9 But he that lacketh these things is blind,^x and cannot see afar off, and hath forgotten that he was purged from his old sins.

10 Wherefore the rather, brethren, give diligence^y to make your calling and election sure: for^z if ye do these things, ye shall never fall:^a

11 For so an entrance shall be ministered unto you abundantly into the everlasting kingdom of our Lord and Saviour Jesus Christ:

12 Wherefore I will not be negligent to put you always in remembrance of these things, though ye know them, and be established in the present truth.

13 Yea, I think it meet, as long as I am in this tabernacle, to stir^b you up, by putting you in remembrance;

14 Knowing that shortly I must put off this my tabernacle, even as our Lord Jesus Christ hath shewed me.^d

15 Moreover, I will endeavour that ye may be able after my decease to have these things always in remembrance.

16 For we have not followed cunningly devised fables,^e when we made known unto you the power and coming of our Lord Jesus Christ, but were eye-witnesses^f of his majesty.

17 For he received from God the Father honour and glory, when there came such a voice to him from the excellent glory, 'This is my beloved Son, in whom I am well pleased.'

A. D. 66.

β or, *Symeon.*

a Ep. 4. 5.

γ our God and Saviour.

b Ps. 119. 105. Pr. 6. 23.

c Da. 4. 1. 6. 25.

d Re. 2. 28. 22. 16.

e Ps. 84. 11. 1 Ti. 4. 8.

f or, at any.

g Lu. 1. 70.

h or, by.

i 2 Ti. 1. 9.

j 2 Ti. 3. 16.

k 2 Co. 7. 1.

l He. 12. 10.

m De. 13. 1, &c.

n ch. 2. 18, 20.

o Mat. 24. 5, 24.

p Ac. 20. 29, 30.

q 1 Ti. 4. 1.

r Phi. 4. 8.

s Phi. 1. 9.

t 1 Co. 9. 25.

u Ja. 1. 4.

v or, lascivious, as some copies read.

w 1 Ti. 4. 7.

x Jn. 13. 34, 35.

y 1 Co. 13. 1, 3.

z Jude 4. 7.

a idle.

b Jn. 15. 2, 6.

c 1 Jn. 2. 9, 11.

d Ge. 7. 1, &c.

e ch. 3. 17.

f 1 Jn. 3. 19.

g Re. 22. 14.

h Ge. 19. 24, 25.

i Ge. 29. 23.

j De. 19. 16.

k ch. 3. 1.

l Ps. 34. 15, 18.

m Jude 14, 15.

n Jn. 21. 18, 19.

o He. 13. 4.

p or, dominion.

q 2 Co. 4. 2.

r Jude 8, 10.

s Mat. 17. 1, 5.

t Jn. 1. 14.

u some read, against themselves.

v Je. 12. 3.

18 And this voice which came from heaven we heard, when we were with him in the holy mount.

19 We have also a more sure word of prophecy; whereunto ye do well that ye take heed, as unto a light^b that shineth in a dark place, until the day dawn, and the day-star^d arise in your hearts:

20 Knowing this first, that no prophecy of the scripture is of any private interpretation.

21 For the prophecy came not δ in^f old time by the will of man: but holy men of God spake as they were moved^h by the Holy Ghost.

CHAP. II.

BUT thereⁱ were false prophets also among the people, even as there shall be false teachers among you,^j who privily shall bring in damnable heresies, even denying the Lord that bought them, and bring upon themselves swift destruction.

2 And many shall follow their η pernicious ways; by reason of whom the way of truth shall be evil spoken of.

3 And through covetousness shall they with feigned words make merchandise of you: whose judgment^k now of a long time lingereth not, and their damnation slumbereth not.

4 For if God spared not the angels that sinned, but cast them down to hell, and delivered them into chains of darkness, to be reserved unto judgment;

5 And spared not the old world, but saved Noah^l the eighth person, a preacher of righteousness, bringing in the flood upon the world of the ungodly;

6 And turning the cities of^b Sodom and Gomorrah into ashes, condemned them with an overthrow, making^c them an ensample unto those that after should live ungodly;

7 And delivered just Lot,^d vexed with the filthy conversation of the wicked;

8 (For that righteous man dwelling among them, in seeing and hearing, vexed his righteous soul from day to day with their unlawful deeds;)

9 The Lord knoweth how to deliver the godly out of temptations, and to reserve^e the unjust unto the day of judgment to be punished:

10 But chiefly themⁱ that walk after the flesh in the lust of uncleanness, and despise^k government: presumptuous are they, self-willed; they are not afraid to speak evil of dignities.^l

11 Whereas angels, which are greater in power and might, bring not railing accusation^m against them before the Lord.

12 But these, as natural bruteⁿ beasts, made to be taken and destroyed, speak evil of the things that they understand not; and shall utterly perish in their own corruption;

13 And shall receive the reward of unrighteousness, as they^a that count it pleasure to riot in the day-time. Spots *they are* and blemishes, sporting themselves with their own deceivings, while they feast with you;

14 Having eyes full of adultery, and that cannot cease from sin; beguiling unstable souls: an heart they have exercised with covetous practices; cursed children:

15 Which have forsaken the right way, and are gone astray, following the way of Balaam^f the son of Bosor, who loved the wages of unrighteousness;

16 But was rebuked for his iniquity: the dumb ass, speaking with man's voice, forbade the madness of the prophet.

17 These are wells without water, clouds^k that are carried with a tempest; to whom the mist of darkness is reserved for ever.

18 For when they speakⁿ great swelling words of vanity, they allure through the lusts of the flesh, *through much wantonness*, those that were ^δ clean escaped from them who live in error.

19 While they promise them liberty, they themselves are the servants of corruption: for^q of whom a man is overcome, of the same is he brought in bondage.

20 For if after they have escaped the pollutions of the world, through the knowledge of the Lord and Saviour Jesus Christ, they are again^t entangled therein and overcome, the latter end is worse with them than the beginning.

21 For it had been better^v for them not to have known the way^w of righteousness, than, after they have known *it*, to turn from the holy commandment delivered unto them.

22 But it is happened unto them according to the true proverb,^y The dog *is* turned to his own vomit again; and the sow that was washed, to her wallowing in the mire.

CHAP. III.

THIS second epistle, beloved, I now write unto you; in *both* which I stir up your pure minds by way of remembrance:

2 That^b ye may be mindful of the words which were spoken before^c by the holy prophets, and of the commandment of us the apostles of the Lord and Saviour:

3 Knowing this first, that there shall come in the last days scoffers,^d walking after their own lusts,

4 And saying, Where^f is the promise of his coming^g? for since the fathers fell asleep, all things continue as *they were* from the beginning of the creation.

A. D. 66.

a Phi. 3. 19.

b Jude 12, &c.

c Ge. 1. 6, 9.

β consisting.

c Ps. 24. 2.

γ an adulteress.

d Ge. 7. 11, &c.

e Ps. 50. 3.

f Zep. 3. 8.

2 Th. 1. 8.

f Nu. 22. 5, &c.

g Ps. 90. 4.

h Hab. 2. 3.

i Ps. 86. 15.

Is. 30. 18.

k Ep. 4. 14.

l Eze. 33. 11.

m 1 Ti. 2. 4.

n Ps. 73. 8.

o Mat. 24. 42,

43.

Re. 16. 15.

p Ps. 102. 26.

Is. 51. 6.

Re. 20. 11.

δ or, for a little while, as some read.

q Jno. 8. 34.

Ro. 6. 16.

r Tit. 2. 13.

ζ or, *hasting the coming.*

s Is. 34. 4.

Mi. 1. 4.

t Lu. 11. 26.

He. 6. 4, &c.

10. 26, 27.

u Re. 21. 1, 27.

v Mat. 11. 23,

24.

Lu. 12. 47, 48.

w Pr. 12. 23.

x 1 Co. 15. 58.

1 Th. 5. 23.

y Pr. 26. 11.

z Ro. 2. 4.

a Ro. 8. 19.

1 Co. 15. 24.

1 Th. IV. V.

2 Th. 1. 5, 10.

b Jude 17, 18.

c 1 Ti. 4. 1.

2 Ti. 3. 1.

d Is. 5. 19.

e Col. 1. 10.

f Je. 17. 15.

Eze. 12. 22,

27.

Mat. 24. 48.

g 2 Ti. 4. 18.

5 For this they willingly are ignorant of, that^b by the word of God the heavens were of old, and the earth^β standing out of the water^c and in the water:

6 Whereby the world that then was, being overflowed with water,^d perished:

7 But the heavens and the earth which are now, by the same word are kept in store, reserved unto fire^e against the day of judgment and perdition of ungodly men.

8 But, beloved, be not ignorant of this one thing, that one day *is* with the Lord as a thousand years, and a^g thousand years as one day.

9 The Lord is not slack^k concerning his promise, as some men count slackness; but is long-sufferingⁱ to us-ward, not willing^l that any should perish, but that all should^m come to repentance.

10 But the day of the Lord will come as a thief^o in the night; in the which the heavens^p shall pass away with a great noise, and the elements shall melt with fervent heat; the earth also, and the works that are therein, shall be burned up.

11 Seeing then that all these things shall be dissolved, what manner of persons ought ye to be in *all* holy conversation and godliness;

12 Looking for^r and ^ζhasting unto the coming of the day of God, wherein the heavens, being on fire, shall be dissolved, and the elements shall melt^s with fervent heat?

13 Nevertheless we, according to his promise, look for new^t heavens and a new earth, wherein dwelleth righteousness.

14 Wherefore, beloved, seeing that ye look for such things, be diligent^x that ye may be found of him in peace, without spot, and blameless.

15 And account that the long-suffering of our Lord is salvation; ^z even as our beloved brother Paul also, according to the wisdom given unto him, hath written unto you;

16 As also in all *his* epistles,^a speaking in them of these things; in which are some things hard to be understood, which they that are unlearned and unstable wrest, as *they do* also the other scriptures, unto their own destruction.

17 Ye therefore, beloved, seeing ye know *these things* before, beware lest ye also, being led away with the error of the wicked, fall from your own steadfastness.

18 But grow^b in grace, and in the knowledge of our Lord and Saviour Jesus Christ. To him^c be glory, both now and for ever. Amen.

13 Κοιμούμενοι μισθὸν ἀδικίας, ἡδονὴν ἡγοῦ-
μενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ ^ατρυφῆν, σπίλοι καὶ μώ-
μοι, ἐντρυφώντες ἐν ταῖς ^βἀπάταις αὐτῶν,
συνεπωχούμενοι ὑμῖν.

14 Ὁφθαλμοὺς ἔχοντες μεστούς ^αμοχαλίδος καὶ
^βἀκαταπύστους ἀμαρτίας ^γδελεάζοντες
ψυχὰς ἀστηρίκτους, καρδίαν ^δγεγυμνασμένην
^επλεονεξίας ἔχοντες, κατὰρας τέκνα.

15 Καταλιπόντες ^ατὴν εὐθειαν ὁδὸν, ἐπλανή-
θησαν, ἐξακολούθησαντες τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαάμ
τοῦ ^βΒοσὸρ, ὃς μισθὸν ἀδικίας ἠγάπησεν.

16 Ἐλεγχθὲν δὲ ἔσχεν ἰδίας παρανομίας ὑπο-
ζύγιον ἄφωνον, ἐν ἀνθρώπῳ φωνῇ φθεγξάμενον,
ἐκώλυσε τὴν τοῦ προφήτου παραφρονίαν.

17 Οὗτοι εἰσι πηγαὶ ἀνύδρου, ^ανεφέλαι ὑπὸ
λαίλαπος ἐλανόμεναι, οἷς ὁ ὥςπος τοῦ σκό-
τους ^βεἰς αἰῶνα τετήρηται.

18 Ὑπερόγκη γὰρ ματαιότητος φθεγγόμενοι,
δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκὸς, ἀσελγεί-
αις, τοὺς ^αὄντως ^βἀποφυγόντας τοὺς ἐν
πλάνῃ ἀναστρεφόμενους.

19 Ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι, αὐ-
τοὶ δοῦλοι ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς ὥς γὰρ τις
ἡττηται, τούτῳ καὶ δεδούλωται.

20 Ἐὶ γὰρ ἀποφυγόντες τὰ μιάσματα τοῦ
κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ Κυρίου καὶ σωτῆρος
Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦτοι δὲ πάλιν ἐμπλεκέντες
ἡττῶνται, γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα χείρονα
τῶν πρώτων.

21 Κρεῖττον γὰρ ἦν αὐτοῖς μὴ ἐπεγνωκέναι
τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης, ἢ ἐπιγνῶσιν ἐπιστρέ-
ψαι ἐκ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς ἀγίας ἐντολῆς.

22 Συμβέβηκε δὲ αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς πα-
ροιμίας Κύνων ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέ-
ραμα καὶ Ὑς λουσαμένη, εἰς κύλισμα βορ-
βόρου.

Κεφ. γ'. ΙΙΙ.

ΤΑΥΤΗΝ ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν
γράφω ἐπιστολήν, ἐν αἷς διεγείρω ὑμῶν ἐν
υπομνήσει τὴν εἰλικρινῆ διάνοιαν.

2 Μνησθῆναι τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ
τῶν ἁγίων προφητῶν, καὶ τῆς ^ατῶν ἀπο-
στόλων ἡμῶν ἐντολῆς τῇ Κυρίᾳ ^βκαὶ σωτῆρι.

3 Τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι ἐλεύσονται
ἐπ' ἔσχατον τῶν ἡμερῶν ^αἐμπαίκεται, κατὰ
τὰς ἰδίας αὐτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι,

4 Καὶ λέγοντες· Πού ἐστιν ἡ ἐπαγγελία τῆς
παρουσίας αὐτοῦ; ἀφ' ἧς γὰρ οἱ πατέρες

ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτω διαμένει ἀπ' ἀρχῆς
κτίσεως.

5 Λαμβάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο θέλοντας, ὅτι
οὐρανοὶ ἦσαν ἐκφαλαί, καὶ γῆ ^αἐξ ὕδατος καὶ
δι' ὕδατος συνεστῶσα, τῷ τοῦ Θεοῦ λόγῳ.

6 Δι' ^αὧν ὁ τότε κόσμος ὕδατι κατακλυσθεὶς
ἀπώλετο.

7 Οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ ^ααὐτοῦ λόγῳ
τεθησαυρισμένοι ^βεἰσι, πυρὶ τηρούμενοι εἰς
ἡμέραν κρίσεως καὶ ἀπωλείας τῶν ἀσεβῶν ἀν-
θρώπων.

8 Ἐν δὲ τούτῳ μὴ λαθανέτω ὑμᾶς, ἀγαπη-
τοί, ὅτι μία ἡμέρα παρὰ Κυρίῳ ὥς χίλια ἔτη,
καὶ χίλια ἔτη ὥς ἡμέρα μία.

9 Οὐ βραδύνει ὁ Κύριος τῆς ἐπαγγελίας, (ὥς
τινες βραδυντῆτα ἡγοῦνται) ἀλλὰ μακροθυμεῖ
^αεἰς ἡμᾶς, μὴ βουλόμενός ^βτινας ἀπολέσθαι,
ἀλλὰ πάντα εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι.

10 Ἦξει δὲ ἡ ἡμέρα Κυρίου ὥς κλέπτης ^αἐν
νυκτὶ, ἐν ᾗ οἱ βρανοὶ ροιζηδὸν παρελεύσονται,
στοιχεῖα δὲ καυσούμενα λυθίσονται, καὶ γῆ
καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα ^βκατακαήσεται.

11 Τούτων οὖν πάντων λυομένων, ποταποὺς
δεῖ ὑπάρχειν ὑμᾶς ἐν ^αἁγίαις ἀναστροφαῖς
καὶ εὐσεβείαις.

12 Προσδοκῶντας καὶ σπεύδοντας τὴν παρου-
σίαν τῆς τοῦ ^αΘεοῦ ἡμέρας, δι' ἣν οὐρανοὶ
πυρούμενοι λυθίσονται, καὶ στοιχεῖα καυσού-
μενα ^βτήκεται.

13 Καινοὺς δὲ οὐρανούς καὶ γῆν καινὴν ^ακατὰ
τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷς
δικαιοσύνη κατοικεῖ.

14 Διό, ἀγαπητοί, ταῦτα προσδοκῶντες,
σπουδάσατε ἄσπιλοι καὶ ^αἀμώμητοι αὐτῷ
εὐρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ.

15 Καὶ τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν μακροθυμίαν,
σωτηρίαν ἠγείσθε καθὼς καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἡ-
μῶν ἀδελφὸς Παῦλος κατὰ τὴν αὐτῷ δοθείσαν
σοφίαν ἔγραψεν ὑμῖν.

16 Ὡς ^ακαὶ ἐν πάσαις ταῖς ἐπιστολαῖς, λαλῶν
ἐν αὐταῖς περὶ τούτων, ἐν οἷς ^βἐστι δυνό-
ητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστηρικτοὶ στρεβ-
λοῦσιν, ὥς καὶ τὰς λοιπὰς γραφάς, πρὸς τὴν
ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν.

17 Ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοί, προγινώσκοντες,
φυλάσσεσθε ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ
συναπαχθέντες ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στηριγμοῦ.

18 Αὔξανετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ Κυ-
ρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. Αὐτῷ
ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶνος. ^αἈμήν.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΠΡΩΤΗ.

Κεφ. α. Ι.

Ο ἦΝ ἀπ' ἀρχῆς, ὁ ἀκηκόαμεν, ὁ ἐώρακαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὁ ἔθεασάμεθα, καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς·

2 (Καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη· καὶ ἐώρακαμεν, καὶ μαρτυροῦμεν, καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἣτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα, καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν·)

3 Ὁ ἐώρακαμεν καὶ ἀκηκόαμεν, ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε μεθ' ἡμῶν· καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

4 Καὶ ταῦτα γράφομεν ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ἡ πεπληρωμένη.

5 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἀναγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ Θεὸς φῶς ἐστὶ, καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν οὐδεμία.

6 Ἐὰν εἰπώμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατοῦμεν, ψευδόμεθα, καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν ἀλήθειαν.

7 Ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατοῦμεν, ὡς αὐτὸς ἐστὶν ἐν τῷ φωτὶ, κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων, καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει· ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀμαρτίας.

8 Ἐὰν εἰπώμεν ὅτι ἀμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἐαυτοὺς πλανώμεν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἢ κέσθιν ἐν ἡμῖν.

9 Ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν, πιστὸς ἐστὶ καὶ δίκαιος, ἵνα ἀφῇ ἡμῖν τὰς ἀμαρτίας, καὶ καθαρίσῃ ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας.

10 Ἐὰν εἰπώμεν ὅτι ἢ χη ἠκούσαμεν, ψεύσθιν ποιοῦμεν αὐτόν, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἐστὶν ἐν ἡμῖν.

Κεφ. β'. II.

ΤΕΚΝΙΑ μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν, ἵνα μὴ ἀμάρτητε· καὶ ἐάν τις ἀμάρτη, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα, Ἰησοῦν Χριστὸν δίκαιον.

2 Καὶ αὐτὸς ἰλασμός ἐστι περὶ τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν· οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου.

3 Καὶ ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτόν, ἐὰν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν.

4 Ὁ λέγων, ἐγνώκα αὐτόν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστης ἐστὶ, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἐστὶν.

5 Ὃς δ' ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ τετελειώται. Ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἐν αὐτῷ ἔσμεν.

6 Ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένειν, ὀφείλει, καθὼς ἐκεῖνος περιεπάτησε, καὶ αὐτὸς οὕτως περιπατεῖν.

7 Ἀδελφοί, οὐκ ἐνόλην καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ἐνόλην παλαιάν, ἣν εἶχετε ἀπ' ἀρχῆς. Ἡ ἐνόλη ἡ παλαιά ἐστὶν ὁ λόγος ὃν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς.

8 Πάλιν ἐνόλην καινὴν γράφω ὑμῖν ὅ ἐστιν ἀληθὲς ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν ὑμῖν· ὅτι ἡ σκοτία ἢ παράγεται, καὶ τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ἢ δὴ φαίνει.

9 Ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶν, ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕως ἄρτι.

10 Ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον ἐν αὐτῷ οὐκ ἐστὶν.

11 Ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῇ

σκοτίᾳ ἐστὶ καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ οὐκ οἶδε πού ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία ἐτύφλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ.

12 Γράφω ὑμῖν, τέκνιά, ὅτι ἀφῶνται ὑμῖν αἱ ἀμαρτίαι διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ.

13 Γράφω ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. Γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι νενικήκατε τὸν πονηρόν. Γράφω ὑμῖν, παιδία, ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα.

14 Ἐγραψα ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. Ἐγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροὶ ἐστε, καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει, καὶ νενικήκατε τὸν πονηρόν.

15 Μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον, μὴδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ· ἐὰν τις ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸς ἐν αὐτῷ.

16 Ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς, καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἡ ἀλαζονεία τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ πατρὸς, ἀλλ' ἐκ τοῦ κόσμου ἐστὶ.

17 Καὶ ὁ κόσμος παράγεται, καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

18 Παῖδια, ἐσχάτη ὥρα ἐστὶ καὶ καθὼς ἠκούσατε· ὅτι ὁ ἀντίχριστος ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνασιν· ὅθεν γινώσκουμεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστὶν.

19 Ἐξ ἡμῶν ἐξηλθον, ἀλλ' οὐκ ἦσαν ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἦσαν ἐξ ἡμῶν, μεμενέκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶ πάντες ἐξ ἡμῶν.

20 Καὶ ὑμεῖς χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου, καὶ οἴδατε πάντα.

21 Οὐκ ἔγραψα ὑμῖν ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι οἴδατε αὐτήν, καὶ ὅτι πᾶν ψεῦδος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἐστὶ.

22 Τίς ἐστὶν ὁ ψεύστης, εἰ μὴ ὁ ἄρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἐστὶν ὁ Χριστός; οὗτός ἐστιν ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἄρνούμενος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν.

23 Πᾶς ὁ ἄρνούμενος τὸν υἱόν, οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει.

24 Ὑμεῖς οὖν ὅ ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἐν ὑμῖν μενέτω· ἐὰν ἐν ὑμῖν μείνῃ ὁ ἀπ' ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ υἱῷ καὶ ἐν τῷ πατρὶ μενεῖτε.

25 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία, ἣν αὐτὸς ἐπηγγείλατο ἡμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον.

26 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανητῶν ὑμᾶς.

27 Καὶ ὑμεῖς τὸ χρίσμα τὸ ἐλάβετε ἀπ' αὐτοῦ, ἐν ὑμῖν μένει, καὶ οὐ χρεῖαν ἔχετε ἵνα τις διδάσκῃ ὑμᾶς· ἀλλ' ὡς τὸ αὐτοῦ χρίσμα διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάντων, καὶ ἀληθὲς ἐστὶ, καὶ οὐκ ἐστὶ ψεῦδος· καὶ καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς, μενεῖτε ἐν αὐτῷ.

28 Καὶ νῦν, τέκνιά, μενετε ἐν αὐτῷ· ἵνα ὅταν φανερωθῇ, ἔχωμεν παρρησίαν, καὶ μὴ αἰσχυρῶμεν ἀπ' αὐτοῦ, ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ.

29 Ἐὰν εἰδῇτε ὅτι δίκαιος ἐστὶ, γινώσκετε ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην, ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται.

Κεφ. γ'. III.

ἸΔΕΤΕ ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατήρ, ἵνα τέκνα Θεοῦ κληθῶμεν. Διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γινώσκει ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἐγὼν αὐτόν.

The First Epistle general of JOHN.

CHAP. I.

THAT which was from the^a beginning, which we have heard, which we have seen^b with our eyes, which we have looked upon, and our hands have^d handled, of the Word of life;

2 (For the life was manifested, and we have seen *it*, and bear witness, and shew unto you that eternal life, *f* which was with the Father, and was manifested unto us;)

3 That which we have seen and heard declare we unto you, that ye also may have fellowship with us: and truly our fellowshipⁱ is with the Father, and with his Son Jesus Christ.

4 And these things write we unto you, that *h* your joy may be full.

5 This then is the message which we have heard of him, & declare unto you, that God is light,^g and in him is no darkness at all.

6 If we say that we have fellowship with him, and walk in darkness, we lie, and do not the truth:

7 But if we walk^h in the light, as he is in the light, we have fellowship one with another, and the bloodⁱ of Jesus Christ his Son cleanse^j us from all sin.

8 If we say that we have no sin,^k we deceive ourselves, and the truth is not in us.

9 If we confess^l our sins, he is faithful and just to forgive us *our* sins, and to cleanse^m us from all unrighteousness.

10 If we say that we have not sinned, we make him a liar, and his word is not in us.

CHAP. II.

MY little children, these things write I unto you, that ye sin not. And if any man sin, we have an advocateⁿ with the Father, Jesus Christ the righteous:

2 And he is the propitiation^o for our sins: and not for our's only, but also for the sins of the whole world.

3 And hereby we do know that we know him, if we keep^p his commandments.

4 He that saith, I know him, and keepeth not his commandments, is a liar, and the truth is not in him.

5 But whoso keepeth his word, in him verily is the love of God perfected: hereby know we that we are in him.

6 He that saith he abideth^q in him, ought himself also so to walk,^r even as he walked.

7 Brethren, I write no new commandment unto you, but an old commandment, which ye had from the beginning. The old commandment is the word which ye have heard from the beginning.

8 Again, a new^s commandment I write unto you; which thing is true in him and in you, because the darkness^t is past, and the true light now shineth.

9 He that saith he is in the light, and hateth his brother, is in darkness^u even until now.

10 He that loveth his brother abideth in the light, and there is none *v* occasion of stumbling in him.

11 But he that hateth his brother, is in darkness, and walketh^w in darkness, and knoweth not whither he goeth, because that darkness hath blinded his eyes.

12 I write unto you, little children, because your sins are forgiven you for his name's^x sake.

A. D. 90.

a Jno. 1. 1, &c.

b ch. 1. 1.

c 2 Pe. 1. 16.

d Lu. 24. 39.

e Jno. 14. 7, 9.

f Jno. 17. 3.

g Ep. 6. 10.

h Jno. 15. 7.

i Re. 2. 7, &c.

k Ro. 12. 2.

l Jno. 17. 21.

m Mat. 6. 24.

n Ga. 1. 10.

o Ja. 4. 4.

p Jno. 15. 11.

q 2 Pe. 2. 10.

r Ps. 119. 37.

s Ps. 73. 6.

t Jno. 1. 4, 9.

u 1 Ti. 6. 16.

v Ps. 39. 6.

w 1 Co. 7. 31.

x Jno. 12. 35.

y He. 1. 2.

z Mat. 24. 24.

a 1 Ti. 4. 1.

b Ep. 1. 7.

c He. 9. 14.

d 1 Pe. 1. 19.

e Re. 1. 5.

f 1 Ki. 8. 46.

g Job 25. 4.

h Ec. 7. 20.

i Ja. 3. 2.

j Job 33. 27.

k Ps. 32. 5.

l Pr. 28. 13.

m 2 Ti. 2. 19.

n b Ps. 51. 2.

o 1 Co. 6. 11.

p c 2 Ti. 3. 9.

q d 2 Co. 1. 21.

r e 1 Co. 2. 15.

s f Ro. 8. 34.

t He. 7. 25.

u g Ro. 3. 25.

v h ch. 4. 3.

w i Jno. 15. 23.

x k Lu. 6. 46.

y Jno. 14. 15.

z 23.

a l 2 Jno. 6.

b m Jno. 15. 4, 5.

c n Jno. 13. 15.

d o Jno. 17. 3.

e p Jno. 14. 26.

f q Jno. 13. 34.

g r Ro. 13. 12.

h s or, *it*.

i t 2 Pe. 1. 9.

j u scandal.

k v or, *know*

l ye.

m t Je. 13. 23.

n Mat. 7. 16.

o 18.

p u Pr. 4. 15.

q Jno. 12. 35.

r v Ep. 2. 4, 5.

s w Jno. 1. 12.

t Re. 21. 7.

u x Jno. 17. 25.

v y Ps. 25. 11.

w Lu. 24. 47.

x Ac. 10. 43.

y z Ro. 8. 14, 18.

13 I write unto you, fathers, because ye have known him^b that is from the beginning. I write unto you, young men, because ye have overcome the wicked one. I write unto you, little children, because ye have known the Father.^c

14 I have written unto you, fathers, because ye have known him that is from the beginning. I have written unto you, young men, because ye are strong,^d and the word of God abideth^e in you, and ye have overcome^f the wicked one.

15 Love^g not the world, neither the things that are in the world. If^h any man love the world, the love of the Father is not in him.

16 For all that is in the world, the lust of the flesh,ⁱ and the lust of the^j eyes, and the pride^k of life, is not of the Father, but is of the world.

17 And^l the world passeth away, and the lust thereof: but he that doeth the will of God abideth for ever.

18 Little children, it is the last^m time: and as ye have heardⁿ that antichrist shall come, even now are there many antichrists; whereby we know that it is the last time.

19 They went out from us, but they were not of us; for^o if they had been of us, they would no doubt have continued with us: but they went out, that they might be made manifest^p that they were not all of us.

20 But ye have an unction^q from the Holy One, and ye know^r all things.

21 I have not written unto you because ye know not the truth, but because ye know it, and that no lie is of the truth.

22 Who is a liar, but he that^s denieth that Jesus is the Christ? He is antichrist, that denieth the Father and the Son.

23 Whosoever^t denieth the Son, the same hath not the Father: *(but) he that acknowledgeth the Son, hath the Father also.*

24 Let^u that therefore abide in you, which ye have heard from the beginning. If that which ye have heard from the beginning shall remain in you, ye also shall continue in the Son, and in the Father.

25 And this is the promise that he hath promised us, *even* eternal^v life.

26 These things have I written unto you concerning them that seduce you.

27 But the anointing which ye have received of him abideth in you: and ye need not that any man teach you: but as the same anointing teacheth^w you of all things, and is truth, and is no lie, and even as *h* hath taught you, ye shall abide in *β* him.

28 And now, little children, abide in him; that, when he shall appear, we may have confidence, and not be ashamed before him at his coming.

29 If ye know that he is righteous, *δ* ye know that^x every one that doeth righteousness is born of him.

CHAP. III.

BEHOLD, what manner of love^y the Father hath bestowed upon us, that we should be called the sons^z of God! therefore the world^a knoweth us not, because it knew him not.

2 Beloved, now are we the sons^a of

God; and it doth not yet appear what we shall be: but we know that, when he shall appear, we shall be like him; ^c for we shall see ^d him as he is.

3 And every man that hath this hope in him purifieth himself, even as he is pure.

4 Whosoever committeth sin transgresseth also the law: for sin is the transgression of the law.

5 And ye know ^f that he was manifested to take away our sins; and in him is no sin.

6 Whosoever abideth in him sinneth not: whosoever ^g sinneth, hath not seen him, neither known him.

7 Little children, let no man deceive you: he ⁱ that doeth righteousness is righteous, even as he is righteous.

8 He ^j that committeth sin is of the devil; for the devil sinneth from the beginning. For this purpose the Son of God was manifested, that ^m he might destroy the works of the devil.

9 Whosoever ^o is born of God doth not commit sin; for his seed ^p remaineth in him: and he cannot sin, because he is born of God.

10 In this the children of God are manifest, and the children of the devil: whosoever doeth not righteousness, is not of God, neither he that loveth not his brother.

11 For this is the ^q message that ye heard from the beginning, that ^r we should love one another.

12 Not as Cain, ^s who was of that wicked one, and slew his brother. And wherefore slew he him? Because his own works were evil, and his brother's righteous.

13 Marvel not, my brethren, if the world ^t hate you.

14 We know that we have passed from death unto life, because we love the brethren. He ^u that loveth not ^v his brother abideth in death.

15 Whosoever ^w hateth his brother is a murderer: and ye know that no murderer hath eternal life abiding in him.

16 Hereby ^x perceive we the love of God, because he laid down his life for us: and we ought to lay down ^y our lives for the brethren.

17 But ^z who hath this world's good, and seeth his brother have need, and shutteth up his bowels of ^a compassion from him, how ^b dwelleth the love of God in him?

18 My little children, let ^c us not love in word, neither in tongue; but in deed and in truth.

19 And hereby ^d we know that we are of the truth, and shall ^e assure our hearts before him.

20 For if our heart condemn us, God is greater than our heart, and knoweth all things.

21 Beloved, if our heart ^f condemn us not, then have we confidence ^g toward God.

22 And whatsoever ^h we ask, we receive of him, because we keep his commandments, and do those things that are pleasing in his sight.

23 And this ⁱ is his commandment, That we should believe on the name of his Son Jesus Christ, and love one another, as he gave us commandment.

24 And he ^j that keepeth his commandments dwelleth in him, and he in him. And hereby ^k we know that he abideth in us, by the Spirit which he hath given us.

CHAP. IV.

BELoved, believe ^l not every spirit,

A. D. 90.

a 1 Th. 5. 21.
 Re. 2. 2.
 b 2 Pe. 2. 8.
 c 1 Co. 15. 49.
 Phil. 3. 21.
 d 2 Pe. 1. 4.
 e Job 19. 26.
 Ps. 17. 15.
 Mat. 5. 8.
 f 1 Co. 13. 12.
 g 1 Co. 12. 3.
 h He. 9. 26. 28.
 i 3 Jn. 1. 7.
 j Ro. 8. 37.
 k Eze. 18. 5. 9.
 Ro. 13. 2.
 l Jn. 3. 31.
 m Jn. 8. 44.
 n He. 2. 14.
 o Is. 8. 20.
 p ch. 3. 11. 23.
 q 1 Pe. 1. 23.
 r ver. 16.
 s 2 Co. 13. 11.
 t Jn. 3. 16.
 u or, commandment.
 v Jn. 6. 51.
 w Jn. 15. 12.
 x Ge. 4. 4. 5.
 y ch. 2. 2.
 z Mat. 18. 33.
 a Jn. 15. 12.
 b 1 Ti. 6. 16.
 c Jn. 15. 18.
 d 19.
 e 1 Co. 13. 13.
 f ch. 3. 24.
 g Jn. 14. 20.
 h ch. 2. 9. 11.
 i Mat. 5. 21.
 j 22.
 k Ro. 10. 9.
 l Jn. 15. 13.
 m Ro. 5. 8.
 n ver. 8.
 o De. 15. 7.
 p love with us.
 q ch. 4. 20.
 r Eze. 33. 31.
 s Ro. 12. 9.
 t Ja. 2. 15. 16.
 u 1 Pe. 1. 22.
 v Jn. 13. 35.
 w persuade.
 x Jn. 15. 16.
 y Job 27. 6.
 z Ps. 101. 2.
 a ch. 3. 17.
 b He. 10. 22.
 c Ps. 145. 18.
 d 19.
 e Pr. 15. 29.
 f Mar. 11. 24.
 g Jn. 13. 34.
 h De. 18. 15.
 i 19.
 j Jn. 14. 1.
 k Jn. 1. 12. 13.
 l Jn. 14. 23.
 m 15. 10.
 n Ro. 8. 9. 14.
 o Jn. 14. 15.
 p 21.
 q Je. 29. 8.
 r Mat. 24. 4.
 s Ps. 119. 45.
 t Mat. 11. 30.

but try ^a the spirits whether they are of God: because ^b many false prophets are gone out into the world.

2 Hereby know ye the Spirit of God: Every ^c spirit that confesseth that Jesus Christ is come in the flesh, is of God:

3 And every spirit that confesseth not that Jesus Christ is come in the flesh, is not of God: and this is that ^d spirit of antichrist, whereof ye have heard that it should come; and even now already is it in the world.

4 Ye are of God, little children, and have overcome ^e them: because greater is he that is in you, than he that is in the world.

5 They are of the world: ^f therefore speak they of the world, and the world heareth them.

6 We are of God: he that knoweth God, heareth us; he that is not of God, heareth not us. Hereby ^g know we the spirit of truth, and the spirit of error.

7 Beloved, let us love ^h one another: for love is of God; and every one that loveth, is born of God, and knoweth God.

8 He that loveth not, knoweth not God; for God is love.

9 In this ⁱ was manifested the love of God toward us, because that God sent his only-begotten Son into the world, that ^j we might live through him.

10 Herein is love, not that we loved God, but that he loved us, and sent his Son to be the propitiation ^k for our sins.

11 Beloved, if ^l God so loved us, we ought also to love one another.

12 No ^m man hath seen God at any time. If we love one another, God dwelleth in us, and his love is perfected ⁿ in us.

13 Hereby ^o know we that we dwell in him, and he in us, because he hath given us of his Spirit.

14 And we have seen, and do testify, that the Father sent the Son to be the Saviour of the world.

15 Whosoever ^p shall confess that Jesus is the Son of God, God dwelleth in him, and he in God.

16 And we have known and believed the love that God hath to us. God ^q is love; and he that dwelleth in love dwelleth in God, and God in him.

17 Herein is ^r your love made perfect, that we may have boldness in the day of judgment: because as he is, so are we in this world.

18 There is no fear in love; but perfect love casteth out fear; because fear hath torment. He that feareth, is not made perfect in love.

19 We love him, because he ^s first loved us.

20 If a man say, I love God, and hateth his brother, he is a liar: for he that loveth not his brother whom he hath seen, how ^t can he love God whom he hath not seen.

21 And this commandment have we from him, That ^u he who loveth God love his brother also.

CHAP. V.

WHOSOEVER ^v believeth that Jesus is the Christ, is born of God: and every one that loveth him that begat, loveth him also that is begotten of him.

2 By this we know that we love the children of God, when we love God, and keep his commandments.

3 For this is the love of God, that ^w we keep his commandments: and his commandments are not ^x grievous.

2 Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα Θεοῦ ἐσμεν, καὶ οὐπω ἐφανερώθη τὸ ἐσόμεθα· οἶδαμεν ὅδε! ὅτι ἐάν φανερωθῇ, ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι ὁψόμεθα αὐτὸν καθὼς ἐστι.

3 Καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύτην ἐπ' αὐτῷ, ἀγνίζει ἐαυτὸν, καθὼς ἐκεῖνος ἀγνός ἐστι.

4 Πᾶς ὁ ποιοῦν τὴν ἁμαρτίαν, καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ· καὶ ἡ ἁμαρτία ἐστὶν ἡ ἀνομία.

5 Καὶ οἶδατε ὅτι ἐκεῖνος ἐφανερώθη, ἵνα τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἄρῃ· καὶ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ ἔκει.

6 Πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ μένων, ἐκ ἁμαρτάνει· πᾶς ὁ ἁμαρτάνων, ἐκώρακεν αὐτὸν, ἐδὲ ἐγγινώσκον αὐτόν.

7 Ὑποκρίται, μὴδεὶς πλανᾷτω ὑμᾶς· ὁ ποιοῦν τὴν δικαιοσύνην, δίκαιός ἐστι, καθὼς ἐκεῖνος δίκαιός ἐστιν.

8 Ὁ ποιοῦν τὴν ἁμαρτίαν, ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν· ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ὁ διάβολος ἁμαρτάνει. Εἰς τοῦτο ἐφανερώθη ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου.

9 Πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ, ὅτι σπέρμα αὐτῆς ἐν αὐτῷ μένει· καὶ οὐ δύναται ἁμαρτάνειν, ὅτι ἐκ τῆς Θεῆς γεγέννηται.

10 Ἐν τούτῳ φανερά ἐστὶ τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου· πᾶς ὁ μὴ ποιοῦν δικαιοσύνην, οὐκ ἐστὶν ἐκ τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ·

11 Ὅτι αὐτὴ ἐστὶν ἡ ἀγγελία! ἣν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους.

12 Οὐ καθὼς Καὶν ἐκ τοῦ πονηροῦ ἦν, καὶ ἐσφαξεν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ χρεὶν τίνος ἐσφαξεν αὐτόν; ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, δίκαια.

13 Μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί μου!· εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος.

14 Ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν, ὅτι ἀγαπῶμεν ἅλῃς ἀδελφούς· ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν, μένει ἐν τῷ θανάτῳ.

15 Πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἀνθρωποκτόνος ἐστὶ· καὶ οἶδατε ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν αὐτῷ μένουσαν.

16 Ἐν τούτῳ ἐγγινώκαμεν τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκε· καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς τιθέναι.

17 Ὅς δ' ἂν ἔχῃ τὸν βίον τοῦ κόσμου, καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρεῖαν ἔχοντα, καὶ κλείσῃ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ;

18 Τεκνία μου, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μὴδὲ γλῶσση, ἀλλ' ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ.

19 Καὶ ἐν τούτῳ ἡγινώσκομεν ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας ἐσμεν, καὶ ἐμπροσθεν αὐτοῦ πείσομεν τὰς καρδίας ἡμῶν.

20 Ὅτι ἐάν καταγινώσκῃ ἡμῶν ἡ καρδία, ὅτι μεῖζων ἐστὶν ὁ Θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν, καὶ ἡγνώσκει πάντα.

21 Ἀγαπητοί, ἐάν ἡ καρδία ἡμῶν μὴ καταγινώσκῃ ἡμῶν, παρῴρσιαν ἔχομεν πρὸς τὸν Θεόν.

22 Καὶ ἐάν αὐτῶμεν, λαμβάνομεν παρ' αὐτοῦ, ὅτι τὰς ἐντολάς αὐτοῦ τηροῦμεν, καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιον αὐτοῦ ποιοῦμεν.

23 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα πιστεύσωμεν! τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, καθὼς ἔδωκεν ἐντολὴν ἡμῖν.

24 Καὶ ὁ τηρῶν τὰς ἐντολάς αὐτοῦ, ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ· καὶ ἐν τούτῳ ἡγινώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τῆς Πνεύματος οὗ ἡμῖν ἔδωκεν.

Κεφ. δ'. IV.

ΑΓΑΠΗΤΟΙ, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζετε τὰ πνεύματα, εἰ ἐκ τοῦ Θεοῦ

ἐστίν· ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον.

2 Ἐν τούτῳ ἡγινώσκετε! τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστὶ.

3 Καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα, ἐκ τῆς Θεῆς ἔκ ἐστὶ· καὶ τὸ ἐστὶ τὸ τῶν ἀντιχρίστων, ὃ ἀκηκόατε ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἔστιν ἡδη.

4 Ὑμεῖς ἐκ τῆς Θεῆς ἐστε, τέκνία, καὶ νενικήκατε αὐτὰς· ὅτι μεῖζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ.

5 Αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσὶ· διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσι, καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν ἀκούει.

6 Ἡμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐσμεν· ὁ γινώσκων τὸν Θεόν, ἀκούει ἡμῶν· οὐκ ἐστὶν ἐκ τοῦ Θεοῦ, ὃς ἀκούει ἡμῶν. Ἐκ τούτου γινώσκομεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης.

7 Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστὶ· καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν, ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται, καὶ ἡγνώσκει τὸν Θεόν.

8 Ὁ μὴ ἀγαπῶν, οὐκ ἔγνω τὸν Θεόν· ὅτι ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν.

9 Ἐν τῷτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τῆς Θεῆς ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν κόσμον, ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ.

10 Ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἡγαπήσαμεν τὸν Θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἡγάγησεν ἡμᾶς, καὶ ἀπέστειλε τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἰλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν.

11 Ἀγαπητοί, εἰ οὕτως ὁ Θεὸς ἡγάγησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾶν. Θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται.

12 Ἐάν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν μένει, καὶ ἡ ἀγάπη αὐτῆς τετελειωμένη ἐστὶ ἐν ἡμῖν.

13 Ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν, καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν Πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν ἡμῖν.

14 Καὶ ἡμεῖς θεθεάμεθα, καὶ μαρτυρήσωμεν ὅτι ὁ πατὴρ ἀπέσταλκε τὸν υἱὸν σωτήρα τῆς κόσμου.

15 Ὅς ἂν ὁμολογήσῃ ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τῆς Θεῆς, ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν τῷ Θεῷ.

16 Καὶ ἡμεῖς ἐγγινώκαμεν καὶ πιστευσάμεν τὴν ἀγάπην ἣν ἔχει ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν. Ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστὶ· καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἐν τῷ Θεῷ μένει, καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ.

17 Ἐν τούτῳ τετελειώται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παρῴρσιαν ἔχομεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως· ὅτι καθὼς ἐκεῖνος ἐστὶ, καὶ ἡμεῖς ἐσμεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ.

18 Φόβος ἐκ ἐστὶν ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἐξω βάλλει τὸν φόβον· ὅτι ὁ φόβος κόλασιν ἔχει· ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελειώται ἐν τῇ ἀγάπῃ.

19 Ἡμεῖς ἀγαπῶμεν αὐτόν, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἡγάγησεν ἡμᾶς.

20 Ἐάν τις εἴπῃ· Ὅτι ἀγαπῶ τὸν Θεόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστης ἐστίν· ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἑώρακε, τὸν Θεόν, ὃν οὐχ ἑώρακε, πῶς δύναται ἀγαπᾶν;

21 Καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν Θεόν, ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

Κεφ. ε'. V.

Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστός, ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται· καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννησάντα, ἀγαπᾷ καὶ τὸν γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ.

2 Ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ, ὅταν τὸν Θεόν ἀγαπῶμεν, καὶ τὰς ἐντολάς αὐτοῦ τηρῶμεν.

3 Αὕτη γάρ ἐστὶν ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὰς ἐντολάς αὐτοῦ τηρῶμεν· καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσιν.

4 Ὅτι πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ Θεοῦ, νικᾷ τὸν κόσμον, καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν.

5 Τίς ἐστὶν ὁ νικῶν τὸν κόσμον, εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ;

6 Οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ ἁίματος, Ἰησοῦς ὁ Χριστός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ τῷ αἵματι! καὶ τὸ Πνεῦμά ἐστι τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ Πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλήθεια.

7 Ὅτι τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ Πατήρ, ὁ Λόγος, καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα· καὶ οὗτοι οἱ τρεῖς ἓν εἰσι.

8 Καὶ τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῇ γῇ, τὸ πνεῦμα, καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ αἷμα· καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἓν εἰσιν!

9 Εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ μεῖζων ἐστίν· ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ, ἥ ἡ μεμαρτύρηκε περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.

10 Ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ἔχει τὴν μαρτυρίαν ἡ ἐν ἑαυτῷ· ὁ μὴ πιστεύων τῷ Θεῷ, ψεύσθηται πεποίηκεν αὐτόν, ὅτι οὐ πεπίστευκεν εἰς τὴν μαρτυρίαν ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ Θεὸς περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.

11 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία, ὅτι ζῶνι αἰώνιον ἐδωκεν ἡμῖν ὁ Θεός· καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ νῷ αὐτοῦ ἐστίν.

12 Ὁ ἔχων τὸν υἱόν, ἔχει τὴν ζωὴν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει.

13 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ· ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζῶνι ἔχετε αἰώνιον, καὶ ἵνα πιστεύητε εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.

14 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ παρρησία ἣν ἔχομεν πρὸς αὐτόν, ὅτι ἐάν τι αἰτώμεθα κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ, ἀκούει ἡμῶν.

15 Καὶ ἐάν οἶδαμεν ὅτι ἀκούει ἡμῶν, ὁ ἂν αἰτώμεθα, οἶδαμεν ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ἡτήκαμεν παρ' αὐτοῦ.

16 Ἐάν τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον, αἰτήσῃ, καὶ ὅσπερ αὐτῷ ζῶνι, τοῖς ἁμαρτάνουσιν μὴ πρὸς θάνατον. Ἔστιν ἁμαρτία πρὸς θάνατον οὐ περὶ ἐκείνης λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ.

17 Πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία ἐστίν· καὶ ἔστιν ἁμαρτία ὅπου πρὸς θάνατον.

18 Οἶδαμεν ὅτι πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Θεοῦ, οὐχ ἁμαρτάνει· ἀλλ' ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ Θεοῦ, τηρεῖ αὐτόν, καὶ ὁ πονηρὸς οὐχ ἄπτεται αὐτοῦ.

19 Οἶδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐσμεν, καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κείται.

20 Οἶδαμεν δὲ! ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἦκει, καὶ δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν ἵνα γινώσκωμεν τὸν ἀληθινόν! καὶ ἐσμεν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ νῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ. Οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς Θεός, καὶ ἡ ζωὴ αἰώνιος.

21 Τεκνία, φυλάξατε ἑαυτοὺς! ἀπὸ τῶν εἰδῶλων. Ὁ Ἀμήν!

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Ὁ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ ἡ ἐκλεκτῇ ἡ κυρίᾳ, καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς, οὓς ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἐγνωκότες τὴν ἀλήθειαν

2 Διὰ τὴν ἀληθειάν τὴν μένονσαν ἐν ἡμῖν, καὶ μεθ' ἡμῶν ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα.

3 Ἔσται μεθ' ἡμῶν χάρις, ἔλεος, εἰρήνη παρὰ Θεοῦ πατρὸς, καὶ παρὰ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρὸς, ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.

4 Ἐχάρην λίαν ὅτι εὑρήκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπατοῦντας! ἐν ἀληθείᾳ, καθὼς ἐντολήν ἐλάβομεν παρὰ τοῦ πατρὸς.

5 Καὶ νῦν ἐρωτῶ σε, κυρία, οὐχ ὥς ἐντολήν γραφῶ σοι καινὴν, ἀλλὰ ἣν εἶχομεν ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους.

6 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰς ἐντολάς αὐτοῦ. Αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολή, καθὼς ἡκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἐν αὐτῇ περιπατήτε.

7 Ὅτι πολλοὶ πλάνοι εἰσῆλθον εἰς τὸν

κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογοῦντες Ἰησοῦν Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί· οὗτός ἐστιν ὁ πλάνος καὶ ὁ ἀντίχριστος.

8 Βλέπετε ἑαυτοὺς, ἵνα μὴ ἀπολέσωμεν τὰ ἐργασάμεθα, ἀλλὰ μισθὸν πλήρη ἀπολάβωμεν!

9 Πᾶς ὁ παραβαίνων, καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ, Θεὸν οὐκ ἔχει· ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ, οὗτος καὶ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν ἔχει.

10 Εἰ τις ἐρχεται πρὸς ὑμᾶς, καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτόν εἰς οἰκίαν, καὶ χαιρεῖν αὐτῷ μὴ λέγετε.

11 Ὁ γὰρ λέγων αὐτῷ χαιρεῖν, κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς.

12 Πολλὰ ἔχουν ὑμῖν γράφειν, οὐκ ἠβελήθην διὰ χάρτου καὶ μέλανος, ἀλλὰ ἐλπίζω ἡ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλήσαι, ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ἡ πεπληρωμένη.

13 Ἀσπάξεται σε τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς σου τῆς ἐκλεκτῆς. Ὁ Ἀμήν!

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΤΡΙΤΗ.

Ὁ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ Γαίῳ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ.

2 Ἀγαπητέ, περὶ πάντων εὐχομαί σε εὐδοῦσθαι καὶ ὑγιαίνειν, καθὼς εὐδοῦνταί σου ἡ ψυχὴ.

3 Ἐχάρην γὰρ λίαν ἐρχομένων ἀδελφῶν, καὶ

μαρτυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ περιπατεῖς.

4 Μεῖζότερα τούτων! οὐκ ἔχω χαρὰν, ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ τέκνα ἐν ἀληθείᾳ περιπατῶντα.

5 Ἀγαπητέ, πιστὸν ποιεῖς ὁ ἐάν ἐργάσῃ εἰς τοὺς ἀδελφούς καὶ εἰς τοὺς ξένους,

4 For whatsoever is born of God overcometh^a the world: and this is the victory that overcometh the world, *even* our faith.

5 Who is he that overcometh the world, but he that believeth that Jesus is the Son of God?

6 This is he that came^o by water and blood, *even* Jesus Christ; not by water only, but by water and blood. And it is the Spirit^r that beareth witness, because the Spirit is truth.

7 For there are three that bear record in heaven, the Father,^f the Word,^g and the Holy Ghost:^h and these three are one.

8 And there are three that bear witness in earth, the Spirit,ⁱ and the water,^m and the blood:ⁿ and these three agree in one.

9 If we receive the witness of men, the witness of God is greater: for this is the witness of God, which he hath testified of his Son.

10 He that believeth on the Son of God hath the witness^r in himself: he that believeth not God hath made him a liar; because he believeth not the record that God gave of his Son.

11 And this is the record, that God hath given to us eternal life, and this life^s is in his Son.

12 He^v that hath the Son, hath life; and he that hath not the Son of God, hath not life.

A. D. 90.

a 1 Co. 15. 57.

b Jno. 20. 31.

concerning.

c Jno. 19. 34.

d Pr. 15. 29.

e Je. 29. 12, 13.

f Jno. 14. 17.g Jno. 8. 18.

h He. 4. 12, 13.

i Re. 19. 13.

j Jno. 10. 30.

k Mat. 12. 31.

l Je. 7. 16.

m Jno. 15. 26.

n Ac. 2. 2. 4.

o Co. 1. 22.

p 1 Pe. 3. 21.

q He. 13. 12.

r ch. 3. 4.

s Ro. 5. 20, 21.

t Ja. 1. 27.

u Ro. 8. 16.

v Lu. 24. 45.

w Jno. 1. 4.

x Is. 9. 6.

y Jno. 5. 24.

z 1 Co. 10. 14.

13 These things have I written unto you that believe on the name of the Son of God; that ye^b may know that ye have eternal life, and that ye may believe on the name of the Son of God.

14 And this is the confidence that we have^β in him, that, if we ask any thing according to his will, he heareth us:

15 And if we know^d that he hear us, whatsoever we ask, we know that we have the petitions that we desired of him.

16 If any man see his brother sin a sin which is not unto death, he shall ask, and he shall give him life for them that sin not unto death. There is a sin unto death:^z I do not say^k that he shall pray for it.

17 All unrighteousness^o is sin: and there^p is a sin not unto death.

18 We know that whosoever is born of God sinneth not; but he that is begotten of God keepeth himself,^q and that wicked one toucheth him not.

19 And we know that we are of God, and the whole world lieth in wickedness.

20 And we know that the Son of God is come, and hath given us an understanding^r that we may know him that is true: and we are in him that is true, *even* in his Son Jesus Christ. This^u is the true God, and eternal life.

21 Little children, keep yourselves from idols.^w Amen.

The Second Epistle of JOHN.

THE elder unto the elect lady and her children, whom I love in the truth; and not I only, but also all they that have known the truth;

2 For the truth's sake, which dwelleth in us, and shall be with us for ever.

3 Grace be with you, mercy, and peace, from God the Father, and from the Lord Jesus Christ, the Son of the Father, in truth and love.

4 I rejoiced greatly that I found of thy children walking in truth, as we have received a commandment from the Father.

5 And now I beseech thee, lady, not as though I wrote a new commandment unto thee, but that which we had from the beginning, that we love^s one another.

6 And this is love,^k that we walk after his commandments. This is the commandment, That, as ye have heard from the beginning, ye should walk in it.

A. D. 90.

a 1 Jno. 4. 1.

b Mar. 13. 9.

c Phi. 3. 16.

d Re. 3. 11.

e or, gained.

f Some copies read,

g which ye

h have gained,

i but

j that ye.

k Jno. 15. 6.

l Ga. 1. 8. 9.

m 1 Ti. 5. 22.

n 1 Jno. 3. 23.o Jno. 14. 15.

p 21.

q mouth to

r mouth.

s or, your.

t 1 Jno. 1. 4.

7 For many^a deceivers are entered into the world, who confess not that Jesus Christ is come in the flesh. This is a deceiver and an antichrist.

8 Look^b to yourselves, that we^c lose not those things which we have^γ wrought, but that we receive a full reward.

9 Whosoever transgresseth, and abideth not in^d the doctrine of Christ, hath not God: He that abideth in the doctrine of Christ, he hath both the Father and the Son.

10 If^e there come any unto you, and bring not this doctrine, receive him not into your house, neither bid him God speed:

11 For he that biddeth him God speed, is partaker^f of his evil deeds.

12 Having many things to write unto you, I would not write with paper and ink: but I trust to come unto you, and speak^g face to face, that our joy^h may be full.

13 The children of thy elect sister greet thee. Amen.

The Third Epistle of JOHN.

THE elder unto the well-beloved Gaius, whom I love in the truth.

2 Beloved, I^θ wish above all things that thou mayest prosper and be in health, even as thy soul prospereth.

3 For I rejoiced greatly when the brethren came and testified of the truth that

A. D. 90.

η or, truly.

θ or, pray.

k 2 Jno. 4.

l Pr. 23. 24.

m 1 Pe. 4. 10.

is in thee, even as thou walkest^k in the truth.

4 I have no greater joy^l than to hear that my children walk in truth.

5 Beloved, thou doest faithfully^m whatsoever thou doest to the brethren, and to strangers;

6 Which have borne witness of thy

charity before the church: whom if thou bring forward^a on their journey β after a godly sort, thou shalt do well:

7 Because that for his name's sake they went forth, taking^e nothing of the Gentiles.

8 We therefore ought to receive^f such, that we might be fellow-helpers to the truth.

9 I wrote unto the church: but Diotrophes, who loveth to have the pre-eminence^g among them, receiveth us not.

10 Wherefore, if I come, I will remember his deeds which he doeth, prating^h against us with malicious words: and not content therewith, neither doth he himself receive the brethren, and for-

A. D. 90.

a Ac. 15. 3.

 β worthy of God.

b Is. 66. 5.

c Ps. 37. 27.

d 1Jn. 3. 6. 9.

e 1Co. 9. 15. 18.

f Mat. 10. 40.

g Mat. 23. 4. 8.

h 1Ti. 6. 3. 4.

 γ Pr. 10. 8. 10. γ mouth to mouth.

biddeth them that would, and casteth them out^b of the church.

11 Beloved, follow^c not that which is evil, but that which is good. He^d that doeth good is of God: but he that doeth evil hath not seen God.

12 Demetrius hath good report of all men, and of the truth itself: yea, and we also bear record; and ye know that our record is true.

13 I had many things to write, but I will not with ink and pen write unto thee:

14 But I trust I shall shortly see thee, and we shall speak γ face to face. Peace be to thee. Our friends salute thee. Greet the friends by name.

The general Epistle of JUDE.

A. D. 66.

a Lu. 6. 16.

b Phi. 3. 19.

c Pr. 25. 14.

d Ep. 4. 14.

e Ac. 20. 32.

f Jn. 15. 4. 6.

g 1 Pe. 1. 5.

h Ro. 8. 30.

i He. 6. 4. 6.

k Mat. 15. 13.

l Is. 57. 20.

m Re. 8. 10. 11.

n Tit. 1. 4.

o Ga. 2. 5.

p Zec. 14. 5.

q 2 Pe. 2. 1.

r Ro. 9. 22.

s Re. 20. 13.

t Tit. 1. 15. 16.

u Ps. 73. 9.

v 1Co. 10. 5. 12.

w Nu. 14. 29.

He. 3. 16. 19.

x Jn. 8. 44.

 δ or, princ-

pality.

y 2 Pe. 2. 4.

z Re. 20. 10.

a Ge. 19. 24.

b 1Ti. 4. 1.

c other.

c He. 10. 25.

d Col. 2. 7.

e 2Pe. 2. 10. 11.

f Ep. 6. 18.

g Da. 12. 1.

h Jn. 15. 2. 10.

i Tit. 2. 13.

k De. 34. 6.

l Ex. 22. 28.

m Zec. 3. 2.

n Zec. 3. 2. 5.

o Re. 3. 4. 18.

p Ro. 16. 25.

q 2Ti. 4. 18.

r Col. 1. 22.

s Ge. 4. 5.

t Nu. 22. 7. 21.

u 1Ti. 1. 17.

v Nu. 16. 1. & c.

w 2 Pe. 2. 13.

JUDE,^a the servant of Jesus Christ, and brother of James, to them that are sanctified^b by God the Father, and preserved^c in Jesus Christ, and called:^d

2 Mercy unto you, and peace, and love, be multiplied.

3 Beloved, when I gave all diligence to write unto you of the common salvation,^e it was needful for me to write unto you, and exhort *you* that ye should earnestly contend^f for the faith which was once delivered unto the saints.

4 For there are certain men crept in unawares,^g who^r were before of old ordained to this condemnation; ungodly men, turning^t the grace of our God into lasciviousness, and denying the only Lord God, and our Lord Jesus Christ.

5 I will therefore put you in remembrance, though ye once knew this, how that the Lord,^p having saved the people out of the land of Egypt, afterward destroyed^w them that believed not.

6 And the angels^x which kept not their δ first estate, but left their own habitation, he hath reserved in everlasting chains,^y under darkness, unto the judgment^z of the great day.

7 Even as Sodom^a and Gomorrah, and the cities about them, in like manner giving themselves over to fornication, and going after ζ strange flesh, are set forth for an example, suffering the vengeance of eternal fire.

8 Likewise also these *filthy* dreamers defile^e the flesh, despise dominion, and speak evil of dignities.

9 Yet Michael^h the archangel, when contending with the devil he disputed about the body of Moses,^k durst^l not bring against him a railing accusation, but said, The Lord rebuke^m thee.

10 But these speak evil of those things which they know not: but what they know naturally, as brute beasts, in those things they corrupt themselves.

11 Woe unto them! for they have gone in the way of Cain,ⁿ and ran greedily after the error of Balaam^t for reward, and perished in the gainsaying of Core.^v

12 These are spots^w in your feasts of

charity, when they feast with you, feeding^b themselves without fear: clouds^c they are without water, carried^d about of winds; trees whose fruit^f withereth, without fruit, twice dead,ⁱ plucked^k up by the roots;

13 Raging waves^l of the sea, foaming out their own shame; wandering^m stars, to whom is reserved the blackness of darkness for ever.

14 And Enoch also, the seventh from Adam, prophesied of these, saying, Behold, the Lord^p cometh with ten thousand of his saints,

15 To execute judgment upon all;^q and to convince all that are ungodly among them of all their ungodly deeds which they have ungodly committed, and of all their hard speeches^r which ungodly sinners have spoken against him.

16 These are murmurers, complainers, walking after their own lusts; and their mouth speaketh great swelling words, having men's persons in admiration because of advantage.

17 But, beloved, remember ye the words which were spoken before of the apostles of our Lord Jesus Christ;

18 How that they told you^b there should be mockers in the last time, who should walk after their own ungodly lusts.

19 These be they who separate^c themselves, sensual, having not the Spirit.

20 But ye, beloved, building^d up yourselves on your most holy faith, praying^f in the Holy Ghost,

21 Keep yourselves^k in the love of God, lookingⁱ for the mercy of our Lord Jesus Christ unto eternal life.

22 And of some have compassion, making a difference:

23 And others save with fear, pullingⁿ them out of the fire; hating even the garment^o spotted by the flesh.

24 Now unto him^p that is able to keep^q you from falling, and to present^r you faultless before the presence of his glory with exceeding joy,

25 To^u the only wise God our Saviour, be glory and majesty, dominion and power, both now and ever. Amen.

6 Οἱ ἑμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλησίας· οὓς καλῶς ποιήσεις προπέμψας ἀξίως τοῦ Θεοῦ.

7 Ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀνόματος ἐξῆλθον, μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν ἑθνῶν¹.

8 Ἡμεῖς ἐν ὀφείλομεν² ἀπολαμβάνειν³ τοὺς τοιούτους, ἵνα συνεργοὶ γινώμεθα τῇ ἀληθείᾳ.

9 Ἐγραψα τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλοπρωτεύων αὐτῶν Διοτρεφὴς οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς.

10 Διὰ τοῦτο, ἐάν ἔλθω, ὑπομνήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ, λόγοις πονηροῦ φλυαρῶν ἡμᾶς⁴· καὶ μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ τούτοις, οὔτε αὐτὸς ἐπιδέχεται τοὺς ἀδελφούς, καὶ τοὺς βουλομένους κωλύει, καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει.

11 Ἀγαπητέ, μὴ μιμοῦ τὸ κακόν, ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. Ὁ ἀγαθοποιῶν, ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστιν⁵· ὁ δὲ κακοποιῶν, οὐχ ἑώρακε τὸν Θεόν.

12 Δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων, καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας· καὶ ἡμεῖς δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ οἴδατε⁶ ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθὴς ἐστὶ.

13 Πολλὰ εἶχον γράφειν, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανος καὶ καλὰς σου γράψαι.

14 Ἐλπίζω δὲ εὐθέως ἰδεῖν σε, καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλήσομεν.

15 Εἰρήνη σοι. Ἀσπάζονται σε οἱ φίλοι⁷. Ἀσπάζου τοὺς φίλους κατ' ὄνομα.

ΙΟΥΔΑ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ.

ΙΟΥΔΑΣ Ἰησοῦ Χριστοῦ δούλος, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου, τοῖς ἐν Θεῷ πατρὶ ἡγιασμένοις¹, καὶ Ἰησοῦ Χριστῷ² τετηρημένοις κλητοῖς³.

2 Ἐλεος ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη πληθυνθήτω.

3 Ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν ὑμῖν περὶ τῆς κοινῆς σωτηρίας, ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν, παρακαλῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἀπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει.

4 Παρεσέδυσαν γάρ τινες ἄνθρωποι οἱ πάλαι προγεγραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ κρίμα, ἄσεβεῖς, τὴν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν χάριν μετατιθέντες εἰς ἀσέλγειαν, καὶ τὸν μόνον δεσπότην Θεόν⁵ καὶ Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν ἄρνούμενοι.

5 Ὑπομνήσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, εἰδότας ὑμᾶς ἅπας τοῦτο, ὅτι ὁ Κύριος⁶ ἰδὼν ἐκ γῆς Αἰγύπτου σώσας, τὸ δεύτερον τοὺς μὴ πιστεύσαντας ἀπόλεσεν.

6 Ἀγγέλους τε τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν ἐναντίον αὐτῶν ἀρχὴν, ἀλλὰ ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον, εἰς κρίσιν μεγάλης ἡμέρας, δεσμοῖς⁷ αἰδίοις ὑπὸ ζόφου⁸ τετήρηκεν.

7 Ὡς Σόδομα καὶ Γόμορρα, καὶ αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις τὸν ὅμοιον τούτου τρόπον ἐκπορευέσασαι, καὶ ἀπελθούσαι ὀπίσω σαρκὸς⁹, ἑτέρας¹⁰, πρόκεινται¹¹ δεῖγμα, πυρὸς¹² αἰωνίου δίκην ὑπέχουσιν.

8 Ὁμοίως μέντοι καὶ οὗτοι ἐνυπνιαζόμενοι, σάρκα μὲν μαίνουσι, κυριότητα δὲ ἄθετοῦσι, δόξας¹³ δὲ βλασφημοῦσιν.

9 Ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος, ὅτε τῷ διαβόλῳ διακρινόμενος διελέγετο περὶ τοῦ Μωσέως σώματος, οὐκ ἐτόλμησε κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας, ἀλλ' εἶπεν· Ἐπιτιμῆσαι σοι Κύριος.

10 Οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἶδασι, βλασφημοῦσιν· ὅσα δὲ φυσικῶς, ὡς τὰ ἄλογα ζῶα, ἐπίστανται, ἐν τοιούτοις φθείρονται.

11 Οὐαὶ αὐτοῖς¹⁴ ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ Κάιν ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ πλάνῃ τοῦ Βαλαάμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κορέ ἀπόλονται.

12 Οὗτοι εἰσιν¹⁵ ἐν ταῖς ἀγάπαις¹⁶ ὑμῶν¹⁷ σπιλάδες, συνευχόμενοι, ἀφόβως ἑαυτοὺς ποιμαίνοντες· νεφέλαι ἀνύδρου, ὑπὸ ἀνέμων¹⁸ περιφερόμεναι, δένδρα φθινοπωρινά, ἄκαρπα, δις ἀποθανόντα, ἐκριζωθέντα¹⁹.

13 Κύματα ἄγρια θαλάσσης, ἐπαφρίζοντα τὰς ἐαυτῶν αἰσχύνας· ἀστέρες πλανῆται, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς²⁰ τὸν αἰῶνα τετήρηται.

14 Προσφίτεσε δὲ καὶ τούτοις ἐβδόμος ἀπὸ Ἀδὰμ Ἐνῶχ, λέγων· Ἰδοῦ, ἦλθε Κύριος ἐν²¹ μυριάσιν ἁγίαις²² αὐτοῦ.

15 Ποίησαι κρίσιν κατὰ πάντων, καὶ ἔξελε²³ ἔξαι²⁴ πάντας τοὺς ἄσεβεῖς αὐτῶν περὶ πάντων τῶν ἔργων²⁵ ἄσεβειας²⁶ αὐτῶν ὧν ἠσέβησαν, καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν²⁷ ὧν ἐλάλησαν κατ' αὐτοῦ ἁμαρτωλοὶ ἄσεβεῖς.

16 Οὗτοι εἰσὶ γογγυσταί, μεμψίμοιροι, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι²⁸ καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπερόγκη, θαυμάζοντες πρόσωπα, ὠφελείας χάριν.

17 Ὑμεῖς δὲ, ἀγαπητοί, μνήσθητε τῶν ῥημάτων τῶν προειρημένων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ²⁹.

18 Ὅτι ἔλεγον ὑμῖν, ὅτι³⁰ ἐν ἐσχάτῳ³¹ χρόνῳ³² ἔσονται ἐμπαίκται, κατὰ τὰς ἐαυτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν ἄσεβειων.

19 Οὗτοι εἰσιν οἱ ἀποδορίζοντες³³ ἑαυτοὺς³⁴, ψυχικοὶ, πνεῦμα μὴ ἔχοντες.

20 Ὑμεῖς δὲ, ἀγαπητοί, τῇ ἀγιωτάτῃ³⁵ ὑμῶν³⁶ πίστει ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς, ἐν Πνεύματι ἁγίῳ³⁷ προσευχόμενοι,

21 Ἐαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ Θεοῦ τηρήσατε, προσδεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ζωὴν αἰώνιον.

22 Ἀκαὶ οὓς μὲν ἔλεειτε διακρινόμενοι³⁸.

23 Οὓς δὲ ἐν φόβῳ σώζετε, ἐκ τοῦ πυρὸς ἀρπάζοντες, μισοῦντες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον χιτῶνα.

24 Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι ὑμᾶς³⁹ ἀπταίστους, καὶ στήσαι κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἀμώμους ἐν ἀγαλλίᾳ⁴⁰,

25 Μόνῳ ὁσφύ⁴¹ Θεῷ σωτῇ ἡμῶν⁴² δόξα καὶ μεγαλωσύνη, κράτος καὶ ἐξουσία⁴³ καὶ νῦν καὶ εἰς πάντα τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ

ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ.

Κεφ. α'. Ι.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ Θεός, δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει· καὶ ἐσήμανεν ἀποστείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτῷ Ἰωάννῃ·

2 Ὃς ἐμαρτύρησε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅσα ὁ τε εἶδε.

3 Μακάριος ὁ ἀναγινώσκων, καὶ οἱ ἀκούοντες τοὺς λόγους τῆς προφητείας, καὶ τηρούντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα· ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς.

4 Ἰωάννης ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ τοῦ ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος· καὶ ἀπὸ τῶν ἑπτὰ πνευμάτων ἃ ἔστιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ·

5 Καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ μάρτυς ὁ πιστός, ὁ πρωτότοκος ὁ ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ὁ ἄρχων τῶν βασιλείων τῆς γῆς· τῷ ἀγαπήσαντι ἡμᾶς, καὶ ᾗ λούσαντι ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ·

6 Καὶ ἐποίησεν ἡμᾶς βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς· τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ· αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

7 Ἰδοὺ, ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶς ὀφθαλμὸς, καὶ οἵτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν· καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὸν πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. Ναί, Ἀμήν.

8 Ἐγὼ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, ὁ ἀρχὴ καὶ τέλος· λέγει ὁ Κύριος, ὁ ὢν· καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος ὁ παντοκράτωρ.

9 Ἐγὼ Ἰωάννης, ὁ καὶ ἡ ἀδελφὸς ὑμῶν, καὶ συγκληρονόμος ἐν τῇ θλίψει καὶ ἐν τῇ βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ ἡ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ Πάτμῳ, διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ·

10 Ἐγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ, καὶ ἤκουσα ὑπίσω μου φωνὴν μεγάλην ὡς σάλπιγγος,

11 Λεγούσης· Ὁ Ἐγὼ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος· καί, Ὁ βλέπεις, γράψον εἰς βιβλίον, καὶ πέμψον ταῖς ἐκκλησίαις· ταῖς ἐν Ἀσίᾳ, εἰς Ἐφεσον, καὶ εἰς Σμύρναν, καὶ εἰς Πέργαμον, καὶ εἰς Θυάτειρα, καὶ εἰς Σάρδεεις, καὶ εἰς Φιλαδέλφειαν, καὶ εἰς Λαοδικεῖαν.

12 Ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἣτις ἐλάλησε μετ' ἐμοῦ· καὶ ἐπιστρέψας εἶδον ἑπτὰ λυχνίας χρυσαῖς·

13 Καὶ ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν ὅμοιον ἡμῖν ἄνθρωπον, ἐνδεδυμένον ποδῶρη, καὶ περιεζωσμένον πρὸς τοὺς μαστοὺς ζῶντην χρυσῇν.

14 Ἦ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρίχες λευκαὶ ὡσεὶ ἔριον λευκόν, ὡς χιών· καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλὺξ πυρός·

15 Καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκοῖσι βάνῃ, ὡς ἐν καμίνῳ πεπυρωμένοι· καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν·

16 Καὶ ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ χειρὶ ἄστερας ἑπτὰ· καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ῥομφαία

δίστομος ὁδεῖα ἐκπορευομένη· καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ.

17 Καὶ ὅτε εἶδον αὐτόν, ἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός· καὶ ἐπέθηκε τὴν δεξιάν αὐτοῦ ἐπ' ἐμὲ, λέγων μοι· Μὴ φοβοῦ· ἐγὼ εἰμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος·

18 Καὶ ὁ ζῶν, καὶ ἐγενόμην νεκρός, καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· Ἀμήν· Καὶ ἔχω τὰς κλείς τοῦ ᾄδου καὶ τοῦ θανάτου.

19 Γράψον ἃ εἶδες, καὶ ἃ εἰσι, καὶ ἃ μέλλει γίνεσθαι μετὰ ταῦτα·

20 Τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ ἀστέρων ὧν εἶδες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου, καὶ τὰς ἑπτὰ λυχνίας τὰς χρυσαῖς. Οἱ ἑπτὰ ἀστέρες, ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν εἰσὶ· καὶ αἱ ἑπτὰ λυχνίαι ἃς εἶδες, ἑπτὰ ἐκκλησίαι εἰσὶ.

Κεφ. β'. II.

Τὸ ἀγγέλω τῆς Ἐφεσίνης ἐκκλησίας γράψον· Τάδε λέγει ὁ κρατῶν τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν τῶν χρυσῶν·

2 Οἶδα τὰ ἔργα σου, καὶ τὸν κόπον σου, καὶ τὴν ὑπομονὴν σου, καὶ ὅτι οὐ δύνῃ βαστάσαι κακούς· καὶ ἔπειράσω τοὺς ψάσκοντας εἶναι ὑποστόλους, καὶ οὐκ εἰσὶ· καὶ εὗρες αὐτοὺς ψευδεῖς·

3 Καὶ ἐβάστασας, καὶ ὑπομονὴν ἔχεις, καὶ διὰ τὸ ὄνομά μου κεκοπίακας, καὶ οὐ κέκμηκας.

4 Ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ, ὅτι τὴν ἀγάπην σου τὴν πρῶτην ἀήκησας.

5 Μνημόνευε οὐκ πῶθεν ἐκέπτωκας, καὶ μετανοήσον, καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποιήσον· εἰ δὲ μὴ, ἔρχομαί σοι ταχὺ, καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, ἐὰν μὴ μετανοήσῃς.

6 Ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις, ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα τῶν Νικολαϊτῶν, ἃ καγὼ μισῶ.

7 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ ὕδου τῆς ζωῆς, ὅ ἐστιν ἐν ᾧ μεσῶ τοῦ παραδείσου τοῦ Θεοῦ.

8 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐκκλησίας Σμυρναίων γράψον· Τάδε λέγει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ὃς ἐγενέτο νεκρός, καὶ ἐξήσεν·

9 Οἶδά σου τὰ ἔργα καὶ τὴν θλίψιν καὶ τὴν πτωχείαν, (πλουσίους δὲ εἶ!) καὶ τὴν βλασφημίαν τῶν λεγόντων Ἰουδαίους εἶναι ἐαυτούς, καὶ οὐκ εἶσιν, ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ Σατανᾶ.

10 Ἐμὲν φοβοῦ ἃ μέλλει πάσχειν ἰδοὺ· μέλλει βαλεῖν ἐξ ὑμῶν ὁ διάβολος εἰς φυλακὴν, ἵνα πειρασθῇτε· καὶ ἐξετε θλίψιν ἡμερῶν δέκα· γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς.

11 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· Ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικήσῃ ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ δευτέρου.

12 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Περγᾷ ἐκκλησίας γράψον· Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον τὴν ὁδεῖαν·

The REVELATION of St. JOHN the Divine.

CHAP. I.

THE Revelation of Jesus Christ, which God gave unto him, to shew unto his servants things which must shortly come to pass; and he sent and signified it by his angel unto his servant John:

2 Who bare record of the word of God, and of the testimony of Jesus Christ, and of all things that he saw.

3 Blessed ^a is he that readeth, and they that hear the words of this prophecy, and keep those things which are written therein: for the time ^a is at hand.

4 **J**OHNS to the seven ^e churches which are in Asia: Grace ^{be} unto you, and peace, from him ^h which is, and which was, and which is to come; and from the seven ^h Spirits which are before his throne;

5 And from Jesus Christ, *who is* the faithful witness, ⁱ and the ^m first-begotten of the dead, and the Prince of the kings of the earth. Unto him that loved ^o us, and washed ^p us from our sins in his own blood,

6 And hath made us kings ^r and priests unto God and his Father; to him ^{be} glory and dominion for ever and ever. Amen.

7 Behold, he cometh with clouds: ^v and every eye shall see him, and they ^w also which pierced him: and all kindreds of the earth shall wail ^x because of him. Even so, ^z Amen.

8 I ^a am Alpha and Omega, the beginning and the ending, saith the Lord, which is, and which was, and which is to come, the Almighty. ^b

9 I John, who also am your brother, and companion in tribulation, and in the kingdom and patience of Jesus Christ, was in the isle that is called Patmos, for the word of God, and for the testimony of Jesus Christ.

10 I was in the Spirit ^f on the ^g Lord's day, and heard behind me a great voice, as of a trumpet,

11 Saying, I am Alpha and Omega, the first and the last: and, What thou seest, write in a book, and send it unto the seven churches which are in Asia; unto Ephesus, ^k and unto Smyrna, ^l and unto Pergamos, ^m and unto Thyatira, ⁿ and unto Sardis, ^p and unto Philadelphia, ^q and unto Laodicea. ^r

12 And I turned to see the voice that spake with me. And being turned, I saw seven ^w golden candlesticks;

13 And in the midst of the seven candlesticks *one* ^w like unto the Son of man, clothed with a garment down to the foot, and girt about the paps with a golden girdle.

14 His head and his hairs were white like wool, as white as snow; and his eyes ^z were as a flame of fire;

15 And his feet ^a like unto fine brass, as if they burned in a furnace; and his voice ^b as the sound of many waters.

16 And he had in his right hand seven stars; and out of his mouth went a ^c sharp

A. D. 96.

a ch. 10. 1.
Ac. 26. 13.
b Ro. 6. 9.
c ch. 20. 1, 2.
Ps. 68. 20.
d Lu. 11. 28.
e Ja. 5. 8, 9.
f 1 Pe. 4. 7.
g ver. 16.
h ver. 11.
i Mat. 5. 15, 16.
k ch. 3. 1.
l 4. 5.
m Zec. 4. 10.
n 1 Jn. 8. 14.
o Col. 1. 18.
p ch. 1. 16, 20.
q Jn. 13. 1.
r He. 9. 14.
s ver. 9, 13, 19.
t ch. 3. 1, 8, 15.
u Ps. 1. 6.
v Ex. 19. 6.
w 1 Pe. 2. 5, 9.
x He. 13. 21.
y 1 Jn. 4. 1.
z 2 Co. 11. 13.
a Da. 7. 13.
b Mat. 26. 64.
c Zec. 12. 10.
d Mat. 24. 30.
e Ga. 6. 9.
f ch. 22. 20.
g Is. 41. 4.
h Is. 9. 6.
i Je. 2. 2, 3.
j Mat. 21. 41.
k 43.
l ver. 15.
m f 2 Co. 12. 2.
n Jn. 20. 26.
o Ac. 20. 7.
p 1 Co. 16. 2.
q 1 Jn. 11, 17, 29.
r Mat. 11. 15.
s i ch. 22. 2, 14.
t Ge. 2. 9.
u ch. 2. 1.
v i ch. 2. 8.
w m ch. 1. 8, 17.
x n ch. 2. 12.
y o ch. 2. 18.
z p ch. 3. 1.
a q ch. 3. 7.
b r ch. 3. 14.
c s 1 Ti. 6. 18.
d t Ro. 2. 28, 29.
e u Ex. 25. 37.
f Zec. 4. 2.
g v ch. 3. 9.
h w Eze. 1. 26, 28.
i Da. 7. 9, 13.
j 10. 5, 6.
k x Mat. 10. 22.
l y Ja. 1. 12.
m z ch. 2. 18.
n 19. 12.
o a Eze. 1. 7.
p b ch. 20. 14.
q c Eze. 43. 2.
r d ch. 1. 16.
s e Is. 49. 2.
t He. 4. 12.

two-edged sword: and his countenance was as the sun ^a shineth in his strength.

17 And when I saw him, I fell at his feet as dead. And he laid his right hand upon me, saying unto me, Fear not; I am the first and the last:

18 I am he that liveth, ^b and was dead; and, behold, I am alive for evermore, Amen; and have the keys ^c of hell and of death.

19 Write the things which thou hast seen, and the things which are, and the things which shall be hereafter;

20 The mystery of the seven ^f stars which thou sawest in my right hand, and the seven golden candlesticks. The seven stars are the angels of the seven churches: and the seven candlesticks ⁱ which thou sawest, are the seven churches.

CHAP. II.

UNTO the angel of the church of Ephesus write; These things saith he that ^a holdeth the seven stars in his right hand, who walketh in the midst of the seven golden candlesticks;

2 I know ^g thy works, and thy labour, and thy patience, and how thou canst not bear them which are evil: and thou hast tried ^t them which say they are apostles, and are not, ^u and hast found them liars:

3 And hast borne, and hast patience, and for my name's sake hast laboured, and hast not fainted. ^y

4 Nevertheless I have somewhat against thee, because thou hast left thy first love.

5 Remember therefore from whence thou art fallen; and repent, and do the first works; ^o or else I will come unto thee quickly, and will remove ^d thy candlestick out of his place, except thou repent.

6 But this thou hast, that thou hatest the deeds of the Nicolaitanes, ^g which I also hate.

7 He ^k that hath an ear, let him hear what the Spirit saith unto the churches; To him that overcometh will I give to eat of the tree ⁱ of life, which is in the midst of the paradise of God.

8 And unto the angel of the church in Smyrna write; These things saith the first ^m and the last, which was dead, and is alive;

9 I know thy works, and tribulation, and poverty, (but thou art rich) ^a and I know the blasphemy of them which say they are Jews, ^b and are not, but are the synagogue ^v of Satan.

10 Fear none of those things which thou shalt suffer: behold, the devil shall cast some of you into prison, that ye may be tried; and ye shall have tribulation ten days: be thou faithful ^x unto death, and I will give thee a crown ^y of life.

11 He that hath an ear, let him hear what the Spirit saith unto the churches; He that overcometh shall not be hurt of the second ^b death.

12 And to the angel of the church in Pergamos write; these things saith ^d he which hath the sharp sword with two edges;

13 I know^a thy works, and where thou dwellest, *even* where Satan's seat is: and thou holdest fast my name, and hast not denied^d my faith, even in those days wherein Antipas *was* my faithful martyr, who was slain among you, where Satan dwelleth.

14 But I have a few things against thee, because thou hast there them that hold the doctrine of Balaam, who^g taught Balac to cast a stumbling-block before the children of Israel, to eatⁱ things sacrificed unto idols, and to commit fornication.^k

15 So hast thou also them that hold the doctrine of the Nicolaitanes, which thing I hate.

16 Repent; or else I will come unto thee quickly, andⁿ will fight against thee with the sword of my mouth.

17 He^o that hath an ear, let him hear what the Spirit saith unto the churches; To him that overcometh will I give to eat of the hidden^e manna, and will give him a white stone, and in the stone a new^m name written, which no man knoweth^w saving he that receiveth it.

18 And unto the angel of the church in Thyatira write; These things saith the Son of God, who hath his eyes^j like unto a flame of fire, and his feet *are* like fine brass;

19 I^a know thy works, and charity, and service, and faith, and thy patience, and thy works; and the last to be more than the first.

20 Notwithstanding, I have a few things against thee, because thou suffertest that woman Jezebel,^d which calleth herself a prophetess, to teach and to seduce my servants to commit fornication, and to eatⁱ things sacrificed unto idols.

21 And I gave her space^k to repent of her fornication; and she repented not.ⁱ

22 Behold, I^k will cast her into a bed, and them that commit adultery with her into great tribulation, except they repent of their deeds.

23 And I will killⁱ her children with death; and all the churchesⁿ shall know that I^o am he which searcheth the reins and hearts; and I^p will give unto every one of you according to your works.

24 But unto you I say, and unto the rest in Thyatira, as many as have not this doctrine, and which have not known the depths^r of Satan, as they speak; I will put upon you none other burden.

25 But that^s which ye have *already* hold fast till I come.

26 And he that overcometh,^u and keepeth my works^v unto the end, to him will I give power over the nations:

27 And he shall rule them with a rod of iron; as the vessels of a potter shall they be broken to shivers: even as I received of my Father.

28 And I will give him the morning star.^z

29 He that hath an ear, let him hear what the Spirit saith unto the churches.

CHAP. III.

AND unto the angel of the church in Sardis write; These things saith he that hath the seven^b Spirits of God, and the seven stars; I know^d thy works, that thou hast a name that thou livest,^e and art dead.

2 Be watchful, and strengthen^s the things which remain, that are ready to

A. D. 96.

a ver. 9.

b Da. 5. 27.

c He. 2. 1.

d 2 Ti. 2. 12.

e ver. 19.

f ch. 16. 15.

g Nu. 31. 16.

h ch. 7. 9.

19. 8.

i Ac. 15. 29.

j 1 Co. 6. 13, 18.

k ch. 17. 8.

m Lu. 12. 8.

n Is. 11. 4.

o ver. 7.

p ch. 3. 6, 13, 22.

q Ac. 3. 14.

r 1 Jn. 5. 20.

s Is. 22. 22.

t Ps. 25. 14.

u Job 12. 14.

v ch. 3. 12.

w 19. 13, 13.

x Is. 56. 4, 5.

y 65. 15.

z 1 Co. 2. 14.

1 x 1 Co. 16. 9.

2 y ch. 1. 14, 15.

3 z ch. 2. 9.

4 a ver. 2.

5 b Is. 60. 14.

6 c 2 Pe. 2. 9.

7 d 1 Ki. 16. 31.

8 e Zep. 1. 14.

9 f ver. 3.

10 g Ex. 34. 15.

11 i 1 Co. 10. 20.

12 28.

13 h Ro. 2. 4.

14 i 2 Pe. 3. 9.

15 j ch. 9. 20.

16 k Eze. 16. 37.

17 23. 29.

18 l ch. 6. 8.

19 m ch. 21. 2, 10.

20 n Zep. 1. 11.

21 o 1 Ch. 28. 9.

22 2 Ch. 6. 30.

23 Ps. 7. 9.

24 Je. 17. 10.

25 p Ps. 62. 12.

26 q or, in Laodicea.

27 r Is. 65. 16.

28 s 2 Th. 2. 9, 12.

29 ch. 3. 11.

30 t 1 Ki. 18. 21.

31 u ver. 7, 11, 17.

32 ch. 3. 5, 12.

33 21. 7.

34 v Jn. 6. 29.

35 Ja. 2. 20.

36 w Ps. 49. 14.

37 149. 5, 9.

38 x Ho. 12. 8.

39 y Ps. 2. 9.

40 z ch. 22. 16.

41 a Is. 55. 1.

42 b ch. 5. 6.

43 c ch. 16. 15.

44 d ch. 2. 2, &c.

45 e 1 Ti. 5. 6.

46 f He. 12. 5, 6.

47 g ch. 2. 4.

48 h Ca. 5. 2.

49 i Lu. 12. 36.

50 j Jn. 14. 23.

die: for I have not found thy works perfect^b before God.

3 Remember^c therefore how thou hast received and heard; and hold fast, and repent.^e If therefore thou shalt not watch, I will come on thee as a thief,^f and thou shalt not know what hour I will come upon thee.

4 Thou hast a few names even in Sardis which have not defiled their garments; and they shall walk with me in white:^h for they are worthy.

5 He that overcometh, the same shall be clothed in white raiment; and I will not blot out his name out of theⁱ book of life, but I will confess^m his name before my Father, and before his angels.

6 He that hath an ear, let him hear what the Spirit saith unto the churches.

7 And to the angel of the church in Philadelphia write; These things saith he that is holy,^p he that is true,^q he that hath the key^r of David, he that openeth, and no man shutteth; and shutteth,^t and no man openeth;

8 I know thy works: behold, I have set before thee an open^u door, and no man can shut it: for thou hast a little strength, and hast kept my word, and hast not denied my name.

9 Behold, I will make them of the synagogue of Satan, which say^v they are Jews, and are not, but do lie; behold, I will make them to come^b and worship before thy feet, and to know that I have loved thee.

10 Because thou hast kept the word of my patience, I^c also will keep thee from the hour of temptation, which shall come upon all the world, to try them that dwell upon the earth.

11 Behold, I come^e quickly:^f hold that fast which thou hast, that no man take thy crown.

12 Him that overcometh will I make a pillar in the temple of my God; and he shall go no more out: and I will write upon him the name of my God, and the name of the city of my God, *which is* New^m Jerusalem, which cometh down out of heaven from my God: and I will write upon him my new name.

13 He that hath an ear, let him hear what the Spirit saith unto the churches.

14 And unto the angel of the church β of the Laodiceans write; These things saith the Amen,^q the faithful and true Witness, the beginning of the creation of God;

15 I know thy works, that thou art neither cold nor hot: I would^d thou wert cold or hot.

16 So then because thou art lukewarm, and neither cold nor hot, I will spue thee out of my mouth.

17 Because thou sayest, I^e am rich, and increased with goods, and have need of nothing; and knowest not that thou art wretched, and miserable, and poor, and blind, and naked:^e

18 I counsel thee to buy^a of me gold tried in the fire, that thou mayest be rich; and white raiment, that thou mayest be clothed, and *that* the shame of thy nakedness^s do not appear; and anoint thine eyes with eye-salve, that thou mayest see.

19 As^f many as I love, I rebuke and chasten: be zealous therefore, and repent.

20 Behold, I stand at the door, and knock:^h ifⁱ any man hear my voice, and open the door, I will come in to him, and

13 Οἶδα ὧς τὰ ἔργα σου, καὶ¹ πού κατοικεῖς, ὅπου ὁ θρόνος τοῦ Σατανᾶ, καὶ κρατεῖς τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν μου, καὶ² ἐν ταῖς ἡμέραις ἐν αἷς ἡ³ Ἀντίπας! ὁ μάρτυς μου ὁ πιστός, ὃς⁴ ἀπεκτάνη παρ' ὑμῖν, ὅπου κατοικεῖ ὁ Σατανᾶς.

14 Ἄλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι ἔχεις ἐκεῖ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν Βαλαὰ, ὃς⁵ ἐδίδασκεν⁶ ἐν τῷ Βαλὰκ βαλεῖν σκάνδαλον ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, φαγεῖν εἰδωλόθута, καὶ πορνεῦσαι.

15 Οὕτως ἔχεις καὶ σὺ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν τῶν Νικολαϊτῶν⁷ ὃ μισῶ!

16 Μετανόησον⁸· εἰ δέ μὴ, ἔρχομαί σοι ταχύ, καὶ πολεμήσω μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ στόματός μου.

17 Ὅ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις! τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ⁹ φαγεῖν ἀπὸ τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκὴν, καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς ἔγνω! εἰ μὴ ὁ λαμβάνων.

18 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν¹⁰ ᾠθατείροις! ἐκκλησίας γράψον· Τάδε λέγει ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὃ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶς ὡς φλόγα πυρός, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκοκλιβάω¹¹.

19 Οἶδά σου ὧς τὰ ἔργα, καὶ¹² τὴν ἀγάπην, καὶ τὴν διακονίαν, καὶ τὴν πίστιν, καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ τὰ ἔργα σου, καὶ¹³ τὰ ἔσχατα ἡ¹⁴ πλείονα! τῶν πρώτων.

20 Ἄλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα! ὅτι ἄξις! τὴν γυναῖκα ἡ¹⁵ Ἰεζαβὴλ, ἡ¹⁶ τὴν λέγουσαν· ἑαυτὴν προφήτην, ὁδίασκειν καὶ πλανᾶσθαι ἐμοὺς δούλους, πορνεῦσαι καὶ εἰδωλόθута φαγεῖν.

21 Καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα μετανοήσῃ¹⁷ ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς, καὶ οὐ μετενόησεν¹⁸.

22 Ἰδού, ἡ¹⁹ ἐγὼ! βάλλω αὐτὴν εἰς κλίνην, καὶ τοὺς μοιχεύοντας μετ' αὐτῆς, εἰς θλίψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ μετανόησωσιν ἐκ τῶν ἔργων²⁰ αὐτῶν.

23 Καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ, καὶ γινώσκονται πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι ὅτι ἐγὼ εἰμι ὁ ἔρουνων νεφροὺς καὶ καρδίας²¹ καὶ δώσω ὑμῖν ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ἡ²² ὑμῶν!

24 Ὑμῖν δὲ λέγω, καὶ²³ λοιποῖς τοῖς ἐν ᾠθατείροις, ὅσοι οὐκ ἔχουσιν τὴν διδαχὴν ταύτην, καὶ οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν τὰ ἔργα ἡ²⁴ βαθὴ τοῦ Σατανᾶ, ὡς λέγουσιν· Οὐ ἡ²⁵ βαλῶ! ἐφ' ὑμᾶς ἄλλο βάρος.

25 Πλὴν ὃ ἔχετε, κρατήσατε ἄχρις οὗ ἂν ἴδω²⁶.

26 Καὶ ὁ νικῶν, καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου, δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν²⁷.

27 Καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ²⁸ ὡς τὰ σκεῦη τὰ κεραμικὰ²⁹ συντρίβεται! ὡς κἀγὼ εἴληφα παρὰ τοῦ πατρὸς μου³⁰.

28 Καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἄστέρα τὸν πρωϊνόν.

29 Ὅ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

Κεφ. γ'. ΙΙΙ.

ΚΑΙ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας γράψον· Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὰ πνεύματα τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἐπτά ἄστέρας¹. Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι² τὸ ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῆς, καὶ νεκρὸς εἶ.

2 Γίνου ἡγερῶν, καὶ³ στήριξον! τὰ λοιπὰ ἡ⁴ μέλλει ἀποθανεῖν⁵ οὐ γὰρ εὐνῆκά σου τὰ ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

3 Μνημόνευε οὖν πῶς εἴληφας⁶ καὶ ἤκουσας,

καὶ ἤρει⁷ καὶ μετανόησον. Ἐὰν οὖν μὴ ἡγερῶς, ἦξω⁸ ἐπὶ σέ! ὡς κλέπτης, καὶ οὐ μὴ γνῶς⁹ ποῖαν ὥραν ἦξω ἐπὶ σέ.

4 Ἦ¹⁰ ἔχεις ὀλίγα ὀνόματα¹¹ καὶ¹² ἐν Σάρδεσιν, ἃ οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ περιπατήσουσι μετ' ἐμοῦ ἐν λευκοῖς¹³ ὅτι ἄξιοι εἰσιν.

5 Ὁ νικῶν, ὁ¹⁴ οὗτος¹⁵ περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις λευκοῖς¹⁶ καὶ οὐ μὴ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου τῆς ζωῆς, καὶ ἔξομολογήσεται¹⁷ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πατρὸς μου, καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ.

6 Ὅ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

7 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλαδελφείᾳ ἐκκλησίας γράψον· Τάδε λέγει ὁ ἅγιος, ὁ ἀληθινός, ὃ ἔχων τὴν¹⁸ κλεῖδα¹⁹ τοῦ²⁰ Δαβὶδ! ὁ ἀνοίγων, καὶ οὐδεὶς²¹ κλείει²² καὶ κλείει, καὶ οὐδεὶς ἀνοίγει!

8 Οἶδά σου τὰ ἔργα²³ ἰδού, δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἀνεγχομένην, καὶ²⁴ οὐδεὶς δύναται κλεῖσαι αὐτήν, ὅτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν, καὶ ἐτήρησάς μου τὸν λόγον, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὸ ὄνομά μου.

9 Ἰδού, δίδωμι ἐκ τῆς συναγωγῆς τοῦ Σατανᾶ τῶν λεγόντων ἑαυτοὺς Ἰουδαίους εἶναι, καὶ οὐκ εἰσιν, ἀλλὰ ψεύδονται! ἰδού, ποιήσω αὐτοὺς ἵνα ἡ²⁵ ἴξωσι²⁶ καὶ²⁷ προσκυνήσωσιν! ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ ἡ²⁸ γνῶσιν²⁹ ὅτι ἡ³⁰ ἐγὼ³¹ ἠγάπησά σε!

10 Ὅτι ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς μου, κἀγὼ σε τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ τῆς μελλούσης ἔρχεσθαι ἐπὶ τῆς οἰκμῆνης ὧλης, πειράσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς.

11 Ὁ ἰδού! ἔρχομαι ταχύ³² κράτει ὃ ἔχεις, ἵνα μηδεὶς λάβῃ τὸν στέφανόν σου.

12 Ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στέφανον ἐν τῷ ναῷ τοῦ Θεοῦ μου, καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ³³ ἐτι³⁴ καὶ γράψω ἐπ' αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ Θεοῦ μου τῆς καινῆς Ἱερουσαλὴμ, ἡ καταβαίνοῦσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν.

13 Ὅ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

14 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐκκλησίας Λαοδικῶν γράψον· Τάδε λέγει ὁ Ἀμὴν, ὁ μάρτυς ὁ πιστός καὶ ἀληθινός, ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως τοῦ Θεοῦ!

15 Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ, ἔτε ζεστός³⁵ ὅφελον ψυχρὸς³⁶ εἶη³⁷, ἡ³⁸ ζεστός.

16 Οὕτως ὅτι χλιαρὸς εἶ, καὶ οὔτε ψυχρὸς, οὔτε ζεστός, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου!

17 Ὅτι λέγεις, ἡ³⁹ ὅτι⁴⁰ πλοῦτός εἰμι, καὶ πεπλούτηκα, καὶ⁴¹ οὐδένος⁴² χρειάν ἔχω⁴³ καὶ οὐκ οἶδας ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωρος, καὶ ἐλεεινός, καὶ πτωχός, καὶ τυφλός, καὶ γυμνός.

18 Συμβουλευθεὶς σοὶ ἀγοράσαι παρ' ἐμοῦ χρυσίον πεπυρωμένον ἐκ πυρός, ἵνα πλουτήσῃς⁴⁴ καὶ ἱμάτια λευκά, ἵνα περιβάλῃ, καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνῃ τῆς γυμνότητος σου⁴⁵ καὶ⁴⁶ κολλούριον⁴⁷ ἔγχευσι⁴⁸ τοὺς ὀφθαλμοὺς σου, ἵνα βλέπῃς.

19 Ἐγὼ ὅσους ἐὰν φιλῶ, ἐλέγχω καὶ παιδεύω⁴⁹ ἡ⁵⁰ ζήλωσον⁵¹ οὖν, καὶ μετανόησον.

20 Ἰδού, ἔσθηκα ἐπὶ τὴν θύραν, καὶ κρούω⁵² ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου, καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, ἡ⁵³ εἰσελεύσεται⁵⁴ πρὸς αὐτόν, καὶ δεῖπνήσῃ μετ' αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ.

21 Ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς κρίγῃ ἐνίκησα, καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρός μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ.

22 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

Κεφ. δ'. IV.

ΜΕΤΑ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ θύρα ἡνεωγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἦν ἡκούσα ὡς σάλπιγγος λαλοῦσης μετ' ἐμοῦ, ἄ λέγουσα· Ἀνάβα ὧδε, καὶ δεῖξω σοι ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα.

2 Καὶ εὐθέως ἔγενόμην ἐν πνεύματι· καὶ ἰδοὺ, θρόνος ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τοῦ θρόνου καθήμενος.

3 Καὶ ὁ καθήμενος ἦν ὅμοιος ὁράσει λίθῳ ἰάσπιδι, καὶ ἄσπαρδίνῳ· καὶ ἱρις κυκλόθεν τοῦ θρόνου ὅμοιος ὁράσει σμαραγδίνῳ.

4 Καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου θρόνοι εἴκοσι καὶ τέσσαρες· καὶ ἐπὶ τοὺς θρόνους ἔβδον τοὺς εἴκοσι καὶ τέσσαρας πρεσβυτέρους καθήμενους, περιβεβλημένους ἐν ἱματίοις λευκοῖς· καὶ ὄσους· ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς.

5 Καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἔκπορεύονται ἄσπραπα καὶ βρονταὶ καὶ φωναὶ, καὶ ἐπτά λαμπράδες πυρὸς καίόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου, αἱ εἰσὶ τὰ ἐπτά πνεύματα τοῦ Θεοῦ.

6 Καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου θάλασσα ὕαλινῃ, ὁμοία κρυστάλλῳ· καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου· καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου τέσσαρα ζῶα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἐμπροσθεν καὶ ὀπισθεν.

7 Καὶ τὸ ζῶον τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῶον ὅμοιον μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον ζῶον ἔχον τὸ πρόσωπον ὡς ἀνθρώπου, καὶ τὸ τέταρτον ζῶον ὅμοιον ἀετῷ πετωμένῳ.

8 Καὶ τέσσαρα ζῶα, ἐνᾷ καθ' ἑαυτὸ, εἶχον ἅνὰ πτέρυγας ἑξ ἐκαστοῦ, καὶ ἔσωθεν ἡ γέμοντα ὀφθαλμῶν· καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτός, λέγοντα· Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὃ ἦν καὶ ὢν καὶ ἔρχομενος.

9 Καὶ ὅταν δώσουσι τὰ ζῶα δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εὐχαριστίαν τῷ καθήμενῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου, τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων,

10 Πέσονται οἱ εἴκοσι καὶ τέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον τοῦ καθήμενου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ προσκυνοῦσι τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ βάλλουσιν τοὺς στεφάνους αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, λέγοντες·

11 Ἄξιός ἐστι, Κύριε, λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν ὅτι σὺ ἐκτίνας τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημά σου αἰεῖς, καὶ ἐκτίσθησαν.

Κεφ. ε'. V.

ΚΑΙ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθήμενου ἐπὶ τοῦ θρόνου βιβλίον γεγραμμένον ἔσῳθεν, καὶ ὀπισθεν, κατεσφραγισμένον σφραγίσιν ἐπτά.

2 Καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρύσσοντα φωνῇ μεγάλῃ· Τίς ἐστὶν ἄξιος ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, καὶ λύσαι τὰς σφραγίδας αὐτοῦ;

3 Καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ, οὐδὲ ἐπὶ τῆς γῆς, οὐδὲ ὑποκάτω τῆς γῆς, ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, οὐδὲ βλέπειν αὐτό.

4 Καὶ ἔγωγ' ἔκλαιον πολλὰ, ὅτι οὐδεὶς ἄξιον εὐρέθην ἀνοῖξαι καὶ ἀναγνῶναι τὸ βιβλίον, οὔτε βλέπειν αὐτό.

5 Καὶ εἰς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι· Μὴ κλαίε' ἰδοὺ ἐνίκησεν ὁ λέων ὁ ὢν ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἡ ρίζα Δαβὶδ, ἡ ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, καὶ ὁ λύσαι τὰς ἐπτά σφραγίδας αὐτοῦ.

6 Καὶ εἶδον, ὅκα ἰδοὺ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου

καὶ τῶν τεσσάρων ζῶων, καὶ ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων, ἄρνιον ἑστῆκός ὡς ἔσφαγμένον, ἔχον κέρατα ἐπτά καὶ ὀφθαλμοὺς ἐπτά· οὗτοι εἰσὶ τὰ ἐπτά τοῦ Θεοῦ πνεύματα ἃ τὰ ὑπεσταλμένα εἰς πᾶσαν τὴν γῆν.

7 Καὶ ἦλθε, καὶ εἴληψε τὸ βιβλίον ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθήμενου ἐπὶ τοῦ θρόνου.

8 Καὶ ὅτε ἔλαβε τὸ βιβλίον, τὰ τέσσαρα ζῶα καὶ οἱ εἰκοσιτέσσαρες πρεσβύτεροι ἔπεσον ἐνώπιον τοῦ ἄρνιου, ἔχοντας ἑκάστος κιβάρης· καὶ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας θυμιαμάτων, αἱ εἰσιν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων.

9 Καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν, λέγοντες· Ἄξιός ἐστι λαβεῖν τὸ βιβλίον, καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγίδας αὐτοῦ· ὅτι ἔσφαγης, καὶ ἡγόρασας τῷ Θεῷ ἡμᾶς· ἐν τῷ αἵματι σου, ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους.

10 Καὶ ἐποίησας ἡμᾶς τῷ Θεῷ ἡμῶν βασιλεῖς· καὶ ἱερεῖς· καὶ βασιλεύσομεν ἐπὶ τῆς γῆς.

11 Καὶ εἶδον, καὶ ἡκούσα φωνὴν ἁγγέλων πολλῶν κυκλόθεν τοῦ θρόνου καὶ τῶν ζῶων καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ χιλιάδες χιλιάδων,

12 Λέγοντες φωνῇ μεγάλῃ· Ἄξιόν ἐστι τὸ ἄρνιον τὸ ἔσφαγμένον λαβεῖν τὴν δύναμιν καὶ πλοῦτον καὶ σοφίαν καὶ ἰσχύϊν καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν.

13 Καὶ πᾶν κτίσμα, ὃ ἐστὶν ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐν τῇ γῇ, καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἔστι, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς πάντα, ἡκούσα· λέγοντας· Τῷ καθήμενῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ τῷ ἄρνιϊ ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

14 Καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα ἔλεγον, Ἄμην· καὶ οἱ εἰκοσιτέσσαρες πρεσβύτεροι ἔπεσαν, καὶ προσεκύνησαν ὁ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Κεφ. ς'. VI.

ΚΑΙ εἶδον ὅτε ἦνοιξε τὸ ἄρνιον μίαν ἐκ τῶν σφραγίδων, καὶ ἡκούσα ἑνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ζῶων λέγοντος, ὡς φωνῆς βροντῆς· Ἐρχου καὶ βλέπε.

2 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός· καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτῷ ἔχων τόξον· καὶ ἐδόθη αὐτῷ στεφάνος, καὶ ἐξῆλθε νικῶν, καὶ ἵνα νικήσῃ.

3 Καὶ ὅτε ἦνοιξε τὴν δευτέραν σφραγίδα, ἡκούσα τοῦ δευτέρου ζώου λέγοντος· Ἐρχου καὶ βλέπε.

4 Καὶ ἐξῆλθεν ἄλλος ἵππος πυρρός· καὶ τῷ καθήμενῳ ἐπ' αὐτῷ ἐδόθη αὐτῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνην· ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἵνα ἀλλήλους σφάξωσι· καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχηρα μεγάλη.

5 Καὶ ὅτε ἦνοιξε τὴν τρίτην σφραγίδα, ἡκούσα τοῦ τρίτου ζώου λέγοντος· Ἐρχου καὶ βλέπε. Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος μέλας, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτῷ, ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.

6 Καὶ ἡκούσα φωνὴν ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων ζῶων λέγουσαν· Χοίρις σίτου δημαρίου, καὶ τρεῖς χοίνικες· κριθῆς δημαρίου· καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸ οἶνον μὴ ἀδικήσης.

7 Καὶ ὅτε ἦνοιξε τὴν σφραγίδα τὴν τετάρτην, ἡκούσα φωνῇ τοῦ τετάρτου ζώου λέγουσαν· Ἐρχου καὶ βλέπε.

8 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος χλωρός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπάνω αὐτοῦ ὄνομα αὐτοῦ ὁ θάνατος· καὶ ὁ Αἰδὼς ἀκολουθεῖ μετ' αὐτοῦ· καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐξουσία ἀποκτείνειν ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς γῆς, ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ

will sup with him, and he with me.

21 To him that overcometh^a will I grant to sit^c with me in my throne, even as I also overcame,^d and am set down with my Father in his throne.

22 He^f that hath an ear, let him hear what the Spirit saith unto the churches.

CHAP. IV.

AFTER this I looked, and, behold, a door was opened in heaven; and the first voice^h which I heard *was* as it were of a trumpet talking with me; which said, Come^g up hither, and I will shew thee things which must be hereafter.

2 And immediately I was in^m the Spirit: and, behold, a throne^o was set in heaven, and *one* sat^p on the throne.

3 And he that sat was to look upon like a jasper and a sardine stone: and *there was* a rainbow round about the throne, in sight like unto an emerald.

4 And round about the throne *were* four and twenty seats:^u and upon the seats I saw four and twenty elders sitting, clothed in white raiment;^v and they had on their heads crowns^w of gold.

5 And out of the throne proceeded lightnings^y and thunderings and voices: and *there were* seven lamps^z of fire burning before the throne, which are the seven Spirits^b of God.

6 And before the throne *there was* a sea^c of glass like unto crystal: and in the midst of the throne, and round about the throne, *were* four beasts,^e full of eyes before and behind.

7 And the first beast *was* like a lion, and the second beast-like a calf, and the third beast had a face as a man, and the fourth beast *was* like a flying eagle.

8 And the four beasts had each of them six wings^h about *him*; and *they were* full of eyes within: and they *rest* not day and night, saying, Holy, holy, holy, Lord God Almighty, which was, and is, and is to come.

9 And when those beasts give glory and honour and thanks to him that sat on the throne, who^k liveth for ever and ever,

10 The four and twenty elders fall down before him that sat on the throne, and worship him that liveth for ever and ever, and cast their crownsⁿ before the throne, saying,

11 Thou art worthy,^o O Lord, to receive glory and honour and power;^p for thou hast created all things, and for thy pleasure they are and were created.

CHAP. V.

AND I saw in the right hand of him that sat on the throne a book^q written within and on the back side, sealed^r with seven seals.

2 And I saw a strong angel proclaiming with a loud voice, Who is worthy to open the book, and to loose the seals thereof?

3 And no man in heaven, nor in earth, neither under the earth, was able to open the book, neither to look thereon.

4 And I wept much, because no man was found worthy to open and to read the book, neither to look thereon.

5 And one of the elders saith unto me, Weep not: behold, the Lion^t of the tribe of Juda, the Root^u of David, hath prevailed to open the book, and to loose the seven seals thereof.

6 And I beheld, and, lo, in the midst of

A. D. 96.

a ch. 12. 11.

b 1Jn^o. 5. 4, 5.

c Is. 53. 7.

d Ju^o. 1. 29, 36.

e Lu. 22. 30.

f Jno. 16. 33.

g Zec. 4. 10.

h ch. 2. 7.

i ch. 4, 4, 8, 10.

j ch. 1. 10.

k ch. 15. 2.

l ch. 11. 12.

m or, incense.

n Ps. 141. 2.

o ch. 17. 3.

p 21. 10.

q Eze. 3. 12, 14.

r ch. 14. 3.

s Is. 6. 1.

t Je. 17. 12.

u Eze. 1. 26, 28.

v Da. 7. 9.

w He. 8. 1.

x Ac. 20. 28.

y Ep. 1. 7.

z He. 9. 12.

a 1Pe. 1. 18, 19.

b ch. 7. 9.

c ch. 1. 6.

d ch. 22. 5.

e ch. 11. 16.

f v ch. 3. 4, 5.

g ver. 10.

h Da. 7. 10.

i He. 12. 22.

j ch. 8. 5.

k 16. 18.

l Ex. 15. 17.

m Ex. 37. 23.

n Zec. 4. 2.

o ch. 4. 11.

p ch. 1. 4.

q ch. 15. 2.

r Phi. 2. 10.

s e Eze. 1. 5, &c.

t 10. 14.

u f 1Ch. 29. 11.

v 1Ti. 6. 16.

w 1Pe. 4. 11.

x ch. 19. 4.

y Is. 6. 2, &c.

z have no

rest.

a ch. 5. 5.

b ch. 5. 14.

c Zec. 6. 3, &c.

d m Ps. 45. 3, 5.

e n ver. 4.

f o ch. 5. 12.

g p Col. 1. 16.

h q Eze. 2. 9, 10.

i r Is. 29. 11.

j d The word

chenix

signifieth

a measure

containing

one wine

quart, and

the twelfth

part of a

quart.

a ch. 9. 4.

b Ge. 49. 9, 10.

c Nu. 24. 9.

d He. 7. 14.

e u ch. 22. 16.

f Is. 11. 1, 10.

g or, to him.

h v Eze. 14. 21.

the throne and of the four beasts, and in the midst of the elders, stood a Lamb,^b as it had been slain, having seven horns and seven eyes,^c which are the seven Spirits of God sent forth into all the earth.

7 And he came and took the book out of the right hand of him that sat upon the throne.

8 And when he had taken the book, the four beasts^e and four and twenty elders, fell down before the Lamb, having every one of them harps,^f and golden vials full of *β*odours, which are the prayers^g of saints.

9 And they sung a new song,^h saying, Thou art worthy to take the book, and to open the seals thereof: for thou wast slain, and hast redeemed us to God by thy blood,ⁱ out of every kindred,^j and tongue, and people, and nation;

10 And hast made us unto our God kings^k and priests: and we shall reign^l on the earth.

11 And I beheld, and I heard the voice of many angels round about the throne and the beasts and the elders: and the number^m of them was ten thousand times ten thousand, and thousands of thousands;

12 Saying with a loud voice, Worthyⁿ is the Lamb that was slain to receive power, and riches, and wisdom, and strength, and honour, and glory, and blessing.

13 And every creature^d which is in heaven, and on the earth, and under the earth, and such as are in the sea, and all that are in them, heard I saying, Blessing,^f and honour, and glory, and power, *be* unto him that sitteth upon the throne, and unto the Lamb for ever and ever.

14 And the four beasts^e said, Amen. And the four and twenty elders fell down and worshipped him that liveth for ever and ever.

CHAP. VI.

AND I saw when the Lamb opened one of the seals;ⁱ and I heard, as it were the noise of thunder, one of the four beasts, saying, Come and see.

2 And I saw, and behold a white^j horse: and he that sat on him had a bow; and a crown was given unto him: and he went forth conquering,^m and to conquer.

3 And when he had opened the second seal, I heard the second beast say, Come and see.

4 And there went out another horse *that was* red: and *power* was given to him that sat thereon to take peace from the earth, and that they should kill one another: and there was given unto him a great sword.

5 And when he had opened the third seal, I heard the third beast say, Come and see. And I beheld, and lo, a black horse; and he that sat on him had a pair of balances in his hand.

6 And I heard a voice in the midst of the four beasts say, *δ* A measure of wheat for a penny, and three measures of barley for a penny; and *see* thou hurtⁿ not the oil and the wine.

7 And when he had opened the fourth seal, I heard the voice of the fourth beast say, Come and see.

8 And I looked, and behold a pale horse; and his name that sat on him was Death, and Hell followed with him. And power was given *unto* them over the fourth part of the earth, to killⁿ with

sword, and with hunger, and with death, and with the beasts of the earth.

9 And when he had opened the fifth seal, I saw under the altar ^f the souls ^d of them that were slain for ^f the word of God, and for the testimony which they held :

10 And they cried with a loud voice, saying, How ⁱ long, O Lord, holy and true, dost thou not judge and avenge ^k our blood on them that dwell on the earth ?

11 And white ^l robes were given unto every one of them ; and it was said unto them, that they should rest ⁿ yet for a little season, until ^o their fellow-servants also and their brethren, that should be killed as they were, should be fulfilled.

12 And I beheld when he had opened the sixth seal, and, lo, there was a great earthquake ; ^p and the sun ^q became black as sackcloth of hair, and the moon became as blood ;

13 And the stars ^r of heaven fell unto the earth, even as a fig-tree casteth her ^s untimely figs, when she is shaken of a mighty wind.

14 And the heaven ^t departed as a scroll when it is rolled together ; and every mountain ^u and island were moved out of their places.

15 And the kings of the earth, and the great men, and the rich men, and the chief captains, and the mighty men, and every bondman, and every freeman, hid themselves ^v in the dens and in the rocks of the mountains ;

16 And said ^w to the mountains and rocks, Fall on us, and hide us from the face of him that sitteth on the throne, and from the wrath of the Lamb :

17 For the ^x great day of his wrath is come ; and who ^y shall be able to stand ?

CHAP. VII.

AND after these things I saw four angels standing on the four corners of the earth, holding the four winds ^z of the earth, that the wind should not blow on the earth, nor on the sea, nor on any tree.

2 And I saw another angel ascending from the east, having the seal ^a of the living God : and he cried with a loud voice to the four angels, to whom it was given to hurt the earth and the sea,

3 Saying, Hurt ^b not the earth, neither the sea, nor the trees, till we have ^c sealed the servants of our God in their foreheads.

4 And I heard the number of them which were sealed : and there were sealed an hundred and forty and four ^d thousand of all the tribes of the children of Israel.

5 Of the tribe of Juda were sealed twelve thousand. Of the tribe of Reuben were sealed twelve thousand. Of the tribe of Gad were sealed twelve thousand.

6 Of the tribe of Aser were sealed twelve thousand. Of the tribe of Nephthali were sealed twelve thousand. Of the tribe of Manasses were sealed twelve thousand.

7 Of the tribe of Simeon were sealed twelve thousand. Of the tribe of Levi were sealed twelve thousand. Of the tribe of Issachar were sealed twelve thousand.

8 Of the tribe of Zabulon were sealed twelve thousand. Of the tribe of Joseph were sealed twelve thousand. Of the tribe of Benjamin were sealed twelve thousand.

9 After this I beheld, and, lo, a great multitude, which no man could number,

A. D. 96.

a ch. 5. 9.

Ro. 11. 25.

b ch. 6. 11.

c ch. 8. 3.

d ch. 20. 4.

e Le. 23. 40.

f ch. 1. 9.

g Ze. 4. 7.

h ch. 19. 1.

i Is. 43. 11.

j Ze. 1. 12.

k ch. 11. 18.

l De. 32. 41. 43.

m ch. 7. 9, 14.

n ch. 5. 13, 14.

o Jude 25.

p ch. 14. 13.

q He. 11. 40.

r ch. 16. 18.

s Joel 2. 10, 31.

t 3. 15.

u Mat. 24. 29.

v ch. 8. 10.

w ch. 6. 9.

x Jn. 16. 33.

y 1 Co. 6. 11.

z He. 9. 14.

or, green.

u ch. 1. 5.

v 1 Jn. 1. 7.

w Ps. 102. 26.

x Is. 34. 4.

y ch. 16. 20.

z Je. 4. 23, 24.

a Hab. 3. 6, 10.

b ch. 21. 3, 4.

c Is. 49. 10.

d Ps. 121. 6.

e Is. 4. 6.

f Ps. 23. 12, 5.

g 36. 8.

h Is. 40. 11.

i Is. 2. 19.

j Is. 25. 8.

k ch. 9. 6.

l Ho. 10. 8.

m Lu. 23. 30.

n ch. 5. 1.

o ch. 16. 14.

p Is. 13. 6, &c.

q Zep. 1. 14, &c.

r Ps. 76. 7.

s Lu. 1. 19.

t 2 Ch. 29. 25.

u 28.

v Da. 7. 2.

w or, add it to.

x ch. 5. 8.

y m ch. 6. 9.

z n 2 Ti. 2. 19.

a o Ex. 30. 1.

b p ch. 6. 6.

c q Eze. 9. 4.

d r ch. 22. 4.

e or, upon.

f s ch. 16. 18.

g t 2 Sa. 22. 8.

h u ch. 14. 1.

i v Eze. 38. 22.

j w Is. 2. 13.

k x Je. 51. 25.

l y Am. 7. 4.

m z ch. 16. 3, &c.

n Ex. 7. 19, 21.

o a ch. 9. 1.

p Is. 14. 12.

of all nations, ^a and kindreds, and people, and tongues, stood before the throne, and before the Lamb, clothed ^b with white robes, and palms ^c in their hands ;

10 And cried ^d with a loud voice, saying, Salvation ^e to our God which sitteth upon the throne, and unto the Lamb.

11 And all the angels stood round about the throne, and about the elders and the four beasts, and fell before the throne on their faces, and worshipped God,

12 Saying, ^f Amen : Blessing, and glory, and wisdom, and thanksgiving, and honour, and power, and might, ^g be unto our God for ever and ever. Amen.

13 And one of the elders answered, saying unto me, What are these which are arrayed in white robes ? and whence came they ?

14 And I said unto him, Sir, thou knowest. And he said to me, These are they which came out of great tribulation, ^h and have washed ⁱ their robes, and made them white in the blood ^j of the Lamb.

15 Therefore are they before the throne of God, and serve him day and night in his temple : and he that sitteth on the throne shall dwell ^k among them.

16 They shall hunger ^l no more, neither thirst any more ; neither shall the sun light on them, nor any heat.

17 For the Lamb, which is in the midst of the throne, shall feed ^m them, and shall lead them unto living fountains of waters : and God shall wipe ⁿ away all tears from their eyes.

CHAP. VIII.

AND when he had opened the seventh seal, ^a there was silence in heaven about the space of half an hour.

2 And I saw the seven angels which stood ^b before God ; and to them were given seven trumpets.

3 And another angel came and stood at the altar, having a golden censer ; and there was given unto him much incense, that he should ^c offer ^d it with the prayers ^e of all saints upon the golden ^f altar which was before the throne.

4 And the smoke of the incense, ^g which came with the prayers of the saints, ascended up before God out of the angel's hand.

5 And the angel took the censer, and filled it with fire of the altar, and cast ^h it into the earth : and there were voices, ⁱ and thonderings, and lightnings, and an earthquake.

6 And the seven angels which had the seven trumpets prepared themselves to sound.

7 The first angel sounded, and there ^j followed hail and fire mingled with blood, and they were cast upon the earth : and the third part of trees ^k was burnt up, and all green grass was burnt up.

8 And the second angel sounded, and as it were a great mountain ^l burning with fire was cast into the sea : ^m and the third part of the sea became blood ;

9 And the third part of the creatures which were in the sea, and had life, died ; and the third part of the ships were destroyed.

10 And the third angel sounded, and there fell ⁿ a great star from heaven, burning as it were a lamp, and it fell upon the third part of the rivers, and upon the fountains of waters :

ἐν θανάτῳ, καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων τῆς γῆς.

9 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν πέμπτην σφραγίδα,
εἶδον ὑποκάτω τοῦ θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς
τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ
διὰ τὴν ἡμαρτυρίαν ἣν εἶχον·

10 Καὶ ἔκραζον· φωνῇ μεγάλῃ, λέγοντες·
 Ὡς πότε, ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος καὶ ὁ ἀληθινός,
 οὐ κρίνεις καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν ὑπὸ τῶν
 κατοικοῦντων ἐπὶ τῆς γῆς;

11 Καὶ ἀέδουσιν^α ἑκάστοις^α στολαὶ λευκαί,
καὶ ἔρρέθη αὐτοῖς ἵνα ἀναπαύσωνται ἔτι χρόνον^β
μικρόν^β, ὥς ὅτ^γ πληρώσονται καὶ οἱ σύνδου-
λοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν σοὶ μέλλοντες
ἀποκτείνεσθαι ὥς καὶ αὐτοί.

12 Καὶ ἑίδον· ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγίδα τὴν ἑκτὴν· καὶ ὁ ἥλιος ἐγένετο μέλας ὡς σάκκος τρίχινος, καὶ ἡ σελήνη ἑγένετο ὡς αἷμα·

13 Καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔπεσαν εἰς
τὴν γῆν, ὡς συκὴ¹ βάλλει¹ τοὺς ὀλύνθους αὐ-
τῆς ὑπὸ μεγάλου ὀνέμου πειομένη.

14 Καὶ οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βιβλίον
ἐίλισσόμενον¹, καὶ πᾶν ὄρος καὶ νῆσος ἐκ
τῶν τόπων αὐτῶν ἐκινήθησαν.

15 Καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ οἱ μεγιστάνες, καὶ οἱ πλούσιοι, καὶ οἱ χιλιάρχοι, καὶ οἱ ἄδυνατοι, καὶ πᾶς δούλος καὶ πᾶς ἐλεύθερος ἔκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰς πύρρας τῶν ὀρέων·

16 Καὶ λέγουσι τοῖς ὄρεσι καὶ ταῖς πέτραις·
Πέσετε ἐφ' ἡμᾶς, καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσ-
ώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ ἀπὸ
τῆς ὀργῆς τοῦ ἀνιού·

17 Ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα ὃ ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς
αὐτοῦ· καὶ τίς δύναται ἵσταθῆναι;

Κεφ. ζ', VII.

ΚΑΙ μετὰ ταῦτα¹ εἶδον τέσσαρας ἀγγέλους
ἐστῶτας ἐπὶ τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς γῆς,
κρατοῦντας τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τῆς γῆς,
ἵνα μὴ πνέῃ ἀνέμος ἐπὶ τῆς γῆς, μήτε ἐπὶ τῆς
θαλάσσης, μήτε ἐπὶ παντὶ δένδρῳ.

2 Καὶ εἶδον ἄλλον ἀγγελον ἄναβάντα ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου, ἔχοντα σφραγίδα Θεοῦ ζῶντος· καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ τοῖς τέσσαρσιν ἀγγέλοις, οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν.

3 Λέγων· Μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν, μήτε τὴν
θάλασσαν, μήτε τὰ δένδρα, ἄχρις οὗ σφραγι-
ζόμεν τοὺς δούλους τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν
μετεώπων αὐτῶν.

4 Καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐσφραγισ-
μένων ῥηδ' ἑκατὸν χιλιάδες ἑσφραγισμένοι ἔκ πάσης
φυλῆς υἱῶν Ἰσραὴλ.

5 Ἐκ φυλῆς Ἰούδα, ἰβ' χιλιάδες ἡσφραγισμένοι· ἔκ φυλῆς Ῥουβὴν, ἰβ' χιλιάδες ἡσφραγισμένοι· ἔκ φυλῆς Γὰδ, ἰβ' χιλιάδες ἡσφραγισμένοι·

Ὁ ἕκ φυλῆς Ἀσὴρ, ἰβ' χιλιάδες ὁ ἐσφραγισ-
 μένους ἔκ φυλῆς Νεφθαλεὶμ, ἰβ' χιλιάδες ἐσ-
 φραγισμένοι ἔκ φυλῆς Μανασσῆ, ἰβ' χιλιάδες
 ἐσφραγισμένοι!

7 Ἐκ φυλῆς Συμεὼν, ἰβ' χιλιάδες ἑσφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Λευὶ, ἰβ' χιλιάδες ἑσφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Ἰσαχάρ, ἰβ' χιλιάδες ἑσφραγισμένοι·

8 Ἐκ φυλῆς Ζαβουλὼν, ἰβ' χιλιάδες, ἑσφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Ἰωσήφ, ἰβ' χιλιάδες, ἑσφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Βενιαμίν, ἰβ' χιλιάδες, ἑσφραγισμένοι.

9 Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδὸν ὄχλος πολὺς,
ὃν ἀριθμῆσαι ἂν αὐτὸν οὐδεὶς ἠδύνατο, ἐκ παν-

τὸς ἔθνοὺς καὶ φυλὰν καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν,
ἥ ἐστὼτες ἑνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἑνώπιον τοῦ
ἀρνίου, ἁ περιβεβλημένοι ἱ στολὰς λευκάς· καὶ
φοῖνικες ἔν ταῖς χερσὶν αὐτῶν·

10 Καὶ ^ακράζοντες· φωνῇ μεγάλη λέγοντες·
 Ἡ σωτηρία τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου· τῷ
 Θεοῦ ἡμῶν, καὶ τῷ ἀρνίῳ.

11 Καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι ἐστήκεσαν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν τεσσαρῶν ζώων, καὶ ἔπεσον ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ πρόσωπον· αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν τῷ ὄψῳ.

12 Λέγοντες· Ἀμήν· ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα
καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ
δύναμις καὶ ἡ ἰσχὺς, τῷ Θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰῶνων· Ἀμήν!

13 Καὶ ἀπεκρίθη εἰς ἓκ τῶν πρεσβυτέρων,
λέγων μοι· Οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰς στο-
λὰς τὰς λευκάς, τίνες εἰσὶ, καὶ πόθεν ἦλθον;

14 Καὶ εἰρηκα αὐτῶν· Κύριε Ι, σὺ οἶδας. Καὶ εἶπέ μοι· Οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγάλης· καὶ ἔπλυναν τὰς στολὰς αὐτῶν, καὶ ἐλεύκακαν ἁστολὰς αὐτῶν· ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου.

15 Διὰ τοῦτο ἐσὶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ
Θεοῦ, καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτός
ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ· καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ
θρόνου σκηνώσει ἐπ' αὐτούς.

16 Οὐ πεινάσουσιν ἔτι, οὐδὲ διψήσουσιν ἕτι,
οὐδὲ μὴ πέση ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἥλιος, οὐδὲ πᾶν
καῦμα·

17 Ὅτι τὸ ἄρνιον τὸ ἀναμέσον τοῦ θρόνου
ποιμανεῖ αὐτοὺς, καὶ ὁδηγήσει αὐτοὺς ἐπὶ
ζώσας πηγὰς ὑδάτων· καὶ ἐξαλείψει ὁ Θεὸς
πᾶν δάκρυον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν,

Κεφ. η'. VIII.

ΚΑΙ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγίδα τὴν ἐβδόμην,
ἐγένετο σιγὴ ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ἡμῳρίον.

2 Καὶ εἶδον τοὺς ἑπτὰ ἀγγέλους, οἱ ἐνώπιον
τοῦ Θεοῦ ἐστήκασι· καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖς
ἑπτὰ σάλπιγγες.

3 Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἦλθε, καὶ ἐστάθη ἐπὶ
 ἂ το θυσιάστηριον¹, ἔχων λιβανωτὸν χρυσοῦν·
 καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλὰ, ἵνα θύσῃ
 τῷ ταῖς προσευχαῖς² τῶν ἁγίων πάντων, ἐπὶ τῷ
 θυσιάστηριον τὸ χρυσοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ
 θρόνου.

4 Καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμιαμάτων ὡς τὰς
προσευχαῖς τῶν ἁγίων, ἐκ χειρὸς τοῦ ἁγγέλου,
ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

5 Καὶ εἰλήφεν ὁ ἄγγελος τὸ λιβανωτὸν, καὶ ἔγέμισεν αὐτὸ ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένοντο φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ ἄστραπαὶ καὶ σεισμοί.

ὁ καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι ἔχοντες τὰς ἑπτὰ
σάλπιγγας, ἠτοίμασαν ἑαυτοὺς ἵνα σαλπίσωσι.

7 Καὶ ὁ πρῶτος δ' ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένα αἵματι, καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν· καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων κατεκῆ, καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς κατεκῆ.

8 καὶ ὁ δευτέρος ἄγγελος ἔσθληψε, καὶ ὡς ὅρος μέγα ἐπυρὶ καίτοι μενον ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς θαλάσσης, αἷμα.

9 Καὶ ἀπέθανε τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων
τῶν ἐν τῇ θαλάσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχὰς· καὶ
τὸ τρίτον τῶν πλοίων ^ἡ διεφθάρη.

10 Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἔπε-
σεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ μέγας καίόμενος ὡς
λαμπάς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν ποτα-
μῶν, καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς ὑδάτων.

11 Καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέρος λέγεται ᾿Αψυθος· καὶ γίνεται τὸ τρίτον εἰς ᾿αψινθον· καὶ πολλοὶ ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνησαν.

12 Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἐπάληθ' τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου, καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης, καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν, καὶ ἡ ἡμέρα μὴ φαίνηται τὸ τρίτον αὐτῆς, καὶ ἡ νύξ ὁμοίως.

13 Καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἄγγελου πετωμένου ἐν μεσουρανήματι, λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ· Οὐαὶ οὐαὶ οὐαὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς σάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.

Κεφ. θ'. IX.

ΚΑΙ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ εἶδον ἀστέρα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεπτακότα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεῖς τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου.

2 Ὁ ἀσὴρ ἤνοιξε τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου· καὶ ἀνέβη καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς καμίνου· μεγάλην· καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἄρῃ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος.

3 Καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἐξουσία, ὡς ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆς γῆς.

4 Καὶ ἐρρέθη αὐταῖς ἵνα μὴ ἀδικήσωσι τὸν χόρτον τῆς γῆς, οὐδὲ πᾶν χλωρὸν, οὐδὲ πᾶν δένδρον· εἰ μὴ τοὺς ἀνθρώπους ὀνούουσιν· οἵτινες οὐκ ἔχουσιν τὴν σφραγίδα τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.

5 Καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτοὺς, ἀλλ' ἵνα βασανισθῶσι μῆνας πέντε· καὶ ὁ βασανισμὸς αὐτῶν ὡς βασανισμὸς σκορπίου, ὅταν παίσῃ ἄνθρωπον.

6 Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνατον, καὶ οὐχ εὕρυσουσιν αὐτόν· καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν, καὶ φεύξεται ὁ θάνατος ἀπ' αὐτῶν.

7 Καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοια ἔπαισι ἡτοιμασμένοις εἰς πόλεμον· καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέφανοι· ὅμοιοι χρυῶν, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα ἀνθρώπων.

8 Καὶ εἶχον τρίχας ὡς τρίχας θηλαϊκῶν, καὶ οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὡς λεόντων ἦσαν.

9 Καὶ εἶχον θώρακας ὡς θώρακας σιδηροῦς· καὶ ἡ φωνὴ τῶν πετήγανων αὐτῶν ὡς φωνὴ ἁρμάτων, καὶ ἔπαιον πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον.

10 Καὶ ἔχουσιν οὐράς ὁμοίας σκορπίους, καὶ κέντρα· ἢ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν· καὶ ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώπους μῆνας πέντε.

11 Ὁ καὶ ἔχουσιν ἐφ' αὐτῶν βασιλεῖα· τὸν ἄγγελον τῆς ἀβύσσου· ὄνομα αὐτῷ Ἐβραῖστί Ἀβαδδὸν, καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει Ἀπολλών.

12 Ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπῆλθεν, ἰδοὺ ἔρχονται· ἔτι δύο οὐαὶ μετὰ ταῦτα.

13 Καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἤκουσα φωνὴν μίαν ἐκ τῶν τεσσάρων· κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τῷ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

14 Λέγουσιν τῷ ἕκτῳ ἄγγέλῳ, ὅς εἰχε τὴν σάλπιγγα· Ἀῦσον τοὺς τέσσαρας ἄγγέλους τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ Εὐφράτῃ.

15 Καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρες ἄγγελοι οἱ ἡτοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν καὶ ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ ἔνιαυτον, ἵνα ἀποκτείνωσι τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων.

16 Καὶ ὁ ἀριθμὸς στρατευμάτων τοῦ ἱπποῦ, ὁδὸς μυριάδες μυριάδων· ὁ καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν.

17 Καὶ οὕτως εἶδον τοὺς ἵππους ἐν τῇ ὁράσει,

καὶ τοὺς καθημένους ἐπ' αὐτῶν, ἔχοντας θώρακας, πυρίνοι καὶ νακινθίνους καὶ θειώδεις· καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κεφαλὰ λεόντων, καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸς καὶ θεῖον.

18 Ὑπὸ τῶν τριῶν τούτων ἀπεκτάνθησαν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ πυρός καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ καὶ ἐκ τοῦ θεῖου τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν.

19 Αἱ γὰρ ἐξουσὶ αὐτῶν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν· εἰσὶν, αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοια ὄψεσιν, ἔχουσιν κεφαλὰς· καὶ ἐν αὐταῖς ἀδικοῦσι.

20 Καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, οἳ οὐκ ἀπεκτάνθησαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις· οὐτε μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ προσκυνήσωσι τὰ δαιμόνια, καὶ εἰδῶλα τὰ χρυσὰ καὶ τὰ ἀργυρὰ· καὶ τὰ χαλκὰ καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ ξύλινα, ἃ οὐτε βλέπειν δύναται, οὐτε ἀκούειν, οὐτε περιπατεῖν.

21 Καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν, οὐτε ἐκ τῶν φαρμακείων αὐτῶν, οὐτε ἐκ τῆς πορνείας αὐτῶν, οὐτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

Κεφ. ι'. X.

ΚΑΙ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, περιβεβλημένον νεφέλῃ· καὶ λίρις ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στύλοι πυρός.

22 Καὶ εἶχεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλαρίδιον· ἀνεφωγμένον· καὶ ἔθηκε τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τὴν θάλασσαν, τὸν δὲ εὐώνυμον ἐπὶ τὴν γῆν.

3 Καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ ὡς περ λέων μυκάται· καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰς ἐαυτῶν φωνάς.

4 Καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰς φωνὰς ἐαυτῶν, ἔμελλον γράφειν· καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγουσαν ἡμοί· Σφράγισον ἃ ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ, καὶ μὴ βῶται γράψης.

5 Καὶ ὁ ἄγγελος, ὃν εἶδον ἐστῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἤρε τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανόν·

6 Καὶ ὡμοσεν ἐν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων, ὃς ἔκτισε τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ, καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ· ὅτι χρόνος οὐκ ἔσται ἐτι.

7 Ἀλλὰ ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς τοῦ ἐβδόμου ἀγγέλου, ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν, καὶ τελεσθῇ τὸ μυστήριον τοῦ Θεοῦ, ὡς εὐηγήρισεν τοῖς ἐαυτοῦ δούλοις τοῖς προφήταις.

8 Καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, πάλιν λαλοῦσα μετ' ἐμοῦ, καὶ λέγουσα· Ὑπαγε, λάβε τὸ βιβλαρίδιον τὸ ἠνεφωγμένον ἐν τῇ χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ἐστῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.

9 Καὶ ἀπῆλθον πρὸς τὸν ἄγγελον, λέγων αὐτῷ· Δός μοι τὸ βιβλαρίδιον. Καὶ λέγει μοι· Λάβε καὶ κατάφαγε αὐτό· καὶ πικραίνει σου τὴν κοιλίαν, ἀλλ' ἐν τῷ στόματι σου ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι.

10 Καὶ ἔλαβον τὸ βιβλαρίδιον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου, καὶ κατέφαγον αὐτό· καὶ ἦν ἐν τῷ στόματι μου ὡς μέλι, γλυκὺ· καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτό, ἐπικράνη ἡ κοιλία μου.

11 Καὶ λέγει μοι· Δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖς καὶ ἔθνεσι καὶ γλώσσαις καὶ βασιλεῦσι πολλοῖς.

Κεφ. ια'. XI.

ΚΑΙ ἐδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ, λέγων· Ἐγείραι, καὶ μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ,

11 And the name of the star is called Wormwood:^a and the third part of the waters^d became wormwood; and many men died of the waters, because they were made bitter.

12 And the fourth angel sounded, and the third part of the sun^f was smitten, and the third part of the moon, and the third part of the stars; so as the third part of them was darkened, and the day shone not for a third part of it, and the night likewise.

13 And I beheld, and heard an angel flying^g through the midst of heaven, saying with a loud voice, Woe, woe, woe, to the inhabitants of the earth, by reason of the other voices of the trumpet of the three angels, which are yet to sound!

CHAP. IX.

AND the fifth angel sounded, and I saw a star^m fall from heaven unto the earth: and to him was given the key of the bottomless pit.^a

2 And he opened the bottomless pit; and there arose a smoke out of the pit, as the smoke of a great furnace; and the sun and the air were darkened^p by reason of the smoke of the pit.

3 And there came out of the smoke locusts^r upon the earth: and unto them was given power, as the scorpions^t of the earth have power.

4 And it was commanded them^u that they should not hurt the grass of the earth, neither any green thing, neither any tree; but only those men which have not the seal^v of God in their foreheads.

5 And to them it was given that they should not kill them, but that they should be tormented five months: and their torment was as the torment of a scorpion, when he striketh a man.

6 And in those days shall men^y seek death, and shall not find it; and shall desire to die, and death shall flee from them.

7 And the shapes^z of the locusts were like unto horses prepared unto battle; and on their heads were as it were^a crowns like gold, and their faces^d were as the faces of men.

8 And they had hair as the hair of women, and their teeth^f were as the teeth of lions.

9 And they had breastplates, as it were breastplates of iron; and the sound of their wings was as the sound of^h chariots of many horses running to battle.

10 And they had tails like unto scorpions, and there were stings in their tails: andⁱ their power was to hurt men five months.

11 And they had a king^j over them, which is the angel of the bottomless pit, whose name in the Hebrew tongue is Abaddon, but in the Greek tongue hath his name^k β Apollyon.

12 One^o woe is past; and, behold, there come two woes more hereafter.

13 And the sixth angel sounded, and I heard a voice from the four horns of the golden altar which is before God,

14 Saying to the sixth angel which had the trumpet, Loose the four angels which are bound in the great river Euphrates.^p

15 And the four angels were loosed, which were prepared^q for an hour, and a day, and a month, and a year, for to slay the third^r part of men.

16 And the number of the army^s of the horsemen were two hundred thousand

A. D. 96.

a Ps. 68. 17.

b ch. 7. 4.

c De. 29. 18.

Am. 5. 7.

He. 12. 15.

d Ex. 15. 23.

Je. 9. 15.

23. 15.

e 1 Ch. 12. 8.

Is. 5. 28, 29.

f Is. 13. 10.

Je. 4. 23.

Eze. 32. 7, 8.

Joel 2. 10.

Am. 8. 9.

g ch. 14. 6.

h Is. 9. 15.

Ep. 4. 14.

i Je. 5. 3.

8. 6.

k Le. 17. 7.

l Co. 10. 20.

l Ps. 135. 15.

Is. 40. 19, 20.

m ch. 8. 10.

Lu. 10. 18.

n ch. 17. 8.

20. 1.

o ch. 22. 15.

p Joel 2. 2.

q Eze. 1. 28.

r Ex. 10. 4, & c.

s ch. 1. 15, 16.

Mat. 17. 2.

t ver. 10.

u ch. 6. 6.

v ch. 7. 3.

Ex. 12. 23.

Job 2. 6.

Eze. 9. 4.

w ch. 8. 5.

14. 2.

x Da. 8. 26.

12. 4, 9.

y Job 3. 21.

Je. 8. 3.

z Ex. 6. 8.

De. 32. 40.

a Joel 2. 4.

b ch. 14. 7.

Ne. 9. 6.

c Na. 3. 17.

d Da. 7. 4, 8.

e Da. 12. 7.

f Ps. 57. 4.

Joel 1. 6.

g ch. 11. 15.

h Na. 2. 4.

i Ro. 11. 25.

Ep. 3. 5, 9.

k ver. 4.

l ver. 5.

m Ep. 2. 2.

β That is, a

destroyer.

n Eze. 3. 1, 3.

14.

o ch. 8. 13.

p ch. 16. 12.

Ge. 2. 14.

Je. 51. 63.

γ or, at.

q ch. 21. 15.

Zec. 2. 1.

r ch. 8. 7, 9.

s Eze. 38. 4.

Da. 11. 40.

t Eze. XL.

XLVIII.

thousand:^a and I heard^b the number of them.

17 And thus I saw the horses in the vision, and them that sat on them, having breastplates of fire, and of jacinth, and brimstone: and the heads of the horses were as the heads of lions:^c and out of their mouths issued fire and smoke and brimstone.

18 By these three was the third part of men killed, by the fire, and by the smoke, and by the brimstone, which issued out of their mouths.

19 For their power is in their mouth, and in their tails: for their tails^d were like unto serpents, and had heads, and with them they do hurt.

20 And the rest of the men which were not killed by these plagues, yet^e repented not of the works of their hands, that they should not worship devils,^f and idols^g of gold, and silver, and brass, and stone, and of wood: which neither can see, nor hear, nor walk:

21 Neither repented they of their murders, nor of their sorceries,^h nor of their fornication, nor of their thefts.

CHAP. X.

AND I saw another mighty angel come down from heaven, clothed with a cloud: and a rainbowⁱ was upon his head, and his face^j was as it were the sun, and his feet as pillars of fire:

2 And he had in his hand a little book open: and he set his right foot upon the sea, and his left foot on the earth,

3 And cried with a loud voice, as when a lion roareth: and when he had cried, seven thunders^k uttered their voices.

4 And when the seven thunders had uttered their voices, I was about to write: and I heard a voice from heaven saying unto me, Seal^l up those things which the seven thunders uttered, and write them not.

5 And the angel which I saw stand upon the sea and upon the earth^m lifted up his hand to heaven,

6 And swore by himⁿ that liveth for ever and ever, who created heaven, and the things that therein are, and the earth, and the things that therein are, and the sea, and the things which are therein,^o That there should be time no longer:

7 But in the days of the voice of the seventh^p angel, when he shall begin to sound, the mystery^q of God should be finished, as he hath declared to his servants the prophets.

8 And the voice^r which I heard from heaven spake unto me again, and said, Go and take the little book which is open in the hand of the angel which standeth upon the sea and upon the earth.

9 And I went unto the angel, and said unto him, Give me the little book. And he said unto me, Take it^s and eat it up; and it shall make thy belly bitter, but it shall be in thy mouth sweet as honey.

10 And I took the little book out of the angel's hand, and ate it up; and it was in my mouth sweet as honey: and as soon as I had eaten it, my belly was bitter.

11 And he said unto me, Thou must prophesy again before many peoples, and nations, and tongues, and kings.

CHAP. XI.

AND there was given me a reed^t like unto a rod: and the angel stood, saying, Rise, and measure^u the temple of God,

and the altar, and them that worship therein.

2 But the court^a which is without the temple ^βleave out, and measure it not; for^c it is given unto the Gentiles: and the holy city shall they tread under^o foot forty and two months.

3 And I will ^δgive power unto my^f two witnesses,^h and they shall prophesy a thousand two hundred and threescore days, clothed in sackcloth.^k

4 These are the two^l olive-trees, and the two candlesticks^m standing before the God of the earth.

5 And if any man will hurt them,^o fire proceedeth out of their mouth, and devour^qeth their enemies: and if any man will hurt them, he must in this manner be killed.^q

6 These^r have power to shut heaven, that it rain not in the days of their prophecy: and have power over waters^s to turn them to blood, and to smite the earth with all plagues, as often as they will.

7 And when they shall have finished their testimony, the beast^v that ascendeth out of the bottomless pit shall make^w war against them, and shall overcome them, and kill them.

8 And their dead bodies shall lie in the street^y of the great city, which spiritually is called Sodom^z and Egypt,^a where also our Lord was crucified.

9 And they of the people, and kindreds, and tongues, and nations, shall see their dead bodies three days and an half, and shall not suffer their dead bodies to be put in graves.^d

10 And they that dwell upon the earth shall rejoice over them, and make merry, and shall send gifts one to another; because these two prophets tormented them that dwelt on the earth.

11 And after three days and an half the Spirit^e of life from God entered into them, and they stood upon their feet; and great fear fell upon them which saw them.

12 And they heard a great voice from heaven saying unto them, Come up hither. And they ascended up to heaven in a cloud;^k and their enemies^l beheld them.

13 And the same hour was there a great earthquake, and the tenth part of the city^o fell, and in the earthquake were slain ^ζof men seven thousand: and the remnant were affrighted, and gave^q glory to the God of heaven.

14 The second^r woe is past; and, behold, the third woe cometh quickly.

15 And the seventh^s angel sounded; and there were great voices in heaven, saying, The kingdoms^t of this world are become the kingdoms^u of our Lord, and of his Christ; and he^v shall reign for ever and ever.

16 And the four and twenty^w elders, which sat before God on their seats, fell upon their faces, and worshipped God,

17 Saying, We give thee thanks, O Lord God Almighty, which^y art, and wast, and art to come; because thou hast taken to thee thy great power, and hast reigned.^z

18 And the nations were angry,^a and thy wrath is come, and the time^b of the dead, that they should be judged, and that thou shouldst give reward^c unto thy servants the prophets, and to the saints, and them that fear thy name, small^d and great; and shouldst destroy them which^e destroy the earth.

19 And the temple^f of God was opened

A. D. 96.

a Eze.40.17.. 20.

β cast out.

b ch. 8. 5.

c Lu. 21. 24.

d ch.16.18,21.

e Da. 7. 25.

f or, sign.

δ or, give

unto my

two wit-

nesses that

they may

prophecy.

f Mat. 18. 16.

g Is. 54. 6.

h ch. 20. 4.

i Ps. 84. 11.

j Mal. 4. 2.

k Is. 22. 12.

l Je. 11. 16.

m Zec.4.3,11.

14.

n ch. 1. 20.

o ver. 9.

p Ps. 18. 8.

q Is. 9. 15.

r Nu. 16. 35.

s Ho. 6. 5.

t 1 Ki. 17. 1.

u Ex. 7. 19.

v Is. 7. 14.

w Ps. 2. 9.

x ch. 17. 8.

y Da. 7. 21.

z Zec. 14. 2,

&c.

x ch. 11. 3.

y He. 13. 12.

z Is. 1. 10.

a Ex. 20. 2.

b Ge. 3. 1, 4.

c Jno. 8. 44.

d Ps. 79. 3.

e Zec. 3. 1.

f ch. 11. 15.

g Eze.37.5,14.

h Ro.8.33,37.

i Lu. 14. 26.

k 1 Th. 4. 17.

l Mal. 3. 18.

m Ps. 96. 11.

n Is. 49. 13.

o ch. 8. 13.

p ch. 16. 19.

q names of

men.

p ch. 10. 6.

q ch. 14. 7.

Is. 26, 15,

16.

r ch. 8. 13.

s ch. 10. 7.

t Is. 40. 31.

u ch. 12. 10.

v Da.2.44.

7. 14, 18,

27.

w ch. 4. 4.

x Is. 59. 19.

y ch. 16. 5.

z ch. 19. 6.

a ver. 9.

b He. 9. 27.

c Ge. 3. 15.

d ch. 22. 12.

e ch. 19. 5.

η or, corrupt.

f ch. 15. 5, 8.

g Da.7.2,&c.

in heaven, and there was seen in his temple the ark of his testament: and there were lightnings,^b and voices, and thunderings, and an earthquake,^d and great hail.

CHAP. XII.

AND there appeared a great ^γwonder in heaven; a woman^e clothed with the sun,ⁱ and the moon under her feet, and upon her head a crown of twelve stars:

2 And she being with child cried, travailing in birth, and pained to be delivered.

3 And there appeared another ^γwonder in heaven; and behold a great red dragon,ⁿ having seven heads and ten horns, and seven crowns upon his heads.

4 And his tail^p drew the third part of the stars of heaven, and did cast them to the earth: and the dragon stood before the woman which was ready to be delivered, for to devour her child as soon as it was born.

5 And^q she brought forth a man child, who^r was to rule all nations with a rod of iron: and her child was caught up unto God, and to his throne.

6 And the woman fled into the wilderness, where she hath a place prepared of God, that they should feed her there* a thousand two hundred and threescore days.

7 And there was war in heaven: Michael and his angels fought against the dragon; and the dragon fought and his angels,

8 And prevailed not; neither was their place found any more in heaven.

9 And the great dragon was cast out, that old serpent,^b called the Devil,^c and Satan,^d which deceiveth the whole world: he was cast out into the earth, and his angels were cast out with him.

10 And I heard a loud voice saying in heaven, Now^f is come salvation, and strength, and the kingdom of our God, and the power of his Christ: for the accuser of our brethren is cast down, which accused them before our God day and night.

11 And they overcame^h him by the blood of the Lamb, and by the word of their testimony; and they loved not their livesⁱ unto the death.

12 Therefore^m rejoice, ye heavens, and ye that dwell in them. Woeⁿ to the inhabitants of the earth, and of the sea! for the devil is come down unto you, having great wrath, because^p he knoweth that he hath but a short time.

13 And when the dragon saw that he was cast unto the earth, he persecuted the woman which brought forth the man child.

14 And to the woman were given two wings^t of a great eagle, that she might fly into the wilderness, into her place, where she is nourished for a time, and times, and half a time, from the face of the serpent.

15 And the serpent cast out of his mouth water as a flood,^u after the woman, that he might cause her to be carried away of the flood.

16 And the earth helped the woman, and the earth opened her mouth, and swallowed up the flood which the dragon cast out of his mouth.

17 And the dragon was wroth with the woman,^c and went to make war with the remnant of her seed, which keep the commandments of God, and have the testimony of Jesus Christ.

CHAP. XIII.

AND I stood upon the sand of the sea, and saw a beast^d rise up out of the sea,

ἐς τὸ θυσιαστήριον, καὶ τὸς προσκυνῶντας ἐν αὐτῷ.

2 Καὶ τὴν αὐλὴν τὴν ἑσῶθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε ἔξω, καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσῃς, ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσι, καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν πατήσουσι μὴ νας τεσσαράκοντα δύο.

3 Καὶ δώσω τοῖς δύο μάρτυσί μου, καὶ προφητεύσουσιν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἐξήκοντα, περιβεβλημένοι σάκκους.

4 Οὗτοί ἐσιν αἱ δύο ἑλαιοὶ, καὶ ὁ δύο λυχναίαι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τῆς γῆς ἑστῶσαι.

5 Καὶ εἰ τις αὐτοὺς θέλῃ ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν, καὶ κατεσθίει τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν καὶ εἰ τις αὐτοὺς θέλῃ ἀδικῆσαι, οὕτω δοὶ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι.

6 Οὗτοί ἔχουσιν ἐξουσίαν κλείσαι τὸν οὐρανόν, ἵνα μὴ βρέχῃ ἡ γῆ ὡς ἡμέραις αὐτῶν τῆς προφητείας· καὶ ἔξουσιν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων, στρέψαντες αὐτὰ εἰς αἶμα, καὶ πατάξει τὴν γῆν πᾶσαν πληγῇ, ὅσας κείαν θελήσωσι,

7 Καὶ ὅταν τελῶσιν τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον ἡ ἀναβαῖνον ἐκ τῆς ἀβύσσου ποιήσει πόλεμον μετ' αὐτῶν, καὶ νικήσει αὐτοὺς, καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούς.

8 Καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλατείας πόλεως τῆς μεγάλης, ἧτις καλεῖται πνευματικῶς Σόδομα καὶ Αἴγυπτος, ὅπου καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν ἐστάυρωθῇ.

9 Καὶ ὁ βλῆσιν ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυλῶν καὶ γλωσσῶν καὶ ἐθνῶν τὰ πτώματα αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἡμισυ, καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ ἀφήσουσι τεθῆναι εἰς μνήματα.

10 Καὶ οἱ κατοκύντες ἐπὶ τῆς γῆς χαρῶσιν ἐπ' αὐτοὺς, καὶ εὐφρανθήσονται· καὶ ὡς ἡμέρας αὐτοὺς ἀλλήλοις, ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφῆται ἐβασίλευσαν τοὺς κατοκύντας ἐπὶ τῆς γῆς.

11 Καὶ μετὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας καὶ ἡμισυ, πνεῦμα ζωῆς ἐκ τοῦ Θεοῦ εἰσῆλθεν ἐπ' αὐτούς· καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ φόβος μέγας ἔπεσεν ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς.

12 Καὶ ἤκουσαν φωνὴν μεγάλην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγουσαν αὐτοῖς· Ἀναβῆσαι. Καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανόν ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐθεώρησαν αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν.

13 Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐγένετο σεισμός μέγας, καὶ τὸ δέκατον τῆς πόλεως ἔπεσε, καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὅμοια ἀνθρώπων χιλιάδες ἑπτὰ· καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο, καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ Θεῷ τῷ οὐρανῷ.

14 Ὡς οὐαὶ ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν, ἡ ἰδὺ ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἔρχεται ταχύ.

15 Καὶ ὁ ἔβδομος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἐγένοντο φωναὶ μεγάλας ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγουσαι· Ἐγένοντο αἱ βασιλείαι τοῦ κόσμου τοῦ Κυρίου ἡμῶν, καὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

16 Καὶ οἱ εἰκοσι καὶ τέσσαρες πρεσβύτεροι, οἱ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καθήμενοι ἐπὶ τοὺς θρόνους αὐτῶν, ἔψαλον ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν τῷ Θεῷ,

17 λέγοντες· Εὐχαριστοῦμέν σοι, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ὢν καὶ ὁ ᾧ καὶ ὁ ἐρχόμενος· ὅτι ἐίληφας τὴν δυνάμιν σου τὴν μεγάλην, καὶ ἐβασίλευσας.

18 Καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου· καὶ ὁ καιρὸς τῶν νεκρῶν, κριθῆναι, καὶ δῶναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς προφῆταις, καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ τοῖς φοβούμενοις τὸ ὄνομα σου, τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγάλοις· καὶ διαφθεῖραι τοὺς διαφθείροντας τὴν γῆν.

19 Καὶ ἡνοίγη ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὤφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ ἐν τῷ

ναῷ αὐτοῦ· καὶ ἐγένοντο ἄστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ αἱ σεισμοὶ καὶ ἡ χάλας μεγάλη.

Κεφ. ιβ'. XII.

ΚΑΙ σημειῶν μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ· γυνὴ περιβεβλημένη τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα·

2 Καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα, ἑκράξει ὠδίνουσα, καὶ βασανιζομένη τεκεῖν.

3 Καὶ ὤφθη ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων μέγας· πυρρὸς, ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα· καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ διαδήματα ἑπτὰ.

4 Καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν· καὶ ὁ δράκων ἔστηκεν ἐνώπιον τῆς γυναίκος τῆς μελλούσης τεκεῖν, ἵνα, ὅταν τέκῃ, τὸ τέκνον αὐτῆς καταφάγῃ.

5 Καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄρρενα, ὃς μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ ἦν πᾶσθι τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ.

6 Καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει τόπον ἡτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἵνα ἐκεῖ τρέψωσιν αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἐξήκοντα.

7 Καὶ ἐγένετο πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ· ὁ Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ ἐπολέμησαν κατὰ τοῦ δράκοντος, καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησε, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ·

8 καὶ οὐκ ἴσχυσαν, οὔτε τόπος εὗρεθι αὐτῶν· ἐπὶ ἐν τῷ οὐρανῷ.

9 Καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγας, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὁ καλούμενος διάβολος, καὶ ὁ Σατανᾶς ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην, ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν· καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτῆς μετ' αὐτῆς ἐβλήθησαν.

10 Καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην λέγουσαν ἐν τῷ οὐρανῷ· Ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ· ὅτι κατεβλήθη ὁ κατηγορῶν τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτός.

11 Καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου, καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν· καὶ ἡ γῆ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου·

12 διὰ τοῦτο εὐφρανέσθε οἱ οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνούντες. Οὐαὶ τοῖς κατοικοῦσι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, ὅτι κατέβη ὁ διάβολος πρὸς ὑμᾶς ἔχων θυμὸν μέγαν, εἰδὼς ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει.

13 Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, ἐδίωξε τὴν γυναῖκα ἧτις ἔτεκε τὸν ἄρρενα.

14 Καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικῇ δύο πτέρυγες τοῦ αετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτῃται εἰς τὴν ἔρημον εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, ὅπου τρέφεται· ἐκεῖ καιρὸν καὶ καιροὺς, καὶ ἡμισυ καιροῦ, ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεως.

15 Καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφις ὀπίσω τῆς γυναίκος ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὕδωρ ὡς ποταμὸν, ἵνα ταύτην ποταμοφόρητον ποιῇ.

16 Καὶ ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικῇ, καὶ ἡνοίξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς, καὶ κατέπιε τὸν ποταμὸν ὃν ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

17 Καὶ ὠργίσθη ὁ δράκων ἐπὶ τῇ γυναικῇ, καὶ ἀπῆλθε ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ σπέρματος αὐτῆς, τῶν τηρούντων τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

18 Καὶ ἐστάθη ἐπὶ τὴν ἄμμου τῆς θαλάσσης.

Κεφ. ιγ'. XIII.

ΚΑΙ εἶδεν ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον. ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα

καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὄνομα βλασφημίας.

2 Καὶ τὸ θηρίον ὃ εἶδον ἦν ὅμοιον παρδαλεῖ, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς ἄρκτου¹, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα λέοντος. Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ, καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, καὶ ἐξουσίαν² μεγάλην.

3 Καὶ εἶδον ὅτι μὴν³ τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡς ἐσφαγμένην εἰς θάνατον. Καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἔθεραπεύθη, καὶ ἐθανυμάσθη ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ὅπως τοῦ θηρίου.

4 Καὶ προσεκύνησαν ὁ τὸν δράκοντα δὲ ἔδωκεν⁴ ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ, καὶ προσεκύνησαν τὸ θηρίον, λέγοντες⁵· Τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ; ⁶Τίς ἔδυναται⁶ πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ;

5 Καὶ ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίας⁷, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία⁸ ποιῆσαι⁸ μῆνας τεσσαράκοντα δύο.

6 Καὶ ἤνοιξε τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς βλασφημίαν πρὸς τὸν Θεόν, βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ σκηνουντας.

7 Καὶ ἐδόθη αὐτῷ πόλεμον ποιῆσαι μετὰ τῶν ἁγίων, καὶ νικῆσαι αὐτούς⁹, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν¹⁰ καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος.

8 Καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ¹¹ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν οὐ γέγραπται¹² ὁ νόμος ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου¹³ ἐσφαγμένου¹⁴, ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.

9 Εἰ τις ἔχει οὗς ἀκουσάτω.

10 Εἰ τις αἰχμαλωσίαν συνάγει, εἰς αἰχμαλωσίαν ὑπάγει¹⁵· εἰ τις ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτενεῖ, δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτανῆναι¹⁶· ὡδὲ ἐστιν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν ἁγίων.

11 Καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαίνειν ἐκ τῆς γῆς, καὶ εἶχε κέρατα¹⁷ δύο¹⁸ ὅμοια ἀρνίῳ¹⁹ καὶ ἐλάλει ὡς δράκων.

12 Καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ ποιεῖ τὴν γῆν καὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν αὐτῇ ἵνα προσκυνήσῃσι τὸ θηρίον τὸ πρῶτον, οὐ ἔθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ.

13 Καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ καταβαίνειν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν, ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων.

14 Καὶ πλανᾷ²⁰ τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς, διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου²¹. Λέγων τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ποιῆσαι εἰκόνα τῷ θηρίῳ ὃ ἔχει²² τὴν πληγὴν²³ τῆς μαχαίρας, καὶ ἔρσησε.

15 Καὶ ἐδόθη αὐτῷ δοῦναι πνεῦμα τῇ εἰκόνι τῷ θηρίῳ, ἵνα καὶ λαλήσῃ τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, καὶ ποιήσῃ, ὅσοι ἂν μὴ προσκυνήσῃσι²⁴ τὴν εἰκόνα²⁵ τοῦ θηρίου, ἵνα²⁶ ἀποκτανθῶσι.

16 Καὶ ποιεῖ πάντας, τὰς μικροὺς καὶ τὰς μεγάλους, καὶ τοὺς πλουσίους καὶ τοὺς πτωχοὺς, καὶ τοὺς ἐλευθέρους καὶ τοὺς δούλους, ἵνα²⁷ δώσῃ²⁸ αὐτοῖς²⁹ χάραγμα³⁰ ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς, ἢ ἐπὶ τῶν μετώπων³¹ αὐτῶν.

17 Καὶ ἵνα μὴ τις δύνῃται ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι, εἰ μὴ ὁ ἔχων τὸ χάραγμα³² ἢ τὸ ὄνομα³³ τῆς θηρίας, ἢ τὸν ἀριθμὸν τῶν ὀνομάτων αὐτῶν.

18 Ὡδε ἡ σοφία ἐστίν³⁴· ὁ ἔχων³⁵ τὸν νοῦν, ψηφισάτω³⁶ τὸν ἀριθμὸν³⁷ τοῦ θηρίου· ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστίν, καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν³⁸ ἥξς'³⁹.

Κεφ. ιδ'. XIV.

ΚΑΙ Εἶδον, καὶ ἰδοὺ ὁ ἄρνιός⁴⁰ ἐπὶ τὸ ὄρος Σιών, καὶ μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσαρακοντατέσσαρες χιλιάδες, ἔχονσαι τὸ ὄνομα⁴¹ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.

2 Καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ὡς φωνὴν ἰδάντων πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς μεγάλης⁴²· καὶ φωνὴν ἤκουσα⁴³ κιθαριστῶν κιθαρίζοντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν.

3 Καὶ ᾄδουσιν ὥς⁴⁴ φῶν καὶνὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ ἐνώπιον τῶν τεσσαρῶν ζώων, καὶ τῶν πρεσβυτέρων⁴⁵· καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο μαθεῖν τὴν φῶν, εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσαρακοντατέσσαρες χιλιάδες, οἱ ἠγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς.

4 Οὗτοί⁴⁶ εἰσιν⁴⁷ οἱ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν⁴⁸ παρθένοι ἄνθρωποι. Οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκολουθούντες τῷ ἀρνίῳ⁴⁹ ὅπου ἂν ὑπάγῃ. Οὗτοι ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων⁵⁰ ἄπαρχή⁵¹ τῷ Θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ.

5 Καὶ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἔχ' εὐρέθη⁵² ὁ λόγος⁵³· ἄμωμοι⁵⁴ ἀγάρ⁵⁵ εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ.

6 Καὶ εἶδον ἄλλον⁵⁶ ἄγγελον⁵⁷ ἀπετώμενον⁵⁸ ἐν μεσουρανήματι, ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον, εὐαγγελίσαι τοὺς⁵⁹ κατοικοῦντας⁶⁰ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἵπν⁶¹ ἔθνος καὶ φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ λαόν⁶².

7 Ἀέγοντα⁶³ ἐν φωνῇ μεγάλῃ· Φοβήθητε τὸν Θεόν⁶⁴, καὶ δότε αὐτῷ δόξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ⁶⁵· καὶ προσκυνήσατε τῷ ποιῆσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ θάλασσαν καὶ πηγὰς ὑδάτων.

8 Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἠκολούθησε, λέγων, Ἐπεσεν⁶⁶ ἐπεσε⁶⁷ Βαβυλὼν ἡ πόλις⁶⁸ ἡ μεγάλη, ὅτι⁶⁹ ἐκ τοῦ οἴνου⁷⁰ τοῦ θυμοῦ⁷¹ τῆς πορνείας αὐτῆς⁷² πετόκε πάντα ἔθνη.

9 Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος⁷³ ἠκολούθησεν αὐτοῖς, λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· Εἰ τις τὸ θηρίον προσκυνεῖ καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει χάραγμα⁷⁴ ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ, ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ⁷⁵.

10 Καὶ αὐτὸς πίνεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ κεκρασμένου ἀκράτου ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ⁷⁶· καὶ βασανισθήσεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ ἐνώπιον τῶν ἁγίων⁷⁷ ἄγγέλων, καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου.

11 Καὶ ὁ καπνὸς τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν ἀναβαίνει εἰς αἰῶνας αἰῶνων⁷⁸, καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσκυνούντες τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἰ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ.

12 Ὡδε ἡ ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν⁷⁹· ὡδὲ⁸⁰ οἱ τηρῶντες τὰς ἐντολάς τῆς Θεᾶς, καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦ.

13 Καὶ ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λεγούσης⁸¹ μοι⁸², Γράψον⁸³· Μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν Κυρίῳ⁸⁴ ἀποθνήσκοντες ἀπ᾿ ἀρτί. Ναί, λέγει τὸ Πνεῦμα, ἵνα ἀναπαύσωνται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν⁸⁵· τὰ δὲ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν.

14 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκή, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην⁸⁶ καθήμενος ὁμοίος⁸⁷ νύμφῃ ἀνθρώπῳ, ἔχων⁸⁸ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ.

15 Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξηλήθεν⁸⁹ ἐκ τοῦ ναοῦ, κρᾶζων ἐν μεγάλῃ φωνῇ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης· Πέμψον⁹⁰ τὸ δρέπανον σου, καὶ θέρισον⁹¹ ὅτι ἦλθε ὁ σοὶ⁹² ἡ ὥρα⁹³ τοῦ θερισαί⁹⁴· ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς.

16 Καὶ ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τὴν νεφέλην τὸ δρέπανον αὐτῆς ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ ἔθερισεν ἡ γῆ.

17 Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξηλήθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπανον ὀξύ.

18 Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξηλήθεν⁹⁵ ἐκ τοῦ βυσσαστηρίου, ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ πυρός⁹⁶· καὶ ἐφώνησε κραυγῇ μεγάλῃ τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ ὀξύ, λέγων· Πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ ὀξύ, καὶ τρῦγησον τοὺς βότρυας τῆς γῆς, ὅτι ἡ ἡκμασαν αἱ σταφύλαι⁹⁷ αὐτῆς⁹⁸.

having ^a seven heads and ten horns, and upon his horns ten crowns, and upon his heads the ^β name of blasphemy.

2 And the beast which I saw was ^d like unto a leopard, and his feet were as the feet of a bear, and his mouth as the mouth of a lion: and the dragon ^f gave him his power, and his seat, ^h and great authority.

3 And I saw one of his heads, as it were ^γ wounded to death; and his deadly wound was healed: and all the world wondered ^k after the beast.

4 And they worshipped the dragon which gave power unto the beast: and they worshipped the beast, saying, Who is like unto the beast? who ⁿ is able to make war with him?

5 And there was given unto him a mouth ^h speaking great things and blasphemies; and power was given unto him to ^ζ continue forty ^o and two months.

6 And he opened his mouth in blasphemy against God, to blaspheme his name, and his tabernacle, ⁿ and them that ^v dwell in heaven.

7 And it was given unto him to make war ^z with the saints, and to overcome them: and power ^z was given him over all kindreds, and tongues, and nations.

8 And all that dwell upon the earth shall worship him, whose names are not written in the book ^a of life of the Lamb slain from ^b the foundation of the world.

9 If any man have an ear, let him hear.

10 He ^c that leadeth into captivity shall go into captivity: he ^e that killeth with the sword must be killed with the sword. Here is the patience ^f and the faith of the saints.

11 And I beheld another ^k beast coming up out of the earth; and he had two horns like a lamb, and he spake as a dragon.

12 And he exerciseth all the power of the first beast before him, and causeth the earth and them which dwell therein to worship the first beast, whose deadly wound was healed.

13 And he doeth great wonders, ⁿ so that he maketh fire come down from heaven on the earth in the sight of men,

14 And deceiveth them that dwell on the earth by the means of those miracles which he had power to do in the sight of the beast; saying to them that dwell on the earth, that they should make an image to the beast, which had the ^p wound by a sword, and did live.

15 And he had power to give ^θ life unto the image of the beast, that the image of the beast should both speak, and cause that as many as would not worship ^r the image of the beast should be killed.

16 And he caused all, both small and great, rich and poor, free and bond, to ^κ receive a mark in their right hand, or in their foreheads:

17 And that no man might buy or sell, save he that had the mark, or the name of the beast, or the number ^ω of his name.

18 Here is wisdom. Let him that hath understanding count the number of the beast: for it is the number of a man; and his number is six hundred threescore and six.

CHAP. XIV.

AND I looked, and, lo, a Lamb ^ν stood on the mount Sion, and with him an hundred forty and four thousand, ^ω having his Father's name ^ν written in their foreheads.

2 And I heard a voice from heaven, as

A. D. 96.

a ch. 12. 3.
17. 3, 9, 12.
b ch. 19. 6.
β or, names.
c ch. 5. 8, 9.
d Da. 7. 4, 7.
e ch. 15. 3.
f ch. 12. 9.
g ver. 1.
h ch. 16. 10.
γ slain.
i Ca. 1. 3.
6. 8.
2 Co. 11. 2.
k ch. 17. 8.
l Jn. 10. 27.
m bought.
1 Co. 6. 20.
n Ja. 1. 18.
o ch. 17. 14.
p Ps. 32. 2.
r Ep. 5. 27.
Jude 24.
q Da. 7. 8, 11, 25.
11. 36.
r 2 Sa. 23. 5.
Is. 40. 8.
s or, make war.
s ch. 11. 2, 3.
12. 6.
t Ep. 3. 9.
u Col. 2. 9.
v He. 9. 11, 24.
v He. 12. 22, 23.
w ch. 15. 4.
x ch. 11. 7.
12. 17.
y Da. 7. 21.
z Lu. 4. 6.
z ch. 18. 2, 3.
Is. 21. 9.
Je. 51. 7, 8.
a ch. 21. 27.
Da. 12. 1.
b ch. 17. 8.
c Is. 33. 1.
d ch. 13. 14, 16.
e Ge. 9. 6.
f He. 6. 12.
g Ps. 75. 8.
h ch. 11. 7.
i ch. 19. 20.
k Is. 34. 10.
l ver. 3.
m Is. 57. 20, 21.
n Mat. 24. 24.
2 Th. 2. 9, 10.
o 1 Th. 4. 14, 16.
p or, from henceforth saith the Spirit, Yea.
p ver. 3, 12.
θ breath.
q Eze. 1. 26.
r Da. 7. 13.
s ch. 16. 2.
ν give them.
s Joel 3. 13.
t Je. 51. 33.
Mat. 13. 39.
λ or, dried.
u ch. 15. 2.
v ch. 5. 12.
w ch. 7. 4.
x ver. 15.
y ch. 3. 12.

the voice ^b of many waters, and as the voice of a great thunder: and I heard the voice of harpers ^c harping with their harps:

3 And they sung as it were a new ^e song before the throne, and before the four beasts, and the elders: and no man could learn that song but the ^e hundred and forty and four thousand, which were redeemed from the earth.

4 These are they which were not defiled with women; for they are virgins. ⁱ These are they which follow ⁱ the Lamb whithersoever he goeth. These were ^δ redeemed from among men, ^{being} the first-fruits ^m unto God and to the Lamb.

5 And in their mouth was found no guile: ^o for they are without ^p fault before the throne of God.

6 And I saw another angel fly in the midst of heaven, having the ^r everlasting gospel to preach unto them that dwell on the earth, and to every ^t nation, and kindred, and tongue, and people,

7 Saying with a loud voice, Fear God, and give glory to him; for ^w the hour of his judgment is come: and worship him that made heaven, and earth, and the sea, and the fountains of waters.

8 And there followed another angel, saying, Babylon ^ν is fallen, is fallen, that great city, because she made all nations drink of the wine of the wrath of her fornication.

9 And the third angel followed them, saying with a loud voice, If ^d any man worship the beast and his image, and receive ^{his} mark in his forehead, or in his hand,

10 The same shall drink ^e of the wine of the wrath of God, which is poured out without mixture into the cup of his indignation; and he shall be tormented with fire ⁱ and brimstone in the presence of the holy angels, and in the presence of the Lamb:

11 And the smoke ^k of their torment ascendeth up for ever and ever: and they have no rest ^m day nor night, who worship the beast and his image, and whosoever receiveth the mark of his name.

12 Here is the patience of the saints: here are they that keep the commandments of God, and the faith of Jesus.

13 And I heard a voice from heaven, saying unto me, Write, Blessed are the dead which die ^o in the Lord ^ν from henceforth: Yea, saith the Spirit, that they may rest from their labours; and their works do follow them.

14 And I looked, and behold a white cloud, and upon the cloud one sat like ^q unto the Son of man, having on his head a golden crown, and in his hand a sharp sickle.

15 And another angel came out of the temple, crying with a loud voice to him that sat on the cloud, Thrust ^r in thy sickle, and reap: for the time is come for thee to reap; for the harvest ^s of the earth is ripe.

16 And he that sat on the cloud thrust in his sickle on the earth; and the earth was reaped.

17 And another angel came out of the temple which is in heaven, he also having a sharp sickle.

18 And another angel came out from the altar, which had power over fire; and cried with a loud cry to him that had the sharp sickle, saying, *Thrust in thy sharp sickle, and gather the clusters of the vine of the earth; for her grapes are fully ripe.

19 And the angel thrust in his sickle into the earth, and gathered the vine of the earth, and cast it into the great wine-press^c of the wrath of God.

20 And the wine-press was trodden^e without^f the city, and blood^g came out of the wine-press, even^h unto the horse-bridles, by the space of a thousand and six hundred furlongs.

CHAP. XV.

AND I saw another sign in heaven, great and marvellous, seven angels having the seven last plagues; for in them is filled up the wrath^m of God.

2 And I saw as it were a sea^o of glass mingled with fire;^q and them that had gotten the victory over^r the beast, and over his image, and over his mark, and over the number of his name, stand on the sea of glass, having the harps^s of God.

3 And they sing the song of Moses^t the servant of God, and the song of the Lamb^u; saying, Great and marvellous are thy works, Lord God Almighty; just and true are thy ways,^v thou King of β saints.

4 Who^w shall not fear thee, O Lord, and glorify thy name? for thou only^x art holy; for all^y nations shall come and worship before thee; for thy judgments are made manifest.

5 And after that I looked, and, behold, the temple^z of the tabernacle of the testimony in heaven was opened:

6 And the seven angels came out of the temple, having the seven plagues, clothed in pure and white linen, and having their breasts girded with golden girdles.

7 And one of the four beasts gave unto the seven angels seven golden vials, full of the wrath of God, who liveth for ever and ever.

8 And the temple was filled^m with smoke from the gloryⁿ of God, and from his power; and no man was able to enter into the temple, till the seven plagues of the seven angels were fulfilled.

CHAP. XVI.

AND I heard a great voice out of the temple saying to the seven^o angels, Go your ways, and pour out the vials of the wrath of God upon the earth.

2 And the first went, and poured out his vial upon the earth;^a and there fell a noisome and grievous sore^b upon the men which had the mark^c of the beast, and upon them which worshipped his image.

3 And the second angel poured out his vial upon the sea;^d and it became as the blood^e of a dead man: and every living soul died in the sea.

4 And the third angel poured out his vial upon the rivers and fountains of waters;^f and they became blood.

5 And I heard the angel of the waters say, Thou art righteous,^g O Lord, which art, and wast, and shalt be, because thou hast judged thus.

6 For they have shed the blood of saints and prophets, and^h thou hast given them blood to drink; for they are worthy.

7 And I heard another out of the altar say, Even so, Lord God Almighty,ⁱ true and righteous are thy judgments.

8 And the fourth angel poured out his vial upon the sun;^j and power was given unto him to scorch men with^k fire.

9 And men were scorched with great heat, and blasphemed^l the name of God, which hath power over these plagues:

A. D. 96.

a ch. 9. 20.
Da. 5. 22, 23.
b ch. 13. 2, 4.
c ch. 19. 15.
d ch. 9. 2.
e Is. 63. 3.
f He. 13. 11, 12.
g Is. 34. 7.
h ch. 19. 14.
i ver. 2.
k ch. 9. 14.
l Is. 2. 15.
Je. 50. 38.
m ch. 14. 10.
n ch. 12. 3, 9.
o ch. 4. 6.
p ch. 13. 2.
q Is. 4. 4, 5.
r ch. 19. 20.
s ch. 13. 15, 17.
t Ti. 4. 1.
u 2 Th. 2. 9.
v 1 Jo. 5. 19.
w ch. 14. 2.
x ch. 19. 19.
y Ex. 15. 1, 19.
De. 32. 1, 43.
z ch. 14. 3.
a 2 Pe. 3. 10.
b ch. 3. 4, 18.
c Ho. 14. 9.
 β or, nations,
or, ages.
ch. 17. 14.
d Je. 10. 7.
e 1 Sa. 2. 2.
f Is. 45. 23.
g ch. 11. 19.
h ch. 21. 6.
i ch. 11. 13.
k Da. 12. 1.
l ch. 14. 8.
m Is. 6. 4.
n Is. 51. 17, 23.
Je. 25. 15, 16.
o Ps. 29. 9.
p ch. 6. 14.
q ch. 11. 19.
r ch. 15. 1, 7.
s ch. 8. 7.
t Ex. 9. 8, 11.
u ch. 13. 15, 17.
v ch. 19. 2.
w Na. 3. 4.
x Je. 51. 13.
y ch. 8. 8.
z ch. 13. 3.
a Ex. 7. 17, 23.
b ch. 8. 10.
c ch. 12. 3.
d ver. 7.
e ch. 13. 1.
 γ gilded.
f De. 32. 42, 43.
g Is. 49. 26.
h Je. 51. 7.
i ch. 15. 3.
j 19. 2.
k 2 Th. 2. 7.
l ch. 8. 12.
m or, Fornications.
n ch. 9. 17.
o or, burned.
p ch. 16. 6.
q ver. 11, 21.

and^a they repented not, to give him glory.

10 And the fifth angel poured out his vial upon the seat^b of the beast; and his kingdom was full of darkness;^d and they gnawed their tongues for pain.

11 And blasphemed the God of heaven because of their pains and their sores,^t and repented not of their deeds.

12 And the sixth angel poured out his vial upon the great river Euphrates;^k and the water thereof was dried up,^l that the way of the kings of the east might be prepared.

13 And I saw three unclean spirits like frogs come out of the mouth of the dragon,ⁿ and out of the mouth of the beast,^p and out of the mouth of the false prophet.^r

14 For they are the spirits of devils,^s working miracles,^u which go forth unto the kings of the earth and of the^v whole world, to gather them to the battle^w of that great day of God Almighty.

15 Behold, I come as a thief.^a Blessed is he that watcheth, and keepeth his garments, lest he walk naked,^b and they see his shame.

16 And he gathered them together into a place called in the Hebrew tongue Armageddon.

17 And the seventh angel poured out his vial into the air; and there came a great voice out of the temple of heaven, from the throne, saying, It^a is done.

18 And there were voices, and thunders, and lightnings; and there was a great earthquake,ⁱ such^k as was not since men were upon the earth, so mighty an earthquake, and so great.

19 And the great city^l was divided into three parts, and the cities of the nations fell: and great Babylon came in remembrance before God, to give unto her the cup^m of the wine of the fierceness of his wrath.

20 And^p every island fled away, and the mountains were not found.

21 And there fell upon men a great hail^q out of heaven, every stone about the weight of a talent: and men blasphemed God because of the plague of the hail; for the plague thereof was exceeding great.

CHAP. XVII.

AND there came one of the seven angels which had the seven vials, and talked with me, saying unto me, Come hither; I will shew unto thee the judgment of the great whore^v that sitteth upon many waters:^o

2 With whom^y the kings of the earth have committed fornication, and the inhabitants of the earth have been made drunk with the wine of her fornication.

3 So he carried me away in the spirit into the wilderness: and I saw a woman sit upon a^b scarlet-coloured beast, full of names of blasphemy, having^d seven heads and ten horns.

4 And the woman was arrayed in purple and scarlet colour, and^e decked with gold and precious stones and pearls, having a golden cup in her hand full of abominations and filthiness of her fornication:^f

5 And upon her forehead was a name written, MYSTERY,^g BABYLON THE GREAT, THE MOTHER OF δ HARLOTS AND ABOMINATIONS OF THE EARTH.

6 And I saw the woman drunken^h with the blood of the saints, and with the blood of the martyrs of Jesus: and when I saw

19 Καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐτῆρυσεν τὴν ἀμπελον τῆς γῆς, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν^α ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ τὴν μεγάλην^α.

20 Καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς ἡ πόλεως^α καὶ ἔξηλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων, ἀπὸ σταδίων χιλίων ἑξακοσίων.

Κεφ. ιε'. XV.

ΚΑΙ εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμαστόν, ἡγγέλους ἑπτὰ ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ τὰς ἑσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ Θεοῦ.

2 Καὶ εἶδον ὡς θάλασσαν ὑαλινὴν μεμιγμένην πυρὶ καὶ τοὺς νικῶντας^α ἐκ τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τῆς εἰκόνης^α αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ χαράγματος αὐτοῦ, ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὀνομάτων αὐτοῦ, ἐστῶτας ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν ὑαλινὴν, ἔχοντας κιθάρας τοῦ Θεοῦ.

3 Καὶ ᾄδουσιν τὴν ᾠδὴν Μωσέως^α δούλου τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν ᾠδὴν τοῦ ἁγίου, λέγοντες· Μεγάλα καὶ θαυμάσια τὰ ἔργα σου, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ^α· δίκαια καὶ ἀληθινὰ αἱ ὁδοί σου, ὁ βασιλεὺς τῶν ἁγίων^α.

4 Τίς οὐ μὴ φοβηθῇ^α σε, ὁ Κύριε, καὶ δοξάσῃ τὸ ὄνομά σου; ὅτι ὁ μόνος ὁ ὁσίος^α ὅτι πάντα τὰ ἔθνη^α ἤξουσιν, καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου^α ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν.

5 Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ὁ ἰδοὺ ἠνοίχθη ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ.

6 Καὶ ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι^α ἔχοντες τὰς ἑπτὰ πληγὰς, ἐκ τοῦ ναοῦ^α ἐνδεδυμένοι^α λαμπρὸν καὶ λαμπρὸν, καὶ περιεζωσμένοι περὶ τὰ στήθη ζώνας χρυσαῖς.

7 Καὶ ἐν ἐκ τῶν τεσσαρῶν ζώων ἔδωκε τοῖς ἑπτὰ ἄγγελοις^α ἑπτὰ φιάλας χρυσαῖς γεμούσας τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

8 Καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς^α καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ^α καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναόν, ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἑπτὰ ἡγγέλων.

Κεφ. ις'. XVI.

ΚΑΙ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ ναοῦ^α, λεγούσης τοῖς ἑπτὰ ἡγγέλοις^α· Ὑπάγετε, καὶ ἐκχέετε τὰς φιάλας τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν γῆν.

2 Καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος^α, καὶ ἔξεχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐγένετο ἔλκος κακὸν καὶ^α πονηρὸν^α εἰς τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου, καὶ τοὺς τῇ εἰκόνι αὐτοῦ προσκυνούντας.

3 Καὶ ὁ δεύτερος^α ἄγγελος^α ἔξεχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς νεκρῶν καὶ πᾶσα ψυχὴ ζῶσα ἀπέθανεν ἐν τῇ θαλάσῃ.

4 Καὶ ὁ τρίτος^α ἄγγελος^α ἔξεχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὸν ποταμὸν καὶ εἰς τὰς πηγὰς τῶν ὕδατων^α καὶ ἐγένετο^α αἷμα.

5 Καὶ ἤκουσα τοῦ ἡγγέλου τῶν ὑδάτων, λέγοντος· Δίκαιος^α ὁ Κύριε, εἰ, ὁ ὢν, καὶ ὁ ἦν, καὶ ὁ ὅσιος^α ὅτι ταῦτα ἔκρινας^α.

6 Ὅτι αἷμα ἁγίων^α καὶ^α προφητῶν ἔξεχεαν, καὶ αἷμα αὐτοῖς ἔδωκας πίνειν^α ἕξοι ὁ γὰρ^α εἰσι,

7 Καὶ ἤκουσα ἄλλον^α ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, λέγοντος· Ναὶ Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ἀληθινὰ καὶ δίκαια αἱ κρίσεις σου.

8 Καὶ ὁ τέταρτος^α ἄγγελος^α ἔξεχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἡλιον^α καὶ ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι τοὺς ἀνθρώπους ἐν πυρὶ.

9 Καὶ ἐκαυματίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν^α τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ

τοῦ ἔχοντος ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας^α καὶ οὐ μετενόησαν ὀρῶναι αὐτῷ δόξαν.

10 Καὶ ὁ πέμπτος^α ἄγγελος^α ἔξεχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ θηρίου^α καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἔσκατωμένη^α καὶ ἐμασσῶντο^α τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου^α.

11 Καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν Θεόν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἐλκῶν αὐτῶν καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν.

12 Καὶ ὁ ἕκτος^α ἄγγελος^α ἔξεχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν μέγαν^α τὸν^α Εὐφράτην^α καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτῆς, ἵνα ἐτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ^α ἀνατολῶν^α ἡλίου.

13 Καὶ εἶδον ἐκ τοῦ στόματος τοῦ δράκοντος, καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θηρίου, καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευδοπροφήτου, πνεύματα τρία ἁκάθαρτα^α ὁμοία βατράχοις^α.

14 Εἰσὶ γὰρ πνεύματα^α δαιμόνων^α ποιοῦντα σημεῖα ἔκπορεύεσθαι^α ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς^α τῆς γῆς καὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς^α πόλεμον τῆς ἡμέρας ἡ ἐκείνης^α τῆς μεγάλης τοῦ Θεοῦ τοῦ παντοκράτορος.

15 ὁ^α ἰδοὺ, ἐρχομαι ὡς κλέπτης· Μακάριος ὁ γρηγορῶν, καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς περιπατῇ, καὶ βλέψωσιν τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ.

16 Καὶ συνήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον Ἑβραϊστὶ^α Ἀρμαγεδδών^α.

17 Καὶ ὁ ἕβδομος^α ἄγγελος^α ἔξεχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ^α εἰς^α τὸν ἄέρα^α καὶ ἐξῆλθε φωνὴ ἡ μεγάλη^α ἀπὸ^α τοῦ ναοῦ^α τοῦ οὐρανοῦ^α, λίον τοῦ θρόνου, λέγουσα· Γέγονε.

18 Καὶ ἐγένοντο φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ^α καὶ σεισμός^α ἐγένετο^α μέγας, οἷος ἐκ ἐγένετο ἀπ' οὐ οἱ ἄνθρωποι ἐγένοντο ἐπὶ τῆς γῆς, τηλικούτος σεισμός^α οὕτω μέγας.

19 Καὶ ἐγένετο ἡ πόλις ἡ μεγάλη εἰς τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεις τῶν ἐθνῶν ἔπεσον^α καὶ Βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, δοῦναι αὐτῇ τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ.

20 Καὶ πᾶσα νῆσος ἔφυγε, καὶ ὄρη οὐχ εὐρέθησαν.

21 Καὶ χάλαζα μεγάλη ὡς ταλαντία^α καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ^α ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους^α καὶ ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν Θεόν, ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χαλάζης^α ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ^α αὐτῆς^α σφόδρα.

Κεφ. ιζ'. XVII.

ΚΑΙ ἦλθεν εἰς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἡγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας, καὶ ἐλάλησε μετ' ἐμοῦ, λέγων^α μοι^α· Δεῦρο, δεῖξω σοι τὸ κρίμα τῆς πόργης τῆς μεγάλης, τῆς καθημένης^α ἐπὶ τῶν ὑδάτων τῶν^α πολλῶν^α.

2 Μεθ' ἧς ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ ἐμεβούθησαν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῶν οἱ κατοκινῶντες τὴν γῆν.

3 Καὶ ἀπήνεγκέ με εἰς ἔρημον^α ἐν^α πνεύματι^α καὶ εἶδον γυναῖκα καθήμενη ἐπὶ θηρίον κόκκινον, γέμον^α ὀνομάτων^α βλασφημίας, ἔχον κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα.

4 Καὶ ἡ γυνὴ^α ἡ περιβεβλημένη πορφύρᾳ καὶ κοκκινῇ, καὶ κεχυρσμένη^α χρυσοῖς καὶ λίθω τιμῇ καὶ μαργαρίταις, ἔχουσα χρυσοῦν ποτήριον ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς, γέμον^α βδελυγμάτων καὶ^α ἀκαθάρτητος^α πορνείας^α αὐτῆς^α.

5 Καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς^α ὄνομα^α ἡ γεγραμμένον^α Μυστήριον^α· Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἡ μνηστὴρ πορνῶν καὶ^α βδελυγμάτων τῆς γῆς.

6 Καὶ εἶδον τὴν γυναῖκα μεθύσαν^α ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ἁγίων, καὶ ἐκ τῆς αἵματος τῶν μαρτύρων

Ἰησοῦ καὶ ἐθαύμασα, ἰδὼν αὐτὴν, θαῦμα μέγα.

7 Καὶ εἶπε μοι ὁ ἄγγελος· Διατί ἐθαύμασας; ἐγὼ σοι ἐρῶ τὸ μυστήριον τῆς γυναικὸς, καὶ τοῦ θηρίου τοῦ βασιλεύοντος αὐτήν, τῷ ἔχοντος τὰς ἑπτὰ κεφαλὰς καὶ τὰ δέκα κέρατα.

8 Ὁ θήριον ὁ εἶδες, ἦν, καὶ οὐκ ἔστι· καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσσου, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγειν· καὶ θαυμάσονται οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, (ὧν οὐ γέγραπται τὰ ὀνόματα ἐπὶ τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου) ὡς βλέποντες· τὸ θήριον, ὃ, τι ἦν καὶ οὐκ ἔστι, καί ποτε ἔστιν!

9 Ὡς δὲ οὗτος ὁ ἔχων σοφίαν. Αἱ ἑπτὰ κεφαλὰ, ὅρῃ εἰσὶν ἑπτὰ, ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ' αὐτῶν.

10 Καὶ βασιλεὺς ἑπτὰ ἐπίων· οἱ πέντε ἔπесαν, καὶ ὁ εἰς ἐστίν, ὁ ἄλλος οὕτω ἦλθε· καὶ ὅταν ἔλθῃ, ὀλίγον αὐτὸν δεῖ μέναι.

11 Καὶ τὸ θήριον ὃ ἦν, καὶ οὐκ ἔστι, καὶ αὐτὸς ὁμοιωθεὶς ἐστίν, καὶ ἐκ τῶν ἑπτὰ ἐστίν, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει.

12 Καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες, δέκα βασιλεῖς εἰσιν, οἵτινες βασιλείαν οὕτω ἔλαβον, ἀλλ' ἐξουσίαν ὡς βασιλεῖς μίαν ὥραν λαμβάνουσι μετὰ τοῦ θηρίου!

13 Οὗτοι μίαν γνῶμην ἔχουσι, καὶ τὴν δυνάμιν καὶ τὴν ἐξουσίαν ἑαυτῶν· τῷ θηρίῳ διαδοσύντιν!

14 Οὗτοι μετὰ τοῦ ἄρνιου πολεμήσουσι, καὶ τὸ ἄρνιον νικήσει αὐτοὺς, ὅτι Κύριος ὁ κυρίων ἐστὶ καὶ Βασιλεὺς βασιλέων· καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί.

15 Καὶ λέγει μοι· Τὰ ὕδατα ἃ εἶδες, οὗ ἡ πόρνη κάθηται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶ, καὶ ἔθνη καὶ γλῶσσαι.

16 Καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες ἐπὶ τὸ θήριον, οὗτοι μισήσουσι τὴν πόρνην, καὶ ἡρμιωμένην ποιήσουσιν αὐτήν· καὶ γυνήν, καὶ τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται, καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν ἐν πυρὶ.

17 Ὁ γὰρ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνῶμην αὐτοῦ, καὶ ποιῆσαι μίαν γνώμην, καὶ δούναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ, ἄχρι ὅτε τελεσθῇ τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ.

18 Καὶ ἡ γυνὴ ἣν εἶδες, ἐστὶν ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασιλέων τῆς γῆς.

Κεφ. ιη'. XVIII.

ΚΑΙ μετὰ ταῦτα εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν μεγάλην· καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ.

2 Καὶ ἔκραξεν ἔν ἰσχύϊ, φωνῇ μεγάλῃ, λέγων· Ἐπесεν, ἔπесεν Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, καὶ ἐγένετο κατοικητήριον δαιμονίων, καὶ φυλακὴ παντὸς πνεύματος ἀκαθάρτου, καὶ φυλακὴ παντὸς ὀρνέου ἀκαθάρτου καὶ μεμισμένου.

3 Ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορείας αὐτῆς ἔπικρεκε πάντα τὰ ἔθνη καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ' αὐτῆς ἐπόρευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ στέρνου αὐτῆς ἐπλούτησαν.

4 Καὶ ἤκουσα ἄλλον φωνῇ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγουν· Ἐβέληθε! ἐξ αὐτῆς ὁ λαὸς μου, ἵνα μὴ συγκοινωνήσῃτε ταῖς ἀμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἵνα μὴ λάβῃτε ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς.

5 Ὅτι ἡκολούθησαν αὐτῇ αἱ ἀμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ Θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς.

6 Ἀπόδοτε αὐτῇ ὡς καὶ αὐτὴ ἀπέδωκεν ὑμῖν, καὶ διπλώσατε αὐτῇ διπλὰ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆς· ἐν τῷ ποτηρίῳ ᾧ ἐκέρασε, κεράσατε αὐτὴν διπλοῦν.

7 Ὅσα ἐδόξασεν ἐαυτήν, καὶ ἐστηρνήσατε, τοσούτων δότε αὐτῇ βασανισμὸν καὶ πένθος· ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέγει· Καθήμεναι βασιλίσσα, καὶ χῆρα οὐκ εἰμί, καὶ πένθος οὐ μὴ ἴδω.

8 Διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἤξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆς, θάνατος καὶ πένθος καὶ λιμὸς· καὶ ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται, ὅτι ἰσχυρὸς Κύριος ὁ Θεὸς ὁ κρίνων αὐτήν.

9 Καὶ κλαύουσιν αὐτήν, καὶ κόπνουνται ἐπ' αὐτῇ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, οἱ μετ' αὐτῆς πορνεύσαντες καὶ στηρνήσαντες, ὅταν βλέπωσι τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς.

10 Ἀπὸ μακρόθεν ἔστηκότες, διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς, λέγοντες· Οὐαὶ, οὐαὶ ἡ πόλις ἡ μεγάλη Βαβυλὼν, ἡ πόλις ἡ ἰσχυρά, ὅτι ἐν μιᾷ ὥρᾳ ἦλθεν ἡ κρίσις σου.

11 Καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς κλαίουσι καὶ πενθοῦσιν ἐπ' αὐτῇ, ὅτι τὸν γόμον αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράζει οὐκ ἐτι·

12 Γόμον· χρυσῶν, καὶ ἀργύρων, καὶ λίθων τιμῶν, καὶ μαργαρίτων, καὶ βύσσου, καὶ πορφύρας, καὶ σηρικῆς, καὶ κοκκίνης· καὶ πᾶν ξύλον θύϊνον, καὶ πᾶν σκεῦος ἐλεφάντινον, καὶ πᾶν σκεῦος ἐκ ξύλου τιμιωτάτου, καὶ χαλκοῦ, καὶ σιδήρου, καὶ μαρμαρύου, καὶ κινάμωμον, καὶ θυμιάματα, καὶ μύρον, καὶ λίβανον, καὶ οἶνον, καὶ ἐλαιον, καὶ σμειδιάλιν, καὶ σίτον, καὶ κτήνη, καὶ πρόβατα, καὶ ἵππων, καὶ ῥεδῶν, καὶ σωματῶν, καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων.

14 Καὶ ἡ ὀπώρα τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς σὺ ἀπῆλθεν ἀπὸ σου, καὶ πάντα τὰ λιπαρά καὶ τὰ λαμπρά ἀπῆλθεν ἀπὸ σου, καὶ οὐκ ἐτι οὐ μὴ εὐρήσῃς αὐτά.

15 Οἱ ἔμποροι τοῦτων οἱ πλουτήσαντες ἐπ' αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν στήσονται, διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς, κλαίοντες καὶ πενθόντες.

16 Καὶ λέγοντες· Οὐαὶ, οὐαὶ, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ περιβεβλημένη βύσσινον καὶ πορφύρον καὶ κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένη ἐν χρυσῷ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίταις· ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη ὁ τοσούτος πλοῦτος.

17 Καὶ πᾶς κυβερνήτης, καὶ πᾶς ἐπὶ τῶν πλοίων ὁ ὁμιλος, καὶ ναῖται, καὶ ὅσοι τὴν θάλασσαν ἐργάζονται, ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν.

18 Καὶ ἔκραζον· ὁρῶντες τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, λέγοντες· Τίς ὁμοία τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ;

19 Καὶ ἔβαλον χοῦν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ ἔκραζον κλαίοντες καὶ πενθοῦντες, λέγοντες· Οὐαὶ, εἰ, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἐν ἣ ἐπλούτησαν πάντες οἱ ἔχοντες πλοία ἐν τῇ θαλάσσῃ, ἐκ τῆς τιμιότητος αὐτῆς, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη.

20 Εὐφραίνου ἐπ' αὐτήν, οὐρανὲ, καὶ οἱ ἅγιοι ἀπόστολοι καὶ οἱ προφῆται, ὅτι ἔκρινεν ὁ Θεὸς τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆς.

21 Καὶ ἦρεν εἰς ἄγγελος ἰσχυρὸς λίθον ὡς μύλον μέγαν, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν θάλασσαν, λέγων· Οὕτως ὀρμήματα βληθήσεται Βαβυλὼν ἡ μεγάλη πόλις, καὶ οὐ μὴ εὐρεθῇ ἐτι.

22 Καὶ φωνὴ κιθαρωδῶν καὶ μουσικῶν καὶ αὐλητῶν καὶ σαλπιστῶν οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἐτι· καὶ πᾶς τεχνίτης πάσης τέχνης οὐ μὴ εὐρεθῇ ἐν σοὶ ἐτι· καὶ φωνὴ μύλου οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἐτι.

23 Καὶ φῶς λύχνου οὐ μὴ φανῇ ἐν σοὶ ἐτι· καὶ φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφης οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἐτι· ὅτι οἱ ἔμποροι σου ἦσαν οἱ μεγιστᾶνες

her, I wondered with great admiration.
7 And the angel said unto me, Wherefore didst thou marvel? I will tell thee the mystery of the woman,^b and of the beast^c that carrieth her, which hath the seven heads and ten horns.

8 The beast that thou sawest was, and is not; and shall ascend^e out of the bottomless pit, and go into perdition:^g and they that dwell on the earth shall wonder,^h whose names were not written in the book of life from the foundation of the world, when they behold the beast that was, and is not, and yet is.

9 And here is the mind which hath wisdom. The seven heads^k are seven mountains, on which the woman sitteth.

10 And there are seven kings: five are fallen, and one is, and the other is not yet come; and when he cometh, he must continue a short space.

11 And the beast that was, and is not, even he is the eighth, and is of the seven, and goeth into perdition.

12 And the ten horns^p which thou sawest are ten kings, which have received no kingdom as yet; but receive power as kings one hour with the beast.

13 These have one mind, and shall give their power and strength unto the beast.

14 These shall make war^p with the Lamb, and the Lamb shall^q overcome them: for he is Lord^r of lords, and King of kings: and they^s that are with him are called,^t and chosen,^u and faithful.^v

15 And he saith unto me, The^w waters which thou sawest, where the whore sitteth, are peoples,^x and multitudes, and nations, and tongues.

16 And the ten horns which thou sawest upon the beast, these^y shall hate the whore, and shall make her desolate and naked,^z and shall eat her flesh, and burn^a her with fire.

17 For God^d hath put in their hearts to fulfil his will, and to agree, and give their kingdom unto the beast, until the words of God shall be fulfilled.^e

18 And the woman which thou sawest is that great city,^f which reigneth over the kings of the earth.

CHAP. XVIII.

AND after these things I saw another angel come down from heaven, having great power; and the earth was lightened with his glory.^h

2 And he cried mightily with a strong voice, saying, Babylonⁱ the great is fallen, is fallen, and is become^j the habitation of devils, and the hold of every foul spirit, and a cage of every unclean and hateful bird.

3 For all nations have drunk^k of the wine of the wrath of her fornication, and the kings of the earth have committed fornication with her, and the merchants^l of the earth are waxed rich through the abundance of her delicacies.

4 And I heard another voice from heaven, saying, Come out^m of her, my people, that ye be not partakers of her sins, and that ye receive not of her plagues.

5 For her sins have reachedⁿ unto heaven, and God hath remembered^o her iniquities.

6 Reward her^p even as she rewarded you, and double unto her double according to her works: in the cup which she hath filled, fill to her double.

7 How much she hath glorified herself,

A. D. 96.

a Is. 47. 7, 11.
b Zep. 2. 15.

c ver. 1.

d ch. 17. 16.

e ch. 11. 7.

f Ps. 62. 11.

g Je. 50. 34.

h ver. 11.

i Eze. 26. 16,

17.

j ch. 13. 3, 8.

k ch. 13. 1.

l ver. 17, 19.

m Eze. 27. 27.

n ch. 17. 4.

o Da. 7. 20.

p Zec. 1. 18, 21.

q or, sweet.

r ch. 19. 19.

s Je. 50. 44.

t ch. 19. 16.

u De. 10. 17.

v Ti. 6. 15.

y or, bodies.

z Eze. 27. 13.

a Mi. 5. 8, 9.

b Ro. 8. 30, 37.

c Ju. 15. 16.

d ch. 2. 10.

e ver. 1.

f Is. 8. 7.

g ch. 13. 7.

h Je. 50. 41, 42.

i Eze. 16. 37.

j ch. 18. 8, 18.

k Lu. 16. 19,

30.

l Ac. 4. 27, 28.

m ch. 10. 7.

n Is. 23. 14.

o ch. 16. 19.

p Je. 51. 37.

q Jos. 7. 6.

r Job 2. 12.

s Eze. 27. 30.

t Eze. 43. 2.

u ch. 14. 8.

v Is. 13. 19.

w 21. 9.

x Je. 51. 8.

y ch. 17. 2.

z Is. 34. 11, 14.

a Je. 50. 39.

b 51. 37.

c Je. 51. 48.

d Is. 47. 15.

e ch. 19. 2.

f De. 32. 43.

g Lu. 18. 7, 8.

h ver. 11, 15.

i Je. 51. 64.

j or, power.

k Is. 48. 20.

l 52. 11.

m Je. 50. 8.

n 51. 6, 45.

o 2 Co. 6. 17.

p Je. 51. 9.

q ch. 16. 19.

r Je. 25. 10.

s Ps. 137. 8.

t Je. 50. 15, 29.

u Je. 7. 34.

v 16. 9.

w 33. 11.

x Is. 23. 8.

and lived deliciously, so much torment and sorrow give her; for she saith in her heart, I^a sit a queen, and am no widow, and shall see no sorrow.

8 Therefore shall her plagues come in one day, death, and mourning, and famine; and she shall be utterly burned^b with fire: for strong^c is the Lord God who judgeth her.

9 And the kings^d of the earth, who have committed fornication and lived deliciously with her, shall bewail her, and lament for her, when they shall see the smoke of her burning.

10 Standing afar off for the fear of her torment, saying, Alas, alas, that great city Babylon, that mighty city! for in one hour^e is thy judgment come.

11 And the merchants^f of the earth shall weep and mourn over her; for no man buyeth their merchandise any more;

12 The merchandize of gold,^g and silver, and precious stones, and of pearls, and fine linen, and purple, and silk, and scarlet, and all^h thyine wood, and all manner vessels of ivory, and all manner vessels of most precious wood, and of brass, and iron, and marble,

13 And cinnamon, and odours, and ointments, and frankincense, and wine, and oil, and fine flour, and wheat, and beasts, and sheep, and horses, and chariots, and yslaves, and soulsⁱ of men.

14 And the fruits that thy soul lusted after are departed from thee, and all things which were dainty and goodly are departed from thee, and thou shalt find them no more at all.

15 The merchants of these things, which were made rich by her, shall stand afar off for the fear of her torment, weeping and wailing,

16 And saying, Alas, alas! that great city that was clothed^j in fine linen, and purple, and scarlet, and decked with gold, and precious stones, and pearls!

17 For in one hour so great riches is come to nought. And every ship-master, and all the company in ships,^k and sailors, and as many as trade by sea stood afar off

18 And cried when they saw the smoke of her burning, saying, What^l city is like unto this great city!

19 And they cast dust^m on their heads, and cried, weeping and wailing, saying, Alas, alas, that great city, wherein were made rich all that had ships in the sea by reason of her costliness! for in one hour is she made desolate.

20 Rejoiceⁿ over her, thou heaven, and ye holy apostles and prophets; for God hath avenged^o you on her.

21 And a mighty angel took up a stone like a great millstone, and cast it into the sea, saying, Thus^p with violence shall that great city Babylon be thrown down, and shall be found no more at all.

22 And the voice of harpers, and musicians, and of pipers, and trumpeters, shall be heard no more at all in thee; and no craftsman, of whatsoever craft he be, shall be found any more in thee; and the sound of a millstone^q shall be heard no more at all in thee;

23 And the light of a candle shall shine no more at all in thee; and the voice of the bridegroom^r and of the bride shall be heard no more at all in thee: for thy merchants^s were the great men of the

earth; for by thy sorceries^a were all nations deceived.

24 And in her was found the blood of prophets, and of saints, and of all that were slain^b upon the earth.

CHAP. XIX.

AND after these things I heard a great voice^d of much people in heaven, saying, Alleluia; ^f Salvation, ^g and glory, and honour, and power, unto the Lord our God: 2 For true^k and righteous ^{are} his judgments: for he hath judged the great whore, which did corrupt the earth with her fornication, and hath avengedⁱ the blood of his servants at her hand.

3 And again they said, Alleluia. And her smoke^m rose up for ever and ever.

4 And the four and twenty elders and the four beasts fell down and worshipped God that sat on the throne, saying, Amen; Alleluia.

5 And a voice came out of the throne, saying, Praise^p our God, all ye his servants, and ye that fear him, both small and great.

6 And I heard as it were the voice of a great multitude, and as the voice of many waters, and as the voice of many thunders, saying, Alleluia; for^t the Lord God omnipotent reigneth.

7 Let us be glad and rejoice, and give honour to him: for the marriage^u of the Lamb is come, and his wife hath made herself ready.^x

8 And to her was granted that she should be arrayed^z in fine linen, clean and ^β white: for the fine linen is the righteousness^a of saints.

9 And he saith unto me, Write, Blessed^b ^{are} they which are called unto the marriage-supper^d of the Lamb. And he saith unto me, These^e are the true sayings of God.

10 And^f I fell at his feet to worship him. And he said unto me, See *thou do it* not: I am thy fellow-servant, and of thy brethren that have the testimony of Jesus: worship God: for the testimony of Jesus^g is the spirit of prophecy.

11 And I saw heaven opened, and behold, a white^k horse; and he that sat upon him was called Faithful^l and True, and in righteousness^m he doth judge and make war.

12 Hisⁿ eyes were as a flame of fire, and on his head were many crowns; and he had a name^o written, that no man knew but he himself.

13 And he was clothed with a vesture dipped in blood: and his name is called The^p Word of God.

14 And the armies which were in heaven followed him upon white horses, clothed^q in fine linen, white and clean.

15 And out of his mouth^r goeth a sharp sword, that with it he should smite the nations: and he shall rule them with a rod^s of iron: and he^t treadeth the wine-press of the fierceness and wrath of Almighty God.

16 And he hath on his vesture and on his thigh a name written, KING^u OF KINGS, AND LORD OF LORDS.

17 And I saw an angel standing in the sun; and he cried with a loud voice, saying to all the fowls that fly in the midst of heaven, Come^v and gather yourselves together unto the supper of the great God;

18 That ye may eat the flesh of kings, and the flesh of captains, and the flesh of

A. D. 96.

a 2 Ki. 9. 22.

Na. 3. 4.

b Je. 51. 49.

c ch. 16. 13, 16.

d ch. 11. 15.

e ch. 16. 13, 14.

f ver. 3, 4, 6.

g ch. 7. 10, 12.

h ch. 16. 7.

i ch. 18. 20.

k ch. 20. 10.

Da. 7. 11.

l ver. 15.

ch. 1. 16.

m ch. 18. 9, 18.

Is. 34. 10.

n ver. 17, 18.

o ch. 1. 18.

9. 1.

p Ps. 135. 1.

g ch. 12. 9.

r 2 Pe. 2. 4.

Jude 6.

s Da. 6. 17.

t Ps. 97. 1, 12.

u Mat. 25. 10.

v Da. 7. 9.

22. 27.

Lu. 22. 30.

w 1 Co. 6. 2, 3.

Is. 52. 1.

y ch. 6. 9.

z ch. 3. 4.

Is. 61. 10.

β or, bright.

a Ps. 132. 9.

b Lu. 14. 15.

c ch. 5. 10.

d ch. 3. 20.

e ch. 22. 6.

f ch. 22. 8, 9.

g ch. 2. 11.

21. 8.

h ch. 1. 6.

Is. 61. 6.

i Ac. 10. 43.

1 Pe. 1. 10, 11.

k ch. 6. 2.

l ch. 3. 14.

m Ps. 45. 3, 4.

Is. 11. 4.

n ch. 1. 14.

2. 18.

o ch. 6. 2.

Ca. 3. 11.

Is. 62. 3.

Zec. 9. 16.

He. 2. 9.

p Eze. 38. 2.

39. 1.

q ch. 16. 14.

r ch. 3. 12.

s Is. 8. 8.

Eze. 38. 9, 16.

t Jno. 1. 1.

u Mat. 28. 3.

v ch. 1. 16.

w ch. 19. 20.

x Ps. 2. 9.

y Is. 63. 3.

z 2 Pe. 3. 10, 12.

a ch. 17. 14.

b Da. 7. 10.

c ch. 21. 27.

Da. 12. 1.

d Eze. 39. 17.

20.

e Je. 32. 19.

Mat. 16. 27.

mighty men, and the flesh of horses, and of them that sit on them, and the flesh of all men, both free & bond, both small & great.

19 And I saw the beast, and the kings of the earth, and their armies, gathered together to make war^c against him that sat on the horse, and against his army.

20 And the beast^e was taken, and with him the false prophet that wrought miracles before him, with which he deceived them that had received the mark of the beast, and them that worshipped his image. These both were cast alive into a lake^k of fire burning with brimstone.

21 And the remnant were slain with the sword^l of him that sat upon the horse, which sword proceeded out of his mouth: & all the fowlsⁿ were filled with their flesh.

CHAP. XX.

AND I saw an angel come down from heaven, having the key^q of the bottomless pit and a great chain in his hand.

2 And he laid hold on the dragon,^r that old serpent, which is the Devil, and Satan, and bound^t him a thousand years,

3 And cast him into the bottomless pit, and shut him up, and set a seal^u upon him, that he should deceive the nations no more, till the thousand years should be fulfilled: and after that he must be loosed a little season.

4 And I saw thrones,^v and they sat upon them, and judgment^w was given unto them: and I saw the souls^y of them that were beheaded for the witness of Jesus, and for the word of God, and which had not worshipped the beast, neither his image, neither had received his mark upon their foreheads, or in their hands; and they lived and reigned^c with Christ a thousand years.

5 But the rest of the dead lived not again until the thousand years were finished. This is the first resurrection.

6 Blessed and holy is he that hath part in the first resurrection: on such the second death^g hath no power, but they shall be priests^k of God and of Christ, and shall reign with him a thousand years.

7 And when the thousand years are expired, Satan shall be loosed out of his prison,

8 And shall go out to deceive the nations which are in the four quarters of the earth, Gog^p and Magog, to gather^r them together to battle: the number of whom is as the sand of the sea.

9 And they^s went up on the breadth of the earth, and compassed the camp of the saints about, and the beloved city: and fire came down from God out of heaven, and devoured them.

10 And the devil that deceived them was cast into the lake^w of fire and brimstone, where the beast and the false prophet^{are}, and shall be tormented day and night for ever and ever.

11 And I saw a great white throne, and him that sat on it, from whose face the earth^z and the heaven fled away; and there was found no place for them.

12 And I saw the dead, small and great, stand before God; and the books^b were opened: and another book^c was opened, which is the book of life: and the dead were judged out of those things which were written in the books, according^e to their works.

13 And the sea gave up the dead which

τῆς γῆς, ὅτι ἐν τῇ φαρμακείᾳ σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη.

24 Καὶ ἐν αὐτῇ ^α αἷμα! προφητῶν καὶ ἁγίων εὐρέθη, καὶ πάντων τῶν ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆς γῆς.

Κεφ. ιθ'. XIX.

ΚΑΙ^δ μετὰ ταῦτα ἤκουσα φωνὴν ὄχλου πολλοῦ μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ, ^α λέγοντος! ^β Ἀλληλοῦῖα! ἡ σωτηρία καὶ ἡ δόξα ^δ καὶ ἡ τιμὴ! καὶ ἡ δύναμις ^α Κυρίῳ τῷ Θεῷ! ἡμῶν.

2 Ὅτι ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις αὐτοῦ· ὅτι ἔκρινε τὴν πόρνην τὴν μεγάλην, ἣτις ^α ἐξέφθειρε! τὴν γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ ἐξεδίκησε τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκ ^δ τῆς! χειρὸς αὐτῆς.

3 Καὶ δευτέρον ^α εἶρκαν!· Ἀλληλοῦῖα. Καὶ ὁ καπνὸς αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

4 Καὶ ἔπεσον οἱ πρεσβύτεροι οἱ εἰκοσι καὶ τέσσαρες, καὶ τὰ τέσσαρα ζωᾶ, καὶ προσκύνησαν τῷ Θεῷ τῷ καθήμενῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου, λέγοντες· Ἀμήν! Ἀλληλοῦῖα.

5 Καὶ φωνὴ ^α ἐκ! τοῦ θρόνου ἐξῆλθε, λέγουσα· Αἰνεῖτε ^β τὸν Θεόν! ἡμῶν πάντες οἱ δούλοι αὐτοῦ, καὶ οἱ φοβούμενοι αὐτὸν ^δ καὶ! οἱ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι.

6 Καὶ ἤκουσα ^α ὡς! φωνὴν ὄχλου πολλοῦ, καὶ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν ἰσχυρῶν, ^α λέγοντας!· Ἀλληλοῦῖα! ὅτι ἐβασίλευσε Κύριος ὁ Θεός! ὁ παντοκράτωρ.

7 Χαίρωμεν καὶ ἀγαλλώμεθα, καὶ δοῶμεν τὴν δόξαν αὐτῷ· ὅτι ἦλθεν ὁ γάμος τῷ ἁρνίῳ, καὶ ἡ γυνὴ ^α αὐτοῦ! ἠτοιμάσεν ἑαυτήν.

8 Καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περιβάλῃται βύσσινον καθαρὸν καὶ λαμπρόν· τὸ γὰρ βύσσινον, τὰ δικαιοματὰ ἐστί τὸν ἅγιον.

9 Καὶ λέγει μοι· Γράψον! Μακάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖπνον τῷ γάμῳ τῷ ἁρνίς κεκλημένοι. Καὶ λέγει μοι· Οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθινοὶ εἰσι τῷ Θεῷ.

10 Καὶ ἔπεσον ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ προσκυνήσαντες αὐτῷ· καὶ λέγει μοι· Ὁρα ^α μή! συνδουλόσ! σου εἰμι καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἔχοντων τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἰησοῦ· τῷ Θεῷ προσκύνησον! ἡ γὰρ μαρτυρία τοῦ Ἰησοῦ ἐστὶ τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας.

11 Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἀνεωγμένον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτόν, ^α καλούμενος! πιστὸς καὶ ἀληθινός, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ.

12 Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ^α ὡς! φλόξ πυρός, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς διαδήματα πολλὰ· ἔχων ^β ὄνομα γεγραμμένον, ὃ ὅδεῖς οἶδεν ἐπὶ μὴ αὐτός.

13 Καὶ περιβεβλημένος ἱμάτιον βεβαμμένον αἵματι· καὶ ^α καλεῖται! τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ.

14 Καὶ τὰ στρατεύματα ἐν τῷ οὐρανῷ ἤκλουθι αὐτῷ ἐφ' ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευκόν ^δ καὶ! καθαρόν.

15 Καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύεται ῥομφαία ^α ὀξεῖα!, ἵνα ἐν αὐτῇ ^β πατάσῃ! τὰ ἔθνη· καὶ αὐτὸς ποιμαίνει αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ ^δ καὶ! τῆς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ τοῦ παντοκράτορος.

16 Καὶ ἔχει ^α ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ ^δ τὸ ὄνομα γεγραμμένον· Βασιλεὺς βασιλέων καὶ Κύριος κυρίων.

17 Καὶ εἶδον ^α ἀνα! ἄγγελον ἐστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ· καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ, λέγων πᾶσι τοῖς ὀρνέοις τοῖς πετομένοις ἐν μεσουρανήματι· Δεῦτε καὶ συνάγεσθε εἰς τὸ δεῖπνον ^α τοῦ μεγάλου! Θεοῦ.

18 Ἴνα φάγητε σάρκας βασιλέων, καὶ σάρκας χιλιάρχων, καὶ σάρκας ἰσχυρῶν, καὶ σάρκας ἱππῶν καὶ τῶν καθημένων ἐπ' αὐτῶν, καὶ σάρκας πάντων, ἑλευθέρων ^δ καὶ δούλων, καὶ μικρῶν ^α καὶ! μεγάλων.

19 Καὶ εἶδον τὸ θηρίον, καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ τὰ στρατεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι ^α πόλεμον! μετὰ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου, καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ.

20 Καὶ ἐπιάσθη τὸ θηρίον, καὶ ^α μετὰ τούτου ὁ! ψευδοπροφήτης ὁ ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησε τοὺς λαβόντας τὴν χάραγμα τοῦ θηρίου, καὶ τοὺς προσκυνούντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ· ζῶντες ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην τῆς πυρὸς τὴν καιομένην ἐν ^δ τῷ! θεῷ.

21 Καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκρίθησαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου, τὴν ^α ἐκπορευομένην! ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ· καὶ πάντα τὰ ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.

Κεφ. κ'. XX.

ΚΑΙ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα τὴν ^α κλεῖδα! τῆς ἀβύσσου, καὶ ἄλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ.

2 Καὶ ἔκράτῃς τὸν δράκοντα, τὸν ὄφιν τὸν ἄρχαῖον, ὅς ἐστι Διάβολος καὶ Σατανᾶς ^δ καὶ ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη.

3 Καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν ἄβυσσον, καὶ ἔκλεισεν ^δ αὐτόν, καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ ^α πλανῇ! τὰ ἔθνη ἔτι, ἄχρι τελεσθῇ ^β τὰ χίλια ἔτη· καὶ! μετὰ ταῦτα δεῖ αὐτὸν λυθῆναι μικρὸν χρόνον.

4 Καὶ εἶδον θρόνους καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτοὺς, καὶ κρίμα ἐδόθη αὐτοῖς· καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ, καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐκ προσκύνησαν ^α τῷ θηρίῳ, οὔτε ^β τῇ εἰκόνι! αὐτοῦ· καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον ^δ αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν καὶ ἔξησαν, καὶ ἐβασίλευσαν μετὰ Χριστοῦ χίλια ἔτη.

5 Οἱ δὲ λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ ^α ἀνέζησαν! ^β ἕως! τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη. ^γ Αὕτη ἡ ἀναστάσις ἡ πρώτη.

6 Μακάριοι καὶ ἅγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων ὁ θάνατος ὁ δευτέρος ἔκ ἔχει ἐξουσίαν, ἅλλ' ἐσονται ἱερεῖς τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσι ^δ μετ' αὐτοῦ! χίλια ἔτη.

7 Καὶ ^α ὅταν τελεσθῇ! ^β τὰ χίλια ἔτη, λυθῇται ὁ Σατανᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ.

8 Καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσι γωνίαις τῆς γῆς, τὸν Γαῖν καὶ ^δ τὸν! Μαγὼν, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς ^α πόλεμον!, ὃν ὁ ἀριθμὸς ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης.

9 Καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ ^α ἐκύκλωσαν! τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων, καὶ τὴν πόλιν τὴν ἡγαπημένην· καὶ κατέβη πῦρ ^β ἀπὸ τῆς Θεῆ! ἐκ τῆς ἱρᾶν, καὶ κατέφαγεν αὐτάς.

10 Καὶ ὁ διάβολος ὁ πλανῶν αὐτοὺς ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς καὶ θείου, ὅπου ^δ τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτης· καὶ βασανισθήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς ^α εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων!.

11 Καὶ εἶδον θρόνον λευκὸν μέγαν, καὶ τὸν καθημένον ἐπ' αὐτῷ, οὐ ἀπὸ προσώπου ἐφύγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανός· καὶ τόπος οὐχ εὐρέθη αὐτοῖς.

12 Καὶ εἶδον τοὺς νεκρούς, μικροὺς καὶ μεγάλους, ἐστῶτας ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ βιβλία ^α ἠνεψύχθησαν!· καὶ βιβλίον ἄλλο ἠνεψύχθη, ὅ ἐστι τῆς ζωῆς· καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις, κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

13 Καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺς ἐν αὐτῇ

νεκρούς, κὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾄδης ἔδωκαν τοὺς ἐν αὐτοῖς νεκρούς· καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

14 Καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾄδης ἐβλήθησαν εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός· οὗτός ἐστιν ὁ δεύτερος θάνατος·

15 Καὶ εἴτις οὐχ εὗρήθῃ ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς γεγραμμένος, ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός.

Κεφ. κα'. XXI.

ΚΑΙ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινὴν· ὁ γὰρ πρῶτος οὐρανὸς κὶ ἡ πρώτη γῆ ἀπαρῆλθε· καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι.

2 Καὶ ἐγὼ Ἰωάννης εἶδον τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν, Ἱερουσαλὴμ καινὴν, καταβαίνουσαν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην κεκοσμημένην ἰσχυρῶν αὐτῆς.

3 Καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τῆς ἁρᾶς, λεγουσῆς· Ἰδοὺ, ἡ σκηνὴ τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσει μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαοί· αὐτοὺ ἔσονται, καὶ αὐτοὶ ὁ Θεὸς ἔσται μετ' αὐτῶν, Θεὸς αὐτῶν·

4 Καὶ ἐξαλείψει ὁ Θεὸς τὰ δάκρυον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, κὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι· οὐτε πένθος, οὐτε κραυγὴ, οὐτε πόθος οὐκ ἔσται ἔτι· ὅτι τὰ πρῶτα ἀπῆλθον.

5 Καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου· Ἰδοὺ, καινὰ πάντα ποιῶ. Καὶ λέγει μοι· Γράψον· ὅτι ἔτι οἱ λόγοι ἀληθινοὶ καὶ πιστοὶ εἰσι.

6 Καὶ εἶπέ μοι· Ἄγεγε· Ἐγὼ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. Ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω ἕκ' τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν.

7 Ὁ νικῶν κληρονομήσει· πάντα, καὶ ἔσομαι αὐτῷ Θεός, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι ὡς υἱός.

8 Δειλοῖς δὲ καὶ ἀπίστοις καὶ ἐβδελυγμένοις κὶ φονεῦσι κὶ πόνοις κὶ φαρμακεύσι· καὶ εἰδωλοῖς, κὶ πᾶσι τοῖς ψευδέσι, τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὃ ἐστὶ ὁ δεύτερος θάνατος·

9 Καὶ ἦλθε ὁ πρὸς με ἐἷς τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἔχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας τὰς γεμούσας· αὐτῶν ἑπτὰ πληγῶν τὸν ἔσχατον, καὶ ἔδωκε μετ' ἐμοῦ, λέγων· Δεῦρο, δείξω σοι τὴν νύμφην τοῦ ἁρνίου τὴν γυναῖκα·

10 Καὶ ἀπήνεγκέ με ἐν πνεύματι ἐπ' ὄρος μέγα καὶ ὑψηλόν, καὶ ἔδειξέ μοι τὴν πόλιν τὴν μεγάλην, τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ, καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ·

11 Ἐχουσαν τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ· καὶ ὁ φωστὴρ αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς λίθῳ ἱάσπιδι κρυσταλλίζοντι·

12 Ἐχουσαν τε τείχος μέγα καὶ ὑψηλόν, ἔχουσαν πυλῶνας δώδεκα, καὶ ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους δώδεκα, καὶ ὀνόματα ἐπιγεγραμμένα, ἃ ἔστι τῶν δώδεκα φυλῶν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ.

13 Ἀπ' ανατολῆς, πυλῶνες τρεῖς· ἀπὸ βορρᾶ, πυλῶνες τρεῖς· ἀπὸ νότου, πυλῶνες τρεῖς· ἀπὸ δυσμῶν, πυλῶνες τρεῖς.

14 Καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἔχον θεμελίους δώδεκα, καὶ ἐν αὐτοῖς ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἁρνίου.

15 Καὶ ὁ λαλῶν μετ' ἐμοῦ εἶχε κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα μετρήσῃ τὴν πόλιν, καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς, καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς·

16 Καὶ ἡ πόλις τετραγώνος κείται, καὶ τὸ μήκος αὐτῆς ὅσοι οὗτος ἐστίν· ὅσον καὶ τὸ πλάτος· καὶ ἐμέτρησε τὴν πόλιν τῷ καλάμῳ

ἐπὶ σταδίων δώδεκα χιλιάδων· τὸ μήκος καὶ τὸ πλάτος· καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσα ἐστίν·

17 Καὶ ἐμέτρησε τὸ τεῖχος αὐτῆς ἑκατὸν τεσσαράκοντα τεσσάρων πηχῶν, μέτρον ἀνθρώπου, ὃ ἐστὶν ἀγγέλου.

18 Καὶ ἦν ἡ ἐνδομήσις τοῦ τείχους αὐτῆς, ἱάσπις· καὶ ἡ πόλις χρυσοῖον καθαρὸν, ὁμοίᾳ ὕαλις καθαρῷ.

19 Καὶ οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ τιμὴ κεκοσμημένοι· ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος, ἱάσπις· ὁ δεύτερος, σάπφειρος· ὁ τρίτος, χαλκηδών· ὁ τέταρτος, σμάραγδος·

20 Ὁ πέμπτος, σαρδόνις· ὁ ἕκτος, ἰσάριος· ὁ ἕβδομος, χρυσόλιθος· ὁ ὄγδοος, βήρυλλος· ὁ ἑνάτος, τοπάζιον· ὁ δέκατος, χρυσόπρασος· ὁ ἐνδέκατος, ὑάκινθος· ὁ δωδέκατος, ἰσάριος.

21 Καὶ οἱ δώδεκα πυλῶνες, δώδεκα μαργαρίται, ἀνὰ εἷς ἕκαστος τῶν πυλῶνων ἦν ἐξ ἐνός μαργαρίτου· καὶ ἡ πλατεία τῆς πόλεως, χρυσοῖον καθαρὸν, ὡς ὕαλος ἁδιαφανής·

22 Καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ναὸς αὐτῆς ἐστὶ, καὶ τὸ ἄρνιον.

23 Καὶ ἡ πόλις οὐ χρειαν ἔχει τοῦ ἡλίου ἢ δὲ τῆς σελήνης, ἵνα φαίνωσιν ἐν αὐτῇ· ἡ γὰρ ὁδὸς τοῦ Θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἄρνιον.

24 Καὶ τὰ ἔθνη τῶν σωζομένων ἐν τῷ φωτὶ αὐτῆς περιπατήσουσι· καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς φέρονσιν τὴν δόξαν· καὶ τὴν τιμὴν· αὐτῶν ἐστὶ αὐτήν.

25 Καὶ οἱ πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρας· νύξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ.

26 Καὶ οἴσουσι τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἔθνων εἰς αὐτήν·

27 Καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν πᾶν κοινόν, καὶ ποιοῦν βδέλυγμα, καὶ ψεύδος· εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἁρνίου.

Κεφ. κβ'. XXII.

ΚΑΙ ἔδειξέ μοι καθαρόν ποταμὸν ὕδατος ζωῆς, λαμπρὸν ὡς κρύσταλλον, ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ ἁρνίου.

2 Ἐν μέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς, καὶ τοῦ ποταμοῦ, ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, ξύλον ζωῆς, ποιοῦν καρπὸν δώδεκα, κατὰ μῆνα ἕνα· ἕκαστον ἀποδίδουν τὸν καρπὸν αὐτοῦ· καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν τῶν ἔθνων.

3 Καὶ πᾶν κατανάθεμα οὐκ ἔσται ἐπὶ καὶ ὁ θρόνος τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἁρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται· καὶ οἱ δούλοι αὐτῶ λατρεύσουσιν αὐτῷ.

4 Καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ· καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.

5 Καὶ νύξ οὐκ ἔσται ἐκεῖ· καὶ χρειάν οὐκ ἔχουσι· λύχνον καὶ φωτὸς ἡλίου, ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς φωτίζει· αὐτοὺ καὶ βασιλεύσουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

6 Καὶ εἶπέ μοι· Οὐτοὶ οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοὶ· καὶ Κύριος ὁ Θεὸς τῶν ἁγίων· προφητῶν ἀπέστειλε τὸν ἀγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν ταχείᾳ.

7 Ἰδοὺ, ἔρχομαι ταχὺ· μακάριοι ὁ τῶν τούτων λόγους τῆς προφητείας τού βιβλίου τέτη.

8 Καὶ ἐγὼ Ἰωάννης, ὁ βλέπων ταῦτα καὶ ἀκούων· καὶ ὅτε ἤκουσα καὶ ἐβλεψα, ἔπεσα προσκυνῆσαι ἐμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου τοῦ δεκνόντός με ταῦτα.

9 Καὶ λέγει μοι· Ὅρα μὴ σύνδολός σε γάρ εἰμι, κὶ τῶν ἀδελφῶν σε τῶν προφητῶν, κὶ τῶ

were in it; and death and β hell delivered up the dead which were in them: and they were judged every man according to their works.

14 And death a and hell were cast into the lake of fire. This is the second death.

15 And whosoever was not found written in the book of life was cast into the lake of fire.^c

CHAP. XXI.

AND I saw a new d heaven and a new earth: for the first heaven and the first earth were passed away; and there was no more sea.

2 And I John saw the holy city,^e new Jerusalem, coming down from God, out of heaven, prepared as a f bride^g adorned for her husband.

3 And I heard a great voice out of heaven, saying, Behold, the tabernacle h of God i is with men, and he will dwell with them, and they shall be his people;ⁱ and God himself shall be with them, and be their God.

4 And God shall wipe away all k tears from their eyes; and there shall be no more death,^l neither sorrow,^m nor crying, neither shall there be any more pain: for the former things are passed away.

5 And he that sat upon the throne said, Behold, I make all things new. And he said unto me, Write; for these words are true and faithful.

6 And he said unto me, It n is done. I o am Alpha and Omega, the beginning and the end. I will give unto him that is p athirst of the fountain of the water of life freely.

7 He that overcometh shall inherit q all things; and I will be his God, and he shall be my son.

8 But the fearful,^r and unbelieving,^s and the abominable,^t and murderers,^u and whoremongers,^v and sorcerers,^w and idolaters,^x and all liars,^y shall have their part in the lake which burneth with fire and brimstone: which is the second death.

9 And there came unto me one of the seven z angels which had the seven vials full of the seven last plagues, and talked with me, saying, Come hither, I will shew thee the bride, the Lamb's wife.^z

10 And he carried me away in the spirit to a great and high mountain, and shewed me that great city,^a the holy Jerusalem, descending out of heaven from God,

11 Having the glory^b of God: and her light c was like unto a stone most precious, even like a jasper stone, clear as crystal;

12 And had a wall great and high, and had twelve gates,^d and at the gates twelve angels, and names written thereon, which are the names of the twelve tribes of the children of Israel:

13 On the east three gates; on the north three gates; on the south three gates; and on the west three gates.

14 And the wall of the city had twelve foundations, and e in them the names of the twelve apostles of the Lamb.

15 And he that talked with me had a golden reed^f to measure the city, and the gates thereof, and the wall thereof.

16 And the city lieth four-square, and the length is as large as the breadth: and he measured the city with the reed, twelve thousand furlongs. The length, and the breadth, and the height of it are equal.

17 And he measured the wall thereof,

A. D. 96.

β the grave.

a Ho. 13. 14.

1 Co. 15. 26.

54.

b Is. 54. 11.

c Mat. 25. 41.

d Is. 65. 17. 19.

66. 22.

2 Pe. 3. 13.

e Is. 52. 1.

f He. 11. 10.

12. 22.

g Is. 54. 5.

h Ps. 45. 9. 14.

i Zec. 8. 8.

k ch. 7. 17.

l Is. 25. 8.

m Is. 60. 19, 20.

n 1 Co. 15. 26.

54.

o Is. 35. 10.

p Jn. 1. 4.

q Is. 60. 3. 11.

66. 10. 12.

r Ps. 72. 11.

s Zec. 14. 7.

t ch. 16. 17.

u ch. 1. 8.

22. 13.

v ch. 22. 17.

Is. 55. 1.

Jn. 4. 10, 14.

7. 37.

v Is. 35. 8.

52. 1.

60. 21.

Joel 3. 17.

Mat. 13. 41.

1 Co. 6. 9, 10.

Gal. 5. 19. 21.

Ep. 5. 5.

He. 12. 14.

or, these.

w Lu. 12. 4. 9.

x 1 Jn. 5. 4. 10.

y ch. 13. 8.

z 1 Co. 6. 9, 10.

a 1 Jn. 3. 15.

b He. 13. 4.

c Mal. 3. 5.

d 1 Co. 10. 20, 21.

e ch. 22. 15.

Pr. 19. 5. 9.

f Eze. 47. 1, 12.

g ch. 21. 21.

h ch. 15. 1, 6, 7.

i ch. 2. 7.

k ch. 19. 7.

l Zec. 14. 11.

m Eze. 48. 35.

n Eze. XL.

XLVIII.

o ch. 7. 15.

p Is. 60. 1, 2.

q Mat. 5. 8.

Jn. 12. 26.

17. 24.

1 Co. 13. 12.

1 Jn. 3. 2.

r ch. 3. 12.

s ch. 21. 23, 25.

t Eze. 48. 31. 34.

u Ps. 36. 9.

v Ro. 5. 17.

w ch. 1. 1.

x Ep. 2. 20.

y ver. 10, 12, 20.

z ch. 11. 1.

k Eze. 40. 3.

l Zec. 2. 1.

an hundred and forty and four cubits, according to the measure of a man, that is, of the angel.

18 And the building of the wall of it was of jasper; and the city was pure gold, like unto clear glass.

19 And the foundations b of the wall of the city were garnished with all manner of precious stones. The first foundation was jasper; the second, sapphire; the third, a chalcedony; the fourth, an emerald;

20 The fifth, sardonyx; the sixth, sardius; the seventh, chrysolite; the eighth, beryl; the ninth, a topaz; the tenth, a chrysopterus; the eleventh, a jacinth; the twelfth, an amethyst.

21 And the twelve gates were twelve pearls; every several gate was of one pearl; and the street of the city was pure gold, as it were transparent glass.

22 And I saw no temple therein: for the Lord God Almighty and the Lamb are the temple of it.

23 And the city had no need of the sun,^c neither of the moon, to shine in it: for the glory of God did lighten it, and the Lamb is the light^d thereof.

24 And the nations^e of them which are saved shall walk in the light of it: and the kings^f of the earth do bring their glory and honour into it.

25 And the gates of it shall not be shut at all by day: for^g there shall be no night there.

26 And they shall bring the glory and honour of the nations into it.

27 And^h there shall in no wise enter into it any thing that defileth, neither whatsoever worketh abomination, or maketh a lie: but they which are written in the Lamb's bookⁱ of life.

CHAP. XXII.

AND he shewed me a pure river of water of life, clear as crystal, proceeding out of the throne of God and of the Lamb.

2 In^a the midst of the street^b of it, and on either side of the river, was there the tree^c of life, which bare twelve manner of fruits, and yielded her fruit every month: and the leaves of the tree were for the healing of the nations.

3 And there^d shall be no more curse: but the throne of God^e and of the Lamb shall be in it; and his servants^f shall serve him:

4 And^g they shall see his face; and his name^h shall be in their foreheads.

5 Andⁱ there shall be no night there: and they need no candle, neither light of the sun; for the Lord God giveth them light:^j and they shall reign^k for ever and ever.

6 And he said unto me, These sayings are faithful and true: and the Lord God of the holy prophets sent^l his angel to shew unto his servants the things which must shortly be done.

7 Behold, I come quickly:^m blessed is he that keepeth the sayings of the prophecy of this book.

8 And I John saw these things, and heard them. And when I had heard and seen, I fell down to worship before the feet of the angel which shewed me these things.

9 Then saith he unto me, See thou do it not: for I am thy fellow-servant, and of thy brethren the prophets, and of them

which keep the sayings of this book : worship God.

10 And he saith unto me, Seal not^b the sayings of the prophecy of this book : for the time is at hand.

11 He^c that is unjust, let him be unjust still : and he which is filthy, let him be filthy still : and he that is righteous,^d let him be righteous still : and he that is holy, let him be holy still.

12 And behold, I come quickly ;^e and my reward^f is with me, to give every man according^g as his work shall be.

13 I^h am Alpha and Omega, the beginning and the end, the first and the last.

14 Blessedⁱ are they that do his commandments, that they may have right to the tree of life, and may enter in through the gates into the city.

15 For without^j are dogs,^k and sorcerers, and whoremongers, and murderers, and idolaters, and whosoever loveth and maketh a lie.

16 I Jesus have sent mine angel to tes-

A. D. 96.

a ch. 5. 5.

b Da. 8. 26.

c ch. 21. 2, 9.

d Is. 2. 5.

e Pr. 1. 24. 33.

f Ec. 11. 3.

g Mat. 25. 10.

h Ti. 3. 13.

i ch. 21. 6.

j Pr. 4. 18.

k Mat. 5. 6.

l Zep. 1. 14.

m Pr. 30. 6.

n ch. 20. 12.

o Is. 44. 6.

p Lu. 12. 37, 38.

q ch. 3. 5.

r or, from the tree.

s ch. 21. 8, 27.

t Phi. 3. 2.

u ver. 7, 12.

v He. 9. 28.

w Is. 25. 9.

x 2 Th. 3. 13.

tify unto you these things in the churches. I am the^a root and the offspring of David, and the bright and morning star.

17 And the Spirit and the bride^c say, Come.^d And let him that heareth say, Come. And/ let him that is athirst, come : and whosoever will, let him take the water of life freely.

18 For I testify unto every man that heareth the words of the prophecy of this book, If any man shall add^e unto these things, God shall add unto him the plagues that are written in this book :

19 And if any man shall take away from the words of the book of this prophecy, God shall take away^f his part^g out of the book of life, and out of the holy city, and from the things which are written in this book.

20 He which testifieth these things saith, Surely^h I come quickly ; Amen. Evenⁱ so, come, Lord Jesus.

21 The^j grace of our Lord Jesus Christ be with you all. Amen.

πηρούντων τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου· τῷ Θεῷ προσκύνησον.

10 Καὶ λέγει μοι· Μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου· ὅτι ὁ καιρὸς ἐγγύς ἐστιν.

11 Ὁ ἀδικῶν, ἀδικησάτω ἔτι· καὶ ὁ ῥυπῶν, ῥυπωσάτω· ἔτι· καὶ ὁ δίκαιος, ἀδικαιωθήτω ἔτι· καὶ ὁ ἅγιος, ἁγιασθήτω ἔτι.

12 Ὁ Καὶ ἰδὼν, ἔρχομαι ταχύ· καὶ ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοῦναι ἑκάστῳ ὡς τὸ ἔργον αὐτοῦ ἔσται.

13 Ἐγὼ εἰμὶ τὸ Α καὶ τὸ Ω, ἀρχὴ καὶ τέλος, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος.

14 Μακάριοι οἱ ποιοῦντες τὰς ἐντολάς αὐτῆς, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς, καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσελθῶσιν εἰς τὴν πόλιν.

15 Ἐξω δὲ οἱ κύνες καὶ οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖς καὶ οἱ εἰδωλολάτραι, καὶ πᾶς ὁ φιλῶν καὶ ποιῶν ψεῦδος.

16 Ἐγὼ Ἰησοῦς ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου

μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖς ἐκκλησίαις. Ἐγὼ εἰμι ἡ ρίζα καὶ τὸ γένος τοῦ Δαβὶδ, ὁ ἄσπτηρ ὁ λαμπρὸς καὶ ὁ ῥθρινός.

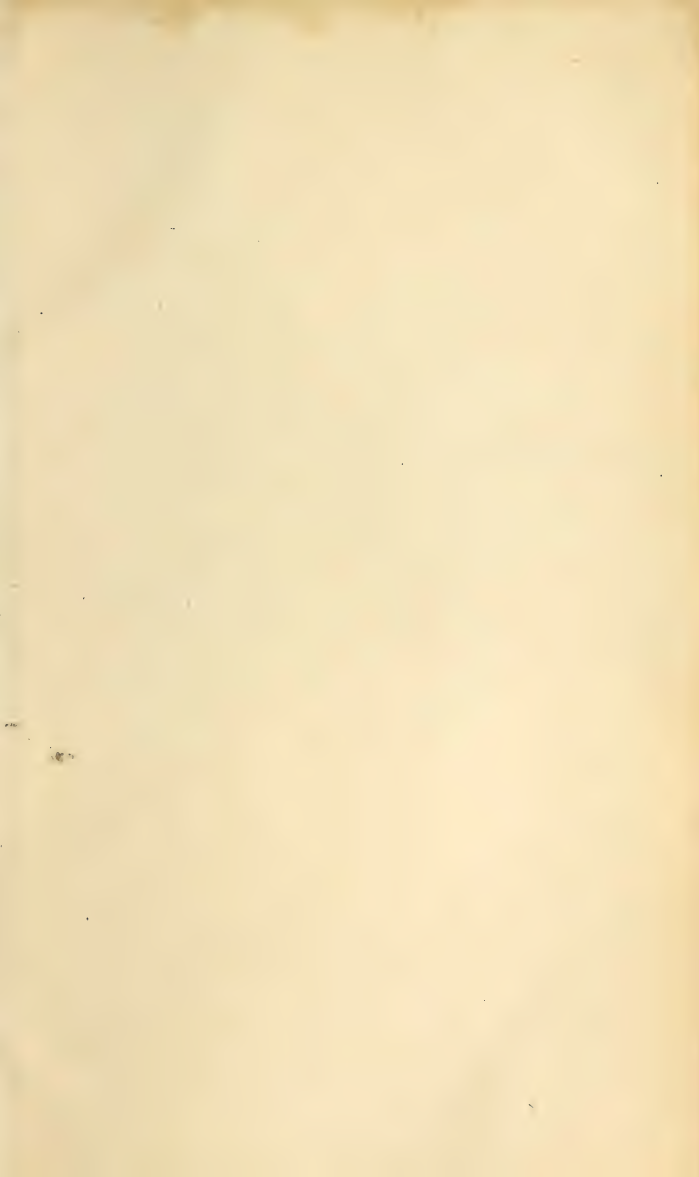
17 Καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν· Ἐλθέ· καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω· Ἐλθέ· καὶ ὁ διψῶν ἔλθέτω, ὁ θέλων λαμβανέτω τὸ ὕδωρ ζωῆς δωρεάν.

18 Συμμαρτυροῦμαι γὰρ παντὶ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου· ἂν τις ἐπιτιθῇ πρὸς ταῦτα, ἐπιθήσει ὁ Θεὸς ἐπ' αὐτὸν τὰς πληγὰς τὰς γεγραμμένας ἐν βιβλίῳ τούτῳ.

19 Καὶ ἂν τις ἀφαιρῇ ἀπὸ τῶν λόγων βιβλίου τῆς προφητείας ταύτης, ἀφαιρήσει ὁ Θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ βίβλου τῆς ζωῆς, καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, καὶ τῶν γεγραμμένων ἐν βιβλίῳ τούτῳ.

20 Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα· ναὶ ἔρχομαι ταχύ· ἀμήν. Ναὶ ἔρχου, Κύριε Ἰησοῦ.

21 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

Bible
Polyg
1833

Bible. Polyglot

11190

Biblia Polyglotta; Hebrew and English
with Greek and English New Testament. 1833.

University of Toronto Library

**DO NOT
REMOVE
THE
CARD
FROM
THIS
POCKET**

Acme Library Card Pocket
LOWE-MARTIN CO. LIMITED

